SEPTEM LINGUARUM
CALEPINUS,

HOC EST

LEXICON LATINUM,

Variarum linguarum interpretatione adjecta

IN USUM

SEMINARII PATAVINI.

Editio octava emendatior, & auctior.

VOLUMEN SECUNDUM.

PATAVII, Typis Seminarii. MDCCLVIII.
Apud Joannem Manfrè.
SUPERIORUM PERMISSU, & PRIVILEGIO.

DE LITTERA M.

M Littera una est ex iis, quas Græci Grammatici ἡμίφωνα ἁπλᾶ καὶ ἀμετάβολα, hoc est semivocales simplices, & immutabiles, Latini liquidas appellant. Hinc, quod molestum in fine dictionis sonum habeat, & quendam quasi mugitum, non nisi ægre compressis labris erumpentem, Latini Poetæ (nam Græcis nulla dictio in μ desinit) voceli subsequente, per Elipsin elidunt. ¶ In notis numeralibus significat mille.

M ANTE A.

Ma dia, per Jovem, μὰ Δία, Græca jurandi formola, tum affirmando, tum negando. *Petron. in fragm. Tragur. c. 52. Burm.* Sytum histrionem exhibebat, concinente tota familia, ma dia perite, ma dia.

Macarēis, idis, f. filia Macarei. *Ovid. 6. Metam. v. 124. de Phœbo*, ut pastor Macareida luserit Issen.

Macarĕus, Μακαρεύς, trisyllab. filius Æoli, qui Canacen sororem suam vitiavit, suscepitque ex ea filium. *Ovid. ep. 11.*

Maccus, a, um, fatuus, a Macco muliere stolida, & stupida. *Apul. in Apol.* Macci prorsus, & buccones videbuntur.

Macĕdo, Macedon, onis, adject. *Macedone*, Μακεδών, qui est ex Macedonia. *Cic. 5. Tusc.* Alexander Macedo cum ab ineunte ætate res maximas gerere cœpisset. *Nepos in Eumen. c. 3.* Milites Macedones. *Lucan. l. 8. v. 694.* Cum tibi sacrato Macedon servatur in antro.

Macedonia, f. *Macedonia*, Μακεδονία, regio ampla Europæ. Habet ab Occ. mare Jonium, ab Or. mare Ægæum, a Mer. Epirum, Achajam, Thessaliam, a Septen. Mysiam superiorem, Scardo Orbeloque montibus interjectis, cum Thraciæ particula. Dicta est a Macedone quodam Osiridis, sive, ut *Stephanus*, & *Solinus* scribunt, Jovis filio ex Thya filia Deucalionis. *Plin. l. 4. c. 10.*

Macedoniānus, a, um. Senatusconsultum Macedonianum, de quo est *titulus 6. l. 14. Digestor.* originem habuit a quodam Macedone (sic enim vocabatur) qui fuit improbus fœnerator filiorumfamilias, & ut ab iis usuras exigeret, ad quidlibet audendum impellebat: adeo ut quidam etiam mortem patris moliantur, ut se a molesto creditore liberarent. Cautum est itaque eo Senatusconsulto, ne cui, qui filiofamilias mutuam pecuniam dedisset, etiam post mortem parentis ejus, actio, petitioque daretur. Cujus sanctionis auctorem fuisse Senatui Vespasianum, narrat *Suet. in ejus vita, c. 11.*

Macedonĭcus, a, um, ad Macedoniam pertinens. *Plin. l. 4. c. 11.* Macedonicum mare.

Macedoniensis, e, ad Macedoniam pertinens. Differt quidem a *Macedonicus* ea ratione, qua *Hispaniensis* ab *Hispanus*. Adhibetur tamen promiscue a *Plaut. Pseud. 4. 4. 4.* Te ad illum duco dentatum virum Macedoniensem. *Supra 2. 2. 112.* illum eundem *Macedonium* dixerat.

Macedonius, a, um, adject. Μακεδόνιος, qui ex Macedonia est. *Ovid. 12. Met. v. 466.* Qui clypeo, gladioque, Macedoniaque sarissa conspicuus. Ubi secundam metrica necessitate produxit, cum tamen natura brevis sit.

Macellarius, rii, *macellajo, venditore di comestibili*, ὀψοπώλης, venditor eorum quæ ad victum pertinent, non solum carnium, sed omnium obsoniorum, quin etiam panis, & frumenti. Nam hæc omnia in macello venundabantur. *Sueton. in Cæs.* Ea, quæ ad epulum pertinebant, quamvis macellariis oblocata etiam domesticatim apparabat.

Macellarius, a, um, adject. ad macellum pertinens, ut macellaria taberna, apud *Valer. Maxim. l. 3. c. 4. n. 3.*

Maceliōta, æ, f. 1. ostium horti, ita appellatur ab Jonibus. *Var. l. 4. de L. L.*

Macellum, i, n. *macello, piazza*, ὀψοπωλεῖον, locus Romæ, in quo omnia, quæ ad victum humanum pertinebant, vendebantur. *Cic. 2. Div. c. 27.* Putarem, annonam in macello cariorem fore. *Horat. l. 1. ep. 16.* Pernicies, & tempestas, barathrumque macelli. ¶ Apud *Martial.* legitur *macellus* gen. masc. *l. 10. epigr. 96.* Hic pretiosa fames, conturbatorque macellus. Sed alii leg. *conturbatorque macelli.*

Macellus, a, um, *magretto*, macilentus, dim. a macer. *Lucil. l. 6.* apud *Non. c. 2. n. 524.* Non magnus homo est, nasutus, macellus.

Macĕo, es, n. 2. idem quod macreo, a macer. *Plaut. Aul. 3. 6. 28.* Qui ossa, atque pellis totu 'st, ita cura macet.

Macer, cri. V. Æmilius Macer.

Macer, cra, crum, *magro*, רזה, Germ. *mager*, Gall. *maigre*, Hisp. *magro*. ἰσχνός, λεπτός, exilis, extenuatus, gracilis. *Virg. 3. Ecl.* Eheu quam pingui macer est mihi taurus in arvo! *Col. l. 2. c. 9.* Nam vel pinguissima, vel macerrima humo jaciatur. *Id. l. 2. c. 28.* Macriora loca fimo juvanda sunt. *Senec. ep. 78.* Macerrimæ corporis partes. ¶ Translate *Mart. l. 2. epigr. 6.* Macer libellus. *Petron. c. 88.* Spiritus jejunio macer.

Maceratio, onis, f. actus emolliendi, macerandi, subigendi. *Vitruv. l. 7. c. 2.* Calx in maceratione diuturna defervere coacta. ¶ Item corruptio, labefactio. *Arnob. l. 4.* Viscerum maceratione in ultimam tabem consumi.

Macerātus, a, um, adject. subactus, emollitus, agitatus. *Pallad. l. 1. c. 14.* Macerata calx. *Plaut. Pœn. 3. 2. 25.* de cumminis cumacis, h. e. lupinis loquens: Macerato hoc pingues fiunt auro in Barbaria boves. V. *Lupinus.*

Macerēsco, scis, n. 3. *macerarsi, mollificarsi*, נמוח, Germ. *vveich vverden*, Gall. *se detremper*, Hisp. *remojarse*, ὑγραίνομαι, maceror, mollis fio. *Cato de R. R. c. 99.* Palearum paulum addito, finito macerescant.

Macerĭa, æ, f. *muro a secco, maceria*, τὸ τειχίον, paries, vel congeries lapidum in unum compactorum sine cæmento, aut alio genere ferruminis, cujusmodi parietes fere eos esse videmus, quibus vineæ claudi solent. Sed tamen dicitur etiam de muro, qui ex lapidibus, & calce factus sit. *Var. l. 3. R. R. c. 12.* Quis ignorat, septa e maceriis ita esse oportere in leporario, ut tectorio tecta sint, & sint alta? *Cato de R. R. c. 15.* Maceria si ex calce, & cæmentis, vel silice ædificetur.

Macerĭes, ei, f. *fiacchezza*, macies, maceratio, labefactio. *Afran.* apud *Non. c. 2. n. 536.* Quanta illius mors sit maceries tibi.

Maceriŏla, æ, f. dim. parva maceria. In quadam *Inscript.* apud *Spon. Miscellan. pag. 293.* legitur *macereola.*

Macĕro, as, avi, atum, a. 1. *macerare, indebolire, affliggere*, מסס, Germ. *ausmergeln*, Gall. *detremper*, Hisp. *remojar*, ἰσχναίνω, attenuo, contero, consumo, macrum reddo, a macer. *Hor. l. 1. od. 13.* Quam lentis penitus macerer ignibus. *Liv. l. 26. c. 13.* Circumvallatos, inclusosque fame macerare. ¶ Transfertur ad animum, & significat *affliggere, travagliare*. *Ter. Andr. 4. 2. 3.* Tu modo, anime mi, noli te macerare. Et *ibid.* Cur me excrucio? cur me macero? ¶ Item pro fatigare, vexare. *Flor. l. 2. c. 6.* Fabius cunctator per Falernos, Gauranosque saltus maceravit Annibalem. ¶ Sæpe usurpatur pro emollire, subigere, molle tenerumque reddere, *macerare, ammollire*, diciturque de iis, quæ humore aliquo asperguntur, ut mollia, & tractabilia fiant. *Ter. Adel. 3. 3. 27.* Salsamenta hæc fac macerentur pulcre. *Cato de R. R.* Macerare brassicam in aqua. *Vitruv. l. 7. c. 2.* Macerare calcem. *Plin. l. 11. c. 41.* Totum corpus lacte macerabat, h. e. proluebat, madefaciebat.

Macēsco, is, n. 3. *smagrirsi*, macer fio, a maceo. *Colum. l. 2. c. 9.* Constat, arva segetibus ejus macescere. *Var. l. 3. R. R. c. 16. de apibus.* Propter laborem asperantur, & macescunt.

Macĕtæ, tum, m. Macedones. Nam Macedonia dicta est etiam Macetia. *Stat. l. 4. silv. 6. v. 106.* Regnator Macetum. *Auson. in Alexandria:* Macetumque attollite nomen. Adde *Lucan. l. 2. v. 647. Sil. l. 14. v. 5. Val. Flacc. l. 1. v. 96.* & *Claudian. l. 2. in Rufin. v. 279.* quibus locis qui *Macedum* (quod neque Græcum est, neque Latinum) pro *Macetum*, legunt, reprehenduntur a Criticis.

Macĕtes, um, populi Africæ circa Syrtes. *Sil. l. 7. v. 633.* Et Macetum primi, atque incocti corpora Mauri. ¶ In singulari est *Macer, etis. Id. l. 9. v. 222.* Marmarides, tum Maurus atrox, Garamasque, Macesque.

Machæra, æ, f. *spada*, חרב, Germ. *ein degen*, Gall. *glaive*, Hisp. *espada*, Μάχαιρα, instrumentum ad scindendum simul, & vulnerandum, sica, gladius, culter, a Μάχομαι, pugno. *Suet. in Claud. c. 15.* Carnificem acciri cum machæra flagitavit. *Plaut. Mil. 1. 1. 5.* Hanc machæram consolari volo, quæ misera gestit fartum facere ex hostibus.

Machærium, rii, neut. *coltella*, Μαχαίριον, Μαχαιρίδιον, cultellus, sicula, dim. a machæra. *Plaut. Aul. a. 2. sc. 9.* Tu machærio congrum, murænam exdorsua, quantum potes. *Id. Rud. 2. 3. 9.* Qui tres duceret chlamydatos cum machæris. Sed in primo exemplo videtur esse nomen servi.

Machærophŏrus, i, m. *spadaccino*, Μαχαιροφόρος, gladium ferens, sicarius. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 10.* Machærophoris centum sequentibus.

Machāon, onis, m. Μαχάων, Æsculapii filius, ex Arsinoe, al. ex Coronide, al. ex Hesione filia Merupis, al. ex Xenthione, Podalirii frater, medicus insignis, qui cum reliquis Græciæ principibus ad bellum Trojanum profectus, ab Eurypylo occisus est. *Propert. l. 2. el. 1. v. 59.* Tarda Philoctetæ sanavit crura Machaon.

Machaonĭcus, a, um, &

Machaonĭus, a, um, adject. a Machaone. *Ovid. de remed. am. v. 546.* Ille Machaonia vix ope salvus erit. *Sidon. l. 2. ep. 12. in fin.* Machaonica ars.

Machĭna, æ, f. *macchina*, מכונה, Ger. *ein rüstzeug*, Gall. *machine*, Hisp. *maquina*, Μηχανή, opus, instrumentum, inventum, in quo, ut ait *Asconius*, non tam materiæ, quam artis, atque ingenii ratio ducitur. *Plin. l. 36. c. 15. de versatili Curionis amphitheatro.* Populus in machina pendens. *Lucr. l. 5. v. 97.* sustentata ruet moles, & machina mundi. ¶ Machinæ similiter dicebantur, quæ in theatris personas ex alto demittebant, aut subito e conspectu abducebant. Inde Græcum proverbium *E machina Deus*, de repentino, & insperato remedio. ¶ Speciatim machina dicitur instrumentum ad magna pondera movenda, & transferenda. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 73.* Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina tignum. V. *Vitr. l. 10.* ¶ Machinæ in bellis sunt omnia instrumenta, quibus utuntur milites præcipue in obsidionibus, ut turres, balistæ, vineæ, arietes, &c. *Vitr. l. 10. c. 19.* Machina arietaria. ¶ Sumitur & pro catasta, in qua venales servi exponebantur. *Q. Cic. de Petit. Consul. c. 2.* ¶ Translate machinæ dicuntur callida consilia, & doli. *Cic. ad Brut. ep. ult.* Hic quoque labor mihi accessit, ut omnes adhibeam machinas ad tenendum adolescentem. *Plaut. Bacch. 2. 2. sub fin.* Aliquam machinabor machinam, ut aurum efficiam. Adde *Mil. 3. 2. 1.*

Machinālis, & le, Μηχανικός, quod ad machinas spectat. *Plin. l. 7. c. 37.* Grande & Archimedi geometricæ, & machinalis scientiæ testimonium M. Marcelli contigit.

Machinamentum, n. idem ac machina. *Liv. l. 24. c. 34.* Machinamentaque alia quatiendis muris portabant.

Machinarius, rii, m. Μηχανοποιός, machinarum opifex. *Paul. Dig. l. 9. tit. 2. leg. 31.* Si machinarius hominem prætereuntem occiderit.

Machinarius, a, um, adject. idem quod machinalis, ut *machinarius asinus*, qui scil. molam versat, apud *Ulpian. Dig. l. 33. tit. 7. leg. 12.* Et, *machinaria mola*, apud *Apul. l. 7. Metam.*

Machinatio, onis, f. *invenzione, astuzia*, מזמה, Ger. *ordnung*, Gall. *engin, invention*, Hisp. *maquinacion*, Μηχάνημα, inventio, artificium. *Cic. 2. de nat. Deor.* Cum machinatione quadam aliquid moveri videmus. ¶ Interdum ponitur pro ipsa machina. *Cæs. 2. B. G. c. 31.* Qui tantæ altitudinis machinationes tanta celeritate promovere possent. ¶ Translate est callidum consilium, astus. *Cic. 2. de Or.* Qui tanquam machinatione aliqua tum ad severitatem, tum ad remissionem animi est contorquendus.

Machinātor, oris, m. Μηχανοποιός, *ingegnere*, machinarum inventor, aut opifex, qui aliquid invenit, aut conficit. *Liv. l. 24. c. 34.* Mirabilior tamen inventor, ac machinator tormentorum bellicorum, operumque. ¶ Translate dicitur de inventore, & auctore cujuscunque rei, *macchinatore*. *Cic. in Catil. 3. c. 3.* Atque horum omnium scelerum improbissimum machinatorem Cimbrum vocavi.

Machi-

Machinātrix, icis, f. *macchinatrice*, inventrix. *Senec. Med. v.* 266. Tu malorum machinatrix facinorum.

Machinatus, us, m. idem ac machinatio. *Apul. in Apol.* Glorjatur me suo machinatu reum postulatum.

Machinatus, a, um, partic. significationis passivæ, per machinas effectus. *Sallust.* apud *Non. c.* 2. *n.* 859. Demissum victoriæ simulacrum cum machinato strepitu tonitruum coronam capiti imponebat.

Machĭnor, aris, atus sum, d. 1. *inventare*, *fabbricare*, חשב, Ger. *gedencken*, Gall. *trouver quelque finesse*, Hisp. *maquinar*, Μηχανάω, imaginor, excogito, molior. *Cic.* 1. *de Div.* Quod perpetuitatis causa natura machinata est. *Lucret. l.* 3. *v.* 958. Nam tibi præterea quod machiner, inveniamque Quod placeat nihil est, eadem sunt omnia semper. ¶ Sæpe in malam partem accipitur, *macchinare*. *Liv. l.* 3. *c.* 51. Turno necem machinatus. *Cic. in Catil.* Machinari pestem in aliquem.

Machinōsus, a, um, πολυμήχανος, machinis confectus. *Suet. in Ner. c.* 34. Repetentique Baulos in locum corrupti navigii machinosum illud obtulit.

Machinŭla, æ, f. *macchinetta*, parva machina. Legitur apud *Fest.* in voce *Mastricola*.

Machlis. V. Achlis.

Macidatus. V. Madidatus.

Macies, ei, f. *magrezza*, כחש, Germ. *magerheit*, Gall. *maigreur*, Hisp. *magreza*, λεπτότης, corporis extenuatio, a *maceo*. *Col. l.* 6. *c.* 14. Inde tussis, & macies. *Ovid. l.* 5. *Met. v.* 597. Adducitque cutem macies.

Macilentus, a, um, *macilento*, רזה, Ger. *mager*, Gall. *maigre*, Hisp. *magro*, ἀτροφικός, macie extenuatus, plenus maciei. *Plaut. Capt.* 3. 4. 114. Macilento ore, naso acuto, corpore albo, & oculis nigris.

Macio, as, a. 1. *smagrare*, רזה, Germ. *ermageren*, Gall. *amaigrir*, Hisp. *enmagrecer*, ἰσχναίνω, macrum facio. *Solin. c.* 13. (al. 23. *a med.*) Caspii maris fauces miram in modum maciantur imbribus, crescunt æstibus.

Macir, *mace*, Μάκερ, cortex suberosus, & magnæ radicis. *Plin. l.* 12. *c.* 8.

Macis, idis, ficti aromatis nomen apud *Plaut. Pseud.* 3. 2. 43. ¶ Quidem ajunt, esse corticem aromaticum cujusdam nucis Indicæ.

Macor, oris, m. *magrezza*, macies, a *maceo*. *Pacuv.* apud *Non. c.* 2. *n.* 525. Corpus meum tabe, mœrore, macore senet. Al. leg. *marcore*.

Macresco, is, n. 3. *divenir magro*, כחש, Ger. *mager werden*, *oder seyn*, Gall. *etre ou devenir maigre*, Hisp. *ser*, *ó bolverse magro*, λεπτύνομαι, macer fio, a *maceo*. *Col. l.* 6. *c.* 3. Ne penuria tibi macrescat pecus. *Var. l.* 2. *R. R. c.* 5. Fames macrescere cogit.

Macrĭtas, atis, f. *magrezza*, macies, tenuitas, λεπτότης. *Vitruv. l.* 2. *c.* 4. Macritas arenæ. *Pallad. l.* 11. *c.* 1. Propter macritatem semen aliud ferre non valet.

Macritūdo, inis, f. idem ac macies. *Plaut. Capt.* 2. 1. 30. Ossa, atque pellis sum miser macritudine.

Macrobii, m. 2. pop. Æthiopiæ, in Meroe ins. ad Or. sic dicti a Μακρός, *longus*, & βίος, *vita*, quia vita diutius, quam nos, protendere traduntur. Formosi sunt pulcherrimi, plurimum valent robore, justitiam colunt, amant æquitatem. Apud eos lacus est adeo liquidus, ut ne folia quidem sustineat, quo pertusa corpora quasi uncta nitescunt. Ultra illos desertæ, inhospitæque solitudines sunt. *Pomp. Mela l.* 3. *c.* 9.

Macrobius, ii, Aurelius Theodosius Macrobius, cuja fuerit patriæ non constat, Romanæ certe non fuit. Vixit autem Honorii & Theodosii junioris temporibus, h. e. exeunte Sæc. Christi IV. scripsitque commentaria in Ciceronem de Somnio Scipionis, & Saturnaliorum libros VII, in quibus ab A. Gellio multa descripsit, adeo ut ejus fur & simia dictus sit.

Macrochĕra, f. Μακροχειρ, tunica manicata, quæ & chirodota appellatur, a Μακρός, longus, & χείρ, manus. *Lamprid. in Severo c.* 33. Macrocheres ex purpura ad usum suum revocavit.

Macrocōlum, i, n. *carta reale*, Μακρόκωλον, charta regia, quæ magnitudine Augustam, Livianam, Fanniam, ceterasque chartæ species exsuperabat, a Μακρός, *longus*, & κῶλον, *membrum*, *membrana*. *Cic. l.* 16. *Att. ep.* 3. Archetypum translatum in macrocolum lege convivis tuis. *Id. ibid. l.* 13. *ep.* 25. Impensam fecimus in macrocola. ¶ Sunt qui duplici *l* scribunt, ducuntque a κόλλα, *glutinum*.

Macrologia, f. Μακρολογία, est vitium orationis, quo sermo longior, quam oporteat, usurpatur. Græca vox est, & Græcis literis scribitur a *Quintil. l.* 8. *c.* 3.

Macror. V. Macor.

Mactabĭlis, le, adject. qui mactari, vel mactare potest. *Lucret. l.* 6. *v.* 805. Tum fit odor vini plagæ mactabilis instar. Ita legit *Lambinus*, alii aliter.

Mactator, oris, m. occisor. *Sen. Troad. v.* 1002. Perge mactator senum.

Mactātus, us, m. occisio. *Lucr. l.* 1. *v.* 98. Hostia concideret mactatu mœsta parentis.

Mactātus, a, um, adject. occisus. *Ovid.* 15. *Met. vers.* 114. Caper Bacchi mactatus ad aras. *Horat. l.* 1. *od.* 19. Mactata veniet lenior hostia.

Macte, & Macti. V. Mactus.

Mactea. V. Mattea.

Macto, as, avi, atum, a. 1. *accrescere*, *felicitare*, proprie est magis augere, quasi magis auctu, a *mactus*. Mactare autem dicebantur, cum thure, vino, aliove super hostiam posito diceretur, *Macte hostia*. Ita *Var. l.* 4. *de L. L.* & *Serv. in* 4. *Æn.* Indeque apud *Cat. de R. R. c.* 134. *Macte hoce vino inferio esto: Macte hoce ferto esto: Macte hocce dape pollucenda esto*. Ubi Deo, cui sacrificatur, dicitur, *Macte esto* pro *mactus*, h. e. *cumulatus*, *auctusque*. Deum autem mactum esse jubebant, quia putabant, sacrificiis augeri Deorum felicitatem. *Cic. in Vatin.* Cum puerorum extis Deos Manes mactare soleas. *Liv. l.* 9. Eos se Orco mactare Junone dictitans. V. *Mactus*. ¶ Metalepsice sumitur pro cædere in sacrificiis, seu immolare, κατ' ἀντίφρασιν, quod *cædis* voce in sacrificiis, ut mali ominis, abstinendum sit. *Virg.* 4. *Æn. v.* 57. Mactant lectas de more bidentes. Ubi *Serv.* Mactant, verbum sacrorum, κατ' ἀντίφρασιν dictum. ¶ Per translationem usurpatur pro augere quocumque modo. *Cic. de Rep.* apud *Non. c.* 4. *n.* 291. Ferent laudibus, mactant honoribus. ¶ Transfertur etiam ad res malas, pro occidere, interficere. *Cic. de Arusp. resp.* Clodius divisores Tribuum domi suæ crudelissima morte mactavit. *Id.* 1. *Catil.* Non ad mortem rapi, non summo supplicio mactari imperabis. ¶ Item pro male afficere. *Cic.* 6. *Ver.* Cum videant, jus civitatis illo supplicio esse mactatum. *Plaut. Pœn.* 3. 1. 14. Divitem audacter solemus mactare infortunio. *Id. Aul.* 3. 5. 61. Dotatæ mactant & malo, & damno viros. ¶ Item pro fatigare, aut molestiam creare. *Plaut. Rud.* 1. 2. 8. Hic, quod me mactat, concinnem lutum. ¶ Item pro præcipitare. *Accius* apud *Non. loc. cit.* Castra mactabo in mare. Ita *Non.* Verum postrema hæc notio obsoleta est.

Mactra, f. 1. *madia*, *arcella*, עריבה, Germ. *ein brodkorb*, Gall. *may*, *auge*, Hisp. *artesa*, Μάκτρα, κάρδοπος, vas, in quo pinsitur farina, a μάττω, *pinso*, *subigo*, Græca est vox. V. *Gel. l.* 15. *c.* 24.

Mactrula, læ, f. parva mactra. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 74. *Burm.* ubi alii aliter legunt.

Mactus, a, um, *accresciuto*, ἐπαυξηθείς, auctus, cumulatus, ex *magis*, & *auctus*, quasi mauctus. Hinc *Cato* herbam mactam dixit, h. e. adultam. *Sallust. Jugur. cap.* 13. & 80. macta munera, h. e. grandia, ditia, sed tamen al. leg. *magna*. Rursus *Cato de R. R. cap.* 134. Mactus hoc ferto, h. e. cumulatus, & felix hoc sacrificio. ¶ In eleganti usu est vocativus singularis *macte*, & pluralis *macti*, quoties gratulamur, plaudimus, ac cohortamur, & fere cum sexto casu conjunguntur. *Senec. ep.* 66. Macte virtute esto: sanguinolentis, & ex acie redeuntibus dicitur. *Virg.* 9. *Æn. v.* 641. Macte nova virtute puer. h. e. eucte, cumulate. *Liv. lib.* 7. *cap.* 36. Macti virtute, milites Romani, estote. h. e. aucti virtute. *Plin. lib.* 2. *cap.* 12. Macti ingenio este, cœli interpretes. ¶ Invenitur etiam aliquando cum genitivo. *Martial. lib.* 12. *epigr.* 6. Macte animi vir. h. e. cumulate animo, egregie. Adde *Stat. lib.* 3. *Silv.* 3. *v.* 201. ¶ Ducta est hæc formula a sacrificiis, ut habes in verbo *Macto*. Obtinuit autem usus, & religio quædam, ut semper efferretur per vocativum, *Liv. l.* 2. *c.* 12. Juberem, macte virtute esse, si pro mea patria ista virtus staret. ¶ Reperitur etiam ipsa vox *macte*, absolute, & sine casu, pro *euge*, *belle*. *Cic. l.* 15. *Att. epist. ult.* Ajebant, eum, & agripetas ejectos a Buthrotiis. Macte. *Bella*. Sic *Plin. l.* 2. *c.* 8. Macte, fortissimam, & novo judicio beatissimam in ipsis malis civitatem! Al. leg. *macte esse fortissimam civitatem asseruit*. Quo ex loco nihil certi colligi potest.

Macŭla, æ, f. *macchia*, כתם, Germ. *ein tacke*, Gall. *tache*, Hisp. *mancha*, σπίλος, σπῖλος, sordes, sive labes. *Plin. l.* 25. *c.* 13. Cicuta necatorum maculæ in corporibus apparent. ¶ Quandoque ponitur pro nota, seu signo. Sic colorum varietates in corpore aliquo a reliquo differentes corporis colore, maculæ dicuntur. *Plaut. Capt.* 3. 4. 64. Viden' tu, illi maculari corpus totum maculis luridis? *Sen. epist.* 118. Delectant nos ingentium maculæ columnarum. ¶ Translata accipitur pro infamia, dedecore. *Cic. pro Leg. Manil. c.* 3. Delenda est vobis illa macula Mithridatico bello suscepta, quæ penitus insedit, atque inveteravit in populi Rom. nomine. *Id. in Sallust.* Inurere maculas æternas alicui. Sic aspergere maculis, afficere macula, &c. apud *eund.* sæpe. ¶ Significat etiam foramen retis, seu plagam, *maglia*. *Cic.* 7. *Ver. c.* 11. Reticulum ad nares sibi admovebat, tenuissimo lino, minutis maculis, plenum rosæ. ¶ Aliquando etiam pro reti ipso ponitur. *Var. l.* 4. *R. R. c.* 13. Septum totum grandibus maculis integitur.

Maculatio, onis, f. actus maculandi, fœditas. *Jul. Firm. l.* 5. *c.* 15. Omni infamia, maculationeque pollutus. Adde *Apul. in Apol.*

Maculatus, a, um, adject. *macchiato*, inquinatus. *Valer. Flac. l.* 6. *v.* 704. Pérque levem, & multo maculatam murice tygrim.

Maculo, as, avi, atum, a. 1. *macchiare*, *sporcare*, כתם, Ger. *beflecken*, Gall. *tacher*, Hisp. *manchar*, μιαίνω, fœdo, inquino, polluo, contamino. *Virg.* 3. *Æn. v.* 29. Et terram tabo maculant. ¶ Translate sumitur pro infamia afficere. *Cic. pro Mil.* Cujus ille lacus, nemora, finesque sæpe omni nefario stupro, & scelere maculabat. *Nepos in Pausan. c.* 3. Belli gloriam turpi morte maculavit.

Maculōsus, a, um, *macchiato*, *sporco*, כתום, Germ. *mackechtig*, Gall. *taché*, Hisp. *manchado*, σπιλωθείς, sordidus, immundus. *Cicer.* 2. *Phil.* Vestis Pompeji non multa, eaque maculosa. ¶ Sumitur etiam pro notis, sive signis conspersa. *Virgil. Æneid.* 1. *v.* 327. Ac maculosæ tegmine lyncis. ¶ Translate ponitur pro immundo, impuro, scelesto. *Cic. Att. l.* 1. Maculosi Senatores, nudi Equites. *Hor. l.* 4. *carm. od.* 5. Mos, & lex maculosum edomuit nefas. *Tac.* 3. *Ann. c.* 38. Blæsus omni dedecore maculosus.

Madaura, æ, Μάδαυρα, o *Madora*, urbs Africæ, in Numidiæ finibus, patria Apuleii. Hinc Madaurensis, apud *Augustin. ep.* 49. *quæst. ult.*

Madefăcio, is, eci, actum, *bagnare*, שרה, Ger. *netzen*, Gall. *mouiller*, Hisp. *mojar*, βρέχω, madidum facio, humore aspergo. *Virg.* 5. *Æn. v.* 330. Fimum, viridesque super madefecerat herbas. ¶ Item inebrio. *Plaut. Pseud.* 5. 2. 51. Vino cupidæ estis, eo vos madefacitis.

Madefacto, as, a. 1. frequentativum a madefacio. *Venant. Fortun. l.* 3. *carm.* 21. *v.* 26. Si tamen & fluvius, qui madefactat humum.

Madefactus, a, um, nom. ex partic. *bagnato*. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 402. Madefacta terra cruore. *Tib. l.* 3. *eleg.* 7. Tyrio madefacta tempora nardo.

Madefio, is, actus sum, n. anom. pass. *esser bagnato*, נשרה, Ger. *sich netzen*, Gall. *se mouiller*, Hisp. *mojarse*, βρέχομαι, madidus fio, humore aspergor. *Cic. de Div. l.* 1. *c.* 32. Madefactum iri minus triginta diebus Græciam sanguine.

Madens, entis, *bagnato*, *molle*, *grondante*, madidus. *Petron. in Satyr. c.* 6. Madens sudore. *Quintil. l.* 8. *c.* 2. Madens sanguine vestis. *Ovid.* 3. *Trist. eleg.* 5. *v.* 62. Os fletu madens. *Id. heroid. ep.* 13. *v.* 52. More nivis lacrymæ sole madentis erunt, *che si strugge al sole*. *Stat.* 5. *Theb. v.* 230. Ense madens. *h. e.* ensem habens madentem sanguine. ¶ *Cæde madens* est madens sanguine ex cæde facta, & urbanæ cædis auctor, aut reus. *Juven. sat.* 4. *ante* hoc nocuit Lamiarum cæde madenti. *Senec. in Herc. Oet. v.* 1870. populisque madens ferrum. *h. e.* sanguine cæsorum populorum. *Id. in Herc. fur. v.* 1193. puerili madens arundo leto. *h. e.* sagitta madens cruore cæsi pueri. ¶ Absolute *Cic. post redit. in Sen. c.* 6. Madens coma. *h. e.* unguentis delibuta. *Lucret. l.* 6. *vers.* 1180. Sudor madens per collum. *h. e.* manans, fluens. Sic per catachresin *Sever. in Ætna*, *v.* 529. madentes flammæ. *h. e.* fluentes. *Senec. in Herc. Oet. v.* 73. Madens auster. *h. e.* pluvius. Sic *Martial. l.* 10. *epigr.* 5. Madens bruma, *inverno piovoso*. & *Tacit.* 5. *hist. c.* 17. Madentes campi, *acquosi*. ¶ *Vino madens* est vini plenus, bene potus, ebrius, *pien di vino*, *ubbriaco*. *Sen. ep.* 83. *circa med.* Vir moderatus & gravis, sed mersus vino & madens. ¶ Absolute *Suet. in Claud. c.* 33. Nec temere unquam triclinio abscessit, nisi distentus ac madens. ¶ Hinc translate *Martial. l.* 7. *epigr.* 50. Jure madens, varioque togæ limatus in usu. *h. e.* plenus juris scientia. *Gell. in fin. c.* 8. *l.* 13. Intercutibus vitiis madentes.

Madĕo, es, dui, n. 2. *esser umido*, *bagnato*, רטב, Ger. *naß seyn*, Gall. *etre mouillé*, Hisp. *ser mojado*, διαβρέχομαι, madidus sum, & humore aliquo conspersus, a Μαδάω, vel a Μυδάω. *Cic. in Phil. c. c.* 41. Natabant pavimenta vino, madebant parietes. *Lucan. l.* 1. *v.* 95. maduerunt sanguine muri. ¶ *Madere metu*, est præ timore sudore aspersum esse. *Plaut. Most.* 2. 1. 48. Hei mihi quam isthæc blanda dicta, quo eveniant madeo metu! ¶ *Mart. l.* 11. Qui vino madeat, nec erubescat. *h. e.* ebrius sit. ¶ Usurpatur etiam absolute eodem sensu. *Plaut. Most.* 1. 4. 7. Ecquid tibi videor madere? Et *v.* 18. Madet homo. ¶ Madere arte, est plenum esse, translatum ab eo quod dicimus, madere vino. *Lucret. l.* 4. *v.* 790. Scilicet arte madent simulacra. *Martial. l.* 7. *epigr.* 68. Cujus Cecropia pectore voce madent. h. e. græcarum literarum scientia. *Horat. l.* 3. *od.* 21. Non ille, quanquam Socraticis madet sermonibus, te negliget horridus. h. e. imbutus est Socratica philosophia. ¶ Significat etiam coctum esse. *Plaut. Men.* 2. 2. 51. Jam ergo hæc madebunt faxo. Alii exponunt: condimentis macerabuntur. Eadem ratione explicat *Turneb. l.* 18. *c.* 15. illud *Virg. Georg.* 1. *v.* 196. *de seminibus serendis*. Et quamvis igni exiguo properata maderent.

Madesco, scis, dui, n. 3. *bagnarsi*, *e esser bagnato*, נרטב, Germ. *naß werden*, Gall. *devenir moite*, Hisp. *mojarse*, ὑγραίνομαι, madidus fio, humesco, humector. *Colum. l.* 7. Ne humore madescant ungulæ. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 65. Imbribus assiduis, pluvioque madescit ab Austro.

Madidans, antis, madidus. *Claudian. l.* 2. *de rapt. Pros. v.* 88. madidantes nectare pennas concutit.

Madidatus, a, um, adject. madefactus. *Apul. l.* 8. *Met.* Ille spongiis madidatis tumores comprimere. Perperam olim legebatur *macidatis*. *Arnob. l.* 1. Madidata ex imbribus arva succrescunt. ¶ Sumitur etiam pro ebrio. *Arnob. sub init. l.* 5. Injicere madidatis vincula.

Madide, adv. *Madide madere* apud *Plaut. Pseud.* 5. 1. 7. est probe ebrium esse.

Madido, as, a. 1. *inumidire*, ὑγραίνω, madidum facio. *Claud. l.* 2. *de rapt. Proserp. v.* 88. Ille novo madidantes nectare pennas concutit. *Arnob. lib.* 5. Mero multo madidari.

Madidus, a, um, *umido*, *bagnato*, רטוב, Germ. *naß*, Gall. *mouillé*, Hisp. *mojado*, διάβροχος, aliquo liquore respersus, a *madeo*. *Cic. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 12. Fasciculus aqua madidus mihi redditus est. *Plin. l.* 27. *c.* 5. Madidiora semina. ¶ Item imbutus, tinctus. *Martial. l.* 5. *ep.* 24. Non nisi vel cocco madida, vel murice tincta Veste nites. ¶ Hinc translate. *Id. l.* 1. *epigr.* 40. Si quis Cecropia madidus, Latiaque Minervæ artibus. ¶ Item ebrius. *Plaut. Amph.* 3. 4. 18. Faciam, ut sit madidus sobrius.

Madifĭco, as, a. 1. idem ac madefacio. *Plin. l.* 28. *c.* 7. Si contra epiphoras ferventes oculorum anguli subinde madificentur.

Madon, onis, f. ἀμπελολεύκη, vitis albæ genus, cujus sarmenta longis, & exilibus internodiis geniculata scandunt, foliis pampinosis, ad similitudinem hederæ. *Plin. l.* 28. *c.* 3.

Mador, oris, m. *umidità*, לחות, Germ. *naße*, Gall. *humidité*, Hisp. *humedad*, ὑγρότης, humiditas. *Sallust. in fragm. l.* 3. *hist.* Ne ex latere nova munimenta madore infirmarentur.

Madulsa,

Madulsa, æ, m. 1. ebrius, e *madeo*, qui vino madet. *Festus*. *Plaut. Pseud.* 5. 2. 7. Ego nunc probe abeo madulsa. ¶ Apud *Fest.* legitur & *madusa*.

Mæander (*Ovid.* 8. *Met.* v. 162.) & **Mæandrus** (*Silius l.* 7. v. 139.) dri, m. Μαίανδρος, flu. ingens Asiæ, in Phrygia Magna, qui ex Aulocrene fonte oritur. Poetæ fingunt, Oceani, & Terræ filium fuisse, & Cyanen Nympham genuisse, quam Miletus filius Solis oppressit, & ex ea Caunum, & Byblidem suscepit. Oblique adeo fluit, ut in se ipsum recurrere videatur. Sexcentas enim flexiones facit, teste *Dione Prusæo*. Causa est, ut *Strabo* ait, quia multum limum deducit, & modo huic, modo illi ripæ adjicit. ¶ Hinc more Mæandri illud fieri dicitur, quod tortuose, flexuoseque fit. *Colum. l.* 8. *c.* 17. Oportebit nonnullis locis moles intercidi more Mæandri, parvis, sed angustis itineribus. ¶ Hinc omnes obliquitates, & gyri translate Mæandri dicuntur. Nec solum Mæandri pro variis flexibus sumuntur, sed etiam pro vafris, & obliquis consiliis. *Cic. in Pis.* c. 22. Quos tu Mæandros, dum omnes solitudines persequeris, quæ diverticula, flexionesque quæsisti? ¶ Mæander etiam, seu Meandrum, genus picturæ genus est, in morem labyrinthorum flexuosis ambagibus implexum, quod oris chlamydum addi solet. *Fest. Virg.* 5. *Æn.* v. 250. Victori chlamydem auratam, quam plurima circum purpura Mæandro duplici Melibœa cucurrit. Ubi *Serv.* Mæandro duplici, flexuoso. Et hoc dicit. Erat in chlamyde flexuosa, & inter se remeabilis purpura in modum Mæandri fluminis Cariæ provinciæ.

Mæandrātus, a, um, adject. flexus, tortuosus, instar Mæandri. *Var.* apud *Non. c.* 2. n. 550.

Mæandricus, a, um, ad Mæandrum pertinens. *Tert. de Pall. c.* 4. Mæandricus fluxus.

Mæandrius, a, um, adject. ad Mæandrum pertinens, ut Mæandria gleba. *Avien. in Perieg.* v. 1000.

Mæcēnas, V. Mecænas.

Mæcia, Tribus Romana, in Latio constituta, nominata est a Mæcio oppido; facta itaque est anno U. C. 425. simul cum Scaptia. *Liv. l.* 8. *c.* 8.

Mæliānus, a, um, ad Mælium pertinens, quod est nomen proprium civis Romani. *Liv. l.* 4. *c.* 16. Seditio mota ex Mæliana cæde.

Mælium, ii, n. collare canum ex corio, cum clavulis capitatis, ne vulnerentur a feris. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 9. *ad fin.* V. Millus.

Mæna, æ, f. Μαινὶς, piscis marinus, ex quo salsamenta fieri solent. Differt ab halece, seu halecula. *Cic.* 2. *Fin. c.* 28. Hic licet dicere, se acipenserem mænæ non anteponere.

Mænădes, dum, f. Μαινάδες, Βάκχαι, Bacchæ mulieres, quæ insanientium ritu Bacchi Orgia celebrabant, a Μαίνομαι, *furo*. *Juv. sat.* 6. Crinemque rotant ululanta Priapo Mænades. *Catul. carm.* 64. *de Ati*, v. 23. Ubi capita Mænades vi jaciunt hederigeræ. ¶ In sing. num. est *Mænas*, *adis*. *Sen. Med.* v. 382. Cum jam recepto Mænas insanit Deo. *Sil. l.* 3. v. 102. Concutiens thyrsum, atque armata Mænade Calpen. ¶ Mænas deglupta, convicium est in hominem effeminatum. *Plaut. Pœn.* 3. 5. 33.

Mænăla, orum, V. Mænalus.

Mænălis, idis, adjectiv. fem. quæ est ex Mænalo Arcadiæ monte. *Ovid.* 3. *Trist. eleg. ult.* Cumque suo Borea Mænalis ursa videt.

Mænalius, a, um, ex Mænalo, Arcadicus. *Virg.* 8. *Ecl.* Incipe Mænalios mecum mea tibia versus, h. e. bucolicos, pastorales, quales in eo monte ab Arcadicis Pastoribus canebantur. *Stat.* 9. *Theb.* v. 719. Mænalium nemus.

Mænălus, i, m. & Mænala, orum, n. *Menalo*, Μαίναλος, mons Arcadiæ, apud Tegæam urb. ubi etiam opp. Mænalos, vel Mænala, n. pl. a Mænalo Lycaonis filio. *Servius* scribit sine diphthongo, & deducit a μῆλον, *pecus*, *ovis*, quod ovibus plenus esset. *Virgil. Ecl.* 8. Mænalus argutumque nemus, pinosque loquentes semper habet. *Id.* 1. *Georg.* tua si tibi Mænala curæ.

Mænas, ădis, f. V. Mænades.

Mænia, & Mæniana. V. Meniana.

Mænomĕnon, n. 2. Μαινόμενον μέλι, genus mellis venenati, a μαίνομαι, *insania*, quia insaniam gignit. *Plin. l.* 21. *c.* 13.

Mæon, onis, m. Μαίων, pater Homeri.

Mæŏnes, onum, Lydi, a Mæonia.

Mæonia, æ, Μαιονία, Lydia, ea præsertim quæ procurrit ad Joniam, atque Cariam. Hinc

Mæonĭdæ, m. 1. Lydi. *Virg.* 11. *Æn.* v. 759. ¶ Sed *Mæonidum tellus* apud *Sil. l.* 6. v. 607. est Etruria. Nam Etrusci a Lydis oriundi fuere.

Mæonĭdes, æ, m. Homerus, a Mæone patre. *Martial. l.* 5. *ep.* 10.

Mæŏnis, idis, f. 3. mulier ex Mæonia. *Ovid.* 6. *Met.* v. 103. Mæonis elusam designat imagine tauri Europam. h. e. Arachne, quæ fuit ex Lydia.

Mæonius, a, um, Lydius. *Virg.* 4. *Georg.* Cape Mæonii carchesia Bacchi, idest, vini Lydii. ¶ Est etiam denom. e Mæone Homeri patre, & pro Homerico ponitur. *Martial. l.* 14. *epigr.* 183. Perlege Mæonio cantatas carmine ranas.

Mæotæ, V. Mæoticus.

Mæotĭcus, a, um, quod ad Mæotidem pal. spectat. *Virg.* 3. *Geor.* Qua Scythiæ gentes, Mæoticaque unda. ¶ Mæotici, iidem, qui, Mæotæ, h. e. populi Sarmatiæ Europeæ circa paludem Mæotidem. *Pomp. Mela l.* 1. *c.* 2. & *Pl. l.* 4. *c.* 12.

Mæotĭdæ, arum, m. populi iidem qui Mæotæ. *Vopisc. in Tacit. c.* 13. V. Mæoticus.

Mæŏtis, idis, f. Mæotis palus, Mæotius lacus, Scythica stagna, Cimmeriæ paludes, *Mar bianco*, *Mare delle Zabacche*, *Mare della Tana*, palus maxima, seu sinus amplissimus, ac potius mare Sarmatiæ, in quam Tanais flu. e Sept. fluit. Dicitur palus, quia adeo humilis est, ut plurimis in locis non nisi scaphis, & minoribus navigiis navigari possit, & vix naves in ea anchoras figendi opportunitatem habeant, cum 40. M. P. distent ab ora litorali plerisque in locis. *Plin. l.* 4. *c.* 12.

Mæŏtis, idis, f. patron. a Mæotide palude. *Juven. Sat.* 15. v. 115. Mæotide sævior ara Ægyptus.

Mæotĭus, a, um, quod spectat ad pal. Mæotidem. *Val. Flac. lib.* 4. Quantosque sinus Mæotia laxent æquora. Adde *Plin. l.* 4. *c.* 12.

Mæsius, lingua Osca est mensis Majus. *Fest.*

Mæviānus, a, um, ad Mævium pertinens: quod est nomen propr. Romani hominis. *Papinian. Dig. l.* 34. *tit.* 5. *leg.* 1. Mævianus fundus.

Mævius, ii, m. nomen Romani hominis. Apud *Virg. Ecl.* 3. v. 90. & *Horat. epod.* 10. v. 2. est malus quidem poeta, qui inimicus utrique fuisse dicitur. *Servius*.

Maga, æ, f. *maga*, *strega*, quæ arte magica utitur. *Aug. l.* 18. *de Civ. Dei*, *c.* 17. Circe maga famosissima.

Magalia, lium, n. *capanne*, καλύβια, ψυχάδια, idem ac mapalia, casæ, sive ædificia rustica Pœnorum, & Numidarum, oblonga, incurvis lateribus tecta, quasi navium carinæ, sive rotunda in modum furnorum, quæ etiam plaustris circumferebant, a *magar*, seu *mager*, quod apud Punicos villam notat. *Virg.* 4. *Æn.* Ut primum alatis tetigit magalia plantis. *Id.* 1. *Æn.* Miratur molem Æneas, magalia quondam.

Magdalĭdes, um, f. & Magdalia, orum, n. apud Medicos sunt massæ rotundæ, & oblongæ in modum cylindri. *Scribon. Larg. compos.* 201. Emplastrum manibus subigetur, & redactum in rotundas ampliores, quas magdalidas dicunt, reponetur. *Marcel. Empir.* Ex quibus & magdalia fiunt.

Mage, adv. poeticum, idem ac magis. *Plaut. Truc.* 3. 1. Quam mage amo, quam matrem meam. *Virg.* 10. *Æn.* Aspice, num mage sit nostrum penetrabile telum.

Magia, æ, f. *magia*, כשף, Ger. *zauberey*, Gal. *magie*, *art magique*, Hisp. *arte magica*, μαγεία, vox Persica, quam illi fere accipiunt pro sapientia, & perfecta rerum naturalium cognitione. Duplex tamen traditur magiæ species, quarum altera est ea, quam jam diximus, naturalis Philosophiæ perfecta cognitio, quam Pythagoras, Plato, & Empedocles, cæterique inter Philosophos præstantissimi velut sanctiorem quandam disciplinam indefatigabili studio, longinquisque peregrinationibus conquisiverunt: altera, quam γοητείαν, goetiam, vel *theurgiam* vocant, Dæmonum invocatione, infandisque incantationibus constat, quam & leges omnes execrentur, & *Plin. lib.* 30. *c.* 1. artem intestabilem vocat, irritam, & inanem. V. *Apul. in Apol.*

Magice, es, f. *arte magica*, μαγική, ars incantandi, quam quidam magiam vocant. *Plin. l.* 30. *c.* 1. Si non expers sedes ejus tota Thrace magices fuisset.

Magicus, a, um, *magico*, Ger. *zauberisch*, Gall. *magique*, Hisp. *magico*, μαγικός, quod ad Magum, vel etiam magicam pertinet. *Virgil.* 4. *Æn.* Magicas invitam accingier artes.

Magĭda, æ, f. genus vasis escarii, a magnitudine sic dicti. *Varr. l.* 4. *L. L. pag.* 30.

Magnĭlum, ii, n. morbus boum, cum eorum pellis ita dorso eminet, ut apprehensa manibus deduci non possit a costis. *Veget. l.* 3. *de re Veter. c.* 4.

Maginor, aris, d. 1. tarde conor, & nugor. *Fest.*

Magiriscium, ii, neut. parvus coquus, diminut. a μάγειρος. *Plin. l.* 35. *c.* 12. *de Pythea cælatore.* Fecit idem & cocos, magiriscia appellatos, parvulis poturus.

Magis, idis, f. μαγίς, genus lancis ejusdem formæ, quam platellam nostri vocant. *Plin. l.* 33. *c.* 11. Cornelius Nepos tradit tympana, se juvene, appellata stateras, & lances, quas antiqui magidas appellaverunt.

Magis, *più*, יותר, Ger. *mehr*, *plus*, Hisp. *mas*, μᾶλλον, plus, adv. compar. ab antiquo *magior* pro *major*. *Cic. pro Rosc. Amer. cap.* 14. Annos natus magis quadraginta. *Id. pro Milon. c.* 7. Nisi forte magis erit parricida, qui &c. *Plaut. Cas.* 2. 3. 8. Postquam amo Casinam, magis initio munditiis munditiam antideo. *h. e.* magis, quam antea. ¶ Junctum adjectivis positivis, comparationis vim habet, ut *magis aptus*, h. e. aptior. *Horat. l.* 1. *ep.* 7. *magis anxius*, h. e. anxior. *Ovid.* 1. *Met.* Magis magnus, h. e. major. V. *Magnus*. ¶ Invenitur interdum cum ipsis comparativis, ut magis majores, apud *Plaut. Pœn. prol.* v. 82. magis dulcius. *Id. Menaech. prol.* v. 55. & alibi non semel. Sic *Virg. in Culice* v. 78. Qui queat optato magis esse beatior ævo. ¶ Interdum repetitur eleganter. *Cic. Fam.* 16. *ep.* 21. Ut in dies magis magisque hæc duplicatur opinio, *sempre più*. *Id. Attic.* 14. *ep.* 18. De Græcia quotidie magis & magis cogito. ¶ Aliquando deest, & subintelligitur. *Plaut. Rud.* 4. 4. 70. Tacita est bona semper mulier, quam loquens. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 61. Agrippa claris majoribus, quam vetustis. ¶ Eleganter jungitur adverbiis comparativis *eo*, *quo*, *tanto*, *quanto*, & similibus. *Nepos Pausan. c.* 3. Neque eo magis carebat suspicione. *Plaut. Asin.* 1. 3. 6. Quam magis te in altum capessis, tam &c. *Cic.* 16. *Fam. epist.* 19. Exspecto tuas literas, te ipsum multo magis. *Id. Att. lib.* 16. *epist.* 5. Etsi magis est, quod gratuler tibi, quam quod te rogem. ¶ Ponitur interdum pro potius, *piuttosto*. *Cic. l.* 1. *de Or. c.* 12. Petit jam artem jure habetis, magis magnam atque uberem, quam difficilem & obscuram.

Magister, stri, m. *maestro*, *prefetto*, *governatore*, רב, Ger. *meister*, Gal. *maitre*, Hisp. *maestro*, ἐπιστάτης, præfectus, gubernator, ille, cui præcipua cura rerum incumbit, a *magis*, ut *minister* a *minus*, vel potius e Græco μέγιστος, maximus. ¶ Aliud est *magister*, aliud *præceptor*. Præceptor est artium doctor, a *præcipiendo*. Magister vero est ἐπιστάτης, sive præfectus. Unde Magister curiæ, societatum, collegiorum, vicorum, pagorum, artis, census, navium, pecoris. *Varro l.* 4. *de L. L. Paulus Dig. l.* 50. *tit.* 16. *leg.* 57. &c. *Cic. ad App. l.* 3. *Fam. ep. ult.* Eo brevior est hæc epistola, ut adversus magistrum morum modestior. Ubi magister morum ponitur pro censore. ¶ Magister scripturæ dicitur, qui civitatis alicujus publicos pecorum proventus scribendi munus habet. *Cic.* 5. *Verr.* Cum esses magister scripturæ, & sex Publicanorum. Sic Magister in scriptura, apud eund. 4. *Verr. c.* 70. ¶ Magister equitum, *comandante della cavalleria*, apud Romanos secunda erat dignitas post Dictaturam, & ab ipso Dictatore dicebatur, eique parebat. *Liv. l.* 3. Dictator Magistrum equitum dicit L. Tarquitium. ¶ Magister convivii est, qui convivio præest. *Cic. de Sen. c.* 14. & *l.* 9. *Fam. ep.* 26. Magister cœnandi. ¶ Magister pro navis gubernatore. *Virg. Æn.* 5. v. 176. Ipse gubernaclo rector subit, ipse magister. Adde *Liv. l.* 43. *c.* 42. & *Valer. Flacc. l.* 1. v. 18. ¶ Magister pecoris, præfectus pastorum. *Varro l.* 2. *de R. R. cap.* 10. Esse omnes sub uno magistro pecora. ¶ Magister auctionis, qui bonis sub hasta vendendis præest. *Cic. Att. l.* 1. Quem putabant fore magistrum, si bona venirent. ¶ Magistri vicorum. V. *Vicus*. ¶ Honoris gratia nomen magistri tribuitur doctori alicujus artis. *maestro*, διδάσκαλος. *Pers. sat.* 4. barbatum hæc crede magistrum dicere. Adde *Cic. l.* 1. *de Inv. c.* 25. & alibi sæpe. ¶ Dicitur & de aliis rebus. *Id.* 2. *de Or. c.* 31. Stilus optimus dicendi effector, & magister. ¶ Interdum sumitur pro pædagogo. *Terent. Phorm.* 1. 1. 22. Senes me filiis relinquunt quasi magistrum.

Magisterium, rii, n. *magisterio*, *prefettura*, רבנות, Ger. *meisterschafft*, Gal. *maistrise*, Hisp. *magisterio*, *maestria*, ἀρχή, ἐπιστασία, magistri dignitas, seu officium. *Cic. de Sen. c.* 14. Me vero & magisteria delectant a majoribus instituta, & is sermo, qui more majorum a summo magistro adhibetur in poculis. h. e. munus ejus, qui convivii est caput, quod regnum vini *Hor. l.* 1. *od.* 4. appellat. *Suet. in Tiber. c.* 3. Dictatura, ac magisterio equitum honorata. *Colum. in præfat.* Rem rusticam sordidum esse negotium, quod nullius egeat magisterio præceptoris. *Plaut. Mostel.* 1. 1. 32. Virtute id factum, & magisterio tuo.

Magisterius, a, um, ad magistrum pertinens. *Impp. Honor. & Theodos. l.* 3. *Cod. tit.* 13. *leg.* 6. Magisteria potestas.

Magistĕro, & per syncop. Magistro, as, avi, atum, a. 1. impero, præsum, magistrum, seu præfectum ago, teste *Festo*. *Spartian. in Hadrian. c.* 10. Inter manipulares vitam militarem magistrent.

Magistra, æ, f. *maestra*, מורה, Ger. *meisterin*, Gall. *maitresse*, Hisp. *maestra*, præceptrix in aliqua arte. *Cic.* 1. *Fin.* Magistra, ac duce natura. *Virg.* 8. *Æn.* v. 442. nunc viribus usus, Nunc manibus rapidis, omni nunc arte magistra.

Magistrālis, le, adject. *da maestro*, ad magistrum pertinens. *Vopisc. in Saturn. sub fin.* Frequentaveras pergulas magistrales. V. *Pergula*. *Id. in Tac. c.* 6. Manuum magistralium ictibus, terrorique subjaceat.

Magistratio, onis, f. magisterium, præceptio, institutio. *Apul. l.* 2. *de dogm. Plat.* Quæ solis disciplinis traduntur, & magistratione discuntur. Al leg. *magistra ratione*. ¶ In *Cod. Theodos.* publicæ magistrationes sunt scholæ publicæ.

Magistrātus, us, m. *Magistrato*, *Magistrato*, מנהיגות, Ger. *die oberkeit*, Gal. *magistrat*, Hisp. *magistrad*, ἀρχή, est potestas alicujus, vel aliquorum, qui publica authoritate curant res humanas, quæ quidem ad Remp. pertineant, a sup. verb. magistro, ut *Festus*. ¶ *Varro l.* 4. *de L. L. Paulus l. cui*, 57 *de verb. signif.* deducunt immediate a *magister*. Verba *Varronis* hæc sunt: Magister Equitum, quod summa potestas hujus in Equites, & Accensos, ut est summa Populi Rom. Dictator, a quo is quoque Magister Populi appellatus. Reliqui, quod minores, quam hi Magistri, dicti Magistratus, ut ab albo albatus. *Cic. pro Planc. c.* 3. Magistratum gerere. *Idem Verr.* 6. *cap.* 61. Magistratum habere. ¶ Sumitur etiam pro eo, qui in potestate aliqua est constitutus, ἄρχων, ut sunt Consules, Prætores, & alii, qui civitates, vel provincias regunt. *Cic.* 1. *Off. c.* 34. Est igitur proprium munus Magistratus intelligere, se gerere personam civitatis, &c. *Id.* 3. *de Leg. c.* 1. Magistratus est lex loquens. ¶ Magistratum inire, *entrar in carica*, cui contrarium est Magistratu abire, *uscir di carica*. *Id.* 3. *de Leg. c. ult.* & *Verr.* 2. *c.* 10. ¶ Abdicare se magistratu, *depor la carica*. V. *Abdico*. ¶ Magistratus Romæ alii majores erant, ut Consules, Prætores, Censores: alii minores, ut Ædiles, Quæstores, &c. *Gel. l.* 13. *cap.* 14. Verum de Romanorum Magistratibus abunde scripsere *Manut. de legib. Rom. Rosin. antiq. Rom. l.* 7. *Sigon.* & alii.

Magistro, as. V. Magistero.

Magmāta, n. 3. μάγματα, pastilli, & massæ factæ ex unguentorum fæcibus odoris gratia, e μάττω, quod est terere, & miscere, & in massam redigere. *Plin. l.* 13. *c.* 1.

Magmentaria vasa, quibus magmenta, & exta sacra imposita inferebantur aræ. *Arnob. adv. Gent. l.* 7. ut legit *Turneb. l.* 22. *c.* 6. Nam alii aliter.

Magmentum, n. 2. majus augmentum. *Varro l.* 4. *de L. L. Arnob. l.* 7. & *Fest.*

Magna Græcia. V. Græcia.

Magnalia, um, n. *grandi imprese*, τὰ μεγαλεῖα, res præclaræ, & mirandæ. Utitur hac voce *Tert. l.* 2. *ad Uxor. c.* 7.

Magnanimitas, atis, f. *magnanimità*, [illegible], Ger. *grossmuetigkeit*, Gall. *magnanimité*, Hisp. *magnanimidad*, μεγαλοψυχία, animi magnitudo, sublimitas, & præstantia. *Cic. 1. Off. c. 43.* Quarum una sit cognitionis, altera communitatis, tertia magnanimitatis.

Magnanimus, a, um, *magnanimo*, [illegible], Germ. *grossmuetig*, Gall. *magnanime*, Hisp. *magnanimo*, μεγαλόψυχος, qui magni est animi. *Cicer. 1. Off.* Pro qua magnanimis viris nimis debet esse contentio. *Ovid. 1. Trist. eleg. 5. v. 33.* Corpore magnanimo satis est prostrasse leoni. ¶ In genit. plurali *magnanimum*, pro *magnanimorum* habet *Virg. 7. Æn. v. 724.*

Magnarius, m. *che ha gran maneggio*, μεγαλέμπορος, magnus negotiator, & negotiorum magnitudine. *Apul. l. 1. Milef. post init.* Lupus negotiator magnarius omnia coemerat. *Vet. Inscript. apud Gruter. p. 483. n. 1.* Corpus coriariorum magnariorum.

Magnates, m. *magnati*, μεγιστᾶνες, nobiliores, & potentiores, quorum magna est potentia, & auctoritas. Legitur hæc vox in quadam veteri Inscriptione, quæ affertur a *Dempstero in Paralipom. ad l. 2. c. 15. Antiq. Rom. Rosini.*

Magne, adverb. valde. Affertur a quibusdam locus Taciti, quem V. in *Magnus*.

Magnes, etis, m. *calamita*, Ger. *ein magnetstein*, Gal. *aymant*, Hisp. *yman*, μάγνης, lapis, qui ferrum trahit, al. lapis Heraclius, & sideritis, a Magnesia urbe Lydiæ, quia circa eam provenit. *Lucr. l. 6.* Sed *Plin. l. 36. c. 16.* scribit ex Nicandri sententia, repertum fuisse in Ida, & appellatum esse ab inventore, qui cum pecus pascens pedem forte haberet ferratum, & crepidas ferreis clavis compactas, animadvertit, lapidem hunc ferro adhærescere. Ceterum ab Antiquis bifariam magnes accipitur, interdum pro eo, qui ferrum trahit, interdum pro lapide argentei coloris. Hinc, quia alius magnes est præter eum, qui ferrum trahit, quidam Veterum dicunt, alium esse magnetem a lapide Heraclio. *Cic. 1. de Div. c. 39.* Ut si magnetem lapidem esse dicam, qui ferrum ad se alliciat, & trahat, at rationem, cur ita fit, efferre nequeam.

Magnesia, f. 1. Hæmonia, Μαγνησία, regio Macedoniæ, in ora maris Ægei, ubi ejusdem nominis prom. *Capo l'erliche*, al. *Capo di S. Giorgio*. *Lucan. l. 6. v. 385.* ¶ Magnesia item, *Mangresia*, urbs Asiæ minoris, in Caria, apud Thoracem M. Hic Antiochus Rex a Scipione victus magna clade affectus est, unde Scipio *Asiatici* cognomen accepit.

Magnesis, idis, f. quæ est ex Magnesia. *Ovid. ep. 12. v. 9.* Cur unquam Colchi Magnesida vidimus Argo?

Magnesius, a, um, adject. qui est ex Magnesia. *Lucret. l. 6. v. 1062.* Impellant ut eam Magnesia flumina saxi.

Magnessa, æ, adject. fœmin. quæ est ex Magnesia. *Hor. lib. 3. od. 7.* Magnessam Hippolyten dum fugit abstinens.

Magnetes, m. Magnesii, Μάγνητες, pop. Magnesiæ. *Lucr. lib. 6. v. 908.* Magnetum quia sit patriis in finibus ortus.

Magnetes, etum, m. *Senatori*, Μαγνῆτες, apud Macedones erant, qui apud nos Senatores dicuntur, sive principes, & capita civitatis. Unde & summum Magistratum vocabant Magnetarchem. *Liv. l. 35. c. 32. l. 35. c. 31.*

Magneticus, a, um, quod ad magnetem spectat. *Claud. de magnete, v. 26.* Veneream magnetica gemma figuret.

Magnocies, ei, f. nomen est avis in Arabia, de qua nihil adhuc compertum est. *Auct. carm. de Phœnice, quod cum Lactantio edi solet, v. 145.*

Magnidicus, a, um, adject. qui magna dicit, *millantatore*. *Plaut. Rud. 2. 6. 31.* Dum tuis ausculto magnidicis mendaciis. *Id. Mil. 5. 3. 48.* Quin noverim magnidicum, cincinnatum, mœchum unguentatum.

Magnifacio, is, a. 3. *stimare grandemente*, περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι, θαυμάζω, magni æstimo. *Terent. Hecyr. 5. 5. 18.* Quem intellexi illam haud minus, quam se ipsum magnifacere. Sic eum superlat. maximi facere fidem, *Plaut. Cas. prol. v. 9.* ¶ Ceterum sæpe divisum legitur *magni facio*.

Magnificatio, onis, f. actus magnificandi. *Macrob. l. 3. Sat. cap. 13.* Personarum varia magnificatio.

Magnifice, adv. *magnificamente*, Ger. *grossmechtig*, Gal. *magnifiquement*, Hisp. *magnificamente*, μεγαλοπρεπῶς, magnopere, summe, splendide, laute, honorifice. *Brut. ad Cic. ep. 16.* Juvat enim magnifice loqui. *Liv. l. 2. c. 6.* Magnifice incedere. *Nepos lib 14. c. 3.* Magnifice ornatus. *Ter. Heaut. 3. 2.* Magnifice quem tractare. *Cic. 1. Off.* Magnifice, animoseque vivere. ¶ Cato comparativum *magnificiens* usurpavit. *Festus.*

Magnificenter, adverb. magnifice. *Vitruv. l. 1. c. 6.* Oppidum magnificenter ædificatum. *Cic. in Orat. c. 34.* Omnia excelsius, magnificentiusque & dicet, & sentiet. *Id. 4. Fam. ep. 7.* Cum consulatum magnificentissime gesseris.

Magnificentia, æ, *magnificenza*, [illegible], Germ. *herrligkeit*, Gall. *magnificence*, Hisp. *magnificencia*, μεγαλοπρέπεια, est (ut inquit *Cic. l. 2. de Inv.*) rerum magnarum, & excelsarum cum animi ampla quadam, & splendida propositione agitatio, atque administratio. Adde *1. Off. c. 21.* ¶ Dicitur etiam de aliis rebus. *Id. de Univ. c. 6.* Nec metiamur eam verborum magnificentia. *Id. in Or. c. 25.* Magnificentia epularum.

Magnifico, as, avi, atum. a. 1. *esaltare*, [illegible], Ger. *gross machen*, Gal. *magnifier*, *exalter*, Hisp. *en fazer encarecer*, μεγαλύνω, exalto, extollo. *Plin. l. 28. c. 16.* Magnificant & vituli, qui nondum herbam gustaverint, fimum. *Plaut. Cistel. 1. 1. 3.* Quia me colitis, & magnificatis.

Magnificus, a, um, *magnifico*, *splendido*, [illegible], Ger. *herlich*, Gal. *magnifique*, Hisp *magnifico*, μεγαλοπρεπὴς, qui in magnis pro dignitate sumptum facit, in magistratu, in publicis ludis, & ædificiis, in sacrificiis, & similibus. *Plaut. Asin.* Extemplo facio facetum me, atque magnificum virum. *Nepos Attic. c. 13.* Elegans, non magnificus, splendidus, non sumptuosus. ¶ Cum de rebus dicitur, significat lautum, splendidum, & eximie paratum, atque instructum. *Cic. 1. Off. c. 8.* Delectant etiam magnifici apparatus, vitæque cultus cum elegantia, & copia. *Id. l. 9. Fam. epist. 16.* Cœna magnifica, & lauta. *Ter. Eun. 4. 4. 4.* Verba magnifica. *Plin. l. 9. c. 3.* Succus laserpitii magnificus in usu, medicamentisque. h. e. mirabilis virtutis. ¶ Gradus sunt *magnificentior*, & *magnificentissimus*, ab inusitato *magnificens*. *Cic. in Pison. c. 2.* Magnificentius est dicere, quemadmodum gesserimus consulatum. *Vellej. l. 2. c. 40. & 56.* Magnificentissimus triumphus, &, magnificentissimum spectaculum. ¶ Veteres *magnificissimus* usurpabant, teste *Festo*.

Magniloquentia, f. 1. Μεγαλορρημοσύνη, gravitas styli. *Cic. Fam. 13. ep. 15.* Ab Homeri magniloquentia confero me ad vera præcepta Εὐριπίδου. *Id. in Or.* Quod ille dactylicus numerus hexametrorum magniloquentiæ sit accommodatior.

Magniloquus, a, um, Μεγαλορρήμων, qui magna loquitur. *Tac. in vita Agricol.* Promptis post eventum, ac magniloqui erant. *Stat. l. 5. Silv. 3. v. 62.* Magniloquus Homerus.

Magnipendo, is, endi, ensum, a. 3. *esaltare*, *riputare da molto*, [illegible], Ger. *gross achten*, Gal. *fort estimer*, & *priser*, Hisp. *estimar*, *a apreciar mucho*, περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι, in magna æstimatione habeo. *Ter. Adelph. 5. 4. 25.* Ego quoque a meis me amari, & magnipendi postulo. Adde *Plaut. Stich. 1. 2. 78.*

Magnitas, atis, f. magnitudo, apud vet. *Accius apud Non. c. 2. n. 513.* Namque sat frugi neque dici potest pro magnitate.

Magnitudo, inis, f. 3. *grandezza*, [illegible], Ger. *groesse*, Gal. *grandeur*, Hisp. *grandeza*, μέγεθος, amplitudo, moles. *Cic. 1. Off.* Mundi magnitudo. ¶ Magnitudo animi est præstantia, excellentia, sublimitas, *grandezza d'animo*. *Cic. 1. Off. c. 20.* Vera & sapiens animi magnitudo. ¶ Dicitur magnitudo & de aliis rebus, ut magnitudo fructuum, pro copia. *Cic. in Rull.* magnitudo æris alieni. *Id. pro Rosc. Amer.* magnitudo periculi, *Id. pro Quint.*

Magnopere, adv. *sommamente*, *molto*, [illegible], Ger. *sehr*, Gall. *beaucoup*, Hisp *mucho*, μέγα, valde, vehementer. *Cic. Cassio l. 15. Fam.* Tibi Romam magnopere propemodum censeo. ¶ Non *magnopere laboro*, non valde curo. *Cic. pro Rosc. Com.* Et quorsum recidat responsum tuum, non magnopere laboro. ¶ Aliquando *magno opere* separatim legitur. *Plaut. Cas. prol. v. 12.* Vos omnes opere magno esse oratos volo.

Magnum, adv. magnopere, valde. *Plaut. Mil. 3. 1. 10.* Nam vo, magnum clamas, tetigit calcem. *Id. Most. 2. 2. 37.* Atque ille exclamat de repente maximum.

Magnus, a, um, *grande*, [illegible], Ger. *gross*, Gal. *grand*, Hisp. *grande*, μέγας, grandis, a μέγας, inserto n, quomodo a rego est regnum. *Cicer. in Orat. c. 10.* Magnum opus, & arduum, Brute, conamur. *Virg. Georg. l. 4. de apibus*, magnis agitant sub legibus ævum. h. e. gravibus, nec facile violandis. *Tacit. 11. Ann. c. 38.* Sponte, an coactus tam magna peccavisset, nihil referre. Ubi alii minus recte leg. *magne*, tanquam sit adverbium. ¶ Ponitur interdum pro multo. *Idem 1. Æn.* Ac veluti magno in populo cum sæpe coorta est seditio. *Petron. in Satyr. c. seq.* Dum hæc magno tempore Crotone aguntur. ¶ Item pro divite, & potenti. *Juven. Sat. 6.* magnos visuri amicos. ¶ Item pro insigni, memorabili. *Tacit. in Agric. cap. 34.* Imponite quinquaginta annis magnum diem. ¶ Item pro venerandi, augusto, potenti. *Virg. 3. Æn.* Numina magna loci. ¶ Item pro elato, *alto*. *Id. pro Cæcin.* Magna voce confiteri. ¶ Item pro stolido, sicut & Longus. V. *Martial. l. 11. epigr. 57.* ubi in ambiguo hujus vocis ludit. ¶ Magni dicuntur homines præstantes ingenio, aut virtute: item qui magnas res gesserunt. *Tacit. Agric. c. 44.* Bonum virum facile crederes, magnum libenter. *Cic. 3. Leg.* A magno homine, & in primis erudito Panætio tractata. ¶ Magnum annum dicunt Mathematici, quo septem sidera errantia, expletis propriis cursibus, sibimet concordant. *Id. l. 2. de nat. Deor.* ¶ Magnus etiam dicitur de ætate, ut magnus natu apud *Liv. l. 9.* h. e. ætate provectus. ¶ Avunculus magnus, *zio del zio*. *Cic. de clar. orat.* V. Major. ¶ Magnum est, *è gran cosa*, *è cosa difficile*. *Cic. 4. Acad.* Magnum est efficere, ut quis intelligat, quid sit illud verum bonum. ¶ Magno, absolute pro magno pretio. *Cicer. in Rull. 2. c. 13.* Emere agros quam volent magno poterunt. ¶ Magni esse, pro æstimari. *Id. Fam. 15.* Magni erunt mihi litteræ tuæ. ¶ Magni facere, V. *Magnifacio*. ¶ Compar. est *major*, superlat. *maximus*, quæ V. *suis locis*.

Magudaris, vel magydaris, f. 3. Μαγύδαρις, semen silphii, seu laserpitii. *Galen. in Lexico Hippocr. Pollux, & Vossius.* Sed aliqui radicem ipsam sic dixerunt, teste Dioscoride, ut *Colum. l. 6. c. 16.* alii caulem, ut *Plin. lib. 19. c. 3.* & Prisciannus; alii succum, ut Hesychius tradit. Est vox Cyrenaica, a qua regione succus ille, non nativus quidem, qui computresceret, sed jam arte præparatus in regiones exteras advehebatur. *Plaut. Rud. 3. 2. 19.* Si tibi confidis, fore multam magudarim.

Magus, gi, m. *Mago*, *stregone*, [illegible], Ger. *zauberer*, Gal. *magicien*, Hisp. *magico*, μάγος, dictio Persica, quæ apud eos significat sapientem. Sapientes enim Persæ Magos vocant, ut Græci Philosophos. *Cic. 1. de Div. c. 23.* Et Magos dixisse, quod genus sapientum, & doctorum habebatur in Persis. *Et infra.* In Persis augurantur, & divinant Magi, qui congregantur in fano commentandi causa, atque inter se colloquendi. Nec quisquam Rex Persarum potest esse, qui non ante Magorum disciplinam, scientiamque perceperit. ¶ Consuetudine, & sermone communi pro malefico, seu incantatore accipitur. Nam cum Magi apud Persas potissimum Deorum cultui vacare solerent, in tantum postea aucta est eorum vanitas, ut non solum observatione siderum futura prædicere, sed artibus quibusdam, & maleficiis & scire se omnia, & facere posse profiterentur. V. *Apul. in Apol.*

Magus, a, um, adject. magicus. *Ovid. 1. Amor. eleg. 8.* Illa magas artes, Æææque carmina novit.

Maja, f. 1. Μαῖα, Atlantis filia, ex Pleione Nympha, ex qua Jupiter Mercurium suscepit. Huic Romani mense Majo sacrificabant. Sed quidam affirmant, teste *Macrobio l. 1. Sat. c. 12.* quibus Cornelius Labeo consentit, hanc Majam, cui mense Majo res divina celebrabatur, terram esse, hoc adeptam nomen a magnitudine, sicut & Mater Magna a Græcis vocetur. *Virgil. 1. Æn. v. 305.* Maja genitum demittit ab alto. ¶ Fuit altera hoc nomine, Fauni filia, cui in mellario vase non mel, sed vinum sacrificabant. ¶ Præterea Maja est una ex Pleiadibus stellis. *Virg. 1. Georg. v. 225.* Multi ante occasum Majæ cœpere &c. ¶ Denique sic appellatur cancri genus maximum, *granceola*. *Plin. l. 9. c. 31.*

Majalis, m. *porco castrato*, Ger. *verschnittener*, *eber*, Gal. *pourceau chastré*, Hisp. *marrano*, χοῖρος τομίας, sus castratus. *Isid. in Gloss.* dictum censet, quia Majæ Deæ sacrificabatur, matri Mercurii. *Varr. l. 2. de R. R. c. 4.* Castrantur verres commodissime anniculi, quo facto nomen mutant, atque e verribus dicuntur majales.

Majesta, æ, f. uxor Vulcani, ab antiquo positivo majus pro magnus. *Macrob. l. 1. Sat. c. 12.* ex *Pisone*.

Majestas, tis, f. 3. *maestà*, [illegible], Ger. *majestet*, Gall. *majesté*, Hisp. *majestad*, ἀξίωμα, magnitudo, decus, amplitudo, & dignitas Populi, vel Senatus, vel Principis, Imperatorisve, aut etiam privati magni viri, ab antiquo positivo *majus* pro *magnus*. Apud Romanos proprie Populi erat. Senatus enim *auctoritas* dicebatur. Nam Populus sciscere solebat, & jubere, Senatus censere, & auctor esse. *Cic. 3. Phil.* Ut omnes ad auctoritatem hujus ordinis, majestatemque P. R. defendendam conspirasse videantur. ¶ Majestatis crimen est, cum ea tolluntur, in quibus vel Regis, vel Magistratus, vel Populi amplitudo versatur. *Sigon. de ant. jure C. R. l. 2. c. 18.* Hinc majestatem lædere, vel minuere, est aliquid committere contra dignitatem, vel amplitudinem Populi, Regis, Magistratus. Et majestatis rei dicuntur, qui de majestate læsa, seu imminuta accusantur. *Cic. in Partit.* Majestas est in Imperii, atque P. R. dignitate, quam minuit is, qui per vim multitudinem ad seditionem vocavit. *Id. pro Cluent. c. 35.* Damnatus majestatis. ¶ Dicitur etiam de rebus inanimatis, ut Majestas nominis, idest magnitudo, sive dignitas; Majestas loci, idest ejus præstantia, sive excellentia; Majestas orationis, idest gravitas styli, &c. *Martial. lib. 1.* Cum pare libri & major, & melior ad majestatem sacri nominis tui allegata sit. *Liv. l. 1.* Quæ ipsius etiam loci majestate afficit. *Cic. de Am. c. 25.* Quanta illi fuit gravitas! quanta in oratione majestas! ¶ Est etiam Dea, filia Honoris, & Reverentiæ. *Ovid. 5. Fast. in princ.*

Maji, m. familia in Italia, ex qua Majus avus maternus, & Maja mater Virgilii Poetæ, fortasse a magnitudine. Vulgo in vita Poetæ *Magus* legitur pro *Majus*, indeque fabula, avum maternum Maronis magum fuisse, ab eo Poetam didicisse artes magicas, his miranda illa fecisse Neapoli, quæ leguntur apud *Arnoldum Abbatem Lubecensem in Chronico Slavorum l. 4. c. 19.* Sed avum Maronis non magum dictum, verum *Majum*, argumento est, quod ab eo mater dicaretur *Maja*. *Voss.*

Major, & majus, *maggiore*, Μείζων, comp. nominis *magnus*, a Græca voce ablata. Nam quia antiqui Romani carebant litera ζ, mutabant eam in *j* consonum, quomodo & a ζυγὸν, fecere *jugum*. Vel est contractum ex *magnior*. Nam a magnus deberet esse *magnior*, ex quo eliso n fit *magior*, ex quo g quoque extrito, remanet *major*. Vel est ab antiquo positivo *majus* pro *magnus*, unde Deus Majus, & Dea Maja. *Cic. l. 2. ad Q. Fr.* Eum tibi commendo majorem in modum. *Id. de Am.* Ut eam vel in eis, quos nunquam vidimus, vel, quod majus est, in hoste etiam diligamus. ¶ Interdum refertur ad dignitatem, ut Majores Magistratus, idest Consules, & Prætores, qui reliquis dignitate præeunt. *Festus.* ¶ Interdum ad ætatem, pro seniore, seu longioris ævi. *Cic. 1. Tusc. c. 1.* Major natu. *Ter. Phorm. 1. 2. 14.* Senis nostri fratrem majorem nostri. *Capitolin. in Pertin. c. 4.* Sexagenario major. ¶ Major herus est paterfamilias. nam minor filius dicebatur. *Plaut. Trucul. 2. 2. 33.* Ego ista vestra majori hero facta denarravem. ¶ Major morbus, est morbus comitialis. *Cels. l. 3. c. 23.* ¶ Huic comparativo Plautus addit adverb. *magis*. *Men. prol. v. 55.* Qui dederit, magis majores nugas egeris.

Majores, orum, m. *maggiori*, *antichi*, πρόγονοι, intelligi possunt quicunque avi, abavi, proavi, atavi, tritavi, & ante hos in infinitum, sicut minores, qui etiam post trinepotes futuri sunt. Usurpatur hæc vox tantum in num. pl. *Cic. 3. Phil.* L. Philippus vir avo, patre, majoribusque suis dignissimus. ¶ Accipiuntur etiam majores indifferenter pro omnibus, qui ante nos fuerunt, ut

minores

minores pro posteris. *Cæs. l. 4. B. G.* Quod Germanorum consuetudo hæc sit a majoribus tradita.

Majorinus, a, um, adject. e *major*. *Majorina oliva* dicuntur, quæ sunt omnium maximæ, alio nomine *regia*. Eædem tamen minimum olei habens: unde & *phaulia* dicuntur, φαυλίαι: e φαῦλος, vilis, vitiosus. *Plin. l. 15. c. 3.* ¶ *Majorina pecunia*, quæ & *centenionalis communis* dictæ sunt, parvi quidem pretii, sed *majores* tamen usitatis ellibus fuerunt. *Imp. Constantin. & Julian. l. 9. Cod. Theodos. tit. 23. leg. 1.*

Majugĕna, æ, m. Maja genitus, h. e. Mercurius. *Marcian. Capel. lib. 1. sub fin.* Nostri Majugenam pignoris inclyti.

Majuma, æ, ludi genus. Scribit *Suidas*, dictum esse e Maio mense, quod cives R. certo ejus mensis die ad Hostiam secundo Tiberi descenderent, ibique in marinis aquis natantes luderent. *Cod. Theod. l. 15. tit. 6.* Placuit, ut majumæ lætitia provincialibus redderetur, ita tamen, ut servetur honestas, &c.

Majus, ii, *Maggio*, ירו, Ger. *der Meymonat*, Gal. *le mois de May*, Hisp. *Mayo*, Μάϊος, mensis, a majoribus dictus, quorum consilio Respub. gerebatur, sicut *Junius a junioribus*, qui rem armis gerebant, vel e Majestate, ut fabulatur *Ovid. 5. Fast.* initio. Alii ducunt a Maja, matre Mercurii, cui hoc mense sacrificabatur: alii e Majo Deo, qui est Jupiter. V. *Ovid. loc. cit. Id. ibid. v. 73.* Hinc sua majores posuisse vocabula Maja. ¶ Usurpatur etiam adjectivorum more, ut Calendæ Majæ, Idus Majæ, apud *Cic. 5. Attic. ep. 7. & c.*

Majusculus, a, um, *grandetto*, grandior. *Cic. l. 9. Fam. ep. 10.* In aliqua majuscula cura, negotiisque versari. *Ter. Eun. 5. 3. 21.* Thais, ego quam sum, majuscula est.

Mala, æ, f. *guancia*, לחי, Ger. *ein backe*, Gal. *la joue*, Hisp. *mexilla*, σιαγών, est pars faciei eminens inter oculum, nasum, & buccam, quæ & gena dicitur, a *mando*. Aliqui censent, hanc vocem contractam esse ex maxilla, abjectis mediis literis, ea ratione, qua *ala* ex *axilla*. *Cicer. in Or.* Quomodo enim vester Axilla Ala factus est, nisi fuga literæ vastioris? quam literam etiam e maxillis, e taxillis, e vexillo, & paxillo consuetudo elegans Latini sermonis evellit. Dicitur proprie de hominibus. *Plin. l. 11. c. 37.* Infra oculos malæ homini tantum, quas prisci genas vocabant, ibi ostenditur pudor. ¶ Interdum tribuitur & bestiis. *Virgil. 3. Georg.* Quo tempore Glauci Potniades malis membra absumpsere quadrigæ.

Malabathrarius, vel malobathrarius, ii, m. qui malabathrum conficit, aut vendit. *Plaut. Aulul. 3. 5. 37.* ubi al. leg. *myrobathrarius*.

Malabathrātus, vel Melobathratus, a, um, adjectiv. Malabathro unctus. *Sidon. l. 8. ep. 3.* Satrapæ pumicati, malabathrati.

Malabăthrum, seu malobathrum, n. 2. Μαλάβαθρον, μαλάβαθρον, *Dioscoridi* folium est nardi odore, quod ex India advehitur. Ex eo unguentum, vel oleum exprimitur odoratissimum, quod & malabathrum, & foliatum vocatur, quo ad ungendos capillos utebantur. *Hor. l. 2. carm. od. 7.* Fregi coronatus nitentes malobathro Syrio capillos.

Malăche, f. 1. Μαλάχη, species malvæ, ventrem emolliens, a voce Græca allata, quæ a Μαλάσσω, mollio, ab emolliendo ventre. *Plin. l. 20. c. 21.*

Malachites, Μαλαχίτης, gemma spissius virens, al. molochites, a colore malaches, seu malvæ. *Plin. l. 37. c. 9.*

Malacha, f. 1. al. maldacha, arbor in Bactriana regione magnitudine oleæ, folio roboris, fructu caprifici, gummi genus exsudans, quod bdellium vocatur. *Plin. l. 12. c. 9.*

Malacia, æ, f. *bonaccia*, Μαλακία, tranquillitas, cum maris fluctus omnino quiescunt, & languent, neque ulla aura commoventur. *Cæs. 3. B. G. cap. 15.* Tanta subito malacia, ac tranquillitas extitit, ut se loco movere non possent. ¶ Translatum sumitur pro mollitie animi. *Sen. ep. 67.* In otio inconcusso jacere, non est tranquillitas, malacia est. ¶ Dicitur etiam de languore stomachi cibum fastidientis, præcipue in mulieribus gravidis. *Plin. l. 23. c. 6.* Malicorium expetitur gravidarum malaciæ. Adde *l. 28. c. 7.*

Malacisso, as, a. 1. *ammollire*, *domare*, Μαλακίζω, mollio, subigo, a verbo Græco allato, quod a Μαλακός, mollis. *Plaut. Bacch. 1. 2.* Ah nimium ferus es, malacissandus es.

Malacticus, a, um, adject. molliendi vim habens, Μαλακτικός. *Theod. Priscian. de Diæta, c. 15.* Malacticam habet virtutem.

Malăcus, a, um, *molle*, Μαλακός, mollis, delicatus, a Μαλάσσω, *mollio*, ut Malachum pallium, synthesis, seu vestis cœnatoria, quia hæc mollior fuit, ac pretiosior, utpote sæpe purpurea, aut coccinea. *Doza* tamen malacum non a mollitie dictum putat, sed a colore malaches, sive malvæ. *Plaut. Mil. 3. 1. 93.* Pallium malacum. *Id. Bacch. 2. 3. 121.* Hic nostra agetur æres in malacum modum. h. e. molliter, jucunde. *Id. Mil. 3. 1. 74.* Cinædus malacus.

Malaginum, i, n. emplastrum, quod sine igne conficitur. *Plin. Valerian. l. 3. c. 12. in fin.*

Malagma, atis, n. 3. Μάλαγμα, fomentum, quod integræ cuti imponitur ad apostemata, aliosve tumores præter naturam molliendos, a Μαλάσσω, *mollio*. *Col. l. 7.* Ut lentorem malagmatis habeat. ¶ Malagmata differunt ab emplastris, & pastillis, quia malagmata maxime ex floribus, emplastra, pastillique magis ex quibusdam metallicis fiunt. *Cels. l. 5. c. 19.* Deinde emplastra imponuntur vulneribus, malagmata in integram cutem injiciuntur, pastilli aut illiniuntur, aut alicui molliori cerationi miscentur. ¶ Dicitur etiam *malagma*, æ, *Veget. de re Veterin. l. 4. c. 15. n. 21.* & alibi.

Malandria, vel Malandra, æ, f. genus morbi in equis, & in hominibus, apud *Veget. l. 2. de re veterin. c. 42.* & *Marcel. Empir. c. 34. a med.* & est lepra, seu elephantiasis species. ¶ Eo qui laborant, *malandriosi* appellantur. *Marcell. Empir. c. 19.*

Malandriōsus. V. *vocem præced.*

Malasso. V. Malaxo.

Malaxatio, onis, f. actus emolliendi. *Theod. Priscian. l. 1. cap. 28.* Malaxationes adhibendæ.

Malaxo, & Malasso, as, a. 1. *far molle*, *maturare*, רכך, Ger. *weich machen*, Gal. *amollir*, Hisp. *ablandar*, Μαλάσσω, mollio, subigo, a verbo Græco allato. *Laber. apud Gel. l. 16. c. 7.* Malaxare malas.

Maldăcon, i, n. gummi ex bdellio arbore. *Plin. l. 12. c. 9.*

Male, adv. *malamente*, *iniquamente*, Ger. *boeslich*, Gal. *mal*, Hisp. *malamente*, κακῶς, prave, nequiter, vitiose, improbe. *Sueton. Vitel. cap. 7.* Male animatus erga Principem. *Cic. Att. l. 9.* Si Italiam relinques, faciet omnino male. *Id. ad Brut.* Dii isti Segulio male faciant. *Id. Verr. 3.* Male accipit verbis Rubrium. *Virg. 2. Æn.* Statio male fida carinis. h. e. parva. *Plaut. Stich.* Male moratus. *Sueton. de clar. Rhetor. 5.* Claudius male oculatus. *Ter. Heaut. 4. 1.* Male docet te mea facilitas. h. e. in causa est, ut tu male agas. *Cic. 4. Tusc.* Male olere omne cœnum. ¶ Interdum accipitur pro valde. *Ter. Heaut. 3. 2.* Syre, tibi timui male. *Cic. de clar. Orat.* Addebat, scriptores illos male multatos. Item pro infeliciter. *Nepos Miltiad. c. 3.* Male rem gerere. ¶ Hinc, Male vertat, imprecandi locutio. *Ter. Adelph. 2. 1. 37.* Minis viginti illam emisti; quæ res tibi male vertat, *sia la tua rovina*, *non ti faccia pro*. ¶ Hinc etiam male esse alicui. *Ter. Adelph. 4. 5. 25.* Animo male est. *Cic. Att. l. 15.* Male sit Antonio. Sic male vivere, est, in egestate vivere. *Plaut. Trinum.* ¶ Male cadere, *aver cattivo esito*. *Cæs.* ¶ Male conciliare, est caro pretio emere. *Plaut. Pseud. 1. 2.* V. Concilio. ¶ Male habere aliquem, est male accipere, vexare, *travagliare*. *Ter. Andr. 2. 6. 5.* Præter spem evenit, scio, hoc male habet virum. ¶ Male cogitare de aliquo, *esser di mal' animo contra qualcuno*. *Cic. de Sen.* Quomodo Carthagini male jamdiu cogitanti bellum inferatur. *Cæl. Cic. l. 8. Fam. ep. 12.* Animadverteram, male enim de me cogitare. ¶ Male audire, *aver cattiva fama*. *Cic. Attic. l. 6.* Qui me idcirco putant bene audire velle, ut ille male audiat. ¶ Male mereri de aliquo. V. *Mereor*. ¶ Male credere, difficile credere. *Plaut. Pœn.* Male credam, & credam tamen. ¶ Male velle alicui, *odiare*. *Plaut. Asin. 3. 1. 13.* Utinam qui mihi male volunt, sic rideant. ¶ Eodem modo usurpantur *Pejus*, & *Pessime*, de quibus V. suis locis.

Malea, f. Μαλέα, Μαλεαι, *Capo Malio di S. Angelo*, prom. Peloponnesi, in ora Australi Laconicæ, Laconicum sinum finiens, & dicta est a Maleo Argivorum Rege, qui in ea templum pulchrum construxit, quod Maleoticum appellavit. *Virgil. 5. Æn. v. 193.* Ioniisque mari, Maleæque sequacibus undis. *Stat. 7. Theb. v. 16.* & raucæ circumtonat ira Maleæ.

Maledĭcax, acis, *maledico*, maledicus. *Plaut. Curcul. 4. 2. 26.* Maledicax es. *Macrob. l. 7. Saturn. cap. 3.* Importune urbanitas maledicacem lutem provexit. ¶ Possis etiam divisim scribere male dicax.

Maledĭce, adv. *maledicamente*, Ger. *schmæhlich*, Gal. *en mesdisant*, Hisp. *maldezimente*, κακολόγως, contumeliose. *Cic. 1. Offic. c. 37.* Cum de absentibus detrahendi causa, maledice, contumelioseque dicimus.

Maledĭcens, tis, adject. *maledico*. *Plaut. Merc. 2. 3. 75.* Ut nunc sunt maledicentes homines. ¶ Maledicentior, & maledicentissimus V. in Maledicus.

Maledicentia, f. 1. *villania*, *maldicenza*, גדוף, Ger. *übelredung*, Gall. *medisance*, Hisp. *detracion*, κακηγορία, δυσφημία, obtrectatio, convicium. *Gel. l. 3. c. 3.* Ob assiduam maledicentiam, & probra in principes civitatis.

Maledīco, is, xi, ictum, n. 3. *maledire*, *dir male*, גדף, Ger. *übelreden*, Gal. *medire*, Hisp. *maldezir*, κακολογέω, maledicta efficio. in aliquem maledicta, idest convicia, probra, contumelias conjicio. *Terent. Eun. 4. 7. 19.* Nescis, cui nunc maledicas viro. *Cicer. Fam. 3. ep. 8.* Si legatorum aurpiam maledicitur. ¶ Inmoitur etiam eum accusat. *Petron. in fragm. Tragur. c. 56. edition. Burm.* Maledic illam versibus, ut habeat pudorem.

Maledictio, onis, f. *maledizione*, קללה, Ger. *ein schmach wort*, Gal. *malediction*, Hisp. *maldicion*, *maldiciòn*, κακηγορία, actus maledicendi. *Cic. pro Cæl. c. 4.* Maledictio nihil habet propositi præter contumeliam.

Maledictĭto, as, *dir male spesso*, sæpe maledico. *Plaut. Trinum. 1. 2. 62.* Maledictitatur tibi vulgo in sermonibus. ¶ Possis etiam divisim scribere *male dictito*.

Maledictores dicebantur ab antiquis, qui nunc maledici. *Fest. ex Cat.*

Maledictum, cti, neut. *ingiuria*, *villania*, λοιδορία, convicium, probrum, contumelia. *Cic. ad Q. Fr. l. 2.* Cum omnia maledicta, versus denique etiam obscœnissimi in Clodium, & Clodiam dicerentur. *Id. pro Planc. cap. 12.* Hæc sunt conjecta maledicta in ejus vitam. Et *cap. 13.* In homines nobilissimos maledicta aspere, & ferociter dicta commemorem. *Id. 1. nat. Deor.* Zeno non eos solum figebat maledictis, &c.

Maledictus, a, um, adject. *maledetto*, ἐπικατάρατος. *Spartian. in Geta, cap. 3.* Maledicte parricida, fratrem tuum occidisti.

Maledĭcus, a, um, *maldicente*, *maledico*, מחרף, Ger. *schmæhedig*, Gal. *medisant*, Hisp. *maldiziente*, λοίδορος, qui proclivis est ad maledicendum, aut obtrectandum. *Quintil. l. 4. c. 1.* Maledicus in omnes. *Cicer. pro Planc.* In tam suspiciosa, & maledica civitate locum sermoni obtrectatorum non reliquit. ¶ Comp. maledicentior, superl. maledicentissimus. *Plaut. Merc. 1. 2. 31.* At ego pol maledicentiorem, quam te, novi neminem. *Cic. pro Flac. c. 3.* In maledicentissima civitate, in suspiciosissimo negotio maledictum omne, non modo crimen, effugit.

Malefăber, bra, brum, adject. male fabricatus, dolosus. *Prudent. Hamartig. v. 714.* Suadelis malefabris illecta.

Malefacio, acis, eci, actum, n. 3. *far male*, רעע, Ger. *bosses thun*, Gal. *malfaire*, Hisp. *mal hazer*, κακουργέω, male ago. *Ter. Adelph. 2. 1. 10.* Neque tu verbis solves unquam, quod mihi re malefeceris. Et passive impersonalium more. *Plaut. Mil. 2. 2. 21.* Nescio quid malefactum a nostra huic familia est. ¶ Sæpe usurpatur disjunctum. V. *Male*.

Malefactor, oris, m. *malfattore*. *Plaut. Bacch. 3. 3. 23.* Malefactorem amitti satius, quam relinqui beneficum. h. e. melius est malefactorem non ulcisci, quam benefico gratiam non referre.

Malefactum, cti, n. *maleficio*, רעה, Ger. *ein boese that*, Gal. *malfait*, Hisp. *mal hecho*, κακούργημα, mala actio, peccatum. *Cic. Off. 2. c. 18.* Ex Ennio, Benefacta male locata, malefacta arbitror.

Malefĭce, adv. *maleficamente*, cum maleficio. *Plaut. Pseud. 4. 7. 113.* Nec sycophantiose quidquam ago, nec malefice.

Maleficentia, f. *malefizio*, *danno*, *ingiuria*, נזק, Ger. *beschædigung*, Gal. *malfaisance*, Hisp. *mal hecho*, κακοεργία, damnum, injuria. *Plin. l. 9. c. 9.* Maxime tamen rostris canicularum maleficentiæ assimilati.

Maleficium, ii, n. *maleficio*, פשע, Ger. *misshandlung*, Gal. *meffait*, Hisp. *maleficio*, κακούργημα, malefactum, facinus, injuria, quicquid improbe admissum est. *Cic. 2. Off.* Qui maleficio, & scelere pascuntur. *Id. pro Rosc. Amer. cap. 22.* maleficium admittam. ¶ Accipitur & pro quavis injuria, & noxa, *danno*. *Cæs. l. 1. B. G. c. 7.* Sibi esse in animo, sine ullo maleficio iter per provinciam facere. Et *c. 9.* Helvetii ut sine maleficio, & injuria transeant.

Malefĭcus, a, um, *malfattore*, *colui che fa male*, מזיק, Germ. *schedlich*, Gall. *malfaisant*, Hisp. *malhechor*, κακοεργός, perniciosus, qui damnum infert, & qui nocet alteri. *Cicer. 7. Ver. cap. 55.* Maleficorum, sceleratorumque custodiæ. *Plin. l. 11. c. 17.* Maleficum frondibus animal intra. ¶ Interdum ponitur pro incantatore, venefico, ut Maleficæ mulieres, incantatrices, & veneficæ; Maleficæ artes, pro incantationibus, & veneficiis. *Cod. tit. 18. l. 9.*

Malefidus, non una, sed duæ voces sunt. V. *Male*.

Malenatus, duæ voces sunt. V. *Natus*.

Malesanus, duæ voces sunt separatim scribendæ. V. *Sanus*.

Malesuadus, a, um, *che esorta al male*, κακοσύμβουλος, qui male suadet. *Virg. 6. Æn.* Et malesuada fames, & turpis egestas.

Maletractatio, onis, fem. *cattivo trattamento*, male tractatio. *Arnob. l. 4. pag. 142.* Tolerari forsitan maletractatio hæc posset. Et *pag. 142.* immunis a maletractatione.

Maleventum. V. Beneventum.

Malevŏlens, tis, o. idem ac malevolus. *Plaut. Capt. 3. 4. 51.* Est miserorum, ut malevolentes sint, & invideant bonis. *Cic. 1. Fam. ep. 7.* Malevolentissimæ obtrectationes.

Malevolentia, æ, f. *malevolenza*, *odio*, Ger. *bosswilligkeit*, Gal. *malveuillance*, Hisp. *malquerencia*, κακόνοια, invidia, odium, & ut *Cic. 4. Tusc. c. 9.* definit, voluptas ex malo alterius sine emolumento suo. *Id. ad Q. Fr. lib. 1.* Quanquam illorum erit verius judicium obtrectatione, & malevolentia liberatum.

Malevŏlus, a, um, *malevolo*, Ger. *bosswillig*, Gall. *malveuillant*, Hisp. *el que mal quiere*, κακόνοος, malum cuiquam exoptans, invidus. *Cicer. 1. Fam.* Qui malevolo sunt animo. *Id. pro Dejot. c. 10.* Malevolorum sermunculi.

Maleus, a, um, adject. a Malea Peloponnesi promont. ut Maleus sinus, apud *Plin. l. 3. c. 6.* Maleum jugum. *Id. l. 2. c. 9.*

Malicorium, neut. *scorza del pomo granato*, σίδιον, cortex mali Punici, a malum, & corium, quia corio similis est ob duritiem, & crassitiem. *Plin. l. 23. c. 6.* Hic cortex ex acerbis (Malis Punicis) in magno usu: Vulgus coria maxime perficere illo novit: ob id malicorium appellant Medici. *Id. l. 24. c. 11.* Hujus aridis foliis, ut malicorio, coria perficiuntur.

Malĭfer, a, um, adject. pomifer. *Virg. 7. Æn. v. 740.* Maliferæ mœnia Abellæ.

Malĭgne, adv. *avaramente*, ἀνελευθέρως, illiberaliter, parce. *Hor. l. 2. ep.* Cum recte tractent alii, laudare maligne. *Liv. l. 39. c. 9.* Maligne omnia præbentibus fuit, meretriculæ munificentia sustinebatur. ¶ Sumitur etiam pro perverse, depravate, malitiose, *malignamente*, κακοήθως. *Liv. l. 8. c. 12.* Ager in Latino, Falernoque maligne plebi divisus. *Curt. l. 8. cap. 1.* Malignius habere sermonem. *Plin. l. 34. c. 11. de Ærug. adulterata.* Deprehenditur & visu, maligne virens. h. e. male virens.

Malignĭtas, atis, f. *parsimonia*, *avarizia*, φειδωλία, illiberalitas, parcitas, parsimonia. *Liv. l. 2. c. 42.* Malignitas conferendi ex privato. ¶ Sumitur & pro perversa voluntate, invidia, malevolentia. *Val. Max. l. 4. c. 7.* Nulla felicitate

est, quæ malignitatis dentes vitare potest.

Maligno, as, n. 1. maligne volo, struo, paro, κακοηθίζομαι, *Ammian. l.* 12. c. 13. Volucres venena malignantes.

Malignus, a, um, *illiberale*, *avaro*, κακοήθης, illiberalis, parcus, a *malus*. *Plaut. Bacch.* 2. 3. *sc.* 2. v. 17. Justus, injustus, malignus, largus, commodus, incommodus. ¶ Maligni laudatores, qui frigide laudant, adeo ut præ invidia ex meritis laudibus aliquid detrahere videantur. *Quinctil. l.* 2. c. 2. In laudandis discipulorum dictionibus nec malignus, nec effusus. ¶ Malignus ager, sterilis, omnino terra, qui domino se quodammodo ingratum exhibet, semenque sibi creditum parum liberaliter refundit. *Virg.* 2. *Georgic.* v. 179. Difficiles primum terræ, collesque maligni. ¶ Maligna lux, quæ subobscura est. *Virg.* 6. *Æn.* v. 270. Quale sub incertam Lunam sub luce maligna. ¶ Accipitur etiam pro eo, qui difficultatem sui ostendit, h. e. qui asper, difficilis, iniquus est. *Ter. Hec.* 1. 2. 84. Maligna multo, & magis procax facta est. Hinc Maligna via, quæ angusta, & ardua est. *Virg.* 1. *Æn.* Aditusque maligni. *Senec. l.* 3. *quæst. nat. c.* 27. Pars tamen major, ut maligno ostio retenta, restagnat. ¶ Frequenter usurpatur pro malevolo, improbo, invido, κακοήθης. *Virg.* 5 *Æn.* v. 653. Oculis spectare malignis. *Mart. lib.* 4. *epigr.* 86. Nec ronchos metues malignorum. *Senec. de vita beat. cap.* 18. Malignissima capita, & optimo cuique inimicissima.

Malilóquax, acis, adject. qui mala loquitur. *P. Syrus:* Lingua est maliloquax mentis indicium malæ.

Maliloquium, ii, n. malus sermo, & de re mala. *Tertul. de spectac. cap.* 2. Non sumpsimus linguam ad maliloquium, & aures ad exceptaculum maliloqui.

Malina, æ, æstus maris accedentis, apud Veteres. *Augustin. de mirabilib. S. Script. c.* 7. *Rosin. Antiq. Rom. l.* 2. c. 13. V. *Liduna*.

Malinus, a, um, u. 1. 2. μήλινος, quod factum est ex malo, h. e. pomo. *Colum. l.* 7. c. 8. Atque ita malini ligni, vel culmi fumo coloratur.

Malitas, atis, f. malitia. *Ulp. Dig. l.* 4. *tit.* 2. *leg.* 5. Timor majoris malitatis. Ita leg. *Pandect. Florent.* Alii leg. *mali*.

Malitia, æ, f. *malizia*, רעה, Ger. *bosheit*, Gal. *malice*, Hisp. *malicia*, κακία, perversitas, quæ virtuti, seu bonitati contraria est, & proprie dicitur, cum quis data opera male agit. *Sen. epist.* 47. Levis est malitia, sæpe mutatur non in melius, sed in aliud. ¶ Frequenter sumitur pro versutia, calliditate, subtilitate. Nam malitia vocabulum medium fuisse videtur, quod & in bonam partem accipi poterat, ut ait *Nonius*. Unde & malitiam malam legimus. *Plaut. Aul.* 1. 1. 38. Equidem te sivem sine omni malitia mala etiam semper sum ratus. *Cic.* 4. *Tusc.* Hujus igitur virtutis contraria est vitiositas. Sic enim malo, quam malitiam appellare. Nam malitia certi cujusdam vitii nomen est, vitiositas omnium.

Malitióse, adv. *maliziosamente*, Ger. *boshaftiglich*, Gall. *malicieusement*, Hisp. *maliciosamente*, κακοήθως, callide, dolose. *Cic. in Orat.* Et in eligendo fecit malitiose. ¶ *Id. pro Rosc. Amer. c.* 38. Malitiosius gerere rem mandatam.

Malitiositas, atis, f. malitia, calliditas. *Tertul. l.* 3. *adv. Marcion. c.* 15. Aut diffidentiæ, aut malitiositatis consilium est.

Malitiósus, a, um, *malizioso*, *astuto*, רע, Germ. *boshaftig*, Gall. *malicieux*, Hisp. *malicioso*, πανοῦργος, versutus, callidus, astutus, fallax. *Cic.* 3. *Off.* Versuti potius, obscuri, astuti, fallacis, malitiosi, callidi, veteratoris, vafri. *Id.* 1. *Off. c.* 10. Et nimis callida, sed malitiosa juris interpretatione.

Malleator, oris, m. *martellatore*, ὁ σφύρῃ ἐλαύνων, qui malleo percutit. *Mart. l.* 12. *ep.* 57. Illinc balucis malleator Hispanæ tritum nitenti fuste verberat saxum.

Malleátus, a, um, *martellato*, מרוקע, Ger. *gehammert*, Gal. *martelé*, Hisp. *martillado*, σφυρήλατος, quod malleo contusum est. Unde malleati libri dicuntur, qui malleo percussi, & complanati sunt, quod fere fieri solet, antequam libri compaginentur. *Ulp. Dig. l.* 32. *leg.* 50. a med. Sed & perscripti libri, nondum malleati, vel ornati continebuntur. *Colum. l.* 12. c. 19. Sparteum malleatum.

Malleolaris, & re, o. 3. Μαλλεολαριαῖος, quod ad malleolum spectat. *Col. de arborib. c.* 3. Virgam malleolarem non amplius, quam sex gemmarum, esse convenit.

Malleolus, li, m. *martellino*, Ger. *ein hemmerlein*, Gal. *maillet*, Hisp. *martillita*, σφυρίον, parvus malleus. *Festus*. ¶ Translate sumitur pro novo palmite vitis, κληματίδιον, qui innatus est prioris anni flagello, a similitudine. *Col. lib.* 3. c. 6. Malleolus novellus est palmes innatus prioris anni flagello, cognominatusque a similitudine rei, quod in ea parte, quæ deciditur, ex vetere sarmento prominens utrinque, malleoli speciem præbet. *Plin. l.* 17. c. 21. Solebat capitulatus utrinque e duro surculus seri, eoque argumento malleolus vocatur etiam nunc. *Cic. de Sen.* Malleoli, plantæ, sarmenta, traduces, vites, propagines nonne ita afficiunt, ut quemvis cum admiratione delectent? ¶ Transfertur quoque ad manipulos, aut collectiones sparteas forma quadam mallei ligatas, & pice, aut sulphure illitas, & incensas, quæ in muros, aut tecta conjici solent. *Fest.* & *Non.* u. 18. n. 17. *Cic. in Catil.* Destinant malleolos ad incendendam urbem, facesque comparare. ¶ Apud *Veget. l.* 4. c. 18. & *Ammian.* alia ratione malleolus describitur. Verba Ammiani sunt *l.* 23. c. 10. Malleoli, teli genus, figurantur hac specie: Sagitta est cannea inter spiculum & arundinem multifido ferro coagmentata, quæ in muliebris coli formam, quo nentur lintea, concavatur, ventre subtiliter, & multifariam patens, atque in alveo ipso ignem cum aliquo suscipit alimento, & sic emissa lentius (nam jactu rapidiore exstinguitur) postquam hæserit, tenaciter cremat: conspersa aquis acriores excitat æstus, &c. Lipsius *Poliorcet. lib.* 5. *Dial.* 3. hujusmodi teli figuram exhibet.

Malleus, lei, m. *martello*, פטיש, Ger. *hammer*, Gal. *maillet*, *ou marteau*, Hisp. *martillo*, σφῦρα, fabrile instrumentum. *Plaut. Men.* 2. 3. 53. Navem ligneam, sæpe tritam, sæpe excussam malleo. *Varr. R. R. l.* 1. c. 22. Corbes, mallei, & rutelli. ¶ Apud *Veget. de re veterin. l.* 2. est genus morbi in jumentis.

Mallo, onis, m. cortex sæpe. *Veget. de re veterin. l.* 1. c. 63. ¶ Præterea mallones sunt tumores morbosi in genibus, vel articulis jumentorum. *Id. l.* 2. c. 48.

Mallótas, & Malotes, æ, m. Μαλλώτης, & Μαλλώτης, qui est ex Mallo, Ciliciæ urbe. *Plin. l.* 4. c. 12. Philistides Mallotes. *Suet. de Gram. c.* 2. Crates Mallotes.

Malluvium, ii, n. *bacile da lavare le mani*, Ger. *ein handbecke*, Gall. *bassin a laver les mains*, Hisp. *fuente para aguas manos*, χερνίβιον, vas, in quo manus lavantur, quasi manuluvium. *Festus*, qui addit: Malluviæ, quibus manus sunt lotæ, pelluviæ, quibus pedes.

Malo, mavis, malui, n. anom. *voler piuttosto*, *amar meglio*, בחר, Ger. *lieber wünschen*, Gal. *aymer mieux*, Hisp. *masquerer*, μᾶλλον βούλομαι, magis volo, a *mavolo* per Sync. quod a *magis*, & *volo*. *Cicer. Att. lib.* 8. *epist.* 7. Malo, me cum Pompejo vinci, quam cum illis vincere. Et *l.* 15. *ep.* 18. *l.* 7. *ep.* 18. Domi manere si recte possim, multo malim. Et *l.* 7. *ep.* 15. Cato servire quam pugnare mavult. ¶ Apud *Plaut.* legitur sæpe *mavolo*, pro malo *mavelim*, *mavelis*, *mavellem*, &c. pro malim, mallem, &c. ut *Asin.* 5. 1. 9. & 5. 1. 17. *Bacch.* 2. 2. 21. &c. ¶ Per pleonasmum interdum potius additur. *Ter. Adelph.* 2. 2. 14. Mallem auferre potius in præsentia. *Plaut. Stich.* 1. 2. 13. Si manere hic se se malint potius, quam &c.

Malobathrarius. V. Murrobathrarius.

Malobáthrum. V. Malabathrum.

Malogranátum, i, n. malum granatum. Legitur apud *Hieronym. in commentar. ad Aggæum c.* 2. *v.* 20. Addant & *Plin. l.* 26. *cap.* 8. sed nihil certi inde colligi potest, ut neque *l.* 16. c. 22. ubi similis locus habetur.

Maltha, æ, f. Μάλθη, cera cum pici liquidæ commixta, tabulis celandis idonea. *Fest.* Maltha dicitur a Græcis pix cum cera mixta. Sed *Palladius* ceræ non meminit. V. *Pallad. l.* 1. c. 17. & *Plin. l.* 36. *cap.* 24. Est a Μαλάσσω, seu Μαλθάσσω, *mollio*. ¶ Est item materia quædam durissima ex calce viva adipe suillo subacta, adversus omnem annorum injuriam invicta. *Pallad. l.* 1. *cap.* 17. *Plin. l.* 36. c. 24. ¶ Item limus quidam flagrans, magna in copia prorumpens in stagno quodam Samosatæ urbis Comagenes, natura tam admirabili, ut aqua accendatur, nec nisi terra restinguatur. Hoc limo Samosateni urbem suam Lucullo oppugnante defenderunt; hostes une cum armis exurentes. *Plin. l.* 2. c. 104.

Malthinus, a, um, adject. effeminatus, mollis, a maltha. *Horat. l.* 1. *Sat.* 2. v. 25. Malthinus tunicis demissis ambulat. Ubi volunt nonnulli, notari hic Mæcenatem. Alii nomen proprium esse ajunt.

Maltho, as, avi, atum, a. 1. maltha solido, & conglutino, maltham rei alicui induco. *Plin. l.* 34. c. 24. Quod malthatur, oleo perfricatur ante.

Malva, æ, f. *malva*, Μαλάχη, herbæ species. *Varro l.* 4. *de L. L.* deducit ex Græco malache, quod a Μαλάσσω, *mollio*. *Plin. lib.* 20. c. 21. E contrario in magnis laudibus malva est utraque, & sativa, & sylvestris. *Cic. Gallo lib.* 7. *Fam.* Itaque ego a beta, & a malva deceptus sum. ¶ Adhibita est olim ad scribendum, confecta ex ejus foliis tactilibus charta, ut est apud *Isidorum de Origin. lib.* 6. c. 12.

Malvaceus, a, um, Μαλάχινος, quod spectat ad malvam. *Plin. l.* 11. c. 4. Alia funditur e caule malvaceo. ¶ Olim malvaceus substantive etiam usurpabatur, & in gen. masc. pro parva malva, ut betacius pro parva beta. *Sosipat. Charis. l.* 1. & 2. *Priscian. l.* 3.

Mălum, i, subst. n. *male*, αἰσχρόν, quod turpe, seu inhonestum est, peccatum, scelus, flagitium. *Ovid.* 1. *Met.* Effodiuntur opes irritamenta malorum. ¶ Generatim sumitur pro calamitate, labore, angustia. *Cic. Verr.* 5. Tu nisi malo coactus recte facere nescis? *Id. l.* 8. *Att.* Malorum Ilias. ¶ Speciatim sumitur pro pœna, præsertim apud Comicos. *Plaut. Pers.* 3. 1. 33. Herus si minatus est malum servo suo. *Sallust. Jug. c.* 100. Pudore magis, quam malo exercitum coercebat. ¶ Item pro malefacto, peccato. *Ter. Andr.* 2. 3. *ad fin.* Renuntiabo, ut pro hoc malo mihi det malum. Ubi duas has postremas significationes conjunxit. Item pro morbo *Ovid. l.* 1. *de Pont. el.* 3. v. 18. Interdum medica plus valet arte malum. ¶ Malum! interjectio est irascentis, detestantis, & indignantis. *Ter. Eun.* 4. 7. 10. Ubi alii? S. Qui, malum, alii? *Id. Phorm.* 5. 7. 55. Quid vos, malum! ergo me sic ludificamini? *Cic. Verr.* 4. c. 17. Quæ, malum, ista fuit amentia?

Mālum, li, n. *pomo*, תפוח, Ger. *apffel*, Gal. *pomme*, Hisp. *mançana*, Μῆλον, pomi genus, a Dorico, & Æolico Μᾶλον, pro Μῆλον. *Varro l.* 4. *de L. L. Virg.* 3. *Ecl.* Malo me Galatea petit lasciva puella. ¶ Malum Punicum, *pomo granato*, *Jsu'*, *Jsud*, mala genua, ita dictum, quod a Pœnorum regione primum in Italiam translatum est. *Plin. l.* 26. c. 8. *Martial. l.* 1. *epigr.* 44. Aut imitata breves Punica mala rosas. ¶ Alia sunt malorum genera, quæ enumerat *Plin. l.* 15. c. 14. ut citreum, cydonium, Persicum, &c. V. suis locis. ¶ Malum terræ, herba est, alio nomine aristolochia, cujus quatuor genera enumerat *Plin. l.* 25. c. 8.

Mālus, li, f. *pomo*, *melo*, תפוח, Ger. *ein apffelbaum*, Gal. *pomier*, Hisp. *mançano*, Μηλέα, arboris species, cujus fructus malum dicitur, a Græca voce allata. *Virg.* 2. *Georg.* v. 70. Et steriles platani malos gessere valentes.

Mālus, li, m. *l'albero della nave*, תרן, Germ. *segelbaum*, Gal. *le mas*, Hisp. *mastil*, ἱστός arbor navis, a *malus*, quæ genus arboris notat, quia ex trunco arborum fieri solent, inter quas malus frequentissima est. *Cic. de Sen. c.* 6. Cum alii malos scandant, alii per foros cursent. *Horat. l.* 1. *od.* 14. Et malus celeri saucius Africo, antennæque gemant.

Mălus, a, um, *cattivo*, רע, Ger. *bös*, Gal. *mauvais*, Hisp. *malo*, κακός, pravus, moribus improbus. *Cic.* 3. *Offic. c.* 9. Homo minime malus. *Juven. Sat.* 4. v. 8. Nemo malus felix. ¶ Sumitur etiam pro noxio. *Horat. l.* 1. *od.* 3. Ignem fraude mala gentibus intulit. ¶ Item pro infelici, inauspicato. *Horat. lib.* 1. *od.* 15. Mala ducis avi domum. ¶ Item pro magico, veneficiis apto. *Tibul. l.* 1. *el.* 2. Sola tenere malas Medeæ dicitur herbas. Sic malum carmen, in *leg. XII. Tab.* est incantatio. ¶ Mala mulier, apud *Plaut. Bacch.* 5. 2. 41. pro deformi ponitur. Sic male facies apud *Quintil. l.* 4. ¶ Mala ætas, est senectus, apud *Plaut.* & *Afranium*. Apud *Plaut. Aulul.* malam ætatem agere, est ærumnosam vitam vivere. ¶ Comparat. *pejor*, superlat. *pessimus* V. suis locis.

Mamercus, m. 2. Pythagoræ filius, unde gens Æmilia cognomen traxit, a *Mamers*.

Mamers, tis, m. Mars, lingua Oscorum. *Festus*.

Mamertes, m. 3. vir Corinthius, qui filios fratris sui Sisaponis libidine regnandi interfecit, maximo suo malo. Nam ubi Sisapo factum rescivit, eum membratim discerpsit. *Ovid. in Ibin.*

Mamertini, m. 2. Μαμερτῖνοι, pop. Græciæ, dicti a Mamertia urbe Sami ins. quæ a Lacedæmoniis subversa fuit, quod illi quinquaginta virgines Lacedæmonias violare tentarent, & non consentientes occidissent. E Samo ins. ejecti, & a Massanensibus hospitio excepti urbem occuparunt. Hinc Messana urbs Mamertia, & Messanenses Mamertini dicti sunt. *Plin. l.* 3. c. 8.

Mamertinus, a, um, adject. ut Mamertina civitas. *Cic.* 4. *Ver. c.* 6. ¶ Mamertini populi. *Plin. l.* 3. c. 8. ¶ Eorum ager vini feracissimus est. Hinc Mamertinum vinum, apud *Martial. l.* 13. *epigr.* 117. ¶ Mamertinum fretum, Rhegium, Scyllæum, Siculum, Siciliæ fretum, *il Faro de Messina*, angustia maris inter Cænidem prom. Bruttiorum, & Pelorum prom. Siciliæ.

Mamercus, m. 2. prænomen Oscum, a *Mamers*.

Mamilia turris intra Suburæ regionem sita, a Mamilio nomen accepit. Porro Mamiliorum familia progenita fuit a Mamilia Telegoni filia, quam Tusculi procreaverat, cum illud oppidum condidit. *Festus*. Narrat *Liv. l.* 3. c. 29. L. Mamilio Tusculano civitatem datam A. U. 295.

Mamilla, & mamillula, æ, f. *mammella*, μαστίον, dim. a mamma, ut *pupilla* a *pupa*. *Juvenal. sat.* 6. Illa loqui recte facie, strictisque mamillis. ¶ Mamillæ pensiles in capris dicuntur, quæ circa rostrum dependent. *Var. l.* 2. *R. R. c.* 3. Sub rostra duas ut mamillas pensiles habeant. Mamillula est *Plauti Pseud.* 5. 1. 16.

Mamillanus, a, um, adject. ut mamillanæ ficus, sic appellatæ a similitudine mammarum, *Plin. l.* 15. c. 18.

Mamillare, is, n. *velo da coprir le mammelle*, ἀπομαστίδιον, velum, sive fascia, aut quodvis aliud amiculi genus, quo mulieres mammas tegere consueverunt, a *mamilla*. Legitur in titulo *epigrammatis* 66. apud *Martial. l.* 14.

Mamilianus, a, um, ad Mamilium pertinens, quod est nomen viri proprium, ut Mamiliana rogatio, *Sallust. in Jug. c.* 44.

Mamma, æ, f. *madre*, Μάμμη, mater apud veteres Græcos. *Aristoph. Gramm. Eustath.* & *Auct. Tb. L. L.* dicit, etiam hoc nomine significari, idest, matrem patris, vel matris. Est ab infantibus matres appellantibus *ma*, sive syllabæ duplicatione *mama*, seu *mamma*, quemadmodum & simili duplicatione pater ab iis vocatur *tata*, & cibus *papa*, vel *pappa*. *Varro apud Non. cap.* 2. *n.* 97. Cum cibum, ac potionem buas, ac pappas vocent, matrem mammam, patrem tatam. *Plaut. Most. a.* 1. *sc.* 4. Ecquid tibi videor mammam adire? *Martial. l.* 1. *epigr.* 101. Mammas, atque tatas habet Afra. ¶ Latinis mamma uber notat, idest receptaculum lactis in femina, quo fœtum educat, *mamma*, *poppa*, Μαζός, μαστός, θηλή, מַשַׁד, a μάμμη, *mater*. *Juv. sat.* 1. Et nuda teneat venabula mamma. ¶ Dicitur etiam de viris. *Justin. l.* 12. c. 9. Sagitta sub mamma trajectus. ¶ Item de bestiis. *Plin. l.* 11. c. 40. *de capris*. Hæc omnia binas habent mammas. *Martial. l.* 2. *epigr.* 37. Mammas suminis, imbricemque porci. ¶ In arboribus mamma dicitur pars illa exuberantia in cortice, unde primum rami enascuntur, ac germina. *Plin. l.* 17. c. 16.

Mammæanus, a, um, adject. ad Mammæam pertinens (Ea fuit mater Alexandri Severi) ut *Mammæani pueri*, apud *Lamprid. in Alex. Sev. c.* 57.

Mammalis, le, ad mammas pertinens. *Apul. de herb. c.* 26. herbam chamæpityn *mammalem* vocat, quia prodest in morbis mammarum.

Mammeatus, a, um, mammosus. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 81. Cujus amicam mammeatam vidimus.

Mammonéus, a, um, ad mammonam pertinens. Est autem *mammona* Syriaca vox, qua significantur divitiæ. *Augustin.* docet, Punice *mammon* idem esse, quod lucrum. Hinc *mammonea fides* apud *Prudent. in Hamartig.* v. 429. est fides perfida, & quæ spe lucri, & divitiarum solummodo constat.

Mam-

Mammōsus, a, um, *che ha gran mammelle*. Ger. *mit grossen dutten*, Gal. *qui a grandes mammelles*, Hisp. *tetudo*, Μαστώδης, quod habet magnas mammas. *Mart. l. 14. epigr.* 144. Mammosas metuo, teneræ me trade puellæ. ¶ Thus mammosum dicitur pro fœminino, ad differentiam masculi thuris. *Plin. l.* 12. *c.* 14. ¶ Mammosa pyra, *Id. l.* 15. *c.* 13. h. e. grandia, a figura mammæ.

Mammŭla, æ, f. Μαζίον, dim. a mamma. *Cels. l.* 7. *c.* 16. Urinæ iter mammulæ simile. Adde *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 3.

Mamphŭla, æ, f. panis Syriaci genus, quod, ut ait Verrius, in clibano antequam percoquatur, decidit in carbones cineremque: cujus meminit Lucilius: Pistricem validam si nummi suppeditabunt, Addas tripleuron, mamphulas quæ sciat omnes.

Mamphur, uris, n. Μαμφοῦρον, lignum rotundum mediocris longitudinis loro circumvelutum, quod circumagunt fabri in operibus tornandis. *Fest.* Est a voce Græca ollata, quæ a μάννος, *monile*, & φέρω, *porto*, quia circumvelutum habet lorum, ac callum monile.

Mamurius, ii, m. 2. Μαμοῦριος, faber ærarius, qui tempore Numæ floruit. De hoc sic scribit *Fest.* Mamurii Veturii nomen frequenter in cantibus Romani frequentabant, hac de causa. Numa Pompilio regnante, e cœlo cecidisse fertur ancile, id est scutum breve, quod ideo sic appellatum est, quia ex utroque latere erat recisum, ut summum, infimumque ejus latus medio pateret, ut que edita vox est, omnium potentissimam fore civitatem, quandiu id in ea mansisset. Itaque facta sunt ejusdem generis plura, quibus id misceretur, ne internosci cœleste posset. Probatum opus est Mamurii Veturii, qui præmii loco petiit ut suum nomen Salii inter carmina canerent. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 381. Inde Sacerdotes operi promissa vetusto præmia persolvunt, Mamuriumque vocant.

Mamurra, m. 1. eques Romanus, Formiis natus, Præfectus fabrorum C. Cæsaris in Gallia, qui primus Romæ in Cælio monte parietes domus suæ marmore incrustavit, nullamque in ædibus columnam habuit, nisi e marmore, omnesque solidas a Carystio, aut Lunensi. Hic est ille Mamurra, *Catulli* carminibus proscissus, qui domum ejus dixit habere, quidquid habuisset Comata Gallia. *Plin. l.* 35. *c.* 6.

Mana, & Manuāna, æ, f. nomina sunt Deorum præstitum, apud *Martian. Capel. l.* 2. *pag.* 40. V. Præstes.

Manabĭlis, le, adject. facile manans, ut manabile frigus, apud *Lucret. l.* 1. *v.* 535. h. e. penetrans.

Manăcus, *l'Eclittica*, Linguæ Tarentinæ significat lineam Eclipticam, in qua sunt duodecim signa, per quæ duodecim mensibus Sol excurrit, videturque esse a μὴν, μηνὸς, mensis, quia ea menstruales Solis umbræ deprehenduntur. *Vitruv. l.* 9. *c.* 8. Circinatio circuli menstrui agatur, qui manacus dicitur.

Manālis, & le, o. 3. ex quo aliquid manat. Manalis fons, ex quo perpetuo aqua fluit. Ab Auguribus fons manalis puteus perennis vocabatur. *Fest.* & *Scal. ad Fest.* ¶ Manalis lapis, ostium Orci, per quod Manes, idest animæ Inferorum, ad superos manarent. *Paullus ex Festo*, qui deducere videtur a *manando*. Sed si manalis lapis erat Orci ostium, quis dubitet, quin id nomen sit a Diis *Manibus*? ¶ Manalem lapidem etiam vocabant petram quandam, quæ erat extra portam Capenam juxta ædem Martis, quam cum propter nimiam siccitatem loco moverent, & in Urbem protraherent, inde pluvia statim sequebatur, a *mano*, quod aquis manaret. *Paullus ex Festo*. Meminit & ejus lapidis *Varro de vita P. R. l.* 2. & *Fulgentius Planciades de prisco sermone*, ubi ex *Labeone* idem confirmat.

Manatio, onis, f. actus manandi. *Frontin. de aquæduct. l.* 2. *sub init.* Ductus depressior non facile manationes ostendit.

Manceps, ipis, m. *signore*, qui proprio jure aliquid possidet, quasi manuceps, a *manus*, & *capio*, quod aliquid initio ab aliis derelictum manu caperit. *Tert. Apolog. cap.* 11. In primis quidem necesse est, concedatis, aliquem sublimiorem Deum, & mancipem quendam divinitatis, qui ex hominibus Deos fecerit. ¶ Speciatim sumitur pro eo, qui aliquid a populo emit, conducitve, ἐργολάβος, quia & hic manu capit. Nam manu sublata significabat, se pluris esse licitatum. Iis quippe publica locabantur, qui in licitatione majorem pecuniæ summam, sublato digito, datis prædibus spopondissent. *Fest. Ascon. in* 1. *Verr. Paul. l. qui fidejussor, ff. locati*. *Plin. l.* 3. *epist.* 19. Sunt ergo instruendi complures frugi mancipes. *Cic.* 3. *Verr.* Si res abiret ab eo mancipe, quem ipse apposuisset, sibi nullam prædam esse. Quo in loco *manceps* accipitur pro redemptore sartorum tectorum. *Suet. in Vesp. c.* 1. Non negarim, jactatum a quibusdam, Petronii patrem e regione transpadana fuisse mancipem operarum. idest conductorem mercenariorum, & operariorum servorum, ut opem eorum ad quæstum uteretur. ¶ Ponitur interdum pro emptore, & sectore. *Cic. pro Rosc. Am.* Hominis studiosissimi nobilitatis manceps fit Chrysogonus. ¶ Item pro eo, qui minoris emit, ut carius vendat, quem Græci *propolam* vocant, *pavitante, incettatore*. *Plin. l.* 33. *c.* 4. Aut aliquis prævalens manceps annonam flagellet. ¶ Item pro magistro officinæ, qui operis opificum redemptis utitur ad quæstum. *Plin. l.* 10. *c.* 43. Hunc sive æmulatione incitatus manceps proximæ sutrinæ, sive iracundia subita exanimavit. ¶ Item pro fidejussore. *Plaut. Curc.* 4. 2. 29. Ego mancipem te nihil moror. ¶ Sumitur etiam translate. *Plin. epist.* 14. *l.* 2. Sequuntur auditores actoribus similes, conducti, & redempti mancipes. *Mancipes*, inquit, idest ii, qui causidicos in causis agendis, conducta ad hoc corona vulgi plaudentis, laudandos redemerunt.

Mancinānus, a, um, ad Mancinum pertinens, ut Manciniana deditio, apud *Flor. l.* 3. *c.* 14. qua C. Hostilius Mancinus Numantinis hostibus deditus est. V. *eund. l.* 2. *c.* 18. & *Cic.* 1. *de Or. c.* 40.

Mancīnus, a, um, adject. a *mancus*, affertur a *Prisciano l.* 2. sed sine exemplis.

Manciŏla, f. 1. χειρίδιον, parva manus, dim. a manus. *Lævius* apud *Gel. l.* 19. *c.* 7. Al. leg. *manuciola*.

Mancipatio, onis, f. χείρωσις, *alienazione*, actus abalienandi, & veluti simulacrum venditionis in iis rebus, quæ mancipii dicebantur, a mancipio. A *Cajo in Instit.* mancipatio sic describitur: Mancipatio est imaginaria quædam venditio, quod ipsum jus Romanorum est Civium, eaque res ita agitur. Adhibitis non minus quinque testibus Civibus Romanis puberibus, & præterea alio ejusdem conditionis, qui libram æneam teneat, qui appellatur libripens, is, qui mancipium accipit, æs tenens ita dicit. *Hunc ego hominem ex jure Quiritium meum esse ajo, isque mihi emptus est hoc ære, æneaque libra*: deinde ære percutit libram, idque æs dat ei, a quo mancipium accipit quasi pretii loco. ¶ Sumitur & pro vera venditione. *Plin. l.* 9. *c.* 35. Lolliam Paulinam vidi smaragdis, margaritisque opertam toto capite, manibus, digitisque; quæ summa quadringenties H. S. colligebat, ipsam confestim paratam mancipationem tabulis probare. h. e. ostendere tabulas, in quibus earum gemmarum venditio, & pretium descriptum erat. Alii leg. *nuncupationem*, quos reprehendit *Harduin. in hunc loc.*

Mancipātus, us, m. idem ac mancipatio. *Plin. l.* 9. *c.* 35. In mancipatum venit, ut prædium aliquod. id est solemnitates ea adhibentur, quæ solent in iis rebus quæ sunt mancipi.

Mancipātus, a, um, alienatus, venditus, partic. a mancipor. *Cicer.* 3. *Philipp.* Tum iste venditum, atque mancipatum Tribunatum consiliis nostris opposuit. ¶ Translate sumitur pro devincto, seu astricto. *Cic. de Sen.* Ita enim senectus honesta est, si se ipsa defendit, si jus suum retinet, si nemini mancipata est.

Mancipe. V. Mancipium.

Mancipium, ii, n. *dominio*, κυριότης, cujusvis rei dominium, seu jus proprietatis. Antiqui enim res, quarum dominium comparare volebant, manu capiebant, seu prehendebant. *Fest.* *Lucr. l.* 3. *v.* 983. Vitaque mancipio nulli datur, omnibus usu. idest, nulli ita datur, ut propriam, ac perpetuam habeat. *Sen. ep.* 73. Fortuna nihil dat mancipio. ¶ Hinc *res mancipi*, vel (ut antiqui loquebantur) *res mancupi* dicuntur, quæ in nostro sunt mancipio, hoc est quæ nostro dominio, juri, aut potestati sunt subjectæ, quasque, quoties lubet, possumus alienare, quæ autem in nullius sunt potestate, quæque alienari non possunt, *res nec mancipi* dicuntur, quæ scil. in nullius sunt mancipio. Est autem *mancupi*, seu *mancipi* genitivus per Apocopen pro *mancupii*, seu *mancipii*. *Cic. pro Mur.* Quod si in iis rebus repetendis, quæ mancipi sunt, is periculum judicii præstare debet, qui se nexu obligavit. ¶ *Emptio mancipi*, dicebatur solemne quoddam genus imaginariæ emptionis, quod fiebat præsentibus non minus quinque testibus puberibus Civibus Romanis, & eo, qui libram tenebat, qui *libripens* vocabatur, quibus præsentibus is, qui mancipium accipiebat, æs tenens ita dicebat. *Hunc ego hominem ex jure Quiritium meum esse ajo, isque mihi emptus est hoc ære, æneaque libra*: deinde ære percutiebat libram, idque æs dabat ei, a quo mancipium accipiebat, quasi pretii loco. Et hoc erat *per æs, & libram emere*. Sunt itaque *emptio mancipi*, & *mancipatio* quasi correlativa. Nam respectu venditoris contractus hic dicitur *mancipatio*, contra respectu emptoris dicitur *emptio mancipi*. *Plin. l.* 33. *c.* 3. Qua consuetudine in iis emptionibus, quæ mancipi sunt, etiam nunc libra interponitur. ¶ *Sui mancipii esse*, est sui juris esse, nullius dominio subjectum esse. *Brut. ad Cicer.* An ut esset sui juris, & mancipii Respublica. ¶ *Mancipio dare*, fere est rem ita dare, ut evictionem nos præstituros spondeamus, *vendere*, *e mantenere*. Et *mancipio accipere*, est ea lege emere, ut venditor præstet evictionem. *Plaut. Curc.* 4. 2. 9. Memini, & mancipio tibi dabo. C. Ego ne a lenone quidquam mancupio accipiam, quibus sui nihil est, nisi una lingua? Adde *Cic. in Top.* & *Att. l.* 13. ¶ Speciatim mancipium sumitur pro servo, seu homine, qui in bello captus, & servituti subjectus fuit, *il prigione*, ἀνδράποδον. *Cic.* 6. vel potius 5. *Parad.* Non enim ita dicunt, eos esse servos, ut mancipia, quæ sunt dominorum facta nexu, aut aliquo jure civili. ¶ Usurpatur etiam pro mancipatione, seu venditione, vel certe pro contractu venditionis, & emptionis. *Cic.* 3. *Off. c.* 16. Ea Sergio serviebant, sed hoc in mancipio Marius non dixerat.

Mancipo, as, avi, atum, a. 1. *mancipare*, *alienare*, [Hebrew], Ger. *entgnen*, Gall. *se dessaisir, & saisir un autre, emanciper*, Hisp. *agenar vender*, ἀπαλλοτριῶ, in mancipium, hoc est in dominium alterius trado, vendo, obligo, vel quovis modo alieno, a *manceps*. *Plaut. Curc.* 4. 2. 10. Alienos mancipatis, alienos manumittitis. *Apul.* 10. *Met.* Mancipabatur potestas capitis in manum carnificis. *Hor. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 159. Quaedam mancipat usus. V. *Emancipo*. ¶ Significat etiam capere, prehendere, *pigliare*, *prendere*. *Solin. c.* 00. (*al.* 33.) *de alca fera*. Ita capitur: alioqui difficile est eam mancipari.

Mancus, a, um, *che ha una mano sola*, *debole*, *infermo*, Ger. *geltimler*, Gall. *manchot*, Hisp. *manco de manos*, κυλλὸς, κολοβὸς, proprie ita dicitur, qui manu debilis est. *Ovid.* 3. *Fast.* Et licet antiquo manibus collatus Epeo sit prior, irata Pallade mancus erit. *Cic. pro Rab. perduel. c.* 7. Scævola mancus, ac membris omnibus captus, & debilis. ¶ Translate accipitur pro infirmo, & debili. *Id.* 1. *Offic. c.* 43. Cognitio naturæ manca, atque imperfecta. *Id. pro Mil. c.* 9. Occurrebat mancam, ac debilem præturam suam futuram, consule Milone.

Mandalsa, orum, n. frusta minutatim concisa, a mandendo. Vox est *Pisonis*, *Valer. l.* 1. *c.* 6. & alibi.

Mandatio, onis, f. actus mandandi, mandatum. *Julian. Digest. lib.* 41. *tit.* 1. *leg.* 37. Quia nec stipulatione, nec mandatione, nec ullo alio modo per servum quidquam ei acquiritur. Ita *Taurellus*. alii *traditione* habent.

Mandātor, oris, m. qui alteri mandatum aliquod injungit. *Tertul. l.* 3. *adverf. Marcion. cap.* 2. Nec missus credetur, quem nunquam mandator designavit. ¶ Mandatores etiam dicuntur impulsores, & speciatim ii, qui delatores instruunt, & subornant ad accusandum. *Callistrat. JCtus, l.* 2. *de jure fisci*. *Sueton. in Tito, c.* 9. Et delatores, mandatoresque erant ex licentia veteri: hos flagellis cæsos venire imperavit.

Mandātrix, icis, f. quæ aliquid mandat. *Claudian. de IV. Conf. Honor. v.* 233. Sinceram mentem mandatricem operam.

Mandātum, i, n. *commissione*, *comandamento*, [Hebrew], Ger. *ein befehlig*, Gal. *commandement, charge*, Hisp. *mandado*, ἐντολή, ἐπιταγὴ, commissio, jussio. *Cic. l.* 2. *Fam.* De pantheris per eos, qui venari solent, agitur mandatu meo diligenter. *Id. Phil.* 8. *c.* 7. Dare mandata alicui de magnis rebus. *Id. Ver.* 4. *c.* 64. Venire cum mandatis. ¶ Apud JC. *mandatum* dicitur contractus bonæ fidei, quo quis ex officio, aut amicitia rem alterius sibi demandatam sine ulla mercede, & cum fide procurandam suscipit, non secus ac si de sua re ageretur: quod si fallat, datur in eum actio, quæ *Dig. l.* 17. *tit.* 1. *leg.* 1. *actio mandati* appellatur. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 38. Itaque mandati constitutum est judicium, non minus turpe, quam furti.

Mandātus, us, m. idem ac mandatum. *leg.* 33. *Dig. Mandati*. Mandatu tutorum. *Ibid. l.* 45. Mandatu meo. ¶ Extra casum sextum, nisi exempla suppetant, cave usurpes.

Mandātus, a, um, nom. ex partic. *commessa*, *ingiunta*, commissus, jussus. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 38. Si quis rem mandatam malitiosius gessisset. *Id. pro Leg. Manil. c.* 16. Imperia mandata, exercitus commissi.

Mandēla, f. 1. *Poggio Mirtero*, pag. Sabinorum, apud Digentiam fl. *Horat. l.* 1. *ep.* 18.

Mandĭbŭla, æ, f. vel mandibulum, i, n. *mascella*, [Hebrew], Germ. *einbacken*, Gall. *manchoire*, Hisp. *quixada*, γνάθος, pars illa capitis, in qua dentes sunt fixi, quæ & maxilla dicitur, a *mando*. *Macrob. l.* 7. *Saturn. cap.* 4. Cibaria confecta mandibulis. *Id. l.* 1. *in Somn. Scip. c.* 6. Post septem menses dentes incipiunt mandibulis emergere.

Mando, as, avi, atum, a. 1. *commettere*, *imporre*, [Hebrew], Germ. *befehlen*, Gall. *mander*, *charger*, Hisp. *mandar*, ἐπιστέλλειν, παραδίδωμι, ἐντέλλω, ἐγχειρίζω, committo, mandatum do, negotium impono, a *manus*, & *do*, quasi manu do. *Cic.* 2. *Fam.* Te Clodio mandasse, quid illum mecum loqui velles. *Adde lib.* 9. *ad Att. ep.* 20. & *l.* 1. *ep.* 11. ¶ Sumitur etiam pro mittere, *mandare*. *Tac.* 2. *Ann.* Extremas preces P. Quirino propinquo suo ad Principem mandat. *Cic. pro Syl.* Eum dimittere ab se, & mandare in ultimas terras. *Id. Attic. l.* 1. Typos tibi mando, quos in tectorio atrioli possis includere. ¶ Sæpe universim accipitur pro tradere, *dare*, ut, mandare honores alicui. *Cic.* 7. *Ver. c.* 14. ¶ Mandare animo, mandare memoriæ. *mettersi a memoria*. *Id. Catil.* 2. *cap.* 11. Percipite, quæso, quæ dicam, & penitus animis vestris, mentibusque mandate. *Id. de Amic. c.* 1. Ejus disputationis sententias memoriæ mandavi. ¶ Mandare aliquid fidei alicujus, *consegnare*. *Plaut. Cist.* 4. 2. 53. ¶ Mandare filiam viro, *sposare*. *Id. Men.* 5. 2. 33. ¶ Mandare literis, *scrivere*. *Cic.* 1. *Tusc.* Mandare quemquam literis cogitationes suas. Sic, mandare monumentis, immortalitati, posteritati, &c. *Id.* sæpissime, & *Plin. Jun.* ¶ Mandare semina terræ, *seminare*. *Col. l.* 1. *c.* 7. ¶ Mandare terræ corpus, *seppellire*. *Virg.* 9. *Æn. v.* 213. ¶ Mandare se fugæ, *darsi alla fuga*. *Cæs. l.* 3. *B. G. c.* 18. ¶ Mandare aliquem æternis tenebris, & vinclis. h. e. in vincula, & carceres conjicere. *Cic. in Catil.* ¶ *Florus l.* 3. *c.* 1. Primum scelus mandat insidiis. h. e. per insidias peregit.

Mando, dis, di, sum, a. 3. *masticare*, [Hebrew], Germ. *kewen*, Gal. *macher*, Hisp. *mascar*, Μασσάομαι, cibum dentibus conficio. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Alia vorant, alia mandunt. *Virg.* 4. *Æn.* Ac fræna ferox spumantia mandit.

Mando, onis, m. *mangione*, *mangiatore*, [Hebrew], Ger. *ein fresser*, Gal. *grand mangeur*, Hisp. *gran comedo*, Φάγος, edax, qui multum, & assidue mandit. *Lucil. apud Non. c.* 1. *n.* 38. Atque omnes mandonum gulæ.

Mandra, æ, f. *mandra*, [Hebrew], Ger. *viehstalle*, Gal. *estable*, Hisp. *establo*, Μάνδρα, spelunca, cubile, & receptaculum ovium, boum, & hujusmodi. *Mart. l.* 5. *epigr.* 22. Vixque datur longas mulorum vincere mandras. ¶ Translate *Juv. sat.* 3. *v.* 236. Rhedarum transitus arcto Vicorum in flexu, & stantis convicia mandræ Eripient somnum Druso &c. h. e. convicia mulionum, aut bajulorum. ¶ Accipitur etiam mandra pro septo tabulæ lusoriæ, seu pro distinctis ejusdem callulis, in quibus calculi collocantur. *Martial l.* 7. *epigr.* 71. Sic vincas Noviumque Publiumque Mandris, & vitreo latrone clausos. Adde auctorem panegyrici ad Pison. qui vulgo Ovidio tribuitur v. 191.

Mandragŏra, æ, *mandragora*, דודאים, Germ. *alraun*, Gall. *mandragore*, Hisp. *mandragora*, Μανδραγόρας, herbæ soporiferæ genus, al. Circeium. Fert mala avellanarum nucum magnitudine. Ejus duæ sunt species, quas & sexu distinguunt. Nam candidam marem putant, nigram censent feminam. *Plin. lib.* 25. *cap.* 13. *Colum. l.* 10. *v.* 12. Mandragoræ pariat flores. ¶ Mandragoram bibisse, Græca proverbio is dicuntur, qui in proprio negotio pigri, & desides sunt. *Erasm. in Adag.*

Manducatus, a, um, *masticato*, mansus. *Var. l.* 3. *R. R. c.* 7. Pane manducato farcire pullos columbinos.

Mandūco, as, avi, atum, a. 1. *masticare*, *mangiare*, Μασάομαι, idem quod mando, vel edo. *Suet. in Aug. c.* 76. In balneo duas buccas manducavi.

Mandūco, onis, m. *mangione*, *mangiatore*, ἀλλοφάγος, edax, comedo, a *manducando*. *Apul. l.* 6. *Metam.* De isto asino semper pigro quidem, sed manducone summo.

Mandūcor, aris, d. 1. apud vet. *Lucil. l.* 14. *apud Non. c.* 17. *n.* 79. Cum illud quid faciat, quod manduvemus in ore.

Mandūcus, ci, m. idem quod manduco, onis, a *manducando*. *Pompon. apud Non. c.* 1. *n.* 58. Magnus camelus, manduens, cantherius. ¶ Larva quoque, seu Græce mormolyceum, quod in ludis, os præsertim Atellanis, circumferebatur, a *mandendo* manducus dicebatur, propterea quod terriculamentis hujusmodi ingentes dentes, ne voracitatem tribuerent. Erat enim manducus larvato capite humano, maxillas vasta magnitudine, vastisque armatas dentibus habens, qui oris hiatu, dentiumque crepitu se se in utramque partem vix dum flecteret, ridentem turbam vertebat in fugam. *Plaut. Rud.* 2. 6. *sc.* 6. Quid, si eloquo ad ludos me pro manduco locem? ¶ *Var. l.* 6. *de L. L.* Manducum ait esse obsonii genus. V. ibi *Scalig.*

Mane, adv. *la mattina*, בבקר, Germ. *morgens frueh*, Gall. *au matin*, Hisp. *la mañana*, *por la mañana*, πρωΐ, τὸ πρωΐ, τὸ ὄρθρον, diei principium, cum dies elucus est, ab antiquo *manus*, seu *manis*, idest bonus, vel clarus, ab omine boni nominis. *Var. l.* 5. *de L. L. Sen. ep.* 109. & *de brevit. vitæ. Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 3. *Serv. in* 1. 2. & 3. *Æn. Cic. l.* 9. *Fam.* Venit ad me Caninius mane. ¶ Junctum invenitur sæpe adjectivis, migratque in nomen substantivum. *Mart. l.* 1. *epigr.* 50. Sed mane totum dormias. *Pers. sat.* 3. Jam clarum mane fenestras intrat. ¶ Junguntur et adverbia quoque. *Cic. Att. lib.* 4. *ep.* 9. Bene mane hæc scripsi. ¶ Invenitur etiam cum genit. *Hirt. de Bel. Afr. c.* 42. Præsertim cum milites a mane diei jejuni stetissent defatigati. ¶ Veteres dicebant etiam mani pro mane, ut luci, pro luce, vesperi, pro vespere, teste *Donat. ad Ter. Phor.* 1. 1. *Virg. in Cyri*, *v.* 350.

Mănĕo, es, si, sum, n. 2. *restare*, *rimanere*, נשאר ,עמד, Ger. *bleiben*, Gal. *demeurer*, Hisp. *morar*, *quedar*, Μένω, me contineo aliquo in loco, moror, loco insisto, a verbo græco allato. *Cic. l.* 3. *Off.* Ut in urbe maneret. *Virg.* 10. *Æn.* Manet imperterritus ille. ¶ Quandoque est inhærere, fixum esse. *Virg.* 1. *Æn.* Manet alta mente repostum judicium Paridis. ¶ Quandoque durare, persistere, perstare. *Terent. Hec.* Maneat affinitatem hanc inter nos volo. *Liv. l.* 39. *c.* 14. Manere in officio, & in fide. *Vellej. l.* 1. 1. 4. Alius situs patrii mansit custodiæ. *Cic. ad Att. lib.* 8. Elicere cupio sententiam tuam, si manet, ut firmior sim; si mutata est, ut tibi assentiar. Sic Lex manet. h. e. vim suam habet. *Id. de prov. Consul.* Dum memoria verum Rom. manebit. *Id.* 2. *Off.* Hodie quoque in Græcia manet. *Liv. l.* 5. *c.* 27. h. e. in usu. ¶ Manere promissis, est promissa servare. *Virg.* 2. *Æn. v.* 160. Tu modo promissis maneas, servataque serves Troja fidem. *Id.* 8. *Æn. v.* 643. At tu dictis, Albane, maneres. ¶ His adde, manere in proposito, in sententia, in vita, in conditione, &c. *Cic. Virg. Liv.* ¶ Absolute etiam significat verum, aut certum esse. *Cic.* 3. *Off.* Maneat ergo, quod turpe sit, id nunquam esse utile. ¶ Sæpe ponitur pro cubare, pernoctare. *Sueton. in Cæs. c.* 39. Plerique advenæ inter vicos tabernaculis positis manerent. *Hor. l.* 1. *ode* 1. Manet sub Jove frigido Venator. *Cic. Att. l.* 4. *ep. ult.* Maneas apud me cum fuit. Hinc *mansiones* V. ¶ Sæpe etiam transitivum est, & cum accusativo construitur, & significat exspectare, *aspettare*. *Ter. Phorm.* 3. 1. 16. Mansurus patruum pater est, dum hinc adveniat. *Plaut. Stich.* 3. 1. Qui manet, ut moneatur semper servus homo, servus is habitu haud probus est. ¶ Mane, imperativum, interdum non solum significat, exspecta, sed etiam cessa, aut quid simile. *Plaut. Mil.* 2. 5. *v.* 10. Mentitur, tem. P. Mane, dum narro, *Id. Men.* 5. 5. 13. Quid nessas dam potionis aliquid, priusquam percepit insania? Med. Mane, etiam percontabor. ¶ Eleganter usurpatur pro imminere, futurum esse. *Virg. Æn.* 7. *v.* 596. Te, Turne, nefas, te triste manebit supplicium. *Cic. Phil.* 2. Cujus te fatum, sicut Catonem, manet. *Liv. lib.* 26. Acerba, indignaque maneant victis. ¶ Usurpatur interdum impersonalium more. *Cic. lib.* 10. *Att.* Si hic maneri diutius non potest. ¶ *Manste* pro *mansisse* per syncopem dixit *Lucil. apud Gel. lib.* 18. *cap.* 8.

Manes, ium, m. 3. *anime de' morti*, רוחות, Germ. *geister*, Gall. *les esprits*, & *les ames de trepassez*, Hisp. *animas de muertos*, οἱ νέρτεροι, οἱ ψυχαὶ τῶν νεκρῶν, animæ defunctorum. *Apul. l. de Deo Socr.* scribit, fuisse species Dæmonum; additque, animum humanum exutum corpore veterem Latina lingua Lemurem dictitatum esse; ex Lemuribus, qui posterorum suorum curam sortitus pacato & quieto numine domum possideret, Larem dictum esse familiarem, qui propter adversa vitæ merita, nullis bonis sedibus, in certa vagatione, seu quodam exilio puniretur, inane terriculamentum bonis hominibus, noxium malis, Larvam vocatum, cum incertum esset, quæ cuique eorum sortitio evenisset, utrum Lar esset, an Larva, nomine Manem Deum nuncupatum, & honoris gratia Dei vocabulum additum fuisse. *Serv. in* 3. *Æn.* ait, Manes esse animas hominum illo tempore, quo de suis recedentes corporibus necdum in alia secundum fabulam Pythagoricam transierunt. Alii putant, Manes eosdem, ac Genios esse, duosque Manes corporibus ab ipsa statim conceptione assignatos fuisse, qui ne mortua quidem corpora deserant, consumptisque etiam corporibus sepulchra inhabitent. Quare qui sepulchra demoliebantur, Deos Manes violare putabantur. Plurimi, in quibus *Isid. l.* 8. *c. ult.* tradiderunt, Deos cœlestes vivorum esse, Manes esse Deos mortuorum. Alii alios Manes, alios Deos infernos dicunt. Alii, in quibus *Festus*, censent, Deos esse (idest Angelos, sive Dæmones) qui inter cœlum, & terram degunt, quibus plena sunt omnia, inter Lunarem, & terrenum circulum. ¶ Appellati sunt ab antiquo *manus*, bonus. Dixere igitur Deos Manes, quasi bonos Genios. *Virg.* 3. *Æn.* Manesque vocabat Hectoreum ad tumulum. *Id.* 4. *Æn.* Id cinerem, aut Manes credis curare sepultos? *Cic. l.* 3. *de Leg.* Deorum Manium jura sancta sunto. ¶ Metonymice hæc vox accipitur pro inferis, hoc est loco, quo animæ continentur. *Virg.* 1. *Georg.* Manesque profundi. *Id.* Hæc Manes veniat mihi fama sub imos. ¶ Item pro pœnis, suppliciis, furiis. *Virg.* 6. *Æn. v.* 743. Quisque suos patitur Manes. Ubi *Serv.* Manes, idest supplicia, quæ sunt apud Manes. ¶ In sing. numero usurpat. *Apulej. de Deo Socrat.*

Mango, onis, m. *venditore*, *a mercante d' uomini*, ἀνδραποδοκάπηλος, σωματέμπορος, venalitius, seu qui homines vendit, a Μάγγανον, quod inter alia pharmacum, & fucum notat. Solebant enim mangones fuco colorem falsum inducere mancipiis, ut eo carius venderent. *Mart. l.* 1. *epigr.* 59. Millia pro puero centum me mango poposcit. ¶ Dicitur etiam de eo, qui merces polit, ut pluris vendat. *Plin. l.* 37. *c.* 13. Efficacissimum experimento excusant mangones gemmarum.

Mangonĭcus, a, um, σωματεμπορικός, quod ad mangonem pertinet. *Plin. l.* 21. *c.* 16. Radix hyacinthi bulbacea mangonicis venalitiis pulchre nota. *Sueton. in Vespas. c.* 4. Ad mangonicos quæstus descendere.

Mangonium, ii, n. Μαγγανεία, artificium, quod ad res facilius vendendas adhibetur. *Plin. l.* 10. *c.* 32. Nec tamen in hoc mangonio quicquam totum placet.

Mangonizatus, a, um, *abbellito*, artificio politus, ornatus. *Plin. lib.* 23. *cap.* 1. Equos mangonizatos venire videmus. *Id. l.* 9. *c.* 54. Qui primus pensiles invenit balineas, ita mangonizatas villas subinde vendendo.

Mangonizo, as, avi, atum, a. 1. Μαγγανεύω, est ornare, & componere mancipia ad alliciendos emptores. *Plin. l.* 23. *c.* 1. Succus radicis vitis nigræ cum ervo lætiore quodam colore, & cutis teneritate mangonizat corpora. ¶ Translate usurpatur de aliis rebus. V. Mangonizatus.

Mani, V. Mane.

Mania, æ, Mater Larium, quam capitibus allii, aut papaveris placabant, aut effigie suspensa, olim etiam pueri sanguine. *Var. l.* 8. *L. L. Macrob. l.* 1. *Satur. c.* 7. ¶ Maniæ etiam dicuntur infantum terriculamenta, turpes, deformesque personæ, quibus nutrices pueris parvulis minitantur, ut ait *Fest.* ¶ Denique mania, Μανία, vox græca est, & furorem, seu insaniam significat. Græce usurpat *Cicero*, ubi ait 3. *Tusc. c.* 5. Græci Μανίαν unde appellent, non facile dixerim.

Manĭca, æ, f. *manica*, Germ. *ein ermel*, Gall. *manche*, Hisp. *manga*, χειρίς, pars vestis, qua manus teguntur, a *manus*. *Virg.* 9. *Æn. v.* 616. Et tunicæ manicas, & habent redimicula mitræ. ¶ Manicæ etiam dicuntur manuum vincula, *manette*, ut pedicæ, vel compedes, vincula, quibus pedes ligantur. *Virg.* 2. *Æn. v.* 146. Manicas, atque arcta levari vincla jubet Priamus. ¶ Item thecæ ex ferro, quibus brachia, & manus contra hostium injurias muniuntur. *Juven. sat.* 8. *v.* 255. Balteus, & manicæ, cristæ, crurisque sinistri dimidium tegmen. ¶ Item vaginæ manuum, quæ Græce *chirothecæ*, Ital. *guanti* dicuntur, quibus adversum vim frigoris manus muniuntur. *Cic. in Philip.* Solet enim cito ipse accipere manicas. *Plin. jun. ad Macrum*, *l.* 3. *epist.* 5. Cujus manus hieme manicis muniebantur. ¶ Translate manicæ dicuntur vincula nacium. *Lucan. l.* 3. *v.* 565. Ast alias manicaque ligant, teretesque catenæ.

Manicātus, a, um, adject. manicas habens. *Cic. Catil. c.* 1. 10. Quos pexo capillo nitidos, manicatis, & talaribus tunicis videtis. V. *Chirodota*.

Manicŭla, æ, f. χειρίον, parva manus. *Plaut. Rud.* 4. 4. 126. *At in Pseudolo* 5. 1. 16. *ubi habetur* manicula, *legendum* manulula. Duæ connexæ maniculæ, & fucula. ¶ Manicula item dicitur transversa regula in stiva aratri, ita dicta, quod manu bubulci teneatur. *Var. l.* 4. *de L. L.*

Maniculātus. V. Manuleatus.

Manifestarius, a, um, idem quod manifestus. *Plaut. Aul.* 3. 4. 10. Obtrunco gallum, furem manifestarium. *Gel. l.* 1. *c.* 7. Solœcismus manifestarius.

Manifestatio, onis, f. *manifestazione*, actus manifestandi. *Sulpic. Sever. dial.* 3. *c.* 4. Tantæ manifestatione virtutis.

Manifestātor, oris, m. *manifestatore*, qui manifestat. *Non. c.* 1. *n.* 46. Hujus rei manifestator est Lucret. libro sexto.

Manifestātus, a, um, *manifestato*, perfactus. *Augustin. l.* 4. *de Doctr. Christ. c.* 12. *sub fin.* Per se ipsa quoniam vera sunt, manifestata delectant.

Manifeste, adv. *manifestamente*, Ger. *offentlich*, Gal. *manifestement*, Hisp. *manifestamente*, φανερῶς, aperte, clare, perspicue, palam, non obscure. *Cic. in Catil.* 3. *c.* 11. Ut tota res a vobis manifeste deprehenderetur. *Virg.* 8. *Æn. v.* 16. Manifestius ipsi, quam Turno &c. *Apul. Apol.* Ut omnibus manifestissime petet.

Manifesto, as, avi, atum, a. 1. *manifestare*, גלה, Germ. *eroefnen*, Gall. *manifester*, Hisp. *manifestar*, φανερόω, palam facio. *Ovid. lib.* 13. *Metam. v.* 106. Insidias prodet, manifestabitque latentem. *Justin. lib.* 41. *cap.* 1. Hoc ipsorum vocabulo manifestatur.

Manifesto, adv. idem ac manifeste. *Cic. pro Cluent. c.* 14. Oppianici facinus manifesto compertum, et deprehensum.

Manifestus, a, um, *manifesto*, גלוי, Ger. *offenbar*, Gal. *manifeste*, Hisp. *manifesto*, φανερός, clarus, apertus. *Cic.* 4. *Ver.* Manifestis in rebus hominem jam teneri videbitis. *Quintil. l.* 3. *c.* 8. Manifestius est, quam ut, &c. *Id. Declam.* 14. Manifestissimum scelus. ¶ Jungitur pulchre genitivo, ut *Manifestus sceleris*, aut *mendacii*, cujus scelus, aut mendacium omnibus palam est. *Sallust. in Jug. c.* 35. Jugurtha manifestus tanti sceleris.

Maniliānus, a, um, &

Manīlius, a, um, adject. a Manilio nomine Romano, ut Maniliana lex. *Cic.* 1. *de Or. c.* 58. Et lex Manilia, apud *eund. in Or. c.* 29.

Manilius, ii, Tusculanorum dux, & Tarquinii gener, a quo Manilia gens Romana fluxit. *Liv. l.* 1. ¶ M. Manilius Romanus, Poeta, & Mathematicus, Augusti tempore vixit, scripsitque heroico carmine opus *Astronomicon*, cujus libri quinque, non tamen integri, adhuc extant. *Scalig. in præfat. ad Manil.* hunc poetam vocat *ingeniosissimum*, & *nitidissimum*, *qui obscuras res cum luculento sermone*, *materiam morosissimam cum jucundo charactere exornare potuerit; Ovidio suavitate parem*, *majestate superiorem*, &c.

Manipœos, i, Μανιποιός, furiosum reddens, a Μανία, furor, & ποιέω facio. Hoc etiam nomen inter alia multa habet herba hyoscyamus, teste *Apulej. de herb. c.* 4.

Maniōsus, insanus, furiosus. Quidam legunt apud *Ammian. l.* 28. *c.* 4.

Manipulāris (& per syncopen Maniplaris) & re, n. 3. quod ad manipulum pertinet; quoque est de manipulo, ut Miles manipularis, miles gregarius, unus e manipulo, quem & manipularem dicimus absolute. *Cic. Att. l.* 9. Quod ante Pompeium tanquam unus manipularis secutus sim. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 117. Pertica suspensos portabat longa maniplos, Unde maniplaris nomina miles habet. ¶ Judices manipulares dicuntur, qui ex manipulis militum eliguntur. *Cic. Phil.* 1. *c.* 8. Addo etiam judices manipulares ex legione Alaudarum.

Manipulārius, a, um, adject. idem quod manipularis. *Suet. in Calig. c.* 9. Manipulario habitu inter milites educabatur.

Manipulātim, *in fascetti*, *in manate*, per manipulos. *Plin. l.* 12. *c.* 13. Amomi frutex capitur cum radice, manipulatim leniter componitur. ¶ In re militari *Liv. l.* & *cap.* 8. Manipulatim structa acies. ¶ Urbane, *Plaut. Pseud.* 1. 2. 48. Manipulatim mihi munigeruli facite ante ædes hic adsiet.

Manipŭlus, & per syncopen maniplus, li, m. *manipolo*, *brancata*, קומץ, Ger. *ein handvol*, Gall. *une poignée*, Hisp. *manoia*, δράγμα, manualis herbarum fasciculus, quem manu quis apprehendit metendo, a *manus*, quod manum impleat. *Isid. lib.* 18. *c.* 3. *Plin. l.* 18. *c.* 28. Alligarique manipulos mille ducentos. ¶ Manipulus in re militari, σπεῖρα, *ordine*, erat exiguum peditum agmen, quod unum signum sequebatur. Inde nomen habuit, quia Romulus, coacta pastorum manu, eaque in centenos homines distributa, perticas manipulis fœni varie vinctas dedit, ut scribit *Aurel. Victor. de orig. pop. Rom. c.* 22. Hinc *Ovid.* 3. *Fast. v.* 117. Pertica suspensos portabat longa maniplos: Inde maniplaris nomina miles habet. ¶ Constabant itaque tunc primum manipuli centenis militibus, ut ex verbis *Aurelii Victoris* liquet: deinde auctus est hic numerus ad ducentos homines, seu ad duas centurias. Scribit enim *Cincius apud Gel. l.* 16. *c.* 4. in legione fuisse centurias sexaginta, manipulos autem triginta. *Terent. Eun.* 4. 7. 6. Ubi centurio est Sanga, & manipulus furum?

Manius, m. 2. Μάνιος, prænomen, quo Romanorum quidam appellati sunt, quod mane nati essent, ut Lucii dicebantur, qui prima luce nascebantur. Hoc prænomine appellatus est Mertius quidam, qui (ut scribit *Plin. lib.* 18. *cap.* 3.) in summa annonæ caritate populo singulos frumenti modios singulis assibus vendidit. ¶ De alio Manio hæc habet *Festus*: Manius agrum Nemorensem (*prope Ariciam*) Dianæ consecravit: a quo multi & clari viri orti sunt, & per multos annos fuerunt. Unde proverbium: Multi Manii Ariciæ. Afinius Capito longe aliter sentit. Ait enim turpes & deformes significari, quia maniæ dicuntur deformes personæ (*quibus pueri terrentur*. V. Mania) & Ariciæ genus panis fieri, qui manici panes appellantur. Hæc *Festus*. Huc pertinet illud *Persii sat.* 6. *v.* 55. accedo Bovillas, Clivumque ad Virbi: præsto est mihi Manius hæres. Ubi *Manius* pro Aricino homine ponitur ad contemptum.

Manliānus, a, um, quod ad Manlium spectat. *Manliana imperia*, dicuntur dura, severa, & crudelia, a T. Manlio Torquato, qui filium, quod contra edictum suum cum hoste pugnasset, virgis cæsum securi percuti jussit, quemadmodum a Græcis tyrannis & crudelitas φαλαρισμός vocatur, a Phalaride. *Cic. de Fin. l.* 2. *c.* 32. Vide, an Manliana sint ista vestra. ¶ Manliana mala, genus malorum, a quodam Manlio institore. *Plin. l.* 14.

Manlius Capitolinus, prænomine Marcus, nobilis Romanus, qui, re male gesta a Consulibus ad Alliam contra Gallos Senones, videns, in mœnibus Urbis parum esse præsidii, lecta mille juvenum manu, arcem Capitolinam occupavit, & ser-

& servavit. Sed cum postea in affectati Regni suspicionem venisset, ab ea ipsa arce præcipitatus est: cautumque est S.C. ne quis in posterum ex Manlia gente Marcus diceretur. De hujus fortitudine vide *Plin. lib. 7. cap.* 28. ¶ Fuit & T. Manlius Torquatus, cognomento *Imperiosus*, quod sævissimi exempli auctor fuerit, filio suo maximæ spei juvene, quod contra imperium suum in hostem pugnasset, quamvis id feliciter, virgis cæso, & securi percusso. *Liv. lib.* 4. *Gel. l. 9. cap.* 13.

Manna, æ, מן, Germ. *himmelbrot*, Gall. *manne*, Hisp. *mana*, μάννα, ἀερόμελι. *Plin. l.* 12. *c.* 14. docet, mannam vocari micas thuris concussu arboris elisas. ¶ De manna, qua in Deserto usi sunt Hebræi pro cibo, meminit *Tert. c. 6. ad fin.* ubi nomen est indeclinabile.

Mannulus, li, m. *puledro*, πωλίον. ἵππ-, equinus pullus, dim. a *mannus*. *Mart. l.* 12. *epigr.* 24. Nusquam est mulio, mannuli tacebunt. hoc est, Tuto nunc quidvis garrire licet, quando mulio abest, & a mutis animantibus nihil periculi est, ne dicta nostra propalent. *Plin. l. 4. ep.* 2. Habebat puer mannulos multos, & junctos, & solutos.

Mannus, i, m. equus exiguus, tolutim vestigia glomerans, qui & asturco, & gradarius appellatur. *Horat. Epod.* 4. Et Appiam mannis terit. *Lucret. l.* 3. *v.* 677. Currit agens mannos ad villam hic præcipitanter. *Propert. l.* 4. *eleg.* 8. Huc mea detonsis avecta est Cynthia mannis.

Mano, as, avi, atum, n. 1. *stillare*, זוב, Ger. *fliessen*, Gal. *couler*, Hisp. *manar*, *fluo*, ῥέω, πρόχεομαι, proprie dicitur, cum humor ex integro, sed non solido nimis per minimas suas partes erumpit, a μανὸν, *rarus*. *Fest.* ¶ Per Translationem ponitur pro descendere, fluere, procedere. Et res, quæ manat, quandoque in nominativo ponitur. *Virg.* 3. *Æn.* Tum gelidus toto manabat corpore sudor. *Lactant. l.* 2. Si ab hac gente universa flagitia manaverunt. *h. e.* procatserunt. ¶ Quandoque in accusativo. *Plin. l.* 14. *c.* 20. ¶ Arborum succo manantium picem, resinamque. *Hor. l. 1. ep.* 19. *v.* 43. Fidis enim manare poetica mella Te solum. ¶ Quandoque in ablativo. *Liv. l. c.* Cultrum manantem cruore præ se tenens. ¶ Item usurpatur pro serpere, percrebrescere. *Cic.* 14. *Phil.* Cum hoc triduo, vel quatriduo tristis a Mutina fama manaret. *Liv. l.* 7. Manaveratque a Capua consilia in exercitum omnem.

Manon, n. 2. μανὸν, spongiæ genus minus spissum, & mollius, a μανότης, *raritas*. *Plin. l. 6. c.* 43.

Mansio, onis, f. 3. *dimora*, מעון, Ger. *bleibung*, Gall. *demeure*, Hisp. *morada*, μονὴ, διατριβὴ, actus manendi, aut quiescendi in aliquo loco. *Cic. l.* 4. *Fam. epist.* 4. Is mecum sæpe de sua mansione, aut decessione communicat. ¶ Quia vero manere dicebant pro cubare, inde est, quod mansiones dixere diversoria, seu loca, ubi iter facientes noctu quiescerent, *alberghi*, *osterie*. Unde videas apud *Plinium*, & alios itinere mansionibus distingui, & mansionem poni pro itinere unius diei. Græci σταθμὸς dicunt. Definiebatur autem mansio, ut plurimum, viginti millibus passuum. Tantum enim diurnum viatoris iter censebant. Variabat tamen ea res, quia viæ aliæ aliis commodiores. *Suet. in Vesp. c.* 10. Deinde ad primam statim mansionem febrim nactus. *Plin. l.* 12. *c.* 14. Mansionibus octo distat regio thurifera a monte excelso. ¶ Apud *Plinium* etiam memorantur mansiones camelorum, quæ distinguebantur æquationibus. Nam in aridis, atque incultis locis putei erant, ad quos cum deventum esset, cameli aquabantur. Atque his æquationibus itinerum intervalla in camelis distinguebant. ¶ Denique apud JCtos *mala mansio* erat ultra genus privatæ coercitionis, quo servus, seu quispiam alius in tabula extendebatur, partim custodiæ, partim pœnæ causa. *Ulp. l.* 7. *ff. depositi*. Si hominem apud se depositum, ut quæstio de eo haberetur, ac propterea vinctum, vel ad malam mansionem extensum sequester solverit, &c.

Mansionarius, ii, qui mansionem præstat. Vox barbara est, quamque præter *Fulgent. l.* 3. *Mythol.* qui adjective usurpat, antiquiorem latinum scriptorem habet neminem. Qui fuerint autem Mansionarii, explicat *Voss. l. 3. de vit. serm. c.* 23.

Mansiterna, f. 1. aquæ urna, sive urceus. *Plaut. Bacch.* Effer mansisternam cum aqua foras. Alii aliter legunt.

Mansito, as, avi, atum, n. 1. frequentativum a *maneo*. *Tac. Ann.* 14. *c.* 45. Sub eodem tecto mansitasset. *Plaut. Amph. sc.*, *quæ incipit*, *Deo vostram fidem*, *v.* 4. Mutatos Atticos in Arcadia homines, & sævas belluas mansitasse, nec unquam denuo parentibus cognitos.

Mansor, oris, m. hospes, qui recipitur. *Sedulius* est *l. 5. v.* 493.

Mansutor, oris, m. qui manu tuetur, & tenet. *Plaut. Truc.* 4. 4. 6. Alii tamen aliter legunt. V. *Taubman.*

Mansucum, edacem, a mandendo scilicet. *Festus*.

Mansuefacio, is, a. 3. *far mansueto*, *domesticare*, אלף, Ger. *zammachen*, Gall. *apprivoiser*, Hisp. *amansar*, τιθασεύω, mansuetum reddo. *Liv. l.* 3. *c.* 14. Paulatim permulcendo, tractandoque mansuefecerant plebem.

Mansuefactus, a, um, *mansuefatto*, partic. a mansuefio. *Cic.* 1. *Tusc.* A quibus mansuefacti, & exculti a necessariis artificiis ad elegantiora defluximus.

Mansuefio, is, n. anom. pass. *esser fatto mansueto*, τιθασεύομαι, mansuetus fio, cicuror. *Cæs. l. 6. B. G. c.* 28. Sed assuescere ad homines, & mansuefieri ne parvuli quidem excepti possunt.

Mansues, uis, mansuetus, apud vet. *Acc. apud Non. cap.* 8. *n.* 5. Si me matrem mansues misericordia capsit. *Var. ibid.* Quadrupedem adeo ferunt mansuem, ut tractarent manibus.

Mansuesco, is, evi, n. 3. *farsi domestico*, התלמד, Germ. *zamm werden*, Gall. *s'apprivoiser*, Hisp. *amansarse*, τιθασεύομαι, mansuetus fio, mitesco. *Virg.* 4. *Georg.* Nesciaque humanis precibus mansuescere corda. *Col. l. 6. c.* 2. *de bobus*. Per blandimenta triduo fere mansuescunt. *Stat.* 6. *Theb. v.* 315. & multum medius mansueverat annis. ¶ Active pro mansuefacere, *Idem ibid. v.* 724. & extremus auro mansueverat ungues.

Mansuetarii, m. 2. *coloro*, *che domesticano le fiere*, מלמדים, Ger. *die zam machen die wilden thiere*, Gall. *apprivoiseurs*, Hisp. *amansadores*, τιθασευταὶ, qui feras mansuefaciunt. *Lamprid. in Heliog. c.* 21. Habuit leones, & leopardos, quos edoctos per mansuetarios subito ad secundam mensam jubebat accumbere.

Mansuete, adv. *mansuetamente*, Ger. *sanfft*, Gall. *doucement*, Hisp. *mansamente*, πραότως, placide. *Cic. pro Marc. c.* 3. At vero cum aliquid clementer, mansuete, juste, moderate, sapienter factum aut audimus, aut legimus.

Mansuetudo, inis, f. *mansuetudine*, ענוה, Germ. *sanfftmütigkeit*, Gall. *douceur*, Hisp. *mansedumbre*, πραότης, lenitas, facilitas, &, ut ait *Speusippus*, constantia animæ adversus iræ impetum immobilis, moderata temperies animi. *Cic.* 1. *Offic.* Quid ad hanc mansuetudinem addi potest? *Id. Ver.* 7. *c.* 1. Clementia, mansuetudoque imperii in crudelitatem, inhumanitatemque conversa.

Mansuetus, a, um, *mansueto*, נכון, Germ. *zam*, Gall. *apprivoisé*, *doux*, Hisp. *manso*, χειροήθης, πρᾶος, ἥμερος, lenis, mitis, quasi manu suetus. Proprie dicitur de bestiis, quæ cicures, & placidæ sunt, quippe quæ adsuetæ ad manum accedunt. Translate dicitur de hominibus. *Cic.* 3. *Phil.* Cur tam subito mansuetus in senatu fuerit. *Ovid. l. 3. Trist. eleg.* 6. Numinis ut læsi fiat mansuetior ira. *Cic.* 2. *de Orat. cap.* 49. Et in meis moribus erga meos necessariosque declarandis mansuetissimus viderer.

Mansum, si, n. subst. ἄνθεσν, quod a nutricibus dari solet infantibus illorum primum dentibus comminutum. *Cic. l.* 2. *de Orat.* Atque omnia minima mansa, ut nutrices infantibus pueris in os inserant.

Mansus, a, um, *masticato*, μασηθεὶς, quod est dentibus contusum, comminutumque, & proprie de cibo manducato dicitur. *Plin. l.* 26. *c.* 12. Si confestim imponatur trita, vel mansa. *Quint. l. 10. c.* 1. Cibos mansos, ac prope liquefactos demittimus. ¶ Est etiam *mansus* partic. a maneo. *Terent. Heaut.* 1. 2. 26. Ut ut erat, mansum tamen oportuit. h. e. manendum fuit, manere oportuit.

Mansutilus, a, um, ἐσθίουσα, edax, a mandendo. *Fest.*

Mantile, n. 3. *mantile*, *tovaglia*, Ger. *handtuch*, Gall. *serviette*, Hisp. *pañezuelo*, *toalla*, χειρόμακτρον, linteolum, quo solemus manus tergere. Vulgo mantile per *i* profertur. *Voss.* tamen mavult mantele per *e*, quomodo hanc vocem antiquis codicibus fere scribi, auctor est *Pierius* 1. *Æn.* Pro eodem *mantum* sive *mancellum* dicitur. (V. dictionem sequentem) & *mantelum*. *Var. l.* L. L. Mantelum, quasi manutergium, ubi manus terguntur. ¶ Dicunt mappa, quia mantelum villosum erat, mappa non item, deinde mantelum tegendæ mensæ serviebat, mappa manibus tergendis parabatur. Itemque servabatur quidem mantilis mensam sternebat, at singuli convivæ ad convivia seu publica, seu privata, suas mappas ferebant. *Ovid. l.* 4. *Fast. v.* 933. Villis mantele solutis. *Martial. l.* 12. *epigr.* 29. Attulerat mappam nemo, dum furta timentur, Mantele a mensa surripit Hermogenes. ¶ Videtur etiam esse idem quod mappa. *Plin. lib.* 7. *c.* 2. Antropophagos ossibus humanorum capitum bibere, cutibusque cum capillo pro mantilibus ante pectora uti.

Mantelum, i, n. seu mantelium, idem ac mantele. *Lucil. apud Serv. ad* 1. *Æn.* Mappas, mantelia (al. *mantela*) meruimque. ¶ Ponitur etiam pro velamenti genere, & metaphorice pro tegmine quolibet ad occultandum dolum, *coperta*, *scusa*. *Plaut. Capt.* 3. 3. 6. Nec mendaciis subdolis mihi usquam est mantelium meis: nec sycophantiis, nec fucis ullum mantelum obviam est.

Mantes. V. Mantis.

Manteum, tei, n. 2. μαντεῖον, locus oraculis dicatus. *Plin. l. 5. c.* 29. Ab Epheso manteum aliud Colophoniorum.

Mantica, æ, f. *bisaccia*, *portamantello*, כיס, Ger. *wandtsack*, Gall. *besace*, Hisp. *alforja*, πήρα, balteus, aut zona, quæ veteribus peræ instar fuit, in qua itinerarii nummos recondebant, & alia necessaria circumferebant. Fuit vox peregrina. Nam & in Arabum libris invenitur. *Casaub. ad sat.* 4. *Pers.* Finxit Æsopus, mortales singulos binas habere manticas, quarum altera ante pectus, altera a tergo penderet, in priorem aliena vitia conjicere, in posteriorem sua. Hinc ortum proverb. homines non videre, quod in sui tergi mantica est; idest, cum aliena vitia acutius videant, in suis prorsus cæcutire. *Pers. sat.* 4. *v.* 24. Ut nemo in sese tentat descendere, nemo! Sed præcedenti spectatur mantica tergo. *Horat. l.* 1. *sat.* 6. *v.* 106. nunc mihi curto Ire licet mulo, mantica cui lumbos onere ulceret.

Mantichora, f. 1. μαντιχώρας, bestia in India, quæ triplicem dentium ordinem, & hominis faciem una cum corpore leonino habet, humanas carnes maxime affectans. *Plin. l. 8. c.* 21. *Ælian. l. 4. c.* 2.

Mantisilla, f. 1. *valigetta*, parva mantica. *Festus*: Manticularum usus pauperibus in nummis recondendis etiam nostro sæculo fuit.

Manticularia, n. 2. *cose*, *che ogni giorno s' anno per le mani*, quæcumque ad manum sunt, seu quæ frequenter in usu habentur, & quasi manu tractantur. *Fest.* & *Scalig. ad Fest.*

Manticularius, rii, m. *tagliaborse*, Ger. *ein seckelraumer*, Gall. *coupeburse*, Hisp. *cortabolsas*, βαλαντιοτόμος, κλέπτης, fur, qui inferens se confertæ multitudini marsupia secat, aut artificioso dolo aperit, & evacuat, ablata pecunia, a manticulis, in quibus tenuiores pecuniam recondebant. *Tertul. in Apol. c.* 44.

Manticulor, aris, d. 1. *mariolare*, Germ. *fibien*, Gall. *derober*, Hisp. *robar*, τεχνάζομαι est furandi gratia manticulas attrectare. *Fest.* ¶ Translate ponitur pro aliquid dolose agere. *Plaut. Cap.* 4. 2. 116. Nisi manticulatus probe hæc fuisti. Al. leg. *mantiscinatus*, a mantiscinor, quod *divinare* significat, a μάντις. *Pacuvius*. Ad manticulandum astu aggreditur.

Mantiliarius. V. Manulearius.

Mantinea, f. 1. *Mandi*, *Mundi*, Μαντίνεια, urbs Peloponnesi in Arcadia, Megalopoli proxima. Apud hanc urbem inter Lacedæmonios, & Thebanos pugnatum maxime fuit, in quo prælio Epaminondas Thebanorum dux victoria jam propemodum potitus cecidit. Gent. *Mantineus*, a, um. ¶ Mantinea altera, *Mandigna*, *Mantegna*, urbs Peloponnesi, in Argia, ad fin. Argolicum.

Mantis, is, m. 3. *indovino*, μάντις, vates, divinus. *Cic.* 1. *Div. c.* 43. Divinos quosdam Sacerdotes, quos mantes vocant.

Mantiscinor, aris, atus sum, *indovinare*, vaticinans, divino: a μάντις, vates. *Plaut. Cap.* 4. 2. 115. Nisi mantiscinatus probe ero, fusti pectito.

Mantissa, æ, f. *giunta*, Ger. *eine zugabe*, Gall. *le pardessus*, Hisp. *añadidura*, ὑπέρθεμα, dicitur additamentum rei, quæ venditur, quasi *manu tensa*, eo quod manu porrigitur, præter id, ad quod pondus exigitur. *Festus* dicit, Thuscam vocem esse. *Lucil.* apud *eund.* Mantissa obsonium vincit. ¶ Legitur & *Mantisa*.

Manto, as, n. 1. maneo, apud vet. *Cæcil.* apud *Non. c.* 10. *n.* 9 In ortu eodem, in eadem mantant malitia. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 49. At dabit, manta modo. *Id. Mostel.* 1. 2. 33. Si quid nummo sarciri potest, usque mantant.

Manto, us, f. contract. Μαντώ, mulier fatidica, Tiresiæ Thebanorum vatis filia, quæ cum post patris obitum Creontis, & Thesei tyrannidem fugeret, primum in Asiam venit, ubi Apollinis Clarii templum condidit; deinde etiam in Italiam, ubi ex Tyberi fluvio, ut Poetæ fabulantur, vel ex Tyberino Rege Ocnum peperit, qui postea ad Padum fluvium urbem condidit, quam a nomine matris Mantuam appellavit. *Serv. in Eclog.* 9.

Mantua, æ, f. *Mantova*, urbs Galliæ Transpadanæ, in Cenomanis, ad Mincium fl. ampla, magnifica, totius Italiæ munitissima. *Virg. Ecl.* 1. Mantua væ miseræ nimium vicina Cremonæ! Patria fuit Virgilii Maronis, vel ob id celeberrima. ¶ Populi Mantuani. Vide Manto.

Mantuanus, a, um, adject. a Mantua, ut Mantuana fama, apud *Stat. lib.* 4. *Silv.* 7. *v.* 27. *h. e. Virgilii*.

Manturna, æ, Dea conjugii, quæ invocatur, ut conjuges inter se maneant. *Aug. l. 6. de Civ. Dei c.* 9.

Manualis, le, quod extensæ manus latitudinem habet. *Plin. l.* 14. *c.* 13. Manualibus scapis ejus in tribus heminis aquæ decoctis usque ad tertias. ¶ Item quod manus implet. *Plin. l.* 10. *c.* 1. Manualis fasciculus lini. ¶ Aqua manualis dicitur, qua manus lavantur. *Tert. Apolog. c.* 39.

Manuarius, a, um, ἐγχειρίδιος, quod manuum labore acquiritur. *Gel. l.* 18. *c.* 13. Hoc ære quasi manuario collecto cœnula parabatur.

Manuarius, ii, m. fur. *Laber.* apud *Gel. l.* 16. *c.* 7. Manuari, pudorem perdidisti.

Manuatus, a, um. Quidam legunt apud *Plin. l.* 19. *c.* 2. Vulsum spartum fascibus in acervo manuatum. *h. e.* manualas in fasciculas colligatum. ¶ *Manuatus est*, furatus est, dixit *Laber. in Mimis*, sed prælicenter, ut ait *Gel. l.* 16. *c.* 7.

Manuballista, æ, f. ballista minor, quæ manu tractatur. *Veget. de re milit. l.* 2. *c.* 15. *Addit l.* 4. *c.* 22. ubi hujusmod. machinas, quas suo tempore *manuballistas* appellari ait, antea docet scorpiones dictos fuisse.

Manuballistarius, ii, m. qui manuballistas tractat. *Veget. de re mil. l. 4. c.* 4.

Manubiæ, arum, f. *spoglie del nemico*, *bottino*, שלל, Ger. *beut*, Gall. *depouilles*, Hisp. *despojos*, λάφυρα, præda ab hostibus capta, a *manu*. *Gel. l.* 13. *c.* 24. Sed tamen spolia quoque quæsita de vivo hoste nobili per deditionem manubias veteres dicebant, & erat Imperatorum hæc præda, de qua quod vellent, facerent. *Asconius in Verrin. de Præt. urb.* Differunt a præda, quia præda dicuntur corpore ipsa rerum, quæ capta sunt, manubiæ appellantur pecunia, quæ a Quæstore ex venditione prædæ redactæ sunt. *Gel. ib.* Sed tamen quidam non ignobiles Scriptores prædam pro manubiis, & manubias pro præda posuerunt. *Id ib. Cic. de Lege Agr.* 1. *c.* 4. Quod ad quemque pervenerit ex præda, ex manubiis, ex auro coronario. ¶ Urbane dicuntur de rebus, quas provinciarum Prætores provincialibus ablatas Romam deportabant. *Cic.* 5. *Ver.* Qui vestras villas suis manubiis ornet. ¶ Manubias facere, est prædari. *Cic.* 3. *Ver.* Qui manubias sibi tantas ex L. Metelli manubiis feceris. ¶ Manubiæ quoque apud antiquos pro jactu fulminum ponebantur. *Fest.* Manubiæ Jovis tres dicuntur esse, &c. Adde *Plin. l.* 2. *c.* 52. & *Sen. l.* 2. *nat. qu. c.* 41.

Manubialis, & le, o. 3. quod ad manubias spectat, ut Manubialis pecunia, quæ ex venditione manubiarum contracta est. *Suet. in Aug. c.* 30. Reliquas triumphalibus viris vias ex manubiali pecunia sternendas distribuit.

Manubiarius, a, um, adject. manubialis, Apud *Plaut. Trucul.* 4. 4. 37. manubiarius amicus dicitus, qui utilitatem, & fructum aliquem affert.

Ma-

Manubiarius, a, um, adject. ut machæra manubiaria, quæ scil. ex manubiis comparata est, vel potius fulminatrix, a manubiis Jovis. *Plaut. Truc.* 2. 5. v. 35.

Manubriatus, a, um, adject. manubrium habens, ut manubriati cultri. *Ammian. lib.* 23. *cap.* 4.

Manubriolum, li, n. *manichetto*, parvum manubrium. *Cels. l.* 7. *c.* 6. Manubriolo scalpelli diducere.

Manubrium, ii, n. 2. *manico*, ἐγχειρίδιον, Germ. *handhabe*, Gall. *manche*, Hisp. *manga*, λαβή, capulus cujuscunque rei, quod manu tenetur. *Juven. Sat.* 11. v. 133. Quin ipsa manubria cultellorum ossea. ¶ Eximere e manu manubrium, proverb. pro occasionem alicui præripere. *Plaut. Aul.* 3. 4. 12. ¶ Malleus manubrio sapientior, aliud proverb. apud *eund. Epidic.* 3. 4. *in fine*, quia scil. malleus plus efficit, quam manubrium. V. *Taubman.*

Manuciolum, vel maniciolum, li, n. *fastello*, manipulus, fasciculus. *Petron. in fragm. Tragur.* c. 63. *Burm.* Manuciolum de stramentis factum.

Manucula. V. Manulea.

Manuculatus. V. Manuleatus.

Manufactus, a, um, quod manu factum est. Et opponitur naturali. *Cic.* 3. *Fin.* c. 22. Aut in operibus manufactis tam compositum, tamque compactum, & coagmentatum inveniri potest?

Manulea, vel Manucula, æ, manubrium alicujus rei. *Vitruv. l.* 10. *c.* 15. hoc nomine vocat partem illam in catapulta, quæ nervum attractum continet.

Manulearius, m. 2. qui vestimenta manicata conficiebat. *Plaut. Aul.* 3. 5. 37. Aut manulearii, aut murrobathrarii. Al. leg. *mantiliarii*, h. e. qui mantilia efficiunt. Adde *veterem Inscript.* apud *Reines. class.* 11. n. 83.

Manuleatus, a, um, o. t. 2. manicatus. *Plaut. Pseud.* 2. 4. 43. Manuleatam tunicam hominem habere addecet. V. *Chiridota.* ¶ Manuleatum hominem dicimus, indutum tunicis manicatis. *Suet. in Calig.* c. 52. Manuleatus, & armillatus in publicum processit. *Senec. ep.* 33. Epicurum manuleatum vocat. h. e. delicatum, mollem. V. *Manicatus.* ¶ Quidam in allato Plauti loco legunt *manuculatus*, *manicul[atus]*, & *manucl[atus]*.

Manuleus, i, m. *manico*, manubrium, manulea. *Accius* apud *Non. cap.* 3. n. 25. Asturibus manuleos, baltea, machæras.

Manumissio, onis, fem. 3. datio libertatis, a *manus*, & *mitto*, quia servi, cum liberarentur potestate, e manu solemni ritu emittebantur, quemadmodum cum servi facti sunt, manu capti luere. *Fest. Cic. pro Cæl.* Quid habeat argumenti ista manumissio. ¶ In manumissione mos erat, ut dominus manum, aut caput, aut aliud membrum servi tenens ter diceret, *Hunc hominem liberum esse volo*; & mittebat e manu. ¶ Manumissio tribus modis celebrata fuit, censu, vindicta, testamento. h. e. aut si quis consentiente, vel jubente domino, nomen suum in censum detulisset, aut virga in caput servi a Prætore imposita, quæ *vindicta* dicebatur, in libertatem vindicatus esset; aut a domino testamento liber relictus fuisset. *Cicer. in Top.* Si neque censu, neque testamento, neque vindicta liber.

Manumissor, oris, m. qui manumittit. *Marcel. Dig. l.* 37. *tit.* 15. *leg.* 3. & *Tertul. l.* 5. *adv. Marcion. c.* 4.

Manumissus, a, um, *liberato*, ἄφετος, ἀπελεύθερος, liberatus a potestate domini. Nam quandiu quis in servitute est, manui, h. e. potestati subditus est. *Cic. pro Cæl.* At sunt servi de cognatorum sententia manumissi.

Manumitto, is, isi, issum, a. 3. *liberare*, *donare la libertà*, ἀφίημι, de servo liberum facio, libertatem do. *Cic. ad Q. Fr.* Milo servos manumisit. ¶ Interdum dividitur. *Cic. pro Mil. c.* 22. Manu vero cur miserit.

Manuo, aris, d. a. furor. Antiquum verbum, quo usus est *Laberius* apud *Gel. l.* 16. 1. 7.

Manupretium, ii, n. *prezzo della fattura*, χειρώνακτον, μισθὸς χειρῶν, pretium, sive merces pro eo, quod manu factum est, & generatim pro omni re, quæ facta est arte. *Varro l.* 4. *de L. L. Isid. l.* 21. c. 1. *Cic. in Pison.* Cum ista tibi provincia manupretium fuerit, non aversæ per te, sed perditæ civitatis. *Liv. l.* 34. *c.* 7. In auro præter manupretium nihil intertrimenti est. ¶ Legitur & *manuspretium*, & *manupretium*.

Manus, f. 4. *mano*, ἡ, Ger. *hand*, Gall. *main*, Hisp. *mano*, χείρ, pars brachii, a μανὸς, *laxus*, quia proprie manus dicitur, cum aperta est, pugnus, cum clausa. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Quam vero aptas, quamque multarum artium ministras manus natura homini dedit! *Id.* 7. *Fam. ad Cæs.* Totum hominem tibi trado de manu, ut dicitur, in manum tuam istam. h. e. de mea in tuam manum. ¶ *Plena manu*, est copiose, abundanter. *Cic. Att. l.* 2. Quam plena manu, quam ingenua nostras laudes in astra sustulit! ¶ *Manibus pedibusque*, est omnibus viribus, omni conatu. *Terent. Andr.* 1. 1. 134. Quem ego credo manibus pedibusque obnixe omnia facturum. ¶ *Per manus*, est opera manuum. *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 12. P. Clodius per manus servulæ servatus fuit, & eductus. *Per manus* tradita disciplina, vel historia dicitur, quæ non monumentis literarum, sed verbo tantum traditur, & a majoribus ad posteros sine literis transmittitur, quemadmodum sacrorum mysteria olim tradi solebant. *Liv. l.* 5. *c.* 51. Si nobis cum Urbe simul positæ, traditæque per manus religiones nullæ essent. ¶ *Præ manibus*, est in manibus, vel inter manus. *Plaut. Bacch.* 4. 3. 9. Reddidi patri omne aurum, quod mihi fuit præ manibus, *quant' oro io aveva per le mani*. ¶ *Præ manu dare*, *dar' alla mano*. *Ter. Adel.* 5. 9. 23. Atque huic paululum aliquid præ manibus dederis, unde utatur. ¶ *Inter manus*, est in manibus, vel in potestate. *Cic. lib.* 8. *Fam.* Quod didascaliam quandam habeat, ut versetur inter manus. *Ferre* aut *arripere aliquem inter manus*, est collatis simul manibus aliquem sublimem ferre. *Cic. in Ver.* Ut alius inter manus e convivio tanquam e prælio auferretur. ¶ *Sub manus succedere*, est aliquid feliciter, & ex sententia contingere. *Plaut. Pers.* 4. 1. 2. Solet illa recte sub manus succedere. ¶ *Sub manu*, statim. *Sueton. in Aug. c.* 49. Quo celerius, & sub manu annunciari posset, quid in Provincia quaque gereretur. ¶ In manu esse, est esse in potestate. *Cæl. Cic. lib.* 8. *Fam.* Quam velis eum obligare, in tua manu est. *Plaut. Asin.* 1. 1. 81. Tu ne ego defraudem, cui ipsi nihil est in manu? hoc est nihil habet. ¶ *Manus multas poscit hoc opus*. idest hoc opus est multi laboris. *Plin. ep.* 37. *l.* 9. ¶ Manus injectio. V. *Injectio*. ¶ *Manus conserere*, συμβάλλειν χεῖρας, & c., est manus conjungere. Sæpe sumitur pro prælium incipere, & cominus pugnare, *venir' alle mani*. *Cic. Att. lib.* 7. Non ut manu conferat, sed ut fugam intercludat. *Accedere ad manum*, eadem habet significationem. *Nepos in Eumen. c.* 5. Neque unquam ad manum accedere licebat. Sic *ad manum venire*, sub *vocare*. *Cic. Att. l.* 8. & *pro Cluent.* ¶ Ex jure manu consertum. Vide *Consertus*. ¶ *Manus dare*, est se victum fateri. *Hor. Epod. od.* 17. Jam jam efficaci do manus scientiæ supplex. Adde *Virgil.* 11. *Æn vers.* 568. ¶ Eodem sensu etiam dicitur, manus tollere. *Cic.* apud *Lactant. lib.* 3. *c.* 8. Cedo, & tollo manum. ¶ *In manum dare*, est exhibere. *Ter. Phorm.* Dic, quid velis dari tibi in manum, ut herus his desistat litibus. ¶ *Manu docere*, est aperte docere. *Cic.* 1. *de nat.* Ut manu doceat nos, eam esse vim, & naturam Deorum. ¶ *Manum afferre*, vel *inferre*, est vim facere. *Cic. Off.* In manus violenter videtur afferre socio. *Auct. ad Her. l.* 4. Parenti manus scelerate intulisti. ¶ *Manum habere intra pallium*, vel *sub pallio*, est languere, in otio versari, tractum ab Oratoribus, qui inter agendum, si languent, manum occultant sub pallio, si commoti sunt, proferunt. Nam magna pars actionis in manibus consistit. *Quintil.* Semper manum intra pallium continentes. ¶ *Manibus prælium facere*, est manus conserere, cominus pugnare. *Sallust. in Jug.* Cupere manibus prælium facere. ¶ *Manum remittere*, in alea ludo, est collusori jactum condonare, quem sue quisque manu damnosum jecit. *Sueton. in Aug. c.* 71. Si quas manus remisi cuique, exegissem, vicissem vel quinquaginta millia. ¶ *Intueri aliquid ad manum* est prope intueri, & quasi in manus sumendo. *Plin. l.* 35. *c.* 10. ¶ *Manus ferulæ subducere*, est desinere in ludo litterario versari, quin doctores arrium discipulorum manus ferula cædunt. *Juven. Sat.* 1. v. 15. Et nos ergo manum ferulæ subduximus. ¶ *Manus tendere*, est auxilium petere, vel misericordiam implorare. *Cæs.* 3. *B. G.* Hedui manus tendere, deditionem significare. *Tollere manus*, est signum lætitiæ dare. *Cic.* 1. 7. *Fam. ep.* 5. Sustulimus manus ego, & Balbus. ¶ *Manum de tabula tollere*, est in re aliqua conficienda non nimis anxium esse, tractum ab Ethicis, vel Apellis dicto, qui cum Protogenis opus immensi laboris, ac curæ miraretur, dixit, omnia sibi cum illo paria esse, aut illi meliora, sed uno se præstare, quod manum ille de tabula nesciret tollere. *Cic in epist. Fam. lib.* 7. Heus tu, manum de tabula. ¶ *Manum non verterim*, Proverbialis est Hyperbole, qua utimur, quoties nos rem aliquam non curare significamus. *Cic.* 5. *Fin. c.* 31. Fatentur se, ne manum quidem versuros fuisse. ¶ *Manum summam imponere alicui rei*, est perficere. *Virg.* 7. *Æn. v.* 572. Extremam Saturnia bello imponit regina manum. ¶ *Manus continere*, *abstinere*, est continere impetum animi. *Cic. Catil.* 1. *c.* 8. Vix abs te jamdiu manus, & tela contineo. *Ter. Adelph.* 5. 2. 6. Non manus abstines, mastigia? ¶ *Manus manum lavat*, proverb. h. e. alter alteri opitulatur. *Sen. in Apocolocynt.* ¶ *De manu dare*, aut *reddere*, *dare di propria mano*. *Sueton. Tiber. c.* 34. Consueverat & quadruplam strenam, & de manu reddere. *Lamprid. in Severo c.* 37. Nam semper de manu sua ministris convivii & panem dabat &c. ¶ Manibus æquis, *con egual sorte*, *con eguaglianza*. *Tacit. Ann. l.* 1. *c.* 63. Manibus æquis abscessum est. ¶ *Adire manum alicui*. V. Adeo, is. ¶ *Manu venerari* V. in *Veneror*. ¶ Metonymice *manus* ponitur pro scriptura manuum, *carattere*. *Cic. Att. l.* 4. *ep.* 16. Quod epistola librarii manu est. ¶ Item pro pictura. *Petron. in Satyr. c.* 83. Zeuxidos, manus vidi nondum vetustatis injuria victas. Adde *Martial. l.* 4. *epig.* 39. ¶ Translate accipitur pro multitudine hominum, vel pro agmine. *Virgil.* 6. *Æn.* Juvenum manus emicat ardens litus in Hesperium. ¶ Hinc servus a manu idem est ac amanuensis. *Cic.* & *Sueton. in Cæs. c.* 74. ¶ Item pro instrumento, & telo navali, quo naves harpagonibus raptæ tenentur, a manus humanæ similitudine, *rampone*. *Plin. l.* 7. *c.* 56. Anacharsis harpagonas, & manus Pericles Atheniensis invenit. ¶ In re gladiatoria manus accipitur pro ictu, *colpo*, *stoccata*. *Quintil. l.* 5. *c.* 13. *ad fin.* Ut gladiatorum manus, quæ secundæ vocantur, fiunt & tertiæ, si prima ad avocandum adversarii ictum prolata erit. ¶ Denique manus dicitur etiam de animalibus, ut de proboscide elephanti. *Curt. lib.* 4. Cum manu arma virosque corripuerunt. Et *Plin. l.* 8. *c.* 38. Invalidissimum urso caput; ideo urgente vi, præcipitaturi se ex aliqua rupe, manibus eo operto jaciuntur.

Manus, adject. h. e. bonus. V. in *Cerus*.

Manutigium, ii, n. mollis manuum contrectatio. *Cal. Aurel. l.* 1. *c.* 4. Manutigio oculos relevare velle. ¶ Est ibi tamen incerta lectio.

Manzer, eris, *spurio*, spurius. Hebraica vox est, qua usi sunt *Sedul. in* 4. *Pasch. v.* 257. & *Venant. Fortun. l.* 5. *carm.* 4. *v.* 75.

Mapalia, ium, n. 3. *capanne*, καλύβαι, idem ac magalia, idest casæ agrestium, Punica lingua. *Virg.* 3. *Georg.* Et raris habitata mapalia tectis. *Liv. l.* 9. *Bel. Pun.* Familiæ aliquot cum mapalibus, pecoribusque suis prosecutæ sunt Regem. ¶ Addit *Festus*, mapalia dici de iis, qui inordinate vivunt. Mapalia, inquit, casæ Punicæ appellantur; in quibus quia nihil est secreti, solet solute viventibus id vocabulum objici. Hinc *Senec. in Apocolocynt.* Vos mera mapalia fecistis, volo servetis disciplinam curiæ. *h. e.* omnia inconditæ egistis.

Mappa, æ, f. *tovagliuola*, *salvietta*, Germ. *tischtuch*, Gall. *nape*, Hisp. *mantel*, ἄδυλος, linteum, quo manuum atque oris sordes in mensa abstergimus. *Martial. lib.* 12. *epigr.* 29. Attulerat mappam nemo, dum furta timentur. V. *Mantele*. ¶ Est vox Punica. *Quint. l.* 1. *c.* 5. Mappam usitatum circo nomen Pœni sibi vindicant. Quo loco respicit ad veterem morem, apud quos jam inde a Neronis tempore in Circensibus editor mappæ projectione signum dabat. *Suet. in Ner. cap.* 22. Aliquo liberto mittente mappam, unde Magistratus solent. *Juven. Sat.* 11. *vers.* 191. Interea Megalesiacæ spectacula mappæ. ¶ Hinc mappam mittere, est signum quodlibet dare, translatum a ludis Circensibus. *Tertul. advers. Valentin. cap.* 16.

Mappula, æ. f. parva mappa, linteolum. Hieronym. epist. 27. (*quæ est Epitaph. Paulæ*) *cap.* 13.

Marathenus, a, um, ad Marathen pertinens, ut Menelaus Marathenus, apud *Cic. in Bruto*, *c.* 26. Est autem Marathe insula prope Corcyram, teste *Plin. l.* 4. *c.* 12.

Marathon, onis, f. *Maratona*, Μαραθών, opp. Atticæ, nunc parvus vicus, inter Athenas, & oram litoream ad Or. Celebre fuit morte Icari Regis interfecti, victoria Thesei tauro Marathonio superato, & Miltiadis gloria, qui ibi centum millia ex Darii Persarum Regis exercitu profligavit. ¶ Marathon item, opp. Phocidis, non procul ab Anticyra, in quo clarum Nemesis templum fuisse dicitur.

Marathonis, idis, fem. Μαραθωνίς, Marathonia. *Stat.* 12. *Theb. v.* 730. quercum Marathonida Theseus Extulit. *h. e.* hastam, qua Marathonium in agro contra taurum pugnaverat: vel simpliciter, a silva Marathonia. *Id. l.* 12. *v.* 844. qualis Marathonide silva flebilis Erigone, &c.

Marathonius, a, um, Μαραθώνιος, quod ad Marathonem spectat, ut *Taurus Marathonius*, qui apud Marathonem a Theseo interfectus est, quem aliqui dicunt taurum esse amatum a Pasiphae, ab Hercule ex Creta abactum in agrum Marathonium. Sed taurum Pasiphaes Theseus in labyrintho interfecit. *Cic. in Tusc.* 4. *c.* 22. Quem Theseus interfecit, Marathonius taurus.

Marathrites, æ. 3. vinum, quod marathrum infusum habet. Valet ad visus imbecillitatem adjuvandam. *Cel. l.* 12. *c.* 35. V. Abrotonites.

Marathron, n. 2. *finocchio*, Μάραθρον, fœniculum. *Plin. l.* 29. *c.* 10.

Marcellia, orum, n. 2. festum Syracusanorum, in memoriam M. Claudii Marcelli, qui eos ab rebellibus liberaverat. *Cic.* 4. *Ver. c.* 21.

Marcellus, i, cognomen familiæ Romanæ illustris, ex qua multi clarissimi viri extitere. *Plutarch.* Marcellum interpretatur bellicosum, idest quasi parvum Martem.

Marcens, entis, *frollo*, *passo*, *appassito*, flaccidus, vietus, putrescenti similis. *Claudian. in Epithal. Pallad. & Celer. v.* 96. marcentes cupit quassare coronas. *Lucan. l.* 6. *v.* 646. marcentes tenebræ. *h. e.* situ, & putrido aere obsitæ. *Martial. l.* 5. *epigr.* 79. *v.* 12. Mensæ munera si voles secundæ, Marcentes tibi porrigentur uvæ. ¶ Item languens, marcidus, confectus, *languente*, *fiacco*. *Stat.* 2. *Theb. v.* 630. fratris moribunda levabat Membra solo Panopheus, læva marcentia colla sustentans, dextraque latus. *Sil. l.* 15. *v.* 746. senex marcentibus annis. *Suet. in Calig. c.* 58. Marcens stomachus pridiani cibi onere. *Stat. l.* 4. *silv.* 6. *v.* 58. Marcentia pocula. *h. e.* quæ marcentes faciunt. ¶ Transfertur ad animum. *Tacit. de Germ. c.* 36. Marcentem diu pacem illacessiti nutrierunt. *Senec. ep.* 89. *a med.* Mores compesce, marcentia in te excita, soluta constringe, contumaciam doma.

Marceo, es, cui, n. 2. *languire*, marcorem contraho, langueo, flaccesco. Dicitur de floribus, & herbis, & fructibus, cum valde maturi sunt. Hinc *Martial. l.* 5. *epigr.* 79. Mensæ munera si voles secundæ, Marcentes tibi porrigentur uvæ. h. e. valde maturæ, & suaves: qua ratione *marcida vina* dixit *Statius*. ¶ Marcere stomachus dicitur, qui nimio hesterno cibo, & indigesto oppletus languet, *tarico*. *Suet. in Calig. c.* 38. Marcente adhuc stomacho pridiani cibi onere. Sic dicimus marcere vino, *Liv. l.* 23. marcere epulis, *Claudian. de B. Get.* h. e. nimio potu, aut cibo gravem esse. ¶ Translate marcere dicuntur homines senectute confecti. *Lucret. l.* 3. *v.* 970. Omnia perfunctus vitai præmia marces. *Id. ib. v.* 960. annis corpus jam marcet. *Ovid. l.* 1. *amor. el.* 13. si vir tibi marcet ab annis. ¶ Transfertur etiam ad animum. *Cels. l.* 1. *c.* 2. Si marcet animus, si corpus torpet.

Marcesco, is, n. 3. *marcire*, Μαραίνομαι, putresco. *Plin. l.* 16. *c.* 48. Corpus occisæ statim marcescit. ¶ Translate usurpatur pro languescere. *Liv. l.* 28. *c.* 35. Ad hæc equitem marcescere desidia.

Marcianus, a, um, ad Marcium pertinens, quod est nomen proprium Latini hominis. *Marciana carmina*, quæ laudat *Liv. l.* 25. *c.* 12. dicta sunt a quodam Marcio, illustri vate, magnæque apud Romanos fidei: de quo *Liv. ib. Cic.* 1. de

de Div. c. 3. *Plin. l.* 7. *c.* 33. & *Macrob. l.* 1. *Sat. c.* 17. Immo duos fratres hoc nomine fuisse, nobili loco natos, & divinandi vi præditos, legimus apud *Cic. l.* 1. *de Div. c.* 40. & *l.* 2. *c.* 55. Horum carminibus moti Romani Apollinares ludos instituerunt. V. *Liv. l. c.* ¶ Item a Marco Capitolin. in Pertin. c. ult. Marciani Sodales, qui Divi Marci sacra curabant. Hinc Veneti D. Marci Procuratores, non *Marci*, sed *Marciani* dicendi sunt, vel *alii Marciani Procuratores*. ¶ *Marciani Sodales*, sacerdotes, qui divi Marci Imperatoris sacra curabant: qui postea propter Helvium Pertinacem Helviani sunt dicti. *Capitolin. in Pertin. cap. ult.*

Marcidŭlus, a, um, *adject.* diminut. a marcidus. *Martian. Capel. l.* 7. *sub init.* Marcidulis luminibus conspicatur.

Marcidus, a, um, adject. *languido*, *marzo*, נבל, Germ. *welk*, Gall. *pourry*, Hisp. *marchito*, tabidus, languens, & videtur proprie dici de herbis, & floribus, cum nimium matura sunt, e marcore. *Ovid.* 10. *Met. v.* 190. Ut si quis violas, riguoque papaver in horto, Liliaque infringat, &c. Marcida demittant subito caput illa gravatum. *Stat. l.* 1. *Silv.* 6. Marcida vina. h. e. præmatura, & dulcia. ¶ Translate *Plin. l.* 11. *c.* 37. Fessis equis aures marcidæ. h. e. ita languidæ, ut demissæ, ut marcuisse videantur. *Plin. jun. in Paneg.* Marcidi somno, hesternaque cœna redundantes. *Claudian. de III. Cons. Honor. vers.* 40. Otia luxu marcida.

Marcipor, m. 3. Marci puer, hoc est, famulus, sicut *Publipor*, *Lucipor*, & alia hujusmodi, a *Marcus*, & antiquo *por* pro *puer*, quo per Metonymiam servus notatur. *Plin. l.* 33. *cap.* 1. Singuli Marcipores, Luciporesve dominorum gentiles victum in promiscuo habeant. ¶ Marcipor præterea est titulus cujusdam Varronis Satyræ, in qua, ut putat *Turnebus lib.* 24. *cap. ult.* de servitute disserebat, & servili imperio.

Marcius, ii, celebris vates apud Romanos. V. *Marcianus*. ¶ Item cognomen Anci, quarti Romanorum regis. ¶ Item nomen Q. Marcii Regis, Prætor Romam adduxit aquam saluberrimam, & clarissimam, quæ ab eo *Marcia* dicta est: de qua *Frontin. de aquæduct. art.* 7. & *Plin. lib.* 31. *cap.* 3. Hinc *Stat. l.* 1. *silv.* 5. *vers.* 25. præcepit Anien, atque excepture natatus Virgo juvet Marsasque nives & frigora ducens Marcia. ¶ Sunt qui scrib. *Martia* sed *Marcia* est etiam in Lapidibus.

Marcomāni, masc. 2. Marcomanni, Marcomanes, Marabenses, Rheginoni, pop. Germaniæ, quorum Regio Marcomannia, *Marck*, tractus in Moravia, Austriæque confinio ad fluvium cognom. inter Viennam, & Olmucium. Ab aliis collocantur in Moravia, ab aliis in Bohemia propria. Horum regis fuit *Marobodum*. *Stat. l.* 3. *Silv.* 3. *v.* 170. Quæ modo Marcomanos post horrida bella, vagosque Sauromatas.

Marcomanĭcus, & Marcomannicus, a, um, ad Marcomanos pertinens. *Capitolin. in Antonin. Philos. c.* 17. Marcomannicum bellum. Adde *Eutrop. l.* 8. *c.* 12. & 13.

Marcor, oris, m. *languidezza*, מק, Germ. *faule*, Gall. *pourriture*, Hisp. *marchitura*, tabes, languor, qualis solet esse in floribus, & herbis, cum nimia maturitate marcere videntur. *Senec. lib.* 3. *Qu. nat. c.* 27. Inde vitium fatis, & segetum sine fruge surgentium marcor. *Cels. l.* 3. *cap.* 20. In hoc (lethargo) marcor, & inexpugnabilis dormiendi necessitas. ¶ Transfertur etiam ad animum. *Senec. de Tranquillit. cap.* 2. Inde mæror, marcorque, & mille fluctus mentis incertæ. *Vellej. lib.* 2. *cap.* 119. Exercitus marcore ducis, perfidia hostis, iniquitate fortunæ circumventus.

Marculentus, a, um, adject. marcidus. *Fulgent. lib.* 2. *Mythol. cap.* 8. Marculenta calvities.

Marcŭlus, m. 2. instrumentum, quo fabri ærarii uti solent. *Plin. l.* 7. *c.* 56. Idem forcipem, marculum, vectem, incudem. Harduin. hic *marculum* legi monet in omnibus MSS. *Martial. l.* 12. *epigr.* 57. Negant vitam Ludimagistri mane, nocte pistores, Ærariorum marculi die toto.

Marcus, i, Romanorum prænomen frequentissimum, quod per M figurari solet, ut M. Tullius Cicero, M. Terentius Varro. ¶ *Voss. in Etymol.* marcum mollem significare ait. a Μαλθὸς, pro Μαλακός. *Isid.* malleum: unde *marculus*. Sed hæc indigent exemplis, quibus fulciantur.

Mare, is, n. *mare*, ים, Germ. *meer*, Gall. *mer*, Hisp. *mar*, θάλασσα, πόντος, congregatio aquarum amari saporis. *Cic. in Pison.* Cum mare vastissimum hyeme transibas. ¶ *Mare cœlo miscere*, seu *confundere*, est omnia perturbare, nihilque non facere. *Virg.* 5. *Æn.* Maria omnia cœlo miscuit. *Juven. Sat.* 6. Et mare cœlo confundas. ¶ *Mari terraque quærere*, est maximam summamque diligentiam in re aliqua quærenda, & investiganda adhibere. *Plaut. Pœn.* Mari terraque illas usquequaque quæritat. *Cic. l.* 5. *Fam.* Ego tamen terra marique, ut conquireretur, præmandavi. ¶ *Maria*, & *montes polliceri*, est res maximas polliceri. *Sallust. in Catil.* ¶ *Plaut. Pœn.* 3. 3. 14. Qui viam nescis, qua deveniat ad mare, Eum oportet amnem quærere comitem sibi, hoc est, qui per se non sapit, aut valet, obtemperet alteri, & opem quærat. ¶ Mare claudi dicitur, cum ejus navigatio impeditur: *Plin. l.* 2. *c.* 47. ¶ Usurpatur translate de re difficili, & periculosa. *Plaut. Asin.* 1. 2. 8. *de meretricibus*: Nam mare haud est mare, vos mare acerrimum. ¶ Mare varia nomine habet juxta regiones, quas alluit, ut Mare Ægeum, Æthiopicum, Adriaticum, Africum, Atlanticum &c. V. Geographus. ¶ Apud Poetas interdum legitur *mare* pro *mari* in ablativo. *Ovid.* 5. *Trist. eleg.* 2. *vers.* 20. Exiguum pleno de mare demat aquæ. *Id.* 4. *Pont. eleg.* 5. *v.* 46. In caput Euxino de mare vertet iter.

Mareotĭcus, a, um, quod ad Mareotidem spectat, *Luc. l.* 10. Hebenus Mareotica. *Colum. l.* 3. *c.* 2. Mareoticæ vites.

Mareotides vites, quæ sunt in Mareotide regione. *Virg.* 2. *Georg.* Sunt Thasiæ vites, sunt & Mareotides albæ.

Mareōtis, idis, f. *Lago di Buchiara*, Μαρεῶτις, palus ingens Ægypti, circuitu olim 600. M. P. & trajectu 30. apud Alexandriam ad Mer. ¶ Est & regio Ægypti, al. pars Lybiæ, quæ est inter Cyrenaicam, & Ægyptum, a Ptolemæo Marmarica appellata, in qua vinum optimum provenit.

Mareplacĭda, a, f. genus navigii tam parvi, ut eo mari non nisi placido navigari possit. *Gel. l.* 10. *c.* 25. Alii leg. *placida*, *æ*. Alii aliter.

Marga, æ, f. 1. genus terræ in modum cretæ albæ, qua rustici utuntur ad agros stercorandos. *Plin. l.* 17. *c.* 6.

Margarides, f. Μαργαρίδες, palmæ, a margaritis, quoniam breves, candidæ, & rotundæ sunt, acinis, quam balanis similiores. *Plin. l.* 13. *c.* 4.

Margarita, æ, fem. 1. *perla*, ὁ μαργαρίτης λίθος, vel ἡ μαργαρίτις λίθος, Μαργαρον, Μάργαρον, onis, lapillus candidus in conchis nascens. *Cic.* 6. *Ver.* Nego ullam gemmam, aut margaritam fuisse, quin abstulerit.

Margaritarii, m. 2. Μαργαριτέμποροι, negotiatores margaritarum. *Inscript. apud Reines. class.* 11. *p.* 647. Margaritario de sacra via. Adde *Jul. Firm. l.* 7. *c.* 26. ¶ Adjective etiam usurpatur, ut porticus margaritaria, apud *Publ. Victor. in lib. de regionib. Urb. R. reg.* 8.

Margaritātus, a, um, adject. margaritis ornatus. *Fortunat. carm.* 7. Margarito stetilis arte fina.

Margaritĭfer, ra, rum, quod fert margaritas. *Plin. lib.* 32. *c.* 11. Inter quæ & margaritiferæ cochleæ.

Margarĭtum, i, n. idem ut margarita. *Tac. in vita Agric. cap.* 12. Britannia aurum, & argentum gignit, Oceanus margarita, sed subfusca, & liventia. Adde *Varr.* apud *Non. c.* 3. *n.* 138.

Margĭnātus, a, um, quod marginem latum habet. *Plin. l.* 25. *c.* 12. Marginata tabula.

Margĭno, as, avi, atum, a. 1. margine communio, seu circundo. *Liv. lib.* 41. *cap.* 27. Censores vias sternendas silice in urbe, glarea extra urbem marginandasque locaverunt.

Margo, inis, m. vel f. *margine*, גב, Germ. *rand*, Gall. *marge*, Hisp. *margen*, κράσπεδον, cujuslibet rei extremitas, ut folii, fluminis, agri, imperii, &c. *Juv. Sat.* 1. Plena jam margine libri. *Curt. lib.* 7. *cap.* 9. Admotos ordines equitum in primo ripæ margine opponunt, ut &c. *Plin. lib.* 12. *cap.* 20. Margines imperii, *le frontiere*.

MARIA, f. 1. filia Joachim, & Annæ, quæ virgo Spiritus Sancti opera concepit & peperit Salvatorem mundi, JESUM CHRISTUM, Deum verum, eumque hominem. ¶ Penultima hujus vocis anceps est. *Prudent. Psychomach. v.* 88. Nec mea post Mariam potis est perfringere jura. *Sedul. in c.* 2. *Lucæ*: Angelus intactæ cecinit properata Mariæ.

Mariandȳni, m. 2. Mariandini, Mariandynæ, pop. Bithyniæ, seu Paphlagoniæ, in confin. in ora maris Euxini, inter Heracleam ad Occ. & Cytorum ad Or. quorum caput Amastris. In horum regione Hercules Cerberum interfecit.

Mariānes, a, um, quod ad Marium spectat. *Cic.* 1. *Agr.* Quid ergo ait Marianus Tribunus plebis? Sic Marianus miles, apud *Flor. l.* 4. *c.* 2.

Marica, f. 1. Nympha litoris Minturnensium, apud Lirim fl. Fauni uxor, Latini mater. *Virg.* 7. *Æn. v.* 47. ¶ *Lactantius* scribit *l.* 1. *c.* 21. ita appellatam fuisse Circem mortuam, & consecratam. ¶ Ab ea nomen habet Minturnentium palus, in qua Marius Syllam fugiens latitavit. *Vellej. l.* 2. *c.* 19.

Marici, m. 2. populi Liguriæ, qui cum Lævis Ticinum condiderent, teste *Plin. l.* 3. *c.* 17. quorum vicus adhuc visitur ab Alexandria 5. M. P. Dertonam versus, qui *Marengo* dicitur, & oppidulum *Pietra de Marici*, ab Alexandria 3. M. Ticinum versus, apud Tanarum fl.

Marīnus, a, um, *marino*, θαλάσσιος, quod mare incolit, vel quod est in mari. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 16. Marinis, terrenisque humoribus longo intervallo extenuatis aluntur.

Marisca, æ, f. 1. Βοτάνιον, ficus grandis, sed insipida, a *mas*, *maris*, quasi mascela, ob magnitudinem. *Martial. lib.* 7. *epigr.* 24. Infanti melimela dato, fatuasque mariscas. *Fatuas* hic *insulsas* notat. *Plin. lib.* 15. *cap.* 18. Cato de ficis serendis ita meminit: Ficos mariscas in loco cretoso, & aperto serito. ¶ A fructus hujus similitudine etiam marisca dicuntur tubercula ulcerosa, quæ ex præpostera libidine circa podicem nascuntur. *Juven. sat.* 2. *v.* 13. Cæduntur tumidæ, medico ridente, mariscæ.

Mariscus, i, vel mariscum, i, n. juncus marinus, unde tegetes texuntur, a *mas*, *maris*. *Plin. lib.* 21. *c.* 18.

Marita, æ, f. *donna maritata*, ὑπανδρος, mulier nupta. *Ovid.* 1. *Fastor.* Dura cum forte maritæ reddebant uteri pignora tum sui. *Horat. epod.* 8. Nec sit marita, quæ rotundioribus onusta baccis ambulet.

Maritālis, le, o. 3. *maritale*, γαμικός, conjugalis. *Col. in proœm. l.* 12. Maritale conjugium, sic comparatum esse natura.

Maritātus, a, um. *Maritata pecunia* apud *Plaut. Epid.* 2. 1. 11. quæ cum uxore conjuncta est, h. e. cujus possessio est penes uxorem: seu quæ habetur a marito ex dote, uxore vivente.

Maritĭmus, a, um, *marittimo*, Germ. *auff dem meer*, *beym meer*, Gall. *maritime*, Hisp. *marisco*, *maritimo*, ἐνθαλάττιος, quod mare accolit, vel ad mare est, vel fit. *Plaut. Cist.* 2. 6. 11. Maritimis moribus mecum experitur. h. e. dolosis, vel feris. *Cicer.* 7. *Verr.* Homines maritimi. *Id.* 2. *de nat. Deor.* Æstus maritimi.

Marīto, as, avi, atum, *maritare*, בעל, Ger. *verheirathen*, Gall. *marier*, Hisp. *casar*, νυμφεύω, viro tradere, seu adsciscere. *Suet. in Vesp. cap.* 14. Vitellii hostis sui filiam splendidissime maritavit. ¶ Dicitur etiam de viris. *Tac. lib.* 12. *cap.* 6. Quando maritandum Principem cuncti suaderent. ¶ Item de bestiis. *Varr. l.* 2. *de R. R. cap.* 9. *de canibus*: Tum enim dicuntur catulire, idest ostendere, se velle maritari. ¶ Item de aliis rebus, ut d. arboribus, & vitibus. *Colum. lib.* 4. *cap.* 1. Et ideo maritandis arboribus nemo minorem bipedanea scrobem vitibus comparat. *Horat. epod.* 2. adulta vitium propagine altas maritat populos. ¶ *Maritor*, *aris*, deponentis forma, usus est *Solin. cap.* 36. sed non imitandus.

Marītus, i, m. o. *marito*, בעל, Ger. *ehemann*, Gall. *mari*, Hisp. *marido*, ἀνήρ, σύζυγος, uxoris vir, a *mas*, *aris*. *Prisc. l.* 4. *Cic. in Catil.* 1. *c.* 10. Vigilare non solum ad insidiandum somno maritorum, verum etiam bonis occisorum. ¶ Dicitur etiam de brutis animantibus. *Col. l.* 8. *c.* 5. *de gallinaceis*: Ratio est in his avibus maritis bonitas. ¶ Olentis uxores mariti, capræ. *Horat. l.* 1. *od.* 17.

Marītus, a, um, *conjugale*, conjugalis. *Ovid. in epist. Paridis ad Helenam*. *Liv. l.* 27. *c.* 31. Vagabatur cum uno, aut altero comite per maritas domos dies, noctesque. idest, per domos maritorum. ¶ Dicitur etiam de arboribus, & aliis rebus. *Col. l.* 3. *cap.* 11. Rarissimum arbustum, vel olivetum, quod non fuerit maritum. ¶ Pecunia marita, est dotalis. *Plaut. Epid.* 2. 1. 11. Pulchre ædepol dos pecunia est. P. Quæ quidem ædepol est non marita. Alii leg. *maritata*.

Marius, masc. 2. Civis Romanus, qui septies Consul fuit. Ejus vitam habes apud Plutarch. de bello ejus civili cum Sylla & Cinna. V. & *Flor. l.* 3. *c.* 21. ¶ Adjective *Maria lex* memoratur a *Cic.* 3. *de legib. cap.* 17. Eam tulit C. Marius tribunus plebis, ut pontes, per quos transibant suffragium ferentes, angustiores fierent, ne quis in iis, præter eum, qui suffragium ferret, consistere posset rogandi & appellandi causa.

Marmarĭca, f. 1. *Barcha*, Μαρμαρική, regio parva Africæ, introrsum patens, ubi Libya deserta, pars Libyæ veræ, nunc Regni Barcæ.

Marmarĭcus, a, um, adjectiv. a Marmarica. *Lucan. l.* 3. *v.* 293. Mittam Marmaricas cessasse in arma catervas.

Marmarides, æ, m. Μαρμαρίδης, qui est e Marmarica regione. *Ovid. Metam.* 5. *v.* 124. tentanti dextara fixa est Cuspide Marmaridæ Corythi. ¶ *Marmaridæ*, *arum*, ejus tractus incolæ. *Plin. l.* 5. *c.* 5. & 6. *Lucan. l.* 4. *v.* 679.

Marmarītis, fem. 3. μαρμαρῖτις, herbæ genus, al. aglaophotis, ob admirabilem colorem, a *marmor*, quia nascitur in marmoribus Arabiæ. *Plin. l.* 24. *c.* 17.

Marmor, oris, neut. *marmo*, שיש, Ger. *marmelstein*, Gall. *marbre*, Hisp. *marmol*, μάρμαρος, genus lapidis durissimi, & solidissimi, a μαρμαίρω, quod nunc adjective album notat, nunc substantive album lapidem, ut de utroque *Hesych.* testatur. *Cic. pro Arch.* Itaque etiam in sepulchro Scipionum putatur is esse constitutus e marmore. ¶ Marmoris diversa sunt genera, de quibus V. *Plin. l.* 36. *c.* 7. ¶ Marmoris nomen & mari Poetæ tribuunt, ob nitorem aquæ, a μαρμαίρω, resplendeo. *Virg.* 1. *Georg.* Infidum remis impellere marmor. *Id.* 7. *Æn.* In lento luctantur marmore tonsæ. ¶ Servus e *marmoribus* legitur in *Inscript. apud Gruter. pag.* 593. *num.* 7.

Marmorarius, rii, m. *marmorario*, qui marmora vel polit, vel secat. *Sen. ep.* 79. Non magis, quam statuarius, marmorarius, &c. Adde *Plin. l.* 36. *c.* 5.

Marmoratio, onis, fem. μαρμάρωσις, constructio ex marmore. *Apul. l.* 4. *Flor.* Pavimenti marmoratio.

Marmorātum, ti, n. *stucco*, incrustatio ex marmore, tectorium e marmore, & calce, a *marmor*. *Varro l.* 3. *de R. R. c.* 7. Intrinsecus quasi lævissimo marmorato toti parietes, ut cameræ oblinuntur.

Marmorātus, a, um, *coperto di marmo*, Germ. *besetzt mit marmel*, Gall. *pavé de marbre*. Hisp. *cubierto de marmol*, μαρμαρωτός, quod superficiem tantum ex marmore habet. *Cic.* 2. *de Leg.* Marmorata pavimenta. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 57. Marmoratum tectorium. ¶ Quod autem a quibusdam Lexicographis additur, ex *Cic. pro Arch. c.* 9. Marmoratæ laudes, mendum est.

Marmorĕus, a, um, *di marmo*, שיש מן, Ger. *marmelsteinern*, Gall. *de marbre*, Hisp. *marmoreo*, *marmoleno*, μαρμάρινος, ex marmore. *Cicer. pro Domo*, *c.* 24. Columnæ marmoreæ ex ædibus meis inspectante Populo R. ad socerum Consulis portabantur.

Marmoro, as, avi, atum, a. 1. marmore incrusto. *Lamprid. in Alexand. c.* 25. Palatio exornato hoc genere marmorandi.

Marmorōsus, a, um, μαρμαρώδης, quod marmoream formam, vel duritiem habet. *Plin. l.* 35. *c.* 6. Fit & Romæ cremato silo marmoroso.

Maro, onis, m. 3. opifex fuit figulus, sive (ut alii putant) Magi cujusdam viatoris mercenarius, Virgilii pater. Hinc ipse Virgilius *Maro* cognominatur. *Juvenal. Sat.* 11. *v.* 178. Conditor Iliadis cantabitur, atque Maronis &c.

Ma-

Maronea, f. 1. Maronia, Ismaros, Ortagurea, [illegible] ne, urbs Thraciæ, [illegible], apud ostia Hebri, ad Scæum fl. [illegible] vino celebris.

Maroneus, [illegible], um, ad Maronem pertinens Thraciæ regem, seu ad Maroneam urbem, circa quam nobile vinum nascebatur: quo cum ille rex Ulyssem donasset, hic Cyclopi dedit, sopitumque excæcavit. *Tibull. l. 4. carm.* 1. v. 56. Cessit & Ætnææ Neptunius incola rupis, Victa Maroneo fœdatus lumina Baccho. ¶ Item ad Virgilium Maronem. *Stat. l. & Silv.* 4. v. 54. tenues ignavo pollice chordas Pulso, Maroneique sedens in margine templi Sumo animum, & magni tumulis adcanto magistri.

Maronianus, a, um, Virgilianus. *Sidon. in carm. ep.* 1. *l.* 8. stilus, aut Maronianus, Aut quo tu Latium beas, Horati.

Maronites, æ, m. *μαρωνίτης*, qui est ex Maronea Thraciæ urbe. *Plin. l.* 35. *c.* 11. *ante med.* Athenino Maronitæ.

Marpesa, fem. 1. Marpessa, Marpesus, *Μάρπησσα*, mons Pari ins. saxosus. Hinc

Marpesius, a, um, quod ad Marpesam montem spectat. *Virg. 6. Æn.* v. 471. Quam si dura silex, aut stet Marpesia cautes.

Marpissa, f. 1. filia Eveni, uxor Idæ, mater Cleopatræ. Cum raperetur ab Apolline, Idas arcu, sagittisque sumptis Apollinem incedere non dubitavit. Hanc, postquam nupta est, parentes Halcyonem cognominaverunt, quod mater eam domi desebat sortitam luctuosam, ac flebile Halcyones fatum.

Marra, f. 1. *marra*, *Mæjloo*, ferreum instrumentum, ad exscindendas herbas accommodatum. *Juven. Sat.* 3. v. 311. Ne marræ, & sarcula desint. Adde *Columell. l.* 10. v. 71.

Marrubii, m. 2. Marruvii, pop. Latii circa Fucinum lac. sic dicti a Rege Marrubio, vel quod circa mare habitarent.

Marrubium, & Marruvium, *Marno*, opp. olim, nunc pagus exiguus Latii, in finibus Marsorum, ad Fucinum lacum. *Silius l.* 8. v. 506. Marrubium veterum celebratum nomine Marri.

Marrubium, ii, n. *marrubio*, *prassio*, *πράσιον*, herba, quæ exulcerare vesicam putatur. Quidam linostrophon, alii philopaida, alii philochares vocant. *Plin. l.* 20. *c.* cc.

Marrubius, a, um, quod ad Marrubium spectat. *Virg.* 7. *Æn.* v. 739. Quin & Marrubia venit de gente sacerdos.

Marrucini, orum, m. pop. Italiæ, in parte occidentali Aprutii citerioris, oram maris Hadriatici attingentes, sub Samnitibus, prope Aternum flu. *Plin. l.* 3. *c.* 12.

Marrucinus, a, um, adject. ad Marrucinos spectans, ut Marrucina pubes. *Silius l.* 8. v. 521. Marrucini montes. *Stat. l.* 4. *Silv.* v. 86.

Mars, artis, m. 3. *Ἄρης*, Deus belli præses ab antiquis creditus est, ab antiquo *mamers* per sync. A Poetis Mavors dicitur, per Epenthesin, ut vulgus credit, quod magna vortat, seu vertat. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Jam qui magna verteret, *Mavors*. Sed antiqui pro *Mamers* dixere etiam *Mavors*, A e in o abeunte *Mavors*. Hic Jovis, & Junonis filius fuisse fingitur, vel, ut Ovidius fabulatur, solius Junonis. Cum enim olim Juno turbata esset, quod animadvertisset Jovem marito percusso capite sine muliere procreasse Minervam, Floræ monitu florem invenit in campis Olenii, quo tacto ipsa quoque concepit, & peperit filium, quem Martem nominavit. Hunc ferunt postea cum Venere concubuisse, eosque Vulcani astu catena invisibili ligatos, omnium Deorum risui expositos fuisse, tandem Neptuno intercedente, a Vulcano solutos esse. Sororem habuit Bellonam, belli Deam. Sacrum ei fecerunt lupum, & picum; quos in Dei hujus tutela esse credebant. Salios habuit Sacerdotes, apud Romanos. *Tacit.* 4. *hist. c.* 35. Pugnatum incerto Marte, donec prælium nox dirimeret. ¶ Mars communis dicitur, quod incertus, ac varius belli eventus sit. *Cic.* 11. *Phil.* Sed ut concedam, incertos esse exitus belli, Martem communem. ¶ Aperto Marte, *in aperta campagna*, *con aperta guerra*. *Ovid.* 13. *Met.* v. 208. urbis se mœnibus hostes continuere diu, nec aperti copia Martis Ulla fuit. ¶ Æquo Marte pugnare, h. e. æquis viribus, æqua sorte. *Curt. l.* 4. *c.* 1. De regno æquo Marte, si vellet, contenderet. Adde *Liv. l.* 2. *c.* 6. ¶ Marte nostro aliquid dicimus facere, quoties aliquid nostro ingenio, nullius adjuti auxilio conficimus. *Cic.* 3. *Off. c.* 7. Hanc igitur partem relictam explebimus, nullis adminiculis, sed, ut dicitur, nostro Marte. ¶ Est etiam Mars Planetæ nomen, qui quatuor, & viginti mensibus orbem lustret. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 20.

Marsi, orum, m. *Μάρσοι*, pop. Latii, sub Samnitibus, ubi nunc pars Aprutii Ulterioris, juxta lacum Fucinum. Dicti sunt a Marso Circes filio, a quo edocti sunt venefica, & incantationes serpentum, teste *Solino*. Salicet sua serpentum morsibus medebantur. *Plin. l.* 7. *c.* 2. ¶ Fuerunt Marsi pauperrimi quidem, sed tamen fortissimi, ut qui acerbissimum Romanis bellum intulerint, ac fere funestius, quam civilia, ut scribit *Plinius*.

Marsicus, a, um, adject. a Marsis populis, ut Marsicum bellum. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 33.

Marspiter, tris, m. *Ἄρης*, Mars pater, ut Jupiter, Jovis pater. *Gell. l.* 5. *c.* 12.

Marsupium, ii, n. *borsa*, כיס, Germ. *tasche*, Gall. *bourse*, Hisp. *bolsa*, *μαρσύππιον*, *μαρσίππιον*, *μάρσιπος*, *μαρσίππιον*, *μάρσιππος*, sacculus nummorum, a secunda voce Græca alium. *Varr. apud Non.* Majorem curam habere marsupii nostri, quam vitæ nostræ.

Marsus, a, um, adject. idem quod Marsicus. *Ovid. de medicam. faciei*, v. 39. Nec mediæ Marsis finduntur cantibus angues.

Marsus, m. 2. filius Circes. *Plin. l.* 7. *c.* 2.

Marsyas, & Marsya, m. 1. *Μαρσύας*, tibicen e Phrygia, ex temeritate, ut Phœbum ad cantus certamen auderet provocare, a quo & victus, & excoriatus ast. *Ovid.* 7. *Fast.* & 6. *Metam.* v. 383. ¶ Ejus statua fuit Romæ in foro, ubi caussæ agebantur. *Horat. l.* 1. *Sat.* 6. v. 120. Non sollicitus, mihi quod cras surgendum sit mane, obeundus Marsya, &c. h. e. statua Marsyæ, in Foro posita, de qua *Plin. l.* 21. *c.* 3. Docet autem *Serv. ad Æneid.* 4. v. 58. Marsyæ statuam in urbium foro collocatam, altera manu erecta, libertatis indicium fuisse.

Marsyas, m. 1. fl. Phrygiæ Magnæ, haud procul a Mæandri oriens, in quem apud Celænas, & Apameam urb. quam circumfluit, excurrit. Poetæ fabulantur, ortum esse ex lacrymis Nympharum, & Satyrorum Marsyem tibicinem ab Apolline ibi excoriatum flentium, & a Marsya appellatum fuisse. *Ovid.* 6 *Met. Liv. l.* 38. *c.* 13. ¶ Marsyas alter fl. Syriæ, qui in Euphratem apud Samosata labitur. *Plin.* Marsyas item fl. Cœlesyriæ.

Martes, tis, f. *martora*, fera exigua ex genere mustelarum, a *Marte*, quod vi Martia mures, gallinas, aliasque aves necet. Ejus pellis in pretio est. *Martial. l.* 10. *ep.* 37. Venator capta marta superbus adest.

Martha, m. 1. *Marta*, fl. Hetruriæ, cum opp. cogn. qui exit ex lacu Volsinio, Tuscaniæ urb. mœnia radit, & in mare Tyrrhenum apud Cornetum urb. defertur.

Martia aqua, al. Aufeja, una ex aquis urbis Romæ, omnium clarissima, & saluberrima ad potandum, a nono lapide ex lacu Fucino structis fornicibus in Urbem perducta ab Anco Martio Rege, atque aquæ ductus in via Tiburtina adhuc ex parte conspicitur.

Martialis, le, o. 3. ad Martem pertinens, *Marziale*, *ἀρήιος*. *Cic. pro Cluo. c.* 13.

Martiales quidam Latini appellabantur, ministri publici Martis, atque ei Deo veteribus institutis, religionibusque Larinatium consecrati. *Horat. l.* 1. *od.* 17. Nec martiales hœdilia lupos metuunt. V. *Lupus*.

Martialis, is, m. M. Valerius Martialis, Hispanus, ex Bilbili Celtiberiæ oppido, scripsit libros epigrammatum, qui adhuc extant, multis salibus asperius, sæpe etiam obscœnitatibus, quas nimis aperte aliquando depingit. Vixit sub Imperatoribus Domitiano, Nerva, & Trajano.

Martianus, a, um, n. 1. 2. quod ad Martem spectat. *Cic. pro Corn. Balbo*, c. 17. Qui & veterem illam speciem fœderis Martiani semper omni sanctiorem Marte duxerunt. Ita legit *Manut.* Alii aliter.

Marticola, æ, m. qui Martem colit. *Ovid.* 5. *Trist. eleg.* 3. ad usque nivosum Strymona venisti, Marticolamque Geten.

Marticultor, oris, m. Marticola. *Inscrip. apud Orurt. p.* 53. n. 10. Deo Marti, & Victoriæ Contubernium Marticultorum posuerunt.

Martigena, æ, m. & f. Marte genitus. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 4. Martigenæ non sunt sine crimine nati, Romulus Iliades, Iliadesque Remus.

Martiobarbuli, i, miles plumbeis glandibus armatus, qui & ipsi martiobarbuli appellantur. *Veget. l.* 1. *de re milit. c.* 17.

Martius, m. 2. *Marzo*, *μάρτιος*, unus ex mensibus, a *Marte*, cui illum Romulus quasi genitori suo dicavit. *Ovid.* 1. & 3. *Fast. Varro l.* 5. *de L. L.* ¶ Olim fuit primus mensis totius anni. *Ovid. loc. ci.* ¶ Usurpatur etiam adjective, ut Martiæ Idus, Martius mensis &c. *Fest.* & *Cic. Phil.* 2. *c.* 36. & 37.

Martius, subst. m. 2. cognomen Anci, quarti Romanorum Regis.

Martius, a, um, quod ad Martem pertinet, ut Martia avis, Marti dicata. *Ov.* 3. *Fast.* Martius picus avis gemino pro flumine pugnat. ¶ Item quod ad bellum pertinet, ut Martia arma, Martia bella, *Tibull. l.* 1. *eleg.* 1. ¶ Ponitur & pro bellicoso, & feroci, ut Martius miles. *Ov.* 14. *Metam.* ¶ Martius Campus, *Ἄρεος πεδίον*, planities quædam fuit in agro Romano, inter Tyberim, & antiquam urbem, hodie urbis pars, ita dictus, quod Tarquiniis in exilium actis (cujus hic ager erat) Marti fuerit consecratus. *Livi. l.* 2. Ager Tarquiniorum, qui inter urbem, & Tyberim erat, consecratus Marti, Martius deinde campus fuit. ¶ Martia aqua. V. sup. *Martia*. ¶ *Calendæ Martiæ*, V. Calendæ.

Martulus. V. Marculus.

Martyr, yris, com. *martire*, *μάρτυρ*, proprie testem notat. Sed Christianis sic peculiariter dicitur, qui non ore tantum, sed & sanguine veritatem cœlestem testatam facit. *Prudent. in hymn. Epiphan.* v. 125.

Martyrium, n. 2. *martirio*, *μαρτύριον*, testimonium. Christianis est testimonium de veritate cœlesti, in quo quis sanguinem effudit, vel cruciatus letales perpessus est. *Tert. de spectac. c.* 29. ¶ Item locus, ubi corpora Martyrum sepulta sunt. *Hieronym. in vita Hilarion.*

Maron, n. *starsapepe*, *μάρον*, herba surculosa flore origani, sed odoratiore, foliisque multo candidioribus, quæ circa Magnesiam, & Trallas copiosa gignitur. *Plin. l.* 12. *c.* 24.

Mas, aris, m. *maschio*, זכר, Ger. *maanshild*, Gall. *male*, Hisp. *macho*, *ἄρρην*, *ἄρσην*, sexus vocabulum fœmineo oppositum, a fortitudine. Nam ut Græci *ἄρρην*, ab *Ἄρης*, duplicata canina littera, sic Latini e *Mars* secere mas, ejecta littera canina. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Bestiæ aliæ mares, aliæ fœminæ sunt. ¶ Interdum adjective sumitur pro forti, & virili, *maschio*, *forte*. *Horat. de arte poet.* v. 402. mares animos in Martia bella Exacuit.

Masaris, m. 3. *Μασάρης*, Bacchi cognomen apud Caras, de cujus origine sic fabulantur: In comitatu Rheæ, cui Jupiter Bacchum alendum commiserat, mulierem fuisse, cui nomen erat *Ma*, quæ, cum eam Juno rogasset, cujus is esset puer, *ἄρεος*, hoc est Martis respondit, qua voce a vulgo excepta, Bacchus deinceps Masaris dictus est, quasi *μα* [illegible].

Mascarpio, onis, m. qui virilia carpit, impudicus, masturbator. *Petron. Satyr. c.* 134.

Mascalesco, is, n. 3. *immaschirsi*, זכר, Ger. *mannlich werden*, Gall. *devenir male*, Hisp. *hacerse macho*, *ἀρρενοῦμαι*, masculus fio. *Plin. l.* 18. *c.* 13. Densiore enim satu masculescere.

Masculetum, ti, n. locus in quo plantæ vinearum masculæ consitæ sunt, a masculas. Plantæ autem masculæ sunt, quæ non sobigantur, ut palmites alios emittant, sed in altum surgere permittuntur. *Plin. l.* 17. *c.* 22. Ut faciant, quæ masculeta appellant.

Masculine, adverb. masculino genere, *ἀρρενικῶς*. *Arnob. l.* c. p. 36. Res fœmineas masculine depromere.

Masculinus, a, um, *de maschio*, *ἀρρενικός*, quod masculi est. *Plin. l.* 18. *c.* 15. Genera eorum Græci duo primo fecere, masculinum, fœmininumque. Adde *Festum*.

Masculus, li, m. *ανδρίσκος*, dim. a *mas*. *Plaut. Cist.* Bona fœmina, & malus masculus hic re volunt. Adde *Liv. l.* 31. *c.* 12.

Masculus, a, um, *virile*, *maschio*, masculinus, & translate fortis, acer, vehemens. *Hor. l.* 3. *od.* 6. Sed rusticorum mascula militum proles Sabellis docta ligonibus versare glebas. *Pers. sat.* 5. Calidæ sub pectore mascula bilis intumuit. ¶ *Cardo masculus* dicitur, qui in alterum cardinem ingreditur: sicut *cardo fœmina*, qui masculum recipit, & sustinet. *Vitruv. l.* 9. *c. ult. post med.*

Maspetum, n. 2. folium laserpitii, apio simile. *Plin. l.* 19. *c.* 3.

Massa, æ, f. *pasta*, עיסה, Ger. *teig*, Gall. *pate*, Hisp. *massa*, *μᾶζα*, farina subacta, macerataque ad panificium, a Græca voce allata. *Prisc. l.* 1. & *Glossæ veteres*. ¶ Generatim ponitur pro omni eo, quod densum est, spissumve, ad similitudinem farinæ subactæ, ut Massa auri, massa ferri, hoc est pila, & veluti moles. *Virg.* 3. *Georg.* Massam piers urbe reportat. *Id.* 4. *Georg.* v. 170. Ac veluti lentis Cyclopes fulmina massis cum properant. ¶ *Colum. l.* 12. *c.* 34. ubi rationem docet aceti scyllitici faciendi, præcipit, ut vinum, quod in acetum converti debet, *limpidum sit*, & *de sub massa*. Videtur autem intelligere cinum, in quod massa ferri candens immissa sit. Nam *ejusd. l.* c. 5. ubi agit de vino vapido in acetum vertendo, Quidam, inquit, ferri massas exurunt, ita ut ignis speciem habeant, easque in eundem (vini) mensuram demittunt. Quidam leg. *limpidum sit*, & *de summo*.

Massalis, le, adject. *totale*, a massa. Est *Tertulliani advers. Hermog. c.* 30. & *l.* 4. *advers. Marcion. c.* 18. Hinc

Massaliter, adv. *totalmente*. *Tertull. advers. Valentin. c.* 16.

Massæsyli, populi Numidiæ occidentalis. *Plin. l.* 5. *c.* 5.

Massagetæ, m. Alani, pop. Sarmatiæ Europææ, juxta Euxinum mare, & paludem Mæoticam. Aliis aiunt pop. Scythiæ intra Imaum, inter Jaxartas, & Alanoscythas, ubi nunc pars Australis Tartariæ desertæ, versus Zagataiam. Dicti sunt quasi graves Getæ. Massa enim apud Scythas grave significat, teste *Isidoro l.* 9. *Orig.* Cum per deserta discurrunt, equorum suorum sanguinem cum lacte bibunt. Apud hos senio confecti in frusta cæduntur, admixtisque ovillis carnibus a suis eduntur; qui vero morbo intereunt, feris devorandi objiciuntur. Infestissimi sunt hospitibus, neque cum vicinis populis ullam servant amicitiam, aut fidem. Uxores habent communes, cum quibus etiam in publico coitu non verentur. Solem venerantur, cui & equum immolant: cæteros Deos habent neglectui. *Herod. l.* 4. *Strabo l.* 2. *Stat. in Achill.* Lactea Massagetæ veluti qui pocula fuscant sanguine puniceo. ¶ Nominativus sing. est Massagetes, vel Massagetæ. *Lucan. l.* 3. v. 283. Longaque Sarmatici solvens jejunia belli Massagetes, quo fugit, equo.

Massaris, f. 3. uva est, quæ ex vite sylvestri cum flore in Africa decerpitur, medicinæ tantum, & odoramentis idonea. *Plin. l.* 12. *c. ult.* & *in proœm. l.* 23.

Massicum, i, n. vinum Massici montis. *Virg.* 7. *Æn.* Vertunt felicia Baccho Massica.

Massicus, m. 2. *Monte Masse*, al. *Monte Massico*, mons Campaniæ, Falerno, & Gauro junctus, inter Suessam, Calenum, & Sinuessam, al. inter Minturnas, & Calenum extensus versus oram maris Tyrrheni. Ejus pars, quæ est versus oram maris Tyrrheni, ab incolis dicitur *Mondragone*. Ferax est optimi vini.

Massicus, a, um, quod ad Massicum M. spectat. *Hor. l.* 1. *Carm. ode* 1. Est qui nec veteris pocula Massici spernit. h. e. Massici vini.

Massilia, f. 1. *Marsiglia*, *Μασσαλία*, urbs Galliæ Narbonensis, in ora Provinciæ. Olim Massiliæ studia ingenuarum artium adeo floruerunt, ut Romani pro Attica peregrinatione Massilioticum peterent Gymnasium ad disciplinas addiscendas. *Liv. l.* 35. *c.* 9. *Plin.* & *Cæs. l.* 2. *B. Civ.* ¶ Massilienses & litteris, & optime institutis, ac moribus claruerunt. Iidem luxu notati sunt. Hinc *Massiliam navigat*, & *E Massilia venisti*, apud Suidam de nimis cultis dicitur. V. *Cic. pro Flacco*, & *l.* 2. *Offic. Tac. in vita Agricolæ*, & *Taubm. ad Plaut. Cas.* 5. 4.

Massilianus, a, um, ad Massiliam pertinens. Massilianum vinum legitur apud *Martial. in lemmate epigr.* 123. *l.* 13. sed tum ibi, tum *l.* 10. *epigr.* 36. damnatur ut fumo imbutum. Sic *l.* 3. *epigr.* 82. Vel cocta fumis musta Massilianis.

Massiliensis, se, adject. qui est e Massilia. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 3. 4. 5. &c.

Massilioticus, a, um, quod ad Massiliam spectat. *Plin. l.* 3. Rhodani ostium amplissimum vocatur Massilioticum.

Massilitanus, a, um, adject. Massiliensis. *Vitruv. l.* 10. *c. ult.*

Masso, as, a. 1. in massam redigo, conglobo, condenso. *Lucr. l.* 1. v. 666. Ignes in

in certus stringi, massaque corpus. Al. leg. *mutam*. ¶ Pro masticare usurpat *Theod. Priscian. l. 1. c. 8. l. 2. c. 29.*

Massula, f. 1. μαζίον, dim. a massa. *Col. l. 12. c. 38.* Post hæc complures ex ea massulæ fiunt.

Massyla, f. 1. opp. medit. Cyrenes, apud Berenicen, & Hortos Hesperidum. Hinc regio Massyla, seu Massylia. Sed a *Livio* Massylii gens in Numidia ponitur. Pop. Massyli, quos *Plinius* inter Capsitanos, & Getulos apud Libyæ deserta locat. Neque ephippiis utuntur, nec frænis, sed sola virga contenti sunt, quæ agitent equos, & moderentur. *Lucan. l. 4. v. 682.*

Massyleus, a, um, ex Massylia urbe, seu Massylia regione. *Mart. l. 9. ep. 23.* Et Massylæum virga gubernat equum.

Massylius, a, um, quod ad Massyliam, seu Massyliam spectat. *Lucan. l. 4. v. 682.* Et gens, quæ nudo residens Massylia dorso.

Massylus, a, um, idem ac Massylius. *Virg. 4. Æn. v. 483.* Hinc mihi Massylæ gentis monstrata Sacerdos.

Mastauro, orum, n. *Mastaurebe*, Μάσταυρα, urbs Lydiæ, in Cariæ confinio, ita dicta, quod ibi Rheæ Bacchi nutrici, quæ *Ma* Lydis appellabatur, taurus soleret immolari. Aliquibus dicta videtur a *macto*, & *taurus*. *Plin. l. 5. c. 29.* ¶ Populi Mastaurenses. *Id. ibid.*

Masticatio, onis, f. actus masticandi. *Cal. Aurel. l. 4. Tard. c. 3.* Cibum masticatione exercere.

Masticatus, a, um, nom. ex partic. *masticato*, dentibus comminutus. *Apul. de herb. c. 79.* Dum fuerit masticatum, fervorem commovens &c. *Theod. Priscian de Diæta, c. 10.* Portulaca masticata stuporem dentium sanat.

Mastichatus, a, um, mastiche conditus. *Lamprid. in Heliogab. c. 19.* Et mastichatum, & puleiatum, & omnia hæc, quæ nunc luxuria retinet, primus invenit. *h. e.* vinum mastichatum. Sic de Gordiano *Capitolin. c. 19.* Fuit vini cupidior, semper tamen undecumque conditi, nunc rosa, nunc mastiche, nunc absinthio, cæterisque rebus, quibus gula maxime delectatur.

Mastiche, vel mastice, es, f. 1. *mastice*, μαστίχη, lacryma, quam lentiscus arbor gummi modo sudat. *Plin. l. 12. c. 17.*

Mastichinus, a, um, *masticino*, ad masticen pertinens. *Pallad. in Mart. tit. 9. sub fin.* Semine madefacere laurino oleo, vel nardino, vel masticino.

Mastico, as, avi, atum, a. 1. mando, dentibus tero, *masticare*. *Macer de virib. herbar. carm. 3.* Masticet hoc patiens, teneatque diutius ore.

Mastigeus, i, masc. idem quod mastigia. *Plaut. Trin. 4. 2. 121.* Aggrediundus est hic homo mastigeus. Sed legendum est: *Aggrediundus est hic homo mihi astu. heus* &c.

Mastigia, m. μαστιγίας, verbero, verberibus dignus. *Plaut. Most. 1. 1. 1.* Exi e culina, sis, foras mastigia. *Terent. Adelph. 5. 2. 6.* Non manus abstines, mastigia?

Mastigophorus, m. 2. μαστιγοφόρος, servus flagellifer, qui, ut scribit Budæus, agonothetas in sacris certaminibus comitabatur, virgas præferens ad submovendam turbam, & cohibendas seditiones. *Prudent. in Psychom. l. 2. carm. 316.*

Mastruca, vel Mastruga, f. *pelliccia*, μαστρούκα, vestis genus, qua Sardi utebantur. *Cic. in fragm. pro Scauro.* Eum Sardorum mastruca mutavit. ¶ Translate dicitur de homine molli, & libidinoso, quia hujusmodi vestis scortea est, & pessime olet. *Plaut. Pæn. 5. 5. 34.* Deglupta mœna, mastruga, i in malam crucem.

Mastrucatus, a, um, μαστρουκοφόρος, qui mastruca utitur. *Cic. de Prov. Cons. c. 7.* Res in Sardinia cum mastrucatis latrunculis a Proprætore una cohorte auxiliaria gesta.

Mastruga. V. Mastruca.

Masturbator, oris, m. 3. qui masturbat. *Martial. l. 14. ep. 203.* Al. scribunt *mastuprator*.

Masturbo, as, avi, atum, a. 1. effuso virili semine polluo, quasi marem turbo. Alii scribunt *mastupro*, quasi manu stupro. *Martial. l. 11. ep. 113.*

Mastus, m. 2. *mammella*, μαστός, mamma. Per translationem dicitur de tubulis mammatis in fontibus, & aquæductibus, qui etiam mammæ, papillæ, & ubera dicuntur. *Vitr. l. 8. c. 3.* Athenis ex hujusmodi locis, & fontibus masti usque ad portum Piræum ducti sunt salientes. ¶ Est etiam hoc nomine herba, quæ potui indita pilus mammarum a partu nascentium aufert. *Plin. l. 25. c. 15.*

Matæus, a, um, *vano*, μάταιος, vanus, ineptus. *Petron. in fragm. Tragur. c. 41. Burm.* Plane matæus sum. Al. aliter leg.

Mataris. V. Materis.

Matara. V. Matara.

Matella, f. 1. *mastelletta*, *orinale*, Germ. *schiebel*, *wasserfass*, Gall. *pot de chambre*, *urinal*, Hisp. *orinal*, οὐρητρίς, vas, in quod urinam reddimus, dim. a *matula*. Aliqui distinguunt matellam a scaphio, quod scaphium tam ad ventris onus, quam ad urinam excipiendam accommodatum esset; matella, quia angustiore esset ore, urinæ tantum excipiendæ fuerit utilis: alii, quod scaphium esset mulierum, matella virorum. *Martial. l. 10. epigr. 12.* Dispeream, si tu Pyladi præstare matellam dignus es. ¶ Est item matella, aquarium vas, teste *Nonio c. 15. n. 2.* qui ibi & *Varronem* affert, & *Plautum*.

Matellio, onis, m. vasis aquarii genus, quo nomine vas appellabatur, ubi a matulæ figura longius recessisset, ut *Varro* scribit *l. 4. de L. L.* a *matula*. *Varro de vita pat.* Postularet trullam, matellionem, pelvim. *Cicero in Parad. 5. c. 2.* Si L. Mummius aliquem istorum videret matellionem Corinthium cupidissime tractantem. ¶ Matellio item *Festo* vas est, in quod urina redditur, quod & matella appellatur.

Mateola, f. 1. genus sarculi. *Cat. de re rust. c. 46.* Si parum descendit, malleolo, aut mateola adigito.

Mater, tris, f. *madre*, אם, Ger. *mutter*, Gall. *mere*, Hisp. *madre*, μήτηρ, genitrix, parens, quæ quodvis animal partu edit, a voce græca allata. *Cic. pro Cluent.* Mater enim a me nominis causa, tametsi in hunc hostili odio, & crudelitate est, mater, inquam, appellabitur. *Virg. 3. Georg.* Excretos prohibent a matribus hædos. ¶ Aliquando tamen pro nutrice ponitur. *Plautus* utramque significationem complexus est. *Men. prol. v. 19.* Ita forma simili puer, inquit, ut mater sua non internosse posset, quæ mammam dabat, neque adeo mater ipsa, quæ illos pepererat. ¶ Transfertur & ad arbores, quæ matres dicuntur respectu propaginum, quæ ex ipsis nascuntur. *Plin. l. 12. c. 5.* Superiores ejusdem rami in excelsum emicant, sylvosa multitudine, vasto matris corpore. ¶ Item ad res inanimatas, pro causa, origine. *Cic. 2. de Orat. c. 40.* Avaritiam si tollere vultis, mater ejus est tollenda luxuries. Sic *Plaut.* vitem matrem vini appellat *Amph. 1. 1. 274.* Et apes mellis matres. *Varr. R. R. l. 2. cap. 5.* ¶ Est etiam honoris vocabulum, quo seniores fœminas compellamus. *Plaut. Rud. 1. 5. 5.* Jubemus te salvere, mater. Sic Vesta mater, apud *Senec. l. 4. Controvers. 4.* & Mater Matuta, apud *Festum*. Et Mater magna. *h. e.* Cybele apud *Cic. pro Sext. c. 26.* quæ & similiter *mater* dicitur a *Virg. Æn. 9. v. 108.* & *4. Georg. v. 54.* ¶ Mater familias, *padrona di casa*, οἰκοδέσποινα, uxoris species, scil. ea uxor, quæ erat in mariti manu, mancipioque, aut in ejus, in cujus maritus manu, mancipioque esset, ita dicta, quoniam non in matrimonium tantum, sed in familiam quoque mariti, & in sui hæredis locum venisset. Duo enim uxorum genera fuere, unum, quod proprie uxor, & matrona dicebatur, alterum, quod materfamilias. Matrona in matrimonium tantum venerat, materfamilias etiam in mariti familiam, & hæreditatem. Quod autem ad vocis hujus compositionem attinet, *familias*, antiquus genitivus est, Græcorum imitatione, qui fœmininorum in *a* purum desinentium genitivos in *as* inflectunt. *Cic. in Top. c. 3.* Si ita Fabiæ pecunia legata est a viro, si ei uxor materfamilias esset, si ea in manum viri non convenerat, nihil debetur. Genus est enim uxor: ejus duæ formæ, una matrumfamilias; hæ sunt, quæ in manum convenerunt; altera earum, quæ tantummodo uxores habentur. ¶ Sumitur interdum pro uxore simpliciter. *Liv. l. 4. bell. Mac.* Et cum tibi viro liceat purpura in veste stragula uti, matremfamilias tuam purpureum amiculum habere non sines? ¶ Justa materfamilias; & pellex opponuntur. *Liv. l. 9. bell. Mac.* Hunc justa matrefamilias, illum pellice ortum esse.

Matercula, æ, fem. Μητρίδιον, diminut. a mater. *Cicer. pro Flac. c. 36.* Nunc denique matercula suæ festivus filius aniculæ minime suspiciosa purgat se.

Materia, æ, f. 1. & materies, ei, f. 5. *materia*, Ger. *materie*, Gall. *matiere*, Hisp. *materia*, ὕλη, id, ex quo aliquid fit, ut materia libri membrana est, & atramentum, materia domus sunt lapides, calx, ligna, regulæ, a *mater*, ut *luxuria*, & *luxuries* a *luxu*. *Cornelius Fronto* distinguit ita *materiem*, & *materiam*, quasi *materies* ad res animi, & ingenii spectet, *soggetto*. *materia* vero corporea sit, ut materia fabrorum lignum, ferrum, &c. sed fere promiscue usurpantur. *Ovid. 8. Metam. v. 5.* Materiam superabat opus. ¶ Speciatim dicitur de lignis, quæ ædificiis apta sunt. *Quintil. l. 7. c. 2.* Opera extruentibus satis non est saxa, & materiam, & cætera ædificanti congerere utilia. ¶ Item de ligno, quod est intra corticem. *Col. l. 5. c. 11.* Quasi cuneum ferreum, vel osseum inter corticem, & materiam lente demittito. ¶ Item de palmite, qui de novello nascitur, & in tenero alligatus dependet. *Col. l. 5. c. 6.* ¶ Rudis materia, est primum chaos. *Lucan. l. 1.* Materiamque rudem flamma cedente recepit. ¶ Accipitur etiam pro genere, seu stirpe. *Col. l. 6. c. 27.* Equinum pecus tripartito dividitur. Est enim generosa materies, quæ circo, sacrisque certaminibus equos præbet. ¶ Item pro argumento orationis, seu libri, quod Græci ὑπόθεσιν, Itali *soggetto* appellant. *Cic. Att. l. 2.* Quod me, ut scribam aliquid hortaris, crescit mihi quidem materies, ut dicis, &c. *Horat. de ar. poet. v. 38.* Sumite materiam vestris, qui scribitis, æquam viribus. ¶ Item pro causa, seu occasione. *Sallust. Catil. c. 10.* Cupido pecuniæ primo, deinde imperii crevit: ea quasi materies omnium malorum fuere. *Vellei. l. 2. c. 62.* Materiam belli præbere.

Materialis, le, o. 3. ὑλικός, quod est materiæ. *Macrob. l. 1. Som. Scip. c. 12.* Materialis inflexio.

Materialiter, adverb. *materialmente*, ὑλικῶς, secundum materiam. *Sidon. l. 8. ep. 11.* In pectore viri iracundia materialiter regnans.

Materiarius, rii, m. ὑλουργός, qui materiam ad ædificia suppeditat. *Plaut. Mil. 3. 3. 45.* Si non nos materiarius remoratur. ¶ Speciatim accipitur pro fabro lignario, quia materia etiam interdum sumitur pro ligno. *Inscript. apud Gruter. p. 642. n. 6.* ¶ Item pro materiæ artifice, apud *Ammian. l. 21.* teste *Vossio in Etymol.* V. Materis.

Materiarius, a, um, quod est ex materia, vel ad materiam spectat, & præsertim ad ligna ad ædificandum apta. *Plin. l. 7. c. 56.* Fabricam materiariam Dædalus, & in ea serram, asciam, &c. invenit.

Materiatio, onis, f. *legname d' una fabbrica*, materies lignorum in ædificiis, ut trabes, tabulæ, contignationes, &c. *Vitruv. l. 4. c. 2.* In ædificiis collocatur materiatio, variis vocabulis nominata.

Materiatum, æ, f. materiaria ars, quæ circa materiationem versatur. *Vitruv. l. 4. c. 2.* E quibus rebus, & a materiatura fabrilis &c.

Materiatus, a, um, materia præsertim lignorum, seu materiatione constructus. *Cic. 3. Off. c. 13.* Ædes pestilentes, male materiatæ, ruinosæ.

Materinus, a, um, adject. *Materina terra* apud *Caton. R. R. c. 34.* exponitur a *Turneb. l. 21. c. 25.* dura, solida, & prope lignea.

Materiola, læ, f. diminut. a materia. *Tertull. de baptism. c. 17.*

Materior, aris, d. 1. ὑλοτομέω, materiam cædo ad conficiendum vallum. *Cæs. 7. B. G. c. 73.* Erat eo tempore & materiari, & frumentari, & tantas munitiones fieri necesse. ¶ Item materiatione construo. *Vitruv. l. 5. c. ult.* Ea ædificia minime sunt materianda propter incendium.

Materis, vel Mataris, is, f. 3. vel Matara, æ, f. 1. *picca*, Μάταρις, Celticum lanceæ genus. Vox est Gallica. *Cæs. l. 1. B. Gal. c. 26.* Nonnulli inter carros rotasque mataras subjiciebant, nostrosque vulnerabant. *Turneb.* legit *materes*. Alii *magaras*. *Liv. l. 7. c. 24.* Humero materi trajecto. *Auctor ad Heren. l. 4. c. 32.* Materis transalpina.

Maternus, a, um, *materno*, Germ. *muetterlich*, Gall. *maternel*, Hisp. *maternal*, Μητρικός, quod matris est. *Cicero pro Cluent. c. 5.* Quo enim est ipsum nomen amantius, indulgentiusque maternum. *Ter. Heaut. 4. 1. 24.* Maternus animus.

Matertera, f. 1. *zia*, *sorella della madre*, Ger. *der mutterschwester*, Gall. *tante*, Hisp. *tia*, Μητρὸς ἀδελφή, matris soror, a *mater*. Nam *tera* est vocis productio. *Festo* dicta videtur quasi mater altera. *Cic. 1. de Div.* delatam petiisse a matertera. ¶ Matertera magna est soror aviæ; matertera major, soror proaviæ; maxima, soror abaviæ. *Paul. JCtus leg. 10. Dig. de gradib. §. 8. 9. & 10.*

Mathematica, æ, f. *matematica*, Μαθηματική. *Senec. epist. 88.* Mathematica superficiaria est, &c. *Sueton. in Tiber. c. 69.* Addictus mathematicæ. *h. e.* astrologiæ judiciariæ.

Mathematicus, a, um, adject. *matematico*, Μαθηματικός, ad Mathematicam pertinens, ut *Mathematica ratio* apud *Vitruv. l. 1. c. 1.* Et *Mathematica ars.* apud *Plin. l. 30. c. 1.* ¶ Mathematicæ disciplinæ, Μαθηματικαὶ ἐπιστῆμαι & simpliciter Μαθήματα dicuntur Geometria, & Arithmetica, & quæ ab his proficiscuntur, ut Astronomia, Musica, Optica, Geographia, & aliæ, a Μαθεῖν, *disco*, quia Artes Mathematicæ veræ, & propriæ disciplinæ, seu scientiæ sunt, quippe quæ plane discuntur, & per demonstrationem percipiuntur.

Mathematicus, ci, m. 2. Μαθηματικός, qui scit disciplinas circa abstractam quantitatem versantes, ut Arithmeticam, & Geometriam, aut earum principia aliis applicantes, ut Geographiam, Astrologiam, Musicam, Opticam, & alias. *Cic. 1. de Or.* Ii, qui Mathematici vocantur. ¶ Per Catachresin Mathematici vocantur impostores, qui aliter Chaldæi, Genethliaci, & Astrologi dicuntur, *astrologhi giudiziarii*, qui ex observatione horæ natalitiæ fata cujusque se scire profitentur. *Gell. l. 1. c. 9. & l. 14. c. 1. Juven. Sat. 14. v. 248.* Nota Mathematicis genesis tua. *Tacit. 1. hist. c. 22.* Mathematici genus hominum potentibus infidum, sperantibus fallax.

Mathesis, is, f. 3. Μάθησις, disciplina, & specialiter series illa disciplinarum, quas Mathematici profitentur. *Spartian. in Hadrian. c. 16. & in Ælio Vero c. 3. & Tertull. de Idolol. c. 9.* ¶ Sumitur sæpe pro arte fata alicujus ex natali hora divinandi, quæ genethliace vocatur, *astrologia giudiziaria*. Hinc *Jul. Firmic.* libros de hac arte disserentes, *Matheseos* inscripsit. Usus est & *Vetus Scholiastes Juven. ad Sat. 6. v. 374. & Prudent. l. 2. advers. Symmach. v. 888.* ubi & secundam corripuit, contra naturam græcæ vocalis, illo versu: Involvit mathesi, magicas impellit in artes.

Matinus, m. 2. mons Apuliæ, in Lucaniæ confinio, qui buxetis abundat. *Lucan. l. 9.* Et calidi lucent buxeta Matini.

Matinus, a, um, adject. ad Matinum montem pertinens. *Horat. l. 4. od. 2.* Ego apis Matinæ more &c.

Matralia, n. 3. Ματράλια, matris Matutæ festa, tertio idus Junii a matronis celebrari solita. *Ovid. 6. Fast. v. 475.* Ite bonæ matres, vestrum Matralia festum, &c.

Matresco, is, n. 3. *madreggiare*, Ger. *der mutter gleich seyn*, Gall. *ressembler a sa mere*, Hisp. *se mostrar a su madre*, Μητρίζω, est matri similem fieri. *Pacuv. apud Non. c. 2. n. 316.* Utinam nunc matrescam ingenio.

Matricalis, le, adject. ad matricem pertinens, ut matricalis herba. *Apul. de herb. c. 66.* Matricalis vena. *Veget. l. 1. c. 10.*

Matricida, com. 1. *matricida*, הורג אמו, Germ. *mutter moerder*, Gall. *qui a tué sa mere*, Hisp. *el que a muerto su madre*, Μητροκτόνος, qui matrem occidit. *Cic. ad Q. Fr. lib. 1.* Quem scribit certissimum matricidam. ¶ Per Tmesim *Auson. in Cæs.* Matrique cida Nero proprii vim pertulit ensis.

Matricidium, ii, n. *matricidio*, matris occisio. *Cic. 2. de Inv. c. 13.* Orestes, si accusetur matricidii.

Matricula, æ, f. 1. album, idest, charta, ubi milites descripti sunt. *Veget. l. 2. c. 26. & l. 2. c. 6.*

Matrimonialis, & le, o. 3. γαμικός, quod ad matrimonium pertinet. *Jul. Firmic. l. 7. c. 17. & Quintilian. declam. 342.*

Matrimonium, nii, n. *matrimonio*, נשואין, Germ. *die ehe*, Gall. *mariage*, Hisp. *casamiento*, *matrimonio*, συζυγία, maris, & fœminæ conjunctio, a *matre*. Nam *monium* vocis productio est. Utque a *patre* est *patrimonium*, a *sancto* *sanctimonia*, sic a *matre matrimonium*. *Cic. pro Cluent. c. 62.* Matrimonii jus castum,

rum, & legitimum. *Id.* 3. *Leg. c.* 12. Habere aliquam in matrimonio. *Id. pro Cluent. c.* 44. Ducere in matrimonium. *Curt. l.* 10. *c.* 9. Philotæ fororem matrimonio fibi conjunxerat. *Tacit. Hift. l.* 3. *c.* 9. Accipere in matrimonium. ¶ Interdum ponitur pro matrona, five conjuge. *Juftin. l.* 3. *c.* 3. Ut feverius matrimonia fua viri coercerent. *Liv. l.* 23. Matrimoniis convocatis. ¶ Quidam JCti putant, hac voce fignificari etiam materna bona, feu dotem, idque aliis exemplis ex *Sueton. Valer. Max.* & *Seneca* confirmant. correptis tamen ubique codicibus eos ufos putant Critici, de quo *Cafaubon. ad Sueton.* monuit, & *Pareus in Lex. Crit.*

Matrimus, a, um, *chi ha madre ancor viva*, qui matrem adhuc habet fuperftitem, a *mater*, ut *patrimus* a *pater*. *Cicer. de Arufp. Refp. c.* 11. Aut puer ille patrimus, & matrimus fi tantum non fuit. ¶ Apud *Feftum* legitur *matrimis*, u

Matrix, cis, f. *matrice, e la fromma, che fi tiene per razza*, Ger. *mutter thier, die baermutter der weiber* Gall. *mere*, *matrice*, Hifp. *madre*, Μήτρα, uterus matris: item fœmina, quæ fœtus gratia tenetur, a *mater*. *Colum. l.* 8. *c.* 3. *de gallinis*. Ne incubantes matrices ab aliis avibus inquietentur. *Varr. l.* 3. *R. R. cap.* 5. Habeo tauros ad matrices feptuaginta duos. Sic *Sueton. in Augaft. c.* 94. Matricem vocat arborem, ex qua foboles fuccreverunt. ¶ A Medicis tamen matrix appellatur organum conceptionis in materno utero. *Plin. l.* 27. *c.* 20. Radix matricem fanat, & ftomachum decocta in vino. ¶ Eft etiam matrix index, in quo certa nomina defcribuntur, unde *matricula*. *Tertull. de fuga in perfecut.* Cum in matricibus beneficiariorum, & curioforum Chriftiani quoque continentur.

Matrōna, æ, f. 1. *matrona*, *εἰκοδέσποινα*, quæ in matrimonium cum viro convenit, a *mater*. Hoc nomine fpei, atque boni ominis caufa etiam illa dicebatur, cui liberi necdum effent. *Cic. in Top. Boethius* 3. *comm. in Top. Cic. Gellius l.* 18. *c.* 6. *Sigonius de ant. jure C. R. l.* 1. *c.* 9. diftinguunt matronam a matre familias, & dicunt, matronam dictam proprie, quæ in matrimonium cum viro conveniffet, quoad in eo matrimonio maneret, etiamfi ei liberi nondum nati forent; dictamque effe ita a matris nomine non adepto, fed cum fpe, & omine mox adipifcendi, unde ipfum quoque matrimonium dicitur: matrem autem familias appellatam effe eam folam, quæ in mariti manu, mancipioque erat, aut in ejus, in cujus maritus manu, mancipioque effet, quoniam non in matrimonium tantum, fed in familiam quoque veniffet. *Vof-fius* affert alterum difcrimen, quod matronæ folum dicerentur fœminæ bonæfto, illuftrique loco natæ. Item *Serv. ad illud* 9. *Æn. Quæ te fola, puer, multis e matribus aufa Perfequitur:* Ex matribus, inquit, idest ex nobilibus. Nam matres non nifi nobiles dicimus: unde & matronæ dictæ funt. *Ovid.* 2. *Metam.* Senferat hoc olim magni matrona Tonantis. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 6. Opulentæ, optimates matronæ.

Matrōna, fem. 1. *la Marne*, flu. Galliæ Belgicæ. qui oritur in Campania prov. *Aufon. in Mof. v.* 462. Matrona non, Gallos, Belgafque interfita fines.

Matronalia, n. 3. fefta in honorem Junonis, a *matrona*, quod in matronæ Junoni facrificarent, ut fibi annus felix effet in amore conjugali, ac puerperio. Celebrabantur Calendis Martiis. *Voff.* Eodem die inter fe munera mittebant, quem morem tangunt *Tib. l.* 3. *el.* 1. & *l.* 4. *el.* 2. *Juvenalis*, & alii. V. *Serv.* 8. *Æneid.* Aliqui confundunt cum Matralibus. Sed Matralia fiebant in honorem Deæ Matutæ, die 11. Jun. *Ovid.* 6. *Faft.* ¶ *Id.* 3. *Faft. v.* 180. & *feq.* fcribit, Matronalia celebrata fuiffe in honorem Martis, ob diremptum a matronis bellum inter Sabinos & Romanos raptarum caufa.

Matronālis, & le, o. 3. quod ad matronam fpectat. *Ovid.* 6. *Faft.* matronales erubuere genæ. *Liv. l.* 26. *c.* 49. Decus matronale.

Matronātus, us, m. conditio matronæ. *Apul. l.* 4. *Metam.* Ut matronatus ejus indicabat.

Matruēlis, is, natus ex fratre matris meæ. *Aur. Vict. de Orig. Gent. Rom.* Turnus matruelis Amatæ. Adde *l.* 2. *Dig. ad leg. Pomp. de parricid.*

Matta, f. 1. *ftuora*, Germ. *ftrodecke*, Gall. *natte*, Hifp. *eftera*, *στρῶμα*, florea, & teges, quæ fit ex cannabe, lino, junco, palma, fcirpo, aut fparto, ubi ftupa, vel fœnum, vel lanæ rudiores, aut quid fimile infartum eft. *Ovid.* 6. *Faft. v.* 680. In plauftro fcirpea matta fuit.

Mattea, V. Mattya.

Mattеŏla, f. 1. dim. a mattea. *Arnob. l.* 7.

Mattiacum, n. 2. Caftrum Mattiacorum, Mattium, *Marpurg*, vel *Marpurg*, urbs Germaniæ præclara, primaria Haffiæ, & Academia, cum caftro munito, ad Lanum fl. *Plin. l.* 31. *c.* 2.

Mattiacus, a, um, quod ad Mattium urb. Germaniæ fpectat, ut *Mattiaca pilæ*. fphæræ odoratis faponis, a Mattiaco, unde melioris notæ afferebantur. *Martial. l.* 14. *ep.* 26. Accipe Mattiacas (quo tibi calva?) pilas.

Mattiēi, cognominantur homines malarum magnarum, atque oris late petentia. *Feftus*.

Mattya, f. 1. vel mactya, vel mattea, Ματτύα, certum delicati cibi genus e farina aqua fubacta, & oleo, lacte, & fimilibus, a μάττω, fubigo. ¶ Progreffu temporis introductum eft, ut mattya omnis cibus pretiofus ac delicatus diceretur, ut ait *Athenæus l.* 14. & fumitur univerfim pro quocunque delicata ac pretiofo edulio. In aliquibus legitur *mactea* pro *mattea*. *Sueton. in Calig. c.* 38. Multis venenatas macteas mifit. *Martial. l.* 10. *epigr.* 59. Ea omni pofita eft inftructa macello Cœna tibi, fed te mattya fola juvat. Al. leg. *fu-nor*, ut fit *Mattyum*, *ii*, n.

Matŭla, æ, f. *orinale*, *ἀμίς*, vas, in quod veficam levamus, quod & matellu, & fcaphium dicitur. *Plaut. Moft.* 2. 1. 39. Nam hercle ego vos pro matula habebo, nifi matulam datis. *Id. in Perf.* 4. 3. 64. Nunquam ego tam effe matulam credidi. h. e. tam ftolidum, aut infulfum.

Matūra, æ, Dea præfes frugibus maturandis. *Auguft. l.* 4. *de Civ. Dei*, c. 8.

Maturāte, adv. mature, feftinanter. *Plaut. Mil.* Jube maturare illam exire huc. *Liv. l.* 32. *c.* 26. Maturate fequi.

Maturātio, onis, f. actus maturandi, & cum debita maturitate perficiendi. *Auct. ad Heren. l.* 3. *c.* 2. Dolus maturatione confumitur.

Maturātus, a, um, n. t. 2. *maturato*, maturus factus, partic. a maturor. *Cicer.* 2. *de nat. Deor.* Omnia, quæ terra gignat, maturata pubefcunt. ¶ Sumitur pro perfecto. *Plin. l.* 21. *c.* 37. Maturata concoctio. Item pro accelerato, ut Maturatum negotium. ¶ *Maturato opus eft*, opus eft maturitate, feu celeritate. *Liv. l.* 1. Ita facto, maturatoque opus effe. *Id. l.* 4. *Bell. Pun* Non quam maturato opus erat, graviter expediebant.

Matūre, adv. *a tempo*, *preftamente*, בְּעִתּוֹ, Ger. *fchnell*, Gall. *de bonne heure*, *à temps*, Hifp. *prefto*. *a tiempo*, *temprano*, ὡραίως, tempeftive, in tempore, hoc eft nec cito, nec fero, ut *Nigidius apud Gell. l.* 10. *c.* 11. exponit. *Cic. de Senect. c.* 10. Mature fias fenex, fi diu velis effe fenex. ¶ Interdum fignificat cito. *Liv. l.* 6. *c.* 23. Patere te vinci confilio, ut mature bello vincas. *Cæf. l.* 1. *B. G. c.* 33. Rebus quam maturrime occurrere. *Cic. pro Catin. c.* 6. Quæque res turpiffima maturiffime judicanda eft. *Id.* 3. *de Or. c.* 20. Omnium maturrime ad publicas caufas acceffi. ¶ Interdum accipitur pro fero. *Plaut. Curc.* 4. 3. *v.* 10. Qui homo mature quæfivit pecuniam, nifi eam mature parfit, mature efurit. h. e. qui tarde, & ægre pecuniam comparavit, nifi cito parcat, cito efurit. Ita explicat *Charif. l.* 2.

Maturefacio, is, eci, actum, a. 3. ad maturitatem perduco. *Theod. Prifcian. de Diæt. c.* 14. Aqua marina maturefacit duritiam.

Maturefco, is, urui, n. 3. *maturarfi*, πεπαίνομαι, maturus fio. *Cæf. l.* 6. *B. G.* Cum maturefcere frumenta inciperent. ¶ Tranflate *Ovid.* 14. *Metam.* nubilibus maturuit annis puella. *Quintil. in epift. ad Tryphon.* Libros epuabar non fatis maturuiffe.

Maturĭtas, atis, f. *maturità*, Germ. *zeitigung*, Gall. *maturité*, Hifp. *madureza*, πέπανσις, perfecta coctio fucci in fructibus. *Cic.* 1. *Tefc. c.* 28. Maturitas frugum. ¶ Item tempus maturum, tempeftivitas. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Graviditates, & partus afferat, maturitatefque gignendi. ¶ Tranflate ponitur pro opportunitate, commoda & opportuna occafione. *Cic. ad Q. Fr.* Sed ejus rei maturitas nequa dum venit, & tamen nunc appropinquat. ¶ Item pro perfectione. *Cic. in Brut.* Jam videbatur illud in me, quidquid effet, effe perfectum, & habere maturitatem quandam fuam. ¶ Item pro proceffu, acceffione, gravitate. *Cic. l.* 3. *Fam. ep.* 4. Hoc ftudium quotidie ingravefcit ætatis maturitate ad prudentiam. ¶ Item pro exacta peritia, & prudentia. *Tacit.* 2. *hift. c.* 87. Auctoritatem Paulini, vigorem Celfi, maturitatem Galli anteibat.

Matūro, as, avi, atum, a. 1. *maturare*, הִבְשִׁיל, Germ. *fatte meure*, Gall. *avancer*, *meurir*, Hifp. *madurar*, πεπαίνω, maturum facio, maturitatem affero. *Cic. de Sen.* Primo eft peracerba guftatu, deinde maturata dulcefcit. ¶ Sæpe eft mature, & fine nimia feftinatione facere. *Virg.* 1. *Georg. v.* 260. Multa, forent quæ mox cœlo properanda fereno, maturare datur. ¶ Sed fere abfolute ufurpatur pro properare. *Cic. Att. l.* 4. Ut matures venire. *Id. pro Cluent. c.* 61. Huic mortem maturabat inimicus. ¶ Maturare cœpta, eft mature abfolvere. *Liv. l.* 24. *c.* 13. Domum ad cœpta maturanda redire jubet. ¶ Maturare fugam, *fuggire*. *Virg.* 1. *Æn.* V. *Gell. l.* 10. *c.* 11.

Matūrus, a, um, *maturo*, בָּשֵׁל, Ger. *zeitig*, Gall. *meur*, Hifp. *maduro*, πέπειρος, quod in tempore pervenit, & proprie de fructibus dicitur. *Cicer. de Sen.* Poma ex arboribus, fi cruda funt, vi avelluntur, fi matura & cocta, decidunt. ¶ Tranflate maturum dicitur generatim omne id, quod nec citius, nec tardius eft, quam convenit, feu quod tempeftivum, vel commodum eft. *Virgo matura viro*, quæ nubilis, ut contra *Virgo immatura viro*, quæ necdum nubilis. *Hor. l.* 3. *Carm. od.* 6. Motus doceri gaudet Jonicos matura virgo. *Gel. l.* 12. *c.* 7. Virginem habeo jam maturam viro. *Cic. ad Q. Fr.* Ego tibi fpem maturæ deceffionis afferebam. Sic, maturus ad arma, maturus militiæ, &c. *Liv. l.* 2. *Sil. Ital. l.* 16. ¶ Item ponitur pro fene, vel fenili, ut *Matura ætas*, idest quafi omnino perfecta, & tempus debitum affecuta. *Maturus ævi homo*, idest fenex, & perfectam habens ætatem. *Virg.* 5. *Æneid.* Ævi maturus Aceftes. ¶ Ex ufu vulgari maturum dicitur, quod citius fit, quam par eft, & ponitur pro celeri, & feftino, five repentino. *Tibul. l.* 4. *eleg. v.* 206. Seu maturum dies celerem properat mihi mortem, longa manet feu vita. *Cic.* 7. *Verr.* Ea mortem illis acerbiorem, & fupplicium maturius ferret. ¶ Ponitur etiam pro perfecto, pleno. *Cic.* 1. *de Or.* Ac facultate dicendi majore, ac maturiore. *Virg.* 10. *Æn. v.* 256. revoluta ruebat Matura jam luce dies. h. e. plena, perfecta, nec amplius crefcente. *Sueton. in Calig. c.* 44. Plerifque centurionum maturis jam primos pilos ademit. hoc eft qui jam fua ftipendia impleverant. ¶ Item pro gravi, conftanti. *Cic. pro Cæc.* Maturo judicio, fine ulla religione judicis condemnatur. ¶ *Maturum facere*, eft, cito expedire. *Gel. l.* 3. *c.* 7. Maturum cenfeo, fi rem fervare vis, faciendum. ¶ Comp. maturior, fup. maturiffimus, & maturrimus. *Cic. in Brut.* Ipfa Thucydides, fi pofterius fuiffet, multo maturior fuiffet, ac mitior. *Col. l.* 4. *c.* 29. Fœcundos, & quam maturiffimos furculos viti detraxerit. *Tac. l.* 12. *Ann. c.* 65. Robur ætatis quam maturrimum precari.

Matūta, æ, f. 1. *Aurora*, *Alba*, Λευκοθέα, Aurora, Alba Dea, Ino Cadmi filia, uxor Athamantis. *Cic.* 1. *Tufc.* Quid? Ino Cadmi filia nonne Leucothea nominata a Græcis, Matuta habetur a noftris?

Matutinālis, le, adject. matutinus, ut matutinali tempore, *in carm. de Philomela*; *quod vulgo Ovid. tribuitur.*

Matutīnum, ni, n. ὄρθριον, mane, *mattina*. Videtur tamen adjectivum effe, fub quo tempus intelligatur. *Plin. l.* 10. *c.* 43. Corvus omnibus matutinis evolans in roftra. *Quintil. l.* 12. *c.* 18. Pridie ad fe venire, aut eodem matutino litigatorem jubent.

Matutīnus, a, um, *mattutino*, *della mattina*, בֹּקֶר, Ger. *frü*, Gall. *matinal*, *matineux*, Hifp. *de la madrugada*, ἑωθινός, quod ad mane fpectat, a *Matuta*, Aurora, ut vefpertinus a *Vefper*. *Cic. Att. l.* 1. Tempore matutino, cum ad forum ftipati gregibus amicorum defcendimus. *Apul. l.* 1. *Met.* Matutinum iter. *Hor. l.* 2. *fat.* 6. *v.* 43. Matutina frigora. ¶ Matutinus homo dicitur, qui matutino tempore aliquid agit. *Virg.* 8. *Æn. v.* 465. Nec minus Æneas fe matutinus agebat.

Mavŏlo. V. Malo.

Mavors, ortis, m. idem ac Mars. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 26. Jam qui magna verteret, Mavors. *Virg.* 6. *Æn. prope finem:* magnam Mavortis ad urbem.

Mavortius, a, um, idem ac Martius, feu bellicofus, a *Mavors*. *Virg.* 3. *Æn. v.* 13. Terra procul vaftis colitur Mavortia campis.

Maurella, æ, herbæ genus. *Macer l.* 2. *v.* 34. Herbam, quam Græci ftrygnon dixere, Latini Maurellam dicunt.

Mauri, m. 2. *Mori*, Μαῦροι, populi, qui Mauritaniam incolunt, a μαυρός, *obfcurus*, *niger*. *Manil. l.* 4. V. *Mauritania*. Eos fuiffe Indos, & Hercule duce cum innumera aliarum gentium multitudine in hæc loca perveniffe, multi crediderunt, ut *lib. ult.* fcribit *Strabo*. *Salluft. in Jug.* Mauros, & Numidas, reliquofque, qui maritimam Africam cultiorem reddiderunt, Medos, Armenios, Perfas, & Phœnices fuiffe indicat.

Maurice, adv. Maurorum more. *Gel. l.* 2. *c.* 25. *ex Varr. l.* 8. *de L. L.* Cum dicamus ab Ofco, Tufco, Græco, Ofce, Tufce, Græce; a Gallo tamen, & a Mauro, Gallice, & Maurice dicimus.

Mauritania, f. 1. *Mauritania*, Μαυριτανία, regio Africæ, ab Ortu in Occafum extenfa, ubi nunc pars occidentalis Barbariæ, a μαυρός, *obfcurus*, *niger*, propter nigredinem populorum. *Manil. l.* 4. *v.* 720. & Mauritania nomen Oris habet, titulumque fuo fert ipfa colore. ¶ Duplex fuit, Cæfarienfis, & Tingitana. *Tacit. l.* 1. *hift. c.* 11. & *l.* 2. *c.* 58. & 59.

Maurus, a, um, Μαῦρος, ad Mauros pertinens, & interdum univerfim Africus. *Horat. l.* 3. *od.* 10. *v.* 18. Mauri angues. *Ovid.* 6. *Faft. v.* 243. Mauræ manus. h. e. Pœnorum arma. *Juvenal. Sat.* 10. *v.* 148. Maurus Oceanus. *Stat. l.* 1. *filv.* 3. *v.* 35. poftes Mauri: h. e. e cedro, qua arbore Mauri abundant.

Maurŭfiacus, a, um, Mauritanus, a Maurufius pro Maurus. *Martial. l.* 12. *epigr.* 67. Et Maurufiaci pondera rara citri.

Maurŭfius, a, um, Μαυρούσιος, idem ac Maurus, feu Mauritanus. *Sil. lib.* 10. *v.* 401. Et hærens loricæ interdum Maurufia pendet arundo. *Virg.* 4. *Æn. v.* 206. Gens Maurufia.

Maufolēum, n. 2. Μαυσωλεῖον, Maufoli Regis Cariæ fepulchrum, ab Artemifia uxore extructum, tanta operis magnificentia, ut inter feptem orbis miracula fuerit numeratum. Attollebatur in altitudinem viginti quinque cubitis, cingebatur columnis triginta & fex. Inde fepulchra omnia fumptuofiora Maufolea dicuntur. V. *Plin. l.* 36. *c.* 5. *Martial. de fpectac. epigr.* 1. Aere nec vacuo pendentia Maufolea laudibus immodicis Cares in aftra ferant.

Maufōlus, m. 2. Μαύσωλος, Cariæ Rex, quem Theopompus ait nulla re abftinuiffe pecuniæ caufa. Hunc ita amavit uxor Artemifia, ut mortui cineres vino permiftos tradatur abibiffe. Ad hæc fepulchrum eidem fumptuofiffimum extruxit, quod Maufoleum dictum eft, & Maufolum, ut aliqui cenfent. *Plin. l.* 36. *c.* 5. & *Gel. l.* 10. *c.* 18.

Maxilla, æ, f. *mafcella*, לְחִי, Ger. *kinbacke*, Gall. *machoire*, Hifp. *mexilla*, *e quixada*, σιαγών, gena, vel pars illa oris, in qua fixi funt dentes. De ejus origine alii alia. V. *Voff. in Etymol. Perf. fat.* 4. *v.* 37. Tu cum maxillis balanatum gaufape pectas. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Maxillas crocodilus tantum fuperiores movet.

Maxillāris, re, n. 3. *mafcellare*, quod ad maxillam pertinet. *Plin. l.* 32. *c.* 7. Maxillarefque ita fanari dentes præcipue putant.

Maxime, adv. Μάλιστα, fumme, vehementiffime, fuperl. a magis, *fommamente*. *Cic.* 1. *Off.* Ut quifque maxime opis indigeat. ¶ Ponitur etiam pro præcipue. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Quæ ratio Poetas, & maxime Homerum impulit. ¶ Jungitur fere pofitivis nominibus. *Plaut. Mil.* 2. 4. 11. Qui propudii me maxime innocentem falfo infimulavit. ¶ Interdum & fuperlativis. *Col. l.* 9. *c.* 9. Si vero fævior apis, maxime peffima eft. Sed alii aliter. *Cic. l.* 12. *Att. ep.* 38. Sine hanc aberrationem a dolore delegerim, quæ maxime liberaliffima, doctoque homine digniffima. *Gronov.* legit *quæ maxime liberalis una, doctoque* &c.

&c. ¶ Cum maxime V. suo loco. ¶ *Quam maxime*, *vel maxime*, idem sunt ac maxime, sed majorem tamen vim addunt. *Cic. in Partit.* Quæ quidem vel maxime suspicionem movent. *Id. 1. de Or.* Dicere quam maxime ad veritatem accommodate. *Liv. l. 31. c. 16.* quantum maxime possent. ¶ Est etiam adverbium assentientis, & concedentis, *sì*, *volentieri*. *Ter. And. 4. 5. 23.* Duc me ad eam, quando huc veni. M. maxime. *Plaut. Most. 4. 3. 17.* Operam mihi da. S. maxime.

Maximitas, atis, f. magnitudo, apud vet. *Lucret. l. 2. v. 497.* Ne quædam togas immani maximitate. *Arnob. lib. 6.* Porrigere in longius, atque in maximitatem producere.

Maximopĕre, adv. idem ac maxime. *Cic. l. 3. Fam. ep. 5.* Abs te maximopere pro nostra summa conjunctione etiam atque etiam quæso, & peto. ¶ Et interjecto verbo, *Ter. Eun. 3. 4. 56.* Thais maximo te orabat opere, eras ut redires.

Maximus, a, um, *grandissimo*, Μέγιστος, summus, sup. nominis magnus. *Cic. ad Q. Fr.* Respondi epistolæ maximæ: nunc unde de minuscula. *Plaut. Most. 2. 1. 57.* Exclamat de repente maximum. h. e. maxima voce.

Maza, æ, f. farina hordeacea, vel panis lacte, sero, aut aqua subactus, quem *Varr. l. 2. R. R. c. 9. in med.* & *Colum. l. 7. c. 12. a med.* canibus in cibum dari jubent. *Grat. in Cyneg. v. 307.* Lacte mazam pubem, facilique tuubera maza.

Mazara. V. Materis.

Mazara, f. s. Mazarum, *Mazara*, urbs Siciliæ, cum portu capacissimo, satis munita, media fere inter Tharmas, & Lilybæum.

Mazonŏmus, m. 2. Μαζονόμος, Μαζονόμον, Μαζονομεῖον, lanx, a Μάζα, *maza*. Primo enim sic dicebatur vas, in quo maza apponebatur, neppe quia solebant mazas νέμειν, h. e. distribuere. Sed postea usurpari cœpit generatim pro omni lance rotunda. *Hor. lib. 2. Serm. sat. ult. v. 86.* Mazonomo pueri magno discerpta ferentes membra gruis.

M A N T E E.

Meabĭlis, le, o. 3. quod meat, sive manat, penetrat. *Plin. l. 2. c. 5.* Vitalem hunc, & per cuncta rerum meabilem aerem. ¶ Item quà transiri facile potest. *Plin. l. 6. c. 1.* Transitus vel bubus meabilis.

Meapte, mea propria, a *mea*, & *pte*, ut Meapte causa, ἐμοῦγε ἕνεκα. *Ter. Heaut. 4. 3. 8.* Ut ego omnia non tam meapte causa lætor, quam illius.

Meātus, us, m. *meato*, *via*, πόρος, porus, foramen. *Plin. l. 20. c. 22.* Succus malvæ decoctæ poros, h. e. meatus suaves facit. ¶ Ponitur etiam pro itione, sive pro incedendi, aut volandi ratione. *Plin. l. 10. c. 38.* Aves solæ eorum meatu feruntur & in terra, & in aere. *Sil. l. 12. v. 111.* ambiguos meatus. h. e. volatus. ¶ Item pro cursu, & motu. *Plin. l. 2. c. 8.* Meatus siderum.

Mecastor, *per Castore*, jurandi adverbium, fœminarum proprium, teste *Gell. l. 11. c. 6.* significat, per Castorem, ut *Mehercule*, per Herculem. *Festus* scribit, esse loquendi morem per ellipsin, dicique quasi, *me Castor*, subaudi, *juvet*. *Ter. Hec. 1. 2. 8.* Salve mecastor, Parmeno.

Mechanēma, atis, n. Μηχάνημα, ingeniosum manus artificium, artificiosum opus, a Μηχανή, *machina*, *inventum*. *Sidon. l. 1. ep. 9.* Deus bone! quæ ille digitis mechanemata facit!

Mechanĭcus, i, m. *meccanico*, מכונאי, Ger. *endwerker*, Gall. *mechanique*, Hisp. *oficial*, Μηχανικός, faber, sive opifex earum operum, quæ ingenio simul, ac manibus fiunt, a Μηχανή, *artificium*, *inventum*. *Suet. in Vesp. c. 18.* Mechanico quoque grandes columnas exigua impensa perducturum in Capitolium pollicenti, præmium pro commento non mediocre obtulit.

Mechanĭcus, a, um, fabrilis, ut Ars mechanica, Βαναυσία, μηχανικὴ τέχνη, quæ manu exercetur. *Lamprid. in Alex. Sev. c. 55.* Mechanica opera Romæ plurima instituit. *Jul. Firmic. l. 6. c. 31.* Artis mechanicæ divinus repertor.

Mecœnas, atis, m. 3. Μαικήνας, C. Cilnius Mecœnas proprium nomen Thusci equitis clarissimi, & apud Augustum potentissimi, ad quem velut asylum studiorum patronum Virgilius Georgica sua, & Horatius libros Carminum scripsit. Hinc hodie etiam studiorum patroni, qui in sublevanda doctorum hominum egestate se munificos præbent, Mecœnates appellantur. *Martial. l. 8. ep. 56.* Sint Mecœnates, non deerunt, Flacce, Marones. ¶ Narrant, delicatum fuisse non solum cultu, ac moribus, sed etiam stylo. Quare eum Augustus *Malacinum* vocabat, & exagitabat frequenter ut cacozelum, teste *Sueton. c. 86.* *Juven. sat. 12. v. 39.* Purpuream teneris quoque Mecœnatibus aptam. ¶ Dubia est hujus nominis scribendi ratio. *Berman.* contendit scribendum *mecœnas*, & dici quasi Mη ἀστὸς, *non vulgaris*. At *Dausq.* & *Manut.* ex grata consuetudine, & lapidibus scribunt *Mæcenas*, Μαικήνας.

Mecœnatiānus, a, um, adject. ad Mecœnatem pertinens, ut Mecœnatiani horti, apud *Sueton. in Tiber. c. 15.*

Meconium, ii, n. μηκώνιον, succus papaveris. *Plin. l. 20. c. 18.* ¶ Item prima infantis excrementa. *Id. l. 28. c. 4.*

Mecōnis, f. 3. Μηκωνίς, lactucæ genus, a copia lactis soporiferi. Μήκωνα enim Græci papaver dicunt. *Plin. l. 8. c. 9.*

Meconītes, m. 3. Μηκωνίτης, gemma papaveris similitudinem exprimens. *Plin. l. 37. c. 10.*

Mecum, meco, Μετ' ἐμοῦ, cum me, abl. pron. ego conjunctus cum præpos. in quo præpositio euphoniæ causa postponitur. *Cic. in Orat. c. 45.* Ex eo est mecum, & tecum, non cum me, & cum te, ut esset similis illis vobiscum, atque nobiscum. ¶ *Mecum facere*, est mecum sentire. *Cic. pro Cæc.* Rem, & sententiam interdicti mecum facere fatebatur. ¶ Interdum mecum, Μετ' ἐμαυτοῦ, significat intra me. *Ter. Hec.* Ut tacitus mecum gaudeam. ¶ Pulchre jungitur cum simul. *Plaut. Bacch.* Atque ut eum mecum ad te adducam simul. ¶ Similiter cum una. *Ter. Hec. 4. 2. 56.* Ut colloqui mecum una posset. ¶ Interdum hæc tria conjungimus, mecum, una, simul. *Ter. Heaut. 5. 1. 34.* Quidni? mecum una simul. ¶ *Mecum* pro me accusandi casu. *Plaut. Asin. 5. 3. 72.* Hanc jube petere, atque orare mecum.

Meddix, vel Medix, icis, m. summus Magistratus Oscorum. *Enn. apud Fest.*

Medēa, f. 1. Μήδεια, insignis incantatrix fuit, Æetæ Colchorum Regis filia, quæ cum Jasonis amore capta esset, facilem illi ad aureum vellus aditum præbuit, sopito pervigili dracone, qui noctes, diesque illud asservabat: quo facto, patris iram metuens, Jasonem in Græciam secuta est, patremque insequentem, discerptis Absyrti fratris membris, & per viam dispersis, retardavit. Repudiata deinde ab Jasone, filios suos, quos ex eo susceperat, occidit, Glaucamque Creontis filiam, cum qua Jason secundas contraxerat nuptias, incensa regia, etiam cremavit, ipsumque etiam Jasonem impatientia doloris manus sibi inferre coegit. *Cic. pro L. Man. c. 9.*

Medēis, idis, f. patronym. pro possessivo, a Medea. *Ovid. 2. de Arte, v. 101.* Medeides herbæ.

Medēla, f. 1. idem ac medicina. *Gel. l. 12. c. 5.* Medicos arcessit, collocutusque de facienda medela. Adde 17. c. 16.

Medens, tis, nom. ex particip. *chi medica*, *curiens*. *Plin. Paneg. c. 22.* Ægri quoque, neglecto medentum imperio, ad conspectum sui prorepere. *Lucret. l. 1. v. 834.* Veluti pueris absynthia tetra medentes cum dare conantur.

Medĕor, eris, sine præterito, d. 2. *medicare*, ἰάομαι, ἰατρεύω, remedium morbis affero, a Μήδομαι, *curo*. Construitur fere cum dativo. *Cic. pro Quint.* Ei vulneribus mederi debemus. ¶ Reperitur etiam cum acc. *Ter. Phor. 5. 4. 3.* Quæ mihi mederi possit. ¶ Item cum acc. & præp. *contra*. *Plin. l. 9. c. 31.* Contra serpentium ictus medentur. ¶ Invenitur etiam medetur impersonale. *Plin. l. 27.* Ex eo medetur oris ulceribus. ¶ *Medendo* gerundium etiam in passiva significatione usurpatum fuit, auctore *Servio*. *Virg. 12. Æn.* Ægrescitque medendo. idest dum ei medetur. ¶ Ars medendi, *la medicina*. *Ovid. l. 2. de art. am. prope fin.* ¶ Eleganter usurpatur per translationem. *Cic. Agrar. 1. c. 9.* Huic malo pro se quisque nostrum mederi debemus. *Id. pro Sext. c. 13.* Mederi afflictæ Reipublicæ. *Nepos Pelopid. c. 1.* Mederi satietati lectoris. h. e. cavere, ne satietate obtundatur. *Cæs. l. 3. B. G.* Inopiæ frumentariæ mederi,

provvedere alla scarsezza delle vettovaglie.

Mederga, *verso me*, erga me, interposito *d* ob hiatum vocalium; apud vet. *Plaut. Epid. 3. 3. 9.* Quasi quid filius meus deliquisset mederga.

Media, f. 1. *Media*, *Madai*, Μηδία, regio Asiæ, a Medo Medeæ, & Ægei Atheniensium Regis filio sic nominata, ut Solinus refert, vel potius a Madeo Japhet filio, quod Josephus scribit. Habet ab Occidente Armeniam majorem, ab Oriente Parthiam, & Hyrcaniam, a Septentrione mare Caspium, a Meridie Assyriam, & Susianam. V. *Plin. l. 6. c. 26.*

Medialis, le, adject. qui est in medio. *Solin. c. 33.* & *51.*

Medians, antis, particip. *Pallad. in Mart. tit. 10. ad fin.* Inoculari ficus locis siccis Aprili, humidis Junio mediante poterit. *a mezzo Giugno*.

Mediānus, a, um, Μέσος, quod in medio est, ut Medianæ columnæ. *Vitruv. l. 3. c. 1.* Medianus digitus. *Veget. l. 2. c. 4.*

Mediastīnus, m. 2. *famigliaccio*, Ger. *knecht allerknecht*, Gall. *souillon*, *serviteur des tous bas offices*, Hisp. *frego*, *vel criado*, Μεσαυλίτης δοῦλος, mancipium abjectum est, teste Budæo, quod vilissima, & sordidissima ministeria obire domi cogitur, ut domum verrere, purgamenta efferre, ligna congerere. Dictus est a *medium*, quia in mediis ædibus ad imperia omnium, nutusque soleret excubare. *Cic. in Catil.* Collectum ex senibus desperatis agresti luxuria, ex rusticis mediastinis, ex decoctoribus. Alii legunt *ex rusticis mendicis*. *Col. l. 1. c. 9.* Separandi suos aratores a vinitoribus, atque a mediastinis. ¶ Apud Medicos mediastinum vocantur membranæ in ventre hominis medio, quæ sunt veluti medius quidam paries, dividens thoracem totum in duos velut ventriculos. *Priscian. in 12. Æn.* & *Non. c. 2. n. 573.* scripsere, mediastinum fuisse abjectissimum servum, qui in balneis ad vilissima quæque servitia paratus adstaret. Verum universim accipitur pro eo, cui nullum certum officium est attributum, quique ad quodlibet præstandum in medio domus stat, ut dictum est. *Horat. l. 1. ep. 14. v. 14.* Tu mediastinus tacita prece rura petebas.

Mediastutĭcus, m. 2. summus apud Campanos Magistratus. *Liv. l. 26. c. 6.* Mediastuticus, qui summus Magistratus apud Campanos est, eo anno Seppius Lesius erat.

Mediātor, oris, m. *mediatore*, *mezzano*, conciliator, qui medium se interdum interponit ad lites componendas. *Tertull. de carn. Christi*, & *Prudent. Apotheos. v. 142.*

Mediātrix, icis, f. *Alcimus l. 5. v. 554.* Ut mediatricis esset tutela columnæ.

Medibĭlis, le, o. 3. medicabilis, a medeor. *Fest.*

Medĭca, æ, f. *medica*, *tre foglie*, Μηδική, herba trium foliorum, semper virens, in equorum pabulis laudatissima, quæ semel sata decem annos durat, singulisque annis quater, aut interdum sexies demessa, sua semper sponte succrescit, ita dicta, quod in Media abundet, vel potius quod e Media ad nos translata fuerit. *Virg. 1. Georg.* Tunc te quoque, medica, putres accipiunt sulci. *Col. l. 7.* Ad maciem nulla res tantum, quantum medica, potest. ¶ Medica etiam dicitur obstetrix. *Inscript. apud Gruter. pag. 636.*

Medicabĭlis, le, o. 3. *atto ad esser medicato*, Ger. *das zu heilen ist*, Gal. *medecinable*, Hisp. *medicinable*, ἰάσιμος, cui adhiberi medicina potest. *Ovid. 1. Metam. v. 523.* Nullis amor est medicabilis herbis. ¶ Quandoque ponitur pro medicinali. *Colum. l. 7. c. 10.* Quippe ligni succus medicabilis apotus intestini tumorem compescit.

Medicabilĭter, adv. *Pallad. l. 2. c. 31.* Linum dysentericæ passionis medicabiliter asperare. h. e. medendo.

Medicabŭlum, i, n. medela, vel locus medicamentorum. *Apul. l. 1. Florid. de thermis:* Gratissima prorsus sanis natabula, & ægris medicabula.

Medicāmen, inis, n. idem ac medicamentum, vel medicina. *Cic. in Pison. c. 6.* Quod diceret, vinolentis a quibusdam medicaminibus solere curari. ¶ Accipitur & medicamen pro colore, quo lanæ medicantur, hoc est tinguntur, ut pro fuco purpuræ. *Plin. l. 9. c. 38.* ¶ Item pro veneno. *Tacit. 1. Annal. c. 48.* Infusum delectabili cibo venenum, nec vim medicaminis satis intellectam. V. *Medicamentum*.

Medicamentarĭa, f. 1. φαρμακευτική, ars conficiendi medicamenta. *Plin. l. 7. c. 56.* Herbariam, & medicamentariam a Chirone. ¶ Revera tamen adjectivum est, & subintelligitur, ars. ¶ Medicamentaria etiam dicitur mulier, quæ medicamenta noxia conficit, venefica. *Cod. Theodos. l. 3. tit. 16.* Ueniam mœcham, vel medicamentariam probare.

Medicamentarĭus, ii, m. *colui*, *che fa medicine*, φαρμακοποιός, qui medicamenta conficit, aut qui medetur. *Plin. l. 10. c. 6.* Quo utuntur medicamentarii. Ubi subintellige, artifices, aut quid simile, revera enim adjectivum est. ¶ Accipitur & in malum partem pro venefico. *Cod. Theodos. l. 3. tit. 16.* Homicidam, aut medicamentarium virum suum esse probare.

Medicamentarĭus, a, um, φαρμακικός, quod ad medicamentum spectat. V. duo superiora vocabula.

Medicamentōsus, a, um, ἰατρικός, quod remedium affert, & medicamenti vim est. *Cato c. 157.* De omnibus brassicis nulla est illiusmodi medicamentosa. *Vitruv. l. 8. c. 3.* Medicamentosa aqua.

Medicamentum, ii, n. *medicamento*, *medicina*, φάρμακον, medicina, idest id, quo homines, & cætera animalia curantur, a *medicor*. *Cic. 3. Offic. c. 24.* Si quis medicamentum cuipiam dederit ad aquam intercutem. ¶ Sumitur quandoque medicamentum pro veneno, sicut venenum pro medicamento, quia est vox media, ut *Nonius* auctor est, c. 4. n. 107. quemadmodum pharmacum apud Græcos, quod & in bonam partem, & in malam accipitur. *Cajus de verb. signif.* Qui venenum dicit, adjicere debet bonum, vel malum. Nam & medicamenta venena sunt, quia eo nomine omne continetur, quod adhibitum naturam ejus, cui adhibitum est, mutat. *Sen. Controver. 18.* Medicamentum malum. ¶ Translate *Cic. 2. de Fin.* Medicamenta doloris. *Id. in Orat. c. 23.* Fucati vero medicamenta candoris, & ruboris omnia repellentur, *composizione di belletta*.

Medicatio, onis, f. actus medendi. *Colum. l. 2. c. 10.* Potest tamen etiam circa istam medicationem cineri mista commoda servari.

Medicātor, oris, m. qui medetur. *Tertul. l. 3. advers. Marcion. c. 17.* & *Avien. in Ophiucho, v. 416.*

Medicātus, us, ui, m. medicatio, medicina. *Ovid. ep. heroid. 12. v. 165.* Quæque feros pepuli doctis medicatibus ignes.

Medicātus, a, um. *medicato*, φαρμακευθείς, quod medicamentis admixtis est infectum. *Virg. 6. Æn. v. 420.* Melle soporatam, & medicatis frugibus offam. *Id. 4. Georg. v. 65. de apibus.* Ipsæ consident medicatis sedibus. h. e. gratis liquoribus illitis. *Plin. l. 8. ep. 20. de lacu quodam.* Sulphuris odor, saporque medicatus, *aqua saporita*. *Colum. l. 1. c. 6.* Vina nimia suffitione medicata. h. e. condita. *Ovid. ep. 12. v. 107.* medicatus somnus, hoc est medicamentis inductus. ¶ Item veneno infectus, *avvelenato*. *Sueton. in Claud. c. 44.* Quia boletum medicatum avidissimo ciborum talium obtulerat. *Sil. l. 7. v. 433.* Medicata veneno tela. ¶ Item ad medendum aptus, *atto a medicare*. *Plin. l. 28. c. 9.* Lac caprinum stomacho accommodatissimum, bubulum medicatius. *Id. ibid. c. 7.* Rutam, & hederas, res medicatissimas, illico mori.

Medicīna, æ, *medicina*, רפואה, Ger. *artzney*, Gall. *medicine*, Hisp. *medicina*, ἰατρική, ars medendi, a *medicus*. Sua natura adjectivum est. Nam a *medicus* fit *medicinus*, a, um. Hinc *Var. l. 4. de L. L.* Ab arte medicina ut sit medicus, &c. *Hygin. fab. 274.* Ne quis servus artem medicinam disceret. Sed ut Grammatica, & similia, ita & hoc sumitur substantive. *Cic. de Fin. l. 5. c. 6.* Quoniam ut medicina valetudinis, navigationis gubernatio, sic vivendi ars est prudentia. *Cels. l. 1. proœm.* Medicinam excolere. ¶ Accipitur etiam pro remedio, quo quis curatur. *Cic. Att. l. 16.* Sed desperatis etiam Hippocrates vetat adhibere medicinam. ¶ Sæpe translate usurpatur. *Cic. in Catil. 1. c. 8.* Deinde singulis medicinam consilii, atque orationis meæ, siquam potero, afferam. ¶ Medicinam etiam venenum dicimus, tractum a Græcis, qui venenum φάρμακον appellant. *Non. c. 1. n. 75.* ¶ Medicinæ inventorem Chironem Centaurum perhibent, qui invenit herbarum vires. Nonnulli Æsculapio hoc tribuunt. Apud *Ovid. 1. Metam.* medicinæ inventionem sibi Apollo vindicat. *Homerus* autem *Odyss. 4.* cui-

dam Paoni tribuit. V. *Plin. l. 29. c. 1.* Medicinam facere significat tum medicamentum alicui applicare, tum medicinæ artem exercere. *Phædr. fab.* 8. v. 9. Gruis periculosam fecit medicinam lupo. *Id. fab.* 14. v. 5. Malus cum sutor inopia deperditus Medicinam ignoto facere cœpisset loco. ¶ Medicina interdum sumitur pro ipsa medici domo, seu officina. *Plaut. Amph.* 4. 1. 5. In medicinis, in tonstrinis, apud omnes ædes sacras. Adde *Epid.* 2. 2. 15.

Medicinalis, le, n. 3. *medicinale*, Ger. *zur arzney*, Gall. *medicinal*, Hisp. *medicinal*, ἰατρικός, quod ad medicinam pertinet. *Plin. l.* 32. c. 10. Quippe eadem ratio earum, quæ cucurbitarum medicinalium, ad corpora levanda. *Cels. in præfat.* Medicinalis ars. ¶ Medicinalis digitus dicitur, qui minimo proximus est, teste *Macrob. l. 7. Satur. c.* 13.

Medicinus, a, um, adject. medicinalis. *Auson. in epist. ad Symmach.* quæ præfixa est Gripho.

Medicinus, a, um. V. Medicina.

Medico, as, avi, atum, a. 1. medicamento inficio, tingo, imbuo. *Virg.* 1. *Georg.* v. 193. Semina vidi equidem multos medicare serentes. *Ovid.* 1. *Amor. eleg.* 14. Dicebam, medicare tuos desiste capillos. h. e. fuco tingere. Et passive *Plin. l.* 16. c. 17. Ficus maturitatis causa medicatur. ¶ Significat etiam medicinam afferre, *medicare*. *Sil. l.* 6. v. 98. Marus inflat vulneris astus expertis medicare modis.

Medicor, aris, d. 1. idem ac medeor, *medicare*. Construitur cum dativo. *Virg.* 2. *Georg.* Senibus medicantur anhelis. ¶ Reperitur etiam cum accus. *Virg. Æn.* 7. v. 756. Sed non Dardaniæ medicari cuspidis ictum evaluit.

Medicosus, a, um, adject. ut medicosæ fermentationes. h. e. per medicinam confectæ, apud *Cæl. Aurel. Tard.* 2. c. 1.

Medicus, ci, m. *medico*, רופא, Ger. *arzt*, Gal. *medecin*, Hisp. *medico*, ἰατρός, qui artem medendi novit, & profitetur. *Cic. pro Cluent.* In morbis corporis, ut quisque est difficillimus, ita medicus nobilissimus, atque optimus quæritur. *Id. de Fato*, Adhibe medicum. *Ovid. de Pont. l.* 1. *ep.* 3. v. 17. Non est in medico semper relevetur ut æger. ¶ Dicitur etiam de chirurgo. *Plaut. Men.* 5. 3. 7. Oculi dolent spectando, manendo medicum, &c. Ait se obligasse crus fractum, &c.

Medicus, a, um, ἰατρικός, quod est medici. *Var. l. 4. de L. L.* Medica ars. *Virg.* 3. *Georg.* v. 455. Medicas adhibere manus.

Medicus, a, um, quod est ex Media. *Lucan. l.* 2. Achæmeniis decurrant Medica Susis agmina. *Nepos Pausan. c.* 3. Medica vestis. ¶ De *Medico malo* V. Arbutus.

Medidies, pro meridies. *Cic. in Orat.* Ipsum meridiem cur non medidiem? credo, quod erat insuavius.

Media, adv. *mezzanamente*, mediocriter. *Apul. l.* 2. *de dogm. Plat.* Nec plane optimi, nec oppido deterrimi sunt, sed quasi medie morati.

Medietas, atis, f. *metà*, חצי, Ger. *die mittel*, Gal. *la moitié*, Hisp. *la medad*, Μεσότης, alicujus pars media. *Cic. de Univ. c.* 7. Ut in singulis essent binæ medietates. Vix enim audeo dicere medietates, quas Græci vocant Μεσότητας. ¶ Usi tamen sunt sine formidine *Pallad.* & *Apul. l.* 2. *de dogm. Plat.*

Medilunia, dimidia Luna. *Martian. Capella lib.* 7.

Medimnus, i, m. & medimnum, n. Μέδιμνος, Μέδιμνον, mensura aridorum, capax sex modiorum, sextarii unius, & unciarum quatuor, ut docet *Georg. Agric. l.* 2. *de mens. Græc. Cic.* 5. *Ver. c.* 27. In jugere Leontini agri medimnum fere tritici seritur. *Id. ibid.* Quot jugera sunt, totidem medimna, &c. *Nep. Attic. c.* 2. Universos frumento donavit, ita ut singulis modii sex tritici darentur, qui modus mensuræ medimnus Athenis appellatur.

Medio, as, avi, atum, a. 1. *dividere per mezzo*, *dimezzare*, medium facio, medium divido. *Pallad. l.* 4. c. 12. Junio mediante. h. e. dimidio, q. d. dies suos mediante. *Apic. l.* 3. c. 9. Coliculos alizatos mediabis.

Mediocriculus, a, um, adject. diminut. a mediocris. *Cato apud Fest.*

Mediocris, & cre, o. 3. *mediocre*, *mezzano*, Ger. *mittelmessig*, Gall. *mediocre*, Hisp. *mediocre*, Μέτριος, medium tenens. *Cic.* 2. *de Orat.* Hæc sunt omnia ingenii vel mediocris, exercitationis autem vel maximæ. *Id. ad Q. Fr. epist.* 1. *l.* 1. Mediocris flatus.

Mediocritas, f. *mediocrità*, Ger. *mass*, *nicht zu viel*, Gal. *mediocrité*, Hisp. *mediania*, *mediocridad*, Μέσον, Μετριότης, medium, ut ait *Nonius*. *Cic.* 1. *Offic.* Eadem ratio est habenda vestitus, in quo, sicut in plerisque rebus, mediocritas optima est. *Id. Phil.* 2. c. 1. In hac mea mediocritate ingenii. *Id.* 4. *Acad.* c. 44. Mediocritates perturbationum animi. *Velle. l.* 2. c. 130. Si aut natura patitur, aut mediocritas recipit hominum.

Mediocriter, adv. *mediocremente*, Ger. *mittelmessig*, Gal. *mediocrement*, Hisp. *medianamente*, Μετρίως, medio quodam modo, sive prudenter, & moderate. *Cic.* 5. *Ver.* Quod mehercule mihi non mediocriter ferendum videtur. *Id.* 2. *Tusc.* Mediocriter doctus. *Ter. Heaut.* 2. 3. 45. Mediocriter casitus.

Mediolanensis, se, adject. *Milanese*, ad Mediolanum pertinens, ut Mediolanensis præco. *Cic. in Pis. c.* 26.

Mediolanum, n. 1. *Milano*, urbs Insubriæ amplissima, emporium insigne. Conditum fuit post Romam anno 195. a Gallis Insubribus, & appellatum a nomine urbis in Gallia, quam reliquerant. Nonnulli sunt, inter quos Ambrosius, & Sidonius Apollinaris, qui a sue dimidia parte lanata Mediolanum appellatum putent. Ex hac urbe Statius Cæcilius Poeta Comicus originem trahit. *Auson. de claris Urbib.* 5. Et Mediolani mira omnia, copia rerum.

Medioxime, adv. *mezzanamente*. *Var. apud Non. c.* 2. n. 556. Facere ad moralem modum medioxime.

Medioximus, vel medioxumus, a, um, idem ac medius, ut Medioximi Dii apud vet. media naturæ inter cœlestem, & terrestrem, seu inter divinitatem, & mortalitatem. *Serv. in* 8. *Æneid. Plaut. Cist.* 2. 1. 36. At ita me Dii, Deæque, superi, atque inferi, & medioxumi. *Idem ib.* 3. v. 67. Medioxumam quam duxit uxorem. idest secundo loco.

Medipontus, m. 2. instrumentum funarium, inter ea, quæ necessaria sunt ad conficiendum oleum. *Cato cap.* 12. *R. R.* Dictum esse putat *Turneb.* quasi Medi, h. e. Xerxis pontem, quod ex crassis forte funibus constet, qualibus eum Regem pontem stravisse super Hellespontum legimus.

Meditabundus, a, um, σκέπτων, ὁ ἐπὶ φροντίδων, meditans. *Justin. l.* 38. c. 3. Romanum meditabundus bellum.

Meditamen, inis, n. idem ac meditamentum. *Sil. l.* 8. v. 365. lenti meditamina belli. *Prudent. Psychom. c.* 434. Desidiam pigra rerum meditamine pelpeut.

Meditamentum, ti, n. idem quod meditatio. *Tac. l.* 4. *hist. c.* 26. Et cæteris belli meditamentis militem firmabant.

Meditate, adv. *pensatamente*, ἐσκεμμένως, cogitato, cum meditatione. *Plaut. Bacc.* 3. 6. 16. Næ tu illorum mores perquam meditate tenes. idest probe nosti ex longa meditatione, usu, & experientia.

Meditatio, onis, f. *meditazione*, *considerazione*, Μελέτη, σκέψις, cogitatio, commentatio. *Cic.* 2. *de Or.* Quos locus multa commentatione, ac meditatione paratos, atque expeditos habere debetis. ¶ Meditationes in Romana militia dicebantur exercitationes, & imaginarii quidam conflictus, qui citra sanguinem fiebant, a *meditor*, quia notat exercere. Nam omnes artes, teste *Vegetio*, in meditatione consistunt. *Plin. in Paneg. c.* 13. Cum in illa meditatione campestri militaribus turmis Imperatorium pulverem sudoremque misceres.

Meditativus, a, um, quod meditatur. Meditativa verba sunt, quæ rei alicujus assiduam meditationem significant, ut *esurio*, *cœnaturio*, *parturio*, & hujusmodi. Nam ille, qui esurit, vel cœnaturit, cibum, vel cœnam meditatur. *Priscian.* & cæteri Grammatici.

Meditator, oris, m. qui meditatur. *Prudent. in Peristeph.* 2. v. 265. Hæc ille versutus vafra meditator arte struxerat. Alii leg. *medicator*.

Meditatus, a, um, *meditato*, *pensato*, partic. a meditor, passivæ significationis. *Cic. de Arusp. resp. c.* 3. Nihil feci non diu consideratum, & multo ante meditatum. *Id. Tusc.* 3. 1. 14. Sint semper omnia homini humana meditata. ¶ Item significationis activæ. *Id. Ver.* 4. c. 6. Meditati ad dicendum, paratique venimus.

Mediterraneus, a, um, *fra terra*, Μεσόγειος, quod est a mari remotum, quasi in media terra. *Cic. de nat. Deor. l.* 1. c. 31. Ita fit, ut mediterranei mare esse non credant. ¶ Item quod inter terras interjectum est, ut Mare mediterraneum, quo nomine appellatur illud, quod partem Africæ septemtrionalem, & Europæ meridionalem, Asiæ quoque occidentalem alluit. ¶ Mediterraneum, absolute ponitur pro regione mediterranea. *Plin. l.* 3. c. 1. Inter Bætim fluvium, & Oceanum nram in mediterraneo.

Mediterreus, a, um, idem quod mediterraneus, apud vet. *Fest.* Mediterream melius, quam mediterraneam Sisenna dici putat.

Meditor, aris, atus sum, d. 1. *pensare*, Μελετᾶν, medio animo verso. hoc est cogito, & mente pertracto, a verbo Græco allatum, λ in d abeunte. Construitur vel absolute. *Cic. in Brut.* Quin aut in foro diceret, aut meditaretur extra forum. ¶ Vel cum accus. *Cic. pro Flac.* Non jusjurandi, sed laudandi verba meditatur. Et addito præposit. *Cic. Catil.* 1. c. 10. Ad hujus vitæ studium meditati sunt labores tui. ¶ Vel cum ablat. & præpos. *de*. *Cic.* 3. *Famil.* Ut jam de tua quoque ratione meditere. ¶ Vel cum ablat. & præpos. *cum*. *Cic.* 1. *Off.* Secum meditari. ¶ Vel cum membro orationis. *Cic. Att. l.* 9. Meditabar, quomodo cum illo loquerer. ¶ Meditari alicui insidias, vel dolum, idem est, quod insidias, vel dolum tendere. *Virg.* 5. *Ecl.* v. 61. Nec lupus insidias pecori, nec retia cervis ulla dolum meditantur. ¶ Interdum est cogitando invenire, *immaginarsi*. *Ter. Andr.* 2. 4. 3. Venit meditatus alicunde ex solo loco. *Plin. in Paneg.* Hoc singuli quoque meditati teneamus. idest præparata oratione. ¶ Interdum exercere. *Virg.* 6. *Ecl.* Agrestem tenui meditabor arundine Musam. ¶ In præteritis, & in participiis reperitur in significatione, & constructione passiva. Vide Meditatus. Quin *Minut. Felix in Octav.* meditantur adulteria, dixit passive. hoc est cogitantur. ¶ Interdum meditari ponitur pro narrare, memorare. *Plaut. Pœn.* 4. 2. 18. Is quidem illi ut meditatur, verba facis emortuo. *Id. Pseud.* 4. 7. Nugis meditatur male. h. e. male nugatur.

Meditrina, f. 1. medicamentorum Dea, a medeor. *Fest.* Hinc

Meditrinalia, orum, n. 2. sacra Deæ Meditrinæ, in quibus primo vetus, mox novum bibebant vinum. *Var. l.* 5. *de L. L.* Meditrinalia, dies dictus est a medendo, quod, ut ait Flaccus, Flamen Martialis dicebat, hoc die solitum vinum novum, & vetus libari, & degustari medicamenti causa, quod facere solent etiam nunc multi, cum dicant, Novum vetus vinum bibo, novo veteri morbo medeor. Eadem fere habet *Fest.*

Meditullium, lii, n. 2. τὸ Μέσον, medium, medietas, medium spatium, a medius. Nam *tullium* est extensio vocabuli nihil significans, ut *tertium* in territorium, *tolium* in Capitolium, *timus* in finitimus, ut scribit *Cic. in Top. c.* 8. ¶ *Festus* tamen dici putat quasi meditellium. h. e. media tellus. *Apul. l.* 5. *A. A.* Vide fontem vitrea latice placidum medio luci meditullio. *Id. de philosoph.* In meditullio quodam vitiorum sunt sitæ.

Medium, ii, n. *mezzo*, Μέσον, locus, seu spatium, quod inter aliqua interjectum est. *Liv. l.* 17. c. 48. Jam diei medium erat. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 17. In medio mundi terra sita est. ¶ Sæpe sumitur pro loco aperto, & publico, pro luce publica, pro cœtu hominum. Hinc *In medium afferre*, vel *proferre*, & *in medio ponere*, vel *proponere*, pro publice exponere. *Cic. l.* 15. *Fam. epist.* 2. Eam rem nunquam in medium protulit. *Idem* 1. *de nat. Deor.* Ponam in medio sententias Philosophorum. ¶ *Vocare in medium*, est vocare in dubium, in disceptationem, in judicium. *Cic. pro Cluent.* Rem in medium vocare cœperunt. Sic *Id.* 1. *Fin.* Primo veniat in medium Epicuri ratio. ¶ *Pellere de medio*, vel *e medio*, est extra consortium nostrum abigere. *Cic. pro Mur.* Pellitur e medio sapientia. ¶ *Tollere de medio*, est, auferre, vel occidere. *Cic. de Orat. l.* 3. c. 45. Cum cetera jacentia sustulimus e medio. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 7. Perfacile hunc hominem de medio tolli posse sperabat. ¶ *Recedere*, vel *discedere de medio*, est abire, secedere, & occultari. *Cic. pro Sext. Rosc.* Recede de medio, per alium transeam. ¶ *E medio excedere*, est mori. *Terent. Phorm.* 5. 7. 74. E medio excessit. ¶ Accipitur etiam pro communitate, seu communi usu. *Cic.* 1. *Offic. c.* 7. Omnes utilitates in medium afferre mutatione officiorum. *Virg.* 11. *Æn.* v. 335. Consulite in medium, & rebus succurrite fessis. h. e. in commune bonum. ¶ Item pro perspicuitate, facilitate. Hinc *In medio esse*, vel *In medio positum*, aut *situm esse*, est manifestum esse, facile, vulgare, in promptu. *Cic.* 1. *de Orat.* Dicendi omnis ratio in medio posita communi quodam in usu, atque in hominum more, & sermone versatur. *Id.* 4. *Ver. c.* 42. Tabulæ positæ sunt in medio. ¶ *Sumere de medio*, est ex usu vulgari, vel ex rebus manifestis, & quæ omnibus notæ sint. *Cic. pro Dom.* Hæc non sunt quæsita ex occulto aliquo genere literarum, sed sumpta de medio. ¶ Item pro dubio, seu ambiguitate. Hinc *Relinquere aliquid in medio*, est indecisum, & controversum aliquid relinquere, utrilibet de eo statuere. *Cic. pro Cæl. c.* 20. Tantum in medio relinquam. *Sallust. in Catil. c.* 19. Nos eam rem in medio relinquimus.

Medius, a, um, *mezzo*, תִּיכוֹן, Ger. *mittelste*, Gal. *moyen*, Hisp. *medio*, Μέσος, quod æqualiter distat ab extremis, vel inter duo extrema est, etiamsi non æqualiter distet ab utroque. *Cic. pro Dom.* Cum tu furens per medium forum volitares. *Ter. Aud.* 1. 106. Mediam mulierem complectitur. *Virg. Æn.* 1. Aurea composuit sponda, mediamque locavit. h. e. in medio. (V. *Accumbo*) *Sueton. in Cæs. c.* 76. Medio tempore. h. e. interea. *Virg. Ecl.* 10. Frigoribus mediis, *nel cuor dell' inverno*. Sic media bella, apud *Liv. l.* 5. c. 37. *guerre incamminate*. ¶ Cum genit. Græco more *Sil. l.* 1. v. 307. Concidit exacti medius per viscera teli. h. e. telo per medium corpus exacto. Similiter, alio tamen sensu *Ovid.* 5. *Fast.* v. 67. Et medius juvenum, non indignantibus ipsis, ibat. h. e. medium locum tenens in ambulando. ¶ Cum præp. *inter*. *Cic.* 8. *Phil.* Cum inter bellum, & pacem medium nihil sit. ¶ Accipitur etiam pro temperato, mediocri, *moderato*, *mezzano*. *Velle. l.* 2. c. 29. Innocentia eximius, sanctitate præcipuus, eloquentia medius. *Tac. hist.* 1. c. 49. Illi medium ingenium, magis extra vitia, quam cum virtutibus. *Liv. l.* 2. c. 49. Nihil medium, nec spem, nec curam, sed immensa omnia volventium animo. ¶ Sic mediæ ætatis mulier, quæ nec juvenis est, nec senior. *Phædr. l.* 2. *fab.* 2. ¶ Item pro ancipiti, ambiguo. *dubbioso*. *Liv. l.* 39. c. 39. Medium responsum. ¶ *Id. l.* 1. c. 32. Medium erat Anco ingenium. h. e. ad utrumque paratum, tam ad belli, quam ad pacis artes. *Horat. l.* 2. *od.* 19. Idem pacis eras, mediusque belli. h. e. ad utrumque idoneus. *Velle. l.* 2. c. 114. Medium agebat plurima dissimulantis, aliqua inhibentis. ¶ Media vocabula dicuntur, quæ in bonam æque, ac in malam partem accipi possunt, ut valetudo, facinus, venenum, &c. *Gel. l.* 12. c. 9. ¶ Medii etiam dicuntur, qui neutri parti inter se contendentium favent, *neutrali*. *Cic. l.* 10. *Attic. epist.* 8. Navigabit igitur Pompejus, & ad Italiam accedet, in qua nos sedentes quid erimus? nam medios esse jam non licebit. *Velle. l.* 2. c. 21. Se dubium mediumque partibus præstitit. ¶ Item arbitri, qui lites certantium componunt, *mediatori*, *mezzani*. *Virg.* 7. *Æn.* v. 55. Dum paci medium se se offert. *Sil. l.* 16. v. 222. Pacator mediusque Syphax. ¶ Medius pro dimidius rerum est. *Capitol. in Pert. c.* 2. Aurum, quod oblatum fuerat, Italicis totum, medium provincialibus reddidit.

Medius Fidius, *per Dio*, νὴ τὸν Δία, per Jovis filium, idest per Herculem, adverb. jurandi, quasi dicas, me Deus Fidius juvet, ut supra in *Mecastor* diximus. *Cic. l.* 8. *ad Attic. epist. ult.* Mihi gratissimum medius fidius fecisti.

Medix. V. Meddix.

Meduacus, m. 2. vel Meduacos, *Brenta*, Μεδόακος, fl. Venetiæ, seu Marchiæ Tarvisinæ, qui oritur ex Alpibus Tridentinis, & in mare Hadriaticum a Venetiis 5. M. P. excipitur. ¶ Meduacus minor, *Bacchiglione*, flu. Venetiæ, qui ex dictis Alpibus oriens, & Vicetiam urb. interluens, in mare Hadriaticum labitur, apud Fossam Clodiam. *Liv.* & *Plin. l.* 3. c. 16.

Medon, ontis, m. Μέδων, unus e Centauris. *Ovid.* 12. *Metam.* v. 303. ¶ Item filius Codri Atheniensium regis, qui primus in patria Archon fuit: a quo posteri apud Atticos Medontidæ dicti. *Velle. l.* 1. c. 2. ¶ Item unus e procis Penelopes. *Sabin. in epist. Ulyss. ad Penelop.* v. 47.

Medulla, æ, f. 1. *midolla*, מח, Ger. *das marck*, Gall. *moelle*, Hisp. *meollo*, Μυελός,

Μυελὸς, substantia illa, quæ est in mediis ossibus animalium. *Juven. sat.* 7. v. 90. Ossa videt Regum vacuis exhausta medullis. *Virg.* 8. *Æn.* v. 380. medullas intravit calor. ¶ Translate accipitur pro interiore parte cujuscumque rei. *Cic. Phil.* 1. c. *ult.* In Pop. Rom. medullis, ac visceribus inhærem. *Quintil. l.* 4. c. 5. In mediis litium medullis versantur. ¶ *Enn. apud Cic. de clar. Orat.* Medulla Suadæ. h. e. singularis eloquentia.

Medullāris, re, adject. ad medullam pertinens, ut medullaris dolor. *Apul. l.* 7. *A. A.*

Medullātus, a, um, nom. ex particip. pinguis, adipe plenus. *Apul. lib.* 2. *de dogm. Plat.* Medullati nimia cura artus.

Medulli, orum, populi Alpini in Sabaudia. *Vitruv. l.* 8. c. 3. *Plin. l.* 3. c. 20. Hinc Medullinus, a, um. *Auson. ep.* 5. v. 27.

Medullitus, adverb. ἀπὸ μυελοῦ, ἐκ μυελῶν, ex ipsis medullis, vel usque ad medullas. *Varr. apud Non. c.* 2. n. 544. Medullitus Aquilonium servat frigedinem. ¶ Per translationem significat intime, vel ex intimo affectu *sommamente*. *Plaut. Most.* 1. 3. 86. Ut videas, eum medullitus me amare.

Medullor, aris, passiv. i. medulla impleor. *Augustin. de anim. & ejus orig. l.* 4. c. 5. Quando ossa durari, quando incipiunt medullari.

Medullōsus, a, um, adject. medullatus. *Cels. l.* 8. c. 1. Humerus medullosus.

Medullŭla, æ, f. diminut. parva medulla. *Catul. carm.* 25. Mollior cuniculi capillo, vel anseris medullula.

Medŭli, orum, Aquitaniæ populi. *Auson. epist.* 4. v. 2.

Medus, a, um, adject. qui est ex Media. *Horat. l.* 1. *od.* 27. Medus acinaces. *Valley. l.* 1. c. 6. Imperium est ad Medos.

Medus, seu Medius, m. 2. filius Ægei Regis Athenarum, & Medeæ, qui in Asiam profectus post mortem Jasonis, in honorem matris Medeam urbem condidit, Regnumque ex nomine suo Medorum constituit, sub cujus majestate Orientis postea Imperium fuit. *Justin. l.* 42.

Medūsa, f. 1. *Medusa*, Μέδουσα, filia Phorci ex Ceto marina bellua, quæ una cum duabus sororibus Euryale, & Sthenyone Gorgadas insulas in Oceano Æthiopico tenuisse fertur. Unde & Gorgonis appellatur. Hæc cum esset insigni forma, etiam habuit inter alia decoris spectabilia crines proxime ad auri colorem accedentes, quorum splendore captus Neptunus, in Minervæ templo cum ea concubuit, unde postea natus est Pegasus equus. Quam injuriam Minerva gravi, & iniquo animo ferens, Medusæ crines, quibus maxime amatori suo placuerat, in angues mutavit, dedique, ut omnes eam aspicientes in lapides verterentur. Quamobrem cum nemo tam immane monstrum intueri posset, Perseus Jovis, & Danaae filius, Mercurii talaribus, & falcato ense accepto, Palladis item scuto, ut ære impercussam effigiem ejus videre impune posset, ex improviso, cum ipsa, anguesque sopiti essent, adortus, uno validissimo ictu peremit. In patriam redeunte Perseo, cum Medusæ caput secum deferret, contigit, ut guttæ sanguinis decidentes per solitudines Africæ mutarentur in serpentes. V. *Lucan. l.* 9. v. 646. & *Ovid.* 4. *Metam.*

Medusæus, a, um, adject. ad Medusam pertinens. *Ovid.* 5. *Metam.* Os Medusæum. *Id.* 5. *Fast.* v. 8. Equus Medusæus. h. e. Pegasus.

Megabȳzi, m. 2. Μεγάβυζοι, Sacerdotes Dianæ Ephesiæ. Hos eunuchos esse oportebat. Unde & pro imbellibus, ac mollibus poni consueverunt, quales sunt spadones. *Quintil. l.* 5. c. 12. Ut Bagoum, aut Megabyzum aliquem in exemplum operis assumerent sibi.

Megæra, æ, f. *Megera*, Μέγαιρα, Furia Infernalis, filia Acherontis, & Noctis, a Μεγαίρω, *odi*, sive *invideo*. *Virg.* 12. *Æn.* Dicuntur geminæ pestes, cognomine Diræ, Quas, & Tartaream Nox intempesta Megæram Uno, eodemque tulit partu.

Megalensis, V. in voce sequenti.

Megalēsia, orum, n. 2. Μεγαλήσια, dies dicatus Magnæ Matri Deorum, & ludi, qui celebrabantur ante ejus templum. Alio nomine Ludi Megalenses dicebantur Latina terminatione, a Μεγάλη, magna. *Donat. in prolegom. ad Terent.* ¶ Differunt a ludis magnis, seu Romanis, qui per excellentiam Circenses vocantur, & a Marone conjunctim magni Circenses. Nam ludi magni fiebant Jovi, Junoni, & Minervæ, ut constat ex *Cic.* 5. *Ver.* at Megalenses fiebant Deum Matri, ut patet ex *Cic de Arusp. Resp.* & diserte scribit *Fest.* voce *Romani*. Deinde ludi magni instituti sunt a Tarquinio Prisco, cujus opus esse circum maximum, qui & antiquissimus, & nobilissimus inter circos fuit, scribit *Dionys. l.* 4. at Megalenses instituti a M. Junio Bruto, bello Punico II. anno U. C. 559. P. Cornel. Scipione Africano, & T. Sempronio Longo Coss. quemadmodum ex Valerio Antiate tradit *Liv. l.* 36. c. 36. quo loco tractat de ædis Matris Idææ dedicatione. Præterea ludi magni fiebant pridie Nonas Sept. ut colligimus ex prima in Verrem, Megalesia vero celebrabantur pridie Nonas Aprilis, ut testatur *Ovid.* 4. *Fast.* Denique ludi magni, quanquam & scenici fuerint, quod ex *Livii l.* 31. apparet, proprie tamen Circenses erant, at Megalenses proprie erant scenici, ut *Ovid. ibidem* indicat. ¶ Errant itaque, qui putant, Megalesia Magnis Diis festa fuisse. V. *Muret. in annot. ad Terent.* ¶ *Cic. de Arusp. Resp.* c. 12. Nam quid ego de illis ludis loquar, quos in Palatio nostri majores ante templum in ipso Matris conspectu Megalensibus fieri, celebrarique voluerunt? Et *paulo post*. Qui ludi ne verbo quidem appellantur latino, ut vocabulo ipso & appetita religio externa, & Matris Magnæ nomine suscepta declaretur.

Megalesiăcus, a, um, adject. a Megalesiis ludis. *Juvenal. sat.* 11. v. 191. Megalesiacæ spectacula mappæ.

Megaliium, n. 2. Μεγάλλιον, genus unguenti præstantissimi, quod telino unguento celeberrimo Menandri Poetæ Comici ætate multo post succedens gloriam omnem eripuit, ita dictum a Megallo homine Siculo, ut scribit *Athen.* in 15. eo fragmento, quod primus edidit in Variis suis *Canterus l.* 3. c. 31. Sed *Plin. l.* 13. c. 1. dictum videtur quasi Μεγαλεῖον, a magnis viribus.

Megalographia, æ, Μεγαλογραφία, *pittura*, *a quadro grande*, pictura genus habens Deorum simulacra, seu fabularum dispositas explicationes, ut ait *Vitruv. l.* 7. c. 4. Dicta est a Μέγας, magnus, & γράφω, *pingo*.

Megalopolitānus, a, um, ad Megalopolim pertinens, quæ est urbs Arcadiæ in Peloponneso, Polybii patria. Hinc *Megalopolitani*, *orum*, ejus urbis cives. *Liv. l.* 32. c. 22. & *Plin. l.* 4. c. 6.

Megăra, æ, f. 1. vel Megara, orum, n. 2. Nissæa, Nisa, Nissa, prius Alcathoe, *Megara*, Μέγαρα, urbs Achaiæ, in confinio Atticæ, & Peloponnesi, caput Megaridis reg. prope intimum recessum sinus Saronici, uno milliari ab ore hujus sinus, ubi ejus portus Nissæa dictus, inter Athenas, & Corinthum. Dicta fuit a Megareo filio Apollinis. In ea Euclides Geometra natus est. ¶ Megarenses ab Atheniensibus ingressu urbis prohibebantur. *Gel. l.* 6. c. 10. Hinc Euclides muliebri vestitu ad Socratem se conferebat, eadem die domum rediens. *Gel. loc. cit.* Qui Megaris civis esset. *Sulpit. ad Cic.* 4. *Fam. ep.* 5. Cum Megaram versus navigarem.

Megareius, a, um, adject. Megareus. *Ovid.* 10. *Metam.* v. 659. Megareius heros.

Megarensis, se, adject. Megareus. *Gell. lib.* 6. c. 10. Odio flagrabant hominum Megarensium.

Megarĕus, a, um, adject. qui ad Megaram urbem spectat. *Cic.* 4. *Acad.* c. 42. Euclides Socratis discipulus Megareus.

Megareus, i, trisyllab. filius Onchesti, pater Hippomenes. *Ovid.* 10. *Metam.* v. 604.

Megaricus, a, um, Megarensis. *Plin. l.* 17. c. 7. Megaricus ager. *Cato* Megaricos bulbos laudat *R. R.* c. 8. ¶ Megarici philosophi dicti sunt ab Euclide Socratis discipulo, qui Megarensis fuit. Hi id bonum solum esse dicebant, quod esset unum, & simile, & idem semper. *Cic.* 4. *Acad.* c. 42. ¶ Megaricus sinus, pars sinus Saronici prope Megaram. *Plin. l.* 4. c. 12.

Megăris, idis, f. 2. Μεγαρίς, prov. parva Achaiæ, sinui Saronico exposita, inter Phocidem ad Occ. & Atticam ad Or. ab isthmo Corinthiaco sumens initium. *Plin. l.* 4. c. 7.

Megărus, a, um, adject. Megarensis. *Virg.* 3. *Æn.* v. 689. Vivo prætervehor ostia saxo Pantagiæ, Megarosque sinus.

Megistānes, m. 3. *Personaggi grandi*, Μεγιστᾶνες, proceres, primates, a Μέγιστος, maximus. *Suet. in Calig.* c. 5. Et convictu Megistanum abstinuisse. *Senec. ep.* 21. Omnes illos Megistanas, & Satrapas &c. Adde *Tacit.* 15. *Ann.* c. 27.

Mehercŭle, vel mehercules, *per Dio*, νὴ τὸν Ἡρακλέα, per Herculem, adv. jurandi, ex me, & *Hercules*. V. *Meraslor*. *Cic. Att. l.* 10. Epistola tua gratissima fuit meæ Tulliæ, & mehercule mihi. *Id. in Orat.* c. 47. Et pomeridianas quadrigas, quam postmeridianas libentius dixerim, & mehercule, quam mehercules.

Meio, is, minxi, mictum, n. 3. *orinare*, רִשְׁתִּין, Ger. *brunzen*, Gall. *pisser*, Hisp. *mear*, οὐρέω, urinam emitto. *Pers. Sat.* 1. v. 114. Sacer est, pueri, locus, extra meite.

Mel, mellis, n. 3. *mele*, דְּבַשׁ, Ger. *honig*, Gall. *miel*, Hisp. *miel*, Μέλι, liquor ille dulcis, qui ex roscido aeris humore conficitur ab apibus, a Græca voce allata, per Apocopen ultimæ literæ. *Senec. epist.* 83. Quibusdam placet, non faciendi mellis scientiam apibus esse, sed colligendi. *Cic. de Sen.* Villaque tota locuples est, abundat lacte, caseo, melle. *Virg. Ecl.* 4. Roscida mella. ¶ De variis mellis generibus V. *Plin. l.* 11. c. 14. Optimum est autem, quod sponte defluit sine ulla expressione, & Græce ἄκαπνον, dicitur. V. *Acetum mel*. Laudatissimum olim fuit quod in Hymetto Atticæ monte nascebatur, cujus sapor dulcis quidem erat, sed ita tamen, ut acritudinem quandam haberet permixtam, gustu apprime jucundam, qualem in optimo quoque melle requiri, ait *Plin. l.* 11. c. 15. nimirum *ut ex dulci acre fit*, γλυκὺ, ἀδριμὺ, *dolce spiritoso*. Hinc *Cic. in Hortens.* apud *Non.* c. 4. n. 17. Alterius ingenium sic dulce, ut acetum Ægyptium, alterius sic acre, ut mel Hymettium dicimus. V. *Acetum*. ¶ Translata *mel* vox est blandientium. *Cal. ad Cic. l.* 8. *ep.* 8. Sempronium mel ac delicias tuas. ¶ Usurpatur de qualibet re suavissima. *Horat. l.* 1. *epist.* 19. v. 43. Fidis enim, manare poetica mella Te solum. *Id. l.* 2. *sat.* 6. v. 32. Hoc juvat, & melli est.

Mela, m. 1. *la Mela*, fl. parvus Cenomanorum, qui apud Brixiam fluit, & inde in Ollium cadit ad Ostianam pag. *Virg.* 4. *Georg.*

Melamphyllon, n. 2. Μελάμφυλλον, herba urbana, & topiaria, crepidines marginum vestiens, a Μέλας, *niger*, & φύλλον, *folium*, propter foliorum nigredinem. *Plin. l.* 22. c. 22.

Melampodion, n. 2. Μελαμπόδιον, veratrum, genus nigri hellebori, ita dictum a Melampoda Amythaonis nato, ut eum Ovid. vocat, qui eo melancholicum humorem purgabat, Prœtique Argivorum Regis filias furore liberavit. Vel dicitur ita a nigra radice, a qua & veratrum nigrum vocatur. *Plin. l.* 25. c. 5.

Melampus, odis, m. 3. Μελάμπους, Amythaonis Argivi, & Dorippes filius, a Μέλαν, *niger*, & πούς, *pes*, quia mater infantem exposuerat toto corpore tectum, præterquam pedibus, qui a Sole atrum colorem attraxerunt. Augurio claruit. Biantem juvit in auferendis bobus Iphiclo, quos ille Neleo restituit, accepta ejusdem filia Pero nomine in uxorem. Filias quoque Prœti furiis agitatas sanitati mentis restituit, quarum unam, Iphianassam videlicet, in conjugem accepit. Filium reliquit Theodamantem. *Hom. Odyss. l.* 15. *Virg.* 3. *Georg.* v. 550. ¶ Melampus item canis nomen est. *Ovid. l.* 3. *Metam.*

Melampȳgus, m. 2. Μελάμπυγος, cognomen Herculis. Achemon, & Passalus Cercopes fratres nullo non injuriarum genere in obvium quemque debacchabantur. Hisce erat mater nomine Semnonis, mulier fatidica, quæ filios cavere jussit, nequando in Melampygum inciderent. Evenit deinde, ut Hercules aliquando sub arbore quadam dormiret, armis in eandem reclinatis. Accesserunt Cercopes fratres, & Herculem dormientem ipsius armis interficere tentarunt. At ille protinus insidias sentiens, correptos, ac vinctos de clava a tergo suspendit leporum ritu, atque ad eum modum gestabat. Capitibus itaque pendentes deorsum demissis, posticum Herculis nigris pilis horridum, atque hispidum viderunt, non Lydorum more læve, ac depilatum. Quapropter materni moniti memores hac de re inter se confabulabantur. Quod simul ac audivit Hercules, cognomine delectatus, & in risum solutus, vinculis eos liberatos dimisit. *Erasm. in Adag.*

Melancholia, f. 1. *malinconia*, *maninconia*, Ger. *melancholey*, Gal. *melancholie*, Hisp. *melancolia*, Μελαγχολία, atra bilis, nigra cholera, unus ex humoribus corporis animalium, qui sæpe homines in furorem agit, ex Μέλαινα χολή, *nigra bilis*. *Cic.* 3. *Tusc.* c. 5. Græci volunt illi quidem, sed parum valent verbo, quem nos furorem, Μελαγχολίαν ipsi vocant. Eadem ratione legitur apud *Gell. l.* 18. c. 7. idem Græcis litteris.

Melancholĭcus, a, um, *malinconico*, Ger. *murrisch*, Gall. *melancholique*. Hisp. *melancolico*, Μελαγχολικός, qui nigra bile plurimum abundat. *Cic.* 1. *Tusc.* c. 37. Aristoteles quidem ait, omnes ingeniosos melancholicos esse, ut ego me tardiorem esse non moleste feram. *Id.* 1. *de Div.* c. 37. Aristoteles eos etiam, qui valetudinis vitio furerent, & melancholici dicerentur, censebat habere aliquid in animis præsagiens, atque divinum.

Melancoryphos, i, V. Atricapilla.

Melandrys, yos, piscis ex genere Thynnorum, a quo Melandrya salsamenta dicuntur. *Mart. l.* 3. *epigr.* 77. Teque juvant gerres, & pelle melandrya cana. Alii hic intelligunt ipsos thynnos, vel thynnorum partem viliorem. Sane melandryum apud *Plin. l.* 9. c. 15. est thynni pars cæsa quernis assulis simillima. ¶ Est etiam Melandryum genus herbæ in segetibus nascentis, flore albo, odorata, efficax contra jecinoris morbos. *Id. l.* 26. c. 7.

Melanĕus, i, m. Μελανεύς, trisyllab. nomen Centauri apud *Ovid.* 12. *Met.* v. 306. Item canis, apud *Ovid. l.* 3. v. 223. a colore scilicet, quia Μέλας, ανος, niger est.

Melania, æ, nigredo, Μελανία. *Plin. l.* 24. c. 8. Melanias quoque vitare, addito melle, emendat.

Malenĭum, n. 2. *Malda*, opp. Calabriæ ult. apud Lametum fl. inter Neocastrum urb. & sin. Hipponiatem S. M. P.

Melanteria, æ, est atramentum sutorium, a colore sic dicta, a Μέλαν, *niger*. *Scribon. Larg. composit.* 208. Cerussæ æruginis, melanteriæ, quæ etiam (al. creta) sutoris dicitur, quo ligulæ calceorum denigrantur. *Melanterias* genitivus est Græcæ terminationis pro *melanteriæ*, Μελαντηρίας.

Melanthēus, a, um, Μελάνθειος, ad Melanthum pertinens. *Ovid. in Ibin*, v. 625. Utque Melanthea tenebris a cæde latentem, &c.

Melanthion, n. 2. Μελάνθιον, herba, seu potius frutex pusillus, al. melaspermon, gith, & Officinis nigella, a μέλαν, niger, & ἄνθος, flos, propter seminis nigredinem. *Plin. lib.* 20. c. 17.

Melanthius, ii, fl. Cappadociæ. *Plin. l.* 5. c. 4. ¶ Fuit hoc nomine pastor caprarum Ulyssis, qui cum rem domini absumpsisset, a Telemacho trucidatus est. *Ovid. ep.* 1. v. 95. ¶ Item pictor quidam præcipuus. *Plin. l.* 35. *cap.* 7. & *Quintil. l.* 12. c. 10.

Melantho, f. 4. contract. filia Protei, cui consuetudo fuit positis vestibus dorso delphini insidere, atque sic per maria patris vagari. Cum autem formosa esset, Neptunus ejus pulchritudine captus in delphinum se transformavit, atque illi applaudens eam in consessum sui traxit, & transportatam etiam violavit, ex quo postea peperit Amycum, ut Theodorus asserit. *Ovid.* 6. *Metam.* Sed aliter sentit *Servius*, qui hunc Neptuni, & Melitæ filium facit.

Melanthus, i, Sarmatiæ fluvius, qui in Borysthenem influit. *Ovid. l.* 4. *de Pont. el.* 10. v. 54. Et tacite peragens lene Melanthus iter.

Melanūrus, m. 2. Μελάνουρος, piscis saxatilis, caudam nigram habens, a μέλαινα, *nigra*, & οὐρά, *cauda*, quod cauda, priusquam in rubescentes pinnas desinat, nigra notetur macula. *Ennius* contra orthographiæ rationem penultimam corripuit, primamque, quæ per ε scribitur, licenter produxit. Melanurum, inquit, turdum, merulam, umbramque marinam.

Melappium, n. 2. mali genus, apio natus. *Plin. l.* 15. c. 14.

Melas, m. 1. *Larissa*, Μέλας, fl. Macedoniæ, in Mygdonia. *Ovid.* 1. *Met.* v. 574. ¶ Sunt præterea alii amnes hoc nomine. V. *Geographos*.

Mele. V. Melos.

Meleăger, gri, vel Meleagrus, gri, m. 2. Μελέαγρος, Œnei Calydoniæ Regis filius ex Althæa conjuge, quo recenter nato, visa sibi est mater tres Parcas igni assidentes videre, manuque stipitem tenentes, æqualem puero cum stipite

vitam assignare. Residentibus itaque Parcis Althæa extinctum stipitem diligentissime asservavit. Adulto deinde Meleagro, cum spreta ab Œneo Diana immensæ magnitudinis aprum immisisset, qui omnem regionem late vastabant, Meleager, collecta robustissimorum juvenum manu, aprum interfecit, caputque ejus Atalantæ, Jasi Argivorum Regis filiæ, quæ prima aprum vulneraverat, velut partem spolii dedit. Quod cum avunculi sui Pleusippus, & Toxeus vi puellæ auferre conarentur, utrumque occidit. Nuntiata itaque fratrum morte, Althæa doloris impatientia in furorem versa, fatalem illum stipitem in ignem conjecit, quo exusto, Meleager etiam exustis intus intestinis omnibus consumptus est. Ex Atalanta genuit Parthenopæum. *Ovid. 8. Met.*

Meleagrēus, a, um, ad Meleagrum pertinens, Μελεάγρειος. *Lucan. l. 6. v. 365.* Et Meleagream maculatus sanguine Nessi Evenum Calydona secat.

Meleagrides, f. 3. *galline d' India*, Μελεαγρίδες, gallinæ Numidicæ, sive Africanæ, quas vulgo Indicas gallinas vocat. *Var. l. 3. R. R. c. 9. Col. l. 8. c. 12. Plin. l. 10. c. 26.* Dictæ sunt a Meleagro quodam, qui hujusmodi aves Athenis in arce enutriebat. Secundum *Poetarum* fabulam hæ sorores sunt Meleagri, Œnei Calydoniæ Regis filiæ, quæ, cum fratrem deflerent, in has conversæ dicuntur. *Ovid. l. 8. Met. Plin. l. 10. c. 26.*

Meleagrĭus, a, um, Μελεάγρειος, Meleagreus, extrita priore vocali diphthongi. *Stat. 4. Theb. v. 103.* Fictaque cognatis avibus Meleagria Pleuron. *Pleuron Ætoliæ oppidum est, in qua & Calydon.*

Meles, etis, m. 3. Melas, Μέλης, fl. Joniæ, Smyrnam alluens, ad cujus ripas Homerus natus esse fertur. *Stat. l. 3. silv. 3. v. 61.*

Meles. V. Meles.

Melesigĕnes, m. 3. *Homero*, Μελησιγενής, cognomen Homeri, a Melete fl. *Plin. l. 5. c. 29.*

Meletæus, a, um, adject. Homericus. V. Meles, tis. *Tibul. lib. 4. el. 1. v. 201.* Possit Meleteas nec mallem vincere chartas.

Melia, f. 1. Μελία, arbor, al. fraxinus, quam Homeri præconio Iliad. 20. & Achillis hasta multum esse nobilitatam, scribit *Plin. l. 16. c. 13.*

Melia terra, Μηλία γῆ, terræ genus, al. melinum, quod digitis confricatum stridorem sicuti pumici similem reddit, a Melo ins. maris Cretici. *Plin. l. 35. c. 6. & 7.*

Melibœa, f. 1. opp. Thessaliæ, purpura nobile, ad Ossæ M. radices, ubi Peneum fl. apud Bœbeidem lac. Patria fuit Philoctetæ. *Plin. l. 4. c. 9.*

Melibœus, a, um, adject. a Melibœa, ut Melibœa purpura, apud *Fest. & Virg. 5 Æn. v. 251.*

Melicæ gallinæ, genus gallinarum corporis amplissimi, a Media, unde translatæ sunt. Nam pro *d* sæpe *l* a veteribus usurpatum est. *Colum. l. 8. c. 2. Fest.*

Melicēris, idis, f. vel meliceria, æ, Μελικηρίς, Μελικηρία, abscessus species, ex pituitæ fluxu generati, qui humorem in se continet mellis & crassitudinem, & colorem referentem, a μέλι, mel. & κηρός, cera. *Plin. l. 31. c. 20.* Peculiariter contra meliceridas efficax. *Cels. l. 5. c. 28.* Ulceris genus, quod Μελικηρία a Græcis nominatur.

Melicerta, sive Melicertes, m. 1. Μελικέρτης, Inus, & Athamantis Thebanorum Regis filius, cum quo mater, cum virum videret furere, in mare se præcipitavit, amboque Deorum miseratione in Numina marina sunt commutati, Ino quidem in Leucotheam, quam & Matutam matrem vocant, Melicerta vero in Palæmonem, quem Latini Portunum dicunt. *Bocc. l. 13. Gen. Ovid. 4. Met.*

Melichros, otos, m. Μελίχρως, gemma est mellei coloris, a μέλι, mel & χρώς, color. *Plin. l. 37. cap. 11.* Color appellavit chrysolithum aureum, chrysoprasum herbaceum, melleum melichroto. Al. leg. melichlorum, a Græco μελίχλωρος.

Melichrysos, m. 2. al. melichrysis, Μελίχρυσος, gemma, quæ ex India mittitur, quasi per aurum lynceo simile translucente. *Plin. l. 37. c. 9.*

Melicus, a, um, *musico*, Μελικός, idem quod musicus, a μέλος, quod carmen suis membris constans, & cantum significat. Specialiter pro lyrico sumitur. *Cic. de opt. gen. c. 1.* Poematis enim tragici, comici, epici, melici etiam, atque dithyrambici, &c. ¶ Melicæ gallinæ. V. sup. *Melica.*

Melilotos, f. 2. *meliloto*, *fiorella campana*, Μελίλωτος, herba croco similis, quasi dulcis, & melica lotos. Dicitur etiam sertula Campana, quod coronamentis adhiberi soleat, & in Campania frequentissima sit. V. *Plin. l. 21. c. 11. Ovid. 4. Fast. v. 440.* Pars thyma, pars rores, pars meliloton amant. Ubi Græcam terminationem metri causa retinuit.

Melimēla, n. 2. *pomi muse*, Μελίμηλα, poma musca, sive dulcia, quasi mellea mala, a μέλι, *mel*, & μῆλον, *malum*. *Var. R. R. l. 1. c. 59.* Quæ antea mustea vocabant, nunc melimela appellant. *Plin. l. 15. c. 14.* Mustea a celeritate mitescendi, quæ nunc melimela dicuntur a sapore melleo. *Mart. l. 7. ep. 25.* Infanti melimela dato, fatuasque mariscas. V. *Colum. l. 5. c. 10.*

Melimēlum, n. 3. Μελίμηλον, liquor mellei saporis ex malis Cydoniis melle conditis. *Colum. l. 12. c. 45.* Sunt qui scribunt *melomeli*.

Melina, f. 1. Μηλίνη, Μηλωτή, mantica scortea, a Μῆλον, *ovis*, ex cujus pelle præcipue fiebat. *Plaut. Epid. 1. 1. 21.* Nisi si in vidulo, aut si in melina attulisti. ¶ Est etiam genus tibiæ sonis acutissimi. *Festus.* ¶ Item potio ex melle. *Plaut. Pseud. 2. 4. 51.* Passum, defrutum, melinam. Al. *mellinam*.

Melinum, n. 2. Μήλινον, apiastrum. *Var. l. 3. R. R. c. 16.* ¶ Item oleum ex flore malorum. *Plin. l. 23. c. 6.* ¶ Item unguentum ex malis cotoneis. *Plin. l. 13. c. 1.* Amaracinum in Coo, postea eodem loco prælatum est melinum. ¶ Item species coloris candidi, alias Melia terra, a Melo insula, una Spondum, ubi præstantissimum effoditur. *Plin. l. 35. c. 6.* Melinum, candidum & ipsum, est optimum in Melo insula. *Plaut. Most. 1. 3. 106.* Neque cerussam, neque melinum, neque aliam offuciam.

Melinus, a, um, *di colore di mele*, Μήλινος, quod est coloris flavi, seu rutili, cum pallorem accipit, qualis est in malis maturis, a Μῆλον, *malum*. *Plaut. Epid. 2. 2. 49.* Aut sericum, aut melinum. Adde *Plin. l. 35. c. 7.*

Melior, melius, oris, comparativum anomal. *migliore*, *meglio*, præstantior, aptior, ἀμείνων. *Cic. ad Brut. ep. 3.* Nostræ res meliore loco videbantur. *Plin. l. 9. ep. 39.* Ædes reficere in melius, & in majus. ¶ Jungitur aliquando cum secundo casu. *Silius l. 5. v. 334.* Nec lati melior Mamertus. *Id. lib. 7. v. 619.* Melior dextræ Torquatus. ¶ Sæpius tamen ablat. regit. *Sallust. Jug. cap. 63.* Bello meliores. *Horat. 1. ep. 10.* Cervus pugna melior. ¶ *Melius est*, hoc est commodius, utilius, aptius. *Plaut. Most. 5. 1. 20.* Nunc te videre melius est, quid agas. *Liv. l. 3. c. 48.* Quiesse erit melius: quam *Pareus in Lex. Crit.* ait fuisse phrasim Magistratus irati, & minitantis. *Tacit. Ann. 12. c. 39.* Nobis pro meliore fuit, eluxere hostes tenui damno. ¶ Melius fit mihi, h. e. convalesco. *Cic. Tusc. 1. c. 35.* Pompeio nostro, cum graviter ægrotaret, melius est factum. Sic *Cels. l. 3. c. 15.* Neque enim vigilando melius fit, sed per se, si melior est, vigilat. ¶ *Tanto melior.* V. Tanto.

Melioratio, onis, f. *miglioramento*, actus meliorandi. *Justinian. in Cod. l. 4. tit. 66. leg. 2. & 3.*

Melioratus, a, um, melior factus, ut melioratum prædium in *lib. 5. Cod. tit. 71. lege antepenult.*

Melioresco, is, n. 3. *divenir migliore*, Βελτιοῦμαι, melior fio. *Colum. l. 2. c. 10.* Atque glareosis, sabulosisque arvis melioreſcit. Al. leg. *melior exit.*

Melioro, as, a. 1. meliorem reddo. *Ulp. Dig. l. 7. tit. 1. leg. 13.*

Melis, seu meles, sive, ut in vett. codd. legitur, mæles, aut melis, f. *tasso*, Μελίς, est ex agrestium felium genere, fortasse quam taxum, vel *taxonem*, sive *dassum* appellant, ut censent plerique eruditi, quibus Perottus præit. *Martial. l. 13. epigr. 37.* Venator capta mele superbus adest. Alii leg. *marte*. *Grat. in Cyneg.* Lucifuga mali. *Plin. l. 8. c. 38.* Alia solertia in metu melibus.

Melissa, f. 1. Μέλισσα, Nympha, quæ mellificium prima invenit. Hinc data est occasio fabulandi, Melissam in apem fuisse conversam. *Col. l. 9. c. 2.* ¶ Item filia Melissi regis Cretæ, quæ una cum sorore Amalthea Jovem caprino lacte aluit. *Id. loc. cit.*

Melissophyllon, n. 2. herba, al. apiastrum. *Plin. l. 20. c. 11.* V. Apiastrum.

Melissus, m. 2. Μέλισσος, Cretensium Rex antiquissimus, qui primus Diis sacrificavit, pater Melissæ, & Amaltheæ. *Lactant. l. 1. c. 22.* ¶ Melissus item, Philosophus Samius, Parmenidis auditor, civibus suis charus, quibus præcepta plura dedit. Rempub. administravit, classique in bello præfuit. *Apollod.* ¶ Item Grammaticus quidam, qui Mecænati muneri datus, & ab eo manumissus est. *Sueton. de Grammat. illustr. c. 21.*

Melite, æ, vel Melite, es, f. 1. *Malta*, Μελίτη, ins. maris Africi, inter Siciliam, & Africam. *Cic. Verr. 6. c. 46.* ¶ Melite item, *Meleda*, ins. maris Hadriatici, Dalmatiæ adjacens, inter oram illius, & Corcyram Melænam. *Plin. l. 3. c. ult.* ¶ Melita, postea Miletus, *Mileto*, urbs Brutiorum, in Calabria Ult.

Melitæus, a, um, Μελιταῖος, quod est ex Melite, ut Melitæi canes, ex Melita ins. maris Hadriatici, qui in deliciis fuere, maxime apud Sibarytas. *Plin. l. 30. c. 5.*

Melitensis, se, adject. Melitæus, ex Melita insula maris Africi, ut Melitensis vestis. *Cic. 4. Verr. c. 72.* Nam textrinum operibus ex insula celebre fuit, eodem teste *Verr. 6. c. 46. & Sil. l. 14. v. 251.*

Melites, m. 1. Μελίτης, gemma colore mali aurei, seu Cydonii, a Μῆλον, malum. *Plin. l. 37. c. 11.*

Melitesĭos, a, um, idem quod Melitensis, ut Melitesia coralia, *Grat. Cyneget. v. 404.*

Melitides, is, unus ex illis fatuis, quos Homerus carmine suo celebres fecit. Eversa enim Troja venisse legitur catos ad ferendum Priamo auxilium. Hinc *Apul. Apolog.* Apud socordissimos Scythas Anacharsis sapiens natus est, apud Athenienses catos Melitides.

Melitites, m. 1. Μελιτίτης, genus potionis dulcis, ex melle, & musto, idest, ex congio mellis, & quinque congiis austeri musti, & cyatho salis una fervefactis. *Plin. l. 14. c. 9.* ¶ Item lapis cinericii coloris, qui atteritus, vel cum liquore contusus, liquorem dulcem emittit, mellicumque, & carne mixtus eruptionibus pituitæ, maculis corporis medetur. *Plin. l. 36. c. 19.*

Melittōnes, m. 3. Μελιττῶνες, Μελιττῶν ἀγγεῖα, mellaria, alvei, in quibus apes nutriuntur. *Varr. de R. R. l. 3. c. 16.* græcis literis scripsit, quare non est Græcis relinquenda. V. *Meliarium*.

Melitturgus, m. 2. Μελιττουργός, mellarius, qui mellificium exercet. *Var. l. 3. de R. R. c. 16.*

Melium, ii, millus, h. e. collare canum. Ita legunt plerique apud *Varr. l. 2. de R. R. c. 9.* V. Millus.

Melius, *meglio*, ἄμεινον, rectius, commodius, adv. compar. a *bene*. *Cic. Attic.* Insipit res melius ire, quam putaram. V. *Melior*, ubi plura.

Meliuscule, adv. Μικρῷ τι ἄμεινον, aliquanto melius. *Cic. l. 16. Fam. ep. 5.* Quem, cum meliuscule tibi esset, ad me remitteres. *Plaut. Most. 4. 2. 51.* Meliuscule, quam sat fuerit bibere.

Meliusculus, a, um, *alquanto migliore*, aliquanto melior. *Plaut. Capt. 3. 4. 6.* Rem tuam facere ex mala meliusculam. *Id. Curc. 4. 2. 1.* Attamen meliusculum est monere. ¶ Meliusculus etiam dicitur, qui ex morbo aliquantulum convalescit. *Cels. l. 3. c. 21.* Qui meliusculus esse cœperit, adjicere debet exercitationem. *Ter. Hecyr. 3. 2. 19.* Salvan' Philumena? P. Meliuscula est.

Melizōmum, n. 2. Μελίζωμον, condimentum quoddam ex mellis despumati mixtura confectum. *Apul. l. 1. c. 2.*

Mella, æ, f. Extractio e ceris melle, ipsa cera minute resolvitur, & aqua fontana, vel cœlesti maceratur, expressa deinde aqua colatur, & decoquitur, donec ad defruti crassitudinem perveniat; & bene picatis lagenis conditur. Hæc mella appellatur, & adhibetur pro defruto in condituris olivarum. *Col. l. 12. c. 11.* Adde *c. 47.*

Mella, vel Mela, æ, m. fluvius Galliæ Cisalpinæ ex Brenno monte oriens, & prope Brixiam decurrens. *Virg. 4. Georg. v. 278. Catul. carm. 66.*

Mellarium, ii, n. locus, in quo aves nutriuntur, alvearium, Μελιττοτροφεῖον. *Var. l. 3. c. 16.* Μελιττῶνες ita facere oportet, quos alii Μελιττοτροφεῖα appellant, eandem rem quidam mellaria.

Mellarius, rii, m. 2. subst. Μελιττουργός, qui mellis opus exercet. *Var. l. 3. de R. R. c. 16.* Quam mellarii favum exprimere possint.

Mellarius, a, um, Μελιττουργικός, quod ad mel pertinet. *Plin. l. 21. c. 14.* Vasa mellaria, aut favos lavari aqua præcipiunt.

Mellatio, onis, f. 3. Μελίτωσις, mellis vindemia, cum mel eximitur. *Colum. l. 11. c. 2.* Differenda est in mensem Octobrem mellatio. Adde *Plin. l. 11. c. 15.*

Mellatium, vel Mellacium, Μελίτωμα. *Non. l. 17. c. 64.* Sapa, quod nunc mellacium dicimus, mostum ad mediam partem decoctum.

Mellĕus, a, um, *di mele*, מדבש, Ger. *van honig*, Gal. *de miel*, Hisp. *meloso*, Μελιτώδης, quod ex melle est, vel mellis dulcedinem refert, ut Melleus sapor apud *Plin. l. 15. c. 54.* Melleus color, apud *eund. l. 21. c. 12.*

Mellicŭlum, li, n. 2. Μελίτιον, dim. a *mel*, vox blandientis. *Plaut. Cas. 4. 4. 14.* Meum corculum, melliculum, verculum.

Mellifer, ra, rum, Μελισσοφόρος, ferens mel. *Ovid. Met. 15. v. 385.* Melliferarum apium sine membris corpora nasci.

Mellificium, cii, n. Μελιτοποιΐα, Μελιτουργία, mellis factio. *Col. l. 9. cap. 12.* Apes magis mellificiis, quam fœtibus student.

Mellifico, as, a. 1. *far mele*, Ger. *honig machen*, Gal. *faire du miel*, Hisp. *hazer miel*, Μελιτουργῶ, mel facio. *Verg. in quodam Epigrammata.* Sic vos non vobis mellificatis apes. *Plin. lib. 11. c. 18.* Aliarum, quæ in arboribus mellificant, aliarum, quæ sub terra &c.

Mellificus, a, um, Μελιτουργός, quod ad mellis factionem spectat. *Col. l. 9. c. 13.* Ut ab opere mellifico avocatæ apes testibus expleant. *Id. ibid. c. 8.* Mellificus locus.

Mellifluens, entis, qui mel fluit, suavis, *mellifluo*. *Auson. epist. 16. v. 14.* Mellifluentem Nestora.

Mellifluus, a, um, *mellifluo*, mellifluens. *Avien. in Perieg. v. 468.* Aonio mellifluo. *Boet. l. 5. metr. 2.* Homerus mellifluo ore.

Melligĕnus, a, um, Μελιτογενής, quod est ejusdem generis cum melle. *Plin. l. 16. c. 7.* Fert & aliam inutilem pilulam cum capillo, verno tamen tempore melligeni succi.

Melligo, inis, f. Μελίτωμα, κήρωσις, quod nondum mel est, sed ad mellis naturam accedit, succus a lacrymis arborum, sive florum, quem apes devorant, postea ad alvos regressæ evomunt, operaque componunt. *Plin. l. 11. cap. 6.* Ceram ex floribus, melliginem e lacrymis arborum, quæ glutinum pariunt, salicis, ulmi, arundinis succo, gummi, resina. ¶ Translate ponitur pro quocunque succo florescentis fructus adhuc, atque immaturi. *Plin. l. 12. c. 27.* In prima lanugine demittitur uva, ejusque melligo.

Mellilla, f. 1. diminut. a mel, vox blandientis. *Plaut. Cas. 1. 1. 47.* Mea vita, mea mellilla, mea festivitas.

Mellina, & Mellinia, æ, potio ex melle, dulcedo, res jucunda, & grata. *Plaut. Truc. 4. 1. 6.* Hæc magnæ mellinum est mihi. V. *Melina.*

Mellitulus, a, um, diminut. a mellitus. *Apul. l. 3. Met.* Mea mellitula.

Mellitus, a, um, *melato*, Ger. *auss honig*, Gall. *fait de miel*, *ou doux*, *comme miel*, Hisp. *dulce como miel*, *meloso*, Μελιτώδης, Μελίχρους, melle conditus. *Hor. 1. ep. 10.* Pane egeo jam mellitis potiore placentis. ¶ Translate ponitur pro suavi, & jucundo. *Cic. Att. lib. 1.* Ut tantum requietis habeam, quantum cum uxore, & filiola, & mellito Cicerone consumitur. *Apul. l. 2. Met.* Mellitissimum suavium.

Mellōna, vel Mellonia, f. 1. Dea, quæ apibus, & melli præerat. *Arnob. lib. 4. & Augustin. de Civ. Dei l. 4. c. 34.*

Mellopræximi, ab Impp. *Honor. & Theodos. lib. 12. Cod. tit. 19. leg. 5.* dicuntur, qui insequenti anno futuri sunt proximi scriniorum. Est autem vox hybrida, ex Græco Μέλλω futurus sum, & Latino *proximus*.

Mellōsus, a, um, melleus. *Cœl. Aurelian. Auctor. l. 2. c. 29.* Mellosa dulcedo.

Melo, onis, nomen Nili fluvii apud veteres, teste *Festo*, & *Serv. in 4. Georg.* Hinc & *Auson. epist. 4. v. 73.* Melonis alba pagina. (al. filia) h. e. papyrus Niliotica.

Melo, onis, m. 3. *mellone*, genus peponis, a Μῆλον, *malum*, quia mali figuram

ram rotunditate imitatur. *Pallad. lib. 4. cap. 9.* Nunc melones serendi sarius. ¶ Est etiam hoc nomine fluvius Cenomanorum, qui Brixiam interluit, vulgo Melone: de quo *Catul. carm. 67. ad Januam*, v. 33. Flavus quam molli percurrit flumine Melo. Al. leg. *Mela*, sed confundunt cum eo, qui a *Virg.* nominatur 4. *Georg.* v. 278. V. *Mello*, vel *Mela*.

Melōdes, m. 3. Μελῳδὸς, melicus, qui dulcia carmina cantat. *Sidon. l. 9. ep. 15.* Proculus reclodes insonare pulsibus.

Melodia, æ, f. Μελῳδία, concentus, melos. *Marcian. Capel. l. 9. pag. 306.*

Melōdus, a, um, suaviter sonans, vel canens, Μελῳδὸς. *Auson. ep. de Professor. carm. 16. & Prudent. 9. Cathemer.* v. 2.

Melofolia, orum, n. mala, quibus folium unum, aliquando & geminum erumpit e latere medio. *Plin. l. 15. c. 14.*

Melomēli. V. Melimeli.

Melopepōnes, um, m. Μηλοπέπονες, genus cucumeris, de quo ita *Plin. l. 19. c. 5.* Cucumeres, in fistula flore demisso, mira longitudine crescunt. Ecce cum maxime nova forma eorum in Campania provenit, mali cotonei effigie. Forte primo natum ita audio unum: mox semine ex illo genus factum, melopeponas vocant. Non pendent hi, sed humi rotundantur. Mirum in his, præter figuram & odorem, quod maturitatem adepti, quamquam non pendentes, statim a pediculo recedunt. Hæc *Plin.* Porro dicti sunt a Μῆλον, malum, propter figuram, & πέπων, ονος, maturus, a sole excoctus, a πέπτω, coquo, propter maturitatem.

Melos, n. indecl. *melodia*, שיר, Ger. *gesang*, Gal. *chant*, Hisp. *canto*, *melodia*, Μέλος, cantus suavitas ex apta vocis modulatione, & sono procedens. *Pers. in proœm. Sat.* Cantare credas Pegaseium melos. ¶ Reperitur interdum usurpatum in obliquis casibus. *Accius apud Cic. 2. nat. Deor. c. 35.* Silvani melo consimilem ad aures cantum, & auditum refert. *Auson. in Parental. epigr. 37.* Cui brevia mela modifica recino. ¶ Mele in plurali, Μέλη, græco more. *Lucret. l. 2. v. 504.* Et cygnea mele Phœbeaque dædala chordis carmina. *Idem l. c. v. 412.* Musæa mele.

Melos, i. 2. Zephyria, Mimallis, *Milo*, Μῆλος, ins. maris Ægæi, seu Cretici, inter Dictynnam prom. Cretæ, & Scyllæum prom. *Pomp. Mela l. 2.* populi Melii.

Melphes, m. 3. *Molfa*, *Malpa*, fl. Lucaniæ, cis Apenninum, in Principatu cit. qui in mare Tyrrhenum se exonerat inter sinus Laem, & Pæstanum.

Melphis, f. 3. Melphia, *Melfi*, urbs Lucaniæ, in Basilicata.

Melphis, m. 3. Melpis, *Melfo*, fl. Latii, qui ex agro Arpinate oritur, juxta Aquinum fluit, & in Lirim cadit.

Melpomĕne, f. 1. Μελπομένη, una ex Musis, tragœdiarum inventrix, a Μέλπομαι, *cano*. *Horat. l. 1. od. 24.* Præcipe lugubres Cantus Melpomene, cui liquidam pater vocem cum cithara dedit.

Membrāna, æ, f. δέῤῥις, pellis exterior, quæ membra tegit, quamquam generaliter pro quavis tenuiore pellicula accipiatur, in quacunque parte animalis sit. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 57.* Quæ primum oculos membranis tenuissimis vestivit, & sepsit. ¶ Dicitur etiam de lignis. *Plin. l. 16. cap. 14.* Inter corticem, & lignum tenues tunicas multiplici membrana. ¶ Membranæ etiam dicuntur chartæ pergamenæ, quod de animalium membris sint detractæ, in quorum tergoribus primum ab uno latere scribi cœptum, deinde ab utroque, derasis pilis. Earum usus Pergami cœpit, regnante Eumene, inchoavit: magnamque earum vim Rex Attalus Romam misit, ut penuria chartæ pellibus penseretur. *Plin. l. 13. c. 11. Horat. de ar. poet. v. 389* Membranis intus positis delere licebit, Quod non edideris. ¶ Item librorum operimenta. *Tibul. l. 3. el. 1.* Lutea sed niveum involvat membrana libellum. ¶ Item exuviæ serpentis. *Ovid. 7. Met. v. 272.* Squamea Cinyphei tenuis membrana chelydri. ¶ Item quælibet superficies. *Lucr. l. 4. v. 95.* At contra tenuis summi membrana coloris Cum jacitur.

Membranacĕus, a, um, *membranoso*, quod similitudinem membranæ habet. *Plin. l. 16. c. 31.* Quibusdam cortex membranaceus, ut viti.

Membranĕus, a, um, δέῤῥινος, περγαμηνός, quod ex membranis est. *Ulp. l. librorum appellatione, ff. de leg. 3.* Quod si in codicibus sit membraneis, vel chartaceis, vel etiam eboreis.

Membranŭla, æ, *membranuzza*, dim. a membrana. *Cic. Att. lib. 4. ep. 4.* Ut sumant membranulam, ex qua indices fiant. *Cels. l. 7. c. 7.* Deinde excidenda est ea membranula. ¶ Membranulum tenue, in neut. gen. dixit *Apul. l. 6.* Met.

Membrātim, adv. *a membro*, *a membro*, Ger. *von stuck zu stuck*, Gal. *par pieces*, Hisp. *miembro por miembro*, κατὰ μέλη, μελιστὶ, per membra singula. *Cic. in Or. c. 63.* Sed quæ incisim, aut membratim efferuntur. *Plin. in proœm. l. 10.* Animalium omnium naturæ generatim, membratimque ita se habent.

Membratūra, f. 1. διασκεύασις, membrorum positura, seu compositio. *Vitruv. l. 8. c. 5.*

Membror, aris, d. 1. διαρθροῦμαι, per membra formor. *Censorin. in l. de Die natali, c. 11.* Quinque & triginta diebus infans membratur.

Membrōsus, a, um, Μεγαλώδης, qui magnum habet membrum. *Auct. Priap. in proœm.* Sed ruber hortorum custos membrosior æquo.

Membrum, bri, n. *membro*, Ger. *ein glied*, Gal. *membre*, Hisp. *miembro*, Μέλος, κῶλον. Dicitur membrum de singulis corporis partibus, ut sunt manus, pes, auris, &c. *Cic. 3. Fin.* Jam membrorum, idest partium corporis, alia videntur propter eorum usum a natura esse donata, ut manus, crura, pedes, alia autem nullam ob utilitatem, quasi ad quendam ornatum, ut cauda pavoni. *Virg. 4. Georg.* componere membra. ¶ Membrum absolute ponitur pro inguine virili. *Apul. & Auct. Priapeor. carm. 69.* ¶ Transfertur etiam ad inanimata, & pro parte sumitur, ut pro parte domus. *Cic. lib. 2. Q. Fr. ep. 2.* Nec habere poterat adjuncta cubicula, & ejusmodi membra. ¶ Item accipitur pro parte alicujus artis. *Cic. 2. de nat. Deor.* Omnes ejus partes, atque omnia membra tum facillime noscuntur, cum totæ quæstiones scribendo explicantur. ¶ Item pro parte orationis. *Auctor ad Her. l. 4. c. 19.* Membrum, omnis appellatur res breviter absoluta, sine totius sententiæ demonstratione, quæ denuo alio membro orationis excipitur. *Cic. in Or.* Quæ Græci κόμματα, & κῶλα nominant, nos recte incisa, & membra dicimus.

Memecylos, f. 2. species arbuti. *Plin. l. 15. c. 24.* Duobus tamen hoc nominibus appellant Græci, comaron, & memecylon.

Meminens, tis, particip. ab antiquo *menino*. Utitur *Sidon. l. 2. ep. 20. & l. 4. ep. 12.*

Memini, isti, verb. def. *ricordarsi*, זכר, Ger. *eingedenck seyn*, Gal. *se souvenir*, Hisp. *acordarse*, Μέμνημαι, recordor, memoria teneo, in memoriam revoco. Præterita perfecta hujus verbi, quemadmodum & aliorum trium, *cœpi*, *novi*, *odi*, etiam pro præsentibus, & præterita plusquam perfecta etiam pro imperfectis in omnibus modis usurpantur. Construitur vel absolute *Cic. pro Mur.* Cui placet, obliviscitur; cui dolet, meminit. ¶ Vel cum gen. *Cic. l. 13. Fam.* Sullius voluntati obtemperans minus videbor meminisse constantiæ meæ. ¶ Vel cum acc. *Cic. 3. de Or.* Antipater ille Sidonius, quem tu probe Catule meministi. *Id. in Somn. c. 1.* Cum omnia ejus non solum facta, sed etiam dicta meminisset. ¶ Vel cum abl. & præp. *de*. *Cic. Att. l. 13.* De Erote, & Metio meminero, & de omnibus, quæ te velle suspicor. ¶ Vel cum infinitivo. *Cic. l. 4. Fam.* Memini, te mihi Phamæ cœnam narrare. ¶ Vel cum membro orationis. *Cic. l. 7. Fam.* Quæ ad te ultro attulerim, meminisse te credo. ¶ Significat etiam commemorare, seu mentionem facere. *Quinctil. l. 11. c. 2.* Neque omnino hujus rei meminit Poeta ipse. *Cic. 2. Phil.* Meministi ipse de exulibus.

Memmiădes, æ, m. patronymicum a Memmio. *Lucret. l. 1. v. 26.*

Memmiānus, a, um, ad Memmium pertinens. *Cic. Att. l. 5. epist. 1.* Memmiana prædia.

Memmius, m. 2. gens nobilis Romæ. Ex hoc fuit Memmius ille, qui a subacta Achaja, captaque Corintho *Achaicus* appellatus est.

Memnon, onis, m. 3. Μέμνων, Tithoni, & Auroræ filius, qui Trojanis ex Oriente fereus auxilium, & fortiter pugnans, ab Achille, vel a Thessalo per insidias, ut alii aiunt, occisus est. *Virg. 1. Æn. v. 489.* Et nigri Memnonis arma. ¶ Cum in rogo cremaretur, precibus Auroræ in avem mutatus esse dicitur, & ex ejus cineribus multæ aliæ aves evolasse, quas Memnonias vocarunt, sive Memnonides. Has ferunt singulis annis ex Æthiopia Ilium advolare, & confligere ad Memnonis sepulchrum, hoc idem quinto quoque anno in Æthiopia circa Memnonis Regiam facere. Nimirum creditum vulgo, aves eas primum visas, postquam Memnon interiit, quemadmodum & fingunt, Diomedis aves demum conspectas post ejus mortem, quia eum socii Diomedis in eas sint conversi: item Meleagrides volunt originem habuisse post Meleagri excessum, mulieribus in has aves conversis, quæ Meleagrum lugerent. *Virg. 1. Æn. Ovid. 13. Met. Plin. l. 10. c. 6.* ¶ Memnonis statua apud Ægyptios magice arte ita facta fuit, ut lyra, quam tenebat, certis horis sonum ederet. Hinc *Juven. sat. 15. v. 5.* Dimidio magicæ resonant ubi Memnone chordæ.

Memnonia, f. 1. gemmæ species. *Plin. l. 37. c. 10.*

Memnonis aves, vel potius Memnonides, genus avium, a Memnone Æthiopum Rege, cujus circa tumulum quotannis confligunt. V. *Memnon*.

Memnonides. V. Memnoniæ aves.

Memnonius, a, um, adject. ad Memnonem spectans, ut Memnoniæ aves. *Ovid. 13. Met. v. 619.* V. Memnon. Memnonia domus, h. e. Auroræ. *Propert. l. 2. el. 6.* Memnonia regna. h. e. regiones ad Orientem sitæ. *Lucan. l. 3.*

Memor, oris, o. 3. *ricordevole*, זוכר, Ger. *eingedenck*, Gall. *qui se souvient*, Hisp. *el que se acuerda*, Μνήμων, qui rei alicujus recordatur, a *memini*. *Cic. 1. Fam.* Qui non tam memores sunt virtutis tuæ, quam laudis inimici. ¶ Dicitur etiam de rebus inanimatis. *Virg. 1. Æn.* Sævæ memorem Junonis ob iram. *Liv. l. 1. c. 28.* Primum, ultimumque illud supplicium apud Romanos exempli parum memoris legum humanarum fuit. ¶ Interdum ponitur pro eo, quod non facile excidit e memoria, vel cujus nos memores sumus. *Hor. l. 1. carm. 13.* Sive puer furens impressit memorem dente labris notam.

Memorabĭlis, le, o. 3. *memorabile*, נזכר, Ger. *gedenckwurdig*, Gal. *memorable*, Hisp. *memorable*, ἀξιομνημόνευτος, dignus memoria. *Cic. de Amic.* Cum accepissemus a patribus, maxime memorabilem C. Lælii, & P. Scipionis familiaritatem fuisse. *Plin. l. 5. c. 1.* Studiorum claritate memorabilior, quam regno.

Memoracŭlum, i, o. memoria, monumentum. *Apul. Apolog.* Dixi, me sanctissime tot sacrorum signa, & memoracula custodire.

Memorālis, le, adject. memoriæ inserviens. *Arnob. l. 6.* Memoralia ut indicant scripta. Et *memoralia*, absolute, *memorie*, *lib. 144. Dig. de Verb. significat.*

Memoralĭter, adv. mente memori. *Venant. Fortun. l. 4. carm.* Annuat omnipotens longo memoraliter ævo.

Memorandus, a, um, *memorando*, *memorabile*, memoria dignus. *Ovid. 13. Met. v. 13.* Facta memoranda. *Plaut. Epid. 1. 3. 32.* Memoranda pugna.

Memoratio, onis, f. *commemorazione*. *Corn. Gal.* (seu quicumque alius auctor est) *Eleg. 1. in fin.* Dura satis miseris memoratio prisca bonorum.

Memorātor, oris, m. qui memorat. *Prop. l. 3. Eleg. 1. v. 33.* Nec non ille tui casus memorator Homerus.

Memorātrix, icis, f. quæ memorat. *Valer. Flacc. l. 6. 242.* Eos memoratrix tibia pugnæ.

Memoratus, us, m. idem quod memoratio. *Gel. lib. 12 c. 4.* Eos versus non minus frequenti, assiduoque memoratu dignos puto.

Memorātus, a, um, adject. *ricordato*, *memorabile*. *Plaut. Mil. 3. 3. 40.* Quid istis memoratis opus est? *Gel. l. 19. c. 8.* Ennius in illo memoratissimo libro.

Memŏre, adv. memoriter. *Pompon. apud Non. c. 11. n. 42.* Cum ista memore meministi.

Memoria, æ, f. *memoria*, *ricordanza*, זכר, Ger. *gedencknis*, Gall. *memoire*, Hisp. *memoria*, Μνήμη, est facultas quædam mentis humanæ, qua res facile apprehenduntur, & firmiter retinentur, a *memor*. *Cic. 1. de Inv.* Memoria est firma animi rerum, ac verborum ad inventionem perceptio. *Id. l. 2.* Memoria est, per quam animus repetit illa, quæ fuerunt. *Id. 2. Divin. c. 71.* Memoria complecti. *Id de clar. Or. c. 5.* Comprehendere memoriam rerum. *Id. pro Quint.* In memoriam rediit Quintius. Et *Verr 3. c. 46.* Quasi redite in memoriam Judices. h. e. in memoriam redigite; quod legitur apud *eund. 1. Fam. epist. 9.* ¶ Prodere memoriam posteritati, h. e. posteritatis memoriæ aliquid commendare. *Cic. 2. Offic.* Hos beneficiis afficiamus, quorum memoria liberis posterisque prodatur. ¶ Dicimus etiam memoriæ prodere, mandare, commendare, &c. memoria tenere, falli, vacillare; insidere memoriæ, inhærere, in memoria habere, repetere memoria, & similia quamplurima apud *Cic.* passim, & alios. ¶ Memoriam adhibere alicujus rei, est ejus rei meminisse. *Nepos in Epamin. c. 7.* Nullam adhibuit memoriam contumeliæ. ¶ Ex memoria, pro memoriter. *Cicer. Catil. 3. cap. 6.* Ex memoria vobis, quid censuerit, exponam. ¶ Sumitur sæpe memoria pro tempore anteacto, pro historia, & monumentis rerum gestarum. *Cic. l. 10. Fam. ep. 16.* Nihil post hominum memoriam gloriosius accidere vidi. *Id. pro Balb. c. 11.* Multi superiore memoria se in alias civitates contulerunt. *Id. de Arusp. resp.* Omni memoria, *in ogni tempo*. *Gel. l. 4. c. 6.* In veteribus memoriis scriptum est. *Nepos in Annib. cap. 8.* De Magonis interitu duplex memoria est. h. e. traditio. *Cic. post redit. in Senat.* Pompeius omnium gentium, sæculorum omnium, omnis memoriæ facile princeps. h. e. omnis antiquitatis. ¶ Sepulcra etiam interdum memoriæ nuncupantur. *Inscript. apud Gruter. pag. 857. n. 8.* Servilius se vivo comparavit memoriam sibi, & suis. ¶ Scrinius a memoria apud *Lamprid. in Alex. Severo c. 31.*

Memoriālis, le, adject. ad memoriam firmandam inserviens. *Sueton. in Cæs. cap. 56.* Epistolæ ejus ad senatum extant, quas primum videtur ad paginas, & formam memorialis libelli convertisse.

Memoriŏla, æ, f. dim. a memoria. *Cic. Att. l. 12. ep. 1.* Sed quod scribit igniculum matutinum, γεροντικὸν est memoriola vacillare. ¶ In veteri Inscript. apud *Fabrett. p. 85.* est parvum sepulcrum.

Memoriōsus, a, um, qui memoriam habet. *Festus*: Memoriosus, memoriosior, & memoriosius, & memoriosissime facit.

Memorĭter, adv. *a mente*, Ger. *auswendig*, Gal. *par cœur*, Hisp. *de coro*, *de memoria*, Μνημονικῶς, ἀπὸ μνήμης, ἀπὸ στόματος, ex memoria. *Cic. in Vatin. c. 4.* Tum memoriter respondeto ad ea, quæ de te ipso rogaro. *Id. 1. Orat. c. 19.* Memoriter pronunciare multa ex orationibus Demosthenis. *Id. 4. Acad. c. 19.* Orationem memoriter habere. *Sueton in Neron. c. 10.* Memoriter salutare. ¶ Memoriter meminisse, dicit *Plaut. Capt. 2. 1. 53.*

Memŏro, as, avi, atum, a. 1. *ricordare*, הזכיר, Ger. *betrachten*, Gal. *faire mention*, *reduire en memoire*, Hisp. *acordar*, Μνημονεύω, ad memoriam reduco, a memor. *Cic. de Univ.* Ut Oceanum, Salaciamque Cœli satu, Terræque conceptu generatos, editosque memoremus. ¶ Sæpe ponitur pro dicere, recitare, mentionem facere. *Cic. 2. Fin.* Quis de natura nimis obscure memoravit. *Id. de Leg. c. 24.* Clarorum virorum laudes in concione memoranto. *Virgil. 1. Æn.* Musa mihi causas memora. *Sallust. in Catil. cap. 6.* Incredibile memoratu est. ¶ Significat etiam memoriæ mandare, inquit *Festus*.

Memphis, is, f. *Menchis*, Μέμφις, Hebr. *Moph*, vel *Noph*, & *Migdol*, urbs exc. Ægypti, ab Osiride condita, al. ab Ogdoo, & a nomine filiæ ejus ita appellata, olim Regia, al. inter omnes urbes Ægypti primum post Alexandriam locum obtinens, pyramidibus, & Regum sepulchris in primis celebris. Sunt, qui credant, hodie *Cairo* dici. Sed Memphis ab altera parte fluminis fuit, e regione Cairi, seu Babylonis, ubi hodie ejus nihil extat. Non procul adhuc pyramidum vestigia cernuntur. Ibi papyri copia. *Plin. l. 5. c. 9.* ¶ Veneri sacram fuisse, tradit *Horat. l. 3. od. 26.*

Memphītes, æ, m. 1. vel memphites, is, m. 3. Μεμφίτης, lapis pinguis, varioque colore, in membris secandis, vel urendis citra omne periculum sensum adimens. *Dioscor. l. 5.*

Memphītes, æ, m. 1. Ægyptiacus, ex Memphi urbe. *Tibul. lib. 1. el. 7. v. 28.* Barbara Memphitem plangere docta bovem.

Memphitĭcus, a, um, quod ad Memphim spectat. *Ovid. 1. de Arte, v. 77.* Nec fuge Niligenæ Memphitica sacra juvencæ.

Memphitis, idis, f. Ægyptia, quæ pertinet ad Memphim. *Juv. sat.* 15. *v.* 122. Anna aliam terra Memphitide sicca incidiam tacerent nolente surgere Nilo?

Mena, f. 1. Μήνη, filia Jovis, Dea, quæ menstruis fluoribus præesse putabatur, scilicet luna, quæ Græce Μήνη dicitur. *Augustin. l.* 7. *de Civ. Dei, c.* 0. ¶ Mena piscis, V. *Mæna*.

Menæchmi, m. 2. Μέναιχμοι, Comœdia Plauti, in qua fratres gemini introducuntur ejusdem nominis, qui nihil differre similitudine miros aspicientium errores excitant.

Menalippe, f. 1. Antiopes Amazonum Reginæ soror. Hæc ab Hercule capta fuit in bello, quod contra Amazones gessit, quam cum Antiopæ restitueret, accepit pretium arma Reginæ, & baltheum. Nam hæc ex eo bello ab Eurystheo reportare jussus fuerat. *Justin. l.* 2. & *Juvenal. Sat.* 8. *v.* 229.

Menalippus, m. 2. Μελάνιππος, filius Œnei, frater Tydei. A fratre in venatione imprudenter occisus est. *Bocc. l.* 9. *Gen.* ¶ Menalippus alter, vir Thebanus, qui Tydeum in pugna apud Thebas lethaliter vulneravit. V. *Tydeus*.

Menander, m. 2. Μένανδρος, Proto comicus, Theophrasti discipulus, strabo, mente attutus, amore in mulieres insanus. Scripsit fabulas LXXX. & epistolam unam ad Ptolemæum Regem, aliaque nonnulla soluta oratione. Tanto fuit in pretio, ut etiam invitatus sit a Regibus Ægypti, oblatis magnis honoribus, & divitiis. *Ovid.* 1. *Amor.* & 2. *Trist. Quinctil. lib.* 10. *n.* 1. ¶ Menander alter, Laodiceus Sophista. Scripsit commentarios in artem Hermogenis, & in præexercitamenta Minutiani. *Suid.*

Menandrēus, a, um, adject. a Menandro. *Propert. l.* 2. *el.* 6. Turba Menandreæ fuerat nec Thaidos olim tanta.

Menapii, m. 2. Μενάπιοι, pop. Germaniæ Infer. juxta Rhenum, inter Rhenum, & Mosam, Eburonibus, & Tungris finitimi, qui plerique Juliacenses, & Clivenses cum parte Geldrensium esse videntur. ¶ Menapos vocat *Mart. l.* 13. *epigr.* 54. ¶ Apud eos pernæ laudatissimæ fiebant. *Id. ibid.*

Mentaps, mente captus. Agnoscitur vox hæc a *Prisciano lib.* 5.

Menda, f. difetto, macchia. *Ovid.* 2. *Amor. eleg.* 5. *v.* 18. In toto nusquam corpore menda fuit.

Mendacilŏquus, a, um, *bugiardo*, ψευδολόγος, qui loquitur mendacium. *Plaut. Trin.* 1. 2. 163. Nihil est profecto stultius, neque stolidius, neque mendaciloquius, neque argutum magis.

Mendaciŏlum. V. Mendaciunculum.

Mendacitas, atis, f. mendacium, vel mentiendi consuetudo. *Tertul. de Præscript. c.* 13.

Mendaciter, *bugiardamente*, *falsamente*, ψευδῶς, falso, cum mendacio. *Solin. c.* 1. *post med.* (*al. c.* 5.) Mendaciter prædicare. *Arnob. l.* 3. *pag.* 106. Historia mendaciter composita. *Augustin. l.* 1. *de morib. Eccles. Cath. cap.* 17. Mendacissime dicere.

Mendacium, cii, n. *bugia*, *menzogna*, כזב, Ger. *eine lugen*, Gall. *mensonge*, Hisp. *mentira*, ψεῦδος, orationis vanitas, a *mendax*. *Cic. pro Cluent.* Qui esset totus ex fraude, & mendacio compositus. *Nepos in Att. c.* 15. Mendacium neque dicebat, neque pati poterat. ¶ Mentiri, & mendacium dicere, quid differant. V. Mentior.

Mendaciunculum, li, n. *bugietta*, parvum mendacium. *Cicer.* 2. *de Or.* 59. Quod tamen est mendaciunculis aspergendum. Alii leg. *mendaciolis*.

Mendax, cis, o. 3. *mendace*, *bugiardo*, כזב, Ger. *luegner*, Gal. *menteur*, Hisp. *mentiroso*, ψευστής, vanus, futilis, qui frequenter dicit mendacium. *Cicer.* 2. *de Div. c.* 71. Mendaci homini ne verum quidem credere solemus. *Horat. l.* 1. *epist.* 1. *v.* 112. Parthis mendacior. *Plaut. Rud.* 3. 4. 49. Tum ego aio mendacissimus. ¶ Conjungitur interdum cum genitivo, ut *Mendax hujus rei est*, idest de hac re mentitur. *Plaut Asin.* 3. 2. 3. Si huius rei esse mendacem inveneris. ¶ Mendax fundus dicitur, qui spes coloni frustratur. *Hor. l.* 3. *od.* 1. Verberatæ grandine vineæ, fundusque mendax.

Mendesium, n. 2. *Migrum*, al. *Migus*, Μενδήσιον, opp. & unum ex ostiis Nili, Tanitico proximum, a *mendes*, quod Ægyptiorum lingua hircum notat, quia ibi Pan sub hirci specie colebatur. *Plin. l.* 5. *c.* 10. Pop. Mendesii. Gent. Mendesius, a, um.

Mendesium, n. 2. Μενδήσιον, nobilissimi unguenti genus, a Mendesio opp. Ægypti, quia ex hac urbe præstantissimum mittebatur. *Plin. l.* 13. *c.* 1.

Mendicabŭlum, n. 2. *mendicazione*, *pitoccheria*, דל, Ger. *ein betler*, Gal. *mendicité*, Hisp. *mendiguez*, πτωχεία, mendicatio. *Plaut. Aul.* 4. 8. 3. Nam istos Reges memorare nolo, hominum mendicabula. ¶ Item mendicus, *pitocco*. *Apul. l.* 9. *Met.* Circumforaneum mendicabulum producor ad viam.

Mendicabundus, a, um, mendicans. *Augustin. epist.* 140. Mendicabunda prece stipem rogare.

Mendicatio, onis, f. actus mendicandi. *Sen. ep.* 101. Fœda aitæ mendicatio.

Mendicatus, a, um, partic. a mendicor, ut Cibo mendicato pasci. *Ovid. Trist.* 5. *eleg.* 8. *v.* 13.

Mendice, adv. *poveramente*, *mendicamente*. *Sen. epist.* 33. Non tam mendice tecum agam, sed plena manu. *Tertull. de pal. sub fin.* Ne mendicans patre cœnasset.

Mendicimonium, a. 2. *mendicità*, πτωχεία, inopia. *Laber. apud Non. c.* 2. *v.* 53.

Mendicĭtas, atis, f. πτωχεία, inopia. *Cic pro Rosc. Amer.* Hunc in summa mendicitate esse. *Id.* 5. *Phil. cap.* 11. Cum & mendicitatem multi perpetiantur, et vivant.

Mendicium. V. Mendicum.

Mendico, as, avi, atum, a. 1. *mendicare*, πτωχεύω, vitæ alimenta ostiatim quærere. *Juven. sat.* 4. *v.* 117. Dignus Aricinos qui mendicaret ad axes. ¶ Translate accipitur pro quærere. *Plaut. Amph.* 4. 2. 11. Quia senecta ætate a me mendicas malum. ¶ Idem *mendicor*, *aris*, usurpat deponenti forma, *in Captiv.* & *Aulul.* teste *Nonio c.* 2. *n.* 341.

Mendicula, æ, *sorta* vestimenti genus, quale illud, quo Meddices, Magistratus apud Oscos, utebantur. *Plaut. Epid.* 2. 2. 39. Quid erat induta? an regillam induculam, an mendiculam? Dicta est a *Meddice*, teste *Festo*. Sed facetus Comicus jocum captavit in his vocibus. Nam ad Regum, & mendicorum contrariam sortem alludens, cum *regillam* nominasset, subjecit *mendiculam*.

Mendicŭlus, m. 2. dimin. a mendicus. *Cic. in Catil.* 2. *c.* 3. Collectum ex senibus desperatis, ex agresti luxuria, ex rusticis mendiculis. *Al. aliter leg.*

Mendicum, a. 2. al. mendicium, velum, quod in prora ponitur. *Fest.*

Mendicus, a, um, *mendico*, *pitocco*, πτωχός, qui victum ostiatim quæritat, pauper, inops. *Cic. pro Mur.* Solos sapientes, si mendicissimi, divites. ¶ Translate ponitur pro infirmo, & imbecillo, & quod alieno auxilio indiget. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 24. Instrumentum autem hoc forense, litigiosum, acre, tractatum ex vulgi opinionibus, exiguum sane, ac mendicum est.

Mendōse, adv. *scorrettamente*. Ger. *faelschlich*, Gal. *avec de fautes*, Hisp. *con erratas*, πλημμελῶς, incorrecte, inemendate. *Cic. ad Q. Frat. l.* 3. *epist.* 5. Ita mendose & scribuntur, & veneunt. *Id. de Inv. c.* 6. Quod ejus ars, quam edidit, mihi mendosissime scripta videatur. *Pers. sat.* 6. *v.* 25. Mendose colligis, h. e. falso urguis.

Mendōsus, a, um, *scorretto*, שגוי, Ger. *voell irrt humb*, Gal. *plein de fautes*, Hisp. *lleno de erratas*, πλημμελής, ψευδής, erroribus plenus. *Cic.* 4. *Ver. c.* 77. Cur servus societatis, qui tabulas confecerit, semper in Verrutii nomine certo ex loco mendosus esset. ¶ Ponitur quandoque pro vitioso. *Cic. de Orat. l.* 2. *c.* 19. In quo & deesse aliquam partem, & superare, mendosum est. *Idem in Brut. c.* 16. Quamquam his laudationibus historia rerum nostrarum est facta mendosior. *Ovid.* 12. *Met.* Mendosa faces. ¶ Ponitur interdum pro mendaci. *Sever. in Ætna, v.* 73. Hæc est mendosæ vulgata licentia famæ.

Mendum, i, n. *errore*, *fallo*, πταῖσμα. *Cicer.* 4. *Ver.* Quod mendum ista litura correxit? *Cæcina Cic. l.* 6. *Fam. epist.* 7. Nam cum mendum scripturæ litura tollatur.

Menelactus, f. 2. Μελανάετος, avis ex aquilarum genere, minimæ magnitudinis, viribus præcipua, colore nigricans, quæ sola fœtus suos alit, frequensque versatur in montibus. *Plin. l.* 10. *c.* 3.

Menelaēus, a, um, ad Menelaum pertinens. *Propert. lib.* 2. *eleg.* 15. *v.* 13. Cum Menelaeo surgeret e thalamo.

Menelāus, m. 2. Μενέλαος, filius Atrei, & Æropes, ut *Homerus* tradit; Plisthenis vero, ut *Hesiodus*, & frater Agamemnonis, Rex Spartæ, qui Helenam Jovis, & Ledæ filiam uxorem habuit. Confecto bello Trojano Helenam recepit, conscensaque navi post octavum erroris annum domum rediit. V. Helena.

Menenia Tribus, V. Mentina. ¶ Menenia lex. V. Ateria.

Mena, columna, dicta est a quodam Menio, de quo vide in dictione sequenti. Erat autem in foro, in urbe Roma: habebatque superpositas contignationes, ex quibus ludos gladiatorum spectabant. *Cic. pro Sext. c.* 58. Venit, ut scitis, ad columnam Meniam.

Meniānum, i, & in plur. Meniana, orum, & Meniana ædificia, *poggiuoli*, *logge*, pergulæ projectæ, ita dictæ a Menio quodam scurra, qui, cum domum suam venderet Catoni, & Flacco Censoribus, ut ibi basilica ædificaretur, excepit sibi jus unius columnæ, extra quam signa projiceret, tabulasque superponeret, unde & ipse, & posteri ejus spectare munus gladiatorum possent, quod etiam tum in foro dabatur. *Ascon. in Divin. Fest. Non. c.* 1. *n.* 333. *Suet. in Calig.* Pauci a proximis Menianis spectabant. *Vitruv. l.* 5. *c.* 1. Mensanaque superioribus coaxationibus collocentur. ¶ Legitur & *Mænianum*.

Menippeus. V. Menippus.

Menippus, Phœnix, Philosophus Cynicus, scripsit quasdam epistolas, nænias, testamenta, & id genus nugas, crebris salibus, & Cynica mordacitate respersas, ad quarum imitationem M. Varro satyras conscripsit, quas *Menippeas* appellavit. *Macrob. Satur.* 1. *c.* 11.

Menis, idis, f. 3. lunula, dim. a Μήνη, luna. Videntur antiqui initio operis lunulam apposuisse, ut coronam fini, inquit *Turneb. l.* 21. *Adv. c.* 10. Hinc *Auson. in Professorib.* Quos legis a prima deductos menide libri, Doctores patriæ scito fuisse meæ. h. e. a principio libri.

Menœtiădes, æ, m. Μενοιτιάδης, Patroclus, filius Menoetii, amicissimus Achillis. *Propert. l.* 2. *el.* 1. *v.* 37. Theseus infernis, superis testatur Achilles, Hic Ixioniden, ille Menœtiaden.

Menotyrannus, i, m. Μηνοτύραννος. h. e. arbiter, & gubernator mensium: a Μήν, Μηνὸς, mensis, & τύραννος, rex. Ita appellatus est Attis, seu Atys, qui colebatur a Phrygibus una cum Cybele, quia sicuti per hanc Terram, ita per illum significabant Solem, ut in voce *Atys* dictum est. Est autem sol mensium, dierum, & totius temporis arbiter, ac moderator. *Inscrip.* apud *Reines. class.* 1. *n.* 39. Matri Deum Magnæ Ideæ, & Attidi Menotyranno invicto, &c. Et *n.* 4. M. D. M. I. & Attidi Sancto Menotyranno, &c. In *Inscrip.* alia apud *Gruter. pag.* 28. *n.* 6. legitur *Menoturanus* uno in loco: in alio vero *Menoturanus*. sed hoc est corruptum.

Mens, tis, *mente*, חכמה, Ger. *vernunfft*, Gal. *entendement*, *esprit*, Hisp. *entendimiento*, νοῦς, ratio, intelligentia, princeps animæ facultas, qua solus homo præditus, cæteris antecellit animantibus, quaqua res incorporeas, & ab omni materia abstractas contemplatur, a prisco supino *mentum* verbi *meno*, cujus præteritum *memini* in usu remansit. Alius videtur *mens* dici quasi *mentem*. Alii deducunt a Μνήμη, memoria, eo spectantes, quod aliquando pro memoria sumatur. *Cic. de Sen.* Cum homini sive natura, sive quis Deus nihil mente præstabilius dedisset. ¶ Differt ab animo, vel anima. Nam anima est substantia spiritalis, qua vivimus, movemur, sentimus, intelligimus; mens est potentia animæ, idest facultas intelligendi, quam rationem, & intelligentiam appellant. Ideo *amentes*, & *dementes* dicuntur, qui nulla intelligentia valent. Deinde anima in suo statu semper est, mens vel augetur, vel minuitur. Nam in dormientibus mens sopitur, & in furiosis extinguitur. *Ter. Andr.* Mala mens, malus animus. ¶ Quandoque ponitur pro animo, idest pro consilio, sententia, *intenzione*. *Cic.* 1. *de Or.* Ego autem defendebam, hac eum mente fuisse. ¶ Quandoque pro voluntate, seu affectione voluntatis, *disposizione*. *Virgil.* 1. *Æn.* In primis Regina quietum accipit in Teucros animum, mentemque benignam. *Id.* 4. *Georg.* Una mens omnibus. In plurali numero *Quintil. l.* 12. *c.* 1. Quare juventus, immo omnis ætas, totis mentibus huc tendamus. ¶ Sui mentis esse dicuntur, qui bonam mentem habent, sibique recte prospiciunt. *Cic. in Pis.* Hic si mentis esset suæ, *se avesse il suo buon giudizio*. ¶ Linquere aliquem suæ menti. h. e. suo consilio, arbitrio. *Sil. l.* 11. *v.* 326. Et tu securis concede penatibus, & me Linque meæ menti. ¶ Mentis compos dicitur, qui sanæ mentis est. *Cic. in Pison.* Si tuæ mentis compos fuisses. Sic, integer mentis, apud *Horat.* mente captus, mente lapsus, mentis exul, apud *Ovid. Suet.* & *Fest.* Mentis alienatio, apud *Plin. l.* 21. *c.* 21. ¶ Accipitur etiam mens pro memoria. *Cic. in Brut.* Eo tempore dicenti solitam effluere mentem. *Id.* 1. *de Or.* Quid tibi venit in mentem, ita respondere? Sic venire in mentem de aliqua re. *Id. de petit. Consul.* Et alicujus rei, *l.* 7. *Fam. epist.* 3. ¶ Mentem alicui dare, injicere, *mettere in pensiero*. *Cic. pro Mil.* Dii immortales mentem dederunt illi perdito, ut &c. ¶ Item, *dar coraggio*. *Liv. l.* 6. Dii mentem mihi dederunt, ut vos a barbaris hostibus defenderem. ¶ Demittere mentem, *disperare*. *Virg.* 11. *Æn.* *Mentem animi* cum dicimus, altiorem perspicacioremque animi partem significamus. *Catull. carm.* 65. *ad Ortalum*, *v.* 3. Nec potis est dulces Musarum expromere fœtus Mens animi. *Plaut. Cistel.* 2. 1. 6. Ita nubilam mentem animi habeo. Adde *Lucret. l.* 6. *v.* 1181. Ita Græci dicunt ψυχῆς ὁ νοῦς. ¶ Mens pro ea parte animi, in qua ira sedet. *Horat. l.* 1. *ep.* 2. *v.* 60. ¶ Mens Romanis Dea fuit, & templo culta. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 241. Mens quoque numen habet: Menti delubra videmus Vota metu belli, perfide Pœne, tui. V. *Liv. l.* 23. *c.* 31.

Mensa, æ, f. 1. *mensa*, שלחן, Ger. *ein tisch*, Gal. *table*, Hisp. *mesa*, τράπεζα, est, ad quam accumbimus cibum sumentes, a Μέσος, *medius*, quod in medio poneretur. *Varr. l.* 4. *de L. L. Cic. in Tusc.* 5. *c.* 21. Tum ad mensam eximia forma pueros delectos jussit consistere. *Id. ib.* Mensæ conquisitissimis cibis extruebantur. ¶ Duo autem fuerunt apud Romanos pretiosissima mensarum genera, citrea scilicet, & acerna. Vide *Martial. l.* 14. *Cic.* 6. *Ver.* Tu maximam, & pulcherrimam mensam citream a Lutatio abstulisti. *Ovid.* 12. *Metam.* Hunc pede convulso mensæ Pelleus acernæ stravit humi. ¶ Ponitur etiam pro prandio, cœna, cibis. *Cic.* 5. *Tusc.* Vita illa beata, quæ ferebatur, plena Italicarum, Syracusanarumque mensarum nullo modo mihi placuit. ¶ Hinc prima, & secunda mensa, idest primi, & secundi cibi. *Cic. Att. l.* 14. *ep.* 6. Hæc ad te scripsi apposita secunda mensa apud Vestorium. ¶ De mensa mittere, est, de iis, quæ apposita sunt mensæ. *Cic. Att. l.* 5. Discubuimus omnes præter illam, cui tamen Quintus de mensa misit, illa rejecit. ¶ Item pro disco, sive quadra, qua utimur in mensa ad epulas in frusta concindendas, *tagliere*. Fieri solebat ex ligno, aut stanno, interdum etiam ex pane. *Virg.* 7. *Æn.* Accisis cogit dapibus consumere mensas. ¶ Item pro tabula, ubi vasa collocabantur. *Varr. l.* 4. *de L. L.* ¶ Item pro abaco nummulariorum, & argentariorum, qui inde mensarii dicti. *Cic. in Pis.* Stipendium militibus per omnes annos e civitatibus, mensis palam propositis, esse numeratum. ¶ Item pro ara, teste *Festo*. *Petron. Satyr.* Mensam veterem posuit in medio altari, quam vivis implevit carbonibus. ¶ Mensa lanionia annumeratur inter instrumenta carnificis, a *Sueton. in Claud. c.* 15. ¶ Denique mensa dicitur pars plana in catapultis, & balistis, quæ continet brachia machinarum, & totum pegma. *Vitruv. l.* 10. *cap.* 16.

Mensalis, le, adject. ad mensam pertinens. *Vopisc. in Tac. c.* 10. Argentum mensale. *Id. in Aurelian. c.* 9. Vinum mensale.

Mensarius, m. 2. *tavoliere*, *banchiere*, Ger. *wechsler*, Gal. *banquier*, Hisp. *banquero*.

quero, τραπεζίτης, & κολλυβιστής, nummularius, argentarius, campsor pecuniarum, a *mensa*, qua abacum nummulariorum notat. *Cic. pro Flac. c. 19.* In qua nummus moveri nullus potest sine quinque Praetoribus, tribus Quaestoribus, quatuor Mensariis. *Liv. l. 7. c. 21.* Quinque viris creatis, quos mensarios ab dispensatione pecuniae appellarunt.

Mensatim, adverb. per mensas. *Juven. 5. v. 214.* Et cunctae curat mensatim tradere plebi.

Mensio, onis, f. *misura*, מדה, Ger. *ein messung*, Gall. *mesurement*, Hisp. *medimiente*, Μέτρησις, mensura, actus metiendi. *Cic. in Orat. c. 53.* Naturalem quandam in se continet vocum omnium mensionem animus, aurium nuntio.

Mensis, is, m. *mese*, חדש, Ger. *ein monat*, Gall. *mois*, Hisp. *mes*, Μήν, spatium temporis, ex multis diebus constans, ex. gr. ex triginta, a nomine Graeco allato, quod a Μήνη, *Luna*, quia est spatium illud, quo Luna Zodiacum percurrit. *Var. l. 5. de L. L. Cic. 2. de nat. Deor.* deducit a *metior*, his verbis: Qui quia mensa spatia conficiunt, menses nominantur. *Id. de Un.* Mensis autem, quando Luna lustrato suo cursu Solem consecuta est. ¶ Romulus annum in decem menses divisit. Numa Pompilius, cum Romuli annum nec Solis, nec Lunae cursui congruere cerneret (constabat enim eo diebus 305.) duos menses addidit, Januarium, quem in principio anni collocavit, & Februarium, quem in fine, post Decembrem. *Ovid. 1. & 3. Fast.* C. Julius Caesar, qui ad Solis cursum annum direxit, atque idcirco civilem ex 365. diebus, & sex horis constituit, dierum numerum quibusdam mensibus auxit, ut v. gr. September, & November, qui antea habebant 29. constarent ex triginta, & sic de reliquis. V. *Sueton. in ejus vita, c. 40.* ¶ *Ovid. l. 8. Metam. v. 500.* *mensum* dixit, pro *mensium*, illo carmine, Et quos sustinui bis mensum quinque labores. Adde *5. Fast. v. 424.* ¶ Menses in plur. num. accipiuntur etiam pro mulierum menstruis. *Plin. l. 11. c. 21.* Prodest mulierum mensibus retardatis. ¶ Interdum & in num. sing. sed rarius. *Id. l. 17. c. ult.* Privatim autem contra erucas ambiri arbores singulas a muliere incitati mensis, nudis pedibus recincta.

Mensor, oris, m. 3. *misuratore*, Μετρητής, qui aliquid metitur: specsatim vero mensores appellantur agrorum finitores. *Col. l. 6. c. 1.* Non agricolae, sed mensoris officium esse dicebam. ¶ Item qui in castris dimetiuntur loca, in quibus tentoria milites figant. *Veget. l. 2. c. 7.* ¶ Coeli mensor est astrologus, terrae mensor geometra. *Horat. l. 1. od. 28.* Te maris, & terrae, numeroque carentis arenae mensorem cohibent, Archita, &c.

Menstrua, orum, n. *mestrui*, נדות, Ger. *der weiber zeit*, Gall. *mois*, *purgation de femmes*, Hisp. *regla*, *costumbre*, *flor*, καταμήνια, mulierum profluvium est, & purgatio frigidi & indigesti humoris, quem natura quasi noxium expellit, a *mensis*, quod unoquoque mense mulieribus, quae ejus aetatis sunt, ut possint concipere, soleant accidere. Unde etiam *menses* appellantur. *Cels. l. 6. c. 6.* Menstrua bene respondentia. *Colum. l. 11. c. 3.* Mulier quae in menstruis est.

Menstruālis, le, o. 3. *cosa che si fa ogni mese*, Germ. *alle monat*, Gall. *qui se fait tous les mois*, Hisp. *cosa de cada mes*, Μηνιαῖος, quod singulis mensibus fit. *Plaut. Capt. 3. 1. 25.* Qui solebam menstruales epulas ante adipiscier. ¶ Item quod menstruis, seu sanguinis profluvio obnoxium est, ut Menstrualis mulier, quae menstrua patitur. *Plin. l. 19. c. 10.* Omnia vero accessu mulieris menstrualis flavescunt.

Menstruans, antis, cui menstrua fluunt. *Pallad. l. 1. tit. 35.* Mulier menstruans.

Menstruum, V. Menstrua.

Menstruus, a, um, *de un mese*, Germ. *das eines monats ist*, *monatlich*, Gall. *d'un mois*, Hisp. *de un mes*, ἐμμήνιος, seu ἔμμηνος, quod est unius mensis, vel quod singulis mensibus fit. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 51.* Hujus hanc lustrationem ejusdem incensa radiis menstruo spatio Luna complet. *Idem 5. Ver. c. 30.* Una civitas menstrua cibaria Praetoris imperio donum Apronio cogitur, *mesata*, quod & menstruum absolute dicitur. *Liv. l. 44. c. 2.* Consul, menstruum jusso milite secum ferre, profectus est.

Mensula, f. 1. dim. a mensa. *Plaut. Most. 1. 3. 150.* Appone hic mensulam.

Mensularii, m. 2. iidem qui mensarii. *Ulp. l. si ventri, ff. de priv. credit.* Usus est etiam *Sen. l. 4. controv. 24.*

Mensura, ae, f. *misura*, מדה, Germ. *ein mass*, Gall. *mesure*, Hisp. *medida*, Μέτρον, instrumentum, quo metimur, aut quo rei alicujus quantitatem deprehendimus, a *mensus*, quod a *metior*. *Plin. l. 7. c. 56.* Mensuras, & pondera Phidon Argivus, aut Palamedes (ut maluit *Gellius*) invenit. ¶ Translate *Cic. in Orat.* Quicquid est enim, quod sub aurium mensuram aliquam cadit, etiamsi abest a versu, numerus vocatur. *Tac. l. 1. hist. c. 52.* Nec consularis legati mensura, sed omnia in majus accipiebantur. h. e. pro conditione, & modo consularis legati. *Plin. l. 2. c. 1.* Alicujus rei mensuram agere. *Plin. alter in epist.* Mensura beneficii.

Mensurabilis, le, quem metiri possumus. *Prudent. Apotheos. v. 817.*

Mensuralis, le, ad mensuram pertinens, ut mensuralis linea, apud *Sicul. Flac. edition. Goesii, pag. 19. & 23.*

Mensuraliter, adv. per mensuram. *Hygin. de Limit.*

Mensuratio, onis, f. actus mensurandi, apud *Auctores de limitib. edition. Gesf. pag. 264.*

Mensurnus, a, um, adject. menstruus. *Cic. l. 2. de Inv. c. 26.* Annuum, mensurnum, diurnum, nocturnumve spatium. Ita legit *Priscian. sub fin. lib. 2.* Alii *menstruum*. Legitur haec vox etiam apud *Novatian. de Trin. c. 1.*

Mensuro, as, a. 1. metior, *misurare*. *Veget. l. 1. c. 25.*

Mensus, a, um, partic. a metior passivae signif. *misurato*. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 27.* Mensa spatia conficere. *Curt. l. 3.* Ducenta stipendium pedestrium mensum est.

Mensus, us, m. *misura*, mensura. *In quodam fragm. quod tribuitur Varroni de Geometr.* Longitudines, & altitudines mensu certo distinguunt. *Apul. de Mundo.* Cujus mensu appensuque distincta est naturae regio. ¶ Extra ablativum casum non usurpaverim, antequam exempla repariam.

Menta, ae, f. *menta*, ἡδύοσμος, μίνθη, herba hortensis odorifera: ita dicta a Menthe, seu Minthe nympha, Cocyti filia, Plutonis pellice, quam Proserpina in hanc herbam mutasse dicitur (unde & mentha cum adspiratione a nonnullis scribitur) *Ovid. 10. Metam. v. 728.* an tibi quondam Femineos artus in olentes vertere mentas, Persephone, licuit? Postea ab odoris suavitate ἡδύοσμος appellata; ab ἡδύς suavis, & ὀσμή odor: ut *Plin. l. 19. c. 8. a med.* docet. *Id. ibid.* Grato menta mensas odore percurrit in rusticis dapibus. *Colum. l. 10. v. 119.* serpentis gramine mentae. *Martial. l. 10. ep. 48.* Menta ructatrix.

Mentagra, f. 1. ἄγριαι λειχῆνες, morbus, al. lichen, qui mentum, deinde faciem, collum, pectus, manusque foedo quodam furfure occupat, a *mentum*, & ἄγρα, *captura*, quasi menti captura, quia a mento incipit. *Plin. l. 26. c. 1.*

Mentastrum, n. 2. *mentastro*, ἡδύοσμον ἄγριον, sylvestre olus, dictum, quod mentham imitetur, quasi sylvestris mentha. *Plin. l. 20. c. 4.*

Menthe, es, fem. 1. al. Minthe, Nympha Avernalis, Cocyti filia, quam Proserpina cum Plutone deprehensam in herbam commutavit. *Ovid. in Metam. lib. 10. vers. 729.*

Mentiens, entis, qui mentitur. *Mentientem* vertit *Cic. l. 2. de Div. c. 4.* genus argumentationis captiosae, quam Graeci ψευδόμενον appellant, inde ducto nomine, quod ea saepe in exemplum formula afferri solet, ex *Gel. l. 18. c. 2.* Cum mentior, & mentiri me dico, mentior, an verum dico?

Mentigo, inis, f. λειχήν, genus morbi, quod pecudes invadere solet. *Col. l. 7. c. 5.* Est autem mentigo, quam pastores ostiginem vocant, mortifera lactentibus.

Mentina, Tribus rusticae nomen apud Romanos, de qua mentio est apud *Cicer. lib. 13. Fam. epist. 11.* & *in veter. Inscriptionib.* in quibus quia fere Men. scribitur, sunt qui legant *Menenia*, ducto nomine a Menenia familia R. V. *Rosin. l. 6. Ant. Rom. cap. 15.*

Mentio, onis, f. *menzione*, זכרון, Ger. *meldung*, Gall. *mention*, Hisp. *mencion*, *memoria*, Μνεία, commemoratio, a *mens*. *Cic. l. 13. Fam.* Nemo mentionem tui sine tua summa laude fecit. *Id. Agr. 3. c. 2.* De quo ego apud vos feci mentionem. *Id. de Amic. c. 1.* In mentionem alicujus rei incidere. *Liv. l. 4. c. 1.* Mentio sensim illata a tribunis, ut &c. Sic mentionem habere alicujus. *Id. l. 38. c. 56.* mentionem de aliqua re movere. *Id. l. 28. c. 21.* ¶ Mentionem facere est etiam formula sponsaliorum, qua utitur, qui puellam in matrimonium sibi poscit; qui vero despondet, promittere, vel repromittere dicitur. *Plaut. Aulul. 2. 2. 27.* Ubi mentionem fecero de filia, mihi ut despondeat. Hinc *Florentinus JCtus* sponsalia definiens, Sunt, inquit, sponsalia mentio, & repromissio futurarum nuptiarum.

Mentior, iris, itus sum, d. 4. *mentire*, *dir bugia*, כזב, Ger. *liegen*, Gall. *mentir*, Hisp. *mentir*, ψεύδεσθαι, contra id, quod in mente est, loqui, mendacium dico. Construitur vel absolute, vel cum dat. vel cum acc. & praep. *adversus*, vel *in*, vel *ad*, vel cum abl. & praep. *de*, vel *in*. *Ter. Heaut. 3. 2. 38.* Non est mentiri meum. idest, non consuevi mentiri. *Plaut. Amph. 1. 2. 6.* Illic adeo illum mentiri sibi credet. *Id. Aulul. 4. 7. 9.* Egone ut te adversum mentiar, mater mea? *Cic. 3. Off. c. 20.* Non cadit in virum bonum mentiri. *Id. 2. Or. c. 45.* De me nulla est causa, cur mentiar. *Id. l. 1. nat. Deor.* Mentiri in aliqua re. *Gel. l. 15. c. 22.* Mentiebatur ad milites, si mendacium prodesset. ¶ Item cum parte aliqua orationis. *Plin. l. 12. c. 13.* Qui e thure arbore utrumque nesci mentirentur. *Senec. ep. 118.* Mentior, nisi adhuc quaerit ascendere. ¶ Mentiri, & mendacium dicere differunt. Unde *Nigidius* apud *Gel. l. 11. c. 11.* Vir bonus praestare debet, ne mentiatur; prudens, ne mendacium dicat. Aliquando tamen mentiri est per imprudentiam falsum dicere, sicut & mendacium dicere. *Cic. l. 4. Tusc.* Atque in eo litigant cum Epicuro, non multum mentiente. ¶ Interdum est fingere, simulare, imitari. *Col. in praef. l. 1.* Quod a natura sexum viris denegatum muliebri motu mentiantur. *Virg. 4. Eclog. v. 42.* Nec varios discet mentiri lana colores. *Martial. l. 3. epigr. 43.* Mentiris juvenem tinctis, Lentine, capillis. ¶ Particip. *mentiturus*. *Ovid. 4. Trist. eleg. 3. v. 16.* Non mentitura tu tibi voce refer. *Mentibor*, pro mentiar. *Plaut. Mil. 2. 2. 35.* Assentandum est, quidquid hic mentibitur. ¶ Scribit *Prisc. l. 8.* antiquos usurpasse *mentio* pro *mentior*, sed nullum adducit exemplum.

Mentitio, onis, f. mendacium. *Auct. ad Heren. l. 3. c. 2.* Dolus consumitur in pecunia, pollicitatione, dissimulatione, maturatione, mentitione. Al. leg. *mentione*.

Mentitus, a, um, partic. a mentior. *Juven. Sat. 6. v. 123.* titulum mentita Lyciscae. ¶ Reperitur etiam usurpatum passive. *Cic. 2. de nat. Deor.* Quaeque his vacant, mentita, & falsa, plenaque erroris. *Valer. Flac. l. 7. v. 255.* Non jam mentitae vultum vocemque resumit Calliopes.

Mento, onis, m. majore mento praeditus. *Arnob. l. 3. pag. 108.*

Mentor, oris, m. 3. Μέντωρ, artifex insignis in vasis caelandis. *Plin. l. 12. & l. 33. c. 11.* *Juv. sat. 8. v. 102.* Rarae sine Mentore mensae.

Mentoreus, a, um, quod a Mentore factum est. *Propert. l. 1. el. 14.* Lesbia Mentoreo vina bibas opere.

Mentula, ae, f. *membro virile*, αἰδοῖον, membrum virile. *Catul. Martial.* &c.

Mentulatus, a, um, o. 1. a. magnam habens mentulam. *Auctor Priapeiorum carm. 36.* Deus Priapus mentulatior non est.

Mentum, ti, n. *mento*, שבל, Germ. *das kinn*, Gall. *menton*, Hisp. *barba*, γένειον, pars capitis ori subjecta, a gula eminens, in qua est barba. *Cic. 1. Tusc.* Mento summam aquam attingens siti enectus Tantalus. ¶ Mentum nulli praeter hominem esse, ait *Plin. l. 11. c. 3.* Sed tamen invenitur usurpatum etiam de bestiis. *Virg. 3. Georg. v. 53. de bove.* Et crurum tenus a mento palearia pendent. ¶ Translate mentum dicitur in architectura pars coronae propendens, per quam aqua defluit, *le sporto del gocciolatoio*. *Vitruv. l. 4. c. 3.*

Meo, as, avi, atum, n. 1. *andare*, הלך, Ger. *gehen*, *fahren*, Gall. *aller*, *passer*, Hisp. *yr*, *andar*, πορεύομαι, vado. *Plin. l. 6. c. 24.* Ita, ut vix singula meent plaustra. *Id. l. 9. c. 17.* Unus omnium, squamis ad os versis, contra aquam nando meat. *Lucan. l. 3. v. 640.* Discursusque animae diversa in membra meantis.

Meum, n. 2. Μῆον, herba, folia habens aniso non dissimilia. *Plin. l. 20. c. 2.*

Mephiticus, a, um, foetidus. *Sidon. l. 3. ep. 13.*

Mephitis, itis, f. *puzzore*, Germ. *stanck von schwefel*, Gall. *puanteur de terre, ou eaux ensoufrées*, Hisp. *hedor de tierra, o aguas*, θειώδης ἀναθυμίασις, terrae putor ex aquis maxime sulphuratis, atque corruptis proveniens, & in nemoribus gravior ex densitate sylvarum. *Serv. in 7. Aen.* Aliqui, Servio teste loc. cit. Mephitim Deum esse volunt, Leucotheae connexum, sicut est Veneri Adonis, Dianae Virbius. Alii Junonem intelligunt, quam aerem esse constat. Omnis autem putor ex corruptione aeris nascitur, sicut bonus odor ex aere incorrupto. Igitur Mephitis erit Dea avertens molestiam odoris gravissimi, id est graveolentiae. *Virg. l. 7. Aen. v. 84.* Saevamque exhalat opaca mephitim. *Pers. sat. 3. v. 99.* Gutture sulphureas lente exhalante mephites. *Plin. l. 2. c. 93.* Ad aedem Mephitis.

Meraculus, a, um, dim. a meracus. *Plin. l. 20. c. 18.* Opium ex vino meraculo si potius detur. Et per syncopen. *Plaut. Cas. 3. 5. 15.* Meraclo se percussit flore Liberi. Al. leg. *meraco*.

Meracius, adverb. comparat. ab adjectivo meracus, *più puramente*. *Scribon. Larg. compos. 170.* Vini mixti meracius cyathi quatuor. *Sid. lib. 4. epist. 1.* Purius, fortius, meracius amat.

Meracus, a, um, *puro*, בר, לא מהול, Germ. *alleine*, *ungefelcht*, Gall. *pur*, Hisp. *puro*, ἄκρατος, idem ac merus, id est solus, & purus. *Plin. l. 23. c. 1.* Meracis potionibus per viginti dies ante Canis ortum, totidemque postea suadet Hesiodus uti. ¶ Hinc Vinum meracum, *vino puro*, quod nihil habet aquae admixtum. *Propert. l. 2. el. 32.* Ab pereat, quicunque meracas apparit uvas. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 31.* Ut si medicus sciat, eum aegrotum, qui jussus sit vinum sumere, meracius sumpturum.

Mercabilis, le, adject. qui emi potest. *Ovid. 1. Amor. el. 10. v. 21.* Stat meretrix certo cuivis mercabilis aere.

Mercalis, le, *vendibile*, *a mercantesco*, Germ. *verkaufflig*, Gall. *vendible*, Hisp. *venible*, ὤνιος, vendibilis. *Impp. Diocletian. & Maxim. l. 4. Cod. tit. 7. leg. 5.*

Mercatio, onis, f. *mercatanzia*, מקנה, Germ. *kauffug*, Gall. *achat*, Hisp. *compra*, *mercaderia*, ἐμπόρευσις, emptio. *Gell. lib. 3. cap. 3.* Pecunia omni in mercationibus perdita.

Mercator, oris, m. *mercatante*, סוחר, Ger. *kauffman*, Gall. *marchand*, Hisp. *mercader*, ἔμπορος, qui mercatur. *Cic. in Orat.* Neque me divitiae movent, quibus omnes Africanos, & Laelios multi venalitii, mercatoresque superarunt.

Mercatorius, a, um, adjectiv. *mercantile*. *Plaut. Bacch. 2. 3. 2.* Ecquae in portum ex Epheso navis mercatoria.

Mercatura, ae, *mercanzia*, סחר, Germ. *kauffmanschafft*, Gall. *marchandise*, Hisp. *mercaduria*, ἐμπορία, negotiatio, ars, seu actus mercandi. *Cicer. 1. Off. cap. 42.* Mercatura, si tenuis est, sordida putanda est, sin magna, & copiosa, multa undique apportans, multisque sine vanitate impertiens, non est admodum vituperanda. ¶ Mercaturam facere. *Cic. 7. Verr. cap. 68.* Qui a praedonibus erant capti, cum mercaturas facerent. ¶ Translate. *Id. l. 3. Offic. cap. 2.* Suscepisti onus grave & Athenarum, & Cratippi, ad quos tanquam ad mercaturam bonarum artium es profectus.

Mercatus, us, m. *mercato*, מקנה, Germ. *kauff*, Gall. *achet*, *traffic*, Hisp. *concierto*, ἐμπόρευμα, mercandi actus. *Cic. in Phil. 2. cap. 3.* Cum domi tuae turpissimo mercatu omnia essent venalia. ¶ Ponitur etiam pro emporio, seu loco, ad quem mercatores emendi, vendendique gratia conveniunt. *Liv. lib. 1. cap. 30.* Frequens mercatus. ¶ Item pro nundinis quibus mercatores congregantur ad emendum, & vendendum, *fiera*. *Cicer. in Verr. 4.* Tanto mercatu Praetoris indicto concurritur undique ad istum Syracusas. Sic *Id. Tusc. 5. cap. 3.* Habere mercatum, *far fiera*.

Mercatus, a, um, ὠνησάμενος, partic. a mercor. *Cic. pro Rosc. Amer.* Quam tanto pretio nuper mercatus est. ¶ Reperitur etiam passive. *Plin. lib. 37. cap. 2.* Sestertiis centum quinquaginta millibus trullam unam non ante multos annos mercatam a matrefamilias, nec divite. *Propert. l. 1. eleg. 2. v. 5.* Naturaeque decus mercato perdere cultu.

Mer-

Mercedula, æ, f. dim. a *merces*. *Cic. 1. de Or. c. 45.* Itaque ut apud Græcos infimi homines mercedula adducti ministros se præbent in judiciis Oratoribus.

Mercenarius, ii, m. *mercenario*, *fervo*, שכיר, Germ. *ein taglöner*, Gall. *mercenaire*, Hisp. *jornalero*, μισθωτός, qui mercedis gratia operam suam alteri præstat. *Cic. 1. Off. c. 42.* Illiberales, & sordidi quæstus mercenariorum omnium, quorum operæ, non quorum artes emuntur.

Mercenarius, a, um, *servile*, שכיר, Ger. *umb lohn bestellt*, Gall. *mercenaire*, Hisp. *mercenario*, Μισθωτικός, quod mercede conductum est, vel quod propter mercedem agit, cui gratuitus opponitur. *Cic. l. 3. Fam.* Mercenarii testes. *Id. 1. de Leg. c. 18.* Quid liberalitas? gratuita ne est, an mercenaria?

Merces, edis, f. *mercede*, *premio*, שכר, Germ. *lohn*, Gall. *loyer*, *salaire*, Hisp. *jornal*, *salario*, *merced*, Μισθός, præmium, seu stipendium, quod datur pro labore, a *merendo*. *Liv. l. 25. c. 33.* Mercede cum aliquo pacisci. *Juven. sat. 7. v. 157.* Mercedem solvere. *Cic. pro Sex. Rosc.* Interim mihi videtis una mercede duas res assequi velle. ¶ Quandoque pro pretio & damno. *Cic. ad Lent. l. 1. Fam. ep. 9.* Credo, te eam fidem cognoscere hominum, non ita magna mercede, quam ego maximo dolore cognoram. ¶ Item pro pecunia, quæ pro conducta aliqua re penditur. *Caes. l. 3. B. Civ. cap. 21.* Mercedes habitationum annuas conductoribus donavit. ¶ Item pro fœnore. *Horat. l. 1. Sat. 2. v. 14.* Quinas hic capiti mercedes exsecat.

Mercimonium, nii, n. *mercanzia*, *merce*, idem fere quod merx, a *merce*. *Plaut. Amph. prol. vers. 1.* In mercimoniis emundis, vendundisque. *Tac. Ann. 16. cap. 38.* Per tabernas, quibus id mercimonium inerat, quo flamma alitur, simul cœptus ignis.

Mercor, aris, atus sum, d. 1. *comprare*, שכר, Ger. *kauffen*, Gall. *acheter*, *marchander*, Hisp. *mercar*, *comprar*, ἐμπορεύομαι, est lucri causa merces commutare, emere, vendere, negotiari, a *merce*. Construitur cum acc. *Cic. in Fam.* Si & ea mercatus esses, quæ ego desiderabam. ¶ Vel etiam cum abl. & præp. *a*, vel *ab*, vel *de*. *Cic. 1. Offic. c. 42.* Sordidi etiam putandi, qui mercantur a mercatoribus, quod statim vendant. *Id. pro Flac.* Fundum Romæ mercatus est de pupillo. ¶ Vel etiam cum abl. aut gen. pretii. *Cicer. in Verr. 4.* Ab isto senatorium ordinem pretio mercatus est. *Id. pro Rosc. Amer.* Quam tanto pretio nuper mercatus est. ¶ Vel cum dat. commodi. *Ter. Eun. 3. 5.* Quem mercatus fuerat frater Thaidi. ¶ *Mercari præsenti pecunia*, est pecunia numerata emere. *Plaut. Capt. 2. 2. 8.* Quos tam grandi sum mercatus præsenti pecunia. ¶ Mercari Græca fide. V. *Fides*.

Mercuriales, m. 3. Romæ mercatores dicebantur, a *Mercurio*, quem colebant. Sed tamen aliquot etiam Equites R. in Mercurialium collegio fuere. *Sigon. de ant. jure C. R. l. 2. c. 10.* *Cic. l. 2. ad Q. Fr. ep. 5.* M. Furium Flaccum Equitem Romanum, hominem nequam, Mercuriales, & Capitolini de Collegio ejecerunt. ¶ Mercuriales etiam dicuntur viri docti, quia Mercurius eloquentiæ Deus est. *Horat. l. 2. od. 17.* Faunus mercurialium custos virorum.

Mercurialis, f. 3. *Mercorella*, λινόζωστις, herba insignitas alvum ciens, cujus duo sunt genera, masculus, & fœmina. *Plin. l. 25. c. 5.* Linozostis, seu parthenion Mercurii est inventum: ideo apud Græcos Hermupoan multi vocant eam, apud nos omnes Mercurialem.

Mercurianum, n. 2. *Mercogliano*, opp. Campaniæ, inter Neapolim 12. M. P. & Abellinum 18.

Mercuriolus, i, parvus Mercurius. *Apul. Apologet.*

Mercurius, ii, m. 2. Hermes, *Mercurio*, Ἑρμῆς, filius Jovis tertii, & Majæ, dictus a mercibus, quia præest lucro, rebus emendis, ac vendendis. ¶ Mercurii plures a priscis Theologis numerantur. Primus fuit filius Jovis primi, & Cyllenes Nymphæ Arcadicæ. *Bocc. l. 2. Gen.* Secundus natus est ex Libero, & ex Proserpina. *Bocc. l. 2.* Tertius ex Cœlo, & ex Die. *Bocc. l. 3.* Quartus ex Nilo. Hic Trismegistus appellatus est, hoc est, ter maximus, quod summus Sacerdos esset, sapientissimus Philosophus, Rex potentissimus. *Bocc l. 7.* Quintus ex Mercurio filio Nili. *Bocc. l. 7.* Sextus ex Jove tertio, & ex Maja filia Atlantis. *Bocc. l. 12.* V. etiam *Cic. l. 3. de nat. Deor. c. 22.* ¶ Quæ a variis Mercuriis gesta fuere, uni filio Majæ tribuuntur. Igitur Mercurius variis a Poetis appellatur nominibus, Ligius, Argiphontes, Nomius, Cyllenius. ¶ Præesse credebatur eloquentiæ. Unde linguam ei sacravit antiquitas, teste Athenæo l. 1. Διπνοσοφ. ¶ Deorum nuntius dictus est. Nam per sermonem omnia cogitata enuntiantur. ¶ Alas in capite, & pedibus Mercurii ponebant, ut significarent, sermonem velocem ferri per aerem. ¶ Habitus est etiam Deus mercatorum, possessionis, & lucri. Hinc pingi interdum solet sinistra virgulam, dextera sacculum nummarium tenens. ¶ Deus etiam furum creditus est. Nam in loquendo furtive seducit. *Plato in Cratylo*. ¶ Palæstram, & lyram invenit, Argum interemit, Prometheum in Caucaso ligavit, Martem e duris carceribus liberavit, Hermaphroditum ex furore Venere genuit. V. *Bocc. l. 2. 3. 7. 12. Gen.* ¶ Est etiam Mercurius unus ex septem planetis, cujus corpus cunctorum siderum minimum fere semper subest radiis solaribus. *Cic. de nat. Deor. l. 2. c. 20. ad fin.* Infra hanc autem stella Mercurii est, ea στίλβων appellatur a Græcis, quæ anno fere vertente signiferum lustrat orbem, neque a Sole longius unquam unius signi intervallo discedit, tum antevertens, tum subsequens. ¶ Mercurii etiam dicuntur statuæ quædam, de quibus vide supra in voce *Hermes*. *Ammian. lib. 31.*

Merda, f. 1. *merda*, צואה, Germ. *dreck*, Gall. *merde*, Hisp. *mierda*, σκῶρ, cibi excrementum, quod per secessum egeritur. *Horat. l. 1. Serm. Sat. 8. v. 37.* Mentior at siquid, merdis caput inquiner albis corvorum.

Mere, adverb. *puramente*, pure. *Plaut. Truc. 1. 1. 32.* Si semel amoris poculum accepit mere.

Merenda, æ, f. *merenda*, Germ. *das abendessen*, Gall. *le gouter*, Hisp. *merienda*, ἀριστον, proprie est, quod mercenariis a domino, vel conductore dabatur, sub vesperam, a *mereo*. *Calpurn. Eclog. 5. v. 60.* Verum ubi declivi jam nostri tepescere sole Incipiet, seraque videbitur hora merendæ. *Plaut. Most. 4. 2. 50.* Vide, ne forte ad merendam quopiam diverteris. V. *Non. c. 1. n. 118.*

Merendarius, ii, m. qui merendas colligit. *Senec. l. 5. controv. 33. in fin.* Ostende nobis merendarios tuos. *h. e.* mendicos a te debilitatos, qui ostiatim quæritando stipem, velut merendam sibi conficiunt. Al. leg. *mercenarios*.

Merens, tis, nom. ex partic. *che merita*. *Inscript.* apud *Grut. p. 932. n. 7.* Patronæ bene merentissimæ, & uxori merentissimæ posuit.

Mereo, es, rui, itum, neut. 2. & mereor, eris, itus sum, d. 2. *meritare*, Ger. *verdienen*, Gall. *meriter*, Hisp. *merecer*, ἄξιος εἶμαι, digne consequor, dignus sum, aliquid facio, quamobrem præmium accipere dignus sim, aut pœnam pati. Sumitur enim & in bonam partem, & in malam. Est a Μείρω, quod significat λαμβάνω, λαγχάνω, ut *Hesych.* interpretatur, idest consequor. *Voss.* Scaligero ad Varronem placet esse a Μείρω, divido, unde Μέρος, pars, a quo mereri sit, quia meritum fere partum est, sive labor, sive pretium spectetur. In hac significatione frequentius usurpamus verbum deponens, quam neutrum, præterquam in præteritis perfectis, & plusq. perfectis, in quibus alterutro indifferenter utimur. *Cicer. 1. de nat. Deor.* Quid enim mereas, ut Epicureus esse desinas? *Plaut. Trin.* Non videor meruisse laudem. *Ter. Andr.* Hanc maritam esse, ut memor esses sui. *Quinctil. l. 4. c. c.* Nam ut optabile est plus favoris mereri, sic proximum odii minus. ¶ Speciatim sumitur pro stipendia facere in militia, hoc est stipendii gratia militare. In hac autem significatione fere utimur verbo neutro. Usurpatur vel absolute. *Cic. pro Rab.* Quo in Imperatore Labieno meruisti. ¶ Vel cum acc. *Cic. pro Mur.* Merere stipendia. ¶ Vel cum abl. instrumenti. *Cic. c. Phil.* Quicunque equo meruisset. *Liv l. 24.* Ut si omnes, quos Censores notassent, pedibus mererent. ¶ Vel cum abl. pretii. *Cic. pro Rosc. Com. c. 10.* Illa membra merere per se non amplius poterant duodecim æris. *Lucan. l. 10.* Ære merent parvo. ¶ Vel cum abl. societatis, & præp. *cum*. *Cic. 7. Ver.* Meruisse se cum L. Pretio splendidissimo Equite Romano. ¶ Vel cum abl. & præp. *sub*. *Liv. l. 21.* Hac indole virtutum, & vitiorum triennio sub Asdrubale Imperatore meruit. ¶ Vel cum dat. commodi. *Stat. l. 4. Theb.* Non hi tibi solum Amphiarae merent. ¶ Accipitur item mereri pro turpem quæstum facere. *Sueton. Calig. c. 40.* ¶ Mereri etiam, vel frequentius mereor notat conferre aliquid boni, vel mali in aliquem, & construitur cum abl. & præp. *de*, vel cum accus. & præp. *erga*. *Plaut. Asin.* Te ego, ut digna es, perdam, atque ut de me meres. *Cic. l. 13. Fam.* Ita de Volaterranis mereare, ut existiment, te quasi divino consilio isti negotio præpositum esse. V. *meritus*. ¶ Sæpe conjungitur cum adverbiis *bene*, *melius*, *optime*, *male*, *pejus*, *pessime*, vel aliis similibus. Igitur Bene mereri de aliquo, est aliquid beneficii in aliquem conferre, Male mereri de aliquo, est eum lædere. *Plaut. Curc.* Male mereri de immerente inscitia est. *Cic. l. 10. Fam.* De Reipub. bene mereri. ¶ Et adverbio omisso. *Terent.* Quid de te merui, quæ de causa me perderes?

Meretricie, adv. in modum meretricis. *Plaut. Mil. 3. 2. in fin.* Quam digna ornate incedit, haud meretricie.

Meretricium, cii, n. *arte meretricia*, *puttanesimo*, זנות, Ger. *hurerey*, Gall. *art de putain*, Hisp. *arte de puta*, ἑταιρεία, meretricum ars. *Suet. in Calig. c. 40.* Et quæ meretricium, & quæ lenocinium fecissent.

Meretricius, a, um, *cosa da meretrice*, Germ. *huerisch*, Gall. *appartenant a putains*, Hisp. *putesco*, ἑταιρικός, quod est meretricis, vel quod ad meretricem pertinet. *Cic. pro Cæl.* Cum audiant adolescentem illustri ingenio oppugnare opibus meretriciis. *Ter. Ad. 5. 4. 10.* Meretricius amor.

Meretricor, aris, dep. 1. *andar a donne*, meretrices frequento, πορνεύω, *Colum. l. 12. c. 1.* Plurimum afferre mali, si operario meretricandi potestas fiat.

Meretricula, f. 1. dim. a meretrix. *Cic. 3. Ver.* A meretricula commendari. *Id. l. 1. de nat. Deor. c. 33.* Meretricula Leontium.

Meretrix, cis, f. *meretrice*, זונה, Germ. *eine hure*, Gall. *putain*, Hisp. *puta*, ἑταίρα, mulier, quæ se omnibus pervulgat, vel quæ domum suam potestati omnium libidini, a sup. *meritum* verbi *mereo*. *Cic. pro Dom.* Tanagræa quædam meretrix fuisse dicitur. *Ovid. 1. Amor. el. 10. v. 21.* Mercabilis ære meretrix.

Mergæ, arum, f. 1. ferramenta, quibus utebantur in frugibus demetendis, ab עמר, vel עמיר, manipulus aristarum, aut culmorum. Sed Festus ita scripsit: Mergæ, furculæ, quibus acervi frugum fiunt, dictæ a volucribus mergis, quia ut illi se in aquam mergunt, dum pisces persequuntur, sic messores eas in frugem demergunt, ut elevare possint manipulos. *Plaut. Pœn. a. 5. sc. 2. v. 38.* Palas vendundas sibi, & mergas datas, ut hortum fodiat, atque ut frumentum metat. *Col. l. 1. c. 21.* Multi falcibus ferricalaris, atque iis vel rostratis, vel denticulatis medium culmum secant, multi mergis, alii pectinibus spicam ipsam legunt, idque in rara segete facillimum, in densa difficillimum est.

Merges, itis, m. 4. *fascio di spiche*, עמיר, Ger. *eine korngarbe*, Gall. *une poignée d'epis*, Hisp. *manojo*, δράγμα, spicarum manipulus, ab עמר, vel עמיר, manipulus aristarum, aut culmorum. Sed *Plin. l. 18. c. 30.* idem est, ac merga. *Virg. 2. Georg. v. 517.* Aut fœtu pecorum, aut Cerealis mergite culmi.

Mergo, is, si, sum, a. 3. *attuffare*, *porre sotto acqua*, השקיע, Ger. *eintuncken*, Gall. *plonger*, Hisp. *çabullir*, δύω, sub aquam pono, liquore aliquo operio, a *mari*, ut *purgo a puro*. *Cicer. 1. de nat. Deor.* Ad eas aves, quæ se in mare mergerent. *Ovid. 7. Met.* Mergere in undis aliquem. *Id. ib. l. 3.* Brachia mersit in aquas. *Cic. in Arat.* Delphinus mergitur unda. *Virg. 6. Æn.* Quis te, Palinure, Deorum eripuit nobis, medioque sub æquore mersit? ¶ Translate usurpatur pro obruere, involvere, *avviluppare*. *Virg. 6. Æn.* Sed me fata mea, & scelus exitiale Lacænæ His mersere malis. *Liv. l. 9. c. 18.* Alexandro nondum merso secundis rebus. *Valer. Flac. l. 8.* Mergere lumina somno.

Mergus, gi, m. 2. *smergo*, שלך, Ger. *ein taucher vogel*, Gall. *plongeon*, Hisp. *cuervo marino*, αἴθυια, κόλυμβος, καταρράκτης, avis, ita dicta, quod se in aquam cibum captans assidue immergat. *Var. l. 4. de L. L.* *Ovid. 11. Met.* *Virg. 5. Æn.* Et aprici stabunt gratissima mergis. ¶ Est & mergus in vite, cum supra terram juxta suum adminiculum vitis curvatus, atque in alto scrobe submersa perducitur ad vacantem palum, quia terræ immergitur. *Col. l. 5. c. 15.* *Pallad. l. 3. c. 16.*

Meribiba, seu merobiba, fem. *colei che beve il vino senza acqua*, quæ vinum sine aqua bibit. *Plaut. Curcul. 1. 1. 77.* Nomen est lenæ multibiba, atque merobiba.

Meribibulus, a, um, qui meri bibax est. *Augustin. Confess. lib. 9. cap. 8. ad fin.* Puella meribibula.

Meridialis, le, adiect. meridianus. *Gel. l. 2. c. 22.* Meridialis ventus. Ita legit *Salmas.* alii *meridionalis*. *Tert. de anim. cap. 25.* Apud orientalem, & meridialem (aeris) temperaturam. *Ammian. l. 21. c. 34.* A meridiali latere.

Meridianus, a, um, *del mezzo dì*, Germ. *mittægig*, Gall. *de midy*, Hisp. *de medio dia*, Μεσημβρινός, quod ad meridiem spectat. *Cicer. 3. de Orat.* Omne illud tempus meridianum Crassum in acerrima, atque attentissima cogitatione posuisse. *Plin. lib. 15. cap. 19.* Meridianus sol. *Id. l. 13. cap. 4.* Meridianus orbis. *Id. l. 2. cap. 26.* Pax præter eos populi meridiano transcurrit, subaudi, *tempore*. ¶ Meridiani dicebantur gladiatores quidam, qui sine armis & arte semi nudi pugnabant; ita dicti, quod circa meridiem dari solebant, docente *Lips. Saturn. lib. 2. cap. 25.* *Suetonius Claud. c. 34.* Bestiariis, meridianisque adeo delectabatur, &c.

Meridiatio, onis, f. quies meridiana. *Cic. l. 2. de Div. c. 68.* Tum & lucubrationes detraxi, & meridiationes addidi.

Meridies, ei, m. 5. *meriggio*, *mezzo dì*, צהרים, Germ. *mittage*, Gall. *midy*, Hisp. *mediodia*, Μεσημβρία, medius dies, quasi medidies, quia ibi sol facit medium diem. *Cic. in Or.* Ipsum meridiem cur non medidiem? credo, quod erat insuavius. *Cic. 2. de Or.* Post meridiem, si ita vobis est commodum, loquemur aliquid. ¶ Ponitur etiam pro ea parte cœli, quæ meridies notatur. *Cic. c. de Div.* Itaque sue inventa ad meridiem spectans in vinea media dicitur constitisse. ¶ Per Catachresim ponitur pro media nocte. *Varro apud Non. c. 6. n. 56.* Repente noctis circiter meridiem.

Meridio, as, a. 1. & Meridior, aris, atus sum, depon. 1. circa meridiem quiesco, somnum capio. *Catul. carm. 29.* Jube, ad te veniam meridiatum. *Suet. in Calig. c. 39.* Gloriatusque est expergefactæ Cæsoniæ, quantum egisset, dum ea meridiaret. *Cels. l. 1. c. c.* Longis diebus meridiari potius ante cibum, utile est.

Meridionalis, le, *meridionale*, ad meridiem situs. Vox est *Firmici l. 2. c. 12.* & *Lactantii l. 2. c. 9.* ubi tamen alii aliter legunt.

Meriones, is, auriga Idomenei, & dux navium, quæ a Creta Trojam venerunt. *Ovid. 13. Metam. v. 359.* & *Hor. l. 1. od. 6.*

Meritissimum, i, n. maximum meritum, *gran merito*. *Plaut. Asin. 3. 3. 147.* Meritissimo ejus, quæ volet, faciemus.

Merito, adv. *meritamente*, *ragionevolmente*, בדין, Germ. *billich*, Gall. *à bon droit*, Hisp. *merecidamente*, ἀξίως, digne, jure. *Cic. 5. Ver. c. 68.* Quanquam merito sum iratus Metello, tamen hæc, quæ vera sunt, dicam. *Id. de Or. c. 33.* Quem omnes amare meritissimo pro ejus eximia suavitate debemus. *Id. 7. Ver. c. 67.* Recte, ac merito commovebamur. *Id. Catil. 3. c. 6.* Prætores merito ac jure laudantur. ¶ *Meritissimo*, pro *meritissime* est *Soline c. 12.*

Merito, as, avi, atum, a. 1. *guadagnare*, Ger. *erwerben*, Gall. *meriter*, Hisp. *merecer*, Μισθαρνέω, quæstum, vel lucrum ex re aliqua refero, freq. a *mereo*. *Cic. in Ver. 4. c. 30.* Qui H. S. dena meritasset. Sed alii leg. *mercasset*, al. *merces esset*. *Plin. l. 7. c. 39.* Roscius quingenta annua meritasse proditur.

Meritorius, a, um, *che si dà per guadagno*, *che si dà a nolo*, שכיר, Ger. *das umb geld aussgeliehen wird*, Gall. *mercenaire*, *de louage*, Hisp. *alquiladero*, *alquiladizo*, Μισθωτός, quod quæstus gratia locatur. *Suet. in Calig. c. 39.* Comprehensis ad deportandum meritoriis vehiculis. *Id. in Vitel. c. 7.* Uxore, & liberis, quos Romæ relinquebat, meritorio cœnaculo abditis. ¶ Taberna meritoria, est diversorium, atque hospitium mercenarium, quo cuique introire licet danti mercedem. *Juven. Sat. 3. v. 234.* Nam quæ meritoria somnum admittunt? subaudi, *cœnacula*. ¶ Pueri meritorii dicuntur, qui ad turpem quæstum pro-

prostituuntur. *Cicer. 2. Phil.* Ingenui pueri cum meritoriis, scorta cum matribus familias versabantur.

Meritum, ti, n. *merito*, שכר, Ger. *ein dienst*, Gall. *merite*, Hisp. *merecimiento*, *ἀξίωμα*, quodvis nostrum factum vel rectum, vel pravum, quo alicujus animum, & voluntatem demeremur, vel offendimus. Est enim vocabulum medium, quod tam in meliorem, quam in deteriorem partem accipi potest. In bonam partem acceptum idem fere est, quod beneficium. *Plancus Cic.* Pro maximis suis, ac pene immortalibus in me meritis. ¶ Quando in malam partem accipitur, notat maleficium, vel culpam. *Ovid. epist.* 5. n. 7. Leniter ex merito quicquid patiare ferendum est. ¶ *Merito meo*, est meis beneficiis, vel mea culpa. *Plaut. Asin.* 2. 4. 84. Ædepol parce merito tuo facere possim. idest meritus es tu ita me beneficiis, ut illud præstem. *Vatin. Cic.* 5. *Fam. ep.* 9. Nescio, quomodo obtrectatores invenerim, non mea mehercule merito. ¶ *Pro merito*, idest ita ut meritus est quispiam. *Ter. Phorm.* Non potest satis pro merito ab illo tibi referri gratia. ¶ Dicitur etiam meritum pro mercede. *Ter. Phorm.* 2. 73. Nihil suave meritum est. id est nihil mihi mercedis suave est. V. ibi *Donat.* ¶ Transfertur interdum ad animalia. *Pallad. in Martio*, *tit.* 14. *de equis*. In admissario quatuor spectanda sunt, forma, color, meritum, pulchritudo. Italico *bravura*.

Meritus, a, um, qui meruit, *chi ha meritato*, partic. a mereor. *Plin. l.* 7. *cap.* 30. *de Cicerone*. Primus in toga triumphum, linguæque lauream merite. ¶ Sæpe ponitur pro eo, qui beneficium in aliquem contulit, & fere conjungitur cum adv. *bene*, *melius*, *optime*, *male*, *pejus*, *pessime*, & construitur cum abl. & præp. *de*. *Cic. l.* 6. *Fam.* Cogor nonnunquam homines non optime de me meritos defendere. ¶ Meritus erga aliquem. *Plautus Amphitr.* 5. 1. Ut ut erga me est merita. ¶ Interdum passive usurpatum reperitur. *Plin. lib.* 7. c. 28. Quæ Cannis corona merita? ¶ Est etiam nomen ex participio, & sumitur pro digno, congruo, convenienti, ἄξιος. *Virg.* 1. *Æn.* Aut meritos aris imponat honores? *Cic. l.* 2. *de Or. c.* 50. Iracundiam debitam, ac meritam defendere. *Plin. l.* 5. *ep.* 15. Fama optima, & meritissime fruitur. *Vetus Inscript. apud Reines. class.* 3. n. 35. Filiæ meritissimæ.

Mero, onis, V. *Pero*.

Mero, per jocum dictus est Tiberius Cæsar pro Nero, quod impendio vinosior esset. *Sueton. in ejus vita c.* 24. In castris tyro etiam tum propter nimiam vini aviditatem pro Tiberio Biberius, pro Claudio Caldius, pro Nerone Mero vocabatur.

Merobibia. V. Meribibia.

Meroctes, m. 3. lapillus porracei coloris, qui lacte sudat. *Plin. l.* 37. c. 10.

Meroe, es, f. 1. per tres syllabas, *Guaguere*, al. *Nuabe*, Μερόη, insula magna Æthiopiæ cum urbe cognomine, a Nilo, Astape, & Astabore fluminibus effecta, clypei signum, metallis omnibus abundans. V. *Plin. l.* 2. c. 37. & *Lucan. l.* 10. v. 303.

Merope, es, f. 1. Atlantis, & Pleiones filia, una Pleiadum. Inter Pleiades stella obscurissima fingitur. Causa est, quod Sisypho Regi Corinthiorum homini mortali nupserit, ex quo Creontem, Glaucum, & Laertam peperit. *Ovid.* 4. *Fast.* v. 175.

Merops, f. 3. Μέροψ, avis, pallido intus colore pennarum, superne cyaneo, priore subrutilo. Nidificat in specu, sex pedum defossa altitudine. Infesta in primis est alveariis, apesque absumit. Unde *apiastra* a quibusdam appellatur. *Virg.* 4. *Georg. vers.* 14. Pietate in parentes volucribus cæteris præstat. Nam ubi primum per ætatem volare potest, parentes in altissimis specubus reconditos alit. *Plin. lib.* 10. *cap.* 33.

Merso, as, frequentativum a mergo. *Solin. c.* 45. (al. 57.) Profundius nares mersitat in bibendo.

Merso, as, avi, atum, a. 1. *bagnare spesso*, Ger. *eintuncken*. Gall. *plonger souvent en l'eau*, Hisp. *cabullir de baxo de l'agua*, βαπτίζω, sæpe mergo. *Virgil.* 1. *Georg.* v. 272. Balantumque gregem fluvio mersare salubri. ¶ Translate *Horat. l.* 1. *ep.* 1. v. 16. Mersor civilibus undis.

Mersus, a, um, nom. ex particip. a mergo, *affondato*, *immerso*. *Lucan. l.* 3. v. 632. Mersa carina. *Virg.* 6. *Æn.* v. 267. Res alta terra & caligine mersas. *Scev. l.* 5. *Spiv.* 1. v. 201. In corde mersus dolor. *Juven. Sat.* 11. v. 40. Ære paterno, Ac rebus mersis in ventrem. ¶ *Mersi foro* dicuntur, qui ære alieno obruti sunt: olim enim in foro stabant danistæ, & foeneratores. *Plaut. Epid.* 1. 2. 16. Malim istiusmodi mihi amicus furno mersus, quam foro.

Merto, as, a. 1. idem quod merso, apud vet. *Fest. Accius apud Non. c.* 2. n. 54. Vel hic, qui in ea parte effrænata impudentia præsentem præsens dictis mertare institit. ¶ Item idem quod mereor, *meritare*. *Id. apud eund. ib. n.* 133. Sicut decuit, aut meus mertaret dolor.

Merula, æ, f. *merla*, זרזיר, Ger. *ein amsel*, Gall. *merle*, Hisp. *mirla*, *mierla*, κόσσυφος, κόττυφος, avis genus, a *merus*, solus, quia solivaga est, & solitaria pascitur. *Varro l.* 4. *de L. L. Fest. Plin. l.* 10. c. 29. Merula ex nigra rufescit, æstate canit, hyeme balbutit, circa solstitium muta. *Cic.* 3. *Fin. c.* 25. Serpere anguiculos, evolare merulas. ¶ Est etiam piscis saxatilis. *Plin. l.* 32. c. 11. & *l.* 9. *cap.* 15. ¶ Item genus machinæ hydraulicæ, quæ aquæ motu voces edit. *Vitruv. lib.* 10. *cap.* 12.

Merulus, i, m. merula. *Auctor carm. de Philomela*, v. 13. Et merulus modulans tam pulcris concinit odis.

Merum, n. subst. *vino puro*, יין, Ger. *lauter wein*, Gall. *vin pur*, Hisp. *vino puro*, *no aguado*, ἄκρατον, vinum aqua non dilutum. *Plin. l.* 23. c. 1. Merum quidem remedio est contra cicutas. *Plaut. Curcul.* 1. 2. 15. Ingurgitare se in merum.

Merus, a, um, o. 1. 2. *solo*, *puro*, לבד, Ger. *ungemenget*, Gall. *seul*, Hisp. *solo*, ἄκρατος, solus, purus, ut Merum vinum, idest, solum, ubi aqua est nulla, & Aqua mera, cui nihil aliud est admixtum. *Ovid.* 15. *Metam.* v. 331. Haud aliter titubat, quam si mere vina bibisset. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. v. 8. Mera, veraque virtus. *Cic.* 9. *Att. ep.* 12. Mera scelera loquuntur. *Juvenal. Sat.* 6. v. 158. Observant ubi festa mero pede sabbata Reges. h. e. nudo.

Merx, cis, f. 3. *merce*, מכר, Germ. *waare*, Gall. *denree*, Hisp. *mercaduria*, ἐμπορία, est res ipsa, quæ emitur, venditurve, ab antiquo nominativo *mercis*, quæ a *mercor*. *Cic. l.* 3. *de Rep.* Phœnices primi mercaturis, & mercibus suis cupiditates omnium rerum exportaverunt in Græciam. *Id. pro Rabir. Posth.* c. 14. Fallaces & fucosæ merces. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 129. Proba merx facile emptorem reperit: invendibili merci oportet ultro emptorem adducere. ¶ *Mala merx*, convicium est in hominem nequam. *Plaut. Cist.* 4. 2. 61. Mala merx hera hæc, & callida est.

Mesa cannabis, Μέση, h. e. media. *Plin. l.* 19. c. 9. *de cannabi*. Tria ejus genera: improbatur cortici proximum, aut medullæ: laudatissima est e medio, quæ mesa vocetur. ¶ Mesa chorda. V. *Mese*.

Mesancilon, i, Μεσάγκυλον, genus teli, in medio amentum habens. *Fest. & Gel. l.* 10. c. 25. ubi notant Interpretes, corrupte legi *mesanculo*, pro *mesancula*.

Mesapia, & Messapia, æ, *terra d'Otranto*, regio Italiæ, alias Apulia, a Mesape rege sic dicta. *Festus*.

Mesapius, & Messapius, a, um, adject. ad Mesapiam pertinens. *Ovid.* 14. *Metam.* v. 513. Mesapiaque arva relinquit.

Mesapus, seu Messapus, m. 2. filius Neptuni, qui in aquis domandis excelluisse, & igni, & ferro insuperabilis fuisse fingitur. Servius idcirco Neptuni filium appellatum putat, quod per mare in Italiam fuerit vectus in auxilium Turni adversus Æneam. V. *Virg. l.* 7. *Æn.*

Mesaulæ, m. 1. Μέσαυλοι, ædium itinera dicuntur inter duas aulas, id est, duo atria interposita. *Vitruv. l.* 6, c. 10. V. Andron.

Mese, Μέση, idest media, chordæ nomen, quæ nunc a Musicis vocetur *a la mi re*. *Vitruv. l.* 5. c. 4.

Mesembria, æ, f. *Mesember*, urbs Thraciæ, Megarensium colonia. Hinc

Mesembriacus, a, um, ut Mesembriacus portus, apud *Ovid.* 1. *Trist. el.* 6. v. 37.

Meses, ventus inter Boream, & Cæciam, *Græco*, Μέσης, *Plin. l.* 2. c. 47.

Mesochorus, m. 2. Μεσόχορος, qui in medio turbæ stans reliquis canendi, vel aliud agendi signum proponit. *Sidon. l.* 2. *ep.* 2. Nullus tibi lyristes, choraules, mesochorus. *Plin. l.* 2. *epist.* 14. græce scripsit: Hoc infiniti clamores commoventur, cum Μεσόχορος dedit signum.

Mesolabium, & Mesolabium, ii, Μεσολάβιον, Μεσολάβιον, instrumentum ad alicujus rei medium inveniendum aptum. *Vitruv. lib.* 9. *cap.* 3. Mesolabi ratione idem explicaverunt.

Mesoleucus, m. 2. Μεσόλευκος, gemma nigra, quam mediam linea alba distinguit. *Plin. l.* 37. c. 10. ¶ Est præterea hoc nomine herba quædam habens candidam lineam per folium discurrentem. *Plin. l.* 27. c. 11.

Mesomelas, f. 3. Μεσομέλας, gemma alba, quam linea nigra distinguit. *Plin. l.* 37. c. 10. Mesomelas, nigra vena quemlibet colorem secante per mediam. Nam Μέλας, *niger* dicitur.

Meson, onis, m. 3. Μέσων, persona comica aut coqui, aut nautæ, aut ejus generis. *Fest.* Dicta est a Μέσος, *medius*, quia coquorum, nautarum, cerdonum, atque hujusmodi opificum personæ mediæ sunt, ut quæ neque serviles videantur, cum liberæ sint operæ, neque omnino liberæ, cum mercenariæ. Sed Aristophanes Grammaticus ait, dictam esse ab inventore Mesone comœdo.

Mesonauta, æ, m. Μεσοναύτης, ut ipsum græcum nomen indicat, est ille, qui in media navi omnibus medio est. *Hermolaus* putat esse vilis mancipii nomen, ut in media navi domi, ad purgamenta efferenda, ligna congerenda, & alia hujusmodi ministeria. *Budæus in annot. in Pandect. ad leg.* 1. *Dig. de naut. caupon &c.* ubi habetur hæc vox.

Mesopotamia, f. 1. Seleucia, Osrohena, Aram, & Charam in sacris Libris, *Diarbeck*, Arab. *Gezira*, idest insula, Μεσοποταμία, regio Asiæ, pars Assyriæ ad Occ. comprehensa Euphrate ad Occ. & Mer. & Tygri ad Or. cui ad Bor. Armenia major Niphate M. intercedente, ad Mer. Babylonia, & Chaldæa, ad Or. Assyria cum Susiana, ad Occ. Syria cum Armenia minore adhærent; sic dicta, quia posita est inter Euphratem, & Tigrim fl. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* V. *Plin. lib.* 5. *cap.* 26.

Mesosphærum, n. 2. Μεσόσφαιρον, nardi genus, minore folio. Alii Indicum nardi folium exponunt. *Plin. l.* 12. c. 12.

Mespilum, li, n. 2. *nespola*, Ger. *mispeln*, Gall. *nefle*, Hisp. *nispera*, Μέσπιλον, fructus mespili arboris. *Plin. l.* 15. c. 20.

Mespilus, li, f. 2. *nespolo*, Germ. *ein mispelbaum*, Gall. *neflier*, Hisp. *nispero*, Μέσπιλος, genus arboris, foliis prius rubris, quam decidunt, radice inextirpabili, cujus fructus mespilum dicitur. *Plin. l.* 17. c. 24.

Messana, f. 1. *Messina*, Μεσσήνη, urbs Siciliæ præcipua, ampla, Academia, Emporium, cum portu capacissimo, in provincia, seu Valle Demanæ, ad Ortum insulæ e regione Calabriæ Citerioris, apud Fretum Mamertinum. *Sil. l.* 14. v. 195. Pop. Messanenses.

Messapia. V. Mesapia.

Messene, f. 1. Messene, *Mosenigo*, Μεσσήνη, urbs Peloponnesi, olim clara, & Messeniæ regionis caput, nunc oppidulum tenue, & nullius nominis, in prov. *Belvedere* dicta, in ora occidua sinus Messeniaci, cum portu tantisper capaci, ad ostia Balyræ fl. Pop. Messenii. Hi, cum iterum, atque iterum defecissent a Lacedæmoniis, ab eis in servitutem redacti sunt, pertæsique servitutis, auctore Pausania, & *Justino l.* 4. In Siciliam migravere, ibique ad Pelorum Prom. urbem condiderunt, quæ ab ipsis Μεσσήνη ex nomine patriæ suæ appellata est, a Latinis a in e commutato, Messana vocatur.

Messenius, a, um, adject. ut Messenia mœnia. *Ovid. Metam.* 12. v. 549.

Messio, onis, f. *il mietere*, actus metendi. *Var. l.* 1. *R. R. c.* 50. Frumenti tria genera sunt messionis: unum, ubi falce succidunt, &c.

Messis, is, f. *messe*, *raccolta*, קציר, Germ. *die erndte*, Gall. *la moisson*, Hisp. *mies*, Θερισμός, collectio frumenti, & aliarum frugum, a meto. *Var. R. R. l.* 1. c. 50. *Cic.* 1. *de Or.* Quid sit sementis, ac messis, quid arborum putatio, ac vitium. ¶ Dicitur etiam de ipsa segete jam collecta. *Virg.* 1. *Georg.* Illius immensæ ruperunt horrea messes. ¶ Item de tempore metendi. *Virg.* 3. *Ecl.* Ante focum, si frigus erit, si messis, in umbra. *Plin. l.* 24. c. 14. Flos mori per messes colligitur. ¶ Translate *Cic. in Paradox.* Qui illam Syllani temporis messem recordetur. Adde *Plaut. Epid.* 5. 2. 53.

Messor, oris, m. *mietitore*, קוצר, Germ. *ein schnitter*, Gall. *moissonneur*, Hisp. *segador*, ἀματήρ, Θεριστής, qui metit. *Cicer.* 3. *de Orat. cap.* 12. Non mihi oratores antiquos, sed messores videris imitari. ¶ Translate *Plaut. Captiv.* Sator scelerum, & messor.

Messorius, a, um, Θεριστικός, quod ad messorem pertinet. *Cic. pro Sext. c.* 38. Messoria se corbe contexit.

Messura, æ, f. messis. *Diomed. Grammatic.*

Messus, a, um, nom. particip. *mietuto*, a meto. *Virg.* 4. *Æn. vers.* 513. messæ falcibus herbæ.

Met, syllabica adjectio, quæ conjungitur cum pronom. ego, tu, *ipse*, *ille*, & similibus, ut *Egomet*, *ipsemet*, &c. Sed in pronomine tu nominativo singulari non additur, ne existimetur verbum *tumet* a *tumeo*. Addi tamen potest, si dictio syllabica se interponatur, ut *Tutemet*. Significat discretionem, ut *Ipsemet*, idest per se, & non per alios. *Ter. Adel.* 3. 2. 31. Hisce oculis egomet vidi. *Lucret. l.* 4. v. 918. Tutemet in culpa cum sis. ¶ Reperitur etiam cum adverb. tanquam. *Plaut. Curc.* 5. 2. 59. Tanquammet genium meum

Meta, f. 1. *meta*, *estremità*, *termine*, *fine*. מצבה, קץ, Ger. *kegel*, *ziel* Gall. *but*, *borne*, Hisp. *termino*, ὅρος, νύσσα, terminus, extremitas in genere, a Siculo Μέτα; unde Μεταλλᾶν, quod Hesychius exponit ἔσχατον, *ultimum*. *Virg.* 1. *Æn.* v. 278. His ego nec metas rerum, nec tempora pono. ¶ Speciatim dicitur de termino in agris, qui erat in arena erectus. *Prudent.* Conspectum metarum sæpe excedimus. ¶ Item de termino circi, prope quem quadrigæ flectebant. *Horat. l.* 1. *ode* 1. Metaque fervidis evitata rotis. ¶ Per translationem a figura metæ in area, & in circis quælibet congeries fastigiata sic dicebatur, ut Meta fœni, lignorum, &c. *Col. lib.* 2. c. 19. Certe quicquid ad eum modum, quo debet, siccatum erit, in metas construi convenit. ¶ Accipitur etiam meta pro parte molæ, de qua V. in *Mola*. ¶ *Meta lactis*, dicitur caseus, qui lactis est ad formam metæ. *Martial. l.* 3. *ep.* 58. Fert ille ceris cana cum suis mella, Metamque lactis Sassinate de sylva.

Metacismus, i, m. *metacismo*, Μετακισμός, est cum verborum conjunctio M litteræ assiduitate colliditur, ut *Mammam ipsam amo*, *quasi meam animam*. Ita *Martian. Capel. l.* 5. *pag.* 167. ¶ Alia ratione definit *Diomed. l.* 1. *pag.* 448. *Putsch.* nempe ut sit, cum in fine partis orationis inveniatur M littera, & sequens a vocali incipit, ut *Quousque tandem abutere?*

Metabasis, Μετάβασις, Latine *Transitio*, est figura Rhet. cum ab iis quæ hactenus diximus, ad alia transimus. *Quintil. lib.* 9. c. 3. Græcis literis scribit, Græca enim vox est.

Metabole, Μεταβολή, Trajectio, figura est, qua fit contrariis ita dispositis, ut a priori posterius proficiscatur. *Terent. Andr.* Quoniam id fieri, quod vis, non potest, id velis, quod possit.

Metagon, ontis, Μετάγων, nomen canis ex fera & cane geniti, & paulatim in diversum quoddam genus transeuntis: a Μετάγω, quo transferre significat: vel quia sequi, persequi, investigare. nam *Hesych.* Μετάγει interpretatur Μεταδιώκει. *Grat. in Cyneg.* v. 203. 221. & 164.

Metalepsis, is, f. 3. Μετάληψις, Transumptio. Tropus est, cum aliqua dictio aliud a propria sua significatione ex iis, quæ præcesserunt, denotat; seu cum aliquid ponitur, ex quo gradatim in alterius rei consequentis cognitionem veniatur, a Μετά, *trans*, & λῆψις, *acceptio*. *Virg.* 1. *Ecl.* Post aliquot mea Regna videns mirabor aristas. idest post aliquot annos. Nam gradatim ab aristis ad spicas, a spicis ad segetes, a segetibus ad æstates, ab æstatibus ad annos acceditur. *Quintil. l.* 8. c. 6.

Metaliter, adv. ad metæ formam. *Martian. Capel. l.* 7. Umbra metaliter jacitur.

Metallaria, æ, f. &

Metallarius, ii, m. *minatore*, *e minera a*, μεταλλεύς, μεταλλουργός, qui, & quæ in

in effodiendis metallis laborat, *Imp. Theodos. l. 11. Cod. tit. 6. leg. ult.* Metallarii, sive metallarie, qui, quæve ea regione deserta, ex qua videntur oriundi, vel oriunda, ad externam migraverint.

Metallicus, ci, subst. m. qui metallis effodiendis, & purgandis dat operam. *Plin. l. 34. c. 16.* Lavant eas arenas metallici, &, quod subsidit, coquunt in fornacibus.

Metallicus, a, um, *metallico*, Μεταλλικός, quod ad metallum pertinet. *Plin. lib. 27. cap. 4.* Fuere, qui tradérent in Judæa super Hierosolymam ejus naturam metallicam.

Metallifer, ra, rum, quod metallum gignit. *Silius l. 15. v. 498.* Metalliferæ terræ.

Metallum, li, n. 2. *metallo*, Ger. ertzwerk, Gall. *metal*, Hisp. *metal*, Μέταλλον, materia illa dura, quæ ex terræ visceribus effoditur, ut aurum, argentum, ferrum, hydrargyrum, stannum, cuprum, plumbum, quasi Μετὰ τὰ ἄλλα, prope alia, quia ubicumque una inventa vena metalli est, non procul invenitur alia. *Plin. l. 33. c. 6. Virg. 2. Georg.* Hæc eadem argenti rivos, ærisque metalla ostendit venis. ¶ Dicitur etiam de aliis rebus, quæ a terra eruuntur. De marmore. *Silius l. 8. v. 482.* quos a niveis exegit Luna metallis. De sulphure. *Apul. l. 9. Met.* Odore sulphuris crescentis intercluso spiritu diffluebat, atque est augeminum vivacis metalli, &c. ¶ Sumitur etiam pro fodina, ex qua metallum effoditur, ut *Metallum minarium*, fodina, ex qua minium effoditur, *argentariam*, ex qua argentum, *plumbariam*, ex qua plumbum, &c. *Plin. l. 33. c. 7.* Celeberrimum ex Sisaponensi regione in Bætica miniario metallo. *Tacit. in Agric. c. 31.* Neque enim nobis metalla sunt, quibus exercendis reservemur. ¶ Item pro lapidicina. *Lucan. l. 4. v. 303.* Duris silicum lassata metallis.

Metamorphosis, f. 3. Μεταμόρφωσις, transformatio, transfiguratio, a Μετὰ *trans*, & Μορφὴ, *forma*. Hoc nomine Ovidius, & Apulejus libros transformationum suarum inscripserunt.

Metanœa, æ, Μετάνοια, pœnitentia, resipiscentia. Vox græca, qua utitur semel *Auson. epigr. 12. v. 13.* Nempe ut pœniteat, sic metanœa vocor.

Metaphora, f. 1. *Metafora*, Μεταφορὰ, Translatio, Tropus, per quem vocabula a suis rebus, quarum propria sunt, ad alias res diversi generis, vel speciei cum similitudine transferuntur, a Μεταφέρω, *transfero*, ut Prata rident, Herbæ luxuriantur. *Auctor ad Heren. l. 4. Cic. 3. de Or. & Quintil. l. 8. c. 6.*

Metaplasmus, m. 2. Μεταπλασμὸς, Transformatio, figurata quædam constructio, per quam vetus, & usitata forma verborum vel necessitate metri, vel ornandi poematis causa, in novam formam mutatur. *Quintil. l. 1. c. 8.*

Metapontinus, a, um, adject. qui est ex Metapontio, ut Metapontinus ager. *Liv. l. 29. c. 39.* Et Metapontini, ejus urbis incolæ, apud eund. *l. 22. c. 61.*

Metapontium, & Metapontum, i, oppidum Italiæ in sinu Tarentino, conditum a Pilio populis Peloponnesi. *Mela l. 2. c. 4. Plin. l. 14. c. 1.*

Metarius, a, um, adject. ad metam pertinens. *Arnob. lib. 2.* Metariæ circumscriptionis expers.

Metastasis, Μετάστασις, translatio, figura Rhet. qua culpam in eum transferimus, qui in judicium vocari non potest. *V. Grammat.*

Metathesis, f. 3. Μετάθεσις, Transpositio, Figura Poetica, per quam ordo literarum immutatur, ut *Tymbre* pro *Tymber*. *Virg. 10. Æn.* At tibi, Thymbre, caput Evandrius abstulit ensis.

Metatio, onis, f. *misuratione*, actus metandi, seu disponendi, collocatio, dispositio. *Col. l. 4. cap. 15.* Hæc in quincuncem vinearum metatio expeditissima ratione conficitur.

Metator, oris, m. Μετρητὴς, *Stimatore*, qui metatur, ut qui agrum, aliumve quamvis locum in certas distribuit partes, qui locum futuro ædificio, aut castris collocandis metitur: qui arbores in seminario, vel arbusto disponit, & ordine quodam digerit, &c. *Cicer. 11. Phil. c. 5.* Accedit Saxa nescio quis, quem nobis Cæsar ex ultima Celtiberia, Tribunum plebis dedit, castrorum antea metatorem, nunc, ut sperat, urbis. *Lucan. l. 1.* Audax Hesperios veniam metator in agros. ¶ Metatores in militia, seu mensores, *forieri*, dicuntur ii, qui præmitti solent ante venturos milites, ut castris locum metentur, & suum singulis locum assignent, vel etiam qui jussu, atque auctoritate Principis milites in domibus incolarum collocant. *Veget. l. 2. c. 2. & 7.*

Metatorius, a, um, adject. ad metandum pertinens. Metatoria pagina apud *Sidon. l. 8. ep. 11.* dicitur, qua advenienti amico metatur hospitium.

Metatura, æ, f. metatio. *Lactant. lib. 4. cap. 11. ex Hierem. Proph.* Incassum facta est metatore.

Metatus, a, um, nom. partic. *disegnato*, *misurato*. *Horat. l. 2. od. 15.* Nulla decempedis metata privatis porticus. *Id. l. 2. sat. 2. v. 114.* videas metato in agello fortem mercede colonum.

Metaurus, m. 2. Metaurum, *Mauro*, fl. Italiæ in Bruttiis, qui prope Seminariam castr. labitur, & auctus aliquot fluviis minoribus, juxta Metaurum opp. in mare Tyrrhenum se exonerat. ¶ Metaurus item, *Metaro*, *Metro*, fl. Umbriæ, qui oritur ex Appennino M. deinde Fanum S. Angeli in Vado, Urbaneum, & Forum Sempronii rigat, postea auctus aliis fluviis, in sin. Adriaticum se exonerat. ¶ Item fl. Siciliæ.

Metaxa, f. 1. al. mataxa, Μέταξα, sericum rude, idest quod nondum tinctum est, neque in fila deductum, apud *JCtos l. 3. Cod. de pign. & hypoth.* ¶ Accipitur etiam pro veste serica, *l. 10. Cod. de vectig. & l. ult. ff. de public. & vectig.* ¶ Apud *Vitruv.* quoque hæc vox legitur, *l. 7. c. 3.* & est species funiculi, seu restis, ut explicat ibi *Philander*. At *Baldus* in *Lex. Vitruv.* accipit pro filo aglomerato, & convoluto, *matassa*. Verba Vitruvii sunt: Sin autem arundinis græcæ copia non erit, de paludibus tenues colligantur, & mataxæ, & tomicæ. Putat autem Baldus legendum esse, & *mataxata tomice*, hoc est in mataxæ morem convoluta. Qui *mataxæ* retinent, exponunt manipulos, seu fasciculos cannarum. ¶ Locum *Lucilii*, quem quidam pro hac voce afferunt, vide in *Catapirates*.

Metaxarius, m. 2. Μεταξάριος, qui serici mercaturam exercet. *lib. 8. Cod. tit. de pign. & hypoth.*

Metaxatus. V. Metaxa.

Metella lex. V. Metilius.

Metelli, m. 2. familia plebeja apud Romanos, clarorum virorum virtute insignis. *Plin. l. 7. c. 13. & 44. & Cic. 1. Tusc. c. 34.*

Metellinus, a, um, adject. ad Metellum pertinens, ut Metellina oratio. *Cicer. 1. Att. epist. 13.*

Metempsychosis, is, f. Μετεμψύχωσις, transmigratio animarum ex uno corpore in aliud, quod suisse ajunt Pythagoræ somnium. a Μετὰ, trans, & ἐμψυχόω, animo. *Tert. de anim. c. 31.* sed Græce. *Quintil. declam. 10. c. 17.* hæc de re verba facit, sed voce ipsa abstinet.

Metensomatosis, is, f. Μετενσωμάτωσις, transcorporatio, vel transmutatio corporis. *Tertul. de anim. c. 35. & 32.*

Methodica, es, f. 1. Μεθοδικὴ, pars Grammaticæ rationem loquendi complectens. *Quintil. lib. 1. c. 9.* Partes duæ (Grammatices) quarum illam methodicen, hanc historicen vocant.

Methodicus, a, um, Μεθοδικὸς, qui methodo aliquid tractat. *Cels. in proœm.* Methodici sæculi nostri contendunt.

Methodium, ii, Μεθόδιον, ludificatio. *Petron. in fragm. Tragur. c. 36. Burm.* Damus omnes plausum a familia cœptum, & res electissimas ridentes aggredimur. Non minus & Trimalchio ejusmodi methodio lætus, Carpe, inquit, &c. Al. leg. *metodium*, Μελῴδιον, hoc est canticum intersectum.

Methodus, i, f. Μέθοδος, via docendi, de qua in Dialecticis. Tutius scribes literis græcis. Attamen Latinis litteris est apud *Vitruvium l. 9. c. 2.* ¶ Hæc vox videtur adhibita ab *Auson. ep. 28. ad Theon.* pro etymologia, ut quidam legunt hunc locum: sed meliores Interpret. reponunt *Metoche*: *Vale bearis, nomen a Divis, Theon. Metoche sed ista sæpe currentem indicat.* Est enim *theon*, græce Θέων, participium, hoc est Μετοχὴ, verbi Θέω, *curro*.

Methone, es, f. *Modon*, urbs Peloponnesi in ora Messeniæ. *Val. Flac. l. 1. Arg. v. 388.*

Methymna, vel Methymne, f. 1. *Methimna*, Μήθυμνα, urbs Lesbi Ins. post Mitylenem primaria, in ora ad Occ. Candem opp. Æoliæ versus. Vino celebris est. Arionem citharœdum genuit. *Ovid. lib. 1. de arte, v. 57.* quot habet Methymna racemos.

Methymnæus, a, um, Μηθυμναῖος, quod spectat ad Methymnam urb. *Ovid. 11. Met.* Et Methymnææ potiuntur litore Lesbi.

Methymnias, adis, f. Μηθυμνιὰς, quæ ad Methymnam pertinet. *Ovid. heroid. ep. 15. v. 15.* Pyrrhiades, Methymniadesve puellæ.

Metia, porta erat Romæ eadem ac Esquilina, extra quam comburebantur cadavera, noxii in crucem agebantur, & carnificum domus erant. *Plaut. Cas. 2. & Pseud. 1. 3. 96.*

Metilius, a, um, adject. *Metilia lex* lata fuit a M. Metilio Trib. pl. circa A. U. 515. Spectabat autem ad fullones. *Plin. l. 35. c. 17.* ubi al. leg. *Metella*, sed perperam, inquit *Harduin.*

Meticulosus, a, um, *pauroso*, *timido*, Δειλὸς, timidus. *Plaut. Amph. 1. 137.* Nullus est hoc meticulosus æque. *Id. Mostel. 5. 1. 52.* Meticulosa res.

Metior, tiris, mensus sum, d. 4. *misurare*, מדד, Ger. *messen*, Gall. *mesurer*, Hisp. *medir*, Μετρέω, est explorare, quæ alicujus rei sit magnitudo, definire, describere, a verbo Græco allato. *Cic. 1. Off.* Metiri mundi magnitudinem. *Curt. l. 5. c. 1.* Ducenis pedestrium stipendium mensum est. ¶ Translate ponitur pro æstimare. *Cic. in Parad.* Peccata non rerum eventu, sed vitiis hominum metienda sunt. *Nepos in Eumen. c. 1.* Magnos homines virtute metimur, non fortuna. ¶ Quandoque ponitur pro transmeare, *trascorrere*, *oltrepassare*. *Plaut. Pseud. 4. 4. 11.* Quid huc metimur gradibus institutum? hoc est quid huc abimus? *Catul. carm. 34.* Tu cursu, Dea, menstruo metiens iter annuum. h. e. conficiens. ¶ Passiva significat. usurpat *Lactant. de mort. persecut. c. 23.* Agri glebatim metiebantur. ¶ Legitur etiam partic. *mensus*, pro *mensus*, *che ha misurato*. *Ulp. l. 30. ff. de legat. 3.* Quæ quis ingenio suo metitus est.

Meto, as, a. 1. idem ac metor. *Virgil. in Culice, v. 173* Metabat se se circum loca. *Cæs. l. 3. B. C.* Cum Pompejus castra metari jussisset.

Meto, is, messui, messum, a. 3. *mietere*, קצר, Ger. *schneiden*, Gall. *moissonner*, Hisp. *segar*, ἀμάω, Θερίζω, est messem facere, i. e. segetes maturas secare. *Cic. 2. de Orat. c. 65.* Ut sementem feceris, ita & metes. ¶ Translate sumitur pro secare, seu cædere, in genere. *Virgil. 4. Georg. v. 54.* Purpureosque metunt flores. *Id. 10. Æn. v. 513.* Proxima quæque metit gladio.

Metodium. V. Methodium.

Metœcus, i, colonus, advena, qui de una in aliam civitatem migravit habitandi gratia, *forestiere*, Μέτοικος. Vox græca, qua utitur *Eumen. in Paneg. Flaviensium nomine dicto*, c. 4.

Metonymia, f. 1. Μετωνυμία, Hypallage, Transnominatio, Denominatio, est Tropus, per quem ponitur causa pro effectu, vel contra, vel continens pro re contenta, vel signum pro re significata, a Μετὰ, *trans*, & ὄνομα, *nomen*. *Auct. ad Her. l. 4. Cic. 3. de Or. & in Or.*

Metopa, æ, Μετόπη, pars, seu spatium inter duo foramina. Vocabulum est Architecturæ. *Vitruv. l. 4. c. 3.* V. ibi *Bald. in Lex.*

Metopion, ii, n. 2. Μετώπιον, arbor in Africa Æthiopiæ subjecta, ex qua lacryma in arenas decidit, quam nonnulli metopium, alii ammoniacum vocant. *Plin. l. 12. c. 25.* ¶ Est & olei genus ex amaris amygdalis confectum. *Plin. l. 15. c. 7.*

Metoposcopus, m. 2. Μετωποσκόπος, frontis inspector, qui scilicet ex frontis, & faciei lineamentis, quid cuique eventurum sit, divinat, a Μέτωπον, *frons*, & σκοπέω, *contemplor*. *Suet. in Tito, c. 2.* Ajunt metoposcopon a Narcisso Claudii liberto adhibitum, ut Britannicum inspiceret, &c.

Metor, aris, d. 1. *porre meta*, *misurare*, מדד, צבר, Ger. *aussmessen*, *den bawe angeben*, Gall. *mesurer*, *borner*, Hisp. *aposentar*, *poner terminos*, ὁρίζω, est metas in agris terminandi gratia disponere, item mensurare locum futuro ædificio, vel alteri cuivis operi. *Gel. l. 1. c. 1.* Nam cum fere constaret, curriculum stadii, quod est Pisis apud Jovem Olympium, Herculem pedibus suis metatum, idque fecisse longum pedes sexcentos. ¶ Speciatim de castris dicitur, & est locum castris ponendis, locandisque præfinire, atque circumscribere, vel castra collocare. *Sallust. in Jug.* Sylla pariter cum ortu Solis castra metabatur. ¶ Accipitur etiam generatim pro metiri. *Ovid. 3. Fast.* Nos quoque sub ducibus cœlum metabimur illis. ¶ Item pro disponere, eligere, ac putare. *Virg. 2. Georg. v. 274.* Si pinguis agros metabere campi.

Metreta, æ, f. 1. Μετρητὴς, cadus, amphora Attica, a Μέτρον, *mensura*. *Dioscorides l. 5.* ait esse vas congiorum decem: Decem autem congii sexaginta sextarios valent, idest amphoram, & quadrantem. *Mart. lib. 5. epigr. 16.* Plurimus Hispanas mittet tibi nauta metretas.

Metricus, a, um, Μετρικὸς, quod ad metrum pertinet. *Plin. l. 11. c. 37.* Arteriarum pulsus in modulos certos, legesque metricas per ætates stabilis. *Quintil. l. 9. c. 4.* Pedes metrici.

Metrocomia, f. 1. Μητροκωμία, matrix villa, vicus, vel pagus, unde in alios vicos ductæ sunt coloniæ, a Μήτηρ, *mater*, & κώμη, *pagus*. *Justinian. in Cod. lib. 11. tit. 55.* Non liceat habitatoribus metrocomiæ possessiones suas ad extraneum transferre. ¶ Item metrocomium, ii, n. *Impp. Theodos. & Valentin. l. 10. Cod. tit. 19. leg. ult.*

Metrodorus, m. 2. Μητρόδωρος, Pictor, & Philosophus Atheniensis, vel potius Stratonicensis, Carneadis auditor. *Cic. 2. Acad. 1. de Or.* ¶ Item Philosophus Lampsacenus, sodalis Epicuri. *Cic. 1. de nat. Deor.* ¶ Fuit præterea Metrodorus quidam Scepsius, qui postea, relicta Philosophia, ad civilium rerum administrationem se se contulit.

Metropolis, fem. 3. *metropoli*, *Città matrice*, Μητρόπολις, civitas matrix, urbs, ex qua coloniæ deductæ sunt, a Μήτηρ, *mater*, & πόλις, *urbs*, quasi mater urbium aliarum, quia sic se habet metropolis ad coloniam, ut mater ad filiam. *Dig. l. 27. tit. 1. leg. 6.*

Metropolitanus, a, um, *metropolitano*, ad metropolim pertinens. *Impp. Theodos. & Valentin. l. 11. Cod. tit. 21.* Metropolitano nomine ac dignitate civitatem Berytum decernimus exornandam.

Metrum, tri, n. *misura*, *metro*, שירה, מדה, Germ. *ein vers mass*, Gall. *mesure*, Hisp. *medida*, Μέτρον, *mensura*, a Græco nomine allato, & dicitur de mensura versus, quia versus pedibus mensurantur. *Quint. l. 1. c. 8.* Metro servire coguntur. ¶ Usurpatur etiam de ipsis versibus. *Colum. l. 3. c. 10.* Exceptis, quæ retulimus, metris Virgilianis.

Metuendus, a, um, partic. a metuor, *da temersi*. *Cic. de Arusp. resp.* Cum quibusdam multis, metuendisque rebus.

Metuens, entis, partic. a metuo, *timido*. Sæpe nomen fit, & cum genit. construitur. *Cic. post red. in Sen.* Nam Consules, modesti, legumque metuentes, impediebantur lege. *Ovid. 6. Fast. v. 259.* Regis opus placidi, quo non metuentius ullum Numinis ingenium terra Sabina dedit. *Tacit. Ann. 13. v. 25.* Nero metuentior in posterum milites sibi circumdedit.

Metula, æ, f. parva meta, diminutivum. *Plin. l. 5. ep. 6.* Alternis metulæ surgunt.

Metuo, is, tui, sine sup. a. 3. *temere*, ירא, Ger. *fürchten*, Gall. *craindre*, Hisp. *temer*, φοβέομαι, timeo, a *metus*. Construitur vel cum acc. *Ter. Eun.* Metuebant omnes jam me. ¶ Vel cum dat. Hæ locutiones autem, *Metuo te*, & *Metuo tibi*, differunt, quia *Metuo te* idem est, quod metuo, ne quid mihi mali inferas: *Metuo tibi*, est metuo, ne quid tibi mali accidat. *Virg. 1. Georg.* Inopi metuens formica senectæ. ¶ Vel cum abl. & præp. *de*, vel *ex*. *Cic. 10. Att. ep. 4.* Non tam de sua vita, quam de mea metuit. *Plaut. Most. 2. 3. 57.* Metuere ex aliquo. ¶ Vel cum acc. & dat. *Plaut. Poen.* Metuo amori meo moram. ¶ Vel cum acc. & abl. cum præp. *a*, vel *ab*. *Cic. l. 5. Fam. ep. 6.* Et a me insidias metuunt. ¶ Vel cum acc. dat. & abl. cum præp. *a*, vel *ab*. *Auct. ad Her. l. 2. c. 19.* Ab inimico sibi periculum metuebat. ¶ Vel cum conjunctivo, in iis, quæ vellemus fieri, cum particula *ut*, in iis, quæ fieri nollemus, cum particula *ne*. *Cic. de Sen.* Orator, metuo, ne languescat senectute.

Ter.

Ter. Heaut. 4. 2. 15 Si metuis, satis ut meæ domui curetur diligenter. ¶ *Metuo ne non*, idem quod *metuo ut*. *Plaut. Cas.* 3. 3. 15. Metuo, ut non sit surde, atque hæc audiverit. ¶ Vel cum infinito. *Virg.* 1. *Georg.* v. 246. Arctos Oceani metuentes æquore tingi. ¶ Jungitur etiam cum aliis particulis; nam, metuere pro aliquo, dicit *Celsus*. Metuere propter aliquem, *Plaut. Rud.* Et, metuo quin. *Id. Amph.* 5. 1. 50. ubi metuo pro dubito videtur usurpari. Verba Plauti sunt: Si istæc vera sunt, non metuo, quin meæ uxori latæ suppetiæ sint. *Id. Truc.* 4. 3. 35 Matres duas habet, & avias duas, jam metuo, patres quot fuerint. ¶ *Metuere*, & *vereri* in eo differunt, quod illud proprium servorum est, hoc liberorum: quamquam interdum promiscue usurpantur. *Cic. de Senect.* Metuebant eum servi, verebantur liberi. Adde *pro Quint.* c. 2. At contra *Ter. Phor.* 1. 1. 68. Metuebat absentem patrem.

Metus, us, m. *timore, tema, paura*, פחד, Ger. *furcht*, Gall. *peur*, Hisp. *miedo*, φόβος, timor, formido, a Μέθω, quod inter alia etiam φόβον, sive metum signat, ut Hesychius testatur. *Cic.* 4. *Tusc.* c. 37. Metus est opinio impendentis mali, quod intolerabile esse videatur. *Id. ibid.* Ægritudini finitimus est metus. Est enim metus, ut ægritudo præsentis, sic ille futuri mali. ¶ *Metus*, *formido*, *pavor*, & *tremor* sic nonnullis origine distinguuntur; ut *metus* sit motus animi, cum id, quod male casurum putat, mens refugit; *formido*, cum mens vehementius movetur, ita ut e se abeat, & foras feratur; *pavor*, cum ex horrore venturæ rei pectus vehementer tunditur, pavire enim est tundere: *tremor*, cum in hac perturbatione frigescimus. ¶ Sumitur tum active, tum passive. Nam *metus hostium* recte dicitur, & cum timent hostes, & cum timentur. *Sallust.* 1. *hist.* Ad bellum excitabat metus Pompeji victoris. *Cic.* 12. *Fam. ep.* 21. Omni te de metu libero. *Id. Agrar.* 1. c. 8. Civitas metu suspensa. *Id. Verr.* 4. c. 54. Metum alicui afferre. *Id.* 2. *Fin.* Semper sunt in metu, ne &c. *Id. Att. lib.* 3. Mihi etiam unum de malis in metu est, fratris miseri negotium. ¶ Accipitur interdum metus pro religione. nam religio, ut Servius ait, ex metu nata est. *Virg. Æn.* 7. multosque metu servata per annos. ¶ Item pro furore poetico. *Horat. l.* 2. *od.* 19. Evoe, recenti mens trepidat metu. ¶ Veteres hoc nomen in fœminino gen. usurparunt. *Enn. apud Fest.* Vivam, an moriar, nulla in me est metus.

Metutus, a, um, *temuto*, partic. antiquum ab obsoleto sup. *metutum* verbi metuo. *Lucr. l.* 5. v. 1139. Nam cupide conculcatur nimis ante metutum.

Mevania, æ, *Bevagna*, urbs Umbriæ, Propertio alumno nobilis, ferax armentorum. *Colum. l.* 3. c. 18. *Plin. l.* 35. c. 14. Hinc

Mevaniates, um, m. Mevaniæ incolæ. *Plin. l.* 3. c. 41.

Mevius, vel Mævius, m. 2. poeta ineptissimus fuit, Virgilii, & Horatii temporibus, utrique invisus, quod poemata illorum insectaretur, & ex aliena laudis obtrectatione gloriam quæreret. Unde *Virgiliomastix* vulgo appellatus est.

Meum, vel Meon, Μῆον, herba anetho foliis, & caule similis. *Plin. l.* 20. c. 23

Meus, a, um, *mio*, לי, Ger. *mein*, Gall. *mon*, *mien*, Hisp. *mi*, *mio*, ἐμός, quod ad me pertinet, a me possidetur, vel a me agitur, pron. possess. a casu *mei*, qui ab ἐμοῦ, pro quo communis lingua ἐμὲ, ε abjecto. *Cic. in Pis.* Nihil in re mea familiari est, quod ego malim meum esse, quam tuum. ¶ Dicitur etiam de eo, qui me possidet, vel in me agit, ut *Meus dominus*, in cujus possessione ego sum. *Meus carnifex*, qui me excarnificat. *Ter. Andr.* ¶ *Meus sum*, idem est, quod meæ potestatis sum. *Pers. sat.* 5. Postquam meus a Prætore recessi. ¶ Aliquando *Meus*, *tuus*, *suus*, *noster*, *vester* substantive accipiuntur. Sed facile in eis subauditur substantivum aliquod, ut *Amicus*, *familiaris*, *domesticus*. *Virg.* 4. *Æn.* Dulcesque meorum reliquias. ¶ *Meum est*, *tuum*, *suum*, *nostrum*, *vestrum*, idem est, ac meæ sunt partes, mea interest, ad me attinet. *Cic. Att. l.* 5. *ep.* 13. Intelligis, quam meum sit scire, & curare, quid in Rep. fiat. Interdum *Meum est*, significat, mea natura est, mea consuetudo est. *Ter. Heaut.* 3. 2. 38. Non est mentiri meum. Interdum idem valet, ut meum est inventum. *Ter. Eun.* 3. 1. 39. Tuum, obsecro, an hoc dictum erat? vetus credidi. TH. Audieras? GN. Sæpe, & fertur in primis. TH. Meum est. idest, ego ipse hujus dicti auctor sum. ¶ *Mea* est descriptio, idest, ego descripsi. *Cic. de Sen.* Mei sunt ordines, mea descriptio. ¶ *Meo pretio*, idest, pretio a me facto, & a me statuto. *Ter. in prol. Hec.* ¶ *Mea*, *mea tu*, & hujusmodi, muliebria sunt blandimenta, sine quibus, inquit *Donatus*, non progreditur colloquium fœminarum, & maxime trepidantium. *Ter. Eun.* 4. 3. 14. Hoc, obsecro, mea Pythias, quid istuc nam monstri fuit? *Id. Adel.* 3. 1. 1. Modo doleret, mea tu, occipiunt primulum. ¶ In vocativo habet *mi* in masculino gen. *Ter. Adel.* 2. 4. 4. O mi Æschine, o mi germane. ¶ Sæpe vim blandiendi habet. *Id. Phorm.* 2. 1. 42. Mi patrue salve. ¶ *Sidonius* tamen *meus domine* dixit *l.* 4. *ep.* 18. ¶ *Meapte*, *meopte*, apud *Plaut.* leguntur non semel. Sic *meapte pro me*, *Id. Men.* 5. 8. 10.

M　A N T E　I.

Mi. V. Ego, & Meus.

Mica, æ, f. *mica*, פת, Germ. *krumlein*, Gall. *mie*, *miette*, Hisp. *migaja*, ψιχίς, pulvisculus ille, qui in arena, quasi argentum, fulget, a quo & panis, & omnium rerum frustula, quæ tractantibus nobis aliquam rem inde emicant, micæ appellantur, a Dorico Μικκός, pro Μικρός, parvus. *Lucret. l.* 1. v. 839 Micæ auri. *Horat. l.* 3. *od.* 23. Mollibit aversos Penates farre pio, & saliente mica. h. e. salis mica, quæ in ignem injecta salit. *Catull. epigr.* 87. nulla venustas, Nulla in tam magno corpore mica salis, h. e. nullus lepor, nulla gratia, *niente di garbo*. *Quintil.* 6. c. 4. interpretatur, nihil ridiculum. ¶ Mica vocabatur cœnatio quædam parva a Domitiano extructa, de qua est epigramma 50. *l.* 2. *apud Martial.*

Micans, antis, adject. *splendido*, *folgoreggiante*, splendidus, fulgens. *Ovid.* 2. *Metam.* v. 2. Clara micante auro. *Prudent. Cathemer.* 5. v. 44. Ducebat radius sole micantior. ¶ *Calpur. ecl.* 2. v. 26. Ter quisque manus jactate micantes. *fare alla mora*. V. Mico.

Micarius, ii, m. qui micas panis colligit, & victum sibi parce comparat. *Petron. in fragm. Tragur.* c. 73. *Burmanni*. Homo præfiscini, frugi, & micarius. Al. aliter leg.

Micatus, us, m. actus micandi. *Martian. Capell. l.* 4. *pag.* 93. Anguis allambere fœminam crebris linguarum micatibus attentat.

Micatus, a, um, in micas redactus. *Plin. Valerian. l.* 1. c. 63. Panis micatus.

Miccotrogus, i, m. parum rodens, parvi cibi qui est: a Μικκός, Dorice pro Μικρός, parvus. Alii scribunt *micotrogus*, a micis rodendis. *Plaut. Stich.* 2. 1. 88.

Mico, as, cui, sine sup. n. 1. *risplendere*, *rilucere*, נצץ, Ger. *glintzern*, Gall. *reluire*, *estinceller*, Hisp. *resplandecer*, στίλβω, subinde, & per intervalla fulgeo, & resplendeo, a *mica*, qua dicitur de arenis fulgentibus. *Liv. l.* 6. c. 12. Ubi illi vana jecerint missilia, tunc micent gladii. *Virg.* 1. *Æn.* v. 90. Crebris micat ignibus æther. ¶ Et quoniam telis quædam variatio, dum digitis fortimur, apparet, per translationem micare capitur pro digitis sortiri. Est igitur micare digitis, lusus genus quoddam, quod adhuc apud Italos duret, ut porrectis digitis, certantium uterque numerum dicant. *giuocare alla mora*. *Cic. l.* 2. *de Div.* Quid enim sors est? idem propemodum, quod micare, quod talos jacere, quod tesseras. ¶ Ab hoc ludi genere tractum est, ut qui certissima esset fide, cujusque vis bonos existimaretur, eum antiqui dignum dicerent, quicum in tenebris micaretur. Nam quicum in tenebris micas, ei liberum est, si velit, fallere. *Cic.* 3. *Off.* c. 19. A quibus natum est id, quod jam tritum est vetustate proverbium: Cum enim fidem alicujus bonitatemque laudant, dignum esse dicunt, quicum in tenebris mices. ¶ Item quia splendor tremulus est, & intermissis ictibus movetur, factum est, ut micare accipiatur pro eo, quod est interpositis intervallis moveri. *Virg.* 3. *Georg.* Et linguis micat ore trisulcis. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* Jam vero venæ & arteriæ micare non desinunt, quasi quodam igneo motu.

Micropsychus, a, um, Μικρόψυχος, pusillanimis, timidus. *Plin. l.* 22. ... Item animi humilis, ac pauperci, quos illi dixere micropsychos.

Mictilis, le, adject. dignus, qui mingatur, vilis, ut *merx mictilis*, apud *Lucil.* teste *Non. c.* 2. n. 532. ut quidem emendat *Scalig. in Catull.*

Mictio. V. Minctio.

Mictorius, a, um, adject. ad mingendum pertinens, ut mictoria medicamenta, apud *Cæl. Aurel. Acut.* 3. c. 8.

Mictualis, le, mictorius. *Apul. de herbis*, c. 117. Herba virtutis mictualis.

Micturio, is, n. 4. *desiderare di orinare*, Germ. *gerne seichen wollen*, Gall. *avoir envie de pisser*, Hisp. *tener gana de mear*, οὐρητιάω, verb. desid. mejere cupio, vel interdum mejo simpliciter. *Juven. Sat.* 6. v. 308. Noctibus hic ponunt lecticas, micturiunt hic.

Mictus, us, m. actus mingendi. *Cæl. Aurel. Tard.* 3. c. 3. Sanguinis mictus. *Id. l.* 2. c. 1. Difficultas mictus.

Micula, læ, f. diminut. parva mica. *Cels. l.* 2. c. 3. Si urinæ quasdam quasi miculas repræsentat. *Arnob. l.* 7. *pag.* 230. Arvina in exiguas miculas insecta.

Midas, m. 1. Μίδας, Gordii filius, Rex Phrygum, qui cunctos pene Reges pecuniæ abundantia antecessit. Huic (ut est in fabulis) propter Bacchum hospitio susceptum concessum est, ut, quicquid vellet, optaret, futurus voti compos. Optavit, ut, quicquid corpore contigisset, in aurum verteretur. Quod annuente Baccho factum est. Sed cum cibus, & potus contactu etiam in aurum verterentur, sensit tandem stolidus, se stulte petiisse, & facti pœnitens oravit Bacchum, ut hoc munus auferret. Tum Bacchus præcepit, ut in Pactolo flumine se lavaret, & sic liberaretur. Quod cum fecisset, cœpit deinceps Pactolus aureas arenas trahere. Postea cum Phœbus, & Pan, seu Marsya carmine certarent, Midas judex electus est cum Tmolo monte. Tmolus Phœbum victorem pronuntiavit, sed Midas secundum Pana judicium tulit. Iratus Apollo asininas ei auriculas addidit, quas tam scite occultavit, ut nemo sciret, præter solum tonsorem: qui cum rem tam auditam tacere non posset, fossam ingressus proclamavit, *Aures asininas habet Rex Midas*, deinde fossam terra adoperuit. Successuque temporis creverant illic arundines, quæ commotæ vocem, quam tonsor immiserat, reddiderunt. Alii narrant, cum præteriret aliquando Liberi Patris asinus, atque eos adegisset injuria, iratum Bacchum Midæ auriculas asininas addidisse. Sunt, qui dicant, huic aures natura prælongas fuisse, & asinarum instar prominentes, atque hinc fabulæ locum ortum esse. V. *Ovid.* 11. *Metam.*

Midion, n. 2. genus navigii. *Fest.*

Migdilybs, ybis, mixtus Lybs, mixtus genere. *Plaut. Pœn.* 5. 2. 74.

Migratio, onis, f. *partita*, נדידה, Germ. *wanderung*, Gall. *delogement*, *depart*, Hisp. *mudança de posada*, *partida*, Μετοίκησις, loci mutatio, discessus. *Cic.* 1. *Tusc.* c. 41. Mortem esse migrationem in eas oras, quas, qui vita excesserunt, incolunt. *Id. Fam. ep.* 27. Cui verbo domicilium est proprium in officio, migrationes in alienum multæ.

Migro, as, n. 1. *mutare stanza*, *andare ad abitar altrove*, גלה, Ger. *wandern*, Gall. *deloger*, *changer de loges*, Hisp. *mudar posada*, *yr o me at ellende*, Μετοικίζω, μετοικέω, domicilium muto, & alio ad habitandum me confero, relicta priore habitatione. Aliqui ex verbo *meare*, & *ager* compositum putant, ut migrare sit agrum meare. Construitur vel absolute, vel cum casibus motus. *Cic. Att. l.* 13. Itaque non solum inquilini, sed mures migraverunt. *Liv. l.* 1. Et Romam inde frequenter migratum est a parentibus maxime, & propinquis nuptarum. ¶ Migrare de vita, est mori. *Cic. l.* 6. *de Rep.* Antequam ex hac vita migro. *Id.* 1. *Fin.* Non dubitat, si ita melius sit, migrare de vita. ¶ Migrare item est recedere. *Cic.* 3. *Fin.* Qui id conservaret, eum justum, qui migraret, injustum fore. ¶ Legitur interdum active pro transferre. *Gell. l.* 2. c. 29. Ita cassita nidum migravit. *Cic.* 3. *de leg.* c. 4. Quod quis earum rerum migrassit, noxiæ pœna par esto. h. e. mutaverit. Hinc passive *Sil. lib.* 7. v. 431. Migrantur Rhætea regna. *Liv. lib.* 10. *cap.* 34. Relicta, quæ migratu difficilia essent.

Mihi, *a me*, *a mi*, *moi*, dat. sing. pron. *ego*, ab antiquo genitivo *mis* pro *mei*, ut *tibi* a *tis*, *Voss.* Varium usum habet. Nonnunquam significat, ad meam utilitatem, vel ad meum damnum. *Ter. Adelph.* Si quid peccat Demea, mihi peccat. ¶ Aliquando quantum ad meum judicium. *Ter. Adelph.* Num is mihi est profecto servus spectatus satis, cui dominus curæ est. ¶ Aliquando a me. *Ter. Heaut.* Syrus est prehendendus, atque adhortandus mihi. ¶ Aliquando in me. *Ter. Hec.* 2. 1. 31. Ubi vos mihi domi eritis, proinde ego ero foris. ¶ Aliquando mihi, & tibi, in oratione ponuntur festivitatis tantum gratia. *Cic. in Pis.* Is mihi etiam gloriabitur, se omnes Magistratus sine repulsa assecutum? ¶ Additur etiam dictio syllabica met. *Cic. pro Quint.* Brevitas postulatur, quæ mihimet ipsi amicissima est. ¶ Mihipte, mihi ipsi. *Cato apud Fest.* ¶ *Mi* pro *mihi*, V. Ego. ¶ Mio' pro mihimet. V. suo loco.

Miles, itis, c. 3. *soldato*, איש הצבא, Ger. *ein kriegsmann*, Gal. *soldat*, Hisp. *soldado*, στρατιώτης, quicunque militiam exercet. *Cic. pro leg. Manil.* Qui extrema pueritia miles fuit summi Imperatoris. *Id.* 8. *Att. ep.* 12. Legere milites. *Id. Philip.* 7. Cohortatus est amicos suos, ut milites fierent. ¶ Eleganter in singulari numero pro collectione militum usurpatur, *soldatesca*. *Liv. l.* 22. Hic miles magis placuit, cum pretio minore redimendi captivos copia fieret. ¶ Milites quandoque dicuntur apparitores Magistratuum. *Ulp. lib.* 1. *de eadem. Dig. ex quib. caus. &c.* ¶ Miles in fœminino genere. *Ovid. ep.* 11. v. 48. Et rudis ad partus, & nova miles eram. Ubi & translate accipitur.

Milesiæ, arum, Μιλησιακοὶ λόγοι, poemata & narratiunculæ amatoriæ, & lasciviæ. *Capitolin. in Albino*, c. 11. Milesias nonnulli ejusdem esse dicunt, quamvis mediocriter scriptæ sint. *Sever. in ep. ad Senat. quæ habetur apud eund. Capitolin. loc. cit.* Inter Milesias Punicas Apuleji sui, & ludicra litteraria consenesceret. Ubi intelligit libros Apuleji de Asino. V. *Milesius*.

Milesius, a, um, adject. ad Miletum pertinens. *Virg.* 3. *Georg.* Milesia vellera, pro pretiosissimis lanis. Unde Milesia ovilia celebrat *Tertull. de Pall.* c. 3. V. *Miletum*. *Quintil. l.* 2. c. 3. Timotheus musicus Milesius. ¶ Milesii populi luxui, & deliciis addictissimi fuere, quorum illud est memoratissimum: Nemo nostrum frugi esto, alioqui ejiciatur. *Beroal. in comment. in l.* 1. *Apul. de A. A.* Hinc Milesia carmina dicuntur, quæ lascivas res continent, & ludicras, qualia fuisse cujusdam Aristidis scribit *Ovid.* 2. *Trist.* v. 413. Junxit Aristides Milesia carmina secum, Pulsus Aristides nec tamen urbe sua. Hinc & *Apulejus* libros suos de Asino aureo, Milesium sermonem appellat *initio libri primi*.

Miletis, idis, f. Byblis, filia Mileti. *Ovid.* 9. *Metam.* v. 634. mæstam tota Miletida mente. ¶ Est etiam adject. fœmin. *Ovid.* 1. *Trist. eleg.* 9. v. 41. A quibus adveniat Miletida sospes ad urbem. h. e. Tomos, quæ Milesiorum colonia fuit.

Miletus, m. 2. Μίλητος, filius Apollinis et Areæ Cleochi filiæ, vel secundum Ovidium, ex Dejone. Nonnulli non Apollinis, sed Euxantii Minois filii, aliis Sarpedonis, qui fuit filius Jovis, filium faciunt. Hic cum Minos Cretensium Regem jam senem Regno privare vellet, a Jove territus in Samum, deinde in Cariam Asiæ regionem fugit, ubique oppidum condidit, quod de suo nomine Miletum appellavit, ejusque incolas Milesios. *Ovid.* 9. *Met.* Genuit ex Cyanee Caunum, & Byblim. *Boet. l.* 4.

Miletus, f. 2 *Melazo*, *Melasso*, Μίλητος, urbs Joniæ, seu Cariæ, in ora maris Ægæi. Condita fuit a Mileto anno Mundi 2953. quo etiam Cyzicus. *Ovid.* 9. *Metam.* ¶ Sed *Strabo l.* 12. a Sarpedone conditam mavult Jovis filio, Minois, & Rhadamanthi fratre, & ab eo Miletum appellatam fuisse, ab altera ejusdem nominis urbe, quam in Creta reliquerat. ¶ Oraculum habuit antiquitus Branchidarum appellatum, postea Apollinis Didymæi. Sed urbem hanc potissimum generosa vellera, seu pretiosissimæ lanæ nobilitarunt, ex quibus fiebant Milesia stragula, quæ ob insignem mollitiem in proverbium efferunt.

Miliaria, æ, f. *ortolano*, avis, dicta, quod milio vescatur, & pinguescat. *Varro l.* 3. *R. R.* c. 5. ¶ Miliaria item herba est, quæ milium necat. *Plin. l.* 22. c. 25.

Milichiæ, m. 1. fontes plures in agro Syracusano. *Plin. l.* 3. c. 8.

Mili-

Militaris, militariter, *Trebell. Pol. in XXX. Tyr. c. 22. de Æmil.* Servus militaris cæsus, quod, &c.

Militaris, re, o. 3. *militare*, *cioè che si appartiene a milizia*, Ger. *Kriegerisch*, Gall. *militaire*, Hisp. *militar*, στρατιωτικός, quod ad milites, aut militiam pertinet. *Cic. 1. Off.* Statuas videmus ornatu fere militari. ¶ Militaris via illa est, quæ vulgo communis dicitur, alio nomine *Regia*, seu *Consularis*, sive etiam *Prætoria*, aut *publica via*. Dicta est autem militaris, quod a militibus sterneretur, vel quod milites in bellum proficiscentes per eam iter facerent. Ejusmodi fuerunt Romæ Salaria, Flaminia, Appia, Æmilia, *Cic. de Prov. Conf. & Philip.* 12. ¶ Ætas militaris apud Romanos erat post annum decimum septimum usque ad quadragesimum sextum, extra quod tempus non nisi necessitate cogente, milites scribebantur, quemadmodum *Lips. l. 1. de milit. Rom. & Dempster. l. 10.* notant, *Tacit. l. 2. ann. c. 20.* Referebat, habitasse quondam septingenta millia ætate militari. Adde *Sigon. de ant. jur. Civium Romanorum l. 1. c.* 15. *Liv. l. 25. c. 5.* ¶ Comparat. militarior. *Tertull. c.* 8 *Apologet. c. 11.* Quis justior, & militarior Scipione? ¶ Militaris animus, *spirito guerriero*, *Tacit. 1. Ann. c. 32.* ¶ Militaris vir, h. e. miles. *Id. 2. hist. c. 75.*

Militariter, adv. *da soldato*, Ger. *nac kriegischer art*, Gall. *en homme de guerre*, Hisp. *a la soldada*, στρατιωτικῶς, more militum, more militiæ. *Liv. l. 4. c. 41.* Adversus hæc Tempanii oratio incomposita fuisse dicitur, cæterum militariter gravis, non suis vana laudibus, &c. Adde *l. 27. c. 3.*

Militatus, a, um, idem ac militaris. *Plaut. Pseud. 4. 4. 11.* Quin hinc metimur gradibus militariis? *h. e.* incitatis, qualis fere incedentium militum sunt.

Militia, æ, f. 1. *milizia*, מִלְחָמָה, Ger. *krieg*, Gall. *milice*, Hisp. *milicia*, στρατεία, res militaris, vel ipsum bellum. *Cic. 3. Offic. de Ulysse.* Sed insimulant eum tragœdiæ, simulatione insaniæ militiam subterfugere voluisse. ¶ *Militia imaginaria*, est pugna simulata ad spectatorum delectationem exhibita. *Suet. in Claud.* ¶ *Militiæ nomen dare*, est ad delectum ultro sese exhibere, nomenque suum in militum album describendum edere. *Cic. Phil. 7.* ¶ *Militiam urbanam sequi*, est in judiciis versari, & cum adversariis in foro contendere. *Cic. pro Mur.* ¶ Cum verbis, & nominibus stat, & in loco in genitivo ponitur *Cic. Tusc. 5. c. 19.* Quorum virtus fuerat domi, militiæque cognita, *in pace*, *e in guerra*. ¶ Militia pro militari disciplina. *Tacit. Ann. 1. c. 20.* Antiquam dumque militiam revocabat. ¶ Pro militum multitudine, *Justinus l. 32. c. 2.* Concursu insularium cum omni militia reteriscitur. ¶ Translate *Cic. Att. l. 2. ep. 2.* Greta hæc, & magna, mihique nondum laboriosa ut illa vetera militia. *Propert. l. 4. eleg. 1. v. 137.* Militiam Veneris blandis patiere sub armis.

Militiola, æ, f. diminut. parva, seu brevis militia. *Auctor vitæ Juvenalis, qui a nonnullis Suetonius creditur.* In pantomimorum semestribus militiolis tumentem.

Milito, tas, n. 1. *militare*, *esercitare l'arte della guerra*, צָבָא, Germ. *kriegen*, Gall. *militer*, *guerroyer*, Hisp. *militar*, *exercitar la milicia*, στρατεύω, militiam exerceo, stipendia in bello mereo, stipendia facio. *Cic. 1. Off.* Qui in eadem legione militabat. *Liv. l. 23. c. 42.* Juventus sub signis militat suis. ¶ Aliquando habet post se ablativum pretii. *Curtius l. 8. c. 3.* Græcis mercede apud Persas militantibus. ¶ Usurpatur etiam passive. *Hor. Epod. 1.* Militabitur bellum in tuæ spem gratiæ. *Plaut. Pers. 2. 2. 50.* Confidentia illa militia militatur magis, quam pondere. ¶ Translate *Horat l. 1. ep. 2. ad fin.* ex quo Tempore cervinam pellem latravit in aula, Militat in silvis catulus.

Milito, onis, m. miles. Quidam legunt hanc vocem in *Apulej. l. 9. Metam.* ubi alii *commilito*.

Milium, lii, n. *miglio*, דֹּחַן, Ger. *hirschen*, Gall. *millet*, Hisp. *mijo*, κέγχρος, genus frugis. *Plin. l. 18. c. 10.* Milio Campania gaudet præcipue, pultemque candidam ex eo facit. Adde *Virg. 1 Georg. v. 216.* ¶ Milium Indicum genus est milii nigrum colore, amplum grano, arundinaceum culmo: adolescit ad pedes altitudine septem prægrandibus culmis, quos lobos vocant. Ita describit *Plin. l. 18. c. 7.* Videtur autem esse id, quod Itali vocant *saggina*, & in quibusdam Italiæ regionibus dicitur *sorgo rosso*. Appellatur autem Indicum, quia ex India Plinii tempore advectum fuit. *Plin. ibid.*

Mille, sive unic. *mille*, אֶלֶף, Ger. *tausende*, Gall. *mille*, Hisp. *mil*, χίλιοι, αι, α, nomen numerale. In vett. codd. ac monumentis frequens occurrit *mile* unico *l*. Et substantivum, & adjectivum esse potest. Cum usurpatur substantive, est indeclinabile in omn. sing. sed in plurali declinatur *millia*, *millium*, *millibus*. In utroque numero genitivum postulat. *Cic. pro Mil.* Ante fundum Clodii mille hominum versabatur. *Id. pro Rab.* Quid vociferabere, decem millia talentum esse promissa? ¶ Sed tamen apud antiquos invenitur abl. *milli*, *Lucil. l. 9. apud Gel. l. 1. c. 16.* Tum milli nummum potes uno quærere centum. Ubi *uno milli nummorum* dixit pro mille nummis, ac si diceret: Potes mille nummis acquirere centum millia. ¶ Si interdum millia reperiatur junctum cum alio substantivo in eodem casu, substantivum continuatum censendum est. *Cic. 4. Ver.* Tritici modios quinque millia. *Liv. l. 9.* Duo millia & quingenti capti. ¶ Cum usurpatur adjective, indeclinabile est, & est duntaxat numeri pluralis, ut *Mille annorum*, *mille nummorum*, *mille nummos*, *mille nummis*. *Cic. pro Sext.* Edixitque, ut ab Urbe abesset mille passus. *Hor. l. 2. Sat. 3.* Veterisque Falerni mille cadis. ¶ Dicimus aliquando, *Decem millia*, & *ducenti homines*. Quod ita intelligitur, decem millia hominum, & ducenti homines. ¶ *Millia*, absolute pro millia passuum. *Cic. Att. l. 3.* Ultra quadringenta millia.

Millefolium, n. 2. Μυριόφυλλον, panacis genus, ab Achille inventum, unde & Ἀχίλλειος appellatur. *Plin. l. 25. c. 5.* Aliqui & hanc panacem Heracleon, alii sideritim, & apud nos millefolium vocant, cubitali scapo, ramosam, minutioribus, quam fœniculi, foliis vestitam ab imo.

Millenarius, a, um, *di mille*, mille continens, ut millenarius numerus, *Augustin. l. 20. de civ. Dei, c. 7.*

Milleni, æ, a, a *mille*, χίλιοι, nomen numerale distributivum, quo etiam extra distributionem Poetæ utuntur. *Plaut. Bacch. 4. 9. 4.* Atridæ Priami patriam millenum numero navium decumo anno post subegerunt.

Millepeda, æ, f. Μυριόπους, ἰουλος, vermis pilosus, ex erucarum genere, multis pedibus arcuatim repens, alias centipeda. Nihil enim aliud nomen hoc, quam multitudo pedum significat. *Plin. l. 29. c. ult.*

Millesimus, a, um, *millesimo*, χιλιοστός, nomen numerale ordinale, a mille. *Cic. Att. l. 17.* Ex libro Serapionis millesimam partem vix intelligo. *Id. de Fato c. 7.* Quanquam id millesimo ante anno Apollinis Oraculo editum esset.

Milliare, is, n. idem ac milliarium, a *mille*. *Cic. Attic. l. 6. ep. 5.* Accepi tuas litteras ad quintum milliare Laodiceæ, quas legi libentissime. Ita cum aliquibus MSS. legit *Vettorius*. Critici reliqui *a. d. quintum terminalia*.

Milliarensis, e, adject. milliarius, ut milliarensis porticus, *Vopisc. in Aurel. c. 49.* Sic dicta vel a mille columnis, quas haberet, vel quod mille passus, vel pedes longa esset. Sic enim varie exponunt Interpretes, qui eodem modo accipiunt & *milliarias porticus*, quæ leguntur in *Suetonio Nerone c. 31.*

Milliarium, rii, n. *miglio*, Ger. *eine meile*, Gall. *mil*, Hisp. *milla*, Μίλιον, μιλιάριον, mille passuum spatium. *Cic. Att. l. 8. ep. 5.* Postea audivi a tertio milliario, tum eum esse. ¶ Hujus octava pars stadium vocatur, quod continet passus centum viginti quinque. Passus autem ex quinque constat pedibus, & singuli pedes ex quatuor palmis, singuli palmi ex quatuor digitis. ¶ Milliarium aureum, erat columna aurata Romæ in foro, in quam omnes viæ Italiæ competebant, & desinebant, quæ ita vocabatur, quia ab ea milliariorum numeri, quibus itinera metiebantur, incipiebant. Nam lapides in viis, quibus milliaria notabantur, milliaria etiam vocabantur. *Suet. in Othone c. 6.* Præmonitis amicis, ut se in foro, sub æde Saturni ad milliarium aureum opperirentur. ¶ Vocatur etiam milliarium Urbis. *l. 154. de Verb. signif. V. Plin. l. 3. c. 5.* ¶ Denique milliarium vasis genus est ad calefaciendam aquam in balneis, de quo V. *Senec. l. 3. quæst. nat. c. 24. & l. 4. c. 9.* Θερμαντήριον. *Colum. l. 9. c. 14.* Sit vas æneum simile milliario, &c. ¶ Scribitur & *miliarium*, unico *l*.

Milliarius, a, um, *migliaio*, Germ. *tausende*, Gall. *millier*, Hisp. *millar*, χιλιαῖος, quod est mille librarum, ut Apri milliarii, idest, mille librarum, qui apponebantur in cœnis Romanorum. *Var. R. R. l. 3. c. 2.* ¶ Item quod mille res continet, ut mille oves, &c. *Varro l. 2. de R. R. c. 10.* Milliarius grex. ¶ Sumitur etiam pro ingenti, valde fertili &c. *Suet. in Ner. c. 31.* Vestibulum ejus fuit, in quo colossus ducentorum viginti pedum staret. Ipsius effigies tanta laxitas, ut porticus triplices milliarias haberet. V. *Milliarensis*. *Plin. l. 17. c. 12.* Milliarias vocari multas oleas narrant, a pondere olei, quod ferunt annuo proventu.

Millies, adv. *mille volte*, Ger. *tausends mal*, Gall. *mille fois*, Hisp. *mil vezes*, χιλιάκις, mille vicibus. *Cic. 1. Off. c. 13.* Millies oppetere mortem, quam illa pati, maluisset. *Valer. Max. l. 3. c. 7. n. 5.* Bis millies, *due mille volte*. *Plin. l. 2. c. 23.* Quinquies millies. *cinque mille volte*. Sic decies millies, centies millies &c.

Millus, i, m. sive millum, i, n. *collare de' cani*, Ger. *ein hulsband*, Gall. *collier de chiens*, Hisp. *colla*, collare canum venaticorum, factum ex corio, fixumque clavis ferreis eminentibus adversus impetum luporum. *Fest.* Scipio Æmilianus ad populum, apud *Fest.* Vobis, Reique publicæ præsidio erit is, quasi millus cani. *Varr. l. 2. R. R. c. 9.* Ne vulnerentur a bestiis, imponuntur his collaria, quæ millum vocantur. *Scalig.* ibi legit *melium*.

Milo, onis, m. Μίλων, athleta Crotoniensis. Tantæ fortitudinis fuit, ut taurum in Olympico certamine ictu nudæ dextræ occiderit, & sine fatigatione per stadii spatium supra humeros portaverit, totumque eo die comederit. Huic malum tenenti digitis nemo poterat extorquere. Dum constitisset, nemo eum valebat vestigio educere. In senectute, cum nimia nervorum fiducia arborem in parte media hiantem diducere vellet, brachiis hinc inde constrictis, & deficiente conatu retentus, lupis fuit præda. *Gell. l. 15. c. 16. Valer. Max. l. 9. c. 12. & Ovid. in Ibin, v. 609.*

Milonianus, a, um, ad Milonem pertinens. *Balb. ad Cic. post epist. 7. l. 9. ad Attic.* Miloniana tempora. *h. e.* quibus T. Annius Milo accusatus est. Unde & oratio a *Cicerone* pro eo habita *Milonianus* dicitur.

Miltites lapis, Μιλτίτης λίθος, genus lapidis hæmatitæ, colore rubricæ, vel minii. *Plin. l. 36. c. 20. sub fin.*

Milton, i, n. *minio*, Μίλτος, genus pigmenti, quod & minium dicitur. *Vitruv. l. 9. c. 3. & Plin. l. 33. c. 7.*

Milvago, ginis, f. *pesce rondine*, genus piscis marini, qui idem est ac milvus. *Plin. l. 32. c. 2.*

Milvina, æ, f. ὄρεξις, summa appetentia, qualis est milvi, dicta ab avis hujus rapacitate. *Plaut. Men. 1. 3. v. 29.* Quæ mihi apposita in mensam, milvinam suggerunt. ¶ Revera tamen adject. est, & subintelligitur *famem*. ¶ Item genus tibiæ acutissimi soni, a milvo. *Fest. & Solin. c. 15.*

Milvinus pes, herbæ species, quam nonnulli eandem, ac coronopum putant. *Col. l. 12. c. 7.*

Milvinus, a, um, quod ad milvum pertinet, ut Milvina tibia, quæ in accentus exeunt acutissimos, qualis est milvi vox. *Milvinæ ungues*, idest, rapaces, &c. *Plaut. Pseud. 3. 2. 63.* Te invenire postulas quenquam coquum, nisi sit milvinis, aut aquilinis ungulis? *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 2.* Licinium plagiarium cum suo pullo milvino tributa exigere. ¶ Milvina fames. V. *Milvina*.

Milvius Pons, *Ponte Molle*, unus ex Romæ pontibus, ab Urbe 2. M. P. unde incipit via Flaminia, ubi etiam Milvius ager.

Milvus, per duas syllabas, seu milvius, m. 2. *nibbio*, דַּיָּה, Ger. *ein weihe*, Gal. *milan*, Hisp. *milano*, ἰκτῖνος, ἰκτῖνος, avis rapacissima, dicta a sono vocis, quem edit. *Ter. Phor. 2. 2. 16.* Non rete accipitri tenditur, neque milvo. *Pers. sat. 4. v. 26.* Dives arat Curibus, quantum non milvus oberret. ¶ Translate dicitur de homine rapaci. *Plaut. Rud. 4. 4. 80.* Vidi petere milvium &c. *Id. Pœn. 5. 5. 3.* Milvos metuo mala. ¶ Ab hujus avis similitudine piscis quidam milvius, sive milvus dicitur, quod se saltu supra mare attollens milvii in modum volare videatur, & aliorum piscium prædam agere, *pesce rondine*, *Plin. l. 9. c. 27.* ¶ Milvus etiam est signum cœleste, quod vergit ad Ursum majorem, in parte inferiore. Cum terra monstrum mirabile edidisset, quod superiore parte taurus erat, inferiore serpens, Parcarum monitu inclusum statim fuit apud Stygiam paludem, in nigra sylva, triplici murorum serie. Inde Oraculum fuit, qui flammis viscera ejus monstri adolenda dedisset, eum posse æternos Deos vincere. Igitur quando Saturnus a Jove filio ex Regno expulsus fuit, Titanas, fratres scilicet, ac nepotes, in arma adversus Jovem concitavit. In his Briareus lacta ex adamante securi murum interrupit. Flammis exta jam jam daturus erat, cum Jupiter avibus imperavit, ut illa exta caperent. Rapta a milvio fuere. Ita Jupiter Titanas vicit, & milvium immortalitate inter sidera donavit. *Ovid. 3. Fast.* Nonnulli dicunt, milvium ideo inter stellas fuisse collocatum, quod Jovi elapsum anulum retulerit. V. *Plin. l. 18. c. 26.*

Mima, æ, f. mulier gesticulatrix, *Cic. 2. Phil. c. 24.* Inter quos aperta lectica mima portabatur.

Mimallones, f. 3. Μιμαλλόνες, mulieres sacerdotes Bacchi, al. Bacchæ, Bassarides, Thyades, Ogygides, a Mimanta Thraciæ monte, vel a Μιμεῖσθαι, *imitor*, quod Liberum Patrem imitarentur, & ad ejus imitationem cornua ferrent. *Stat. 4. Thebaid. v. 660.*

Mimalloneus, a, um, ad Mimallones pertinens. *Pers. Sat. 1. v. 99.* Torva Mimalloneis implerunt cornua bombis.

Mimallonis, idis, f. 3. Baccha, Sacerdos Bacchi, patron. fœm. a Mimallones. *Ov. l. 1. de Arte, v. 541.* Ecce Mimallonides sparsis in terga capillis.

Mimarius, a, um, ad mimum pertinens, ut *Mimaris scurra*, apud *Capitolin. in Verr. c. 8.*

Mimas, antis, m. 3. *Capo Stillari*, Μίμας, mons, & prom. Joniæ, prope Colophonem urb. quod contra Chium ins. porrigitur, inter Laodiceam urb. attingit. ¶ Item mons Thraciæ, ubi sacra, & certamina quotannis fieri Baccho consueverant. *Ovid. 2. Metam.*

Mimas, antis, m. 3. Gigantis nomen, quem Jupiter fulmine percussit. *Horat. l. 3. Carm. 4.*

Mimesis, f. 3. Μίμησις, imitatio morum alienorum, Figura cognata Ironiæ, quando non verba modo, verum etiam vocem, gestumque alicujus imitamur, quod fere deridentes, improbantesque facimus. *Quintil. l. 9. c. 2.*

Mimiambus, i, m. Fabula jambico versu plerumque constans, licet subinde alia metra admisceantur. *Gel. l. 15. c. 25. & l. 20. c. 9.*

Mimice, adv. *da commediante*, *da buffone*, Μιμικῶς. *Catul. carm. 43.* Turpe incedere mimice.

Mimicus, a, um, quod ad mimum pertinet. *Cic. 2. de Orat. c. 50.* Ne aut scurrilis jocus sit, aut mimicus.

Mimitia, locus Romæ. V. Minutia.

Mimnermus, m. 2 Μίμνερμος, Ligyrtiadæ filius, Colophonius, aut Smyrnæus, aut Astypalæensis, elegiarum scriptor. Natus fuit Olympiade 37. idemque septem Sapientibus antiquior est. Quidam tamen eodem tempore vixisse illum dicunt. Vocatus fuit Ligyastades propter concinnitatem, & dulcedinem carminis. Scripsit multos libros. *Suid. & Propert. l. 1. eleg. 9.*

Mimographus, i, m. lascivi, seu ridiculi poematis scriptor, ut fuere Philistio, Publius, Laberius. *Sueton. de Grammat. illustr. c. 18.* Circa scenam versatus est, dum mimographis adjuvat.

Mimologus, i, mimographus, mimus. *Jul. Firmic. l. 8. c. 8.* Pantomimos facit, aut mimologos.

Mimula, f. 1. dimin. a mima. *Cic. 2. Phil. c. 25.* Venisti Brundusium in sinum quidem, & complexum tuæ mimulæ.

Mimulus, i, dimin. parvus mimus, *Arnob. l. 2.* Quid Pantomimos, quid mimulos, &c.

Mimus, i, m. *mimo*, *buffone*, Ger. *geuckeler*, Gal. *buffon*, Hisp. *momo*, Μῖμος, gesticulator, imitator lascivus dictorum, morumque hominum, intra, vel extra scenam: dictus ἀπὸ τοῦ μιμεῖσθαι, quod est imitari. Differt ab histrione, quia histrio personatus in scenam prodit, ut mimus sine persona. *Bud. in proœm.*

provv. Annot. in Pandect. Horat. l. 1. ep. 18. Mimum partes tractare secundas. ¶ Mimus item vocatur ipsum poema, quod actiones, &c. alterum imitatur sine reverentia, sed cum lascivia, unde & ridiculum est. Hanc fabulam speciem Latini vocant planipediam. *Ovid.* 2. *Trist.* Scribere si fas est imitantes turpia mimos. *Cic. pro Cael.* Mimi ergo est jam exitus, non fabulae. ¶ Denique mimus ponitur generatim pro ridiculo facto, & quasi fabula risu digna. *Suet. in Othone, c.* 3. Et fatis visum, ne poena acrior mimum omnem divulgaret. *Id. in Calig. c.* 45. mimum vocat fictum, falsumque triumphum. Apud *eund. in Aug. c.* 99. & apud *Sen. epist.* 80. mimus appellatur humanae vitae curriculum.

Min, legitur apud *Auson. in monosyllab.* pro minio usurpatum. V. *Ab.*

Min'? hoc est, mihi ne? *Pers. sat.* 1. v. 2. Min' tu illud ais?

Mina, æ, f. Μνᾶ, libra, nummus, apud Graecos. Mina Attica continebat stateres viginti quinque, sive, quod idem est, centum Atticas drachmas, eratque major Romana libra drachmis quatuor. Nam haec nonaginta sex tantum pendebat drachmas. Sed hoc de mina nova intelligi debet, quae & Solonis mina a quibusdam appellatur. Constat enim, minam Atticam antiquitus fuisse drachmarum tantum septuagintaquinque, quae, auctis postea a Solone ponderibus, mina vetus appellata est. *Plin. l.* 21. *c. ult. Rhemnius Fannius v.* 32. *apud Priscian.* secutus videtur, minam Atticam eam esse, quae constat septuaginta quinque drachmis, quem nos minam veterem vocavimus, alteram vero, quae centum constat drachmis, minam Graecam vocari. Scripsit enim. Accipe praeterea, parvo quam nomine Graji mnam vocitant, nostrique minam dixere priores. Centum hae sunt drachmae. Quod si modo dempseris illi quatuor, efficies hanc nostram denique libram. Attica quae fiet, quartam si dempseris hinc, mna. idest viginti quinque drachmas, quae est quarta pars numeri centenarii. Demptis igitur 25. ex 100. remanent 75. ¶ Quoties autem apud Scriptores minae mentio occurrit, de mina nova intelligendum est, quae epitriti proportionem habet ad minorem, seu veterem minam, quemadmodum & talentum majus ad talentum minus, idest quarta parte major est. ¶ Mina etiam mensurae genus est, quo agros metiuntur, qui & modius dicitur, & actus quadratus. Habet ex omni parte pedes centum viginti. *Varr. de R. R. l.* 1. *c.* 10. ¶ Mina ovis dicitur, quae ventre est glabro, ita dicta fortasse, quia minus habeat lanae. *Varr. l.* 2. *de R. R. c.* 2. Pecus ovillum recte sanum est extra luscam, surdam, minam, idest ventre glabro. ¶ Item mamma, quae lacte deficit. *Fest.* Minam Aelius vocitatam ait mammam alteram lacte deficientem, quasi minorem factam.

Minaciae, arum, f. minae, apud vet. *Plaut. Rud.* 3. 5. 16. Minacias ego istas flocci non facio tuas. Adde *Milit.* 2. 4. 21. & *Trucul.* 2. 5. v. 36.

Minaciter, adv. *minaccevolmente*, Ger. *mit drouwen*, Gal. *en menaçant*, Hisp. *amenazando*, ἀπειλητικῶς, cum minis. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 60. Et adversarios minaciter terrere possemus. *Id. Phil.* 5. *c.* 8. Num putatis, dixisse eum minacius, quam facturum fuisse?

Minae, arum, f. *minaccie*, Ger. *drouwung*, Gal. *menaces*, Hisp. *amenazas*, ἀπειλαί, terror verborum, metus incussus per verba, & signa. Usurpatur interdum in singulari. *M. Cato.* Mina cogi nulla potuit. ¶ Frequentius in plurali num. *Cic. pro Cluent. c.* 8. Minis aliquem insequi. *Id. pro Quint. c.* 14. Minae jactentur, pericula intendantur. ¶ Minae etiam, ἐπάλξεις, pinnae dicuntur, idest eminentiae murorum, *merli delle mura*. *Virg.* 4. *Æn. v.* 88. Pendent opera interrupta, minaeque murorum ingentes.

Minanter, adv. idem ac minaciter. *Ovid.* 3. *de Arte*, v. 580. Multaque subnisse, multa minanter agant.

Minatio, onis, f. *minaccia*, ἀπείλησις, minae, vel actus minandi. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 71. Colliguntur a Graecis alia nonnulla, exsecrationes, admirationes, minationes.

Minator, oris, qui minat, seu agit, ut pecora, armenta, &c. *Tertul. l.* 2. *ad Nation. c.* 3. Animalia per se moventur, nullo apparente minatore. ¶ Pro eo qui minatur, caret exemplis.

Minatorius, a, um, *minacciosa*, *terribile*. *Ammian. l.* 19. *c.* 16. Terraemotus sonitu audiuntur minatorio.

Minax, cis, o. *minaccioso*, Germ. *drouwig*, Gall. *menaceur*, Hisp. *amenazador*, ἀπειλητικός, qui frequenter minatur. *Cic. Fam.* 16. *ep.* 10. Caesar minaces, & acerbas literas ad Senatum misit. *Liv. l.* 4. *c.* 52. Minacior, quam perniciosior. *Suet. in Calig. c.* 51. Adversus Barbaros minacissimus. ¶ Sumitur interdum minax pro jactabundo, ac magna de se praedicante, ut docet *Jos. Scalig. a Fest.* affertque exemplum ex Catullo, quod in MS. quodam codice legisse se testatur.

Minciades, æ, m. Virgilius, a Mincio agri Mantuani fluvio. *Juvenc. Praef. l.* 1. v. 10. Illos Minciadae celebrat dulcedo Maronis.

Mincius, m. 2. *Mencio*, *Menze*, flu. Cenomanorum, in Venetia, qui ex Benaco lacu emissus ad Piscariam arcem, & Mantuam urb. alluens, in Padum ad Acroventum pag. influit. *Virg. Ecl.* 7.

Minctio, onis, f. actus mingendi. *Veget. de re Veterin. l.* 1. *c.* 51. Provocare minctionem. Al. leg. *mictionem*.

Minctura, æ, f. minctio. *Veget. l.* 1. *de re Veter. c.* 63. ubi al. leg. *micturo*.

Mineides. V. Minyeides.

Minius. V. Minyejus.

Mineo, es, ui, n. 2. promineo, exto. *Lucret. l.* 6. v. 561. ad caelum magis quanta sunt edita quaeque, Inclinata minent in eandem prodita partem.

Minerrimus, pro minimus, apud Veteres. *Fest.*

Minerva, f. *Minerva*, Ἀθηναία, Ἀθηνᾶ, Dea ingeniorum, & disciplinarum praeses, alio nomine Pallas. *Arnob. l.* 3. scripsit, alios dixisse, Minervam esse summum aetherem, nonnullos Memoriam, inde nomen *Minervae* formatum esse, quasi quamdam Meminervam. Etymon hoc firmat, quod alii matrem ejus Memoriam faciunt. *Paulus* duo etyma adducit a *Festo*, his verbis: Minerva dicta, quod bene moneat. Hanc enim Pagani pro Sapientia ponebant. *Cornificius* vero, quod fingatur, pingaturque minitans armis, eandem dictam putat. Apud *Cic. de nat. Deor. c.* 24. Minerva dicitur, quia minuit, aut quia minatur. ¶ Poetae fabulantur, natam esse ex cerebro Jovis primi, Jovi febricitanti Vulcanum securi cerebrum percussisse, inde Minervam exiisse. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Quo commento significare volunt, litterarum disciplinas humani ingenii non esse inventum, sed ex Jovis cerebro, h. e. ex inexhausto divinae sapientiae fonte ad hominum usum esse depromptas. ¶ Haec prima olei, & lanificii inventrix creditur extitisse: ob quae erga humanum genus beneficia divinos honores meruit. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 21. Hinc & pro ipso lanificio ponitur ab *Ovid.* 4. *Met. v.* 32. & *Virg.* 8. *Æn. v.* 409. Sapientia, ut initio diximus, & bonarum omnium artium Dea habita est. Principem etiam & inventricem belli fuisse ferunt. *Cic. ibid.* ¶ Minervae quinque a *Cic. l.* 3. *de nat. Deor.* numerantur: Minerva prima, inquit, quam Apollinis matrem supra diximus: secunda orta Nilo, quam Ægyptii Saitae colunt: tertia illa, quam Jove generatam supra diximus: quarta Jove (secundo) nata, & Coryphe Oceani filia, quam Arcades Coryphasiam nominant, & quadrigarum inventricem ferunt: quinta Pallantis (al. Pallenis) quae patrem dicitur interemisse virginitatem suam violare conantem, cui pinnarum talaria affigunt. ¶ *Pingui*, seu *crassa Minerva*, *aliquid facere*, est rudius, vel indoctius aliquid facere, *rozzamente*. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 2. Rusticus crassa Minerva. *Col. in praef. l.* 1. Potest enim nec subtilissima, nec tamen (quod aiunt) pingui *Minerva* res agrestis administrari. ¶ *Invita Minerva aliquid facere*, idem est, quod repugnante ingenio, vel repugnante natura aliquid aggredi, *contro la natura*. *Hor. de Arte*, v. 385. Tu nihil invita dices, faciesve Minerva. *Cic.* 1. *Offic. c.* 31. Ex quo magis emergit, quale sit decorum illud, ideo quia nihil decet invita, ut aiunt, Minerva. ¶ *Sus Minervam*, subaudi *docet*, vel *monet*, tritissimum est proverbium, quo utuntur, quoties indoctus aliquis eum conatur docere, a quo ipse sit magis docendus. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 18. Veni igitur, & disce jam προλεγομένας, quas quaeris, etsi sus Minervam. ¶ *Omnis Minervae homo*. h. e. valde ingeniosus. *Petron. in fragm. Tragur. c.* 43. *Burm.*

Minerval, alis, n. 3. διδασκάλια, merces, quae a discipulis magistris persolvebatur, vel, ut *Vossio* placet, gratuitum munusculum, quo aliquis se in disciplinam tradens novo commendabat magistro, a *Minerva* praeside ingeniorum, & disciplinarum, cujus imago in scholis poni solebat. *Var. l.* 3. *de R. R. c.* 2. Quas simul ac promiseris Minerval, incipiam, inquit.

Minervalis, e, ad Minervam pertinens. *Tertul. de Spectac. c.* 11. Minervales artes. ¶ *Minervalia*, um, sacra Minervae. *Id. de Idolol. c.* 10.

Minervius, a, um, adject. ad Minervam pertinens. Hinc Athenienses *Minervii* dicuntur, quod Athenis Minervae templum fuit, ejusque artes mire colebantur. *Arnob. l.* 5. Et *Minervium* dictum fuit ipsum templum, *Id. l.* 6. & *Var. l.* 4. *de L. L.* ¶ *Fest.* quoque *in voce Axamenta* docet, versus in honorem Minervae compositos *Minervios* appellari.

Mingo, is, minxi, minctum, n. 3. idem ac mejo. *Horat. l.* 1. *sat.* 8. In me veniant mictum atque cacatum. *Mart. l.* 5. *epigr.* 77. Minxisti currente semel, Pauline, carina. ¶ In praesenti tempore *Veget. l.* 3. *de re Veter. c.* 12. Conveniet sanguinem mingere. Et *c.* 15. Deambulant, & mingunt. Addunt quidam Lexicographi etiam locum *Cels. l.* 4. *c.* 20. sed dubiae lectionis.

Miniaceus, a, um, adject. Μιλτώδης, qui est ex minio. *Vitruv. l.* 7. *c.* 9. Expolitionem miniaceam suum colorem retinere. *Id. ibid. c.* 4. Miniacei cunei.

Minianus Jupiter dictus est, cujus statua minio illita erat. *Cic. Fam.* 9. *epist.* 16.

Miniaria, æ, f. 1. Μιλτωρυχεῖον, locus, in quo foditur minium. *Plin. l.* 33. *c.* 7. Sisaponensibus autem miniariis suae venae arena sine argento excoquitur.

Miniarius, a, um, quod ad minium spectat. *Plin. l.* 33. *c.* 7. Celeberrimum ex Sisaponensi regione in Baetica miniario metallo.

Miniatulus, a, um. dim. a miniatus. *Cic. Att. l.* 16. *epist.* 11. Cerulas enim illas miniatulas tuas pertimescebam. V. Miniatus.

Miniatus, a, um, minio tinctus, ruber. Hinc cera miniata, vel miniatula, erat cera rubra, qua notabant, quae minus probarent, & corrigi vellent. *Cic. Att. l.* 15. *epist.* 16. Quae quidem, vereor, ne miniata cerula tua pluribus locis notandae sint.

Miniculiarius, ii, artifex, qui minio inficit. *L.* 3. *Cod. Theodos. de indulgent. debit.*

Minime, adv. ἐλάχιστα, sup. comm. a *parum*. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 1. Homo omnium minime ambitiosus. ¶ Interdum ponitur pro minimum, id est ad minus, *per lo meno*. *Colum. l.* 1. *c.* 6. Lata bubilia esse oportebit pedes decem, vel minime novem. ¶ Saepe adverbium est negandi, & significat idem, quod non, nequaquam, *no*, *non*, οὐ μὲν οὖν, οὐ πῶ. *Cic. in Brut.* Attuleratque minime vulgare genus dicendi. ¶ Minime gentium, *per niente*, *a nessun modo*, ἥκιστα πάντων, vehementius negantis est, ut exponit *Fest.* Sed fortasse ponitur simpliciter pro minime, ut sit supervacue adjectum *gentium*, sicut *ubique gentium*, quod est ubique, *nusquam gentium*, quod est nusquam. *Ter. Adelph.* 3. 2. 44. Ah, minime gentium, non faciam. Sic, minime omnium, apud *Cic. pro Rosc. Amer.* ¶ Minime feceris, pro ne feceris. *Plaut. Most.* 1. 3. 115. ¶ Usurpatur & in responsionibus. *Sallust. in Catil. in Orat. Caes.* Placet igitur eos dimitti? Minime. Sic, minime vero, apud *Cic.* 1. *Tusc.*

Minimopere, adv. idem ac minime, apud vet. *Licin. apud Priscian.* Non minimopere milites quietos volebant esse.

Minimum, adv. ἐλάχιστα, idem ac minime. *Cic.* 1. *Fam. epist.* 9. Non praemiis, quae apud me minimum valent. ¶ Saepe significat ad minimum, ut minimum, saltem, *per lo meno*. *Var. de R. R.* Harum singula genera minimum in duas species dividi possunt. *Id. l.* 4. *L. L.* Minimum duo esse verba debent.

Minimus, a, um, *minimo*, קטן, Ger. *der kleinest*, Gall. *plus petit de tous*, Hisp. *minimo*, ἐλάχιστος, ἥκιστος, superl. anom. nom. *parvus*. *Plaut. Stich.* 1. 2. 43. E malis multis malum quod minimum est, id minimum est malum. *Id. Epid.* 2. 1. 120. Minumo emere, *a mercato mercato*. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 19. Minimus natu, *il più giovane*. ¶ Minimo provocare aliquem dicitur is, qui victoriae confidentia plus sponsione promittit, quam exigat ab adversario. *Hor. l.* 1. *sat.* 4. v. 14. Crispinus minimo me provocat. h. e. minimo pretio, vel nummo, quemadmodum *ff. l.* 2. *c.* 13. *leg.* 3. dicitur minimo contingere. Quidam locum *Horatii* explicant de digito minimo, de quo V. *Erasm. in Adag.* sed haec explicatio nulla nititur latina auctoritate. Alii satis ingeniose conjiciunt legendum *mane*. ¶ Superlativum ex superlativo, *minimissimus*, Graecorum more, *Arnob. l.* 5. Digitorum minimissimus.

Minio, onis, m. Mugio, *Mugnone*, *Mignone*, fl. parvus Hetruriae, qui oritur in regiuncula Sabatina, & per agrum Cornuetanum inter Centumcellas, & Cornuetum in mare decurrit. *Virg. Æn.* 10.

Minio, as, a. 1. *miniare*, Μιλτόω, minio tingo. *Plin. l.* 33. *c.* 7. A Censoribus in primis Jovem miniandum locari. *Idem l.* 35. *c.* 12. Fictilem fuisse, ideoque miniari solitum.

Minister, stri, m. 2. *ministro*, משרת, Ger. *diener*, *knecht*, Gal. *ministre*, Hisp. *siervo*, ὑπηρέτης, qui ministrat, vel inservit, a *minor*, vel *minus*, ut *magister* a *magis*. Aliquibus dictus videtur a *manu*, quasi manister. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 45. infimi homines mercedula adducti ministros se praebent in judiciis Oratoribus. *Id. de Amic.* Ut aut libidinis ministri, aut adjutores essent ad injuriam. *Id. pro Cluent. c.* 51. Magistratus ministri legum.

Ministerium, n. 2. *ministero*, שירות, Ger. *ein dienst*, Gall. *ministere*, Hisp. *ministerio*, διακονία, proprie ministri opera est, quamvis & pro omni operatione poni consueverit. *Virg.* 7. *Æn. v.* 619. Abstinuit tactu pater, aversusque refugit foeda ministeria. *Velle. l.* 2. *c.* 38. Cyprus Senatus consulto, ministerio Catonis, provincia facta est. *Cels. l.* 8. *c.* 4. Tradere ministerium. ¶ Interdum usurpatur pro ministris, sicut servitium pro servis. *Plin.* 12. 1. Quindecim convivarum, & ministerii capax triclinium.

Ministra, f. 1. *ministra*, mulier, quae ministrat, seu servit, *Cic.* 2. *de Fin.* Ministrae, & satellites voluptatum. *Ovid.* 9. *Metam. v.* 306. Una ministrarum fulva utrinque capillis.

Ministratio, onis, f. actus ministrandi. *Vitruv. l.* 6. *c.* 8. Torcular proximum sit culinae. Ita enim ad olearios fructus commoda erit ministratio.

Ministrator, oris, m. idem ac minister. *Cic. de Orat. c.* 75. Quod ministratorem peteres, non adversarium. *Sueton. in Vitel. c.* 17. Ministratorem se exhibere aliqui.

Ministratorius, a, um, ὑπηρετικός, quod ad ministrationem pertinet, ut Ministratorii urceoli. *in lemmate epigrammatis* 105. *l.* 14. *apud Martial.*

Ministratrix, icis, f. idem quod ministra. *Cic.* 1. *de Or.* Sed ut omnes comites, ac ministratrices Oratoris esse diceres. Ita legit *Non. c.* 2. *n.* 567. Alii *ministrae*.

Ministratus, a, um, *dato*, *somministrato*, ministrando praebitus. *Senec. de tranquill. c.* 1. Cibus multarum manibus ministratur.

Ministro, as, avi, atum, a. 1. *ministrare*, *servire*, שרת, Ger. *dienen*, Gal. *administrer*, *servir*, Hisp. *ministrar*, ὑπηρετέω, servio, porrigo, praeparo, a *minister*. *Plaut. Curc.* Tu tabellas consignato, hic ministrabit. idest serviet. *Gel. l.* 2. Quoniam filii sui pocula in convivio Regi ministrarent. *Virg.* 1. *Æn. v.* 154. Furor arma ministrat. *Plaut. Stich.* 5. 4. 7. Ministremur inter nos. *Virg.* 10. *Æn.* Ipse sedens clavumque regit, velisque ministrat. ¶ Passive cum nominativo personae usurpat *Colum. l.* 11. *c.* 1. Si quis ex familia coeperit adversa valetudine affici, videndum erit, ut is quam commodissime ministretur.

Minitabiliter, adv. idem ac minaciter, apud vet. *Pacuv. in Antiopa*, *apud Non. c.* 2. *n.* 546. Minitabiliterque increpare dictis saevis incipit.

Minitabundus, a, um, valde minans, plenus minarum. *Liv. l.* 39. *c.* 41. Tum quoque minitabundus petebat.

Minitiae, V. Minutia.

Minito, as, a. 1. idem ac minitor. *Terent. Phorm.* 5. 6. 11. Qui minitas malum. Al. leg. *minitatur*. *Plaut. Capt.* 4. 5. 85. Quae minitas mihi. *Cic.* 7. *Ver.* Verri nimis atrociter minitantem.

Minitor, aris, d. 1. *minacciare*, ἀπειλέω, saepe vel impetuose minor, vel simpliciter minor. *Cic.* 2. *Catil. c.* 1. Vobis atque huic urbi ferrum, flammamque minitantem. Al. leg. *ferro*, *flammaque*. *Id.* 3. *de Orat. c.* 58. *ex Poeta*, Terribilem minitatur vitae cruciatum & necem.

Minium, a. 2. minio, Μίλτος, pigmenti genus laudatissimi coloris, quod in argentariis fodinis cum argento vivo invenitur solis. Vox Hispanica est. Nam Drostor. l. 5. c. 10. ait, minium ab Hispania apportari. Dubium vero est, utrum nomen a Minio fl. acceperit, an illi dederit. Prius censet Vineavius, alterum placuit Justino l. 44. ¶ Eo solebant illinire majusculas librorum literas, ad ornatum. Ovid. 1. Trist. eleg. 1. v. 7. Nec titulus minio, nec cedro charta notetur. ¶ Item Deorum statuas, teste Plin. l. 33. c. 7. & l. 35. c. 12. & Serv. ad Ecl. 7. & 10. Virg. ubi addit, manus quoque triumphantium, qui Jovis insignia ferrent, miniatas fuisse. De minio plura Vitruv. l. 7. c. 8. & 9.

Mino, as, a. 1. idem ac minor, apud vet. Priscian. l. 8. Multa similiter ancipiti terminatione in una, eademque significatione protulerunt antiqui, ut porgia, & partior, munero, & muneror, mereo, & mereor, minito, & minitor. ¶ Sed posterioribus seculis mino longe aliud fuit, quippe eo Scriptores usi sunt pro pecus agere, menare, condurre, ἄγειν. Id inde ortum est, quia veteres quoque minari boves dixere, quod Græci ἐμελάσαι, & minas bubulcorum, quas Græci ἐμελάσαι, ut ad Manilium Scaliger observavit. Minari autem erat increpare stimulo, & bobus instare. Festus, sive Paulus. Agasones equos agentes, idest minantes. Id. Agere, modo significat ante se pellere, idest minare. Auson. de Myronis bucula, epigr. 67. Suam relinquens ima minabat ad suam. Apul. l. 3. Metam. Nos dum asinos minantes baculis exigunt.

Minöis, i. Ariadna, filia Minois. Ovid. 8. Metam. v. 174. Protinus Ægides rapta Minoide Diam ayla dedit.

Minoius, a, um, Μινώιος, Cretensis, a Minos. Virg. 6. Æn. v. 14. Dædalus, ut fama est, fugiens Minoia Regna.

Minor, & minus, oris, o. minore, Germ. weniger, Gall. moindre, plus petit, Hisp. menor, ἥσσων, comp. anom. nominis parvus, ab Attico Μινώς, pro Μινοίς, ut scribit Eustathius, vel a Μείων, minor, inserto n. Ovid. 2. de Arte. Non minor est virtus, quam quærere, parta tueri. Cic. 4. Ver. Minoris æstimare. Id. Ver. 5. Minoris vendere. Hor. l. 2. epist. 1. v. 205. Quod numero plures, fama, & virtute minores, h. e. inferiores. ¶ Cum infinito, Horat. l. 2. Sat. 3. v. 312. Minor certare. h. e. inferior in certando. ¶ Interdum idem est, quod junior, præsertim si addatur ablativus natu, annis, ætate, aut similia. Terent. Eun. Video herilem filium minorem huc advenire. Cic. de Amic. Pro hoc, qui minor est natu, jure meo respondeo. Id. 4. Ver. Ne quis minor triginta annis natu. ¶ Id vero frequentissimum est in plurali numero, ut minores dicamus pro junioribus, & interdum pro ipsis posteris, quemadmodum majores pro senioribus, vel pro iis, qui nos ætate antecesserunt. Horat. de Arte. Censor, castigatorque minorum. Ovid. 4. Trist. Utque ego majores, sic me coluere minores.

Minor, aris, d. 1. minacciare, ἀπειλέω, minas infero, verbis, & denunciatione periculi terreo. Cic. in Ver. Nisi vehementius homini minatus essem. Id in Pisl. Hostis teterrimus omnibus bonis cruces, & tormenta minatur. ¶ Usurpatur etiam pro eminere, extare, efferri. Virg. 1. Æn. v. 162. Geminique minantur in cœlum scopuli. Ubi Servius: Minantur, est eminent, ut, Minæque murorum ingentes. ¶ Item pro polliceri, præ se ferre, vantare, prometter gran cose. Horat. lib. 2. sat. 3. v. 9. Atqui vultus erat multa, & præclara minantis. Phædr. l. 4. fab. 23. Qui magna cum minaris, extricas nihil.

Minoratus, a, um, fatto minore, diminuito. Scævol. JCtus l cum venderet, ff. de servis export. Quos minorato pretio vendidit. Adde Tertul. advers. Jud. c. 24.

Minoro, as, a. 1. ἐλαττόω, minorem facio. Tert. de anim. c. 43.

Minos, is, m. 3. Μίνως, filius Jovis, & Europæ, Rex Cretæ, qui primus Cretensibus leges dedit. Lactant. l. 1. c. 22. ¶ Propter insignem justitiam fabulati sunt, Minoem apud Inferos judicem animarum constitutum fuisse. Cic. 1. Tusc. c. 5. Hinc Virg. 6. Æn. v. 432. Quæsitor Minos urnam movet: illa silentum Conciliumque vocat, vitasque, & crimina discit.

Minotaurus, m. 2. Μινώταυρος, monstrum parte superiore hominem, inferiore taurum referens, ex portentoso Pasiphaes cum tauro concubitu prognatum, quod jussu Minois labyrintho inclusum humanis carnibus alebatur. Virg. 6. Æn. v. 24. Huic quotannis Athanienses ex præscripto fœderis septem ex suis liberis mittebant devorandos. Sed tertio anno Theseus filius Ægæi, sorte missus, Minotaurum occidit, & ab Ariadne accepto fili glomere fuga evasit. Servius interpretatur, taurum scribam fuisse Minois, qui, absente Rege, cum Pasiphae concubuit in domo Dædali, & quia Regina eodem tempore gemellos pepererit, quorum alter Minoi, alter Tauro esset similis, factum esse locum fabulæ, ut Minotaurum biforme monstrum peperisse diceretur.

Minoturanus. V. Menotyrannus.

Minous, a, um, Cretensis, a Minos. Ovid. in Ibin. v. 309. Si tua contigeris Minoas puppis arenas. ¶ Item ad ipsum Minoem pertinens. Propert. l. 3. eleg. 17. v. 21. Minoa figura. h. e. Minois pulchritudo.

Minthe. V. Mentha.

Mintrio, is, vel Mintro, as, n. 4. vel 1. verbum exprimens vocem murium. Auct. carm. de Philomel. quod a nonnullis Ovidio tribuitur, v. 61. Mus avidus mintrit. Al. leg. mintrat.

Minturnæ, arum, f. 1. urbs, & Col. Latii Novi, in Campaniæ confinio, ad ostia Liris fl. & ad ejus dexteram, in planitie, inter Formias, & Sinuessam. In paludibus propinquis C. Marius delituit, fugiens persecutionem Syllæ. Liv. l. 10. c. 21.

Minturnensis, se, adject. qui est ex Minturnis. Vellej. l. 2. c. 19. In carcerem Minturnensium perductus est.

Minuisco, is, n. 3. minor fio. Auson. in Ephemer. sub fin. profugi minuiscunt semina somni. Al. aliter leg.

Minuo, is, nui, utum, a. 3. diminuire, menomare, גרע, Ger. kleiner machen, Gal. amoindrir, Hisp. menguar, ἐλαττόω, minorem reddo, extenuo. Cic Attic. l. 11. Quo putares meam molestiam minui posse. Id. in Catil. Ne quid de summa dignitate Reip. minueretur. Cæs. 3. B. G. Nam & nostris militibus spem minuit. Sic minuere dolorem, laborem, fructum, curas, &c. Cic. Horat. Terent. ¶ Significat etiam omittere, remittere. Terent. Phorm. 2. 2. 88. Minue vero iram. Id. Hecyr. 4. 3. 10. Non minuam meum consilium. Cæs. l. 3. B. G. c. 12. Rursus minuente æstu. ¶ Item pro violare. Nepos in Agesil. c. 4. Nos gravioribus pœnis affici, qui religionem minuerent, quam qui &c.

Minurio, is, ivi, itum, n. 4. cantar sotto voce, Μινυρίζω, tenui voce cano, & proprie dicitur de avibus. Sidon. l. 2. ep. 2. Progenem inter asseres minurientem. Spartian. in Geta, cap. 5. Agni balant, palumbes minuriunt, leones rugiunt. ¶ Quidam Lexicographi minurrio ponunt pro minurio.

Minuritio, onis, f. avium minorum cantus submissus. Festus. Turneb. l. 1. Adversar. c. 22. affert etiam Ciceronis exemplum l. 2. de Orat. c. 59. sed narrat ibi lectio.

Minus, mens, adv. comp. a parum, & jungitur cum ablat. Cic. de Div. l. 2. Madefactum iri minus triginta diebus Græciam sanguine dicebat. ¶ Vel cum nomin. Cic. 3. Ver. Ne minus dimidium ad fratrem illum proscriptum perveniret. ¶ Si positivo jungatur, contrariæ significationis comparativum demonstrat, ut Minus stultus, idest prudentior. Minus prudens, idest stultior. Ter. Eun. Homo fuit minus ineptus, idest aptior. ¶ Frequentius etiam accipitur pro non. Cic. de Div. l. 1. Nonnunquam ea, quæ prædicta sunt, minus eveniunt. ¶ Et in hac acceptione sæpe conjungitur cum sin, & significat, quod si vero non, sed si non. Cic. in Fam. l. 7. ep. 1. Quod si assecutus sum, gaudeo; sin minus, hoc me tamen consolabor. Id. 1. de Orat. Non intelligo, quamobrem non, sin minus illa subtili definitione, at hac vulgari opinione ars esse videatur. ¶ Item cum quo, & frequenter notat ut non, vel ut ne. Cic. in Fam. l. 7. ep. 1. Quo minus te prætermisisse ludos pœniteret. Ter. Andr. 4. 2. 17. Ne per me stetisse credat, quo minus hæ fierent nuptiæ. Interdum repetitur. Idem Heaut. 3. 3. 33. Minus minusque mihi obtemperat. Ovid. l. 2. de Pont. eleg. 8. v. 73. Nam minus & minus est facies in imagine tristis.

Minuscularius, a, um, minusculus, ut Minuscularii aquæductus, leg. 10. Cod. de Aquæd.

Minuscŭlus, a, um, minuetto, ἐλάσσων, aliquanto minor, dim. a minut. Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 4. Rescripsi epistolæ maximæ, audi nunc de minuscula. Id. Att. l. 14. ep. 13. Minuscula villa.

Minŭtal, alis, n. 3. Μιττωτὸς, genus adulii, quod ex concisis minutatim oleribus fit, auctore Apicio l. 4. c. 3. Fiebat inter cætera marino pisce, liquamine, vino, oleo, porro, & coriandro. Martial. l. 11. epigr. 32. Hinc exit varium coco minutal. Juven. sat. 14. v. 129. Hesternum solitus medio servare minutal Septembri. ¶ Dicitur etiam de aliis minutis rebus. Tert. de an. c. 32. Culices, formicæ, tineæ, & hoc genus minutalia.

Minutalis, le, adject. minutus, exiguus, ut minutalia regna. Tertull. l. 1. adverf. Marcion. c. 4.

Minutātim, adv. a micam, Germ. stucklechtig, Gall. par le menu, petit, Hisp. desmenuzadamente, εἰς λεπτόν, in minutissimas partes, per partes minutas. Colum. l. 8. c. 14. Nasturtium confectum minutatim. Cic. 4. Acad. cap. 16. Cum aliquid minutatim, & gradatim additur, aut demitur. ¶ Aliquando pro paulatim accipitur. Varr. l. 2. de R. R. c. 9. Ut minutatim assuefaciant. Lucret. l. 2. Ætas vires frangit minutatim.

Minūte, adverb. minutamente, λεπτῶς, in minutas partes, exiliter. Cic. in Orat. Nec sature jejune, nec grandia minute. Cato de R. R. c. 107. Quam minutissime per cribrum cernere. Quintil. l. 5. c. 14. Minutius scrutari omnia.

Minutia, æ, f. minuzia, דק, Ger. ein stucklein, Gal. petite piece, morceler, Hisp. pequeno parte, menudencia, τὸ λεπτόν, ψαιδάλιον, contemptibilia parvitas cujuscumque rei. Senec. epist. 91. Attrita grana franguntur, donec in minutias redigantur.

Minutia porta, una ex portis Urbis Romæ, ita dicta, quod Minutii Dei facello proxima erat. Festus. Legitur & Minucia. ¶ Minutia, inquit Lipf. Elect. l. 3. c. 8. seu Minitia, seu Minutio (sic enim varie legitur in vet. libris) locus erat Romæ in regione urbis nona, ad Circum Flaminium, ubi frumenta populo distribuebantur.

Minuties, ei, f. idem ac minutia. Apul. l. 9. Met. ad summam minutiem conteri. Arnob. l. 6. pelmarum in minutiem contrahi.

Minutilŏquium, ii, n. Tertul. de Anim. c. 6. Micas de minutiloquio Aristotelis inserit.

Minūtim, adv. idem ac minute, vel minutatim. Col. l. 4. c. 14. Qui crebris bidentibus æqualiter, & minutim soli terga comminuat.

Minutio, onis, diminuzione, Μείωσις, imminutio, detractio. Gell. l. 16. c. 5. Vel particula tum intentionem significat, tum minutionem. Id. l. 1. c. 22. Minutio capitis.

Minutularius, a, um, minutulus. Augustin. l. 7. de Civ. Dei, c. 4. Minutulari vectigalium conductores.

Minutulus, a, um, dim. a minutus. Plaut. Pœn. prol. v. 28. Nutrices pueros infantes minutulos domi ut procurent.

Minūtus, a, um, sminuito, menomato, ἐλαττωθείς, comminutus, imminutus, minor factus, particulis minutior, ut Minuta spes, apud Tac. in vita Agricolæ, c. 1. ¶ Est etiam nomen, & ponitur pro parvo, angusto, tenui, brevi, minuto, piccolo, קטן, Ger. klein, Gal. menuisé, Hisp. menudo, desmenucado, λεπτός, λεπτομερής. Cic. 2. de Orat. Genus sermonis affert, non liquidum, non fusum, ac profluens, sed exile, aridum, concisum, ac minutum. ¶ Cum ad personas refertur, capitur pro eo, qui nullius celebrioris nominis, vel auctoritatis est. Cic. de Div. l. 1. Tamen hos minutos Philosophos vinceret. ¶ Vel pro pusillanimi. Cic. 5. Fin. Ecce autem alii minuti, & angusti, & omnia semper desperantes. ¶ Habet etiam suos gradus. Quintil. l. 8. c. 6. Minutioris est curæ. Sueton. Vitel. 2. 17. Minutissimi ictus.

Minyæ, arum, m. 1. Μινύαι, pop. Thessaliæ, qui Jasonem in Colchos proficiscentem secuti sunt. Sed alii dicunt, fuisse populos Bœotiæ circa Jolcum M dictosque a Minya Rege Orchomeni filio nepote Neptuni. Frequenter a Poetis pro ipsis Argonautis ponuntur. Ovid. 7. Met. Jamque fretum Minyæ Pagasæa puppe secabant.

Minyeias, adis, f. patronym. Minyæ filia. Ovid. 4. Metam. v. 1. At non Alcithoe Minyeias Orgia censet Accipienda Dei.

Minyeides, (rectius quam Mineides,) dum, f. Minyæ filiæ, in vespertiliones transformatæ, quod Bacchi sacra sprevissent. Ovid. 4. Metam. v. 31. solæ Minyeides intus, intempestiva turbantes festa Minerva. Adde ibid. v. 425.

Minyeius, (rectius quam Mineius) a, um, adject. ad Minyam pertinens. Ovid. l. 10. Metam. v. 389. & alibi Minyeia proles Urget opus. Valer. Flac. l. 1. v. 706. Minyeia manus.

Mirabilis, le, o. 3. mirabile, maraviglioso, פלא, Ger. wunderlich, Gall. merveilleux, Hisp. maravilloso, θαυμαστός, admiratione dignus, mirandus. Cic. in Orat. Quo magis sunt Herodotus, Thucydidesque mirabiles. Id. Att. l. 5. Sed mirabilem in modum Ephesi præsto fuit. Id. 2. de Orat. c. 18. Quo mirabilior fecisti, eo major &c. Colum. l. 6. c. 36. Mirabilissima soboles.

Mirabilitas, atis, f. maraviglia, stupor. Cic. Off. 2. c. 11. Hæc animi despicientia mirabilitatem magnam facit. Ita legit Non. c. 8. n. 53. Alii admirabilitatem. Lactant. l. 7. c. 4. Mirabilitas operum.

Mirabiliter, adv. maravigliosamente, Ger. wunder barlich, Gal. merveilleusement, Hisp. maravillosamente, θαυμαστῶς, mirifice, mirandum in modum. Cic. ad Cæs. l. 15. Fam. Satisfacere immortalitati laudum tuarum mirabilitas cupit. Id. de Orat. l. 1. c. 52. Mirabilius, & magnificentius augere potest.

Mirabundus, a, um, θαυμάζων, qui vehementer miratur. Liv. l. 3. c. 38. Plebs mirabunda. Id. l. 4. c. 33. Utraque acies mirabunda.

Miracula, æ, f. meretrix deformi facie, & tanquam portentum aliquod, aut monstrum, pavorem videntibus incutiens. Plaut. in fragm. apud Var. l. 6. L. L. pag. 83. Diabolares, scenicula, miraculæ. Varr. ibid. Miraculæ, a miris, idest monstris.

Miraculum, li, n. miracolo, מופת, Ger. ein wunder, Gal. miracle, Hisp. milagro, θαῦμα, quicquid admirationem afferre potest, sive fit supra naturæ vires, sive non, a miror. Liv. l. 1. Adjiciunt miracula huic pugnæ. Id. l. 3. bell. Pun. Minusque iterum, & sæpius id nos audere miraculo fuit. Virg. 4. Æneid. de Proteo: Omnia commutat se se in miracula rerum, idest in omnes formas admirandas, & portentosas. ¶ Miracula septem mundi hæc sunt, Templum Dianæ Ephesinæ, Mausoleum, Colossus Solis, Jovis Olympiaci simulacrum, Muri Babylonis, Pyramides Ægypti, Domus Cyri Medorum Regis, quam Memnon illigatis auro lapidibus construxit. Aliqui septimo loco ponunt templum Jovis Capitolini, alii turrim Phari ins. Plin. l. 36. c. 12. ¶ Olim miraculum dicebatur de rebus turpibus, teste Festo. V. Miracula.

Mirandus, a, um, da ammirarsi, maraviglioso, θαυμαστός, admiratione dignus, partic. ab admiror. Cic. in Verr. Opus ingens in mirandam altitudinem depressit. Id. in Fam. 15. ep. 8. Teque ea lætitia esse affectum, mirandum in modum gaudeo.

Miratio, onis, f. maraviglia, ammirazione, θαυμασμός, actus mirandi. Cic. 2. de Div. c. 22. Causarum ignoratio in re nova mirationem facit.

Mirātor, oris, m. ammiratore, riguardatore, תמה, Germ. der sic verwundert, Gal. emerveilleur, Hisp. el que se maravilla, θαυμαστής, qui miratur, cui aliquid mirum videtur. Mart. l. 10. epigr. 67. Mirator veterum senex avorum. Prop. l. 2. eleg. 14. Formæ mirator honestæ.

Mirātrix, icis, f. quæ miratur. Sen. Hippol. v. 742. Fama miratrix senioris. Juven. sat. 4. v. 62. Miratrix turba.

Mire, adv. maravigliosamente, θαυμαστῶς, θαυμασίως, mirabiliter, mirifice, mirum in modum. Cic. Attic. l. 16. ep. 12. Puero municipes mire favent. Ter. Heaut. 3. 1. 25. Tuus Syrus mire finxit filium.

Mirifice, adv. idem ac mire. Cic. 4. Acad. Delectabantur autem mirifice lectione librorum. Id. Attic. l. 6. epist. 3. Mirifice conturbatum vidi puerum.

Mirifico, as, a. 1. far maraviglioso, θαυμαστόω, mirabilem facio, miris laudibus extollo. Plaut. Amph. 2. 2. 46. Quanquam adeo Thebani cives modo mi-

ro

re mirificant. Ita quidam Lexicographi: verum plerique MSS. & impressi habent *mirificaut*. *Nonius c. 2. n. 748. ramiferaut*.

Mirificus, a, um, *mirabile, maraviglioso*, θαυμαστός, θαυμαστώδης, mirabilis, pariens admirationem. *Cic. de Sen.* Mirificos fructus afferunt. *Id. ad Att.* Cato convicium Pisoni mirificum fecit. *Ter. Phorm.* 5. 6. 30. Atque mirificissimum, scilicet factum. *August. l. 18. de Civ. Dei, c. 42.* Post Alexandri mirificentissimam potentiam.

Mirio, onis, m. qui omnia admiratur, atque in iis stupet. *Tertull. de Praescr. c.* 3. Solent isti miriones aedificari in ruinam. ¶ *Var. l. 6. de L. L. pag. 83.* probat ex *Accio*, miriones dici personas distortas, oribus deformes.

Mirmillones, seu Myrmillones, seu Murmullones, seu Mirmillones, m. 3. genus gladiatorum, qui cum retiariis pugnabant, teste *Festo*, & Scholiaste *Juvenalis in Sat. 8. v. 199.* Mirmillones ante Galli appellabantur, & genus Mirmillonicum armaturae Gallicum est. Dicti sunt a Μορμύρος, mormyris, piscis genus in Ponto, de quo apud *Ovid. in Halieuticis*, & *Plin. l. 32. c. 11.* quia in eorum galeis hujus piscis effigies inerat. *Festus*. Retiarius pugnanti adversus Mirmillonem cantetur, *Non te peto, piscem peto, quid me fugis, Galle?* quia Mirmillonicum genus armaturae Gallicum est, ipsique Mirmillones ante Galli appellabantur, in quorum galeis piscis effigies inerat. Haec *Festus* in voce *Retiarius*. V. *Lipsium l. e. Saturn. c. 10.*

Mirmillonica scuta dicebant, cum quibus de muro pugnabant: erant siquidem ad hoc ipsum apta. *Festus*.

Miro, as, avi, atum, a. 1. idem ac miror. *Var. in Eumen. apud Non.* Hospes quid miras? *Trebell. Poll. in Gallien. c. 9.* Uniuscujusque vultum mire intuationes miraotes. *Sen. ep. 94.* Miratu digna.

Miror, aris, atus sum, d. 1. *mirare, ammirare, stupirsi*, [illegible], Ger. *sich verwundern*, Gal. *s'emerveiller*, Hisp. *maravillarse*, θαυμάζω, re aliqua tanquam nova obstupesco. Construitur vel absolute. *Ovid. 13. Metam.* Dumque moror, mirorque simul, fugit omnis in undas. ¶ Vel cum acc. *Cic. Att.* Mirari satis hominis negligentiam non queo. ¶ Vel cum abl. & praep. *de*. *Cic. Att.* Soleo mirari de nescio quibus sestertiis. ¶ Vel cum infinitivo. *Cic. Att.* Miror, te ad me nihil scribere. ¶ Vel cum membro orationis mediante aliqua harum particularum, *quod, quid, quomodo, unde, quapropter, si*, &c. *Cic. de Div.* Cato mirari se dicebat, quod non rideret aruspex, aruspicem cum vidisset. *Id. de Amic.* Miror in illa superbia, & importunitate si quenquam amicum habere potuit. ¶ Reperitur etiam cum gen. Graecorum more. *Virg. 11. Aen.* Justitiae ne prius mirer, belli ne laborum? ¶ Mirari etiam est cum voluptate intueri. *Virg. 2 Georg.* Seu quis Olympiacae miratus praemia palmae. ¶ Item suspicere, aestimare: qua ratione etiam *admiror* adhibetur. *Horat. l. 1. ep. 6. v. 9. Lucan. l. 3. v. 106.* & *Sallust. in Catil. c. 11.* ¶ Item nescire, quia, ut *Donatus* ait, admiratio ab ignorantia descendit. *Ter. Andr. 4. 4. 11.* Miror, unde sit. *Plaut. Aulul. prol. v. 1.* Nequis miretur, qui sim, paucis eloquar. ¶ Se mirari, est sibi placere. *Martial. l. 13. epigr. 2.* Qui se mirantur, in illos Virus habe.

Mirum, i. n. 2. mirabile, res mirabilis, adject. substantive positum. *Cic. 2. de Orat.* Mirum est, quantum sales in dicendo valent. *Plaut. Amph. 1. 1. 127.* Mira sunt, nisi invitavit se se in coena plusculum. ¶ Saepe sine verbo usurpatur. Tunc aliqui censent adverbium esse, vel interjectionem, ut Graecum [illegible]. Sed semper verbum *est* subintelligi potest. *Terent. And. 5. 4. 19.* Mirum, ni domi est. *Liv. l. 1. c. 16.* Mirum, quantum illi viro haec nuncianti fidei fuerit. *Liv. l. 2. c. 1.* Id mirum quantum profuit ad concordiam. ¶ Mirum, quin. *Plaut. Amph. 2. 2. 128.* Mirum, quin te adversus dicat.

Mirus, a, um, *maraviglioso*, θαυμαστός, θαυμάσιος, admiratione dignus, admirabilis, admirandus. *Cic. in Fam. 2. epist. 10.* De pantheris agitur, sed mira paucitas est. ¶ Mirum in modum, *maravigliosamente*, θαυμαστῶς, est mirifice, vel in majorem modum, vel supra modum. *Plaut. Amph.* Uterque deludantur dolis mirum in modum. Adde *Plin. l. 17. c. 24.* ¶ Mirior, & mirius comparativ. affertur ex *Titinio* a *Festo*, & ex *Varr.* a *Non. c. 8. n. 515.*

Mis, antiquus genitivus Poeticus pro *mei*. Haec vox refertur a *Quintil. l. 8. c. 3.* inter illa, quae parce usurpata aspergunt vetustatis inimitabilem arti auctoritatem. *Enn. apud Priscian. l. 13. pag. 953. Pueseb.* Ingens cura mis cum concordibus aequiparato. *Cura mis* dactylus est, extrito r. Al. leg. *mis est concordibus*. Addi solent duo loca *Plaut. Capt. 3. 5. 107.* & *Trin. 4. 1. 3.* sed dubia utrobique lectio.

Miscellanea, orum, n. 2. *mescolamenti, mescugli*, [illegible], dicuntur, quae ex variis, dissimilibusque rebus, nullo servato ordine, sunt commista. Hinc olim in ludis miscellanea dicebantur, in quibus varia spectacula nullo ordine exhibebantur, ita dicta a permistis spectaculis, sive (ut alii putant) a confusis consessibus, quod in iis sedendi ordo, ut in justis ludis, non servaretur. *Juven. sat. 11. v. 20.* Sic veniunt ad miscellanea ludi. ubi *ludi* est pro *ludii*, & sensus est, luxuriosus, & prodigos homines cogi denique ob inopiam gladiatores, & ludios fieri.

Miscellaneus, a, um, [illegible], quod variarum ex rerum commistione, nullo observato ordine, confectum est. *Gell. lib. ult. c. 12.* Quia variam, & miscellaneam, & quasi confusaneam doctrinam conquisiverunt. ¶ Miscellanea turba dicitur, quae ex permistione hominum cujuscunque ordinis, & conditionis constat. *Apul. l. 3. A. A. sub init.*

Miscelliones appellantur, qui non certae sunt sententiae, sed variorum, mixtorumque judiciorum. *Festus*.

Miscellus, a, um, *mischio*, [illegible], Germ. *gemischt*, Gal. *melé*, Hisp. *mezclado*, quod mistum est, vel misceri potest. *Suet. in Calig. c. 20.* Miscellos ludos Lugduni edidit. V. *Miscellanea*. ¶ Miscellum columbarum genus, quod nec agreste est, nec domesticum, sed ex utroque temperatum. *Varr. l. 3. de R. R. c. 7.* ¶ Miscellae vites, quae omnis agri conveniunt, quod caeteris ubique utiliter miscentur, *Cato de R. R. c. 6. Varr. 1. de R. R. c. 54.* ¶ Miscellae uvae, quibus praeliganeum vinum fit, quod operarii bibant. *Cato c. 23.*

Misceo, es, miscui, mistum, rectius quam mixtum, ut placet *Manut. in Orthogr.* a. 2. *mischiare, mescolare*, [illegible], Ger. *mischen*, Gal. *meler*, Hisp. *mezclar*, Μίγνυμι, confundo, turbo, tempero, a Μίγω. Construitur cum acc. *Cic. pro Rosc. Am.* In tenebris ruebant, omniaque miscebant. ¶ Vel cum alio acc. & praep. *inter*, vel *in*, *Cic. in Or.* In perpetua oratione hi fere sunt inter se miscendi, & temperandi pedes. *Liv. l. 40.* Praesidia fuga, & vulneribus in integram aciem miscuit. ¶ Vel cum acc. & abl. cum praep. *in*. *Cic. 3. Off.* Id ex dissimilibus rebus misceri, & temperari oportet. ¶ Vel cum acc. & abl. cum praep. *cum*. *Cic. 1. Phil.* Ut parentalia cum supplicationibus miscerentur. ¶ Vel cum acc. & abl. sine praep. *Plin. l. 7. c. 56.* vinum aqua miscere Staphilus docuit. ¶ Vel cum acc. & dat. *Col. lib. 7. c. 5.* Nonnulli folia cypressi trita miscent aquae. ¶ Quandoque est potum ministrare, *dar da bere*, tractum a commistione aquae, & vini. *Juv. sat. 5.* Nescit tot millibus emptus pauperibus miscere puer. *Cic. 2. de Fin.* Qui alter misceat mulsum. ¶ Translate usurpatur eleganter pro perturbare, commovere, novas res agitare. *Cic. l. 3. ad Q. Fr.* Pompejus abest, Appius miscet. *Nepos Pausan.* Qua victoria elatus plura miscere coepit. *Hor. l. 1. ep. 16. v. 54.* Miscebis sacra profanis. *Virg. 4. Aen.* Coelum miscetur magno murmure, h. e. nubibus, & tonitru turbatur. ¶ Miscere se partibus, h. e. adhaerere. *Velles. l. 2. c. 86.* ¶ Miscere consilia cum aliquo, *communicare, far partecipe*. *Senec. ep. 3.* Cum amico omnes curas, omnes cogitationes tuas misce. *Terent. Heaut. 4. 4. 33.* Tu isthaec tua misceto, ne me admisceas. *non mi ci far entrare*. ¶ Miscere certamina, miscere manus, *venir' alle mani*. *Liv.* & *Tacit.* ¶ Miscere consilia, seditiones, pro agitare. *Tacit. 4. hist. c. 68.* ¶ Habet usum & in rebus Venereis. *Cic. 1. Div. c. 29.* Ut cum matre corpus miscere videamur. *Virg. 7. Aen. v. 661.* Mixta Deo mulier.

Misellus, a, um, *meschinello*, ταλαίπωρος, dim. a miser. *Cic. Att. l. 3. ep. 23.* Cui nihil misello relinquo, praeter invidiam, & ignominiam nominis mei. *Id. in Fam. 14. ep. 4.* Illius miselli & matrimonii, & famae serviendum est.

Misenates, ium, m. Miseni incolae. *Vegen. l. 4. de re milit. c. 31.*

Misenensis, e, adiect. ad Misenum pertinens, ut Misenensis villa. *Phaedr. fab. 36.* Misenensis classis, *Tacit. 3. hist. cap. 57.*

Misenum, i, promontorium Campaniae. V. Misenus. *Sil. l. 12. v. 155.*

Misenus, m. 2. Aetius, *Miseno*, Μισηνός, mons, & prom. Campaniae ubi Misenum urbs a Miseno filio Aeoli, Aeneae tubicine, ibi sepulto. *Virg. 6. Aen.*

Miser, ra, rum, *misero, infelice, meschino*, [illegible], Ger. *elend*, Gall. *miserable*, Hisp. *mezquino, desdichado*, τάλας, ἄθλιος, δύστηνος, calamitosus, aerumnosus, infelix. *Cic. pro Quinct.* Spes est, hunc miserum, atque infelicem aliquando tandem posse consistere. *Id. pro Cluent.* Eum tandem ejus fortunae miserae, multumque jactatae portum, ac perfugium futurum. ¶ Reperitur cum gen. *animi*. *Plaut. Mil. 4. 4. 78.* Quid illam miseram animi excrucias? ¶ Item cum ablat. *animo*. *Plaut. Truc. 2. 7. 36.* ¶ Item cum ablat. *ex animo*. *Plaut. Stich. 1. 1. 1.* ¶ Miserum habere, est miserum facere. *Cic. pro Flac.* Apollonienses amantissimos P. R. fidelissimosque socios miseriores habes, quam, &c. ¶ Accipitur interdum pro aegroto, *infermo*. *Plaut. Poen. 5. 2. 43.* Miseram esse praedicat buccam sibi: fortasse medicos nos esse putat. ¶ Comp. miserior, sup. miserrimus. *Terent. Heaut.* Nemo est miserior me. *Cic. l. 3. ad Q. Fr.* Id est maximum, & miserrimum mearum miseriarum.

Miserabilis, le, o. 3. *degno di misericordia*, Ger. *erbaermlich*, Gal. *miserable*, Hisp. *miserable*, ἐλεεινός, οἰκτρός, miserandus, miseratione dignus, cujus alii misericordia commoventur, vel commoveri debent. *Cic. in Parr.* Nihil tam miserabile, quam ex beato miser. ¶ Ponitur etiam pro flebili, vel lamentabili. *Liv. l. 1. c. 29.* Voces etiam miserabiles exaudiebantur. *Id. ibid. c. 59.* Casu indignior, & miserabilior. ¶ Adverbialiter *Virg. 2. Aen.* miserabile caeso Hostibus insultas.

Miserabiliter, adv. *miserabilmente*, Ger. *jaemmerlich*, Gall. *miserablement*, Hisp. *miserablemente*, ἐλεεινῶς, misere, miserandum in modum. *Cic. Att. l. 10. ep. 10.* M. Caelii quidem epistolam legi scriptam miserabiliter. *Id. in Tusc. 1. c. 40.* Tamen non miserabiliter vir clarus emoritur.

Miserandus, a, um, *degno di misericordia*, Ger. *querbamen*, Gal. *de qui on doit avoir pitié*, Hisp. *que merece misericordia*, ἐλεεινός, miseratione dignus, particip. a miseror. *Cic. 1. de Orat.* Ut aliis miserandus, aliis irridendus esse videatur. *Idem de Prov. Cons. c. 3.* Miserandum in modum necabantur.

Miserans. V. Misere.

Miseranter, adverb. *miserabilmente*, οἰκτρῶς, cum miseratione. *Gell. l. 10. c. 3.* Quod aut ampliter, insigniterque, aut lacrymose, aut miseranter, &c.

Miseratio, onis, f. *misericordia, compassione*, [illegible], Ger. *erbarmung*, Gal. *pitié*, Hisp. *compassion, lastima*, οἰκτισμός; significatio, seu ostensio misericordiae, qua ex alicujus infelicitate movemur. *Cic. l. 5. Fam. epist. 12.* Quem enim nostrum ille moriens apud Mantineam Epaminondas non cum quadam miseratione delectat? *Quintil. l. 3. c. 8.* Miserationem commovere.

Miserator, oris, m. is, quem alicujus miseret. *Juvenc. l. 2. v. 294.* peccantum largus miserator Jesus.

Misere, adv. *miseramente, infelicemente*, Ger. *jaemmerlich*, Gall. *miserablement*, Hisp. *miserablemente*, ἀθλίως, infeliciter. *Cic. 3. Fin. c. 15.* Quae nihil valent ad beate, misereve vivendum. *Ter. Heaut. 1. 2.* Eam misere amat. ¶ *Cass. ad Cic. Fam. 12. a med.* Bassus misere noluit mihi legem omnem tradere. h. e. stulte, nullo consilio.

Misereo, n. 2. idem ac misereor, apud vet. *Enn. in Hecuba apud Non.* Miserete manus, date ferrum, ut me anima privent. *Lucr. l. 3. v. 895.* Ipse sui miseret.

Misereor, eris, ertus sum, d. 2. *aver misericordia*, [illegible], Ger. *erbarmen*, Gal. *avoir pitié*, Hisp. *tener la pena*, ἐλεέω, ob alicujus miseriam dolorem animo concipio, misericordia commoveor. Construitur cum gen. *Cic. in Verr. 3. c. 66.* Audite, quaeso, & aliquando miseremini sociorum. *Curt. l. 5. c. 5.* Non fortunae solum, sed & poenitentiae misertus. ¶ *Senec. l. 1. controv.* Misereor tibi puella. Ita quidam leg. sed optimi codices habent *tui*.

Miseresco, is, n. 3. *muoversi a misericordia*, οἰκτείρω, moveor misericordia. Construitur cum gen. qui interdum subintelligitur. *Virg. 2. Aen. v. 145.* His lacrymis vitam damus, & miserescimus ultro. *Stat. lib. 1. Theb. v. 281.* Et generis miseresce tui. ¶ Saepe usurpatur impersonaliter. *Terent. Heaut. 5. 4. 3.* Te oro miserescat mei. *Liv. l. 2.* Miserescebat non poenae magis homines, quam sceleris. *Plaut. Epid. 4. 1. 1.* Si quid est homini miseriarum, quod miserescat. h. e. quo homo miser fiat.

Miseret, ebat, imp. 2. *aver misericordia*, ἔλεος γίνεται, οἶκτον ἔχω, misereor. Construitur cum acc. & gen. *Cicer. 2. Phil.* Tamen me tui miseret, quod tibi invideris. ¶ Reperitur etiam cum duplici acc. *Ter. Heaut.* Ut nunc Menedemi vicem miseret me. ¶ Praeteritum *miseruit* habet *Apul. l. 8. Met.*

Miseretur, imp. 2. pro miseret, apud vet. *Turpil. apud Non. c. 3. n. 144.* Quam matris, nunc patris me miseretur magis.

Miseria, ae, f. *miseria, infelicità*, [illegible], Ger. *armuth*, Gall. *misere*, Hisp. *miseria*, ταλαιπωρία, infelicitas, calamitas, aerumna, cum scilicet quis patitur vel egestatem, vel damnum. *Cic. 2. Tusc.* Gentes nostras flebunt miserias. *Id. Phil. 2. c. 10.* In miserias incidere. *Id. Tusc. 1. c. 5.* In miseriam nasci. *Plaut. Amph. 2. 1. 43.* Miserrima miseria est servo bono.

Miseria, f. 1. filia Erebi, & Noctis: *Cic. 3. de nat. Deor. Bocc. l. e. Gen.*

Misericordia, ae, f. 1. *misericordia, compassione*, [illegible], Ger. *barmherzigkeit*, Gal. *misericorde*, Hisp. *misericordia*, ἔλεος, miseratio, clementia. *Cic. 3. Tusc.* Atqui quemadmodum misericordia aegritudo est ex alterius rebus adversis. *Id. 4. Tusc.* Misericordia est aegritudo ex miseria alterius injuria laborantis. *Idem pro Mil. c. 34.* Implorare alicujus misericordiam. *Idem 4. Tusc. cap. 8.* Misericordia commoveri. *Id. pro Rab. perduel.* Misericordiam adhibere fortunis alicujus. In plurali num. *Plaut. Mostel. 3. 2. 115.* Misericordias jam habere haud hominem oportet. ¶ Heraclienses Misericordiae aram Athenis dedicarunt, post impetratum ab Atheniensibus auxilium. V. *Stat. Theb. 12. v. 481.* Hinc ad Misericordiae aram venire. *Apul. l. 11. Met.*

Misericorditer, adv. *misericordiosamente*, ἐλεημόνως, cum misericordia. Vox est *Claudii Quadrig.* apud *Non. c. 11. n. 10.* & *Lactantii l. 6. c. 18.*

Misericors, ordis, o. 3. *misericordioso*, [illegible], Ger. *barmhertzig*, Gall. *misericordieux*, Hisp. *misericordioso*, ἐλεήμων, est ille, qui miseretur. *Cicer. pro Ligar.* Nolim, te in alios esse misericordem. *Id. ibid.* Si honesto, & misericordi mendacio saluti civis calamitosi consultum esse velimus. ¶ Comp. *misericordior*. *Plaut. Rud. 1. 5. 23.* Misericordior nulla est in me foeminarum. ¶ Misericordissimus est *Augustini epist. 48.*

Misermonium, ii, o. 2. miseria. *Laber. apud Non. c. 3. n. 144.* Tibi relictum est misermonium.

Miseriter, adv. idem ac miserabiliter, seu misericorditer. *Laber. apud Non.* Meos liberos (?) miseriter circumspicit. *Catull. carm. 64. v. 49.* Patriam allocuta est ita voce moesta miseriter.

Miseritudo, inis, f. idem ac miseria. *Accius apud Non. c. 2. n. 18.* Qui felix miseritudine factus est aliena.

Misero, as, a. 1. idem ac misereor. *Accius apud Non. cap. 7. n. 18.* Ut jure haec nunquam miserarent mala. Hinc particip. miserans, antis. *Virg. 5. Aen. v. 452.* miserans attollit amicum. *Id. 2. Georg. v. 499.* Miserans inopem.

Miseror, aris, atus sum, d. 1. *aver misericordia, aver compassione*, οἰκτείρω, verbis, aut lacrymis, aut re dolorem, quem ex alicujus miseria concepi, ostendo, deploro. Construitur cum acc. *Cicer. pro Mur.* Non queo satis hujus eventum, fortunamque miserari. *Caes. l. 1. B. G.* Aut cum familiaribus suis commune periculum miserabantur. *Virgil. 1. Aen. v. 601.* Trojae miserata labores. *Misertus*. V. Misereor. ¶ Cum genitivo. *Sil. l. 11. v. 381.* poenae juvenem indignae miseratus ab alto Jupiter. *Prudent. in Psychom. v. 586.* miserando inopum, quos larga benigna Foverat. *Minuc. Felix in Octav. c. 8.* Nonnunquam etiam miserantes eorum. *Justin. l. 43. c. 4. a med.* Mulier miserata formae ejus, induas aperuit. Al. leg. *formam*. ¶ *Miserari animi* pro *animo*. *Virg. 10. Aen. v. 686.*

v. 686. juvenemque animi miserata repertis. Ita *Servius*, aliique teste *Pierio*; estque elegantius, quam quod quidam leg. *nimio*. ¶ Verbis & oratione misfariam cujuspiam persequi. *Gel. l. 10. rep. 3. e med.* Hæc M. Tullius atrociter, graviter, copiose, apteque miseratus est.

Miserulus, a, um, misellus. *Catul.* apud *Non. c. 11. n. ult.* Animula miserula.

Miserum, *lessa*, interjectio dolentis, similis illis, *malum*, *nefas*, *infandum*. *Virg. 6. Æn.* Cecropidæ jussi (miserum) septena quotannis corpora natorum, &c.

Missiculo, as, a. 1. *mandar spesso*, συμποζω, idem quod missito, sæpe mitto. *Plaut. Epid. 1. 2. 29.* Quod tute ad me literas missiculabas.

Missilis, & le, o. 3. *che facilmente si getta*, quod facile mittitur, ut Missile tormenta, missiles lapides, missilia tela. *Prop. lib. 3. el. 14.* Pondus missile disci. *Liv. l. 2. c. 43.* Missiles lapides. *Sueton. August. c. 98.* Permissa licentia jocandi diripiendique pomorum, & obsoniorum, rerumque missilium. V. *infra.* ¶ Missilia item absolute dicuntur arma quæ vibrantur, *armi da lanciare*. *Liv. l. 34. c. 39.* Lacedæmonii missilibus pugnabant. ¶ Item munera variarum rerum, quæ spargebantur a principe in populum, ad diripiendum. *Sueton. in Ner. c. 11.* Sparsa populo missilia avium cujuscumque generis, tesseræ frumentariæ, vestis, aurum, gemmæ, tabulæ pictæ, mancipia, jumenta, &c. V. *ead. cætera.*

Missio, onis, f. *il mandare*, שליחה, Germ. *sendung*, Gall. *envoy*, *mission*, Hisp. *mission*, *el embiar*, αποστολη, ἀπόπεμψις, actus mittendi. *Cic. Att. l. 1. ep. 5.* De literarum missione sine causa abs te accusor. *Id. 7. Phil. c. 1.* Non sine causa Legatorum istam missionem semper timui. ¶ Interdum ponitur pro dimissione, *licenza*. *Suet. in Cæs. c. 7.* Missionem continuo efflagitavit. ¶ Missionum in re militari multa sunt genera. Est enim honesta, quæ emeritis stipendiis ab Imperatore indulgetur: est causaria, quæ quis propter valetudinem laboribus militiæ solvitur: est ignominiosa, cum quis propter delictum sacramento solvitur, ut *l. 13. Dig. de re milit.* dicitur. *Liv. l. 26. c. 1.* Quibus missionem negasset ante belli finem. ¶ Est etiam dimissio, omissio. *Cic. 5. Fam. ep. 12. sub fin.* Cum ipsi ante ludorum missionem corona donentur. ¶ Item jactus, *il lanciare*. *Vitruv. l. 10. c. 9.* Extra talorum missionem.

Missitatus, a, um, sæpe missus. *Plin. l. 33. c. 1.* Codicillos missitatione epistolarum gratia indicat.

Missito, as, avi, atum, a. 1. *mandare spesso*, προπεμπειν, sæpe mitto. *Liv. l. 9. c. 45.* Samnites auxilia missitaverant.

Missitius, vel Missicius, a, um, qui mittitur, vel mitti potest. Hinc Missitius miles dicitur veteranus, qui missionem impetravit, vel ea est dignus. *Sueton. Ner. c. 48.* Agnitus a quodam missitio prætoriano. *Inscript. veter. apud Gruter. p. 1109. n. 5.* Missicius leg. VI. Aug.

Missor, oris, m. qui mittit. *Cic. in Arat. v. 84.* Hic missore vacans fulgens jacet una sagitta. Al. leg. *Hic misse revocans*, &c.

Missus, a, um, *mandato*, quod missum fuit, partic. a mittor. *Cicer. in Famil.* Quam ad te missum scio. Item omissus, *tralasciata*. *Horat. lib. 2. sat. 5. v. 4.* Quando pauperiem, missis ambagibus, horres. ¶ Item emissus, *mandato fuori*, *cacciato*. *Lucret. l. 2. v. 194.* E corpore missus sanguis. *Horat. de art. poet. v. 390.* nescit vox missa reverti. ¶ Missum facere, *elle depourre*, ac etiam a nostra familiaritate, potestate, arbitrio dimittere, *dare licenza*, *licenziare*. *Cic. Att. lib. 9.* Sed & meo instituto usus sum, & eum iterum missum feci. *Id. pro Sext. c. 66.* Qui voluptatibus ducuntur, missas faciant honores. ¶ Est etiam omittere, prætermittere. *Cic. 1. de Or.* Missos facio Mathematicos, Grammaticos, Musicos. *Id. 9. Fam.* Sed ridicule missa faciamus. ¶ Est etiam deserere, repudiare. *Sueton. Calig. cap. 25.* Perductam a marito conjunctis sibi, brevique missam fecit. *Plaut. Merc. 2. 1. 83.* Missum facere amorem. ¶ Eodem modo dicitur, missum habere. *Id. Pseud. 1. 1. 8.* Illa omnia missa habeo, quæ ante agere occepi. ¶ Denique *missum facere* est idem quod mittere. *Pompej. ad Dom.* inter *epist. Cic. ad Att. l. 8.* Ut cohortes, quæ ex Piceno venerunt, ad me missum facias.

Missus, us, m. idem ac missio. *Nepos 17. c. 4.* Nuntius ei domo venit missu Ephororum. *Liv. l. 2. c. 29.* Vehementius ictu, missuque telum. ¶ In Circensibus, & aliis ludis missus dicebantur singulæ procursiones equorum, singularum ferarum immissiones, aut gladiatorum, &c. quos fere es. fusos, (fi de equorum, aut quadrigarum cursibus sermo sit) notat *ex Varr. Serv. ad primi. 3. Georg.* Cæterum & plures fuere, pro luxu, & opibus eorum, qui ludos dabant. Hinc *Sueton. in Domit. c. 4.* scribit, Domitianum singulis missus ad quina spatia redegisse, quo facilius centeni missus peragerentur, cum antea septeni absolvi solerent, vel quum dies multis daretur; id quod etiam vecturis antequam septem spatia currendo peregisset. *Idem in Ner. c. 22.* Spectaculum multiplicatis missibus in serum protraxit. ¶ Denique missus in cœna, sunt singulæ ferculorum illationes in mensam, *portata*. *Capitol.* in *Pertin. cap. 12.* Navem labras carnis per tres missus ponebat. Adde *Lamprid. in Heliogab. c. 30.*

Misterius, seu misetarius, m. 2. cerebro, vas, qui vinum aqua miscetur. *Lucil.* apud *Non. c. 15. n. 32.* Urceus, aut gamina longus misterius ansis.

Mistim, vel Mixtim, adverb. *mescolatamente*. *Lucret. l. 3. v. 565.* per venas, & viscera mistim.

Mistio, vel Mixtio, onis, f. actus miscendi, *mescolamento*. *Vitruv. l. 2. c. 4.* Aliam mixtionem habet.

Mistura, vel Mixtura, æ, f. *mistura*, Μίξις, confusio rerum, temperatura, moderatum, ut *Nonius ait. Col. l. 7. c. 5.* Ea mistura palatum, atque linguam, tumque os perfricatur. *Lucret. l. 4. v. 1227.* De rerum mistura dicere. *Quint. l. 6. cap. 3.* Frequentissima aliorum generum cum aliis mistura est. *Sueton. in Domit. c. 8.* Mistura æquabili vitiorum, ac virtutum.

Mistus, a, um, *mescolato*, confusus, temperatus. Construitur vel absolute. *Cic. in Catil.* Quorum genus sane varium, & mistum, & turbulentum. ¶ Vel cum abl. & præp. *re. Cic. pro Leg. Manil.* Civila, Africanum, Transalpinum, Hispanicum, mistum ex civitatibus, atque ex bellicosissimis nationibus. ¶ Vel cum abl. sine præp. *Vellej. l. 2. c. 98.* Mores vigore, ac lenitate mistissimi.

Misumenus, Μισουμενος, invisus, *odiato*. Hoc nomine fuit Menandri Comœdia. *Martial. l. 14. epigr. 214. de puero comœdo.* Non erit in turba quisquam Misumenus amator illa. ¶ In aliquibus *editionibus*, latinis literis scribitur.

Misy, yos, n. 3. tuberis genus, fuavitate odoris, & saporis præcipuum, quod in Cyrenaica provincia nascitur, nostratibus *carofene*. *Plin. l. 19. c. 3.* ¶ Est etiam genus metalli, quod alii vitriolum Romanum vocant. *Id. l. 34. c. 12.*

Mite, adv. *mitemente*, *piacevolmente*, ηπιως, placide, mansuete. *Apulej. l. 10. Met.* Nunc mite conniventibus, nunc acre comminantibus gestire pupillis. *Ovid. 7. ex Pont. ep. 3. v. 29.* Mitius illa perit, subito quæ mergitur unda. *Cels. l. 7. B. Gel. c. 41.* Quam mitissime poterit, legatos appellat.

Mitella, æ, f. *la mitra*, parva mitra, dim. a *mitra*. *Virg. in Copa:* Copa Syrisca caput Graja redimita mitella. *Cic. pro Rabir. Posth. c. 10.* Adolescentes cum mitellis videmus. ¶ Item fascia. *Cels. l. 8. c. 10.* Brachium involutum mitella.

Mitellita, vel Mitellica, æ, f. erogatio, & distributio coronarum, in modum mitellæ compactarum, quæ ex nardi foliis, aut rosis, & serico factæ, pretiosisque unguentis imbutæ gestabantur a convivis in lautioribus cœnis. *Sueton. in Ner. c. 27.* Indicebat & familiaribus cœnas, quorum uni mitellita quadragies HS constitit, alteri aliquanto pluris absorptio rosaria.

Mitesco, is, neut. 3. *farsi domestico*, *mansueto*, רכך, Ger. *milde werden*, Gall. *s'addoucir*, *devenir traictable*, Hisp. *ablandarse*, *amansarse*, πραΰνομαι, ἡσυχάζω, mansuefio. *Plin. l. 22. c. 25.* Ut feræ domi educatæ mitescunt. ¶ Aliquando est maturescere. *Plin. l. 15. c. 13.* Reliquorum pomorum velocitas cito mitescentium transvolat. *Colum. l. 3. c. 1.* Uvæ mitescunt. ¶ Translate *Ovid. e de Pont. ep. 7.* Spes quoque posse mora mitescere principis iram. Adde *Horat. l. 1. ep. 1. v. 39.* ¶ *Liv. l. 27.* Mitescente hieme, *raddolcito l'inverno*.

Mithras, vel Mithres, m. 1. Μίθρας, a Persis dicitur Sol, cujus simulacrum effingebant rictu leonis cum tiara, utraque manu bubula prementis cornua. *Stat. 1. Theb. ad fin.* Indignata sequi torquentem cornua Mithram.

¶ Ponitur aliquando pro primario Sacerdote. *Apul. l. ult.* Ipsumque Mithram illum suum Sacerdotem præcipuum sacrorum ministrum decernit. ¶ Est etiam Mithra funis nauticus, qua navis media vincitur. *Tertul. de Jona & Ninive, v. 44.* V. *Rasin. l. 10. Antiq. Rom. c. 30.*

Mithriaca, orum, n. Μιθριακα, sacra Mithræ, in antro ferri solita, bove inde cornibus educto, quem post hymnorum concentum Soli immolabant. *Lampr. in Commodo, c. 9.* Sacra Mithriaca homicidio vero polluit.

Mithridates, masc. 3. Μιθριδάτης, Rex Ponti, qui duarum & viginti gentium linguis loquebatur. Adeo venenis consuedendo assueverat, ut non jam, cum maxime opteret, ea confici potuerit. *Martial. l. 5. epigr. 76.* Bellum cum Romanis gessit bello Sociali, & a Sylla, & Pompejo victus his, fugatusque, tandem a Pharnace filio in turre obsessus interiit. V. *Justin. l. 16. 37. 38.* & 40.

Mithridateus, a, um, Mithridaticus. *Manil. l. 5. v. 510.* Et Mithridateos vultus induta trophæa.

Mithridaticus, a, um, adject. ad Mithridatem spectans, ut Mithridaticum bellum. *Cic. pro Leg. Manil.* ¶ Mithridaticum antidotum, genus theriacæ a Mithridate inventum adversus venena. *Plin. l. 25. c. 2.*

Mitifico, as, avi, atum, a. 1. *domesticare*, *far mansueto*, מפויט, Ger. *zahm machen*, Gal. *rendre doux*, *appaiser*, Hisp. *ablandar*, *amansar*, mitem, ac placidum facio. *Plin. lib. 8. cap. 7.* Capti celeriter mitificantur hordei succo. ¶ Mitificare cibum, est concoquere. *Cic. 2. de Deor. c. 56.* Depulsu enim de pectore, & in omne corpus diviso, & mitificato cibo cautæ edera quieta fatiatas. Sunt qui leg. *modificato*.

Mitificus, a, um, adject. qui mitigat, vel mitigatur. *Apul. de Mundo*, Mitificum aliquem facere. *Prudent. Hamartig. v. 963.* mitificos incendia lenta vapores exhalant.

Mitigabiliter, &

Mitigeuter, ada. mitigando, cum mitigatione. *Cæl. Aurel. Acut. 3. cap. 4.* Partes mitigabiliter relaxandæ. *Id. Tard. 5. 1.* Partes mitigenter emollire.

Mitigatio, onis, f. *mitigazione*, שכך, Ger. *linderung*, Gal. *appaisement*, *adoucissement*, Hisp. *alivio*, πράϋνσις, placatio, actus mitigandi. *Cic. 3. de Or. c. 30.* Omnique ad omnem animi motum impulsio, & si ita res feret, mitigatio.

Mitigativus, a, um, &

Mitigatorius, a, um, *mitigativo*, πραϋντικός, quod habet vim mitigandi. *Plin. l. 28. c. 2.* Contra rerum, & lumbricum, vesicæque cruciatus in balnearum solis pronos urinam reddere, mitigatorium habatur. *Cæl. Aurel. Acut. 1. c. 5.* Laxativa, & mitigativa adjutoria.

Mitigatus, a, um, partic. *mitigato*. *Cic. 6. Fam.* Non magna signa dedit animi erga te mitigati. *Curt. l. 9. c. 10.* Mitigata hiems.

Mitigo, as, avi, atum, a. 1. *mitigare*, *indolcire*, *placare*, שכך, Germ. *mitern*, Gal. *addoucir*, *amolir*, Hisp. *mitigar*, *ablandar*, πραΰνω, placo, lenio, quasi mitem ago. *Cic. 3. Att. ep. 15.* Dolores mitigavit vetustas. *Id. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 7.* Severitatem condimento humanitatis mitigare. *Hor. l. 2. ep. 2.* Agrum silvestrem mitigare flammis, & ferro. ¶ Ponitur etiam pro coquere. *Cic. 2. de Nat. Deor. c. 60.* Arborum confectione partim ad calefaciendum corpus igne adhibito, partim ad mitigandum cibum utimur. ¶ Item pro maturare. *Id. l. 4. de Repub.* apud *Non.* Æstiva maturitate alia mitigaverit, alia torruerit.

Mitis, te, n. 3. *mansueto*, *umano*, *piacevole*, עניו, Ger. *milde*, Gal. *doux*, *debonaire*, Hisp. *manso*, *blando*, ἤπιος, lenis, mansuetus, dulcis, suavis. De personis, & de rebus dicitur, ac potissimum de iis, quibus vescimur. *Cic. Att. l. 5.* Nihil tam vidi mite, nihil tam placatum, quam tum meus frater erat in sororem tuam. *Id. de Sen.* Facit persæpe ipsa sibi audientiam diserti senis composita & mitis oratio. ¶ Quandoque pro tranquillo ponitur. *Virg. 9. Æn.* Mitis ut in morem stagni, placidæque paludis. ¶ Quandoque pro maturo. *Virg. 1. Ecl. v. 81.* Sunt nobis mitia poma. ¶ Comp. mitior, sup. mitissimus. *Cic. in Brut.* Ipse Thucydides, si posterius fuisset, multo maturior fuisset, ac mitior. *Id. in Catil. 4. c. 5.* Itaque homo mitissimus, atque lenissimus non dubitat &c.

Mitissime, placidissime, adv. superl. sine positivo. *Cæs. 7. B. G. c. 43.* Quam mitissime potest, Legatos appellat.

Mitius, *più mitemente*, placidius, adverb. compar. sine positivo. *Ovid. 15. Met. v. 494.* Similes aliorum respice casus, mitius ista feres.

Mitiusculus, a, um, dim. *alquanto mite*. *Cæl. Aurel. in præfat. Acut.* Febres parvæ, & mitiusculæ.

Mitra, æ, f. *mitra*, מצנפת, Ger. *bischofhut*, Gal. *mitre*, Hisp. *mitra*, Μίτρα, capitis ornamenti genus, ideft pileus incurvus, a quo pendent fasciolæ, quæ phylla dicuntur, quo primum Mæonii, sive Lydi, deinde Phryges, Trojani, & alii usi fuere, item mulieres Asiaticæ ornatæ. *Virgil. 4. Æneid. v. 216.* Mæonia mentum mitra, crinemque madentem subnixus. ¶ Molles etiam, & delicati mitram gestabant. V. *Serv. ad loc. Virg. cit.*

Mitratus, a, um, *mitrato*, qui mitram habet. *Plin. l. 6. c. 28.* Arabes mitrati. *Solin. c. 33.* Mitrata capita.

Mitrula, æ, f. parva mitra, dim. *Solin c. 27.* (*al. 40.*) Alba mitrula lineatur serpens.

Mitto, tis, misi, missum, a. 3. *mandare*, שלח, Ger. *schicken*, Gall. *envoyer*, Hisp. *embiar*, πέμπω, ut aliquem allegare ad aliquem locum, vel dare alicui aliquid perferendum. *Liv. l. 23.* Mittere aliquem in locum alterius. *Cic. de Am.* Hunc librum ad te de senectute misimus. *Id. in Pam.* Eam tibi orationem misi. ¶ Cum infinito. *Plaut. Curcul. 2. 3. 50.* Parasitum misi Cariam petere argentum. ¶ Interdum est omittere, vel deponere, *lasciare*. *Virg. 1. Æn.* Mœstumque timorem mittite. ¶ Mittere in consilium, est dimittere judices ad sententiam dicendam, ubi Orator dixerit, *Dixi*, auctore *Asconio*. *Cic. pro Cluent. cap. 30.* Cum in consilium mitterebant, Stalenus judicem, cui pecuniam dederant, non requirebant. ¶ Sanguinem mittere, est emittere, vel extrahere, *sgorare*, *salassare*. *Cels. lib. 2.* Sanguinem incisa vena mittere novum non est. *Cic. Att. l. 1.* Missus est sanguis sine dolore. ¶ Mittere militiæ in expeditionem. *Cæs. l. 5. B. G.* ¶ Mittere aliquem in fabulas, & sermones. *Quint. Declam. 15. sat dare di qualcheduno.* ¶ Mittere in negotium, *mandar a trattare*. *Cic. pro Rab. Posth.* ¶ Mittere corpus sepulcro. *Stat. 6. Theb.* ¶ Mittere urbes in servitutem, h. e. redigere. *Liv. lib. 34.* ¶ Mittere aliquem subsidium, & subsidio, *mandar in ajuto*. *Cæs. l. 2. B. G. &c.* ¶ Significat sæpe emittere, jacere, *mandar fuore*, *e lanciare*. *Cæs. Plin. e locis superiore mittere. Ovid. 11. Met.* Sagittam missa in ora. *Plin. l. 11. c. 13.* Foditur, cum folia mittere incipit. Sic mittere vocem, *gridare*, *e parlare*. *Cicer. pro Plant.* Vox de quastum nulla missa est. *Id. pro Cicer.* Veritas contra invidiam vocem mitteret. ¶ Item dejicere, deturbare. *Catull. carm. 17.* Mittere pronum e ponte. *Ovid. 11. Met.* Mittere le e saxo. *Hist. de B. Hisp.* Mittere præcipitem de muro. ¶ Item omittere. *Liv. l. 34. c. 58.* Quin ambage mittimus. *Horat. lib. 2. od. 11.* Mitte sectari. ¶ Hinc fenlu eleganter inservit transitionibus. *Cic. 15. Fam. ep. 4.* Mitto, quod invidiam, quod pericula subierim. ¶ Item nuntiare, *far intendere*. *Cic. lib. 16. Fam. ep. 9.* Curio misit, ut medico honos haberetur. *Nepos in Attic. c. 20.* Quin Attico mitteret, quid ageret. ¶ Item dimittere, *licenziare*, *mandar via*. *Ter. Eun. 5. 2. 13.* Mitte banc noxiam. Al. leg. *omitte*. *Plaut. Pam. prol. v. 100.* Nequa dixit uxorem, neque volvit mittere. ¶ Item dare, ostendere. *Cæs. l. 1. B. Civ.* Signum mittere sui timoris. ¶ Est etiam elegans hujus verbi usus in ludis talorum, *trarre il punto*. *Suet. in Aug. c. 71.* Ut quisque canem aut senionem miserat. *Senec. in Apocolocynth.* Quoties missurus erat, resonante fritillo. ¶ Interdum mittere, absolute ponitur pro, legatos mittere. *Nepos Themist. c. 4.* Miserunt Delphos consultum. Adde *Tacit. hist. c. 74.* ¶ Habet præterea alius usus: nam mittere in acta, *registrare*. *Senec. l. 2. de benef.* Mittere se in fœdera, *confederarsi*. *Virg. 12. Æn.* Mittere in possessionem, *mandar al possesso*. *Cicer. pro Quint.* Mittere aliquem in suspicionem, *farlo sospetto*. *Quintil. l. 2. 2.* Mittere ad aeneam, *mandare ad arrolarsi*. *Id. in Declam. 3.* Parentes sibi sunt ad nomen mittunt.

Mitulus, V. Mytilus.

Mitylene, es, f. & Mitylenæ, arum, Μιτυλήνη, Μιτυλῆναι, urbs primaria Lesbi ins.

inf. & quæ etiam insula Mitylene, & vulgo *Metelin* nominatur, juxta Methymnam, dicta a Mitylene Machari filia, ut *Diodorus l. 4.* scribit. Clara est Pittaco ex septem Sapientibus uno, Alcæo Poeta, Antimenide fratre ejus, Diophane Oratore, & Theophane Pompejanarum rerum scriptore. *Horat. l. 1. od. 7.* & *Cic. pro Rab. Post.*

Mitylenæus, a, um, adject. possessiv. ad Mitylenem pertinens. *Mart. l. 7. epigr. 79.* Mitylenæus mango. *Claud. de nupt. Honor. v. 235.* Mitylenæo modulatur pectine Sappho.

Mitylenensis, se, Mitylenæus. *Tacit. 14. c. 53.* Mitylenense secretum Agrippinæ permisit, *il ritiro in Metelino*.

Miūres, versus apud Grammaticos est heroicus, in quo extremo jambus est pro spondeo: [illegible], quod veluti cauda minor, & mutilus sit, *Miuros*, dictus: ut *Ite domum saturæ, venit hesperus, ite capellæ.* ¶ *Terentian. Maur. pag. 2425. Prisc.*

Mixtarius, } V. Mistarius &c.
Mixtio, &c. }

M A N T E N.

Mna, Mνᾶ, idem ac mina. *Plin. l. 21. c. 24.* Mna, quam nostri minam vocant. ¶ Quidam Lexicographi affirmant etiam aliquot loca Plauti, in quibus tamen omnibus variat lectio, & sæpe mina pro mna legitur.

Mnemonica, orum, neut. Μνημονικά, præcepta, quæ memoriam adjuvant. *Auth. ad Her. l. 3. c. 17.* Ita qui mnemonica didicerunt, possunt, quæ audierunt, in locis collocare, & ex his memoriter pronuntiare.

Mnemonides, dum, & darum, f. Musæ filiæ Mnemosynes. *Auson. Edill. 11. v. 30.* & *Ovid. 5. Met. v. 267.* sed dubia utrobique lectione.

Mnemosyne, f. 1. Μνημοσύνη, Memoria, mater Musarum. Omnium enim scientiarum thesaurus memoriæ beneficio & acquiritur, & conservatur. *Ovid. 7. Met. v. 114. Auson. ep. 5. v. 21.* & *Cic. 3. de nat. Deor.*

Mnemosynon, i, n. Μνημόσυνον, monumentum, memoria, pignus memoriæ causa. *Catul. carm. 12. ad Asin.* Verum est mnemosynon mei sodalis. In multis codicib. græcis litteris scriptum legitur. nam græca vox est.

Mnester, eris, m. Μνηστήρ, procus. *Hygin. fab. 126.*

M A N T E O.

Mobilis, le, o. 3. *mobile, volubile*, Ger. *das gewisse würde*, Gal. *meuble, inconstant*, Hisp. *mudable, mueble, movedizo*, [illegible], qui facile movetur. *Plin. l. 11. c. 37.* Supercilia homini & pariter, & alterne mobilia. *Plaut. Mil. 3. 1. 36.* Pernix sum manibus, pedibus mobilis. ¶ Translate ponitur pro levi, & inconstanti. *Q. Metel. Cic. l. 5. Fam. epist. 1.* Te tam mobili in me, meosque esse animo, non sperabam. *Liv. l. 2. c. 37.* Mobile ingenium. *Id. l. 6. c. 6.* Populus mobilior ad cupiditatem. h. e. proclivior. *Tacit. 1. hist. c. 24.* Mobilissimum quisque ingenio. ¶ Interdum mobile ingenium in bonam partem accipitur pro docili, non tardo, aut stupido. *Vitruv. l. 5. c. 7.* Architectus erit usu peritus, præterea ingenio mobili, &c.

Mobilitas, atis, f. *mobilità*, Ger. *gewegliechkeit*, Gall. *mobilité, vitesse*, Hisp. *mobilidad*, [illegible], facilitas se movendi. *Cic. 1. de Or. 1. 28.* Mobilitas linguæ. ¶ Translate ponitur pro inconstantia, & levitate. *Cic. 7. Phil. c. 3.* Quid est inconstantia, mobilitate, levitate cum singulis hominibus, tum vero universo Senatui turpius?

Mobiliter, adv. *mobilmente*, Ger. *mit bewegen*, Gal. *en se mouvant*, Hisp. *movlblemente*, [illegible], cum motu. *Cic. 2. de nat. Deor. 1. 9.* Animadversumque sæpe est, cor animantis alicujus evulsum ita mobiliter palpitare, ut imitaretur igneam celeritatem. *Cæs. l. 3. B. G. 1. 10.* Ad bellum mobiliter, celeriterque excitari. h. e. expedite, faciliter.

Mobilito, as, a. 1. *far mobile*, [illegible], mobile facio, apud vet. *Lucr. l. 3. v. 249.* Inde omnia mobilitantur.

Moderabilis, le, adject. moderatus, vel quem moderari possumus. *Ovid. 1. Amor. eleg. 6.* Nox, & amor, vinumque nihil moderabile suadent.

Moderāmen, inis, neut. idem quod moderatio, seu gubernaculum. *Ovid. 3. Met. v. 644.* Obstupui, capiatque aliquis moderamina, dixi. *Claud. de laudib. Seren. v. 46.* Sumere moderamina mundi.

Moderamentum, i, n. moderamen. *Gel. l. 13. c. 6.* Accentus moderamenta vocum.

Moderanter, adv. idem ac moderate. *Lucr. lib. 2. v. 1095.* Quis habere profundi indu manu validas potis est moderanter habenas? *Ovid. 1. Met. v. 510.* Moderantius, oro, curre, fugamque inhibe, moderantius insequar ipse. Plerique tamen leg. *moderatius*.

Moderāte, adverb. *moderatamente*, Ger. *mässiglich*, Gal. *moderément*, Hisp. *templadamente*, Μετρίως, [illegible], cum moderatione. *Cicer. pro Font.* Ab his quicquam sancte, aut moderate dictum putabitis? *Idem 1. Fam.* Qui autem, si maxime hoc placeat, moderatius tamen id volunt fieri. *Id. 3. de Leg. c. 5.* Quæ res cum sapientissime, moderatissimeque constituta esset.

Moderātim, adv. idem ac moderate. *Lucret. l. 1. v. 323.* Moderatim crescere cogens.

Moderatio, onis, f. *moderazione*, Ger. *mässigung*, Gal. *moderation*, Hisp. *moderacion*, Μετριότης, mediocritas, modus, temperantia. *Cic. in Rul.* Adhibebitur a me certa ratio, moderatioque dicendi. *Id. de Senect. c. 1.* Moderatio animi tui.

Moderātor, oris, m. *governatore*, [illegible], Ger. *anwalter*, Gall. *gouverneur*, Hisp. *regidor*, [illegible], rector, gubernator. *Cic. 2. de nat. Deor. cap. 35.* Inesse aliquem non solum habitatorem in hac cœlesti, & divina domo, sed etiam rectorem, & moderatorem, & tanquam architectum tanti operis. *Id. Tusc. 1. c. 28.* Sol moderator temporum. ¶ Interdum sumitur pro præceptore, & pædagogo. *Martial. l. 2.* Quintiliane vagæ moderator summe juventæ.

Moderātrix, icis, f. *governatrice*, rectrix, gubernatrix. *Cic. 3. de nat. Deor.* Ejus autem universi fictricem, & moderatricem divinam esse Providentiam. *Id. Phil. 5. 1. 18.* Respublica moderatrix.

Moderātus, a, um, *moderato, modesto*, Ger. *mässig*, Gall. *modéré*, Hisp. *templado*, [illegible], [illegible], temperatus, modestus. *Cic. de Sen.* Moderati enim, & nec difficiles senes, nec inhumani tolerabilem agunt senectutem. *Id. de Or.* Ego ista studia non improbo, moderata modo sint. *Id. Fam. l. 10. ep. 24.* Moderatissimi, atque humanissimi fuit sensus. *Id. Paradox. 3. ad fin.* Vita gestu moderatior.

Modĕro, as, a. 1. idem ac moderor. *Sallust. Catil. c. 51.* Quis illi finem statuet, aut quis moderabit? Al. melius *moderabitur*. *Plaut. Mil. 2. 2. ad fin.* Ego voci moderabo meæ. Alia exempla ex *Pacuv.* & *Accio* addit *Non. c. 7. n. 36.*

Modĕror, d. 1. *reggere, governare*, [illegible], [illegible], guberno, rego, tempero, modum, vel moderationem adhibeo. Construitur vel absolute. *Cicer. 1. de Or.* Quanquam moderabor ipse, ne &c. ¶ Vel cum acc. *Cic. 3. Tusc. cap. 16.* Tibicines suo, non multitudinis arbitrio, cantus, numerosque moderentur. ¶ Vel cum dat. *Cicer. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 13.* Moderari animo, & orationi, cum sis iratus, non mediocris ingenii est.

Modeste, adv. *modestamente*, Ger. *erberglich*, Gall. *modestement*, Hisp. *modestamente*, [illegible], [illegible], [illegible], moderate, temperate. *Cic. in Rul.* In ea vestri isti satellites modeste insolentiam suam continebant. *Id. de Fin.* Modeste ferre injuriæ fortunam. *Gracchus apud Gel. l. 15. c. 12.* Modestius in convivio esse. *Plin. l. 1. ep. 19.* Dignitate uti quam modestissime.

Modestia, f. 1. *modestia, mediocrità*, [illegible], Ger. *zucht*, Gal. *modestie*, Hisp. *modestia*, [illegible], [illegible], virtus, quæ quis se, suasque actiones, & motus animi moderatur. Distinguitur a nonnullis a moderatione, quod modestia sit fundamentum, soliditas, & basis virtutis, ex qua exigitur moderatio, quæ temperet modos in factis, & dictis, & cæteris talibus, quæ agendi officio utuntur. *Cic. Tusc. 3. c. 8.* Eam virtutem [illegible] vocant, quam soleo equidem tum temperantiam, tum moderationem appellare, nonnumquam etiam modestiam. *Id. lib. 2. Inv. c. 54.* Modestia virtus est, per quam pudor honestus clarem & stabilem comparet auctoritatem. V. *eund. Offic. 1. c. 5.* & *l. 2. Fin. cap. 19.* ¶ *Item Cic. l. 1. Off. c. 40.* ait, modestiam posse accipi pro scientia earum rerum, quæ aguntur & dicuntur, loco suo collocandarum. ¶ Interdum de aliis rebus usurpatur. *Tacit. Ann. 1. c. 11.* Vetus differebat de magnitudine imperii, sua modestia. h. e. suæ conditionis mediocritate. *Id. Ann. 12. c. 42.* Modestia hiemis rebus extremis subventum. ¶ Fuit etiam Modestia Dea ab Romanis culta. *Tacit. 4. Ann. c. 7.*

Modestus, a, um, *modesto, gentile, costumato, moderato*, [illegible], Ger. *züchtig*, Gal. *modeste*, Hisp. *modesto*, [illegible], qui animi elationi, cæterisque cupiditatibus moderatur, & in rebus omnibus modum servat. *Horat. l. 1. ep. 18. v. 94.* Plerumque modestus occupat obscuri speciem. *Cic. l. 13. Fam.* Modestum hominem cognosces, & prudentem, & a cupiditate omni remotissimum. ¶ Vultus modestus, qui modestiam quandam præ se fert. *Terent. Andr.* Et vultu, Sosia, adeo modesto, adeo venusto, ut nihil supra. ¶ Comp. modestior, sup. modestissimus. *Cic. ad Att.* Pulsus est modestior Rex, & probior, & integrior. *Id. pro Planc.* Ut adolescentuli modestissimi pudor postulabat. *Plaut. Men. 5. 5. 33.* Modestior nunc quidem est de verbis, præut dudum fuit. ¶ *Tacit. Ann. 4. c. 7.* Rari per Italiam Cæsaris agri, modesta servitia, hoc est modici servi.

Modiālis, le, o. 3. [illegible], quod modium continet. *Plaut. Capt. 4. 4. 8.* Aulas, calicesque omnes confregit, nisi quæ modiales erant.

Modiatio, onis, f. mensura per modios exacta. *Imp. Martian. l. 11. Cod. tit. 24. leg. 2.* & *Imp. Honor. & Theodos. ib. tit. 5. leg. ult.*

Modice, adv. *mediocremente*, Μετρίως, mediocriter, moderate, temperate. *Cic. in Brut.* Nostrum est id malum, quod modice feramus. *Idem pro Syll.* Quemquem a me timide, modiceque dicetur. ¶ Ponitur etiam pro parum. *Cicer. Att. l. 2. ep. 19.* Minæ Clodii, quæ mihi proponuntur, modice me tangunt.

Modicellus, a, um, *picciolino*, [illegible], dim. a modicus. *Sueton. in Ner. c. 48.* Decumbit super lectum modicalia culcitra stratum.

Modicus, a, um, *moderato*, [illegible], Ger. *klein*, Gal. *petit*, Hisp. *pequeno*, [illegible], moderatus, mediocris, temperatus, modestus. *Cic. Att. l. 4.* Modici fuimus in [illegible], ut scripsimus. ¶ Ponitur etiam pro parvo, vel pusillo. *Cic. in Parad. 2. c. 2.* Pecunia mea est ad vulgi opinionem mediocris, ad tuam nulla, ad meam modica. ¶ Item pro pauco. *Cic. 1. de Or.* Ea, si ex vere numeres, innumerabilia sunt, & obscura, si eo rebus, valde & modica, & illustria. ¶ Absolute modicum pro re modica. *Juven. sat. 9. v. 9.* Modico contentus egebas. ¶ Modicus originis, pro origine modicus, legitur apud *Tac. Ann. 6. c. 10.* Sic modicus dignationis, *4. Ann. c. 52.* ¶ *Id. 4. hist. c. 60.* Pauca, & modica disseruit. h. e. modesta.

Modificatio, onis, f. temperatura, modus, mensura. *Senec. ep. 89.* Versuum lex, ac modificatio. Adde *Gel. l. 10. c. 3.*

Modificātor, oris, qui modificat. *Apul. in Florid.* Omnis modi peritus modificator.

Modificātus, a, um, nom. ex partic. passivæ significationis, *modificato*. *Cic. in Partit. c. 5.* Verba modificata ab Oratore, & inflexa quodammodo. *Sidon. l. 9. c. 2.* Modificata lusciniarum querela.

Modificor, aris, atus sum, depon. 1. modum, seu mensuram alicui rei pono, modum alicujus rei invenio. *Gel. l. 1. c. 1.* Comprehensa mensura Herculani pedis, quanta longinquitas corporis ei mensuræ conveniret secundum naturalem membrorum omnium inter se competentiam, modificatus est. *Apul. l. ult. Florid.* Orationi modificabor.

Modificus, a, um, modum servans. *Auson. Parental. num. 17.* Cui brevia mela modifica recino.

Modimperātor, oris, masc. [illegible], [illegible], magister convivii, ita dictus, quod modum imperent, quo bibernnt. *Varr. apud Non. cap. 2. n. 545.* V. *Lips. l. 3. Antiq. lect.*

Modiōlus, li, m. 2. [illegible], genus mensuræ, quarta pars modii, ut putat Sipontinus. *Plaut. Cist. 2. 1. 7.* Quia ei promisi modiolum vini dare. ¶ Est item parvum vas quadratum ad hauriendam aquam ex puteo, aut flumine. Horum autem modiolorum, ut est apud *Frontinum de Aquæductibus*, alius est erogatorius, alius acceptorius, quod multis in locis intueri licet. *Vitruv. l. 10. c. 9. & 12.* Ita cum rota a calcantibus versabitur, modioli pleni ad summum elati, & rursus ad imum revertentes, infundent in castellum ipsi per se, quod extulerint. ¶ Modiolus etiam est vas mensarium potui paratum, ut phiala, ut trulla, non tamen est poculum, ut inquit *Scævola in l. Seja, ff. de auro, & arg. leg.* ¶ Modiolus in rota est illud lignum, cui affixi sunt radii. *Plin. l. 9. c. 4.* Apparent & rotæ appellatæ a similitudine, quaternis distinctæ radiis, modiolos earum oculis duobus utrinque claudentibus. ¶ Est præterea instrumentum chirurgicum. *Cels. l. 8. c. 3.* Modiolus ferramentum concavum, & teres est, imis oris serratum.

Modius, m. 2. & Modium, n. *moggio*, [illegible], Ger. *kebumass*, Gal. *muy, boisseau*, Hisp. *celemin, almud*, [illegible], [illegible], mensuræ genus, continens sexdecim sextarios, seu heminas duas & triginta. *Cic. de Amic. 1. 19.* Multos modios salis simul edendos esse, ut amicitiæ munus expletum sit. ¶ Modius agri dicitur actus quadratus, qui constat ex centum, & viginti pedibus tum in longitudinem, tum in latitudinem. *Plin. l. 18. c. 16.* Id præstant in jugera modia vicena.

Modo, adv. *ora, per ora*, [illegible], Ger. *itzund*, Gal. *à cette heure*, Hisp. *aora*, [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], nunc, a *modus*. Notat tempus præsens, vel non præteritum. Differt a *mox*, quod dicitur de futuro, & significat, paulo post. *Cic. Att. l. 2.* Et, ut fit, in tantis rebus modo hoc, modo illud audio. *Id. 2. Verr. c. 3.* Nuper, quid dico nuper? imo vero modo, & plane paulo ante vidimus. ¶ Ponitur etiam pro solum, duntaxat, *solamente*. *Cic. 8. Fam.* Quæ secundis rebus delectationem modo habere videbantur, nunc vero salutem. Adde *Liv. l. 22. c. 3.* ¶ Non modo, sed, *non solamente, ma*. *Cic. Fam. 6. epist. 13.* Ut non modo cum Republica sperare debeas, sed etiam si &c. *Id. in Verr.* Tu id non modo non prohibebas, verum etiam approbabas. ¶ Dicimus etiam non modo, pro non modo non, si tamen postea alia negatio sequatur. *Cic. 10. Att. ep. 8.* Regnum non modo Romano homini, sed ne Persæ quidem cuiquam tolerabile. ¶ Interdum *modo* subjicitur. *Vell. l. 2. c. 13.* Vir non sæculi sui, sed omnis ævi optimus. ¶ Item pro dummodo, *purchè*. *Cic. in Orat.* Putant, qui inculte dicat, modo id eleganter faciat, eum solum Attice dicere. ¶ Item pro saltem. *Ter. Adelph. 3. 4. 2.* Utinam hoc sit modo defunctum. *Cic. 6. Fam.* Si modo tecti satis erit. ¶ *Modo non*, est prope modum. *quasi*. *Phorm. 1. 2. 18.* Modo non auri montes pollicens.

Modulabilis, le, adject. qui cani potest. *Calpurn. eclog. 4.* Hyblæa modulabile carmen avena.

Modulāmen, inis, n. modulatio. *Macrob. lib. 2. in Somn. Scip. cap. 12.* Cœli, ac siderum modulamen. *Author Philom. vers. 5.* Nam quamvis aliæ volucres modulamina tentent.

Modulamentum, ti, n. modulatio. *Gel. l. 1. c. 7.* Modulamenta orationis.

Modulandus, a, um, participium passivæ significationis. *Hor. l. 2. ep. 2. v. 143.* Verba modulanda fidibus Latinis. *h. e.* Latino metro canenda. *Gel. l. 1. c. 1.* In reperienda modulandaque statura, longitudinisque ejus præstantia. *h. e.* dimetienda.

Modulāte, adv. *con misura*, concinne, & cum mensura. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 8.* Si ex oliva modulate canentes tibiæ nascerentur. *Ammian. l. 16. c. 7.* Ære modulatius incedendi concinentibus fistulis.

Modulatio, onis, f. Μέλος, [illegible], ᾠδή, actus modulandi, harmonia. *Quintil. l. 9. c. 4.* Verba, quæ modulatione produci, aut corripi possunt. *Id. l. 12. c. 3.* Vocis modulationem fidibus adjuvemus, *l'inflession della voce*.

Modulātor, oris, m. qui modulatur. *Col. in præf. l. 1.* Conspectentur magistrum vocis, & cantus modulatorem. *Horat. lib. 1. sat. 3. v. 129.* Hermogenes cantor tamen, atque Optimus est modulator.

Modulātrix, icis, f. *Tertull. de Baptis. c. 3.* Quid quod exinde dispositio mundi,

modulatricibus quodammodo aquis, Deo constitit? *h. e.* modulum & rationem quodammodo præbentibus.

Modulatus, us, m. modulatio. *Sen. Her. Fur. v.* 263. Canoro saxa modulatu trahens.

Modulatus, a, um, nom. ex partic. *a* modulor, passiva significatione, *cantato, fatto con misura, a con inflessione di voce*. *Hor. l.* 1. od. 32. dic Latinum, barbite, carmen, Lesbio primum modulate civi. *h. e.* a Lesbio cive pulsata. *Quintil. l.* 9. c. 4. Nomen ductum *a* canticis ad aliorum similitudinem modulatis. *Plin. l.* 2. c. 7. Modulatissimos tibiarum, aut fidium cantus. ¶ *Gel. lib.* 1. c. 11. Ut animi moderatiores, modulatioresque fierent. *h. e.* magis modum servantes. *Apul. de dogm. Plat.* Fieretque totus ipse modulatus, & musicos.

Modŭlor, aris, atus sum, d. 1. *misurare, e comporre con misura*, זמר, Germ. *singen*, Gal. *chanter*, Hisp. *cantar, componer con medida*, Μετρέω, metior, mensuro, sive cum mensura, & numerorum ratione compono, a modulus. *Cic. in Orat. cap.* 18. Ipsa natura quasi modularetur hominum orationem, in omni verbo posuit acutam vocem, &c. ¶ Interdum est cantare, Μελῳδεῖν, ψαλλίζειν, κιθαρίζειν. *Virgil.* 10. *Ecl.*

Modŭlus, li, m. 2. *misuretta, modello*, מדד, Germ. *ein-mass*, Gal. *petite mesure*, Hisp. *pequena medida, o manera*, Μέτρον, mensura, dim. a *modus*. *Plin. l.* 11. c. 37. Arteriarum pulsus in modulos certos, legesque metricas per ætates stabilis, aut citatos, aut tardus. *Suet. in Ner.* Scrobem coram fieri imperavit, dimensus ad sui corporis modulum. *Horat. l.* 1. *epist.* 7. v. 98. Metiri se quemque suo modulo, ac pede verum est. ¶ Modulos etiam vocabant veteres Architecti particulas quasdam, ad quas totum opus solent dimetiri. Vulgus hodie parvum pedem vocat. *Paul. in l. non solum, ff. de oper. nov. nunc.* Modulos sumere debet is, qui opus novum nuntiat. ¶ Erant præterea moduli, quædam mensuræ in aquæductibus, quibus aqua ex castellis ad privata ædificia duci solet. *Ulp. l. damni infecti, ff. de damn. infect.* Unde Labeo putabat, eum, qui modulorum, aut rivi faciendi causa opus faceret, etiam satisdare debere. ¶ Est etiam modulus idem quod modulatio, vel ipse cantus, aut flexus vocis, vel ipsa, ut loquuntur, cantus mensura. *Plin. l.* 7. c. 56. Lydios modulos Amphion, Dorios Thamyras Thrax, Phrygios Marsyas Phryx invenit.

Modus, i, m. 2. *modo*, דרך, Ger. *mass*, Gall. *maniere, façon*, Hisp. *manera*, Μέτρον, mensura, moderatio, a מדד, מדד, quod est metiri, mensurare. *Scaliger* censet esse a Μέδιμνος, *mora*. Nempe a Μέσον μέτρον, modus. *Cic.* 1. *Off.* His enim rebus, quæ tractantur in vita, modum quendam adhibentes, & ordinem, honestatem, & decus conservabimus. *Id. de Sen.* Nam habet naturæ, sicut aliarum omnium rerum, sic vivendi modum. *Colum. l.* 3. Terram animatam in modum semipedis ponito, idest in mensuram. ¶ Speciatim accipitur pro mensura illa, quam poetæ inter scribendum, musici inter canendum observare solent. *Cic.* 3. *de Or.* Quotus enim quisque est, qui teneat artem numerorum, ac modorum? *Id.* 3. *de Orat.* Eo tardiores tibicinis modos, & cantus remissiores esse factorum. Unde etiam illud in titulis comœdiarum Terentii, Modos fecit Flaccus Claudii filius tibiis paribus dextris, & sinistris, &c. ¶ Sumitur item pro quantitate, & copia. *Cic. Att. l.* 13. *ep.* 33. Nihil scripsisti de modo agri. *Liv.* Ne cui major, quam quingentorum jugerum agri modus esset. *Curt. l.* 5. c. 6. Ingens pecuniæ captivæ modus. *Velle. l.* 2. c. 74. Magnum modum legionum efficere. ¶ Item ratio, via. *Cic.* 4. *Ver. cap.* 38. Hoc præterea addidit novo modo, nullo exemplo. *Liv. l.* 1. c. 5. Hostilem in modum. Sic majorem, mirum, mirandum in modum, apud *Cic.* sæpe. Item nullo, omni modo. *Id.* 4. *Ver.* & *l.* 6. *Att.* ¶ Multis modis. V. Multus in fi. ¶ Meo modo, *a mio modo*. *Ter. Andr.* 1. 1. 125. Sine, me vivere meo modo. *Id. ib.* 1. 1. 66. Posse habere modum vitæ suæ, *poter vivere a suo modo*. ¶ Sumitur item pro spatio, fine, tempore. *Cic. pro Marcel. c.* 8. Modum tuæ vitæ definies? *Id. Ver.* 4. c. 48. Modum aliquem ac finem orationi nostræ faciamus. ¶ Servare, tenere modum, *conservar la mediocrità*. *Cic.* 1. *Offic. c.* 29. Ludendi est quidam modus retinendus. *Lucan. lib.* 2. v. 380. hæc duri immota Catonis Secta fuit, servare modum, &c. *Cic. loc. cit.* Finem & modum transeunt. Huc spectat illud *Virg. Æn.* 4. Quis enim modus adsit amori? ¶ Statuere, adhibere, præscribere, imponere modum alicui rei, *moderare, regolare, finire*. *Cic.* sæpe, *Quintil. Horat.* & al. ¶ Præter modum, *fuor di misura*. *Cic.* 1. *Div.* Cum lacus præter modum crevisset. ¶ Intra modum. V. *Intra*. ¶ Ablativus modo, h. e. bono modo, ordine, recta. *Cic. pro Quint. c.* 7. Navium omnia modo & ratione fecisse. Sic *Id. pro Mur.* More modoque aliquid facere. ¶ Hoc modo, ad hunc modum, *in questa maniera*, *Cic.* 1. *Invent.* & 2. *Tusc.* ¶ Apud Grammaticos modus verborum dicitur ratio conjugationis. *Quintil.* & alii.

Mœcha, f. 1. *concubina, adultera*, Μοιχή, concubina, & speciatim adultera. *Martial. l.* 10. Ad nocturna jaces fastosæ limina mœchæ.

Mœchia, f. *fornicazione, adulterio*, Μοιχεία. *Tertul. de Pudic. c.* 5. & *alibi*.

Mœchile, lis, n. 3. adulterium, vel locus, in quo adulteria committi solent. *Petron. Satyr.* Rediérat in conimum mœchile.

Mœchimonium, ii, adulterium. *Laber.* apud *Gel. l.* 16. c. 7.

Mœchisso, as, n. 1. idem ac mœchor. *Plaut. Cas.* 5. 4. 7. In adulterio dum mœchissat, Casinam, credo, perdidit. Aliqui opinantur, activum esse, & explicant per adulterium polluere. Dubium sane est, utrum acc. *Casinam* pertineat ad verbum *mœchissat*, an ad *perdidit*.

Mœchocinædus, i, Μοιχοκίναιδος, qui adulter simul, & mollis est. *Lucilius*.

Mœchor, aris, atus sum, d. 1. *fornicare, adulterare*, נאף, Ger. *die ehe brechen*, Gal. *adulterer, paillarder*, Hisp. *adulterar*, Μοιχεύω, cum muliere aliqua rem Veneream habeo, & speciatim adulterium committo, a *mœchus*. *Catul. epigr.* 95.

Mœchus, m. 2. *fornicatore, adultero*, נואף, Ger. *ein ehebrecher*, Gal. *adultere*, Hisp. *adultero*, Μοιχός, quicunque inhoneste per libidinem cum muliere aliqua peccat, & speciatim adulter. *Plaut. Mil.* 4. 2. 40. *Ter. Andr.* 2. 1. 16.

Mœne, is, n. 3. murus, mœnia, apud Veteres. *Ennius* apud *Festum*. Apud emporium in campo hostium, per mœne.

Mœnĕra, n. plur. pro *munera*, antiqua scribendi ratione. *Lucret. l.* 1. v. 29. fera mœnera militiai.

Mœnia, ium, n. 3. *muri, muraglie*, חומות, Germ. *die stadtmauer*, Gall. *murailles*, Hisp. *muros*, τείχη, muri, qui urbem cingunt, & generatim muri munitionum, castrorum, & aliorum ædificiorum, ab antiquo nominativo singul. *mune*, qui a *muniendo*, quod veteres usurparunt pro *munio*, quia iis munimur adversus hostes. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 40. Diligentiusque urbem religione, quam ipsis mœnibus cingitis. *Tacit. Ann.* 15. c. 4. Urbs copia defensorum, & magnitudine mœnium valida. *Virgil.* 2. *Æn.* v. 234. Dividimus muros, & mœnia pandimus urbis, hoc est munitiones, & propugnacula. *Vitruv. l.* 8. c. 4. Zama est civitas Afrorum, cujus mœnia Juba duplici muro sepsit. Quo loco mœnia pro tectis urbis accipi etiam possunt. Sic *Flor. lib.* 1. c. 4. Hic igitur mœnia muro amplexus est. ¶ Per allegoriam *Plaut. Stich.* 5. 4. 13. Nos tamen efficimus pro opibus nostra mœnia. h. e. quæ ad nos attinent, pro virili præstamus: ductum a civibus, inquit *Lambin.* qui pro opibus suis urbis mœnia ædificant. ¶ Mœnia mundi, *il giro del Mondo*. *Lucret. l.* 1. v. 73. Sic mœnia Cœli, apud *Ovid.* 2. *Metam.*

Mœniāna, ædificia cum podiis. A Mœnibus ducis *Salmas.* V. *Meniana*.

Mœnio, is, a. 4. mœnibus cingo, munio. *Priscian. de situ Orbis*. Tarentum, quod munivere Lacones.

Mœnitus, a, um, idem ac munitus, a mœnio. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 2. Pergamum divina mœnitum manu. Adde *Truc.* 2. 2. 55.

Mœnus, i, fl. Germaniæ, *der Mayn*, qui in Rhenum influit. *Plin. l.* 9. c. 15. *Tacit. de Germ. c.* 28. ¶ Apud *Melam l.* 3. c. 3. est Mœnis, is, masc. 3.

Mœra, æ, f. pars, Μοῖρα, Græca vox a μείρω divido. *Censorin. de die nat. c.* 8. docet, sic appellari a Græcis partem, seu gradum Signi in Zodiaco, in quo est Sol, quo tempore partus concipitur: & esse veluti fatum nascituri pueri. Unde μοῖρα etiam fatum significat, *Sidon. carm.* 15. v. 66. Terdenas tropico prope currere climate mœras. Adde *in ep. præfixa carmini* 14. Utroque autem loco etiam *meræ* legitur. ¶ Est etiam nomen Parcæ. *Gel. l.* 3. c. 16.

Mœrens, entis, o. *mesto*, partic. a *mœreo*. *Virg.* 1. *Æn.* v. 201. Et dictis mœrentia pectora mulcet.

Mœrĕo, res, n. 2. *attristarsi*, דאג, Ger. *trawrig seyn*, Gal. *etre triste, se contrister*, Hisp. *entristecerse*, λυπέομαι, tristor, dolore afficior, ægritudine laboro, a מרר, amarum esse. Construitur cum ablativ. sine præposit. *Cic. de Am.* Quocirca mœrere hoc ejus eventu, vereor, ne invidi magis sit, quam amici. ¶ Vel cum acc. *Cic. in Fam.* 14. *epist.* 12. Mœreo casum ejusmodi, ut tantis tuis miseriis meæ miseriæ sublevantur. ¶ Passive *Apul. l.* 4. *A. A.* Mœretur, fletur, lamentatur diebus plusculis. ¶ Et deponentium more. *Var. lib.* 6. *L. L. ex Mattio poeta*. Corpora Grajorum mœrebar mandier igni. *Cic. pro Sext. c.* 39. Nos postulamus, vos tacitis mœrebamini. Aliquot MSS. habent *mœrebatis*. Alii ediderunt *mirabamini*.

Mœro, as, 1. *attristare*, λυπέω, mœrentem facio, apud vet. *Pacuvius* apud *Non.* Nam me multis mœravit modis.

Mœror, oris, m. *affanno, dolore, noja*, תוגה, Germ. *kummer*, Gall. *tristesse*, Hisp. *tristeza*, λύπη, actus mœrendi, ægritudo flebilis, ut *Cicer.* 4. *Tusc. c.* 8. definit. *Id. l.* 12. *Att. ep.* 28. Mœrorem minui, dolorem non potui. *Id. Attic. l.* 10. *ep.* 4. Jacet in mœrore frater meus. *Id. l.* 1. *Fin. c.* 18. Mœrores, qui animos exedunt. ¶ Sic mœrore confici, affligi, premi, &c. mœrorem demere, deponere, mœrore afficere, &c. sæpe apud *Cic.* & *alios*.

Mœrus, i, masc. idem ac murus, apud vet. Hanc vocem legit *Lipsius* in *Plaut. Truc. prol.* v. 5. De vestris magnis, & amœnis mœris. Et *Serv. in* 10. *Æn.* Ipsi prælia miscent Aggeribus mœrorum. Vulgo leg. *murus*.

Mœsia, f. 1. Mysia, Μοισία, regio Europæ, pars Illyrici Orientalis, ampla, ab Or. in Occ. extensa, inter Macedoniam, & Thraciam ad Mer. a qua Hæmo M. dividitur, & Daciam ad Sept. a qua separatur Danubio fl. In ea sunt Dardani, Mœsi, & Triballi, Pontoque conterminis Scythæ. *Plin. l.* 3. c. 26.

Mœste, adverb. *dolorosamente*, Germ. *trawriglich*, Gall. *avec tristesse*, Hisp. *con tristeza*, λυπηρῶς, cum mœstitia. *Auct. ad Her. lib.* 3. *cap* 14. Tum clementer, mœste, hilariter.

Mœstificātus, a, um, mœstus, tristis. *Sidon. l.* 3. *ep.* 13. Umbris mœstificari larvalibus. *Martian. Capel. l.* 9. Insueta mœstificata modis.

Mœstifico, as, a. 1. *attristare*, mœstum facio. *Augustin. epist.* 122. Si paupertas angit, si luctus mœstificat.

Mœstificus, a, um, adject. mœstum faciens. Legitur apud *Non. c.* 2. *n.* 531.

Mœstiter, adverb. idem ac mœste, apud vet. *Plaut. Rud.* 2. 3. 7. Obsecro, tam mœstiter vestitas?

Mœstitia, æ, f. *mestizia, tristezza*, κατήφεια, idem ac mœror, idest vehemens tristitia. *Cic.* 1. *Fin. c.* 13. Sapientis enim est animo, qui mœstitiam pellat ex animis. *Id. Attic. l.* 12. Quod me a mœstitia vocas. *Id.* 1. *Phil. c.* 15. In mœstitia esse.

Mœstitūdo, inis, f. idem ac mœstitia, apud vet. *Plaut. Aul.* 4. 10. 2. Cui tanta mœstitudo obtigit.

Mœsto, as, a. 1. mœstum facio. *Laber.* apud *Non. c.* 2. *n.* 531.

Mœstus, a, um, *mesto, tristo*, עצב, Ger. *trawrig*, Gal. *triste*, Hisp. *triste*, λυπηρός, tristis, dolens, afflictus, miserandus. *Cic. in Or. c.* 22. Cum tristis Calchas esset, mœstior Ulysses. *Virg.* 2. *Æn.* v. 270. In somnis ecce ante oculos mœstissimus Hector. *Id. ibid.* v. 280. Et mœstas expromere voces.

Mola, æ, f. 1. *macina*, Μύλη, μύλος, instrumentum, quo frumentum, legumina, aliæque res teruntur. *Cic. Att. l.* 2. *ep.* 1. Ut Rhodi videretur molis potius, quam Moloni operam dedisse. *Juven. sat.* 8. v. 67. Dignique molam versare Nepotis. ¶ Molas antiqui ab asinis, a quibus versabantur, *asinarias*, alias a manu *manuarias*, a trudendo *trusatiles* appellabant, quæ & versatiles dicuntur. *Gel. l.* 3. c. 3. *Cato R. R. cap.* 10. & *Plin. l.* 36. c. 18. ¶ Superior molæ pars meta dicitur, inferior catillus. *Paulus JCtus* contrarium scribit *l.* 18. §. 5. *Dig. de instruct. & instrum. leg.* quem reprehendit *Scaliger ad Manil.* docetque superiorem molæ partem κωνοειδῆ, fuisse, h. e. in coni seu metæ formam, inferiorem vero cavam instar catini. Itaque meta, inquit, instar turbinis inversi conveniebat in catillum, quæ parte basis est, non qua mucro, nam mucro superne pendebat, basis autem in catillo vertebatur &c. Hæc *Scalig.* cui adstipulatur *Salmas. in Exercit. Plin.* Huc pertinet illud *Colum. l.* 12. *cap.* 50. Molæ vel submitti, vel etiam elevari possunt. Et *cap.* 52. Suspensa mola olivam frangito, &c. Quibus locis de superiore molæ parte, scil. meta, loquitur. ¶ Est præterea mola far tostum, & molitum. *Varr.* Mola mactatus porcus. h. e. farre saginatus. ¶ Ea in sacrificiis spargebant victimas, altaria, cultros, &c. *Virg. Ecl.* 8. Sparge molam, & fragiles incende bitumine lauros. *Cic.* 2. *Div. c.* 16. Simul ac molam, & vinum inspersēris. *Luc. lib.* 1. obliquoque molas inducere cultro. ¶ Hujusmodi far sale, & aqua erat conspersum; quare sæpe mola salsa appellatur. *Plaut. Amph.* 2. 2. 108. Mola salsa, aut thure comprecatam oportuit. *Plin. in præfat. nat. hist.* Mola salsa litant, qui thura non habent. ¶ Denique mola dicitur informis quædam caro in utero mulierum nascens. *Plin. l.* 7. c. 15. Mola menses sistit.

Molæ, arum, Deæ Martis filiæ, sic dictæ a molimine, & conatu in bellorum apparatu. *Gel. l.* 13. c. 22.

Molāris, is, subst. m. 3. *mascellare*, מתלעות, Ger. *kifenlich*, Gall. *machelière*, Hisp. *muela*, Μυλίτης, dens maxillaris, a mola, is, quod cibum a cæteris dentibus confractum dentes maxillares molant. *Juven. sat.* 13. v. 212. interque molares Difficili crescente cibo. Adde *Quintil. l.* 2. c. 19. ¶ Molaris etiam dicitur, ad molam pertinens, ut molaris lapis, ex quo molæ fiunt, apud *Plin. l.* 36. c. 23. ¶ Absolute molares pro saxis prægrandibus accipiuntur. *Virg.* 8. *Æn.* v. 250. Vastisque molaribus instat. *Stat. Theb.* 5. v. 371. Librati saliunt portarum in claustra molares.

Molārius, a, um, *da macina*, Μυλικός, quod ad molam pertinet, ut *Asinus molarius*, quo utimur ad molam. *Cato R. R. c.* 11.

Molendinārius, a, um, *da molino*, Μυλικός, quod ad molendinum pertinet. *Paul. Dig. lib.* 33. *tit.* 7. *leg.* 8. Asinam molendinariam negant ea appellatione contineri. Sed *molendariam* legitur apud *Taurell.* & *Haloand.* Adde ibid. paolo post, *meta molendaria*.

Moles, is, f. 3. *mole, grandezza*, משא, Germ. *eine last*, Gall. *masse*, Hisp. *grandeza*, ὄγκος, βάρος, μέγεθος, res magna, & ingentis ponderis. *Ovid. Metam.* 1. v. 7. Rudis indigestaque moles. *Colum. l.* 4. India perhibetur molibus ferarum mirabilis. *Virg.* 3. *Æneid. de Polyphemo:* Vasta se mole movens. h. e. corporis magnitudine. ¶ Dicitur & de magnis ædificiis. *Cic. pro Mil. c.* 32. Aræ, quas ille substructionum insanis molibus oppresserat. *Horat. l.* 2. *od.* 15. Jam pauca aratro jugera regiæ moles relinquent. *Cæs. l.* 1. *B. C. c.* 25. Molem atque aggerem ab utraque parte litoris jaciebat. ¶ Translate moles accipitur pro magnitudine, aut multitudine cujusvis rei. *Flor. l.* 2. c. 6. Tota mole in Africam conversus. h. e. totis belli viribus. *Tacit.* 1. *hist. c.* 61. Tota mole belli secuturus. *Cic. Catil.* 3. c. 8. Invidiæ molem sustinere. *Id. Catil.* 3. c. 7. Molem mali depellere. *Tac.* 13. *Ann. c.* 35. Corbuloni plus molis adversus ignaviam militum, quam contra perfidiam hostium erat. h. e. plus laboris, & negotii. *Virg.* 1. *Æn.* v. 37. Tantæ molis erat Romanam condere gentem. h. e. tantæ difficultatis, *tanto ci voleva*, &c.

Moleste, adv. *nojosamente*, Ger. *uberlastiglich*, Gal. *avec ennuy*, Hisp. *molestamente*, δυσχερῶς, ægre, graviter. *Cic.* 2. *Ver.* Cupiebam dissimulare, me id moleste ferre. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *cap.* 2. Quoniam ea molestissime ferre homines debent, quæ ipsorum culpa contracta sunt, est quiddam in hac re mihi molestius ferendum.

Molestia, æ, f. *molestia*, צער, Germ. *uberdruss*, Gall. *ennuy*, Hisp. *molestia*, ἀνία, ὄχλος, sollicitudo, angor, curæ, negotium, gravitas. *Cic. lib.* 13. *Fam.* Cum aliqua ne animi mei molestia, an potius libenter te Athenis visurus essem. *Id.* 14. *Fam. ep.* 13. Esse in maximis molestiis. *Id.* 13. *Fam. ep.* 16. Molestias depellere. *Id. Att. l.* 2. *ep.* 2. Molestiam alicui exhibere. Sic, afficere molestia, apud *eund.* & *alios*.

Mo-

Molesto, as, a. 1. *molestare*, Ger. *betruebea*, Gall. *facher*, Hisp. *molestar*, ἀνιάω, molestia afficio. *Scribon. Larg. compos.* 71. Uva non solum resilit, ac fit minima, sed etiam raro valde molestat. *Apulej. de herb. c.* 71. Hunc occursus mali non molestent.

Molestus, a, um, *molesto*, *noioso*, *odioso*, Ger. *verdriesslich*, Gall. *facheux*, Hisp. *molesto*, ἀνιαρός, gravis, odiosus, qui alicui gravis est, nec sinit, eum quiescere, a *moles*. *Cic. de Am. cap.* 24. Molesta veritas est, siquidem ex ea nascitur odium. *Id.* 3. *Fam. epist.* 3. Ne vobis molestior essem. *Id. Divin. in Verr. cap.* 11. Omnis arrogantia odiosa est, tum illa ingenii, atque eloquentiæ multo molestissima. ¶ Molesta tunica erat indumentum pice, resina, & cera illitum, qua induebantur ad ignem damnati, quod diutius ardentes lento igni consumerentur. *Juven. sat.* 8. *vers.* 234. *Martial. lib.* 10. *epigr.* 24. & *Senec. epist.* 14.

Moletrina, seu, molitrina, æ, f. *molino*, Μυλών, locus, ubi segetes moluntur, a *mola*, idest a sup. *molitum*, ut *sutrina* a *sutum*, *furatrina* a *fruatum*. *Cato in Thermam*, ut *Nonius* citat c. 1. n. 320.

Molibdus. V. Molybdus.

Molile, lis, n. 3. instrumentum, quo aliquid molitur, vel id, quod molæ, vel collis boum, vel humeris servorum adalligatur ad trudendas molas, a *molendo*. *Cato R. R. c.* 10. Juga plostraria duo, jugum asinarium unum, molile unum.

Molimen, inis, n. 3. idem ac molimentum. *Ovid.* 2. *Metam. v.* 557. Solidoque revellere dumo annosam pinum magno molimine tentat. *Liv. l.* 4. *c.* 36. Res suo ipsa molimine gravis certaminibus in annum extrahitur.

Molimentum, ti, n. *sforzo*, Ger. *unterfangung*, Gall. *effort*, Hisp. *esfuerzo*, ἐπιχείρημα, conatus, id, quo molimur, & conamur. *Liv. l.* 5. *c.* 22. Parvi molimenti adminiculo moveri sede sua. *Senec. Consol. ad Marciam c.* 11. Res magni molimenti est.

Molina, æ, idem quod mola, aut moletrina, apud *Ammian. l.* 18. *c.* 20.

Molinum saxum, *macina*, mola, qua frumenta teruntur. *Tertul. l.* 4. *adversus Marcion. c.* 35. ex *Luca* 17. 2. ubi Vulgata habet *molaris lapis*.

Molior, iris, itus sum, d. 4. *muovere con difficoltà*, Germ. *muehe etwas thun*, Gall. *mouvoir avec peine*, Hisp. *mover difficilmente*, Μοχλεύομαι, ὀχλέω, πραγματεύομαι, ἐγχειρέω, est molem, seu rem aliquam ingentem magno conatu loco movere, a moles. *Liv. l.* 9. *c.* 3. Num montes moliri sua sede paratis? *Id. l.* 28. Moliri e terra naves. Et *ibid.* Moliri anchoras. Est item machinari, cogitare, parare, struere. *Cic. Att. l.* 16. *ep.* 8. Octavius magna molitur. *Id. ibid. l.* 9. Equidem illud molior, ut mihi Cæsar concedat, ut absim. *Id. in Or. c.* 11. De qua molimur aliquid exquisitius dicere. ¶ Item aggredi. *Cic. de Univ.* Mundum efficere moliens Deus terram primum, ignemque jungebat. *Plaut. Curc.* 1. 3. 31. Misere moliuntur, nequeunt satis conati. ¶ Item agere, ædificare, construere. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Utrum Dii nihil agant, nihil moliantur. *Id.* 1. *Tusc.* Unde horrifer Aquilonis stridor gelidas molitur nives. *Virg.* 1. *Æn.* Pars ducere muros, molirive arcem. ¶ Classem moliri, est parare. *Virg.* 3. *Æn.* Classemque sub ipsa Antandro, & Phrygiæ molimur montibus Idæ. ¶ Fulmina moliri, est jaculari. *Virg.* 1. *Georg.* Fulmina molitur dextra. ¶ Habenas moliri, est gubernare. *Virg.* 12. *Æn.* Et manibus molitur habenas. ¶ Insidias moliri, est meditari, aut tendere. *Virg.* 1. *Georg.* Insidias avibus moliri, incendere vepres. ¶ Iter moliri, est peragere. *Virg.* 6. *Æneid.* Inde datum molitur iter. ¶ Moliri fugam, est fugere, vel fugam parare. *Id.* 5. *Æneid. v.* 409. ¶ Moram moliri, est moram facere, morari. *Virg.* 5. *Æn.* Molirive moram, aut veniendi discere causas. ¶ Moliri animum, est in certum statum componere. *Ovid.* 2. *art. am. v.* 119. Jam molire animum, qui duret, &c. ¶ Moliri crimina, *trovar' accuse*. *Tacit. Ann.* 12. *c.* 22. Molitur crimina, & accusatorem, qui objiciat &c. ¶ Moliri fores, h. e. aggredi ad fores effringendas. *Tacit.* 1. *Ann. cap.* 39. Concursu ad januam facto, moliuntur fores. ¶ Moliri corpora ex somno, *tentar di svegliarsi*, *svegliarsi con pena*. *Liv. lib.* 39. ¶ Transfertur etiam ad ornatus studium. *Ter. Heaut.* 2. 2. 11. *de feminis*. Dum moliuntur, dum comuntur, annus est. h. e. dum labore, & studio cunctantur, & ornant se. ¶ Reperitur etiam in passiva significatione. *Apulej. lib.* 11. *Met.* Pompa moliebatur. *Lucil. lib.* 7. Mutilamur, molimur, subducimur. h. e. retardamus, retinemur, ut *Nonius* explicat, *cap.* 4. *num.* 300.

Molitio, onis, f. 3. *sforzo*, actus moliendi, conatus, machinatio, instructio alicujus rei. *Cic.* 1. *de nat. Deor. n.* 8. Quæ molitio, quæ ferramenta, qui vectes, quæ machinæ, qui ministri tanti muneris fuerunt? *Liv. lib.* 33. *c.* 5. Molitio valli. *Colum. in proœm. in fine.* Molitio agrorum, h. e. cultura, subactio.

Molitor, oris, qui aliquid molitur, seu machinatur, conatur, struit. *Cic. de Univ. c.* 5. Hanc igitur habuit rationem effector mundi, molitorque Deus. *Suet. in Dom. c.* 10. Molitores rerum novarum.

Molitrina, V. Moletrina.

Molitrix, icis, f. quæ molitur, machinatrix, a molior. *Suet. in Cl. Ner. c.* 33. Molitrix novarum rerum.

Molitūra, f. 1. *macinatura*, actus molendi. *Plin. l.* 15. *c.* 23. Moliture etiam præstant jejunio feminarum quandam imaginem panis. Adde *l.* 18. *c.* 9.

Molitus, a, um, partic. pass. verbi molo. *Cæs. l.* 1. *B. G. c.* 5. Trium mensium molita cibaria sibi quemque domo efferre jubent.

Mollesco, is, sine præt. & sup. n. 3. *ammollirsi*, Germ. *weich werden*, Gall. *s'amollir*, Hisp. *ablandarse*, Μαλακύνομαι, mollis fio. *Plin. lib.* 12. *cap.* 17. Ladanum visu aridum statim tactu mollescere. ¶ Translate ponitur pro mansuetum, & placatum fieri. *Ovid.* 1. *de Ponto*, *eleg.* 6. Pectore mollescunt, asperitasque fugit.

Mollestra, f. 1. *pelle pecorina*, Μηλωτή, *Fest.* Mollestras antiqui vocabant pelles ovinas, quibus galeas extergebant.

Mollicellus, a, um, dimin. a molliculus. *Catul. carm.* 23. Cinæde Thalle mollior cuniculi capillo, vel anseris medullula, vel imula mollicella. Al. leg. vel *imula oricilla*.

Mollicina, æ, f. 1. Μαλακὸν ἱμάτιον, vestis, a mollitie dicta. *Non. c.* 14. *n.* 23. *Nævius in Epid.* Mollicinam, crocotam, chirodotam, ricam.

Mollicomus, a, um, adject. qui molles comas habet. *Avien. Perieges. v.* 1081. Mollicomis tellus insternitur herbis.

Molliculus, a, um, *delicato*, *tenerello*, ἁβρός, tenellus, delicatus, dim. a mollis. *Plaut. Cas.* 2. 8. 38. Sed lepide volo molliculas escas, ut ipsa mollicula est. *Catul. ad Aurel. carm.* 16. Qui me ex versiculis meis putastis, quod sint molliculi, parum pudicum.

Mollifico, as, a. 1. idem quod mollio. *Æmil. Macer. l.* 4. *c.* 14.

Mollificus, a, um, mollem faciens. *Cæl. Aurel. Tard.* 4. 1. 2.

Mollimentum, ti, n. lenimentum. *Senec. de Tranq. cap.* 10. Calamitatum mollimentum consuetudine invenis.

Mollio, is, a. 4. *far molle*, *mollificare*, Ger. *weich machen*, Gall. *ammollir*, Hisp. *ablandar*, Μαλακίζω, θηλύνω, molle reddo. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Frigoribus durescit humor, & idem vicissim mollitur tepefactus, & tabescit calore. *Hor.* 2. *Serm. sin.* 4. *v.* 20. Dum ferrum molliet ignis. *Ovid.* 5. *Fast.* Lanam mollire puellæ discant. h. e. tractando, & elaborando teneriorem, & molliorem reddere. ¶ Translate usurpatur pro sedare, placare, mitigare. *Accius Telepho*, *apud Nonium*. Ad lævam, qua mons mollibat mare. h. e. molliebat. *Hor. l.* 4. *ode* 23. Mollibit adversos Penates. h. e. molliet. *Gel. lib.* 19. *c.* 1. Mollitique essent venti maris. ¶ Item pro temperare, effeminare. *Cic. de Sen.* Annibalem juveniliter exultantem patientia sua molliebat. *Id.* 2. *Tusc. c.* 11. Poetæ molliunt animos nostros. *Id. in Phil.* Ipsa illa Martia Legio hoc nuntio languescet, & mollietur.

Mollipes, edis, o. 3. *chi ha li piedi molli*, Μαλακόπους, qui molles habet pedes. *Cic.* 1. *de Div. c.* 9. *ex Arato*. Mollipedesque boves spectantes lumina Cœli.

Mollis, le, o. 3. *molle*, *tenero*, Ger. *weich*, Gall. *mol*, *delicat*, Hisp. *blando*, Μαλακός, tener, non durus, tactui cedens. *Cic.* 2. *ad Q. Fr. ep.* 14. Infima auricula mollior. *Virgil.* 2. *Georg.* Quid nemora Æthiopum molli canentia lana? ¶ Translate ponitur pro tractabili, flexibili, dulci. *Cic. in Brut.* Hic primus inflexit orationem, & eam mollem, teneramque reddidit. ¶ Item pro facili, mansueto, miti. *Cic. Att. l.* 1. Quanta sit in Quinto fratre meo comitas, quanta jucunditas, quam mollis animus & ad accipiendam, & ad deponendam offensionem. *Id. in Catil.* 4. Qui spem Catilinæ mollibus sententiis aluerunt. ¶ Item pro effeminato, delicato. *Cic.* 1. *de Or.* Quis hoc Philosophus tam mollis, tam languidus, tam enervatus, tam omnia ad voluptatem corporis, doloremque referens probare posset? Per Metalepsin, quoniam ea, quæ tenera sunt, pro voluntate nostra facile tractamus, &, quocunque lubet, ducimus, factum est, ut mollis quandoque pro domito sumatur. *Virg.* 3. *Georg.* Belgica vel molli melius feret esseda collo. ¶ Quandoque pro non arduo, ut mollis clivus. *Id.* 3. *Georg.* Molle fastigium, *Cæs. lib.* 2. *B. C. cap.* 10. ¶ Quandoque pro maturo, ut molles castaneæ, mollissima vina. *Virg.* 1. *Ecl.* & 1. *Georg.* Quandoque pro tempestivo, seu opportuno. *Id.* 4. *Æn.* Sola viri molles aditus, & tempora noras. ¶ Quandoque pro remisso, & contemnendo. *Virg.* 3. *Georg.* Tua Mecœnas haud mollia jussa. ¶ Quandoque pro suavi, & jucundo. *Virg.* 2. *Georg.* Mollesque sub arbore somni. ¶ Quandoque pro temperato. *Plin. l.* 14. *c.* 22. Cœlum ipsum mitius, & mollius solito videbatur. *Plin. l.* 3. *c.* 3. Qua fere tractu Italia mollissima est. ¶ Mollis frontis homo dicitur verecundus, quemadmodum us durum de impudente usurpatur. In *Donat. ad Terent. Eun. a.* 4. *sc.* 7. *v.* 36.

Molliter, adv. *mollemente*, *teneramente*, Ger. *sanftiglich*, Gall. *mollement*, Hisp. *blandamente*, Μαλακῶς, leniter, non dure. *Plin. l.* 13. *c.* 10. Mira naturæ cura molliter semina collocandi. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 30. Aves nidos mollissime substernunt. *Ovid.* 3. *Trist. eleg.* 3. *v.* 76. Molliter ossa cubent. Quæ fuit mortuorum precandi formula. *Plaut. Pseud.* 5. 1. 7. Molliter siste nunc me; cave, ne cadam. non vides me, ut madide madeam? *Col. l.* 1. *c.* 2. Ager mollissime devexus. h. e. paulatim declivis. *Virg.* 6. *Æn. v.* 847. Excudent alii spirantia mollius æra. h. e. artificiosius, & delicatius. ¶ Translate est delicate, effeminate. *Cic.* 1. *Off. c.* 3. Molliter, & delicate vivere. *Ter. Adelph.* 5. 2. 1. Ædepol in earesti molliter. ¶ Molliter ferre, pro leniter, æquo animo. *Cic. de Senect.* Quod ferendum est molliter sapienti. ¶ *Tac.* 2. *hist. c.* 96. Amicè adulantes mollius interpretabantur, *trovavano delle dolci interpretazioni*.

Mollitia, æ, f. idem ac mollities. *Cic. pro Syl.* Qua mollitia sum animi, & lenitate. *Id.* 1. *Fin. c.* 10. Mollitia animi officium deserere.

Mollities, ei, f. *mollezza*, *tenerezza*, Ger. *weiche*, Gall. *molesse*, Hisp. *blandura*, Μαλακότης, teneritas. *Cic. de Fin. l.* 5. *c.* 21. In primo ortu inest mollities, & teneritas quædam. ¶ Translate ponitur pro placiditate, tranquillitate. *Aurel. Victor. de Vir. illust. c.* 22. Ubi per mollitiem maris anguis proximum Æsculapii fanum petiit. Quidam putant legendum *malaciam*. ¶ Item pro languore, imbecillitate, effeminatione. *Ter. Eun.* 2. 2. Ejiciunda hercle hæc mollities animi. *Cic. Att. l.* 12. *ep.* 46. Nosti Niciæ nostri imbecillitatem, mollitiam, & consuetudinem victus. ¶ Ponitur etiam pro mollitia, & obscenorum vitio. *Sen. de constan. Sap. c.* 18. & *Tac.* 11. *An. c.* 2.

Mollitūdo, inis, idem ac mollities. *Cic. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 55. In pulmonibus autem inest raritas quædam, & assimilis spongiis mollitudo. *Id.* 3. *de Orat.* In ipso tactu inest & mollitudinis, & levitatis modus. ¶ Accipitur etiam pro facilitate, flexibilitate. *Auct. ad Her. l.* 3. Mollitudo vocis est cum eam torquere pro commodo nostro possumus.

Molliusculus, a, um, adject. dimin. a mollis, ut molliusculi versus, apud *Plin. l.* 2. *epist.* 16. quamquam ibi alii aliter legunt.

Mollūcrum, i, vel Molucrum, n. Μύλακρον, lignum, quo molæ vertuntur. ¶ Item caro informis in utero mulierum, quæ & mola dicitur, Μυλακρίς. Utraque notio legitur apud *Festum*.

Mollūgo, inis, f. species est lappaginis, similis anagallidi, nisi quod ramosior est, ac pluribus foliis. *Plin. l.* 26. *c.* 10.

Mollusca, æ, f. Μαλακόδερμον, nux est a genere juglandium, cortice adeo molli, ut vix attrectata statim frangatur, ab antiquo *mollus* pro *mollis*. Hæc & nux Persica appellatur, quod e Perside primum ad nos sit transvecta. *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 14. *Plin. l.* 13. *c.* 22.

Molluscum, i, n. V. Bruscum.

Molo, is, lui, litum, a. 3. *macinare*, Ger. *malen*, Gall. *moudre*, Hisp. *moler*, ἀλέω, ἀλήθω, mola tero, a mola. *Plin. l.* 7. *c.* 56. Ceres frumenta invenit, cum antea glande vescerentur, eadem molere, &c. *Teren. Phorm.* 2. 1. 19. Molendum usque in pistrino, vapulandum, habendæ compedes.

Molŏche, es, f. 1. Μολόχη, malva. *Col. l.* 10. *v.* 247. Et moloche prono sequitur quæ vertice Solem. Al. leg. *malache*.

Molochinarius, m. 2. molochini coloris infector. *Plaut. Aul.* 3. 5. 40. Astant molochinarii, petunt fullones.

Molochĭnus, a, um, in colorem purpuræ inclinans, a *moloche*, malva, quod malvæ florum similitudinem habeat. *Cæcil. in Pausimacho*, *apud Non.* Carcasina molochina.

Molochītes, m. 1. Μολοχίτης, gemma est non translucens, spissa viriditate malvæ colorem referens, a moloche, malva. *Plin. l.* 37. *c.* 8.

Molorchæus, a, um, adject. ad Molorchum pertinens. *Tibul. l.* 4. *eleg.* 1. *v.* 13. Læta Molorchæis posuit vestigia tectis.

Molorchus, m. 2. Μόλορχος, senex Arcadius, qui ad expugnationem leonis Nemæi proficiscentem Herculem hospitio comiter suscepit. Unde *leo Molorchæus* appellatus est, & seni ob Herculem sacra solemnia instituta, quæ *Molorchea* dicebantur. V. *Serv. in* 3. *Georg. Stat. l.* 4. *Theb. vers.* 160. Sacræ Cleonæi cogunt vineta Molorchi.

Molorthus, m. 2. perpendiculum, idest plumbum rectum filo, & gnomone dependens, a Μόλυβδος, *plumbum*, & ὀρθὸς, *rectus*. Afferunt nonnulli pro hac voce illud *Statii l.* 3. *Silv. vers.* 30. Sine, quibus exploret rupes gravis arte Molorthus. Ubi alii leg. *Molybdus*. Alii aliter.

Molossi, m. 2. pop. Epiri, quorum regio Molossia. ¶ Sunt & Molossi pop. Thessaliæ, apud Iolchum opp. teste Athenæo. *Ovid.* 1. *Met.*

Molossia, f. 1. *Pandosia*, Μολοσσία, regio Epiri Chaoniæ proxima, in Or. recedens, a Molosso filio Pyrrhi, & Andromaches. Celebris est canibus venaticis generosissimis, qui ab ea *Molossi* dicuntur.

Molossicus, a, um, adject. ad Molossos pertinens. *Plaut. Capt.* 1. 1. 18. Parasiti Molossici. h. e. edaces tanquam canes Molossi. ¶ Molossicum carmen apud Grammaticos est, quod Molossis pedibus constat. V. Molossus.

Molossus, m. 2. filius Pyrrhi, & Andromaches, qui regnavit in Epiro, unde regio Molossia, & pop. Molossi.

Molossus subst. m. 2. Μολοσσός, μολοττὸς, μολοττικὸς κύων, canis, a Molossis Epiri gente, quæ canes habebat generosissimos. *Virg.* 3. *Georg. v.* 405. Veloces Spartæ catulos, acremque Molossum pasce sero pingui. ¶ Est & Molossus pes metricus, qui tribus syllabis longis constat, ut *Æneas*, *mercedum*. *Diomed. l.* 4. Dictus est a Molossiæ saltatione, quod Molossi ad bellum procedentes hujus pedis modulata compositione utebantur, vel, ut alii volunt, quod eo metri genere odas in templo Jovis canere consueverunt, in memoriam Molossi filii Pyrrhi, & Andromaches, a quo postea festa Molossia dicta sunt. *Isid. l.* 1. *c.* 16.

Molossus, a, um, quod est ex Molossia. *Ovid.* 1. *Met. v.* 226. Nec contentus eo est, missi de gente Molossæ.

Moly, yos, n. 3. herba radice rotunda, & nigra, magnitudine cæpæ, folio scillæ, flore luteo, vel candido, ut *Homerus* scripsit, vim summam habens adversus omnia veneficia. *Plin. l.* 25. *c.* 4.

Molybdæna, f. 1. Μολύβδαινα, vena communis plumbi, & argenti. *Plin. l.* 37. *c.* 18. ¶ Item plumbago, genus herbæ, sic dictæ, quod plumbum, idest oculorum vitium, commanducata tollat. *Plin. l.* 25. *c.* 13.

Mo-

Molybdītis, is, Μολυβδῖτις, plumbi spuma, sicut argyritis, spuma argenti. *Plin. l. 33. c. 6.*

Molybdus, Μόλυβδος, plumbum, vox græca. Pro plumbo illo, quo aquæ altitudinem nautæ explorant, usurpari putant nonnulli a *Stat. l. 3. Silv. 2. v. 30.* Locum V. in Molorchus.

Momar, stultus, apud Siculos. *Fest.*

Momen, inis, n. idem ac momentum, a supin. motum verbi moveo, ut omnen a notum. *Lucret. l. 3. v. 188.* Momine uti parvo possint impulsa moveri.

Momentāliter, adv. in un momento, ictu oculi. *Fulgent. l. 2. Mythol. c. 3.*

Momentaneus, a, um, *momentaneo, caduco, mortale,* ἀκαριαῖος, quod est caducum, quod facile mutatur, ac deficit. *Tertul. l. 3. adv. Marcion. c. 17.*

Momentarius, a, um, quod in momento fit. *Apul. l. 5. Met.* Momentarius maritus. *Id. l. 9.* Momentaria salus. *Id. l. 10.* Venenum momentarium. h. e. momento temporis conficiens.

Momentōsus, a, um, adject. qui magni momenti est. *Quintil. declam. 13.* Quam momentosa sit hujus animalis rapina.

Momentum, ti, n. *momento,* רגע, Germ. *ein augenblick,* Gall. *moment,* Hisp. *momento, peso,* ῥοπή, dicitur qualecunque pondus, sive magnum hoc sit, sive parvum, & translate sumitur pro vi, robore, viribus, efficacitate, pretio. *Cic. 1. Acad.* Cum in eadem re paria contrariis in partibus momenta rationum inveniuntur. *Id. pro Mur.* Et diligentissime perpendens momenta officiorum omnium. *Id. in Vatin.* Cujus testimonium propter turpitudinem vitæ, sordesque domesticas nullius momenti putaretur. *Id. 3. Fin.* In his momenta sunt maxime ad bene vivendum. *Id. pro Font. cap. 6.* Sapientia judicis non minimam partem tenet ad unamquamque rem momento suo ponderandam. *Liv. l. 3.* Rege superato nullum momentum in solis per se Gallarum copiis fore. *Id. l. 1. c. 47.* Si qua regio fereins orta nullum momentum in dando, adimendoque regno faceret. *Id. l. 4. c. 12.* Momentum annonæ facere. *dar moto ai viveri, diminuire la carestia.* ¶ Accipitur item pro rebus minimis, seu pro particula exigua alicujus rei. *Plin. l. 20. c. 7.* Prosunt & combustæ, os ciccarum bibatur in vino, addito resinæ momento. *Id. l. 18. c. 34.* Sol autem quotidie ex alio cœli momento, quam pridie, oritur. ¶ Dicitur item de tempore. *Cic. l. 6. Fam. epist. 10.* Omnia momenta observabimus, neque ullum prætermittemus tui juvandi, & levandi locum. *Id. 5. Phil. c. 10.* Minimis momentis maximæ inclinationes temporum fiunt. *Liv. l. 31. c. 33.* Tumultus momento temporis sedatur. ¶ Horæ momentum pro brevi hora. *Liv. l. 5. c. 7.* Horæ momento longi temporis opus incendium hausit.

Momus, mi, m. Μῶμος, Deus quidam, Nocte matre, ut ait *Hesiodus,* ac Somno patre genitus, cui mos est ipsum quidem nihil agere, sed aliorum Deorum opera curiosis oculis contemplari, &, si quid omissum, aut perperam factum est, id summa cum libertate carpere. a μῶμος, *dedecus.* Vide de eo fabulam apud *Lucian. in dial. de Hæresib.* & *Vitruv. in præfat l. 2.*

Monăcha, æ, f. *monaca,* solitariæ vitæ femina. *Hieronym. ep. 25. ad Paulam de obitu Blæsillæ, post med.*

Monachĭcus, a, um, *di monaco,* ad monachum pertinens. *Justinian. novell. constitut. 133. c. 5.* Monachicum certamen.

Monachium, ii, n. Μοναχεῖον, locus, vel sodalitas monachorum. *Impp. Valens. & Marcian. l. 1. Cod. tit. 2. leg. 13.*

Monăchus, i, m. *monaco,* Μοναχός, solitarius, qui vitam vivit solitariam, a μόνος, *solus. Rutil. Numatian. l. 1. v. 419.*

Monarchia, f. 1. *monarchia,* Μοναρχία, unius principatus, a μόνος, *solus,* & ἀρχή, *Imperium. Tertul. advers. Prax. c. 3.*

Monas, adis, f. 3. Μονάς, unitas, singularitas. *Macrob. l. 1. Somn. Scip. c. 6. Tertul advers. Valentin. c. 37.*

Monastērium, ii, n. *monastero,* Μοναστήριον, locus, in quo Monachi degunt. *Augustin. ep. 86. ad Casulam.*

Monastriæ, arum, f. *monache,* Μονάστριαι, mulieres Deo dicatæ, & solitariam vitam agentes: quarum fit mentio in *Novell. Constit. Justin. 133.*

Monaulos, m. 2. μόναυλος, tibia singularis, vel simplex, a μόνος, *solus,* & αὐλός, *tibia. Mart. l. 14. epigr. 64.* Sæpe duas inflat, sæpe monaulon habet. *Plin. l. 7. c. 57.* Fistulam, & monaulon Pan Mercurii, obliquam tibiam Midas in Phrygia, geminas tibias Marsyas in eadem gente.

Monedula, æ, f. *monacchia, mulacchia, putta,* κολοιός, avis ex genere graculorum, furax, & rapax, præsertim auri, argentique. Hinc aliqui dictam putant a *moneta,* quasi *monetula. Scalig. ad Tibul. l. 2. eleg. 2.* ducit a Dea Moneta, quæ est Juno, cui cornix, e cujus genere est monedula, dicata fuit. *Cic. pro Flac. c. 31.* Non plus auri tibi, quam monedulæ committebant. *Plin. l. 10. c. 29.* Insubrium tractu examina graculorum, monedularumque. *Plaut. Asin. 3. 3. 103.* Dic me anaticulam, monedulam, passerculum, &c.

Monēla, læ, *ammonizione, avviso,* monitio. *Tertul. de patient. c. 8. & l. 4. adv. Marcion c. 34.*

Monenda, orum, apud *Martian. Capel.* sunt sacrificia quædam, quibus Dii monentur, ut mortalibus opem ferant.

Moneo, nes, nui, itum, a. 2. *ammonire, ricordare, avvertire,* הזהיר, Ger. *ermanen,* Gall. *admonester, avertir,* Hisp. *amonestar,* ὑπομιμνήσκω, νουθετέω, παραινέω, ὑπομιμνήσκω, admoneo, suadeo, hortor, ab antiquo meneo, aut meno, unde *mens,* quod a μένω. Construitur cum duobus accusat. quod tamen negatum sit ejus compositis *commoneo,* & *admoneo. Cic. l. 3. Fam.* Ea me ex tuis mandatis monuit. *Id. in Catil.* Sed eos hoc moneo, desinant furere. *Id. de Amic.* Nec ea, quæ ab eo monemur, audimus. ¶ Vel cum ablat. & præpos. *de. Cic. Attic. l. 11. ep. 16.* Ut Terentiam moneam de testamento. ¶ Vel etiam cum abl. & præpos. *pro. Ter. Andr.* Habeo, pro illa re illum quod moneam probe. ¶ Vel cum conjunctivo, & particula *ut,* vel *ne. Cic. l. 4. Fam.* Accuratissime monuisti Senatum, ut illa timerent, quæ meminissent. ¶ Monere literis, & per literas, *dar avviso con lettere. Cic. l. 2. Q. Fr. epist. 7.* Sic monere pluribus. *Quintil. l. 5. c. 13.* ¶ Interdum ponitur pro castigare. *Stat. l. 3. silv. 3. v. 160.* tonitru tantum lenique procella Contentus monuisse. ¶ Interdum docere, erudire. *Valer. Flac. l. 1. in init.* Primo Deum magnis canimus freta pervia nautis, &c. Phœbe mone. *Horat. l. 3. od. 7.* Et peccare docentes historias monet. ¶ *Monerim,* pro *monuerim. Pomp. armor. judicio.* Quod me moneris, effectum dabo. *Id. Chryside.* Dii monerint meliora.

Monēris, is, *felucca,* genus navigii longi, quod simplici remorum ordine agitur, μονήρης. *Liv. l. 38. c. 38.* Neve plures actuarias habeant, neve monerem belli causa.

Moneta, æ, f. *moneta,* Ger. *muentz,* Gall. *monnoye,* Hisp. *moneda,* νόμισμα, pecunia signata, a *monendo,* quia nota inscripta monet nos authoris, & valoris. *Martial. l. 1. epigr. 100.* Convivia sumptuosiora Nigræ sordibus explens monetæ. h. e. æreæ. *Id. l. 4. ep. 12.* Nos nisi de fulva loculos implere moneta non decet. h. e. aurea. ¶ Accipitur etiam pro loco, ubi moneta cuditur, *zecca. Vet. Inscript. apud Gruter. p. 74. n. 1.* Officinatores monetæ aurariæ, argentariæ Cæsaris. *Ammian. l. 22. c. 28.* Aram in moneta, quam regebat, recens locatam evertit. ¶ Est etiam Moneta mater Musarum, a *monendo.* Glossæ Philoxeni, *Moneta,* Μνημοσύνη. *Liv. in Odyssea apud Priscian. l. 6. pag. 679. Putsch.* Nam Divæ Monetas filiam docuit. Ubi *Monetas* est antiquus genitivus, ut dicimus *Paterfamilias.* ¶ Moneta etiam Junonis cognomen fuit, ut ex *Cicerone, Valerio, Livio, Plutarcho,* & aliis constat. Sic autem dicta est, quia Romanos ex arce monuerat, ut propter terræmotum, qui acciderat, sue rem divinam facerent. *Cic. 1. de Div. c. 45.* Atque etiam scriptum a multis est, cum terræmotus factus esset, ut sue plena procuratio fieret, vocem ab æde Junonis ex arce extitisse, quocirca Junonem illam appellatam Monetam. *Id. l. 2. c. 32.* Quod idem dici de Moneta potest, a qua, præterquam de sue plena, quid unquam moniti sumus?

Monetālis, & le, o. 2. *ciò che s'appartiene a moneta,* Νομισματικός, quod ad monetam pertinet. *Apul. de Asin. l. 7.* Plotina pretiosissimis monilibus, & auro monetali zonis refertis incincta. ¶ Triumviri Monetales, Magistratus Romæ, qui ære, argento, atque auro conflando, & feriendo præerant. *Pomp. Jurisc. l. 2. de orig. Juris. Cic. Att. l. 10. ep. 11. de Vulteio loquens:* Monetali adscripsi quod ille ad me Proconsulem. idest in summa epistola scripsi, *Vulteio Monetali.* V. *Cic. l. 7. Fam. epist. 13. ad Trebat. & in eam schol. P. Manut.*

Monetarius, m. 2. *monetario,* Germ. *muentzer,* Gall. *monoyeur,* Hisp. *monedero,* ἀργυροκόπος, qui monetam cudit. *Firmic. l. 8. c. 17.* Habentes horoscopum sub signo hoc erunt monetarii. *Vopisc. in Aurelian. c. 38.* Fuit sub Aureliano etiam monetariorum bellum. *Eutrop. l. 9. c. 14.* Hoc (*Aureliano*) imperante etiam monetarii in Urbe rebellaverunt, vitiatis pecuniis, & Felicissimo Rationali interfecto: quos Aurelianus victos ultima crudelitate compescuit, plurimos nobiles capite damnavit.

Monīle, is, n. *monile, collana,* רביד, Germ. *ein halsband,* Gall. *chaine a porter au cou,* Hisp. *cadena,* ὅρμος, ornamentum ex auro, & gemmis, quod circa collum gestatur, proprium fœminarum, & juvenum ingenuorum. *Ovid. 10. Metam. v. 264.* Dat digitis gemmas, dat longa monilia collo. ¶ Neque solum illud monile dicitur, quod ex hominum, verum etiam quod ex equorum, aliorumque animalium collo dependet. *Virg. 7. Æn. de equis Latini:* Aurea pectoribus demissa monilia pendent. *Gel. l. 5. c. 5.* Equitatum frænis, ephippiis, monilibus, phalerisque præfulgentem.

Monimentum, V. Monumentum.

Monitio, onis, f. *ammonizione,* Germ. *ein warnung,* Gall. *avertissement,* Hisp. *monicion,* νουθέτησις, actus monendi. *Cic. de Amic. c. 24.* Monitio acerbitate, objurgatio contumelia careat. *Id. ibid.* Accipere monitionem patiantur.

Monito, as, a. 1. sæpe moneo. *Venant. Fortun. l. 5. carm. 4.* Quos in amore Dei monitabat sæpe sacerdos.

Monitor, oris, m. *ammonitore,* Ger. *ermahner,* Gall. *ammonesteur,* Hisp. *monidor,* νουθετητής, qui nos alicujus rei monet. *Terent. Heaut. 1. 1. 119.* Nil opus fuit monitore. ¶ Item is, cujus fidei, & curæ pueri committuntur, pædagogus. *Cic. 2. de Orat.* Riserit aliquis hoc præceptum: est enim non tam acutum, quam necessarium, magisque monitoris non fatui, quam eruditi magistri. ¶ Item qui in scena histrionibus verba dictat, & suggerit. *Fest.* ¶ Item qui in foro Oratori agenti adest, & dicenda, agendaque monet, *sollicitatore,* ὑπομνηματικός. *Cic. Div. in Ver.* Video, mihi non te, sed hunc librum esse responsurum, quem monitor tuus tenet. Adde *Quintil. l. 6. c. 5.* ¶ Item nomenclator. *Cic. pro Mur. c. 36.* Per monitorem appellandi suos. ¶ Denique monitores dicuntur servi in agro operis præfecti, qui officii quemque sui admonent, & segniores castigant, *castaldo. Colum. l. 1. c. ult. Ulpian. l. 8. ff. de instruct. & instrum. legat.*

Monitorius, a, um, adiect. aptus ad monendum, ut monitorium fulmen, quod scil. de futuris moneat, apud *Senec. l. 2. quæst. nat. c. 49.*

Monitum, ti, n. *ammonizione, documento, ricordo,* νουθέτημα, quod quis nos monet. *Cic. 5. Fam. ep. 8.* Meis consiliis, monitis, studiis, actionibusque nititur.

Monitus, us, m. idem ac monitio. *Liv. l. 1.* Seu voce cœlesti ex Albano monte missa, seu Aruspicum monitu. *Cic. 2. de Div. c. 41.* Sortes, quæ Fortunæ monitu tolluntur. *Plin. in Paneg. c. 76.* Reverens numinum monitus.

Monitus, a, um, partic. a moneor. *Virg. 3. Æn. v. 188.* Moniti meliora sequamur.

Monobeli, m. 2. Μονόβολοι, qui prægrandia virilia habent: ita enim eos appellabat Heliogabalus, ut refert *Lamprid. in ejus vita, c. 8.* ¶ Vox græca est, a βέλος, telum.

Monocĕros, otis, m. *alicorno,* Μονόκερως, unicornis, animal unico cornu, equino corpore, capite cervino, mugitu horrido. *Plin. l. 8. c. 21.* Asperrimam autem feram Monocerotem, reliquo corpore equo similem, capite cervo, pedibus elephanto.

Monochromăta, um, n. *chiariscuri,* Μονοχρώματα, dicebantur picturæ, quæ non variis, ut hodie, sed singulis coloribus constabant. *Plin. l. 33. c. 7.* Cinnabari veteres, quæ etiam nunc vocant monochromata, pingebant.

Monochromatĕus, a, um, *chiaroscuro,* Μονοχρωματικός, quod uno colore fit. *Plin. l. 35. c. 5.* Qui monochromatea genera picturæ vocaverint.

Monochromătos, o. t. 2. Μονοχρώματος, quod est unius coloris. Hinc *Plin. lib. 35. c. 3.* auctor est, primum picturæ genus fuisse lineare, quod nullis adhibitis coloribus, rei pingendæ similitudinem circumductis lineis exprimebat, deinde huic successisse alterum picturæ genus, quod singulis coloribus rerum imagines imitabatur, idque postea inventa operosiore pictura, monochromaton esse appellatum.

Monocōlos, Μονόκωλος, unius membri, a μόνος, solus, & κῶλον, membrum. *Solin. c. 33.* Legimus monocolos ibi quoque nasci singulis cruribus, &c. Adde *Plin. l. 7. c. 2.*

Monocrēpis, is, Μονοκρηπίς, uno tantum pede calceatus. *Hygin. fab. 12.* ¶ Apud Græcos epitheton est Mercurii, qui alterum calceum Perseo commodavit, ad Gorgonas devolanti.

Monocŭlus, li, m. 2. qui unum oculum habet. Vox est hybrida, ex græco Μόνος, & latino *oculus* conflata, eaque usus est *Jul. Firmic. l. 8. c. 19.* Erunt surdi, monoculi, ac stolido stupore confecti.

Monŏdus, m. 2. Μονόδους, Prusiæ Bithyniæ Regis filius, qui loco dentium unum os continuum habuit in suprema oris parte, a μόνος, unus, & ὀδούς, *dens,* quasi vir unius dentis. *Plin. l. 7. c. 16. & Fest.*

Monœcus, i, *Monaco,* Μόνοικος, portus Liguriæ, & oppidum, ubi Hercules, pulsis aliis, solus habitavit, unde & portus Herculis dicitur. *Virg. 6. Æn. v. 830. Lucan. l. 1. v. 405.*

Monogamia, Μονογαμία, matrimonium cum una tantum uxore. *Tert. de Monogam.*

Monogămus, i, Μονόγαμος, qui unam tantum uxorem habuit. *Hieronym. lib. 1. contra Jov. c. 8. ad fin.*

Monogrammi, m. 2. *magri, senza colore,* Μονόγραμμοι, homines macri, pertenues, decolores, a *monogrammos,* pictura linearis, per translationem. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 23.* Quæ verens Epicurus monogrammos Deos, & nihil agentes commentus est.

Monolīnum, i, n. *una filza di perle,* Μονόλινον, linea ex margaritis, uno filo constans. *Capitolin. in Maxim. jun. c. 1,* ubi al. leg. *monolium*: Sed *Salmas.* retinet monolinum, defenditque pluribus.

Monolithos, [illegible]m, Μονόλιθος, uno lapide constans, ut Monolithæ columnæ, *d'un pezzo,* apud *Laber. apud Non. c. 15. n. 53.*

Monoloris, ra, adject. Monoloris vestes, quæ unicum lorum auratum, seu segmentum intextum habent. *Vopisc. in Aurel. c. 46.*

Monommăti, Μονόμματοι, dicuntur populi quidam, in ultima Orientis ora, singulis cruribus saltuatim currentes mira pernicitate. *Gel. l. 9. c. 4.*

Monopodium, n. 2. *tavola che ha un piè solo,* Μονοπόδιον, mensa unico tantum pede subnixa. *Liv. l. 39. c. 6.* Monopodia, & abacos Romam advexere. Adde *Plin. l. 34. c. 3.*

Monopodios, a, on, *chi ha un sol piede,* qui unum tantum pedem habet: a μόνος, ποῦς, & μόνος, solus. *Lamprid. in Commodo, c. 10.* Monopodios eos, quibus singulos pedes fregisset, appellabat. ¶ Legitur & *Monopodius.*

Monopolium, lii, n. *monopolio,* Μονοπώλιον, dicitur, cum penes unum aliquem speciei alicujus vendendæ potestas est, quod fit, cum unus solus aliquod genus mercis universum emit, ut solus vendat, pretium suo modo statuens, a μόνος, *solus,* & πωλέω, *vendo. Suet. Tib. c. 71.* Monopolium nominaturus prius veniam postulavit, quod sibi verbo peregrino utendum esset.

Monoptĕros, i, unam tantum alam habens, a μόνος, *solus,* & πτερόν, *ala. Vitruv. l. 4. c. 7.* Ædes monopteræ dicuntur, quæ unum tantum porticum habent, vel ordinem columnarum.

Monoscĕli, orum, homines Indici singula crura habentes. *Plin. l. 5. c. 2.*

Monostichium, ii, idem ac monostichum. *Auson. in Eclog.* Non placitum divis tolle monostichium.

Monostichum, i, Μονόστιχον, carmen unico versu constans. *Auson. de Cæsarib. in præf. v. 3.* Sua quemque monosticha signant.

Monosyllăbus, a, um, *monosillabo,* Μονοσύλλαβος, una syllaba constans. *Auson. Idyl. 12.*

Mono-

Monotriglyphos, i, Μονοτρίγλυφος. Monotriglypha ædes dicitur a *Vitruv. l. 4. c. 3.* in qua propter columnarum multitudinem intercolumnia adeo sunt angusta, ut unius tantum triglyphi sint capacia. V. *Baldum in Lex. Vitruv.*

Monotrophus, i, Μονότροφος, qui solus vescitur, ministrum non habens, a quo sibi cœna paretur. *Plaut. Stich. 5. 4. 7.* Nosmet inter nos ministremus, monotrophe.

Monoxylum, i, n. 2. Μονόξυλον, navigium ex unico ligno excavatum. *Plin. l. 6. c. 23.* Regio autem, ex qua piper monoxylis lintribus Baracem convehitur, vocatur Cottona.

Mons, tis, m. *monte*, *montagna*, הר, Ger. *ein berg*, Gall. *mont*, Hisp. *monte*. ὄρος, terræ tumor altissimus. *Virg. 12. Æn.* Totusque remugit mons circum. ¶ Sumitur quandoque pro saxo, ut saxum pro monte. *Virg. 8. Æn.* Prensantemque uncis manibus capita aspera montis ferro invasisset. ¶ Translate usurpatur pro omni re, quæ eminet. *Virg. 1. Æn.* Insequitur cumulo præruptus aquæ mons. ¶ Montes aureos polliceri, proverbialis Hyperbole, de iis, qui immensa promittunt, spesque amplissimas ostentant. *Ter. Phorm. 1. 2. 18.* ¶ Parturient montes, nascetur ridiculus mus: itidem proverbium apud *Horat. de ar. poet.* in eundem fere sensum, cum magnæ rei propositæ exitus non respondet.

Mons sacer. V. Sacer mons.

Monstrabilis, & le, o. 3. *dimostrabile*, quod facile monstrari potest, conspicuum, illustre. *Plin. ep. 21. l. 6.* Est enim probitate morum, ingenii elegantia, operum varietate monstrabilis.

Monstratio, onis, f. *dimostrazione*, Ger. *ein weisung*, Gall. *demonstration*, Hisp. *demostracion*, δεῖξις, actus monstrandi. *Ter. Adel. 4. 6. 2.* Ut Syre te cum tua monstratione magnus perdat Jupiter.

Monstrator, oris, m. *dimostratore*, *inventore*, qui monstret. *Virg. 1. Georg. v. 19.* Uncique puer monstrator aratri. *Senec. de consol. ad Marc. c. 25.* Ignotarum urbium monstrator hospiti gratus est.

Monstratus, us, masc. *monstratio*. *Apul. l. 5. Met.* Cujus monstratu puellam cognosceret. *Auson. in perioch. Iliad. 3.* Monstratu alicujus edoceri.

Monstratus, a, um, *mostrato*. *Horat. de ar. poet. v. 404.* Et vitæ monstrata via est.

Monstrifer, ra, rum, *di mostri*, τερατοφόρος, monstrum referens. *Plin. l. 6. c. 30.* Animalium, hominumque effigies monstriferas circa extremitates ejus gigni minime mirum. *Lucan. l. 2. v. 3.* Monstrifer tumultus. *Claudian. l. 3. in Eutrop. v. 3.* Monstrifer annus.

Monstrificabilis, le, monstrosus. *Lucil. apud Non. c. 3. v. 340.* Mirum, ac monstrificabile.

Monstrifice, adv. idem ac monstruose. *Plin. l. 28. c. 15.* Anaxilaus prodidit equinorum capitum visus repræsentare monstrifice.

Monstrificus, a, um, *mostruoso*, τερατώδης, qui monstra dicendo, vel faciendo ostendit. *Plin. l. 21. c. 5.* Iuvente in his & ratio inferendi, monstrificis hominum ingeniis. *Id. l. 7. c. 15.* Sed nihil facile reperiatur mulierum profluvio magis monstrificum.

Monstrigena, æ, m. monstro genitus, monstrosus. *Avien. in Periegef. verf. 789.* Monstrigenis hostem licet inferat æstus Fluctibus.

Monstro, as, avi, atum, a. 1. *mostrare*, הורה, Germ. *weisen*, Gall. *montrer*, Hisp. *ensenar*, δεικνύω, ostendo, declaro. *Ter. Adel.* Scio, ubi sit, verum hodie nunquam monstrabo. *Hor. l. 4. Carm. od. 3.* Quod monstror digito prætereuntium Romanæ fidicen lyræ. *Enn. apud Cicer.* Homo, qui erranti comiter monstrat viam. ¶ Interdum usurpatur pro docere, monere. *Plaut. Curc. 1. 3. 43.* Bene monstrantem pugnis cædis. *Tacit. 1. hist. c. 1.* Pueritia, & juventa, qualem monstravimus. ¶ Item pro deferre, accusare. *Tacit. 1. hist. cap. 88.* Nullum ob crimen, sed vetusto nomine, & propinquitate Galbæ monstratus. Et *l. 8. c. 5.* Alii ab amicis monstrabantur.

Monstrose, adv. *mostruosamente*, *fuor di natura*, Ger. *onsorlikh*, Gall. *monstrueusement*, Hisp. *monstruosamente*, τερατωδῶς, præter naturam. *Cic. 2. de Div. c. 71.* Nihil tam præpostere, tam incondite, tam monstrose cogitari potest.

Monstrosus, a, um, *mostruoso*, Ger. *unnatuerlich*, Gall. *monstrueux*, Hisp. *monstruoso*, τερατώδης, quod monstrum refert. *Lucan. lib. 1.* Monstrosique hominum partus. *Cic. 2. de Div. c. 32.* Quid minus mirum, quam illam monstrosissimam bestiam urnam evertisse, sortes dissipavisse? *Sueton. in Calig. c. 16.* Monstrosæ libidines. *Prudent. in Laurent. v. 7.* Nunc monstrosis idolis imponis imperii jugum. Et *Petron. in fragm. Tragur. c. 89.* Monstrosius ferculum.

Monstrum, i, n. *mostro*, Ger. *ein wunder ding*, Gall. *monstre*, Hisp. *monstruo*, τέρας, prodigium, ostentum, portentum, omne id, quod futurum monstrat, a *moneo*, quasi monestrum, quod Dei voluntatem, sive aliquid imminens moneat. *Festus. Cic.* deducit a *monstrando*, *l. 2. de Div.* ¶ Monstrum, ostentum, portentum, & prodigium quomodo differant, docet Cornelius Fronto libello de differentiis vocabulorum. Sed discrimen id passim negligiter ab ipsis classicis Scriptoribus *Virg. 2. Æn.* Nec dubiis ea signa dedit Tritonia monstris. *Cic. 5. Verr.* Non mihi jam furtum, sed monstrum, ac prodigium videbatur. *Id. de Arusp. resp. c. 10* Periculum ex aliquo monstro significatum cavere. ¶ Ex consuetudine vulgi monstrum appellatur, quicquid est præter naturam. *Ter. Eun. 4. 5.* Quid alienam monstri fuit? Ubi *Donatus*, Monstrum est omne contra naturam: si igitur eunuchus est, & vitiavit virginem, contra rerum naturam factum est. ¶ Translate dicitur de homine scelesto. *Cic. in Cat. 2.* Nulla jam pernicies a monstro illo, atque prodigio mœnibus ipsis intra mœnia comparabitur. ¶ Item de sententia absurda, seu erronea. *Cic. 4. Tusc.* Jam videbuntur monstra dicere. *Id. l. 9. ad Att.* Monstra narrant. Et *lib. 4.* Mera monstra nunciant, *cose incredibili*, *e prodigiose*. ¶ Monstrum ali dicimus, ubi quid occulti vitii latere significamus, inde ducta Metaphora, quod monstra ob pudorem clanculum aluntur, & occultantur. *Ter. Andr. 1. 3. 16.* Quam ob rem? nisi id est, quod suspicor, aliquid monstri alunt. ¶ Interdum sumitur in bonam partem. *Silius l. 16. v. 333.* juvenisque animum tam clara movebant monstra.

Montanianus, a, um, ad Montanum pertinens, qui fuit rhetor, seu orator temporibus M. Annæi Senecæ. Unde hic *in fi. controverf. 28. l. 4.* Non multa referam, quæ Montaniana Scaurus vocabat.

Montanus, a, um, *montano*, *di monte*, ὄρειος, ὀρεινός, quod est ex monte. *Cic. in Rull. 2. c. 35.* Ligures montani duri, atque agrestes. [illegible] 15. *Met.* Panaque montanis habitantem semper in antris. Absolute *Liv.* [illegible] 21. *c. 34.* Perventum inde ad frequentem cultoribus alium, ut inter montana, populum. ¶ Montani, orum, qui montes incolunt. *Id. ib. cap. 32.* Apparuerunt imminentes tumulos insidentes montani.

Monticellus, i, m. *monticello*, parvus mons. Legitur apud *Auct. rei Agrar. Gaes. pag. 231. 306.* &c.

Monticola, æ, com. ὀρεσίοικος, qui montes incolit. *Ovid. 1. Metam. v. 193.* Monticolæ Silvani.

Montifer, a, um, montem ferens. *Montiferum Titana* dixit *Senec. in Herc. Oet. verf. 1212.* quia fingitur montibus superinjectis a Jove oppressus, & sepultus. Quidam tamen antiqui Cod. hab. *monstriferum*.

Montinus, i, m. Deus, qui montibus præest. *Arnob. l. 4.*

Montivagus, a, um, *che vaga per monti*, ὀρεσινόμος, qui per montes vagatur. *Cic. 5. Tusc.* Non frigus, non famem, non montivagos, atque sylvestres cursus, lustrationesque patiuntur? *Stat. 1. Achil. v. 450.* Diana montivaga.

Montosus, a, um, *montuoso*, ὀρεινός, ubi sunt multi montes. *Virg. 7. Æn. verf. 744.* Et te montosæ misere in prælia Nursæ. V. *Montuosus*.

Montuosus, a, um, adject. idem quod montosus. *Plin. l. 18. c. 17.* Montuosa ulmus. h. e. nascens in montibus. *Cic. pro Planc. c. 9.* Montuosa regio. Ita utrobique legunt meliores Cod. & Critici; alii *montosus*.

Monumentarius, a, um, ad monumentum, seu sepulchrum pertinens. *Apul. l. 1. Florid.* Choraula monumentarius. h. e. qui ad defunctorum sepulchra canit.

Monumentum, ti, n. *memoria*, זכרון, Ger. *ein gedenck zeichen*, Gall. *monument*, *memoire*, Hisp. *memoria*, Μνῆμα, Μνημεῖον, quicquid nos monet, sive monere potest rei alicujus præteritæ, ut libri, historiæ, statuæ, sepulchra, tituli, fana, porticus, cæteraque ejusmodi, a *moneo*. Pro monumentum dicere etiam *monimentum*, u in i converso, quomodo ex *optumus*, & *maxumus* facta *optimus*, & *maximus*. *Varr. l. 5. L. L.* Monimenta a monendo, &c. *Non. cap. 2. n. 136.* Monimenti proprietas est &c. *Cic. ad Cæs.* in *fragm. epist.* Ego, quæ monumenti ratio sit, nomine ipso admoneor, ad memoriam magis spectare debet posteritatis, quam ad præsentis temporis gratiam. *Id. 2. Pis.* Nos ex annalium monumentis testes excitamus eos, quorum &c. *Id. 1. Tusc. cap. 14.* Quid testamentorum diligentia? quid ipsa sepulchrorum monumenta, quid elogia significant? *Id. 1. de Or. c. 46.* Monumenta rerum gestarum, & vetustatis exempla Oratori nota esse debent. *Ovid. 13. Met.* Condeturque tuum monumentis corpus avitis. *Nepos in Dione, in fi.* Sepulchri monumento donatus est. *Cic. Fam. 5. ep. 12.* Commendare aliquid monumentis. *Id. pro Rabir.* Celebrare monumentis annalium. *Ter. Eun. 4. 6. 16.* Abi tu, cistellam, Pythias, domo effer cum monumentis. h. e. signis, quibuscum puella exposita erat, ut ea illa aliquando cognosci possit. Translate *Cic. Catil. 3. cap. 11.* Insigne honoris, & monumentum laudis. *Id. pro Dejot.* Multa sunt tuæ clementiæ monumenta.

Monychus, m. 2. Μώνυχος, unus ex Centauris, a μώνυξ, equus, qui solidas ungulas habet. *Juven. Sat. 1. v. 11.*

Mopsopius, a, um, adjectiv. Atheniensis, Atticus; Mopsopia enim Attica regio dicitur, teste *Strabone*. Hinc Mopsopius juvenis. *Ovid. 8. Met. v. 662.*

Mopsus, m. 2. Μόψος, filius Apollinis, & Hymanthes, al. Manthus, amicissimus Jasonis, præstantissimus vates, cum quo Calchas certavit de peritia divinandi. Præfuit Grynææ sylvæ juxta Clazomenen, ubi Apollo colebatur. Phaselim urbem in finibus Pamphyliæ condidit, item Colophonem, ut Mela refert. *Cic. l. 1. de Div.* scripsit, Mopsum fuisse Augurem, & Regem Argivorum. ¶ Post mortem templis, & sacrificiis cultus fuit. Oracula etiam edidisse fertur. *Tert. de anim. c. 12.*

Mopsuestia, vel Mopsuhestia, f. 1. Mopsis, Mamista, *Malmistra*, urbs Ciliciæ, ad Pyramum fl. *Cic. 3. Fam. ep. 8.*

Mora, æ, f. *indugio*, עכוב, Ger. *verzug*, Gall. *delay*, *retardement*, Hisp. *tardanza*, *detenimento*, Μονή, διατριβή, cunctatio, tarditas, temporis dilatio. *Ter. Andr. 5. 6. 7.* Nec mora ulla est, quin eam uxorem ducam. *Cicer. 1. Inv. c. 9.* Moram, atque impedimentum alicui inferre. *Id. Phil. 10. c. 1.* Moram interponere. *Liv. l. 31. c. 32.* Detrectandi moram facere. *Cic. Verr. 7.* Moram afferre crudelissimi supplicii. *Quint. l. 4. c. 4.* Moram tollere. *Ter. Andr. 3. 1. 9.* In mora esse alicui. *Seneca 3. de ira, c. 39.* Nectere moras. *Virgil. 10. Æn. v. 880.* Moras trahere. *Vellej. l. 2. c. 51.* Nihil in mora habere, quominus &c. *Virg. 5. Æn.* Dispendia moræ. ¶ Mora est, longum est, *è cosa lunga*. *Ovid. l. 3. Met.* Quosque referre, mora est. *Plaut. Capt. 4. 3. 6.* Nam si alia memorem, mora est. ¶ Inter moras, interea, *mentre s'indugia*. *Plin. l. 9. ep. 13.* Inter moras Consul, citatis nominibus, mittit Senatum. ¶ Eleganter mora dicitur, qui in mora est, *ritardo*, *estegno*. *Liv. l. 23. c. 9.* Restituendæ Romanis Capuæ mora tu es. Adde *Cels. l. 8. c. 10.* ¶ Mora etiam, Μόρα, μοῖρα, dicebatur a Lacedæmoniis pars exercitus quingentis militibus constans, vel, ut alii tradunt, septingentis, vel, ut nonnulli, trecentis, a Μείρω, *divido*, quia in eas dividerentur Lacedæmonii. *Cornel. Nepos in Iphicrate c. 2.* Hoc exercitu moram Lacedæmoniorum intercepit. Al. leg. interfecit. Item al. leg. *mora* servantes rationem Græcæ vocis Μόρα.

Moracius, a, um, durus, ut moraciæ nuces, *Titium apud Festum*.

Moralis, le, n. 3. *che appartiene a' costumi*, Germ. *das zu sitten gehoret*, Gall. *moral*, Hisp. *moral*, ἠθικός, ad mores pertinens. *Cic. de Fato c. 1.* Quia pertinet ad mores, quos ἤθη Græci vocant, nos eam partem Philosophiæ de moribus appellare solemus. Sed decet, augentem Linguam Latinam nominare moralem. Adde *Senec. ep. 89.*

Moralitas, atis, morum conditio. *Macrob. 5. Saturn. c. 1.* Sunt styli dicendi duo, dispari moralitate diversi.

Moraliter, adverb. Est *Donati ad Terent. Adelph. 3. 2. in fi.*

Moramentum, ti, n. 2. idem ac mora. *Apul. in Flor. l. 4.* Hisce moramentis omnibus, qui volant equitare, ad vectorem sibimet equum deligunt.

Morans, antis, nom. particip. qui moratur, tardus. *Virg. 4. Georg.* Namque morantes Martius ille æris rauci canor increpat. *Horat. l. 1. od. 7.* Cum quo morantem sæpe diem mero fregi. h. e. longum.

Moratim, adv. cum mora, tarde. *Solin. c. 3.* (*al. 9.*) Ut moratim insularum omnium oras legamus.

Moratio, onis, f. idem ac mora. *Vitruv. l. 9. c. 4.* Morationibus impediri. *Liv. l. 3. c. 41.* Moratio in imperiis exercendis.

Morator, oris, m. *ritardatore*, מאחר, Germ. *langsamer*, Gall. *retardeur*, Hisp. *tardador*, retardator. *Liv. l. 2. c. 44.* Adversus unum moratorem publici commodi. Adde *Curt. l. 4. c. 10.* ¶ Moratores dicebantur rabulæ, quod causas morarentur. *Ammian. lib. 30. c. 10.* Moratores forenses. Ita legit *Lindebrock.* Alii *oratores*. V. *Cujac. lib. 4. Observat. c. 40.* & *Pareum in Lex.* qui plures afferunt Ciceronis locos, in quibus corrupte legi *oratores* pro *moratores* contendant. ¶ Moratores item erant, qui frontes aurigarum in Circo æquabant, eosque morabantur, ne ante tempus transilirent lineam. *Vet. Inscript. apud Grævium.* T. Tulcius Pachrysus Morator ejusd. Faction. Dedic.

Moratorius, a, um, quod moram facit. *Ulpian. Dig. l. 16. tit. 7. leg. 6.* Moratoria cunctatio.

Moratus, a, um, *costumato*, Ger. *wolgebend*, Gall. *morigeré*, Hisp. *acostumbrado*, ἠθικός, εὐδιάθετος, moribus præditus, seu imbutus, sive boni, sive mali sint. *Ter. Hec. 4. 4. 22.* Sed quid mulieris uxorem habes? aut quibus moratam moribus? *Cic. 2. Tusc.* Quotus enim quisque Philosophorum invenitur, qui ita moratus, ita animo, ac vita constitutus, ut ratio postulat? *Id. in Bruto, c. 2.* Tum bene moratæ, & bene constitutæ civitatis. *Plaut. Mostel. 1. 3. 132.* Nequicquam exornata est bene, si morata est male. ¶ Transfertur & ad alia. *Ovid. 15. Met. v. 94.* Placare voracis, & male morati poteris jejunia ventris. *Plaut. Asin. 1. 3. 10.* ita hæc morata est janua, &c. ¶ Particip. a moror, aris, prima brevi, *Ovid. Metam. 15. v. 115.* oculos paulum tellure moratos sustulit ad proceres.

Morbidus, a, um, *infettato*, *infermo*, חולה, Ger. *ungesund*, Gall. *malsain*, Hisp. *enfermo*, νοσερός, morbo infectus. *Plin. l. 8. c. 26.* Atque ita profluvio sanguinis morbidum alias corpus exonerat. ¶ Morbida vis, quæ morbum affert. *Luc. l. 6. v. 955.* Morbida vis hominum. *Id. ibid. v. 1095.* Fit morbidus aer.

Morbonia, æ, f. vox ficta a *morbus*, & vulgari sermone trita, qua utebantur, qui alicui male precari vellent, cum eum abire morboniam jubebant, h. e. in locum morbis plenum, in malam crucem. *Sueton. in Vespas. cap. 14.* Trepidum cum quidam abire morboniam jussisset. Dionis compendium hunc locum vertit εἰς οἴμωγας, quod idem apud Græcos valet.

Morbosus, a, um, *infermo*, חלה, Germ. *kranck*, Gall. *maladif*, Hisp. *enfermico*, νοσώδης, obnoxius morbo, valetudinarius. *Cato de R. R. c. 2.* Ferramenta vetera, servum senem, servum morbosum, & si quid aliud supersit, vendat. *Cic. 4. Tusc. c. 24.* Boni igitur nostri, cum omnia essent in morbis vitia, quod nullum erat iracundia fœdius, iracundos solos morbosos nominaverunt. *Auct. Priap. carm. 25.* Morbosior omnibus cinædis.

Morbus, i, m. 2. *infermità*, νόσος, νόσημα, habitus contra naturam, qui usum ejus facit deteriorem. *Cic. 4. Tusc. c. 13.* Quomodo in corpore est morbus, est ægrotatio, est vitium, sic in animo. Morbum appellant totius corporis corruptionem: ægrotationem morbum cum imbecillitate: vitium, cum partes corporis inter se dissident, ex quo pravitas membrorum, distortio, deformitas. *Id. 2. Off.* Medici gravioribus morbis periculosas curationes, & ancipites adhibere coguntur. *Id. in Pis.* Cum esset infirmus ex gravi, diuturnoque morbo. ¶ Dicimus in morbum delabi, incidere, cadere, morbo corripi, affici, laborare, implicari, explicari, liberari, & similia permulta. *Cic.* sæpe, *Liv. Terent.* & al. Implicari in morbum, *Nepos in Agesil. c. ult.* ¶ Morbus regius, V. Re-

V. *Regius*. ¶ Morbus major, idem ac comitialis, seu caducus. *Cels. l.* 3. *c.* 23. Inter notissimos morbos est etiam is, qui comitialis, vel major nominatus. ¶ Translate morbi in animo dicuntur vitia inveterata, ut avaritie, ambitio, &c. *Cicer.* 4. *Tusc.* Videamus, quanta sint, quæ a Philosophia remedia morbis animorum adhibeantur. ¶ In fabulis Morbus Deus est, Herebi, & Noctis filius, Mortis frater. *Cic.* 2. *nat. Deor.*

Mordacitas, atis, f. *mordacità*, vis mordendi. *Plin. l.* 21. *c.* 23. *de urtica*. Iis enim omnibus foliis inest aculeata mordacitas.

Mordaciter, adv. *mordacemente*, *Ovid.* 1. *Pont. epist.* 5. v. 19. Scilicet incipiam lima mordacius uti. *Macrob. Saturn.* 7. c. 3. Ait ille nimis mordaciter.

Mordax, acis, o. *mordace*, Ger. *bessig*, Gall. *mordant*, Hisp. *mordaz*, δάκνων, *δακνηρός*, quod mordet, quod mordendo lædit, promptum ad mordendum. *Plaut. Bacch.* 5. 1. 27. Meus est iste clam mordax canis. *Id. Trin.* 2. 4. 1. Num tibi jam, amabo, janua est mordax mea? ¶ Translate sumitur pro pungenti. *Plin. lib.* 16. *c.* 24. Folia mordacia sunt quibusdam, ut urticis. *Pers. Sat.* 1. v. 107. Mordaci radere vero auriculas. *Phædr. lib.* 4. *fab.* 7. Mordaciorem, qui improbo dente appetit. *Plin. l.* 27. *c.* 8. Mordacissimum, quod supra diximus. ¶ Item pro eo, qui detrahit famæ aliorum. *Cic.* 2. *de Or. c.* 59. Lacerat lacertum Largii mordax Memmius. ¶ Solicitudines mordaces dicuntur, quæ animum excruciant. *Horat. l.* 3. *od.* 18. neque mordaces aliter diffugiunt solicitudines.

Mordeo, es, momordi, morsum, *mordere*, נשך, Germ. *beissen*, Gall. *mordre*, Hisp. *morder*, δάκνω, est dentibus lædere, vel vulnerare. *Cicer. pro Rosc. Amer. c.* 20. Latrant, & mordent canes. ¶ Frænum mordere. V. *Frænum*. ¶ Translata est detrahere, *dir male*. *Ter. Eun.* 3. 1. 21. Invidem omnes mihi mordere clanculum. ¶ Item pungere, irritare, lædere. *Cic. Att. l.* 11. *ep.* 7. Si qua sunt in tuis litteris, quæ me mordeant. *Id. Att. l.* 13. Valde me momorderunt epistolæ tuæ de Attica nostra. *Id.* 4. *Tusc. c.* 20. Morderi conscientia. ¶ Item molestiam afferre, habere solicitum. *Cic.* 3. *Fam.* Neque non me tamen mordet aliquid. idest omnino nihil me habet solicitum. ¶ Morderi, est dolere vehementius. *Cic. Att. lib.* 6. Qui scribis, morderi te interdum, quod non simul sis. ¶ Interdum mordere, est corrumpere. *Horat. l.* 1. *ep.* 8. v. 3. Oleamve momorderit æstus. ¶ Dicitur & de frigore, cum maxime penetrat. *Id. l.* 2. *Sat.* 6. v. 45. Matutina parum cautos jam frigora mordent. ¶ Amnis mordet rura. h. e. radit, ripis detrahit. *Id. l.* 1. *od.* 31. ¶ Olim in præterito erat *morsi*. Hinc *Plaut.* in *Trigemin.* apud *Gell. l.* 7. *c.* 9. Medium credo præmorsisset. ¶ Item *memorde*. *Enn. apud Non.* Si quo casu memorderit. V. *Gell. l.* 7. *c.* 9.

Mordicans, antis, *mordente*, mordens, morsicans, pungens, vellicans. *Cæl. Aurel. Acut. l.* 2. *c.* 8. Est acerrimæ atque mordicantis qualitatis.

Mordicatio, onis, f. levis arrosio. *Cæl. Aurel. Acut.* 3. *c.* 20. Ventris mordicatio.

Mordicativus, a, um, mordicans, arrodens, ut mordicativum acetum. *Cæl. Aurel. Tard.* 5. 1.

Mordices. V. in seq. voce.

Mordicitus, adverb. idem quod mordicus. *Plaut. Aulul.* 2. 2. 57. Asinei me mordicitus scindant, boves incursent cornibus. Ita legit *Gruter.* plures alii *mordicibus*, h. e. dentibus, ut sit a nominativo *mordices*, cum. Eadem lectionis diversitas est in illo *Apul. l.* 3. *Met.* Mordicitus appetens.

Mordico, as, n. 1. *dar dolore*, δάκνω, dolorem afferre, perinde ac si morsu lacerent. *Cæl. Aurel. Acut.* 1. c. 8. Mordicantis qualitatis esse.

Mordicus, adv. *co' denti*, δακών, mordendo. *Cic. ad Q. Fr.* Auriculam fortasse mordicus abstulissent. *Plaut. Curc.* 5. 2. 7. Mordicus arripere. ¶ Translate significat arcte, pertinaciter. *Suet. in Cæs.* Paludamentum mordicus trahens. *Cic. Acad.* 4. *c.* 16. Perspicuitatem, quam mordicus tenere debemus.

More, adv. Μωρῶς, stulte. *Plaut.* 3. 1. 1. More hoc fit, atque stulte, mea sententia. ¶ Est hoc adverbium ab adjectivo *morus*, quod ab eodem *Plauto* una semel est usurpatum. Est tamen qui putat, hoc loco esse ablativum a *mos*, *moris*.

Mores. V. Mos.

Moretarium, ii, idem quod Moretum. *Donat. ad Terent. Phorm.* 2. 2. 4. & *Apic. l.* 1. *c.* 35.

Moretum, i, n. Μυττωτὸς, Μυττωτόν, genus cibi, idem ac intritum, & allia tum, quod ex his aedo conficiebatur, allio, apio, ruta, coriandro, bulbo, caseo, oleo, aceto. *Ovid.* 4. *Fast.* v. 367. Non pudet herbosum, dixi, posuisse moretum in domine mensis?

Moribundus, a, um, *moribondo*, *morendo*, ἀποθνήσκων, moriens. *Cic. pro Sext.* Jacentem, moribundumque vidistis. *Liv. l.* 6. *B. Pun.* Ante pedes Imperatoris moribundus procubuit.

Morigeratio, nis, f. actus morigerandi. *Afran. apud Non. c.* 2. *n.* 1. Ætas, & corpus tenerum, & morigeratio, Hæc sunt venena formosarum mulierum.

Morigero, as, a. 1. idem ac morigeror, apud vet. *Plaut. Amph.* 3. 3. 26. Dum cum hac usuraria uxore nunc tibi morigero.

Morigeror, aris, d. 1. *compiacere*, *obbidire*, שמע, Ger. *gewillen seyn*, Gall. *obeïr*, Hisp. *obedecer*, χαρίζομαι, morem gero, obsequor, & quasi ad alterius voluntatem mores meos transformo. *Ter. Adel.* Si adolescenti esses morigeratus. *Cic. in Or. c.* 48. Voluptati autem aurium morigerari debet oratio. ¶ Morigerari alicui, apud *Sueton. in Tiber. c.* 49. obscœnum habet sensum.

Morigerus, a, um, *ubbidiente*, שומע, Ger. *gehorsam*, Gall. *obeïssant*, Hisp. *obediente*, πειθήνιος, εὐπειθής, obediens. *Ter. Andr.* 2. 3. 59. Seu tibi morigera fuit in rebus omnibus. *Plaut. Capt.* 5. 2. 23. Reus morigerus fuit puer.

Morimarusa, mare mortuum, Cimbrorum lingua. *Plin. l.* 4. *c.* 13.

Morini, orum, ultimi Galliæ populi ad Oceanum. *Virg.* 8. *Æn.* v. 727.

Morio, onis, Μωρίων, facetus homo, sannio, quales in principum aulis ali solent deliciarum causa, *buffone*, *sciocco*, a μωρὸς, stultus. *Martial. lib.* 8. *epigr.* 13. Morio dictus erat, viginti millibus emi. Redde mihi nummos, Gargiliane, sapit. Adde *l.* 12. *epigr.* 95.

Morion, onis, m. 3. lapidis pretiosi nomen. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Morior, aris, mortuus sum, d. 3. *morire*, מות, Germ. *sterben*, Gall. *mourir*, Hisp. *morir*, θνήσκω, ἀποθνήσκω, ἀποψύχω, ἀναπνέω, τελευτάω, extremum spiritum effundo, vita decedo. *Virg.* 2. *Æn.* fertur moriturus in hostes. *Cicer. pro Rab.* Moreretur primum acerbissima morte millies Gracchus, quam in ejus concione carnifex consisteret. ¶ Transfertur ad res inanimatas pro perire, extingui. *Cic. in Pison.* Ne suavissimi hominis memoria moreretur. ¶ *Morior*, est modus jurandi, quemadmodum *disperream*. *Cic. Att. l.* 8. *ep.* 6. Moriar, si magis gauderem, si id mihi accidisset. ¶ *Moriri*, pro mori. *Plaut. Asin.* 1. 1. 108. Moriri sese misere mavolet. Adde *Ovid. Met.* 14. v. 215. ¶ *Id. Plaut. Capt.* 3. 4. 117. Væ illis virgis miseris, quæ in tergo morientur meo. *morientur* scil. quia ibi frangentur. ¶ Dies mori dicitur, cum sol occidit. *Plaut. Men.* 1. 2. 41. & *Statius l.* 4. *Silv.*

Moriturio, is, n. 4. mori cupio, vel jam morior. Usurpasse *Ciceronem*, testis est *August. de Grammat.* ubi de verbis meditativis agit.

Mormyr, is, f. 3. Μορμύρος, species piscis in Ponto. *Ovid. in Halieuticis*. Et pictæ mormyres, & auri Chrysophrys imitata decus. *Plin. l.* 32. *c.* 11.

Moro, as, a. 1. pro moror, aris. *Pacuv. apud Diomed. Grammatic. l.* 1. Paucis absolvit, ne moraret diutius. Adde *Enn.* & *Nævium ibid.*

Morologus, a, um, adject. stulte loquens, Μωρολόγος. *Plaut. Pers.* 1. 1. 50. Amoris vitio tibi morologus fio. *Id. Pseud.* 3. 2. 20. Sermonibus morologis uti.

Moror, aris, atus sum, d. 1. *indugiare*, איחר, Ger. *verziehen*, Gall. *s'amuser*, *retarder*, Hisp. *retardar*, διατρίβω, cunctor, tardo, moram interpono, a *mora*. *Lentulus* apud *Cic.* in *Fam.* 12. *ep.* 14. Diutius morari, aut expectare præsidium non necesse habui. *Id.* 5. *Phil.* Cui bellum moremur inferre? ¶ Sumitur etiam pro manere. *Cic. in Catil.* Si hic morari æquo animo non potes, abi in alias terras. ¶ Item pro retardare, seu detinere aliquem, cum acc. *Cic. l.* 12 *Fam.* Si aliqua res eum vel impediet, vel morabitur. *Id.* 6. *Ver. cap.* 46. Ne multis vos morer. idest ne vos multis verbis detineam. ¶ Item retro agere. *Virg.* 5. *Æn.* v. 207. Consurgunt nautæ, & magno clamore morantur. Supple illisam scopulo navem. ¶ Addita particula negativa significat negligere, nihili facere. *Plaut. Aulul.* 2. 1. 47. Istas magnas factiones, animos, dotes dapsiles nihil moror. *Horat. l.* 1. *ep.* 15. v. 16. nam vina nihil moror illius oræ. ¶ *Nihil vos moramur*, *Patres*, formula erat, qua Senatus dimittebatur. *Capitolin. in Antonino*. ¶ Morari cum aliquo, est una vivere. *Senec. ep.* 2. & 32. ¶ Ponitur interdum pro delectare, quod Itali *trattenere*. *Horat. de ar. poet.* v. 321. Valdius oblectat populum, meliusque moratur. ¶ Morari pro desipere, stultum esse, e Μωρὸς, videtur usurpasse Nero apud *Sueton. in ejus vita c.* 33. cum de Claudii Imp. morte loquens, ait, morari eum desiisse inter homines. Quo dicto simul ad vulgatam hujus verbi notionem allusit, & Claudii stultitiam notavit. Huc nonnulli referunt & illud *Plauti Truculent.* 3. 1. 22. Ibitis, ne morari censeas. ¶ Morans, tis, V. suo loco.

Morose, adv. *fastidiosamente*, difficulter, fastidiose. *Cic. in Brut. c.* 67. Piso iracundius respuebat ineptias hominum, sive morose, ut putabatur, sive ingenuo, liberoque fastidio. *Sueton. Aug. cap.* 66. Judicium alicujus morosissime pensitare. *Tertul. de Pal. c.* 4. Pallium morosius ordinatum.

Morositas, atis, f. 3. δυσκολία, illa morosa difficultas, cum nulla pene res quantumvis exacta, animo alicujus satisfacit. *Cicer.* 1. *Off.* Ne in morositatem inutilem, & odiosam incidamus. *Sueton. Tiber. cap.* 70. Morositate nimia obscurabat stylum.

Morosus, a, um, *fastidioso*, קשה, Ger. *mürrisch*, Gall. *facheux*, Hisp. *enfadoso*, δύσκολος, curiosus, diligensque, qui omnia exacte omnia fieri exposcit, difficilis, fastidiosus, importunus. *Cic. in Orat. c.* 29. Ut usque eo difficiles ac morosi simus, ut nobis non satisfaciat ipse Demosthenes. *Suet. de Cæs. c.* 45. Circa corporis curam morosior. *Martial. lib.* 14. *epigr.* 105. Sed tu morosa ludem parca siti. h. e. quæ vulgarem potionem respuit. *Id. l.* 16. *c.* 33. Cupressus satu morosa. h. e. difficilis, vel tarda, ut *morosus* hic a *mora* sit. ¶ Superlat. *morosissimus*, apud *Tertul. de cor. Mil. c.* 1.

Morpheus, m. 2. Μορφεὺς, Somni filius, vel minister, a Μορφὴ, *forma*, quia varias formas in dormientium phantasia gignit, &, ut est in fabulis, jussu domini quoscunque vultus hominum fingit, verba ipsa, mores item, & gestus imitatur. *Ovid.* 11. *Met.* v. 634. Excitat artificem, simulatoremque figuræ Morphea.

Morphnus, m. 2. Μόρφνος, aquilæ genus, circa paludes, & lacus vitam præcipue agens. *Plin. l.* 10. *c.* 3.

Mors, tis, f. 3. *morte*, מות, Ger. *der todt*, Gall. *mort*, Hisp. *muerte*, Θάνατος, Μοῖρα, corporis, & animæ dissolutio, a Μόρος, *fatum*, *sors ultima*. A veteribus Dea credita est, Herebi, & noctis filia, quæ in mortales omnes vitæ, necisque haberet potestatem. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* *Id. Fam.* 6. *ep.* 21. Mors extremum omnium rerum. *Idem Fam.* 7. *ep.* 3. Consciscere sibi mortem. *Id. Tusc.* 1. *c.* 42. Mortem occumbere. *Virg.* 2. *Æn.* Certæ occumbere morti. *Cic. Fam.* 4. *ep.* 7. Mortem appetere. *Id. Phil.* 5. *c.* 17. Mortem obire. *Serv. ad Cic. l.* 4. *Fam. epist.* 5. Vitam cum morte commutare. *Plaut. Amph.* 2. 2. 177. Aliquem ad mortem dare. *Hor. l.* 2. *sat.* Morti dare aliquem. *Nav. apud Gel. l.* 1. *c.* 24. Postquam est morte captus Plautus, &c. ¶ *Sua morte mori*, est natura, & leto mori, non ei aliqua externa. *Senec. epist.* 59. Bella res est, sua morte mori. Adde *Suet. in Cæs. c. ult.* ¶ Usurpatur & in plurali num. *Cic.* 1. *Tusc. cap.* 48. Claræ mortes pro patria appetitæ. Adde 2. *Fin. c.* 30. *Virg.* 10. *Æn.* v. 854. ¶ Transfertur ad res quoque inanimas. *Plin. l.* 14. *cap.* 22. Rerum omnium oblivio, morsque memoriæ. ¶ Apud *Plaut. Bacch.* 5. 2. 34. senex macer, squalidus, & semimortuus mors appellatur.

Morsicatim, adverb. δακτῶς, mordendo. *Var. apud Non. c.* 2. *n.* 547. Et in bellis morsicatim ludunt.

Morsico, as, frequentat. a mordeo. *Apul. lib.* 7. *Metam.* Ore improbo compulsat, & morsicat.

Morsiuncula, æ, f. 1. δηγμάτιον, parvus morsus. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 65. Teneris labellis molles morsiunculæ.

Morsum, i, n. morsus. *Catul. carm.* 64. *de nupt. Pel.* & *Thet.* v. 316. Laneaque aridulis hærebant morsa labellis. h. e. particulæ laneæ, morsu e nentia abstractæ.

Morsus, a, um, *morso*, *morsicato*, δηχθεὶς, partic. a mordeor. *Plin. l.* 29. *c.* 5. Datur morsis a cane rabioso, ne rabidi fiant.

Morsus, us, m. 4. *morso*, נשך, Ger. *gebissen*, Gall. *morsure*, Hisp. *mordedura*, δῆγμα, actus mordendi. *Cic. de Div. l.* 1. *c.* 10. Quod aristolochia ad morsus serpentum possit. *Id. de Senect.* Contra avium minorum morsum munitur vallo aristarum. ¶ Translate ponitur pro dolore, & ægritudine. *Cic. Attic. lib.* 12. Dum recordationum fugio, quæ quasi morsu dolorem efficiunt. *Id.* 2. *Offic.* Acriores sunt morsus intermissæ libertatis, quam retentæ. ¶ Interdum pro detractione, reprehensione, vituperatione. *Horat. l.* 1. *epist.* 14. v. 38. Non odio obscuro, morsuque venenat.

Morta, f. 1. Μοῖρα, Fatum, sive una ex Parcis, a Μεῖρω, quod idem ac Μερίζω, quatenus partem notat. *Liv. in Odyssea apud Gel. l.* 3. *cap.* 16. Quando dies adveniat, quæ prolata Morta est? *Cæsellius apud eund. ibid.* Tria sunt nomina Parcarum, Nona, Decima, Morta.

Mortalis, subst. m. 3. *uomo mortale*, homo. *Cicer.* 4. *Ver.* Omnium mortalium nemo Sthenio inimicior, quam hic C. Claudius. *Sallust. Catil. cap.* 12. Nostri majores, religiosissimi mortales. *Plaut. Pseud.* 4. 2. 6. Nimis hic mortalis doctus, nimis versutus.

Mortalis, le, a. 3. *mortale*, Ger. *sterblich*, Gall. *mortel*, Hisp. *mortal*, Θνητὸς, morti subjectus. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* Mortale igitur omne animal, & dissolubile, & dividuum sit, necesse est. *Plin. l.* 34. *c.* 14. Eadem providentia nihil in rebus mortalibus faciente, quam quod infestissimum mortalitati. *Horat. de art. poet.* v. 68. Mortalia facta peribunt. *Plaut. Truculent.* 2. 2. 52. Quisquam mortalis homo. ¶ Item qui mortem affert, ut vulnus mortale. *Virg.* 12. *Æn.* v. 797. ¶ Inimicitia mortalis est, quæ usque ad mortem durat. *Cic. pro Rab. Posth.* Inimicitiæ mortales, amicitiæ immortales.

Mortalitas, atis, f. *mortalità*, Ger. *todtligkeit*, Gall. *mortalité*, Hisp. *mortalidad*, τὸ θνητὸν, mortalis vitæ conditio, communis fragilitas naturæ. *Cic.* 2. *de nat. Deor. cap.* 10. Aut non manere, quod ortum sit, mortalitas consequatur. ¶ Sumitur etiam pro hominibus mortalibus. *Curt. l.* 8. *c.* 4. Inter fortunæ obsequia, contra quam non satis cauta mortalitas est. ¶ Item pro ipsa morte. *Ulp. l. ult. ff. ad l. Jul. majest.* Extinguitur crimen mortalitate.

Mortaliter, conditione mortali. *Augustin. in Enchir. cap.* 64. Quamdiu mortaliter vivunt, cum morte confligunt.

Mortariolum, n. 2. Θυείδιον, parvum mortarium. *Marc. lib.* 2. v. 8. Semen in mortariolo tritum.

Mortarium, ii, n. 2. *mortaio*, ἴγδη, θυεία, vas in quo res, quæ resolvendæ sunt, pistillo teruntur. *Plaut. Aul.* 1. 2. 17. Cultrum, securim, pistillum, mortarium, quæ utenda vasa semper vicini rogant. ¶ Accipitur etiam pro lacu, seu conceptaculo, in quo calx, arena, & similis materia maceratur, subigitur, & servatur. *Plin. l.* 36. *c.* 23. Arenatum quod inducturi sunt, prius in mortario ligneis vectibus subigunt. *Vitruv. l.* 7. *c.* 3. Mortario collocato, calce & arena ibi confusa, &c. ¶ Item pro ipsa materia macerata, & subacta. *Vitruv. l.* 8. *cap.* 7. Mortario cæmentum addatur. *Idem lib.* 7. *cap.* 2. Calcisque duæ partes ad quinque mortarii, h. e. ruderis, seu cæmenti pinsiti, & subacti. ¶ Item pro collyrio ad ægros oculos sanandos. *Juven. Sat.* 7. *vers.* 172. Et quæ jam veteris sanant mortaria cæcos. ¶ Lapides mortariorum, h. e. vasorum, in quibus aliquid teritur, aut pinsitur, usum non unum habent in medicina. V. *Plin. l.* 36. *cap.* 22.

Morticinus, a, um, *morto da se*, נבלה, Ger. *selbs gestorben*, Gall. *mort sans estre tué*, Hisp. *mortezino*, θνησιμαῖος, quod non mactatum, sed per se mortuum est, a morte. *Var. R. R. c.* 9. Morticinæ ovis non patiuntur vesci carne. *Plin. lib.* 22. *c.* 23. Clavi pedum, qui vulgo morticini appellantur. *morticini*, quia mor-

morticinam carnem referunt. ¶ Morticinus, convicium est in hominem enectum, exsanguem, & cadaveris similem. *Plaut. Pers.* 2. 4. 12. Non hercle, si os tibi præciderim, metuam, morticine.

Mortifer, & mortiferus, a, um, *mortifero*, θανατηφόρος, quod mortem affert. *Cic. Acad.* 4. c. 38. Cur Deus mortifera tam multa terra, marique disperserit. *Id.* 1. *Tusc.* c. 19. Cum pene in manu jam mortiferum illud teneret poculum. *Cels.* l. 5. c. 26. n. 25. Musculus percussus mortiferus est, percussus sanitatem recipit. *Claudian.* l. 3. *de rapt. Pros.* v. 537. seu mortifer æstus. Seu mora ipsa fuit.

Mortifĕre, adv. *mortalmente*. *Plin.* l. 3. ep. 16. Mortifere ægrotare.

Mortifĕrus. V. Mortifer.

Mortificatio, onis, mors. *Tertul. de resur. carn. cap.* 44. Mortificationem Domini circumferimus in corpore.

Mortificatus, a, um, *mortificato*, *morto*. *Prudent. Cathemer.* 10. v. 93. Sic corpora mortificata redeunt melioribus annis.

Mortifico, as, a. 1. ad mortem do, mortem affero. *Tertul. de resur. carn.* c. 37. Caro nihil prodest, mortificatur enim.

Mortificus, a, um, idem ac mortifer. *Tertul. Poem.* 4. *adv. Marcion.* c. 5. Mortificus cibus. *Valer. Max.* l. 5. c. 6. n. 1. Mortifico vulnere. Al. leg. *mortifero*.

Mortualia, lium, n. 3. quæ ad mortuos pertinent. Specialim sic dicuntur vestimenta, quæ in luctu sumuntur. *Nævius apud Non.* c. 16. n. 4. Pallis, patagiis, crocotis, malacis, mortualibus. ¶ Item nenia, seu carmina præficarum. *Plaut. Asin.* a. 4. sc. 1. *ad fin.* Hæc sunt non nugæ, non enim mortualia.

Mortuarius, a, um, adject. ad mortuos pertinens. *Cato apud Gel.* l. 18. c. 7. mortuaria glossaria vocat Philosophos, quod res tetricas, ineptas, ac frivolas, & similia præficarum carminibus, quæ nudæ voces essent, dicerent. Al. leg. *mortualia*.

Mortuōsus, a, um, mortuo similis, squalidus, exsanguis, ut vultus mortuosus. *Cal. Aurel.* l. 1. *Acut.* c. 3.

Mortuus, a, um, nom. ex partic. a morior, *morto*, τεθνεώς, νεκρός. *Cic. de clar. Orat.* c. 11. Concidit mortuus veneno. *Id.* 1. *de Orat.* c. 57. Excitare aliquem a mortuis. *Ter. Phorm.* 3. 8. 16. Mortuo verba facere. quod proverb. dicitur, cum quis frustra vel suadet, vel orat. ¶ Transfertur & ad alia, ut mortuus plausus, apud *Cic. Attic.* l. 1. *applauso freddo*. ¶ Mare mortuum, quod alio nomine Asphaltites lacus vocatur, ita dictum putat *Strabo*, quia nihil vivum gignit. Ejus meminit *Plin.* l. 4. c. 12. Translate *Sen. ep.* 67. Demetrius noster vitam securam, & sine ullis fortunæ incursionibus, mare mortuum vocat.

Morŭlus, a, um, *nero*, niger. a moris maturis sic dictum, vel quasi Maurulus. Mauri enim nigro colore sunt. *Plaut. Pœn.* 5. 10. Ego illam pugnis totam faciam ut sit morula: itaque replebo atritate, atrior multo ut fiet.

Morum, i, n. *mora*, *gelsa*, Μόρον, συκάμινον, fructus mori arboris. *Horat.* l. 2. *sat.* 4. Ille salubres Æstates peraget, qui nigris prandia moris Finiet.

Morus, i, f. *moro*, *gelso*, Μορέα, συκάμινος, συκομορέα, species arboris. *Plin.* l. 16. c. 44. In hoc arborem mori eximiam ætate nostræ adamavit Passienus.

Morus, a, um, Μωρός, fatuus, stolidus, *pazzo*, *stolto*. *Plaut. Trin.* 3. 2. 43. Amor hominum mores moros, & morosos efficit. *Id. Mil.* 2. 4. 27. Ego stulta, atque mora multum.

Mos, moris, m. 3. *costume*, *usanza*, ἔθος, institutum consuetudine firmatum, sive bonum, sive malum sit. Mos, inquit *Festus*, est institutum patrium pertinens ad religiones, cæremoniasque majorum. Latius tamen sumitur pro quovis instituto, & consuetudine. *Cic. Verr.* 3. c. 26. Negavit, moris esse Græcorum, ut in convivio virorum accumberent mulieres. *Id. de clar. Orat.* c. 81. Mos est hominum, ut &c. *Virg.* 1. *Æn.* v. 336. Virginibus Tyriis mos est gestare pharetram. *Cic.* 2. *Leg.* Est hoc in more positum institutoque majorum. *Plin.* l. 1. ep. 12. Habebat hoc moris. ¶ More, ex more, de more, *secondo il costume*, *a usanza*. *Cic. de Univers.* c. 1. Carneadeo more, & modo disputare. *Horat.* l. 2. *sat.* 3. v. 280. Ex more imponens cognata vocabula rebus. *Virg.* 10. *Æn.* Comptos de more capillos. Sic more meo, more Romano. *Cic.* 1. *Orat.* & in *Fam.* ¶ In morem, ad morem, more, *a guisa*. *Virg.* 1. *Georg.* In morem fluminis elabi. *Quinctil.* l. 4. c. 1. Materias sibi ipsi fingent, & ad morem actionum prosequuntur. *Hor. lib.* 1. *sat.* 3. v. 109. More ferarum. ¶ Est etiam mos ratio vitæ cujusque, & institutum sive bonum, sive malum; atque in hac notione fere in num. plur. usurpatur. *Cic. de Amic.* c. 8. Congruere cum alterius moribus. *Id.* 2. *de Orat.* c. 43. Mores alicujus oratione exprimere. Hinc mores boni, pravi, publici, castri, mites, alati, &c. passim apud Scriptores. ¶ Interdum mores pro virtutibus ponuntur. *Propert.* l. 4. *eleg. ult.* Moribus & cælum patuit. *Manil.* l. 4. v. 18. Moresque creati, Et vitia. ¶ Item pro vitiis. *Tacit.* 3. *hist.* c. 75. Propitius, si per mores nostros liceret, Diis. ¶ Mos item pro jure inveterato populi consensu introducto interdum accipitur, quod *Justinian.* vocat jus sine scripto. Hinc *Cic.* in *Top.* c. 5. partes Juris civilis recensens, morem etiam annumerat. *Id.* 1. *Offic.* Quæ more aguntur institutisque civilibus. *Id. pro Cæcin.* Ut de fundo Cæciana moribus deduceretur. ¶ Præterea pro natura, seu affectione cujusque rei. *Stat.* l. 3. *Silv.* 2. v. 87. Mores Adriæ. *Virg.* 1. *Georg.* v. 51. varium Cœli prædiscere morem. *Lucret.* l. 1. v. 294. Ventorum mores. ¶ Morem gerere alicui, est assentiri, obedire, *secondar il genio*. *Ter. Eun.* 1. 2. 108. Mos gerendus est Thaidi. *Id. Andr.* 4. 1. 17. Animo suo morem gerere. *soddisfarsi*. ¶ *Virg.* 1. *Æn.* v. 268. Moresque viris, & mœnia ponet. h. e. statuet rationem vivendi, & leges.

Mosa, fluvius Galliæ Belgicæ. *Cæs.* l. 4. *B. G.* c. 10.

Moscha, æ, f. *Moscha*, *Moscovu*, urbs ampla Europæ, caput imperii Moschorum, ad Moschum fluvium.

Moschi, populi Scythiæ, *Moscoviti*, de quibus *Lucan.* l. 3. v. 270. Sævis affinis Sarmata Moschis.

Moschĭcus, a, um, ad Moschos pertinens. *Solin. cap.* 38. (*al.* 61.) *sub fin.* Moschicæ moræ.

Moscŭlus, i, m. parvus mos. *Cato apud Fest.*

Mosella, flu. Galliæ Belgicæ, apud *Auson. Idyl.* 10. Eadem *Floro lib.* 3. *cap.* 10. est Mosula.

Mosellĭcus, a, um, ad Mosellam pertinens. *Symmach.* l. 1. *ep.* 8. *Juvesi*. de Mosellico ortu. ¶ Alius est *epist.* 14. & legitur *de Mosella ortu*.

Moses, is, m. 3. vel Moses, æ, m. 1. vel Moyses, is, m. 3. Μωϋσῆς, *mosè*, nomen inclyti Judæorum ducis, qui Israelitas ex Ægypto, & Pharaonis tyrannide eduxit. Scribit Josephus, ex evento rerum nomen ei impositum fuisse, eo quod de flumine salvatus fuerit. *Juven. sat.* 14. v. 102. Tradidit arcano quodcunque volumine Moses. ¶ Quidam Moyses afferunt per tres syllabas, *y* litera interposita, & prima syllaba contra artem correpta, secunda producta. *Sedulius*. Quid, quod & Heliam, & clarum cidere Moysen?

Mosēus, a, um, adject. ad Mosen pertinens. *Juvenc.* l. 2. 219. Moseis manibus summo sublatus honore.

Mostellaria, f. 1. Comœdia Plauti, quæ etiam dicitur *Phasma*, a mostellum, quod in hacce, ut ipse *Plautus* ait, vel quisquis is, qui argumentum scripsit, Senem, ut revenit, ludificatur Tranio, terrifica monstra ait videri in ædibus. V. scenam, cujus initium, *Habeo Neptune*.

Mostellatius vicus, quidam vicus Romæ. *Varro* l. 4. de L. L.

Motacilla, f. 1. *squassacoda*, *codatremola*. *Var.* l. 4. de L. L. σεισοπυγίς, avis, quæ semper caudam movet.

Motacismus, est, quoties *m* litteram vocalis sequitur, ut *bonum aurum*, *justum amicum*. Sed hoc vitium aut suspensione *m* litteræ, aut detractione vitamus. *Isidor. lib.* 1. *Orig. cap.* 31.

Motatio, onis, f. frequens motio. *Tertul. de Anim.* c. 43.

Motātor, oris, m. qui frequenter movet, motor. *Tertul. de Anim.* c. 12. Universitatis motator animus. *Arnob.* l. 3. *pag.* 108. Neptunus motator sali.

Motio, onis, f. *moto*, *movimento*, תנועה, Ger. *bewegung*, Gall. *motion*, Hisp. *movimiento*, κίνησις, actus movendi. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* In corporum motione, atque gestu multa cernunt subtilius. *Id.* 1. *Acad.* c. 8. Motiones animi.

Motĭto, as, idem ac moto, as, afferunt quidam ex *Plauto in Truncul.* 1. 2. 8. sed valde dubia est lectio. Agnoscit tamen, & inter frequentativa enumerat *Gel.* l. 9. c. 6.

Motiuncŭla, æ, f. parva motio, *piccol moto*. *Senec. ep.* 53. Levis aliquem motiuncula decipit, sed cum creverit, & vera febris exarserit. *Sueton. in Vespas.* c. 24. Tentatus motiunculis levibus.

Moto, as, a. 1. *muovere spesso*, κινέω, freq. a moveo. *Virg.* 5. *Ecl.* v. 18. Rigidas motare cacumina quercus. *Id. Ecl.* 5. v. 5. Zephyris motantibus auras.

Motor, oris, m. *motore*, מניע, Ger. *bewеger*, Gall. *moteur*, Hisp. *movedor*, *motor*, κινητής, qui movet. *Martial. lib.* 11. *epigr.* 40. Cunarum fueras motor Charideme mearum.

Motorius, a, um, adject. ut motoria Comœdia. *Tert. de anim.* c. 24. V. *Stataria*.

Motŭo, as, a. 1. idem ac moto, apud vet. *Plaut. Truc.* 2. 2. 90. Ne ut in æstu motuentur ita. Alii aliter legunt.

Motus, us, m. *moto*, *movimento*, תנועה, Ger. *bewegung*, Gall. *mouvement*, Hisp. *movimiento*, κίνησις, motio. *Cic.* 1. *Tusc.* c. 23. Quod animatum est, id motu cietur interiore. *Horat. lib.* 3. *od.* 6. Motus doceri gaudet Jonicos. h. e. rationem saltandi. ¶ Sumitur & pro commotione, & turbatione rerum. *Cic.* 1. *de Orat.* c. 38. Motus populi factus est. *Id.* 2. *Catil.* c. 2. Afferre motum Reip. *Id.* l. 3. *Q. Fr. ep.* 18. Magna res in motu est. ¶ Est item affectio, *passione*. *Cic.* 1. *Offic.* c. 38. Motus animi rationi non obtemperantes. *Id.* ... *Fin.* c. 3. Dulcem motum afferunt sensibus res quædam. *Plin.* l. 3. *ep.* 4. Audisti consilii mei motus. h. e. causas, *i motivi*. ¶ Latinis motus sunt etiam, qui Græcis tropi, quia orationem movent quodammodo, & mutant. *Quint.* l. 8. c. 5. *extr.* Reddam nunc partem de tropis, quos motus clarissimi nostrorum auctores vocant. *Id.* l. 9. c. 1. Plerique figuras tropos esse existimarunt, sive ex hoc duxerint nomen, quod sint formati quodam modo: sive ex eo, quod vertant orationem, unde & motus dicuntur.

Motus, a, um, partic. a moveo, *mosso*, *commosso*, κινηθείς. *Virg.* 1. *Æn.* v. 139. Motos præstat componere fluctus. *Curt.* l. 6. c. 5. Precibus motus. *Sen. ep.* 94. Mens mota. h. e. turbata. *Tacit.* 2. *Ann.* c. 43. Motum orientem sapientia Germanici componere. *sollevata*.

Movĕo, es, vi, tum, a. 2. *muovere*, הניע, Ger. *bewegen*, Gall. *mouvoir*, Hisp. *mover*, κινέω, est de loco abducere. *Ter. Andr.* 4. 3. 56. Move ocyus te. *Cic.* 1. *de Div.* Cum signifer primi hastati signum non posset movere loco. ¶ Per Synecdochen generis accipitur moveri pro saltare. *Hor. de ar. poet.* Ut festis matronæ moveri jussa diebus. ¶ Per translationem ponitur pro privare, dejicere aliquem jure suo, *rimuovere*. *Cic. lib.* 13. *Fam.* Minima convenit, ex eo agro, qui Cæsaris jussu dividatur, eum moveri, qui Cæsaris beneficio Senator sit. *Id.* in *Rul.* Sed moveri possessionibus, antiquissimis sedibus, ac Diis Penatibus negant oportere. *Id.* l. 3. *Off.* Ut veros hæredes moveas, in eorum locum succedas. ¶ Item pro discedere. *Cic. Att.* l. 9. *ep.* 1. Postquam illa Canusio moverat. Sed subintelligitur acc. *castra*. ¶ *Gel.* l. 4. c. 6. Ut terram movisse nuntiari solet, eaque res procuratur, ita in veteribus memoriis scriptum legimus, nuntiatum esse Senatui, in Sacrario, in regia hastas Martias movisse. Subaudiendum est, *sedem*, *locum*, vel aliquid simile. Sic *Liv.* l. 33. c. 40. Tacita dies duodequadraginta movit. ¶ Item pro curare. *Papin. de condictione furti*, *l. parvi refert*. Nec me movet, præsens homo fuerit, nec ne. ¶ Animum movere, est allicere, inducere, *piegare*, *allettare*. *Virg.* 3. *Geor.* Non mollia possunt prata movere animum. ¶ Arma movere, est bellum inferre, vel præliari. *Virg.* 12. *Æn.* Tum demum movet arma leo. ¶ Bellum movere, est bellum inferre. *Liv.* l. 8. Quia toties jam Sidicini aut ipsi moverant bellum, aut moventibus auxilium tulerant. ¶ Castra movere, est militem discedere. *Cæs.* 3. *B. G.* Postero die castra ex eo loco movent. Sic, movere signa apud *Virg.* 3 *Georg.* ¶ Loco movere, est de gradu, seu dignitate dejicere, interdum de constantia, interdum de sententia. *Cic. ad Q. Fr.* l. 1. Urgere illi, ut loco nos moverent. ¶ Magna ea moventur, hoc est commoventur, excitantur. *Cic. ad Q. Fr.* l. 2. *ep.* 3. Itaque magnæ mihi res moveri videbantur. ¶ Ex opinione movere, est efficere, ut aliquis suam opinionem deponat. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* Nec me ex ea opinione ullius unquam oratio movebit. ¶ Risum movere, est excitare. *Hor. lib.* 1. *ep.* 3. Moveat cornicula risum furtivis nudata coloribus. ¶ Senatu movere, vel de Senatu, est ex Senatorio Ordine ejicere, quod Censores faciebant prætereundo Senatorem in Senatu recitando. *Cic. pro Cluent.* Ut alter de Senatu movere velit, alter retineat, & Ordine amplissimo dignum existimet. ¶ Stomachum movere, V. *Stomachus*. ¶ Tragœdias movere, est verbis rem atrocem, & indignam efficere, quale est apud Tragicorum. *Quintil.* l. 6. c. 1. In parvis litibus movere tragœdias tale est, quale, si personam Herculis, & cothurnos aptare infantibus velis. ¶ Tribu movere, erat transferre ex Tribu nobiliore in ignobiliorem, e. g. ex Rustica in Urbanam, vel ex Rustica superiore in Rusticam inferiorem. *Cicer.* 2 *de Orat.* Ut cum Africanus Censor tribu movebat eum Centurionem, &c. ¶ Ventrem, seu alvum movere, est ciere alvum. *Cato R. R.* c. 125. Vinum ad alvum movendam. *Martial.* l. 11. Prima tibi dabitur ventri lactuca movendo. Sic, movere sudorem, sternutamentum, urinam, &c. apud *Cels.* & *Plin.* sæpe. ¶ Movere mentionem, h. e. facere, apud *Liv.* l. 28. c. 11. Sic *Sueton.* in *Cæs.* c. 75. Motis apud Ilerdam conditionibus. h. e. conditionum mentione facta. ¶ Moveri lacrymis, precibus, &c. pro flecti, *Cic.* sæpe, & alii. ¶ Movere cantus, pro incipere canere, *Virg.* 10. *Æn.* Sic Movere carmen ore, *Ovid. Metam.* 14. &c.

Mox, adv. *tosto*, *presto*, מהרה, Ger. *bald*, Gall. *tantot*, Hisp. *luego*, αὐτίκα, mitius, celeriter. Fere dicitur de tempore statim futuro, et modo de præterito. *Ter. Phorm.* 1. 3. 9. Dum exspecto, quam mox veniat. *Cic.* 1. *de Or.* Verum illa mox, nunc de ipsa exercitatione quid sentias, quærimus. *Ter. Andr.* 3. 2. 5. Mox ego huc revertor. ¶ Usurpatur & pro postea, deinde. *Plin.* l. 13. c. 12. Proxima laudatur Syriacum nardum, mox Gallicum, tertio loco Creticum. *Suet.* in *Othon.* c. 10. Interfuit huic bello pater meus; is mox referre crebro solebat &c. Adde *Velleium* l. 2. c. 37. & seq. ¶ Dicitur etiam de loco. *Plin. loc. cit.* Ex eo omnes Arsinoem ducunt, mox oppidum parvum est; deinde sunt Azarei, &c. ¶ Jungitur & cum deinde. *Tibul.* l. 1. *eleg.* 7. v. 35. Et simulat transire domum, mox deinde recurrit. ¶ Jungitur interdum cum verbis præteriti temporis, sed rarius. *Colum. lib.* 3. c. 10. De altero, quod mox proposueram, non dubito.

M ANTE U.

Mu, seu Mut, Μῦ, interjectio, propria canum, inquit *Scalig. in Conject. ad ea Varronis* verba *l.* 6. *L. L.* Mussare dictum, quod muti non amplius, quam mu dicunt, a quo idem Ennius: Quod minimum est, neque, ut ajunt, mu facere audent. *Lucil. apud Charis.* Mut non facere audes. h. e. ne hiscere quidem. ¶ Mu etiam dicitur minimum quiddam. *Var.* l. 6. *L. L.* *Plaut. Stich.* 2. 1. 101. Negato, esse quod dem, nec mu, nec mutum, neque aliud quidquam.

Muccēdo, vel Mucedo, inis, f. mucus. *Apul. Apolog.* Si perniciosa illa muccedo intus cohibita, & bili atræ sociata, &c. Al. leg. *dulcedo*, aut *albedo*.

Muccinium, vel Mucinium, ii, n. linteum, quo extergitur nasi mucus. *Arnob.* l. 2. Mitræ, strophium, fascia, muccinium.

Muccus. V. Mucus.

Mucĕo, es, mucui, *esser muffo*, עבש, Ger. *schimlich seyn*, Gall. *se moisir*, *être*, *ou devenir moisy*, Hisp. *enmohecerse*, σήπομαι, mucidus sum, a סבש, *tabesco*. *Cato R. R.* c. 148. Vini singulæ urnæ dabuntur, quod neque aceat, neque muceat.

Mucesco, is, n. 3. σήπομαι, mucidus fio. *Plin. lib.* 14. c. 20. Proprium est vino mucescere, aut in acetum verti.

Muciānus, a, um, ad Mucium aliquem pertinens, v. gr. Publium, aut Quintum, qui celebres Jurisconsulti fuere, ut Muciana cautio, aut satisdatio, apud *Papinian. Dig. lib.* 35. *tit.* 1. *leg.* 99, a *med.* & *Julian. ibid. leg.* 104. ¶ *Cic. Attic. lib.* 9. *ep.* 12. Torqueor infelix, ut jam illum Mucianum exitum exoptem. h. e. miserum & crudelem, qualem habuit Q. Mucius Scævola Pont. max. qui

fuste

juiu C. Marii tonfulis C. filii a Damesippo prætore in vestibulo ædis Vestæ, ut est in *Epit. Liv. l.* 86. vel in Curia Hostilia, ut scribit *Velley. l.* 2. *c.* 26. trucidatus est. Narrant hoc etiam *Cic.* 3. *de Orat. c.* 3. & *Plut. l.* 3. *c.* 61. ¶ Scribitur & Mutianus. V. Mucius.

Mucidus, a, um, *muffo*, עפוש, Germ. *schimlich*, Gall. *moisy*, Hisp. *mohoso*, ἀζώδης, *σαπρός*, quod mucorem ex vetustate contraxit, a *muceo*. *Juv. Sat.* 14. Neque enim omnia sustinet unquam mucida cærulei panis consumere frusta. Adde *Sat.* 5. *v.* 67. *Plaut. Mil.* 5. 1. 31. Senex mucidus.

Mucius, a, um, ad Mucium pertinens, quod est nomen proprium Romani hominis. *Festus*: Mucia prata trans Tiberim, dicta a Mucio, cui a populo data fuerant, quod Porsenam Etruscorum regem sua constantia ab Urbe dimovit. Adde *Liv. l.* 2 *c.* 12. & 13. ¶ *Mucia festa* apud *Cicer. Ver.* 4. *c.* 2. fuerunt instituta ab Asianis in honorem Q. Mucii P. F. Scævolæ, celebris Jurisconsulti, qui fuit consul A. U. 658. cum L. Licinio Crasso oratore: quod provinciam Asiam prætor post consulatum cum abstinentia administraverat. ¶ Scribitus & Mutius: rectius tamen per c, testib. *Manut.* & *Cellar. in Orthogr.*

Mucor, oris, m. *muffa*, Ger. *schimmel*, Gall. *moisissure*, Hisp. *moho*, εὐρὼς, σαπρότης, lanugo diutino situ contracta, ut in pane, carne, & aliis rebus. *Colum. lib.* 12. *cap.* 4. Ne situ penora mucorem contrahant. *l.* 4. *ff. de peric. & comm. rei vend.* Mucor vini.

Mucōsus, vel Muccosus, a, um, Μυξώδης, σαρζώδης, quod muco plenum est. *Col. l.* 6. *c.* 7. Sequitur torminum vitium, quorum signum est cruentæ, & mucosa ventris proluvies. *Cels. l.* 5. *c.* 2. Exulceratio mucosa.

Muculentus, vel Mucculentus, a, um, mucosus. *Arnob. lib.* 3. & *Prudent. Peristeph.* 2. *vers.* 282.

Mucro, onis, m. *punta d' arme*, חרב, Ger. *ein spitze*, Gall. *pointe*, *bout aigu*, Hisp. *punta*, αἰχμή, ἀκωκή, cuspis, & acumen ensis, ac telorum. *Col. l.* 4. *c.* 25. Mucro falcis. ¶ Per Synecdochen accipitur pro toto ense. *Cicer.* 14. *Phil.* Nisi mucrones nostrorum militum tremere vultis. Per Metaphoram usurpatur pro potentia, auctoritate, &c. *Cic. pro Cluent.* Ne Censorium stylum, cujus mucronem multis remediis majores nostri retuderunt. ¶ Item pro vi, fiducia. *Cic. pro Cæc. c.* 29. Hic est mucro defensionis tuæ. ¶ Per Catachresim sumitur pro summo cujusvis rei acumine. *Plin. l.* 8. *c.* 13. Condito in corporis vaginas unguium mucrone, ne refringantur, hebetenturque. *Virg.* 10. *Æn. v.* 663. Strictisque seges mucronibus horret.

Mucronātus, a, um, *aguzzo*, ὀξύς, ad mucronis speciem formatus, acutus. *Plin. lib.* 32. *cap.* 2. Trebius Niger auctor est, xiphiam, id est gladium, rostro mucronato esse.

Mucula, æ, f. 1. gemmæ cordis colorem habens. *Plin. l.* 36. *c.* 10.

Mucus, vel Muccus, i, (utroque enim modo legitur in libris) m. *moccio*, Germ. *rotz*, Gall. *morve*, Hisp. *moco*, Μύξα, κόρυζα, narium humiditas, & crassior pituita. *Catul. carm.* 23. Mucusque, & mala pituita nasi. *Cels. l.* 4. *c.* 58. Descendunt pituitæ, mucisque similia.

Mugil, & Mugilis, is, *muggine*, Μύξων, κεφαλῖς, piscis grandi capite. Hic omnium piscium squamis intectorum velocissimus est, teste *Æliano l.* 19. *c.* 10. Illius natura esse fertur, ut abscondito in metu capite totum se occultari existimet. *Plin. l.* 9. *c.* 17. *Id. l.* 32. *c.* 6. Scit & mugil, esse in esca hamum. ¶ Hic piscis adulterorum pœna fuit, in eorum podicem immitti solitus. *Juvenal. Sat.* 10. *v.* 317. quosdam mœchos & mugilis intrat. Adde *Catul. epigr.* 15.

Muginor, aris, d. 1. *mormorare*, *cicalare*, γογγύζω, est murmurare, ut *Nonius* interpretatur, 1. 2. *n.* 543. vel ut *Festus* exponit, nugari, & quasi tarde conari. *Cic. Att. l.* 16. *ep.* 12. *de Ocella*. Dum tu muginaris, nec mihi rescribis.

Mugio, is, ivi, & ii, itum, n. 4. *muggire*, געה, Ger. *bruellen*, Gall. *mugler*, Hisp. *bramar*, Μυκάομαι, mugitum edo, a sono boum factum, qui est Mu. *Liv. l.* 1. *c.* 1. Inde cum actæ boves quædam ad desiderium, ut fit, relictarum mugissent. ¶ Transfertur hinc ad tonitrua, ad terræ motus, & alia similem mugitui sonum edentia. *Virg.* 4. *Æn. v.* 490. mugire videbis sub pedibus terram. *Horat. l.* 3. *od.* 29. Malus mugit Africus procellis. *Lucret. l.* 4. Tuba mugit. *Quint. l.* 12. *c.* 10. Litera mugiens. *M. Lactant. l.* 7. Tonitrua mugiunt.

Mugiōna. V. Mugonia.

Mugītor, oris, m. qui mugit. *Valer. Flac. l.* 3. *v.* 208. ut mugitor anhelet Vesuvius.

Mugītus, us, m. *muggito*, Germ. *das schreyendekuche*, Gall. *meuglement*, Hisp. *bramido*, Μυκηθμὸς, boum vox. *Virg.* 2. *Georg. v.* 470. Mugitusque boum. ¶ Per translationem dicitur quivis sonitus mugitui similis. *Plin. l.* 18. *c.* 35. Equidem & montium sonitus, nemorumque mugitus prædicunt. *Cic.* 1. *Div. c.* 18. Mugitus terræ. *Virg.* 3. *Georg.* Mugitus ematum.

Mugonia, vel potius Mugionia porta, una ex portis urbis Romæ, sic dicta a Mugio quodam, qui illi aliquando præfuisse creditur. *Fest.* Alii dictam putant a mugitu, quod per eam venale pecus intraret. Hæc & *Trigonia* appellata est, h. e. etiam angulorum.

Mula, æ, f. *mula*, פרדה, Germ. *eine maulesselin*, Gall. *mule*, Hisp. *mula*, ἡμίονος, species animalis. *Plin. l.* 8. *c.* 44. Gignitur mula ex equo, & asina, sed effrenis, & tarditatis indomitæ. *Juv. Sat.* 7. Mundæ nitet ungula mulæ. ¶ Cum mula pepererit, proverb. de re nunquam futura, neque enim mulæ concipiunt. *Sueton. in Galb. c.* 4. ¶ In dativo plurali *mulabus* legitur apud *Capitolin. in Vero, c.* 5. V. dicta in *Asinus*.

Mulāris, & re, *da mule*, Germ. *maulesslich*, Gall. *appartenant a mule*, *ou mulet*, Hisp. *mular*, ἡμιονικὸς, quod ad mulum spectat. *Col. lib.* 6. *c.* 27. Est mularis, quæ pretio fœtus sui anteparatur generosus.

Mulcātus, a, um, nom. ex partic. a *mulco*, percussus, mulctatus, *punito*, *percosso*. *Liv. l.* 3. *c.* 11. Mulcatus, nudatusque abibat. *Et c.* 12. Se, suosque mulcatos querentes. *Sueton. in Cæs. cap.* 17. Male mulcatum, & pro Rostris pene discerptum conjecit in carcerem.

Mulcēdo, inis, f. *mitigazione*, θέλγητρον, blandimentum. *Gel. l.* 19. *c.* 5. Nullam mulcedinem Veneris, neque Musæ haberet.

Mulcĕo, es, si, sum, & ctum, 2. a. *addolcire*, *mitigare*, καταψάω, lenio, mollio, blandior, mitigo. *Virg.* 1. *Æn.* Et mulcere dedit fluctus. *Ovid. l.* 4. *Trist. el.* 5. Pastor arundineo carmine mulcet oves. *Id.* 1. *Fast. v.* 155. Volucres concentibus aera mulcent. *Sil. l.* 7. Pocula mulcere Lyæo. ¶ Præteritum *mulsi*, & supin. *mulsum* asserit *Diomed. l.* 1. & *Priscian.*

Mulcĭber, eris, m. 3. vel Mulciber, eri, m. 2. Vulcanus, a *mulceo*, idest, a mulcendo ferro, quia ignis, cui Vulcanus præest, ferrum, & omnia mollit, domat, vincit. *Ovid. l.* 2. *de Arte v.* 562. Mulciberis capti Marsque, Venusque dolis. ¶ Ponitur & pro igne. *Id.* 14. *Met.* elimentaque cætera flammis Mulciber urebat. ¶ In 2. declinat. usurpat *Martian. Capel. l.* 6. *c.* 1.

Mulco, as, avi, atum, a. 1. percutio, punio, *punire*, *battere*, *percuotere*. *Petron. Sat.* Arundinem ab ostio rapuit, iterumque nihil respondentem mulcavit. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 32. Prostratos verberibus multant. V. ibi *Lips.* qui alia addit exempla ex Cicerone, & Livio, reprehenditque eos, qui *mulso*, pro *mulco* legunt. *Taubmanus* quoque *Plauto* restituit non semel in *Mostel.* & *Trinum.* cui adde *Terentium in Eun.* & *Adelph.* V. *Pareum in Lex. Crit.* V. Etiam infra *Mulcatus*.

Mulcta, } V. Multa, Multo &c.
Mulcto, &c. }

Mulctra, æ, f. *secchia*, *dove si munge*, מחלב, Ger. *ein melckkuebel*, Gall. *pot à lait*, *vaisseau dans quoy on tire le lait*, Hisp. *herrada para ordeñar*, πέλλα, ἀμολγεὺς, vas, in quo mulgetur. *Virg.* 3. *Georg.* Quam magis exhausto spumaverit ubere mulctra. ¶ Interdum accipitur pro ipso lacte emulcto. *Col. l.* 8. *cap.* 17. Quique sunt ubi sorbilibus proximi, ut mulctra, recens caseus.

Mulctrale, lis, n. idem ac mulctra. *Virgil.* 3. *Georg. vers.* 177. Implebunt mulctralia vaccæ.

Mulctrum, ctri, n. idem ac mulctra. *Hor. epod. od.* 16. Illic injussæ veniunt ad mulctra capellæ.

Mulctus, us, m. actus mulgendi. *Var. l.* 2. *R. R. c.* 11. Lactis discrimina quædam & a passionibus, & a pecudum natura, & a mulctu. ¶ In aliis casibus non temere usurpaverim.

Mulgĕo, es, mulsi, vel xi, sum, & ctum, a. 2. *mungere*, *cavare il latte*, חלב, Ger. *melcken*, Gal. *tirer le lait*, Hisp. *ordeñar*, ἀμέλγω, est lac e mammis exprimere, a verbo Græco allata per Aphæresin. *Prisc.* Mulgeo quoque mulsi facit, quamvis differentiæ causa quidam mulxi protulerunt, quia mulceo quoque mulsi facit. *Virg.* 3. *Georg.* Quod surgente die mulsere, horisque diurnis, nocte premunt. ¶ *Mulgere hircos*, proverb. de re palam absurda. *Virg.* 3. *Ecl.* Atque idem jungat vulpes, & mulgeat hircos.

Mulgo, as, a. 1. *manifestare*, palam facio. *Plaut. Cist.* Qui dominum mulgat, atque villicum. Ita Lexicographi, sed hæc verba in *Plauto* nobis invenire non licuit. *Faber in Thes.* affert tanquam dubia.

Mulĭebria. V. seq. vocem.

Mulĭebris, & bre, o. 3. *donnesca*, Ger. *weibisch*, Gall. *de femmes*, Hisp. *mugeril*, γυναικεῖος, γυναικώδης, quod ad mulieres pertinet. *Cic.* 2. *de Invent.* Ut excellentem muliebris formæ pulchritudinem muta in se se imago contineret. ¶ Translate ponitur pro delicata. *Cic. pro Mil.* Profectus est cum vulgi magno impedimento, ac muliebri, & delicato ancillarum, puerorumque comitatu. ¶ Item pro infirmo, timido, inconstanti. *Cic.* 1. *Off. c.* 18. *ex Ennio*: Vos etenim, juvenes, animos geritis muliebres. *Id.* 2. *Tusc. cap.* 6. Enervata, muliebrisque sententia. ¶ Muliebria, in plur. num. absolute dicuntur pudenda mulierum. *Tacit.* 14. *Ann. c.* 60. ¶ Pati muliebria dicuntur molles, qui præpostera utuntur libidine, & muliebris quodammodo partes suscipiunt. *Curt. l.* 6. *c.* 5.

Mulĭebrĭtas, atis, f. γυναικότης. *Tertul. de Veland. Virg. c.* 14.

Mulĭebrĭter, adv. *femminilmente*, Germ. *weibisch*, Gall. *en femme*, Hisp. *mugerilmente*, γυναικείως, more mulierum, effeminate, molliter. *Cic.* 2. *Tusc. c.* 21. Si se lamentis muliebriter, lacrymisque dedet.

Mulĭebrōsus, a, um, idem ac mulierosus. *Plaut. Pœn.* 5. 5. 24. Sane genus hoc muliebrosum est tunicis demissitiis.

Mulier, eris, f. *femmina*, *donna*, γυνὴ, ἀνδρὸς, fœmina. *Cic. pro Mur. cap.* 12. Mulieres omnes propter infirmitatem consilii majores in tutorum potestate esse voluerunt. ¶ Interdum mulier virgini opponitur. Unde Cicero apud *Quint. lib.* 6. *c.* 3. reprehensus, quod senex duxisset virginem Publiliam, Cras, inquit, mulier erit. *Ulp. l. quæritur*, *ff. de Ædil. edict.* Mulierem ita arctam, ut mulier fieri non possit, sanam non videri constat. ¶ Dicitur etiam de brutis. *Plin. lib.* 10. *cap.* 64. Molas gigni putant, ubi mulier non ex mare, verum ex semetipsa tantum conceperit. ¶ Interdum hæc vox usurpatur de homine imbelli, aut effeminato. *Plaut. Bacch.* 4. 8. 4. Non me arbitratur militem, sed mulierem.

Mulĭerārius, a, um, idem ac mulierosus, idest qui nimium amat mulieres. *Jul. Cap. in Albin. c.* 11. Muliearius fuit inter primos amatores. ¶ Interdum significat, quod mulieris est. *Cic. pro Cœl. c.* 28. Quæro, cur Licinium titubantem, hæsitantem, cedentem, fugere conantem mulieraria manus ista de manibus emiserit. idest, multitudo a muliere in insidiis collocata.

Mulĭercŭla, æ, f. *femminella*, Ger. *weiblein*, Gall. *femmelette*, Hisp. *mugercilla*, γυναικάριον, dim. a mulier. *Cic.* 5. *Tusc.* Qui illo susurro delectat se dicebat aquam ferentis muliercula.

Mulĭercŭlārius, ii, m. ita a Constantino Imperatore dictus est, qui uxores alienas, & mulieres impudicas amat, a muliercula. *Cod. Theodos. l.* 3. *tit.* 6.

Mulĭebĭtas, atis, muliebritas, apud *Tertul. de veland. Virg. c.* 12.

Mulĭĕro, as, a. 1. *effeminare*, *far molle*, γυναικίζω, effemino. *Varro apud Non. c.* 2. *n.* 558. Hic ephebum muliemvit.

Mulĭĕrosĭtas, atis, f. *inclinazione alle donne*, φιλογυνία, amor mulierum, propensio erga mulieres. *Cic. Tusc.* 4. *c.* 11. Ut gloriæ cupiditas, ut mulierositas, ut ita appellem eam, quæ Græce φιλογυνία.

Mulĭerōsus, a, um, *troppo desideroso di donne*, φιλογύνης, qui nimium appetit mulieres. *Cic. de Fato cap.* 5. Hunc scribunt ipsius familiares & ebriosum, & mulierosum fuisse.

Mulīnus, a, um, ad mulum pertinens, *di mule*, ut mulina ungula, apud *Vitruv. lib.* 8. *cap.* 3.

Mulĭo, onis, m. *mulattiero*, Ger. *eselstreiber*, Gal. *mulatier*, Hisp. *harriero*, ἡμιονοκόμος, ἀστραβηλάτης, qui mulos clitellarios, sive quadrigarios ducit. *Juven. sat.* 3. *ad fin.* Nam mihi commota jamdudum mulio virga, &c. ¶ Mulio item est genus culicum. *Plin. l.* 11. *c.* 18. Et e culicum genere, qui vocantur muliones.

Mulĭonĭcus, a, um, &

Mulĭonĭus, a, um, adject. ἀστραβηλατικός, *di mulattiere*. *Lamprid. Heliogab. c.* 30. Tectus cucullione mulionico. *Cic. pro Sext. c.* 38. Mulionam penulam arripuit.

Mullĕŏlus, a, um, dim. a mulleus. *Tertul. de Pal. c.* 4. Impuro cruri purpura, aut mulleolum inducit calceum.

Mullĕus, m. 2. vel mulleus calceus, genus calcei, purpurei coloris, proprium Regum Albanorum, postea Patritiorum Romanorum, ab antiquo *mullare*, hoc est suere. *Fest. Hadrianus Turnebus Advers. l.* 19. *c.* 24. putat, mulleos, quia purpurei essent, nomen accepisse a rubro colore mulli piscis. Sed contra mullum a mulleis dictum docet ex Fenestella *Plin. lib.* 9. *cap.* 17. *Titinnius apud Fest.* Jam cum mulleis te ostendisti, quos tibiatum calceas. idest ad mediam usque tibiam. *Cato l.* 7. *Orig. apud Fest.* Qui Magistratum Curulem cepisset, calceos mulleos lunatos, cæteri perones. *Plin. l.* 9. *c.* 17. Nomen his Fenestella a colore mulleorum calceamentorum datum putat. *Fl. Vopisc. in Aurel. c.* 49. Calceos mulleos, & cereos, & albos, & hederaceos viris omnibus tulit (al. abstulit, vel sustulit) mulieribus reliquit.

Mullo, as, 1. suo apud vet. *Festus*.

Mullŭlus, i, m. 2. dim. a mullus. *Cic. Parad.* 5. *c.* 2. Et videat aliquem summi Populi beneficiis usum barbatulos mullulos exceptantem de piscina.

Mullus, m. 2. *triglia*, τρίγλα, γενειάτης, genus piscis marini maximæ nobilitatis, & gratiæ, ita dictum a colore mulleorum calceorum. Vulgo *barbo* dicitur, quoniam, auctore *Plinio*, barba gemina insignitur inferiore labro. Hinc etiam a *Varrone l.* 3. *R. R.* a *Cicerone in Parad.* 5. *c.* 2. & *l.* 2. *Attic. ep.* 1. barbati, & barbatuli mulli dicti sunt. ¶ Tanti pretii fuit, ut a *Plinio l.* 9. *c.* 17. memoriæ proditum sit, Asinium Celerem virum Consularem Claudii Cæsaris temporibus mullum unum octo millibus nummorum emisse, cum tamen, eodem Plinio teste, hic piscis duarum librarum pondus raro excederet. *Hor. l.* 2. *sat.* 2. Laudas insane trilibrem Mullum. *Juven. sat.* 4. *v.* 15. mullum sex millibus emit Æquantem sane paribus sestertia libris.

Mulomedĭcus, i, m. *manescalco*, ἱππιατρὸς, κτηνιατρὸς, medicus mulorum, cæterorumque jumentorum. *Veget. in præfat. l.* 1. & *Firmic. lib.* 8. *c.* 13.

Mulsĕus, a, um, *dolce*, Μελιηδὴς, quod mulsi saporem refert, dulce. *Col. l.* 12. *c.* 45. Sed etiam liquorem mulsei saporis præbet.

Mulsum, si, subst. n. 2. οἰνόμελι, μελίκρατον, potio ex vino, & melle concinnata, a *mulceo*, quia venas lenitate sua mulcet. *Cicer.* 2. *de Orat. cap.* 70. Cum vocem in dicendo obtudisset, suadebat Granius, ut mulsum frigidum biberet simul ac domum redisset. *Id.* 3. *Tusc. c.* 15. Huic calix mulsi impingendus est, ut plorare desinat.

Multum, æ, actus mulgendi, vel ipsum lac, quod mulgetur. *Calpurn. Ecl.* 5. *v.* 37. rursusque premetur Mane, quod nesidue mulsum redegerit horæ.

Mulsus, a, um, quod habet aliquid mellis admistum, ut Aqua mulsa, ὑδρόμελι, ex aqua, & melle confecta, Lac mulsum, Acetum mulsum, &c. *Plin. lib.* 22. *cap.* 24. In mellis operibus, & aqua mulsa tractari debet. *Id. lib.* 19. *c.* 4. Exemplum quoque lacte mulso augetur. ¶ Translate *Plaut. Rud.* 2. 5. 84. Mulsa dicta. h. e. suavia. ¶ Mulsa mea, blandientis vox, apud eund. *Stic.* 5. 5. 14.

Multa, æ, (sic enim recte scribitur, non mulcta. *Manut. in Orthogr.* & *alii*) f. *pena*, *o condanna pecuniaria*, pecuniaria pœna, quæ pro variis delictis irrogatur. *Var. l.* 4. *de L. L.* Multa, a pecunia, quæ a magistratu dicta, ut exigi posfit ob peccatum. ¶ Est a *multo*, *as*, quod apud Veteres etiam pro numerare

tara usurpabatur. Qui *mulcta* scribunt, ducunt a mulgeo. *Cic. pro Mil. cap.* 14. Diem mihi, credo, dixerat, multam irrogarat. ¶ Multam dicere, V. Dico. *Id. Phil.* 11. *c.* 8. Crassus collegæ Flaminii Martiali multam dixit, si a sacris discessisset, quem multam populus remisit. *Id. pro Cluent. cap.* 37. Multam petere: & mox, Multam committere. V. *Committo. Id. pro Corn. Balb.* Multa & pœna multare. ¶ Multam certare, V. *Certo*. ¶ Usurpatur translate pro quavis pœna. *Plaut. Asin.* 4. 1. 56. Hæc multa ei esto, vino viginti dies ut careat. V. *Gel. l.* 11. *c.* 1. ¶ Multam facere alicui, pro irrogare, dixit *Cato apud Gel. loc. cit.*

Multangŭlus, a, um, *che ha molti cantoni*, πολύγωνος, multos angulos habens. *Lucr. l.* 4. *v.* 655. Multa rotunda, modis multis multangula quædam.

Multatio, onis, f. actus multandi, punitio, multa. *Cic. pro C. Rabir. c.* 5. Misera est ignominia judiciorum, misera multatio bonorum, miserum exilium. *Plin. l.* 18. *c.* 3. Multatio quoque non nisi ovium, boumque impendio dicebatur. *Non si condannava alcuno a pagar altro che buoi, o pecore.* V. *Gel. l.* 11. *c.* 1.

Multatitius, a, um, τιμωρητικός, ad multam pertinens, ut multatitia pecunia, quæ multis irrogatis exigitur, *denaro di condanne*. *Liv. l.* 10. *c.* 23. Ea multatitia pecunia, quam exegerunt pecuariis damnatis ludi facti. *Id. l.* 30. *c.* 39. Cum signa tria ex multatitio argento facta in Capitolio posuissent.

Multātus, a, um, nom. ex partic. *condannato*, *gastigato*, *punito*. *Vellej. l.* 2. *c.* 37. Multatus ingenti pecunia. *Id. ib. c.* 48. Creta libertatis fine multata. *Id. ib. c.* 70. Id cornu, in quo Cassius fuerat, fugatum, ac male multatum in altiora se receperat. Melius tamen hic leg. *mulcatus*. *Cic. pro Rab. Posth.* Cum ab ipsa fortuna crudelissime videat hujus consilia esse multata. ¶ Hic animadvertendum est, quotiescumque *multare*, vel *multatus* legimus, quæ significationem habeant verberandi, aut percutiendi, ut est in modo allato *Vellejı* exemplo, rectius semper *mulco*, & *mulcatus* legi, pæne omnibus assentientibus Criticis.

Multesĭmus, a, um, multus, vel, ex multis unus, ea forma, qua millesimus. *Lucr. l.* 6. *v.* 651. Quam sit parvula pars, & quam multesima, constet.

Multibarbus, a, um, *che ha molta barba*, πολυγένειος, quod habet multam barbam. *Apul. in Florid.* Multibarbus, spinis obsitus, & pilis.

Multibĭbus, a, um, *che beve molto*, πολυπότης, qui multi est potus. *Plaut. Curc.* 1. 1. 77. Nomen est lenæ multibiba, atque merobiba.

Multicavātus, a, um, multis locis cavatus. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 16. Favus est, quem fingunt multicavatum ex cera.

Multicaulis, lie, multos caules emittens. *Plin. l.* 21. *c.* 16. Quædam in iis multicaulia, ramosaque sunt, ut carduus.

Multicăvus, a, um, *che ha molta concavo*, multum habens concavi. *Ovid.* 8. *Met. v.* 661. Pumice multicavo, nec lævibus atria tophis structa subit.

Multicŏlor, oris, *di molti colori*, πολύχροος, quod habet multos colores. *Plin. lib.* 37. *cap.* 10. Hexecontalithos in parva magnitudine multicolor hoc sibi nomen adoptavit.

Multicolōrus, a, um, multicolor. *Gel. l.* 11. *c.* 16. Sicuti multijuga dicimus, & multicolora, & multiformia. *Prudent. Cathemer.* 3. *v.* 104. Prataque multicolora latent Quadrifluo calor amne tiget.

Multicupĭdus, a, um, qui multa cupit. *Var. apud Non. c.* 2. *n.* 418. & *c.* 5. *n.* 48. Quam dereliquit multicupida juvenilitas.

Multifacio, is, a. 3. magni æstimo. *Cato apud Fest.* Nec fidem, nec jusjurandum multifacit.

Multifariam, adv. idem ac multifarie. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 41. Quod esset multifariam defossum. *Suet. in Calig. c.* 18. Scenicos & assidue, & varii generis multifariam fecit. *Liv. l.* 35. *c.* 18. Multifariam disjecta præsidia.

Multifarie, adverb. *variamente*, πολυμερῶς, variis, multis modis. *Plin. l.* 7. *c.* 54. Et tamen multifarie priscos servare ritus. Adde *l.* 18. *c.* 7.

Multifarius, a, um, *vario*, πολύτροπος, varius. *Gel. lib.* 5. *c.* 6. Militares coronæ multifariæ sunt. ¶ Secundum *Festum*, multifarius est, quem multis in locis fari possumus.

Multifer, ra, rum, *fertile*, πολυφόρος, fertilis. *Plin. l.* 16. *c.* 8. Tam multifera sunt, & tot res, præter glandem pariunt robora.

Multifĭdus, a, um, *fesso in molte parti*, πολυσχιδής, quod in multas partes finditur. *Martial. l.* 14. *ep.* 15. Multifidum buxus quæ tibi dente datur. ¶ Multifidi fluvii, qui in multos rivos dividuntur, & in multa ostia fisi in mare prorumpunt. *Martial. l.* 8. *ep.* 28. An tua multifidum numeravit lana Timavum?

Multiflŭus, a, um, adject. *Juvenc. in Matth. c.* 6. Verba multiflua. *Arator in Act. Apost. c.* 26. Multifluus sermo.

Multiforabĭlis, le; &

Multiforatĭlis, & le, πολύτρητος, quod habet multa foramina. *Apul. in Flor. l.* 1. Tibia multiforatilis. *Id. l.* 10. *Metam. sub fin.* Jam tibiæ multiforabiles cantus Lydios dulciter consonant.

Multifŏris, re, o. 3. *di molti pertugi*, πολύτρητος, quod est multorum foraminum. *Plin. l.* 8. *c.* 55. Injiciunt eas in specus, quæ sunt multifores in terra.

Multiformis, me, n. 3. *vario*, Ger. *mancherley gestalt*, Gal. *de diverses manieres*, & *façons*, Hisp. *de muchas formas*, *y maneras*, πολύμορφος, varius, quasi multiplicis formæ, ac variæ. *Col. lib.* 8. *c.* 9. Ut per anni diversa tempora multiformes nuces, ac ficum præbeat. *Cic.* 1. *Acad. c.* 7. Principes sunt uniusmodi, & simplices, ex his autem orta varia sunt, & quasi multiformes.

Multiformĭter, adv. *in diverse maniere*, πολυμερῶς, variis modis. *Gel. l.* 9. *c.* 5. Plato ante hos omnes ita varie, & multiformiter disseruit de voluptate. Adde *Plin. l.* 36. *c. ult.*

Multifŏrus, a, um, idem ac multiforis. *Ovid.* 12. *Met. v.* 133. Longaque multifori delectat tibia buxi.

Multigenĕris, re, o. 3. πολυγενής, quod est multorum generum. *Plaut. Capt.* 2. 1. 56. Multis, & multigeneribus opus est tibi militibus. ¶ Reperitur, & *multigenerum* subst. pro multorum generum. *Plaut. Stich.* 2. 2. Post hæc unguenta multigenerum multa.

Multigĕnus, a, um, *di molti generi*, πολυγενής, quod est multorum generum. *Plin. l.* 11. *c.* 1. Multa hæc, & multigena terrestrium, volucrumque vita. Adde *Lucret. l.* 2. *v.* 335.

Multigrŭmus, a, um, adject. *Laevius*, apud *Gel. l.* 19. *c.* 7. fluctus tumidos, magnosque vocat *multigrumos*.

Multijŭgis, ga, adject. n. 3. ut multijuges equi, qui multis jugis junguntur. *Liv. l.* 28. *c.* 9. Iret alter Consul sublimis curru, multijugis equis. ¶ Translate multiplex, varius. *Cic. ad Att. l.* 14. *ep.* 9. Multijuges de Republ. a te accepi litteras uno tempore.

Multijŭgus, a, um, idem ac multijugis. *Apul. in Apol.* Legisti Aristotelis multijuga volumina.

Multilaudus, a, um, qui est multæ laudis. *Ammian. l.* 21. *c.* 18. Vir sobrietatis gratia multilaudus.

Multilicius, a, um, multis liciis constans. *Vopisc. in Aurel. c.* 12. Tunicæ multiliciæ.

Multilŏquax, acis, multiloquus. *Plaut. Aulul.* 2. 1. 5. Multiloquaces mulieres.

Multiloquium, ii, n. multus sermo. *Plaut. Merc. prol. v.* 31. Amori accedunt etiam hæc, multiloquium, pauciloquium, &c.

Multilŏquus, a, um, *che parla molto*, *cianciatore*, Ger. *schwetzer*, Gal. *grand parleur*, Hisp. *hablador*, *parlero*, πολύλογος, qui multa loquitur. *Plaut. Pseud.* 3. 2. 5. Coquum ducere multiloquum, gloriosum, insulsum. *Id. Cist.* 1. 3. 1. Multiloqua, & multibiba anus.

Multimammia, æ, quæ multas habet mammas. *Hieronym. in proœm. epist. ad Ephes.* Dianam colentes, non hanc venatricem, sed illam multimammiam, quam Græci πολύμαστον vocant. V. *Minuc. Fel. in Octav. c.* 21.

Multimĕter, tri, abundans metris. *Sidon. l.* 8. *ep.* 11. Si poemata illius metiaris, multimeter, argutus, artifex erat.

Multimŏdis, ablativus adverbii more usurpatur, & significat multis modis, varie, *variamente*, *in molti modi*. *Cic.* 2. *Fin. c.* 16. Hoc multimodis reprehendi potest. *Id.* 3. *Or. cap.* 58. *ex poeta*: Multimodis sum circumventus. *Lucret. l.* 1. *v.* 813. Nimirum quia multimodis communia multis. h. e. multiplici varietate.

Multimŏdus, a, um, *di molti modi*, πολύτροπος, multiplex, varius. *Liv. l.* 21. *c.* 8. Multimoda arte distinari empti sunt.

Multinŏdus, a, um, multos nodos habens. *Apul. l.* 5. *Met.* Multinodis voluminibus serpens coluber. *Prudent. in hym. jejun. v.* 139. Tectus flagellis multinodi germinis. ¶ Dicitur & *Multinodis*, e. *Apulej. lib.* 10. *Metam.* Multinodes ambages.

Multinomĭnis, ne, qui multa habet nomina. *Apul. Metamor.* 11. Multinominis Dea.

Multinubentia, æ, *il maritarsi con molti*. *Tertulliani* vox est *contra Psych. c.* 1. & *de pudic. cap.* 1.

Multinŭbus, a, um, qui multas habuit conjuges. *Hieronym. l.* 1. *advers. Jovinian. cap.* 13. Salomon multinubus. *Id. epist.* 11. *ad Ageruch. de Monogam.* Uxor multinuba.

Multinummus, a, um, πολυχρήματος, ex quo multi nummi parantur, quod multum affert utilitatem. *Var. l.* 3. *de R. R. c.* 17. Ego uno servulo, hordeo non multo, aqua domestica meos multinummos alo asinos.

Multipertītus, a, um, divisus in multas partes, sive res. *Plin. l.* 6. *c.* 19. Namque vita mitioribus populis Indorum multipartita degitur.

Multipătens, V. Multipotens.

Multipĕda, f. 1. *divieni*, ἴουλος, genus insecti, quod tactu se in pilæ rotunditatem contrahit. Differt a centipeda, seu millepeda, quæ Græcis ἴουλος dicitur, & est vermis pilosus ex arucarum genere, multis pedibus arcuatim repens. Sed a *Plin. l.* 29. *c.* 6. & *l.* 21. *c.* 15. hæc duo insecta confunduntur.

Multĭpes, edis, o. 3. πολύπους, quod multos pedes habet. *Plin. l.* 11. *c.* 43. Sunt autem eorum his oblique; sic & multipedibus, &c.

Multĭplex, plicis, o. *moltiplice*, *vario*, Ger. *vielfeltig*, Gal. *de plusieurs*, & *diverses sortes*, Hisp. *de muchas maneras*, πολλαπλάσιος, varius, involutus, quasi multas plicationes habens, cui simplex opponitur. *Cic.* 1. *de Orat.* Quis ignorat, ii, qui Mathematici vocantur, quanta in obscuritate rerum, & quam recondita in arte, & multiplici, subtilique versentur? *Id. de Amic.* Animus varius, commutabilis, multiplex. ¶ Ponitur & pro abundanti. *Vellej. l.* 2. *c.* 103. Vir multiplex in viribus. *Sil. l.* 5. *v.* 544. Multiplex proavis. h. e. genere clarus.

Multiplicabĭlis, le, o. 3. *che si può multiplicare*, quod potest multiplicari, & nonnunquam idem quod multiplex. *Cic.* 2. *Tusc. c.* 9. *ex quodam Poeta*. Hæc interemit tortu multiplicabili draconem auriferam obtutu asservantem arborem.

Multiplicatio, onis, f. *multiplicazione*, [Hebrew], Ger. *mehrung*, Gall. *multiplication*, Hisp. *multiplicacion*, actus multiplicandi. *Col. l.* 3. *c.* 2. Ut multiplicatione frugum redditus augeatur.

Multiplicātor, oris, qui multiplicat. *Paulin. Nolan. ep.* 44. (al. 31.) *n.* 4. Herilium talentorum multiplicator.

Multiplicātus, a, um, *moltiplicato*. *Cic. ad Q. Fr.* Tota Italia occurret, ut multiplicata gloria discedamus. *Ovid.* 4. *Trist. eleg.* 6. *v.* 38. & mala sunt longa multiplicata die. *Planc. Cic. l.* 10. *Fam. ep.* 8. Auctus exercitus, auxilia multiplicata. *Cic. l.* 1. *Offic. c.* 39. Domus multiplicata. h. e. ampliata.

Multiplicĭter, adv. *in molti modi*, πολλαπλασίως, multis modis. *Plin. l.* 7. *c.* 14. *in titulo*. De eodem multiplicius. *Gel. l.* 14. *c.* 1. Tam multipliciter eadem ipsa non eadem stellarum facie denotantur. Adde *Flor. l.* 3. *c.* 2.

Multiplĭco, as, avi, atum, a. 1. *moltiplicare*, [Hebrew], Ger. *mehren*, Gal. *multiplier*, Hisp. *multiplicar*, πολλαπλασιάζω, πληθύνω, multiplex, seu multum reddo, aut facio. *Plin. l.* 34. *c.* 8. Primus hic multiplicasse varietatem videtur. *Nepos* 25. 3. Multiplicandis usuris crescit æs alienum. *Cæs. l.* 3. *B. C. c.* 32. Æs alienum multiplicare.

Multipŏtens, tis, o. *che può molto*, πολυκρατής, qui multum potest. *Plaut. Bacch.* 4. 4. 9. Nisi habet pectus multipotens. Al. leg. *multipatens*. h. e. amplum, & omnis doli capax. *Id. Trinum.* 4. 1. 1. Salsipotenti, & multipotenti Jovis fratri laudes ago. *Id. Cas.* 4. 4. 17. Venus multipotens.

Multirădix, icis, multas habens radices. *Apulej. de herb. c.* 35.

Multirāmis, e, multos habens ramos. *Apul. de herb. c.* 4. Thyrsus multiramis.

Multiscius, a, um, *che sa molto*, πολυμαθής, qui multa scit, seu multas scientias habet. *Apul. l.* 9. *Metam.* Etsi minus prudentem, multiscium certe reddidit. *Id. in Florid.* Arte multiscius.

Multisonōrus, a, um, idem ac multisonus. *Claudian. epigr.* 1. Esseda concordes multisonorum trahunt.

Multisŏnus, a, um, quod est multi soni. *Martial. l.* 1. *epigr.* 54. Sic tibi multisona fervet sacer Atthide lucus. *Stat. l.* 3. *silv.* 1. *v.* 103. Multisonum filtrum.

Multitia, orum, n. 2. πολύμιτα, indumenta minutissimis filis contexta, a *multis filis*, vel a *mulcendo*, quia carnem demulcent. *Juven. sat.* 2. *v.* 76. Quæro, an deceant multitia testem. *Id. ibid. v.* 76. Cum tu multitia sumas Cretice.

Multitūdo, dinis, f. *moltitudine*, [Hebrew], Ger. *viel*, Gal. *multitude*, Hisp. *muchedumbre*, πλῆθος, ingens numerus, magna copia, frequentia, celebritas. *Cic.* 3. *de Orat.* Excitabat eos magnitudo, & varietas, multitudoque in omni genere causarum. ¶ Frequenter pro populo accipitur, seu plebe. *Nepos Alcib. c.* 1. Magnus multitudini est timor injectus. *Cic.* 2. *Offic. c.* 19. Qui ex errore imperitæ multitudinis pendet. ¶ Multitudo pro numero multitudinis usurpatur a Grammatica. *Charis. l.* 1. & *Var. de L. L. l.* 8. Injuria igitur postulant, si quæ sint singularia, oportere habere multitudinem.

Multivăgus, a, um, *che vaga molto*, *vagabondo*, πολυπλανής, qui multum vagatur. *Plin. lib.* 10. *c.* 37. Ferunt, non mutare sedem columbas; multivaga alioqui ave. *Id. l.* 2. *c.* 10. Multivagus Lunæ flexus.

Multivĭdus, a, um, multum videns. *Martian. Capel. l.* 1. *pag.* 27.

Multivĭra, æ, f. quæ multis viris nupsit. *Minuc. Fel. in Octav.* Alia sacra coronat univira, alia multivira; & magna religione conquiritur, quæ plura possit adulteria numerare.

Multivius, a, um, *di molte strade*. *Apul. l.* 9. *Metam.* Multivii circuitus.

Multivŏlus, a, um, *chi vuole molto*, πολύβουλος, multa cupiens, qui multarum rerum desiderio tenetur. *Catul. ad Mallium carm.* 69. *vers.* 128. Multivola est mulier.

Multivorantia, æ, edacitas, ingluvies. *Tert. cont. Psych. c.* 1.

Mulso, as, a. 1. πλειστηριάζω, pluris in auctionibus liceor, quam cæteri, inquit *Voss. in Etymol.* & *Scalig. in Varron.* Sed exempla non afferunt. ¶ Est a multus. ¶ Antiquis etiam notabat numerare. *Plaut. Stich.* 3. 1. 19. Scin, scira te, quam multas tecum miserias multaverim. ¶ Item cogere, & voti compotem facere. *Nov. in Colace*, *apud Non.* Et vobis quidem gratias ago, cum votis me multatis meis.

Multo, (non Mulcto, V. Multa) as, avi, atum, a. 1. *condannare in danari*, multa afficio, pœna pecuniaria punio, a *multa*, *æ*. Sed fere additur ablat. pecuniæ. *Nep. Milt. cap.* 7. Capitis absolutus, pecunia multatus est. ¶ Dicitur etiam, multare multa. *Cic. pro Corn. Balb.* ¶ Sæpissime latiore sensu usurpatur pro punire. *Cic.* 1. *Orat. c.* 43. Vitia hominum, atque fraudes damnis, ignominiis, vinculis, verberibus, exiliis, morte multantur. *Cæcin. ad Cic. l.* 6. *Fam. ep.* 7. Stultitia multetur fama. *Nepos Epam. c.* 7. Lex morte multat. ¶ Significat etiam privare. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 37. Multantur bonis omnibus exules. *Plaut. Amph.* 2. 2. 111. Nunquid causam dicis, quin hoc te multem matrimonio. h. e. divortium faciam, & te res tuas tibi habere jubeam. *Idem Truc.* 4. 3. 70. Hoc te multabo bolo: sex talenta a dote demam pro ista inscitia. h. e. hanc tibi jacturam afferam. ¶ *Col. l.* 1. *cap.* 2. Agrum pessime multari, cujus dominus quid in eo faciendum sit, non docet, sed audit villicum. h. e. male tractari, & coli. ¶ Multare verberibus, virgis, &c. si quando apud Scriptores inveneris, rectius leges *mulcare*. Vide quæ in *Multatus* adnotavimus. ¶ Multor, depon. Vide infra.

Multo, adv. *molto vie più*, longe. Jungitur cum comparativis. *Cic.* 1. *de Orat.*

Orat. Multo pauciores Oratores, quam Poetæ boni, reperientur. *Id. l. c.* Quod multo magis antea mirabar. Item cum superlativis. *Cic. pro L. Man. c. 18.* Multo maxima parte non modo utilitatis, sed dignitatis, atque imperii carui. *Sallust. in Catil. c. 37.* Multo maxime miserabilis. *Et c. 36.* Multo pulcherrima respublica. ¶ Item cum verbis *malo, præstat, antecedo, excello*, & similibus. *Sallust. Jugur. c. 31.* Multo præstat beneficii, quam maleficii memorem esse. *Plaut. Pœn. 1. 1. 78.* Multo mavelim. ¶ Item cum præpos. & adverbiis *ante, post, aliter, secus*. *Terent. prol. And.* Verum aliter evenire multo intelligit. *Cic. in Ver.* Multo mihi ante est providendum. *Id. Att.* non multo post, quam tu a me discessisti. *Id. Fam. 4. ep. 9.* Quod non multo secus fieret. ¶ Item cum tanto. *Plaut. Bacch. 2. 3. 76.* Næ ille hercle mihi sit multo tanto carior. ¶ Multo minus. *molto meno*. *Cic. l. 8. Att.* *Plaut. Merc. 4. 3. 18.*

Multopĕre, adv. *sommamente*, multum, valde. *Plaut. Merc. Prol. v. 65.* Multopere in mundo rustico se exercitum. Sed al. leg. *Multo opere immunde rustico*, &c.

Multor, aris, deponenti forma pro multo, as. *Suet. in Aug. c. 21.* Neque rebellantes graviore unquam multatus est pœna.

Multoties, adv. *molte volte*, πολλάκις, multis vicibus. *Epitome Livii*, quæ *Floro* tribuitur *l. 38.* Multoties contra hostium irruptiones feliciter pugnavit.

Multum, adv. *molto*, רב, Ger. *viel*, Gal. *beaucoup*, Hisp. *mucho*, πολύ, πάνυ, valde, vehementer. *Cic. de Sen.* Utraque æstem res multum, & diu cogitatas. *Id. l. 7. Fam. ad Gall.* Sed opinor, Cassium uti non ita multum sonre. *Plaut. Aulul. 2. 1. 5.* Multum loquaci. *Cic. 7. Ver. c. 44.* Longe omnes, multumque superare. ¶ Pro multo tempore. *Plin. l. 3. ep. 7.* Multum in lectulo jacens, cubiculo semper.

Multus, a, um, o. t. a. *molto*, רב, Germ. *viel*, Gal. *beaucoup*, Hisp. *mucho*, πολύς, frequens, creber, copiosus, ingens numero. *Cic. pro Sext.* Multis fortissimis, atque optimis viris, injustis judiciis, tales casus incidisse. ¶ Ponitur item pro multiplici. *Plin. l. 19. c. 3.* Radice multa, crassaque. ¶ Item pro grandi, pro eo, quod longius processit. *Cic. Attic. l. 3.* Quamin alteras Fesulanos multo mane mihi dedit. *Id. Att. l. 13.* Multus sermo ad multam diem. *Cæs. l. 1. B. G.* Multa denique die per exploratores Cæsar cognovit, &c. *Cic. Attic.* Multa nocte veni ad Pompeium. ¶ Item pro continuo, assiduo, diligenti. *Sall. in Jug. c. 96.* Joca, atque seria cum humillimis agere, in operibus, in agmine, atque ad vigilias multus esse. ¶ Item pro longo, loquaci. *Cic. 2. de Leg.* In orationibus multus, & ineptus ad summam impudentiam. ¶ Item pro pluribus, poetice. *Lucan. l. 3. v. 707.* multus sua vulnera puppi affixit moriens. *Ovid. l. 3. Amor eleg. 3. v. 4.* In remis multa latebat avis. ¶ Multa, observa pro multum, adverbii vice usurpatur. *Virg. 4. Georg. v. 301.* Multa reluctanti. *Id. 3. Æn.* nec multa moratus. ¶ *Multa*, pro multa verba. *Cic. pro Mil. ad fin.* & *1. Pro.* Sed jam satis multa de causa. *Id. pro Cluent.* Ne multis, Diogenes emitur. ¶ Multa opinio. h. e. multorum. *Gal. l. 3. c. 16.* Multa opinio est, eaque jam pro vero recepta. ¶ Multam salutem alicui dicere. *Plaut. Pœn. 2. 1. 195.* ¶ Minus multi homines, & Nimis multi. *Cic. & al.* ¶ *Ter. Hecyr. 2. 3.* Multis modis filium jam exspecto. h. e. vehementer.

Mulvianus, a, um, ad Mulvium pertinens, quod est nomen proprium Romanum, ut M. Mulvius apud *Val. Max. l. 8. c. 1. ad fin.* Hinc Mulviana controversia, *Cic. ad Attic. l. 1. ep. 13.* & Mulviana cotonea, *Plin. l. 15. c. 11.* h. e. a quodam Mulvio insitore sic dicta.

Mulvius pons, *ponte Molle*, cujus meminit *Cic. Attic. l. 13. ep. 33.* ad initium fuit viæ Flaminiæ, Tiberi impositum, extra portam Flumentanam, ad secundum lapidem. Factus est a M. Æmilio Scauro Censore. *Aurel. Vict. de vir. illust. c. 72.* ¶ Scribitur & *Milvius*, sed minus recte.

Mulus, m. c. *mulo*, ἡμίονος, animal ex asino, & equa genitum. Nam illud, quod ex equo, & asina procreatum est, hinnulus dicitur. *Cic. in Top. c. 8.* Mulus clitellarius. *Id. 2. de nat. Deor. c. 64.* Mulorum utilitates. ¶ Muli Mariani sunt furcalæ, quibus religatas sarcinas viatores gerunt, a C. Mario, qui earum usum invenit. *Frontin. l. 4. Stratag.* ¶ De Mulis vide *Plin. l. 8. c. 44.* ¶ Translate mulus dicitur de homine stupido. *Catul. carm. 82.* Mule, nihil sentis. *Plaut. Cist. 4. 2. 12.* Æcastor ego sum mulo inscitior. Alii aliter legunt. ¶ Mulus, inquit *Paulus Festi abbreviator*, vehiculo Lunæ adhibetur, quod tam sterilis ea sit, quam mulus, vel quod ut mulus non suo genere, sed equi creetur, sic ea solis, non suo fulgore luceat.

Mummianus, a, um, ad Mummium pertinens, ut Mummiana ædificia, apud *Fest.* Est autem Mummius nomen proprium Romanum.

Mummius, (Lucius) Achaicus dictus, novus homo, ad Consulatum evectus omnem armis Achajam subegit, Corintho excisa, qui cum militari scientia valeret plurimum, adeo tamen in aliis rebus rudis fuit, ut cum Corinthiaca signa, & tabulas eximiorum artificum Romam portandas locaret, juberet conductoribus prædici nova ea reddituros, si apud eos periissent. *Cic. in Offic.* *Plin. l. 34. c. 3. & 7.* &c. ¶ Fuit etiam hoc nomine Poeta latinus apud *Macrob. l. 1. Satur. c. 10.*

Munctio, onis, actus mungendi, ut munctiones muculentæ, apud *Arnob. l. 3. pag. 107.*

Mundanus, a, um, *mondano*, בני תבל, Germ. *weltlich*, Gal. *mondain*, Hisp. *mundano*, κοσμικός, quod mundi est. *Cic. 3. Tusc. c. 37.* Socrates, cum rogaretur, cujatem se esse diceret, Mundanum, inquit. Totius enim mundi se incolam, & civem arbitrabatur. *Auson. in Astr. v. 47.* Mundanum pro cælesti, dixit.

Mundator, oris, qui mundat. *Jul. Firmic. l. 8. c. 19.* Cloacarum mundator.

Mundatorius, a, um, ad mundandum pertinens, ut mundatorium medicamentum, apud *Plin. Valer. l. 2. c. 23.*

Mundatus, a, um, *mondato*, purgatus, abstersus. *Augustin. l. 10. Confession. c. 37.* Quam sim ab illa peste mundatior.

Munde, adv. idem ac munditer. *Colum. l. 12. c. 51.* Aromata quam mundissime in pilam consundito. Adde *Plaut. Pœn. 5. 4. 5.*

Mundensis, se, ad Mundam pertinens, urbem Hispaniæ Bæticæ, quæ una cum Cn. Pompejo Magni filio a Cæsare capta est. V. *Flor. l. 4. c. 2.* *Auctorem B. Hispan. c. 27. & sequent.* *Vellej. l. 2. c. 55.* & *Epitom. Livii l. 115.* Hinc Mundensis campus, *Auct. B. Hispan. loc. cit.* Mundenses duces, *Id. ibid. c. 36.* Mundense prælium, *Suet. in Cæs. c. 36.*

Mundialis, le, o. 3. idem ac mundanus, a *mundus*. *Tertull. l. 5. adv. Marcion. c. 4.* Mundialia elementa. *Prudent. 1. Cathem. v. 90.* Mundialis gloria.

Mundialiter, adv. more mundanorum. *Tertull. de resur. car. c. 46.* Vivere mundialiter.

Mundicina, æ, medicina ad munditiem. *Apul. Apol.* Mundicinæ dentium.

Mundicors, ordis, qui mundum habet cor. *Augustin. serm. 53. de verb. Evangel. in edit. recent.* ex *Matth. 5. 8.*

Mundifico, as, a. t. καθαρίζω, mundum facio. *Marc. l. 3. c. 12.*

Mundipŏtens, entis, in Mundo potens. *Tertul. de anim. c. 23.* Principatus mundipotentes.

Munditĕnens, entis, qui mundum tenet, seu occupat, ut Diabolus munditenens, apud *Tertul. adv. Valent. c. 22.*

Munditer, adv. *mondamente*, καθαρῶς, cum munditie. *Plaut. Pœn. 1. 2. 26.* Nam cum sedulo munditer nos habeamus.

Munditia, æ, f. *nettezza, pulitezza*, נקיון, Ger. *reinigkeit*, Gal. *netteté*, Hisp. *limpieza*, καθαρότης, κοσμιότης, lautitia, qua quis se mundum, ac politum servat, elegantia, nitor. *Cic. 1. Offic. c. 36.* Adhibenda munditia est, non odiosa, nec exquisita nimis. *Ovid. 3. de Art. v. 133.* Munditiis capimur: non sint sine lege capilli. *Plaut. Stich. 2. 3. 12.* Munditias volo fieri; Efferte scopas, ut operam omnem araneorum perdam. *Sallust. Jugur. in Orat. Marii.* Munditias mulieribus, viris laborem convenire. Rursus *Cic. in Orat. c. 23.* Elegantia, & munditia orationis.

Mundities, ei, f. idem ac munditia. *Catul. ad Por. epigr. 23. v. 18.* Hanc ad munditiem adde mundiorem.

Munditor, aris, dep. 1. munditiam amo, consector. *Plaut. Cas. 2. 3. 9.* Magis initio munditiis munditianti Deo, h. e. Amori. Alii aliter legunt.

Mundo, as, a. 1. *mondare, nettare*, καθαίρω, καθαρίζω, detergo, purifico. *Plin. l. 15. c. 6.* Ob id crebrius vasa mundanda.

Mundŭle, adv. *Apulej. l. 2.* Lintea tunica mundule amicta.

Mundŭlus, a, um, delicatus, mollis, qui nimia munditia utitur, ut placeat aliis, dim. a *mundus*. *Plaut. Truc. 23. 1. 13.* Nunc ego istos mundulos, urbanos amasios hoc ictu exponam.

Mundum, i, n. &

Mundus, i, m. instrumentum mulierum, quo mundiores, & ornatiores fiunt. *Ulp. 25. §. 10. de auro, & arg.* &c. *Var. l. 4. de L. L.* &c. *Lucil. l. 18. apud Gell. l. 4. c. 1.* Legavit uxori mundum omnem, penumque. ¶ Fere usurpatur addito *muliebris*. *Var. l. 4. de L. L.* Mundus muliebris dictus a munditia. Adde *Liv. l. 34. c. 7.* ¶ In mundo esse, in mundo habere, est esse in promptu, habere ad manum, *essere, o avere in pronto*. *Plaut. Asin. 2. 1. 11.* Aut mihi in mundo sunt virgæ. *Id. Cas. 3. 3. 3.* Stultitia est, amatorem ullum ad forum procedere, cui quo amet in mundo siet. *Id. Epid. 5. 2. 12.* Cui libertas in mundo sita est.

Mundus, i, subst. m. 2. *mondo*, κόσμος, rerum universitas, a *mundare*. *Cic. l. 1. de nat. Deor. c. 32.* Est mundus quasi communis deorum, atque hominum domus, aut urbs utrorumque. *Plin. l. 2. c. 4.* Quem κόσμον Græci nomine ornamenti appellaverunt, eum & nos a perfecta, absolutaque elegantia mundum. ¶ Interdum usurpatur pro Cælo. *Sever. in Ætna, v. 43.* Gigantes tentavere (nefas!) olim detrudere mundo sidera. Sic *Manilius* non semel. ¶ Item pro mortalibus mundi incolis. *Senec. Herc. Oet. v. 341.* Te precor, quem mundus, & superi timent. *Lucan. l. 2. v. 48.* Conjuret in arma mundus. ¶ In plurali num. *Lucret. l. 5. v. 529.* In variis mundis varia ratione creatis. Adde *v. 1344.*

Mundus, a, um, *mondo, polito, netto*, טהור, Ger. *rein*, Gal. *net*, Hisp. *limpio*, εὐπρεπής, καθαρός, purus, tersus, politus. *Horat. l. 1. epist. 5. v. 4.* Jamdudum splendet focus, & tibi munda supellex. *Ter. Eun. 3. 4. 12.* Quæ dum foris sunt, nihil videtur mundius. *Colum. l. 7. c. 9.* Mundissimum cubile.

Munerabundus, a, um, qui muneratur. *Apul. l. 11. Met.* Quisque munerabundi ad meum festinant illico reducem ab inferis conspectum.

Muneralis, & le, δωρικός, quod ad munus pertinet. Unde muneralis lex, περὶ δώρων, quæ Cincius cavit, ne cui liceret munus accipere, recte *Fest.* *Plaut. in fragment. apud Fest.* Nec muneralem legem, neque lenoniam rogo.

Munerarius, m. 2. ἀγωνοθέτης, qui munus, hoc est, spectaculum populo exhibet. *Suet. in Dom. c. 10.* Quod Thracem mirmilloni parem, munerario imparem dixerat. *Quintil. l. 8. c. 3.* Munerarium Augustus primus dixit, Merdala prius reatum. ¶ Adjective *libellus munerarius* apud *Trebell. Poll. in Claud. c. 5.* est, in quo continentur nomina eorum, qui in publicis ludis adhibentur.

Muneratio, onis, donatio, munus. *Ulpian.* Non necessaria muneratio.

Munerator, oris, idem ac munerarius. *Flor. l. 3. c. 20.* Quasi plane expiaturus omne præteritum dedecus, si de gladiatore munerator fuisset.

Muneratus, a, um, partic. passivæ significationis, *regalato*. *Spartian. in Adrian. c. 3.* Atque ob hæc se dicit a Trajano locupletissime muneratum. *Ammian. l. 15. c. 7.* Mulier munerata, vehiculoque imposita.

Munerigerŭlus, i, m. qui munera, & dona gestat. *Plaut. Pseud. 2. 2. 48.* Manipulatim mihi munerigeruli jam hic adsiat.

Munĕro, as, a. 1. idem ac muneror. *Sen. epist. 119.* Ioani me lance muneras. *Plaut. Capt. 5. 1. 15.* Ut beneficium benemerenti muneres. h. e. conferas, gratiam referas pro beneficio.

Munĕror, aris, atus sum, d. 1. *donare*, שׁחד, Ger. *beschenken*, Gall. *donner*, Hisp. *remunerar*, δωρέομαι, dono, munus do. *Teren. Heaut.* Nam disciplina est eisdem munerarier ancillas primum, ad dominas qui affectant viam. *Cic. Att. l. 7. ep. 2.* Alexion me opipare muneratus est.

Mungor, eris, d. 3. idem ac mungo, apud vet. *Cato de lib. educan.* Neque mungentur libertatem. Al. leg. *emungentur*.

Munia, orum, n. 2. *affari*, ἔργα, officia, præsertim quæ publice præstantur. *Cic. pro Mur.* Omnia hæc sunt officia necessariorum, commoda tenuiorum, munia Candidatorum. *Liv. l. 1. c. 42.* Belli, pacisque munia facere. *Horat. l. 2. epist. 2.* Vitæ munia servare. *Tac. 2. Ann. c. 28.* Munia consulatus obire. *Id. 1. hist. c. 22.* Implere ducis munia. *Vetus Lapis apud Spond. Miscel. erudit. antiq. p. 36.* Ob hæc insignia genere muniorum.

Munibilis, le, quo quid munitur. *Sidon. l. 2. epist. 2.* Porticus columnis invidiosa munibilibus.

Munĭceps, ipis, o. qui munus cepit, sive capere potest. Municeps, inquit *Festus*, est qui in municipio liber natus est: item qui ex alio hominum genere munus functus est: item qui in municipio a servitute se liberavit: item municipes erant, qui ex aliis civitatibus Romam venissent, quibus non licebat magistratum capere, sed tantum muneris partem. Hæc *Fest.* *Cic. 2. de Leg.* Ego omnibus municipibus duas esse censeo patrias, unam naturæ, alteram civitatis. *Id. post red. ad Quir. c. 8.* Vidi fortissimum virum municipem meum, C. Marium. *Idem in Bruto.* Quam diligenter soleam municipes meos Arpinates tueri. Vide *Ulp. l. 1. ff. ad municipal.* & *Paul. l. munus, ff. de V. S.* ¶ In fœmin. genere *Plin. l. 35. c. 11.* Amat Glyceram municipem suam. ¶ Adjective sumptum significat eum, qui ex eodem est municipio. *Juven. sat. 4. v. 33.* Vendere municipes fracta de merce siluros. *Id. sat. 14. v. 271.* Municipes Jovis lagenas. h. e. Cretenses.

Municipālis, & le, o. 3. πολιτικός, quod ad municipia, vel ad municipes pertinet, ut Municipales homines, qui in municipiis degunt, vel e municipiis orti sunt. *Cic. Att. l. 8. ep. 13.* Multum mecum municipales homines loquuntur. *Idem ibid. l. 7.* Dolor municipalis. hoc est, municipum. ¶ Municipalis Respublica est, quæ municipium gubernatur. *Cic. 3. de Leg.* Utinam, inquit, M. Cicero, isto animo, atque virtute in summa Republica versari nobiscum, quam in municipali maluisses. ¶ Municipale jus, vel municipalis lex, quæ est propria cujusque municipii, quamque habuit ante adeptam civitatem, de qua agit *Onuf. Panvinius l. 1. select. c. 13.* ¶ Municipalia sacra, quæ municipes ab initio habuerunt, ante civitatem Romanam acceptam, quæ observare eos voluerunt Pontifices, & eo more facere, quo antiquitus facta fuerunt. *Fest.* & *Sigon. l. 4. de ant. jur. Ital. c. 7.* ¶ Interdum municipalis ponitur pro ignobili, atque obscuro. Hinc *Juven. sat. 8. v. 238. de Cicer.* Hic novus Arpinas ignobilis, & modo Romæ municipalis eques. Hinc ideo, inquit *Turneb. l. 3. c. 9.* quia equites municipiorum non tam divites erant, & nobiles, quam urbani. Sic *Tac. l. 4. Ann. c. 3.* Seque ac majores municipali adulterio fœdabat.

Municipālĭter, adv. Municipii more, vel conditione. *Sidon. l. 1. ep. 11.* Non aliis majoribus, quam municipaliter natus.

Municipātim, adv. per municipia, ut oppidatim, per oppida. *Sueton. in Cæs. c. 14.* Municipatim dividendos censuit.

Municipātus, us, m. jus municipii. *Tertul. de cor. mil. c. 13.* ita vertit πολίτευμα. Adde *Hieron. epist. 1. 3. 13. & 38.*

Municipiŏlum, i, parvum municipium. *Sidon. l. 3. ep. 1.*

Municipium, ii, n. oppidum (in Italia præsertim) jure suo utens, & legibus, cujus incolæ jure Civium Romanorum gaudebant. V. *Sigon. l. 2. de ant. jur. Ital. c. 6.* Quomodo differat a colonia. Vide Colonia. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 6.* Genere, & nobilitate sui municipii primus.

Munĭco, as, pro communico, dicebant Veteres. *Fest.*

Munĭfex, icis, o. λειτουργός, qui munus facit. *Fest.* Beneficiarii dicebantur milites, qui vacabant muneris officio, e contrario munifices vocabantur, qui non vacabant, sed munus Reipub. faciebant. *Veget. l. 2. c. 7.* Munifices, milites qui munera faciunt, quibus immunes non obstricti sunt. ¶ Metaphorice munifex mamma pro lactente dicitur. *Plin. l. 11. c. 40.* Uno vero ex omni turba relicto sola munifex mamma, quæ genita fuerat attributa, descendit.

Munĭfice, adv. *liberalmente, abbondevolmente*, Ger. *reichlich*, Gal. *largement*, Hisp. *liberalmente*, μεγαλοπρεπῶς, liberaliter, large, abundanter. *Cic. 3. de nat.*

nat. Deor. Sic haud scio, an melius fuerit, humano generi motum istum celerem cogitationis non dari omnino, quam tam munifice, tam large dari. *Liv. l. 22. c. 37.* Munifice adjuvare rem alicujus.

Munificentia, æ, f. *liberalità*, [illegible], Ger. *freygebigkeit*, Gal. *largesse*, Hisp. *franqueza*, *liberalidad*, Μεγαλοψυχία, liberalitas. *Plin. l. 27. c. 1.* Nec dubie superata hoc modo posset videri etiam rerum naturæ ipsius munificentia. *Liv. l. 7. c. 16.* Ad copiam rerum addidit munificentiam.

Munificium, ii, res non immunis, non libera a vectigalibus, & portoriis. *Paul. JCtus l. 4. ff. de Publ. & Vect.* Si quid amplius, quam mandatum est, transferat, id munificium fit.

Munifico, as, a. 1. *arricchire*, *far beato*, πλουτίζω, dito, beatum facio. *Lucret. l. 2. v. 625. de Cybele.* Ergo cum primum magnas invecta per urbes munificat tacite mortales muta salute.

Munificus, a, um, *liberale*, [illegible], Ger. *freygebig*, Gall. *liberal*, Hisp. *liberal*, Μεγαλόψυχος, liberalis, quasi munera large præbens, a *munus*. *Cic. 2. Off. c. 18.* Convenit autem tum in dando munificum esse, tum in exigendo non acerbum. *Ovid. 4. de Pont. el. 1.* Nec mihi munificas arca negavit opes. *Claudian. de IV. Consul. Honor. v. 499.* Munificus largi, sed non est prodigus auri. ¶ Apud Veteres munificus dicebatur, qui libenter consentiret ad ea, quæ amici vellent, ut docet *Non. c. 1. n. 88.* ¶ Comp. munificentior, sup. munificentissimus. *Cic. pro Rosc. Com. c. 8.* Semper liberalissimus, munificentissimusque fuit. *Festus*. Munificior a munifico identidem Cato dixit, cum nunc munificentior dicamus, quamvis munificens non sit in usu.

Munimen, inis, n. 3. idem ac munimentum, vel munitio. *Virg. 2. Georg.* Hoc effusae munimen ad imbres.

Munimentum, i, n. *fortificazione*, *riparo*, *guarnimento*, [illegible], Ger. *ein schirm*, Gal. *munition*, *forteresse*, Hisp. *fortificacion*, ἐπιτείχισμα, munitio, & proprie dicitur de castris, cæterisque rebus, quas milites contra adventum hostium muniunt sive vallo, sive fossa, sive alio quovis modo. *Liv. l. 1.* Quiritum quoque fossa, haud parvum munimentum a planioribus aditu locis, Anci Regis opus est. *Cæs. l. 2. B. G. c. 17.* Instar muri sepes munimenta præbent. *Tac. Ann. 13.* Tenere se munimentis. ¶ Translate *Juven. sat. 9.* Munimenta togæ.

Munio, is, a. 4. *fortificare*, *guarnire*, [illegible], Ger. *befestigen*, Gall. *fortifier*, *munir*, Hisp. *garnecer*, ἐπιτειχίζω, ὀχυρόω, fulcio, firmo, ab ἀμύνω, tueor, abjecto α, ut ab ἀμέλγω, mulgeo. *Cic. de Prov. Cons.* Alpibus Italiam munierat ante natura, non sine aliquo divino numine. *Id. de Sen.* Et contra avium minorum morsum munitur vallo aristarum. *Id. 9. Fam. ep. 18.* Ad aliqua tempora se munire. ¶ Munire viam, est reficere, substruere, lapidibus sternere. *Cic. pro Mil.* Ideo ne Appius ille Cæcus viam munivit, non qua populus uteretur, sed in qua sui posteri impune latrocinarentur? Et sumitur etiam translate pro parare, & aditum sibi patefacere, *aprire*. *Cic. 1. Tusc.* Abiit ad Deos Hercules, nunquam abiisset, nisi, cum inter homines esset, eam sibi viam munisset. *Id. pro Mur. c. 23.* Hæc omnia tibi accusandi viam muniebant. ¶ *Liv. l. 21. c. 37. de transitu Annibalis per Alpes.* Inde ad rupem muniendam, per quam una via esse poterat, milites ducti. h. e. ad rupem cædendam, viamque in ea muniendam, & sternendam. Ita legit, & explicat *Turneb. l. 13. c. 18.* Sunt tamen qui leg. *ad rupem minuendam*. ¶ Translate *Cic. l. 4. Fam. ep. 14.* Fidelitate contra perfidiam me muniendum putavi. *Tac. in Agric. c. 45.* Sævus ille vultus, & rubor, a quo se contra pudorem muniebat. ¶ *Munibant* pro *muniebant* legitur apud *Varr. l. 4. L. L. pag. 34.*

Munis, & ne, o. 3. officiosus, qui munus, sive officium facit, ut qui pro beneficio accepto gratiam, cum potest, refert, a *munus*. *Non. c. 1. 88.* Munes apud veteres dicebantur, non a largitione, quæ ignota erat, sed consentientes ad ea, quæ amici velint. *Fest.* Munem significare certum est officiosum, unde de contrario immunis dicitur, qui nullo fungitur officio. *Lucil. ibid.* Munifici, munesque viri videamur amicis. *Plaut. Merc. prol. v. 104.* Dico, ejus pro meritis gratum me, & munem fore. Ubi tamen Lambinus mavult *memorem*.

Munita, adverb. tuta. *Vlr. l. 4. L. L. pag. 34.* Oppida, quod opere muniebant mœnia, quo munitius esset.

Munitio, onis, f. 3. *munizione*, *fortificazione*, *riparo*, [illegible], Ger. *eine festung*, Gall. *munition*, Hisp. *guarnecimiento*, περιτείχισμός, actus muniendi, munimentum, vallum. *Cic. 6. Verr.* Nisi munitione, ac mole lapidum a mari disjunctus esset. *Id. 8. Phil.* Urbem operibus, munitionibusque sepere. *Nepos Eumen. c. 5.* Munitiones disjicere. *Cæs. l. 2. B. G. c. 49.* Milites munitione prohibere. *Cic. pro Font.* Ex viarum munitione quæstum facere.

Munito, as, a. 1. freq. a munio. *Cic. pro Rosc. Am. c. 48.* Quam viam munitet, quod iter affectet, videtis.

Munitor, oris, m. qui munit. *Liv. l. 7. c. 23.* Qui pro munitoribus intenti, armatique steterant.

Munitura, æ, f. 1. munimentum, munitio. *Vetus lapis apud Ferret. Mus. lap. pag. 73.* Structuram cum munitura sarcophagi suis impensis fecit.

Munitus, a, um, *fortificato*, τετειχισμένος, firmatus, obvallatus, partic. a munior. *Cic. in Rull.* Urbs natura, ac loco munita, succincta portubus, armata muris. *Id. 2. Fam. ep. 10.* Turribus oppugnabam oppidum munitissimum. *Plin. l. 27. c. 10.* Solum munitum ad incursum gallinacei generis. ¶ Translate *Cic. 1. Off. c. 4.* Vita munitior. & *5. de divin.* Pectus sapientia munitum.

Munus, eris, n. 3. *dono*, *presente*, [illegible], Ger. *ein geschenck*, Gal. *don*, *present*, Hisp. *don*, *dadiva*, δῶρον, δώρημα, donum, a [illegible], *munus*, *oblatio*. *Varro* sic scribit *l. 4. de L. L.* Munus, quod mutuo animo qui sunt, dant officii causa. Alterum munus, quod muniendi causa imperatum, &c. *Cic. 2. Divin.* Quod munus Reip. afferre majus possumus, quam si &c. *Quintil. l. 1. c. 10.* Dare aliquid muneri. *Catull. Carm. 12.* Mittere aliquid muneri alicui. *Horat. l. 1. Sat. 9.* Corrumpere muneribus. *Virg. 5. Æn.* Munere aliquem donare. *Cic. de Arusp. resp.* Divino munere Reip. donatus. ¶ Munere Liberi, h. e. vinum. *Hor. l. 4. od. 15.* Munere terræ vesci. h. e. fructibus. *Id. l. 2. od. 14.* ¶ *Munus* in hac signific. & *donum* differunt in eo, quod *donum* est omne, quod sponte datur quacumque ex causa; *munus*, quod necessitatis, aut officii gratia, seu tanquam debitum exhibetur. *Ulp. l. 6. ff. de Offic. Proconf.* Ne donum, vel munus ipse proconsul accipiat. Aliæ ab aliis differentiæ traduntur, quæ tamen perpetuæ non sunt. Itaque Scriptores munus, & donum sæpe confundunt. *Cic. pro Arch.* Deorum aliquo dono, atque munere commendati. *Plaut. Mil. 3. 1. 180.* Certatim dona mittunt, & munera. ¶ Interdum munus est onus, quod cum remittitur, vacationem præstat, *obbligazione*, *carico*, ut pendere vectigal, præstare custodiam, aliaque hujusmodi. *Cic. 2. de nat. Deor.* Sustinendi muneris propter imbecillitatem difficultas minime cadit in majestatem Deorum. *Gell. l. 12. c. 1.* Ne ad dolores, quos enitendo mater tulisset, munus quoque nutritionis grave, ac difficile accederet. ¶ Tui muneris est, aut mei: meum, tuum munus est, *a me*, *a te tocca*. *Cic. 3. Fin.* & pro *Mil.* Et *Ovid. 2. Trist. el. 5.* ¶ Interdum & pro officio capitur, quomodo Magistratum gerere, judicem esse, munera sunt publica, ac civilia. *Cic. 11. Fam.* Tuum est hoc munus, tuæ partes. *Id. l. 15.* Neve quid temporis ad meum annuum munus accedat. *Id. l. 10.* Consulatus munus sustinebat jure majorum. *Id. de Prov. consul.* Munus susceptum Reip. explere. *Tacit. Ann. 15. c. 52.* Ne, Imperatore delecto alio, sui muneris Remp. faceret. *ricasse a se tutto il governo della Repubblica*. *Liv. l. 24.* Munera belli. ¶ Pro exequiis etiam accipitur, quod pulcherrimum officii genus est. *Nepos in Eumene, c. 4.* Pro hominis dignitate, proque pristina amicitia amplo munere extulit. *Valer. Max. l. 8. c. 16. n. 1.* Imaginem in cella Jovis positam habet, quæ, quotiescumque funus aliquod Corneliæ genti celebrandum est, inde petitur. Utroque loco est qui *funus*, pro *munus*, legit. ¶ Ad munus, quo officium notat, pertinent etiam, munus suum tueri, colere, efficere, exsequi, suscipere, & sexcenta alia passim apud *Cic. Liv. Quintil. Horat.* &c. ¶ Fungi munus, pro, munere, est *Plaut. Men. 1. 4. 5.* ¶ Nunnunquam officium, & munus conjunguntur. *Cic. 1. de Orat.* Ab oratoris proprio officio, atque munere sejuncta esse arbitror. ¶ Interdum cum *officio* in genitivo conjungitur, & significat officii functionem, & executionem. *Cic. de Senect.* Ad omne officii munus instruat. ¶ Accipitur quoque pro ludis, seu spectaculis. Causa hujus notionis est, quod qui Magistratum obtinebant, spectacula populo quasi muneris & doni loco exhibebant. *Cic. 2. Off.* Et P. Crassus cum cognomento Dives, tum copiis functus est Ædilitio maximo munere. *Et paulo post.* Magnificentissima vero nostri Pompeji munera secundo Consulatu. *Suet. in Cæs.* Edidit spectacula varii generis, munus gladiatorium, ludos etiam regionatim Urbe tota. ¶ Item pro loco, in quo munera hujusmodi eduntur *Velles. l. 2. c. 130.* Pompeji munera absumpta igni restituit. ¶ Simili fere ratione *Ov. de ar. am. v. 69.* Aut ubi muneribus nati sua munera mater Addidit, externo marmore dives opus. Intelligit porticum Octaviam non longe a Marcelli porticu sitam.

Munusculum, li, n. *picciol dono*, δωρημάτιον, dim. a *munus*. *Cic. 5. Verr.* Quem tu totam insulam cuidam tuorum sodalium, sicut aliquod munusculum, condonaras.

Munychia, f. 1. *Munichia*, *Macina*, Μουνυχία, portus Atticæ, Piræeo proximus, inter illum ad Occ. & Sunium prom. ad Or. apud Ilissi fl. ostium, a Munycho Principe filio Panteuchi, qui ibi templum Dianæ, al. Palladi extruxit, quæ propterea *Munychia* cognominata est. *Stat. l. 6. Silv. v. 108.*

Munychia, orum, n. festa Dianæ, seu Palladis, ut alii scripsere, a Munycho auctore.

Munychius, a, um, Atheniensis. *Ovid. 2. Met. v. 709.* Munychiosque volans agros, gratamque Minervæ despiciebat humum.

Muræna, æ, f. *murena*, Ger. *lamprete*, Gal. *murene*, Hisp. *murena*, Μύραινα, piscis longitudine non dissimilis anguillæ, a Græco nomine allatu. Feminini tantum sexus est. Nam masculus teste *Plin. l. 9. c. 23.* myrinus vocatur, robustior, quam muræna, & unicolor. *Plaut. Aul.* Congrum, murænam exdorsua, quantum potes. ¶ Optimæ inter murænas habebantur, quæ capiebantur in freto Siculo, quas *Macrob. Saturn. l. 3.* flutas vocari asserit. *Martial. l. 13.* Quæ natat in Siculo grandis muræna profundo, non valet exustam mergere Sole cutem. ¶ Fuit hoc piscis genus apud veteres in maximis deliciis, partim ob præstantiam saporis, partim ob insignem vivacitatem. *Plin. l. 9. c. 55.*

Murænianus, a, um ad Murænam pertinens, nomen viri proprium. *Murænana oratio* apud *Martian. Capell. l. 5. pag. 172.* est, quam Cicero pro Muræna habuit.

Murænula, æ, f. parva muræna. *Hieronym. in præfat. in Job.* Ut si velis anguillam, aut murænulam strictis manibus tenere, quanto fortius presseris, tanto citius elabitur. ¶ In Sacris Litteris *Cant. 1. 10.* & alibi, est catenula, torquis, colli ornamentum ad murænæ formam.

Muralis, & le, o. 3. *da muro*, τειχικός, quod ad murum pertinet. *Virg. 11. Æn.* Murali concita nunquam Tormento sic saxa fremunt. ¶ Machinæ murales, quibus muri diruuntur. *Plin. l. 7. c. 56.* ¶ Pila muralia, quibus sustinentur muri, aut quæ de muris dejiciuntur. *Cæs. l. 7. B. G.* Aut ex vallo, & turribus trajecti pilis muralibus interibant. ¶ Muralis corona, quæ donari solebat ab Imperatore ei, qui primus murum subiisset, & in hostium oppidum per vim ascendisset. *Liv. l. 33.* Utique postquam corona aurea muralis proposita est. *Plin. l. 16. c. 4.* Cedunt iis murales, vallaresque, & aureæ, quanquam pretio antecedentes. ¶ Muralis herba, περδίκιον, παρθένιον, genus herbæ, quod frequenter in muris nascitur. *Plin. l. 22. c. 7.*

Muratus, a, um, τετειχισμένος, εὐτειχής, quod muros habet. *Veget. l. 2. c. 41. & l. 3. c. 8.*

Murcia, æ, Dea amoris, seu Venus, a myrto dicta: unde & *Murtia* legitur, & Myrtea, teste *Plin. l. 15. c. 29. Varr.* & *Plin. l. 15.* ¶ Item Dea segnitiem, quæque homines murcidos facit, ut ait *August. l. 4. de civ. Dei c. 16.* Adde *Arnob. l. 4.* ¶ Hujus Deæ templum fuit sub Aventino.

Murcidus, a, um, ignavus, iners. *Fest. Plaut. Epid. 3. 2. 12.* Væ tibi murcide homo. V. *Murcidus*.

Murcius, a, um, adject. Metæ Murciæ erant locus Romæ, ubi ara Murciæ Deæ dicata visebatur. *Apul. l. 6. A. A. Plin. l. 15.*

Murcus, i, Templum Deæ Murciæ. *Festus.* ¶ Murci dicebantur etiam qui ob ignaviam, & ut militiæ munera defugerent, pollicem sibi præcidebant, a Murcia fortasse Dea segnitiei. *Amm. l. 15. ad fin. & leg. 4. Dig. de re milit.*

Murex, icis, m. 3. κογχύλιον, piscis marinus, ex concharum genere, qui etiam buccinum dicitur, & per excellentiam conchylium, ex cujus humore fit color purpureus. *Col. l. 8. c. 16.* & *Martial. l. 13.* ¶ Metonymice ponitur pro purpura, idest, pro colore, qui fit ex muricis sanguine. *Virg. 4. Æn.* Tyrioque ardebat murice læna. ¶ Ponitur etiam pro acumine, seu asperitate saxi, ducta similitudine a muricis figura. *Virg. 5. Æn. v. 205.* Et acuto in murice remi Obnixi crepuere. ¶ Item pro flore purpureo. *Virg. 4. Ecl.* Ipse sed in pratis aries jam suave rubenti Murice. ¶ Murices etiam, τρίβολοι, sunt machinulæ ferreæ, tetragona forma, quæ, in quemcumque inciderint partem, aliquos aculeos protrudunt, unde & dulose in terram adversus hostes conjici solent, ita dictæ a murice pisce, cui aculei sunt plures habentes cuspides. *Val. Max. l. 3.* Ut circa mœnia urbis, quam obsideret, ferreos murices spargeret. Adde *Curt. l. 4. c. 13.*

Murgentius, a, um, ad Murgentum pertinens, quod est Siciliæ oppidum, ut Murgentinus ager, *Cic. Verr. 5. c. 18.* Murgentina vitis, *Plin. l. 14. c. 2.*

Murgiso, onis, m. iners, desidiosus. *Festus.*

Muria, æ, f. *salamoja*, Ger. *sulz*, *oder brühe*, Gall. *saumure*, Hisp. *salmuera*, ἅλμη, ταρίχη, salsugo, aqua salsa, liquor ex sale resolutus, quo aliquid maceretur, aut servatur. *Colum. l. 12. c. 25.* Fere omnes Græci aqua salsa, vel muria mustum condiunt. *Plin. l. 31. c. 8.* Muria, sive illa salsugo spissat, mordet, extenuat, siccat. ¶ Est item muria liquamen thynnorum, ut garum scombrorum. *Scal. l. 2. Auson. Lect. c. 27. Pers. sat. 6.* Tingat olus siccum muria vafer in calice empta. ¶ Muria fuit propria pauperum, garum divitum. *Scalig. l. 2. Auson. Lect. c. 27. Mart. l. 13.* Antipolitani, fateor, sum filia thynni: essem si scombri, non tibi missa forem.

Muriaticus, a, um, *acconcio in salamoja*, ἁλμευτός, quod muria conditum est, quod in muria diu fuit. Absoluta muriatica salsa pro salsamentis. *Plaut. Pœn. 1. 2. 32.* Quasi salsa muriatica esse autumantur sine omni lepore, nisi multa aqua, & diu macerentur.

Muricatim, adv. convolutim, muricum instar. *Plin. l. 9. c. 33.* Vertice muricatim intorto.

Muricatus, a, um, κογχυλιωτός, quod est muricis modo factum. *Plin. l. 20. c. 23. de carduis.* Utrique folia pauca, spinosa, muricatis cacuminibus. ¶ Translate muricati gressus pro formidolosis, seu timendis dicuntur, quasi per murices ferreos fiant. *Fulgent. l. 1. Myth. c. 1.* Muricatos, quod ajunt, sigillaverunt gressus.

Muriceus, a, um, ad muricem spectans. *Auson. epist. 9. v. 4.* Antra & muriceis scopulorum mersa lacunis.

Muricidus, a, um, ignavus, imbellis. *Plaut.* (*Epid. 3. 2. 12.*) *apud Fest.* Væ tibi, muricide homo. *Meurs.* legit *murcide*.

Muries, ei, f. 5. idem ac muria. *Cato R. R. c. 88.* Si natabit, ea muries erit, quæ vel carnem, vel caseum, vel salsamenta condiat. ¶ Muriem *Festus* ex Veranii sententia interpretatur salem in pila tusum, & in ollam fictilem conjectum, ibique opertum, gypsatumque, & in furno percoctum, quo Vestales ferro serrea secto, & in seriam conjecto, quæ erat intus in æde Vestæ, in penu exteriore, in sacrificiis utebantur.

Murilegulus, li, m. qui murices piscatur, a muricibus legendis, seu colligendis. *Justin. l. 2. Cod. tit. de monetariis, & murilegulis.*

Murina. V. Murrhina.

Murinus, a, um, Μύϊνος, quod ex mure est, seu ad murem spectat, ut Murinus fimus, *mustarde*. *Plin. l. 23. c. 8.* Murinum fimum. ¶ Murinus color, qualis fere est asinorum. *Col. l. 6. c. 37.* Murinus cum sit in asino vulgaris, ta-

mea una optime respondet in mula. ¶ Murinum hordeum, herbæ genus. Plin. l. 22. c. 25. ¶ Murina pellis, est quælibet pellis bestiarum minorum in usum vestium. Justin. l. 2. c. 2. Pellibus tamen ferinis, aut murinis utuntur. V. Mus. ¶ Murinus campi. V. Campe.

Murmur, uris, n. mormoro, המיה, Ger. gemummel, Gal. murmure, bruit, Hisp. ruido murmullo, ψίθυρος, lenis aquæ strepitus, a Μορμύρω, vel Μυρμύρω, murmuro. Nomen est fictitium, teste Quint. l. 8. c. 6. ut mugire, & sibilare. Cic. 3. de Or. Nam & odor urbanitatis, & mollitudo humanitatis, & murmur maris, & dulcedo orationis sunt ducta a cæteris sensibus. ¶ Translata pro quocunque strepitu ponitur. Virg. 4. Æn. v. 160. Magno miscetur murmure cœ Jove. Stat. 12. Theb. Murmur jejunæ tigridis. ¶ Est etiam murmur submissa voce loquentis. Ovid. 6. Metam. tacito venerantur murmure nomen. Pers. Sat. 3. v. 81. Murmura cum secum, & rabiosa silentia rodunt.

Murmurabundus, a, um, qui murmurat, a murmura. Apul. l. 2. Met. Indigna murmurabundus.

Murmuratio, nis, f. Μορμυρισμός, actus murmurandi, Plin. l. 10. c. 3. Murmuratio aquilarum. ¶ Item fremitus renuentis, & contradicentis. Senec. ep. 107. Optimum est, Deum sine murmuratione sequi.

Murmurator, oris, m. mormoratore, obtrectator. Augustin. l. 2. Retract. c. 20. Illi adversus Deum murmuratores.

Murmuratus, a, um. Apulej. in Apolog. Magia occulta non minus, quam terra, plerumque noctibus vigilata, & carminibus murmurata.

Murmurillo, as, n. 1. ὑποτονθορύζω, submurmuro, a murmurillum. Plaut. Rud. 5. 3. 61. Quid murmurillas tecum, & te discrucias? In pluribus Codicib. hic versus deest.

Murmurillum, li, n. ὑποτονθορυσμός, exigua murmuratio, dim. a murmur. Plaut. Rud. 5. 3. 49. Nolo, murmurillum, neque susurrum fieri mihi. Ita legit Non. Alii murmur nullum.

Murmuro, as, avi, atum, n. 1. mormorare, המה, Ger. trosen, Gal. murmurer, Hisp. murmurar, Μορμύρω, est strepere, & proprie dicitur de aquis fluctibus. Varro l. 5. de L. L. Cic. 5. Tusc. c. 40. Fremitus murmurantis maris. ¶ Translate ponitur pro strepere generatim. Plin. l. 18. c. 35. Murmurantes ignes tempestatum nuntii sentiunt. Plaut. Cas. 4. 3. 6. Mihi inanitate jamdudum intestina murmurant. ¶ Item contradicere, secreto murmure indignationem ostendere. Plaut. Mil. Tametsi dominus non invitus patitur, servi murmurant. Id. Aul. Ut scelesta sola secum murmurant. ¶ Item pro submissa voce loqui, ita ut non verba, sed verborum sonus audiatur. Ovid. 11. Metam. v. 50. Flebile lingua murmurat exanimis.

Murmuror, aris, d. 1. idem ac murmuro, apud vet. Varro apud Non. c. 27. n. 85. Romæ in balneo plodere cœpimus, & murmurari.

Murra, f. Μύῤῥα, lapidis pretiosi genus, teste Plin. l. 37. c. 2. udoris præstantia commendabile, & colorum varietate insigne, subinde circumagentibus se maculis in purpuram, candoremque, & tertium ex utroque ignescentem, veluti per transitum coloris purpura rubescente, aut lacte candescente. Nascitur in Oriente apud Parthos, & præcipue in Carmania. Plin. l. 37. c. 22. credit esse humorem Solis calore sub terra condensatum. Amplitudine nusquam excedit parvos abacos, crassitudine autem raro tanta est, ut poculis potoriis sufficiat. Præcipuus usus hujus lapidis fuit, ut ex eo pocula fierent, quæ murrina appellabantur. Martial. l. 4. epigr. 86. Nos bibimus vitro, tu murra, Pontica. Id. l. 14. epigr. 113. ardenti murra Falerno convenit. ¶ Sunt qui scribant, myrrha, & murrha, a Græco Μύῤῥα.

Murranus, m. 2. priscus Latinorum Rex, a quo postea Latini omnes Reges Murrani dicti sunt. Serv. in 12. Æneid.

Murreus, & Murrheus, a, um, Μύῤῥινος, quod est ex murra. Propert. l. 4. eleg. 5. v. 26. Murreaque in Parthis pocula cocta focis.

Murrhatus, a, um, idem ac myrrhatus, ut murrhata potio, in lege XII. Tab. de Jure sacro.

Murrinus, & Murrhinus, a, um, Μύῤῥινος, quod ex murra lapide confectum est, ut Trullæ murrinæ, Abaci murrini, Pocula murrina. Suet. in August. c. 71. Alexandria capta, nihil sibi præter unum murrhinum calicem ex instrumento Regio retinuit. Senec. de Benef. l. 7. c. 9. Video murrhina pocula &c. Et absolute ad. ep. cit. Qui crystallina, & murrhina, & cælata magnorum artificum manu portent. ¶ Legitur & myrrhinus. ¶ Murrhina potio. V. Myrrhina.

Murrhobathrarius, ii, profumiere, qui calceamenta muliebria variis odoramentis, & unguentis imbuit. Plaut. Aulul. 3. 5. 37. ubi alii leg. myrobathrarius, quod ejusdem est significationis: alii malobathrarius. h. e. qui malobathrum vendit. alii myrobrecharius a Μύρον, unguentum, & Βρέχω, stillo.

Mursa, æ, Pannoniæ opp. ad Dravum fluv. circa ea loca, ubi nunc Essek. Hinc

Mursensis, se, adject. ad Mursam pertinens, ut Mursense prælium, Ammian. l. 15. c. 14. ¶ Mursiensis pro Mursensis, legitur apud Hieron. adversf. Luciferian. c. 7.

Murta, æ, f. idem ac myrtus. Cato R. R. c. 133.

Murtatus, V. Myrtatus.

Murteus, a, um, idem ac Myrteus. Cato R. R. c. 123. & Col. l. 5. c. 8.

Murtetum, i, n. myrtum. Cels. l. 2. c. 17.

Murus, ri, m. 2. muraglia, τεῖχος, lapideus ambitus, ab antiquo mœrus. Cic. de nat. Deor. Muri urbis, quos vos sanctius esse dicitis. Virg. 1. Æn. Pars ducere muros. ¶ Translate ponitur pro præsidio, ac tutela. Claudian. de IV Cons. Honor. v. 109. Non dabatur murus sceleri. Cic. in Pison. Propugnatula, & muri tranquillitatis & otii. ¶ Portes etiam viri muri dicuntur. Ovid. 13. Metam. v. 281. Graium murus Achilles. ¶ Muri etiam vocantur aggeres sine fossa, teste Varr. l. 1. R. R. c. 14. ¶ Differt a pariete, nam paries proprie domorum est, murus urbium. Et siquando murus dicatur de privato ædificio, exterior est, paries interior. Tacit. 5. Ann. c. 43. Nec communione parietum, sed propriis quæque muris ambirentur. ¶ Hæc tamen discrimina interdum confunduntur.

Mus, muris, m. sorcio, sopa, עכבר, Ger. ein mauss, Gall. rat, souris, Hisp. raton, Μῦς, exiguum animal nobiscum in domo habitans, a nomine Græco allato. Distinguitur a sorice, quod sorex major sit mure, clariusque strepat, & plus afferat detrimenti. Col. l. 12. c. 36. Si serpens, aut mus, soricave in mustum ceciderit. Cic. Att. l. 14. ep. 9. Itaque non solum inquilini, sed & mures migraverunt. V. Plin. l. 8. c. 57. ¶ Mus araneus, animal est in Britannia, muris magnitudine, mustelinæ speciei, ore oblongo, cauda gracili. Plin. l. 29. c. 4. ¶ Sunt & mures in mari. Plin. l. 9. c. 19. ¶ Interdum hoc nomine apud Latinos scriptores veniunt non domesticæ solum bestiolæ, de quibus hactenus, verum silvestres feræque bestiæ minores, quarum pellibus ad vestitum uti quis potest, ut sunt feles feri, vulpes, martes, & alia id genus. Hinc Ammian. l. 31. c. 3. Hunnis vestimenta tribuit ex pellibus silvestrium murium consarcinatis. Senec. ep. 90. Magna Scytharum pars tergis vulpium induitur, ac murium. Plaut. Pæn. 5. 2. 52. Mures Africanos prædicat in pompam ludis dare se velle Ædilibus. Lips. l. 2. Elector. c. 4. putat per mures Africanos Veteres intellexisse pantheras, quemadmodum Elephantos, boves Lucas vocitarunt, & struthionem, passerem marinum. ¶ Senec. in Apocolocynth. Venisti huc, ubi mures ferrum rodunt. prov. h. e. ubi magna est rerum locique mutatio, & novæ multæ difficultates occurrunt. Id. ibid. Romæ mures molas lingunt. Aliud proverb. de iis, qui delicatissima quæque, & optima sectantur. ¶ Hor. in Arte poet. Parturient montes, nascetur ridiculus mus. Aliud proverb. de quo V. Mons. ¶ Mus femina fœminina effertur. Plin. l. 10. c. 55. ex una mure centum viginti genitos tradiderunt.

Musa, æ, f. 1. Musa, Ger. ein gesang, aller lied, Gal. muse, Hisp. musa, Μοῦσα, Dea, quæ Poeticæ arti, & Musicæ præsidet, ut veteres arbitrati sunt. Musæ novem sunt, Calliope, Clio, Erato, Thalia, Melpomene, Terpsichore, Euterpe, Polymnia, seu Polyhymnia, Urania, quas Poetæ finxerunt filias esse Jovis, & Memoriæ. Opottet enim, eorum eruditum, ac doctum intelligentia, memoriaque vigere. V. singulas suis locis. Earum propria officia complexus est Auson Idyll 20. (al. epigr. 138.) his carminibus: Clio gesta canens transacta tempora reddit. Melpomene tragico proclamat mœsta boatu, Comica lascivo gaudet sermone Thalia, Dulciloquis calamos Euterpe flatibus urget, Terpsichore affectus citharis movet, imperat, auget; Plectra gerens Erato saltat pede, carmine, vultu, Carmina Calliope libris heroica mandat; Urania cœli motus scrutatur, & astra, Signat cuncta manu; loquitur Polyhymnia gestu. Mentis Apollineæ vis has movet undique Musas. In medio residens complectitur omnia Phœbus. ¶ Hæc tamen officia a Poetis confunduntur. Virg. 7. Æn. v. 37. Nunc age, qui reges, Erato, quæ tempora rerum, Quis Latio antiquo fuerit status &c. ¶ Musæ dicuntur in Helicone habitare, qui mons est Bœotiæ, Parnasso vicinus. Hinc Heliconides appellantur. Parnassum quoque Phocidis montem habitare dicuntur, unde Parnassides. Incolunt etiam Cithæronem montem Bœotiæ, Parnasso finitimum, vel Parnassi partem, a quo Cithæronides nuncupantur. Pierius quoque mons Thessaliæ, quæ olim fuit pars Macedoniæ, dicitur esse patria, & sedes Musarum. Hinc Pierides vocitatæ sunt. Alia etiam earum cognomina sunt, a locis, quæ incolunt. Nam vocantur Thespiades, a Thespia oppido Heliconi propinquo: item Hippocrenides, quod de Hippocrene fonte apud Heliconem bibunt, in eoque se lavant. item Pegasides, a Pegaso equo, qui eo loco saxum ungula feriens Hippocrenen fontem aperuit: item Castalides, a fonte Castalio in radicibus Parnassi: item Aonides, ab Aonia regione Bœotiæ montosa, in qua Aonius mons, & fluvius, item Pimpleæ, a Pimplia loco Phocidis apud Parnassum, vel a Pimple monte, & fonte Macedoniæ, in Thessaliæ confinio: item Libethrides, a fonte Magnesiæ, regionis inter Thessaliam, & Macedoniam, qui Libethrus, vel Libethra vocatur. ¶ Metonymice Musa pro cantu, sive carmine accipitur. Virg. 8. Ecl. Pastorum Musam Damonis, & Alphesibœi. Id. 6. Ecl. Agrestem tenui meditabor arundine Musam. Item pro quavis disciplina liberali. Hinc Musas forenses, pro Rhetorices studio, Auct. dial. de caus. corrupt. eloq. c. 12. dixit: Gell. l. 9. c. 3. A liberali tamen musa nunquam abfuerunt. Et in præfat. Ejusdem musæ æmuli. h. e. ejusdem disciplinæ. ¶ Crassiore Musa, est rudi stylo vel sermone. Quintil. l. 1. c. 10. Libet propter quosdam imperitiores crassiore, ut vocant, Musa dubitationem hujus utilitatis eximere. ¶ Pedestris Musa, est genus dicendi tenue, vel agreste, & rusticanum. Hor. l. 2. Serm. Sat. 6. Quid prius illustrem Satyris, Musaque pedestri?

Musæum. V. Museum.

Musæus, i, poeta antiquissimus Orphei tempore, quem alii Lunæ filium, alii Orphei faciunt, cujus certe fuit discipulus, teste Servio ad illud Æn. 6. v. 667. Musæum ante omnes &c. ¶ Alius item poeta tempore Anci Martii. ¶ Alius grammaticus, cui tribuunt carmen Græcum de amoribus Herois, & Leandri. V. Casaub. ad Lucr. l. 1.

Musæus, & Museus, a, um, delle Muse, Μουσαῖος, quod Musarum est. Lucr. l. 1. v. 933. Musæo contingens cuncta lepore. Adde v. 946. ¶ Est etiam idem quod Musivus. Trebell. Poll. in 30. Tyrann. n. 14. Corona picturata de museo. Vet. inscript. apud Spon. Miscell. p. 39. Opere tessellato exornavit.

Musca, æ, f. mosca, זבוב, Ger. eine fliege, eine mucke, Gal. mouche, Hisp. mosca, Μυῖα, parvum animal volatile, a Græca voce allata, s inserto, more antiquo. Var. l. 3. de re rust. c. 16. Non ut muscæ liguriant. ¶ Pace ubique muscas, apud Cic. de Orat. c. 60. dictum de homine importuno, & molesto. ¶ Ne musca quidem, respondit Vibius Crispus cuidam interroganti, solus ne esset in cubiculo Domitianus, quod ille Imperator soleret artu per otium muscas venari, quod in proverbium transiit. Sueton. in eius vita c. 3. ¶ Muscam Plaut. Merc. 2. 3. 26. vocat curiosum hominem, & hac illac discurrentem. Et Pœn. 3. 3. 76. muscas pro Parasitis posuit, qui ad alienum cœnas non vocati advolant.

Muscarium, rii, n. paramosche, Ger. fliegenwedel, Gall. esmouchoir, chassemouche, Hisp. moscadero, ventalle, flagellum, quo muscæ abiguntur. Martial. l. 14. in lemmate epigrammatis 67. ¶ Ab horum similitudine muscarium etiam appellatur coma illa quarundam herbarum, in qua semina dependent, qualis est fœniculi, anethi, & similium. Plin. l. 12. c. 26. Semine in muscariis dependente, ut ferulæ.

Muscarius, a, um, Μυϊκός, quod ad muscas pertinet, ut Araneus muscarius, qui venatur muscas. Plin. l. 29. c. 6. Aranei muscarii tela. ¶ Apud Vitruv. l. 7. c. 3. clavi muscarii dicuntur, qui sunt capitulis latioribus, seu umbellatis, eo pacto quo Plin. quarundam herbarum comam muscarium appellat.

Muscerda, æ, f. sterco di topi, Ger. meussdreck, Gall. fiante de souris, Hisp. estiercol de raton, Μυόχοδον, murium stercus. Plin. l. 29. c. 6. Præterea, ut Varro noster tradit, murinum fimum, quod item muscerdas appellat.

Muscidus, a, um, musco obsitus, muscosus. Sidon. l. 8. ep. 10. Muscidi pumices.

Muscipula, f. 1. trappola da prender topi, Ger. meussfall, Gal. ratiere, Hisp. ratonera, Μυοπαγίς, παγίς, machina, qua mures capiuntur. Varro l. 1. de re rust. c. 8. Nisi totas vineas oppleveris muscipulis.

Muscipulum, i, n. idem quod muscipula. Phædr. l. 4. fab. 2. v. 8. Mus, qui sæpe laqueos, & muscipula evaserat.

Muscosus, a, um, Βρυώδης, quod musco opertum est, ut Muscosi fontes, Muscosa prata, &c. Plin. l. 12. c. 1. Muscosi pumices, Cic. l. 3. ad Q. Fr. ep. 1. c. 15. Apodyterio nihil muscosius.

Muscula, læ, f. moscherta, parva musca. Augustin. l. 7. de Trinit. c. 3. & Arnob. l. 2. pag. 74.

Musculosus, a, um, pieno di muscoli, Ger. aderich, Gal. plein de muscles, Hisp. musculoso, Μυώδης, plenus musculis. Cels. l. 5. c. 10. At si nervosus, aut musculosus is locus est. Colum. l. 6. c. penult. pectore musculoso esse.

Musculus, li, m. 2. topolino, Ger. ein meusslin, Gal. petit rat, Hisp. morgano, Μῦς, parvus mus. Cic. 2. de Div. c. 14. Nam & musculorum jecuscula bruma dicuntur augeri. ¶ Est & nomen pisciculi, qui balenæ fungitur oculorum vice, quia cauda cursum ejus moderatur, ne in vada impingat. Est enim balena luscinsa, & pene exoculata. Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 415. Plin. l. 9. c. 62. ¶ Etiam concharum generi convenit hæc appellatio. Plaut. Rud. 2. 1. 9. Cels. l. 2. ¶ Præterea ut Græcis Μῦς, ita Latinis musculus vocatur in animali motus voluntarii instrumentum, quod carne, fibrisque constat. muscolo. Plin. l. 20. c. 21. Item contusis, luxatis, tumentibus, & musculis, nervis, articulis imposuit. ¶ Musculos etiam dixerunt antiqui minores machinas, quibus protecti bellatores fossas urbis apportatis lapidibus, lignis, & terra complent, & solidant, ut turres ambulatoriæ sine impedimento vehantur ad muros. galleria. Sunt minores vineis, subditioresque, & majores, firmioresque pluteis. Sed alii musculum machinam esse dicunt, qua muri perfodiuntur. Cæs. l. 7. B. G. A castris longurios, musculos, falces, reliquaque, quæ eruptionis causa paraverat, profert. Id. l. 3. bell. Civ. Scalas, musculosque ad repentinam oppugnationem fieri, & præparari jussit. V. Veget. l. 4. de re milit. c. 15.

Muscus, m. 2. Βρύον, villosa illa lanugo, quæ in arboribus, ac saxis provenit, qualem videmus circa fontes, & loca humida, qualis etiam est illa, quæ in marinis petris innascitur, ac mari innatat, unde & in litus evolvitur, ac projicitur, quæ aliter alga dicitur, muscolo, mosebio. Ovid. 8. Metam. v. 563. Molli tellus erat humida musco. Horat. l. 1. ep. 10. Musco circumlita saxa. Virg. Eclog. 6. Phaethontiadas musco circumdat amaræ corticis. h. e. cortice muscoso, & amaro.

Musearius, ii, m. musivarius. Inscript. apud Gruter. pag. 586. n. 8. T. Julius Aug. lib. Hitephor. musear. fecit sibi, &c.

Museum, (rectius quam Musæum, est enim græce Μουσεῖον,) museo, luogo consacrato alle muse, sacrarium Musarum, locus ubi Musæ colebantur, & responsa reddebant, cujusmodi fuisse in Macedonia ad Olympum montem scribit Philostrat. in vita Apollon. Accipitur pro loco, seu ædificio, quo literarum & studiorum causa homines conveniunt, qualis fuit celeberrimum Alexandriæ, de quo Sueton. in Claud. c. 42. & Spartian. in Hadrian. c. 20. ¶ In eo publico sumptu viri docti quamplures alebantur, ut literis vacarent. Casaub. in Sueton. loc. cit. ¶ Musea item in ædificiis appellantur opera ex pumicibus, & saxis arasis constructa, ad specus imaginem arte reddendam, grotesche. Plin. l. 36. cap. 21.

c. 21. ¶ In quibusdam libris legitur *Musiom* pro *Mustum*, ut apud *Spartian.* in *Adrian.* c. 20. Apud Alexandriem in Musio. ¶ Et quia *Museon* invenitur etiam pro *Museo*, hinc fit, ut *Mustum* æquivaleat utrique, & in unam sæpe significationem coalescant. V. *Musivum*.

Musæus, a, um. V. Musæus.

Musica, æ, vel Musice, es, f. *Musica*, Ger. *Singkunst*, Gal. *Musique*, Hisp. *Musica*, Μουσική, scientia, quæ modum canendi demonstrat, a *Musis*. Antiquis significabat universe humanitatis studia, sed posteriores modulationi numerorum specialim id nomen tribuerunt. *Mures. in Tusculan.* 1. *Cic. de Orat.* Num Geometriam Euclide, aut Archimede, num Musicam Damone, aut Aristoxeno tractante, &c. ¶ Apud Græcos antiquos tantæ venerationis fuit, ut iidem Musici, & Vates, & Sapientes judicarentur. Cujus scientiæ cum se imperitum Themistocles confessus esset, ut inquit *Cicero*, indoctior habitus est. *Quintil. l. 1. c.* 10. Musice antiquis temporibus tantum venerationis habuit, ne &c. ¶ Artem musicam tractare, pro Comœdias scribere, *Terent. Phorm. prol. v.* 18. & ibi *Donat.* ¶ *Occultæ musices nullus est respectus*, Græcum proverb. usurpatum a Nerone, causas prodeundi in scenam quærente, ut est *apud Suet. in ejus vita*, c. 20. Τῆς λανθανούσης μουσικῆς οὐδεὶς λόγος. vel Οὐδεὶς λόγος ἀπορήτου καὶ ἀφανοῦς μουσικῆς. Significat autem, animi dotes si non proferas, perinde esse quasi non habeas. *Eccli.* 20. 32. Sapientia abscondita, & thesaurus invisus, quæ utilitas in utrisque? *Gell. l.* 13. *c. ult.* Nosti verbum illud in Græcia vetus, musicam, quæ sit abscondita, eam esse nulli rei.

Musicarius, ii, m. musicorum instrumentorum artifex. *Vet. inscript.* Colocasiu veræ dulciss. & musicarii ingeniosiss.

Musicatus, a, um, ad musicæ artis regulas factus, ut musicatæ cantilenæ, apud *Apul. in Asclep.*

Musice, es. V. Musica.

Musice, adverb. Μουσικῶς. Musice ætatem agere, h. e. splendide, delicate, laute, & alienis sumptibus: cui affine est, tibicinis vitam agere. *Casaub. ad Athen. l.* 1. *c.* 8. *Plaut. Mostell.* 3. 2. 4. Musice hercle ætatem agitis, ita ut vos decet; vino, & victu vitam colitis &c.

Musicus, a, um, *musicale*, Μουσικός, quod ad Musicam pertinet. *Cic.* 2. *de legib. cap.* 15. Mutare musicas leges. *Phædr. lib.* 4. *fab.* 19. Musicus sonus. *Quintil. l.* 1. *c. ult.* Musicis modis cantica excipere. ¶ *Musica*, in plur. numero absolute pro musica arte. *Cic.* 1. *Orat. c.* 42. In musicis numeri, & voces, & modi. ¶ Usurpatur etiam hoc adjectivum pro literario, seu poetico. Hinc *Ter. Phorm. prol. v.* 18. Artem musicam tractare. h. e. Comœdias scribere. Et *Hecyr. prol. v.* 23. Ad studium musicum se applicare, eodem sensu. *Gell.* in *præfat. ad fin.* Eandem legem ego commentariis his legendis dabo, ut ea ne attingat, neve adeat profestum, & profanum vulgus, a ludo musico diversum. *Sidon. in Narbon. v.* 122. Musas vix mage musicas putares. h. e. magis doctas.

Musicus, ci, subst. m. *Musico*, שׁוֹרֵר, Ger. *Synger*, Gal. *Musicien*, Hisp. *Musico*, Μουσικός, qui Musicam profitetur. *Cic.* 2. *Tusc.* Si absurde canat is, qui se haberi velit Musicum. *Id.* 1. *Off. c.* 41. In fidibus Musicorum aures vel minima sentiunt.

Musimo, vel musmon, onis, m. Μούσμων, animal ex duobus animalibus diversæ speciei procreatum. *Non. c.* 2 *n.* 530. Musimones, asini muli, aut equi breves. *Plin. l.* 8. *c.* 49. definit musimonem animal genitum ex arieta, & capra, forma arietis, villo caprino. Sed latius hæc vox patet, ut quæ etiam ad asinos, mulos, equosque extendatur. *Cato apud Non. loc. cit.* Asinum, aut musimonem, aut arietem. *Lucil. ibid.* equum musimonem habet. ¶ In *loco cit. Plinii* quidam *Cod.* habent *musmo*.

Musinor, aris, atus sum, dep. 1. verbum fictum a *Musis*, quod significat commentari, scribere. *Plin.* in *præfat. nat. hist.* Dies vobis impendimus, cum somno valetudinem computamus, vel hoc solo præmio contenti, quod dum ista, ut ait Varro, musinamur, pluribus horis vivimus.

Musivarius, ii, m. artifex musivi operis. *Cod. Theodos. l.* 13. *de excusat. artif.*

Musium, ii. V. Museum.

Musivum, vi, n. opus concinne tessellatum, varieque picturatum, *lavorato, o dipinto a mosaico*, cujusmodi videre est in Æde Divi Marci Venetiis. *Spartian. in Pescenn. Nigro, cap.* 6. Hunc in Commodianis hortis, in porticu curva, pictum de Musivo videmus, sacra Isidis ferentem. *Trebell. Poll. in Tyran. n.* 24. Accipiens ab his coronam civicam picturatam de musio. Ubi alii leg. *museo*. Musivum enim, idem est ac Musium, sive museum, quæ omnia sunt varie inflexa ab una voce græca Μουσεῖον. V. *Museum*.

Musmo. V. Musimo.

Mussatio, onis, f. mussitatio, actus mussandi. *Ammian. lib.* 20. *cap.* 8. Salutem mussatione quæritabam, & latebris.

Mussitatio, onis, actus mussitandi. *Apul. l.* 8. *Metam. post init. de canibus venaticis*. Tacitaque prius servata mussitatione, signo sibi repentino reddito, latratibus miscent omnia.

Mussito, as, n. 1. *parlar sotto voce*, Μύζω, freq. a musso, hoc est, multum, & frequenter musso. *Plaut. Mil.* 3. 1. 119. Illi inter se certant donis, ego hæc mussito. *Id. Pseud.* 1. 5. 85. Non tu me sciebas plurimum in mundo tibi, cum ea mussitabas? *Apul. Apolog.* Hunc illa timorem mussitabat, adversari propalam non audebat. ¶ Significat etiam tacere, cum silentio pati. *Plaut. Mil.* 2. 5. 65. Quid propius fuit, quam ut perirem, si locutus fuissem hero? P. ergo, si sapis, mussitabis. *Ter. Adelph.* 2. 1. 53. Accipiunde, & mussitanda injuria adolescentium est. Ubi *Donatus* notat, proprie *mussitare*, esse dissimulandi causa tacere. Adde *Plaut. Cas.* 3. 5. 33.

Musso, as, avi, atum, *mussare*, *parlar sotto voce*, לחשׁ, Ger. *mudeven*, Gal. *grommeler*, Hisp. *grunir*, Μύζω, submisse voce loquor, ne alii exaudiant, clam murmuro, a *mutio*. *Liv.* 7. *c.* 25. Mussantes inter se cogitabant. *Plaut. Aulul.* 2. 1. 12. Æquum est, neque occultum id haberi, neque per metum mussari. ¶ Dicitur etiam de apibus murmurantibus. *Virg.* 4. *Georg.* mussantque oras, & limina circum. Et de juvencis mugientibus. *Id. Æn.* 12. Stat pecus omne metu mutum, mussantque juvencæ, Quis pecori imperitet. ¶ Figurate ponitur pro dubitare. *Virg.* 11. *Æn. v.* 345. cuncti se scire fatentur, Quid fortuna ferat patriæ, sed dicere mussant. *Id.* 12. *Æn. v.* 657. Mussat rex ipse Latinus, Quos generos vocet. *Lucret. l.* 6. *v.* 1177. mussabat tacito medicina timore. h. e. hærebat cogitans, quodnam insuitato morbo remedium afferret. ¶ Item pro tacere, inquit *Festus*, adducitque hæc Ennii verba; Non decet mussare bonos: quoniam tamen hæc sententia esse potest, bonos libera loqui debere. Sed vereor, ut hic sensus ex Ennio colligi possit. Non repugnat tamen hujus verbi naturæ, unde est *Mussito*, quod vide.

Mustace, es, f. 1. lauri genus maximo folio, ita dictum, quod mustaceis subjiceretur. *Plin. l.* 15. *c.* 30.

Mustaceum, & Mustaceus, i, m. & n. *mostacciuolo*, *calissone*, αἰνόπτη, libi genus est, quod in nuptiis adhiberi solebat, cujus conficiendi rationem docet his verbis *Cato de re rust. c.* 121. Mustaceos sic facito: farinæ siligineæ modium unum musto conspergito: anisum, cyminum, adipis pondo duo, casei libram, & de virga lauri deradito, eodem addito, & ubi defixeris, lauri folia subtus addito, dum concoques. *Juven. Sat.* 6. *v.* 210. Si tibi legitimis pactam, junctamque tabellis non es amaturus, ducendi nulla videtur causa, nec est, quare cœnam, & mustacea perdas. *Cic. Att. l.* 5. *ep.* 20. Laureolam in mustaceo quærere. proverb. quod significat, ex re frivola, & exigua laudem quærere.

Mustarius, a, um, quod ad mustum attinet, ut Mustarius urceus, quo mustum reponitur. *Cato de re rust. c.* 11.

Mustela, æ, f. 1. *donnola*, γαλῆ, animal parvum, sed oblongum, flavi coloris, quod columbariis, aliisque id genus aviariis maxime insidiatur, ova exsorbens, ipsasque etiam aves enecans. V. *Plinium l.* 29 *c.* 4. ¶ Est etiam mustela, γαλεός, piscis, proximam a scato bonitatem obtinens. *Plin. l.* 9. *c.* 17. ¶ Hunc Paulus Jovius in eo libello, quem de piscibus Romanis edidit, multis argumentis ostendit eundem esse, atque illum, quem nos a lambendis petris *lampetram* vocamus.

Mustelatus, a, um, adject. a mustela, ut mustelatum peplum, h. e. colore mustelino tinctum, apud *Apul. l.* 1. *Metam.*

Mustelinus, a, um, γαλέινος, quod est ex mustela. *Ter. Eun.* 4. 4. 22. Veternosus, senex, colore mustelino.

Mustellago, inis, f. herba, quæ & Daphne dicitur. *Apul. de herb. c.* 17.

Musteus, a, um, adject. *mostoso*, *di mosto*, γλευκινός, qui ex musto est, vel musti saporem habet. *Var. R. R. l.* 1. *c.* 59. Mala, quæ ante mustea vocabant, nunc melimela appellant. Eadem habet *Plin. l.* 15. *c.* 14. *Col. l.* 9. *c.* 15. Transfertur in vasa fictilia mel, quæ paucis diebus aperta sint, dum musteus fructus defervescat, atque sæpius ligula purgandus est. ¶ Sumitur & pro recente. *Plin. l.* 11. *c.* 42. Caseus musteus. *formaggio fresco*, *e tenero*. *Id. l.* 12. *c.* 7. Piper musteum, *verde*, *o tenero*. Sic musteum succinum, apud *eund. lib.* 12. *cap.* 7. ¶ Translate *Plin. l.* 8. *ep.* 21. Quam matutissima legere hunc adhuc musteum librum. h. e. recentem, & instar musti inconctum.

Mustricula, æ, forma sutorum lignea, cui inducunt corium, ut calceum efficiant. *Afran. apud Festum.* Mustriculam in dentes indam tibi. ¶ In glossis Isidori legitur Mustricula, machinula ad stringendos mures. Sed in hac significatione caret latino exemplo idonei Scriptoris.

Mustulentus, a, um, musto plenus, musteus. *Plaut. Cistel.* 4. 2. 90. Ita mustulentus æstus nares attigit. In aliquibus Codicibus hæc verba desunt. *Apul. l.* 1. *Metam.* mustulentus autumnus.

Mustum, sti, n. *mosto*, *vino nuovo*, תִּירוֹשׁ, Ger. *most*, Gal. *moust*, Hisp. *mosto*, γλεῦκος, οἶνος νεαρός, vinum novum, a Μόσχος, *tener*, *novellus*. *Ovid.* 2. *de Arte*, *v.* 695. Qui properant, nova musta bibant. *Cic. in Bruto*, *c.* 83. Sic ego istis censuerim & novam istam quasi de musto, ac lacu fervidam orationem fugiendam. *Col. l.* 12. *c.* 27. Mustum lixivium, hoc est antequam prelo pressum sit, quod in lacum defluerit, tollito.

Mustus, a, um, n. 1. 1. *nuovo*, *vino*, recens, a Μόσχος, tener, novellus. *Non. c.* 2. *n.* 618. Mustum non solum vinum, verum novellum quicquid est, recte dicitur. Nævius in Gymnastico, Utrum est melius, virginem an, an viduam uxorem ducere? virginem, si musta est. *Cato Censorius apud Prisc.* De agna musta pascenda.

Mut. V. Mu.

Muta, æ, Dea, quæ & Lara, & Larunda, Larium mater, una ex Naiadibus, quam ob intemperantiam linguæ Jupiter usu loquendi privavit. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 583. *Lactant. l.* 1. *substrat. c.* 20.

Mutabilis, le, o. 3. *mutabile*, *instabile*, Ger. *wanckelbar*, Gal. *mutable*, *inconstant*, Hisp. *mudable*, Μεταβλητικός, ἀμετάβλητος, quod facile mutatur. *Virg.* 4. *Æn. v.* 569. Varium, & mutabile semper fœmina. *Cic. de nat. Deor.* Omne corpus mutabile est. *Liv. l.* 1. *c.* 7. Mutabilis vulgi animus. *Valer. Max. l.* 6. *c. ult. n.* 14. Quid hujus conditione mutabilius? *Porc. Latro declam. in Catil.* Mutabilissimæ voluntates.

Mutabilitas, atis, f. *mutabilità*, *inconstanza*, תְּמוּרָה, Ger. *wanckelmutigkeit*, Gall. *mutabilité*, Hisp. *mutabilidad*, ἀκρασία, ἀκρισία, mobilitas. *Cic.* 4. *Tusc. c.* 35. Hæc inconstantia, mutabilitasque mentis quem non ipsa gravitate deterreant?

Mutabiliter, adv. *mutabilmente*. *Varr. apud Non. c.* 2. *n.* 548. Instabilis animus ardens mutabiliter avet habere, & non habere.

Mutatio, onis, f. *mutazione*, Ger. *enderung*, Gall. *mutation*, Hisp. *mutacion*, Μεταβολή, actus mutandi, conversio, motus. *Cic.* 12. *Phil. c.* 2. Consilii mutatio optimus est portus pœnitenti. *Id. in Acad.* Ut nulla vis tantos queat motus, mutationesque moliri. *Id.* 1. *Offic. c.* 33. Mutationem facere. *Ter. Eun.* 4. 4. 4. Mutatio vestis. *Plin. l.* 13. *v.* 854. Mutatio sedis.

Mutator, oris, qui mutat. *Lucan. l.* 8. *n.* 854. Mercis mutator Eoæ. h. e mercator. *Arnob. l.* 3. Mercium, commerciorumque mutator.

Mutatus, us, m. idem ac mutatio. *Tertull. de Pal. c.* 4. Incredibili mutatu.

Mutatus, a, um, *mutato*, partic. a mutor. *Cic. in Pam.* Rerum hoc natura nec manens, nec mutata ratio feret. *Virg.* 2. *Æn.* Hei mihi, qualis erat, quantum mutatus ab illo Hectore, &c. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 58. Ac, nisi mutatum, parcit defundere vinum, *guastato*.

Mutesco, is, n. 3. *divenir muto*, κωφαίνομαι, mutus fio. *Lact. l.* 7. Cum in exitu lingua mutescat. *Apul.* Mutescere taciturnitate. *Marc. Capell. l.* 9. Cuncta velut mutescentia tacuerunt.

Muticus, a, um, κόλουρος, mutilus, truncatus, a Μίτυλος, *cornibus carens*. *Varro de re rust. l.* 1. *c.* 48. Spica mutica dicitur, quæ non habet aristam: Eæ enim quasi cornua sunt spicarum.

Mutilago, ginis, f. herba tithymalus. *Apul. de herb. c.* 108.

Mutilatio, onis, f. *troncamento*, actus mutilandi. *Cels. l.* 7. *c.* 9. Levis mutilatio. Al. leg. *mutatio*.

Mutilatus, a, um, ἀκρωτηριασθείς, truncatus, diminutus, particip. a mutilor. *Plin. l.* 8. *c.* 5. Sutrum tradidit altero dente mutilatu. *Ovid. de Nuce*, *v.* 37. At mihi sæva nocent mutilatis vulnera ramis. *Cic.* 3. *Phil. c.* 12. In Galliam mutilatum ducit exercitum. idest diminutum.

Mutilo, as, avi, atum, a. 1. *troncare*, קצץ, Germ. *gestuempfen*, Gall. *mutiler*, Hisp. *desmochar*, κολοβόω, trunco, aliquid detraho, diminuo. *Ter. Hec.* 1. 2. 8. Quin spoliet, mutilet, laceret, quemque nacta sit.

Mutilus, li. V. Mytilus.

Mutilus, a, um, *tronco*, κολοβός, ἀκερός, truncatus, aut membro aliquo diminutus, ut boves, aut capri, qui cornua non habent, a Μίτυλος, *cornibus carens*. ¶ Sunt, qui sic distinguant mutilum a manco, ut mutili dicantur, quibus ferro, vel alia re aliquod membrum exsectum sit, manci, quibus membrum naturæ vitio desit. *Hor. l.* 1. *serm. Sat.* 5. Cum sic mutilus minitaris. *Cæs. l.* 6. *B. G. c.* 26. Mutilæque sunt cornibus. ¶ Mutilum pecus, absolute, quod cornibus caret. *Col.* in *præfat. l.* c. Id ipsum aliter curetur mutilum, & rarepilum, aliter cornutum, & setosum. ¶ Translate sumitur pro imperfecto. *Cic. in Or. c.* 9. Sed cum mutila quædam, & hiantia locuti sunt.

Mutina, f. *Modena*, Colonia, & Urbs Galliæ Togatæ, in via Æmilia, antiqua, unaque ex 12. Tuscorum Coloniis: in qua M. Antonius D. Brutum obsedit, quem tamen Octavianus collectis veteranis militibus liberavit. *Cic.* 5. *Phil.*

Mutinensis, se, adject. *Modenese*, ad Mutinam pertinens, ut Mutinensia arma. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 625.

Mutinus, i, Deus, idem ac Priapus, super cujus pudenda sedere jubebatur nova nupta, ut ejus pudicitiam is prior delibasse videretur. *Arnob. l.* 4. *August. l.* 4. *de Civ. Dei*, *c.* 11. & *l.* 6. *c.* 9. ¶ Ponitur & pro virili membro. *Auctor Priap. carm.* 73. tubro, Priape, furibus minare mutino. ¶ Legitur & *Mutunus*, & *Muttunus*.

Mutio, is, n. 4. *parlar con timore*, לחשׁ, Ger. *leiffreden*, Gal. *grommeler*, *gronder*, Hisp. *hablar entre dientes*, Μύζω, γρύζω, est muti instar signum facere, seu strepitum, sive submissa & imperfecta voce fabulari, aut unum verbum tantum dicere, vel timide loqui. Est a sono. Nempe ut a γρῦ, γρύζειν, ita mutire, vel muttire a mu, vel mut. *Plaut. Mil.* 2. 2. *sc.* 6. Si post hunc diem mutivem. *Terent. Andr.* 3. 2. 25. Itaque herale nihil jam mutire audeo. ¶ Dicitur etiam de hircis. Auctor *Philom. n.* 58. Et mutire capris hirce petulce soles. ¶ Sumitur quoque pro crepitare, strepere. *Plaut. Curc.* 1. 1. 94. Viden', ut aperiuntur ædes festivissime? non mutit cardo. Ubi quædam Edition. habent *muttit* duplici *t*, & sic quoque legitur in *Gloss. veterib.* ¶ *Voss.* in *Etymol.* verbo *Mutus*, ait, mutire esse canum proprium, cum irritari incipiunt, sed hoc nullo probat exemplo.

Mutitio, & Muttitio, onis, actus mutiendi. *Plaut. Amph.* 1. 3. 21. Quid tibi hanc curatio est rem, verbero, aut mutitio? h. e. Quid curas, aut mutis?

Mutito, as, n. 1. ἀλληλοφαγεῖν, est mutua inter se se convivia agitare, a mutuus.

Gell. l. 2. c. 24. Principes civitatis, qui ludis Megalensibus antiquo ritu mutitarent. id est, mutua inter se convivia agitarent. Hæc *Gell.* ¶ *Turneb. l. 14. cap. 18.* a mutuus mutuitare dici scribit, atque ita apud *Gellium* legere jubet. Sed *l. 17. c. 1.* retinet *mutitare*, quod est in vulgatis, sed per Syncopen ex *mutuitare* factum opinatur. Retinet quoque hanc scripturam Lipsius in Saturnalibus.

Muto, as, avi, atum, a. 1. *mutare, variare*, חלף, Ger. *ändern*, Gal. *changer*, Hisp. *mudar*, ἀλλάττω, mutationem facio, verto, vario, ut Muto vestem, animum, mentem, consilium. Construitur cum acc. *Cic. 3. Verr.* Alias evocabat eos, inter quos decumani, decumasque mutabat. *Plin. l. 9. c. 29.* Colorem mutat ad similitudinem loci, & maxime in metu. ¶ Vel cum alterum acc. & præp. *in*, vel *ad*. *Cic. pro Rosc. Am.* Versa, & mutata in pejorem partem sunt omnia. *Plin. l. 7. c. 4.* Mutari in marem. *Cicer. de Or.* Id ad omnem rationem mutatur, & vertitur. ¶ Vel cum acc. & abl. *Horat. epist. 1.* mutat quadrata rotundis. ¶ Vel cum acc. & abl. cum præp. *de*, & *cum*. *Liv. l. 1. c. 37.* Neque tum Tarquinius de Equitum Centuriis quicquam mutavit. *Ter. Eun. 3. 3. 24.* Ut vestem cum eo mutem. ¶ Vel cum acc. & duobus ablativis, altero sine præp. altero cum præp. *cum*. *Sall. in Jug.* Eaque mutare cum mercatoribus vino advectitio, & aliis talibus. ¶ Vel cum ablat. & præp. *pro*. *Sallust. in Jug.* Nec dubere incerta pro certis mutare. ¶ Factum mutare, est pœnitere. *Ter. Andr. 1. 1.* Haud muto factum. *Donatus*. ¶ Mutare animum, mores, sententiam, voluntatem, &c. apud *Cic. de Prov. Cons. Terent. Phorm. 5. 2.* & *Virg. 4. Æn.* *mutar parere, voglia, costume, opinione*. *Horat. l. 1. ep. 11. ad fin.* Cælum, non animum mutant qui trans mare currunt. ¶ Mutare fidem, in malam partem, *ingannare, mancar di parola*. *Ter. Phorm. 3. 2. 27.* Nequeo exorare, ut me maneat, & cum illo mutet fidem. *Plaut. Mil. 3. 1. 38.* Ne istanc amittam, & hæc mutet fidem. ¶ Mutare solum, *mutar paese, andar in bando*. *Cic. in Parad.* Omnes impii exules sunt, etiamsi solum non mutarunt. ¶ Mutare vestem, *vestir' a lutto*, apud Rom. propter aliquam calamitatem mos fuit, quod factum sui exilii causa gloriatur *Cicer. post red. in Sen.* ¶ Mutare aliquid ære, *vendere*. *Colum. l. 9.* Dum viridis ætas pulchritudinem corporis conservat, ære mutandi sunt. Sic, mutare pretio. *Pallad. l. 11. tit. 4. de ovibus*. Autumno debiles quæque pretio mutentur, ne eas imbecillas hibernum frigus absumat. ¶ Mutare merces, *negoziare*. *Horat. l. 1. Sat. 4.* Hic mutat merces. *Virg. Ecl. 4.* nec nautica pinus mutabit merces. ¶ Mutare absolute positum pro mutari. *Liv. l. 5.* Annona ex invecta copia nihil mutavit. *Id. lib. 2.* Tantum fortunam mutasse, ut qui modo victores, ii versa Marte &c. ¶ Mutare jumenta, *mutar cavalli, correr la poste*. *Cæs. l. 3. B. C. c. 11.* Mutatis ad celeritatem jumentis, ad Pompejum contendit. ¶ *Virg. Ecl. 4.* Ipse sed in pratis aries jam suave rubenti Murice, jam croceo mutabit vellera luto. h. e. croceo colore tinget. ¶ *Plin. in Paneg.* Nihil mutavit fortuna in ipso. *non ha fatto in se cangiamento veruno*.

Muto, onis, m. 3. *vios*, penis, mentula, a μύττος. *Horat. l. 1. sat. 2. v. 68.*

Mutoniatus, m. 2. ἐνόρχης, mentulatus, cui mentula est magna. *Martial. l. 11. ep. 64.* Dormis cum pueris mutoniatis.

Mutōnus. V. Mutinus.

Mutuarius, a, um, idem quod mutuus. *Apul. Apolog.* Mutuarias operas cambiam cum vicinis.

Mutuatio, onis, f. δάνεισμα, acceptio mutui. *Cic. 1. Tusc. c. 42.* Qui me ea pœna multaverit, quam sine mutuatione, & sine versura possem dissolvere. *Id. 3 de Orat.* Translationes quasi mutuationes sunt, cum quod non habeas, aliunde sumas. *Id. pro Flacc. c. 2.* Cum multos minutis mutuationibus defraudasset.

Mutuatitius, a, um, δανειστός, quod mutuo datur. *Gel. l. 20. c. 1.* Maximeque in pecuniæ mutuatitiæ usu, atque commercio. Al. leg. *mutuaticia*.

Mutuātus, a, um, partic. a mutuor, *chi ha pigliato ad imprestito*. *Valer. Max. l. 6. c. 2. extern. 1.* Mulier præsidium ab innocentia mutuata. ¶ Invenitur & in passiva significatione, *tolto ad imprestito*. *Plin. l. 2. c. 9.* Luna in totum mutuata a sole luce fulget.

Mutue, adv. idem ac mutuo. *Cic. l. 5. Fam. ep. 7.* Quibus siquando non mutue respondetur.

Mutuiter, adverb. mutuo, *scambievolmente*. *Varr.* apud *Non. c. 12. n. 30.* Vivas, meque ama mutuiter.

Mutuitor, as, mutuum rogito. *Plaut. Merc. Prol. v. 52.* Mutuitanti credere.

Mutulus, i, lignum, vel lapis extra murum prominens, super quo trabium capita sedent, & fulciuntur, *mensola, cornice*. *Vitruv. l. 7. c. 3.* Ubi V. *Bald. in Lexico.* *Varr. l. 3. R. R. c. 5.* Mutuli crebri omnibus columnis impositi. *Col. l. 8. c. 9.* Ad lineam mutuli per parietum defixi.

Mutūnus. V. Mutinus.

Mutuo, as, a. 1. *pigliare in prestanza*, δανείζομαι, mutuum accipio, apud vet. *Cæcil.* apud *Non. c. 7. n. 48.* Ad amicos curret mutuatum, mutuat causa mea. ¶ Reperitur etiam pro mutuum dare, *prestare*, δανείζειν. *Plaut. Trin. 4. 3. 44.* Siquit quod mutuaverit, fit pro proprio perditum. Sed legendum est, mutuum dederit. Ita enim habent opt. exemplaria.

Mutuo, adv. *scambievolmente, vicendevolmente*, Ger. *einander*, Gall. *l'un l'autre*, Hisp. *a vezes*, ἀμοιβαίως, πρὸς ἀλλήλους, invicem, vicissim. *Cic. in Pam.* Omni tempore summa studia, & officia mutuo inter nos certatim extiterunt. *Planc. Cic. 10. Fam. ep. 11.* Fac valeas, meque mutuo diligas.

Mutuor, aris, atus sum, d. 1. *pigliare in prestanza*, לוה, Ger. *entlehnen*, Gall. *emprunter*, Hisp. *tomar prestado*, δανείζομαι, mutuum accipio. Usurpatur de iis rebus, quæ non eædem restituuntur, sed ejusdem generis. *Cic. Att. lib. 15. ep. 15.* Cum abundare debeam, cogor mutuari. *Id. ad Q. Fr.* Tu quicquam ab alio mutuaris? *Id. Att. l. 8. ep. 8.* Mutuari in sumptum. ¶ Translate est aliunde sumere, *torre, pigliare*. *Cic. de Pat.* Orator ab Academicis subtilitatem ingenii mutuatur. *Cæs. l. 8. B. G.* A quibus ad id bellum auxilia mutuatus erat. Rursus *Cic. 2. Tusc. c. 18.* A viris virtus nomen est mutuata. *Hirt. de B. G. l. 8. c. 55.* Mutuari auxilia ad aliquam rem.

Mutus, a, um, *muto*, אלם, Ger. *stumm*, Gal. *muet*, Hisp. *mudo*, κωφός, ἄφωνος, locutionis expers, a μῦθος, vel μυττός, vel μυτός, vel a sono, quem muti edunt, qui est μῦ, mu, ut scribit *Varro l. 6. de L. L.* *Cic. Phil. 3. c. 9.* Mutum esse satius est, quam quod nemo intelligat dicere. *Id. 3. de Leg.* Magistratum legem esse loquentem, legem autem mutum Magistratum. ¶ Mutæ litteræ, ἄφωνα γράμματα, dicuntur quædam ex consonantibus, quod respectu aliarum litterarum modicum, & veluti mutum quendam reddant sonum. Apud Latinos octo sunt, b, c, d, g, k, p, q, t. Vide Grammaticos. ¶ Mutæ artes dicuntur pictura, statuaria, & hujusmodi, quæ cum non loquantur, mores tamen ipsas exprimunt. *Cic. 3. de Or.* Et, si hoc in his quasi mutis artibus est mirandum, & tamen verum, quanto admirabilius in oratione, atque in lingua? ¶ Interdum mutarum artium nomine minus nobiles intelliguntur. *Virg. 12. Æn.* Scire potestates herbarum, usumque medendi maluit, & mutas agitare inglorius artes. ¶ Muta animalia, muta armenta, mutæ bestiæ. *Cic. 1. & 2. Nat. Deor.* & *Stat. Theb. 5.* & *Quintil. l. 8. c. 3.* ¶ Forum mutum, h. e. in quo causæ non aguntur. *Cic. post red. in Sen. c. 3.* Sic mutum a litteris tempus. *Id. Att. l. 8. ep. 12.* ¶ Muti lapides dicuntur in agris, in quibus nihil est inscriptum. *Mont. ex Hygin. de limit.* ¶ Mare mutum, h. e. placidum. *Plaut. Mil. 3. 1. 70.* ¶ Muta commendatio, ut facies formosa, quæ licet non loquatur, satis se tuetur. *P. Syrus in Mimis*. Sic, mutus aspectus miserorum movet, apud *Quintil. l. 6. c. 1.* ¶ *Ovid. 2. de Pont. el. 7.* Omnis pro nobis gratia muta fuit. h. e. Amicorum favor, & gratia nihil pro me intercessit.

Mutusca, f. 1. Trebula, *Monte Leone*, opp. Sabinorum, oleo abundans. Hinc oliviferæ Mutuscæ apud *Virg. 7. Æn. v. 711.*

Mutuscæi, orum, Mutuscarum oppidani. *Plin. l. 3. c. 12.*

Mutuum, adv. mutuo. *Lucil.* apud *Non. cap. 2. n. 538.* Si maxime mutuum hoc mecum facit. Potest tamen hoc loco & pro adjectivo accipi.

Mutuus, a, um, *vicendevole, scambievole*, ἀμοιβαῖος, reciprocus, par, pariter, atque æqualiter respondens. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 38.* Ut commune commodum mutuis officiis gubernetur. *Plin. l. 9. cap. 62.* Odio mutuo inter se flagrant. *Liv. l. 4.* noctem omnia terroris mutui implesse. h. e. tam Romanis, quam Volscis timentibus. *Aurel. Victor. de Vir. illustr.* Mutuis vulneribus se conficere. Sic mutuis prœliis inter se pugnare, apud *Hirt. de B. Afric.* Mutua carne inter se vescuntur olores. *si mangiano l'un l'altro*. *Plin. l. 10. c. 23.* ¶ Mutuus animus dicitur, cum par voluntas accipitur, & redditur. idest ut ab eo ameris, quem amas. *Cic. 5. Fam. ep. 2.* Quod autem ita scribis, pro mutuo inter nos animo, quid tu existimes esse in amicitia mutuum, nescio: equidem hoc arbitror, cum par voluntas accipitur, & redditur. ¶ Dare aliquid alicui mutuum, *imprestare*, & dicitur de illis rebus, quæ non solent eædem restitui, sed ejusdem generis, ut sunt *pecunia, frumentum*, & alia hujusmodi. Nam in cæteris verbum *commodo* usurpandum est. *Cic. Att.* Ille mihi sestertia tredecim non reddit, quæ dedi ejus filio mutua. *Plaut. Pseud. 1. 3. 59.* Rogam mutuum argentum, *dimandare in prestito*. *Id. Pers. 1. 1. 44.* Alicunde exorare mutuum. *Cic. Verr. 3.* Sumere pecunias mutuas ab aliquo, *pigliare in prestito*. *Justin. l. 17. c. 2.* Naves ad exercitum deportandum mutuo petere. ¶ Translate *Plaut. Amph. 2. 2. 187.* Si pudoris egeas, sumas mutuum. *Idem Curc. 1. 1. 47.* Ea me deperit, ego autem cum illa facere nolo mutuum, *non voglio corrispondere*. Si quando apud Scriptores *mutuum* absolute legatur, subintelligitur argentum, triticum, aut aliquid hujusmodi. ¶ *Mutua* in plur. num. pro *mutuo*, adverb. *Lucret. l. 2. v. 75.* Et inter se mortales mutua vivunt. Adde *eund. lib. 4. v. 302. & 945. & l. 5. v. 1099.*

M ANTE Y.

Mya, fem. Μύα, genus conchæ, sive margaritæ in freto circa Bosphorum Thracium, uniones rufos, ac parvos gignens. *Plin. l. 9. c. 35.*

Myacanthos, n. 2. Μυάκανθος, herba, al. corruda, id est sylvestris asparagus. *Plin. l. 19. c. 9.*

Myaces, m. 3. Μύακες, pisces ex concharum genere, qui muricum modo coacervantur, vivuntque in locis algosis, & ubi dulcis aquæ copiosa mari miscetur. *Plin. l. 32. c. 9.*

Myagrus, m. 2. Μύαγρος, Μελάμπυρον, herba ferulacea, foliis similibus rubiæ, tripedanea, seminis oleoso. Fit enim ex eo oleum, quod oris ulceribus ex perunctis medetur. *Plin. l. 27. c. 12.*

Myagrus, m. 2. Μύαγρος, muscarum Deus, qui & Myodes dicitur, teste Plutarch. *Plin. l. 10. cap. 28.* Invocant & Ægyptii ibes suas contra serpentium adventum, & Elei Myagron Deum muscarum, multitudine pestilentiam afferente, quæ protinus intereunt, quo litatum est illi, deo.

Mycalæsus, a, um, Mycalensis. *Claud. 2. in Eutrop. v. 264.* Icarium pelagus, Mycalæaque litora.

Mycale, es, f. 1. mons, & opp. Cariæ, seu potius Joniæ, inter Mæandrum, & Caystrum fl. non procul ab Epheso, & prom. ejusdem montis e regione Sami insulæ apud Trogilium prom.

Mycalensis, se, adject. ad Mycalen pertinens. *Val. Max. l. 6. c. 9. extern. 5.* Excelsissimus Mycalensis montis vertex.

Mycalēsus, i, promontorium montis Mycalensis. *Stat. 7. Theb. v. 272.*

Mycematias, æ, m. 1. Μυκηματίας, terræ motus cum mugitu, apud *Ammian. l. 17. c. 16.*

Mycēnæ, arum, & Mycene, es, f. 1. Μυκῆναι, opp. Peloponnesi, in Argia regione, conditum a Lacedæmone Semeles filio, teste Isidoro, al. a Perseo filio Danaes, & denominatum a Mycena Nympha, in quo Agamemnon regnavit. *Virg. 6. Æn. v. 838.* Agamemnoniasque Mycenas. *Ovid. 1. Fast. v. 83.* Junonem Sparte Pelopejadesque Mycenæ: quoniam scil. ibi Pelops habitavit, a cujus filio Thyeste Thyesteas etiam vocat *Lucan. l. 1.* ¶ In sing. num. *Solinus l. 1. v. 27.* Anne Agamemnoniam gratissima tecta Mycenen.

Mycenæus, a, um, adject. ad Mycenas pertinens. *Ovid. 2. Trist. v. 400.* Teque, Mycenæo Phœbas amata duci.

Mycenensis, e, adject. Mycenæus. *Cic. Pis. cap. 6. ex Poeta:* Omnes Danai, aut Mycenenses, Attica pubes.

Mycēnis, idis, f. Iphigenia, a Mycenis urbe. *Ovid. 12. Metam. v. 34.* Supposita fertur mutasse Mycenida cerva.

Mycōne, es, f. 1. Myconos, *Micole, Micoli*, Μύκονος, ins. maris Ægæi, una Cycladum, cum arce permunita, & duplici portu, inter Tenon, & Icariam, a Delo 15. M. P. in Or. Sub hac ins. fabulantur Poetæ sepultos esse Gigantes ab Hercule interfectos. *Virg. 3. Æn. v. 76. Stat. 1. Achil. v. 205.*

Myconius, a, um, ad Myconem insulam pertinens, ut Myconii ejusdem incolæ, quos omnes calvos nasci scribit *Plin. l. 11. c. 37.*

Mycōnus, i, idem ac Mycone. *Donat. ad Terent. Hecyr. 3. 4. 26.* Myconi omnis calva juventus.

Mydriasis, is, f. 3. Μυδρίασις, oculorum morbus, quo pupilla effunditur, & dilatatur, aciesque ejus hebescit, ut describit *Cels. l. 6. c. 8.* ubi semel græcis litteris, & semel latinis hanc vocem scribit.

Mygdonia, f. 1. Μυγδονία, regio litoralis Macedoniæ, in qua Niobe in saxum versa est, inter Axium, & Strymonem fl. ac juxta sinum Toronaicum. ¶ Item Asiæ regio, in ea Phrygiæ parte, quæ Troadi superjacet. *Solinus* scribit, hanc ante Bebryciam dictam, mox a Bithyno Rege Bithyniam appellatam esse. ¶ Item regio Mesopotamiæ, apud Mygdonium fl. dicta a Mygdone Rege, vel a Mygdonibus pop. Macedoniæ, teste *Plinio*.

Mygdonides, is, patronym. a Mygdone rege, h. e. Chorœbus ejus filius. *Virg. 2. Æn. v. 342.* Juvenisque Chorœbus Mygdonides. *Ovid. 2. Met. v. 45.* Mygdonidesque nurus.

Mygdonius, a, um, adject. ad Mygdoniam, vel ad Mygdonem regem pertinens, ut Mygdoniæ opes. *Horat. l. 2. od. 12.* Mygdonium marmor. *Ovid. ep. 15. v. 142.*

Mygdonius, m. 2. fl. Mesopotamiæ, qui Nisibim urb. interluit. *Plin. Strabo*, & alii.

Mygdōnus, m. 2. filius Cissei Regis Thraciæ, frater Otrei, & Hecubæ uxoris Priami, pater Chorœbi.

Myiagrus, i, m. Μυίαγρος, deus muscarum: a μυῖα, musca, & ἄγρα, captura. *Solin. c. 1.* (al. 2.) *post init.*

Mylasēnus, a, um, ad Mylas pertinens. Sunt autem Mylæ oppidum Siciliæ, nunc *Melazzo*, in ora occidentali, non procul a Peloro: de quo *Plin. l. 3. c. 8.* & *l. 2. c. 98.* Apud hoc oppidum Cæsar Augustus navali prælio Sex. Pompejum Cn. filium ductu M. Agrippæ superavit, ut *Suet. in ejus vita, c. 16.* & *Flor. l. 4. c. 8.* narrant. *Auson. in Mosell. v. 215.* Aut Pompejani Mylasene pericula belli. Al. leg. *Mylas*, eod. sensu.

Mylœcos, m. 2. Μυλοικός, genus vermiculi ex blattis, a μύλη, mola, quod circa molas fere soleat nasci. *Plin. l. 30. c. ult.*

Myllus, i, Μύλλος, pudendum mulieris, a μυλλός, curvus, tortuosus. Apud *Plaut. Cas. 4. 2. 14.* ubi in vulgatis legitur: qui amat, tamen hercle si esurit, nullum esurit: sunt qui legendum putant *myllum esurit*. Vide *Taubman.*

Myobarbum Liberi Patris, titulus est epigrammatis 28. (al. 30.) *Ausonii*, quod cantharum interpretatur *Scalig. lection. Auson. lib. 2. c. 17.* ita vero dici putat a græca voce Μῦς, & latina *barba*. Sed nihil certi affert, nec dum ab ullo erudito allatum est.

Myoctŏnos, m. 2. Μυοκτόνος, aconitum herba, seu radix aconiti, ita dicta, quod e longinquo mures interficiat. *Plin. l. 27. c. 3.*

Myopăro, onis, m. Μυοπάρων, *nave corsara*, genus navigii piratici, forma media inter onerariam, & longam triremem. *Festus. Cic. in fragment. l. 3. de Rep.* Nam cum quæreretur ex eo, quo scelere impulsus mare haberet infestum uno myoparone, Eodem, inquit, quo tu orbem terræ. *Id. in Verr.* Illi statim myoparonem egregium de sua classe ornatum, atque armatum dederunt.

Myophonum, neut. 2. Μυόφωνον, herba muribus exitialis, forte eadem quæ myoctonos.

fonos, & aconiton, a μῦς, mus, & φόνος, cædes. Plin. l. 1. c. 9.

Myops, yōpis, Μύωψ, orbo, corto di vista, lusciosus, qui adeo debili est oculorum acie, ut non nisi proxime admotas oculis res videat. Græca vox est, q. d. Μύων, claudens oculos. Ea utitur Ulpian. l. Item Ofilius Dig. de Ædil. edict. &c.

Myosotis, f. 1. Μυὸς ὦτα, herba, Latine muris auricula, & alsine. Plin. l. 26. c. 4. ¶ Refertur & alterum myosotæ genus a Dioscoride, quod & myosotis, Μυοσωτὶς, appellatur. Plin. l. 27. c. 12.

Myrica, æ, f. tamarisco, tamerigia, Μυρίκη, genus humilis virgulti, al. tamarix. Hujus duæ sunt species, sativa, quæ tamarix vocatur, altera sylvestris, quam in Achaia bryam sylvestrem vocant, Galli sua lingua bruyere, ut Ruellius censet. V. Plin. l. 13. c. 21. Virg. 4. Ecl. Non omnes arbusta juvant, humilesque myricæ.

Myrini campi, locus erat in Ætolia, ubi Apollo colebatur. Strab. l. 13. Martial. l. 9. epigr. 43. Campis dives Apollo sic Myrinis. Alii aliter legunt. V. Campe.

Myrinus, m. 2. Μύρινος, mas murænæ, qui dentes extra os habet. Plin. l. 9. c. 23.

Myriophyllon, idem ac millefolium. Plin. l. 23. c. 16.

Myrmecias, æ, m. 1. Μυρμηκίας λίθος, genus lapidis, al. morion, a myrmecia, verruca. Plin. l. 37. c. 1. Myrmecias nigras habet eminentias similes verrucis.

Myrmecites, m. Μυρμηκίτης λίθος, gemma. Plin. l. 37. c. 2. Myrmecites innatam repentis formicæ effigiem habet, scarabæorum cantharias.

Myrmecium, ii, n. porro delle mani, u piedi, Ger. gersslukom, Gall. poireau, agacin, Hisp. verruga, Μυρμήκιον, μυρμήκιον, verruca lupini amplitudine fere in palmis manuum, & plantis pedum nascens, a Μύρμηξ, formica, quod formicæ in morem pungat. Cels. l. 5. c. 28. n. 14. ¶ Est etiam genus araneæ capite formicæ simili, alvo nigra, guttis albis distinguentibus, describente Plin. l. 29. c. 4.

Myrmice, adv. more formicarum: a Μύρμηξ, formica. Itaque myrmice incedere, est, quod ait Plaut. formicino gradu incedere. Catull. carm. 42. 10 quam doen. Turpe incedere myrmice, ac mulesse. Al. leg. mimice.

Myrmidon, ŏnis, m. 3. filius Jovis ex Corimosa Nympha, Rex Atheniensium post Cecropem.

Myrmidŏnes, um, m. 3. Μυρμιδόνες, Thessaliæ populi, quorum majores ex Ægina insula ortum trahebant, sed Peleum patria profugum secuti in Thessalia sedes fixerant. Strabo l. 7. Nominis rationem ad hujusmodi fabulam Poetæ referunt. Cum pestilentia in Ægina crudelissime esset grassata, eamque insulam viris propemodum exhausisset, Æacus cum ad radicem quercus infinitum pene formicarum numerum conspexisset, Jovem traditur orasse, ut sibi parem virorum numerum concederet, precibusque ejus vix absolutis, formicæ in viros commutatæ fuerunt. Ovid. 7. Metam. Sed alii deducunt a Myrmidone Rege. ¶ Achillem ad bellum Trojanum secuti sunt. Virg. 2. Æneid.

Myrobalănum, i, n. mirabolano, Μυροβάλανος, glans unguentaria, glans Ægyptia, hoc est fructus cujusdam arboris myricæ similis, magnitudine nucis avellanæ. Plin. l. 12. c. 21. Ex ea fiebat unguentum quoddam odoratum, quo capilli ungebantur. Eodem id nomine vocatur, & legitur in titulo epigrammatis 57. l. 4. Martialis. Quoniam vero heroicum carmen ingredi non potest, sic explicat Martial. ibid. Quod nec Virgilius, nec carmina dixit Homerus, Hoc ex unguento constat, & ex balano. Cels. l. 4. c. 9. græcis litteris scribit.

Myrobrecharius. V. Murrhobathrarius.

Myron, onis, m. 3. Μύρων, statuarius insignis, Hagesiladis discipulus. Ex hujus operibus præcipuam laudem meruit bucula ex ære, veræ vaccæ simillima. Cic. 6. Ver. Ovid. 3. de Ponto, Propert. & alii.

Myropōla, m. 1. profumiere, רקח, Ger. salbenkramer, Gall. parfumeur, Hisp. perfumero, Μυροπώλης, unguentarius, unguentorum venditor. Plaut. Cas. 2. 3. 10. Myropolas sollicito omnes, ubicunque unguentum est lepidum.

Myropolium, n. 2. profumeria, Germ. eine apoteke, Gall. boutique de parfums, Hisp. perfumeria, Μυροπώλιον, taberna unguentaria, locus, ubi unguentaria venduntur, a μύρον, unguentum, & πωλέω, vendo. Plaut. Amph. 4. 1. 3. Omnes plateas perreptavi, gymnasia, myropolia.

Myrothecium, n. 2. Μυροθήκιον, unguentorum repositorium. Unde Cicero scribit, se myrothecium Isocratis totum consumpsisse in commentario Consulatus sui scribendo, hoc est pigmenta Oratoria, l. 2. Att. ep. 1.

Myrrha, æ, fem. mirra, μύῤῥα, μύῤῥη, arbuscula in Arabia, altitudine quinque cubitorum, non sine spina, candice duro, & intorto, cujus cortice inciso defluit lacryma, quæ & ipsa myrrha vocatur, seu stacte, cujus præcipua virtus est, ut mortuorum cadavera incorrupta conservet. Plin. l. 12. c. 15. & 16. ¶ Eodem nomine vocabatur potio quædam dulcis ad ebrietatem arcendam. Plaut. Pers. 1. 3. 7. Comminisca myrrham. Al. leg. mulsum. ¶ Legitur, & murrha, ex Latinorum more y in u vertendi.

Myrrha, æ, f. 1. Cinyræ Regis Cypriorum filia, quæ nefando patris amore capta, cum aliquot noctes opera nutricis cum illo concubuisset, tandem illato lumine agnita, cum illam pater vellet occidere, noctis beneficio elapsa, in Arabiam profugit, ubi in arborem sui nominis est conversa. Ovid. 10. Met.

Myrrhapia, sive myrapia, n. 2. Μυράπιον, genus pyrorum odore gratissimum. Plin. l. 15. c. 15.

Myrrhātus, a, um, myrrha conditus. Exemplum V. in Murrhatus.

Myrrhĕus, a, um, o. s. a. σμυρναῖος, quod est ex myrrha. Horat. l. 3. od. 14. Myrrheum nodo cohibere crinem. h. e. myrrha delibutum. Sic apud Tibull. l. 3. eleg. 4. Stillabat Syrio myrrhea rore coma. Utroque loco est qui legit myrtea. ¶ Scribitur & murrheus ex Latinorum consuetudine græcam y in u latinum vertendi.

Myrrhina, æ, f. est potio prædulcis, sc. vinum myrrha conditum. Plaut. Pseud. 2. 4. 51. Myrrhinam, passum, defrutum. Varr. de vita pop. R. Antiquæ mulieres majores natu bibebant loram, aut sapam, aut defrutum, aut passum, quam myrrhinam Plautum quidam appellare putant. ¶ Legitur & murrhina. mos est enim Latinis mutandi y in u.

Myrrhinus, a, um, ex Myrrha lapide pretioso. V. Murrinus.

Myrrhis, idis, herba cicutæ similis, saporis, & odoris jucundi. Plin. lib. 24. c. 16. & alibi.

Myrrhites, masc. 1. gemmæ species, quæ myrrhæ colorem, odorem habet unguenti. Plin. l. ult. c. 10.

Myrsilus, m. 2. Μυρσίλος, Lydiæ Rex, alio nomine Candaules. Plin. l. 35. c. 8.

Myrsinites, m. 3. Μυρσινίτης, species tithymali, foliis myrti acutis, compungentibus, sed mollioribus. Plin. l. 26. c. 8. ¶ Item gemma, mellis nigricantis colore, myrti, ul. myrrhæ odore. Plin. l. 37. c. 10.

Myrsus, masc. 2. pater Candaulis, a quo & ipse Myrsilus dictus est. Plin. l. 35. c. 8.

Myrtacĕus, a, um, adject. a Myrto. Cels. l. 7. c. 17. Ad similitudinem myrtacei folii.

Myrtātus, a, um, adject. myrto conditus, ut myrtatum obsonium, apud Plin. l. 15. c. 29. Adde Varr. l. 4. de L. L. ubi legitur murtatum pro myrtatum.

Myrtea Venus. V. Murcia.

Myrteŏlus, & Murteolus, a, um, dim. a myrteus. Colum. l. 10. v. 237. de cinara. Hæc modo purpureo surgit glomerata corymbo, Myrteolo modo crine viret. h. e. colore flavia myrti. Al. leg. myrtiolo eod. sensu.

Myrtēta, æ, f. idem ac myrtetum. Plaut. in Vidul. in fragment. apud Priscian. l. 4. Nescio qui servus e myrteta prosiluit.

Myrtētum, n. 2. luogo, dove sono piantati molti mirti, Μυρσινών, locus myrtis consitus. Virg. 2. Georg. v. 112. Litora myrtetis lætissima. Sallust. in Jug. c. 48. Collis vestitus oleastro, & myrtetis.

Myrtĕus, a, um, o. r. 2. di mirta, Μυρσινος, quod ex myrto est. Ovid. 3. Amor eleg. 1. v. 34. Fallor, an in dextra myrtea virga fuit? Tibull. l. 1. eleg. 3. v. 66. Et gerit insigni myrtea serta coma. ¶ Myrteum, in, o. absolute ust oleum ex myrto, Cels. l. 2. c. 33. ¶ Myrtem etiam dicitur, qui Myrti colorem refert, qui color medius est inter flavum, & nigrum. Petron. Satyr. Myrtea subornatus gausapina. Adde exempla quæ supra attulimus in Myrrheus.

Myrtidānum, n. 2. Μυρτίδανον, vinum ex sylvestris myrti baccis, & musto album, Plin. l. 14. c. 16.

Myrtilus, m. 2. Μυρτίλος, filius Mercurii ex Phaethusa, seu Myrto Amazone, auriga Oenomai, qui a Pelope curuli certamine cum Oenomao ob nuptias Hippodamiæ ejusdem Oenomai filiæ certante pecunia corruptus axi vestem non objecit, ut Oenomai currus dissolveretur, & Pelops victor evaderet, quod cum fecisset, a Pelope victore præmium postulavit, qui ab Oenomao moriente ante rogatus, ut Myrtili factum ulcisceretur, eundem in mare præcipitavit, quod ab eo Myrtoum dictum est. Bocc. l. 12. Gen. Deor.

Myrtinus, a, um, adject. idem quod myrteus, ut myrtinum oleum, apud Plin. Valerian. l. 1. c. 8. ¶ Quod vero addunt quidam Lexicographi ex Plin. l. 23. histor. natur. c. 4. nobis incompertum adhuc est.

Myrtiŏlus, a, um, adject. myrtum colore referens. Colum. l. 10. v. 238. de cinara herba: Myrtiolo modo crine viret, deflexaque collo Nunc adoperta manet &c.

Myrtites, æ, masc. 1. vinum myrto conditum, Μυρτίτης οἶνος. Col. lib. 12. c. 38. Vinum myrtitam ad tormina, & ad alvi profluvium, & ad imbecillum stomachum sic facito. Plin. l. 30. c. 7. Dantur cochlearia bina in vino myrtite. ¶ Adjective Pallad. in Decembri, tit. 2. Vinum myrtita, sicut dictum est unte, retingemus. V. Abrotonites.

Myrtopetălum, n. 2. Μυρτοπέταλον, herba, al. polygonatus. Plin. l. 27. c. 12.

Myrtōum pelagus, Mare di Mandria, Μυρτῷον πέλαγος, pars maris Ægæi, quæ est inter Ægæum, & Jonium, inter Peloponnesum, & Atticam, ac Eubœam. Dictum est a Myrtilo Mercurii filio, qui in id projectus fertur. Ovid. in Ibin. Sed Plin. l. 4. c. 11. dictum scribit a Myrto ins. maris Ægæi, proxima Carysto urbi Eubœæ. Horat. lib. 1. od. 1. Myrtoum pavidus nauta secet mare.

Myrtuōsus, a, um, adject. myrteus. Plin. l. 12. c. 13. Frutice myrtuoso, palmæ altitudine.

Myrtum, i, n. V. Myrtus.

Myrtus, f. mirto, mortella, Μύρτος, μυρσίνη, arbor baccas saporis præcipui ferens, & odoris gratissimi, ex quibus & oleum & vinum fit. Fuere & eædem Veteribus in usu ad condiendos cibos, antequam piper reperiretur. Plin. l. 15. c. 29. ubi alia multa de myrto tradit. ¶ Veneri sacra erat, quod inter cæteras arbores eximiæ sit pulchritudinis, & odoris, teste eod. ibid. & l. 12. c. 1. & Virg. Ecl. 7. Populus Alcidæ gratissima, vitis Iaccho, Formosæ myrtus Veneri. Hor. l. 2. od. 15. tum violaria, & Myrtus, & omnis copia narium Spargent olivetis odorem. ¶ Hinc Poetæ cultores Veneris myrto caput redimire solent. Ovid. 2. de arte am. v. 733. Finis adest operi: palmam date grata juventus: Sertaque odoratæ myrtea ferte comæ. ¶ Convivæ etiam myrto coronabantur. Hor. l. 1. od. 30. Item ovantes, teste Plin. l. 15. c. 29. ¶ Denique in nuptiis adhibebatur. Claudian. de Nupt. Honor. &c. ¶ Legitur etiam myrtum in neut. gen. pro bacca myrti. Cels. l. 2. c. 30. Astringunt (alvum) mala cotonea, oleæ, myrta, palmulæ, &c. ¶ Item myrtus, us, 4. decl. Virg. Georg. 2. v. 25. Myrtus Paphiæ.

Mys, os, masc. 3. Μῦς, piscis marinus, quem & murem marinum appellant. Plin. l. 9. c. 31. & l. 32. c. 11.

Mys, ne, m. 3. Μῦς, nomen fuit cælatoris, qui claruit argento cælando. Mart. l. 8. ep. 50. Quis labor in phiala, docti Myos, anne Myronis?

Mysia, f. 1. regio Asiæ min. ad Occ. extensa. Duplex est, major, & minor. Minor est versus Hellespontum, inter Propontidem ad Bor. & Troadem ad Austr. Major est orientalior, inter Mysiam Min. ad Occ. Phrygiam magnam ad Or. Bithyniam ad Bor. mare Ægeum ad Mer.

Mysius, a, um, qui est ex Mysia. Exemplum Ciceronis V. in Mysus.

Mysomacedŏnes, um, populi Asiæ in tractu Mysiæ majoris, a Macedonibus oriundi. Plin. l. 5. c. 29.

Mysta, vel Mystes, æ, m. 1. Μύστης, sacrorum, seu mysteriorum peritus, sacerdos. Senec. Herc. Fur. v. 847. Et citi tectis properant relictis Attici noctem celebrare mystæ. Id. in Oedip. v. 431. Condita lascivi deducunt orgia mystæ.

Mystagōgus, gi, m. 2. Μυσταγωγός, custos sacrorum, qui scilicet rerum sacrarum custodiæ est præfectus, quique hospitibus sacra solet ostendere. Cic. Verr. 4. c. 59. Qui hospites ad ea, quæ visenda sunt, ducere solent, & unumquidque ostendere, quos illi mystagogos vocant.

Mysteriarches, æ, Μυστηριάρχης, sacrorum custos, vel princeps. Prudent. Peristeph. 2. v. 349. Bene est, quod ipse ex omnibus mysteriarches incidit.

Mysterium, ii, n. 2. misterio, מסתר, Ger. geheimnis, Gall. mystere, Hisp. misterio, Μυστήριον, res arcana, præsertim sacra, a μύω, claudo, quia decet, res sacras non temere evulgari, ne a vulgo contemnantur. Hoc nomine nationes appellarunt Orgia Samothracia, ac Cabirorum (de quibus Pausanias in Boeoticis, & Apollonii Interpres) aut Liberi Patris, & in primis sacra Eleusina (de quibus Clemens Alexandrinus, & Eusebius de Prep. Evang.) quæ duplicia dicuntur fuisse, magna, quæ Cereri sacra erant, & parva, quæ Proserpinæ. Cicer. 2. de nat. Deor. Hunc dico Liberum Semele natum, non eum, quem nostri majores auguste, sancteque Liberum cum Cerere, & Libera consecraverunt, quod quale sit, ex mysteriis intelligi potest. Id. 2. de Leg. Quid ergo aget Iacchus, Eumolpidæque vestri, & augusta illa mysteria, si quidem sacra nocturna tollimus? Et infra. Nam mihi cum multa eximia, divinaque videntur Athenæ tuæ peperisse, atque in vitam hominum attulisse, tum nihil melius mysteriis, quibus ex agresti, immanique vita exculti ad humanitatem, & mitigati sumus. ¶ Transfertur & ad alia. Cic. 4. Tusc. c. 25. Ne Rhetorum aperiamus mysteria. Id. Att. l. 4. ep. 18. Quæ tantum habent mysteriorum, ut eas ne libertati quidem fere committamus. Mysteria facere, Nepos in Alcib. c. 3. Aspergebatur etiam infamia, quod in domo sua facere mysteria dicebatur, idque non ad religionem, sed ad conjurationem, &c. Loquitur de sacris Cereris.

Mystice, adv. misticamente, con mistero, arcane, cum mysterio, Μυστικῶς, Solin. de Ægypto c. 32. (al. 45.) Delubra mystice thalamos nominant.

Mystĭcus, a, um, Μυστικός, mistico, quod in arcanis Deorum sacris fiebat, ut Mystica sacra. i. e. arcana sacra. Martial. l. 8. ep. 81. Non per mystica sacra Dindymenes. Virg. 1. Georg. v. 166. & mystica vannus Iacchi, h. e. quæ in Bacchi sacris adhibetur, & arcanum aliquid significat. Tibull. lib. 3. eleg. 6. Candide Liber, ades, sic sit tibi mystica vitis &c.

Mystus, m. 2. piscis e genere lacertarum. Plin. l. 32. c. 11.

Mysus, a, um, adject. ad Mysiam pertinens. Propert. lib. 2. eleg. 1. v. 66. Mysus & Æmonia juvenis qua cuspide vulnus Senserat. ¶ Mysi, Mysiæ populi. Horat. epod. 17. In quem superbus ordinarat agmina Mysorum. ¶ Apud Romanos abjectissimi omnium gentium habebantur. Hinc Florus l. 4. c. 12. Mysos vocat Barbaros Barbarorum. Et Cic. l. 1. ep. 1. ad Q. Fr. c. 6. Mysium, aut Phrygium hominem pro contemptissimo quoque posuit. Nisi forte, inquit, me Paconii nescio cujus, hominis ne Græci quidem, at Mysii, aut Phrygis potius querelis moveri putas. Id. pro Flacc. c. 27. Quid porro in Græco sermone tam tritum, atque celebratum est, si quis despicatui ducitur, ut Mysorum ultimus esse dicatur?

Mythĭcus, a, um, adject. Μυθικός, fabulosus, fabulas continens, ut Pantomimus mythicus, apud Plin. l. 7. c. 53. V. Pantomimus.

Mythistoria, æ, narratio fabulosa, Μυθιστορία. Capitolin. in Macrino c. 1. Libros mythistoriis replevit.

Mythistoricus, a, um, Μυθιστορικός, fabulosus, mixtus ex historia, & fabulis, ut mythistorica volumina, apud Vopisc. in Firmo, c. 1.

Mytilus, i, m. Μίτυλος, piscis ex genere concharum, cujus exusti cinis causticam vim habet. Plin. l. 9. c. 51. & l. 32. c. 9. ¶ In cibis pro vilissimo habetur. Martial. l. 3. epigr. 60. Ostrea tu sumis stagno saturata Lucrino, Sugitur inciso mytilus ore mihi. Voss. in Etymol. scribit mitulus.

Myxa, æ, Μύξα, Græcis est mucus, seu pituita a naribus affluens. ¶ Apud Plin. genus est pruni, exiguos ferens fructus, & gustu suaves, ex quibus in Ægypto & vina fiunt, ita dictum ob mucosum lentorem, lib. 13. c. 5. l. 15. c. 13. & 17. c. 10.

Myxon, onis, Μύξων, (h. e. mucosus) piscis est ex genere mugilum, alio nomine bacchus. Plin. l. 32. c. 8. & l. 35. c. 12.

Myxos,

Myxus, vel **Myxus**, i, m. *lucernula*, Μύξα, prominens pars lucernæ, ex qua proferitur ellychnium, quemadmodum ex naribus mucus, a μύξα, mucus. *Martial. lib.* 14. *epigr.* 41. Illustrem cum tota meis convivia flammis, Totque geram myxos, una lucerna vocor.

Myxum, i, n. fructus myxæ arboris. *Pallad.* in *Februar. tit.* 25. *ad fin.* Nunc feruntur myxa ex nucleis in aliquo vase positis, donec plantæ induant firmitatem.

DE LITTERA N.

N Litera, una semivocalium, ab antiquis inter liquidas connumerata. Si primum in dictione locum teneat, aliquando sumit ante se g, ut *Natus*, *gnatus*, unde *ignatus*. *Navus*, *gnavus*, unde *ignavus*.

N ANTE A.

Nabathæa, f. 1. Saracenis *Barrasab*, Ναβαθαία, Dionys. Ναβαταίων Steph. regio Arabiæ Desertæ, vel Petrææ, in confinio Felicis, al. regio Arabiæ Petrææ ad Or. versus Arabiam Desertam, & inter Palæstinam ad Bor. & Arabiam Felicem ad Mer. in qua metrop. Petra, quæ Nabathæa cognominatur a Strabone, opulenta, intra montes, inter Gazam 123. M. P. & sinum Persicum 600. ¶ Pop. Nabathæi.

Nabathæi, m. 2. pop. Arabiæ Petrææ, item alii in Arabia Felici, dicti a *Nabath*, al. *Nabeoth*, Ismaelis filio, teste Isidoro, qui urbes sine mœnibus habebant, servos nullos, pro equis camelis utebantur, Solem præ cæteris Diis colebant.

Nabathæus, a, um, Ναβαθαῖος, quod ad Nabathæam reg. spectat. *Juven. sat.* 11. v. 126. Et quos deposuit Nabathæo bellua saltu. ¶ Et quia Nabathæa regio Orientem spectat, factum est, ut Nabathæus accipiatur pro Orientali. *Ovid.* 1. *Met.* v. 61. Eurus ad Auroram, Nabathæaque Regna recessit.

Nabathes, æ, m. Nabathæus, Ναβάθης. *Senec.* in *Herc. Oet.* v. 160. Vicina Nabathæ vulnera dirigit Parthus.

Nabis, is, f. *giraffa*, camelopardalis, lingua Æthiopum. *Plin. lib.* 8. *cap.* 18. ¶ Fuit hoc nomine crudelissimus Lacedæmoniorum Tyrannus, de quo meminere. *Flor. l.* 2. *c.* 7. & *Sil. Ital. l.* 15. v. 670.

Nablium, ii, n. Νάβλιον, instrumentum musicum, idem quod psalterium, vel valde simile. *Ovid.* 3. *de ar. am.* v. 327. Disce etiam duplici genialia nablia palma Vertere: conveniunt dulcibus illa modis. ¶ Legitur & *Naulium*.

Nacca, vel **Nacta**, vel **Natta**, æ, m. homo sordidam artem exercens, ut fullo. *Festus*: Naccæ appellantur vulgo fullones, quod nauci non sint. *Apul. lib.* 9. *Met.* Maritus apud nactam proximum comitabat. ¶ Translate de quovis sordidissimo, & vilissimo homine dicitur. Itaque huc pertinere quidam putant illud *Pers. sat.* 3. v. 31. Non pudet ad morem discincti vivere Nattæ? Et illud *Horat. l.* 1. *sat.* 6. 124. unguor olivo, Non quo fraudatis immundus Natta lucernis. Melius tamen his locis tanquam nomen proprium accipitur.

Nactus. V. Nanciscor.

Næ, adv. *grandemente*, Ναί, valde, vehementer, nimis. *Ter. prol. And.* v. 17. Faciunt næ intelligendo, ut nihil intelligant. h. e. cum plus, quam opus sit, velint intelligere, in eorum numero sunt habendi, qui nihil intelligunt. Notant hic quidam Interpretes, in plerisque lib. editis esse næ sine diphthongo, & a græca ναί duci. ¶ Sæpius tamen ponitur pro certe, utique, profecto, & fere pronomini præponitur, & indicativum, vel conjunctivum modum poscit, *certamente*. נא, Ger. *fürwahr*, Gall. *en verité*, Hisp. *ciertamente*. *Cicer. Trebatio*, *in Fam.* Næ ego multo libentius emerim diversorium Tarracinæ. *Id. Catil.* 2. *c.* 3. Næ illi vehementer errant. ¶ Plautus hanc particulam sæpe jungit cum aliis adverbiis affirmativis, ut, næ Ædepol, *Amph.* 2. 2. 213. Næ hercle. *Asin.* 2. 4. 8. Næ mecastor. *Menæch.* 4. 2. 40. *&c.* Næ Castor. *Id. Asin.* 3. 1. 30.

Nænia. V. Nenia.

Nævia Porta, *Porta maggiore*, seu di *S. Maria Maggiore*, porta urbis Romæ, inter Cœlimontanam, & Latinam, extra quam ad mille passus Nævia sylva occurrit. *Festus*.

Nævianus, a, um, adject. ad Nævium poetam pertinens, ut Nævianus Hector, apud *Cicer. Fam.* 5. *ep.* 12. h. e. qui a Nævio inducitur. Nævianus laudator, Næviana scripta, apud *eund. l.* 1. *ad Attic.* & *de Clar. Orat.*

Nævius, m. 2. Poeta Latinus, qui comœdias scripsit, quæ passim citantur a *Nonio*, & *Festo*, & bellum Punicum primum, in quo ipse stipendia fecit. *Cicer. de Sen.* in *Bruto*, 4. *Tusc. Gell. l.* 1. *c.* 24. *ex Varrone*. Fuit junior Ennio. *Cic.* 1. *Tusc.* Mortuus est Coss. Cethego, & Tuditano. *Cic.* in *Bruto*. Ejus extat epitaphium apud *Gell. l.* 1. *c.* 24. arrogantiæ, ut Gellius inquit, Campanæ plenum.

Nævius, a, um, adject. qui nævos in cute habet. *Arnob. l.* 3. Ergo esse dicendum est quosdam capitones, frontones, labeones, in his alios mentones, nævios, &c.

Nævulus, li, m. dim. a *nævus*. *Gell. l.* 5. *cap.* 1. An tu quoque putas, naturam feminis mammarum ubera, quasi quosdam nævulos venustiores, non liberorum alendorum, sed ornandi pectoris causa dedisse?

Nævus, m. 2. *neo*, נמש, Ger. *ein fleck*, Gall. *mouche tache*, Hisp. *lunar*, *mancha*, σημεῖον, carporis insigne, genitiva macula, olim gnævus. *Festus*. Gnævus, corporis insigne, & prænomen a generando dicta esse, & ea ipsa ex Græco γίγνεσθαι, apparet. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 28. Nævus in articulo pueri delectat Alcæum. At est corporis macula nævus. Illi tamen hoc lumen videbatur. *Plin. l.* 22. *c.* 25. Farina decocta in aceto tollit nævos. ¶ Significat etiam tuberculum, seu carnem in corpore excrescentem; unde diminut. *nævulus*, quod vide.

Naïs, idis, & Nas, idis, fem. 3. Ναΐς, seu Νηΐς, Nympha, & proprie dicitur de Nymphis fontium, & fluviorum, a νάω, seu νέω, *fluentum*, quod a νάω, vel νέω, vel νεύω, *fluo*. *Ovid.* 2. *Fast.* Forte fuit Naïs, Lar nomine. *Et infra*: Naida Juturnam vir tuus, inquit, amat. ¶ In hac voce Najas litera jota interdum vocalis est, interdum consonans. *Virg.* 6. *Ecl.* Ægle Naiadum pulcherrima. *Idem* 2. *Ecl.* Adluerant sicco Dryades pede, Najades udo. ¶ Interdum Najas pro quacumque Nympha ponitur. *Virg. Ecl.* 10. v. 9. Quæ nemora, aut qui vos saltus habuere, puellæ Naiades? ubi Oreades, h. e. silvarum, & montium nymphas intelligit.

Naicus, a, um, a. 1. 2. quod ad Naiades spectat. *Propert. lib.* 2. *eleg.* 25. v. 40. Supposita excipiens Naica dona manu. *Al. leg.* Supposita excipiens, Nai, caduca manu.

Nais. V. Naias.

Nam, *percioche*, כי, Ger. *denn*, Gall. *car*, Hisp. *porque*, γάρ, enim, etenim, conjunctio causalis, Dorien μάν, pro μήν, per Metathesin. In oratione primum tantum locum sortitur. *Cicer. in Orat.* Nam est longe aliter in versibus. ¶ Accipitur etiam pro ideo. *Ter. Andr. prol.* v. 5. Nam in prologis scribundis operam abutitur. ¶ Item pro *autem*, *vero*, vel simili discretiva particula, & habet vim transeundi ab una re ad aliam. *Cic. Att. l.* 9. *ep.* 2. Nam quod negas te dubitare, quin in magna offensa sim apud Pompejum, non video, &c. ¶ In compositione postponitur, ut Quisnam. *Ter. Andr.* Quidnam hoc rei est? ¶ Olim etiam præponebatur. *Ter. Phorm.* 5. 1. 5. Nam quæ est anus a fratre egressa meo? Ubi *Nam quæ* accipitur pro *quænam*. ¶ Usurpatur & in interrogationibus, commotum loquentis animum fere significat. *Virg.* 12. *Æn.* v. 637. Namquid ago? aut quænam spondet fortuna salutem? *Plaut. Epid.* 1. 2. 20. Perdidisti omnem operam. Ep. Nam qui perdidi? h. e. cur? vel, quomodo?

Nana, æ, f. *nana*, femina monstrosæ brevitatis. *Lamprid.* in *Alex. Severo c.* 34. Nanos, & nanas, & moriones populo donavit.

Nancio, is, a. 4. idem ac nanciscor, apud est *Gracchum* apud *Priscian. lib.* 10. Si nancsam populi desiderium, comprobabo Reip. commoda.

Nanciscor, eris, nactus sum, d. 3. *acquistare*, *ritrovare*, מצא, Ger. *überkommen*, Gall. *retrouver*, Hisp. *hallar adquirir*, τυγχάνω, acquiro, consequor, assequor, ab antiquo *nancior*. *Cic. de nat. Deor. l.* 3. *c.* 35. Quam ille potestatem per scelus erat nactus. ¶ Est etiam invenire, præsertim si de homine sermo sit. *Cic.* 5. *Fin.* Quoniam nacti te sumus aliquando otiosum. ¶ Pareus in Lexico Crit. aliquot affert exempla ex *Plauto*, *Val. Max.* & *Terent.* ubi in quibusdam MSS. *nanctus*, pro *nactus* legi ait. ¶ Usurpatur sæpe de iis rebus, quæ fortuito nobis eveniunt. *Cæs. l.* 2. *B. C. c.* 22. Nacti turbidam tempestatem. *Nepos in Attic. cap.* 21. Cum complesset 77. annos, nactus est morbum, quem &c. ¶ Particip. nactus, passiva significatione, *trovato*. *Hygin. fab.* 8. Ea occasione nacta, fugæ se mandavit. Et *fab.* 28. Qui ab Apolline nacti, sunt interfecti.

Nancitur, pro nactus erit, prædatus erit, affert *Fest. ex leg. XII. tab.* & ex antiquo Latino fœdere.

Nanque, *percioche*, idem ac nam, vel siquidem, certe, & ponitur tum primo loco, tum secundo. *Planc. Cic. lib.* 10. *Fam.* Nanque assidua internuntiis cum Lepido egi. ¶ Ponitur etiam pro *sed*, *verum*. *Cic.* 1. *de Orat.* Nanque illud quæro Scævola negasti?

Nanus, i, m. Νάνος, Νᾶνος, genus vasis aquarii. *Fest.* Nanum Græci vas aquarium dicunt humile, & concavum, quod vulgo vocant situlam barbatam. ¶ Hinc, si eidem *Fest.* credimus, *nanus* dicitur homo brevissimæ staturæ, *nano*; alio nomine pumilio, quæ vox latina est, *nanus* autem origine græca, teste *Gell. l.* 19. *cap.* 13. Non desunt tamen & pro hac voce latini Auctores. *Juven. sat.* 8. Nanum cujusdam Atlanta vocamus. *Propert. l.* 4. *eleg.* 9. Nanus & ipse suos breviter concretus in artus. ¶ Dicitur & de aliis animalibus. *Gell. loc. cit.* Bigis cheda sapit citata nanis. Alii leg. *bigas nanas*.

Napææ, seu **Napææ**, f. 1. vallium Deæ, a νάπη, *saltus*, seu *vallis nemorosa*. *Virg.* 4. *Georg.* v. 535. Faciles venerare Napæas.

Naphtha, f. 1. νάφθα, genus bituminis, circa Babylonem copiosissime proveniens, cui tanta est cum igne cognatio, ut flamma transiliat in eam undecunque visam. V. *Plin. l.* 2. *c.* 105.

Napina, f. 1. *Bassino*, ubi seminantur napi. *Col. l.* 11. *c.* 2. Napinæ, itemque rapinæ siccaneis locis per hos dies fiunt.

Napuras nectito, cum dicit Pontifex, funiculi ex stramentis fiunt. *Festus*, qui in *Nectere* aliquanto plenius sic habet: Nectere, ligare significat, & est apud plurimos Auctores frequens. Quin etiam in commentario sacrorum usurpatur hoc modo: Pontifex minor ex stramentis napuras nectito, idest funiculos facito, quibus sues adnectantur.

Napus, m. 2. *navone*, Germ. *steckruebe*, Gall. *naveau*, Hisp. *nabo*, βουνιάς, genus rapæ, quæ obtusior est, & brevior. *Col. l.* 2. *c.* 10. Napus devexam tantum amat, & siccam. V. *Plin. l.* 20. *c.* 4.

Nar, aris, m. *la Nera*, Νάρος. fl. Italiæ, qui oritur ex Apennino M. in ipso conf. Piceni, & Umbriæ, per quam deinde fluens recipit Corvum, uti & Velinum fl. hinc Interamnam rigans, & Narniam, paulo infra juxta Hortam Tiberi miscetur. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 79.

Narbo, onis, m. 3. Narbon, *Narbona*. Col. & Urbs Galliæ Narbonensis, ampla, & munita, olim Emporium celeberrimum, in Occitania prov. in ora maris Mediterranei, apud Atacis flu. ostia. Hæc urbs condita est a Romanis Olympiade 160. teste Polybio. Cognominata est Narbo Martius, quod eo Cæsar ex Martia legione colonos deduxerit. *Cicer. pro Fonte.* Est in eadem provincia Narbo Martius, Colonia nostrorum civium, specula P. R. ac propugnaculum istis ipsis nationibus oppositum, & objectum.

Narbonensis Gallia, ante Braccata, Ναρβωνῖτις, una ex quatuor Galliæ partibus, dicta a Narbone Martio: olim Romanorum Provincia, quæ a Pyrenæis montibus ad Alpes extenditur, & Interno Mari alluitur. Separatur ab Hispania Pyrenæis montibus, ab Italia Varo fl. & Alpibus, a reliqua Gallia fl. Garumna. Gebenna monte, & Rhodano fl.

Narcissinus, a, um, Ναρκίσσινος, quod ex narcisso fit, ut Oleum narcissinum, unguentum narcissinum. *Plin. lib.* 21. *c.* 19. Ex hoc flore fit narcissinum oleum ad emolliendas duritias.

Narcissites, æ, m. Ναρκισσίτης, gemma narcissi colorem habens, venis hederæ distincta. *Plin. l.* 37. *c.* 11.

Narcissus, m. 2. *narciso*, Νάρκισσος, lilii genus, radice carnosa, atque odora, flore purpureo, folia in radice habens ad similitudinem foliorum arundinis, sed aliquanto crassiora, a νάρκη, *torpor*, quia gravis ejus odor torporem affert. *Plin. l.* 21. *c.* 19.

Narcissus, m. 2. Νάρκισσος, puer, Cephisi amnis, & Lyriopes Nymphæ filius tanta formæ præstantia, ut, cum aliquando ad fontem bibiturus accessisset, conspectæ suæ imaginis amore captus sit, cumque nulla potiundi amoris spes esset, nimio desiderio contabescens, in florem sui nominis commutatus fuerit. *Ovid.* 3. *Met.*

Nardifer, a, um, nardum ferens, ut *Ganges nardifer*, apud *Grat.* in *Cyneg.* v. 314.

Nardinus, a, um, adject. qui est ex nardo, ut nardinum unguentum, alio nomine foliatum, cujus conficiendi rationem docet *Plin. l.* 13. *c.* 1. ¶ Nardina pyra dicuntur, quæ nardi odorem habent. *Id. l.* 15. *c.* 15.

Nardostachyon, n. 2. Ναρδοστάχυον, nardi spica. *Apic. l.* 7. *c.* 6.

Nardus, i, f. & **Nardum**, i, n. *nardo*, *spiga*, Νάρδος frutex est gravi, & crassa radice, sed breve, ac nigra, fragilique, quamvis pingui, situm redolente, ut cyperi, aspero sapore, folio parvo, densoque, cacuminibus in aristas se spargentibus, unde gemina dote nardi spicas, & folia concelebrant. *Cels. l.* 3. *c.* 21. *Plin. l.* 12. *c.* 12. ¶ Est præterea herba huic non dissimilis, quam ob id pseudonardum vocant, folio crassiora, caroso, angusto, colore languido in candidum vergente, frequentibus spicis, in aristas sparsis, flosculis purpureis, gaudent petrosis locis, & apricis, tanta suavitatis fragrantia, ut omnes flores odoris suavitate procedat, qua dote in vestibus inseritur. ¶ Nardus Gallica, sive Celtica, herba est, a pseudonardi speciebus diversa, folia habens longiuscula, & flavescentia, floremque luteum, *Id. l.* 12. *c.* 12. Baccaris vocatur nardum rusticum, de quo &c. *Hor. l.* 2. *od.* 11. Assyriaque nardo potamus uncti. Ubi nardus pro unguento nardino ponitur. Sic *Tibul. l.* 2. *eleg.* 2. Illius e puro distillent tempora nardo.

Nares, ium, f. *narici*, אפים, Germ. *nasenloecher*, Gall. *narines*, Hisp. *narizes*, ῥῖνες, nasi latiores partes, in quibus sunt spiracula, a nomine græco allato, per Metathesin, *Cic.* 3. *de nat. Deor.* Itemque nares, eo, quod omnis odor ad superiora fertur, recte sursum sunt. ¶ Reperitur etiam in num. sing. *Ovid.* 3. *Metam.* Pandaque naris erat. ¶ *Naribus aduncis indulgere*, est naribus in rugam contractis subsannare, seu irridere. *Pers. sat.* 1. v. 40. Rides, ait, & nimis uncis naribus indulges. ¶ *Acutæ naris homo* dicitur sapiens, prudens, sagax, qui facile rem subodorat. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. v. 29. Iracundior est paulo, minus aptus acutis Naribus horum hominum. h. e. acri horum judicio. *Id. l.* 1. *ep.* 19. v. 45. Naribus uti formido. h. e. censura, & judicium. ¶ *Emunctæ naris versus* dicitur, qui gravis, & elegans est. *Id. ibid. sat.* 4. v. 8. *de Lucilio*. Emunctæ naris durus componere versus, *desiderava o far buoni versi*. Emunctæ naris *Senex Phædrus l.* 3. *f.* 3. ¶ *Homo obesæ naris* dicitur stupidus, & crassi ingenii. *Id. Epod.* 12. Munera cur mihi, quidve tabellas mittis nec firmo juveni, nec naris obesæ? ¶ *Naribus uti*, est dijudicare, & sub censuram vocare, apud *eund. l.* 1. *ep.* 19. v. 45. ¶ Loqui de nare, *parlar nel naso*, de iis dicitur, quibus spiritus per nares non libere fluit. *Pers. sat.* 1. v. 33. Rancidulum quiddam balba de nare locuti. Ubi *balbas nares* dicit per catachresin, cum balbuties linguæ proprium sit. ¶ *Nares* denique a *Vitruv. l.* 7. *c.* 4. dicuntur extremæ canalium partes, per quas humor egeritur.

Narica, vel melius narita, æ, f. Aristoteli νηρίτης, ostri genus, quasi νηρίτης, quod a νάω, *nato*. *Plaut. in fragm.* Muriaticam video in vasis stanneis naricam bonam. Adde *Fest.*

Nari-

Naricia, V. Narycia.

Nariosus, a, um, adject. qui latis naribus est. *Lactant. l. 6. c. 12.* Cum Dii suis nariosis relinquantur. Ita quidam Codices MSS. Alii leg. *naricosis*, et *cariosis*, & *curiosi*.

Narnia, f. 1. *Narni*, urbs Umbriae, ad montis radicem, & Narem fl. subterfluentem, a quo ei nomen. *Tac. 1. & 3. Ann.* ¶ Populi Narnienses. *Plin. l. 3. c. 14.*

Narniensis Tribus. V. Arniensis.

Narrabilis, le, o. 3. quod narrari potest. *Ovid. l. 2. de Pont. eleg. 2. v. 61.* Non est ulla narrabile quidquam.

Narratio, onis, f. *narrazione*, Germ. *erzehlung*, Gall. *recit*, *narration*, Hisp. *cuento*, *narracion*, ἀπαγγελία, διήγησις, est explicatio rerum, quae gestae sunt, vel perinde ut gestae sint. *Cic. l. 1. de Inv.* Narratio est rerum gestarum, aut ut gestarum expositio. ¶ De narratione oratoria vide *Auct. ad Her. l. 1 & 3. Cic. 1. de Invent. & 2. de Orat.*

Narratiuncula, ae, f. διηγημάτιον, parva narratio. *Quintil. l. 10. c. 1.* Narratiunculas a Poetis celebratas notitiae causa, non eloquentiae tractandas puto.

Narrator, oris, m. qui narrat. *Cic. 2. de Orat.* Caeteri non exornatores rerum sed tantummodo narratores fuerunt.

Narratus, us, m. idem ac narratio. *Ovid. Metam. 5. v. 499.* Veniet narratibus hora tempestiva meis.

Narratus, a, um, *raccontato*, *Ovid. l. 3. de Ponto eleg. 2.* Fabula narrata est postquam vulgaris ab illo. *Plin. l. 6. c. 23.* Circumvectus in mediterranea Persidis, narrata proxime e Juba. *Id. l. 5. c. 1.* Nec, praeter oleastros, aliud est fiat ex narrato illo aurifero nemore.

Narro, as, avi, atum, a. 1. *narrare*, *raccontar*, *dire*, נגד, Ger. *erzehlen*, Gall. *raconter*, Hisp. *contar*, διηγέομαι, dico, expono, recito, ab antiquo *gnaro* per Aphaeresin, quod a *gnarare*, gnarum reddo, per Syncopen. Construitur cum accus. *Cic. l. 9. Fam.* Ego tibi ea narro, quae tu melius scis, quam ipse, qui narro. ¶ Vel cum ablat. & praeposit. *de*. *Cic. in Famil.* Crassi libertum ais tibi de mea sollicitudine, macieque narrasse. *Id. Attic. lib. 16.* Male narras de Nepotis filio. idest, tristem nuntium affers. ¶ Vel cum infinitivo. *Cic. l. 6. Fam.* Narrant, te interdum sollicitum esse vehementius. ¶ Vel cum membro orationis. *Cic. l. 3. Fam.* Si ipsa Respublica tibi narrare posset, quomodo se sic haberet. *Ter. Hecyr. 1. 2. 70.* Narratque, ut virgo ab se integra etiam tum siet. ¶ Significat etiam differere, disputare. *Propert. l. 2. eleg. 1. v. 43.* Navita de ventis, de tauris narrat arator. ¶ Narro tibi, *ti dico il vero*. *Cic. l. 2. ep. ad Att.* Narro tibi: plane relegatus mihi videor, postquam in Formiano sum. *Id. l. 13. ep. 16.* Narro tibi: haec loca venusta sunt. *Id. l. 2. ep. 7.* Narra mihi. Reges Armenii patricios salutare non solent? *dimmi il vero*. ¶ *Plaut. Truc. 2. 2. 28.* Quas tu mulieres narras? *che donne mi nomini tu?* Epistolae narrat, rumor narrat. *Plauti* est illud *Pseud. 2. 5.* hoc *Martial. l. 3.*

Narthecia, f. 1. ναρθηκία, species ferulae humilioris, quae ad justam altitudinem narthecis non assurgit, folia habens maxima, ut quaeque terrae proxima. Dicta videtur narthecia per diminutionem a fruticis humilitate. Quare etiam a quibusdam ferula minor, & ab aliis ferulago appellatur. *Plin. l. 13. c. 22. de ferula.* Duo ejus sunt genera, narthecia Graeci vocant assurgentem in altitudinem, narthecium vero semper humilem.

Narthecium, ii, n. 2. ναρθήκιον, repositorium medicamentorum, vasculum, in quo reponebant medicamenta, a *narthece*, idest ferula. Primo enim narthecia appellata sunt vasa medicamentaria, quae ex narthece conficiebantur, quia narthecis lignum ad medicamenta asservanda accommodatissimum est, quippe cum ejus caulis medulla exempta fit vacuus, postea vero quaevis vasa in hunc usum comparata, quamvis ex ferula confecta non essent, hoc nomine dici coeperunt. *Cic. 2. Fin. c. 7.* Jam doloris medicamenta illa Epicurea tanquam de narthecio promens.

Narthex, ecis, f. 3. νάρθηξ, arbuscula, al. ferula, lignum foris corticis loco habens, intus ligni loco fungosam medullam. *Plin. l. 13. c. 22.*

Narycia, ae, f. 1. Naricie, urbs Magnae Graeciae, eadem ac Locri, condita a Locrensibus Ozoliis pop. Achaiae, duce Erante, vel Ajace Oileo. *Ovid. 15. Met. v. 705.*

Narycius, a, um, adject. ad Naryciam pertinens, ut Narycia pix, quae laudatissima circa Naryciam nascitur. *Virg. Georg. 2. v. 438.* Narycii Locri. Adde *3. Aen. v. 399.*

Nasamones, m. 3. Νασαμῶνες, pop. Libyae, in Africa, ad Syrtim magnam. ¶ Item alii ad Oceanum Atlanticum, qui & Atlantes Herodoto. ¶ Item alii in Marmarica, Garamantibus finitimi, quorum regio Nasamonitis. *Plin. l. 5. c. 5.* ¶ De Nasamonibus Lybiae populis *Lucan. l. 9. v. 443.* toto commercia mundo Naufragiis Nasamones habens, quia omnium miseros spoliant, quicumque in Syrtibus naufragium patiuntur.

Nasamoniacus, a, um, adject. Nasamonicus. *Sil. l. 16. v. 630.* In Garamantas nec, Nasamoniacosque triumphos.

Nasamonites, m. 1. νασαμωνίτης, gemma sanguinea, nigricantibus venis. *Plin. l. 37. c. 10.*

Nasamonius, a, um, adject. ad Nasamones pertinens, Afer, Lybicus. *Sidon. carm. 9. v. 257.* Et vinctura Nasamonium Jugurtham.

Nasatus, a, um, adject. qui grandi naso est praeditus. *Lamprid. in Heliogab. c. 29.* Qui ei bene nasatos perquirerent. Ita quidam leg. Sed rectius *vasatos*.

Nascendus, a, um, partic. a nascor. *Gel. l. 3. c. 10.* Ad homines quoque nascendos eum numeri hujus pertinere ait, *egli nomini*, *che sono da nascere*.

Nascentia, ae, f. γένεσις, natalis, *il nascere*. *Vitruv. l. 9. c. 7.* Nuo e nascentia, sed ex conceptione Genethliologiae rationes explicatas reliquit.

Nascibilis, le, adject. qui nasci potest. *Tert. l. 3. adverf. Marcion. c. 19.* Mortalem negat, quem nascibilem professus.

Nascor, eris, natus sum, d. 3. *nascere*, ילד, Ger. *geboren werden*, Gall. *naître*, Hisp. *nacer*, φύομαι, γίγνομαι, *nascor*, in vitam venio, gignor, a *gnascor*, quod a γεννάω, *gigno*. Construitur vel absolute. *Cic. 3. Catil.* Et quod sine sensu nascimur, cum voluptate conservamus. ¶ Vel cum dativo. *Cic. 2. Fin.* Atque, ut ad Architam scripsit Plato, non sibi se soli natum meminerit, sed patriae, sed suis, ut perexigua pars ipsi relinquatur. ¶ Vel cum acc. & praep. *ad*. *Cic. de Arusp. Resp.* P. ille Scipio natus mihi videtur ad interitum, exitiumque Carthaginis. ¶ Vel cum acc. & praepos. *in*. *Cic. 2. Tusc.* In miseriam nascimur sempiternam. *Plin. l. 30. c. 33.* Aves omnes in pedes nascuntur, contra quam reliqua animalia. ¶ Vel cum accus. temporis sine praepos. vel cum praep. *ad* pro circiter. *Cic. 5. Verr.* Prope annos octoginta natus erat. *Id. pro Cluent. c. 40.* Cum ad annos quinquaginta natus esset. ¶ Vel cum abl. sine praep. *Cic. pro Rosc. Am.* Si tibi fortuna non dedit, ut patre certo nascere. *Id. pro Planc.* Quam si esset summo loco natus. ¶ Vel cum abl. & praep. *a*, *ab*, *de*, *ex*. *Ter. Heaut. 5. 4. 7.* Ex me is natus est. *Ovid. 2. Metam.* de pellice natus. ¶ Vel cum abl. & praep. *in*. *Cic. pro Planc.* Q. Catulo in summa familia nato. ¶ Vel cum infinitivo, Poetarum more. *Hor. l. 1. ep. 2.* Nos numerus sumus, & fruges consumere nati. Usurpatur saepe translate, & ad res inanimatas refertur. *Cic. in Brut.* Qui non nascentibus Athenis, sed jam adultis fuerunt. *Id. 2. Off. c. 5.* Nulla tam detestabilis pestis est, quae non homini ab homine nascatur. *Idem pro Cluent.* Ex quo illa nata sunt omnia. *Virg. 7. Aen. v. 44.* Major rerum mihi nascitur ordo. *Caes. l. 2. B. G. c. 18.* Ab eo flumine pari acclivitate collis nascebatur. *principiava a sorgere un colle*. ¶ *Cic. 15. Fam. ep. 22.* Scribes ad me, ut mihi nascatur epistolae argumentum. h. e. ut inde materiam scribendi sumam. ¶ Partic. *nasciturus*. *Pallad. l. 7. R. R. tit. 7.* Signum nascituri regis. ¶ Aliud particip. *nascendus* V. sup. suo loco.

Nasica, ae, com. qui ingenti naso est. *Arnob. l. 6.* Potest enim fieri, displosas ut gestitent nares, quem esse vos facitis, figuratisque nasicam. Adde *l. 3.* Hinc Nasica, P. Scipionis cognomen fuit, a nasi magnitudine. Hic adhuc adolescens a Senatu optimus judicatus Magnam Matrem Deorum hospitio suscepit, donec ei templum aedificaretur. Unde a *Juvenale* hospes Numinis Idaei appellatur. Hujus etiam ductu Tib. Gracchus, seditiosis concionibus statum Reip. labefactans, fragmentis subselliorum in concione est oppressus. *Cic. 5. Fin. 1. Off. de Am. pro Rab. pro Domo*, &c.

Nasidianus, a, um, ad Nasidium pertinens, quod est nomen proprium Romani hominis. *Caes. l. 2. B. C. c. 7.* Nasidianae naves. h. e. quae ducem L. Nasidium habebant.

Nasiterna, f. 1. ὑδρία, genus vasis aquarii ansati, & patentis, ita dictum a tantis nasis, sive ansis. *Plaut. Stich. 2. 3. 28.* Ecquis huc effert nasiternam cum aqua? *Festus*: Nasiterna est genus vasis aquarii ansati, & patentis, quale est, quo equi perfundi solent.

Nasiternatus, a, um, adject. qui nasiternam gestat. *Calpurn. apud Fulgent. de prisco serm. n. 27.* Ubi tu nasiternatus aquam petas.

Naso, onis, m. 3. cognomen P. Ovidii, a nasi magnitudine, ut Fronto a fronte, Capito a capite, &c.

Nassa, f. 1. *nassa*, κύρτος, genus vasis piscatorii ex vimine contextum, quo cum intraverit piscis, exire non potest. *Cic. Att. l. 15. ep. 20.* Ex hac nassa exire constitui, non ad fugam, sed ad spem melioris mortis.

Nasturtium, ii, n. *nasturzio*, κάρδαμον, herba hortensis. V. *Plin. l. 20. c. 13. Cic. 5. Tusc. c. 34.* Persarum a Xenophonte habitus exponitur, quos negat ad panem adhibere quicquam praeter nasturtium.

Nasus, i, m. 2. *naso*, אף, Ger. *der nasen*, Gall. *nez*, Hisp. *nariz*, μυκτήρ, ῥίς, est pars capitis, quae a superciliorum confinio oriens, & quasi aequali porrecta jugo, utranque aciem simul & discernit, & munit, cujus superior pars summus nasus dicitur, inferior imus nasus, & duo spiramina, geminique hiatus, quos veluti quidam paries per medium ductus intersepit, nares vocantur. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 57.* Nasus ita locatus est, ut quasi murus oculis interjectus esse videatur. ¶ Aliquando ponitur pro acrimonia, sagacitate, dicacitate. Sumitur Metaphora a brutis animalibus. Canes enim abditissima quaeque olfactu inquirunt, vultures remotissima percipiunt. Hinc habere nasum eum dicimus, qui vitia in alio videt, & venusta quadam, & subdola irrisione eum deridet. *Plin. in praefat.* Primus Lucilius condidit styli nasum. id est scripsit satyram, quae acerbitatem quandam, & acrimoniam styli habet in vitiis insectandis. *Martial. l. 2. epigr. 42.* Non cuicunque datum est habere nasum. *Id. l. 1. ep. 4.* Et pueri nasum rhinocerotis habent. *Hor. l. 1. sat. 6.* Ut plerique solent, naso suspendis adunco ignotos, ut me libertino patre natum. id est vafre, ac subdole rides. ¶ Est etiam nasus irae sedes. *Pers. sat. 5. v. 91.* Disce, sed ira cadat naso, rugosaque sanna. *Martial. 6. ep. 64.* rabido nec perditus ore Fumantem nasum vivi tentaveris ursi. ¶ Nasos etiam vasis tribuere, idest ansas in vasis nasos appellaverunt. *Juven. sat. 5. v. 7.* Sicombis calicem nasorum quatuor. ¶ Invenitur etiam nasum, si, gen. neut. *Plaut. Curc. 1. 2. 17.* Sagax nasum habes. *Id. Amp. 1. 1. v. 288.* Sura, pes, statura, capillus, oculi, nasum, dens, &c. Adde *Lucil. apud Non. c. 3. n. 146.*

Nasute, adverb. *mordacemente*. V. Nasutus. *Phaedr. l. 4. fab. 6.* Tu qui nasute scripta destringis mea. *Senec. l. 5. de Benef. c. 6. ad fin.* Nasute negare.

Nasutulus, a, um, dim. a *nasutus*. *Apul.* Nasutula mulier, ac dicacula. Ita *Thesaurus L. L.*

Nasutus, a, um, adject. qui grandem nasum habet, μυκτηρικός. *Horat. l. 1. sat. 2.* Depygis, nasuta, brevi latere, ac pede longo est. ¶ Translate dicax, reprehensor, derisor. *Martial. l. 13. ad lectorem*: Nasutus sis usque licet, sis denique nasus. *Id. l. 2. epigr. 54.* Ni nasutius hoc, malignius, qua. *Senec. 7. Suasor.* Homo nasutissimus.

Nata, ae, f. *figliuola*. *Virg. 2. Aen. v. 638.* Manium natarum Priami. ¶ Saepe g huic voci praeponitur. *Ter. And. 3. 3. 8.* Per unicam gnatam tuam, & gnatum meum. ¶ De dativo plur. V. in *Asina*.

Natabilis, le, adject. idem quod natatilis. *Coripp. l. 4. c. 43.* Cedrus olens, solidum, nunquamque natabile robur.

Natabula, orum, n. *luoghi*, *dove si nuota*, τὰ νηκτά, loca natatoria, seu piscinae natatoriae. *Apul. l. 3. Florid. circa princ.* Perspicuae aquae gratissima proluvia & fanis natabula, & agris medicabula.

Natales, lium, m. plurali tantum numero, *parentado*, *condizione*, *sangue*, γένος, conditio sanguinis, & familiae origo, generis nobilitas, vel ignobilitas, ut Generosi natales, Natales obscuri. *Tac. 2. hist. c. 86.* Aderat Cornelius Fuscus, vigens aetate, claris natalibus. *Plin. l. 7. c. 12.* Natales diversarum gentium. *Plin. jun. l. 6. ep. 23.* Quod si cui, praestare Rufum debeo, vel propter natales ipsius, vel propter eximiam mei charitatem. ¶ Natalibus restituere, frequens est in Jurisprudentia pro eo, quod hodie nobilitare dicimus. Dicitur autem natalibus restitui non modo libertus, ut patronatus observantia liberetur, sed etiam plebejus, cum ad nobilitatem adscicitur, quamvis antea nunquam inter nobiles fuerit. Qui enim ad nobilitatem vocantur, propterea natalibus restitui dicuntur, quia abstersa natalium plebejorum sordida conditione in priscam, communemque toti generi humano ingenuitatem reponuntur. *Plin. l. 10. ep. 13. ad Trajan.* Postulantibus quibusdam, ut de agnoscendis liberis, restituendisque natalibus ipse cognoscerem. V. *tit. ff. de natalib. restituend.* ¶ Translate natales usurpantur pro quacumque rerum origine, apud *Tertul. de Patient. c. 4.* impatientiae natales dicit. *Et l. 2. adverf. Marcion. c. 10.* natales agnitionis.

Natalis, le, o. 3. *natale*, *natalizio*, Ger. *geburtstag*, Gal. *naissance*, *nativité*, Hisp. *natividad*, γενέθλιακος, γενέσιος, natalitius, ad nativitatem spectans, ut Natale solum, h. e. patria, in qua natus est. Natalis Juno. h. e. Lucina natalis diei praeses. *Tib. l. 4. el. 9. Ovid. l. 1. de Pont. ep. 3. v. 35.* Nescio qua natale solum dulcedine cunctos ducit. ¶ Natalis dies, γενέθλιος ἡμέρα, dies, quo quis natus est. *Cic. Att. l. 9. ep. 5.* Natali die tuo scripsisti epistolam. *Id. 2. Fin.* Diem suum natalem quotannis agebat. ¶ Natalis dies urbis, est dies, quo condita fuit urbs. *Cic. pro Flac.* O nonae illae Decembres, quae me Consule fuistis, quem ego diem vere natalem hujus Urbis, aut certe salutarem appellare possum. ¶ Dicitur etiam natalis, absolute, pro die natali: semper tamen *dies* subauditur. *Cic. Att. l. 7. ep. 3.* Tertio nonarum, natali meo. *Id. 2. Fin. cap. 31.* Agere natalem suum. *Horat. lib. 2. sat. 2. vers. 60.* natalem celebrare. *Id. l. 2. ep. ult. ad fin.* Natales grate numeras? h. e. libenterne praeteritos annos recolis, ita ut non poeniteat vitae transactae? *Ov. epist. Heroid. 15. v. 61.* Sex mihi natales ierant. h. e. sex annos nata eram. ¶ Transfertur ad inanima. *Plin. l. 37. c. 4. de adamante.* Similis est huic quidem Arabicus, minor tantum, similiter & nascens. caetera pallor argenti, & in auro non nisi excellentissimo natales. h. e. non nisi in aurifodinis nascuntur. ¶ Denique natalis accipitur & pro nativo, & insito. *Col. l. 3. c. 7.* Vineae natali, & ingenita sterilitate laborantes.

Natalitia, orum, n. γενέθλια, celebritates & munera pro die natali. *Cic. 2. Phil. c. 6.* Hodie non descendit Antonius. cur? dat natalitia in hortis. ¶ In singulari num. *Censorin. de die nat. in praefat.* Quodcumque hoc libri est, meis opibus comparatum, natalitii titulo tibi misi.

Natalitius, a, um, γενεθλιακός, *natalizio*, quod ad natalem diem pertinet. *Cic. 2. de Div. c. 42.* Qui haec Chaldaeorum natalitia praedicta defendunt. idest praedictiones, divinationes. *Et paulo post c. 43.* Chaldaei notant sidera natalitia. *Pers. sat. 1. v. 16.* Sardonyche natalitia. h. e. natali die dono accepta.

Natatilis, le, o. 3. *che nuota*, νηκτικός, qui natat, vel natare potest. *Tertul. adverf. Hermog.* Natatiles, & volatiles animae. Adde *Prudent. in Rom. v. 332.* ¶ *Natatile*, is, n. absolute est locus, ubi pisces natant. *Var. l. 3. R. R. c. 5.* Circum falere, & natatilia. Al. leg. *natalia*.

Natatio, onis, f. *il nuotare*, *nuoto*, actus natandi, a nato. *Cels. l. 3. c. 25.* Si aestas est, frigidis natationibus utendum. Adde *l. 4. c. 7.*

Natator, oris, m. *nuotatore*, שחה, Germ. *schwimmer*, Gall. *nageur*, Hisp. *nadador*, κολυμβητής, qui natat. *Ovid. 1. de Rem. am. v. 122.* Pugnat in adversas ire natator aquas.

Natatoria, ae, f. piscina, locus ad natandum. *Sidon. l. 2. ep. 2.* Per exteriora natatoriae latera.

Natatus, us, m. idem ac natatio. *Claud. l. 3. de rapt. Pros. v. 333.* Quod candida prae-

praeterit saepe mari, pulchroque secat Galatea natatu. *Pallad. l.* 1. *c.* 17. Ut hominem natatu aqua stans agilitatem currentis imitetur.

Natatus, a, um, *nuotato*, nando trajectus. *Stat.* 4. *Theb. v.* 705. deceptus margine ripae Stat pecus, atque amnes quaerunt armenta natatos.

Nates, ium, f. 3. *natiche*, שת, Germ. *arschbacke*, Gall. *fesses*, Hisp. *nalgas*, γλουτοὶ, πυγαί, caro conglobata versus os sacrum, sedendi officio aptissima, alio nomine clunes. *Martial. l.* 14. *epigr.* 18. Saepe tamen pueris abstulit illa nates. *Horat. Epod.* 8. Hiat turpis inter aridas nates podex. ¶ In singulari numero. *Id. lib.* 1. *sat.* 8. *v.* 46. Nam displosa sonat quantum vesica, pepedi Diffissa nate ficus. *Fest. in voce Pulius:* Natis fulmine icta.

Natinor, aris, depon. 1. negotia agito, negotior. *Cato apud Fest.* Inter se natinari Lucanos.

Natinatio, onis, f. negotiatio. *Fest.*

Natinator, oris, m. negotiosus. *Fest.*

Natio, onis, f. idem quod natatio, a nando. *Cic. de Sen. c.* 16. Sibi igitur habeant arma, sibi equos, sibi pilam, sibi nationes, & cursus. Ita legit *Paernus in Lex. Cic.* & habent quamplures MSS. Al. leg. *natationes*.

Natio, onis, f. 3. γένεσις, procreatio, genus, origo, *origine*, a nascor. *Plin. l.* 35. *c.* 10. Natione Macedo. *Var. l.* 8. *de L. L.* Itaque in hominibus emendis, si natione alter est melior, emimus pluris. ¶ Dicitur & de aliis rebus. *Festus:* In pecoribus quoque bonus proventus, bona natio dicitur, *buona razza*. *Plin. l.* 11. *c.* 24. Mellis causas, atque differentias, nationesque, & indicationem in apium, ac florum natura diximus. ¶ Saepius natio sumitur pro hominum genere, *nazione*, γένος, ἔθνος. *Cic.* 15. *Fam. ep.* 10. Natio est hominis impulsis. *Id. de Provinc. Consf.* Acerrimae nationes. *Id. pro Leg. Manil. c.* 10. Bellicosissimae nationes. ¶ *Natio*, & *gens* in eo differre videntur, quod *natio* latius patet; est enim genus hominum ex diversis gentibus collectum, ut natio Germanorum, natio Graecorum, &c. *Cic.* 1. *de Orat.* Erudita illa Graecorum natio. *Id. pro Font. c.* 11. Exteris nationibus, ac gentibus ostendere, vos in sententiis ferendis cui parcere. ¶ Nonnunquam res contra se habet; & gens latius sumitur, quam natio. *Tacit. de Germ. c.* 38. Nunc de Suevia dicendum est, quorum non una, ut Cattorum, Tencterorumque gens. majorem enim Germaniae partem obtinent, propriis adhuc nationibus, nominibusque discreti. ¶ Sumitur interdum natio pro certo hominum genere, ordine, societate, secta. *Cic. pro Sext. cap.* 44. Quae esset nostra natio optimatium. *Id. in Pison.* Officiosissima natio candidatorum. Adde *pro Mur. c.* 33. Sic natio ardelionum, apud *Phaedr. l.* 2. *fab.* 6. natio Scholasticorum, apud *Virg. in Catalect.* ¶ Apud *Tertull.* passim nationes sumuntur pro Ethnicis, seu gentilibus. h. e. iis qui Christianam religionem non profitentur. ut *de idololatr. c.* 11. Benedico Deos nationum. ¶ Denique Natio Deae nomen est, de qua sic *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 18. Natio quoque Dea putanda est: cui, cum fana circuimus in Agro Ardeati, rem divinam facere solemus. quae quia partus matronarum tueatur, a nascentibus Natio nominata est.

Nativitas, atis, fem. *natività*, *nascimento*, מולדת, Ger. *die geburt*, Gall. *naissance*, Hisp. *navidad*, γενετή, γέννησις, ortus, origo. *Ulpian. l.* 1. *Dig. ad Municipal.* Municipem aut nativitas, aut adoptio facit. *Inscrip.* apud *Grater. p.* 712. *n.* 11. Vassae Jucundae defunctae anno nativitatis XVIII. Adde *Tertull. de anim. c.* 39.

Nativitus, adv. a nativitate. *Tertul. de anim. c.* 39. Quae omnia nativitus animae collata sunt. Adde *cap.* 52.

Nativus, a, um, *nativo*, *natio*, Germ. *angeboren*, Gall. *natif*, Hisp. *nativo*, *natural*, γνήσιος, ἐγγενής, quod nullo artificio confectum est, sed tale omnino est, quale nascitur, & fere idem, quod naturale, ut Nativus color, nativae sectae, &c. *Cic. de nat. Deor.* Partim ad saxa nativis testis inhaerentium. ¶ Nativae lanae dicuntur, quae nativum colorem retinent. *Plin. l.* 8. *c.* 47. Nativum malum, id innatum, ingenitum. *Cic. pro Dom.* Quae & illud nativum, & hoc delatum malum sanare posses? ¶ Nativi Dei, qui nascuntur, & moriuntur. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 10. Anaximandri autem opinio est, nativos esse Deos, longis intervallis orientes, occidentesque. Eadem ratione nativum Mundum dixit *Lucr. l.* 5. *v.* 66. h. e. qui aliquando natus sit, & sit idem interiturus. ¶ Nativa verba sunt, quae primitiva, seu primae positionis vocant Grammatici, quibus opponuntur reperta, idest derivata. *Cicer. in Part.* Simplicia verba partim nativa sunt, partim reperta: nativa ea, quae significata sunt sensu. reperta, quae ex his facta sunt. Adde *Quintil. l.* 8. *c.* 3. ¶ Nativus lepos, non adscitus. *Nepos* 25. *c.* 4.

Nato, as, avi, atum, n. 1. *nuotare*, שחה, Ger. *schwimmen*, Gal. *nager*, Hisp. *nadar*, νήχομαι, freq. verbi *no*, a sup. *natum*. *Cic. de nat. Deor.* In quo quidem magis tu mihi natare visus es, quam ipse Neptunus. *Martial. l.* 1. Sacris piscibus hae natantur undae. *Virgil.* 4. *Æn.* Natat uncta carina. ¶ Item pro madere, manare, diffluere, redundare, plenum esse. *Cic.* 11. *Phil. c.* 41. Natabant pavimenta vino, madebant parietes. ¶ Item pro serpere, ultro citro. *Col. de arborib. c.* 6. Summa parte terrae natantibus radicibus. ¶ Item pro nutare, inconstantem, aut dubium esse. *Cic. l.* 1. *nat. Deor. cap.* 43. Mihi quidem Democritus natare videtur in natura Deorum. *Horat. l.* 2. *sat.* 7. Pars hominum vitiis gaudet constanter, & urget Propositum, pars multa natat, modo recta capessens, interdum pravis obnoxia. *Tibul. lib.* 4. *eleg.* 1. *v.* 44. de libra: Inaequatum si quando onus urget utraque, Instabilis natat alterno depressior orbe. h. e. nutat, huc illuc vergit. ¶ Natare oculi dicuntur, cum crebro aperiuntur, & clauduntur, somni vicinitate, ut loquitur *Serv.* ad illud *Virgil. Æn.* 5. Ecce Deus ramum lethaeo rore madentem, Vique soporatum Stygia super utraque quassat Tempora, cunctantique natantia lumina solvit. ¶ Item vino madidi natare dicuntur. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 673. Nox erat, & vinis nautaeque, animique natabant. ¶ Campos natantes, pro mari dixit *Lucret. l.* 5. *v.* 489. At translate *Virg.* 3. *Georg.* campos natantes vocat agros maturis messibus plenos, quae ventis agitatae ita jactantur, ut undarum natantium speciem referant. ¶ Natare pes dicitur, cum nimis laxus calceus est. *Ovid. lib.* 1. *de art. am. v.* 516. Nec vagus in laxa pes tibi pelle natet. ¶ Tenebrae natant ante oculos. *Ovid.* 10. *Met.* h. e. obversantur.

Natrix, icis, m. & f. *natrice*, ὕδρος, genus serpentis etiam aquas veneno inficiens, a nando, quia in aquis vivit. *Cic.* 4. *Acad. cap.* 38. Cur, omnia nostri causa cum faceres, tantam vim natricum, viperarumque fecerit? ¶ Translate natricem vocabat Tiberius Caligulam, h. e. pestiferum hominem, apud *Sueton. in Calig. c.* 11. ¶ *Lucil.* apud *Non. c.* 1. *n.* 334. Si natibus natricem impressit crassam, & capitatam. hoc est scuticam, quae serpentis instar curvetur, & mordeat. ¶ Est etiam hoc nomine herba apud *Plin. l.* 27. *c.* 12. cujus radix evulsa virus hirci redolet.

Natta. V. Nacca.

Natu, ablat. sing. nominis defectivi *natus*, *us*, quod idem est, ac nativitas. Hic solus casus in usu est. *Liv. l.* 3. Consurgit P. Scaptius de plebe magno natu. idest valde provectus aetate. ¶ Conjungitur cum adjectivis magnus, parvus, grandis, & cum eorum comparativis, & superlativis. *Cicer. de Sen. c.* 4. Quanquam eum colere coepi non admodum grandem natu. *Id.* 1. *Tusc.* Qui fuit major natu, quam Plautus, & Naevius. *Id. pro Cluent.* Ex his omnibus natu minimus Q. Saturius est. *Liv. l.* 1. *B. Pun.* Ita enim maximus natu est iis in concilio respondit.

Natura, ae, f. *natura*, תולדה, Ger. *die natur*, Gall. *nature*, Hisp. *natura*, φύσις, est principium, & causa efficiens omnium rerum naturalium, quo sensu a Veteribus Philosophis cum Deo confundebatur. qua de re V. *Cic. lib.* 1. *de nat. Deor.* ubi varia eorum placita refert. ¶ Sumitur etiam pro mundo, seu pro rerum universitate. *Cicer.* 1. *de nat. Deor.* Cleanthes autem tum ipsum mundum Deum dicit esse, tum totius naturae menti, atque animo hoc nomen tribuit. ¶ Speciatim accipitur pro rei essentia, & substantia. *Lucret. l.* 1. *v.* 132. Natura animi atque animae. *Cic.* 1. *Tusc.* Aristoteles cum quatuor genera illa principiorum esset complexus, e quibus omnia orirentur, quintam quandam naturam censet esse, e qua sit mens. ¶ Item pro vi, & ingenita rei alicui virtute, & potentia. *Cic. in Som.* Quod autem anima est, id motu cietur interiore, & suo. Nam haec est natura propria animae, & vis. *Plin. l.* 12. *c.* 14. Haec concreta densatur, ubi loci natura poscit. *Virg.* 4. *Georg.* naturas apibus quas Jupiter ipse addidit. ¶ Item pro inclinatione, indole, habitudine sive animi, sive corporis. *Cicer.* 3. *de Orat.* Videre, quo sese quemque natura maxime ferre videatur. *Horat. l.* 1. *ep.* 10. Naturam expellas furca, tamen usque recurret. ¶ Item pro genitalibus, quae a Graecis item φύσις dicuntur. *Cic.* 11. *de Div.* Parere quaedam matrona cupiens, dubitans, esset ne praegnans, visa est in quiete obsignatam habere naturam. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 22. Cujus obscenius excitata natura traditur, quod aspectu Proserpinae commotus sit. ¶ Item pro lege divina, & humana. *Cic.* 3. *Off.* Atque hoc multo magis exigit ipsa naturae ratio, quae est lex divina, & humana, cui parere qui velit, nunquam committet, ut alienum appetat, &c. ¶ Naturae satisfacere, & Naturae cedere, vel concedere, est mori. *Cic. pro Cluent.* De eo, qui & naturae, & legibus satisfecit. *Sal. in Jug.* Pater, uti necesse erat, naturae concessit. ¶ Interdum natura sumitur pro corporis temperamento, *complessione*. *Ter. Eun.* 2. 3. 24. Tametsi bona est natura, reddunt curatura junceas. ¶ Ut fert natura, *come porta la natura della cosa*. *Ter. Andr.* 4. 5. *v. ult.* Paulum interesse censes, ex animo omnia, ut fert natura, facias, an de industria? ¶ Natura insitum est, *è cosa naturale*. *Cic. pro Syll.* Hoc natura insitum est, ut quem timueris, semper oderis. ¶ Ita natura comparatum est, V. *Comparo*. ¶ Praeter naturam. *Ter. Adelph.* 3. 3. 4. Jam nunc haec tria primum addidi praeter naturam. O mulier, quid fit? quid agitur? *contra il suo naturale*. ¶ Secundum naturam vivere, *secondo i dettami della natura*. *Cic.* 3. *Fin. c.* 30. quod *Seneca* dixit, ad naturam vivere. ¶ Verti in naturam. *Sallust. in orat. Marii:* Mihi benefacere jam ex consuetudine in naturam vertitur. ¶ Rerum natura, *tutte le cose*. *Cic.* 4. *Acad.* Quod rerum natura non patitur. *Cels. l.* 7. *c.* 4. Est etiam in rerum natura, ut cutis laxanda extendenda sit. h. e. evenit aliquando. Sic *Quintil.* in rerum naturam cadere, hoc est evenire, accidere. ¶ Facere sibi naturam alicujus rei. *Quintil. l.* 2. *c.* 4. *rendersi qualche cosa come naturale*. ¶ Natura, ablat. absolute positus, *naturalmente*. *Plin. l.* 7. *c.* 19. Quibus natura concreta sunt ossa.

Naturabilis, le, adject. naturalis. *Apul.* 2. *Florid.* & *de dogm. Platonis*. Afferri solet etiam locus *Cic.* 3. *Tusc. c.* 6. Sed alii leg. *naturalis*.

Naturalia, lium, n. 3. pl. num. *le parti vergognose*, αἰδοῖα, pudenda. *Col. l.* 6. *c.* 28. Si equa marem non patitur, detrita scilla naturalia ejus linuntur. ¶ In sing. num. *Cels. l.* 7. *c.* 26. Inter imas oras super naturale.

Naturalis, & le, o. 3. *naturale*, Ger. *naturlich*, Gall. *naturel*, Hisp. *natural*, φυσικός, quod secundum naturam est. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Zeno autem legem naturalem divinam esse censet. *Id. in Partit.* Naturales quaestiones, h. e. de natura tractantes. *Id.* 3. *Phil. c.* 6. Pater naturalis. Cui opponitur adoptivus. Sic naturalis filius, apud *Sueton. Tiber. c.* 52. & *Liv. l.* 44. *c.* 44. ¶ Naturales filii vocantur filii servorum, in *Inscript.* apud *Grater. pag.* 845. ¶ Naturale bonum, & naturalis bonitas, *bontà naturale*. Illud est *Cic. pro Cael. c.* 5. hoc *Seneca de Clem. c.* 1. ¶ Loca naturalia sunt pudenda apud *Cels. l.* 7. *c.* 26. & *Col. l.* 8. *c.* 7. V. Naturalia. ¶ Naturalia desideria pro coeundi cupidine. *Col. l.* 4. *c.* 24. *de vaccis:* Atque in id fere tempus naturalia congruunt desideria. ¶ Naturale est, *è proprio*, *è naturale*. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Plerisque vero naturale, ut nictare non cessent.

Naturalitas, atis, f. *naturalezza*, natura. *Tertull. de anim. c.* 43. Naturalitas somni.

Naturaliter, adv. *naturalmente*, κατὰ φύσιν, a natura, vel secundum naturam. *Cic. de Sen. c.* 9. Quod autem homini naturaliter insitum est, eo uti decet.

Naturalitus, adv. idem quod naturaliter. *Sidon. l.* 9. *ep.* 11. Mortalium mentibus vis haec naturalitus inest.

Naturificatus, a, um, adject. q. d. in rerum naturam inductus, vel natura factus. Vox est *Tertul. adv. Valent. c.* 29.

Natus, a, um, *nato*, γεγονώς, τεχθείς, partic. a nascor. *Cic. de Sen.* Quinque, & sexaginta annos natus. ¶ E re natum, est subito natum. *Quintil. l.* 4. *c.* 1. E re natum exordium. *Apul. de A. A.* E re nata fallacia. Ubi significatur muliebris dolus ad fallendum subito excogitatus. idest ex ipsa re, & negotio exemptus, non domi ante compositus. ¶ Pro re nata, est pro praesenti rerum statu, & uti res nunc se habent. *Cic. Att. l.* 7. *ep.* 8. Animadverteram posse pro re nata te non incommode ad me in Albanum venire. ¶ Male natus ager, h. e. malae, sterilisque naturae. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 11. Formae cum duo sint genera, una quam natura dat, altera quam sationes imponunt, prior, quod alius ager bene natus, alius male. ¶ Natus ad aliquid, & alicui rei, *nato per qualche cosa*, *atto*, *a buono a qualche cosa*. *Cic. de clar. Or. c.* 68. Pompejus ad omnia summa natus. *Id. in Pison. c.* 17. Natus abdomini, non laudi, atque gloriae. ¶ Nemo natus, *niuno*. *Plaut. Most.* 2. 1. 56. Tanquam intus natus nemo in aedibus habitet. *Id. ib. sc.* 11. *v.* 21. Natus nemo in aedibus servat. ¶ *Iterum mihi natus videor*, sermo est impense laetantis, & bonum aliquod insperato consecuti, apud *eund. Pan.* 5. 2. 117. & *Capt.* 4. 2. 10.

Natus, us. V. Natu.

Natus, i, subst. m. *figliuolo*, בן, ילד, Ger. *sohn*, *geborn*, Gall. *né*, *fils*, Hisp. *nacido*, *hijo*, υἱός, τέκος, filius. *Cic. de Amic.* Primum ea charitate, quae est inter natos, & parentes. *Virgil.* 3. *Æn.* Et nati natorum, & qui nascentur ab illis. ¶ Natorum appellatio etiam ad nepotes extenditur. *Modestin.* ¶ Dicitur etiam de pullis bestiarum. *Col. l.* 6. *c.* 27. *de equabus*. Id praecipue genus pecudis amore natorum, nisi fiat potestas, noxam trahit. ¶ Haec vox fere semper usurpatur, cum in eodem sermone parentum quoque mentio fit. Et in plurali num. saepius quam in singulari. Caeterum *filius*, aut *liberi* ponitur.

Navale, is, subst. vel navalia, ium, n. *arsenale*, Ger. *zeughauss*, *eine schiffstelle*, Gall. *la haure*, *arcenal*, Hisp. *ataraçana*, *arsenal*, ναύσταθμον, locus, in quo naves fieri solent, & stant. *Virgil.* 8. *Æn. v.* 593. Diripientque rates aliis navalibus? *Cic.* 2. *Off.* Atque etiam illa impensa meliores, muri, navalia, portus, aquarum ductus. ¶ *Ovid. Heroid. ep.* 18. *v.* 207. & 3. *Met. v.* 661. habet navale in sing. numero, sed tamen frequentius in plur. invenitur. ¶ *Navalorum* pro *navalium* in genit. multitudinis dixit *Vitruv. l.* 5. *c. ult.*

Navalis, & le, o. 3. *navale*, Ger. *den schiffen gehoerig*, Gall. *naval*, Hisp. *naval*, ναυτικός, quod ad naves pertinet, ut Socii navales, idest remiges. *Liv. l.* 21. *c.* 50. *Cic. pro L. Man.* Cujus usque ad nostram memoriam nomen invictum in navalibus pugnis permanserat. ¶ Navalis corona dicebatur, quae donari solebat ei, qui primus in hostium navem armatus transiluisset. *Virg.* 8. *Æn.* Cui belli insigne superbum tempora navali fulgent rostrata corona. ¶ Disciplina navalis, h. e. scientia in navibus pugnandi. *Cic. pro Leg. Man. c.* 18. Rhodiorum, quorum disciplina navalis, & gloria permansit. ¶ Navales pedes, hoc est remiges dixit *Plaut. Men.* 2. 2. *v. ult.* V. *Pes*. ¶ Navales socii, V. *Socius*.

Navarchus, chi, m. ναύαρχος, *Capitano di nave*, qui in navi imperat. *Cic. Verr.* 5. Si harum civitatum militibus, navibus, navarchis Syracusanus Cleomenes jussus est imperare &c. *Id. ib.* Forum navarchorum sanguine redundavit.

Naubolides, ae, m. Ναυβολίδης, Nauboli filius. *Val. Flacc. l.* 1. *v.* 362. Hic & Naubolides tortas consurgit in undas Iphitus. *Stat. l.* 7. *Theb. v.* 354. Iphitus acer agit, genitor, cui nuper ademptus Naubolus Hippasides.

Nauci. V. Naucum.

Nauclericus, a, um, adject. &

Nauclerius, a, um, o. 1. 2. quod ad nauclerum pertinet. *Plaut. Asin.* 1. 1. 54. Qui causa mea nauclerio ipse ornatu per fallaciam abduxit ab lenone mulierem. *Id. Mil.* 4. 4. 41. Facito, ut venias huc ornatus ornatu nauclerico.

Nauclerus, ri, m. 2. *nocchiero*, בעל אניה, Ger. *schiffher*, *schiffmann*, Gall. *maistre de navire*, Hisp. *patron de nao*, Ναύκληρος, navicularius, navis dominus, a Ναῦς, navis, & κλῆρος, sors, quod navis in sorte ejus sit. Alius est a gubernatore. Gubernator enim est, qui ad clavum sedet, et nauclerus est navis dominus. *Isid.*

fil. l. 19. *c.* 1. Differt etiam a navarcho. Navarchus enim est præfectus navis, seu classis. *Plaut. Mil.* 4. 5. 16. Cubare in navi lippam, atque oculis turgidis nauslerus dixit. ¶ Est & Cæcilii comœdia. *Non. in Sappilare*, & alibi.

Naucŭla, læ, per syncop. pro navicula. *Paulin. ad Cithar.* v. 247. Saliens in illam decidisset nauculam.

Naucŭlor. V. Naviculor.

Naucum, vel Naucus, i, *scorzia di noce, o di altro*, putamen nucis, & aliarum rerum; item nucleus olivæ. *Festus*. ¶ Translate pro nugis ponitur. *Nævius apud eund.* Noctem nauco ducere. h. e. noctem totam nugari. ¶ Item pro re nihili. Hinc nauci homo dicitur, *nomo da nulla*. *Plaut. in Parasit.* apud *eund.* Postremo ambo sumus non nauci. *Id. Most.* 5. 1. 1. Qui timidus erit in dubiis rebus, is nauci non erit. ¶ Nauci facere, *stimar da nulla*, parvi pendere, flocci facere. *Id. Bacch.* 5. 1. 16. Hus servum meum non nauci facere esse ausum.

Nave, adverb. V. *Naviter*.

Naufragālis, le, adject. naufragus. *Martian. Capel. l.* 6. *pag.* 206. Capreris naufragalis.

Naufragiōsus, a, um, adject. naufragus, naufragiis plenus, ut mare naufragiosum, apud *Claudian. Mamert. l.* 2. *de stat. anim. c.* 1. Et *Sidon. l.* 4. *ep.* 12. Naufragioso pelago conformis est motus animorum.

Naufragium, gii, n. 2. *naufragio*, Germ. *ein schiffbruch*, Gall. *naufrage*, Hisp. *naufragio*, Ναυάγιον, navis fractio, vel submersio, licet quandoque pro navigandi periculis, & interdum pro navigationis damno, & infortunio, & jactura sumatur. *Cic. pro Dejot.* Itaque cum esset ei nuntiatum, Domitium naufragio periisse. *Id. l.* 16. *Fam. ep.* 9. Interea qui cupide profecti sunt, multi naufragia fecerunt. ¶ Translate sumitur pro calamitate, damno, jactura, exitio in universum. *Cic.* 4. *Fam.* Versor in eorum naufragiis, & bonorum direptionibus. ¶ *Ex naufragio tabula*, significat perfugium post ingentem aliquam calamitatem. *Cic. Att. l.* 4. Perspice æquitatem animi mei, & ludum, & contentionem Seleucianæ provinciæ, & meam hercule cum Cæsare suavissimam conjunctionem. Hæc enim me una ex naufragio tabula delectat.

Naufrăgo, as, neut. 1. *naufragare*, Ναυαγέω, naufragium facio. *Petron. in fragm. Tragur.* Omnes naves naufragarunt. *Sidon. epist.* 21. *l.* 4. Quo plus industrius quisque æquor frequentat, hoc minus naufragat.

Naufrăgus, gi, m. *naufrago*, *rotto in mare*, Ger. *der*, *schiffbruch*, *erlitten hat*, Gall. *qui a fait naufrage*, Hisp. *el que a padecido naufragio*, Ναυαγός. qui navem allisit, vel qui navi fracta bona amisit. *Cicer.* 2. *de Inv.* Naufragum quendam natantem, & manus ad se tendentem animadvertunt. ¶ Translate ponitur pro calamitoso, pro eo, qui res suas in desperatis, & profligatis habet. *Cic. in Catil.* Et eodem ceteros undique collectos naufragos aggregaverit. *Id. pro Syll.* Naufragus patrimonio. ¶ Poetæ usurpant & *navifragus*. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 8. *v.* 11. Vidi ego, navifragum qui referat, æquore mergi.

Naufrăgus, a, um, quod ad naufragium spectat, a *navifragus*, per Syncopen, ut Mare, vel fretum naufragum, naufragia faciens, quasi navifragum, quod ibi naves franguntur. *Horat. l.* 1. *od.* 16. ¶ Unda naufraga, quæ naves frangit. *Tibull. l.* 2. *eleg.* 4. ¶ Tempestas naufraga, quæ naufragium efficit. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 384. ¶ Corpora naufraga, quæ naufragio perierunt. *Virg.* 3. *Georg. v.* 542. ¶ Legitur & integrum *navifragus*, apud Poetas. *Stat.* 5. *Theb. v.* 41. Saxa navifraga. *Ovid.* 14. *Metam.* Navifragumque fretum.

Nævia, æ, f. σκάφη, vas oblongum, quo in vindemiis utebantur, a navis, vel a Græco Νάϊον, quia cavatum erat, ut navis. *Fest.* ¶ Navia ficus. quædam ficus Romæ, in Comitio, ita dicta ab Actio Navio Augure. *Fest.* ¶ *Capita, aut navia*, ludi genus. V. *Caput*.

Navicella, f. 1. dim. a navicula. *Martian. Dig. l.* 33. *tit.* 7. *leg.* 17. ubi alii leg. *naucella*.

Navicŭla, f. 1. *navicella*, πλοιάριον, parva navis, qua vel in mari, vel in flumine circumvehimur. *Cic.* 4. *Acad. c. ult.* Nos ad naviculas nostras descendimus. *Id. ad Quir. post redit. c.* 8. Navicula trajicere.

Naviculāria, æ. f. Ναυτιλία, ars navis regendæ, vel potius negotiandi, & quæstum faciendi ex navigatione. *Cic.* 7. *Verr. c.* 17. Naviculariam te, cum Romam venisses, esse facturum.

Naviculāris, re, ad naviculariam pertinens. *Hermogenian. Digest. l.* 50. *tit.* 4. *leg.* 1. Patrimonii sunt munera rei vehicularis, item navicularis, &c.

Naviculārius, rii, m. Ναύκληρος, naucleros, dominus navis, qui navi præest. *Cic. Treboni l.* 16. *Fam. ep.* 9. Cujus auctoritate navicularius moveatur. *Id.* 4. *Verr. c.* 55. navicularios cum mercatoribus conjungit: ubi videtur intelligere eos, qui navi mercaturam exercent; vel qui navim ad transferendas merces locant.

Naviculārius, a, um, adject. ad navigandi artem, vel usum pertinens, ut navicularium onus, *l.* 2. & 15. *Cod. Theod. de navicular.* navicularia functio, *l.* 5. *Cod. de navic. prad.*

Naviculātor, oris, m. idem ac navicularius. *Cic. pro lege Man. c.* 5. Majores vestri sæpe mercatoribus, ac naviculatoribus injuriosius tractatis bella gesserunt.

Navicŭlor, aris, d. 1. *barcheggiare*, Ger. *im schiff fahren*, Gall. *aller en barque*, Hisp. *navigar por placer*, πλέω, otiosus navicula vehor. Per syncop. est *nauculor*, quo usus *Martial. l.* 3. *epigr.* 20. Piger Lucrino nauculatur in stagno. Al. leg. *naviculatur*.

Navifrăgus, V. Naufragus.

Navigabĭlis, le, o. 3. *navigabile*, Ger. *schiffreich*, Gall. *navigable*, Hisp. *navegable*, πλώϊμος, πλωτός, quod potest navigari. *Liv. l.* 35. *c.* 44. Nam simul primum anni tempus navigabile præbuisset mare.

Navĭgans, antis, *navigante*, πλέων, navigator. *Cic. l.* 3. *Offic. c.* 23. Non domini est navis, sed navigantium. *Petron. in Satyr. c.* 107. Nec tamen, nec legem navigantium noverant. *Plin. l.* 6. *c.* 29. Fons expetitus navigantibus. *Martial. l.* 3. *epigr.* 64. Sirenes, hilarem navigantium pœnam.

Navigatio, onis, f. *navigazione*, Ger. *schiffung*, Gall. *navigation*, Hisp. *navegacion*, Ναυτιλία, πλόος, ὁ, actus navigandi, cursus marinus. *Cic. ad Q. Fr.* Ajebant, te prima navigatione transmissurum. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 8. Secunda navigatione provehi. Rursus *Cicer.* 16. *Famil.* Navigationi se committere.

Navigātor, oris, m. qui navigat. *Quintil. Declam.* 12. Infelix navigator es, cujus votis auræ non respondent. Adde *l.* 5. *Instit. Orat. c.* 10.

Navigātus, a, um, *navigato*. *Plin. l.* 6. *c.* 20. Navigatus fluvius. *Tacit. de Germ. c.* 34. Immensos lacus Romanis classibus navigatos.

Navĭger, a, um, ναυσιφόρος, quod navem fert, aut sustinet. *Lucr. l.* 1. 2. 3. Quæ mare navigerum, quæ terras frugiferentes concelebras. *Plin. l.* 9. *c.* 30. Navigeram similitudinem & aliam in Propontide visam sibi prodidit Mutianus. *Ammian. l.* 23. *c.* 20. Navigeri fluvii.

Navigiŏlum, li, n. πλοιάριον, parvum navigium. *Lentulus Cic. l.* 12. *Fam. ep.* 15. Nos vix ipsi singulis cum navigiolis reciperemur.

Navigium, gii, *naviglio*, *vascello*, אניה, Ger. *schiff*, Gall. *navire*, Hisp. *navio*, πλοῖον, omne genus navis, quo navigamus. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Arborum sectio materiam usui adfert ad navigia facienda. ¶ Navigia speculatoria, idem ac naves exploratoriæ, *brigantini*. *Cæs. l.* 4. *bell. Gall. c.* 26. Speculatoria navigia militibus impleri jussit. ¶ Accipitur aliquando pro ipsa navigatione. *Scævola Dig.* 45. *tit.* 1. *leg.* 122. In omnes navigii dies ducentos sub pignoribus, & hypothecia, mercibus a Berytho comparatis. Adde *Serv. in* 1. *Georg. v.* 159.

Navĭgo, as, avi, atum, a. 1. *navigare*, עבר, Ger. *schiffen*, Gall. *naviger*, Hisp. *navegar*, πλέω, navi iter facio, navi vehor, a *navis*, & *ago*. Proprie enim significat navem agere. *Ulp. l.* 1. *Dig. Nautæ, caup. stabul.* &c. Nautæ appellantur omnes, qui navis navigandæ causa in navi sunt. ¶ Quin & ipsa navis navigare dicitur. *Id. l. un. Dig. Furti advers. nautas, caupon.* &c. Navigandi causa accipere debemus eos, qui adhibentur, ut navis naviget. *Ovid.* 2. *de ar. am.* Pinus navigat in undis. ¶ Frequentius tamen accipitur hoc verbum pro navi iter facere, & construitur vel absolute. *Cic.* 16. *Fam.* Si poteris, cum Mescinio naviga: solet is caute navigare. ¶ Vel cum acc. *Cic.* 2. *Fin.* Si Xerxes maria ambulavisset, terramque navigasset. ¶ Vel cum casibus communibus. *Cic.* 2. *de Inv.* Cum jam in alto navigarent. *Serv. Cic. l.* 4. *Fam.* Cum ab Ægina Megarem versus navigarem. *Quintil. l.* 4. *c.* 2. Navigare a portu. ¶ Vel cum abl. instrumenti. *Cic. pro Flac.* Hac classe M. Crassus ab Æno in Asiam, his navibus Flaccus ex Asia in Macedoniam navigavit. ¶ Usurpatur etiam impersonaliter. *Cic. l.* 16. *Fam.* Cum recte navigari poterit, tum naviges. ¶ Et impersonaliter fixum, idest cum nominativo præcedenti passivorum more. *Plin. l.* 2. *c.* 67. Septentrionalis Oceanus majore ex parte navigatus est. ¶ *In porto navigare*, proverb. pro a periculis abesse, tutum esse. *Ter. And.* 3. 1. *in fi.* Hujus periculo fit, ego in portu navigo. ¶ Translate navigare is dicitur, cujus magna celeritas est. *Cic. pro leg. Manil. c.* 12. Quis unquam tam brevi tempore tot loca adire potuit, quam celeriter Cn. Pompejo duce belli impetus navigavit?

Navis, is, f. 3. *nave*, ספינה, Ger. *ein schiff*, Gall. *navire*, Hisp. *navio*, Ναῦς, πλοῖον, instrumentum, quo per mare, aut flumina vehimur. *Cic. Verrin. ult.* Ea est ratio instructarum navium, ornatarumque. ¶ Navis Prætoria dicitur, in qua Prætor, vel dux classis navigat, *la capitana*. *Liv. l.* 41. ¶ Navis actuaria, quæ remis agitur. *Cæs. l.* 5. *B. Gal.* & *Liv. l.* 48. ¶ Navis oneraria, *nave da carica*, *Cæs.* & *Cic.* 5. *Ver.* ¶ Navis vectoria, *nave da trasporto*. *Sueton. in Cæs. c.* 63. ¶ Navis longa, sic dicta a figura, *galea, fusta*, quæ velis simul, & remis agitur. *Lentul. ad Cic. l.* 12. *Fam. ep.* 15. Navi longa pralagerunt, onerariis relictis. ¶ Navis piratica, & prædatoria, *nave corsara*, *Liv. l.* 39. *Quintil. l.* 2. *c.* 14. ¶ Navis speculatoria, *brigantino*, leve navigium ad cognoscendas hostium naves, & iter. *Liv. l.* 46. ¶ Navis rostrata, quæ rostrum in prora, seu porrectam cuspidem habet. *Liv. l.* 46. V. Rostrum. ¶ Navis ærata, h. e. ære munita ad hostiles ictus, & ad scopulorum impactiones. *Virg.* 8. *Æn. Cæs. l.* 2. *B. Civ.* ¶ Navis piscatoria, *barca*, *e nave pescherecera*. *Liv. l.* 53. ¶ Navis cursoria, h. e. ad currendum apta, velox. *Sidon. l.* 1. *ep.* 5. ¶ His adde, navis tecta, seu constrata, & navis aperta, de quibus mentio fit apud *Cæs. l.* 1. *B. Civ. c.* 56. & *l.* 2. *c.* 3. & 23. *Hirt.* & *Liv.* ¶ Hinc rationes loquendi, navem, &, in navem conscendere, ascendere, *imbarcarsi*, *montar sulla nave*. *Cic.* 14. *Fam. ep.* 7. Navem spero nos valde bonam habere: in eam simul atque conscendi, &c. *Nepos Attic. c.* 7. Navem conscendit alam, & profugit. ¶ Nave egredi, & e navi, a navi desilire. *Ter. Heaut. Cæs. l.* 4. *B. Gall. Cic. ad Attic.* ¶ Navem frangere, *patir naufragio*. *Ter. And.* 1. 3. 17. ¶ Subduci naves dicuntur, cum in navalia ex aqua pertrahuntur ad reficiendam, aut ad custodiendum, *trar la nave in secco*. Contra vero deduci, cum ad navigandum in aquam immittuntur, *gettar all' acque*. *Virg.* 3. *Æn. v.* 69. Vocat Auster in altum: Deducunt socii naves &c. *Id.* 1. *Æn. v.* 551. Quassatam ventis liceat subducere classem. ¶ Navem exercere, *condurre*, *o veleggiare una nave*. *Paul. JCtus l.* 2. *Recept. Sentent. tit.* 6. ¶ Instruere, reficere navim, supplere remigio &c. *Liv. Cic. Tacit. Cæs.* ¶ Translate *Horat. l.* 1. *epist.* 11. *in fi.* Navibus, atque quadrigis petimus bene vivere. h. e. omni conatu, velis remisque. ¶ *Cic. l.* 12. *Fam. ep.* 24. Una navis est jam bonorum omnium. h. e. eadem fortuna. Hinc in eadem navi esse, *esser nella medesima sorte*, *o pericolo*, *Id.* 2. *Fam. ep.* 5. ¶ Est & ablativus *nave*, pro navi *Claud. l.* 1. *de rapt. Pros. v.* 1. Inventa secuit primus qui nave profundum. *Quintil. l.* 2. *c.* 17. Salva nave in portum pervenire. Adde *Liv. l.* 40. *c.* 4. *in fi.*

Navisalvia, æ, f. nomen deæ cujusdam, a salvandis navibus: cui exstant inscripti votivi lapides tres apud *Muratov. pag.* 98. *n.* 5. *& pag.* 1985. *n.* 5. *&* 6.

Navita, æ, m. idem ac nauta, per Epenthesim. *Cic. Att. l.* 9. *ep.* 2. Navitam ipse audire videor jam avocantem. *Propert. l.* 2. *eleg.* 1. *v.* 43. Navita de ventis, de tauris narrat arator.

Navĭtas, atis, f. *diligenza*, *sollecitudine*, προθυμία, diligentia, strenuitas, celeritas. *Cic. ad Furnium*, *l.* 10. *Fam. ep.* 25. Illamque operam, navitatem, animum in Remp. celeritati Præturæ anteponendum censeo.

Navĭter, adv. *diligentemente*, Germ. *embsiglich*, Gall. *soigneusement*, Hisp. *cuydadosamente*, ἐπιμελῶς, diligenter, strenue. *Cic. in Fam.* 5. *ep.* 12. Qui semel verecundiæ fines transierit, eum bene, & naviter oportet esse impudentem. *Liv. l.* 24. *c.* 23. Naviter bellum gerere. ¶ Dicitur & *nave* eodem sensu. *Plaut. apud Fest.* Nave agere oportet.

Naulum, li, n. *nolo di nave*, Ger. *schifflohn*, Gall. *naufrage*, Hisp. *nolire*, *flete del passage*, Ναῦλον, pretium, quod vectori pro navigatione solvitur, a voce Græca allata. *Juven. Sat.* 8. *v.* 97. Fumr est post omnia perdere naulum.

Naumachia, f. 1. *guerra navale*, Germ. *krieg zu wasser*, Gall. *naumachie*, Hisp. *peles naval*, Ναυμαχία, navalis pugna, a ναῦς, navis, & μάχομαι, pugno. *Sueton. in Claud. c.* 21. Naumachiam ante commisit. ¶ Interdum accipitur pro loco, ubi fit pugna. *Suet. in Tib.* Semel triremi usque ad proximos naumachiæ hortos subvectus est.

Naumachiarii, m. 2. Ναύμαχοι, ἐπιβάται, qui prælium navale committunt. *Suet. in Claud. c.* 21. Proclamantibus naumachiariis.

Naumachiarius, a, um, quod spectat ad naumachiam. *Plin. l.* 16. *c.* 39. Concremato ponte naumachiario.

Navo, as, avi, atum, a. 1. *operare con diligenza*, *impiegar l'opera*, השתדל, Ger. *mit fleiss thun*, Gall. *s'adonner*, *s'employer à faire quelque chose*, Hisp. *darse*, προθυμέομαι, studiose ago aliquid, efficio, impleo, mentem, & diligentiam in aliqua re adhibeo alterius juvandi causa. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 7. Jam mihi videor navasse operam, quod huc venerim, *parmi d'aver fatto qualche cosa*. *Id. Ap. Pulchro*. Ut istic quoque in te benevolentiam navare possimus. id est conferre, vel ostendere, & præstare. *Id. Att. l.* 9. Utinam in hac miseria aliquod Reip. *vulnus* opus efficere, & navare mihi liceat. *Id. Att. l.* 15. Propter tuæ amplissimis erga me studiis, atque beneficiis tibi operam meam studiumque navare. *Liv. l.* 7. *c.* 16. Fortiter in acie operam navare. *portarsi bene nella battaglia*. *Tacit.* 3. *hist. c.* 25. Si Vespasiano bellum navaverint, Vespasianum rerum potiri. *Id.* 4. *hist. c.* 59. Ceteros, ut quisque flagitium navaverat, præmiis attollit. *Cic.* 9. *Fam. ep.* 2. Si minus in curia, at in litteris, & libris, ut doctissimi veteres fecerunt, navare Remp. & de moribus ac legibus quærere, h. e. curare. Alii leg. *gnavare*, quod idem est. Alii *gravare*. V. *Manus*.

Naupactæus, a, um, ex Naupacto urbe. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 43. Amphiaraides Naupactæo Acheloo, &c. Alii leg. *Naupactoo*.

Naupactus, f. 2. Naupactum, *Lepanto*, urbs Achaiæ, in Ætolia, in ora sinus Corinthiaci, qui ab ea *Golfo di Lepanto* dicitur.

Naupegiarius, ii, idem ac naupegus. *Inscript. apud Spon. Miscell. p.* 67. Colleg. Naupegiar. Adde *Reines. Inscript. pag.* 602.

Naupēgus, i, m. Ναυπηγός, qui naves fabricatur. *Firmic. l.* 4. *c.* 17.

Nauplia, f. 1. *Napoli di Romania*, urbs marit. Peloponnesi, ad fin. Argolicum, in Sacania prov. cujus est caput, ampla, totius Peloponnesi populosissima, emporium celebre, in loco peramœno, cum portu capacissimo.

Naupliades, æ, m. 2. cognomen Palamedis Nauplii. *Ov. Met.* 13. *v.* 310. Sed neque Naupliades facinus defendere tantum, &c.

Nauplius, m. 2. piscis, sepiæ similis. *Plin. l.* 9. *c.* 30.

Nauplius, ii, m. filius Neptuni, & Amymones filiæ Danai, Palamedis pater, Rex Eubœæ ins. Ut mortem filii falsa Ulyssis accusatione oppressi ulcisceretur, decem illis annis, quibus Græci in Troade immorati sunt, Græciam universam peragrans, omnes fere uxores Græcorum Principum adulterio polluit. Ita enim & familiis labem turpissimam inurebat, & futurum sperabat, ut Principes illi in sua Regna reversi cum adulteris decertarent, illorumque armis opprimerentur. Hinc adulterium Clitæmnestræ cum Ægistho, unde primo mors Agamemnonis, deinde ipsorum adulterorum: hinc quoque adulteria Ægiales uxoris Diomedis, &c. Multi igitur Græciæ Principes, qui eo dedecore affecti fuerant, relicta patria, alii in alias regiones exulatum abierunt. Cum vero Græci eversa Troja in patriam redirent, illis tempestate laborantibus, ex Caphareo monte ignem ostendit, magnamque classis partem ad ignem, tanquam ad vicinum portum, adnavigantem in asperrimos scopulos pellexit, miserandoque perdidit naufragio.

Sed

Seu cure intellexisset, Ulyssem, & Diomedem, quibus eas insidias potissimum struxerat, incolumes evasisse, doloris impatientia te ipsum in mare precipitem dedit. *Propert. l. 4. eleg. 1. v. 115.* Nauplius ultores sub noctem porrigit ignes.

Nauscit, de grano fabæ dicitur, cum non dissimile navis formæ se se aperit. *Festus.*

Nausĕa, æ, f. 1. *incitamento al vomito, nausea*, בחל, Ger. *ekel*, Gall. *dégout*, Hisp. *nausea*, Ναυσία, ναυτία, stomachi ad vomitum ex gravi odore perturbatio, & concitatio, quæ navigantibus præcipue evenire solet. V. Nauseo. *Cic. l. 16. Fam. ep. 10.* Festinare te nolo, ne nauseæ molestiam suscipias æger. *Id. Att. l. 5. ep. 13.* Navigavimus sine timore, & nausea. ¶ *Nauseas* in plur. numero habet *Plin. l. 20. c. 14.*

Nauseabĭlis, le, adject. nauseam afferens. *Cal. Aurel. Tard. 3. c. 2.* Nauseabilis humectatio.

Nauseabundus, a, um, adject. nausea plenus. *Senec. epist. 108.* Gubernator in tempestate nauseabundus.

Nauseator, oris, m. qui nauseat. *Sen. ep. 53.* Ulysses nauseator erat.

Nauseo, as, n. 1. *aver voglia di vomitare*, Ναυσιάω, ad vomitum impellor, vomo. Proprie is nauseare dicitur, cujus stomachus ex sentina, graveolentia, & crebra corporis agitatione studet sibi molesta per os excernere. *Hor. l. 1. epist. 1. v. 93.* Conducto navigio æque nauseat, ut locuples, quem ducit priva triremis. *Cic. Fam. 12. ep. 15.* Antonium ego ructantem, & nauseantem conjeci in Cæsaris Octaviani plagas. ¶ Active etiam sumitur pro commovere ad vomitum. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 30.* Quam bellum erat, Vellei, confiteri potius nescire, quod nescires, quam ista effutientem nauseare.

Nauseŏla, æ, f. 1. *μικρὰ ναυτία*, dim. a nausea. *Cic. Att. l. 14. ep. 8.* Nauseolam tibi tum ansam otii dedisse, fassis petebar.

Nauseōsus, a, um, Ναυτιώδης, quod nauseam inducit. *Plin. l. 26. c. 8.* Radice umida, madida, nauseosa.

Nausicăa, vel Nausicae, f. 1. Ναυσικάα, filia Alcinoi Phæacum Regis, & Aretes, quæ cum orbe exiisset cum pedissequis suis, ivissetque ad flumen lotura vestes, vidit Ulyssem naufragum in litore sedentem nudum, arborum ramis circumtectum, cui oranti vestes dedit, & in Regiam patris sui venire jussit.

Nausĭthous, m. 2. Neptuni filius ex Peribœa Nympha, rex Phæacum, pater Rhexenoris, & Alcinoi.

Naustibŭlum, i, n. alveum ad navis similitudinem factum. *Festus.*

Nausum, vel Nausus, i, genus navigii Gallici, apud *Auson. ep. 22.*

Nauta, & per Epenthesin navita, æ, m. 1. *nocchiero, marinaro*, מלח, Germ. *schiffmann*, Gall. *marinier, nautonnier, matelot*, Hisp. *marinero*, Ναύτης, qui navem agit, seu qui se in navi agenda exercet, & quicunque in navi est navis ducendæ gratia, a nomine Græco allato. *Cæs. l. 3 B. G. c. 10.* Neque nautæ gubernatoresque vim tempestatis pati possent. *Cic. Fam. 16.* Solent nautæ festinare quæstus sui causa.

Nautălis, le, adjectiv. ad nautam pertinens. *Auson. in Mosell. v. 223.* Reddit nautales vitreo sub gurgite formas.

Nautĕa, æ, f. Ναυτία, aqua de sentina, vel, quod verius est, aqua de sentina, inquit *Non. c. 1. n. 25.* a *nautis* dicta. *Plaut. Asin. 3. 2. 45.* Nauteam bibere malim, quam illam oscularier. ¶ Nauteam præterea, ait *Opilius Aurelius apud Festum*, herbæ genus esse granis nigris, qua coriarii utantur. Hanc quidam eandem sensent, ac bryoniam nigram. ¶ *Labeo [Ctes apud eund. Fest.]* scripsit, nauteam esse etiam rubidum quiddam, quo Pontificum vestimenta quædam colorant.

Nautĭcus, a, um, *marinaresco*, Ναυτικός, quod ad nautam pertinet, quod est nautarum. *Virg. 3. Æn.* Nauticus exoritur vario certamine clamor. *Cic. Att. l. 13. ep. 21.* Est enim verbum totum nauticum. *Id. 1. Divin.* Nauticus cantus. ¶ Nauticus panis est, quem hodie *biscottum* vocamus. *Plin. l. 22. c. 25.* Nauticus panis tusus, atque iterum coctus sistit alvum. ¶ Nautici absolute dicuntur ii omnes, qui quocumque modo navi regendæ navant operam, *marinai, la ciurma*. *Liv. l. 41. c. 3.* Nautici tabernacula detendunt, commeatumque in litore expositum in naves referunt.

Nautĭlus, m. 2. Ναυτίλος, piscis marinus, ita dictus, quod navigantis effigiem habeat. *Plin. l. 9. c. 29.*

Navus, a, um, *diligente, sollecito, presto*, שוקד, מהיר, Ger. *behend*, Gall. *soigneux, prompt*, Hisp. *industrioso, diligente*, Ἐργαστικός, σπουδαῖος, celer, strenuus. *Cic. 5. Verr. c. 20.* Navus, & industrius homo. *Col. l. 11. c. 1.* In agresti negotio dici vix potest, quid navus operarius ignavo, & cessatori præstet. ¶ Interdum navus dicitur quasi sciens, & cognoscens. *Col. l. 8.* Sit autem vigilans, impiger, industrius, navus omnium, quos pascit. ¶ Navus timor dicitur, qui navos & sollicitos facit. *Sil. l. 7. v. 149.* simulatque ruentes Navus abire timor.

Naxium, ii, n. Apud *Plin. l. 36. c. 7.* naxia vocantur cotes in insula Cypro genitæ, ad marmora polienda, & scalpendas gemmas accommodatæ.

Naxius, a, um, adject. ad Naxum insulam spectans. *Propert. l. 3. eleg. 16. v. 28.* Unde tuum potant Naxia turba merum. ¶ Naxius ardor a *Columella* dicitur sidus coronæ Ariadnes. Est enim in fabulis, Ariadnem in Naxo insula Baccho nupsisse, coronamque ejus, quam a Venere dono acceperat, inter sidera ab eodem Baccho relatam.

Naxos, seu Naxus, f. 2. *Nicsia*, Νάξος, ins. maris Ægæi, una Cycladum, cum Urbe cogn. vino, & marmore serpentino, & fontibus celebris. V. *Plin. l. 4. c. 12.*

N ANTE E.

Ne, *acciocchè non*, μή, μὴ ἵνα, non, adv. dehortandi, seu prohibendi, a μή, vel νή. Subjunctivum modum poscit. *Ter. Eun.* Verum ne post conferas culpam in me. ¶ A Poetis jungitur tam imperativo, quam subjunctivo. *Plaut. Pers.* Abi, ne jura, satis credo. *Virg. 3. Æn.* Tu ne cede malis. ¶ Jungitur etiam nonnunquam particulæ *utinam*. *Ter. Phorm.* Quod utinam ne Phormioni id suadere in mentem incidisset. ¶ Ne item adverbium est interrogandi, & alicui voci postponitur. *Virg. 1. Æn.* Me ne incepto desistere victam? *Cic. pro Planc.* Tamen ne isti testes habebuntur? ¶ Est item adv. dubitandi, & ponitur pro *utrum*, vel *an*. *Virg. 11. Æn.* Justitiæ ne prius mirer, belli ne laborum? ¶ Oratores *ne* vero geminant, sed loco posterioris utuntur adverbio *an*. *Cic. 1. Off. c. 3.* Honestum ne factu sit, an turpe, dubitant. ¶ Interdum ne omittitur. *Plin. l. 7. ep. 27.* Velim scire, esse phantasmata, & habere numen aliquod putes, an inania, & vana. ¶ Quandoque habet vim interrogandi, & dubitandi simul. *Terent. Andr.* Datur ne illa hodie Pamphilo nuptum? ¶ In his duabus acceptionibus interrogandi, & dubitandi conjungitur etiam cum *nec* præcedente. *Cic. 2. Tuscul.* Doleam, nec ne doleam, nihil interesse. *mi dolga, o no.* ¶ Ne etiam conjunctio finalis est. *Cic. in Fam. 4. ep. 7.* Et ego id semper egi, ne interessem. *Id. de Univ.* Ne quis morbus eum posset, ne senectus affligere. ¶ Interdum significat *ut*, subsequente adv. negandi *non*, vel alia dictione negativa. *Cic. l. 9. Fam. ep. ult.* Deinde ne amicis nihil tribuamus, epulamur una, idest ut aliquid tribuamus. *Id. Att. l. 9. ep. 6.* Timeo, ne non impetrem. ¶ In illo autem *Cic. pro Mil. c. 1.* Ne non timere quidem sine aliquo timore possumus. *non* refertur ad *timere*. *Non possiamo lasciar di temere senza qualche timore.* ¶ Usurpatur sæpe cum verbis timendi, & conjunctivum regit. Grammatici docent, in iis, quæ fieri vellemus, adhibere particulam *ut*, in iis, quæ nollemus, particulam *ne*. *Ter. Phor. 4. 3.* Vereor, ut placari possit. *Id. And. 4. 4. sc. 2.* Nec vereor, ne quid Andria apportet mali. ¶ Sed particulam ne etiam in iis, quæ optabilia sunt, legi apud *Cic. Fam. 12. epist. 20.* & alibi, quidam putant. ¶ Conjungitur quoque cum particula *ut*, in quo loquendi genere *ut* videtur redundare, vel addi tantum ornatus causa. Nam *ut ne* idem est, quod *non*. *Cic. 1. Off.* Ut ne nimis omnia profundamus. ¶ Est quoque conjunctio disjunctiva, significans *neque*, & hoc fere subsequente particula *quidem*, ita tamen, ut inter *ne*, & *quidem* dictio aliqua intercedat, vulgo *nè pure, nè anche*. *Cic. de Am.* Nunquam illum ne minima quidem re offendi. Sunt qui alterant legi *ne quidem* nullo interjecto verbo, apud *Cic. l. 1. nat. Deor. c. 24.* & *Phil. 5. c. 9.* & *alibi*, item apud *Liv. l. 38. c. 23.* sed ubique pravorum codicum lectione falsi sunt. ¶ Interdum particula *quidem* subticetur. *Cic. Q. F. l. 2. ep. ult.* Ne paulum otii me habuisse judicato. *Id. 2. Catil. c. 4.* Nemo non modo Romæ, sed ne ullo in angulo totius Italiæ oppressus ære alieno fuit. Alii leg. *nec*. ¶ Ponitur interdum pro *nedum*. *Liv. l. 3. c. 52.* Novam inexpertamque eam potestatem eripuere patribus nostris, ne nunc dulcedine semel capti ferent desiderium. ¶ *Ne dicam*, est ut non dicam. *Cic. pro Dejot.* Crudelis Castor, ne dicam sceleratum, & impium. *Id. Fam. 12. ep. ult.* Non sum tam imbecillo animo, ne dicam inhumano. ¶ *Ne vivam*, idest moriar, *possa io morire*, & similes loquendi modi sunt jurantis, iisque utimur, cum quid asseverare, & sacramento aliquo obtestari, nosmet ipsos veluti quibusdam precibus devovendo, cupimus. *Cic. Att. l. 4.* Quid poteris, inquies, pro iis dicere? ne vivam, si scio. Et *alibi*. Ne sim salvus, si aliter scribo, ac sentio. ¶ Sunt & aliæ dicendi formulæ a particula *ne* profectæ, quibus utimur, cum vel orationem publicam habentes, vel privatim ad amicum scribentes, post rem satis explicatam, loquacitatis fugiendæ studio ita dicimus, *Ne vos*, vel *ne te diutius teneam*, *Ne te pluribus teneam*, *Ne multa*, *Ne multis*, *ne plura*, *Ne pluribus*, *Ne longus sim*, *Ne longum sit*, *Ne longum faciam*, &c. idest, ut brevi expediam, ut breviter colligam, ad summum. *Cic. pro Cluent.* Ne multa: perquiritur a coactoribus &c. *Id. ib.* Ne multis: Diogenes emitur. *Id. ib.* Et, ne longum sit, summam omnium vicinorum esse in hunc benevolentiam confirmamus. *Horat. l. 1. sat. 3.* Ne longum faciam, dum tu quadrante lavatum Rex ibis &c. ¶ Ne recte, V. infra suo loco. ¶ *Ne funera*, pro non funera, seu funera non ritu peracta. *Catul. carm. 63. v. 81.* Ipse suum Theseus pro caris corpus Athenis Projicere optavit potius, quam talia Cretam Funera Cecropiæ ne funera portarentur. τάφος ἄταφος. Sic *Ne meus puer*, pro *non meus*, apud eundem *Catull. epigr. 21.* Et ne minus pro *non minus*, apud *Liv. l. 24. c. 39. ad fin.*

Neæra, f. 1. Νέαιρα, Nympha, quæ Soli duas filias peperit, Phaethusam, & Lampetiem.

Neæthus, m. 2. *Neto*, fl. Magnæ Græciæ, qui per agrum Crotoniatem fluit, cujus ostia a Crotone 6. M. P. in Bor. distant. *Ovid. 15. Met.*

Neapŏlis, is, f. 3. Parthenope, *Napoli*, urbs Campaniæ, Regni Neapolitani caput, Prov. Terræ Laboris primaria, Emporium celeberrimum, maritima, amplissima, & populosissima, in planitie amœnissima. ¶ Prius appellata fuit Parthenope, a nomine Sirenis ibi sepultæ. *Plin. l. 3. c. 5.* ¶ Appellata est Neapolis ab Augusto. Sed alii narrant, cum a Cumanis esset eversa, ingruente acerbissima peste, ita jubente Apollinis Oraculo, ab iisdem splendidius esse restitutam, bonaque civium parte eo translata, ad differentiam veteris urbis, Neapolim appellatam fuisse.

Neapolitānus, a, um, adject. *Napolitano*. *Cicer. Fam. 13. ep. 30.* Una cum reliquis Neapolitanis.

Nebris, idis, f. Νεβρίς, damarum sive hinnulorum pellis, ex qua vestes Bacchantum fiebant. *Stat. 2. Theb. v. 664.* Nebridas & fragiles thyrsos portare putastis Imbellem ad sonitum. ¶ Ipse quoque Bacchus iis induebatur. *Claudian. de IV. Consul. Honor. v. 602.* Talis Erythræis intinctus nebrida gemmis Liber agit currus.

Nebrissa, f. *Lebrixa*, oppidum Hispaniæ Bæticæ. *Silius l. 3. v. 393.*

Nebrītes, æ, m. Νεβρίτης, gemmæ species, Libero Patri sacra, a nebridum pellium similitudine, quibus in Liberi sacris utebantur. *Plin. l. 37. c. 10.*

Nebrōdes, m. 3. *Madonia*, mons excelsus Siciliæ, medius inter Ennam ad Or. & Thermas Himeræ ad Occ. ex quo Gelas fl. in Austr. fluit, ita dictus a Νεβρίς, *pellis cervi*, propter cervorum, & damarum copiam.

Nebrophŏnus, i, Νεβροφόνος, cervos occidens, nomen est canis venatici apud *Ovid. Metam. 3. v. 211.*

Nebrundines Lanuvini appellant testiculos, Prænestini nefrones, inquit *Fest.* in *Nefrones*. Et in *Ren* docet, renes quoque ab antiquis dictos esse nefrundines. scilicet quia magna est renes inter, & testiculos similitudo. Hæc autem omnia sunt a Νεφρός, qua voce tum testiculus, tum ren significatur.

Nebŭla, æ, f. 1. *nebbia*, ענן, Germ. *ein nebel*, Gall. *brouillard*, *nuee*, Hisp. *niebla*, Νεφέλη, vapor e terra atque aquis surgens, qui vel statim evanescit, vel in altum sublatus convertitur in nubem, a Græca voce allata. Differt a nube, quia nebula vapor est, ex quo deinde nubes efformatur. Deinde nubes quocunque tempore fieri possunt, nebulæ nec æstate calida, nec nimio frigore oriuntur, teste *Plin. l. 18. 60.* *Sil. l. 6.* Tandem exhalavit in auras liventem nebulam fugientis ab ore veni. ¶ Translate usurpatur pro umbra, seu specie. *Juven. sat. 10. v. 4.* Remota erroris nebula. ¶ Item pro materia, seu pro stylo inflato. *Pers. sat. 5. v. 7.* Grande locuturi nebulas Helicone legunto. ¶ Item pro re vilissima. *Plaut. Pœn. 2. 1. sc. 2. v. 62.* Cujus ego vel nebulæ cyatho septem noctes non emam. ¶ Quasi per nebulam audire, est leviter, & non clare audire. *Plaut. Capt. 3. 4. 27.* Audivisse quasi per nebulam, Hegionem meum patrem vocarier. *Id. Pseud. 1. 5. 47.* Sunt quæ te volumus percontari, quæ quasi per nebulam nosmet scimus. ¶ *P. Laberius apud Petron. in Satyr.* nebulam appellat tenuia, & pellucidum amiculum. Ejus verba sunt; Æquum est, palam prostare nudam in nebula linea.

Nebŭlo, onis, m. *vano, da niente*, Ger. *loser bube*, Gall. *homme de neant*, *vaurien*, Hisp. *picaro*, ἀλαζών, φλύαρος, homo vanus, levis, nullius pretii. *Donat. in Eun. a. 4. sc. 8.* Nebulo, vel inanis, vel vanus, aut mollis, ut est nebula, dicitur. *Fest.* Nebulo dictus est, ut ait Ælius Stilo, qui non pluris est, quam nebula, aut qui non facile perspici potest, qualis sit, nequam, nugator. *Ter. Eun. a. 4. sc. 7.* Sane quod tibi nunc vir videatur esse, hic nebulo magnus est. *Cic. Att. l. 1.* Nebulonem illum, si quo pacto potes, ex istis locis amove. ¶ Pro prodigo videtur usurpare *Hor. l. 1. sat. 1. v. 103.* non ego avarum Cum veto te fieri, vappam jubeo, aut nebulonem. ¶ Vetus *Scholiast.* ad illud Horatii *l. 1. ep. 2. v. 28.* Sponsi Penelopes, nebulones, &c. observat, Nebulonem a Varrone usurpatum pro eo, qui obscuro loco natus sit.

Nebŭlo, as, fuliginem offundo. *Tertul. Apol. c. 35.* Clarissimis lucernis vestibula nebulabant.

Nebulosĭtas, atis, caligo, fuligo. *Arnob. l. 7.* Cœlum vaporum nebulositate clauditur.

Nebulōsus, a, um, *nuvoloso*, Germ. *nebelicht*, Gall. *nebuleux*, Hisp. *nublado*, Νεφελώδης, ὀμιχλώδης, nebulis tectus, nebulis, & nubibus plenus. *Col. l. 2. c. 10.* Eaque nec macrum, nec nebulosum locum patitur. *Cic. Tusc. 1. c. 25.* Nebulosum, & caliginosum cœlum. *Cat. R. R. c. 6.* Locus nebulosior.

Nec, ne, non, אל, Ger. *auch nicht*, Gall. *ny*, Hisp. *ni*, μηδέ, οὐδέ, οὔτε, non, neque, adv. negandi, vel conjunctio disjunctiva, ut alii volunt, a *neque*, per Apocopen. Pro simplici *non* usurpavit *Cic. 3. de Leg.* Senatori, qui nec aderit, aut causa, aut culpa esto. *Id. 3. Fin.* Ut alter alterum nec opinato videremus, idest inopinato. Sic *nec recte* pro *non recte* apud *Plaut. Bacch. 1. 2. 12.* & *Asin. 2. 4. 65.* ¶ Fere usurpatur cum particulis enim, vero, tamen, solum, modo, mirum. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 1.* Nec vero Theophrasti inconstantia ferenda est. ¶ Vel geminata in oratione collocatur, *Cic. de Amic. c. 2.* Nec enim melior vir fuit Africano quisquam, nec clarior. ¶ Interdum videtur non negandi, sed copulandi tantummodo vim habere. *Cic. in Academ.* Nullam esse artem nec dicendi, nec disserendi putant. ¶ Nec mirum; *nè è da stupirsi*. *Cic. de Amic.* Ab iis longe dissentimus: nec mirum: nihil enim altum suscipere possunt. ¶ Nec nihil pro aliquid. *Terent. Adelph. 1. 2. 61.* Nec nihil, neque omnia hæc sunt quæ dicit. ¶ Si *nihil* præponatur, tum *nec* non negat. *Cic. pro Cluent. c. 1.* Ut omnes intelligant, nihil me nec subterfugere voluisse reticendo, nec obscurare dicendo. ¶ Reperitur etiam *nec quidem* pro *ne quidem*. *Plin. l. 8. c. 36.* Nec somno quidem saginatis. *Plin. alter in Paneg. c. 27.* Nec hunc quidem. *Senec. ep. 3.* Quia non soleas nec ipse quidem hoc facere. Quidam leg. *Quia nec soleas ipse quidem hoc facere*. *Cicero* quoque *nec quidem* usurpat *Fam. 6. ep. 6.* Nec iis quidem verbis, quibus, &c. Sed alia est ibi sententia. Non enim significat *nè pure*, ut loca hactenus allata, sed *e non certamente*, &c. V. Adde

tamen

tamen solent alia ejusdem exempla Fam. 3. ep. 8. Parad. 4. c. 3. & fragm. l. 7. de republ. &c. sed incertæ fidei omnia sunt. ¶ Nec absolute pro nec quidem, ni pure. Quint. l. 1. c. 6. prope fin. (al. c. 11.) Quæ nec ipsi jam dicerent. Pallad. l. 1. tit. 1. Affecuti sunt, ut eorum [illegible] nec a disertissimis possit intelligi.

Necator, oris, uccisore, qui necat. Lamprid. in Com. c. 18. Necator civium. Macrob. l. 1. Saturn. c. 12. Marti dicatus, Deo plerumque hominum necatori.

Necatrix, icis, f. uccidirice, quæ necat. Augustin. de cons. Evangelist. c. 13. ante med. Necatrix Domini lingua Judæorum.

Necatus, a, um, ucciso, ammazzato, φονευθείς. Sallust. Jugur. c. 46. Ubi Jugurtam maxime avium, ito ad parum procedat, necatum sibi traderent. ¶ Nectus pro necatus, est apud Priscian. l. 9. & Diomed. l. 1. sed nullo latini Scriptoris exemplo confirmatur.

Necdum, adv. non ancora, μήπω, non adhuc, nec adhuc, nondum, Cic. Att. l. 6. ep. 1. Cassius ineptas literas misit, necdum Bibuli erant allatæ.

Necepsus, i, astrologus Ægyptius, artem suam ab Æsculapio, & Anubi, quorum magister Trismegistus fuit, adeptus. Scripsit & mundi genesim. V. Petavi. in præfat. l. 3. & 4. De eo Auson. ep. 19. v. 18. Quique magos docuit mysteria vana Necepsus.

Necis. V. Nex.

Necessarie, adv. necessariamente, Ger. notwendiglich, Gal necessairement, Hisp. necessariamente, ἐξ ἀνάγκης, ex necessitate. Cic. 1. de Inven. c. 29. Necessarie demonstrantur ea, quæ aliter ac dicuntur, nec fieri, nec probari possunt.

Necessario, adv. idem ac necessarie, sed usitatius. Cic. 4. Tusc. 4. Nullisque unius disciplinæ legibus astricti, quibus in Philosophia necessario pareamus.

Necessarius, ii, m. parente, amico stretto, προσήκων, cognatus, affinis, amicus, quo uti familiariter solemus, a necesse, quod in cognatos, affines, & amicos necessaria officia præter cæteros conferuntur. Fest. in Gallo Ælio. Nonius necessarios, affines interpretatur: Sed non solum affines, verum etiam cognatos significari, ostendit hic locus Valer. Max. l. 2. c. 1. Cui præter cognatos, & affines nemo interponebatur, ut si qua inter necessarios querela esset orta. Cic. pro Cluent. quam per bonum aliquem virum agentur, & amicum, necessariumque communem. Id. l. 13. Fam. epist. 29. In iis necessariis, qui tibi a patre relicti sunt, me tibi esse vel conjunctissimum.

Necessarius, a, um, necessario, צריך, Ger. notwendig, Gal. necessaire, Hisp. necessario, ἀναγκαῖος, id, sine quo aliquid fieri non potest. Cic. 10. Phil. Cum illum necessarium, & fatalem pene casum non tulerimus. ¶ Sæpe construitur cum dat. vel cum accus. & prepos. ad, vel cum utroque. Cic. in Fam. Quod mihi esset maxime necessarium. Id. in Or. Hoc ipsum ad id, quod propositum est, non est necessarium. ¶ Necessarium carmen quid sit. V. Legitimus. ¶ Compar. & superl. caret, & pro iis dicimus, plus, minus necessarius, &c. Tertul. tamen de habit. mulier. c. 5. necessariores operas dixit.

Necesse, n. indecl. necessario, ἀναγκαῖον, ἀναγκαῖον, quod vi aliqua cogente fieri opus est. Olim, teste Donato, declinabatur hic, & hæc necessis, & hoc necesse. Cic. de opt. gen. Orat. c. 5. In quibus verbum pro verbo non necesse habui reddere. ¶ Conjungitur etiam cum nominibus gen. masc. & fœm. nomen opus. Q. Cic. de pet. Conf. Comitas tibi necesse est. ¶ Necesse est, usurpatur vel cum nomin. & dat. Cic. pro Syl. Quod tibi necesse minime fuit. ¶ Vel cum infinitivo aut expresso, aut tacito. Cic. in Phil. Ut tibi necesse esset vomere postridie. Id. Att. Nihil sane est necesse. ¶ Vel cum infinitivo passivo. Cic. in Fam. Ad Acilium non fuisse necesse meas dari litteras, facile patior. ¶ Vel cum conjunctivo. Cic. 1. de Orat. Hæc autem oratio aut nulla sit necesse est, aut omnium irrisione ludatur.

Necessitas, atis, f. necessità, צורך, Germ. notwendigkeit, Gal. necessité, Hisp. necessidad, ἀνάγκη, vis quædam, quæ nos cogit aliquid facere. Cic. 2. Offic. Datur necessitati venia. Id. 1. de nat. Deor. Necessitate astrictus. Id. pro Rosc. Amer. c. 34. Necessitate premi. Hieronym. l. 3. contra Rufin. c. 1. & epist. 10. ad Furiam. Facere de necessitate virtutem. far di necessità virtù. ¶ Ultima necessitas, pro morte. Tac. Ann. 15. c. 61. Intromisitque ad Senecam, qui necessitatem ultimam denuntiaret. ¶ Ponitur & pro rebus necessariis, & pro rerum necessariarum inopia. Id. 1. Ann. c. 11. Necessitates, & largitiones. le spese necessarie, e le superflue. Suet. in Cæs. c. 48. Famem, & cæteras necessitates tolerarat. Id. in Tiber. c. 47. Negavit se aliis subventurum, nisi Senatui justas necessitatum causas probassent. ¶ Item pro necessariis negotiis. affari premurosi. Cels. l. 1. c. 1. Intermissus propter civiles necessitates ordo exercitationis tuessi affligit. ¶ Denique pro necessitudine, & vinculo affinitatis, vel familiaritatis. Cic. pro Syl. c. 1. Si nostram accusatione sua necessitatem, familiaritatemque violasset. Cæs. l. 1. B. C. c. 8. Se Reipub. commoda privatis necessitatibus habuisse potiora.

Necessitudo, inis, f. parentela, amicizia stretta, חברה, Ger. blut freundschaft, Gall. estroite amitié, Hisp. amistad, οἰκειότης, οἰκειότης, vinculum inter cognatos, & affines, conjunctio sanguinis, vel affinitatis, a necesse. Cic. pro Sext. Ademit Albino soceri nomen mors filiæ, sed charitatem illius necessitudinis, & benevolentiam non ademit. Id. pro Quint. c. 4. Pro fraterna illa necessitudine. ¶ Item familiarior quidam usus amicitiæ. Cic. l. 15. Fam. Quando omnibus nota nostra necessitudo est. ¶ Hinc, necessitudine aliquem attingere. Cic. Ver. 4. c. 10. Adjungere necessitudinem suam ad bonos viros. Id. 13. Fam. epist. 10. Conjungere, vel habere necessitudinem cum aliquo. Id. pro Planc. & Ver. 6. c. 65. Esse, vel intercedere necessitudinem alicui cum altero, Id. pro Quint. & pro Ligar. Patam necessitudines, Cæs. l. 8. B. G. ¶ Amicitia necessitudines mihi erant cum illo, Cic. de Amic. amicizia strettissima. ¶ Metonymice ponitur pro necessario, idest cognato, vel affine. Suet. in Aug. c. 17. Remisit tamen bosti judicato necessitudines, amicosque omnes. ¶ Aliquando necessitudo idem est quod necessitas, idest vis illa urgens, quæ nos ad aliquid faciendum cogit. Cic. de Inv. l. 2. c. 57. Necessitudo est, cui nulla vi obsisti potest. Sallust. Catil. c. 58. Necessitudo etiam timidos fortes facit.

Necessito, as, a. 1. necessitare, necessitatem affero, cogo. Venant. Fortun. l. 2. de vita Mart. v. 412. Nam cibus & somnus, nisi quod natum necessat, &c. Cave usurpes.

Necessum, n. indecl. idem ac necesse. Olim, teste Donato, declinabatur necessus, a, um. Plaut. Stich. a. 3. 68. Foras necessum est, quidquid habeo, vendere. Liv. l. 34. c. 5. Necessum est, paucis respondere.

Necne, a ne, particula dubitantis, quæ secundo loco ponitur. Cic. 2. Fam. epist. 17. Parthi transierint, necne, video dubitare neminem, se siano passati, o no. Id. pro Rosc. Com. Potueritne ex societate partem suam petere, necne.

Necnon, anche, ancor, &, etiam. Sueton. Vesp. c. 5. Suppliciter, necnon minaciter efflagitantes; con modo supplichevole, e insieme minaccioso. Id. de illust. Grammat. Necnon etiam poemata faciebat ex tempore. Virg. Æn. 3. v. 352. Necnon & Teucri socia simul urbe fruuntur. Sic alibi sæpe.

Neco, as, avi, atum, vel necui, nectum, a. 1. uccidere, ammazzare, קטל, Ger. toedten, Gal. tuer, Hisp. matar, κτείνω, φονεύω, occido, interimo, interficio, a, νέκυς, mortuus. Diomedes, & Priscianus ita distinxerunt præterita, ut necavi sit, quasi ferro occidi, necui, quasi suffocavi. Verum hoc non semper servatur. Curt. l. 4. c. 10. Quem tuorum propinquorum necavi? Cic. ad Q. Fr. Qui plebem fame necaret. Lucr. l. 6. v. 787. odore hominem necare. ¶ Nec de homine tantum dicitur, sed de aliis quoque. Cel. l. 2. Sic omnes radices herbarum præruptæ necantur. Plin. lib. 21. cap. 23. Necare legumina. ¶ Translata Senec. Hippol. v. 452. Quid te coerces, & necas rectam indolem? ¶ Participio necui usus est Enn. apud Priscian. l. 9. Hos pestis necuit, pars occidit illa duellis. Et Phædr. fab. 18. l. 4. Colubra necuit hominem.

Necopinans, tis, non opinans, colto all'improvviso. Cic. Fam. 13. ep. 18. Eique necopinanti voluntatem tuam detulisse. Phædr. l. 5. Fab. 7. Concidit genu casu necopinans. Lucret. l. 5. v. 675. necopinanti mors ad caput adstitit. ¶ Sæpe in duas voces dividitur, nec satis ea vera patet quo modo Veteres scripserint.

Necopinato. V. Opinato.

Necopinus, a, um, adject. inopinus. Stat. Theb. 6. v. 592. brevemque futuram necopina fine reponunt. Sil. l. 14. v. 189. Et struit arcana necopina pericula cum. Phædr. l. 1. fab. 8. Ipsum accipiter necopinum rapit. ¶ Legitur & nec opinus divisum.

Necromantia, æ, f. negromanzia, Ger. warsagung aus den verstorbenen, Gal. nécromantie, Hisp. negromancia, νεκρομαντεία, divinatio per cadavera, & umbras mortuorum evocatas ad sua cadavera. Lactant. l. 2. c. 16. Necromantia, & ars magica. Adde Augustin. l. 7. de Civ. Dei, c. 35. ¶ Alio sensu Plin. l. 35. c. 11. de Nicia pictore, Opera ejus Nemea, Hyacinthus, Liber pater, Necromantia Homeri. h. e. ea Odysseæ pars, in qua inducitur Ulysses ad inferos descendens, & cum mortuorum umbris verba faciens. Sunt qui hic leg. necyomantia, quod idem est. nam νέκυς idem sonat ac νεκρός.

Necrothytus, a, um, Νεκρόθυτος, umbris inferorum dicatus, oblatus per sacrificium, a νεκρός, mortuus, & θύω, sacrifico. Tertul. de spect. c. 13. Ab idolothytis, & necrothytis voluptatibus abstinem.

Nectar, aris, n. nettare, Ger. der goetter tranck, Gal. nectar, Hisp. nectar, Νέκταρ, potus Deorum, ut ambrosia cibus est. Græci promiscue & ambrosiam pro nectare, & nectar pro ambrosia ponunt, ut Anaxandrides, Sappho, & Alcmanis locis comprobat Athen. l. 2. Cic. 1. Tusc. Non enim ambrosia Deos, aut nectare, aut Juventute pocula ministrante lætari arbitror. ¶ Per translationem usurpatur pro quovis vino dulciore, & pro ipso etiam melle. Virg. 4. Georg. v. 164. Et dulci distendunt nectare cellas. Stat. l. 2. silv. v. 99. Bacchæum nectar. ¶ Lucret. de grato odore l. 2. v. 847. nectar qui naribus halant.

Nectarea, æ, f. herbæ genus, al. Helenion, Medica, Symphyton. Plin. l. 14. c. 16.

Nectareus, a, um, Νεκτάρεος, quod nectaris saporem refert, aut odorem, Martial. lib. 13. Falernum nectareum. Claud. de nupt. Honor. Flores nectarei.

Nectarites, m. potio ex herba nectarea. Plin. l. 14. c. 16.

Necto, is, nexui, & nexi, xum, a. 3. legare, annodare, קשר, Ger. knuepffen, Gal. nouer, lier ensemble, Hisp. travar nudar, νήθω, ligo, jungo, a νέω, quod tum nere notat, tum etiam congerere, ut Hesych. docet. Hor. lib. 1. carm. od. 29. Non ante devictis Sabææ Regibus, horribilique Medo nectis catenas. Cic. de Leg. Atque ut ea alio alia nectant. Propert. l. 4. eleg. 3. v. 48. Africus in glaciem frigore nectit aquas. Horat. l. 1. od. 26. apricos necte flores, necte meo Lamiæ coronam. ¶ Translata nectere dolos alicui, est dolo circumvenire. Liv. l. 27. c. 28. Ne qui dolus necteretur a Pœno. ¶ Eodem fere sensu Propert. l. 3. eleg. 6. v. 37. ad rivalem. At tibi, qui nostro nexisti retia lecto. ¶ Nectere moras, pro morari, Valer. Flac. l. 9. ¶ Nectere causas inanes. portar scuse frivole. Virg. 9. Æn. ¶ Nectere carmina, far versi. Stat. l. 2. silv. 2. ¶ Nectere fœdera. h. e. jungere. Flac. lib. 3. ¶ Præter. nexui legitur in compositis. V. Innecto.

Nectus, V. Necatus.

Necubi, adv. che non in qualche luogo, μήπου, ne alicubi, idest ut ne in aliquo loco. Liv. l. 21. c. 2. Necubi consistere coactis necessaria ad usus deessent. Var. l. 1. de R. R. c. 45. Videndum, necubi aqua consistat. ¶ Ponitur etiam pro ne unquam, seu ne aliquo tempore, item pro ne ulla in re. Liv. l. c. Necubi Regum desiderium esset. Lucan. l. 9. v. 1058. Necubi suppressus pereat gemer.

Necunde, adv. che non da qualche luogo, μήποθεν, ne ex aliquo loco. Liv. l. 28. c. 1. Necunde ab stationibus Punicis conspiceretur. Id. l. 22. Necunde impetus in frumentatores fieret.

Necunquem, nec unquam quenquam. Fest.

Necydalus, m. 2. Νεκύδαλος, genus vermiculi, aut insecti, quod deinde post sex menses transformatur in bombycem. Plin. l. 11. c. 22.

Necyomantia, V. Necromantia.

Nedum, adv. non pure, non che, μήτοι, μὴ ὅτι, non solum, non modo. Plerumque subjicitur, & servit parti deteriori, & negatio præcedit. Cic. Att. l. 4. ep. 17. Ut eas ne librariis quidem fere committamus, nedum cuilibet. Id. in Fam. 16. ep. 8. Vix in ipsis tectis frigus vitatur, nedum in mari, & via sit facile abesse ab injuria temporis. ¶ Aliquando etiam in primo membro collocatur, vel in secundo, etsi non præcesserit negatio. Balbus, & Oppius ad Cic. post ep. 8. l. 9. ad Att. Nedum hominum humilium, ut nos sumus, sed etiam amplissimorum virorum consilia ex eventu probari solent. Hor. de ar. poet. v. 68. mortalia facta peribunt, Nedum sermonum stet honos, & gratia vivax. Liv. l. 7. c. 40. Quem armorum etiam pro patria satietas tenebat, nedum adversus patriam.

Nefandus, a, um, nefando, da non dire, Ger. unsæglich, Gal. qui n'est point a dire, Hisp. cosa indigna, de ser dicha, ἄῤῥητος, quod non est fandum. Cic. de Arusp. resp. c. 20. Per nefandum stalus. Virg. Æn. 1. v. 543. At sperate Deos memores fandi, atque nefandi. Justin. l. 16. c. 4. Nefandissimæ quæque tyrannicæ crudelitatis exercuit.

Nefans, antis, o. idem ac nefandus, apud vet. Lucil. l. 7. apud Non. c. 8 n. 49. Tantalus qui pœnas ob facta nefantia luit.

Nefarie, adv. scelleratamente, scelerate, impie. Cic. 2. Verr. Cum multa in Deos, hominesque nefarie fecerit. Id. Div. in Ver. c. 12. Quæ libidinose, quæ nefarie fecerit.

Nefarius, a, um, ribaldo, nefando, בליעל, Ger. voller schand, Gal. plein de meschanceté, Hisp. vellaco, malvado, ἀνόσιος, ἀθέμιτος, nefandus, scelestus, sacrilegus, profligatus, perditus, nequam, a ne, & fari, quasi adeo sceleratus, ut eum ne fari quidem, hoc est nominare debeamus. Cic. pro Rosc. Amer. c. 13. Nefarium facinus. Id. 2. Off. Nocentem aliquando, & nefarium, impiumque defendere. Cæs. l. 2. B. C. Nefarium scelus.

Nefas, n. indec. sceleratà, scelleraggine, רשע, Germ. schand, Gal. meschanceté, Hisp. maldad, vellaqueria, τὸ ἀθέμιτον, ἀσέβημα, impium facinus, & execrabile, a ne, & fas. Cic. 3. de nat. Deor. Quem Ægyptii nefas habent nominare. Id. pro Mil. Cui nihil unquam nefas fuit nec in facinore, nec in libidine. Juven. sat. 13. Credebant hoc grande nefas, & morte piandum. ¶ Sumitur etiam adjective. Cic. de Sen. Nefas est dictu. Hor. l. 1. od. 24. levius fit patientia quidquid corrigere est nefas. h. e. quidquid corrigi non potest. ¶ Interdum usurpatur ut interjectio, quemadmodum & malum. Virg. 8. Æn. v. 687. sequiturque (nefas!) Ægyptia conjux. ¶ Per fas, & nefas, in ogni modo, a ragione, e a torto. Liv. l. 6. c. 14. Per omne fas, & nefas.

Nefastus, a, um, scellerato, ἀθέμιτος, nefarius, a ne, & fastus. Hor. l. 1. od. 35. Quid intactum nefasti liquimus? Cic. 2. de Leg. c. 8. Quæque augur injusta, nefasta, vitiosa, dira dixerit, irrita infectaque sunto. ¶ Nefasta terra, infausta, & ominosa. Liv. l. 6. c. 28. Neque terra sit nefasta victoriæ suæ. Sic nefastus frutex apud Plin. l. 20. c. 11. ¶ Nefasti dies, ἀποφράδες ἡμέραι, ἀνάκλητοι, & ἄπρακτοι, dicebantur, quibus non licebat Prætori fari tria illa verba solemnia, Do, dico, addico, idest lego agere. seu ius dicere, qui in Calendario litera N notabantur. Var. l. 5. de L. L. & Ovid. 1. Fast. v. 47. Ille nefastus erit, per quem tria verba silentur. ¶ His diebus ne Magistratibus quidem agere cum populo licebat, idest habere Comitia. Liv. l. 1. c. 19. de Numa. Nefastos, fastosque dies fecit, quia aliquando nihil cum populo agi utile futurum erat.

Nefrendes dicebantur, ut Ateius Capito scripsit, infantes nondum frendentes, idest frangentes, vel, ut Q. Mutius Scævola, arietes, vel, ut Var. l. 2. R. R. c. 4. porci, primo illo tempore, postquam a lacte amoti sunt, a ne, & frendens, idest sonum edens dentibus collisis, & metonymice frangens dentibus, quia nondum solidum cibum, ut fabam, frendere, seu frangere possunt. Alii dicunt, nefrendes renes esse, alii testiculos. Hæc Festus. ¶ In sing. numero Liv. apud Fest. Quem ego nefrendem alui, lacteam immulgens opem.

Negabundus, a, um, negans. Fest. ex Catone.

Negans, antis, o. partic. a nego, seu nomen ex participio. Cic. in Top. Sunt etiam valde contraria alia, quæ appellantur negantia, ea ἀποφατικὰ Græci, contraria ajentibus, ut Si hoc est, illud non est.

Negantia, æ, f. idem ac negatio. Cic. in Top. c. 14. Deinde addunt conjunctionum negantiam.

Negatio, onis, f. 3. *negazione*, כחש, Ger. *leugnung*, Gal. *negacion*, Hisp. *negacion*, ἄρνησις, *le given*, inficiatio, & est magis facti, vel dicti, quam petitionis, vel postulationis. *Cic. in Partit.* Negatio, inficiatioque facti. *Id. pro Syl.* Eandem vim esse negationis hujus. ¶ Metonymice negatio apud Grammaticos accipitur pro particula negativa, *non*, *nec*, *nemo*. &c.

Negativus, a, um, *che niega*, ἀποφατικός, quod negat, ut Dictio negativa. *Capit. Jctus. 237. de verb. signif.* Duobus verbis negativis.

Negator, oris, qui negat. *Tertul. adv. haeret. c. 11.* Fidem meam deferens, negator esse. *Prudent. Cathem. 2. v. 58.* Flevit negator denique.

Negatorius, a, um, adject. ad negandum inserviens, negativus, ut negatoria actio. *Ulp. Dig. lib. 7. tit. 6. leg. 6. ad fin.*

Negatrix, icis, quae negat. *Prudent. Apotheos. v. 549.* triumphat Gens infida prius, Christi sed vita negatrix Subditur imperio. Adde *Tert. de Idol. c. 23.*

Negatus, a, um, *negato*, partic. a nego. *Ovid. 3. Amor. eleg. 4. v. 17.* Nitimur in vetitum semper, cupimusque negata.

Negito, as, a. 1. freq. a nego. *Plaut. Merc. prol. v. 30.* Negitare adeo me natum suam. *Lucret. l. 4. v. 911.* Ne fieri negites, quae dicam, posse.

Neglecte, adv. negligenter. *Hieronym. ep. 23. ad Paulam, c. 1.*

Neglectim, adv. negligenter. *In quodam epigr. quod Petronio attribuunt, inter Catalecta Scalig. lib. 1. pag. 208.* Non amo neglectim, mihi quae se comit amica.

Neglectio, onis, f. idem ac neglectus. *Cic. pro Mur. c. 4.* Neglectio amicorum improbitatem coarguit.

Neglector, oris, m. *trascuratore*, qui negligit. *August. serm. 43. de divers. circa med.* Non neglector, sed effector praeceptorum Dei.

Neglectus, us, m. *dispregio*, ἀμέλεια, contemptus, contemptio. *Ter. Heaut. 2. 3. 116.* Haec res neutiquam neglectui est mihi. Al. leg. *neglecta*. *Plin. l. 7. c. 51.* Jam signa lethalia: In furoris morbo risum, sapientiae vero aegritudine, fimbriarum curam, & stragulae vestis plicaturas, a somno moventium neglectum, &c.

Neglectus, a, um, *sprezzato*, καταφρονούμενος, contemptus. *Ovid. 3. de Art.* Facies neglecta peribit. *Cic. 3. Fam. c. 10.* Ipsi abjecti, neglectique. *Stat. 7. Theb. v. 165.* Scilicet e cunctis ego neglectissime natis.

Negligens, entis, adject. a *negligente*, *non curante*, qui negligit, tardus, indiligens, ἀμελής. Varie construitur. *Cic. Ver. 5. c. 61.* Sociorum, atque amicorum negligentior. *Id. 13. Fam. epist. 1. ad fin.* Me in se negligentem putabit. *Id. de Amic.* In amicis eligendis negligentes esse. *Suet. in Tiber. cap. 69.* Negligentior circa deos, ac religiones. *Plin. lib. 4. ep. 13.* De alieno negligentes, de suo diligentes. ¶ Accipitur interdum pro prodigo, qui scilicet rem familiarem negligit. *Cicer. Fam. 3. epist. 8.* Non potui in illo sumptu non necessario negligens esse. *Suet. in Galb. c. 14.* Modo parcior, modo negligentior. ¶ Negligentior barba, h. e. negligentius culta. *Sen. epist. 5.* ¶ Superlat. *negligentissimus* legitur apud *Latinum Pacat. in Paneg. Theodos. cap. 31.* quamvis *Cruceus* mavult legi *neglectissimus*.

Negligenter, adv. *con isprezzo*, per contemptum. *Sueton. de clar. Gramm.* De injuriis, quas professores negligenter ab ambitione parentum acciperent. ¶ Fere accipitur pro non diligenter, *negligentemente*, Gal. *negligemment*, Hisp. *negligentemente*, ἀμελῶς. *Cic. pro Rosc. Com.* Quid est, quod negligenter scribamus adversaria? *Id. in Orat. c. 23.* Multa apud alterum negligentius. *Senec. epist. 63.* Qui cum negligentissime amicos habeant, miserrime lugent.

Negligentia, ae, f. *sprezzo*, καταφρόνησις, contemptus, a *negligo*. *Ter. Phorm. 5. 8. 27.* Nam neque negligentia tua, neque id odio feci tuo. idest quod te negligam. *Cic. 2. de Orat.* Rerum negligentia. ¶ Plerumque sumitur pro indiligentia, securia, pigritia, *negligenza*, Ger. *liederligkeit*, Gal. *negligence*, Hisp. *negligencia*, ἀμέλεια. *Cic. 1. Offic.* Tantum quae fugiat agrestem, & inhumanam negligentiam. *Quintil. l. 2. c. 3.* Negligentia aliquid faciendi.

Negligo, is, exi, ectum, a. 3. *sprezzare*, *non far conto*, בזה, Ger. *nicht achten*, Gal. *mepriser*, Hisp. *menospreciar*, ὀλιγωρέω, contemno, non curo, a *nec*, & *lego*, quia notat eligere. Hinc in quibusdam *Terentii*, & *Plauti* editionibus *neglego* legimus. *Cic. 14. Fam. epist. 4.* Periculum fortunarum, & capitis sui pro mea salute neglexit. *Id. pro Cluent.* Praetermittei ab aliquo, aut negligi. *Caes. l. 1. B. G.* Se injurias non neglecturum. *Cic. in Orat.* Verba verbis coagmentare negligat. *Horat. l. 1. od. 28.* Negligis immeritis nocituram Postmodo te natis fraudem committere? *Non hai riguardo*.

Nego, as, a. 1. *negare*, כחש, Ger. *nein sagen*, Gal. *nier*, Hisp. *negar*, ἀρνέομαι, ἐξαρνέομαι, inficior, inficias eo, quasi *neago*, a *nec*, & *ago*. *Cic. in Brut.* A Mevio, si fateris, sumpsisti multa, aut si negas, surripuisti. *Ter. Eun. 4. 4. 47.* Modo ait, modo negat. *Cic. in Top. c. 11.* Sunt negantia contraria aientibus. ¶ Significat etiam recusare, nolle dare, aut facere. *Ter. Andr.* Non dubitat, quin te ducturum neges. *Juv. sat. 1.* Si natura negat, facit indignatio versum. *Ovid. Heroid. 3.* Opem negavit patriae. *Lucan. l. 8. de Pompejo fugiente.* Cornipedem exhaustum cursu, stimulisque negantem Magnus agens. h. e. procedere recusantem, licet stimulis ageretur. ¶ Elegans est hujus verbi usus apud *Curt. l. 4. c. 1.* Negaverunt, quemquam patrio more in id fastigium recipi, nisi regia stirpe ortum. *Protestarono, che mai, ec.*

Negotialis, & le, o. 3. πραγματικός, ad negotium pertinens. *Quintil. l. 2. c. 21.* Eique locum in Ethice negotialem assignat. idest πραγματικόν. ¶ Constitutio negotialis, est pars constitutionis generalis, in qua quaeritur de jure ex more, & aequitate civili. *Cic. 1. de Invent. c. 11. & l. 2. c. 21.*

Negotians, antis, *negoziante*, negotiator. *Inscript. apud Gruter. pag. 640. n. 4.* Ti. Claudius Ti. filius negotians ferrarius.

Negotiarius, V. Negotiatorius.

Negotiatio, onis, f. *negoziazione*, ἐμπορία, ἐμπορία, actus negotiandi, mercatura. *Cic. l. 6. Fam. ep. 8.* Ut ad reliquias Asiaticae negotiationis proficiscam. *Sueton. in Vespas. c. 16.* Negotiationes quoque vel privato pudendas palam exercuit.

Negotiator, oris, m. *negoziatore*, *mercatante*, סוחר, Germ. *handelsmann*, Gall. *negotiateur*, *trafiqueur*, Hisp. *negociador*, *mercador*, ἔμπορος, ἐμπορικός, qui negotiatur, mercator. *Cic. l. 1. ad Q. F.* Improbus negotiator, paulo cupidior publicanus. *Quintil. l. 1. c. 12.* Mercis sordidae negotiator. ¶ Item qui aliorum negotia exercet, praefector negotiationi. *Labeo, l. Leg. servis ff. de leg. 3.* Negotiatores servi videntur, qui praepositi sunt negotiis exercendi causa, veluti qui ad emendum, aut locandum, & conducendum praepositi sunt.

Negotiatorius, a, um, adject. ad negotiatorem, vel ad negotium pertinens. *Vopisc. in Firmo c. 3.* Naves quoque ad Indos negotiatorias misit, *navi mercantili*. Sunt qui minus recte legant *negotiarias*.

Negotiatrix, icis, quae negotiatur. *Tertul. lib. 2. adv. Marcion. cap. 3.* Bonitas apparituri boni negotiatrix. *Paul. JCtus lib. 32. ff. de aur. arg. leg.* Cum testatrix negotiatrix fuerit.

Negotinummulus, a, um, adject. nummos acquirens, lucrum afferens. *Apul. l. 10. Metam.* Adventorum negotinummulis basiola.

Negotiolum, n. 2. *faccenduzza*, exiguum negotium. *Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 4. ad fin.* Erit nescio quid negotioli.

Negotior, aris, atus sum, d. 1. *negoziare*, *trafficare*, סחר, Germ. *handtieren*, Gal. *negocier*, *s'adonner au negoce*, Hisp. *negociar*, πραγματεύομαι, ἐμπορεύομαι, negotia exerceo, mercaturae operam do. *Cic. l. 3. Off. c. 14.* Cum se Syracusas otiandi causa non negotiandi contulisset. *Idem Serv. Sulp. l. 13. Fam.* M. Curius, qui Patris negotiatur. *Col. l. 12. in praefat.* Negotiari aliquo genere mercaturae. ¶ Negotiari animas. *Plin. l. 2. c. 29. de medicis.* Nec dubium est, omnes istos famam novitate aliqua aucupantes animas statim nostras negotiari. hoc est animae, & vita nostra ad quaestum, & negotiationem suam abuti.

Negotiositas, atis, f. negotiorum, seu rerum agendarum multitudo. Ita vertit *Gel. lib. 11. cap. 6.* graecam vocem πολυπραγμοσύνη.

Negotiosus, a, um, *pieno di faccende*, Ger. *geschefftig*, Gall. *qui a beaucoup d'affaires*, Hisp. *que tiene muchos negocios*, πραγματώδης, negotii plenus. *Cic. pro Mur. c. 28.* Provinciam Hostiensem non tam gratiosam, & illustrem, quam negotiosam, & molestam. ¶ Negotiosi dies, profesti, diebus sacris oppositi. *Tac. l. 3. Ann. c. 41.* Eoque oportere dividi sacros, & negotiosos dies, *giorni da lavoro*. ¶ Negotiosum tergum a *Plaut.* dicitur *Mil. 1. 5. 37.* quod plagis exercetur. ¶ Gradus sunt *negotiosior* apud *Sen. lib. 2. de Ira c. 23.* *Negotiosissimus*, apud *August. epist. 34.*

Negotium, tii, n. 2. *negozio*, *affare*, דבר, Germ. *ein geschaffte*, Gall. *negoce*, Hisp. *negocio*, πρᾶγμα, occupatio in aliqua re, a *nec*, & *otium*, quasi non otium, hoc est opus, seu operatio, c in g, converso. *Cic. 1. Offic.* Peregrini officium est, nihil praeter negotium suum agere. ¶ Aliquando accipitur pro labore, opere. *Cic. Fabio.* Plurimum in eo negotii habui. ¶ Aliquando pro cura, molestia, sollicitudine. *Cic. Att.* Negotium magnum est navigare, atque id mense Quinctili. ¶ Aliquando pro controversia, vel dissensione. *Cic. Att. l. 7.* Video, mihi cum homine audacissimo, paratissimoque negotium esse. ¶ Item pro remedio. *Plaut. Capt. 3. 3. 10.* Neque de hac re negotium est, quin male occidam. idest nullo remedio occurri potest, *non v'è negozio*. ¶ Item pro mercatura. *Horat. l. 1. ep. 6. v. 33.* Cave, ne portus occupet alter, Ne Cibyratica, ne Bithyna negotia perdas. ¶ *Ita negotium est*, ita oportet, sic res postulat. *Plaut. Mil. 2. 2. 43.* ¶ Est mihi negotium, *ho interesse*. *Ter. Adel. 4. 3. 8.* Mirabar, quid hoc esset negotii tibi. ¶ *Negotium dare*, est in mandatis dare, mandare dare, *dar incombenza*. *Cic. l. 5. Fam.* Non habui, cui potius id negotii darem, quam Tullio scribae. *Id. in Praet. urb.* Negotium dat illis nequissimis comitibus, ut videant, & intelligant. ¶ *Facessere negotium*, est molestiam exhibere. *Cic. App. Pulch.* De temeritate eorum, qui sibi negotium facesserent. ¶ Eodem pacto dicitur, negotium alicui exhibere. *Id. 1. nat. Deor. c. 30.* pro quo *Paul. JCtus l. 1. recept. sentent. tit. 5.* comparare alicui negotium, dixit. & *Quintil. l. 3. c. 11.* Negotium facere. ¶ Nullo negotio. h. e. facile, *facilmente*. *Cic. ad Att.* Quod nullo negotio faceret amicum mihi Caesarem. ¶ Et per interrogationem. *Id. 1. Tusc. c. 6.* Quid est negotii, haec poetarum, ac pictorum portenta convincere? *che gran faccenda?* ¶ Suum negotium bene gerere, *far la sua parte*, *far bene i fatti suoi*. *Cic. pro Quint.* ¶ Negotium conficere, curare, procurare, agere, & similia quamplurima *Ciceronis* passim sunt, & aliorum.

Negrito, in auguriis significat aegritudo. *Fest.*

Negumate, in carmine Cn. Marcii vatis significat, negate, cum dicit: Quamvis momentum duorum negumate. *Festus*: ubi al. leg. *negemate*, vel *negunate*. Verba autem Marcii ita legit *Scalig.* Quamvis industrium duorum, negumate. h. e. quamvis bonum fuerit initium, tamen negate semper futurum.

Neleius, a, um. V. Neleus.

Neleus, m. 2. Νηλεύς, Neptuni filius ex Tyro Nympha Salmonei filia, qui a Pelia fratre pulsus ex Thessalia in Laconiam venit, ubi Pylon urbem condidit, cujus Rex fuit. *Hom. 11. Odyss.* Huic uxor fuit Chloris, Amphionis Orchomeni Regis filia, ex qua duodecim filios suscepit, quos postea omnes una cum patre, praeter unicum Nestorem tum forte ablegatum, Hercules eversa Pylo interfecit. *Ovid. 12. Metam.*

Neleus, & Neleius, a, um, adject. a Neleo. *Ovid. 6. Metam. v. 418.* Et Nelea Pylos. *Idem Heroid. ep. 1. v. 63.* Nos Pylon, antiqui Neleia Nestoris arva.

Nelides, ae, m. Νηλείδης, filius aut nepos Nelei, qui fuit Nestoris pater. *Ovid. 12. Met. v. 553.* Bis sex Nelidae fuimus, conspecta juventus. *Val. Flac. l. 2. v. 388.* Nelidesque Periclymenus.

Nema, atis, n. Νῆμα, *filum*, a *nio*, *neo*. Hinc nema sericum. *l. 16. ff. de Publican.*

Nemaeus, & Nemeus, a, um, Νεμεαῖος, & Νέμειος, ad Nemeam pertinens, Nemaeus. *Hieronym. contra Vigilant. initio.* Aprum Erymanthium, & Leonem Nemaeum. *Fest. in Periodos*, & *Hygin. fab. 273.* Pythia, Isthmia, Nemea, Olympia dicit. ¶ *Nemeaeus* usitatius est.

Nemausiensis, e, adject. ad Nemausum urb. pertinens. *Plin. lib. 3. c. ult.* Nemausiensis attributa oppida.

Nemausum, i, n. *Nimes*, urbs Galliae Narbonensis trans Rhodanum, Amphitheatrum Romanum ad haec usque tempora conservans. V. *Lips. de Amphiteatro*. *Plin. lib. 3. cap. 4.*

Nemea, ae, vel Nemees, es, f. 1. *Trislena*, Νεμέα, oppid. Peloponnesi, in Argia, Cleonis proximum, inter Cleonas, & Phliuntem, medium inter Sicyonem in Circ. & fin. Argolicum in Eur. quo nomine etiam tota regio appellata est. ¶ Eodem nomine est juxta oppidum silva, & rupes, ubi Hercules leonem immanis magnitudinis interfecit. In cujus rei memoriam ludi postea in honorem Herculis instituti sunt, qui Nemei dicti. *Plin. lib. 19. c. 8.* Hinc *Virg. Aen. 8.* Et vastum Nemeae sub rupe leonem. *Martial. l. 5. epigr. 17.* Non Marathon taurum, Nemee frondosa leonem &c. *Stat. lib. 1. silv. 3.* frondentis Nemees alumnus.

Nemeaeus, a, um, Νεμεαῖος, adject. ad Nemeam pertinens. *Ovid. 9. Met. v. 325.* Congeriem silvae Nemeaeo vellere summam. ¶ Nemeaea certamina, quae in honorem Herculis in silva Nemeae celebrari consueverunt: quorum victores apio coronabantur. Alii volunt instituta fuisse in honorem Archemori pueri in ea silva a serpente occisi.

Nemesis, is, f. Νέμεσις, Dea quaedam, filia Justitiae, ut quidam volunt, Jovis, ut alii, quae premiis bonos ornat, & iniquis poenas rependit. Habita est etiam superborum ultrix, teste *Macrob. l. 1. Saturn. c. 22.* ¶ Quidam eandem esse ac Fortunam dixerunt. Eadem *Rhamnusia* dicitur, quod in Rhamnunte Asiae oppido templum, & simulacrum Phidiacum habuerit. Romani quoque huic Deae templum dicavere. *Stat. l. 13.* V. *Gyraldum, dial. 16.* ¶ Hoc etiam nomine Tibulli amica appellata est.

Nemestrinus, m. 2. Deus nemorum. *Arnob. l. 4.*

Nemetes, m. 3. pop. Germ. super. ad Rhenum, quorum urbs Nemetum, Noviomagus, Spira. *Caes. l. 1. B. G. c. 52.*

Nemeturicus, a, um. Nemeturicam picem laudat *Colum. l. 12. c. 20. 22. & 24.* & in Liguria confici tradit: unde videtur dicta a Nemeturiis, seu Nementuris, qui inter Alpinos populos recensentur in Inscriptione trophaei Alpium, apud *Plin. l. 3. c. 20.* Sed haec valde incerta sunt.

Nemeus, a, um. V. Nemaeus.

Nemiola, m. 2. fons agri Reatini, qui ortum mutans, annonae quoque mutationem portendit. *Plin. l. 2. c. 103.*

Nemo, neminis, com. *nessuno*, *niuno*, אין איש, Germ. *niemand*, Gall. *nul*, *personne*, *aucun*, Hisp. *ninguno*, *nadie*, οὐδείς, nullus homo, a *ne*, & *homo*, vel potius a *ne*, & prisco *hemo*. *Fest.* Dicitur de solis hominibus. *Cic. 2. de Orat.* Nemo ingemuit, nemo inclamavit patronorum. *Plaut. Cas. 2. 2. 12.* Vicinam neminem amo merito magis, quam te. ¶ Per pleonasmum a *Terentio*, *Catone*, *Cicerone* dicitur *nemo homo*. *Cic. l. 13. Fam. ep. 55.* Ut hominem neminem pluris faciam. *Id. Attic. l. 8. ep. 2.* Neminem omnium hominum pluris facio. ¶ Usurpatur & cum praeposit. *e*, *ex*, *de*. *Cic. pro Pont.* Nemo ex tanto numero est, quin &c. *Id. 1. Fin.* Sic ut plura nemini e nostris. *Id. 2. de Or. c. 43.* Nemo de iis, qui peritissimi sunt. ¶ Nemo alius, *niun altro*. *Cicer. Attic. 11. ep. 9.* Alium, cui commendem, habeo neminem. ¶ *Nemo quin*, *nemo qui non*. *Cic. 6. Fam. ep. 4.* Nemo est quin cogitet. *Id. 3. Tuscul. c. 12.* Adhuc neminem cognovi poetam, qui sibi non optimus videretur. ¶ *Nemo non*, pro omnes, *non nemo*, pro aliquis. *Cic. de Amic.* Aperte adulantem nemo non videt. *Plin. l. 14. c. 4.* Cucurbitque non nemo ad spectandas uvarum strues. ¶ Sic, nemo unus, & unus nemo, pro nullus omnino. *Liv. l. 9.* Nemo unus erat vir, quo magis innixa res Romana staret. *Auct. ad Heren. l. 4.* Unus omnes artis partes consequi nemo potuerit. ¶ Aliquando, sed raro, de aliis rebus usurpatur, praeter hominem. *Prudent. in Rom. v. 744.* Dies nemo. ¶ Item pro ullus. *Cic. lib. 9. Fam. ep. 14.* Contingit enim tibi, quod haud scio an nemini, ut &c. *non so, se ad altri*. ¶ Jungitur interdum nemo

na cum negationibus, quæ nihil efficiunt. *Ter. Eun.* 1. 2. Habeo hic neminem neque amicum, neque cognatum. *Liv. l.* 9. *c.* 18. Nemo non lingua, non manu promptior in civitate habebatur. ¶ Significat aliquando *nullius momenti*. *Cic.* 7. *Attic. ep.* 3. Me moverat nemo magis, quam is, quem tu neminem putas.

Nemorālis, & le, *d.* 3. *di selva*, ὑλαῖος, quod ad nemus pertinet. *Martial. l.* 13. *ep.* 19. Mittit præcipuos nemoralis Aricia porcos. idest quæ est juxta nemus, vel quæ nemoribus circumsepta est. *Ovid. l.* 1. *de art. am. v.* 259. Templum nemorale Dianæ. *Id.* 3. *Amor. eleg.* 1. *v.* 5. Umbræ nemorales.

Nemorensis, & se, *o.* 3. ad nemus pertinens, idem ac nemoralis. *Colum. lib.* 9. *cap.* 4. Ex omnibus deterrimæ notæ mel habetur nemorense. ¶ Nemorensis rex, erat Rex sacrorum in nemore Dianæ, quod erat in sinistra via, qua Ariciam itur. Lucus enim ille, teste Sipontino, peculiariter nemus appellabatur. *Sueton. in Calig. cap.* 35. Nemorensi Regi, quod multos jam annos potiretur Sacerdotio, validiorem adversarium subornavit.

Nemoricultrix, icis, *f.* nemus incolens, ut sus nemoricultrix apud *Phædrum l.* 2. *fab.* 4.

Nemorivăgus, a, um, ὑλονόμος, quod in nemore vagatur. *Catul. in Berecynthia, carm.* 64. Ubi cerva sylvicultrix, ubi aper nemorivagus.

Nemorōsus, a, um, ὑλήεις, nemoribus abundans. *Virg.* 3. *Æn.* Jam medio apparet fluctu nemorosa Zacynthos.

Nemus, *f.* Nemus, *Nemi*, castr. Latii, in Campania Romana, juxta lacum Nemorensem, in colle.

Nemossus, i, urbs metropolis Arvernorum. *Lucan. l.* 1. *v.* 419.

Nempe, adv. *certamente*, *appunto*, *cioè*, נכון, Ger. *nemlich*, Gall. *c'est a dire*, *a sçavoir*, Hisp. *es a saber*, δηλαδή, nimirum, quippe, scilicet, videlicet, a *nam*, & *pe*. *Pe* autem est a Græco πέ, vel ποί. *Plaut. Men.* Nempe jubes? M. Jubeo hercle vero. *Cic. pro Flac.* Si dat tantam pecuniam Flacco, nempe idcirco dat, ut rata sit emptio. ¶ Sæpe adverbium est confirmantis, seu respondendi vim elegantem habet post nostram ipsorum interrogationem. *Cic. pro Mil.* Quid ergo tulit Pompeius? nempe ut quæreretur. *Plaut. Merc.* 4. 4. 36. Scio jam quid velis: nempe hinc me abire vis. Ly. Volo, inquam. *Cicer. Tusc.* 5. *cap.* 5. Nempe negas, ad beate vivendum satis posse virtutem? *Stetbi dunque tu nieghi.*

Nemus, oris, *n. bosco*, *selva*, יער, Ger. *lustwald*, Gall. *bois*, Hisp. *bosque*, *moheda foto*, Νέμος, ὕλη, sylva, præsertim quæ voluptatis causa comparata est, & in qua greges, atque armenta pascuntur, a νέμω, quod a νέμω, *pasco*. *Festus*. Nemora significant sylvas amœnas. *Cicer. de Arusp. Resp.* Hanc, inquam, accepimus agnos, & nemora cum quodam strepitu, fremituque peragrata. ¶ Differt nemus a silva, inquit *Valla*, quod hæc cædua sit; a luco, quia religiosus est; a saltu, quia in eo jumenta pascuntur. Verum si traditæ etymologiæ fidem adhibemus, nemus, & saltus idem sunt. Cæterum hæc omnia promiscue a latinis scriptoribus usurpantur.

Nemut, nisi etiam, vel nempe. *Cato apud Festum.*

Nenia, seu nænia, & næniæ, arum, fem. *a.* Νηνίατον, ἐπικήδειον, μονῳδία, carmen funebre, præcipue ultimum illud, quod in funere laudandi gratia cantabatur ad tibiam ante cadaver sepultum. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 24. Nonometorum virorum laudes in concione memorentur, easque etiam cantu ad tibicinem prosequantur, cui nomen neniæ, quo vocabulo etiam Græci cantus lugubres nominant. *Fest.* Nenia est carmen, quod in funere laudandi gratia cantatur ad tibiam. *Non.* Nenia ineptum, & inconditum carmen, quod adducta pretio mulier, quæ præfica diceretur, iis, quibus propinqui non essent, mortuis exhiberet. Adde *Quintil. l.* 8. *c.* 3. Hinc *Sueton. in August. c.* 100. Funus triumphali porta ducendum, canentibus neniam principum liberis. ¶ Apud *Sidon. l.* 7. *ep.* 17. Nenia sepulcralis est epitaphium sepulcro inscriptum. ¶ Translate dicitur de quocumque lugubri carmine. *Plaut. Pseud.* 5. 1. 37. Id fuit neniæ ludo. h. e. id ludum in luctum mutavit. *Id. Truncul.* 2. 1. 3. Nunc homini amanti mea hera dixit neniam de bonis: nam fundi & ædes obligatæ sunt ob amoris prandium. *Id. Bacch.* 4. 8. 48. Ta faciam, si tu me irritaveris, confossiorem soricina nenia. V. *Confossus*. *Horat. l.* 2. *od.* 1. *post enumerata mala belli civilis*: Sed ne relictis Musa procax jocis Ceæ retractes munera næniæ. Ubi simul innuit, a Simonide Ceo hoc genus carminis primum institutum fuisse. ¶ Item de quovis sermone, aut scripto nugatorio, aut nullius momenti. *Horat. lib.* 1 *ep.* 1. *v.* 62. Roscia, dic sodes, melior lex, an puerorum nenia? *Phædr. l.* 3. *Fab.* 1. Legesne potius viles nenias? ¶ Denique nenia est genus edulii frustillatim concisi, ut docent Interpretes ad illud *Arnobii l.* 7. Quid tædæ, quid neniæ, quid offæ?

Nenia, *f.* 1. Dea, quæ funeribus, seu carminibus funebribus præerat, cui sacellum a Romanis dedicatum fuit extra Portam Viminalem. *Fest. August. l.* 6. *de Civ. c.* 9.

Nenu, non, apud veteres, *Lucil.* apud *Non. cap.* 2. *n.* 580. Nenu molestum est. *Lucret. l.* 4. *v.* 713. Nenu queunt rapidi contra constare leones.

Neo, es, evi, etum, *a.* 2. *filare*, טוה, Ger. *spinnen*, *neen*, Gal. *filer*, Hisp. *hilar*, Νέω, νήθω, κλώθω, filum torqueo, vel duco. *Plin. l.* 33. *c.* 3. Superque omnia netur, ac texitur lanæ modo, & sine lana. *Ovid. de medicam. faciei*, *v.* 14. Assiduo durum pollice nebat opus. *Id.* 2. *Fast. v.* 771. Sic sedit, sic culta fuit, sic stamina nevit. *Tibul. lib.* 3. *eleg.* 3. *v.* 36. Stamina quæ ducunt, quæque futura neunt. Ubi *neunt* pro *nent* positum est, pleonasmo ? a *Scaliger* hoc loco *neunt* non a *neo*, sed a *neeo* decendum putat, quemadmodum *abnuitt* pro *abnuo* dixit *Ennius*. Verum si a *neeo* sit, *neeunt* dici debere videtur. Alii putant hic usurpari *neo*, *neis*, in tertia conjugatione. ¶ *Ovid. l.* 1. *de Pont. el.* 8. *ad fin.* Neruunt fatales fortia fila Deæ. *Just. l.* 1. *c.* 3. Invenit eum colo nentem. Particip. *netus* V. suo loco.

Neocŏrus, i, *neocoro*, qui templi custodiam habet. *Firmic. l.* 3. *c.* 7. & *l.* 4. *c.* 7. & *inscrip.* apud *Gruter. pag.* 1105. *n.* 2. ¶ Aliquando ipsi populi & civitates *neocoros* se dicebant, in quorum ragione templum esset totius provinciæ commune, & publica omnium cura tuendum. Ita Ephesii propter templum Dianæ appellantur neocori, quasi ejus æditui.

Neomenĭa, *f.* 1. *novilunio*, novilunium, vel prima dies Lunæ, aut mensis. Græci enim suos menses ad Lunæ cursum dirigebant, & a primo novilunii die menses suos auspicabantur. Hinc ad neomenias latinas, proverb. apud *Hieronym.* quod idem est ac, ad calendas græcas, h. e. nunquam.

Neoptolĕmus, m. 2. Νεοπτόλεμος, cognomen Pyrrhi filii Achillis, a νέος, *novus*, & πτόλεμος, *bello*, quod admodum puer ad bellum Trojanum ductus fuerit. *Cic.* 1. *de Am.* & 2. *Tusc.* & *Serv. in* 2. *Æn.* ¶ Item rex Molossorum, pater Olympiadis, quæ Alexandrum M. genuit. *Justin. l.* 7. *c.* 6.

Neossotrophium. V. Nessotrophium.

Neoterĭce, adv. nove, recens, *modernamente*. *Ascon. Pedian. in Divin. Ver. c.* 4. *ad fin.* Hoc leviter a Cicerone dictum, & neoterice putant.

Neotericus, a, um, *moderno*, juvenis, recens, a νεώτερος, *junior*, ut Scriptores neoterici, quibus antiqui opponuntur. *Aurel. Vict. de orig. Gentis R. in princ.* Ut quisquam neotericorum asseveravit.

Nepa, æ, *f. scorpione*, עקרב, Germ. *scorpion*, Gall. *scorpion*, Hisp. *alacran*, σκορπίος, animal venenatum, cauda feriens, alio nomine *scorpius*, cujus natura est, ut in parietum latibulis delitescat, &, cum aliquid senserit, retrocedat. *Festus* dubitat, num cancer sit, an scorpius, nempe quia utroque modo veteres usi, pro cancro *Plautus*, ut *Vossio* placet, pro scorpio *Tullius in Arateis*. *Plaut. Cas.* 2. 8. 7. Recessim dabo me ad parietem, imitabor nepam. *Cic. l.* 5. *de Fin. cap.* 15. Cornibus uti videas boves, nepas aculeis. ¶ Ponitur & pro scorpio signo cœlesti. *Cicer.* 2. *de nat. Deor. cap.* 42. Atque oculos urget pedibus, pectusque Nepai. ubi *Aratus* habet, σκορπίος, ἐφθαλμῶν τε, &c. *Colum. lib.* 11. *cap* 2. Pridie Non. Maji Nepa medius occidit. ¶ Ipsa vox Afra est origine, teste *Festo*.

Neparcus, a, um, adject. non parcus. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 77. Id quidem tibi neparcus dabo. Ita leg. Acidalius. Alii ne parsis. h. e. ne peperceris.

Nepenthes, n. indecl. νηπενθὲς, h. e. tristitiam, & dolorem fugans, a νη particula privativa, & πένθος, *luctus*. Hoc nomine vocatur herba, quam quidam eandem ac buglosson esse putant, quod vino injecta hilaritatem inducat. *Plin. l.* 21. *c.* 21. & *l.* 25. *c.* 2. & 8. ¶ Vox est ab *Homero* primum usurpata *Odyss.* 4. ubi consule ejus Interpretes.

Nepĕta, æ, *f. nepitella*, herba, alio nomine pulegium agreste. *Plin. l.* 20. *c.* 14. & *Col. l.* 5. *c.* 7.

Nephĕle, es, uxor Athamantis, mater Phryxi, & Helles. Hinc

Nephelæus, a, um, adject. ad Nephelen pertinens, ut Nephelæum pecus, idest aries aurei velleris, qui Phryxum, & Hellen Nepheles filios per mare vexit. *Valer. Flac. l.* 1. *v.* 56.

Nephelias, adis, *f.* patronym. filia Nepheles. *Lucan. l.* 9. *v.* 956. Qua pelago nomen Nepheleias abstulit Helle.

Nepheleis, idis, patronym. fem. h. e. Helle Nepheles filia. *Ovid.* 11. *Met. v.* 195. Augustum citra Pontum Nepheleidos Helles.

Neophytus, ti, m. νεόφυτος, recens plantatus. Ita dicitur metaphorice, qui recens Christianæ religioni nomen dedit. *Tertull. advers. Hæret. c.* 41.

Nepos, otis, m. 3. *nipote*, נכד, Ger. *Kindes kind*, Gal. *neveu*, Hisp. *nieto*, ἔγγονος, qui ex filio, filiave natus est, a νέπος, qua voce, *Festo* teste, usi *Theocritus*, & *Apollinas*. *Cic. pro Dejot.* Qui nepos avum in discrimen capitis adduxerit. ¶ Sunt qui filium fratris appellent *nepotem* Italico more. Sunt etiam, qui adjectione facta dicant *nepotem ex fratre*, quod multis Eruditis placuit, nondum tamen exemplo Latino probatum est. nam *nepos ex fratre* idem est ac *fratris nepos*, h. e. is, qui ex filio, filiave fratris genitus est; quod autem de filio fratris dicitur, idem intelligendum est de filio sororis. *Caius l.* 7. *ff. de leg. tut.* Veluti frater ex eodem patre natus, fratris filius, neposque ex eo. *Leg. Nemini* 17. *Cod. de nupt.* Nemini liceat contrahere matrimonium cum sorore, sororis filia, & ex ea nepte. *Tacit.* 3. *Ann. c.* 30. Sororis nepotem in nomen adscivit. *h. e.* natum ex filio, vel filia sororis. *Suet. in Cæs. c.* 27. Cæsar Octaviam sororis suæ neptem Pompejo detulit. *h. e.* filiam Atiæ, quæ nata erat ex Julia Cæsaris sorore. ¶ Qui putant fratris sororisve meæ filios dici etiam *fratris sororisve nepotes*, vel *nepotes ex fratre*, *aut sorore*, afferunt locum *Suetonii in Cæs. c.* 83. ubi ait: *Cæsar tres instituit heredes sororum nepotes, C. Octavium, Q. Pedium, & L. Pinarium*, quia scil. Pedius & Pinarius nati erant ex Julia Cæsaris sorore. Sed *Suetonius* per figuram ζεῦγμα conjunxit Pedium & Pinarium cum Octavio filio Atiæ, de qua supra. ¶ Igitur nullum est speciale cognationis nomen, quo filius fratris sororisve meæ appelletur, sed communiter dicitur a Latinis *fratris filius*, *sororis filius*, qui ab Italis *nepote*. ¶ Ceterum non est negandum, procedente Linguæ Latinæ ætate, & a prisca puritate recedente, usurpari sæpissime *nepotem*, & *neptem* pro fratris, vel sororis filio, vel filia. Afferri enim possunt hac de re exempla ex *Inscriptionib. Reines. class.* 8. *n.* 37. *Ambros. l.* 6. *ep.* 43. *Venant. Fortun. l.* 6. *carm.* 4. *v.* 16. &c. ¶ Sic *nepos ex fratre* pro filio fratris legitur in *Chronico Euseb. a D. Hieronymo in Latinum verso prope fin. Oros. l.* 7. *c.* 28. *Spartian. in Hadrian. c.* 2. &c. Sed de tota hujus vocis controversia, atque usu V. *epistolam Jacobi Facciolati*, *editam una cum ejus Orationib.* ¶ Quandoque nepotes vocantur posteri, & quidem proprie per patrem & avum descendentes. *Virg.* 6. *Æn.* Forte recensebat numerum, carosque nepotes. ¶ Poetæ per catachresim transferunt hoc nomen etiam ad posteros, qui per fratres & sorores descendunt. Itaque *Ovid.* Jul. Cæsarem nepotem Cupidinis appellat, quod genus suum duceret ab Ænea uterino Cupidinis fratre. *lib.* 3. *de Pont. eleg.* 3. Cæsar, ab Ænea qui tibi fratre nepos. ¶ Nepotes etiam dicuntur posteri qualescunque. *Horat. l.* 2. *od.* 13. in nepotum perniciem, opprobriumque pagi. ¶ *Nepos* pro nepotis antiquum est. *Enn.* apud *Non. c.* 3. *n.* 147. Ilia dia nepos, quas ærumnas tetulisti. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 678. *n.* 11. Eterrio Fortunata nepoti suæ. Adde *pag.* 417. *n.* 4. & *pag.* 471. *n.* 5. ¶ Nepos etiam dicitur de bestiis. *Col. l.* 6. *c.* 37. *de mulis*: Itaque ejusmodi admissarius nepotibus magis, quam filiis utilior est. ¶ Translatum nepotum nomen prodigis impositum est; tum quia avi indulgentiores esse solent, quam parentes; tum quia si pueri parentibus orbati, avorum hereditatem consequantur, eam plerumque male administrant. *Cic. in Rul. c. c.* 1. Ut sit non minus in populi R. patrimonio nepos, quam in suo. *Id. Catil.* 2. *c.* 4. Quis ganeo? quis nepos? quis adulter? ¶ Per translationem etiam nepotes vocantur tenelli vitium fruticationes, quæ postremo loco exoriuntur, ita dictæ, quod ad successionem veterum palmitum veluti nepotes in majorum summum locum succrescant, vel a nepos, quo prodigum notat, quod nulli alii rei sint utiles, quam absumendis vitis alimentis, cum ipsæ uvas non ferant. *Col. l.* 4. *c.* 6. Ex eo loco, unde nepotem ademimus, confestim alterum fundit. *Idem ibid.* Omnes ejus intra id spatium nepotes enatos sæpius decerpemus.

Nepotālis, le, adject. luxuriosus, prodigus, ut nepotalis mensa. *Ammian. l.* 30. *c.* 13. Nepotalis luxus. *Apul. l.* 2. *A. A.*

Nepotātus, us, m. ἀσωτία, voracitas, vitæ luxuries. *Plin. l.* 14. *c.* 4. Raro adhuc fuere, nec nisi in nepotatu, singulis testis millia nummum.

Nepotīnus, a, um, *sfondarato*, luxuriosus, immoderatus. *Suet. in Calig. c.* 37. Nepotinis sumptibus omnium prodigorum ingenia superavit. Al. leg. *nepotatus*.

Nepōtor, atis, atus sum, d. 1. *vivere prodigamente*, Germ. *schwelgen*, Gall. *vivre prodigalement*, Hisp. *glotonear*, ἀσωτεύομαι, luxuriose, & prodige vivo. *Senec. de Benefic. l.* 2. *c.* 15. Veto liberalitatem nepotari. idest in prodigalitatem verti. Alii explicant, Beneficium non dandum esse ei, qui nequiter profusurus sit. *Tertul. in Apol. c.* 46. Aristippus in purpura nepotatur.

Nepotulus, i, masc. *nipotino*, parvus nepos. *Plaut. Mil.* 2. 5. *v.* 20. Si te salvum hinc miserimus ira Venerem nepotulum.

Neptĭcula, læ, *f.* parva neptis. *Symmach. l.* 6. *ep.* 32. Nepticulæ meæ infirmitas.

Neptis, is, *f. nipote*, Ger. *kindes tochter*, Gal. *niece*, Hisp. *nieta*, ἐγγονή, θυγατριδῆ, quæ ex filio, filiave nata est. *Cic. de clar. Orat.* Et filias ejus Mucias ambas, & neptes Licinias. *Sueton. in Aug. c.* 31. Cuiquam neptium suarum. V. *Nepos*.

Neptunālis, le, adject. ad Neptunum pertinens, ut Neptunales ludi, qui in honorem Neptuni celebrabantur. *Tertul. de Spect. cap.* 6. ¶ Hos *Varr. l.* 5. *de L. L.* absolute Neptunalia vocat; ut & *Auson. de feriis latinis*, *v.* 19.

Neptunicōla, læ, Neptunum colens. *Silius l.* 14. *v.* 444. Et Neptunicolæ transverberat ora Telonis.

Neptunine, es, *f.* filia Neptuni. *Catul. in Argon. v.* 28. Te ne Thetis genuit pulcherrima Neptunine?

Neptunĭum, n. 2. Navale Antiatum, *Nettuno*, opp. Latii, in ora maris Tyrrheni, versus Pomptinas paludes, cum portu.

Neptunĭus, a, um, ποσειδώνιος, quod ad Neptunum spectat. *Cic. in Arato v.* 153. Neptunia prata secantes. h. e. maria. Sic apud *Virg.* 8. *Æn. v.* 695. arva Neptunia. *Id.* 2. *Æn. v.* 625. Neptunia Troja, quia scil. a Neptuno una cum Apolline ejus muri conditi dicuntur.

Neptūnus, m. 2. *Nettuno*, Ποσειδῶν, filius Saturni, & Opis, Deus maris, a verbo græco νίπτειν, *lavare*. Sed V. Etymologist. ¶ Fratres habuit Jovem, & Plutonem. Nunc quoque, ut est in fabulis, mater abscondit, ne a patre devoraretur. Sed expulso Saturno, Jovi cœlum, Plutoni inferorum regnum, Neptuno aquæ in sortem ceciderunt. *Plato in Critia* scribit, Neptunum factitum esse gubernationem insulæ Atlanticæ. Tridentem huic pro sceptro tribuunt. Uxorem habuit Amphitriten, ex qua plurimas Nymphas suscepit. Muros urbis Trojæ una cum Apolline condidit. ¶ Habitus est equorum creator. *Virgil.* 1. *Georg.* Tuque, o cui prima frementem Fudit equum tellus magno percussa tridenti Neptune. ¶ Frequenter a Poetis pro mari ponitur. *Lucret. lib.* 2. Neptuni corpus acerbum. *Plaut. Rud.* Credam ſe Neptuno. ¶ Pro piscibus, qui sunt in mari. *Nævius* apud *Fest. in verbo Coquus*: Coquus edit Neptunum, Venerem, Cererem.

Nepus, vel Nepūrus, a, um, impurus, non purus. *Fest.*

Nequa, V. Nequis.

Nequa, adverb. ne per aliquem locum. *Ter. Adelph.* 5 4. 18. Videndum est, nequa ad patrem hoc permanet. ¶ Item ne aliqua ratione. *Virg.* 1. *Æn* Ne qua scire dolos, mediusve occurrere possit.

Nequalia, o. 3. detrimenta. *Fest.*

Nequam, nomen indecl. *uomo da niente, inutile, rilassato, dissoluto*, בליעל, Germ. *schlack*, Gall. *vaurien*, *mechant*, Hisp. *que no vale nada*, ἄχρηστος, ἄσωτος, proprie homo inutilis, prodigus, profusus, qui opes non conservat, sed profundit. *Flavius Caper lib. ult. de Orthogr.* Nequam non malum significat, sed inutilem. *Gl. Philox.* Nequam, ἀχρεῖος. Itaque nequam fere dicitur, qui est ἄσωτος, *prodigus*. Indeque est, quod *nequitia*, & *luxuria* sæpe conjunguntur, ut affinia, ac contra opponuntur *nequam*, & *homo frugi*. V. *Gel. l.* 7. *c.* 11. ¶ Est ex ne, & *quicquam*, media vetrite syllaba, quasi is, in quo non esse quicquam putamus. *Var. l.* 9. *de L. L. Cicer.* 2. *Phil.* O hominem nequam! Nihil enim possum magis proprie dicere. *Id. pro Dejot.* Non modo nequam, & improbus, sed & fatuus, & amens es. *Id. in Pison.* Nisi nequior, quam Gabinius vetitisses. *Id. lib.* 12. *Fam.* Quem te nequissimam occisum esse dixit. ¶ Tribuitur & aliis, ut nequam liber, apud *Ovid.* 2. *Trist.* Nequam vitis, h. e. inutilis. *Col. l.* 3. *c.* 20. Nequam verbum. *Plaut. Trin.* 2. 4. 38. ¶ Pro nequiter videtur usurpasse *Plaut. Pœn.* 1. *c.* 49. Locum sibi velle liberum præberier, ubi nequam faciat clam ne quis sit arbiter. *Id. Trinum.* 4. 3. 23. Strenuus præterire, more sit. Ch. Nequam quidem.

Nequando, adverb. *acciocchè in nessun tempo*, Germ. *das nicht etwan*, Gall. *affin que en quelque temps ne*, Hisp. *que en en algun tiempo*, μήποτε, ne ullo tempore, sicut *si quando*, si aliquo tempore. *Cic. Att. l.* 10. Tu nimeo eas epistolas, quibus asperius de eo scripsi, aliquando concerpito, nequando quid emanet. Adde *de Amic. cap.* 10.

Nequaquam, adverb. *per niente, a niun modo*, אין, Germ. *mit nichten, nicht*, Gal. *nullement, en nulle façon*, Hisp. *en ninguna manera*, μηδαμῶς, nullo quam, non, minime. *Cic. de Sen.* Sed nequaquam in isto sunt omnia. *Id.* 2. *Fin. c.* 24. Nequaquam ista amicitia est.

Neque, *nè*, *non*, ולא, Germ. *auch nicht*, Gall. *ny*, Hisp. *ni*, μήτε, οὔτε, non, nec, conjunctio disjunctiva, a ne, & *que*. *Cic. de Amic.* Neque sunt isti audiendi. *Id. pro Rosc. Com. c.* 4. Ut neque nihil, neque tantum, quantum postulavimus, consequamur. *Ter. Andr.* 1. 5. 34. Neque tu haud dicas, tibi non prædictum. *Cic. l.* 1. *Att. ep.* 17. Id neque amoris mediocris, & ingenii summi. ¶ *Neque dum*, idem ac nondum. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 8. Sed ejus rei maturitas neque dum venit, & tamen jam appropinquat. ¶ *Neque vero*, & *neque enim* transitionibus inserviunt. *Cicer. de Amic.* Neque enim sunt isti audiendi, qui virtutem duram esse volunt. *Id. l.* 1. *de Orat. cap.* 52. Neque vero istis tragœdiis tuis, Crasse, perturbor. ¶ Dicitur & *neque autem*, sed rarius. *Cic.* 5. *Fam ep.* 12. Neque autem ego sum ita demens, ut &c. ¶ *Neque non*, nec non, etiam. *Var. l.* 1. *R. R. c.* 13. *ad fin.* Ocræ in Hispania fervore musti rumpuntur, neque non & dolia in Italia. *Et sub fin. l.* 2. Neque non quædam nationes caprarum pellibus sunt vestitæ.

Nequĕo, is, ivi, & ii, itum, n. anom. *non potere*, Germ. *nicht koennen*, Gall. *ne pouvoir pas*, Hisp. *no poder*, ἀδυνατῶ, οὐ δύναμαι, non possum, a non, & *queo*. *Cic.* 2. *de Orat.* Aut ea, quæ sanare nequeunt, exulcerant. *Ter. Heaut.* 3. 3. 25. Nequeo, quin lacrymem. *Virg.* 6. *Æn.* te, amice, nequivi conspicere. *Horat. lib.* 2. *sat.* 5. Quam nequiere proci recto depellere cursu. ¶ *Nequibo*, futurum pro nequeam, *Lucret. l.* 1. *v.* 380. Quo poterunt undæ, cum pisces ire nequibunt. ¶ Partic. *nequiens*. *Ammian. lib.* 15. *cap.* 56. Annibalem assequi nequiens. Adde *Sallust. in fragm. Auson. in Professorib.* 2. *v.* 59. & *Apul. in Florid.* Pluraliter *Arnob. l.* 1. Cæcitate ingenita nequeuntes aidere. ¶ Passive *Sallust Jugurt. cap.* 31. Quidquid sine sanguine civium ulcisci nequitur. *Pacuv.* apud *Fest.* Cum contendi nequitum. h. e. non potuit.

Nequicquam, adverb. *in vano*, חנם, Germ. *vergebens*, Gall. *en vain*, Hisp. *en valde*, μάτην, *Cic. pro Quinct.* Et sero, & nequicquam pudet. ¶ Interdum reperitur pro *non*, vel *nihil*. *Virg.* 1. *Georg.* Nequicquam pinguis palea teret area culmos. *Cic.* 1. *Tusc. cap.* 31. Secernere a corpore animum, nequicquam aliud est, quam emori discere. ¶ Quidam e MSS. codicibus contendunt *nequiquam* scribendum sine c.

Neqamont, antique pro nequeunt. *Liv. Andr. in Odyss.* apud *Fest.*

Nequis, neque, nequod, vel nequid, adject. anom. μήτις, ne aliquis, e ne, & *quis, qua, quod*, *acciocchè alcuno non*. *Cic. Ver.* 1. Tamen nequa deductio fieret, magna ex parte tua potestas erat. *Ter. Heaut.* 5. 3. 28. Ut nequid hujus rerum ignoret. *Virg. Æn.* 1. Cernere nequis eos, neu quis contingere posset. ¶ *Nequid nimis*, μηδὲν ἄγαν, effatum septem Sapientum fuit, & templo Apollinis Delphici scriptum, quo monemur in rebus omnibus modum servare. *Ter. Andr.* 1. *c.* 34. ¶ Nequa, pro nequis. *Var. l.* 2. *R. R. cap.* 3. Nequi porcellus a matre opprimetur.

Nequiter, adv. *inutilmente, dissolutamente*, Germ. *unsittlich*, Gal. *mechamment*, Hisp. *malvadamente*, ἀσώτως, inutiliter, dissolute, profuse, cui opponitur *frugaliter*. *Cic.* 3. *Tusc. c.* 17. A me quidem paulo ante appellata frugalitas, quæ te turpiter, & nequiter facere nihil patiatur. *Id.* 2. *Fin.* Ille porro male, prave, nequiter, turpiter cœnabat. ¶ Ponitur & pro male, prave, *malamente, vergognosamente*, κακῶς. *Liv. l.* 41. *c.* 7. Utrum bellum susceptum sit nequius, an inconsultius gestum, dici non potest. *Plin. l.* 12. *c.* 25. Nequissime autem gummi (balsamum vitiatur) quoniam, &c.

Nequitia, æ, f. 1. *dappocaggine, poltroneria, dissolutezza*, בליעל, Ger. *faulheit*, Gal. *meschanceté*, Hisp. *maldad*, ἀχρειότης, inertia, intemperantia, prodigalitas. *Cic.* 3. *Tusc. cap.* 8. Reliqua igitur, & quarta virtus ut sit ipsa frugalitas necesse est. Ejus enim videtur esse proprium motus animi appetentis regere & sedare, semperque adversantem libidini moderatam in omni re servare constantiam, cui contrarium vitium nequitia dicitur. Frugalitas, ut opinor, a fruge, qua nihil melius e terra oritur: nequitia ab eo (etsi hoc erit fortasse durius, sed tentemus, & lusisse putemur, si nihil sit) quod nec quicquam est in tali homine, ex quo idem nihili dicitur. Hæc *Cicero*. *Africanus*, referente *Gel. l.* 7. *c.* 11. scripsit, mala, probra, flagitia, quæ homines faciunt, in duabus rebus esse, malitia, & nequitia. Ubi nequitiam intelligi vult luxum atque prodigum, & affusionem immodicam pecuniarum. *Ter. Adel.* 3. 3. 3. Id misero restat mihi mali, si illum potest, qui alicui rei est, etiam eum ad nequitiam adducere. *Cic. pro Rosc. Am. cap.* 46. Officina nequitiæ, & diversorium flagitiorum omnium domus ejus. ¶ Interdum sumitur pro malitia, improbitate, libidine. *Ovid.* 1. *Fastor. v.* 411. Te quoque inextinctæ, Silene, libidinis arcent: Nequitia est, quæ te non sinit esse senem. *Phædr. lib.* 1. *fab.* 7. Vis, & nequitia quidquid oppugnant, ruit. ¶ *Plin. l.* 14. *c.* 20. Aceti nequitiæ inest virtus ad magnos usus. h. e. acrimoniæ aceti.

Nequities, ei, f. 5. idem ac nequitia. *Hor. lib.* 2. *Serm. sat.* 2. *vers.* 132. Illum aut nequities, aut vafri inscitia juris Postremum expellet certe vivacius hæres.

Nerecte, adv. non recte, apud Veteres, quemadmodum *nepurus* pro non purus, *nequeo* pro non queo dicere. Multa ex Plauto exempla congerit *Pareus in Lex. Crit.* unum etiam ex *Cicerone de Amic.* Ubique tamen varia est lectio.

Nereis, idis, f. indifi. tem Νηρηΐς, filia Nerei. Nereides fuerunt maris Nymphæ, humanam effigiem habentes, quarum nomina sunt Agave, Amathea, Amphinome, Amphithoe, Apsedis, Atheis, Calanassa, Callianira, Cimodoce, Climene, Cymothoe, Dianassa, Dynamena, Doris, Doto, Doxa, Galatea, Gera, Glauce, Janira, Limnoria, Melite, Menis, Mera, Nimerte, Nesæa, Orithya, Panope, Pherusa, Proto, Spio, Thalia, Thoe, & infinite aliæ. V. *Hom. in Iliade*, & *Hesiod. in Theog. Ovid.* 13. *Met. v.* 653. Nereis hic contra resecuta Crateide natam. *Id. l. cc.* Sed memor admissi Nereida colligit orbam. *Id. ibid. lib.* 13. *v.* 732. Nerei te vereor, &c. *Cic. in Arat.* Hanc illi tribuunt pœnam Nereides almæ.

Nereïus, a, um, adject. ad Nereum pertinens. *Ovid.* 13. *Met. v.* 162. Præscia venturi genitrix Nereia lethi. h. e. Tethys Nerei mater. *Seren. Sammon. c.* 35. *de enarb. obs. med.* Nereia lympha. *h. e.* aqua marina.

Nereus, i, m. 2. Νηρεύς, Oceani, & Tethyos filius, Deus maris, quasi, νηρὸς, *humidus*, a ῥέω, vel νάω, *fluo*. Hunc Orpheus in Argon. Deorum antiquissimum appellat. Unde & grandævus a *Virgilio* dicitur 4. *Georg.* Ex Doride uxore eademque sorore maximam Nympharum turbam suscepit, quæ a nomine patris Nereides appellantur. *Bocc. l.* 7. *Gen.* ¶ Metonymice accipitur pro mari. *Pers. sat.* 1. Cæruleum dirimebat Nerea delphin.

Neriēne, es, f. 1. vel Neriene, is, f. 3. vel Nerio, onis, f. 3. Νεριένη, Martis uxor. Vide *Gel. l.* 13. *c.* 22. *Plaut. Truc.* 2. 6. Mars peregre adveniens salutat Nerienem uxorem suam.

Nerine, es, patronym. fœmininum a *Nereo* deductum, Νηρίνη. *Virg. Ecl.* 7. *v.* 37. Nerine Galatea.

Nerinus, a, um, ad Nereum pertinens, *Nemesian. Ecl.* 4. *v.* 32. Nerinas potabis aquas. *h. e.* marinas. *Auson. ep.* 4. *v.* 55. Nodosas vestes animantum Nerinorum. *h. e.* piscium.

Neritæ, f. Νηρῖται, genus concharum, quæ per maria navigant, præbentes concavam sibi partem, alteram flatui aune inflat veli opponentes. *Plin. l.* 9. *c.* 33.

Neritos, f. 2. Leucas. *S. Maura*, ins. maris Jonii, una Epiri occiduæ, seu Acarnaniæ proxima, & ponte juncta, media inter Acroceraunia, & Peloponnesum. ¶ Neritos item, m. 2. mons Ithacæ ins. *Plin. l.* 4. *c.* 12. *Virg. Æn.* 3. *v.* 271.

Neritius, a, um, adject. Ithacensis, a Nerito Ithacæ monte, ut Neritius Dux, hoc est Ulysses. *Ovid.* 1. *Trist. eleg.* 4. Neritia ratis, qua is vectus est. *Id. l.* 14. *Met. v.* 563. Neritia puppes. *Silius l.* 2. *v.* 317.

Nerium, ii, n. Νήριον, frutex foliis amygdalæ, sed majoribus, & pinguioribus, quæ quadrupedibus sunt venenum, al. rhododaphne, quod florem rosæ, folium lauri simile habeat. Vulgo in officinis dicitur *oleander*. *Plin. l.* 24. *c.* 11.

Nerōnes, m. 3. familiæ Romanæ nobilissima in gente Claudia, a *nerio* sive *nerienes*, verbo Sabino, quo significatur virtus, & fortitudo. Origo nominis est, quod ex Claudiis, quos a Sabinis oriundos accepimus, qui erat egregia, atque præstanti fortitudine, *Nero* appellabatur. *Gell. lib.* 13. *cap.* 21. Ex hac familia fuit ille Nero, qui Asdrubalem Annibali fratri suppetias ferentem, junctis cum Livio collega copiis, superavit. Ex hac item fuit sextus Romanorum Imperator, monstrum illud teterrimum crudelitatis, & omnis turpitudinis. Ejus vitam scripsit *Suetonius*.

Neroneus, &

Neronianus, a, um, adjectiva, ad Neronem pertinens. *Martial. l.* 7. *epigr.* 33. Quid thermis melius Neronianis? *Stat. l.* 1. *Sil.* 5. *v.* 62. Neronea lotus in unda.

Nervālis, le, adject. *Scribon. Larg. compos.* 22. Herbam, quam Græci πολύνευρον, nos nervalem appellamus.

Nerviæ, arum, f. vel nervia, orum, n. *corde della cetra, od altri stromenti*, νεῦρα, fidiculæ ex nervis concinnatæ, chordæ citharæ, vel alius musici instrumenti. *Varr. in Sat.* quæ ὄνος λύρας ἀκούων inscribitur, apud *Non. cap.* 3. *num.* 149. In psalterio tendamus nervias. *Id. ibid.* Quæ ejus nervia tractare solebat.

Nervicus, a, um, adject. nervorum vitio laborans, Νευρικός. *Vitruv. lib.* 8. *cap.* 3. Ita aut nervicos, aut podagricos afficiunt homines. Al. leg. *neuricos*, & fortasse rectius.

Nervii, m. 2. pop. Galliæ Belg. ubi nunc Com. Hannoniæ, quorum primarium Bagacum. Terminabantur ab Or. Adusticis, ab Occ. Atrebatibus, & Pleumosiis. *Cæs. l.* 2. *B. G. c.* 27. *Lucan. l.* 1. *v.* 428. nimiumque rebellis Nervios.

Nervīnus, a, um, *de nervo*, e nervo factus, ut nervini funes. *Veget. de re milit. lib.* 4. *cap.* 9.

Nervius, a, um. Nervius miles apud *Claudian. de B. Gild. v.* 420. est miles legionis a Nerva Imperatore institutæ.

Nervolaria, æ, f. una ex Comœdiis *Plauti* amissis.

Nervōse, adv. *valorosamente*, Ger. *mit stercke*, Gall. *vigoureusement*, Hisp. *poderosamente*, Νευρωδῶς, valide, firmiter. *Planc. Cic. l.* 10. *Fam. epist.* 12. Ut vigilanter, nervoseque nos, qui stamus in acie, subornes. *Cicer. in Orat. cap.* 36. Diceres enim non Peripateticorum more, sed aliquanto nervosius. *Id.* 3. *Offic.* 1. 29. Qui ista nervosius disserunt.

Nervositas, atis, f. *nervosità*, robur, firmitas. *Plin. l.* 19 *c.* 2. Nervositas filo æqualior pene, quam araneis.

Nervōsus, a, um, *nervoso*, *nerboruto*, Germ. *aderechtig*, Gal. *nerveux*, Hisp. *nervioso*, Νευρώδης, quod multos habet nervos. *Plin. lib.* 11. *cap.* 37. Ideo nulla est ei caro, sed nervosa nullitas. ¶ Per translationem nervosus dicitur fortis, & vehemens, quod omne robur in nervis consistat, ut Nervosus Orator, qui magnam vim, & efficaciam sermonis habet. *Cicer. de Clar. Orat. c.* 30. Quis Aristotele nervosior?

Nervŭlus, i, m. *nervetto*, dim. a *nervus*. *Cic. Capitoni sub l.* 16. *Attic. ep.* 16. Si nervulos tuos adhibueris.

Nervus, vi, m. *nervo*, גיד, Ger. *ein spanader*, Gall. *nerf*, Hisp. *nervio*, Νεῦρον, primum in corpore animalis sensus, motusque instrumentum a cerebro, & spinali medulla ortum, totius corporis membris movendi, sentiendique vim conferens, a Græco nomine allato, trajectione literarum, *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 53. Nos enim Dii venis, nervis, & ossibus continentur. Et c. 55. Huc adde nervos, a quibus artus continentur, eorumque implicationem toto corpore pertinentem. ¶ Speciatim dicitur de membro virili. *Juven.* Mensura incognita nervi. Adde *Horat. Epod.* 8. ¶ Metonymice ponitur pro robore, & viribus corporis, & translate pro firmitate, & constantia animi, item pro vehementia cujuscunque rei. *Cic. l.* 3. *Fam.* Plane video, fore nervis opus, sapientiaque tua vehementer. *Id. l.* 10. Quantum in cujusque animo roboris est, atque nervorum. *Id. ad Q. Fr.* Tu ut id possis, est tuorum nervorum. *Id. in Acad.* Theophrastus nervos omnes virtutis incidit. *Id.* 12. *Phil.* Legionum nostrarum nervos his consiliis incidemus. *Id. in Or.* Horum oratio neque nervos, neque aculeos oratorios, ac forenses habet. ¶ Nervi Reipub. appellantur milites, classes, & vectigalia, quod in iis consistat omnis Resp. fortitudo, & robur. *Cic. pro L. Man. c.* 7. Etenim si vectigalia nervos esse Reipub. semper duximus. ¶ *Nervos intendere*, *omnes nervos contendere*, *omnibus nervis contendere*, est summa vi, summoque studio uti, omnem sollicitudinem, atque operam adhibere. *Ter. Eun.* 2. 3. 20. Digna adeo res est, ubi tu nervos intendas tuos. *Cic.* 2. *Ver. c.* 12. Verumtamen dignum, in quo omnes nervos ætatis, industriæque meæ contenderem. *Id.* 5. *Ver.* Omnibus enim nervis mihi contendendum est, atque in hoc elaborandum, ut omnes intelligant. ¶ Accipitur etiam nervus pro amento, vel pro chorda arcus. *Virg.* 5. *Æn.* Primaque per cœlum, nervo stridente, sagitta Hyrtacidæ juvenis volucres diverberat auras. ¶ Item nervi dicuntur chordæ citharæ, vel alius musici instrumenti. *Cic.* 1. *Tusc.* Summam eruditionem Græci sitam censebant in nervorum, vocumque cantibus. ¶ Nervus etiam vinculi genus est, quo pedes, aut cervices impediuntur, ποδοκάκη, aut ξυλοπέδη, prout in vett. Gl. exponitur. Ex quo illud *Catonis*. Fures privatorum furtorum in nervo, atque in compedibus ætatem agunt, fures publici in auro, atque in purpura. *Plaut. Asin.* 3. 2. 5. Nervos, catenas, numellas, pedicas, bojas. *Id. in fragment.* Eo edepol nervo cervices probat. ¶ *Ter. Phorm.* 4. 4. 14. Cæterum cum argumentum repetent, nostra causa scilicet in nervum potius ibit. *anderà piuttosto in prigione*.

Nesæa, æ, vel Nesæe, f. Νησαίη, Nympha, una Nereidum, a νῆσος, *insula*, vel a νέω, *nato*. *Virg.* 4. *Georg.* & 5. *Æn.*

Nesapius, vel Nesāpus, a, um, adject. non sapiens, insipiens. *Petron. in Fragm. Tragur.* Ne me putetis nesapium esse. *Q. Terent. Scaurus de Orthogr.* Ne pro non positum apud antiquos: sic nefrendes porci, qui sine dentibus sunt, idest

qui

qui fabam frendere non possunt: Sic nesapius, qui non sapit.

Nesciens, tis, nom. ex particip. nescius, ignarus. *Ter. Heaut.* 3. 1. 59. Ut nescientem sentias te id sibi dare.

Nescienter, adv. inscienter. Habet *August. l. 2. Doctr. Christ. c.* 40. & quidam tribuunt etiam *Prudentio in Praefat. c. Apotheos. v.* 4. invito *Nic. Heinsio*.

Nescientia, æ, inscitia, *ignoranza*. *Claud. Mamert. l.* 1. c. 21. Agnosco, te multorum nescientias attulisse.

Nescio, is, ivi, itum, a. 4. *non sapere*, [illegible], Ger. *nicht wissen*, Gal. *ignorer*, Hisp. *no saber*, [illegible], ignoro, sum inscius, a *ne*, & *scio*. *Cic.* 1. *de Orat.* Nemo enim, quod nesciat, diserte esse potest. *Ter. Eun.* 4. 4. 54. Tu pol, si sapis, quod scis, nescis, neque de eunucho, neque de vitio virginis. *Donatus* admonet, esse proverbium, *Quod scis, nescis*, quo summa taciturnitas, certaque in tacendo fides significatur, dum quis quod scit, perinde continet, ac dissimulat, quasi nesciat. Simile est *in Heaut.* Te nescis, quod scis Dromo, si sapis. D. Mutum dices. ¶ Nescio quis, nescio quid, nescio quomodo, nescio quo pacto, & hujusmodi usurpantur, quoties personam aliquem, vel rem, vel modum nobis ignotum volumus significare. *Cic. de Amic.* Qualem fuisse Athenis Timonem nescio quem accepimus. *Id. pro Quinct.* Postquam nescio quid impendit, & in commune contulit. *Id. de Am.* Serpit enim nescio quomodo per omnem vitam amicitia. *Id. ibid.* Plus nescio quo pacto videtur habere gravitatis. ¶ Nescire Latine, est Latinam linguam ignorare. *Cic. in Brut. c.* 37. Non enim tam praeclarum est scire Latine, quam turpe nescire. ¶ Usurpatur etiam impersonaliter. *Cic. Att. lib.* 9. Utrum consistere uspiam velit, an mare transire, nescitur. ¶ Nescio te ego? hoc est, egone te non cognosco? *Plaut. Menaech.* ¶ Jungitur & cum infinito. *Virg.* 3. *Georg. v.* 84. Stare loco nescit. ¶ *Nescibo*, pro nesciam, [illegible]. *Plaut. Capt.* 2. 2. 55. ubi al. leg. *nesciens* ¶ *Nescias tu, quod scias*, formula admonentis aliquem, ne secretum commissum prodat. *Ter. Heaut.* 4. 4. 26. Sic *Plaut. Mil.* 2. 5. 88. Ne tu hercle, si te di amant, linguam comprimes posthac. etiam illud, quod scies, nesciveris.

Nescitus, a, um, adject. ex particip. a nescio, *non saputo*, *non conosciuto*. *Sidon. l.* 8. *ep.* 6. Litem intra Gallias ante nescitam edidit.

Nescius, a, um, *ignorante*, *che non sa*, Ger. *unwissend*, Gal. *qui ne sait*, *ignorant*, Hisp. *que no sabe*, [illegible], ignarus, qui aliquid ignorat, vel nescit. *Cic. pro Dejot.* Iratum te Regi Dejotaro fuisse, non erant nescii. *Virg.* 10. *Æn.* Nescia mens hominum fati, sortisque futuræ. *Ovid. epist. Par.* 140 Nullaque de facie nescia terra tuæ est. ¶ Interdum passive accipitur pro ignoto, sive incognito. *Plaut. Rud.* 1. 5. 17. In locis nesciis nescia spe sumus. *Id. Capt.* 3. 3. 15. Si quid nescibo, id nescium tradam tibi. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 30. Incerta esse supplicia, nescia tributa.

Nesi, pro sine positum est in lege dedicationis aræ Dianæ Aventinensi. *Fest.*

Nesis, idis, & Nesium, *Nisita*, [illegible], ins. parva Campaniæ, proxima continenti, inter Neapolim 6. M. P. & Puteolos 3. ante Pausilypum prom. asparago herbe celebris. Hujus nominis casus obliqui interdum producti reperiuntur. *Papin.* Sylvaque, quæ fixam Pelago Neside coronat. Adde *Lucan. l.* 6. *v.* 90.

Nesseus, a, um, quod est ex Nesso, seu ad Nessum spectat. *Ovid. in epist. Dejan.* 9. *v.* 163. Illita Nesseo misi tibi texta veneno.

Nessotrophion, ii, n. *luogo da tener' anitre*, [illegible], locus, ubi anates clausæ aluntur, & pascuntur, a [illegible], anas, & [illegible], alimentum. *Col. l.* 8. *c.* 15. Media deinde parte nessotrophii lacus defoditur, &c. *Varr. lib.* 3. *R. R. c.* 11. Qui volunt greges anatum habere, ac constituere nessotrophium. Al. leg. *nossotrophium*, sed minus recte. Nam *nossotrophium* aviarium significat, a *neottos*, pullus avium.

Nessus, m. 2. [illegible], Centaurus, filius Ixionis, & Nubis, qui cum Dejaniram rapere vellet, ab Hercule sagitta confixus est. *Ovid. l.* 9. *Met.* ¶ Est etiam hoc nomine Thraciæ fluvius, in Hæmo monte nascens.

Nestor, m. 3. [illegible], filius Nelei, & Chloridis, teste *Hom. l. Odyss.* 11. qui adhuc adolescens bellum gessit, vivo patre, adversum Epeos Peloponnesi populos in Achaja, deinde, cum Pirithoi nuptiis interesset, adversus Centauros, qui Hippodamiam rapere conabantur, strenue pugnavit. Postremo jam senior, ut idem *Hom. in* 2. *Iliad.* scribit, quinquaginta navibus cum reliquis Græcis Principibus ad Trojam venit, cum veros ducentos annos jam tertiam hominum ætatem viveret, vel (ut ipse dicit apud *Ovid.* 12. *Met. v.* 187) ætate 300. annum ageret. Sed hoc fabulosum plerique putant, & solos octoginta annos vixisse credunt. Consilii dexteritate tantum Græcorum rebus profuit, ut Agamemnon non dubitaret, brevi se Ilium fuisse expugnaturum, si decem sibi contigissent Nestores. Nam præter summam prudentiam ætatis diuturnitate collectam, tanta præterea eloquentia excelluit, ut ex ejus ore melle dulcior fluere diceretur oratio, ut ait *Cic. de Senect. c.* 10. Fratres duodecim habuit. Duxit uxorem Eurydicen, Clymeni filiam, ex qua septem filios suscepit, Antilochum, Pisistratum, Thrasymedem, Echephronem, Stratium, Perseum, Aretum, al. Aethum, & unam filiam, Polycasten *Ovid. l.* 12. *Met.*

Nestoreus, a, um, adject. ad Nestorem pertinens, ut Nestorea senecta, apud *Stat. l.* 1. *silv.* 3. *ad fin.*

Nestorides, is, patronym. filius Nestoris. *Ovid. l.* 2. *de Pont. eleg.* 4. *v.* 22. Quantus in Æacide, Nestorideque fuit. h. e. Antilocho.

Nete, es, f. [illegible], h. e. ultima, nomen est chordæ musicæ. V. *Synemmenon*.

Netus, us, m. filum netum. *Martian. Capella lib.* 2. *pag.* 38. Ex candentis byssi netibus.

Netus, a, um, nom. ex partic. a neo, ut, *filato*, ut *neta lana*, apud *Ulp. l. si cui lana, ff. de leg.* 3.

Neu, *che non*, [illegible], vel ne, aut ne, *neve*, per Apocopen. *Virg.* 2. *Æn.* Neu recipi portis, aut duci in mœnia possit. ¶ Hæc particula geminata elegantem vim habet. *Cæs. l.* 1. *B. C.* Neu se, neu Pompejum absentem Imperatorem suum adversariis ad supplicium tradant.

Neve, *ovvero che non*, [illegible], vel ne, & interdum neque, ne etiam, a *ne*, & *ve*. *Cic. l.* 1. *ep.* 9. Ne id a me, neve in hoc reo, neve in aliis quæras. *Id. in Orat.* Neve vastius syllabæ diducantur. ¶ Pro & ne. *Ovid. ep. Par.* 71. Neve recusarem.

Neunquam, antique pro nunquam. *Vetus lapis* apud *Dausqu.* in *Nunquam*. Ita neunquam de nomine familiæ nostræ.

Neunt, V. in neo, nes.

Nevolo, nevis, nevult, o. anom. idem ac nolo, apud vet. a *non*, & *volo*. *Plaut. Trin.* 5. 2. 52. Filiam meam tibi desponsatam esse audio, nisi tu nevis. *Id. ibid.* 2. 2. 70. Multa eveniunt homini, quæ vult, quæ nevult.

Neuri, m. 2. pop. Sarmatiæ Europææ, quos Mela ad ortum Tyræ fl. locat, Solinus circa Borysthenem, quorum urbs Nerva, seu Narva, in ora Livoniæ extrema. *Plin. l.* 4. *c.* 12.

Neuricus, V. Nervicus.

Neurobata, æ, [illegible], super nervum, seu funem ambulans. *Firmic. l.* 8. *c.* 17. & *Hygin. Mythol. c.* 273. V. *Turneb. l.* 12. *c.* 15.

Neuroides, f. 3. [illegible], species sylvestris lactucæ, alio nomine limonium, multo minoribus foliis, quam beta sativa. *Plin. l.* 20. *c.* 8.

Neurospaston, i, n. [illegible], imaguncula quædam tali artificio intus compacta, ut si occultum nervum, seu funiculum trahas, ad speciem hominis vivi movere membra, & totum corpus videatur, similis fortasse illi, quæ ab Italis *bamboccio* dicitur, a [illegible], *nervus*, & [illegible], *traho*. Itaque vox græca est, & græcis literis scripta a *Gellio l.* 14. *c.* 1.

Neurospastos, [illegible], herba folium habens vestigio hominis similis, & uvam nigram habens, in cujus acino nervus conspicitur; unde & nomen habet. *Plin. l.* 24. *c.* 14.

Neuter, tra, trum, *nè l' uno*, *nè l' altro*, Ger. *kein unter beyden*, Gal. *ny l' un ny l' autre*, Hisp. *ni uno*, *ni otro*, [illegible], nec hic, nec ille, ne, & uter. In genitivo habet *neutrius*, in dativo *neutri*. *Cic. Att.* Effeci, ut neutri illorum quisquam esset me charior. *Id. de Amic.* Quos fides amicos habuisset, quosque infidos, cum neutris gratiam referre posset. *Quintil.* [illegible] Neutrum ab altero separo. *Cic.* 1. *Div. c.* 4. Quid bonum, quid malum, quid neutrum sit. h. e. medium. *Id. l.* 4. *Acad. cap.* 42. In neutram partem moveri. *Sen. l.* 2. *de Ira*, *c.* 13. In neutris partibus esse, *esser neutrale*. ¶ Neuter junctum cum pluralis numeri verbo. *Plaut. Menaech.* 5. 2. 55. Ut caveres, ne tu ad me iretis. ¶ *Neutra verba* dicuntur a Grammaticis, quæ neque activam, neque passivam habent significationem, sed mediam, ut *sto*, *curro*; *neutra nomina*, quæ neque masculina, neque feminina sunt, ut *decus*, *frigus*. *Varr. lib.* 8. *L. L.* *Diomed.* *Priscian.* & alii. ¶ *Neutri* pro *neutrius* legitur apud eundem *Varr. ibid.* & aliis in locis.

Tom. II.

Neutiquam, adv. *non per niente*, *a niun modo*, [illegible], Ger. *gantz und gar nicht*, Gal. *nullement*, Hisp. *en ninguna manera*, [illegible], nequaquam, nullo modo. *Cic. de Un.* Indissolubiles vos quidem esse non potestis, neutiquam tamen dissolvemini. *Id. l.* 9. *Att. ep.* 10. Cui te socium neutiquam puto esse oportere.

Neutralis, & le, o. 3. [illegible], quod neutrius partis est. *Quint. l.* 1. *c.* 4. Aut quæ feminea positione mares, aut neutrali feminas significant. h. e. neutro genere.

Neutraliter, adv. vox est Grammaticorum, sura *neutro genere* significare volunt. *Charis. l.* 1. Gellius fora neuvium neutraliter dixit.

Neutro, adv. *nè nell' uno*, *nè nell' altro luogo*, Ger. *kein theil*, Gal. *vers nulle de deux parts*, Hisp. *ni a una parte*, *ni a otra*, [illegible], nec ad unum locum, nec ad alterum, item nec ad unam partem, nec ad alteram. *Liv. l.* 5. *c.* 26. Et neutro inclinata spe torpebat.

Neutribi, adv. nec in uno loco, nec in altero. *Plaut. Aulul.* 2. 2. 56. Neutribi habeam stabile stabulum. *Ammian. l.* 29. *c.* 5. Neutrubi prælio inclinato. h. e. neutram in partem.

Nex, ecis, f. *morte*, [illegible], Ger. *der tode*, Gal. *mort*, Hisp. *muerte*, [illegible], mors, quæ ferro fit, aut alia vi, ab antiquo *necis*, quod a *nece*, *mortuus*. Sic neci datus dicitur, qui quovis modo interfectus est: quamvis *Festus* neci datum intelligi velit, qui sine vulnere interfectus est, ut veneno, aut fame. *Suet. in Cæs. c.* 14. Manus equitum, quæ armata circumstabat, perseveranti necem comminata sit. Quo loco *nex* per venenum, aut ferrum intelligi non potest. *Cic. pro Mil. c.* 4. Insidiatori vero, & latroni quæ potest afferri injusta nex? ¶ Artifices necis, qui novum aliquod necis genus comminiscuntur. *Ovid.* 1. *de art. v.* 655. Quam necis artifices arte perire sua. ¶ Necem sibi consciscere, est se occidere. *Cic.* 2. *de nat. Deor. cap.* 3. Junius necem sibi ipse conscivit. ¶ In necem alterius aliquid facere, est in damnum, & fortunarum eversionem. *Ulpian. de crim. stellion.* Si quis imposturam fecerit, vel collusionem in necem alterius. ¶ In plur. num. *Valer. Flac. l.* 3. *v.* 385. Fas idem arcere neces. In recto casu singulari *neces* pro *nex* legitur a quibusdam apud *Quintil. declam.* 8. *c.* 15. Sed valde incerta ea lectio est.

Nexibilis, le, adject. nexilis. *Ammian. l.* 29. *c.* 3. (al. 3.) Nexibili adversatione. h. e. callide mendaciis connexis.

Nexilis, & le, o. 3. *che si aggroppa*, [illegible], quod nectitur. *Lucr. l.* 5. Nexilis enim suis vestis, quam textilis tegmen. *Ovid.* 6. *Met.* Nexilibus flores hederis habet intertextos.

Nexio, onis, f. actus nectendi, connexio. *Arnob. l.* 5. Vinculorum nexiones. Adde *Martian. Capel. l.* 1. *pag.* 12. & 15.

Nexo, as, a. 1. *aggroppare*, [illegible], freq. a necto. *Lucr. l.* 2. *v.* 98. Pars etiam brevibus spatiis nexantur ab ictu. Al. leg. *vexantur*. *Virg.* 5. *Æn. v.* 279. Nexantem nodis, seque in sua membra plicantem.

Nexo, is, a. 3. idem quod *nexo*, *as*. *Accius* apud *Priscian. l.* 10. *pag.* 904. Nos continuo ferrum eripimus, omnibus manicas nexuimus. ¶ Præteritum est nexui, vel *nexi*, eod. teste *ibid.* & *l.* 9. *pag.* 860. & *Diomed. l.* 1. *pag.* 366. Sed hæc etiam ad *Necto* pertinent.

Nexum, i, n. idem ac nexus. *Cic. pro Cæc.* Ut non sustulerit horum nexa, atque hæreditates. V. *nexus*, *us*.

Nexus, a, um, *aggroppato*, [illegible], partic. a nector. *Cic.* 3. *Tusc.* Omnes enim inter se nexæ, & jugatæ sunt. ¶ Nexi, & addicti, [illegible], apud Romanos vocati sunt homines obærati, seu qui solvendo non erant, qui lege 12. Tab. ob æs alienum creditoribus in temporariam servitutem addicebantur, idest, quoad debitum persolverent, & ducebantur in ergastula ad persolvendum. *Varr. l.* 6. *L. L. ad fin.* Nexi sunt liberi homines, qui operas suas in servitute pro pecunia, quam debebant, domino præstabant. Hinc *Liv. l.* 2. *cap.* 23. Propter nexos ob æs alienum. *Marcian. l. Res quæ. Dig. de jure fisci*. Nexa res pignori. ¶ Nexi item sunt vincti, & captivi, *prigionieri*. *Justin. l.* 21. *cap.* 4. Nexorum tria millia a carcere dimitti. ¶ Nexus sacramento, *obbligato con giuramento*. *Id. l.* 20. *c.* 4.

Nexus, us, m. *vincolo*, *congiunzione*, *connessione*, [illegible], conjunctio, colligatio, a necto. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 55. Firmis nexibus compagem superstrui. *Ovid.* 6. *Met. v.* 242. arcto luctantia nexu vincula. ¶ Translate nexus legis. *Tacit. Annal. l.* 3. *c.* 28. ¶ Apud Romanos nexus, vel nexum, i, [illegible], erat genus obligationis civilis, qua corpus etiam, ut pignus, afficiebatur. *Festus*: Nexum est, ut ait Gallus, quodcunque per æs, & libram geritur, idque nexum dicitur, quo in genere sunt hæc, testamenti factio, nexi datio, nexi liberatio. Nexum æs dicebatur pecunia, quæ per nexum obligatur. More receptum fuit, ut auctor, idest venditor, nexu se dicis causa obligaret ad rem perpetuo mancipi hoc est emptori præstandam. *Sigon. de ant. jure C. R. l.* 1. *cap.* 11. *Cic. pro Mur.* Quod si in iis rebus repetendis, quæ mancipi sunt, is periculum judicii præstare debet, qui se nexu obligavit. ¶ Obligatio nexi in hunc modum fiebat: manceps, idest is, cui res abalienabatur, stipulabatur ab altero, *Dare spondes?* & alter respondebat, *spondeo*, simulque dicis causa spondentem alligabat, ac nectebat. *Cic. in Top. c.* 5. Abalienatio est ejus rei, quæ mancipi est, aut traditio alteri nexu, aut in jure cessio: Quæ causa est, ut sæpe apud Latinos mancipium, & nexus conjungantur. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 30. Attici te propriora esse scribis mancipio, & nexu, meum autem usu, & fructu. *Id. de Arusp. Resp.* Multæ sunt domus in hac urbe, atque haud scio, an fere cunctæ jure optimo, sed tamen jure privato, jure hereditario, jure auctoritatis, jure mancipi, jure nexi. ¶ Jus nexorum proprium Civium Roman. fuisse, *Cicero* ostendit, cum ait *pro Cæcina*, L. Syllam ita ademisse civitatem Volaterranis, ut nexa reliquerit. ¶ Inire nexum, est lege nexus addici, sive se & corpore, & bonis obligare, devincireque creditoribus. *Liv. lib.* 7. Sorte ipsa obruebantur inopes, nexumque inibant. ¶ Nexo vinctus, seu obligatus dicebatur, qui cum solvendo non esset, addictus fuerat feneratori, ut ei serviret, quoad debitum persolverat, nexo autem solutus is vocabatur, qui, cum addictus esset creditori, postea ære alieno dissoluto ipse necti desierat. *Liv. l.* 2. *c.* 23. Nexu vincti solutique se undique in publicum proripuerunt.

N ANTE I.

Ni, *se non*, [illegible], si non, nisi. Jungitur tum indicativo, tum subjunctivo. *Ter. Andr.* 3. 4. Mirum, ni domi est. *Cic. in Ver.* 9. *c.* 96. Ni ad Equestrem Ordinem judicia referantur. ¶ Usurpantur præcipue in sponsionibus, & in judicio recuperatorio. *Cic. pro Mur.* Sponsionem facere possunt, ni adversus edictum Prætoris vis facta esset. *Plaut. Rud.* 5. 3. 24. Cedo qui cum habeam judicem, ni dolo malo instipulatus sis, nive etiam &c. *Cic. pro Cæc. c.* 23. Tum illud, quod dicitur, sive, nive, irrident. V. *Sponsio*, & *Judex*. ¶ *Serv. Donat.* & *Priscian.* docent, *ni* pro *ne* usurpari tum ab aliis auctoribus, tum præsertim a *Plauto*, sed nihil certi colligitur ex multis locis, quæ afferri solent; nisi sorte ex illo *Lucretii l.* 2. *v.* 733. ubi *nive* pro *neve* legitur.

Nicæa, f. *Nicea*, [illegible], urbs Bithyniæ, ad Ascaniam pal. in campo, inter Nicomediam ad Bor. & Prusam ad Eur. ¶ Item oppidum Locrorum Epicnemidiorum, in Achaja, Thermopylis proximum, ad sinum Maliacum. Scribitur & Nicea, apud *Plin. l.* 10. *ep.* 48.

Nicæensis, se, adject. Nicææ incola. *Cic. Fam. l.* 13. *ep* 61. Pecuniam Nicæenses grandem habent. ¶ Legitur & Nicensis, se, apud *Plin. l.* 10. *ep.* 48.

Nicephorium, n. 2. *Nefrun*, al. *Naffivanraffi*, opp. Asiæ in conf. Mesopotamiæ, & Arabiæ Desertæ, e Babylone in Occ. ad 110. M. *P. Plin. l.* 6. *c.* 26.

Nicephorius amnis, est in Syria, & Tigranocertam urbem alluit. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 4.

Nicer, cri, fluvius Sueviæ in Germania, *il Necker*. *Sidon. carm.* 7. *v.* 324.

Niceros, otis, *m.* nomen est myropolæ cujusdam, seu unguentarii. *Martial. l.* 12. *epigr.* 66. Utrumne Cosmi, Nicerotis an libram. Hinc

Nicerotianus, a, um, adject. a Nicerote præstanti unguentorum, & odoramentorum confectore. *Martial l.* 6. *epigr.* 55. Flagras plumbea Nicerotiana. *Id. l.* 10. *epigr.* 38. Nimbis Nicerotienis.

Niceteria, n. 2. νικητήριον, præmium victorum, quod ob victoriam fiebat, & de collo pendens gestabatur, ut torques, & hujusmodi, ut scribit vetus *Juvenalis Interpres in sat.* 3. *in illud v.* 68. Et ceromatico fert niceteria collo.

Nicetianus, a, um, ad Nicetium pertinens, quod est nomen viri proprium. *Sidon. l.* 3. *ep.* 1. *a med.* Nicetiana hereditas.

Nicia, f. 1. *Lenza*, fl. Æmiliæ. Oritur ex Apennino M. versus Apuam, & dein in Bor. tendens, ditionem Mutinensem a Parmensi separat, tandem in Padum apud Brixellum fluit.

Nico, is, ci, a. 3. signum facio, moveo, ut nicere manu, *far segna colla mano*. *Plaut. Truc.* 2. 8. 63. Emoriere ocyus, si manu niceris. G. quid, manu nicerim? Ita legit *Turneb. l.* 24. *c.* 17. qui hinc deduci putat verbum *nicto*, at Alii aliter legunt.

Nicomachus, m. 2. Νικόμαχος, pater Aristotelis. Latine exponitur victor pugnæ. Medicus fuisse traditur. ¶ Item filius ejusdem Aristotelis, similiter Medicus, qui scripsit commentarios in Physicam patris. ¶ Item Poeta Tragicus, ex Alexandria Troadis, qui scripsit tragœdias undecim. ¶ Item Poeta Atheniensis similiter Tragicus, qui vicit Euripidem, & Theognem. ¶ Item filius Machaonis, nepos Æsculapii, Medicus, qui scripsit de Medicinæ libros sex, & de Philosophia unum. *Jord.*

Nicomedensis, e, ad Nicomediam urbem pertinens. *Plin. l.* 10. *ep.* 43. Posse collegium fabrorum apud Nicomedenses constitui.

Nicomedia, f. 1. *Comidea*, Νικομήδεια, urbs Bithiniæ, a Nicomede Rege, qui eam condidit, appellata, olim clarissima, hoc tempore pene jacens, & deserta ad Propontidem, inter Byzantium, & Nicæam.

Nicopolitanus, a, um, ad Nicopolim pertinens. Duæ sunt urbes hoc nomine: altera in Bithynia, de qua *Plin. sub fin. l.* 5. altera in Armenia minore, de qua *Id. l.* 6. *c.* 9. verba facit. *Id. l.* 4. *cap.* 1. Nicopolitana civitas. *Inscript. apud Gruter. pag.* 472. *n.* 4. Princ. civitatis Nicopolitanorum.

Nictatio, onis, f. 3. *cenno*, *[illegible]*, oculorum conclusio, & apertio. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Ideo neque nictationes iis, quæ animal generant. Et *paulo post*: sine ulla nictatione, propter præduros oculos.

Nicto, as, avi, atum, n. 1. *ammiccare*, *occhieggiare*, [illegible], Ger. *mit den augen zwitzern*, Gal. *cligner les yeux*, Hisp. *fenarbanger con los ojos*, *[illegible]*, est oculis signum dare, claudendo vel alterum, vel utrumque, freq. verbi *nivo*, inusit. *Plaut. Asin.* 4. 1. 39. Nec illa ulli homini nutet, nictet, annuat. *Plin l.* 11. Plerisque vero naturale est, ut nictare non cessent, quos pavidiores accipimus. ¶ Apud *Lucret. l.* 6. *v.* 181. nictantia fulmina dicuntur, h. e. micantia, vibrantia lumen præstringens, & nictare faciens.

Nicto, is, *n.* *fiutare*, [illegible], ad canes pertinet, cum sentiunt odorem leporum, seu perdicum. *Ennius apud Fest.*

Nictor, aris, d. 1. est oculis signum dare, idem ac *nicto*, *as*, vel est & oculorum, & aliorum membrorum nisu aliquid conari, ut *Festo* placet, a *nitor*. Nam veteres a nitor dixerunt dixisse & *nixum*, & *nictum*, indeque formasse *nictor*. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Genviores aliarum inferiore gena connivent, eædem nictantur ab angulis membranæ obeunte. *Lucr. l.* 6. *v.* 836. *apud Fest.* Hic ubi nictari nequeant, insistereque alis. Al. leg. *nixantur*. h. e. nituntur, conantur, ut sit velut frequentativum a *nitor*. Cæterum si *nictantur* retinces, eandem habet significationem.

Nictus, us, idem ac nictatio. *Festus ex Cæcilio.*

Nidamentum, ti, n. nidus. *Arnob. l.* 6. Non videtis, sub istorum simulacrorum cavis sorices, mures, blattas nidamenta ponere? *Plaut. Rud.* 3. 6. 51. In nervum ille hodie nidamenta congeret. h. e. muscum, paleas, tomentum, & id genus alia, ex quibus aves nidos construunt suos. Est autem ibi allegoria, qua significatur, lenonem (de quo est sermo) nidum parare, ex quo nascatur nervus. h. e. facere, propter quæ brevi nervo plectendus sit, vel compedibus vinciendus. V. integrum *Plauti* locum.

Nidicus, a, um, adject. ad nidum pertinens. *Varronis fragment. apud Scalig. P. ep.* & *alios*: Ad quos tum volucres vellit pusillos Usque ad limina nidica esca vilis. *Nonius c.* 4. *n.* 178. legit *nidea*. Alii *nitida*.

Nidificium, ii, nidi constructio. *Apul. l.* 8. *Metam.* In carioso stipite nidificia bulliebant inhabitantium formicarum.

Nidifico, as, n. 1. *far nido*, νεοττεύω, nidum facio. *Col. l.* 8. *c.* 15. Pedalia in quadratum cubilia, quibus nidificent aves. *Plin. l.* 9. *c.* 26. Nidificare ex alga. *Id. l.* 10. *c.* 32. Nidificare luto.

Nidificus, a, um, adject. nidum faciens. *Senec. Medea*, *v.* 714. Quodcumque tellus vere nidifico creat.

Nidor, oris, m. *odore de' cibi*, [illegible], Ger. *ein geschmack*, Gal. *odeur*, Hisp. *olor*, κνῖσα, proprie est odor esculentorum, interdum & aliorum. *Martial. l.* 1. *epigr.* 93. Pascerís & nigræ solo nidore culinæ. *Virg.* 12. *Æn.* Illi ingens barba reluxit, nidoremque ambusta dedit. *Hor. l.* 2. *Serm. sat.* 7. *v.* 38. Nasum nidore supinor. *Plin. l.* 13. *c.* 1. Cedri tantum, & citri in sacris fumo convolutum nidorem verius, quam odorem noverat. ¶ Differunt *odor*, & *nidor* in eo, quod *odor* in malam partem sumi non solet nisi cum addito, ut malus odor, teter, fœdus: at *nidor* absolute positus fœtorem significat.

Nidorosus, a, um, adject. nidorem multum exhalans. *Tertull. lib.* 5. *adv. Marc. c.* 5. Holocaustomata nidorosa.

Nidulor, aris, d. 1. *far nido*, νεοττεύω, nidifico. *Var. apud Non. c.* 2. *n.* 598. Halcyones hyeme in aqua nidulantur. *Gell. l.* 2. *c.* 29. Cassite nidulatur in segetibus. ¶ *Plin. l.* 11. *c.* 28. Aliud (insectorum) genus, qui e fimo ingentes pilas aversis pedibus volutent, parvosque in iis contra rigorem hyemis vermiculos fœtus sui nidulantur. h. e. in nido fovent, vel excubando excludunt.

Nidulus, m. 2. *nidiuzza*, νεοττίδιον, parvus nidus. *Gell. l.* 2. *c.* 28. De aviculæ nidulo lepide, atque jucunde præmonet. *Cic. l.* 1. *de Orat. c.* 44. In asperrimis saxis, tanquam nidulum, affixam.

Nidus, di, m. 2. *nido*, [illegible], Ger. *ein vogelnest*, Gal. *nid*, Hisp. *nido*, *[illegible]*, avium domicilium. *Quintil. l.* 2. *c.* 16. Texere nidum. *Cic. l.* 2. *de Orat. c.* 6. Quemadmodum volucres videmus procreationis, atque utilitatis suæ causa fingere, & construere nidos. ¶ Per Metonymiam accipitur pro fœtu avium, quasi continens pro contento. *Virg.* 12. *Æn. v.* 475. Pabula parva legens, nidisque loquacibus escas. *Colum. l.* 7. *c.* 9. *ad fin.* Et in cubili suam quisque matrem nidus efficiat. Ubi de scrofæ fœtu loquitur. ¶ Translate usurpatur pro quodam vasis genere, a nidorum similitudine. *Varro apud Non.* Lymphamque e lecuma fontium a... ta nidos implent. ¶ Et nidi dicuntur, in quibus merces in tabernis sepositæ servantur, *[illegible]*. *Mart. l.* 1. *epigr.* 118. De primo dabit, alterove nido rasum pumice, purpuraque cultum. ¶ Denique dicitur de quovis cujusque domicilio. Sic *Virgilius* villam suam, nidum senectutis suæ vocabat, teste *Plin. l.* 6. *ep.* 10. *Horatius etiam l.* 1. *ep.* 10. *v.* 6. Tu nidum servas, ego laudo ruris amœni Rivos.

Nigellus, a, um, *negretto*, [illegible], subniger, dim. a niger. *Varr. apud Non. c.* 16. *n. ult.* Nigellum anniculum. *Auson. ep.* 4. *v.* 72. litteras vocat, Cadmi nigellas filias.

Niger, gra, grum, a. 1. 2. *negro*, *moro*, [illegible], Ger. *schwartz*, Gal. *noir*, Hisp. *negro*, ὁ μέλας, ἡ μέλαινα, τὸ μέλαν, nigredine coloratus. *Virg.* 4. *Georg.* Et nigram mactabis ovem. *Cic.* 2. *de Div. c.* 3. Nescio, qui ille dicitur, si oculis captus sit, ut Tiresias fuit, possit, quæ alba sint, quæ nigra, dicere. *Juv. Sat.* 3. Nigra in candida vertunt. Solebant enim prisci bonum, & laudabile alba creta notare, malum, & turpe carbone nigro. ¶ Hinc niger interdum translate pro malo ponitur. *Horat. l.* 1. *Sat.* 4. *v.* 84. commissa tacere Qui nequit, hic niger est; hunc tu, Romane, caveto. *Cic. pro Cæcin. c.* 10. *de Clodio*. Sex. Clodius, cui nomen est Phormio, nec minus niger, nec minus confidens, quam ille Terentianus est. ¶ Ponitur & pro obscuro, umbroso, ut nigræ silvæ. *Horat. l.* 1. *od.* 21. Nigrum nemus. *Virg.* 3. *Georg.* ¶ *Juven. Sat.* 1. *v.* 71. Instituitque rudes melior Locusta propinquas, Per famam, & populum nigros efferre maritos. Ubi nigros maritos. h. e. veneno sublatos intelligit. nam tali nece perempti livorem contrahunt. ¶ Comparativum est *nigrior*, Superlativ. *nigerrimus*. *Virg.* 3. *Georg. v.* 278. nigerrimus auster. *Ovid. Heroid. ep.* 17. Cœlum pice nigrius.

Nigidius, ii, Figulus, Philosophus Pythagoricus, floruit Romæ, Cæsaris, & Ciceronis tempore. Multa scripsit de re grammatica, ut testatur *Gellius*, qui proinde sæpe de eo mentionem facit.

Nigina, æ, herba tribus foliis longis intubaceis, quæ illita cicatrices ad colorem reducit. *Plin. l.* 27. *c.* 12.

Nigrans, antis, nom. ex particip. idem ac niger. *Virg.* 5. *Æn. v.* 97. nigrantes terga juvencos. *Lucret. l.* 4. *v.* 792. Nigrans color. *Silius l.* 9. *v.* 223. Corpora ab immodico servans nigrantia Phœbo.

Nigredo, inis, f. *negrezza*, [illegible], Ger. *schwartze*, Gall. *noirceur*, Hisp. *negror*, μελανία, color niger. *Apul. l.* 2. *de Asino*: Corvina nigredine cærulos columbarum colli flosculos æmulantur. *Martian. Capell. l.* 2. Libri nigredine colorati.

Nigreo, es, *esser nero*, n. 2. niger sum. *Pacuv.* & *Acc. apud Non. c.* 2. *n.* 580.

Nigresco, is, nigrui, n. 3. *farsi nero*, μελαίνομαι, niger fio. *Ovid.* 5. *Fast.* Cœlum nigrescit ab Austris. *Colum. l.* 12. *c.* 48. Olivæ cum nigruerint. *Virg.* 11. *Æn. v.* 824. tenebris nigrescunt omnia circum.

Nigrico, as, n. 1. *esser nereto*, *oscurire*, ὑπομελαίνομαι, aliquantulum niger sum. *Plin. l.* 10. *c.* 3. Viribus præcipua, colore nigricans, sola aquilarum fœtus suos alit. Adde *l.* 35. *c.* 16.

Nigricolor, ris, nigrum colorem habens. *Solin. c.* 6. Nigricolor facies.

Nigrifico, as, a. 1. *annerire*, *far nero*, ut nigrificare dentes, apud *Marcell. Empir. c.* 35.

Nigris, m. 3. Νίγειρ, fl. Lybiæ ulterioris. Ejusdem est, ac Nilus, naturæ. Nam & calamum gignit, teste *Plin. l.* 5. *c.* 8. & papyrum, ejusdemque generis animantes, quæ in Nilo gignuntur: iisdem etiam temporibus augescit. Dictus fuit propter solitudines nigri pulveris, eminentibus interdum velut exustis cautibus. *Pop. Nigritæ.* ¶ Item Nigris, fons est in Æthiopia, quem nonnulli caput Nili putaverunt. *Plin. l.* 5. *c.* 9.

Nigritia, æ, f. idem ac nigredo. *Plin. l.* 9. *c.* 38. Nimiaque ejus nigritiæ dat austeritatem.

Nigrities, ei, f. idem ac nigredo. *Cels. l.* 8. *c.* 2. Si autem nigrities est, aut si caries ad alteram quoque partem ossis transit.

Nigritudo, inis, f. idem ac nigredo. *Plin. lib.* 10. *c.* 36. Nulla veris initio apparet nigritudo in rostro.

Nigro, as, avi, atum, n. 1. *esser nero*, nigresco, niger sum. *Lucret. l.* 2. *v.* 732. ne forte hæc albis ex alba rearis Principiis esse, ante oculos quæ candida cernis; Aut ea, quæ nigrant, nigro de semine nata. Vide *Nigrans*. ¶ Active pro nigrum facere, seu lividum. *Stat. l.* 2. *Sil.* 6. *v.* 83. non sævina atros Nigrasset planctu genitrix sibi sæva lacertos.

Nigror, oris, m. idem ac nigredo. *Cic. l.* 1. *de Div. c.* 14. *ex Pacuv.* Noctisque, & nimborum occæcat nigror. *Cels. l.* 2. *c.* 1. Nigrorem in ulceribus excitat.

Nihil, n. indecl. *niente*, idem ac nihilum, a quo factum est per Apocopen extremæ syllabæ. *Cic. de Sen.* Nihil ergo agebat Q. Maximus? ¶ Nihil ad rem, *nulla a proposito*. *Cic. in Orat. c.* 64. ¶ Nihil ad me attinet, *a me nulla importa*. *Terent. Andr.* 4. 1. 60. Et omisso verbo. *Cic.* 2 *de Or.* Quem cognovimus non illiteratum; sed nihil ad Persium. ¶ Nihil aliud, quam, *non altro che*, *solamente*. *Sueton. in Cæs. c.* 20. Ut domo abditus nihil aliud quam per edicta obnuntiaret. *Id. in Aug. c.* 83. Ad pilam primum folliculumque transiit; mox nihil aliud quam vectabatur ac deambulabat. *Cicer. de Amic.* Amare nihil aliud est, quam eum diligere &c. ¶ Eodem modo, nihil præterquam vigilatum est, apud *Liv. lib.* 3. h. e. tantummodo vigilatum est. Sic, nihil amplius quam. *Suet. in Galba*, *c.* 19. Nihil amplius quam continere se statuit. ¶ Nihil minus, *nullo meno*. *Cic.* 3. *Off. c.* 20. Cadit ergo in bonum virum mentiri? nihil profecto minus. ¶ Nihil non, pro omne, vel omnia, *tutto*. *Hor. de ar. poet. v.* 122. nihil non arroget armis. ¶ Nihil mihi cum illo est, *non ho che fare con colui*. *Terent. Andr.* ¶ Ponitur interdum pro non. *Idem ib.* 1. *c.* 31. Nihil circuitione usus es. *Liv. l.* 25. *c.* 7. Militibus, qui ad Cannas commilitones suos pugnantes deseruissent, Senatui nihil videri rempublicam committendam esse. ¶ Usurpatur etiam more substantivi. *Cic. de clar. Or. c.* 58. Nihil admodum litterarum sciebat. Sic nihil pensi, apud *Sallust.* nihil incommodi, apud *Terent. Hecyr.* 3. 3. ¶ *Nihil est*, dicimus, cum rem quampiam elevamus, aut negamus. *Ter. Andr.* 2. 2. 3. Lætus est, nescio quid. C. nihil est.

Nihildum, adv. *ancora fin' ora*, οὐδέπω, nihil adhuc. *Cic. Fam.* 10. *ep.* 10. Et quanquam nihildum audieramus.

Nihili. V. Nihilum.

Nihilominus, adv. *nientemeno*, *nondimeno*, ἄλλο ὅμως, duæ dictiones sunt, *nihilo*, & *minus*, quæ vulgo conjunguntur per modum adverbii, & usurpantur pro tamen, vel attamen. *Cic.* 1. *de Inv.* Quare meo quidem animo nihilominus eloquentiæ studendum est. *Id. l.* 10. *Fam. ep.* 4. In his rebus, quæ nihilominus, ut ego absim, confici possunt. *Plin. l.* 17. *c.* 16. Nihilominus tamen & luto munire, & stercore melius. ¶ Disjunctim *Plin. jun. l.* 7. *ep.* 27. Audito pretio, percunctatus omnia docetur, ac nihilo minus, immo tanto magis conducit.

Nihilum, i, *niente*, *nessuna cosa*, [illegible], Ger. *nichts*, Gall. *rien*, Hisp. *nada*, οὐδέν, nulla res, e *ne*, & *hilum*. *Varro l.* 8. *de L. L. Prisc. l.* 5. Hilum vero, ut *Festo* placet, est id, quod grano fabæ adhæret. Alii est idem quod *nihilum*, ut *Charis. l.* 1. docet. *Hor. l.* 2. *sat.* 3. Stultitiane erret, nihilum distabit, an ira. *Pers. Sat.* 3. *v.* 84. De nihilo nihil, in nihilum nil posse reverti. *Ter. Hecyr.* 5. 7. 1. Non hoc de nihilo est, quod Laches me conventam esse expetit. h. e. non frustra est, non est nihil. *Propert. l.* 1. *eleg.* 2. *v.* 16. Non sum de nihilo blandus amator ego, *per niente non sono amante*. *Id. l.* 2. *el.* 16. *v.* 30. Nec sic de nihilo fulminis ira cadit, *non cade così per poco*. ¶ In nihilum redigere, venire, verti, interire, *ridurre*, *o ridursi in nulla*. *Cicer. Fam.* 11. & *in Orat. Lucret. l.* 1. &c. ¶ Nihili, absolute, *da nulla*. *Cic. Tusc.* 3. Si nil sit ab eo quod nequicquam est in tali homine, ex quo idem nihili dicitur. *Plaut. Pseud.* 4. 7. Servus nihili est, suum qui officium facere est immemor, nisi adeo monitus. Adde *Varr. l.* 8. *de L. L.* ¶ Nihili facere, nihili pendere, *stimar nulla*. *Cic.* 2. *Pen. c.* 27. At tum nihili facit. *Ter. Eun.* 1. 2. Istud abs te factum nihil penderem? ¶ Eodem sensu dicimus, pro nihilo habere. *Cic. pro Dom.* Pro nihilo habenda est adoptio nullo decreto probata. *Idem ad Attic.* Dii immortales, quam mihi ista pro nihilo videntur! ¶ Nihilo aliter, *non altrimenti*. *Terent. Phorm.* 3. 2. Is me fefellit; ego isti nihilo sum aliter ac fui, *io sono tuttora il medesimo verso di lui*. ¶ Jungitur sæpe cum nominibus comparativis. *Cicer. Ver.* 7. Nihilo diligentior ad elessem ornandam esse cœpit. Sic nihilo plus, nihilo secius. *Terent. Eun.* 2. 1. & *Andr.* 3. 2.

Nil, n. indecl. idem ac nihil, unde factum est, per Syncopen. *Nepos in Thrasyb. c.* 1. *in fin.* Nihil attigit, nisi arma, quibus indigebat. *Virgil.* 3. *Georg.* Te sine nil altum mens inchoat. ¶ Interdum adverbialiter sumitur pro non. *Lucr. l.* 3. *v.* 164. Nil opus est acribus.

Niliacus, a, um, Νειλῷος, quod ad Nilum spectat, Ægyptius. *Martial. l.* 4. *epigr.*

epigr. 42. Niliacis primum puer hic fit natus in oris. *Juven. sat.* 1. Cum pars Niliacæ plebis. *Martial. lib.* 13. *epigr.* 122. Acetum Niliacum V. *Acetum*.

Nilicŏla, æ, ad Nilum incolens, Ægyptius. *Prudent. lib.* 2. *advers. Symmach. v.* 493. Isis Nilicolae reliquit.

Niligĕna, æ, Nilo genitus, h. e. Ægyptius. *Macrob. l.* 1. *Sat. c.* 16. Argutus Niligena, & gentis accola multiferorum potentis. *Ovid. l.* 1. *de art. am. v.* 77. Niligenæ Memphitica sacra juvencæ. h. e. Isidis. Al. leg. *Inaigena*.

Nilion, n. 2. Νείλιον, gemma, colorem habens fumidæ topazii, aut aliquando mellei. *Plin. l.* 37. *c.* 8. India & has generat, & nilion, fulgore hebeti, & brevi, & cum intueare, fallaci.

Nilotĭcus, a, um, Νειλωτικός, Νειλῶος, quod est ex Nilo, ut Nilotica tellus. *Martial. l.* 6. *epigr.* 80. Nilotica aqua. *Senec. l.* 3. *quæst. nat. c.* 25.

Nilōtis, idis, adject. fœm. *e Nilo*, Ægyptia. *Martial. lib.* 10. *epigr.* 6. picti tunica Nilotide Mauri.

Nilum, idem ac nihilum. *Lucret. l.* 2. *v.* 237. Haud igitur possunt ad nilum quoque reverti.

Nilus, m. 2. *Nilo*, Νεῖλος, fl. maximus Africæ, in Æthiopia, & Ægypto. Dictus est a Nileo Rege. *Servius* Nilum dici existimat, quasi Νέαν ἰλὺν, hoc est, novum trahentem limum, quia sua inundatione in Ægypti agros novum infert lutum, & oblimando feraces reddit. A Poetis fingitur filius Oceani, & Terræ, multosque filios genuisse, Minervam, Vulcanum, Dionysium, Mercurium quartum, Herculem. *Cic.* 3. *de nat. Deor. Boc. l.* 7. *Gen.* ¶ Hic in anno certis diebus, præcipue circa solstitium æstivum, auctu magno, per totam spatiatus Ægyptum terram pluviis omnibus destitutam aquis suis irrigat, limo tegit, & fœcundissimam efficit. Unde unica spes Ægyptiis in Nilo posita est, quia fertilis, aut sterilis annus est, prout ille magnus, aut parcior influxit. *V. Cic.* 2. *de nat. Deor. Senec. l.* 4. *quæst. natu. c.* 1. & *Plin. l.* 5. *c.* 9. & *l.* 18. *c.* 19. ubi de Nilo multa. ¶ Unde revera ortum habeat, quæque causa incrementi ejus, Veteribus ignotum fuit: qua de re V. *Senec. l.* 6. *quæst. nat. c.* 8. ¶ In Ægyptium mare septem ostiis se exonerat. unde *Juven. sat.* 13. *v.* 26. Rari quippe boni, vix sunt numero totidem, quot Thebarum portæ, vel divitis ostia Nili. ¶ Nili quoque apud Veteres accipiuntur pro fossis, seu canalibus, quibus aqua in locum aliquem deducitur, cujus generis erant ii, qui aquam in privatas domos derivabant, & qui spectaculis circumdari solebant. *Cic Q. Fr. l.* 3. *ep. ult.* Imagines istæ, & palæstra, & piscina, & nilus, multorum Philotimorum est, &c. *Id.* 2. *Leg. c.* 1. Ductus vero aquarum, quos isti nilos, & Euripos vocant, quis non, cum hæc videat, irriserit?

Nimbātus, a, um, nimbo, idest, fasciola ligatus. Aliqui interpretantur unguento perfusum a *nimbo* vase, *Plaut. Pæn.* 1. 2. 135. Tam magis ais nimbata, & nugæ meræ.

Nimbĭfer, ra, rum, ὀμβροφόρος, ferens nimbos. *Avien. in Phænom. Arat. v.* 858. & *Ovid.* 4. *de Pont. ep* 8. *v.* 60. Ad styga nimbifero vindicis igne datos. Ita legit *Scalig.* & *Heins. ex MSS.* Alii *nubifero*.

Nimbōsus, a, um, ὀμβρώδης, pluviosus, gravis nimbis, afferens nimbos. *Virg* 1. *Æn. v.* 535. Fluctu nimbosus Orion. *Plin. l.* 18. *c.* 21. Campus est montibus subjacens nimbosis.

Nimbus, i, m. *nembo*, *pioggia improvvisa*, נשם, Germ. *ein schlag regen*, Gal *ravide*, *pluye avec orage*, Hisp. *nubada de agua*, ὄμβρος, νέφος, impetuosa & præceps pluvia, ut testatur *Apulejus de mundo*, item *Serv. in* 1. *Æn. Liv. l.* 1. *c.* 16. Subito coorta tempestas cum magno fragore tam denso Regem operuit nimbo. ¶ Ponitur & pro nube. *Virg.* 2. *Æn. v.* 615. Jam summas arces Tritonia (respice) Pallas insedit, nimbo effulgens. *Id. ib.* insonuerunt æthere nimbi. ¶ Item pro vento. *Virg.* 1. *Æn.* Nimborum in patriam, loca fœta furentibus Austris Æoliam venit. ¶ Aliam etiam minus vulgarem hujus vocis notionem docet nos *Isid. l.* 19. *c.* 31. Nimbus, inquit, est fasciola transversa ex auro assuta in linteo, quod est in fronte fœminarum. Usus *Arnob. l.* 2. Laminas pertunderent aurium, imminuerent frontes nimbis, fuligine oculos inumbrarent. ¶ Aliqui addunt, sumi etiam pro vasis genere, quo vina, unguenta, & alii liquores funduntur. *Martial. lib.* 14. *ep.* 112. A Jova qui veniet, miscenda ad pocula largas fundet nimbus aquas, hic tibi vina dabit. Sed hic imbrem, vel nubem significare videtur. ¶ Translate ponitur pro quavis densa, & subita spersione, sive multitudine, quæ in modum nimbi, aut procellæ ingruit. *Valer. Max. l.* 5. *c.* 3. Quo enim nimbo, qua procella verborum impium caput obrui meretur? *Flor. l.* 3. *c.* 8. Lapidum, saxorumque nimbo classem operuerunt. ¶ Item pro quavis subita & impetuosa calamitate. *Cic.* 15. *Att. ep.* 9. Quid iste in domo tua casus armorum? sed hunc quidem nimbum cito transisse lætor. ¶ *Nimbum* pro *nimborum*. *Pacuv.* apud *Cic. l.* 1. *de Div. c.* 14.

Nimie, *troppo*, *assai*, nimis, aut valde, ἄγαν. *Pallad. in Mart. tit.* 10. *post med.* In locis nimie frigidis præcoquas ficus feramus. *Macrob. lib.* 6. *cap.* 6. *Saturn. orat.* non nimie, sed pulcre dictum. *Capitolin. in Gordian. c.* 6. Cupide, aut immodeste, aut nimie aliquid facere.

Nimiĕtas, atis, f. *superfluità*, περισσεία, superfluitas, redundantia, nimia copia. *Col. lib.* 6. *cap.* 24. Nimietate verni pabuli pecudes exhilaratæ lasciviunt. *Pallad. l.* 7. *c.* 7. Sanguinis nimietatem prohibet.

Nimio, adverb. *assai troppo*, valde, nimis. *Plaut. Truc.* 4. 1. 6. Nimio magno melliniæ ast mihi. *Id. Pœn.* 1. 2. 90. Bonam ego, quam beatam me esse nimio dici mavolo. ¶ Jungitur frequenter comparativis. *Plaut. Pers.* 1. 3. 31. Nimio melius. *Cic. Att. lib.* 10. Te nimio plus diligo.

Nimiopĕre, adv. idem ac nimis, vel admodum nimie. *Cicer. in Parad.* 5. Quos ædificia magnifica nimiopere delectant. Sed alii legunt disjunctim *nimio opere*.

Nimirum, adv. *certamente*, אכן, Ger. *nemlich*, Gal. *certe*, Hisp. *ciertamente*, δηλονότι, certe, pro certo, sine dubio, ut Donatus inquit, adv. confirmandi, a *ne*, & *mirum*, quasi ne mirum sit, vel nec mirum est. *Cic.* 4. *Tusc.* Itaque in cognitione nimirum assentiar. *Auct. ad Her. lib.* 1. Absolute nimirum munus oratorium confecerimus. ¶ Aliquando ad responsionem adhibetur pro utique, certe. *Quinct. l.* 12. *c.* 1. Uter melior dicetur Orator? Nimirum qui homo quoque melior. ¶ Est etiam adv. explanandi, & significat scilicet, videlicet, nempe. *Cic. pro Plan.* Hoc nimirum est illud, quod non longe a gradibus Aureliis hæc causa dicitur.

Nimis, adv. *troppo*, יותר, Ger. *zu viel*, Gal. *trop*, Hisp. *demasiado*, ἄγαν, λίαν, σφόδρα, plus satis, supra modum. *Cic.* 1. *de Orat.* Neque sumus nimis avidi. *Id.* 2. *Off.* Nimis magnum studium. ¶ Usurpatur etiam cum genitivo. *Cic. in Orat.* Nimis insidiarum ad capiendas aures adhiberi videtur. ¶ Item cum aliis adverbiis. *Id.* 3. *Leg. in princ.* Nec nimis valde, nec nimis sæpe laudaveris. ¶ Ponitur etiam pro valde, multum. *Id. Att. l.* 7. *ep.* 24. ¶ Philotimi litteræ me quidem non nimis, sed eum admodum delectarunt. *Plaut. Rud.* 4. 2. 15. Nihil est, qui piger est, nimisque id genus odi. *Id. Stich.* 2. 3. 49. Nimis factum bene. *Nimis quam*, maximopere. *Plaut. Most.* 2. 2. 79. Nimis quam formido, ne manifesto hic me opprimat.

Nimium, adv. idem ac nimis. *Cic.* 4. *Acad.* De quo jam nimium etiam diu disputo. *Horat. l.* 3. *od.* 3. Nimium pii. ¶ *Nimium quantum*, idem est ac plurimum, maximopere, εἰς ὑπερβολὴν. *Cic.* 4. *Fin. c.* 15. Differre inter honestum & turpe nimium quantum. *Gell. l.* 16. *c.* 6. Sed nimium quantum audacter inquit, &c. *Id. l.* 18. *c.* 3. Lingua, atque facundia nimium quanto præstabilis. Al. leg. *quantum*.

Nimius, a, um, *troppo*, *intemperato*, יותר, Germ. *zu heftig*, Gall. *excessif*, Hisp. *demasiado*, περιττός, quod modum excedit. *Cicer.* 4. *Tuscul.* Nam quod ajunt, nimia resecari oportere, naturalia relinqui. *Id. Brut. lib.* 15. *Fam.* Quod in honoribus decernendis essem nimius, & tanquam prodigus. ¶ Reperitur etiam cum genitivo, *Liv. l.* 6. *c.* 11. Manlius nimius animi cum alios principes sperneret. *Tac. l.* 19. Sermonis nimius erat. ¶ Et cum ablat. *Hor. l.* 2. *Carm. od.* 12. Et nimium mero Hylæum. h. e. intolerabilem ebrietate. *Plin. l.* 14. *c.* 2. Ex minus fertiles vino, nimiis, & fæce nimiæ. ¶ Sumitur interdum nimius pro prepotente, & superbiente. *Tacit.* 3 *Hist. c.* 51.

Erant qui nocterent moras, quippe jam nimius Antonius. *Id. in Agric. c.* 7. *de legione vicesima*. Legatis quoque nimia & formidolosa erat. *Vellej. l.* 2. *c.* 32. Nimius Reip. liberæ vir, ubi detivum casum nota.

Ningit, vel ninguit, ebat, xit, imp. 3. *nevicare*, השליג, Germ. *schneyen*, Gal. *il neige*, Hisp. *nevar*, νίφει, est nive pluere. Antiqui dicebant *ningo*, & *ninguo*. *Pierius* quidem in 3. *Georg.* testatur se *ninguo* per *u* in omnibus codicibus scriptum invenisse. Est a νίφω, quod idem notet *n* inserto. *Virg.* 3. *Georg.* Interea toto non secius aere ningit. ¶ Translate sumitur pro magnam copiam rei alicujus effundere, & aspergere. *Lucr. l.* 2. *v.* 627. Ninguntque rosarum floribus. ¶ Passive impersonaliter. *Apulej. in Florid. n.* 2. (*al. l.* 1.) Totum illud spatium, qua pluitur & ningitur.

Ningor, oris, m. nivis copiæ decidens. *Apul. de mundo*. Eam tempestatem nos ningorem vocamus.

Ninguĭdus, a, um, *nevoso*, νιφόεις, nivosus, nivalis, nivibus abundans. *Auson. ad Paulin. v.* 68. Barcinon me hiemasse, juga ninguida Pyrenæi. Et *paulo post v.* 124. Jam ninguida linquit Oppida Iberorum.

Ninguis, is, f. idem quod nix apud Veteres. *Lucret. l.* 6. *v.* 736. Albas descendere ningues. *Apul.* Omnia ningue canebant.

Ninguit, V. Ningit.

Ningŭlus, a, um, nullus, nemo. *Enn.* apud *Fest.* Ne ningulus mederi queat.

Ninive, f. 1. urbs maxima Assyriæ, quam Assur condidit, sic dicta a Nino Rege, qui eam amplificavit, Regia olim Assyriorum, in regione *Diarbecb* dicta, ad Tigrim fl. supra Bagdatum in Bor. 100. M. P. Aliqui omnino extinctam putant. ¶ Pop. Ninivitæ. *Tertull. l.* 5. *adv. Marcion.* & *Prudent. Cathem.* 7. *v.* 131.

Ninnius, ii, m. parvus equus, qui & hinnus dicebatur, ex Græco *ginnus*, ut docet Scalig. ad lib. 5. Manilii. *Mæcenas ad Horatium*. Tu tuum sodalem Ninnio vides frigosiorem.

Niobæus, a, um, quod ad Niobem spectat. *Horat. l.* 4. *Carm. od.* 6. Quem proles Niobæa magnæ Vindicem linguæ, Tityosque raptor sensit.

Niŏbe, f. 1. Νιόβη, filia Tantali Regis Phrygiæ, & Lydiæ, qui Jupiter dictus fuit, ex Taygete, vel ex Penelope, uxorque Amphionis, Regis Thebarum, cui septem filios, totidem filias peperit. Cum Thebanæ mulieres jussu Mantus filiæ Tiresiæ rem divinam Latonæ facerent, eas reprehendit multis verbis, se se Deæ anteferens, illisque persuasit, ut illis sacris abstinerent. Latona irata filios Apollinem, & Dianam in vertice Cynthi montis admonuit, ut injuriam ulciscerentur, qui Ismenum, & Sipylum sagittis confixere, cum se exercerent in equestri certamine in campo extra urbem, reliquos pueros in palæstra, feceruntque, ut septem virgines, cum fratres extinctos una cum matre flerent, impentina morte conciderent. Niobe ex dolore in lapidem versa est, qui in Sipylum Lydiæ montem in Phrygiæ Magnæ confinio, ubi illa nata fuerat, turbine venti raptus est, & fixus in cacumine montis liquitur, & lacrymis etiam nunc manat. Hinc a Poetis Sipyleia mater Niobe dicitur. *Cic.* 3. *Tusc.* Niobe fingitur lapidea propter æternum, credo, in luctu silentium. *Ovid.* 6. *Metam. Bocc.* 12 *Gen.* ¶ Niobe item, filia Phoronei Regis Argivorum, ex qua Jupiter Osirim suscepit, qui & Apis, vel Serapis dictus est. *Bocc. l.* 7. *Gen.*

Niphātes, masc. 3. Νιφάτης, pars Tauri M. inter Armeniam majorem, & Mesopotamiam. ¶ Niphates item, fl. qui profluit ex Niphate M. qui Armenios, Medos, ac Mesopotamios attingit, ac in Tigrim influit. *Virg.* 3. *Georg. v.* 30.

Niptra, orum, n. Νίπτρα, lavatra, a Νίπτω, *lavo*. Hoc nomine dicta est Comœdia Pacuvii. *Cic* 2. *Tusc. c.* 21.

Nireus, m. 2. Νιρεύς, filius Charopi, & Aglaiæ, Græcorum omnium, qui ad Trojam navigaverunt, formosissimus. *Ovid. l.* 4. *de Pont. el.* 13. *v.* 16. Tam mala Thersitem prohibeat forma latere, Quam pulcre Nireus conspiciendus erat. *Propert. l.* 3. *el.* 18. Nirea non facies, non vis exemit Achillem.

Nis, dat. pl. pro nobis, apud vet. *Fest. in voce Calim.*

Nisa, V. Nisæa.

Nisæa, f. 1. regio Parthyenes, cujus caput fuit Alexandropolis, in qua præstantissimi equi nascebantur, qui Nisæi dicti sunt. *Plin. l.* 6. *c.* 26. *Strabo l.* 11. ¶ Nisæa item, vel Nisa, *Talcaran*, urbs Margianæ præcipua. ¶ Nisæa item, *Saiwa*, urbs Megaridis maritima, in Atticæ confinio ad sinum Saronicum, ubi Megarensium erant Navalia, teste *Thucyd. l.* 4. Hic Bacchum a Nymphis educatum fabulantur, unde Nisæus cognominatus est.

Nisæus, a, um, quod ad Nisum spectat, ut *Nisæi canes*, Scyllæ filia Nisi, vel melius Scylla filia Phorci (nam Poetæ utriusque fabulas confundunt) cujus pars inferior in canes versa est, & fretum Siculum nautis infestum, & tremendum facit. *Ovid.* 4. *Fast.* Et vos Nisæi naufraga monstra canes. ¶ A Nisa urbe Megaridis *Nisæus* dictus est Bacchus, quod ibi a Nymphis educatus fuit.

Nisēis, idis, f. patronym. filia, vel neptis Nisi. *Ovid. de remed. amor. v.* 737. Præterita cautus Niseide navita gaudet.

Niseius, a, um, adjectiv. idem quod Nisæus, ut Niseia virgo, apud *Ovid.* 4. *Met. v.* 55. h. e. Scylla.

Nisi, *se non*, εἰ μή, si non, præterquam, a *ne*, & *si*. Regit tum indicativum, tum conjunctivum. *Cic.* 2. *de Or.* Miseros illudere nolunt, nisi se forte jactant. ¶ Inservit sæpe exceptionibus. *Ter. Andr.* 2. 1. 6. Nihil aliud nisi Philumenam volo. *Cic. de Amic. c.* 5. Nisi in bonis, amicitiam esse non posse. *Senec. Suasor.* 2. Taygeti montes, nisi Laconibus, difficillima juga. *Plaut. Men prol. v.* 59. Ei liberorum, nisi divitiæ, nihil erat. *h. e.* liberis carebat, non divitiis. ¶ Interdum ponitur pro sed, *ma*, *fuorchè*. *Cic.* 13. *Fam. ep.* 1. Ne cur ille tantopere contendat, video, nec cur tu repugnes, nisi tamen minus tibi concedi potest, quam illi, laborare sine causa. *Id. ib. ep.* 73. De re nihil possum judicare, nisi illud mihi persuadeo, te nihil temere fecisse. *Ter. Adelph.* 1. 2. 73. Ecce autem de integro, nisi quidquid est, volo scire. Eodem modo locutus est Plautus, cujus exempla congerit *Pareus in Lex. Crit.* ¶ Nisi si, idem est, ac nisi, *se non se*. *Terent. Andr.* 1. 5. 13. Quamobrem? nisi si id est, quod suspicor. *Quintil. l.* 1. *c.* 9. Poetas metri necessitas excusat, nisi si quando &c. *Cic. Catil.* 2. *cap.* 4. Nisi vero si quis est, qui &c. ¶ Nisi quod, *fuorchè*. *Cic.* 9. *Fam. ep.* 16. Nihil video quod timeam, nisi quod omnia sunt incerta. ¶ *Nisi vero*, & *Nisi forte* serviunt transitionibus, & ironiæ. *Cic. pro Syll.* Nisi vero paucos fuisse putatis &c. *Id. de Fato*. Nisi forte volumus Epicureorum opinionem sequi. ¶ Nisi pro tantum, solummodo. *Plaut. Epid.* 2. 2. 80. Nisi ea, quæ tu vis, volo. *Cic pro Rosc. Am. c.* 35. Nisi hoc video Capitonem in his bonis esse socium. ¶ Pro præterquam. *Id.* 1. *Tusc.* Quid tum agimus, nisi animum ad se ipsum revocamus? *che altro facciamo*, *che richiamare*, &c. *Non nisi*, & *nisi non*. *Cic.* 1. *Fam. ep.* 1. Nisi perfecta re, de me non conquiesti. *Celsus lib.* 1. *cap.* 1. Nnonisi in singulis partibus.

Nisiădes, um, f. patronym. a Niso. *Ovid. heroid. ep.* 15. *v.* 54. Nisiades matres, Nisiadesque nurus. *h. e.* Siculæ Megarenses. Est enim Megaris in Sicilia oppidum, teste *Plin. l.* 3. *c.* 8. conditum a Megarensibus Græciæ, quorum rex Nisus fuit.

Nisibēnus, a, um, adject. a Nisibe. *Ammian. l.* 25. *c.* 37.

Nisibis, is, f. urbs Mesopotamiæ antiquissima, *Nisibin*, *Nisbia*. *Plin. l.* 6. *c.* 13.

Nisus, i, m. 2. Νῖσος, Rex Megarensium, pater Scyllæ, contra quos dum pugnaret Minos, devictis Atheniensibus, propter filii Androgei interitum, quem Athenienses, & Megarenses dolo necaverunt, amatus est a Scylla, quæ ut hosti placeret, comam purpuream parentis abscissam ei obtulit, quam Nisus ita habuerat consecratam, ut tandiu Regno potiretur, quandiu illam habuisset intactam. Sed Scylla a Minoe contempta fuit. Nisus extinctus Deorum miseratione in halyæeti avis mutatus est formam: Scylla etiam, dum Minoem in Cretam renavigantem sequitur, in avem ciririn conversa est: quæ aves hodie magna inter se flagrant discordia. *Ovid.* 8. *Met. Serv. in* 1. *Georg.* ¶ Nisus itaque est avis genus, ex hac fabula nomen ducens, ut *Ovid.* narrat *loc. cit.* *sparviere*, *o smeriglio*, ἱέραξ. Sunt qui putant halyæetum esse, ut dictum est: alii accipitrem minorem vocant. *Virg.* 1. *Georg. v.* 404. Apparet liquido sublimis in aere Nisus, Et pro purpureo pœnas dat Scylla capillo.

Nisus,

Nisus, a, um, *innitendo*, partic. a nitor, pro nixus. *Cic. pro Cluent. cap.* 57. Vestra aequitate nisi confidimus. Ita legendum censet *Pareus in Lex. Crit.* ubi alia exempla congerit ex *Livio*, & *Ulpiano*. Ubique tamen alii leg. *nixus*.

Nisus, us, m. *sforzo*, νεῦμα, conatus. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 51. Pedetentim, inquit, ite, & sedato nisu. *Virg. Æn.* 11. *v.* 852. Dea rapido pulcherrima nisu.

Nitedŭla, æ, f. genus muris agrestis. *Serv. in* 1. *Georg. Cic. pro Sext. c.* 33. Id tantum civitatis fuit, ut illa ex vepreculis extracta nitedula Remp. conaretur arrodere. *Plin. l.* 8. *c.* 57. *de muribus*. Conditi & hi cubant, rursus æstate juvenescunt, simili & nitedulis quiete. Al. alit. leg.

Nitefacio, is, a. 3. nitidum facio. *Gell. l.* 18. *c.* 11. Ventus mare cærulaum crispicans nitefacit.

Nitefactus, a, um, nitidus. *Juvenc. in Matth. c.* 6. grato crinem nitefactus olivo.

Nitēla, æ, f. nitor. *Solin. c.* 35. Nam præcipua viris gloria est in armorum nitela. ¶ Dicitur etiam de micis pulveris auri. *Solin. c.* 36. Nitelas interpretantur micas pulveris auri, quæ inter arenas reperiuntur. ¶ Nitela item, vel nitedula est mus agrestis in vepribus agens. *Martial. lib.* 5. *epigr.* 39. Quæ crine vicit Bætici gregis vellus, Rhenique nodos, auream que nitelam. Ubi intelligit puellæ crines comparat cum lana Bætica, capillis Germanorum, & pilis nitelæ. Alii hic quoque micas auri intelligunt. ¶ Sumitur quoque nitela pro re, quæ laevigat sordem, & expolit, σμήγμα. Unde Apulejus utitur pro dentifricio os ipsum, & dentes emaculante. Misi, inquit in 2. *Apolog.* ut petisti, munditias dentium, nitelas oris, ex Arabicis frugibus tenuem pulvisculum, complanatorem tumidæ gingivulæ, converritorem pridianæ reliquiæ.

Nitelīnus, a, um, quod ad nitelam animal spectat, ut Color nitelinus pro rufo & rutilo: Salix nitelina, colore nitelæ. *Plin. l.* 16. *c.* 38. Apud nos multi totidem generibus nomina imponunt, viminalem vocant, eandemque purpuream, alteram nitelinam a colore, quæ sit tenuior, tertiam Gallicam, quæ tenuissima.

Nitens, entis, o. nom. ex partic. a *niteo*, politus, splendidus. *Martial. l.* 11 *epigr.* 38. Crine nitens, niger unguento. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 543. Astra nitentia. *Id.* 10. *Met. v.* 511. Flos nitentior ostro. ¶ Translate nitens oratio, h. e. culta, & elaborata, apud *Cic. de clar. Orat. c.* 67. Nitens ingenium, *Stat. lib.* 1. *Silv.* 4. ¶ Est etiam particip. a *nitor*. *Virgil.* 3. *Georg. v.* 172. valido nitens sub pondere faginus axis instrepat.

Nitĕo, es, ui, sine sup. n. 2. *rilucere*, *risplendere*, נגה, Germ. *scheinen*, Gall. *reluire*, Hisp. *resplandecer*, εἴλω, ἀπολάμπω, splendeo, splendidus sum, a στίλβω, vel νίζω, *lavo*. nam lota nitent, unde & lautum pro nitido, atque eleganti accipitur. *Plaut. Pseud.* Tibi hoc præcipio, ut niteant ædes. *Cic. in Catil.* 2. *c.* 3. Nitent unguentis, fulgent purpura. ¶ Translate sumitur pro excultum, expolitum esse. *Cic.* 4. *Fin.* Illorum, vides, quam niteat oratio. ¶ De animalibus etiam dicitur, quæ bene pasta, & pinguia sunt. *Phædr. l.* 3. *fab.* 8. Cani perpasto macie confectus lupus forte occurrit. Salutantes dein invicem ut restiterunt, Unde sic, quæso, nites, &c. ¶ Ponitur & pro abundare, vigere. *Horat.* 2. *Serm. Sat.* 4. Res ubi magna nitet. h. e. ubi sunt magnæ divitiæ. *Cicer. Agrar.* 1. Vectigal in pace niteat, in bello non obsolescat. h. e. vigeat, abundet. ¶ Item pro florere, celebrem esse. *Velley. l.* 2. *c.* 9. Eodem tractu temporis nituerunt oratores Scipio Æmilianus, Læliusque.

Nitesco, scis, n. 3. *farsi risplendente*, ἐκλάμπομαι, nitidus fio. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 28. Cœlum nitescere, arbores frondescere. ¶ De pecoribus pinguibus, *Plin. l.* 2. *epist.* 17. Multa equorum armenta, quæ herbis, & tepore verno nitescunt. ¶ Translate *Auct. ad Heren. l.* 3. *c.* 16. Ingenio, doctrina, præceptione, natura nitescit in arte memoriæ.

Nitibundus, a, um, vehementer nitens. *Gell. l.* 1. *c.* 11. Achæos Homerus pugnam indipisci ait non tibiarum concentu, sed mentium conspiratu tacito nitibundos.

Nitide, adv. *splendidamente*, λαμπρῶς, splendide. *Plaut. Truc.* 2. 4. 3. Ut tota floret! ut olet! ut nitide nitet! *Id. Cistell.* 1. 1. 11. Ita in prandio nos lepide ac nitide accepisti.

Nitidĭtas, atis, f. idem ac nitor. *Accius apud Non. c.* 2. *n.* 378. Formæ nitiditate præclarus Regi.

Nitidiuscŭle, adv. λαμπρῶς, aliquantum nitide, dim. adverbii *nitide*, a comp. nitidius. *Plaut. Pseud.* 3. 1. 8. Ut curet tandem nitidiuscule.

Nitidiuscŭlus, a, um, adject. aliquantum nitidus. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 64. Nitidiusculum caput.

Nitĭdo, as, a. 1. *illustrare*, λαμπρύνω, nitidum facio. *Colum. lib.* 12. *cap.* 3. Ferramenta detersa nitidentur. *Pallad. l.* 1. *c.* 17. Plagam ferramentis acutis nitidamus. *Enn. apud Non. c.* 2. *n.* 583. Eunt ad fontem, nitidant corpora.

Nitĭdus, a, um, *splendido*, *rilucente*, נגה, Ger. *glitzerig*, Gal. *net*, *poli*, Hisp. *lucido*, λαμπρός, splendidus, clarus, lucens. *Cic. in Or. c.* 11. In picturis alios horrida, inculta, abdita, & opaca, contra alios nitida, læta, collustrata delectant. *Id. Verr.* 3. *c.* 18. Colles nitidissimi, viridissimique. *Ovid.* 3. *Fast.* aries nitidissimus auro. *Lucret. l.* 1. Nitidæ fruges, arbustaque læta. *Horat. lib.* 1. *od.* 12. Nitidæ virgines. ¶ Translate nitidi dicuntur homines, & armenta bene pasta, & pinguia. *Id. l.* 1. *ep.* 4. *ad fin.* Me pinguem, & nitidum bene curata cute vises. *Nepos in Eum. c.* 5. Quo factum, ut jumenta æque nitida ex castello educeret, ac si in campestribus locis ea habuisset. ¶ Usurpatur etiam sæpe de ornatu, & cultu verborum, & orationis. *Quintil. l.* 8. *c.* 3. Aliis elatiora, sublimiora, nitidiora, &c. Eadem fere habet *Cicer. in Partition.* & 1. *de Orat. c.* 18. ¶ Hinc homo nitidus idem est ac urbanus. *Horat. lib.* 1. *epist.* 7. Ex nitido fit rusticus, atque sulcos & vineta crepat mera. Sic *Plin. lib.* 15. *cap.* 15. Inter pauca nitidioris vitæ instrumenta.

Nitiobriges, m. 3. pop. Aquitaniæ, inter Petrocorios ad Bor. Auscios ad Mer. Vasates ad Occ. Cadurcos ad Or. ubi nunc Agennensis prov. quorum caput Aginnum ad Garumnam fl. *Cæs. l.* 7. *B. G.*

Nitor, oris, m. *splendore*, *politezza*, נגה, Ger. *schein*, Gal. *eclat*, Hisp. *resplendor*, λαμπρότης, munditiæ in quacumque re. *Cic. de Sen.* Intuentem purpuram ejus, & nitorem corporis. *Auct. ad Heren. l.* 4. *c.* 50. Gemmæ nitore, & auri splendore aspectus omnium perstringere. ¶ Sumitur tamen indifferenter pro luce, seu splendore. *Lucret. l.* 4. *v.* 339. Auroræ exoriens nitor. *Cic. in Arat.* Delphinus surgit omnium lustratu' nitore. ¶ Sumitur interdum pro pinguedine. nam quæ pinguia sunt, nitida sunt. *Vitruv. l.* 10. *c.* 1. Neque nitorem olei, neque vinorum fructum habere potuissemus. V. *Nitidus*, & *Niteo*. ¶ Translate usurpatur pro vitæ cultu. *Stat. l.* 3. *Silv.* 3. *v.* 149. Testis adhuc largi nitor inde effuetus Hetrusci. *Ovid.* 2. *de Pont. eleg.* 9. Nitor generis. h. e. nobilitas. ¶ Item pro ornatu orationis. *Cic. de clar. Or. c.* 9. Ad hanc ætatem existimo, in qua naturalis inesset, non fucatus nitor. *Ovid.* 2. *de Pont. eleg.* 2. Nitor eloquii.

Nitor, eris, nisus, vel nixus sum, d. 3. *sforzarsi*, יגע, Ger. *unterstechen*, Gal. *s'efforcer*, Hisp. *esforzarse*, *estribar*, πειρῶμαι, conor, contendo, operam do, a τείνομαι, per Metathesin, quod valet omnes nervos intendere, conari. Construitur vel absolute. *Cic. Att. l.* 9. Contra cujus honorem P. R. beneficio concessum inimici, atque invidi niterentur. ¶ Vel cum acc. & præp. *ad*. *Cic. de Sen. c.* 23. Haud optimi cujusque animus maxime ad immortalem gloriam nititur. ¶ Vel cum abl. & præp. *de*. *Cic.* 1. *Pam.* Nos cum maxime consilio, studio, labore, gratia de causa Regia niteremur. *Id. in Partit.* Niti de æquitate. h. e. ad æquitatem tuendam. ¶ Vel cum infinitivo. *Auct. ante Exil.* Profecto talibus conatibus obviam ire niteremur. ¶ Vel cum conjunctione, & partic. *ut*. *Nepos in Miltiad. c.* 4. Nitebatur maxime, ut primo quoque tempore castra fierent. h. e. suadebat. ¶ Accipitur etiam pro ambulare, seu ascendere cum conatu, *poggiare*. *Plin. l.* 5. *ep.* 6. Lætissima vitis in culmen nititur, & ascendit. *Virg.* 2. *Georg. de pomis*. ad sidera raptim vi propria nituntur. *Pacuv. apud Non.* Ardua per loca crepidanti gradu nititur. Niti alis, est volare. *Virg.* 4. *Æn.* Paribus nitens Cyllenius alis. *Ovid. l.* 2. *de Pont. eleg.* 7. aves motis nituntur in aera pennis. ¶ Niti pro aliquo, *affaccendarsi per qualcheduno*. *Liv. l.* 35. *c.* 10. Cum Africanus pro Lælio niteretur. ¶ Usurpatur etiam sæpissime pro incumbere, fulciri, firmari, sustentari, *appoggiarsi*, cum abl. sine præp. vel cum abl. & præp. *in*. *Virg.* 6. *Æn.* Ille, vides, pura juvenis qui nititur hasta. ¶ Transfertur eleganter ad res incorporeas. *Cic.* 1. *Off.* Quorum consilio, atque auctoritate nitetur. *Id. pro Mil.* Cujus in vita nitebatur salus civitatis. *Id. pro Dejot.* In quo frequentia Oratorum studia niti solent. ¶ Singularis est hujus verbi usus apud *Sueton. in Vespas. c.* 20. Statura fuit quadrata, compactis, firmisque membris, vultu veluti nitentis: (h. e. *ventrem exonerare conantis*.) unde quidam non infacete, dicam, inquit, cum ventrem exonerare desieris. ¶ Particip. *nisus*, & *nixus*. V. suis locis.

Nitraria, æ, f. locus, ubi nitrum fit, & invenitur. *Plin. l.* 31. *c.* 10. Sunt ibi nitrariæ, in quibus & rufum exit a colore terræ.

Nitrātus, a, um, cui nitrum admistum est. *Col. l.* 12. *c.* 55. Nitratam aquam suffundito. *Martial. lib.* 13. *epigr.* 18. Nitrata viridis brassica fiat aqua.

Nitrōsus, a, um, *nitroso*, νιτρώδης, quod nitrum habet, vel nitri saporem. *Plin. l.* 31. *c.* 10. Lacus est nitrosus, exiliente e medio dulci fonticulo. Et *paulo ante*. Aquæ vero nitrosæ pluribus locis reperiuntur, sed sine viribus densandi.

Nitrum, i, n. *nitro*, נתר, Ger. *salpeter*, Gal. *nitre*, Hisp. *salitre*, νίτρον, salis genus, non multum distans a sale Ammoniaco, quod ex terra ad metallorum modum effoditur, variosque habet in medicina usus. De eo multa scripsit *Plinius* præsertim *l.* 31. *c.* 10.

Nivālis, & le, o. *nevale*, *nevoso*, Ger. *schneeiche*, Gal. *de neige*, Hisp. *de nieve*, νιφόεις, quod ad nivem pertinet. *Cic.* 1. *de Div.* ex quodam Poeta. Tumulos Albano in monte nivales. *Liv. l.* 21. Erat forte brumæ tempus, & nivalis dies. ¶ *Nivale osculum*, frigidum, per translationem. *Martial. l.* 7. *epigr.* 95. Audes tu tamen osculo nivali omnes obvius hinc, & hinc tenere. *Horat. l.* 13. *v.* 18. Hebrus nivali compede vinctus, *agghiacciato*. *Virg.* 3. *Æn.* Nivalis candor.

Nivārius, a, um, χιόνεος, quod ad nivem pertinet, ut nivarius saccus, ad nivem percolandam; ex qua expressa aqua utebantur ad vini vim asperitatemque frangendam. nam refrigerando vinum mitescit. Legitur in titulo *epigrammatis* 104. *l.* 14. *Martialis*: Nivarius saccus. ¶ Idem *colum nivarium* dicitur in titulo epigram. præced. V. *Saccus*.

Nivātus, a, um, χιονόψυχρος, nive refrigeratus. *Suet. Ner. c.* 27. Refotus sæpe calidis piscinis, ac tempore æstivo nivatis. *Senec. l.* 4. *quæst. nat. c. ult.* Nivatæ potiones.

Nive. V. Ni.

Nivĕo, es, n. 2. vel nivo, is, n. 3. idem ac ningo, seu ninguo, apud vet. *Pacuv. apud Non. c.* 10 *n.* 23. Sagittis, plumbo, & saxis grandinat, nivit.

Nivesco, is, n. 3. nivis instar albesco. *Tert. de Pal. c.* 3. Lacacro nivescunt.

Nivĕus, a, um, o. 1. 2. *di neve*, χιόνεος, quod est ex nive. *Virg.* 3. *Georg.* Sed jacet aggeribus niveis informis, & alto terra gelu late. ¶ Metaleptice ponitur pro candido. *Ovid.* 10. *Met.* Interea niveum miro feliciter arte sculpsit ebur. *Horat. l.* 2. *od.* 4. niveus color. *Virg. Ecl.* 6. Niveum latus.

Nivōsus, a, um, *che abbonda di neve*, Ger. *schneeiche*, Gal. *neigeux*, Hisp. *lleno di nieve*, χιονώδης, nive abundans. *Col. l.* 2. *c.* 9. Ea locis prægelidis, ut nivosis recte committitur. *Liv. l.* 5. *c.* 13. Nivosa hiems. ¶ Nivosa grando, nix, vel grando compacta ex nive. *Liv. lib.* 21. Tantum nivosæ grandinis dejecit.

Nix, nivis, f. *neve*, שלג, Ger. *schnee*, Gal. *neige*, Hisp. *nieve*, χιών, νιφετός, aquarum cœlestium spuma, ut *Plin.* definit *l.* 17. *c.* 2. Juxta *Prisc. l.* 10. est a ningo, ninxi, ut dux a duco, duxi. *Cic.* 4. *Acad.* Anaxagoras nivem nigram dixit esse. *Id.* 2. *de nat. Deor. de aqua*. Nive, pruinaque concresceret. *Curt. l.* 5. *c.* 6. Nix cumulata vento. *Id. l.* 7. *c.* 3. Nives altæ. *Liv. l.* 5. *c.* 2. Nivibus, pruinisque obrui. ¶ Translate dicitur de canitie. *Hor. l.* 3. *od.* 13. Te quia rugæ turpant, & capitis nives.

Nixi Dii. V. Nixus, i.

Nixor, aris, d. 1. idem ac nitor. *Lucr. l.* 4. *v.* 508. Quibus nixatur vita, salusque. *Id. l.* 4. *v.* 1014. Hoc est adverso nixantem trudere monte saxum.

Nixurio, is, a. 4. ἐθέλω πειρᾶν, niti volo, seu cupio, conor facere. *Naevius apud Non. c.* 2. *n.* 584. Nixurit, qui niti vult, & in conatu sæpius aliquo perpellitur.

Nixus, a, um, *appoggiato*, *sostentato*, נסמך, Ger. *angelehnet*, Gal. *appuyé*, Hisp. *arrimado*, ἐπηρεισμένος, incumbens, fultus, partic. a *nitor*. *Cic.* 7. *Ver.* Stetit soleatus Prætor P. R. cum pallio purpureo, tunicaque talari, in muliercula nixus in litore. *Virg.* 10. *Æn. v.* 736. super abjectum posito pede nixus. *Plaut. Rudens.* 3. 3. 33. Genibus nixus. *Auctor Declam. anteq. iret in exil. c.* 4. Innocentia fretu, nobilitate nixi. ¶ *Nixi dii* appellantur tria signa in Capitolio, ante cellam Minervæ, genibus nixa, velut præsidentes parientium nixibus: quæ signa sunt qui memoriæ prodiderunt, Antiocho rege Syriæ superato, M. Acilium subtracta populo R. adportasse, atque ubi sunt, posuisse. Sunt etiam qui dicant, capta Corintho advecta huc: quæ ibi subjecta fuerint mensæ. *Festus*.

Nixus, i, m. ἐγγόνασιν, signum cœleste, quod alii Ingeniculum vocant, a *nitendo*, quia Herculis imago est, qui dextro genu nixus, sinistro pede capitis draconis dexteram partem opprimere conatur. *Cic. in Arato*. Jam dextrum genus, & decoratam lumine suram erigit ille vagans vulgato nomine Nixus. ¶ Nixi Dii appellabantur, quos putabant præsidere parientium nixibus. *Festus*. Hinc *Ovid. Met.* 9. *v.* 585. tendensque ad cœlum brachia, magno Lucinam, Nixosque pares clamore vocabam. Ita legendum putat *Turneb. l.* 7. *c.* 8. & *Dempsterus in Rosin. l.* 2. *c.* 19. Alii legunt, *Lucinam ad nixus partus* &c.

Nixus, us, m. conatus, *sforzo*. *Quintil. l.* 2. *c.* 13. Luctator, qui totius corporis nixu in id, quod semel invasit, incumbit. ¶ Speciatim sumitur pro partu, vel labore parturientium. *Gell. l.* 12. *c.* 1. Quam diutinum puerperium, & quam laboriosi nixus fuissent. *Virg.* 4. *Georg.* Haud fœtus nixibus edunt.

N A N T E O.

No, as, avi, atum, n. 1. *nuotare*, שחה, Germ. *schwimmen*, Gal. *nager*, Hisp. *nadar*, νήχεσθαι, est per aquam excurrere, proprium piscium, quos etiam homines, & alia animalia imitantur, a νέω, νῶ, *nato*, a νάω, *fluo*. *Cic.* 5. *de Fin.* Serpere anguiculos, nare anaticulas. *Catul. ep.* 65. Barbara navis Athon classi. *Ovid.* 1. *Met.* Nat lupus inter oves. *Id.* 8. *Metam.* Corniger nant freto. ¶ *Nare sine cortice*, proverbialis Metaphora, de iis, qui suo jam Marte sibi possunt consulere, nullo alieno egentes subsidio, sumpta ab iis, qui natandi jam satis periti cortice non egent. *Hor. l.* 1. *Serm. Sat.* 4. Nabis sine cortice. ¶ Transfertur hoc verbum etiam ad volatum. *Virg.* 4. *Georg. v.* 59. *de apibus*. Nare per æstatem liquidam suspexeris agmen.

Nobĭlis, le, o. 3. *nobile*, אדיר, Ger. *edel*, Gal. *noble*, Hisp. *noble*, ἀγαυός, celebris, insignis, clarus, a sup. nomen verbi *nosco*. *Cic.* 2. *de Or.* Multi etiam præterea præclari in Philosophia, & nobiles. *Id. pro Arch.* Natus est Antiochiæ loco nobili, & celebri quondam urbe. ¶ Speciatim dicitur de eo, qui claro genere ortus est. Apud Romanos *nobiles* erant, qui majorum suorum imagines ostendere poterant, i. e. quorum majores Magistratus Curules gesserant: ut *novi* erant, qui nec majorum, nec suas, ut docet *Sigon. l.* 2. *de ant. jure C. R. c.* 20. *Cic. ult. Verr.* Quanta sit in invidia, quantoque in odio apud quosdam homines nobiles novorum hominum virtus, & industria. *Velleі. l.* 2. *c.* 112. Nobilior animo, quam genere. ¶ Patritiorum tamen nemo ignobilis dicebatur, quia saltem ejus imaginem ostendere poterat, qui primus inter Patritios lectus fuerat. Hinc sub ipsum libertatis initium Vitellii, & Aquilii *nobilissimi juvenes* dicuntur a *Livio l.* 2. *c.* 3. & C. Mutius *adolescens nobilis*, & *l.* 2. *c.* 12. Imo totus Patritiorum ordo nobilitatis nomine significari solet ab eod. *Liv. l.* 6. *c.* 42. *l.* 7. *c.* 1. & alibi. V. Nobilitas. Ponitur interdum nobilis pro noto. *Plaut. Pseud.* 4. 7. 10. Cum tu mihi nec locus, nec sermo convenit, ita nunquam nobilis fui. *Liv. lib.* 39. *cap.* 4. Nobilissimæ inimicitiæ. hoc est insignes. ¶ Sed tamen *nobilis*, & *notus* usurpatione, & usu communi distinguuntur. *Cic. pro Cæl.* Res est omnis in hac causa nobis cum Clodia muliere non solum nobili, sed etiam nota. ¶ Item pro insigni, & excellenti in quacumque re, sive bona, sive mala. *Cic.* 2. *de Inv. c.* 2. Nam fuit tempore eodem, quo Aristoteles magnus,

magnus, & nobilis Rhetor Isocrates. Liv. l. 39. c. 9. Hispala Fecenia scortum nobile. Plaut. Rud. 3. 2. 5. Qui in scelere volunt fieri nobiles. Horat. l. 1. od. 35. Illum superare pugnis nobilem. h. e. peritum, excellentem in pugilatu. Cels. l. 5. c. 18. Emplastrum nobile ad extrahendum ferrum. buono per eccellenza. ¶ Interdum nobilis absolute ponitur pro homine nobili. Liv. l. 22. c. 58. Missus tam his Carthalo, nobilis Carthaginiensis. Plin. l. 5. ep. 17. Ne nobiles nostri nihil in domibus suis pulchrum, nisi imagines habeant. ¶ Veteres scripsere etiam gnobilis, ut videre est apud Festum.

Nobilitas, atis, f. nobiltà, [Hebrew], Ger. adel, Gal. noblesse, Hisp. nobleza, hidalguia, εὐγένεια, claritas, celebritas, excellentia in virtute, in genere, in quacunque alia re. Cic. pro Arch. In quo prædicationem, nobilitatemque despiciunt. Id. 3. de Or. Cum floreret Isocratem nobilitate discipulorum videret. ¶ Duplex præsertim est, una ex imaginibus, altera ex virtute ducitur: prima tota Populi R. fuit, secunda omnium gentium, atque hominum. Cic. ad Herennium. Cum nobilitas nihil aliud sit, quam cognita virtus, quis in eo, quem veterascentem videat ad gloriam, generis antiquitatem desideret? ¶ Aliquando nobilitas pro ipsis nobilibus usurpatur. Liv. l. 7. c. 1. Quod pro Consule uno Plebejo tres Patritios Magistratus Curules nobilitas sibi sumpsisset. Id. l. 6. c. 42. Comitia Consulum adversa nobilitate habita. Et paulo post. Concessum ab nobilitate plebi de Consule plebeio, a plebe nobilitati de prætore uno. Quibus omnibus locis Livius nobilitatis nomine Patritios intelligit. Tacit. Ann. 15. c. 50. Claudius nobilitatibus externis mitis. ¶ Item pro naturæ excellentia, ac bonitate. Id. Ann. 1. c. 29. Drusus, vocata concione, quamquam rudis dicendi, nobilitate ingenita incusat priora, probat præsentia. ¶ Tribuitur & aliis rebus. Plin. l. 10. c. 37. de columbis: Nobilitatemque singularum, & origines narret. Ov. 2. de Pont. eleg. 5. v. 56. Eloquio tantum nobilitatis inest. Plin. l. 14. c. 15. de vinis: Postea alia omnia in nobilitatem venerunt. Plin. l. 18. c. 6. Nobilitas nutricem. h. e. obstetricem peritia nobilem.

Nobilitatus, a, um, nom. ex partic. nobilitato, nobilis, aut insignis factus. Cic. in Partit. c. 10. Rerum gestarum vestigiis nobilitati. Curt. l. 4. c. 6. Obsidio nobilitata periculo regis. Plin. l. 7. c. 38. Prætexelet nobilitatus marmore. Cic. 2. Offic. c. 7. Nobilitata crudelitas.

Nobiliter, adv. nobilmente, εὐγενῶς, clare, insigniter, decore. Plin. l. 35. c. 8. Qui & argentum cælavit nobiliter. Vitruv. l. 7. in præfat. Ædem Jovis nobiliter architectatus. Epitom. Livii, c. 54. Nobilissime tumulatus.

Nobilito, as, avi, atum, a. 1. nobilitare, far nobile, [Hebrew], Germ. berühmbmachen, Gal. annoblir, Hisp. ennoblecer, ἐξευγενίζω, nobilem facio, dignitatem addo, decoro. Cic. de Sen. Neque enim ex te unquam es nobilitatus, sed ex lateribus, & lacertis tuis. Id. 1. Tusc. c. 15. Quid Poetæ? nonne post mortem nobilitari volunt? ¶ Est etiam notum, & insignem facere in quacunque re, sive bona, sive mala. Ter. Eun. 5. 6. 20. Qui stultum adolescentulum nobilitas flagitiis, & eundem indicas. Cic. 2. Offic. c. 7. Cujus est præter ceteros nobilitata crudelitas.

Nocens, entis, o. che nuoce, cattivo, ribaldo, βλάπτων, κακοποιός, qui alteri nocet, damnumque infert, qui injuriam, aut maleficium committit, vel commisit, partic. a noceo. Cic. 2. Offic. Ita esse habendum religioni nocentem aliquando, & nefarium, impiumque defendere. Hor. Epod. Edat cicutis allium nocentius. Cic. 1. Verr. In hac libidine hominum nocentissimorum. Id. 2. Verr. Se avarissimi hominis cupiditati satisfacere posse, nocentissimæ victoriæ non posse. Quintil. l. 2. c. 15. ad fin. Nocentissimi mores.

Nocenter, adv. con nocumento, con danno, βλαβερῶς, noxie, damnose. Col. l. 8. c. 2. Sed infestis velut sudibus nocenter armatæ.

Nocentia, æ, f. reità, contrarium innocentiæ, apud Tertull. in Apolog. c. 40.

Noceo, es, cui, citum, n. 2. nuocere, [Hebrew], Ger. schaden, Gal. nuire, Hisp. dañar, βλάπτω, officio, obsum, damnum, aut injuriam alicui infero. Construitur vel absolute. Cic. pro Cæc. Arma sunt alia ad tegendum, alia ad nocendum. ¶ Vel cum dat. Cic. 3. Off. Ut non liceret sui commodi causa nocere alteri. ¶ Reperitur etiam cum acc. Plaut. Mil. 2. 5. v. 18. Jura, te non nociturum esse hominem de hac re neminem. Lambin. & Acidal. legunt homini neminem. Alii omnes priorem retinent lectionem cum plerisque MSS. Sed quidquid sit, eleganter habere potest aliquem ex accusativis communibus, ut alia verba. Cic. 3. de nat. Deor. Si medo, aut grando quippiam nocuit. Id. 2. Fam. In quo tibi nihil nocerem. ¶ Potest item illis res verbo in acc. adjungi. Liv. l. 9. Atque ob eam rem noxam nocuerunt. ¶ Passive Justin. l. 44. c. 4. Itaque cum non solum non noceretur, verum quarundam uberibus aleretur. ¶ Et impersonaliter. Cic. 4. Verr. Ne quid vi per finium suum noceretur. Cæs. l. 5. B. G. c. 36. Sperare, a multitudine impetrari posse, quod ad militum salutem pertineat, ipsi vero nihil nocitum iri. Ulp. l. 1. Dig. de his, qui dejec. vel effud. Si nocitum ei esse dicetur. ¶ Nocere nocti, est nimis cœnam protrahendo dormiendi sibi tempus adimere. Plaut. Curc. 2. 3. 73. Neque diem decet memorari, neque nocti nocerier. ¶ Nocit pro noceat dixit Lucil. apud Fest. in voce Tama.

Nociturus, a, um, o. 1. 2. partic. temporis futuri verbi noceo. Cic. 1. Off. Declinetque ea, quæ nocitura videantur. Ov. 11. Met. Pocula nocitura.

Nocivus, a, um, adject. nocivo, dannoso, βλαβερός, qui nocet. Plin. l. 20. c. 2. Pecori præcipue nocivam. Phædr. l. 1. fab. 19. Et sibi nocivum concitant periculum.

Noctescit, ebat, imp. 3. farsi notte, συσκοτάζει, tenebræ incipiunt, aer obtenebratur. Varro apud Non. c. 2. n. 59. & Gell. l. 18. c. 11. Omnia noctescunt tenebris caliginis atræ.

Noctĭcŏla, læ, qui noctem colit, ut nocticola Indus apud Prudent. Hamartig. v. 634. quia scilicet ob diurnos nimios calores noctem amat, qua refrigeratur.

Noctĭcŏlor, oris, adject. noctis colorem habens, h. e. atrum, ut nocticolor Styx, apud Auson. in Monosyllab. de Diis, v. 11. Sic, Memnonem nocticolorem, dixit Lævius apud Gell. l. 19. c. 7.

Noctĭfer, ra, rum, νυκτοφόρος, quod noctem affert, epithetum Hesperi stellæ, a nocte, & fero, ea forma, qua mane Lucifer vocatur. Catull. in Carm. nupt. 63. v. 7. Jam dudum Oetæos ostendit Noctifer ignes. Adde Calpurn. ecl. 5. ad fin.

Noctĭlūca, f. 1. νυκτιφανής, Luna, quia noctu lucet. Varro l. 4. de L. L. Lunam in Palatio ita vocari ait, quod ibi nocte ejus luceat templum. Hor. l. 4. Carm. ode 6. Rite Latonæ puerum canentes, Rite crescentem face Noctilucam. ¶ Item lucerna, eadem de causa. Varro apud Scalig. in Conject. pag. 34. Noctilucam tollo, ad focum fero, inflo, anima reviviscit.

Noctisurgium, noctu surgere. Fest. in Egretus: Nyctegresia, quasi noctisurgium.

Noctĭvăgus, a, um, nottivago, νυκτίπλαγκτος, quod nocte vagatur. Virg. 10. Æn. Almaque curru Noctivago Phœbe medium pulsabat Olympum. Lucret. l. 5. v. 1190. Noctivagæ faces cœli.

Noctĭvĭdus, a, um, adject. qui nocte videt, ut noctivida noctua, apud Martian. Capell. l. 6. init. in carm.

Noctĭvĭgĭlus, a, um, adject. qui noctu vigilat. Noctivigilam Venerem dixit Plaut. Curcul. 1. 3. 40. quia nox amatoribus amica est; & ipsi noctes insomnes ducere solent. In quibusdam codicibus legitur noctuvigila.

Noctĭlus, a, um, adject. idem ac nocturnus. Lucret. l. 4. v. 1118. nec noctia secla ferarum Exibant silvis. Alii leg. nocti, alii noctibu'.

Noctu, di notte, [Hebrew], Germ. zu nacht, Gall. de nuit, Hisp. de noche, νύκτωρ, nocte, nomen indecl. ablativi tantum casus, ut diu, natu, sponte, &c. Cic. pro Mil. Nec in eo loco subsedit, quo illa noctu venturus esset? Sallust. Jugurth. c. 38. Plaut. Cas. 4. 4. 5. Noctuque & diu ut viro subdola sies. Hac noctu, qua noctu, concubia noctu affert ex Ennio Macrob. l. 1. Saturn. c. 4. Et de noctu ex Quadrigario. Plautus etiam Trinum. 4. 2. 27. Hac, inquit, noctu agitandum est vigilias.

Noctua, f. 1. civetta, [Hebrew], Ger. nachteul, Gal. chat-huant, Hisp. lechuza, γλαύξ, avis genus, a nocte, ut vespertilio a vespere, quia noctu canit, ac vigilat. Varro l. 4. de L. L. Plin. l. 10. c. 17. Noctuarum contra aves solers dimicatio. ¶ Noctuas Athenas ferre, proverbio dicuntur ii, qui eo rem aliquam afferunt, ubi ejus maxima est copia. Noctuarum enim maxima vis Athenis. Hoc prover-

bio utitur Cic. Fam. l. 9. c. 3. & alibi, sed græco, quod est, γλαῦκ' εἰς Ἀθήνας.

Noctuabundus, a, um, adject. noctu vagans, vel iter faciens. Cic. Att. l. 12. ep. 1. Cum complicarem hanc epistolam, noctuabundus ad me venit cum epistola tua tabellarius.

Nocturnalis, le, adject. idem quod nocturnus. Sidon. l. 7. ep. 16. Per quot nocturnalem excubium transiisti. Alcim. Avit. epist. 33. Nocturnalis habitatio.

Noctuinus, a, um, adject. ac noctuini oculi, h. e. glauci, quales noctuæ sunt. Plaut. Curc. 1. 3. 35. Tun' etiam cum noctuinis oculis odium me vocas? Turneb. l. 11. c. 7. legit nocturnis.

Nocturinus. V. in voce sequenti.

Nocturnus, a, um, notturno, di notte, Germ. nächtlich, Gall. de nuit, Hisp. noturno, νυκτερινός, quod est noctis, a nocte, ut diurnus a die. Cic. 4. Verr. Sic etiam fortunis hominum abutebatur ad nocturna vota cupiditatum suarum. Id. pro Rosc. Amer. c. 7. Horæ nocturnæ. Id. de Sen. c. 53. Diurni, nocturnique labores. ¶ Nocturnus, i, m. pro Deo noctis ponitur a Plaut. Amph. 1. 1. 116. ¶ Hunc eundem Augustinus, & Martian. Capell. Nocturninum vocant. ¶ Nocturnus pro Vespere, est apud Stat. 6. Theb. v. 240. quemadmodum noctifer a Catullo dicitur.

Noctuvigilus, V. Noctivigilus.

Nocuus, a, um, che nuoce, [Hebrew], Germ. schädlich, Gal. nuisant, Hisp. dañoso, βλαβερός, quod nocet. Cic. 3. de Leg. c. 3. Magistratus nec obedientem, & nocuum civem mulcta, verberibus, vinculisque coercento. Ita quidam Lexicographi: verum optimæ Editiones plerumque exhibent noxium.

Nodatio, onis, f. 3. actus nodandi, nodositas. Vitruv. l. 2. c. 9. Et perdolata propter nodationis duritiem dicitur esse sufterna.

Nodatus, a, um, adject. nodos habens, nodosus, nodoso. Plin. l. 13. c. 22. Ferula geniculatis nodata scapis. ¶ Item nodo vinctus, legato. Ovid. de remed. amor. v. 17. collum laqueo nodatus ab arcto.

Nodia, æ, f. 1. herba, alio nomine mularis, quæ nomas curat, & efficacissima est adversus scorpiones pota in vino, aut posca. Plin. 24. 19.

Nodo, as, a. 1. annodare, legare, [Hebrew], Germ. knüpffen, Gal. nouer, Hisp. nudar, atar, πλέκω, nodos facio, ligo in nodos. Virg. l. 4. Æn. v. 138. Crines nodantur in aurum. Plin. l. 37. c. 3. Ut retia arcendis feris podium protegentia succinis nodarentur.

Nodositas, atis, f. nodorum multitudo, durities. nodosità. Est Augustini l. 2. Confession. c. ult.

Nodosus, a, um, nodoso, Ger. knopffechtig, Gal. noueux, Hisp. nudoso, πολυκόμβος, multos habens nodos. Lucr. l. 8. Nodosaque frangit ossa. Sen. epist. 12. Nodosi rami. Ovid. Heroid. epist. 1. v. 115. Nodoso stipite. ¶ Nodosa podagra dicitur, quia nodos seu articulos tentat. Ovid. l. 1. de Pont. epist. 3. v. 23. Tollere nodosam nescit medicina podagram. Adde Horat. l. 1. ep. 1. ¶ Translate nodosus ponitur pro difficili, ducta metaphora a lignis, quæ qua nodosa sunt, difficile cæduntur. Macrob. l. 7. Saturn. c. 1. Nodosæ & anxiæ quæstiones. Horat. l. 2. Sat. 3. adde Cicutæ nodosi tabulas centum. h. e. difficile se explicantis, per ambages loquentis, scrupulosi, nimis cauti.

Nodulus, m. 2. parvus nodus. Plin. l. 21. c. 5. Dein nudantibus se nodulis in fæce nigri vini, vel Græci, mense Martio macerantur.

Nodus, m. 2. nodo, groppo, [Hebrew], Germ. knopff, Gal. noeud, Hisp. nudo, ἅμμα, ligatura, quæ non facile solvitur. Cic. de Univ. Omnia autem duo ad cohærendum tertium aliquid requirunt, & quasi nodum, vinculumque desiderant. ¶ Nodus Herculeus, proverbii speciem habet pro vinculo arctissimo, & quod non facile solvi possit. Fertur enim Hercules nodi quoddam genus ostendisse, in quo neque principium, neque finis appareret, propter quod posteris & admirationi fuerit, & religioni, eoque nectendi genere uti solent in obligandis vulneribus. Plin. l. 28. c. 6. Vulnera nodo Herculis præligare, mirum, quanto ocyor medicina sit. ¶ Nunc nodum dracones duo repræsentant, in virga mutuo implicati. Macrob. l. 1. Saturn. c. 19. Hi dracones parte media voluminis sui invicem nodo, quem vocant Herculis, obligantur. ¶ Hujusmodi etiam nodo, auctore Festo, novæ nuptæ cingulum boni ominis causa vinciebatur, quem maritus deinde in lectu solvebat: quo commento significare volebant, indissolubile futurum earum nuptiarum vinculum. ¶ Dicitur præterea nodus in arbore, arundine, herba, eminens ille callus, ubi veluti colligati simul rami esse apparent, ὀφθαλμός. Col. de arborib. c. 3. Ejus imam partem acutissima falce juxta nodum rotunda plaga amputato. Liv. l. 1. Baculum sine nodo aduncum tenens. ¶ Similiter in corporibus animalium ponitur pro articulis, seu juncturæ membrorum. Plin. l. 11. c. 37. Articulorum nodis jungitur. ¶ Translate accipitur pro ænigmate, vel alia quæstione difficili, & generaliter pro quacunque difficultate. Cæl. Cic. l. 8. Fam. ep. 11. Incideramus enim in difficilem nodum. Cic. Att. l. 5. Dum hic nodus expediatur. Id. ad Brut. ep. 18. Maximus in Republ. nodus est inopia rei pecuniariæ. Florus l. 4. c. 9. Nodus, & mora publicæ securitatis Antonius. ¶ Hinc vetus illud prov. Nodum in scirpo quæris, quod dici solet in homines vehementer morosos, & anxios, qui etiam in re facillima scrupulum inveniunt. Tractum est proverbium a lævitate scirpi, quem constat omni prorsus carere nodo. Ter. Andr. 5. 4. 39. Nodum in scirpo quæris. ¶ Nodus item in exercitu per translationem dicitur densa militum multitudo, quod non facile possit resolvi. Serv. in 10. Æn. v. 428. ¶ Ponitur etiam pro quovis vinculo, & conjunctione. Cic. de Amic. Amabilissimum nodum amicitiæ tollere. Lucret. l. 2. v. 948. Vitalis animæ nodos e corpore solvit. Horat. l. 3. od. 21. Segnesque nodum solvere Gratiæ. h. v. quæ separari invicem non solent. Virg. 8. Æn. Hic Cacum in tenebris incendia vana vomentem Corripit, in nodum complexus. h. e. manibus complexus constrictum, & vinctum tenet. ¶ Cælestis nodus olim dicebatur stella in cauda piscium. Cic. in Arat. Quam veteres soliti cælestem dicere Nodum.

Noduterensis Dea, quæ præerat frugibus terendis. Arnob. l. 4.

Nodutus Deus, qui ad nodos perducebat res satas. Arnob. l. 4. In vulgatis apud Arnobium est Nodutis, quæ terminatio magis Deæ convenit. Sed Nodutus, sive Nodotus legendum est. Aug. l. 4. de Civ. c. 8. Præfecerant Proserpinam frumentis germinantibus, geniculis, nodisque culmorum Deum Nodotum.

Noegeum, i, n. quidam dicunt amiculi genus prætextum purpura, quidam candidum, ac perlucidum, quasi a νάειν, quod putamen quorundam pomorum est tenuissimum, non sine candore, ut Livius ait in Odyssea: Simul ac lacrymas de ore noegeo detersit. idest candido. Hæc Festus.

Noëma, tis, n. νόημα, figura est sententiarum, cum quibusdam prolatis, aliud quidpiam intelligi volumus. Eam pluribus describit Quint. l. 8. c. 5. Græcis tamen literis scribit νόημα, non latinis.

Nola, f. 1. Nola, Col. & urbs in Campania, propior Acerris, & Sarno. Plin. l. 3. c. 5.

Nola, æ, f. campanello, tintinnabulum. Avien. fab. 7. de cane mordaci. Hunc dominus, ne quem probitas simulata lateret, jusserat in rabido gutture ferre nolam. ¶ De proverbio Quintiliani, in cubiculo nola, V. Chos.

Nolentia, æ, f. noluntas. Tertull. l. 2. advers. Marcion. c. 25. Indignatio, bilis, nolentia, offensa.

Nolo, non vis, nolui, verb. anom. non volere, [Hebrew], Germ. nicht wollen, Gall. ne vouloir pas, Hisp. no querer, οὐ θέλω, non volo, a ne, & volo, unde in secunda persona olim fuit nevis pro non vis. Nolo unico l scribitur, nolle duobus, quia illud est nevolo, hoc nevelle, ut scribit Cornutus apud Cassiod. de Orthogr. Cic. in Orat. c. 45. Libenter etiam copulando verba jungebant, ut sodes, pro si audes, nolle, pro non velle. Id. in Fam. Evolare alsias certe noluerunt. Lucan. l. 2. v. 575. quemvis nolente Senatu, Traximus imperium. Lucil. apud Non. c. 10. n. 6. Nolito tibi me maledicere posse, putare. Sisen. apud eund. c. 7. n. 106. Nolitote mirari. Horat. l. 1. ep. 19. contendere noli. Terent. Eun. 4. 7. novi ingenium: Nolunt, ubi velis, ubi nolis, cupiunt ultro. Id. Adelph. 2. 2. 11. Nollem factum. h. e. nollem fecisse, vel factum esse. Id. Eun. Nolo, me in via cum hac veste videat. Cic. 6. Verr. ¶ Non nolle, est velle. Id.

Id. Verr. 2. *c.* 74. Exempla literarum ipsi habere non nollent. ¶ Veteres pro *nolo* dixere *nevolo*. V. suo loco.

Nolnotae, atis, f. *il non volere*. *Ennius apud Calpurn. Pison.* Vim tua noluntas facit imperiosa vetando. Quod tamen non attendet *Vossio de vit. sermon. l.* 3. *c.* 19.

Nomæ, arum, f. Νομαί, carcinomata, ulcere, quæ carnem depascendo serpunt. *Plin. l.* 23. *c.* 4. Nomas repurgare. ¶ Dicitur & *nome*, *es*. *Id. l.* 31. *c.* 8. Dysentericis utilis est, etiamsi nome intestina corripit.

Nomădes, m. 3. pop. Africæ, iidem, ac illi, qui Latinis Numidæ dicuntur, o in u reutato, qui stabiles sedes non habuere, a νέμω, *pasco*, quia sæpe loca alia, atque alia petentes permutant pabulum, quod Græce νομή. *Sall. in Jug. Plin. l.* 5. *c.* 3. *Fest.* sic scripsit: Numidae dicimus, quos Græci Νομάδας, sive quod id genus hominum pecoribus negotiatur, sive quod herbis, ut pecora, aluntur. ¶ Nomades etiam dicti sunt pop. in Scythia Europæa, qui nunc Tartari, quorum vita omnis in pascendis gregibus habebatur. *Plin. l.* 4. *c.* 2.

Nomarcha, æ, Νομάρχης, Nomi præfectus. Quidam Lexicographi *Plinio* tribuunt *l.* 5. *cap.* 14. sed ibi non apparet.

Nomas, adis, f. Numidia. *Martial. l.* 8. *epigr.* 55. *de leone*. Cui diadema daret marmore picta Nomas. Adde *l.* 9. *epigr.* 77. ¶ Item Numida. *Sil. l.* 5. *v.* 194. Garamasque, Nomasque.

Nome. V. Nomæ.

Nomen, inis, n. 3. *nome*, שם, Germ. *einname*, Gal. *nom*, Hisp. *nombre*, ὄνομα, proprie dicitur, teste *Nonio*, proprium vocabulum singulorum, hoc est quo singulæ res appellantur, a *noscendo*. Nam ut a *moveo*, vel *movi* est *movimen*, e quo *momentum*, ita a *nosco*, vel *novi* est *noscimen*, vel *novimen*, unde per Sync. *nomen*. *Cic.* 1. *de Invent.* Nomen est quod unicuique personæ datur, quo suo quæque proprio, & certo vocabulo appellatur. *Id.* 1. *Offic.* Eum, quicum bella gerat, tam molli nomine appellari. *Id.* 1. *Acad.* Ex quo etiam nomen hoc duxerat. ¶ A Grammaticis nomen definitur pars orationis declinabilis, quæ casus habet. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. *Priscian. Charisius.* ¶ Nomen proprium apud Romanos in quatuor genera dividebatur, prænomen, nomen, cognomen, & agnomen. Romani enim Cives tribus uti soliti fuerunt nominibus, ut *Appius Claudius Regillanus*, *Marcus Tullius Cicero*, nonnulli etiam quatuor appellati sunt, ut *Publius Cornelius Scipio Africanus*. Ex his igitur primum dicebatur prænomen, secundum nomen, tertium cognomen, quartum agnomen. Mulieres vero duo duntaxat nomina habebant, prænomen, & nomen. *Plutarch in quæst.* ¶ Nomen erat illud, quo Cives R. vocabantur secundum originem, quam ab aliqua gente trahebant, ut *Cornelius*, *Fabius*, &c. estque commune pluribus familiis sub una eademque gente contentis. Cognomen cujusque familiæ proprium erat, ut *Scipio* Scipionum, *Sylla* Syllarum. Agnomen personas distinguebat, ut *Africanus*, *Asiaticus* &c. Sed cognomen, & agnomen promiscue fere a latinis scriptoribus usurpantur. ¶ Prænomen angustissima continetur. Vix enim triginta totius civitatis Romanæ prænomina ex tota antiquitate inveniri possunt. Hujusmodi erant *Cajus*, *Cneus*, *Marcus*, *Lucius*, &c. Servi apud Romanos unico nomine appellabantur, ut *Dama*, *Davus*, &c. De Romanorum nominibus scripsere accurate *Onuphr. Panvin. Sigon. l.* 1. *Emendat. Revard. Torrent. ad Suet. Paul. Manut.* &c. ¶ Nomen alicui imponere, *dar nome*, *Cic.* 3. *Fin. c.* 2. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. Sic donare aliquem nomine, apud *eund. Quint. l.* 5. *c.* 10. ¶ Fingere nomina, *inventar nome*. *Quint. l.* 1. *c.* 5. Fingendis nominibus feliciores Græci. ¶ Nomina sanguinis sunt pater, soror, mater, &c. *Ovid.* 9. *Metam.* Jam dominum appellat, jam nomina sanguinis odit. ¶ Adipisci, asciscere sibi nomen, *farsi il nome*. *Cic. ad Brut. ep.* 16. Qui tyranni nomen ascivit sibi. Adde *Ovid.* 8. *Metam.* ¶ Dicere nomine, *nominare*. *Virg.* 6. *Æn.* Lugentes campi, sic illos nomine dicunt. *Id.* 3. *Æn.* dictare ducis de nomine gentem. ¶ Nomen est mihi, *ho nome*. *Plaut. Rud. prolog. v.* 5. Nomen Arcturo est mihi. ¶ Nomen habere. *Ovid.* 1. *Metam.* Est via sublimis cœlo manifesta sereno: Lactea nomen habet. ¶ Habere tria nomina idem erat apud Romanos, ac civem esse: totidem enim ii utebantur, ut dictum est. *Juvenal. sat.* 5. si quid tentaveris unquam Hiscere, tanquam habeas tria nomina. ¶ Edere nomen suum, *dir il suo nome*. *Ovid.* 9. *Metam. v.* 532. pudet ah, pudet edere nomen. ¶ Appellare aliquem nomine, *chiamarlo per nome*, *Cic.* 4. *Acad.* Me autem nomine appellabant. *Id. l.* 9. *Fam. ep.* 22. Placet Stoicis suo quanque rem appellare nomine. ¶ Notus nomine, *conosciuto*, *noto di nome*. *Horat. l.* 1. *Sat.* 9. *v.* 3. Occurrit quidam notus mihi nomine tantum. ¶ *Nomine* ablat. absolute ponitur, *per nome*, *di nome*. *Id. l.* 1. *ep.* 7. narrat, Volteium nomine Mennam, Præconem &c. *Terent. Phorm.* 2. 3. Nec mihi cognatus fuit quisquam isto nomine. ¶ *Plin. l.* 27. *c.* 4. Vagi nominis est ambrosia, & circa alias herbas fluctuat. h. e. ambrosia nomen est pluribus herbis commune. ¶ *Spart. in Severo*, *c.* 14. Damnabantur plerique, cumpleraque figurata dicerent, ut esset imperator vere sui nominis, vere Pertinax, vere Severus. *Trebell. in Claud. c.* 5. De Aureolo sic habuit; venimus ad imperatorem nominis sui; magna ejus videlicet virtus, ab auro nomen accipere. ¶ Sæpe nomen vox est militaris. Nam, dare, edere, & profiteri nomen, est se militiæ offerre, seu addicere, *arrolarsi soldato*. *Liv. l.* 4. *c.* 26. Dubii quoque inclinans ad nomina danda, & Heroicis, Latinisque militer imperati. *Id. l.* 2. *c.* 24. Alius alium confirmare, ne nomina darent: Patres militarent, Patres arma caperent &c. *Et infra*. Ne quis civem Romanum vinctum teneret, quo minus ei nominis edendi apud Consules potestas fieret. ¶ Hinc respondere ad nomina, est obedire Magistratui ad bellum votanti, apud *eund. Liv. l.* 7. Mittere ad nomina. h. e. ad militandum. *Quint. declam. de Milite Mariano*. Ad nomen mittere filios parentes festinarunt, quamvis asperrimo bello, ut sub te ponere militiæ rudimenta contingeret. ¶ Item forense, & judiciorum. Nam deferre nomen alicujus est accusare. *Cic. pro Cæl.* Non modo nomina deferunt inter se sodales, sed etiam commemorent sodalitatem in accusando. Et, nomen recipere, *ricever l' accusa*. *Id. Verr.* 4. Palam de sella, ac Tribunali pronuntiat, si quis absentem Sthenium rei capitalis facere vellet, se se ejus nomen recepturum. ¶ Sæpissime etiam pro fama & celebritate ponitur. *Velle. l.* 2. *c.* 94. Rex quoque Parthorum tanti nominis fama sereitus. *Et c.* 34. Clari nominis vir. *Horat. l.* 3. *od.* 9. Multi Lydia nominis. *Virg. Æn.* 2. nullum memorabile nomen fœminea in pœna est. h. e. nulla gloria. Hinc illa, assequi nomen, *farsi fama*, *Plin. in Paneg.* Committere nomen alicujus æternæ famæ, *Auctor carm. ad Pison.* Dignus nomine. *Cic. de clar. Orat.* Magnum nomen habere in Oratoribus. *Id. in Orat.* Ferre ad sidera alicujus nomen, *Virg. Ecl.* 9. Gerere nomenque, decusque, *Id.* 2. *Æn.* Pervenire ad nomen ingenii. *Quintil. l.* 6. *c.* 2. Officere nomini alicujus, *Liv. in præfat. lib.* 1. Sic stringere nomen alicujus, eodem sensu, apud *Ovid.* 1. *Trist.* &c. ¶ Hoc sensu transfertur ad alia. *Virg.* 2. *Georg. vers.* 239. Nec Baccho genus, aut pomis sua nomina servat. h. e. suam bonitatem, & præstantem saporem. *Id.* 2. *Æneid.* avulsumque humeris caput, & sine nomine corpus. ¶ Usurpatur etiam pro avita nobilitate. *Cic.* 3. *Fam. epist.* 7. Ista vestra nomina nunquam sum admiratus. *Plin. l.* 3. *epist.* 3. Quibus imaginibus oneretur, quæ nomina, & quanta sustineat. ¶ Item pro stirpe, familia, gente. *Virg.* 7. *Æn.* Illustres animas, nostrumque in nomen ituras. *Velle. l.* 1. *c.* 6. Clarissimus Graii nominis. *Et l.* 2. *c.* 53. Nominis Romani princeps. *Tacit.* 4. *hist. c.* 18. Pulsum Batavorum insula Romanum nomen. ¶ Item de personis. *Valer. Flac. l.* 5. *v.* 116. nova dux accedere gaudet nomina. h. e. socios. ¶ Nonnunquam nomen pro re ponitur. *Tibul. l.* 3. *el.* 4. nec fidum fœmina nomen. ¶ Interdum rei opponitur. *Liv. l.* 3. *c.* 65. Jamque plebi in tribunatu ponere aliquid spei, si familiæ Icilia tribunos haberet; nomina tantum se biennio habuisse. *Id. l.* 7. *c.* 29. Campani magis nomen ad præsidium sociorum, quam vires cum attulissent. ¶ Elegans etiam est hujus vocis usus pro causa, *pretesto*, *motivo*, *cagione*. *Cic.* 2. *Fam. ep.* 6. Negligentiæ nomine alicui esse suspectum. *Velle. l.* 1. *c.* 3. Quo nomine mirari eos convenit, &c. hoc est *per la qual cosa*. Eodem sensu usurpat *cap.* 5. *sequenti*. Rursus *Cic. pro Font.* Portorii nomine aliquid exigere. *a titolo di &c.* Huc & illa spectant: gratulari alieni alterius nomine, *da parte di &c.* *Cic. Phil.* 1. ¶ Præterea frequenter nomen accipitur pro capite tabularum, seu librorum, in quibus descripta sunt nomina eorum, qui pecunias debent, vel dederunt, *partita*, *conti di debito*, *e credito*. *Cic. Verr.* 3. Neque in suas tabulas ullum nomen referres, cum tot tibi nominibus acceptum Curtii referrent. *Id. ibid.* sæpe repetit, retita nomina. *Id. ibid.* Pecunia mihi est in nominibus. *ma ho de' crediti*. *Liv. l.* 45. Nomina transcribere in alios. *addossar ad altri i propri debiti*. ¶ Sæpe etiam accipitur pro ipsa pecunia credita, vel debita. *Cic. Attic. l.* 6. Ut totum nomen Scaptio vellent solvere. *Id.* 5. *Verr. c.* 10. Cum reperiretur pecuniae sumpsisse mutuas, nomina sua exegisse. *Id. ad Attic. l.* 5. *ep.* 17. Appellare de nomine, *torcar' il pagamento*. *Id. pro Quint. c.* 23. A me nominis ejus, quod inficiatus esset, diem petivit. *dimando tempo a pagare*. ¶ Nomina facere, est pecuniam alteri credere, *far de' crediti*. *Senec. l.* 1. *de Benef. c.* 1. Nomina facturi, diligenter in patrimonium, & vasa debitoris inquirimus. ¶ Item pecuniam ab altero accipere, *far de' debiti*. *Cic.* 3. *Offic. c.* 14. Emit homo cupidus tanti, quanti Pythius voluit, nomina facit, negotium conficit. ¶ Locare nomen, *far de' debiti*. *Phædr. l.* 1. *fab.* 17. Fraudator nomen cum locat sponsu improbo, non rem expedire, sed malum dare expedit. ¶ Nomina certa, h. e. quibus certa causa adscripta est. *Cic. Verr.* 5. *c.* 78. Ex omni pecunia, quam solvere aratoribus debuit, certis nominibus deductiones fieri solebant, primum pro spectatione, & collybo, deinde pro nescio quo cerario. *Id. pro Quint. c.* 11. Qui tibi certis nominibus grandem pecuniam debuit. *partite liquide*. His opponuntur nomina incerta. ¶ Item pro ipsis debitoribus. *Colum. l.* 1. *c.* 7. Optima nomina non appellando fieri mala, Alphius dixisse verissime fertur. h. e. etiamsi optimi sint debitores, si tamen diutius debitum exigere distuleris, negligentia pessimos fieri.

Nomenclatio, onis, f. ὀνομασία, *nominamento*, nominatio, nuncupatio. *Col. l.* 3. *c.* 2. Quare prudentis magistri est ejusdem nomenclationis aucupio, quo pocius nequeas, studiosum non demoretur. Adde *Q. Cic. de petit. Consul. c.* 11.

Nomenclator, oris, m. ὀνομακλήτωρ, qui memoriter unumquemque nominatim vocare didicit, a *nomine calando*, id est vocando. *Cic. Att. l.* 4. Ut nemo ullius ordinis homo nomenclatori notus fuerit, qui mihi obviam non venerit. ¶ Varia Romæ nomenclatorum fuere ministeria, ut *Casaubonus*, & *Vossius* observerunt. Sed munera præcipua duo numerentur. Extra domum inserviebant prensantibus, ut candidati, iis suggerentibus, nomina civium scirent, quos nominatim in prensando compellare vellent: domi in compellandis nominatim iis, qui mane salutatum advenirent. ¶ Legitur & *nomenculator*, quod integrum est. *Martial. lib.* 10. *epigr.* 30. Nomenculator mugilem citat notum. *Sueton. in August. c.* 19. Telephi servi nomenculatoris.

Nomenclatūra, æ, f. nominatio, nuncupatio. *Plin. l.* 3. *in proœm.* Sic quandam in hic nomenclatura.

Nomentanum, i. 2. Nomentana villa, *Lamentana*, pagus Sabinorum, al. castrum Sabinæ, apud Eretum, ad Alliam fl. ab urbe Roma 12. M. P.

Nomentānus, a, um, adject. a Nomento, ut Nomentanus agellus, *Martial. l.* 7. *epigr.* 92. Nomentanus nepos, *Horat. l.* 2. *sat.* 1. *v.* 22. Nomentana, seu Nomentana porta, *Porta di S. Agnese*, *Porta Pia*, una ex urbis Romæ portis, per quam in Sabinos Nomentum usque ibatur, quæ & *Viminalis*, & *Figulnensis*, seu *Figulnensis* dicta est, testibus Marliano, Fulvio, Ferratio. Sed Nardinus, Baudrandus, & alii eam collocant in monte Quirinali, inter portas Scleriam, & Viminalem. ¶ Nomentana, seu Nomentana via, quæ ab urbe Roma per portam Nomentanam in Sabinos Nomentum usque ducebat. *Liv. l.* 3. *c.* 52. ¶ Nomentanus pons, *Ponte Lamentano*, pons super Anienem fl. in via Nomentana.

Nomentum, i, *Nomento*, olim urbs, nunc pagus in Sabinis, a Nomento conditore, ad Anienem fl. apud Vicum Varronis. *Virgil.* 5. *Æn. Colum. l.* 3. *cap.* 2.

Nominalia, ium, n. 3. dies solemnis, quo puero imponebatur nomen. *Tertul. de Idolol. c.* 16. Officia privatarum, & communium solemnitatum, ut togæ puræ, ut sponsalium, ut nuptialium, ut nominalium.

Nominalis, le, adject. ad nomen pertinens, ut nominalis gentilitas. *Varr. l.* 7. *de L. L.* Ut enim ab Æmilio homines orti Æmilii, ac gentiles; sic ab Æmilii nomine declinatæ voces in gentilitate nominali.

Nominaliter, adv. *nominatamente*. *Arnob. l.* 2. nominaliter annuere.

Nominatim, adv. *nominatamente*, *a nome per nome*, Ger *mit namen*, Gal. *nommement*, Hisp. *nombradamente*, *cadauno per su nombre*, ὀνομαστί, per singulorum nomina, speciatim, cui generatim opponitur. *Cic. Att. l.* 9. Ut non nominatim, sed generatim proscriptio esset informata. *Id. Att. l.* 11. *ep.* 7. Ut me exciperet, & Lælium nominatim. ¶ Dicitur & de uno. *Cic. Att.* De quo Senatus nominatim decrevit, ut statim mitteretur in Siciliam. ¶ Aliquando etiam accipitur pro expresse. *Cic. l.* 3. *Off.* Quicquid enim est in prædio vitii, id statuerunt, si venditor sciret, nisi nominatim dictum esset, præstari oportere.

Nominatio, onis, f. ὀνομασία, actus nominandi, *nomina*. *Cic. Philip.* 13. In paternum inauguratus locum mea nominatione cooptabo. *Tacit. Ann.* 6. *c.* 45. Quatuor progeneri Cæsaris delecti, additusque nominatione Consulum P. Petronius. Adde *Plin. l.* 4. *ep.* 8. ¶ Facere nominationem, *Liv. l.* 36. *far nomina*. ¶ Est etiam nominatio figura orationis, quæ ut ait *Auct. ad Heren. l.* 4. nos admonet, ut cui rei nomen aut non sit, aut satis idoneum non sit, eam nosmet idoneo verbo nominemus, aut imitationis, aut significationis causa.

Nominativus, a, um, adject. ut nominativus casus, apud Grammaticos, qui & *rectus* dicitur. Usus est hac voce, præter cæteros Grammaticos, *Varro l.* 7. 8. & 9. *de L. L.* ¶ Idem nominativum pro nomine posuisse videtur, cum inquit *l.* 7. Dicunt, debuisse omnes nominativos, & articulos habere totidem casus.

Nominator, oris, m. qui nominat. *Ulpian. Dig. l.* 27. *tit.* 8 *leg.* 1. Nec nominatores recognitorum ex hac causa tenebuntur, sed soli magistratus. Adde lemma tituli 7. *ejusd. libri*, *quod est de fidejussoribus*, & nominatoribus, &c.

Nominātus, us, m. idem ac nomen, seu res nominata. *Varr. lib.* 9. *de L. L.* Ad nominatuum similitudines animadvertendas. *Et paulo ante*. Quod inter se dissimiles habeant analogias nominatus. Ut similis sit nominatus, &c.

Nominātus, a, um, *nominato*, ὀνομαζόμενος, appellatus, adject. a nominor. *Cic.* 2. *Off. c.* 33. Atqui ab Aristippo Cyrenaici, atque Annicerii Philosophi nominati omne bonum in voluptate posuerunt. ¶ Sumitur etiam pro celebris. *Cic.* 6. *Verr. c.* 52. Quid? illa Attalica, tota Sicilia nominata, ab eodem Heio peripetasmata emere oblitus es? *Plin. l.* 12. *c.* 19. Vicina est Bactriana, in qua bdellium nominatissimum. *Tertull. de anim. c.* 13. Nominatoria pericula.

Nominito, as, a. 1. frequentativ. a nomino. *Lucret. l.* 1. *v.* 353. Suscipere hunc motum, quem sensum nominitamus. *Id. l.* 4. 48. Quæ quasi membrana est, vel cortex nominitanda.

Nomino, as, a. 1. *nominare*, ὀνομάζω, nomen impono, appello, voco, nuncupo. *Cic. de Am.* Amor enim, ex quo amicitia est nominata. *Plaut. Most.* 3. 2. 47. Hem quis me nominat? *Ter. Phorm.* 5. 1. 12. Meum nomen nominat. ¶ Interdum est, aliquem ad aliquem honorem deligere, seu præsentem sistere, nominare designandum. *Plin. l.* 4. *epist.* 8. Illo die, quo sacerdotes solent nominare, quos dignissimos sacerdotio judicant, me semper nominabat. *Sueton. in Claud. c.* 22. In cooptandis per collegia sacerdotibus, neminem nisi juratus nominavit. ¶ Item pro deferre ad magistratum, accusare. *Liv. l.* 31. *c.* 27. Si quisquam ad se detulisset, nomenve absentis detulisset, qui nominatus profugisset, diem certum definituros, ad quem nisi citatus respondisset, absens damnaretur: Si quis eorum, qui tum extra terram Italiam esset, nominaretur, ei laxiorem diem daturos. *Sueton. in Cæs. c.* 17. Inter socios Catilinæ nominatus. ¶ Item pro celebrare, prædicare. *Cicero pro Arch.* Prædicari de se, & nominari volunt omnes. ¶ Nominare honoris causa, formula est, qua utimur, cum honestos viros nominamus. *Cic. pro Rosc. Amer. cap.* 2. Sylla, quem honoris causa nomino. *Et. cap.* 6. Quas, ut æquum est, familias honestatis, amplitudinisque gratia nomi-

nomino. ¶ Nominandi casus, idem est, ac nominativus, apud *Quintil.*

Nomio, onis, m canticum, seu hymnus in honorem Apollinis, qui Νόμιος etiam dictus est, postquam Admeti regis armenta pavit. Legunt quidam hanc vocem apud *Cic. l. de Orat. c. 39.* ubi alii *Musonem*, alii *mamurrionem*, reponunt.

Nomisma. V. Numisma.

Nomius, m. 2. Νόμιος, Apollo, a νέμω, *pasco*, juxta Physicos, quia Sol, quæcunque terris nascuntur, pascit, seu augetat, juxta Poetas, quia cœlo expulsus pavit pecus Regis Admeti ad Amphrysum amnem, unde Maroni *pastor ab Amphryso* dicitur. Sed *Cic. lib. 2. de nat. Deor.* scripsit, hunc Apollinem quartum fuisse, dictumque Nomionem a νόμος, lex, his verbis. Apollinum antiquissimus is, quem paulo ante ex Vulcano natum esse dixi, custodem Athenarum, alter Corybantis filius natus in Creta, cujus de illa insula cum Jove ipso certamen fuisse traditur, tertius Jove tertio natus, & Latona, quem ex Hyperboreis Delphos ferunt advenisse, quartus in Arcadia, quem Arcades Nomionem appellant, quod ab eo se leges ferunt accepisse. *Justinus l. 13.* narrat, Nomium filium fuisse Apollinis ex Cyrene filia Spei Regis Thessaliæ, Cyrenen ab Apolline raptam, perlatamque in Africam, in Cyrem montem, ibi quatuor filios peperisse, Nomium, Aristæum, Autochum, Argæum.

Nomus, vel Nomos, i, m. Νόμος, Præfectura. *Plin. l. 5. c. 9. de Ægypto:* Summa pars contermina Æthiopiæ Thebais vocatur, dividitur in Præfecturas oppidorum, quas Nomos vocant, duodecim. *Trajanus ad Plin. jun. lib. 1. ep. 23.* Tu, ex quo nomo sit, notum mihi facere debes. Hic quoque de Ægypto loquitur. ¶ In Musicis nomos est idem ac cantilena, seu modus certa lege compositus. Νόμος enim græce legem latine significat. *Suet. in Ner. c. 20.* Nec ante cantare destitit, quam inchoatum absolveret nomon. Pleræque editiones habent Νόμον, græcis literis. V. ibi *Salmas.*

Non, non, no, לא, Ger. nein, Gal. non, Hisp. no, ἁ, οὐ, minime, nequaquam, adv. negandi. Omnibus modis, præterquam imperative, accommodari potest. *Cic. pro Flac.* Non est ita, Judices, non est profecto. ¶ Si negationi præponatur, affirmat, ut *Nonnihil tibi debeo*, id est aliquid debeo, cum postponitur, magis affirmat, quam si præponeretur, ut *Nihil non tibi debeo*, hoc est omnia tibi debeo. *Ovid. l. 3. Fast.* Multa tibi memores, nil non debemus Elissæ. V. *Nonnihil.* ¶ Conjungitur eleganter cum quibusdam dictionibus, ut, *non modo*, *non ita*, *non quod*, *non quo*, *non ut*, *non vero*, *non nisi*, &c. *Cic. de Amic.* Non modo aperte, sed etiam acriter. *Id. Att. l. 6. ep. 7.* Non modo non prohibebas, verum etiam approbabas. *Id. Catil. 1. c. 3.* Nihil cogitas, quod ego non modo audiam, sed etiam videam &c. Ubi non modo pro non modo non ponitur. *Id. Ver. 4.* Non ita multum tecum fuit. *Id. in Or. c. 39.* Non quod sola ornent, sed quod excellant. *Id. Verr. 6. cap. 58.* Non quo quicquam metueret, sed ut ne multi una perciperent &c. *Id. de Sen. c. 9.* Non vero tam isti, quam tu ipse nugator. *Id. 2. Orat. cap. 87.* Non ut totum aliquid pariat, verum ut &c. *Plin. lib. 4. ep. 13.* Ne ullam pecuniam non nisi dignus accipiat. ¶ Non possum non, non possum quin, *non posso far di meno*. *Id. Att. 7. ep. 2.* Quas ad te non potui non dare. *Id. 2. de Orat. c. 10.* Non possum quin exclamem. ¶ Usurpatur interdum in interrogationibus, pro nonne. *Cic. pro Quint. c. 26.* Quid hæc immaturitas tanta significat? non vim? non scelus? non latrocinium? ¶ *Unus non*, est ne unus quidem. *Flor. l. 2. c. 18.* Unus enim vir Numantinus non fuit, qui &c. ¶ Non unus, est plures. *Cic. ad Q. Fr.* Superioribus litteris non unis. ¶ Interdum non geminatur. *Catull. Carm. 14.* Non, non hoc tibi, salse, sic abibit. *Ter. Phorm. 1. 5. 75.* Non, non sic futurum est, non potest.

Nona, æ, f. 1. Νόνα, una ex Parcis. Latini *Nonam*, *Decimam*, & *Mortam* Parcas dixere, quod tempestivum tempus partus sit nono, & decimo mense, qui vero ante hoc tempus in lucem prodeunt, aut mortui nascantur, aut paullo post moriantur, *Gel. l. 3. c. 16.*

Nonacrinus, a, um, Arcadicus, a Nonacre monte. *Ovid. 2. Met. v. 409.* In virgine Nonacrina hæsit. idest, Atalanta.

Nonacris, m. 3. Νώνακρις, mons Arcadiæ, in Peloponneso, cum opp. olim cognomine, ex quo Styx aqua frigidissima, teste *Suida*, & *Vitr. l. 8. c. 3.* emanat, quam Inferorum paludem fabulantur, ubi etiam Nonacrinum nemus.

Nonacrius, a, um, ex Nonacre M. vel ex Arcadia. *Ovid. 5. Fast. v. 97.* Et matri, & vati paret Nonacrius Heros. idest Evander.

Nonæ, arum, f. *le none*, Νῶναι, dies quintus, vel septimus mensis. Erant dies septimus in Martio, Majo, Julio, Octobri, quintus in reliquis. Priores nonæ septimanæ dicuntur a *Varrone l. 5. de L. L.* posteriores quintanæ. ¶ Dictæ sunt a *novus*, quod a *novem*, quia a die 5. vel 7. inclusive, usque ad Idus, novem dies numerantur. Quidam putarunt, dictas esse a *novus*, quasi novæ initium observationis, quia post novam Lunam Nonarum die populares, qui in agris erant, confluebant in Urbem, accepturi causas feriarum a Rege Sacrorum, scripturique, quid esset eo mense faciendum. Utrumque etymon adducit *Varro l. 5. de L. L. Festus in Nonæ*, & *Macrob. l. 1. Sat. c. 13. Cic. pro Flacc.* O Nonæ illæ Decembres, quæ me Consule fuistis! *Id. pro Quint.* Nonis Februarii si Romæ fuit. *Id. l. 5. Fam.* Ad tertium nonas Januarii cum agere cœpisset.

Nonagenarius, a, um, nonagesimum. *Plin. l. 2. c. 15.* Unde & nomen accepit is motus, primus, & secundus nonagenarius dictus ab utroque exortu.

Nonageni, æ, a *novanta*, nomen est distributivum, quod tamen etiam pro cardinali *nonaginta* adhibetur. *Plin. l. 36. cap. 13.* Porticus ascenduntur nonagenis gradibus.

Nonagesimus, a, um, *nonagesimo*, quod habet numerum nonaginta. *Cic. de Sen. c. 5.* Qui cum librum quarto, & nonagesimo anno scripsisse dicitur.

Nonagies, adv. *novanta volte*, ἐνενηκοντάκις, nonaginta vices. *Cic. 5. Verr. c. 70.* In alteras decumas ferme ad nonagies, &c.

Nonaginta, *nonanta*, *novanta*, ἐνενήκοντα, nomen numerale cardinale, indeclinabile. *Cic. de Sen. c. 10.* Hospes tuus Masinissa quæ faciet hodie nonaginta annos natus.

Nonanus, a, um, adject. *Nonanus miles* apud *Tacit. l. 1. Annal. c. 23. & 30.* est miles nonæ legionis.

Nonarius, a, um, quod fit nona hora, vel die, vel mense, &c. ἐννατος. Hinc nonaria meretrix, quæ circa nonam horam cellam aperit, & prostat. Hoc enim Romæ usuvenisse testatur Vetus interpres ad illud *Persii sat. 1. v. 133.* Si Cynico barbam petulans nonaria vellat. Id autem ideo factitatum scribit, ne, si ante illud tempus ad eas accedi posset, matutina officia ab adolescentibus omitterentur.

Nondum, adv. *non ancora*, μήπω, non adhuc, necdum, nequedum, etiam nunc non. *Cic. Mario.* Nondum satis constitui. *Idem 2. Div.* Nondum dico, quam hæc signa nulla sint.

Nongenti, æ, a, *novecento*, ἐννακόσιοι, novies centum. *Cic. pro Flacco, c. 37.* Flacidine emerat sestertia nongentis millibus. *Col. l. 5. c. 2.* Quatuor millia, & nongenti pedes.

Noningenties, adv. *novecento volte*, novies centies. *Vitruv. l. 1. c. 6.* Millies mille, & noningenties mille passus.

Nonius Marcellus Grammaticus scripsit opus de varia significatione verborum, distinctum in capita. Posterior Apulejo est, ipsum enim non semel affert inter cæteros latinos scriptores. Cæterum pleromque antique sectatus, delectaturque plurimum *Accio*, *Pacuvio*, *Nævio*, *Plauto*, & his similibus.

Nonne, *forse non*, οὐ, ἆραγε, ne, an non, adv. dubitandi, vel interrogandi, ex non, & ne. *Cicer. 5. Tusc.* Cum esset ex eo quæsitum, Archelaum Perdiccæ filium nonne beatum putaret. *Id. de nat. Deor.* Nonne animadvertis, id insque fieri? *Id. pro Cæc.* Ta dejectum debeo intelligere, nonne?

Nonnihil, *qualche cosa*, μικρόν τι, aliquid, aliquantum. *Cic. pro Quint. c. 1.* Eloquentia Q. Hortensii ne me dicendo impediat, nonnihil commoveor. *Nepos 23. c. 13.* Nonnihil temporis tribuit literis. ¶ Scribitur & divisim *non nihil.*

Nonnullus, a, um, *alcuno*, ἔνιοι, aliquis. *Cicer. 2. Verr.* Nonnullum de alterius ingenio judicium facere. *Nepos 25. c. 3.* Nonnulli ita interpretantur. *Plin. l. 7. ep. 20.* Nonnullius in literis nominis.

Nonnunquam, adv. *alle volte*, *qualche volta*, ἐνίοτε, aliquando. *Cic. l. 5. Fam. ep. 8.* Et te nonnunquam a me alienarunt.

Nonnus, i, & Nonna, æ, nomen est reverentiæ & gravitatis, quo Monachos & Monachas appellabant. *Hieronym. epist. 22. ad Eustoch. c. 6.* Castæ vocantur, & Nonnæ, & post cœnam dubiam Apostolos somniant.

Nonnusquam, adv. *in qualche luogo*, in aliquo loco. *Plin. l. 14. c. 19.* Nonnusquam vini fæce, acetove condiunt.

Nonnolæ vocantur papillæ, quæ ex faucibus caprarum dependent. *Festus.*

Non pridem, *non ha molto*, æque & recte, & frequenter dicimus, ut jampridem, quampridem. *Festus.*

Nonuncium, quod novem unciarum est. *Festus.*

Nonus, a, um, *nono*, ἔννατος, nomen numerale ordinis, a *novenus*, per Sync. quod a *novem*. *Plin. l. 18. c. 31.* Ea a semente non nisi nonis mensibus in aream redeunt.

Nonusdecimus, a, um, *decimonono*. *Tacit. 15. Ann. c. 6.* Nonodecimo ætatis anno.

Nonussis, novem asses. *Varr. l. 3. de L. L.*

Norax, acis, m. filius Mercurii quinti ex Nympha Oschire filia Pyrenæi, qui a Tharsalo opp. Hispaniæ in Sardiniam venit, ubi urbem condidit, & de suo nomine appellavit. *Bocc. l. 7. Gen.*

Norba, f. 1. *Norma rovinata*, opp. Latii, in Campania Romana, ad rad. montium, *Liv. l. 2. c. 34. Plin. l. 3. c. 5.* Hinc

Norbanus, a, um, adject. ad Norbam pertinens, ut Norbanus ager, *Liv. l. 8. c. 19.*

Noricum, i, n. interis Illyrici pars, Rhætis, Vindelicisque finitima: nunc pars est Bavariæ, & circuli Austriaci. De ea V. *Cluver. l. de Noric. & Vindel.*

Noricus, a, um, quod est ex Norico. *Horat. lib. 1. od. 16.* Quas neque Noricus deterret ensis.

Norma, æ, f. *squadra*, *norma*, יָד, קו, Ger. *ein winkelmass*, Gall. *equiere*, Hisp. *esquadra*, κανών, γνώμων, fabrorum instrumentum, habens duo latera, quæ omnia dirigunt, metiunturque, quæ & regula dicitur. *Lucret. l. 4. v. 516.* Normaque si fallax certis rationibus exit. *Plin. l. 36. c. 22.* Structuram ad normam, & libellam fieri, & ad perpendiculum respondere oportet. ¶ Per Metaphoram accipitur pro lege, formula, & præscripto. *Cic. pro Mur. c. 2.* M. Catoni vitam ad rectam rationis normam dirigenti, & diligentissime perpendenti momenta officiorum omnium de officio meo respondebo. *Hor. in Arte Poet.* Si volet usus, quem penes arbitrium est, & jus, & norma loquendi. *Plin. l. 9. ep. 26.* Demosthenes ille norma oratoris, & regula.

Normalis, & le, o. 3. γνωμονικός, ad normam factus, ut Normalis linea, quo nomine *Aggenus*, & alii agrimensores vocant eam, quæ latus quadrati claudit ad angulos rectos, at Solino quævis παράλληλος nominatur. *Quinctil. l. 11. cap. 3.* Ut quasi normalem illum angulum faciat. *Manil. l. 2. v. 289.* Quorum designat normalis virgula sedes. Ubi ipsam normam significat.

Normaliter, adv. ad normam, ad perpendiculum. *Frontin. de limitib.* Quæ normaliter ex rigore aguntur. *Ammian. l. 20. c. 4.* Cum luna a regione (solis) normaliter steterit, lumine pleno fulgebit.

Normatio, onis, f. ad normam directio. *In fragm. de limitib. pag. 217 Goesii.*

Normatus, a, um, κατὰ γνώμονα, quod ad normam factum, & directum est *Col. l. 3. c. 13.* Ut tanquam suppositæ basi ad perpendiculum normata insisteret

Normo, as, a. 1. ad normam dirigo. *Diomed. Grammat.*

Northia, æ, Fortuna, apud Hetruscos. *Juven. sat. 10. v. 74.* Si Northia Tusco favisset. Al. leg. *Nurtia*, alii *Nursia*.

Nos, nostrum, vel nostri, *noi*, אֲנַחְנוּ, Ger. *wir*, Gall. *nous*, Hisp. *nos otros*, ἡμεῖς, plurale est pronominis *ego*, a νῶϊ, adjectione literæ *s*, ut a *σφοί nos*, literarum trajectione. *Terent. Adelph. 2. 5. 7.* Quasi non norimus nos inter nos. *Virg. Ecl. 2. v. 7.* Nil nostri miserere. *Cicer. 5. Fam.* Utriusque nostrum magni interest. ¶ Interdum adjectio syllabica *met* ei adjungitur. *Cicer. 4. Fin.* Nosmetipsos commendatos esse nobis. Et 4. *Acad.* Discedamus a nobismetipsis. *Plaut. Rud. 1. 2. 70.* Nosmet meminimus. ¶ Quando jungitur *nobis* cum præposit. *cum*, ea semper postponitur, nam præposita κακέμφατον faceret. *Virg. 8. Æn. v. 174.* Nobiscum assuescite mensis. ¶ *Nobiscum* pro nos accusandi casu. *Plaut. Pœn. 3. 2. 24.* Quasi tu nobiscum adveniens hodie oraveris, liberum ut commonstraremus tibi locum, ἀρχαϊσμός est non imitandus. ¶ Sæpe per synecdochen *nos* usurpamus etiam de uno loquentes. *Cic. Fam. 7. ep. 19. de se ipso loquens.* In qua nos te continebimus, si salvi redierimus.

Noscentia, æ, f. cognitio, notitia. Quidam *Symmacho* ascribunt *l. 6. ep. 21.* & *l. 4. ep. 9.* sed utroque loco alii leg. *notitia*.

Noscitabundus, a, um, o. 1. 2. noscitans, agnoscens. *Gell. l. 5. cap. 14.* Deinde sensim, atque placide tamquam noscitabundus ad hominem accedit.

Noscito, as, a. 1. γνωρίζω, freq. a nosco. *Liv. l. 3.* Circumspectans omnibus fori partibus Senatorem, raroque usquam noscitare. Adde *l. 6. c. 25. Catul. in Epithal. Juliæ. epigr. 56.* Et facile insciis noscitetur ab omnibus.

Nosco, is, novi, notum, a. 3. *conoscere*, ידע, Ger. *erkennen*, Gall. *connoitre*, Hisp. *conocer*, γνῶναι, cognosco, notum, vel cognitum habeo, notitiam alicujus rei habeo. *Cic. 1. Tusc. c. 22.* Ut se quisque noscat. *Tacit. in Agric. c. 5.* Noscere provinciam, nosci exercitui. *h. e.* ab exercitu. *Id. de Germ. cap. 30.* Audire præpositos, nosse ordines. *Plaut. Amph. prol. v. 104.* Vos novisse credo, ut sit pater meus. *Ter. Phorm. 2. 1. 33.* Unum cognoris, omnes noris. ¶ Nosse de facie, *conoscer di vista*. *Cic. in Pison. c. 32.* Virtutem te ne de facie quidem nosti. ¶ Nosse animum alicujus, *conoscer la sua natura*. *Terent. Heaut. 3. 3. 9.* Novi ego amantium animum: advertunt graviter quæ non censeas. ¶ Pro agnoscere & probare, *Cic. l. 1. de Leg. c. 4.*

Nosocomium, ii, n. *ospitale*, Νοσοκομεῖον, hospitium ægrotantium pauperum, locus, in quo recipiuntur, & aluntur pauperes ægroti. *Justinian. l. illud. 26. & l. sancimus 18. C. de Sacros. Eccl.* & *Hieronym. epist. 30. c. 2.*

Noster, tra, trum, *nostro*, ἡμέτερος, quod ad nos pertinet, a *nos*. *Cic. Att. ep. 19.* Cnœus noster (o rem miseram, & incredibilem?) ut totus jacet! *Plaut. Aul. 2. 2. 14.* Virtute Deum, & majorum nostrorum. *Id. Cas. 2. 8. 75.* Nostra omnia lis est. h. e. vicimus. ¶ Nostri dicuntur, qui ejusdem familiæ sunt, aut patriæ, aut gentis, & alienis, externisque opponuntur. *Plaut. Mil. 2. 3. 21.* Nostri, an alieni simus. *Id. Cistel. 4. 2. 48.* Hæc mater nostra est. *Plin. l. 12. c. 25.* In totum alia natura, quam nostri externique prodiderant. Noster etiam dicitur, qui nobis favet. *Virg. Æn. 12.* Sin nostrum annuerit nobis victoria Martem. ¶ Additur interdum adjectio syllabica per epenthesim. *Terent. Phorm. 5. 2.* Nostrapte culpa facimus, ut &c.

Nostras, atis, o. quod est e nostra gente, vel patria. *Cic. l. 2. ep. 11.* Ut mihi verba deessent, neque solum ista mitte oratoria, sed hæc etiam levia nostratia. *Id. l. 9. ep. 15.* Mirifice capior facetiis, maxime nostratibus. *Id. l. 5. Tusc. c. 32.* Anacharsis potuit pro nihilo pecuniam ducere, nostrates Philosophi facere non potuerunt?

Nostratim, nostro more, ut *tuatim*, tuo more. *Charis. l. 2. pag. 196. Putsch.* Tuatim *Plaut. in Amphit. 2. 1. 4.* Jam tuatim facis. ubi *Sisenna:* ut nostratim. Significat autem, tuo more. Hæc *Charisius.*

Nota, æ, f. *nota*, *segno*, סִימָן, Ger. *zeichen*, Gal. *marque*, Hisp. *senal*, σημεῖον, signum, quo aliquid notatur, quale cernitur in pecoribus, in tabulis, &c. *Cic. 2. de Or.* Si signa, & notas ostenderem locorum. *Id. Q. Valerio.* Reliquis epistolis, tantum faciam, ut notam apponam eam, quæ mihi tecum convenit. *Liv. l. 44.* Instruit etiam secretis notis, per quas haud dubie agnoscerent, sua mandata esse. *Sueton. in Ner. c. 25.* Posuit statuas suas citharœdico habitu; qua nota etiam nummum percussit. Apud *Quintil. l. 1. cap. ult.* notæ musicæ sunt, quibus vox formatur. Al. leg. *modi musici*. ¶ Accipitur etiam pro indicio. *Cels. l. 2. c. 6.* In acutis morbis fallaces magis notas esse & salutis, & mortis. ¶ Speciatim sumitur pro literis. *Cic. 2. de Div.* In robore insculptis priscorum lite-

literarum notis. *Id. in Persis.* Literaturæ constat ex literarum notis. ¶ Item specialiter notæ dictæ sunt compendia earum, qui velociter scribunt, qui & inde notarii dicebantur. Erant autem tria genera notarum. Vel enim litera una vocem totam signabat; vel erat nota conficta, quæ litera non esset; vel una litera pro altera ponebatur, ut *d* pro a. Prioris generis est, cum vulgo D. pro *Digestis* scribimus: posterioris, cum §. scribimus pro *paragrapho*: tertii generis exemplum est in *Manil. l. 4.* Hic & scriptor erit velox, cui litera verbum est, quique notis linguam superet, cursumque loquentis excipiat longas nova per compendia voces. *Suet. de Cæsare c. 56.* Si qua occultius perferenda erant, per notas scripsit. *scrisse in cifre. Id. in Aug. c. 88.* Quoties per notas scribit, *b* pro *a*, *c* pro *b* ponit, pro *x* autem duplex *a a*. ¶ Usurpatur etiam nota pro scriptura. *Coelius Cic. l. 7. Fam. ep. 16.* Et Sulpitii successori nos de meliore nota commenda. Hoc genus loquendi natum est ab eo, quod veteres solebant vini cados in cellis condere insignibus quibusdam literis, nec aliis notis distinctos, ad tempus, aut præstantiam vini significandam. *Horat. lib. 2. od. 3.* seu te bearis interiore nota Falerni. ¶ Hinc translate *Senec. l. 2. Quæst. nat.* Ex hac nota corporum aer est. h. e. ex hoc genere. *Colum. l. 9. c. 14.* Mella optimæ notæ. *Et c. 15.* Secundæ notæ mel. *Idem.* Notæ vilioris herba. ¶ Significat etiam infamiam, ignominiam, probrum, quia turpitudine aliqua affecti notari plerumque esse solent. *Fest.* Nota nunc significat signum, ut in pecoribus, tabulis, libris literæ singulæ, nunc ignominiam. *Cic. 3. Off.* O turpem notam temporum. *Id. pro Dom.* Ad equitum notam, ad dolorem bonorum omnium. Adde *pro Rabir. c. 9.* ¶ *Nota censoria* erat ignominia, qua Cives R. a Censoribus puniebantur. Notabant autem Censores Senatorem, eum Senatu ejiciendo; Equitem, adimendo ei equum, & anulum aureum; Plebeium, Tribu movendo. *Cic. pro Cluent. c. 46.* Is nota censoriæ severitatis non utitur. ¶ Ad notam pro ignominia in universum hæc quoque spectant. *Propert. l. 5. el. 19.* Habere notam. Sic eximere notæ, apud *Gel. l. 4. c. ult.* *liberare dall' infamia. Ulp. Dig. de his, qui not. inf. leg. 2.* Laborare nota. Ferre notam, *Senec. Herc. fur.* Notam subire, *Cic.* & his similia. *Plin. l. 2. ep. 6.* Eadem omnibus pono; ad cœnam enim, non ad notam invito. h. e. non ad ignominiam & notam inæqualitatis. Apud *Liv. l. 24. c. 18.* est Nota inerte pro nota inertiæ. ¶ Notis etiam inscribebantur improbi servi, ferro candenti. V. *Sueton. in Calig. c. 27.* & *Veget. l. 1. c. 8.* ¶ Barbarus compunctus notis Threicus apud *Cic. 2. Off. c. 7.* est quem ibidem paulo infra *stigmatiam* appellat, h. e. stigmatis in fronte notatum, ut Thracibus mos fuit. ¶ Est præterea nota, quæ in libris legendis appingitur iis rebus, quas probamus, vel improbamus. *Senec. ep. 6.* Notas imponere. *Cicer. in Pison. c. 30.* Notam apponere ad malum versum. V. *Cera.* ¶ Interdum nota in bonam partem accipitur. *Ovid. 1. Fast. v. 596.* Ille Numantina traxit ab urbe notam. Scipionem Æmilianum intelligit, qui ob devictam Numantiam Numantini cognomen duxit.

Notabilis, le, o. 3. *notabile*, [illegible], Ger. *zu mercken*, Gal. *notable, remarquable*, Hisp. *notable*, γνωστός, quod notari potest, hoc est considerari, & dignosci. *Plin. jun. in epist.* Notabilem te futuris Principibus fecisti. *Col. l. 3. c. 21.* Vitis neque solum notabile gerit, idest per quod nosci possit. ¶ Ponitur etiam pro insigni, & aperto. *Cic. l. 13. Fam. ep. 15.* Si vero exitu notabili concluduntur. *Plin. l. 36. c. 5.* Notabilis fœditas vultus Hipponacti. *Auct. dial. de Or. c. 8.* Notabilior paupertas. ¶ Item pro reprehensione digno. *Quintil.* Illi minus sunt notabiles, quia &c. *Ulpian. l. 1. ff. de postulan.* Turpitudine notabilis.

Notabiliter, adv. *notabilmente*, Ger. *mercklich*, Gal. *notablement*, Hisp. *notablemente*, γνωρίμως, insigniter, ita ut percipiatur. *Plin. l. 1. epist. 5.* Expalluit notabiliter, quamvis palleat semper. *Tac. 1. hist. c. 55.* Quibusdam, ut in tumultu, notabilius turbantibus.

Notaculum, n. 2. nota, signum. *Minuc. Felix, c. 31. ad fin.* Non notaculo corporis, sed innocentiæ signo facile dignoscitur.

Notaria, æ, f. *relazione*, [illegible], scriptum, quo aliquid notatur fit, præsertim deferendi & accusandi causa. quæ & *notoria* dicitur. *Augustin. epist. 169. & collat. 3. cum Donatist. c. 2.*

Notarius, rii, m. *notaro, notaio*, [illegible], Ger. *schreiber*, Gal. *notaire*, Hisp. *notario*, γραμματεύς, ταχυγράφος, qui notis quibusdam brevibus citissime excipit & exscribit, quæ quis dictaverit; de quo *Mart. l. 14. epigr. 208.* Currant verba licet, manus est velocior illis. Nondum lingua suum, dextra peregit opus. *Id. l. 10. epigr. 62.* Notarius velox. *Plin. l. 3. epist. 4.* Ad latus notarius cum libro & pugillaribus; cujus manus hieme manicis muniebantur. ¶ *Martial. l. 5. epigr. 53.* Hic, qui libellis prægravem gerit lævam, Notariorum quem premit chorus levis. ubi intelligit fortasse eos, qui in judiciis acta perscribunt, de causidico enim est epigramma. V. *Lips. Centur. 1. ad Belgas, ep. 27.*

Notatio, onis, f. *notazione, osservazione*, Ger. *verwarnung*, Gal. *note, remarque*, Hisp. *notacion*, σημείωσις, animadversio. *Cic. in Orat. c. 55.* Notatio naturæ, & animadversio peperit artem. *Id. in Brut. c. 17.* Eligant ea, quæ notatione, & laude digna sunt. ¶ Sumitur etiam pro punitione Censoria. *Cic. 3. Off. c. 31.* Indicant notationes, animadversionesque Censorum. ¶ Notatio item apud Rhetores locus est communis, quem Græci etymologiam vocant, cum ex vi verbi argumentum aliquod elicitur, ut *Si consul est, qui consulit patriæ, non igitur Piso consul, qui eam evertit.* *Cic. in Top. c. 8.* Notatio est, cum ex vi nominis argumentum elicitur, quam Græci ἐτυμολογίαν vocant, idest verbum ex verbo, veriloquium. Nos autem novitatem verbi non satis apti fugientes genus hoc notationem appellamus, quia sunt verba rerum notæ. Itaque hoc idem Aristoteles σύμβολον appellat, quod Latine est nota.

Notatus, a, um, nom. ex partic. *segnato, notato, osservato, scritto*. *Ov. Heroid. epist. 1. v. 62.* Traditur huic digitis charta notata meis. *Cic. de Provinc. Consul.* Distincta & notata castris via. *Id. 3. Tusc.* Verbis latinis rectius, quam græcis hæc notata sunt. *Plin. l. 8. c. 36.* Notatum annalibus. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 22.* Quo nobis notatior sit similitudo. ¶ Item infamiæ nota insignitus, *infamato*. *Cic. pro Dom. c. 9.* Omnium scelerum, ac libidinum maculis notatissimus L. Piso. Sic notatus ignominia, *Id. 6. Fam. ep. 6.* & famulus fronte notatus. *Mart. l. 3. epigr. 21.*

Notesco, is, notui, n. 3. *esser fatto noto*, [illegible], Ger. *bekandt werden*, Gal. *venir en connoissance*, Hisp. *ser conocido*, γνωρίζομαι, notus fio, ab inusitato noto. *Plin. l. 31. c. 2.* Prius, quam hæc notescerent. *Tacit. 12. Ann. c. 8.* Ne malis tantum facinoribus notesceret. *Id. 1. Ann. c. 37.* Quæ ubi Tiberio notuere.

Nothus, i, m. *bastardo*, Νόθος, qui ex uxore non legitima natus est, a Græco vocabulo allato. *Quint. l. 3. c. 6.* νόθον, qui non sit legitimus, Græci vocant: Latinum rei nomen, ut Cato quoque in oratione quadam testatus est, non habemus, ideoque utimur peregrino. ¶ Nothi, & spurii quomodo differant, V. Spurius. ¶ Dicitur etiam de bestiis, & aliis rebus. *Virg. 7. Æn. de equis:* Supposita de matre nothos furata creavit. *Col. l. 8. c. 10.* Omnium autem generum nothi sunt optimi pulli, quos conceptos ex peregrinis maribus nostrates ediderunt.

Nothus, a, um, [illegible], Ger. *bastard*, Gal. *bâtard*, Hisp. *bastardo*, Νόθος, non legitimus, ut Mulier notha. idest non vere, sed mas castratus, apud *Catul. de Berecynth. epigr. 58.* Elephantes nothi, idest Arabici, qui Indicis minores sunt, teste *Plin. l. 8. c. 1.* Sic nothum dicitur lumen Lunæ, quod luce lucet aliena. *Lucret. l. 5. v. 575.* Lunaque sive notho fertur loca lumine lustrans. Adde *Catul. in carm. sæcular. v. 15.*

Notia, æ, f. *Notia*, gemma, quæ cum imbribus cadere dicitur. *Plin. l. 37. c. 10.*

Notialis, le, adject. ad Notum pertinens, Australis. *Avien. in Phænom. v. 551.* jacet in Notialis nubila pronus.

Notifico, as, avi, atum, a. 1. *far noto, manifestare*, [illegible], Germ. *zuwissen thun*, Gal. *notifier, faire savoir*, Hisp. *notificar*, γνωρίζω, notum facio, a sup. *notum* verbi *nosco*. *Ovid. l. 5. de Pont. eleg. 2.* Atque modum pœnæ notificare velis. *Gel. l. 9. c. 3.* Philippi arma, vimque toti Græciæ cavendam, inclytæ illæ Demosthenis Orationes notificant.

Notio, nis, f. *cognizione*, [illegible], Germ. *das wissen*, Gal. *notion, connoissance*, Hisp. *conocimiento*, ἔννοια, cognitio, a sup. *notum* verbi *nosco*. *Plaut. Truc. 3. 7. 22.* Quid tibi hanc est notio? ¶ Sumitur etiam pro causæ cognitione. *Tac. l. 3. Ann. c. 59.* Tiberius dilata notione de jure Flaminis, &c. ¶ Item pro specie rei, & pro conceptu, vel idea mentis. *Cic. 1. Acad.* Unde postea notiones rerum in animis imprimerentur. *Id. 1. Tusc.* Ut a pueris tot rerum, atque tantarum insitas, & quasi consignatas in animis notiones, quas ἐννοίας vocamus, habere mus. ¶ Item pro vi, & significatione alicujus verbi. *Cic. 5. Tusc. c. 10.* Neque ulla alia huic verbo subjecta notio est, nisi, &c. ¶ Item pro punitione Censoria. *Cic. de Prov. Consul.* Censorium judicium, ac notionem, & illum morum severissimum magistratum non esse nefariis legibus de civitate sublatum. Adde *Gel. l. 17. c. 18.*

Notitia, æ, f. 1. *notizia, cognizione*, [illegible], Ger. *wissenschafft*, Gal. *notice, connoissance*, Hisp. *noticia*, γνῶσις, cognitio. *Cic. de Leg. c. 8.* Itaque ex tot generibus nullum est animal præter hominem, quod habeat notitiam aliquam Dei. *Id. Offic. 2. c. 24.* Valetudo conservatur notitia sui corporis. *Nepot. in Dione, c. 9.* Hi propter notitiam sunt intromissi. h. e. quia noti, & familiares. ¶ Notitiam feminæ habere, est cum ea concumbere. *Cæs. l. 6. B. G. c. 21.* Intra annum vero vigesimum feminæ notitiam habuisse in turpissimis habent rebus. ¶ In variis locis Codicis Justiniani, ut *lib. 1. tit. 27. §. 4. & l. 12. tit. 60. leg. ult. &c.* notitia est libellus, in quo descripti sunt Officiales, qui publicæ inserviunt, & ratio omnis administrationis eorum, & annonæ, quæ unicuique pro munere præstatur, &c. exemplum habes priore loc. cit. Cod. ¶ *Notitiai*, antiquum pro *notitiæ*. *Lucret. l. 2. v. 123.* Exemplare dare, & vestigia notitiai.

Notities, ei, f. idem ac notitia. *Vitruv. in proœm. l. 6.* Ideo notities parum est assecuta.

Notius, a, um, Νότιος, ad Notum pertinens, Australis. Græci, teste *Plin. l. 3. c. 5. ad fin.* Notium mare vocant, quod Latini Inferum, quia ad Austrum spectare videtur. Sic Notius polus apud *Hygin. poet. astron. l. 1. c. 5. & l. 4. c. 11.* est polus Australis.

Noto, as, a. 1. *notare, segnare*, [illegible], Germ. *zeichnen*, Gal. *marquer, noter*, Hisp. *notar, señalar, ammonir*, est notam, vel signum apponere. *Cic. 3. Fin. c. 2.* Notare res novis nominibus. *Id. Catil. 1. c. 1.* Notat, & designat oculis ad cædem unumquemque nostrum. *Ovid. 1. Amor. eleg. 7.* notare genas ungue. ¶ Item observare, animadvertere. *Plin. l. 8. c. 51.* Notarunt hoc annales. *Cic. 1. Divin. c. 56.* Cursus rerum observando notatus est. ¶ Est etiam scribere compendiose, & ab alio dictata excipere. *Quintil. proœm. l. 1.* Quantum notando consequi poterant boni juvenes. ¶ Item afficere ignominia; quod apud Romanos officium fuit Censorum. *Cic. pro Cluent. c. 43.* Quos homines duo Censores fortes, & captarum pecuniarum nomine notaverunt. ¶ Item universe pro reprehendere, arguere, infamia afficere. *Cic. pro Corn. Balb.* Maledicto communi notari. *Id. 2. de Orat.* Notari, & vituperari sine vitiorum cognitione satis insigniter improbus non potest. Sic notari infamia, apud *Ulpian. ff. de his, qui notant. infam.*

Notor, oris, m. γνώστης, qui ignotæ rei notitiam dat. *Sen. epist. 39.* Qui notorem dat, ignotus est. *Id. in Apocolocynth.* Si quis a me notorem petisset, te sui nominaturus, qui me optime nosti.

Notorius, a, um, idem ac notor. *Paul. l. ab accus. ff. ad S. C. Turpil.* Nunciatores, qui per notoria indicia produnt, notoriis suis assistere jubentur. h. e. denunciationibus, ut mox dicetur. ¶ Notoria epistola dicitur, quæ alicujus rei notitiam dat. *Gallien. apud Trebel. Pollion. in Claudio, c. 17.* Nihil me gravius accepit, quam quod notoria tua intimasti. *Apul. l. 7. Metam.* Ille, qui de me falsam notoriam pertulerat. Utroque loco *epistola* subintelligitur, aut aliquid simile. ¶ *Notorium* absolute ponitur interdum pro denunciatione, *l. 7. Cod. de accusat.* Falsis, nec ne notoriis insimulatus sit, perpenso judicio dispici debet.

Notula, æ, f. parva nota. *Martian. Capell. l. 2. pag. 17. extr.* Multicoloribus notulis variata picturæ.

Notus, a, um, *noto, conosciuto*, [illegible], Ger. *bekandt*, Gal. *connu*, Hisp. *conocido*, γνωστός, γνώριμος, cognitus, partic. a noscor. *Cic. pro Mur.* Tua vero nobilitas, tametsi summa est, tamen hominibus literatis, & historicis est notior. *Id. 4. Acad.* Cur erant, quæ paulo ante dixi, notissima. *Virg. 1. Æn. v. 383.* Fama super æthera notus. ¶ Noti dicuntur amici, & familiares. *Virg. in Ciri.* Nec mihi notorum deflectant lumina vultus. *Hor. l. 1. sat. 1. v. 84.* Vicini oderunt, noti, pueri, atque puellæ. ¶ Notus pro eo, qui novit. *Cic. pro Cæl. c. 2.* Cælius novit facile respondet. quibus autem non æque est cognitus. *Plaut. Pseud. 4. 2. 35.* Ita herus meus est imperiosus. Ba. Novi, antis prædicas.

Notus, i, m. 2. *Austro*, Νότος, Auster, ventus Meridionalis, a νότις, humor, vel potius a νοτίς, *humiditas*, quia humidissimus est. *Ovid. 1. Metam. v. 264.* Madidis Notus evolat alis. ¶ Accipitur interdum pro quovis vento. *Virg. 3. Æn. v. 268.* Tendunt vela Noti.

Novacula, f. 1. *rasoio, rasoro*, [illegible], Ger. *scheer messer*, Gal. *rasoir*, Hisp. *navaja*, ξυρόν, culter rasorius, a *novo, as*, quod faciem novare, & juniorem facere videatur. *Cic. 1. de Div. c. 17.* Ita cotem in Comitium allatam, inspectante & Rege, & Populo, novacula esse discissam. ¶ Sumitur etiam interdum pro quovis cultro. *Col. l. ult. c. 42.* Raporum summam cutem novacula decerpito.

Novalis, is, & Novale, is, Νέωμα, [illegible], ager, qui primam solum arationem expertus fuit, per unum annum cessavit, a novando. *Varr. l. 4. de L. L.* Qui intermittitur, a novando novalis ager dicitur. *Plin. l. 18. c. 9.* Quod vere semel aratum est, a temporis argumento vervactum vocatur. Hoc in novali, atque requieto necessarium est: Novale est, quod alternis annis seritur. *Virg. 1. Georg. v. 71.* Alternis idem tonsas cessare novales, &c. ¶ Habet novale & alteram significationem, qua accipitur pro arvo, novo ac non antea, sed tunc primum ad sementem proscisso. *Plin. l. 17. c. 5.* Talis terra est in novalibus, cæsa vetere silva. Eandem significationem tenuisse Servius ad locum *Virg.* citatum. Et ad illud 1. *Ecl.* Impius hæc tam culta novalia miles habebit? Novalia, inquit, etiam dicuntur, unde sylva tollitur.

Novamen, inis, n. res nova, novatio. *Tert. l. 1. adv. Marcion. c. 20.* Hoc novamen, illas vetustates.

Novaria, æ, f. *Novara*, urbs Insubriæ. *Plin. l. 3. c. 17.*

Novariensis, se, adject. a Novaria. *Plin. l. 17. c. 23.* Novariensis agricola.

Novatio, onis, f. *rinnovazione*, actus novandi. *Arnob. l. 5.* Quod novatio & revelatio pudendorum? Adde *Tertul. l. 4. adver. Marcion. c. 2.* ¶ A JCtis sumitur pro prioris debiti in aliam obligationem aut naturalem, aut civilem transfusione. *Scæv. l. chirogr. ff. de admin. tut.* Aut ad novationem faciendam cogere.

Novator, oris, m. *novatore, inventore*, qui novat. *Gel. l. 1. c. 15.* Sallustium novatorem verborum vocat.

Novatrix, icis, f. quæ novat. *Ovid. 15. Met. v. 252.* Rerumque novatrix Ex aliis alias reddit natura figuras.

Novatus, us, m. novatio, mutatio. *Auson. Idyl. 14. v. 39.* Tot species, tantosque ortus, variosque novatus Una dies aperit, conficit una dies.

Novatus, a, um, nom. ex partic. *rinnovato, mutato*. *Ovid. 2. Met. v. 674.* patriusque novata est Et vox, & facies. ¶ Novatur ager dicitur dum ante fermentum cultus, ut interim fermentetur, & uberiorem inde ferat fructum. *Cic. 2. de Orat. c. 30.* Subacto mihi ingenio opus est, ut agro non semel arato, sed novato, & iterato, quo meliores fœtus possit edere.

Nove, adv. *nuovamente*, καινῶς, denuo, de novo, recenter. *Auct. ad Her. l. 1. c. 9.* Ne quid ambigue, ne quid nove dicamus. *Apul. l. 1. dog. Plat.* Nova nove penserre. Superl. *novissime* usurpatur pro postremo, *ultimamente, finalmente*. *Quintil. l. 2. c. 10.* Novissime inventa. *Planc. ad Cic. 10. Fam. epist. 24.* Deinde quod ad omnes casus conjunctiores Reipublicæ esse volebam; novissime ut eos tales vobis præstare possem, quales &c. *Sen. l. 3. de Ira, cap. 5.* Dicam primum, quemadmodum in iram non incidamus; deinde quemadmodum ab illa liberemur; novissime quemadmodum retineamus.

Novel-

Novellaster, a, um, adject. novellus, novus. *Marcel. Empir.* c. 8. Vinum optimum, sed novellastrum.

Novelletum, i, n. Νεόφυτον, vinea ex novellis vitibus consita. *Paul. l. veluti, ff. de imp in reb. dot. fact.* Veluti si novelletum in fundo factum sit.

Novellitas, atis, f. novatio, res nova. Vox vit. *Tertu. adv. Prax.* c. 2. & *de anim.* c. 38.

Novello, as, avi, atum, a, 1. Νεόω, νεάζω, e novo agrum colo, seu novas vites purgo. *Suet. in Domit.* c. 7. Edixit, ne quis in Italia novellaret.

Novellus, a, um, *novello*, Νεόφυτος, dim. a *novinus* quod a novus. *Cic. 5. Fin.* c. 14. Itaque & vivere vitem, & mori dicimus, arboremque & novellam, & vetulam & vigere, & senescere. *Varr. l. 2. R. R.* c. 13. *de caprarum ætate*. Novella, quam vetus, utilior. *Vopisc. in Tac.* c. 1. Novellum imperium.

Novem, *nove*, תשע, Germ. *neun*, Gal. *neuf*, Hisp. *nueve*, ἐννέα, genus numeri decimo proximi. *Cic. Q. Fr. l. 3. epist.* 5. In novem & decem, & libros distributus sermo.

November, bris, m. *Novembre*, νοέμβριος, ὀκτώβριος, unus ex mensibus anni, ita dictus, quod nonus sit a Martio, a quo Latini annum inchoabant. *Auson. in ecl. de mensib.* Sidera præcipitas pelago intempeste November. *Martial. l. 3. epigr.* 53. Hic post Novembres, imminente jam bruma. ubi subintelligitur *dies*. Novem enim hæc vox adjectiva est. ¶ Dicitur & *Novembris* in recto casu. *Cato apud Prisc. l. 6.* Mense Octobri fecimus, Novembris reliquus erat.

Novenarius, a, um, quod novem habet, vel continet. *Varr. l. 8. de L. L.* Novenarius numerus. *Plin. l. 17. c. 22.* Sulco, qui novenarius dicitur.

Novemdĕcim, *dicianove*, undeviginti. Legitur hæc vox *in epit. Livii*, c. 559. ubi tamen *Gronov.* notat in MSS. *decem & novem* legi.

Novendiālis, le, o. 3. quod novem diebus, vel nono die fit. Novendiale sacrificium, & Novendiales feriæ dicebantur, quæ novem diebus continuis fieri solebant ad expiationem prodigiorum. *Liv. l. 1. c. 31.* Nuntiatum Regi, patribusque est, in monte Albano lapidibus pluisse. Romanis quoque ab eodem prodigio novendiale sacrum publice susceptum est, seu voce cælesti ex Albano monte missa (nam id quoque traditur) seu aruspicum monitu. Mansit certe solenne, ut quandocunque idem prodigium nuntiaretur, feriæ per novem dies agerentur. *Cic. ad Q. Fr. l. 3. epist.* 5. Novendiales feriæ.

Novensiles Dii, sive, ut quidam malunt, *Novensides*, iidem fortasse sunt, ac Indigetes, qui hoc præterea cognomine appellantur, quod novissime in Deorum sede recepti sunt. Nihil tamen certi afferri potest. Quidam enim putant, sic appellatas novem Musas a numero. *Cornificius* credit, eos fuisse Deos novitatum præsides, quasi eorum cura & patrocinio res innovarentur, & instaurarentur. *Cincius* ait, sic appellata numina omnia peregrina in Urbem recepta, ex ipsa cultus novitate. Alias præterea opiniones refert *Arnob. lib. 3. pag.* 122. e quo hæc desumpsimus. *Varr. l. 4. L. L. pag.* 18. a Sabinis hanc appellationem deductam ait. *Liv. l. 8. c. 9.* hos ab Indigetibus distinguit.

Novēnus, a, um, ἐννέα, nomen numerale distributivum, a *novem*. Fere usurpatur num. plur. ut cætera distributiva. *Liv l. 27. c. 37.* Ut virgines ter novenæ per urbem euntes carmen canerent. *Ovid. 12. Metam. v. 97.* Terga novem boum. *Plin. l. 3. c. 7.* Novenorum conceptu dierum.

Noverca, æ, f. *matrigna*, Ger. *eine stiefmutter*, Gal. *marastre*, Hisp. *madrastra*, μητρυιά, nova uxor, a *novum*, & *ercium*, quia nove accedit hæreditas. *Cic. in Orat.* Uxor generi, noverca filii, filiæ pellex. *Plin. l. 6. epist.* 33. Inducere filiis novercam. *Capitolin. in Antonino in fin.* Concubinam sibi ascivit, ne tot liberis superduceret novercam. ¶ Translate dicitur de re infesta, inimica, contraria, nam novercæ in privignos tales plerunque esse solent. *Aurel. Vict. de Vir. illust.* Quibus Italia noverca est, non mater. *Plin. l. 27. c. 12.* Quibusque satis umbra aut nutrix, aut noverca est.

Novercālis, & le, n. 3. ὁ τῆς μητρυιᾶς, quod novercæ proprium est, ut odium novercale, quo noverca privignum prosequitur. *Tac. Ann. l. 1. c. 6.* Illam metu, hanc novercalibus odiis eadem festinavisse. *Sen. Controverf. Excerpt. l. 4. c.* 6. Quid alterum novercalibus oculis intueris?

Novercor, aris, depon. 1. novercam ago, sævio ut noverca. *Sidon. l. 7. epist.* 16. Quorum imbecillitati quodammodo novercaretur.

Novies, *nove volte*, ἐννάκις, novem vices. *Varr. l. 1. de R. R. c.* 2. Hoc ter novies cantare jubes. *Virg. 4. Georg v.* 40. Novies Styx interfusa.

Noviodūnum, i, *Noyon*, oppidum Suessionum in Gallia. *Cæs. l. 2. B. G. cap.* 12. ¶ Item oppidum in finibus Æduorum, *Nevers*, ad Ligerim fl. *Id. ib. cap.* 55. ¶ Item urbs Galliæ Celticæ, in finibus Biturigum. *Id. l. 7. B. G. c.* 12.

Noviomagum, vel Novomagum, i, *Nimegu*, urbs Belgii ad Vahalim fl. *Auson. in Mosel. v.* 11. Novomagum, divi castra inclyta Constantini.

Novissime. V. Nuve.

Novissimus. V. Novus.

Novitas, atis, f. *novità*, Ger. *neuwigheit*, Gal. *nouveauté*, Hisp. *novidad*, καινότης. *Cic. 2. de Div.* Quam tibi rei novitas attuleris. *Id. de Amic.* Novitates, si spem afferunt, non sunt repudiandæ. *Ovid. 1. Fast.* Anni novitas. ¶ Ponitur & pro generis ignobilitate. *Vellej. l. 2. c.* 127. Quibus novitas familiæ haud obstitit, quominus ad consulatus eniterentur. *Cic. l. 1. Fam. ep.* 7. Putabam novitati esse invisum meæ.

Novitĕr, adv. nove. *Plaut. in suppositis in Aulul. sc. Quid hic*, v. 5. Nisi fodiam noviter. *Inscrips. apud Grut. p.* 171. n. 7. (quam seculi Christiani quarti, h. e. anno 376. judicat Reinesius) Basilicæ noviter repertæ. *Fulgent. l. 3. Mythol. c.* 1. Amor noviter. ¶ Affert *Calepin.* & *Passerat.* exemplum ex Plin. in Paneg. c. 34. sed ibi non *noviter*, sed *non iter* legendum est.

Novitiŏlus, a, um, adject. diminut. a novitius. Utitur *Tertul. in Apolog.* c. 47. *de Pœnis.* c. 6.

Novitius, a, um, *novizio*, *nuovo*, חדש, Ger. *gantz new*, Gal. *novice*, Hisp. *novicio*, νεαρός, novus. *Ter. Eun.* 3. 5. 24. Paucæ, quæ circum illam essent, manent novitiæ puellæ. h. e. imperitæ, & simplices. *Plin. l. 23. c.* 1. Vinum jejunos bibere novitio invento inutilissimum est. ¶ Novitia mancipia, teste *Marciano ff. de ædil. ed.* intelliguntur, quæ nondum annum servierunt, quibus opponuntur veterana. *Ulp. eod. tit.* Plerique solent mancipia, quæ novitia non sunt, quasi novitia distrahere, ad hoc, ut pluris vendant. Adde *Var. l. 7. de L. L. Cic. in Pis.* c. 1. Syrum nescio quem de grege novitiorum factum esse Consulem. ¶ *Novus novitius* dicitur qui valde novus est. Ita *Alphen. JCtus* apud *Gell. l. 6. c.* 5. Sed hoc improbare videtur ipse *Gell. ibid.*

Novo, as, avi, atum, a. 1. *far novello*, *rinnovellare*, *mutare*, חדש, Ger. *ernewern*, Gal. *innover*, Hisp. *renovar*, νεόω, novum facio, muto, a novus. *Cic. 3. de Leg. c.* 5. Nihil habui sane, non modo multum, quod putarem novandum in legibus. *Manil. l. 4. v.* 580. Scilicet in piscem se se Cytherea novavit. *Ovid. epist. 4. v.* 90. requies fessa membra novat. h. e. reficit, recreat. ¶ Absolute novare, est, rebus novis studere, *macchinar novità*. *Curt. l. 7. c.* 7. Coercendos, qui novaverant. ¶ Novare agrum quid sit. V. Novetus.

Novocōmum, i, oppidum Insubriæ ad Lacum Larium, quod & nunc Comum dicitur. *Catul. carm.* 35. *ad Cæcil.* Novi relinquens Comi mœnia, Lariumque litus.

Novus, a, um, *nuovo*, חדש, Ger. *new*, Gal. *nouveau*, Hisp. *nuevo*, νέος, καινός, recens, quod nuper fuit, a νέος, vel ab Æolico νέϝος. *Cic. l. 7. Fam. epist.* 29. Nihil te ad me postea scripsisse demiror, præsertim tam novis rebus. *Id. l. 1. de Or.* Nihil aut inauditum vobis, aut cuiquam novum. *Id. Att. l. 8. ep.* 14. Nihil novi auditur. *Sen. in Apocolocynth.* Annus novus. *Cic. Att. l.* 10. Nova Luna. ¶ *Virg. Ecl.* 3. Pollio & ipse facit nova carmina, h. e. magna, mirande, ut *Serv.* interpretatur. ¶ Res novæ, *novità*, *ribellione*, sæpe in malam partem accipiuntur. Hinc novis rebus studere dicuntur ii, qui Reipub. statum mutare student. *Cic. Cat. l. 1. c.* 1. Sp. Melium novis rebus studentem manu sua occidit. *Vellej. l. 2. c.* 129. Libonem ingratum, & nova molientem oppressit. ¶ Novus alicui rei dicitur, qui in aliqua re imperitus est, vel insuetus. *Tac. in Agric. c.* 16. Petronius Turpilianus delictis hostium novus, eoque pœnitentiæ mitior. ¶ Novi homines, apud Romanos, dicebantur, quorum nulli majores clari fuissent, sed ipsi per se clari esse inciperent, magistratus, & publica munera gerendo. *Cic. 5. Fam. ep.* 18. Adeptus es, quod non multi homines novi; amisisti, quæ plurimi homines nobilissimi. V. Nobilis. ¶ Compar. *novior*. *Var l. 6. de L. L.* Ut a vetere vetustius, ac veterrimum, sic a novo declinatum novius, & novissimum. ¶ Superlat. *novissimus*, quod ponitur pro postremo, recenti. *Ovid. 3. Metam. v.* 361. *de Echo*. Reddere de multis ut verba novissima posset. *Tacit. 1. Ann. c.* 58. Ut novissimi in culpam, ita primi ad pœnitentiam sumus. *Id. 12. Ann. c.* 20. Meritum quidem novissima exempla Mithridatem. h. e. extrema supplicia. *Cic. pro Rosc. Com. c.* 15. (quidquid dicat *Gel. l. 10. c.* 21. Ciceronem hac voce abstinuisse, tanquam non latine) Qui ne in novissimis quidem erat histrionibus, ad primos pervenit comœdos. *Nep. in Eumen. c.* 1. Novissimo tempore, *ultimamente*. Hoc sensu *novissimum* dixit *Apul. l. 6. Met.* adverbialiter.

Nox, ctis, f. *notte*, לילה, Ger. *die nacht*, Gal. *nuit*, Hisp. *noche*, νύξ, terræ umbra, Solis privatio, a græca voce allata, vel a nocendo. ¶ *Cic. 2. de nat. Deor.* Ipsa umbra terræ Soli officiens, noctem efficit. *Cæs. lib. 1. B. G.* Ad multam noctem etiam ad impedimenta pugnatum est. *Id. l. 3. B. C.* Præmissis prima nocte impedimentis. *Cic. pro Mur.* Vigilare de nocte. *Id. 4. Att. ep.* 3. Media nocte venire. *Id. ib. l. 7. ep.* 4. Multa de nocte proficisci. *Id. pro Rosc. Amer. cap.* 25. Noctem pervigilare. *Tac.* 13. *Ann. c.* 20. Provecta nox. *Id. 1. histor. c.* 23. Adulta nocte. *Cic l. 1. Div.* Nocte concubia. V. Concubius. *Idem in Pison.* Nocte intempesta. Vide Intempestus. ¶ *Æquare nocti ludum*, est ludere totam noctem. *Virg. 9. Æn.* Felix, si protinus illum æquasset nocti ludum. ¶ Dare noctes alicui, de meretricibus dicitur. *Hor. Epod. od.* 15. Non feret assiduas potiori te dare noctes. ¶ Item locare noctes, meretricum est. *Ovid. 1. Amor. eleg.* 10. Sola locat noctes, sola locanda venit. ¶ Negare noctem dicuntur meretrices, cum nolunt admittere amatores noctu: *Ovid. Amor. eleg.* 8. Sæpe nega noctem, capitis modo finge dolorem, &c. ¶ Poscere, & rogare noctem, amatorum sunt. *Ovid. l. 9. Amor eleg.* 8. & *l. 1. eleg.* 2. ¶ Nocte pro noctu ponitur. *Cic. pro Mil.* Huic, si insidiarentur, nocte prope urbem exspectandum. ¶ Noctes & dies, est continue, semper. *Virg. 6. Æn.* Noctes, atque dies patet atri janua Ditis. *Plaut. Amph.* 1. 1. 14. Noctes, diesque. ¶ Metonymice ponitur pro somno. *Stat. 10. Theb.* Talia vociferans noctem excutiebat. ¶ Per Metaphoram sumitur pro morte. *Virg. 10. Æn.* In æternam clauduntur lumina noctem. ¶ Item pro calamitate, imminutione dignitatis, rerum confusione. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 32. Tanquam si offusa Reipub. sempiterna nox esset. ¶ Item pro obscuritate. *Cic. 2. de nat. Deor.* Et quasi noctem quandam rebus offunderes. *Ovid. in Ibin.* Versus aliquantum noctis habebunt. ¶ Item pro cæcitate, ignorantia. *Ovid. 6. Met. v.* 472. Pro superi quantum mortalia pectora cæcæ Noctis habent! *Idem 6. Metam.* Tantaque nox animi. ¶ In Fabulis Nox Dea est, filia Terræ, sed patre incerto. Huic gallum sacrificabant. *Ovid. 1. Fast. v.* 455. Nocte Deæ Nocti cristatus cæditur ales. ¶ Dicitur mater silentium. *Tibull. lib. 2. el. 1. vers.* 87. ¶ *Noctu* ablativus casus, pro *nocte* V. supra suo loco. ¶ Antiqui dixere etiam *nox* pro noctu. *Leg XII. Tab. apud Macrob. l. 1. Saturn. c.* 4. Si nox furtum factum sit. h. e. si noctu furtum factum erit. Item *nocti*. *Lucret. lib. 6. v.* 1218. Nec nocti secla ferarum Exibant silvis. *Lambin.* legit *noctibu'*.

Noxa, æ, f. *nocumento*, *danno*, נזק, Ger. *misshandlung*, Gal. *domage*, Hisp. *daño*, βλάβη, proprie est nocumentum, sive damnum, a *nocendo*. *Suet. in Cæs.* Quod sine ulla noxa Idus Martiæ adessent. *Liv. l. 34. c.* 19. Si domos abire vellent, nihil eam rem noxæ futuram, quod hostibus se junxissent. ¶ Per synecdochen accipitur pro delicto, seu culpa, qua quis alteri contra leges nocet, & generatim pro quovis delicto, αἰτία. *Cajus, l. Plebi, ff. de verb. signif.* Noxæ appellatione omne delictum continetur. *Cicer. pro Rosc. Amer. c.* 22. Quod in minima noxa, & in his levioribus peccatis, &c. *Ter. Phor.* 2. 1. 36. esse in noxa, esse in culpa. ¶ Nocere noxam, est culpam, seu crimen admittere *Liv. lib.* 9. Atque ob eam rem noxam nocuerunt. ¶ Ponitur etiam pro jurgio, aut dissidio. *Petron. in Satyr.* In mediam noxam perfertur. Sic hunc locum interpretatur *Jos. Scalig.* Alii leg. *noxam*. ¶ Metaleptice accipitur pro obligatione ad pœnam, vel pro pœna ipsa, ποινή. Hinc Noxæ dedere servum, vel quadrupedem, qui damnum intulit, est pœnæ tradere, seu tradere puniendum ejus arbitrio, cui damnum illatum est. *Ovid. 1. Fast.* Noxæ tibi deditus hostis spargitur effuso cornua, Bacche, mero. ¶ Noxæ eximere, est culpam remittere, pœna liberare. *Liv. l. 8.* Non noxæ eximitur Fabius. ¶ Ab aliis scribitur *noxia*.

Noxālis, le, adject. *Cajus l. 1. ff. de noxal. act.* Noxales actiones appellantur, quæ non ex contractu, sed ex noxa, atque maleficio servorum adversus nos instituuntur. *Paul. l. 4. ff. eod. tit.* Noxalis causa. *Ulp. l. 2. & ult. ff. eod.* Noxale judicium.

Noxia, æ, f. *colpa*, אשמה, Ger. *ein schade*, Gal. *faute*, Hisp. *culpa*, αἰτία, culpa. *Plaut. Merc.* 4. 3. 30. Nihil magis meutesso teneo, in noxia es. *Cic. 3. de Leg. c.* 4. Quod si quis eorum rerum migrassit, noxiæ pœna par esto. ¶ Pro pœna. *Plaut. Trin.* 1. 2. 1. Meritam noxiam. ¶ Ponitur etiam pro jurgio, aut dissidio. *Auson. in monosyl.* Sæpe in conjugiis fit noxia, si nimia est dos. Sic hunc locum interpretatur *Jos. Scalig.* Ab al. scrib. *noxa*.

Noxiālis, le, adject. noxius. *Prudent. Cathem.* 9. v. 18. Lex noxialis.

Noxiōsus, a, um, idem ac noxius. *Sen. 1. de Clem. c.* 26. Si noxiosissimo cuique animali in nos damus potestas. Al leg. *noxissimus*, ut sit a *noxius*. *Id. ep.* 7. *sub fin.* Animi perditi, noxiosique. *Petron. in Satyr.* Noxiosissimum corpus.

Noxitūdo, inis, f. idem ac noxia. *Accius apud Non. c. 2. n.* 376. Noxitudo oblitteretur Pelopidarum.

Noxius, a, um, *nocevole*, מזיק, Ger. *schuldig*, Gal. *dommageable*, Hisp. *dañoso*, βλαβερός, quod nocet. *Virg. 6. Æn.* Quantum non noxia corpora tardant. *Ovid. 5 Trist. eleg.* 10. Noxia tela. ¶ Specialiter sumitur pro facinoroso, scelesto, improbo. *Cicer. 3. de Leg.* Magistratus nec obedientem, & noxium civem mulcta, vinculis, verberibusque coerceto. Quædam exemplaria habent *nocuum*. *Liv. l. 3.* Qui noxii ambo, alter in alterum causam conferent. *Tac. 5. Ann. cap.* 52. Ut noxium conjurationis ad disquisitionem trahebat. h. e. reum.

N ANTE U.

Nubecŭla, æ, f. *nuvoletta*, νεφέλιον, parva nubes. *Plin. lib. 18. c.* 35. Nubecula, quamvis parva, ventum procellosum dabit. ¶ Per translationem accipitur pro tristitia, inepta, & importuna severitate. *Cicer. in Pis. c.* 9. Frontis tuæ nubeculam, tum collegæ tui contaminatum spiritum pertimescerem. ¶ Est etiam nubecula macula in cute. *Plin. l. 27. c.* 12. Purgat cicatrices & nubeculas.

Nubes, is, f. *nuvola*, עב, Ger. *ein wolck*, Gal. *nue*, Hisp. *nube*, νεφέλη, vapor humidus, in sublime elatus e terra per æstum, sive aer in liquorem coactus, cujus densitas Solem obumbrat. *Cic. 1. de Div.* Si autem nubium conflictu ardor expressus se emiserit. ¶ Translate ponitur pro densitate, & multitudine. *Liv. l. 35. c.* 49. Rex peditum, equitumque nubes jactat. ¶ Item pro tristitia, & severitate immoderata, quæ contracto, ac sublato supercilio significatur. *Hor. l. 1. ep. 18. v.* 94. Deme supercilio nubem. ¶ Objicere nubem fraudibus, apud *eund. l. 1. epist.* 16. est tegere, velare. ¶ Nubes belli, apud *Virg. Æn. 10. v.* 809. est belli moles. Verba sunt: sic obrutus undique telis Æneas nubem belli dum detinet, omnes sustinet. Alii leg. *Æneas, nubes belli dum detonet*, &c. ¶ Legitur & nubis in recto casu, & m. g. *Plaut. Merc.* 5. 2. 38. Nubis ater, imberque instat.

Nubĭfer, era, erum, νεφεληγερής, nubes ferens, ut Nubiferi montes, idest mire editi, ut nubes sustinere videantur. *Ovid. 2. Met. v.* 226. Aeriique Alpes, & nubifer Apenninus. ¶ Item quod nubes affert. *Ovid. epist. 3. v.* 58. Te dum nubiferis linga vela Notis.

Nubifugus, a, um, [illegible], qui nubes fugat. *Col. l. 10. v. 288.* Nec tam nubifugo Borea Latonia Phœbe Purpureo radiabat vultu.

Nubigĕna, æ, com. [illegible], genitus ex nube. *Col. l. 10.* Max ubi nubigenæ Phryxi, nec portitor Helles, &c. *Stat. 2. Theb. v. 365.* Amnes nubigenæ. *Id. l. 3. silv. 2. v. 131.* Nubigenæ clypei, *h. e.* ancilia. V. *Nubiger.* ¶ Speciatim nubigenæ dicuntur Centauri, quod ex nube nati sint. Cum enim Ixion Junonem deperiret, oblata est illi nubes, quæ faciem Junonis repræsentaret, cum qua congressus genuit Centauros. *Stat. 5. Theb. v. 263.* Si quando profundo Nubigenæ caluere mero.

Nubĭger, a, um, nubiles. *Stat. l. 4. silv. 1. v. 131.* Nubigeros clypeos, intactaque cælibus arma. *Heinf.* legit *nubigenas*, & intelligit ancilia.

Nubilarium, n. 2. [illegible], ædificium rusticum, in quo nubilo cœlo messis reponitur. *Col. l. 1. c. 6.* Huic areæ nubilarium applicari debet, maxime in Italia, propter inconstantiam cœli, quo collatæ semitritæ frumenta protegantur, si subitaneus imber accesserit. *Id. l. 2. c. 21.* Fracinus in acervum, vel in nubilarium congeritur. Al. leg. *nubilar*, ut sit neutrum 3.

Nubĭlis, le, o. 3. *da marito*, Ger. *mannbar*, Gal. *en age de se marier*, Hisp. *moça casadera*, [illegible], quæ est apta, ut viro in matrimonium jungatur. *Cic. pro Cluent. c. 5.* Reliquit grandem, & nubilem filiam. *Virg. 7. Æn. v. 53.* Jam matura viro, jam plenis nubilis annis.

Nubĭlo, as, *nuvolare*, [illegible], Ger. *gewœlck werden*, Gal. *se couvrir de nuees*, Hisp. *nublar*, [illegible], nubilum, seu obscurum facio. *Var. l. 1. R. R. c. 13.* Si nubilare cœperit. ¶ Translate *Plin. l. 37. c. 7.* Fulgor carbunculi extremo visu nubilans.

Nubĭlor, aris, idem ac nubilo. *Cato de R. R. c. 88.* Ubi nubilabitur, noctu sub tecto ponito.

Nubilōsus, a, um, *nuvoloso*, [illegible], nubibus plenus. *Apul. l. 11. Met.* Cœlum nubilosa caligine disjecta splendore candebat.

Nubĭlum, i, subst. n. idem ac nubes. *Virg. 8. Æn. v. 592.* Densa inter nubila telum Contorsit. *Plin. l. 2. c. 62.* Rhodi, & Syracusis nunquam tanta nubila obduci, ut non aliqua hora Sol cernatur. ¶ Translate ponitur pro tristitia, mœrore. *Plin. l. 2. c. 7. de Sole.* Hic cœli tristitiam discutit, atque etiam humani animi nubila serenat. Adde *Stat. l. 5. silv. 3. v. 12.*

Nubĭlus, a, um, *nuvoloso*, *fosco*, [illegible], [illegible], nubibus tectus, fuscus, a *nubes*. *Plin. l. 16. c. 26.* Sed fiat Austrinum cœlum, atque nubilum. ¶ Translate ponitur pro obscuro. *Plin. l. 9. c. 35.* Inde nubilum trahi colorem, aut pro claritate matutina serenum. ¶ Item pro tristi, & calamitoso, *Ovid. 1. Trist. el. 8. v. 6.* Tempora si fuerint nubila, solus eris.

Nubivăgus, a, um, adject. inter nubes vagans. *Sil. l. 12. v. 102. de Dædalo.* Hic ... nubivago gratus pia templa meatu instituit Phœbo.

Nubo, is, psi, & nuptus sum, ptum, a. 3. *coprire*, *velare*, [illegible], operio, velo, a *nubes*, ut proprie sit nubis instar velare, ac tegere. *Vetus Poeta in pervigil. Veneris, v. 22.* Ipse jussit, mane ut udæ virgines nubant rosæ. *Arnob. l. 3.* Quod aqua nubat terram, appellatus est, inquiunt, Neptunus. Quoniam vero sponsæ apud veteres, cum viris tradebantur, nubere, idest velare capite solebant, factum est, ut nubere usurpetur pro viro tradi, in matrimonium collocari. *maritarsi*, [illegible], Ger. *mann nehmen*, Gal. *se marier*, Hisp. *casarse*, [illegible], [illegible]. Construitur cum dativo. *Cic. 1. de Div.* Virgo autem nupsit ei, cui Cæcilia nupta fuerat. ¶ Vel cum ablat. & præpos. *cum*. *Cic. l. 15. Fam. epist. 3.* Quicum esset nupta Regis Armeniorum soror. ¶ Vel cum accus. & præp. *in*. *Cic. pro Cluent. c. 54.* Cum ex amplissimo genere in familiam clarissimam nupsit. ¶ Est proprium mulieris. Non enim vir, sed mulier proprie nubit. Sed tamen aliquando figurate, vel perverso naturæ ordine, etiam vir nubere dicitur. Sunt, qui dicant, virum tum nubere cum servus uxori, tanquam illa potius vir sit, quam ille. *Pompon. apud Non. c. 2. n. 577.* Sed meus frater major nupsit posterius dotatæ vetulæ, varicosæ Afræ. *Juven. sat. 1.* Quid quæris? nubit amicus. *Martial. lib. 8. epigr. 12.* Uxori nubere nolo meæ. ¶ Metaleptice ponitur pro Veneree copula conjungi. *Plaut. Pseud. a. 1. sc. 3.* Eho an unquam hujus nupsisti patri? ¶ Translate nubere dicuntur etiam vites arboribus, & arbores vitibus. *Plin. l. 14. c. 1.* In Campano agro populis nubunt. *Id. l. 18. c. 28.* Vectis populi albæ etiam vitibus nuptæ. ¶ Usurpatur etiam impersonaliter. *Plaut. Pers. 3. 1. 58.* Hic cum mala fama facile nubitur. ¶ Supinum *nuptum* cum aliis verbis eleganter conjungitur. Hinc nuptum dare, aut collocare, est in uxorem dare. *Nepos in Pausan.* Des ei filiam tuam nuptum. *Cic. in Philip.* Filiam suam nuptum collocare posse. *Plaut. Stich. 1. 2. 85.* Quo dedisti nuptum, abire nolumus. Et *v. 83.* Hostis est uxor, invita quæ ad virum nuptum datur. *Sidonius* (is enim auctor creditur) *in argum. Curcul. Plauti*. Sororem Phædromo nuptum locat.

Nucālis, le, adject. *di noce*. *Cæl. Aurel. Acut. 2. c. 37.* Palmulæ nucales, quas caryotas appellant.

Nucamenta, n. 2. [illegible], paniculæ squamatim compactæ, quæ de nuce dependent, seu ex ramis piceæ, & aliarum arborum nuces ferentium. *Plin. l. 16. c. 10.* E ramis gignentium horum paniculatum modo nucamenta squamatim compacta dependeant, præterquam larici.

Nucella, læ, f. parva nux, ut nucella cocta. *Apic. apud Bart. l. 34. c. 18.*

Nucerĭa, [illegible] 1. *Nocera*, urbs Umbriæ, in colle, ad radices Apennini, in via Flaminia. *Liv.* ¶ Nuceria altera, Luceria Colonia, *Nocera*, *Nocera de' Pagani*, urbs in Picentibus, apud Sarnum fl. & Campaniæ fines. *Plin. l. 3. c. 4. & Sil. l. 8.*

Nucerinus, a, um, adject. ad Nuceriam pertinens, ut Nucerinus ager. *Plin. l. 3. c. 5.*

Nucētum, i, n. locus nucibus consitus, ea ratione, qua *olivetum*, & *lauretum* dicitur. *Stat. l. 1. Sylv. 6. v. 12.* Quidquid nobile Ponticis nucetis, fœcundis cadit aut jugis Idumes.

Nucĕus, a, um, *di noce*, [illegible], quod est ex nuce. *Plin. l. 16. c. 39.* Ulmeam, pineam, nuceam, hanc, atque aliam materiam omnem cum effodies.

Nucifrangibŭlum, n. 2. dens, quia dentibus nuces solent confringi. *Plaut. Bacch. 4. 1. 16.* Nec nucifrangibula excusserit ex malis meis.

Nucĭnus, a, um, quod est ex nuce, ut Nucinæ mensæ, quæ fuere in pretio prius, quam citreæ essent cognitæ. *Vetus Interpres* in illud *Juvenal. sat. 1. v. 119.* Si forte nucem dejecerit Eurus.

Nuciprūnum, i, n. prunum insitum nuci. *Plin. l. 15. c. 13.* Appellata ab utroque nucipruna.

Nucleātus, a, um, id cui nucleus ademptus est. *Scribonius Largus.* Uva passa nucleata, contusa, ac mista.

Nuclĕus, m. 2. *gariglio*, *garione*, Germ. *nussbern*, Gall. *noyau*, Hisp. *meollo*, [illegible], quod tenerum in nuce includitur, a *nuce*. *Plaut. Curc. 1. 1. 55.* Qui e nuce nucleum esse vult, frangat nucem. idest qui commodum appetit, ne fugiat laborem. ¶ Nucleum amisit, proverbium. *Plaut. Capt. 3. 4. in fin.* Nucleum amisit, reliquit pignori putamina. Verba sunt Hegionis, ubi rescivisset, sibi impositum esse, & herum amissum pro servo, servum pro domino retentum. Is enim, ex quo fructus expectabatur, aufugeret, eo relicto, ex quo nihil emolumenti poterat capi. ¶ Transfertur ad alia. In acino nuclei dicuntur minuta illa grana, quæ vulgo vinacea vocant, *vinacciolo*. *Plin. l. 13. c. 1.* Nisi pro medio ipsis acinis nuclei essent. ¶ Nucleus ferri usurpatur pro chalybe. *acciaio*. *Plin. l. 34. c. 14.* In iis quidem nucleus ferri excoquitur ad indurandam aciem. ¶ Nucleus allii, est allii spica. *Id. l. 19. c. 6.* ¶ Nucleus olivarum, h. e. os intus inclusum. *Ulp. l. Carbon. ff. de V. S.* ¶ *Plin. l. 17. c. 5.* Est autem quidam terræ adeps, ac veluti glandia in corporibus, ibi densante se pinguitudinis nucleo. h. e. pinguitudine velut in nucleum coeunte.

Nuculă, æ, f. genus navigii, apud *Gell. l. 10. c. 25.* Sed alii aliter legunt.

Nucŭla, æ, f. *nocella*, [illegible], minuta nux. *Plin. l. 15. c. 22. de nuce juglande.* Tinguntur cortice earum lanæ, & rufatur capillus primum prodeuntibus nuculis.

Nudatĭo, onis, f. vestium detractio, *nudità*. *Plin. l. 28. c. 6.* Ne Deum aliquem nudatio offendat.

Nudātus, a, um, *spogliato*, *nudo*. *Cic. 1. de Or.* Aliquandoque evolutum illis integumentis dissimulationis tuæ, nudatumque perspicio. *Liv. l. 27.* Nudatum tecto culmen. *Cæs. l. 2. B. G. c. 6.* Nudatus defensoribus murus. *Planc. ad Cicer. l. 10. Fam. ep. 17.* Nudata interitu Consulum Respublica. *Tibul. l. 1. eleg. 3.* Pede nudato currere.

Nude, adverb. *Lactant. l. 3. c. 1. e med.* Breviter ac nude tradere aliquid. *h. e.* aperte, clare, simpliciter.

Nudipedalia, um, sacra quædam, nudis pedibus celebrari solita. *Tertul. de jejun. c. 15.* & in *Apologet. c. 40.* *Hieron. in c. 4. ad Galatas.*

Nudĭpes, edis, pedes nudos habens. *Tertul. de Pall. c. 3.* Non expedit, in algore, & ardore rigere nudipedem.

Nudĭtas, atis, f. *nudità*. Translate ponitur pro inopia. *Quintil. l. 10. c. 2. ad fin.* Si tenuitas, aut nuditas in asperis, gravibusque causis ponderi rerum parum respondeant.

Nudius, vox ex *nunc*, & *dies* conflata jungitur cum nominibus numeralibus tertius, quartus, quintus, &c. *Itaque* nudius tertius significat *l' altro ieri*, ante duos dies, q. d. nunc dies tertius est; sic nudius quintus, *tre giorni fa*, nunc dies quartus est, & *Cic. Attic. l. 14.* Nudius tertius dedi ad te epistolam longiorem. *Id. Philip. 5. c. 2.* Recordamini, qui dies nudius tertius decimus fuerit. *Plaut. Truc. 2. 6. 28.* Heri nudius quintus, natus ille est. *Id. Mostel. 4. 2. 40.* Heri, & nudius tertius, quartus, quintus, sextusque, postquam hinc peregre abivit, nunquam desitum est, &c.

Nudo, as, avi, atum, a. 1. *nudare*, *spogliare*, [illegible], Ger. *entbloessen*, Gal. *denuer*, Hisp. *desnudar*, [illegible], nudum facio, detego, vestibus spolio. *Cic. 7. Ver.* Hominem arripi, atque in foro medio nudari, ac deligari, & virgas expediri jubet. ¶ Transfertur ad multa pro detegere, aperire, in aperto ponere, privare, &c. *Virg. 1. Æn.* Tergum diripiunt costis, & viscera nudant. *Liv. l. 18.* Nudare gladios. idest e vagina educere, distringere. *Id. l. 35. c. 32.* Jam Ætoli defectionem nudabant. *Virg. 5. Æn.* Et nunc terga fugæ nudant, nunc spicula vertunt Infensi. h. e. terga vertendo hastium telis exponunt. *Cicer. Ver. 2.* Quæ victores Siculis dederunt, aut reddiderunt, spoliavit, nudavitque omnia. *Id. pro Dom.* Præsidio sceleratorum civium perditos magistratus nudare.

Nudus, a, um, *nudo*, *ignudo*, [illegible], Ger. *nackend*, Gal. *nud*, Hisp. *desnudo*, [illegible], quod est sine veste, vel quocumque tegmine. a *ne* priv. & [illegible], *induo*. Usurpatur vel absolute, vel cum accusat (apud Poetas), vel cum ablat. sine præposit. vel cum præposit. *a*, vel *ab*. *Horat. l. 2. Sat. 3.* Nudus, inopsque. *Ovid. 7. Metam.* Nuda pedem. *Virg. 1. Æn.* Nuda genu, nodoque sinus collecta fluentes. ¶ Cum genitivo. *Ovid. 12. Metam. v. 512.* parvoque in tempore nudus Arboris Othrys erat. ¶ Et quoniam paupertatis comes solet esse nuditas, metaleptice factum est, ut nudus pro paupere poneretur. *Cic. pro Planc.* Quem tu eum ephebum Tenni cognosse, quoniam te nudus delectarat, semper nudum esse voluisti. ¶ Translate sumitur pro simplici, non fucato. *Cic. in Brut. de Commentariis Cæsaris.* Nudi enim sunt, recti, & venusti, omni ornatu orationis quasi veste detracta. ¶ Item pro destituto, privato. *Cic. Att. l. 7. ep. 13.* Huic tradita urbs est nuda præsidio, referta copiis. *Id. pro Dom. c. 22.* Tam inops aut etiam ab amicis, aut tam nuda Resp. a Magistratibus. ¶ Nudo vestimenta detrahere, est commodum sperare ab eo, qui nihil habet, quod auferri queat. *Plaut. Asin. 1. 1. 79.* Nudo detrahere vestimenta me jubes. ¶ Nuda verba. h. e. aperta, satis explicata. *Plin. l. 4. ep. 14.* Summos illos & gravissimos viros non modo lascivia rerum, sed ne verbis quidem nudis abstinuisse. ¶ Usurpatur & nudus pro solo. *Ov. 3. Trist. eleg. 11.* Et mala nulla feram, nisi nudam Cæsaris iram. *Martial. l. 1. epigr. 44.* Nudus aper, sed & hic minimus. hic est in cœna solus aper appositus est. *Vellej. l. 2. c. 61.* Antonius turpi, ac nuda fuga coactus deserere Italiam. h. e. solus, desertus, amisso exercitu.

Nugæ, arum, f. 1. *ciance*, *baje*, [illegible], Ger. *mæuerlein*, Gal. *niaiseries*, *bavarderies*, Hisp. *niñerias*, *desvarios*, [illegible], [illegible], proprie sunt næniæ, sive carmina a præficis cani solita in laudem mortuorum. Hinc *Plaut. Asin. 4. 1. 63.* Hæc non sunt nugæ; non enim mortualia. ¶ Per synecdochen nugæ dicuntur sermones levium rerum, scurriles, nullius pretii. Hinc *Catullus & Martialis* poemata sua nugas vocant. *Cic. l. 2. de Div.* Hunccine hominem tantum delectatum esse nugis? *Horat. l. 1. Sat. 9. v. 2.* Nescio quid meditans nugarum. ¶ Nugas agere, est nugari, ineptire. *Plaut. Men. Prol. v. 52.* Nisi qui argentum dederit, nugas egerit; qui dederit, magis majores egerit. *Id. Asin. 1. 3. 78.* Maximas nugas agis. ¶ Nugæ etiam dicuntur leves homines, & nugatores. *Cic. Attic. l. 6. ep. 3.* Amicos habet meras nugas, M. Scaptium, &c. Adde *Plaut. Curc. 1. 3. 36.*

Nugacĭtas, atis f. nugarum studium. *Augustin. in fi. epist. 67.* Omnis ab eo deleta est nugacitas. Adde *Sub inst. lib. 6. de Music.*

Nugālis, le, o. 3. *pieno di ciance*, [illegible], quod est nugis plenum. *Gel. l. 1. c. 2.* Sed theorematibus tantum nugalibus delatrantes objurgatione justa incessivit. *Id. l. 3. c. 16.* Alia alia quædam nugalia.

Nugamenta, orum, n. idem ac nugæ. *Apul. l. 1.* A quo istorum nugamenta hæc comparasti. De pisciculis quibusdam vilibus loquitur.

Nugarius, a, um, adject. ut nugarium unguentum, apud *Varro. l. 6. de L. L.* h. e. in res nugatorias insumptum. V. *Scalig. in Conjectan.* *Pet. Victor.* legit *nugatorium*.

Nugas pro Nugax V. *Nugax*.

Nugātor, oris, m. *cianciatore*, [illegible], Ger. *schwætzer*, Gal. *badin*, *causeur*, Hisp. *chocarrerador*, [illegible], qui nugatur, qui nugas loquitur. *Cicer. pro Flac. c. 16.* Neque in istum nugatorem, tanquam in aliquem mitem, invehar. ¶ Item scortator. *Prudent. Carhem. 2.* Cum sit libido, temperans, castusque nugator sapit.

Nugatōrie, adv. [illegible], nugaciter, frivole, futiliter. *Auth. ad Heren. l. 4. c. 36.* Non contra tenuiter, & nugatorie responsum?

Nugatorius, a, um, *pieno di ciance*, *vano*, Ger. *leichtfertig*, Gal. *plein de niaiseries*, Hispan. *lleno de niñerias*, [illegible], nugis plenus, futilis, vanus. *Cic. 2. de nat. Deor.* Tota res nugatoria est. *Plaut. Trinum. 4. 2. 2.* Nugatoriæ artes.

Nugatrix, icis, f. *Prudent. in Psychomach. v. 434.* nugatricem aciem dixit de luxuriæ copiis.

Nugax, acis, o. *cianciatore*, [illegible], Ger. *schwætzer*, Gall. *causeur*, Hisp. *chocarreador*, [illegible], qui nugas loquitur. *Petron. in fragment. Tragur.* Ne sit nugax. *Plaut. Trin. 3. 3. v. ult.* Actum reddam, nugax sum, nisi &c. *Schopp. l. 2. Suspect.* & alii Critici apud *Taubman.* in hunc loc. *nugas* scribunt. Veteres enim x in s sæpe mutarunt, ut testantur *Charis.* & *Priscian.* nam hi quoque affirment dictum ab antiquis, *hic*, & *hæc*, & *hoc nugas*. Cæterum in quibusdam Editionibus hæc Plauti verba desunt. *Varro apud Taubman. loc. cit.* Si Actæon occupasset, & ipse prius suos canes comedisset, non nugas saltatoribus in Theatro fieret. Sed hic quoque scriptura varia est. *Cal. ad Cic. Fam. 8. ep. 15.* Ecquando hominem ineptiorem vidisti, qui tantas turbas, qui tam nugax esset, commorit?

Nugĭger, ra, rum, *che porta ciance*, [illegible], qui vana gerit, vel nuntiat. *Cic. Att. l. 4. ep. 5.* Dices, vellem jampridem: scio, te voluisse, & me, asinum germanum fuisse, idest vanum, & quæ se ipsam fefellit. Verum hæc lectio mendosa videtur. In optimis codicibus aliter legitur. variæ enim hic sunt Criticorum conjecturæ.

Nugigerulus, a, um, idem ac nugiger. *Plaut. Aulul. 3. 5. 51.* Ubi nugigerulis res soluta est omnibus. Ita legit. *Lambinus*. V. *Nugivendus*.

Nugipolyloquides, vox hybrida, ex *nugæ*, [illegible], & *loquor*, joculariter conflata a *Plaut. Pers. 4. 6. 21.* h. e. multas nugas loquens. Alii leg. *nugidolíloquides*, h. e. nugas, & dolos loquens

Nugivendus, i, m. qui res nullius usus vendit. *Plaut. Aulul. 3. 5. 51.* Ubi nugivendis res soluta est omnibus. Ad quæ verba *Non. c. 2. n. 587.* Nugivendos, inquit, dicit

dici voluit omnes eos, qui aliquid mulieribus vendunt. nam omnia, quibus matronæ utuntur, nugas voluit appellari. Alii leg. *nugivendulæ*, alii *nugigeruli*.

Nugo, onis, m. nugator, nugax. *Apul. l. 5. A. A. circa fin.* Sed utique præsumis nugo, & corruptor.

Nugor, aris, atus sum, d. s. *ciantiare*, *sbergzare*, Ger. *lose ding schwatzen*, Gal. *rapoller*, *jaser*, Hisp. *chocarrear*, φλυαρέω nugas agere, vana agere, vel dicere. *Cic. 2. de Div. c. 23.* Democritus tamen non inscite nugatur. *Horat. l. 2. sat. 1. v. 73.* Nugari cum illo, & discincti ludere, donec decoqueretur olus, soliti. *Plaut. Epid. 3. 4. 42.* Non mihi nugari potes.

Nullatenus, *in niuna maniera*, nullo modo. *Martian. Capell. lib. 2. p. 35.* Immortalitatis sedem nullatenus obtinebis.

Nullibi, adv. *en ninn lugar*, Ger. *nirgend*, Gal. *en nul lieu*, Hisp. *en ningun lugar*, οὐδαμοῦ, in nullo loco. *Vitruv. l. 7. c. 8.* Nullibi extantes. Sed lectio hæc prava est.

Nullificamen, inis, n. contemptus, derisio. *Tertul. l. 3. advers. Marcion. c. 7. & 17.* Ignominia hominis, & nullificamen populi.

Nullificare. V. Annihilare.

Nullificatio, onis, f. *dispregio*, nullificamen. *Tertul. l. 4. adv. Marcion. c. 14.* Quæ ignominia? quæ nullificatio?

Nullus, a, um, *niuno*, Ger. *keiner*, Gall. *nul*, Hisp. *ninguno*, οὐδείς, non aliquis, ne unus quidem, a *ne*, & *ullus*, ut *nemo* ex *ne homo*. *Cic. l. 13. Fam. epist. 1.* Tua nullam in partem multum interesse. *Id. 5. Fin.* Et de virtutibus nulla desit. *Id. de Sen.* Nolite putare, me, cum a vobis discessero, nullum fore. hoc est omnino interiturum. ¶ Interdum ponitur pro irrito, inani, nullius momenti. *Cic. 2. de Leg.* Igitur Titias, & Apulejas leges nullas putas? *Id. l. 7. Fam. ep. 3. de Pompejo.* Nullus imperator fuit ex illo tempore, ut ille summus. ¶ Item pro non. *Id. 11. Att. ep. penult.* Philotimus non modo nullus venit, sed ne per literas quidem certiorem me facit. *Ter. Hecyr. 1. 2. 4.* Si non quærat, nullus dixeris. ¶ Nullus sum, frequens est apud Comicos pro, perii, actum est de me. *Ter. Hecyr. 4. 1.* Credo, ipsum ad me exire, nullus sum. *Plaut. Casin. 3. 5. 2.* Nulla sum, nulla sum, tota die occidi. ¶ Nullus non, pro omnis. *Senec. ep. 12.* Nullo non se die extulit. ¶ Homo nullis literis est illiteratus, qui literis nullam dedit operam. *Plin. l. 6. ep. 29.* Video multos parvo ingenio, nullis literis, ut bene agerent, agendo consecutos. ¶ Nullus dum, h. e. nullus adhuc, *fin' ora niuno*. *Liv. l. 5.* Quas insuperabiles visas, haud equidem miror, nulla dum via superatas. ¶ Nullo numero homo, *uomo da nulla*, nullius pretii, nihili homo. *Cic. Phil. 3.* ¶ Tam nullus. *Plin. l. 11. c. 2.* In his tam parvis, atque tam nullis quæ ratio! quanta vis! ¶ Nullus ullus. *Gel. l. 1. c. 2.* Asseverabat, nulli esse ulli eam magis exploratam. *Nepos in Att. c. 19.* Nulla ulla re, quam elegantia vitæ. Utroque tamen loco alii aliter legunt. ¶ Nullus alter. *Plaut. Bacch. 2. 3. 55.* Scelestiorem nullum illuxere alterum. ¶ *Nulli* pro nullius. *Terent. Andr. 3. 5. 2.* Quandoquidem tam iners, tam nulli consilii sum. ¶ Nullæ pro nulli. *Plaut. Mil. 3. 1. 207.* Studiosus rei nullæ aliæ est. ¶ Nullum pro nihil. *Horat. de Art. Poet. 324.* Præter laudem nullius avari.

Num, *forse*, *se*, ἆρα γε, an, numquid, adv. interrogandi, a νῦν, per Metathesin. *Cic. in Ver.* Num exspectabis, dum L. Metellus tibi respondeat? *Id. 1. de Or.* Num quod eloquentiæ vestigium apparet? ¶ Est etiam adverbium dubitandi, quando alicui verbo postponitur. *Cic. 1. Catil.* Interrogas me, num in exilium? ¶ Jungitur & cum *nam*. *Ter. Andr. 3. 4. 12.* Numnam perimus! ¶ Et cum *ne*. *Plaut. Truculent. 2. 6. 65.* Numne vis me?

Numa Pompilius, vir Sabinus, secundus Romanorum rex, fuit justitia & pietate insignis, omnisque divini & humani juris, ut illis temporibus, consultissimus: qui populum sacra, ritusque divinos docuit, ferocesque alios animos religione, atque institutis civilibus temperavit. Jani templum constituit, & clausit: annum in duodecim menses divisit, seu decem mensibus ab Romulo institutis duos addidit: dies fastos, & nefastos fecit: creditur Pythagoræ discipulus fuisse, & cum Nympha Egeria sæpe de his omnibus consultasse. Regnavit annos 43. *Liv. l. 1. c. 21. Ovid. 1. Fastor.*

Numana, æ, f. Oppidum Piceni, a Siculis conditum, a Gothis eversum. *Silius l. 8. v. 433.* scopulosæ rura Numanæ.

Numantia, æ, f. *Puente Garay*, Hispanis, urbs Hispaniæ Tarraconensis, exc in Castella veteri, inter Celtiberos, & Arevacos, ad Durium fl. haud longe orientem, ad radices montium. Excisa est a Scipione Africano minore post diutinam obsidionem 20. annorum, cum se, filios, & uxores occidissent cives. *Flor. l. 2. c. 17.*

Numantinus, a, um, quod ad Numantiam spectat. Numantinus speciatim cognomen fuit P. Scipionis Africani Æmiliani, seu minoris, qui Numantiam urbem evertit. *Ovid. 1. Fast. v. 596.* Illa Numantina traxit ab urbe notam.

Numella, læ, f. genus machinæ ligneæ ad discruciandos noxios, in quam collum & pedes immittebantur, ut describit *Non. c. 2. n. 568.* Hinc inter servorum tormenta enumerat *Plaut. Asin. 3. 2. 5.* Stimulos, laminas, cruces, compedes, nervos, catenas, numellas, pedicas, bojas. ¶ Festus interpretatur genus vinculi, quo deligantur quadrupedes, ex nervo, aut corio crudo bovis ut plurimum factum. Atque hoc sensu usurpat & *Columella*, sed mascul. genere, *l. 6. c. 19.* ubi ait. Ubi possunt etiam numelli fabricari, ut inserto capite, descendentibus per foramina regulis cervix teneatur. *h. e.* vincula ex ligneis regulis facta. *Turneb. lib. 23. c. 22.* & alii leg. *numella*.

Numellus, i, m. V. Numella.

Numen, inis, n. idem ac nutus, a *nuo*, ut *flumen* a *fluo*. *Lucret. l. 2. v. 631. de Curetibus.* Terrificas capitum quatientes numine cristas. *Id. l. 3. v. 144.* Paret, & ad numen mentis, numenque movetur? ¶ Translate sumitur sæpe pro Deorum nutu, voluntate, potentia, *volontà degli Dei*, θεῖον, θειότης. *Virgil. 2. Æn. v. 77.* non hæc sine numine Divum eveniunt. *Plin. l. 7. ep. 27.* Valim scire, esse phantasmata, & habere propriam figuram, numenque aliquod putes, an &c. ¶ In plur. numero tribuitur aliquando uni tantum Deo. Sic Venus alloquitur Cupidinem apud *Virg. 1. Æn. ad fin.* Supplex tua numina posco. ¶ Sæpius pro ipsis Diis, *Nume*, *Deità*. *Virg. 4. Georg. v. 7.* si quem Numina læva sinunt, auditque vocatus Apollo. *Ovid. Met. 10. v. 430.* promissaque Numine firmat. h. e. invocato numine per juramentum. ¶ Dicitur etiam de voluntate & potentia hominum. *Cic. 3. Phil.* Magna vis est, magnum numen unum & idem sentientis Senatus. *Virgil. 2. Æn.* Vadimus immixti Danais, haud numine nostro. h. e. non voluntate nostra. ¶ Romani Imperatores suos numinis appellatione honorabant, sive adulatione aliqua, sive quod summa rerum apud eos potestas esset. Hinc illa formula: Devotus numini majestatique ejus, apud *Grut. in Inscriptionib.* Sic *Symmach. l. 10 ep. 21.* Præcipua quidem beneficia numinis vestri populus R. expectat. ¶ Videtur nomen accipi pro nere in illo *Horat. l. 3. od. 10.* positas ut glaciet nives puro numine Jupiter.

Numerabilis, le, o. 3. *numerabile*, *che si può numerare*, Germ. *zehlbar*, Gal. *nombrable*, Hisp. *numerable*, εὐαρίθμητος, quod numerari potest. *Horat. de Art. v. 206.* Quo sane populus numerabilis, &c. h. e. parcus, modicus.

Numeralis, le, o. 3. ἀριθμητικός, quod ad numerum pertinet, ut Numerale nomen, quod numerum significat, apud *Priscian. l. 2.*

Numerarius, ii, m. qui publicam pecuniam in ærarium inferendam curat. *Sidon. l. 5. ep. 7.* & *l. ult. Cod. de Numerar.* ¶ Apud *Augustin. in Psalm. 146.* numerarius est, qui arithmeticam profitetur, computator, calculator, ἀριθμητής, *arimmetico*. Adde *Ammian. l. 19.*

Numeratio, onis, f. *novera*, *il numerare*, ἀρίθμησις. *Senec. ep. 18.* Ab isto fiet numeratio. ¶ Item persolutio, *pagamento*. *Colum. l. 1. c. 8.* Ubi æris numeratio exigitur, rem pro nummis ostendit.

Numerato, *a contanti*, abl. absol. vice adverbii. *Cic. Att. l. 12. ep. 25.* Mihi & res, & conditio placet, sed ita, ut numerato malim, quam æstimatione. idest potius numerata pecunia, quam aliorum bonorum æstimatione.

Tom. 3I.

Numerator, oris, m. *contatore*, ἀριθμητής, qui numerat. *August. l. 5. Confess. c. 4.* Mensor cœli, & numerator siderum.

Numeratus, a, um, nom. ex partic. *numerato*, ἀριθμηθείς. *Sil. l. 7. v. 730.* Numerato milite repetebat castra. *Cic. pro Cæc cap. 4.* Cum uteretur dote uxoris numerata, *dote in contanti*. ¶ Habere pecuniam in numerato, est in promptu habere, præsentem, paratam, *aver' in contanti*. *Plin. lib. 33. cap. 10.* Testamento edixit, relinquere in numerato H. S. DC. ¶ Hinc translata *Quintil. l. 6. c. 3. ad fin.* De Asinio Pollione seriis, jocisque pariter accommodatum dictum est, esse eum omnium horarum, & de actore facile dicente ex tempore ingenium eum in numerato habere.

Numero. V. Numero, adv.

Numeria, æ, f. ἡ ὠκυτόκος, Dea, quæ partus celeritati præerat. *Var.* apud *Non. c. 4. n. 319.* Quod etiam in partu precabantur Numeriam, quam Deam solent indigitare etiam Pontifices.

Numerii, m. a. prænominabantur, qui celeriter nati fuerant, a *numerus*, seu a *numero* adv. *Varro apud Non. c. 4. n. 319.* Ut qui contra celeriter erant nati, fere Numerios prænominabant, quod qui cito facturum quid se ostendere volebat, dicebat, numero id fore.

Numero, as, avi, atum, a. 1. *numerare*, *annoverare*, ספר, Ger. *zehlen*, Gal. *nombrer*, Hisp. *contar*, *numerar*, ἀριθμέω, per numeros recenseo. *Cic. 2. de Or.* Ea, si eas rata numeres, & innumerabilia sunt, & obscura. *Ovid. 3. Fast.* Numerare per digitos. ¶ Speciatim ponitur pro præsentem pecuniam dare. *Cicer. ad Planc.* Atticus pecuniam numeravit de suo. ¶ Interdum supprimitur accusativus. *Cic. pro Quinct.* Simul atque sibi hic annuisset, numeraturum se dicebat. *Idem pro Flacc.* Si Prætor dedit, a Quæstore numeravit. hoc est *per le mani del Camerlingo*. ¶ Eleganter ponitur pro habere, vel censere. *Cicer. in Brut.* In mediocribus Oratoribus numeretur est. *Id. pro Rosc. Amer.* Honestissimus inter suos numerabatur. *Id. 1. Fam. ep. 9.* Tuea jam sapientum civium, qualem me & esse, & numerari volo, sententia mutata est. ¶ Nullo loco numerare, est nihili facere. *Cic. 2. de Fin c. 28.* Qui voluptatem nullo loco numerant. ¶ Numerare in bonis, h. e. inter bona. *Id. l. 1. Fin.* Cur nec voluptas in bonis sit numeranda, nec in malis dolor. ¶ Numerare in beneficii loco, *tener per beneficio*. *Id. 2. Fam. ep. 5.* Sic, numerare in beneficii partem. *Id. 11. Phil.*

Numero, & **Numere**, adverb. *presto*, *subito*, cito, celeriter. *Festus* monet, *numero* dici de præsenti tempore, ac futuro, *numere* de præterito. Verum hoc a Scriptoribus non servatur. *Plaut. Amph. 1. 1. 25.* Nunc numero mihi in mentem fuit. Ita legit *Nonius c. 4. n. 359.* Alii nunc vero. *Varr. apud eund. ib.* Qui, cito facturum se quid, ostendere volebat, dicebat, numero id fore. ¶ *Plaut. Menæch. 2. 2. 23.* Numero huc advenis ad prandium: nunc obsonatu redeo. h. e. nimis cito. Adde *eund. Pæn. 5. 4. 101.* ¶ *Festus* numero exponit nimium *omnium*.

Numerose, adv. *numerosamente*, *in copia*. *Apul. de Deo Socrat.* Feminæ numerosissime comparare. ¶ Item sonore, & per numeros, id est mensuras musicas. *Cic. 2. de nat. Deor.* Quid si platani fidiculas ferrens numerose sonantes? ¶ Numerose dicere, est, oratione uti concinne & suaviter conclusa. *Cic. in Orat. c. 56.* Circumscripte, & numerose dicere. *Gel. l. 7. c. 3.* Distinctius, numerosiusque omnia dicere. *Quintil. l. 10. c. 5.* Sententias numerosissime versare.

Numerositas, atis, f. *numerosità*, *abbondanza*, copia, multitudo, magnus numerus, πολυαριθμία. *Sidon. l. 7. ep. 2.* Nepotum numerositate gaudere. *Id. Carm. 23. v. 151.* Varro scriptorum numerositate verendus. *Macrob. l. 5. Sat. c. 29.* Numerositas innumera.

Numerosus, a, um, *numeroso*, Germ. *viel*, *groß*, Gall *en grand nombre*, Hisp. *numeroso*, πολυπληθής, quod magno constat numero. *Plin. l. 11. c. 40.* Quæ numeroso fecunda partu, hæc plures habent mammas. *Plin. in Paneg.* Alio me vocat numerosa gloria tua. hoc est multiplex, magna. *Claud. l. 1. in Eutrop.* Questus numerosior. *Plin. l. 11. c. 37.* Oculi in homine numerosissimæ varietatis. ¶ Item laxus, amplus. *Colum l. 6. c. 29.* Numerosum pectus. *Plin. l. 2. ep. 9.* Causa numerosissima. h. e. quæ plura capita, ac quæstiones habet. ¶ Numerosa oratio dicitur, quæ apte, & æquabiliter fluit. *Cic. in Or. c. 65.* Adhibenda est igitur numerosa oratio, si aut laudandum est &c. *Id. l. 3. de Or.* V. ibi hac de re plura. ¶ *Ovid. 2. Amor. eleg 4. v. 29.* Illa placet gestu, numerosaque brachia ducit. hoc est ad numerum, ad certam legem movet.

Numerus, ri, m. *numero*, מספר, Ger. *eine zahl*, Gal. *nombre*, Hisp. *numero*, ἀριθμός, est collectio unitatum, unde unitatem dicunt non esse numerum, sed principium numeri. *Juven. sat. 13. v. 26.* Rari quippe boni, vix sunt numero totidem, quot &c. *Quintil. l. 1. c. 10.* Breviores numeri. ¶ Licet autem numerus dicatur de iis, quæ numerantur, interdum tamen etiam refertur ad ea, quæ mensurantur, & ponitur pro vi, copia. *Cic. l. 3. Off.* Si vir bonus Alexandria Rhodum magnum frumenti numerum advexerit. *Id. 2. Phil. c. 27.* Magnum vini numerum. Adde *Virgil. 4. c. 70.* ¶ Accipitur etiam pro ordine. *Vellej. l. 2. c. 77.* In numerum exercitus aliquem recipere. *Virg. 3. Æn.* Digerere in numerum. *Plin. in ep. 8. l. 3.* In numeros referre. *Id. l. 10. ep. 38.* Sacramento militari nondum distributi in numeros erant. h. e. in cohortes, *incorporati nell' ordinanze*. nam & *Tacitus* pro cohorte hanc vocem usurpat, ubi ait in *Agric. c. 18.* Sparsi per provinciam numeri, præsumpta apud militem illius anni quies. Adde *Sueton. in Vespas. c. 6.* Hinc illa: in numeris manere, desinere in numeris esse, &c. apud JCtos *lib. 41. ff. de testam. milit.* & *l. 11. l. 18. ff. de iis qui not. inf.* &c. ¶ Et quoniam omnis concentus, & omnis harmonia numeris constat, frequenter etiam numerus pro ratione harmonica ponitur, quam Græco vocabulo ῥυθμόν, appellamus. Hinc oratio, quæ numeris constat, numerosa dicitur, quæ vero numeris caret, soluta. *Cic. in Or.* Quicquid est enim, quod sub aurium mensuram aliquam cadit, etiamsi absit a versu (nam id quidem orationis est vitium) numerus vocatur, qui Græce ῥυθμός, dicitur. ¶ Numeri oratorii nomine intelligitur ordo verborum, totiusque orationis, quæ non claudicat, nec fluctuat; sed æqualiter, constanterque ingreditur. *Cic. 3. de Or. c. 44.* Numeris orationem astringere. *Id. ib. l. 1.* Numerus & modus oratorius. De numero oratorio scripsit *Quintil. l. 9. c. 4.* & *Cic. l. 3. de Or.* & *in Or. c. 49.* &c. ¶ Numerus etiam dicitur societas, *corpo*, *catalogo*. *Cicer. in Rull.* Non eos in Deorum immortalium numero venerandos a nobis, & colendos putatis? *Sallust.* Ex suo numero legatos misit, *del suo rango*. ¶ Usurpatur item pro honore, vel existimatione. *Cic. 2. Phil.* Quem locum apud ipsum Cæsarem post ejus ex Africa reditum obtinuisti! quo numero fuisti? *Varr. l. 1. R. R. c. 17.* Minus se putant despici, atque aliquo numero haberi a domino. ¶ Item pro perfectione, virtute, *parte*. *Cic. 2. de nat. Deor. cap. 13.* Perfectum, expletumque omnibus suis numeris, & partibus. *Id. 3. Off. c. 3.* Omnes numeros habere. *Plin. l. 9. ep. 38.* Legi librum omnibus numeris absolutum. *Id. in Paneg.* Obire omnes numeros comitatis. ¶ Numerus interdum pro carminibus usurpatus, quoniam ea maxime numeris constant. *Horat. lib. 4. od. 2.* Numerisque fertur lege solutis. *Ovid. 4. de Pont. eleg. 2.* nec numeris nectere verba juvat. *Virg. Ecl. 9.* numeros memini, si verba tenerem. h. e. rhythmum, metrum. ¶ Item pro modis musicis. *Quintil. lib. 9. cap. 4.* Quod si numeris, & modis inest tanta vis. *Lucr. l. 2. v. 631.* In numerum exultare. *Virg. Ecl. 6.* In numerum ludere. *Cic. 1. de Leg. c. 4.* Roscius in senectute numeros in cantu ceciderat, ipsasque tardiores fecerat tibias. h. e. Roscius, qui cum esset juvenis, magna contentione egerat, jam senex factus remissius ferebatur, & ipsos modos tardiores faciebat. ¶ Item pro lege, ac regula, quæ servatur ab histrionibus, & a palæstricis in flexu corporis, & motuum gestu. *Quint. lib. 12. cap. 2.* Ut palæstrici doctores illos, quos numeros vocant, non idcirco discentibus tradunt. *Cicer. Parad. 3.* Histrio si paulo se moverit extra numerum, exsibilatur. ¶ Translate *Horat. l. 1. ep 18. v. 59.* Quamvis nil extra numerum fecisse, modumque curas. hoc est stulte, imperite. ¶ Denique pro calculis lusoriis: in his enim numeri inscripti erant.

Ovid. 1. *de Art. Am.* v. 363. Seu ludet, numerosque manu jactabit eburnos. ¶ Numerus quadratus dicitur, qui gemina dimensione in æqua concrescit, ut bis duo, ter tres, quater quatuor, &c. *Gell. l.* 1. c. 20. ¶ Numerus singularis, & pluralis in nominibus apud Grammaticos. *Quintil. l.* 1. c. 5.

Numicius, & Numicus, *Rivo di Nemi*, *Rima*, fluviolus Latii, qui effluit ex lacu Nemo, ex quo via Numicia Brundusios ducit, & Lavinio proxima labitur. In eo Æneas submersus traditur. Nec, ut aliqui scribunt, postea decrevit, & in fontem redactus fuit, qui & ipse postea exsiccatus est, sacris etiam Vestæ, (cui non nisi ex hoc fluvio libari fas erat) una interceptis. *Virg.* 7. *Æn.* v. 15. hæc fontis stagna Numici. *Ovid.* 3. *Fast.* v. 647. Corniger hunc tumidis rapuisse Numicius undis creditur.

Numidæ, arum, m. Numidiæ incolæ, quasi *nomades*. V. Nomades. Eorum in equitatu maxima laus fuit. *Virg.* 4. *Æn.* Infreni Numidæ. ¶ Antiqui Numidas vocarunt non incolas modo Numidiæ, sed alios quoque, qui pecuariam exercentes vagi huc illuc mearent. Hinc Numidarum in Arabia mentio fit apud *Vitruv.*

Numidia, f. 1. Mataganitis, *Biledulgerid*, Νομαδική, regio medit. Africæ, in Libya interioris, & Mauritaniæ confinio, leonibus, & ursis ferocissimæ abundans. *Plin. l.* 5. c. 3.

Numidiānus, a, um, adject. ut Numidiana pyra, quæ ex Numidia afferuntur. *Plin. l.* 15. c. 15.

Numidĭcus, ei, m. cognomen Q. Metelli, qui de Numidiæ rege Jugurtha triumphavit. *Gell. l.* 1. c. 6. & *l.* 6. c. 11.

Numidĭcus, a, um, Νομαδικός, quod est ex Numidia, ut Lapis Numidicus, qui inter generosa marmora numeratur, & a Papinio Libycus silex appellatur, ex quo præsertim pavimenta sternebantur, quæ pavimenta Punica a veteribus dicebantur. *Isid. l.* 15. *Orig.* c. 5. ¶ Gallinæ Numidicæ, apud *Col. l.* 8. c. 2. sunt, quas *Martial. lib.* 3. *epigr.* 58. Numidicas guttatas appellat. V. *Africanus*. ¶ Numidici equi. *Liv. l.* 30. c. 6.

Numisma, atis, *n. moneta*, *medaglia*, Νόμισμα, nummus. *Hor. lib.* 2. *ep.* 1. v. 234. Rettulit acceptos regale numisma Philippos. *Prudent.* 2. *peristeph.* v. 95. Et Cæsar agnoscit suum Numisma nummis inditum. h. e. imaginem suam nummis impressam. ¶ Sunt qui scribunt *nomisma*.

Numitor, m. 3. filius Procæ Albanorum Regis, & Amulii frater, Romuli, & Remi avus maternus. Hujus filiam Rheam Sylviam Amulius, pulso Numitore fratre, Vestalem virginem fecit, ne tandem sobolem haberet, quæ patruum ulcisceretur. Senex a Romulo, & Remo, occiso Amulio, in Regnum restitutus est. *Liv. lib.* 1. *Dionys. lib.* 1.

Nummarius, a, um, n. c. a. χρηματικός, quod ad nummos spectat. *Cic.* 3. *Off.* c. 20. Ut res nummaria de communi sententia constitueretur. *Id.* 4. *Verr.* Se in summa difficultate esse nummaria. ¶ Nummarium judicium, quod fit acceptis pecuniis. *Cic.* 5. *Verr.* Ecquod judicium Romæ tam dissolutum, tam perditum, tam nummarium fore putasti? ¶ Judex nummarius, sordidus, qui pecuniis corrumpitur. *Cic. Att. l.* c. Insectandis, exagitandisque nummariis judicibus omnem omnibus studiosis, ac fautoribus illius victoriæ παῤῥησίαν eripuit. ¶ Interpres nummarius, mercenarius, & qui ob id pecunias accepit. *Cic. pro Cluent.* Nummarius interpres pacis, & concordiæ non probabatur.

Nummatio, onis, f. πολυχρηματία, nummorum abundantia, affluentia. *Cicer.* 2. *Phil.* c. 45. Cooler eum cum nummatione tua tuorumque.

Nummātus, a, um, πολυχρήματος, nummis abundans. *Cic.* 2. *Agr.* c. 22. Volitat enim ante oculos istorum Jubæ Regis filius adolescens, non minus bene nummatus, quam bene capillatus. *Apul. lib.* 1. *Met. circa princ.* Nummatum revertor.

Nummōsus, a, um, nummis abundans. *Nigid.* apud *Gel. l.* 4. c. 9.

Nummulariŏlus, i, m. dim. parvus, vel vilis nummularius. *Senec. in Apocolocynth.* Designatus Consul nummulariolus.

Nummularius, ii, m. κολλυβιστής, mensarius, qui nummos permutat. *Ulp. l.* ſi *hominem*, ff. *depositi*. Quoties foro cedunt nummularii. *Suet. in Galba*, *cap.* 9. Nummulario non ex fide versanti pecunias manus amputavit.

Nummŭlus, m. 2. νομισμάτιον, parvus nummus. *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 16. Si judicium est, triginta homines Populi R. levissimos, ac nequissimos nummulis acceptis jus, ac fas omne delere.

Nummus, & Numus, i, m. *denajo*, *moneta*, מַטְבֵּעַ, Ger. *ein muentz*, Gal. *monnoye*, Hisp. *dinero*, νόμισμα, numisma, pecunia, aurum, argentum, æs signatum. Est vox pura Græcorum. Nam, ut *Jul. Pollux l.* 9. Romani hanc eocem habent a Doriensibus Siciliæ, & Magnæ Græciæ incolis, quos Aristoteles in lib. de Tarentinorum Rep. auctor est habuisse νόμμον, in quo Tarantis Neptuni filii imago impressa erat equo insidentis. Eadem fuit sententia *Varronis l.* 4. *de L. L.* In argento, inquit, nummi: id a Siculis. ¶ In veteribus libris & monumentis *nummus* legitur, & *numus*. Prior tamen scriptio videtur magis in usu esse. *Pers. in prol. Satyr.* Si dolosi spes refulserit nummi. *Plaut. Pœn.* 1. 2. *vers.* 132. Nescio quot nummi aurei. ¶ Nummus adulterinus, *moneta falsa*. *Cic.* 3. *Off.* Si sapiens adulterinos nummos acceperit imprudens pro bonis. ¶ Aliquando speciale nomen est pecuniæ, quæ alias nomine *sestertius*, vel conjunctim *nummus sestertius* appellabatur, valebatque æstimatione Veneta solidum V. idest, quartam partem denarii argentei. *Cic.* 4. *Verr.* Facta est sponsio sestertiis quinque, coegit Scandilium quinque illa millia nummum dare ac numerare Apronio. ¶ Nummo vel nummo sestertio æstimare, vendere, addicere, &c. est nullo, vel vilissimo pretio. *Cic. pro Rabir. Posth. cap.* 17. Ecquis est ex tanto populo, qui bona C. Rabirii nummo sestertio sibi addici velit? Adde *Valer. Max. lib.* 5. *cap.* 2. ¶ In nummo exigere, est non rem, sed rei pretium exigere, *esigger' in contanti*. *Trebel. Pol. in Claud.* Si alicubi aliquid defuerit, non præstetur, nec in nummo exigatur. ¶ Nummus asper, legitur apud *Senec. ep.* 19. *Sueton. in Ner.* c. 44. Alii interpretantur, recens cusum, bene percussum, atque adeo probum, & justi ponderis. Alii veterem, sed in thesauro servatum. V. *Lips. ad Senec. l. c.* ¶ Habere in nummis, *aver del danajo*. *Cic. Attic. l.* 8.

Nummum. V. Num.

Nunc, *ora*, *adesso*, עַתָּה, Ger. *jetz*, Gal. *a present*, Hisp. *aora*, νῦν, adv. temporis, quod tempus præsens denotat. *Cic. in Phil.* 7. *cap.* 3. Erat tunc excusatio oppressis, nunc nulla est. *Id. Att. l.* 2. Nunc reus erat apud Crassum Vectius. ¶ Interdum nullum tempus denotat, & ponitur pro *sed*, *at verum*. *Cic.* 1. *de Div.* c. 29. Quæ quidem multa plura evenirent, si ad quietem integri iremus: nunc onusti cibo, & vino confusa, & perturbata cernimus. ¶ Eleganter conjungitur cum quibusdam particulis, *jam*, *ergo*, *vero*, *primum*, *demum*, & similibus. *Ter. Eun. prol.* v. 9. Idem Menandri Phasma nunc nuper dedit. *Idem And.* 5. 4. 35. Nunc primum audio, quid illo sit factum. *Id. Adelph.* 2. 1. I nunc jam. ¶ Interdum geminatur. *Virg.* 5. *Æn.* v. 189. Nunc nunc insurgite remis. *Id. ib.* Nunc hos, nunc illos aditus &c. ¶ Nunc homines, h. e. homines qui nunc sunt, οἱ νῦν ὄντες. *Plaut. Pers.* 3. 1. 57. Tace stulte, non tu nunc hominum mores vides.

Nuncĭne, adv. interrogandi, an nunc, nunc ne? *Terent. And.* 4. 1. 60. Heu nuncine demum?

Nuncio. V. Nuntio.

Nuncŭbi, adv. μή που, nunquid alicubi, vel quo in loco, quo in re. *Ter. Eun.* 1. 2. 83. Nuncubi meam benignitatem sensisti in te claudier.

Nuncupātim, adv. nominatim. *Sidon.* & *Claudian. Mamert. l.* c. *c.* 9.

Nuncupatio, onis, f. προσαγόρευσις. *Sueton. in Calig.* c. 38. Quo metu injecto, cum jam & ab ignotis inter familiares, & a parentibus inter liberos palam heres nuncuparetur, derisores vocabat, quod post nuncupationem vivere perseverarent. ¶ Item pro dedicatione libri, aut alterius operis. *Plin. in præfat. hist. nat.* Hæc ego mihi nunc patrocinia ademi nuncupatione. *Senec. de Consolat. ad Marc.* c. 13. Primus impetus ab altaribus publicis, & fausta nuncupatione non abduxit patrem. ¶ Quod vero addunt quidam Lexicographi ex *Plin. l.* 9. c. 35. V. in *Mancipatio*.

Nuncupātor, oris, m. qui nuncupat. *Apul.* 2. *Florid. sub fin.* Pythagoras primus philosophiæ nuncupator, & conditor.

Nuncupātus, a, um, nom. ex partic. a nuncupo, appellatus, nominatus. *Sueton. in Aug.* c. 17. Cleopatræ liberis inter heredes nuncupatis. *Varr. l.* 6. *de L. L.* Nuncupatæ pecuniæ, in legibus, sunt scriptæ. *Fest.* Nuncupata pecunia est idem certa, nominata, nominibus propriis pronuntiata. *Idem*: Vota nuncupata dicuntur, quæ Consules, & Prætores, cum in provincias proficiscuntur, faciunt; ea in tabulas præsentibus multis referuntur. Alii apud *eund. Fest.* exponunt, promissa, & quasi testificata, & recepta. ¶ Nuncupatus heres est is, qui voce, non scripto a testatore est designatus coram idoneis testibus. *Julian. JCtus l. Si ita ff. de bon. possess.*

Nuncŭpo, as, avi, atum, a. 1. *nominare*, *appellare*, קָרָא, Ger. *nennen*, Gall. *nommer*, Hisp. *nombrar*, προσαγορεύω, est nomine suo vocare, seu nominare, a *nomen*, & *capio*. *Varr. lib.* 5. *de L. L.* Quæ me insueto nuncupasti nomine. *Cic. Liv. l.* 1. Quem Julum eundem Julia gens auctorem sui nominis nuncupat. ¶ Nuncupare lingua, est non scripto, sed verbo cavere, vel dicere. *Cic.* 1. *de Or.* Ut totum illud, uti lingua nuncupasset. ¶ Nuncupare vota, est alicui Divorum vota polliceri, & destinare. *Cic.* 3. *Phil.* c. 4. Ea vota, quæ nunquam solveret, nuncupavit. *Id.* 7. *Verr.* Votaque pro imperio suo, communique P. R. nuncupasset. ¶ Nuncupare testamentum, est viva voce supremam voluntatem declarare. *Plin. l.* 14. c. 22. Alii testamenta sua nuncupant. De nuncupandis testamentis, V. de JCtos, & præsertim *Justinian. Institut. de testam.* ¶ *Tacit.* 1. *hist.* c. 27. Consultatum inde pro rostris, an in Senatu adoptio nuncuparetur. h. e. exprimeretur, publicaretur. ¶ Nuncupare hæredem idem est ac designare, instituere. *Justin. l.* 12. c. 15. Ut dignissimum nuncuparet heredem.

Nuncŭsque, usque nunc, usque adhuc. *Ammian. l.* 14. c. 1. (*al.* 7.) Ubi conduntur nuncusque commeatus, distribui militibus assueti.

Nundĭna, æ, f. 1. Romanorum Dea, præses ejus lustrationis, qua infantes die nono lustrabantur. *Macr. l.* 1. *Sat.* c. 16.

Nundĭnæ, arum, f. 1. *fiera*, *mercato*, יְרִידִים, Ger. *jahrmarck*, Gal. *foire*, *marché*, Hisp. *feria*, *mercado*, πανήγυρις, παντοπωλεῖον, ἀγορά, mercatus, seu feriæ rusticorum, quibus Romam proficiscebantur negotiis domesticis provisuri, quasi novendinæ, quia nono quoque die fiebant. *Ovid.* 1. *Fast.* *Macrob. l.* 1. *Sat.* c. 16. Rutilius scribit, Romanos instituisse nundinas, ut octo quidem diebus in agris rustici opus facerent, nono autem die, intermisso rure, ad mercatum, legesque accipiendas Romam venirent, & ut scita, atque consulta frequentiore populo referrentur, quæ trinundino die proposita a singulis, atque universis facile noscebantur. *Cic. Att.* Ipso die nundinarum venit. ¶ Transfertur etiam hæc vox ad celebres mercatorum conventus immunes, liberosque. *Cicer. in Rull.* 2. Illi Capuam nundinas rusticorum, horreum Campani agri esse voluerunt. Adde *Colum. in præfat. l.* 1. ¶ Imo dicitur de quacunque negotiatione. *Cic. in Phil.* 2. In interiore ædium parte totius Reipubl. nundinæ erant. ¶ Nundinas instituere, *piantar una fiera*. *Plin. l.* 5. *ep.* 4. Vir prætorius a Senatu petiit, ut sibi instituere in agris suis nundinas permitteretur. ¶ In singulari num. *Sidon. lib.* 7. *ep.* 5. In nundinam, & auctionem mitti, si emptor inveniatur. ¶ Legitur & nundinum, i, n. *Liv. l.* 3. c. 34. Postquam vero comitia decemviris creandis in trinum nundinum indicta sunt. *Cic. pro Dom. cap.* 16. Quod in latetis legibus trinum nundinum esse oportet.

Nundĭnālis, le, o. 3. ἀγοραῖος, novendialis. *Plaut. Aulul.* a. 2. *sc.* 4. Cocus ille nundinalis est, in nonum diem solet ire coctum. Ubi significatur coquus lustralis ordinis, quique magis usset coquere cœnam feralem, quæ nono die fiebat, quem iit, quorum ingeniosa esset gula. *Voss.* Alii interpretantur coquum vulgarem, & vilem, qui non nisi nundinis conducitur, cum plebs ex agris convenit. V. *Taubman.*

Nundĭnārius, a, um, πανηγυρικός, *de mercato*, quod ad nundinas pertinet, vel quod nundinis deputatum est. *Plin. l.* 12. c. 17. His commerciis Carras oppidum aperuere, quod est illis nundinarium. ¶ Nundinariæ epulæ dicuntur cibaria, quæ dantur nundinas frequentantibus, h. e. mercaturam exercentibus. *Ulp. l.* 70. *Dig. pro Soc.* Cum societas ad emendum coiretur, & conveniret, ut unus reliquis nundinarias epulas præstaret.

Nundĭnātio, onis, f. ἀγορασμός, ἐμπορεία, nundinandi actus, mercatura. Translate *Cic. Agr.* 1. c. 3. Quam denique in omnibus locis nundinationem juris, ac fortunarum fore putatis? *Id.* 3. *Verr.* Nundinatio hominum.

Nundĭnatitius, a, um, adject. *Tertull. de virg. veland. cap.* 3. capita nundinatitia vocat virginum non velatarum, q. d. exposita procorum, & amatorum oculis, & veluti venalia.

Nundĭnātor, oris, m. 3. ἀγοραστής, πανηγυριστής, qui nundinas frequentat. *Fest. in voce nundinans*: Ne interpellarentur nundinatores. *Quintil. declam.* 12. c. 3. Salutis publicæ nundinator.

Nundĭno, as, a. 1. idem ac nundinor. *Firmic. l.* 6. *Mat.* Quæstus, & libidinis causa pudorem duobus fratribus nundinabit. *Capitolin. in Gordian.* c. 24. Et qui pepulerit homines, per quos antea, velut in auctione positus, nundinatus est.

Nundĭnor, aris, atus sum, d. 1. *vendere*, *a comperare al mercato*, סָחַר, Ger. *handeln*, Gal. *marchander*, Hisp. *vender en ferias*, καπηλεύω, ἀγοράζω, est palam vendere, vel emere, sicut nundinis fit. Translate *Apul. l.* 10. *Met.* Toti nunc Judices sententias suas pretio nundinantur. *Cicer. Verr.* 4. c. 40. Ab isto pueri nomen senum, septemque denum senatorium nomen nundinati sunt. *Sueton. in Tit.* c. 7. Constabat, in cognitionibus patris nundinari, præmiaque solitum. h. e. judicia pretio, & muneribus corruptum vendere.

Nundĭnum. V. Nundinæ.

Nunquam, adv. *non mai*, לֹא לְעוֹלָם, Ger. *zu keiner zeit*, Gal. *jamais*, Hisp. *jamas*, οὐδέποτε, μηδέποτε, nullo tempore. *Cic.* 1. *Acad.* c. 1. Illud autem mihi ante hoc tempus nunquam in mentem venit a te requirere. *Virg. Ecl.* 3. Nunquam hodie effugies. ¶ Nunquam non, significat semper. *Suet. in Tib.* c. 69. Turbatiore cœlo nunquam non coronam lauream cervice gestavit. ¶ *Manut. in Orthograph.* monet *numquam*, & *numquid*, & *numquis*, & similia in veteribus monumentis scripta legi per *m* ante *q*, quanquam usus *n* retinere plerunque solet, quod τὸ *m* non facile eo loco pronuntiari posse videatur, præsertim cum hoc tempore ratio ejus pronuntiandi fere omnis perierit.

Nunquando, adv. num aliquando. *Cic. de Amic.* Nunquando amici novi digni amicitia veteribus sint anteponendi. Adde 5. *Phil.* c. 11. Alii tamen leg. divisim *num quando*.

Nunquid, adv. *se*, *forse non*, ἆρ᾽ οὖν, ἆρα μή, en, nonne. *Cic.* 1. *Off.* Nunquid officium aliud alio majus sit. *Idem de Leg.* Nunquid vos duas habetis patrias? ¶ Nunquid non, pro an non? *Senec. ep.* 90. Nunquid non pelles ferarum a frigore satis defendere queunt?

Nunquidnam, adverb. idem quod nunquid. *Terent. Andr.* 1. 4. 8. Ut sciam, nunquidnam hæc turba tristitiæ afferat. *Cic.* 1. *de Orat.* c. 3. Crassus, nunquidnam, inquit, novi?

Nunquis, qua, quod, vel quid, nom. anom. ἆρα μή τις, num aliquis. *Cic. Att. l.* 13. Nunquis fundus in Nolano venalis sit. *Id.* 4. *Acad.* Nunquid horum probat noster Antiochus? *Id. Att. l.* 5. Cum me spectans e sua sella, nunquid vellem, rogasset. *Teren. Eun.* 2. 2. 35. Nunquem evocari hinc vis foras? *Horat. lib.* 1. *Sat.* 3. v. 34. denique teipsum concute, nunqua tibi vitiorum inseverit olim Natura, aut etiam consuetudo mala. ¶ *Nunquid vis?* &, *Nunquid aliud?* formulæ sunt discedentium. *Plaut. Aul.* 2. 1. 58. & *Mostell.* 2. 1. 57. ¶ Sicubi invenitur *Nunqua*, pro *nunquam*, non solum incerta lectio est, sed ne probabilis quidem.

Nuntia, vel nuncia, æ, f. quæ nuntiat. *Cicer.* 1 *de Leg. ex quodam Poeta*. Nuncia fulva Jovis miranda visa figura. *Idem* 2. *de Orat. cap.* 9. Historia nuntia vetustatis.

Nuntiatio, & nunciatio, onis, f. verbale a *nuntio*, ἀπαγγελία. Sumitur in re augurali, pro manifestatione omnium, quæ augur viderit. *Cic. Phil.* 2. c. 32. Nos nuntiatio-

nuntiationem solum habemus, Consules, & reliqui magistratus etiam inspectionem. V. *Spectio*.

Nuntiator, & nunciator, oris, m. *nunzio*, qui nuntiat, ἀγγελος. *Arnob. l. 1. sub fi.* Christus rei maximæ nuntiator. Adde *Ulp. l. Prætor ait, ff. de novi op. nunc.*

Nuntiatrix, icis, f. *nunzia*, nuntia. *Cassiod. l. 2. epist. 14.* Ciconia redeuntis anni nuntiatrix.

Nuntio, & nuncio, as, avi, atum, a. 1. *nunziare, significare*, בשר, Germ. *verkundigen*, Gal. *annoncer*, Hisp. *anunciar*, ἀπαγγέλλω, moneo, significo. *Cic. Att. l. 1.* Quin celerius tibi hæc rumor, quam ullus nostrum literæ, nuntiarit. *Id. ib. l. 4. ep. 10.* Misit ad me statim, qui salutem nuntiaret, *mandò a salutarmi*. *Tac. 2. Ann. c. 79.* Vibius nuntiavit Pisoni, Romam ad dicendam causam veniret. *Martial. lib. 8. epigr. 27.* Horas quinque puer nondum tibi nuntiat. ¶ Usurpatur interdum passive, varia constructione. *Id. l. 11. Fam. ep. 12.* Ita Romam erat nuntiatum, ita persuasum omnibus, fugisse Antonium. *Plaut. Mostel. 1. 3. 76.* Utinam meus nunc pater mortuus ad me nuntietur. *Serv. ad Cic. l. 4. Fam.* Postquam mihi nuntiatum est de obitu Tulliæ tuæ. *Plin. l. 3. ep. 7.* Modo nunciatus est Silius Italicus in Neapolitano suo inedia vitam finisse. ¶ De ratione scribendi hoc verbum V. in voce sequenti.

Nuntius, & Nuncius, ii (utroque enim modo scriptum legitur in antiquis monumentis) *nunzio, messaggere, ambasciadore*, מלאך, Germ. *ein mundlicher bott*, Gal. *messager*, Hisp. *mensajero*, ἄγγελος, qui nuntiat. *Cicer. 11. Att. ep. 24.* Par nuntium certiorem facit me, quid egerit. *Id. 2. Fam.* Domesticarum rerum tuarum habes & scriptores, & nuntios. *Cæsar de B. G.* Nuntios ad Cæsarem mittit, nisi subsidium sibi mitteret, diutius sustinere non posse. ¶ Accipitur & pro re quæ nuntiatur, *novella, ambasciata*. *Cic. 2. Fam. ep. ult.* Cum nuntium optatissimum accepissem, te mihi Quæstorem obtigisse. *Id. 2. Att.* De Q. Fratre nuncii nobis tristes, nec varii venerunt. *Ter. Heaut. 3. 1. 18.* Nuntium apportare alicui. *Plaut. Stich. 2. 2. 67.* Nuntiare nuntium exoptabilem. ¶ Hoc sensu usurpatur etiam in neutro genere. *Var. l. 5. de L. L. c. 9.* Ubi noctu censura auspicatur, & cœlo nuntium erit, præconi sic imperato, &c. *Catul. de Aty, v. 76.* Geminas Deorum ad aures nova nuntia referens. Scaliger legit *nova nuntiat ferens*, reliquis Interpretibus & Criticis fere omnibus invitis. ¶ Item adjective. *Ovid. Heroid. ep. 16. v. 10.* Urit; habes animi nuntia verba mei. *Tibul. l. 3. eleg. 4. v. 5.* venturæ nuntia sortis Vera monent Thuscis exta probata viris. ¶ Nuntium uxori remittere, est uxorem repudiare. *Cic. Attic. l. 1. ep. 13.* Uxori Cæsarem nuntium remisisse. Adde eund. in *Top. c. 4. & l. 1. de Orat. c. 40. a med.* ¶ Translate *Id. 13. Fam. ep. 16.* Biennium est, cum virtuti nuntium remisisti, delinitus illecebris voluptatis.

Nuper, adv. *poco fa*, Germ. *neulich*, Gall. *il n'a gueres*, Hisp. *poco a, recien*, ἄρτι, recenter, non longo ante tempore. *Cic. 2. de Or.* In quibus erat is, qui nuper Romæ fuit, Menedemus hospes meus. *Id. 1. de Div.* Neque unte Philosophiam patefactam, quæ nuper inventa est. ¶ Pro modo, *Hor. in Art. Poet. v. 228.* ¶ Super. nuperrime. *Cic. 1. de Inv. c. 17.* Et ab eo potissimum, quod ille nuperrime dixerit.

Nuperus, a, um, *nuovo*, חדש, Germ. *new*, Gall. *nouveau*, Hisp. *nuevo*, νέος, quod recens est, quod nuper fuit. *Plaut. Capt. 3. 5. 60.* Recens captum hominem, & nuperum, & novitium te perdocere. *Terent. Heaut. 1. 1. 1.* nupera notitia, Alii leg. *nuper*.

Nupta, æ, subst. f. *sposa*, כלה, Germ. *eine braut*, Gall. *epousée*, Hisp. *esposa*, νύμφη, mulier, quæ nupsit, a *nubo*. *Ter. Adel.* Et nova nupta eadem hæc discet. *Cic. 5. Tusc.* Singulis Indis plures solent esse nuptæ.

Nuptiæ, arum, f. 1. *nozze*, חתונה, Germ. *hochzeit*, Gall. *nopces*, Hisp. *bodas*, γάμος, cæremoniæ, & hilaritates in ducendis uxoribus, a *nubo*, quod sponsa, cum ad maritum duceretur, faciem flammeo nuberet, hoc est, velaret, quemadmodum Ælium, & Cincium scripsisse, auctor est *Festus*, & scriptum etiam reperitur apud *Varronem lib. 4. de L. L. Ter. Andr. 1. 5. 34.* In hunc diem sunt constitutæ nuptiæ. *Plaut. Aulul. 4. 10. 34.* Renuntiare repudium, rebus paratis, atque exornatis nuptiis. *Cic. ad Q. Fr.* Apud Pompejum in ejus nuptiis eram cœnaturus. ¶ Per Synecdochen hæc vox usurpatur pro conjunctione maris, & feminæ, *matrimonio*. *Cic. pro Cluent.* Quæ nuptiæ non diuturnæ fuerunt, erant enim non matrimonii dignitate, sceleris societate conjunctæ. *Id. Att. l. 13. ep. 19.* Mulier vetula multarum nuptiarum. *Horat. l. 3. od. 11.* Nuptiarum expers. *Nepos in Attic. c. 5.* Conciliare nuptias. & *c. 12.* Nuptiarum conciliator, *sensale de matrimonj*. *Valer. Max. l. 9. c. 1. n. 9.* Nuptiis inter se jungi. ¶ Metonymice accipitur pro culpa Venerea. *Justin. l. 31. c. 6.* Novis quotidie nuptiis deditus erat. *Petron. in Satir.* Nuptias facere.

Nuptialis, & le, o. 3. *nuziale*, Germ. *hochzeitlich*, Gall. *nuptial*, Hisp. *nupcial*, γαμικός, quod ad nuptias pertinet. *Cic. pro Cluent. c. 6.* Faces nuptiales! Et *c. 9.* Nuptialia dona. *Plaut. Curc. 5. 2. 62.* Nuptialis cœna.

Nuptialiter, adv. γαμικῶς, more nuptiarum. *Marcian. Capel. l. 6.*

Nuptiarius, a, um, nuptialis, ut Nuptiarium donum. *Paul. Dig. l. ult. tit. penult. leg. 194.*

Nuptiator, oris, m. qui nuptias celebrat. *Hieron. advers. Jovin. l. 1. c. 25.*

Nupto, as, frequentat. a nubo. *Tert. in Sodoma, v. 45.* Quo nullæ nuptant animæ.

Nuptula, æ, f. parva nupta. *Var.* apud *Non. c. 4. n. 350.* Pueri obscœnis verbis novæ nuptulæ aures returent.

Nupturio, is, n. 4. γαμησείω, nubere cupio. *Martial. l. 3. epigr. 93.* Gaudes ducentas nupturire post mortes. *Apul. in Apol.* Sponte eam diceres sine ulla magia jam olim nupturisse.

Nuptus, a, um, *maritato*, חתן, Germ. *die gefreyet hat*, Gall. *marié*, Hisp. *casado*, γεγαμημένος, matrimonio conjunctus. *Cic. pro Sext.* Ex quo hic asit puer, & nupta jam filia. *Id. Ver. 5. c. 13.* Mulier nupta mei, proposita omnibus. ¶ *Nupta verba*, obscœna, qualia sunt mulierum, quæ viro traditæ verecundiam dedidicerunt, quæ non licebat virginibus dicere, a *nubo*, quia notat copula Venerea conjungi. *Fest. Plaut. Dyscolo, referente Festo*: Virgo sum, nondum didici verba nupta dicere. ¶ Videtur *Plautus* substantive usurpasse *nuptus, i*, *Cas. 5. 2. 3.* ubi ait: Lubet Chalinum quid agat scire novum nuptum cum novo marito.

Nuptus, us, m. *maritaggio*, γάμος, nubendi actus. *Cæs. 3. B. G.* Et sorores suas nuptui in alias civitates collocasse. *Plin. de viris Illust. 1. 59.* Eo die Numantini forte solemni nuptu filias locabant. Adde *Col. l. 4. 1. 3.*

Nursia, æ, f. 1. *Norcia*, urbs parva Italiæ, in Sabinis. ¶ Item urbs Piceni, a *Virg. 7. Æn.* frigida dicta.

Nursinus, a, um, adject. a Nursia oppido. *Martial. l. 13. ep. 20.* Nursinas poteris parcius esse pilas.

Nurus, us, f. *nuora*, כלה, Germ. *des sohns weib*, Gall. *bru, belle fille*, Hisp. *nuera*, νυός, ἑκυρά, filii uxor, a Græco nomine allato, *r* inserto. *Cicer. 2. Phil.* Mater amicam impuri filii, tanquam nurum sequebatur. ¶ Poetæ nurum sæpe universim pro fœmina usurpant. *Ovid. 2. Met. v. 366.* Et nuribus mittit gestanda Latinis.

Nusplam, adv. in nullo loco, a *ne*, & *usplam*. *Gel. l. 5. c. 4.* Librarius in quodvis pignus vocabat, ni in una nusplam litera delictum esset. Al. leg. *si in una usplam*.

Nusquam, adv. *in niun luogo*, Germ. *nienen*, Gal. *en nul lieu*, Hisp. *en ningun lugar*, οὐδαμοῦ, in nullo loco, a *ne*, & *usquam*. *Cic. de Sen.* Nolite arbitrari, me, cum a vobis discessero, nusquam, aut nullum fore. *Id. 4. Acad. cap. 32.* Illud sit disputatum non inesse in his propriam, quæ nusquam alibi esset, veri, & certi notam. *Ter. Adelph. 4. 2.* Fratrem nusquam invenio gentium. ¶ Nusquam non, est ubique. *Plin. l. 24. c. 1.* Parcom rerum nusquam non remedia disponente homini. ¶ Usurpatur etiam cum verbis motus. *Id. Eun. 2. 2. 50.* Profecturus alio fueras. P. Nusquam. *Auct. ad Heren. l. 2. c. 2.* Nusquam venturo, aut abitum sine causa putetur.

Nutabilis, le, adject. nutans, vacillans. *Apul. de Deo Socr.* Regni nutabilis suggestus.

Nutabundus, a, um, adject. nutans. *Solin. c. 27.* Capite nutabundo.

Nutamen, inis, n. nutatio. *Silius lib. 2. vers. 399.* Albentes niveo tremulo nutamine pennæ.

Nutatio, onis, f. νεῦσις, actus nutandi. *Plin. l. 11. c. 37.* A cerebro proficiscitur somnus, hinc capitis nutatio. ¶ Translate *Plin. alter in Paneg. cap. 5.* Nutatio Reipublicæ.

Nuto, as, n. 1. νεύω, frequenti capitis inclinatione aliquid significo, freq. a *nuo*. *Plaut. Asin. 4. 1. 39.* Neque illa ulli homini nutet, nictet, annuat. ¶ Translate accipitur pro moveri, vacillare, ruinam minari. *Liv. l. 4. 1. 37.* Altera ex parte nutant circumspectantibus galeæ, & incerti trepidant. *Cic. 6. Ver.* Illud signum nutabat. ¶ Item pro dubitare. *Cic. 1. de nat. Deor.* Mihi quidem etiam Democritus nutare videtur in natura Deorum.

Nutribilis, le, adject. qui nutrire potest, ut cibi nutribiles, apud *Cæl. Aurel. Tard. 4. cap. 3.*

Nutricatio, onis, f. idem ac nutritio. *Gel. l. 12. c. 1.* Ne ad dolores, quos in anitendo tulisset, munus quoque nutricationis grave, ac difficile accederet. *Apul. l. 2. dog. Plat.* Puerorum nutricationes.

Nutricatus, us, m. idem ac nutricatio. *Var. l. 2. R. R. c. 47.* Non modo non avellenda in nutricatu, sed etiam non calcanda. *Plaut. Mil. 3. 2. 54.* Plane eductus in nutricatu Venereo.

Nutricia, orum, n. merces nutricis, θρεπτήρια. *Ulp. l. 1. fin. §. de variis, & extraordinariis cognitionibus.* Nutricia eo usque producemus, quoad infantes uberibus aluntur.

Nutricium, ii, n. idem ac nutricatio, vel munus nutricationis. *Senec. de consolat. ad Helv. cap. 17.* Illius pio, maternoque nutritio per longum tempus æger convalui. *Arnob. l. 5.* Nutricia ducere ab aliquo.

Nutricius, vel Nutritius, ii, m. *ajo, balio*, τροφεύς, qui nutrit, qui educat. *Cæs. l. 3. B. C. c. 108.* Nutritius ejus pueri eunuchus, nomine Pothinus. ¶ Adjective *Colum. l. 3. c. 13.* Nutricio sinu recipere. *Var. l. 2. R. R. cap. 1.* Qui Faustulum nescit pastorem fuisse nutricium, qui Romulum, & Remum educavit.

Nutrico, as, avi, atum, a. 1. idem ac nutrio, vel educo. *Plaut. Mer.* Nec pecus ruri pascere, nec pueros nutricare. *Var. l. 2. R. R. c. 23.* Quod ea Sole nutricantur. *Col. l. 8.* Nam suburbanus lactens porcus ære nutricandus est.

Nutricor, aris, atus sum, d. 1. idem ac nutrico. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 34.* Omniaque, sicut membra sua, & partes suas nutricatur, & continet.

Nutricula, æ, f. diminut. parva nutrix. *Horat. l. 1. epist. 4. v. 8.* Quid voveat dulci nutricula majus alumno? *Suet. in Aug. c. 94.* Repositus in cunas a nutricula. ¶ Translate *Juven. sat. 7. v. 148.* Gallia, vel potius nutricula causidicorum. *Cicer. 11. Phil.* Ut haberent aliquorum nutriculas prædiorum.

Nutrimen, inis, n. idem ac nutrimentum. *Ovid. 15. Met. v. 354.* Naturæque suum nutrimen deerit edaci.

Nutrimentum, n. 2. *nutrimento*, מאכל, Ger. *nahrung*, Gal. *nourriture*, Hisp. *nutrimento*, τροφή, alimentum. *Virg. 1. Æn. v. 176.* arida nutrimenta ignis. ¶ Translate *Cic. in Orat.* Sed quod educata hujus nutrimentis eloquentia est. ¶ Accipitur & pro ipsa nutritione. *Suet. in Aug. 1. 6.* Nutrimentorum ejus ostenditur adhuc locus in avita suburbano juxta Velitras permodicus. ¶ Item pro eo, qui alitur. *Val. Max. l. 9. c. 3. de filiis Annibalis.* Digna nutrimenta, quæ in exitium patriæ suæ, ut evenit, converterentur.

Nutrio, is, ivi, vel ii, itum, a. 4. *nodrire*, האכיל, Ger. *ernahren*, Gal. *nourrir*, Hisp. *sustentar*, τρέφω, educo, alo, & proprie parvulorum est, ut crescant. *Plin. l. 11. 1. 40.* Balænæ, vitulique mammis nutriunt fœtus. ¶ Dicitur etiam translate de rebus incorporeis. *Colum. l. 12. c. 30.* Eo sæpius convenit, vinum nutriri, refrigerarique, & ventilari. h. e. vini curam habere. *Ovid. l. 3. de arte am.* longum mele nutrit amorem. *Cels. l. 3. c. 23.* nutrire vires, *rinvigorir le forze*. *Id. l. 5. c. 26.* Nutrire ulcus.

Nutrior, iris, d. 4. idem ac nutrio. *Virgil. 2. Georg.* Hoc pinguem, & placidam paci nutritor olivam. idest nutrito, vel nutrias.

Nutritor, oris, m. *nutritore, nutricatore*, τροφεύς, qui nutrit. *Stat. 10. Theb. v. 218.* Volucrum nutritor equorum. *Suet. de cl. Gram. c. 7.* M. Antonius Gnypho ingenuus in Gallia natus, sed expositus, a nutritore suo manumissus.

Nutritorius, a, um adject. nutriens, qui nutrit. *Theod. Priscian. de Diæta, c. 3.* Lac omne nutritorium est.

Nutritus, us, m. idem ac nutrimentum. *Plin. l. 20. c. 20.* Multi senectam longam multi tantum nutritu toleravere.

Nutritus, a, um, *nodrito*, partic. a nutrior. *Ovid. 3. Trist. eleg. 11.* nutritus lacte ferino.

Nutrix, cis, f. *nodrice, balia*, מינקת, Ger. *eine saugamme*, Gal. *nourrice*, Hisp. *ama*, τιθήνη, mulier, quæ nutrit. *Cic. 3. Tusc. c. 1.* Ut pene cum lacte nutricis errorem suxisse videamur. *Horat. l. 1. od. 22.* Terra leonum nutrix. ¶ Sumitur sæpe translate. *Cicer. in Or.* Est enim illa quasi nutrix ejus Oratoris, quem informare volumus. *Claud. l. 1. in Rufin.* Discordia belli nutrix. ¶ Nutrices pro mammis, quod iis pueri nutriuntur. *Catul. de nupt. Pel. & Thet. v. 18.* Nymphas nutricum tenus extantes e gurgite vasto. ¶ *Plin. l. 17. c. 10.* loquens de arborum satione, nutricem vocat eam terram, in quam tenella germina deponuntur, alio deinde transferenda, cum adoleverint. *Plaut.* quoque *Trinum. 2. 4. 121.* nutricem appellat agrum, ex quo quis alimenta habet.

Nutus, us, m. *cenno*, νεῦμα, signum, quod fit oculis, vel capite, vel manibus. *Virg. 9. Æn.* Et totum nutu tremefecit Olympum. *Cic. ad Brut. l. 11. ep. 22.* Nutus tuus potest hominem incolumem in civitate retinere. ¶ Per Metonymiam ponitur pro voluntate, quæ hujusmodi signo declaratur, sive affirmando, sive negando. *Cic. pro Quinct.* Si fas est respirare P. Quinctium contra nutum, ditionemque Nævii. *Id. in Or.* Ad alicujus arbitrium, nutumque totum se fingere, & accommodare. ¶ Translate dicitur de rebus inanimatis. *Cic. 1. de Or. c. 43.* Auctoritate, nutuque legum doceamur coercere cupiditates. ¶ Item sumitur pro vergentia, & proclivitate. *Cic. 1. Tusc. c. 17.* Ut terrena, & humida suopte nutu, & suo pondere ad pares angulos in terram, & in mare ferantur. ¶ Item pro nutatione, motu, ruina. *Val. l. 6. Arg.* Quin gravior, nutuque cadens exterruit Idam.

Nux, ucis, f. 3. *noce*, κάρυον, arbor omnis, quæ fructus edit duro operimento, ut juglans, avellana, castanea, pinus, amygdalus, & hujusmodi, item fructus, qui ab hisce arboribus producitur. *Plin. l. 16. c. 25.* Germinant alnus, salix, alnus, nuces. *Cic. 2. de Or.* Tum ut diceret, si quid vellet, si nucem fregisset. *Sueton. in Aug. c. 83.* Ludere nucibus. ¶ Differt nux a pomo, quod nux dicitur de iis, quæ duro operimento teguntur, pomum de iis proprie, quæ mollem habent corticem. Sed tamen aliquando pomum pro nuce accipitur. *Plin. l. 15. c. 22.* Ab his locum amplitudine vindicaverunt, quæ cessere auctoritati, nuces juglandes. Et *paulo post*: Solum hoc pomum natura compactili operimento clausit. ¶ Nucum plura genera sunt, ut nux juglans, nux avellana, nux Indica, nux amara, nux castanea, &c. apud *Cels. Plin. variis in locis, Virg. & Macrob.* ¶ *Qui e nuce nucleum esse vult, frangat nucem, a Plauto in Curc. 1. 1. 55.* proverbialiter dictum est. V. *Nucleus*. ¶ *Nuces relinquere*, est omissis studiis, ac nugis puerilibus ad graviora, magisque seria converti. Ductum ista puerorum lusione, qui nucibus peraguntur. *Pers. sat. 1. v. 10.* Et nucibus facimus quæcunque relictis. ¶ *Nux cassa*, ponitur pro quavis re minima, & nullius pretii. *Horat. l. 2. sat. 5.* Eripiet quivis oculos citius mihi, quam te Contemptum cassa nuce pauperet. Sic *nux vitiosa* apud *Plaut. Mil. 2. 3. 45.* ¶ *Nil extra est in nuce duri*, proverb. apud *Horat. V. Olea.* ¶ Spargere nuces solemne erat in antiquorum nuptiis, cujus rei causam quidam esse ajunt, quia dum eæ spargerentur, & a pueris colligerentur, non poterat exaudiri vox puellæ virginitatem deponentis: alii quod nuces ad comitandam Venerem aptæ sint: alii denique quia nux duplici protecta operimento calycis, & putaminis significat fœtum in matris utero contectum, quod scriptum fuit a *Plin. l. 15. 1. 22.* Hinc *Virg. Ecl. 8.* Sparge marite nuces.

N ANTE V.

Nyctălops, ōpis, c. 3. Νυκτάλωψ, significat eum, qui noctu quidem satis cernit, at diu cæcus est, a νὺξ, nox & ὄπτομαι, video. Theodor. Priscian. l. 1. c. 10. Nyctalopes vero, qui per noctem vident, & per diem obscuritatem patiuntur. ¶ Plinius tamen nyctalopes vocat eos, qui interdiu satis, vespere minus, aut nihil vident; ait enim l. 8. c. 50. de caprina jecore. Restituit vespertinam aciem his, quos nyctalopas vocant. Adde l. 28. c. 11. ¶ Est etiam nomen herbæ. V. Chenomychon.

Nyctegrĕton, Νυκτέγρετον, V. Chenomychon.

Nyctēis, idis, patronym. fem. Propert. l. 1. eleg. 4. v. 3. 5. Tu licet Antiopæ formam Nycteïdos, &c. h. e. filiæ Nyctei Ægypti regis.

Nyctelius, vel Nyctilĕus, i, Νυκτέλιος, cognomen Bacchi, a νὺξ, nox, & τελέω, perficio, quod noctu sacra ejus peragebantur. Ovid. l. 1. de ar. am. v. 567. Nycteliumque patrem, nocturnaque sacra precare. ¶ Nyctelius latex, pro vino, apud Senec. Oedip. v. 492. ¶ Nyctelia sacra, h. e. Orgia. Serv. ad 4. Æn. v. 302.

Nyctĕus, m. 2. Νυκτεύς, filius Neptuni ex Celæne Atlantis filia, Rex Æthiopiæ. Ex Amalthea Cretensi Nympha Antiopem, & Nyctimenen suscepit. Ferunt, Nycteum a Nyctimene turpi amore adamatum, cum eadem nutricis opera ignarum concubuisse, sed scelere cognito Nyctimenen occidere voluisse, illam vero fugientem miseratione Minervæ in avem sui nominis versam esse, & in ipsius tutelam susceptam. Ovid. 2. Met. Sed alii contra dicunt, patrem filiæ amore captum fuisse, filiam fugisse, ne flagitium patraretur. ¶ Est etiam Nycteus unus ex equis Plutonis. V. Alastor.

Nyctimĕne, es, f. 1. Νυκτιμένη, filia Nyctei, & Amaltheæ, quæ, quoniam cum patre concubuerat, facinus recognoscens in sylvas aufugit, & Minervæ miseratione in avem conversa est, quæ a Græcis etiam γλαὺξ, a Latinis noctua dicitur, a νὺξ, nox, & μένω, maneo, quasi noctem manens. Ovid. 2. Met. v. 591.

Nyctostratēgus, i, Νυκτοστρατηγός, Præfectus vigilum, qui noctu urbem perlustrant publicæ quietis causa. Arcad. l. ult. ff. de mun. & honor.

Nympha, æ, & Nymphe, es, fem. Ninfa, Νύμφη, Dea præses aquæ, a νύμφη, aqua, quod a νέος, novus, & φαίνομαι, appareo. Cic pro Mil. Ædem Nympharum incendit. Ovid. 1. Metam. v. 744. Officioque pedum Nymphe contenta duorum. ¶ Poetæ fabulati sunt, Nymphas esse filias Nerei, & Doridis. At Catul. carm. 83. (al. 86.) Non genitor Nympharum abluit Oceanus. ¶ Veteres credebant, Nymphas, si conspicerentur, furorem immittere. Unde furiosi Græcis νυμφόληπτοι, Latinis lymphati, a lympha, quod a νύμφη. Fest. ¶ Per Catachresin Nymphæ dicuntur etiam Deæ montium, quæ proprio nomine Oreades sunt appellandæ, item Deæ præsides arborum, & sylvarum, quæ Dryades, & Hamadryades. ¶ Nympha etiam sponsam significat, sive novam nuptam. Ovid. ep. 1. v. 27. Grata ferunt Nymphæ pro salvis dona maritis. ¶ Dicuntur & nymphæ apes, cum primum formam cœperint habere. Plin. l. 11 c. 16. ¶ Nymphabus in dativo plurali legitur in Vet. Inscript. apud Spon. in miscell. antiq. pag. 32. V. Asina.

Nymphæa, æ, fem. ninfea, Νυμφαία, herbæ genus, al. heraclion, & Officin. nenuphar, in paludibus nascens, & locis stagnantibus, a nympha, hoc est aqua, quod aquis gaudeat. Venerem extinguit. Plin. l. 25. c. 7. & l. 26. c. 10.

Nymphæum, i, n. Νυμφαῖον. Nymphæa dicebantur loca publica, in quæ aqua, non ad usum, ut in thermis, ac balneis, sed ad amœnitatem deduceretur. Jul. Capitol. in Gordian. c. 32. Opera Gordiani Romæ nulla extant præter quædam Nymphæa, & balneas. ¶ Item templum Nympharum. Plin. l. 35. c. 12. de quodam opere fictili. Eumque servatum in Nymphæo, donec Corinthum Mummius everteret. ¶ Est etiam hoc nomine promontorium, & portus in ora Liburniæ, non longe a Lisso oppido. Plin. l. 3. c. 22. Cæs. l. 3. B. C. c. 26.

Nymphæus, m, 2, Storace, fl. Latii, qui fluit apud Circæos post Asturam, & apud Fossam novam. Plin. l. 3. c. 5.

Nysa, seu Nissa, æ, vel Nisæ, arum, f. urbs Arabiæ, in ea parte, quæ Ægypto conterminus est, apud quam, ut Diodorus ait, Bacchus educatus a Nymphis fuit, unde & Nyseus dictus est, & Dionysius, a Jove sc. & Nysa urbe. ¶ Nysa item urbs Indiæ cit. a Baccho condita, & appellata, ad Indum fl. sub radicibus montis, quem Meron incolæ appellant. Justin. l. 12. c. 7. ¶ Plures etiam aliæ urbes, vel oppida hoc nomine numerantur, in Ægypto, in Caria, in Jonia, in Lycia, in Thracia, in Bœotia, in Helicone, &c. ¶ Est & mons Peloponnesi, & Armeniæ, & Indiæ apud Nysam urb. Virg. 6. Æn. v. 806.

Nysæus, a, um, Νυσαῖος, adject. a Nysa urbe, & monte significat ea, quæ ad Bacchum pertinent. Propert l. 3. eleg. 17. Indica Nysæis arma fugata choris. Silius l. 7. v. 198. Festas Nysæo redimibit palmite mensas. ¶ Nysæi præterea sunt Nysæ incolæ. Cic. l. 13. Fam. ep. 64. Deinde Nysæos, quos Nero in primis habet necessarios.

Nysēius, a, um, adject. Nyseus. Lucan, l. 8. v. 801. Et juga tota vacant Bromio Nyseia.

Nysēus, m. 2. per duas syllabas, Νυσεύς, cognomen Bacchi, a Nysa urbe Arabiæ, ubi educatus est. Ovid. 4. Met. v. 13. Additur his Nyseus, indetonsusque Thyoneus.

Nysiăcus, a, um, ad Nyseum, seu Bacchum pertinens. Martian. Capell. initio l. 2. Hoc quoque Nysiacis quod sparsum floribus ardet, Multiplici ambitu redimitur lumine sertum. h. e. corona Ariadnes a Baccho in cœlum translata.

Nysias, adis, f. patronymicum a Nysa, hoc est Baccho. Ovid. 3. Fast. v. 789. Nysiades Nymphæ, puerum quærente noverca, Hanc frondem cunis opposuere novis.

Nysigĕna, æ, m. Nysæ natus, ut Nysigenæ Sileni, qui una cum Baccho Nysæ educati. Catul. de nupt. Pel. & Thet. v. 252.

Nysius, a, um, Nysæus, Arnob. l. 5. pag. 176. Nysius, & Semelejus Liber.

DE LITTERA O.

O, ō, adv. vocandi. Construitur cum vocativo. Cic. l. 12. Fam. ep. 26. O mi Furni, quam tu causam tuam non nosti. Id. in Catil. Est mihi tanti, o Quirites. ¶ Item adv. optandi, idem ac utinam. Virg. 2. Ecl. O tantum libeat mecum tibi sordida rura, atque humiles habitare casas. ¶ Aliquando utrumque conjungimus, ita tamen, ut o præcedat, utinam sequatur. Ovid. in ep. 1. v. 5. O utinam tunc, cum Lacedæmona classe petebat, obrutus insanis esset adulter aquis. ¶ Jungitur quoque si particula si. Virg. 11. Æn. Quanquam o si solitæ quicquam virtutis adesset. ¶ Est etiam interjectio exclamantis. Et adjungitur vel nominativo. Ter. Phorm. a. 2 sc. 2. O vir fortis, atque amicus. ¶ Vel acc. Cic. 3. de Or. O fallacem hominum spem, fragilemque fortunam. ¶ Vel vocat. Cicer. in Pison. O paterni generis oblite, materni vix memor. ¶ Item admirantis, ō. Juven. sat. 10. O qualis facies, & quali digna tabella! Ter. Eun. 2. 3. O faciem pulchram! ¶ Item dolentis, ō. Cic. Att. l. 14. ep. 4. O me perditum, o me afflictum. ¶ Item indignantis. Cic. in Catil. O tempora, o mores. ¶ Item exultantis. Ter. And. 1. 1. O factum bene, beasti me. ¶ Item irridentis. Cic. 3. Phil. O præclarum custodem ovium, ut ajunt, lupum. ¶ Item optati adventus, aut repente perculsi. Ter Andr. 4. 6. O Mysis, salve. ¶ Interdum o omittitur. Et, sicut docet Donatus, majori stupore est sententia hoc modo pronuntiata, & quandoque melius sonat. Cic. in Pison. Miserum me, cum hac me peste, atque labe confero. Id. Att. l. 10. Me cæcum, qui hæc ante non viderim.

O ANTE A.

Oarion, onis, m. idem quod Orion. Catul. carm. 67. v. ult. de coma Beren. Proximus Hydrochoi fulgens Oarion.

Oasitanus, a, um, adjectiv. ab Oasi, ut Oasitana deportatio. Leg. un. Cod. Theodos. de Nili aggeribus.

Oasis, is, locus desertus inter Ægyptum & Libyam, quo sontes exilii causa deportabantur. l. ult. Cod. de Pœnis.

Oaxes, is, m. Ὄαξις, fluvius Cretæ, a quo civitas Oaxia. Varro (Atacinus) hoc docet: Quos magno Anchiale partus adducta dolore, Et geminis capiens tellurem Oaxida palmis. Ita Vibius Sequester de flumin. &c. Virg. Ecl. 1. v. 66. Pars Scythiam, & rapidum Cretæ veniemus Oaxem. Varronis locum affert etiam Servius his: negat tamen, in Creta eum fluvium esse, sed in Mesopotamia, vel Scythia, ubi velocitate sua rapiens albam terram, turbulentus efficitur. Unde rapidum cretæ dici, quod cretam rapiat, h. e. terram albam. Idem ad Ecl. 2. v. 24. ait, Virgilium, exemplo Theocriti, ut ostendat rusticam simplicitatem, multa aliter, quam res habeat, dicere. Ita & Actæum Aracinthum dixisse, cum non sit Atheniensis, sed Thebanus, & Cretæ Oaxem, cum in Scythia sit.

O ANTE B.

Ob, per cagione, עַל, Germ. von, wegen, Gall. pour, Hisp. por, &c. Poena, per, propter, præp. ex iis, quæ acc. inserviunt. Horat. l. 1. sat. 4. v. 25. Aut ob avaritiam, aut misera ambitione laborat. Cic. de nat. Deor. Ob eam ipsam causam Erichtheus Athenis colitur. Id. 4. Verr. ante. A quo pecuniam ob absolvendum acceperis. ¶ Accipitur etiam pro ante. Cic. pro Rab. Ob oculos mihi sæpe mors versata est. ¶ Apud veteres etiam pro ad ponebatur. Cic. l. 9. Fam. ep. ult. referens verba veteris cujusdam poetæ. Cujus ob os Grai ora obvertebant sua. ¶ Ob rem, non in damno. Ter. Phorm. 5. 2. 40. Non pudet vanitatis? Do. Minime, dum ob rem. Sallust. in Jug. c. 32. Id frustra, an ob rem faciam, in manu vestra situm est.

Obacerbo, as, a. 1. idem quod exacerbo. Fest.

Obacerāre est abloqui, atque alterius sermonem moleste impedire; quod sumptum videtur a paleis, quas Græci ἄχυρα vocant: vel a Latino acus, aceris. Al. leg. obaccrare, Fest.

Obærātus, a, um, indebitato, debitore, Ger. viel schuldig, Gal. endetté, Hisp. empeñado, ὑπόχρεως, qui ære accepto jam obligatus est, quasi ære alieno astrictus, & debitor ad aliquid operandum. Cæs. l. 1. B. C. c. 4. Omnes clientes, obæratosque suos eodem conduxit. Tac. 6. Ann. c. 17. Quanto quis obæratior, ægrius distrahebant.

Obagito, as, a. 1. agito. Enn. apud Non. c. 5. n. 605.

Obambulatio, onis, f. passeggiamento, הליכה, Ger. spatzierung, Gal. promenade, Hisp. paseo, περιπάτησις, actus obambulandi. Auct. ad Heren. l. 3. c. 19. Obambulatio hominum commorat.

Obambŭlo, as, avi, atum, n. 1. passeggiare, הלך, Ger. spatzieren, Gal. se promener, Hisp. pasear, περιπατέω, adversus alios ambulo, ut inquit Festus, vel circumeo, ultro citroque per aliquem locum discurro. Construitur vel absolute. Ovid. 2. Trist. v. 459. Cum solus obambulet ipse. ¶ Vel cum acc. Ovid. l. 14. Met. Ille quidem totam gemebundus obambulat Ætnam. ¶ Reperitur etiam cum dat. Virg. 3. Georg. Nec gregibus nocturnus obambulat. Ubi Servius exponit, obambulat, pro insidiatur. Liv. lib. 46. Obambulare muris cœpit, ¶ Vel addita præposit. Id. l. 25. c. 39. Milites obambulantes intra vallum, portasque. ¶ Interdum accipitur pro simul ambulo. Sueton. in Tiber. c. 25. Secretum petenti non nisi adhibito Druso filio dedit, dextramque obambulantis, veluti incumbens, quoad perageretur sermo, continuit.

Obarator, oris, m. arator. Fabius Pictor apud Serv. 1. Georg. Flaminem Cerealem invocasse Deum obaratorem.

Obardĕo, es, n. 2. exardesco, inflammor. Stat. 9. Theb. v. 836. torva clypei metuendus obarsit Luce Dryas.

Obarēsco, is, arui, n. 3. περιξηραίνομαι, circumquaque aresco. Lactant. de opif. Dei, c. 10. Membrana illa (oculi) quam siccari, & obarescere non oportet. Quædam MSS. habent arescere.

Obarmātus, a, um, adject. armatus, munitus. Apul. l. 3. A. A. Oculi ad vigilias obarmati.

Obarmo, as, avi, atum, a. 1. idem quod armo. Horat. l. 4. od. 4. Amazonia securi dextras obarmet.

Obăro, as, avi, atum, n. 1. περιαρόω, circum aro, vel arando excolo. Liv. l. 23. c. 19. Et cum hostes obarassent quidquid herbidi extra murum erat.

Obāter, ra, rum, ὑπομέλας, quodammodo ater, subater. Plin. l. 18. c. 35. Nascens Luna si cornu superiore obatrum surget.

Obatresco, is, n. 3. ater fio, Jul. Firmic. in præfat. Astron. Lacus liventibus spumis obatrescit.

Obaudientia, æ, f. obedientia. Tertull. in exhortat. ad castit. c. 2. a med. Voluntas Dei in obaudientiam venerat.

Obaudio, is, a. 4. idem ac obedio, teste Festo. Apul. l. 3. Metam. Secrete, quibus obaudiunt Manes. Tertul. l. 2. adverf. Marcion. c. 2. Adam non obaudiit.

Obaurātus, a, um, adject. indorato, inauratus. Apul. l. 11. Met. Alius soccis obauratis, indutus serica veste, mundoque pretioso.

Obba, æ, f. 1. vas vinarium, amplum, & ventriosum, ab אוב, quod utrem, aut dolium significat. Non. c. 2. n. 577. definit poculi genus ex ligno, vel ex spartho. Varr. apud eund. ib. Utrum meridie, an vesperi libentius ad obbam accedas. Pers. sat. 5. v. 148. Vejentanumque rubellum Exhalet vapida læsum pice sessilis obba.

Obbatus, a, um, in obbæ figuram factus. Apulej. l. 10. Metam. Castor & Pollux, quorum capita cassides obbatæ, stellarum apicibus insignes contegebant. Apud Helmenhorst. legitur obata, unde quidam suspicantur legendum ovata. Apud Priceum est ovata.

Obbĭbo, is, a. 3. idem ac bibo, vel celeriter bibo. Cic. 1. Tusc. c. 40. Qui cum conjectus in carcerem triginta jussu Tyrannorum venenum ut sitiens obbibisset. P. Victor. & Gruter. ex MSS. quamplurimis leg. obduxisset.

Obblatĕro, as, a. 1. idem quod blatero. Apul. l. 5. Met. His, & aliis similibus affaniis frustra obblateratis. Alii leg. adblateratis.

Obbrutesco, is, n. 3. perder la ragione, ἄλογον γίνομαι, est brutum fieri, sensum, rationem, vitam amittere. Lucr. l. 3. v. 546. An contracta suis e partibus obbrutescat. Afran. apud Fest. Non possum verba facere, obbrutui. h. e. obstupui, ut idem Festus exponit.

Obcæcatio, vel Occæcatio, onis, f. idem est ac occatio, h. e. occultatio seminis terra superinducta, Servius Non. c. 1. n. 306. Occatio occæcatio est. Id. Nonius alio in loco. Occæcationem ab occæcatis seminibus, quæ id afficitur, dici, M. Tullius volent de Senectute. V. Obcæco.

Obcæcātus, a, um, accecato, idem ac cæcatus. Cic. l. 15. Fam. ep. 2. Quod ego negotium non stultitia obcæcatus, sed verecundia deterritus non recusavi. ¶ Scribitur aliquando occæcatus. Cic. 1. Fin. c. 10. Occæcati cupiditate non provident. Plaut. Men. 1. 2. 67. Solem vides, satin' ut occæcatus est præ hujus corporis candoribus.

Obcæco, & Occæco, as, avi, atum, a. 1. accecare, offuscare, ἀποτυφλόω. Liv. l. 35. c. 7. Densa caligo occæcaverat diem. ¶ Obcæcare fossas, est obtegere ne pateant. Col. l. 2. c. 2. Ubi solutior est humus, aliquæ fiunt patentes, quædam etiam obcæcantur, ita ut in patentes ore hiantia egerum competant. ¶ Occæcare semen, est occultare, terra obruere. Cicer. de Senect. c. 15. Terra cum sparsum semen excepit, primum id occæcatum cohibet, ex quo occatio, quæ hoc efficit, nominata est. ¶ Translate Liv. l. 5. c. 37. Occæcat animos fortuna. Cic. 2. de Orat. c. 80. Obscura narratio totam obcæcat orationem.

Obce-

Obœdes, is, f. idem ac ædes. Plaut. Stich. 5. 4. 52. Ohe, jam satis; nolo obœdes. h. e. nolo hic quicquam tragicum, & cruentum. Alii aliter legunt. V. Taubman.

Obcœno, as, idem quod cœno. Plaut. in fragm. apud Var. l. 4. de L. L. De lumbo obcœnabis.

Obcaleo, es, lui, n. 2. circumcaleo. Cels. l. 4. c. 27. Interest, an tumor etiam obcaluerit. Et infra. Si tumores obcaluerunt, & dolent.

Obcallatus, & Occallatus, a, um, incallito, callo obductus. Senec. sub fin. l. 4. quæst. nat. Quid sentire possunt emortuæ fauces, & obcallatæ cibis ardentibus?

Obcallesco. V. Occallesco.

Obcantatus, a, um, nom. ex particip. incantatus, veneficio læsus, ammaliato. Apul. Apolog. Mulier obcantata, vecors, amans, amens.

Obcanto, as, avi, atum, a. 1. incantamentis devincio, lædo, ammaliare. Paul. JCtus l. 5. Sentent. tit. 23. n. 9. Qui sacra impia, ut quem obcantarent, interficerent, obligarent, fecerint, &c.

Obcensus, a, um, accensus, ustus. Enn. apud Fest. in voce Ob. Omnes occisi, obcensique in nocte serena.

Obclaudo, is, a. 3. occludo. Imp. Constantio. & Julianus Cæs. lib. 11. Cod. Theodos. tit. 24. leg. 1. Aditum implendæ devotionis obclaudant.

Obditus, a, um, adject. serrato, occlusus. Plin. l. 6. c. 22. Ubi fores obditæ ferratis trabibus.

Obdo, is, didi, ditum, a. 3. opporre, Ger. vorthun, Gall. opposer, Hisp. oponer, ἀντιτίθημι, oppono, ex ob, & do. Terent. Eun. 3. 5. 55. Pessulum ostio obdo. Plaut. Cas. 5. 2. 15. Forem obdo, ne senex me opprimat. h. e. claudo. Senec. epist. 31. Sapiens eris, si clauseris aures, quibus ceram parum est obdere. Horat. l. 1. sat. 3. v. 59. nullique malo latus obdit apertum.

Obdormio, is, n. 4. idem ac dormio. Cic. 1. Tusc. c. 38. Nescio, quando in Latmo obdormivit. Plaut. Curc. 2. 3. v. 45. Ubi obdormivi ebrius.

Obdormisco, is, n. 3. dormire incipio, vel etiam dormio, simpliciter. Cic. 1. Tusc. c. 49. Quid melius, quam in mediis vitæ laboribus obdormiscere? Suet. in Claud. c. 8. Nonnunquam in jure dicando obdormiscebat.

Obduco, is, xi, ctum, a. 3. coprire, חפה, Ger. verziehen, Gall. couvrir, Hisp. cubrir, ἐπισκιάζω, superduco, obstruo, operio, tego. Cic. 2. de nat. Deor. Obducunturque libro, aut cortice trunci stirpium. Colum. l. 5. c. 28. Obducunt cicatricem radices, quæ excreverunt. Plin. l. 13. c. 4. Crustare vetitos, quem caterm obducunt. Plin. alter l. 7. ep. 21. Cubicula, obductis velis, opaca, nec tamen obscura facio. ¶ Aliquando ponitur pro detegere, aperire. Lucil. Vos interea lumen auferte, atque aulam obducite. idest aperite, ut interpretatur Nonius c. 4. n. 340. ¶ Aliquando pro circumducere, contra ducere, opponere. Nam ob in compositione interdum idem valet, quod ad. Plaut. Pseud. 2. 1. 23. Post ad oppidum hoc vetus continuo meum exercitum protinus obducam. Cic. Attic. l. 2. ep. 1. Ut mihi videatur, non esse ἀδύνατον Curium obducere. h. e. opponere. In Plauti Mercat. argument. 1. vers. 7. Eum putat uxori illum obduxe scortum, idest obduxisse. ¶ Aliquando pro inducere. Cic. 4. Acad. c. 6. Conatus est clarissimis rebus tenebras obducere. Plin. l. 22. c. 25. Lens silvestris torporem obduci percusso loco. ¶ Aliquando pro educere, seu ebibere. Senec. de provid. c. 3. Male tractatum Socratem putas, quod illam potionem non aliter, quam medicamentum immortalitatis obduxit. Aliud ex Cicerone exemplum V. in Obbibo. ¶ Obducere frontem, est contrahere, corrugare. V. Obductus. ¶ Obducere callum, V. Callus. ¶ Obducere diem, est consumere. Cic. Att. l. 16. ep. 6. Non. Cal. ad Sicam. Ibi tanquam domi meæ scilicet: itaque obduxi posterum diem, dimorai il giorno seguente.

Obductio, onis, f. ἐπικάλυψις, tegumentum, obvelatio. Cic. pro Rab. perduel. c. 5. Carnifex vero, & obductio capitis, & nomen ipsum crucis absit.

Obducto, as, a. 1. freq. ab obduco. Plaut. Merc. 4. 4. 46. Measque in ædes sic scorta obductarier? h. e. induci.

Obductus, a, um, nom. ex particip. coperto, ἐπισκιασθείς. Cic. 2. de nat. Deor. Alias squama videmus obductas. Virg. 10. Æn. v. 64. Obductum verbis vulgare dolorem. Rursus Cic. 3. de Leg. Agr. c. 2. Refricare obductam cicatricem, piaga chiusa, rimmarginata. Id. pro Sext. Hæc obstructio nec diuturna est, nec obducta, ita ut curiosis oculis perspici non possit. ¶ Item inductus, superfusus. Lucan. l. 3. v. 572. cruor altus in undis spumat, & obducto concrescunt sanguine fluctus. Sic obducta vela, V. obduco. ¶ Nepos in Annib. c. 5. Nox obducta. h. e. obductis nubibus tenebrosissima. Quintil. l. 10. c. 3. Interrogavis, quæ causa frontis tam obductæ. h. e. contractæ, tristis. Hor. Epod. 13. obducta solvatur fronte senectus. Adde Juven. sat. 9. v. 2.

Obduratio, onis, f. induramento, actus obdurandi. Augustin. epist. 105. ante med.

Obduratus, a, um, indurato. Capitolin. in Pertin. cap. 9. Alimentariæ etiam compendia obduratæ verecundiæ sustulit.

Obduresco, is, durui, indurarsi, הקשה, Ger. hart werden, Gal. s'endurcir, Hisp. endurecerse, σκληρύνομαι, durus fio. Cic. Verr. 4. Sosipater cum pene obduruisset. Var. l. 3. R. R. c. 14. Earum semen minutum, ac testa mollis, diuturnitate obdurescit. ¶ Per translationem accipitur pro hebetem, barbarum, inhumanum fieri. Cic. de Fin. Aut quis contra studia naturæ tam vehementer obduruit? Id. Fam. 13. ep. 16. Jam ad ista obduruimus, & omnem humanitatem exuimus. ¶ Item pro assuescere, longa doloris consuetudine res adversas æquiore animo ferre. Cic. Att. lib 3. Exanimavis omnes, qui mecum erant: nam ipse obdurui. Id. Phil. 3. c. 42. Obdurescere consuetudine. Id. 2. Fam. ep. 16. Obdurescere ad dolorem novum. Id. 7. Fam. c. 13. Obdurescere in turpitudinis patientia.

Obduro, as, avi, atum, a. 1. indurare, חזק, Ger. hart machen, Gal. endurcir, Hisp. endurecer, σκληρύνω, durum facio. Translate Hor. l. 2. sat. 5. v. 38. Persta, atque obdura. h. e. animum firma. Ovid. 3. Amor. eleg. 11. v. 7. Perfer, & obdura; dolor hic tibi proderit olim. Plaut. Asin. 2. 2. 56. Pernegabo, obdurabo, perjurabo denique.

Obediens, entis, o. obbediente, שומע, Ger. gehorsam, Gal. obeissant, Hisp. obedeciente, ὑπήκοος, εὐπειθής, part. ab obedio, & nomen ex participio. Cic. 1. Off. Appetitum rationi obedientem præbeamus. Liv. l. 25. Ex ut imperiis vivorum nemo obedientior me uno fuerit. Plin. l. 16. c. 43. Obedientissima quocunque in opere fraxinus: h. e. quæ facillime duci potest.

Obedienter, adv. obbedientemente, εὐπειθῶς, cum obedientia. Liv. l. 5. Collatum obedienter, missumque ad exercitum est. Id. l. 21. c. 34. Obedienter imperata facere. Id. l. 38. c. 34. Nihil obedientius fecerunt, quam ut muros diruerent. Augustin. l. 22. de Civ. Dei, c. 8. Obedientissime paruit.

Obedientia, æ, f. obbedienza, משמעת, Germ. gehorsamkeit, Gal. obeissance, Hisp. obediencia, ὑπακοή, εὐπείθεια, obsequium. Cic. 2. Off. c. 13. Relinquunt enim, & abjiciunt obedientiam. Id. Parad. 5. Servitus obedientia fracti animi, & abjecti, & arbitrio carentis suo.

Obedio, edis, ivi, itum, n. 4. obbedire, שמע, Ger. gehorsam seyn, Gal. obeir, Hisp. obedecer, πείθομαι, pareo, obtempero, obsequor, ex ob, & audio. Construitur cum dat. Cic. 3. de Leg. Nec vero solum ut obtemperent, obediantque Magistratibus. Id. pro Cæc. Ut ei verba nobis obedient. ¶ Cum accusativo, Apulej. l. 10. Metam. Hæc omnia perfacile obediebam, quæ, nullo etiam monstrante, scilicet facerem. ¶ Obedire temporibus multorum, secondare le fortune, accomodarsi agli accidenti. Cicer. de clar. Orat. 69. ¶ In proprio audiendi sensu videtur usurpare Nepos in Datam. c. 5. ubi ait: Quibus rex maxime obediat, eos habet inimicissimos. h. e. quorum consiliis maxime utitur; quorum in consultando sententias maxime sequitur. ¶ Obedibo pro obediam in futuro tempore, Afran. apud Non. c. 11. n. 34. Meo ut obsequar amori, obedibo tibi.

Obeliscolychnium, ii, n. ὀβελισκολύχνιον, instrumentum militare, scilicet lucerna parvo veru præfixa. Legit hanc vocem apud Quint. c. 8. l. ult. Turnebus, ubi alii elia. Cæterum vox græca est.

Obeliscus, sci, m. & f. aguglia, Ger. eine grosse seule, Gal. aiguille, Hisp. aguja, ὀβελίσκος, proprie est veruculum, apud Græcos, dim. ab obelus, sed translate Latinis vocatur lapis unicus quadratus ingens, pyramide tamen minor, paulatim gracilescens, usque dum in cuspidem desinat veruculo similem. Ammian. l. 17. c. 7. ¶ Obelisci fuere consecrati Solis numini, propterea ad radiorum similitudinem fiebant. Plin. l. 16. c. 40. Obeliscum in Vaticano circo statutum. Id. l. 36. c. 8. Trabes ex pyropœcilo fecere Reges quodam certamine, obeliscos vocantes, Solis numini sacratos. Plura de Obeliscis V. apud eund. l. 36. c. 8. 9. 10. & 11. ¶ Est & idem quod parvus obelus, quem eppingebans scriptis geminis, & adulterinis distinguendis. Aug. ep. 11. ad Hieron. c. 2. Asteriscis notasti, quæ in Hebræo sunt, & in Græco desunt: obeliscis autem, quæ in Græco sunt, & in Hebræo non sunt.

Obelus, li, m. a. spadone, schidione, Germ. spiess, Gal. broche, Hisp. assador, ὀβελός, veru. Ita apud Græcos. ¶ Ab ejus similitudine virgula quædam, qua adulterina, aut etiam perperam scripta notamus. Auson. in præfat. Ludi sept. Sapiens. Pone obelos igitur, spuriorum stigmata vatum; Palmas, non culpas esse putabo meas.

Obeo, is, ivi, vel ii, itum, n. 4. andare, הלך, Germ. begehen, Gall. aller, Hisp. yr, ἐφοδεύω, est adeo. Nam ob pro ad quandoque ponitur. Cic. Att. l. 1. ep. 1. Obieris Quinti fratris comitia. idest adieris, atque illis adfueris. ¶ Frequenter est circuire. Cic. 5. Fin. c. 29. Cur tantas regiones Barbarorum pedibus obivit? Plin. ep. 7. l. 3. Cum immensum exercitum oculis obiisset. hoc est circumspexisset. ¶ Item circundare. Virg. 8. Æn. Quem fulvæ leonis pellis obit totum. Ovid. 1. Fast. Campos obitus aquæ. ¶ Item complecti. Cic. 4. Verr. Dum omnes obeam oratione mea civitates. ¶ Item suscipere. Cic. pro L. Man. Qui rerum privatarum causa legationes liberas obeunt. Id. 2. de Or. Judicia privata magnarum rerum obire. Liv. l. 4. Obire bella. Id. l. 1. Obire labores, & pericula. ¶ Item fungi, exequi, peragere, perficere. Cic. Att. l. 8. Id enim, etsi erat deliberationis, tamen obire non potui. ¶ Item occidere, interire, mori. Plin. l. 2. c. 26. Non modo ut obirent, nascerenturve sidera. Lucret. l. 3. v. 1056. Ipse Epicurus obit, decurso lumine vitæ. ¶ Mortem, vel mortem obire, est mori. Cic. 10 Phil. Alexander tertio, & tricesimo anno mortem obiit. Id. pro Cluent. Aut obeunda mors Cluentio, aut suscipienda accusatio fuerit. Suet. in Aug. Morte obiit repentina, & sine casu. ¶ Obire diem, est item mori. Serv. Sulp. Cic. 4. Fam. ep. 12. Nuntiatum est mihi, Marcellum diem suum obiisse. Suet. in Vespas. c. 1. Fœnus apud Helvetios exercuit, ibique diem obiit. ¶ Aliquando est præsto esse, se præsentem exhibere. Suet. in Cæs. Crastino diem cædi destinatum non obiisse. ¶ Obire vadimonium, est ire ad vadimonium, ad diem se sistere. Cic. pro Quinct. Vadimonium mihi non obiit quidam socius, & affinis meus. Id. ibid. Qua tibi hore vadimonium non sit obitum. Plin. l. 8. ep. 22. Obire ad vadimonia. ¶ Obire annum petitionis. Cic. Fam. 10. ep. 25. Multi clarissimi viri, cum Reip. darent operam, annum petitionis suæ non obierunt. lasciarono passar l'anno del concorso alle pubbliche cariche. ¶ Obire cœnas, est modo apud hunc, modo apud illum cœnare. Id. Att. l. 9. Quas nos cœnas, & facere, & obire, quam lautas. ¶ Obire hæreditatem, idem est ac adire, cernere. Id. de Leg. Agr. ¶ Obire sacra, assistere ai sacrifizj. Liv. l. 1. ¶ Obire vigilias, far la sentinella, Plin. l. 14. c. ult. Obire munus vigiliarum, apud Liv. eodem sensu.

Obequito, as, n. 1. cavalcare intorno, περιιππεύω, circumequito. Liv. l. 2. Obequitando castris, provocandoque. Id. l. 34. c. 31. Obequitare Syracusas. Curt. l. 3. c. 10. Cum agmen obequitaret Alexander.

Oberro, as, n. 1. errare intorno, περιπλανάω, circumerro. Plin. l. 17. c. 20. In summa tellure oberrant. Tac. Ann. 1. c. 65. Oberrarent tentoriis insomnes magis, quam pervigiles. Pers. sat. 4. Quantum non milvus oberret. ¶ Passive Apul. l. 9. Metam. Paucis castellis oberratis, divertimus ad quendam pagum. ¶ Est etiam errare, peccare. Horat. de art. Poet. v. 355. & citharœdus Ridetur chorda qui semper oberrat eadem. h. e. in eadem re semper peccat, ἀλληγορικῶς.

Obescet, oberit, vel aderit. Fest.

Obesco, as, a. 1. δελεάζω, escam præbeo, pasco. Col. l. 8. c. 7. Malefacto triticeo pane obescant aves. Al. leg. obesant. hoc est, saginant.

Obesitas, atis, f. grassezza, Germ. die feiste, Gall. graisseur, Hisp. gordura, πολυσαρκία, pinguedo. Sueton. in Domit. c. 18. Postea calvitio quoque deformis, & obesitate ventris, & crurum gracilitate. Id. in Claud. c. 41. Obesitate cujusdam fractis subselliis. Adde Col. l. 6. c. 24.

Obeso, as, a. 1. ingrassare, sagino. V. Obesco.

Obesus, a, um, grasso, שמן, Ger. feist, Gal. gras, Hisp. gordo, vizo, πολύσαρκος, pinguis, crassus. Propria, si Gellio credimus l. 19. c. 7. & Nonio c. 4. n. 343. significat exilem, macrum, gracilem, ab ob, & edo. Affertur ab iis in hanc rem illud Nævii (al. Lævii) Corpore pectoreque undique obeso, ac menta extensa, tardigenulo senio oppressum. Quæ tamen verba non omnino videntur rem probare. ¶ Pro exeso accipitur in illo Severi in Ætna, v. 434. nec obesa cavamine terra est. ¶ Sæpissime accipitur pro pingui, ut dictum est. Virg. 3. Georg. v. 79. de notis equi generosi. Illi ardua cervix, Argutumque caput, brevis alvus, obesaque terga. Plin. l. 11. c. 37. Minus solertes, quibus obesissimus venter. Claud. l. 2. in Eutrop. v. 132. Obesus lacte. ¶ Translate pro hebeti, & tardo ponitur, quia crassi homines plerumque crasso quoque ingenio esse solent. Horat. epod. 12. Nec firmo juveni, nec naris obesæ. V. Nares. Sic Calpurn. ecl. 4. v. 50. nares obesas posuit pro parum peritis.

Obex, icis, m. ostacolo, Ger. riegel, Gall. obstacle, Hisp. obstaculo, ἐμπόδιον, objectio, obstaculum, ab objiciendo. Virg. 2. Georg. v. 480. qua vi maria alta tumescant Objicibus ruptis. Ovid. 14. Met. v. 080. Claudere portas obice. ¶ Reperitur etiam in gen. f. Plin. Paneg. cap. 47. Nullæ obices, nulli contumeliarum gradus. ¶ Si unico i in obliquis scribatur, ut fit ab Oratoribus, habet primam brevem, si duplici, longam. Virg. 10. Æn. v. 377. Ecce maris magna claudit nos objice pontus. Sil. l. 4. Et fidos certant obices arcessere sylva.

Obfirmate, adv. ostinatamente, βεβαίως. Suet. in Tib. c. 25. Quanquam obfirmate resistentem.

Obfirmatus, & offirmatus, a, um, adject. costante, pertinace, firmus, constans. Plaut. Amph. 2. 2. 25. Perferam abitum ejus animo forti, atque obfirmato. Cic. 1. Att. ep. 11. Incredibile est, quam mihi videatur illius voluntas obstinatior, & in hac iracundia obfirmatior.

Obfirmo, & Offirmo, as, avi, atum, n. 1. esser costante, חזק, Germ. fest machen, Gal. tenir ferme, Hisp. porfiar, διισχυρίζω, est firmum propositum in animo habere, & quasi obstinate in re aliqua persistere. Ter. Eun. 2. 1. Censen' posse me obfirmare, & perpeti, ne redeam interea? ¶ Est etiam activum, pro firmum facere, ἰσχυροποιέω. Ter. Hec. 3. 5. 4. Certum obfirmare est viam me, quam decrevi persequi. Ubi Donat. Obfirmare viam, adversus omnia obstinate agere. Plaut. Merc. prol. v. 81. Ut ut animum obfirmo meum. ¶ Apul. l. 7. Met. Corium offirmare cineris inspersu.

Obfuscatio, onis, f. Tertul. l. 1. ad Nation. c. 10. Pertinet ad obfuscationem Deorum vestrorum. h. e. ad elevandam existimationem.

Obfusco, as, offuscare, obtenebro. Translate Tertul. l. 2. adv. Marc. c. 12. Obfuscare justitiam.

Obgannio, & Oggannio, is, a. 4. cianciare, susurrare, garrio, immurmuro, secreto loquor, ἐπιτονθορύζω. Apul. l. 2. A. A. In aurem mulieris oggannit. Ter. Phorm. 5. 8. 42. Habet hæc, ei quod, dum vivat, usque ad aurem obganniat. Plaut. Asin. 2. 4. 16. Quin centies eadem imperem, atque ogganniam.

Obhæreo, es, hæsi, hæsum, n. 2. attaccarsi, adhæreo. Suet. in Tib. c. 2. Navem obhærentem Tiberino vado extraxit. Lucret. l. 4. v. 420. in medio nobis equus acer obhæsit flumine.

Obhæresco, is, n. 3. obhæreo. Apul. l. 6. A. A. Lanosum aurum stirpibus connexum obhærescit.

Obherbesco, is, n. 3. coprirsi d'erbe, περιβοτανίζω, est herbis obduci. Fest.

Obhorreo, es, n. 2. horridus undequeque sum. Plin. l. 37. c. 8. Cujus alterum genus sanguineis punctis obhorret.

Objaceo, es, cui, n. 2. *giacere all' incontro*, ἀντίκειμαι, contra, vel ob viam jaceo, obsto. *Stat. 4. Theb.* Quaque objacet alto Isthmos, *Tac. 5. hist. c. 6.* A meridie Ægyptus objacet. *Pomp. Mela l. 2. c. 3.* Graciæ Jonium fluctibus objacet. *Liv. l. 2. c. ult.* Saxa objacentia pedibus ingerit in subeuntes. ¶ *Festo objacuisse* est, antea jacuisse. ¶ *Enn. in Iphigen.* Acherontem obibo, ubi mortis thesauri objacent. h. e. circumjacent.

Objectaculum, i, n. obex, obstaculum. *Var. l. 3. de R. R. c. 17.* Objectaculo, quo æstus bis quotidie ab exorta Luna ad proximam novam introire, ac redire rursus in mare posset.

Objectamentum, i, n. objectio, exprobratio. *Apul. Apolog. in princ.* Objectamenta jurgio prolata.

Objectatio, onis, f. oppositio, exprobratio. *Cæs. l. 3. B. C. c. 60.* Cum ex aliorum objectationibus, tum etiam ex domestico judicio.

Objectatus, a, um, crimini datus, exprobratus. *Apulej. in Florid. c. 3. sub fin.* (*al. l. 1.*) Hoc genus crimine Apollini objectata.

Objectio, onis, f. actus objiciendi, h. e. opponendi contra aliquem. *Arnob. lib. 6. pag. 192.* Deos convenit tectorum munitionibus claudere, saxarum aut objectione tutari. ¶ Item exprobratio. *Tertull. l. 2. ad Uxor. c. 5. extr.* Objectio nominis. *Marcian. Capel. l. 5. pag. 142.* Intentio est objectio ejus facti, quod in judicium venit.

Objecto, as, avi, atum, a. 1. *esporre*, objicio, expono. *Virg. 2. Æn. v. 751.* caput objectare periclis. *Id. 11. Æn.* cunctis pro talibus unam objectare animam. ¶ Item exprobro, *rinfacciare*, *rimproverare*. *Cic. pro Dom. cap. 29.* Isto tuo maledicto probrum non modo mihi nullum objectas, sed etiam laudem illustras meam. *Plaut. Most. 3. 2. 123.* Ah cave, tu illi objectes nunc in ægritudine, te has emisse.

Objectus, us, m. *opposizione*, πρόβολή, objectio, oppositio. *Plin. l. 2. c. 10.* Objectu terræ Lunam occultari. *Tac. Ann. 14. c. 8.* Hi molium objectus, hi proximas scaphas scandere.

Objectus, a, um, *opposto*, *esposto*, *avvenimento*, oppositus, partic. ab objicior. *Cic. pro Font.* Oppositum, & objectum hostibus propugnaculum. *Id. Torquato.* Ad omnes casus subitorum periculorum objecti sumus. *Virgil. 3. Georg.* flumina objecta retardant equos. ¶ Item pro oblato. *Cic. 1. Fin.* Victi, & debilitati objecta specie voluptatis. *Tacit. Ann. 4. c. 60.* Drusum traxit in partes, spe objecta principis loci. ¶ Item exprobratus. *Tac. Ann. 3. c. 52.* Ne objecta crimina pro approbatis acciperetis. ¶ Objecta, orum, absolute dicuntur objecta crimina, oppositiones, exprobrationes. *Cic. pro Dom.* De objectis non confiteri. *Quint. l. 4. c. 2.* Objecta diluere.

Obiens, euntis, o. particip. ab obeo. *Cicer. in Somn.* Quis in reliquis orientis, aut obeuntis Solis ultimis, aut Aquilonis, Austrive partibus tuum nomen audiet?

Obiis, orum, m. mortui. *Apul. de Mund.* Geniis monstratur, obiis libatio perfunditur. Al. leg. *obitis*.

Objicio, is, eci, ectum, a. 3. *mettere innanzi*, *offerire*, Ger. *entgegen*, *vorwerffen*, Gal. *apposer*, *aponer*, προβάλλω, προτείνω, ante jacio, porrigo, offero. *Cic. 2. Off.* Cum his ampla, & honesta res objecta est. *Plin. l. 8. c. 40.* Objicere cibum canibus. *Ter. Phorm. 3. 2.* Etiam argentum est ultro objectum ei. h. e. oblatum. *Plaut. Merc. 5. 2. 40.* Religionem illic objecit, *ha fatto scrupolo*. Sic objicere terrorem, vel metum alicui, *atterrire*, objicere spem, lætitiam, *mettere in isperanza*, *o in allegrezza*; objicere sollicitudinem, *metter in travaglio*, objicere lucrum, *offerir guadagno*, &c. *Cic. 2. Tusc. Ter. Heaut. 1. 2. Plaut. Mil. & Curc.* &c. ¶ Est item contra jacere, opponere, & construitur cum dat. *Cic. in Phil.* Quid stultius, quam objicere adversario, quod ille si verbo negarit, longius progredi non possit, qui objecerit? *Id. pro Balb.* Qui se sæpe telis hostium, qui dimicationi capitis, qui morti objecerit. ¶ Vel cum accus. & præp. in, vel ad. *Cic. pro Arch.* Nunquam me pro salute vestra in tot, ac tantas dimicationes, atque in hos profligatorum hominum quotidianos impetus objecissem. *Id. ad Torquat.* Ad omnes casus objecti sumus. ¶ Aliquando est inferre. *Plaut. Amph. 2. 1. 35.* Qui multa Thebano populo acerba objecit funera. ¶ Translate est exprobrare, aliquid in aliquem dicere, & maledicti loco ponere. *Cic. 6. Ver.* Non tibi objicio, quod hominem dignissimum tuis moribus spoliasti. *Id. 2. Tusc. c. 2.* Objecit ut probrum M. Fulvio Nobiliori, quod is Poetas in provinciam duxisset. *Id. Att.* Objecit mihi, me ad Bajas fuisse. *Id. pro Mur.* Multis enim turtibus ne ignobilitas objiceretur generis. ¶ In hac significatione jungitur interdum duobus dativis. *Plin. l. 34. c. 3.* Camillo enim crimini objecit Sp. Carvilius Quæstor, quod, &c. ¶ Interdum præter dativum ablativo cum præpos. de. *Brut. ad Antonium l. 11. Fam.* Quin nobis de morte Cæsaris objiceres. ¶ Interdum ablat. cum præpos. in. *Cic. 7. Ver.* Ut istam rem accusator in magnis criminibus objiciendam putaret. *Id. pro Cluent.* In maledicti loco objicere. *Id. in Vatin.* Objicere in maledictis. ¶ Objicere alicui mentem, est in mentem inducere. *Liv. l. 9.* Quo sibi eam mentem objecissent, ut, &c. Objicere moram, est retardare. *Plaut. Trin. 5. 1. 8.* Sed fores hæ sonitu suo mihi moram objiciunt incommode. ¶ *Objexis* pro objeceris. *Plaut. Cas. 2. 6. 52.*

Obigito, ante agito. *Fest.*

Obinanis, & ne, o. 3. idem ac inanis. *Var. l. 3. de R. R. c. 9.* Quod perlucent, id esse obinane. Sunt qui divisim legunt *ob inane*.

Obinunt, obeunt. *Fest.*

Obirascor, eris, iratus sum, dep. 3. idem quod irascor, vel valde irascor. *Sen. de tranquil. anim. c. 1.* Obirascens fortunæ animus. *Apul. Apol.* Cum male audiunt, obirascuntur.

Obiratio, onis, f. iracundia. *sdegno*. *Cic. 6. Att. ep. 3.* Nebulonis obiratione si Brutus moveri potest, iacebis &c. Al. leg. *oratione*.

Obiratus, a, um, idem ac iratus. *Liv. l. 2. c. 31.* Aut fortunæ obirati cultum reliquerant Deum.

Obiter, adv. *incidentemente*, Ger. *oben anhin*, Gal. *en passant*, *par hazard*, Hisp. *de camino*, *a caso*, παρέργως, παροδικῶς, ἐν παρόδῳ, incidenter, præter propositum, ab ob, & iter, quasi ob viam, vel in itinere occurrens. *Plin. in hist. natur. ad fin.* Ut obiter caveam istos Homeromastigas. *Juven. sat. 3. v. 241.* ingens curret super ora Liburno, Atque obiter leget. ¶ *Plin. l. 18. c. 50.* Major pars Italiæ utitur rotis, quas aqua versat obiter, & molas. h. e. obeundo, circumeundo. *Idem l. 17. c. 23. eod. sensu.* Traduces virgultorum comitatu obiter rigorati.

Obitus, us, m. ἀπάντησις, adventus. *Turpil. apud Non. c. 4. n. 331.* Et quis est, qui interrumpit sermonem meum obitu suo? ¶ Item occursus. *Ter. Hec. 5. 4.* Ut voluptati obitus, sermo, adventus tuus, quocunque adveneris, semper siet. ¶ Item interitus, mors, מות, Ger. *der abgang*, *tode*, Gal. *fin*, *mort*, Hisp. *muerte*, θάνατος, *Cicer. l. 4. Fam. ep. 5.* Posquam mihi renunciatum est de obitu Tulliæ filiæ tuæ. *Virg. 4. Æn. ad fin.* longum miserata dolorem, Difficilesque obitus. ¶ Item occasus. *Cic. 1. de Orat.* In Astrologia cœli conversio, ortus, obitus, motusque siderum. Adde *2. Div. c. 56.* ¶ Obitum pro aditu dicebant Veteres, *Fest.*

Obitus, a, um, partic. ab obeo. *Cic. pro Sext. cap. 38.* Quos a majoribus nostris morte obita positos in illo loco, atque in Rostris collocatos videtis. ¶ Obitum vadimonium dicitur, cum ad dictum diem in judicio quis comparuit. *Cicer. pro Quinct.* V. obeo.

Objurgatio, onis, f. *riprensione*, ἐπιτίμησις, λοιδορία, est post turpe factum castigatio, seu reprehensio, auctore *Festo*. *Cic. de Amic.* Deinde ut objurgatio contumelia careat. *Quintil. l. 1. c. 3.* Objurgatione mordere. Et *infra*. Objurgatione corrigere.

Objurgator, oris, m. *riprensore*, ἐπιτιμητής, qui objurgat. *Cic. de Leg. Agr.* Quantas concessiones agrorum hic noster objurgator uno verbo facere conetur. *Idem 1. de Divin. c. 49.* Objurgatores suos convincere.

Objurgatorius, a, um, *riprensivo*, ἐπιτιμητικός, quod ad objurgationem, vel ad objurgatorem spectat. *Cic. Att. l. 13. ep. 6.* Una cum illius objurgatoria tibi meam quoque, quam ad eum rescripseram, misi.

Objurgito, as, a. 1. frequenter objurgo. *Plaut. Trin. 1. 2. 30.* Malis te verbis multum objurgitem.

Objurgo, as, avi, atum, a. 1. *riprendere*, גער, Ger. *schelten*, Gal. *reprendre*, Hisp. *reprehender*, ἐπιτιμάω, valde arguo, reprehendo, increpo. Construitur cum accus. *Cic. pro Cæl.* Objurgavit M. Cælium, sicut neminem unquam parens. ¶ Vel cum ablat. & præp. de. *Cic. Att. l. 1.* Quod me quodammodo molli brachio de Pompeii familiaritate objurgas. ¶ Vel cum ablat. & præp. in. *Cic. 10 Fam.* Ne in quo te objurgem, id ipsum videar imitari. ¶ Item, de quo quis reprehenditur, sæpe ponitur in accusat. ut in ceteris verbis accusandi, cum judicialia non sunt. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 17.* Quæ objurget ceterarum villarum insaniam. Et *alibi*. Cæsar meam in rogando verecundiam objurgavit. ¶ Aliquando capitur pro exprobrare. *Quintil. l. 6. c. 4.* Objurgantibus, quod sexagenarius Publiliam virginem duxisset. ¶ Item pro castigare, plectere. *Suet. in Othone c. 2.* Ut sæpe flagris objurgaretur a patre. *Pers. sat. 5. v. 169.* solea puer objurgabere rubra.

Objuro, as, a. 1. ἐξομνύω, jurejurando astringo. *Fest.* citans locum ex antiqua *fabula Pentasilea*. Formidabant objurare.

Oblaedo, is, a. 3. oblido, lædo. Quidam legunt in *Plaut. Cas. 2. 6. 8.* verum certa ibi valde lecbio est.

Oblanguéo, es, ui, n. 2. idem ac langueo. *Cic. l. 16. Fam. ep. 12.* Literulæ meæ, sive nostræ tui desiderio oblanguerunt.

Oblaquéo, as, avi, atum, a. 1. laqueo cingo, ligo, circumdo. *Tert. de resur. car. c. 7.* Argento gemmas oblaqueare.

Oblatio, onis, f. *offerta*, προσφορά, ἀνάθεμα, actus offerendi. *Ascon. in Ver. 4. c. 1.* Genus omne pensitationis in hoc capite positum est, canonis, oblationis, indictionis. Ubi *oblationem* intelligit tributum ultro oblatum.

Oblatitius, a, um, adject. qui offertur. *Sidon. l. 7. ep. 9.* Oblatitium impendium.

Oblativus, a, um, adject. *Serv. in 6. Æn.* Auguria aut oblativa sunt, quæ non poscuntur, aut impetrativa sunt, quæ optata veniunt. Adde *Symmach. l. 10. ep. 30.*

Oblator, oris, m. qui offert. *Tertul. lib. 2. adv. Marcion. c. 26.* Oblatorem animæ suæ pro populi salute.

Oblatrator, oris, m. *maledico*, qui oblatrat. *Sidon. l. 1. ep. 3.* Ille obiter stertentium oblatratorum aures rauci voce preconis everberat.

Oblatratrix, icis, f. ὑλακτοῦσα, quæ oblatrat. *Plaut. Mil. 3. 2. 85.* Sed nolo mihi oblatratricem in ædes intromittere.

Oblatro, as, avi, atum, n. 1. *abbajare contro*, ὑλακτέω, circum, aut contra latro. Et canum proprium est. Per translationem pro obloqui accipitur. *Sil. l. 8. v. 250.* Intima dum vulgi favet, oblatratque Senatum.

Oblatus, a, um, *offerto*. *Cic. Att. l. 16.* Oblatam mihi causam gratulor. *Id. 5. Fin.* Oblatum stuprum per vim. h. e. illatum, intentatum. *Liv. l. 43.* Oblata fortuna delendi exercitus. ¶ Oblatum absolute pro oblatum munus, *donativo*. *Liv. l. 44.* Gallorum ingens oblatum avaritia dimissum est. ¶ Oblatum furtum dicitur, cum res furtiva alicui offertur, ut apud eum concipiatur. *Gel. lib. 11. cap. 18.* ¶ Oblatus timor opponitur intestino. *Cic. 4. Acad. cap. 15.* Neque ut quidquam interesset inter intestinum, & oblatum timorem. Sic oblatum incendium opponitur fortuito, apud *eund. pro Dom. c. 24.*

Oblectabilis, le, adject. jucundus. *Auson. epist. 19. ad fin.* Oblectabile negotium.

Oblectamen, inis, n. idem ac oblectamentum. *Stat. l. 3. sylv. 5. v. 95.* Nec desunt variæ circum oblectamina vitæ.

Oblectamentum, i, n. *diletto*, delectatio. *Cic. de Sen. c. 15.* Ut meæ senectutis requietem, oblectamentumque noscatis.

Oblectaneus, a, um, adject. jucundus, oblectans. *Vet. Inscript.* Si quid oblectaneum apud Manes est.

Oblectatio, onis, f. *dilettazione*, שעשוע, Ger. *ergetzligkeit*, Gal. *rejouissance*, *plaisir*, Hisp. *deleyte*, *plazer*, τέρψις, delectatio. *Cic. 4. Acad.* Indagatio ipsa rerum cum maximarum, tum etiam occultissimarum habet oblectationem. *Id. 1. Orat. c. 26.* Oblectatio animi. *Id. 1. Acad.* Oblectatio otii.

Oblectator, oris, m. *sollazzatore*, qui oblectat. *Apul. l. 3. Flor.* Arion belluarum oblectator. *Tertul. de cor. Mil. c. 8.* Deus oblectator hominis sui.

Oblectatorius, a, um, *dilettevole*, oblectabilis. *In lemmate c. 2. l. 18. Gellii* Quædam sophismata, & ænigmata oblectatoria.

Oblecto, as, avi, atum, a. 1. *dilettare*, שעשע, Germ. *belustigen*, Gall. *rejouir*, *recreer*, Hisp. *deleytar*, τέρπω, delecto, recreo, ex ob, & lacto, quod notat blanditiis trahere. Construitur cum accusat. *Cic. pro Arch. cap. 7.* Hæc studia adolescentiam alunt, senectutem oblectant. ¶ Vel cum accus. & ablat. sine præp. *Cic. de Sen.* Qui se agricolatione oblectabant. ¶ Vel cum præp. cum. *Cic. ad Q. Fr.* Oblecta te cum Cicerone nostro quam bellissime. ¶ Oblectare se, est animum pascere, & recreare. *Cic. 3. Off.* Quo amicos invitare, & ubi se oblectare posset. ¶ Oblectare otium temporis, est tempus otiosum, & vacuum a rebus seriis traducere in voluptatem. *Plin. l. 4. ep. 14.* Accipies hendecasyllabos nostros, quibus nos in vehiculo, in balineo, inter cœnam oblectamus otium temporis.

Oblector, aris, atus sum, d. 1. *dilettarsi*, delector. *Cic. l. 2. Fam. ep. 15.* In communibus miseriis hac tamen oblectabar specula. *Id. pro Mur.* Ludis tamen oblectamur & ducimur. ¶ Sunt qui putant, in his, & hujusmodi exemplis passive usurpari. ¶ Construitur etiam cum accusat. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 15.* Ego me in Cumano, & Pompejano, præterquam quod sine te, cæterum satis commode oblectabar.

Oblenio, is, ivi, itum, a. 4. lenio, delenio, mitigo. *Sen. l. 3. de ira, c. 9.* Lectio illum carminum oblenit.

Oblido, is, isi, isum, a. 3. *soffocare*, חנק, Ger. *verletzen*, Gal. *suffoquer*, Hisp. *ahogar*, ἀποπνίγω, usque ad mortem lædo, percutio, neco, ex ob, & lædo. *Col. l. 7. c. 3.* Nec angustiæ (stabulorum) fœtus oblidant.

Obligamentum, i, n. colligatio, alligatio. *Tertul. de cor. mil. c. 14.* Caput ne velamento quidem obnoxium, nedum obligamento.

Obligatio, onis, f. *obbligazione*, אסר, Ger. *verbindung*, Gal. *obligation*, Hisp. *obligacion*, ἐνέχυρον, actus obligandi. *Cic. ad Brut. ep. 18.* Est autem gravior, & difficilior animi, & sententiæ, maxime præsertim in rebus, pro altero, quam pecuniæ, obligatio. ¶ Est etiam ligatio, impedimentum. *Justin. l. 13. c. 7.* Cui nomen Battos ob linguæ obligationem fuit.

Obligatorius, a, um, adject. *che obbliga*. *Justin. instit. tit. de mandato, §. illud quoque*. Mandatum obligatorium.

Obligatus, a, um, *obbligato*, *legato*, περιδεδεμένος, circumligatus. *Horat. Epod. ult.* Obligatus alite. *Auct. ad Her. l. 1. c. 13.* Obvolutus, & obligatus corio. ¶ Sæpe translate sumitur. *Horat. l. 2. carm. od. 7.* Dapem obligatam redde Jovi, idest promissam, ac debitam. *Cic. 13. Phil.* Magnis, & multis pignoribus eum Respub. obligatum tenet. *Plin. l. 8. ep. 2.* Tanto mihi obligatior abit. *Sen. l. 1. de benef. c. 4.* Tu me aliquid eorum doce, per quæ obligantium, obligatorumque animi certent.

Obligo, as, avi, atum, a. 1. *legare intorno*, אסר, Ger. *verbinden*, Gal. *envelopper*, *lier autour*, *obliger*, Hisp. *atar al rededor*, *obligar*, ἐνδέω, obstringo, devincio, comprehendo. *Cic. 2. Tusc.* Medicum modo requirens, a quo obligetur. ¶ Per translationem est devincire beneficiis, seu debitorem reddere, *obbligare*. *Cic. lib. 3 ad Q. Fr.* Scaurum beneficio defensionis valde obligavi. *Plin. l. 4. ep. 4.* Obligabis me, obligabis Calvisium, &c. ¶ Obligare se furti, est furtum committere, conscium se furti reddere. *Gel. l. 7. c. 15.* Sic obligare aliquem scelere. h. e. conscium facere, apud *Cic. pro Dom.* obligare se scelari. *Sen. de tranquil.* ¶ Obligare se sacramento militiæ, *Cic. 1. Off.* Obligare se sponsione. *Id. 2. de Leg.* ¶ Interdum est oppignerare, *impegnare*. *Suet. in Vespas. c. 4.* Rediit nihilo opulentior, ut ut qui prope labefactata fide, omnia prædia fratri obligaret. *Scæv. JCtus l. Titius, ff. qui pot. in pign.* Obligare bona

na sua pignori. ¶ Hinc translate *Cic. 5. Phil. 3.* Audebo etiam obligare fidem meam P. C. vobis, populoque Rom. *Papin. l. Bona fide, ff. ad S. C. Vellei.* Si fidem suam pro ea apud virum obligaverit. ¶ Interdum etiam est veneficiis devincire, *ammaliare.* *Paul. l. 5. sent. tit. 23. n. 9.* Qui sacra impia nocturnave, ut quem obcantarent, interficerent, obligarent, fecerint. ¶ *Hor. l. 2. od. 8.* Simul obligasti perfidum caput votis, enitescis pulcrior multo. *h. e.* perjurando te Diis devovisti.

Obligurio, is, ivi, itum, a. 4. *scanguagiare*, [Hebrew], Ger. *verschlemmen*, Gal. *avaler*, *consomer tout par friandise*, Hisp. *tragar*, *gastar en golosinas*, καταλιχνεύω, est multa avide consumere, dissipare. *Cic. 2. Catil. c. 5.* Patrimonia sua profuderunt, fortunas suas obligurierunt. Al. leg. *abligurierunt.*

Obliguritor, oris, m. *dissipatore*, *mangione.* *Jul. Firm. l. 5. Astr. c. 3.* Homines audaces, temerarios, obliguritores.

Oblimatus, a, um, adject. *ingrassato con letame*, o *coperto di fango*, limo obductus. *Cic. 2. de Orat. c. 52.* Nilus Ægyptum irrigat, mollitosque, & oblimatos agros ad serendum relinquit. Adde *Suet. in Aug. c. 18.*

Oblimo, as, avi, atum, a. 1. *infangare*, *imbrattare*, Ger. *besudeln*, Gal. *couvrir de boue*, Hisp. *ensuziar con lodo*, περιϊλύω, limo obduco, limo repleo, ex *ob*, & *limus.* *Virg. 3. Georg. v. 136.* Et sulcos oblimet inertes. ¶ Translate ponitur pro obscurare, quasi limo meatus claudere, seu obtundere. *Claud. l. 3. v. 29.* Sed quod dissimilor honesti luxus, & humanas oblimat copia mentes. ¶ Oblimo item est verbum compositum ex *ob*, & *lima*, quod pro deterere, & translate pro consumere ponitur. *Hor. l. 1. serm. sat. 3.* Rem patris oblimare malum est ubicunque.

Oblinio, is, a. 4. idem ac oblino. *Colum. l. 5. c. 9.* Et imas partes mixto fimo cum cinere oblinire.

Oblinitus, a, um, adject. *unto all' interno.* *Col. l. 12. c. 38.* Oblinitis vasis includere. Adde *l. 5. c. 9.*

Oblino, is, ivi, vel evi, itum, a. 3. *ungere intorno*, Ger. *beschmieren*, Gal. *souiller autour*, Hisp. *ensuziar con lodo*, περιχρίω, circumlino. *Var. l. 3. de R. R. c. 7.* Aves decipiuntur, cum se obleverint visco. ¶ Sumitur eleganter translate. *Cic. in Brut.* Ut se externis oblinerent moribus. *Horat. l. 1. ep. 20. v. 30.* Nec socerum quæris, quem versibus oblinat atris. *h. e.* insectetur, infamem reddat.

Obliquatio, onis, f. obliquitas. *Macrob. l. 7. Satur. c. 1.* Hedera thyrso per obliquationem circumfusa.

Obliquatus, a, um, adject. *torto*, *obbliquo.* *Ammian. l. 16. c. 12.* Undarum moles obliquatis meatibus declinantes.

Oblique, adv. *obbliquamente*, πλαγίως, transverse, cui contrarium est recte. *Cic. 1. Fin. c. 6.* Quæ recte, quæ oblique ferantur. *Plin. l. 9. c. 30.* Oblique in latera procedunt locustæ. ¶ Translate *Gel. l. 3. c. 8.* His versibus oblique admonere voluit. *tacitamente*, *indirettamente.* *Id. l. 7. c. 17.* Tum vero ego permotus, agendum jam oblique, ut cum homine stulto, existimavi. *h. e.* dissimulando. *Tac. 3. Ann. c. 35.* Castigatis per literas oblique Patribus.

Obliquitas, atis, f. *obbliquità*, λοξότης, curvitas. *Plin. l. 3. c. 3.* Ni talis obliquitas in latus digredi videretur.

Obliquo, as, avi, atum, a. 1. *torcere*, [Hebrew], Ger. *biegen*, *krumm machen*, Gall. *detourner*, Hisp. *torcer*, λοξόω, curvum facio. *Plin. l. 6. c. 13.* Lunatis obliquatur cornibus. *Tac. de Germ. c. 38.* Obliquare crinem. *Ovid. 7. Metam. v. 401.* Obliquare oculos. ¶ Obliquare sinus in ventum, est vela torquere, ut ventum, qui transversus flat, oblique capiant. Itali dicunt *andar a poggia*, *o ad orza.* *Virg. 5. Æn. v. 16.* Colligere arma jubet, validisque incumbere remis; Obliquatque sinus in ventum. ¶ Translate *Stat. Theb. 3. v. 382.* variis prætentat pectora dictis, Obliquatque preces. *h. e.* varie versat.

Obliquus, a, um, *obbliquo*, *torto*, [Hebrew], Ger. *krumb*, Gal. *oblique*, *qui va de travers*, Hisp. *tuerto*, *al traves*, λοξὸς, πλάγιος, transversus, non rectus. *Ovid. 2. Met.* Illa Deam obliquo fugientem lumine cernens. *Cic. in Somn.* Sed partim obliquos, partim transversos, partim etiam adversos stare vobis. *Cels. l. 7. B. G.* Obliquus ordo. *Plin. l. 35. c. 10.* Obliquam imaginem pingere. *in proffilo.* ¶ In obliquum, idem est ac oblique. *Ovid. 2. Met. v. 130. de Zodiaco.* Sectus in obliquum lato curvamine limes. ¶ Casus obliqui apud Grammaticos sunt casus omnes præter nominativum. *Quintil. l. 1. c. 6. & Priscian.* Secundæ etiam, & tertiæ personæ verborum, & prima pluralis, quæ a prima singulari formantur, *obliquæ* appellantur ab eodem *Quintil. ibid.* ¶ Translate obliquus varios habet significatus. *Quint. l. 9. c. 2.* Apud historicos reperiuntur obliquæ allocutiones, *parlar' indiretto.* Affert ibi statim Quintil. de Livio exemplum. ¶ Obliqua orationes. *h. e.* quæ aliquem carpunt, nomine dissimulato. Sic obliquum carmen ab *Stat. in epithalam. Stellæ, v. 27.* dicitur, in quo quidam amicam suam sub alio tamen nomine celebrat. *Flor. l. 4. c. 1.* Cato adversus potentes semper obliquus. *h. e.* adversus, infestus. Hinc oblique oculo limare alicujus commoda, *guardar di mal occhio.* *Horat. l. 1. ep. 14. v. 36.* Obliquoque notare vultu. *Stat. l. 2. silv. v. 102.* ¶ Obliquum adverb. pro oblique, *Apulei. l. 3. Metam.* Oculis obliquum respiciens.

Oblisus, a, um, fractus, suffocatus, necatus. *Tac. l. 5. Ann. c. 9.* Exin oblisis faucibus id ætatis corpora in Gemonias abjecta.

Obliteratio, onis, f. actus obliterandi, deletio. *Plin. l. 34. c. 7.* Tanto magis deprehendi æris obliteratio potest. *h. e.* fundendi æris scientia obliterata. *Arnob. l. 6.* Vetustatis obliteratione exolari. *Ammian. l. 30. c. 12.* Pacem cum præteritorum obliteratione obsecrantes.

Obliterator, oris, m. qui delet, aut memoriam aufert. *Tert. l. 4. adv. Marcion. c. 16.* Commemorator, non obliterator vetustatis.

Obliteratus, a, um, nom. ex particip. deletus, abolitus, *cancellato*, *levato*, *tolto.* *Liv. l. 3. c. 71.* Res obliterata vetustate. *Id. ibid. c. 39.* Peccata obliterata repetere.

Oblitero, as, avi, atum, a. 1. *dipennare*, *cancellare*, [Hebrew], Ger. *die buchstaben aussleschen*, Gal. *effacer*, Hisp. *raer*, *borrar*, ἀφανίζω, obrado, aboleo, deleo. Nam obliterare est literis aliquid superducere. Translate *Cic. post red. in Sen. c. 8.* Publici mei beneficii memoria privatam offensionem obliteravemnt. *Catul. carm. 63. v. 232.* Hæc vigeant mandata, nec ulla obliteret ætas. *Liv. l. 21. c. 29.* Obliterare memoriam.

Oblitterus, a, um, adject. *Nev.* apud *Gel. l. 19. c. 7.* Oblitteram gentem, pro obliteratam dixit.

Oblitesco, scis, litui, n. 3. *nascondersi*, [Hebrew], Germ. *verligen*, Gal. *se cacher*, Hisp. *esconderse*, κατάδύω, delitesco, abscondor. *Var. l. 1. de R. R. c. 51.* Ne æstu per rimosa in rimis grana oblitescant. *Cic. de Univ. c. 10.* Quæsque temporibus fidem a nostro conspectu oblitescant. *Sen. l. 7. quæst. natur. c. 29.* Cometa erigens suum cursum oblituit.

Oblitus, a, um, *dimenticato*, *scordato*, ἐπιλελησμένος, particip. ab obliviscor. *Cic. Att. l. 4.* Me non oblitum consuetudinis, & instituti mei rarius ad te scribere. *Virg. Ecl. 9. vers. 53.* Nunc oblita mihi tot carmina, ubi usus passivus est animadvertendus. *Ovid. ep. 16.* Oblitus pudoris.

Oblitus, a, um, *unto attorno*, περικεχρισμένος, circumlitus, partic. ab oblinor. *Cic. 7. Ver.* Ut non cera, sed cœno obliti esse videantur. *Tac. Ann. 1. c. 17.* Oblitus faciem suo cruore. ¶ Translate sumitur pro aspersus. *Cic. l. 9. Fam. ep. 15.* Præsertim cum eas videam primum oblitas Latio. idest aspersas Latinitate, seu lingua Latina. *Suet. de clar. Grammat.* Scripta nimia priscorum verborum affectatione oblita. ¶ Item pro circumquaque fœdato, contaminato, polluto. *Cic. 5. Ver.* Contraque sunt omnia cum summo dedecore, ac turpitudine, tum singulari stultitia, atque inhumanitate oblita. *Id. Phil. 11.* Oblitus parricidio.

Oblivialis, le, adject. oblivionem inducens, ut obliviale poculum, apud *Prudent. in hymn. ante somn.*

Oblivio, nis, f. *oblivione*, *dimenticanza*, [Hebrew], Ger. *vergessenheit*, Gal. *oubly*, Hisp. *olvidança*, λήθη, actus obliviscendi, memoriæ defectus, sive imbecillitas. *Cic. pro Leg. Man.* Omne reliquum tempus non ad oblivionem veteris belli, sed ad comparationem novi contulit. *Id. l. 1. Offic. c. 8* Ut eos justitiæ capiat oblivio. *Id. 2. de Orat. c. 2.* Laudem alicujus ab oblivione vindicare. *Id. in Sest.* Venire in oblivionem. *Liv. l. 2. c. 31.* Dare aliquid oblivioni. Sic dicimus oblivione delere, in oblivione jacere, oblivione obscurare, obruere, &c. *Cic.* sæpissime, & *Liv.* ¶ Oblivio sibi sumpsit cervario lupo, apud *Plin. l. 8. c. 22.* *h. e.* obliviscitur sibi.

Obliviosus, a, um, *scordevole*, *smemorato*, ἐπιλήσμων, qui cito obliviscitur. *Cic. de Sen. c. 11.* Hos significat credulos, obliviosos, dissolutos. *Tert. de anim. c. 24.* Homo obliviosissimus. ¶ *Horat. l. 2. od. 7.* Oblivioso levia Massico ciboria exple. *h. e.* oblivionem inducente.

Obliviscor, eris, oblitus sum, d. 3. *dimenticarsi*, *scordarsi*, [Hebrew], Ger. *vergessen*, Gal. *s' oublier*, Hisp. *olvidarse*, memoriam rei alicujus amitto, ἐπιλανθάνομαι. Construitur cum gen. *Cic. pro Cal.* Obliviscor injuriarum, depono memoriam doloris mei. ¶ Vel cum accus. *Cic. in Brut.* Subito totam causam oblitus est. ¶ Vel cum infin. *Cic. pro Rosc. Com.* Obliviscor, Roscium, & Cluvium viros esse primarios. ¶ Vel cum membro orationis. *Cic. l. 8. Fam.* Quid ego tibi scripserim, te non arbitror oblitum. ¶ Reperitur etiam passive in partic. præteriti temporis. V. Oblitus. Sic in partic. *obliviscendus.* *Horat. l. 1. ep. 11. v. 11.* Oblitusque meorum, obliviscendus & illis. Adde *Plaut. Mil. 4. 8. 45.* ¶ *Virg. 2. Georg. v. 58.* Pomaque degenerant succos oblita priores. *h. e.* priore sapore amisso.

Oblivium, ii, n. idem ac oblivio. *Virg. 6. Æn.* Et longa oblivia potant. *Tac. l. 4. hist. c. 9.* Eam sententiam modestissimus quisque silentio, deinde oblivio transmisit. *Hor. l. 2. sat. 6.* Ducere sollicitæ jucunda oblivia vitæ.

Oblivius, a, um, adject. obsoletus, oblivione deletus. *Var. de L. L. l. 4. vit. init.* Hæc sunt tripartita verba, quæ sunt aut nostra, aut aliena, aut oblivia.

Obloco, as, a. 1. idem quod loco. *Justin. l. 11. c. 10.* Cum operam oblocare ad puteos exhauriendos solitus esset. *Suet. in Cæs. c. 26.* Quæ ad epulum pertinebant, macellariis oblocata.

Oblongulus, a, um, adject. dimin. ab oblongus. *Gel. l. 17. c. 9.* Surculi teretes oblonguli.

Oblongus, a, um, *lunghetto*, longus, vel valde longus. *Plin. l. 37. c. 12.* Figura oblonga probatur. *Liv. l. 21.* Hastile oblongum. *Vitruv. l. 12. c. 17.* Foramen oblongum.

Obloquium, ii, n. contradictio, calumnia. *Sidon. l. 7. ep. 9. in concione ibi subjecta.* Hosse vos par est, in quas me obloquiorum Scyllas turbo conjecerit.

Obloquor, eris, quutus sum, d. 3. *interrompere il parlar d' alcuno*, [Hebrew], Germ. *wiedersprechen*, Gal. *parler contre*, *medire*, Hisp. *hablar en contrario*, *estorvar al que habla*, ἀντιλέγω, contra loquor, obturbo, sermonem alicujus interpello. *Cic. Q. Fr. l. 1.* Tu vero ut me & appelles, & interpelles, & obloquare, & colloquare, velim. *Id. pro Cluent.* Quæ mihi obloqui videtur. ¶ Interdum est accinere. *Virg. 6. Æn.* Nec non Threicius longa cum veste Sacerdos obloquitur numeris septem discrimina vocum. ¶ Interdum detrahere, maledicere. *Curt. l. 10. c. 2.* Qui ferocissime obloquuti erant, singulos manu corripuit.

Obloquutor, vel Oblocutor, oris, m. κατάλαλος, maledicus, detractor. *Plaut. Mil. 3. 1. 48.* Obloquutor non sum altari.

Oblucinasse, dicebant antiqui, mente errasse, quasi in luco Deorum alicui occurrisse. *Fest.*

Obluctatio, onis, f. actus contra aliquid obluctandi. *Arnob. l. 2.* Qui cum suis voluptatibus pugnant, pertinaci moliuntur obluctatione virtutis.

Obluctor, aris, d. 1. *sforzarsi all' incontro*, ἀντιπαλαίω, acrius contra aliquid nitor. *Col. l. 18. c. 14.* Fruticibus, aut solidioribus herbis obluctatur ita pertinaciter. *Virg. Æn. 3. v. 38.* genibusque adversæ obluctor arenæ. *Curt. l. 7. c. 1.* Obluctari difficultatibus. *Stat. l. 3. silv. 1.* saxa obluctantia summovit.

Obludo, is, si, sum, n. 3. *giuocare scherzare*, παίζω, idem ac ludo. *Plaut. Trur. 2. 2. 10.* Obludunt, quo custodem oblectent per joculum, & ludum.

Obluridus, a, um, idem ac luridus, aut valde luridus. *Ammian. l. 14. c. 6.* (*al. 17.*) *a med.* Spadones obluridi, distortaque lineamentorum compage deformes.

Obmanens, entis, o. permanens, diu manens. *Fest.*

Obmarcesco, is, n. idem quod marcesco. *Lucil.* apud *Non. cap. & n. 1.* Obmarcescebat febris, senium, vomitus, pus. Al. aliter leg.

Obmitto, is, pro omitto, legitur a quibusdam apud *Col. l. 2. c. 4. & l. 7. c. 5.* Sed alii utrobique leg. *omitto.*

Obmolior, iris, itus sum, d. 4. προβάλλω, molem objicio, facta mole obstruo. *Liv. l. 37. c. 32.* Ad munienda, & obmolienda, quæ muris strata erant. idest obstruenda oppositis molibus. *Curt. l. 6. c. 6.* Arborum truncos, & saxa obmoliuntur.

Obmoveo, es, a. 2. idem ac admoveo, apud vet. *Fest.* & *Cato R. R. c. 135.*

Obmurmuro, as, a. 1. ὑποτονθορύζω, contra murmuro. *Ovid. ep. 18. v. 47.* Precibusque meis obmurmures ipse.

Obmussito, as, a. 1. frequentat. &

Obmusso, as, a. 1. obmurmuro, summisso. *Tertull. de Pal. c. 4.* Tacendum, ne quid & illi de Cæsaribus obmussitent. *Id. de anim. c. 18.* Poetæ hæc nobis semper obmussans.

Obmutesco, is, utui, n. 3. *ammutirsi*, [Hebrew], Ger. *verstummen*, Gall. *taire comme un muet*, Hisp. *enmudecer*, κατασιωπάω, mutus fio, taceo. *Cic. 2. de Orat.* Neque Antonium verbum facere patiar, & ipse obmutescam. ¶ Translate sumitur pro cessare. *Cic. 3. de Or.* Hoc studium nostrum conticuit subito, & obmutuit. ¶ Item pro non esse in usu. *Plin. l. 33. c. 14.* Lydium Sardibus emebatur, quod nunc obmutuit.

Obnatus, a, um, *nato all' intorno*, circum natus. *Liv. l. 23. c. 19.* Ibi hærentia (dolia) inter obnata ripis salicta conspiciuntur.

Obnecto, is, a. 3. ligo, obligo. *Fest.*

Obniger, gra, grum, niger, vel subniger, vel admodum niger. *Plin. l. 20. c. 23.* Radicibus multis, & obnigris.

Obnitor, eris, isus, vel ixus sum, d. 3. *sforzarsi all' incontro*, [Hebrew], Ger. *wiederstreben*, Gal. *tenir ferme contre quelque un*, Hisp. *estribar*, ἀντερείδω, contra nitor. *Cic. pro Mil.* At non P. Clodio mortuo usitatis jam rebus obnitendum est Miloni, ut tueatur dignitatem suam. *Vellei. l. 1. c. 9.* Triumphum Pauli impedire obnitebantur. *Lucret. l. 4. v. 439.* Navigia, aplustris fractis, obnitier undis. *Tac. 15. Ann. c. 11.* Obniti adversis.

Obnixe, adv. *con ogni forza*, Ger. *bestiglich*, Gal. *en s' efforçant de tout pouvoir*, Hisp. *estribando con todas fuerças*, ἐντόνως, cum conatu, instanter, totis viribus, quantum possibile est. *Ter. Andr. 1. 1. 134.* Pedibus, manibusque obnixe omnia facturum. *Claud. Mamert. l. 1. de statu anim. c. 3.* Obnixius argumentari.

Obnixus, a, um, particip. ab obnitor, contra nixus, obluctans. *Liv. l. 6. c. 12.* Obnixus impetum hostium excepit. *Id. lib. 34.* Obnixi scutis, & corporibus. *Virg. Æn. 10. v. 359.* Stant obnixa omnia contra. *Id. Æn. v. 332.* Obnixus curam sub corde premebat.

Obnoxie, adv. *timidamente*, serviliter, trepide, quasi obligato animo. *Liv. l. 3. c. 39.* Sed magis obedienter ventum in curiam, quam obnoxie dictas sententias, accepimus. *Plaut. Stich. 3. 2. 42.* Perii hercle vero plane, nihil obnoxie. *Gel. l. 7. c. 17.* legit *non obnoxie.* V. Interpretes in hunc locum, & *Gel. loc. cit.*

Obnoxio, as, a. 1. obnoxium reddo. *Claud. Mamert. de stat. anim. l. 2. c. 9.* Alienis semet noxiis obnoxiantes.

Obnoxiose, adv. timide, remisse. *Plaut. Epid. 5. 2. 30.* Nihil enim obnoxiose.

Obnoxiosus, a, um, adject. obnoxius, subjectus. *Plaut. Trinum. 4. 3. 31.* Magis queis sunt obnoxiosi, quam parentes, liberi.

Obnoxius, a, um, *soggetto*, *obbligato*, [Hebrew], Ger. *schuldig*, Gal. *sujet*, Hisp. *sugeto*, ἔνοχος, qui pœnæ obligatus est ob delictum, & generatim qui quovis modo est obligatus, seu subjectus, ab *ob*, & *noxa*, culpa, quasi propter culpam. De hac voce multa disputat *Gel. l. 7. c. 17.* quem consule. *Ter. Hec.* Tum uxori obnoxius sum. *Brut. Att. ep. 17.* Vivat hercule Cicero, qui potest, supplex, & obnoxius. *Liv. l. 4.* Obnoxius crimini. *Sen. de ira.* Nemo tam obnoxius iræ fuit. *Hor. l. 2. sat. 7.* pare homunculo pravis obnoxia. *h. e.* addicta. ¶ Sumitur etiam pro obediente, & morigero. *Sallust. in Catil.* Nisi sibi obnoxia foret. ¶ Item pro noxio. *Enn. apud Gel. loc. cit.* Alia res obnoxiæ nocte in obscura latent;

lateat. ¶ Item pro eo, quod expositum est. *A. Vict. de Vir. Illustr.* Quorum ætatem injuriæ obnoxiam sciebat. *Colum. l. 4. c. 19.* Vel quæ vehementibus procellis obnoxia est. *Suet. in Domit. c. 12.* Sed cum obnoxium se barbaris per hoc animadverteret, h. e. expositum barbarorum incursionibus. *Plin. l. 14. c. 2. de vitibus.* Fecenia, & cum ea florens Biturica, nunquam floris obnoxii, quoniam antecedunt, ventisque, & imbribus resistunt. ¶ Obnoxia corpora, sunt valetudinaria, *infermicci, cagionevoli.* *Plin. l. 31. c. 6.* Idcirco non alibi corporibus magis obnoxiis. ¶ Obnoxius animus, est illiberalis, servilis, *animo abbietto, soggetto.* *Plin. in præfat. hist. nat.* Obnoxii profecto animi, atque infelicis ingenii est, deprehendi in furto malle, quam mutuum reddere. *Liv. l. 23. c. 12.* Si reticeam, aut superbus, aut obnoxius videar: quorum alterum est hominis alienæ libertatis obliti, alterum suæ. ¶ Obnoxiam pacem pro indecora, turpi dixit *Id. l. 9.* ¶ Arva non obnoxia curæ, h. e. quæ curare, & colere non est opus. *Virg. 2. Georg.* Juvat arva videre Non rastris hominum, non ulli obnoxia curæ. ¶ Luna radiis fratris obnoxia, hoc est, quæ lumen a Sole refert acceptum. *Virg. 1. Georg.* ¶ Cum genitivo, *Paul. recepat. sentent. l. 2. tit. 17.* Obnoxius auctoritatis.

Obnūbĭlo, as, avi, atum, a. 1. *annebbiare*, ענן, Ger. *verfinstern*, Gal. *obscurcir*, Hisp. *anublar*, ἐπινεφῶ, est nubibus implere, caligine quadam, & nubilo obtenebrare, obscurum facere. *Gel. l. 1. c. 2.* Ac ne oris quidem, & vultus serenitatem Stoici hominis unquam ulla posse ægritudine obnubilari.

Obnūbĭlus, a, um, *oscuro*, nubibus, vel tenebris obsitus, obscurus. *Cic. 1. Tusc. c. 21. ex quodam Poeta*: Obnubila, & obsita tenebris loca.

Obnūbo, is, psi, ptum, a. 3. *coprire*, חפה, Ger. *verbinden*, Gal. *couvrir*, Hisp. *cubrir*, περικαλύπτω, tego, abscondo. *Cic pro Rab. perduel. c. 4.* Caput obnubito, arbori infelici suspendito. *Virg. 11. Æn. v. 77.* caput obnubit amictu.

Obnuntiātĭo, & Obnunciatio, onis, f. actus obnuntiandi. *Cic. 1. de Div.* M. Crasso quid acciderit, videmus, dirarum obnuntiatione neglecta. *Id. 4. Attic. ep. 16.* Obnuntiationibus per Scævolam interpositis. V. *Obnuntio*.

Obnuntĭo, & obnuncio, as, avi, atum, a. 1. *nunziar qualche male*, Ger. *boeses ankuendigen*, Gal. *annoncer du mal*, Hisp. *denunciar mal*, κατηγγέλλω, mali aliquid nuntio. *Ter. Adel. 4. 2. 7.* Primus sentit mala nostra, primus rescisce omnia, primus porro obnuntio. ¶ Speciatim Augures obnuntiare dicebantur, qui, ubi de cœlo servassent, nuntiabant se mali aliquid ominis vidisse, ne quid eo die cum populo agi posset. Erat autem id potissimum remedium contra perniciosas leges. *Cic. 2. Phil.* Augur Auguri, Consul Consuli obnuntiavisti. *Suet. in Cæs. c. 20.* Lege autem agraria promulgata obnuntiantem Collegam armis foro expulit. ¶ Usurpatur etiam impersonaliter. *Cic. Att. l. 4.* Ut sibi postero die in foro obnuntietur.

Obnuptus, a, um, nom. ex particip. ab obnubo, velatus. *Macrob. Saturn. 1. c. 21.* Simulacrum hujus Deæ fingitur capite obnupto. *Et infra.* Terræ nubibus obnupta.

Obœdire, per diphthongum œ pro obedire legitur in MSS. apud *Plaut. Pers. 2. 4. 2.*

Obŏlĕo, es, lui, n. 2. *rendere cattivo odore, puzzare*, Ger. *stincken*, Gall. *rendre mauvais odeur*, Hisp. *echar mal olor, heder*, ὄζω, male oleo, graveolentiam, odoremque tetrum reddo. *Plaut. Most. 1. 1. 38.* Oboluisti allium. *Suet in Cal. c. 23.* Ille antidotum oboluisset. ¶ Ponitur etiam pro subolere translate. *Plaut. Amph. 1. 1. 183.* Hei vreenam obolui? *Id. Men. 2. 3. 33.* Obolust marsupium huic istud, quod habet.

Obŏlus, i, m. ὀβολός, *picciola moneta*, genus parvæ monetæ sextam partem continens drachmæ Atticæ, teste *Plin. l. 21. c. ult.* & valens circiter septem denariolos monetæ Gallicæ, teste Budæo. *Ter. Andr. 2. 2. 32.* Olera, & pisciculos minutos ferre obolo in cœnam seni. h. e. minimo pretio coemptos.

Obōmĭnor, aris, atus sum, dep. 1. male ominor. *Apul. l. 3. Metam.* Crurum ei fregiam obominata.

Obŏrĭor, eris, ortus sum, d. 3. *nascere*, ἐγγίνομαι, adnascor, subnascor. *Sil. l. 17. v. 481.* Lux oborta micat. ¶ Tribuitur & aliis translate. *Liv. l. 11.* Obortum est bellum. *Idem.* Obortus est risus. *Ter. Heaut. 4. 3. 2.* Tanta hæc lætitia oborta est. *Cic. pro Ligar. c. 3.* Vide, quanta lux liberalitatis, & sapientiæ tuæ mihi apud te dicenti oboriatur.

Obortus, a, um, particip. ab oborior. *Stat. Theb. 8. v. 32.* Expavit oborta sidera. *Lucret. l. 6. v. 586.* Terræ motus obortus.

Obortus, us, m. ortus, accessio. *Lucret. l. 4. v. 218.* Perpetuoque fluant certis ab rebus obortu. Ita legit Lambinus. Cæteri *odores*, ut & *l. 6. v. 224.* ubi Lucret. eadem verba repetit.

Obscŭlor, aris, depon. 1. osculor. *Petron. Satyr.* Quæ flagellorum vestigia obosculantur.

Obpuvĭat, verberat. *Festus.*

Obraucātus, a, um, nom. ex particip. raucus factus. voce. *Solin. c. 10. de gruibus.* Volatus desidiam castigat voce, quæ cogit agmen, ea ubi obraucata est, succedit alia.

Obrendārĭum, ii, n. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 884. v. 16.* L. Pomponius Cladus, & Claudia Parhesia fecerunt sibi, & suis posterisque eorum, & M. Quintino Claudiano ollarium N. XII. ab imo in summo cum obrendario, h. e. cum loco in pavimento ad obruenda integra cadavera relicto, ut explicat *Fabret. Inscription. c. 1 pag. 15.* ubi n. 63. refert aliam, in qua *vasa obrendaria* memorantur, quæ existimat fuisse fictilia sarcophaga ad corpora integre condenda, & obruenda. *obrendarium* autem dictum videri quasi *obruendarium*.

Obrēpo, is, psi, ptum, n. 3. *venir celatamente*, Ger. *heimlich schleichen*, Gal. *se couler doucement*, Hisp. *entrar, venir a escondidas, y pausblemente*, ὑφέρπω, latenter, & tacite advenio, tractum ab animalibus pedibus carentibus, quæ gressu tacito grediantur, & dicitur de omni eo, quod sensum fallit, ut Obrepit senectus, mors, somnus, fames, dies, &c. *Cic. de Sen.* Qui aulto citius adolescentiæ senectus, quam pueritiæ adolescentia obrepit? *Id. Att. l. 2.* Obrepat dies, ut vides. ¶ Jungitur interdum accusativo cum præp. in. *Cic. 2. de Div.* Nullæ ergo imagines obrepunt in animos dormientium extrinsecus. ¶ Interdum pro fallere ponitur, sive incautum aggredi. *Plin. l. 36. c. 3.* Nec potest videri Scauro rudi, & hujus mali improvidæ civitati obrepsisse quodam vitii rudimento. ¶ Obrepere ad Magistratus dicitur, qui falsa specie vel probitatis, vel doctrinæ ad Magistratus assumitur. *Cic. pro Planc.* Cn. Plancium non obrepsisse ad honores. *Id. in Pison.* Obrepsisti ad magistratus errore hominum. ¶ *Plaut. Pœn. prol. v. 14.* Nisi clamabis, tacitum te obrepet fames. h. e. obrepet tibi, vel ad te.

Obreptĭo, onis, f. ὑφέρπυσις, latens, & fallax aditus. *Ulp. l. sed si hoc, ff. de in jus voc.* Dum arrogetur per obreptionem. *Arnob. l. 5.* Ab furto obreptionis rejectus.

Obreptīcius, a, um, per obreptionem factus. *Impp. Honor. & Theodos. lib. 3. Cod. tit. 6. leg. 3.* Sub colore adipiscendæ possessionis obreptitia petitio alteri obesse non debet.

Obreptīve, adverb. obrepondo, latenter. *l. 4. Cod. Theodos. de Fide Cath.* Obreptive, aut clanculo supplicare.

Obreptīvus, a, um, adject. clandestinus, obrepens, ut obreptiva supplicatio. *Symmach. l. 5. ep. 66.*

Obrepto, as, avi, atum, n. 1. freq. ab obrepo. *Plaut. Pers. 1. 2. 25.* Operta ne fuerint, ne quis obreptaverit.

Obrētĭo, is, ivi, itum, a. 4. ἐνσαγηνεύω, reti aliquem circundo, obvium rete accipio. *Lucr. l. 3. v. 385.* Quando obretimur euntes.

Obrĭgĕo, es, ui, n. 2. *indurarsi per il freddo*, Ger. *erstarren fuer kaelten*, Gall. *se roidir de froid*, Hisp. *elarse de frio*, ῥιγόω, totus frigore contrahor, induresco, rigidus fio. *Cic. 1. de nat. Deor.* Pars obriguerit nive, pruinaque.

Obrĭgesco, is, ui, n. 3. obrigeo, vel obrigere incipio. *Senec. epist. 82. (al. 83.)* Quid ergo? Viro non vel obrigescere satius est?

Obrizum. V. Obryzum.

Obroborātĭo, onis, f. morbus, apud *Veget. l. 3. rei veterin. c. 65.* quo rigent nervi.

Obrōdo, dis, osi, sum, a. 3. *rodere d' intorno*, περιτρώγω, circumrodo. *Plaut. Amph. 2. 2. 92.* Ut quod obrodat, sit, animo si male esse acceperit.

Obrogātĭo, onis, f. actus obrogandi. *Auct. ad Heren. l. 3. c. 10.* Cum duæ leges inter se differunt, videndum est, num qua obrogatio, aut derogatio sit.

Obrŏgo, as, 1. *Obrogare legem*, inquit *Festus*, est legis prioris infirmandæ causa aliam legem ferre. *Ulpian. tit. 1. Regular.* Obrogatur legi, idest mutatur aliquid ex prima lege. *Cic. Phil. 1. c. 9.* Quid, quod obrogatur legibus Cæsaris? *Flor. l. 3. c. 17.* Ausus tamen obrogare de legibus consul Philippus. Adde *l. 3. ad Attic. ep. 23.* & V. *Abrogo*.

Obrōsus, a, um, *roso all' intorno*. *Plin. l. 37. c. 2.* Poculum obroso margine.

Obprōbro, as, a. 1. probrum objicio. *Festus.*

Obpavĭo, as, a. 1. verbero, a pavio. *Festus.*

Obructo, as, avi, atum, n. 1. in faciem alicui ructo. *Apul. in Apol.* Animadverti satis notabiliter in medio foro tibi obructantem.

Obrumpo, is, upi, uptum, a. 3. idem ac rumpo, *rompere*. *Varr. l. 3. R. R. c. 10. de anseribus.* In pascendo, si radicem prehenderunt, quam educere velint e terra, obrumpunt collum. Al. leg. *abrumpunt*.

Obrŭo, is, ui, utum, a. 3. *coprire*, קבר, Ger. *vergraben*, Gal. *couvrir de terre*, Hisp. *enterrar*, ἐγχώννυμι, operio, subterno, opprimo. *Cic. de senect. c. 7.* Quo loco thesaurum obruisset. *Liv. l. 3. c. 2.* Obrui nivibus. Sic obruere telis, *Virg. 2. Æn.* armis, *Stat. 11. Theb.* lapidibus, *Curt. l. 6. c. ult.* ¶ Obrui vino, *obbriacarsi*. *Cic pro Deiot.* ¶ Translate *Id. l. 2. ad Attic. ep. 1. fub fin.* obrui ære alieno, *indebitarsi assai*. *Id. Verr. 4.* Obrui testimoniis, *esser convinto affatto*. *Id. l. 2. ep. 1. Q. Fr. cap. 2.* Obrui magnitudine negotiorum tanquam fluctu, *esser sopraffatto, o oppresso*. *Id. 3. Ver.* Obrui criminibus, & testibus, *esser caricato di accuse &c.* *Id. 3. de Orat.* Obruitur talis risu omnium, *venir confuso dalle beffe di tutti*. ¶ Obruere aliquid oblivione, *metter' in obblio*. *Cic. 1. Fin. cap. 17.* Ut adversa quasi perpetua oblivione, obruamus. *Tacit. in Agric. in fine.* Multos veterum, velut inglorios, & ignobiles, obruet oblivio. ¶ Eodem fere sensu. *Cic. de Arusp. resp.* Quod Dii omen obruant. Sic Obruere nomen, famam, memoriam alicujus, est delere, tollere. *Plaut. & al.* ¶ Interdum obruo idem est quod ruo. *Lucret. l. 3. v. 777.* Et domus ætatis spatio ne fessa vetusto Obruat. Potest tamen subaudiri accusat. *se*.

Obrussa, vel Obrussa, æ, f. ὄβρυζα, exploratio auri & argenti per ignem. *Cicero in Brut. c. 74.* Quo magis expurgandus est sermo, & adhibenda, tanquam obrussa, ratio. *Senec. epist. 13.* Sic verus ille animus probatur; hæc ejus obrussa est. *Sueton. in Ner. c. 44.* Exegit aurum ad obrussam.

Obrussam. V. Obryzum.

Obrŭtus, a, um, adject. *coperto, sopraffatto, oppresso*. *Cato R. R. c. 147.* Obrutus in terra. *Lucret. l. 4. v. 924.* Ignis obrutus cinere. *Stat. 10. Theb.* Lego obruta somno. *Claudian. l. 2. in Eutrop.* Corpore obruta morbo. *Nepos 4. c. 1.* Vitior obrutus. *Plin. l. 11. c. 17.* Reliqua vetustatis situ obruta. V. *Obruo*.

Obryzātus, a, um, adject. ut obryzati nummi, h. e. ex auro excocto, & syncero conflati. *Leg. ult. Cod. de vet. numism. potest.*

Obryzum, vel Obrizum, vel Obrussum (tot enim modis scriptum invenitur) *oro purgato, e fino*, ὄβρυζον, dicitur aurum igne excoctum, & purgatum. *Plin. l. 33. c. 3.* Auri experimento ignis est, ut simili colore rubeat, quo ignis, atque ipsum obryzum vocant. ¶ Sunt qui hanc vocem ducunt ab *Ophir* loco apud Indos, unde Salomoni, aliisque Hebræis regibus aurum omnium optimum advehi solitum. Ita enim dici potuit Obryssum, quasi Ophirisum, inquit *Hieronymus*.

Obsævĭo, is, n. 4. *incrudelir contro*, ἐναγχαλιζομαι, contra sævio. *Plaut. Epid. 4. 1. 29.* Qui per voluptatem in me ærumnam obsævisti graviter. Alii leg. *in me ærumnam obsevisti gravem*. hoc est me in ærumnam conjecisti, ut sit præterito ab *obsero*, is.

Obsălūto, as, a. 1. est salutandi gratia se se offerre alicui. *Fest.*

Obsătŭro, as, a. 1. ἐμπιπλάναι, saturo, saturitatem usque ad fastidium induco. *Ter. Heaut. 4. 7. 27.* Ne tu propediem, ut istanc rem video, istius obsaturabere.

Obscævo, as, avi, atum, 1. vox est hybrida, ex latino *ob*, & græco σκαιός, (quod sinistrum, infelicem, infaustum significat) conflata, usurpaturque a *Plauto* pro male ominari, malo omine rem aliquam impedire, vitiare, turbare, ubi ait *Asin. 2. 1. v. ult.* Metuo, quod illic obscævavit meæ falsæ fallaciæ. Alii leg. *obstinavit*, eodem sensu.

Obscēne, adv. *sordamente*, αἰσχρῶς, impure. *Cic. 1. Off. c. 35.* Latrocinari, fraudare, adulterari, re turpe est, sed dicitur non obscene. *Id. 3. de nat. Deor. c. 22.* Obscenius excitata natura Mercurio traditur. *Europ. l. 8. c. penult.* Impudicissime, & obscenissime vixit.

Obscēnĭtas, atis, *oscenità, disonestà*, αἰσχρότης, impuritas, fœditas. *Cic. 1. Offic. c. 29.* Rerum turpitudini adhibere verborum obscenitatem. *Sueton in Claud. c. 15.* Obscenitatis in fœminas reus. Ubi singularem quandam libidinis fœditatem notat. Adde *eund. in Tiber. c. 45.* ubi eodem sensu usurpat.

Obsceno, as, V. Obscævo.

Obscēnus, a, um, *di mal augurio*, Ger. *garstig*, Gal. *de mal augure*, Hisp. *de mal aguero*, αἰσχρός, proprie est, quod mali auspicii est, inauspicatum, infelix, malum omen afferens, teste *Festo*. Plurimi scribunt *obscœnus*. nos cum Manutio, Prisciano, & aliis sine diphthongo scribimus, sive sit ab *obs*, & *cano*, sive ab *ob*, & *scena*, sive ab *Oscis*. *Virg. 3. Æn. v. 241. de Harpyis.* Obscenas pelagi ferro fœdare volucres. Ubi *Serv.* Obscenæ aves sunt, quæ canendo adversa significant. *Sueton. in Galba, c. 4.* Cæteris ut obscenum ostentum abhorrentibus. *Festus*: Alliensis dies dicebatur apud Romanos obscenissimi ominis. *Catul. carm. 68. ad Mall. v. 39.* Troja obscena. h. e. infaustis ominibus condita. ¶ Sæpissime usurpatur pro turpi, impudico, *osceno, disonesto*. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 3.* Obscenissimi versus. *Id. 3. Tusc. c. 38.* Illud Antipatri est quidem paulo obscenius. ¶ Obsceni, absolute, dicuntur impudici. *Senec. Controv. l.* [illegible] *in Excerpt. sub fin.* obscenos & impudicos conjungit. ¶ Obscena, orum, sunt pudenda. *Pomp. Mela l. 3. c. 7.* Pars nudi agunt, pars tantum obscena velant. Adde *Cic. l. 9. Fam. ep. 22.* & *Senec. ep. 70.*

Obscūrātĭo, onis, f. *oscurazione*, אפל, Ger. *verfinsterung*, Gal. *obscurcissement*, Hisp. *escuridad*, σκότωσις, actus obscurandi, obscuritas. *Cic. 4. Fin. c. 12.* Quibus autem in rebus obscuratio tanta non sit. *Id. apud Augustin. l. 3. de Civ. Dei, c. 15.* Obscuratio solis.

Obscūrātus, a, um, nom. ex particip. *oscurato*, *oscuro*. *Cic. 2. de Orat. c. 12.* Memoria sensim obscurata. *Horat. l. 2. ep. 2. v. 115.* Obscurata diu populo vocabula rerum.

Obscūre, adv. *oscuramente*, בחשך, Ger. *dunckel*, Gall. *obscurement*, Hisp. *escuramente*, σκοτεινῶς, tenebricose, sine lumine. Translate ponitur pro involute, implicate, difficile. *Cic. 2. Fin.* Quia de natura nimis obscure memoravit. *Id. in Catil.* Non agam obscure. *Id. 4. Acad.* Alterum palam, alterum obscurius. ¶ Obscure aliquid ferre, est dissimulanter ferre, sic, ut nemo agnoscat motus animi commotos. *Cic. pro Cluent. c. 19.* Neque id obscure ferebat, neque dissimulare ullo modo poterat. ¶ Obscure nasci, *nascer di vil condizione*. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 3.* Sic obscurissime natus, apud *Ammian. l. 29.* Non obscure, h. e. manifesto, aperte. *Cæsar l. 8. B. Gall.* Neque obscure hæ duæ legiones uni Cæsari detrahuntur.

Obscūrĭtas, atis, f. 3. *oscurità*, חשך, Germ. *dunckelheit*, Gal. *obscurité*, Hisp. *escuridad*, σκότος, tenebrositas, caligo, opacitas. *Plin. l. 20. c. 1.* Obscuritates, & vitia oculorum sanat. ¶ Translate sumitur pro difficultate. *Cic. 4. Fin.* Sed inest in rebus ipsis obscuritas. ¶ Item pro ignobilitate. *Cic. 2. Off. c. 13.* Quorum autem prima ætas propter humilitatem, & obscuritatem in hominum ignoratione versatur.

Obscūro, as, a. 1. *oscurare*, החשיך, Ger. *verdunckeln*, Gall. *obscurcir*, Hisp. *escurecer*, σκοτάζω, obscurum reddo, obumbro, velo, tenebras affero. *Cic. 2. de nat. Deor.* Tenebras eruptione Ætnæorum ignium finitimas regiones obscuravisse

ravisse dicuntur. ¶ Translate ponitur pro tegere. *Cic. pro Arch. cap.* 11. Neque enim est hoc dissimulandum, quod obscurari non potest. *Id. pro Cluent.* Nihil me nec subterfugere voluisse reticendo, nec obscurare dicendo. ¶ Item pro ignobile reddere. *Cic. de Fin.* Omnia illa, quæ tu bona vocas, necesse est obscurari, & non apparere. ¶ Obscurare aliquid allegoriis, *Id. Att. l.* 2. Itali dicunt, *parlar sotto metafora*.

Obscūrus, a, um, *oscuro*, אפל, Ger. *duncker*, Gall. *obscur*, Hisp. *escuro*, σκοτεινός, tenebricosus, sine lumine, *Claudian. lib.* 2. *in Eutrop. v.* 231. Infernis tenebris obscurior. *Virg.* 2. *Æn. v.* 420. Si quos obscura nocte per umbram fudimus insidiis. ¶ Translate ponitur pro involuto, implicito, difficili. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 36. Valere res obscurissimas. *Quintil. l.* 7. *c.* 11. Obscurum jus. *Horat. l.* 3. *ep.* 14. Obscurum odium. ¶ Item pro dubio, incerto. *Cic. de Leg. Agr.* 2. Obscura spe, & cæca expectatione pendere. ¶ Item pro ignobili, metaphora inde ducta, quod qui humili genere sunt orti, tanquam in tenebris agentes, omnibus ignotescant. *Cic.* 1. *Off. cap.* 32. Qui magna sibi proponunt obscuris orti majoribus. ¶ Item pro astuto, & fallaci. *Cic.* 3. *Off.* sed Versuti potius, obscuri, astuti, fallaces, malitiosi, callidi, veteratores, vafri. *Id. Ver.* 1. *cap.* 2. Quam audax ad conandum, tam obscurus in agendo. ¶ Non obscurus, pro aperto, manifesto. *Cic.* 13. *Fam. ep.* 70. Non obscura benevolentia tua in me. ¶ *Obscurum* adverbialiter pro obscure. *Lucan. l.* 5. *v.* 632. obscurum nimbosus dissilit aer.

Obsecrātio, onis, f. *preghiera*, ἀντιβολία, precatio, obtestatio, preces. *Cic. pro Font.* Ejus vim obsecrationem repudiare, &c. *Id.* 1. *de Inv. c.* 26. Si prece, & obsecratione humili, ac supplici utentur. ¶ A *Cic. lib.* 3. *de Orat. cap.* 53. enumeratur inter figuras sententiarum.

Obsecrātus, a, um, *pregato instantemente*, *scongiurato*, enixe rogatus. *Sallust. in Jug. c.* 27. A Numidis obsecrati, triduo navim ascendere. *Cæs. l.* 2. *B. C. c.* 5. Nominatim evocati, atque obsecrati.

Obsĕcro, as, avi, atum, a. 1. *pregare*, התפלל, Ger. *omb gottes willen bitten*, Gal. *prier*, Hisp. *rogar*, ἀντιβολῶ, &c. obtestor, deprecor, ob sacro, quasi per sacra rogo, vel opem a sacris rogo. *Cicer. pro Quinct.* Nævium obsecravit per fratris sui mortui cinerem. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 122. Si fas est obsecrare abs te, pater. *Ter. Heaut.* 5. 5. Obsecro, ne facias. *Plin. l.* 9. *ep.* 19. Venia obsecranda est. *Plaut. Amph.* 1. 1. 231. Obsecro, ut per pacem liceat te alloqui. ¶ Obsecrare fidem alicujus, h. e. per fidem. *Id. ib. v.* 217. Tuam fidem obsecro. ¶ Obsecro, obtestor sæpe a Ciceroane conjunguntur, ut *Attic. lib.* 11. &c. ¶ Obsecrare precibus, *Marcell. ad Cic.* 4. *Fam. ep.* 11. ¶ Sæpe adverbialiter ponitur, ut quæso. *Ter. Eun.* 5. 5. 21. Obsecro, an is est? *Cic. Att. l.* 13. *ep.* 13. Attica mea, obsecro te, quid agit?

Obsecundanter, adverb. obsecundando. *Nigidius apud Non. cap.* 2. *n.* 607. Obsecundanter naturæ vivere.

Obsecundātio, onis, f. obsequium, ut obsecundatio servilis, *l.* 92. *Cod. Theodos. de Decurionib.*

Obsecundātor, m. 3. ut, obsecundatores sacrorum scriniorum. h. e. qui in sacris scriniis servandis operam navant, *l.* 3. *Cod. Theodos. de proximis comitib. dispositis*.

Obsecundo, as, avi, atum, *secondare*, *compiacere*, ציית, Ger. *zu willen seyn*, Gal. *complaire*, *faire au gré*, Hisp. *complazer*, *hazer lo que otro quiere*, ὑπουργέω, est obsequi, omnia ad alterius nutum facere, ex ob, & præp. *secundum*. *Cic. pro Leg. Man. c.* 16. Ut ejus semper voluntatibus non modo cives assenserint, socii obtemperarint, hostes obedierint, sed etiam venti, tempestatesque obsecundarint. *Liv. l.* 5. *c.* 35. Obsecundando mollire impetum aggrediuntur. *Terent. Heaut.* 4. 6. 23. Obsecundare in loco.

Obsecūtio, & Obsequūtio, onis, f. obsequium. *Arnob. lib.* 7. Inviolabili obsecutione servare.

Obsecūtor, & Obsequūtor, oris, m. qui obtemperat. *Tertul. l.* 4. *contr. Marcion. c.* 9. Obsecutores legis.

Obsēpio, is, a. 4. *circondare de siepe*, *chiudere*, שוך, Germ. *umbzeunen*, Gall. *environner*, *& clorre des hayes*, Hisp. *sepear*, *vedar*, περιφράττω, sepibus circundo, claudo. *Cic. pro Mur.* Hæc omnes tibi accusandi viam muniebant, adipiscendi obsepiebant. *Liv. l.* 4. Hæc Plebi ad Curules Magistratus iter obsepsit. V. *Obseptus*.

Obseptus, a, um, nom. ex particip. *chiuso*, *serrato*. *Liv. l.* 25. Alii obseptis itineribus super vallum saliunt. *Silius l.* 12. *v.* 110. Obsepta viarum. *Plaut. Cas.* 5. 2. 35. Ubi illum saltum video obseptum.

Obsequēla, æ, f. *ossequio*, *compiacenza*, θεραπεία, morigeratio. *Plaut. Asin.* 1. 1. 50. Omnes parentes, Libane, liberis suis, qui mihi auscultabunt, facient obsequelam. *Festus*. Obsequela, obsequium.

Obsĕquens, tis, o. *obediente*, *ossequioso*, ὑπήκοος, obediens. *Planc. Senatui l.* 10. *Fam. ep.* 8. Legiones nostra liberalitate nobis obsequentes. *Terent. Hecyr.* 3. 5. 9. Homo obsequens voluptati. h. e. deditus. *Col. l.* 3. *c.* 8. Cum metallum obsequentissimam Italiam, quæ pene totum orbis fruges, adhibito studio colonorum, ferre didicerit. ¶ Proprie *Senec. ep.* 50. Quanto facilius animus accipit formam, flexibilis, & omni humore obsequentior?

Obsequenter, adv. πειθηνίως, obedienter, *obedientemente*, *ossequiosamente*. *Apul. lib.* 11. *Metam. circa princ. de luna*. Nunc incrementis consequenter augeri, nunc decrementis obsequenter imminui. *Plin. l.* 3. *ep.* 24. Vixit in contubernio severissime, & tamen obsequentissime. *Liv. l.* 41. *c.* 10. Hæc obsequenter facta.

Obsequentia, æ, f. idem ac obsequium, *condiscendenza*. *Cæs.* 7. *B. G. c.* 29. Factum imprudentia Biturigum, & nimia obsequentia reliquorum.

Obsequiæ, arum, f. idem quod exsequiæ. *Inscript. apud Fabret. pag.* 702. Me decuit morti prius occubuisse supremo, Teque mihi talis, nate, dare obsequias.

Obsequiālis, le, adject. obsequiosus. *Fortun. l.* 6. *carm.* 7. Solvit & exsequias obsequialis amor.

Obsequibĭlis, le, o. 3. θεραπευτικός, qui obsequitur. *Gel. l.* 2. *c.* 29. Cognatos, affinesque nullos ferme tam obsequibiles esse ait.

Obsequiōsus, a, um, ὑπουργικός, qui facile obsequitur. *Plaut. Capt.* 2. 3. 57. Nihilo secius mihi obsequiosus semper fuisti.

Obsequium, ii, *n. ossequio*, *compiacimento*, ציות, Germ. *willfahrung*, Gall. *respect*, *obeissance*, Hisp. *acatamiento*, θεραπεία, officium, quo quis id sequitur, & facit, quod alteri placiturum novit. *Ter. Andr.* 1. 1. 41. Obsequium amicos, veritas odium parit. *Cic.* 1. *de Leg.* Cum animus a corporis obsequio, indulgentiaque discesserit. *Id. in Pison. cap.* 2. Patientia, & obsequio suo aliquem mitigare. ¶ Grassari obsequio. V. *Grassor*. ¶ Obsequium animo sumere, est sibi indulgere. *Plaut. Bacch.* 4. 10. 7. ¶ Translate *Ovid. lib.* 2. *de art. am. v.* 179. Flectitur obsequio curvatus ab arbore ramus: Franges, si vires experiere tuas. ¶ Apud *Liv. lib.* 1. *cap.* 33. conjungitur cum observantia, idemque fere valet. ¶ Transfertur interdum ad rem Veneream, & significat patientiam feminæ mari obsequentis. *Col. l.* 6. *c.* 27. & 37.

Obsĕquor, eris, quutus, & cutus sum, *compiacere*, *condiscendere*, ציית, Germ. *zu willen seyn*, Gall. *obeir*, *complaire*, Hisp. *temporizar*, *complazer*, ὑπακούω, χαρίζομαι, alterius voluntati morem gero, inservio, indulgeo, cum dat. *Cic.* 2. *Fam. cap.* 6. Obsequar igitur voluntati tuæ. *Id.* 1. *Fam. ep.* 9. Tempestati in navigando obsequi, artis est. ¶ Obsequi animo suo, vel obsequi animo, est indulgere sibi. *Plaut. Bacch.* 3. 3. 12. Lubido est homini, suo animo obsequi. ¶ Reperitur etiam cum acc. communi, *Gel. l.* 2. *c.* 7. Sed ea tamen, quæ obsequi non oportet.

Obserātus, a, um, adject. *serrata*, *chiuso*. *Horat. Epod.* 17. Quid obseratis auribus fundis preces? *Liv. l.* 5. *c.* 41. Ædificiis obseratis.

Obsĕro, as, avi, atum, a. 1. *serrare*, סגר, Ger. *verschliessen*, Gal. *fermer au verrouil*, Hisp. *cerrar con llave*, *e con aldaba*, ἀποκλείω, occludo, veluti sera imposita. *Ter. Eun. a.* 5. *sc.* 3. *v.* 25. Tu abi, atque ostium obsera intus. *Catul. carm.* 52. *in cameriam*. Licet, obseres palatum. h. e. os claudas, neque loquaris.

Obsĕro, ris, evi, itum, a. 3. *seminare*, κατασπείρω, idem ac sero, vel circum semino. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 18. Obductaque terra erat frugibus obserebatur. *Plaut. Trin.* 2. 4. 129. Frumenti cum alibi messis maxima est, tristis reddit, quare obseveris. ¶ Ponitur etiam pro circumplantare. *Col. de arb. c.* 3. Agrum antequam vineis obseras. ¶ Translate obserere mores, est imbuere. *Plaut. Trin.* 2. 4. 130. Hæc istic oportet obseri mores malos, si in obserendis possit interficiet. ¶ Obserere pugnos, est pugnos ingerere, pugnis percutere. *Id. Men.* 5. 7. 23. Hisce ferventem in ore faciam, pugnosque obseram. V. *Semmeres*.

Observābĭlis, le, adject. *osservabile*, quem observare possumus. *Quint. l.* 9. *c.* 1. Manus aversæ & tectæ minus sunt observabiles. h. e. minus caveri possunt. *Apul.* 11. *Metam.* Patientia observabilis. *degno de annotazione*.

Observans, tis, nom. ex partic. *osservante*, *rispettoso*, *riverente*, θεραπευτικός, *Cic.* 16. *Att. epist.* 16. Ut mehercule paucos æque observantes, atque amantes me habere existimem. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 2. Observantissimus mei homo. *Plin. l.* 10. *ep.* 11. Observantissimus omnium officiorum. *Claudian. de IV. Cons. Honor. v.* 289. observantior æqui.

Observanter, adv. observando. *Macrob. l.* 1. *in Somn. Scip. c.* 1. Idem observanter secutus est in illis præcipue voluminibus, quibus statum Reip. formandum præceperit. *Gel. l.* 10. *cap.* 11. Observantissime vitare aliquid. *Ammian. lib.* 23. Observantius hæc declinat.

Observantia, æ, f. *osservanza*, *riverenza*, כבוד, Germ. *ehrerbietung*, Gall. *observation*, *reverence*, Hisp. *observacion*, θεραπεία, veneratio, & honoris exhibitio in aliquem. *Cic.* 2. *de Inv.* Observantia est, per quam homines aliqua dignitate antecedentes cultu quodam, & honore dignamur. *Id. Att.* 11. *ep.* 17. De tua erga se observantia plurima exponit. *Id.* 11. *Fam. ep.* 26. Observantia colere aliquem. *Liv. l.* 1. *c.* 35. Obsequio & observantia in regem cum omnibus certasset. ¶ Accipitur & pro observatione, *considerazione*. *Vellej. l.* 2. *c.* 106. Temporum observantia. *Pompon. l.* 2. *de orig. jur.* §. 24. Juris observantia defecit in hoc.

Observāte, adv. *osservando*. *Gell. lib.* 2. *cap.* 17. Observate, curioseque animadvertit M. Tullius.

Observātio, onis, f. *osservazione*, *avvertimento*, משמר, Germ. *wahrnehmung*, Gal. *observation*, Hisp. *observacion*, παρατήρησις, animadversio, annotatio, attentio. *Quintil. l.* 2. *c.* 11. Observatione perpetua dignum aliquid. *Cic.* 2. *Offic. cap.* 25. Notitia sui corporis, & observatione sustentatur valetudo. ¶ Quandoque ponitur pro honore, & reverentia. *Val. Max. l.* 1. *n.* 8. Quo minus religionibus suus honor, suaque observatio redderetur. ¶ Item pro cautela. *Cic.* 1. *Off.* Summa erat observatio in bello movendo apud antiquos. ¶ Item pro vivendi ratione, quæ ægrotis a medicis præscribitur. *Celsus*. Huc referri potest & illud quod modo ex *Cic.* 2. *Off.* attulimus. ¶ In observatione est, h. e. observatur. *Plin. l.* 17. *c.* 22. Quondam in observatione erat, ut defringerentur ex imputata buxo. ¶ Observationi operam dare, pro servare, custodire, *Plaut. est Mil.* 2. 6. 5.

Observātor, oris, m. qui observat. *Plin. in Paneg. c.* 40. Nemo observator, nemo castigator assistet. *Senec. ep.* 41. Sacer intra nos spiritus sedet, malorum, bonorumque nostrorum observator, & custos.

Observātrix, icis, f. quæ observat. *Tertul. de corona Mil. c.* 4. Consuetudo confirmatrix, fides observatrix.

Observātus, a, um, animadversus. *Virg.* 2. *Æn. v.* 754. vestigia retro Observata sequor.

Observātus, us, m. idem ac observatio. *Var. l.* 2. *de re rust. c.* 7. Ex observatu dicunt, eum equum habere annos sexdecim.

Observĭto, as, a. 1. frequenter observo. *Cic. l.* 1. *Div. c.* 45. Deorum voces Pythagorei observitaverunt. Ita habetur in quibusdam MSS. & editis. Alii *observaverunt*. ¶ *Masur. Sabin.* apud *Gel. l.* 10. *c.* 15. *ad fin.* Eædem ferme cærimoniæ sunt, quas Flaminicam Dialis seorsum ajunt observitare.

Observo, as, a. 1. *osservare*, *por mente*, שמר, Ger. *wahrnemmen*, Gal. *observer*, Hisp. *observar*, παρατηρέω, est advertere aliquid oculis, animoque. *Ter. Andr.* 1. 1. Observes filium, quid agat. *Cic.* 4. *Tusc. c.* 9. Tempus ulciscendi observare. *Id. de Clar. Or. c.* 72. Observare se se. *osservar se stesso*; *aver la mira alle proprie azioni*. Observata Hippocrati, pro notata ab Hippocrate, *Plin. l.* 7. *c.* 51. ¶ Observare leges. h. e. custodire. *osservar le leggi*. *Cic. pro Dom. sua*. Sic observata fœdus ictum, *Sil. l.* 17. ¶ Observare nutum alicujus, *star attento ai cenni di alcuno*. *Cic.* 4. *Tusc. apud Non.* ¶ Item pro admirari solere. assiduo cum aliquo esse honoris causa. *Cic.* 5. *Fam. epist.* 8. Quod me, quanquam a pueritia sua semper, tamen hoc tempore maxime, sicut alterum parentem, & observat, & diligit. ¶ Interdum observare est verbum Augurum, cum de cœlo servant, teste *Servio in illud Virg. Æn.* 6. Observant quæ signa ferant, quo tendere pergant. ¶ Observare ostium, *far guardia alla porta*. *Plaut. Mil.* 2. 3. *vers. penult.*

Obses, idis, com. *ostaggio*, בן התערובה, Ger. *geisel*, Gal. *ostage*, Hisp. *rehen*, ὅμηρος, qui traditur imperio alicujus ea conditione, ut, si datae obsidis a fide recedat, recipientis sit potestas in corpus, & vitam ejus, qui datus est. *Cæs. l.* 1. *B. G. c.* 14. Ut obsides accipere, non dare consueverint. *Cic. pro Leg. Man. c.* 12. Pompejus eis spem deditionis non ademit, obsides imperavit. ¶ Transfertur etiam ad res inanimatas. *Cic.* 4. *Catil.* Habemus enim a C. Cæsare sententiam tanquam obsidem perpetuæ in Remp. voluntatis.

Obsessio, onis, f. *assedio*, מצור, Ger. *belagerung*, Gal. *siege*, Hisp. *sitio*, *cerco*, πολιορκία, actus obsidendi. *Cic. pro Dom.* Obsessione templorum, occupatione fori. *Cæs. l.* 3. *B. C. c.* 51. Obsessionem omittere. *levar l' assedio*.

Obsessor, oris, m. *assediatore*, צר, Ger. *belagerer*, Gal. *assiegeant*, Hisp. *cercador*, *sitiador*, πολιορκητής, qui obsidet. *Cic. pro Dom. cap.* 5. Fori depopulator, obsessor curiæ. *Liv. l.* 9. *c.* 15. Obsessor Luceriæ urbis.

Obsessus, a, um, adject. *assediato*, *chiuso*. *Vellej. l.* 2. *c.* 51. Inopia obsidentibus, quam obsessis, est gravior. *Virg.* 3. *Georg. v.* 508. Obsessæ fauces. *Sen. Herc. Fur.* Pectora obsessa multis malis. *Cæs. l.* 1. *B. C.* Omnibus rebus obsessi tandem colloquium petunt.

Obsībĭlo, as, a. 1. sibilo, exsibilo. *Apul. Met.* 11. Dulces strepitus obsibilabant.

Obsĭdātus, us, m. ipsa obsidum obligatio, vel conditio. *Ammian. l.* 16. *c.* 27. Obsidatus pignore tentus in Galliis. *Id. l.* 25. *c.* 14. Obsidatus specie viri celebres ultrinsecus dantur.

Obsĭdĕo, es, edi, essum, a. 2. *sedere attorno*, περικαθίζομαι, proprie circumsedere. *Curt. l.* 8. *c.* 6. Per hos pellices introducebantur alio aditu, quam quem armati obsidebant. Adde *Plaut. Rud.* 3. 3. 56. ¶ Interdum reperitur pro simplici sedeo. *Ter. Adel.* 4. 6. Nunc vero domi certum obsidere est. ¶ Fere ponitur pro vi circumsidere, fossa, & vallo septum tenere, *assediare*, צר, Germ. *belagern*, Gall. *assieger*, Hisp. *cercar*, *sitiar*, πολιορκέω. *Cic. pro Font.* Ab his gentibus obsessum Capitolium est. *Id. l.* 6. *c.* 8. Obsidere itinera. ¶ Aliquando pro occupare, & detinere. *Cic.* 1. *Ver.* Sed qui meum tempus obsideret. hoc est, qui accusando locum occuparet, ut ego istum accusare non possem. *Virg.* 3. *Æn. v.* 400. Et Salentinos obsedit milite campos. ¶ Obsidere stuprum, est per insidias stupri occasionem aucupari. *Cic. in Catil.* 1. *c.* 10. Jacere humi non solum ad obsidendum stuprum.

Obsĭdiæ, arum, f. 1. idem ac insidiæ. *Col. l.* 8. *c.* 2. Ne obsidiis hominum, aut insidiosorum animalium diripiantur.

Obsidiānus lapis, genus lapidis pellucidi, nigerrimi coloris, quod in speculis parietum pro imagine umbras reddit, ita dictum ab Obsidio inventore. Nascitur maxime in Æthiopia, item in India, in Hispania, ad Oceanum, & in Samnio Italiæ. *Plin. lib.* 36. *cap.* 26. ¶ Obsidianum vitrum obsidiano lapidi simile. *Id. ibid.*

Obsĭdio, onis, f. *assedio*, πολιορκία. *Cic. pro Mur. c.* 9. Partim vi, partim obsidione urbes capere. *Liv. l.* 5. *c.* 2. Cum spes major Romanis in obsidione, quam in oppugnatione esset. *più nell' assedio, che nell' assalto, e oppugnazione*. *Nepos in Epamin. c.* 8. Urbem obsidione claudere. *Id. in Alcibiad. c.* 4.

In

In obsidione tenere. *Caes. l. 3. B. C.* Habere in obsidione. *Quintil. l. 8. c. 10.* Trahere obsidionem in longum.

Obsidionalis, & le, o. 3. πολιορκητικός, quod ad obsidionem spectat, ut Corona obsidionalis. *Fest.* Obsidionalis corona est, quae datur imperatori ei, qui obsidione liberavit ab hostibus obsessos. Ea fit ex gramine viridi, fere ex eo loco decerpto, in quo erant inclusi. *Aur. Vict. de Vir. Illust.* Quare a Minutio, & ejus exercitu obsidionali corona donatus est. Adde *Liv. l. 7. c. 37.*

Obsidior, aris, d. 1. *far insidie*, ἐνεδρεύω, insidias facio. *Col. l. 9. c. 14.* Qui ante alvearia plerumque obsidiantur prodeuntibus.

Obsidium, ii, n. 2. idem ac obsidio, *assedio*. *Tac. l. 4. Ann. c. 37.* Primo fui incessu solvit obsidium. *Gel. l. 15. c. 30.* A peritia, disciplinaque faciendi obsidii. ¶ Obsidio dare alicui aliquem, est, obsidem dare, apud *Tacit. l. 11. Ann. c. 10.* ¶ Translate *Col. l. 9. c. 7.* Cum liceat vitare pestis obsidia per aliud vadentibus effugium. h. e. pestem circumquaque obsidentem.

Obsido, is, edi, essum, a. 3. idem ac obsideo. *assidiare*, *occupare*. *Lucr. l. 4. v. 351.* Obsiditque vias oculorum. *Id. ib. v. 1085.* Quae quoniam certas possunt obsidere partes. *Virg. 9. Aen. v. 159.* vigilum excubiis obsidere portas.

Obsigillo, as, a. 1. absconda, ab antiquo more obsignandi anulo, quae clausa esse volebant. *Sue ep. 183.* Nunc multa obsigillant. Plerique tamen leg. *obsigillant*.

Obsignator, oris, m. ἐπισφραγιστής, qui obsignat. *Cic. pro Cluent.* Literarum obsignator. ¶ Speciatim obsignatores dicti sunt testes, qui testamentum signis suis obsignabant. *Cic. pro Cluent.* Oppianicus obsignatores ad eum adducit. *Id. Att. 15. ep. 13.* Terentiam de obsignatoribus mei testamenti loqui.

Obsignatus, a, um, adject. *sigillato*. *Cic. 8. Attic. ep. 8.* Obsignata epistola. *Id. 2. Divin. c. 70.* Aliquid obsignatum habere. *Id. 5. Tusc. c. 31.* Tu quidem tabellis obsignatis agis mecum. h. e. convincis me testimonio scriptorum meorum. proverbium est, ductum, opinor, a fori consuetudine, ubi tabellae rite obsignatae si proferantur, iis refragari non licet.

Obsigno, as, a. 1. *sigillare*, *suggellare*, חתם, Ger. *versiegeln*, Gal. *seeller*, *cacheter*, Hisp. *sellar*, ἐπισφραγίζω, signi impressione occludo, & ad literas ceteraque, quae signo quovis ornantur, aut imprimuntur, pertinet. *Cic. Att.* Obsignaram jam epistolam meam. *Id. pro Cluent.* Testamentum in alias tabulas transcriptum signis adulterinis obsignavit. *Id. ib.* Pecunia obsignata. *Id. 6. Ver.* Publico signo literas obsignandas curavi.

Obsimulatus, a, um, adject. *simulato*, fictus. *Ammian. l. 28. c. oit.* Obsimulatis documentis probabilibus.

Obsipo, as, a. 1. ἐπιρραίνω, objicio, ab antiquo *sipo*. *Fest.* Insipare, farinulam jacere pullis. unde dissipare, obsipare, ut cum rustici dicunt. *Obsipa pullis escam*. *Plaut. Cist. 2. 3. 37.* Obsipat aquulam. hoc est adspergit.

Obsisto, is, stiti, statum, vel stitum, n. 3. *ostare*, *far resistenza*, עמד לנגד, Ger. *widerstehen*, Gal. *resister*, *s'opposer*, Hisp. *resistir*, ἀνθίσταμαι, contrasisto, obsto, repugno. *Cic. 7. Ver.* Quis enim unquam istius libidini obstitit? *Id. de Senect. c. 20.* Audacter alicui obsistere. ¶ Interdum significat in aliquo loco se sistere. Itaque hoc sensu *Plaut. Mil. 2. 3. 68.* Hic obsistam, ne imprudenti ea se surrepsit mihi. *Id. ib. v. alt.* Oportet hoc observare ostium. hac obsistam. *Id. Capt. 4. 2. 11.* Obsistere obviam alicui. ¶ Cum infinit. *Tacit. de Germ. c. 34.* Nec defuit audentia Druso Germanico, sed obstitit Oceanus in se simul, atque in Herculem inquiri.

Obsitus, a, um, κατεσπαρμένος, quod circum seminatum, aut plantatum est, quod consitum est, partic. ab *obsero*. *Liv. l. 28.* Fragosa loca, & obsita virgultis tenebant colles. *Ovid. 13. Metam.* Rura obsita pomis. ¶ Translate ponitur pro tecto, obtecto, involuto, *involto*, *coperto*, περικαλυμμένος. *Cic. 1. Tusc. c. 21.* ex poem. Obnubila, obsita tenebris loca. *Hor. l. 1. Carm. od. 18.* Variis obsita frondibus. *Virg. 8. Aen. v. 307.* Obsitus aevo. *carico d' anni*. *Senec. Agamemn.* Obsitus paedore. *Ter. Eun. 2. 2. 5.* Annis, & pannis obsitus. h. e. senex, & pannosus. *Liv. l. 2. c. 26.* Obsitus squalore, & sordibus.

Obsolefacio, is, eci, actum, a. 3. *mettere in disuso*. *Arnob. l. 5.* Ne illam vis temporis, & vetustatis obsolefaceret longitudo.

Obsolefactus, a, um. *Senec. ep. 90.* Rivi non opere, nec fistula, nec ullo coacto itinere obsolefacti, sed sponte currentes, *contaminati*. *Id. ep. 89.* Auctoritas obsolefacta. *avvilita*, *sprezzata*. *Valer. Max. l. 3. c. 5.* Toga turpitudinis maculis obsolefacta. h. e. inquinata.

Obsolefio, is, actus sum. anom. passiv. *Sueton. in Aug. c. 89.* Admonebat, ne paterentur nomen suum commissionibus obsolefieri. *rendersi volgare*, *essere avvilito*.

Obsoleo, es, lui, & levi, etum, n. 2. *non esser in uso*, ἀπαρχαιοῦμαι, in usu non sum, antiquus fium. *Cic. 2. Phil.* In homine enim turpissimo obsolebant dignitatis insignia. idest sordebant. *Id. 2. de Inv. c. 22.* Et quae propter vetustatem obsoluerunt. V. *Obsolesco*.

Obsolesco, is, levi, vel lui, letum, n. 3. *disusarsi*, *invecchiarsi*, Germ. *in abgang kommen*, Gall. *aller hors d' usage*, Hisp. *desacostumbrarse*, ἀπαρχαιοῦμαι, desueo, exolesco, invetereſco, ab usu recedo. *Cic. pro Leg. Man. cap. 17.* Obsolevit jam ista oratio, re multo magis, quam verbis refutata. *Id. de Leg. Agr. 1. c. 7.* Vectigal in pace niteat, in bello non obsolescat. *Id. pro Sext. cap. 68.* Virtus splendet per se semper, nec alienis umquam sordibus obsolescit. *non perde il suo splendore*. *Curt. lib. 9.* Obsolescit gloria. *Tacit. 4. Ann.* Laus alicujus obsolescit.

Obsolete, adverb. antique, sordide. *Cic. 3. Ver. cap. 58.* Paulo tamen obsoletius vestitus videbatur.

Obsoleto, as, a. 1. *macchiare*, obsolefacio, obsoletum reddo. *Tertul. Apolog. cap. 15.* Majestatis vestigia obsoletant. *Id. advers. Gnost. cap. 6.* Qui vestitum obsoletassent nuptialem.

Obsoletus, a, um, *disusato*, παλαιούμενος, id, quo uti solebamus, nec utimur amplius, quod ab usu recessit, inveteratum, antiquum. *Cic. 3. Ver.* Haec nimis antiqua, & obsoleta videntur. *Id. 3. de Or. c. 37.* Abjecta, & obsoleta verba fugiat Orator. *Id. ib. cap. 9.* Oratio paulo obsoletior. ¶ Item detritus, sordidus. *Id. Agr. 2. c. 5.* Vestitu obsoletiore, corpore inculto, & horrido. *Apul. l. 4. Florid.* Obsoletissimo vestitu. *Horat. epod. 17.* Mollet obsoleta sordibus paternis. *Senec. Agamemn. v. 967.* Dextra obsoleta sanguine, *contaminata*, *lorda*. ¶ *Col. l. 2. c. 11.* A cicercula colore tantum discernitur: nam est obsoletior, & nigro propior, *colore più smorto*.

Obsolidatus, a, um, adject. *assodato*, solidatus, firmatus. *Vitruv. l. 2. c. 3.* Tectorium inductum, siguidque obsolidato.

Obsonator, oris, m. *spenditore*, ὀψώνης, qui emit obsonia. *Senec. epist. 47.* Obsonatoribus dominici palatus subtilis notitia est. *Plaut. Mil. 3. 1. 73.* Primarius parasitus, obsonator optimus.

Obsonatus, us, m. ὀψωνία, obsonium, vel obsonii apparatus, *provvigione di companatico*. *Plaut Truc. 4. 2. 27.* Dare ruinam in obsonatum.

Obsonito, as, n. 1. frequentativ. saepe obsono. *Cato apud Festum.* Postea centenis obsonitavere.

Obsonium, ii, n. *vivanda*, *companatico*, ὀψώνιον, quidquid praeter panem & vinum in mensa apponitur, a voce Graeca, quae allata est, cui quidam adhaerentes *opsonium* scribunt. *Horat. l. 1. sat. 2. v. 9.* Omnia conductis coemens obsonia nummis. *Juven. sat. 11. v. 134.* Obsonia tenerdula. ¶ Interdum de piscibus tantum accipitur. De pisce enim loquitur *Juven. sat. 4. v. 64.* Exclusi expectant admissa obsonia patres. Adde *Terent. Andr. 2. 2. 23.* & *Plaut. Cas. 2. 8. 57.* ¶ V. dicta in voce *Absis*.

Obsono, as, a. 1. obsonium emo, paro. *Plaut. Stich. 3. 1. 36.* Egomet ibo, atque obsonabo obsonium. *Id. Aulul. 2. 4. 1.* Postquam obsonavit herus, & conduxit coquos. *Id. ib. 2. 2. 45.* Tribus vobis obsonatum est, ne obsonem amplius? *Id P n. 5. 5. 16.* Obsonare prandium. ¶ Obsonare famem, est acuere, excitare. *Cic. 5. Tusc.* Se, quo melius coenaret, obsonare ambulando famem.

Obsono, as, n. 1. a sono, as. Obsonare alicui sermonem, h. e. alicui loquenti obstrepere. *Plaut. Pseud. 1. 2. 74.* Male facis mihi, cum sermone huic obsonas. Ps. Taceo.

Obsonor, aris, atus sum, depon. 1. *comperare il companatico*, obsonium coemere. *Ter. And. 2. 6. 20.* Vix drachmis obsonatus est decem. *Plaut. Aulul. 2. 4. 16.* Non poterat de suo senex sese obsonari filiae in nuptias?

Obsopio, is, ivi, itum, a. 4. *addormentare*. *Scribon. Larg. compos. 180.* A somni tempore prohibere, ne obsopiamus.

Obsopitus, a, um, nom. ex particip. *addormentato*. *Solin. c. 18.* Odoris novitate obsopitus. *Et c. 33.* Somno obsopitus.

Obsorbeo, es, ui, a. 2. idem quod sorbeo, vel totum sorbeo. *Plaut. Mil. 3. 2. 21.* Dii me perdant, si bibere potui. P. Qui jam? L. Quia enim obsorbui: nam nimis calebat. *Id. Truc. 2. 3. in fine.* Sentio aperies foret, quae obsorbent quidquid venit intra pessulos.

Obsordesco, scis, ui, n. 3. sordidus fio. *Prudent. Apotheos. v. 146.* Ne coma fusa humeris fumo obsordescat amaro. *Caecil. apud Non. c. 2. n. 604.* Obsorduit jam haec in me aerumna. h. e. obsolevit, ut *Non. ibid.* explicat.

Obstaculum, li, n. 2. *ostacolo*, Ger. *ein widerstand*, Gall. *obstacle*, Hisp. *estorvo*, κώλυμα, impedimentum. *Plaut. Pseud. 1. 5. 10.* Ibi nunc oppido opposita obstacula. Meliores codices habent, *obsepta est via*. *Prudent. Hamartig. v. 599.* Rumpere obstacula. *Nazar. in Paneg. Constantino, c. 7.* Quis crederet, tantis successibus tuis ullum obstaculum fore?

Obstans, tis, nom. ex particip. qui obstat. *Horat. l. 1. ep. 14.* Obstantia claustra. *Ovid. 1. Amor. eleg. 11.* Moras obstantes pellere. *Tacit. 1. Ann. c. 50.* Caecina praeire, & obstantia silvarum amoliri jubetur.

Obstantia, ae, f. *resistenza*, *ostacolo*. *Vitruv. l. 6. c. 1.* Propter obstantiam aeris. *Et l. 8. c. 1.* Obstantia umbrarum.

Obstaturus, a, um, participium futuri temporis ab *obsto*, *as*. *Quintil. l. 6. c. 11.* Vidi quosdam in ipso statim limine obstaturos mihi.

Obsterno, is, stravi, atum, a. 3. ante sterno, ob oculos pono. *Apul. Apolog.* Uxorem fratris misero puero objicit, & obsternit.

Obstetricius, a, um, adject. ad obstetricem pertinens. *Arnob. l. 3.* Manus obstetricias quaerunt. ¶ Obstetricia, h. e. obstetricum officia. *Plin. l. 35. c. 11.* Jove Liberum parturiente inter obstetricia Dearum.

Obstetrix, icis, f. *quella che aiuta la partoriente*, *levatrice*, מילדת, Germ. *hebamme*, Gall. *sage femme*, Hisp. *partera*, μαῖα, quae parturientium curam habet, quasi adstetrix, quia assideat parturienti. *Plin. l. 28. c. 7.* Quaeque alia non obstetrices modo, verum etiam meretrices prodidere. *Terent. Andr. 1. 5. 64.* Obstetricem arcesse.

Obstinate, adv. *ostinatamente*, ἰσχυρογνωμόνως, pertinaciter, firmiter. *Ter. Andr. 1. 5. 8.* Ita ne obstinate operam dat, ut me a Glycerio miserum abstrahat. *Sueton. in Caes. c. 29.* Obstinatius cum omnia agi videret. ¶ Et in bonam partem. *Id. in Tito c. 8.* Obstinatissime tenuit, ne quem sine spe dimitteret.

Obstinatio, onis, f. *ostinazione*, ἔνστασις, αὐθαδεία, pertinacia, firmitas animi. ab *obstino*. *Cic. de Prov. Cons. c. 17.* Quae ego omnia non ingrato animo, sed obstinatione quadam sententiae repudiaras. *Tacit. 3. hist. c. 39.* Blaeso super claritatem natalium, & elegantiam morum, fidei obstinatio fuit. ¶ In plurali num. *obstinationes* dixit *Tertul. l. 1. ad Nation. c. 17.* ¶ Poetae fabulati sunt, obstinationem filiam esse Erebi, & Noctis, *Cic. 3. de nat. Deor.*

Obstinatus, a, um, *ostinato*, ἰσχυρογνώμων, ὑποστατικός, ἐγκρατής, αὐθάδης, perseverans, obfirmatus, pertinax. *Liv. l. 3. c. 47.* Adversus quae omnia obstinato animo Appius in tribunal ascendit. *Id. l. 1.* Quo terrore cum vicisset obstinatam pudicitiam. *Id. l. 2. c. 40.* Obstinatos adversus lacrymas. *Senec. ep. 71.* Popularium virtus pro regno suo obstinatissima. ¶ Cum infinito *Liv. l. 52.* Jam obstinatis mori spes affulget. ¶ Obstinatum est, pro certum est, statutum est. *Liv. l. 2.* Quoniam id certum atque obstinatum est, neque ego obtundam.

Obstinet dicebant antiqui, quod nunc *ostendit*, ut in veteribus carminibus: Sed jam se caelo scandens aurora obstinet suum patrem. Haec *Festus*.

Obstino, as, avi, atum, a. 1. est obfirmato, & perseveranti animo expetere, ut *Festus* exponit. *volere ad ogni maniera*. *Plaut. Aulul. 2. 2. in fin.* Credo, illum inaudisse, mihi esse thesaurum domi: id inhiat: ea affinitatem hanc obstinavit gratia. *Liv. l. 23. c. 29.* Obstinaverant animis vincere, aut mori, *s' erano incaponiti di*, ec.

Obstipo, as, avi, atum, a. 1. obturo. Lexicographi verbum hoc, ejusque significationem confirmant loco *Plauti in Cistel.* quem nos attulimus in verbo *Obsipo*. Quidam ex iis alterum adducunt ex *Mercatore sc. 17.* sed a nobis inveniri non potuit.

Obstipus, a, um, adject. obliquus, curvus, *torto*, *curvato*, inclinatus, obliquus, curvus, ἐγκεκυφώς. *Pers. sat. 3. v. 80.* Obstipo capite, & figentes lumine terram. *Col. l. 7. c. 10.* Cum obstipae sues transversa capita ferunt. *Suet. in Tiber. c. 68.* Incedebat cervice rigida, & obstipa. h. e. flexo collo, & difficile se vertente. ¶ Translate *Lucret. l. 4. v. 518.* Omnia mendose fieri, atque obstipa, necesse est. *Festus* legit *obstita*, & exponit obliqua.

Obstitum, i, n. locus de caelo tactus. *Cic. 2. de leg. c. 9. ubi leges antiquas refert.* Iidem fulgura atque obstita pianto. Alii leg. *ostenta*. ¶ *Festus*, obstitum, violatum explicat.

Obstitus, a, um, adject. obliquus. *Enn. apud Fest.* Montibus obstitis, obstantibus, unde oritur nox. Addit ibi *Festus* aliud ex Lucretio exemplum, quod in *Obstipus* attulimus.

Obsto, as, stiti, statum, n. 1. *impedire*, ἀνθίσταμαι, contra sto, impedio. *Cic. Ver. 7. c. 5.* Obstitit, ne transire in Siciliam possent. *Id. pro Rosc. Amer.* Commodis alicujus officere & obstare. *Plin. Paneg. cap. 91.* Obstat verecundia, quominus percenseamus. *Terent. Andr. 1. 1. 76.* Quid obstat, cur non verae fiant? *Id. Hecyr. 3. 1. 22.* Paulum negotii mihi obstat. h. e. impedit, distinet. *Lucan. l. 1. v. 58.* pars aetheris illa sereni Tota vacet, nullaque obstent a Caesare nubes. h. e. circa Caesarem. ¶ Usurpatur & impersonaliter. *Cic. Phil. 13.* Nec, si non obstatur, propterea etiam permittitur. ¶ Partic. *obstaturus* V. suo loco.

Obstragulum, i, n. *tomaio*, ζυγίδιον. Obstragula in calceamentis sunt corrigiae, quae decussatae supra pedem, atque inter digitos ductae soleam continebant; quod in caligis Veterum videre est. *Plin. l. 9. c. 35.* Quin & pedibus, nec crepidarum tantum obstragulis, sed totis socculis (*margaritas*) addunt. V. Obstrigillus.

Obstrangulatus, a, um, adject. strangulatus. Translate *Prudent. Cathem. 7. v. 10.* Obstrangulata mens.

Obstrepeius, a, um, obstrepens. *Apulej. in Florid. n. 13.* (*al. l. 2. ad fin.*) Occinunt carmine eiendae obstrepero.

Obstrepitaculum, i, n. obloquium, strepitus oppositio. *Tert. l. 3. adv. Marc. c. 20.* Defensio necessaria adversus obstrepitacula diversae partis.

Obstrepito, as, n. 1. frequentativ. ab obstrepo. *Claudian. l. 2. de raptu Pros. v. 355.* Obstrepitant laeranta choris.

Obstrepo, is, pui, itum, n. 3. *fare strepito intorno a qualcuno*, Germ. *widerstreben*, Gall. *faire du bruit contre quelqu' un*, Hisp. *hazer estruendo contra alguno*, ἀντιφωνέω, contra aliquem strepitum facio, reclamo, obloquor. *Cic. lib. 5. Fam. epist. 4.* Ut tibi literis obstrepere non auderem. *Id. 3. de Orat.* Atque ut quodammodo ipsi sibi in dicendo obstrepere videantur. ¶ Usurpatur etiam passive. *Cic. pro Mar. cap. 1.* Sed tamen ejusmodi res obstrepi clamore militum videntur, & tubarum sono. ¶ Item impers. *Liv. l. 3.* Decemviro obstrepitur. ¶ Obstrepere laudi alicujus, est, obtrectare, detrahere, *Senec. in Herc. Fur. v. 1031.* nomini turpem tuo remove parentem, ne tuae laudi obstrepat. ¶ Usurpatur interdum generatim pro impedire. *Plin. l. 11. c. 37. de variis oculorum coloribus.* Aliis nigri, aliis rufi, aliis glauci, ut habili mixtura, & accipiatur circumjecto candore lux, & temperato repercussu non obstrepat.

Obstrictus, us, m. *Senec. l. 5. quaest. nat. c. 14.* Per haec loca cum se exitum quaerens spiritus torsit, accendat flammam ipso obstrictu necesse est. h. e. ipsis locorum angustiis, quibus velut obstringitur. V. *Affrictus*.

Obstrictus, a, um, nom. ex partic. ὑποδεδεμένος. *stretto*, *chiuso*, *legato*. *Ovid. in Ibin. v. 715.* Obstrictusque famem patiaris limine tecti. *Flor. l. 4. c. 6.* Purpurea vestis

vestit ingentibus obstricta gemmis. ¶ Translate *Cic. pro Cal. c.* 29. Obstrictus voluptatibus tenetur. *Id. ib. c. ult.* Addictum, deditum, obstrictum sibi ac liberis suis aliquem habere. *obbligare. Id. pro Planc.* Beneficii vinculis obstrictus. *Id. in Pison.* Obstrictus fœdere. *Id. Ver.* 6. Religione obstrictus. *Paulin. Nolan. 9. Natal. Felicis, v.* 145. quia nemo obstrictior est me Debitor huic.

Obstrigillator, oris, m. reprehensor, censor. *Varr. apud Non. c. 8. n.* 73. Æmulus illius artis, & obstrigillator.

Obstrigillo, as, a. 1. *impedire*, ἀντιτείνω, obsto, repugno, ab strigillo, quod in Onomastico veteri exponitur ξύω, estque a *strigo*, seu *stringo*, ut *sigillo* a *figno*. *Varro apud Non. c. 5. n.* 605. Lex neque innocenti propter simultatem obstrigillat. hoc est non adversatur, non officit. *Id. l. 4. de vita P. R.* Se Curio dicebat obstrigillaturum, ne triumphus ei decerneretur. *Senec. epist.* 115. Multa obstrigillant, & aciem nostram aut nimio splendore repercutiunt, aut obscurum retinent. Alii leg. obsigillant. ¶ In multis editionibus pro *obstrigillo* legitur *obstrangillo*.

Obstrigillus, i, m. Obstrigilli, inquit *Isidor. l. 19. c. 34. Orig.* sunt calcei, qui per plantas consuti sunt, & ex superiori parte corrigia trahitur, ut constringantur, unde & nominantur. *Salmas. in Solin.* per conjecturam hanc vocem legit in Plinii verbis, quæ in voce *Obstragulum* attulimus, eique & *Grævius* assentitur. Verum priorem eam lectionem tuetur P. Harduinus editis libris omnibus, & pluribus etiam MSS.

Obstringo, is, nxi, ictum, *legare*, *astringere*, אסר, Germ. *verbinden*, Gall. *entreindre*, Hisp. *atar*, *constreñir*, δεσμεύω, devincio, & obligo, quasi circum stringo. *Col. l.* 5. Alii viminibus obstringunt. *Plaut. Cur.* 5. 3. 19. Collum obstringe homini. ¶ Sæpe translate sumitur, ut Obstringere aliquem beneficio, religione, legibus, &c. *Cic. Serv. l. 13. Fam.* Quibuscumque officiis in Epiroticis, reliquisque rebus Atticum obstrinxeris. *Id. 3. Off.* Num igitur se obstrinxit scelere? h. e. scelus commisit. *Id. Phil. 2. c.* 33. Obstrinxisti populum R. religione. *Id. 3. Offic.* Parricidio se obstringere. Sic obstringere se perjurio, *Liv. l.* 26. Obstringi furti, *Gell. l. 11. c. ult.* &c. ¶ Obstringere fidem suam alteri, *impegnarsi*, *obbligarsi a qualcuno*, *Plin. l. 4. ep.* 13. ¶ Obstringere aliquem debito *farlo debitore*, *Senec. l. 6. Benef. c.* 22. ¶ Obstringere civitatem jurejurando, *Cæs. l. 1. B. G. c.* 31.

Obstructio, onis, f. *ostruzione*, ἔμφραξις, actus obstruendi, occlusio. *Cic. pro Sext. c.* 9. Sed hæc obstructio nec diuturna est, nec obducta ita, ut curiosis oculis perspici non possit.

Obstructus, a, um, nom. ex particip. occlusus, occupatus. *Cic. 4. Acad. c.* 3. Obstructa est difficultatibus omnis cognitio. *Silius l. 11. v.* 198. Obstructæ cadavere portæ.

Obstrūdo, is, si, sum, a. 3. *serrare*, *coprire*, ἀνοικοδομέω, idem ac obtrudo. *Prudent. in Vincent. v.* 95. Conclamat: os obstrudite, Ne plura jactet improbus. Al. leg. *obtrudite*, eliso *s*. ¶ Apud *Plaut.* usurpatur pro avide vorare, in os cibum trudendo infercire. *Stich. 4. 1.* 13. Stans obstrusero aliquid strenue. Verba sunt Parasiti, qui cum audiret non esse sibi ad recumbendum in cœna locum, ait, se nihilominus stantem rem suam acturum. *Id. Curc.* 2. 3. 87. Aliquid prius obstrudamus, pernam, sumen, &c. Alii hic leg. *obtrudamus*. quod eundem habet sensum.

Obstrŭo, is, uxi, uctum, a. 3. *chiudere*, סכר, Ger. *verbauen*, Gal. *boucher*, *estouper*, Hisp. *cerrar*, ἐμφράττω, occludo, & quasi struem quamdam alicui loco impositam obsisto, ne quid effluat. *Cic. de Sen.* Qui iter Pœnis vel corporibus suis obstruere voluerunt. *Nepos* 4. 1. 5. Valvas ædis obstruxerunt. *Lucan.* ¶ Obstruere luminibus vicini, est structuram aliquam juxta ejus ædificium facere, quæ lumen domui ejus eripiat. *Cic. pro Dom. c.* 44. Primo se luminibus ejus obstructurum minabatur. ¶ Per Metaphoram quis dicitur alterius luminibus obstruere, qui nominis ejus claritatem obscuret. *Cic. in Brut.* Catonis luminibus obstruxit hæc posteriorum quasi exaggerata altius oratio. ¶ Obstruere aures alicui, est inexorabilem reddere. *Virg. 4. Æn. v.* 440. Placidasque viri Deus obstruit aures.

Obstrūsus, a, um, pro obtrusus aliqui legunt apud *Cic. de clar. Orat. c.* 74. cujus verba vide in *Obruo*. Præterea apud *Claudian. Senec. Plaut. & Plin.* Verum ubique meliores Editiones habent *abstrusus*.

Obstupefacio, a. 3. *stupefare*, ἐκπλήττω, animo consterno, & stupidum reddo. *Liv. l.* 2. Adeoque constantia sua & Tribunos obstupefecit, & plebem. *Ter. Phorm.* 1. 1. 54. Eum timidum obstupefecit pudor.

Obstupefactus, a, um, nom. ex partic. valde stupefactus. *Valer. Max. l. 3. c. 8. n. 6. extern.* Obstupefactis nervis, ac torpore hebetatis artubus. *Cic. pro Dejot. c.* 15. Obstupefactis hominibus.

Obstupesco, is, obstupui, n. 3. *stupirsi assai*, *divenire stupido*. *Cic. 1. Divin. c.* 23. Ejus aspectu cum obstupuisset bubulcus. *Id. pro Marcell. c.* 9. Obstupescent posteri triumphos legentes tuos. ¶ Quidam Lexicographi ponunt *Obstupeo*, es, a quo præteritum mutuatur *obstupesco*. Sed ceteræ voces carent exemplo.

Obstupidus, a, um, valde stupidus. *Gell. l. 5. c.* 1. Constituisse universus quasi attonitos, & obstupidos. Adde *Plaut. Mil.* 4. 6. 30.

Obstuprātus, a, um, adject. stupro corruptus. *Lamprid. in Commodo*, c. 3. Appellatus a mimis, quasi obstupratus.

Obsufflo, as, a. 1. insufflo. *Aut. declam. de Tribuno.* *Mariano*, *inter op. Quintil. c.* 7. Enititur de propinquo tuo etiam confusionis nebulam obsufflare.

Obsum, obes, obfui, n. anom. *nuocere*, הזיק, Germ. *schädlich seyn*, Gal. *nuire*, Hisp. *dañar*, βλάπτω, noceo, quasi contra sum. *Cic. 1. de Orat.* Qui tamen non obesset ejus orationi. *Ovid. 11. Metam. v.* 321. Gloria multis obfuit. ¶ Partic. *obfuturus*, vel *offuturus*, *Auctor ad Heren. l. 4. c.* 53. Subjicimus, id quod aut nobis adjumento futurum sit, aut offuturum illis e contrario.

Obsŭo, is, a. 3. *cucire all' intorno*, circum suo. *Virg. 4. Georg. v.* 301. huic geminæ nares, & spiritus oris Multa reluctanti obsuitur. Est qui leg. *obstruitur*.

Obsurdesco, is, urdui, n. 3. *assordire*, *divenir sordo*, ἐκκωφοῦμαι, totus surdus fio. *Cic. in Somn. c.* 5. Hoc sonitu completæ aures obsurduerunt. *Id. de Am.* Obsurdescimus tamen, nescio quomodo, nec ea, quæ ab ea monemur, audimus.

Obsūtus, a, um, nom. ex particip. ab *Obsuo*, *cucito all' intorno*. *Sueton. de claris Rhetor. cap.* 1. Sporta auri obsuta. *Ovid. 2. Fast. v.* 578. Obsutum menta torret in igne caput.

Obtectus, a, um, *coperto*. *Virg. 2. Æn.* Arboribusque obtecta recessit. *Cic. pro Cal. c.* 28. Vitia multis virtutibus obtecta.

Obtĕgo, is, xi, ctum, *coprire*, כסה, Germ. *zudecken*, Gal. *couvrir*, Hisp. *cubrir*, περικαλύπτω, circumtego, cum diligentia operio, & tego. *Col. l. 3. c.* 13. Summis glebis obtegatur. *Cic. in Vatin.* Ut adolescentiæ turpitudo obscuritate, & sordibus tuis obtegatur. ¶ Obtegere se corpore alicujus, est post illum latere, & se tueri. *Cic. pro Scat.* Seque servorum, & libertorum corporibus obtexit.

Obtemperanter, adv. obedienter. *Prudent. in hymn. Laurent. v.* 115. Obtemperanter annuit.

Obtemperatio, onis, f. *ubbidienza*, ὑπακοή, obedientia. *Cic. de Leg. c.* 15. Quod si justitia est obtemperatio scriptis legibus, institutisque populorum.

Obtempĕro, as, avi, atum, n. 1. *obbedire*, שמע, Ger. *gehorchen*, Gal. *obeir*, Hisp. *obedecer*, πειθαρχέω, morem gero. *Cic. pro Cæc.* Ut ad verba nobis obediant, non ad id, quod ex verbis intelligi potest, obtemperent. *Id. Fam. 2. ep.* 7. Te audi, tibi obtempera. *Cæs. l. 4. B. Gal. c.* 21. Imperio populi R. obtemperare. *Valer. Max. l. 9. c. 3. n.* 7. Obtemperare vitio.

Obtendo, is, di, tum, a. 3. *distendere innanzi*, *opporre*, ἀντιπροτείνω, contra tendo, ante aliquid tendo, oppono. *Plin. l. 5. c.* 2. Huic par, interjacente valle, mons adversus Antilibanus obtenditur. hoc est oppositus est. ¶ Sæpe translate sumitur. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1. c.* 5. Multis simulationum involucris tegitur, & quasi velis obtenditur uniuscujusque natura. ¶ Aliquando est excusare, prætendere. *Plin. ep. 6. l.* 8. Nec pudeat rationem turpitudini obtendere. h. e. turpe factum ratione excusare. *Tacit. Ann. 3. c.* 17. Matris preces obtendens. Et *c.* 55. Cum valetudinem corporis, ætatem liberum, nubilem filiam obtenderet.

Obtenĕbro, as, a. 3. tenebras offundo, obscuro. *Lactant. l. 4. c.* 19. Obtenebrabitur dies lucis. Ita legit Lipsius, alii tenebrabitur.

Obtentio, onis, f. obtentus, actus obtendendi. *Arnob. l.* 5. Si textus omnis expositionis, & series obtentionibus allegoricis clausa sunt.

Obtento, as, avi, atum, a. 1. obtineo, occupo. *Cic. Attic. l. 9. epist.* 10. Spes quædam me obtentabat, fore ut &c.

Obtentus, us, m. πρόσχημα, extensio. *Virg.* 11. *Æn.* Extructosque toros obtentu frondis inumbrant. ¶ Translate sumitur pro prætextu. *Gell. l. 10. c.* 22. Qui obtentu Philosophiæ nominis inutile otium, & linguæ, vitæque tenebras sequuntur. *Sallust. in orat. Lepidi ad pop. R.* Secundæ res mira sunt vitiis obtentui. Adde *Tacit. 1. hist. c.* 49. ¶ Sumitur & pro obstaculo. *Nazar. in paneg. Constant. c.* 5. Non terror obtentui est, &c.

Obtentus, a, um, extensus, ab obtendo. *Virg. 1. Georg. v.* 248. Et obtenta densantur nocte tenebræ. Est etiam particip. ab obtineo, *ottenuto*. *Cic. pro Corn. Balb. c.* 17. Quæ volebamus, obtenta non sunt. *Id. Philip.* 2. Quod etiam infimis civibus semper obtentum est.

Obtĕro, is, trivi, tritum, a. 3. *fracassare*, כתת, Ger. *zertreten*, Gal. *écraser*, *briser*, Hisp. *hollar*, *quebrar*, συντρίβω, contero. *Varro l. 2. de R. R. c.* 1. Ut pure, & molliter stent, videndum, & ne obterantur. ¶ Aliquando est circum, seu ab omni parte terere. *Col. l. 8. c.* 4. Nonnulli pellem serpentis obtritam cum vino miscent. ¶ Translate sumitur pro deprimere, ad nihilum redigere. *Cic. pro Cæc. c.* 7. Ita calumniam, stultitiamque obtrivit, atque contudit. *Id. 7. Verr.* Neve obteri laudem imperatoriam criminibus avaritiæ velitis. *Liv. l.* 3. Obterare jura. ¶ Item pro detrahendo imminuere, *dir male*, *abbassare*. *Cic. 1. de Div.* Cum Achivi cœpissent inter se strepere, aperteque artem obterere extispicum. *Curt. l.* 8. Donec Philippi res ortus obtereret.

Obtestatio, onis, f. ὁρκωμοσία, ἐξορκισμός, obsecratio. *Fest.* Obtestatio est, cum Deus testis in meliorem partem vocatur. *Cic. pro Cluent.* Quæ mulier obtestatione viri decem illis mensibus ne domum quidem ullam, nisi socrus suæ, nosse debuit. *Liv. l. 27. c.* 50. In preces, obtestationesque versæ mulieres. *Tac. Ann. 1. c.* 12. Senatu ad infimas obtestationes procumbente.

Obtestatus, a, um, particip. ab *Obtestor*. *Sallust. in Catil. c.* 46. Multa de salute sua Pompeinum obtestatos. ¶ Passive *scongiurato*, *supplicato*, obsecratus. *Apulej. l. 5. Met.* Obtestata fide præsentium. *Al. leg.* fidem. *Ammian. l. 31. c. 9.* (*vl.* 25) *a med.* Ni obtestatus prece impensa superstitibus pepercisset.

Obtestor, aris, atus sum, d. 1. *pregare con iscongiurar*, השביע, Ger. *umb gottes willen bitten*, Gal. *prier instamment*, Hisp. *rogar*, ἐπισκήπτομαι, ἀντιβολέω, ἱκετεύω, est Deos ob aliquam causam testes adhibere cum jurejurando, ut scribit *Don. in 6. Æn.* sed fere sumitur pro precari cum adjuratione. *Cic. pro Planc.* Cum ego te, Flacce, cœlum noctemque contestans flens flentem obtestabar. *Id. 7. Verr.* Cæteros item Deos, Deasque omnes imploro, atque obtestor. *Terent. Andr.* 1. 5. 57. Per tuam fidem, perque hujus solitudinem te obtestor. ¶ Sæpe sumitur pro enixe precari, sine adjuratione, *pregare con istanza*. *Cic. pro Cæl. c.* 32. Oro vos, obtestorque, Judices. *Id. Attic. l. 3. ep.* 23. Precibus omnibus orare, atque obtestari.

Obtexo, is, ui, atum, a. 3. *tesser d' intorno*, περιυφαίνω, *Plin. l. 11. c.* 19. Fila etiam araneosa, quacunque incesserit, alarum maxime lanugine obtexit. *Virg.* 11. *Æn. vers.* 611. Cœlumque obtexitur umbra.

Obthūro. V. Obturo.

Obticentia, æ, f. *il tacere*. *Quintil. l.* 9. Ἀποσιώπησις, quam Cicero reticentiam, Celsus obticentiam appellat.

Obticĕo, es, cui, n. 2. *tacere*, κατασιγάω, taceo, & proprie de iis, quæ nos pudet dicere. *Ter. Eun.* 5. 1. 4. Virgo conscissa veste lacrymans obticet. Ubi *Donatus*. Tacemus consilia, reticemus dolores, obticemus, ubi dicere rem pudet. ¶ Hæc tamen non semper servatur. *Martial. l. 10. epigr.* 17. Et queritur nugas obticuisse meas. *Horat. de art. poet. v.* 284. chorusque turpiter obticuit.

Obtinentia, æ, f. verbale ab Obtineo; affertur a *Prisciano l.* 18.

Obtinĕo, es, nui, tentum, a. 2. *ottenere*, קנה, Ger. *erlangen*, Gal. *obtenir*, Hisp. *alcançar*, ἐπέχω, vinco, impetro, quasi contra teneo. *Cic. Fam.* 1. Neque, si quid non obtinuerimus, repulsi esse videamur. ¶ Est item fortiter tenere. *Plaut. Asin.* 2. 2. 54. Si istanc firmitudinem animi obtines. ¶ Interdum est simpliciter tenere, sive habere. *Col. l.* 2. Tertium locum obtinet pecudum stercus. ¶ Aliquando ponitur pro retinere, & conservare. *Cic. l. 7. Fam. ep.* 18. Tu si istic commendatione mea dignitatem tuam obtinebis. ¶ Aliquando pro occupare. *Plin. l. 12. c.* 1. Arbor agros longis obtinens umbris. *Liv. l.* 29. Noctem insequentem eadem caligo obtinuit. Sic obtinere urbem armis, apud eund. *l.* 30. ¶ Aliquando pro existimare. *Sallust. ep. 1. ad Cæs. de rep. ordin.* Populus R. antea obtinebat, regna atque imperia fortunam dono dare. *Apul. in Apolog. in princip.* Certus equidem eram, proque vero obtinebam. ¶ Obtinere, absolute *Ulp. l. 1. Dig. de Offic. Quæst.* Hodie obtinuit, indifferenter Quæstores creari. h. e. invaluit, *in uso*. Sic, consuetudo obtinuit, *apud eund. l. Si alienam. Dig. de Offic. Proconf.* ¶ Obtinere jus suum, est in causa superiorem esse. *Cic. pro Quint.* & *Verr.* 3. & 7. Sic, obtinere litem, causam, eodem sensu. *Id. Verr.* 4. *c.* 10. Prætium qui dabant, causas obtinebant. *Id. pro Rosc. Com.* Ad judicium hoc modo venimus, ut totam litem vel obtineamus, vel amittamus. ¶ Et obtinere, absolute eodem fere sensu. *Liv. l.* 35. Obtinuit, ut præferretur aliis. *Cic. 2. Fin.* Obtinuit existimari vir bonus. ¶ Sæpe obtinere, est simpliciter habere. *Plin. l. 11. c.* 42. Medicamenti vim obtinet. *Cic. 4. Tusc.* Obtinet locum proverbii. ¶ Obtinere numerare jura cæsorum, *esser annoverato tra gli uccisi con ragione*. *Cic. 2. Offic. c.* 15. ubi sunt qui legunt *numero* pro numerum. ¶ Obtinere injuriam, pro rem injuste acquisitam retinere, apud *Liv.* legitur *l.* 29. c. 1. V. *Injuria*. ¶ Obtinere, pro principem esse in aliqua re. *Cic. 1. de Orat.* Academiam Carneades, & Clitomachus obtinebant. ¶ Obtinere admirationem, pro in admiratione esse. *Plin. l. 34. c.* 2.

Obtingit, ebat, tigit, imp. 3. *accadere*, *avvenire*, היה, Germ. *zufallen*, Gal. *il arrive*, Hisp. *acontecer*, συμβαίνει, obvenit, evenit. *Cic. 1. Off. c.* 7. Quod cuique obtigit, id quisque teneat. *Id. Catil.* 4. *c.* 2. Si quid obtigerit, æquo animo moriar. *Plaut. Bud.* 4. 6. 7. Eloquere, ut res obtigit de filia. *Terent. Heaut.* 4. 3. 5. Istud tibi ex sententia obtigisse lætor. *Horat. Epod.* 4. Lupis & agnis quanta sortito obtigit, Tecum mihi discordia est. ¶ Obtingere alicui provincia dicitur, cum sortito provincia regenda alicui committitur. *Cic. in Vatin. c.* 5. Cum tibi provincia sorte obtigisset. Translate *Id. Att. l. 1. ep. ult.* Quam tibi dicis obtigisse σπάρταν, non modo nunquam deseram, sed &c.

Obtinnio, is, n. 4. idem ac tinnio. *Apul. in Apol.* Ecquid illi aures obtinnirent.

Obtorpeo, es, vel

Obtorpesco, scis, pui, n. 3. *impigrirsi*, Ger. *erstarren*, Gal. *se roidir*, *s' engourdir*, Hisp. *entorpecerse*, καταβλακεύω, valde torpidus fio, torpore afficior. *Cic. pro Domo c.* 52. Miror, et, non & linguam obmutuisse, & manum obtorpuisse. *Id. 3. Tusc.* Sed jam subjectus miseriis obtorpui. *Curt. l. 10. c.* 3. Quis crederet, sævam paulo ante concionem obtorpuisse subita metu?

Obtorquĕo, es, a. 2. *torcere forte*, στρέφω, vehementer torqueo. *Victor de Vir. illust. in Livio Druso.* Consulis legibus agrariis resistenti ita collum in Comitio obtorsit.

Obtortus, a, um, tortus, vel valde tortus, ab obtorqueo. *Virg. 5. Æn. v.* 559. It pectore summo Flexilis obtorti per collum circulus auri. *Cic. 6. Verr. c.* 10. Obtorta gula, in vincula abripi jussit. *Plaut. Pœn.* 3. 5. 45. Obtorto collo, ad Prætorem trahi.

Obtrectatio, onis, f. δυσφημία, detractio, maledictio. *Cic. 4. Tusc.* 8. Obtrectatio autem est, quam intelligi zelotypiam volo, ægritudo ex eo, quod alter quoque potiatur eo, quod ipse concupierit. *Id. l. 10. Fam.* Quod habere posset obtrectationem, idest in quod cadere posset obtrectatio. *Vatin. Cic. l. 5. Fam.* Is pro honore meo pusillorum, ac malevolorum obtrectationes, & invidias non prosternat, atque obterat. *Tacit. 1. hist. c.* 1. Obtrectatio & livor pronis auribus accipiuntur.

Obtrectator, oris, m. διαφορεύς, ἐπίφθονος, [illegible], qui obtrectat. *Cic. in Bruto c. 1.* Dolebamque, quod non, ut plerique putabant, adversarium, aut obtrectatorem laudum mearum, sed socium potius, & consortem gloriosi laboris amiseram.

Obtrectatus, us, m. idem ac obtrectatio. *Gell. l. 10. c. ult.* Ut sine vano obtrectatu considerent.

Obtrecto, as, avi, atum, n. 1. *dir male*, [Hebrew], Ger. *übel nach reden*, Gal. *médire*, *blâmer*, Hisp. *maldezir*, διασύρω, διαβάλλω, est maledicere, alicujus dicta, aut facta verbis depravare, ex *ob*, & *tracto*, q. d. male, vel contra tracto. *Cic. l. 9. Fam.* Si qui mihi obtrectent. *Liv. l. 8. c. 30.* Obtrectare laudibus alicujus. *Id. l. 45.* obtrectare laudes, dixit. ¶ Ponitur aliquando pro culpare, sive damnare, cum acc. *Cic. in Phil.* Hanc tibi consuetudinem plerisque in rebus bonis obtrectandi siquis detraxerit. *Plin. l. 9. c. 35.* Regina meretrix lautitiam ejus omnem, apparatumque obtrectans. ¶ *Nepos in Aristid. c. 1.* Obtrectarunt inter se. h. e. aemuli fuerunt. Sic obtrectare, & aemulari conjungit *Cic. 4. Tusc. c. 20.* & quid proprie significent, quidque inter se differat, docet his verbis *ibid. c. 26.* Obtrectare vero alteri, aut illa vitiosa aemulatione, quae rivalitati similis est, aemulari, quid habet utilitatis? cum sit aemulantis, angi alieno bono, quod ipse non habeat: obtrectantis autem, angi alieno bono, quod id etiam alius habeat.

Obtritio, onis, f. actus obterendi. *Augustin. serm. 8. de divers. c. 4.* Accedit ad eum in obtritione cordis.

Obtritus, us, m. actus obterendi. *Plin. l. 18. c. 28.* Ne herbae obtritu hebetentur.

Obtritus, a, um, καταπεπατημένος, partic. ab obteror. *Cic. 2. de Or. c. 86.* Neque possent obtritos internoscere ullo modo. *Lucret. l. 3. v. 907.* Obtritus pondere terrae. *Plaut. Curc. 4. 4. 17.* Meae pugnae praeliares obtritae jacent. h. e. contemptae.

Obtrudo, is, usi, usum, a. 3. *spingere con forza*, *a incontro*, προσωθίζομαι, idem quod trudo, vel contra aliquem trudo, vel pello. *Plaut. Merc. 3. 3. 26.* Jamne abiit intro? abiit, obtrusit fores. Al. leg. *operuit*. *Cic. Verr. 6. c. 36.* Qui non obtrusit aliqua ex parte monimenta P. Scipionis, sed funditus sustulit, & delevit. h. e. evertit. Sunt qui suspicantur legendum *obruit*, alii *obtrivit*, alii *obstruxit*. ¶ Significat interdum avide in os immittere, & quasi gulam cibo infarcire. V. *Obstrudo*. ¶ Item claudere. V. *ibidem*. ¶ Saepissime vero ponitur pro invito & repugnanti offerre, aut dare, *dar per forza*. *Terent. Andr. 2. 5. 15.* Ea quia nemini obtrudi potest, itur ad me. *Id. Hecyr. 3. 1. 16.* Nunquam ausus sum recusare eam, quam mihi obtrudit pater. ¶ Obtrudere palpum alicui. *far carezze*, *o adulare chi non ne ha voglia*. *Plaut. Pseud. 4. 1. 35.* Ego istuc aliis dare condidici, mihi obtrudere palpum non potes.

Obtruncatio, onis, f. κατακοπή, actus obtruncandi. *Col. l. 4. c. 29.* Quod sum & obtruncatione vitis, & cum ejusdem resectione fissum praecipit fieri.

Obtruncatus, a, um, *tagliato a pezzi*, *trucidato*, *ammazzato*, trucidatus, occisus. *Sallust. in Jug. c. 71.* Juxta boni, malique, strenui & imbelles inulti obtruncati.

Obtrunco, as, avi, atum, a. 1. *tagliare a pezzi*, [Hebrew], Ger. *abhauen*, Gal. *tailler en pieces*, Hisp. *descabeçar*, κατακόπτω, caedo, capite caedo, vulneribus conficio, & occido. *Cic. 2. de nat. Deor.* Puerum interea obtruncat, membraque articulatim dividit. *Liv. l. 1. c. 5.* Ita Regem obtruncant. *Curt. l. 6. c. 1.* Obtruncatis qui promptius resistebant.

Obtueor, eris, d. 2. *guardare fisso*, ἀτενίζω, diligenter conspicio. *Plaut. Bacch. 4. 4. 17.* Quod sic terram obtuere. Adde *Amph. 5. 1. 19.*

Obtumesco, is, obtumui, n. 3. tumidus fio, *gonfiarsi*. *Plin. l. 20. c. 5.* Ex aqua bibendum dedere repente obtumescentibus.

Obtundo, is, obtudi, obtusum, a. 3. *percuotere*, καταπλήσσω, est totum, seu circum percutere. *Firmic. l. 5. c. 5.* Et pectora pugnis obtundant. ¶ Metaleptice accipitur pro hebetare, *render ottuso*. *Plin. l. 22. c. 25.* Leon aciem oculorum obtundit. *Cic. 3. Tusc.* Aegritudinem obtundere, *sopire il dolore*. ¶ Translate capitur pro crassum, rudem, tardum facere. *Cic. 2. de Or.* Cum vocem in dicendo obtudisset. *Id. 1. Tusc. c. 33.* Multa enim e corpore existunt, quae acuant mentem, multa quae obtundant. *Id. 3. de Orat.* Ingenia obtundi nolui. ¶ Item pro saepius repetendo eadem inculcare, molestiam & fastidium afferre, *stordire*, tractum a fabris, qui repetunt tundendo aliquid malleo, ut inquit *Donat.* ad illud *Terent. Andr. 1. 2. 11.* Obtundis, tametsi intelligam. *Id. Adel. 1. 2. 33.* Ne me obtundas de hac re saepius. *Cic. Att. l. 8. ep. 1.* Tam longis epistolis te non obtunderem.

Obtunsio, onis, f. actus obtundendi, percussio. *Lamprid. in Commodo, c. 10.* Quem vidisset albescentes inter nigros capillos quasi vermiculos habere, sturno apposito, qui se vermes sectari crederet, capite supputatum reddebat obtunsionibus.

Obtuosus. V. Obtusus.

Obtuor, eris, dep. 3. idem quod obtueor: a tuor. *Accius apud Non. c. 2. n. 696.* Quibus oculis quisquam nostrum poterit illorum obtui vultus?

Obturaculum, i, n. obturamentum. *Marcell. Empir. c. 35.* Obturaculum extrahere.

Obturamentum, i, n. *turacciolo*, quo aliquid obturatur. *Plin. l. 16. c. 8.* Usus ejus cadorum obturamentis.

Obturatus, a, um, adject. occlusus. *Cic. de Fato, c. 5.* Obstructas aes partes, atque obturatas esse dicebat.

Obturbator, oris, m. qui obturbat. *Ascon. in Divinat. Verr. c. 15. ad fin.* Obturbatores quosdam, sordidosque causidicos significat.

Obturbatus, a, um, *turbato*, ut obturbata aqua. *Plin. l. 8. c. 18.*

Obturbo, as, avi, atum, ἐκταράττω, idem quod simplex turbo. *Cic. Att. l. 12.* Me scriptio, & literae non leniunt, sed obturbant. *Tacit. 3. hist. c. 25.* Postquam pulsos sensit Antonius, denso agmine obturbat. *li mette in disordine*. *Terent. Andr. 5. 4. 23.* Itane tu obturbas? h. e. obstrepis, loquentem interpellas.

Obturgesco, is, n. 3. *gonfiarsi*, turgidus fio, οἰδαίνομαι. *Lucret. l. 6. v. 658.* Obturgescit enim subito pes. Alii leg. *obbrutescere*.

Obturo, as, avi, atum, a. 1. *chiudere*, *intasare*, [Hebrew], Germ. *verstopffen*, Gal. *boucher*, Hisp. *cerrar*, ἀποφράττω, claudo, occludo. Scribitur a nonnullis *abthuro* cum aspiratione. Derivant enim a *thura*, vel a θύρα, *janua*, de quo V. *Voss. in Etymol.* Legitur tamen etiam in antiquis libris sine *h*. *Varr. l. 3. R. R. c. 16.* Paucae extra ostium alvei obturant omnia. *Horat. l. 2. epist. 2. v. 105.* Obturem patulas impune legentibus aures. *Plaut. Stich. 1. 2. 58.* obturare os alicui. *far tacere*.

Obtuse, adverb. crasse, *rozzamente*, *goffamente*. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 65.* Quo quid dici potest obtusius?

Obtusus, a, um, nom. ex particip. ab obtundo, *percossa*, *battuta*. *Plaut. Amphyt. 2. 1. 59.* Nam sum obtusus pugnis pessime. Metaleptice sumitur pro crasso, cui opponitur acutus, *ottuso*. *Virg. 1. Georg. v. 261.* Vomeris obtusi dent. Ubi notant Critici, in vetustis exemplaribus & MSS. legi *obtunsi*, quod & alibi in locis observant apud *Plaut. Gell. Plin. jun.* & alios, ut *Pareus in Lex. Crit.* testatur. *Calam. l. 4. c. 24.* Obtusa, hebesque falx putatorem moratur. *Plin. l. 18. c. 35.* Cornua lunae obtusa. *Lucret. l. 4. v. 355.* Obtusus angulus. ¶ Translate ponitur pro rudi, hebete, debili, seu debilitato. *Lucret. l. 3. v. 453.* obtusi ceciderunt viribus artus. *Cic. de Senect. c. ult.* Animus, cui obtusior sit acies. *Virg. 1. Aen. v. 571.* Non obtusa adeo gestamus pectora Poeni. h. e. non adeo sumus rusticis moribus, & animo stupido. Sic obtusae aures apud *Stat. l. 5. silv. 1. v. 171.* h. e. minus sagaces, & ad exaudiendum aptae. Obtusus stomachus apud *Plin. l. 7. ep. 3.* *stomaco svogliato*. ¶ Obtusior jurisdictio quid sit, satis explicant verba haec *Tacit. in Agric. c. 9.* Credunt plerique, militaribus ingeniis subtilitatem deesse, quia castrensis jurisdictio secura, & obtusior, ac plura manu gerens, calliditatem fori non exerceat.

Obtutus, us, m. *sguardo*, [Hebrew], Ger. *ansehung*, Gal. *regard*, Hisp. *mirada*, [illegible], aspectus, inspectio, ab *obtueor*, quasi obtuitus. *Cic. 3. de Or.* Qui vultum ejus, cum ei dicendum esset, obtutumque oculorum in cogitando probe nosset. *Id. 2. de nat. Deor. c. 24.* Obtutum aliquo figere. *Id. de Univers. c. 8.* Effugit obtutum oculorum animus. *Quinctil. l. 1. c. 2.* Visus fatigatur continuo obtutu oculorum.

Obvagio, is, n. 4. [illegible], vagitu obstrepo, contra, seu circum vagio. *Plaut. Poen. 31.* Neve esurientes hic quasi haedi obvagiant.

Obvagulo, as, n. 1. convicium dico. *Lex XII. Tab. apud Fest. in voce Portus.* Tertiis diebus ob portum obvagulatum ito. Al. leg. *ob vagulationem*.

Obvallatus, a, um, adject. quasi vallo circumdatus, protectus. *Cic. Agr. 2. c. 1.* Quem locum nobilitas & praesidiis firmatum, atque omni ratione obvallatum tenebat.

Obvaricator, oris, m. qui culpare occurrit, quominus rectum iter conficiat. *Fest.*

Obvaro, as, n. 1. *guastare*, διαστρέφω, depravo, perverto, a *varis*, idest qui introrsum pedes intortos habent. *Enn. c. 1. n. 606. apud Non.* Nam consilius obvarant.

Obvenio, is, n. 4. *venire incontro*, [Hebrew], Germ. *begegen*, Gal. *echoir*, Hisp. *acontecer*, ἀπαντάω, obviam, vel contra, sive coram venio. *Cic. Att. l. 6.* Eas daturum etiam ei, qui mihi primus obvenisset. ¶ Sumitur frequenter pro contingere sortito. *Cic. 4. Verr. c. 6.* Sorte provincia Sicilia Verri obvenit. ¶ Item pro quomodocunque contingere. *Cic. 6. Philip.* Id igitur obvenit vitium, quod tu jam Cal. Jan. futurum esse praevideras. ¶ Haereditatem obvenire, vel aliquid obvenire haereditate, vel ex haereditate. *Varro l. 1. de R. R. c. 12.* Si hujusmodi mihi fundus haereditate obveniat. *Auct. ad Her. l. 4.* Haereditas ei obvenit.

Obventio, onis, f. actus obveniendi, reditus. *Ulp. l. magis puto, ff. de reb. eor. qui sub tut. & cura sunt.* Vel etiam in redituum spe, atque obventionum. *Id. leg. 1. Dig. de exercit. act.* Exercitorem eum dicimus, ad quem obventiones, & reditus omnes perveniunt.

Obventitius, a, um, forte obveniens, ut obventitia bona, *apud Tertull. l. 2. advers. Marcion. c. 3.*

Obverbero, as, a. 1. idem quod verbero. *Apul. l. 7. Metam.* Infensum (asinum) obverberant. Et *l. 9.* Ferula nates ejus obverberans.

Obversatio, onis, f. [illegible], actus obversandi, huc illuc itio. *Cic. pro Mur. c. 24.* Maestos amicos, obversationes, testificationes, seductiones testium, secessionem subscriptorum animadvertebant. Ita quidam Leucographi. verum in optimis codicib. legitur *observationes*.

Obverse, adverb. *verso*, *in faccia*. *Colum. l. 9. c. 7.* Domicilia apum obverse ad hibernum orientem compori debebunt, ut apricum habeant apes matutinum egressum, & sint experrectiores.

Obversor, aris, atus sum, d. 1. *star attorno*, [illegible], circum, vel ante versor, adsum. *Plin. l. 15. ep. 16.* Centumviri venerant, obversabantur advocati. ¶ Translate ponitur pro apparere animo, ita ut res adesse coram videatur, & cerni. *Cic. pro Sext.* Mihi ante oculos obversatur Reip. dignitas. *Liv. l. 35. c. 11.* Caudinaeque cladis memoria non animis modo, sed prope oculis obversabatur. *Id. l. 2.* Obversatur species in somnis.

Obversus, a, um, *in faccia*, adversus. *Plin. l. 9. c. 57.* Et in illis obversos stare. *Col. l. 7.* Ut pascentium capita sint obversa Soli.

Obverto, is, ti, rsum, a. 3. *volgere contra*, ἀντιστρέφω, contra verto. *Cic. 3. Tusc. ex antiquo Poeta*: Cujus ob os Graji ora obvertebant sua. *Plin. l. 14. c. 21.* Fenestras obverti in Aquilonem oportere. *Virg. 6. Aen.* Obvertunt pelago proras. ¶ Obvertere cornua alicui, h. e. alicui adversari. *Plaut. Pseud. 4. 3. 5.* Ne in re secunda nunc mihi obvertat cornua. ¶ Obvertere terga alicui, *voltar le spalle*. *Virg. 4. Georg. v. 270.*

Obviam, *incontro*, *en avant*, adv. loci, quasi ob, idest contra viam. *Cic. pro Mil. c. 10.* Obviam fit ei Clodius expeditus in equo. *Id. 2. Fam. ep. 16.* Cum in Cumanum mihi obviam venisti. *Id. pro Mur. c. 32.* Obviam ire alicui. *Id. pro Planc. c. 40.* Obviam se ferre alicui. *Id. 11. ad Att. ep. 16.* De obviam itione ita faciam, ut suades. *Plaut. Pseud. 4. 8. 5.* Minas obviam ultro et deferre. *Id. Amph. 3. 4. 2.* Nec quisquam tam audax fuat, qui obviam obsistat mihi. *Id. Poen. 3. 6. 11.* Bonam dedistis, advocati, operam mihi: cras mane, quaeso, in comitio estote obviam. *Installarsi vedere*. Sic dicimus, obviam alicui procedere, prodire, exire, proficisci, obviam mittere, &c. apud *Cic.* saepe. ¶ Interdum obviam pro contra usurpatur. *Cic. Attic. l. 4.* Huic obviam Cato, & Servilius aperte. *Id. Verr. 1. c. 41.* Obviam ire cupiditatibus. *Plaut. Stich. 4. 1. 19.* Si tibi nulla aegritudo est animo obviam. ¶ Ire obviam periculis, est fortiter pericula adire. *Sallust. in Jug. c. 7.* ¶ *Plaut. Capt. 3. 3. 5.* Nec sycophantiis, nec fucis ullum mantellum obviam est. h. e. est in promptu.

Obvigilate, adverb. vigilanter. *Plaut. Bacc. 3. 2. 14.* Quare, me esse quam obvigilate, est opus. Alii leg. *atque advigilare est opus*.

Obvio, as, avi, atum, n. 1. obviam eo, obsisto, resisto. *Macrob. l. 7. Sat. c. 5.* Proceres, quibus obviandum non erat. *Quintil. Declam. 307.* Nequitia obviatum est legi. *Pallad. l. 1. tit. 35.* Obviare grandini. *Marcian. JCtus. l. 2. Dig. de Donat.* Conlationi obviare.

Obviolo, as, a. 1. idem ac violo. *Varr. l. 5. de L. L.* Actiacum illud, Obviolavit. Alii leg. *Obtrivo lavit*. *Inscript. apud Gruter. pag. 996. n. 63.* Quisquis es homo, ne mea ossa obviules.

Obvius, a, um, *ciò che viene all' incontro*, [Hebrew], Ger. *entgegen*, Gal. *qui rencontre*, *ce qu' on rencontre*, Hisp. *encontradico*, ἀπαντῶν, quod alicui occurrit, vel obviam fit. *Cic. pro Caec.* Sin autem ingredienti cum armata multitudine obvius fueris. *Id. Att. l. 6. ep. 4.* Ut mihi tuae literae volent obviae. *Liv. l. 1. c. 6.* Se mihi obvium dedit. *Tacit. Ann. 16. c. 7.* Obvium praebet se gratantibus. *Id. Ann. 13. c. 8.* Apud Aegeas civitatem Ciliciae obvium Quadratum habuit. ¶ Ponitur & pro adverso. *Virg. 9. Aen.* Obvia ferre arma. *Lucan. l. 1.* Signa obvia signis. *Lucret. l. 4.* Tute tibi obvius obstat. ¶ Item pro exposito, seu pro eo, quod facile adiri, aut haberi potest. *Virg. 3. Aen.* Obvia urbs inimicis. ¶ Translate *Plin. l. 1. ep. 10.* Est enim obvius, & expositus, plenusque humanitate. *Tacit. Ann. 2. c. 2.* Promptus aditus, obvia comitas. *Id. Ann. 21. c. 2.* Obviae opes. h. e. ultro oblatae.

Obumbratio, onis, f. actus obumbrandi. *Arnob. l. 5.* Allegoricae caecitatis obumbratio.

Obumbratrix, icis, f. quae obumbret. *Tertul. Apolog. c. 9.* Arbores templi obumbratrices.

Obumbratus, a, um, adject. *adombrato*. *Pallad. l. 12. tit. 1.* Germina obumbrata defendere.

Obumbro, as, avi, atum, *adombrare*, *oscurare*, ἐπισκιάζω, umbris undique obscuro. *Virg. 12. Aen. v. 578.* Obumbrant aethera telis. Per translationem ponitur pro hebetare, imperfectum reddere. *Quinct. in praef. l. 8.* Praeter id, quod gratiam amittunt, sensus obumbrant. *Plin. l. 23. c. 1.* Sapientiam vino obumbrari. ¶ Item pro tueri. *Virg. 11. Aen.* Et magnum Reginae nomen obumbret. ¶ Item pro tegere. *Ovid. 3. de Pont. eleg. 3.* Tu licet erroris sub imagine crimen obumbres. ¶ Item pro obscurum, & vilem reddere. *Tacit. 2. Hist. c. 32.* Senatum & populum nunquam obscura nomine, etsi aliquando obumbrentur.

Obuncatus, a, um, adject. obuncus, aduncus, ut obuncati ungues. *Cael. Aurel. Tard. 2. c. 14.*

Obunctus, a, um, adject. circum unctus. *Apul. l. 2. Metam.* Guria Arabicis obunctus. Et *l. 8.* Oculi obuncti graphice.

Obuncus, a, um, *molto torto*, [illegible], valde uncus, & incurvus, ab *uncus*, *a*. *Virg. 6. Aen. v. 577.* Rostroque immanis vultur obunco.

Obundatio, onis, f. *inondazione*, exundatio. *Flor. l. 4. c. 2.* Interim obundatione veteris fluminis commeatibus prohibetur.

Obundo, as, n. 1. circum undo, exundo. *Stat. l. 1. Achil. v. 181.* Iateque Deae Sperchios obundat Obvius, & dulci vestigia circuit unda. Sunt qui legunt *annolat*.

Obvolito, as, avi, atum, n. 1. circum volito. *Porc. Latro, declam. in Catil. c. 32.* Gladiatoriis agminibus per ora vulgi obvolitare.

Obvolvo, vis, olvi, utum, a. 3. *involgere*, *volgere intorno*, [Hebrew], Ger. *verwickeln*, Gal. *envelopper*, Hisp. *bolver al rededor*, [illegible], circumvolvo. *Cic. in Or.* Obvolvendum caput Agamemnonis esse. ¶ Translata ponitur pro velare, obte-

obtegere, celare. *Horat. l. 2. Ser. sat. 7.* Verbisque decoris obvolvas vitium?

Obvolutatus, a, um, *avvolto. Veget. l. 3. c. 4.* Obviis obvolutatus radicibus.

Obvolutio, onis, f. *avvolgimento. Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 12.* In singulis sphæris, quæ cœlo subjectæ sunt, æthereæ obvolutione vestitur.

Obvolūtus, a, um, adject. *avvolto*, circumvolutus. *Cic. 2. Invent. c. 50.* Os obvolutum folliculo. *Id. 1. Divin. c. 31.* Fax obvoluta sanguine. *Auct. ad Herenn. l. 1. c. 13.* Obvolutus corio.

Obustus, a, um, adject. ustus, vel circum ustus, *abbruciato*, *abbrustolato*. *Virg. 11. Æn. v. 894.* Stipitibus ferrum, sudibusque imitantur obustis. *Ovid. 3. Trist. eleg. 2.* Glebaque canenti semper obusta gelu.

O ANTE C.

Occa, æ, f. 1. *erpego*, βωλοκόπος, rastrum, instrumentum rusticum, quo tracto, reptanteque super terram, ferreis, aut ligneis dentibus, quibus instructum est, glebæ conteruntur, agri superficies coæquatur, & semina cooperiuntur. *Col. l. 2. c. 18.* Et inducta occa coæquabimus. Castigatiora tamen Exemplaria habent *inducta crate*.

Occæco. V. Obcæco.

Occallesco, scis, allui, n. 3. *far il callo*, πωρόομαι, callum obduco. *Plaut. Asin. 2. 4. 23.* Qui latera conteram tua, quæ occalluere plagis? ¶ Translate ponitur pro obdurescere. *Ovid. 14. Metam. v. 287.* Osque meum sensi pando occallescere rostro. ¶ Item pro perferre, perpeti, discere diuturna malorum consuetudine adversa patienter ferre. *Cic. Att. l. 2. ep. 18.* De Statio manumisso, & nonnullis aliis rebus angor equidem, sed jam prorsus occallui. *Plin. l. 2. ep. 15.* Longa patientia occallui.

Occăno, is, nui, n. 3. idem ac occino. *Tacit. Ann. 2. c. 81.* Tum Sentius occanere cornua, & peti aggerem jussit. *Sallust. in fragm. l. 1. hist. apud Priscian. l. 10.* Jussu Metelli cornicines occanuere.

Occasio, onis, f. 3. *occasione*, *opportunità*, עת, Ger. *gelegenheit*, Gal. *occasion*, Hisp. *ocasion*, καιρός, opportunitas temporis casu proveniens, tempus opportune oblatum, ansa. *Cic. de Invent.* Occasio est pars temporis habens in se alicujus rei idoneam faciendi, aut non faciendi opportunitatem. *Id. 1. Off.* Tempus autem actionis opportunum Græce εὐκαιρία, Latine appellatur occasio. ¶ Occasionem veteres Romani Deam esse putaverunt. Ejus simulacrum ita fingebatur, ut pennatis pedibus volubili rotæ insisteret, vertigine quadam velocissima se in orbem circumagens, priore capitis parte capillosa, posteriore glabra. Quo commento occasionis brevitatem, & inconstantiam significare voluerunt, quæ, nisi cum primum se se offerat, arripiatur, statim elabitur e manibus. *Cic. pro Mil.* Quæ tum non modo occasio, sed etiam causa illius opprimendi fuit? *Id. 4. Verr. c. 25.* Amplam occasionem calumniæ nactus. Hinc occasionem arripere, captare, amplecti, præbere, tenere, amittere, emittere, &c. *Cic. sæpe, Quintil. Plin. uterque*, & al. ¶ Occasio mihi est faciendi aliquid. *Cic. Att. l. 5. Ter. Phorm. 5. 7.* ¶ Data occasione. *Cic. Phil. 7.* Qui familiarem jugularet, quid hic, occasione data, faciet inimico? ¶ Occasionem opprimere, pro occupare, arripere, dixit *Plaut. Asin. 2. 2. 15.* ¶ Imminere occasioni, eod. sensu, *Curt. l. 5.* Intentus in occasionem. *Liv. l. 2. c. 11.* ¶ Interdum occasio ponitur pro copia, seu facultate. *Curt. l. 9. c. 1.* Genus clatrorum fabricator ex arbore, quercu, vel subere, nam olea rara occasio est. *Plin. l. 36. c. 42.* Ad excutiendum ignem non semper lapidis occasio est.

Occasiuncŭla, æ, f. parva occasio. *Plaut. Trin. 4. 2. 132.* Nimis argute obrepsisti in eapse occasiuncula.

Occaso, is, n. 3. intereo, apud vet. a sup. *occasum* verbi occido. *Plaut. Cas. 3. 4. 8.* Satin' propter te pereo ego, atque occaso? ita *Calepinus*. at meliores Codices habent pro *occeso*, *occasu*.

Occasus, a, um, nom. particip. a supino *occasum* verbi *occido*, *caduto*. *Plaut. Epid. 1. 2. 41.* Ante solem occasum. *Lex XII. Tab. apud Gel. l. 17. c. 2.* Sol occasus suprema tempestas esto. Ipse *Gell. l. 3. c. 2.* Post solem occasum.

Occasus, us, m. *morte*, אבדן, Ger. *der abgang*, Gal. *mort*, Hisp. *muerte*, δυσμή, interitus, mors, obitus, & tam de homine, quam de rebus inanimatis dici solet. *Cic. 1. Acad.* At post Lælii nostri occasum. *Id. 3. Catil. c. 8.* Et totius Urbis, ac Imperii occasum appropinquare dixerunt. ¶ Sumitur etiam pro Solis vespertina absconsione, vel transitu ad inferius hemisphærium. *occaso*. *Auct. ad Her. l. 3.* Solis exortus, cursus, occasus nemo admiratur, propterea quod quotidie fiunt. ¶ Aliquando pro loco, ubi Sol occidit. *Occidente*. *Cicer. 2. de nat. Deor.* Quorum alterum spatiis mutabilibus ab ortu ad occasum commeans, nullum unquam cursus sui vestigium inflectit. ¶ Veteres etiam occasus dixere pro occasione. *Enn. apud Fest.* Hic occasus datus est. *Id. ibid.* Occasus juvat res.

Occatio, onis, f. βωλοκοπία, actus occandi. *Cic. de Sen. c. 15.* Primum id occatum cohibet, ex quo occatio, quæ hoc efficit, nominata est. *Plin. l. 18. c. 20.* Aratione per transversum iterata occatio sequitur.

Occātor, oris, m. βωλοκόπος, qui glebas in arvo confringit. *Col. l. 2. c. 13.* Tritici modii quatuor operam occupant occatoris unam. ¶ Translate *Plaut. Capt. 3. 5. 4.* Sator scelerum, messorque maxime. Ty. Non occatorem dicere audebas prius? ¶ Fuit hoc nomine Deus, qui occationi præerat, ut legitur in antiquis Indigitamentis Flaminis Cerealis.

Occatorius, a, um, βωλοκοπικός, quod ad occationem spectat. *Col. l. 2. c. 13.* Bubulcorum operas tres exigunt, occatoriam unam.

Occēdo, is, essi, essum, n. 3. *andare incontro*, ὑπαντάω, obviam eo, accedo, ex *ob*, & *cedo*. *Plaut. Most. 5. 2. 4.* Ait, se metuere in conspectum illius occedere.

Occento, as, avi, atum, a. 1. ἐπᾴδω, frequentat. occino. Et specietim de probrosis canticis dicitur. *Fest.* Occentassint antiqui dicebant, quod nunc, convicium fecerint, dicimus, quod id clare, & cum quodam canore fit, ut procul exaudiri possit; quod turpe habetur, quia non sine causa fieri putatur. *In Leg. XII Tab.* Siquis carmen occentassit, quod alteri flagitium faxit, capital esto. *Plaut. Pers. 4. 4. 20.* At enim illi noctu occentabunt ostium, h. e. ante ostium convicia facient. ¶ Accipitur etiam in bonam partem. *Id. Curc. 1. 1. 57.* Quid, si adeam ad fores, atque occentem. Itali dicant *fare una serenata*. Lege reliqua ejus Plautinæ scenæ.

Occentus, us, m. actus occinendi, cantus. *Val. Max. l. 1. c. 1. n. 5.* Occentus soricis auditus Fabio Maximo Dictaturam, C. Flaminio Magisterium Equitum deponendi causam præbuit.

Occepso, is, it, futurum Conjunctivi, idem ac occepero. *Plaut. Amph. 2. 2. 41.* Ni ego illi pectus, si occepso, animam omnem intertraxero.

Occepto, as, a. 1. frequentativum ab occipio. *Plaut. Men. 5. 5. 28.* Jam hercle occeptat insanire primulum.

Occĭdens, entis, subst. m. *occidente*, *ponente*, מערב, Germ. *nidergang*, Gall. *occident*, Hisp. *occidente*, δύσις, occasus, plaga, in qua Sol occidit. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 66.* Qui has nobiscum terras ab oriente ad occidentem colunt. *Horat. Epod. 1.* Occidentis usque ad ultimum sinum. ¶ Est etiam partic. ab *occido*, moriens, cadens. *Cic. 1. Tusc. c. 45.* Cum suis se laudibus vita occidens consolari potest. *Id. 4. Fam. ep. 1.* Aliquid opis occidenti Reip. tulissemus.

Occidentalis, le, o. 2. *occidentale*, δυτικός, quod vergit ad occidentem. *Plin. l. 18. c. 34.* Ab occasu solstitiali, & occidentali latere Septentrionis.

Occīdio, onis, f. *ammazzamento*, *strage*, idem ac occisio, idest cædes, mors. *Col. l. 4. c. 17. de vitibus.* Nec ad occidionem universum genus perduci patimur. *Tacit. Ann. 12. c. 37.* Quo voto equi, viri, cuncta victa occidioni dantur. ¶ Occidione occidere est ad internecionem delere. *Liv. l. 28.* Cum duo exercitus prope occidione occisi essent, *quasi totalmente disfatti*. *Tacit. Ann. 12. c. 38.* Ni cito subventum foret, copiæ tum occidioni occubuissent. *Justin. l. 2. c. 14.* Fama venit Mardonii copias occidione occidisse, *essere state disfatte*.

Occīdo, is, cidi, isum, a. 3. *uccidere*, *ammazzare*, קטל, Ger. *todten*, Gal. *tuer*, Hisp. *matar*, φονεύω, est quocunque modo interficere, ab *ob*, & *cædo*. *Cic. pro Cluent.* Cujus virum A. Aurium occiderat. *Liv. l. 3. c. 23.* Ad unum omnes occidit. ¶ Interdum est excruciare, tantaque molestia afficere, ut quis occasus prope videatur. *Horat. Epod. 14.* Occidis sæpe rogando. *Id. de art. poet.* Legendo aliquem occidens. ¶ Translate *Cic. pro Dom.* Remp. condere onius distasti, quam omnium interitu occidere maluit. h. e. evertere. ¶ Aliquando occidere est valde cædere, ferire, percutere; qua ratione explicat *Donatus* illud *Terentii 4. 2.* Me pugnis miserum, & istam psaltriam usque occidit.

Occĭdo, is, di, occasum, n. 3. *cadere*, נפל, Ger. *niderfallen*, Gall. *mourir*, *tomber*. Hisp. *morir*, *caer*, πίπτω, proprie est cadere, ex *ob*, & *cado*. *Plaut. Rud. Prol. vers. 8.* Et alia signa de cœlo ad terram occiduo. ¶ Metalepice ponitur pro perire, interire, extingui, mori. *Plaut. Most. 2. 1. 2.* Occidit spes nostra. *Cic. 4. Acad.* Ut hic ornatus unquam dilapsus occidat. *Id. de clar. Or. c. 63. in fin.* Sulpitius occiderat, Cato aberat, & Cotta. *Ovid. 13. Met. v. 471.* Occidit a forti (sic dii voluistis) Achille, *per mano d' Achille*. ¶ Translate capitur pro senescere, evanescere, & dicitur etiam de herbis, & arboribus. *Virg. 4. Ecl.* Et fallax herba veneni occidet. ¶ Item pro de pristina dignitate, vel auctoritate dejici. *Cic. l. 4. Fam.* Eos, qui auctoritatem, & consilium tuum non sunt secuti, sua stultitia occidisse. ¶ Pro descendere, seu transire ad inferius hemisphærium, *tramontare*. *Catul. carm. 5.* Soles occidere & redire possunt. ¶ Occidi, frequens est apud Comicos velut interjectio desperantis, nullus sum, perii, *son perduta*, *per me ella è spedita*. *Ter. Andr. 3. 4. 26.* Sed eccum ipsum video, occidi. *Plaut. Cas. 3. 5. 1.* Nulla sum, nulla sum, tota, tota occidi. ¶ Particip. *occasurus*. *Cic. pro Mil. c. 30.* Ut beneficia, quæ in me contulistis, aut in hujus salute augeatis, aut in ejusdem exitio occasura esse videatis. ¶ Aliud particip. *occasus* V. suo loco.

Occiduālis, le, adject. *occidentale*. *Prudent. adverf. Symmach. v. 397.* Omnibus in terris, quas distinet occidualis Oceanus.

Occiduus, a, um, δυτικός, quod occidit. *Gell. l. 19. c. 1.* Rediremusque in urbem Sole jam fere occiduo. ¶ Ponitur etiam pro occidentali, seu ubi fit stellarum, aut alterius rei occasus. *Claud. 2. de raptu Proserp. in præfat. v. 38.* Occiduos ducas ab orbe greges. ¶ Translate occidua senectus, apud *Ovid. 15. Met. v. 227.*

Occillo, as, a. 1. videtur esse diminut. ab occo, quod glebas comminuere significat. Nam pro comminuere, seu contundere usurpat *Plaut. Amph. 1. 1. 28.* Qui mi advenienti os occillet probe. Vetus quoque Onomasticon occillare vertit συγκόπτω. Alii leg. *ofcillo*.

Occino, is, nui, entum, ἐπᾴδω, contra cano, canto obstrepo. *Liv. l. 6. c. 41.* Si occinuerit avis. ¶ Reperitur etiam præteritum *occenui*. *Sallust. in fragm.* apud *Prisc. lib. 10. pag. 898.* *Putschii.* Jussu Metelli cornicines occanuere. Vide *Serv. 2. Georg. v. 384.*

Occĭpio, is, epi, eptum, a. 3. *principiare*, idem ac incipio. *Ter. Andr. 2. 3. 52.* Accepit conditionem, dein quæstum occipit. *Id. Adelph. 3. 1. 2.* Dolores mei tum occipiunt primum. *Id. Eun. 1. 2.* Qui me amare occiperet. *Plaut. Pseud. 4. 1. 23.* Hoc volo, quod occeptum est, agi. *Tacit. 12. Ann. c. 12.* Occipiebat hiems. *Id. Ann. 3. c. 2.* Consules Magistratum occeperant, h. e. inierant.

Occipitium, ii, n. idem ac occiput. *Plaut. Aul. 1. 2. 25.* Quæ in occipitio quoque habes oculos pessima. *Cels. l. 4. c. 2.* Cucurbitulas occipitio admovere. *Varr. apud Non. c. 4. n. 32.* Cæsar reversionem fecit, ne post occipitium in Hispania exercitus, qui erant, relinqueret, *per non lasciarsi alle spalle*. ¶ Frons occipitio prior, idest potior, meliorque, prov. instar ænigmatis jactatum, quo significavit antiquitas, rectius geri negotium, ubi præsens, ac testis adest is, cujus agitur negotium. *Cato l. 1. de R. R. c. 4.* Prosecto plus capies: frons occipitio prior. *Plin. l. 18. c. 5.* Frontemque domini plus prodesse, quam occipitium.

Occiput, pitis, n. 3. *nuca*, ἰνίον, posterior capitis pars, a vertice usque ad cervicem, ex *ob*, & *caput*, quia ea pars sincipiti opponitur. *Auson. in epigr. 12.* Occipite es calvo? Ne tenear fugiens.

Occisio, onis, f. 3. *uccisione*, φόνος, actus occidendi, cædes. *Cic. pro Cæc. cap. 14.* Si cædes, & occisio facta non erit. ¶ Occisione occidere, est usque ad internecionem delere. *Cic. 14. Phil. c. ult.* Ejusque copias occisione occiderit suo exercitu ita incolumi.

Occisitantur, sæpe occiduntur. *C. Gracchus apud Festum*.

Occisor, oris, m. *uccisore*, qui occidit. *Plaut. Mil. 4. 2. 64.* Occisor regum.

Occisorius, a, um, adjectiv. ut animalia occisoria, h. e. quæ mactari possunt, apud *Tertull. de anim. c. 33.*

Occisus, a, um, *ucciso*, ἀναιρεθείς, interfectus, necatus. *Liv. l. 3. c. 10.* Occidione prope occisi. *Cic. Catil. 1.* Vigilare non solum ad insidiandum somno maritorum, sed etiam bonis occisorum. ¶ Item perditus, desperatus. *Plaut. Capt. 3. 4. 7.* Occisa est hæc res, nisi reperio atrocem aliquam astutiam. *Id. Cas. 3. 5. 32.* Occisissimus sum omnium, qui vivunt.

Occlamito, as, a. 1. idem ac clamito. *Plaut. Curc. 1. 3. 27.* Domum, ne occlamites.

Occlāmo, as, idem ac acclamo. *Velle. l. 2. c. 4.* Cum omnis concio occlamasset. Alii leg. *acclamasset*.

Occlūdo, is, si, sum, a. 3. *chiudere*, ἀποκλείω, claudo. *Cicer. 4. Acad.* Et quidem, ut seditiosi Tribuni solent, occludi tabernas jubes? ¶ Occludere linguam, est impedire, ne quis aliquid respondere possit. *Plaut. Mil. 3. 1. 22.* Tuopte consilio occludunt linguam, & constringunt manus.

Occlūsus, a, um, κατακεκλεισμένος, *chiuso*. *Cic. Catil. 4.* Quæstus occlusis tabernis minui solet. *Id. Fam. 1. ep. 9.* Odium occlusum effundere. *Terent. Andr. 3. 3. 25.* Dum ejus libido occlusa est contumeliis. h. e. propter contumelias refrixit, & se ipsa coercuit. *Plaut.* format gradus *Trinum. 1. 2. v. ult.* Occlusiores habeant stultiloquentiam, h. e. minus stulte loquantur. Et *Curc. 1. 1. 15.* Illud ostium occlusissimum.

Occo, as, a. 1. *erpegare*, βωλοκοπέω, est crate, vel rastro glebas comminuere, quod in aratione fiebat, ut ista contusione semina pulvere operirentur. Iteratione tuolcingebantur glebæ proscindendo excitatæ. Sed si ea non satis glebas imminuisset, occatio accedebat, quæ eas penitus frangeret, pulvereque semina conderet, & operiret. V. *Plin. l. 18 c. 19. & 20.* ¶ *Cicero de Sen. c. 15.* deducit ab *occando*, quia glebæ occatione semina occæcantur, hoc est sub terra operiuntur, & occultantur. Cujus etymi etiam meminit *Festus*. *Hor. l. 2. ep. 2. v. 160.* Et villicus Orbi Cum segetes occat. ¶ Usi etiam sunt hac voce, ubi nulla operirentur semina, ut de vineis. *Varro l. 1. de R. R. c. 31.* Vineas novellas fodere, aut arare, & postea occare. idest comminuere, ne sit gleba.

Occœpi, isti, pit, n. defectiv. 3. idem quod cœpi, *principiare*. *Plaut. Epid. 1. 2. 53.* Eredicabam hominum aures, quando occœperem. *Id. Asin. 2. 2. 30.* Hariolari quæ occœperunt, sibi esse in mundo malum. *Id. ibid. 2. 2. 102.* Pergam quo occœpi.

Occubitus, us, m. *morte*, mors. *Hieron. ep. 27. ad Eustoch. epitaph. Paulæ, ad fin.*

Occŭbo, as, bui, bitum, n. 1. idem ac occumbo, ex *ob*, & *cubo*. *Virg. 1. Æn.* Nec adhuc crudelibus occubat umbris. h. e. nondum inter umbras degit. *Id. 5. Æn. v. 371.* ad tumulum, quo maximus occubat Hector. *Liv. l. 8.* Occubare morte.

Occulcātus, a, um, nomen ex particip. calcatus, conculcatus. *Varr. l. 1. R. R. c. 13.* Chors exterior operta stramentis ac palea occulcata pedibus pecudum. Al. leg. *conculcata*. *Liv. l. 27. c. 14.* Et partim occulcatis, partim dissipatis qui circa erant, nudaverant una parte aciem. Hic quoque alii leg. *conculcatis*. In Lexico Crit. Patri, ubi duo hæc exempla afferuntur, est *occultatis*, sed plane mendosa est lectio.

Occulco, as, a. 1. idem quod conculco. *Cato de R. R. c. 49.* Operitoque, & bene occulcato.

Occŭlo, is, lui, ultum, a. 3. *celare*, *nascondere*, κρύπτω, abscondo, abdo, ex *ob*, & *colo*, quia proprie dicitur de superficie agri, cum quod sensui prius patebat, arando subvertitur, alioque solo obtegitur. *Virg. 2. Georg. v. 346.* quæcunque premes virgulta per agros, Sparge fimo pingui, & multa memor occule terra. ¶ Sæpissime usurpatur pro quocumque modo abscondere. *Cic. Att. 5. ep. 15.* Appii vulnera non retrico, sed apparent, nec occuli possunt.

Id. 2. *Tusc.* Parietum umbris occuluntur. *Senec. Hippolyt.* Arcana pectore ab occulam. *Tacit. Ann.* 5. 2. 16. Neque tamen occulere debui narratum ab iis, qui &c. h. e. silentio praeterire.

Occultâte, adv. occulte. *Cic. pro Dejot. c.* 6. Quod igitur & occultatius conari, & efficere cautius potuit. Meliores codices habent occultius.

Occultatio, onis, f. *nascondimento*, ἀποκρυφή, celatio. *Cic.* 2. *Fin.* Quae sibi do se non propiciet, ac proiciet aut occultatione proposita, aut impunitate, aut licentia? Adde 2. *de nat. Deor. c.* 50.

Occultâtor, oris, m. *nascondatore*, qui occultat, celator. *Cic. pro Mil.* s. 19. Sustinuisset hoc crimen primum ipse ille latronum occultator, & receptor locus.

Occultâtus, a, um, *nascosto*. *Cic.* 4. *Acad. c.* 39. Latent ista omnia crassis occultata, & circumfusa tenebris. ¶ Occultatus pro conculcatus. V. *Occulcatus*.

Occulte, adv. *occultamente*, בסתר, Ger. *heimlich*, Gal. *en cachette*, Hisp. *a escondidas*, κρυφίως, clam, abscondite. *Cic.* 1. *Agr.* Quae res aperte petebatur, ea nunc occulte cuniculis oppugnatur. *Id.* 1. *Off.* Ipsique necessitati, dant operam, ut quam occultissime pareant. *Id. pro Dejot. c.* 6. Et occultius conari, & efficere cautius potuit.

Occulteripêda. V. Oculicrepida.

Occultim, adverb. occulte. *Solin. c.* 4. Occultim reptare.

Occulto, adv. occulte. *Afran.* apud *Charis. lib.* 2. *pag.* 186. *Putsch.* Age, curre cursim ad Numisium occulto.

Occulto, as, avi, atum, a. 1. *nascondere*, *coprire*, צפן, Germ. *verbergen*. Gal. *cacher*, Hisp. *esconder*, ἀποκρύπτω, abscondo, abdo, celo, obtego, freq. ab *occulo*. *Cic.* 1. *Off. c.* 35. Quae enim natura occultavit, eadem omnes, qui sana mente sunt, removent ab oculis. *Id. pro Leg. Man. cap.* 5. Latebris se occultare. *Caes. l.* 1. *B. G.* Occultare fugam. *Id. ib. l.* 6. Occultare apud se. *Plaut. Trin.* 2. 2. 3. Me abs tuo conspectu occultabo. *Id. Pers.* 4. 3. 22. Res est quaedam, quam occultabam tibi dicere. ¶ *Occultassis*, pro occultaveris, ejusdem *Plauti* est *Trinum.* 3. 2. 1.

Occultus, a, um, v. 1. 2. *occulto*, *secreto*, טמון, Ger. *verborgen*, Gal. *caché*, Hisp. *escondido*, κρυπτός, abditus, absconditus, latens, clandestinus, partic. ab occulo. *Cic.* 1. *Acad.* Primus a rebus occultis, & ab ipsa natura involutis avocavisse Philosophiam. *Id. ibid.* Nullae sunt occultiores insidiae, quam quae latent in simulatione officii. *Id.* 4. *Acad. c.* 19. Cum res occultissimas aperueris, in lucemque protuleris. *Sallust. Catil. c.* 15. Occultum aliquid habere. *Tac.* 15 *Ann. c. ult.* Qui occulta conjurationis retexisset. *Horat. l.* 1. *od.* 12. Arbor crescit occulto aevo, *insensibilmente*. ¶ Homo occultus, idem est ac fictus, dissimulator, astutus. *Cic. Fam.* 3. *ep.* 10. *circa med.* Sin autem me occultum, & astutum libet fingere. *Tacit.* 2. *hist. c.* 38. Cn. Pompejus occultior, non melior. ¶ In occulto, pro occulte, secreto. *Cic. pro Cluent.* Qui tam consulto prope in occulto stetisset. ¶ Sic ex occulto. *Cic. pro Cluent.* Multi viri boni cum ex occulto intervenissent.

Occumbo, is, occubui, occubitum, n. 3. *morire*, מות, Ger. *thun sterben*, Gal. *mourir*, Hisp. *morir*, τελευτάω, a *cubo*, vel ab antiquo *cumbo*. *Ovid.* 3. *de Arte*, v. 17. Et ante annos occubuisse suos. ¶ Construitur saepe cum accusat. *mortem*, vel *necem*. *Liv. l.* 51. Qui pugnantes mortem occubuissent. *Sueton in Aug. c.* 15. Voluntariam occubuisset necem. ¶ Saepe etiam cum ablativo *morte*. *Liv. l.* 1. *c.* 7. Cacus ictus clava morte occubuit. ¶ Quin etiam cum dativo *morti* apud Poetas. *Virg.* 2. *Aen.* v. 62. Seu versare dolos, seu certae occumbere morti. ¶ Dicimus etiam occumbere ferro. *Ovid.* 12. *Met.* Occumbere saevo certamine. *Silius l.* 1. Occumbere occidione. *Tacit. Ann.* 12. *s.* 38.

Occupatio, onis, f. *occupazione*, ἀσχολία, κατάληψις, usurpatio, actus occupandi. *Cic.* 1. *Off.* Sunt nulla privata natura, sed aut veteri occupatione, &c. *Id. pro Dom. cap.* 5. Obsessio templorum, occupatio fori, oppressio curiae. ¶ Sumitur etiam pro cura & negotio. *Cic. in Or. c.* 10. In maximis occupationibus nunquam intermittit studia doctrinae. *Id. Att. l.* 2. *ep.* 23. Occupatione distineri. *Id. Fam.* 10. *ep.* 18. Occupationibus impediri. *Id.* 1. *nat. Deor.* Implicatus occupationibus. *Id.* 1. *de Orat.* Descendere ad occupationem juris civilis perdiscendi. ¶ Apud Rhetores Occupatio, vel Praeoccupatio, vel Praesumptio, vel Prolepsis est Figura sententiarum, per quam praeveniendo dicimus quod objici potest. *Auct. ad Her. l.* 4. *s.* 27. *Quintil. l.* 9. *c.* 2.

Occupatitius ager, κατειλημμένον χωρίον, qui desertus a cultoribus propriis, ab aliis occupatur. *Festus*.

Occupatorius ager. V. Arcifinalis.

Occupâtus, us, m. occupatio. *Claud. Mamert. ep. ad Sidon.* (*quae est inter ejusdem Sidonii ep. l.* 4. *ep.* 2.) Ecquo tam ex occupatu unquam implicubere, quin &c.?

Occupâtus, a, um, adject. *occupato*, *preso*, κατειλημμένος. *Curt. l.* 9. *c.* 7. Occupatum complexu arietavit in terram. *Tacit.* 3. *hist. c.* 35. Transitus Alpium praesidiis occupati. ¶ Item ante captus, oppressus, *prevenuto*, *oppresso*. *Justin. l.* 5. *c.* 9. Mittunt, qui eum interciperent, a quibus occupatus, vivus in cubiculo crematus est. *Id. l.* 2. *c.* 12. Graeci advento hostium occupati praelium capessunt. *Caes. l.* 3. *B. C. c.* 109. Accepto vulnere occupatus, pro mortuo sublatus est. ¶ Occupatum argentum, *danaro investito*. *Plaut. Epid.* 1. 2. 114. V. Occupo. ¶ Translate *Liv. l.* 27. Occupati animi beneficiis alicujus. ¶ Frequenter ponitur pro eo, qui negotio aliquo detentus non potest alteri operam dare. Et usurpatur vel absolute. *Cic.* 1. *Tusc.* Ut, si occupati aliquid profuimus civibus nostris, prosimus etiam, si possumus, otiosi. ¶ Vel cum ablat. & praep. *in*. *Cicer.* 1. *Acad.* In quibus omnes ante eum Philosophi occupati fuerunt. ¶ Vel cum dat. *Plin. l.* 22. *c.* 2. Sedere namque in his scholis auditioni occupatum gratius erat. ¶ Comp. *occupatior*, sup. *occupatissimus*. *Cic. Att. l.* 10. Eramque occupatior de Quinto fratre. *Id. Att. lib.* 12. *ep.* 38. Non dubito, quin occupatissimus fueris.

Occûpo, onis, m. cognomen Mercurii, qui furum Deus est aliena bona occupantium. *Petron. in fragment.*

Occûpo, as, avi, atum, a. 1. *occupare*, תפש, Germ. *einnehmen*, Gall. *occuper*, Hisp. *occupar*, καταλαμβάνω, ex ob, & capio. *Cic. in Rull.* 2. Totam Italiam suis praesidiis obtinere, & occupare cogitet. *Id. in Bruto*, Locus in subselliis occupetur. *Id.* 6. *Verr.* Tanta superstitio ex istius facto mentes omnium Siculorum occupavit. ¶ Accipitur etiam pro vi capere. *Liv. l.* 35. Ipsis vocantibus urbem hanc accepit, non occupavit. ¶ Item pro inopinantem opprimere, *sorprendere*. *Curt. l.* 3. Cum deinde Darium Regem occupare statuisset. ¶ Item saepe pro praevenire, antevertere, *preoccupare*, *prevenire*. *Liv. l.* 1. *c.* 14. Occupant bellum facere. *Horat. l.* 1. *ep.* 7. Vulteium mane Philippus Occupat, & salvere jubet prior. *Cic. in Orat.* Ut ante occupet, quod putet opponi. ¶ Item saepissime pro distinere, detinere, distringere. *Cic.* 1. *Off. c.* 17. In ea funditus delenda occupati fuerunt. *Ter. Hecyr. prol.* Populus in funambulo animum occuparat. *Plaut. Pseud.* 1. 5. 135. Nam quod te ad aliud occupes negotium. *Quintil. l.* 6. *c.* 2. Affectibus occupati. ¶ Item aliquando pro capere. *Plaut. Men.* 5. 2. 94. Nisi occupo mihi aliquod consilium. ¶ Occupare pecuniam, est, foenori locare, *investire*. *Cic. Verr.* 3. *c.* 36. Pecunias occuparat apud populos, & syngraphas fecerat. *Id. pro Flac.* Pecuniam adolescentulo, grandi foenore, fiducia tamen accepta, occupavisti. ¶ Est item in alias merces impendere. *Col. l.* 11. *c.* 1. Pecuniam domini neque in pecore, neque in aliis rebus promercalibus occupet.

Occurro, is, occurri, ursum, n. 3. *andare all' incontro*, קרה, Germ. *entgegen laufen*, Gall. *aller au devant*, Hisp. *encontrar*, ἀπαντάω, obvius fio, obviam procedo, me obviam offero. *Cicer.* 1. *Phil.* Nam quo me ad tempus occursurum putarem. *Brut. ad Cic. ep.* 6. Ut mihi Heracleam occurreret. ¶ Aliquando pro currere ponitur. *Plaut. Curc.* 2. 2. 28. Video parasitum tuum occurrentem. ¶ Translate accipitur pro offerre se, seu offerri. *Col. l.* 2. *c.* 2. Occurrebant oculis tot paludes, tot etiam campi. ¶ Item pro antevertere, praevenire, praeoccupare. *Cicer. pro Cluent.* Sed ego occurram expectationi vestrae. ¶ Item pro sponte juvare. *Cicer. pro Dejot.* Occurrere ipsa solet supplicibus, & calamitosis. ¶ Item pro obstare, obsidere, resistere. *Cic. de Pace*. Itaque illi rationi, quam paulo ante conclusi, sic occurrit. *Id.* 2. *Off.* Occurritur autem nobis, & quidem doctis, & eruditis, quaerentibus, &c. *Caes. l.* 2. *B. G.* Etiam inermes armatis occurrerunt. *Cic. in Orat.* Varietas satietati occurrit. *Plin. l.* 26. *c.* 7. Quinquefolii succus jecinoris, & pulmonis vitiis occurrit. ¶ Item pro accurrere. *Valer. Max. l.* 4. *c.* 4. Quod ad causam dicendam non occurrisset. *Lucret. l.* 3. v. 909. nec dulces occurrent oscula nati Praeripere. ¶ Item pro in mentem venire. *Cic. de Sen.* Tu mihi occurrebas dignus eo muliere. *Id. pro Mil.* Occurrebat, sociam, & debilem Praeturam futuram, Consule Milone. *Id. Att. l.* 13. De nostro itinere permulta mihi occurrunt. Sic occurrere animo, eodem sensu. *Id.* 4. *Acad.* Si id, quod officii sui sit, non occurrit animo. ¶ Occurrere suppetias, pro ad auxilium ferendum occurrere. *Hirt. de B. Afric.* Occurrere suppetias fugientibus suis. ¶ *Occucurri* pro *occurri* format in praeterito *Plaut. Mercat.* 1. 2. 88. illico occucurri, atque interpello &c. ¶ Aelius Tubero apud *Gell. l.* 7. *s.* 9. occecurri dicit.

Occursacûlum, i, n. quidquid alicui occurrit. *Apul. Apolog.* Nocturna occursacula. h. e. spectra.

Occursatio, onis, f. actus huc & illuc cursitandi ad negotium aliquod conficiendum. *Cic. pro Mil. s.* 35. Vestrorum ordinum occursationes, studia, sermones secum ablaturum esse dicis, *i vostri broglî in favor suo*. *Id. pro Planc. c.* 15. Facilis est illa occursatio, & blanditia popularis. h. e. studium conciliandi sibi homines.

Occursâtor, oris, m. qui occursat. *Auson. Idyll.* 1. v. 25. Non occursator, non garrulus, obvia cernens.

Occursatrix, icis, f. occursans. *Festus in Spinturnix*. Occursatrix artificum perdita spinturnix.

Occursio, onis, f. occursus. *Senec. de consol. ad Marc. c.* 18. Luna a fraternis occursionibus lumen mutuans. Al. leg. *occursibus*.

Occursito, as, idem ac occurso. *Solin. c.* 38. *de elephantis*. Si confertis pecoribus occursitant.

Occurso, as, avi, atum, n. 1. currendo obviam eo, freq. ab *occurro*. *Virg.* 9. *Ecl.* Et inter agendum occursare capro, cornu ferit ille, caveto. ¶ Ponitur quandoque pro succurrere, sive in memoriam venire. *Plaut. Mil.* Nam ita me occursant multae. *Plin. l.* 5. *ep.* 5. Occursant animo meo mortalitas, & mea scripta. ¶ Occursare Numinibus, est ea adorare, sacrificiis placare, & praevenire, ne nobis noceant. *Plin. Paneg.* Atque inter haec pia mente adire lucus, & occursare Numinibus.

Occursorius, a, um, adject. occurrens, ut occursoria potio. *Apul. l.* 9. *A. A.*

Occursus, us, m. 4. ἀπάντησις, occurrendi actus, obviatio. *Plin. l.* 8. *c.* 5. Ne contrario occursu atterantur. *Ovid. Met.* 14. v. 260. ursique, leaeque Occursu fecere metum. In plur. numero *Solin. c.* 57. (al. 45.) Obviis occursibus impediri.

Oceanitis, dis, f. filia Oceani. *Virg. l.* 4. *Georg.* v. 341. Clioque, & Beroe soror, Oceanitides ambae.

Oceânus, i, m. 2. *Oceano*, ὠκεανός, mare magnum, quo tota cingitur terra. Sic dicitur a celeritate, ut *Solinus* ait *s.* 16. nempe ab ὠκύς, celer, & νάειν, fluere. ¶ Veteres fabulati sunt, filium esse Coeli, & Vestae, maritum Tethyos, & viginti quatuor filios genuisse, qui sunt, Eurynome, Persa, Aethra, Pleione, Clymene, Triton, Doris, Proteus, Coryphice, Nereus, Achelous, Inachus, Peneus, Nilus, Alpheus, Crinisus, Thebrus, Axius, Asopus, Cephissus, Maeander, Phillyra, Sperchius, Sol. *Cic. de Univers. c.* 11. Ut Oceanum, Salaciamque Coeli satu, Terraeque conceptu generatos, editosque memoremus. *Id. in Somn.* Circumfusa illo mari, quod Atlanticum, quod magnum, quod Oceanum appellatis in terris. *Id.* 3. *de nat. Deor.* Quid Oceani fervore illis in locis, Europam, Libyamque rapax ubi dividit unda? ¶ Poetae Oceanum pro quocunque mari usurpant. *Virg.* 2. *Aen.* Et ruit Oceano nox. ¶ Qui putant, vocem hanc etiam adjective usurpari, vel dubiis exemplis probant, vel nihil conficientibus. ¶ Oceanus etiam vocatur lacus seu alveus major in balneis, ab amplitudine. *Lamprid. in Alex. Severo*.

Ocellae, arum, m. 1. qui exiguos habent oculos, id est, justo minores. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Qui pares utrisque oculis nascerentur, Ocellae vocantur.

Ocellâtus, a, um, quod ocellos habet. ¶ Speciatim oculos, & ocellatos appellavere lapillos in litore oculi instar nitentes, quasi lapillos ocellatos diceres. *Varro* apud *Non.* 2. 3. *n.* 138. Altera exorat patrem libram ocellatorum, altera virum semodium margaritorum. Sic *Sueton. in Aug. s.* 83. ait, Augustum solitum ludere ocellatis, nucibusque.

Ocellûlus, li, dim. ab *ocellus*, affertur a *Diomede Grammat. l.* 1.

Ocellus, i, m. 2. *occhietto*, parvus oculus. *Catull. epigr.* 42. Et dulcia pueri ebrios ocellos. *Martial. l.* 1. *ep.* 95. Saepe mihi queritur non siccis Cestus ocellis. ¶ Translate dicitur de re praestantissima, aut pulcherrima. *Cic. Att. l.* 16. Cur ocellos Italiae villulas meas non video? ¶ Est etiam vox blandientis. *Plaut. Asin.* 1. 2. Da, meus ocellus, mea rosa.

Ochra, ae, f. *ocra*, ὤχρα, cretae, sive lapidis species, coloris lutei, quae fit exusta rubrica in ollis novis luto circumlitis. *Plin. l.* 35. *c.* 6.

Ochus, i, m. *Obragar*, fluv. Indiae apud Bactras. *Plin. l.* 6. *c.* 16. & *l.* 31. *c.* 7.

Ocimum, vel ocymum, i; neut. ὤκιμον, pabuli miscellanei genus, de quo *Plin. l.* 18. *s.* 16. Apud antiquos erat pabuli genus, quod Cato ocimum vocat, quo sistebant (*Varr. l.* 1. *R. R. c.* 31. ciebant) alvum bubus; Idque erat e pabulis, segete viridi secta. Adde *Var. loc. cit.* qui deducit ab ὠκύς, celer, quod celerrime nascatur. Unde quidam etiam per *y* scripsere. ¶ Est item herba hortensis, vulgo *basilico*. *Hesych.* Ὤκιμον βοτάνη ἀρωματική, τὸ λεγόμενον, βασιλικόν. De eo *Plin. l.* 19. *c.* 10. Ocimum sub canis ortu pallescit. *Ibid.* Ferro non expedit tangi rutam, mentam, ocimum. Et *c.* 12. Hora rigandi ocimo est meridiana. ¶ Ocimum cum maledictis, & probris serebatur, ut laetius proveniret, teste *Plin. l.* 19. *c.* 7. Hinc *Pers. Sat.* 4. v. 22. Cum bene discincto cantaverit ocima vernae. h. e. maledicta congesseris. Quanquam carmen hoc alii trahunt ad mulierculam circumferentem olera per urbem. ¶ Legitur & *ocimus*, i, mascul. gen. *Aemil. Macer* apud *Charis. l.* 1. *pag.* 55. *Putsch.* Inter praeteritas numerabitur ocimus herbas. In loco *Varronis* supra citato legitur & *ocinum*.

Ociabundus, & rectius otiabundus, a, um, adject. otio plenus. *Sidon. l.* 4. *ep.* 18. Multis diebus ociabundus.

Ociôlum, & rectius otiolum, i, n. breve otium. *Caelius ad Cic. l.* 8. *Fam. ep.* 3. Ubi delectem ociolum meum non habeo.

Ocior, issimus, V. Ocyor.

Ocior, & melius otior, aris, atus sum, d. 1. *stare in ozio*, שבת, Ger. *muessig seyn*, Gal. *etre oisif*, Hisp. *holgar estar en ocio*, σχολάζω, in otio, & quiete sum, cujus contrarium est negotior. *Cic.* 3. *Off. s.* 14. Cum se Syracusas otiandi causa, non negotiandi, contulisset. *Horat. l.* 1. *Sat.* 6. v. 128. Domesticus otior. h. e. domi.

Ociôse, & melius otiose, adverb. *oziosamente*, ἀργῶς, σχολῇ, cum otio, tranquille, libere, sine solicitudine, sine impedimento, negligenter. *Cic.* 3. *Off.* Et Ithacae vivere otiose cum parentibus, cum uxore, cum filio. *Id.* 3. *Fin.* Tum licebit otiose ista quaerere de magnitudine rerum. *Liv. l.* 2. *c.* 58. Segnites, otiose, negligenter omnia agere. *Plaut. Epid.* 5. 1. 12. Otiose ille admitor. h. e. tarde, lente.

Ocimitas (rectius otiositas), atis, f. *oziosità*, otium. *Sidon. l.* 2. *ep.* 10. Otiositates trepidanter edere. Ubi intelligit carmina per otium conscripta.

Ociôsus, vel potius otiosus, a, um, *ozioso*, *sfaccendato*, Ger. *muessig*, Gal. *oisif*, Hisp. *ocioso*, σχολαῖος, vacuus, cessans, opere solutus, nihil agens, otio affluens. *Cic.* 3. *Off. c.* 1. Dicere solitum Scipionem accepimus, nunquam se minus ociosum esse, quam cum esset otiosus. *Id.* 5. *Fam.* Ad urbem te otiosissimum esse arbitrabar. ¶ Dies ociosus, pro festo ponitur. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 8. Id perficiam his supplicationum otiosis diebus. ¶ Sumitur etiam pro securo. Nam, nisi qui securus est, nemo est ociosus, ut inquit *Ter. Andr.* 5. 2. 1. Animo jam nunc otioso esse impero. *Gell. l.* 2. *c.* 29. Otiosus a metu. ¶ Item

pro

pro tranquillo, vacuo sollicitudine, curis laxato, vel vacuo. *Cic. de Sen.* Nihil est otiosa senectute jucundius. *Senec. 2. de Ira, c. 13.* Quid quiete otiosius animi? ¶ Item pro superfluo, inutili. *Quintil. l. 8. c. 2.* At ego otiosum sermonem dixerim, quem auditor suo ingenio non intelligit. *Id. l. 8. c. 1.* Otiosæ sententiæ. Hinc in *Dial. de Oratorib.* Otiosus Orator dicitur qui superflua multa dicit, & ad rem inepta. ¶ Otiosa pecunia, cui opponitur occupata, dicitur, *danaro infruttuoso*. *Plin. l. 10. ep. 62.* publicæ pecuniæ & caussæ sunt, & exiguntur, quæ vereor ne otiosæ jaceant. *Scævola l. 13. Dig. de usur.* Quæsitum est, an judicio negotiorum gestorum, vel mandati, pro pecunia otiosa usuras præstare debeat. ¶ Otiosum est mihi. h. e. vacat. *Tacit. Ann. 13. c. 3.* Adnotabant seniores, quibus otiosum est vetera, & præsentia contendere, primum Neronem alienæ facundiæ eguisse. ¶ Usurpatur interdum cum genit. *Plin. in Præf. histor. nat.* Scripta sunt turbæ agricolarum, denique studiorum otiosis.

Ocium, vel melius otium, ii, n. *ozio*, *tempo*, [illegible], Germ. *mussiggang*, Gall. *aisiveté*, Hisp. *ocio*, σχολή, vacatio a labore, laboris laxamentum, atque remissio, cui contrarium est negotium, & in bonam æque, ac malam partem usurpatur. ¶ Otium, ejusque derivata in veteribus libris, ac monumentis per c sæpe scribi, docet *Pierius*, *Virgilianis Castig. 1. Ecl. v. 6. & 4. Æn.* Probat quoque eandem scribendi formam *Manutius in Orthogr. Cic. Fam. 10. ep. 28.* Plura scriberem, si plus otii habuissem. *Id. 1. de Orat. c. 13.* Consumendi otii causa scribunt. *Id. Agrar. 2. c. ult.* In otio vivere. *Id. 2. de Orat. c. 6.* Abundare otio. *Id. l. 3. c. 32.* Otio diffluere. *Terent. Heaut. 1. 1. 23.* Tantum ne ab re tua est otii tibi? *Horat. l. 1. Sat. 1. v. 36.* Ut in otia tuta recedant. h. e. in locum otii, & quietis. ¶ Oblectare otium. Vide *Oblecto*. ¶ Languere, marcescere, tabescere otio, involvere se otio, &c. Ciceronis sunt. ¶ *Per otium*, hoc est cum vacat. *Cic. 2. de Inv.* Concelebrare per otium honesta studia. ¶ Item *pacis tempore*. *Tacit. Ann. 11. c. 12.* Militares artes per otium ignotæ. ¶ *Cum otium est*, h. e. per otium. *Cic. 2. de Orat.* Horum libros, cum est otium, legere soleo. ¶ Accipitur etiam pro exercitatione leviore animi, vel corporis. Hinc otium literarium pro studio literario usurpatur, quod hoc exercitationis genus oblectamentum potius videri debeat, quam seria aliqua occupatio. *Cic. 5. Tusc. c. 36.* Quid dulcius otio litterato? ¶ Item pro tranquillitate, pace, quiete. *Cic. l. 2. Fam. ep. 28.* Si antea auditum erit, otium esse in Syria. *Cæs. l. 1. B. C. c. 5.* Si qua hominum æquitate res ad otium deduci posset. ¶ Interdum otium dicitur id, quod per otium facimus. *Ovid. 2. Trist. v. 224.* Excutiasque oculis otia nostra tuis.

Ociferia. V. Oculiferia.

Ocius, i, m. oculus, per sync. *Prudent. Peristeph. ult. de S. Romano v. 392.*

Ocnus, m. 2. Ὄκνος, filius Tiberis fl. ex Manto filia Tiresiæ Thebani, muliere fatidica, qui in Gallia Cisalpina urbem condidit, & a nomine matris Mantuam appellavit. *Virg. 10. Æn.* ¶ Est etiam Ocnus nomen cujusdam apud Inferos, quem effinxerunt perpetuo torquere funem, astante asella, quæ, quantum ille torsisset, statim præroderet. *Propert. l. 4. eleg. 3.* Dignior, obliquo funem qui torqueat Ocno, Æternumque tuam pascat, asella, famem.

Ocquinisco, is, n. 3. inclino. *Pompon. apud Non. c. 2. n. 600.* Qui ocquiniscat, quo compingam terminum in tutum locum.

Ocrea, æ, f. *gambiera*, *schiniera*, [illegible], Hisp. *bota*, κνημίς, militaris calceamenti genus, ex ære, ad obtegendas tibias accommodatum, quo utebantur tantum duarum primarum classium milites, cum reliqui caligis tibias munirent. *Liv. l. 9. c. 40.* Sinistrum crus ocrea tectum.

Ocreatus, a, um, *stivalato*, ocreis calceatus. *Plin. l. 19. c. 2.* Ad reliquos usus laboriose avellitur ocreatis cruribus. *Horat. lib. 2. Sat. 3. v. 234.* In nive Lucana dormis ocreatus.

Ocris, is, m. 3. mons confragosus. *Liv. Andron. apud Fest.* Qui sunt hi, qui ascendunt altum ocrim. *Id. ib.* Quem Chiron in Pelio docuit ocri.

Ocrisia, æ, P. Corniculæ uxor, Servii Tullii mater, Tanaquilis reginæ ancilla. *Ovid. Fast. 6. v. 627.* Namque pater Tulli Vulcanus, Ocrisia mater. V. *Plin. l. 36. c. ult.* ubi ea tradit, quæ ad hujus Ovidiani carminis intelligentiam mire faciunt.

Octachordos, m. & fem. & octachordon, n. 2. instrumentum octo habens chordas. *Vitruv. l. 10. c. 13.*

Octangulus, a, um, ὀκτάγωνος, res, vel figura, quæ octo angulos habet. *Apul. l. 1. de dogm. Platon.*

Octans, tis, pars octava. *Vitruv. l. 10. c. 11.* Dividuntur circinationes octantibus, in partes octo ductis lineis.

Octastylos, ὀκτάστυλος, octo columnas habens. *Vitruv. l. 3. c. 2.*

Octavia gens, una ex gentibus Romanis. Velitris olim fuisse præcipuam, scribit in *Augusto Suetonius*. In duas familias Romæ distinguebatur. Prima a Tarquinio Prisco Rege in Senatum lecta, & a Serv. Tullio inter Patricias cooptata, procedente tempore ad plebem se contulit. Longo deinde intervallo a C. Cæsare Cassia lege in Patriciatum revocata est. In hac primus Cn. Rufus Magistratum est adeptus, Suetonio teste, qui Quæstorius mortuus est. Ejus filius Cn. Octavius primus in eam familiam attulit Consulatum, quæ deinde omnibus dignitatibus floruit. *Cic. 1. Off. & 9. Phil.* ¶ Altera vero, in qua Octavius, seu Octavianus Augustus natus est, nullis neque rebus gestis, neque honoribus floruit. Testis est ipse Augustus, qui nihil amplius, quam equestri familia ortum se scribit, vetere, ac locuplete, & in qua primus Senator pater suus fuerit. V. *Suet. in Aug. c. 1. 2.* &c.

Octaviæ Porticus, duæ appellantur, quarum alteram Theatro Marcelli propiorem Octavia soror Augusti fecit, alteram Theatro Pompeji proximam Cn. Octavius Cn. F. qui fuit Ædilis Curulis, Pr. Cos. Decemvir sacris faciendis, & triumphavit de rege Perse navali triumpho, quam combustam reficiendam curavit Cæs. Augustus. *Fest.*

Octavianus, masc. 2. cognomen Augusti, inde tractum, quod ex Octaviorum familia in Cæsarum gentem fuerit adoptatus. Ejus vitam habes apud *Sueton.*

Octavianus, a, um, quod ad Octavium spectat, ut Octavianum bellum. *Cic. 1. de Div. c. 5.*

Octavum, adv. octies, octava vice. *Liv. l. 6. c. 36.* Jam octavum Tribunos pl. refectos.

Octavus, a, um, *ottavo*, ὄγδοος, nomen numerale ordinis. *Horat. ep. 7.* Ab officiis octavam circiter horam dum redit. *Id. l. 2. Sat. 3.* Sapientum octavus.

Octavusdecimus, a, um, adject. *decimottavo*. *Gel. l. 1. c. 16.* Varro in octavodecimo rerum humanarum.

Octennis, ne, adject. *di otto anni*. *Ammian. l. 18. c. 13.* Liberali forma puerum octennem vidimus ejulantem.

Octies, adv. *otto volte*, ὀκτάκις, octo vicibus. *Col. l. 8. c. 8.* Nam & octies anno pullos educat. *Cic. Somn. Scip. c. 2.* Septenos octies anfractus.

Octingeni, nomen numerale distributivum, unde

Octingenarius, a, um, quod octingenas habet partes. *Varro l. 2. R. R. c. 10.* Septingenarii enim mei: tu octingenarios habuisti.

Octingentesimus, a, um, *ottocentesimo*, ὀκτακοσιοστός, nomen numerale ordinis. *Cic. 2. de Sen. c. 2.* Si octingentesimum annum ageremus.

Octingenti, æ, a, *ottocento*, ὀκτακόσιοι, nomen numerale cardinale. *Cic. 4. Acad. c. 25.* Mille, & octingenta stadia quod abesset, videbat.

Octingenties, adv. *ottocento volte*. *Ascon. Pedian. & Martian. Capell. l. 6. pag. 198.*

Octipes, edis, o. 3. ὀκτάπους, quod octo habet pedes. *Ovid. 2. Fast. v. 313.* Octipedis frustra quærentur brachia cancri.

Octo, *otto*, [illegible], Ger. *achte*, Gal. *huit*, Hisp. *ocho*, ὀκτώ, nomen numerale cardinale, indeclinabile. *Virg. 1. Georg. v. 171.* Pedes temo protentus in octo.

October, bris, m. *Ottobre*, בול, Ger. *weinmonat*, Gal. *Octobre*, Hisp. *Octubre*, Πυανεψιών, unus ex mensibus, ita dictus, quod octavum locum teneret a Martio, qui primus ineuntis anni mensis erat. *Auson. de Mensib.* Septembri, Octobri Autumnus, totoque Novembri. ¶ Usurpatur & adjective. *Colum. l. 11. c. 2.* Calendis Octobribus. ¶ *October equus* appellabatur, qui in campo Martio immolabatur quotannis Marti, mense Octobri. *Festus.*

Octodecim, *diciotto*, decem & octo. *Frontin. de stratag. l. 2. c. 5. circa med.* Octodecim cohortes in obscura valle posuit.

Octogamus, a, um, qui octo uxores habuit. *Hieronym. l. 1. advers. Jovinian. c. 8. in fin.*

Octogenarius, a, um, adject. *ottogenario*, ut octogenarius senex. *Plin. l. 6. ep. 33.*

Octogeni, æ, a, *a ottanta a ottanta*, nomen numerale distributivum, ab octoginta. *Liv. l. 10. c. 30.* Dati ex præda militibus æris octogeni bini. ¶ Usurpatur & sine distributione, pro octoginta. *Plin. l. 9. c. 51.* Torpedo octogenos habens fœtus invenitur.

Octogesimus, a, um, *ottantesimo*, ὀγδοηκοστός, nomen numerale ordinis. *Cicer. de Amic. c. 10.* Quartum annum ago, & octogesimum.

Octogies, adv. *ottanta volte*, octoginta vicibus. *Cic. in Pison. c. 35.* Nonne sestertium centies, & octogies ex ærario tibi attributum Romæ in quæstu reliquisti?

Octoginta, *ottanta*, ὀγδοήκοντα, nomen numerale cardinale, indeclinabile. *Cic. de Sen. c. 19.* Arganthonius quidam Gadibus, qui octoginta regnavit annis. ¶ *Octuaginta* etiam legitur. *Gell. l. 3. c. 10.* Post ducentos octuaginta dies. Alii leg. *Post ducentos septuaginta tres dies*. *Vitruv. l. 10. c. 17.* Octuaginta pondo. Hoc autem lectio, collatis aliquot exemplaribus, constans est. Cæterum *octoginta* est tutius.

Octogonus, i, ὀκτάγωνον, *ottagono*, octo habens latera, seu angulos. *Vitruv. l. 1. c. 6.* Collocavit turrim marmoream octogonon.

Octojugis, ge, n. 3. quod octo habet juga. Translate *Liv. l. 5. c. 2.* Nunc jam octojuges ad imperia obtinenda ire.

Octonarius, a, um, adject. *ottonario*, ut octonarius numerus apud *Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 5.* Octonariæ fistulæ, apud *Plin. l. 31. c. 6.*

Octoni, æ, a, *a otto a otto*, nomen numerale distributivum. *Plin. l. 8. c. 50.* Octonis mensibus ferunt partus. ¶ Usurpatur interdum pro *octo* cardinali. *Ovid. 5. Met. v. 50.* bis adhuc octonis integer annis.

Octominutalis, le, adject. qui octo minutos argenteos valet. *Lamprid. in Alex. Severo, c. 22.* Libra carnis octominutalis. V. ibi *Salmas. & Casaub.*

Octophorum, i, n. ὀκτάφορον, lectica, quæ ab octo servis gestatur. *Sueton. in Calig. c. 43.* Interdum adeo segniter, & delicate incessit, ut octophoro veheretur. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 10.* Cum hominem portarem Neapoli ad Bajas octophoro Asiciano. Adde *Martial. lib. 2. epigr. 84.* ubi in quibusdam editionib. octaphoro legitur.

Octuagies, adverb. *ottanta volte*. *Plin. l. 2. c. 108.* Octuagies quinquies centena; Quidam leg. *Octogies*.

Octuplicatus, a, um, multiplicatus octo vicibus. *Liv. l. 4. c. 24.* Octuplicatoque censu ærarium fecerunt.

Octuplus, a, um, idem ac octuplicatus. *Cic. 3. Verr.* Te in Decumanum in octuplum judicium daturum esse. *Id. de Univ. c. 7.* Sextam octuplam primæ detraxit &c.

Octussis, m. 3. nummus valoris octo assium. *Horat. 2. Ser. sat. 3. v. 156.* Quanti emptæ? parvo. Quanti ergo? octussibus.

Ocularius, ii, m. faber, qui vitra muniendis oculis, vel objectis majori forma repræsentandis conficit. Legitur hæc vox in *Inscript.* apud *Grut. pag. 645. n. 1. & Reines. class. 11. n. 66.* sed non videtur valde vetusta, quia de hoc oculorum instrumento nihil constat in Scriptoribus antiquis. ¶ Alii interpretantur eum, qui oculos conficit statuis apponendos. Veteres enim solebant statuis, præsertim deorum, oculos addere ex vitro, aut argento, aut lapillis pretiosis. Proinde artificium hoc apud eos florebat: & M. Rapilius Serapio in veteri Inscript. apud *Fabrett. c. 9. n. 357.* laudatur, quod *oculos reposuit statuis*, *quas vixit bene*. V. Dissertation. Italicam Dominici Manni, *degli occhiali*.

Ocularis, re, adject. ad oculos pertinens, ut ocularis tunica, apud *Veget. l. 2. c. 27.*

Ocularius, adverb. ut oculariter intueri. *Sidon. l. 7. ep. 14.*

Ocularius, a, um, adject. ad oculos pertinens, ut ocularius medicus, qui oculis medetur, apud *Cels. l. 6. c. 6.* Qui & ocularius absolute dicitur a *Scribon. Largo composit. 37. & seq.* Sic chirurgus ocularius, in *Inscript.* apud *Gruter. pag. 400. n. 7.* Ocularia claritas, apud *Solin. c. 37.* ¶ Ocularius, ii, absolute pro chirurgo oculario, legitur apud *Marcel. Emp. c. 8.*

Oculata, æ, f. genus piscis, sic dicta ab oculorum magnitudine. *Plin. l. 32. c. 11.*

Oculatio, onis, f. detractio gemmarum superfluarumve in vitibus. *Plin. l. 7. c. 61.* Pampinationi quoque, & oculationi, omnique operi facilior. Meliores Codices habent *occationi*.

Oculatus, a, um, adject. *occhiuto*, ὀφθαλμωτός, qui oculos habet. *Plaut. Truc. 2. 6. 8.* Pluris est oculatus testis unus, quam auriti decem, *testimonio de visu*. *Sueton. de claris Rhetorib. c. 5.* Sex. Clodius male oculatus, & dicax. *Tertul. l. 2. adv. Marc. c. 25.* Oculatus Deus. ¶ *Plin. l. 34. c. 6.* Statuam poni jussit quam oculatissimo loco, in Rostris. h. e. maxime conspicuo. ¶ Dies oculata. V. *Cæcus*. ¶ *Solin. c. 27.* Oculati circuli. h. e. instar oculorum facti.

Oculeus, a, um, *occhiuto*, *pieno d'occhi*, πανόπτης, plenus oculis. *Plaut. Aulul. 3. 6. 19.* Quos si Argus servet, qui totus oculeus fuit. ¶ Per translationem pro perspicaci ponitur, quasi qui totus ex oculis constet. *Apul. lib. 2. A. A.* Perspicaciorem ipso Lynceo, vel Argo, & oculeum totum.

Oculicrepida, æ, m. vox ficta a *Plaut. Trin. 4. 3. 24.* significat eum, cui oculi pugnis contundi solent. Alii leg. *occulticrepida*. h. e. occulte rapiens.

Oculiferia, vel ocliferia, orum, n. quæ oculos feriunt, & perstringunt, ut sunt res maxime splendidæ. *Senec. ep. 33.* Non habemus ista oculiferia (alii *ocliferia*, alii *oculifera*) nec emptorem decipimus. Ita Legit *J. Lipsius*, & *oculifera* non damnat Muretus. In editis legitur *odorifera*.

Oculissimus, a, um, adject. superlat. fictum a Plauto jocularitss, pro carissimo instar oculorum. *Curc. 1. 2. 58.* Salve, oculissime homo. *Ib. 1. 1. 66.* Valuistin' oculissimum ostium? Alii hic leg. ocellissimum.

Oculitus, adv. ὀφθαλμιδόν, ita care, ut oculos cares est. *Plaut. in fragm.* apud *Non. c. 2. n. 608.* Qui amant ancillam meam oculitus.

Oculo, as, a. 1. oculorum usum præbeo. *Tertul. de panit. c. 12.* Ibi hirundo si excæcaverit pullos, novit illos oculare rursus de chelidonia sua.

Oculus, m. 2. *occhio*, עין, Ger. *aug*, Gall. *oeil*, Hisp. *ojo*, ὀφθαλμός, instrumentum visus. *Plin. l. 11. c. 37.* Oculi pars corporis pretiosissima, & qui lucis usu vitam distinguunt a morte. *Cic. 2. de nat. Deor.* Oculi tanquam speculatores altissimum locum obtinent, ex quo plurima conspicientes fungantur suo munere. ¶ Translate dicitur de re præstantissima, vel pulcherrima. *Cic. 3. de nat. Deor. sub fin.* Critolaus evertit Corinthum, Carthaginem Asdrubal: duos illos oculos oræ maritimæ effoderunt. ¶ Item de notis, seu maculis rotundis, quales videmus in pardorum pellibus, & caudis pavonum. *Plin. l. 13. c. 15.* Si pavonum caudæ oculos imitentur. *Id. l. 2. c. 5.* oculos stellarum dixit. Sol etiam eleganter mundi oculus dicitur ab *Ovid. 4. Metam.* ¶ Item de surculis arborum, unde germinent, qui & gemmæ dicuntur. *Col. l. 3. c. 18.* Reliqui duo, vel tres fructuarii oculi penitus in terram deprimuntur. *Virg. 2. Georg.* Nec modus inserere, atque oculos imponere simplex. ¶ Oculus in proprio sensu aliquando accipitur pro visu. *Sueton. in Vespas. c. 7.* Restituturum oculos, si inspuisset. Sic amittere oculos, apud *Cæs. l. 3. B. C.* ¶ Oculi a colore dicuntur cærulei, glauci, nigri, cæsii, &c. *Plin. Plaut. Suet.* ¶ Oculi noctuini, & oculi herbei a *Plauto* referuntur inter convicia. *Curc. 1. 3. 35. & 2. 1. 14.* Sic emissitii oculi, apud eund. *Aulul. 1. 1. 2.* V. Emissitius. ¶ Sunt autem oculi certiorum affectuum indices. Hinc oculos ad terram dejicere, apud *Ter. Eun. 3. 5. 132.* verecundiæ signum est. Defigere oculos, apud *Horat. l. 1. ep. 6. v. 14.* torpentis est, & desidiosi. Oculi torvi, minaces, ardentes, &c. dicuntur de irato, & fero, ab *Ovid. Cicer. Lucan. & al.* Molles oculi, de eo, qui facile commovetur ad lacrymas, iisdem ab *Ovid. l. 1. de remed.* ¶ Dolere oculi dicuntur ei, qui aliquid videt, quod sibi molestum est. *Cic. Fam. 8. ep. 14.* Nunquam oculi tui doluissent, si in repulsa vultum Domitii vidisses.

E[...]n ratione dixit *Horat. l. 1. ep. 14.* Non istic obliquo oculo mea commoda quisquam Limat. ¶ Sæpe oculi de re carissima usurpantur. *Catull. carm. 14.* Ni te plus oculis meis amarem. *Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 3.* Balbum, qui est intimus meus adjutor, in oculis fero. h. e. carissimum habeo, valde diligo. Sic, gestare aliquem in oculis, apud *Ter. Eun. 3. 1. 21.* Et, esse alicui in oculis. *Cic. 1. Tusc. c. 36. Sueton. de clar. Rhetorib. c. 5.* Par oculorum in amicitia M. Antonii Trium[viri] exstitisse se, ajebat: h. e. familiarissimum, carissimum M. Antonii. ¶ Hinc in blanditiis hæc vox usurpatur. *Plaut. Curc. 1. 3. 47.* Bene vale ocule mi. ¶ Per oculos quoque jurare solebant Veteres. *Ovid. 2. Amor. eleg. 16. Plaut. Men. sc. ult.* ¶ Ponere in oculis, *metter in luce, in vista.* *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 2.* ¶ Habere ante oculos virum bonum, *aver in mira all' uomo da bene, per immarlo. Senec. ep. 12.* ¶ Obversari ante oculos, est in oculis multitudinis, in luce atque oculis omnium civium, &c. *Cic. 2. Tusc. & pro Sextio, c. 3. &c. esser esposto alla vista di tutti.* Sic *habitare in oculis*, apud eund. *pro Planc. cap. 27.* ¶ Pascere oculos, *dilettar la vista.* *Cic. Verr. 7. c. 28.* Et, fructum capere oculis ex aliqua re. *Nepos 18. 5. 11.* ¶ Adjicere oculos alicui rei, & ad rem aliquam, est eam vehementer sopere[re]. *Cicer. 4. Verr.* Plane videbant adjectum esse oculum hæreditati. *Id. in Agrar.* Cum ad omnia vestræ cupiditatis oculos adjecissent. Sic *Horat. lib. 1. od. 37.* Omnes in Damalim putres deponent oculos. ¶ Alicujus oculos in oculis habere. *Plaut. Pseud. 3. 2. 88.* h. e. ejus oculos observare, quo spectent &c.

Ocymum. V. Ocimum.

Ocyor, vel ocior, nomen adject. comparativum positivo carens, *più presto, più veloce*, [illegible], ab [illegible], celer, citus. *Virg. 5. Æn. v. 319.* ventis, & fulminis ocyor alis. *Plin. l. 2. c. 8. de Mercurii stella.* Inferiore circulo fertur novem diebus ocyore ambitu. ¶ Superlativ. est *ocyssimus*. *Plin. l. 16. c. 31.* Fici, quarum radices longissimæ, & ocyssima senectus. ¶ Sunt qui scribunt *ocior*, & *ocissime*, quod placet *Vossio in Etymolog. Prisciano, & Gifanio*, &c.

Ocyrrhoe, vel Ocyroe, es, fem. [illegible], filia Chironis, ex Nympha Chariclo, ita dicta a matre, ab [illegible], *velox*, & [illegible], *fluo*. quia eam in fluminis rapidi ripa peperisset. Excelluit arte medicinæ, & prædictione rerum futurarum. Æsculapio infanti prædixit, qualis & quantus futurus esset. In equam versa esse fingitur. *Ovid. 2. Met.* ¶ Poetæ in carmine abjiciunt alterum *r*, quod aliter hexametrum carmen nequeat ingredi. *Ovid. 2. Met. v. 638.* Quam quondam Nympha Chariclo Fluminis in rapidi ripis enixa vocavit Ocyroen.

Ocyter. V. Ocyus.

Ocyus, vel Ocius, *più presto, più velocemente*, [illegible], adv. comparativum, cujus positivum *ocyter* non est in usu, (quamquam usurpatum sit ab *Apul. in l. 1. Metam.*) *Cic. 4. Tusc.* In morbum & incidunt tardius, & recreantur ocyus. *Ter. Eun. 3. 5. 61.* Perlonge est, sed tanto ocyus properemus. ¶ Superlat. *ocyssime*. *Sallust. in Jug. c. 25.* Quam ocyssime provinciam accedat. Adde *Ter. Haunt. 4. 8.*

O ANTE D.

Oda, æ, vel ode, es, [illegible], cantio, carmen. *Auctor carm. de Philom. v. 55.* Et merulus modulans tam pulcris concinit odis.

Odariarius, ii, m. cantilenarum magister. Legitur hæc vox in *Inscript.* apud *Reines. class. 11. n. 81.* sed dubiæ est lectionis.

Odarium, ii, n. ode, cantilena, [illegible]. *Petron. in fragm. Tragur. c. 53.* Burm. Odaria saltare.

Odefacio, is, a. 3. idem ac olfacio, apud vet. *Fest.*

Odessus, i, fem. urbs Thraciæ in ora maris Euxini, colonia Milesiorum. *Plin. l. 4. c. 11.*

Odeum, ei, n. [illegible], locus instar theatri speciem habens, in quo certamina musica spectabantur, quale Athenis a Pericle exstructum fuit: Romæ quatuor erant. Ejus præter Græcos meminere *Cic. ad Att. l. 4. ep. 16. Suet. & Vitr. l. 5. c. 9.* V. *Baldum in vocibus Vitruvianis.* Nomen ab [illegible], *cantus*. *Cic. loc. cit.* Ut odeum lavaremus, & usque ad atrium Libertatis explicaremus. Optimi tamen codices habent forum. *Sueton. in Domit. c. 5.* Templum Flaviæ gentis excitavit, & stadium, & odeum, & naumachiam.

Odi, isti, n. def. *odiare, avere in odio*, [illegible], Ger. *hassen*, Gal. *hair*, Hisp. *odiar*, [illegible], odio habeo. *Cic. de Am. c. 18.* Aperte odisse magis ingenuum est, quam fronte occultare sententiam. *Id. pro Mil.* Improbos omnes civili odio odimus. *Brutus ad Cic. epist. 16.* Pati contumelias pejus odero malis omnibus aliis. *Ter. Adelph. 4. 1. 17.* Illud rus nulla alia causa odi tam male. ¶ Partic. futuri osurus. *Cic. de Amic. c. 16.* Ita amare oportere, ut si aliquando esset osurus. ¶ Oderim *Ciceronis est ad Att. l. 14.* Oderam *ejusd. lib. 7. Fam.* Ceterum alia multa leguntur apud minus elegantes scriptores. Nam *odivi* dictum est ab Antonio, referente *Cic. Phil. 13. c. 19.* *Odiatur* passiva forma, & significatione, a *Tertul. in Apolog. c. 3.* Præteritum *osus sum* pro *odi*, deponentis forma usurparunt *Plaut. Amph. 3. 2. 19.* & *Gell. l. 4. c. 8.* Similiter *odiendi* legitur apud *Apul.* *odientes* apud *Petron.* & *odiaris*, apud *Senecam* legit *Janus Gruter.* ubi alii alia.

Odibilis, le, adject. odio dignus. *Lamprid. in Heliogab. c. 18.* Vita, moribus, improbitate ita odibilis, ut ejus nomen Senatus eraserit. *Accius apud Prisc. 6.* Gnati mater pessimis odibilis.

Odinolyontem appellant Græci pisciculum dolores solventem gravidis adalligatum. *Plin. l. 32. c. 1.* Est ab [illegible], *dolor*, & [illegible], *solvo*.

Odiose, adv. *odiosamente*, Ger. *verdriesslich*, Gal. *odieusement*, Hisp. *odiosamente*, [illegible], cum odio vel tædio. *Cic. 1. de Orat.* Qui eum interpellaret odiose. *Id. in Brut. c. 82.* Qui nec inepte dicunt, nec odiose, nec putide.

Odiosicus, a, um, odiosus. Vox est ficta jocalariter a *Plaut. Capt. 1. 1. 19.*

Odiosus, a, um, *odioso*, [illegible], Ger. *gehæssig*. Gal. *odieux*, Hisp. *odioso*, [illegible], qui odio habetur. *Cic. de Am. c. 20.* Odiosum sane genus hominum officia exprobrantium. *Id. de Sen. c. 2.* Quæ plerisque senibus sic odiosa est. *Capitolin. in Albin. c. 11.* Uxori odiosissimus fuit. *Cic. 1. Off. c. 36.* Palæstrici motus sæpe sunt odiosiores. ¶ Sumitur etiam pro molesto. *Cic. pro Mur.* Sperniter Orator odiosus in dicendo, ac loquax. *Plaut. Curc. 1. 1. 7.* Tandem es odiosus mihi.

Odites, m. [illegible], unus ex Centauris, Ixionis ex Nube filius, qui a Mopso occisus est in nuptiis Pirithoi. *Ovid. 12. Met. v. 458.*

Odium, ii, n. a. *odio*, [illegible], Ger. *der hass*, Gal. *haine*, Hisp. *odio*, [illegible], ira inveterata, ut inquit *Cic. 4. Tusc. Id. l. 10. Fam.* Incredibile est omnium civium, latronibus exceptis, odium in M. Antonium. ¶ Sumitur interdum pro molestia, fastidio. *Ter. Eun.* Neque agri, neque urbis odium unquam me percipit. *Cic. Att.* Cum horas tres fere dixisset, odio, & strepitu Senatus coactus est aliquando perorare. ¶ Item pro instantia, seu molesta assiduitate, *importunità*. *Ter. Phorm. 5. 6. 9.* Pergit sane: numquam tu odio tuo me vinces. *Id. Hecyr. 1. 2. 48.* Tundendo, atque odio denique effecit &c. ¶ Plurimi sunt hujus vocis usurpandæ modi, *Senec. in Octav. v. 132.* Odia alicujus flagrant. *Cic. ad Quir. post red. c. 1.* Concipere odium in aliquem. *Plin. l. 28. c. 8.* Conciliare odium alicui. *Q. Curt. l. 6. c. 1.* Odium in aliquem concitare. *Cic. 2. Att. ep. 21.* Odio esse alicui, h. e. odio haberi, &, apud aliquem. *Id. pro Leg. Manil. c. 22.* &, esse in odio. *Id. Att. l. 10.* Et habere odium alicujus rei. *Id. Phil. 5.* & habere odium in aliquem. *Id. 2. de Inv.* Et venire in odium omnibus. *Id. Att. l. 10.* quod ipsum dixit *Plin. l. 28. c. 8.* Venire odio omnibus. *Quintil. l. 2. c. 3.* Remissiones negatæ odium studiorum faciunt. ¶ Usurpatur & in plurali num. sæpe a Poetis, nonnunquam ab Historicis, & Oratoribus. *Virg. 2. Æn.* Exercent urbem odiis. *Liv. l. 21. c. 1.* Odiis prope majoribus certarunt, quam viribus. *Cic. 9. ad Att. ep. 1.* Odia improborum rursus in nos, quæ jam extincta erant, incendamus. ¶ Dicitur interdum hæc vox de homine odioso. *Plaut. Mil. 3. 3. 48.* Quin noveris odium populi? h. e. qui a populo odio habetur. *Id. Pan. 1. 2. 15.* Odistin tu, voluptas hujus, atque odium meum? h. e. quæ me odisti.

Odo. V. Udo.

Odor, oris, m. *odore*, [illegible], Ger. *geruch*, Gal. *odeur*, Hisp. *olor*, [illegible], qualitas, quæ ex rebus emittitur, quæ ad olfactum spectat, ab antiquo *odos* pro oleo. *Cic. 2. de nat. Deor.* Eo quod omnis odor ad superiora feratur. *Id. de Sen.* Suavitates odorum, qui afflantur a floribus. ¶ Interdum sumitur pro aromatibus. *Col. l. 12. c. 20.* Ad prædictum modum musti adjici debent odores. ¶ Per translationem ponitur pro indicio. *Cic. Att. l. 4.* Res fluit ad Interregnum, & est nonnullus odor Dictaturæ. ¶ Sumitur & pro fœtore. *Sueton. in Vespas. c. 23. de urina.* Sensitaos, quum odium offenderetur. *Virg. 4. Georg.* Gravis odor cæni. ¶ Legitur & odos in recto casu. *Lucret. l. 4. v. 88.* Præterea omnis odos, fumus, vapor, atque aliæ res. *Plaut. Capt. 4. 2. 33.* Quorum odos subbasilicanos omnes abigit.

Odoramen, inis, n. idem ac odoramentum. *Macrob. l. 1. Sat. in præf.* Confusura videlicet omnium succos odoraminum in spiramentum unum.

Odoramentum, ti, n. *odoramento, odore*, [illegible], res odorifera. *Plin. l. 21. c. 7.* Omnium odoramentorum, atque etiam herbarum differentia est in colore, & odore, & succo.

Odorarius, a, um, quod ad odores pertinet. *Plin. l. 12. c. 6. de myrrha.* Pretium ejus, quam odorariam vocant. ¶ Magister odorarius in *Inscript.* apud *Reines. class. 11. n. 82.* h. e. qui odoramenta, aut unguenta conficit, & vendit, myrobathrarius.

Odoratio, nis, f. actus odorandi, olfactus. *Cic. 4. Tusc. c. 9.* Et qualis est hæc aurium, tales sunt oculorum, & tactionum, & odorationum, & saporum. ¶ Item sensus ipse odorandi. *Lactant. de Opif. Dei, c. 10.* Visus in duas acies, & odoratio in duas nares divisa est.

Odoratus, us, m. *l'odorare*, [illegible], [illegible], olfactus, actus odorandi. *Cic. 2. de nat. Deor.* Eorum jucundos non gustatus solum, sed odoratus etiam, & spectatus. ¶ Item sensus, seu facultas odorandi, *odorato*. *Plin. l. 11. c. 4.* Insecta habent oculos, aliqua & odoratum. Adde *Cic. 4. Acad. c. 7.*

Odoratus, a, um, *odorato, profumato*, Ger. *wolgeschmakt*, Gal. *parfumé*, Hisp. *perfumado*, [illegible], quod aliunde accepit odorem, inquit *Servius*. *Hor. l. 3. Carm. od. 20.* Sparsum odoratis humerum capillis. ¶ Interdum pro odorifero sumitur, idest, quod ex se odorem habet. *Virg. 7. Georg. v. 414.* Disce & odoratam stabulis accendere cedrum. *Plin. l. 21. c. 4. de rosa.* Præterea magis omnibus locis siccis, quam humidis odoratior. *Id. ib. c. 7.* Hortensium odoratissima.

Odorifer, a, um, *odorifero*, Ger. *wolschmeck*, Gall. *odoriferant*, Hisp. *que da buen olor*, [illegible], odorem reddens. *Plin. l. 12. c. 17.* In odoriferis sylvis frequentissimas. ¶ Gens odorifera, Achæmenii pop. Arabiæ. *Ovid. 4. Met.*

Odorisequus, a, um, odorem sequens. *Liv. Andron.* apud *Terentian. Maur. p. 2458. Putsch.* Dirige odorisequos ad certa cubilia canes, *versus* [illegible].

Odoro, as, avi, atum, a. 1. *dar odore*, [illegible], odore repleo, odorum facio. *Ovid. 15. Metam. v. 734.* Et odorant aera fumis. *Calum. l. 9. c. 4.* Qui colorem, odoremque mello.

Odoror, aris, d. 1. *odorare*, [illegible], Ger. *schmeck*, Gal. *flairer, sentir*, Hisp. *oler*, [illegible], olfacio, odorem percipio, ex odore aliquid deprehendo. *Plaut. Men.* Agedum odorare hanc, quam ego habeo, pallam. *Col. l. 6. c. 2.* Deinde nares perfricato, ut homines discant odorari. ¶ Translate ponitur pro exploro, investigo. *Cic. post red. in Sen.* Hi voluptates omnes vestigant, & odorantur. *Id. Att. l. 8.* Tu sagacius odorabere. ¶ Odorari aliquem, est callide, & clam explorare, quid habeat animi. *Cic. Att. l. 4.* Tu, velim, ut Fabium, si quem habes aditum, odorere, & istum convivam tuum degustes. ¶ Odorari decemviratum. h. e. cupide quærere, aut petere. *Cic. Agrar. 2.* Committitis vos nunc his hominibus hæc omnia, quos odorari hunc Decemviratum suspicamini.

Odorus, a, um, *che ha odore*, Germ. *geschmackt*, Gall. *qui rend bonne odeur*, Hisp. *oloroso*, [illegible], quod ex se odorem emittit. *Ovid. 9. Met.* Najades hoc pomis, & odoro flore repletum sacrarunt. *Claud. de VI. Consul. Honor. v. 324.* cui lumen odorum Sulphur cæruleo, nigroque bitumine fumat. ¶ Item qui sagaciter odoratur. *Virg. Æn. 4. v. 132.* & odora canum vis.

Odos. V. Odor.

Odrysa, æ, urbs Thraciæ. Hinc Odrysæ, arum, m. Thraciæ populi, circa Hebrum fluv. *Plin. l. 4. c. 11.*

Odrysius, a, um, adject. Thracius. *Sil. l. 3. v. 571.* Boreas Odrysios. *Ovid. 6. Metam. v. 490.* Odrysius rex. *Valer. Flac. l. 5.* Odrysium carmen. h. e. Orphei, qui a Thracia fuit.

Odyssea, æ, [illegible], carmen Homeri de Ulyssis erroribus, ab [illegible], Ulysses. ¶ *Ovid. 2. Trist. 375.* Aut quid Odyssea est, nisi femina propter amorem, Dum vir abest, multis una petita procis? ¶ Est etiam Latina Odyssea *Livii Andronici*, cujus meminit *Cic. in Bruto, c. 18. Gell. l. 3. 1. 16.* &c.

O ANTE E.

Œa, æ, f. [illegible], oppidum Africæ, unum ex tribus, unde Tripolis conflata est, ut tradit *Solin. c. 27. (al. 40.) Sil. l. 3. v. 257.* Œaque Trinacrios Afris permixta colonos. Al. aliter leg. ¶ Hinc patrie. *Œensis*, e. *Plin. l. 5. c. 4.* Civitas Œensis. *Et c. 5. sub fin.* Bellum cum Œensibus.

Œagros, m. 2. pater Orphei. ¶ Item fl. Thraciæ, a quo Hebrus initium sumit.

Œagrius, a, um, adject. ut Œagrius Hebrus. *Virg. 4. Georg. v. 524.* Æmus Œagrius. *Ovid. Met. 2.* Œagrii nervi, h. e. Orphei. *Sil. l. 5. v. 463.*

Œbalia, f. 1. [illegible], regio Græciæ, eadem ac Laconia, ab Œbalo filio Arguli. *Stat. 1. Achil. v. 20.* ¶ Item arx Tarentina, & ipsum Tarentum, vel regio Italiæ juxta Tarentum, ab Œbalo filio Telonis. *Virg. 4. Georg. v. 125.*

Œbalidæ, arum, m. [illegible], Castor, & Pollux, ab Œbalia Laconiæ regione, in qua nati feruntur. *Ovid. 5. Fast.* Effugere Œbalidæ cursu potuere sequentes.

Œbalides, æ, m. [illegible], patron. m. ex Œbalia. *Ovid. in Ibin. v. 588.* Quo puer Œbalides, istum ab orbe cadas. idest Hyacinthus, qui Lacon fuit.

Œbalis, idis, f. patron. quæ est ex Laconia. *Stat. 3. Syl. 2. v. 150.* Quis purpurea sæpe Œbalis, & Tyrii moderator libri aheni.

Œbalius, a, um, adject. Lacon. *Stat. 9. Theb. v. 690.* Œbalio saturatam murice pallam. *Id. l. 3. Silv. 2. v. 10.* Œbalii fratres. h. e. Castor, & Pollux.

Œbalus, m. 2. [illegible], Arguli filius, Rex Laconiæ, pater Tyndari, & Icari. *Boec. l. 5. Gen.* ¶ Fuit & Œbalus, filius Telonis Regis Capreanorum insul. prope Neapolim ex Sebethide Nympha. *Virg. 7. Æn. v. 734.*

Œchalia, f. [illegible], urbs Laconiæ, ab Œchaleo fl. eam præterfluente ita dicta, unde & ea pars Laconiæ, quæ urbi huic propinqua est, Oechalia appellatur. *Virg. 8. Æn. v. 290.* In hac Eurythus regnavit, qui Herculi filiam Jolen ante promissam denegavit, filii hortatu, quod Hercules furens uxorem, & filios interfecisset. Quam Hercules illum, & filios interemit, atque Œchaliam urb. evertit. ¶ Hoc item nomine plures aliæ urbes fuere in Eubœa, quæ eadem est ac Chalcis, teste *Plinio*, in Thessalia, quæ & Thrachinia, in Messenia, in Arcadia, in Ætolia.

Œchalis, idis, f. [illegible], quæ est ex Œchalia. Apud *Ovid. 9. Metam.* Iole loquitur *vers. 330.* fuit unica matri (Me pater ex alia genuit) notissima forma Œchalidum Dryope.

Œclides, æ, patronym. Amphiaraus Œclei filius, apud *Ovid. 8. Metam. v. 317.*

Œconomia, æ, f. [illegible], rei domesticæ administratio, apud Græcos. ¶ Translate accipitur pro dispositione, ordine, structura cujuscunque rei. *Cic. Att. l. 6. ep. 1.* Nec [illegible] meam instituam, sed ordinem conservabo tuum. Loquitur de ordine in scribendo. *Quinct. l. 3. c. 8. de dispositione Oratoria.* Œconomia quoque in his diligentior, quam in plerisque minorum erit. *Id. l. 3.* Hermagoras judicium, partitionem, ordinem, quæque elocutionis sunt, subjecit œconomiæ. *Vitr. l. 1. c. 2.* Architectura constat ex ordinatione, quæ Græce [illegible] dicitur, & ex dispositione (hanc autem Græci [illegible] vocant) & eurythmia, & symmetria, & decore, & distributione, quæ Græce [illegible] dicitur.

Œconomicus, a, um, *economico*, [illegible], ad œconomiam pertinens. Hinc *œconomicus*, dictus est liber Xenophontis, in quo de familiæ, ac domus gubernatione disseritur. *Cic. 2. Offic. c. penult.* Has res commodissime Xenophon

Socra-

Socraticus persecutus est in eo libro, qui Œconomicus inscribitur. ¶ Translate *Quintil. l. 7. c. ult.* Illa potentissima est, quæque vere dicitur œconomica totius causæ dispositio.

Œconomus, i, *economo*, *οἰκονόμος*, ab οἶκος, domus, & νέμω, distribuo, est dispensator, qui domus rationes curat, & rem denique familiarem administrat. *Imp. Justinian. l. 1. Cod. tit. 3. leg. 45. a med.*

Œcus, i, *οἶκος*, apud Græcos domum significat. *Vitruv. l. 6. c. 10.* Œcum vocat partem domus amplam, in qua convivia celebrantur. V. etiam *Plin. l. 36. c. 25.*

Œdipodes, æ, m. *Οἰδιπόδης*, idem ac Œdipus. *Sen. Her. Fur. 6.* impii Oedipodæ nuptiales faces. *Martial. l. 10. epigr. 4.* Qui legit Oedipodem. h. e. tragœdiam Oedipodæ.

Oedipodionides, m. 1. Polynices, fil. Oedipi. *Stat. 1. Theb. v. 313.* Interea patriis olim vagus exul ab oris Œdipodionides furtim deserta pererrat.

Oedipodionius, a, um, quod ad Oedipum spectat. *Ovid. 15. Met. v. 429.* Oedipodioniæ quid sunt, nisi nomina, Thebæ?

Oedipus, pi, m. *Οἰδίπους*, filius Laii Regis Thebanorum, & Jocastæ, quem pater, cum consulto Apolline Oraculo futurum intellexisset, ut a filio interficeretur, pastori occidendum tradidit, qui misericordia commotus, neque tamen Regis imperium audens detrectare, perforatis gladio plantis, viminéque trajecto, ex arbore suspendit, tutiorum ratus, ut ita inedia moreretur. Sed cum Phorbas Polybi Corinthiorum Regis pastor illac iter faceret, audito vagitu eo accurrens, puerum servavit, Reginæque Merope obtulit, a qua veluti puer ejus in suo loco educatus, & a pedibus ex vulnere tumentibus *Oedipus* est appellatus, nempe ab οἰδέω, tumeo, & ποῦς, pes. Grandior deinde natu factus, audito, se Polybi filium non esse, patrem quærere statuit. Apollinem consulenti responsum fuit, ab eo in Phocide patrem repertum iri, insuper matrem ductum iri in uxorem. In Phocidem igitur profectus, cum exorta inter cives, & peregrinos dissensione, pro peregrinis pugnaret, patrem rixam sedare conantem ignorans interfecit. Deinde quasi ab Oraculo deceptus Thebas se contulit, & in ingressu urbis Sphingis ænigma dissolvit, cum esset præstantissimo ingenio, monstrumque interemit. Thebis, cum Polybi filius haberetur, ei Regnum traditum est, & Jocasta collocata in matrimonium; quam cum deinde matrem suam esse cognovisset, & parricidii, & incestus e se pœnas repetens utrumque sibi eruit oculum, Jocasta sua sibi manibus mortem conscivit. Tandem Oedipus Athenas in voluntarium concessit exilium, & jussu Creontis in Cythæronem M. relegatus est. Ab Atheniensibus Oedipo templum dedicatum est, & sacra instituta. *Plaut. Pœn. 1. 3. 34.* Oedipo est conjectore opus, qui Sphingi interpres fuit. ¶ *Davus sum, non Oedipus*, proverbium est, quo significamus nos homines rudes esse, simplicesque, & ad intelligenda obscuriora ænigmata minime idoneos. Tractum est a callido, acutoque Oedipi ingenio, qui ad portam Thebarum Sphingis ænigma dissolvit. *Terent. Andr. 1. 2. 23.*

Oenanthe, es, f. 1. *οἰνάνθη*, flos est labruscæ, non tamen cujuslibet, sed ejus, quæ solum florem, non etiam uvas profert, quasi οἴνου ἄνθος, idest, vini flos. *Plin. l. 12. c. 28.* ¶ Est præterea oenanthe herba in petris nascens, folio pastinacæ, radice magna, numerosa. *Plin. l. 21. c. 24.*

Oenanthinus, a, um, *οἰνάνθινος*, quod ex oenanthe factum est, ut Oenanthinum unguentum. *Plin. l. 23. c. 4.*

Oeneius, a, um, *οἰνήϊος*, quod ad Oeneum spectat. *Stat. 3. Theb. v. 631.* Oeneius heros.

Oeneus, a, um, trium syll. quod ad Oeneum pertinet. *Ovid. 8. Met. v. 282.* & Oeneos ultorem spreta per agros Misit aprum.

Oeneus, ei, m. 2. *Οἰνεύς*, Ætoliæ, seu Calydoniæ Rex, Parthaonis filius, qui ex Althæa Testii filia Meleagrum, Tydeum, Menalippum, Gorgen, & Dejaniram genuit, quam Herculem duxit uxorem, licet alii matrem Tydei Eeriboeam appellent. Fabulantur Poetæ, Regem hunc de primitiis omnibus Numinibus sacrificasse, excepta Diana, quæ irata aprum immisit, qui cuncta vastabat, donec a Meleagro occideretur. *Serv. Boccac. l. 9. Gen.* & *Ovid. 8. Metam. fab. 4.*

Oenides, æ, m. 1. *Οἰνείδης*, Meleager, vel alius ex filiis Oenei. *Ovid. 8. Met. v. 425.* At manus Oenidæ variat.

Oenogarum, i, n. condimenti genus apud *Apic. l. 1. c. 31.* Hinc œnogaratus porcellus, h. e. oenogaro conditus. *Id. l. 8. c. 7.*

Oenomaus, m. 2. filius Martis ex Harpina filia Asopi, seu, ut alii tradunt, Eurythoe filia Danai, Rex Elidis, & Pisæ, pater Hippodamiæ, qui cum ex Oraculo se a genero interfectum iri didicisset, & filia tamen a multis procis ob formæ præstantiam ambiretur, curule procis certamen proposuit, ea lege, ut filia victori in matrimonium cederet, victus mortem subiret. Tredecim igitur victis, & occisis, Pelops Tantali filius Myrtilum ejus aurigam pretio corrupit, ut axes infirmos, & fragiles currui subjungeret: quo facto Oenomaus cum curru corruit, membrisque omnibus ea ruina collisis, mortuus est. Pelops itaque & conjugio, & Regno potitus, universam Chersonesum de nomine suo Peloponnesum appellavit. V. *Hygin. fab. 84. Stat. 1. Theb. v. 275.*

Oenomeli, itos, n. 4. *οἰνόμελι*, potio ex austero vino, & melle composita, quam Latini mulsum appellant. Legitur hæc vox *l. 9. Dig. de trit. vino, vel ol.*

Oenone, f. 1. Nympha Phrygia, quæ Paridem amavit, antequam ille Helenam raperet. Extat ejus nomine scripta ab *Ovid. Heroid. 5.* epistola ad ipsum Paridem. ¶ Est etiam hoc nomine insula Atticæ, alio nomine Ægina. *Plin. l. 4. c. 12.*

Oenophorum, n. vas vinarium ad ferenda vina aptum, ab οἶνος, vinum, & φέρω, porto. *Cic. 2. Fin. c. 8.* Quibus vinum diffusum a pleno sit oenophoro, ut ait Lucilius. In quibusdam MSS. legitur Inophorum, abjecta prima vocali græcæ diphthongi.

Oenopia, insula, quæ alio nomine Ægina dicitur. *Ovid. 7. Metam.* Hinc

Oenopius, a, um, adject. ab Oenopia, ut Oenopii muri, apud *Ovid. 7. Metam. v. 490.*

Oenopolium, n. *οἰνοπώλιον*, taberna vinaria. *Plaut. Asin. 1. 3. 48.* Cum a pistore panem petimus, vinum ex oenopolio.

Oenotria, f. 1. regio Italiæ inter Pæstum, & Terentum, quæ partem Lucaniæ, Bruttiorum, & Magnæ Græciæ complexa est, ita dicta ab Oenotro Rege, vel ab οἶνος, vinum, quod ibi generosum vinum provenit. ¶ Ipsa etiam Italia quondam Oenotria dicta est. V. *Oenotrius*.

Oenotrides, f. 3. Oenotriæ, duæ insulæ maris Tyrrheni, ante Veliam urb. exc. Lucaniæ, in ore, quarum una speciatim Pontia dicitur, altera Legia, & Iscia, seu Ischia. *Plin. l. 3. c. 7.*

Oenotrius, a, um, adjectiv. ab Oenotria, & ponitur sæpe pro Italo. *Virg. 3. Æn.* Terra antiqua potens armis, atque ubere glebæ; Oenotrii coluere viri: nunc fama, minores Italiam dixisse. *Id. 7. Æn. v. 85.* Oenotria tellus.

Oenotrus, a, um, adject. Oenotrius, ut Oenotri fines, *Sil. l. 8.* Oenotræ oræ, *Id. l. 13.* Fines Oenotri.

Oenus, m. 2. Ænus, *Inn*, *In*, *Inne*, fl. Germaniæ, qui oritur ex monte *Bernina*, uno ex Alpibus, & Danubio miscetur. *Tacit. 3. hist. c. 5.*

Oestrus, i, m. 2. *tafano*, Germ. *ross brem*, Gall. *taon*, Hisp. *moscardo*, οἶστρος, insecti genus, quod a Latinis *asilus*, a vulgo *tabanus* vocatur. *Plin. l. 11. 16.* Nascuntur in extremis favis apes grandiores, quæ cæteras fugant: Oestrus vocatur hoc malum. *Virg. 3. Georg. v. 148.* Est lucos Silari circa, ilicibusque virentem plurimus Alburnum volitans, cui nomen asilo Romanum est, œstrum Graji vertere vocantes, asper acerba sonans, quo tota exterrita sylvis diffugiunt armenta. ¶ Metonymice sumitur pro furore. Causa est, quia hoc animali Juno ut pellicem suam Io immisso eam in furorem convertit. Unde Poetæ divino furore correpti, œstro perciti dicuntur. *Stat. 1. Theb. v. 32.* Tempus erit, cum laurigero tua fortior œstro facta canam.

Oesypum, n. *οἴσυπον*, *οἴσυπος*, *οἴσυπη*, pinguedo, & immunditiæ hærens in ovium velleribus nondum purgatis, vel, ut *Vossius* definit, succus lanæ sordidæ, immundæque, qualis vel putrida est, vel odorem saltem putrescentem habet: ab οἶς, ovis, & σήπομαι, putresco. *Plin. l. 29. c. 2.* Quin ipsæ sordes pecudum, sudorque feminum, & alarum adhærentes lanis (œsypum vocant) innumeros prope usus habent. *Ovid. l. 3. de Art. v. 213.* Oesypa quid redolent, quamvis mittantur Athenis, demptus ab immundæ vellere succus ovis?

Oeta, æ, m. & f. Oete, es, *Monte Banina*, al. *Banna*, Οἴτη, mons Thessaliæ asperrimus, in Trachinia reg. in Doridis confinio, in sinum Maliacum, qui & Oetæus, dissitus. Hic elleborum optimum provenit. In eo locus est Pyra dictus, in quo se combussit Hercules. *Plin. l. 25. c. 5.* & *Liv. l. 36. c. 15.* Ejus meminerunt *Virg. in Culice*, v. 202. Et piger aurato procedit vesper ab Oete. *Senec. Herc. Oet. v. 861.* Hæc, hæc, renatum prima quæ videt diem, Oeta eligatur. *Sil. l. 6. v. 453.* Viadum summa dies summa lustrabat in Oete Herculei monumenta rogi. Et *lib. 3. v. 43.* Inter quæ fulget sacratis ignibus Oete.

Oetæus, a, um, adject. ab Oeta, ut Oetææ favillæ, *Stat. l. 4. Silv. 6. v. 33.* ¶ *Hercules Oetæus*, titulus est unius ex Tragœdiis Senecæ, in qua Hercules inducitur se ipse, ascenso rogo, concremans in vertice Oetæ.

Oetum, i, herba quædam in Ægypto nascens. *Plin. l. 21. c. 15.*

Oetus, m. *Ὦτος*, gigas, filius Aloei, & frater Ephialtis, qui in Creta bellum gessit. *Serv. in 6. Æn. v. 582.* vocat Otum.

O ANTE F.

Ofella, æ, f. *ψωμίον*, *ζωμίδιον*, frustulum rei comestibilis, dim. ab *offa*, ut a *mamma mamilla*. *Juven. sat. 11. v. 144.* Exiguæ frustis imbutus ofellæ. *Martial. l. 14. ep. 221.* Parva tibi curva craticula sudet ofella.

Offa, æ, f. *zuppa*, *pezzo di pane*, *a carne*, פת, Germ. *brey*, Gal. *soupe*, Hisp. *pedaço de carne*, *a de pan*, μᾶζα, massa, quicquid ex aliquo corpore abscissum est globi forma in rebus comestibilibus, qualia sunt frusta panis in jure pingui, casei, piperis, & item frusta pultis, & cujuscumque rei, & quæ in pultis modum est redacta, item frusta carnis, &c. *Virg. 6. Æn. v. 420.* Melle soporatam, & medicatis frugibus offam objicit. *Cic. 1. de Div. c. 15.* Necesse enim est, offa objecta cadere frustum ex pulli ore, cum pascitur. ¶ Offa penita, erat abseguen carnis cum cauda. *Nav. apud Fest.* ¶ Sumitur etiam generatim pro quacunque massa. *Plin. l. 9. c. 48. de lepore marino.* In nostro mari offa informis, colore tantum lepori similis. ¶ Translate sumitur pro tumore. *Juven. sat. 16. v. 11.* Et nigrum in facie tumidis livoribus offam. ¶ Item pro quacumque re informi, & inelaborata. *Pers. sat. 5. v. 5.* quantas robusti carminis offas Ingeris, ut par sit centeno gutture niti? *Juven. sat. 6. v. 33.* Cum tot abortivis fœcundam Julia vulvam Solveret, & patruo similes effunderet offas. h. e. fœtus. ¶ *Inter os, & offam*. V. Ancæus.

Offarcinatus, a, um, impletus, confertus. *Tertul. l. 4. adversus Marc. c. 24.* Profectio oneribus offarcinata.

Offatim, adv. *κρεανομικῶς*, particulatim, per frusta. *Plaut. Truc. 2. 7. 52.* Jam hercle ego te hic hac (machæra) offatim conficiam. *ti farò in bocconi.* Al. leg. *assatim*.

Offectio, onis, f. *Arnob. l. 5.* Illis color est purpurei luminis offectione sublutus. h. e. contraria, & opposita infectione.

Offector, oris, m. infector, qui proprio colori novum adjicit. *Fest.*

Offectus, a, um, nom. ex particip. ab officio, is, impeditus, obstructus. *Lucret. l. 4. v. 764.* omnes Corporis offecti sensus per membra quiescunt. *Id. l. 5. v. 774.* Quove modo soleant offecto lumine obire.

Offendiculum, i, n. *impedimento*, מכשול, Germ. *hindernuss*, Gal. *obstacle*, Hisp. *tropiezo*, *πρόσκομμα*, impedimentum, obstaculum. *Plin. ep. 11. l. 9.* Sunt enim in hac offendicula nonnulla.

Offendimentum. V. Offendix.

Offendix, icis, f. de qua *Festus*: Offendices dicebant ligaturæ nodos, quibus apex, seu galerus retinebatur: id cum pervenisset ad mentum, dicebatur offendimentum.

Offendo, inis, f. offensio. *Afran. apud Non. c. 2. n. 602.* Quoque nunc offendo sæpe procul nostra sit mala.

Offendo, is, di, sum, a. 3. *inciampare*, *urtare*, נכשל, Germ. *an einem*, *stossen*, Gal. *heurter*, *offenser*, Hisp. *offender*, *encontrar*, προσκρούω, proprie est incurrere, sive incidere in aliquid, ex ob, & antiquo *fendo*. Dicitur de corpore, & de anima, & de animatis, & de inanimatis. *Cic. pro Rosc. Am.* Ubi scopulum offendis ejusmodi. *Col. l. 2. c. 3.* Offendere ad stipitem. *Ovid. de Pont. el. 14. v. 21.* Illas, in quibus offendit naufraga puppis, aquas. ¶ Metaleptice ponitur pro invenire, præsertim præter opinionem. *Cic. Fam. 1. ep. 9.* Non offendes eundem bonorum sensum, quem reliquisti. ¶ Item pro incutere. *Quintil. l. 6. c. 3.* Caput eum ad fornicem Fabii offendisse. ¶ Et quoniam qui incidunt in aliquid, lædere sæpe solent id, in quod incidunt, factum est, ut offendere usurpetur etiam pro lædere, injuriam facere, *offendere*. *Cic. pro Cluent.* Cecidisse ex equo dicitur, & latus offendisse vehementer. *Id. pro Corn.* Neminem unquam alterius rationis atque partis non re, non verbo, non vultu denique offendi. *Id. Fam. 2. ep. 9.* Multis rebus meus offendebatur animus. ¶ Translate capitur pro peccare, errare. *Cic. l. 9. Fam. ep. 2.* Quis est tam lynceus, qui tantis tenebris nihil offendat, nusquam incurrat? *Id. 1. de Orat.* Quam id, in quo aliquid offenderis. *Id. 7. Verr.* Cum multi viri fortes in communi, incertoque periculo belli & terra, & mari sæpe offenderint. ¶ Offendere apud aliquem, est in ejus odium incurrere, in malam opinionem incidere. *Cic. pro Cluent.* Qui bis apud eos judices offendisset. ¶ Usurpatur & impersonaliter. *Cic. Fam. 1. ep. 7.* Si ceciderit, ut volumus, & optamus, omnes te & sapienter, & fortiter; sin aliquid esset offensum, eosdem illos & cupide, & temere fecisse, dicturos. ¶ Offendere aliquid in aliquo, est aliquid invenire, quod displiceat. *Cic. pro Mil.* Quæ si vos in me aliquid offendistis. ¶ Offendere existimationem alicujus, h. e. lædere. *Cic. Fam. 3.* Sed minus est offendere, quam lædere. *Sen. de Ira l. 3. c. 28.* Pleraque offendunt nos magis, quam lædunt. h. e. dolorem potius afferunt, quam injuriam.

Offensa, æ, f. idem ac offensio, *offesa*, sumitur tum active, tum passive. *Quint. l. 2. c. 20.* Periculosa potentium offensa. *Plin. l. 4. ep. 9.* Conjectabis ex hoc quantæ offensæ subierimus. *Suet. in Claud. c. 26.* Divortium fecit cum Petina, ex levibus offensis. *Cic. Att. l. 9. ep. 2.* Magna in offensa sum apud Pompejum hoc tempore. *sono in disgrazia.* *Cels. l. 1. c. 6.* Si quid offensæ in cœna sentit, vomere debet. Rursus *Plin. l. 8. ep. 3.* Cum uxore sine offensa vivere. h. e. concorditer.

Offensaculum, i, n. *πρόσκομμα*, offendiculum, id, quod ponitur, ut aliquis in ipsum incidat, vel impingat. *Lact. de Opif. c. 1.* Quoniam adversarius nostro offensacula pedibus latenter opponit. Adde *Apul. l. 9. A. A.* ¶ *Offensaclum* per syncopen legitur apud *Prudent. in Apotheosi v. 45.*

Offensatio, onis, f. offensaculum, offensio, lapsus. *Plin. l. 28. c. 16.* Perniones subtriti, contusive offensatione. *Senec. l. 5. Benef. c. ult.* Offensationes memoriæ labentis.

Offensator, oris, m. qui sæpe offendit, seu in aliquid incurrit. *Quint. l. 10. c. 3.* Illo qui excipit si tardior in scribendo, aut incertior in legendo, velut offensator fuerit.

Offensibilis, le, adject. qui offendit, *chi stoppuccia*, ut offensibilibus, & caducis gressibus incedere, apud *Lactam. l. 4. c. 26.*

Offensio, onis, f. *offensione*, *offesa*, מכשול, Ger. *strauchlung*, Gal. *offense*, Hisp. *ofensa*, πταῖσμα, βλάβη, incursus in aliquam rem. *Cic. 3. de Div. c. 40.* Pedis offensio nobis, & abruptio corrigiæ, & sternutamenta erunt observanda. *Id. de Univ.* Tornare aliquid, ut nihil asperitatis habeat, nihil offensionis. *niun' intoppo.* ¶ Translate ponitur pro læsione, damno, dolore, infirmitate, in sensu passivo, *danno*, *dolore*. *Cic. de Sen.* In corpore ægro otiosa est omnis offensio. *Id. l. 16. Fam. ep. 12.* Graves solent offensiones esse ex gravioribus morbis. *Id. pro L. Man. c. 10.* Non offensionibus belli, sed victoriis. ¶ Frequenter accipitur pro invidia, seu odio, cui gratia, vel benevolentia opponitur. *Cic. pro Cluent.* Et invidiam, atque offensionem se timere dicebat. *Id. pro Flac.* Hinc totum odium, hinc omnis offensio. *Id. Ver. 3.* Offensionem negligentiæ vitare. *Id. Verr. 2. c. 11.* Incurrere in odium offensionemque populi. *Id. 2. nat. Deor. c. 30.*

lo

In offensionem alicujus cadere. *Id. 1. de Invent.* Graves offensionem in aliquem concitare. *Id. 4. Ver.* Suscipere invidiam, atque offensionem apud populum, pecuniæ conciliandæ causa. *Plin. l. 39. c. 1.* Quod apud alios gratiam, apud alios offensionem habet.

Offensiuncula, æ, f. *offesa picciola*, προσκρουσμάτιον, parva offensio. *Cic. pro Planc.* Vidit M. Pisonem in illa Ædilitate, offensiuncula accepta, summos a P. R. esse honores adeptum. Adde *Fam. 13. ep. 1.*

Offenso, as, a. 1. προσκρούω, freq. ab *offendo*. *Liv. l. 25. c. 37.* Plerc omnes repente, & offensare capita. h. e. manibus percellere. *Lucret. l. 6. v. 1051.* Cogitur offensare igitur, pulsareque fluctu Ferrea texta suo. h. e. verberare, quatere. *Quintil. l. 10. c. 7.* Non interlibentes, offensantesque. *non fermandosi ad ogni terza parola.*

Offensor, oris, m. qui offendit, seu lædit. *Arnob. l. 7.* In gratiam suis cum offensoribus redeant.

Offensum, i, V. Offensus, a, um.

Offensus, us, m. 4. *Lucret. l. 4. v. 359.* Cogit hebescere cum crebris offensibus aer. h. e. crebro incursu, seu recursatione. *Id. l. 6. v. 322.* cedere sensu. Non igitur multis offensibus in reserando Hæsitat. Et *Senec. epist. 107.* Per offensiones offensus emetiendum est confragosum hoc iter. *per corsi scruppi.*

Offensus, a, um, *offeso*, [illegible], Ger. verletzt, Gal. offensé, Hisp. ofendido, βλαπτόμενος, læsus, pert. ab offendor. *Ovid. 2. Fast.* Creditor offenso est procubuisse pede. *Cic. 5. Tusc.* Id propter alienam, & offensam populi voluntatem malum est. ¶ Sæpe sumitur pro invidioso, inviso, odioso. *Cic. 5. Ver.* O miserum, atque invidiosum, offensumque paucorum culpa, atque indignitate Ordinem Senatorium. *Id. pro Cluent.* Etiamsi is invidiosus, aut multis offensus esse videatur. ¶ Item pro infenso, & irato. *Planc. Cic. l. 10. Fam.* Si hominem offensum mihi, conjunctum cum Rep. non sublevassem. *Cic. Att. l. 1. ep. 3.* Quem cum esse offensiorem arbitraretur. *Nepos 10. c. 7.* Offense in eum militum voluntate. ¶ Offensus, active pro eo qui lædit. *Cic. 1. de Invent. c. 48.* In ipso (genere argumentationis) vitium erit, si læsum erit, si commune, si turpe, si offensum &c. Et *cap. seq.* Offensum est, quod eorum qui audiunt, voluntatem lædit, ut si quis &c.

Offerentia, æ, f. verbale ab offero. *Tertul. l. 4. advers. Marcion. c. 24.* Considera causatum offerentiam.

Offero, ers, obtuli, oblatum, a. anom. *offerire*, *mettere innanzi*, [illegible], Ger. antragen, Gal. offrir, Hisp. afrecer, προσφέρω, proprie est exhibere, præsentare, obvium facere. *Cic. 3. de Orat.* Ipsi se offerent, & respondebunt non vocati. *Terent. Hec. 5. 3. 10.* Opportune te mihi offers. *Id. Adelph. 2. 3. 24.* Obviam se alicui offerre. ¶ Interdum est inferre. *Cic. 3. Offic.* Reginæ stuprum obtulit. Sic offerre injuriam alicui. *Ter. Hecyr. 3. 1.* Offerre mortem hostibus. *Cic. pro Sext.* ¶ Aliquando immittere. *Cic. pro Dom.* Domus ardebat in Palatio, non fortuito, sed oblato incendio. ¶ Aliquando injicere. *Cic. ad Planc. l. 10 Fam.* Recitatis literis, oblata religio Cornuto est. Sic offerre metum, *Id. Fam. 15. ep. 1.* ¶ Aliquando opponere. *Cic. ad Brut.* Statim me obtuli Antonii sceleri, atque dementiæ. ¶ Aliquando tradere, exponere. *Cic. in Offic. l. 1. c. 24.* Temere se periculis offerre sine causa. *Idem pro Sext. c. 28.* Offerre vitam suam in discrimen. *Id. Tusc. 1.* Offerre se ad mortem pro patria. ¶ Aliquando objicere. *Cic. de Amic.* Ut ne in criminibus aut inferendis delectetur amicus, aut credat oblatis. ¶ Aliquando polliceri, profiteri, deferre, sponte dare. *Cic. pro Rosc. Amer.* Obtulerunt hanc prædam Chrysogono. *Liv. l. 40. c. 43.* Operam offerre ultro alicui in omnia, *offerire*. Sic, offerre beneficium, apud *Cæs. 6. B. G. c. 41.* Et offerre auxilium, *Cic. Ver. 6.* occasionem, *Id. pro Leg. Manil.* Jusjurandum offerre. hoc est sistere se paratum ad jurandum, *Suet. de clar. Rhet. & Quintil. l. 3. c. 6.* ¶ *Ter. Adel. 5. 9. 21.* Dii tibi semper omnia optata offerent. h. e. quæ optas præstent. *Cic. l. 1. ad Att.* Quod fors obtulerit, id agere. *ciocchè porta il caso.*

Offertor, oris, m. qui offert. *Commodian. Instruct. 39.* Abel offertor mactatus a fratre.

Offertus, a, um, ἐνσαχθείς, plenus, pinguis, ab offercior. *Plaut. Asin. 2. 2. 26.* Maximas opimitates, gaudio offertissimas pariet. *Id. Capt. 4. 1. 8.* Sine sacris hæreditatem sum aptus offertissimam. Optimi tamen codices utrobique habent *effertissimam*.

Offerumenta, æ, f. *flaggellata*, plaga, & vibex oblata, impressaque tergo, metaphorice ab *offerumentum*, quod dicitur de donariis, quæ in templorum parietibus hærent. *Plaut. Rud. 3. 4. 47.* Ni offerumentas habebis plures in tergo tuo, quam ulla navis longa clavos.

Offerumenta, orum, n. ἀναθήματα, donaria, quæ Diis offeruntur. *Fest.*

Officialis, & le, ὁ περὶ καθηκόντων, quod ad officium pertinet. *Lact. l. 6. c. 11.* M. Tullius in suis officialibus. *hoc est*, libris. *Ulpian. Dig. l. 38. tit. 1. leg. 8.* Fabriles operæ ad hæredes transeunt, officiales non transeunt. *h. e.* quæ officii causa præstantur.

Officialis, is, subst. m. 3. minister Magistratus. *Apul. l. 1. Metam.* Ædilis jubet officialem suum insuper pisces inscendere, & pedibus suis totos obterere. *Inscript. apud Grutev. p. 422. n. 7.* Officiales ejus (Consulis) Provinciæ Aquitaniæ.

Officina, æ, f. *bottega*, Ger. ein werkstatt, Gal. boutique, Hisp. tienda, ἐργαστήριον, locus, in quo artifices opera faciunt, ab officio, quod ex ob, & facio. Vel per Syncopen dicitur pro *opificina*. Differt ab apotheca, & taberna. Nam in officina ea fiunt, quæ post vel in apothecam deferuntur, ut ibi custodiantur, vel in tabernam, ut vendantur. *Cic. 1. Offic.* Nec vero quicquam ingenuum potest habere officina. *Id. in Pison.* Quid? illam armorum officinam ecquid recorderis? ¶ Transfertur ad loca, in quibus artes ingenuæ traduntur. *Cic. 1. de Leg. c. 13.* Qui quasi officinas instruxerunt sapientiæ. *Id. in Brut. c. 13.* Cujus domus cunctæ Græciæ quasi ludus quidam patuit, atque officina dicendi. *Id. pro Rosc. Amer.* Officina nequitiæ, & diversorium flagitiorum. ¶ Interdum officina sumitur pro taberna. *Suet. de illustr. Grammat. c. 23.* Cum officinas promercalium vestium exerceret. ¶ Item pro aviario. *Col. l. 8. c. 3.* Totius autem officinæ, idest ornithonis, tres continuæ struuntur cellæ. Et *cap. 4.* Ut propter cibi spem gallinæ temporius ad officinam redeant. Adde *c. 5.* ¶ *Plin. l. 11. c. 2.* In magnis corporibus facilis officina, sequaci materia, fuit. *hoc est*, effectio, fabricatio.

Officinator, oris, m. *bottegaio*, officinæ magister, faber, ἐργαστηριάρχης. *Apul. l. 9. Met.* Forensi negotio officinator noster attentus, lerias nobis fecit. *Vitruv. l. 2. 1. ult.* Cum subtiliter officinatoris probabitur exactio.

Officio, is, eci, ectum, n. 3. *nuocere*, [illegible], Ger. schaden, Gall. nuire, Hisp. dañar, βλάπτω. *Cic. 3. Offic. c. 16.* Quorum altitudo officeret auspiciis. *Id. pro Rosc. Amer.* Quoniam ii pecuniæ vita Sexti Roscii obstare, atque officere videbatur. *Liv. in præfat. l. 1.* Qui nomini officient meo, *oscureranno la mia fama*. *Id. l. 2. c. 2.* Ne libertati officeret. ¶ A veteribus accus. jungebatur. *Plaut. Truc. 2. 7. 52.* Jam hercle ego te hic attatim officiam. Al. leg. *conficiam*. ¶ Usurpatur etiam impers. *Cic. 1. de Orat.* Quod cuicunque particulæ cæli officeretur. ¶ Reperitur etiam passive. *Lucr. l. 2. v. 155.* Et extra officiuntur, uti cogantur tardius ire.

Officiose, adv. *officiosamente*, *cortesemente*, ἐντιμως, cum officio. *Cic. de Amic. cap. 20.* Quod officiose, amice, & cum labore aliquo suo factum queant dicere. *Id. l. 6. Att. epist. 1. ad fin.* Officiosius fecit, quod &c. *Plin. l. 10. ep. 31.* Officiosissime venit ad me.

Officiositas, atis, f. *officiosità*, *cortesia*. *Sidon. carm. 23. v. 478.* Seu nos examini simul tenebat Nectens officiositas Marini.

Officiosus, a, um, o. 1. 2. *officioso*, *pronto a far piacere*, [illegible], Ger. dienstwillig, Gal. officieux, Hisp. oficioso, θεραπευτικός, qui libenter, vel probe officium, seu beneficium alicui exhibet, sive qui obsequi alteri multum studet. *Cic. l. 13. Fam. epist. 22.* Hominem prudentem, & officiosum cognosces. *Id. pro Planc.* Officiosa amicitia. *Id. pro Mil. c. 5.* Officiosi labores. *Id. 14 Fam. epist. 16.* Voluminia debuit in te officiosior esse, quam fuit. *Id. in Pison. c. 23.* Officiosissima natio candidatorum. ¶ Officiosus dolor a *Cic. 3. Tusc. c. 28.* dicitur, qui causam habet, & pertinet ad officium sapientis hominis. ¶ *Sen. l. 4. Contrlandis excerpt. in præfat.* Memini illum, cum libertinum reum defenderet, cui objiciebatur, quod patroni concubinus fuisset, dixisse: Impudicitia in ingenuo crimen est, in servo necessitas, in liberto officium. Res in jocos abiit: non facis mihi officium; &, multum ille, & hic in officio versatur: ex eo impudici, & obsceni aliquandiu officiosi vocati sunt. Hæc *Sen.* Officiosus, i, m. pro servo. *Petron. in Satyr. c. 92.* At ego ne vestimenta quidem ab officioso recepissem, nisi, &c. h. e. a servo balneario, qui lavantium vestimenta servabat.

Officium, ii, n. 2. *offizio*, *quello, che ogni uno deve fare*, [illegible], Germ. ein ampt, Gal. office, Hisp. oficio, τὸ καθῆκον, quod quisque efficere debet, observata locorum, temporum, & personarum ratione. Unde in familia bene instituta dicimus, omnes in officio esse oportere, idest agere quæ debent. Per Syncopen dicitur pro opificium. *Voss. Cic. 3. Fin.* Est autem officium, quod ita factum est, ut ejus probabilis ratio reddi possit. *Ad Terent. l. 14. Fam.* Si erunt in officio amici, pecunia non deerit. ¶ Officium duplex est, καθῆκον μέσον, idest officium medium, seu commune, inchoatum, & κατόρθωμα, idest officium rectum, seu perfectum. *Cic. 1. & 3. Offic. 3. & 4. Fin.* ¶ Elegantissimæ sunt hujus vocis locutiones. *Cic. 15. Fam. ep. 10.* Esse frequenter in officio. h. e. sæpe in officio suo adimplendo versari. *Id. 3. Fam. ep. 17.* Omnia officia amicitiæ diligenter, sancteque servare. *Id. ad Att. l. 3.* Exsequi officia. *Id. 3. Fam. epist. 8.* Fungi officio (quod *Terent. Heaut. 3. 3.* fungi officium, dixit). *Id. 1. Verr.* Satisfacere officio. *Plin. l. 10. epist. 48.* Implere officii sui partes. *Tac. 3. Ann. c. 49.* Manere in officio. *Plaut. Trinum. 3. 1. 71.* Memorissa officium suum. Contra *Cic. 1. Offic. c. 9.* Officium suum deserere. Et *cap. 10.* Discedere ab officio. Et *Fam. 7. epist. 3.* Deesse officio suo. ¶ *Id. pro Syl.* Vir singulari officio in Rempub. h. e. qui de Repub. optime est meritus. *Id. Ver. 3.* Summo officio præditus homo. h. e. qui omnino id, quod decet, strenue facit. *Suet. in Tiber. c. 11.* Officii duxit, exorare patrem, *stimò suo debito*. ¶ *Cic. 1. de Orat.* Oratoris officium est, dicere ad persuadendum accommodate. ¶ Suprema officia. h. e. funera. *Tac. 5. Ann. c. 2.* Quod supremis in matrem officiis defuisset. ¶ Officium etiam dicitur, cum quis honoris causa alteri adest. *Juven. Sat. 2.* Quæ causa officii? quid quæris? nubit amicus. *Plin. l. 1. ep. 9.* Officio togæ virilis interfui. ¶ Et quoniam proprium hominis officium est, alteri pro viribus prodesse, & benefacere, factum est, ut officium accipiatur pro beneficio. *Cic. de Amic. c. 20.* Odiosum sane genus hominum officia exprobrantium. *Colum. l. 1. c. 15.* Licet illicem sine injuria vicini, etiam cum officio, dividere. ¶ Quandoque pro obsequio, vel honore sumitur. *Suet. in Cæs.* Assidentem conjurati specie officii circumsteterunt. ¶ Magistratus quoque officium dicitur, quia jus, quod cuique debetur, reddit, vel quia populo opem fert, vel quia honoris gratia institutus est. *Suet. in Vespas. cap. 21.* Deinde perlectis epistolis, officiorumque omnium breviariis. *Plin. in Paneg. de Præfectura ærarii.* Nondum biennium compleveramus in officio laboriosissimo, & maximo. Hinc illa JCtorum, Cavere apud officium, deponere apud officium, &c. ¶ Sumitur etiam pro apparitore. *Hermog. l. si plus, vel minus, ff. de evict. & dupla stip.* Si jussu judicis rei judicatæ pignus captum per officium distrahatur. ¶ Item pro actis. *Paul. l. eum, ff. de in jus vocan.* Eum, pro quo quis apud officium cavit, exhibere cogitur. ¶ Item pro quovis munere. *Cæs. l. 3. B. C. c. 5.* Præerat Ægyptiis navibus Pompejus, Asiaticis Cælius, Syriacis Cassius, toti tamen officio maritimo Bibulus præpositus cuncta administrabat. ¶ Officium obsceno sensu V. in Officiosus.

Offigo, is, a. 3. idem ac figo, infigo. *Plaut. Most. 2. 1. 13.* Ut offigantur bis pedes, bis brachia. *Liv. l. 33. c. 5.* Densos offigunt, implicantque ramos.

Offirmo, V. Obfirmo.

Offlecto, a. 3. περικλάω, circumflecto, vel contra flecto. *Plaut. Rud. 4. 3. 74.* At ego hinc offlectam navem, ne quo abeas.

Offoco, as, a. 1. *strangolare*, suffoco. *Plin. l. 2. c. 22.* Cum offocandas invicem fauces præbuissent. Al. leg. *offocandas*. ¶ *Festus* hoc verbum ita exponit, ut significet aquam in fauces ad sorbendum excipere.

Offrenatus, a, um, nom. ex particip. frenatus. *Plaut. Capt. 3. 5. 96.* Ut offrenatum me suis ductarent dolis. *Apul. Apol.* Juvenis novæ nuptæ illecebris offrenatur.

Offringo, is, a. 3. περικλάω, quod fractum est, contrario modo frango. *Fest.* Offringi terra dicitur, quando iterum transverso sulco aratur. *Var. l. 1. de R. R. c. 29.* Rursum terram cum primum arant, proscindere appellant, cum iterum, offringere dicunt, &c.

Offucia, æ, fem. 1. *belletto*, νωπίσματα, idem quod fucus, quo mulieres faciei candorem inducunt, aut ruborem. *Plaut. Most. 1. 3. 103.* Neque cerussam, neque melinum, neque aliam ullam offuciam. ¶ Per Metaphoram accipitur pro fallaciis, vel techna. *Gel. l. 14. c. 1.* Sed id præstigiarum, atque offuciarum genus. *Plaut. Cap. 3. 4. 123.* Stolido mihi os sublevere offuciis.

Offuco, as, aquam in fauces ad sorbendum dare. *Fest.*

Offula, læ, f. diminut. parva offa, ζωμίδιον. *Colum. l. 12. c. 55. de salsura carnis suillæ.* Offulæ carnis spissæ componuntur, & sal ingeritur. Adde *Var. l. 2. R. R. c. 4.*

Offulcio, is, lsi, ltum, a. 4. infulcio, inculco. *Apul. l. 1. Metam.* Vulnus, qua maxime patebat, spongia offulciens. *Id. l. 4.* Multis laciniis offulto vulnere.

Offulgeo, vel Obfulgeo, es, lsi, ltum, n. 2. idem ac fulgeo. *Sil. l. 13. v. 134.* Offulsit omen. *Virg. 9. Æn. v. 731.* nova lux oculis offulget. Verum utrobique alii aliter.

Offundo, is, udi, usum, a. 3. *gittare d' intorno*, [illegible], Ger. begiessen, Gal. espandre à l'entour, Hisp. derramar en rededor, περιχέω, circumfundo, aspergo. *Cic. 4. Acad. c. 25.* Aer crassus nobis offunditur. *Sen. epist. 51.* Offunditur illa subitus rubor. ¶ Translate dicitur de caligine, nocte, tenebris, pro obtenebrare, obscurare. *Cic. 3. Fin.* Obscuratur, & offunditur luce Solis lumen lucernæ. *Id. 1. de nat. Deor. c. 3.* Et quasi noctem quandam rebus offunderet. *Id. 3. Tusc.* Hic error, & hæc doctorum animis offusa caligo est. *Id. pro Rosc.* Tanquam si offusa Reip. sempiterna nox esset. *Liv. l. 34.* Offundere errorem alicui. ¶ Offundere pavorem pro injicere. *Id. l. 10. c. 5.* Incompositus subitum pavorem offundit.

Offusco, V. Obfusco.

Offusus, a, um, o. 1. 2. περιχυθείς, sparsus, partic. ab offundor. *Liv. l. 2. c. 40.* Nec in Sacerdotibus tanto offusa oculis, animoque religione motus esset. *Tac. Ann. 11. c. 31.* Pavore offusus. *Cic. pro Dom.* Offusæ tenebræ. V. Offundo.

O ANTE G.

Oggannio, V. Obgannio.

Oggero, is, essi, estum, ἀντιφέρω, infero, seu injicio, apud vet. *Plaut. Cist. 1. 1. 70.* Amarum ad satietatem usque oggerit. *Id. Truc. 1. 2. 8.* Oggerere osculum.

Oggressor, d. 1. incedo. *Plaut. Capt.* Nisi eum pedicis didiciisse oggressari gradu. Ita quidam Lexicographi. Nos in Plauto hujusmodi verba invenire non potuimus.

Ogyges, is, & i, Ὠγύγης, Thebanorum Rex, qui Thebas Bœotias ædificavit, circiter mille, & quingentis annis ante Urbem conditam. Sub hoc Rege fuit diluvium, teste *August. de Civ. Dei*, & *Var. l. 3. R. R. c. 1.* non illud universale, quod Noe temporibus contigisse sacræ Literæ testantur, sed tamen majus eo, quod Deucalionis sæculo bonam terræ partem inundavit.

Ogygia, f. 1. Ὠγυγία, Bœotia, aut Thebana regio, imo etiam Attica, ab Ogyge Rege. ¶ Ogygia item, quæ & Calypsus, ins. parva maris Ausonii, Magnæ Græciæ, ante Lacinium prom. dicta ab Ogyge Thebanorum Rege, ubi Ulysses a Calypso Nympha hospitio exceptus est. *Plin. l. 3. c. 10.*

Ogygidæ, arum, m. Thebani. *Stat. 2. Theb. v. 586.* densi glomerantur in unum Ogygidæ, firmantque gradum.

Ogygius, a, um, ad Ogygem spectans, Thebanus, *Auct. carm. de Ætna*, *v. 560.* Ogygiis circumdata mœnia Thebis. *Ovid. Heroid. ep. 10. v. 48.* Qualis ab Ogygio concita Baccha Deo. h. e. a Baccho, qui a Thebanis præcipue cultus fuit.

O ANTE H.

Oh, *oh*, interjectio, qua utimur, ubi ex intervallo notos uidemus, Comicis usitata. Non est facta ex *ohe*, vel *oho*, ut quidam putant, cum diversa harum interjectionum vis sit. *Ter. Adel.* 5. 9. Oh, qui vocare? ¶ Est etiam admirantis cum contemptu quodam. *Ter. Andr.* 3. 5. 12. Oh, tibi ego ut credam furcifer? ¶ Aliquando affirmantis cum quadam certitudine. *Ter. Eun.* Oh, qui egomet produxi. ¶ Aliquando dolentis, & reprehendentis. *Ter. Heaut.* 5. 3. 8. Oh, iniquus es, qui me tanta postules. ¶ Aliquando dolentis, & deprehensi. *Plaut. Cas.* Oh peru, manifesto teneor miser. ¶ Aliquando exultantis ob rem bene gestam. *Plaut. Most.* Oh, probus homo sum. ¶ Oh, oh, exultantis est. *Plaut. Most.* 1. 4. 15. Oh, oh, ocellus es meus, tuus sum alumnus. Alii leg. *ohoho* conjunctum. Alii *oh* tantum. ¶ Oh, oh, oh, ejulantis est. *Plaut. Capt.* 2. 1. 6. Oh, oh, oh, L. Ejulatione haud opus est.

Ohe, *ὢ ἅλις*, interjectio exclamantis, quae satietatem usque ad fastidium designat, & jubet modum imponere. *Mart. lib.* 4. *epigr.* 91. Ohe, jam satis est, ohe libelle.

Oho, interjectio admirantis aliquid fieri repente. *Plaut. Pan.* Oho, amabo, quid illuc nunc properas? ¶ Aliquando agnoscentis cum gaudio. *Plaut. Pseud.* Oho, Polymachaeroplacides purus putus est ipsus.

Ohoho, V. Oh.

O ANTE I.

Oileus, per tres syllabas, m. 2. *Ὀϊλεύς*, Locrorum Rex, pater Ajacis. Hinc ipse Ajax Oileus dicitur. *Virg.* 1. *Æn. vers.* 41. Unius ob noxam, & furias Ajacis Oilei. *Ovid.* 12. *Metam.* v. 622. Non audet Oileos Ajax. Alii leg. *Oilous*, ut versus spondaicus sit.

Oilides, æ, patron. filius Oilei. *Propert. l.* 4. *eleg.* 1. v. 117. Victor Oilide, rape nunc, & dilige vatem.

O ANTE L.

Olax, acis, adject. olidus, odorem emittens. *Mart. Capel. l.* 1. Olacis temeti mador. *Id. l.* 2. Olax acerra.

Olbia, æ, urbs Galliae Narbonensis, *Hyeres*. *Pompon. Mela l.* 2. c. 5. ¶ Item oppidum Pamphiliae. *Plin. l.* 2. c. 27. ¶ Item Sarmatiae ad Borysthenem. *Id. l.* 4. c. 12. ¶ Item Bithyniae. *Mela l.* 1. c. 19.

Olbianus, a, um, adject. ab Olbia, ut Olbianus sinus. *Mela l.* 1. c. 19.

Olbiopolis, urbs ad Borysthenem fluv. *Plin. l.* 4. c. 12.

Olĕa, æ, f. *ulivo*, & *oliva*, זית, Ger. *ein oelbaum*, Gall. *olivier*, Hisp. *oliva*, *ἐλαία*, arbor, quae olivam producit, quasi *olea*, a Graeca voce allata, ut *oleum* ab *ἔλαιον*. *Cic.* 2. *de Divin.* Agricola cum florem oleae videt, baccam quoque se visurum putat. *Ov.* 4. *Fast.* Ure mares oleas, taedamque, herbasque Sabinas. ¶ Sumitur interdum pro oleae fructu. *Var. l.* 1. *R. R.* c. 24. In agro crasso oleam conditaneam serere. *Hor. l.* 2. *ep.* 1. v. 31. Nil intra est oleam, nil extra est in nuce duri. Quod proverbium est usurpatum in eos, qui concessa negant, & manifesto falsa pro veris affirmant: nam & olea interius, & nux exterius partem osseam, duramque habet. ¶ *Oleabus* in dativo plur. pro *oleis* dixit *Gellius historicus*, teste *Charis. l.* 1. *pag.* 40. sed non est imitandus.

Oleacĕus, a, um, *simile all' olivo*, *ἐλαιώδης*, quod est simile oleae. *Plin. l.* 35. c. 15. Gignitur & pingue, liquorisque oleacei. *Id. l.* 21. c. 4. Folia oleacea.

Oleaginĕus, a, um, idem ac oleaginus. *Var. l.* 1. *de R. R.* Demum in oleagineis seminibus arborum. *Gel. l.* 5. c. 6. Corona oleaginea.

Oleagĭnus, a, um, *d' olivo*, *ἐλαΐνος*, quod est ex olea arbore, ut *faginus* ex *fago*. *Virg.* 2. *Georg.* Truditur e sicco radix oleagina ligno. ¶ Dicitur etiam oleaginum, quod est coloris oleae. *Plin. l.* 37. c. 5. Post eos autem carini, ac deinde oleagini.

Oleāmen, inis, &

Oleamentum, i, n. voces a *Scribon. Largo composit.* 222. & 269. usurpatae, quibus significatur aliquid ex oleo factum, verb. grat. unguentum.

Oleāria, & ria, o. 3. *vid che appartiene ad olio*, *ἐλαιηρός*, quod ad oleum pertinet. *Plin. l.* 34. c. 14. Quippe cum in exacuendo oleares cotes, & aquariae non differant, idest quae oleo asperguntur, qualibus utuntur tonsores.

Oleārius, a, um, quod ad oleum pertinet. *Colum. l.* 2. In vasis oleariis, salsamentariisque. *Cic. in Top.* c. 3. Olearia cella.

Oleārius, ii, m. *oliandolo*, *ἐλαιοπώλης*, qui oleum facit, vel vendit. *Colum. l.* 12. c. 50. Diligentes olearii baccam integram prelo non subjiciunt. *Plaut. Capt.* 3. 1. 29. Omnes compacto rem agunt, quasi in velabro olearii.

Oleăros, i, f. *Quinomia*, insula, una Cycladum. *Virg.* 3. *Æn.* v. 127. Olearon, niveamque Paron. *Erythraeus in Indic. Virg.* contendit *Olearos* legendum. nam graece *Ὠλίαρος* est apud *Steph.* & *Strab.*

Oleastellus, li, m. 2. *χαμελαία*, frutex exiguus, surculosus, foliis oleae. *Colum. l.* 12. c. 49. Olea Calabrica, quam quidam propter similitudinem oleastellum vocant.

Oleaster, stri, m. 2. *olivo salvatico*, *ἀγριέλαιος*, olea sylvestris. Gl. Phil. *Oleaster ἀγριέλαιος*. *Virg.* 2. *Georg.* Indicio est tractu surgens oleaster eodem plurimus.

Oleātus, a, um, o. 2. 2. *ἐξ ἐλαίου*, cum oleo factus, ut Pultes oleatae, apud *Cal. Aurel. Acut.* 2. c. 37.

Oleĭtas, atis, f. 3. tempus legendarum olivarum, vel ipsa olearum collectio. *Cat. de R. R.* c. 68. Ubi vindemia, & oleitas facta erit.

Oleŏides, æ, patron. Oleae filius, apud *Val. Flac. l.* 3. v. 204.

Olenius, a, um, quod ad Olenum urb. spectat, ut Capella Olenia, Capra Amaltheae, quam Jovi lac praebuisse fabulantur, & inter astra esse locatam, quod circa Olenum urb. Boeotiae & nata dicatur, & nutrita. *Ovid.* 5. *Fast.* v. 113. Nascitur Oleniae sidus pluviale capellae. Et v. 251. Olenii flos venisse ab arvis.

Olentia, æ, f. *odor*. *Tert. l.* 2. *adv. Marcion.* c. 25. Suavis olentia gratiae.

Olentica, orum, loca mali odoris. *Fest.*

Olenticētum, i, n. sterquilinium. *Apul. in Apol.* Semper in olenticetis suis jacet.

Olĕnus, i, m. *Chaminesa*, oppidum Achaiae, ubi ferunt Jovem lacte caprae Amaltheae enutritum. *Plin. l.* 4. c. 5. ¶ Fuit & hoc nomine vir quidam, qui propter superbiam in lapidem mutatus fuit. *Ovid. Met.* 10. v. 69. ¶ Item celeberrimus Hetruriae vates, *Plin. l.* 28. c. 2.

Olĕo, es, lui, itum (& evi, etum in quibusdam compositis) n. 2. *aver odore*, ריח נתן, Ger. *geruch*, *geben*, Gal. *rendre odeur*, Hisp. *oler*, *ὄζω*, odorem spiro, & emitto. Est verbum medium, quod & in bonam, & in malam partem accipi potest. Nam bene olere, & male olere dicimus. Construitur vel absolute. *Cic. Att. l.* 2. Ideo bene olere, quod nihil olebant, videbantur. *Id.* 4. *Tusc.* Male olet omne coenum. *Plin. l.* 27. c. 6. Rosa recens a longinquo olet. ¶ Vel cum accus. *Cic.* 3. *de Orat.* Cerem, quam quod crocum olet unguentum, magis laudari. ¶ Vel cum ablat. *Propert. l.* 4. *eleg.* 7. v. 32. Cur nardo flammae non oluere meae? ¶ Interdum oleo simpliciter notat male olere. *Horat. epod.* 10. Mala soluta navis exit alite ferens olentem Maevium. ¶ Saepe translate sumitur. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Nihil olet ex Academia, nihil ex Lyceo, nihil ne e puerilibus quidem disciplinis. *Id. pro Rosc. Com. cap.* 7. Nonne ipsum caput, & supercilia illa penitus abrasa olere malitiam, & clamitare calliditatem videntur? *Plaut. Aulul.* 2. 2. 39. Olet huic aurum. h. e. hic non odorem sentit; aurum cupit. ¶ Olim hoc verbum in tertia conjugat. usurpatum fuit. *Pompon.* apud *Non.* c. 2. n. 623. Meae male olant manus. *Plaut. in fragment. apud Diomed. l.* 1. *pag.* 378. *Putsch.* Facite, olant aedes Arabicae. ¶ *Oleo*, pro emitto. *Prudent. in hymn. de incensu Cerei Paschal.* Nectar de liquido vertice fervidum Guttatim lacrymis stillat olentibus.

Oleōsus, a, um, *pieno d' olio*, Ger. *voll oel*, Gal. *plein d'huile*, Hisp. *lleno de azeyte*, *ἐλαιώδης*, plenus olei. *Plin. l.* 27. c. 12. Semen oleosum. ¶ Ponitur & pro pingui. *Plin. l.* 28. c. 9. Id, quod supernatat, butyrum est oleosum natura.

Oleraceus, a, um, adject. ad olus pertinens, ut oleraceae frutex, *Plin. l.* 26. c. 8.

Olĕro, as, *piantar' erbaggi*, olera sero. *Cn. Mattius* apud *Priscian. l.* 6. *pag.* 722. *Putsch.* Meos hortulos plus stercoro, quam olero. ¶ Olim *holero* scribebatur.

Olesco, is, n. 3. *crescere*, arescere, adolescere. *Lucret. l.* 2. v. 1128. Donicum olescendi summum tetigere cacumen. Al. leg. *alescendi*. *Fest. in voce Suboles*: Suboles ab olescendo, id est crescendo dictae.

Olĕto, as, a. 1. oleto inquino. *Lex vetus apud Frontin. de aquaeduct. art.* 97. Ne quis aquam oletato dolo malo, ubi publice salit. Si quis oletarit, sestertiorum X. M. mulcta esto.

Olētum, ti, n. 2. *luogo dove sono molti ulivi*, Ger. *oelgarten*, Gal. *olivete*, Hisp. *olivar*, *ἐλαιών*, locus oleis consitus, seu in quo oleae consitae sunt, ab *olea*, ut *olivetum* ab *oliva*. *Cat. de R. R.* c. 1. Secundo loco hortus irriguus, tertio salictum, quarto oletum, quinto pratum. ¶ Oletum item ponitur pro loco olente, cujusmodi est, in quo vel alvus exonerari solet, vel crabro mejitur, ab *oleo*. *Pers. sat.* 1. v. 112. Hic, inquis, veto, quisquam faxit oletum. Pueri sacer est locus. Extra mejite.

Olĕum, i, n. *olio*, שמן, Ger. *oel*, Gal. *huile*. Hisp. *azeyte*, *ἔλαιον*, pinguis olivae liquor, a nomine Graeco allato, *e* in *o* abeunte. *Colum. l.* 6. Oleum optimum Licinia dat, plurimum Sergia. *Virg.* 5. *Æn.* Nudatos humeros oleo perfusa nitescit. ¶ *Oleo tranquillior*, prov. in hominem leni ingenio praeditum, & minime iracundum, a natura ejus liquoris, quo nihil magis lene. *Plaut. Pan.* 5. 4. 66. Ita hanc canem faciam tibi oleo tranquilliorem. V. *Plin. l.* 2. c. 103. ¶ *Oleum addere camino*, V. Caminus. ¶ *Oleum, & operam perdere*, est frustra laborare. *Plaut. Pan.* 1. 2. 119. Tum pol ego & oleum, & operam perdidi. Adde *Cic.* 2. *Att. ep.* 17. ¶ Metonymice ponitur pro simulacro pugnae, & pro exercitatione litteraria. *Cic.* 1. *de Orat.* Nitidum quoddam genus est verborum, & laetum, sed palaestrae magis, & olei, quam hujus civilis turbae, ac fori.

Olfacio, is, eci, actum, a. 3. *odorare*, הריח, Ger. *riechen*, Gal. *flairer*, Hisp. *oler*, *ὀσφραίνομαι*, odoror. *Cic.* 5. *Tusc.* Ut ea, quae gustemus, olfaciamus, tractemus, audiamus, &c. ¶ Translate ponitur pro subodorari, seu praesentire. *Cic. in Rul.* Nunc quisnam tam abstrusus unquam cuiquam videtur, quem non architecti hujusce legis olfecerint?

Olfactātrix, V. Olfactrix.

Olfactātus, a, um, nom. ex particip. *odorato*. *Plin. l.* 28. c. 16. Membrana partus asinarum olfactata.

Olfacto, as, a. 1. frequenter olfacio. *Plin. l.* 2. c. 14. Xenocrates pulegii ramum lana involutum, in tertianis ante accessionem olfactandum dari tradit. *Plaut. Men.* 1. 2. 56. Me olfactare oportet vestimentum muliebre.

Olfactorium, ii, n. florum, vel odorum fasciculus, olfactus gratia, vel delectandis naribus comparatus. *Plin. l.* 30. c. 12. Sicut & lethargum olfactoriis excitari.

Olfactrix, icis, f. quae olfacit. Sic *Plin. l.* 17. c. 24. vocat vitam, quae raphanum, & laurum odore sentit, & ab iis recedit. Ita legit *Harduin.* ex MSS. Alii *olfactatrix*.

Olfactus, a, um, *odorato*, particip. *Plin. l.* 23. c. 8. Lauros folia trita, olfactaque. Adde *lib.* 24. *cap.* 16.

Olfactus, us, m. *odorato*, ריח, Ger. *das riechen*, Gal. *l' odorat*, Hisp. *sentido*, *ὄσφρησις*, odoratus, facultas olfaciendi, sensus odoris. *Plin. l.* 29. Basiliscus, quem etiam serpentes ipsi fugiunt alias olfactu necantem. *Id. l.* 8. c. 4. Elephas intermiscere insidiarum metu, subsistere ab olfactu, circumspectare, &c.

Olficus, a, um. V. Alphicus.

Oliăros, V. Olearus.

Olĭdus, a, um, *che ha odore*, *così buono*, *come rio*, Ger. *das einen geruch giebet*, Gal. *qui sent fort*, Hisp. *que huele mucho*, *ὀσμώδης*, quod olet genuinum, sive bonum, sive malum odorem habeat. *Mart. l.* 1. *epigr.* 50. Olidaeque vestes murice. *Hor. l.* 1. *ep.* 5. v. 28. Sed nimis arcta premunt olidae convivia caprae.

Oligochronius, a, um, *ὀλιγοχρόνιος*, qui brevem vitam vivit. *Firmic. l.* 3. c. 5. & 13. & *l.* 4. c. 1. & 8.

Olim, *altre volte*, *per l' avvenire*, *per lo passato*, *già*, מקדם, Germ. *vorzeiten*, Gal. *autre fois*, Hisp. *otras vezes*, *ποτέ*, adv. temporis. Tria tempora notat, praeteritum, praesens, futurum. *Cic.* 3. *de Orat.* Sic olim loquebantur. *Plin. l.* 2. *ep.* 10. Quod ego olim pro te non temere praesumo. *Virgil.* 1. *Æn.* Hunc tu olim caelo spoliis Orientis onustum accipies. ¶ Ponitur & pro aliquando. *Hor. l.* 1. *ser. sat.* 1. Ut pueris olim dant crustula blandi doctores. ¶ Interdum pro *jampridem*, *jamdudum*. *Plin. ep.* 9. *l.* 8. Olim non librum in manus, non stylum sumpsi. ¶ Interdum pro *nuper*. *Ter. And.* 3. 3. 13. Alium esse censes nunc me, atque olim. ¶ Interdum pro quovis tempore. *Virg.* 1. *Georg.* Hic tibi praevalidas olim, multoque fluentes sufficiet Baccho vites. ¶ Jungitur interdum cum *jam*. *Sen. ep.* 77. (al. 78.) Olim jam nec perit quidquam mihi, nec acquiritur. h. e. jam a longo tempore, *è gran tempo*, *che*, &c.

Olĭtor, ris, m. *ortolano*, Ger. *gaertner*, Gall. *jardinier*, Hisp. *hortelano*, *κηπουρός*, *λαχανοπώλης*, qui olerum hortum exercet, quique olera vendit. *Cic. l.* 16. *Fam. ep.* 18. Sic olitorem ipsum commovebis.

Olitorius, a, um, *λαχανικός*, quod ad olera spectat. *Plin. l.* 19. c. 8. Ut ostiola olitoria ex his factitari prodiderint. *Liv. l.* 21. c. 62. Olitorium forum. h. e. ubi olera venduntur.

Oliva, æ, f. *oliva*, זית, Ger. *oliva*, Gal. *olive*, Hisp. *azeytuna*, *ἐλαία*, fructus oleae. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* Quid? Aristaeus, qui olivae dicitur inventor, Apollinis filius. *Plin. l.* 15. c. 3. Olivae constant nucleo, oleo, carne, amurca. ¶ Frequenter etiam sumitur pro olea arbore. *Virg.* 8. *Ecl.* Incumbens tereti Damon sic coepit olivae. ¶ Fuit oliva Palladi sacra, hinc scribit *Pallad. l.* 1. *R. R.* c. 6. morem fuisse apud Graecos, ut cum plantaretur & legeretur, a mundis pueris, atque virginibus id opus fieret. ¶ Item Paci. *Virg.* 2. *Georg.* v. 425. placitam paci nutritor olivam. Hinc qui supplices pacem petebant, oleae ramum praeferebant. *Id.* 8. *Æn.* v. 116. Paciferaeque manu ramum praetendit olivae. ¶ De olivarum differentiis V. *Plin. l.* 15. c. 3. & 5. & *Columell.*

Olivarius, a, um, *ἐλαϊκός*, quod ad olivam pertinet. *Col. l.* 12. c. 47. Tanquam olivariae metretae imbuuntur liquamine. *l.* 21. *Dig. de instruct. & instrum. leg.* Olivaria mola.

Olivētum, ti, n. *oliveto*, *ἐλαιών*, *ἐλαιόφυτον*, locus, in quo oleae consitae sunt, ab *oliva*. *Cic. de Sen.* c. 16. Quid de pratorum viriditate, aut arborum ordinibus, aut vinearum, olivetorumque specie dicam? Adde *Horat. l.* 2. *od.* 15. v. 7.

Olivĭfer, a, um, *ἐλαιοφόρος*, quod olivam fert. *Ovid.* 3. *Fast.* v. 151. Primus oliviferis Romam deductus ab arvis.

Olivīna, æ, f. reditus olei, vel olei maxima copia, vel cella olivaria. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 76. Cujus amatores domi olivinam habent maximam. Alii leg. *olivi dynamin domi habent maximam*. Est autem *dynamis*, *δύναμις*, vis, copia.

Olivitas, atis, *ἄμητος τῶν ἐλαιῶν*, tempus legendarum olivarum. *Col. l.* 12. c. 50. Media est olivitas plerumque initium mensis Decembris. ¶ Interdum olei proventus. *Varro apud Non.* c. 2. n. 611. Tum denique, omnia cum lucerna combusta est in lucubrando, olivitasque consumpta est. *Col. l.* 1. c. 1. Largissimis olivitatibus, liberisque vindemiis exuberans.

Olivĭtor, oris, m. qui oleas colit. *Apul. l.* 2. *Florid.* Ager aratro irritus, fecundior oliveto, nec vinitori, nec olivitori sculpitur. *Sidon. l.* 2. *ep.* 9. Colles exercentur vinitori, & olivitori.

Olīvo, as, n. 1. *ἐλαιολογῶ*, olivas colligo, olivarum vindemiam ago. *Plin. l.* 15. c. 3. Quippe olivantibus lex antiquissima fuit: oleam ne stringito.

Olīvum, i, n. oleum ex olivis expressum. *Virg.* 2. *Georg.* v. 466. Liquidi corrumpitur usus olivi. *Horat. l.* 1. *sat.* 6. v. 123. Ungor olivo. *Id. l.* 1. *od.* 8. Cur olivum sanguine viperino cautius vitat? h. e. cur vitat palaestram? nam in palaestra se exercentes olivo ungebantur.

Olla, æ, f. *χύτρα*, genus vasis, ab antiquo *aula*, mutato *au* in *a*, ut *cudo* a *caudex*.

caudex. *Col. l.* 12. *c.* 43. Monendos erit, ne bibulas, aut male coctas ollas emat. *Id. l.* 8. *c.* 8. Pulli fictilibus ollis condentur. *Plaut. Captiv.* 4. 4. 8. Ollas, calicesque omnes confregit.

Ollar, ris, n. ollæ operculum. *Var. l.* 3. *R. R. c.* 15. Cum ollar impositum est. Ita legit *Scalig.* Alii *cum cumulatum impositum est*.

Ollaria, æ, f. temperatum æris. *Plin. l.* 34. *c.* 9. Novissima est, quæ vocatur ollaria, vase nomen hoc dante, ternis, aut quaternis libris plumbi argentarii in centenas æris additis.

Ollaris, re, n. χυτραῖος, quod ad ollam pertinet, ut Ollares uvæ, quæ in ollis fictilibus conduntur, de quibus *Col. lib.* 12. *cap.* 43. *Martial. lib.* 7. Illic & uvæ collocantur ollares.

Ollarium, ii, n. Ollaria sunt loculi ad mortuorum cineres asservandos. *Inscript. apud Gruter. pag.* 307. Macuriam, & ollaria libertis, libertabusque suis fecit. V. etiam apud *Fabret.* plura *pag.* 13.

Ollic pro illic. *Paulus apud Fest.*

Ollicula, æ, f. ollula. *Theodor. Priscian. in l. de Phys. scient.*

Ollula, æ, f. χυτρίδιον, parva olla. *Var. l.* 2. *R. R. c.* 54. Inde in ollulas addatur.

Ollus, a, um, adject. antiq. pro illu. *Var. l.* 6. *de L. L.* In comitiis cum recitatur, a præcone dicitur, olla centuria, non illa: in funeribus indictivis cum dicitur, ollus letho datus est, &c. *Virg. Æn.* 1. Olli subridens hominum sator. *Lucr. l.* 6. *v.* 207. Flammeus est plerumque color, & splendidus ollis.

Olo, is. V. Oleo.

Oloes. *Fest.* Ab oloes dicebant, pro ab illis.

Olor, oris, m. *cigno*, Ger. *ein schwan*, Gal. *cygne*, Hisp. *cisne*, κύκνος, cygnus. avis est alba, ansere major, voce arguta. Varias de hujus vocis etymologia opiniones habes apud *Voss. in Etymol.* ¶ Poetæ dicunt olores moribundos suavissimum cantum edere. *Ovid. Heroid. ep.* 7. Sic, ubi fata vocant, udis abjectus in herbis, Ad vada Mæandri concinit albus olor. *Plin.* tamen *l.* 10. *c.* 23. id negat. ¶ Est etiam idem ac odor, ab *oleo*: cum hoc tamen discrimine, quod *odor* fere de bono, *olor* de malo odore usurpatur. *Arnob. l.* 2. Amara sunt elementa, vel dulcia; odoris sunt alicujus, vel oloris.

Olorifer, a, um, adject. *Claudian. in ep. ad Serenam*, *v.* 12. Cycnos oloriferi venit ab amne Padi. h. e. ubi plures olores habitant.

Olorinus, a, um, quod ad olorem spectat, ut Color olorinus, idest candidus. *Plin. l.* 37. *cap.* 10. Gasidanem Medi mittunt coloris olorini. *Virg.* 10. *Æn. v.* 187. Olorinæ pennæ.

Olostræ, arum, m. Indorum gens, *Lucan. l.* 3. *v.* 249. Tum furor extremos movit Romanus Olostras. Adde *Plin. l.* 6. *c.* 20.

Olvatium, Antistius Labeo ait esse mensuræ genus. *Paul. ex Festo*. Censet *Scalig.* legendum *olusatrum*, & interpretationem corruptam esse. Alii *olvatium* retinent, & esse aiunt quod in olla coctum est, ut *testuatium* apud *Varronem*, quod in testa, seu sub testa.

Olus, eris, n. *ortaggio*, *ogni erba buona da mangiare*, ירק, Ger. *gartenkraut*, Gal. *herbe potagere*. *herbe à manger*, Hisp. *hortaliza*, λάχανον, omnis herba sativa, quæ in usu cibario est. In veter. libris legitur & *holus* cum aspiratione. *Horat. l.* 1. *ep.* 5. Nec modica cœnare times olus omne patella. *Plaut. Cas.* 3. 5. 29. Profecto hercle non tuis quicquam olerum. ¶ Per Synecdochen ponitur pro tenui, & quotidiano victu. *Hor.* 2. *Ser. sat.* 7. *v.* 30. Si nusquam es forte vocatus ad cœnam, laudas securum olus. hoc est dicis, nihil esse melius, quam parce, & continenter domi vivere. ¶ Per antonomasiam olus aliquando de brassica dicitur. *Plin. l.* 27. *c.* 4. Anagyros (herba) fruticosa est, gravis odore, flore oleris. *Var. R. R. l.* 1. *c.* 16. Vitis adsitis ad olus. V. ibi *Scalig.*

Olusatrum, i, n. (quod & *atrum olus* dicitur a *Col. lib.* 11. *cap.* 3.) herba est foliis subnigris, quæ a Græcorum nonnullis ἱπποσέλινον, ab aliis σμύρνιον dicitur. In genitivo habet *olerisatri*, & *olusatri*. *Plin. lib.* 19. *cap. ult.* Libanotis radicem habet olusatri.

Olusculum, n. 2. λαχανάριον, dim. ab *olus*. *Cic. Att. lib.* 6. *ep.* 1. Lancibus, & splendidissimis canistris olusculis nos solet pascere.

Olympia, æ, f. Pisa, Olympia Pisa. *Langanico*. Ὀλυμπία, urbs Elidis, in Peloponneso, in prov. *Belvedere* dicta, ad Alpheum fl. Ab hac urbe sesquimilliario fuit celeberrimum templum Jovis, ubi ludi Olympici, sive Olympiaci celebrabantur. *Plin. l.* 2. *c.* 103. & *l.* 4. *c.* 6.

Olympia, orum, n. 2. τὰ Ὀλύμπια, gymnicum certamen, seu ludi, qui in honorem Jovis Olympici apud Olympiam urb. Elidis celebrabantur. Instituti sunt ab Hercule, Augia Elidis Tyranno superato, repurgatoque ejus stabulo, ut Græca juventus se exerceret cæstibus, cursu, saltu, disco, & palæstra. Alii scribunt, Olympia instituta fuisse a Pelope, verum ab Atreo, & Hercule fuisse instaurata. Fiebant quinto quoque anno ineunte, vel, ut Lycophronis Interpres asserit, quinquagesimo mense. Huic certamini quinto die finis imponebatur, & victor oleastro, vel, ut Aristoteli placet, olea coronabatur, tantumque ei honoris habebatur, ut non per portas urbis, sed per ruinas murorum sublimis in curru in patriam veheretur. *Cic. de Cl. Orat.* Pugiles exercitati pugnos, & plagas Olympiorum cupidi ferre possunt. *Id.* 2. *de Div.* Cursor ad Olympia proficisci cogitans. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 50. magna coronari Olympia. h. e. in Olympiis.

Olympiacus, a, um, quod ad Olympia spectat. *Auct. ad Her. l.* 4. *c.* 3. Quasi si quis ad Olympiacum venerit cursum.

Olympias, adis, f. Ὀλυμπιάς, spatium annorum quatuor, idest, ut Lycophronis Interpres tradit, quinquaginta mensium, ex eo ita dictum, quod juxta Olympiam Elidis urbem quinto quoque anno ineunte fierent certamina gymnica in honorem Jovis Olympii. Græci enim tempora per Olympiadas supputare cœperunt, ita numerantes: Olympiadis primæ, aut secundæ, aut centesimæ anno primo, vel secundo, vel tertio, vel quarto. Atque ut Consules, ita & in Olympiis victores iterum, & tertium dicebantur. *Ovid.* 3. *de Pont. ep.* 6. In Scythia nobis quinquennis Olympias acta est. ¶ Est & hoc nomine ventus flans in Eubœa. *Plin. l.* 17. *c.* 24.

Olympias, adis, f. filia Neoptolemi Regis Molossorum, uxor Philippi Regis Macedoniæ, mater Alexandri Magni. *Justin. l.* 9. *c.* 7. ¶ Olympiades dictæ sunt etiam Musæ, quia Olympum colere credebantur. *Enn.* apud *Var. l.* 6. *de L. L. c.* 2. *a med.* ipse *Varro l.* 3. *R. R. c.* 16. & *Pompon. Mela l.* 2. *c.* 3.

Olympicus, a, um, Ὀλυμπικός, quod ad Olympia spectat. *Horat. l.* 1. *od.* 1. Sunt, quos curriculo pulverem Olympicum collegisse juvat.

Olympionices, æ, m. 1. Ὀλυμπιονίκης, qui in Olympiaco certamine victor evasit, ab Olympia, & νίκη, victoria. *Cicer. pro Flac.* Quid, si etiam occisus est a piratis Adramyttenus homo nobilis, cujus est fere nobis omnibus nomen auditum, Atinas pugil Olympionices? Hoc est apud Græcos, quoniam de eorum gravitate dicimus, prope majus, & gloriosius, quam Romæ triumphasse. Adde 1. *Tusc. cap.* 46.

Olympionicus, a, um, adject. *Col. l.* 3. *c.* 9. Nos quoque patri retineamus velut olympionicarum equarum, ita feracissimarum animarum seminibus &c. h. e. quæ in olympiacis certaminibus decurrerunt.

Olympius, m. 2. Ὄλυμπος, Mysius tibicen, & poeta melicus, & elegiacus, Marsyæ Satyri discipulus, qui citharæ legem dedit, modosque pulsandi reperit, & docuit. Floruit ante bellum Trojanum. Ab hoc & mons in Mysia nomen accepit. *Ovid.* 6. *Met.* ¶ Fuit item alius junior e Phrygia tibicen, tempore Mydæ Regis. *Suid.* ¶ Præter hos fuit & Olympius Nemesianus, qui, ut ait *Vopiscus in vita Numeriani*, c. 2. scripsit *Halieutica*, *Cynegetica*, *Nautica*.

Olympius, a, um, adject. ab Olympia, Ὀλύμπιος, ut Olympius Jupiter, apud *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 17. Qui templum prope Olympiam habuit, teste *Plin. l.* 4. *c.* 5. ¶ *Lactant. l.* 1. *c.* 11. scribit Jovem Olympium dici, quod maximam vitæ partem in Olympo monte transegerit.

Olympus, i, m. *Olimpo*, *Lacha*, Ὄλυμπος, mons Thessaliæ, Ossæ, & Pelio attiguus, qui Pieriam reg. Macedoniæ attingit, & Thessaliam a Macedonia dirimit, adeo excelsus, ut nubes transgrediatur, & passim apud Poetas pro cœlo accipiatur, ita dictus, quasi ὁλολαμπής, h. e. totus fulgidus, quia Solem clarum habet, nullisque unquam nubibus vertice obfuscatur. *Virg.* 2. *Æn. v.* 779. Superi regnator Olympi. *Lucan. l.* 2. *v.* 169. nubes excedit Olympus. ¶ Scribit *Apul. de Mundo sub fin.* Olympum dici non omne Cœlum, sed eminentissimam & purissimam Cœli partem, eamque splendidissimam, ibique Deorum sedem esse. Huc faciunt illa *Senecæ* verba *in Apocolocynt.* Placet, cum cœlo intra dies triginta excedere, Olympo intra diem tertium. ¶ Est præterea Olympus mons Mysiæ in Asia, Idæ proximus. Item Lyciæ juxta urbem cognominem. Item Cypri, in Lesbo, in Lydia, in Æolide, &c. quos omnes refert *Plin.* variis in locis.

Olynthus, i, f. 2. Olinthos, *Olinto*, Ὄλυνθος, urbs Macedoniæ, seu Thraciæ, in Sithonia reg. quondam maxima, inter Athon M. & Pallenen urb. *Cicer. Ver.* 3. *cap.* 21. *Curt. lib.* 8. *c.* 8.

Olyssipo, vel Ulyssippo, onis, f. *Lisbona*, Ulyssis civitas, in Lusitania, olim municipium Romanorum, teste *Plin. l.* 4. *c.* 22.

O ANTE M.

Omasum, n. 2. *budel gentile*, כרש, Ger. *der feiste darm*, Gal. *tripes de boeuf*, Hisp. *tripa gruessa*, ἐχῖνος, crassior, pinguiorque ventriculi pars, sive, ut alii dicunt, crassius, & pinguius intestinum, quod nonnulli bubulum esse credunt, apud veteres in mensarum deliciis habitum. *Horat. l.* 1. *ep.* 15. patinas cœnabat omasi, Vilis & agnini. *Plin. l.* 8. *c.* 45. Qui concubino procaci, omasum edisse se, augante, bovem occiderit.

Ombria, æ, f. 1. ὀμβρία, gemmæ species, quam nonnulli notiam vocant, quæ cum imbribus, & fulminibus fertur in terram decidere, quemadmodum ceraunia, & brontia, & eundem, quem illæ, effectum habet. *Plin. l. ult. c.* 10.

Omen, inis, n. *augurio*, סימן, Ger. *ein zeichen zum glück*, *oder un glück*, Gal. *augure*, Hisp. *aguero*, οἰωνός, proprie est augurium, quod hominum ore fit, ut explicat *Cic.* 1. *Div. c.* 45. sed accipitur etiam pro quovis auspicio, & augurio. *Cic. loc. cit.* Neque solum Deorum voces Pythagorei observaverunt, sed etiam hominum, quæ vocant omina, quæ quia valere censebant majores nostri, idcirco omnibus rebus agendis, Quod bonum, faustum, felix, fortunatumque esset, præfabantur. *Id. Phil.* 11. *c.* 5. Hoc detestabile omen avertat Jupiter. *Id. de Arusp. resp. c.* 20. Quod Dii omen obruant. *Virg.* 2. *Æn. v.* 178. Nec posse Argolicis exscindi Pergama telis, Omina ni repetant Argis. *Ovid.* 5. *Met.* Bubo dirum omen mortalibus. *Tacit.* 2. *hist. c.* 74. Fausta Vitellio omina precantem. Sic dicimus omen accipere. *Cic.* 1. *Div. c.* 46. Cum bonis ominibus aliquid incipere, *Liv. in præfat. l.* 1. Secundo omine ealre, *Horat. l.* 3. *od.* 11. &c.

Omentatus, a, um, ἐπιπλοϊκός, quod est omento fartum. *Apicius l.* 2. *c.* 1. Isitia omentata, pulpam concisam teras.

Omentum, ti, n. *omento*, *rete*, ἐπίπλοον, vel ἐπίπλους, membrana tenuis, & pinguis, qua integuntur ventris intestina. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Ventriculus, atque intestina pingui, ac tenui omento integuntur. ¶ Pro membrana cerebri usurpatur a *Macrob. l.* 7. *Sat. c.* 9. ¶ Usurpatur & de ipsis intestinis. *Juv. Sat.* 13. *v.* 117. In carbone tuo charta pia thura soluta Ponimus, & vituli tectum jecur, albaque porci omenta. Adde *Pers. sat.* 2. *v.* 46.

Omeris, idis, f. *Ovid.* 3. *de art. aman. vers.* 273. Conveniunt tenues scapulis ometides altis. h. e. humerales fasciæ, ab ὦμος, *humerus*. Ita legit & exponit *Turneb.* V. *Analectides*.

Ominatio, onis, f. actus ominandi, omen, *Fest.* seu *potius Paul. in voce Faventia*. Faventia bonam ominationem significat.

Ominator, oris, m. qui omen capit, vel qui peritus est ominibus capiendis. *Plaut. Amph.* 2. 2. 90. Ob illhuc omen ominator capiet, quod te condecet.

Omino, as, n. 1. idem ac ominor, apud vet. *Pompon. apud Non.* 2. 7. *n.* 53. Ita sit & tibi bene, qui recte ominas.

Ominor, aris, d. 1. *augurare*, ניחש, Germ. *weissagen*, Gall. *augurer*, Hisp. *agorar*, οἰωνίζομαι, omen capio, auguror, futurum aliquid pronuntio. *Cic.* 2. *Off.* Malo enim alteri, quam nobis ominari. *Plin. lib.* 4. *epist.* 15. Optamus enim tibi, ominamurque in proximum annum Consulatum. *Velley. l.* 2. *cap.* 71. Vera de exitu Antonii ominatus est. *Liv. l.* 26. *c.* 18. Clamore, & favore ominati sunt felix faustumque imperium.

Ominose, adverb. malo omine. *Quintil. declam.* 6. *cap.* 5. Inauspicatum metiens iter, prorsus ominose retentus.

Ominosus, a, um, δυσοιώνιστος, quod malum omen portendit. *Plin. l.* 3. *ep.* 14. Notabilis, atque etiam ominosa res accidit.

Omissio, onis, f. *omissione*, actus omittendi. Legitur apud *Symmach. lib.* 3. *ep.* 48. *lib.* 10. *epist.* 70.

Omissus, a, um, *tralasciato*, παραλειφθείς. *Cic. pro Lig. c.* 1. Omissa controversia, oratio omnis ad misericordiam tuam conferenda est. ¶ Aliquando ponitur pro negligens, languidus, remissus. *Ter. Heaut.* 5. *v.* 9. Ubi te vidi animo esse omisso. *Id. Adel.* 5. 3. 43. At enim metuas, ne ab re sint tamen omissiores paulo.

Omitto, is, isi, issum, a. 3. *lasciare*, *tralasciare*, עזב, Germ. *unter lassen*, Gal. *omettre*, Hisp. *dexar*, παραλείπω. est rem aliquam penitus dimittere, relinquere, prætermittere, præterire, missam facere, non exequi, ex *ob*, & *mitto*. *Cic.* 3. *Off.* Omisit hic & pietatem, & humanitatem. *Id. in Brut.* Itaque omittamus lugere. ¶ Sæpe est tacere, silentio prætermittere. *Cic. pro Sext.* Omitto, quid ille Tribunus omnium rerum divinarum, humanarumque prædo fecerit. ¶ Item deponere. *Cic. in Somn. Scip. c.* 1. *in fin.* Ades animo, & omitte timorem, Scipio. *Terent. Adelph.* 2. 4. 3. Omitto vero tristitiam tuam. ¶ Item dimittere. *Plaut. Mil.* 4. 3. 3. Nullo pacto potest prius hæc in ædes recipi, quam illam omiserim. ¶ Omittere aliquem alicui, pro alicui condonare in gratiam alterius. *Cic. ad Capiton. l.* 16. *ad Attic.* Deinde si me amas, omitte Atticum Ciceroni tuo. Aliæ Editiones sic habent: Deinde si me amas, omitte Atticum; Ciceroni tuo totum hoc de.

Ommentans, idem est quod obmanens, manens, inquit *Fest. ex Liv. in Odyss.*

Omnicanus, a, um, adject. q. d. semper canens. *Apul. lib.* 2. *Florid.* Urdis & omnicanus.

Omnicarpus, a, um, adject. omnia carpens. *Varr. lib.* 4. *de L. L. cap.* 19. Omnicarpæ capræ.

Omnicolor, ris, adject. *di ogni colore*, ut omnicolor pictum, apud *Prudent. in pass. Petri & Pauli v.* 39.

Omnifariam, adv. *in ogni guisa*, πανταχῶς, omnibus modis. *Gel. l.* 11. *cap.* 13. Cum vero omnes terras omnifariam, & undique versum circumfluit. Adde *Macrob. l.* 7. *Sat. c.* 13. & *Apul. in Trismegisto*.

Omnifer, a, um, adject. 2. παντοφόρος, omnia ferens. *Ovid.* 2. *Met. v.* 275. Sustulit omniferos collo tenus arida vultus.

Omniformis, e, adject. omnium formarum. *Apul. in Trismegisto*. Mundus receptaculum omniformium specierum. *Prudent. in Rom. v.* 337. Verbo creavit omniformem machinam.

Omnigenus, a, um, παντοῖος, ex omni genere. *Virg.* 8. *Æn. v.* 698. Omnigenumque Deum monstra.

Omnimode, adverb. *in ogni modo*, παντοίως, omnibus modis. *Lucret. lib.* 2. *v.* 488. Omnimoda expertus fueris, quam quisque det ordo. Al. leg. Omnimodis expertus eris.

Omnimodis, adv. omnibus modis, *Lucret. l.* 2. *v.* 699. Non tamen omnimodis connecti posse putandum est Omnia. Adde *Apul. l.* 1. *Florid.*

Omnimodo, *in ogni modo*, omnino, omnimodis. *Senec. l.* 5. *de benef. c.* 1. Evitemus omnimodo, ne deliberasse videamur. *Cels. lib.* 7. *c.* 4. Sed non omnimodo res in desperationem habet. *Gell. l.* 18. *c. ult.* Quod omnimodo quintus semipes verbum finiret.

Omnimodus, a, um, *d'ogni sorte*, quod est omnium modorum. *Lucret. l.* 1. *v.* 684.

Omnis

Omnimodus ignis. *Apul. Apolog.* Omnimodis maculationibus convariat.

Omnino, adv. *interamente, del tutto*, Ger. *gantz und gar*, Gal. *tout fait*, Hisp. *de todo punto*, [illegible], prorsus, plane, funditus, usquequaque, ab *omnis*. *Cic. 5. Tusc.* Cum defensionum laboribus, Senatoriisque muneribus aut omnino, aut magna ex parte essem aliquando liberatus. *Id. pro Cluent.* Quinque omnino fuerunt, qui illum vestrum innocentem Oppianicum absolverent. *Id. de Amic. c. 6.* Omnino ousquam. *Horat. l. 2. Sat. 8. v. 94.* Omnino nihil. ¶ Ponitur & in principio sententiæ. *Cic. 1. Off.* Omnino fortis animus, & magnus duabus rebus maxime cernitur. *in fatti.*

Omniparens, entis, o. [illegible], qui omnia gignit. *Virg. 6. Æn. v. 595.* Nec non & Tytion terræ omniparentis alumnum Cernere erat.

Omnipater, is, omnium rerum pater. *Prudent. in pass. Eulal. vers. 70.* omnipatremque negare Deum.

Omnipavus, a, um, adject. qui omnia timet. *Cal. Aurel. Acut. 3. c. 12.* Pantophobus, idest omnipavus.

Omniperitus, a, um, valde, & omnino peritus. *Albinov. eleg. 1. v. 110.* Æetis succis omniperita suis.

Omnipollens, tis, adject. omnipotens. *Prudent. Apotheos. in præfat.* Statum lacessunt omnipollentis Dei.

Omnipotens, tis, o. *onnipotente*, [illegible], Germ. *allmæchtig*, Gall. *tout-puissant*, Hisp. *todo poderoso*, [illegible], omnia potens, ex *omnia*, *potis*, & *ens*, ut ait *Prisc.* quasi qui omnibus potis est. *Cicer. 4. Tusc. cap. 14. ex quodam Poeta.* Teque omnipotens Neptune invoco. *Virg. 8. Æn.* Fortuna omnipotens, & ineluctabile fatum his posuere locis. *Macrob. lib. 1. in Somn. Scip. cap. 17.* Omnipotentissimus Deus.

Omnipotentia, æ, f. *onnipotenza*, [illegible], rerum omnium facultas. *Macrob. l. 5. Saturn. c. 16.* Omnipotentiam quoque eidem tribuit.

Omnis, & ne, o. 3. agnome. *ciascuno*, [illegible], Germ. *alles*, Gall. *tout*, Hisp. *todo*, [illegible], universus. Eandem vim habet in singulari, quam in plurali. *omnis* enim *homo* significat idem, quod *omnes homines*. *Cic. pro Rosc. Amer.* Non omnem frugem, neque arborem in omni agro reperire possis. ¶ Differt *omnis* a *toto*, quod *omnis* ad nomenum refertur, *totus* ad quantitatem, *totum* dicimus corpus aliquod integrum, ut Tota domus, *omnis* de universis numero distinctis, ut Omnis grex. Confunduntur tamen plerunque. *Cic. pro Quinct.* Et in hoc singulare judicium causa omnis concluderetur. *Id. 2. Fin. c. 14.* Omne cœlum, tota terra cum universo mari. ¶ Omne genus, & omnis generis, pro eodem sumuntur. *Varro l. 2. de R. R. c. 19.* Seminaria omne genus ut seruntur. *Liv. l. 7.* Superbiamque, & omnis generis injurias in se, atque populares. ¶ *Horat. l. 3. od. ult.* Non omnis moriar, h. e. aliqua mei parte tantum moriar, cetera immortalis ero. ¶ In plur. numero substantiæ naturam induit. *Cic. 2. de Orat.* Omnia quæ in disceptationem cadere possunt. *Liv. l. 31.* Macedonum fere omnibus, ut manerent, persuasit. ¶ Omnia esse alicui dicitur is, qui apud aliquem in summa gratia est. *Liv. l. 10.* Demetrius iis omnia est, eum jam regem vivo patre appellant. ¶ Omnia facere, *far di tutto*, omnia experiri. *Cic. 3. Fin.* Facere omnia, ut adipiscamur. ¶ *Ire, discedere, transire in alia omnia* dicitur de senatoribus, cum ab auctoris sententia in senatu dissentiunt, *esser d'altro parere*. *Cic. l. 1. Fam. epist. 2.* De triduo le gatis frequentes ierunt in alia omnia. *Id. Fam. 10. ep. 12.* Frequens eum senatus reliquit, & in alia omnia discessit. *Hirt. de B. Gall. l. 8. c. 53.* Senatus frequens transivit in alia omnia. ¶ *Alia omnia, quam quæ velis, agere*, ac nihil eorum agere, quæ velles. *Plin. l. 7. ep. 15.*

Omnituens, tis, adject. qui omnia videt. *Valer. Flac. l. 5. v. 248.* Hæc tibi fatorum genitor tutela meorum Omnituens. *Lucr. l. 2. v. 940.* Sensus omnituentes.

Omnivagus, a, um, qui ubique vagatur. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 27. de Luna*, Quæ eadem Diana omnivaga dicitur, non a venando, sed quod in septem numeratur tanquam Vagantibus. Al. leg. *nemorivaga*.

Omnivolus, a, um, *che vuole ogni cosa*, omnia volens. *Catul. carm. 69. ad Mall. v. 140.* Noscens omnivoli plurima furta Jovis.

Omnivorus, a, um, [illegible], qui nullo discrimine quibuslibet vescitur. *Plin. l. 25. c. 8.* Quoniam boves omnivoræ sunt in herbis.

Omole, es, mons Thessaliæ. *Virg. 7. Æn. vers. 675.* Omolen, Othrynque nivalem linquentes.

Omoplatæ, [illegible], duo ossa lata, utrinque a cervice ad scapulas tendentia, quæ Latinis scoptula operta vocantur. Vox Græca est, & græcis literis scribitur a *Celso lib. 8. cap. 1.*

Omphacium, ii, n. *agresto*, Germ. *agrest unreiffer vvein*, Gal. *verjus*, Hisp. *agraz*, [illegible], succus uvæ immaturæ, atque acerbæ. *Plin. lib. 12. in præf.* Omphacium quo fieret unguenta, incipientis uvæ pubertate.

Omphacinus, a, um, adject. ut omphacium vinum, *agresto*, apud *Plin. l. 14. c. 16.* ¶ Omphacium oleum, dicitur ab eodem *Plin. l. 12. c. 27. & l. 15. c. 3.* quod fit ex oleis albis adhuc, & nondum maturis. Al. leg. *omphacinum*, quod idem est.

Omphale, es, Ὀμφάλη, f. t. Regina Lydiæ, quæ Herculem multis muneribus ornavit, quod anguem juxta Sagarim flumen multos homines interficientem interemisset, eundemque postea sibi servientem, ut tradit *Donatus in Ter.* ad lanificium compulit, cum ipsa calathum, & colum, cultusque fœmineos sagittis, & clava, leoninaque tegmine mutasset. Alii dicunt, ob Iphiti Euryti Regis filii cædem a Mercurio, jussu Jovis, Omphalæ Lydorum Reginæ fuisse in servitutem addictum, & inde esse, quod illi servisse, & calathos subministrasse dicatur. V. *Ovid. 2. Fast. v. 305. & seq.* ¶ Penultima hujus vocis fere corripitur a *Senec. Hippolyt. v. 317.* & *aliis*, & a *Terent. Eun. 5. 8. 3.* &c Videtur tamen produxisse *Propert. l. 3. eleg. 11. v. 17.* Omphale in tantum formæ processit honorem.

O ANTE N.

Onager, gri, vel onagrus, i, m. *asino selvatico*, [illegible], Ger. *ein waldesel*, Gal. *ane sauvage*, Hisp. *asno montes*, ὄναγρος, asinus agrestis, ex ὄνος, *asinus*, & ἄγριος, *sylvester*. *Varro l. 2. de R. R. c. 6.* Asinorum duo sunt genera, unum ferum, quos vocant onagros, alterum mansuetum, ut sunt in Italia omnes. *Cic. Att. l. 6. epist. 1. ad fin.* Erat præterea cynocephalus in essedo, nec deerant onagri. ¶ Est & onager machina bellica (de qua *Ammianus l. 23. & Veget. l. 4. c. 9. & 22.*) magnis saxis torquendis apta.

Onagos, ὀναγός, asinorum ductor. *Plaut. Asin. prol.* Huic nomen Græce est onagos Fabulæ.

Onchesmites. V. Anchisites.

Onchestus, i, *Cocino*, urbs Bœotiæ, condita ab Onchesto Neptuni filio. *Stat. 7. Theb. vers. 272.*

Onerarius, a, um, *da carico*, [illegible], Ger. *das da tregt*, Gal. *de voiture, de charge*, Hisp. *de carga*, φορτικός, quod oneratur, vel onerari potest, ut Naves *onerariæ*, quibus onera gestantur, quæ magnæ & capaces sunt, obque id reliquis tardiores, ut contra *actuariæ* & minores sunt, & celeritate, agilitateque onerarias præstant, unde & nomen habent, ab agendi scilicet facilitate. *Cic. 3. Ver.* Eaque in onerariam navem suam conjicienda curavit.

Oneratus, a, um, nom. ex particip. *caricato*, onustus. *Curt. l. 4. c. 14.* Armis suis onerati. *Horat. l. 1. ep. 18. v. 46.* Jumenta onerata plagis. *Sallust. in Jugurth. c. 46.* Vino & epulis onerati.

Onero, as, avi, atum, a. 1. *caricare*, [illegible], Ger. *beladen*, Gal. *charger*, Hisp. *cargar*, [illegible], onus impono. *Ter. Phorm.* Qui non humeris hunc onero pallio. *Virg. 1. Æn.* Vina bonus quæ deinde cadis onerarat Acestes. ¶ Sæpe translate ponitur. *Cic. 3. de nat. Deor.* Animadverti, te, cum in loco dicere, quem plurimis posses argumentis onerare judicem. *Id. 3. Fam. ep. 10.* Te autem quibus mendaciis homines levissimi onerarunt! *quanto impostore uomo date!* *Virg. 9. Æn.* Æthera oneravit votis. *Terent. Andr. 5. 1. 8.* onerat injuriis. *Sallust. Jugurth. c. 11.* onerare promissis. *Liv. l. 4.* Onerata laudibus. *Id. l. 35. c. 11.* onerare spe præmiorum. ¶ Onerare populum, est nimis tributa exigendo affligere. *Plin. in Paneg.* ¶ Onerare rationem cultoris, *caricar la spesa della coltivazione*. *Col. l. 4. c. 2.* ¶ Onerare annonam, *in trar carestia ne' viveri*. *Ulpian. l. Annonam Dig. de extraord. crim.* ¶ Onerare se voluptatibus, *ingolfarsi ne' piaceri*. *Plaut. Stich. 4. 1. 27.* ¶ *Terent. Phorm. 5.* O fortuna, quantis commoditatibus hero meo hunc onerasti diem! h. e. quot commoditates hoc die hero meo attulisti! ¶ Interdum onerare absoluta positum est in invidiam adducere, odiosum reddere. *Tacit. 4. hist. c. 14.* Delectum natura gravem onerabant ministri avaritia, & luxu. Adde *l. 2. c. 64.*

Onerose, adv. odiose. *Paulin. Nol. ep. 55. (al. 53.)* Cur in nos onerose loqueris?

Onerositas, atis, f. onus. *Tert. de cultu fœm. c. 7.* Tanta ornandi capitis onerositas.

Onerosus, a, um, *grave*, *ponderoso*, Germ. *lastig*, Gall. *chargeant*, *pesant*. Hisp. *molesto*, *pesado*, [illegible], quod est oneri, quod onerat, & gravat. *Plin. l. 22. c. 25.* Capiti, & stomacho onerosum. *Virg. 9. Æn.* Onerosa præda. *Ovid. 1. Met. v. 51.* Tanto est onerosior igne.

Onirocrites, æ, m. somniorum interpres, ab ὄνειρος, *somnium*, & κρίνω, *judico*. *Fulgent. l. 1. Mythol.*

Oniscus, i, ὄνισκος, vermis terrenus, alio nomine centipeda. *Plin. l. 29. c. 6.*

Onochilos, i, ὀνόχειλος, h. e. labium asini, herbæ nomen est apud *Plin. l. 22. c. 21.*

Onocrotalus, i, m. *grotto*, ὀνοκρόταλος, avis est aquatica, ansere major, oloris similitudine, mira voracitate. Dicta est ab ὄνος, *asinus*, & κρόταλον, *crepitus*, quia capita in aqua mersa spirans rugitum asinino similem edere dicitur. *Plin. l. 10. c. 47.*

Onomatopœia, ὀνοματοποιΐα, fictio nominis, figura est apud Rhetores, qua rei, cui nomen non sit, aut non satis idoneum, nomen imponimus, aut imitationis, aut significationis gratia.

Ononis, herba. V. *anonis*.

Ononychites dictus est a Gentilibus Christianorum Deus, quem illi fingebant asininis auribus, altero pede ungulato, togatum, & librum gestantem, ut scribit *Tertul. in Apolog. c. 16.*

Onus, eris, n. 3. *peso*, *carico*, [illegible], Germ. *eine last*, Gal. *charge*, *faix*, Hisp. *carga*, *pese*, φόρτος, pondus, moles gravans. *Cic. pro Leg. Manil.* Quo omnes undique cum mercibus atque oneribus commeabant. *Plin. l. 8. c. 27.* Per aluum potentes se purgare, qua reddi ciborum onera salubre est. h. e. excrementa. ¶ Dicitur & de fœtu in utero. *Ovid. 10. Metam. v. 506.* Tendit onus matrem. ¶ Item de sumptibus, qui rem familiarem onerant. *Sueton. in Calig. c. 42.* Nata filia, paupertatem, nec jam imperatoria modo, sed & patria conquerens onera. ¶ Translate sumitur pro molestia. *Liv. l. 23. c. 43.* Ne & ipse oneri esset. ¶ Et sæpissime pro officio, seu munere, quod multam operam exigit, *carica*. Hinc onus suscipere, sustinere, deponere, subire; alicui imponere &c. apud *Cic.* sæpissime. *Id. 3. Fam. ep. 13.* Huc nihil ad te, nostrum est onus. *Id. Ver. 3.* Plus oneris habeo, quam qui ceteros accusarunt. *Quintil. l. 6. c. 2.* Liberare aliquem metu.

Onustus, a, um, *caricato*, γεμιστός, cui impositum est onus. *Cic. 3. Off.* Navesque in cursu frumento onustas petentes Rhodum viderit. ¶ Frequenter accipitur pro pleno. *Id. 1. de Divin. c. 29.* Onustus cibo, & vino. *Tac. c. 2. Ann. c. 13.* Onusta vulneribus tergum. ¶ Invenitur & cum genit. *Plaut. Aul. 4. 2. 10.* Se aulam onustam auri abstrusisse hic.

Onychinus, a, um, ὀνύχινος, ab onyche, Onychina pyra dicuntur, quæ unguis colorem referunt. *Plin. l. 15. c. 15.* ¶ Onychina pruna, quæ unguis formam, & similitudinem habent. *Col. l. 10. v. 10.*

Onychipuncta, æ, gemma ex jaspidum genere, niveo colore, rutilis punctis distincta. *Plin. l. 37. c. 9.*

Onychites, æ, m. ὀνυχίτης, lapis idem, qui onyx. *Plin. l. 37. c. 6.*

Onychitis, idis, f. cadmiæ species, intus onyche maculis similis. *Plin. l. 34. c. 10.*

Onyx, ychis, m. vel f. ὄνυξ, gemmæ species, humani unguis candorem referentis, intervenientibus venis quibusdam sardæ, & jaspidis colorem imitantibus, ab ὄνυξ, unguis. *Plin. l. 37. c. 5.* ¶ Onyx item genus est marmoris, idem ac alabastrites, in montibus Arabiæ præcipue nascens, postea etiam in Carmania repertum, ex quo vasa unguentaria, & ingentia fiebant pocula, item lectorum pedes, & sellæ, & solidæ columnæ, & tota pavimenta. *Plin. l. 36. c. 7.* *Martial. lib. 12. epigr. 50.* Calcatusque suo sub pede lucet onyx. ¶ Per Synecdochen ponitur pro vasculo unguentario ex hoc marmore excavato. *Martial. lib. 7. epigr. 93.* Unguentum fuerat, quod onyx modo parva gerebat.

O ANTE P.

Opa, æ, f. ὀπή, foramen. Apud Græcos Opæ a *Vitruv.* ponuntur pro tignorum cubilibus, quæ Latini *columbaria* appellant.

Opacitas, atis, f. obscuritas, caligo. *Col. l. 8. c. 17.* Plus nocet putris unda, quam prodest opacitas.

Opaco, as, avi, atum, a. 1. *adombrare*, [illegible], Germ. *bedecken*. Gal. *embrager*, Hisp. *hazer sombra*, ἐπισκιάζω, obumbro, obscuro, umbram alicui rei induco. *Cic. l. 1. de Orat. c. 7.* Platanus ad opacandum hunc locum patulis est diffusa ramis. *Silius l. 13. v. 331.* opacat tempora pinus.

Opacus, a, um, *ombroso*, [illegible], Ger. *schattechtig*, Gal. *embrageux*, *sombre*, Hisp. *sombroso*, σκιερός, umbrosus, cui apricus opponitur. *Cic. 1. de Leg.* In viridi, opacaque ripa inambulantes. *Virg. Ecl. 9.* frigus captabis opacum. *il fresco all'ombra*. *Ovid. 2. de art. am.* Opaca quies. *Colum. lib. 6. cap. 22.* Opacissima nemorum, ac montium pascua. *Plin. lib. 5. epist. 6.* Hippodromi limes cupressu ambitur, densiore umbra opacior, nigriorque. *Stat. 2. Theb. v. 95.* longævi vatis opacos Tiresiæ vultus. h. e. cæcos.

Opalia, n. 3. festa Opi dicata, quæ mense Decembri paucis diebus ante Saturnalia celebrabantur. *Plin. l. 19. c. 6.* Sunt, qui album, & nigrum inter Opalia, & Saturnalia aptissime seri putent. ¶ *Varr. l. 5. de L. L.* scribit Opalia tertio post Saturnalia die celebrari solita fuisse.

Opalis, le, adject. ad Opim pertinens, ut Opala sacrum, apud *Auson. eclog. de feriis Rom. vers. 15.*

Opalos, i, m. gemma colore candido, ita tamen ut & carbunculi ignis, & amethysti purpura, & smaragdi viror in ea translucea. *Plin. l. 36. c. 6.*

Opeconsiva, vel Opiconsiva dies dicta est ab Dea Opeconsiva, cujus in regia sacrarium; quod ideo actum, ut eo, præter Virgines Vestales, & sacerdotem publicum, introeat nemo. *Varr. l. 5. de L. L.* ¶ Ejus sacra celebrabantur octavo Kal. Septembr. teste *Turneb.*

Opella, æ, f. *operetta*, [illegible], parva, & exigua opera. *Hor. l. 1. ep. 7. v. 8.* Officiosaque sedulitas, & opella forensis adducit febres.

Opera, æ, f. *opera*, *fatica*, *industria*, [illegible], Ger. *arbeit*, *muehe*, Gal. *travail*, *peine*, Hisp. *obra*, ἐργασία, actio est, & labor, & industria operantis, operatio, quæ pro mercede suscipitur, vel ingenue sine mercede. *Cic. l. 1. Off.* Non male præcipiunt, qui servis uti jubent, ut mercenariis, ad justa præbenda, & operam exigendam. *Ter. Phorm. 1. 3.* Pauper, cui opera vita erat. *Cæs. l. 5. B. G.* Res multæ operæ, ac laboris. *Cic. Att. l. 14.* Ope, atque opera omni eniti, ut aliquid fiat. ¶ Operam dare alicui rei, & in aliquam rem, est studiose aliquam rem agere. *Ter. Andr. 1. 1. 130.* Nunc id operam do. h. e. in id. *Cicer. 1. Tusc. c. 4.* In quam exercitationem nos studiose operam dedimus. *Id. Fam. 13. ep. 58.* Dam operam, ut aliquid fiat. *Id. ad Att. l. 15.* Dare operam funeri, *assister all' essequie*. *Id. de clar. Or.* In juris civilis studio multum operæ dabam Q. Scævolæ. h. e. Q. Scævolam diligenter audiebam. *Id. 9. Fam. ep. 21.* Dare operam liberis. h. e. concumbere. *Plaut. Captiv. prol. v. 6.* Id ego apud vos proloquar, si operam datis. h. e. si attenditis. Et in plur. numero, *Id. Bacch. 1. 1. 51.* Ut revehatur domum, ubi ei dederit operas. *Sueton. in August. 79.* Dare operam tonsori. h. e. tonderi. Sic *Id. in Vitell. c. 10.* Ob editam in Galbæ cæde operam. ¶ Significat etiam opem alicui præbere, adesse,

adesse, patrocinari. *Ter. Eun.* 5. 2. 50. Tu pauxillum da mihi operæ, fac, ut admittar ad illam. Eodem sensu *Cicer. ad Brut. ep.* 8. Tibi omnem navare operam, & studium volumus. ¶ Judex etiam dare operam dicitur, cum audientiam alicui accommodat, *Cic. Att. l.* 13. Dixit, judicem operam dare sibi constituisse eo ipso die, quo &c. ¶ Operæ est, idem quod vacat, otium est. *Liv. l.* 25. Nec Annibali in tanto discrimine rerum operæ esse legationes audire. ¶ Opera est mihi, *ho da fare, son' occupato*. *Plaut. Merc.* 2. 2. 15. Dicam, si videam tibi esse operam, aut otium. ¶ Dedita opera, & data opera, *a bella posta*, de industria, consulto. *Cic. pro Rosc. Am.* & *Plin. l.* 7. *ep.* 15. V. *Deditus*, & *Datus*. ¶ Opera mea, tua, &c. h. e. causa mea, tua, &c. *Liv. l.* 35. Lanuvinos, quorum opera instauratæ essent feriæ, hostias præbere. *Terent. Hecyr.* 2. 1. Non mea opera, neque pol culpa evenit. ¶ *Plaut. Capt.* 3. 4. 31. Una opera mihi sunt sodales, qua iste. h. e. eodem modo, quo iste. ¶ Dicimus præterea, operam consumere, conterere in aliqua re, operam conferre, præbere, impendere, insumere, interponere, afferre, & similia quamplurima, quæ passim leguntur apud *Cic. Liv. Cæs. Horat. & al.* ¶ Operæ pretium, τὸ ἔργα μισθός, dignum, cui opera impendatur, fructuosum, & ad rem pertinens. *Cic.* 6. *Verr.* Ut hæc omnia reperire, ac perscrutari solitus sit, est operæ pretium cognoscere. *Liv. in præf.* Facturus ne operæ pretium sim. *Id. l.* 2. *B. Pun.* Et magna operæ pretia mereri. idest magna præmia militiæ. *Id. l.* 25. *c.* 6. Operæ pretium habent libertatem, civitatemque. idest censent libertatem, & civitatem dignam operæ, & labore militandi. ¶ Interdum *pretium* subauditur. *Pers. sat.* 6. *v.* 9. Lunai portum est operæ cognoscere cives. ¶ Non raro operæ pro opera ponimus. *Cic.* 16. *Fam. ep.* 10. Tu Musis nostris para ut operas reddas; nostra ad diem dictata fient. Adde *Senec. de Prov. c.* 2. ¶ Item pro ipso homine, qui servilem, aut mercenariam præstat operam. *Horat. l.* 2. *sat.* 7. *in fin.* ocyus hinc te ni rapis, accedes opera agro nona Sabino. Adde *Cic. Att. l.* 4. *ep.* 3. ¶ Item pro tempore unius diei, quo operari quis potest, seu pro rustica opera unius diei, *giornata*. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 18. Saserna scribit, satis esse ad jugera octo hominem unum: eum debere ea fodere diebus quadragintaquinque: tametsi quaternis operis singula jugera possit: sed relinquere se operas tredecim valetudini, tempestati, inertiæ, indulgentiæ. Adde *Col. l.* 2. *c.* 13. ¶ In sacris etiam hujus vocis aliquis est usus. *Afran. apud Non. c.* 12. *n.* 21. Jubeo hominem tolli, & collocari, & confoveri, solvo opera Dianæ, *h. e.* rem divinam solvo, quam debebam.

Operans, tis, com. ex particip. qui operatur. *Tertul. l.* 2. *adv. Marcion. c.* 4. Bonitas operantior. *Cæl. Aurel. Acut.* 3. *c.* 39. Clysteras adhibere operantissimos.

Operaria, æ, f. *lavoratrice*, quæ operatur. *Plaut. Bacch.* 1. 2. 41. Nimium pretiosa es operaria.

Operarius, rii, m. *operario*, *lavoratore*, פועל, Ger. *arbeiter*, *taglochner*, Gall. *ouvrier*, Hisp. *trabajador*, ἐργάτης, qui laborem operando fert. *Cassius* apud *Varr. l.* 1. *de R. R. c.* 17. præcipit, operarios parandos esse, qui laborem ferre possint, ne minores annorum duorum, & viginti, & ad agriculturam dociles. *Cic. in Parad.* Utrum potius de bonis est quærendum, quid bajuli, atque operarii, an quid homines doctissimi senserint?

Operarius, a, um, ἐργατικός, quod pertinet ad operam, vel ad operarium, quod industria, atque opera fit. *Plin. l.* 14. *c.* 10. Sed inter vina operaria numerantur. ¶ Operarius homo, qui operatur, mercenarius. *Cic. Att. l.* 7. Nam de altero illo minus sum admiratus, operario homine. ¶ Operarium pecus, cujus usum ad operas nostras faciendas convertimus. *Col. l.* 6. *c.* 2. Humilis enim, & modica corporatura pecoris operarii esse debet. h. e. illius, quo terram colimus. ¶ Operarius usus, qui ad opus aliquod faciendum adhibetur, vel qui alicui operi accommodatur. *Plin. l.* 8. *c.* 3. Alterius mucroni parcunt, ne sit præliis hebes, alterius operario usu fodiunt radices, impellunt moles. ¶ Operarii lapides, qui ad opus aliquod accommodari, & incidi possunt. *Plin. l.* 36. *c.* 22. Nunc ad operarios lapides transisse conveniat, primumque cotes ferro acuendo.

Operatio, onis, f. *operazione*, פעולה, Ger. *ein arbeit wirckung*, Gal. *operation*, *œuvre*, Hisp. *obra*, ἐργασία, actus operandi, opera. *Cic. Att. l.* 6. *ep.* 3. Hujus nebulonis operatione si Brutus moveri potest. idest turpi instigatione. Aliqui legunt *oratione*. *Plin. l.* 11. *c.* 24. Tertium araneorum genus, erudita operatione conspicuum. ¶ Ponitur etiam pro sacrificio. *Plaut. in fragm.* apud *Parezum in Lex. Crit.* Ut isthæc operatio eximen expiet.

Operator, oris, m. qui operatur. *Jul. Firmic. l.* 3. *c.* 9. Artes, quibus vigiliæ perpetuæ operationibus exiguntur. *Tertul. in exhortat. ad castit. c.* 3. Indulgentia patrocinatur operatori.

Operatrix, icis, f. quæ operatur. *Tertul. de anim. cap.* 11. operatrix prophetiæ. Et *c.* 52. operatrix mortis.

Operatus, a, um, particip. ab operor. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 50. In cute curanda plus æquo operata juventus. *Virg.* 3. *Georg. v.* 136. Connubiis arvisque novis operata juventus. *Id.* 1. *Georg. v.* 338. annua magnæ Sacra refer Cereri, lætis operatus in herbis. h. e. sacra faciens. ¶ *Tert. de anim. c.* 57. semperat. *operatior* usurpat, *più attiva*. ¶ Passiva significatione *Id. de præscript. adv. Heret. c.* 29. Tot opera fidei perperam administrata, tot virtutes, tot charismata perperam operata. *Lactant. l.* 7. *c. ult.* Susceptis, operatisque virtutibus, *praticate*, *esercitate*.

Operculatus, a, um, nom. ex particip. operculo clausus. *Col. lib.* 11. *cap.* 2. Si fuit plena, atque operculati favi.

Operculo, as, a. 1. *coprire*, πωμάζω, operculo operio. *Col. l. ult. c.* 30. Ab eo tempore, quo primum dolia operculaveris.

Operculum, li, n. *coperchio*, Germ. *ein deckel*, Gal. *couvercle*, Hisp. *topadera*, πῶμα, instrumentum, quo aliquid tegitur, ab *operio*. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Aspera arteria tegitur quasi quodam operculo. ¶ Operculum ambulatorium, quod facile huc, vel illuc movetur. *Plin. l.* 11. *c.* 14. Operculum a tergo esse ambulatorium. ¶ *Dignum patella operculum* proverbio dicitur cum magistro dignus aliquis discipulus inventus est: & generatim cum malum malo accessit. Itali dicunt *tal guaina, tal coltello*. Legitur apud *Hieronym. ep.* 43. *ad Chromat.* & *ep.* 16. *ad Principiam*.

Operimentum, ti, n. 1. *coprimento*, מכסה, Ger. *ein zudeckung*, Gal. *couverture*, Hisp. *cobertura*, ἐπίβλημα, quod aliquid tegit. *Plin. l.* 8. *c.* 42. Detracto oculorum operimento. ¶ *Prudent. in psychom. v.* 463. poetica licentia *opermentum* dixit.

Operio, is, rui, ertum, a. 4. *chiudere*, כסה, Germ. *zudecken*, Gall. *couvrir*, Hisp. *cubrir*, κλείω, claudo, cui aperio opponitur. *Plaut. Men.* 2. 3. 1. Sine foras sit, nolo operiri. *Catul. epigr.* 78. *de Berecynth.* Sopor operit oculos. ¶ Item tegere, *coprire*. *Cic. Verr.* 3. Qui totus fluctu operiretur. ¶ Translate sumitur pro celare, abscondere. *Plin. l.* 3. *ep.* 16. Abdere lacrymas, operire luctum. ¶ Alia V. in *Opertus*.

Operior, V. Opperior.

Operor, aris, atus sum, dep. 1. *operare*, *lavorare*, *affaticarsi intorno a qualche cosa*, ἐργάζομαι, opus facio, operam in aliqua re pono. *Plin. l.* 11. *c.* 10. *de apib.* Quibus est adolescentia, ad opera exeunt: seniores intus operantur. *Ulp. Dig. lib.* 28. *tit.* 5. *leg.* 35. Servi, qui operari in agro consueverunt. *Horat. l.* 1. *ep.* 2. *v.* 29. In cute curanda plus æquo operata juventus. *Apul. l.* 2. *Met.* Quod in ceteris membris floridæ vestis hilaris color, hoc in capite nitor operatur. *h. e.* efficit. ¶ Sæpe habet post se dativum, & ponitur pro operam dare, incumbere, *occuparsi*, *impiegarsi*, *attendere*. *Virg.* 3. *Æn. v.* 136. Connubiis, arvisque novis operata. *Ovid.* 2. *Amor. eleg.* 7. *v.* 23. Ancilla operata capillis ornandis. *Tacit.* 3. *Annal. c.* 43. Operari materiis cædendis. *Id.* 3. *Ann. c.* 43. Operari studiis litterarum. *Ulpian. Dig. lib* 48. *tit.* 5. *leg.* 15. Operari reipublicæ. *Eumen. in orat. pro restaur. Schol. c.* 4. Operari commodis alicujus. ¶ Sæpissime significat rem divinam facere, *far sacrifici*. adeoque hac notione usitatum est, ut putarint nonnulli, alias ab ista tanquam per translationem descendere. Adhibetur autem tum absolute, tum addito dativo casu. *Propert. l.* 2. *eleg.* 33. *v.* 1. Tristia jam redeunt iterum solemnia nobis: Cynthia jam noctes est operata decem. *h. e.* operam dedit sacris Isidis, vel Cereris, quibus mulieres fœminæ, a viris remotæ secubabant. *Virg.* 1. *Georg. v.* 339. Sacra refer Cereri, lætis operatus in herbis. *Hor. lib.* 3. *od.* 14. Unica gaudens mulier marito prodeat justis operata divis. *Juven. Sat.* 12. *v.* 91. longos erexit janua ramos, Et matutinis operatur festa lucernis. Al. leg. *operantur*, sed recte monet *Lips.* cum aliis, legendum esse *aperitur*. ¶ Pro valere, effectum habere, *Imp. Gordian. lib.* 5. *Cod. tit.* 12. *leg.* 7. Id pactum non debere ad suum dispendium operari. *Imp. Alexand. ib. lib.* 7. *tit.* 16. *leg.* 7. Operari ad præscriptionem. *Lamprid. in Commodo, c.* 17. Privatum ei venenum dederunt; quod cum minus operaretur, &c. *Cæl. Aurel. Acut. l.* 3. *c.* 8. *a med.* Clysteres vehementius operantes.

Operose, adv. *faticosamente*, *difficilmente*, Ger. *mueheitch*, Gall. *avec peine*, & *travail*, Hisp. *con mucha cura*, *y trabajo*, ἐπιπόνως, laboriose, difficulter. *Cic. in Orat. c.* 44. Quod vel maxime desiderat diligentiam, nec id tamen operose. *Plin. lib.* 18. *cap.* 26. Dicemus mox paulo operosius. hoc est accuratius, pluribus verbis.

Operositas, atis, f. ἡ ἐπιπονία, diligentia, labor. *Quinctil. lib* 18. *c.* 3. Est etiam, quæ περιεργία vocatur, supervacua, ut sic dixerim, operositas.

Operosus, a, um, *pieno di faccende*, עמל, Germ. *arbeitsam*, Gal. *penible*, *ou qui travaille beaucoup*, Hisp. *laborioso*, *de mucho trabajo*, ἐνεργής, qui agit, qui rebus gerendis operam dat. *Cicer de Sen. c.* 8. Ut senectus non modo languida non sit, verum etiam operosa. *Plin. l.* 18. *c.* 26. Hoc intervallum temporis agricolis maxime operosum est. ¶ Operosus ejus rei quisque dicitur, in qua desudat. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 177. Disce metu posito vates operose dierum, quod petis. h. e. qui in dirigendis diariis laboras. ¶ Sumitur etiam pro efficaci, seu quod habet magnam vim agendi. *Ovid.* 4. *Met.* Utare tentatis operosæ viribus herbæ. ¶ Quandoque passive accipitur pro eo, quod est multæ operæ quod multo est labore confectum, difficile, laboriosum. *Ovid. in ep.* 3. *v.* 31. Viginti fulvos operoso ex ære lebetas. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 26. Ne quis sepulchrum faceret operosius, quam quod decem homines effecerint triduo. *Plin. lib.* 7. *c.* 53. Operosissima tamen securitas mortis in M. Ofilio Hilaro ab antiquis traditur. *Horat. l.* 4. *od.* 1. Divitiæ operosiores.

Opertanea Sacra, μυστήρια, sacrificia, quæ in operto fiebant, quæ & Seclusa dicebantur, ne profanorum oculis pollluerentur. *Plin. l.* 10. *c.* 56. Gallinæ puræ non videntur ad Opertanea Sacra nigræ.

Operte, adv. tecte. *Gel. l.* 4. *c.* 11. Operte, & symbolice, more Pythagoræ.

Operto, as, a. 1. σκεπάζω, freq. ab *operio*. *Fest.*

Opertorium, rii, n. *copritura*, *coprimento*, περιβόλαιον, operimentum. *Sen. ep.* 87. Ex duabus penulis altera stragulum, altera opertorium facta est.

Opertum, i, n. mysterium, sacrificium occultum. *Cic. in Parad.* 4. Ut si Opertum Bonæ Deæ accessisses. ¶ Sumitur etiam pro Oraculo. *Cic. de Div. l.* 1. *c.* 50. Quo ex genere Apollinis Operta prolata sunt.

Opertus, us, ui, m. operimentum. *Apul. in Apolog.* Non modo indutui, & amictui, sed opertui quoque in rebus sacris usurparunt.

Opertus, a, um, κεκαλυμμένος, tectus, clausus. *Ovid.* 2. *Fast.* Opertæ fores. *Cic. de Sen.* Nullo imbre, nullo frigore adduci, ut capite operto sit. *Idem* 1. *Phil.* Ipse lectica operta latus est per urbem. *Id.* 1. *Fin. c.* 5. Patefactio rerum opertarum. ¶ Translate *Cic. pro Cluent.* Opertus dedecore, & infamia. *Plin. in Paneg.* Opertus præda. h. e. onustus.

Operula, f. 1. *operetta*, ἐργάσιον, dim. ab opera, *Arnob. l.* 4. Non istam suscepimus operulam. Adde *Apul. l.* 1. *A. A.*

Opes, opum, opibus, f. *ricchezze*, *potenza*, πλοῦτος, δύναμις, divitiæ, opulentia. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. puer hunc ego parvus Ofellum integris opibus novi non latius usum, Quam nunc accisis. *Ovid.* 1. *Met. v.* 140. Effodiuntur opes irritamenta malorum. ¶ Translate *Ovid. l.* 1. *de arte am. v.* 6... adoptivas ortus habebis opes. h. e. fructus. ¶ Plerumque tamen in eo differunt *divitiæ*, & *opes*, quod divitiarum nomine veniunt tantummodo facultates, ut agri, aurum, & cæteræ possessiones; opum vero nomen latius patet, & significat omne id, quo possumus. Itaque opibus facultates includuntur, non contra. *Cic. de Amic.* Divitiæ, ut utare, opes, ut colare, honores, ut laudere. *Id. Att. l.* 11. Illam miseram tuere meis opibus, siquæ sunt, tuis, quibus molestum non erit, facultatibus. *Horat. lib.* 3. *od.* 3. pugnaces Achivos Hectoreis opibus refringit. h. e. viribus, & virtute. *Nepos in Mil. c.* 5. Nullus unquam tam exigua manu tantas opes prostravit, h. e. tantas copias. ¶ Hoc sensu in singulari numero rarissimum est. *Vetus Poeta* apud *Cic.* 1. *Tusc. c.* 35. Adstante ope barbarica. h. e. imperio Trojæ, ut ex antecedentibus videre est. ¶ Translate *Ovid.* 2. *de arte am. v.* 343. Nascitur exiguus, sed opes acquirit eundo, Quoque venit, multas accipit amnis aquas.

Opheltes, m. 3. filius Lycurgi Regis Thracum, al. Archemorus, alumnus Hypsipyles, qui a serpente necatus est, in cujus honorem Argivi Nemæa certamina instituerunt. *Ovid. Met.* 3. *v.* 805. *Stat.* 4. *Theb. v.* 733.

Ophiaca, um, n. pl. τὰ ὀφιακά, quæ ad serpentes, & venena pertinent. *Plin. l.* 20. *c.* 23. Petridius, qui Ophiaca scripsit, & Miccion, qui rhizotomumena, adversus serpentes nihil hippomarathro efficacius putavere.

Ophicardelus, i, gemma, in qua nigrum colorem binæ lineæ albæ includunt. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Ophidion, i, genus piscis longi, & levis, serpenti similis. *Plin. l.* 32. *c.* 11.

Ophiogenes, um, m. 3. pop. Asiæ, ad Hellespontum, quos Crates Pergamenus scripsit serpentium ictus tactu solitos levare, & manu imposita venena extrahere corporibus. *Plin. l.* 7. *c.* 2. ¶ *Var.* apud *Priscian. l.* 10. scribit, eum arbitrantur suppositum asse aliquem in stirpe, ei admovere, ut pungat, colubrum: cum pupugerit, si de genere sit, vivere, si non sit, mori.

Ophion, Ὀφίων, nomen Gigantis cujusdam, qui una cum conjuge Eurynome Oceani filia cum rerum potitus esset, a Saturno fugatus est. *Claudian. lib.* 3. *de raptu Proserp. v.* 349. ¶ Item unus e Cadmi sociis illis, qui a serpentinis dentibus prognati sunt.

Ophionides, æ, patronym. Ophionis filius. *Ovid.* 12. *Met. v.* 245.

Ophionius, a, um, adject. ut Ophionia cædes. h. e. Thebana, ab Ophione Cadmi socio. *Senec. Oedip. v.* 485.

Ophiophagi, Arabiæ populi, quos serpentibus vesci solitos scribit *Plin. l.* 6. *c.* 29. ab ὄφις, serpens, & φάγω, comedo.

Ophioscorodon, i, ὀφιοσκόροδον, allii genus. *Plin. l.* 23. *c.* 23.

Ophiostaphylos, i, vitis genus apud *Plin. l.* 23. *c.* 2.

Ophites, æ, m. *serpentino*. ὀφίτης λίθος, marmoris genus, serpentis maculas habentis, ab ὄφις, *serpens*, ut echites a maculis viperæ. *Plin. l.* 36. *c.* 7. duo ejus genera facit, alterum molle, & candidum, alterum nigricans, & durum. *Lucan. l.* 9. *v.* 714. Quam parvis tinctus maculis Thebanus ophites.

Ophiuchus, m. 2. ὀφιοῦχος, Anguitenens, signum cœleste, hominis effigie anguem manu tenentis, ab ὄφις, *serpens*, & ἔχω, *teneo*. Nonnulli Herculem esse putaverunt, qui adhuc in cunis vagiens angues a Junone immissos prefocavit, alii Æsculapium, alii Carnabontem Getarum Regem, alii Phorbantem Triopæ Thessalorum Regis filium. *Cic.* 2. *de nat. Deor. Manil. l.* 1. *v.* 331.

Ophiusa, f. 1. ὀφιοῦσα, herba in Elephantina Æthiopiæ regione nascens, livida, difficilisque aspectu, qua pota minas, terroremque serpentum notimo observari tradidit Democritus, adeo ut mortem sibi eo metu damnati consciscant. Quare & sacrilegis bibenda dari consuevit. *Plin. l.* 24. *c.* 17.

Ophiusa, f. 1. insula prope Cretam, apud *Plin. l.* 4. *c.* 5. Hinc

Ophiusius, a, um, quod ad Ophiusam spectat. *Ovid.* 10. *Met. v.* 230. Ipsa suas urbes, Ophiusiaque arva parabat Deserere alma Venus.

Ophrys, ὀφρύς, herba quædam, denticulato oleri similis, foliis duobus, quæ capillis nigredinem inducit. *Plin. l.* 28. *c.* 25.

Ophthalmias, æ, ὀφθαλμίας, piscis latino nomine Oculata, sic dictus ab oculorum magnitudine. *Plin. l.* 32. *c.* 11. *Plaut. Captiv.* 4. 2. 70. ubi V. *Taubman.*

Ophthal-

Ophthalmicus, m. 2. medicus oculorum. *Martial. lib. 8. epigr. 74.* Hoplomachus nunc es, fueras ophthalmicus ante.

Opici, orum, m. 2. Opisci, pop. Campaniæ, qui postea Ausoni, teste Aristotele, dicti sunt, juxta Tyrrhenum mare incolentes, & in Latium novum etiam extensi, in quibus numerabantur Bajani, Cumani, Puteolani, Neapolitani. *Serv. in 7. Æn.*

Opicus, a, um, rudis, impolitus, agrestis, ignarus, ab Opicis pop. antiquissimis Italiæ in Campania, quod rudes præ ceteris, & agrestes fuerint. M. Cato apud *Plin. l. 39. c. 1.* Nos (Opicos) dictitant barbaros, & spurcius nos, quam alios opicos, appellatione fœdant. *Juven. sat. 6. v. 454.* Nec curanda viris opicæ castiget amicæ verba. *Id. sat. 3. v. 207.* Et divina opici rodebant carmina mures. Simili ratione locutus est *Gel. l. 2. c. 21. l. 11. c. 16. & l. 13. c. 9.* ¶ Sunt qui *opicus* interpretantur sordidos, spurcos: ad quam notionem trahi posse videtur illud, quod modo attulimus ex *Juven. sat. 3.* ubi varii Interpretes varias afferunt explicationes. Præterea *Festus* in voce *Oscum* scribit, opicum interdum dici pro Osco: Oscis autem frequentissimum usum fuisse libidinum spurcarum.

Opifer, a, um, *ajutatore*, *Βοηθὸς*, opem ferens. Unde Junonem opiferam appellarunt Romani, quod parturientibus opem ferre crederetur. *Plin. lib. 11. c. 37.* Cum meditatur in dedicanda æde Opiferæ dicare. Sic *Ovid. Metam. 15. v. 653. de Æsculapio:* Cum Deus in somnis opifer consistere visus.

Opifex, icis, m. *artefice*, [illegible], Ger. *werckmeister*, Gal. *ouvrier*, Hisp. *oficial*, *δημιουργὸς*, artifex, operator, fabricator, ab *opus*, & *facio*. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 8.* Opifex, ædificatorque mundi Deus. *Id. 5. Tusc.* Zeno Citticus, advena quidam, & ignobilis verborum opifex. *Id. Famil. 7. ep. 25.* Stilus dicendi opifex. *Varr. l. 3. R. R. c. 16.* Apes silvestres minores sunt, sed opifices magis. ¶ Per Synecdochen opifices accipiuntur pro iis, qui in sordidis artibus versantur. *Cic. 1. Offic. c. 42.* Omnes autem opifices in turpi sunt exercitio.

Opificina, æ, f. officina. *Plaut. Mil. 3. 3. 6.* Stultitia maxima sit, me tibi meam operam polliceri, si ea in opificina nesciam aut mala esse, aut fraudulenta.

Opificium, ii, n. *χειρουργία*, operis confectio, vel ipsum opus, ab *opifex*. *Varro l. 3. de R. R. c. 16.* Nisi opificii eas urget tempus.

Opificus, a, um, adject. ad opificem pertinens. *Apul. l. 1. Florid.* Extare in opificibus operibus.

Opigena, æ, f. Juno, quasi Ope genita. Poetæ enim Saturnum, & Opem Jovis, & Junonis parentes faciunt. *Festus* scribit, hoc nomine cultam Junonem a matronis, quod in partu laborantibus opem ferret.

Opilio, onis, m. *pecoraio*, [illegible], Ger. *ein schaphert*, Gal. *berger*, Hisp. *pastor*, *ποιμὴν*, pastor ovium, qui ovium gregem servat, & pascit, quasi ovilio. *Col. l. 7. c. 3.* Post fœturam deinde longinquæ regionis pascua petiturus opilio fere omnem sobolem pastioni reservet suburbanæ. ¶ Prima hujus vocis brevis est, itaque Poetæ ut producant, *upilio* scribunt, teste Servio ad illud *Virg. Ecl. 10.* Venit & upilio, tardi venere bubulci.

Opilo, vel Opilio, genus avis. *Festus.*

Opimatus, a, um, adject. *ingrassato*, pinguis factus. *Auson. in Mosell. v. 105.* opimato abdomine venter. *Sidon. l. 8. ep. 12.* Opimata vivariis ostrea.

Opime, adv. *abbondevolmente*, Ger. *reichlich*, Gal. *abondamment*, Hisp. *abundantemente*, *πλουσίως*, abundanter, & laute. *Plaut. Bacch. 3. 1. 6.* Omnium ad perniciem instructa domus opime.

Opimianus, a, um, adject. *Opimianum vinum*, quod & *Opimianum* absolute dicitur, celebre fuit apud Latinos, dictum a L. Opimio Nepote, qui Consul fuit Romæ una cum Q. Maximo Æmiliano tempore Gracchorum seditionis, ut est apud *Velles. l. 2. c. 7.* h. e. circa annum U. C. 633. teste *Plin. l. 14. c. 4. & 14.* Eo anno cum nimia cœli temperies, & ad maturanda vina aptissima fuisset, ea condita, & in multos annos servata, in deliciis postea fuere: durabantque adhuc post ducentos annos, *Plinii* tempore, ut idem testatur *cit. cap. 4.* quamquam hanc durationem *Velles. ib.* negat. Hoc vinum sæpe laudat *Martial. l. 1. epigr. 27. l. 2. epigr. 4. l. 3. epigr. 82.* &c. Adde *Cic. de clar. Orat. c. 83.*

Opimitas, atis, f. abundantia. *Ammian. l. 19. c. 22.* Expletus prædarum opimitate exercitus. *Plaut. Asin. 2. 2. 16.* Maximas opimitates gaudio effertissimas pariet. Adde *Captiv. 4. 1. 2.*

Opimius, a, um, Opimianus. *Varr. l. 4. de L. L. c. 32.* Ædes Concordiæ, & basilica Opimia.

Opimo, as, avi, atum, a. 1. *ingrassare*, [illegible], Germ. *feist machen*, Gal. *engraisser*, Hisp. *engordar*, *πιαίνω*, pinguefacio. *Col. l. 8. c. 9.* Hyeme tamen offæ panis vino madefactæ, sicut etiam palumbos, celerius opimant, quam ceteri cibi. ¶ Translate *Auson. ep. 13.* O qui venustos uberi facundia Sales opimas Tetradi.

Opimus, a, um, *grasso*, [illegible], Ger. *feist*, Gal. *gras*, Hisp. *gordo*, [illegible], pinguis, obesus, a *πιμελὴ*, o præmisso, quomodo a *πιαίνω*, est *opimo*. *Cic. in Brut.* Qui non tam habitus corporis opimos, quam gracilitates consectentur. *Id. pro Rosc. Am.* Ut ad illam opimam, præclaramque prædam damnatio Sex. Roscii velut cumulus accedat. *Gell. l. 5. c. 14.* Ferarum membra ad specum mihi suggerebat. *Varr. l. 2. R. R. 2. 1.* Opimi boves. *Cic. Agrar. 2. 2. 19.* Opimus, & fertilis ager. *Horat. l. 4. od. 4.* Opimus Triumphus. ¶ Translate *Cic. in Bruto*. Ornamenta non satis opima dicendi. ¶ Opima spolia dicebantur *τὰ σκῦλα*, quæ dux exercitus duci hostium detraxisset, ut fuere ea, quæ Romulus de Acrone, Cornelius Cossus de Tolumnio, M. Marcellus de Viridomaro retulerunt, teste *Festo*. *Liv. l. 1. c. 10.* Jupiter Feretri hæc tibi victor Romulus regia arma fero, templumque iis regionibus, quas modo animo metatus sum, dedico, sedem opimis spoliis, quæ, regibus ducibusque hostium cæsis, me auctorem sequentes posteri ferent. *Ib. mox.* Bina postea inter tot annos, tot bella, opima parta sunt spolia, adeo rara eius fortunæ decoris fuit. ¶ Dicitur & *opima* absolute. *Flor. l. 2. c. 17.* Scipio singulari certamine opima retulerat. *Senec. Herc. fur. v. 48.* Opima victi regis ad superos refert.

Opinabilis, le, o. 3. *δοξαστὸς*, quod opinione concipi potest. *Cic. 2. Acad.* Itaque hanc omnem partem rerum opinabilem appellabant. ¶ *Id. 2. Div. c. 14.* Omnis opinabilis est divinatio: conjectura enim alitur, h. e. in opinione consistit.

Opinamentum, i, n. opinatio, opinio. *Apul. de Deo Socrat.* Aliquando communis nonnullis opinamenta habere.

Opinatio, onis, f. *δόξασις*, actus opinandi, & fere in malam partem accipitur. *Cic. 4. Tusc. c. 11.* Opinatio est, judicare se scire quod nesciat. *Val. Max. l. 2. 2. 8. extern. n. 8.* Sophista ineptæ, & mordacis opinationis.

Opinato, adv. opinando, considerate. *Cic. 3. Fin.* Ut alterum nec opinato videremus. *Liv. l. 3. cap. 15.* Propius aliud novum malum, nec opinato exortum. ¶ Legitur & *necopinato*, conjunctim. V. *Opinatum*.

Opinator, oris, m. qui opinionem tantum, non scientiam habet, qui nihil asserit, sed opinatur. *Cic. 4. Acad. c. 20.* Ego vero ipse & magnus quidam sum opinator, non enim sum sapiens. ¶ Præterea opinatores a JCtis dicuntur, qui in provincias mittebantur ad militarem annonam exigendam. *l. 12. Cod. tit. 38. leg. 11.* Opinatoribus, id est exactoribus militaris annonæ, nullum sit cum provincialibus commercium. V. *Alciat. Parerg. jur. l. 8. cap. 22.* ubi hanc lectionem tuetur. Sunt enim qui *Opinatores* legunt.

Opinatum, i, n. opinio, ut Ex opinato, idest ex opinione, secundum opinionem. *Quinctil. l. 8. c. 5.* Jam hæc magis nova sententiarum genera ex opinato &c. Al. leg. ex inopinato. *Liv. l. 7. c. 17.* Castra quoque nec opinato aggressus cepit. Scribitur & *necopinato*, conjunctis duabus vocibus, quod maxime probatur ex illo ejusdem *Liv. l. 4. c. 27.* Unde ex necopinato adversum hostem invadat.

Opinatus, us, m. idem ac opinio. *Lucret. l. 4. v. 467.* pars horum maxima fallit propter opinatus animi.

Opinatus, a, um, nomen ex particip. opinione conceptus. *Cic. 4. Tusc. c. 6.* Partes perturbationum volunt ex duobus opinatis bonis nasci, & ex duobus opinatis malis. *Flor. l. 3. c. 5.* Italiam nec opinatus invadere cogitavit. h. e. improvisus. ¶ Opinatus interdum dicitur, de quo magna opinamur, illustris, celebris, *di gran nome*, *di gran fama*. *Florus l. 2. c. 7.* Rhodos opinatissima insula, & totius Asiæ insularum metropolis. In quibusdam editionibus hæc verba desunt. Sic *Gellius* referens *Alciat. l. 8. Parerg. c. 22.* opinatissimos auctores dixit. *Ennius:* Cum opinati loquuntur pariter atque ignobiles. *Gell. l. 12. c. 4.* hæc Ennii verba afferens, *opulenti*, legit.

Opinio, onis, f. 3. *opinione*, [illegible], Ger. *der wahn*, Gall. *opinion*, *avis*, Hisp. *opinion*, *δόξα*, existimatio, suspicio, persuasio, quam habemus de re aliqua. Distinguunt Philosophi opinionem a scientia, quod opinio incerta sit, scientia vero certa. *Cic. 1. de Leg.* Sed perturbat nos opinionum varietas, hominumque dissensio. *Id. 14. Fam. ep. 13.* Opinione celerius venturos dicitur. *Id. Verr. 6. c. 10.* Ut mea fert opinio, *come io stimo*. *Nepos 1. c. 2.* Præter opinionem res ceciderat. *Id. 14. c. 0.* In opinionem adduci. *Id. l. 25. c. 9.* Neminem opinionem veniebat, Antonium rerum potiturum. Sic, contra, & præter omnium opinionem. *Cic. Verr. 2. & pro Rosc. Amer.* Præterea *Colum. l. 2. c. 11.* Est ejus opinionis Cornelius Celsus. *Cic. Attic. l. 8.* In ea opinione fui, qua reliqui omnes. ¶ Sæpe sumitur opinio pro existimatione, vel fama de aliquo concepta. *Cic. 1. Fam. ep. 7.* Magna est hominum opinio de te, magna commendatio liberalitatis. *Cæs. l. 7. B. G. c. 60.* Quæ civitas in Gallia magnam habet opinionem virtutis. *Cujus l. 7. Dig. Testam. quemad. aper.* Optimæ opinionis viri. *Sidon. l. 1. ep. 5.* Montes hominum opinione vulgatos.

Opiniosus, a, um, adject. qui opinionibus abundat. *Tertull. l. 4. adv. Marcion. c. 15.* Si cui tam opiniosus videbitur. *Cic. 4. Acad. c. 47.* Principes Dialecticorum Antipater, & Archidemus, opiniosissimi homines.

Opinor, aris, atus sum, d. 1. *pensare*, *stimare*, [illegible], Ger. *wehnen*, Gal. *avoir opinion*, *estimer*, Hisp. *pensar*, *δοξάζω*, opinionem habeo, existimo, censeo, arbitror, suspicor. *Cicer. 4. Acad.* Sapientem nihil opinari, h. e. nunquam assentiri rei vel falsæ, vel incognitæ. *Id. pro Domo, c. 40.* Falso multa in vita homines opinantur. *Id. in Pis. c. 20.* De vobis Senatus opinatur non secus, ac de teterrimis hostibus. *Terent. Andr. 2. 2. 19.* Non videntur convenire hæc nuptiis? Pa. Non opinor, Dave. Da. Opinor, narras? ¶ Male opinari de aliquo, *aver cattivo concetto*. *Sueton. in Aug. c. 51.* Cum Æmilio Corduberisi inter cetera crimina vel maxime objiceretur, quod male opinari de Cæsare soleret. ¶ *Opinor*, & *ut opinor*, elegantes sermoni interseruntur. *Cic. l. 1. ad Att.* Primus, ut opinor, introitus. *Id. ib. l. 9.* Sed, opinor, quiescamus. ¶ Invenitur etiam *opino*, *as*, usurpatum ab *Enn. Cæcil. & Plaut.* apud *Non. c. 7. n. 39.* Adde *Priscian. l. 8.*

Opinus, a, um, adject. fere cum *nec* jungitur, & in quibusdam Livii editionibus conjunctim, in quibusdam divisim legitur. V. *Necopinus*.

Opipare, adv. *copiosamente*, Ger. *reichlich*, Gal. *richement*, *largement*, Hisp. *abundantemente*, *δαψιλῶς*, copiose. *Cic. Off. 3. c. 14.* Opipare a Pythio paratum erat convivium.

Opiparis, re, o. 3. idem ac opiparus. *Apul. lib. 1. de Asino*. Piscatum opiparem expositum video. Aliqui suspicantur, hic mendum subesse.

Opiparus, a, um, *sontuoso*, [illegible], Ger. *reichlich*, Gal. *somptueux*, Hisp. *costoso*, *de mucho gasto*, *πολυτελής*, splendidus, sumptuosus, opulento apparatu instructus, ab *opis*, seu *opum* apparatu. *Plaut. Pers. 4. 4. 1.* Satin' Athenæ tibi visæ fortunatæ, atque opiparæ? *Id. Mil. 3. 1. 29.* Vino, ornamentis, opiparisque obsoniis.

Opis. V. Ops.

Opis, is, f. nomen Nymphæ comitis & ministræ Dianæ. *Virgil. 11. Æn. v. 836.* At Triviæ custos jamdudum in montibus Opis.

Opisthographus, a, um, adject. *ὀπισθόγραφος*, utraque parte paginæ scriptus. Solebant autem Veteres fere in adversa tantum charta scribere. *Plin. lib. 3. epist. 5.* Commentarios reliquit opisthographos, & minutissime scriptos. Adde *Ulp. Dig. l. 37. tit. 11. leg. 4.*

Opisthotonicus, i, *ὀπισθοτονικὸς*, qui opisthotono laborat. *Plin. l. 20. c. 18.*

Opisthotonus, i, *ὀπισθότονος*, morbus, quo nervi ita contrahuntur, ut totum corpus, vel ejus membrum aliquod in contrariam flectatur partem. *Plin. l. 20. c. 21. & l. 24. c. 22. & l. 28. c. 12.*

Opiter, tris, m. dicitur is, cujus pater avo vivo mortuus est, ducto vocabulo, aut quod obitu patris genitus sit, aut quod avum ob patrem habeat, idest pro patre. Hæc *Festus*.

Opiterginus, a, um, adject. ab Opitergio. *Quinctil. lib. 3. c. 8.* Opitergina ratis. *Lucan. l. 4. v. 462.* Hic Opiterginis moles onerata colonis. ¶ De rate Opitergina V. *Flor. l. 4. c. 2.*

Opitergium, ii, n. *Oderzo*, oppidum Venetorum in Marchia Tarvisina ad amnem Monteganum. *Plin. l. 3. c. 19.*

Opitulatio, onis, f. *aiuto*, auxilium, quasi opis latio. *Ulp. l. 1. Dig. de minor. vigintiquinque ann.* Prætor pollicitus opitulationem. *Arnob. l. 4.* Gratiosis opitulationibus præsto esse.

Opitulator, oris, m. *ajutatore*, qui opitulatur. *Apulej. de Deo Socrat.* Periculosis tutator, egenis opitulator. *Id. in Florid. n. 14. (al. l. 3.)* Patruus objurgator, & sodalis opitulator, & miles prœliator. ¶ Est etiam epithetum Jovis proprium, teste *Festo*.

Opitulatus, us, m. opitulatio. *Fulgent. l. 3. Mythol.* Ejus opitulatu cuncta adolescit nativitas.

Opitulor, aris, atus sum, d. 1. *ajutare*, *soccorrere*, [illegible], Ger. *helffen*, Gal. *aider*, Hisp. *ayudar*, *ἀρήγω*, opem fero, subvenio, adjuvo, ab *ope*, & *tulo* vel *tulo*, quo veteres usi sunt pro *fero*. *Cic. Serv. Sulpitio*. Quoniam nihil jam videmus posse opitulari Reipublicæ. *Plin. l. 28. c. 8.* & dorsi medullam adalligatam contra vanas species opitulari. Rursus *Cic. lib. 2. de Inv. c. 1.* Permultum ad dicendum opitulati sunt præceptores. ¶ Invenitur & *opitulo*, *as*, activa forma. *Liv. Andron.* apud *Non. c. 7. n. 62.* Da mihi hasce opes, conjugi, opitula.

Opitulus, i, dictus est Jupiter, quasi opis lator. *Festus*.

Opium, ii, o. *oppio*, *ὄπιον*, succus, sive lac ex incisis papaveris scapo profluens, ab *ὀπὸς*, quo significatur succus, sive humor. Habet per somnum vim mortiferam, si copiosius sumatur. *Plin. l. 20. c. 17.* Aliqui addunt & opium pilulis in die ternis lupini magnitudine.

Opobalsametum, i, n. locus, ubi plures sunt arbores opobalsamum ferentes. *Justin. l. 36. c. 3.* Palmeto & opobalsameto distinguitur. *Voss. in Etym. in voce Balsamum* legit *opobalsamum*.

Opobalsamum, i, *ὀποβάλσαμον*, succus a balsamo manans, qui præfertur omnibus odoribus, ab *ὀπὸς*, *succus*, & *βάλσαμον*, *balsamum*, quæ arbor est in sola Judæa nascens, quæ incisa vitro, lapide, osseisve cultellis succum hunc summæ suavitatis mittit. *Plin. l. 12. c. 25.* & *Justin. l. 36. c. 3.* Hinc *Stat. l. 3. Silv. 2. v. 141.* Candida felices sudans opobalsama virgæ.

Opocarpathon, i, *ὀποκαρπάθου*, succus carpathi, quem inter venena enumerat *Plin. l. 28. c. 10.*

Opopanax, acis, *ὀποπάναξ*, succus panacis, seu panaceæ herbæ. *Plin. l. 20. c. 24.*

Oporinus, a, um, adject. autumnalis. vox græca est, & græcis literis scripta a *Martial. epigr. 13.* Si dares autumnus mihi nomen, *ὀπώρινος* essem.

Oporotheca, æ, & Oporotheca, es, f. *ὀπωροθήκη*, locus, ubi fructus autumnales conduntur, ab *ὀπώρα*, *autumnus*, & *θήκη*, *repositorium*. *Varro l. 1. de R. R. c. 59.* In oporotheca mala manere putant satis commode. *Id. ib.* Oporothecas qui faciunt, &c.

Oportet, ebat, uit, imp. 2. *bisogna*, *bisogna*. Ger. *man muss*, Gal. *il faut*, Hisp. *es menester*, *δεῖ*, expedit, vel utile, aut necesse est, ab *opus*, ut Differt a decere. *Cic. in Or.* Oportere perfectionem declarat officii, quo & semper utendum est, & omnibus, decere, quasi aptum esse, consentaneumque tempori, & personæ. ¶ Differt etiam ab *opus est*. *Idem l. 4. Att. ep. 9.* Ego vero, qui, si loquor de republica quod oportet, insanus, si quod opus est, servus existimer, quo dolore esse debeo? ¶ Construitur vel cum nom. autem ... *Ter. Heaut. 2. 3. sc. 2. v. 25.* Hæc facta ab illo oportebant. *Idem Andr. 2. 1.* Quæ assolent, quæque oportent. *Cic. 4. vel potius 3. Parad.* Quicquid non oportet scelus

fecisse esse, quicquid non licet, nefas putare debemus. ¶ Vel cum infinitivo activo, aut passivo, *Cic. de Amic.* Quocirca cum judicaveris, diligere oportet, non, cum dilexeris, judicare. *Id. in Catil.* Apollinis signum ablatum certe non oportuit. ¶ Vel cum conjunctivo, *Cic. de Amic.* Accedat huc suavitas quaedam, oportet, sermonum, atque morum. ¶ Aliquando est conjicientis. *Plaut. Pseud.* Hunc hominem malum esse oportet, idest suspicor esse malum.

Oppando, is, idem quod pando, vel contra pando. *Gratius in Cyneget. v.* 55.

Oppango, is, pegi, pactum, a. 3. *attaccare*, affigo, conjungo. *Plaut. Cur.* 1. 1. 59. Ubi suavium oppegit, fugit.

Oppansus, a, um, contra expansus. *Prud. in Psychom. v.* 410. ¶ Invenitur & Oppassus apud Tertull. *Apolog. c.* 16.

Oppecto, is, xi, xum, a. 3. ab *ob*, & *pecto*. *Plaut. Pers.* 2. 3. 30. Melius oppectuntur frigida. h. e. digitis, quasi pectine, circum carpuntur, & comeduntur.

Oppēdo, is, edi, n. 3. [illegible], contra pedo, ventris crepitum in aliquem mitto. *Horat. l.* 1. *sat.* 9. *v.* 70. curtis Judaeis oppedere.

Opperior, iris, oppertus, vel opperitus sum, d. 4. *aspettare*, [illegible], expectare, ex *ob*, quod veteribus notabat *ad*, & *pario*. *Cic. Att. l.* 3. Aut ibidem opperiar, aut me ad te conferam. *Plaut. Most.* 5. 2. 101. Sent non otium erat, id sum opperitus. *Ter. Phorm.* 3. 2. 40. Unam praeterea horam ne oppertus sies. *Virg.* 10. *Aen. v.* 771. hostem magnanimum opperiens.

Oppessulatus, a, um, nom. ex partic. pessulo clausus. *Plaut. Amph. in scena supposit.* *Dii vostram fidem v.* 22. Oppessulatas ante fores graditur.

Oppēto, is, ivi, tii, itum, a. 3. *andare incontro*, *incorrere*, proprie est obire, vel subire, ex *ob*, & *peto*, quasi contra peto. *Cicer.* 1 *Tusc.* Vestras manus peto prius, quam oppeto malam pestem hostili manu. ¶ Oppetere mortem, vel simpliciter oppetere, est mori. *Cic.* 1. *de Div.* Aequius esse censuit maturam se mortem oppetere. *Virg.* 1. *Aen.* O terque, quaterque beati, Queis ante ora patrum Trojae sub moenibus altis contigit oppetere. *Macrob. l.* 3. *Saturn. c.* 7. Opportune factum Halesum fati, quia oppetiturus erat.

Oppexus, us, m. verbale ab oppecto. *Apul. l.* 11. *Met.* Flexus digitorum ornatum, atque oppexum crinium regalium fingerent.

Oppianus, ni, m. 2. Grammaticus, & Poeta insignis, ex Anazarbe, sive ut Suidae placet, ex Coryco Ciliciae urbe, patre Agesilao, matre Zenodota, scripsit [illegible], [illegible], [illegible], idest de piscibus, de canum venatione, & de viventibus, elegantissimis versibus viginti millibus, quo Antonino Imper. Severi filio obtulit, non sine doctrinae suae maxima commendatione, a quo totidem aureos stateres accepit. Obiit in patria, saeviente illic pestilentia.

Oppico, as, a. 1. idem quod pico, idest pice illino, quod fieri antiquitus solebat in doliis, vel vasis vinariis, ne perfluerent. *Cato de R. R. c.* 120. In amphoram mustum indito, & corticem oppicato.

Oppidaneus, a, um, adjectiv. oppidanus. *Cod. Theodos. l.* 12. *tit.* 1. Obsequiis oppidaneis mancipari.

Oppidanus, i, m. *cittadino*, Ger. *stadtman*, Gal. *citoyen*, Hisp. *ciudadano*, [illegible], qui oppidum incolit. *Caes. l.* 2. *B. G. c.* 33. Ne quam noctu oppidani a militibus injuriam acciperent.

Oppidanus, a, um, [illegible], quod ad oppidum spectat. *Cic. in Brut.* Quaestores celeriter facti sunt oppidano quodam, & incondito genere dicendi. *Id. pro Planc. c.* 12. Jus oppidanum.

Oppidātim, adv. [illegible], per oppida. *Sueton. in August. c.* 59. Ludos quinquennales pene oppidatim constituerunt. *Id. in Galb. c.* 18. Cum oppidatim victimae caederentur.

Oppido, adv. *molto*, מאד, Germ. *breiffig*, Gall. *beaucoup*, Hisp. *mucho*, *muy*, [illegible], valde, multum. *Festus de etymo* sic scripsit: Oppido, valde, multum. Ortum est hoc verbum ex sermone inter se fabulantium, quantum quisque frugum faceret; utque multitudo significaretur, saepe respondebatur: Quantum vel oppido satis esset. Hinc in consuetudinem venit, ut dicerent oppido, idest valde, multum. Itaque si in aliis rebus eo utuntur, ut puta, si qui dicant Oppido didici, spectavi, ambulavi, errant, quia nulli eorum subjici potest, Quod vel oppido satis est. Haec *Festus*. Quidquid tamen contra is dicat, passim usurpatur. *Ter. Heaut.* Dic, me hic oppido esse invitam. *Cic. l.* 14. *Fam. ep.* 4. Servirent praeterquam oppido pauci. *Id.* 3. *Fin.* Eorum definitiones paululum oppido inter se differunt. In hoc lusit *Apuleius in Apol.* Lignum a me toto oppido, & quidem oppido quaesitum.

Oppidŭlum, n. 2. parvum oppidum. *Cic. Att. l.* 10. *ep.* 7. Nec tamen in acie, sed Melitae, aut alio in loco, sive in oppidulo futurum puto.

Oppidum. (vel opidum, ut aliqui scribunt) di, n. *Città*, עיר, Germ. *eine stad*, Gall. *ville*, *bourg*, Hisp. *ciudad*, *castilla*, [illegible], locus moenibus conclusus, in quem homines multi habitandi causa conveniunt. Idem est, ac urbs. A castello differt magnitudine, a vico moenibus. *Serv. in* 9. *Aen. Cic.* 6. *Verr.* Segesta est oppidum pervetus in Sicilia. *Serv. Sulp. Cic.* Quae oppida quodam tempore florentissima fuerunt. ¶ Oppidum etiam dicebatur locus in Circo, unde quadrigae emittebantur. *Var. l.* 4. *de L. L. pag.* 37. & *Fest.* ¶ In genit. plur. oppidum pro *oppidorum*. *Sulpic. ad Cic. Fam.* 4. *ep.* 5. Tot oppidum cadavera.

Oppignĕro, as, avi, atum, a. 1. *impegnare*, עבט, Ger. *pfand versetzen*, Gal. *engager*, Hisp. *empeñar*, ἐνεχυράζω, aliquid pignori do. *Cicer. pro Sext. c.* 51. Libelli pro vino etiam saepe oppignerabantur. *Terent. Heaut.* 4. 5. 46. Num illa oppignerare filiam meam, me invito, potuit? *Martial. l.* 2. *epigr.* 58. Oppigneravit ad mensam octo nummis annulum, unde coenaret.

Oppilatio, onis, f. obstructio, ἔμφραξις, ut oppilatio narium, apud *Scribon. Larg. compos.* 47.

Oppilatus, a, um, nom. partic. clausus, obstructus. *Cic. Phil.* 2. *c.* 9. Scalis tabernae oppilatis.

Oppilo, as, a. 1. *serrare*, ἐμφράττω, occludo. *Lucret. l.* 6. *v.* 725. Fluctibus adversis oppilare ostia contra.

Oppleo, es, evi, etum, a. 2. *empire*, ἀναπλήθω, circumquaque, sive maxime impleo, vel impleo simpliciter. *Plaut. Rud.* 4. 4. 14. Jam meas opplebit aures sua vaniloquentia. Al. leg. *oppletas*. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Nam vetus haec opinio Graeciam opplevit. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 4. Alienus odor nares opplet.

Opplētus, a, um, partic. ab oppleor. *Cic. post red. in Sen. c.* 4. Quorum mentes angustae, humiles, pravae, oppletae tenebris, ac sordibus.

Opplōro, as, n. 1. [illegible], contra ploro, plorando obtundo. *Auth. ad Her. l.* 4. *c.* 52. Ac vos auribus meis opplorare non desinitis?

Oppōno, is, sui, (apud *Plaut.* etiam *opposivi*) itum, a. 3. *opporre*, נגד שים, Ger. *entgegen setzen*, Gall. *opposer*, Hisp. *oponer*, ἀντιτίθημι, contra pono, ex adverso pono. *Cic. Att. l.* 7. Omnes nostra corpora opponimus. *Id. pro Caec.* Atque iste ad omnes introitus armatos homines opponit. *Id. pro Mur.* Ad omne periculum, atque ad omnem insidiam solus opponitur. ¶ Saepe ponitur pro contrarium esse, adversari. *Cic.* 2. *de Or.* His quatuor causis totidem medicinae opponuntur. ¶ Item pro adversari alicui in disputando. *Cic.* 4. *Acad.* Non quo probaret, sed ut opponeret Stoicis. ¶ Item objicere, idest ponere ante oculos, vel animum, *mettere innanzi*. *Cic. pro Quinct.* Pericula intendantur, formidines opponuntur. ¶ Item deponere, & contra alium provocantem pignus ponere. *Plaut. Curc.* 2. 3. 34. Pinio pallium, ille suum annulum opposivit. *Ter. Phorm.* 4. 3. 56. Ager oppositus est pignori ob decem minas. Huc pertinet illud *Catull. carm.* 26. Furi villula nostra non ad Austri Flatus opposita est, nec ad Favoni, Verum ad millia quindecim & ducentos. h. e. pignori obnoxia est propter usurarum summam. ¶ Item interponere. *Cic.* 4. *Acad.* Auctoritate tanta movebat, nisi tu opposuisses non minorem tuam. ¶ Item apponere. *Horat. l.* 1. *sat.* 9. *in fin.* licet antestari? Ego vero Oppono auriculam. h. e. assentior. *Cato de R. R. de brassica*, *in fin.* De petigine ponere; brassicam opponito, sanam faciet. Ita legit *Turneb.* alii *petigini ponere*, *brassicam opponito*.

Opportūne, adv. *opportunamente*, *a tempo*, *a luogo*, Germ. *zu rechter zeit*, Gal. *en temps*, & *lieu*, Hisp. *oportunamente*, εὐκαίρως, commode, loco, & tempore. *Cicer.* 2. *de nat. Deor.* Atqui mihi quoque videor venisse opportune. *Id. l.* 1. *Fam. ep.* 9. Accidere opportunius nihil potuit. *Liv. lib.* 32. *c.* 18. Anticyra opportunissime sita.

Opportūnitas, atis, f. *opportunità*, Germ. *gelegenheit*, Gall. *opportunité*, Hisp. *oportunidad*, εὐκαιρία, commoditas, ratio loci, temporis, & personarum. *Cic.* 2. *Fin.* Et quemadmodum opportunitas (sic enim appellemus εὐκαιρίαν) non fit major productione temporis. *Caes. l.* 3. *B. G. c.* 19. Opportunitas loci. *Sallust. in Jug. c.* 6. Opportunitas aetatis. ¶ Ponitur etiam pro aptitudine. *Cic. de Leg. l.* 1. *c.* 9. Omitto opportunitates, habilitatesque reliqui corporis. ¶ Item pro facilitate. *Plin. ep.* 24. Tranquilli stomachum multa sollicitent, vicinitas urbis, opportunitas viae. ¶ Item pro utilitate. *Cic. de Am.* Tales igitur inter viros amicitia tantas opportunitates habet. ¶ Opportunitate venire, *venire a tempo*. *Plaut. Epid.* Optuma opportunitate ambo autem venistis.

Opportūnus, a, um, *opportuno*, *comodo*, [illegible], Germ. *fueglich*, Gall. *opportun*, Hisp. *oportuno*, [illegible], quod idoneum est ad agendum, quod nobis commode obtingit. *Cicer. pro Rosc. Am.* Locus opportunus captus est ad eam rem. *Id.* 2. *Ver.* Classes optimae, & opportunissimae. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 24. Locorum opportuna permuniret. ¶ Aliquando ponitur pro utili. *Cic. de Am.* Caeterae res, quae expetuntur, opportunae sunt singulae rebus fere singulis. ¶ Aliquando pro apto, & idoneo. *Ter. Eun.* Ad omnia haec magis opportunus, nec magis ex usu tuo nemo est. ¶ Aliquando pro proclivi, & obnoxio. *Plin. l.* 7. *c.* 52. Foeminarum sexus huic malo videtur maxime opportunus. *Id. l.* 18. *c.* 7. Opportuniora morbis corpora. *Id. l.* 9. *c.* 31. Opportunus injuriae.

Opposĭtio, onis, f. *opposizione*, *opponimento*, ἀντίθεσις, contrarietas. *Cic.* 1. *de Inv. c.* 28. Disparatum autem est id, quod ab aliqua re per oppositionem negationis separatur.

Opposĭtus, us, m. idem ac oppositio. *Cic. pro Marc. sub fin.* Sed etiam laterum nostrorum oppositus, & corporum pollicemur.

Opposĭtus, a, um, ἀντιτεθείς, partic. ab opponor. *Cic. pro Font.* Ac propugnaculum istis ipsis nationibus oppositum, & objectum. *Juven. sat.* 11. *v.* 18. Lancibus oppositis. h. e. oppigneratis. Al. leg. *oppositis* eodem sensu. *Senec. l.* 7. *Benef. c.* 14. Rebus meis in securitatem creditoris oppositis.

Oppressio, onis, f. *oppressione*, καταδυναστεία, actus opprimendi. *Cicer. pro Dom.* Occupatione fori, oppressione curiae. *Id.* 3. *Offic. c.* 21. Legum & libertatis oppressio. *Ter. Adelph.* 2. 1. 30. Per oppressionem eripere, *con prepotenza*.

Oppressiuncula, ae, f. dim. ab *oppressio*. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 66. Papillarum horridularum oppressiunculae. h. e. compressiones.

Oppressor, oris, m. 3. *oppressore*, καταδυνάστης, qui opprimit. *Brut. ep.* 16. *Cic.* Ut vindices, atque oppressores dominationis salvi sint?

Oppressus, a, um, *oppresso*, [illegible], partic. ab opprimor. *Plin. l.* 9. *ep.* 28. Oppressa memoria, *piena di troppe cose*. *Cic.* 1. *Off.* Qui vi oppressos imperio coercent? *Id. Fam.* 9. *ep.* 14. Oppressus summis corporis doloribus. *Id.* 2. *Divin.* Oppressus terra, *sepolto*. *Id. in Catil.* Oppressus invidia. *Id. ibid.* Oppressus aere alieno. *Liv. l.* 24. Oppressus metu.

Oppressus, us, m. oppressio. *Lucret. l.* 1. *v.* 850. In oppressu valido. *Sidon. l.* 9. *ep.* 11. Saxei montis oppressu.

Opprimo, is, essi, essum, a. 3. *opprimere*, [illegible], valde premo, obruo. *Ter. Eun.* 3. 5. Somnus eum opprimit. *Cato R. R. c.* 46. Pede opprimere. *Cicer.* 2. *Divin.* Opprimi ruina. *Liv. l.* 29. Opprimere ignem. *spegnere*. *Ter. Phorm.* 5. 7. 93. Os opprime. h. e. tace. ¶ Translate est celare, tegere. *Cic. pro Rosc. Amer.* Quo studiosius ab ipsis opprimitur, & absconditur, eo magis eminet, & apparet. *Val. Max. l.* 1. *c.* 1. Opprimere oculos mortuorum. h. e. claudere. ¶ Item ex improviso deprehendere. *Cic. Att. l.* 12. Ad quem diem hic ita possum esse, ut ne opprimar. *Ter. Andr.* 1. 3. 23. Ne de hoc me pater imprudentem opprimat. Adde *Liv. l.* 2. *c.* 4. ¶ Item occupare, praevenire. *Liv. l.* 25. Opprimere vocantes. *Cic.* 15. *Fam. ep.* 16. Haec te tertia epistola ante oppressit, quam tu schedam aut litteram. *Plaut. Asin.* 2. 2. 14. Occasionem opprimere. h. e. arripere. ¶ Item evertere, occidere, venare. *Cic.* 4. *Fam. ep.* 3. Quicumque Rempubl. oppressisset armis. *Id. pro Rosc. Amer.* Extinguere, & opprimere potentiam alicujus. *Id.* 4. *Fam. ep.* 6. Dolore opprimi. *Id. Verr.* 3. *c.* 9. Opprimi criminibus. ¶ Alia V. in *Oppressus*.

Opprobramentum, i, n. idem ac opprobrium. *Plaut. Merc.* 2. 3. 87. Quam opprobramentum, aut flagitium muliebre efferri domo. Al. leg. *opprobamentum*.

Opprobratio, onis, f. *rimprovero*, actus opprobrandi. *Gel. l.* 12. *c.* 12. Tum Cicero inopinata opprobratione permotus.

Opprobratus, a, um, *rinfacciato*, *esprobrato*, objectus. Apud *Gell. l.* 3. *c.* 5. *in lemmate*. Mollities cuidam opprobrata acerbe simul & festiviter.

Opprobriosus, a, um, adiect. opprobriis plenus. *l.* 40. *Cod. de Episc. & Cler.* Absurdum Clericis est, imo etiam opprobriosum.

Opprobrium, i, n. *vituperio*, *infamia*, חרפה, Ger. *schmachrede*, Gal. *opprobre*, *outrage*, Hisp. *oprobrio*, ὄνειδος, infamia, dedecus, ex *ob*, & *probrum*, quasi objectum probrum. *Hor. l.* 1. *ep.* 9. Sic ego majoris fugiens opprobria culpae. ¶ Item exprobratio, reprehensio. *Horat. l.* 1. *ep.* 16. *v.* 41. Mordax opprobriis falsis.

Oppróbro, as, n. 1. *rinfacciare*, *villaneggiare*, חרף, Ger. *fuerwerffen*, Gal. *reprocher*, Hisp. *denostar*, ὀνειδίζω, opprobrio do, objicio, ex *ob*, & *probrum*. *Plaut. Most.* 1. 3. 143. Egone id exprobrem, qui mihimet cupio id opprobrarier? *Id. Trinum.* 1. 2. 25. Rus tu mihi opprobras? *Gell. l.* 17. *c.* 1. Ut opprobraret adversariae.

Oppugnatio, onis, f. *oppugnazione*, πολιορκία, actus oppugnandi. *Cic.* 1. *de Or.* De signorum collationibus, de oppidorum oppugnationibus. *Liv. l.* 4. *c.* 29. Nec segnior oppugnatio est, quam pugna fuerat.

Oppugnator, oris, m. πολιορκητής, qui oppugnat. *Cic. pro Balb.* Et contra oppugnatores Reipublicae de civitate exterminari. *Id. pro Plan. c.* 31. Salutis meae oppugnator.

Oppugnatorius, a, um, adiect. ad oppugnationem pertinens. *Vitr. l.* 10. *c.* 22. Hostes compararent res oppugnatorias.

Oppugnatus, a, um, nom. ex partic. *combattuto*. *Propert. l.* 2. *eleg.* 12. *v.* 46. Nec totiens propriis circum oppugnata triumphis Roma.

Oppŭgno, as, avi, atum, a. 1. *dare assalto*, πολιορκέω, contra personam, vel rem aliquam pugno nocendi causa. *Cic. l.* 2. *Fam. ep.* 9. Aggeribus, vineis, turribus oppugnabam oppidum munitissimum Pindenissum. *Liv. de bel. Pun.* Tum vero simul ab hostibus, simul ab iniquitate locorum Poeni oppugnabantur. ¶ Translate *Cic. l.* 3. *Fam.* Si sine causa sum a tuis oppugnatus. *Id. l.* 3. *Fam.* Aut ejus existimationem oppugnare in provincia. *Id. pro Quint. c.* 12. Caput alicujus oppugnare. *Metel. l.* 5. *Fam. ep.* 1. Capite ac fortunis aliquem oppugnare, *macchinare alla vita*, *e a i beni di qualcheduno*. *Cic. Fam.* 5. *ep.* 1. Oppugnare aliquem pecunia. *Ibid.* 1. *de Invent.* Oppugnare verbis commoda patriae. ¶ *Plaut. Cas.* 5. 6. 60. Oppugnare os alicui. h. e. pugnis caedere.

Oppŭto, as, a. 1. circumquaque puto, propriecque de arboribus dicitur. *Plin. l.* 17. *c.* 28. Opputatur autem, quicquid proxime tulit fructum.

Oppuvio, is, a. 4. percutio, apud vet. *Festus*.

Oppuvium, ii, n. *sferza*, verber. *Afran apud Non.* Oppuviis pueri coercentur.

Ops, Opis, f. 3. filia Coeli, & Vestae, soror, & conjux Saturni, quae & Terra, & Rhea, & Cybele, & Magna Mater, & Mater Deorum, & Berecyntia, &c. vocatur, ita dicta, quasi opulenta, ac dives. *Varro l.* 4. *de L. L.* terram Opem vocatam ait, quia hic omne opus, & hac opus ad vivendum. *Macrob. l.* 1. *c.* 10. ait, terram dici Opem, cujus ope vitae humanae alimenta quaeruntur, vel ab opere, per quod fructus, frugesque nascuntur. Aliqui dicunt esse ab antiquo adjectivo ops pro divite, cujus contrarium inops remansit pro paupere, & egeno. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Quid Opis? quid Salutis? quid Concordiae? ¶ Sed aliqui Opem filiam Oceani, & Salaciae, neptem Coeli, & Terrae faciunt. *Cic. de Univ. c.* 11. Ut Oceanum, Salaciamque Coeli satu, Terraque conceptu generatos, editosque memoremus, ex his Phorcym, Saturnum, & Opem, deinceps Jovem, atque Junonem.

Ops, opis, f. *aiuto*, *facultà*, *potere*, auxilium, facultas, vires. *Cic.* 4. *Fam. ep.* 1.

Aliquid

Aliquid opis occidenti Reipublicæ tulissemus. *Id. 1. Tusc.* A te opem petimus. *Id. Fam.* 14. Omni ope, atque opere enitar. *Ovid. de remed. amor. v.* 76. Carminis, & medicæ Phœbe repertor opis. *Id.* 8. *Met. v.* 169. Hujus opem magnis imploravere periclis. *Virg.* 1. *Æn.* Non opis est nostræ. h. e. non possumus. ¶ Est præterea opis, ut inquit *Festus*, idem se opulentus, cujus contrarium est *inops*. ¶ In plur. numero mutat hanc vim significationem. V. *Opes*.

Opsonium, &c. V. Obsonium.

Optabilis, le, o. 3. *desiderabile*, נחמד, Ger. *zu wunschen*, Gall. *desirable*, Hisp. *desseable*, εὐκτός, quod optari debet. *Cic. Fam. l.* 3. *ep.* 12. Quæ etsi nobis optabiles in experiendo non fuerunt. *Id.* 4. *Fin. c.* 23. Optabilior vita.

Optabiliter, adv. cum desiderio. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 40. Quam optabiliter illud jucundum esse debet? Optimæ quædam edit. ex MSS. ly *optabiliter* omittunt. *Valer. Max. l.* 3. *c.* 1. *ad fin.* Ut optabilius in patria, ita speciosius pro patria &c.

Optatio, onis, f. *scelta*, optio, eligendi facultas. *Cic.* 3. *Off. c.* 25. Theseo cum tres optationes Neptunus dedisset, optavit interitum Hippolyti. Est qui legit *optiones*. ¶ Est præterea optatio Rhetorum figura. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 33. Purgatio, conciliatio, læsio, optatio, atque exsecratio. Hujus figuræ exemplum sit illud *ejusd. pro Flacc.* Utinam hanc mihi facultatem causa concederet.

Optativus, a, um, adject. qui optationem continet, ut modus optativus in verbis, quo optandi actus significatur, apud Grammaticos. *Diomed. l.* 2. & *Prifcian. l.* 8. Optativa conjunctio. *Diomed. l.* 1. &c.

Optato, adv. *desideratamente*, Ger. *erwunscht*, Gal. *avec desir*, Hisp. *desseadamente*, εὐκταίως, cum desiderio. *Cic. Att. lib.* 13. *ep.* 28. Nisi quid te aliud impediet, mihi optato veneris. *Ter. Andr.* 3. 3. 1. Optato advenis.

Optatum, ti, n. *desiderio*, צבי, Ger. *einwunsch*, Gall. *souhait*, Hisp. *desseo*, ἐνθύμιον, desiderium. *Cic. in Pison.* Illud etiam accidit præter optatum meum. *Id. l.* 2. *Fam. ep.* 13. Cur mihi non in optatis sit complecti hominem, &c. *Ter. Heaut.* 3. 3. 30. Optata loquere.

Optatus, a, um, o. 1. 2. *desiderato*, εὐκταῖος. *Cic. l.* 16. *Fam. ep.* 11. Gratos tibi, optatosque esse, qui de me rumores efferuntur. *Id. l.* 1. *Fam. ep.* 3. Tametsi mihi nihil fuit optatius, quam &c. *Id.* 14. *Phil.* Optatissimi nuntii, & literæ venerunt. *Id. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 7. Frater optatissime.

Optice, es, f. ὀπτική, *l'Ottica*, facultas, qua visus ratio dirigitur, ab ὄπτομαι, video. *Vitruv. l.* 1. *c.* 1. V. Mathematicos.

Optimates, tum, & tium, com. 3. *primati*, *nobili*, ἄριστοι, qui optimæ suam causam probatam volunt, ab *optimus*. Duo enim fuere in Rep. hominum genera, qui excellere cuperent: alii ea, quæ agebant, ac dicebant, populo jucunda esse volebant, eoque dicti populares, alii ita sua instituebant, ut optimo cuique suam causam probarent, atque inde appellati optimates. Hanc utriusque nominis causam affert *Tullius* ipse in *Orat. pro Sextio c.* 23. *Cælius ad Cic. sub l.* 10. *ad Att. ep.* 9. Vide, ne dum pudet te parum optimatem esse, parum diligenter, quod optimum sit, eligas. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 6. Matronæ opulentæ, optimates.

Optime, adv. *ottimamente*, *benissimo*, Ger. *es ist gar gut*, Gal. *tres bien*, Hisp. *muy bien*, ἄριστα, præclare, eximie, omnino. *Cic.* 4. *Fam.* Sed hæc tu melius, vel optime omnium. *Idem ad Q. Fr.* Si perficiunt, optime; sin minus, ad nostrum Jovem revertamur. ¶ Aliquando ponitur pro opportune. *Ter. Eun.* 5. 2. 66. Adest optime ipse frater. ¶ Est etiam adverbium concedentis, seu annuentis. *Plaut. Bacch.* 3. 4. 3. Habeat, optime est. ¶ Apud *Plaut.* & *Terent.* plerumque legitur *optume*. sic enim solebant antiqui.

Optimitas, atis, f. utilitas, commodum. *Plaut. Asin.* 2. 2. 15. Maximas optimitates, gaudioque offertissimas suis heris ille una mecum pariet. Ita quidam Lexicographi, sed legendum videtur, *opimitates*.

Optimus, & (antiquis *optumus*) a, um, *ottimo*, *perfetto*, טוב מאד, Ger. *gar gut*, Gal. *tres bon*, Hisp. *muy bueno*, ἄριστος, præstantissimus, sup. a *bonus*, ab *opto*, idest eligo, quasi electissimus. *Cic. in Brut.* In omnibus rebus difficilis optimi perfectio, atque absolutio. *Id. de Arusp. Resp.* Optimus a Populo R. judicatus est. *Id.* 1. *de Orat. c.* 33. Stilus optimus dicendi magister. ¶ *Optimus maximus* de Deo dicitur. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 25. Jupiter dicitur a majoribus nostris optimus maximus, & quidem ante optimus, idest beneficentissimus, quam maximus; quia majus est, certeque gratius prodesse omnibus, quam opes magnas habere. ¶ Eundem titulum sibi sumpsit Caligola apud *Suet. c.* 22. ex quo divinam majestatem asserere sibi cœpit. Item Imperatores postea alii, sed addita conjunctionis particula, *optimus maximusque*. ¶ Optimus maximusque fundus est liber & immunis, *l.* 126. *de Verbor. signif.* Sic optimo jure prædia, apud *Cic. Agrar.* 3. eodem sensu. ¶ Optimo jure, h. e. juste, merito. *Cic.* 1. *Offic.* Ne jure optimo irrideamur.

Optio, onis, f. *elezione*, מבחר, Ger. *wahl*, Gal. *choix*, Hisp. *elecion*, αἵρεσις, electio, seu eligendi facultas, ab *opto*, quod notat eligere. *Plaut. Cas.* Optio hæc tua est; utram harum vis conditionem, accipe. *Cic. de Fat.* Utro frui malis, optio tua sit. *Id.* 1. *Fin. c.* 10. Optio eligendi. *Id. de clar. Orat.* optionem dare. *Id. Att. l.* 2. deferre. *Id.* 1. *Ver.* facere alicui. ¶ Metonymice dicitur gen. masc. de eo, qui eligitur, ac præsertim in militia de iis, quos Centuriones sibi adjutores optabant, seu adoptabant, ut sua privata obirent negotia, dum ipsi publicis curis essent districti, vel etiam universa curarent, si ipsi ægritudine præpediti essent, quos antea *accensos* appellatos esse *Festus* scripsit, ab *optando*. *Var. l.* 4. *de L. L.* Quos hi (Decuriones militares) primo administros ipsi sibi adoptabant, optiones vocari cœpti. Adde *Non. c.* 1. *n.* *ult.* *Veget. l.* 2. *c.* 7. ¶ Translata sumitur pro cujuscumque rei adjutore. *Plaut. Asin.* 1. 2. 88. Optionem tibi sumito Leonidam.

Optionatus, us, m. dignitas & munus optionis. *Cato apud Festum.* Decurionatus, optionatus, hastas donaticas, aliosque honores.

Optivus, a, um, idem ac adoptivus. *Hor. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 100. Et optivo cognomine crescit.

Opto, as, avi, atum, a. 1. *desiderare*, חמד, Ger. *begeren*, Gal. *souhaiter*, *desirer*, Hisp. *dessear*, εὔχομαι, desidero, cupio, expeto, a ποθῶ, per Metathesin, & converso θ in *t*, quomodo ab ἰδοὺ, est *ecce*. *Cic. in Pison c.* 14. Optare, & expetere aliquam fortunam. *Id. Catil.* 1. A Diis immortalibus optare, ut aliquid fiat. ¶ Item eligo, *scegliere*. *Id.* 1. *Off.* Quæ majori parti pulcherrima videantur, ea maxime optant. *Virg.* 1. *Æneid. v.* 425. Pars optare locum tecto. Adde 3. *Æn. v.* 109. ¶ Optassis, pro optaveris legitur apud *Plaut. Mil.* 3. 1. 73.

Opulens, tis, adject. opulentus. *Sallust. in Jug. c.* 89. Civitas magna, & opulens. *Auson. Idyl.* 2. *v.* 7. Non opulens, nec egens, parcus sine sordibus egi. *Nepos in Chabr. c.* 3. Neque animo æquo pauperes aliorum opulentium intuentur fortunam.

Opulenter, adv. *splendidamente*, Ger. *reichlich*, Gal. *richement*, Hisp. *ricamente*, ἀφθόνως, cum opulentia, sumptuose, splendide. *Liv. l.* 1. *c.* 35. Ludos opulentius, instructiusque, quam priores Reges, fecit. *Sallust. in Jugur. c.* 83. Neque milites arcte colam, nec opulenter.

Opulentia, æ, f. 1. *ricchezza*, עשר, Ger. *reichthumb*, Gal. *richesse*, Hisp. *riqueza*, πλοῦτος, divitiæ. *Sallust. de bello Catil. c.* 6. Invidia ex opulentia orta est. *Plaut. Bacch.* 3. 4. 12. Antequam illa meis opulentiis fiat gravior.

Opulentitas, atis, f. idem ac opulentia. *Plaut. Mil.* 4. 4. 35. Quasique ejus opulentitatem reverearis.

Opulento, as, a. 1. *arricchire*, πλουτίζω, dito, abundantem facio, fœcundo. *Hor. l.* 1. *ep.* 16. Arvo pascat herum, an baccis opulentat olivæ.

Opulentus, a, um, *ricco*, *potente*, עשיר, Germ. *reich*, Gall. *riche*, Hisp. *rico*, πλούσιος, opibus abundans, dives. *Cicer. de Amic.* Ut mulierculæ magis amicitiarum præsidia quærant, quam viri, & inopes, quam opulenti. *Hor. l.* 3. *ode* 24. Intactis opulentior thesauris Arabum. *Liv. l.* 23. *c.* 33. Opulentissimi in terris populi. *Tacit.* 3. *hist. c.* 6. Provincia pecuniæ opulenta.

Opulesco, is, n. 3. ditesco. *Furius apud Gel. l.* 18. *c.* 11. Quo magis in patriis possint opulescere campis.

Opulus, i, f. arbor, quæ e rusticis oblervat, vel opierus dicitur, corno similis, ulmi proceritate, caudice recto, & enodi, maritandis vitibus maxime idonea *Col. l.* 4. *c.* 6. Sed vitem maxime opulus videtur alere. Adde *Var. l.* 1. *R. R. c.* 8.

Opuntia, æ, f. 1. herba circa Opuntem nascens. *Plin. l.* 21. *c.* 17.

Opuntius, a, um, adject. ab Opunte, ut Opuntius sinus. *Pomp. Mela*.

Opus, ontis, f. urbs Bœotiæ. Item oppidum Locrorum non procul ab Asopo fluvio. *Ovid.* 1. *de Pont. eleg.* 4. Cæde puer facta Patroclus Opunta reliquit.

Opus, eris, n. 3. *opera*, מלאכה, Germ. *werck*, Gal. *oeuvre*, Hisp. *obra*, ἔργον, id, quod fit operando, ab ὄπω, quo notat operari. *Cic. in Or.* Magnum opus omnino, & arduum conamur. ¶ Differt ab *opera*, quia *opera* est actio, qua fit aliquid, *opus* est id, quod operando factum est. *Ter. Heaut.* 1. 1. 21. utrumque complexus est, cum ait: Quod in opere faciundo operæ consumis tuæ. Ceterum interdum opus capitur pro opera. *Virg.* 8. *Æn.* Sub te tolerare magistro militiam, & grave Martis opus. idest laborem belli. ¶ *Inter opus*, est in ipso opere, cum opus fit, dum quis operatur. *Tibull. l.* 2. *eleg.* 7. *v.* 8. Crura sonant ferro, sed canit inter opus. ¶ Opus etiam pro artificio frequenter ponitur. *Cic.* 6. *Ver.* Hydria Boeti manu facta, præclaro opere, & grandi pondere. *Id.* 5. *Tusc.* In aureo lecto, magnificis operibus picto. ¶ Item pro latebra, seu munitione militari. *Cæs. B. G. l.* 5. *c.* 21. Locum reperit egregie natura, & opere munitum. ¶ Urbem operibus claudere, est obsidione & machinis oppugnare. *Nepos in Milt. c.* 7. ¶ Item de quocunque ædificio. *Sueton. in Tiber. c.* 30. De extruendis, reficiendisque operibus ad P. C. referebatur. ¶ Ablativus *opere* pro magnopere. *Plaut. Truc.* 2. 7. 27. Jussit opere oram, ut &c. *Id. Stich.* 2. 1. 93. Rogare te jussit multum opere maximo. Quod autem addidit *Pareus in Lex. Crit.* ex *Cic. l.* 4. *Att. ep.* 11. non caret varia lectione.

Opus, nom. indecl. δεῖ, necessitas, vel necesse. Sed tamen *opus*, & *necesse* videntur aliquantum inter se differre. *Cic. l.* 1. *Fam. ep.* 9. Legem curiatam Consuli ferri opus esse, necesse non esse. h. e. utile esse. Quare *opus* notat indigentiam, seu utilitatem, non necessitatem. ¶ Modo substantive accipitur, modo adjective. Sed quocunque modo usurpetur, semper est indeclinabile. Utroque modo conjungitur cum verbo *sum*, & fere dativum personæ vel expresse, vel occulte exigit. Quando usurpatur substantive, verbum *sum* semper numeri singularis esse debet, & tertiæ personæ. Tunc vel usurpatur absolute. *Cic.* 2. *Fin.* Bonum ipsum etiam quid esset, fortasse, si opus fuisset, definisset. ¶ Vel cum abl. *Cic. Att. l.* 12. *ep* 33. Apud Terentiam gratia opus est nobis, tuaque auctoritate. ¶ Reperitur etiam cum gen. *Cic. ad Q. Fr.* Opus erat allegationis alicujus. ¶ A veteribus conjungebatur etiam cum acc. *Plaut. Truc.* 5. 1. 10. Puero opus est cibum. ¶ Conjungitur etiam cum conjunctiva, & particula *ut*. *Plaut. Truc.* 2. 6. 18. Nunc tibi opus, ægram ut te assimulet. ¶ Item cum infinitivo. *Cicer. de Amic.* Anne opus sit quidem nihil unquam omnino deesse amicis. ¶ Item cum participio. *Ter. Heaut.* 1. 1. Tibi ut opus est facto, face. *Cic. pro Mil. c.* 19. Primum erat nihil, cur properato opus esset. ¶ Si adjective usurpetur, exigit nominativum ante se, & verbum *sum* secundum numeros, & personas variandum est. *Cic. l.* 2. *Fam. ep.* 3. Dux nobis, & auctor opus est, & eorum vectorum, quos proposui, moderator quidam, & quasi gubernator. *Liv. l.* 10. *R. Pun.* Ad comparanda ea, quæ opus erant. ¶ In utraque usurpatione admittit etiam accus. cum præp. *ad*. *Cic. lib.* 3. *Fam. ep.* 3. Præsidio firmiori opus esse ad istam provinciam. ¶ Jungitur etiam aliquando cum verbo *habeo*. *Col. l.* 9. *c.* 1. Feræ graminibus opus habent.

Opusculum, i, *operetta*, πονημάτιον, parvum opus. *Cicer.* 4. *Acad.* Ut etiam inter Deos Myrmecides aliquis minutorum opusculorum fabricator fuisse videatur.

O ANTE R.

Ora, æ, f. *estremità*, ἐσχατιά, extremitas cujuscunque rei, ab ὅρος, *extremitas*, *terminus*. *Lucret. l.* 1. *v.* 934. Oras pocula circum contingunt. *Festus*. Oræ vestimentorum. *Cic.* 2. *Fin.* Infinitasque regiones, quarum nulla esset ora, nulla extremitas. ¶ Oræ vulneris, sunt hiantis vulneris extremitates, quæ sutura conjunguntur. *Cels. l.* 5. *c.* 26. Oras vulneris sutura jungit. ¶ Speciatim usurpatur de regione litorali. *Cic. l.* 12. *Fam. ep.* 5. A prima ora Græciæ usque ad Ægyptum. ¶ Per Synecdochen sumitur pro tota regione. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 66. Omnibus hominibus, qui ubique sunt, quacunque in ora ac parte terrarum. *Id.* 1. *Tusc.* Tum globum terræ duabus oris distantibus habitabilem, & cultum. ¶ Reperitur etiam pro initio rei. *Cæcil. apud Fest.* Oram reperire nullam, quam expediam, queo. ¶ Pro fune nautico. Hinc oram solvere, & resolvere, *partirsi dal lido*. *Quintil. in ep. ad Tryphon.* Permittamus vela ventis, & oram solventibus bene precemur. *Liv. l.* 22. *c.* 19. Vixdum omnes conscenderant, cum alii resolvunt oras, aut anchoram vellunt. *Id. l.* 28. *c.* 36. Tribuat scalas, orasque & anchoras, præcidunt. h. e. funes, quibus oræ litoris navis adhæret.

Ora, æ, f. Dea juventutis. V. Hersilia.

Oraculum, i, n. *oracolo*, ἐφύπνιον, χρησμός, μαντεῖον, Deorum responsum. *Cic. in Top. c.* 20. Oracula ex eo ipso appellata sunt, quod inest in his Deorum oratio. *Id.* 2. *de Div.* Tuis enim oraculis Chrysippus totum volumen implevit. *Id.* 1. *Div. c.* 34. Cum oraculum ab Jove Dodonæo petivissent. Sic oraculum consulere, scitari, poscere. *Id.* & *Virg.* & al. ¶ Oraclum per syncop. *Ovid.* 1. *Met. v.* 321. Fatidicamque Themin, quæ tunc oracla tenebat. ¶ Sumitur etiam pro ipso loco, in quo responsa dantur. *Cic.* 1. *de Div.* Nunquam illud Oraculum Delphis tam celebre, & tam clarum fuisset, neque tantis donis refertum omnium populorum, atque Regum, nisi omnis ætas oraculorum illorum veritatem esset experta. *Plin. l.* 12. *c.* 23. Ab Ammonis oraculo, juxta quod nascitur ebur. ¶ Accipitur etiam pro vaticinio gementium, undecumque sit. *Cic.* 1. *de Div.* Quibus inflatæ mentes oracula funderent. *Id. ib.* Expositum somnii, & furoris oraculo. ¶ Item pro dicto, sive sententia celebri, notatuque digna. *Plin. l.* 18. *c.* 6. Inde illa reliqua oracula, nequam agricolam esse, &c.

Oramentum, i, n. oratio, preces. *Plaut. Truc.* 2. 2. 63. Illum spero mutari blandimentis, oramentis ceteris meretriciis. Ita legit *Meursius*: alii *ornamentis*.

Orarium, ii, n. linteum ori tergendo accommodum. *Vopisc. in Aurel. cap.* 48. Sciendum, ipsum primum donasse oraria populo R. quibus uteretur populus ad favorem. Adde *Luc. apud Non. c.* 14. *n.* 16. ¶ Plura de hac voce disserit *Casaub. ad hunc locum*, item *Salmas.* & *Voss. l.* 3. *de vit. serm. c.* 30.

Orarius, a, um, adject. ab ora, ut oraria navis, parvæ molis, & ad legenda tantum littora apta. *Plin. l.* 10. *ep.* 26. Nunc destino partim orariis navibus, partim vehiculis provinciam petere.

Orata. V. Aurata.

Oratim, adv. per oras. *Solin. c.* 9. (*al. c.* 3.) Ut oratim omnes insulas legamus.

Oratio, onis, f. *orazione*, *discorso*, הגיון, Ger. *ein red*, Gal. *oraison*, Hisp. *oracion*, εὐχή, locutio, sermo, compositum ex pluribus dictionibus, seu vocibus, quo homines animi sui sensa exprimunt, ab *oro*. *Cic. l.* 6. *Fam.* Non solum ex oratione ipsius Cæsaris, quæ sane mollis, & liberalis fuit. *Ter. Andr.* 2. 1. 214. Oratio hæc me miseram exanimavit metu. *Cic.* 1. *de nat. Deor. in fi.* Epicurus re tollit, oratione relinquit Deos. ¶ Speciatim dicitur de locutione Oratorum. *Cic. in Or. c.* 19. Quanquam enim omnis locutio oratio est, tamen unius Oratoris locutio hoc proprio signata nomine est. *Quintil. l.* 4. *c.* 3. Orationem facere jucundam & ornatam. *Id. l.* 2. *c.* 17. Habere orationem contra aliquem. *Id. ib.* Orationem scribere. *Cic.* 5. *Tusc.* Habere multam orationem de re aliqua. ¶ Oratio perpetua. V. *Perpetuus*. ¶ Prosa oratio. V. *Prosa*. ¶ Interdum publici libelli, & literæ, in quibus aliquid ad Remp. pertinens perscribitur, orationes vocantur. *Sueton. in Tito c.* 6. Cum patris nomine & epistolas ipse dictaret, & edicta conscriberet, orationesque in senatu recitaret etiam Quæstoris vice. V. *eund. Sueton. in Aug. c.* 65.

Oratiuncula, æ, f. *orazioncella*, parva oratio. *Cic. in Brut.* Indicant oratiunculæ, tum historiæ quædam Græce scripta dulcissime. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 17. Oratiuncula aureola.

Orator, oris, m. *Oratore*, ῥήτωρ, est ille, qui potest dicere prudenter, copiose, ornate, memoriter, cum quadam etiam actionis dignitate. Dictus est ab *oro*, ex antiquo ejus notione pro *dico*. Differt a Rhetore, quod Orator sit, qui in judiciis, vel in concionibus, vel in Senatu causas agit. Rhetor, qui profitetur artem bene dicendi. V. Rhetor. *Sidon. l.* 5. *ep.* 5. Oratorem pro Rhetore usurpat. ¶ Oratores etiam Legati dicuntur, qui Principum, vel Rerum publicarum mandata peragunt. *Virg.* 11. *Æn. v.* 331.

v. 331. Centum Oratores prima de gente Latina Ire placet. Adde *Liv. l.* 1. *c.* 25. ¶ Orator quoque dicitus liber Ciceronis, in quo de Oratore disserit. *Cic. l.* 15. *Fam. ep.* 20. Oratorem meum (sic enim inscripsi) Sabino tuo commendavi.

Oratoriè, adverb. *oratoriamente*, ῥητορικῶς, more Oratorum. *Cic. in Orat. c.* 68. Nihil est enim aliud pulchre, & oratorie dicere, nisi optimis sententiis, verbisque lectissimis dicere.

Oratorius, a, um, *feminale*, quod ad Oratorem spectat. *Cic.* 1. *de Or.* Sic illam orationem disertam sibi, & oratoriam, fortem, & virilem non videri. *Id. de cl. Orat. c.* 75. Ornamenta oratoria. ¶ Oratoria, absolute, h. e. oratoria ars. *Quint. l.* 2. *c.* 14.

Oratrix, icis, f. *oratrice*, mulier, quæ orat. *Plaut. Mil.* 4. 2. 80. Me oratricem haud sprevisti. ¶ Alio sensu *Quint. l.* 2. *c.* 14. Rhetoricem in latinum transferentes, tum oratoriam, tum oratricem nominaverunt.

Oratum, ti, n. petitio, preces. *Ter. Hec.* 3. 3. 25. Cum orate ejus reminiscor.

Oratus, tus, m. *priego*, precatio, rogatio. *Cic. pro Flac. c.* 37. An etiam scripsit oratu tuo?

Oratus, a, um, nom. ex particip. *pregato*. *Horat. l.* 1. *ep.* 13. *v.* 18. Prece multa oratus. *Id. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 176. Oratus per divos. *Velley. l.* 2. *c.* 70. Oratus a medico.

Orbatio, onis, f. privatio. *Sen. ep.* 68. (al. 87.) Paupertas non per positionem, sed per detractionem dicitur, vel, ut antiqui dixerunt, per orbationem.

Orbator, oris, m. qui privat. *Ovid. Metam.* 13. *v.* 500. Exitium Trojæ, nostrique orbator Achilles.

Orbatus, a, um, *privato*. *Cic. pro Cluent. c.* 25. Quæ ab se se postea aucta pecunia majore præmio, orbata filio minore periculo necaretur. *Id. pro Cæc.* Quibus te consules ut afflictum, & jam omni spe salutis orbatum.

Orbiculatim, adv. *in giro*, Ger. *ringes vmbse*, Gal. *rondement*, Hisp. *acerco*, κυκλοειδῶς, per orbes, & circulos, quasi circulatim. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Sed quibus cervix e multis, vertebratisque orbiculatim ossibus flexilis, &c.

Orbiculatus, a, um, n. 1. 2. *tondo*, *ronde*, κυκλοτερής, quod in orbem, & circuitum factum est. *Cæl. Cic. l.* 8. *Fam. ep.* 15. Nunc tibi nostri milites malis orbiculatis esse pasti videntur. Adde *Plin. l.* 27. *c.* 13.

Orbiculus, li, σφονδύλιον. dimin. ab orbis. *Plin. l.* 25. *c.* 13. Concisa quoque in orbiculos servatur in vino. ¶ Sumitur etiam pro rotula trochleæ. *Cat. c.* 3. Trochleas Græcanicas binas, quæ funibus sparteis ducantur, orbiculis superioribus octonis, inferioribus senis citius duces.

Orbicus, a, um, *girante intorno*, κυκλοτερής, quod est per orbem ductum, seu per circulum. *Var. apud Non. c.* 2. *n.* 624. Ut sidera coeli circa terram, atque axem volvuntur motu orbico.

Orbifico, as, a. 1. orbum facio. *Acc.* apud *Non. c.* 2. *n.* 852. Orbificor liberorum letho.

Orbile, is, n. 3. quod rotam in summo axe continet, vel id potius, quod in extremis radiis est, & canthis cingitur, ab *orbis*. *Var. l.* 3. *de R. R. c.* 5. Ad extremum, ubi orbile solet esse actum.

Orbilius, m. 2. Beneventanus Grammaticus, Horatii in pueritia præceptor, quem *l.* 2. *ep.* 1. *v.* 70. ob nimiam in pueros sævitiam *plagosum* vocat. Huic in senectute accidit, ut omni prorsus memoria destitueretur. Unde per jocum *Litterarum oblivio* dictus est. Vixit ad centesimum primum annum, & reliquit filium Orbilium & ipsum Grammaticum. *Suet. de clar. Gramm.*

Orbis, is, m. *circolo*, ﬠוגל, Ger. *ein ring*, Gall. *cercle*, Hisp. *circulo*, κύκλος, circulus. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Quæ anno fere vertente signiferum lustrat orbem. *Id. ib.* In orbem terri. *Liv. l.* 3. In orbem volvi. ¶ Differt a sphæra, seu globo, quod orbis proprie dicatur de plano corpore, quod circularem habet figuram, sphæra autem, vel globus de corpore solido. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Cumque duæ formæ præstantes sint, ex solidis globus (sic enim σφαῖραν interpretari placet) ex planis autem circulus, aut orbis, qui Græce κύκλος dicitur. ¶ Sed hoc non semper observatur. Ponitur enim frequenter orbis pro eo, quod sphæricum est, vel rotundum. Igitur usurpatur pro mundo, propter ejus rotunditatem. *Ovid.* 1 *Fast.* Jupiter, arce sua totum cum spectet in orbem. ¶ Item pro globo terrestri. *Cic.* 4 *Fam. ep.* 1. Orbem terrarum imperiis distributis ardere bello. ¶ Item pro coelis, & cœlestibus sphæris. *Cic. in Somn. c.* 4. Novem tibi orbibus, vel potius globis connexa sunt omnia. ¶ Item pro circulari cœlestium corporum circumvolutione. *Cic. in Somn. c.* 3. Circulos suos, orbesque conficiunt celeritate mirabili. ¶ Ponitur quandoque pro regione. *Plin. l.* 12. *cap.* 12. In nostro orbe proxime laudatur Syriacum. ¶ Item pro disco, seu lance, & præsertim eo disco, super quem carnes in mensa minutim concidimus, ut mappa corrumpatur. *Ovid. in Ibin.* Quo puer Œbalides, ictus ab orbe cadas. ¶ Item pro clypeo. *Petron. in Satyr.* Gladios retractant, commovent orbes manu. Sic sæpe *Stat.* ¶ Item pro mensa rotunda. *Martial. l.* 2. *epigr.* 43. Tu Libycos Indis suspendis dentibus orbes. ¶ Item pro operculo in orbem facto. *Cat. de R. R. c.* 10. Abacum unum, orbes aheneos duos, &c. ¶ Item pro rota. *Virg.* 3. *Georg.* Undique jam tergo ferratos sustinet orbes. *Plin. l.* 8. *c.* 56. Atque hoc tale, tam sævum animal rotarum orbes circumacti, currusque inanes terrent. ¶ Item pro orbili, hoc est extremitatibus radiorum in rota, quæ canthis cinguntur. *Var. l.* 3. *de R. R. c.* 5. ¶ Item pro frontis foraminibus, inter quæ latent oculi. *Prudent. peristeph.* 3. *v.* 145. Illic utrisque obtutibus Orbes cavatos proferens. ¶ Item pro ipsis luminibus, sive oculis. *Lactan. de opif. Dei*, *c.* 8. Orbes ipsos humoris puri, ac liquoris plenos esse voluit. ¶ Item pro multitudine hominum. *Ovid.* 1. *de Ar.* Atque ingens orbis in urbe fuit. ¶ Item pro manu militum, quæ etiam globus dicitur. *Gell. l.* 10. *c.* 9. Hinc *orbem volvere*, apud *Liv. l.* 4. *c.* 28. est terga vertere, & olim fugæ causa inclinare aciem, *voltar le ordinanze*. ¶ Item pro anno. *Virg.* 1. *Æn.* Triginta magnos volvendis mensibus orbes imperio explebit. idest triginta annos regnabit. ¶ Item pro contextu, & serie continua, quam periodum vocant. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 51. Cum circuitum, & quasi orbem verborum conficere non possent. *Id. in Orat. c.* 71. In Thucydide orbem orationis desidero. ¶ Orbis saltatorius, est species quædam motus, cum saltatores se versant, in orbemque rotant. *Cicer. in Pison.* Cum illum suum saltatorium versaret orbem. ¶ Orbis ablaqueationis, est fossa, sive fossio illa, quæ in orbem circa vites, aut arbores fieri solet. *Col. l.* 4. *c.* 4. Nam dum aualtare fortius orbem ablaqueationis fossor studet. ¶ Pro rotunditate, *rotondità*. *Plin. lib.* 9. *c.* 35. Dos omnis unionum in candore, magnitudine, orbe.

Orbita, æ, *segno della ruota*, *rotaia*, vestigium rotæ decurrentis. *Cic. Att. ep.* 31. Vix impressam orbitam videre possemus. ¶ Item pro vestigio vinculi, quo vitis alligatur. *Plin. l.* 17. *c.* 23. Orbitæ vinculi sentitur vexatione non dubia. ¶ *Sever. in Ætna*, *v.* 230. Solis scire modum, & quanto minor orbita Lunæ. h. e. cursus in orbem circumactus. ¶ Translate *Juv. sat.* 14. *v.* 35. Et monstrata diu veteris trahit orbita culpæ. ¶ Orbita, inquit *Ascon. Pedian. in* 1. *Ver. pag.* 108. duas res significat; nam orbita & rota ipsa intelligitur, & vestigium in molli solo. *Cic. Ver.* 5. 3. Qui ex thensarum orbitis prædari ausus sit.

Orbitas, atis, f. *orbità*, *privazione*, ὀρφανία, privatio liberorum, aut parentum, idest status patrum post amissos liberos, vel status filiorum, cum parentes amiserunt. *Cic.* 5. *Fin. c.* 18. Bonum liberi, misera orbitas. *Id.* 1 *de Orat.* Ac se Pop. Rom. tutorem instituisse diceret illorum orbitati. ¶ Translate sumitur generatim pro quacunque privatione. *Cicer. lib.* 10. *Fam.* Maxima orbitate Reipublicæ virorum talium. *Plin. l.* 7. *c.* 37. Citra deformitatem oris curata orbitas luminis. *Id. l.* 35. *c.* 3. Orbitas tecti. ¶ *Orbitates* in pl. num. usurpat *Arnob. l.* 5. & *Solin. c.* 11.

Orbitosus, a, um, adject. rotarum orbitis impressus. *Incertus Auct. in Catalect. Virg. carm. de Sabino.* Et inde tot per orbitosa millia Jugum tulisse.

Orbitudo, inis, f. idem ac orbitas, apud vet. *Accius* apud *Non. c.* 2. *n.* 599. Miseret lacrymarum, luctuum, orbitudinis.

Orbo, as, avi. acum. a. 1. *privare*, שכל, Germ. *berauben*, Gall. *priver*, Hisp. *privar*, ὀρφανίζω. proprie est filiis parentibus, vel parentes filiis privare, ab *orbus*. *Cic.* 1. *Offic.* Theseus filio Hippolyto non esset orbatus. ¶ Translate sumitur pro privare generatim. *Cic. in Pison.* Cum orbabat Italiam juventute. *Id.* 4. *Acad.* Non ergo is excæcat nos, aut orbat sensibus. *Plin. l.* 22. *c.* 8. Pene equitatu orbavit Alexandrum.

Orbona, æ, f. Dea, quæ præest parentibus liberis orbatis, teste *Plin. l.* 2. *c.* 7. & *Arnob. l.* 4.

Orbus, a, um, *privo*, משכל, Germ. *beraubet*, Gall. *privé*, Hisp. *privado*, ἄτεκνος, ὀρφανός, privatus liberis, vel parentibus. *Quinctil. l.* 7. *c.* 5. In paupere gratior, quam divite, patre, quam orbo. *Cic. in Parad.* Quem nutum locupletis orbis senis non observet? *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 3. Te incolumi orbi non erunt filii. ¶ Translate accipitur pro eo, qui quacunque re privatus est. *Cic. in Brut.* Quoniam orbæ Eloquentiæ quasi tutores relicti sumus. *Id. pro Flac.* Usque eo orba fuit ab optimatibus illa concio. *Plaut. Rud.* 2. 3. 19. Orbus auxilii, opumque. *Plin. l.* 7. *cap.* 43. Orbam luminibus exegit senectam. *Silius l.* 13. *v.* 725. Pyrrhumque a limine portæ Dejecit cæsus orbus. ¶ Orbi palmites dicuntur, qui oculis, seu gemmis carent, & nihil pariunt. *Col. l.* 4. *c.* 27. Nec orbos tantum detrahere palmites.

Orca, æ, f. 1. *orca*, ὄρυξ, genus belluæ marinæ balænis infestum. *Plin. l.* 9. *c.* 6. Hoc scire orcam, infestam ei belluam, & cujus imago nulla repræsentatione exprimi possit alia, quam carnis immensæ dentibus truculentæ. ¶ Est etiam genus vasis specie tereti, & uniformi, ab Æolico ὄρχη, quod vasis fictilis genus notat. *Pers. sat.* 3. Mænaque quod prima nondum defecerit orca. *Horat. l.* 2. *serm. sat.* 4. Non alia, quam quæ Byzantia putruit orca. ¶ Ab hujus vasis similitudine ad alia quoque id nomen translatum. Ita vinarium vas orcam dixere. *Var. l.* 1. *de R. R. c.* 13. Quod sæpe, ubi conditum novum oleum, orcæ in Hispania fervore musti ruptæ. ¶ Et vasa ficaria. *Col. l.* 12. *c.* 15. Nonnulli hanc ipsam formam fici orcis sine pice includunt. *Plin. l.* 15. *c.* 19. At ubi (ficorum) copia abundat, implentur orcæ in Asia. ¶ Phimus quoque, sive pyrgus orca dicebatur. *Pompon. apud Priscian. l.* 3. *c.* 9. Interim dum contemplor orcam, taxillos perdidi. *Pers. sat.* 3. *v.* 50. Angustæ collo non fallier orcæ. De talorum ludo agit Satyricus. ¶ Item capsa pigmentorum muliebrium. *Plin. l.* 35. *cap.* 9. Usta casa reperta incendio, Piræei, cerussa in orcis cremata. ¶ Denique est nomen gemmæ. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Orca barbari nominis e nigro, fulvoque, ac viridi, & candido placet.

Orcades, f. 3. *Orcane*, insulæ Scotiæ ad Bor. in mari Caledonio, ab ea tantum Pictico freto divisæ, extensæ a Septen. in Merid. num. 40. al. 30. ex quibus undecim majores, reliquæ minores. *Mela l.* 3. *c.* 6.

Orchamus, m. 2. Ὄρχαμος, Assyriorum Rex, qui ex Eurymene uxore filiam Leucotheam suscepit, quam ob Apolline stupratam vivam defodit. *Ovid. l.* 4. *Met.*

Orchestra, æ, f. 1. *orchestra*, ὀρχήστρα, locus in medio theatro, h. e. interior pars, quæ concave, inter sedilia, sive cuneos, & proscenium, ab ὀρχέομαι, *salto*, quia in ea apud Græcos chorus saltabat. Nam alius fuit orchestræ usus apud Romanos, alius apud Græcos. Apud Romanos quidem orchestræ planities designata fuit Senatoribus ad spectandum, sed apud Græcos in eo chorus canere, ac saltare consuevit. In orchestra erat pulpitum, sive locus editior, qui *thymele* dicebatus, in quo canebatur e citharœdis, ac tibicinibus, qui ex eo dicti *thymelici*. Supra orchestram erat proscenium, idest locus ante scenam, nempe scena depressior, in medio sui pulpitum habens, qui scenicorum, idest agentium, ac loquentium locus erat. *Juvenal. sat.* 3. *v.* 177. Similemque videbis Orchestram, & populum. idest sessionem Senatus. *Sueton. in Neron.* Deinde in orchestram, Senatumque descendit. V. *Vitruv. l.* 5. *c.* 6.

Orchia lex, fuit lex de cœnis lata ab Orchio Tribuno pleb. de Senatus sententia, tertio post anno, quam Cato Censor fuerat, quæ certum numerum convivarum præscribebat, cavebatque, ut patentibus januis cœnaretur, neque legi fraus fieri posset. Hæc fuit prima omnium, quæ de sumtibus ad populum latæ sunt. *Macrob.* 3. *Saturn. c.* 17.

Orchis, is, f. 3. ὄρχις, herba, al. cynosorchis. *Plin. l.* 26. *c.* 10. *Diosc. l.* 3. *c.* 143. ¶ Item genus piscis. *Plin. l.* 32. *c.* 2. Durissimum esse piscium constat, qui orchis vocatur, rotundus est, & sine squamis, totusque capite constat. ¶ Item genus olivæ Atticæ grandius orchite. *Col. l.* 5. *c.* 8. Orchis quoque, & radius melius ad escam, quam in liquorem stringitur.

Orchitis, is, seu orchites, is, f. 3. ὀρχῖτις, ὀρχίτης, olea grandis. *Var. l.* 4. *de L. L.* Meminit ejus *Cat. c.* 6. *Col. l.* 5 *c.* 82. *Virg.* 2. *Georg.* Est ab ὄρχις, *testiculus*, quod sit testiculorum magnitudine. *Serv. in* 2. *Georg.* & *Fest.* ¶ Invenitur & Orchite apud *Colum. l.* 12. *c.* 47.

Orchomenus, f. 2. *Orcomeno*, Ὀρχομενός, opp. & fl. Bœotiæ, inter Thespiam, & Coroneam proximas urbes, ubi templum ditissimum, ac potentissimum Gratiarum, ab Etheocle Rege conditum, cui Thebani tributa pendebant. Hujus solum a talpis totum ferme evertitur, authore *Plin. l.* 8. *c. penult.* & *l.* 31. *c.* 2. ¶ Item opp. Arcadiæ, inter palustria, & paludosa loca, Mantineæ proximum. *Plin. l.* 4. *c.* 5. ¶ Est & fluvius Thessaliæ Minyeus antea, & postea Minteius dictus, cum opp. cognomine. *Plin. l.* 4. *c.* 8.

Orcinianus, a, um, adjectiv. ab Orco, ut Orciniana sponda, h. e. feretrum, seu sandapila, *feretro*. *Martial. lib.* 10. *epigr.* 5. Vocet beatos, clametque felices, Orciniana qui feruntur in sponda.

Orcinus, a, um, adjectiv. sepulcralis, ad Orcum pertinens. *Nev. apud Gell. l.* 1. *c.* 24. Postquam est Orcino traditus thesauro, obliti sunt Romæ loquier latina lingua. Sunt qui legunt *Orcio*, eodem sensu. ¶ Orcini liberti dicuntur a *JCtis*, *l.* 22. *ff. de pecul. legat.* & *alibi*, qui ex domini testamento libertatem sunt assecuti, nec assertorem suum viderant. ¶ Hinc Orcini Senatores, Augusti tempore ii dicebantur, qui in Senatum irrepserant post Cæsarem occisum, & Orco demissum, ejus commentariorum auctoritate jactantes, eum se honorem obtinuisse. *Sueton. in Aug. c.* 35. Alii legunt *Orcivos*.

Orcius, a, um, V. vocem præcedentem.

Orcula, æ, f. ὀρχίδιον, dim. ab orca, parvum vas. *Cat. de R. R. c.* 17. Mentham in orculam condito.

Orcus, i, m. 2. ᾅδης, Deus Inferorum, ut veteres putaverunt, quem & Plutonem, & Ditem Patrem vocabant, ab ὅρκος, *giuramento*, quod esset juramenti Deus, quippe per Plutonem, vel per Stygiam paludem Dii jurabant. *Cic.* 6. *Ver. c.* 50. Hic dolor erat tantus, ut Verres, alter Orcus, venisse Ennam, & non Proserpinam asportasse, sed ipsam abripuisse Cererem videretur. ¶ Aliquando etiam pro fluvio Inferorum ponitur, imo pro toto loco. *Prop. l.* 3. *eleg.* 19. Arbiter Orci Minos. *Plaut. Asin.* Bene vale, apud Orcum te videbo. *Horat. l.* 3. *od.* 27. Impudens Orcum moror. h. e. mortem differo. ¶ Cum Orco rationem habere, vel ponere, est periculo mortis se se exponere, cum id prævideamus, quod solent agricolæ, qui in pestilenti agro serunt. *Var. l.* 1. *de R. R. c.* 4. Etenim ubi ratio cum Orcho habetur, ibi non modo fructus est incertus, sed etiam colentium vita.

Orcus, i, m. fl. Thessaliæ, ex Styge palude profluens, qui in Peneum labitur, aquis adeo pinguibus, ut Peneo olei in modum supernatet. *Horat. l.* 2. *Iliad.* Hinc factus est locus fabulæ, ut Orcus Inferorum flu. esse dicatur, cujus apud Deos sanctissimum semper habitum sit juramentum.

Orcynus, i, m. ὄρκυνος, genus magni piscis, qui a Narbonensibus *Ton* dicitur. *Plin. l.* 32. *c. ult.*

Ordia prima, prima initia, primordia. *Lucret. l.* 4. *v.* 32. Quove modo distracta redires in ordia prima.

Ordinalis, le, adject. ordinem significans, ut ordinale nomen. *Priscian. l.* 2.

Ordinarie, adv. cum ordine. *Tertul. de resur. car. c.* 2. Hæretici ex conscientia infirmitatis nunquam ordinarie tractant. *Frontin. de Colon.* Agrum ordinarie disponere.

Ordinarius, a, um, n. c. 2. *ordinato*, Germ. *ordenlich*, Gall. *ordinaire*, Hisp. *ordinario*, τεταγμένος, in quo servatur ordo. *Colum. l.* 3. *c.* 16. Malleolus ordinariis vitibus interserendus est. ¶ Item consuetus, & in quo nihil præter receptum morem, aut legem fit, *ordinario*. *Suet. in Aug. c.* 45. Spectavit studiosissime pugiles, non legitimos, & ordinarios modo, sed & catervarios pugnantes temere, & sine

& sine arte. Sic ordinarius Consulatus, apud *eund.* in *Galba c. 6.* Ordinaria consilia, *Liv. l. 27.* Ordinaria oratio, *Sen. epist. 39.* ¶ Ordinarii servi, *l. 15. ff. de injur.* sunt, qui certum aliquod ministerium (quod ordinarium officium dicitur a *Senec. l. 3 de Benef. c. 28.*) in familia exercent, quibus opponuntur servi vicarii. ¶ Ordinaria paria gladiatorum, quæ legitimo loco, tempore, & apparatu inducuntur, quibus opponuntur ex tempore suffecta, & veluti vicaria *Id. ep. 7.* ¶ Ordinaria structura apud *Vitruv. l. 2. c. 8.* est media inter eam, quæ fit a lapide quadrato, & quæ ex minutis cæmento temere congesto, ubi lapides, (qui ideo *ibid.* ordinarii vocantur) etsi ad normam non respondent, a se tamen invicem non abhorrent, & ordine coagmentantur. Hæc *Philander in loc. cit. Vitruv.* ¶ Homo ordinarius, qui assidue in foro versatur, & lites gerit. *Festus.* ¶ Item homo vilis conditionis. *Idem.*

Ordinate, adv. *ordinatamente*, Germ. *ordentlich*, Gal. *par ordre*, Hisp. *con orden*, κατὰ τάξιν, cum ordine. *Auct. ad Her. l. 4. c. ult.* Distincte, & ordinate disponemus. *Tert. l. 1. adv. Marc. c. 19.* Non ordinatius retractentur. *Augustin. 1. de Retract. c. 24.* Ordinatissime subjunxit.

Ordinatim, adv. idem ac ordinate. *Brut. Cic. l. 11. Fam. ep. 13.* Ille enim iit passim, ego ordinatim.

Ordinatio, onis, f. *ordine*, סדר, Germ. *ordnung*, Gall. *ordonnance*, Hisp. *ordenança*, τάξις, διακόσμησις, dispositio. *Col. l. 12. c. 3.* Ut ordinata constituta conservetur. *Vellej. l. 2. c. 59.* Omnem ordinationem & nacis, & testamenti. ¶ De ordinatione in architectura V. *Vitruv. l. 1. c. 2.* ¶ Interdum sumitur pro administratione provinciæ. *Sueton. in Neron. c. 40.* Spoponderunt quidam ei ordinationem Orientis. Optimi quidam Codices habent *dominationem*. ¶ Est etiam ordinatio magistratuum creatio, & eorundem per provincias dispositio. *Id. in Domit. c. 4.* Ecquid sciret, cur sibi visum esset ordinatione proxima Ægypto præficere Metium Rufum.

Ordinativus, a, um, *ordinativo*, ad ordinem spectans, ut ordinativa adverbia, apud *Priscian. l. 15.* Adde *Tertul. adv. Hermog. c. 19.*

Ordinator, oris, m. *ordinatore*, qui recte disponit. *Senec. epist. 110.* (*al. 109.*) Quomodo advocato, & litis ordinatori.

Ordinatus, a, um, *ordinato*, *Liv. l. 24.* Ex comparatione tam ordinatæ disciplinæ animadvertit. *Nepos in Iphicr. c. 2.* Ordinatæ acies. *Apul. de Deo Socrat. post princ.* Ordinatissimi meatus. *Senec. ep. 74.* Vita ordinatior, & prudentior.

Ordino, as, avi, atum, a. 1. *ordinare*, סדר, Germ. *ordnen*, Gall. *ordonner*, *mettre par ordre*, Hisp. *ordenar*, *poner en orden*, διατάττω, suo quæque ordine dispono, recte constituo, designo, in ordinem redigo. *Cic. 2 de Orat.* Ea mihi videntur in lite ordinanda, & in consilio dando esse posita. *Colum. l. 5. c. 3.* Ordinare locum vitibus. *Suet. in Cæs. c. 40.* Ordinare Reipub. statum. *Liv. l. 29. c. 1.* Ordinare milites. *Curt. l. 4. c. 8.* Ordinare aciem. *Flor. l. 3. c. 19.* sub signis ordinare. *Sen. ep. 9.* Ordinare res suas suo arbitrio. Et *epist. 12.* Ordinare cupiditates improbas. h. e. in officium redigere. Al. leg. *cogitationes*. Et *ep. 12.* Ordinare diem, *disporre le azioni del giorno*. ¶ Ordinare aliquem est ad aliquod munus gerendum constituere. *Suet. in Vespas. c. 23.* Quendam e charis ministris dispensationem cuidam, quasi fratri petentem cum distulisset, ipsum candidatum ad se vocavit, exactaque pecunia, sine mora ordinavit. ¶ Ordinare testamenta apud JCtos, *l. 5. ff. de suppell. legat.* est conficere. ¶ *Ordinare medicamenta* dicuntur Medici cum ea ægrotantibus præscribunt. Legitur hæc phrasis apud *Cæl. Aurel. Chronic. l. 2. c. 7. sub fin.*

Ordior, iris, orsus sum, d. 4. *cominciare*, החל, Germ. *anfahen*, Gal. *commencer*, Hisp. *comenzar a dezir*, ἄρχομαι, incipio. *Cic. Att. l. 4. ep. 1.* Alterius vitæ quoddam initium ordimur. *Id. in Brut.* Cum admodum adolescens orsus esset in foro dicere. *Id. pro Marc.* Sed ut unde est orsa, in eodem terminetur oratio mea. *Nepos in Alcib. in fin.* Satis de hoc, reliquos ordiamur. h. e. ordiamur de reliquis dicere. ¶ Significat etiam texere; quæ a nonnullis putatur propria, & præcipua hujus verbi notio. *Plin. l. 11. c. 24.* Araneæ orditur telas. ¶ Particip. futuri *ordiendus*, & *ordiundus*. *Liv. in præfat. l. 1.* Ab initio tantæ ordiundæ rei. *Cic. 1. de Or. c. 21.* Crassus princeps ejus sermonis ordiendi fuit. ¶ Particip. præteriti *orditus* pro orsus ponitur a *Diomede*, & *Prisciano*. & usurpatur a *Sidon. l. 2. ep. 9.* passiva significatione. narratiunculæ bifariam orditas. Adde *Fortunat. l. 1.* qui tamen imitandi minime sunt. ¶ Particip. *orsus* V. suo loco.

Orditus, V. Ordior.

Ordium, V. Ordior.

Ordo, inis, m. *ordine*, *disposizione*, סדר, Germ. *ordnung*, Gal. *ordre*, Hisp. *orden*, τάξις, διάταξις, digestio, & in suo loco rei cujusque collocatio, quasi ὀρθῶς, *ad ordinem do*, ut conjicit *Cæs. Scalig. de caus. L. L. c. 15.* Possis & deducere a Græco ὀρθός, *rectus*. *Cic. 1. Off.* Ordinem sic definiunt, compositionem rerum aptis, & accommodatis locis. *Id. de Sen.* Directos in quincuncem ordines. *Quintil. l. 10. c. 5.* Dare ordinem studiis. ¶ Sæpe ponitur pro conditione, qualitate, statu hominum. *Virg. 7. Æn.* Delectos ordine ab omni. *Cic. 4. Ver.* M. Octavium hominem ornatissimum loco, nomine, ordine, virtute. *Idem Ver. 3.* Homo sui ordinis frugalissimus, *tra quelli del suo rango*. ¶ Apud Romanos tres ordines civium fuere, Senatorius, Equester, Plebejus. *Cic. in Cons. pro Domo. Liv. lib. 26. Sigon. de ant. jur. Civ. Rom. lib. 1. cap. 1.* ¶ Ordo amplissimus, vel nobilissimus Senatorius vocabatur. *Cic. de Prov. Cons.* Reduxit ordo amplissimus, & ordo is, qui est & publici consilii, & munerum omnium consiliorum auctor, & princeps. ¶ Aliquando ordo ponitur pro ipsis hominibus, idest iis, qui ejusdem sunt dignitatis, ut Senatores, &c. *Cic. 3. Off.* Qui esses, ut argentarius, apud omnes Ordines, gratiosus. ¶ In inscript. Municip. invenitur *Ordo civitatis*, vel simpliciter *Ordo*, pro summo civitatis Consilio. ¶ Item pro agmine. Hinc ordines ducere dicuntur, qui militibus præsunt, ut Tribuni, Centuriones, atque alii. *Cic. 1. Phil.* Viri fortissimi, atque honestissimi, qui ordines duxerunt. ¶ Ordinis inferioris amici, dicuntur, vel qui sunt infimæ conditionis, vel qui in genere amicitiæ infimi sunt, & omnium amicorum minimi. *Cic. de Amic.* Nunquam se ille Philo, nunquam Rutilio, nunquam Mummio anteposuit, nunquam inferioris ordinis amicis. ¶ *Ordine*, & *ex ordine* est secundum ordinem, vel distincte, dilucide. *Virg. 1. Ecl.* Pone ordine vites. *Cic. in Partit.* Testes ordine interrogandi sunt. *Idem 6. Verr. c. 64.* Ut quisque ætate, & ordine antecedebat, ita sententiam dixit ex ordine. ¶ *Extra ordinem*, est neglecta, & posthabita ordinis ratione, præter morem, & consuetudinem. *Cic. pro Dom.* Cn. Pompejo plurima, periculosissima, maxima terra, marique bella extra ordinem sunt commissa. ¶ *Extra ordinem* per Metaphoram ponitur pro eximie, & quasi præter cæteros. *Cic. l. 6. Fam. ep. 5.* Ad eam spem, quam extra ordinem de te ipso habemus. ¶ Vel pro incidenter. *Quintil. l. 10. c. 3.* In quo notentur, quæ scribentibus solent extra ordinem, idest ex aliis, quam qui sunt in manibus loci, occurrere. ¶ Jurisconsulti ponunt *extra ordinem* pro sine verbis, & formulis solemnibus, *Paul. l. ordo, ff. de publ. jud.* Cum extra ordinem crimina probantur. ¶ *Ex ordine*, est secundum ordinem, pro ratione ordinis, ordine servato. *Cic. in Ver.* Ita sententiam dicebat ex ordine. ¶ Interdum significat sine intermissione, ut aliqui dicunt. *Virg. 4. Georg.* Septem illum totos perhibent ex ordine menses flevisse. ¶ In ordine stare dicuntur, qui stando ordinem servant, vel ordine stant. *Auct. ad Her. l. 3.* Si in ordine stantes notos quam plurimos viderimus. ¶ In ordinem cogere, vel redigere, *fare stare*, *costringere alcuno a ciò che fa*, proprie dicitur, cum quis per vim prohibet magistratus, ne jure suo utantur, eosque in ordinem, & conditionem privatorum quodammodo redigit. *Liv. l. 43. c. 16.* Eo facto avocatam a se concionem tribunus questus est, & in ordinem se coactum. *Id. l. 25. c. 3.* Consul tribunis, Nonne videtis, inquit, vos in ordinem coactos esse? *Plin. l. 1. ep. 23.* Tribunitiam potestatem in ordinem cogi a nullo decet. Adde *Sueton. in Claud. cap. 38.* & *in Vespas. cap. 15.* ¶ Translate *Plin. l. 2. ep. 6.* Gula reprimenda, & quasi in ordinem redigenda est.

Orea, æ, f. *freno*, *morso*, χαλινός, frænum, ita dictum, quod ori inseratur, ab ore. *Trebel. pro se apud Pop.* Oreas detraho inspectante Lucio Stertin. Citat *Festus*, qui & Nævium, Titinnium, Catonem, Cælium usus docet. ¶ Orea quoque, vel, ut alii scribunt, oria, vel horia, est genus navigii. V. Horia.

Oreades, dum, f. *Oreadi*, Nymphæ montium, ab ὄρος, *mons*. Hujus dictionis secunda a Poetis licenter producitur, quod propter tot brevium syllabarum concursum aliqui carmen hexametrum ingredi non possit. *Virg. 1. Æn. v. 500.* quam mille secutæ Hinc, atque hinc glomerantur Oreades. ¶ In sing. *Calpurn. ecl. 4. v. 136.* Per juga siccato velut pede currit Oreas.

Oreon, i, ὄρεον, genus herbæ in montibus nascens, refertur inter species polygoni e *Plin. l. 27. c. 12.*

Oreoselinum, ὀρεοσέλινον, apium montanum. *Plin. l. 20. c. 12.*

Orestes, m. 3. Agamemnonis, & Clytemnestræ filius, sic appellatus ob ferinam, atque agrestem, & quasi montanam naturam, ab ὄρος, *mons*, quem soror Electra, necem ei parari ab Ægistho, qui patrem Agamemnonem interfecerat, & cum matre in adulterio vivebat, metuens, per pædagogum in Phocidem clam ablegavit. Illic duodecim annos commoratus cum pædagogo suo Argos rediit, ubi sub speciem hospitii intromissus ad Clytemnestram, eandem in ultionem patris occidit. Deinde Pyrrhum quoque Machareı Sacerdotis ope in Apollinis templo interfecit, eo quod Hermionem Menelai filiam, sibi prius desponsatam, rapuisset. Propter quæ scelera agitatus est furiis, quibus non ante liberari potuit, quam judicium in Areopago expertus sit, ubi cum a sex Diis condemnaretur, a sex absolveretur, tandem a Pallade absolutus, & a furiis liberatus est. Amicum habuit Pyladem, perpetuum omnium suarum peregrinationum comitem, periculorumque socium, cum quo tam sancte amicitiam coluit, ut alter pro altero mori non recusaret. *Cic. de Amic. Virg. 3. Æn. & al.* ¶ Pro tragœdia de Oreste, *Juven. sat. 1.* Scriptus & in tergo, necdum finitus Orestes.

Oresteus, a, um, adject. ad Orestem pertinens, ὀρέστειος, ut Orestea Diana, cujus simulacrum Orestes juxta Ariciam collocavit. *Ovid. 15. Met. v. 489.*

Oreus, a, um, montanus. *Fest.*

Orexis, is, f. *fame*, appetitus, esuritio, ὄρεξις, ab ὀρέγομαι, appeto. *Juven. sat. 11. v. 27.* Hinc surgit orexis, Hinc stomacho vires.

Organarius, ii, m. qui organa tractat, vel fabricatur. *Firmic. Mathes. l. 3. c. 14.* Mercurius cum Venere facit organarios, & myropolas.

Organice, adv. per organa, seu machinas. *Vitruv. l. 10. c. 8.* Organice moveri. Optimæ editiones habent *organicos*, græca terminatione.

Organicus, i, subst. m. 2. *organista*, qui musicis organis canit. *Lucret. l. 2. v. 411.* Ac musæa mele, per chordas organici quæ Mobilibus digitis expergefacta figurant.

Organicus, a, um, quod ad organa, sive instrumenta spectat. *Firm. l. 8. c. 30.* Organicæ machinationes. *Lucr. l. 3. v. 133.* Saltus organicus Heliconis. h. e. sonoros, musicis organis refertus.

Organum, ni, n. *organo*, *instrumento*, ὄργανον, instrumentum. *Cic. l. 11. Fam. ep. 14.* ὄργανον enim meum erat Senatus, id jam est dissolutum. ¶ Per excellentiam organa dicuntur quævis musicorum instrumenta. *Quintil. l. 9. c. 4.* Ut illi quoque organorum soni, quamquam verba non exprimunt, &c. *Juven. sat. 6.* Prætoribus organa semper in manibus. ¶ Est & organum instrumentum quoddam ædificiis construendis aptum. *Vitruv. l. 10. c. 1.* Inter machinas, & organa id videtur esse discrimen, quod machinæ pluribus operibus in majores coguntur effectus, ut ballistæ, torculariumque prela; organa autem unius operæ prudenti tactu perficiunt, quod propositum est, uti scorpionis, & anisocyclorum versationes. ¶ Item instrumentum idoneum ad metiendum. *Colum. l. 3. c. 13.* Sic compositum organum cum in sulcum demissum est, litem domini, & conductoris sine injuria deducit.

Orgia, orum, n. 2. ὄργια, quævis sacra apud Græcos, quemadmodum apud Latinos cæremoniarum appellatio generalis est, sed specialim, & per excellentiam sacra Liberi Patris. *Serv. in Æn. 4. v. 302.* Innovabantur tertio quoque anno, unde *trieterica* dicta sunt, idest triennalia. *Virg. 4. Æn. v. 302.* Ubi audito stimulant trieterica Baccho Orgia.

Oria, V. Horia.

Oribata, æ, m. montes ascendens. *Jul. Firm. l. 8. c. 17.*

Orichalcum, V. Aurichalcum.

Oricilla, V. Auricilla.

Oricius, a, um, quod spectat ad Oricum urb. vel montem. *Virg. 10. Æn. v. 136.* Inclusum buxo, aut Oricia terebintho.

Oricularius, a, um, adject. auricularius, ad aures pertinens, ut oricularius clyster, quo in aures aliquid injicitur, apud *Cels. l. 6. c. 7.* bis, & *l. 5. c. 28.*

Oricum, i, m. & fem. *Orco*, opp. Epiri, in ora Maris Jonii. *Cæs. l. 3. B. C.* Recepto Orico Cæsar Apolloniam proficiscitur. *Lucan. l. 3. v. 187.* Tunc qui Dardaniam tenet Oricon. Quædam Editiones habent *Orithon*. ¶ Ibi mons est eodem nomine appellatus. *Plin. l. 2. c. 86.*

Oriens, entis, *nascente*, ἀνατέλλων, nascens, surgens, partic. ab orior. *Cic. in Somn.* Quis in reliquis orientis, aut obeuntis Solis partibus tuum nomen audiat?

Oriens, entis, subst. m. *Oriente*, *Levante*, ἀνατολή, ea pars mundi, in qua Sol nascitur. *Cic. de nat. Deor.* Qui terras ab Oriente ad Occidentem colunt.

Orientalis, le, *Orientale*, ad Orientem pertinens. *Justin. l. 39. c. 5.* Orientalia regna. *Pallad. l. 3. c. 17.* Ab Orientali arboris parte.

Orificium, ii, *orificio*, *apertura*, angustus aditus, vel exitus quasi per os. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 4.* Ventris sunt duo orificia.

Origanites vinum, origano conditum. *Cato R. R. c. 127.*

Origanum, i, n. & Origanus, i, m. *origano*, ὀρίγανον, parvus frutex tam foliis, quam ramis sylvestri serpyllo similis, comante supra cacumen umbella, in qua flores ex albo purpurei, odore jucundo præditi emicant. *Plin. l. 20. c. 17.* ubi de eo plura. *Seren. Sammon. c. scrib. scorpius*, &c. Cumque hæc absumi debebit origanus herba.

Originalis, le, o. 3. *originale*, ἀρχικός, quod est ex origine. *Apul. l. 11. Met. sub init.* Ceres frugum parens originalis. Adde *Tertul. advers. Herm. c. 21.*

Originarius, a, um, adject. Titulus 38. in Codice lib. 10. est de municipiis, & originariis, h. e. de iis, qui origine municipes sunt.

Originatio, onis, f. *etimologia*. *Quintil. l. 1. c. 6.* Etymologia a Cicerone dicta est notatio, sunt qui vim potius intuiti, originationem vocent.

Originitus, adverb. ab origine. *Ammian. l. 31. c. 6.* Persæ, qui originitus sunt omnes Scythæ.

Origo, inis, f. *origine*, *principio*, מקור, Germ. *ursprung*, Gall. *source*, Hisp. *origen*, γένεσις, ortus, initium, principium, causa. *Cic. de Univers. c. 2.* Nullius enim rei, causa remota, reperiri origo potest. *Id. 2. Fin.* Origo summi boni. *Id. de clar. Orat.* Eloquentiæ origo est verborum delectus. ¶ Item genus, natales. *Tacit. Annal. 6. c. 39.* Sabinus modicus originis. *Horat. l. 4. od. 17.* Auctore ab illo ducis originem &c. *Virg. 1. Æn.* Trojanus origine Cæsar. ¶ Quod ait *Gell. l. 10. c. 3.* *Quod est scriptum a M. Catone in sexta origine*: intelligit sextum librum *Originum* ab illo conscriptarum: de quibus *Cic. de Senect. c. 11.* Qui quidem libri ad nos non pervenerunt.

Oriola. V. Horiola.

Orion, onis, m. ὠρίων, filius Jovis, Neptuni, & Mercurii, quasi Urion, ab οὖρον, *urina*. Nam olim Jupiter, Neptunus, & Mercurius, cum terram peragrarent, superveniente nocte ad pauperem quendam diverterunt, qui eos hilari animo suscepit, cumque Deos esse animadvertisset, occiso bove, iisdem sacrificium obtulit. Quo officio motus Jupiter, præcepit, ut si quid muneris a se peteret, statim voti compos futurus. Ille nihil se se magis cupere respondit, quam filium, conjugem tamen se non habere, neque velle ducere, quod morienti uxori fidem dedisset, se eam non ducturum. Jupiter igitur, & reliqui Dii corium immolati bovis sumpserunt, in quod cum urinam emisissent, jusserunt, ut terra obrutum completis maternis mensibus solveret. Quod cum fecisset, invenit puerum, quem ab urina Orionem nominavit.

hic postea adultus evasit venator maximus, adhæsitque Dianæ. Sed cum viribus fidens, gloriaretur, nullam esse feram, quam non vinceret, Dii infolens verbum ut ulciscerentur, ut terra scorpionem pareret, cujus ictu Orion extinctus est. Tum fatentis sui aliorum gratiis bus tereus, eum in cœlum juxta Tauri sidus statuit. Bocc. l. 11. Gen. ¶ Aliter de scorpione isto narrat Ovid. in Fast. aliter Lucan. aliter Horat. Ipsam denique totam fabulam diverse tradunt Servius, Hesiod. & alii. ¶ Constat Orionis sidus ex octo, & triginta stellis. Ensem habere videtur stellarum fulgore terribilem. Si fulget, serenitatem, si obscuratur, tempestatem denotat. ¶ Hoc nomen apud Poetas habet primam syllabam indifferentem. Nam olim a Græcis per a diphthongum scribebatur, quæ Dorice in ω solet commutari. qua ratione constat posse produci. Potest tamen etiam corripi, si abjiciamus ex prima syllaba vocalem subjunctivam more Græcorum. Media autem syllaba fere semper producitur. Penultima obliquorum rursus est indifferens. Virg. 1. Æn. Cum subito assurgens fluctu nimbosus Orion, &c. Lucan. l. 9. Teste tulit cœlo victi decus Orionis. Versus est spondaicus. Ovid. 8. Met. Strictumque Orionis ensem. ¶ Per Epenthesin Poetæ dicunt Oarion. Catul. de coma Beren. in fin. Proximus Hydrochoo fulgeat Oarion.

Orior, eris, ortus sum. d. 3. nascere, venire alla luce, ... Ger. entspringen, Gal. naitre, Hisp. nacer, ..., nascor, ab ..., vel ..., sector, inserto i. Tertiæ est conjugationis, excepto infinitivo oriri, qui ducitur a quarta. Partic. temporis præteriti habet ortus, temporis futuri oriturus. Cic. 2. de Leg. In quo tu ortus es, & procreatus. Ovid. l. 10. Met. v. 165 Tu toties oriris, viridique in cespite flores. Horat. l. 2. ep. 1. v. 16. Nil oriturum alias, nil ortum tale fatentes. ¶ Translate ponitur pro surgere, prodire. Cic. pro Cluent. Cum quædam in collibus controversia pastorum orta esset. Id. de Amic. Ab his sermo oritur, idest hi primi loquuntur in dialogo. Terent. Adelph. 1. 1. Tibi a me nulla orta est injuria.

Orites, m. 1. ..., gemma globosa specie, quæ a quibusdam sidesites vocatur, ignem non sentiens. Plin. l. 37. c. 10.

Orithyia, æ, f. ..., ..., filia Erichthei Athenarum Regis, quam a Borea raptam, & in ventum conversam Poetæ fabulantur. Ovid. l. 6. Met. Sed Eusebius pro vera historia refert, Boream Regem Thraciæ fuisse, qui, cum Orithyiam amaret, & sibi conjugem dari postularet, nec impetrare posset, illam rapuit, & in Thraciam secum detulit, ex qua Zetem, & Calaim filios procreavit. Bocc. l. 12. Gen. ¶ Hoc etiam nomine dicta est Amazonum Regina, quæ Marpesiæ matri successit in Regno. Ea regnante, forisque bellum gerente, Hercules, & Theseus Amazonas adorti sunt. Justin. l. 2. c. 4. 17. & 26.

Orithyon, i, mons, de quo Sidon. carm. 11. v. 2. Qua super Idalium levat Orithyon in æthera.

Oriundus, a, um, dipendente, nativo, ..., Germ. geboren, Gal. natif, Hisp. natural, ..., qui ratione parentum originem ducit ex aliquo homine, vel loco. Differt ab ortus, quia oriundus refertur ad personam, vel ad locum, unde parentes nostri nati, ortus idem est, ac natus, denotatque genitores, vel locum, unde ipsi nati sumus. Liv. l. 34. Oriundus a Magno Alexandro. Id. l. 24. Hippocrates, & Epicides, nati Carthagine, sed oriundi ab Syracusis. ¶ Aliquando pro orto, seu nato ponitur. Cic. in Top. c. 6. Qui ab ingenuis oriundi sunt. Col. l. 1. c. 3. Si modo liberis parentibus est oriundus. ¶ Translata Liv. l. 1. c. 20. Sacerdotium Alba oriundum.

Orix. V. Oryx.

Ormenis, idis, f. O'..., Ormenii filia. Ovid. heroid. ep. 9. v. 50. Nec referam partus, Ormeni nympha, tuos. h. e. Astydamia, quam Hercules, patre occiso, qui sibi eam in uxorem dare noluerat, quod sciret, Dejaniræ jam nuptias inisse, vitiavit, Ctesippumque genuit. Diodor. Sicul. l. 4. c. 3.

Orminiam, ii, n. asparagus sylvestris. Plin. l. 20. c. 10.

Ornamen, inis, n. ornamentum. Habet Martian. Capell. pag. 192.

Ornamentum, ti, n. ornamento, ..., Ger. eine zierde, Gal. ornement, Hisp. atavio, κόσμος, ornatus. Cic. 3. Ver. Quod ornamentum pueritiæ pater dederat. Id. 1. Fin. c. 5. Ornamenta orationis. Id. pro Mil. c. 14. Ornamentum Reip. Id. Fam. 15. ep. 4. Ornamento te mihi fore duxi. ¶ Sæpe pro honore ponitur, sive dignitate. Cic. Lic. Crasso. Suscepi mihi perpetuam propugnationem pro omnibus ornamentis tuis. ¶ Item pro beneficio honorifico. Cic. Cælio. Quæcunque a me ornamenta in te proficiscentur. ¶ Ponitur & pro quocumque apparatu, seu instrumento. Cic. Catil. 2. c. 11. Neque vero cæteras copias, ornamenta, præsidia vestra cum illius latronis inopia, ac egestate debeo conferre. Plaut. Amph. prol. v. 84. Eis (histrionibus) ornamenta & corium uti conciderent. hoc est vestes scenicas. Senec. epist. 14. Ars ei constat, qui per ornamenta percussus est. h. e. per arma gladiatoria. V. Lips. 2. Saturn. c. 17. ubi hac de re plura. Tacit. hist. 1. c. 79. Ornamenta consularia. h. e. insignia, lictores, fasces, sella curulis &c. Sic triumphalia ornamenta, apud eund. in Agric. 2. 40.

Ornate, adv. ornatamente, Ger. zierlich, Gal. avec ornement, Hisp. con atavio, κοσμίως, cum ornamento, eleganter. Cic. 1. Fin. Res vero bonas verbis electis graviter, ornateque dictatas quis non legat? Id. 1. de Or. c. 53. Ornatius causam suam dicere. Id. 9. Fam. ep. 21. Ornatius causas agere. Id. de clar. Or. c. 5. Ornatissime, & copiosissime defendi.

Ornatio, onis, f. ornatus. Vitruv. l. 5. c. 7. in fin. Mutare speciem ornationis in fronte.

Ornator, oris, m. qui ornat. Jul. Firmic. Mathes. l. 3. Ornatores Deorum, vel fabricatores templorum.

Ornatrix, icis, f. quæ ornat, κοσμήτρια. Ornatrices dicebantur ancillæ, quæ dominarum crinem componebant. Sueton. in Claud. c. 40. Hæc matris meæ liberta & ornatrix fuit. Ovid. 3. de art. am. v. 218. Tota sit ornatrix: odi, quæ sauciat ora Unguibus, & rapta brachia figit acu.

Ornatus, a, um, ornato, ..., Ger. gezieret, Gal. orné, Hisp. atavïado, κεκοσμημένος, ornamentis decoratus. Fest. Ornatus dicitur, qui bonis artibus instructus est, sive qui honores adeptus est a populo, & bene aptus, ut miles, & gladiator, aut acturus tabulas. Cic. 2. Agr. Sed tamen magnificentius, atque ornatius esse illo nihil potest, quod &c. Id. pro Planc. Inter ornatissimos homines Equites R. summo splendore fuisti. Nepos 15. c. 3. Ornatus in oratione. Ter. Adelph. 2. 1. 12. Ornatus eo suis virtutibus. ¶ Item instructus, paratus, fornito. Cic. pro Leg. Manil. Domicilia regis omnibus rebus ornata. Id. 2. Pam. ep. 9. Satis probe ornatus exercitus. Id. pro Quint. Ornatissimus fundus. Nepos in Annib. c. 3. Elephantus ornatus. h. e. armatus. Lucret. l. 2 v. 41. Classem ornatam armis. Tacit. 3. hist. c. 63. Exercitus ad prælium intentus, ornatusque. ...

Ornatus, us, m. ornamento, κόσμησις, cultus, quo quis ornatur, ornamentum. Cic. 1. Off. Quod statuas quoque videmus ornatu fere militari. Id. in Or. Afferunt hæc quasi lumina magnum ornatum orationi. Id. in Brut. Ornatum aliquem habere. Id. 2. Fin. c. 21. Ornatus regalis. Plin. l. 8. c. 40. Equos instratos ornatu regio. ¶ Ornatu in dat. pro ornatui. Cæsar apud Gel. l. 4. c. 16. Isti & honori erant, & ornatu. ¶ Invenitur & ornati in genitivo singul. Terent. Andr. 2. 2. 28. In ædibus nihil ornati, nihil tumulti.

Orneus, a, um, adject. quod est ex orno. Col. l. 11. c. 2. Orneam frondem bubus præbere.

Ornithiæ, m. 1. ὀρνιθίαι, venti Septentrionales, qui decimo cal. Martii, cum Leo desinit occidere, spirare incipiunt, perque dies triginta spirant, tales Col. l. 11. c. 2. & Plin. l. 2. c. 47.

Ornithoboscion, n. 2. ὀρνιθοβοσκεῖον, locus ad pascendum aves. Habet hanc vocem Var. l. 3. R. R. c. 9. sed græcis literis scriptam.

Ornithon, onis, m. ὀρνιθών, aviarium. Var. l. 3. R. R. 2. 3. Ornithones avierie sunt, in quibus stabulantur turdi, pavones, & omnes alites, quæ intra parietes villæ solent pasci.

Ornithotrophium, n. 2. ὀρνιθοτροφεῖον, locus, in quo aves educantur; idem ac ornithon. Habet Var. l. 3. R. R. c. 5 sed græce scribit.

Orno, as, avi, atum, a. 1. ornare, adornare, ..., Germ. zieren, Gal. orner, Hisp. atavïar, κοσμέω, pulchrum facio. Cic. 1. de Or. Qui mirabilius, & magnificentius augere posset, atque ornare, quæ vellet. Ovid. 2. Amor. el. 7. Ornata capillos. ¶ Sæpe sumitur pro præparare, apparare, aptare, instruere. Cic. pro Quinct. Ornare magnifice, splendideque convivium. Id. pro L. Man. Ornare classes. Ter. Eun. Ornare togam. ¶ Translate accipitur pro honorare. Cic. l. 7. Fam. ep. 5. Quo minus etiam hisce eum ornes gloriæ insignibus. ¶ Ornare verbis, est laudare, & verbis quodammodo majus facere. Ter. Eun. Munus nostrum ornato verbis, quod poteris. ¶ Item pro honestare, additis vocibus, quæ beneficium, aut ornatum significent. Cic. pro Deiot. Eum regem, quem ornare cuncti cum senatu solebamus. Id. Ver. 3. c. 13. Ornare aliquem beneficiis, officiisque omnibus. Nepos in Them. c. 2. Ornare divitiis. Plin. l. 1. ep. 25. Ornare candidatum suffragio. Cic. in Pison. Ornare frequentia egressum alicujus.

Ornus, i, f. ὀρεινὴ μελία, sylvestris fraxinus, arbor procera, caudice tereti, levi cortice, quasi ὀρεινός, montanus, quia montibus propria est. Hor. l. 2. Carm. od. 9. Et foliis viduantur orni.

Oro, as, avi, atum, a. 1. pregare, ..., Ger. beten, Gal. prier, Hisp. rogar, λίσσομαι, ..., peto, precor, rogo, obsecro, ab ore. Cic. pro Planc. Illud unum vos magnopere oro, atque obsecro. Ovid. Met. 8. Orare veniam dapibus. V. Dapa. Liv. l. 21. c. 6. Legati auxilium ad bellum orantes. Nepos 20. 2. 5. Oravit omnes, ne id facerent. Ter. Andr. 3. 1. 48. Orabo uxorem gnato. Plaut. Amph. 1. 1. 201. Orant, ignoscamus. ¶ Cum infinito Virg. Ecl. 2. v. 43. Jampridem a me illos abducere Thestylis orat. Ubi Servius: orat, ut abducat: figuratum est, ut donat habere (5. Æn. v. 262.) idest, donat, ut habeat. ¶ Eleganter interseritur orationi, quemadmodum & quæso. Senec. ep. 88. Quid enim, oro, liberale habent isti jejuni vomitores? ¶ Significat etiam agere, seu dicere causas. Quintil. l. 1. 2. 10. Perfecta esse sine his orandi scientia non potest. Cic. de clar. Orat. c. 12. Neminem melius olim orevisse causam capitis. ¶ Orassis pro oraveris, Plaut. Epid. 5. 2. 23.

Orobanche, es, f. coda di leone, pescratone, ὀροβάγχη, cauliculus, sine foliis, & altitudine sesquipedali, subrubeus, flore subalbido in luteum vergente, ab ὄροβος, ervum, & ἄγχω, strangulo, quod ervum, & cicer, in quibus fere nascitur, circumligando præfocet. Plin l. 22. c. 25.

Orobias, æ, f. thuris genus, minoribus constans guttis, ab ὄροβος, ervum, ob similitudinem. Plin l. 12. c. 14.

Orobinus, color est luteo similis, hoc est colore ervi herbæ, quæ Græce ὄροβος dicitur. Plin. l. 37. c. 10. Gaudanei Græci mittunt coloris orobini.

Orobitis, f. 3. ὀροβῖτις, chrysocollæ factitiæ genus, seu coloris species confecta ex lutea herba. Plin. l. 33. 2. 5.

Orontes, is, m. fl. maximus Syriæ, qui ex Libano M. profluit, multisque urbibus irrigatis, in quibus Antiochia, quam interluit, ad Seleuciam Pieriam in Syrium pelagus prolabitur. Prop. l. 1. eleg. 23.

Oronteus, a, um, adject. pro Syriaco. Propert. l. 1. eleg. 2. Aut quid Orontea crines perfundere myrrha.

Oropus, f. 2. Zaramini, Sufamine, opp. Bœotiæ, in conf. Atticæ, in ora. Plin. l. 4. c. 7. ¶ Item urbs Macedoniæ, ubi Seleucus Nicanor natus, sic ab Oropo filio Lycaonis dicta.

Orphaicus, a, um, adject. Orphicus. Macrob. l. c. in somn. Scip. 2. 12. Liberum Patrem Orphaici ... ... suspicantur intelligi.

Orphanotrophium, ii, n. spedale per gli infanti, ὀρφανοτροφεῖον, l. 1. Cod. Justin. tit. 2. de sacros. Eccles. leg. 16.

Orpheus, m. 2. Ὀρφεύς, dissyllab. Poeta, seu Vates, genere Thrax, Apollinis, & Calliopes filius. Alii dicunt, filium fuisse Oeagri, & Polyhymniæ, & Regem Ciconum, qui sunt populi Thraciæ juxta Hebrum. Hinc Oeagrius appellatur. Hic a Mercurio, sive, ut alii habent, a patre Apolline lyram accepisse fertur, eaque tantum valuisse, ut illius cantu sylvas, & saxa moverit, fluviorum cursum prohibuerit, ferasque mitiores reddiderit. Cum Argonautis in Colchidem navigavit, ideo ab illis assumptus, quod juxta vaticinium Chironis Sirenes præteriri non poterant, nisi præsente Orpheo. Eurydicem uxorem habuit, quæ Aristæum vim sibi inferre volentem fugiens, a serpente occisa est. Ob cujus mortem Orpheus incredibilem in modum dolens, accepta lyra ad Inferos descendit, ubi carminibus, & cantu Plutonem, & Proserpinam flexit, ut Eurydicen redderent, hac tamen lege, ne in itinere respiceret. Quod cum præ amore non servasset, eam denuo amisit. Deinceps cœlibem vitam agere statuit. Cum igitur jam multas nuptias rejecisset, alios insuper a mulierum consortio dehortaretur, a Mænadibus inter Bacchi sacrificia juxta Hebrum fl. occisus, & discerptus est. Sed alii aliam causam afferunt. Dicunt, reversum ab Inferis in perpetuo luctu vitam duxisse, rogatum esse quadam die a mulieribus Bacchi Sacerdotibus, ut lyra caneret, recusantem laceratum fuisse. Ejus membra passim per agros sparsa Musæ collegerunt, & tumulaverunt. Caput vero, & lyra in Hebrum dejecta, ad Lesbon ins. delata sunt, ubi caput ab incolis sepulturæ mandatum est, Lyra autem a Musis in cœlum translata. Ovid. l. 10. & 11. Met.

Orpheus, a, um, per tres syllabas, Ὀρφεῖος, quod ad Orpheum spectat. Claudian. epigr. 24. ad Aleth. Orpheos alii libros impune lacessunt. Martial. de Spectac. ep. 21. Quicquid in Orpheo Rhodope spectasse theatro dicitur. Poeta loquitur de variis bestiarum generibus, quæ ab Orpheo lyræ cantu congregabantur.

Orphicus, a, um, quod ad Orpheum spectat. Cic. 1. de nat. Deor. c. 38. Orpheum poetam docet Aristoteles nunquam fuisse: Et hoc Orphicum carmen Pythagorei ferunt cujusdam Cercopis.

Orphnæus, i, ..., m. unus ex equis Plutonis. V. Alastor.

Orsa, orum, n. inizio, orsus. Liv. in præfat. Ut orsis tanti operis successus prosperos darent. Manil. l. 2. v. 57. Nostra loquar, nulli vatum debebimus orsa.

Orsus, us, m. principium, ab ordior. Cic. 2. de Div. 2. 30. Scire, satos ne habeant, an vanos pectoris orsus. Virg. in Culice. Atque ut araneoli tenuem formavimus orsum.

Orsus, a, um, ..., qui incipit, vel incepit, partic. ab ordior. Cic. 1. de Leg. .. 3. Et ego animi pendere soleo, cum semel quid orsus, si traducor alio. Virg. 1. Æn. Veneris contra sic filius orsus. h. e. cœpit loqui. Id. 6. Æn. v. 125. orsa loqui vates.

Orthium carmen, genus est modulationis erectum, numeris altissimis constans, & intentissima voce prolatum, quod cecinisse Arionem, cum in mare esset projiciendus, scribit Gel l. 16. c. 19.

Orthodoxus, a, um, ortodosso, ὀρθόδοξος, qui rectam habet opinionem in rebus Fidei Catholicæ, ab ὀρθός, rectus, & δόξα, opinio. lib. 1. Cod. Justin. tit. 8. leg. 9. & 10.

Orthogonius, a, um, quod rectis angulis constat, & omnium partium æqualitatem habet. Col. l. 5. c. 2. Orthogonius ager.

Orthographia, æ, f. ortografia, ὀρθογραφία, recta scriptura, scientia recte scribendi, ab ὀρθός, rectus, & γράφω, scribo. Sueton. in August. c. 88. Orthographiam, idest formulam rationemque scribendi a Grammaticis institutam non adeo sustinuit. Adde Quintil. l. 1. 2. 7. ¶ Apud Vitruv. l. 1. c. 2. orthographia est erecti operis, ejusque descriptio, cui opponitur descriptio vestigii, seu plantæ. V. Sciagraphia.

Orthomastica poma, genus malorum, quod refert erectam mammam, ab ὀρθός, erectus, & μαστός, mamma. Plin. l. 15. c. 14. Mammarum effigie orthomastica mala.

Orthophallicus, a, um, obscenus, ab ὀρθός erectus, & φαλλός, ... Varr. apud Non. c. 1. n. 249. Orthophallica attulit psalteria. Al. aliter leg.

Orthopnœa, æ, f. ὀρθόπνοια, difficultas illa spirandi, qua spirari non potest, nisi recta cervice spiritus trahatur, ab ὀρθός, rectus, & πνέω, spiro. Cels. l. 4. c. 4. & Plin. l. 12. c. 10.

Orthopnoicus, a, um, adject. qui orthopnœa laborat, ὀρθοπνοϊκός. Plin. l. 20. c. 14. Mentastrum orthopnoicis efficacissimum.

Orthostata, æ, m. ὀρθοστάτης, fulcimentum, pila erecta ad aliquid sustinendum. pilastro, sperone. Vitruv. l. 2. c. 8.

Orthra-

Orthragoriscus, i, m. ὀρθραγορίσκος, piscis marinus figura tereti, qui grunnire porcorum more dicitur, cum capitur. *Plin. l.* 32. *c.* 2.

Ortivus, a, um, adject. orientalis, ad ortum spectans. *Manil. l.* 4. *v.* 189. Ortivæ totidem de cardine duces.

Ortus, us, m. *nascimento, natività, γένεσις*, nativitas, origo. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 2. Cum ortu Tusculanus sit, civitate Romanus. *Id. de Univ.* Quæ ortum habere, gignique diximus. ¶ Translate usurpatur pro prima corporis cœlestis apparitione supra nostrum hemisphærium. *Cic.* 2. *de Div.* Ortus occasusque siderum non fieri eodem tempore apud omnes, necesse est. ¶ Item pro loco illo, in quo Sol oritur. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Spatiis immutabilibus ab ortu ad occasum commeans.

Ortus, a, um, nom. ex particip. ab orior, *nato*. *Horat. l.* 4. *od.* 6. Orti claris patribus. *Sallust. in Jug. c.* 108. Ortus ex concubina. *Liv. l.* 28. Loco obscuro, tenuique fortuna ortus, *Id. l.* 2. *c.* 6. Ortus ejusdem sanguinis. ¶ Dicitur & de sideribus. *Virg.* 3. *Georg. v.* 156. Sol recens ortus. *Tac.* 1. *An. c.* 29. Orto die.

Ortygia, æ, f. ins. maris Ægæi, eadem ac Delos, ab ὄρτυξ, υγος, *coturnix*, quod in ea primum hæc avis visa sit, vel a coturnicum copia. *Virg.* 3. *Æn. v.* 142. ¶ Item insula circa Siciliam. *Id. ib.*

Ortygometra, æ, ὀρτυγομήτρα, rex coturnicum, major aliquanto, ac nigrior, ab ὄρτυξ, *coturnix*, & μήτηρ, *mater*. *Plin. l.* 10. *c.* 23. *v.* 694. Aquilone ergo maxime volans ortygometra duce.

Oryx, ygis, f. ὄρυξ, plantago, herba. *Plin. l.* 1. *c.* 27.

Oryx, ygis, m. *orige*, ὄρυξ, bestia in Getulis, bisulca, & unicornis, alioqui capræ non dissimilis, pilo contra aliorum animalium naturam ad caput verso, quæ sub ortum Caniculæ, tanquam ejus sideris adventum præsentiens, fixis oculis eam plagam cœli intuetur, ubi primum signum hoc exoritur, eoque conspecto sternutat, & veluti venerabunda adorat. De eo *Plinius* differit *l.* 2. *c.* 40. *l.* 8. *c.* 53. *l.* 11. *c.* 40. & 46. & ob figuræ similitudinem nunc cervis, nunc capris accenset. Idem *Col.* facit *l.* 9. *cap.* 1. Nomen est ex eo, quia unicum illud cornu, quod gestat, refert instrumentum illud fossorium, quod Græcis ὄρυξ, ab ὀρύσσω, *fodio*. *Juv. sat.* 11. Et Getulus oryx hebeti lautissima ferro Cæditur. ¶ Legitur & *Orix*, *igis*.

Oryza, æ, f. *riso*, ὄρυζα, ὄρυζον, genus leguminis, in locis palustribus, & uliginosis maxime proveniens altitudine cubitali, folia habens carnosa, porro similia, sed latiora, florem autem purpureum, semen non in spicis, quemadmodum frumenta, sed in paniculis, aut jubis, more milii, aut panici. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 155. agedum, sume hoc ptisanarium oryzæ.

O ANTE S.

Os, oris, n. *bocca*, פה, Ger. *der mund*, *das maul*, Gal. *bouche*, Hisp. *boca*, στόμα, concavum illud, intra quod lingua, & dentes concluduntur. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Nam cum tribus rebus animantium vita continetur, cibo, potione, spiritu, ad hæc omnia percipienda os est aptissimum. ¶ Per Synecdochen ponitur pro facie. *Cic.* 1. *Off.* Licet ore ipso cernere iratorum. ¶ Neque solum de facie dicitur, sed etiam de toto specie, quæ cernitur, & quicquid in aliqua re patet, os dici potest. *Virg.* 3. *Georg.* Quam si quis ferro potuit rescindere summum ulceris os. *Id.* 2. *Æn.* lato dedit ore fenestram. ¶ Metonymice usurpatur pro impudentia, & temeritate. *Cic.* 1. *de Or.* Quod tandem os est illius patroni, qui ad causas sine ulla scientia juris audet accedere? Hinc os habere, h. e. verecundiam, *Caro apud Senec.* 3. *de ira*, *cap.* 38. ¶ Nonnunquam pro præsentia, & conspectu. *Tac.* 3. *hist. c.* 77. Verberibus fœdatus, in ore ejus jugulatur. ¶ Translate dicitur de adito, vel de angustiis alicujus rei. *Cic.* 6. *Ver.* Alterum signum in Ponti ore, & angustiis. *Flor. l.* 2. *c.* 17. Classem sub ipso ore urbis incendit. Sic os specus apud *Tacit.* 4. *Ann. c.* 59. Os Tiberis, *Liv. l.* 1. *c.* 33. ¶ *Ora venarum* dicuntur a *Cels. l.* 2. *c.* 7. & 8. venæ hæmorrhoides, *l' emorroidi*. ¶ Os sublinere, & oblinere alicui, est verba dare, & decipere. *Plaut. Aulul.* 4. 6. 2. & *Cur.* 4. 4. 33. ¶ Uno ore, h. e. uno omnium consensu. *Ter. Andr.* 1. 1. 69. ¶ Habere aliquid semper in ore, pro semper de aliqua re loqui, *Cic. Fam.* 6. *ep.* 19. ¶ In ore esse omni populo, *se ne parla comunemente*. *Ter. Andr.* 1. 1. 69. Sic in ore vulgi versari, *Cic. Ver.* 3. *c.* 40. in ore, & sermone omnium esse, *Id. Ver.* 4. venire in ora hominum, h. e. celebrem fieri, *Horat. l.* 1. *ep.* 3. Sic *Tacit. in Agric.* Poscebatur ore vulgi Agricola, *essendo comunemente chiesto*. ¶ *Senec.* 7. *de Benef.* Jugulare filios in ora parentum, *su gli occhi*. Sic laudare aliquem in os, *Ter. Adelph.* 2. 4. 5. Nulli laudere os. h. e. neminem præsentem laudere. *Id. ibid.* 5. 4. 10. ¶ *Virg.* 1. *Æn.* ore discordia. *linguaggi differenti*. ¶ Durissimo ore esse, h. e. esse impudentissimum, *Cic. pro Quint.* Et oris durities. h. e. impudentia, *Senec. de constant. Sapient. c.* 17. ¶ Os præbere, est offerre se contumeliis, conviciis, & verberibus. *Terent. Adelph.* 2. 2. 9.

Os, ossis, n. *osso*, עצם, Ger. *eine bein*, Gal. *os*, Hisp. *huesso*, ὀστέον, solidamentum corporis, quod nervis natura alligavit, a voce Græca allata. *Cels. l.* 8. *c.* 1. Omne autem os, ubi injuria accessit, aut vitiatur, aut finditur, aut frangitur. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 55. Quid dicam de ossibus, &c. ¶ Ossa etiam vocantur lapilli illi, qui in prunis, dactylis, cerasis, similibusque fructibus medium tenent locum. *Suet. in Claud. c.* 8. Olearum, ac palmularum ossibus incessebatur. ¶ Translata ossa orationis dicitur orationis corpus, sed tenue, & exile. *Cic. in Bruto.* Atque utinam imitarentur, nec ossa solum, sed etiam sanguinem. ¶ Olim usurparunt Vet. *ossum*, *si*, & plur. numero *ossua*, pro ossa, teste *Charis. l.* 1. *Priscian. l.* 7. & legitur aliquando in inscriptionibus, ut apud *Gruter. p.* 575. *n.* 3. &c.

Os leonis, genus herbæ flore purpureo. *Colum. l.* 10. *v.* 99. Et hiantis sæva leonis Ora feri.

Osca, f. 1. *Huesca*, urbs Illergetum, in Hisp. sit. ad Isuelam fl. *Plin. l.* 3. *c.* 3.

Osce, adverb. V. Osci.

Oscedo, inis, f. *sbadigliamento*, Ger. *das jenen*, Gal. *baillement*, Hisp. *bostezo*, χάσμη, vitium, quo quis sæpius oscitat. *Gell. l.* 4. *c.* 20. Tenerique eo vitio, quod oscedo appellatur.

Oscen, inis, V. Oscines.

Oscensis, e, ad Oscam pertinens. *Liv. l.* 34. *c.* 10. & 46. Oscense argentum. ¶ *Oscenses*, *ium*, sunt ejus urbis incolæ. *Cæs. l.* 1. *B. C. c.* 60.

Osci, m. 2. pop. Campaniæ, in Latii, & Samnii confinio, qui postea Sidicini vocati sunt, teste *Strabone*, quorum urbs Teanum, sic dicti ab oris fœditate. Apud veteres sermonis impuri notantur, ut tradit *Festus ex Titinnio*. Unde Osce, & Volsce fabulari dicuntur, qui Latine nesciunt loqui. *Osculana pugna* etiam proverbio dicitur, quoties qui victus est, paulo post victor evadit. Hæc *Festus*.

Oscilla, festa in honorem Bacchi, in quibus homines se per funes jactant. Alii putant Erigones, & Icari festa. *Festus*.

Oscillatio, onis, f. jactatio per funem, Oscilli ludus. *Pet.* V. *Oscillum*.

Oscillo, as, se per funem jactare, & præcipitem in os ferri. *Festus*. ¶ Oscillantes ait *Cornificius apud eund.* dici ab eo, quod os celare soliti sint, qui eo genere lusus utebantur propter verecundiam. ¶ Oscillo, pro percutio, V. *Occillo*.

Oscillum, n. 2. *bocchina*, στομάτιον, dim. ab os, oris. *Colum. l.* 4. *c.* 30. Si humor invasit, vermes gignit, qui simul atque oscilla lupinorum ederunt, reliqua pars enasci non potest. Quod *Colum.* ita vocat lupinorum, id *Plin. l.* 18. *c.* 14. simili translatione vocat umbilicum. ¶ Est præterea oscillum ludi genus, in quo fune alsuspensus de tigno, in aere quis libratus subvectatur, *bindolo*. Hoc ludi genus fiebat tanquam sacrificium iis, qui suspendio mortui essent. Hinc Oscillationem Athenienses instituerunt in Erigones gratiam, quæ se suspenderat. Omnino *Hyginum* adi in *Arctophylace*, ubi perspicue rem narrat, item *Varron. apud Serv. in* 12. *Æn.* *Festus* dicit, oscillationem per festa Feriarum Latinarum dies celebrari solitam fuisse, in memoriam, & imaginem vitæ humanæ, in qua altissima interdum in infima dejiciuntur, infima in altum efferuntur. ¶ Sunt etiam interdum obscenæ partis imaguncula, φαλλοί, ut scribit *Servius* ad *Virgil. Georg.* 2. 389. Oscilla ex alta suspendunt mollia quercu. ¶ Oscilla etiam parvæ statuæ erant, quæ arte fictili fingebantur, & venales proponebantur, quibus homines pro se, atque suis Diti patri, & Saturno piacula faciebant. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 7. & 11.

Oscines, sive Oscen, oscinis, f. avis, quæ ore canens facit auspicium, ab *os*, & *cano*. Differunt oscines ab alitibus, quia oscines ore, alites alis auspicium faciunt. Prioris generis sunt corvus, cornix, noctua, posterioris buteo, sanqualis, &c. Picus autem Martius, Feroniusque, quia & cantu, & volatu faciunt auspicium, inter oscines, & alites reponuntur. *Fest.* & *Plin. l.* 10. *c.* 18. *Horat. l.* 3. *od.* 27. Oscinem corvum prece suscitabo. V. *Ales*.

Oscinum, i, n. οἰωνισμός, augurium avium. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 9. Fulgura, atque oscine pianto. Alii leg. *obscena*.

Oscitabundus, a, um, adject. oscitans, inertiæ plenus. *Sidon. lib.* 2. *ep.* 2. Discipulis exponere oscitabundus ordiris. Legitur etiam in *titulo capitis* 20. *l.* 4. *apud Gell.*

Oscitans, antis, o. particip. ab oscito. *Cic. in Brut.* Vide oscitantem judicem, loquentem cum altero. ¶ Translate ponitur pro otioso, & negligente. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Quæ Epicurus oscitans hallucinatus est. *Id.* 2. *de Or. c.* 33. Et istam oscitantem, & dormientem sapientiam Scævolarum, & cæterorum beatorum otio concedamus.

Oscitanter, adv. *pigramente*, ῥᾳθύμως, negligenter. *Cic. in Bruto*, *c.* 80. Tam solute egisset, tam leniter, tam oscitanter.

Oscitatio, onis, f. oscitandi actus. *Plin. l.* 7. *c.* 6. Oscitatio quidem in enixu lethalis est. *Martial. lib.* 2. *epigr.* 6. longas trahere oscitationes. ¶ Translate de libellis negligenter scriptis. *Stat. l.* 4. *silv.* 9. *vers.* 20. Sed Bruti senis oscitationes, De capsa miseri libellionis.

Oscito, as, avi, atum, n. 1. *sbadigliare*, פהק פה, Germ. *jenen*, Gall. *bailler*, Hisp. *bostezar*, χασμᾶσθαι, est os toture aperire, ut fit præ somno, aut tædio, ab ore ciendo, hoc est commovendo. *Donat.* in *And. a.* 1. *sc.* 2. *Gell. l.* 4. *c.* 20. Et in jure stans clare nimis & sonore oscitavit. ¶ Translate ponitur pro aperiri. *Plin. l.* 18. *c.* 24. Sed omnium folia quotidie ad Solem oscitans.

Oscitor, aris, d. 1. idem ac oscito. *Auct. ad Her. lib.* 4. Cum etiam majores calamitates impendere videantur, sedetis, & oscitamini. Adde *Plaut. Men.* 5. 2. 80.

Osculabundus, a, um, adject. osculans. *Sueton. in Vitell. c.* 2. Detractum socculum dextrum gestaret assidue inter togam, tunicasque, nonnunquam osculabundus.

Osculans, antis, particip. *Cic. in somn. Scip. c.* 3. Ille me complexus, atque osculans. *Plaut. Mil.* 2. 3. 47. Eam me vidisse osculantem cum alieno viro.

Osculanus, a, um, adject. ab Oscis. V. Osci.

Osculatio, onis, f. *baciamento*, φίλημα, actus osculandi. *Cic. pro Cal. c.* 20. Sed etiam complexu, osculatione, aquis, navigatione, &c.

Osculo, as, a. 1. idem ac osculor, apud vet. *Titinn. apud Non. c.* 7. *n.* 77. Laudor, quod osculavi privignæ caput.

Osculor, aris, atus sum, d. 1 *baciare*, נשק, Germ. *kuessen*, Gall. *baiser*, Hisp. *besar*, φιλεῖν, est dare osculum. *Cic. pro Mur.* Filium mater osculata est. *Id. Ver.* 1. *c.* 43. Venerari & osculari.

Osculum, li, n. *bocchina*, Ger. *ein muendlein*, Gall. *bouchette*, Hisp. *boca pequena*, στομάτιον, parvum os, *Petron. in Satyr.* Osculum, quale Praxiteles habere Dianam credidit. ¶ Metonymice pro suavio, sive basio accipitur. Nam basiando os coarctamus, & quasi ex ore osculum facimus. Osculum, basium, & suavium ita distinguit Donatus ad *Ter. in Eun.* 3. 2. Oscula officiosorum sunt, basia pudicorum affectuum, suavia libidinum, vel amorum. Sed discrimen id non observatur. *Cic. Att. l.* 11. Ut ad osculum Atticæ possim currere. *Ovid.* 1. *de Arte.* Oscula qui sumpsit. *Plin. l.* 14. *c.* 13. Osculum dare. *Virg.* 1. *Æn.* Oscula figere alicui. *Id. ibid.* Oscula libare. *Ovid.* 2. *Metam.* Jungere oscula. *Tac.* 15. *Ann.* Fatigare dextram osculis.

Oscus, a, um, quod ad Oscos spectat. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 1. Non enim te puto Græcos, aut Oscos ludos desiderasse, præsertim cum Oscos ludos vel in Senatu vestro spectare possis, idest impudicum, & superbum Senatorum sermonem. *Virg.* 7. *Æn.* Oscorumque manus. *Propert. l.* 4. *eleg.* 2. Bellus Osca.

Osi, orum, m. Germaniæ populi, qui nunc sunt pars Ducatus Silesiæ. *Tacit. de Ger. c.* 28. & 43.

Osiris, is, vel idis, m. Ὄσιρις, Inachi filius ex Niobe Phoronei filia. Successit Phoroneo in Regnum Argivorum. Postea tamen Ægialeum fratrem præfecit Regno Achaiæ, & ad Ægyptios transfretavit gloriæ desiderio. Quos cum subegisset, Isidem (quæ & Io vocabatur) Inachi primi Regis Argivorum filiam duxit uxorem. Ubi, cum illa literas, Osiris varias artes Ægyptios docuisset, uterque divinos honores meruit. Ferunt, Osirim apud Ægyptios insitionem, & aratrum, vinique usum primum reperisse, aliaque nonnulla. *Tibullus lib.* 1. *eleg.* 8. Primus aratra manu solerti fecit Osiris. ¶ A Styphone Ægyptio, vel (ut Servius ait) a Typhone fratre dolo occisus, ab Iside diu quæsitus est. Tandem, apud Philam, juxta Syenen, laceratus repertus est. Curavit eum Isis sepeliendum in Abato, insula ejus paludis, quæ Memphi proxima est, quam etiam Stygem, idest mœrorem appellavit, nec nisi Sacerdotes certis diebus, sosque mitratos eo accedere voluit. Sed cum apparuisset Ægyptiis deinde bos quidam, Osirim putarunt, adoraveruntque ut Deum, & vocaverunt Apim, idest bovem, eorum lingua. Deinde dictus est Serapis. Sed aliqui dicunt, Osirim Ægyptiis Solem fuisse, Isim Lunam. *Gell. l.* 20. *c.* 8. Plutarchus in quæstio in Isim, & Osiridem commentario. *Juvenal. sat.* 8. *v.* 29. Exclamare libet, populus quod clamat Osiri invento.

Osiris, f. 3. herba ramulos ferens nigros, tenues, lentos, & in iis folia nigra ceu lini, semenque in ramulis nigrum initio, deinde colore mutato rubescens. Vulgus Herbariorum linariam vocat. *Plin. l.* 27. *c.* 12.

Osirites, m. 1. ὀσιρίτης, ab Ægyptiis dicitur herba, quam cynocephaliam vocant, hoc est canis caput, quod canino capiti sit similis. Tradunt, siquis eam totam eruat, statim mori. *Plin. l.* 30. *c.* 2.

Osmen, pro omen, &

Osnamentum, pro ornamentum, dicebant Veteres. *Var. l.* 5. *de L. L.*

Osor, oris, m. qui odit, *Argumentum Pœnuli Plautini*. Osor mulierum *Pacat. in paneg. Theodos. c.* 20. Regii nominis Brutus osor.

Ospicor, aris, pro *suspicor* dicebant Veteres, ex commercio τοῦ *au* cum *o*, ut in *coda*, *plostrum*, *explodo* videre est. *Diomed. l.* 1. *pag.* 378. *Prisc.* ubi & *Claudii Quadrigarii* exemplum affert.

Ospreos, ὀσπρεῶν, q. d. leguminarius, vox græca ab ὄσπριον, *legumen*. Titulus est libri 5. Apicii, quia in eo de leguminibus condiendis, pulmentisque faciendis agitur.

Ossa, æ, f. *Monte Cassovo*, al. *Olisa*, mons excelsus Thessaliæ, Pelio, & Olympo attiguus. Poetæ fabulantur, olim fuisse conjunctum Olympo, Herculis autem opera abscissum ab ea parte, ubi Peneus fl. per Tempe fluit. Aiunt etiam, unum esse ex iis montibus, quibus coacervatis Gigantes in Cœlum ascendere conati sunt. *Virg. Georg.* 1. Ter sunt conati imponere Pelio Ossam. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 307. non ut ferat Ossan Olympus. ubi græca terminatione usus est.

Ossæus, a, um, Ὀσσαῖος, ex Ossa. *Stat. l.* 12. Nec Ossæi bello cecidere bimembres. idest Centauri, qui Ossam incolebant.

Ossis, is, o. idem ac *os*, ossis. Ita declinabant olim *Varr.* & *Titin.* teste *Charis. lib.* 1.

Osseus, a, um, *di osso*, עצמי, Germ. *beiner*, Gal. *d'os*, Hisp. *de huesso*, ὀστέινος, quod ex ossibus est. *Col. l.* 5. *c.* 11. Deinde cuneum tenuem ferreum, vel osseum inter corticem, & materiam demittito. *Juven. Sat.* 5. *v.* 53. nigri manus ossea Mauri. h. e. macra.

Ossiculatim, adv. minutatim, *Cæcil. apud Non.* 2. 2. *n.* 603. Ossiculatim Parmenonem devas licet legans.

Ossiculum, i, n. *ossicino*, dim. ab *os*, *ossis*. *Gell. l.* 6. *c.* 1. Ut tenuissimis, reinutissimisque ossiculis caput compingeret. Adde *Plin. l.* 30. *c.* 15.

Ossifragus, a, um, qui ossium fractura debilitat quempiam. *Cass. Severus apud* Sen.

Sen. l. 5. Contr. 33. In quemque saeviens ossifragus iste alterius brachia amputat, alterius enervat. ¶ *Ossifraga* etiam, & *ossifragus* dicitur aquilae quoddam genus, a frangendis ossibus, quum, teste *Plin. l.* 10. *c.* 3. ossa ab alto demittit, & frangit. *Plin. l.* 30. *c.* 7. Unum est ossifrago intestinum mirabili natura, &c. *Lucr. l.* 5. *v.* 1078. Accipitres, atque ossifragae.

Ossilago, inis, f. Dea ossium solidatrix, quae sc. infantibus ossa durat, & solidat. *Arnob. l.* 4. V. *Ossipagina*.

Ossipaga. V. Ossipagina.

Ossipagina, ae, f. eadem quae Ossilago, quod pangat, sive, ut antiqui loquebantur, pagat puerorum ossa. *Arnob. l.* 3. Nulla Pomona, nulla Ossipagina, nulla Populonia &c. Alii leg. *Ossipanga*, & *Ossipaga*, quemadmodum & *lib.* 4. ubi ait: Quae durat & solidat infantibus parvis ossa, Ossilago esse memoratur.

Ossuaria, ae, f. vel

Ossuarium, ii, n. s. [illegible], cella, in qua reponebantur ossa ejus, in cujus locum aliud cadaver reponebatur, ab ea veterum more, quo *ossua* dicebant pro *ossa*, ut ex *Terentio*, *Gellio*, *Sosipatro*, & antiquis inscriptionibus constat. *Ulp. l. si sepulchrum, ff. de sepul. viol.* *Celsus* scribit, non esse sic esse monumenti, ut ossuaria. Aliqui legunt *ossuariam*. ¶ Ossuariae cellae leguntur in quibusdam vet. Inscriptionib. teste *Vass. in Etymol.* & *Fabret p.* 16.

Ossuosus, a, um, adject. ossibus plenus. *Veget. de re veterin. l.* 2. *c.* 13. Loci ossuosi, & commissurales.

Ossum, i, n. V. Os, ossis.

Ostendo, is, di, sum, vel tum, a. 3. *dimostrare*, [Hebrew], Germ. *weisen*, Gall. *montrer*, Hisp. *enseñar*, [Greek], demonstro, ex *ob*, & *tendo*. Nam veteres dixere obstendo. Alii ab *os*, & *tendo* derivant. In supino olim non tantum ostensum, sed etiam ostentum fecit, ut *Prisc.* probat ex illo *Varr. l.* 3. *Rer. Div.* Salute ostentum, & *Catone pro L. Caesare ad pop.* Quod ego me spero ostenturum. *Cic.* 3. *Verr.* Et os suum Populo R. ostendere auderat. *Terent. Adelph.* 2. 2. 15. Te plura in hac re peccare, ostendam. *Cic. Verr.* 6. Tum spem, tum metum ostendere. ¶ Ostendere se, *farsi conoscere*. *Terent. Eun.* 2. 3. 65. Nunc te ostendes, qui vir sies. *Cic. ad Q. Fr.* Consules se optime ostendunt. h. e. optime se gerunt. ¶ *Sueton. in Calig. c.* 44. Ut se acrem & severum ducem ostenderet. *Phaedr. fab.* 14. *l.* 1. Dum vult vocem ostendere. h. e. ostentare. *Nepos in Agesil. c.* 6. Ut ostendimus supra. h. e. narravimus. ¶ Ostendere aciem, vel copias, est in pugnam educere. Graecis [Greek], *Liv. l.* 29. *c.* 7. *Serg. Galba ad Cic. Fam.* 10. *ep.* 30. *Caes. l.* 1. *B. Civ.*

Ostensionales milites dicuntur apud *Lamprid. in Alexand. c.* 33. qui ad ostentationem & pompam Principem comitabantur, non pretiosis, sed speciosis vestibus ornati.

Ostensor, oris, m. qui ostendit. *Tertull. Apolog. c.* 11. Novae frugis auctor, quia inventor, & ostensor.

Ostensus, a, um, nom. particip. *mostrato*. *Terent. Phorm.* 3. 4. 7. Ostensa spes. *Lucan. l.* 2. *v.* 195. Caedes Syllae ostensa.

Ostentamen, inis, n. ostentatio. *Prudent. Psychom. v.* 204. Mens instructa nullo ostentamine. Adde *Tertull. advers. Gnostic. c.* 13.

Ostentarius, ii, m. ostentorum interpres, ut ostentarius Thuscus, apud *Macrob. l.* 3. *Saturn. c.* 7.

Ostentatio, onis, f. *vanto*, [Hebrew], Germ. *hoffart*. Gall. *vanterie*. Hisp. *ostentacion*. [Greek], jactantia, venditatio. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 81. Ingenii ostentationi venditatio est suspicio.

Ostentatitius, a, um, adject. ad ostentationem compositus, ut ostentatitia virginitas, apud *Tertull. de virg. veland. c.* 3.

Ostentator, oris, m. *vantatore*, [Hebrew], Ger. *pranger*, Gal. *vanteur*, Hisp. *ostentador*, [Greek], jactator. *Auct. ad Her. l.* 4. *c.* 50. Ostentatorem pecuniosum describere. *Liv. l.* 1. Ostentator factorum.

Ostentatorius, a, um, adject. ostentatitius, ut ostentatoria ouvitas, *Martian. Capell. l.* 2.

Ostentatrix, icis, f. quae se ostentat. *Apul. Apolog.* Quam immodica sui ostentatrix. *Prudent. Psychom. vers.* 439. Pompa ostentatrix vani splendoris.

Ostentatus, a, um, [Greek], ostensus. *Ter. Eun.* 3. 3. 58. An ego occasionem mihi ostentatam amitterem?

Ostento, as, avi, atum, a. 1. *mostrare*, [Greek], frequentativum ponitur pro simplici *ostendo*. *Plaut. Aul.* Altera manu fert lapidem, panem ostentat altera. *Cic. Fam.* 4. *ep.* 14. Cujus exitus ex altera parte caedem ostentat, ex altera servitutem. ¶ Periculum capitis alicui ostentare, est minari mortem. *Cic. pro Cluent.* Qui sibi delationem nominis, & capitis periculum ostentarunt. ¶ Ostentare alicui jugulum pro capite alterius, est exponere se periculo vitae pro altero. *Cic. Att. l.* 2. *ep.* 16. Ut aperte jugula sua pro meo capite Clodio ostentarint. ¶ Saepe est cum jactantia, & gloriandi causa ostendere, venditare, prae se ferre, *vantarsi*, Ger. *zeigen*. Gal. *se vanter*, Hisp. *ostentar*, [Greek]. *Cic. pro Cael.* In aliis rebus se ostentant. *Id. l.* 3. *Fam.* Quid me ostentem, qui &c? *Auct. ad Her. l.* 1. Ingeniique venditandi, & memoriae ostentandae causa. *Ter. Eun.* 3. 1. 30. Cicatrices ostentare.

Ostentum, i, n. *mostro*, *prodigio*, [Hebrew] Ger. *ein wunderzeichen*, Gal. *monstre*, *prodige*, Hisp. *monstruo*, *prodigio*, [Greek], monstrum, prodigium. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* 2. 42. Praedictiones, & praesensiones rerum futurarum quid aliud declarant, nisi hominibus ea, quae sint, ostendi, monstrari, portendi? ex quo illa ostenta, monstra, portenta, prodigia dicuntur. *Id. Verr.* 6. *c.* 49. Cum magnorum periculorum metus ex ostentis portenderatur. *Sueton. in Vespas. c.* 5. Jampridem sibi per haec ostenta conceptam in spem imperii venit. *Liv. l.* 36. Procurare ostenta.

Ostentus, us, m. *besso*, *dileggiamento*, [Greek], irrisio. *Tac. l.* 1. *Ann. c.* 29. Corpora extra vallum abjecta ostentui. *Sallust. Jug. c.* 24. Ut Jugurthae scelerum ostentui essem. ¶ Item ostentatio. *Id. ib.* Illa deditionis signa ostentui esse credere. h. e. in speciem ficta.

Ostentus, a, um, [Greek], demonstratus, partic. ab ostendor, apud vet. *Cato de R. R. c.* 6. Qui in ventum Favonium spectabit, & Soli ostentus erit. *Pacuvius apud Fest.* In ipso tempore ostentum senem.

Ostia, ae, *Ostia*, urbs olim Latii, nunc Campaniae Romanae, condita ab Anco Martio, ad ostium Tyberis, in ora maris Tyrrheni. *Festus:* Ostiam urbem condidisse Ancus Martius rex, & feminino appellasse vocabulo fertur. *Liv. l.* 1. *c.* 33. In ore Tiberis Ostia urbs condita. ¶ Scribitur & *Hostia*.

Ostiarium, ii, n. tributi genus, quod ostiorum nomine pendebatur. *Caes. l.* 3. *B. Civ. c.* 31. Columnaria, ostiaria, frumentum, vecturae imperabantur. *Cic.* 3. *Fam. ep.* 8. exactionem ostiorum vocat.

Ostiarius, ii, m. *portinajo*, [Hebrew], Ger. *pfortener*, Gall. *portier*, *huissier*, Hisp. *portero*, [Greek], ostii custos. *Plin. l.* 11. *c.* 10. Praeter hos & custodes, satellitesque, & ostiarii, & ministri populantur.

Ostiatim, adv. *a porta per porta*, Ger. *von hauß zu hauß*, Gal. *d'huis en huis*, Hisp. *de puerta en puerta*, [Greek], per singula ostia. *Quinctil. l.* 5. *c.* 10. Nec sectanda singula, & velut ostiatim pulsanda. ¶ Accipitur etiam pro singulatim. *Cic.* 6. *Verr. c.* 22. Uno imperio ostiatim totum oppidum compilarit. idest per singulas domos. ¶ Item pro nominatim. *Cic.* 6. *Verr. c.* 24. Dum ego hoc crimen agam ostiatim.

Ostiensis, & Hostiensis, se, adject. ad Ostiam pertinens, ut Ostiensis ora. *Plin. l.* 9. *c.* 17. & Ostiensis portus, *Id. ib. c.* 6. ¶ Ostiensis porta, una ex portis Urbis Romae Ostiam ducens, nunc *porta di S. Paolo*. Inde via Ostiensis incipit.

Ostigo, iginis, f. V. Mentigo.

Ostiolum, li, n. *usciuolo*, exiguum ostium. *Plin. l.* 19. *c.* 8. Adeo ut ostiola olitoria ex his sectitare comperiunt.

Ostium, ii, n. *porta*, *uscio*, [Hebrew], Ger. *ein thuer*, Gal. *porte*, *huis*, Hisp. *puerta*, [Greek], porta, janua. *Cic.* 2. *de Or.* Eique ab ostio quaerenti ancilla dixisset, domi non esse. *Juvenal. Sat.* 9. *v.* 105. Jungere ostia. h. e. claudere. ¶ Ostium item, vel ostie, orum, *bocca di fiume*, [Greek], dicitur per translationem de fluviorum patentibus aditibus, per quos in mare exonerantur. *Cic. pro L. Man.* Ut vos, qui modo ante ostium Tyberinum classem hostium videbatis, ii nunc nullam intra oceani ostium praedonum navem esse audiatis? ¶ Item de portuum angustis faucibus. *Virg.* 7. *Aen.* Aut portum tenet, aut pleno subit ostia velo. *Cic.* 7. *Verr.* Propter ipsum introitum, atque ostium portus. ¶ Ostia, absolute pro ostiis Tiberis, ubi Ostia urbs. *Juven. Sat.* 11. *v.* 49. Qui vertere solum, Baias, & ad Ostia currunt.

Ostocopus, i, m. qui ossium dolore laborat. *Serenus Sammon. s. Subitan. dolori, febri, &c.* Ostocopon lento conducit melle perungi.

Ostracias, ae, m. c. idem ac ostracites. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Ostracismus, i, m. [Greek], genus relegationis apud Athenienses, idest exilium annorum decem, ab [Greek], *testa*. Testulis enim inscriptum ferabant nomen ejus, quem exterminare volebant. Differebat ab exilio, quod fiebat ob flagitia, ostracismus, quod nimia potentia suspecta esset. Praeterea eorum, qui exilio damnati erant, bona publicabantur; iis vero, qui per testulam a civitate erant summoti, pecuniam populus non adimebat. Praeterea ostracismo damnatis tempus, & locus praefiniebatur, si autem, qui exulabant, neutrum horum habebant. *Nepos in Cimone c.* 3. Testarum suffragiis, quod illi ostracismum vocant, decem annorum exilio multatus est.

Ostracites, ae, m. [Greek], gemma testacea, ob ostrei similitudine. Duplex est, altera similis achatae, nisi quod achates politura pinguescit, altera tam dura, ut aliae gemmae fragmentis ejus scalpantur. *Plin. l. ult. c.* 10. ¶ Item lapidis genus, testae similitudinem habens, cujus usus est pro pumice ad levigandam cutem. *Plin. l.* 36. *c.* 19.

Ostracium, ii, n. onyx gemma. *Plin. l.* 32. *c.* 10.

Ostrea, ae, f. idem ac ostreum. *Gell. l.* 10. *c.* 7. Ostreae cum appositae fuissent, & multae quidem, sed tenuberas, macraeque essent. *Metell.* apud *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 9. Echinos, ostreas crudas, quantum vellent.

Ostrearium, ii, n. ubi ostreae vivunt, & reperiuntur. *Plin. l.* 9. *c.* 51. Nuper compertum est in ostreariis, humorem iis foetificum lactis modo effluere. *Macrob.* 3. *Saturn. c.* 15. Sergius Orata primus ostrearia in Bajano locavit.

Ostrearius, a, um, quod ad ostreas spectat, ut Ostrearius panis, quo veteres cum ostreis vesci solebant. *Plin. l.* 18. *c.* 11. Panis ipsius genera prosequi supervacaneum videtur, alias ab obsoniis appellati, ut ostrearii.

Ostreatus, a, um, *duro*, *aspro*, [Greek], durus, atque asper. *Plaut. Poen.* 1. 1. 186. Itaque jam quasi ostreatum tergum ulceribus gestito.

Ostreosus, a, um, adject. ostreis abundans. *Auctor Priap. carm.* 77. Cyzicus ostreosa. *Catul. in Priap. carm.* 18. ora Hellespontia ceteris ostreosior oris.

Ostreum, i, n. *ostrica*, Ger. *muscheln*, Gal. *huitre*, Hisp. *ostia*, [Greek], generale nomen est ad omnes eos pisces, qui testam habent asperam, & scabram. *Cic.* 2. *de Div.* Ostreisque, & conchyliis omnibus contingere, ut cum Luna pariter crescant, pariterque decrescant. *Plin. l.* 32. *c.* 6. Peculiariter vero contra leporis marini venena, & ostrea adversantur.

Ostriago, inis, f. genus herbae, de qua *Apul. de herb. c.* 58.

Ostricolor, oris, c. purpureus. *Sidon. carm.* 5. *v.* 18. Ostricolor pepli textus.

Ostrifer, era, rum, ostreis abundans. *Virg.* 1. *Georg. v.* 207. Pontus, & ostriferi fauces tentantur Abydi. Adde *Lucan. l.* 9. *v.* 959.

Ostrinus, a, um, [Greek], ostro tinctus, ostri colorem habens. *Propert. l.* 3. *eleg.* 11. Et Tyros ostrinos praebet Cadmea colores. *Id. l.* 1. *eleg.* 14. Ostrinus torus.

Ostrogothi, orum, m. Gothi, ad Orientem incolentes. *Claudian. l.* 2. *in Eutrop. v.* 153. Ostrogothis colitur, mistisque Gruthungis. ¶ A *Treboll. Poll. in Claud. c.* 6. dicuntur *Austrogothi*.

Ostrum, i, n. a. *ostro*, *porpora*, [Hebrew], Ger. *meerschneckenfarbe*, Gal. *pourpre*, *escarlate*, Hisp. *purpura*, *e grana*, [Greek], sanies illa, vel liquor, qui ex ostreis, seu conchyliis, seu purpuris, seu muricibus eximitur ad pretiosarum lanarum infecturam; & color ille, qui ex hac sanie conficitur. *Plin. l.* 9. *c.* 36. & 37. videtur distinctas facere species, conchylium, purpuram, muricem. Similiter *Nonius* ostreorum colorem distinguit a colore muricis, quod ille sit subrubeus, hic sanguineus. Sed haec a scriptoribus confunduntur. Et sane ostrum, ut de ejus natura tradiderunt Scriptores, non habet in omnibus locis, quibus nascitur, unius generis colorem, sed Solis cursu naturaliter temperatur. Itaque quod legitur in Ponto, & Gallia, quia hae regiones sunt proximae ad Septentrionem, & Occidentem, invenitur lividum: quod autem legitur ad Aequinoctialem, & Orientem, invenitur violaceo colore: quod vero Meridianis regionibus excipitur, rubra procreatur potestate, ut ait *Vitruv. l.* 7. *c.* 13. ubi rationem etiam tradit ostrini coloris conficiendi. *Virg.* 5. *Aen. v.* 111. Vestes ostro perfusae. *Id. Aen.* 11. *v.* 704. Stratoque super discumbitur ostro. h. e. lectis purpureis. *Sev. in Aetna*, *v.* 332. Purpureoque rubens surgat jubar aureus ostro.

Ostrya, ae, f. 1. & ostrys, yos, f. 3. arbor materia dura, atque firma, similis fraxino, cortice, & ramis, & folio pyri, paulo tamen longioribus, crassioribusque, ac rugosis incisuris, quae solitaria nascitur circa saxa aquosa. *Plin. l.* 13. *c.* 21. Gignit arborem ostryn, quam & ostryam vocant &c.

Osurus, & } V. Odi.
Osus, participia. }

O ANTE T.

Otacusta, ae, [Greek] ab [Greek], [Greek], *auris*, & [Greek], *audio*, apud *Apuleium de Mundo* est emissarius, clam aliorum sermones captans. *spia*.

Otho, onis, m. L. Roscius Otho trib. pleb. legem theatralem tulit, qua quatuordecim gradibus orchestrae proximis equestri ordini assignatis, cautum est, ut pauperes secreto a divitibus spectarent. *Juven. Sat.* 3. *vers.* 159. Sic libitum vano, qui nos distinxit, Othoni. ¶ M. Salvius Otho octavus R. Imperator post Galbam, tertio imperii mense a Vitellio ingenti clade apud Bebriacum affectus, se ipsum pugione transfixit. Ejus vitam habes apud *Sueton.*

Othone, es, herba in Syria nascens, similis erucae, flore croci. *Plin. l.* 29. *c.* 12.

Othonianus, a, um, ad Othonem pertinens, ut Othoniana partes, *Tacit.* 2. *histor. c.* 33. Othoniani duces. *Id. ib. c.* 24.

Othrys, m. 3. *Delacha*, mons Thessaliae ingens, qui contra Ossam in Mer. vergit, sedes Centaurorum, *Virg.* 7. *Aen. Lucan. l.* 6.

Othrysius, a, um, adject. ab Othry. *Martial. l.* 10. *epigr.* 7. Quicumque Othrysias bibunt pruinas.

Otia, ae, f. piscis marinus, a genere ostrearum, ab [Greek], auricula, *Plin. l.* 32. *c.* 11.

Otis, idis, f. [Greek], avis est, quam Hispani avem tardam vocant, teste *Plin. l.* 10. *c.* 22. damnata in cibis propter malum odorem, quem emissa ex ejus ossibus medulla reddit. V. *Harduin.*

Otium cum derivatis V. *Ocium*.

Otos, i, [Greek], noctua aurita, bubone minor, noctuis major, quem quidam Latine *asionem* vocant, avis parasita, & quodam genere saltatrix. *Plin. l.* 10. *c.* 23. V. *Harduin.* ¶ Est praeterea Otus nomen Gigantis, Ephialtis fratris. *Virg. in Cul. v.* 234. vinctus sedet immanis serpentibus Otus. V. *Aloeus*. ¶ Scribitur & *Oetus*.

O ANTE V.

Ovalis, & le, c. 3. quod ad ovationem spectat, ut Ovalis corona, quae ex myrto fiebat, qua donabantur Imperatores, qui ovantes urbem introibant, neque justi triumphi honorem meriti videbantur. *Gell. l.* 5. *c.* 6.

Ovans. V. Ovo.

Ovanter, adv. ovando, exultando. *Tertull. advers. Valent. cap.* 28. Propere, & ovanter accurrit.

Ovatio, onis, f. *trionfo minore*, [Greek], minor triumphus, cum belli duces, rebus quidem prospere gestis, non tamen ita magnis, ut justo triumpho digni essent, ex S. C. pedites, vel, ut aliis placet, uno equo vecti urbem ingrediebantur, myrteam coronam, quam ob id ovalem vocabant, in capite

pite gestantes, & a Plebeiis, vel ab Equitibus Romanis deducebantur in Capitolium, ibique ovem immolabant. *Serv. in 4. Æn.* Ovandi autem, & non triumphandi, teste *Gell. l. 5. c. 6.* causæ erant, cum aut bella non rite erant indicta, neque cum justo hoste gesta, qualia erant, quæ adversus piratas, & servos fugitivos aliquando suscepta leguntur, aut quoties deditione repente facta victoria citra magnam sanguinis effusionem contigerat. Ob quam etiam causam coronam ovalem ex myrto, quæ arbor Veneri est sacra, conficiebant, quod incruentas hujusmodi victorias Venereas potius judicarent, quam Martias. ¶ Ovatio item, ὀοτοκία, tempus est, quo gallinæ ova faciunt, dicitur ex forma, qua pullatio, mellatio, &c. *Plin. l. 29. c. 3.* Tanquam congruere ovationem etiam serpentium humani sit arbitrii. Alii legunt *operationem*.

Ovatus, us, ovanture, & exultantium lætus clamor. *Statr. Plat. l. 6. v. 28.* Hinc barbarici glomerantur ovatus.

Ovatus, a, um, *ovato, fatto in forma d'ovo*, ὠοειδής, quod est in similitudinem ovi factum. *Plin. l. 15. c. 21.* Aliis turbinatio pyri, aliis ovata species, ceu malorum aliquibus. ¶ Item quod diversi coloris maculis variegatum est, ovi speciem referentibus. *Plin. l. 35. c. 1.* Ut ovatus esset lapis Numidicus, & purpura distingueretur Synnadicus. ¶ Est etiam participium ab ovo, as. *Pers. sat. 2. v. 55.* Aurum sacres quod ovato Perducis facies. h. e. triumphato, victoria acquisito. Sunt qui aliter explicant. V. *Interpretes*.

Ousentina, vel Ufentina, Tribus Romana erat in Latio, sic dicta ab Ufente fluvio agri Privernatis. Facta est A. U. 435. una cum Falerina.

Oviaria, æ, f. *greggia di pecore*, προβάτων πλῆθος, ovium multitudo. *Var. in prol. l. 2. de R. R.* Quod & ipse pecuarias habui grandes, in Apulia oviarias, & Reatino equarias.

Oviaricus, vel oviarius, a, um, προβατικός, quod ad ovem spectat. *Colum. l. 7. c. 6.* Et quoniam de oviarico satis dictum est, ad caprinum pecus nunc revertar. Al. leg. *oviaria*.

Ovicŭla, æ, f. προβάτιον, parva ovis. Hinc Q. Fabius Cunctator apud *Aurel. Victor. de Vir. illustr. c. 2.* ovicula dictus est, a morum clementia. *August. de doctr. Christ. l. 3. c. 21.* Oviculam exhibuit manducandam.

P. Ovidius Naso, Poeta Latinus, Sulmone natus, quæ urbs est in Pelignis, ex Equestri Nasonum familia, Hirtio, & Pansa Coss. 14. Cal. Apr. Romæ educatus, & liberalibus disciplinis institutus est. Multa scripsit, quæ adhuc fere omnia extant. Ab Augusto in Pontum relegatus, anno ætatis 50. quod ad Juliam ejus filiam sub Corinnæ nomine lascivas de amoribus elegias scripsisset, Tomis novem post annos mœrore extinctus est, ibique sepultus.

Ovile, is, n. *ovile, stalla di pecore*, מכלא, Germ. *renschaffstall*, Gal. *bergerie*, Hisp. *aprisco, de ovejas*, ἐπαύλιον, locus, in quo oves morari solent. *Ovid. 1. Trist. eleg. 5.* Incustoditum captat ovile lupus. ¶ Præterea ovile locus erat Romæ in Campo Martio, cancellis conclusus, quo populus Romanus suffragia laturus concludebatur, sic dictus a similitudine. V. *Rosin. l. 8. Antiquit. Roman. c. 14.* Huc spectat illud *Lucan. l. 2. v. 197.* de cæde Syllæ, quæ illo in loco facta fuit: Tum sim Hesperiæ, Latii jam sola juventus Concidit, & miseræ maculavit Ovilia Romæ. ¶ Dicitur etiam de stabulo caprarum. *Ovid. 13. Met. v. 828.* Sunt quoque, par ætas, aliis in ovilibus hœdi.

Ovillo, onis, m. opilio, ovium custos. *L. Pandi, ff. de fund. instr. legat.*

Ovilis, le, adject. ovillus. *Apul. l. 4. A. A.* Ovili stabulationi accommodatos.

Ovillinus, a, um, adject. ovillus, ut ovillina caro, *Theod. Priscian. de Diæt. c. 6.*

Ovillus, a, um, ovinus. *Plin. l. 17. c. 9.* Quin & ovillo fimo uti, quoniam aliud herbesceret. *Liv. l. 22. c. 10.* Grex ovillus.

Ovinius, cognomen Romanorum ab ovibus ductum, ut *Porcius* a porcis. *Varr. l. 2. R. R. c. 2.* Nomina multa habemus ab utroque pecore, a minore Porcius, Ovinius, Caprilius: sic a majore Equitius, Taurius.

Ovinus, a, um, *pecorino*, προβάτειος, quod ex ove est. *Seren. Sammonic. c. 15. de dentium vitio.* Aut tu sume pilam, quæ sordis hæret ovinis.

Ovipărus, a, um, adject. ova pariens. *Apul. in Apol.* Discrevit natura viviparos, & oviparos. *Auson. in Mosell. v. 135.*

Ovis, is, f. *pecora*, שה, Ger. *ainschaaff*, Gal. *brebis*, Hisf. *oveja*, pecus lanigera, ab ὄϊς. *Cic. 2. de nat. Deor.* Quid enim oves aliud afferunt, nisi ut earum villis confectis, atque contextis homines vestiantur? ¶ Ovis etiam g. m. legitur, ut admonent *Festus*, & *Nonius*. Imo *Gell. l. 11. c. 1.* auctor est, in multis dicendis hoc semper observatum fuisse, ut ovem virili genere appellarent, alioqui multam justam non videri. *Var. apud eund.* Quando citatus neque respondit, neque excusatus est, ego unum ovem multam dico. ¶ Proverbium est illud *Cic. Phil. 3. 2. 11.* O præclarum custodem ovium, quod aiunt, lupum! Sic *Terent. Eun. 5. 1. 16.* Lupo ovem committere. ¶ Translate homo insipiens, ac stolidus, ovis dicitur. *Plaut. Bacch. 5. 2. 3.* Amabo, quis has huc oves adegit? ¶ *Ovem* pro ovem in accus. sing. habet *Plaut. Merc. 3. 1. 26.* ¶ In ablativo *ovi* dicimus, & etiam *ove* sine reprehensione, inquit *Varr. l. 7. L. L. pag. 107.*

Ovo, as, avi, atum, n. 1. *trionfare*, est minorem triumphum, quem vocabant ovationem, peragere. V. Ovatio. *Gel. l. 5. c. 6.* Scripserunt qui avaret introire solitum equo vehentem: at Sabinus pedibus introire ovantes dicit. *Solin. c. 45.* Equore insiluit ovaturus. ¶ Sæpe accipitur pro lætari, exultare, ductum, ait *Festus*, ab eo clamore quem faciunt redeuntes ex pugna victores milites, geminata o littera. *Liv. l. 1. c. 25.* Romani ovantes, ac gratulantes Horatium accipiunt. *Valer. Flac. l. 2. v. 307.* Non Africus alto Tentat ovat.

Ovum, i, n. *ovo*, ביצה, Ger. *ein ey*, Gal. *oeuf*, Hisp. *huevo*, ᾠόν, fœtus avium, piscium, & aliquorum animalium terrestrium, unde eorum filii nascuntur, a nomine græco allato. Ovi partes sunt vitellus, & luteum ovi, & albumen, vel album ovi, quæ vide suis locis. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 48.* Anatum ova gallinis sæpe supponimus. ¶ Ova incubare, & incubare ovis. V. Incubo. Ova ponere, edere, parere. *Plin. Ovid. Col. & al.* ¶ *Ovum ovo tam simile non est*, proverbialis est hyperbole, de rebus indiscretæ similitudinis. *Cic. 4. Acad.* Videsne, ut in proverbio sit ovorum inter se similitudo? ¶ *Ovo prognatus eodem*, proverbialiter de illis dici potest, quorum ingenium, moresque ita conveniunt, ut iisdem parentibus nati videri possint. *Horat. l. 2. sat. 1.* ubi respicit ad fabulare Ledæ, quæ ex Jove in cygnum converso ovum peperit, unde nati Castor, & Pollux. ¶ Ab ovo usque ad mala. h. e. a principio cœnæ usque ad finem. *Id. l. 1. sat. 3.* Sic *Cic. Fam. 9. ep. 20.* Integram famem ad ovum affero.

O ANTE X.

Oxălis, idis, f. ὀξαλίς, lapathi genus, sativo proximum, foliis acutis, colore betæ candidæ, radice minima. Latini rumicem, vulgus acetosam vocat. *Plin. l. 20. c. 21.*

Oxalme, ὀξάλμη, acida muria. *Plin. l. 23. c. 2.* Idem *l. 24. c. 4.* acetum salsum vocat.

Oxĭa, æ, f. genus navis velocis. *Gel. l. 10. c. 25.* Al. leg. *oria*.

Oxus, m. 2. *Gersbon, Deislan, Xa, Cappanach, Abiare, Abiamo*, fl. maximus Sogdianæ, qui Choresanam regionem a Mauritania distinguit, & per Margianam in Hyrcanum mare decurrit. *Plin. l. 5. c. 7.*

Oxycēdros, f. 2. ὀξύκεδρος, species cedri, ramosa, & nodis infesta. *Plin. l. 13. c. 5.*

Oxydracæ, arum, m. Indiæ populi, apud *Curt. l. 9. c. 29. & 14.*

Oxygăla, æ, f. ὀξύγαλα, lactis in acorem redacti pars coactior, quod a sem feparatum origano, cæpe, mentha, coriandro, thymo, & nunicula condiri solet, ab ὀξύ, *acetum*, & γάλα, *lac*, quasi acetosum lac. *Colum. l. 12. c. 8.* ¶ Dicitur & *oxygala*, *actis*, n. *Plin. l. 28. 2. 9.*

Oxygărum, n. 2. ὀξύγαρον, garum ex aceto, idest, liquaminis genus ex minoribus pisciculis confici solitum, cui acoris conciliandi gratia nonnihil aceti solet admisceri, quod in principio mensæ apponebatur, ab ὀξύ, *acetum*, & γάρον, *garum*, liquamen piscium sale conditorum. *Martial. l. 3. epigr. 50.* Affertur protinus ingens inter lactucas, oxygarumque liber.

Oxylapathum, n. 2. ὀξυλάπαθον, lapathi species, acutis foliis. Quidam tamen putant, dictum a saporis aciditate. Officinæ lapathum acutum nominant. *Plin. l. 20. c. 21.*

Oxymĕli, n. 3. *ossimele*, acetum mulsum, genus potionis ex melle, aceto, thymbra, sale marino, aqua pluvia. *Plin. l. 14. c. 17.* Oxymeli hoc vocarunt, &c. *Id. l. 28. c. 9.* Item acidus cum oxymelite.

Oxymōron, i, ὀξύμωρον, figura est, seu sententia ita acute, & affectata enuntiata, ut fatua videatur, ut illud *Cic. Catil. l. 1. c. 8.* De te, cum taceat, clamant. *Ascon. Ped.* sujus verba attulimus in *Catacrysi*.

Oxymyrsĭne, es, f. 1. ὀξυμυρσίνη, acuta myrtus, frutex, qui habet folia myrto similia, sed acutiora, & rigidiora, & producit baccas rufas ad cerasorum similitudinem. *Plin. l. 26. c. 11.*

Oxypæderotinus, a, um, adject. colorem referens gemmæ, quæ pæderota appellatur, qui color maxime ad purpuram accedit. *Vopisc. in Aurel. c. 46.* Vestes oxypæderotinæ.

Oxypōla, æ, m. ὀξοπώλης, qui cibos vendit aceto conditos. *Plin. l. 20. c. 7.* In eos usus & oxympolæ servant, addito dulci acrementum aceti temperantes. Optimæ editiones habent: *oxypori obolis aspersionem, addito*, &c.

Oxypōrus, a, um, ὀξύπορος, quicquid ex pluribus una tritis, mixtisque ex aceto præbetur, ab ὀξύ, *acetum*. Sic oxyporum moretum dixit *Colum. l. 12. c. 57.* ex caseo, sesamo, nucibus, & herbis constans aceto piperato conditis. *Stat. l. 4. sylv.* Non sal, oxyporumve, caseusve. *Plin. l. 20. c. 22.* Fœniculum condimentis prope omnibus inseritur, oxyporis etiam aptissime, *condimenti acri, e penetranti*. *Id. l. 24. c. 8.* Juniperus reficetur antidotis oxyporis.

Oxys, yos, m. ὀξύς, herba, de qua hoc solum scribit *Plin. l. 27. c. 12.* folia terna habere: dari ad stomachum dissolutum: edi & ab iis, qui enterocelen habent. Vulgo dicitur *trifoglio acetoso, acetosella, luggiola, lujula, alleluja*, & Gallice *pain de cocu*.

Oxyschœnos, m. 2. ὀξύσχοινος, acutus juncus, qui & marinus dicitur. *Plin. l. 21. 2. 18.*

Oxyzōmus, a, um adject. *acetoso*, jure conditus, ut oxyzomus pullus, apud *Apic. l. 6. c. 9.* *Priscian. de diæta, c. 6.* Oxyzoma nutriunt competenter.

O ANTE Z.

Ozæna, æ, f. *ozena*, ὄζαινα, piscis ex polyporum genere, caput habens gravissimi odoris, ab ὄζω, *oleo*. *Plin. l. 9. c. 30.* Polyporum generis & ozæna, dicta a gravi capitis odore. ¶ Est item ozæna, narium morbus, concursu noxiorum humorum ulcera, & plures crustas intra nares gignente, quæ gravissimum spirans odorem. Nomen trahit ab ozæna pisce. *Plin. l. 25. c. 12.* Narium ozænas emendat aristolochia cum cypero.

Ozænitis, f. 3. ὀζαινῖτις, pseudonardus, herba ex genere nardi, ad Gangem Indiæ flu. nascens, odore virus referens, ab ὄζω, *oleo*. *Plin. l. 12. c. 12.*

Oze, f. 1. ὄζη, oris graveolentia. *Cels. l. 3. c. 12.* ubi tamen græcis litteris scribit.

Ozymum, V. Ocimum.

DE LITTERA P.

P Litera muta est, nec aspirationem post se admittit, nisi in dictionibus Græcis, ut *Phaethon*. ¶ In prænominibus majuscula sola posita idem sonat quod *Publius*, ut P. Virgilius Maro. P. R. est Populus Romanus. P. C. Patres Conscripti.

P ANTE A.

Pabularius, i. m. *vivandiere*. *Inscr. apud Donium class. 9. n. 5. & 20.*

Pabulāris, re, o. 3. νομαλικός, quod ad pabulum pertinet, seu quod pro pabulo datur. *Colum. l. 2. c. 14.* De lupino nihil dubito, atque etiam de pabulari vicia.

Pabulatio, onis, νομή, χορτασμός, actus pabulandi, ut cum milites in agrum egrediuntur cum falcibus capiendi pabuli causa. *Cæs. l. 7. c. 17. B. G.* Ut pabulatione & commeatu Romani prohibeantur. ¶ Aliquando pro pabulo ponitur. *Var. l. 3. de R. R. c. 16.* Si e bono loco transtuleris, ubi idonea pabulatio non est.

Pabulātor, oris, m. *pascolatore*, ὁ περὶ νομὴν πραγματευόμενος, qui pabulatum vadit. *Liv. l. 29. c. 2.* Est factus in pabulatores Romanos impetus repente ab equitibus.

Pabulatorius, a, um, quod ad pabulum spectat, ut pabulatoria corbis, in qua reponuntur pabula. *Colum. l. 6. c. 3.* Frondis aridæ corbis pabulatoria modorum viginti sufficiet.

Pabŭlor, aris, d. 1. *foraggiare*, רעה, Germ. *auff der futterung seyn, werden*, Gal. *fourager, paitre*, Hisp. *apacentar*, νέμεσθαι, dicitur proprie de militibus, cum e castris cum falcibus egressi pabulum in usum jumentorum ex agris capiunt. *Cæs. l. 3. B. C. c. 37.* Quo in loco nostri pabulari consueverant. ¶ Interdum est pascere, *pascolare*. *Col. l. 7. c. 6. de capris.* Sed placide, ne lente pabuletur. ¶ Fimo pabulari oleas, est fimum oleis circumponere, quod veluti pabulum earum est. *Id. l. 5. c. 9.* ¶ Pro piscari *Plaut. Rud. 2. 1. 6.* Ex urbe ad mare huc prodimus pabulatum.

Pabulōsus, a, um, adject. pabulo abundans. *Solin. c. 35. de Britannia.* Ita pabulosa, ut pecuaria in periculum agat satietas.

Pabŭlum, li, n. *pascolo*, מרעה, Ger. *futer*, Gal. *fourage*, Hisp. *forraje*, τροφή, proprie pecudum, & aliorum brutorum cibus herbaceus, fœniceus, paleaceus, vel stramentitius est, a πάω, *vescor*. *Cæs. l. 2. B. G.* Cum pabuli copia esse inciperet. *Cic. 2. de Div.* Pabuli genus, & earum rerum, quas terra procreat. ¶ Sæpe translate sumitur. *Cic. de Arusp. resp.* Quid hunc persequar, pecudem ac belluam, pabulo inimicorum meorum & glande corruptum? ¶ Pabulum studii, est oblectatio, qua animus pascitur, & vegetatur, quemadmodum cibis corpus. *Cic. de Sen.* Habet senectus aliquod tanquam pabulum studii, & doctrinæ. *Id. 4. Acad. c. 41.* Est animorum ingeniorumque naturale quoddam quasi pabulum, consideratio contemplatioque naturæ.

Pacālis, & le, o. 3. *pacifico*, εἰρηνικός, pacificus, pacifer, pacem significans. *Ovid. 6. Metamorph. v. 101.* Circuit extremas oleis pacalibus oras.

Pacāte, adv. *pacificamente*, Ger. *fridlich*, Gal. *pacifiquement*, Hisp. *pacificamente*, εἰρηνικῶς, pacifice, tranquille, sedate. *Petron. Satyr.* Pacatius ad reliqua secessimus.

Pacatio, onis, f. pax, seu pacis constitutio, *pacificamento*. *Front. de strateg. in præfat.* Quæ ad prælium, & confectam pacationem pertinent.

Pacātor, oris, m. *pacificatore*, משלים, Germ. *fridmacher*, Gal. *appaiseur*, Hisp. *apaziguador*, εἰρηνοποιός, pacis conciliator, turbatum compositor. *Sen. Her. Oet. ad fin.* Sed tu domitor magne ferarum, orbisque simul pacator ades. Adde *Claudian. de Consul. Stil. v. 13. & Sil. l. 2. v. 483.*

Pacatorius, a, um, adject. *pacifico*. *Tertull. l. 4. advers. Marcion. c. 29.* Judicium justum, & pacatorium.

Pacātus, a, um, *pacifico, tranquillo*, משלם, Ger. *gestillet*, Gal. *appaisé*, Hisp. *apaziguado*, εἰρηνευθείς, pacificatus, tranquillus. *Cic. 3. Ver.* Civitates pacatæ. *Id. Fam. 15. ep. 4.* Male pacatæ. *Id. 7. Phil.* Huic tali vim poteritne pacatus esse Antonius? *Id. in Brut.* Hujus oratio in Philosophiam translata pugnacior, in judicia pacatior. *Id. pro Ligar. c. 2.* Pacatissima provincia. *Horat. l. 4. od. 5.* Pacatum mare.

Pacensis, e, ad Pacem Juliam pertinens, quæ est urbs Hispaniæ ulterioris, non longe ab Ana fluvio, nunc *Beja*. *Plin. lib. 4. c. 22. & Inscript. apud Gruter. pag. 199. n. 4.*

Pachynum promontorium, *Capo Passero*, unum ex tribus, propter quæ Sicilia Trinacria dicitur, in ora orientali ejusdem insulæ, ubi ad Austrum vergit, sic

dictum

dictum ab aeris crassitudine: nam παχὺ græce crassum significat. *Plin. l. 3. c.* 8. Insulæ promontorium Pelorus vocatur Italiam versus, Pachynum in Græciam. *Virg. 3. Æn.* Præstat Trinacrii metas lustrare Pachyni. ¶ *Priscian. in Periegesi* penultimam corripuit, illo versu: Eminet ad Zephyrum Lilibe, Pachynusque sub ortum. ¶ Dicitur & Pachynus, i, *Ovid. 13. Met. v. 726.* Et quibus imbriferos versus Pachynos ad Austros. ubi primam producit.

Pacifer, a, um, *che apporta pace*, εἰρηνοφόρος, pacem ferens. *Plin. l. 15. c. 30.* Laurus ipsa pacifera, ut quam prætendi etiam inter armatos hostes quietis sit indicium. *Ovid. Met. 14. v. 291.* Pacifer huic florem dederat Cyllenius album.

Pacificatio, onis, f. *pacificazione*, Germ. *fridmachung*, Gal. *appaisement*, Hisp. *pacificacion*, εἰρήνευσις, pacis conciliatio. *Cic. 7. Attic. epist. 8.* Quæria, ecqua spes pacificationis sit.

Pacificator, oris, m. *pacificatore*, *paciere*, εἰρηνοποιός, pacis faciendæ arbiter, deprecator pacificus, conciliator pacis. *Liv. l. 27. c. 30.* Adhibitus ab Ætolis pacificator Anaximander.

Pacificatorius, a, um, εἰρηνευτικός, quod ad pacificationem pertinet. *Cic. 12. Phil. c. 1.* Postquam nos pacificatoria legatione implicatos putant.

Pacificatus, a, um. *Justin. l. 23. c. 1.* Agathocles pacificatus cum Carthaginiensibus. ¶ Addunt etiam locum *Cic. l. 13. ad Att. epist. 7.* ubi alii *pacificator* legunt.

Pacifico, as, a. 1. *pacificare*, השלים, Germ. *befridigen*, Gall. *pacifier*, Hisp. *pacificar*, εἰρηνεύω, pacem facio, pacem inter aliquos concilio. *Justin. l. 6. c. 1.* Dux pacificari cum altero statuit. ¶ Item de pace transigere. *Liv. l. 5. c. 23.* Inter hæc pacificatum Legati a Volscis venerunt. ¶ Item placare, deliniare. *Claudian. de B. Gildon. in præfat.* Pieriis aures pacificare modis. *Sil. lib. 15.* Pacificans Divos.

Pacificus, a, um, *pacifico*, שלו, Germ. *fridsam*, Gal. *pacifique*, Hisp. *pacifico*, εἰρηνικός, pacem faciens, paci studens. *Cic. Att. l. 8. ep. 12.* Æqua pacifica persona desideretur. *Martial. l. 15. ep. 63.* Pacificus Numa. *Lucan. l. 3. v. 304.* Duramque viri deflectere mentem Pacifico sermone parant.

Pacio, onis, f. idem ac pactio, seu pactum, ab antiquo paco, is, *Fest.*

Paciscor, sceris, pactus sum, d. 3. *patteire*, *patteggiare*, ועד, Germ. *vertrag machen*, Gal. *pactiser*, *faire un pacte*, Hisp. *pactear*, *hazer pacto*, συντίθεμαι, pactum facio, convenio, ab antiquo *paco*, *is*, ut ab *apo*, *is*, *apiscor*, unde *adipiscor*. Usurpatur vel absolute. *Cic. 3. Ver.* Satis hæc magna vis est ad inique paciscendum. ¶ Vel cum casibus pretii. *Plaut. Bacch.* Pacisci cum illo paululum pecuniæ potes. ¶ Vel cum accus. *Cic. 2. de Or.* Dimidium ejus rei, quod pactus esset. ¶ Vel cum accus. & dat. *Cic. pro Sext. c. 25.* Gabinius Siciliam sibi pactus est. ¶ Vel cum accus. & abl. & præpos. *a*, vel *ab*. *Sallust. in Jugur.* Tantum ab eo vitam paciscatur. ¶ Vel cum accus. & ablat. & præpos. *cum*. *Justin. lib. 2.* Cum Xerxe nuptias filiæ ejus paciscitur. ¶ Vel cum infinito. *Plin. l. 8. c. 7.* Pactus dimitti, si interemisset elephantum. ¶ Ponitur aliquando pro promittere. *Cic. Att. l. 3.* Cujus filia pacta est Artabazidis filia. ¶ In præteritis perf. & plusq. perf. & partic. temporis præt. usurpatur etiam passive. *Cic. 1. Offic.* Cum triginta dierum essent cum hoste pactæ induciæ. V. Pactus. ¶ Pacisco, is, activa forma usurpat *Nav. apud Non. c. 7. n. 34.*

Paco, as, avi, atum, a. 1. *placare*, *mitigare*, השקיט, Germ. *befridigen*, Gal. *appaiser*, Hisp. *apaziguar*, ἱλάσκω, mitigo, lenio, placo, tranquillum, & pacificatum reddo, a *pace*. *Cæs. l. 1. B. C. c. 7.* Omnem Galliam, Germaniamque pacaverint. ¶ Translate *Hor. l. 1. epist. 2. v. 43.* Incultæ pacantur vomere silvæ, hoc est, frugiferæ redduntur.

Pacta, æ, f. V. Pactus.

Pactilis, & le, o. 3. πηκτός, quod ex pluribus partibus compactum est, & conjunctum. *Plin. l. 21. c. 3.* Summaque auctoritas pactili coronæ.

Pactio, onis, f. *patto*, *convenzione*, ברית, Germ. *ein vertrag*, Gall. *paction*, Hisp. *pacto*, συνθήκη, pactum, fœdus, conditio, promissio. *Cic. 3. Off.* Regulus non debuit conditiones, pactionesque bellicas, & hostiles perturbare perjurio. *Id. pro Rosc. Com.* Pactio verborum, *formola*. *Id. ibid.* Facere pactionem de tota lite, *fare un compromesso*. *Nepos 17. c. 2.* In pactione manere. Rursus *Cic. Att. lib. 9. epist. 10.* Res venit ad pactionem. Et *Nep. 10. cap. 3.* Talibus pactionibus pacem facere.

Pactitius, a, um, conventionalis, pacto firmatus. *Gel. l. 1. c. 25.* Cessatio pugnæ pactitia induciæ dicuntur.

Pactolis, idis, f. Πακτωλίς, filia Pactoli. *Ovid. 6. Metam. v. 16.* Deseruere sui Nymphæ vineta Timoli: Deseruere suas Nymphæ Pactolides undas.

Pactolus, i, Πακτωλός, fluv. Lydiæ aureis arenis abundans, ob idque etiam Chrysorrhoas dictus. *Horat. Epod. 15.* Tibique Pactolus fluat.

Pactor, oris, m. qui paciscitur. *Cic. 7. Ver. c. 81.* An fœderum interpretes, societatis pactores, religionis auctores?

Pactum, i, n. *patto*, συνθήκη, pactio, conventio, consensus de aliqua re. *Cic. 2. de Inv.* Pactum est, quod inter aliquos convenit, quod jam ita justum putetur, ut jure præstari dicatur. *Id. 2. Ver.* Mansit in conditione, atque pacto usque ad eum finem, dum judices rejecti sunt. *Id. in Offic. l. 3. c. 24.* Pacta, & promissa semperne servanda sint. *Nep. Milt. c. 2.* Ex pacto postulat, ut sibi urbem tradant. *Liv. l. 9. c. 11.* Pacto non stare. ¶ In ablativo sumitur etiam pro modo. *Cic. de Un.* Ut dissolvi nullo pacto queat. *Hor. l. 1. ep. 18.* Quo tandem pacto. *Cic. pro Mur.* Nescio quo pacto.

Pactumeius, ii, filius Canidiæ apud *Hor. epod. 17. v. 50.* Tuusque venter Pactumejus. ubi *venter* pro filio ponitur. Cum enim fama esset, Canidiam anum effœtam sibi Pactumeium supposuisse, Horatius ironice laudans inquit, revera Pactumejum esse ejus filium. Alii legunt *Parmmejum*, sed fortasse minus recte.

Pactus, a, um, *patteito*, διωμολογημένος, pacto decretus, partic. a *paciscor*, quod fere in passiva constructione, & significatione reperitur. *Cic. ad Q. Fr.* Propter suspicionem pactorum a Candidatis præmiorum. *Virg. 7. Æn. v. 722.* Pacta conjux. *Tac. Ann. 1. c. 35.* Filia alii pacta, *promessa in matrimonio*. Et *pacta* substantiv. more, eodem sensu. *Vellej. l. 1. c. 1.* Nam quod pactæ ejus, Menelai, atque Helenæ filiæ Hermiones nuptias occupaverat, eum interfecit. ¶ Est etiam *pactus* particip. a *pango*. *Ovid. Heroid. ep. 2. v. 4.* Litoribus nostris anchora pacta tua est. h. e. impacta, infixa.

Pactus, us, m. idem quod pactum. *Petr. in Satyr.* Unius noctis pactu omnia vendere.

Pacuvianus, a, um, adject. a Pacuvio. *Cic. 1. Div. c. penul.* Ille Pacuvianus qui in Chryse physicus inducitur.

Pacuvius, m. 2. Πακούβιος, Brundusinus, Poeta Tragicus illustris, ex Ennii sorore natus. Romæ picturam exercuit, ac fabulas venditavit. Vixit ætate Accii. Male locutus est, inquit *Cic. in Brut.* Cæterum, *Quintil. teste*, gravitate sententiarum, pondere verborum, auctoritate personarum gravissimus fuit. Senex Tarentum transgressus prope nonagenarius diem obiit. Ejus epitaphium extat apud *Gel. lib. 1. cap. 24.*

Padanus, a, um, ad Padum pertinens, ut Padani culices, *Sidon. l. 1. ep. 8.*

Pades, is, f. arbor picea. *Plin. l. 3. c. 16.*

Padua, æ, *Padova*, idem ac Patavium. *Catul. carm. 92.* At Volusi annales Paduam morientur ad ipsam. Ita referunt quidam Lexicographi. At optimorum Criticorum (qui hanc vocem Veteribus ignotam putant) alii leg. *Paduæ morientur ad urbem*, alii *apuam porgentur ad ipsam*.

Padus, m. 2. Eridanus, *Pò*, Πάδος, Ἠριδανός, fluv. maximus Italiæ, qui in Gallia Subalpina oritur, & vario, longoque cursu in mare Adriaticum se exonerat. *Plin. l. 3. c. 16.* ubi de hoc fluvio plura. ¶ Padus, i, f. genus arboris circa fontem Padi fluvii nascentis. *Plin. ibid.*

Padusa fossa, *il Po di Argenta*, fossa ex Pado Ravennam usque perducta. *Plin. l. 3. c. 16. Virg. 11. Æn.*

Pæan, anis, m. Παιάν, Apollo, sic dictus, ut quidam putant, a παίω, *curo*, *medeor*. *Juv. sat. 6. v. 172.* Parce, precor, Pæan, & tu, Dea, pone sagittas. *Ovid. lib. 2. de ar. am.* Dicite, io Pæan, & io bis dicite Pæan. ¶ Item hymnus in honorem Apollinis, & etiam aliorum Deorum. *Virg. 6. Æn. v. 657.* Lætumque choro pæana canentes. *Stat. 4. Theb. v. 98.* Herculeum pæana canunt, vastataque monstris omnia. ¶ Est præterea pæan pes quatuor syllabis constans, cujus quatuor genera enumerat *Diomedes*, scilicet unum, cum primo loco longam habet syllabam, cæteras breves, alterum, cum secundo loco, & sic de reliquis. *Cic. 3. de Orat. cap. 47. & 48.* duo tantum genera agnovit, scilicet primum, ut *conficere*, & ultimum, ut *celeritas*. Al. leg. *Pæon*. V. *Cic. in Orat. c. 57. & 64. & Quintil. l. 9. c. 4.*

Pæantiades, æ, m. 1. Philoctetes Pæantis filius. *Ovid. 13. Metam.* Nec Pæantiadem quod habet Vulcania Lemnos.

Pæantides, dum, f. παιανίδες, gemmæ, quæ parturientibus mederi dicuntur. *Plin. lib. 37. cap. 10.*

Pæantius, a, um, quod ad Pæantem spectat. *Ovid. de rem. am.* Qua læsus fuerat partem Pæantius Heros. *h. e.* Philoctetes Pœantis filius.

Pædagium, V. Pædagogium.

Pædagogandus, instruendus, educandus. *Pacuv. apud Fest. in Repotia.*

Pædagogatus, us, m. instructio, educatio. Est *Tert. adv. Valentin. c. 13.*

Pædagogianus, a, um, adject. qui est in Pædagogio, ut Pædagogianus puer; *Ammian. l. 25. c. 6.* (*al. 27.*) & *l. 29. c. 18.*

Pædagogium, ii, παιδαγωγεῖον, locus in ædibus, ubi versantur servi puerilis ætatis. *Plin. l. 7. ep. 27.* Puer in pædagogio mixtus pluribus dormiebat. *Casaubonus* legit *pædagogia* eodem sensu. ¶ Item ipsa puerorum turba. *Plin. alter l. 33. c. 12.* Jam vero pædagogia ad transitum virilitatis custodiuntur argento, *i paggi*. Sicut apud *Suet. in Ner. c. 28.* ingenuorum pædagogia. *Ulp. l. Quæsitum, ff. de fund. instr. & instrum. leg.* Si instructum fundum legasset, ea pædagogia, quæ ibi habebat, ut cum eo venisset, præsto essent in triclinio, legato continentur.

Pædagogus, gi, m. *pedagogo*, *pedante*, Ger. *zuchtmeister*, Gal. *pedagogue*, Hisp. *ayo maestro*, παιδαγωγός, custos, & institutor pueri, a παῖς, *puer*, & ἀγωγός, *susceptor*. *Cic. de Amic.* Ista enim modo nutrices, & pædagogi maxime erunt diligendi. *Sen. ep. 89.* Nam eum locum, qui munitiones continet, sustulit, & pædagogi esse dixit, non philosophi: tanquam quicquam aliud sit sapiens, quam humani generis pædagogus. ¶ Differunt autem pædagogus, & præceptor: nam hujus munus est puerum liberalibus instituere disciplinis: ille proprie custos est vitæ, & morum. *Sen. 2. de ira, c. 22.* Pertinebit ad rem, præceptores, pædagogosque pueris placidos dari. ¶ Interdum pædagogus est in contemptu, ut apud Italos, *pedante*. *Plaut. Pseud. 1. 5. 32.* Hic dux, hic ille est pædagogus, hunc ego cupio excruciari. *Sueton. in Ner. c. 37.* Pæto Thraseæ objectus est tristior, & pædagogi vultus.

Pæderos, otis, m. acanthus crispus, & levis, *Plin. l. 22. c. 22.* ¶ Item gemma, alio nomine opalum. *Id. l. 37. c. 6. Solin. c. 36.*

Pædia, f. s. παιδεία, eruditio, disciplina, institutio ad bonas artes. *Gel. l. 13. c. 13.* & græcam vocem esse ait, & ipse scribit græcis literis.

Pædicator, is, m. idem ac pædico. *Suet. in Cæs. c. 49.*

Pædico, onis, m. πυγιστής, puerarius, amator, concubitorque puerorum. *Aull. Priap. carm. 68.*

Pædico, as, a. 1. πυγίζω, præposteram cum masculis libidinem exerceo. *Martial. lib. 11. epigr. 89.*

Pædidus, a, um, sordidus, squalidus. *Fest.*

Pædor, oris, m. *sordidezza*, לכלוך, Ger. *wust*, Gal. *ordure*, *saleté*, Hisp. *hedor*, *hediondez*, ῥύπος, squalor, illuvies, sordes. *Cic. 3. Tusc. c. 12.* Barba pædore horrida, atque intonsa infuscat pectus illuvie scabrum. *Tac. l. 6. Ann. c. 44.* Neque exuerat pædorem, ut vulgum miseratione adverteret. *Lucan. l. 2. v. 73.* longusque in carcere pædor. *Senec. Agamemn. v. 991.* Pædore obsitus.

Pægniares gladiatores. V. Pegniaris.

Pæmani, m. 2. pop. Galliæ Belg. in Eburonibus, versus Mosam fl. ubi nunc pars Occidentalis Duc. Luxemburgensis, & minuta pars ditionis Leodiensis. *Cæs. de B. G.*

Pæminosus, a, um, pædorem olens. *Var. l. 1. R. R. c. 51.* Terra situ pæminosa.

Pæne. V. Pene.

Pænula. V. Penula.

Pænultimus, a, um, *penultimo*, qui est ultimo proximus, & quasi ultimus. *Gel. l. 4. cap. 7.* Penultimam circumflectere. *Auson. in Eclogar. quoru tot. sine mens. v. 15.* Sextilis, Junius, atque Aprilis: post quos pænultima mæta November. ¶ Est qui scribit *penultimus*.

Pæon, m. 3. Παιών, Medicus præstantissimus, a quo Pluto ab Hercule graviter vulneratus curatus esse dicitur. *Hom. l. 5. Iliad.* Hic herbam illam insignem invenisse traditur, quæ ab illo Pæonia dicta est. *Plin. l. 25. c. 4.*

Pæon. V. Pæan.

Pæones, m. 3. populi Maced. quorum regio Pæonia, in Mysiæ superioris confinio, quos *Herodotus* ad Strymonem fl. describit, *Dion* ad Rhodopen M. *Ptolemæus* ad ortum Haliacmonis fl. alii circa Axium flu. Inter bellicosissimos habiti sunt. *Plin. l. 4. c. 10.*

Pæonia, æ f. *peonia*, παιωνία, herbæ genus. V. Pæon.

Pæonia, æ, f. 1. regio Macedoniæ. V. Pæones.

Pæonis, idis, f. Παιωνίς, quæ est ex Pæonia. *Ovid. Metam. 5. v. 303.* Pæonis Euippe mater fuit.

Pæonius, a, um, adject. a Pæonia regione, ut Pæoniæ gentes. *Plin. l. 4. c. 10.* ¶ Item adject. a Pæone medico. *Claudian. de B. G. v. 121.* Ulcera Pæoniæ tractat solertia curæ.

Pæstanus, a, um, quod ad Pæstum och. spectat, ut Pæstanæ rosæ, quæ bis in anno florebant. *Ovid. l. 2. de Pont. eleg. 4.* Calthaque Pæstanas vincat odore rosas.

Pæstum, i, n. Posidonia, *Pesto*, *Pesti*, olim urbs, nunc vicus Lucaniæ litoralis, ubi ob cœli clementiam bis in anno fructus producebantur, Majo, & Septembri. Fuit præsertim rosarum abundantissima. *Ovid. 15. Metam.*

Pætulus, a, um, adject. dim. a Pætus. *Cic. 1. nat. Deor. c. 29.* Redeo ad Deos, ecquos si non tam strabones, at pætulos esse arbitramur?

Pætus, a, um, *losche*, qui obliquatis oculis est, vel qui alterum oculum minorem habet. Est minus, quam strabo. *Porph. in Hor. lib. 1. serm. sat. 3.* Strabo, qui est detortis oculis, dicitur, pætus, leviter declinatis. Paulo aliter *Acro*: Pæti dicuntur, quorum huc, atque illuc oculi velociter vertuntur. *Horat. l. 1. serm. sat. 3.* strabonem appellat pætum pater, & pullum, male parvus si cui filius est. ¶ Poetæ Venerem quoque pætam faciunt. *Ovid. 2. de ar. am. v. 659.* Si pæta est, Veneri similis, si flava, Minervæ. ¶ Fuit & cognomen familiæ Romanæ. *Plin. l. 11. c. 37.* Uni animalium homini depravantur (oculi) unde Strabonum, & Pætorum cognomina.

Paganalia, orum, n. 2. παγανάλια, rusticorum festa, a *pagus*. *Varro l. 4. de L. L.*

Paganica, æ, f. pilæ species, quæ pluma solita fuit farciri, trigona mollior, seu laxior, folle durior, seu arctior, & firmior, ad usum non adeo agilis, ut quæ nec tam levis est, nec jactata facile resilit, a *pagus*, quia hac in pagis utebantur. Sed inde in urbem allata est. Nam ea in gymnasiis utebantur. *Martial lib. 7. epigr. 31.* Non pila, non follis, non te paganica thermis præparet. *Id. l. 14. epigr. 45.* Hæc, quæ difficilis turget paganica pluma, folle minus laxa est, & minus arcta pila.

Paganicus, a, um, *cosa da villa*, quod paganorum est, h. e. quod ad rusticos pertinet. Unde paganicum peculium, vel paganicum absolute dicitur, quod ex prædiis, vel pastione, aliisve rusticis reditibus provenit, cui opponitur castrense. *Antoninus in lib. 1. C. de testam. milit.* Frater tuus miles, si te specialiter de bonis, quæ in paganico habeat, hæredem fecit, bona, quæ in castris reliquit, petere non potes. *Varr. l. 5. de L. L.* Paganicæ feriæ agriculturæ causa susceptæ. *Martial. l. 14. epigr. 45.* Paganica pluma, de qua vide dictionem præced.

Paganitas, atis, f. *Gentilesimo*, apud sequioris Latinitatis scriptores. *Cod. Theodos. l. 15. tit. 6.* Paganitatis stolidæ errore detineri.

Pa-

Paganus, i, m. *rustico, villano*, פגן, Germ. *dorffisch*, Gall. *villageois, paisan*, Hisp. *aldeano, aldeaniego*, κωμήτης, rusticus, qui scilicet rure natus est, & educatus, & qui in pagis habitat. *Cic. pro Dom.* Nullum est in hac urbe collegium, nulli pagani, aut montani, quin &c. ¶ Ponitur etiam pro iis omnibus, qui milites non sunt. Unde passim apud *Jurisc.* opponuntur miles, & paganus. *Juven. sat.* 16. Citius falsum producere testem contra paganum possis, quam vera loquentem contra fortunam armati. *Tacit.* 3. *hist. cap.* 24. Vos nisi vincitis, pagani. ¶ Metaphorice quoque ea res translata ad literarum studium, quæ quasi militia est. *Plin. l.* 7. *ep.* 25. Sunt enim, ut in castris, sic etiam in literis nostris plures cultu pagano. Atque hinc *Persius in Prol. Sat.* modestiæ causa se *semipaganum* vocat, quasi semipoetam. ¶ Denique a Christianis pagani dicti sunt gentiles omnes, hoc est, qui essent a Religione Christiana alieni. Causa nominis est, quod gentiles religionis homines tantummodo in pagis, sive ruri morarentur. Nam tum demum paganorum nomen invaluit, cum passim in urbibus vigeret Christiana Religio. Non absurde tamen aliqui eos translate sic dici existimant, quod non militent sub Duce JESU CHRISTO. *August.* 2. *Retract. c.* 43. & *Tertul. de cor. Mil. c.* 11.

Paganus, a, um, quod ad pagos spectat. *Plin. l.* 18. *c.* 3. Pagana lege in plerisque Italiæ prædiis cavetur, &c.

Pagarchus, i, m. pagi præfectus. *Justinian. in Novell.*

Pagasæ, arum, f. Παγασαί, *Armiro*, oppidum maritimum Thessaliæ, Pheræorum navale. *Plin. l.* 4. *c.* 8. ¶ Dictæ sunt ἀπὸ τοῦ πήγνυσθαι, quod ibi navis Argo fabricata sit. V. *Valer. Flac. l.* 8. *v.* 451.

Pagasæus, & Pagasēius, a, um, adject. a Pagasis, ut Pagasæa puppis, h. e. navis Argo. *Ovid. lib.* 7. *Metam.* Eadem *Pagasēia* dicitur a *Valer. Flac. lib.* 1. *vers.* 422. ¶ *Pagasæa conjux* apud *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 19. Est Alcestis, a Pagasis Thessaliæ urbe.

Pagasicus, a, um, adject. Pagasæus, ut Pagasicus sinus, *Golfo d' Armiro*. *Plin. l.* 4. *c.* 8.

Pagatim, adv. κατὰ κώμας, per singulos pagos, ut oppidatim per singula oppida. *Liv. l.* 31. *c.* 26. Templa Deum, quæ pagatim sacrata habebant.

Pagella, æ, f. 1. σελίδιον dim. a pagina. *Cic. lib.* 11. *Fam. ep.* 25. Altera jam pagella procedit.

Pages, is, f. compages, compactio, Affert *Non. cap.* 2. *n.* 327. sed sine ulla scriptoris auctoritate.

Pagina, æ, f. *facciata della carta*, Germ. *ein seite desblatts*, Gall. *page*, Hisp. *hoja*, σελίς, utraque pars folii. *Cic.* 4. *Fam.* Utrum igitur tibi literam videor, an totas paginas commovere? *Id. Att.* 13. *ep.* 34. Complera utramque paginam. ¶ Dicitur & de scriptis ipsis. *Martial. l.* 1. *epigr.* 5. Lasciva est nobis pagina, vita proba. ¶ Paginam utranque facere in re aliqua, proverbialiter dicitur, cujus tanta est auctoritas, ut nihil omnino sine ipso rerum geratur, sumpta Metaphora a codicillis rationalibus duas habentibus paginas, alteram, quæ indicat, quid sit datum, alteram, quæ quid acceptum sit, ostendit. Sic in rebus humanis fortuna utranque paginam facere dicitur; quia illi tum bona, tum mala vulgus tribuit. *Plin. l.* 2. *c.* 7. Huic omnia expensa, omnia feruntur accepta, & in tota ratione mortalium sola utranque facit paginam. ¶ Paginæ in vitibus dicuntur areæ intersepta inter duo juga. *Plin. lib.* 17. *c.* 22. Ut quinto quoque palo singulæ jugo paginæ includantur.

Paginatus, a, um, adject. compactus, ab inusitato *pagine* pro pango. *Paulin. in Jambo ad Cyther. v.* 353. Solidoque navero paginatem robore.

Paginula, æ, f. σελίδιον, dim. a pagina. *Cicer. Att. lib.* 4. *epist.* 8. Ut non minus longas jam in codicillorum fastis futurorum Consulum paginulas habeat, quam factorum.

Pagmentum, i, n. congeries materiei concervatæ, & compactæ. *Vitruv. l.* 4. *c.* 6. Ante secundum pagmentum.

Pago, is, papigi, pactum, a. 3. *pattuire, far patto*, συντίθεμαι, ὁμολογῶ, paciscor, apud vet. teste *Quintil. lib.* 1. *c.* 6. Fuit a *Dorico* πάγω pro πήγω, unde πηγνύω, seu πήγνυμι, quod tum figere notat, tum componere, coagmentare. *Auct. ad Her. l.* 2. *cap.* 13. Pacta sunt, quæ legibus observanda sunt, hoc modo. Rem ubi pagunt, oratione pagunt. V. *Pango*.

Pagrus, m. 2. πάγρος, piscis ex genere cancrorum. *Plin. l.* 32. *c.* 11. Pagri fluviatilis longissimus dens capillo adalligatus. ¶ Legitur & *Phagrus*.

Pagur, i, m. πάγουροι, cancri marini species. *Ovid. Halieutic. v.* 107. & rutilus pagur, & fulvi synodontes.

Pagurus, i, m. *granciporro*, genus cancri. *Plin. l.* 9. *c.* 31.

Pagus, m. 2. *villa, villaggio*, כפר, Germ. *ein dorff*, Gall. *gros village, bourg*, Hisp. *barrio, aldea*, κώμη, simul posteq villę. Pagus, & vicus in eo differunt, quod pagus est villa rusticana in eodem tractu, & parte regionis disposita: vicus autem est plurium domorum juxta positarum congregatio. Itaque pagi sunt partes provinciarum; vici autem pagorum. *Tacit. de Germ. c.* 12. Eliguntur principes, qui jura per pagos, vicosque reddant. V. *Vicus*. *Cæs. l.* 4. *B. G. de Suevis*. Hi centum pagos habere dicuntur. *Virg.* 2. *Georg. v.* 382. Ingentes pagos, & compita circum.

Pala, æ, f. *pala, badile*, מגרפה, Germ. *ein schauffel*, Gall. *pasle, pale*. Hisp. *pala*, σκαφεῖον, instrumentum rusticum, ligoni simile, æque itidem latum, quo terra fossa vel egeritur, vel aggeritur. *Plin. l.* 18. *c.* 6. Juncosos agros versi pala debet. ¶ Est etiam instrumentum, quo panis in furnum mittitur, & extrahitur. *Cato c.* 11. *de R. R.* Palas ligneas quatuor, nec non ventilabrum. ¶ Item quo frumentum in area ventilatur. *Tertul. de Persecut. c.* 2. Pala illa, quæ dominicam aream purgat. ¶ Item anuli pars plana, & latior, in qua gemma inseritur. *Cic.* 3. *Off. c.* 9. Cum palam ejus anuli ad palmam converterat. ¶ Palæ etiam dicuntur minores auri, vel alius metalli purgatioris massulæ, & utique non majores selibra. *Plin. l.* 34. *c.* 13. Ac repente vehementiori flatu ampuitur æris pala quædam. Aliqui legunt *palea*. ¶ Item arbor in India de pomorum genere. *Plin. l.* 12. *c.* 6.

Palabundus, a, um, adject. palans, dispersus huc & illuc. *Tertul. Apolog. c.* 21. Judæi dispersi palabundi, & cœli, & soli sui extorres.

Palacra, &

Palacrena, æ, f. major auri massa. Utraque vox legitur apud *Plin. l.* 33. *c.* 4.

Palæmon, onis, m. Παλαίμων, Melicerta, filius Athamantis, & Inus, qui patris furorem fugiens, una cum matre se in mare præcipitavit. Ambo enim Dii marini facti sunt, mutatisque nominibus, mater *Leucothea*, hoc est Alba Dea, dicta est, creditur que esse Aurora, quæ & *Matuta* dicatur, filius vero a Græcis *Palæmon*, a nostris, quod portubus præesse putetur, *Portunus* est appellatus. *Ovid.* 4. *Metam.* & *Heroid. ep.* 18. ¶ Item Grammaticus Vicetinus, qui Romæ vixit sub Tib. & Claud. Principibus, tanta arrogantia, seu stultitia, ut M. Varronem porcum appellarat, secum & natas, & morituras literas jactaret; luxuriæ ita indulgens, ut sæpius in die lavaretur, nec sufficeret sumptibus. *Sueton. de Grammat. c.* 23.

Palæmonius, a, um, quod ad Palæmonem spectat, ut Palæmoniæ coronæ, quæ ex pinu fiebant, & victori dabantur in Isthmiis, quæ a multis in Palæmonis, seu Melicertæ honorem celebrari solita fuisse creduntur. *Claud. de Consul. Mall. v.* 287. Cuncta Palæmoniis manus explorata coronis Adsit. ¶ Palæmonium Lechæum, *Stat.* 2. *Theb. v.* 380. dictum est, quia ibi Palæmon a Sisypho Corinthi rege sepultus est.

Palæphatia papyrus, libri Palæphati patria Parii, seu, ut alii volunt, Prienei, qui τῶν ἀπίστων, hoc est rerum incredibilium, multa conscripsit volumina. *Virg. in Ciri, v.* 88. Docta Palæphatia testatur voce papyrus.

Palæstes, æ, m. παλαιστής, luctator. *Lamprid. in Alex. Sev. c.* 27. Palæstes primum fuit, in armis magnus, &c.

Palæstina, æ, f. *Palestine*, *Terra Santa*, regio Asiæ. Extenditur a Bor. in Mer. Habet a Sept. Syriam, a Merid. Ægyptum, ab Or. Arabiam Petræam, ab Occ. mare Syrium, vel, ut alii volunt, terminatur a Sept. Syria, a Mer. Arabia Petræa, ab Or. Arabia deserta, ab Occ. mari Mediterraneo, Nunc ali pars Syriæ. Divisa fuit in Galilæam ad Bor. Judæam tum Idumæa ad Aust. & Samariam in medio. *Plin. l.* 5. *c.* 12. ¶ Palæstinæ etiam nomine appellata est Sittacene regio Assyriæ, quæ a Tigride fl. irrigatur, teste *Plin.*

Palæstinensis, se, adject. Palæstinus. *Spart. in Severo c.* 9. Neapolitani Palæstinenses.

Palæstinus, a, um, quod ad Palæstinam spectat. *Ovid.* 5. *Met.* Matre Palæstina, dubio genitore creatus. ¶ Palæstina aqua pro Tigride ponitur. *Ovid.* 2. *Fast.* Inque Palæstinæ margine sedit aquæ. ¶ Palæstinæ Deæ sunt Furiæ. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 235. Et modo, tolle faces, remove, modo, verbera, clamat: Sæpe Palæstinas jurat adesse Deas. Sunt qui putant Palæstinas dictas a Palæste vico Epiri, ubi templum Diris sacrum fuit.

Palæstra, æ, f. *palestra, lotta*, פלסטרא, Ger. *das ringen*, Gall. *lutte*, Hisp. *lucha*, παλαίστρα, lucta, luctatio, luctatorum certamen, a πάλη, *luctor*, quod a πάλη, *lucta*. *Cic. de Orat.* Sed indicat ipse motus, didicerint ne palæstram, an nesciant. ¶ Metonymice ponitur pro loco luctæ & disputationis. *Cic.* 2. *de Orat.* Porticus hæc ipsa, ubi inambulamus, & palæstra, & tot locis sessiones gymnasiorum, Græcarum disputationum memoriam quodammodo commovent. V. *Vitruv. l.* 5. *c.* 11. ¶ Translate ponitur pro quavis re, & quovis loco, in quo præcipue se quis exercet. *Ter. Phorm.* 3. 1. Eccum, e sua palæstra exit foras. idest e domo lenonis, quæ est veluti palæstra, & exercitium ipsius amatoris. *Cic.* 1. *de Or.* Sed palæstræ magis, & olei, quam hujus civilis turbæ, ac fori. idest exercitationis domesticæ, vel ludicræ.

Palæstrans, ntis, nom. partic. qui se in palæstra exercet. *Fulgent. l.* 1. *Mythol.* Sudom hic opus est palæstrantis ingenii.

Palæstrice, adv. παλαιστρικῶς, more palæstritarum. *Cic. de opt. gen. Or. c.* 9. Sed ita, ut palæstrice spatiari in xysto liceat.

Palæstricus, ci, m. 2. παλαιστρικός, palæstræ gnarus, seu peritus, qui palæstram alios docet. Aliqui dicunt, eundem esse, ac palæstritam. *Quinct. lib.* 1. *cap.* 11. Qui paulum etiam palæstricis vacaverint. Adde *l.* 12. *c.* 2. ubi palæstricos doctores vocat.

Palæstricus, a, um, *cose de lotta*, παλαιστρικός, quod est ex usu palæstræ, sive quod ad palæstram pertinet. *Plaut. Rud.* 2. 1. 7. Ex urbe ad mare huc prodimus pabulatum, pro exercitio gymnastico, & palæstrico. ¶ Palæstrici motus, nimis accurati corporis gestus. *Cicer.* 1. *Off. cap.* 36. Nam palæstrici motus sæpe sunt odiosiores.

Palæstrita, æ, m. *lottatore*, Germ. *ringer*, Gall. *luteur*, Hisp. *luchador*, παλαιστρίτης, qui in palæstra se exercet. *Cic.* 6. *Ver.* De Heraclii hereditate, quam Palæstritis concessisset. ¶ Translate sumitur pro nimis accurato. *Quinctil. l.* 9. *c.* 4. Sicut etiam, quæ palæstritas esse nolumus, peritus tamen palæstræ esse volumus, non apalæstros. Comparet gestibus palæstricis numeros orationis, quam nec plane numerosam esse vult, qualis Isocrateus Panegyricus, nec plane numerorum expertem, uti indoctorum.

Palalia, æ, f. herba, quæ alio nomine Cyclamine dicitur. *Apul. de herb. c.* 17.

Palam, adv. *palesemente*, Germ. *offentlich*, Gal. *publiquement*, Hisp. *publicamente, manifestamente*, φανερῶς, manifeste, aperte, in conspectu, in ore, atque in oculis omnium, cui *clam*, & *obscure* opponitur. Differt a *coram*, quia *coram* ad personas certas tantum refertur, *palam* ad omnes. *Cic.* 4. *Acad.* Alterum quidam, ut videmus, palam, alterum, ut suspicamur, obscurius. *Id. post red. in Sen. c.* 3. Divulgare palam. *Id. Ver.* 7. *c.* 28. Palam ante oculos omnium. *Ter. Eun.* 1. 2. 24. Sin falsum est, continuo palam est. *Plin. l.* 10. *c.* 70. Palam est, pisces audire. hoc est certum est. *Nepos in Annib. cap.* 7. Palam facere alicui. ¶ Reperitur etiam cum abl. pro coram. *Liv. l.* 6. *cap.* 14. Inde rem creditori palam populo persolvit.

Palamēdes, m. 3. Παλαμήδης, fil. Nauplii Eubœæ Regis, qui Ulyssis fraude a Græcis interfectus fuit. Dicitur, cum in bello Trojano & ipse adesset, quatuor græcas literas Θ, Ξ, Φ, Χ observato gruum in volando ordine invenisse, teste *Plin. lib.* 7. *cap.* 56. Alii dicunt litteram Υ invenisse, alii Δ. Hinc *Mart. l.* 13. *ep.* 75. Turbabis versus, nec littera tota volabit, Unam perdideris si Palamedis avem. ¶ Invenit etiam ex earundem avium volatu ordinem aciei, item tesseras bellicas, & vigilias. *Plin. loc. cit.* ¶ De ejus morte V. *Serv. in* 2. *Æn.*

Palamedēus, a, um, Παλαμήδειος, ad Palamedem pertinens. *Manil. l.* 4. *v.* 206. Et Palamedeis certamen viribus ortum, Qui primus numeros rebus, qui nomina summis Ia posuit.

Palamediăcus, a, um, ad Palamedem pertinens, ut *Palamediaci calculi*, h. e. calculorum ludus a Palamede inventus. *Cassiodor. Variar. l.* 8. *ep.* 31.

Palamedĭcus, a, um, Palamedeus. *Auson. in Technopægn. de monosyllab. v.* 25. Hæc gruis effigies Palamedica porrigitur Φ.

Palangæ. V. Phalangæ.

Palans, V. Palor, aris.

Palāra, æ, f. avis, de qua *auctor Carm. de Philomela*, *v.* 22. Dulce palara sonat, quam dicunt nomine Drosflam.

Palaria, ium, neut. 3. genus militaris exercitii, quo milites ad palum pugnandi disciplinam adiscunt. Item locus talis exercitii. *Charis. lib.* 1. *Veget. l.* 1. *cap.* 11. & *l.* 2. *cap.* 23.

Palāris, & re, quod ad palum spectat, ut Sylva palaris, ex qua pali sumuntur. *Ulp. de usufr. l. si fundi*. Nisi forte salicti ejus, vel sylvæ palaris, vel arundineti ususfructus sit legatus.

Palatim, adv. πεπλανημένως, passim vagando. *Liv. l.* 5. *c.* 28. Tusculum palatim fugerent. Ita Calepinus, at meliores Codices habent *palati*.

Palatīna, æ, f. quarta Regio Romæ circa Palatium M. ¶ Palatina Tribus dicta est a Palatio monte, & secundum locum dignitatis obtinuit. Erat autem in Palatio, & in Capitolio, & in eo spatio, quod utrumque montem interjacet.

Palatinus, a, um, παλάτινος, quod ad Palatium M. spectat. Palatinus mons, idem ac Palatium. ¶ Palatina palæstra, quæ in Palatio M. exercebatur. *Cic. Att. l.* 2. ¶ Palatina Officia dicuntur Officiales aulici, & Imperatoris. *Jul. Capit. in Galieno*. Cum irat ad hortos nominis sui, omnia Palatina Officia sequebantur. ¶ Palatini populi, hoc est Aborigines. *Var. l.* 4. *de L. L.* ¶ Prima hujus vocis syllaba brevis est, cujus producendæ causa Poetæ alterum *l* adjiciunt. *Mart. l.* 8. *epigr.* 39. Qui Pallatinæ caperet convivia mensæ.

Palatio, onis, f. *palificata*, dicitur illud fundamenti genus, cum in solo uliginoso, aut alioqui sustinendo ædificio non satis firmo, fistuca, vel simili aliqua machina palos depangimus, cui ædificium innitatur. *Vitruv. l.* 2. *c.* 9.

Palatium, ii, n. Palatinus mons, *Monte Palatino*, παλάτιον, παλλάντιον, unus ex 7. collibus urbis Romæ, in quo urbs primum condita est, ita dictus a Palantio, seu Palanteo urbe Arcadiæ, ut scribit *Plin. l.* 4. *c.* 6. vel a Pallante avo Evandri, vel a Pallantia ejusdem matre, quæ ibi habitavit, vel a Pallantia filia, ab Hercule vitiata, & postea illic sepulta, vel a Pallante filio, qui a Turno occisus, ibi sepultus fuit, vel a Palatia uxore Latini, vel a Pale Dea pastorum, aut quod Palatini, qui & Aborigines, ex agro Reatino, qui appellabatur Palatium, ibi consederunt. Ex *Var. l.* 4. *de L. L. Festo*, *Serv. in* 8. *Æn.* & *Solino*, *c.* 2. Hujus montis pars Foro Boario obversa nunc dicitur *Palazzo Maggiore*, a palatio Cæsarum ibidem alias excitato. Habet hoc nomen primam indifferentem. *Ovid.* 1. *de Art.* Illic quas tulerant nemorosa palatia frondes. *Martial. lib.* 1. *epigr.* 71. Inde sacro veneranda petes Palatia clivo. ¶ Palatium etiam, βασίλειον, hodierna die Principis cujusque domus vocatur. Id factum est ex eo, quod Palatinus mons fuerit Imperii sedes, quando Evander in eo, ac post Romulus habitavit, atque etiam Consules, ut aliqui dicunt, denique ab Octavii Augusti temporibus omnes Imperatores. *Suet. de Cl. Gramm.* Quare ab Augusto quoque nepotibus ejus præceptor electus transiit in Palatium cum tota schola.

Palatua, æ, Dea, in cujus tutela Palatium erat. *Var. l.* 6. *de L. L.*

Palatual, n. 3. sacrificium in monte Palatino. *Var. l.* 6. *de L. L.*

Palatualis Flamen, qui constitutus erat ad sacrificandum ei Deæ, in cujus tutela erat Palatium. *Fest.*

Palatum, ti, n. *palato*, חֵךְ, Ger. *der rachen*, Gal. *palais*, Hisp. *paladar*, οὐρανὸς, oris interior cavitas. *Cic. 2. Fin.* Voluptatem persequimur, quæ palato percipiatur. *Id. 2. de nat. Deor. c. 18.* Epicurus, dum palato, quid sit optimum, judicat, cœli palatum, ut ait Ennius, non suspexit. *Ovid. 1. de Pont. eleg. 11.* Sapor exacuit palatum. *Id. 2. Amor. eleg. 6.* Ignavo stupuerunt verba palato. *Col. l. 8. c. 16.* Docta & erudita palata fastidiunt fluvialem lupum. ¶ Palatum, templum linguæ appellat *Lucr. l. 4. v. 625.*

Palatus, ti, m. idem, ac palatum. *Cic. 2. Fin. c. 8.* Nec enim sequitur, ut cui cor sapiat, ei non sapiat palatus.

Palatus, a, um, *vagabondo*, dispersus, a palor. *Liv. l. 8. c. 24.* Contrahunt suos ex fuga palatos. *Id. l. 35. c. 51.* Repente Menippus palatos aggressus, eos cecidit.

Pale, es, f. *lotta*, πάλη, lucta, palæstra: vox Græca. *Stat. 2. Achil. v. 439.* Orbiculos in nubila condere discos, Et liquidam nodare (al. nudare) palen, & spargere cæstus. Adde *l. 6. Theb. v. 849.*

Palea, æ, f. *paglia*, תֶּבֶן, Germ. *sprewer*, Gall. *paille*, Hisp. *paja*, ἄχυρον, stipula una cum spica in frumento, & similibus. *Col. l. 6.* Minus commode tuentur armentum paleæ, quæ utique quibusdam regionibus sola præsidia sunt, & probantur maxime ex milio, tum ex hordeo, mox ex tritico. *Virgil. 1. Georg.* Nequidquam pingues paleæ teret area culmos. ¶ Palea quoque dicitur cartilago illa rubens, quæ de collo galli gallinacei dependet, [illegible]. *Col. l. 8. c. 2.* Paleæ ex rubro albicantes, quæ velut incanæ barbæ dependent. ¶ Palea æris, V. *Pala*.

Palear, aris, n. *giogaja*, Ger. *arbfenkehle*, Gal. *fanon de bœuf*, Hisp. *papada de buey*, λογάριον, pellis dependens ex guttur boum, quia est similis paleæ gallinacei. *Sen. in Hipp. v. 1042.* Musco tenaci pectus, ac palear viret. *Virg. 3. Georg. v. 53.* Et crurum tenus a mento palearia pendent.

Palearis, m, *di paglia*. *Fortun. 3. Mart.* Immanemque hostem paleari e arista remnait.

Palearium, rii, n. *pagliaio*, Ger. *sprewboden*, Gal. *pailler*, Hisp. *pajar*, ἀχυρών, locus, in quo reconditur, & asservatur palea. *Col. l. 1. c. 6.* Fenilia, paleariaque, & apotheca, & horrea.

Paleatus, a, um, *fatto di paglia*, Ger. *mit sprewern gemacht*, Gal. *paillé*, *hecho de pajas*, ἀχυρωτὸς, quod est factum ex paleis, vel quod paleas habet admistas. Unde lutum paleatum dicitur, cui, ut tenacius sit, admistæ sunt paleæ. *Col. de Arbor. c. 8.* Atque luto subacto paleato oblinito.

Pales, f. 3. *Avvocata Dea*, Dea pabuli, & pastorum, quam quidam Vestam, quidam Deorum Matrem, quidam etiam Cererem appellant, ita dicta a pabulo, vel a pariendo, quod pecorum partui credebatur præsidere. In ejus honorem *Palilia*, seu *Parilia* celebrabantur. *Virg. ecl. 5. v. 35.* Ipsa Pales agros, atque ipse reliquit Apollo. ¶ Est etiam Pales Deus quidam Jovis minister, ac villicus, ut ait *Arnob. lib. 3. pag. 113.* V. etiam *Serv. in princ. 2. Georg.*

Palici, m. 2. παλικοὶ, dicti gemini fratres, Jovis filii, & Ætnæ Nymphæ, sive Thaliæ, ut alii volunt. Tradunt, hanc Nympham a Jove in Sicilia juxta Simethum fl. non longe a Catina urbe compressam metu Junonis optasse, ut sibi terra dehisceret, & ita factum esse, sed cum tempus maturitatis infantium, quos alvo gestaverat, advenisset, rursus terram hiasse, duosque infantes de alvo Nymphæ progressos emersisse. Appellati sunt Palici, vel quod πάλιν, idest rursus hiante terra emersissent, vel a πάλιν ἵκειν, quoniam prius in terram mersi, denuo inde reversi sunt. Nec longe inde breves lacus sunt, sed miræ profunditatis, incolæ Crateras vocant, & Dellos, fratresque Palicorum olim existimabant, & habebantur in cultu maximo præcipue circa jusjurandum. Magna præterea in veneratione erat Palicorum templum, quia cum Siciliam sterilis annus arefecisset, divino Palicorum responso admoniti Siculi certum sacrificium fecerunt, quo peracto statim ubertas reversa est. Quapropter Siculi omne genus frugum congesserunt in ara Palicorum, quæ ob id pinguis vocitata est. *Macrob. l. 5. Sat. c. 19.*

Palilia, ium, n. 3. vel parilia, παλίλια, Palis Deæ festa, quæ a pastoribus in agris fiebant 11. Cal. Maji, ad lupos arcendos, morbosque a pecore pellendos, seu pro partu pecoris. Hoc die Romulus urbem fundavit. *Cic. 2. de Div.* Urbis etiam nostræ natalem diem repetebas ab iis Palilibus, quibus eam a Romulo conditam accepimus.

Palilicium, ii, n. λαμπαδίας, stella ingens in capite Tauri, una Hyadum, a Palilibus, quia, cum sidus sit natura pluvium, tamen XI. Cal. Maji, quo Romæ Palilia celebrabantur, serenitatem adducere solet. *Plin. l. 18. c. 26.* Hoc est vulgo appellatum sidus Palilicium, quoniam XI. Cal. Maji urbis Romæ natalis, quo fere serenitas redditur, claritatem observationi dedit, &c. *Harduin.* notat in MSS. *Parilicium* legi.

Palilis, le, ad Palem pertinens. *Ovid. 4. Fast. v. 798.* Hoc argumenti flamma Palilis habet. *h. e.* quæ ex feno & stipula Palilibus accendi solet.

Palilogia, æ, f. παλιλογία, figura, qua idem bis dicitur. Vox Græca, & Græce usurpanda. *Virg. Æn. 3. v. 237.* & scuta latentia condunt. *Sil. l. 9. v. 99* sepulcro Ætoli condit membra occultata Thoantis.

Palimbacchius, i, m. παλιμβάκχειος, pes metricus, apud *Quintil. lib. 9. cap. 4* est idem qui *antibacchius*, & bacchio contrarius. V. *Antibacchius*.

Palimpissa, f. 1. παλίμπισσα, pix liquida iterum decocta, & inspissata. *Plin. l. 24. c. 7.* Quidam iterum decoquunt, & vocant palimpissam.

Palimpsestus, m. 2. παλίμψηστος, παλίμψητος, membrana iterum abrasa spongia, ut in ea scribi pluries possit, a πάλιν, *rursum*, & ψάω, *abstergo*. *Cic. l. 7. Fam. ep. 18.* Nam quod in palimpsesto, laudo equidem parsimoniam, sed miror, quid in illa chartula fuerit, quod delere malueris, quam hæc scribere. ¶ Legitur & *palimpsestus*.

Palinodia, æ, f. *retrattazione*, παλινῳδία, contrarius cantus, recantatio, retractatio, a παλινῳδέω, quod est recantare, retractare, diversa superioribus canere, & quod semel dictum est, revocare. *Cic. Att. l. 2. ep. 24.* Quam bonam meis putissimis orationibus gratiam retulerit, quarum exspecta divinam παλινῳδίαν. *Id. l. 4. ep. 5.* Subturpicula mihi videbatur παλινῳδία. ¶ Hinc *palinodiam* canere, est, contraria iis, quæ prius diximus, affirmare. *Macrob. lib. 7. Saturn. cap. 5.* Nec abnego, potuisse me quoque tanquam palinodiam canere. ¶ Est etiam palinodia cantio quædam, quæ sæpe repetitur. *Ammian. l. 18. c. 5* (al. 10.) Colunt palinodiam in exitium continens nostrum.

Palitans, tis, partic. errans, vagans, a palor, aris. *Plaut. Bacch. 5. 2. 4.* Pastor harum (ovium) dormit, cum hæ eunt sic a pecu palitantes.

Paliureus, a, um, adject. qui paliure abundat. *Fulgent. l. 1. Mythol.* Paliurea prata incedantis premerem plantæ.

Palinurus, m. 2. παλίνουρος, gubernator classis Æneæ, qui dormiens e navi in mare decidit, & submersus est, in ora Lucaniæ. *Virg. 5. Æn.* ¶ Latine sonat iterum mejens, ex πάλιν, *rursus*, & οὐρεῖν, *meiere*. Lusit in hac voce *Martial. 3. epigr. 77.* Minxisti currente semel, Pauline, carina, Mejere vis iterum, jam Palinurus eris. ¶ A Palinuro datum est nomen promontorio Lucaniæ, in ora maris Tyrrheni, quod nunc *Palinuro* dicitur, & *capo di Palinuro*. *Lucan. l. 9. v. 42.*

Paliurus, m. 2. παλίουρος, frutex spinosus, & asper. *Plin. l. 24. c. 13. Virg. 5. Ecl.* Carduus, & spinis surgit paliurus acutis.

Palla, æ, f. *veste donnesca*, [illegible], Germ. *ein weiber mantel*, Gall. *robe de femme*, Hisp. *ropa de muger*, χλαῖνα, honestæ mulieris vestimentum, hoc est vestis exterior, quæ tunicæ superimponitur, ad vestigia usque demissa. *Virg. 11. Æn.* pro longæ tegmine pallæ tigridis exuviæ per dorsum a vertice pendent. ¶ Palla etiam utebantur citharœdi. *Ovid. 2. Fast. de Arione.* Induit & Tyrio distinctam murice pallam. ¶ Item tragœdi. *Ovid. 3. Am. eleg. 1. v. 12.* Fronte comæ torva, palla jacebat humi. ¶ Palla item vestis dicitur, quæ usque ad inguina, vel usque ad genua pertingit, qua olim in Gallia omnes passim viri utebantur. *Martial. lib. 1. epigr. 93.* Dimidiasque nates Gallica palla tegit. V. *Ferrar. de re vestiar. Plin. l. 3. c. 18.*

Pallaca, æ, vel pallace, es, f. 1. παλλακή, concubina, *Sueton. in Vesp. c. 21.* Accubante aliqua pallacarum.

Pallacana, V. Gethyum.

Palladium, n. 2. παλλάδιον, dim. a παλλὰς, quo generatim significatur quodvis Palladis simulacrum, sed per excellentiam sic vocatum est id, quod regnante Ilo, Priami avo, in Ilium cœlitus cecidit, eo tempore, quo arx, templumque ejus Deæ ædificabatur, & in templo nondum tecto sibi locum delegit. Quæ res cum omnibus maximo esset miraculo, Apollo consultus respondit, tamdiu urbem incolumem fore, quamdiu simulacrum illud intra mœnia servaretur. Itaque tempore belli illius, quod communibus viribus Græcia tota adversus Trojanos gessit, cum alia spes capiendæ Trojæ non esset, nisi prius sublato Palladio, datum negotium est Ulyssi, & Diomedi, ut per cloacas in arcem ascenderent, fataleque Minervæ simulacrum auferrent. Quo facto, urbem tutelari Palladis numine spoliatam, infirmam, captuque non admodum difficilem reddiderunt. Tandem a Græcis Romam pervenit, ubi collocatum in Palladis sacello, quo flagrante, a Metello ex incendio est ereptum. *Virg. 9. Æn. v. 151.*

Palladius, a, um, παλλάδιος, quod est Palladis, ut Palladia arbor, h. e. oliva Palladi sacra. *Silius l. 1. v. 238.* Palladiæ arces, h. e. Athenæ, quæ sub tutela Palladis fuere. *Ovid. 7. Metam.* Palladia ars, h. e. literarum studium. *Propert. lib. 3. eleg. 7.*

Palladius, ii, m. Palladius Rutilius Taurus Æmilianus, patria Romanus, ut creditur, cujus extant libri quatuordecim de re rustica non ineleganter: scripsit post Apulejum, quo tamen latinior multo est, & a novandarum vocum cacoethe magis abhorrens.

Pallans, antis, m. filius Pandionis, qui genuit Clyton, Buten, & Minervam quoniam, cujus virginitatem cum violare vellet, ab ea occisus est. *Cic. 3. de nat. Deor. Ovid. 7. Met.* Hic dicitur esse Auroræ pater ab *Ovid. 15. Met. v. 191.* ¶ Item Rex Arcadiæ, proavus, vel avus Evandri, a quo Pallanteum oppidum cognominatum est. *Virg. 8. Æn. v. 54.*

Pallanteum, n. 2. opp. Italiæ, in monte Palatino, conditum ab Evandro, ubi postea Roma ædificata est, quod posteriores Palatium dixere. *Virgil. 8. & 9. Æneid.*

Pallantia, æ, f. filia Evandri, quæ ab Hercule vitiata Latinum peperit, ut aliqui scripsere, a qua etiam Palatinum montem dictum esse volunt. *Serv. in 8. Æn. ex Varrone.*

Pallantias, adis, f. Tritonis palus, παλλαντιάς, palus in Africa, ad Tritonem flu. non procul ab Aris Philenorum. Circa hanc paludem Palladem primum apparuisse ferunt, unde ex ea natam fuisse incolæ crediderunt. *Plin. l. 5. c. 4.* ¶ Est etiam Pallantis filia, h. e. Aurora. *Ovid. Metam. 15. v. 191.* Tradendum Phœbo Pallantias inficit orbem.

Pallantis, idis, patronym. f. Aurora Pallantis gigantis filia. *Ovid. 6. Fast. v. 568.* Proximus annus erat: Pallantide cæsus eadem Porcius, &c. *h. e.* eodem die, per synecdochen.

Pallantius, a, um, adject. patronym. a Pallante Arcadiæ rege, avo, vel proavo Evandri. *Ovid. 5. Fast. v. 423.* Excipit hospitio juvenem Pallantius heros.

Pallas, adis, f. *Pallade*, Παλλὰς, Dea sapientiæ, alio nomine Minerva. Sunt qui putent, nomen esse a Pallante gigante ab illa interfecto, cum prius Tritonia vocaretur a Tritonide palude, ubi primum visa est. Sane *Cic. l. 3. de nat. Deor.* quinque Minervas enumerat, quintam filiam Pallantis, quæ patrem dicitur interemisse virginitatem suam violare conantem. ¶ Fuit olei inventrix, quare pro oleo interdum ponitur. *Ovid. ep. Heroid. 19. v. 44.* Pallade jam pingui tingere membra putes. ¶ Plura de Pallade V. in *Minerva*.

Pallatinus, V. Palatinus.

Pallenæus, a, um, adject. ad Pallenem urbem pertinens, ut Pallenæi triumphi. *Stat. l. 4. Silv. 2. v. 56.* V. Pallenus.

Pallene, es, f. *Pallene*, Παλλήνη, penins. Macedoniæ, al. Thraciæ, ad sin. Thermaicum, cujus isthmus Pallensis a Plinio dicitur, apud quem Olinthus urbs erat. Dicta est a Pallene Sithonis filia, al. a Pallene filio Titani. *Ovid. Met. 15. v. 357.* Esse viros fama est in hyperborea Pallene.

Pallenensis, se, adject. Pallenæus, ut Pallenensis Isthmus. *Plin. l. 4. c. 10.*

Pallenes, is, m. filius Titani, qui regnavit in Pallene ins. & bellum cum ceteris gigantibus gessit adversus Jovem, in quo a Minerva interfectus est, *Paulo* teste apud *Fest.* in voce *Pallas*. Theodontius scripsit occisum fuisse a Minerva, quod ejus virginitatem violare conatus esset.

Pallens, tis, adject. *pallido*. *Virg. Ecl. 2.* Pallentes violæ. *Id. 4. Æn. v. 27.* Pallentes umbras Erebi. ¶ Item qui pallidum reddit. *Id. 6. Æn.* pallentes morbi. *Martial. lib. 12. epigr. 7.* Pallentes curæ. *Pers. sat. 5. v. 15.* pallentes radere mores doctus.

Palleo, les, lui, n. 2. *esser pallido*, Ger. *bleich seyn*, Gal. *palir*, Hisp. *amarillecerse*, ὠχριάω, pallidus sum. *Auct. ad Heren. l. 2. c. 15.* Quoniam palles, necesse est, eum ægrotasse. *Cic. Phil. 2.* Appares esse commotum, sudas, palles. *Propert. lib. 1. eleg. 15.* multos pallere colores. h. e. in multos colores mutari. *Pers. sat. 1. v. 124.* Iratum Eupolidem prægrandi cum sene palles. *h. v.* palliorum lectione Eupolidis Philosophi. *Quintil. l. 7. c. 10.* Vigilandum ducat, contendum, pallendum. ¶ Usurpatur & pro timere, quia pallor timoris interdum indicium est. *Horat. l. 1. ep. 7.* Dum pueris omnis pater, & matercula pallet. *Id. l. 3. od. 27.* mediasque fraudes Palluit audax.

Pallesco, scis, n. 3. *impallidirsi*, pallidus fio. *Propert. lib. 1. eleg. 12.* Tardia pallescere curis incipis. *Horat. l. 1. ep. 1.* nulla pallescere culpa.

Palliastrum, n. 2. τριβώνιον, pallium breve, scissum, & sordidum. *Apul. l. 2. Met.* Humi sedebat scissili palliastro semiamictus.

Palliatus, a, um, τριβωνοφόρος, pallio indutus, seu coopertus. *Cic. lib. 3. ad Q. Fr.* Illi palliati topiariam facere videantur. ¶ Fabulæ, seu Comœdiæ, aut Tragœdiæ palliatæ dicuntur, quæ scriptæ sunt secundum ritus, & habitus Græcorum, qui pallio utebantur, vel cum personæ Græco more palliis indutæ in scenam prodibant. *Donatus, & Diomed.*

Pallidulus, a, um, dim. a pallidus. *Catul. ad Ortalum, carm. 65.* Pallidulum manans alluit unda pedem.

Pallidus, a, um, *pallido*, *smorto*, Ger. *bleych*, Gal. *pale*, *bleme*, Hisp. *amarillo*, ὠχρὸς, quod est sine rubedine, sine sanguine. *Horat. lib. 1. serm. sat. 2.* Vel pallida lecto desiliat mulier. *Ovid. 4. Met. v. 134.* Oraque buxo pallidiora gerens. *Plin. l. 2. c. 25.* Stella pallidissima.

Pallio, as, a. *astute celo*, dissimulo, quasi pallio abscondo. *Apulejus*. Nec palliari tam aperta res potest.

Palliolatim, adv. cum pallio. *Plaut. Pseud. 5. 1. 29.* Sed palliolatim amictus sic incessi ludibundus.

Palliolatus, a, um, τριβώνιον ἔχων, palliolo indutus. *Sueton. de Claudio, c. 2.* Palliolatus novo more præsedit. Adde *Martial. lib. 9. epigr. 33.*

Palliolum, li, n. *cappetta*, *mantellietta*, τριβώνιον, brevius, & vilius pallium. *Cic. 3. Tusc. c. 23. ex Cæcilio.* Sæpe est etiam sub palliolo sordido sapientia.

Pallium, lii, n. *mantello*, *sopravvesta*, [illegible], Ger. *ein mantel*, Gall. *manteau*, Hisp. *manto*, *capa*, τρίβων, ἐπίβλημα, vestis longe, lateque diffusa, quæ superne injicitur, seu tunicæ superinduitur. Aliqui deducunt a παλλεῖν, *vibrare*, *movere*. Id sane sensisse videtur *Tertul. l. de Pallio*, *cap. 3.* ubi scribit, eam voce vestem e Græco in Latium intrasse. Imo *Varro* ipsa pallam ob mobilitatem a πάλλω deduxit, teste *Servio in 1. Æn.* ¶ Est & virorum, & mulierum. Unde ab *Ulpiano* pallia inter communia vestimenta, quæ promiscua appellat, numerantur. Sed tamen pallium muliebre proprio nomine palla dicebatur. Proprie autem Græcorum habitus hoc nomine dicebatur, quemadmodum Romanorum toga. *Cicer. 3. de Orat.* Sed annulum, quem haberet, pallium, quo amictus, soccos, quibus indutus esset, se sua manu confecisse. ¶ Pallium quoque Philosophorum erat. *Gell. l. 9.* Video barbam, & pallium, Philosophum nondum video.

Pallor, oris, m. *pallore*, *pallidezza*, ירקון, Ger. *bleiche farb*, Gal. *paleur*, Hisp. *ama-*

amarillez, ὠχρίασις, color ille in homine, cum pallis sanguine destituta livescit, quod accidere solet in subito metu, sanguine se ad interiora recipiente. *Cic. 4. Tusc. c. 8.* Ex quo fit, ut pudorem rubor, sic terrorem pallor, & tremor, & dentium strepitus consequatur. Apud *Col. l. 12. c. 50.* pallorem capere vasa dicuntur, quæ suum nitorem amittunt. ¶ Poetæ fabulantur Pallorem filium esse Erebi, & Noctis. *Liv. l. 1. c. 27.*

Pallŭla, læ, fœm. diminut. parva palla. *Plaut. Truc. 2. 5. 32.* Conscissa pallula est.

Palma, æ, f. *palma della mano*, כף, Ger. *die flache hand*, Gal. *la paume*, Hisp. *palma*, θέναρ, παλάμη, vola, planum illud, & ex parte concavum in manu, quod est inter carpum, & digitos intermedium, a παλάμη, quo Græcis cum palma, tum manus tota significatur. *Cic. in Orat.* Cum autem manum dilataverat, palmæ illius similem eloquentiam esse dicebat. ¶ Sumitur etiam pro tota manu. *Virg. 1. Æn.* Duplices tendens ad sidera palmas. ¶ Palma item arbor est, quæ dactylos profert, quæ a Græcis φοῖνιξ dicitur, ita appellata, quod expansis est ramis in modum palmæ hominis, quemadmodum fructus ejus a similitudine digitorum dicti dactyli. Hæc arbor maxime viget in Oriente ubi ex ejus fructu vinum fit, alicubi etiam panis, & pluribus quadrupedibus cibus. In Italia sterilis est, in maritimis Hispaniæ fructum fert, sed immitem, dulcem in Africa, sed statim evanescentem. Non cedit ponderi, sed adversum pondus surgit, nec contra inferiora, sed in diversum renitendo fornicatur. *Plin. l. 13. c. 5. & l. 13. c. 4.* ¶ Ponitur sæpe palma pro victoria. Causa locutionis est, quod victori certaminis daretur corona ex palma. Rationem ejus moris aperit ex Plutarcho *Gell. l. 3. c. 6.* quod non cesserit, sed instar palmæ pertinax in prælio perstiterit. *Cic. pro Rosc. Am.* Alter plurimarum palmarum vetus, ac nobilis gladiator habetur. *Quintil. l. 1. c. 2.* Ingens palmæ contentio. *Cic. ad Att. l. 4.* Palmam tulit. *Ovid. 2. de ar. am. v. 3.* Donare aliquem palma. ¶ Palma etiam vocatur novus vitis flagellum, unde nascuntur uvæ. *Var. l. 1. R. R. c. 31.* Quam vocant minorem, flagellum, majorem etiam, unde uvæ nascuntur, palmam. *Col. l. 4. c. 21.* Sed novellis palmis semper vitis renovetur. ¶ Item de ramis aliarum arborum palma dicitur. *Catul. in Argon.* Cærula verrentes abiegnis æquora palmis, h. e. remis. ¶ Item ut *Servius* dicit in 2. *Æn.* genus togæ, quæ usitato magis nomine toga palmata appellatur.

Palmāris, & re, o. 3. quod ad palmam spectat, ut Palmaris statua, quæ alicui propter palmam, idest victoriam, ponitur. *Cic. 6. Phil. c. 5.* Sed illa statua palmaris, de qua, si meliora tempora essent, non possem sine risu dicere. ¶ Palmaris sententia, quæ optima est omnium, & veluti palmam meretur. *Cic. 1. de nat. Deor.* Sed illa palmaris quidem, quod &c. Loquitur de sententia Philosophorum. ¶ Est etiam adject. *a palmus*, *non a palma*. *Var. l. 1. R. R. c. 33.* Rosa conciditur radicitus in virgulas palmares.

Palmarium, ii, n. victoria, vel victoriæ pretium. *Ulpian. lib. 50. tit. 13. leg. 1.* Etsi nomine palmarii cautum sit.

Palmarius, a, um, ἀξιόνικος, quod palma est dignum. *Ter. Eun. a. 5. sc. 4.* Id vero est, quod mihi puto palmarium, me reperisse, &c. ¶ Est etiam adjectivum a *palmus*, idem ac palmaris. *Col. l. 8. c. 3.* Per spatia palmaria modicis forantos cavis. Sed in hoc exemplo, & aliis similibus, quæ afferuntur, adject. *palmaria* a *palmaris* esse potest.

Palmatiæ, arum, m. quidam terræ motus, & palmationes. *Apulej. de Mundo.* Palmatiæ appellantur, quorum pulsatione illa, quæ trepidant, sine inclinationis periculo nutant.

Palmātus, a, um, adject. *Palmata vestis*, hoc est quæ palmas intextas habet qualis erat triumphantium toga. *Sueton. in Claud. c. 17.* Crassus equo phalerato, & in veste palmata. ¶ Eadem & *toga palmata* dicitur, nihilque differt a picta, de qua V. *Pictus*. *Martial. lib. 7. epigr. 1.* Palmataque ducem, sed cito, redde togæ. ¶ Proprie tamen *toga picta* dicitur, & *tunica palmata*, a clavorum magnitudine, & figura, ut ait *Festus*, quod manus palmam referret. *Liv. l. 30. c. 15.* Masinissam toga picta, & palmata tunica donat. *Capitolin. in Gordian. c. 4.* Palmatam tunicam, & togam pictam primus Romanorum privatus suam propriam habuit, cum ante imperatores etiam de Capitolio acciperent, vel de Palatio. ¶ *Palmati lapides* sunt, qui tracti intus palmæ manus figuram referunt, cujusmodi apud Mundam Hispaniæ urbem reperiri, scribit *Plin. l. 36. c. 18.* ¶ Palmatus sanguine paries, hoc est palmæ manus sanguine asperse vestigiis maculatus. *Quintil. Declam. 1. c. 11. & 12.*

Palmensis, se, adject. Palmensis ager est in Piceno, ubi nunc castellum, *la torre di Palma*. Hinc vina Palmensia inter optima enumerantur a *Plin. l. 14. c. 6.* ita appellata a palma una forte enata, ut *Id. ib.* notat. ¶ Legitur & *Palmesia*

Palmes, itis, m. *palmite*, *tralcio*, זמורה, Ger. *rebschoss*, Gal. *sarment*, Hisp. *sarmiento*, κλῆμα, vitis sarmentum pampinusve, nempe lignum illud, quod quotannis ex ipsa stirpe emergit, & gemmas producit, quæ deinde in virgulas abeunt, & palmæ cujusdam digitos faciunt, a *palma*, quæ dicitur de vitis parte, quæ eadem est, ac *palmes*. *Col. l. 4. c. 27.* Detrahendi sunt etiam singuli palmites. ¶ Aliquando pro flagello vitis ponitur. *Col. l. 4. c. 21.* Hæc brachia sat erit interim singulis palmitibus in fructum summitti. ¶ Dicitur etiam de palmarum virgis, quæ Græce σπάθαι. *Plin. l. 13. c. 4.* Pomum est, non inter folia, ut in ceteris, sed suis inter ramos palmitibus racemosum. ¶ Interdum palmes pro tota vite ponitur. *Stat. l. 3. Silv. 1. v. 147.* demissus palmite Gaurus.

Palmesia vina. V. Palmensis.

Palmētum, ti, n. *palmeta*, φοινικών, locus palmis consitus, vel ubi frequentes sunt palmæ. *Plin. l. 5. c. 1.* Exstare circa vestigia habitati quondam soli vinearum, palmetorumque reliquias. ¶ Aliquando ponitur pro palmarum frequentia. *Plin. l. 5. c. 14.* Hierichuntem palmetis consitam, fontibus irriguam.

Palmĕus, a, um, *di palma*, φοινίκινος, quod est ex palma arbore. *Col. l. 5. c. 5.* Palmeis tegetibus vineas adumbrabat. *Plin. l. 14. c. 17.* Vinum palmeum capitis noxium.

Palmiceus, a, um, adject. palmeus, ut palmicea sporta, ex palmarum foliis texta. *Sulpic. Sever. Dial. 1. de virtutibus Monach. c. 3. & 8.*

Palmifer, ra, rum, *che produce palme*, φοινικοφόρος, ferens palmas. *Ovid. Am. 2. eleg. 13.* Et Memphin, palmiferamque Pharon.

Palmiger, ra, rum, adject. palmarum ferax, ut Nemea palmigera. *Plin. l. 31. c. 4.*

Palmipedālis, le, o. 3. σπιθαμοποδιαῖος, quod palmi, & pedis magnitudinem habet. *Col. l. 3. c. 19.* Nam in clivosis potest malleolus palmipedalis deponi.

Palmĭpes, edis, com. στεγανόπους, planos ad palmæ similitudinem habens pedes. *Plin. l. 10. c. 11.* Aut in palmipedum genere sunt, ut anseres. ¶ Item qui mensuram habet pedis, & palmi, quæ mensura definitur spatio a cubito ad summos digitos exporrectos. *Plin. l. 17. c. 20.* Talea seritur palmipede intervallo. ¶ Apud *Vitruv.* legitur *palmopes*, *l. 5. c. 6.*

Palmipsĭnum vinum dicitur genus quoddam vini fictitii e ficis, cujus conficiendi rationem tradit *Plin. l. 14. c. 16.*

Palmo, as, avi, atum, a. 1. ligo, *ammoglio*. Fortasse est a *palma*, h. e. flagello vitium. *Colum. lib. 11. cap. 2.* Ceterum palmare, hoc est materias alligare, hoc tempore non expedit. ¶ Est etiam palma signum, & notam imprimere. *Quintil. in Declam. Cæc.* Pretiosa cum manus ex parte, qua palmare vestigium potest, &c.

Palmopes. V. Palmipes.

Palmōsus, a, um, φοινικώδης, palmis abundans. *Virg. l. 3. Æn. v. 705.* Teque datis linquo ventis, palmosa Selinus.

Palmŭla, æ, f. extrema pars remi, a *palma*, idest a similitudine palmæ humanæ, teste *Festo*, quod in modum palmæ hominis protensa est. *Virg. 5. Æn.* Et lævus stringat, sine, palmula cautes. ¶ Sunt & palmulæ fructus palmæ, qui & dactyli, & caryotæ dicuntur. *Var. 1. R. R. c. 67.* Nucem juglandem, & palmulam, & ficum Sabinam quanto citius promas, jucundiore utare. ¶ Sumitur etiam palmula pro parva manu. *Apul. l. 8. Metam.* Decora brachia sævientibus palmulis converberant. Adde & *l. 3.*

Palmulāris, re, adject. a palma manus. *Martian. Capel. lib. 2.* Pricta palmulari madida detergis ora.

Palmus, mi, m. *palmo*, פסח, Ger. *ein spann*, Gal. *mesure d'une paume*, Hisp. *palmo*, δοχμή, mensuræ genus. Est duplex, minor, & major. Minor est quatuor digitorum, quem Græci παλαιστὴν appellant, major duodecim, qui & Græco vocabulo σπιθαμή, Latino dodrans appellatur, quia ad perficiendum pedem quarta pars deest. *Vitruv. l. 2. c. 3. & l. 7. c. 4.* ¶ Est etiam palmus idem quod palma manus. *Vitruv. l. 2. c. 3.* Doron Græci appellant palmum, quod munerum datio Græce δῶρον appellatur.

Palmȳra, æ, f. *Amegara*, al. *Fayd*, urbs Syriæ, Palmyrenes regionis, quæ *Arden* dicitur, caput, situ loci, soli divitiis, & aquarum amœnitate insignis, in Arabiæ desertis confinio.

Palmyrēnus, a, um, quod ad Palmyram spectat, ut Palmyrenæ solitudines, qua a Palmyra usque ad Petram Arabiæ Petrææ metropolin, & ad fines Arabiæ Felicis pertingunt. *Plin. l. 5. c. 26. & l. 6. c. 28.*

Palo, as, avi, atum, a. 1. *palificare*, סמך, Germ. *stecken*, Gal. *echalasser*, Hisp. *meter palos*, χαρακόω, palis munio, & generatim sepio, fulcio. *Col. l. 11. c. 2.* Vitis paletur, & capite tenus alligetur. ¶ Item palari, vagari. *Sulpicia in sat. v. 43.* Sic nostri palare senes dicuntur.

Palor, aris, atus sum, d. *vagare*, πλανάομαι, passim vagor. *Liv. l. 5. c. 28.* Ut nequicquam retinente Æmilio Tusculum palati fugerent. *Tac. 3. Hist. c. 80.* Palantes comites, occiditur proximus lictor. *Virg. 12. Æn. v. 738.* dant terga palantia. *Id. 9. Æn. v. 21.* palantesque polo stellas.

Palpabĭlis, le, adject. Orosius *l. 1. c. 10.* Tenebræ crassitudine palpabiles.

Palpāmen, inis, n. &

Palpamentum, ti, palpatio. *Prudent. in Hamartig. v. 303.* Palpamen tenerum blandis & tactibus ambit. *Ammian. lib. 17. cap. 12.* Aptus ad muliebria palpamenta.

Palpatio, onis, f. ψηλάφησις, actus palpandi. *Plaut. Men. 4. 2. 44.* Aufer hinc palpationes.

Palpātor, oris, m. adulator. *Plaut. Rud. 1. 1. 37.* Malus, periurus, palpator.

Palpātus, a, um, *palpato*, *accarezzato*, molliter tactus, blanditus. *Prudent.* περὶ στεφ. *4. de S. Hippol. v. 89.* dum cogunt animalia freni Ignara insueto subdere colla jugo, Non stabulis, blandive manu palpata magistri.

Palpĕbra, æ, f. t. *palpebra*, עפעפים, Ger. *augbrauen*, Gal. *paupieres*, Hisp. *los parpados*, βλέφαρα, pili prodeuntes ex oculorum tunicis. *Plin. l. 11. c. 37.* ¶ Item ipsæ tunicæ seu tegumenta oculorum. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 57.* Palpebræ, quæ sunt tegumenta oculorum, mollissimæ tactu, ne læderent aciem, aptissime factæ & ad claudendas pupillas, ne quid incideret, & ad aperiendas: aliquis providit, ut identidem fieri posset cum maxima celeritate. ¶ Usurpatur & *palpebra* in singulari num. *Cels. l. 5. c. 26.* Frons, vel bucca, vel palpebra, vel labrum.

Palpebrālis, le, adject. ad palpebras pertinens, ut palpebrales setæ. *Prudent. in Hamartig. v. 875.*

Palpebrāris, re, adject. palpebralis. *Cæl. Aurel. Tard. 4. cap. 2.* Collyria palpebraria.

Palpebratio, onis, f. palpebrarum motus, *Cæl. Aurel. Acut. 2. c. 3.* Sine ulla palpebratione. Adde *Tard. 1. c. 5.*

Palpĕbro, as, n. 1. palpebras frequenter moveo. *Cæl. Aurel. Acut. 2. cap. 10.* Palpebrant myotantes.

Palpitatio, onis, f. *palpitazione*, παλμός, frequens, & continuus motus cordis, item partium singularum corporis animalis. *Plin. l. 32. c. 5.* Imponat super cordis palpitationem mulieri dormienti. Adde *l. 11. c. 4.*

Palpitātus, us, m. palpitatio. *Plin. l. 9. c. 30.* Ne palpitatu trisiatur.

Palpito, as, avi, atum, n. 1. *palpitare*, Ger. *zittern*, Gal. *tressaillir*, Hisp. *palpitar*, vel *latir*, leniter, ac frequenter moveor, & præcipue de corde dicitur. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 9.* Cum cor animantis alicujus evulsum ita mobiliter palpitaret, ut imitaretur igneam celeritatem. *Plin. l. 7. c. 13.* Palpitat cerebrum. *Stat. 11. Theb.* palpitat arduus ignis. *Juven. sat. 3. v. 134.* Ut semel atque iterum super illam palpitet.

Palpo, onis, m. 3. adulator, a palpando. *Pers. sat. 5. v. 176.* Jus habet ille sui palpo, quem ducit hiantem cretata ambitio? *Lubinus* hunc locum ita interpretatur, ut *palpo* sit auferendi casus, non nominandi, hoc ferme sensu. Ille ne adulatione sua jus sui habet, quem ambitio ducit, &c.

Palpo, as, a. 1. *palpare*, משש, Ger. *streicheln*, Gall. *toucher doucement*, Hisp. *palpar*, ψηλαφάω, leviter, blande, & quasi tentando tango, contrecto, a ψάλλω, tero. *Ovid. 2. Met.* Modo pectora præbet virginea palpanda manu. Alii leg. *plaudenda*. ¶ Ponitur etiam pro assentari, seu adulari, quia adulantes solent leviter contrectare. *Juven. sat. 1. v. 35.* Quem munere palpat Carus.

Palpor, aris, d. 1. idem, ac palpo, idest adulor, blandior. Fere dativo jungitur. *Plaut. Amph. 1. 3. 9.* Quam blande mulieri palpabitur. *Hor. lib. 2. sat. 1.* Cui male si palpere, recalcitrat.

Palpum, & vel Palpus, i, m. vel n. blanda contrectatio, adulatio, *adulazione*, *carezze*. *Plaut. Amph. 1. 4. 58.* Timidam palpo percutit. *Id. Pseud. 4. 1. 33.* Mihi obtrudere non potes palpum. h. e. blanditiis me decipere.

Palūda, æ, f. eadem ac Pallas. *Enn. apud Var. l. 6. de L. L.* Corpore tartarino prognata Paluda virago.

Paludamentum, ti, n. *paludamento*, χλαμύς, pallium bellicum purpura, auroque distinctum, proprium imperatorum, ut indicat cum *Apuleius in Apol.* tum *Isid. l. 19. c. 24.* *Festus* ait, paludamento significari omnia militaria ornamenta. Superimponebatur thoraci, non ad tutelam, sed ornatus causa. Idem est quod *Chlamys*, ut *Non. c. 14. n. 11.* docet. *Plin. l. 22. c. 2.* Coctum imperatoriis ducum paludamentis. *Sueton. in Cæs. c. 64. de Cæs. natante.* Paludamentum mordicus trahens, ne spolio poteretur hostis. *Liv. l. 9. c. 5.* Consulibus paludamenta detracta. ¶ Militum quoque paludamenta sunt. V. *Chlamys*.

Paludātus, a, um, χλαμυδωτός, paludamento indutus. *Cic. l. 1. Fam. ep. 17.* Pansa noster paludatus ad 3. Cal. Jan. profectus est. ¶ In Libris Augurum, teste *Varrone apud Fest.* paludati generatim armati, vel ornati accipiuntur. Omnia enim militaria ornamenta *Festus* paludamenta dixit. *Lucil. apud Non. c. 58. n. 3.* Pone paludatus stabat rorarius velox. ¶ Metonymice paludati pro militibus usurpantur. *Sidon. l. 5. ep. 7.* Hi sunt, qui invident tunicatis otia, stipendia paludatis.

Paludestris, idem ac palustris. *Cassiod. l. 2. ep. 32.* Famosam vastitatem mare paludestre possedit.

Paludicola, læ, com. qui ad paludem incolit, ut paludicolæ Sicambri. *Sidon. l. 4. ep. 1.*

Paludifer, a, um, adject. paludem faciens. *Auctor carm. de Philom. vers. 44.* Inque paludiferis butio bubit aquis.

Paludivăgus, e, um, adject. qui per paludes vagatur. *Avien. in descriptione Orbis, v. 321.* Mæsta paludivagos Germania flevit alumnos.

Paludōsus, a, um, *paludoso*, ἑλώδης, quod paludem habet. *Ovid. 15. Met. v. 268.* Eque paludosa siccis humus aret arenis.

Palumba, æ, f. idem, ac palumbes. *Prop. l. 4. eleg. 5. v. 63.* Sed cape torquatæ Venus o regina palumbæ. Al. leg. columbæ.

Palumbes, is, com. *colomba selvatica*, Ger. [illegible] *taub*, Gal. *pigeon ramier*, Hisp. *paloma*, φάττα, sylvestris columbus in arboribus, sepibusque nidificans. Horum duo sunt genera, unum torquatum, a torque quo insignitur, quod Aristoteles φάτταν vocat; alterum, quod Græci οἰνάδα, Latinorum nonnulli vinaginem dicunt, ab usu labruscæ. V. *Plin. lib. 10. cap. 35.* *Virg. 1. Ecl.* Raucæ, tua cura, palumbes. *Plin. l. 10. c. 35.* Vivere palumbes ad 30. annos, aliquot ad 40. habemus auctores. ¶ Translate *Plaut. Bacc. 1. 1. 17.* Duæ unum expetitis palumbem. h. e. amatorem. ¶ Palumbem alicui ad aream adducere, prov. est, quod significat offerre alicui occasionem rei gerendæ, Nam palumbes capiuntur, area frumento strata. *Plaut. Pœn. 3. 3. 63.*

Palumbinus, a, um, φάσσινος, quod ex palumbe est. *Plin. l.* 30. *c.* 15. In contractione nervorum caro palumbina in cibis prodest, & inveterata.

Palumbulus, i, m. parvus palumbes. *Apul. l.* 8. & 10. *A. A.*

Palumbus, i, m. idem, ac palumbes. *Martial. l.* 13. *ep.* 67. Inguina torquati tardant, hebetantque palumbi.

Palus, li, m. *palo*, יתד, Germ. *ein pfal*, Gal. *pieu*, Hisp. *palo*, σκόλοψ, sudes, lignum acutum, quod solet in terram defigi, ad fulcienda ædificiorum fundamenta, aut castra munienda, aut claudendos hortos, aut sustinendas vites, aut similes usus. *Tibul. lib.* 1. *eleg.* 7. Hic docuit teneram palis adjungere vitem. *Plaut. Men.* 2. 3. 52. Quasi sapallex pellione, palus palo proximus est. V. *Taubman.* & alios interp. ¶ Sontes, de quibus supplicium sumendum erat, ad palum deligabantur. *Cic. Ver.* 7. Nomine sceleris damnati, ad supplicium traditi, ad palum alligati, repente multis spectantibus soluti sunt.

Pālus, udis, f. *palude*, אגם, Germ. *ein pfuel*, Gall. *un marais*, Hisp. *laguna*, *palude*, λίμνη, aqua stagnans, quæ æstate plerunque siccatur, in quo differt a lacu, qui perpetuam habet aquam. *Horat. lib.* 3. *od.* 27. Stantes paludes. *Cæs.* 2. *B. G.* Quo propter paludes exercitus aditus non esset. ¶ Priorem habet correptam, posteriorem fere semper producit. *Virg.* 4. *Georg.* Cocyti, tardaque palus inamabilis unda. Invenitur tamen etiam cum ultima correpta. *Hor. in Arte*, v. 63. Sterilisque diu palus, aptaque remis.

Paluster, & palustris, stre, o. 3. *di palude*, ἑλώδης, quod est ex palude. *Col. l.* 1. *c.* 5. Deterrima aqua palustris. *Cæs. l.* 7. *B. G. c.* 20. In loco palustri. *Ovid.* 8. *Metam.* v. 337. junciqua palustres. *Claudian. lib.* 2. *de rapt. Proserp.* Palustre vadum. *Vitruv. l.* 3. *c.* 3. Locus congestitius, aut paluster.

Pamisus, m. *e. Stromio*, al. *Spirnazza*, fl. Messeniæ, in Peloponneso, exitus ejus a Messene 30. M. P. absunt. ¶ Item fl. Thessaliæ, in Peneum influens. ¶ Pamisus item, vel Panysus, fl. Mysiæ inf. qui inter Odyssum, & Mesembriam in mare Euxinum fluit. *Plin. l.* 4. *c.* 8. & 11.

Pamphylia, æ, f. *Settelia*, al. *Zina*, Παμφυλία, regio Asiæ min. ad Austr. & versus oram litoralem maris Mediterranei, seu Pamphilii ab ea dicti. Ejus pars occidua, & ad mare terminata nunc dicitur *Scandalor*, pars ad Or. cum parte Ciliciæ *Caraman*. Dicta est a πᾶν, *omne*, & φύλλον, *genus*, vel φύλλον, *folium*, *frons*. idest quasi tota frondosa, propter arborum copiam. *Stat. l.* 1. *silv.* 4. v. 77. Hunc quoque, parque novem timuit Pamphylia messes.

Pamphylius, a, um, adject. ad Pamphyliam pertinens. *Plin. l.* 5. *c.* 26. Pamphylium mare. *Cic.* 1. *Div. c.* 25. A Cilicibus, Pamphiliis, Lyciis tenentur.

Pampillum, n. 2. genus delicati currus. *Lamprid. in Heliogab. c.* 29. Junxit quaternas mulieres pulcherrimas, & binas ad pampillum, vel ternas, & sic vectatus est. Plures optimi Codices habent *ad papillam*.

Pampinaceus, a, um, οἰναρώδης, quod est ex pampino. *Col. lib.* 12. *cap.* 20. Crispæ pampinaceæ libræ.

Pampinarium, rii, n. *pampino*, *pampinario*, οἴναρον, palmes, qui a duro enit, materiamque in proximum annum promittit, sive congeries virentium ramusculorum. *Plin. l.* 17. *c.* 22.

Pampinarius, a, um, *di pampino*, κληματώδης, quod est pampini. *Col. l.* 3. *c.* 10. Ne pampinariam virgam deplantet. *Id. l.* 5. *c.* 6. Palmes pampinarius.

Pampinatio, onis, f. actus pampinandi. *Col. l.* 4. *c.* 27. Si quidem vel magis pampinatio, quam putatio, vitibus consulit.

Pampinator, oris, m. qui pampinat. *Col. l.* 4. *c.* 27. Idque faciet varius de causis pampinator industrius.

Pampinātus, a, um, κληματοειδής, quod pampini similitudinem imitatur. *Plin. l.* 16. *c.* 42. Pampinato semper orbe se volvens. *Trebell. Poll. in Claud. c.* 17. Lans argentea pampinata.

Pampineus, a, um, idem, quod pampinarius. *Virg.* 2. *Georg.* Liber pampineas invidit collibus umbras. ¶ Pampineus odor, pro sapore vini ponitur. *Prop. lib.* 4. *eleg.* 22. Pampineus, nosti, quam sit amarus odor.

Pampino, as, avi, atum, n. 1. *pampinare*, Ger. *laubbrechen*, Gal. *ebourgeonner*, Hisp. *cortar los pampanos*, οἰναρίζω, pampinos decerpo, vel (ut ait *Varro de R. R. l.* 1. *c.* 13.) ex sarmento coles, qui nati sunt, de his, qui plurimum valent, primum, ac secundum, nonnunquam etiam tertium relinquo, reliquos decerpo, ne relictis colibus sarmentum nequeat ministrare succum. *Col. l.* 3. Identidem pampinent, ne plura sarmenta, quam debent, excrescant. *Plin. l.* 17. *c.* 22. Pampinare vineas.

Pampinōsus, a, um, *pampinoso*, ἀμπελώδης, pampinis abundans. *Col. l.* 5. *c.* 5. Et, si parum pampinosa vitis est. *Plin. l.* 25. *c.* 8. Folia pampinosa. h. e. pampinea.

Pampinus, m. f. *pampino*, Germ. *eine rebschoss mit laub*, Gall. *pampres*. Hisp. *pampano*, κλῆμα, dicitur in vite tener, frondosusque coliculus, fructus fovens, & ab æstus vindicans injuria, ab ἄμπελος, *vitis*, quasi pampelus. *Virg. lib.* 1. *Georg. vers.* 449. Heu male tunc mites defendit pampinus uvas. ¶ Accipitur aliquando pro cirris avorum polypi piscis. *Plin. lib.* 9. *cap.* 51. Polypi pariunt vere ova tortili vibrata pampino.

Pan, anos, m. 3. *Pane*, *Dio della natura*, Πᾶν, filius Demogorgonis, quem Arcades ut Deum pecoris coluere. *Ovid.* 2. *Fast.* Pana Deum pecoris veteres coluisse feruntur Arcades: Arcadiis plurimus ille jugis. ¶ Habitus est etiam totius naturæ Deus. est enim a πᾶν, *totum*, *omne*. Itaque ita Pana pinxerunt, ut nihil ex toto universo in eo videatur prætermissum. Habet enim cornua in radiorum Solis, & cornuum Lunæ similitudinem: rubet ejus facies ad ætheris imitationem: in pectore Nebridem habet stellam, ad stellarum imaginem: pars ejus inferior hispida est propter arbores, virgulta, feras, caprinos pedes habet, ut ostendat terræ soliditatem. Fistulam composuisse dicitur septem imparibus calamis simul conjunctis, propter harmoniam cæli. V. *Macrob. Sat. c.* 19. *Valer. Flacc. l.* 3. v. 48. Pan nemorum bellique potens. *Propert.* 3. *el.* 17. Capripedes Panes. *Virg.* 8. *Æn.* Panos de more Lycæi. ¶ Amavit puellam Syringam nomine, quam cum fugientem persequeretur, illa Nympharum precibus in calamum versa est, unde Pan fistulam suam composuit, quæ Græce σύριγξ dicitur. Amatus est etiam a Luna, quam ut ad se traheret, dicitur in pulcherrimum niveum arietem se transformasse. *Virg.* 3. *Georg.*

Panace, es, f. eadem quæ panacea. *Cels. l.* 3. *c.* 21. Videntur autem hanc facultatem habere iris, nardum, crocum, myrrha, panace, &c.

Panacēa, æ, f. *panacea*, πάναξ, πάνακες, πανάκεια, herbæ genus, efficax adversus omnia morborum genera, a πᾶς, *omne*, & ἄκος, *medela*, seu ἀκέομαι, *medeor*, *sano*. *Virg.* 12. *Æn.* Odoriferam panaceam. *Lucan. lib.* 9. *vers.* 918. Et panacea potens, & Thessala centaurea.

Panăces, idem, ac panacea. *Plin. l.* 25. *c.* 4. Panaces ipso nomine omnium morborum remedia promittit. ¶ Invenitur & Panax apud *Colum. l.* 12. *c.* 3.

Panætius, ii, m. Παναίτιος, Philosophus Rhodius, cujus inter Philosophos multa recitata, scriptaque feruntur. *Suid.* ¶ Panætius alter, junior, filius Nicagoræ, & ipse patria Rhodius, Stoicæ sectæ Philosophus, Diogenis familiaris, Scipionis Africani præceptor. Scripsit de Officiis, unde Cicero suorum librorum materiam mutuatus est.

Panætolicus, a, um, adject. ut Panætolicum concilium. *Liv. lib.* 35. *cap.* 3. V. in dictione seq.

Panætolium, ii, n. universæ Ætoliæ concilium. *Liv. l.* 31. Concilium Ætolorum statuta die, quod Panætolium vocant, futurum erat. ¶ Item mons altissimus Ætoliæ, ita dictus, quasi totam occupet Ætoliam. *Plin. l.* 4. *c.* 2.

Panaricium, ii, n. *panareccio*, morbus circa ungues digitorum. *Apul. de herb. c.* 42. Scyllæ radix pilata cum aceto, & pane imposita panaricium mirifice sanat.

Panariŏlum, i, n. vasculum vimineum, in quo panis servatur, dim. a *panarium*. *Martial. lib.* 4. *epigr.* 30. Cum panariolis tribus redisti.

Panarium, rii, n. *panattiera*, Ger. *ein brotten fisllein*, Gal. *lieu a mettre le pain*, Hisp. *lugar para guardar el pan*, ἀρτοθήκη, locus, vel vas, ubi panis servatur, panis repositorium. *Varro l.* 4. *de L. L.* Hinc panarium, ubi id servabant, sicut granarium, ubi granum frumenti condebant, unde id dictum. *Plin. l.* 1. *ep.* 6. Proinde cum venabere, licebit auctore me, ut panarium, & laguneulam, sic etiam pugillares feras. *Suet. in Calig. c.* 18. Et panaria cum obsonio viritim divisit.

Panathenæa, orum, n. 2. Παναθήναια, quinquatria magna, Palladis festa, seu ludi, ac celebritates, quæ quinto quoque anno in Palladis honorem Athenis fiebant. Solemni carmina per tubicinem, & præconem indicebantur. In his peplum Minervæ ferebatur, & Panathenaicus Isocratis recitabatur. V. *Cæl. Rhod. l.* 12. *c.* 27. ubi plura.

Panathenaicon, n. 2. παναθηναϊκόν, genus unguenti, quod Athenæ perseveranter obtinuere. *Plin. l.* 13. *c.* 2.

Panathenaicus, m. 2. liber Isocratis, sic dictus, quoniam in Panathenæis erat recitandus. Continet autem Athenarum encomium, & rerum ab Atheniensibus gestarum. *Cic. in Or. & de Senect.*

Panax, acis, f. idem ac panaces. *Col. l.* 11. *c.* 3. Panax utroque tempore optime disseritur.

Pancarpiæ, f. 2. παγκαρπίαι, coronæ ex variis, & pene omnibus florum generibus factæ. *Fest.* & *Tertull. adv. Valentin. c.* 12.

Pancarpineus, a, um, ex omnium generum fructibus constans: a πᾶν, omne, & καρπός, fructus. *Varr.* apud *Non. c.* 4. *n.* 271. Et pullos peparit fritinnientes, Quos non lacte novo levata pascat, Sed pancarpineo cibo coacto.

Pancarpum, i, n. πάγκαρπον, genus spectaculi, & quasi ex omnium arborum fructibus concinnata silva. *Justinian. in Novell. de Consul.* §. *Ac primus quidem.*

Panchæus, a, um, quod ad Panchajam spectat. *Virg.* 2. *Georg.* Panchæis adolescunt ignibus aræ. idest thure.

Panchaja, æ, f. Παγχαία, regio Arabiæ Felicis, tota arenosa, a πᾶν, *omne*, & χαίνω, *hisco*, quasi tota dehiscens: post Sabæos thus optimum producit. In ea apud urbem Solis phœnix reperitur, & nidum suum reponit. *Virg.* 2. *Georg.* v. 139. Totaque thuriferis Panchaia pinguis arenis.

Panchaicus, a, um, &

Panchaius, a, um, adject. Panchæus. *Ovid.* 10. *Met.* v. 309. Thure ferat, floresque alios Panchaia tellus. Alii leg. *Panchæa*. *Claudian. de nupt. Honor. & Mar.* v. 94. Panchaia cinnama.

Panchrestarius, ii, m. operis dulciarii artifex. *Arnob. l.* 2.

Panchrestum, n. 2. πάγχρηστον, medicamentum morbis omnibus conducibile, vel omnibus affectibus utile. *Plin. l.* 23. *c.* 7. & *l.* 36. *c.* 20. *Cic.* 5. *Verr. c.* 65. Cum omnes ejus comites iste sibi suo illo panchresto medicamento amicos reddidisset. Quo in loco pecuniam per jocum *medicamentum panchrestum* appellat, quod ad varios usus sit utilis.

Panchrus, i, πάγχρους, gemma varii coloris. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Pancrates, æ, m. idem qui pancratiastes. *Gell. l.* 13. *c.* 27. Esse oportet animo semper prompto, atque intento, ut sunt athletarum, qui pancratiæ vocantur. Alii malunt *pancratiastæ*.

Pancratiastes, æ, m. 1. παγκρατιαστής, certator, & victor pancratii. *Gel. l.* 3. *c.* 15. Diagoras tres filios habuit, unum pugilem, alterum pancratiasten, tertium luctatorem.

Pancratice, adv. robuste, ut Pancratice valere. idest robustum esse, & firma corporis valetudine, ut solent ii, qui pancratio exercentur. *Plaut. Bacch.* 2. 3. 14. Bene ne atque valuit? C. Pancratice, atque athletice.

Pancratium, ii, n. παγκράτιον, gymnicum certamen, quod constabat pugilatu, & luctatione, a πᾶν, *omne*, & κράτος, *robur*, quod omnium nervorum, viriumque contentione transigeretur. Nam non pugnis modo, sed & calcibus, & cubitis utebantur, ut indicat *Quintil. l.* 2. *c.* 8. *Plin. l.* 35. *c.* 11. Qui olympiæ pancratium citra pulveris tactum vicit. *Propert. l.* 3. *el.* 13. Et patitur duro vulnera pancratio.

Pancratium, ii, herba, quam & cichorium appellant. *Plin. lib.* 20. *cap.* 8. ¶ Item herba scylla. *Id. l.* 27. *c.* 12. *Apul. de herb. c.* 42.

Pancratius, ii, m. idem, ac pancratiastes. *Sen. l.* 5. *de Ben. c.* 3. Lacedæmonii vetant, suos pancratio certu decernere. Rectius tamen legitur *pancratio*, aut *cestu*.

Panda, æ, Dea, eadem quæ Ceres. *Arnob. l.* 4. *Gell. l.* 13. *c.* 22. *Varr. apud Non. in Pandere.*

Pandāna, æ, f. Saturnia, Libera, una ex portis Romæ, in Capitolio, a *pando*, quod semper pateret ad res, quæ in Urbem ferebantur. *Festus*. Nunc non extat.

Pandataria, *S. Maria*, ins. parva Italiæ versus oram Latii in sinu Puteolano. *Plin. l.* 3. *c.* 6.

Pandatio, onis, f. incurvatio. *Vitruv. l.* 7. *c.* 1. Contignationes pandationibus sidentes movendo se faciunt vitia pavimentis.

Pandātus, a, um, nom. particip. curvatus. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. Sunt & illi breves gestus, cum manus leviter pandata movetur.

Pandectæ, arum, *le pandette*, αἱ πανδέκται, volumina, quæ omnia continent, seu in quibus de omnibus rebus disseritur, a πᾶν, *omne*, & δέχομαι, quod a δέχομαι, *complector*. Pandectas primus Tullius Tiro Ciceronis libertus libros quosdam suos de variis, ac promiscuis quæstionibus inscripsit, tanquam omne rerum, atque doctrinarum genus continentes, teste *Gell. l.* 13. *c.* 9. Plinius *in præf. nat. hist.* ponit hanc inscriptionem inter illecebrosas, & magna promittentes, propter quas, inquit, vadimonium deseri possit. ¶ Eodem modo inscripti sunt a Justiniano libri Digestorum, qui ex triginta septem Jurisconsultis sunt coagmentati, quia omnes leges, atque jura, & omnes Jurisconsultorum disputationes, seu responsa de jure continent. ¶ De genere non conveniunt Grammatici: usus Latinus obtinuit, ut per femininum efferetur. quia tamen apud Græcos masculinum est, *Lessius* & alii contra communem usum enunciant. Cæterum non est novum Græca masculina transire apud Latinos in feminina, ut docet *Priscian. l.* 7.

Pandecter, πανδέκτης, titulus est libri quarti Apicii de arte coquin. & significat, *omnia continens*, eadem origine qua *Pandectæ*.

Pandiculāris dies, idem ac communicarius, in quo communiter omnibus Diis sacrificabatur. *Fest.*

Pandicŭlor, aris, atus sum, d. 1. *distendersi*, ἀποσκορδινᾶσθαι, *Fest.* Pandiculari dicuntur, qui toto corpore oscitantes extenduntur, eo, quod pandi fiunt. *Plaut. Men.* 5. 2. 80. Ut pandiculans oscitatur.

Pandion, onis, m. Πανδίων, filius Erichthei Regis Atheniensium, qui patri successit in Regno. Hujus filiæ fuerunt Progne, & Philomela.

Pandionius, a, um, Atticus, a Pandione. *Claudian. l.* 2. *de rapt. Pros.* v. 19. & Pandionias quæ cuspide protegit arces.

Pando, as, a. 1. *torcere*, *incurvare*, עקם, Germ. *biegen*, Gall. *courber*, Hisp. *encorvar*, κάμπτω, incurvo. *Plin. l.* 16. *c.* 42. Facile pandetur juglans. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. Pectus, ac venter ne projiciantur, observandum: pandant enim posteriora, & est odiosa omnis supinitas.

Pando, is, di, passum, & pansum, a. 3. *aprire*, פתח, Ger. *offnen*, Gal. *ouvrir*, Hisp. *abrir*, ἀναπετάννυμι, aperio, patefacio, a φαίνω, *ostendo*, unde analogice fit φανερός, *apertus*. *Virg.* 4. *Georg.* & alas pandere ad æstivum Solem. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 17. Longe, lateque se pandunt diætæ bonæ. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 6. Pandere forem. ¶ Particip. *passus* V. suo loco. *Pansus* vero aperte colligitur in usu fuisse tum ex compositis *expansus*, & *dispansus*, tum ex *Prudent. Cathemer. hym. ult.* Pansis in altum brachiis. Et in *præf.* l. 1. *adv. Symmach.* Via pansa poterat currere carbaso. ¶ Translate *Cic.* 4. *Tusc. cap.* 3. Pandere vela orationis. ¶ Sumitur & pro explicare, exponere. *Virg.* 3. *Æn.* remque ordine pando. *Lucret. l.* 5. v. 55. Atque omnem rerum naturam pandere dictis. *Valer. Flacc. l.* 1. v. 12. versam proles tua pandet Idumen. h. e. carmine persequetur, illustrabitque.

Pandōra, æ, f. Πανδώρα, prima mulier, a Vulcano Jovis jussu fabricata, quam singuli Dii donis suis ornaverunt. Pallas enim sapientiæ donum ei contulit, Venus formæ, Apollo Musicea, Mercurius eloquentiæ. Dicta est a πᾶν, *omne*, & δῶρον, *donum*, quasi omnium donum, vel quasi ab omnibus donata, vel

vel donata omnium rerum genere. Vide *Bocc. lib. 4. Geneal. Deor.*

Pandosia, æ, f. 1. urbs Epiri, cum lacu cogn. in Thesprotia, in Conf. Cassiopeæ, apud Acherontem fl. *Plin. lib. 3. c. 1.* ¶ Item urbs exc. Bruttiorum, in colle, similiter apud Acherontem fl. ubi Alexander Rex Epiri Tarentinis opem ferens, a Brutiis obtruncatus est, juxta Apollinis oraculum, cum non animadvertisset, præter Pandosiam Epiri aliam Pandosiam sibi fatalem esse posse. *Id. l. 4. c. 1. & Liv. l. 8.*

Pandūra. V. Vocem sequent.

Pandurizo, as, n. 1. panduram pulso. (Est autem pandura musicum quoddam instrumentum a Pane inventum, ut ait *Isid. lib. 3. c. 20.* ubi *Pandoriam* vocat. quidam autem tradunt instrumentum trichordum esse, alii multas tibias cera junctas.) *Lamprid. in Heliog. c. 32.* Ipse ad tibias dixit, tuba cecinit, pandurizavit, organo modulatus est.

Pandus, a, um, *aperto, largo*, פתוח, Ger. *gerben*, Gal. *courbe*, Hisp. *pando*, κεκυμμένος, apertus, latus, a *pando*, quia se pandit, h. e. extendit. *Virg. 2. Georg.* Lancibus & pandis fumantia reddimus exta. ¶ Sumitur etiam pro incurvo. *Ovid. 14. Met. v. 287.* Osque meum sensi pando occallescere rostro. *Id. 1. Amor. eleg. 13.* juga panda boum. *Id. 3. Trist. eleg. 10.* Pandi delphines.

Panegyricus, a, um, adject. πανηγυρικός, laudativus, ut panegyrica oratio, *un panegirico*. *Cic. de Orat. c. 11.* Laudationum, scriptionum, & historiarum, & talium suasionum, qualem Isocrates fecit panegyricum, subaudi *sermonem*. Sic *Quintil. l. 10. c. 4.* Panegyricum Isocratis decem annis dicunt elaboratum.

Panegyris, is, fem. πανήγυρις, nundinæ, vel conventus publicus, quales quinto quoque anno Athenis celebrari solitas, scribit *Herod. l. 6.* a πᾶν, omne, & Æolico ἄγυρις, pro ἀγορά, cœtus. *Cic. Att. l. 1. ep. 14.* græcis literis scribit. Erat, inquit, in eo ipso loco illo die nundinarum πανήγυρις. ¶ Claudiani carmina omnia, quæ alicujus laudes continent, *panegyris* titulum habent, h. e. elogium magno populi conventu pronuntiatum.

Panegyrista, æ, m. *panegirista*, πανηγυριστής, laudator. *Sidon. l. 4. ep. 1.* Si quid heroicus arduum, comicus lepidum, panegyrista plausibile cecinerunt.

Panéros, m. 3. πανέρως, gemma, al. pansebastos, quæ fœcunditatem creditur afferre. *Plin. l. 37. c. 10.*

Pangæus, i, m. & in plur. num. Pangæa, orum, n. *Malaca, Castagna*, Παγγαῖον, mons Thraciæ, in Macedoniæ confinio, Philippis urbi imminens, ad cujus radices Nessus fl. decurrit. Rosarum ferax est. Abundat item cinnamis. Ibi etiam auri, & argenti fodinæ. *Plin. lib. 4. c. 11.* Mons Pangæus, Heraclea, Olynthus. *Virg. 4. Georg.* flerunt Rhodopeiæ arces, Altaque Pangæa, &c. ¶ Adjective *Val. Flac. l. 4. v. 631.* Pangæa juga. *Sil. l. c. v. 73.* Pangæa nemora.

Pango, is, pepigi, (quod tamen *Quintil. l. 1. c. 10.* monuit, a *pago* fieri, non a *pango*) & panxi, pactum, a. 3. *ficcare*, נטע, Ger. *pflanzen*, Gall. *ficher*, Hisp. *hincar*, πήγνυμι, figo, ab antiquo *pago*, inserto n, ut *tango* a *tago*. *Liv. l. 7.* Idibus Septembris clavum pangat. ¶ Sumitur etiam pro plantare. *Col. l. 11. c. 2.* Malleolisque recentissime curiosissime pangenda. *Id. arb.* Oleaeum taleam cum pangatis. ¶ Item pro scribere, componere. *Cic. l. ult. Fam. ep. 18.* An pangis aliquid Sophocleum? *Gell. lib. 13. c. 10.* Si versum pangit. ¶ Pangere osculum, est osculari. *Plaut. Curc.* Pangit saltem suavium. ¶ Pangere fœdus, aut inducias, est componere, facere. *Liv. l. 7.* Ne antea quidem se aut de pace cudisse, aut inducias pepigisse. Sic pangere pacem cum aliquo populo. *Id. l. 24. c. 29.* ¶ Pangere terminos, est figere, statuere. *Cic. 1. Leg. c. 21.* Placeat terminos, quos Socrates pegerit. Ita legit *Parcus in Lex. Crit.* ex veteribus libris, & *Turneb.* Alii pepigerit. Idem *Parcus ib.* alia affert exempla ex eod. in *Pison. cap. 16.* Fines, quos lex cupiditatis tuæ pegerat. sed hic quoque alii *pepigerat*. At in illo *Pacuvii* apud *Fest.* in voce *Tonsilla*, tonsillam pegi læto in litore: constans est lectio. ¶ Participium *panctūrus*, pro pacturus. *Pallad. l. 3. R. R. tit. 9.* Atque is, qui panctūrus est, projecta circa surculos sarmenta sine ullo errore deponet.

Pangonius, ii, gemma pluribus angulis. *Plin. l. 37. c. 10.*

Paniceus, a, um, adject. a *panis*. Hinc *Plaut. Capt. 1. 2. 59.* per jocum appellat milites paniceos, pistorienses, & placentinos. Alii paniceos dictos putant a Pano orbe Samnii, de qua *Strabo l. 5.*

Panicula, æ, f. *gusso*, ἀνθήλη, lanugo, sive capillamentum, sive coma lanosa in milio, panico, erundine, avellanis, in omnibus fere arboribus pinei generis, in qua semen dependet: denique quicquid sublonga, & subrotunda forma tenet. *Plin. l. 16. c. 10.* E ramis generum horum paniculorum modo nucamenta squamatim compacta dependent. *Id. l. 18. c. 7.* Panicum a paniculis dictum, cacumine languido nutanta. *Id. l. 21. c. 4.* Græcula rosa convolutas habet foliorum paniculas. ¶ Translate panicula dicitur tumor mammosus circa inguina præcipue nascens, *pannocchia*. *Apul. de herb. c. 14.* Cum caluerit, impones super paniculam, & panno ligabis linea. *Scribon. Larg. Compos. 83.* Malagma ad mammarum duritiem, ad paniculas, ad tubera, & ad cætera, quæ subito adnascuntur.

Panicum, i, n. *panico*, Ger. *pfenich*, Gal. *panis*, Hisp. *panizo*, ἔλυμος, μελίνη, genus frugis, a paniculis sic dictum, cacumine languido nutante, paulatim extenuato pene in surculum, ut *Plin. l. 18. c. 7.* describit. *Cæs. l. 2. B. C.* Panico vetere, atque hordeo corrupto omnes alebantur.

Panicus, a, um, quod ad Panem Deum spectat. Panicus terror, est pavor repentinus sine causa abortus, terriculamentum inane, quicquid cum stupore contingit. Causa appellationis est, quia veteres existimabant, Panem Deum repentinos terrores, & omnes consternationes immittere. Hujusmodi timoris exemplum habes apud *Curt. l. 4. c. 12.* Alexandri, inquit, exercitum pavor, cujus causa non suberat, invasit. quippe lymphati trepidare cœperunt, omnium pectora occulto metu percurrente, &c. *Hygin. lib. 2. Astron. c. 28. de capricorno*: Hic dicitur, cum Jupiter Titanas oppugnaret, primus objecisse hostibus terrorem, qui Panicus appellatur. Quædam exemplaria habent *panicus*. Cicero quoque Græcis literis scribit *ad Att. l. 14. ep. 3.* Rumorem magnum afferunt, πανικὸν certe, *senza sussistenza*. sic *ibid. lib. 5. ep. 20.* Scis enim dici quædam πανικά. Quod vero a quibusdam Lexicographis additur ex *eod. ib. l. 7. ep. ult.* Bellum fœdissimum futurum puto, nisi quis Panicus casus exstiterit: optimæ quæque editiones habent *Parthicus*.

Panificium, ii, neut. ἀρτοποιΐα, panis confectio, vel etiam ipse panis. *Cels. l. 1. c. 8.* Omnia legumina, quæque ex frumento panificia sunt. *Sueton. in Vespas. c. 7.* Verbenas, coronasque, & panificia obtulisse ei visus est. Adde *Varr. l. 4. de L. L.* ¶ *Panificium* pro *panificium* legitur in *Cod. Theodos. l. 14. tit. 3. leg. 4. & c.*

Panion, i, herba, quæ & Satyrion dicitur. *Apul. de herb. c. 15.*

Panionius, Apollo, Πανιώνιος, cujus meminit *Vitruv. l. 4. c. 1. ante med.* Ita dictus est, quia communiter tota Jonia colebatur, a πᾶν, omne, & Ἰωνία, Jonia. Sic Panionia & Panionium dicta est regio juxta Prienem, in Jonia, quod ibi Jones conventum habere, & Neptuno sacra facere consueverant. *Plin. lib. 5. c. 29. Pompon. Mela l. 1. c. 17.*

Panis, is, m. 3. *pane*, לחם, Ger. *brot*, Gal. *pain*, Hisp. *pan*, ἄρτος, cibus ex farina, & aqua, qui igne assatus fit, a Dorico πᾶνος, panis, quod a πᾶσασθαι, edo. *Cic. pro Cluent.* Oppianicum veneno esse necatum, quod ei datum sit in pane. ¶ Panis varia sunt genera. Alii ab obsoniis appellantur, ut *ostrearii*, alii e deliciis, ut *artolagani*, alii a festinatione, ut *speustici*, alii a coquendi ratione, ut *furnacei*, vel *artopticii*, qui in clibanis sunt cocti. *V. Plin. l. 18. c. 11.* ¶ Panis secundarius, seu cibarius, est panis vulgaris. *Sueton. in Aug. c. 76.* Secundarium panem maxime appetebat. ¶ Panis siccus. h. e. sine obsonio. *Vopisc. in Tacit. c. 11.* Panem nisi siccum nunquam comedit, eundemque sale, atque aliis rebus conditum. Ita interpretatur *Salmasius*. (additque, panem comedere, & panem gustare idem fuisse veteribus quod jentare.) Sic *Senec. ep. 83.* Non multum mihi ad balneum superest; panis deinde siccus, & sine mensa prandium, post quod non sunt lavandæ manus. ¶ Panis nauticus, *biscotto*. *Plin. l. 22. c. 25.* ¶ Panis siligineus, h. e. delicatus, cui op-

ponitur plebejus, apud *Senec. ep. 119.* ¶ Interdum panis dicitur massa cujusvis materiæ in panis modum formatæ, ut panes æris, apud *Plin. lib. 34. c. 15.* Panes aphronitri, *Stat. l. 3. Silv. 9. v. 37.* panis ex fimo bubulo. *Marcel. Empir.* ¶ Docet *Arnob. l. 2. pag. 36.* etiam *hoc pane* in recto casu singulari usurpat in titulo

Panisci, m. 2. πανίσκοι, Dii sylvestres, quasi minuti Panes, nec a Satyris Satyriscus inclinatur. *Cic. 3. de Nat. Deor. c. 17.* Si Nymphæ, Panisci etiam, & Satyri. *Id. 2. de Div.* Saxo diffisso caput exstitisse Panisci.

Pannelum. V. Pannucellium.

Panniculária, orum, n. 2. ea, quæ quis in carcerem ductus attulit. *Ulp. l. Divus de bon. damn.*

Pannicularius, a, um, adject. ut pannicularia causa, apud *Ulpian. l. 6. de bonis damnator.* hoc est de bonis eorum, qui in carcere sunt. V. vocem praeced.

Panniculus, i, m. *fascia*, dim. a *pannus*. *Juven. sat. 6. v. 259.* Et panniculus bombycinus urit. *Cels. l. 7.* Cur imo loco pila assuta est, ex panniculis facta. ¶ Fuit hoc nomine mimus quidam tempore Domitiani, qui Latino itidem mimo inserviebat ad risum conciliandum. *Martial. lib. 2. epigr. 72.* Os tibi percisum, quantum non ipse Latinus Vilia Panniculi percutit ora sono.

Pannonia, æ, f. 1. *Ungaria*, regio Europæ perampla. Habet a Sept. Danubium fl. quo separatur a Jazygibus Metanastis, a Mer. Savum fl. quo ab Illyrico, ab Occ. Noricum, ab Or. item Danubium, quo a Mysia. Fuit aliquando pars Illyrici Occidentis late sumpti. Duplex fuit, prima, seu superior, quæ magis ad Occ. ubi nunc pars Orientalis Austriæ, maxima pars Stiriæ, Carniola, Celejensis Comitatus, pars Vindorum Marchiæ, & Sclavoniæ; & secunda, seu inferior, quæ ad Or. spectat, ubi nunc magna pars Hungariæ inferioris cum parte Sclavoniæ. *Ovid. Trist. l. 2. v. 225.* Nunc tibi Pannonia est, nunc Illyris ora domanda

Pannoniācus, a, um, idem ac Pannonicus. *Spartian. in Severo c. 10.*

Pannonicus, a, um, quod ad Pannoniam spectat. *Sueton. in August. cap. 20.* Ut tamen quibusdam Pannonicis, atque Germanicis aut interveniret, aut non longe abesset.

Pannōnis, adject. fœm. 3. quæ est e Pannonia. *Lucan. l. 6. v. 220.* Pannonis haud aliter post ictum sævior ursa.

Pannonius, a, um, adject. Pannonicus. *Stat. l. 1. Silv. 4. v. 78.* Pannoniusque ferox.

Pannōsus, a, um, *mal vestito, lacero*, qui sordida veste, & crasso panno, vilique opertus est. *Cic. Att. l. 4. ep. 3.* Clodii vestibulum vacuum sane mihi nuntiabatur, pauci pannosi, sine laterna. *Juv. sat. 10. v. 102.* Ædilis pannosus. ¶ *Pers. sat. 4. v. 32.* Pannosam fæcem morientis sorbet aceti. h. e. albis floccis tanquam panno obductam. ¶ *Martial. l. 3. epigr. 72.* Aut tibi pannosæ pendent a pectore mammæ. h. e. rugosæ, & deciduæ.

Pannuceus, a, um, crasso, ac vili indutus panno, sive diversis pannis obsutus, ut exponit *Isid. l. 19. c. 22.* idem, ac pannosus. *Pers. sat. 4. v. 21.* Dum ne deterius sapiat pannucea Baucis. ¶ Sumitur etiam pro languido, & mollitia pannum referente. *Martial. l. 11. epigr. 47.* Truditur & digitis pannucea mentula lassis. ¶ Pannucea poma, quæ lanugine obducuntur. *Plin. l. 15. c. 14.* Celerrime in rugas marcescunt pannucea.

Pannulejum. V. Pannucellium.

Pannulus, i, m. dimin. a pannus. *Apul. l. 7. Metam.* Diloricatis statim pannulis. *Ammian. l. 31. c. 3. de Hunnis.* Tunica semel collo inserta non ante deponitur, quam diuturna carie in pannulos defluxerit defrustata. h. e. in panni frusta.

Pannum, i, n. idem, ac pannus. *Nævius apud Non. c. 3. n. 265.* Qui habet uxorem sine dote, pannum positum in purpura est.

Pannus, i, m. *panno*, בגד, Germ. *tuch*, Gal. *drap*, du *drap*, Hisp. *paño*, ῥάκος, id, quo vestimur. *Horat. l. 1. od. 35.* Te spes, & albo rara fides colit velata panno. ¶ Sumitur & pro panni frusto. *Id. de ar. poet. v. 15.* Purpureus, late qui splendeat, unus & alter Assuitur pannus. *Id. epod. penult.* Pannos cruore mbros lavit obstetrix. ¶ Item pro veste pannosa. *Ter. Heaut. 2. 3. 52.* Anillulo pannis obsita, neglecta, immunda illuvie. ¶ Item pro linamento, quod vulneri imponitur. *Columell. l. 6. R. R. c. 12.* Pannis aceto, & sale, & oleo medentibus incalcatis.

Pannychismus, i, m. παννυχισμός, in Glossis exponitur pervigilium, h. e. vigilatio per totam noctem, a πᾶν, omne, & νύξ, nox. *Arnob. l. 5.* Quibus mysteriis pervigilia consecrata sunt, & pannychismi graves.

Panomphæus, Jovis epithetum, a πᾶν, omne, & ὀμφή, vox, quod omnium voce celebretur, vel quod omnium voces audiat. *Ovid. 11. Met. v. 198.* Ara Panomphæo vetus est sacrata Tonanti.

Panŏpe, es, fœm. & Panopea, Πανόπη, Nympha marina, una de Nereidibus, a πᾶν, omne, & ὄπτω, video, idest a perspicuitate visus. *Virg. 5. Æn. v. 240.* Nereidum, Phorcique chorus, Panopeaque virgo. *Ovid. ad Liviam, v. 433.* Illi cæruleum Panope matertera crinem solvit.

Panormitānus, a, um, adject. *da Palermo*. *Cic. Verr. 3. c. 49.* Legati Catinenses, Panormitanique dixerunt.

Panormus, i, f. & Panormum, neut. 2. Litus Pulchrum apud vet. *Palermo*, urbs Siciliæ, caput totius regionis, amplissima, amœnissima, a Phœnicibus condita circa Græcorum in Siciliam adventum, in prov. seu valle Mazaræ, prope ostia Orethi fl. Dicta est a πᾶν, omne, & ὅρμος, *statio navium*, propter multitudinem navium, quæ undique illuc conveniunt. *Plin. lib. 3. c. 8.* Oppida Panormum, Solus, Himera cum fluvio. *Silius l. 14. v. 262.* Tergemino venit numero fœcunda Panormus. ¶ Scribitur & *Panhormus*.

Pansa, æ, m. 1. qui est vestibus pansis, seu latis, & antrorsis, a *pansum* sup. verbi pando. *Plin. l. 11. c. 45.* *Plaut. Merc. 3. 4. 55.* Subniger oculis, oblongis malis, pansam aliquantulum, canum, catum, &c. ¶ Hinc cognomen nobilissimæ Romanorum familiæ, ex qua C. Pansa Consul, qui in obsidione Mutinæ mortem occubuit. *Plin. ibid. V. Cic. Philip. 14.*

Pansebastos. V. Paneros.

Pansus, a, um, *aperto, allargato*, explicatus, expansus, a *pando*, is. *Germanic. in Arat. v. 68.* supplicitar pansis ad numina palmis. *Ammian. l. 19. c. 5. a med.* (*al. c. 32. sub fin.*) Sago porrectius panso.

Pantagăthus, i, παντάγαθος, avis decora, de qua mentio fit apud *Lamprid. in Anton. Diadum. c. 4.* Putat *Casaubon.* pantagathum vocari, quod in auguriis omnia fausta portendat, a πᾶν, omne, & ἀγαθός, *bonus*.

Pantagias, æ, & Pantagiea, æ, m. *Porcari*, & *Bruca*, Παντακύας, fl. Siciliæ, in ora Leontinorum, qui apud Taurum prom. mari excipitur. Dictus est a πάντα, omnia, & ἄγω, ago, propter nimiam rapiditatem, quia obvia quæque proluerit, atque secum rapit. Alii derivant a πάταγος, *fragor*, quia per saxa volutus sonitum ingentem edit. Secundum fabulas, olim, dum plenus incederet, totam Siciliam sonitu implebat, post raptum autem Proserpinæ, cum Cereri filiam quærenti obstreperet, tacere jussus paruit Numinis voluntati. *Serv. in 3. Æneid. Ovid. 4. Fast. v. 469.* Liquerat Ortygien, Megareaque, Pantagienque *Claudian. l. 2. de rapt. Pros. v. 58.* & saxa rotantem Pantagiam.

Pantex. V. Pantices.

Panthĕon, n. 2. *S. Maria Rotonda*, Πάνθειον, templum Romæ, in cultum Deorum omnium extructum a M. Agrippa Augusti genero, opere Corinthio, forma rotunda, ædificiorum Urbis, præsertim templorum facile pulcherrimum. Muro continuo 30. palmarum lato circumdatum, nulla tantum janua, unico quoque foramine in supremo culmine lumen admittens. Altitudo ejus tanta est, quanta latitudo, 144. pedum in circuitu. Habet porticum 16. columnarum. Restauratum fuit ab Hadriano, Septimio Severo, & Aureliano. *V. Plin. lib. 36. c. 15.* ¶ A Bonifacio IV. Pont. Max. consecratum fuit in honorem B. M. V. & omnium Sanctorum, Imperatore Phoca. Dictum est a πᾶν, omnis & θεός, *Deus*.

Panther, eris, m. genus retis, quod humi extensum, & quisquiliis tectum, adducta cum opus est fune, pascentes aviculas omnes convolvit, & irretit. *Varr. l. 4. de L. L.* ¶ Accusativus *panthera* græco more legitur apud *Ulpian. l. emptorem. Dig. de act. empt. & vend.* Alii tamen leg. *pantheram*, ut sic gen. fœminini. ¶ Est præterea panther animal quoddam, quod a nonnullis lupus cervarius di-

citur. *Auct. carm. de Philom. vers.* 5. Panter caurit amans, pardus hiando felit.

Panthēra, *æ*, f. *pantera*, πανθὴρ, *ἀσιβανη*, animal maculosum, & prorsus ferum, ita dictum a πᾶν, *omne*, & θὴρ, *fera*, quia cætera fere animalia feritate superat, vel, ut alii volunt, quia pæne omnium in ea ferarum colores cernere est. *Plin. l.* 8. *c.* 17. Panthera, & tigris macularum varietate prope solæ bestiarum spectantur, cæteris unus, cui suus cujusque generis color est. ¶ Magnus pantherarum erat usus in ludis publicis Romanorum; unde apud *Cic.* 2. *Fam. ep.* 11. & *l.* 8. *ep.* 3. & 9. de iis conquirendis, & Romam mittendis mentio fit.

Panthĕrīnus, a, um, quod ad pantheram spectat. *Plin. l.* 35. *c.* 11. Sed & nobilissima Satyrum cum pelle pantherina. ¶ Pantherinæ mensæ, quæ intorto discursu maculatæ sunt. *Plin. l.* 13. *c.* 15. Illud oblongo evenit discursu, ideo tigrinæ appellantur, hoc intorto, & ideo talet pantherinæ. ¶ Translate pantherini homines sunt, qui variis artibus, & dolis agunt, fraudulenti, versipelles. *Plaut. Epid.* 1. 1. 16. Caprigenum hominum non placet mihi, neque pantherinum genus.

Panthesilēa. V. *Penthesilea*.

Panthŏĭdes, *æ*, m. 1. Euphorbus filius Panthoi, item Pythagoras, qui tempore belli Trojani se Euphorbum Panthoi filium fuisse gloriabatur. *Ovid.* 15. *Met.* Panthoides Euphorbus eram. *Horat. l.* 1. *Carm. ode* 28. Habentque Tartara Panthoiden iterum Orco demissum.

Panthous, & per contract. Panthus, m. 2. Πάνθοος, filius Otrei fratris Hecubæ, Vocativum habet *Panthu*, abjecto *s* finali, more Græcorum. *Virg.* 2. *Æn. v.* 322. Quo res summa loco, Panthu?

Pantĭces, cum, f. *ventriglio*, intestina, lactes, hoc est intestinum tenue, jejunum, & duodenum, a *pando*, quia in ventre jacente expansæ, extentæque, & generatim ipse venter. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 51. Vino modo cupidæ estis: En vos, vestros panticesque adeo madefacitis. *Mart. l.* 6. *ep.* 64. Quod cum panticibus laxis, & cum pede grandi, Et rubro pulmone, lanius per compita portat. ¶ In singul. num. *Catull. in Priapeis*. Lates jacente pantice abditus specu. V. ibi *Scalig.*

Pantomīma, *æ*, f. quæ pantomimum agit. *Senec. de Consol. ad Helv. c.* 12. Quorum pantomimæ deciet H. S. nubent.

Pantomīmĭcus, *a*, um, adject. ad pantomimum pertinens, ut pantomimica ornamenta. *Senec. ep.* 29.

Pantomīmus, i, m. παντόμιμος, genus histrionum, qui fabulas in scena non voce & cantu, sed solo gestu & saltando repræsentabant: quare & saltare fabulas dicebantur. Hi primum Romam inducti sunt sub Augusto, celebresque fuerunt Pylades, Hylas, Bathyllus, quos refert *Macrob. Saturn. l.* 2. *c.* 7. & *Sueton. in Aug. c.* 45. De his plura vide in *Syntagmate de Mimis, & Pantomimis Nicolai Calliachii* edito *Patavii* 1713. & in *Dissertatione Octavii Ferrarii* edita *Wolffenbuttelii* 1715. ¶ Interdum Pantomimus accipitur pro ipsa fabula, quæ a Pantomimo agitur. *Plin. in Paneg.* Nunc in pantomimis quoque adversatur, & damnat effeminatas artes, & indecora sæculo studia. Adde *Plin.* alterum *l.* 7. *nat. hist. c.* 43.

Panucellium, n. 2. glomus lanæ carptæ, & ad nendum paratæ, vel fusus filis involutus, vel radius, quo stantes procurrunt telas. Aliqui efferunt *panuvellium*, alii *panuclium*, alii *panuclum*, alii *panucellium*, alii *panuclum*, alii *panuvelium*. *Varro lib.* 4. *de L. L.* constatum putat a *panno*, & *volvendo*. V. *Voss. in Etymol.*

Panuelum, i, n. idem quod panus, h. e. tramæ involucrum. *Varr. l.* 4. *L. L.* ubi alii leg. *pannulum*.

Panŭla, læ, f. dim. parvus panus. *Nonius c.* 2. *n.* 851.

Pānus, i, m. πῆνος, tramæ involucrum, quo panni texuntur, id, quo trama involvitur, fusus filis involutus, glomus lanæ carptæ, & ad nendum paratæ. *Non. c.* 2. *n.* 613. *Lucil. ib.* Foris subtegmini is panus est. ¶ Translate panus dicitur tuberculi genus in vertice, alii, aut inguine, latius, quam altius, quod Plinius mammosum panum vocat. *Novius apud Non. loc. cit.* Qui me miserum miseriorem reddidit, quam panus puerum. Ubi *Non.* Quod pueri ægrius patiantur hoc genus morbi. *Plin. l.* 20. *c.* 1. Et laterum parotidas, & panos sanat. *Cels. l.* 5. *cap.* 18. At adversos panum eum primum orientem (quod φύγεθλον Græci vocant) & omne tuberculum, quod phyma nominatur, *&c.* ¶ In arboribus panus est tumor quidam, qui & panicula dicitur. *Plin. l.* 16. *c.* 8. E glandiferis sola quæ vocatur ægilops, fert panos arentes, muscoso villo canos, non in cortice modo, verum & e ramis dependentes cubitali magnitudine.

Papa, *æ*, f. vox infantium petentium cibum. *Varr. apud Non. cap.* 2. *n.* 97. Cum cibum, ac potionem, buas, ac papas docent. ¶ Legitur & *pappa*. ¶ Significat etiam patrem, aut senem. Itaque ea voce honoris causa compellare mos fuit Christianis Scriptoribus Episcopos, & alios in sacra dignitate constitutos. *Tertull. de Pudic. c.* 13. & *Sidon. in epistolis* passim. ¶ Per excellentiam vero sic vocatur Romanus Pontifex, qui est Pater Patrum, & Episcopus Episcoporum.

Papæ, βαβαί, interjectio admirantis. *Ter. Eun.* Papæ, hæc superat ipsam Thaidem.

Papāver, eris, n. *papavero*, Ger. *magsamen*, Gall. *pavot*, Hisp. *la dormidera*, μήκων, genus herbæ somniferæ, cujus plura genera refert *Plin. l.* 19. *c.* 19. & 23. *Virg.* 4. *Æn.* Soporiferumque papaver. ¶ Reperitur etiam gen. m. *Plaut. Asin.* apud *Non. c.* 3. *n.* 177. Formicis objicis papaverem.

Papāvĕrātus, a, um, adjectiv. Papaverata vestis, μηκωνοειδὴς χιτών, vestis tenuis, ac delicata, a *papavere*. Sic a Lucilio vocatur Græcorum exemplo, quibus μήκων non solum notat papaver, sed etiam textum byssinum, sive lineum. Nam Hesychius [illegible] exponit. Sed de causa nominis non consentiunt. Aliquibus videtur appellatio esse ex eo, quia quoddam papaveris genus esset, e quo, ut *Plinius* ait, candorem lintea præcipuum trahunt. Alii censent, sic dici, quia mollis papaveris lanugo neteretur, vestisque ex ea texeretur. *Plin. lib.* 8. *c.* 48. Crebræ papaveratæ antiquiorem habent originem, jam sub Lucilio poeta in Torquato notatæ. Aliqui legunt *pavonatæ*.

Papāvercŭlum, i, n. diminut. a papavere. *Apul. de herb. c.* 7.

Papāvĕrĕus, a, um, adject. qui est ex papavere, ut papavereæ comæ. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 438.

Paphāges, is, rex Ambraciæ, qui a leæna catulis suis stipata, cui forte obviam occurrit, dilaniatus fuit. Hinc

Paphagēus, a, um, adject. *Ovid. in Ibin*, *v.* 502. Sitque Paphagea causa leæna necis.

Paphĭăcus, a, um, adject. ad Paphum pertinens. *Avien. in Periegesi*, *v.* 1087. Cespite Paphiaco prodit famosa Corambia.

Paphie, es, f. Venus. *Martial. l.* 7. *ep.* 73. & *Auson. Idyll.* 14. *v.* 22. ¶ Apud *Colum. l.* 10. *v.* 193. est genus lactucæ.

Paphius, a, um, adject. Paphiacus, ut Paphia Venus. *Tacit.* 2. *hist. c.* 2. Paphiæ myrti. *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 101.

Paphlagŏnes, um, m. incolæ Paphlagoniæ. *Curt. l.* 6. *c.* 11.

Paphlagŏnia, *æ*, f. *Bolli*, al. *Roni*, al. *Flagania*, παφλαγονία, regio Asiæ minoris, sic dicta est a Paphlagone Phinei filio, auctore Stephano. *Plin. l.* 3. *c.* 103. & *l.* 6. *c.* 2.

Paphlagŏnius, a, um, ad Paphlagones, & Paphlagoniam pertinens, ut Paphlagonia gens, *Plin. lib.* 6. *c.* 2.

Paphos, f. 2. *Baffo*, *Bapha*, Πάφος, urbs Cypri etc. in ora occidua, apud Drepanum prom. Veneri quondam sacra. *Hor. l.* 1. *od.* 30. O Venus regina Gnidi, Paphique. *Virg.* 10. *Æn. v.* 56. est celsa mihi Paphos, atque Cythera.

Paphus, m. filius Pygmalionis filii Cilicis, ex Eburnea matre, qui patri in Regno Cypri successit, condiditque urbem, quam de suo nomine Paphon vocavit, construxit etiam templum, & aram in honorem Veneris, cui diu solo thure sacrificatum est. *Bocc. l.* 2. *Gen.*

Papia Poppæa lex de conjugiis, sic dicta a M. Papio, & Q. Poppæa secundo Coss. qui eam tulerunt. *Auson. epigr.* 89. Papia lex placuit, Julia displicuit. V. *Alex. ab Alex. l.* 4. *c.* 22.

Papia Tribus refertur a Manutio inter Romanas, ab aliis omittitur. V. *Sigon.* & *Panvin.* Est & Papia lex, de qua Cicero, & alii.

Pāpĭlio, onis, m. *farfalla*, *parpaglione*, ψυχὴ, vermiculus alatus, qui luminibus accensis advolitat, quo nullum animal imbecillius est. *Plin. l.* 11. *c.* 19. Papilio etiam hic ignavus, & inhonoratus, luminibus accensis advolitans, pestifer, nec uno modo, &c. ¶ Papilio item tentorium significat, σκήνωμα, ut exponitur in vett. Glossis. *Isid. l.* 15. *c.* 10. dicit, ita vocari a similitudine papilionis animalis. *Lamprid. in Alex. Sever. c.* 51. In expeditionibus apertis papilionibus prandit, atque cœnavit. Adde *Spartian. in Nigro c.* 11. & *Veget. de re milit. l.* 1. *c.* 23. ¶ De discrimine inter papilionem, & tentorium V. *Tentorium*.

Pāpĭliuncŭlus, li, m. diminut. parvus papilio. *Tertull. de anim. c.* 32. Siccitatibus gaudent locustæ, papiliunculi, chamæleontes.

Pāpilla, *æ*, f. *papilla*, θηλή, dimin. a *papula*, est caput mammæ, quod infans sugens comprehendit, & dicitur de fœminis, de viris, de bestiis. Differt a mamilla, quod *mamilla* est omnis eminentia uberis, *papilla* vero breve illud, unde lac trahitur. *Serv. ad* 11. *Æn.* & *Festus*. ¶ Sæpe pro ipsa mamma sumitur. *Virg.* 11. *Æn. v.* 803. Hasta sub exertam donec perlata papillam hæsit. ¶ Interdum pro parva papula, seu tuberculo. *Seren. Sammonic. c. penult. de verrucis tollendis*. Interdum exsistit turpis verruca papilla. ¶ Per Catachresin papillæ in fontibus claviculæ illæ dicuntur, quæ aquas fundunt, quibus evertis aqua effluit, fistulæ vero immissis aquæ cursus prohibetur. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 14. Et in eam papillas imposueris tenues, quæ eructent aquam. Al. leg. *mamillas*.

Pāpĭniānus, m. 2. Jurisconsultus, Scævolæ discipulus, Severo Imper. gratissimus, cui moriens filios suos commendavit. Ab Antonino Caracalla securi percussus est. *Spartian. in Carac. & in Sever. c.* 21.

Pāpĭnius Statius, vir Neapolitanus, haud ignobili genere natus, qui inter Heroicos Poetas relatus est. Composuit Thebaidem lib. 12. & opus Sylvarum, postremo Achilleidem aggressus, morte præventus, reliquit inchoatam. *Crinit.*

Pāpīria Tribus rustica cognominata est a quodam Papirio, ut ait *Fest.* V. *Onuph. Panvin.*

Pāpīriānus, a, um, ad Papirium pertinens, quod est nomen proprium R. civis. *Cic. Fam.* 7. *epist.* 20. Papirianæ domus. *Liv. l.* 10. *c.* 3. *extr.* Papiriana sævitia. *h. e.* L. Papirii Cursoris, de quo *Id. lib.* 8. *c.* 3. *& sequentib.* Jus civile Papirianum, apud *Pompon. Digest. lib.* 1. *tit. & leg.* 2. est liber S. Papirii, in quo collectæ erant variæ leges Romanorum regum.

Pappa, V. Papa.

Pappārium, ii, n. *pappa*, cibus, qui infantibus datur, cum a lacte sugendo removendi sunt. Translate *Sen. l.* 1. *Controv.* 1. dominicæ libidini papparium tacere.

Pappas, *æ*, m. *Aio*, πάππας, nutricius. *Juven. sat.* 6. *v.* 632. Tunidus prægustet pocula pappas.

Pappo, as, n. 1. vel papo (diversimode enim hæc vox scribi solet) est edere, vel cibum poscere, a *pappa*, sive *papa*, quo puerorum cibus significatur. *Plaut. Epid.* 2. 3. *sc.* 2. Novo liberto opus est, quod pappet. *Pers. sat.* 3. Et similis Regum pueris pappare minutum Poscis? Ubi sumitur pro cibum poscere, auctore *Vossio*, etsi alii exponant minutis, & blandiusculis verbis patrem appellare.

Pappus, i, m. πάππος, antiqua lingua idem quod senex. Unde Sponsa pappi, & Agricola & Hetæra pappi: quibus nominibus fabulas scripsit Pomponius. *Voss.* Confirmat eam significationem *Varr. l.* 6. *de L. L.* Item, inquit, significant in Atellanis aliquot pappum (sic ex vett. libris emendat *Turneb.* & *Scalig.* pro quo vulgo *papum*) senem, quod Osci casnar appellant. Est a græcorum πάππος, *avus*. Latini interdum pro avo utuntur, more Græcorum. *Auson. in Protreptico*, *v.* 58. Pappos, aviasque trementes Anteferunt patribus seri, nova cura, nepotes. ¶ Etiam Græcis a senilis canitiei similitudine sic vocatur lanugo carduorum, unde hanc quoque acceptionem habent Latini. *Lucret. l.* 3. *v.* 387. Vestes, uve plumas avium, papposque volantes. ¶ Item pappus dicitur lanugo cacti, sive helxines herbæ. *Plin. l.* 21. *c.* 16. Semen ei lanuginis, quam pappon vocant. ¶ Item herba, quæ vocatur erigeron, vel senecio, vel acanthis. *Plin. l.* 25. *c.* 13. Quem eam Callimachus acanthida appellat, alii pappum. ¶ *Turnebus* etiam putabat, ut ex posthumis in *Varronem l.* 6. *L. L.* notis liquet, *pappum mæsium* antiquitus a rusticis dictum pro lanugine messium, sive segetis. Aliter vero *Scaliger* cum de *pappo*, tum de *mæsio* voce. V. ejus *Conjectanea*.

Pāpŭla, *æ*, f. ἐξάνθημα, quod tuberculi speciem habet, pustula cui ex prurigine insurgens, qua cutis exasperatur, & rubet, leviterque roditur. Jejunæ salivæ defricatione curatur. V. *Cels. l.* 5. *c. ult. Virg.* 3. *Georg.* Ardentes papulæ, atque immundus olentia sudor Membra sequebatur.

Pāpŭlo, as, n. 1. papulas emitto. Est *Cæl. Aurel. Tard.* 2. *c.* 1. & *l.* 3. *c.* 4.

Papyrāceus, a, um, παπύρινος, quod est ex papyro. *Plin. l.* 28. *c.* 11. Optime ellychnio papyraceo.

Papyrĭfer, era, rum, παπυροφόρος, quod papyrum fert, seu gignit. *Ovid.* 15. *Met. v.* 753. Papyriferi septemflua flumine Nili.

Papyrīnus, a, um, ad papyrum pertinens, ut *Papyrinus scapus*, h. e. qui ad scribendum in papyro aptus est. *Varr. apud Non. c.* 2. *n.* 759.

Papyrius, a, um, adject. papyraceus. *Auson. epist.* 7. *v.* 47. Pac campum triplices Musa papyrium.

Papȳrus, m. & f. papyrum, i, n. πάπυρος, arbuscula Ægypti. *Plin. l.* 13. *c.* 11. Papyrum ergo nascitur in palustribus Ægypti, aut quiescentibus Nili aquis, ubi evagatæ stagnant, duo cubita non excedente altitudine gurgitum, brachiali radicis obliquæ crassitudine, triangulis lateribus, decem non amplius cubitorum longitudine in gracilitatem fastigiatum, thyrsi modo cacumen includens, semine nullo, aut usu ejus alio, quam flores, ad Deos coronandos. Hæc *Plin.* V. *Guilandinum*, & quæ adversus eum *Jos. Scalig.* item adi *Salmas. Exercit. in Solin.* ¶ Radicibus papyri incolæ pro ligno utuntur, ut ait *Plin.* nec ignis tantum gratia, sed ad alia quoque utensilia vasorum. Ex libro ab incolis fiunt funes, vela, vestes, tegetes, stragula. Ex hoc item frutice charta fiebat, tuniis ejus, seu membranis acu diductis, & divisis in prætenues, & latissimas philyras, quæ eo meliores erant, quo mediæ papyro propinquiores. Unde etiam hodie chartam omnis generis papyrum vocamus. *Plin. l.* 13. *c.* 11. & 12. *Juven. sat.* 7. *v.* 100. nulla modi millesima pagina surgit Omnibus, & crescit multa damnosa papyro. De charta, & diversis chartæ generibus vide *Plin. l.* 13. *c.* 12. ¶ Ex ligno autem papyri faciebant naves. *Plin. l.* 13. *c.* 11. Sane Ægyptios naves fecisse etiam ex juncis, legas apud *Herodot. l.* 2. *Lucan. l.* 4. Cum tenet omnia Nilus, conseritur bibula Memphitis cymba papyro.

Par, aris, n. subst. *coppia*, זוּג, Germ. *ein par*, Gall. *un pair*, Hisp. *un par*, ludi, ζεῦγος, numerus duorum inter se æqualium. *Cic. de opt. gen. Orat. c.* 6. A me autem gladiatorum par nobilissimum inducitur. *Id. de Amic. c.* 4. Quod ex omnibus sæculis vix tria, aut quatuor nominantur paria amicorum.

Par, aris, o. *eguale*, שָׁוֶה, Germ. *gleich*, Gall. *pair*, Hisp. *par*, ἴσος, æqualis. Construitur vel absolute. *Cic. de Sen.* Pares autem cum paribus veteri proverbio facillime congregantur. *Id.* 4. *Acad.* Ut, stellarum numerus par, an impar sit, nesciatur. ¶ Vel cum dativo. *Cic. l.* 4. *Fam.* Ut Marcello fratri tuo aut par, aut certe proximus sim. ¶ Vel cum genit. *Cic. in Pison.* Cujus paucos pares hæc civitas tulit. ¶ Vel cum conjunctione *ac*, vel *atque*. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* Neque mihi par ratio cum Lucilio est, ac tecum fuit. *Cæs. l.* 5. *B. G.* Pari spatio transmissus, atque ex Gallia, est in Britanniam. ¶ Admittit etiam ablat. rei, in qua comparatio fit, sine præp. vel cum præp. *in*. *Cic. l.* 6. *Fam.* Cuivis summorum tuæ ætatis vel ingenio, vel gratia, vel fama parem. *Id. de Amic.* Sunt pares in amore, & æquales. ¶ Cum genitivo *Lucan. l.* 10. *v.* 382. Quem metuis, par hujus erat. *Plaut. Rud. prol. v.* 49. Ei erat hospes, par illius. ¶ Interdum accipitur pro decenti, æquo, convenienti, quod inter omnes æquabile est. *Cic.* 2. *de Div.* Ut constantibus hominibus par erat. *Id. in Oratore*. Sed par est, omnes omnia experiri. ¶ Pares aliquando pro duobus accipiuntur. Paribus equis utebantur Romani in prælio,

rio, ut sudanti altero transilirent in siccum. *Fest.* ¶ Parem esse, interdum est sufficere alicui rei, sive resistendo, sive exequendo. *Cic. Att. l.* 12. Sed adhuc pares non sumus. *Quintil. Declam.* 15. Aspicio par laboribus corpus. ¶ Paria facere, est, quod omissum est, vel quod aliunde acceptum est, alibi, vel aliunde compensare. *Plin. in Paneg. c.* 6. Adhuc es, qui pro munere tanto paria accipiendo fecisti. *Quintil. Declam.* 4. Paria faciemus, tu illic eris vicarius meus, ego hic tuus. *Col. l.* 11. *c.* 1. Paria facere cum rationibus domini, *saldare i conti col padrone.* ¶ Par pari referre, vel respondere, est tale aliquid reddere, quale accepimus. *Ter. Eun. a.* 3. *sc.* 1. Denique par pari referto. *Cic. Att. l.* 12. Ut sit, unde par pari respondeatur. ¶ Par, impar, ἄρτιον, ἢ περιττόν, genus ludi. *Suet. Aug. c.* 71. Si vellent inter se post coenam vel talis, vel par impar ludere, *giuocar a pari, e caffo.* Adde *Horat. lib.* 2. *sat.* 3. ¶ Invenitur superl. parissimus. *Plaut. Cur.* 4. 2. 20. Eodem hercle vos pono, & paro, parissimi estis ibus.

Parabĭlis, le, o. 3. εὐπόριστος, quod in promptu est, & cito haberi potest. *Cic.* 5. *Tusc.* Divitias natura parabiles esse. *Curt. l.* 3. *c.* 5. Levi, ac parabili cultu corporis esse contentum. *Sen. ep.* 5. Res non magno parabiles.

Parabŏla, æ, f. παραβολή, collatio, comparatio, a παραβάλλω, *confero, compara. Donat.* Parabola est rerum genere dissimilium comparatio, ut Qualis mugitus, fugit cum saucius aram Taurus, & incertam excussit cervice securim. *Quintil. l.* 5. *c.* 11. Parabola, quam Cicero vocat collationem, longius res, quæ comparantur, repetere solet, ut tam fortiter apud Hipponem fecit Scipio, quam utique apud Uticam Cato. Adde *Sen. ep.* 59.

Parabolāni, m. 2. sive parabolarii, ut *Jul. Firmic.* vocat *l.* 8. homines pauperrimæ sortis, qui operam suam nosocomiis, & xenodochiis accommodant. Quandoquidem parabolani cum alias, tum imprimis grassante peste, vitam propriam summo exponunt periculo, maxime verisimile est, venire a παράβολος, quod notat ad audendum projectum, ut *Cicero* loquitur. *Justinian. Cod. de Episc. & Cler. tit.* 6. *leg.* 18. Parabolani, qui ad curanda debilium ægra corpora deputantur. V. *Voss. l.* 4. *Instit. c.* 19.

Paraboli, orum, παράβολοι, audaces. Sic dicuntur qui cum bestiis certant. *Cassiod. Hist. Trip. l.* 12. *c.* 17.

Parabolice, per parabolam. *Sidon. l.* 5. *ep.* 17.

Paracentēsis, f. 3. παρακέντησις, curatio, quæ fit manu chirurgi, cum morbus aliter curari nequit, a παρακεντέω, *pungo*, quia locus vulneris pungitur, deinde hamus, vel acus infigitur, vel quia hoc curationis genus plurimum affert doloris. *Plin. l.* 25. *c.* 13. Et ideo hoc inunguntur ante, quibus paracentesis fit.

Paracenterium, ii, n. παρακεντήριον, instrumentum chirurgicum perforationi idoneum, de quo *Veget. Mulomed. l.* 2. *c.* 17.

Paracharactes, æ, m. *monetario*, παραχαράκτης, qui falsam monetam cudit: a παραχαράσσω, falsum characterem imprimo. *Impp. Valentinian. Theodos. & Arcad. l.* 9. *Cod. Theodos. tit.* 21. *leg. penult.*

Paraclētos, ti, m. advocatus, consolator, adhortator, deprecator, a παρακαλέω. Hoc nomine Ecclesiastici Scriptores designant tertiam Sanctissimæ Trinitatis personam. *Tertul. de vel. Virg. c.* 1. *de anim. c.* 55. *& de resur. carn. c.* 63. ¶ Penultimam hujus vocis, quæ natura longa est, corripuit *Prudent. cathemer.* 5. *v.* 160. Spirat de patrio corde Paracletum. Adde *Peristeph.* 14. *v.* 430.

Paracolleticus, a, um, adject. παρακολλητικός, agglutinandi vim habens, ut paracolleticum emplastrum. *Cels. l.* 5. *c.* 19.

Parāda, æ, f. navigii, vel currus tegumentum, seu umbraculum. *Sidon. l.* 8. *ep.* 12. Superflexa crata paradarum. *Auson. ep.* 6. *v.* 27. positum super paradas, lectoque jacentem.

Paradiastŏle, es, f. 1. παραδιαστολή, Discriminatio, Figura, cum res similes discernuntur, contrariis redditis, teste *Julio Ruffiniano*, vel, ut *Rutilius Lupus* definit, Schema est, quod duas, aut plures res, quæ videntur unam vim habere, disjungit, & quantum distent, docet, suam cuique propriam sententiam subjungendo. *Virg. in Ecl.* Triste lupus stabulis, maturis frugibus imbres, Arboribus venti, nobis Amaryllidis iræ.

Paradigma, atis, n. παράδειγμα, comparatio, exemplum facti, vel dicti alicujus, a παραδείκνυμι, *juxta ostendo, confero.* Fit tribus modis, a pari, a majori ad minus, a minori ad majus. *Virg.* 1. *Æn.* Antenor potuit mediis elapsus Achivis Illyricos penetrare sinus, &c. V. *Auct. ad Her. l.* 4. *c.* 49.

Paradisiacus, a, um, adject. ad Paradisum pertinens. *Alcim. Avit. l.* 3. *v.* 300. In Paradisiaca ponuntur sede parentes. Adde *Venant. Fortun. l.* 6. *carm.* 8.

Paradisicŏla, læ, m. qui Paradisum incolit. *Prudent. Hamartig. v.* 928 *de Lazaro.* Et Paradisicolæ post ulcera dira beato.

Paradīsus, m. 2. Παράδεισος, pomarium, viridarium, hortus consitus. In sacris Libris accipitur speciatim pro amœnissimo horto in Oriente, in quo primi nostri generis auctores a Deo constituti fuere. *Tertul. Apolog. c.* 47. *Sidon. & Augustin. ad Oros.* ¶ Hac voce Græcis dicuntur etiam ferarum septa, sive vivaria. *Gel. l.* 2. *c.* 20. Vivaria, quæ nunc vulgus dicit, sunt, quos παραδείσους Græci appellant.

Paradoxum, i, n. παράδοξον, inopinatum, dictu admirabile, & præter opinionem omnium hominum, a παρά, *præter*, & δόξα, *opinio*. *Cicer. in præfat. Parad.* Quæ quia sunt admirabilia, contraque opinionem omnium, ab ipsis etiam παράδοξα, appellantur. *Id.* 4. *Acad.* Sunt enim Socratica pleraque mirabilia Stoicorum, quæ παράδοξα, nominantur. *Id.* 4. *Fin.* Hæc παράδοξα illi, nos admirabilia dicamus.

Paradrŏmis, idis, παραδρομίς, xystus, ambulatio. *Vitruv. l.* 5. *c.* 11. *& l.* 6. *c.* 9. græcis litteris scribit.

Parænĕsis, f. 3. παραίνεσις, præceptio, admonitio, adhortatio, a παραινέω, *admoneo*. *Vulcat. Gallic. in Avid. Cass. c.* 3. Per ordinem parænescon, h. e. præceptionum, per triduum disputavit.

Parænetĭcus, a, um, παραινετικός, præceptivus, admonitivus. *Senec.* græcis litteris scribit, *epist.* 95.

Paretacēne, es, f. regio Asiæ inter Persidem, & Mediam, cujus meminit *Curt. l.* 5. *c.* 13.

Parætonium, n. 2. *Bertun, Albertun*, urbs, & emp. Marmaricæ, in regno Barcæ, in ora Boreali maris Mediterranei. Portum habet amplissimum 40. stad. patentem. *Plin. l.* 5. *c.* 5. *Ovid.* 9. *Met. v.* 772. ¶ Hinc Parætonium dicitur coloris quoddam nativi genus ex spuma maris cum limo solidata, quia circa hanc urbem in litore solet inveniri. *Plin. l.* 33. *c.* 5. *& l.* 35. *c.* 6.

Parætonius, a, um, adject. ad Parætonium pertinens, ut Parætonia urbs, *Lucan. l.* 10. *v.* 9. Parætoniæ syrtes, *Id. l.* 3. *v.* 295. Parætonius Nilus, *Stat. Theb.* 5. *v.* 12.

Paragauda, æ, f. & paragaudis, is, fascia vel aurea, vel serica auro ornata, quæ vesti intexebatur, non, ut insita, assuebatur. *Leg.* 2. *Cod. de vest. holob. l.* 11. Nemo vir auratas habeat aut in tunicis, aut in lineis paragaudas. ¶ Per Synecdochen sumitur pro ipsa veste, quæ hisce fasciis distincta, & insignita erat. Hujusmodi vestium quædam monolores erant, quibus una tantum paragauda, seu fascia intexta erat, aliæ dilores, quibus duæ, aliæ trilores, quibus tres, aliæ tetralores, quibus quatuor, aliæ pentalores, quibus quinque. *Vopisc. in Prob. c.* 4. Interulas paragaudas duas. *Trebel. Pol. in Claud. c.* 17 Albam Paragaudem unam.

Paragōga verba dicuntur a Grammaticis, quæ a primitivi verbi declinatione & mutationem, & adjectionem litterarum capiunt, & nihilominus interdum variant significationem, ut *lacesso*, & *facesso* ex eo quod est *lacio*, & *facio*. *Charis. Grammat. l.* 3.

Paragōge, es, f. παραγωγή, Parelepsis, Proparalepsis, Prolepsis, Adductio, Figura Poetica, cum in fine vocis littera, vel syllaba adjungitur, ut *deludier* pro *deludi*. *Virg.* 9. *Æn.* Confestim alacres admittier orant. ¶ Vox græca est, & græce scribenda.

Paragogia, orum, aquarum ductus, & meatus. *Cod. lib.* 10. *leg.* 11. *de aquæduct.*

Paralipomĕnon, παραλειπομένων, Græcus genitivus plur. neut. h. e. rerum omissarum, aut relictarum: a παραλείπω, omitto, prætermitto. Sic inscribuntur duo sacrorum Bibliorum libri, in quibus supplentur ea, quæ in præcedenti Regum historia aut omissa, aut non plene relata fuere. *Hieronym. ep.* 103. *a med.*

Paralios, m. 2. παράλιος, tertia species tithymali, a παράλιος, *marinus*, quod ex παρά, *juxta*, & ἅλς, *mare*, quod loca maritima amet. *Plin. l.* 26. *c.* 8.

Parallelogrammus, a, um, adject. παραλληλόγραμμος, lineis parallelis constans, ut parallelogramma mensura, apud *Frontin. de Colon.*

Parallēlus, a, um, παράλληλος, alternus, mutuus, invicem comparatus, æqualiter distans, a παρά, *ad*, & ἀλλήλων, *invicem*. Lineæ parallelæ sunt, quæ in immensum protensæ æqualibus semper spatiis inter se distant, & nunquam concurrunt. *Parallelos lineas* legitur apud *Vitruv. l.* 3. *c.* 8. more Græcorum, quibus παράλληλος, communis generis est. ¶ Circuli paralleli, & paralleli absolute, sunt segmenta sphæræ, ab Or. in Occ. ducta, alterum ex polis habentia pro centro, omnique ex parte a se invicem æqualiter distantia. *Plin. l.* 2. *c.* 33. Plura sunt autem hæc segmenta mundi, quæ nostri circulos appellavere, Græci parallelos.

Paralus, i, m. nomen tabulæ Protogenis apud *Plin. l.* 35. *c.* 10. *& Cic. Verr.* 6. *c.* 60.

Paralysis, f. 3. *paralisia*, παράλυσις, dissolutio, nervorum resolutio, ut *Cels.* vocat *l.* 2. *c.* 1. a παραλύω, *resolvo*. *Plin. l.* 20. *c.* 3. Intestinorum omnium vitiis medetur, & renum, & lumborum, & paralysi. ¶ Differt ab apoplexia, quod hæc totum corpus infestat, paralysis partem tantummodo. Ita *Cels. l.* 3. *c.* 27. qui tamen ibidem notat, utramque interdum paralysin appellari.

Paralyticus, a, um, *paralitico*, παραλυτικός, dissolutus, qui paralysi laborat. *Plin. l.* 20. *c.* 9. Ideo paralyticis, & tremulis dari jubet. *Restringere paralyticos*, est sanare, cum paralysis nihil aliud sit, quam nervorum dissolutio, qui aliter sanari non potest, nisi nervi illi dissoluti, & justo laxiores restringantur. *Tertul. in Apolog. c.* 21. Cum ille verbo dæmonia excuteret, leprosos mundaret, paralyticos restringeret.

Paramĕse, es, παραμέση, genus chordæ musicæ, apud *Vitruv. lib.* 5. *cap.* 4. Recentioribus Musicis est *b fa b mi*.

Paranēte, es, παρανήτη, chorda musica, ultimæ proxima. *Vitr. l.* 5. *c.* 4. *& l.* 6. *c.* 1.

Parangariæ, orum, n. Angariæ dicuntur operæ publicæ ob negotium aliquod impositæ, Parangariæ vero sunt, in quibus & operæ personarum, & rerum impendia imponuntur propter publicam aliquam necessitatem. De utrisque fit mentio *in Cod. Justin lib.* 12. *tit.* 51. *& in Theodos. lib.* 8. *tit.* 5.

Paranites, æ, m. gemma, al. sapinos, ex amethystorum genere. *Plin. l.* 37. *c.* 9.

Paranymphus, i, m. παράνυμφος, pronubus. *Venant. Fortun. l.* 8. *carm.* 5. *v.* 305. Angelus inde tuos repetens paranymphus honores.

Parapegma, atis, n. παράπηγμα, græce est tabula ænea, quæ columnæ affigitur, cujusmodi tabulis leges inscribebantur, a παραπήγνυμι, *affigo*. Astrologi etiam sic dixere tabulas, quibus describerent canonem astronomicum, sive prædictiones siderum, eclipsium, aliarumque rerum cœlestium. Sic Democritum scripsisse parapegmata, auctor est *Diog. Laert.* Meminit & parapegmatum ejusmodi *Vitruv. l.* 9. *c.* 7.

Parapetasia, orum, ædificii mœnibus affixa. *Cod. lib.* 8. *tit.* 12. *leg.* 14.

Parapeteuma, tis, n. tesseræ nomen. *Lib.* 1. *Cod. tit.* 24. *leg.* 2. Centum viginti quinque modias frumenti, præter solitum canonem, nomine parapeteumatis de horreis publicis hujus almæ urbis tribuimus.

Paraphoron, i, παράφορον, species aluminis. *Plin. l.* 35. *c.* 15.

Paraphrăsis, f. 3. παράφρασις, ejusdem sententiæ per alium sermonem explicatio, & liberior interpretatio, cum quædam mutantes, & addentes, copiosius, ac dilucidius rem aliquam explicamus. *Quintil. l.* 10. *c.* 5. græcis litteris scribit. Neque ego, inquit, παράφρασιν esse interpretationem tantum volo, sed circa eosdem sensus certamen, atque æmulationem.

Parapsis, V. Paropsis.

Pararius, a, um, adject. *sensale*, conciliator, qui contractibus faciendis intervenit. *Sen. l.* 2. *de benef. c.* 23. Quidam volunt nomina secum fieri, nec interponi pararios. Adde *l.* 3. *c.* 15. ¶ Pararium æs appellabatur id, quod equitibus duplex pro binis equis dabatur, a paribus equis. *Fest.*

Parasanga, æ, f. modus spatii, quo Persæ itinera metiebantur. *Plin. l.* 6. *c.* 26. scribit non unius generis parasangas fuisse. Nam *Herod. & Xenophon* 30 stadiis definiunt, alii 40. alii 60. ut testatur & *Strab. l.* 11. Julianum temporibus unum & viginti stadia continebat.

Parascēve, es, f. παρασκευή, Græce præparationem significat. Apud Hebræos ita vocabatur dies ante Sabbathum, quia eo die parabantur necessaria, ne præceptum cessandi ab opere die festo Sabbathi violaretur. *Tertul. l.* 4. *adv. Marcion. c.* 12.

Parasiopēsis, f. 3. παρασιώπησις, Figura, eadem ac Aposiopesis. Aliqui Latini Præoccupationem vocant, & cum Prætermissione confundunt. *Quint. l. l.* 9. *c.* 3. ¶ Græca vox est, & græce scribenda.

Parasita, æ, f. 1. mulier quæ mensas alienas, & cibaria sequitur. *Hor. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 98. Custodes, lecticæ, ciniflones, parasitæ, ad talos stola demissa. *Plin. l.* 10. *c.* 53. Otis imitatrix avia, ac parasita.

Parasitaster, stri, m. παρασιτόμιμος, parasitorum imitator. *Ter. Adel.* 5. 2. 4. Est alius quidam parasitaster parvulus, *parassitello*.

Parasitatio, onis, f. parasiti ars. *Plaut. Amph.* 1. 3. 23. Nequiter pene expedivit prima parasitatio.

Parasiticus, a, um, adject. ad parasitum pertinens. *Auct. vitæ Horat.* qui a quibusdam *Sueton.* creditur. Venies ab hac parasitica mensa ad hanc regiam. *Plaut. Stich.* 1. 3. 77. Perjuratiunculæ parasiticæ.

Parasitor, aris, d. 1. *scroccare*, παρασιτέω, parasitum ago. *Plaut. Stich.* 4. 1. 54. Vides, ridiculos nihili fieri, atque ipsos parasitarier.

Parasitus, m. 2. *parasito*, *scroccone*, לֵיצָן [illegible], Germ. *schmarotzer*, Gall. *escornifleur*, Hisp. *parasito*, παράσιτος, primo dictus fuit, ut ex *Athen. l.* 6. *& Hesych.* cognoscimus, qui cum Sacerdotibus victimæ partem caperet, itaque iidem fere Græcis παράσιτοι, qui Latinis Epulones, quo nomine etiam, *Plutarcho teste*, Solon eos appellavit, qui in Prytaneo publico victu epulabantur: postea vero in malam partem accipi cœpit, ac de iis dictum, qui cibi gratia assentarentur, quos comparare asseclas ex *orat. contra Sallust.* possis appellare. Est a παρά & σῖτος, quo proprie significatur frumentum, & Synecdochice panis, & quivis cibus. *Cic. de Amic.* Nec parasitorum in Comœdiis assentatio nobis faceta videretur, nisi essent milites gloriosi. *Hor. lib.* 1. *epist.* 1. Edaces parasiti. *Mart. l.* 9. *epigr.* 29. Vos me laurigeri parasitum dicite Phœbi, h. e. histrionem.

Parastăda, æ, f. sunt parastades lapides utrinque ostii latus munientes. *Vitruv. l.* 10. *c.* 15. Ad medianam parastadam.

Parastas, adis, f. παραστάς, postis, lapis ostio appositus. *Vitruv. l.* 10. *c.* 15. Latitudo parastadis mediæ.

Parastăta, f. 1. *pilastro*, pila quadrata, aut lapides pilarum modo ad columnarum latera appositi, teste *Philandro*. *Vitruv. l.* 5. *c.* 1. In columnas, aut parastata hora describuntur. *Plin. l.* 33. *c.* 3. Sed & illius aureæ cameræ, & argenteæ trabes narrantur, & columnæ, & parastatæ. Alii putant in hisce *Vitr. & Plin.* locis legendum esse *parastatica*, & *parastaticæ*.

Parastatica, V. dictionem præcedentem.

Parastichis, idis, f. series litterarum, summa rerum, aut verborum capita, *la tavola, o indice de un libro*, παραστιχίς. *Sueton. de illustr. Grammatic. cap.* 6. In parastichide libelli, qui dicitur Pinax. *Gel. l.* 14. *c.* 6. græcis litteris scribit.

Parasynaxes, f. παρασυνάξεις, conventicula, & coitiones hæreticorum. *Impp. Valent. & Martian. Cod. lib.* 1. *tit.* 8. *leg.* 8. Parasynaxes, & conventicula interdicta.

Paratarius, vel ut alii leg. Parietarius, usurpatur ab Apicio de faseolis *l.* 8. *c.* 6.

Parāte, adverb. παρεσκευασμένως, cum præparatione, prompte, expedite. *Cic. in Brut. c.* 68. Is tamen ad dicendum veniebat magis audacter, quam parate. *Id.* 1. *Off.* Dimicareque paratius de honore, & gloria, quam de cæteris commodis. *Plin. l.* 3. *ep.* 9. Paratissime respondit.

Paratella, æ, f. herba eadem quæ lapathum. *Æmil. Macer de virtutib. herb. c. 61.*

Paratio, onis, f. *preparazione*, comparatio. *Salluſt. in Jug. c. 31. in orat. Memmii:* Fuerit ſane regni paratio, plebi jura ſua reſtituere. Ita habetur in MSS. Alii *reparatio*. *Afran. apud Non. c. 3. n. 373.* Salentin opus eſt, nulla ineſt paratio.

Paratragœdio, as, n. 1. παρατραγῳδέω, exaggero, & verborum magnitudine aliquid augeo. *Plaut. Pſeud. 2. 4. 17.* Vide, ut paratragœdiat carnifex. in MSS. eſt *paratragœdat*.

Paratūra, æ, f. apparatus. *Tertul. de Pal. c. 3.* paratura materiarum. Eadem *de Spectac. c. 4.* paratura ſpectaculorum.

Parātus, us, m. *preparazione*, παρασκευή, actus parandi, præparatio. *Tac. l. 13. a. 17.* Proviſa ante funebri paratu, qui modicus erat. *Valer. Flac. l. 1. v. 631.* menſæque paratu Regifico. *Ovid. Heroid. ep. 16. v. 191.* decet Hanc faciem largis ſine fine paratibus uti. *Quintil. l. 10. c. 1.* Verborum paratus.

Parātus, a, um, *apparecchiato*, ἑτοιμασμένος. Conſtruitur vel abſolute. *Ter. Andr. 4. 3.* Amicum amatorem virum, quovis in loco paratum. *Cic. pro Sext.* Conſenſu bonorum omnium tam parato, tota denique Italia ad contentionem expedita. ¶ Vel cum accuſat. & præpoſ. *ad*. *Cic. l. 6. Fam. epiſt. 22.* Et ad omnem eventum paratus ſum. ¶ Vel aliquando cum dat. *Quintil. l. 7. c. 3.* Idem certamini paratior. ¶ Vel cum ablat. inſtrumenti. *Cic. Att. l. 6.* Ego hunc ita paratum video peditatu, equitatu, claſſibus. ¶ Vel cum ablat. & præpoſ. *a*, vel *ab*. *Cæl. Cic. l. 8. Fam. ep. 10.* Quam paratus ab exercitu eſſes. ¶ Vel cum gerundio accuſativi. *Cic. Att. l. 9. ep. 6.* Domitius paratus erat ad navigandum. ¶ Vel cum infinitivo. *Cic. pro Quinct.* Si qua in re, idquod parati ſunt facere. *Cæſ. l. 8. B. G.* Paratiſſimo animo erat ſuſtinere omnia, quæ impendebant. ¶ Vel cum accuſ. & præp. *contra*. *Cic. l. 5. Fam. ep. 13.* Et optima contra fortunam paratum, armatumque cognovi. ¶ Interdum paratum dicitur, quod in promptu eſt, & nullo negotio acquiri poteſt. *Plin. l. 2. ep. 17.* Obvius, & paratus humor. *Id. in Paneg. c. 88.* Paratum id quidem, & in medio poſitum.

Paraverēdus, m. 2. *palafreno*, major equus agminalis. *Cujac. ad rubr. Cod. de curſ. publ. l. 2. & 19. Cod. de curſ. publ. l. 12. Cod. de excuſ. muner. l. 10. l. 1. Cod. de prop. ſacr. cubic. l. 12. l. 3.* & alibi.

Parazonium, ii, n. παραζώνιον, gladius, qui lateri accinctus geſtatur: vel gladius ſimul, & zona, ſeu baltheus, quo ad latus appenditur. *Martial. l. 14. epigr. 32.* V. Cinctorium.

Parcæ, arum, f. 1. μοῖραι, *Parche*, tres ſorores veteribus fuere, filiæ Nerebi, & Noctis, teſte *Cic. l. 3. de nat. Deor.* quæ fingantur vitæ hominum præeſſe, & nendo eam ducere, quæ etiam Fata appellantur, & a Poetis Sorores laniſicæ. *Martial. l. 4. epigr. 54.* Theodontium ait, filias fuiſſe Demogorgonis ex Chao. Multis placet, Parcis inde nomen eſſe, quod minime parcant. A Veteribus Latinis appellatæ ſunt Nona, Decima, Morta, ut eſt apud *Gel. l. 3. c. 16.* a Græcis vero Clotho, Lacheſis, Atropos, quæ omnia V. ſuis locis. *Virg. Ecl. 4.* Talia ſæcla ſuis dixerunt currite fuſis Concordes ſtabili fatorum numine Parcæ. ¶ In ſingulari numero *Ovid. epiſt. Heroid. 11. v. 125.* Nubite felices, Parca meliore ſorores. h. e. melioribus auſpiciis. *Horat. l. 2. od. 16.* mihi parva rura, & Spiritum Graiæ tenuem Camenæ Parca non mendax dedit, & malignum ſpernere vulgus.

Parce, adv. *parcamente*, φειδομένως, frugaliter, moderate. *Cic. 1. Off. c. 30.* Quamque honeſtum parce, continenter, ſevere, ſobrie vivere. *Id. 2. Fin.* Cur id tam parce, tamque reſtricte faciant. *Id. pro Mur.* Parcius de ejus laude dicere. *Colum. l. 2. c. 7.* Nec poteſtas aquæ, niſi quam parciſſime, facienda eſt.

Parciloquium, n. ſermonis parcitas. *Apul. l. 5. Metam.* Fidei, atque parciloquii mei perpendiſti documenta.

Parcimonia, V. Parſimonia.

Parcipromus, i, m. qui parce promit. *Plaut. Pſeud. 3. 1. 55.* Parcipromus victum cetem. *Id. Truc. 1. 1. 82.* Qui eum genus ſuis belligerent, parcipromi.

Parcitas, atis, f. 1. *parſimonia*, φειδώ. *Sen. l. 1. de Clem. c. 22.* Civitatis mores magis corrigit parcitas animadverſionum.

Parciter, adv. parce. *Pompon. apud Non. c. 11. n. 47.* Parcitas, tanquam frater mihi ſit.

Parco, cis, peperci, & parſi, parcitum, & parſum, n. 3. *riſparmiare*, *aver riguardo*, *aſtenerſi*, חָמַל, Ger. *ſchonen*, Gal. *pardonner*, Hiſp. *perdonar*, φείδομαι, proprie eſt abſtinere, temperare, erſſam, continere ſe a re aliqua. Conſtruitur cum dat. & infinit. *Cicer. 2. de Orat.* Parcebat enim adverſarii dignitati, in quo ipſo ſervabat ſuam. *Id. 6. Ver.* Ædificiis omnibus, publicis, & privatis, ſacris, & profanis pepercit. *Virg. 1. Æn.* Parce metu Cytherea. ideſt metu abſtine, metum depone. Ubi *metu* dativus eſt, more antiquorum, qui dativum quartæ in *ui*, & in *u* inflectebant. *Id. 3. Æn.* Parce pias ſcelerare manus, ideſt noli. *Idem Ecl. 3.* Parcite oves nimium procedere. hoc eſt ſervate, ne procedant. Alii exponunt *abſtinere*, & *oves* vocativum eſſe dicunt. ¶ Reperitur etiam cum accuſativ. & dativ. *Virg. 10. Æn.* Argenti, atque auri memoras quæ multa talenta, natis parce tuis. hoc eſt ſerva, *riſparmia*. Quo ſenſu dixit *Plaut. Curcul. act. 3. v. 10.* Qui mature acquiſivit pecuniam, niſi eam mature parſit, mature eſurit. Sic apud *Gel. l. 18. c. 12.* Vitam modo ſibi ut parcerent, orevisſe. ¶ Reperitur & cum ablat. cum præpoſ. *a*, aut *ab*. *Liv. l. 25. c. 55.* Precantes, ut a cædibus, & ab incendiis parceretur. ¶ Eſt etiam ignoſcere, condonare, veniam, & impunitatem dare, *perdonare*, συγγνώμην. Conſtruitur enim ſolo dativo perſonæ. Quod ſi accuſ. criminis, vel culpæ exprimendus ſit, ad verbum *condono*, vel *remitto* confugiendum erit. *Cic. 3. Ver.* Si homini ſcelerato pepercisſet. *Cæſ. l. 7. B. G.* Non ætate confectis, non mulieribus, non infantibus pepercerunt. ¶ Uſurpatur etiam impersonaliter. *Cic. Att. l. 2. epiſt. 19.* Sed tamen ſatisfiet a nobis, neque parcetur labori. *Plin. l. 33. c. 4.* Italiæ parcitum eſt vetere interdicto Patrum. ¶ Partic. *parſurus*. *Suet. in Tiber. c. 62.* Ne aliquis quidem nepotibus parſurus creditur. ¶ *Parſo*, pro pepercero, *Plaut. Mil. 4. 9. 3.* ubi alii leg. *parco*.

Parcus, a, um, *parco*, *ſcarſo*, קַמְצָן, Ger. *karg*, Gal. *epargnant*, Hiſp. *guardoſo*, φειδωλός, frugi, ſumptibus parcens, tenax, parvo contentus, a *parco*. Uſurpatur vel abſolute. *Cic. pro Cæl. n. 15.* Illum filiumfamilias patre parco, ac tenaci. *Id. 2. de Orat. c. 70.* Colonus parciſſimus, modeſtiſſimus. ¶ Vel cum genit. *Hor. l. 2. ſerm. ſat. 1.* Veteris non parcus aceti. *Plin. ep. 556.* Quanquam ejuſmodi honorum parciſſimus. ¶ Vel cum ablat. *Plaut. Rud. 4. 2. 14.* Operæ haud fui parcus. *Plin. Paneg.* Parcus comitatu. ideſt paucos habens in comitatu. *Cic. pro Corn.* Nimium parcus in largienda civitata. ¶ Tribuitur & rebus inanimis. *Hor. l. 3. od. 16.* Parca manus. *Stat. l. 4. ſyl. 5.* Parca tellus. ¶ Accipitur etiam pro modico, exiguo. *Plin. in Paneg.* Parcus, & brevis ſomnus. *Virg. 3. Georg.* Parco ſale contingere.

Pardalianches, is, n. παρδαλιαγχές, aconiti genus, a *pardalis*, & ἄγχω, *ſtrangulo*, quia carnes eo tectæ pantheras ſtrangulant, & necant. *Plin. l. 8. c. 27.*

Pardalios, ii, παρδάλιος, gemma maculis quibuſdam variegata, a pantherinæ pellis ſimilitudine. *Plin. l. 37. c. 11.*

Pardălis, is, f. 3. πάρδαλις, animal ferum, Aſiæ, & Africæ peculiare, idem ac pardus. A panthera ſexu differt. Græcis ſimiliter mas πάρδαλις, fœmina πάρδαλις. *Curt. l. 5. c. 1.* Leones quoque, & pardales caveis præferebantur.

Pardalium, n. 2. παρδάλιον, genus unguenti, quod pardalis odorem reddat. *Plin. l. 13. c. 1.* Pardalium in Tarſo, cujus etiam compoſitio, & miſtura obliterata eſt.

Pardus, i, m. 2. *pardo*, πάρδος, animal ferum, frequens in Aſia, & Syria, ſolo ſexu a panthera differens. Nam mares pardi dicuntur, fœminæ pantheræ, ut ex *Plin.* conſtat *l. 8. c. 17. Juven. ſat. 11. v. 123.* Et magno ſublimis pardus hiatu.

Pareas, antis, m. filius Pluti, nepos Philomeli, princeps Jaſonis, qui regnavit in Minoida inſ. quæ ab eo poſtea Paros dicta eſt. *Iſid. & Boc. l. 13. Gen.* ¶ Eſt præterea pareas, παρείας, ſerpentis genus. *Lucan. l. 9. verſ. 721.* Et contentus iter cauda ſulcare pareas. ¶ Scribitur & *phareas*.

Parecbaſis, f. 3. Digreſſio, Excurſus, Figura Rhetorica (vox græca). *Quintil. l. 4. c. 3.* παρέκβασις, eſt alienæ rei, ſed ad utilitatem cauſæ pertinentis extra ordinem procurrens tractatio.

Parectatus, a, um, qui jam ſtatura eſt civili, vel qui non prope abeſt, quaſi παρεκτατός, h. e. extenſus, a παρατείνω, *extendo*. *Lucil. l. 8.* Inde parectato chlamydes, ac barbula prima. *Id. l. 20.* Tum ephebum quendam, quem vocant parectaton. *Var. de comp. Satyr.* Parectatæ adſunt, mulierque muliet Venerem capit. Omnia hæc exempla affert *Non. c. 1. n. 341.*

Paregoricus, a, um, adject. q. d. mitigatorius, ut paregorica adjutoria. *Theodor. Priſcian. l. 1. c. 9.*

Parelcon, n. 3. παρέλκον, Productio, Figura Grammaticalis, cum ſyllaba, vel etiam integra dictio dictioni alicui in fine adjicitur, ut *voſmet*, *adeſdum*, *nihil quicquam*. Vox græca eſt. V. Grammat.

Parelion, ii, n. παρήλιον, imago Solis in nube repercuſſis radiis apparens, & alterum Solem mentiens. Vox græca eſt. *Sen. l. 1. quæſt. nat. c. 11.* Græci παρήλια appellant, quia in propinquo fere a Sole aſſiſtunt.

Parens, entis, com. *padre*, *o madre*, γονεύς, dicitur tam de patre, quam de matre, & num. plur. utrumque complectitur, a *pariendo*, more Græcorum, quibus ſimiliter parentes vocantur τοκεῖς, a τίκτω, *pario*. *Cic. pro Planc.* In parentum loco Quæſtoribus ſuis Prætores eſſe oportere. ¶ Hoc nomine, auctore *Feſto*, apud JCtos non modo pater, & mater, ſed avus, & proavus, avia, & proavia, & omnes ſuperiores uſque ad tritavos incluſive ſignificantur. *Paul. l. 4. ff. de in jus voc.* Parentes uſque ad tritavum apud Romanos proprio vocabulo nominantur. ¶ Extenditur etiam ad quoslibet conſanguineos, *parenti*. *Cur. l. 6. c. 10. ad fin.* Solent rei capitis adhibere vobis parentes. *Lamprid. de Alexan. Sever. c. 67.* Amicos, & parentes Alexander, ſi malos reperit, puniivit. *Jul. Capitolin. de M. Antonin. c. 5.* Adoptatus in aulicam domum omnibus parentibus ſuis tantam reverentiam, quantam privatus, exhibuit. ¶ Sæpe translate ſumitur. *Cic. Att. l. 9.* Cum parentes non alere nefarium ſit, noſtri principes antiquiſſimam & ſanctiſſimam parentem patriam fame necandam putant. *Idem de Fin.* Socrates parens Philoſophiæ jure dici poteſt. ¶ In arbore parens dicitur ſtirps ipſa, vel truncus, unde rami naſcuntur. *Plin. l. 12. c. 5.* Rami novam ſibi propaginem faciunt circa parentem in orbem. ¶ Genitivus pluralis hujus nominis eſt *parentum*: Sed apud Poetas reperitur etiam *parentium*. *Hor. l. 3. carm. od. 24.* Dos eſt magna parentium Virtus.

Parens, tis, adject. ex particip. a pareo, *obediente*. *Horat. l. 2. ſat. 7.* gulæ parens. *Cic. 1. Offic. c. 55.* Et parentiores habuerunt exercitus, & fortiores. Al. leg. *paratiores*. *Virg. 1. Æn.* dicto parens.

Parentalia, orum, n. ἐπιτάφια, ſacrificium, atque epulæ, item funebris laudatio, & ſiqua alia quotannis fiebant in defunctorum memoriam. *Cic. 1. Phil. c. 6.* Ut parentalia cum ſupplicationibus miſcerentur. *Auſon. in Parental. in præfat.* Titulus libelli eſt, *Parentalia*: antiquæ appellationis hic dies, & jam inde ab Numa cognatorum inferiis inſtitutus.

Parentālis, le, n. 3. quod ſpectat ad parentes, & per Synecdochen ad mortuos in genere. *Ovid. 4. Triſt. eleg. 10.* Fama parentales ſi vos mea contigit umbræ. ¶ Dies parentales erant, quibus ſolemnes epulæ ad mortuorum ſepulchra ſolebant afferri. *Ovid. 2. Faſt. v. 548.* Parentales deſeruere dies.

Parentatio, onis, f. actus parentandi. *Tertul. de ſpectac. c. 15.* Quod mortuis litabatur, utique parentationi deputabatur.

Parentatus, a, um, parentando oblatus. *Tertul. de Spectac. c. 13.* Non ſacrificamus, nec parentamus. ſed neque de ſacrificato, & parentato edimus.

Parentela, æ, f. conſanguinitas, affinitas, apud rec. a *parens*. *Jul. Capitol. in Gordian. c. 23.* Quem cauſa eloquentiæ dignum parentela ſua judicavit.

Parenthĕſis, f. 3. παρένθεσις, Interpoſitio, Interjectio, Interruptio, Figura eſt orationis. De ea *Quintil. l. 9. c. 3.* Quam nos interpoſitionem, vel interclusionem dicimus, Græci παρένθεσιν vocant, dum continuationi ſermonis medius aliquis ſenſus intervenit. ¶ Parentheſis nota ſunt duo ſemicirculi ſe invicem reſpicientes, ut in illo *Virg. 1. Æn. v. 644.* Æneas (neque enim patrius conſiſtere mentem Paſſus amor) rapidum ad naves præmittit Achatem.

Parenticīda, æ, com. idem ac parricida, apud vet. *Plaut. Epid. 3. 2. 13.* Quia ego tuum patrem faciam parenticidam. Optimæ quædam Editiones habent *peracidam*, ficto nomine a *pera*, & *cædo*, q. d. crumenam cædens, emungens.

Parento, as, n. 1. ἐναγίζω, proprie, ut vox indicat, eſt parentibus juſta facere, ſed per Synecdochen aliis quoque tribuitur. *Cic. 2. de Leg.* Hoſtia autem maxima parentare pietatis eſſe adjunctum putabat. *Id. 1. Phil.* Ut cujus ſepulchrum nuſquam extet, ubi parentetur, ei publice ſupplicetur. ¶ Reperitur & cum accuſ. *Ovid. 1. Amor. eleg. 13.* Sic Memnonis umbras Annua ſolemni cæde parentat avis. ¶ Interdum ſignificat cædem alicujus ulciſci, q. d. manes occiſi occiſoris ſanguine placare. *Liv. l. 24. c. 21.* Parentandum regi ſanguine conjuratorum eſſe. *Petron. Satyr.* Noxio ſanguine parentabo injuriæ meæ. ¶ Parentare luxuriæ, eſt immoderatis conviviis, & omnis generis deliciis uti, velut luxuriæ tanquam parenti funebres epulæ parentur. *Sen. de vit. beat. c. 11.*

Parentor, aris, d. 1. idem ac parento. *Sen. epiſt. 122.* Mortuis certe vivi parentantur. Alii rectius legunt. *Mortuis certe interdum parentatur*. Qua ratione eſt paſſiv. verbi parento.

Parĕo, es, parui paritum, n. 2. *apparire*, שָׁמַע, Ger. *folgen*, Gal. *obeir*, Hiſp. *obedecer*, πείθομαι, primo notat præſto eſſe, adeſſe, a παρεῖναι, *adſum*. *Cic. pro Mil.* Quid porro quærendum eſt? Factum ne ſit? at conſtat. A quo? at paret. Alii aliter leg. *Martial. l. 12. epigr. 25.* Ad portum quoties paret Hermogenes. ¶ Hoc ſenſu ad formulas judiciales pertinet: *ſi paret feciſſe*, *ſi paruerit promiſiſſe*, & ſimilia. *Cic. pro Roſc. Com. c. 4.* ex verbis edicti: Si paret HS DCC. dari oportere. h. e. ſi conſtat, ſi probatur. Adhibebatur autem in judiciis dandis. *Cic. in Div. Ver. c. 17.* Judicium dat ſtatim, ſi pareret, eam ſe... V. *Briſſon. de formul. l. 5. circa init.* ¶ Hinc pareo accipi cœpit pro videri, ſeu ſapere, ſeu ſecundum opinionem. *Virg. Æn. 12. v. 176.* Cui pecudum fibræ, cœli cui ſidera parent. ideſt a quo fibræ, & ſidera cernuntur, & peritiſſime agnoſcuntur, ut interpretatur *Servius*. ¶ Et quia qui alteri famulatur, præſto eſſe, & mandata exequi coguntur, hinc uſurpatur pro obedire, obtemperare, dicto audientem eſſe. *Cic. de nat. Deor. l. 2.* Qui religionibus paruiſſent. *Juſtin. l. 1. c. 2.* Tot, ac tantis gentibus viri patienter uni, nedum fœminæ, parituris. ¶ Promiſſis parere, eſt præſtare promiſſa. *Ovid. 6. Faſt.* Parent promiſſis, diſſimulantque Deos. ¶ Parere gulæ, eſt gulæ indulgere. *Hor. l. 2. ſat. 7.* Nil ſervile gulæ parens habes. ¶ Uſurpatur & impersonaliter. *Liv. l. 9.* Firmatiſque cibo viribus arma capiat: dicto paretur. *Symmach. lib. 10. ep. 43.* Paritum eſt ſententiæ.

Parergon, n. 2. Πάρεργον, quod alicui rei præter propoſitum additur, ut ſi pictor Jeſum naſcentem nocte concubia in ſtabulo pingens, lacertas addiderit, a παρὰ, *præter*, & ἔργον, *opus*. *Plin. l. 35. c. 10.* Adjecerit parvulas naves longas in iis, quæ pictores parerga appellant. *Vitruv. l. 9. c. ult.* Verſantur metæ, calculi, aut tona promiuntur, bucciaæ canunt, reliquaque parerga.

Parhippus, i, παρίππος, equus, qui juxta ducitur. *L. 25. Cod. Theodoſ. de curſu public.* ¶ Præterea parhippus dicitur is, qui licentiam habeat duos vehendi, ternum velut, aut vectionem extra ordinem facit. *Lib. 12. Cod. Juſtin. tit. 51. leg. 4.*

Parhypăte, es, παρυπάτη, chorda muſica, quaſi ſubprincipalis. Parhypate hypaton eſt, quæ in noſtratium Muſicorum ſyſtemate dicitur C fa ut: Parhypate meſon, quæ F fa ut. *Vitr. l. 5. c. 4. Mart. Capel. l. 9.*

Pariambus, i, παρίαμβος, pes idem, qui pyrrhichius, hoc eſt duabus brevibus conſtans. *Quintil. l. 9. c. 4.* ubi al. leg. *periambus*.

Pariānus, V. Parius.

Pariatio, onis, f. æquatio, ſolutio, cui opponitur reliquatio, a *pario*. *Scæv. l. ult. ff. de condict. indeb.* An pactum, quod in pariationibus aſcribi ſolet. Alii legunt *pactionibus*.

Pariator, oris, m. qui paria facit, cui opponitur reliquator. *Paulus in l. Julius Paulus, ff. de cond. & demonſtr.* An Sticho mortuo, antequam rationes redderet, vel pariatore, vel reliqua habente. Aliqui leg. *paria*, *vel reliqua habente*.

Paries

Parici Quæstores appellabantur, qui solebant creari causa rerum capitalium quærendarum. *Fest.* ¶ Monet *Scalig.* legendum *Parrici*. Alii emendant *Parricidi*.

Paricida, V. Parricida.

Pariecotia, æ, f. obedientia; & *imparientia* (vel *imparentia*) inobedientia, a *pareo*, es. *Tacit.* in *Agric.* c. 16. *de Britannorum defectione*. Unius prælii fortuna veteri patientiæ restituit. *Gell.* l. 1. c. 13. Ne, si spes fefellisset, culpa imparientiæ, & pœna indeprecabilis subeunda esset. Sic utroque loco legendum censet *Paranum Lex. Crit.* & *Lips.* at editi libri *patientiæ*.

Paries, etis, m. 3. *parete*, muro, קִיר, Ger. *ein scheidwand*, Gal. *parois*, Hisp. *pared*, τοῖχος, vel τεῖχος, id, quod domum ambit, & ab aliis distinguit. Differt a *murus*, quia *paries* dicitur de ædificiis privatis, *murus* tam de publicis, quam de privatis. *Cic.* 6. *Ver.* His tabulis templi interiores parietes vestiebantur. *Idem pro Mil.* c. 27. Ducere parietem per vestibulum. ¶ Intra parietes, vel intra domesticos parietes, est domi nostræ, privatim. *Cic. in Brut.* Intraque parietes aluit eam gloriam, &c. ¶ Intra parietes disceptare, vel componere, est amicis domi, extra cancellos forenses, controversiam componendam permittere. *Cic. pro Quinct.* c. 11. Si quid in controversiam veniret, aut intra parietes, aut summo jure experiretur. ¶ Paries etiam dicitur substructio qualibet, licet non ex calce, & lapidibus. *Vitruv.* l. 2. c. 8. Cratitis parietes vellem ne inventi quidem essent.

Parietālis, le, adject. ad parietem pertinens, ut parietalis herba. *Marcell. Empir.* c. 13.

Parietaria, æ, f. *parietaria*, *vetriuola*, περδίκιον, ἑλξίνη, herbæ species, al. muralis, helxine, parthenion, perdicium; a *paries*, quia in parietibus, ac muris veteribus nascitur. *Apul. de herb.* c. 81.

Parietarius, ii, m. qui parietes construit. *Jul. Firmic.* l. 8. c. 24. Architectos faciet, structores, parietarios, vel marmorarios. ¶ Adjective in *Inscript.* apud *Fabret. pag.* 137. Structor parietarios.

Parietina, f. 1. τοῖχοι ἀρχαιότατοι, pariet vetus, & semidirutus. *Cic.* l. 13. *Fam.* ep. 1. Ut nescio quid illud Epicuri parietinarum sibi concederes. *Id.* 4. *Fam.* ep. 3. In parietinis Reip.

Parilia. V. Palilia.

Parilis, le, o. 3. *pareglie*, *uguale*, ἴσος, æqualis. *Ovid.* 8. *Met.* Quosque alios parili fuerat dignatus honore.

Parilitas, atis, f. *agualità*, ἰσότης, æqualitas. *Gel.* l. 14. c. 3. Parilitas virtutum inter se consimilium.

Parilitium sidus. V. Palilitium.

Pario, is, peperi, partum, & paritum, a. 3. *partorire*, יָלַד, Ger. *gebæren*, Gal. *enfanter*, Hisp. *parir*, τίκτω, est fœtum, vel ovum emittere, quod proprie ad fœminas pertinet. Olim etiam quartæ conjugationis fuit, hodie est tantum tertiæ. *Cato de R. R.* c. 89. Gallinas teneras, quæ primum parierint. *Enn.* apud *Varr.* l. 4. *L. L.* Ova parire solet genu' pennis condecoratum. *Cic.* c. *de Or.* Si quantum pareret mater ejus, asinum fuisse parituram. *Id.* 1. *de Div.* c. 1. Terra parit fruges. ¶ Accipitur aliquando pro generare, ut etiam de viris dicatur, sed hoc rarissime, idque apud vetustissimos. *Cæc.* apud *Non.* c. 6. n. 94. Hic vicinus noster peperisse se filium memorat. ¶ Per Translationem pro acquirere, sive comparare ponitur. *Cic.* 2. *Off.* Maxime autem & gloria paritur, & gratia defensionibus. *Virg.* 11. *Æn.* Qui sanguine nobis hanc patriam peperere suo. Sic parere alicui ægritudinem, honores, laudem. *Cic. Horat. Pisar.* & alii. ¶ Parere verba, est nova fingere. *Cic. de Fin.* l. 3. c. c. Idque eam Græcis, tum magis nobis, quibus etiam verba parienda sunt, imponendaque novis rebus nomina. ¶ Parere sibi lethum manu, h. e. consciscere. *Virg.* 6. *Æn.* ¶ Particip. *partus* V. infra suo loco.

Pario, as, avi, atum, n. 1. est paria facere, idest ita rationes reddere, ut expensa paria sint acceptis, cui *reliquari* opponitur, a *par*. *Ulp.* l. 4. §. 5. *ff. de manum.* Proinde etsi ad nummos prorogavit emptor, cum ei pariaverit.

Paris, idis, m. Πάρις, Priami Trojanorum Regis, & Hecubæ filius, alio nomine Alexander, cujus matri, cum illa se facem ardentem parere somniasset, conjectores responderunt, fore, ut filius, quem in utero gestabat, causa esset Trojani excidii. Qua re cognita, Priamus puerum, ubi primum fuit natus, Achelao servo exponendum tradidit. Sed mater filium formosissimum perspiciens, ejus misereta, curavit, ut furtim nutriretur a pastoribus in Ida monte. Ubi cum adolevisset, Oenonem virgunculam amavit, & compressit, suscepitque ex ea duos filios, Daphin, & Idæum. Porro cum in dirimendis controversiis esset æquissimus, maximam justitiæ famam sibi comparavit, adeo, ut orta inter Deas, Junonem, Palladem, & Venerem disceptatione de forma propter aureum pomum a Jove cœlitus demissum, in quo scriptum erat, *Detur pulcherrimæ*, judex sit ab iis constitutus. Quas cum vidisset nudas, sententiam tulit secundum Venerem, quæ pulcherrimam feminarum ei promiserat, neglecto Regno, quod pollicebatur Juno, & contempta, quam Pallas offerebat, sapientia. Præterea cum esset fortissimus, in agonali certamine, quod ad Trojam agebatur, cum alios omnes superasset, tum ipsum etiam Hectorem, qui eum iratus, quod vinceretur, gladium in eum stringeret, pastorem putans, Paris illi aperuit, se ejus fratrem esse germanum, quod allatis crepundiis probavit. Sic igitur cognitus, a patre receptus est. Deinde constructis viginti navibus, sub specie legationis ad repetendam Hesionem in Græciam missus est, ubi a Menelao hospitio est susceptus. Verum cum ille necessaria de causa in Cretam navigare cogeretur, Paris sibi occasionem rei bene gerendæ oblatam ratus, Helenam, quam mutuo amore deperibat, rapuit, & in Asiam abduxit. Ex illa rapina deinde secutum est bellum Trojanum. In quo Paris singulari certamine cum Menelao congressus, cum pene vinceretur, a Venere subtractus est. Postremo Hectore, & Troilo fratribus occisis, cum ipse, sumpto arcu, & sagittis, quibus plurimum valebat, Achillem sub prætextu desponsandæ Polyxenæ fororis in templo Thymbræi Apollinis interfecisset, & ipse a Pyrrho, sive, ut aliorum est opinio, a Philoctete occisus est. Post ejus mortem Helena Deiphobo fratri nupsit. *Virg. Ovid.* & *Boccat.* l. 6. *Gen. Ovid. epist.* 17. *ad fin.* Bella gerant fortes; tu, Pari, semper ama.

Parisiacus, a, um, adject. ad Parisios pertinens. *Venant. Fortun.* l. 4. *de vita Martini*. Inde Parisiacam properabis ad arcem.

Parisii, orum, m. pop. Galliæ Celticæ, in Belgicæ confinio, quorum urbs item Parisii, vel Lutetia, & Lutetia Parisiorum, Ammiano Castellum Parisinum, Zosimo Parisiam, Venantio Fortunato Parisius, Gallis *Paris*, Italis *Parigi*, in prov. Insulæ Franciæ, ad Sequanam, & Matronam fl. Galliæ caput, sedesque Regia, Academia, ex institutione Caroli Magni, Parlamentum, & Emporium, post Byzantium maxima totius Europæ, populosissima, & ditissima.

Parisius, a, um, adject. Parisiacus, ut Parisii homines, *Amm.* l. 20. c. 4.

Paritas, atis, f. parilitas, æqualitas. *Arnob.* l. 2. in impari paritas, dulcedo in amaritudine contineri nequit.

Pariter, adv. *parimente*, *ugualmente*, יַחַד, Ger. *gleichlich*, Gall. *pareillement*, Hisp. *ygualmente*; ἴσως, ex æquo, æqualiter. *Cic. de Am.* Ut nostra in amicos benevolentia illorum erga nos benevolentiæ pariter, æqualiterque respondeat. ¶ Item convenienter. *Titin.* apud *Non.* c. 4. n. 380. Næ tu istam edepol inedia extulisti pariter, ut dignum fuit. ¶ Item similiter. *Plaut. Aul. prol.* v. 22. Qui hic habet filium pariter moratum, ut pater, atque avus ejus fuit. *Cic. pro Feac.* Pugnat pariter pro salute M. Fontei Narbonensis Colonia. ¶ Item simul. *Cic.* 1. *Tusc.* Pariter enim cum vita sensus amittitur. *Plin.* l. 7. c. 25. Epistolas quaternas pariter librariis dictare. *Plaut. Cist.* 1. 1. 48. Amo pariter simul. ¶ Jungitur eleganter cum particulis, *ac*, *atque*. *Ter. Phorm.* 5. 3. 3. Pariter me opere nunc adjuves, ac dudum re opitulata es. *Plaut. Amph.* 4. 1. 15. Pariter hoc fit, atque ut alia facta sunt. *Id. Men.* 4. 1. 50. Pariter hoc, atque alias res soles. ¶ *Id. Rud.* 3. 6. 37. Pariter suades, qualis es.

Parito, as, a. 1. freq. a *paro*. *Plaut. Merc.* 3. 4. 64. Quo nunc ire paritas?

Paritūdo, inis, f. pariendi actus, a sup. paritum verbi *pario*. *Plaut. Aul.* 2. 1. 36 Propinqua paritudo cui appetit. Al. leg. *partitudo*. *Solin.* c. 4. Si corpusculum in marem figuratur, promtior est paritudo uteri.

Parius, a, um, Πάριος, quod est ex Paro ins. ut Parius lapis, quo veluti Lydio aurum probant, & Parium marmor, quod candidum, & lucidum est, & maxime commendatur. *Virg.* c. *Æn.* Pariusque lapis circundatur auro. *Horat.* l. c. *od.* 19. Splendentis Pario marmore purius. *Nepos in Miltiad.* c. 8. Crimine Pario accusatus est. h. e. quod per proditionem, Paron insulam, cum posset, non expugnasset. ¶ *Jambi Parii* apud *Horat.* l. 1. *epist.* 19. v. 23. sunt Archilochii, ab Archilocho poeta, qui Parius fuit.

Parma, æ, f. *targa*, *brocchiero*, צִנָּה, Ger. *ein rundel*, Gal. *targue*, *rondelle*, Hisp. *broquel*, ἀσπίς, πέλτη, breve scutum, & rotundum, quo pedites utebantur. A Thracibus & rec, & voa defluxit. *Liv.* l. 8. Quem cuspide, parmaque innixum Manlius a jugulo terræ affixit. ¶ Parma utebantur gladiatores quidam, qui Threces, seu Thraces vocabantur. Hinc *Mart.* l. 9. *ep.* 70. Mitior in magno clamor furit Amphitheatro, Vincenti parmæ cum sua turba favet. ¶ Est etiam hoc nomine urbs Italiæ in Gallia Cisalpina, inter Placentiam, & Cremonam, patria *Macrobii*, lanis quoque olim multo in pretio habitis celebrata. *Martial.* l. 14. *epigr.* 155. Velleribus primis Apulia, Parma secundis Nobilis, Altinum tertia laudat oves.

Parmānus, a, am, adject. Parmensis. *Var.* l. 7. *de L. L.* Quoniam similis est Roma, Nola, Parma, dicemus, ut Romani, Nolani, sic Parmani.

Parmātus, a, um, parma tectus. *Liv.* l. 4. c. 39. Ut parmatis, novæ cohorti hostium, locus detur.

Parmensis, a, *Parmigiano*, ad Parmam urbem pertinens, ut *Cassius Parmensis*. *Horat.* l. 1. *epist.* 4. v. 3. ¶ *Parmenses*, ium, Parmæ urbis incolæ. *Cic. Phil.* 14. c. 3.

Parmŭla, æ, f. exigua parma. *Hor.* l. 2. *od.* 7. Sensi relicta non bene parmula.

Parmularius, ii, m. parmulariorum fautor, h. e cujusdam gladiatorum generis, qui parmulis armati pugnabant, & Threces, seu Thraces dicebantur, nam parma Thracum propria fuit. *Sueton.* in *Domit.* c. 10. Patremfamilias, quod Threcem Mirmilloni parem dixerat, canibus objecit, cum hoc titulo: Impie locutus parmularius. V. *Lips.* c. *Saturn.* c. 8. & 22. Huc fortasse & illud pertinet apud *Quint.* l. 3. c. 1. Atius Rhetor (percontanti) Theodoreus, an Apollodoreus esset, (duæ sectæ Rhetorum erant, de quibus *Id. Quintil.* l. 3. c. 1.) Ego, inquit, parmularius sum. Sunt qui hic parmulariam intelligunt parmulariorum labram.

Parnăces, idis, f. genus vestium puellarium. *Varro de lib. cinc.* apud *Non.* c. 14. n. 38. Ut puellæ habeant potius in vestitu chlamydas, encombomata, & parnacidas, quam togas.

Parnasĭcus, a, um, &

Parnassius, a, um, quod ad Parnassum spectat. *Virg.* 6. *Ecl.* Nec tantum Phœbo gaudet Parnassia rupes. *Avien.* in *Phænom. Arat.* v. 6 an. Ut Parnasseo munus memorabile Phœbo.

Parnassis, & Parnasis, idis, adject. femin. Parnassia, Παρνασσίς. *Ovid.* 11. *Metam.* v. 165. Ille caput flavum lauro Parnaside vinctus.

Parnassus, m. 2. *Parnaso*, & Barbarie *Liacura*, Παρνασσός, mons Phocidis, cujus duo sunt juga, Cyrrha, & Nysa, vel Tithoreum, & Hyampeum, ut *Herodotus* tradit in *Urania*. In eo laurus laudatissima, & plurima provenit, item rupes undique præcepta in formam theatri, quæ situ horrorem visentibus facit. Ad Parnassi radices est fons Castalius, quem nonnulli eundem faciunt, atque Hippocrenen, seu Caballinum. Olim sacer fuit Apollini, Musis, & Baccho. Ab aliquibus scriptum est, in Parnasso olim habitavisse Pieres nationem Thraciam, unde Mons Pierius, & Musæ Pierides dictæ sint: item sub Parnasso habitavisse Hyantes pop. unde aquam fontis Parnassi Poetæ Hyantida dicant. Passim in Poetarum carminibus hujus montis mentio fit.

Parnēthus, i, vel Parnes, ethis, m. Πάρνης, ηθος mons Atticæ, multa venatione abundans. *Senec.* in *Hippol.* v. 4. Quæ saxoso loca Parnetho subjecta jacent. *Al. leg.* saxoso loca Parnethi. *Stat.* 12. *Theb.* v. 620. Parnesque benignus vitibus.

Paro, as, avi, atum, a. 1. *apparecchiare*, הֵכִין, Ger. *Rusten*, *bereiten*, Gal. *apprester*, Hisp. *apparejar*, παρασκευάζω, instruo, instituo, molior, orno, adorno, compono. *Cic. Att.* l. 12. An accusationem aliquam ad Silium parem? *Id.* l. 1. *ep.* 6. Ut illud subsidium senectuti parem? *Id.* l. 1. *Fam. epist.* 7. Huc te pares, Hæc cogites. *Id. pro Flacco*, Ad id se parat, nihil aliud curet. ¶ Ponitur etiam pro acquirere, *Cic. de Am.* Parare pecuniam, equos, amicos, &c. *Catul. carm.* 10. Non possum octo homines parare rectos. ¶ Item pro constituere, deliberare. *Plaut. Pœn.* 4. 2. 87. Ita paratum est. *Virg.* 2. *Æn.* Extrema in morte parant defendere telis. ¶ Item æquare, parem facere. *Plaut. Capt.* 4. 2. 20. Eodem vos pono, & paro: parissimi estis hibus.

Paro, onis, m. παρών, navigii piratici genus. *Fest. Cic.* apud *Isidorum*, l. 19. c. 1. Tunc fastuchigero tradit, mandatque paroni.

Parochia, æ, f. παροχία, præbitio, exhibitio, a παρέχω, præbeo. *Cic. Att.* l. 13. *ep.* 2. Omnino cum Senatus noster parochiis publicis occupavis. Alii leg. *parochis*, alii *parochus publicus*. ¶ Pro conventu fidelium ad eandem Ecclesiam pertinentium, vox est infimæ latinitatis Scriptorum. *Sidon.* l. 7. *ep.* 6. Per tristes solitudo parochias. Alii leg. *parœcias*, quod idem sonat.

Parŏchus, i, m. qui Legatis, & Magistratibus publice missis tectum, ligna, salem, & cætera ex lege Julia præbebat; quo colligitur ex *Cicer.* l. 5. *ad Att. epist.* 16. ubi de continentia sua in provincia loquitur. *Horat.* l. 1. *sat.* 5. v. 45. Proxima Campano ponti quæ villula, tectum Præbuit, & parochi quæ debent, ligna, salemque. ¶ Est a Græco παρέχω, præbeo. hinc per similitudinem *Id. Horat.* parochum appellat convivatorem, qui cœnam præbet, l. 2. *sat.* 8. v. 35. vertere pallor; Tum parochi faciem, nil sic metuentis ut acres potores. ¶ *Nonius* c. 1. n. 239. ducit hanc vocem a παροχεῖν, quod significat transvehere, quæ etymologia Eruditis non placet.

Parodia, æ, παρῳδία, carmen ad alterius imitationem compositum. *Ascon. Pedian.*

Parœcia, æ, f. παροικία, idem quod parochia. *Augustin. ep.* 261. Castellum, quod cum continua sibi regione ad parœciam Hipponensis Ecclesiæ pertinet.

Paronomasia, æ, f. *annominazione*, παρονομασία, Paragramma, Antanaclasis, Agnominatio, seu Annominatio, Alliteratio, est Figura verborum per similitudinem, per quam vocabula secundum syllabas mutantur, ut *Fama*, & *flamma*, *reprimo*, & *comprimo*, a παρά, a, ab, & ὀνομάζω, nomino. *Auct. ad Her.* l. 4. *Cic.* l. 4. & *Cic.* c. *de Orat.* & *Quint.* l. 9. c. 3. Una tamen ipsa græca est, & græcis potius literis scribenda. Latine autem *annominatio* appellatur.

Paronychiæ, arum, f. & Paronychia, orum, n. *panerecci*, παρωνυχία, abscessus circa radices unguium, reduviæ. *Plin.* l. 28. c. 8. Eboris scobe paronychia tolluntur. *Id.* l. 23. c. *ult.* Myrti folia purgant lentigines, pterygia, & paronychias.

Paropsis, idis, f. παροψίς, vas escarium concavum. *Juven. sat.* 3. v. 142. Quam multa, magnaque paropside cœnat. *Sueton.* in *Galb.* c. 12. Paropsidem leguminis alicui porrigere. ¶ Dicta est paropsis a παρά, & ὄψον, quia vas est opsoniis coquendis aptum. In quibusdam antiquis libris legitur *parapsis*.

Paroptus, a, um, adject. παροπτός, assatus, ut paroptus pullus, apud *Apic. lib.* 6. *cap.* 9.

Paros, i, f. 2. *Pario*, Πάρος, ins. maris Ægæi, una Cycladum, circuitu 80. M. P. clara marmore candido, & lapide, quo veluti Lydio aurum probant. Hic mures non reperiri dicuntur. *Virg.* 3. *Æn.* v. 126. niveamque Paron. *Nepos in Miltiad.* c. 7. Paron insulam opibus elatam.

Parotis, idis, f. *orecchione*, παρωτίς, apostema secus aures, a παρά, *presso*, & οὖς, ὠτός, *auris*. *Cels.* l. 6. c. 16. *Plin.* l. 22. c. 1. Parotidas, & panos sanat. ¶ Dicuntur etiam parotides, Celso auctore, arteriæ duæ, dextra, sinistraque juxta guttur, quæ sursum procedentes ultra aures feruntur.

Parra, æ, f. genus avis mali cantus, & ideo inauspicatæ. *Horat.* l. 3. *od.* 27. Impios parræ recinentis omen ducat.

Parrhasia, æ, f. regio Arcadiæ, cum urbe cognomine, Stymphalo finitima, ubi Parrhasius mons, & Parrhasium nemus, a Parrhaso filio Lycaonis, teste Steph.

Parrhasis, idis, f. mulier Arcas, ut Calisto filia Lycaonis Regis Parrhasia, seu Arca-

Arcadiæ, quæ in ursam mutata fingitur. *Ovid. 2. Metam.* Parrhasis occubuit. *Id. Heroid. ep. 68.* Parrhasis ursa. *Et 4 Fast v. 577* Parrhasides stellæ.

Parrhasius, a, um, παῤῥάσιος, Arcadicus. *Virg. 8. Æn. v. 344.* Parrhasio dictum Panos de more Lycæi. *Senec Herc. Oet v. 1281.* Parrhasius axis. h. e. Arcticus polus.

Parrhesiastes, æ, m. Παῤῥησιαστής, qui nimis libere loquitur, dicax, mordax. a Παῤῥησία, loquendi licentia. *Senec. l. 3. de Ira, c. 23.*

Parricida, seu patricida. æ, m. *parricida*, Ger. *der sein vatter, oder mutter, todt*, Gal. *parricide*, Hisp. *parricida*, πατροκτόνος, parentum interfector, quasi parenticida. per Sync. a *parens*, & *cædo*. *Cic. pro Rosc. Amer.* Insui in culeum parricidas vivos, atque ita in flumen dejici voluerunt. ¶ Per Synecdochen vox hæc latius est extensa. *Cic. Catil. 1. c. 12.* Hoc patricida civium interfectis. *Id. 2. Leg. c. 1.* Sacrum, sacrove commendatum qui clepserit, rapseritve, parricida esto. ¶ Apud *Plin. l. 7. s. 45.* in quibusdam editionib. legitur *patricida*.

Parricidatus, us, ui, m. parricidium. *Quintil. l. 8. c. 3.* scribit hac voce usum Cœlium (is est qui ad *Cic.* multas scripsit *epistolas l. 8. Fam.*) sed vix tolerabilem videri.

Parricidialis, & Parrisidalis, le, adject. ad parricidium pertinens. *Justin. l. 37. c. 1.* Parricidiale scelus. *Parcus ex MSS.* legit *parricidale*. *Lamprid. in Heliogab. c. 14.* Homo parricidalis animi. *Quintil. declam. 16.* Vultus parricidali ardore suffusi. *Flor. l. 3. c. 21.* Parricidale bellum.

Parricidialiter, adverb. *da parricida*. *Lampr. in Alex. Severo c. 6.* Parricidialiter perire.

Parricidiose, adv. scelerate. *Cic. 5. Tusc. c. 2.* Parricidiose vituperare parentem. Ita Lexicographi: at ibi legendum: Vituperare quisquam vitæ parentem, & hoc parricidio se inquinare audet.

Parricidium, dii, n. *parricidio*, Ger. *ein ermordung des vatters, oder muter*, Gal. *parricide*, Hisp. *parricidio*, πατροκτονία, occisio patris, vel matris, vel alius ex propinquis, itemque machinatio contra patriam. Lege enim Pompeia cautum fuit, ut is parricidii teneretur, non solum qui patrem, & matrem interfecisset, sed etiam qui fratrem, sororem, patruelem, matruelem, filium, filiam, nepotem, neptem, nurum, aliosque propinquos sustulisset. *Cic. pro Cluent. s. 11.* In ipso tetterrimo parricidio nullum scelus prætermissum videtur. *Id. 2. Phil. c. 7.* Cum homines nefarii de patriæ parricidio confiterentur. *Liv. l. 8. c. 25.* Parricidium filii. ¶ Pœna parricidii more veterum Romanorum hæc instituta est. parricida virgis sanguineis verberabatur, deinde in culeum insuebatur cum cane, gallo gallinaceo, vipera, & simia, tandem in mare abjiciebatur. *Cic. pro R. Am. Modestin. ff. ad legem Pompejam, de parricidiis l. 9. Instit. l. ult. tit. ult. §. 6.* Quod si mare remotum esset, bestiis objiciebatur secundum D. Hadriani constitutionem. ¶ Per Catachresin sumitur pro quocunque homicidio. Hinc, teste *Festo*, parricidii Quæstores appellabantur, qui quærendis causis capitalibus præerant. ¶ Item pro quocunque immani scelere. *Cic. Tusc. 5. c. 2.* Vituperare quisquam vitæ parentem, & hoc parricidio se inquinare audet. Alii alit. leg. V. *Parricidiose*.

Pars, partis, f. *parte*, part, Ger. *ein theil*, Gal. *part*, *partie*, Hisp. *parte*, μέρος, unum aliquid ex iis, in quæ totum dividitur. *Cic. 7. Verr.* Quibus illi urbis suæ partem ademerant, iis tu nostri Imperii partem dedisti. ¶ *Facere partes*, est totum in partes dividere. *Cic. 2. de Or.* Quis Antonio permisit, ut partes faceret, & utram vellet, prior ipse sumeret? ¶ *Magna pars*, sæpe pro multis ponitur, *major* pro pluribus, *maxima* pro plurimis. *Cic. pro Corn. Balb.* Cum magna pars in his civitatibus juris sui libertatem civitati anteferat. *Id. 2. Off.* Quæ majori parti pulcherrima videatur. *Id. in Catil.* Multi vero maxima pars eorum, qui in tabernis sunt. ¶ *Bona pars*, idem est ac magna pars. *Cic. 2. de Or.* Bonam partem sermonis in hunc diem esse dilatam. ¶ *Pars multa*, idem, quod multi, vel plerique. *Hor. l. 2. Serm. sat. 7.* Pars multa natat. ¶ *Pars diversa*, vel *adversa*, adversarium notat. *Quintil. l. 5. c. 5.* A patronis diversæ partis inducuntur in laqueum. *Id. l. 4. c. 1.* Partis adversæ patronus. ¶ *Pars* interdum adverbialiter usurpatur pro partim. *Suet. in Vespas. c. 8.* Militet pars victoriæ fiducia, pars ignominiæ dolore ad omnem licentiam processerant. ¶ *Parte*, abl. ponitur aliquando pro partim. *Plin. l. 37. c. 11.* Melichloron est geminum, parte flavum, parte melleum. ¶ *Ex parte*, est ex una parte, vel partim. *Cic. ad Q. Fr.* Tamen ex parte gaudeo. ¶ Dicimus eleganter *ex aliqua parte*, *ex magna parte*, &c. *Cic. 2. Fam.* Tua laus ex aliqua parte fuerit. *Id. in Brut.* Quod ab his vere quadam ex parte, non totum dicitur. *Id. Att.* Ex magna parte tibi assentior. ¶ Interdum *magna ex parte* ponitur pro plerunque. *Plin. l. 8. c. 58.* Itaque magna ex parte complectendo necant. ¶ Item elegans usus est hujus vocis in abl. cum præp. *in*, cum quibusdam verbis. *Cic. Att. l. 8.* Quod plura in ea parte verba fecerim. ¶ *In parte*, aliquando pro partim capitur. *Quintil. l. 5. c. 7.* Patronorum in parte expeditior, in parte difficilior interrogatio est. ¶ *Pro sua parte*, est pro virili, pro viribus. *Cic. l. 15. Fam. ep. 15.* Quibus aliquid opis fortasse ego pro mea, tu pro tua, pro sua quisque parte ferre potuisset. ¶ *Multis partibus*, sæpe idem valet, atque adv. multo. *Cic. 3. Fin.* Ut eandem illam rem, non multis partibus malit ad se se sine facinore, quam illo modo pervenire? ¶ *Duabus partibus alterum vel amplius habere*, est duplo plus. *due volte di più*. *Cic. 5. Verr.* Quid, si duabus partibus docebo te amplius frumenti abstulisse, quam P. R. miserit? ¶ Per Hellenismum dicimus *magnam partem* pro magna parte, subintellecta præp. *secundum*. *Cic. in Brut.* Magnam partem ex iambis nostræ constat oratio. *Id. 1. Off.* Maximam autem partem ad injuriam faciendam aggrediuntur nonnulli. ¶ Eleganter hoc nomen cum quibusdam verbis ponitur in acc. cum præp. *in*. *Cic. 11. Phil.* A quo victore, si cruciatus absit, mors in beneficii partem numeratur. *Id. 2. Off. c. 6.* Tamen sine hominum opibus, & studiis neutram in partem effici possunt. *Id. 7. Verr.* Neque ego ullam in partem disputo. *Id. Att. l. 7.* Nunc vero in alteram partem magis timendi. *Id. pro R. Am.* In eam partem potius peccant. *Id. 11. Att. ep. 7.* In optimam partem aliquid accipere. *Id. pro Mur. c. 31.* Mitiorem in partem interpretari. ¶ *In omnes partes*, est omnino. *Cic. l. 4. Fam.* Te quam primum venire, atque in omnes partes valere. ¶ *Nullam in partem* est nullatenus, nullo modo. *Cic. l. 13. Fam.* Tua nullam in partem multum interesse. ¶ Pars interdum usurpatur pro loco, seu regione. *Cic. 12. Fam.* Omnes, quæ in illis partibus essent, opes, copiasque tuas esse. ¶ Item pro factione, sed fere in num. pl. *Cic. post red.* Cum veterem ex ea parte homines, cujus partis principes non numerabimur. *Id. pro Quinct. c. 21.* Erat, inquit, illarum partium. *Id. 13. Phil.* Tenuerunt partes Cæsaris. ¶ Item pro officio, & consequenter pro dignitate, semper in num. pl. Dici autem proprie videtur in hac acceptione de histrionibus, quibus partes Comœdiæ divisæ distribuuntur, & translatione ab histrionibus dicta de quocunque genere hominum. Primas partes agere dicitur in Comœdiis qui primas tenet, idest, qui principem gerit personam. *Ter. Phorm.* Primas partes qui aget, is erit Phormio. *Cic. 1. Verr.* Ut in actoribus Græcis fieri videmus, sæpe illum, qui est secundarum, aut tertiarum partium, cum possit aliquanto clarius dicere, quam ipse primarum, multum submittere, ut ille princeps quam maxime excellat. *Id. pro Mur.* Ego autem has partes lenitatis, & misericordiæ semper egi libenter. ¶ Interdum acc. *partes* supprimitur. *Id. de clar. Orat. c. 21.* Etsi utrique primas, priores tamen libenter deferunt Lælio. ¶ Meæ partes sunt. *è mio ufficio*, *o me tocca*. *Id. 11. Fam. ep. 24.* Sic *Id. Att. l. 7. ep. ult.* Si erit bellum, meæ partes non desiderabuntur. *non mancherò al mio dovere*. Hinc partes alicujus suscipere. *Id. Verr. 6. c. 30.* partes alicui imponere. *Antonius ad Cic. l. 10. ad Attic. sub epist. 8.* partes deponere. *Cic. pro Sex. Rosc.* partes subire. *Quintil. l. 6. c. 1.* ¶ Apud Veteres legitur ablativus *parti* pro parte. *Plaut. Men. 3. 2. 24.* Satur nunc loquitur de me, & de parti mea.

Parsimonia, f. *parsimonia*, *risparmio*, φειδώ, parcitas, frugalitas, moderatio sumptuum. *Cicer. in Parad. 6. c. 3.* O Dii immortales, non intelligunt homines, quam magnum vectigal sit parsimonia. *Plin. l. 12. c. 14.* Alexandro magno in pueritia sine parsimonia thure ingerenti aris. ¶ Parsimonia oratoria, h. e. verborum parcitas. *Cic. in Orat. c. 24.* Sunt pleraque hujus oratoriæ, de quo loquor, parsimoniæ. ¶ *Parsimonia* pluraliter dixit etiam *Prudent. Cathem. 7. v. 5.* ¶ Scribitur & *parcimonia*.

Parsurus. V. Parco.

Parta. V. Partus, a, um.

Parthaon, onis, παρθάων, filius Martis, vel Meleagri regis Calydoniæ ex Merope: filios habuit Agrium, Thestium, & Oeneum patrem Dejaniræ, & filiam Melam. *Plans. Mro. 5. 1. 43.*

Partheniæ, arum, m. ita dicti Tarentini Lacedæmone profecti, ob notam materni pudoris, ut ait *Justin. l. 3. c. 4.* Cum enim ferrent, illicito se matrum concubitu procreatos, patriam sponte reliquerunt, & in Italiam duce Phalanto delati, Tarentum occupaverunt. V. *Justin. loc. cit. & l. 20. c. 1.*

Parthenianus, a, um, adject. a Parthenio, viri nomine. *Martial. l. 9. ep. 50.* Partheniana toga.

Parthenice, es, f. herba, quæ & Parthenis dicitur. *Catull. carm. 61. v. 194.* Alba parthenice velut, luteumve papaver.

Parthenis, idis, f. herba, quæ & Artemisia. *Plin. l. 25. c. 7.*

Parthenium, ii, n. *matricale*, παρθένιον, herbæ species, folio similis marrubio, nigrior tantum, in parietinis nascens, a παρθένος, virgo, idest a Minerva, quia, cum vernula charus Pericli Athenis in arce templum ædificaret, repsissetque super altitudinem fastigii, & inde cecidisset, hac herba Pericli a Minerva somnio monstrata sanatus est. *Plin. l. 22. c. 17.* ¶ Parthenium alterum, herba est, quam alii leucanthen, alii amaracum vocant, quæ nascitur in hortorum sepibus, flore albo, odore mali, sapore amaro. *Plin. l. 21. c. 30.* ¶ Parthenium denique herba est, al. linozostis, & Hermupoa, & Mercurialis. *Plin. l. 25. c. 5.*

Parthenius, m. a. παρθένιος, mons Arcadiæ, in quo virgines Veneri sacra faciebant, vel venari solebant, ut vult *Servius*, & *Plin. l. 4. c. 6.* a παρθένος, virgo. ¶ Item fl. Arcadiæ. ¶ Item fl. Bithyniæ, *Partemi*, al. *Dolap*, in Paphlagoniæ confinio, qui Amastrim urb. alluit, & interluit, & inter illam, & Tium urb. in mare Euxinum fluit, sic a Diana dictus, quæ juxta illum venari dicitur, vel a filia Palæmonis Regis, quæ in eo suffocata est. *Plin. Liv. & Mela.* ¶ Item fl. Sami ins. al. Imbrasus, ex quo Samos Parthenia dicta est. ¶ Item fl. Sarmatiæ Europææ. *Ovid. l. 4. de Pont. el. 10. v. 49.*

Parthenius, a, um, adject. a Parthenio monte. *Propert. l. 1. el. 1.* Parthenia antra.

Parthenopæus, m. 2. παρθενοπαῖος. filius Milanionis, al. Menalionis, idest Hippomenis, ut vocat *Ovidius*, Regis Arcadiæ, ex Atlanta. *Statius l. 4. Theb.* matris tantum Atalantæ meminit. *Boccacius l. 9. Gen.* Meleagri, & Atalantæ filium facit. *Servius in 6. Æn.* scripsit, filium fuisse Martis ex Menalippe. Admodum puer ad bellum Thebanum profectus est. Periit in bello Trojano. Eum Æneas apud Inferos vidisse fingitur a *Virg. 6. Æn. v. 480*.

Parthenope, es, f. 1. παρθενόπη, una Sirenum, quæ præ dolore, quod prætereuntem Ulyssem cum sociis in scopulos cantu pellicere non potuissent, in mare se præcipitaverunt. Harum aliæ in alia loca, Parthenope eo delata est, ubi postea condita fuit Neapolis, quæ proinde & ipsa Parthenope dicta est. *Sil. l. 12. v. 33.* Sirenum dedit una suum & memorabile nomen Parthenope muris. *Virg. 4. Georg.* Parthenope dulcis.

Parthenopeius, a, um, adject. a Parthenope. *Ovid. 14. Metam. v. 101.* Has ubi præterit, & Parthenopeia dextra Mœnia deseruit.

Parthi, m. a. πάρθοι, pop. Asiæ, quorum regio Parthia, qui ex Scythia expulsi Orientis Imperio diu potiti sunt. Plurima hi bella cum Romanis gessere, sagittis maxime mittendis feroces, & simulata fuga prœliantes. *Horat. l. 1. od. 19.* Parthus animosus versis equis. *Virg. 4. Georg.* Parthi leges.

Parthia, æ, f. *Arach*, παρθυαία, regio Asiæ, princ. Imperii Persarum. Habet ab Occ. Mediam, ab Or. Ariam, a Sept. Hyrcaniam, a Merid. Persidem. Lata sumpta præter Parthiam propriam, quæ est inter Mediam, & Ariam, complectitur etiam Hyrcaniam, & Marginam. Aliquando etiam hoc nomine appellatum fuit totum Persarum Imperium, nempe tempore Romanorum, quod Parthi eo potirentur.

Parthicus, a, um, adject. ad Parthos pertinens, ut Parthicus equitatus. *Flor. l. 4. c. 9.* Parthica damna. *Lucan. l. 1.*

Parthiene, es, f. eadem quæ Parthia. *Curt. l. 6. c. 2.*

Partiarius, a, um. quod a pluribus participatur, ut pecora partiaria, *l. 8. Cod. de Pact.* quorum fœtus inter dominum, & pastorem dividuntur. *Apul. l. 4.* Quæ cum mortali puella partiario majestatis honore tractor. Et *l. 8.* Domini vero promissui operis partiarios agebant consubitus. ¶ Partiarii dicuntur, qui inter se aliquid partiuntur, ut partiarius redemptor. *Cato R. R. c. 26. & 137.* ¶ *Tertul. l. 3. adv. Marcion. c. 16.* Partiarii erroris Judæi. h. e. participes.

Partitim, adv. partitio. *Cal. Aurel. Acut. 2. c. 21.* Partitim cucurbitas adhibere.

Partibilis, le, adject. qui dividi potest. *Claud. Mamert. l. 1. c. 18.* Animam partibilem putant.

Particeps, ipis, o. *partecipe*, Ger. *theil haftig*, Gal. *participant*, Hisp. *participante*, μέτοχος, qui partem alicujus rei capit, socius. Construitur cum gen. *Brut. Cic. l. 11. Fam. ep. 2.* Digni sumus, quos habeas tui consilii participes. ¶ Vel cum gen. rei, & dat. personæ. *Curt. l. 6. c. 7.* Seque ejus consilii fortibus viris, & illustribus esse participem. ¶ Vel cum dat. personæ, & abl. rei cum præp. in, vel de. *Quinct. 3. Declam.* Et in plerisque rutis operibus merito particeps. *Plaut. Truc. 4. 2. 34.* Non licet de obsonio saltem me participem fieri. ¶ Participem facere aliquem rei alicujus, est ei communicare, quicquid est. *Cic. l. 10. Fam. ep. 12.* Feci continuo omnes participes meæ voluptatis.

Participalis, le, adject. *l. un. ff. de offic. præf. præt.* Adsociati participalis curæ. h. e. participes. ¶ Nomina participalia apud *Varr. lib. 9. L. L. pag. 149.* sunt ipsa Participia.

Participatio, onis, f. *partecipazione*. *Spartian. in Juliano, c. 6.* Patric, ut fieret senatusconsultum de participatione imperii.

Participatus, us, m. participatio. *Spartian. in Sever. c. 8.* Cum Severum ad participatum vocaret, contemptus est. V. ibi *Casaub.*

Participatus, a, um, *comunicato*, *partecipato*, communicatus. *Justin. l. 34. c. 2.* Participato cum fratre regno.

Participialis, le, adject. ad participium pertinens, ut participalia verba. *Quint. l. 1. c. 4.*

Participialiter, adverb. per participium, voc. Grammaticorum. *Fest. in Torrens.* Torrens participialiter pro exurens.

Participium, n. 2. μετοχή, est pars orationis declinabilis, quæ casus habet, & significat cum tempore, ut *Amans*, a *pars*, & *capio*, quod cum nominis, tum verbi partem capiat. *Var. l. 7. & 8. L. L. Quint. l. 9. c. 3.*

Participo, as, avi, atum, a. 1. *partecipare*, *esser fatto partecipe*, Germ. *theil haftig seyn*, *oder machen*. Gal. *participer*, Hisp. *participar*, μεταλαμβάνω, partem capio, particeps fio, cum acc. *Cic. 2. Tusc. c. 17.* ex *veteri Poeta*: Qui alteri exitium parat, eum scire oportet, sibi paratum, pestem ut participet parem. ¶ Vel cum abl. & præp. a vel ab præter acc. *Cic. 2. de Leg.* Sequitur igitur, ad participandum alium ab alio, communicandumque inter omnes, jus nos natura esse factos. ¶ Est etiam participem facere, partem tribuere, communicare, *far partecipe*, κοινόω. Et construitur cum acc. & abl. cum præp. *cum*. *Liv. l. 3. c. 12.* Suas laudes participare cum Cæsone. ¶ Reperitur etiam cum acc. personæ, & abl. rei sine præp. & alio abl. cum præp. *de*. *Plaut. Mil. 2. 2. 108.* Quin suo sermone aliquem familiarium participaverit de heri amica. ¶ Item cum acc. pers. & gen. rei. *Plaut. Cist. 1. 3. 37.* Paternum servum sui participat consilii.

Particula, æ, f. *particella*, μερίς, μόριον, parva pars. *Cic. 2. de nat. Deor.* Nullo modo perfectus, sed quædam particula perfecti. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 79.* Atque affigit humo divinæ particulam auræ. ¶ Apud Grammaticos particulæ sunt minores voces, quæ verborum constructioni, vel compositioni inserviunt. *Gel. l. 4. c. 17. & l. 11. c. 3.*

Particularis, re, adject. *particolare*. *Apul. de Syllogis. categorem.* Propositiones aliæ universales, aliæ particulares. Sic deinde sæpe.

Parti-

Particulariter, adv. *particolarmente*, *Apul. de syllog. categorem.* Non nisi particulariter converti potest. Adda *Jul Firmic l. 5. c. 1.*

Particulatim, adv. *a parte*, *a parte*, *μερικῶς*, per particulas, particulariter, membratim. *Auct.* ad *Her. l. 3. c. 9.* Si summatim, non particulatim narrabimus. *Senec. epist.* 24. Particulatim excarnificare. *Colum. l. 7. c. 5.* Particulatim facilius, quam universus convalescit.

Particulo, onis, m. *συμμέτοχος*, partiarius. *Non. c. 1. n. 71.* Particulones dicti sunt cohæredes, quod partes patrimonii sumant. *Pomp. ibid.* Age modo, Stagari, particulones producam tibi.

Partilis, le, adject. quem partiri possumus. *Ammian. l. 14. c. 11. de Nemesi.* Generali potestate partilibus præsidens fatis.

Partiliter, adv. per partes, divisim. *Arnob. l. 6.* Non partiliter uspiam, sed ubique esse totum. Adde *lib. 2.*

Partim, adv. *parte*, *ἀνὰ μέρος*, ex parte, pro parte. *Cic. 4. Ver.* Ut ejus in provincia statuæ in locis publicis positæ, partim etiam in ædibus sacris, &c. ¶ Fere semper in oratione reperitur bis, ter, quater, &c. *Cic. l. 2. Fam. ep. 8.* Ut eos partim scelerum suorum, partim etiam ineptiarum pœniteret. ¶ Nonnunquam in posteriore orationis parte pro repetitione adv. partim ponitur *alius, alia, aliud*. *Sall. in Jug.* Ille probare partim, alia abnuere. *Cic. 2. nat. Deor. c. 37.* Bestiarum aliæ sunt terrenæ, partim aquatiles, aliæ quasi ancipites. ¶ Regit interdum gen. teste *Gellio l. 10. c. 13.* & tunc per Enallagen ponitur pro nomine, ut Partim hominum venerunt. idest pars hominum venit, sive quidam homines. *Cato in or. de Re Floria apud eund.* Cum partim illorum jam sæpe ad eundem modum erat. idest cum parte illorum, seu cum quibusdam illorum. *Cic. 2. Off.* Eorum autem ipsorum partim ejusmodi sunt, ut ad universos cives pertineant, partim ut singulos attingant. ¶ *Plaut. Pers. 3. 3. 29.* Faceres quod partim faciunt argentarii. h. e. magna, vel major pars argentariorum.

Partio, onis, f. idem ac partus. *Gel. l. 3. c. 16.* Sed nono mense, aut decimo, neque præter hos alios partionem mulieris fieri existimasse. *Varr. l. 3. R. R. c. 9. de gallinis.* Hæ ad partiones sunt aptiores.

Partio, is, ivi, itum, a. 4. idem ac partior, divido. *Plaut. Asin. 2. 2. 5.* Prædam pariter cum illis partiam. *Lucret. l. 5. v. 683.* Imparibus currens (Sol) anfractibus ætheris oras partit. *Cic. 3. de Orat. c. 30.* Paulo secus a me, atque ab illa partita sient.

Partior, iris, itus sum, d. 4. *partire*, *dividere*, חִלֵּק, Ger. *theilen*, Gal. *partir*, Hisp. *partir*, *μερίζω*, est partes facere, & distribuere, seu dividere. Construitur cum acc. *Cic. pro R. Com.* Quod æqualiter omnes partirentur. ¶ Vel cum acc. patiente, & alio acc. cum præp. *in*. *Cic. in Orat.* Genus universum in species certas partietur. ¶ Vel cum acc. & abl. cum præp. *cum*. *Cic. in Brut.* Qui, cum partiretur secum causas. ¶ Vel cum alio acc. & præp. *inter*. *Cæs. l. 3. B. C.* Officia inter se partiuntur. *Cic. 12. Phil. c. 6.* Partirenturque inter se, qui Capitolium, qui Ostia, qui urbis portas occuparent.

Partite, adv. *distintamente*, Germ. *zertheilt*, Gall. *par partie*, Hisp. *en partes*, *μεμερισμένως*, divise. *Cic. in Orat. c. 33.* Qui enim nihil potest tranquille, nihil leniter, nihil partite, definite, distincte, facete dicere.

Partitim, adverb. partite, per partes. *Claud. l. 2. de laud. Stilic. v. 30.* Sed privata minus, partitim singula quemque Nobilitant, hunc forma, decens, hunc robur in armis. Al. leg. *partitum*.

Partitio, onis, f. *divisione*, חֲלֻקָּה, Ger. *theilung*, Gall. *division*, Hisp. *partimiento*, *μερισμός*, divisio totius in partes. *Cic. 2. de nat. Deor.* Hæc, si recte memini, partitio fuit. *Id. 2. Off. c. 21.* Æquabilis prædæ partitio.

Partito, adv. idem ac partite. *Ulp. in eo lib. qui inscribitur, Tituli ex corpore Ulpiani tit. 24.* Mævius hæres meus cum Titio hæreditatem meam partito dividito.

Partitor, oris, m. *divisore*, *μεριστής*, divisor. *Cic. in Latin. c. 5.* Sed partitorem ad partiendas merces missum putares. Al. leg. *percussorem*.

Partitudo. V. Paritudo.

Partitus, a, um, nom. ex particip. signific. passive, *diviso*. *Lucret. l. 3. v. 712.* Animi natura partita per artus. *Ovid. 3. de ar. am. v. 573.* partitaque fœdera lecti sentiat.

Partor, oris, m. qui acquisivit. *Plaut. Truc. 2. 1. 42.* Unde ante-parta demus post-partoribus.

Partualis, le, adject. ad partum pertinens, ut partualis sanguinis fluxus. *Tertull. l. 2. adv. Marcion. c. 20.*

Partula, æ, f. nomen Deæ, quæ partus gubernat. *Tertul. de Anima c. 37.*

Partumeius, a, um, adject. Partumeius venter dicitur, qui facile concipere, & parere potest, *a parto*. Quidam conflatum putant a *partu*, & *meio*, q. d. ea facilitate pariens, ac si mingeret. Sed *meius* est additamentum, seu terminatio vocis nihil per se significans. *Horat. Epod. 17. v. 50.* Tuusque venter partumeius: & tuo Cruore rubros obstetrix pannos lavit. Alii legunt *Pactumeius*, quam vocem V.

Partura, æ, f. partus. *Varr. l. 2. R. R. c. 1. ad fin.* Deme duas res de mulis, admissuram, & parturam.

Parturio, is, ivi, itum, n. 4. *partorire*, חִלֵּל, *cholel*, Ger. *gern wollen gebaren*, Gall. *être en travail d'enfanter*, *s'efforcer de produire*, Hisp. *estar de parto*, *ὠδίνω*, capio parere, laboro, ut pariam, desid. a *pario*. *Ter. Adelph. 3. 4. 42.* Numnam quæso illa parturit. ¶ Translate *Cic. 2. Phil. c. ult.* Utinam aliquando dolor P. R. pariat, quod jam diu parturit. *Id. pro Mur. c. 39.* Periculum conceptum Respublica parturit.

Parturitio, onis, f. actus parturiendi. Translate *Augustin. epist. 34. a med.* Explicare conceptionem & parturitionem cordis sui. Et *l. 8. Confession. c. 6. a med.* Turbidus parturitione novæ vitæ.

Partus, us, m. *parto*, תּוֹלֶדֶת, Ger. *ein geburt*, Gal. *enfantement*, Hisp. *parto*, *τόκος*, pariendi actus. *Cic. pro Cluent. c. 11.* Et jam appropinquare partus videretur. ¶ Translate etiam de arboribus dicitur. *Plin. l. 11. c. 14.* Autumno legitur ex æstivo partu. ¶ Metonymice accipitur pro prole. *Cic. 1. Tusc.* Nonne pro suo partu ita propugnant? &c. *Plin. lib. 8. c. 32.* Ferre partum. h. e. gravidam esse.

Partus, a, um, *partorito*, *γεγεννημένος*, in lucem editus, partic. a parior. *Virg. 6. Æn.* Alius Latio jam partus Achilles. ¶ Translate sumitur pro acquisito, comparato. *Cic. 2. de Orat.* Ut ipsum, quod erat hominis proprium, non partum per nos, sed divinitus ad nos delatum videretur. *Id. 2. Phil. c. 27.* Male parta male dilabuntur. ¶ *Parta* deponentis more pro ea, quæ peperit. *Colum. l. 7. c. 4.* Parta nutrici consociata minus laboret in educatione fœtus sui.

Parve, adverb. *poco*, *μικρῶς*. *Vitruv. l. 9. c. 6.* Parve per eos flectitur delphinus. *Cal. Aurel. Acut. 2. c. 38.* Parvissime aliquid memorare.

Parvifacio, is, a. 3. *vilipendere*, parvi facio. *Pompon.* apud *Non. c. 1. n. 64.* Ego rumorem parvifacio. ¶ Passive *Titian.* apud *Priscian. l. 8.* Consilium parvifaciatur.

Parvitas, atis, f. *piccolezza*, *μικρότης*, exiguitas. *Cic. de Un. c. 13.* Quæ cerni non possent propter parvitatem. *Gell. l. 1. c. 3.* Parvitates rerum, & magnitudines.

Parum, adv. *poco*, מְעַט, Germ. *wenig*, Gall. *peu*, Hisp. *poco*, *μικρόν*, modicum. *Ter. Adel. 5. 9.* Impense cupitis, consulitis parum. *Cic. Att. l. 10.* Ne dum pudet te parum optimatem esse, parum diligenter, quod optimum sit, eligas. *Id. pro Sext.* Parum id est, Piso, quod tantum homines fefellisti? *Horat. l. 2. ep. 2.* Quæcunque parum splendoris habebunt. *Ovid. 2. de Pont. eleg. 10.* Parum prudens. *Cic. Tusc. 2.* Parum diu vixit. *Ter. Phorm. 5. 7. 27.* Itane parum mihi fidem esse apud te? *Sallust. Jug. c. 76.* Hæc facinora impune suscepisse, parum habuere, *l'ebbero per poco, non si contentarono*. Sic *Vellej. l. 2. c. 66.* Parum habebat summa accepisse, & consul creatus esse, nisi &c.

Parumper, adv. *un pocherino*, *ὀλί μικρόν*, parvo tempore. *Cic. de Am.* Tu, velim, animum a me parumper avertas. *Virg. 6. Æn.* Pulsusque parumper corde dolor tristis. h. e. paulatim.

Paruncülus, m. dim. a *paro*, *cast*. *Cic.* apud *Isid. l. 19. c. 1.* Paruneulis ad litus ludit parvulis.

Parus, i, m. avis genus, cujus multas species refert Gesnerus, ab Italis nonnullis *parigola* dicitur. *Auctor carm. de Philom. v. 9.* Parus enim quamvis per noctem tinniat omnem.

Parvulum, adverb. paululum. *Plin. l. 8. ep. 14.* Quia parvulum referret, in &c. alii leg. *paululum*.

Parvülus, a, um, *νήπιος*, dim. a parvus. *Cic. 4. Acad.* Vide, quæso, quam in parvulis sitis. *Brut. Cic. l. 11. Fam. ep. 10.* Qui ex fuga cum parvulam manum peditum haberet inermium. ¶ Parvula res, est res nullius momenti. *Cicer. pro Quinct.* Si in parvula re captionis aliquid vererere. ¶ Parvulus absolute pro puerulo usurpatur. *Quint. l. 1. c. 7.* Excepta parvulorum judicia. *Teren. Andr. 1. 1. 8.* Postquam te emi a parvulo, *da fanciullo*. *Cæs. l. 6. B. G. c. 20.* A parvulis duritiæ, & labori student.

Parvus, a, um, *piccolo*, צָעִיר, Ger. *klein*, Gal. *petit*, Hisp. *pequeño*, *μικρός*, exiguus, a *παῦρος*, paucus, extrito, a, & inserto digamma. *Cic. 1. de Leg.* In parvum quendam, & angustum locum concludatur. ¶ Interdum ponitur pro eo, quod est minimi pretii. *Cic. 2. Off.* Parva sunt foris arma, nisi est consilium domi. *Id. ibid.* Et ea, quæ eximia plerique, & præclara videntur, parva ducere. ¶ Genitivus *parvi* eleganter cum verbis æstimandi, & hujusmodi conjungitur. *Cic. pro Arch. c. 6.* Pericula mortis, atque exilii parvi esse ducenda. *Nepos in Eum. c. 10.* Omnes præ illo parvi futuros. *Cic. pro Leg. Manil.* Illud primum parvi refert, *poco importa*, *o poco giova*. ¶ Interdum parvus pro brevi ponitur. *Ter. And. 1. 1. 83.* Parvæ consuetudinis causa. Sic *Lucan. l. 4. v. 476 & 528.* parvam mortem dixit. ¶ Item pro pauco, *poco*. *Plin. l. 12. c. 13.* Odoris parvi amomum. *Ter. Eun. 1. 2. 117.* Parvam mihi habeat fidem. ¶ Item pro paupere, humili. *Hor. l. 1. ep. 3. v. 28.* parvi properamus, & ampli. Hinc parvus animus, *animo abietto*. *Horat. l. 1. ep. 18.* ¶ Item pro puero. *Stat. l. 1. silv. ult. v. 44.* Parvi, fœmina, plebs, equea, senatus. *Id. 7. Theb. v. 530.* liquistis enim parvosque, senesque. ¶ Hinc *a parvo*, *a parvis*, est ab infantia, vel pueritia. *Cic. de Leg.* A parvis ea didicimus. *Liv. l. 1. c. 39.* Puerum in domo a parvo eductum. ¶ *In parvo*, accipitur pro fere. *Plin. l. 8. c. 33.* Eminet rostrum, at in parvo fit haud absimile suillo. ¶ Comp. *minor*, sup. *minimus*, V. suis locis. Sed tamen reperitur sup. *parvissimus*. *Lucr. l. 3. v. 200.* Igitur parvissima corpora quanto, & levissima sunt. Adde *Varr.* apud *Non. c. 6. n. 43.*

Pascalis, le, o. 3. idem, quod pascualis, a pasco. *Lucil.* apud *Non.* Pascalis pecore, ac montano hirco. *Festus*: Paschales oves Cato posuit pro pascuales.

Pasceolus, m. a. sacculus ex aluta. *Non. c. 2. n. 635.* *Plaut. Rud. 5. 2. 27.* Præterea centum minæ Philippeæ in pasceolo seorsum.

Pascha, æ, n. *Πάσχα*, פֶּסַח, Ger. *ostern*, Gall. *paque*, Hisp. *pascua*, *νύσχα*, festum Hebræorum, & Christianorum verno tempore, a פֶּסַח, *transitus*, quod a rad. פָּסַח, *transiit*. Hierosolymitani pro פֶּסַח, dixere פַּסְחָא. Ratio nominis est, quod Angelus, cum cæderet Ægyptios, domos Israelitarum sanguine illitas transierit. In Græco N. T. textu est indeclinabile. *Tert. l. 2. c. 4.* Solemnibus Paschæ abnoctam. *Auson. ep. 10. ad Paulum.* Nos etenim primis post sanctum Pascha diebus. ¶ In plurali numero, *Symmach. lib. 10. ep. 77.* Paschatum dies celebrare. ¶ Invenitur etiam *Pascha*, *a*, m. *Tertul.* (*seu quicumque alius auctor est*) *in carm. lib. 2. adv. Marcion. c. 3.* Hunc Pascham Paulus mactatum prædicat agnum. ¶ Sunt qui inflectunt in 3. declin. *Pascha*, *atis*, ut *Ambrosius de myster. Paschatis*, & alii sequioris ævi. Sed nullum nomen 3. declin. in *a* invenitur, quod non sit Græcum, & græca terminatione in *ma* terminetur, quia hujusmodi nomina a prima persona præteriti perfecti passivi formantur.

Paschalis, le, adiect. ad Pascha pertinens. *Sedul. in princ. oper.* Hæc firmos ad dona gradus Paschalia ducit. *Impp. Gratian. Valentinian. &c. l. 9. Cod. Theodos. tit. 35. leg. 4.* Paschale tempus.

Pascito, as, a. 1. *pascolare*, *βοσκέω*, freq. a pasco. *Varr. R. R. c. 16.* Nunc feras dico, quæ in sylvestribus locis pascitant.

Pasco, is, pavi, pastum, n. 3. *pascere*, *pascersi*, *mangiare*, רָעָה, Ger. *sich weiden*, Gal. *paitre*, Hisp. *apacentar*, *comer*, *νέμομαι*, vescor, comedo, a *νέω*, nutrio. Fere de bestiis dicitur. Et construitur vel absolute. *Ovid. 4. Met.* Mille greges illi, totidemque armenta per herbas pascebant. ¶ Vel cum acc. *Ovid. 1. Fast.* Pavit ovis pratum, verbenas improba carpsit. ¶ Dicitur etiam de hominibus. *Plaut. Most. a. 1. sc. 2.* Gestis aliquo jam hercle ire pastum foras. Adde *Martial. l. 9. epigr. 82.* ¶ Est etiam verbum activum, & significat pascere facio, pabulum præbeo. *Cic. 1. de Div.* Qui cum propter paupertatem sues puer pasceret. *Id. Att. l. 6.* Lancibus, & splendidissimis canistris, olusculis nos soles pascere. *Varr. R. R. l. 2. c. 1. a med. Cic. 7. Ver.* Necesse est constituat, quot greges, & quanto sit pasturus. ¶ Translate etiam sumitur, ut Pascere oculos, idest visu alicujus rei grate delectare. *Cic. 7. Ver.* Cum ejus cruciatu, atque supplicio pascere oculos, animumque exsaturare vellent. *Id. Att. l. 4.* Ego hic pascor bibliotheca Fausti. *Id. pro Sext.* Pasci discordiis. *Id. 2. Off.* Maleficio, & scelere pasci. *Virgil. 2. Georg.* Non animum modo ait pascat prospectus inanem. ¶ Item pro nutrire, alere, fovere, ut pascere barbam, *Horat. l. 2. sat. 3.* pascere amorem, *Ovid. de remed. amor.* pascere spes inanes, *Virg. 10. Æn.* ¶ *Id. 2. Æn.* Lambere flamma comas, & circum tempora pasci. h. e. crescere, nutriri. ¶ Nummos alienos pascere, hoc est augere ære alieno contrahendo, & usuris solvendis, *Horat. l. 1. ep. 19.* ¶ *Pastito linguam* in sacrificiis dicebatur, idest coercito, contineto, taceto. *Paulus Festi abbreviator.*

Pascor, eris, pastus sum, depon. 3. *pascersi*, *mangiare*, *apacentarse*, pasco. *Virg. 3. Georg.* Pascuntur vero silvas, & summa Lycei. *Id. 4. Georg.* pascuntur & arbuta passim, Et glaucas salices, casiamque &c. Hæc tamen, & alia hujusmodi exempla non satis omnino deponentis naturam in hoc verbo ostendunt: potest enim hujusmodi constructio ad Græcam syntaxim, quam sæpe imitantur Poetæ, referri.

Pascua, æ, f. 1. idem, ac pascuum. *Tertul. Apolog. c. 22.* Quæ illi [illegible] pascua est, quam ut &c.

Pascualis. V. Pascalis.

Pascue, adverb. laute, q. d. pascuo abundante. *Apul. Menon. 2.* [illegible] pascue vinolentus.

Pascuosus, a, um, adject. Pascuo abundans, vel idoneus ad pascendum, ut pascuosa herba. *Apul. de herb. virtutib. c. 90.*

Pascuum, i, n. *pascolo*, *βοτάνη*, *νομή*, locus, in quo pecudes pascuntur. *Col. l. 8. c. 14.* Esuriens mittatur in pascuum. *Cic. 2. Agr.* Utrum tandem hanc sylvam in relictis possessionibus, an in Censorum pascuis invenisti? ¶ Pascua etiam, generatim omnia dicebantur, ex quibus populus reditus habet, quia diu hoc solum vectigal fuerat, teste *Plin. l. 18. c. 3.*

Pascuus, a, um, *pascolativo*, Ger. *zur weidsfuglich*, Gal. *qui sert de pâturage*, Hisp. *cosa que pace*, *νομευτικός*, quod pastui aptum est, quod pascuis pecudum destinatum est. *Plaut. Truc. 2. 2. 47.* Non arvus hic, qui arari soleat, sed pascuus est ager. *Lucret. l. 5. v. 1247.* Pascua rura.

Pasiphäe, es, per quatuor syll. f. 1. *Πασιφάη*, filia Solis e Perside filia Oceani, soror Circes, & Æetæ, uxor Minois Regis Cretæ, quam fabulæ ferunt tauri amore captam fuisse, Dædalique opera, qui ligneæ eam vaccæ inclusit, voti compotem factam, Minotaurum peperisse, media parte hominem, reliqua taurum referentem, quod monstrum postea in Cretensi labyrintho Theseus dicitur interfecisse, Ariadnes ope adjutus. *Servius* Minois scribam fuisse tradit nomine Taurum, cum quo Pasiphae mutuo ejus amore capta, in Dædali ædibus concubuit. Filiam etiam ex Minoe peperit, quæ Phædra dicta est. In numero Dearum habita est. *Cic. 3. de nat. Deor.* & *1. de Divin.*

Pasiphaeius, a, um, per sex syll. quod ad Pasiphaen spectat. *Ovid. 15. Met. v. 500.* me Pasiphaeia quondam Tentatum frustra. &c. idest Phædra filia Pasiphaes.

Pasithea, f. 1. *Πασιθέα*, una ex tribus Gratiis, quam Euphrosynem alii vocant. *Stat. 2. Theb. vers. 286.* Non hoc Pasithea blandarum prima sororum.

Passa, æ, f. idem quod passum. *Gell. l. 10. c. 23.* Bibere solitas ferunt loream, passam, murrinam &c. Alii leg. *passum*.

Passaria ficus, *fico seccato al sole*. *Capitolin. in Albino, c. 11.*

Passer, eris, m. *passera*, צִפּוֹר, Ger. *ein spatz*, Gall. *passereau*, *moineau*, Hisp. *gorrion*,

geroion, στρουθός, avis species, a ψῶρει, per Metathesin. *Cicer. 1. de Divin.* Calchas ex passerum numero belli Trojani annos auguratus est. ¶ Est avis salacissima, & vitam brevissimam vivit. *Plin. l. 10. c. 36.* Hinc *Sappho* apud *Athen. l. 9.* inquit, Venerem in passeribus vehi. ¶ Translate dicitur de mentula. *Politianus* quidem in *Miscell. c. 6.* hac significatione passerem a *Catullo ep. 2.* accipi putat. *Martial. l. 11. ep. 7.* Da mi basia, sed Catulliana, quæ si tot fuerint, quot illa dixit, donabo tibi passerem Catulli. Alii interpretantur carmina, qualia a Catullo de Lesbia dicta fuere. ¶ Passer marinus, est avis ingens, & maxima omnium avium, quæ proprio vocabulo struthiocamelus dicitur, *struzzo*. Nam quemadmodum Græcis στρουθὸς non passerem tantum significat, sed etiam struthiocamelum, sic Latini quoque passerem appellant & avem hanc vulgarem, & avem illam Libycam. Marinus autem vocatur, hoc est trans mare advectus. *Auson. in Accium Paullum.* Ovum tu quoque passeris marini. *Plaut. Pers. 2. 5. 17.* Isthuc marinus passer per circum solet. ¶ Passer etiam piscis est genere planidum, similis rhombo, nisi quod rhombo situs corporis dexter resupinatus est, passeri lævus. *Plin. l. 32. c. 11. Hor. l. 2. sat. 8.* Cum passeris, atque ingustata mihi porrexerit ilia rhombi. ¶ Est etiam passer vox blandientis. *Plaut. Cas. 1. 1. 50.* Meus pullus passer, mea columba, mi lepus.

Passerculus, m. 2. στρουθίον, parvus passer. *Cic. 2. de Div. c. 30.* Cur autem de passerculis conjecturam facit? ¶ Usurpatur interdum in blanditiis amatorum. *Plaut. Asin. 3. 3. 76.* Dic me tuum passerculum, gallinam, coturnicem.

Passerinus, a, um, adject. *Pompon.* apud *Non. c. 5. n. 337.* Ut te objectes frustatim passerinum prandium. *h. e.* ita dilacerandum præbeas, & devorandum leonibus, ut passeres devorent in convivio solent.

Passernices, f. 3. cotes, quæ aqua trahunt aciem. Trans Alpes inveniuntur. *Plin. l. 36. c. 22.*

Passibilis, le, adject. *passibile*, qui pati potest. *Arnob. l. 7.* Quidquid vexatur rei alicujus motu, passibile esse constat, & fragile. Adde *Tertul. advers. Prax. c. 29.*

Passibilitas, atis, f. *passibilità*, aptitudo ad recipiendam passionem. *Arnob. l. 2.* Passibilitate interveniente corruptibilem esse.

Passibiliter, adverb. patiendo. *Tertul. de anim. c. 45.* Anxie, & passibiliter in somnis conterreri.

Passim, adv. *per tutto*, Ger. *hind*, *und her*, Gal. *çà*, & *là*, Hisp. *de passo en passo*, σποράδην, sparsim, a sup. *passum* verbi *pando*. *Cic. pro Font.* Hi contra vagantur læti, atque erecti passim toto foro. *Id. pro Syll. cap. 15.* Dividi passim, & pervulgari. *Brutus ad Cic. Fam. 11. ep. 13.* Antonius biduo me antecessit itinera multo majore fugiens, quam ego sequens, ille enim ire passim, ego ordinatim, *marciò con disordine*. ¶ Differt ab *ubique*, quia *ubique* dicitur de eo, ubi nullum est intervallum, *passim*, ubi aliquid intervalli est, ex. gr. herba est in prato ubique, grex passim pascitur, quia aliquid intervalli est inter pecudem, & pecudem, non inter herbam, & herbam. Sed quandoque confunduntur. *Lact.* Creditur ei passim, tanquam cognitæ veritati. idest ubique. ¶ Interdum ponitur pro undique. *Lact. l. 2. c. 7.* Eo passim confugerunt ex finitimis locis passimi quique. ¶ Interdum pro quomodolibet. *Virg. 3. Æn.* Passimque in litore sicco corpora curamus. idest sine ullo conditionis discrimine in litore sparsi.

Passio, onis, f. *passione*, Germ. *bewegung*, Gall. *passion*, Hisp. *passion*, πάθος, ægritudo corporis. *Cornel. Gallus* (*si modo is ejus carminis auctor est*) *eleg. 5. v. 42.* Si nihil immineat passio, nulla fuit. Usi sunt præterea hac voce *Prudent. peristeph. 2. v. 192. Apul. in Trismegisto*, *Sever. Sulpit. l. 2. hist. c. 32.* & alii hujus notæ.

Passionalis, le, adject. passionem afferens. Usus est *Tertul. cont. Gent. c. 2. & 4. Cæl. Aurel. Tard. 1. 1. 4.*

Passive, adverb. passim, confuse, incondite. *Tertul. advers. Psych. c. 4.* ubi tamen *Scioppius* in notis ineditis legit *passim*. Eadem lectionis varietas est & apud *Apulej. l. 11. Metam.* ¶ Passivorum more, apud Grammaticos. *Priscian. lib. 8 pag. 791. Putsch.*

Passivitas, atis, f. frequentia promiscua, a *passim*. *Tertul. l. 1. adv. Marcion. c. 4.* Quantum denotatur passivitas offert. Et in *Apol.* Suppeditante materias passivitate luxuriæ.

Passivitus, adv. idem, ac passim. *Tertull. l. de Pallio, c. 3.*

Passivus, a, um, adject. *passibile*, qui pati potest, παθητικός. *Arnob. lib. 2.* Argumenta sunt præsto, quibus anima passiva, & interibilis invenitur. Adde *Apulej. in Trismegisto.* ¶ Passiva verba a Grammaticis dicuntur, quæ passionem significant, ut amor, verberor. *Charis. lib. 2. Priscian. lib. 18.* & alii. ¶ Interdum passivus dicitur, qui promiscuus est, & pluribus communis, a *passim*. Hinc *Tertul. l. 1. advers. Marcion. c. 7.* passivum nomen Dei dixit, quia & hominibus dictum est: Ego dixi, dii estis. Sic *Jul. Firmic. lib. 5. cap. 1.* passivas cupiditates, hoc est quas passim homines sectantur.

Passum, i, n. *sapa*, γλυκύ, vini dulcis genus, quod exprimitur ex uvis passis, idest ex uvis, quæ in vite diutius Sole adustæ sunt, & rursus post vindemiam ad Solem suspensæ ejus ardorem dies aliquot passæ fuere. *Varro l. 2. de vita P. R.* apud *Non. c. 1. n. 16.* V. *Plin. l. 14. c. 9.* & *Col. l. 12. c. 39. Virg. 2. Georg. v. 93.* Et passo psythia utilior. *Juven. sat. 14.* Qui gaudes pingue antiquæ de litore Cretæ Passum, & municipes Jovis advexisse lagenas.

Passus, a, um, παθὼν, [illegible] passus est, particip. a patior. *Virg. 1. Æn. v. 203.* O passi graviora, da[illegible] his quoque finem. *Ovid. 7. Metam.* Cornua novem sæcula pass[illegible] vixit. ¶ Uva passa dicitur, quæ in vite diu retenta, post vindem[illegible] ad Solem suspensa ejus ardorem passa est. *Plin. l. 14. c. 1.* A patie[illegible] nomen acinis datur passum. *Virg. 4. Georg. v. 269.* Vel ps[illegible] passos de vite racemos. Sunt qui passam uvam ideo dici putant, quod a[illegible] pandatur, h. e. expansam. ¶ Ducta ab uva passa metaphora passi senes [illegible] a *Lucilio* apud *Non. c. 1. n. 38.* h. e. exsucti, *smunti*. Sic *Ovid. M*[illegible] *v. 274.* lac passum, h. e. coctum.

Passus, [illegible]*so*, *disteso*, *aperto*, πεπετασμένος, extensus, explicatus, porrectus, [illegible] a pandor. *Cic. 1. Tusc.* Quo utinam passis velis pervehi liceat. *Id. 2. n[at.] Deor.* Minorem autem Septentrionem Cepheus passis palmis a tergo subsequitur. *Cæs. l. 1. B. G. c. 51.* Crines passi.

Passus, us, m. *passo*, צעד, Ger. *ein tritt*, *oder schritt*, Gall. *pas*, Hisp. *passo*, βῆμα, gressus, extensio pedum in progrediendo, a *passum*, sup. verbi *pando*. *Virg. 2. Æn.* Sequiturque patrem non passibus æquis. ¶ Sumitur etiam pro mensura ita dicta a pedibus passis, idest extensis. Duplex est. Primus dicitur passus simplex, & minor, & a nonnullis gressus, & est mensura duorum pedum & dimidii. Tantum enim fere in progrediendo spatii est inter digitos prioris pedis, & calcaneum posterioris. Secundus dicitur passus major, & geometricus, quod eo peculiariter Geometræ utantur, & constat ex quinque pedibus, sive ex duobus gressibus, id est ex passu minore geminato. Et de hoc passu intelligendum est, cum dicimus, Milliaria singula constare ex mille passibus, & generaliter quoties apud Scriptores passus mentio occurrit. *Cic. pro R. Am.* Edixit, ut ab Urbe abesset millia passuum ducenta. *Plin. l. 2. c. 23.* Stadium viginti quinque nostros efficit passus, hoc est pedes sexcentos viginti quinque.

Pasticus, a, um, adject. qui passus est, ut agnus pastiens, qui a lacte remotus jam herbas pascere cœpit. *Apic. l. 8. c. 6.*

Pastillico, as, n. 1. pastilli figuram repræsento. *Plin. l. 21. c. 8.* Lutem bellio, pastillicantibus barbulis coronatus. *Sipontinus* legit *patulicantibus*, h. e. patulis, patentibus. Verum prior lectio in optimis quibusque editionibus invenitur.

Pastillum, i, n. libi rotundi genus in sacris adhibiti. *Paul. Festi abbreviator*.

Pastillus, li, m. *pastillo*, τροχίσκος, globulus ex farina aqua subacta. Est dim. a *panis*, teste *Festo*. ¶ A pastilli hujus figura etiam nomen tributum est pilulis unguentariis. *Horat. l. 1. Serm. sat. 2. v. 27.* Pastillos Rufillus olet, Gorgonius hircum. ¶ Item aridis medicamentis, quæ contrita humore non pingui, aut vino, vel aceto incocta sunt, & a coctione mersus maruerunt, quæ, cum utendum est, subinde ejusdem generis humore diluuntur, deinde vulneribus illinuntur, non autem imponuntur, ut emplastra. Sed quomodo differunt emplastrum, malagma, & pastillus, docebit *Celsus l. 5. c. 18. Plin. l. 30. c. 6.* Iterumque in mortario teritur, & in pastillos dividitur.

Pastinaca, æ, f. *pastinaca*, σταφυλῖνος, genus radicis, virtutis calidæ, cujus duæ sunt species, agrestis, & hortensis. *Plin. l. 19. c. 5. Colum. l. 6. c. 17. & l. 9. c. 4. Diosc. l. 3. c. 57. & 81.* ¶ Etiam pastinaca est piscis marinus, venenatus, ex planorum genere, qui per radium, seu telum virus ejaculatur. Ita dici putatur a caudæ colore, ac rotunditate, qua pastinacam radicem refert. *Plin. l. 9. c. 42. Cels. l. 6. c. 9.* Et plani piscis, quem nostri pastinacam, Græci τρυγόνα vocant, aculeus torretur.

Pastinatio, onis, f. *pastinazione*, *divelto*, *scasso*, *Borocragio*, actus pastinandi. *Col. l. 3. c. 12.* Quibus omnibus diligenter exploratis, tum pastinationem suscipiemus.

Pastinator, oris, m. *zappatore*, σκαπτήρ, qui pastinat. *Col. l. 3. c. 13.* Qua pastinator sulcum facturus est.

Pastinatus, us, m. idem, ac pastinatio. *Plin. l. 17. c. 20.* Alba populus seritur bipedaneo pastinatu.

Pastinatus, a, um, *zappato*. *Col. l. 3. c. 13.* Neve jam pastinatum solum jacentibus molibus imprimatur. Et absolute. *Id. l. 4. c. 4.* Pasta in pastinato scrobe. Et *l. 3. c. 5.* Radices, quæ de pastinato eximantur.

Pastino, as, avi, atum, *zappare*, דקר, Ger. *hacken*, Gall. *houer*, Hisp. *cavar*, σκάπτω, est agrum fodere, a *pastinum*. *Col. l. 3. c. 13.* Nunc pastinandi agri propositum est rationem tradere.

Pastinum, i, n. *forcella di ferro*, *pastino*, σκάφιον, σκαφεῖον, ferramentum bifurcum, teste *Col. l. 3. c. 18.* quo semina panguntur. *Id. ib.* Ne pastinum effugiat, prædiure semen demersit. ¶ Interdum sumitur pro pastinatione, vel pro terra pastinatione renovata, *pastino*, *divelto*, *scasso*. *Pallad. l. 2. c. 10.* Pastinum fieri nunc tempus est.

Pastio, onis, f. *pastura*, νομή, actus pascendi. *Var. l. 2. R. R. c. 10.* In pastione diem totum esse. ¶ Sumitur etiam pro pabulo, seu alimento pecudum. *Cic. pro Leg. Man. c. 6.* Et varietate fructuum, & magnitudine pastionis.

Pastomis, idis, f. ἐπιστομίς, instrumentum ferreum, sive ligneum, quod ad cohibendos equos naribus, vel morsui imponitur. Vox est truncata, pro epistomis, seu prostomis, quæ a στόμα, ατος, oris. *Lucil.* Pastomides huic de naribus ingentes pendent.

Pastophori, m. 2. παστοφόροι, Sacerdotes sacrosancti Ægyptiorum, honoratiores cæteris, quod pallium Isidis ferrent, cui nomen παστός, a quo & ipsa Isis Pastophoros dicta est. *Apulej. l. 10. A. A.* Cœtus Pastophororum. *Idem l. 11.* Collegium Pastophororum.

Pastor, oris, m. *pastore*, רעה, Germ. *hirt*, Gall. *berger*, Hisp. *pastor*, *zagal*, ποιμήν, qui curam habet pascendi. *Cic. pro Flacc.* O pastores nescio quos cupidos literarum. *Juv. sat. 11. v. 151.* Pastoris duri est hic filius, ille bubulci. Ubi adverte discrimen inter pastorem, & bubulcum, nam ille proprie dicitur, qui ovium, & caprarum pascendarum curam habet, hic vero qui boves pascit. Quamquam non semper hæc differentia servatur. *Varr. l. 3. R. R. c. 6. ad fin.* Pastor pavonum. *Col. l. 8. c. 2. ante med.* Pastor gallinarum.

Pastoralis, le, o. 3. *pastorale*, ποιμενικός, quod est pastoris, vel quod ad pastorem pertinet. *Cic. 1. de Div.* At ille Romuli auguratus pastoralis non urbanus fuit, nec fictus ad opinionem imperitorum. *Liv. l. 9. c. 36.* Pastoralis habitus. *Vell. l. 1. c. 8.* Pastoralis manus, h. e. pastorum caterva.

Pastoraliter, adv. more pastorum. *Venant. Fortun. l. 8. in epistola, quæ est inter carmina 14 & 15.*

Pastoritius, a, um, *pastoreccio*, idem, ac pastoralis. *Cic. Att. l. 11. ep. 21.* Itaque & ludis, & gladiatoribus mirandas ἐπισημασίας sine ulla pastoritia fistula auferebamus. *Id. pro Cæl. c. 11.* Fera sodalitas, & plane pastoritia, atque agrestis.

Pastorius, a, um, idem, quod pastoralis. *Ovid. 2. Met. v. 682.* Quo te pastoria pellis texit. Adde *Flor. l. 1. c. 17.*

Pastura, æ, f. *pastio*, pastus. *Pallad. Septembr. tit. 8.* Usque in Majum mensem eius pastura sufficeret.

Pastus, us, m. *pastura*, σίτησις, νομή, actus pascendi, cibatio, pabulum, cibus. *Virg. 4. Georg.* Vesper ubi a pastu vitulos ad tecta reducit. ¶ Translate *Cic. Tusc. 5. c. 23.* Suavissimus pastus animorum oblectatio solertiæ.

Pastus, a, um, *pasciuto*, σιτηθείς, qui pabulum, vel cibum sumpsit. *Cic. pro Cluent.* Ut etiam bestiæ fame dominante plerumque ad eum locum, ubi pastæ aliquando sunt, revertantur. *Id. pro Cluent. cap. 26.* Quæstu judiciario pastus. *Ovid. 4. de Pont. eleg. 8. v. 41.* Agna gramine pasta. *Silius l. 13.* Mœror pastus fletu. *Plin. l. 9. c. 3.* Exeunt & pecori similes belluæ ibi in terram, pastæque radices fruticum remeant.

Patagiarii, m. 2. qui patagia faciunt. *Fest. & Plaut. Aulul. 3. 5. 35.*

Patagiata vestis, cui patagium assutum est. *Plaut. Epid. 2. 2. 47.* Indusiatam, patagiatam, caltulam, aut crocotulam.

Patagium, ii, n. id, quod in muliebri veste addebatur, ut clavus in virili. *Fest.* Patagium, est, quod ad summam tunicam assui solet, quæ & patagiata dicitur, & patagiarii, qui ejusmodi opera faciunt. *Non. c. 14. n. 29.* Patagium, aureus clavus, qui pretiosis vestibus immitti solet. *Apul. de A. A.* Sensimque sinuato patagio residentes.

Patagus, i, m. πάταγος, genus morbi, teste *Festo*, idest, ut putat *Scalig.* in *Conject.* capitis conquassatio, morbus pestilens, qui nullum sui relinquit indicium præter maculas in corporis partibus, a πατάσσω, *pulso*, quod eo homines subito perculsi, ac stupefacti moriantur.

Patelena, Dea, quæ frumento præerat, cum ejus folliculi patere inciperent. *August. de Civ. Dei l. 4. c. 8.*

Patalis, le, o. 3. idem, ac patulus, ut Bos patalis, qui cornua diversa, & valde expansa habet. *Fest. & Plaut. Truc. 2. 2. 22.* Ego rure bacinarum me mavelim patalem bovem.

Patara, æ, f. *Patara*, *Patere*, Πάταρα, urbs Lyciæ, in ora maris Pamphylii, in colle, Xantho urbi proxima, vel prope ostia Xanthi fl. Dicta est a Pataro filio Apollinis ex Lycia Xanthi filia, vel ab alio Pataro filio Lapaonis. Olim clara fuit templo, & oraculo Apollinis, ut Delphi. Dicitur Pataris responsa dedisse sex mensibus hyemalibus, reliquis sex mensibus Deli. Unde Patareus vocatus est. *Serv. in 4. Æn. v. 143. & Plin. l. 5. c. 27.*

Pataris, idis, adject. fœm. quæ est a Patare. *Avien. in descript. Orbis, v. 684.* Qua frons tenta salo Pataridos eminet arcis.

Patareus, a, um, adject. a Patare, πατάρειος. *Horat. l. 3. od. 4.* Patareus Apollo. *Ovid. 1. Met. v. 516.* Patareaque regia servit.

Patavinitas, atis, f. proprietas, seu ratio sermonis Patavini. Refert *Quintil. l. 1. c. 5.* Pollionem in T. Livii historia Patavinitatem deprehendisse, hoc est peculiarem quandam sermonis inflectendi rationem, quæ ab ipsius Romæ usu aliquantum discederet.

Patavinus, a, um, adject. *Padovano*, ad Patavium pertinens, ut Patavinus ager. *Plin. l. 3. c. 16.* ¶ Patavinæ tunicæ. *Martial. lib. 14. epigr. 143.*

Patavium, ii, n. 2. *Padova*, Πατάβιον, urbs Venetiæ, in tribu Fabia, condita ab Antenore, Academia totius Italiæ celeberrima. Ex hac urbe prodiere T. Livius, qui res Romanas scripsit, Stella Poeta, Valerius Flaccus, qui Argonautica scripsit, Volusius, qui post Ennium rerum gestarum P. R. annales confecit, Asconius Rhetor, Jul. Paullus Jurisconsultus, & Petrus Aponensis medicus. *Virg. Æn. 1. v. 251.* Hic tamen ille urbem Patavi, sedesque locavit Teucrorum.

Patefaciendus, a, um, particip. passiv. manifestandus. *Arnob. l. 1.* Inexplicabilis ratio fati clausis patefacienda mysteriis.

Patefacio, is, eci, actum, a. 3. *aprire*, פתח, Ger. *offnen*, Gal. *ouvrir*, *manifester*, Hisp. *abrir*, *manifestar*, ἀνοίγω, aperio, patentem facio. *Liv. l. 2.* Hostibus potius, quam Regibus, portas patefacere. *Cic. 2. de nat. Deor.* In ea parte oris, qua esculentis, & poculentis iter natura patefecit. *Id. Fam. 13. ep. pen.* Huic ego aditum ad tuam cognitionem patefacio, & munio. *Id. 1. Off.* Patefacere aures assentationibus. ¶ Translate ponitur pro declarare, manifestare, palam facere. *Cic. ad Q. Fr. l. 2.* Racilius rem patefecit. *Id. Att. l. 11. ep. 13.* Neque

bm

hoc tempore, nec antea patefecisset odium suum in me. *Id. de Amic. c.* 16. Patefacere uerum, & illustrare. *Id. 6. Fam. ep.* 11. Liberto tuo me totum patefeci.

Patefactio, onis, f. *aprimento*, ἄνοιξις, apertio, manifestatio. *Cic. 2. Fin. cap.* 2. Atqui hæc patefactio quasi rerum opertarum, cum quid quidque sit, aperitur, definitio est.

Patefactus, a, um, ἀνοιχθείς, partic. a patefio. *Cic. 3. Catil.* Quamquam patefactus indiciis, & confessionibus suis. *Id. pro Syl. c.* 16. Patefacta veritas. *Id. 2. Div. c.* 23. Patefactus aratro lucem aspexit Tages.

Patefio, is, factus sum, n. pass. anom. ἀνοίγομαι, aperior, manifestor. *Propert. l. 3. eleg.* 20. Patefiunt nocte fenestræ. *Terent. Phorm.* 5. 4. 6. Si hoc celetur, in metu, sin patefit, in probro sim.

Patella, æ, f. *tegame*, λεκάνιον, parva patina, & ab ea diminutivum, *padella*, *tegame*. *Mart. l. 5. ep.* 5. Nec modica cœnare times olus omne patella. *Mart. l.* 13. Quamvis lata gerat patella rhombum. ¶ Præterea patellæ dicebantur vasa parva picata, sacris faciendis apta, quæ erant forma velut capidula quædam. *Pers. Sat.* 3. Cultrixque foci secum patella. *Cic. 6. Ver.* Patella grandis cum sigillis, ac simulacris Deorum. ¶ Est & morbus arborum, al. clavus, & fungus. *Plin. lib. 17. cap.* 24. Olea clavum etiam patitur, sive fungum placet dici, vel patellam. ¶ Item os latum, molle, & cartilaginosum, genu constituens. *Cels. lib. 8. cap. 1. ad fin.*

Patella, & Patellana, Dearum nomina sunt. *Arnob. l.* 4. Patellana numen est, & Patella, ex quibus una est patefactis, patefaciendis rebus altera præstitute.

Patellarius, a, um, quod ad patellam spectat. Patellarii Dii, iidem ac Lares, sic vocati, quia non a potu modo in focum, qui Larium sedes, aliquid iis Veteres defunderent, sed e cibis quoque in patella aliquid in focum deferrent, quemadmodum monet vetus Scholiastes in illud *Persii Sat.* 3. Cultrixque foci secura patella. Ac tangit eum morem quoque *Varro apud Non. c. 15. n.* 6. his verbis. Oportet, bonum civem legibus parere, & Deos colere, in patellam dare μικρὸν κρέας, idest parum carnis. *Plaut. Cist.* 2. 1. 46. Dii me omnes, magni, minutique, & Patellarii faxint, &c.

Patēna, æ, f. idem ac patina, nisi quod patena labra grandia habet, teste *Budæo*. *Col.* 12. *c.* 43. de uvis servandis: Ex ea creta, qua fiunt amphoræ, lata vasa in modum patenarum fieri jubebat. Rectius tamen legitur *patinarum*. *Varr. apud Non. c. 15. n.* 26. Acetabula, catini, patenæ.

Patens, entis, o. *patente*, *aperto*, ἀνεῳγμένος, apertus. Differt a *patulo*, quia *patens* est, quod ad tempus patet, ut janua, *patulum*, quod semper patet, ut cœlum, arbor. Sed hæc differentia non observatur. *Cic. 1. de Div. c.* 1. Cum cœlum ex omni parte patens, atque apertum intuerentur. *Liv. l.* 7. Vim patentiore ad hostem ducuntur. *Colum. l. 12. c.* 45. Lagena, quæ sit patentissimi oris. *Cic. pro Quint.* Domus patens & exposita cupiditati, & voluptatibus.

Patenter, adv. ἀνεῳγμένως, aperte. *Cic. 2. de Inv. c.* 23. Sed patentius, & expeditius recti, & non recti quæstionem continet.

Patēo, es, tui, absque supino, n. 2. *essere patente*, *essere aperto*, פָּתוּחַ, Ger. *offenseyn*, Gal. *etre manifeste*, *apparoir*, Hisp. *ser manifesto*, ἀνεῴγμαι, apertus sum. Possis a πετάω, deducere. *Cic. 2. de nat. Deor.* Similiter aures, quæ semper propter necessarias utilitates patent. *Id. in Senat. c.* 3. Huc tibi aditus patere non potest. ¶ Translate est extendi. *Cic. 1. Offic.* De tribus autem reliquis latissime patet ea ratio, qua &c. *Cæs. l. 7. B. G.* Ante id oppidum planities millia passuum tria in longitudine patebat. ¶ Item in potestate esse. *Sallust. in Catil.* Ubi cuncta maria, terræque patebant. idest in Romanorum potestate erant. *Cicer. pro Mur.* Quod omnibus patet, & æque promptum est mihi, & adversario meo. ¶ Item expositum esse. *Liv. l. 1. Bel. Mac.* In patentem vulneri equum, equitemque sagittas conjicere poterant. ¶ Item obnoxium, sive opportunum esse. *Cels. l. 2. c.* 1. Longis morbis senectus, acutis adolescentia magis patet. ¶ Item permitti, concedi, dari. *Cic. pro Corn. Balb.* His præmiis, & his honoribus, quæ pateant stipendiariis. ¶ Item constare, sive manifestum esse, fere in 3. persona. *Cic. 5. Tusc.* Cum pateat igitur, æternum id esse. *Plaut Capt.* 3. 3. 9. Patent præstigiæ. ¶ Usurpatur sæpe hoc verbum in rationibus, & supputationibus. *Cic. pro Rosc. Com.* Non habere se hoc nomen in Codice accepti & expensi relatum, confitetur, sed in adversariis patere contendit. *Id. Phil.* 2. Ubi est septies millies sestertium, quod patet in tabulis, quæ sunt ad Opis? ¶ Item de iis dicitur, qui corpora ad libidinem prostituunt. *Ovid. 14. Metam. v.* 134. & *Tibul.*

Pater, tris, m. *padre*, אָב, Ger. *vatter*, Gal. *pere*, Hisp. *padre*, πατήρ, qui aliquem genuit, genitor, parens, a Græco nomine allato. *Cic. pro Rosc. Amer.* Certo patre nasci. *Terent. Adelph.* 5. 7. 4. Tuus hercle vero & animo, & natura pater. *Claudian. de 4. Consul. Honor. v.* 92. Patrem gerere, *portarsi da padre*. ¶ In plur. num. sumitur pro majoribus, seu ascendentibus, *gli avi*, *i maggiori*, *Cic. 1. de Orat.* Quid quod usu memoria patrum venit, ut &c. *Id* 1. *Verr.* Patres, majoresque nostri. ¶ Cum patrum nostrorum memoria aliquid factum esse dicimus, inquit *Valla*, de proxima ætate intelligimus. itaque patrum nomine veniunt avi, abavi, proavi, atavi (non autem cæteri) itemque soceri, & reliqui majores in linea transversa. *Plin. l. 7. c.* 3. Q. Metellus cum sex relinqueret liberos, undecim nepotes reliquit, nurus vero, generosque, & omnes qui se patris appellatione salutarent, viginti septem. ¶ Pater etiam nomen religionis est, & usurpatur de Diis, tum Deorum, tum hominum quoque retinne. *Hor. l. 1. od.* 12. *de Jove.* Gentis humanæ Pater, atque custos. *Virg. 1. Æn.* Divum Pater atque hominum Rex. idest Jupiter. Sed & simpliciter Jupiter *Pater* vocatur. *Virg. 1. Georg.* Ipse Pater media nimborum in nocte corusca fulmina molitur dextra. *Virg. 3. Æn.* Gradivumque Patrem, Geticis qui præsidet arvis. ¶ Etiam minoribus diis tribuitur. *Liv. l. 2. c.* 10. Tiberine pater. ¶ Sed peculiariter Baccho tribuitur. Causa est, quia teste *Aug. de Civ. l. 7. cap.* 21. Bacchum liquidis seminibus, ac per hoc & liquoribus fructuum, & seminibus animalium præfecerunt. *Virg. 2. Georg.* Huc Pater o Lenæe veni. ¶ Similiter Pater nomen est reverentiæ. Ideo Romulus centum Senatores, quos ad Reip. curam elegit, Patres honoris causa vocavit. *Virg. 9. Æn. de Augusto.* Imperiumque Pater Romanus habebit. *Horat. l. 1. sat.* 3. *v.* 126 non nosti, quid pater, inquit, Chrysippus dicat. ¶ Sumitur etiam pro effectore, conditore, creatore. *Virg. 4. Georg.* Oceanumque patrem rerum. ¶ Pater familias, vel familiæ, *padre di famiglia*, οἰκοδεσπότης, dicitur, qui patronus est, & imperium habet in familiare. *Cic. 2. de Leg.* Ut ne morte patris familiæ sacrorum memoria occideret. *Liv. lib.* 1. Bos in Sabinis nata cuidam patri familiæ dicitur, &c. *Sisenna apud Var. l. 7. de L. L.* Patres familiarum. *Cæs. l. 2. B. Civ. in fine.* Pauci milites, patresque familias. ¶ Pater Patratus, princeps Fecialis. Institutus est a Numa Pompilio, cum bellum Fidenatibus indicendum esset. Aliqui dicunt a Tullo Hostilio. Creabatur a Feciali, qui ejus caput, verbena caput, capillosque tangens, consecrabat. Præerat fœderi faciendo. *Liv. l. 1. c.* 24. Fecialis erat M. Valerius, is Patrem Patratum Sp. Fusium fecit. Vide ibi reliqua, quibus Livius cæremonias a Patre Patrato servatas in sanciendo fœdere persequitur. ¶ Patres appellati sunt senatores (qui initio centum fuere) a Romulo, cum primum Senatum instituit, tum ob ætatem, quia seniores electi sunt, tum quia sic consulere civibus, tanquam patres filiis debebant, ut ait *Florus l. 1. c.* 1. Adde *Sallust. in Catil. c.* 6. & *Liv. l. 1. cap.* 8. Post hos qui in Senatum adscripti sunt, *Patres Conscripti*, & *Senatores minorum gentium* dicti sunt. Hinc cum in Curiam vocabant, ita vocabant. *Qui Patres, quique Conscripti*. Deinde qui propter Senatorum paucitatem rursus in Senatorium ordinem ex equestri adsciti sunt, *allecti* sunt appellati. *Festus.* ¶ Quanquam hi omnes uno Patrum Conscriptorum nomine appellari consuevimus. *Cic. Phil.* 13. Mutavit calceos, Pater Conscriptus repente factus est. Quin cum eorum mentio fit, *Patres* plerumque absolute vocantur, præsertim a *Livio* passim. ¶ Patris Patriæ honorificentissimum titulum primus meruit Ciceron ob detectam Catilinæ conjurationem, qua de re is ipse non semel gloriatus est; amissa vero Republica, promiscue sic appellati sunt omnes fere Principet. V. *Senec. lib. 1. de Clement. cap.* 14.

Patĕra, æ, f. *tazza*, סֵפֶל, Germ. *ein weyten trinckschalen*, Gall. *coupe*, *tasse a boire*, Hisp. *copa*, *vaso para bever*, φιάλη, poculi genus latum, ac patens, a *patendo*, quod pateat, dispansisque labris sit. *Varro l. 4. de L. L. Cic. in Brut.* Excepisse sanguinem patera. *Id. 6. Verr.* Pateræ, quæ mulieres ad res divinas uterentur. V. *Crater*.

Patercillus. V. Vellejus.

Paterfamilias. V. Pater.

Paternitas, atis, f. conditio & affectus patris. *Augustin. epist.* 232. Episcopali paternitate Ecclesiæ providere.

Paternus, a, um, *paterno*, πατρῷος, quod est patris. *Ter. Adelph.* 3. 4. 4. Pol haud paternum istuc dedisti. *Cicer. 1. de Orat.* Egissetque lege in hæreditatem paternam testamento exhæres filius.

Patesco, is, ui, n. 3. *aprirsi*, נִפְתַּח, Germ. *sich offnen*, *sich aufthun*, Gall. *être découvert*, *& manifeste*, Hisp. *ser manifesto*, ἀνοίγομαι, aperior, patens fio. *Virg. Æn. 2. v.* 483. Et atria longa patescunt. ¶ Quandoque pro primitivo ponitur. *Liv. l. 22. c.* 4. Deinde paulo latior patescit campus. ¶ Translate usurpatur pro apparere, manifestum fieri. *Virg. 2. Æn. vers.* 309. Danaumque patescunt insidiæ.

Patĕton, i, n. πάτετον, palmæ genus. *Plin. l. 13. c.* 4.

Pathetĭce, adv. affectus adhibendo, seu permovendo. *Macrob. Sat. 4. c.* 4. Utrumque Virgilium bene pathetice tractavit.

Patheticus, a, um, παθητικός, quod constat affectibus, ut Pathetica oratio, quæ ad indignationem, ad misericordiam, & ceteros animi motus dirigitur, apud *Macrob. l. 4. Sat. c.* 2. Adde *l. 4. c. 5. & 6.*

Pathĭcus, a, um, qui muliebria patitur, a παθεῖν, a. 2. inf. act. verbi πάσχω, patior. Nonnullis placet paticus sine aspiratione, & deducunt a latino *patior*. *Juv. sat.* 6. Ille tenet speculum pathici gestamen Othonis. ¶ Per translationem pathicus etiam dicitur de rebus inanimatis, pro lascivo, vel obsceno. *Mart. l. 12. ep.* 96. Musæi pathicissimos libellos.

Patibĭlis, le, o. 3. παθητός, quod perferri potest. *Cic. 5. Tusc. c.* 13. Patibiles & dolores putandi. ¶ Item quod patitur. *Cic. 3. de nat. Deor. c.* 12. Cumque nemo animal patibilem naturam habeat.

Patibulātus, a, um, adject. qui patibulum, seu furcam fert. *Plaut. Most.* 1. 1. 53. Te ferabunt patibulatum per vias stimulis.

Patibŭlum, i, n. *patibolo*, *forca*, *croce*, צְלוּב, Germ. *ein galgen*, *ein sparren*, Gall. *potence*, *levier*, *barre*, Hisp. *horca*, *cruz*, σταυρός, proprie idem est, ac furca, quo nomine intelligitur rectus stipes, sed cum duobus cornibus, qui Græcæ litteræ Y figuram refert. Differt a cruce. Nam crux literæ T similis erat. Veteres pro instrumento supplicii usi sunt. Facinorosi inter cornua patibuli cervicem interserebant, eorumque manus cornibus sive ramis alligabantur: exinde sic gestantes furcam sive patibulum a pone sequente carnifice, vel conservis cædebantur virgis. *Plaut. Mil.* 2. 4. 7. Credo, tibi esse eundum actutum extra portam, dispessis manibus patibulum cum habebis. *Tacit. lib. 14. Ann. c.* 33. Sed cædes, patibula, ignes, cruces, tanquam redituri supplicium, ac prærepta interim ultione, festinabant. *Sall. in frag. 4. hist. apud Non. c. 4. n.* 355. Patibulo eminens affigebatur. Quo loco patibulum pro ipsa cruce videtur usurpari. V. *Salmas. in ep. de Cruc.* ¶ Patibulum item usurpatum reperitur pro sera lignea, qua ostia clauduntur, teste *Non. loc. cit.* qui causam nominis affert, quod hoc ligno remoto valvæ pateant. *Titin. apud Non.* Si quisquam hodie præter hunc posticum nostrum pepulerit, patibulo hoc ei caput defringam. ¶ Est præterea patibulum lignum quoddam curvum, vel duo ligna transversim alligata, quibus agricolæ vitium ramos curvant, quo fœcundiores sint. *Plin. l. 17. c.* 23. Novariensis agricola traducum turba non contentus, impositis etiamnum patibulis palmites circumvolvit. Adde *Caton. de R. R. c.* 57.

Patibŭlus, li, m. idem, ac patibulum, apud vet. teste *Nonio*. *Lucil. Rer. hum. l.* 21. Deligato ad patibulos, deligantur, & circumferuntur, cruci defiguntur.

Patibŭlus, a, um, adject. patibulatus. *Plaut. in fragment. Carbonar.* Patibulus ferar per urbem, deinde suffigar cruci. *Apul. lib. 3. Metam.* Patibulum aliquam relinquere.

Patiens, entis, o. *paziente*, *ferente*, tolerans. *Cicer. 2. de Orat.* In quo ego nimium patiens, & lentus existimor. *Plin. lib. 5. epist.* 6. Medios ille agros secat navium patiens, *navigabile*. *Cicer. ad Q. Fr. lib. 1. ep. 1. cap.* 14. Meæ quoque literæ te patientiorem, lenioremque fecerunt. *Id. pro Lig. c.* 8. Non jam ut ne offendam tuas patientissimas aures. *Plin. l. 11. cap.* 37. Patiens vetustatis. h. e. diu durans. *Virgil. 1. Georg.* Tellus patiens vomeris. h. e. quæ facile vomere proscinditur.

Patienter, adv. *pazientemente*, ὑπομονῶς, patienti animo, toleranter, constanter, fortiter, *Cic. de Amic. c.* 25. Alterum patienter accipere, non repugnanter. *Id. 2. Phil.* Quæ tulissa illum fortiter, & patienter ferunt. *Id. l. 1. Fam. ep.* 8. Siquidem homines patientius eorum potentiam ferre potuerint. *Valer. Max. l. 4. c. 3. n.* 11. Ita patientissime Cato toleravit.

Patientia, f. *pazienza*, *sofferenza*, Germ. *gedult*, Gall. *patience*, Hisp. *paciencia*, ὑπομονή, tolerantia. *Cic. 2. de Invent. c.* 54. Patientia est honestatis, aut utilitatis causa rerum arduarum, ac difficilium voluntaria, ac diuturna perpessio. *Id. 1. Catil.* Habes, ubi ostentes illam præclaram tuam [illegible] famis, & frigoris. *Id. 1. Offic. c.* 34. Adolescentia a libidinibus arcenda [illegible] exercendaque in labore, patientiaque & animi, & corporis. *Id. Agrar.* [illegible] patientiam alicujus tentare. *Id. Catil. 1. cap.* 1. Abuti patientia. *Tacit. in* [illegible] *c.* 16. Britanniam uno prælio veteri patientiæ restituit, *all' antica soggezione*, *e servitù*. ¶ Interdum in malam partem accipitur pro nimia tolerantia, seu stupiditate [illegible] *l. 1. ep.* 33. Maritum non sine aliqua reprehensione patientiæ amor [illegible] retardabat. *Porcius Latro apud Senec. l. 2. Contr.* 15. Ne quis in me [illegible] patientiam, aut nimium stuporem arguat.

Patina, æ, f. *tegame*, λοπάς, vasis genus, quo utebantur ad [illegible], & coquendos pisces, & alia. Vulgo confundunt cum lance, & definiunt vasis genus, quo dapes elixæ, & jurulentæ in mensam feruntur. Atqui lanx Græce est πίναξ, patina vero λοπάς, deinde lancibus & cibi simplices apponebantur, ut carnes assæ, fructus, & similia, patinis vero id factum nusquam legas, ut bene adversus Guilandinum observat Scaliger, sed iis ad condiendos, coquendosque pisces, & alia utebantur. Itaque ut λοπάδες, ita patinæ quoque operculum habebant. Id uel docemur proverbio hoc apud *Hieron.* Dignum patella operculum (V. *Operculum*) Nam patella est dim. a *patina*. *Plin. l. 23. c. 1. de faece sapæ.* Decoquitur in patinis cum sale, & adipe. *Cic. Attic. lib. 4. ep* 8. Multa me in epistola tua delectarunt, sed nihil magis, quam patina tyrotarichi. *Ter. Eun.* 4. 7. 46. Jamdudum animus est in patinis. ¶ In mensa quoque patinarum usus fuit. *Horat. l. 2. sat. ult.* Affertur squillas inter muræna natantes in patina porrecta.

Patinarius, a, um, λοπαδιστός, quod est in patina conditum, vel repositum. *Plaut. Asin.* 1. 3. 28. Vel patinarium, vel assum verses. *Plaut. Menæch.* 1. 1. 26. Struices concinnat patinarias. *Id. Asin.* 1. 3. 28. *de pisce.* Eum quovis pacto condies, vel patinarium, vel assum. h. e. in jure coctum. ¶ Patinarius absolute dicitur gulosus, helluo. *Sueton. in Vitel. c.* 17. Aliis incendiarium, & patinarium vociferantibus.

Patior, eris, passus sum, d. 3. *patire*, *sostenere*, סָבַל, Germ. *leiden*, Gall. *souffrir*, Hisp. *sufrir*, *padecer*, πάσχω, fero, tolero, sustineo, a παθεῖν, a. 2. inf. act. verbi πάσχω, sive a verbali ejus πάθος. *Plin. l. 17. c.* 10. Semina fruticantia supputare, & falcem pati consuescere. *Ter. Andr.* Qui me tam leni passus est animo usque adhuc. *Cicer. 6. Phil. c. ult.* Aliæ nationes servitutem pati possunt. *Id. de Un.* Mundus per se, & a se & patitur, & facit omnia. ¶ Sæpe ponitur pro sinere, permittere, æquo animo ferre, & conjungitur cum adv. *facile*, *ægre*, *indigne*, *moleste*, vel cum abl. *æquo animo*, *iniquo animo*. *Cic. Catil.* 2. *c.* 5. Non feram, non patiar, non sinam. *Id. Att. lib.* 12. Quem jam

etiam

etiam gravius accusas, quam tua consuetudo patitur. *Id. pro Rosc. Am.* Quare facile omnes patimur, esse quam plurimos accusatores. *Hor. l. 1. od. 2.* Patiens vocari Cæsaris ultor. *Et od. 3.* Neque per nostrum patimur scelus Iracunda Jovem ponere fulmina. *Ter. Eun. 2. 1. 6.* Ne istuc tam iniquo patiare animo, *Id. Heaut. 5. 3. 13.* Non possum pati, quin tibi caput demulceam, *non posso contenermi.* *Plin. l. 18. c. 1..* Nec ulla segetum dilationem patitur propter temeritatem, *non permette, che si differisca.* *Tacit. 2. Ann. c. 48.* Ut honestam innocentium paupertatem levavit; ita prodigos, & ob flagitia egentes movit Senatu, aut sponte cedere passus est. h. e. effecit, ut cederent, vel jussit, *fece tanto, che* &c. ¶ Pati dicuntur, quæ diu durant. *Colum. l. 2. c. 30.* Repositum in granario patitur ævum. ¶ Pati absolute pro degere, vivere male tenendo. *Virg. Ecl. 10.* Certum est, in silvis, inter spelæa ferarum Malle pati. *Senec. Thyest. v. 468.* Immane regnum est posse sine regno pati. ¶ Particip. patiens. *Nepos 5. cap. 1.* Negavit Elpinice, se passuram, &c. ¶ Partic. *patiendus* passiva significatione. *Ovid. 2. Amor. eleg. ult.* Lentus es, & pateris nulli patienda marito. ¶ Patio, is, activa positione pro *patior.* *Nævius apud Diomed. l. 1. pag. 395.* Populus patitur tuopatias modo. *Vetus lex apud Cic. 3. de Leg. c. 4.* Decem a magistratibus patiunto.

Patiscens, is, particip. latiscens, hians. *Senec. ep. 94. versus fin.* Fulgore cæli patiscentis. Sic legit *Lipsius.*

Patmos, i. 2. Pathmos, *Palmosa*, al. *Petina*, πάτμος, ins. maris Icarii, al maris Ægæi, una Sporadum, cum urbe. *Plin. l. 4. c. 12.*

Pator, oris, m. *apertura*, χάσμα, hiatus, & apertio, a *pateo*. *Apul. l. 3.* Quod altrinsecus ædium patore perflabili. *Scribon. Larg. Compos. 46. & 47.* Narium patos.

Patræ, arum, * olim Aroe, Turc. *Bades*, & *Baliabadra*, itest veteres Patræ, *Patras*, Itariæ, Col. & urbs Achaiæ, in Peloponneso, apud Rhium prom. & os sinus Corinthiaci, a *Patreo*, qui mœnia amplavit. *Plin. l. 4. cap. 4. Ovid. 6. Metam. vers. 417.*

Patratio, onis, f. affectio, perfectio, consummatio alicujus rei. *Vellej. l. 2. c. 89.* Gentes ferocissimas in pristinum pacis redegit modum, ejusque patratione Asiæ securitatem reddidit, *conclusione della pace.*

Patrator, oris, m. alicujus rei auctor, effector. *Tacit. Ann. 14. c. 62.* Visus idoneus maternæ necis patrator Anicetus. *Avien. in Arat. Phænom. v. 20.* Auctor agendorum, propriique patrator, &c.

Patratus, a, um, *perfezionato. condotto a fine*, factus, perfectus, consummatus, partic. a patror. *Tac. l. 1. Ann. c. 66.* Maluit patrati, quam incepti facinoris reus esse. *Vellej. l. 2. c. 21.* Commissum, patratumque prælium. Rursus *Tacit. Ann. 11. c. 28.* Multas mortes jussu Messalinæ patratas. *Id. 4. hist. c. 81.* Patrati remedii gloria penes Cæsarem. ¶ Pater Patratus V. Pater.

Patrensis, e, ad Patram urbem pertinens. *Patrenses*, ium, sunt ejus urbis incolæ. *Cic. Fam. 13. ep. 19.*

Patria, æ, f. *patria*, ארץ מולדת, Ger. *vatterland*, Gal. *patrie*, Hisp. *patria*, πατρίς, urbs, sive alius locus, in quo nati sumus. *Cic. 1. Offic.* Chari sunt parentes, chari liberi, propinqui, familiares, sed omnes omnium charitates patria una complexa est, pro qua quis bonus dubitet mortem oppetere, si ei sit profuturus? *Id. 5. Tuscul. c. 37.* Patria est, ubi bene est. ¶ Aliquando & provincia ipsa, in qua orti sumus, patria vocatur. Unde *Sallust.* Hispaniam sibi antiquam patriam dicit. ¶ In plurali num. *Plin. lib. 7. c. 26.* Neque enim ipsi coronantur, sed patrias suas coronant.

Patrianus, a, um, quod pertinet ad Patras urb. *Cic. l. 13. Fam. ep. 54.* Quod ei Patriana civitas decrevit, & dedit. Al. leg. Pariana, a Pario urbe Hellesponti.

Patriarcha, æ, m. *Patriarca*, πατριάρχης, princeps patrum, vel primus pater. *Vopiscus in Saturnino c. 8.* mentionem facit de Patriarcha Ægypti, seu Alexandrino. ¶ Apud *Tertul. de cor. mil. c. 19.* legitur *Patriarches* in recto singulari.

Patrice, adv. *da gentil uomo*, πατρικῶς, more patricio, nobiliter, apud vet. *Plaut. Cas. 1. 7.* At at tesso magnifice, patriceque, amiceque hero meo ire advorsum?

Patriciatus, us, m. Patriciorum dignitas. *Suet. in Aug. c. 2.* At rursus magna vi per D. Julium in Patriciatum redit. ¶ Alia fuit Patriciatus dignitas Constantini M. & sequentium Imperatorum tempore; erant enim ejus ætatis Patricii Imperatori ipsi honore proximi, ejusque amici & consiliarii. V. *Cassiod. l. 8. ep. 9.* de honore Patriciatus.

Patricii, m. 3. *Patrizii*, εὐπατρίδαι, qui a primis illis Patribus, qui a Romulo, vel ab aliis postea alecti sunt, oriundi erant; ita dicti, quia Patrum essent progenies. *Liv. l. 1. c. 8.* Patres ab honore, Patricii, qui progenies eorum, appellati. ¶ Qui dicunt, Patricios vocatos esse, quod patres suos ciere possent, iidem etiam Patricios primis Urbis initiis aliud nihil fuisse, quam ingenuos asserunt. Cincius apud *Festum*, P. Decius apud *Liv. l. 10. c. 8.* ¶ Differebant a Senatoribus. Non enim omnes Patricii Senatores erant, ut perspicuum est de feminis, pueris, & pauperibus. Et præterea etiam ex plebe in Senatum legi cœperunt. *Tac. Ann. 11. c. 25.* Iisdem diebus in numerum Patriciorum ascivit Cæsar vetustissimum quemque ex Senatu. ¶ Patricii haud secus, ac Patres, alii majorum, alii minorum erant gentium. Majorum gentium patricii dicti sunt, qui a primis illis patribus a Romulo allectis fuere procreati. minorum gentium, qui a patribus Conscriptis, seu Allectis orti sunt. *Tac. loc. cit.* Paucis jam reliquis familiarum, quas Romulus majorum, & L. Brutus minorum gentium appellaverant. V. ibi *Lips.* ¶ Exire e Patriciis, est fieri Plebejum. *Cicer. pro Dom.* Sed ut e Patriciis exeat, ut Tribunus Plebis fieri possit. ¶ Plura de Patriciis V. apud *Sigon. de antiq. jur. Civ. Rom. l. 1. cap. 7. Panvin. in 1. Fast. & Manut. de civ. Senatus.* ¶ Diversi generis Patricii erant illi, qui a Constantino M. instituti fuerunt, & sequentium Imperatorum temporibus celebrantur. V. *Patriciatus.*

Patricius, a, um, πατρίκιος, quod ad Patricios spectat, ut Patricia familia, Magistratus patricius, &c. *Cic. ad Brut.* Dum unus erit patricius Magistratus. *Vellej. l. 2.* Patricia genitus familia. Patricius, vicus Romæ, quod ibi Patricii habitaverint, jubente Serv. Tullio, ut si quid adversus ipsum molirentur, ex locis superioribus opprimi possent.

Patricus casus, h. e. genitivus, legitur apud *Varron. l. 7. L. L. & l. 8.* bis, ubique tamen alii leg. *patrius.*

Patrie, adv. *da padre*, affectu paterno. *Quintil. lib. 11. c. 1.* Ut eum non inimice corripere, sed patrie monere videatur.

Patrimis, e, adject. pro patrimus. *Festus.*

Patrimonialis, le, adject. *patrimoniale*, apud JCtos, ut patrimoniale munus, 1. *Dig. de mun. & honor.*

Patrimoniolum, li, n. parvum patrimonium. *Hieronym. ep. 10. ad Fur. ad fin.* Patrimoniolum menor quotidie perit.

Patrimonium, nii, n. *patrimonio*, *beni paterni*, οὐσία, bona paterna, hereditas a patre relicta. *Cic. pro Rab. Posth. c. 14.* Lautum, & copiosum patrimonium. *Id. pro Flac. c. 36.* Dissipare patrimonium conetur. *Id. 2. Offic. c. 15.* Patrimonium effundere. *Quintil. l. 5. c. 10.* Patrimonium exhaurire. ¶ Patrimonium Principis duplex erat, publicum, quod bona fiscalia complectebatur; privatum, quod bona propria, seu patrimonialia. Ex quo intelliges locum illum *Justin. l. 2. c. 10.* de privato Dacii patrimonio, & *Jul. Capitolin. c. 7.* de patrimonio privato Antonini Pii. Huc referendum est illud *Ulpian. l. Cum servus in fine, dic. de Legat. 1.* Prædia in formam patrimonii redacta. h. e. publica facta, his enim nomine *patrimonii* intelligitur fiscus.

Patrimus, a, um, cui, eui pater superstes est. Illi, quibus uterque parens in vivis erant, conjunctim patrimi, & matrimi appellabantur. Dicebantur autem vel patrimi matrimi, vel patrimi, & matrimi, quemodo vocantur in veteri inscriptione p. 121. edit. Gruter. *Liv. l. 37.* Patrimi omnes, matrimique ad id sacrificium adhibiti. *Catul. epigr. 1.* Patrima virgo, h. e. Minerva. *Tacit. 4. hist. c. 53.* Cum pueris puellisque patrimis, matrimisque.

Patrisso, as, avi, atum, n. 1. patrem imitor, πατρίζω, πατριάζω. *Ter. Adelph. 4. 2. 25.* Laudo, Ctesipho; patrissas. *Plaut. Pseud. 1. 5. 27.* Mirans, si patrissat filius? ¶ Scribitur & *patrizo.*

Patritus, a, um, πατρῷος, quod est patris, ut avitus quod est avi. *Cic. 1. Tusc. c. 19.* Hæc enim pulchritudo etiam in terris patritam illam, & avitam, ut ait Theophrastus, Philosophiam excitavit. Alii leg. *patriam.* *Varro apud Non. c. 2. n. 703.* Patrito, & avito more precabamus. Assertos & locus *Plaut. Mil. 3. 1. 590.* sed dubia est lectio.

Patrius, a, um, *patrio*, *natio*, πατρῷος, quod est patriæ, vel patris. *Cic. pro Flac.* Ut sensum jam percipere possit ex mœrore patrio. *Id. 1. de Or.* Hic enim est mos patrius Academiæ adversari semper omnibus in disputando. *Virg. 2. Æn. v. 279.* Patrii muri. *Id. 6. Æn. 708.* patria decedens ponere terra. ¶ Patrius casus dicitur a Grammaticis casus genitivus, fortasse quod a recto tanquam a patre oriatur. V. *Patricus.*

Patrizo. V. Patrisso.

Patro, as, avi, atum, a. 1. τελειῶ, propria notat rem veneream consummare, liberis operam dare, a *pater*, ut docet *Scholiastes in Pers. sat. 1.* ad illud v. 18. patranti fractus ocello. ¶ Frequentius tamen accipitur pro rem quamvis perficere, aliquid jam inceptum ad finem perducere, vel simpliciter pro efficere, *fare*, *condurre a fine*. *Sall. in Catil.* Si Romæ sciti incepta patravissent. *Liv. l. 23. c. 8.* Si forte abesse, dum facinus patretur, malis. *Cic. Att. l. 1. ep. 14.* Patrare promissa. h. e. præstare. *Tacit. 4. hist. c. 83.* Patrare jussa, h. e. exequi. ¶ Patrare bellum, dictum est a *Sallust. Vellej. Tacit. & Floro*; quam phrasim sancte & antique usurpari, affirmat *Quintil. l. 8. c. 3.* licet, inquit, a nobis rideantur, si diis placet: quam culpam non scribentium quidem judico, sed legentium, tamen vitandam. Hæc *Quintilianus* ideo scripsit, quia verbum hoc obscœnam etiam, ut dictum est, habuit notionem. ¶ Patror, aris, deponenti forma videtur esse illud Lucretii *lib. 5. v. 386.* Quod facere intendunt, neque adhuc conata patrantur. Quod tamen si attente expendatur, non satis rem conficit.

Patrocinium, nii, n. *patrocinio*, גבה, Germ. *schutz*, Gall. *defense*, *protection*, Hisp. *padrocargo*, ἐπιτροπεία, protectio, tutela, defensio. *Fest.* Patrocinia appellari cœpta sunt, cum plebs distributa est inter Patres, ut eorum opibus tuta esset. *Cicer. 2. Offic.* Itaque illud patrocinium orbis terræ verius, quam imperium, poterat nominari. *Id. 1. de Orat.* Arripere patrocinium æquitatis. *Id. 1. de nat.* Suscipere patrocinium. *Id. 2. de Fin.* Repudiare patrocinium voluptatis.

Patrocinor, aris, atus sum, d. 1. *difendere*, *proteggere*, Ger. *einen vertheidigen*, Gal. *defendre*, *proteger*, Hisp. *defender*, *amparar*, imbecilliorem protego vel verbis, vel facto. *Quintil. l. 1. c. 4.* Sic, ut non homini patrocinemur, sed fidei. *Plin. l. 14. c. 4.* Patrocinante vicinitate. *Hist. de B. Hisp. c. 19.* Adversarii patrocinari loco iniquo non desinunt, *difender si posso.*

Patroclianus, a, um, adject. a Patroclo. *Martial. l. 12. epigr. 78.* Sellas ante petis Patroclianas. Ubi publicas quasdam Romæ latrinas intelligere videtur.

Patroclus, m. 2. Πάτροκλος, Menœtii filius, & Sthenelæ, qui occiso per ludum astragalorum Cleonymo, seu, ut aliis placet, Æane Amphidamantis filio, solum vertens Phthiam venit, ubi a Peleo propter generis propinquitatem susceptus est, & una cum Achille apud Chironem educatus, cum eodem arctissima amicitia junctus vixit. Postea etiam cum Achille ad expeditionem Trojanam profectus est, ubi armis Achillis indutus, quo tempore ille iratus Agamemnoni propter ereptam sibi Briseidem bello abstinebat, cum Hectore pugnans, ab eodem confossus occubuit. Quod cum tulisset Achilles, acceptis a Thetide matre aliis armis a Vulcano fabricatis, ad bellum redit, amici mortem vindicaturus, Hectoremque interfecit.

Patrona, æ, f. quæ aliquem defendit. *Teren. Eun. 5. 2. 48.* Te mihi patronam cupio, Thais. *Cic. 2. de Or.* Provocatio patrona illa civitatis, ac vindex libertatis. *Martial. l. 7. epigr. 71.* Ut vocem mihi commodes patronam. Ubi videtur adjective usurpari.

Patronalis, le, adject. ut verecundia Patronalis, h. e. quæ patrono debetur, *l. 20. ff. de donat.*

Patronatus, us, m. patrocinium humilium, & pauperum. Jus patronatus a Romulo originem habuit. Nam postquam populum in Patricios, & Plebejos divisit, & sanxivit, ut Patricii auspicia haberent, sacra curarent, Magistratus gererent, jus dicerent, secum Remp. administrarent, Plebeii agros colerent, pecus alerent, artes quæstuosas exercerent; ne seditiones orirentur, Patricios patronos Plebis, Plebejos clientes Patriciorum esse constituit, commendans Plebem Patribus, & unicuique de Plebe liberam optionem tribuens, ut sibi, quem vellet, patronum eligeret. Hoc igitur sanctissimum necessitudinis vinculum, quo Patricios, & Plebejos inter se astrinxit, ex parte Patriciorum *patronatum*, ex parte plebejorum *clientelam* appellavit. *Dionys. l. 2. Manut. de civit. Sen. Sigon. de ant. jur. C. R. l. 1. c. 7.* De jure Patronatus mentio sæpe fit a JCtis *l. 3. & 25. tit. 14. l. 37. Digest. & in Cod. l. 1. tit. 3. leg. 20.*

Patronus, ni, m. *tutore*, *difensore*, פטרון, Ger. *ein fursprech*, *beschirmer*, Gal. *defenseur*, *advocat*, Hisp. *patron*, *defensor*, προστάτης, qui aliquem in periculo defendit, quia patris sit loco. *Fest.* ¶ Proprie patroni apud Romanos Patres, seu Patricii fuere, ex Romuli instituto, qui Patricios patronos Plebis, Plebejos Patrum clientes esse constituit. *Sigon. de ant. jure C. R. l. 1. c. 7.* *Cic. pro Sext.* Qui propter salutem illius urbis Consulatu conservatam meo, me unum patronum adoptavit. ¶ Quoniam vero patronorum officia fuere, ut clientes omnibus in rebus tuerentur, ac potissimum ut iis incognita jura traderent, causamque eorum in foro, re postulante, defenderent, factum est, ut patronus pro oratore, sive actore causarum usurparetur. *Pedianus in Divin. Ver. c. 4.* Qui defendit alterum in judicio, aut patronus dicitur, si orator est, aut advocatus, si jus suggerit, aut præsentiam suam accommodat amico, aut procurator, si negotium suscipit, aut cognitor, si præsentis causam novit, & sic tuetur ut suam. *Cic. 2. Off.* Judicis est semper in causis verum sequi, patroni nonnunquam verisimile, etiamsi minus sit verum, defendere. ¶ Est etiam *patronus* correlativum *liberti*, & sumitur pro domino, qui servum libertate donavit. *Cic. l. 13. Fam.* Quod est in patronum suum officio, & fide singulari. *Id. 10 Fam.* Ut Antonium libertum in patroni ejus negotio tueare. ¶ Translate pro quovis defensore ponitur. *Cic. pro Balb.* Patrone fœderum, & fœderatorum. *Id. pro Syl.* Patronus criminum. *Id. Tusc. 3.* Patronus æratii. *Id. de Amic. c. 7.* Patronus justitiæ.

Patronymicum nomen, πατρωνυμικὸν ὄνομα, est, quod fit ex nomine patris, avi, vel alius ex majoribus, & significat filium, vel filiam, nepotem, vel neptem, vel alium ex descendentibus, ut *Pelides*, Achilles filius Pelei, *Æacides*, Achilles nepos Æaci: item ex nominibus Regum, urbium, fluminum, &c. V. *Priscian. l. 2. & alios Grammat.*

Patrous, a, um, πατρῷος, patrius, paternus. Apud *Catul. epigr. 1.* ubi habetur *patrima Virgo*, alii leg. *patroa*, eodem sensu.

Patrueles, m. 3. *fratelli cugini*, בני דודים, Ger. *bruder*, *kinder*, Gal. *cousins*, Hisp. *primos*, ἀνεψιοί, patruorum filii, idest, ut ait *Nonius*, marium fratrum filii, & filiæ: ut sororum duarum, aut plurium filii inter se sobrini, & filiæ sobrinæ dicuntur, ut *Cajus Dig. l. 38. tit. 10. leg. 1. & 10.* docet. *Cic. 5. Fin. c. 1.* Et L. Cicero frater noster cognatione patruelis, amore germanus. ¶ Item filii sororum patris. Hinc Q. Metellus Celer dicitur a *Cic. pro Cal. c. 24.* frater patruelis Clodii, quia mater Clodii soror fuerat patris Metelli.

Patruelis, le, a. 3. ἀδελφιδοῦς, quod est ex parte patrui. *Ovid. ep. 14. v. 61.* Quid meruere necem patruelia Regna tenendo?

Patruus, i, m. *zio*, דוד, Germ. *ein vetter*, Gall. *oncle*, Hisp. *tio*, θεῖος, ὁ πρὸς πατρός, πατράδελφος, frater patris, quod sit quasi patris loco. *Cic. 3. Ver.* Patruo testimonium dicente. ¶ *Patruus magnus*, frater avi, *patruus major*, frater proavi, & patruus avi, qui & *propatruus* dicitur, *patruus maximus*, frater abavi, qui & *abpatruus* appellatur. V. *leg. 1. Dig. de grad.* Patruum sapere, apud *Pers. sat. 1. v. 10.* est ad ætatem gravem accedere, cum patrui mores induimus, h. e. severos. Hinc & *Cic. pro Cal.* Qui in reliqua vita mitis esset,

esset, fuit in hac causa pertristis quidam patruus, censor, magister.

Patruus, a, um, adject. a patruo, usurpatur pro severo, & aspero, quia patrui nepotes castigare asperius, quam patres solent. *Horat. l. 3. od. 12.* metuentes patruæ verbera linguæ. *Manil. l. 5. v. 455.* Tutorisque supercilium, patruumque rigorem. ¶ Jocolariter *Plaut. Pœn. 5. 4. 24.* Patrue mi patruissime.

Patulcius, m. V. Clusius.

Patulisco. V. Pastillico.

Patulus, a, um, *patente, aperto*, ἀναπεπταμένος, quod semper patet, apertum, extensum, latum. *Cic. 2. Fin.* At illa, quæ in concha patula pinna dicitur. *Id. de Or.* Patulis ramis diffusa platanus. *Ovid. 3. Met.* Patulum os. *Col. lib. 6. c. 1.* Nares resimæ, & patulæ. *Hor. l. 1. ep. 18. v. 70.* Nec retinent patulæ commissa fideliter aures. ¶ *Patuli boves* qui sint, V. in *Camurus*.

Pava, æ, f. *pavonessa*, fœmina in genere pavonum. *Auson. epigr. 69.* Pavaque de pavo constitit ante oculos.

Pauces, adv. raro. *Titin.* apud *Non. c. 2. n. 685.* Uxorem meam pauces video. Legitur & *paucies*.

Pauciloquium, ii, n. βραχυλογία, paucitas sermonis. *Plaut. Merc. 1. 3. 31.* Contumelia, & dispendium, multiloquium, pauciloquium.

Paucitas, atis, f. *poco numero, pochezza*, ὀλιγότης, exiguus numerus. *Cic. 1. de Or. c. 8.* Quanta Oratorum sit, semperque fuerit paucitas. *Id. 1. de Inv.* Paucitas in partitione servatur. *Curt. l. 3. c. 3.* Ad paucitatem redigi.

Pauculus, dim. a paucus. *Cic. Att. l. 5.* Ut ibi pauculos dies esset. *Terent. Heaut. 4. 6. 24.* Loquitur paucula. ¶ In singul. numero exempla non vidimus.

Paucus, a, um, *poco*, מעט, Ger. *wenig*, Gal. *peu*, Hisp. *poco*, παῦρος, quod est exigui numeri, cui multus opponitur, a græca voce allata. *Cic. 5. Tusc.* Quem paucis, quam parvis rebus egeat, quam vilibus. *Plaut. Pœn. 5. 4. 54.* Rem in pauca conferre. *Plin. l. 10. c. 59.* Anseres plurima ova sexdecim, paucissima septem. *Tacit. 1. Ann. c. 17.* Cum paucis Centurionibus, paucioribus Tribunis. ¶ *Paucis*, ablat. absolute, pro paucis verbis. *Virg. 6. Æn.* Responsum paucis reddere. *Idem 4. Æn.* Paucis docebo. Sic *Terent. Andr. 5. 3.* Pater, licet ne pauca? S. Quid dicet mihi? ¶ In singulari numero. *Horat. Poet. v. 203.* Tibia foramine pauco. *Hygin. fab. 194.* Post paucum tempus nuntiatur. ¶ In dativo plur. *paucabus* pro *paucis* dixit *Gell. historicus* apud *Charis. l. 1. pag. 39.* Putsch. V. dicta in *Asina*.

Pavefactus, a, um, particip. a pavefio. *Ovid. 13. Met. v. 878.* Ast ego vicino pavefacta sub æquore mergor.

Pavendus, a, um, timendus, particip. a paveo. *Plin. lib. 8. c. 13.* Nec pedibus pavendas tantum serpentes, sed & missili volare tormento.

Pavens, entis, o. *pauroso*, περιδεής, qui timet, partic. a paveo. *Ovid. 2. Met.* Colligit amentes, & adhuc terrore paventes Phœbus equos.

Paventia, æ, f. Dea pavoris, quæ terret Infantes. *Augustin. de Civit. Dei, l. 4. c. 11.*

Paveo, es, pavi, sine sup. n. 2. *aver paura, temere*, פחד, Ger. *sich furchten*, Gal. *avoir grand peur*, Hisp. *tener miedo*, περιδεδοικέναι, timeo, trepido, tremo. *Cic. 5. Phil. c. 5.* Pavet animus apud concilium illud pro reo dicere. *Hor. Epod. 12.* Pavet acres agna lupos. *Ter. And. 2. 2. 12.* Id pavet, ne tu ducas illam. *Ovid. 9. Met.* Pectora pavent metu. ¶ Videtur autem discrimen esse inter *timeo*, & *paveo*, quod timere occultum metus affectum denotat; qui autem pavet, cum pallore, & tremore se prodit. *Tacit. Ann. 4. c. 70.* Idipsum paventes, quod timuissent. Neque tamen hoc perpetuum est apud Auctores.

Pavesco, is, neut. 3. *temere*, περιδεδιέναι, timidus fio, vel idem ac timeo. *Colum. l. 6. c. 2.* Ne ad hujusmodi tactum pavescant. *Tac. Ann. 2. c. 4.* Bellum plures pavescere. *Gell. lib. 19. c. 2.* Pavescere sensim, & quasi albescere.

Pavera, frumenta dicebant antiqui, quæ de vagina non bene exibant. *Fest.*

Paveratus, a, um, adject. densus, calcatus, ut paverata vestis. Vide Papaveratus.

Pavibundus, a, um, adject. pavens. *Arnob. l. 7.* Pavibundæ trepidationes.

Pavicula, æ, f. instrumentum, quo area densatur, æquaturque, a *pavio*. Gloss. *Pavicula*, ὁμαλιστήριον. *Cat. c. 129. R. R.* Comminuito terram, & cylindro, aut pavicula coæquato. Adde *Col. l. 11. c. 3.*

Pavide, adv. *timidamente*, περιδεῶς, timide, meticulose. *Liv. l. 5. c. 39.* Qua ad Alliam tam pavide fugerent.

Pavidus, a, um, *timido*, חרד, Ger. *erschrocken*, Gal. *craintif*, Hisp. *medrosa*. περιδεής, qui natura timidior est, qui semper timet. *Virg. 8. Æn.* Stant pavidæ in muris matres. *Sil. l. 10. v. 65.* Talin' pavidissime, dignum Me vita, pulchre quo indignum morte putasti? *Plin. lib. 11. c. 37.* Quos pavidiores accepimus. ¶ Pavidus etiam dicitur, qui pavidos facit. *Ovid. 1. Fast. v. 16.* pavidos excute corda metus. *Lucret. l. 2. v. 44.* Pavidæ religiones. *Stat. l. 5. Theb. v. 567.* pavidi ferus incola luci. ¶ *Pavidum* adverbialiter pro pavide. *Ovid. 9. Met. v. 568.* Deque suis unum famulis pudibunda vocavit, Et pavidum blandita, &c.

Pavimentarius, i, m. pavimentorum faber, unde Collegium pavimentariorum in vetusta Inscript. apud *Murator. p. 527.*

Pavimentatus, a, um, in quo pavimentum stratum est, partic. a pavimentor. *Cic. pro Dom.* In palatio pulcherrimo prospectu porticum cum conclavibus pavimentatam trecentum pedum concupierat. Adde *ad Q. Fr. l. 3. epist. 1. c. 1.*

Pavimento, as, avi, atum, a. 1. *fare pavimento*, Ger. *ei estrich schlagen*, Gal. *paver*, Hisp. *echar suelo*, ἐδαφίζω, pavimentum facio, pavimenta sterno. *Plin. l. 17. c. 4.* Ergo pavimentandum, ubi sata sit, censent.

Pavimentum, ti, n. *pavimento, terrazzo*, קרקע, Germ. *ein estrich*, Gal. *pavé*, Hisp. *suelo de casa*, ἔδαφος; domus solidamentum, sive incrustatio, quam gradiendo calcamus, a *pavio*. *Cato cap. 18. R. R.* Ibi de testa arida pavimentum struito, ubi structum erit, pavito, fricatoque, oleoque perungito, uti pavimentum bonum siet. *Juven. sat. 14. v. 60.* Verre pavimentum, & nitidas ostende columnas. *Cic. Q. Fr. l. 3. epist. 1. c. 1.* Pavimentum facere. ¶ Pavimentorum plura apud veteres genera recenset *Plin. l. 36. c. 25.*

Pavio, is, ivi, itum, a. 4. *percuotere*, חבט, Ger. *schlagen, gleich machen*, Gal. *paver, batre la terre*, Hisp. *pisonar la tierra*, παίω, percutio, cædo, tundo, apud vet. a verbo Græco allato, inserto *v* consona, quomodo ab ὠόν, est ovum. *Cat. c. 18.* Ubi structum erit, pavito. *Cic. 2. de Div. c. 34.* Necesse est aliquid ex ore cadere, & terram pavire.

Pavitatio, onis, f. trepidatio. *Apul. de Mundo.* Quorum pavitatione quæ trepidant, sine inclinationis periculo nutant.

Pavito, as, avi, atum, a. 1. *temer molto*, ὑποτρέμω, valde timeo, freq. a paveo. *Lucr. l. 2. v. 57.* Quæ pueri in tenebris pavitant. *Ter. Hec. 3. 1. 40.* Uxorem Philumenam pavitare nescio quid dixerunt.

Pavitus, a, um, percussus, calcatus. *Colum. l. 2. c. 6.* Pavitumque solum habet. *Plin. l. 9. c. 30.* Terra pavita, & complanata.

Paulatim, vel Paulletim, adv. *a poco, a poco*, מעט מעט, Ger. *mehlich, allgemach*, Gal. *peu a peu*, Hisp. *poco a poco*, κατὰ μικρόν, sensim, leniter. *Cæl. Cic. lib. 8. Fam. ep. 17.* Cujus amicitia me paulatim in hanc perditam causam imposuit. ¶ Reperitur cum genit. pro paululum. *Cat. c. 47.* Aquæ paulatim addito.

Paulianus, a, um, adject. a Paulo, nom. proprio, ut Pauliane responsa, h. e. Pauli JCti, *in præfat. in Pandect. ad Antecess. §. 5.* Sic Pauliana victoria. *Valer. Max. l. 8. c. 11. n. 1.* h. e. a L. Paulo parta.

Paulinus, i, & Paulina, æ, nomen Romanum, ut Suetonius Paulinus, Lollia Paulina, &c. apud *Tac. & Plin.* ¶ Paulinus Episcopus Nolanus scripsit epistolas, & carmina, floruitque circa saeculi IV. finem, & tonium V. Ausonii discipulus fuit, & amicus, V. *Auson. epigr. 24.* ¶ Paulinus alter, Petrocorius (vel Petricordius) dictus a Petrocorio Aquitaniæ oppido, scripsit metro vitam S. Martini, vixitque Sæc. V. annis circiter 40. post Nolanum.

Paulisper, adv. *poco tempo, per poco tempo*, מעט, Germ. *ein kleine weil*, Gall. *un peu de temps*, Hisp. *un rato*, ὀλίγον χρόνον, valde paulum temporis. *Cic. 3. de Leg.* Paulisper facessant, rogamus. *Ter. Heaut. 2. 2. in fin.* Paulisper mane. *Plaut. Bacch. 3. 3. 11.* Paulisper est libido homini suo animo obsequi. ¶ Scribitur & *paullisper*.

Paulo, & Paullo, adv. *un poco*, idem ac paulum, nisi quod *paulum* positivis, *paulo* comparativis, & præpos. *ante*, & *post* jungitur. *Cic. 2. Verr.* Ego autem Ædilis, hoc est paulo amplius, quam privatus. *Id. 6. Verr.* Imo vero modo, ac plane paulo ante vidimus. *Id. de Orat.* De quibus paulo post dicemus. *Cæs. l. 1. B. C. c. 20.* Post paulo tamen cognoscunt. ¶ Paulo magis interdum ponitur pro nimium. *Cic. in Brut. c. 81.* Et lubenter verbis etiam uti paulo magis priscis. ¶ Paulo mox, est statim, cum parvo intervallo. *Plin. l. 18. c. 28.* Sicut paulo mox dicemus.

Paululatim, adv. dim. a paulatim. *Apul. l. 1. Metam.* Paululatim labellis minuunt. Alii aliter legunt.

Paululo, aliquantum, *un pocchetto*. *Lucceius ad Cicer. Famil. 5. ep. 14.* Valeo paululo deterius.

Paululum, seu paullulum, adv. *alquanto, un pocchetto*, ἐπὶ μικρόν, paulisper, dim. a paulum. *Ter. Eun.* Paululum operiri me si vis. *Cic. 4. Acad.* Et paululum ante dicendum est.

Paululus, seu paullulus, a, um, *pocchetto*, μικρός, parvus, exiguus, dim. a paulus, quod a *parvus*. *Ter. Adel.* Agelli hic sub urbe est paululum. *Liv. l. 8. c. 11.* Pro paulula via magnam mercedem Romanis esse solvendam. *Liv. l. 35. c. 11.* Equi, hominesque pauluIi, & graciles. *Cic. Tusc. 5. c. 8.* Habeo paululum, quod requirem.

Paulum, seu paullum, adv. *poco*, ἐπὶ μικρόν, dim. a *parum*. *Terent. Eun.* Quasi vero paulum intersit. *Cic. 1. Acad.* Paulumque eum ejus villa abessemus. *Quintil. l. 12. c. 3. ad fin.* Paulum aliquid in scholis sederunt.

Paulus, vel Paullus, m. 2. παῦλος, cognomen gentis Æmiliæ, Latine pusillus exponitur. Hoc cognomine celeberrimus est L. ille Æmilius, qui in prœlio Cannensi pro patria occubuit. *Cic. 2. de Div.* Item Africani minoris pater. *Cic. in Brut.* Item ille, qui Persen vicit. *Cic. 1. Agr. 4. Catil. pro Mur.* &c. ¶ Jul. Paulus Jurisconsultus Patavinus fuit, auditor Papiniani, tempore Alexandri Severi.

Paulus, seu paullus, a, um, idem ac parvus, vel paucus. *Plaut. Curc. 1. 2. 31.* Venus de paulo hoc paullulum dabo tibi. *Ter. Andr. 1. 5. 31.* Paullo momento huc, illuc impellitur. *Id. And. 5. 3. in fin.* Pro peccato magno paulum supplicii satis est patri. ¶ *Post paulum*, est paulo post. *Quintil. l. 9. c. 4.* Sed de propositorum diversitate post paulum.

Pavo, onis, m. *pavone*, תכי, Ger. *pfauw*, Gal. *paon*, Hisp. *pavon*, ταώς, avis varia pennarum fulgore conspicua, quam Poetæ Junonis tutelæ assignarunt, a græca voce allata. Junoni sacra esse dicitur, cujus illa caudam ornasse fingitur oculis Argi a Mercurio interempti. V. *Ovid. 1. Met. fab. 13.* ¶ Tradunt, hanc avem gloriosam esse. Laudata enim expandit colores adverso maxime Sole. Malevola etiam est, quippe quæ fimum suum resorbet invidens hominum utilitati. *Ovid. l. 1. de ar. am. v. 627.* Caro ejus diutissime incorrupta servatur. V. *Plin. l. 10. c. 20.* *Juven. sat. 1. v. 143.* Et crudum pavonem in balnea portas. ¶ Fœmina dicitur pava. Sed tamen uterque sexus pavo appellari potest cum appositione harum nominum *masculus*, & *femina*. *Colum. l. 8. cap. 11.* Masculus pavo gallinaceum salacitatem habet. Et *paulo post*: Nam pavones fœminæ, quæ non incubant.

Pavonaceus, a, um, quod pavoni simile est. *Plin. l. 36. c. 15.* At quæ vocant pavonacea tegendi genera. Alii legunt *pavimentata*. h. e. pavimentorum more constructa.

Pavoninus, a, um, quod ex pavone est, ut Muscarium pavoninum, ex pavonum caudis confectum. *Col. l. 8. c. 5.* Pavoninum ovum. *Var. l. 3. R. R. c. 9.* Si ova gallinis pavonina subjicies. Quidam leg. *pavonea*.

Pavonius, V. Pavoninus.

Pavor, oris, m. 3. *paura*, פחד, Germ. *forcht*, Gall. *peur*, Hisp. *miedo*, δεῖμα, timor. *Cic. 4. Tusc. c. 8.* Pavorem, metum mentem loco moventem, ex quo illud Ennii, Tum pavor sapientiam mihi omnem ex animo expectorat. *Virg. 3. Georg.* haurit corda pavor pulsans. *Liv. l. 24.* Pavorque circa eam ceperat militas. ¶ Pavorem, & Pallorem Tullus Hostilius Deos consecravit. *Liv. l. 1. c. 27.* *August. de Civ. Dei l. 6. c. 10.* *Lactan. l. 1. c. 20.*

Pauper, eris, o. *povero*, אביון, Germ. *arm*, Gall. *pauvre*, Hisp. *pobre*, πένης, inops, indigens, tenuis, cui parva, & angusta res familiaris est, a πάομαι, paucus. *Cicer. in Parad.* Inopes, ac pauperes existimandi sunt. *Stat. l. 1. Theb.* Lis est de paupere Regno. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 132.* Pauper Opimius argenti positi intus, & auri. *Cic. in Vatin. cap. 12.* Sis ne ex pauperrimo dives factus in illo ipso anno. *Ovid. 4. de Pont. eleg. 2.* Et carmen vena pauperiore fluit. h. e. sterilitate. *Quintil. l. 10. c. 5.* Pauper, & jejuna eloquentia. *Plaut. Rud. 5. 1. 17.* Pauperes res. *Ter. Andr. 4. 5.* Quæ sese inhoneste optavit parare hic divitias potius, quam in patria honeste pauper vivere. Sunt qui legunt *paupera*. Invenitur enim & *pauper, ra, rum*. *Plaut. in fragm.* Paupera hæc est mulier. *Cæl. Aurel. Tard. 1. c. 1.* Caput carnibus pauperum. *Varro* tamen *l. 7. de L. L.* improbat hujusmodi terminationem.

Pauperatus, a, um, adject. *impoverito*. *Sidon. l. 6. ep. 12.* Defectio civium pauperatorum.

Pauperculus, a, um, *poveretto*. *Ter. Heaut. 1. 1. 44.* Est e Corintho hic advena anus paupercula. *Var. l. 1. de R. R. cap. 17.* Ut plerique pauperculi cum sua progenia.

Pauperies, ei, f. 5. idem ac paupertas. *Horat. l. 3. od. 24.* Magnum pauperies opprobrium jubet quidvis & facere, & pati. ¶ Pauperiem facere, *danneggiare*, est damnum inferre, propter quod quis pauperior fiat. Hinc *tit. in Pandect. l. 9. tit. 1.* Si quad upes pauperiem fecisse dicatur.

Pauperius, adv. comparativ. *più poveramente*. *Tertul. de cult. fem. c. 11.* Ex quo lacta est Christiana, pauperius incedit.

Paupero, as, avi, atum, a. 1. *impoverire*, πένητα ποιῶ, pauperem facio. *Plaut. Pseud. 4. 7. 97.* Boni viri me pauperant, improbi alunt. ¶ Usurpatur etiam cum accus. & ablat. pro privare. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 33.* Quem te contemptum cassa nuce pauperet.

Paupertas, atis, f. *povertà*, עני, Germ. *armuth*, Gal. *pauvreté*, Hisp. *pobreza*, πενία, pauperis conditio, egestas, inopia, angustia rei familiaris. *Var. l. 4. L. L.* Pecunia, quæ erat parva, ab ea paupertas dicta est. *Cic. 2. Off.* Vita, mors, divitiæ, paupertas omnes homines vehementissime permovent: ¶ Paupertatem quidam ab egestate ita distinguunt, ut egestas sit, quando ad victum necessaria desunt, paupertas, quando licet non sint opes, tamen necessaria suppetunt. *Martial. l. 11. epigr. 33.* Non est paupertas, Nestor, habere nihil. *Cic. in Parad.* Itaque istam paupertatem, vel potius egestatem, ac mendicitatem tuam nunquam obscure tulisti. ¶ In plur. num. *Var.* apud *Non. c. 2. n. 714.* Horum temporum divitias, & illorum paupertates. ¶ Paupertas a poetis Dea fingitur, filia Herebi, & Noctis. *Boccac. l. 1. Gen.*

Paupertatula, æ, f. *Hieronym. in epitaph. Marcellæ ad Princip. virgin. in fin.* Et te paupertatulæ suæ reliquit hæredem.

Paupertinus, a, um, idem ac pauper. *Var.* apud *Non. c. 2. n. 715.* Quod si paupertina sit elegantia. *Gell. l. 20. c. 1.* In jus vocato paupertino homini.

Pausa, æ, f. *pausa*, נוח, Ger. *rahe, stillstand*, Gal. *pause*, Hisp. *pausa*, παῦσις, παῦλα, ἀνάπαυσις, cessatio, requies alicujus rei, a prima voce græca allata, quæ a παύω, *cesso*. In veteri quadam inscriptione *paussa* gemino *ss* legitur. *Plaut. Rud. 4. 6. 1.* Aliquando osculando melius est, uxor, pausam fieri. *Lucret. l. 3. v. 944.* mortem vocas frigidam vitæ pausam. ¶ Usus fuit hujus vocis in sacris Isidis, in quibus, qui Anubis simulacrum circumferebant, subinde subsistere solebant, ut commodius hymnos in ejus laudem canerent. *Spartian. in Carac. c. 9.* Cum Antoninus Commodus ita ea (sacra Isidis) celebraverit, ut & Anubin portaret, & pausas ederet.

Pausabilis, le, adject. subinde cessans, ut pausabilior inspiratio. *Cæl. Aurel. Acut. 1. c. 13.*

Pausarius, m. 2. κελευστής, portisculus, ille, qui modum dat remigibus, a *pausa*, quia pro ejus imperio remiges vel remigare incipiunt, vel pausam faciunt.

Senec. ep. 56. Ut audire vel pausarium possim voce acerbissima remigibus modos dantem. ¶ Pausarii item dicti sunt Isidis Sacerdotes, qui in ejus Deæ sacris pausas explebant. V. Pausa. Vet. Inscript. apud Salmas. in Spartiani Caracal. c. 9. Corpore pausariorum, & argentariorum Isidi, & Osiri mansionem ædificavimus. Ita explicat ibi Salmas.

Pausatio, onis, f. cessatio, pausa. Plin. Valer. l. 2. c. 41. Post pausationem comg.

Pausatus, a, um. Arnob. l. 5. Et sauciat pectus pausata circa arboris robur. Ubi alii leg. pausate, h. e. per pausas, certo modo, ῥυθμῷ. Nam quid sit pausata arbor, non constat apud Interpretes.

Pausia, f. 1. genus olivæ, a paviendo, quia non emittit oleum, nisi antequam molæ subjiciatur, paviatur, seu tundatur, ut Serv. tradit in 2. Georg. & Isid. l. 17. c. 7. Colum. l. 5. c. 8. & lib. 12. c. 48. Virg. 2. Georg. v. 86. Et amara pausia bacca. Legitur & pausea.

Pausiacus, a, um, adject. ad Pausiam pictorem pertinens. Horat. l. 2. sat. 7. v. 95. Vel cum Pausiaca torpes insane tabella.

Pausias, æ, pictor Sicyonius, cujus tabulam Lucullus duobus talentis emit. V. Plin. l. 35. c. 11.

Pausilypum, i, n. villa Campaniæ prope Neapolim, ita dicta ab amœnitate; scilicet ἀπὸ παύσεως τῆς λύπης, a curæ, mœrorisque cessatione. Plin. l. 9. c. 53.

Pauso, as, avi, atum, n. 1. cessare, ἀναπαύομαι, quiesco, a pausa. Plaut. Trin. 2. 2. 150. Pausa, vicisti castigatorem tuum.

Pausulani, m. 2. pop. Piceni, quorum ager Pausulensis, & pag. Pasuli, in agro Firmano. Plin. l. 3. c. 13.

Pausus, i, Deus pausam, & quietem efferens. Arnob. l. 4. Vide Turneb. l. 15. c. 21.

Pauus, i, masc. idem ac pavo. Gel. l. 7. c. 16. Pavus e Samo præstantior est.

Pauxillatim, adv. a poco a poco, κατὰ μικρά, paululum, sensim, pedetentim. Plaut. Epid. 2. 2. 63. Cœpi sursum vorsum ad illas pauxillatim accedere.

Pauxillisper, adv. paulisper. Plaut. Truc. a. 5. v. 21. Plus decem pondo amoris pauxillisper perdidi.

Pauxillo, adv. dimin. a paulo, un pochettino. Cels. l. 5. cap. 28. Medium habet pauxillo levius.

Pauxillulum, adv. un pochettino. Plaut. Rud. 3. 4. 24. Occipito modo illis afferre vim inculo pauxillulum.

Pauxillulus, a, um, dim. a pauxillus. Ter. Phorm. 1. 1. 3. Jampridem apud me reliquum pauxillulum nummorum. Plaut. Stich. 2. 3. 9. Pauxillulam famem. Gel. in præfat. Pauxillulas admonitiones.

Pauxillum, adv. parum admodum, a paululum. Plaut. Capt. 1. 2. 73. Sed si pauxillum potes contentus esse.

Pauxillus, a, um, pochino, ὀλίγος, dim. a paululus. Lucret. l. 1. v. 835. Ossa pauxilla, atque minuta. Plaut. Pan. 3. 1. 62. Res est pauxilla.

Pax, acis, f. pace, שָׁלוֹם, Ger. fried, Gal. paix, Hisp. paz, εἰρήνη; publica tranquillitas, a pacis, per contractionem, quomodo vox est a vocis, Rex a Regis, dux a ducis, &c. Pacis autem est a pacere, sive pagere. Sic enim veteres, Festo teste, dicebant pro pangere. Cic. 3. Phil. Pactum pacis. Id. 3. Off. c. 30. Pacem cum Samnitibus fecerant. Id. 12. Fam. ep. 27. Pacem inter aliquos conciliare. Liv. l. 30. c. 35. Pacem impetrare. Id. l. 2. c. 13. Pacem componere. Rursus Cic. Phil. 7. c. 8. Pacem cum aliquo habere. Id. de Senect. Ad pacem inclinare. ¶ Usurpatur & in plur. num. Var. apud Non. c. 2. n. 651. Quibus de causis, & quemadmodum constituerint paces. Horat. l. 2. ep. 1. Hoc paces habuere bonæ, ventique secundi. ¶ Interdum sumitur pro quacunque quiete. Cic. in Somn. Quæso, ne me e somno excitetis, & pax sit rebus. ¶ Item pro venia. Virg. 3. Æn. Sed votis, precibusque jubent exposcere pacem. ¶ Item pro propitiatione. Virg. 4. Æn. Pacemque per aras exquirunt. ¶ Pace tua, vel pace alicujus, honestus est reprehendendi modus, prius capta venia. idest tua venia, te non irascente, te non læso. Ter. Eun. Pace quod fiet tua. Cic. in Tusc. Pace tua dixerim. Id. 1. de Or. Pace horum dixerim. Vellei. lib. 2. c. 129. Pace majestatis ejus dixerim. ¶ Pax etiam adverbium Comicum est, & significat tantummodo vel silentium, aut quietem, imperantis vim habet. Ter. Heaut. 4. 3. Unus est dies, dum argentum eripio, pax, nihil amplius. Plaut. Mil. 3. 2. 212. Quam nominem? Pa. Glycerem. Pl. Nempe eandem, quæ dudum constituta est. Pa. Pax, abi. ¶ Flor. l. 4. c. 2. Ubi pax fluminis redit. hoc est ubi exundatio desiit, & flumen non amplius infestum fuit. ¶ Pax ab Romanis pro Dea habita, & culta est. Ovid. 1. Fast. ad fin. Ejus templum magnificentissimum Romæ fuit prope forum. Sueton. in Vespas.

Paxæ, arum, insulæ duæ in Jonio mari. Plin. l. 4. c. 12.

Paxillus, m. 2. palo, יָתֵד, Ger. ein klein pfahl, Gal. pieu, Hisp. palo, πασσαλίσκος, πάτταλος, palus. Aliqui censent esse dimin. a palus. Alii contra palum a paxillo derivant, ut Cic. in Orat. c. 45. Colum. l. 8. c. 8. Paxillis adactis tabulæ superponantur. Var. apud Non. c. 2. n. 649. Ubi dicatur primus Zenon novam hæresim novo paxillo suspendisse.

P ANTE E.

Peccamen, inis, n. peccatum. Prudent. Apotheos. v. 915. tincta malo peccamine principis Adæ.

Peccans, antis, pravus, malus. Cæl. Aurelian. Acutor. l. 3. c. 8. fol. 88. Est etiam præfectis peccantibus, prohibito cibo, vinum dare. ¶ Qui peccat, nocens, reus. Nep. in Agesil. c. 5. Ad officium peccantes redire cogere. Senec. epist. 97. a med. Non prodest latere peccantibus.

Peccanter, adv. male, prave. Cæl. Aurel. Acut. 3. c. 2. Hoc peccanter definiunt.

Peccantia, æ, &

Peccatela, æ, f. voces sunt barbariem sapientes, quas usurpat Tertul. de Anim. c. 40. & adv. Jud. c. 10.

Peccatio, nis, f. peccatum. Gel. l. 13. c. 20. Peccatus, quasi peccatio, recte latineque dicitur.

Peccator, oris, m. qui peccat. Lactant. l. 3. c. 26. Da injustum, insipientem peccatorem. Adde Tert. Apol. c. 7.

Peccatorius, a, um, adject. Tertul. l. 2. adv. Marcion. c. 24. Mala non peccatoria, sed ultoria.

Peccatrix, icis, f. quæ peccat. Tertul. de Spectac. cap. 3. Gens peccatrix. Adde Hieronym. ep. 61. ad Pammach. c. 2.

Peccatum, ti, n. peccato, חֵטְא, Ger. fund, fehl, Gal. peche, Hisp. pecado, ἁμάρτημα, quicquid fit contra officium, culpa, crimen, scelus, delictum. Cic. de Amic. Nulla est excusatio peccati, si amici causa peccaveris. Id. Att. l. 3. ep. 14. Scio nos nostris multis peccatis in hanc ærumnam incidisse.

Peccatus, us, m. idem ac peccatum. Cicer. 4. Ver. c. ult. Nemo ita in manifesto peccato tenebatur. Sic legendum putat Gel. lib. 13. c. 20. quin ante scriptum se invenisse in uno atque altero antiquissimæ fidei libro Tironiano. Nihilominus alii peccato.

Pecco, as, avi, atum, n. 1. peccare, חָטָא, Ger. fehlen, fundigen, Gal. pecher, Hisp. pecar, ἁμαρτάνω, delinquo, labor, offendo, culpam committo. Ter. Adelph. 2. 1. Verum in istam partem potius peccato tamen. Cic. 4. Ver. Si denique non aliquo in genere peccasset. ¶ Usurpatur etiam cum accus. præsertim communi. Plaut. Bacch. 3. 3. 30. Si unam peccavisses syllabam. Cicer. 1. de nat. Deor. Atque etiam Xenophon paucioribus verbis eadem fere peccat. ¶ Item passive. Terent. in prol. Eun. Si id est peccatum, imprudentia est. Cic. 1. Off. c. 10. Quo in genere etiam in Rempub. multa peccantur. ¶ Item impers. Cic. 1. Off. Ne quid in eo genere peccetur. ¶ Interdum peccare stricte sumitur pro scortari. Hor. l. 1. sat. 2. v. 63. interest, in matrona, ancilla, peccesne togata. Martial. l. 1. ep. 35. Incustoditis, & apertis, Lesbia, semper liminibus peccas. ¶ Peccare erga aliquem, pro in aliquem, Plauti est Aulul. 4. 10. 62. Peccato mihi ignosce æquom, apud Terent. Hecyr. 5. 1. 10. idest cum peccavero.

Pecoralis, e, adject. ad pecus pertinens. Pastus in Ovib. æstimatio pecoralis multa.

Pecorosus, a, um, che abbonda di pecore, πολυβοτος, quod pecore abundat. Propert. l. 4. eleg. 9. Venit ad invictos pecorosa Palatia montes. Stat. 4. Theb. v. 45. pecorosaque Phylos.

Pecten, inis, m. pettine, Ger. strahl, Gall. peigne, Hisp. peyne, κτείς, instrumentum textorum, quo subtegmen stamini immittitur, seu quo fila in telis figuntur, a pecto. Virg. 1. Georg. v. 294. Arguto conjux percurrit pectine telas. ¶ Item instrumentum, quod capillos explicat, a similitudine pectinis textorum. Ovid. 4. Metam. Sæpe Cytoriaco deducit pectine crines. ¶ Est quoque rusticum instrumentum, rastello. Colum. l. 2. c. 21. Alii pectinibus spicam ipsam legunt. Ovid. de remed. amor. v. 91. Et tonsam raro pectine verrit humum. ¶ Item pubes, idest locus, ubi pili ad verenda nascuntur, pettignone. Juvenal. sat. 6. v. 370. Inguine traduntur medicis jam pectine nigro. ¶ Est & instrumentum, quo citharam pulsamus, πλῆκτρον. Virg. 6. Æn. v. 647. Jam pectine pulsat eburno. ¶ Item pectines sunt pisces, qui se ex aqua jaculantur sagittæ modo. Horat. 2. ser. sat. 4. v. 34. Pectinibus patulis jactat se molle Tarentum. ¶ Pectines item in arboribus, & eorum materia dicuntur recte per longitudinem pectinum modo lineæ, & intervalla, idest discursus ille venarum rectus, in longitudinem porrectus, cujusmodi in pectine conspiciuntur dentes. Ita a Plinio appellantur l. 16. c. 38. & alibi. Pecten Veneris, herba est, a pectinis similitudine. Plin. l. 24. c. 19. ¶ Digiti pectine juncti, V. Pectinatim.

Pectinarius, ra, adject. a pectine. Vet. Inscript. apud Fabret. p. 701. Accepto Chiæ servo pectinari lanari fideles posuere.

Pectinatim, adv. a guisa di pettine, κτενοειδῶς, ad pectinis similitudinem, & quasi denticulatim. Plin. l. 9. c. 33. Cuniculatim, pectinatim, imbricatim undate. Id. l. 8. c. 25. Pectinatim stipante se dentium serie. Id. l. 28. c. 6. Digitis pectinatim inter se implexis, quod Ovid. 9. Met. dixit digitos inter se pectine junctos, h. e. ita complicatis manibus, ut digiti utrinque eminentes pectinis figuram referent. Vitruv. lib. 1. cap. 5. Fundamenta pectinatim disposita, quemadmodum serræ dentes solent esse, collocentur.

Pectinatus, a, um, adject. in modum pectinis factus, ut pectinatæ manus, apud Apul. l. 6. Metam. V. Pectinatim. ¶ Pectinatum tectum dicitur a similitudine pectinis, in duas partes devexum, ut testudinatum in quatuor, Fest.

Pectino, as, avi, atum, a. 1. κτενίζω, ab rustico instrumento, quod pectinem vocant, spicas legere, vel segetem metere. Plin. l. 18. c. 21. Quorum ubertas pectinari segetem in herba cogat.

Pectitus, a, um, pettinato, κεκτενισμένος, pexus. Colum. l. 12. c. 3. Præparatæ sint, & pectitæ lanæ. ¶ Translate accipitur pro culto, polito. Colum. l. 10. v. 94. Verum ubi jam puro discrimine pectita tellus Deposito squalore nitet.

Pecto, is, pexui, vel pexi, pexum, & pectitum, a. 3. pettinare, Germ. strælen, kæmen, Gal. peigner, Hisp. peinar, κτενίζω, explico, & pando capillum, a πέκω, inserto t. Hor. l. 1. Carm. od. 15. Nequicquam Veneris præsidio ferox pectes cæsariem. ¶ Jumenta quoque, aliave animalia pecti dicuntur, cum sordes eorum, & pili decidui strigili distinguuntur. Virg. 7. Æn. de cervo. Pectebatque ferum, puroque in fonte lavabat. ¶ Dicitur etiam de lana, lino, & hujusmodi. Plin. l. 9. c. 1. Et ipsa stuppa pectitur ferreis hamis. ¶ Terram pectere, est subigere, purgare, & parare sationi. Colum. l. 10. v. 147. ferroque bicorni Pectat, & algentem sulcis exterminet herbam. ¶ Translate Plaut. Rud. 3. 5. 52. Opinor, leno pugnis pectitur. Id. Captiv. 4. 2. 118. Fusti pectito.

Pectorale, is, n. 3. περιστήθιον, genus armaturæ, quo pectus munitur. Plin. l. 37. c. 7. Fecit & Sp. Carvilius Jovem, qui est in Capitolio, victis Samnitibus, e pectoralibus eorum, ocreisque, & galeis.

Pectoralis, le, a. 3. ἐπιστήθιος, quod ad pectus pertinet. Cels. l. 8. c. 1. In exiguo sinu pectoralis ossis.

Pectorosus, a, um, pettoruto, στερνοῦχος, quod est magni, & validi pectoris. Colum. l. 8. c. 2. Sint ergo matrices probi coloris, robusti corporis, quadratæ, pectorosæ, magnis capitibus. Catul. in Priap. Nemo est feroci pectorosior Marte.

Pectunculus, i, m. parvus pecten piscis. Colum. l. 8. c. 16. & Plin. l. 9. c. 29.

Pectus, oris, n. petto, חָזֶה, Ger. brust, Gal. poitrine, Hisp. pecho, στέρνον, anterior pars animalis a gula usque ad ventrem. Pectus homini tantum latum est, reliquis animalibus carinatum, ut ait Plin. l. 11. c. 31. Cic. de Amic. c. 26. In amicitia, nisi, ut dicitur, apertum pectus videas, tuumque ostendas. ¶ Metonymice accipitur pro corde, quod sub pectore latet, vel pro ipso animo, quem in corde residere nonnulli antiquorum putaverunt. Hinc fit, ut, cum aliquem perfecte, & syncere a nobis amari velimus significare, dicamus, nos illum amare ex toto pectore. Cic. 1. de Leg. c. 18. Amicus per se amatur toto pectore, ut dicitur. Liv. l. 5. c. 39. Unde novum in Bruti pectore ingenium. Horat. lib. 1. epist. 4. Non tu corpus eras sine pectore. h. e. sine animo, aut prudentia. Virg. Ecl. 1. Quam nostro illius labatur pectore vultus. Martial. l. 9. epigr. 15. fidæ pectus amicitiæ.

Pectusculum, i, n. diminut. parvum pectus. Habet quidem hanc vocem Hieron. epist. 22. cap. 13. et in Plauto, quem affert Donatus, invenire non potuimus.

Pecu, u, n. 4. idem ac pecus. Priscian. l. 6. Charis. l. 1. Fest. Non. c. 2. n. 691. Serv. in 3. Georg. Plaut. Rud. 2. 3. Non vides me referre usidum rete, sine squamoso pecu? Plin. l. 8. c. 45. Nec æquinoctio verno, ut cætera pecua, admittuntur, sed solstitio. Liv. l. 35. c. 21. In agris pecua oblata. Lucret. l. 6. v. 1135. Pecubus balantibus. ¶ Pecuda, etiam pro pecua dixere, teste Non. loc. cit. ubi exempla affert ex Nævio, Sisenna, & Cic. l. 4. de Republ.

Pecualis, le, adject. pecuarius. Sedul. l. 1. Edidit humanas animal pecuale loquelas.

Pecuaria, æ, f. arte pastorale, κτηνοτροφία, scientia parandi, ac pascendi pecoris, ut fructus ex eo capiatur, quæ & res pecuaria dicitur. Var. l. 3. de R. R. c. 1. Tres libros institui, a quis duos scripsi, primum ad Fundaniam uxorem de agricultura, secundum de pecuaria ad Turranium Nigrum. ¶ Sumitur etiam pro grege pecudum. Var. de R. R. l. 3. c. 2. Duo cum sint genera pastionum, unum agreste, in quo sunt pecuaria, alterum villaticum, in quo sunt gallinæ, ac columbæ. ¶ Item pro loco, in quo pecorum greges consistunt. Var. l. 2. c. 1. Cujus nobiles pecuariæ in Bruttiis habeantur. Sed hoc exemplum, & similia etiam de gregibus pecudum intelligi possunt.

Pecuaria, orum, n. gregge di pecore, pecorum grex, βουκόλιον, Virg. 3. Georg. v. 64. mitte in Venerem pecuaria primus. Auct. ad Herenn. l. 4. c. 34. Cuinam præsidio pecuaria credemus?

Pecuarius, a, um, βοσκηματικός, quod ad pecus pertinet, ut Res pecuaria, idest greges pecudum. Canis pecuarius, qui pecudes custodit a luporum voracitate, & injuria, apud Col. l. 7. c. 12. Cic. pro Quinct. c. 3. Erat ei pecuaria res ampla, & rustica sane bene culta & fructuosa. ¶ Pecuariam rem facere, κτηνοτροφεῖν, est armenta, gregesque alere. Suet. in Cæs. c. 42. Neve hi qui pecuariam facerent, minus tertia parte puberum ingenuorum inter pastores haberent.

Pecuarius, ii, m. pastore, νομεύς, qui pecorum curam habet, vel qui pecuarias habet, aliquas. Cic. pro Dejot. c. 9. Ut non solum Tetrarcha nobilis, sed optimus paterfamilias, & diligentissimus agricola, & pecuarius haberetur. Liv. l. 10. cap. ult. Damnatis aliquot pecuariis. Idest qui pascua publica redimebant.

Pecuascere, pecus alere, pascere, vel in pascua mittere. In veteri Decreto Arbitrorum finium regundor. apud Gruter. pag. 204. a med. In eo agro pecuascere liceat.

Pecuda, um. V. Pecu.

Pecudalis, le, adject. pecualis. Martian. Capell. l. 7. Non minus sensus, quam nominis pecudalis.

Peculinus, a, um, quod pecoris est, ut Pecuina ossa, Apul. l. 8. Met. sub fin.

Peculator, oris, m. κλέπτης τῶν δημοσίων, qui pecuniam publicam, & ea, quæ ad Rem-

Rempub. seu Principem pertinent, furetur. *Cicer. lib. 3. Offic.* Neque etiam de sicariis, veneficis, testamentariis, furibus, peculatoribus hoc loco disserendum est.

Peculatorius, a, um, adject. a peculio, ut peculatoriæ oves, quæ servis, aut filiisfamilias sunt in peculio. *Varr. l. 4. de L. L.*

Peculatus, us, *furto del danaro publico*, Germ. *diebstal gemeines gut*, Gal. *larcin du bien public*, Hisp. *hurto de las rentas publicas*, κλέμμα τῶ δημοσίου, furtum pecuniæ publicæ, aut Principis. *Cic. 5. Verr.* Hæc ad aliam quæstionem, atque ad peculatus judicium pertinere. *Id. pro Planc. c. 28.* Peculatus damnari. ¶ Lege peculatus tenebatur, si quis pecuniam publicam surripuisset, vel, ut surriperetur, curasset: si quis in aurum, argentumve, aut æs publicum quid indidisset, vel immiscuisset, fecissetque dolo malo, quo id pejus fieret. Hæc præterea sunt in crimine peculatus: si quis Imperator pecuniam ex præda captam penes se privatim retinuisset, eamque nec in triumpho tulisset, nec in ærarium retulisset. ¶ Pœna peculatus vel pecuniaria fuit, vel capitalis. Nam qui prædam ab hostibus captam surripuerat, in quadruplum damnabatur, cæteris autem aqua, & igni interdicebatur. Postea irrogata est alia lege deportatio, abrogata interdictionis pœna. Et quoniam, ut repetundæ, ita peculatus publicum furtum fuit, propterea ut in repetundis, sic in peculatu æstimationes fiebant litium, contraque hæredes, ut scripsit *Papinianus ad legem Juliam peculatus*, actio dabatur. *P. Manut. l. de legib. Rom.*

Peculiaris, re, o. 3. quod ex peculio est, seu ad peculium pertinet. *Plaut. Asin. 3. 1. 37.* Etiam opilio, qui pascit alienas oves, aliquam habet peculiarem, qui spem soletur suam. ¶ Quoniam vero etiam peculium dicebatur, quod a filiisfamiliae seponebatur, usu receptum est, ut peculiaris usurpetur pro proprio, speciali, præcipuo, nec cum aliis communi, *particolare*, Germ. *das eigen ist*, Gall. *propre, particulier*, ἴδιος, *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 12.* Hoc vero mihi peculiare fuerit hic etiam isto frui. *Id. pro Flacc.* Venio ad Lysanium ejusdem civitatis, peculiarem, tuum, Deciane, testem. ¶ Peculiare edictum dicitur, quod peculiariter ad certam rem est propositum. *Cic. 5. Verr.* Exoritur peculiare edictum repentinum, ne quis, &c.

Peculiariter, adv. ex peculio, in peculio. *Paul. l. 3. §. saltus, ff. de acquir. vel amitt. poss.* Quod quædam etiam ignorantes possideamus, idest quæ servi peculiariter paraverint. ¶ Fere sumitur pro specialiter, præcipue, *specialmente, particolarmente*, Germ. *sonderlich*, Gal. *particulierement*, Hisp. *especialmente*, ἰδίως. *Quintil. l. 8. c. 10.* Commune nomen alicui rei peculiariter tribuitur, ut urbem, Romam accipimus. *Plin. l. 22. c. 7.* Medicina peculiariter efficax. *Id. l. 36. c. 20.* Hæmatites peculiarius splendet. Alii leg. *clarius*.

Peculiatus, a, um, *denaroso*, peculio instructus, nummatus, pecunia abundans. *Asin. Pollio Cic. l. 10. Fam. ep. 32.* Plane bene peculiatus. ¶ Obsceno sensu *in Priap. carm. 52.* Pensilibus pulere peculiatus.

Peculio, as, a. peculio dono, locupleto. *Plaut. Pers. 2. 2. 10.* Scelus tu pueri es: atque ob istam rem ego te aliquo peculiabo. ubi ambigue ludit *Plaut.* alludens ad verbum *peculium*, quod obscenum etiam sensum habet. Sunt qui exponunt: aliquid a te auferam; q. d. peculio te multabo.

Peculiolum, li, n. parvum peculium. *Quintil. l. 1. c. 5.* Vitium, quod fit per quantitatem, ut magnum peculiolum, erunt qui solœcismum putent.

Peculiosus, a, um, χρηματικὸς, qui peculii multum habet. *Plaut. Rud. 1. 2. 24* Peculiosum esse decet servum, & probum.

Peculium, ii, n. *peculio*, סגלה, Germ. *eigenthumb*, Gall. *bien propre*, Hisp. *pegujal*, ἀργυρίδιον, quidquid alicujus labore, & industria partum est, a *pecore*, quia veterum bona, teste *Plutarcho in Poplicola*, in pecudibus consistebant. Quare apud veteres, nomen generale fuit ad quodcunque patrimonium, seu ad quascunque opes, quorumcunque essent; postea consuetudine loquendi factum est, ut peculium de servis diceretur, pecunia de patrefamilias. peculii, inquam, nomine id comprehenderetur, quod servus, dum adhuc in potestate domini esset, industria sua, & labore lucratus esset. *Serv. ad Virg. Ecl. 1. v. 33. Florentin. l. peculium, ff. de peculio: & Tubero apud Cels. l. 6. Dig.* &c. *Cic. in Parad.* Qui cupiditate peculii nullam conditionem recusant durissimæ servitutis. ¶ Non tamen peculium solum servorum fuit, sed & illud ita dictum, quod filiusfamilias sibi parentis permissu servabat. *Plaut. prol. Men. v. 95.* Lucrum ingens facio, præterquam mihi meus pater dedit æstimatas merces. Ita peculium conficio grande. ¶ Etiam peculium dicebatur, quod a patribusfamilias seponebatur. *Cels. Dig. l. 32. leg. 77.* Pecuniam sine peculio fragilem esse. Cujus dicti mentem pluribus declarat *Ravardus l. 5. Var. c. 17.* Peculium castrense, quod legitur in quodam titulo in *Pandect. V. Castrensis.* ¶ Translate *Sen. ep. 12.* Sed jam debeo epistolam claudere. Sic, inquis, sine ullo ad me peculio veniet? Noli timere: aliquid secum feret, &c. ¶ Apud *Petron.* & alios hæc vox habet obscœnum sensum, & τὸ αἰδοῖον significat.

Peculor, aris, depon. 1. publicam pecuniam, & ea, quæ ad rempubl. pertinent, aufero, intercipio, male administro. *Flor. l. 3. c. 17.* Interceptis vectigalibus, peculabantur suo jure Rempublicam.

Pecunia, æ, f. 1. *denaro*, כסף, Germ. *geld*, Gall. *argent*, Hisp. *dinero*, ἀργύριον, copia nummorum, a *pecu*, quia pecudis primum nota signari solita fuit, idest bovis, aut ovis, aut suis. *Varro l. 2. de R. R. c. 1. Plin. l. 18. c. 3. & l. 33. c. 3.* vel quia ex pecudum corio primum confecta. *Col. præf. l. 6.* In rusticatione vel antiquissima est ratio pascendi, eademque quæstuosissima, propter quod nomina quoque pecuniæ, & peculii tracta videntur a pecore. Primus Servius Rex ovium, boumque effigie æs signavit, ut scribit *Plin. l. 18. c. 3. & l. 33. c. 3.* Alii Numam auctorem faciunt. *Macrob. l. 1. Sat. c. 7. & Lact. l. 1. c. 13.* Jano id tribuunt. *Cic. pro Cluent.* C. Ælio Staleno judici pecuniam grandem Statium Albium ad corrumpendum judicium dedisse. ¶ Pecuniæ nomine, ut inquit *Hermogenianus l. pecuniæ, ff. de verb. sign. & Ulp. l. 178. Dig. de Verb. sign.* non modo numeri, h. e. numerata pecunia, sed omnes res tam solidæ, quam mobiles, & tam corpora, quam jura continentur. *Cic. 2. Fin.* Magni æstimabat pecuniam non modo non contra legem, sed etiam legibus partam. *Id. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 5.* Omnes vias pecuniæ norunt Græci, & omnia pecuniæ causa faciunt. *Nepos in Cim. c. 1.* Magnas pecunias ex metallis fecerat. *Tacit. 3. Hist. c. 76.* Pecunias acerbe conquirere. *Quintil. l. 6. c. 3.* Signum magnæ pecuniæ, *de gran prezzo*. *Cic. pro leg. Man. c. 7.* Pecunias collocare, *dar ad usura*. *Suet. in Aug. c. 39.* Notavit quosdam, quod pecunias levioribus usuris mutuati, graviore fœnore collocassent. Eodem sensu dicimus, pecuniam occupare. *V. Occupo. Cic. 3. Verr. c. 10.* Pecunias mutuas sumere. *Id. 2. de Or.* Venire ad maximas pecunias. *Nepos in Timoth. 1. 1.* Pecunia numerata, *danaro in contanti*. Sit pecunia præsens. *Cic. pro Cluent. & Plaut.* sæpissime. ¶ Pecunia vacua dicitur, quæ nullas usuras confert, *leg. Q. Cæcilius Dig. depositi*. ¶ Pecuniam erogare, effundere, dissipere, conferre, conficere de vectigalibus, imperare, numerare, & similia *Ciceronis* sunt.

Pecunialis, le, adject. pecuniarius, ut pecunialis quæstus. *Cal. Aurel. Tard. 2. c. 5.*

Pecuniaiter, adv. modo in pecuniaria causa usitato. *Ulpian. l. 10. Dig. de compensat.* Si in ea (causa) pecuniarie agitur.

Pecuniaris, re, adj. pecuniarius, ut pecuniaris damnatio, *l. 10. Dig. De Pœnis*.

Pecuniariter, adverb. pecuniarie, ut pecuniariter agere, *l. ult. Dig. de priv. delict.*

Pecuniarius, a, um, χρηματικὸς, quod ad pecuniam spectat. *Cic. l. 16. Fam. ep. 4.* Nodus est inopia rei pecuniariæ. *Quintil. l. 6. c. 1.* Lis pecuniaria. *L. 9. Dig. de Offic. Proconf.* pecuniariæ causæ.

Pecuniosus, a, um, *denaroso*, Germ. *geltreich*, Gal. *pecunieux, riche*, Hisp. *dineroso*, πολυχρήματος, qui abundat pecunia. *Cic. 2. Ver.* Pecuniosum hominem, quamvis sit nocens, neminem posse damnari. *Id. Verr. ult. 1. 9.* Hominem pecuniosissimum e carcere emittere. *Suet. in August. c. 25.* Viris, feminisque pecuniosioribus indictum. *Mart. l. 5. epigr. 57.* Artes discere vult pecuniosas, h. e. quæstuosas.

Pecus, oris, n. *bestiame*, בעיר, מקנה, Germ. *vieh*, Gall. *bestail*, Hisp. *ganado, ganado*, θρέμμα, multitudo pecudum, a πέκος, quod Hesychio teste notat τὸ ἔριον τῶ προβάτου. Proprie dicitur de ovibus. *Plin. lib. 8. cap. 47.* Magna & pecori gratia vel in placamentis Deorum, vel in usu vellerum. Adde c. 49. ¶ A Scriptoribus generatim usurpatur pro omnibus bestiis. *Virg. 3. Æn.* Caprigenumque pecus nullo custode per herbas. *Virg. 4. Georg. v. 168.* Ignavum fucos pecus a præsepibus arcent. *Colum. l. 8. c. 3.* Volatile pecus facile custodiam decipit. *Virg. 3. Georg. v. 72.* pecori est idem delectus equino. ¶ In hac generali significatione *pecus* aliud est *majus*, aliud *minus*. Majus sunt equi, muli, boves, asini, cameli &c. minus oves, capræ, porci, &c. *Varr. l. 2. R. R. c. 1.* Nomina multa habemus ab utroque pecore, a majore, & minore: a minore Porcius, Ovinius, Caprilius, sic a majore Equitius.

Pecus, udis, f. πρόβατον, ovis, *pecora*. *Tacit. Ann. 13. c. 1.* Segnis, & dominationibus aliis fastiditus, adeo ut C. Cæsar pecudem auream eum appellare solitus sit. *Cic. 2. Pis.* Ut tardam aliquam & languidam pecudem. Adde *Plin. l. 8. c. 1.* ¶ In recto casu. *Plin. l. 24. c. 11.* Pecus, & capræ mori dicuntur, si &c. *Prospianus ex Cæsare in August.* Si sincera pecus erat. ¶ Sæpissime accipitur, quemadmodum & *pecus, oris*, pro omni bestia, quæ sub imperio hominis est, ut sunt boves, capræ, asini, equi, cameli, & similia. *Varr. l. 2. R. R. c. 5. de armentis, seu bestiis majoribus loquens*. Ut sint hæ pecudes ætate potius ad fructus ferendos integræ. *Cic. de Fin.* Quæ quidem mihi vox pecudum videtur esse, non hominum. *Lucret. lib. 1. v. 342.* mutæque natantes Squamigeræ pecudes. ¶ Item de hominibus per convicium, *pecorone*. *Cic. in Pis. cap. 9.* Ego istius pecudis consilio scilicet, aut præsidio niti volebam. *Hor. l. 1. ep. 19. 1. 19.* O imitatores, servum pecus. ¶ Pecuda in plur. numero. V. *Pecu*.

Pecusculum, i, n. diminut. parvum pecus. *Juvencus l. 2. v. 593.* foveam si forte pecuscula vestra inciderint.

Pecuscum palatii, dicta est ea regio Urbis, quam Romulus obversam posuit ea parte, in qua plurimum erat agri Romani, ad mare versus, & qua mollissime adibatur urbs, cum Etruscorum agrum a Romano Tiberis discluderet, cæteræ viciniæ civitates colles aliquos haberent oppositos. *Paul. ex Festo*, ubi legitur quidem *pollusium*: sed *Dacerius* corrigit pecuscum, quod ea parte pecus pasceretur.

Peda, æ, f. 1. vestigium pedis. *pedata*. *Fest.*

Pedale, lis, n. 3. socculus, qui pedi inducitur. *Petron. in Satyr.* Ubi al. leg. *pedes*. ¶ Pro mensura pedis affertur a *Cornel. Front. Grammat.* sed sine exemplis.

Pedallon, ii, herba, alio nomine proserpinaca. *Apul. de Herb. c. 18.*

Pedalis, le, o. 3. *d' un piede*, Germ. *schuchig*, Gall. *d' un pied*, Hisp. *de un pie*, ποδιαῖος, quod est mensuræ unius pedis. *Cic. 4. Acad. de Sole c. 26.* Quantulus nobis videtur? mihi quidem quasi pedalis. *Colum. l. 8. c. 3.* Pedalis longitudo.

Pedamen, inis, n. idem, ac pedamentum. *Col. l. 4. c. 30.* Pedaminum, jugorumque, & viminum prospiciendorum tradenda ratio est.

Pedamentum, ti, n. *sostentacolo, sostegno*, משענה, Germ. *ein pfahlam weinstock*, Gall. *eschalas, ou autre appuy*, Hisp. *rodrigon, estaca*, χάραξ, χάραξ, statumen, adminiculum, sustentaculum vitium, a *pedo*, quod notat suffulcire. *Varro l. 1. de R. R. c. 8.* Quibus stat rectis vinea, dicuntur pedamenta: quæ transversa junguntur, juga. *Plin. l. 17. c. 20.* Castanea pedamentis omnibus præfertur.

Pedaneus, a, um. idem ac pedalis. *Col. l. 5. c. 6.* Nemo minorem pedanea scrobem vitibus comparet. ¶ Pedanei Judices χαμαιδικασταὶ dicuntur, qui de levioribus tantummodo causis solent cognoscere. Quidam sic dictos putant, quod humiliore loco considerent, hoc est ubi Magistratus subsellia pedum habebant: atque adeo non uterentur tribunali, sed in plano judicarent: alii quod non, ut Magistratus, curru veherentur, sed pedibus incederent. *Ulpian. l. 1. Dig. de postul.* Apud Judices pedaneos postulare prohibetur. ¶ Senator pedaneus V. *Pedarii*.

Pedanus, a, um, adject. ad Pedum, vel Pedon pertinens, quod est oppidum Italiæ, Prænesti finitimum, nec procul a Roma distans. *Horat. l. 1. ep. 4.* Quid nunc te dicam facere in regione Pedana?

Pedarii Senatores, vocati sunt, ut Gabius Bassus, *Gellio teste l. 3. c. 18.* scriptum reliquit, qui nondum gessissent Magistratum Curulem, idque, quia pedibus irent in Curiam, cum qui Magistratu Curuli functi erant, soliti essent curru vehi. *Festus*, & alii sic dictos putant, qui non haberent jus suæ dicendæ sententiæ, sed pedibus irent in alienam sententiam: Senatorum enim alios fuisse principes, qui in solio eburneo sederent, ibique sententiam dicerent, alios fuisse minores, qui non haberent in Senatu sententiæ dictionem, sed ab aliis dictam approbarent, moventes se loco, & in partem ejus ambulantes, cujus sententiæ afferebantur. Propter quod qui sententiam aliorum sequuntur, ire in sententiam pedibus dicuntur. *Gellius* censet, equites eos, qui necdum a Censoribus in Senatum lecti erant, eoque nec Senatores dici poterant, si populi honoribus usi essent, habuisse jus veniendi in Curiam, dicendæque sententiæ, sed quia in postremis scripti erant, non rogatos fuisse sententias, sed quas principes dixerant, in eas discessisse. Pro *pedarius* dixere etiam *pedaneus*. Sed Gellius ut minus Latinum rejicit. Horum Senatorum sententia *pedaria* appellata est. *Cic. Att. l. 1. ep. 17.* (al. 19.) Est illud S. C. summa Pedariorum voluntate, nullius nostrum auctoritate factum. *Ex ep. ult.* Et raptim in eam sententiam Pedarii concurrerunt. *Laberius apud Gell. loc. cit.* Caput sine lingua, pedaria sententia est.

Pedarius, a, um, ad pedes pertinens. *pedarium* signum in vet. Inscript. apud *Gruter. pag. 207. col. 2.* videtur esse trabs ex pede seu trunco arboris facta.

Pedatim, adv. κατὰ πόδα, motu successivo pedum, a *pedo*, quod notat ire. *Plin. l. 11. l. 45.* Leo tantum, & camelus pedatim, hoc est ut sinister pes non transeat dextrum, sed subsequatur.

Pedatio, onis, f. χαράκωσις, actus, quo pedamentis vitis fulcitur, vel ipsum pedamentum, aut fulcimentum per pedamenta. *Col. l. 4. c. 12.* Dum se vinea corroboret in pedationem.

Pedatura, æ, f. spatium certo pedum numero definitum, & ipsa mensuratio per pedes. *Veget. de re milit. l. 3. c. 8.* Singulæ centuriæ, dividentibus campidoctoribus, accipiunt pedaturas, & fossam aperiunt. *Frontin. de Colon. p. 333.* Gors. Numero pedaturæ sunt limites constituti.

Pedatus, us, vel i, m. accessus pedis, vel pedis ictus. *Plaut. Cistel. 2. 1. 54.* Nisi tertio pedatu omnes afflixero. *Cato apud Non.* Igitur tertio pedato nobis bellum fecere, *per la terza volta*. *Vetus Glossographus*, tertio pedatu, τρίτῃ παρόδῳ. V. *Turneb. l. 24. c. 38.*

Pedatus, a, um, ὑπόπους, cui sunt pedes. *Suet. de Othone, c. 12.* Fuisse traditur & modicæ staturæ, & male pedatus, calcusque. ¶ Item sustentaculo firmatus, ἀγχαρακωμένος, partic. a *pedo*, quod notat suffulcire. *Plin. l. 17. c. 22.* Aut pedatæ vineæ simplici jugo.

Pedema, V. Pytisma.

Pedepressim, adverb. βάδην, tarde, paulatim, lente, & tarda itione. *Non. c. 2. n. 119.*

Pedes, ditis, m. *pedone*, רגלי, Germ. *zu fuss gehend, ein fussknecht*, Gal. *pieton, qui va a pied*, Hisp. *peon, hombre de pie*, πεζὸς, qui pedibus incedit. *Curt. l. 8. c. 1.* Scivere, ne pedes venaretur. ¶ Item miles, qui pedibus meretur, sicut eques, qui equo, *pedone, fante, la fanteria*. *Liv. l. 10. c. 34.* Equite nudata erat Punica acies, cum pedes concurrit, nec spe, nec viribus par. *Cic. Att. lib. 8.* Quantas brevi tempore equitum, & peditum copias contracturus sit.

Pedester, stris, stre, vel pedestris, stre, o. 3. πεζικὸς, πεζὸς, qui pedibus iter facit. *Martial. de Spectac. ep. 28.* Abnuit in liquidis ire pedester equus. ¶ Pedestre iter, *viaggio per terra*, dicitur, quod terra fit, sive pedibus eatur, sive equo. *Cæs. l. 3. B. C. c. 32.* Eoque illos compulerim, ut neque pedestri itinere, neque navibus commeatu juvari possint. ¶ Pedestres copiæ a Nepote in *Conon. c. 1.* opponuntur navalibus. Interdum tamen pedestris exercitus, pedestres copiæ, pedestre agmen est, quod peditibus tantum constat, *fanteria*. *Cic. 2. Pis.* Xerxes cum tantis classibus, tantisque equestribus, & pedestribus copiis. *Liv. l. 7. c. 10.* Scutum pedestre, *da fante*. ¶ Pedestris oratio, vel sermo *Horatio in Arte Poet.* atque aliis vocatur, quam alii vocant orationem *prosam*;

quia quasi pedes est, hoc est, quia humi graditur, neque habet carminum sublimitatem. *Hor. l. 2. carm.* Tuque pedestribus dices historiis prælia Cæsaris. *Quinct. l. 10. c. 1. de Platone.* Multum supra prosam orationem, & quam pedestrem vocant Græci, surgit. ¶ Musa pedestris dicitur ab *Horat. l. 2. sat. 6. v. 17.* h. e. humilis, & valde accedens ad prosam orationem. ¶ Pedestria auspicia, *Festo* teste, nominabantur, quæ dabantur a vulpe, lupo, serpente, equo, cæterisque animalibus quadrupedibus.

Pedetentim, adv. a poco, a poco, אט, Germ. *fuss fur fuss*, Gal. *tout doucement bellement*, pas a pas, Hisp. *pie ante pie*, κατὰ πόδας, ἠρέμα, lento gradu, sensim, paulatim. *Don. in Phorm. a. 3. sc. 3. & Prisc. l. 15.* deducunt a pede, & tentando. Ita de iis proprie dicitur, qui, priusquam pedem ponant, solum tentant, ut in tenebris, aut molli solo facere solemus. Videturque pro hoc etymo facere illud *Cæcilii apud Sosipatrum l. 2.* Eam ego aiam pedetentim tentabam. *Cic. 1. Off. c. 33.* Sensim erit, pedetentimque faciendum. ¶ Metaphorice accipitur pro caute. *Ter. Phorm. a. 3. sc. 3. v. 19.* Di bene vertant, quod agas, pedetentim tamen. *Cic. pro Cluent. c. 42.* Caute, pedetentimque omnia dicere.

Pedianus. V. Asconius.

Pedica, æ, f. *laccio*, פחים, Ger. *ein fussstricken*, Gal. *piege*, Hisp. *piguela*, *lazo*, πέδη, laqueus, quo pedes illigantur. *Virg. 1. Georg. v. 307.* Tunc gruibus pedicas, & retia ponere cervis. Adde *Liv. l. 21. c. 36.*

Pedicellus, i, m. parvus pediculus. *Petron. in fragm. Tragur.* In alio pedicellum vides, in te ricinum non vides?

Pedicinus, i, m. pes torcularis, ut quidam putant, vel, ut alii, parva mensuræ unius pedis. Nonnulli etiam dicunt, hujus vocis significationem prorsus hodie ignorari. *Cato R. R. c. 18.* Foramen pedicinis duobus facito, ibique arbores pedicino in lapide statuito. V. *Turneb. Advers. l. 7. c. 25.*

Pedicosus, a, um. adject. idem ac pediculosus. *Titin. apud Festum.* Rus detrudent pedicosus, squalidus. Adde etiam *Plautum* apud *eund. Festum.* At *Joseph. Scalig.* ubique *paedidosus* legendum contendit.

Pedicularis, re, adject. ad pediculos pertinens, ut pedicularis herba, apud *Colum. l. 6. c. 30.* quæ pediculos necat, alio nomine pituitaria, & staphisagria. ¶ Pedicularis morbus is est, quem Græci φθειρίασιν appellant, qua lue mortuus est L. Sylla, ut *Plin. lib. 11. c. 33.* narrat. *Serv. ad illud 3. Georg. v. penult.* Immundus sudor. Morbus pedicularis, qui & φθειρίασις.

Pediculi, m. 2. Pedicli, pop. Apuliæ, inter Peucetios, & Salentinos, circa Brundusium, ubi Ostunium. *Plin. l. 3. c. 5. & 11.*

Pediculosus, a, um, *pidocchioso*, Germ. *lausig*, Gall. *pouilleux*, Hisp. *piojoso*, φθειριάζων, qui pediculis plenus est. *Martial. l. 12. epigr. 59.* Hinc mensi dominus pediculosi.

Pediculus, i, m. *picciolo piede*, Germ. *fusslein*, Gal. *petit pied*, Hisp. *pie pequeño*, ποδίον, parvus pes. *Plin. l. 9. c. 28.* His caput inter pedes, & in ventre pediculi octoni omnibus. ¶ Pediculi quoque vocantur, quibus fungi, fructus, & hujusmodi sustinentur. *Plin. l. 15. c. 28.* Dependent alia pediculis, ut pyra, alia racemis, ut uvæ, palmæ. ¶ Vermis item genus pediculus dicitur, qui in capite præsertim hominis, & in corpore cæterorum animalium nascitur, *pidocchio*, כנים, Germ. *lauss*, Gall. *pou*, Hisp. *piojo*, φθείρ. *Col. l. 8. c. 7.* Illic ne pediculum erert, hic ne stercore loca naturalia exulceret. ¶ Pediculi etiam terræ fiunt, qui aliter scarabæi terrestres, ricinis similes. *Plin. l. 30. c. 5.* ¶ Sunt & maris pediculi, ita dicti a similitudine pediculorum capitis, quibus ad varia medicamenta utuntur. *Id. l. 32. c. 8.*

Pediolus, i, m. ποδίον, parvus pes. *Afran.* apud *Non. c. 2. n. 699.* Atque adeo nolo, nudo pediolo est pes.

Pedis, is, f. idem quod pediculus. *Nævius* apud *Non. c. 3. n. 180.* Est pedis una ingens in naso. *Plaut. ib.* Ubi unamquamque pedem videbat, suffurabatur omnes.

Pedisequus, a, um, *Staffiere*, ἀκόλουθος, qui dominum sequitur, servus, famulus. *Ter. Andr. 1. 1. 95.* Accedo ad pedisequas. *Cic. Att. lib. 2.* Quæ mihi videtur una concionula clamore pedisequorum nostrorum esse peritura. ¶ Sæpe translate sumitur. *Cic. 1. de Or. c. 55.* Idcirco istam juris scientiam eloquentiæ tanquam ancillulam, pedisequamque adjunxisti. ¶ Scribitur & *pedissequus*.

Peditatus, us, m. *esercito a piedi*, *fanteria*, τὸ πεζόν, πεζικόν, peditum copiæ, sicut equitatus, equitum copiæ. *Cic. l. 7. Fam. ep. 1.* Aut armatura varia peditatus, & equitatus, ut in aliqua pugna.

Peditum, i, n. πορδή, strepitus, seu crepitus obscœnus ventris. *Catul. in Cæsar. & ersler. carm. 54.* Subtile, & leve peditum Libonis.

C. Pedo Albinovanus, Poeta, Epigrammatum scriptor, temporibus Augusti, & Neronis. *Ovid. l. 4. de Ponto, el. 10. & 16. Martial. in præf. l. 1. Sidon. carm. 9. v. 57.* Ab *Ovid. el. 10.* Pedonius vocatur, & *el. 16.* sidereus, vel propter excellentiam, vel quia fortasse aliquid de sideribus scripsit. ¶ Ejus duæ extant Elegiæ; etsi non desunt, qui eas illi abjudicent. Scripsit præterea alia multa, quæ interciderunt.

Pedo, as, a. 1. *pedare*, vites, & alias arbusculas pedamentis fulcio. *Col. l. 4. c. 15.* Putationem sequitur vineæ pedandæ cura.

Pedo, is, pepedi, sine sup. n. 3. *peteggiare*, Germ. *fristen*, *ein furtz*, *oder scherff lassen*, Gal. *peter*, *faire de pets*, Hisp. *peer*, πέρδω, crepitum ventris emitto, a βδέω per Metathesim, media conversa in tenuem, vel a πέρδω, extrita litera canina. *Horat. l. 1. Sat. 8. v. 46.* Nam displosa sonat quantum vesica, pepedi.

Pedon, vel Pedum, oppidum. V. *Pedanus.*

Peducæanus, a, um, ad Peducæum pertinens, quod est nomen Latini hominis. *Cic. Verr. 4. c. 56.* Interea Peducæanum censum observari jubet.

Pedulis, le, adject. *Ulpian. l. 25. Dig. de aur. arg. leg.* Fasciæ crurales, pedulesque. h. e. quibus crura, aut pedes involvuntur. Adde *Lamprid. in Alex. Sever. c. 40. & ibi Salmas.* ¶ Absolute *pedule*, *lis*, a *Cornel. Front.* dicitur quod sub pedibus cingitur, quasi solea, *pedule*, *stappone*.

Pedum, i, n. 2. καλαῦροψ, baculus incurvus pastorum. *Fest.* Pedum est baculum incurvum, quo pastores utuntur ad comprehendendas oves, aut capras a pedibus. *Serv. ad 5. Ecl.* Pedum, virga incurva, unde retinentur pecudum pedes. *Virg. 5. Ecl.* At tu sume pedum.

Pedunculus, li, m. pediculus, vermis. *Plin. l. 32. c. 7.* Vocant & in mari pedunculos, eosque tritos instillari ex aceto auribus jubent. ¶ Pedunculus, parvus pes, affertur a *Priscian. l. 3.* sed sine exemplis.

Pedusculus, i. m. ποδίσκος, parvus pes. *Plin. l. 11. c. 10.* Apprehensis pedusculo lapillis se librant. Alii leg. *apprehensi pondusculo lapilli*.

Peganon, i, πήγανον, ruta hortensis. *Apul. de herb. c. 89.* ¶ Peganon orinon, ruta montana. *Id. c. 115.*

Pegaseius, a, um, quod ad Pegasum spectat, sive ad Musas, quibus Pegasus equus Hippocrenem fontem aperuit. *Pers. in præf.* Cantare credas Pegaseium melos.

Pegaseus, a, um, quod spectat ad Pegasum, *Catull. ad Camerium carm. 55.* Nec si Pegaseo ferar volatu.

Pegasis, idis, & in plur. num. Pegasides, f. 3. πηγασίδες. Musæ, a Pegaso equo, quod se lavarent in Hippocrene fonte, quem Pegasus ictu ungulæ fingitur aperuisse. *Ovid. ep. 15. v. 27.* At mihi Pegasides blandissima carmina dictant. ¶ Interdum etiam Pegasides dicuntur fontium, vel fluviorum Nymphæ, quæ & Naiades. *Ovid. epist. 5. v. 3.* Pegasis Oenone Phrygiis celeberrima sylvis. ¶ Pegasis unda, est Hippocrene. *Martial. l. 9. ep. 59.* Tu fueris remis Pegasis unda meis.

Pegasus, i, m. πήγασος, nomen equi alati, a πηγή, *fons*, quod juxta fontes Oceani natus sit, ubi Gorgones habitabant. Hinc *Hyginus*, & alii complures Neptuni, & Medusæ filium dicunt. Alii eo Medusæ sanguine, quam Perseus interemit, natum asserunt. Hic cum in Helicona evolasset, saxum ungula feriens, fontem aperuit, qui ex eo Hippocrene, idest fons equinus est appellatus. Postea vero, cum ex Pyrene Corinthio fonte biberet, a Bellerophonte, qui id temporis expeditionem in Chimæram parabat, captus est. Tandem rerum terrestrium tædio ductus, in cœlum dicitur evolasse, ibique inter sidera constitutus, Arcticum circulum spectare, pedibusque æstivo orbi adnixus, extremo ore caput Delphini tangere, & Aquarii manum dextram cervici suæ adjungere. *Ovid. 4. Met. & Strabo l. 8.* Constat ex viginti sideribus.

Pegma, atis, n. *macchina*, πῆγμα, machina, quæ ex pluribus tabulis, vel aliis rebus compacta est, cujusmodi sunt machinæ ligneæ, aut marmoreæ, in quibus statuæ collocantur, & simulacra magnorum virorum cum expressione rerum ab illis gestarum, a πήγνυμι; *compingo.* *Fest.* Pegmata sunt ex ære, aut marmore armamenta, quæ ut plurimum in atriis, quandoque in porticibus, collisque affigebantur, majorum, aliorumque fortium virorum gesta certius, quam pictura, ostendentia. ¶ Fuere autem varia pegmatum genera. Quædam erant privatarum ædium. *Cic. Att. l. 4. epist. 8.* Nihil venustius, quam illa tua pegmata, postquam misisti, libros illustratunt valde. Quo loco intelligit Lipsius loculamenta, pluteosque librarios. *Ulp. l. 12. §. specularia, ff. de instr. vel instr. leg.* In emptione domus specularia, & pegmata, sive in ædificio sint posita, sive ad tempus detracta. *Turneb. l. 8. c. 9.* censet, hic signari antepagmenta, quæ sunt valvarum ornamenta affixa antis. ¶ Sed imprimis pegmatum vox dici solet de pegmatis theatricis. Erant ea grandes, & ingeniosæ machinæ e variis tabulis, & sublicis compactæ, quæ per se occulte surgebant, ac rursum subsidebant, quemadmodum describit *Senec. ep. 88.* (al. 89.) *Martial. de Spect. epig. 2.* Et crescunt media pegmata celsa via. V. *Lips. de Amphith. c. 22.* ubi hac de re multa.

Pegmaris, re, adject. a pegmate, ut pegmaris gladiator apud *Sueton. in Calig. c. 26.* qui super pegmate pugnat. V. *Schild.* ad hunc Sueton. loc. Alii leg. *paganicus*, a παιγνίου, ludicrum.

Pejeratus, a, um, particip. a pejero. *Hor. l. 2. od. 8.* Ulla si juris tibi pejerati pœna, Barine, nocuisset unquam. h. e. juris perjurio violati.

Pejero, as, avi, atum, n. 1. *giurare il falso*, לשקר, נשבע, Ger. *falsch schweren*, Gal. *se parjurer*, *jurer a faux*, Hisp. *perjurar*, ἐπιορκέω, est falso, & animo fallendi jurare, seu juramentum infringere, & id, quod juramento, ac verbis concipitur, non facere. *Cic. 3. Off.* Non enim falsum jurare, pejerare est, sed quod ex animi tui sententia juraris, sicut verbis concipitur more nostro, id non facere perjurium est. *Id. pro R. Com.* Qui mentiri solet, pejerare consuevit. *Id. pro Cluent. c. 45.* Illum verbis conceptis pejerasse. *Martial. l. 7. ep. 19.* Pejerare de turdo.

Pejor, & pejus, oris, *peggiore*, *men buono*, χείρων, compar. anom. nominis malus. *Pejor*, & *deterior* differunt, quod *pejor* respectu mali dicatur, *deterior* respectu melioris, ut *deterius* dicatur, quod minus bonum est. *Cic. 8. Phil.* Turpis autem fuga mortis omni est morte pejor. *Virg. 1. Georg.* In pejus ruere. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 265.* Ficto in pejus vultu. *Terent. Adelph. 3. 2. 46.* Pejore loco res esse non potuit, quare &c. *Velley. l. 2. c. 68.* Pejor illi res familiaris, quam mens erat.

Pejoro, as, a. 1. *far peggiore*. *Paul. JCtus l. 1. sentent. c. 17.* Homo liber qui statum suum in potestate habet, & pejorare eum, & meliorem facere potest.

Pejus, adv. *peggio*, χεῖρον, comparat. adv. male. *Plin. l. 17. c. 2.* Fruges pejus maturescunt Austrinis diebus, sed celerius. *Nepos 15. c. 10.* Vide, ne tu pejus consulas. *Cæs. l. 1. B. G. c. 31.* Pejus victoribus, quam victis accidisse. ¶ Ponitur & pro vehementius in malam partem. *Cic. Phil. 10.* Quo neminem veterani pejus oderunt.

Pelagia, f. 1. πελαγία, piscis ex genere concharum, qui & purpura dicitur, in medio faucibus succum habens, tingendis lanis laudatissimum, qui ab eo *pelagium* dicitur. *Plin. l. 9. c. 35.* Pelagiæ altius mersæ, quam ut penetrent radii. *Id. c. 37.* Purpuræ nomine alio pelagiæ vocantur.

Pelagicus, a, um, *marino*, πελαγικός, quod in mari vivit, sive quod est ex mari. *Colum. l. 8. c. 17.* Cæteri saxatiles, aut pelagici satis ex his, sed ex recentibus melius pascuntur.

Pelagium, ii, n. pelagiæ succus, seu medicamentum colorem purpureum faciens, sed valde nigricantem. *Plin. l. 9. c. 8.*

Pelagius, a, um, *marino*, πελάγιος, pelagicus. *Varro l. 3. de R. R. c. 3.* Et in eas pelagios greges piscium revocavit. Adde *Col. l. 8. c. 16.*

Pelagus, i, n. *mare*, ים, Germ. *das meer*, Gall. *la haute mer*, Hisp. *la mar*, πέλαγος, notat propria maris profunditatem, sed absolute pro mari usurpatur. *Cic. 3. de Orat. ex quodam Poeta.* Fervet ælta pelagus. *Plin. l. 10. c. 32.* In reliquis partibus est quidem mitius pelagus. ¶ Reperitur & in g. m. *Flac. lib. 1. Argon. v. 169.* Pelagum quantos aperimus in usus. In aliquibus editionibus legitur *pelagus*. ¶ Poetæ etiam usurpant nom. acc. & voc. pl. in a longo, more Græcorum, qui declinant πελάγεα, πελάγη. *Lucret. l. 6. v. 619.* At pelage multa, & late substrata videmus.

Pelamys, ydis, f. 3. πηλαμύς, piscis genus, idem ac thynnus, nisi quod, si nondum annuum excesserit, pelamys dicitur, cum annum excessit, thynnus vocatur. *Fest. Plin. l. 9. cap. 15.* Limosæ vero a luto pelamydes incipiunt vocari, & cum annuum excessere tempus, thynni. *Juven. sat. 7. v. 120.* Siccus petasunculus, & vas pelamydum. ¶ Pelamydum varia genera *Plin. l. 9. c. 15. & l. 32. c. 11.* refert. ¶ Scribitur & *pelamis*, *idis*.

Pelasgi, orum, m. 2. pop. Argiæ in Peloponneso, Arcadibus finitimi, quorum metropolis Argos Achaicum, ejusdem gentis, atque illi, qui cum Oenotro in Italiam venerunt, ita dicti a Pelasgo filio Jovis ex Niobe filia Phoronei. *Dionys. l. 1. Ant. Rom.* Sæpissime a *Virgilio* pro Græcis omnibus sumuntur.

Pelasgia, æ, f. regio Peloponnesi, eadem, ac Argia, ubi primum Pelasgi habitavere. Aliqui dicunt, hoc nomine Arcadiam, alii totam Peloponnesum appellatam esse. ¶ Item regio Thessaliæ, ita dicta, quod Pelasgi ex Argia expulsi in hac Thessaliæ parte consederint. *Plin. l. 4. c. 4.*

Pelasgias, adis, adject. f. quæ est e Pelasgia. *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 3.* Fama Pelasgiades subito pervenit in urbes.

Pelasgis, idis, f. eadem ac Pelasgia, Arcadia. *Plin. l. 4. c. 6.*

Pelasgus, a, um, adject. ad Pelasgos pertinens, a *Virg.* sæpissime accipitur pro Græco, ut *Æn. 9.* pubes Pelasga. Et *Æn. 2.* dolis instructus, & arte Pelasga. *Ovid. Metam. 13.* Pelasga classis.

Pelasgus, i, m. filius Jovis & Niobes filiæ Phoronei, atavus Oenotri illius, qui in Italiam venit. *Dionys. l. 1. Ant. Rom.* Sed Isidorus dicit, filium fuisse Jovis, & Larissæ, Theodontius Neptuni, & Amphitrites. *Bocc. l. 10. Gen.* Regnavit in Argia. Nonnullis ejus Regnum etiam ad Arcadiam, alii ad universam Peloponnesum extendunt. Hinc regio Pelasgia dicta est, & populi Pelasgi.

Pelasgus, i, m. πελασγός, genus lauri, quod Herbarii laurenlaro vocant. *Plin. l. 15. c. 30.*

Pelecanus, vel Pelicanus, i, πελεκάν, & πελεκάνος, avis Ægyptia, circa solitudines Nili præcipue nascens, quæ amore pullorum dicitur ferreum suum rostro vulnerare, & sanguinem ad eos alendos elicere. Ejus meminit *Hieronym. in Psalm. 100.* ubi addit duo esse Pelicanorum genera, aquatile unum, alterum volatile. *Gesnerus* vulturem Ægyptium vocat. Sunt qui putant, Pelicanum eundem esse ac plateam, *Plin. l. 10. c. 40.* & plataleam, *Cic. 2. de nat. Deor.*

Pelecinus, i, herba noxia segetibus, quæ inter lentem præcipue nascitur. Nomen inde traxit, quod ejus siliquæ securiculis similes sunt, quas Græci πελέκεια dicunt. *Plin. l. 18. c. 17.*

Pelecynon, i, n. horologii genus, apud *Vitruv. l. 9. c. 9.* V. ibi *Bald. in Lex.*

Pelethronia, æ, herba, centauria major, *Apul. de herb. c. 34.*

Pelethronii, m. 2. Lapithæ pop. Thessaliæ, Pelethronium opp. incolentes, qui primi omnium frenorum usum invenisse dicuntur, & domandorum equorum artem, ita dicti a Pelethronio monte, & oppido. *Virg. 3. Georg. v. 115.*

Peleus, dissyllab. m. 2. πηλεύς, Æaci, & Æginæ filius, qui ex Thetide genuit Achillem. V. *Ovid. 11. Metam. v. 267. & 350.*

Peleius, a, um, adject. a Peleo. *Sil. l. 13. v. 803.* æquantem Peleia facta. h. e. gesta Achillis Pelei filii. Adde *Stat. l. 1. Achill. v. 209.*

Peliacus, a, um, adject. a Pelio monte, ut Peliacus apex. *Ovid. 1. Fastor. vers. 308.* Peliaca juga, *Stat. Achil. 1. vers. 321.* Peliaca cuspis, *Ovid. Metamorph.* 12.

12. hoc est in nemore Pelio exciso ligno facta.

Pelias, æ, m. Πελίας, Rex Thessaliæ, filius Neptuni ex Tyro Nympha, frater Æsonis, & Nelei. Huic Æson moriens Jasonem filium in tutelam commendavit, tradito etiam Regno, ea tamen lege, ut illud adulto Jasoni restitueret. Primis Regni initiis Neleum fratrem ex Thessalia expulit, qui profectus in Messeniam Pylon urb. condidit. Quam Alcimede mater Jasonis suspectum habens Peliam, puerum Chironi alendum dedit. Jason adultus ad repetendum paternum Regnum venit. Sed Pelias commentus fraudem, Jasonem Colchos navigare jussit ad vellus aureum auferendum. In fabulis est, Æsonem, quo tempore Jason ex Colchide rediit, incolumem fuisse, & a Medea magica arte in pristinam juventutem renovatum esse. Aliqui etiam narrant, Peliæ ab Oraculo responsum esse, in propinquo illi mortem futuram, cum sibi divinam facienti quispiam nudis pedibus supervenisset: Neptuno patri Pelia sacrificante Jasonem accurrisse ad sacrificium altero pede nudato, quod calceus forte in limo viæ inhæserat, Peliam Oraculi memorem, nepotem, cujus indolem formidabat, ad expeditionem Colchicam, velut ad certissimum periculum, ablegavisse. Senex a filiabus, sectis venis, interfectus est, Medeæ fraude, quæ virginibus promiserat, se ejus senectam innovaturam esse, commutato sanguine. *Plaut. in Pseud.* dicit de Pelia, quod alii de Æsone, Medeam suis veneficiis fecisse Peliam rursus ex sene adolescentulum. Peliæ in Regno Acastus filius successit. *Ovid. l. 7. Met. Flacc. l. 1. Argon. Bocc. l. 1. Gen.*

Pelias, adis, f. 3. Πηλιάς, patron. fœm. a *Peleus*. *Ovid. ep.* 3. v. 125. Transeat Hectoreum Pelias hasta latus, h. e. hasta Achillis filii Pelei.

Pelicānus. V. Pelecanus.

Pelīdes, æ, m. 1. Πηλείδης, Achilles filius Pelei. *Ovid.* 8. *ep.* Pelides utinam vitasset Apollinis arcus.

Peligni, m. 2. pop. Italiæ, in Aprutio, inter fl. Aternum, & Sangrum, & inter Vestinos a Sept. Marsos ab Occ. Marrucinos ab Or. *Plin. l.* 3 *c.* 1.

Pelignus, a, um, quod ad Pelignos spectat. *Ovid.* 3. *Am. eleg.* 15. Pelignæ dicar gloria gentis ego. *Horat. l.* 3. *od.* 19. Peligna frigora.

Pelion, n. 2. Petras, Πήλιον, mons Thessaliæ, Ossæ, & Olympo attiguus, quem Dicæarchus Siculus Aristotelis auditor cæteris Thessaliæ montibus altiorem 1250. passibus ratione perpendiculi invenit, teste *Plin. lib.* 2. *c.* 65. *Virg.* 3. *Georg.* v. 94. Pelion hinnitu fugiens implevit acuto. *Ovid. Metam.* 12. v. 513. nudus Arboris Othrys erat, nec habebat Pelion umbras.

Pelĭus, a, um, adject. a Pelio monte, ut Pelium nemus, apud *Quintil.* & *Cic. pro Cæl. c.* 8.

Pella, æ, f. *Janizza*, urbs Macedoniæ clara quondam Philippo Rege, & Alexandro M. qui ibi natus dicitur. *Liv. l.* 26. *Pompon. Mela*, *Plin. l.* 35. *c.* 10.

Pellacia, æ, f. ἀναγωγή, fallacia, blanditiæ, a *pellax*. *Lucr. lib.* 2. v. 559. Subdola cum ridet placidi pellacia ponti. *Virg.* 4. *Georg.* v. 443. Verum ubi nulla fugam reperit pellacia. Alii hic legunt *fallacia*.

Pellæus, a, um, quod ad Pellam urb. spectat, ut Pellæus juvenis, idest Alexander Macedo. *Juven. sat.* 10. v. 168. Unus Pellæo juveni non sufficit orbis. ¶ Pellæa gula, deliciæ Macedonicæ. *Martial. l.* 13. *ep.* 85. Pellææ prior est gloria nulla gulæ. Alii hic intelligunt delicias Alexandriæ, urbis conditæ ab Alexandro. ¶ Pellæa Canopus dicitur, quia vicina est Alexandriæ in Ægypto conditæ ab Alexandro. *Virg.* 4. *Georg.* v. 287. ¶ Pellæus puer *Lucan. l.* 8. v. 608. & Pellæus rex *l.* 9. v. 1016. est Ptolemæus rex Ægypti: vel quia primus ejus nominis rex ex Macedonum genere fuerit: vel propter Alexandriam ab Alexandro M. conditam.

Pellarius, ii, m. qui pelles curat. *Jul. Firmic. l.* 4. *c.* 7.

Pellax, acis, o. 3. *ingannatore*, [illegible], Ger. *betrieger*, Gal. *trompeur*, Hisp. *engañador*, *lisongero*, [illegible], qui per blanditias aliquem decipit, a *pellicio*. *Virg.* 2. *Æn.* v. 90. Invidia postquam pellacis Ulyssi, &c.

Pelleātus, a, um, adject. pellitus, pelle indutus. *Paul. Nolan. ad Nicet.* v. 258. *de Dacis*, vel illa Dicitis multo bove pelleatus Accola ripæ.

Pellectio, onis, f. *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 13. (al. 12.) Quotus enim quisque est, qui epistolam paulo graviorem ferre possit, nisi eam pellectione relevarit? *hoc est* eam perlegendo. Alii leg. *per lectionem relevarit*.

Pellectus, a, um, *allettato*, *tirato*, *lusingato*, allectus, allectus: a *pellicio*. *Colum. l.* 11. *c.* 1. *circa med.* Vitiis ejusmodi pellectus animus, &c. *Pacat. in Paneg. Theodos. c.* 32. tua benignitate pellectæ nationes.

Pellex, icis, f. *concubina*, [illegible], Germ. *ein Kebs weib*, Gal. *concubine d'un homme marié*, Hisp. *adultera*, Παλλακή, sive Παλλακίς, quæ cum marito alterius corpus miscet, a *pelliciendo*, quod alienos viros ad se pelliciat. *Senec. in Herc. Fur.* Locumque cœlo pulsa pellicibus dedi. *Cic. pro Cluent.* & *in Or.* Uxor generi, noverca filii, filiæ pellex. ¶ Dicitur etiam de pueris. *Suet. de Cæsare c.* 49. In quibus eum Dolabella pellicem Reginæ dicit. ¶ Item de ea, quæ per vim a marito alterius stupratur. *Ovid.* 12. *Met.* v. 537. *de Philomela* pellex ego facta sorori. Adde *Martial. l.* 10. *ep.* 51. ¶ Translate & jocularitet *Martial. l.* 14. *ep.* 159. *de matella*. Dum poscor crepitu digitorum, & verna moratur, O quoties pellex culcita facta mea! *hoc est* ipsa culcita urinæ partulam meum sibi munus arrogavit.

Pellicātor, oris, m. προαγωγός, qui blanditiis aliquem in fraudem pellicit. *Fest.*

Pellicātus, us, m. Παλλακεία, *adulterio*, actus, quem pellex exercet. *Cic.* 2. *Off. c.* 7. Ab ea enim est ipsa propter pellicatus suspicionem interfectus.

Pellicĕo, ces, exi, a. 2. blanditiis impetro. *Colum. in præf. l.* 12. Perversaque cupidine pretiosiores alias a viris pelliceant.

Pellicĕus, a, um, *di pelle*, δερμάτινος, quod est ex pelle, ut pelliceum stragulum, *Paul. Dig. l.* 34. *tit.* 2. *leg.* 25. ubi al. leg. *pellitum*.

Pellicĭo, icis, exi, ectum, a. 3. *ingannare lusingando*, [illegible], Ger. *locken*, Gal. *amadouer*, *attirer par belles paroles*, Hispan. *atraher con alagos*, [illegible], blanditiis in fraudem induco, blandiendo decipio, a *per*, & *lacio*. *Cic. pro Cluent. c.* 5. Animum adolescentis pellexit iis omnibus rebus, quibus illa ætas capi, ac deliniri potest. *Terent. Phorm.* 1. 2. 18. Senem per epistolam pellexit, montes auri pollicens. *Lucret. l.* 5. v. 1003. Pellicere in fraudem. *Cic. pro Planc.* Mulierem imbecilli consilii ad se pellicere. *Id.* 1. *de Or. c.* 57. Multo majorem partem sententiarum sale tuo, & lepore, & politissimis facetiis pellexisti. h. e. alliciendo a judicibus expressisti. ¶ Dicitur & de rebus inanimis. *Lucr. l.* 6. v. 999. *de magnete*. Causa patefiet, quæ ferri pelliciat vim. ¶ Pellicere segetes dicuntur, qui veneficiis, & excantationibus corrumpunt. *Lex XII. Tab. apud Serv. in Ecl. Virg.* 8. Ne alienam segetem pellexeris. *Plin. l.* 18. *c.* 2. Fruges alienas pellicere veneficiis. ¶ Legitur & *perlicio*.

Pellicŭla, æ, f. *pelliccina*, δερμάτιον, parva pellis. *Cic. pro Mur. c.* 36. Stravit pelliculis hœdinis lectos punicanos. ¶ Tenere se in sua pellicula, proverbium dicitur, pro intra suam sortem se continere. *Mart. lib.* 3. *epigr.* 16. Sed te, mihi crede, memento nunc in pellicula, cerdo, tenere tua. ¶ Curare pelliculam, est corpus suum molliter tractare. *Hor.* 2. *sat.* 5. v. 38. Atque pelliculam curare jube. ¶ Veterem pelliculam retinere, est pessimos mores conservare. *Pers. sat.* 5. Pelliculam veterem retinens.

Pelliculatio, onis, f. inductio in fraudem, a pelliciendo. Usus est *Cato*, teste *Festo*.

Pelliculo, as, a. 1. [illegible], pellibus alligatis obturo, a *pellicula*. *Col. l.* 12. *c.* 46. Vas operculatum pelliculant. Adde *c.* 39. & 52.

Pellio, onis, m. *pellicciaio*, *pelliciere*, [illegible], qui vestes pelliceas, & alia ex pellibus opera facit. *Plaut. Men.* 2. 3. 63. quasi supellex pellionis, palus palo proximus est.

Pellionarius, ii, m. qui pelles negotiatur, præsertim ad usum militiæ. *Inscript. apud Spon. Miscell. p.* 65. Procurator Coll. Pellionarior.

Pellis, is, f. *pelle*, [illegible], Ger. *ein beltz*, *haut*, Gall. *peau*, Hisp. *pellejo*, [illegible], differt a cute, quia fere pellis dicitur cum est ab animali detracta, & ad usus traducta, cutis, cum adhuc viventi inhæret. Hinc *Juven. sat.* 10. v. 191 de rugosa senum pelle: Tetrum ante omnia vultum Dissimilemque sui, deformem pro cute pellem. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Quem tu nunquam, ne in somnis quidem, vides, nisi cum pelle caprina. ¶ Hoc tamen discrimen non est perpetuum. *Pers. sat.* 3. *vers.* 95. *de hydropico*. Surgit tibi lutea pellis. V. *Cutis*. ¶ Quiescere in propria pelle, est contentum esse sua sorte, nec aliorum fortunis, & opibus inhiare. *Hor. l.* 1. *sat.* 6. Quoniam in propria non pelle quiessem. ¶ Sub pellibus esse, est, in castris esse, quia militaria tentoria pellibus contegi solent. *Cic.* 4 *Acad.* Ut nos maltum Imperatori sub ipsis pellibus otii relinquatur. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 35. Retentus omnis exercitus sub pellibus, quamvis hieme sæva. ¶ Pellem alicui detrahere, est ejus animum detegere, *scoprire l'interno*. *Horat. l.* 2. *sat.* 1. v. 64. cum est Lucilius ausus Primus in hunc operis componere carmina morem, Detrahere & pellem, nitidus qua quisque per ora Cederet, introrsum turpis. ¶ Sumitur interdum pellis pro mantica, seu sacculo e pelle, quo in itinere utimur, *valigia*. *Pers. sat.* 5. v. 140. Jam pueris pellem succinctus, & œnophorum aptas. ¶ Pellem caninam rodere, proverb. h. e. hominem maledicum, & improbum conviciis insectari. *Martial.* 5. *ep.* 61.

Pellītus, a, um, *pellicciato*, [illegible], quod pelles habet, vel pellibus tectum est. *Prop. l.* 4. *eleg.* 1. Pellitos habuit, rustica corda, patres. *Horat. l.* 2. *od.* 6. Dulce pellitis ovibus Galesi flumen.

Pello, is, pepuli, pulsum, a. 3. *scacciare*, [illegible], Germ. *treiben*, *jagen*, Gall. *chasser*, *pousser*, Hisp. *empuxar*, *echar*, [illegible], abigo, extrudo, arceo, a πάλλω, commoveo, *quatio*, vel ab ἐλαύνω, *arceo*. Construitur vel cum acc. *Hor. l.* 2. *od.* 2. Nec sitim pellit. *Cic.* 4. *Fin.* Ut pellatur religionis metue. ¶ Vel cum acc. & abl. cum præp. *a*, *ab*, *e*, *ex*, *de*. *Cicer.* 1. *Fin.* Quæ mœstitiam pellas ex animis. *Id. in Brut.* Pellatur e civitate eloquentia. *Id.* 4. *Acad.* Deque ea nulla ratione neque pelli, neque moveri potest. ¶ Vel cum ablat. sine præp. *Cic. de Arusp. Resp.* Cum lapidibus optimos viros foro pellis. *Id. Att. l.* 16. Pelli patria. ¶ Vel cum acc. & præp. *in*. *Cic.* 2. *de Or.* Cum a Rep. remotus, atque in exilium pulsus esset. ¶ Sumitur etiam pro agitare, percutere. *Ter. Adelph.* 4. 5. 3. Tu ne has pepulisti fores? *Cic. in Brut.* Ut ex nervorum sonis in fidibus, quam scienter pulsi sint, intelligi solet. *Catull. in carm. nup.* 60. v. 14. Pelle humum pedibus. ¶ Translate capitur pro commovere, afficere. *Cic.* 4. *Acad.* Quemadmodum prima visa nos pellerent. *Id.* 3. *Off.* Species utilitatis animum pepulit ejus. ¶ Item pro excitare, affligere. *Cic. l.* 4. *Fam. ep.* 13. Quanquam enim nulla me ipsum privatim pepulit insignis injuria. *Liv. l.* 30. *c.* 14. Non mediocri cura animum Scipionis pepulit. ¶ Pellere sermonem, est commovere, excitare, *proporre*, *intavolare un discorso*. *Cic. de clar. Orat. c.* 87. Longi sermonis initium pepulisti, Attice, minique commovisti nova disputatione dignam. Ita leg. *Victorius*, & *Gronov.* Alii *detulisti*. ¶ Præteritum *pulsi* pro *pepuli*, usurpavit *Auctor. l.* 30.

Pellonia, æ, f. Dea potens pellendorum hostium, a *pello*. *Arnob. l.* 4. Pellendorum hostium Dea potens Pellonia est. Adde *Aug. l.* 4. *de Civ.*

Pellos, i, m. πέλλος, avis, quæ latine ardea dicitur. *Plin. l.* 10. *c.* 60.

Pellūcens, & Perlucens, entis, o. clarus, apertus, pellucidus. *Cic. in Bruto*, *c.* 79. Ita reconditas, exquisitasque sententias mollis, & pellucens vestiebat oratio. *Ovid.* 4. *Met.* v. 411. Sustinuere tamen se perlucentibus alis.

Pellūceo, & Perluceo, es, xi, n. 2. *lucere*, *risplendere*, [illegible], per medium lucere, vel lucere simpliciter. *Cels. l.* 2. *c.* 10. Si sanguis & rubere, & pellucere cœperit. *Cic.* 2. *Offic. c.* 9. Decorum, honestumque ex virtutibus maxime perlucet. *Juven. sat.* 2. v. 77. libertatisque magister, Cretice, pellucee. h. e. pellucidam vestem induis, & parum honestam, ac virilem.

Pellucidĭtas, & Perluciditas, atis, f. *trasparenza*. *Vitruv. l.* 2. *c.* 8. Parietes tectoriis operibus expoliti, ut vitri pelluciditatem videantur habere.

Pellucidŭlus, a, um, adject. diminut. a pellucidus. *Catull. ep.* 70. (*al.* 64.) Pellucidulæ deliciæ lapidis.

Pellucĭdus, & Perlucidus, a, um, adject. valde lucidus, translucidus, *lucido*, *trasparente*, [illegible]. *Cic.* 2. *de Nat. Deor. c.* 57. *de oculi membranis*. Quas perlucidas fecit, ut per eas cerni possit. *Id.* 2. *Divin. cap.* 57. Stella illustris, & perlucida. *Horat. l.* 1. *od.* 18. Arcanique fides prodiga perlucidior vitro. *Senec. de constant. Sap. c.* 18. Hac ipse pellucidus, crepidatus, armillatus. h. e. veste tenuissima indutus, quæ nihil tegeret; quod mollium virorum erat. *Id. de consol. ad Marc. c.* 17. Pellucidissimum stagnum.

Pelluviæ, arum, f. ποδόνιπτρα, vasa, in quibus pedes lavantur. *Fest.*

Pelopea, æ, f. Πελόπεια, Thyestis filia, quæ a patre gravida facta, insigni forma infantulum peperit, quem mcenter natum, ne turpitudo sua palam fieret, feris devorandum in sylvis reliquit. Evenit tamen, ut pastor quidam illac iter faciens in puerum incideret, qui misericordia motus domum suam illum detulit, lacteque caprino educavit. Unde & Ægysthus appellatus est. *Ovid.* 1. *epist.* & *de Rem. Sen. in Thyeste*.

Pelopeias, adis, &

Pelopeis, idis, patronymica fœminina a Pelope ducta. *Ovid.* 4. *Fast.* Pelopeides undæ. *Id.* 3. *Fast.* v. 83 Pelopeiadesque Mycenæ.

Pelopeius, a, um, idem, ac Pelopeus. *Ovid.* 8. *Met.* v. 623. Nam me Pelopeia Pittheus misit in arva.

Pelopēus, a, um, Πελόπειος, quod ad Pelopem spectat. *Propert. l.* 3. *el.* 19. Infamis stupro stat Pelopea domus. *Al. leg.* Pelopis.

Pelopĭdas, æ, m. [illegible], Thebanus vir rei militaris gloria clarissimus, amicissimus Epaminondæ. Vitam ejus vide apud *Plutarch.* & *Corn. Nepot.*

Pelopĭdæ, arum, m. a Pelope oriundi. *Cic. Att. l.* 15. *ep.* 15. *ex quodam Poeta*. Nec Pelopidarum facta, neque famam audiam.

Peloponnensis, se, adject. ad Peloponnesum pertinens, ut Peloponnensium defectio. *Curt. l.* 7. *c.* 4.

Peloponnesiăcus, &

Peloponnesius, a, um, adject. Peloponnensis. *Cicer.* 1. *Offic. c.* 24. Peloponnesiacum bellum. *Id. Attic. l.* 6. *ep.* 2. Civitates Peloponnesiæ.

Peloponnēsus, f. 2. olim Apia, & Pelasgia, Plinio teste, *la Morea*. Πελοπόννησος, regio, & peninsula Græciæ. Dicta est a Pelope filio Tantali Regis Phrygum, quasi Pelopis νῆσος, idest insula. Pelops enim superato curuli certamine Oenomao Rege Elidis, & Pisæ, Hippodamiam ejus filiam in uxorem, & illius Regnum in dotem accepit, & ex Phrygia secum in hanc regionem colonos duxit, & de suo nomine appellavit Peloponnesum. Figuræ folium platani refert. Jungitur Achaiæ, seu Græciæ ad Sept. Isthmo angusto 5. M. P. ubi gemina maria, Jonium ab Occ. quod Corinthiacum, seu Crisæum, seu Halcyonium sinum efficit, & Ægæum ab Or. quod Saronicum, seu Salaminiacum, seu Eleusinium. V. *Plin. l.* 4. *c.* 4.

Pelops, pis, m. Πέλοψ, Tantali Phrygiæ Regis, & Taygetes filius, quem pater Jovi, & aliis Diis, cum eos in Terris peregrinantes hospitio excepisset, ut certo aliquo argumento divinitatem eorum experiretur, quasi carnem aliam epulandum apposuit, a cujus esu cum Dii cæteri abstinuissent, sola Ceres humerum ejus dextrum depasta est. Sed Jupiter puerum ad vitam revocavit, eique eburneum humerum addidit. *Virgil.* 3. *Georg.* humeroque Pelops insignis eburno. ¶ Cum in virum adolevisset, relicta patria in Elidem se contulit, ubi id temporis regnabat Oenomaus, qui unicam habebat filiam, nomine Hippodamiam, & forma eximiam, & Regni totius heredem, ideoque nonnullis a procis pluribus ambitam. Verum Oenomaus, cum Oraculo edoctus esset, fore ut generi opera interiret, durissimam hanc procis conditionem tulit, ut, qui nuptiis filiæ potiri vellet, secum prius curuli certamine contenderet, ea lege, ut victorem filiæ suæ conjugium, & Regni hæreditas, victum mors sequeretur. Certamen instituit ad aram Neptuni, quæ erat in isthmo Corinthiaco. Cum itaque jam complures equorum celeritate superasset, necique tradidisset, Pelops Myrtilum aurigam ejus pretio corrupit, ut fragiles currui axes subjungeret. Quo facto Oenomaus cum curru corruit, membrisque omnibus ea ruina collisis mortuus est. Pelops itaque & conjuge potitus, & Regno universam Chersonesum de nomine suo Peloponnesum appellavit.

Pelorias, adis, f. idem, ac Pelorus. *Ovid. 4. Fast. v. 479.* Jamque Peloriadem, Lilybeaque, jamque Pachynon Lustrarat.

Peloris, idis, f. πελωρίς, genus conchæ, chama major, *Plin. l. 32. c. 9.* Et pelorides emolliunt alvum. Est etiam idem ac Pelorus. *Cicer. Verr. ult. c. 3.* Ad Peloridem accedere. *Avien. in descript. Orbis*, *v. 636.* Celsa Peloris.

Peloritanus, a, um, adject. ut Peloritana regio, ad Pelorum promontor. sita. *Solin. de Sicilia*, c. 5.

Pelorus, i, m. 2. *Capo di Faro*, πέλωρος, prom. Siciliæ, unum ex tribus præcipuis, in eo Orientali, ubi Borealis incipit, in valle Nemorensi, ex adverso Calabriæ. Dictus est a Peloro classis Annibalis gubernatore ibi sepulto, teste *Val. Max. l. 9. c. 8. Mela l. 2. c. 7. Plin. l. 3. c. 5. Silius l. 14. v. 79.* Celsus arenosa tollit se mole Peloros.

Pelta, æ, f. *targhetta*, *brocchiere*, מגנה, Ger. *eind runder schild*, Gal. *targe*, *pavois*, Hisp. *adarga*, πέλτη, scutum exiguum, quo genere Amazones præcipue in præliis uti solebant. *Non. Suidas ἀσπίδιον τετράγωνον* facit, idest scutulum quadrangulare. Amazonicæ tamen peltæ figura alia. Hederæ folio similem fuisse scribit *Xenophon*, *Plin. l. 12. c. 5.* folio Indicæ ficus. *Virgilius* eam vocat lunatam, quo significat, figuram habuisse Lunæ semiplenæ. *1. Æn. v. 491.* Ducit Amazonidum lunatis agmina peltis.

Peltastes, æ, m. 1. πελταστής, qui peltam gerit, idem, ac peltatus. *Liv. l. 31 c. 36.* Nocte cetratos, quos peltastas vocant, in insidiis abdideret.

Peltatus, a, um, πελταστής, pelta armatus. *Liv. lib. 28. c. 5.* Menippum item quendam ex Regiis Ducibus cum mille peltatis Chalcidem mittit.

Peltifer, a, um, adject. peltam gerens, peltatus. *Stat. 12. Theb. v. 761.* Peltiferæ puellæ, *h. e.* Amazones.

Pelvis, f. 3. *conca*, *catino*, כיור, Ger. ein *becken*, Gall. *bassin*, Hisp. *fuente*, λεκάνη, vasis genus, quo pedes lavantur, vel, ut aliis placet, etiam manus, & alia. *Nonius* ducit hanc vocem a *perluendo*, quasi *perluis* sit. *Juven. sat. 3. v. 277.* Ut sint contentæ patulas effundere pelves.

Pelusiacus, a, um, &

Pelusianus, a, um, adject. ad Pelusium pertinens. *Virg. 1. Georg. v. 228.* Nec Pelusiacæ curam aspernabere lentis. *Colum. l. 5. c. 10.* Pelusiana mala.

Pelusiota, & Pelusintes, æ, m. qui est e Pelusio. *Hieronym. l. 2. advers. Jovin. c. 5.* Impelle, si vales, Pelusiotem, ut manducet cæpe. *Gell. l. 20. c. 8.* Pelusintæ cæpe non edunt.

Pelusium, ii, n. Æliopolis, *Belbais*, seu *Belbes*, urbs Ægypti prope orum litoralem maris Mediterranei, apud ostium Nili orientale, quod inde Pelusiacum dicitur. Dicitur Peleus Achillis pater hanc urbem condidisse, monitu Deorum, post lustrationem. Eo enim tempore Peleus furiis agitabatur, quia fratrem Phocum interemerat. Hanc olim quoque Æliopolim ab Ælio Principe, qui eam triplici muro cinxerat, dictam scribit Sabellicus. *Plin. l. 7. c. 34.* ¶ Pop. Pelusiotæ. *Hieron. contra Jovin.*

Pelusius, a, um, idem, ac Pelusiacus. *Martial. l. 13. ep. 9.* Accipe Niliacam, Pelusia munera, lentem.

Peminosus, vel Pæminosus, a, um, adject. mali odoris. *Varr. l. 1. R. R. c. 51.* Ne situ peminosa terra, in rimis ejus grana oblitescant, Ita legit *Non. c. 2. n. 721.* Alii ne *æstu rimosa*.

Pemma, atis, n. omnis cibus qui coquitur. Varro apud *Non. c. 2. n. 483.* Non tamen deest varia lectio.

Penarius, a, um, quod ad penum pertinet, ut penaria cella, *Varr. l. 4. de L. L.* & absolute penarium (scilicet locus) ubi penus reponitur. *Paulus Festi abbreviator.* V. Penuarius.

Penates, ium, m. γενέθλιοι θεοί, κτήσιοι, Dii domestici. Sed qui sint Dii Penates, non satis convenit, cum alii putent esse Neptunum, & Apollinem, alii Jovem, Junonem, & Minervam, alii Cœlum, & Terram, Hetrusci vero, quemadmodum tradit *Arnobius l. 3.* Deos consentes, sive complices, quorum & numerum, & nomina ignota esse docent. *Macrob. l. 3. Sat. c. 4.* Penates esse dixerunt, per quos penitus spiramus, per quos habemus corpus, per quos rationem animi possidemus. Dicti sunt a *penus*, quod proprie signat locum intimum in ædibus, nempe quia coluntur in Penetralibus, hoc est penitis ædibus, ut *Isid.* ait *l. 8.* Atque idcirco Festus penetralia dicit esse Deorum Penatum sacraria. Idem placuit *Cic. 2. de nat. Deor. c. 27.* Nec longe absunt ab hac vi Dii Penates, sive a penu ducto nomine (est enim omne, quo vescuntur homines, penus) sive ab eo, quod penitus insident, ex quo etiam penetrales a Poetis vocantur. *Id. 6. Verr.* Non dubitavit illud insigne Penatium, hospitaliumque Deorum ex hospitali mensa tollere. ¶ Interdum Penates sumuntur pro ipsa domo. *Vellej. l. 2. c. 95.* Quem intra Cæsaris penates enixa est. *Tacit. Ann. 6. c. 84.* Duos virilis sexus simul enixa est, quod rarum, lætumque etiam modicis penatibus. ¶ Usurpatur & in num. singulari. At rectum casum alii volunt esse *Penas*, alii *Penatis*, inquit *Festus*. *Liv. l. 28. c. 18.* Quoniam fors eos sub uno tecto esse, atque in eodem penate voluisset. Al. leg. *ad eosdem penates*.

Penatiger, ra, rum, qui Penates gerit. *Ovid. 15. Met. v. 450.* Hæc Helenum cecinisse penatigero Æneæ Mente memor refero.

Penator, oris, m. qui penum gestat. *Cato apud Fest.*

Pendens, entis, o. partic. a pendeo. *Plin. l. 10. c. 38.* Expendunt alas, pendentesque raro intervallo quatiunt. ¶ Pendens vinum, quod adhuc in ipsa vite pendet. *Cato c. 147. R. R.* ¶ Pendens animus, hoc est dubius. *Senec. ep. 5.*

Pendeo, es, pependi, pensum, n. 2. *pendere*, תלוי, Ger. *hangen*, Gal. *pendre*, Hisp. *estar colgado*, ἀπηωρεῖσθαι, proprie est suspensum esse, in sublimi esse. Usurpatur vel absolute. *Ter. Eun. 5. 7.* Tu jam pendebis, qui stultum adolescentulum nobilitas flagitiis. *Cic. 1. Tusc. c. 44.* ex Ennio in Thyeste. Latere pendens. ¶ Vel cum abl. & præp. a, ab, e, ex, de, in. *Cic. 6. Verr.* Sagittæ pendebant ab humero. *Id. 5. Verr.* Pendere ex arbore. *Virg. 1. Ecl.* Dumosa pendere procul de rupe videbo. *Id. ibid.* Cui pendere sua patereris in arbore poma. ¶ Nonnunquam cum abl. sine præp. *Virg. 4. Ecl.* Incultisque rubens pendebit sentibus uva. ¶ Nonnunquam cum acc. & præp. *per*. *Plaut. Asin. 2. 4. 35.* Per pedes quando pendes. ¶ Item cum *ad*. *Plin. l. 15. c. 15.* Serotina (pyra) ad hyemem usque ad matrem pendent, gelu maturescentia. ¶ Metonymice rei pendere dicebantur, cum eorum nomina in programmate, idest tabula pendula, publice proposita, atque suspensa erant. *Suet. in Dom. c. 9.* Reos, qui ante quinquennium proximum apud ærarium pependissent. ¶ Pendens nanc & quorum bona venalia proponebantur, pendere dicti sunt. *Id. in Claud. c. 9.* Ut cum obligatam ærario fidem liberare non posset, in vacuum lege prædiatoria venalis penderet sub edicto præfectorum. ¶ Per translationem ponitur pro inniti, consistere, spem habere. *Cic. l. 2. Fam. ep. 22.* Tuorumque, qui ex te pendent. *Id. Att. l. 14.* Qui Remp. putem pendere e Bruto. *Id. in Pison. v. ult.* In sententiis omnium civium famam nostram, fortunamque pendere. *Id. pro Flacc.* Qui spe certa, extrariaque pendet. ¶ Item pro regi, gubernari, per omnia alterius addictum esse voluntati. *Cic. 1. Offic.* Qui ex errore imperitæ multitudinis pendet. ¶ Item pro animo suspensum esse, dubium esse, vel absolute, vel cum genit. singul. *animi*, vel cum ablat. plur. *animis*. *Cic. Att. l. 4.* Ne diutius pendeas, palmam tulit. *Id. l. 8. Fam. ep. 5.* Ego quidem vehementer animi pendeo. *Id. 1. Tusc.* Quod si expectando, vel desiderando pendemus animis, cruciamur, & angimur. ¶ Item pro expectare, vel desiderare. Sic pendere dicitur, qui nimio desiderio alicujus rei intentus cessat ab omni alio opere, & id unum solicitus expectat. *Virg. 6. Æn.* Dum consulta petis, nostroque in limine pendes. *Ovid. in epist. Penelopes*. Narrantis conjux pendet ab ore viri. ¶ Item pro desinere, cessare. *Virg. 4. Æn.* Pendent opera interrupta, minæque murorum ingentes. ¶ Interdum pendeo idem notat, quod *pendo*, idest ponderare, seu pondus efficere, teste *Budæo*. *Plin. lib. 21. c. ult.* Cyathus pendet per se drachmas decem.

Pendigo, inis, f. *Arnob. l. 6.* Utinam liceret in simulacri alicujus medias introire pendigines. Quidam interpretantur velamina, quibus simulacra conteguntur. Alii intelligunt juncturas partium, quibus simulacra constant. *Veget. Mulomed. l. 2. c. 44.* Inter nervos & commissuras pendigines faciat.

Pendo, is, pependi, pensum, a. 3. *pesare*, שקל, Ger. *wiegen*, Gal. *peser*, Hisp. *pesar*, σταθμάω, proprie est ponderare, a *pendeo*, quia proprie pendit, qui facit, ut quid pendeat, & quæ ponderantur, ex libra pendent. *Plin. l. 9. c. 15.* Præcipua magnitudine thynni. Invenimus, talenta quindecim pependisse. ¶ Translate ponitur pro considerare, & æstimare, & conjungitur sæpe cum genit. vel abl. pretii. *Cic. pro Quinct.* Si apud hoc consilium ex opibus, non ex veritate causa pendetur. *Id. pro R. Am.* Neque levi conjectura res penditur. *Plaut. Bacch. 2. 3. 29.* Non unice nummum pluris pendet. *Lucret. l. 6. v. 1274.* Nec jam religio divum, nec numina magni Pendebantur. ¶ Metaleptice ponitur pro solvere. Nam antequam nummi signarentur, Romani, qui gravi ære utebantur, non solvebant numerando pecuniam, teste *Plin. l. 33. c. 3.* sed æs in stateris ponderando. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1.* Ego pro aqua vectigal pendam. *Id. Att. l. 12.* Usuram pendam, a quo emero. *Liv. l. 1.* Quæ bina millia æris in annos singulos penderent. ¶ Et dicitur etiam de pœna. proprie enim pœnam pendere eum dicimus, qui ob delictum pecuniam solvit, *Festo* teste. Generatim tamen usurpatur de omnibus, quibus quovis modo irrogatur pœna, vel supplicium. *Cic. in Pison.* Pœnas patriæ, Diisque immortalibus eas, quæ gravissimæ sunt, furore, atque insania penderet. *Plin. l. 29. c. 4.* Eadem de causa supplicia annua canes pendunt. ¶ Usurpatur etiam imperf. *Plin. l. 12. c. 14.* Thus imperii nostri publicanis penditur. ¶ Particip. *pensurus*, *Liv. l. 23. c. 8.* Neque ullum vectigal Pœnos pensuros.

Pendulus, a, um, *pendente*, תלוי, Ger. *hangend*, Gall. *pendant*, Hisp. *colgado*, ἐκκρεμής, quod pendet. *Ovid. ep. 1. v. 10.* Lassaret viduas pendula tela manus. *Colum. l. 2. c. 18.* Pendula loca. h. e. declivia. *Horat. l. 1. ep. 18. v. 110.* dubiæ spe pendulus horæ, h. e. pendens, dubius.

Pene, adv. *quasi*, כמעט, Ger. *schier*, *gar nach*, Gal. *presque*, Hisp. *casi*, παρ' ὀλίγον, fere, ferme, quasi. *Cic. l. 1. Fam. ep. 4.* Eo die acerbum habui Curionem, Bibulum multo justiorem, pene etiam amicum. *Id. pro R. Com.* Si qua sunt privata judicia summæ existimationis, & pene dicam capitis. ¶ Reperitur & sup. *penissime*, ut *Prisc.* ait *l. 3. pag. 608. Putsch.* & *l. 15. pag. 1008.* licet alii a *penitus* esse velint. *Plaut. Aul. 3. 4. 7.* Me intus gallus gallinaceus, qui erat anui peculiaris, perdidit penissime. *h. e.* pene nihil abfuit, quin me perderet. *Apul. l. 8. Metam.* Penissime ibi, quam devoraret, reddit animam. ¶ Scribitur a multis *pæne* per diphthongum *æ*, quod & probat *Manut. in Orthograph.*

Peneia, æ, f. Daphne, ita dicta, quia Peneum fl. patrem habuit. *Ovid. 1. Met.* Plura locuturum timido Peneia cursu fugit.

Peneis, idis, f. eadem ac Peneia. *Ovid. 1. Met. v. 472.* Hoc Deus in Nympha Peneide fixit.

Peneius, m. 2. *Igliaco*, fl. Elidis, in Peloponneso, qui in mare Jonicum labitur inter Araxum, & Chelonatam prom. *Ovid. 1. Met.*

Peneius, a, um, quod ad Peneum spectat. *Virg. 4. Georg.* Pastor Aristæus fugiens Peneia Tempe.

Penelopæus, a, um, adject. ad Penelopem pertinens, ut Penelopea fides. *Ovid. 5. Trist. eleg. ult. v. 36.*

Penelope, f. 1. Icari filia, Ulyssis uxor. Dictam volunt ab avibus, quæ Penelopes dicuntur, sive Meleagrides, cum antea Arnæa diceretur, quasi abjecta, & trapudiata, ab ἀρνέομαι, renuo, abnuo. Ferunt enim, cum ab Icario, Periboeaque parentibus esset exposita, ab hoc avium genere fuisse educatam. Celebratur tanquam pudicitiæ exemplar, quæ absente totos viginti annos marito, nullis aut parentum precibus, aut procorum pollicitationibus adduci potuit, ut fidem, quam viro discedenti dederat, secundis nuptiis violaret. Cum autem proci acrius instarent, atque adeo vim illaturi viderentur, tantum moræ ab illis sibi postulavit, quantum telæ, quam in manibus habebat, absolvendæ sufficeret: quod cum impetrasset, quicquid interdiu texuerat, nocte retexebat, eoque commento eorum cupiditatem in reditum mariti distulit, qui ab illa sub mendici habitu hospitio susceptus, procos ad unum omnes interemit. *Cic. 2. Acad. Ovid. Heroid. ep. 1. Bocc. l. 5. Gen.* Sed *Lycophron* scripsit, Penelopem cum omnibus procis corpus miscuisse, & ex eorum uno Panem peperisse, Ulyssem cognito uxoris adulterio in Cretam ins. secessisse, & Gortynæ mortuum esse. Sane Pan ex Mercurio tertio, & ex Penelope natus dicitur, sive hæc uxor Ulyssis, sive alia quædam fuerit. *Cic. 3. de nat. Deor.* Tertius Jove tertio natus, & Maja, ex quo, & Penelope Panem natum ferunt. ¶ Ulysses ex Penelope Telemachum suscepit. ¶ Sponsos Penelopes *Horat.* vocat homines luxui deditos, quibus nihil cordi est, præter voluptates, *l. 1. ep. 2. v. 18.* Translate quævis casta mulier Penelope dicitur. *Martial. l. 1. epigr. 63.* Juvenemque secuta, relicto Conjuge, Penelope venit, abit Helena. Sunt tamen qui aliter hunc locum interpretantur.

Penelops, opis, m. πηνέλοψ, avis circa paludes, & amnes versans, vario colore, collo puniceo, alio nomine Meleagris. *Plin. l. 37. c. 2.*

Penes, *appresso*, אצל, Ger. *bey*, Gal. *auprès*, Hisp. *cerca*, παρά, apud, præp. ex iis, quæ acc. regunt, & dicitur de persona cum significatione dominii, vel potestatis. *Ulpian. l. penes, ff. de verb. & rer. sign.* Penes te amplius est quam apud te. Nam apud te est, quod tibi adhæret: penes te est, quod quodammodo a te possidetur. *Ovid. 1. Fast. v. 119.* Me penes est unum vasti custodia mundi. *Cic. Agrar. 2. c. 29.* Eos agros, quorum adhuc penes Cn. Pompejum omne judicium & potestas debet esse, decemviri vendant? *Id. de clar. Orat.* Penes quos laus fuit. *Plin. l. 27. c. 12.* Fides penes auctores erit, *la mi rapporto a chi ciò raccontò*. Adde *Senec. in Apocolocynth. Vellej. l. 2. c. 63.* Summa virium penes eum est. *Plaut. Amph. 2. 2. 23.* Omnia bona adsunt, quem penes est virtus. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 271.* Penes te es? h. e. es ne sanæ mentis? *Ter. Heaut. 4. 1.* Penes te culpa est. ¶ Sæpe significat locum. *Ter. Adelph. 3. 4. 34.* Isthæc jam penes vos psaltria est? S. Ellam intus. *Cic. pro Mil.* Servi centum dies penes accusatorem fuere. ¶ *Tacit. Ann. 4. c. 66.* Plures ejus rei causas afferebat, potissimam penes incuriam virorum, feminarumque. h. e. potissimam causam tribuebat incuriæ &c.

Penetrabilis, le, o. 3. *penetrabile*, נחדר, Ger. *durchdringig*, Gal. *penetrable*, Hisp. *penetrable*, διάνοσος, quod penetrari potest, quod facile penetratur. *Ovid. 12. Met.* Corpus nulli penetrabile telo. ¶ Interdum activa sumitur, pro eo, quod facile penetrat. *Virg. 10. Æn. v. 48.* Aspice, num mage sit nostrum penetrabile telum. *Macrob. Saturn. l. 7. c. 12.* Penetrabilius in venas vinum.

Penetral, lis, n. penetrale. *Macrob. Sat. 7. c. 1.* Intra suum penetral. *Symmach. l. 2. ep. 34.* Sanctum penetral animi tui nesciunt.

Penetrale, is, subst. n. *luogo*, e *stanza remota*, μυχός, omnis pars interior domus, vel templi, teste *Servio*, adeo ut opus sit penetrare, h. e. penitus intrare, ut *Festus* ait. *Martial. l. 10. ep. 51.* Nec Capitolini summum penetrale Tonantis. *Virg. 2. Æn. v. 484.* Apparent Priami, & veterum penetralia Regum.

Penetralis, le, o. 3. *remoto*, ἐνδόμυχος, internus, interior. *Virg. 2. Æn.* Æternumque adytis effert penetralibus ignem. *Tac. l. 2. Ann. c. 60.* Penetralia Germaniæ. ¶ Dii Penetrales, idem ac Penates. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 27.* Ex quo etiam Penetrales a Poetis vocantur. ¶ Penetrale sacrificium, quod in interiore parte sacrarii conficitur, *Fest.* ¶ Comparativ. *penetralior* V. in Penetraliter.

Penetraliter, adverb. q. d. penetrando, intus, interius. *Fortunat. 4. Mart.* Penetraliter ulcera mordent. *Lucret. l. 2. v. 382.* Quare fulmineus multo penetralior ignis. Rectius tamen leg. *penetrabilior*.

Penetratio, onis, f. *penetrazione*, actus penetrandi. *Apul. l. 4. Flor.* Ravibus utrinque aculeis, simili penetratione, mutuo vulnere.

Penetrator, oris, m. qui penetrat. *Augustin. epist. 199. a med.*

Penetratus, a, um, *penetrato*, pervasus. *Lucret. l. 6. 328. Vellejus l. 2. c. 4.* & *Stat. l. 4. Sylv. 6.* ¶ Active, pervadens, penetrans. *Lucret. l. 4. 671.* Quæ penetrata queunt sensum progignere acerbum.

Penetro, as, avi, atum, a. 1. *penetrare*, בחדר, Ger. *durchdringen*, Gal. *pene-*

tro, Hisp. penetrar, ἐισδύνω, διανύω, pervado, permano, transeo, a penitus; quia est penitus intrare, ut Festus interpretatur. Construitur cum acc. Cic. 1. Tusc. Ut penetret, & dividat omne cœlum hoc, in quo nubes, imbres, ventique coguntur. ¶ Vel cum acc. & prap. in, ad, sub. Cic. 4. Acad. Quæ penetrare in cœlum, terram intrare possit. Id. de Prov. Cons. Non ipse ad eorum urbes, sedesque penetravit. Id. 6. Ver. Et subito non longe Syracusis penetrasse sub terras. ¶ Sumitur etiam pro prætergredi, superare. Plin. l. 5. c. 1. Atlantem penetrasse in gloria fuit. Velles. l. 2. c. 40. Penetratæ cum victoria Media, Albania, Iberia. ¶ Item pro inferre. Plaut. Men. 4. 2. 64. Intra ædes penetravi pedem. Gell. l. 5. c. 14. Specum quendam nactus remotam, latebrosamque, in eam me penetro, & recondo. ¶ Item pro conjicere, ponere. Plaut. Amph. 1. 1. 94. Penetrare se in fugam. ¶ Penetrare, ad homines relatum est interius afficere, ad animum aut mentem usque pertingere. Tacit. Ann. 3. c. 4. Nihil Tiberium magis penetravit, quam studia hominum accensa in Agrippinam. ¶ Id. hist. 4. c. 7. Sorte, & urna mores non discerni, suffragia & existimationem, Senatus reperta, ut in cujusque vitam, famamque penetrarent. h. e. invaderent.

Pēnus, m. Salampria, Πηνειός, fl. Thessaliæ, qui ex Pindo M. oritur, deinde rigans Larissam, inter Olympum, & Ossam M. prope Thessalica Tempe in sin. Thermaicum se exonerat. Plin. l. 4. c. 8. Poetæ fabulantur filium esse Oceani, duasque filias habuisse, Cyrenen, & Danaen.

Penēus, a, um, adject. ut Penea Nympha, h. e. Daphne. Ovid. Met. 1. v. 504. Nympha precor Penea mane. Al. leg. Penei, ut sit a Peneis, idis.

Penicillus, i, m. & penicillum, i, n. penello, Ger. ein maler pensel, Cal. pinceau, Hisp. pinzel, σπόγγος, instrumentum illud, quo pictores pingunt, dim. a peniculus. Plin. l. 9. c. 45. Spongiarum genus tenue, & densum, ex quo penicilli. Quintil. l. 1. c. 11. Sed illis opifex, ut cælator cælum, & pictor penicilla desiderat. Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 16. Quam pingam coloribus tuis, penicillo meo. ¶ Item penicillus tectorius dicitur, quo albarium tectorio inferunt. Plin. l. 28. c. 17. Setarum ex his e penicillis tectoriis cinis cum adipe tritus. ¶ Est item penicillus id, quo vulnus stipatur. Cels. l. 7. c. 7. Tunc exigua penicilla interponenda. Plin. l. 20. c. 15. Penicillis fervens adprimitur fasciis. ¶ Item spongiæ longæ genus mollissimum est, quod penicillum dicitur. Plin. l. 31. c. 11.

Peniculamentum, i, n. 2. para vestis, quæ terram attingit. Voss. dicit, notare lacinias vestium fractas. Enn. apud Non. c. 2. n. 614. Pendent peniculamenta imum ad quemque pedem. ¶ Arnob. l. 5. Peniculamenta decurtantam cantheriorum. h. e. caudas.

Penicŭlo, as, a. 1. detergo, vel attenuo instar caudæ, a peniculus. Arnob. l. 5. Peniculantem decurtamenta. Alii leg. penicula decurtantem.

Penicŭlus, i, m. vel peniculum, i, n. parva cauda, dim. a penis. Dicebatur specialim de iis, quibus pulvis, sordesque ex vestibus, & vasis detergeretur, quod fierent ex pene, idest, ex cauda bestiarum, quemadmodum etiam hodie vulpinis caudis pulverem discutimus. Fest. ¶ Translate peniculus notat caudam salacem. Itaque apud Plaut. Men. 2. 2. 11. ambiguitate vocabuli ludit nequam servus. Rogante enim coquo, ubi parasitus foret nomine Peniculus (id homini inditum nomen erat, quod caudæ instar detergeret mensas) respondet scurriliter. Eccum hunc, in vidulo salvum gero. Nam vidulum vocat sublig̃ar scorteum, in quo ea corporis pars contecta erat. ¶ Peniculus item dicitur, γραφίς, quo pictores pingunt, quoniam ex caudarum extremitatibus fiat. Plin. l. 35. c. 10. Arreptoque peniculo lineam ex colore duxit summæ tenuitatis per tabulam. ¶ Peniculi quoque spongiæ longæ sunt, ita appellatæ propter similitudinem caudarum. Fest. ¶ Denique peniculus id omne vocatur, quod ad aliquid mundandum, detergendum, illinendum adhibetur, præsertim si ex spongia sit factum. Ter. Eun. 4. 7. 7. Quid, ignave, peniculo ne pugnare, qui isthuc huc portes, cogitas? Sa. Imperatoris virtutem noveram, & vim militum: sine sanguine hæc fieri non posse, qui abstergerem vulnera.

Peninsŭla, æ, f. penisola, Ger. ein halbinsul, Gall. presqu'isle, Hisp. peninsula, χερρόνησος, χερσόνησος, terra undique fere aquis clausa, & brevi tantum angustia, quæ dicitur isthmos, continenti adnexa, a pene, & insula, quia quasi insula est. Nam insula dicitur terra, quæ undique aquis clauditur, proprie autem mari. Plin. l. 9. c. 3. Cadara appellatur rubri maris peninsula ingens. Adde Catul. epigram. 32.

Penis, is, m. ὑμήν, proprie est cauda, a pendendo, ut scribit Festus, nempe quia de animali dependet, ac velut appendix quædam est. Nævius apud Festum. Peni pinnit bubulo. ¶ Translate membrum virile penis dicitur. Cicer. l. 9. Fam. epist. 22. Caudam antiqui penem vocabant, ex quo est propter similitudinem peniculus. At hodie penis est in obscœnis.

Penĭte, adverb. penitus. Catul. de nupt. Mall v. 178. Pectore uritur intimo Flamma, sed penite magis. Ita ex antiq. Codicib. legit Scalig. Alii penita, ut sit adjectivum. Sidon. l. 4. ep. 9. Actiones ejus quotidianas penitissime inspexi. Hoc tamen superlativum a penitus etiam duci potest.

Penitus, a, um, caudatus, a penis cauda. Hinc offa penita, de qua V. Offa.

Penitus, a, um, ciò, ch'è dentro, ὁ ἔνδον, quod intus est, & in abditis partibus situm, intrinsecum, intimum. Plaut. Asin. 1. 1. 28. Age, quæso, exerce usque ex penitis faucibus. Id. Cist. 1. 1. 63. In latebras abscondas pectore penitissimo tuam stultitiam. Id. Persa 4. 3. 71. Ne quæs vero ex Barbaria penitissima persequatur. Macrob. Sat. 5. c. 19. De Græcorum penitissimis literis hanc historiam eruit Maro. Apulej. apud Priscian. l. 3. pag. 599. Putsch. in penitiorem partem domus.

Penitus, adv. molto addentro, ἔνδον, intus, interne, intrinsecus, in intimis partibus. Cic. pro Cluent. Evellam ex animis hominum tantam opinionem, tam penitus insitam, tam vetustam? Id. 4. Verr. Bene penitus in istius familiaritatem se dedit. Id. 1. de Or. Omnes animorum motus, quos hominum generi natura tribuit, penitus pernoscendi. idest, perfecte, & usque ad interiora. Cels. l. 5. c. 28. n. 11. Penitius condita suppuratio. ¶ Frequenter est adv. qualitatis, & ponitur pro omnino, prorsus, valde. Cic. 3. Fin. Et honestum ipsum quasi virtutis lumen extinxeris; & virtutem penitus everteris. ¶ Addunt aliqui accipi etiam pro longe, remote. Virg. 1. Æn. Penitusque alias advexerat oras. Sed hic pro omnino accipi potest. ¶ Superlat. penitissime V. in Penite.

Penitus, a, um, adject. κερκωτός, quod penem habet, idest caudam. Unde penita offa, teste Festo, quæ constat ex ea parte carnis fuisse, cui cauda adhæret. Plaut. Mil. 3. 1. 165. Aufer hinc illam offam penitam.

Penna, æ, f. penna, נוצה, Ger. ein feder, Gal. plume, Hisp. pluma, πτερόν, πτίλωμα, extrinsecum illud, quo aves vestiuntur. Ovid. 3. de arte. Terretur minimo pennæ stridore columba. ¶ Differt a pluma. Nam pennæ in avibus proprie dicuntur, quæ majores sunt, & duriores, quales sane, ex quibus cauda, & alæ constant, plumæ autem minores sunt, & molliores, quibus reliquum corpus tegitur. Unde avem pennis volare dicimus, non plumis. Col. l. 8. c. 2. Eæ sint rubicundæ, vel fuscæ plumæ, nigrisque pennis. ¶ Accipitur tamen penna nonnunquam generaliter, ut etiam plumas comprehendat. Cic. 2. de nat. Deor. Ut & pennis foveant, ne frigore lædantur. ¶ Usurpatur etiam translate. Hinc Pennæ renascuntur, dicitur de iis, qui pristinam recuperant auctoritatem. Cic. Att. l. 4. ep. 2. Iidem, inquam, illi, quos ne tu quidem ignoras, qui mihi pennas inciderant, nolunt easdem renasci. Sic Horat. l. 2. ep. 2. v. 49 me dimisere Philippi decisis humilem pennis, victo, e mortificato. ¶ Majores nido pennas extendere, proverbialis Metaphora est pro se amplius efferre, quam ferat fortunæ suæ tenuitas. Horat. l. 1. ep. ult. v. 21. Me libertino natum patre, & in tenui re majores pennas nido extendisse loqueris. ¶ Pennæ dicuntur etiam insectorum. Plin. l. 11. c. 28.

Pennatŭl[illegible], um, adject. diminut. a pennatus. Tertul. l. 1. ad Nation. c. 10. Mercurius in calvitio pennatulus. h. e. pennato galero tectus.

Pennatus, a, um, pennato, che ha le penne, Ger. gefidert, Gal. empenné, Hisp. vestido, cubierto de plumas, πτερωτός, quod pennas habet. Plin. l. 10. c. 32. Pennatorum autem infœcunda sunt, quæ aduncos habent ungues. ¶ Pennatum ferrum, dicitur pennis munitum, ut levius fiat, & aerem facilius penetret, quemadmodum in telis, & sagittis videmus. Plin. l. 34. c. 14. Sed etiam missili, volucrique, nunc tormentis excusso, nunc lacertis, nunc vero pennato. ¶ Translate dicitur etiam de plantis, præsertim arboribus. Plin. l. 16. c. 13. de fraxino. Procera hæc, ac teres, pennata & ipsa folio. Ubi fraxini folium pennatum esse ait, quomodo Theophrastus l. 3. Hist. c. 10. scripserat, abietis folium πτερυγῶδες ἔχειν. ¶ Item de spicis. Festus. Pennatas, impennatasque agnas, in Saliari Carmine, spicas significat cum aristis, & alias sine aristis agnas novas volunt intelligi.

Pennesco, is, n. pennas emitto, far le penne. Cassiod. l. 1. epist. 38. Pulli adulta ætate pennescunt.

Pennĭfer, a, um, adject. penniger. Sidon. carm. 2. v. 309. Flectis penniferos hederis bicoloribus armos.

Pennĭger, a, um, pennato, πτεροφόρος, qui gerit pennas. Cic. de Un. c. 10. Alterum pennigerum, & aereum.

Penninus, i, Deus Alpinorum, a quo & Penninæ Alpes dictæ. Liv. l. 21. c. 38.

Pennĭpes, edis, quod pennas ad pedes habet. Catul. carm. 55. Perseus pennipes.

Pennipŏtens, entis, avis. Lucret. l. 2. v. 867. Et corpora pennipetentum.

Pennŭla, æ, pennetta, πτερίς, dim. a penna. Cic. l. 2. de nat. Deor. c. 52. Cum autem pennulis uti possunt.

Pensabĭlis, le, adject. qui pensari potest. Ammian. lib. 31. c. 13. Pensabilia damna.

Pensatio, onis, f. æstimatio, pensio, compensatio. Legitur apud Ulp. l. 26. Dig. tit. 2. l. 7. Petron. in Satyr. Quintil. Declam. 331. & Ammian. l. 16. c. 12.

Pensātor, oris, m. pesatore, σταθμιστής, ponderator. Plin. lib. 33. c. 3. Stipis penderandæ pensatores libripendes dicuntur.

Pensātus, a, um, adject. pesato, esaminato. Sil. l. 7. v. 23. Pensata diu belli sententia. ¶ Item compensatus. Liv. l. 26. c. 37. Transmarinæ res quadam vice pensatæ.

Pense, adverb. cum studio, impense. Symmach. l. 2. ep. 34. Nihil hac ætate tractandum pensius domesticis rebus.

Pensiculāte, adv. ἀκριβῶς, cum pondere, justoque examine. Gell. l. 1. c. 3. Quæ a Theophrasto pensiculate, atque enucleate scripta. Al. leg. pensim, eodem sensu.

Pensicŭlo, as, a. 1. idem, ac pensito. Gell. l. 13. c. 20. Pensicula utrumque moderate. Sunt qui legunt: utrumque pensiculate, moderateque, &c.

Pensilĭa, ium, n. 3. res, quæ pendent. Auctor Priap. carm. 52. Pulchre pensilibus peculiati. h. e. testibus.

Pensĭlis, le, o. 3. pensile, κρεμαστός, quod suspensum, & sublime est, ut Pensilis homo, qui laqueo suspensus est. Pensiles horti, qui supra ædificia facti sunt. Pensile horreum, quod est in altiore domus loco. Pensilis uva, quæ ex trabibus suspensa servata est. Plaut. Pseud. 1. 1. 87. Restim volo mihi emere. P. Quamobrem? C. Qui me faciam pensilem. Plin. l. 36. c. 14. Leguntur & pensiles hortos, imo vero totum oppidum fecisse Ægyptiæ Thebæ. Col. l. 1. Positionem pensilis horrei probamus. Horat. l. 2. sat. 2. v. 121. Tum pensilis uva secundas ornabat mensas. ¶ Pensiles horti dici possunt etiam vasa fictilia majora, quibus terræ plenis feruntur olera, aliæque plantæ, ut facile ab injuria temporum transferendo defendi possint. Plin. l. 19. c. 5. Pensiles cucumerum hortos promoventibus, in solem rotis olitoribus, rursusque hibernis diebus intra specularium munimenta revocantibus. Adde Columel. l. 11. c. 3. a med.

Pensim. V. Pensiculate.

Pensio, onis, f. pensione, Ger. ein zinss, Gal. pension, Hisp. pension, φόρος, idem, ac solutio. Nam olim non numeratione, sed pondere solutio fiebat. Cic. Att. l. 21. De pensione altera oro te, omni cum confidem, quid sit faciendum. Liv. l. 36. Et stipendium, quod prioribus pensionibus in multos annos deberent. ¶ Metonymice usurpatur pro eo, quod pro re aliqua solvitur, ut pro usu domus, agri, aut alius rei. Cic. pro R. Com. Cur, cum altera pensio solvenda esset, non tum, sum primo? Id Lepta, l. 6. Fam. Dum a Dolabellæ procuratoribus exigam primam pensionem.

Pensitatio, onis, f. pensio, solutio. Ascon. Pedian. ¶ Item compensatio. Plin. l. 10. c. 6. Prosperare præteriti temporis pensitatione.

Pensitātor, oris, m. ἐξεταστής, λογιστής, ponderator, examinator. Gel. l. 17. c. 1. Verborum pensitatores subtilissimi.

Pensitātus, a, um, ἐσταθμισμένος, ponderatus, examinatus. Plin. ep. 8. Nos contra multum, ac diu pensitatus amor liberalitatis communibus avaritiæ vinculis eximebat. Adde Tacit. Ann. 3. c. 52.

Pensĭto, as, avi, atum, n. 1. pesare, σταθμίζομαι, sæpe pondero, valde, vel bene pondero, freq. a penso. Plin. l. 7. c. 7. Is demum vitam æqua lance pensitabit, qui semper fragilitatis humanæ memor fuerit. ¶ Translate sumitur pro considerare, examinare. Gell. l. 1. c. 4. Aut virtutes pensitabat, aut vitia rimabatur. ¶ Metalepti ce capitur pro solvere. Cic. pro l. Man. c. 6. Aut eos, qui vectigalia vobis pensitant. Id. de leg. Agrar. Immunia (prædia) commodiore conditione sunt, quam quæ pensitant.

Pensiuncŭla, æ, f. parva pensio. Col. in præfat. l. 10. Fœnoris tui reliquam pensiunculam percipe.

Penso, as, avi, atum, a. 1. pesare, σταθμίζομαι, pondero, freq. a pendo. Liv. l. 38. Et Centurionem pensantem aurum occiderent. ¶ Translate ponitur pro æstimare. Liv. l. 34. c. 49. Ut factis, non ex dictis amicos pensent. ¶ Aliquando est compensare, sive compensando parem facere, aliquid pro alio dare. Val. Max. l. 1. Ut ea se & uno, & sene complures Pœnorum juvenes pensarentur. Plin. l. 7. c. 4. Nec lætitia ullo minimo mœrore pensanda. Sen. 3. de Benef. c. 9. Pensare beneficia. ¶ Aliquando supplere. Plin. l. 31. c. 8. de muria. Aquæ marinæ vicem pensat. ¶ Interdum exæquare. Calpurn. ecl. 3. v. 83. Dicitur & cocto pensare legumine panem. ¶ Pensare pudorem nece, apud Ovid. ep. 1. ad fin. est amissum pudorem morte ulcisci.

Pensum, i, subst. n. penso, τὸ σταθμισθέν, proprie in lanificio mulierum locum habet, & significat id, quod mulieri faciendum assignatur, a pendo, idest pondero. Justin. l. 1. Pensa inter virgines partientem. Virg. 9. Æn. Excussi manibus radii, revolutaque pensa. ¶ Metaphorice notat officii cujusque perfunctionem. Cic. 3. de Or. c. 30. Me quia ad meum munus, pensumque revocabo. Id. 5. Verr. c. 46. Pensum exigere. Var. 2. R. R. c. 2. Pensum suum absolvere. Quintil. l. 3. c. 7. Pensa imperare. Col. l. 3. c. 10. Pensum peragere. Plaut. Pers. 2. 4. Pensum meum, quod datum est, confeci. ¶ Pensi habere. V. in Pensus.

Pensūra, æ, f. idem quod pensio, ponderatio. Var. l. 4. de L. L. sub fin. Ea etiam nunc propter pensuram, trutinam habet positam.

Pensus, a, um, adject. pesato, penderatus. Titin. apud Non. c. 4. n. 365. Date pensam lanam; qui non reddet tempori putatam recte, facito ut multetur malo. ¶ Translate est cogitatus, æstimatus, deliberatus. Ovid. 14. Metam. v. 270. Et advertens pensas examinat herbas. Plaut. Stich. 1. v. 61. Utra sit conditio pensior, virginem ne, an viduam habere, h. e. æstimatior, pretiosior. ¶ Nihil pensum, & frequentius, nihil pensi habere, est nihili ducere, non curare, contemnere. Gel. l. 13. c. 22. Ratum pensumque nihil habere. Id l. 12. c. 5. Nihil quicquam est carius pensiusque nobis, quam nosmetipsi. Tacit. 13. Ann. c. 15. Neque fas, neque fidem pensi habere. Liv. l. 34. c. 31. Vobis, quid faciatis, minus pensi est. Sallust. in Catil. c. 5. Neque id quibus modis assequeretur, quicquam pensi habebat. Et c. 52. Quibus si quidquam pensi unquam fuisset, non ea consilia habuissent. Plaut. Trucul. 4. 2. 32. Nec mihi adest tantillum pensi jam. Val. Max. l. 2. c. 9. n. 3. Nec pensi duxerat.

Pentacœnon. V. Pentapetes.

Pentachordus, a, um, adject. quinque chordas habens. Mart. Capella lib. 9. p. 325.

Pentadactyles, f. 3. pisces ex genere concharum. Plin. l. 32. c. ult.

Pentadactylon, i, n. herba, eadem quæ pentaphyllon. Apul. de herb. c. 2.

Pentadōron, n. 2. πεντάδωρον, *species lateris, seu terræ coctæ*, quinque palmos continens, a πέντε, *quinque*, & δῶρον, *palmus minor*. Alii dicunt, ædificii genus esse. V. *Vitr. l. 2. c. 3. Plin. l. 35. c. 14.* Genera eorum tria, didoron, quo utimur, longum sesquipede, latum pede, alterum tetradoron, tertium pentadoron.

Pentaetericus, a, um, *di cinque anni*, πενταετηρικός, quinquennalis: a πέντε, *quinque*, & ἔτος, *annus*. *Inscript.* apud *Gruter. p. 499. n. 6.* Pentaetericum certamen.

Pentagōnus, a, um, adject. *quinquangolo*, quinque angulos habens, πεντάγωνος. *Hygin.* & *Apulej. de Herb. c. 2.*

Pentamĕter, versus, πεντάμετρος, qui quinque pedibus constat. *Quintil. l. 9. c. 4.*

Pentapĕtes, æ, herba, eadem quæ pentaphyllon, & pentacœnon. *Apul. de herb. c. 2. Plin. l. 29. c. 9.*

Pentapharmăcum, i, n. compositio ex quinque pharmacis. Apud *Spartian.* in *Ælio Vero*, c. 5. sumitur pro edulio, in quo quinque aliorum species sunt.

Pentaphyllon, n. 2. πεντάφυλλον, chamæzelon, pentapetes, quinquefolium, herba, quæ quinque folia habet. *Plin. l. 25. c. 9.*

Pentapŏlis, f. 3. πεντάπολις, regio Palæstinæ, ad lacum Asphaltiten, ita dicta a quinque urbibus, quæ in illa erant, ex quibus Sodoma, & Gomorrha nominantur. Olim de cœlo tacta fuit, teste *Solino*, propter scelus Sodomiticum, ut testatur humus nigra, & cinere soluta. Nascuntur ibi poma, specie pulcherrima, sed quæ comedi non possunt, licet matura videantur, quod leniter manibus pressa fumum exhalant, & in pulverem fatiscant. ¶ Item regio Cyrenaicæ, mari Lybico apposita, in qua quinque urbes, Berenice, Arsinoe, Ptolemais, Cyrene, Apollonia. Hinc Pentapolitana regio. *Plin. l. 5. c. 5.*

Pentaspaston, i, n. πεντάσπαστον, machina tractoria, quinque orbiculis constans, a πέντε, *quinque*, & σπάω, *traho*. *Vitruv. l. 10. c. 3.*

Pentastichæ porticus, πεντάστιχοι, sunt quæ ex quinque columnarum ordinibus constant. *Trebell. Poll. in Gallien. c. 18.*

Pentateuchus, masc. 2. πεντάτευχος, volumen quinque librorum, a πέντε, *quinque*, & τεῦχος, *vas*, *alveus*. Hoc nomine speciatim vocatur opus Moysis Prophetæ, cujus libri sunt, Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium. *Tertul. l. 1. adver Marcion. c. 10.*

Pentathli, m. 2. πένταθλοι, quinquertiones, athletæ, qui pentathlo sese exercebant. *Plin. l. 34. c. 8. de Myrone.* Hic fecit Delphicos pentathlos.

Pentathlum, i, n. πένταθλον, quinquertium, exercitatio quinque artium, quasi πέντε ἆθλα, *quinque certamina*. Quinque artes, quibus apud Græcos ingenuorum puerorum institutio constabat, hæ erant, disci jactus, cursus, saltus, lucta, jaculatio. Aliqui loco saltus pugilatum numerant. Latini natationem, & equitationem adjecere, *Paulus Festi abbreviator*.

Pentecoste, es, f. quinquagesimus dies. *Tertull. de Idol. c. 14.*

Pentelicus, i, mons Atticæ, unde optimum marmor effodiebatur. Hinc Hermæ Pentelici, apud *Cic. Att. 1. ep. 8.*

Penthemimĕris, f. 3. πενθημιμερής, semiquinaria, cæsura versus hexametri, constans ex duobus pedibus, & syllaba, quæ dictionem claudit, a πέντε, *quinque*, & ἥμι, *semi*, & μέρος, *pars*, ut *Virg. 1. Æn.* Arma, virumque cano. Græca vox est, & græcis potius literis scribenda. V. *Quintil. l. 9. c. 4.*

Pentēris, is, πεντήρης, f. navis quinqueremis. *Hirt. de B. Alex. c. 47.* Capis ex eo prœlio penterem unam, triremes duas, &c. Est qui legit *pent remem*, quæ vox idem significat, sed hybrida est.

Penthesilēa, f. 3. Regina Amazonum, post Orithyiam, sive, ut alii scribunt, Otreram. Hæc, ut ait *Serv.* dicta est furens, quia sororem suam in venatione confixit, simulans, se cervam ferire. Auxilium Trojanis adversus Græcos tulit, ejusque eo bello inter fortissimos viros magna virtutis exempla extitere. Ab Achille victa, & interfecta est. *Justin. l. 2. Virg. 1. Æn. Ovid. 12. Met.*

Penthēius, a, um, adject. &

Penthēus, a, um, o. s. e. quod ad Pentheum spectat. *Stat. 1. Theb. v. 573.* Pentheumque trahens, nondum te Phædimus æquo, Bacche genus. *Sidon. carm. 22. v. 94.* Pentheia mater.

Pentheus, m. 2. per duas syllabas, Πενθεύς, filius Echionis, & Agaves, qui, cum Bacchi sacra contemneret, a matre, & sorore Numinis furore actis est dilaceratus. *Ovid. 3. Met. v. 514. Horat. l. 2. od. 19.*

Penthides, æ, m. Penthei filius, aut nepos. *Ovid. in Ibin. v. 447.*

Peotirīmus. V. Penteris.

Penuarius, a, um, adject. ad penum pertinens, ut penuaria cella, in qua penus reponitur, *falvaroba*. *Cicer. de Senect. c. 16.* Semper enim vetera cella vinaria, olearia, etiam penuaria est. *Ulp. l. 3. Dig. de pen. legat.* Penuaria vasa. ¶ Legitur & *penarius*.

Penŭla (vel Pænula, vel Pœnula, a φαινόλης, & φαιλόνης, & φελόνης,) æ, f. 1. *gabbano*, פליון, Ger. *filtz mantel*, *regen mantel*, Gal. *manteau*, Hisp. *capote*, φαινόλης, φελόνης, vestis spissa, frigori, & imbribus arcendis apta, quæ supra tunicam assumitur loco pallii. ¶ Differt a toga, & pallio, quia arctius, pressiusque vestiebat pænula, quam aut toga, aut pallium. Itaque *Artemidorus l. 2. ὀνειροκρ. c. 3.* ut chlamydem, ita pænulam quoque aut afflictionem, & angustiam, ac litigantibus damnationem significare, quia circumquaque corpus contineat. *Ulpianus JC.* inter communia vestimenta, quibus vir, & mulier promiscue utuntur, pænulam annumerat. *Lampridius* scribit, Alexandrum constituisse, ut Senatores pænulis intra urbem frigoris causa uterentur, cum id vestimentum itinerarium, & pluviæ fuisset. Sed qui apud Romanos pænula uti solerent, docet *Lipsius Elect. l. 1. c. 25.* & *Casaubonus in Notis ad Spartianum*, ubi & aliqua de vocabulo ipso. ¶ Pænulam alicui scindere dicitur, qui hospitem impensius invitat, & pene cogit, ut apud se maneat. *Cic. Att. l. 13. ep. 33.* Venit ad me, & quidem id temporis, ut retinendus esset; sed ego ita egi, ut non scinderem pænulam. *Ex mea.* Horum ego vix attigi pænulam, & tamen remanserunt. ¶ Pænularum varia etiam genera. Erat enim pænula gausapina, candida, ac villosa, qua hyberno tempore utebantur. *Martial. lib. 14. epigr. 145.* Is mihi candor inest, villorum gratia tanta est, ut me vel media sumere messe velis. h. e. ut etiamsi hyberno usui sim adscripta, tamen mea specie captus me sumere velis etiam media æstate. ¶ Erat & pænula scortea, quæ sc. ex pellibus constabat, ad pluviam arcendam. *Martial. l. 14. ep. 103.* Ad subitas nunquam scortea desit aquas. ¶ Per Catachresin notat *Non. c. 6. n. 3.* Pænulam dici de subdictis, quæ instar pænulæ tegunt. *Varro in Manio.* Cum corrigias disruptas teret, pænula alliquum pedem scortea pertegere. Ubi, ut *Turneb. in Advers.* monet, pænula vocatur pars calcei, quæ pedem involucro sui contegit. ¶ *Vitruvius etiam l. 10. c. 12.* partem Ctesibicæ machinæ pænulam appellat, nempe, ut *Baldus* opinatur, quia & ipsa quoddam est operculum.

Penularium, ii, n. φαινολοθήκη, locus, in quo pænulæ reponuntur. *Nævius* apud *Non. c. 2. n. 618.*

Peonlius, & Penularius, voces sunt a *penula* deductæ. *Lamprid. in Anton. Diadum. c. 2.* Paravarat sane penulas populo dare Macrinus, in honorem filii sui, quæ appellarentur Antonianæ, ut Caracallæ Bassiani dictæ sunt: asserens, melius filium suum Penuleum, vel Penularium dicendum, quam Caracallus dictus esset Bassianus.

Penulātus, vel Pænulatus, a, um, *in gabbano*, penula indutus. *Cic. pro Mil. cap. 10.* Cum uxore veheretur in rheda penulatus.

Penultĭmus, V. Pænultimus.

Penuria, æ, f. *penuria*, *carestia*, *bisogno*, inopia, egestas, a πένης, *pauper*, sive a πενία, *paupertas*. Nuda vocali, non diphthongo scribi debet. *Aldus* tamen *Manutius* testatur per æ scribi in vett. libb. *Cic. 7. Ver.* Ne diutius in tanta penuria virorum fortium talem Imperatorem ignorare possitis. *Virg. 7. Æn.* Ut vertere morsus exiguam in Cererem penuria adegit edendi. *Plin. l. 8. c. 6.* Penuria consilii.

Penus, us, m. vel f. & penus, ni, m. & penum, ni, & penus, noris, n. & penu, u, n. *vettovaglia*, צידה, Ger. *proviant*, Gal. *provision*, *vivres*, Hisp. *vitualla*, βίος, accipitur pro rebus necessariis ad victum quotidianum, quæ ad futuri temporis usum servantur, ut sunt annonata, casei, carnea salitæ, & alia esculenta, item, ut *Gellius ex Masurii* auctoritate demonstrat, thus, cerei, & ligna. V. *eund. l. 4. c. 1.* ubi hac de re multa. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 27.* Dii Penates, a penu ducto nomine. est enim omne, quo vescuntur homines, penus. *Gel. loc. cit.* Ea sola esse penoris putat. *Pers. sat. 3. v. 74.* in locuplete penu. *Plaut Pseud. 1. 2. 45.* Nam nisi penus annuus hodie convenerit. *Lucil. apud Non. c. 3. n. 174.* Magna penus parvo spatio consumpta peribit. *Ter. Eun. 2. 3.* Patris ad te penum omne congerebant clanculum. *Hor. l. 2. ep. 16. v. 72.* Portat frumenta, penusque.

Peparethius, a, um, Πεπαρήθιος, ad Peparethum pertinens, ut Peparethium vinum. *Plin. l. 14. c. 7. ante.*

Peparethus, i. s. *Piperi*, al. *Lemene*, al. *Sarnanino*, al. *Opulo*, insula parva Macedoniæ, in mari Ægæo, inter Thermaicum sin. ad Bor. & Pelasgicum ad Mer. *Ovid. 7. Metam. v. 471. Plin. l. 4. c. 12.*

Peplius, m. 2. herbæ genus, al. Portulaca. *Plin. l. 20. c. 20.*

Peplos, i, f. *peplo*, πέπλος, frutex lactei succi plenus, foliis rutæ paulo latioribus, rotunda coma dodrantali, humi respersa, semine rotundo sub foliis, simili candidi papaveris, sed minore. *Plin. l. 27. c. 12.*

Peplum, i, n. & peplus, i, m. πέπλον, πέπλος, palla muliebris e subtilis stamine, permissa, & fluxa, quæ cæteris vestibus superinduebatur: videtur fuisse non quarumcumque feminarum, sed matronarum, ut colligitur ex verbis *Isidori l. 19. c. 25.* Peplum matronale pallium, & purpura signatum, cujus fimbriæ aurei staminis summitate resplendent. *Claudian. de nupt. Honor. & Mar. v. 123.* Et crines festina ligat, peplumque fluentem allevat. ¶ Fuit etiam peplum, ut *Lutatius Statii interpres* describit *ad l. 10. Thebaid.* vestis candida aureis clavis picta, sine manicis, quæ ad vestienda simulacra fiebat. Ab Atheniensibus peplum institutum est, illudque matronæ suis manibus texebant, & in Panathenaicis ludis, qui quinto quoque anno celebrabantur, Minervæ consecrabant; erat autem in eo intexta Gigantomachia, & victoria Palladis de Encelado. Hinc apud *Plaut. in fragment.* Nunquam in urbem venio, nisi cum infertur peplum. *Id. in Merc. prol. v. 67.* Quinto anno quoque ut spectavisset peplum. *Virg. 1. Æn. v. 479.* Interea ad templum non æquæ Palladis ibant Crinibus Iliades passis, peplumque ferebant. Ad quem locum inquit *Turneb. l. 24. c. 15.* Peplum Trojanæ mulieres ferunt, ut ex veste Minervæ simulacrum induant; magna enim in periculis Deorum fidem, & opem implorantes, eos vestibus ornabant.

Pepo, onis, m. *popone*, *melone*, πέπων, cucumeris genus mollius, dulciusque quod magnitudine cætera excedit, a Græca voce allata. *Plin. l. 19. c. 5.* Cucumeres, cum magnitudinem excessere, pepones vocantur. ¶ Per contractionem pepo insulsus dicitur a *Tertul. de anim. c. 32.* homo bardus, & stupidus. *Id. l. 4. advers. Marcion. c. 40.* Peponem cordis loco habere.

Pepsis, f. 3. πέψις, a πέπτω, *coquo*, concoctio, seu mutatio cibi in ventriculo. Legitur apud *Gel. l. 13. c. ult.* sed græcis literis scripta.

Pepticus, a, um, adject. a πέπτω, *coquo*, *digero*. Pepticæ medicinæ dicuntur a *Plin. l. 20. c. 18.* quæ cibi concoctionem in stomacho juvent.

Per, *per*, *per mezzo*, ב, על, Ger. *durch*, Gal. *par*, Hisp. *por*, διά, præp. ex iis, quæ accus. regunt. Hæc præpositio separata quandoque denotat motum per locum, & dicitur tam de personis, quam de locis. *Liv. l. 43.* Dum ipse terrestri per Hispaniam, Galliasque itinere Italiam peteret. ¶ Quandoque tempus. *Cicer. 7. Verr.* Ac per eos dies cum iste versaretur in conviviis muliebribus. *Id. ib.* Vos aliquot jam per annos conceptam huic Ordini turpitudinem, atque infamiam delere potestis. ¶ Per tempus, est in *tempore*, tempestive, opportune. *Plaut. Men. 1. 2. 30.* Per tempus advenis. ¶ Quandoque signat causam. *Terent. Andr. 4. 2. 16.* Ne per me stetisse credat, quominus hæ fierent nuptiæ, *acciò non creda, ch' io sia stato la cagione*. *Plin. ep. 5.* Avunculus meus, idemque per adoptionem pater. Quandoque instrumentum, operam, officium. *Cic. in Pis. 2. ep. 6.* A me petebas per literas. *Id. Att. 5. ep. 21.* Appius aliquot turmas equitum dedit Scaptio, per quas Salaminios coerceret. *Id. pro Rosc. Am.* Recede de medio, per alium transigam. *Id. ib.* Per vos vitam, & famam potest obtinere, idest vestro beneficio. ¶ Quandoque modum. *Cic. pro Rosc. Am.* Per summum dedecus vitam amisit. *Liv. l. 1.* Cujus ad solemne, ludosque per fas, ac fidem decepti venissent, *sotto la buona fede*. ¶ *Per ludum*, & *jocum*, est ludendo, & jocando aliquid facere. *Cic. 3. Verr.* Q. Opimium per ludum, & jocum fortunis omnibus evertisse. *Id. 7. Ver.* Ad quos (honores) vos per ludum, & negligentiam pervenistis. ¶ Per otium, est otiose, commode. *Liv. l. 27.* Ubi nemo hostium adversus prodit, spolia per otium legere. ¶ Per speciem, est per simulationem, simulata occasione. *Liv. l. 1.* Per speciem alienæ fungendæ vicis suas opes firmavit. ¶ Per causam, est per simulatam causam, simulate. *Liv. l. 34.* Per causam aliquam in angustiis sustineret a tergo agmen. ¶ Est etiam particula jurandi, ut per Herculem, per Pollucem. *Cic. de nat. Deor. l. 1.* Hoc per ipsos Deos quale tandem est? *Id. 2. de Div. c. 55.* Per Deos, atque homines. ¶ Item precandi, deprecandi, ut per Deos, per dexteram, per fortunas, per fidem, per deorum immortalium fidem, per jura, per genua, &c. *Plaut. Rud. 3. 4. 18.* Per ego te hæc genua obtestor. *Cic. ad Brut. ep. 14.* Subrem per Deos, idque quamprimum. *Ter. Andr. 5. 1.* Per ego te deos rogo. *Liv. l. 23. c. 9.* Per ego te, fili, quæcumque liberos jura jungunt parentibus precor, quæsoque. ¶ Item concedendi, permittendi. *Ter. Adel.* Si esses homo, sineres nunc facere, dum per ætatem licet, idest dum ea ætas adest, in qua id potest facere. *Cicer. in Tusc. 4.* Digladientur illi, per me licet, idest ego non impedio. *Id. de Am.* Suosque omnes per se esse posse amplioreς volebat, idest quod ad se attinebat. ¶ Aliquando ponitur pro inter. *Virg. 1. Georg.* Et via secta per ambas. ¶ Per se, significat ex se se. *Horat. l. 1. ep. 18.* Per te tibi consulis. *Cic. de Fin.* Per se esset & virtus, & cognitio rerum, quod minime ille vult, expetenda. ¶ Jungimus nonnunquam in eadem significatione per se, & propter se. *Cic. de Am.* ita pulcherrima illa, & maxime naturali carent amicitia per se, & propter se expetita. ¶ Componitur cum innumeris dictionibus, a quacunque littera incipiant. ¶ Aliquando vim habet adverbii, & pro *valde* ponitur cum positivis, & interdum etiam cum superlativis, ut in *pergravis*, *perpaucissimus*, quas voces V. ¶ Quod si addatur *quam*, significat maxime, ut *perquam bonus*, idest optimus, *perquam magnus*, idest maximus. ¶ Interdum ipsum nomen cum *per* compositum eleganti transpositione, interjecto verbo, dividitur. *Cic. Att. l. 10. ep. 1.* Per enim magni æstimo, tibi factum nostrum probari. *Id. 1. de Or. c. 49.* Per hoc mihi mirum visum est.

Pera, æ, f. *bisaccia*, תרמיל, Ger. *ledersack*, *ledertaschen*, Gal. *besace*, *poche*, Hisp. *alforja*, πήρα, sacculus ex aluta, a collo ad lumbos pendens, quo panem & aliquid obsonii gestare viatores solent. *Mart. l. 4. ep. 53.* Cum baculo, peraque senex. ubi Philosophum quendam notat. Erat enim baculus & pera insignia Philosophorum, & Cynicorum in primis, qui pauperes se esse profitebantur, & rerum omnium contemptores. *Apul. Apolog.* Peram, & baculum tu philosophis exprobrares?

Perabsurdus, a, um, valde absurdus. *Cicer. 2. Acad.* Illud vero perabsurdum, quod dicitis. Adde *3. Fin. c. 11.*

Peraccommodātus, a, um, adject. valde accommodatus. *Cic. 3. Fam. ep. 5.* Per fore accommodatum tibi. V. *Per* in fine.

Perācer, cris, cre, o. 3. valde acer, & vehemens. *Cic. l. 9. Fam. ep. 16.* Sed tamen ipse Cæsar habet peracre judicium. *Plaut. Bacch. 3. 3. 1.* Acetum peracre.

Peracerbus, a, um. valde acerbus. *Cic. de Sen. c. 15.* Primo peracerba gustatu. *Plin. l. 6. c. 5.* Mihi peracerbum fuit, quod &c.

Peracesco, is, cui, n. 3. valde acer, seu acidus fio. Translate *Plaut. Bacch. 3. 1. 13.* Hoc est, quod peracescit, hoc est demum, quod percrucior.

Peractio, onis, f. *compimento*, *fine*, τελείωσις, perfectio, finitio. *Cic. de Sen. c. ult.* Senectus autem peractio ætatis est.

Peractus, a, um, nom. ex particip. *finito*, *compito*, perfectus, absolutus. *Ovid.*

2. *de Pont. el.* 7. Vita peracta sine labe. *Virg.* 9. *Æn.* Cædes ingens peracta. *Stat. lib.* 1. *silv.* 2. Opus peractum. *Hor. l.* 4. *od.* 14. Imperiis peractis, *finite il comando dell' armi*. *Juven. sat.* 10. *v.* 6. votum peractum h. e. impetratum.

Peracŭo, is, ui, utum, a. 3. valde acutum facio. *Cato c.* 40. *R. R.* Sumito tibi surculum durum, eum peracuito.

Peracūte, adv. valde acute. *Cic.* 2. *Acad. c.* 10. Valdeque subtiliter dissereret, & peracute moveretur. Adde 3. *Fam. ep.* 8.

Peracūtus, a, um, valde acutus. *Martial. lib.* 3. *epigr.* 24. Ut cito testiculos peracuta falce secaret. ¶ Translate *Cic.* 4. *Ver. c.* 44. Ut sibi ipse peracutus esse videatur.

Peradolescens, tis, *molto giovine*. *Cic. pro Leg. Man. cap.* 21. Quid tam præter consuetudinem, quam homini peradolescenti imperium, atque exercitum dari?

Peradolescentŭlus, i, m. valde juvenis. *Nepos in Eum. c.* 1. Hic peradolescentulus ad amicitiam accessit Philippi.

Perædificātus, a, um, adject. *compito di fabbricare*. *Col. l.* 4. *c.* 3. Ab inchoato domus extruunt, nec perædificatis cultum adhibent.

Peræquatio, onis, f. perfecta æquatio. *Solin. c.* 1. (al. 3.) Temporum peræquatio. Alii leg. *adæquatio*. *Tertull. l.* 4. *advers. Marcion. c.* 9. Similitudinum peræquatio.

Peræquatōres, m. 3. exactores censuum capitationis, quod æqualiter ab omnibus exigant. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 361. *n.* 1. Peræquatores census provinciæ Gallæciæ.

Peræque, adv. *Cic. in Pison.* Quod cum peræque omnes, tum acerbissime Bœotii senserunt. Adde *Nepot. in Att. c.* 13.

Peræquo, as, avi, atum, a. 1. *Col. l.* 3. *c.* 3. Et apud me octogenæ stirpes insitæ intra biennium septenos culeos peræquarent. h. e. omnino implerent.

Peræquus, a, um, valde æquus. *Cic.* 7. *Verr. c.* 21. Fuisse aliquando apud Siculos peræqua proportione cætera.

Peræstimo, as, a. 1. idem quod æstimo. *Impp. Constant. & Julian. l.* 6. *Cod. Theodos. tit.* 19. *leg.* 2. *extr.* Quod si forte aliquis peræstimaverit perpetrandum, &c.

Peragitātus, a, um, nom. partic. valde agitatus. *Cæs. l.* 1. *B. C. c.* 8. Vehementiusque peragitati ab equitatu, montem excelsum capiunt.

Peragito, as, avi, atum, a. 1. valde, vel frequenter agito. *Senec.* 1. *de Ira, c.* 7. Hic stimulus peragitavit, misitque in pericula audaces. *Colum. lib.* 12. *cap.* 19. Subinde fœniculo peragitet. h. e. permisceat.

Perăgo, is, egi, actum, a. 3. *compire, finire*, שלם, Germ. *auffmachen, vollenden*, Gall. *achever*, Hisp. *acabar*, τελέω, perficio, absolvo, finio. *Cic. de Sen.* Nec histrioni, ut placeat, peragenda est fabula. *Sueton. in Oth. c.* 7. Quingenties HS ad peragendam auream domum. ¶ Sæpe ponitur pro agere, simpliciter. *Liv. l.* 1. Rex cætera, ut orsus erat, peragit. *Cæs. l.* 6. *c.* 4. Peragit concilium Cæsar. *Liv. l.* 1. *c.* 32. peragere postulata. *Col. l.* 3. *c.* 10. Peragere propositum laboris pensum. ¶ Item pro interficere. *Silius l.* 11. *v.* 363. nec tantum fata dederunt Externa peragi dextra. Adde *Martial. lib.* 5. *epigr.* 38. ¶ Interdum est valde agere, concitare. *Senec. ep.* 59. Hunc, quem Græci œstrum vocant, pecora peragentem. ¶ Item agere per aliquam rem, adigere, penetrare. *Ovid. Heroid. ep.* 4. *v.* 159. Latus ense peregit. ¶ Item percurrere. *Ovid.* 13. *Met.* Cum Sol duodena peregit signa. ¶ Item describere. *Liv. l.* 2. Liberi jam hinc P. R. res pace, belloque gestas peragam. Adde *l.* 21. *c.* 40. & *l.* 39. *c.* 43. ¶ Item transigere. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 2. Et vacuam somno noctem, quam longa, peregi. ¶ Item considerare, secum reputare. *Virg.* 6. *Æn.* Omnia percepi, atque animo mecum ante peregi. ¶ Item conficere, concoquere. *Plin. l.* 9. *c.* 40. Omnem cibum statim peragat. ¶ Peragere reum, est condemnare, vel potius ita rei accusationem persequi, ut tandem damnetur. *Plin. l.* 3. *ep.* 9. Marium una civitas publice, multique privati reum peregerunt. *Ovid.* 2. *Trist. el.* 1. *v.* 24. Et peragar populi publicus ore reus. ¶ Peragere verum judicium, est judicium comprobare. *Liv. l.* 6. ¶ Peragere sententiam suam, *finire di dire il suo parere*. *Id. l.* 3. Claudium interpellandi verecundia fuit, igitur sententiam peregit. *Id. l.* 7. Ubi sententiam meam vobis peregero. ¶ Cum infinito interdum accipitur pro pergere, *continuare*. *Pers. Sat.* 5. *v.* 139. Vero, regustatum digito terebrare salinum contentus perages.

Peragranter, adv. peragrando. *Ammian. l.* 14. *c.* 1. (*aliis* 3.)

Peragratio, onis, f. περιπάτησις, ambulatio, actus peragrandi. *Cic.* 2. *Phil. c.* 23. Quæ fuit ejus peragratio itinerum.

Peragratrix, tricis, f. quæ peragrat. *Martian. Capell. lib.* 6. *pag.* 192. Peragratrix cœlicolarum.

Peragrātus, a, um, περιπεπλανημένος, *scorso*. *Cic.* 5. *Fin.* A quibus propter discendi cupiditatem videmus ultimas terras esse peragratas.

Perăgro, as, avi, atum, a. 1. *andar errando, scorrere*, עבר, Germ. *durch gehen, durch streichen*, Gal. *aller par les pais*, Hisp. *andar camino, peregrinar*, περινοστέω, obeo, a *per*, & *ager*, quasi multos agros pererro. *Cic.* 6. *Verr.* Orbem omnium peragrasse terrarum. *Id. pro Mil. c.* 35. Ultra quam fines imperii sunt, non solum fama de illo, sed etiam lætitia peragravit. *Id.* 3. *de Orat.* Peragrare per animos hominum. *Id. pro Cæl.* Possum omnes latebras suspicionum peragrare dicendo. *Liv. l.* 2. *c.* 4. Venando peragrare circa saltus. h. e. peragrare saltus, qui circa sunt.

Perăgror, aris, depon. 1. peragro. *Vellej. l.* 2. *c.* 98. Peragratusque victor omnes partes Germaniæ.

Peralbus, a, um, adject. valde albus, ut equus peralbus. *Apul. l.* 1. *A. A.* avis peralba. *Id. l.* 5.

Peraltus, a, um, præaltus. *Enn.* apud *Macrob. lib.* 6. *Saturn. cap.* 2. e med. ubi al. aliter leg.

Perămans, tis, nom. ex particip. valde amans. *Cic. Att. l.* 4. *ep.* 8. Homo peramans semper nostri fuit.

Peramanter, adv. valde amanter. *Cic. l.* 9. *Fam. ep.* 20. Qui me quidem perofficiose, & peramanter observant.

Perambŭlo, as, avi, atum, n. 1. ambulando circumeo. *Var. R. R. l.* 1. *c.* 2. Vos, qui multas perambulavistis terras. *Horat. Epod.* 17. Perambulabis astra sidus aureum.

Perămo, as, avi, atum, a. 1. *amare caldamente*, ὑπεραγαπάω, valde amo, perfecte amo, ad finem usque amo. *Cic.* 1. *de Leg.* Si non ipse amicus peramatur toto pectore? Alii leg. *per se amatur*.

Peramœnus, a, um, adject. valde amœnus. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 67. Æstas in Favonium obversa, & aperto circum pelago peramœna.

Peramplus, a, um, παμμεγέθης, valde amplus. *Cic. in Verr.* 6. *c.* 49. Sunt ea simulacra perampla, atque præclara.

Peramputo, as, a. 1. perfecte amputo. *Colum. l.* 8. *R. R.* Vulnus ita insanabile facit, ut totum peramputandum sit.

Peranceps, itis, adject. valde anceps. *Ammian. l.* 29. *c.* 5. (*aliis* 30.)

Perangŭste, adverb. admodum anguste. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 35. Coarctavit, & peranguste refersit in oratione sua.

Perangustus, a, um, admodum angustus. *Cic.* 7. *Verr.* Perangusto freto divisa servitutis, ac libertatis jura cognoscerat. *Liv. l.* 22. *c.* 4. Via perangusta.

Peranno, as, n. 1. διενιαυτίζω, per integrum anni tempus vivo, annum perago, ex *per*, & *anno*, *as*. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 12. Ut annare, perannareque commode liceret. V. Anno, as. *Sueton. in Vesp. cap.* 5. Ideo puella nata anno perannavit. Al. leg. *perennavit*. V. Perenno.

Perantīquus, a, um, valde antiquus. *Cic. de cl. Or. c.* 10. Ut apud nos, perantiquus, ut apud Athenienses, non ita sane vetus.

Perappositus, a, um, valde appositus, seu aptus. *Cic.* 2. *de Or. c.* 67. Non solum minus perapposita, sed etiam quodammodo nobis.

Perarātus, a, um, nom. ex particip. *Ovid.* 1. *Amor. eleg.* 11. ad dominam peraratas mane tabellas Perfer. h. e. scriptas.

Perardŭus, a, um, πολυχαλεπός, valde arduus, perdifficilis. *Cic.* 5. *Verr. c.* 71. Mihi autem hoc perarduum est demonstrare.

Perarēsco, is, n. 3. valde aridus fio. *Var. lib.* 1. *R. R. cap.* 49. Herbam, quoad perarescat, furcillis versare. *Col. l.* 11. *c.* 3. Ut perarescat, aut totum decidat.

Perargūtus, a, um, valde argutus. *Cic. in Brut. c.* 45. Quem studebat imitari L. Afranius Poeta, homo perargutus.

Perarĭdus, a, um, valde aridus. *Colum. l.* 2. *c.* 19. Ut neque peraridum, neque rursus viride colligatur. *Cato R. R. c.* 5. Frondem condere non peraridam.

Perarmātus, a, um, nom. particip. perfecte armatus. *Curt. l.* 4. *c.* 9. Hoc modo instructo exercitu ac perarmato, copias movit.

Perarmo, as, a. 1. munio, armo. *Prudent. Cathemer.* 6. *v.* 85. Hujus manum potentem Gladius perarmat anceps.

Perăro, as, avi, atum, a. 1. rugis signare, crispare. Nam rugæ in fronte quandam sulcorum similitudinem referunt. *Ovid.* 14. *Metam.* Et rugis peraravit anilibus ora. ¶ Interdum pro scribere, exarare. *Ovid.* 1. *de art. v.* 455. Ergo tibi blandis peraretur litera verbis. ¶ Interdum pro navigare. *Senec. Med. v.* 650. Pontum perarare, sorte timenda.

Peraspĕr, a, um, adject. valde asper. *Cels. l.* 5. *c.* 28. *n.* 14. Super corpus, quasi verruca, eminet, in summo perasperum.

Perastūte, adv. valde astute. *Plaut. Truc.* 2. 2. 43. Ut perastute eum injiciatis in malam fraudem, & pravitatem. Quædam Edition. vi *perastute* omittunt.

Perastutŭlus, a, um, adject. valde astutus. *Apul. l.* 9. *Metam.* Mulier callida, & ad hujusmodi flagitia perastutula.

Peratĭcum, i, n. bdellii genus, quod in Media defluit ex arbore quadam. *Plin. l.* 12. *c.* 9.

Perātim, adv. cum pera, vel per peram. Peratim ductare, est argento aliquem circumducere, argentum, quod in pera est, alicui caute, & fraudulenter surripere. *Plaut. Epid.* 3. 2. 14. Nihil moror vetera, & vulgata verba, peratim ductare, at ego follitim ductitabo. V. ibi Interpretes, ex quibus nonnulli aliter legunt.

Perattente, adv. valde attente. *Cic. pro Cæl. c.* 11. Audiri a vobis meum familiarem L. Herennium perattente.

Perattentus, a, um, valde attentus. *Cic.* 5. *Verr. c.* 5. Superiore omni oratione perattentos vestros animos habuimus.

Peraudiendus, a, um, partic. omnino audiendus. *Plaut. Mil.* 2. 2. 34. Auribus peraudienda hæc sunt.

Perbacchor, aris, d. 1. παροινέω, perpoto, & lusito conviviis frequentandis. *Cic.* 2. *Phil. c.* 41. At quam multos dies in ea villa turpissime es perbacchatus!

Perbeātus, a, um, valde beatus. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 1. Perbeati fuisse illi videri solent.

Perbelle, adv. valde belle. *Cic. l.* 16. *Fam. ep.* 18. Quod quidem aut facis, aut perbelle simulas. Adde *ad Attic. l.* 4. *c.* 4.

Perbĕne, adv. valde bene. *Cic. in Brut. c.* 58. Perbene loqui Latine putabatur. Adde *Liv. l.* 45. *c.* 3.

Perbenevŏlus, a, um, adject. valde benevolus. *Cic. Fam. l.* 14. *ep.* 4. Pescennius est perbenevolus nobis.

Perbenigne, adv. valde benigne. *Cic. ad Q. Fr. l.* 2. Perbenigne mihi respondit. Adde *Ter. Adelp.* 4. 5. 68.

Perbibesia, æ, f. vox jocularis a *Plauto* efficta ad significandam regionem, in qua strenue bibitur. *Curc.* 2. 3. *v.* 74.

Perbĭbo, is, ibi, a. 3. *bever bene*, ἐκπίνω, valde bibo, perfecte bibo, totum bibo. *Cato c.* 130. Perbibant bene. ¶ Translate sumitur pro recipere, imbui. *Col. l.* 7. *c.* 4. Ubi per triduum delibuto tergore medicamenta perbiberit. *Senec. ep.* 36. Perseverat colere virtutem, perbibere liberalia studia. ¶ Item pro consumere. *Plaut. Stich.* 2. 2. 16. Cui medullam lassitudo perbibit.

Perbīte, is, a. 3. vel perbito, as, n. *perire*, pereo, ab antiquo beto, vel betio pro eo. *Plaut. Capt.* 3. 5. 32. Qui per virtutem perbitat, non interit. Alii leg. *periit*. *Liv. Andr.* apud *Non. c.* 2. *n.* 654. puerum interea ancillæ subdam, ne fame perbitet. ¶ Item transmeare, alio ire. *Plaut. Rud.* 2. 6. Malo cruciatu in Siciliam perbiteres. Sunt qui hunc quoque locum ad priorem notionem transferunt, & in *Sicilia* legant.

Perblande, adv. valde blande. *Macrob. l.* 1. *sat. c.* 2. Cum perblande salutavisset.

Perblandus, a, um, valde blandus. *Cic. l.* 1. *ad Q. Fr. ep.* 2. Successorem habes perblandum. *Liv. l.* 23. *c.* 10. Oratio perblanda.

Perbŏnus, a, um, valde bonus. *Cic. pro Planc.* Agros habent & natura perbonos. Adde *Verr.* 6. *c.* 18.

Perbrĕvis, & ve, n. 3. valde brevis. *Cic. in Brut.* Quodque difficile est, idem & perornatus, & perbrevis. ¶ Interdum interjecto verbo dividitur. *Id. pro Cluent. c.* 1. Altera pars per mihi brevis, & non magnæ in dicendo contentionis fore videtur.

Perbrevĭter, adv. valde breviter. *Cic.* 2. *de Or.* De omni isto genere quid sentiam, perbreviter exponam. Adde *pro Dom. cap.* 25.

Perca, æ, f. πέρκη, piscis delicatissimus, in genere saxatilium, qui & in mari, & in fluminibus, & lacubus capitur. *Plin. l.* 9. *c.* 16. Perca marina mænæ similis est. *Auson. in Mosella*. Nec te delicias mensarum, perca, silebo.

Percædo, is, cecidi, cæsum, a. 3. valde, vel omnino cædo. *Flor. l.* 3. *c.* 20. In Apennino Lentuli exercitum percecidit. *Id. l.* 4. *c.* 12. Terga hostium percecidit.

Percalefacio, is, eci, actum, a. 3. valde calefacio. *Vitruv. l.* 8. *c.* 3. Sulphurosi fontes nervorum labores reficiunt percalefaciendo. ¶ Passivum Percalefio, is, actus sum. *Id. ib.* Percalefieri cogit aquam.

Percalefactus, & Percalfactus, a, um, valde calefactus. *Lucret. l.* 6. *v.* 176. omnia motu Percalefacta vides ardescere. *Scribon. Larg. Composit.* 156. Loca flamma percalfacto.

Percalfio, V. in Percalefacio.

Percalĕo, vel Percalesco, is, n. valde caleo. *Lucret. l.* 6. *v.* 280. Inde ubi percaluit vis venti, &c. *Ovid.* 1. *Met. v.* 417. postquam vetus humor ab igne Percaluit Solis.

Percallĕo, es, lui, n. 2. induratum, & obduratum esse longa consuetudine, *aver fatto il callo*. *Cic. pro Mil. cap.* 28. Sed jam usu obduruerat, & percalluerat civitatis incredibilis patientia. ¶ Item perfecte callere, *esser pratico*. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 34. Si usum rerum percallueris, nihil te effugiet.

Percandefacio, is, a. 3. valde calefacio. *Vitruv. lib.* 8. *cap.* 3. Ignis percandefacit terram.

Percandidus, a, um, adject. valde candidus. *Cels. l.* 5. *c.* 9. Percandida compositio. *Solin. c.* 50. (al. 37.) Gemma percandida.

Percantātrix. V. Præcantatrix.

Percārus, a, um, adject. valde carus. *Justin. l.* 12. *c.* 12. Unus ex amicis ejus, obsequiis regi percarus. ¶ Item qui magno pretio venditur. *Ter. Phorm.* 3. 3. 24. Quantum opus est tibi argenti? Ph. Solæ triginta minæ. Ge. Hui percara est. Al. leg. *præcara*.

Percautus, a, um, valde cautus. *Cic. ad Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 6. Delectus in familiaribus & provincialium hominum, & Græcorum percautus, & diligens.

Percēdo, is, pro decedo, affert ex *Cic. Non. c.* 2. *n.* 704. sed locus dubius est.

Percelebrātus, a, um, valde celebratus. *Cic. pro Cæl. cap.* 29. Audita & pervulgata, & percelebrata sermonibus res est.

Percelĕbris, bre, adject. valde celebris. *Plin. l.* 10. *c.* 5. Est percelebris apud Seston urbem aquilæ gloria. *Pompon. Mela l.* 2. *c.* 3. Templum vetustate percelebre.

Percelĕbro, as, a. 1. maxime celebro, seu divulgo. *Cic.* 7. *Ver. c.* 31. De qua muliere plurimi versus tota Sicilia percelebrantur.

Percĕler, & ris, n. valde celer. *Cic. pro Cæl. cap.* 24. Cujus perceleri interitu esse ab hoc comprobatum venenum.

Perceleriter, adv. valde celeriter. *Cic. Fam.* 6. *ep.* 12. Recepit, perceleriter se ablaturum diploma.

Percello, is, culi, (vel culsi) culsum, a. 3. *percuotere*, נגף, Ger. *aufstossen*, Gal. *abbatre*, Hisp. *herir*, περιτρέπω, ἐκπλήσσω, permoveo, prosterno, ab antiquo *cello*, *is*, pro movere. *Ovid.* 5. *Met.* Stipite, qui media positus fumabat in ara, perculit. *Cic.* 2. *Tusc.* Si te forte dolor aliquis perculerit. *Liv. l.* 1. Percellere pectus pavore. *Colum. l.* 7. *c.* 7. Cum unam, vel alteram (capeam)

pestis

pestis perculit. *Plin. in paneg. cap.* 66. Naufragia multorum, quos insidiosa tranquillitate profecto improvisus turbo perculerat. *h. e.* everterat. Alii leg. *proculerat*. ¶ *Plaut. Mil.* 3. 1. 167. Sed percelluat se, sed procumbunt dimidiati. h. e. inclinant se ad mensam. Alii leg. *procellunt*. ¶ *Perculit* passiva significatione pro perculsus fuit. *Plor. l.* 3. *c.* 10. Ille fortiter a Dolabella submotus est: hic, insidiis in valle dispositis, dolo perculit. ¶ Præteritum *perculsi* incertum, an Latinum sit. Nam quæ afferuntur loca ex *Ter. Andr.* 1. 1. 98. perculsit illico animum: Et ex *Hor. l.* 1. *od.* 7. Larissæ perculsit campus opimæ: dubia sunt, & utrobique al. leg. *percussit*.

Percenseo, es, ui, itum, a. 2. *commemorare*, *annumerare*, idem, quod recenseo, nisi præpositio quid perfectionis addat. *Cic. in Partit.* Quo in genere percensere poterit plerosque inveniendi locos. *Id. ad Quirit. post redit. c.* 1. Percensere numerando. *Ovid.* 2. *Met.* 2. totum percensuit orbem, h. e. peragravit. ¶ Item censoria more notare, perstringere. *Gell. l.* 6. *c.* 3. Orationem subtili judicio percensere.

Perceptio, onis, f. *percezione*, ..., comprehensio, collectio, actus percipiendi. *Cic.* 2. *Off. c.* 3. Neque frugum, fructuumque reliquorum perceptio, & conservatio sine hominum opera ulla esse potuisset. ¶ Translate sumitur pro cognitione. *Cic.* 2. *Acad.* Ars vero quæ potest esse, nisi quæ non ex una, aut ex duabus, sed ex multis animi perceptionibus constat?

Perceptum, i, n. perceptio, cognitio, cogitatio. *Cic. de Fato, cap.* 6. A perceptis artis proficiscitur: percepta appello, quæ dicuntur græce θεωρήματα. Alii leg. *a præceptis*.

Perceptus, a, um, nom. ex particip. *compreso*, *gustato*, *inteso*. *Ovid.* 1. *de Pont. el.* 2. 53. percepta est brevis, & non vera voluptas. *Nepos in Attic. c.* 17. Philosophorum percepta habuit præcepta. *Gel. l.* 14. *c.* 1. Mirabatur, id cuiquam pro percepto liquere. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 36. Perceptus usu.

Percerpo, is, a. 3. decerpo, carptim lego. *Gel. l.* 2. *c. ult.* Cujus rei causa cum Aristotelis libros problematum percerpsimus, notavi.

Percido, is, idi, isum, a. 3. *percuotere*, *battere*, valde cædo. *Plaut. Pers.* 2. 4. 12. Non hercle, si ne percidetum tibi, metuam. Ita legunt in MSS. & veterib. editionib. plerique Critici. Addit *Gronov.* exemplum *Senecæ l.* 4. *quæst. nat.* Mendacia leviora, in quibus os percidi, non oculi eroi solent. Non desunt tamen qui ubique *præcido* pro percido reponunt.

Percieo, es, a. 2. & Percio, is, a. 4. valde cieo, commoveo. *Lucret. l.* 3. *v.* 304. Irai fax subdita percit. & *v.* 185. Ocyus ergo animus, quam res se perciet ulla. ubi *perciet* præsens tempus est. & *v.* 28. ubi me divina voluptas Percit, atque horror. ¶ *Plaut. Asin.* 2. 4. 69. Credo hercle diffringentur, ut istum impudicum percies. hoc est magna voce proclamas, seu prædicas, istum impudicum esse.

Percinctus. V. Præcinctus.

Percingo, is, inxi, ictum, a. 3. circumquaque cingo. *Colum. l.* 10. *v.* 347. Sæpe suas sedes percinxit vitibus albis.

Percio, is, V. Percieo.

Percipio, is, epi, eptum, a. 3. *prendere*, תפס, הבין, Germ. *fassen*, *ergreiffen*, Gal. *comprendre*, *percevoir*, Hisp. *recebir*, κατακαμβάνω, perfecte capio, comprehendo, colligo. *Cic. de Off. l.* 1. Vicinum citius adjuvaris in fructibus percipiendis, quam propinquum. *Plin. l.* 15. *c.* 1. Fructum ex arbore percipere. ¶ Item occupare. *Ter. Eun.* 5. 6. Neque agri, neque urbis odium me unquam percipit. *Plaut. Amph.* 3. 1. 66. Nam mihi horror membra percipit. ¶ Translate sumitur pro sentire, seu apprehendere aliquo sensu, ut visu, tactu, &c. *Cic. in Brut.* Quod neque oculis, neque auribus, neque ullo sensu percipi potest. *Id. l.* 14. *Fam. ep.* 1. Acerbissimos dolores, miseriasque percepit. *Cæs. l.* 7. *B. G.* Hac opinione perceperat. ¶ Item pro intelligere, cognoscere, discere. *Cic. Treb. l.* 7. *Fam.* Nullam artem literis sine interprete, & sine aliqua exercitatione percipi posse. *Id.* 1. *Catil.* Percipite, quæso, diligenter, quæ dicam. *Id. de Sen.* Themistocles omnium civium nomina perceperat, *aveva imparato a mente*. ¶ *Percepset* pro percepisset, *Vetus Poeta* apud *Cic.* 3. *Off. c.* 26.

Percisus, a, um, nom. ex particip. valde cæsus, percussus, tusus. *Martial. l.* 2. *epigr.* 17. Os tibi percisum, quanto non ipse Latinus Vilia Panniculi percutit ora sono. Al. leg. *præcisum*.

Percitatus, a, um, percitus, incitatus. *Accius* apud *Non. c.* 7. *n.* 2. Matronæ percitatæ tumultu.

Percito, as, a. 1. excito, permoveo. *Pacuv.* apud *Fest.* in *reciprocare*.

Percitus, a, um, *incitato*, *commosso*, commotus, incitatus. *Ter. Hec.* 3. 3. 17. Incredibili re, atque atroci percitus. *Cic. pro Mil. c.* 23. Sive enim illud animo irato, ac percito fecisset. *Lucret. l.* 2. *v.* 1052. Seminis æterno percita motu. *Plaut. Men.* 5. 5. 51. Percitus insania.

Percivilis, le, adject. valde civilis. *Sueton. in Tiber. c.* 28. Extat & sermo ejus in Senatu percivilis.

Perclamo, as, ..., valde clamo. *Plaut. Truc.* 1. 2. 8. Quot perclamanda, Dii vestram fidem! Al. aliter legunt.

Perclareo, es, vel Perclaresco, is, ui, n. valde clareo. *Alcim. Avit. l.* 6. *v.* 508. sancto cunctis perclaruit ore. Adde *Symmach. l.* 10. *ep.* 72.

Percludo, is, usi, usum, a. 3. concludo, claudo. *Vitruv. l.* 1. *c.* 1. Funes, qui non percluduntur, nec præligantur. *Paul. JCtus l.* 50. *Dig. tit.* 2. *leg.* 9. Antequam pensionis nomine percludamur. Utroque loco alii *præcluda* reponunt.

Percnopterus, m. 2. περκνόπτερος, avis ex aquilarum genere, quæ circa lacus versatur, vulturi similis, alis minimis, reliquas magnitudine antecellens, sed imbecillis, & degener, ita, ut a corvis sæpenumero verberetur, e περκνός, niger, nigro colore distinctus, varius, & πτερόν, ala, quod alas habeat punctis, ac maculis nigricantibus interstinctas. *Plin. l.* 10. *c.* 3.

Percnos, , masc. 2. περκνός, genus aquilæ, punctis, ac maculis nigricantibus toto corpore interstinctum, quod inter aquilarum genera secundam magnitudinem, & vim obtinet, vivitque ut plurimum circa lacus. *Plin. l.* 10. *c.* 3.

Percoarcto, as, a. 1. vehementer constringo. *Colum. l.* 2. *c.* 19. Et utrinque siccatam percoarctabimus in striam.

Percoctus, a, um, nom. ex partic. bene, vel valde coctus. *Lucret. l.* 6. *v.* 722. *de Æthiop.* nigra virum percoctaque sæcla calore. *Plin. l.* 22. *c.* 25. Lens non bene percocta.

Percognitus, a, um, probe cognitus. *Plin. l.* 2. *c.* 46. Illos quoque legem naturæ habere non ignotam, etiamsi nondum percognitam. Adde *lib.* 4. *c.* 14.

Percognosco, is, a. 3. ἐπιγινώσκω, perfecte cognosco. *Plaut. Truc.* 1. 2. 30. Utrosque percognovi probe. *Plin. l.* 4. *c.* 14. Nam Germania multis postea annis, nec tota percognita est.

Percolatio, onis, f. actus percolandi. *Vitruv. l.* 8. *c.* 7. Ubi percolationibus aquæ mutari possint.

Percolatus, a, um, per colum transmissus. *Plin. l.* 31. *c.* 6. Nam in terra marina aqua argilla percolata dulcescit.

Percolo, as, a. 1. *colare*, διυλίζω, ἠθέω, per colum transmitto, totum colo. *Colum. l.* 12. *c.* 41. Deinde refrigerantur, & percolantur. Adde *Senec. in præfat. ad quæst. nat.*

Percolo, is, lui, cultum, a. 3. culturam absolvo, supremam manum addo, polio, perficio, compleo. *Plin. l.* 5. *ep.* 6. Quæ maxima ex parte inchoavi, aut inchoata percolui. ¶ Est etiam valde amare, & venerari. *Plaut. Trin.* Patrem tuum si percoles. Adde *Tacit.* 2. *hist. c.* 82.

Percomis, me, o. 3. valde comis. *Cic. in Brut. c.* 38. Qui peritissimus juris, idemque percomis est habitus.

Percommode, adv. admodum commode. *Cic. pro Cæc. c.* 27. Hoc loco percommode accidit, quod, &c. Adde *Verr.* 2. *c.* 2.

Percommodus, a, um, valde commodus. *Liv. l.* 25. *c.* 43. Id castris percommodum fuit.

Percondítus, V. Perreconditus.

Percontatio, onis, f. 3. ..., interrogatio, investigatio, inquisitio. *Cic. de Univers. sub init.* Ac primum quidem tempus salutationibus, reliquum percontatione consumpsimus. Adde *Cæs. l.* 5. *B. G. c.* 13. ubi quidam scripsere *percunctatio*.

Percontative, adverb. per interrogationem. Vox est *Charisii l.* 2. *pag.* 161. *Putsche.*

Percontator, oris, m. *inquisitore*, ..., qui percontatur. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 69. Percontatorem fugito, nam garrulus idem est.

Percontor, as, a. 1. idem quod percontor. *Nævius* apud *Non. cap.* 7. *n.* 58. Docte percontet Ennius, quo pacto &c. *Apulej. l.* 11. *Metam.* Quod sedulo percontaverim. ¶ Hinc passive *Gell. l.* 16. *c.* 6. De ovium dentibus opiliones percontantur.

Percontor, aris, atus sum, d. 1. *cercar diligentemente*, ..., Germ. *nachforschen*, Gal. *s'enquerir*, *s'enquerir*, Hisp. *buscar*, *preguntar*, ἀνερωτάω, diligenter inquiro. Alii scribunt *percunctor*, ut sit per cuncta curiose interrogare. *Don. in Hec.* 4. 1. *sc.* 2. ait, & *percontor*, & *percunctor*, scribi, sed *percontor*, esse a conto (quod est nauticum instrumentum ad profunditatem aquarum cognoscendam) *percunctor* dici, quod a cunctis perquiratur. *Festus* utrunque scribendi modum pro diversa origine ponit, sed dicit per a scribendum esse, quia percunctatio dicitur, quod it, qui curiose quid interrogat, per cunctas res it. *Cicer. in Somn. c.* 1. Deinde ego illum de suo Regno, ille me de nostra Rep. percontatus est. *Idem* 4. *Acad.* Partim in percontando a peritis, partim &c. *Id. de clar. Orat.* Percontari ex aliquo, quanti aliquid vendat. *Ter. Hec.* 5. 3. 11. Tua quod nihil refert, percontari desinas.

Percontumax, acis, o. valde contumax. *Ter. Hec.* 3. 5. 34. Percontumax redisti huc nobis Pamphile.

Percopiose, adv. copiosissime. *Sidon. l.* 4. *ep.* 7. Percopiose me officii votivi compotem fecit.

Percopiosus, a, um, valde copiosus. *Plin. ep.* 31. *l.* 9. In quibus quidem percopiosus fuisti.

Percoquo, is, a. 3. perfecte coquo. *Plin. l.* 13. *c.* 7. Bubulas carnes additi caules magno ligni compendio percoquunt. Adde *Ovid. lib.* 1. *de remed. amor. v.* 83.

Percosius, a, um, quod ad Percoten urb. spectat. *Val. Flac.* 3. *Arg.* Muneribus prima conjux Percosia vestes Impofuit.

Percote, es, , f. 1. opp. Troadis, cum monte, ad ostia Æsapi fl. in ora Mysiæ. A Rege Parsarum Themistocli Atheniensi in vestes datum fuit. *Flacc. l.* 2. & 3. *Arg.*

Percressus, a, um, adject. valde cressus. *Cels. l.* 5. *c.* 26. Melicera percressa.

Percrebresco, is, percrebui, n. 3. *divulgarsi*, Ger. *ausschreyen*, Gall. *se divulguer*, Hispan. *divulgarse*, ἐκθρυλλέομαι, valde creber fio, divulgor. *Cic. Att. l.* 11. *ep.* 9. Si ejus hoc tantum scelus percrebuisset. *Id.* 6. *Verr.* Præsertim cum hæc omnino fama de nostrorum hominum avaritia, & cupiditate percrebuerit. *Id. Verr.* 1. Opinio perniciosa omnium sermone percrebuerit. *Plin. in Paneg.* Percrebuerat, urbem sustentari non posse.

Percrepo, as, pui, pitum, *risonare*, διηχέω, valde crepo, resono, persono, perstrepo. *Cic.* 7. *Ver. c.* 13. Lucum illum litoris percrepare totum mulierum vocibus, cantuque symphoniæ.

Percresco, is, a. 3. valde cresco. *Quint. l.* 7. *c.* 2. Vis quæstionum percrescere debet, & ad potentissima ab infirmissimis pervenire. Alii rectius leg. *semper crescere*.

Percribratus, a, um, bene cribratus. *Scribon. Larg. compos.* 269. Res, quæ infra scriptæ sunt, contusæ & percribratæ.

Percribro, as, a. 1. bene cribro. *Scribon. Larg. compos.* 87. Contunditur crocum, percribratur.

Percrucio, as, a. 1. valde crucio. *Plaut. Bacch.* 3. 1. 13. Hoc demum est, quod percrucior.

Percrudus, a, um, valde crudus, immaturus. *Colum. l.* 12. *c.* 10. Pruna purpurea cum immatura, non tamen percruda legeris.

Percudo, is, usi, usum, a. 3. *battere*, διακόπτω, valde cudo, seu percutio. *Col. l.* 8. *c.* 5. An pulli rostellis ova percuderint.

Perculsus, us, masc. percussio. *Tertull. de anim. cap.* 51. Intestino perculsu desidunt.

Perculsus, a, um, *commosso*, *abbattuto*, ἐκπλαγείς, valde commotus, percussus, a *percello*. *Virg.* 9. *Æn.* Magno laudum perculsus amore. *Cic. l.* 9. *Fam. ep.* 25. Repente perculsus est atrocissimis literis. *Id. Brut. ep.* 3. Timore quodam perculsa civitas. *Id. Catil.* 2. *c.* 1. Perculsus, atque abjectus. *Tac.* 1. *Ann. c.* 28. Ut sunt mobiles ad superstitionem perculsæ semel mentes.

Percultor, oris, m. diligens, & assiduus cultor. *Aurel. Vict. de Cæsarib. in Aug.* Doctorum, qui abunde erant, necessariorumque percultor.

Percultus, a, um, valde politus, seu ornatus. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 22. Nisi perculta est, meo animo quasi invenusta est.

Percunctor. V. Percontor.

Percupidus, a, um, valde cupidus. *Cic. l.* 1. *Fam. ep.* 7. Cognovi Hortensium percupidum tui.

Percupio, is, a. 3. valde cupio. *Plaut. Asin.* 1. 1. 61. Percupio obsequi gnato meo. Adde *Ter. Eun.* 3. 2. 57.

Percuratus, a, um, perfecte sanatus, partic. a percuro. *Curt. l.* 7. *c.* 6. Percurato vulnere acrius obsidioni institit. Adde *Liv. l.* 21. *c.* 57.

Percuriosus, a, um, valde curiosus. *Cic. pro Cluent. c.* 62. Nicostratus fidelis Oppianici servulus, percuriosus, & minime mendax.

Percuro, as, avi, atum, a. 1. ἐξιατρεύω, perfecte sano. *Plin. l.* 24. *c.* 15. Deinde axungia objecta percurant. *Senec. l.* 3. *quæst. nat. c.* 1. Desperata a medicis vitia percurant.

Percurro, is, percurri, & percucurri, ursum, n. 3. *correre*, *scorrere*, διατρέχω, valde curro, currere persevero, currendo pervenio. *Ter. Andr.* 2. 2. 18. Continuo ad te properans, percurro ad forum. ¶ Frequenter est cursim pertransire, & eleganter translate usurpatur pro considerare, cognoscere, percipere. *Auct. ad Heren. l.* 3. Identidem primos quosque locos imaginum renovandarum causa celeriter animo percurremus. *Cic. de Or.* Multa animo, & cogitatione, multa etiam legendo percurrisse. ¶ Item pro strictim attingere, breviter dicere. *Cic. de Or. c.* 14. *l.* 3. Faciles enim partes hæ fuerunt duæ, quas modo percurri, vel potius bene præterii. *Id. ib. l.* 2. *c.* 47. Quæ valde breviter a te de ipsa arte percursa sunt. *Id. pro Cæc.* Id, tametsi extra causam est, percurram tamen breve. ¶ Item pro percensere, numerare. *Cic.* 3. *Ver.* Nam per omnes civitates, quæ decumas debent, percurrit oratio mea. ¶ Usurpatur etiam impers. *Cic.* 2. *de Or.* Si sic consistitur aliquando, ut non ista brevitate percurritur.

Percursatio, onis, f. *scorreria*, actus percursandi. *Cic. Phil.* 2. *c.* 39. O præclaram illam percursationem tuam mense Aprili, atque Majo!

Percursio, onis, f. actus percurrendi. *Cic.* 4. *Tusc. c.* 3. Propter animi multarum rerum brevi tempore percursionem. ¶ Est etiam figura rethorica sententiarum, ἐπιτροχασμός, cum distantia plura inter se velociter oratione percurrimus, ut Cæsar in Italiam evolarat, Corfinium præsidio desertum ceperat, Urbe potiebatur, Pompejum persequebatur. Ita *Aquila Romanus de figur. sententiar. Cic.* 3. *de Or. c.* 53. Nam & commemoratio una in re multum movet, *&c.* & huic contraria sæpe percursio. Ita quidam leg. ex MSS. Plerique alii *præcisio*.

Percurso, as, avi, atum, n. 1. freq. a percurro. *Liv. l.* 3. *c.* 42. Jam latronum modo percursant totis finibus nostris.

Percursor. V. Præcursor.

Percursus, a, um, *scorso*. *Cic.* 1. *de Or.* Ut omnes eas diligentes, & memores, & sobrii Oratores percursas animo, & prope decantatas habere debeant. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 40. Suis in eum beneficiis modice percursis.

Percussibilis, le, adject. ut percussibilis pulsus. *Cæl. Aurel. Tard. l.* 4. *c.* 8. odores percussibiles. *Id. ib. l.* 2. *c.* 4.

Percussio, onis, f. *percossa*, הכה, Ger. *schlagung*, Gal. *frappement*, Hisp. *herimiento*, πλῆξις, actus percutiendi. *Cic.* 3. *Tusc.* Muliebres lacerationes genarum, pectoris, feminum, capitis percussiones. ¶ Sumitur etiam pro ictu, seu dimensione temporum in pedibus, aut musica. *Cic.* 3. *de Or.* Sed sunt insignes percussiones eorum numerorum.

Percussor, oris, m. *percussore*, *sicario*, מכה, Ger. *schlager*, Gal. *frappeur*, Hisp. *herador*,

bovidor, πλήκτης, qui percutit, uel occidit, & speciatim qui ad id faciendum conducitur. *Cic. Phil.* 2. c. 29. Quippe in his ipsis temporibus domi Cæsaris percussor ab isto missus deprehensus dicebatur esse cum sica.

Percussūra, æ, f. percussio. *Apul. de herb.* c. 32. Percussura ferri, uel fude facta. Adde *Veget. l.* 2. c. 20.

Percussus, a, um, *percosso*, partic. a percutior. *Cicer.* 1. *Acad.* Nunc vero fortunæ gravissimo percussus vulnere. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 2. Collum percussa securi Victima.

Percussus, us, m. idem, ac percussio. *Plin. l.* 7. c. 51. Venarum inæquabili, aut formicante percussu. Adde *Senec. l.* 2. *Q. nat. c.* 6.

Percutio, is, cussi, cussum, a. 3. *percuotere*, הכה, Ger. *schlagen*, Gal. *battre*, *frapper*, Hisp. *herir*, *dar golpes*, παίω, καταπλήττω, πλήσσω, valde quatio, ferio, cædo, verbero, pulso, a *per*, & *quatio*, *q* in *c* mutato, & abjecto *a*. *Cic.* 7. *Verr.* Qui tantam bestiam percussisset. *Id.* 2. *de Or.* Cum Cato percussus esset ab eo, qui arcam ferebat. ¶ Percutere de cœlo, est fulmine ferire. *Cicer. in Catil* 3. c. 8. Profecto memoria tenetis, Cotta, & Torquato Coss. complures in Capitolio turres de cœlo esse percussas. ¶ Percutere fossam, est fodere. *Plin. l.* 10. *ep.* 50. Ego per eadem loca invenio fossam a Rege percussam. ¶ Interdum percutere est occidere. *Suet. in Cal. c.* 35. Ptolemæum non alia de causa repente percussit. ¶ Sæpe translate sumitur pro commovere. *Cic.* 5. *Tusc.* Quodcunque nostros animos probabilitate percussit. ¶ Vel pro affligere. *Cic. pro Mur. cap.* 24. Homines percussi calamitate. *Id. ad Fam. l.* 9. Repente percussus est atrocissimis literis. ¶ Percutere aliquem palpo, est verbis adulari, & blande suadere. *Plaut. Amph.* 1. 3. 28. Timidam palpo percutit. ¶ Hinc & pro decipere ponitur. *Id. Pseud.* 2. 2. 9. Jam pol ego hunc nuncium adventantem probe percutiam. ¶ Percutere fœdus cum aliquo, est icere. *Hirt. de B. Alex. c.* 44. Cum barbaris fœdera percussisse. ¶ Percutere nummos, est signare. *Suet. in Aug. c.* 94. Ut nummum argenteum nota Capricorni percusserit. Hinc translate *Senec. ep.* 34. Omnia facta dictaque inter se congruant, respondeant sibi, ne una forma percussa sint. ¶ Percutere se flore Liberi, est se inebriare, apud *Plaut. Cas.* 3. 5. 16. ¶ *Percussti* per syncop. pro percussisti. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. v. 273. Gaudes, si cameram percussti forte, penes te es?

Perdāgo, as, a. 1. pro ludago, as, dixit *Claud. Mamert. l.* 2. c. 3.

Perdecōrus, a, um, valde decorus. *Plin. l.* 3. *ep.* 9. Est alioqui perdecorum.

Perdelĕo, es, evi, etum, a. 2. omnino deleo. *Tertul. adversf. Jud. cap.* 21. Interficite omnes, ut perdeleantur. Adde *Veget. l.* 3. c. 20.

Perdelīrus, a, um, adject. valde delirus. *Lucret. l.* 2. *v.* 693. Quod facit hic idem, perdelirum esse videtur.

Perdensus, a, um, valde densus. *Col. l.* 3. c. 12. Perdensum humum cœlestes aquas non sorbere.

Perdĭo, is, a. 4. idem quod pereo, *d* inserto. *Plaut. Pœn.* 4. 2. 61. Metuo, ne a te perdeam. Alii aliter leg.

Perdepso, is, ui, a. 3. in obscœna significatione, pro subigere, rem Veneream habere. *Catul. in Gel. epigr.* 69. Patri perdepsuit ipsam Uxorem. Sunt qui leg. *perdespuit*, quod *Scalig. ibid.* improbat.

Perdicālis, le, adject. ad perdices pertinens, ut perdicalis herba, eadem quæ perdicium. *Apul. de herb. c.* 81.

Perdicium, ii. n. 2. περδίκιον, herba perietaria, urceolaris, muralis, a perdicibus, quia perdices ea præcipue vescuntur. *Plin. l.* 21. *c.* 30. & *l.* 22. *c.* 17.

Perdīco, is, xi, ctum, a. 3. idem ac dico. *Alcim. Avit. l.* 3. *v.* 398. vix hæc perdixeret, illi Prosiliunt. Adde *Quintil declam* 19. ubi tamen alii *prædico*.

Perdiffĭcĭlis, le, o. 3. δυσχερέστατος, valde difficilis. *Cic. in Partit.* Quæ perdifficilia sunt, perinde habenda sæpe sunt, ac si effici non possint. *Id.* 1. *de nat. Deor. v.* 1. Tum perdifficilis, & perobscura quæstio est de natura Deorum.

Perdifficilĭter, adv. valde difficiliter. *Cicer.* 4. *Acad. c.* 15. Quæ perdifficiliter internoscantur tamen.

Perdignus, a, um, valde dignus. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 6. Sed tamen suspicor, ipsum hominem, quem tibi commendo, perdignum esse tua amicitia.

Perdiligens, entis, o. valde diligens. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 5. Res operosa est, & hominis perdiligentis.

Perdiligenter, adv. valde diligenter. *Cic. Att. l.* 1. Duabus epistolis tuis perdiligenter in eamdem rationem scriptis. Adde *de clar. Or. c.* 3.

Perdisco, is, didici, n. 3. perfecte disco. *Cic. pro Balb. cap.* 20. Omnia jura belli perdiscere, ne nosse potuisse. *Plaut. Asin.* 1. 3. 35. Perdidici, isthæc esse vera.

Perdiserte, adv. valde diserte. *Cic.* 1. *de Or. c.* 14. Constat, perdiserte populo rationem sui operis reddidisse.

Perdite, adv. ἀσώτως, corrupte. *Cic. Att. l.* 9. *ep.* 2. Qui hic potest se gerere non perdite? ¶ Interdum sumitur pro vehementer, ut Perdire amare, perdite conari, *disperatamente*. *Ter. Heaut.* 1. 1. 45. Ejus filium amare cœpit perdite. *Quintil. l.* 2. *c.* 12. Illud quoque alterum, quod est in elocutione ipsa, periculum minuit, vitat, conaturque perdite.

Perditim, perdite. *Afran.* apud *Charis. lib.* 2. *pag.* 191. *Putsch.* Quia scit, me illam amare perditim.

Perditio, onis, f. *perdita*, ἀπώλεια, amissio, actus perdendi. *Plin. l.* 9. *c.* 37. Subeunt luxuriæ ejus nomina, & tædia, exquisite perditione portata. Alii leg. *perdomo acquisita*. *Alcim. Avit l.* 4. *v.* 138. Perditionis iter.

Perditor, oris, m. *minatore*, qui perdit. *Cic. pro Planc. cap.* 36. Ut idem perditor Reip. nominaret. Adde *in Pison. c.* 34.

Perditrix, icis, f. quæ perdit. *Tertul. Exhortat. ad Castit. c. ult.* Luxuria perditrix vastitatis.

Perditus, a, um, *perduto*, ἀπολωλώς, amissus. *Cic.* 2. *Ver.* Classes optimæ, atque opportunæ cum magna ignominia P. R. amissæ, & perditæ. ¶ Translate dicitur de afflicto, jacente, desperato. *Cic. l.* 14. *Fam.* O me perditum, o me afflictum! *Id. pro Mur.* Lacrymis, ac mœrore perditus. *Id.* 2. *Phil.* Perditus ære alieno. *Id.* 8. *Phil.* Cum esset summa senectute, & perdita valetudine. ¶ Perditum perdere, est jam afflictum, & jacentem plane evertere. Est enim exaggeratio quædam. *Cic. Ter. lib* 16. *Fam.* Vide, ne puerum perditum perdamus, h. e. ne ex infelicissimo infeliciorem faciamus. ¶ Item de profligato, facinoroso, de eo, qui omni vitio contaminatus est. *Cic* 2. *Off.* Dum homines perditi hastam illam cruentam & meminerint, & sperabunt. *Id. ad Q. Fr. l.* 3. Nihil perditius his hominibus, his temporibus. *Id.* 5. *Ver. c.* 26. Profligatissimus, & perditissimus omnium.

Perdiu, adv. admodum diu. *Cic.* 3. *Att. ep.* 12. Perdiu nihil eram auditurus.

Perdives, itis, o. 3. πολυχρήματος, valde dives. *Cic. Att. l.* 6. *ep.* 1. Amici Regis duo, tresve perdivites.

Perdius, a, um, πανήμερος, qui per diem vigilat. *Gel. l.* 2. *c.* 1. Stare solitus Socrates dicitur, pertinaci statu perdius, atque pernox, a summo lucis ortu ad Solem alterum orientem.

Perdiuturnus, a, um, quod valde diu durat. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 33. Quæ autem sempiterna sit, necesse est, hoc eodem ornatu, quem videmus, aut certe perdiuturna, permanens ad longinquum, & immensum pene tempus. *Id. pro Sext. cap.* 27. Cum Armeniorum Rege Tigrane grave bellum, perdiuturnumque gessimus.

Perdix, icis, f. *pernice*, πέρδιξ, ακκαβίς, species avis satis nota, de qua multa *Plin. l.* 10. *c.* 33.

Perdo, is, didi, itum, a. 3. *rovinare*, אבד, Ger. *verlieren*, Gall. *perdre*, Hisp. *perder*, ἀπόλλυμι, vasto, destruo, perimo, everto. Si vocem spectes, videatur esse a *per*, & *do*: Si notionem, quæ multum a dandi natura abit, non obscurum fuerit, plane venire a πέρθω, quod est vasto. *Ter. Andr* Dii te perdant. *Cic. Att. l.* 6. Civitatem funditus perdidissem. ¶ Aliquando est mortis periculo exponere. *Ter Andr.* Ubi illic scelus est, qui me perdidit. ¶ Translate est corrumpere, malis moribus inficere. *Ter. Adelph.* Cur perdis adolescentem nobis? ¶ Perdo etiam sæpe notat amittere, rei alicujus jacturam facere. *Cic l.* 4. *Fam.* Summo ingenio, & summa virtute filium perdidit. *Idem ibid.* Omnes me & industriæ meæ fructus, & fortunæ perdidisse. ¶ *Operam, & oleum perdere*, proverbio dicitur pro in vanum laborare, tractum ab iis, qui pernoctando multum olei consumunt. *Cic l.* 7. *Fam. ep.* 1. In quibus ipse Pompejus confitetur se & operam, & oleum perdidisse. *Id. pro Mur. cap.* 10. Quod quidem Jus Civile didicisti, non dicam, operam perdidisti. ¶ *Perdere aquam*, est tempus datum frustra conterere, cum ad clepsydram dicitur. *Quinctil. lib.* 11. Et temporibus præfinitis aquam perdit. ¶ Perdere tempus, est male consumere. *Cic.* 3. *de Or.* Sic *Ovid.* 11. *Met.* Tempore precando perdere. ¶ Perdere nomen dicuntur, quibus memoria excidit. *Terent. Phorm.* 1. 3. 39. ¶ Perdere fugam, h. e. fugiendi rationem. *Martial. de Spect. epigr.* 11. ¶ Perdere aliquem capitis, apud *Plaut. Asin.* 1. 2. 6. & *Bacch.* 3. 3. 86. est vita privare. ¶ *Perduis* pro perdas V. infra.

Perdocĕo, es, ui, ctum, a. 2. *insegnar bene*, διδάσκω, perfecte doceo. *Cic. pro Sext. cap.* 44. Rem quærit præclaram juventuti ad discendum, nec mihi difficilem ad perdocendum. *Quintil. l.* 1. *c.* 3. Imperiosi, ac interim sævientes suam stultitiam perdocent, *fanno conoscere*.

Perdocte, adv. valde docte. *Plaut. Most.* 1. 3. 122. Ut perdocte cuncta tellet.

Perdoctus, a, um. *Cic. pro Corn. Balb. c.* 27. Cum me præsertim rerum varietate, atque usu ipso jam perdoctum viderent.

Perdolātus, a, um, adject. perfecte dolatus. *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. Arbor præcisa ante, & perdolata. *Arnob. l.* 6. Fomes perdolatus in fulminis morem.

Perdolĕo, es, lui, n. 2. vehementer doleo. *Ter. Eun.* 1. 1. 74. Has noctes, laudo, tandem perdolois. ¶ Reperitur & impers. *Q. Claudius* apud *Gel. l.* 9. *c.* 13. Id subito perdolitum est cuidam T. Manlio.

Perdolesco, is, n. 3. perdoleo. *Liv.* apud *Non. c.* 2. *n.* 318. Nec perdolescit, fugi sociûm morte.

Perdŏlo, as, avi, atum, a. 1. perfecte dolo. *Vitruv. l.* 1. *c. ult.* Cum in materiem perdolantur.

Perdomĭnor, aris, dep. 1. idem quod dominor. *Claudian. in Fescen.* in *nupt. Honor. in fin.* Solus ovantem Zephyrus Perdominetur annum. *h. e.* dominetur per annum: nisi malis, verbum *perdominor* accusativum regere: quæ constructio insolens est.

Perdomĭtor, oris, m. qui perdomat. *Prudent. Cathemer.* 4. *v.* 12. Mortis perdomitor, salutis auctor.

Perdomĭtus, a, um, partic. a perdomor. *Liv. l.* 9. *c.* 22. Apulia perdomita, in Lucanos perrectum.

Perdŏmo, as, ui, itum, a. 1. perfecte domo, *soggiogare*. *Liv. l.* 3. *c.* 13. Placerit, ad perdomandum Latium exercitum victorem circumducere. *Vellej. l.* 2. *c.* 95. Gentes locis tutissimas, aditu difficillimas, numero frequentes perdomuerunt.

Perdormisco, is, n. 3. *dormire continuamente*, κατακοιμάομαι. *Plaut. Men.* 5. 5. 29. Perdormiscam usque ad lucem?

Perduaxint. V. Perduis.

Perdūco, is, xi, uctum, a. 3. *condurre*, *menare*, *ridurre*, διάγω, idem, ac duco, vel diu duco, ad finem usque duco. *Cic. de Sen.* M. quidem Valerium Corvinum accepimus ad centesimum annum vitam perduxisse. *Id.* 2. *Fin.* Nec enim absolvi vita beata sapientis, neque ad exitum perduci poterit. *Cic.* 4. *Tusc.* Ira Ajacem ad furorem, mortemque perduxit. *Planc. ad Cic. l.* 10. *Fam. ep.* 7. Mihi temperavi, dum perducerem eo rem, ut &c. *Cæs. l.* 7. *B. G.* Perducere murum in altitudinem. *Plin. l.* 10. *ep.* 37. Perducere aquam ex aliquo loco. *Leg. Quintus*, *ff. de ann. leg.* Perducere ad effectum. ¶ Significat etiam inducere, quasi per vim cogere. *Nepos in Eum. v.* 2. Cum perducere non posset, interficere conatus est. *Plaut Mostel.* Si dictis nequit perduci, ut vera hæc credas. ¶ Est etiam proprium Medicorum, & significat percogere. *Seren. Sammon. c.* 39. Est qui gallinæ perducit nectare corpus. Sic *Virg.* 4. *Georg. v.* 415. liquidum ambrosiæ diffudit odorem, Quo totum nati corpus perduxit. ¶ Item lenonum. V. *Perductus*, & *Perductor*.

Perductĭo, onis, f. actus perducendi. *Vitruv. l.* 8. *c.* 6. Nunc de aquarum perductionibus ad habitationes explicabo.

Perducto, as, freq. a perduco. *Plaut. Mostel.* 3. 2. 157. Vin', qui te perductet?

Perductor, oris, m. προαγωγός, qui perducit, & speciatim, qui mulieres honestas vel promissis inductas, vel minis coactas, vel vi ad potentiores viros perducit. Differt a *lenone*, ut Asconius ait, quod *leno* est scortorum, *perductor* etiam invitarum personarum. *Plaut. Mostel.* Apage istum perductorem. *Cic.* 3. *Ver c.* 12. Lenonum perductorum nulla mentio fiat.

Perductus, a, um, nom. ex partic. *Lucret. l.* 4. *v.* 540. fermo perductus ab exoriente ortore noctis ad umbram. ¶ De scortis. *Sueton. in Tiber. c.* 41. Quem perductam delatoribus objecit. *Id. in Calig. c.* 25. Perductam a marito conjunxit sibi. V. *Perductor*.

Perdūdum, *molto tempo fa*. *Plaut. Stich.* 4. 1. 69. Vidi ædepol hominem haud perdudum.

Perduellĭo, onis, f. *tradimento*, est crimen læsæ majestatis, & quidem atrocissimum, cum scilicet reip. aut magistratui, aut Principi injuria infertur. Est a *duellis*, h. e. hostis apud veteres. Nomen ea eo est, quod a quo committitur, perduellis debeat censeri. Nam *per* hic notat perquam, seu valde, teste *Charisio*, cui perduellis significat valde duellem, sive hostem. *Prisc. l.* 12. deducit a *duellum*, h. e. bellum. *Ulp l. ult ff. ad leg. Jul. Majest.* Qui perduellionis reus est, hostili animo adversus Rempublicam, vel Principem animatus est. *Cic. pro Rab* Nam perduellionis judicio, quod a me sublatum esse, criminari soles, meum crimen est, non Rabirii. *Sigon. de ant. jur. C. R. l.* 2. *c.* 18. ¶ Apud *Liv. l.* 1. *c.* 26. videtur usurpari pro homicidio, nam homicidium sororis ab Horatio patratum perduellio dicitur. *Iisdem* perduellionem alicui judicare, est perduellionis reum facere, P. Horati, tibi perduellionem judico.

Perduellis, is, m. *inimico*, *ribelle*, *reo di lesa maestà*, πολέμιος, olim dicebatur hostis valde pertinax, testibus *Festo*, & *Charisio*, postea dici cœpit de hoste patriæ, qui crimen aliquod adversus majestatem Reip aut personam Magistratus, vel Principis admisisset. *Cajus l. quos nos ff. de verb. signif.* Quos nos hostes vocamus, eos veteres perduelles vocabant. *Plaut Amph.* 1. 1. Perduelles penetrant se in fugam. *Cic.* 1. *Off. c.* 12. Equidem illud etiam animadverto, quod qui proprio nomine perduellis esset, is hostis vocaretur, lenitate verbi tristitiam rei mitigante. Hostis enim apud majores nostros is dicebatur, quem nunc peregrinum dicimus. *Id.* 3. *Off. c.* 29. Nam pirata non est ex perduellium numero definitus, sed communis hostis omnium.

Perduellum, li, n. grave duellum, hoc est bellum. *Varr. lib.* 6. *L. L. pag.* 81.

Perdŭis, & Perduint, &c. apud antiquos Comicos est pro perdas. *Plaut. Amph.* 1. 2. 13. Cave sis, ne te usu perduis. *Idem Most* 2. 2. 33. Dii te, deæque omnes perduint cum isto omine. Al. leg. *perduaxint*. *Id. Pœn.* 3. 4. 19. Diespiter vos perduis. *Ter. Phorm.* 1. 2. 73. Illum Dii omnes perduint.

Perdulcis, ce, adject. cujus superlat. perdulcissimus legitur in quadam *Inscript. apud Reines. class.* 20. *n.* 150.

Perdurātus, a, um, adject. induratus. *Senec. de tranquil. anim. c.* 15. Quidquid imbecillum in animo, nec perduratum est, exulcerat.

Perduresco, is, durui, n. 3. durus fio. *Col. l.* 6. *c.* 2. Neque ante tertium, neque post quintum annum juvencos domari placet, quoniam illa ætas adhuc tenera est, hæc jam perduruit. Al. leg. *praedura*.

Perdūro, as, n. 1. diu duro, usque ad finem duro. *Ter. Hec.* 3. 5. 27. Non posse apud vos Pamphilo se absente perdurare. *Ovid. de medicam. faciei*, *v.* 49. Probitas longum perdurat in ævum.

Perdūrus, a, um, adject. valde durus. *Leg.* 2. *ff. de custod. & exh.* Interpretatio perdura.

Peredia, æ, f. περιεδωδή, edendi cupiditas, ut bibesia, bibendi desiderium. *Fest. Plaut. Curc.* 3. 1. 74.

Perĕdo, is, edi, esum, a. 3. *consumare mangiando*, κατεσθίω, totum edo, vel edendo consumo. *Cic.* 3. *Tusc. c.* 12. Lacrymis perdere humore exangues genas.

Virg.

Virg. *Æn.* His, quos durus amor crudeli tabe peredit.

Peregre, gri, gre, a. 3. peregrinus, extraneus, apud vet. quasi per agrum. *Ulp. in l. sequen. tit. 17. de caducis.* Pereger factus sit. *Auson. epist. ad Symmachum.* Nedum me peregrem existimes composita fabulari. Ita ex veteri libro restituit *Jos. Scal. Auson. lect.* 14. *l.* 2. *Tertul.* 2. *ad Uxor. c.* 4. Si pereger maritus advenit. Al. leg. *peregre*.

Peregre, adv. *da lontano*, Ger. *in der frembde*, Gal. *hors de son pays*, Hisp. *lexos de su casa*, ἐκτὸς ξένης, peregrinando, extra patriam, quasi per agros. *Plaut. Asin.* 4. 1. 26. Epistola peregre allata. *Hor. l.* 1. *sat.* 6. *v.* 105. Peregre exire. *Cic.* 3. *Tusc.* Peregre rediens. *Liv. l.* 2. *c.* 6. Peregre accire. Rursus *Horat.* translate *l.* 1. *ep.* 12. *v.* 13. dum peregre est animus sine corpore velox.

Peregregius, a, um, adject. valde egregius. *Apul. in Apol.* Peregregia tragœdia.

Peregri, extra patriam, adv. status in loco. *Plaut. prol. Amph. v.* 5. Peregrique, & domi. Ita legitur in vett. MSS. *Gruteri*. Itemque in editionibus antiquis *Id. ib. sc.* 1. *vers.* 596. Quia nos eramus peregre, tutatu 'st domi. Alii tamen utroque loco *peregre* legunt. Addit *Charis. lib.* 2. peregri ad locum, peregre in loco significare.

Peregrinabundus, a, um, qui solitus est peregrinari. *Liv. l.* 28. *c.* 18. Non peregrinabundum, neque circa amœnas oras vagantem tantum ducem Romanum.

Peregrinatio, onis, *pellegrinaggio*, [Hebrew], Ger. *wanderung*, Gal. *pelerinage*, Hisp. *peregrinacion*, ἀποδημία, actus peregrinandi. *Cic.* 5. *Tusc. cap.* 37. Exilium, si rerum naturam, non ignominiam nominis quærimus, quantum demum a perpetua peregrinatione differt?

Peregrinator, oris, m. *pellegrino*, qui peregrinatur. *Cic. l.* 6. *Fam. ep.* 18. (*al.* 19.) Mehercule non tam sum peregrinator jam, quam solebam.

Peregrinitas, atis, f. alieni soli habitatio. *Ulp. l. sed* 1. *ff. de in jus voc.* Si per pœnam deportationis ad peregrinitatem redactus sit patronus. ¶ Apud Romanos peregrinitatis rei dicebantur, qui cum cives essent, aut senatores, ultra permissum a legibus tempus, non impetrata venia, ab urbe abessent. *Suet. in Claud. c.* 25. Peregrinitatis reos mutare habitum sæpius jussit. ¶ Redigere in peregrinitatem est tanquam peregrinum censere, & jus civitatis Romanæ adimere. *Id. ib. c.* 16. Splendidum virum non modo albo judicum erasit, sed etiam in peregrinitatem redegit. ¶ Translate *Cic.* 9. *Fam. ep.* 15. In urbem nostram infusa est peregrinitas. h. e. externa sermonis ratio. *Quint. l.* 11. *c.* 3. Os urbanum, in quo nulla rusticitas, nulla peregrinitas olet.

Peregrinor, aris, atus sum, d. 1. *andare in pellegrinaggio*, [Hebrew], Germ. *reisen, wandern*, Gal. *peregriner*, Hisp. *peregrinar*, ξενιτεύομαι, ἀποδημέω, iter peregre facio, per aliena loca peragrans proficiscor. Construitur vel absolute. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* In quam se injiciens animus, & intendens ita late, longeque peregrinatur. ¶ Vel cum casibus status in loco. *Cic. pro Rab. Perduel. c.* 10. Utrum peregrinari in aliena civitate, non in tua Magistratum gerere videre? ¶ Vel cum casibus motus per locum. *Cic. in Brut.* Atque ita peregrinata tota Asia est. ¶ Reperitur etiam cum acc. sine præp. per. *Cic.* 5. *Tusc. cap.* 39. Ille infinitatem omnem peregrinabatur. Alii legunt *in infinitatem*, alii *per*. ¶ Transfertur interdum ad animum, & ad sensus. Animum peregrinari dicitur, cum expatiatur, divagatur. *Plin. in præf. lib.* 5. Nec quo peregrinari animus expetat. ¶ Peregrinari dicuntur aures, quæ rem non audiunt, nec attendunt. *Cic. pro Mil. cap.* 12. Vestræ peregrinantur aures, neque in hoc pervagato sermone versantur.

Peregrinus, i, m. & Peregrina, æ, f. *pellegrino*, [Hebrew], Germ. *frembdling, ausländer*, Gal. *estranger, pelerin*, Hisp. *peregrino*, ξένος, advena, qui extra suam versatur regionem, a *peregre*. Differt ab *hospite*, quod *peregrinus* simpliciter eum significat, qui in sua civitate non est, *hospes*, qui in aliena civitate est. *Cic. de Amic.* Cives potiores sunt, quam peregrini, & propinqui, quam alieni. *Id. pro Syl.* At si tibi non peregrini videmur. *Ter. Andr.* 3. 1. 11. Adeon' est demens ex peregrina? Ubi *Donatus* peregrinam, meretricem intelligit, quod meretrices plerumque ex peregrinis terris essent.

Peregrinus, a, um, *pellegrino*, *esterno*, ξενικός, quod aliunde est, ut Peregrinæ arbores, quæ ad nos aliunde sunt advectæ. *Plin. l.* 12. *c.* 3. Peregrinæ & cerasi, persicæque, & omnes quarum Græca nomina, aut aliena. *Hor. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 204. Divitiæ peregrinæ. *Ovid.* 4. *Trist. eleg.* 8. Peregrinum cœlum. *Col. in præfat. l.* 1. Longinqui litoris peregrinus. *Catul. carm.* 31. *ad Sirmion. v.* 8. peregrino labore fessi venimus ad Larem nostrum. *h. e.* labore peregrinandi, vel peregre suscepto. ¶ Peregrina sacra, quæ ex aliis urbibus Romam religionis gratia erant advecta, ut quæ evocatis Diis in oppugnandis urbibus delata fuerant, aut quæ ob quasdam religiones per pacem fuerant petita, ut ex Phrygia Matris Magnæ, ex Græcia Cereris, ex Epidauro Æsculapii, quæ colebantur eorum more, a quibus accepta erant. *Fest.* ¶ Translate sumitur pro diverso, ut Peregrina facies, quæ a quotidianis nostris differt, & quam apud nos non sumus soliti videre. *Plaut. Pseud.* 4. 2. 9. Facies peregrina, atque ignobilis.

Perelegans, antis, o. valde elegans. *Cic.* 2. *de Orat.* Genus est perelegans, & cum gravitate salsum. *Id. pro Planc. c.* 24. Et quoniam tua fuit perelegans, ac persubtilis oratio. *Vell. l.* 1. *c.* 7. Perelegantis vir ingenii.

Pereleganter, adv. παγκάλως, valde eleganter. *Cic. in Brut. c.* 52. Et satis ornate, & pereleganter diceret.

Perelixo, as, a. 1. perfecte elixo. *Apic. l.* 7. *c.* 7. Denuo eum perelixabis.

Pereloquens, entis, o. valde eloquens. *Cic. in Brut. c.* 72. C. autem Lentulus Marcellinus nec unquam indisertus, & in Consulatu pereloquens visus est.

Peremere, pro auferre dixit *Cat. apud Fest.*

Peremne, is, n. genus auspicii, cum Magistratus amnem, aut fontem auspicato transibant. *Fest.* Peremne dicitur auspicari, qui amnem, aut aquam, quæ ex sacro oritur, auspicato transit. *Id.* Petronia amnis est in Tiberim profluens, quam Magistratus auspicato transeunt, cum in Campo quid agere volunt, quod genus auspicii Peremne vocatur. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 3. Bella nullis auspiciis administrantur, nulla peremnia servantur. Al. leg. *perennia*, & interpretantur sacra quædam ceremoniis quotannis observare solitas.

Peremptalia fulgura, prisci appellavere, quæ superiora portenta perimunt, idest tollunt. *Fest.* & *Sen. l.* 2. *qu. nat. c.* 49.

Peremptor, oris, m. *uccisore*, qui perimit. *Senec. in Oedip. v.* 221. Ecquis peremptor inclyti regis fuit. *Apul. l.* 8. *Met.* Cruentus mariti peremptor.

Peremptorius, a, um, *mortifero*, *che uccide*, ἀναιρετικός, quod est mortiferum, a perimendo. *Apul. lib.* 10. Venenum peremptorium. ¶ Translate peremptorium edictum dicitur, quod tribus edictis propositis, vel uno pro tribus fieri solet, quia dirimit disceptationem inter litigatores, idest non patitur adversarium tergiversari. Hoc edictum qui sprevit, contumax vocatur. *Ulpian. l. & tertium, ff. de judiciis.* Sic peremptoriæ exceptiones, *L.* 2. & 3. *ff. de exception.*

Peremptrix, icis, f. quæ perimit. *Tert. de anim. c.* 42. Mors peremptrix sensus.

Peremptus, & Peramtus, a, um, sublatus. *Cic.* 1. *Tusc.* Non potest esse miser quisquam sensu perempto. *Id. de Arusp. Resp.* Ludi non intermissi, sed peremti, atque sublati sunt. ¶ Speciatim ponitur pro occiso, interfecto. *Virg.* 9. *Æn.* Primis una tot cæde peremptis. ¶ Item pro enecto, macerato, *destrutto*, *smunto*. *Liv. lib.* 2. *cap.* 23. Fœdius corporis habitus, pallore ac macie peremti.

Perendie, adv. *posdomani*, Germ. *übermorgen*, Gal. *apres demain*, Hisp. *despues de mañana*, μεταύριον, post cras, quasi perempta die. *Cic. Att. l.* 12. *epist.* 44. Scies igitur fortasse cras, summum perendie.

Perendinatio, onis, f. in perendinum dilatio. *Martian. Capel. l.* 9. *pag.* 304.

Perendinus dies, ἡ μεταύριον ἡμέρα, dies abhinc tertius, a *perendie*. *Cic. pro Mur. c.* 12. Utrum diem tertium, an perendinum, judicem, an arbitrum, rem, an litem dici oporteat. *Cæs. l.* 5. *B. G.* Qui perendino die causam belli sustineat. Et absoluta *Plaut. Trinum. in fin.* Tu in perendinum paratus sis ut ducas.

Perenna, æ, f. Anna Perenna Dea fuit apud Romanos, cui sacrificia fiebant, ut annare, & perennare prospere liceret, teste *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 12. De ea multa *Ovid. Fast. l.* 3. *v.* 523. & deinceps. Vide Anna.

Perenne, neutrum adverbii loco positum, perpetuo, continuo. *Col. l.* 12. *c.* 18. Perenne tauricinæ decimodiæ & trimodiæ.

Perennia, V. Peremne.

Perennis, ne, o. 3. *continuo*, *perpetuo*, [Hebrew], Ger. *immer wärend*, Gal. *continuel*, Hisp. *perenal*, ἀΐδιος, perpetuus, ex *per*, & *annus*, quasi per annos durans. *Cic.* 6. *Ver. c.* 48. Quo in summo est æquata agri planities, & aquæ perennes. *Id.* 2. *Div. c.* 30. Fama, & laus perennis. *Ovid.* 3. *Amor. eleg.* 4. in thalamum Danae ferro saxoque perennem. h. e. munitum, & clausum, ita ut adiri nusquam posset. *Hor. l.* 3. *od. ult.* Exegi monumentum ære perennius.

Perenniservus, m. 2. ἀειδοῦλος, qui perpetuo servit sine spe manumissionis. *Plaut. Pers.* 3. 3. 16. Perenniserve, lurco, edax, furax.

Perennitas, atis, f. *perpetuità*, [Hebrew], Ger. *langwürigkeit*, Gal. *perpetuité*, Hisp. *perpetuidad*, ἀϊδιότης, duratio in multos annos. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 39. Adde huc fontium gelidas perennitates. *Col. l.* 1. *c.* 2. Perennitatem condiais frumentis afferunt. *Plaut. Pers.* 3. 1. 5. Cibus perennitatis. h. e. cibus perennis. ¶ Olim perennitas fuit in titulis Principum. *Sext. Ruf. c.* 2. In ortum perennitatis vestræ; de Valente Imp. loquitur. *Symmach. l.* 10. *ep.* 45. (al. 52.) Perennitas vestra. ¶ Verum hæc longe absunt a latini sermonis majestate.

Perenniter, *perpetuamente*, *sempre*, ἀεί, perpetuo. *Augustin. l.* 2. *de doctr. Christ. c.* 48. *ante med.* Arbor frondens perenniter. *Sidon. lib.* 7. *epist.* 9. *in concione, ad fin.* Amicitias constanter retinet, perenniter servat. Adde *Imp. Constantin. lib.* 12. *Cod. tit.* 47. *leg.* 1.

Perenno, as, avi, atum, n. 1. *durare molto tempo*, Germ. *langwirig seyn*, Gal. *durer longues annees*, Hisp. *durar para siempre*, διαγίγνομαι, per multos annos duro, a *perennis*. *Col. l.* 1. *c.* 9. Ut diutius perennent boves, non confecti vexatione simul verberum, operumque. *Ovid.* 3. *de ar. aman. v.* 42. Arte perennat amor. ¶ Legitur & *peranno*. V. supra.

Pereoticida, æ, m. vox joculariter ficta a *Plaut. Epid.* 3. 2. 13. significat eum, qui peram, seu marsupium incidi, seque aurum emungi patitur. Ego, inquit, tutum patrem faciam perenticidam.

Pereo, is, ivi, vel ii, itum, n. 4. *perire*, [Hebrew], Germ. *verderben*, Gal. *perir*, Hisp. *perecer*, ἀπόλλυμαι, intereo, morior, a *per*, & *eo*. *Plaut. Bacch.* 3. 3. 81. Cui periit pudor. *Cic.* 2. *Cat.* Quamobrem si vivere honeste non possunt, pereant turpiter velint, aut cur minore dolore perituros se cum multis, quam si soli pereant, arbitrentur. *Plin. l.* 7. *c.* 7. Tanti perire potuisti, atque etiam hodie minoris potes. ¶ Peream, *possa io morire*, vox est jurantis, vel imprecantis. *Cass. Cic. l.* 15. *Fam. epist.* 19. Peream, nisi sollicitus sum, &c. ¶ Perii, exclamatio est desperantis, *son morto*, *sono spedito*, frequens apud Terent. & Plaut. ¶ *Oleum perire*, & *operam*, est frustra esse, tractum a lucubrantium lucernis. *Cic. Att. l.* 2. Ne & opera, & oleum philologiæ nostræ perierit. ¶ Aliquando pereo quandam statum, & dignitatis imminutionem, atque convulsionem designat. *Cic. l.* 14. *Fam.* Nunc mihi videbor plane periisse. ¶ Interdum est amare, ut *depereo*, cum accus. *Plaut. Pœn.* 5. 2. 135. Ei duæ puellæ sunt meretrices servulæ, earum hic alteram efflictim perit, neque eam incestavit unquam. ¶ Perire ab aliquo, *Plaut. Truc.* 1. 1. 26. Bis perit amator, ab re, atque ab animo simul. h. e. rem simul, & mentem amittit. *Ovid.* 3 *de Pont. epist.* 3. *v.* 46. Discipulo perii solus ab ipse meo. ¶ Particip. pereundus passiva significatione. *Plaut. Epid.* 1. 1. 70. Puppis pereunda est probe. h. e. ornasse est puppim perire.

Perequito, as, avi, atum, n. 1. *cavalcare intorno*, διιππάζω, circumequito, equito in omnem partem. *Cæs. l.* 4. *B. G. c.* 33. Primo per omnes partes perequitant. *Liv. l.* 5. Cum perequitasset aciem, promissa repetens.

Pererratus, a, um, lustratus, percussus. *Virg.* 10. *Æn.* Magna pererrato statues quæ denique ponto. *Ovid.* 1. *Fast.* Orbis pererratus.

Pererro, as, avi, atum, n. 1. *errare intorno*, *circondare*, [Hebrew], Ger. *durchschweiffen*, Gal. *aller ça, & là*, Hisp. *andar mal perdido*, περιπλανάω, errando circumeo, huc, illuc erro. *Col. in præfat. l.* 1. Semperque situ volucrum, longinqui litoris peregrinus ignotum pererret orbem. *Virg.* 4. *Æn. v.* 363. totumque pererrat luminibus tacitis. *Ovid.* 2. *Amor. eleg.* 5. *v.* 5. Arva pererrantur Peligna.

Pereruditus, a, um, πολυμαθής, valde eruditus. *Cic. Att. l.* 4. *ep.* 15. Et homo pereruditus, ut ajunt.

Peresus, a, um, consumptus. *Virg.* 3. *Georg.* Morbo, illuvieque peresa vellera. *Catul. carm.* 31. Languoribus peresus.

Perexcrucio, as, a. 1. vehementer crucio. *Plaut. Stich.* 3. 1. 32. Meam culpam habeo, nisi perexcruciavero. Al. leg. *probe excruciavero*.

Perexigue, adverb. valde exigue. *Cic. Att. lib.* 16. *epist.* 1. Perexigue, & γλίσχρως probare.

Perexiguus, a, um, valde exiguus. *Cic.* 2. *Ver.* Itaque cum ego diem in Siciliam inquirendi perexiguum postulavissem. Adde 3. *de nat. Deor. c.* 32.

Perexilis, & le, o. 3. valde exilis. *Col. l.* 11. *c.* 2. Si perexilis est, vel rara ipsa vitis.

Perexoptatus, a, um, adject. valde exoptatus. *Gel. l.* 18. *c.* 4. Per, magister optime, exoptatus mihi nunc venis.

Perexpeditus, a, um, adject. valde expeditus. *Cic.* 3. *de Fin. c.* 11. Hæc quidem est perfacilis, & perexpedita defensio.

Perexsiccatus, a, um, valde exsiccatus. *Arnob. lib.* 7. *pag.* 230. Proluvies succo perexsiccata vitalibus.

Perfabrico, as, a. 1. καταπανουργεύομαι, translate ponitur pro technis, & dolis fallere. *Plaut. Pers.* 5. 2. 4. Ita me Toxillus perfabricavit.

Perfacete, adv. valde facete, perjucunde. *Cic.* 3. *Ver. c.* 46. Neque enim perfacete dicta, neque porro hac severitate digna sunt.

Perfacetus, a, um, admodum facetus. *Cic. de clar. Or.* Atque eundem & vehementem, & valde dulcem, & perfacetum fuisse dicebat. Adde *pro Planc. c.* 14.

Perfacile, adv. valde facile. *Cic. pro Rosc. Amer.* Perfacile hunc hominem incautum, & rusticum, & Romæ ignotum de medio tolli posse. *Id. Ver. ult. c.* 4. Perfacile sese tuebatur.

Perfacilis, & le, o. 3. valde facilis. *Cic.* 4. *Tusc.* Sive quod erat cognitu perfacilis. *Id.* 2. *de Leg.* Nam sententias interpretari perfacile est.

Perfacul, adv. idem ac perfacile, apud vet. *Fest.*

Perfacundus, a, um, adject. valde facundus. *Justin. l.* 22. *cap.* 2. Et manu strenuus, & in concionibus perfacundus habebatur.

Perfamiliaris, & re, o. 3. valde familiaris. *Cic.* 5 *de Fin. c.* 31. Carneades Epicuro perfamiliaris. *Gel. l.* 2. *c.* 18. Phædon Socrati, & Platoni per fuit familiaris.

Perfatuus, a, um, valde fatuus. *Martial. lib.* 10. *epigr.* 18. Heu quam perfatuæ sunt tibi, Roma, togæ.

Perfecte, adv. *perfettamente*, Germ. *volkommenlich*, Gall. *parfaitement*, Hisp. *perfetamente*, τελείως, cum perfectione. *Cic.* 1. *de Orat.* Quam nihil ab eo, nisi perfecte, nihil nisi cum summa venustate fiat. *Gel. l.* 11. *c.* 16. Quod a Græcis perfectissime uno verbo, & planissime dicitur. *Apul. l.* 3. *Florid.* Sed de hoc tum ego perfectius.

Perfectio, onis, f. *perfezione*, τελείωσις, absolutio, expletio. *Cic.* 1. *de Or.* Hanc ego absolutionem, perfectionemque in Oratore desiderans. Adde *pro Marcel. c.* 8.

Perfectissimatus, us, m. dignitas perfectissimi. *L.* 3. *Cod. Theodos. de cohortal. princip. comitcul.* V. Perfectus.

Perfector, oris, m. qui perficit. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 60. Quem tu vere dixisti perfectorem dicendi esse, ac magistrum. *Ter. Eun.* 5. 9. 4. O mearum voluptatum omnium inventor, inceptor, perfector.

Perfectrix, icis, f. quæ perficit. *Corn. Nep. ad Cic.* (*apud Lactant. l.* 3. *c.* 15.) Philosophia beatæ vitæ perfectrix.

Perfectus, us, m. perfectio, perfectum opus. *Vitruv. l.* 1. *c.* 2. Si interiora perfectus habuerint elegantes. Adde *Tertul. de anim. c.* 23.

Perfectus, a, um, *compito*, [Hebrew], Ger. *aussgemacht*, Gal. *parfait*, Hisp. *perfeto*, τε-

τελειωμένος, absolutus, persolutus, elaboratus enim fuit omnibus partibus, partic. a perficior. *Cicer. in Brut.* Manus extrema non accessit operibus eius, præclare inchoata multa, perfecta non plane. *Id. Ver.* 4. Simulacrum singulari opere, artificioque perfectum. ¶ Frequenter in nomen transit, *perfetto*, τέλειος, ἐντελής. *Cic.* 5. *Fin.* Quippe homini erudito, in Geometriaque perfecto. *Id. pro Sest.* Sentire vero, & facere, perfectæ, cumulatæque virtutis. *Id.* 4. *Tusc.* Erit tum ex utroque perfectius. *Id. in Orat. c.* 1. Summum, & perfectissimum id est, cui nihil addi potest. *Quintil. in proœm. lib.* 1. Perfectus moribus. ¶ *Perfectissimus* sub posterioribus Imperatoribus inter dignitatum titulos fuit. *Ammian. l.* 22. *c.* 31. Nec sub eo dux quisquam cum clarissimatu provectus est. Erant enim, ut nos quoque meminimus, omnes perfectissimi, &c.

Perférens, tis, nom. ex particip. *tollerante*. *Cic.* 2. *de Orat.* Exprimere mores integros, religiosos, perferentes injuriarum, &c.

Perferentia, æ, f. *sofferenza*, tolerantia. *Lactant. l.* 3. *c.* 22. Virtutis vi in malorum perferentia posita est.

Perféro, ers, tuli, latum, a. anom. *portare*, נשׂא, Ger. *hin tragen*, Gal. *porter*, Hisp. *llevar*, περιφέρω, διαφέρω, idem ac fero, vel usque ad finem constitutum fero. *Liv. l.* 7. Clamor perfertur circa collem. *Id. l.* 18. *c.* 13. Cum ad eum fama tanti exercitus perlata esset. *Cic.* 2. *Tusc.* Ut hujus quoque generis laudem in bonam partem perferant. *Id. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 17. Perferre mandata. Et *l.* 1. *ep.* 1. Perferre nuntium. *Id.* 14. *Fam. ep.* 1. Et literis multorum, & sermone omnium perfertur ad me, incredibilem tuam fortitudinem esse. ¶ Pro simplici fero. *Val. Flac. l.* 3. Perferre opem alicui. *Colum. l.* 3. *c.* 20. Perferre fructum. ¶ *Liv. l.* 36. Perferre rogationem. h. e. ita ferre, ut plebs sciscat. Sic perferre legem. *Id. l.* 2. *c.* 36. Ego hic aut in conspectu vestro moriar, aut legem perferam. Add. *l.* 3. *c.* 21. ¶ Accipitur etiam pro pati, patienter ferre, *sopportare*, *soffrire*, *tollerare*, ὑπομένω. *Cic. de Or. l.* 2. *c.* 19. Facile omnes perpetior, ac perfero. *Id. in Catil.* Quo pacto illi Apenninum, atque illas pruinas, ac nives perferent? *Ovid.* 3. *Amor. eleg.* 11. Perfer, & obdura.

Perfervĕo, es, n. 2. valde ferveo. *Pomp. Mela, l.* 1. *c.* 8. *de fonte Solis*: Cum est (nox) media, perfervet.

Perfervesco, is, valde fervesco. Divisis per tmesim *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 9. Terra solis perferve ita fis, ut radices satorum comburat.

Perfervĭdus, a, um, adject. valde fervidus. *Colum. l.* 5. *c.* 5. Æstas perfervida.

Perfētus, a, um, πάγκυος, valde fetus. *Var. l.* 2. *de R. R. c.* 1. Boves perferi etiam nunc multi sunt in Dardania, & Media, & Thracia.

Perfica, æ, Dea rerum obscœnarum, quibus perficiendis præerat. *Arnob. lib.* 4. *pag.* 131.

Perfice, adv. perfecte. *Lucret. l.* 2. *v.* 1114. ad extremum crescendi perfice finem, Omnia perduxit rerum natura. Ita eum *Non. c.* 2. *n.* 698. legit *Pareus*, & alii. Quidam reponunt *perfica*: alii *denique*. *Plaut. Rud.* 2. 5. 4. Perficissime sanequem sum. Ali leg. *præfiscine*.

Perficio, is, eci, ectum, a. 3. *finire*, השׁלים, Germ. *aufmachen*, Gall. *achever*, Hisp. *acabar*, ἀνύτω, ἀποτελέω, absolvo, compleo, munus susceptum expleo. *Cic. pro Arch.* Quibus auditis hunc ad perficiendum hortatus sum. *Id.* 2. *de nat. Deor.* In omni natura, ac multo etiam magis, necesse est absolvi aliquid, ac perfici. ¶ Perficere coria, *acconciare le pelli*. *Plin. l.* 13. *c.* 11. ¶ Promissa perficere, est implere, quod promiseris. *Terent. Andr.* 4. 1. ¶ Perficere cibum est concoquere. *Plin. l.* 11. *c.* 33. Difficulter autem perficiuntur omnia in cibis acria, nimia, & avide hausta. ¶ Sæpe perficere est efficere, vel obtinere, *far sono che*. *Cicer. Att. l.* 8. Perficiam profecto, ut neque Respublica civis a me animum, neque tu amici desideres. *Ter. Eun.* 1. 2. 100. Quam joco rem voluisti a me tandem, quin perfecerit? ¶ Perficere annos centum, h. e. perdurare, vivere. *Hor.* 2. *epist.* 1. *v.* 39. ¶ Est etiam disputantium verbum, & significat pervincere, aperte ostendere. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 8. Quoniam coegisti, ut concederem, qui mortui essent, eos miseros non esse, perfice, si potes, ut ne moriendum quidem esse miserum putem.

Perficus, a, um, adject. perfectus, vel perficiens, ut perfica natura, apud *Lucret. l.* 2. V. Perfice.

Perfide, adv. *perfidamente*, perfidiose. *Gel. lib.* 20. *c.* 1. *ad fin.* Qui quoniam pacturo perfide roperat, laceratus est. *M. Sen. Controv.* 26. Crudeliter exponentem, perfide recuperantem.

Perfidelis, & le, o. 3. πάνπιστος, valde fidelis. *Cic. Att. l.* 16. *epist.* 19. Si perfidelem habebo, cui dem, scribam plane omnia.

Perfidens, entis, valde fidens. *Aurel. Vict. de Cæsarib. c.* 27. Audacia, ac robore corporis, pugnandique arte perfidens.

Perfidia, æ, f. *perfidia*, *infedeltà*, רשׁע, Ger. *treuulosigkeit*, Gal. *deloyauté*, *perfidie*, Hisp. *perfidia*, ἀπιστία, infidelitas, fidei minime observatæ crimen, iniquitas. *Plaut. Capt.* 3. 3. 7. Neque precatio perfidiis meis, neque malefactis fuga est. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 38. Istius fide, ac potius perfidia deceptus sum. *Id. l. Fam.* Ut potest in tanta hominum perfidia, & iniquitate.

Perfidiōse, adv. *perfidamente*, *infedelmente*, ἀπίστως, infideliter, perverse. *Auct. ad Her. lib.* 2. Si quid eorum spurce, & superbe, perfidiose, crudeliter factum proferemus. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 40. Ubi multa perfidiose facta videtis. *Suet. in Aug. c.* 21. Perfidiosius rebellare.

Perfidiōsus, a, um, idem ac perfidus, vel plenus perfidiæ. *Cic. in Pis.* Quod fallax, quod perfidiosus, quod impudens, quod audax esse videatur. *Idem* 3. *de nat. Deor. c.* 32. Cur omnium perfidiosissimus C. Marius Q. Catulum præstantissima dignitate virum mori potuit jubere?

Perfĭdus, a, um, *perfido*, *disleale*, רשׁע, Ger. *treuuloss*, Gal. *perfide*, Hisp. *perfido*, ἄπιστος, qui fidem violat, sive prodit. *Cicer.* 3. *Offic. c.* 14. Ergo & Pythius, & omnes aliud agentes, aliud simulantes perfidi, improbi, malitiosi sunt. *Ammian. l.* 26. *c.* 12. (*al.* 27.) Homo perfidissimus.

Perfĭnĭo, is, a. 4. idem quod finio, finem impono. *Lucret. l.* 1. *v.* 612. pars semper habebit Dimidiam partem, nec res perfiniet ulla.

Perfixus, a, um, transfixus. *Lucret. l.* 3. *v.* 306. Nec gelidis torpet telis perfixa pavoris.

Perflabĭlis, le, o. 3. qui perflari potest. *Cic.* 2. *de Div. c.* 27. Deos ipsos jocandi causa induxit Epicurus perlucidos, & perflabiles. ¶ Item qui perflat. *Pallad. l.* 3. *R. R. c.* 6. Ventus mediocris, sine vi, & horrore perflabilis.

Perflagitiōsus, a, um, adject. valde flagitiosus. *Cic. pro Cæl. c.* 20. Num tibi perturpe, aut perflagitiosum esse videatur.

Perflāmen, inis, n. idem quod flamen, flatus. *Prudent. Apotheos. v.* 676. fies divino Domini perflamine summi Arida terra fuit.

Perflatĭlis, le, adject. passiva significatione. *Apul. l.* 3. *Met.* Tectum ædium pastore perflatili nudatum.

Perflātus, us, m. *soffiamento*, actus perflandi. *Plin. l.* 16. *c.* 40. Ulmus in perflatu firmo. *Id. l.* 17. *c.* 19. Admittere perflatus. *lasciar che vi passi l'aria*. *Cels. l.* 3. *c.* 19. Ut perflatus aliquis accedat. Adde *Colum. l.* 5. *c.* 5.

Perflētus, a, um, nom. ex partic. multum fletus. *Apul. l.* 2. *Milef.* Diutino visu perfleto.

Perflo, as, avi, atum, n. 1. *soffiar per tutto*, נשׁף, Ger. *durchblasen*, Gal. *souffler par tout*, Hisp. *mucho soplar*, διαπνέω, valde flo, sive multum flando commoveo. *Virg.* 1. *Æn.* Et terras turbine perflant. *Colum. lib.* 2. *c.* 21. Qui lenis, æquelisque æstivis mensibus perflat.

Perfluctŭo, as, n. 1. multum fluctuo, fluctuum more circa aliquid moveor. *Lucr. l.* 3. *v.* 722. Exos, & exanguis tumidos perfluctuat artus.

Perflŭo, is, uxi, uctum, a. 3. *scorrere*, Ger. *durchrinnen*, Gal. *couler à travers*, *ou de tous costez*, Hisp. *salir de todas partes*, διαῤῥέω, fluo per aliquam rem, præterfluo. *Liv. l.* 1. Infima valle perfluit Tiberis. *Horat. l.* 4. *carm. od.* 3. Sed quæ Tybur aquæ fertile perfluunt. ¶ Passive *Arnob. l.* 6. Pluvialibus nimbis perfluuntur. ¶ Interdum dicitur de liquore, & sumitur pro transfundi. *Lucret. l.* 2. *v.* 392. Per colum vina videmus perfluere. ¶ Per translationem sumitur pro abundare. *Cic.* 2. *Fin. c.* 33. Perpetuis voluptatibus perfluens. ¶ Item dicitur de hominibus futilibus, qui arcana continere non possunt. *Terent. Eun.* 1. 2. 25. Plenus rimarum sum, hac atque illac perfluo.

Perflŭus, a, um, adject. qui perfluit. Translate *Apul. l.* 11. Incessu perfluo femineam mentiebatur. h. e. molli, & diffluente.

Perfluxus, a, um, adject. valde fluxus, qui facile corrumpitur, & perit. *Quintil. declam.* 324.

Perfōco, as, avi, atum, a. 1. *soffocare*, effoco. *Paul. l.* 4. *ff. de agnosc. & alend. lib.* Necare videtur non tantum is, qui partum perfocat, sed & is, qui abjicit. Al. leg. *præfocat*.

Perfŏdĭo, is, di, ssum, a. 3. διορύττω, perforo, transfigo, rumpo, *Cicer. in Verr. c.* 5. Licet impune parietes perfoderis, vicinos compilaris. *Var. l.* 3. *R. R. c.* 17. Perfodere montem. *Gell. l.* 3. *c.* 7. Perfodi gladiis.

Perfœcundus, a, um, adject. valde fœcundus. *Pomp. Mel. l.* 1. *c.* 9. Ægyptus hominum perfœcunda generatrix.

Perforacŭlum, i, n. τρύπανον, terebra. *Arnob. l.* 6. Serris, perforaculis, asciis secta, dolata, effossa.

Perforātus, a, um, *traforato*. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 4. Et cum rerum natura duo lumina ab animo ad oculos perforata non habere voluisset. *Sen. ep.* 99. Perforato animo hauriebamus, & transmittente.

Performidātus, a, um, multum formidatus. *Sil. l.* 3. *v.* 608. Jam puer auricomo performidate Batavo.

Performidolōsus, a, um, adject. valde formidolosus. *Aurel. Victor in Claud. Cæs.* Naturo performidolosus.

Performo, as, a. 1. conformo, informo. *Tertul. Apol. cap.* 2. Ad malum performantur.

Perfŏro, as, avi, atum, a. 1. *perforare*, τρυπάω, valde foro, perterebro, ob uno latere ad alterum foro. *Colum. l.* 5. Sed aliud est ferramentum, quo priores vitem perforabant. *Cicer. lib.* 7. *Fam. ep.* 1. Ex illo cubiculo tuo, ex quo tibi Stabianum perforasti, & patefecisti Sejanum. *Ovid.* 3. *Trist. eleg.* 9. Latus ense perforat. *Lucret. l.* 5. *v.* 1267. Et terebrare etiam, ac pertundere, perque forare.

Perfortĭter, adv. valde fortiter. *Terent. Adel.* 4. 2. 18. Me servolum, qui referire non audebam, vicit, hui perfortiter.

Perfossor, oris, m. qui perfodit, διορύκτης. *Apul. Apol.* Qui vectem quæsierit, perfossor. *Plaut. Pseud.* 4. 2. 13. Perfossor parietum.

Perfossus, a, um, partic. a perfodior. *Cic.* 2. *Fin.* Hellesponto juncto, Athoque perfosso. *Gel. l.* 3. *c.* 7. Quadringenti tum una perfossi gladiis cadunt. *Virg.* 11. *Æn. v.* 10. Thorax perfossus.

Perfracte, adv. obstinate. *Cic.* 3. *Offic. c.* 22. Nimis mihi perfracte videbatur ærarium, vectigaliaque defendere. Rectius legitur *præfracte*.

Perfractus, a, um, omnino fractus. *Sil. l.* 16. Perfracto volvitur axe. *Ovid. Heroid. epist.* 4. *v.* 115. Ossa perfracta clave trinodi.

Perfrĕmo, is, ui, n. 3. vehementer fremo. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 33. *ex veteri Poeta*. Incitati, atque alacres rostris perfremunt delphini.

Perfrĕquens, tis, adject. valde frequens. *Liv. l.* 41. *c.* 1. In portu emporium brevi perfrequens factum.

Perfrĕto, as, a. 1. transfreto, pertranseo. *Solin. c.* 30. (*al.* 57.) Inter hæc vadosa classem Romanam accepimus perfretasse.

Perfricātus, a, um, nom. ex particip. bene fricatus. *Plin. l.* 28. *c.* 16. Faucibus felis fimo exteriosecus perfricatis. *Petron. in Satyr. c.* 132. Perfricate diutius fronte. Al. leg. *perfricta*.

Perfrĭco, as, cui, ictum, περιτρίβω, valde frico. *Cic.* 5. *Ver. c.* 25. Cum interea Apronius caput, atque os suum unguento perfricaret. ¶ Perfricare os, faciem, frontem, usurpatur pro pudorem abjicere. Nam cum in pudibundo sanguis diffundatur ex corde in faciem, qui erubescere nolunt, hi solent faciem, & frontem perfricare ad ruborem illum detergendum, & sanguinem ad interiora repellendum. *Cic.* 3. *Tusc. c.* 23. Quid tergiversaris, Epicure, nec fatemur, eam nos dicere voluptatem, quam tu idem, cum os perfricuisti, soles dicere? *Plin. in præf. l.* 2. Perfricui faciem, nec tamen profeci. *Mart. lib.* 11. *epigr.* 58. Aut si perfricuit frontem, posuitque pudorem. ¶ Perfricare caput dicuntur, qui in aliqua re hærent, neque quid faciendum sit plane sciunt. *Cic. in Pison. c.* 25. Perscriptis rationibus, secum ipse, caput sinistra manu perfricans, commurmuratus est.

Perfrictĭo, onis, f. περίψυξις, κατάψυξις, a per, & *frigeo*, morbus est, quo vehementi frigore totum corpus corripitur, ut fieri solet in febris accessione. interdum aliqua tantum pars corporis laborat, & ex eo torpescit, ut cum occupantur fauces, mucedo sequitur, & tussis; cum nasi meatus, spiritus difficultas; cum brachium, aut pes, torpor, &c. *Plin. lib.* 20. *c.* 14. Tussi in perfrictione fricari ante balnea convenit. *Scribon. Larg. composit.* 57. Si quando moventur dentes ex perfrictione, confirmandi erunt gargarizatione lactis asinini.

Perfrictus. V. Perfricatus.

Perfrĭgĕfăcĭo, is, eci, actum, a. 3. valde frigidum facio. *Plaut. Pseud.* 4. 7. 217. Mihi jamdudum ille Syrus cor perfrigefacit, h. e. horrore quodam perfundit.

Perfrĭgĕrātus, a, um, *raffreddato*, refrigeratus. *Scribon. Larg. compos. ult.* Hæc omnia infervescunt super carbones, deinde perfrigerata eodem catabo reponuntur.

Perfrĭgĕro, as, a. 1. idem ac refrigero. *Plin. l.* 25. *c.* 13. Omnium harum vis eadem perfrigerare, & astringere. *Harduinus* legit *refrigerare*. *Scribon. Larg. composit. ult.* Hæc omnia infervescunt super carbones, deinde perfrigerata reponuntur.

Perfrĭgesco, is, ixi, n. valde frigeo, perfrictione laboro. *Martial. l.* 3. *epigr.* 18. Perfrixisse tuas questa est præfatio fauces. *Juven. sat.* 7. *v.* 95. Tu si perfrixit, cantat bene. *Plin. l.* 31. *c.* 6. Difficilius perfrigescunt marinæ calefactæ. *Scribon. Larg. composit.* 268. Acopum hieme non petitur perfrigescere artus.

Perfrĭgĭdus, a, um, valde frigidus. *Cic.* 6. *Ver. c.* 40. Erat hyems summa, tempestas perfrigida.

Perfringo, is, egi, actum, a. 3. *rompere*, *frangere*, שׁבר, Ger. *zerbrechen*, Gal. *briser*, Hisp. *quebrantar*, διαῤῥήγνυμι, valde, sive totum frango, perrumpo. *Ter. Adelph.* Aut uspiam cecideris, ac perfregeris aliquid. ¶ Translate sumitur pro debilitare, lassare, fatigare. *Plin. ep.* 101. Campi, quos monuisti, ingentes boves, & fortissima aratra perfringunt. ¶ Item pro violare, tollere. *Cic.* 7. *Ver.* Ut earum rerum vi, & auctoritate omnia repagula juris, pudoris, & officii perfringeres. *Id. pro Mil.* Senatus gravissima decreta perfregerat. ¶ Item pro superare. *Cic. de Arusp. resp. c.* 23. Angustias omnes, omnes altitudines, omnium objecta tela vi, & virtute perfringere. *Cæs. l.* 1. *B. G.* Perfringere phalangem hostium.

Perfrĭo, as, avi, valde frio, contero. *Colum. l.* 12. *c.* 38. Baccas myrti perfriato.

Perfrivŏlus, a, um, adject. valde frivolus. *Vopisc. in Aurelian. c.* 6. Hæc video esse perfrivola.

Perfructĭo, onis, f. actus perfruendi. *August. l.* 1. *de doctr. Christ. c.* 32.

Perfrŭor, eris, uctus sum, d. 3. idem ac fruor, vel diu, & constanter fruor, in totum fruor, omnem fructum percipio. *Cic.* 5. *Fin.* Sequamur eam vitam, quæ rebus ipsis perfruatur. *Id.* 1. *Offic.* Expetuntur autem divitiæ tum ad usus vitæ necessarios, tum ad perfruendas voluptates. *Id. in Hortens. apud Priscian. lib.* 10. Amœnitate summa perfructus est. *Lucret. lib.* 3. *v.* 970. Omnia perfunctus vitai præmia. hoc est omnibus vitæ præmiis perceptis. Sunt qui leg. *perfunctus*. *Ovid. Heroid. epist.* 11. Perfrui mandata alicujus. h. e. exequi.

Perfŭga, æ, m. *fuggitivo*, *ribello*, αὐτόμολος, qui ad hostes perfugit, sive transfit. *Cic.* 3. *Offic.* Perfuga ab eo venit in castra Fabricii.

Perfŭgio, is, gi, n. 3. *ricorrere*, ברח, Ger. *zuflieben*, Gal. *fuir à refuge*, Hisp. *huir*

brir por ayuda, καταφεύγω, auxilii gratia ad aliquem confugio. *Cæs.* 1. *B. C.* Magnus quotidie eorum numerus ad Cæsarem perfugiebat. *Cic.* 7. *Verr. c.* 48. Hic locus est igitur unus, quo perfugiant. *Id. in Pison.* Perfugere in oppidum aliquod devium.

Perfugium, ii, n. *rifugio*, מחסה, Germ. *zuflucht*, Gall. *refuge*, Hisp. *amparo*, *recogida*, καταφύγιον, locus tutissimus, quo nos in venatione, aut calamitate recipere contendimus. *Liv. l.* 2. Quia nullum propius perfugium erat. *Cæs.* 4 *Bel Gal.* Quo perfugio superiore anno fuerant usi. ¶ Translate dicitur de omni re, cui in rebus adversis animum adjicimus. *Cic. Att.* Utor eodem perfugio, quo tibi utendum censeo, literulis nostris.

Perfulcio, is, lsi, ltum, a. 4. bene fulcio. *Ovid.* vel *Lucan. ad Pison. v.* 86. Eloquio sanctuo modo perfulcire senatum.

Perfulgerat, abat, impers. valde fulgurat. *Stat.* 7. *Theb. v.* 502. Multoque latus perfulgurat ense. Al. leg. *præfulgurat*.

Perfunctio, onis, f. λειτουργία, administratio, exercitatio, sive, actus perfungendi. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 2. Qui autem et annus priores ab honorum perfunctione aditum oratorum concesse ad summam auctoritatem dabat. *Id.* 1. *Fin. c.* 15. Nam neque laborum perfunctio, neque perpessio dolorum per se ipsa allicit.

Perfunctorie, adv. *languidamente*, πρὸς ἀφοσίωσιν, languide, remisse, neglecte, oscitanter, cum quid non satis accurate, sed ut officio perfuncti videamur, & quantum satis sit aut ad reprehensionem vitandam, aut ad veniam emerendam. *Petron. in Satyr.* Me corpis non perfunctorie verberare. Afferuntus etiam duo loca ex *Ulp. l.* 5. *ff. Quod vi, aut clam*, & ex *Papin. l. propter*, *ff. de S. C. Syllano*. Sed utroque loco dubia est lectio.

Perfunctus, a, um, nom. particip. a perfungor, qui peregit, confecit, absolvit. *Lucret. l.* 3. *v.* 982. Quæ tamen omnia te vita perfuncta sequentur. h. e. postquam vivere desieris. Sic *Liv. l.* 9. Perfunctus fato. *Cic. pro Dom.* Hercule perfuncto jam laboribus. *Varr. R. R. l.* 1. *c.* 4. Perfunctas a febri sues. *h. e.* quæ jam febri laboraverunt, & liberatæ sunt. ¶ Cum accusativo, *Apulej. l.* 8. *Metam.* Timorem illum satis inanem perfuncti.

Perfundo, is, udi, usum, *spargere*, ἐγχέω, in omnes partes fundo, conspergo, humore affuso madefacio. *Cic.* 3. *Ver. c.* 26. Aqua denique ferventi a Rubrio ipso Philodamus perfunditur. ¶ Translate sumitur pro imbuere, implere. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Ut eos perfundas voluptatibus. *Liv. l.* 20. *c.* 38. Qui perfundere religione animum posset. ¶ Perfundere tecta auro, pro deaurare. *Sen. ep.* 116. ¶ Perfundi liberalibus studiis. h. e. leviter imbui. *Id. ep.* 96. ¶ Perfundere aliquem judicio, est ei judicii speciem offundere, perfusorii judicii specie vexare. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 29. Mihi videris una mercede duas res assequi velle, nos judicio perfundere, accusare autem eos, &c.

Perfungor, eris, unctus sum, d. 3. *far perfettamente*, ἐκτελέω, idem ac fungor, vel diligenter fungor, strenue operam navo, ad extremum obeo munus. *Cic. de Sen.* Munere quodam necessitatis, & gravi opere perfungimur. *Id. l.* 1. *Fam. ep.* 8. Cum & honoribus amplissimis, & laboribus maximis perfuncti essemus. *Id. pro Marcel. c.* 10. Respublica perfuncta est hoc misero, fatalique bello. h. e. peregit, bellum hoc evasit, liberata est, &c. Sic perfungi malis, periculis, &c. *Id. pro Mur. & alibi*. ¶ Absolute *Id. pro Cluent.* Quod se perfunctos jam esse arbitrantur, cum de reo judicarunt. *siamo ad aver fatto quanto basta*. Alia V. in *Perfunctus*.

Perfurio, is, n. 3. valde furo. *Virg.* 9. *Æneid. ver.* 343. incensus & ipse Perfurit.

Perfuse, adv. *in copia*, largiter, affatim. *Sisenn.* apud *Non. c.* 11. *n.* 81. Perfuse, atque abunde semper esi, magnum pondus auri, argentique.

Perfusio, onis, f. actus perfundendi. *Lactant. l.* 4. *c.* 15. Rorit perfusio. *Plin. l.* 18. *c.* 7. Italia hordeum sine perfusione tollere audit.

Perfusorie, adv. ambigue, obscure, simulate, confuse. *leg.* 5. *ff. Quod vi, aut clam.* Perfusorie, aut obscure dicere. Adde *l.* 80. *ff. de evict.*

Perfusorius, a, um, adject. *superficiale*, *finto*, leviter perfundens, nec intus penetrans. *Sen. epist.* 23. Hæc, quibus delectatur vulgus, tenuem habent, & perfusoriam voluptatem: hoc de quo loquor, solidum est, & quod plus pateat introrsus. ¶ Perfusoriæ assertiones dicuntur, quibus aliquid dicitur involute, obscure, oblique, multa tacendo, quæ ad rem pertinent. *Sueton. in Domit. c.* 8. Recuperatores, ne se perfusoriis assertionibus accommodarent, admonuit. Est qui legit *persuasoriis*.

Perfusus, a, um, aspersus. *Liv. l.* 30. Perfusum millies cruore Romano. *Cic.* 2. *Fin. c.* 34. Dulcedine omni perfusi sensus moventur. *Lucret. l.* 4. *v.* 922. Corpus perfusum frigore lethi. *Virg.* 5. *Æn. v.* 112. Ostro perfusæ vestes. *Liv. l.* 2. *c.* 23. Mero perfusus.

Perga, æ, vel Perge, es, Πέργη, oppidum Pamphiliæ, ubi Diana templo insigni celebratur. *Mela l.* 1.

Pergamenus, a, um, adjectiv. ad Pergamum spectans, ut Pergamena civitas. *Cic. pro Flac. c.* 30. Pergamenæ naves, *Nep. in Eumen. c.* 11. ¶ Pergamena charta, *carta pecorina*, genus chartæ ex membranis bestiarum, præsertim ovium, a Pergamo urbe Mysiæ ad Caicum fl. ubi inventa est ab Eumene Rege, cum Ptolemæus Rex Ægypti, orta circa bibliothecas æmulatione, chartas supprimeret. *Plinius ex Varrone l.* 13. *c.* 11. *Hieron. epist. ad Chromat.*

Pergameus, a, um, Trojanus, ut Pergamea arces. *Virg.* 3. *Æn. v.* 744. Pergamea vates. h. e. Cassandra. *Propert. l.* 4. *eleg.* 1.

Pergamum, n. 2. Pergamus, *Pergamo*, Πέργαμον, urbs Troadis, seu Mysiæ media, ad Caicum fl. olim sedes Regum Attalicorum. Nam πέργαμα vocant Jones quidquid in edito loco situm est. Fuit ita dicta, quod sita sit in rupe excelsa. Fuit patria Galeni Medici, & Apollodori Oratoris. Pergami item Æsculapius medicinam exercuit, ut *Lucian. in dial. Icaromenippus* tradit. Ibidem primum charta illa inventa est, quæ inde Pergamena vocatur. *Plin. l.* 13. *c.* 11.

Pergamus, i, f. 2. & Pergama, orum, n. 2. arx Ilii, seu Trojæ, ita dicta, quod esset in loco excelso, quia olim omnia loca editiora πέργαμα vocabantur. Ponitur tamen pro ipsa urbe Ilio, vel Troja. *Virg.* 1. *Æn. v.* 470. bellantes Pergama circum. *Sen. Troad. v.* 14. Excisa est ferro Pergamus. Græca terminatione *Cornel. Sever. in Ætna*, *v.* 18. Quis non Argolico deflevit Pergamon igni Impositam?

Pergaudeo, es, n. 2. vehementer gaudeo. *Cic. ad Q. Frat. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 3. Trebonium meum a te amari, teque ab illo, pergaudeo.

Pergigno, is, a. 3. idem quod gigno. *Catul. Argon. carm.* 63. Quales Eurotæ progignunt flumina myrtos. Alii leg. *progignunt*.

Perglisco, is, n. 3. valde cresco, vel etiam crescere desino. *Colum. lib.* 8. *c.* 7. Quo prima Luna saginari cœpit, vigesima perglisciт.

Pergnarus, a, um, adject. valde peritus. *Sallust.* apud *Non. c.* 2. *n.* 14. Locorum pergnari. *Apul. in Apolog.* Magia est ars Diis immortalibus accepta, colendi eos, & venerandi pergnara.

Pergo, is, perrexi, ectum, n. 3. *andare*, הלך, Ger. *hingehen*, *gehen*, Gal. *aller*, *continuer*, Hisp. *ir*, *andar camino*, πορεύομαι, eo, vado, iter facio, a *per*, & *rego*. Construitur cum casibus motus ad locum. *Cic.* 1. *Catil.* Perge, quo cœpisti, egredere aliquando ex urbe. *Id. pro Planc. c.* 41. Viam aliquorum dierum in Macedoniam, ad Planciumque perrexi. subintellige *facere*, *ire*, aut quid simile. *Auct. ad Heren. l.* 4. Pergere obviam alicui. Passive *Tacit. de German. c.* 42. Ea Germaniæ velut frons est, quatenus Danubio pergitur. ¶ Translate sumitur pro prosequi, perseverare, & usurpatur vel absolute. *Cic.* 1. *de Or.* Quamobrem pergite, ut facitis, adolescentes. *Idem* 4. *Fin.* Perge porro. Nam de isto magna dissensio est. ¶ Vel cum infinitivo. *Q. Cic. de pet. Cons.* Perge tenere istam viam, quam instituisti. *Plaut. Pseud.* 5. 1. 4. Pergitin' pergere? *Liv. l.* 32. *c.* 6. Pergit ducere. ¶ Vel cum accus. *Cic. Att. l.* 4. Perge reliqua, gestio scire omnia. Subintelligitur tamen inf. *narrare*, vel *scribere*. ¶ Vel cum accus. & præp. *ad*. *Cic.* 1. *Offic.* Sed ad reliqua pergamus. ¶ Vel cum ablat. & præp. *de*. *Cic. in Brut.* Sed perge Pomponi de Cæsare, & redde, quæ restant. ¶ Aliquando pro festinare. *Ter. Phorm.* 1. 4. 17. Domum ire pergam. ¶ Aliquando pro agere. *Virg.* 6. *Ecl.* Pergite Pierides. ¶ Aliquando pro omittere, prætermittere. *Cic. Att. l.* 3. *ep.* 1. Sed pergo præterita. ¶ Partic. *perrecturus* legitur apud *Cic. Tusc. l.* 5. *c.* 5. ¶ *Pergor*, passive, *Macrob.* 7. *Saturn. c.* 16. Non potest ad similitudinem pergi rei, quæ necdum est.

Pergracilis, le, o. 3. valde gracilis. *Plin. l.* 25. *c.* 13. Longiore caule, sed pergracili.

Pergræcor, aris, d. 1. ἑλληνίζω, est Græcorum more intemperantius bibere, epulis, & potationibus inservire. *Plaut. Most. a.* 1. *sc.* 1. *v.* 21. Dies, noctesque bibite, pergræcamini.

Pergrandesco, is, n. 3. grandis fio. *Att.* apud *Non. c.* 2. *n.* 358. Fruges prohibet pergrandescere.

Pergrandis, de, o. 3. valde grandis. *Cic. Verr.* 6. *c.* 37. Vas vinarium ex una gemma pergrandi. *Liv. l.* 29. *c.* 29. Ad fratrem regis pergrandem natu pervenit.

Pergraphicus, a, um, idem ac graphicus, idest ad unguem factus, absolutus, quasi pictoris manu expolitus. *Plaut. Trin.* 5. 1. 15. Nimis pergraphicum sycophantam.

Pergratus, a, um, admodum gratus. *Cic. ad Brut.* Pergratum mihi erit, si eum ita tractaris, &c. ¶ Interponitur aliquando dictio aliqua inter per, & gratum, idque elegantissime. *Cic. Attic. l.* 1. Per mihi, per, inquam, gratum feceris. *Id. Attic. l.* 5. Per mihi gratum erit, si, &c.

Pergravis, ve, o. 3. valde gravis. *Cic. pro Sext. c.* 50. Hujus oratio & pergravis, & grata concioni fuit. *Id. pro Cæl. c.* 26. Testes pergraves.

Pergraviter, adv. admodum graviter. *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 10. Pergraviter illum esse offensum.

Pergula, æ, f. *sporto*, *loggetta*, *poggiuolo*, *ringhiera*, προβολή, pars domus exporrecta, & propendens, seu locus apertus, a multis lateribus aerem excipiens, extra parietem porrectus, & modo tectus, modo sub dio expositus, a *pergo*, ut *regula* a *rego*, *tegula* a *tego*, quia extra murum porrigatur. *Plin. l.* 21. *c.* 3. Cum corona rosacea interdiu e pergula sua in forum prospexisse dictus. ¶ In pergulis res venales proponebant. *Ulp. l. hæres*, *ff. de judiciis*. At si quo in loco constituit, non dico jure domicilii, sed tabernulam, pergulam, horreum, armarium, seu officinam conduxerit. ¶ Pictores quoque in pergulis suas picturas collocabant. *Plin. l.* 35. *c.* 10. *de Apelle*. Perfecta opera proponebat in pergula transeuntibus. ¶ Item in pergulis præceptores discipulos suos erudiebant. *Suet. de Crassitio Grammatico*. Deinde in pergula docuit. ¶ Metonymice ponitur pro iis, qui in pergula versantur. *Juven. sat.* 2. Sed nec structor erit, cui cedere debeat omnis Pergula. Ubi aliqui interpretantur locum, ubi æstivo tempore cœnare mos est, alii intelligunt ordinem, ac cœtum ministrorum structori obedientium. ¶ In vineis topiarium opus significat. *Colum. l.* 11. *c.* 2. Siquæ pergulæ vitium generosarum a putatoribus relictæ sunt. Adde *l.* 4. *c.* 21.

Pergulanus, a, um, quod ad pergulam spectat, ut Pergulana vitis, quæ pergulis adjungitur, & sustinetur. *Colum. l.* 3. *c.* 2. Nam has nopes mihi cognitas, pergulanam dico, & irtiolam, &c.

Pergus, *lago di Goridan*, lacus Siciliæ, apud Ennam urb. ubi Proserpina rapta traditur. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 386.

Perhaurio, is, usi, stum, a. 4. exhaurio. *Tertul. l.* 1. *ad Nation. c.* 15. Infantem totum præcoquum perhauritis. *Apul. l.* 10. *A. A.* Calicem uno haustu perhausi. *Sever. in Ætna*, *v.* 480. mille perhaustis Ignibus instaurant vires.

Perhibeo, es, bui, bitum, a. 2. *dire*, *affermare*, προστίθημι, dico, affirmo, ex *per*, & *habeo*. *Plaut. Stich.* Persarum montes, qui esse aurei perhibentur. *Cic.* 2. *de Div. c.* 5. Bene qui conjiciet, vatem hunc perhibebo optimum. *Id. in Arat.* Cum quibus, ut perhibent, ausa est contendere forma. *Id. Fam.* 5. *ep.* 12. Nec minus est Spartiates Agesilaus ille perhibendus, h. e. prædicandus. ¶ Interdum sumitur pro exhibere, dare. *Plaut. Merc.* 3. 1. 46. Diem unum orevit, ut apud me perhiberem sibi locum. ¶ Hinc perhibere testimonium, pro ferre. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 5. Ut testimonium perhibere possis. ¶ Perhibere honorem. *Plin. l.* 19. *c.* 4. Virgilio quoque confesso, quam sit difficile, verborum honorem tam parvis perhibere. h. e. tam parvas res verbis amplificare.

Perhiemo, as, n. 1. hiemo, hiemem totam transigo. *Colum. l.* 11. *c.* 3. Sub initium sulcos vacuos perhiemare patiemur.

Perhilum, adv. *assai poco*, perpaulum. *Lucret. l.* 6. *v.* 574. vacillant omnia tecta, summa magis mediis, media imis, ima perhilum.

Perhonestus, a, um, adject. valde honestus. *Arnob. l.* 2. Sint licet perhonesti, fuerintque laudabiles.

Perhonorifice, adv. ἐντιμότατα, valde honorifice. *Cic. Att. l.* 14. *ep.* 12. Hic perhonorifice, & amice Octavius, quem quidem sui Cæsarem salutabant.

Perhonorificus, a, um, ἐντιμότατος, valde honorificus. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 18. Consalutatio forensis perhonorifica.

Perhorresco, is, perhorrui, n. 3. καταθαμβέομαι, valde horresco. *Cic. Att. l.* 13. Sed quid est, quod perhorrescat? *Id. ibid. l.* 9. *epist.* 10. Genus belli crudelissimi, & maximi perhorrui. *Id.* 5. *de Fin. c.* 11. Dissolutionem naturæ tam valde perhorrescere. Ubi nota, aut *per*, aut *valde* otiosum esse.

Perhorridus, a, um, valde horridus. *Liv. l.* 22. *c.* 16. Pœnus contra intra Formiana saxa, ac Literni arenas, stagnaque perhorrida situ hybernaturus esset.

Perhospitalis, le, n. 3. valde hospitalis. *Cic.* 2. *Verr. c.* 2. Hujus domus est vel optima Messanæ, notissima quidem certe, & nostris hominibus apertissima, maximeque perhospitalis. Pleræque optimæ Edition. habent *hospitalis*.

Perhospitus, a, um, adject. perhospitalis. *Tibul. l.* 4. *el.* 1. *v.* 140. Ardet Arectæa aut unda perhospita campis. Sed varia hic apud Criticos & lectio, & interpretatio est.

Perhumaniter, adv. valde humaniter. *Cic. Fam.* 7. *epist.* 8. Scripsit ad me Cæsar perhumaniter.

Perhumanus, a, um, admodum humanus. *Cic.* ad *Q. Fratr. l.* 2. Multumque is mecum sermonem habuit, & perhumanum. Adde *l.* 16. *Attic. epist.* 12.

Perhyemo. V. Perhiemo.

Periacti, orum, m. περίακτοι, machinæ quædam versatiles ad scenarum mutationes. *Vitruv. l.* 5. *c.* 7. græcis literis scribit.

Periambus, i, pes constans duabus syllabis brevibus, ut *Deus*. *Quintil. l.* 9. *c.* 4.

Periander, m. 2. Περίανδρος, Cypseli filius, Corinthiorum Rex, unus e septem Græciæ sapientibus. Crudeliter, & in magna suspicione agebat, stipatus semper militibus, otiosos in foro, & oscitantes usque formidans. Quapropter assidue erat in bellis navalibus præsertim. Dicitur & isthmum voluisse perfodere. Aliquando interrogatus, quare, cum sapiens esset, in tyrannide perseveraret; quia, inquit, & sponte, & invitum cedere est periculosum. Uxorem adeo dilexit, ut etiam cum mortua concubuerit. Scripsit ὑποθήκας, idest humanæ vitæ præcepta. Hujus illud est, χόλου κράτει, iram compesce. Regnavit annos quadraginta. *Diog. Suid. Laert.* & *Auson. de septem Sap. cons.*

Periboetos, vox Græca, quæ significat celebrem, & nominatissimum, περιβόητος. Legitur apud *Plin. l.* 34. *c.* 8.

Pericarpum, i, n. bulbi genus. *Plin. l.* 25. *c.* 10.

Perichristarium, ii, n. genus medicamenti, apud *Marcell. Empir. c.* 8.

Pericles, is, summus Atheniensium Orator, qui tonare, ac fulmen ciere dicendo videbatur. Fuit temporibus Thucydidis, & Alcibiadis. Ejus meminere *Quintil. l.* 12. *c.* 9. *Gell. l.* 1. *c.* 3. Cicero etiam multis in locis, ut *l.* 1. *Offic. c.* 40. O puerum pulchrum, Pericle!

Periclitabundus, a, um, adject. periclitans, experiens. *Apul. l.* 5. *Metam.* Puncto pollicis extremam sagittæ aciem periclitabunda.

Periclitans, antis, partic. *Tacit. Ann.* 1. *cap.* 39. Neque aliud periclitanti subsidium.

Periclitatio, onis, f. *esperienza*, δοκιμασία, experimentum, usus. *Cic. de nat. Deor. l.* 2. *c.* 64. Quarum utilitatem longinqui temporis usu, & periclitatione percipimus.

Periclitatus, a, um, partic. a periclitor, quod etiam passive reperitur. *Cic. de Am. c.* 17. Aliqua parte periclitatis moribus amicorum.

Periclitor, aris, atus sum, d. 1. *andare a pericolo*, Ger. *in gefahr stehen*, Gal. *estre*

ro-

in danger, Hisp. ponerse, a estar en peligro, κινδυνεύω, periculum subeo, periculo me expono. Construitur vel absolute. Cic. 2. de Inv. Periclitari omnium jura debent, si similitudines accipiantur. ¶ Vel cum ablat. ut Periclitor capite, vel fama, idest periculum est, ne caput, aut famam amittam. Martial. l. 6. epigr. 26. Periclitatur capite Sotades noster. ¶ Interdum cum ablat. communi casu. Plin. l. 17. c. 24. Arbores gelu periclitabantur. ¶ Reperitur etiam cum gerundio gerundivo. Cic. in Catil. 1. cap. 5. Non est sæpius in uno homine salus periclitanda Reipublicæ. ¶ Periclitor etiam notat experiri, & construitur cum acc. Cic. pro Quinct. Omnia circumspectis Quinctius, omnia periclitatus est. Id. 1. de Orat. c. 34. Subeundus est usus omnium, periclitandæ vires ingenii. Plant. Cic. l. 10. Fam. Potius periclitari volui, si posset mea præsentia & Lepidum tueri, &c. ¶ Cum infinito Plin. l. 16. c. 11. Omnia, quæ periclitantur secari, che vanno a pericolo di dover esser tagliate. Plin. alter in Paneg. c. 84. Nunquam periclitabuntur esse privatæ. ¶ Passive Liv. l. 1. c. 42. Tullius haud dubius ma, seu petrum, seu plebis periclitamtur animus. h. e. tentaretur. Ita Edit. princip. A. 1470. & 1480. Aldina 1528. Al. hab. animos.

Periclymĕnus, i, madreselva, περικλύμενος, herba, quam vulgo matrisylvam dicunt. Plin. l. 27. c. 12. ¶ Periclymenus Nelei filius fuit, cui ab avo Neptuno concessum, ut in omnes se, quas vellet, transformaret figuras. Ovid. 12. Metam. v. 556.

Periculor, aris, d. 1. periclitor. Cato apud Fest. Periculatus sum.

Periculōse, adv. pericolosamente, Ger. gefærlich, Gall. perilleusement, Hisp. peligrosamente, ἐπικινδύνως, cum periculo. Cic. l. 16. Fam. ep. 10. Et periculose hyeme naviges. Id. Att. l. 8. ep. 2. Periculose ægrotum. Hirt. de Bell. Alex. c. 64. Periculosius navigare. Senec. 3. de Ira, c. 22. Periculosissime, & libentissime faciunt.

Periculōsus, a, um, pericoloso, Ger. gefærlich, Gall. perilleux, Hisp. peligroso, ἐπικίνδυνος, quod est cum periculo, non procul a periculo, præceps, lubricum, anceps. Cic. 1. Offic. Gravioribus autem morbis periculosas curationes, & ancipites adhibere coguntur. Cæs. l. 7. B. G. Iniquum inter præsidia periculosum putabas. Rursus Cic. Att. l. 13. Fuissemus in nosmetipsos, si illum offensuri fuissemus, pene periculosi. Liv. l. 27. c. 35. Periculosissimus annus. Senec. 3. de Ira, c. 5. Eo periculosior ira est, &c.

Periculum, i, n. esperienza, πεῖρα, experimentum, ab antiquo perior, quod fuit conari, tentare, discere. Pro eo veteres periclum scribebant per i, teste Velio Longo. Ter. Heaut. 2. 1. sc. 2. Scitum est, periculum ex aliis facere, tibi quod ex usu fiet. Cic. 2. Ver. Eos velle meæ fidei, diligentiæque periculum facere. ¶ Sumitur etiam pro salutis discrimine, pericolo, Ger. ein gefahr, Gal. peril, danger, Hisp. peligro, κίνδυνος. Cic. 1. Off. Si eo tractanti, contemplantique res cognitione dignissimas subito sit allatum periculum, discrimenque patriæ. Ter. Andr. 4. 1. 53. Pericula adire. Liv. l. 1. c. 54. Obire pericula. Id. l. 28. In periculo esse. Nepos in Dione c. 2. Majore periculo esse. Tacit. 3. hist. c. 76. Periculum audere. Sueton. Aug. c. 84. Adire periculum memoriæ. Cic. pro Mur. cap. 27. In periculum venire. Id. Verr. 3. c. 6. Nihil est jam, quod in hac causa peccare quisquam nisi vestro periculo possit, a vostro danno. Id. Ver. 1. Facessere periculum innocenti. Ter. Hec. 5. 1. 9. Nihil tibi pericli est a me reuber. Plaut. Pseud. 1. 3. 55. Non periculum est, ne quid recte monstres. ¶ Sumitur interdum pro judiciali condemnationis libello, processo di condanna. Nepos in Epamin. c. 8. Unam ab his petivit, ut in periculo suo conscriberent Epaminondas a Thebanis morte mulctatus est &c. Simile videtur illud, quod legitur in titulo Codicis l. 7. tit. 44. De sententiis ex periculo recitandis. Sed eliam breviculo. Adde Capitolinum in Antonino Phil. c. 11. ¶ Poetæ metri gratia periclum usurpant. Virg. Æn. 2. Quo res cumque cadent, unum, & commune periclum.

Peridrŏmis, idis, περίδρομος, pars ædificii ambulationi idonea, xystus. Vox græca est, & græcis literis scribitur a Vitruv. l. 5. c. 11. & l. 6. c. 10.

Peridonĕus, a, um, valde idoneus. Cæs. 3. B. C. c. 34. Quod is locus peridoneus castris habebatur. Adde Tac. Ann. 4. c. 12.

Periegēsis, is, vel eos, f. περιήγησις, hoc est circumductio: Item expositio, & commemoratio rei alicujus, quæ fit singillatim, & quasi per singula ducendo, a περὶ, circum, & ἡγέομαι, duco. Periegesis inscribitur poema Dionysii Alexandrini, ex Græco Latina metaphrasi translatum a Rufo Festo Avieno, in quo Orbis terræ descriptio habetur. Priscianus quoque eam Periegesim Latine vertit, sed adstrictius Dionysii verbis inhæsit, cum Avienus sæpe liberius vagetur, & seipsum potius, quam authorem suum, sequi videatur.

Periergia, f. 1. περιεργία, curiositas, sedulitas, nimia anxietas, & veluti redundans diligentia. Quinctil. l. 8. c. 3. scribit græcis literis.

Perjēro, as, n. 1. idem quod pejero. Plaut. Trucul. 2. 1. 9. Quid perjerandum est etiam præter munera! Lips. l. 5. Antiq. lection. c. 3. censet, hanc veram esse hujus verbi scripturam, quando & perjurium dicimus, non pejurium.

Perileucus, i, περίλευκος, gemma filum transmittens candidum. Plin. l. 37. c. 10.

Perillēus, a, um, adject. ad Perillum pertinens. Ovid. in Ibin, vers. 437. Ære Perilleo veros imitere juvencos.

Perillus, m. 2. Πέριλλος, faber Atheniensis, ingenio præstans, qui Phalaridi Tyranno Agrigentino taurum ex ære fabricavit, in quo reus clauderetur, ac subjecto igne mugitum bovis ederet, cujus muneris nomine cum amplissimum a Tyranno, qui novis semper tormentis delectabatur, speraret munus, inclusus tauro, suppositisque ignibus, primus suæ artis experimentum præbuit. Plin. l. 34. c. 8.

Perillustris, stre, o. 3. admodum illustris. Cic. Att. l. 4. ep. 20. Ibi morati biduum perillustres fuimus.

Perimachia, æ, f. περιμαχία, aggressio, oppugnatio. Vox Græca. Sidon. l. 1. ep. 7. circa med. Deferimus igitur nihil tale metuenti totam perimachiam, quam summo artificio acris & flammei viri occulere in tempus judicii meditabantur.

Perimbecillus, a, um, valde imbecillus. Cic. Att. l. 10. ep. ult. Quod quidem est natum, perimbecillum est.

Perimēda, es, Περιμήδη, insignis venefica apud Theocrit. Idyll. 2. Hinc

Perimedēus, a, um, adject. Propert. l. 2. el. 1. v. 74. Non Perimedea gramina cocta manu. Alii aliter leg.

Perimēle, es, Nympha Hippodamantis filia, in insulam sui nominis mutata. Ovid. Met. 8. v. 591.

Perimĕtrus, i, f. circonferenza, perimetro, περίμετρος, circuitus, ambitus. Vitruv. l. 5. c. 6. Theatri conformatio sic est facienda, uti, qua magna futura est perimetros imi, circumagatur linea rotundationis, centro medio collocato.

Perimo, is, emi, emptum, a. 3. distruggere, ἀναιρέω, tollo, prorsus tollo, adimo, a per, & emo, quod antique etiam tollere significabat. Cic. 1. Tusc. Sin autem perimit, ac delet omnino. Id. 3. Off. c. 7. Nisi aliquis casus, aut occupatio consilium ejus peremisset. h. e. impedisset. Id. pro Planc. c. 41. Sin autem vitam mihi fors ademisset, aut vis aliena major reditum peremisset. h. e. interclusisset. ¶ Speciatim sumitur pro occidere, interficere. Plaut. Men. Virum hunc ego perimam impurissimum. Cic. de Div. Ubi tam teneras volucres, matremque peremit.

Perimpedītus, a, um, adject. valde impeditus. Hirt. de B. Afric. c. 58. Locus perimpeditus ante aciem Scipionis.

Perincertus, a, um, adject. valde incertus. Sallust. apud Gel. lib. 18. c. 4. Perincertum, stolidior, an vanior.

Perincommŏde, adv. valde incommode. Cic. Att. l. 1. ep. 17. Accidit perincommode, quod eum nusquam vidisti.

Perincommŏdus, a, um, valde incommodus. Liv. l. 37. c. 41. Quæ nihil admodum Romanis, ac perincommoda Regis erant.

Perinconsĕquens, entis, o. valde inconsequens, valde absurdum. Gel. lib. 14. c. 1. Per autem, inquit, inconsequens, ipsum quidem corpus, & habitum tam profundi aeris sub cœlo, atque alia cœli curvamine non eundem manere.

Perinde, adv. quasi, ὁμοίως, ita, similiter, a per, & inde. Suet. in Galb. c. 13. Adventus ejus non perinde gratus fuit. ¶ Fere post se habet particulam quasi. Cic. 3. Tusc. Perinde stultissimum Regem in luctu capillum sibi evellere, quasi calvitio mœror levaretur. ¶ Vel ut. Cic. 3. de Orat. Sed hæc ipsa omnia perinde sunt, ut aguntur. ¶ Vel prout. Plin. in Pan. Meminerint, perinde conjecturam de morbis suis homines esse facturos, prout hoc, vel illud elegerint. ¶ Vel ac. Cic. 5. Tusc. Ac philosophia quidem, tantum abest, ut perinde, ac de hominum est vita merita, laudetur. ¶ Vel ac si. Cic. Att. l. 13. ep. 49. Quod ego perinde tuebar, ac si usus essem. ¶ Vel atque. Cic. pro Marc. c. 4. Vereor, ut hoc, quod dicam, non perinde intelligi auditu possit, atque ego ipse cogitans sentio. ¶ Vel tanquam. Gel. l. 15. c. 29. Hoc perinde est tanquam si ego dicam: Est mihi nomen Julium. ¶ Vel adeo ut. Plaut. Amph. Fac sis perinde adeo, ut me velle intelligis. Ubi perinde adeo pro ita ponuntur. ¶ Usurpatur etiam pro tam. Suet. in Dom. c. 16. Nulla re perinde commotus est, quam responso Ascletarionis Mathematici. ¶ Item pro pariter, æque, similiter, sine particula sequente. Cic. 1. Fin. Vivendi artem tantam, tamque operosam, & perinde fructuosam reliquerunt. ¶ Item pro ad hunc modum. Ter. Phorm. Sexcentas perinde potius scribito mihi jam dicas.

Perindigĕo, es, n. 2. valde indigeo. Tertul. Scorpiac. c. 13. Indigeamus, sed non perindigeamus.

Perindigne, adverb. valde moleste, indigne, graviter. Suet. in Tiber. c. 50. Tulit perindigne actum a Senatu, ut &c.

Perindignus, a, um, adject. valde indignus. Sidon. lib. 4. ep. 4. Quæ vos non perindignum est deliberare.

Perindulgens, tis, o. valde indulgens. Cic. 3. Off. c. 31. Et qui perindulgens in patrem, idem acerbe severus in fratrem.

Perinfamis, me, o. 3. valde infamis. Suet. in Vitel. c. 2. Vir innocens, & industrius, sed amore libertinæ perinfamis. Apul. l. 3. Metam. Alioqui publicitus maleficæ disciplinæ perinfames sumus.

Perinfirmus, a, um, valde infirmus. Cic. 2. Fin. c. 16. Sunt perinfirma, quæ dicebantur a te.

Peringeniōsus, a, um, valde ingeniosus. Cic. in Brut. c. 24. Quod peringeniosis hominibus, neque satis doctis plerumque contingit.

Peringrātus, a, um, adject. valde ingratus. Senec. ep. 98. (al. 97.) Peringratus est, qui eum amiserit, pro accepto nihil debet.

Periniquus, a, um, valde iniquus. Cic. pro L. Man. Quare videant, ne sit periniquum, & non ferendum. Adde 12. Fam. ep. 18.

Perinjurius, a, um, valde injurius. Cato apud Priscian. l. 6. pag. 694. & 717. Postsib. Nam perinjuriam fies, cum mihi, &c. Adde Minuc. Fel. in Octav. c. 15.

Perinsignis, gne, o. 3. valde insignis. Cic. 1. de Leg. c. 10. An corporis pravitates, si erunt perinsignes, habebunt aliquid offensionis?

Perintĕger, gra, um, valde integer, omnino inviolatus. Gell. l. 3. c. 5. Castitatis perintegræ dicebatur.

Perinthia, æ, f. 1. comœdia Menandri, a Perintho urbe. Ter. prol. Andr. Menander fecit Andriam, & Perinthiam.

Perinthus, f. 2. Heraclea, Eraclea, Eraclia, Πέρινθος, urbe Thraciæ, in Corpialice prov. in ora Propontidis. Ibi olim fuit amphitheatrum marmoreum, ex uno lapide excisum, quod inter orbis miracula numerabatur.

Perinvīsus, a, um, adject. molto odiato. Cicer. pro Cornel. apud Ascon. Homo Diis, ac nobilitati perinvisus.

Perinvītus, a, um, adject. valde invitus. Cic. Fam. 7. ep. ult. Ne perinvitus legerem tuas literas. Adde Liv. l. 40. c. 57.

Perinundo, as, a. 1. valde inundo. Alcim. Avit. l. 1. v. 267. Et nigris campos perinundat arenis.

Perinungo, is, a. 3. idem quod perungo. Varro l. 2. R. R. c. ult. Intrinsecus perinungere.

Periŏcha, æ, f. περιοχή, argumentum, complexio, certæ cujuspiam rei, vel negotii perfecta complexio, quæ per se consistere, atque a cæteris disjungi potest, a περιέχω, contineo, quod ab ἔχω, habeo. Hujusmodi sunt partes majores orationis, idest exordium, narratio, confirmatio, confutatio, peroratio, item singulæ partes causæ, & singula argumenta, quæ in confirmatione tractantur. Cic. Att. l. 13. ep. 25. Ego Tyroni quidem dictavi, qui totas περιοχὰς persequi soles. Ita legimus in quibusque optimis Editionibus, quamquam alibi periochæ latinis literis sit exaratum. ¶ Periochæ etiam dicuntur argumenta fabularum Terentii, quæ scripsit Sulpitius Apollinaris præceptor Pertinacis Imperatoris.

Periodĭcus, a, um, quod statis temporibus ad id, unde discessit, quasi facta periodo revertitur, ut Febres periodicæ, quæ certis temporibus abeunt, & quodam quasi circuitu facto rursus redeunt, ut sunt tertianæ, & quartanæ. Plin. l. 20. c. 3. Semine ejus si fuerint pari numero adalligata febribus, sanare dicuntur, quas Græci periodicas vocant.

Periŏdus, i, f. periodo, περίοδος. Apud Rhetores periodus est compositum quoddam ex pluribus membris, vel incisis, quorum unum ab alio, conjunctionibus, & aliis orationis partibus quasi vinculis quibusdam ligatum, dependet. Cic. in Or. In toto circuitu illo orationis, quem Græci, περίοδον, nos tum ambitum, tum circuitum, tum comprehensionem, aut continuationem, aut circumscriptionem dicimus. Quintil. l. 9. c. 4. Periodo plura nomina dat Cicero, ambitum, circuitum, comprehensionem, continuationem, circumscriptionem. ¶ Periodus item apud Græcos accipitur pro complexione quatuor sacrorum Græciæ certaminum, Isthmiorum, Nemæorum, Pythiorum, Olympiorum, quod hæc spectacula unum post aliud celebrarentur, & per circuitum, sive orbem renovarentur. Hinc apud Festum periodum vicisse is dicitur, qui quatuor illa certamina obivit, & in omnibus vicit.

Peripatetĭci, orum, m. Peripatetici, περιπατητικοί, Philosophi illi, qui ab Aristotele originem habuere, a περιπατέω, obambulo, quod Aristoteles Philosophiam solitus fuerit docere inambulando in Lyceo. Cic. 1. Acad. c. 41. de Or. & alibi. ¶ Ex Peripateticis celeberrimi fuere Aristoteles princeps, ejus discipulus Theophrastus, Strato Theophrasti auditor, deinde Hieronymus, Diodorus, Critolaus, & alii. Cic. 1. & 2. Acad.

Peripatetĭcus, a, um, Peripatetica, ad Peripateticos pertinens. Colum. l. 9. c. 3. Secta Peripatetica. Gell. l. 1. c. 3. Peripatetica Philosophia.

Peripetasmăta, um, n. 3. arazzi, טפט, Ger. tippich, Gal. tapisserie, Hisp. mantas de pared, περιπετάσματα, cortinæ, & tapetia, quibus parietes aularum ornatus gratia teguntur, & pavimenta insternuntur, a περιπετάννυμι, circumquaque obtendo. Cic. 4. Verr. c. 12. Quid? illa Attalica, tota Sicilia nominata ab eodem Heio peripetasmata emere oblitus es?

Peripheria, æ, orbita circuli. Marc. Capella l. 8.

Periphrăsis, f. 3. circonlocuzione, περίφρασις. Circumlocutio, Circuitio, Tropus, cum id, quod uno, aut certe paucioribus verbis dici poterat, pluribus explicatus, a περιφράζω, circumloquor. Quinct. l. 8. c. 6. & Auct. ad Her. l. 4.

Periplus, ui, m. περίπλους, græce significat circumnavigationem. Hinc quidam Scriptores, qui oram maritimam aliquam descripserint, hujusmodi libros Periplos inscripsere, ut Xenophon. Plin. l. 7. c. 48. Xenophon in Periplo, &c.

Peripneumonia, f. 1. περιπνευμονία, inflammatio pulmonis cum febri acuta ex difficultate spirandi, a πνεύμων, pulmo. Celsus l. 4. c. 7. ait, a Græcis peripneumonicon appellari. Hinc

Peripneumonĭci, m. 2. qui peripneumoniam patiuntur. Plin. l. 22. c. 24. Jam vero peripneumonicis, pleuriticisque decoctum.

Peripsēma, atis, n. περίψημα, sordes & purgamenta, quæ abstergendo & defricando colliguntur, a περὶ circum, & ψάω, radendo detergeo. Tertull. de Pudic. c. 14. ex 1. Cor. 4. 13.

Peripterus, i, περίπτερος, genus ædificii, quod ex omni parte columnarum ordine cingitur, quasi circum alatus. Vitr. l. 3. c. 1. & l. 4. c. 7. V. Bald. in Lex.

Perirātus, a, um, adject. molto adirato. Cic. Fam. 9. ep. 6. Erant nobis perirati.

Periscĕlis, idis, f. smaniglia, περισκελίς, ornamentum muliebre pedes, & crura ambiens, a περὶ circum, & σκέλος, crus. Horat. l. 1. epist. 17. v. 56. Sæpe catel-

catellam, fæpe perifcelidem raptam fibi flentis.

Perifcelium, ii, n. idem quod perifcelis. *Tertul. l. 2. de cultu fæmin. c. ult.*

Perifochoregia, æ, annonæ cumtio, περισσοχορηγία, *Cod. Theodof. l. 13. tit. 25. & Cod. Juftin. l. 12. tit. 17. & leg. 2.*

Perifsologia, æ, f. περισσολογία, fuperflua locutio, vitiofa quædam periphrafis, vitium Grammaticale, cum oratio inani verborum turba, & copiofa loquacitate obruitur, a περισσὸς, *redundans*, & λόγος, *fermo*. *Virg. 1. Æn.* Faciem mutatus, & ora Cupido. Ubi *Serv.* & om, Perifsologia eft. V. *Quintil. l. 8. c. 9.*

Periftafis, is, περίστασις, circumftantia. *Petron. in Fragm. Tragur. c. 48.*

Periftereon, onis, m. *colombaio*, περιστερεών, idem, quod perifterotrophium, hoc eft locus, ubi columbæ educantur, a περιστερὰ, *columba*. *Varro l. 3. de R. R. c. 7.* Græcis literis fcribit.

Periftereos, m. 2. περιστερεὸς, περιστερεών, herba, al. verbena, & verbenaca, a περιστερὰ, *columba*, quod columbæ unice hac herba delectentur. *Plin. l. 25. c. 10.*

Perifterotrophion, n. 2. *colombaro*, περιστεροτροφεῖον, locus, in quo columbæ habentur, a περιστερὰ, *columba*, & τρέφω, *alo*. Latine dicitur columbarium. Sed aliqui volunt, columbarium proprie effe loculamentum in perifterotrophio fingulis columbarum paribus præparatum. Græcis literis fcribitur hæc vox a *Varr. l. 3. de R. R. c. 7.*

Periftrôma, atis, n. 3. περίστρωμα, idem eft, ac peripetafma, five aulæum, vel affine illi eft, a περιστρώννυμι, *circumfterno*. *Plaut. Pfeud. a. 1. fc. 2. v. 13.* Ut ne periftromata æque picta fint Campanica. *Cic. 2. Phil. c. 27.* Conchyliatis Cn. Pompeji periftromatis fervorum in cellis lectos ftratos videres.

Periftrophe, es, converfio. *Mart. Capella l. 5.*

Periftylium, n. 2. περιστύλιον, locus columnis claufus, circumquaque porticus habens, vel faltem a tribus lateribus, a περὶ, *circum*, & στῦλος, *columna*, quafi circumcolumnium. *Vitr. l. 6. c. 11.* In palæftris periftylia quadrata, five oblonga ita funt facienda, uti duorum ftadiorum habeant ambulationis circuitionem.

Periftylum, i, n. idem, ac periftylium. *Cic. pro Domo c. 44.* In Palatio pulcherrimo profpectu porticum cum conclavibus pavimentatam trecentum pedum concupierit, ampliffimum periftylum. *Varro l. 3. de R. R. c. 5.* Periftylum tectum tegulis. *Aufon. de Urbib.* Cunctaque marmoreis ornata periftyla fignis.

Perite, adv. *dottamente*, ἐμπείρως, docte, fapienter, cum peritia. *Cic. 2. de Leg.* Quod inftitutum perite a Numa, pofteriorum Pontificum negligentia diffolutum eft. *Senec. ep. 90.* (al. 89.) Multa facis aut peritius, aut exercitatius. *Cic. Verr. 4. c. 54.* Literas peritiffime, & callidiffime venditabat.

Peritia, æ, f. *fcienza*, *pratica*, ἐμπειρία, cognitio, fcientia. *Quintil. l. 2. c. 15.* Gratiæ, ac voluptatis peritia. *Tacit. 3. Ann. c. 69.* Peritia morum Tiberii. *Salluft. Jug. c. 46.* Peritia locorum.

Perito, as, n. 1. freq. a *pereo*. *Plaut. Cap. 3. 5. 32.* Qui per virtutem peritat.

Peritonæum, i, n. περιτόναιον, membrana tenuiffima, fed firmiffima, omnibus tum vifceribus, tum inteftinis, reliquifque partibus inferioris ventris circumextenfa, a περιτείνομαι, *circumquaque extendor*. Ipfa vox Græca eft, & græcis literis fcribitur a *Celfo l. 4. c. 1. & l. 7. c. 4.*

Peritrêtum, i, περίτρητον, h. e. perforatum. Ita vocatur a *Vitruv.* ipfum balliftæ foramen, *l. 1. c. 2. & l. 10. c. 7.*

Peritus, a, um, *perito*, *pratico*, *dotto*, בקי, Ger. *wohlberichte*, Gal. *expert*, & *favant*, Hifp. *docto*, *experimentado*, ἔμπειρος, intelligens in aliqua re, fciens, gnarus, ab antiquo *perior*, h. e. tento, difco. *Non. c. 5. n. 26.* Doctum, & peritum cum fimile videantur, a Tullio difcretum eft, ut fit peritum plus, quam doctum. *Cic 3. Off.* Itaque cum fint docti a peritis, defiftunt facile fententia. ¶ Conftruitur vel abfolute. *Cic. 1. de Or.* Ut inter homines peritos conftare video. ¶ Vel cum gen. *Id. pro Cluent. c. 38.* Quis judiciorum, atque ejus dignitatis peritior? *Id. pro Leg. Manil. c. 23.* Bellorum omnium peritiffimus. ¶ Vel cum acc. & præp. *ad*. *Cic. pro Pont. c. 15.* Ad ufum, ac difciplinam peritum, ad confilia prudentem. ¶ Vel cum abl. *Cic. pro Cluent. c. 38.* Quis P. Octavio Balbo ingenio prudentior, jure peritior commemorari poteft? ¶ Vel cum abl. & præp. *de*, vel *in*. *Varro l. 1. de R. R. c. 2.* Qui de agricultura Romanus peritiffimus fuit. *Cic. l. 1. de Orat. c. 15.* Peritiffimus in iis ipfis rebus, quas, &c. ¶ Sæpe conjungitur cum *ufu*, qui eft abl. caufæ. *Cic. 1. Off. c. 42.* Adhibent doctos homines, vel etiam ufu peritos. ¶ Interdum & cum infinito, præfertim apud Poetas. *Virg. Ecl. 10.* cantare periti Arcades. *Tacit. in Agric. c. 8.* Peritus obfequi, eruditufque utilia honeftis mifcere.

Perjucunde, adv. valde jucunde. *Cic. Att. l. 13.* O hofpitem mihi tam gravem ἀμεταμέλητον. Fuit enim perjucunde. Adde *pro Cæl. c. 11.*

Perjucundus, a, um, *affai grato*, valde jucundus. *Cic. 1. Fam. ep. 7.* Cui quidem litteræ tuæ perjucundæ fuerunt. Adde *2. de Orat. c. 7.* ¶ Dividitur etiam, interjecto verbo. *Id. 3. ad Q. Fr. ep. 1. c. 4.* Id mihi pergratum, perque jucundum erit.

Perjuratiuncula, æ, f. parvum perjurium. *Plaut. Stich. 3. 1. 76.* Ac perjuratiunculas parafiticas.

Perjuratus, a, um, nom. partic. paffivæ fignificationis, perjurio violatus. *Ovid. 3. Amor eleg. 11. v. 22.* Et perjuratos in mea damna Deos.

Perjuriofus, a, um, idem ac perjurus. *Plaut. Truc. 1. 2. 52.* Procaciores eftis vos, fed illi perjuriofi.

Perjurium, ii, n. *giuramento falfo*, שקר, Ger. *ein meyneid*, Gal. *parjurement*, Hifp. *perjuro*, ἐπιορκία, jusjurandum violatum, juramentum falfum, a *perjuro*. *Cic. Off. 3. c. 29.* Quod ex animi tui fententia juraris, id non facere perjurium eft. *Id. 2. de Leg. c. 9.* Perjurii pœna divina exitium, humana dedecus.

Perjuro, as, n. 1. idem quod pejero. *Hor. l. 2. fat. 3. v. 127.* Quare, fi quidvis fatis eft, perjuras, furripis, aufers undique?

Perjurus, a, um, *fpergiuro*, שקרן, Ger. *meyneidig*, Gal. *parjure*, Hifp. *perjurado*, ἐπίορκος, qui jusjurandum violat, qui jurando jus pervertit. *Cic. pro R. Com.* At quid inter perjurum, & mendacem. *Plaut. Mil. 2. 1. 23.* Perjurior hoc homine non eft. *Cic. pro R. Com. c. 7.* Nam Ballionem illum improbiffimum, & perjuriffimum lenonem cum agit.

Perlâbor, eris, d. 3. idem ac labor. *Virg. 1. Æn. v. 151.* Atque rotis fummas levibus perlabitur undas. *Cic. Att. l. 9.* Et jam de fupero mari perlabor.

Perlætus, a, um, vehementer lætus. *Liv. l. 30. c. 21.* Supplicatioque perlæta fuit.

Perlâte, adv. valde late. *Cic. 2. de Orat. c. 4.* In fermonis confuetudine perlate patet.

Perlatêo, es, ui, n. 2. omnino lateo. *Ovid. 3. de ar. am. v. 416.* Inque fua turri perlatuiffet anus.

Perlatio, onis, f. *tolleranza*, verbale a perfero. *Lactant. l. 5. c. 22.* Patientia eft malorum cum æquanimitate perlatio.

Perlator, oris, m. qui affert, *riportatore*. *Ammian. l. 21. c. 32.* Perlatore capto. *Symmach. l. 5. ep. 30.* Perlatore harum literarum.

Perlatus, a, um, n. 1. 2. allatus, *portato*, particip. a perferor. *Virg. 11. Æn. v. 803.* hafta perlata hæfit. *Curt. l. 5. c. 12.* Ad illos clamore perlato.

Perlâvo, as, avi, atum, a. 1. perfecte lavo. *Tertull. de Pœnit. c. 4.* Te peccatorum fluctibus merfum perlavabit. Adde *Apic. l. 8. c. 7.*

Perlaxo, as, valde laxo. *Apicius l. 7. c. 7.*

Perlecêbra, æ, f. idem, ac illecebra. *Plaut. Afin. 1. 2. 7.* Te perdaro ego, & filiam, perlecebræ, pernicies, adolefcentum exitium.

Perlecto, as, a. 1. freq. a *perlicio*. *Cic. pro Flacco c. 8.* Egentes, privata etiam benignitate perlectat. Aliqui legunt *prolectat*.

Perlectus, a, um, ufque ad finem lectus. *Cæf. l. 5. B. Gall. c. 46.* Perlectam epiftolam in conventu militum recitat. *Ovid. 2. amor. eleg. 11. v. 19.* perlectis refcribat multa jubeto.

Perlêgo, is, egi, ectum, a. 3. *legger tutto*, διαλέγομαι, a principio ad finem ufque lego. *Cic. 1. de Div. c. 5.* Perlegi, ille inquit, tuum paulo ante tertium de natura Deorum. ¶ Tranflate fumitur pro diligenter intueri, contemplari. *Virg. 6. Æn. v. 34.* Quin protinus omnia perlegerent oculis. *Ovid. 1. Faft. v. 591.* Perlege difpofitas generofa per atria ceras.

Perlepide, adv. valde lepide. *Plaut. Caf. 5. 2. 47.* Perlepide narrat.

Perlepidus, a, um, valde lepidus. *Plaut. Pfeud. 2. 4. 53.* Euge perlepide, Charine, me meo ludo jam beas.

Perlêvis, ve, o. 3. valde levis. *Cic. de Leg. Agr. 2. c. 29.* P. R. vectigalia perlevi fæpe momento fortunæ inclinatione temporis pendere.

Perleviter, adv. valde leviter. *Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 6.* Perleviter commotus. Adde *3. Tufc. c. 25.*

Perlibenter, adv. valde libenter. *Cic. de Univerf. c. 1.* Perlibenter & Nigidium vidi, & cognovi Cratippum. Adde *l. 8. Att. epift. 14.* ¶ Dicitur & *perlubenter*.

Perliberalis, le, n. 3. valde liberalis. *Ter. Hec. 5. 4. 24.* Perliberalis vifa eft.

Perliberaliter, adv. valde liberaliter. *Cic. Att. l. 10. ep. 4.* Hoc loco multa perliberaliter.

Perlibratio, onis, f. actus perlibrandi. *Vitruv. l. 8. c. 6.* Perductionis (aquarum) prima ratio eft perlibratio. V. *Libratio*, & *Libramentum*.

Perlibratus, a, um, æquilibratus, æquatus. *Col. l. 3. c. 13.* Sic permenfum, & perlibratum opus in fimilitudinem vervacti femper procedit.

Perlîbro, as, avi, atum, a. 1. ἰσοσταθμίζω, eft diligenter, ac perfecte menfurare, & ad libram æquam, five æqualem facere. *Col. l. 3. c. 13.* Nam ftella pariter imæ foffæ folum metitur, atque perlibrat. ¶ Interdum pro librando torquere fumitur. *Silius l. 2. v. 189.* Lævamque bipennem perlibrat mediæ fronti. *Et l. 5. v. 321.* fervidus haftam perlibrat.

Perlicio, V. Pellicio.

Perlîma, æ, 2. *c. Vitruv. l. 5. c. 9.* Ex viridibus fubtilis & extenuatus aer oculorum perlimat fpeciem, h. e. extergit, acutam reddit, & puriorem, quafi lima expolit.

Perlinio, is, ivi, itum, a. 4. valde linio, multum, perfecte, undique, totum oblinio. *Col. l. 9. c. 12.* Protinus cuftos novum loculamentum in hoc præparatum perlinat intus prædictis herbis.

Perlîno, is, lini, vel livi, vel levi, litum, a. 3. idem, ac perlinio. *Col. l. 7. c. 5.* Et tunc pice liquida cum adipe fuilla perlinuntur.

Perliquidus, a, um, adject. valde liquidus. *Celf. l. 2. c. 4.* Si quod defcendit, eft perliquidum.

Perliterâtus, a, um, adject. valde literatus. *Fragment. Cic. pro Q. Gall.* apud *Hieron. ep. 2.* Homo perliteratus.

Perlito, as, n. 1. perfecte lito, facrificio facto, Deos placo, votumque impetro. *Liv. l. 41. c. 15.* Saluti Petilium perlitaffe negant. *Valer. Antias* apud *Gell. l. 1. c. 7.* Si hæ res divinæ factæ, riteque perlitatæ effent. ¶ Et impers. *Liv. l. 6. B. Mac.* Ea omnia facrificia læta fuere, primifque hoftiis perlitatum eft.

Perlitus, a, um, ἐπικεχρισμένος, partic. a perlinor. *Plaut. Caf. 2. 3. 23.* Senecta ætate unguentis perlitus ignave incedis. Al. leg. *unguentatus per vias*.

Perlonge, adv. valde longe. *Ter. Eun. 3. 5. 61.* Perlonge eft, fed tanto ocyus properemus.

Perlonginquus, a, um, valde longinquus. *Plaut. Bacch. 5. 2. 77.* Jam pol id quidem effe haud perlonginquum.

Perlongus, a, um, valde longus. *Plaut. Trin. 3. 3. 17.* Nunc fi operiri vis adventum Charmidis, perlongum eft. *Cic. Att. l. 5. ep. 20.* Perlonga, & non fatis tuta via.

Perlûbens, entis, o. valde lubens, feu gaudens. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 8.* In quibus me perlubente Servius allifus eft.

Perlubenter. V. Perlibenter.

Perlûbet, ebat, buit, vel bitum eft, imp. 2. vehementer lubet, valde cupio. *Plaut. Capt. 4. 3. 53.* Perlubet hunc hominem colloqui.

Perlucêo, } V. Pelluceo &c.
Perlucidus,

Perluctuofus, a, um, valde luctuofus. *Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 8.* Serrani domeftici filii funus perluctuofum.

Perlûdo, is, n. 3. idem, ac ludo. *Prop. l. 4. el. 4.* Vidit arenofis Tatium perludere campis. Alii leg. *proludere*. *Manil. l. 5. v. 80.* Totum perludere circum.

Perlumino, as, a. 1. valde illumino. *Tertull. de carne Chrifti c. 4.* Carnem ejus perluminas.

Perlûo, is, ui, utum, a. 3. idem ac lavo, vel multum lavo. *Ovid. 3. Faft. v. 435.* Cumque manus pure fontana perluit unda. Al. leg. *proluit*. *Colum. l. 6. c. 8.* Tum vino perluitur os. *Id. l. 9. c. 16.* Poftquam diligenter aqua dulci perlutæ funt.

Perluforius. V. Prluforius.

Perluftro, as, avi, atum, a. 1. idem, ac luftro, vel diligenter, & attente luftro. *Liv. l. 7.* Perluftravitque hoftium agrum. *Id. l. 25. c. 9.* Perluftrarentque omnia oculis. *Cic. in Part. c. 11.* Hujus igitur materiæ ad argumentum fubjectæ perluftrandæ animo partes erunt omnes. ¶ Hinc Perluftratus apud *Velleium l. 2. c. 106.*

Permâcer, era, erum, valde macer. *Plin. l. 18. c. 6.* Omnis creta coquit, nifi permacra. Adde *Celf. l. 2. c. 21.*

Permacêro, as, a. 1. valde, feu perfecte macero, fubigo. *Vitruv. l. 7. c. 2.* Calculi in opere cum permacerantur, diffolvunt tectorii expolitiones.

Permadefacio, is, eci, actum, a. 3. valde madefacio. *Plaut. Moftell. 1. 2. 63.* Pro imbre amor advenit, permadefecit cor meum.

Permadefco, is, dui, n. 3. valde madeo, ἐμβρέχομαι. Tranflate *Senec. de Provid. c. 4.* Fugite enervatam felicitatem, qua animi permadefcunt, hoc eft, debilitantur. *Id. ep. 20.* Deliciis permaduimus. Proprie *Colum. l. 2. c. 4.* Quafi hibernis pluviis terra permaduerit.

Permagnus, a, um, ὑπέρμεγας, valde magnus. *Cic. 1. Fin.* Fieri tamen permagna acceffio poteft. *Id. 2. Tufc.* Permagnum exiftimans, tres Olympionicas una ex domo prodire. *Id. in Partit.* Permagna intereft. *Id. 5. Ver.* Permagno decumas vendidifti.

Permâle, adv. *affai malamente*. *Cic. l. 1. Att. ep. 19.* Sequani permale pugnarunt. Al. leg. *male*.

Permananter, adv. διαχωρητικῶς, tranfitorie, penetrabiliter, a *permano*. *Lucr. l. 6. v. 916.* Ufque adeo permananter vis pervalet ejus.

Permanafco, is, n. 3. idem, ac permano, vel incipio permanare. *Plaut. Trin. 1. 2. 168.* Unde ad eum id poffet permanafcere.

Permanêo, es, fi, fum, n. 2. *ftare*, *perfeverare*, *durare*, μένω, παραμένω, est manere in aliquo loco, ufque ad finem perfeverare, durare. *Cic. 2. Fin.* cum femel eft fufcepta beata vita, tam permanet, quam ipfa effectrix beatæ vitæ fapientia. *Id. de Am.* Aliter amicitiæ ftabiles permanere non poffunt. *Cæf. l. 5. B. G. c. 4.* Ut in officio permaneret. *Senec. ep. 77.* Virtus fola permanet tenore fui. Rurfus *Cic. 5. de Fin.* Permanere in fententia. *Lucejus ad Cic. l. 5. Fam.* Permanere in incepto.

Permâno, as, avi, atum, n. 1. *fcorrere*, *penetrare*, זול, עבר, Germ. *dur chflieffen*, Gall. *couler*, *parvenir*, Hifp. *manar*, καταρρέω, penitus mano, manando penetro, defcendo. Conftruitur cum acc. fere cum præp. *in*, vel *ad*. *Cic. pro Cluen.* Celerius potuit comefum, quam epotum in venas, atque in omnes partes corporis permanare? *Id. 2. de nat. Deor.* Succus is, quo alimur, permanat ad jecur per vias quafdam &c. ¶ Interdum cum præp. *per*. *Lucr. l. 3. v. 700.* Permanare animam nobis per membra folere. ¶ Tranflate fumitur pro vulgari. *Plaut. Capt. 2. 1. 25.* Neve permanet palam hæc noftra fallacia. ¶ Item pro pervenire. *Cic. pro Domo, c. 46.* Quæ etiam ad noftras aures fæpe permanabant.

Permanfio, onis, f. *fermezza*, perfeverantia. *Cic. l. 1. Fam. ep. 9.* Nunquam præftantibus in Repub. gubernanda viris laudata eft in una fententia perpetua permanfio. Adde *2. Invent. c. 54.*

Permarinus, a, um, adject. Permarinos Lares, de quibus mentio fit apud *Liv. l. 40. c. 52.* quidam putant fuiffe, quos veteres in navibus colerent, quemadmodum Lares familiares, quos domi. In veteri quodam Lexico Lares permarini exponuntur ἐνάλιοι θεοί, tefte *Turnebo*.

Permaturefco, is, rui, n. 3. prorfus maturus fio. *Ovid. 4. Met. v. 165.* Nam color in pomo eft, ubi permaturuit, ater. Adde *Celf. l. 2. c. 24.*

Permatûro, as, a. 1. ad perfectam maturitatem perduco. *Hygin fab. 136.* Morum, cum permaturavit, nigrum. Al. leg. permaturuit.

Per-

Permaturus, a, um, adject. *ben maturo*. *Col. l.* 12. *c.* 48. Cum jam nigruerint, nec adhuc tamen permaturæ fuerint. *Cels. l.* 6. *c.* 13. Non permaturam mandem.

Permaxime, idem quod maxime. *Cato R. R. c.* 38. Austrum permaxime caveto. Adde *Apul. l.* 8. *Met.*

Permediocris, cre, o. 3. παμμέτριος, admodum mediocris. *Cic.* 1. *de Or. c.* 31. Permediocres, ac potius leves motus debere esse dicunt.

Permeditate, adv. cum diligenti meditatione. *Plauti* exemplum V. in *Meditate*, ubi per tmesim *per quam meditate* legitur.

Permeditatus, a, um, adject. *Plaut. Epid.* 3. 1. 39. Eam (fidicinam) permeditatam meis dolis mittam. h. e. probe instructam. Alii legunt *præmeditatam*.

Permeabilis, le, adject. qui transiri potest. *Solin. c.* 47. (al. 60.) Latitudo vix est plaustro permeabilis.

Permeator, oris, m. qui permeat. *Tertul. Apolog. c.* 21. Permeator universitatis spiritus.

Permeatus, a, um, *passato*, particip. passivæ significationis. *Ammian. l.* 24. *c.* 15. Permeato flumine. Et *l.* 24. *c.* 8. Navigiis pervis permeato amne.

Permensio, onis, perfecta dimensio. *Marc. Capell. l.* 7.

Permensus, a, um. particip. passivæ significationis, *ben misurato*. *Col. l.* 3. *c.* 13. Permensum, & perlibratum opus. *Tibul. l.* 3. *el.* 3. Permenso defunctus tempore lucis. h. e. transacto.

Permeo, as, avi, atum, a. 1. *passare*, *penetrare*, διαβαίνω, meo per aliquam rem, prætergredior, penetro. *Cicer.* 4. *Acad. c.* 37. Quod quædam animalis intelligentia per omnia ea permeet, & transeat. *Plin. lib.* 31. *cap.* 5. Quoniam Alpheus in ea insula sub ima maria permeat.

Permereo, es, ui, ritum, a. 2. multum & legitime mereo, de militantibus dictum. *Stat. l.* 1. *Silv.* 4 *v.* 73. Sole sub omni Permeruit jurata manus.

Permessis, idis, adject. patronym. fœmininum a *Permesso*. *Martial. l.* 1. *ep.* 77. Quid tibi cum Permesside lympha? Al. *Permessidos unda*. quo pacto accipitur pro Permesso.

Permessius, a, um, adject. ad Permessum pertinens. *Claudian. de laudib. Serenæ*, *v.* 8. Fons Aganippea Permessius educat unda.

Permessus, m. 2. *Permesso*, Πέρμησσος, fl. Bœotiæ, Phœbo, & Musis sacer, qui ex Helicone M. nascitur, & in Copaidem lac. apud Haliartum opp. influit. *Virg. Ecl.* 6. errantem Permessi ad flumina Gallum.

Permetior, iris, ensus sum, d. 4. idem, ac metior. *Cicer.* 4. *Acad. c.* 26. Vos solis magnitudinem quasi decempeda permensi. ¶ Item peragro. *Virg.* 3. *Æn. v.* 157. Nos tumidum sub te permensi classibus æquor.

Permetuo, is, ui, a. 3. valde metuo. *Virg.* 2. *Æn. v.* 572. Et pœnas Danaum, & deserti conjugis iras permetuens.

Permilito, as, avi, atum, n. 1. idem ac milito, seu justum militiæ tempus milito. *Ulpian. l.* 9. *Dig. de excusation.* Si tribunus in cohortibus Prætoris permilitaverit.

Permingo, is, xi, ctum, a. 3. *scompisciare*, mingendo conspurco. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 44. Hunc perminxerunt calones.

Perminutus, a, um, valde minutus. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 13. Ut omnia præterea, quæ bona corporis, & fortunæ putantur, perexigua, & perminuta videantur. Al. leg. *minuta*.

Permirabilis, le, permirandus. *Augustin. de Gen. ad liter. l.* 1. *c.* 20. Immo vero id ipsum permirabile est.

Permirandus, a, um, valde mirandus. Per tmesim divisum legitur apud *Gel. l.* 3. *c.* 6. Per hercle valde mirandam.

Permirus, a, um, valde mirus, magnopere admirandus. *Cic.* 1. *de Div.* Ut mihi permirum videatur, quenquam exstare, &c. *Id. l.* 3. *Fam. ep.* 10. Illud vero permirum mihi accidit. *Id.* 1. *Orat. c.* 40. Per mihi mirum visum est.

Permisceo, es, iscui. a. 2. συμμίγνυμι, valde misceo, admodum miscendo confundo. *Cicer.* 4. *Ver.* Non modo illa, quæ erant ætatis, ordinis, quæstusque permiscent. *Idem in Vatin. c.* 3. Suas sordes cum clarissimorum virorum virtute permiscere. *Plin. l.* 12. *c.* 19. Permisceri connubio. *Silius l.* 15. Cœlum pelago permiscuit Eurus.

Permissio, onis, f. *permissione*, *concessione*, רשות, Germ. *zulassung*, Gal. *permission*, Hisp. *permission*, συγχώρησις, actus permittendi, concessio. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 17. Quod tibi mea permissio mansionis tuæ grata est. ¶ Apud Rhetores *Permissio*, Græce ἐπιτροπή, est Figura sententiarum, per quam Orator alicui rei vehementer confidit, & ostendit, se eam audientium voluntati tradere, atque concedere. *Auct. ad Her. l.* 4. *c.* 29.

Permissor, oris, m. qui permittit. *Tertul. l.* 2. *adv. Marcion. c.* 22. Mali permissor.

Permissum, i, n. res concessa, & permissa. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 45. Utor permisso. Adde *Ulpian. lib.* 8. *leg.* 1. *Dig. tit.* 7.

Permissus, us, m. idem ac permissio. *Cic.* 1. *Off.* Cum Annibalis permissu exisset e castris. Adde *de Arusp. Resp. c.* 12.

Permissus, a, um, nom. particip. *permessa*, *sommessa*. *Liv. l.* 4. *c.* 30. Cognitio ejus rei L. Sergio permissa. *Lucan. l.* 1. *v.* 305. Quibus facti periorsa potestas.

Permiste, vel Permixte, adv. *mescolatamente*, valde confuse. *Cic.* 1. *de Invent. c.* 30. Neque permiste cum partibus implicantur.

Permistim, vel Permixtim, adv. permiste. *Prudent. in Hippolyto*, *v.* 129.

Permistio, vel Permixtio, onis, f. 3. διάμιξις, idem ac mistio. *Cic. de Un. c.* 12. Superiorisque permistionis reliquias fundens æquabat.

Permistus, vel Permixtus, a, um, valde mistus. *Cicer.* 1. *de Divin.* Quæ permisti cum corpore animi videre non possunt. *Id. pro Planc. cap.* 38. Fructus magna acerbitate permistos tuli. *Horat. l.* 1. *od.* 1. Lituo tubæ permistus sonitus.

Permitis, te, o. 3. valde mitis, perfecte maturus. *Colum. lib.* 12. *cap.* 41. Et sorba non permitia diu sa, exemptis seminibus.

Permitto, is, si, ssum, a. 3. *permettere*, *concedere*, רשה, Ger. *vverrer*, *schicken*, Gal. *permettre*, Hisp. *permittir*, ἐπιτρέπω, sino, concedo, potestatem facio. *Cic. pro Sylla*. Permitte aliquid iracundiæ tuæ. *Id.* 4. *Verr.* In censu habendo potestas omnis æstimationis habendæ, summaque faciendæ Censori permittitur. *Id. Att. l.* 16. Quibus & lege, & S. C. permissum erat, ut de Cæsaris actis cognoscerent. ¶ Sumitur etiam pro committere. *Cic. ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 10. Totum ei negotium permisi. ¶ Item pro condonare. *Cic. pro Sext.* Eas se dixit & temporibus, & Reip. permissurum. ¶ Item pro dedere. *Cæs.* 1. *B. G.* Se, suaque omnia in fidem, atque potestatem P. R. permittere. *Liv. l.* 7. Nos ipsos, nostraque omnia cognitæ permittimus fidei. *Id. lib.* 32. *cap.* 37. Quibus cum Philippus nihil pacati, nisi omnia permittentibus respondisset, &c. *si non si arrendevano a discrezione*. ¶ Item pro transmittere. *Col. l.* 7. *c.* 8. Hoc genus casei potest etiam trans maria permitti. ¶ Item pro immittere, incitare. *Liv. l.* 3. *c.* 61. Concitant equos, permittuntque in hostem. *Sisenna apud Non. c.* 2. *n.* 720. Et inde equum concitatum princeps ad hostium permittit aciem. *Ovid.* 12. *Met. v.* 282. saxum permittens in hostem. ¶ Item pro præcipitare. *Sisenna apud Non. loc. cit.* Multi permissis armis ex summo se permitterent. ¶ Usurpatur etiam impers. *Plin. l.* 4. *c.* 14. Si conjectam permittitur. ¶ Permittere vela ventis, pro dare. *Quintil. in epist. ad Tryphon.*

Permodestus, a, um, admodum modestus. *Cicer. in Catil.* Homo videlicet timidus, & permodestus vocem Consulis ferre non potuit. Adde *ad Attic. l.* 4. *ep.* 8.

Permodice, adv. valde modice. *Col. l.* 3. *c.* 11. Permodice fundito.

Permodicus, a, um, περὶ μέτριος, valde modicus. *Suet. in Aug. c.* 6. Locus permodicus. Adde in *Tiber. c.* 47.

Permœstus, a, um, valde mœstus. *Dictys Cret. l.* 3. *c. ult.*

Permoleste, adv. ἀγανακτικῶς, valde moleste. *Cic. Att. l.* 13. De Pletorio vicino tuo permoleste tuli, &c. Adde *Verr.* 6. *c.* 58.

Permolestus, a, um, vehementer molestus. *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 18. Atque hi non sunt permolesti.

Permollis, le, adjectiv. valde mollis. *Quintil. lib.* 9. *cap.* 4. In carminibus est permolle.

Permolo, lis, a. 3. valde molo. Translate, alienas permolere uxores, dixit *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 34. h. e. subagitare, violare.

Permonstro, as, a. 1. indico, monstro. *Ammian. l.* 18. *c.* 13. (al. 6.) E capite hostium manus permonstrantes.

Permorior, eris, d. 3. idem quod morior, apud *Commodian. Instruction.* 27. & 29.

Permotio, onis, f. ἀνακίνησις, κίνησις, commotio, motus, perturbatio. *Cic.* 1. *de Div.* Mentis permotione magis, quam natura hæc sentimus. ¶ Speciatim dicitur de perturbationibus animi, quas vulgo *passiones* vocant. *Cicer.* 4. *Acad.* Atque illi quidem etiam utiliter a natura dicebant permotiones istas animis nostris datas.

Permotatus, a, um, permotus. *Commodian. Instruct.* 12. Vino permotati.

Permotus, a, um, valde motus. *Cæs. l.* 1. *B. G.* Auctoritate Orgetorigis permoti constituerunt, &c. *Cic. pro Cæc. c.* 17. Permotus metu. ¶ Permotus mente, accipitur pro insano, quasi de mente motus. *Cic.* 1. *de Div.* Quod maxime contingit aut dormientibus, aut mente permotis.

Permoveo, es, ovi, otum, a. 2. ἐκκινέω, vehementer moveo. *Cic.* 5. *Verr.* Si quem aratorum fugæ, calamitates, exilia, suspendia denique non permovent. *Id. in Orat. c.* 38. Miseratione mens judicum permovenda est. *Cæs. l.* 1. *B. G.* Adduci, & permoveri aliqua re.

Permulceo, es, si, sum, vel ctum, a. 2. *mitigare*, *ammollire*, καταψάω, valde mulceo, mitigo, lenio, mollio, leniter attrecto. *Cic. de Sen.* Præterita enim ætas, quamvis longa, cum effluxisset, nulla consolatione permulcere posset stultam senectutem. *Id. in Or. c.* 49. Sonus, & numerus permulcent aures. *Ovid.* 4. *Fast.* Torque manu permulsit eum. *Liv. l.* 39. *c.* 23. Permulsit iram ejus consul.

Permulctus, a, um, *raddolcito*, a permulceo. *Sallust. in fragment. l.* 4. *Hist.* apud *Priscian. l.* 9. Dein, lenta jam ira, postera die liberalibus verbis permulcti sunt.

Permulsio, onis, f. actus permulcendi, lenis attrectatio, blanditiæ. *Nonius c.* 1. *n.* 194. Quæ sunt natura fera, manuum permulsione mitescunt.

Permulsus, a, um, idem ac permulctus, a permulceo. *Auct. ad Heren. l.* 3. *c.* 12. Arteriæ leni voce permulsæ.

Permulti, æ, a, valde multi. *Cicer.* 4. *Acad.* Ad has visiones inanes Antiochus quidem permulta dicebat. Adde 3. *Leg. c.* 24.

Permulto, adv. idem ac permultum, nisi quod cum comparativis jungitur. *Cic.* 2. *de Div. c.* 61. Præsertim cum Chrysippus Academicos refellens permulto clariora, & certiora esse dicat, &c.

Permultum, adv. πάμπολυ, valde multum. *Cic.* 1. *Off. c.* 8. In omni injustitia permultum interest, utrum, &c. Adde 3. *Fam. ep.* 11.

Permundus, a, um, valde mundus. *Var. l.* 3. *R. R. c.* 7. Permundæ sunt enim hæ volucres.

Permunio, is, ivi, itum, a. 4. *fortificare*, ἀσφαλίζω, valde munio, aut absolvo, quod munire incepimus. *Tacit. l.* 3. *Annal.* Locorumque peropportuna permanivit. Adde 3. *hist. c.* 9.

Permunitus, a, um, *ben fortificato*. *Liv. l.* 7. *c.* 16. Cum ante mœnia sua castris permunitis consedissent.

Permutatio, onis, f. idem ac mutatio. *Cicer. ult. Parad.* Nec tempestatum, nec temporum permutatione mutatur. *Id.* 3. *Fam. ep.* 5. Dum pecunia accipitur, quæ mihi ex publica permutatione debetur, *per pubbliche lettere di cambio*. ¶ Apud Oratores permutatio est oratio, qua aliud verbis, aliud sententia ostenditur, ea dividitur in tres partes, similitudinem, argumentum, contrarium. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 34.

Permutatus, a, um, nom. ex particip. *mutato*. *Lucret. l.* 1. *v.* 826. Tantum elementa queunt, permutato ordine solo.

Permuto, as, avi, atum, a. 1. idem, quod muto. Differt a commuto, teste *Festo*, quia permutari id proprie dici videtur, quod ex alio loco in alium transfertur; at commutatur, cum aliud pro alio substituitur. Sed hoc non observatur. *Cicer.* 2. *Catil.* Si Catilina sententiam permutaverit. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Lien cum jecinore locum aliquando permutat. *Plaut. Cap.* 3. 5. 29. Nomina inter vos permutastis. ¶ Permutare pecuniam, est curare, ut per trapezitam, aut argentarium alio in loco solvatur, *far cambio*, *girar danaro*. *Cic. l.* 2. *Fam. ep.* 17. Ait se curasse, ut cum quæstu populi pecunia permutaretur. ¶ Permutare Remp. est perturbare. *Cic.* 3. *de Leg.* C. vero Gracchus nonne omnem Reipub. statum permutavit? ¶ Interdum permutare sumitur pro emere. *Plin. l.* 31. *c.* 8. Singulis millibus nummum permutantibus congios pene binos.

Perna, æ, f. *coscia di porco*, *presciutto*, Ger. *saurvhan*, Gal. *jambon*, Hisp. *pierna de tocino*, πέρνα, πετασών, coxa porcina tum prior, tum posterior, salita cum toto pede, a primo Græco nomine allato. *Plin. l.* 8. *c.* 51. Castrantur fœminæ post bidui inediam, suspensæ pernis prioribus. *Plaut. Trin.* 2. 2. 39. per convicium, pernam vocat hominem stolidum. ¶ Perna item piscis est ex concharum genere, ita dictus a pernæ porcinæ similitudine. *Plin. l.* 32. *c. ult.*

Pernavigo, as, avi, atum, n. 1. διαπλέω, idem, ac navigo, vel totum aliquem locum navigo. *Plin. l.* 2. *c.* 67. Sub eodem sidere pars tota vergens in Caspium mare pernavigata est Macedonum armis.

Pernecessarius, a, um, admodum necessarius. *Cic. Att. l.* 5. *ep.* 21. Non esse Romæ meo tempore pernecessario, submoleste fero. ¶ Sumitur etiam pro valde conjuncto, & propinquo. *Cic. pro Planc. cap.* 6. Contendisse a Lælio paterno amico, ac pernecessario.

Perneco, as, avi, atum, a. 1. *ammazzare*, interficio. *Silius l.* 4. *v.* 611. Tyrrhenaque pernecet hasta.

Pernego, as, avi, atum, a. 1. *negare al tutto*, ἐξαρνέομαι, vehementer, vel omnino nego. *Ter. in prol. Eun.* Sed eas fabulas factas prius Latinas scisse se, id vero pernegat. *Tibul. l.* 1. *el.* 6. Sic etiam de me pernegat illa vim. ¶ Usurpatur etiam impers. *Cic.* 6. *Ver.* Itaque illo tempore, ac primo istius adventu pernegatur.

Perneo, es, a. 2. idem quod neo, vel totum pensum neo. *Martial. lib.* 1. *epigr.* 89. Cum mihi supremos Lachesis perneverit annos.

Pernetus, a, um, nom. particip. absolute netus. *Sidon. carm.* 23. *v.* 167. vitam Parcarum vellere in ipso Nondum pernetam.

Perniciabilis, le, o. 3. idem ac perniciosus. *Curt. l.* 7. *c.* 3. Plurimorum oculis præcipue perniciabilis fuit. *Tac. l.* 3. *Ann. c.* 34. Id perniciabile reo.

Perniciales, le, o. 3. *mortifero*, Ger. *verderblich*, Gal. *pernicieux*, Hisp. *pernicioso*, ὀλέθριος, quod perniciem affert, quod ad necem ducit, exitiale. *Liv. l.* 27. *c.* 23. Quæ tamen magis in longinquos morbos, quam in perniciales evasit. *Plin. l.* 15. *c.* 18. Cato perniciali odio Carthaginis flagrans.

Pernicies, ei, f. 5. *ruina*, אבד, Ger. *verderbnus*, Gall. *ruine*, *destruction*, Hisp. *destruicion*, ὄλεθρος, exitium, mors, interitus, a *perneco*. *Cicer. in Catil.* 4. *c.* 3. Cum de pernicie Reip. & exitio hujus urbis tam acerbe, tamque crudeliter cogitant. *Tacit.* 2. *hist. c.* 70. Quæ læta in præsens, mox ipsis perniciem fecere. *Id.* 2. *Ann.* Vertere in perniciem. *Cicer. in Catil.* Perniciem moliri. *Id.* 3. *de nat. Deor.* Incurrere in perniciem. *Id. pro Dom.* Depellere perniciem a patria. ¶ In plurali num. usus est *Arnobius*. ¶ In genitivo singulari *hujus pernicii* dictum est olim a quibusdam, teste *Diomed. lib.* 1. *pag.* 181. *Putsch.* Item *pernicii*. V. *Gel. l.* 9. *c.* 14. *ad fin.*

Perniciose, adv. *dannosamente*, ὀλεθρίως, damnose, exitialiter. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 5. Quid, quod multa perniciose, multa pestifere sciscuntur in populis? *Id.* 3. *de Leg. c.* 14. Quo perniciosius de Rep. merentur vitiosi principes. *August. ep.* 39. Rebus mortalibus perniciosissime consuluit.

Perniciosus, a, um, *dannevole*, Germ. *tœdtlich*, Gall. *pernicieux*, Hisp. *danoso*, ὀλέθριος, quod perniciem affert, mortiferum, exitiosum, damnosum. *Cic. de Am.* Quanquam ista assentatio perniciosa sit. *Id.* 1. *de Inv.* Is inutilis sibi, perniciosus civis patriæ alitur. *Id.* 3. *Tusc.* At & morbi perniciosiores, pluresque sunt animi, quam corporis. *Quintil. l.* 2. *c.* 2. Hostis studiorum perniciosissima.

Pernicitas, atis, f. 3. מהירות, Ger. *schnelligkeit*, Gal. *vitesse*, *legereté*, Hisp. *ligereza*, ὠκύτης, velocitas. *Liv. lib.* 9. *cap.* 16. Pernicitas pedum inerat, quæ cognomen etiam dedit.

Perniciter, adv. velociter. *Plin. l.* 8. *c.* 14. Ut supervolantes quamvis alte, pernici-

terque ulites haustu raptas absorbeant. *Liv. l. 6. B. Pun.* Et vehi post se se, & desilire pernicites. Rursus *Plin. l. 8. c. 52.* Rupicapræ pernicitur exultant.

Pernīger, gra, grum, valde niger. *Plaut. Pan. 5. 2. 153.* Ore parvo, atque oculis pernigris.

Pernimium, adv. *assai troppo.* *Ter. Adel. 3. 4. 19.* Nimium inter vos, ac pernimium interest.

Pernio, onis, m. *spernaglio, buganza,* Ger. *er froren fleisch an fussen,* Gal. *mule aux talon,* Hisp. *savanon,* χιμετλον, morbus pedum ex nimio frigore proveniens, & calcaneum infestans p... ipue. *Plin. l. 20. c. 5.* Rapum domesticum perniones fervens impositum sanat.

Perniuncŭlus, li, m. dim. a pernio. *Plin. lib. 26. c. 11.* Perniunculos curat, & cotyledon cum axungia.

Pernix, icis, o. ταχυς, qui multum nititur, & diu in re aliqua perseverat, a *pernitor, eris.* *Virg. 3. Georg. v. 259.* Et inter dura jacet pernix instrato saxa cubili. *Liv. l. 28. c. 20.* Pernicium corporum homines. ¶ Aliquando sumitur pro celeri. *Virg. 4. Æn. v. 180.* Pedibus celerem, & pernicibus alis. *Stat. 4. Theb. v. 322.* vento pernicior. *Senec. ep. 108.* Temporis pernicissimi celeritas.

Pernobĭlis, le, o. 3. valde nobilis. *Cic. Verr. 6. c. 57.* Tum epigramma Græcum pernobile incisum habuit in basi.

Pernocto, as, avi, atum, n. 1. *star di notte,* לין, Ger. *übernacht seyn,* Gal. *passer la nuit,* Hisp. *passar la noche,* διανυκτερευω, noctem totam aliquo in loco transigo, sive vigilando, sive dormiendo, sive aliud quid operis faciendo. *Cic. pro Cluent.* Cum esset adolescens apud mulierculam quandam, atque ibi pernoctaret. *Id. pro Arch. c. 7.* Pernoctant nobiscum, peregrinantur, rusticantur.

Pernonidem lenidura, *h. e.* pernam, vel laridum ex perna, dixit *Plaut. Men. 1. 3. 27.* Al. leg. *peronidem,* quod quidem quid sit, quærit *Lambinus*. fortasse est a περόνη, quod apud Græcos ossa tibiæ significat.

Pernosco, is, ovi, otum, a. 3. διαγινώσκω, perfecte nosco. *Cic. de Fato, c. 5.* Qui se profitebatur hominum mores, naturasque ex corpore, oculis, vultu, fronte pernoscere.

Pernotesco, is, tui, n. 3. perfecte, & certe cognoscor. *Tacit. Ann. 1. c. 23.* Neque illi fuisse unquam fratrem, pernotuisset. Adde *Ann. 13. c. 25.*

Pernōtus, a, um, adject. valde notus. *Curt. l. 9. c. 7.* Dioxippus regi pernotus, & gratus.

Pernox, octis, o. παννύχιος, per totam noctem durans, ut Pernox vigilia, quæ per totam noctem continuatur. Luna pernox, quæ per totam noctem lucet. *Gel. l. 2. c. 1.* Stare solitus Socrates dicitur pertinaci statu perdius, atque pernox. *Liv. l. 5. c. 28.* Sed Luna pernox erat. *Juvenal. sat. 8. v. 10.* si luditur alea pernox.

Pernoxius, a, um, adject. valde noxius. *Pomp. Mela l. 1. c. ult.* Pernoxii appulsis.

Pernumĕro, as, a. 1. idem ac numero, vel numerum absolvo. *Liv. l. 28. c. 34.* Dum imperatam pecuniam Illergetes pernumerarent.

Pero, onis, m. ἀμβὰς, genus calceamenti rustici prælti, ex corio crudo, quod adversus imbres, nives, & frigore commodum est, quo etiam prisci Latini in bellis usi sunt. *Virg. 7. Æn. v. 690.* Vestigia nuda sinistri instituere pedis, crudus tegit altera pero. *Juven. sat. 14. v. 185.* Quem non pudet alto per glaciem perone tegi. ¶ Perones quoque pro saccis legi putant, eosque ad nomen a pera. Sed rectius *arones* vocentur. V. Æra.

Pero, f. 4. contract. Πηρώ, filia Nelei, soror Nestoris, & Periclymeni. Tam admirandæ fuit pulchritudinis, ut omnes seculo illam ducere in uxorem cuperent. Quare ob rem pater illi soli eam promisit, qui boves ingentes ex Herculis custodia eriperet. *Hom. Odyss. 11.*

Perobscūrus, a, um, valde obscurus. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 1.* Tum perdifficilis, & perobscura quæstio est de natura Deorum.

Perōdi, isti, anom. 4. valde odi: *Manil. l. 5. v. 409.* Quisquis favit, culpamve perodit.

Perodiōsus, a, um, valde odiosus. *Cic. Attic. l. 10.* Crebro refricat lippitudo, non illa quidem perodiosa, sed tamen quæ impediat scriptionem meam. Adde *l. 13. ep. 55.*

Perofficiōse, adv. valde officiose. *Cic. Fam. 9. ep. 20.* Me perofficiose, & peramanter observat.

Perolĕo, es, n. 2. valde oleo. *Lucr. l. 6. v. 1153.* Rancida quo perolent projecta cadavera ritu.

Perolesco, is, n. 3. cresco, adolesco. Hine *perolesse* pro perolevisse. *Lucil.* apud *Priscian. sub fin. l. 9.* Qui totum scis corpus jam perolesse bisulcis.

Peronātus, a, um, peronibus calceatus. *Pers. sat. 5. v. 102.* Navim si poscat sibi peronatus arator.

Perōnis, idis. V. Pernonidem.

Peropportūne, adv. valde opportune. *Cic. 7. Ver.* Peropportune fortuna te obtulit. Adde *2. de Orat. c. 4.*

Peropportūnus, a, um, valde opportunus. *Cic. l. 2. de Or. c. 57.* Requiescam in Cæsaris sermone, quasi in aliquo peropportuno diversorio.

Peroptāto, adv. valde optato, sive ex animi sententia. *Cic. 2. de Orat. c. 5.* Nunc peroptato nobis datum est.

Perŏpus est, valde opus est. *Ter. Andr. 1. 5. 30.* Sed nunc peropus est, hunc cum ipsa loqui.

Peroratio, onis, f. *perorazione,* ἐπίλογος, ἀνακεφαλαίωσις, epilogus, conclusio, ultima pars orationis, in qua tota causa concluditur, vel absolvitur. *Cic. in Brut. c. 35.* Extat ejus peroratio, qui epilogus dicitur. V. *Auct. ad Her. l. 2.* & *Cic. l. 1. de Inv.*

Perorātus, a, um, *finito di dire.* *Cic. 5. Att. ep. 20.* Sed hæc tunc laudemus, cum erunt perorata. *Auct. ad Heren. l. 1. c. 10.* Perorata narratione.

Peroriga. V. Proriga.

Perornātus, a, um, valde ornatus. *Cic. in Brut. c. 43.* Crassus in dicendo & perornatus, & brevis.

Perorno, as, avi, atum, a. 1. valde orno. *Tac. l. 16. Ann. c. 26.* Detraheret potius Senatui, quem perornavisset, infamiam tanti flagitii.

Perōro, as, avi, atum, a. 1. *perorare, conchiudere,* Ger. *aussreden,* Gal. *perorer, faire fin a son oraison,* Hisp. *concluir, perorar,* ἐπιλέγω, ἀνακεφαλαιόω, orationem finio, vel absolvo, epilogum orationi impono, a *per,* & *oro.* Construitur vel absolute. *Cic. Att. l. 4.* Cum horas fere tres dixisset, odio, & strepitu Senatus coactus est aliquando perorare. ¶ Vel cum acc. *Cic. 5. Verr.* De qua cum dixero, totum hoc crimen decumanum perorabo. ¶ Vel impersonaliter. *Cic. 2. de Or.* Alii jubent, antequam peroretur, &c. ¶ Usurpatur etiam de universa oratione, pro ultimo loco causam agere, & concludere. *Cic. pro Quinct.* Mihi perdifficile esse contra tales Oratores non modo tantam causam perorare, sed omnino verbum facere conari. ¶ Item de tota oratione absolute, pro dicere, vel diligenter dicere. *Cic. pro Sext.* Quanquam a Q. Hortensio clarissimo viro, atque eloquentissimo causa est P. Sextii perorata. ¶ Dicitur quoque de disputationibus Philosophicis, & aliis. *Cic. 2. de nat. Deor.* Restat, ut doceam, atque aliquando perorem. *Id. 2. de Leg. cap. ult.* Video, Platonem idem fecisse, omnemque orationem ejus de legibus peroratam esse uno æstivo die. ¶ Item de quocunque sermone, pro disserere, loqui. *Plin. l. 29. c. 1.* Et nobis quædam in omnes ævi Medicos perorantem.

Perorsi, masc. 2. Perorsi, pop. Libyæ interioris, gens ingens, & bellicosa, qui quadrupedum ferarum modo vagantur, earumque visceribus vescuntur. *Plin. l. 5. c. 8.* & *l. 6. c. 30.*

Perōsus, a, um, *chi ha in odio,* δυσμενῶν, qui valde odit, a *per,* & *osus,* partic. verbi antiqui *odio,* voce passiva, sed active significatione. *Liv. l. 3. c. 34.* Plebs consulum nomen, haud secus quam regum, perosa erat. *Virg. 6. Æn.* lucemque perosi. ¶ Passive significatione pro eo qui odio habetur. *Tertul. de an. c. 1.* Veritas tanto perosior, quanto plenior.

Perpacātus, a, um, partic. a perpacor. *Liv. l. 36. c. 21.* Paucosque per dies omnibus perpacatis, &c.

Perpāco, as, a. idem, ac paco. *Flor. l. 4. c. 12.* Omnes illius cardinis populos perpacavit. *Aurel. Victor. de Vir. Illustr. c. 33.* Quos usque ad mare superum perpacavit.

Perpallĭdus, a, um, adject. valde pallidus. *Corn. Cels. l. 2. c. 6.* Color perpallidus.

Perparce, adverb. admodum parce. *Ter. Andr. 1. 6. 24.* Tu quoque perparce nimium.

Perpārum, n. 2. valde parum. *Cic. 5. Ver. c. 57.* Perparum ex aliis magnis locis ad se se pervenire. Alii leg. *perparvum.*

Perparvŭlus, a, um, dim. a perparvus. *Cic. 6. Ver. c. 43.* Duo tamen sigilla perparvula tollunt.

Perparvus, a, um, admodum parvus. *Cic. 1. de Leg.* Quæ, & cum adsunt, perparva sunt. *Id. pro Dejot. c. 3.* Perparva culpa.

Perpasco, is, a. 3. idem quod pasco, vescor. *Var. l. 5. de L. L.* Pecus ab eo quod perpascat.

Perpastino, as, a. 1. evello, eradico, apud *Tertul. l. 2. de cult. fam. c. 9.* ubi alii leg. *repastino.*

Perpastus, a, um, nom. ex partic. bene pastus, ut perpastus canis, apud *Phædr. 3. fab. 7.*

Perpaucŭlus, a, um, dim. a perpaucus. *Cic. 2. de Leg. c. 20.* Deduxitque in Academiam perpauculis passibus.

Perpaucus, a, um, valde paucus. *Cic. 4. Acad.* Erat quidem, si perpauca mutavisset, germanissimus Stoicus. *Colum. l. 3. c. 20.* Tum perpaucissimis agricolis contigerit.

Perpavefacio, is, a. 3. valde pavefacio. *Plaut. Stich. 1. c. 28.* Perplexabiliter earum hodie perpavefaciam pectora.

Perpaulŭlus, a, um, dim. a perpaulus. *Cic. 2. de Orat. c. 33.* Inter ingenium quidem, & diligentiam perpauluium loci reliquum est arti.

Perpaulum, adv. valde paulum. *Cic. 1. Fin. c. 6.* Declinare dixit atomum perpaulum.

Perpauper, ra, rum, valde pauper. *Cic. Att. l. 6. ep. 3.* Erat enim Rex perpauper.

Perpauxillum, adv. dim. a perpaulum. *Plaut. Capt. 1. 2. 74.* Næ, perpauxillum modo.

Perpedio, is, a. 4. impedio, præpedio. *Accius* apud *Non. c. 4. n. 10.* Si unquam perpediar gnato.

Perpello, is, uli, a. 3. *indurre,* ἀναγκάζω, impello, induco, cogo. *Liv. l. 31. c. 14.* Eodem metu perpulit ad deditionem. *Ter. Andr. 4. 1. 38.* Suadere, orare usque adeo, donec perpulit. *Tacit. l. 15. Ann. c. 30.* Perpellunt Vologesum omittere præsentia. *Liv. l. 10. c. 53.* Nec tamen perpelli potuere, ut acie dimicarent.

Perpendiculāris, & perpendicularius, adject. *Frontinus in Expositione formar. p. 31. edit. Goesii.* Perpendicularis ejus lineæ. Et mox. Subtendens linea perpendicularis.

Perpendiculātor, oris, m. artifex, qui perpendiculo utitur. *Aurel. Victor. Epitom. in Adriano.* Fabros, perpendiculatores, architectos centuriavit.

Perpendiculātus, a, um, adject. ad perpendiculum factus. *Martian. Capell. l. 6.* Illæ velut perpendiculatæ suspectantur.

Perpendicŭlum, i, n. *perpendicula, pendola,* στάθμη, instrumentum fabri materiarii, seu cæmentarii, quo plumbo a filo, & gnomone pendente rectitudo, seu obliquitas operis perpenditur, & examinatur. Ejus inventor, teste *Plin. l. 7. c. 56.* fuit Dædalus. *Cic. Ver. 3. c. 51.* Ad perpendiculum columnas exigere, κατὰ στάθμην. *Plin. l. 35. c. 14.* Si ad perpendiculum fiant. Metaphorice Ausonius Parantal. V. Ad perpendiculum seque suosque habuit.

Perpendo, is, di, sum, a. 3. σταθμάω, diligenter pondero, probe examino, diligenter considero. *Cic. 3. de Or.* Id non arte aliqua perpenditur, sed quodam quasi naturali sensu judicatur. *Id. pro Mur.* Hæc omnia ad rationem civitatis si dirigas, recta sunt, sin perpendere ad disciplinæ præcepta velis, reperientur pravissima. Proprie *Gell. l. 20. c. 1.* Perpendere in libris.

Perpensa, æ, f. herba, quæ a nonnullis vocatur baccar. *Plin. l. 21. c. 19.* Baccar in medicinæ usu aliqui ex nostris perpensam vocant.

Perpensatio, onis, f. diligens examen. *Gell. l. 2. c. 2.* Perpensatio honorum, atque officiorum.

Perpense, adv. ἐξητασμένως, ponderate, considerate. *Ammian. l. 26. c. 12.* Utilitate rei perpensius cogitata.

Perpenso, as, avi, atum, a. 1. freq. a perpendo. *Ammian. lib. 19. c. 24.* Altis mentibus perpensantes. *Gratius in Cyneg. v. 299.* Perpensare vires.

Perpensus, a, um, nom. ex partic. accurate consideratus, examinatus. *Colum. l. 3. c. 3.* Ut ante perpensum, & exploratum habeamus, an &c.

Perpĕram, adv. *malamente,* Ger. *übel,* Gal. *mal,* Hisp. *malamente,* κακῶς, πονηρῶς, leviter, temere, præpostere, prave. *Cicer. pro Cæc. c. 24.* Perperam judicare. *Liv. l. 1. 1. 23.* Recte, an perperam interpretor. *Plin. l. 3. ep. 5.* Perperam pronunciare.

Perpĕre, adver. perperam. *Claud. Mamert. l. 1. 1. 2.* Opiniones perpere præsumptæ.

Perperitūdo, inis, f. 3. *leggierezza, vergogna,* levitas, temeritas, pravitas, a *perperus.* *Accius* apud *Non. c. 2. n. 626.* Et eo plectuntur poetæ, quam suo vitio, sæpius ductabilitate nimia vestra, aut perperitudine.

Perpĕrus, a, um, adject. πέρπερος, pravus, vitiosus. *Accius* apud *Non. c. 2. n. 636.* Describere in theatro perperos populares. Ubi *Non.* interpretatur stultos, indoctos. *Vopisc. in Tacit. c. 6.* Nihil animatarum, nihil perperum. *Plaut. Truc. 3. 2. 9.* Perperas, minas oves. h. e. infructuosas. Alii al. leg.

Perpes, etis, o. idem ac perpetuus, sive jugis. *Plaut. Amph. 1. 2. 105.* Atque ibi quievi in navi noctem perpetem. *Capitolin. in Vero, c. 4.* Nocte perpeti alea ludere.

Perpessio, onis, f. *tolleranza,* ὑπομονή, πάθος, actus perpetiendi, tolerantia. *Cic. pro Rab.* Harum omnium rerum non solum eventus, atque perpessio, sed &c. *Id. 2. de Invent. c. 54.* Laborum perpessio. *Et paulo post.* Rerum arduarum ac difficilium voluntaria, ac diuturna perpessio.

Perpessitius, a, um, adject. *tollerante, paziente,* qui ex multorum malorum perpessione jam didicit facile pati. *Senec. ep. 53.* Levis aliquem motiuncula decipit: sed cum creverit, & vere febris exarserit, etiam a duro, & perpessitio confessionem accipit. *Id. ep. 104.* Socrates perpessitius senex, & per omnia jactatus.

Perpessus, a, um, partic. a perpetior. *Cic. l. 12. Fam.* Ubi mihi tam multa pro te perpesso, atque defuncto hoc concideret.

Perpessus, us, m. idem ac perpessio. *Cic. 4. Fin. c. 26.* Si eum asperum, & difficilem perpessu dixero. *Id. 2. Tusc. c. 8. ex vet. poeta.* O multa dictu gravia, perpessu aspera. Sed fortasse in hisce locis est supin. passivum: quod singulare esset, quia verba deponentia hoc supino carent.

Perpĕtim, adv. idem ac perpetuo. *Vossius* dicit, natura esse accusativum, pro *perpetem,* quasi dicat, perpetem diem, noctemque. Ut *amussim,* unde *adamussim,* pro *amussem,* hoc est ad amussem, sic *perpetim* pro *perpetem* dixere. V. *Pist.* in Perpetem. *Plin. l. 10. c. 6.* Et in angulo oculi perpetim humore manans.

Perpetior, eris, essus sum, d. 3. *patire, sopportare,* סבל, Ger. *leiden,* Gal. *souffrir,* Hisp. *sufrir, padecer,* ὑπέχω, idem quod patior, aut fortiter patior, sustineo, perfero. *Cic. 1. Fin. c. 14.* Iidem etiam dolorem sæpe perpetiuntur. *Id. l. 2. Fam. ep. 15.* Nonne tibi affirmavi, quidvis me potius perpessurum, quam &c? *Plaut. Asin. 9. 1. 15.* Unum hunc diem perpetere. *h. e.* sustine, expecta.

Perpetrabilis, le, adject. *Tertul. l. 2. ad uxor. c. 1.* Nubere in Domino perpetrabile est. *h. 1.* permissum est.

Perpetratio, onis, f. actus perpetrandi. *Tertul. de Pœnit. c. 3.* Aliqua difficultas perpetrationem ejus intercipit.

Perpetrātus, a, um, *fatto.* *Liv. l. 5. c. 6.* Perpetrata cædes. *Id. l. 35. c. 01.* Pace nondum perpetrata. Et *l. 44. c. 37.* Sacrificio rite perpetrato.

Perpĕtro, as, avi, atum, *finire, compire, mandare ad effetto,* פָּעַל, Ger. *volbringen,* Gal. *venir about, achever,* Hisp. *acabarde hazer,* διαπράττομαι, perficio, a *per,* & *patro,* *Fest.* Sumitur & in bonam partem, & in malam. *Tacit. 4. hist. c. 51.* Validissimam exercitus partem Tito tradit, ad reliqua Judaici belli perpetranda. *Plaut. Pseud. 5. 1. 24.* Postquam opus meum, ut volui, omne perpetravi. *Liv.* perpetrare pacem, & perpetrare sacrificium. V. Perpetratus.

Perpetuālis, le, o. 3. perpetuus. *Quintil. l. 2. c. 14.* Καθολικὴ, idest, ut dicimus, quo modo possumus, universalis, vel perpetualis.

Perpetuarius, a, um, adject. perpetuus. Perpetuarius mulio, h. e. qui perpetuum mulonium exercet, apud *Senec. in apocolocynth.* ¶ Perpetuarii, apud *JCtos,* *leg. fin. Cod. de locat.* dicuntur, qui fundum, aut rem aliam perpetuo conduxerunt.

Perpe-

Perpetuātus, a, um, perpetuus factus. *Arator sub fin. lib.* 1. his est tibi, Roma, catenis Perpetuata fides.

Perpetuĭtas, atis, f. *continuazione, perpetuità*, Ger. *unnunderlassung*, Gal. *perpetuité*, Hisp. *perpetuidad*, ἀϊδιότης, continuatio, perennitas. *Cic. in Tusc.* Non ex singulis vocibus Philosophi sunt spectandi, sed ex perpetuitate, atque constantia. *Id. 2. Off. c.* 7. Contraque benevolentia fidelis est vel ad perpetuitatem.

Perpetuĭto, as, a. 1. perpetuum facio. *En.* apud *Non. c. 2. n.* 632. Libertatem ut perpetuitassint quam maxime.

Perpetŭo, as, avi, atum, a. 1. *perpetuare, continuare*, תמיד, Ger. *underlassen*, Gal. *perpetuer*, Hisp. *perpetuar*, ἀϊδίζω, perpetuo, continuo sine intermissione. *Cic. 3. de Or. c.* 46. Tamen cum perpetuare verba nolimus. *Id. pro Sylla.* Semper Cæcilius in calamitate fratris sui judicum potestatem perpetuandam, legis acerbitatem mitigandam putavit. ¶ *Dii te perpetuent*, formula fuit acclamantium Imperatoribus, apud *Lamprid. in Alexandr. c.* 6.

Perpetŭo, adv. *perpetuamente, continuamente*, תמיד, Ger. *immerdar*, Gal. *perpetuellement*, Hisp. *perpetuamento*, ἀεί, continue, perenniter, assidue, semper, æterno. *Cic. 7. Verr.* Quæ in amicitia, fideque P. R. perpetuo manserant. Adde *Cæs. l. 1. B. G. c.* 31.

Perpetŭum, adv. idem ac perpetuo. *Ter. Adelph.* 4. 1. 6. Cupio perpetuum in lætitia degere.

Perpetŭus, a, um, *perpetuo, continuo*, תמיד, Ger. *ewig*, Gal. *perpetuel*, Hisp. *perpetuo*, διηνεκής, ἀΐδιος, continuus, temporis spatio non intermissus, perennis, constans, a *perpes*. Differt ab æterno, quia æternum dicitur, quod non habet finem, perpetuum, quod est sine intermissione. *Cicer. 2. de nat. Deor.* Earum autem perennes cursus, atque perpetui cum admirabili incredibilique constantia declarant, in his vim, & mentem esse divinam. *Ter. Hec.* 1. 2. 12. Biennium ibi perpetuum illum tuli. ¶ Dicitur etiam de eo, quod ratione loci, vel magnitudinis, seu corporis continuatum est, non interruptum, aut concisum, ut *Montes perpetui, valles perpetuæ, via perpetua, fossa perpetua, agger perpetuus*, &c. *Cic. 6. Verr.* Cæteræque urbis partes una lata via perpetua, multisque transversis divisæ privatis ædificiis continentur. *Cæs. l. 7. B. G. c.* 57. Perpetua palus. *Id. l. 3. B. C.* Perpetuæ munitiones. *Virg. Æn.* 5. *v.* 176. hic ariete caso Perpetuis soliti patres considere mensis. h. e. longis. *Id.* 8. *Æn. v.* 183. Vescitur Æneas simul, & Trojana juventus Perpetui tergo bovis. h. e. longi atque integri. ¶ Item de oratione, & de disputatione, quæ altercatione, aut interlocutione non interrumpitur. *Cic. Att. l. 1. ep.* 11. Clodium præsentem fregi in Senatu cum oratione perpetua, plenissima gravitatis, tum altercatione. ¶ Sæpe sumitur pro æterno, sive pro eo, quod nunquam perit. *Cic. Att. l.* 1. Tempus est nos de illa perpetua jam, non de hac exigua vita cogitare. ¶ Nonnunquam capitur pro universali, pro eo, quod tam generale est, ut semper habeat locum. *Cels. l. 2. c.* 10. Cum sit autem minime crudo sanguis mittendus, tamen ne id quidem perpetuum est. hoc est, non usquequaque verum est. ¶ *In perpetuum*, idem est ac perpetuo. *Cicer. pro Cluent.* Quid est, quamobrem quisquam nostrum Censorias subscriptiones omnes fixas, & in perpetuum ratas putet esse oportere? ¶ *Perpetuas*, & *perpetuissimas* sunt *Catones* apud *Charis. l.* 3. & *Pacuuis* apud *Priscian. l.* 3.

Perpexus, a, um, nom. ex partic. diligenter pexus. *Jul. Firmic. lib. 5. cap.* 3. Pectora pugnis obtundant, & perpexam barbam permulceant.

Perpictus, a, um, exacte pictus, partic. a perpingor. *Ovid.* 10. *Metam. v.* 261. Lilia, perpictasque pilas. Alii leg. *Liliaque, pictasque pilas*.

Perplacĕo, es, n. 2. valde placeo. *Cic. Att. l. 3. ep.* 13. Vide legere, quam T. Fabio scripsit T. Visellius: ea mihi perplacet.

Perplexabĭlis, le, o. 3. idem ac perplexus, implexus, involutus, obscurus. *Plaut. Asin.* 4. 1. 47. Neque ullum verbum facias perplexabile.

Perplexabilĭter, adv. idem ac perplexe. *Plaut. Stich.* 1. 2. 68. Perplexabiliter hodie eorum perpavefaciam pectora.

Perplexe, adv. *intricatamente*, πολυπλόκως, obscure, implicite, a *perplexus*. *Ter. Eun.* 5. 1. Pergin' scelesta mecum perplexe loqui? *Liv. l. 6. c.* 13. Defectionem haud perplexe indicavero. *Prudent. advers. Symmach. l. 2. v.* 847. Anfractus dubios habet, & perplexius errat.

Perplexim, adv. idem ac perplexe. *Plaut. Stich.* 1. 2. 18. Utrum ego perplexim lacessam oratione.

Perplexĭo, onis, f. ambages, perplexitas. *Porcius Latro Declam. in Catil. c.* 33.

Perplexĭtas, atis, f. *perplessità*, dubium, ambiguitas. *Ammian. l. 18. c.* 14. (al. 6.) Ob perplexitatem nimiam.

Perplexor, aris, d. 1. aliquid perplexum facio, & in dubium voco. *Plaut. Aul.* 2. 2. 82. At scio, quo vos pacto soleatis perplexarier.

Perplexus, a, um, *intricato, inviluppato, perplesso*, נבוך, Germ. *verwirret*, Gal. *douteux*, Hisp. *enredado*, ἐμπλοκος, intricatus, implicitus, involutus, a *plexus*. *Plin. l. 9. c.* 2. Perplexis, & in semet aliter, atque aliter nunc fletu, nunc fluctu convolutis feminibus. *Virg.* 9. *Æn.* Iter perplexum. ¶ Per translationem accipitur pro obscuro, & ita involuto, ut commode intelligi non possit, *difficile, intrigato*. *Liv. l. 40. c.* 5. Singulos eminorum patris tentare sermonibus perplexis instituit. *Id. l. 25. c.* 12. Perplexum carmen.

Perplicātus, a, um, implicitus, perplexus. *Lucret. l. 2. v.* 394. Aut magis hamatis inter se, perque plicatis.

Perplŭit, ebat, imperf. 3. *trapiovere*, διαβρέχεται, est per medium pluere. *Cato R. R. c.* 155. Circuire oportet, sicubi perpluat. *Plaut. Most.* 1. 2. 30. Lavat parietes, perpluunt tigna. *Quinctil. lib. 8. cap.* 3. Cum cœnaculum perplueret. ¶ Usurpatur etiam translate. *Plaut. Trin.* 2. 2. 41. Benefacta benefactis aliis pertegito, ne perpluant. ¶ Et transitive, cum accusat. *Id. Mostell.* 2. 3. 6. Hæc est illa tempestas, quam mihi amor in pectus perpluit meum.

Perplūres, urium, o. 3. valde plures. *Plin. l. 13. c.* 24. Sponderque jugem ejus annuos perplures. Alii leg. *annua H. S. M. M.*

Perplurĭmum, adv. valde plurimum. *Plin. l. 2. c.* 54. Itaque perplurimum refert, unde venerint fulmina, & quo concesserint.

Perpol, per Pollucem, adv. jurandi. *Ter. Hec.* 1. 1. Perpol quam paucos reperias meretricibus fideles evenire amatores. Ubi tamen *Donatus* vult dictum esse pro *Pol perquam paucos*, &c. nam, inquit, *perpol* latinum non est. Quod si verum est, idem dicendum erit de illo *Plauti Cas.* 2. 6. 18. Perpol sæpe peccas. h. e. pol persæpe.

Perpolĭo, is, ivi, itum, a. 4. ἐκλεαίνω, valde polio, absolvo, supremam manum addo. *Cicer. 2. de Orat.* Et tractu orationis leni, & æquabili perpolivit illud opus. Adde *pro Balb. c.* 7.

Perpolitĭo, onis, f. *abbellimento*, actus perpoliendi. *Auct. ad Her. l. 4. c.* 13. Verborum exornatio est, quæ ipsius sermonis insignita continetur perpolitione.

Perpolitissĭme, adv. omnino polite. *Auct. ad Her. l. 4. c.* 32. Ut continuatione perfecte, & perpolitissime possint esse absoluta.

Perpolītus, a, um, valde politus, absolutus, perfectus, ornatus. *Cic.* 1. *de Orat.* Perfecti in dicendo, & perpoliti homines. *Id. in Pison. c.* 29. Perpolita oratio.

Perpopulātus, a, um, *saccheggiato*, partic. passiva significatione. *Liv. l. 26. c.* 9. Annibal, perpopulato agro Fregellano, in Labicanum venit.

Perpopŭlor, aris, d. 1. ἐκπορθέω, totum populor, & vasto. *Liv. l. 22. c.* 3. Annibal emissus e manibus perpopuletur Italiam.

Perporto, as, a. 1. idem ac porto. *Liv. l. 28. c. ult.* Prædaro Etruscam, Ligurumque captivos Carthaginem perportantur.

Perpotatĭo, onis, f. actus perpotandi. *Cic. in Pison. c.* 10. Quid cum tuis sordidissimis gregibus intemperantissimas perpotationes prædicem?

Perpotĭor, iris, dep. 4. omnino, & plene potior. *Impp. Theodos. Valen. lib.* 12. *Cod. tit. 56. leg.* 3. & *Imp. Zeno, ibid. tit. 7. leg.* 2.

Perpōto, as, avi, atum, a. 1. valde poto, vel totum tempus in potationibus consumo. *Cic. 7. Ver. c.* 33. Similitas totos dies in litore tabernaculo posito perpotabat.

Perprĕmo. V. Perprimo.

Perpressa, æ, f. herba quædam, quæ calculos ejicere dicitur. *Plin. l. 26. c.* 8.

Perprĭmo, is, essi, essum, a. 3. valde, vel perpetuo premo. *Horat. epod* 16. Innominata perprimat cubilia. *Ovid. 2. de art. am. v.* 394. Perprime tentatam, nec nisi victor abi. *Senec. ep.* 99. Adjacentem humorem perprimis, & expellit. Quædam opt. Editiones habent *perpremit*.

Perpropĕre, adv. valde propere. *Plaut. Mil.* 2. 4. 10. Peri perpropere.

Perpropinquus, a, um, valde propinquus. *Cic.* 1. *de Div. c.* 22. *ex Poeta*. Perpropinque hæc bene verruncent populo.

Perprosper, a, um, adject. valde prosper. *Sueton. in Claud. c.* 31. Valetudine perprospera usus est.

Perpruriſco, is, o. 3. ὑπερκνησιάω, admodum prurio. *Plaut. Stich.* 5. 5. 20. Ubi perpruriscamus usque ex unguiculis.

Perpudescit, ebat, valde pudet. *Cornelia in ep. ad Gracch. inter fragm. Cornel. Nepot.* Quando perpudescet miscenda, atque perturbanda republica?

Perpugnax, acis, adject. valde pugnax. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 10. Perpugnacem in disputando videri. Quidam perperam leg. *repugnacem*. Adde *August. 3. contra Acad. c.* 4.

Perpulcher, chra, um, valde pulcher. *Ter. Eun.* 3. 2. 15. Perpulchra, credo, dona, haud nostris similia.

Perpunctus, a, um, adjectiv. *punto*. *Cal. Aurel. Acut.* 2. 2. 10. Perpuncti sentiunt.

Perpurgātus, a, um. *Plaut. Mil.* 3. 1. 177. Perpurgatis ambo damus tibi operam auribus. *Cic. pro Mur. c.* 26. Locus orationis perpurgatus ab iis, qui ante me dixerunt.

Perpurgo, as, avi, atum, a. 1. *purgare perfettamente*, ἐκκαθαίρω, omnino purgo, totum purgo. *Cic. 2. de nat. Deor. c.* 50. Cervæque ante partum perpurgant se quadam herbula. ¶ Translate sumitur pro expedire, absolvere, finire. *Cic. 2. de Div. c.* 1. Perpurgatus est is locus a nobis quinque libris.

Perpusillum, adverb. aliquantulum. *Cic. 2. de Orat. c.* 60. Non accusabis, perpusillum rogabo. Ambiguum tamen est, adverbium ne sit, an adjectivum: Est enim ibi sermo de pusillo teste, & jalliter magis pusillo. V. locum.

Perpŭto, as, a. 1. perfecte puto, declaro, profero. *Plaut. Cist.* 1. 3. 7. Ut ego argumentum hoc vobis plane perputem.

Perquam, adv. *molto*, ὡς σφόδρα, maxime. Fere jungitur positivis, vel verbis. *Cic. 2. de Or.* Quod mihi quidem perquam puerile videri solet. *Id. 2. Tusc.* Apud illum enim perquam flebiliter Ulysses lamentatur in vulnere. *Plin. ep.* 27. *l.* 7. Perquam velim scire, esse aliquid phantasmata, &c. ¶ Interdum & superlativis. *Apulej. l. 2. Met.* Tuetum perquam sapidissimum. *Pomp. Dig. lib. 1. tit. 2. leg.* 2. *a med.* Libros perquam brevissimos.

Perquiesco, is, evi, etum, n. 3. conquiesco. *Apul. Metam. l.* 8. Totam perquiescimus noctem.

Perquīro, is, sivi, situm, a. 3. *cercar diligentemente*, בקש, Ger. *durch suchen*, Gal. *rechercher*, Hisp. *buscar diligentemente*, διαζητέω, diligenter quæro. *Cæs. l. 6. B. G.* Aditus, viasque in Suevos perquirit. *Cic.* 5. *Fin.* Ut pueri ne verberibus quidem a contemplandis rebus, perquirendisque deterreantur. ¶ Sumitur etiam pro interrogare. *Cic. pro Cœl.* Possum etiam illa ab accusatore perquirere. ¶ Usurpatur etiam impers. *Cicer. pro Cluent.* Ne multa, perquiritur a coactoribus.

Perquisīte, adv. ἀκριβέστερον, diligenter. *Cic. 1. de Inv. c.* 41. Sed perquisitius, & diligentius conscripturos pollicemur.

Perquisitĭo, onis, f. diligens investigatio. *Petron. in Satyr.*

Perquisītor, oris, qui perquirit. *Plaut. Stich.* 1. 3. 61. Malevoli perquisitores.

Perquisītus, a, um, ἐκζητηθείς, part. a perquiror. *Plin. l. 18. c.* 4. Et postea inventis omni cura perquisitis, &c.

Perrāro, adv. *raramente*, valde raro. *Cic. 2. Fin. c.* 26. Quæ perraro appellantur ab Epicuro.

Perrārus, a, um, valde rarus. *Liv. l.* 6. Tum quod perraræ per eadem tempora literæ fuere. *Plin. l. 31. c.* 3. Perrarum est, ut levior sit aliqua.

Perrectūrus. V. in Pergo.

Perrecondĭtus, a, um, adject. valde reconditus. *Cic.* 1. *de Or. c.* 30. Aut perrecondita, aut valde difficilis ratio consuetudinis. Alii leg. *percondita*.

Perrēpo, is, psi, ptum, *serpere, aggrapparsi*, προσέρπω, rependo aliquo pervenio, & æque de inanimatis, ac de animalibus quibusque dicitur. *Col. l. 6. c.* 5. Ne ad præsepia sus, aut gallina perrepet. *Id. l. 4. c.* 14. Et a capite vitis enituerit, & brachiis in alicus jugorum compluvia perrepserit. *Tibul. lib.* 1. *eleg.* 2. Non ego tellurem genibus perrepere supplex, &c.

Perrepto, as, n. 1. undique reptando disquiro, freq. a *perrepo*. Aliqui exponunt tarde, & cum labore incedere, seu ambulare. *Plaut. Rud.* 2. 4. 4. Atque in latebris omnibus perreptavi quærere conservam voce, oculis, auribus. *Ter. Adel.* 4. 6. 3. Perreptavi usque omne oppidum, ad portam, ad lacum.

Perrhæbi, m. 2. Περραιβοί, pop. Macedoniæ, in confinio Thessaliæ, juxta Peneum fl. & Olympum M. apud Pelasgiotas. Eorum opp. Perrhæbia. Perrhæbi etiam in Ætolia collocantur. Causa est, quia Perrhæborum regio attingens Pindum montem Ætoliæ, ex parte in Ætolia collocatur. Aliqui causam afferunt, quod Perrhæbi e Lapithis fracti in Ætoliam fugerint. Hinc Pindus Perrhæbus dicitur. *Propert. l. 3. el. 3. v.* 55. Aut cur Perrhæbi tremuere cacumina Pindi.

Perridicŭle, adv. valde ridicule. *Cic. 2. de Or. c.* 59. Sed etiam, si quid perridicule possit.

Perridicŭlus, a, um, valde ridiculus. *Cic. 4. Verr. c.* 6. Quid in provincia facturus esset perridiculi homines augurabantur. *Id. 2. de Or. c.* 19. Sed tamen est eorum doctrina perridicula.

Perrōdo, is, osi, osum, a. 3. vehementer rodo, totum rodo, rodendo penetro. *Plin. l. 34. c.* 18. Valet purgere, sistere, excalfacere, perrodere. *Id. l. 30. c.* 16. Quo non perroderetur a veneno Stygis aquæ. Adde *Cels. l. 5. c.* 28.

Perrogĭto, as, a. 1. frequentativum a perrogo. *Pacuv.* apud *Priscian. lib.* 4. Perrogitando advenas de natis. h. e. sciscitando.

Perrŏgo, as, a. 1. idem, ac rogo, seu interrogo. *Tac. l. 4. hist. c.* 9. Cum perrogarent sententias Consules. *Liv. l. 29. c.* 19. Perrogari eo die sententiæ non potuerunt. h. e. omnium sententiæ usque ad ultimum senatorem. ¶ Perrogare legem, est ita rogare, seu perferre, ut a populo accipiatur. *Valer. Max. l.* 1. *c. 1. extern.* 1. Minos a Jove traditas sibi leges perrogabat. *Id. l. 8. c. 6. in fin.* Tribunos plebis legem perrogavit magna cum clade Reipublicæ.

Perrumpo, is, upi, tum, a. 3. διαρρήγνυμι, perfecte, seu per medium rumpo, disrumpo, perfringo. *Cæs. l. 1. B. C.* Ut rates perrumperet. *Cicer. 1. Tusc.* Aerem perrumpere. ¶ Hinc translate sumitur pro violare. *Id. 3. Off.* Leges, quas sæpe perrumpunt. ¶ Item pro superare. *Plin. l. 8. c.* 23. Perrumpit omnes difficultates. Sic apud *Cicer. in Partit. c.* 52. Perrumpere periculum. ¶ Metaleptice ponitur pro vi intrare, irrumpere. Et usurpatur vel absolute. *Cæs. l. 6. B. G.* Perrumpere nituntur. ¶ Vel cum acc. *Cæs. l. 7. B. G.* Ut si eam paludem Romani perrumpere conarentur. ¶ Vel cum acc. & prep. *ad*, vel *in*. *Liv. l.* 26. Nec per castra eorum perrumpi ad Capuam posse. *Id. l.* 3. Jam in vestibulum templi perruperant. ¶ Perrumpi affectu, est, commoveri, *commuoversi*. *Tacit. 3. Ann. c.* 15. Ne quo affectu perrumperetur.

Perruptus, a, um, partic. a perrumpor. *Col. l.* 2. Omnes radices herbarum perruptæ necantur. *Tacit. Ann. 4. c.* 51. Munimenta perrupta.

Perse, æ, f. 1. vel Perseis, idis, f. 3. filia Oceani, & Tethyos, quæ a Sole adamata est, & peperit Æetem Regem Colchorum, Pasiphaen & Circen, &, ut alii addunt, etiam Persem Regem Tauricæ regionis. Alio nomine Hecate, sive Luna dicta est ab Hesiodo, teste Leontio. Sed aliqui volunt, Hecaten fuisse neptem Solis, & Persæ, filiam vero Persis. *Hom. in Odyss. Cic. 3. de nat. Deor.* & *Bocc. l. 7. Geo.*

Persæ, arum, masc. *Persiani*, pop. Asiæ, quorum regio Perside, vel Persia, qui diu Asiæ imperium, post Medos usque ad Alexandrum Magnum, tenuere, sub quibus etiam Medi, Parthi, & alii populi, qui Regi Persarum parent, comprehenduntur. A Perse, vel Perseo Rege, filio, ut creditur, Persei filii Jovis, & Danaes, nomen accepere. Solem, quem Mithram appellabant, colebant præ

cæteris

epteris Diis, cui equum immolabant, per quem etiam jurare solebant. Deliciis semper deditì fuere, utentes unguentis pretiosis, & lautitia in coenis, & conviviis. *Cicer. 2. de Leg.* Nec Persarum Magos sequor. *Nepos in Pelopid. c. 4.* In Persas proficisci. h. e. in Persiam. ¶ In singulari numero *Cic. l. 10. Att.* Non modo Romano homini, sed ne Persæ quidem tolerabile.

Persæpe, adv. *assai spesso*, valde sæpe. *Cic. de Am. c. 20.* Ne quis intemperata quadam benevolentia, quod persæpe fit, &c. Adde *Q. Fr. lib. 2. ep. 1. c. 3.*

Persalse, adv. valde salse. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 14.* Persalse, & humaniter etiam mihi gratias agit.

Persalsus, a, um, valde salsus. *Cic. 2. de Or. c. 69.* Persalsum illud est apud Nævium, Quid ploras pater?

Persalutatio, onis, f. idem, ac salutatio. *Cic. pro Mur. c. 22.* Non declamatio potius, quam persalutatio.

Persaluto, as, a. 1. valde saluto, frequenter saluto, ad unum omnes saluto. *Cic. pro Flac. c. 18.* Ut omnes nos, vosque persalutet.

Persancte, adv. valde sancte, & religiose. *Ter. Hec. 3. 2. 3.* Philippe, Bacchis dejerat persancte.

Persanatus, a, um, nom. ex particip. omnino sanatus, ut persanata ulcera. *Senec. ep.*

Persano, as, avi, atum, a. 1. omnino sano. *Plin. l. 20. c. 21.* Vomicas rumpere, purgare, persanare promittens.

Persanus, a, um, adject. perfecte sanus. *Cat. de R. R. c. 157.* Ut radices polypi persanas facias.

Persapiens, tis, o. valde sapiens. *Cic. de Prov. Cons. c. 18.* Quod magni cujusdam hominis, & persapientis videtur.

Persapienter, adv. valde sapienter. *Cic. pro Mil. c. 4.* Etsi persapienter, & quodam modo tacite dat ipsa lex potestatem defendendi.

Persciens, tis, nom. particip. valde sciens. *Lamprid. in Commod. c. 5.* Perennis Commodi animum persciens, invenit, &c.

Perscienter, adv. admodum scienter, & industrie. *Cic. de clar. Or. c. 35.* Ad infirmitatem laterum perscientes contentionem omnem remiserat.

Perscindo, is, a. 3. διασχίζω, totum scindo, vel per medium scindo. *Tib. l. 1. eleg. 13.* Sit satis e membris tenuem perscindere vestem. Adde *Liv. l. 21. c. 58.*

Perscissus, a, um, part. a perscindor. *Lucret. l. 6. v. 110.* Interdum perscissa furit petulantibus auris.

Perscitus, a, um, valde scitus. *Cic. de Orat. c. 67.* Per mihi scitum videtur, &c.

Perscribo, is, psi, ptum, a. 3. ἀναγράφω, idem, ac scribo, vel totum, & ad finem usque scribo. *Cic. l. 12. Fam. ep. 13.* Quod si ita potuerem, ipse perscriberem. *Id. l. 5. ep. 4.* Nunc mihi Quinctus frater meus mitissimam tuam orationem, quam in Senatu habuisses, perscripsit. *Liv. l. 2.* Si a primordio Urbis res P. R. perscripserim. ¶ Aliquando est in tabulas publicas, in actaque referre, *registrare*. *Cic. 3. Catil.* Et quoniam nondum est perscriptum senatusconsultum. *Id. pro Syll.* Qui omnia judicum dicta perscriberent. *Id. Att. l. 9. ep. 14.* Virbom usuras suae perscribunt. idest, nomina debitorum in codicem referunt. V. *eund. pro Rosc. Com. c. 1.* ¶ In hac acceptione usurpatur etiam cum acc. & præp. *in*. *Cic. 5. Ver.* In tabulas publicas ad ærarium perscribenda curavit. ¶ Aliquando est lege sancire. Nam leges literis consignantur, & monumentis consignantur. *Cic. de Arusp. Resp.* Quanquam hoc si minus civili jure perscriptum est, lege tamen naturæ, communi jure gentium sancitum est, ut, &c. ¶ Perscribere pecuniam, est reddere creditori per scripturam, h. e. de mensa argentariorum, quibus scripturæ cavebatur, *pagar in lettere di cambio*, *pagar in banco del giro*. *Ter. Phor. 5. 8.* Nae ego perscripsi porro illis, quibus dedi. *Cic. Att. l. 16. ep. 2.* Qui de residuis CCCC. H. S. CC. præsentia solverimus, reliqua perscribamus. V. *Donat. ad loc. cit. Terent.*

Perscriptio, onis, f. actus perscribendi, διαγραφή, *registro*. *Cic. Agr. 2. c. 9.* Et locus primus invidiæ in perscriptione legis concessus est. *Id. Fam. 5. ep. 2.* Illud Senatusconsultum, quod eo die factum est, ea perscriptione est, ut dum id extabit, &c. *è registrato con firmitas, e parole tali, che, &c.* ¶ Sumitur etiam pro scriptura, seu instrumento, in quo perscribitur pecuniæ ab altero solvenda, *lettera di cambio*, *viglietto*. *Id. Phil. 2. c. 4.* Illa vero dissipatio pecuniæ ferenda nullo modo est, per quam sestertium septies millies falsis perscriptionibus, donationibusque avertit. *Id. pro Flac. c. 30.* Emptiones falsæ, prædiorum perscriptiones cum mulierculis aperta circumscriptione fecisti. Alii leg. *proscriptiones*, alii *præscriptiones*. *Id. l. 12. Att. ep. 51.* Tiro mihi narravit, debere, non esse dignitatis meæ, perscriptionem tibi placere. h. e. solutionem per literas. V. *Perscribo*.

Perscriptor, oris, m. *notaio*, tabellio, sive cautor, qui formulas concipit. *Cic. 5. Ver. c. 78.* Scribam tuum dicit Verres hujus perscriptorem fœnerationis fuisse.

Perscriptus, a, um, nom. ex particip. scriptus, exaratus, descriptus. *Cic. Agrar. 2. c. 33.* Hoc perscriptum in monumentis veteribus reperietis. *Id. 1. Fam. ep. 2.* Senatus auctoritas perscripta. *registrata*.

Perscrutatio, onis, f. actus perscrutandi, inquisitio. *Sen. de consol. ad Helv. c. 9. ad fin.* Quid opus est profundi perscrutatione?

Perscrutator, oris, m. qui perscrutatur. *Capitolin. in Maxim. jun. c. 2.* Harum rerum perscrutator. Adde *Veget. de re milit. l. 3. c. 3.*

Perscrutatus, a, um, nom. ex particip. passive significatione. *Ammian. l. 17. c. 4.* Montium venis perscrutatis.

Perscruto, as, a. 1. idem quod perscrutor. *Plaut. Aulul. 4. 4. 30.* Postremo hunc jam perscrutavi: nihil hic habet.

Perscrutor, aris, atus sum, d. 1. *cercare con diligenza*, ἐξερευνάω, diligenter inquiro. *Cic. 2. Off.* Qui perscrutarentur arculas muliebres. *Id. 2. de Invent. c. 44.* Sententiam scriptoris domesticis suspicionibus perscrutari.

Persculptus, a, um, nom. ex particip. sculptus, vel perfecte sculptus. *Corippus l. 3. v. 377.* Persculpti lapides, surdæ, mutæque figuræ.

Persea, f. 1. περσέα, περσίον, ἀίγυπτος, arbor Ægyptia, præterea, fructu pyri, aut mali magnitudine, noxia in Parside, vesca in Ægypto. *Plin. l. 13. c. 9. & l. 15. c. 13.* ubi multa de hac arbore.

Perseco, as, cui, ctum, a. 1. διατέμνω, idem, ac seco, vel perfecte seco, medium seco. *Cic. 4. Acad. c. 39.* Eodem modo rerum naturas persecare, aperire, dividere possumus. *Liv. l. 42. c. 19.* Vitium, ne serpat, persecare.

Persector, aris, atus sum, depon. 1. sector, persequor. *Lucret. l. 2. v. 1004.* Edere sunt persectantes, visæque volantes. *Id. l. 4. v. 265.* Nec persectari primordia. ubi alii leg. *perscrutari*.

Persecutio, onis, f. δίωξις, actus persequendi in judicio. *Cic. in Orat. c. 41.* In ultera persecutionum, cautionumque præceptio.

Persecutor, oris, m. *persecutore*, qui persequitur, & insectatur. *Capitolin. in Albino, c. 11.* Aversæ Veneris semper ignarus fuit, & talium persecutor. ¶ Item qui aliquid perquirit, ut persecutor auri, *in Cod. l. 10. tit. 72. leg. 1.*

Persecutoria, æ, f. *in Cod. l. 10. tit. 71. leg. 1.* accipitur pro licentia scripto data aliquid persequendi, seu perquirendi.

Persecutrix, icis, f. *persecutrice*. *Augustin. l. 1. de cons. Evangelistar. c. 25.* Juno persecutrix Herculis.

Persedeo, es, sdi, essum, n. 3. καθέζομαι, perpetuo sedeo. *Liv. l. 45.* In equo dies, noctesque persedendo. *Sen. epist. 108.* Multis apud Philosophum annis persedere. Adde *Sueton. in Claud. c. 34.*

Persegnis, gne, o. 3. valde segnis. *Liv. l. 25. c. 5.* Pedestre prælium fuit persegne, paucis in prima acie pugnantibus Romanis.

Perseis, idis, f. Hecate Persis filia. *Sen. Med. v. 814.* Causa vocandi, Persei, tuos sæpius arcus. ¶ Hinc adjective herbæ Perseides dicuntur, quibus in veneficiis sæpe utuntur. *Ovid. de remed. amor. v. 263.* Quid tibi profuerunt, Circe, Perseides herbæ?

Perseius, a, um, ad Perseum pertinens. *Valer. Flacc. l. 6. v. 495.* Hecate Perseia.

Persenesco, is, nui, n. 3. usque ad ultimam senectutem vivo. *Eutrop. l. 1. c. 11.* Atque ibi per quatuordecim annos privatus cum uxore persenuit.

Persenex, o. 3. valde senex. *Suet. de clar. Gramm. c. 9.* Namque jam persenex pauperare se, & habitare sub tegulis quodam scripto fatetur.

Persentio, is, nsi, nsum, a. 4. διαισθάνομαι, idem, ac sentio. *Virg. 4. Æn. v. 448.* Magno persentit pectore curas.

Persentisco, is, a. 3. διαισθάνομαι, idem, ac persentio, vel incipio persentire. *Ter. Heaut. 3. 1. 43.* Ubi possim persentiscere, nisi essem lapis, quæ vidi.

Persephone, es, f. 1. Περσεφόνη, eadem, ac Proserpina. *Ovid. 4. Fast. v. 591.* At neque Persephone digna est prædone marito. *Id. Heroid. epist. 21. v. 46.* Persephone nostras pulsat acerba fores. h. e. mors.

Persephonium, ii, n. περσεφόνιον, herba, papaver sylvaticum, album. *Apul. de herb. c. 53.*

Persepolis, is, f. *Sitas*, Περσέπολις, urbs Persidis olim amplissima, & regia, ad Rhogomanem fl. in amœnissima planitie. Ejus arx, quæ ad montis radices jacebat, universa triplici muro cingebatur. Condita fuit, & nominata a Perseo Rege, & incensa ab Alexandro Magno ebrio, Thaidis meretricis persuasione. *Curt. l. 5. c. 7.*

Persequax, acis, adject. strenuus in persequendo. *Sidon. l. 4. epist. 9.* In reatu pervestigando persequax. *Apul. append. Florid.* Ales oculis persequax, unguibus pertinax.

Persequens, tis, nom. ex partic. qui persequitur, seu sectatur. *Plaut. Cas. 2. 1. 12.* Acheruntis pabulum, flagitii persequentem. h. e. flagitii amatorem. *Auct. ad Heren. l. 2. c. 19.* Virum integerrimum, inimicitiarum persequentissimum. h. e. ulciscentem inimicitias.

Persequor, eris, cutus sum, d. 3. *seguire*, *seguitare*, ἐπακολουθέω, idem ac sequor, vel aliquem præcedentem, seu præeuntem sequor, illius assequendi gratia. *Cic. l. 3. Fam.* Qui me in castra, & qui trans Taurum persequi non possent. ¶ Translate ponitur pro imitari. *Cic. 2. de Orat.* Cujus vestigia qui persequi cupiunt. ¶ Item pro colere, exercere, studere. *Cic. 1. Fin.* Qui studiose antiqua persequeris. *Id. ibid.* Eas ergo artes persequeretur, &c. ¶ Extrema persequi, est in re incepta perseverare. *Cic. in Pison.* Extrema si persequitur, qui inchoavit. ¶ Item pro exequi. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 13.* Ut mea mandata digeras, persequare, conficias. *Plaut. Merc. 3. 2. 21.* Hoc, ut dico, factis persequar. ¶ Item pro conquirere, acquirere, *procacciarsi*. *Id. ibid. 3. 1.* Hodie extollo mea domo patria pedem: alios mihi dein Penates persequar, aliam urbem, &c. ¶ Item pro urgere, insistere, ut Promissa alterius persequi, idest urgere, ut ille stet promissis. *Plaut. Merc. prol. v. 93.* ¶ Item pro oratione consectari, explicare. *Cic. 1. Acad.* Sit Philosophiam Latinis literis persequitur. *Id. 2. Off.* Has res commodissime Xenophon Socraticus persecutus est in eo libro, qui Oeconomicus inscribitur. ¶ Sumitur etiam pro insectari, ulcisci, *perseguitare*, רדף, Ger. *nachejlen*, Gal. *poursuivre*, Hisp. *perseguir*, ἀνταδικέω. *Cic. pro Flacc.* Hunc æstuantem, & tergiversantem judicio ille persequitur. *Id. pro Cæc.* Atque injuriam tuam persequar. ¶ Persequi aliquem odio, h. e. valde odisse. *Senec. Hippolyt.* ¶ Persequi rem suam, *procedere il suo*. *Cic. pro Quint. c. 13.* Sic, jus suum persequi. *Id. Ver. 1. & Terent. Adel. 2. 1.* ¶ Persequi pœnas a cive seditioso, h. e. repetere, exigere. *Cic. Fam. 1. ep. 9.*

Persero, is, a. 3. infero, immitto. *Var. l. 1. R. R. c. 41.* Resticulas per ficos, quas edimus, maturas perserunt, & eas, cum inserunt, complicant, &c.

Perservio, is, n. 4. *servire*, idem quod servio. *Vopisc. in Probo c. 18.* Probo potius perservire maluerunt, quam cum Bonoso esse.

Perses, is, m. 3. vel Perseus, i, m. 2. Πέρσης, filius Persei filii Danaes ex Andromede Cephei filia, a quo Persæ originem habuerunt. *Herod. l. 7.* Hic primus sagittas reperit. *Plin. l. 7. c. 56. & Bocc. l. 12. Gen.* ¶ Fuit & alter Perses, Solis, & Persæ Nymphæ filius, & pater Hecates, ut aliqui dicunt, Rex Tauricæ regionis crudelissimus. ¶ Denique nomen fuit Regis Macedonum, qui ab Æmilio victus, & in acie captus, ductus est in triumphum Romam cum filiis, ubi in carcere interiit. *Cic. 2. de Nat. Deor. 1. de Div. 3. Fin. 3. & 5. Tusc. & pro L. Man.*

Perseverabilis, le, adject. constans, perseverans. *Cæl. Aurel. Tard. 3. c. 2.* Perseverabilis resumptio.

Perseverans, antis, o. *perseverante*. *Colum. in præf. l. 1.* Isque mos dum servatus est perseverantissimo colendorum agrorum studio. *Liv. l. 5. c. 30.* Valerius perseverantior fuit cædendis hostibus in fuga. *Curt. l. 6. c. 7.* Aversari scelus perseverantem metu mortis terret.

Perseveranter, adv. *perseverantemente*, *costantemente*, Germ. *beharlich*, Gal. *constamment*, Hisp. *perseverandamente*, ἐμμόνως, constanter. *Liv. l. 4. c. 60.* Patres bene cœptam rem perseveranter tenuit. *Id. l. 21. c. 10.* Vereor, ne perseverantius sæviant. *Plin. l. 4. ep. 21.* Nam patrem illarum defunctum quoque perseverantissime diligo.

Perseverantia, æ, f. *perseveranza*, Ger. *verharrung*, Gal. *perseverance*, Hisp. *perseverancia*, ἐμμονή, est in ratione bene considerata stabilis, & perpetua permansio, ut *Cic.* definit *l. 2. de Inv. Id. 5. Ver.* Cujus iste fidei, diligentiæ, perseverantiæ nulla ratione corrumpi possit.

Perseveratio, onis, f. perseverantia, constantia. *Apul. in Asclep.* Cognovimus ta, æternæ perseveratio.

Perseveratus, a, um, nom. ex partic. *continuato*. *Justin. l. 12. c. 6.* Ob hæc illi quatriduo perseverata inedia est.

Persevere, adv. valde severe. *Plin. l. 9. ep. 5.* Inquiro enim persevere. Alii leg. *inquiro*, & *persevero*.

Persevero, as, avi, atum, n. 1. *continuare*, *perseverare*, שמר, Ger. *verharren*, Gal. *perseverer*, Hisp. *perseverar*, προσκαρτερέω, severe in sententia permanere, cum constantia animi, & quasi quadam severitate continuo. *Cic. de Amic. c. 7.* Orestes autem, ita, ut erat, Orestem se esse (dicere) perseveraret. *Cæs. 7. B. G.* atque in eo perseverat. ¶ Usurpatur etiam impers. *Cic. 6. Ver.* Non est ab isto primo illo adventu perseveratum. ¶ Cum accusativo more activorum. *Symmach. l. 1. ep. 90.* Persevera diligentiam. *Jul. Firmic. l. 4. Mathes.* Iras suas perpetuis indignationibus perseverantes.

Perseverus, a, um, valde severus. *Tac. l. 15. Ann. c. 48.* Imperium perseverum.

Perseus, i, vel Perses, is, m. Περσεύς, filius Jovis ex Danae Acrisii Argivorum Regis filia. Educatus fuit a Polydecte Rege Seriphi ins. qui Persei ingenium veritus, audaciamque, & felicitatem, sub prætextu immortalis gloriæ eum misit in Gorgades ins. quæ sunt in mari Atlantico, Africam versus, & Promontorium viride, ad debellandum Medusam. Accepto igitur a Vulcano ense adamantino, quem vocant harpen, a Mercurio talaribus, a Pallade clypeo, Pegaso equo insidens in Regnum Medusæ pervenit, quam Palladis clypeo impune vidit (illa enim se se aspicientes in saxa commutabat) & in aere versans Vulcanio ense interfecit. Abstulit Medusæ caput, cum quo per aerem volans a ventis discordibus in varias mundi partes nunc ad Boream, nunc ad Austrum, nunc in Ortum, nunc in Occasum delatus est. Cum super Libycas arenas penderet, guttæ sanguinis ex capite Medusæ cecidisse dicuntur, & in varios serpentes animatæ fuisse, unde esse, quod Libya tanta serpentum multitudine infestetur. Sole cadente constitit in Mauritania, ubi Atlantem Regem in saxum convertit, quod sibi hospitium denegavisset. Sequenti die, cum per Æthiopiam, vel potius per Chaldæam Assyriæ regionem transiret, vidit Andromedam filiam Cephei, & Cassiopes scopulo alligatam, eamque facta de illius nuptiis pactione, bellua interfecta liberavit, cui virgo devorandæ exposita fuerat, Jovis Hammonis sententia, ob scelus matris, quæ se Nereidibus formæ præstantia prætulerat. In nuptiali convivio Phineus frater Cephei, cui Andromeda desponsata ante fuerat, sponsam repetiit. Ingens igitur rixa exorta est, in qua Perseus multos occidit, tandem ostenso Medusæ capite omnes, qui Phineo favebant, in lapides immutavit. Postremo Phineus, cum supplex a Perseo veniam petiisset, & impetrasset, casu, & temere monstrum intuitus, & ipse conversus est in lapidem. Ex Assyria Perseus cum Andromeda in Græciam venit, & capite Medusæ in saxum vertit Prœtum, qui Acrisium Argivorum Regno expule-

expulerat. Eadem ratione Polydectem ultus est, de sua gloria ob invidiam assidue detrahentem. *Ovid.* 4. & 5. *Met.* Denique Acrisium eundem casu lapidem fecit. Post multas tandem res praeclarissime gestas in caelum translatus dicitur, ejusque meritis etiam Cepheus, Cassiope, & Andromeda. Constat stellis sex & viginti. Filios reliquit Gorgophontem, Sthelenum, Erythraeum, Bacchemonem, & Persen, de quo supra. *Cic.* 2. *de nat. Deor. Herod. l.* 7.

Persēus, a, um, o. 1. 2. quod ad Perseum spectat. *Propert. lib.* 3. *eleg.* 10. Sectaque Persea Phocidis arte manu.

Persĭa, æ, f. & Persis, idis, f. 3. *Persia*, ioc. *Pars*, & *Parsistan*, [illegible], prov. Asiæ, ampla, ad mare rubrum, quod propterea & sinus Persicus appellatur, a Perse, vel Perseo rege sic dicta. V. *Plin. l.* 6. *c.* 26. & 27. *Plaut. Pers.* 4. 3. 28. Tabellae e Persia ellatae. *Virg.* 4. *Georg. v.* 290. Quaque pharetratae vicinia Persidis urget.

Persiānus, a, um, ad Persium pertinens. *Lactant. l.* 2. *c.* 2. Juvat Persianum illud proclamare (*sat.* 2. *v.* 61.) O curvae in terras animae!

Persĭbe, adv. acute callide. *Var. l.* 6. *de* L. L. ut *Scaliger* legit, Persibe, perite. Ubi vulgo *Persibus aperitur.*

Persĭbus, a, um, peracutus, a *per*, & *sibus*, callidus, acutus. *Fest.* Persibus peracutum significare videtur. *Plaut.* ac *Nav.* eo esse docet. Alii leg. *persicus.*

Persiccātus, a, um, nom. ex partic. valde siccatus. *Apic. l.* 7. *c.* 6. Persiccatam, & expressam.

Persiccus, a, um, adiect. valde siccus. *Cels. l.* 3. *c.* 6. Si oculi graves, & aut persicci, aut subhumidi sunt.

Persĭce, adverb. *alla Persiana*, Persarum more. *Quintil. lib.* 11. *cap.* 2. *sub fin.* Persice loqui.

Persĭcum. V. Persicus, a, um.

Persĭcus, a, um, adject. *Persiano*, *di Persia*, ut Persicus sinus, *Plin. l.* 6. *c.* 24. *Golfe de Perse*. Persica regna, *Juven. sat.* 14. Persicus apparatus. h. e. opulentus, delicatus, splendidus, a Persarum deliciis, & luxu. *Horat. l.* 1. *od.* 38. ¶ Persica malus, *pesco*, [illegible], *persicaro*, arbor humilis, folio linguae simili, & amygdalae, paulo majore, flore subpuniceo, fructu simili cordi, qui *Persicum malum* vocatur, *pesca*, *persico*. Nomen habet a Perside, ex qua e Macedonibus post victum Darium in Graeciam translata est. ¶ Sacra fuit Harpocrati silentii Deo, ut auctor est *Plut. l. de Iside*, & *Osiride*. Ratio est, quia hujus arboris folium linguae simile est, fructus cordi. V. *Macrob. l.* 2. *c.* 15. & *Plin. l.* 13. *c.* 9. & *l.* 15. *c.* 13. ¶ Dicitur etiam Persicus, i, f. absolute. *Pallad. l.* 1. *c.* 37. Persicus, pirus, pomiferaeque arbores. ¶ Persicum malum, *persico*, fructus Persicae arboris, foris molli lanugine vestitus, carnosus, succulentus, intus ossa dura, & scabro, quod nucleum amygdalae similem habet. *Plin. l.* 16. *c.* 22. Sed Persicorum poma duraciois, &c. ¶ Est etiam Persica malus eadem quae Medica, & citrea, apud *Macrob.* 2. *Saturn. c.* 15. V. Assyrius.

Persidĕo, es, edi, essum, [illegible], permaneo, ex *per*, & *sedeo*. *Plin. l.* 17. *c.* 24. Pruinae perniciosior natura, quoniam lapsa persidet, gelatque.

Persĭdes, um, m. pisces ex genere polyporum. *Plin. l.* 32. *c. ult.*

Persĭdicus, a, um, idem quod Persicus. In vet. epigram. aetatis Gratiani Imp. apud *Panvin. de civ. Romana*, *c.* 38. Persidicique Mithrae antistes Babylonie templi.

Persīdo, is, n. 3. [illegible], deorsum feror, descendo, penetro. *Lucret. l.* 1. At neque quo pacto persederit humor aquai, visum est. i. e. immissus sit, intrarit, penetrarit. *Virg.* 3. *Georg. v.* 442. Ubi frigidus imber altius ad vivum persedit. Rursus *Lucret. l.* 2. *v.* 1164. Fruges persidit in ipsas Pestilitas.

Persigno, as, a. 1. *suggellare*, [illegible], obsigno. *Liv. l.* 25. *c.* 7. Uni sacris conquirendis, donisque persignandis.

Persillum vocant sacerdotes rudiculum picatum, in quo unguen est, quo Flamen arma Quirini ungit. *Fest.*

Persimĭlis, le, o. 3. valde similis. *Cic. in Part.* Quae est germana literaturae quodammodo, & in dissimili genere persimilis. Adde *de petit. consul. c.* 7.

Persimplex, icis, adject. valde simplex. *Tac.* 15. *Ann. c.* 45. Persimplici victu, & agrestibus pomis vitam tolerat.

Persis, idis, f. idem quod Persia. V. Persia. ¶ Item adjective, quae est ex Persia. *Ovid.* 1. *Amor. v.* 172. Persidas induxit, Cecropiasque rates.

Persisto, is, stiti, n. 3. *persistere*, *perseverare*, [illegible], duro, persevero. *Cic.* 2. *de Div.* Pertinacissimus fueris, si in eo perstiteris. *Liv. l.* 38. *c.* 14. In eadem impudentia persistere.

Persĭtas, æ, tithymali species. *Apul. de herb. c.* 108.

C. Persius. Civis Roman. doctissimus omnium Romanorum. *Cic.* 2. *de Orat.* & in *Brut.* ¶ Persius Flaccus, Poeta Satyricus, Volaterris Hetruriae oppido natus. Constat, eum claruisse iisdem fere temporibus, quibus Domitius Nero imperium Urbis Romae suscepit. Magistros habuit, in Grammatica Rhemnium Palaemonem Vicetinum, in Rhetorica Flavium Virginium. Fuit amicissimus Annaei Cornuti. Scripsit satyras multo quidem sale, & acumine, sed non minore obscuritate, adeo ut affectasse eum quidam putant, & in eo dedisse operam, ut minus intelligeretur. *Mart. lib.* 4. *epig.* 29. Saepius in libro laudatur Persius uno: Quam levis in tota Marsus Amazonide.

Persolāta, vel Persollata, æ, f. 1. [illegible], [illegible], [illegible], genus herbae circa rivos, & flumina, quam Officinae lappam majorem vocant. Ita scribitur apud *Plin.* in manuscriptis, & ita similiter est in veteri editione Parmensi. Quibusdam tamen dicitur *personata*, vel *personacea*. *Plin. l.* 25. *c.* 9. *Colum. l.* 16. *c.* 17.

Persolemnis, ne, adject. valde solemnis. Quidam Lexicographi afferunt exemplum *Suetonii in Ner. c.* 28. quod tamen nihil conficit. Verba sunt: Cum dote & flammeo per solemnia nuptiarum ad se deductum pro uxore habuit.

Persolĭdo, as, avi, atum, a. 1. idem ac solido. *Stat.* 2. *Theb. v.* 353. Sicco quos asper hiatu persolidat Boreas. h. e. congelat.

Persolla, læ, f. diminut. parva persona, ut corolla a corona. *Plaut. Curcul.* 1. 3. 36. ubi tamen Codices mire variant. V. Persolus.

Persolvo, is, lvi, utum, *pagare affatto*, [illegible], perfecte, seu in totum solvo. *Cic. Att. l.* 5. Stipendiumque sic usque id. Quintil. persolutum. ¶ Item pro reddere, quod acceptum est, quodcunque illud sit, *rendere*. *D. Brut. Cic. l.* 11. *ep.* 11. Tantum me tibi debere existimo, quantum persolvere difficile est. *Cic.* 7. *Ver.* Et receptum officium Siculis necessarie meis erit persolutum. *Virg.* 1. *Æn.* Grates persolvere dignas non opis est nostrae. ¶ *Persolvere poenas*, est dare poenas, puniri. *Cic.* 1. *Phil.* Poenas Diis, hominibusque meritas, debitasque persolves. ¶ *Persolvere promissum*, est promissum perficere. *Cic. pro Sext.* Sinite, me, quod vobis fretus huic saepe promisi, id a vobis ei persolvere. *Cass. Cic. l.* 12. *Fam.* Dum promissa militibus persolvo. Sic persolvere, *Propert. lib.* 2. *eleg.* 26. ¶ *Persolvere epistolae*, est satisfacere, seu respondere. *Cic. Att. l.* 14. Persolvi primae epistolae, venio ad secundam. ¶ Persolvere quaestionem, est expedire, explicare. *Id. Att. l.* 7. Si hoc mihi [illegible] persolveris. ¶ Poetae metri causa *persolue* dicunt quadrisyll. pro *persolvo*, *Albinovan. ad Liviam*, *v.* 369. Vita data est utenda, data est sine foenore nobis Mutua, nec certa persolvenda die.

Persōlus, a, um, o. 1. 2. idem ac solus, seu merus, unice. *Plaut. Curc.* 1. 3. 36. Ebriola, persolla nugae. Alii aliter legunt. *Id. Menaech.* 1. 2. 46. Oculum ecfodito persolum mihi, si ullum verbum faxo. Verba sunt cujusdam lusci, seu caecitie.

Persolūta, æ, f. 1. herba hortensis, apud Aegyptios, al. persolytoo. *Plin. l.* 21. *c.* 33. Et persolutam Aegyptus in hortis serit coronarum gratia.

Persōna, æ, f. 1. *maschera*, [illegible], proprie est histrionum larva, imago hominis, satyri, bestiae, aut hujusmodi. *Gel. l.* 5. *c.* 7. ex *Gabio Basso* scribit dici a *personando*, nempe quia caput, & os cooperimento personae tectum, undique, unaque tantum vocis emittendae via apertum, quoniam non vaga, nec diffusa est in unum tantummodo exitum coarctat vocem, & magis claros, canorosque sonitus facit. *Juven. sat.* 3. *v.* 174. tandemque redit ad pulpita notum Exodium, cum personae pallentis hiatum In gremio matris formidat rusticus infans.

¶ Translate, seu figurate varie accipitur. Imprimis per Metonymiam pro fabulae actore, idest pro uno ex iis, qui ad fabulam agendam in scenam producuntur. *Teren. in prol. Eun.* Eas se non neget personas transtulisse in Eunuchum suam. ¶ Deinde per Metaphoram pro specie, imagine, idea rerum incorporearum. *Cic.* 4. *Ver.* Imponatur honestae civitati turpissima persona calumniae? Item pro specialis hominis natura, moribus, statu, dignitate. Hoc sensu in uno homine multae possunt esse personae, mariti, patris, praeceptoris, magistratus, mitis, laeti, iracundi &c. *Cicer. pro Cluent.* Hujus Staleni persona populo jam nota atque perspecta a nulla turpi suspicione abhorrebat. *Id. de Amic.* Quia nulla videbatur aptior persona, quae de illa aetate loqueretur, quam ejus, &c. *Id. pro Planc.* Abjecta Quaestoris persona, comitisque sumpta. ¶ Item pro onere, munere, officio. *Cicer. in Pison.* Non capiunt angustiae pectoris tui tantam personam, tam gravem, tam severam. *Id. de Leg. Agr.* Vos mihi Praetori biennio ante hac eodem in loco personam hanc imposuistis, ut, &c. ¶ Per Metaphoram, & Metonymiam simul ponitur pro ipso homine, *persona*, [illegible], Ger. *person*, Gal. *personne*, Hisp. *persona*, [illegible]. *Cic.* 2. *Agr.* Grave est enim nomen imperii, atque etiam in levi persona pertimescitur. *Id. l.* 6. *Fam.* Et in ejus personam multa fecit asperius. ¶ Denique per Catachresin personae appellantur eminentes figurae in aedificiis, vel in hortis, quae varium vultus, & gestus exprimunt, vel aquas ore, aut mentula fundunt. *Ulp. l. fundi.* §. *de act. empt.* ¶ Apud Grammaticos personae in nominibus, & verbis sunt, ego, *tu*, *amo*, *amat*, &c. *Varr. l.* 7. & 8. *de* L. L.

Personācia, æ, f. apud *Apul. de herb. c.* 36. eadem herba est, quae *Plinio* persolata, seu personata.

Personālis, le, o. 3. *personale*, [illegible], quod ad personam pertinet, ut *Actio personalis*, quae in personam datur, cui opponitur actio *realis*, quae datur in rem. *Paul. l. pen.* ff. *de serv. praed. rust.* Personalis usus aquae. Adde *Ulp. l.* 23. ff. *pro soc.* ¶ Verbum personale est, quod habet omnes personas utriusque numeri, ut *amo*, *amas*, *amat*, *amamus*, *amatis*, *amant*. *Charis. Diomed. Priscian.*

Personālĭter, adv. apud Grammaticos significat, cum personis, ut Verbum personaliter dictum, *Gell. l.* 15. *c.* 13. ¶ *Arnob. l.* 3. alia ratione usurpat: Etiamsi, inquit, personaliter ignoramus, qui sunt Lares, Penates, &c. *non sappiamo precisamente.*

Personāta. V. Persolata.

Personātus, a, um, *mascherato*, Ger. *der eine larve fur hat*, Gal. *masque*, Hisp. *mascharado*, [illegible], a [illegible], qui persona, h. e. larva indutus est. Proprie personati, teste *Festo*, dicebantur histriones Atellani, quia jus erat iis non cogi in scena ponere personam, quod caeteris histrionibus pati necesse erat. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 59. Qui personatum ne Roscium quidem magnopere laudabant. ¶ Personata fabula dicitur, quae agitur a personatis histrionibus. Hoc nomine fabula quaedam *Naevii* inscribitur, non quod primum ab histrionibus personatis acta sit, ut quidam putant, cum multis post annis comoedi, & tragoedi personis uti coeperint, sed quia propter inopiam comoedorum acta nova est per Atellanos, qui proprie vocabantur personati. *Fest.* ¶ Per translationem etiam folia herbae persolatae personata dicuntur. *Plin. l.* 21. *c.* 13. Foliis latissimis ad similitudinem earum, quae personatae in nostris amnibus vocamus. ¶ Item translate personatus dici potest, quisquis foris aliud ostendit, & intus aliud sentit, & machinatur. *Cic. Att. l.* 15. Quid est autem, cur ego personatus ambulem? ¶ Personata felicitas, quae vera non est, sed simulata, *Senec. ep.* 80.

Persōno, as, ui, itum, n. 1. *sonare molto*, *gridare*, *risonare*, [illegible], valde sono, clamo, perstrepo. *Cic. pro Cal. cap.* 20. Illae vero non loquuntur solum, verum etiam personant, huc omnis mulieris libidinem esse prolapsam, &c. *Virg.* 1. *Æn.* Cithara crinitus Jopas personat aurata. *Id.* 6. *Æn.* Cerberus haec ingens latratu regna trifauci Personat. *Hor.* 2. *ser. sat.* 6. Simul domus alta Molossis Personuit canibus. *Id. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 7. Est, mihi purgatam crebro qui personet aurem, h. e. in aurem clamet.

Persŏnus, a, um, adject. *risonante*. *Val. Flac. l.* 4. *v.* 418. In Aspide cincta comas, & ovanti persona sistro.

Persorbĕo, es, n. 2. [illegible], totum sorbeo. *Plin. l.* 32. *c.* 22. Tenui fistula, spissioreque persorbentes.

Perspecte, adv. [illegible], diligenter, & docte. *Plaut. Mil.* 3. 1. 163. Ut docte, & perspecte sapis.

Perspectio, onis, f. perspicientia. *Lactant. l.* 2. *c.* 8. Terrenum animal rerum caelestium perspectionem non capit. Adde *de ira Dei*, *c.* 1.

Perspecto, as, a. 1. freq. a perspicio, [illegible]. *Plaut. Mil.* 3. 1. 2. Sinite, me prius perspectare, ne uspiam insidiae sient. *Suet. in Domit. c.* 4. Navales pugnas inter maximas imbres perspectavit. h. e. usque ad finem spectavit.

Perspector, oris, m. qui perspicit. *Juvenc. l.* 2. *v.* 273. Mentis perspector Jesus.

Perspectus, a, um, [illegible], visus, cognitus, exploratus, diligenter animadversus, certus, a *Perspicio*. *Cic. pro Balb.* Hujus (virtus) praesens, experta, atque perspecta obtrectatorum voce laedetur? *Cic. Att. l.* 1. In tua erga me mihi perspectissima benevolentia. *Id. ad Brut. ep.* 1. Perspectum, & cognitum habere animum alicujus.

Perspecŭlor, aris, d. 1. [illegible], diligenter speculor. *Hirt. de B. Afric. c.* 31. Cum de vallo persecularetur.

Perspergo, is, rsi, rsum, a. 3. [illegible], idem ac aspergo. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 34. Quo tanquam sale perspergatur omnis oratio.

Perspicābĭlis, le, adject. conspicuus. *Ammian. l.* 14. *c.* 8. (al. 25.) Tarsus urbs perspicabilis.

Perspicāce, adv. perspicaciter. *Afran.* apud *Non. c.* 11. *n.* 31. Quam perspicace, quam benigne.

Perspicācĭa, æ, f. idem ac perspicacitas. *Cic. Att. l.* 15. Quod ipsum perspicaciam aliquam significaret. Alii pro *perspicaciam* reponunt [illegible].

Perspicācĭtas, atis, f. *acutezza*, [illegible], Germ. *verstands*, Gall. *claire veue*, Hisp. *agudeza*, [illegible], acumen. *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 18. *in fin.* Etsi ex iis, quae scripsimus, tanta es perspicacitate, etiam a me non scripta perspicis. Pleraeque optimae editiones omittunt *es perspicacitate*.

Perspicācĭter, adv. acute, cum perspicientia. *Ammian. l.* 29. *c.* 1. Omnibus perspicaciter inquisitis.

Perspĭcax, acis, o. 3. *acuto*, [illegible], Ger. *verstandig*, Gal. *clairvoyant*, Hisp. *agudo*, [illegible], considerativus, acutus. *Cic.* 1. *Off.* Id, quod acutum, & perspicax natura est. *Apul. l.* 2. *A. A.* Perspicacior Lynceo, vel Argo.

Perspicĭbĭlis, le, adject. qui perspici potest. *Vitruv. l.* 9. *c.* 4. Perspicibilis, & patens Solis splendor.

Perspicientĭa, f. 1. *cognizione*, [illegible], perfecta visio, vel cognitio. *Cic.* 1. *Off. c.* 5. Aut enim in perspicientia veri, solertiaque versatur.

Perspĭcio, is, exi, ectum, a. 3. *vedere*, *e conoscere perfettamente*, [illegible], perfecte video, cognosco, intelligo. *Cicer. pro Cluent.* Haec nisi omnia perspexeritis in causa. *Id. de Amic. c.* 17. Quidam saepe in parva pecunia perspiciuntur quam sint leves. *Idem pro Leg. Manil. c.* 9. Conjectura perspicere.

Perspĭcue, adv. *chiaramente*, [illegible], clare, evidenter. *Cicer.* 4. *Acad.* Quo enim modo perspicue dixeris, album? &c. Adde 3. *Fin. c.* 5.

Perspicŭĭtas, atis, f. *chiarezza*, Ger. *clarheit*, Gal. *evidence*, *clarté*, Hisp. *claridad*, [illegible], splendor, evidentia, facilitas. *Cicer.* 4. *Acad.* Propterea, quod nihil esset clarius [illegible], ut Graeci, perspicuitatem, aut evidentiam nos, si placet, nominemus. Adde 3. *de nat. Deor. c.* 4.

Perspicŭus, a, um, *trasparente*, *chiaro*, [illegible], Germ. *offenbar*, Gall. *fort clair*, Hisp. *muy claro*, [illegible], quod visum transmittit, diaphanum, lucidum, perlucidum. *Martial. l.* 4. *epigr.* 86. Prodat perspicuus ne duo vina calix. ¶ Translata ponitur pro manifesto, facili, minime dubio. *Cic. pro Quinct.* Est quaedam tamen ita perspicua veritas, ut eam infirmare nulla res possit. *Id. pro Dom.* Se in medios hostes ad perspicuam mortem pro salute exercitus injecisse. *Id. Ver.* 2. *c.* 2.

2. c. 2. Perspicuam facere.

Perspiro, as, n. 1. idem quod spiro, vel valde spiro. *Cato R. R. c.* 157. Venæ ubi fultatæ sunt ambo, non possunt perspirare in toto corpore.

Persterno. V. Perstratus.

Perstimulo, as, a. c. idem ac stimulo. *Tac. l.* 4. *Ann. c.* 42. Agrippinæ proximi illiciebantur pravis sermonibus spiritus perstimulare.

Perstino. V. Prætino.

Persto, as, perstiti, perstatum, n. c. *perseverare*, *continuare*, [illegible], Ger. *bestehen*, Gal. *perseverer*, Hisp. *perseverar*, *tenquire*, permaneo, persevero. *Gel. l.* 2. *c.* 1. Horno pervius, perooxque perstabat. *Cic.* 4. *Acad.* Perstare in pravitate sua. *Liv. lib.* 8. *c.* 34. Se tamen perstaturum in incepto. *Virg.* 5. *Æn.* mens eadem mihi perstat. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 6. Perstiterunt sanctitatem dominæ tueri.

Perstratus, a, um, partic. a persterno, perfecte, vel totus stratus. *Liv. l.* 10. *c. ult.* Damnatis aliquot pecuariis, via a Martis silice ad Bovillas perstrata est.

Perstrenue, adverb. valde strenue. *Terent. Adelph.* 2. 1. 13. Abi perstrenue, ac fores aperi. Al. leg. præstrenue.

Perstrĕpo, is, pui, pitum, n. 3. [illegible], valde strepo. *Terent. Eun.* 5. 3. 52. Abeunt lavatum, perstrepunt.

Perstrictio, onis, f. *infreddatura*, perfrictio. *Veget. l.* 1. *de re Veterin. c.* 33. Qui ex perstrictione febrit, rigidus est. Adde *cap.* 38.

Perstrictus, a, um, adject. valde strictus. *Plin. l.* 17. *c.* 24. Perstrictus gelu non potuit eo humor pervenire.

Perstringo, is, nxi, ictum, a. 3. *stringere forte*, [illegible], valde stringo. *Cat. de R. R. c.* 33. Ne vitem præcipites, & ne nimium perstringas. *Liv. l.* 1. *c.* 25. Perstringit me horror. ¶ Translate sumitur pro breviter, & summatim dicere, vel scribere. *Cic. pro Rosc. Amer.* Sed in animo est leviter transire, ac tantummodo perstringere unamquanque rem. ¶ Item pro leviter reprehendere, levique dolore afficere. *Cic. pro Sext.* Ut eos, quorum scelere, & furore violatus essem, vocis libertate perstringerem. *Id. pro Planc. c.* 14. Perstringere aliquem facetiis asperioribus. ¶ Item pro obnubilare, obscurare, obtundare. *Cic. de Sen.* Voluptas rationi inimica menent, ut ita dicam, perstringit oculos. *Id.* 1. *de Div.* Quorum utrorumque perstringere aciem mentis solet. *Horat. l.* 2. *od.* 1. Jam nunc minaci murmure cornuum perstringit aures. ¶ Aratro perstringere, est arare. *Cic. de Leg. Agr.* 2. *c.* 23. Quod solum tam exile, & macrum est, quod aratro perstringi non possit?

Perstructus, a, um, usque ad finem exstructus. *Vitruv. l.* 7. *c.* 4. Cum paries in altitudinem fuerit perstructus.

Perstruo, is, a. 3. idem quod struo, ædifico. *Vitruv. l.* 7. *c.* 4. Paries cum in altitudinem perstructus fuerit.

Perstudiose, adv. valde studiose. *Cic. in Brut. c.* 56. Eumque audire perstudiose solerem.

Perstudiosus, a, um, [illegible], valde studiosus. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 22. Musicorum vero perstudiosum accepimus.

Persuadeo, es, asi, asum, a. 2. *persuadere*, [illegible], Germ. *uberreden*, Gall. *persuader*, Hisp. *persuadir*, [illegible], idem ac simplex suadeo. *Ter. Andr.* Et is mihi persuadet, nuptias, quantum queam, ut maturem. ¶ Sæpe est suadendo inducere ad credendum aliquid, vel faciendum. *Cic. pro Cluent.* Cum hoc persuadere vobis valito. *Auct. ad Her. l.* 1. *c.* 6. Cum animus auditoris persuasus videtur ab iis, &c. *Cæs. l.* 4. Huic magnis præmiis, pollicitationibusque persuadet, ut ad hostes transeat. ¶ Persuadere sibi, est credo. *Cic. pro Rosc. Amer.* Ego contra graviorem postulationem affero, & (quomodo mihi persuadeo) aliquanto æquiorem. *Id. ad Brut. l.* 1. *epist.* 3. Quamobrem velim, tibi ita persuadeas, me &c. ¶ Sæpe usurpatur impers. *Cic. de Sen.* Mihi quidem nunquam persuaderi potuit, animos, &c. *Id.* 1. *Offic.* Cum persuasum sit, nihil hominem, nisi quod honestum sit, expetere oportere.

Persuasibilis, le, *persuasibile*, *probabile*, *verisimile*, [illegible], qui persuaderi potest, probabilis, veri similis. *Quintil.* aliquoties usurpat *l.* 2. *c.* 15. ubi de Rhetorices definitione disserit, & Latine vertit vocem Aristotelis, & aliorum Græcorum [illegible]. Sunt qui leg. *persuadibilis*.

Persuasibiliter, *persuasibilmente*, *probabilmente*, [illegible], verisimiliter, probabiliter. *Cornel. Cels.* apud *Quintil. l.* 2. *cap.* 15. Finis Rhetorices est dicere persuasibiliter in dubia & civili materia. Adde *Quintil. ibi* Hermagoræ Græca verba vertentem. *Cic. l.* 1. *de Invent. c.* 5. dicit *apposite ad persuasionem*.

Persuasio, onis, f. *persuasione*. Germ. *beredung*, Gall. *persuasion*, Hisp. *persuasion*, [illegible], credulitas, opinio firma, fides. *Plin. lib.* 23. *c.* 1. Durat tamen tradita persuasio in magna parte vulgi, &c. *Quintil. l.* 1. *c.* 4. Arrogans de se persuasio. *Id. lib.* 1. *c.* 1. Falsam sibi scientiæ persuasionem induxerunt.

Persuasorius, a, um, ad persuadendum accommodus. Vide Persuasorius.

Persuastrix, icis, f. quæ persuadet. *Plaut. Bacch.* 3. 2. 47. Eccas tandem probri pellecebræ, & persuastrices.

Persuasus, a, um, *persuaso*, [illegible]. *Cic. in Tusc.* Quo viso, & persuaso, ægritudo insequitur necessario. *Id.* 7. *Ver.* Hodieque omnes ita habent persuasum, istum, &c. *Brut. Cic. lib.* 11. *epist.* 12. Sed quod mihi persuasissimum est, Lepidum, &c. *Colum. lib.* 12. *c.* 2. Ea porro persuasissimum habere debebit, &c. *Auct. ad Her. l.* 1. *c.* 6. Cum animus auditoris persuasus videtur esse ab iis, qui ante dixerunt. *Et mox.* Si persuasus auditor fuerit.

Persuasus, us, m. persuasio. *Cic. pro Verena*, apud *Quintil. l.* 5. *c.* 10. Hujus persuasu, & inductu. ¶ In aliis casibus cave usurpes, antequam exemplum reperiae.

Persuaviter, valde suaviter. *Augustin. l.* 4. *de Musica*, *cap.* 13. Dic mihi, quomodo tibi aurem tangat metrum hoc. *D.* persuaviter.

Persubtilis, le, n. 3. valde subtilis. *Cic. pro Planc. c.* 14. Et quoniam tua fuit perelegans, ac persubtilis oratio. *Lucr. l.* 3. *v.* 180. Animus persubtilis.

Persulcatus, a, um, nom. ex partic. sulcis cavatus, aratus. *Claudian. l.* 1. *in Rufin. v.* 136. rugisque severis Persulcata genas.

Persultator, oris, m. qui persultat. *Symmach. lib.* 7. *ep.* 16. Baiani litoris persultator.

Persulto, as, avi, atum, n. 1. [illegible], super rem aliquam salto, quod proprie ferarum est, & pecudum, quæ in pabuli ubertate identidem subsiliunt. *Lucret. lib.* 1. *v.* 14. Inde feræ pecudes persultant pabula læta. ¶ Est item cum petulanti quadam insultatione locum, agrumve percurrere, & interdum saltando lætitiam animi ostendere. *Liv. lib.* 34. *c.* 20. Quam sæpe in agro eorum impune persultassent. *Tac.* 11. *Ann. c.* 27. Dum histrio cubiculum principis persultaret, dedecus quidam illatum. *Id.* 5. *hist. c.* 13. Germani notis vadis persultabant.

Pertabesco, is, ui, n. 3. valde tabesco. *Sever. in Ætna*, *v.* 472. Tum si quis lapidum summo pertabuit igne.

Pertædeo, es, dui, n. 2. [illegible], tædio vehementer afficior. *Gel. l.* 3. *c.* 2. Jamque omnes finem cuperent, verbisque ejus defatigati pertæduissent.

Pertædescit, ebat, imp. 3. idem ac pertædet, vel incipit pertædere. *Cat. c.* 156. Nolite multum dare, ne pertædescat.

Pertæsus, a, um, *attediato*, [illegible], partic. a pertædeo, voce passiva, sed significatione activa. Construitur cum genit. *Tac. l.* 15. *Ann. c.* 51. Lentitudinis eorum pertæsa. ¶ Vel cum accus. *Suet. in Cæs. c.* 7. Et quasi pertæsus ignaviam suam, &c.

Pertædet, ebat, tæsum est, imp. 2. *rincrescere molto*, [illegible], est tædio vehementer affici. *Cic. ad Q. Fr. l.* 1. *epist.* 2. Pertæsum est enim levitatis, &c. *Gell. l.* 15. *c.* 20. Quarum matrimonii pertædebat.

Pertĕgo, is, exi, ctum, a. 3. *coprire da ogni parte*, [illegible], omni ex parte tego. *Plaut. Rud.* 1. 2. 35. Quin pertegamus villam. *Id. Trinum.* 1. *c.* 45. Benefacta benefactis aliis pertegito, ne perpluant.

Pertendo, is, di, nsum, a. 3. *tirare*, [illegible], valde tendo, extendo. *Cat. de R. R. c.* 32. In arboribus, ubi radices capiant, calicem, aut qualum pertendito. Aliqui legunt *pertundito*. ¶ Aliquando est ad finem ducere id, quod cœperamus. *Ter. Heaut.* 5. 5. 9. Video non licere, ut cœperam, hoc pertendere. ¶ Ponitur & pro proficisci, recta tendere. *Liv. l.* 5. *c.* 8. Pars maxima, atque ipse Sergius Romam pertenderunt. ¶ Item pro persistere, perseverare. *Propert. l.* 2. *eleg.* 16. (al. 13.) *v.* 17. Quod si pertendes animo vestita cubare. Al. leg. *Quod si pertendens animo vestita cubaris*. ¶ Pertendere cum aliquo pro contendere, afferunt nonnulli Lexicographi ex *Cic. pro Balb. c.* 5. sed ibi dubia est lectio.

Pertentatus, a, um, nom. ex partic. valde tentatus, affectus. *Apul. Met.* 1. Fatigationis pertentatus. *Tac.* 6. *Ann. c.* 20. Diversis sermonibus pertentatus.

Pertento, as, avi, atum, a. 1. *tentare bene*, [illegible], vehementer tento, exploro, expiscor. *Ter. Andr.* Sed ea gratia simulavi, vos ut pertentarem. *Tac.* 2. *hist. c.* 49 Allatis pugionibus duobus, cum utrumque pertentasset. *Id.* 1. *hist. c.* 19. Placuit pertentari animum cohortis. ¶ Item pro considerare. *Cic. ad Q. Fratr. l.* 1. *ep.* 4. Sed tu perspice rem, & pertenta. ¶ Item pro permovere, commovere. *Virg.* 4. *Æn.* Latonæ tacitum pertentant gaudia pectus. *Id.* 3. *Georg.* Ut tota tremor pertentet equorum corpore.

Pertenuis, e, o. 3. [illegible], valde tenuis. *Plin. l.* 16. *c.* 43. Secatur in laminas pertenues & ilex. ¶ Translata sumitur pro valde parvo. *Cic. l.* 14. *Fam. ep.* 3. Spes salutis pertenuis ostenditur. *Id. de Leg. Agr.* Cum pertenui discrimine separarentur.

Pertepidus, a, um, adject. valde tepidus, ut aqua pertepida. *Vopisc. in Carino*, *c.* 17.

Pertĕrebro, as, avi, atum, a. 1. [illegible], idem ac terebro, seu plane terebro. *Cic.* 1. *de Div. c.* 24. Annibalem Cœlius scribit columnam auream perterebravisse. *Vitruv. l.* 8. *c. ult.* Lapis perterebratus.

Pertergeo, es, &

Pertergo, is, ersi, ersum, a. 3. [illegible], diligenter tergo. *Col. l.* 12. *c.* 9. Extrinsecus munda spongia vasa pertergere. *Hor. l.* 2. *sat.* 8. *v.* 11. Gausape purpureo mensam pertersit. *Lucret. l.* 4. *v.* 248. Isque ita per nostras acies perlabitur omnis, Et quasi pertergat pupillas, atque ita transit.

Pertĕro, is, trivi, itum, a. 3. *consumare fregando*, [illegible], terendo comminuo. *Plaut. Men.* 1. *c.* 9. Tum compediti januam lima parterunt. Alii leg. *proterunt*. *Col. l.* 11. *c.* 38. Cum eam paululum siccaverunt, perterunt. *Et mox.* Per linteum siccum, quod pertriverunt, exprimunt.

Perterrefacio, cis, a. 3. [illegible], valde terrefacio, idem ac perterreo. *Ter. Andr.* 1. 2. 142. Perterrefacias Davum.

Perterrefactus, a, um, partic. a perterrefio. *Brut. ad Cic. l.* 11. *Fam. ep.* 20. Sperare eos, te perterrefacto, adolescente impulso, posse magna consequi præmia. Alii leg. *pertimefacto*.

Perterreo, es, ui, itum, a. 2. [illegible], valde terreo. *Cic. pro Cæc. c.* 9. Ferro, inquit, te rejeci, atque perterrui. *Ter. Eun.* 5. 3. 13. Hunc perterrebo sacrilegum.

Perterricrĕpus, a, um, [illegible], quod terrorem crepando incutit. *Lucret. de tonitru*, *l.* 6. *v.* 128. Tum perterricrepo sonitu dat missa fragorem. *Cic. in Orat. ex Poeta.* Habeo istam ego perterricrepam.

Perterrito, as, a. 1. frequentat a perterreo. *Avien. in phænom. Arat. v.* 1171. Scorpius ingentem perterrita Oriona.

Perterritus, a, um, [illegible], valde territus. *Cic. pro Cæl.* Ne tot unum, valentes imbecillum, alacres perterritum superare non possent. *Id. pro Cæc. c.* 10. Omnes metu perterriti. *Id. ib. c.* 13. A tuis ædibus vi, atque armis perterritus. h. e. expulsus.

Pertexo, is, xui, xtum, a. 3. [illegible], ad finem usque texo, perago, perficio. *Cic.* 2. *de Or. c.* 33. Pertexe modo, quod exorsus es. *Idem Att. l.* 2. *ep.* 14. Totum hunc locum valde graviter pertexuit. *Lucr. l. c.* Pertexere cœptum.

Pertica, æ, f. *c. pertica*, [illegible], Germ. *ein ruten*, Gal. *perche*, Hisp. *varal*, [illegible], baculus oblongus, ut quo fructus decutiunt. *Ovid. de Nuce*, Pertica dat plenis immitia vulnera ramis. ¶ Sumitur etiam pro regula, qua agros metiuntur. Unde in vet. Gloss. non solum [illegible], sed etiam [illegible] exponitur. Crebra hujus perticæ mentio est apud *Aggenum*, *Siculum Flaccum*, & alios agrimensores. *Poeta in Diris*, Pertica, quæ nostros metata est impia agellos. *Propert. l.* 4. *eleg.* 1. *v.* 130. Abstulit excultas pertica tristis opes. ¶ Pertica militaris erat, qua militibus agri dividebantur. *Serv. ad* 9. *Ecl.* Usque ad eum autem locum perticam militarem Octavius Musca porrexerat. ¶ *Una pertica tractare*, prov. est una ulna metiri, seu tractare eodem modo. Alii explicant, eadem opera. *Plin. l.* 8. *ep.* 2. Ex his etiam, quos non una, ut dicitur, pertica, sed distincte, gradatimque tractavi.

Perticalis, le, n. 3. ex quo fiunt perticæ. *Col. l.* 4. *c.* 31. Perticalis fere salix eundem agrum, quem viminalis, desiderat.

Pertimefactus, a, um, perterritus. *Pacuv.* apud *Non. c.* 7. n. 2. Is triplici pertimefactus mœrore. V. Perterrefactus.

Pertimesco, is, mui, n. 3. [illegible], valde timeo. *Cic.* 7. *Ver.* Hanc tu tantam religionem si tum in imperio propter cupiditatem, & audaciam non pertimescebas. *Id.* 7. *Ver.* De suis periculis, fortunisque omnibus pertimescunt. *Ovid.* 6. *Fast.* Attoniti Mauros pertimuere manus.

Pertinacia, f. *pertinacia*, *ostinazione*, Germ. *verharrung*, Gall. *obstination*, Hisp. *pertinacia*, [illegible], obstinatio. *Cic. de Inv. c.* 34. Ut audacia, quæ fidentiæ, pertinacia, quæ perseverantiæ finitima est. *Id.* 1. *Fin.* Cum pertinacia, & iracundia recte disputari non potest. ¶ Sumitur etiam in bonam partem pro constantia. *Cic.* 1. *Acad.* 15. Non pertinacia, aut studio vincendi. *Suet. in Cæs. c.* 68. Ne patientia, & pertinacia hostis animi suorum frangerentur.

Pertinaciter, adv. *pertinacemente*, [illegible], obstinate, perseveranter. *Planc. Cic. l.* 10. *Fam. ep.* 23. Ne cui obtrectatorum videres & nimium pertinaciter Lepido infensus, &c. *Liv. l.* 26. *c.* 38. Pertinaciter defensa Capua. Et in bonam partem, *Sen. ep.* 3. Quod pertinaciter studes, & omnibus omissis, hoc unum agis, ut te quotidie meliorem facias. ¶ Proprie significat valde tenaciter. *Plin. l.* 33. *c.* 6. Cum æra inaurantur, sublitum bracteæ pertinacissime retinent. *Quint. l.* 1. *c.* 1. Pertinaciter hærere.

Pertinax, acis, adject. *molto tenace*, [illegible], Gall. *fort tenant*. *Horat. lib.* 1. *od.* 9. Pignusque dereptum lacertis, aut digito male pertinaci. ¶ Translata sumitur pro avaro. *Plaut. Capt.* 2. 2. 39. Tenax ne pater ejus est? Ph. imo edepol pertinax. ¶ Item sæpissime pro obstinato, nunquam in sua sententia persistente, *ostinato*, *pertinace*. *Cic.* 1. *Fin. c.* 8 Certe pertinax non ero, tibique, si mihi probabis ea, quæ dices, libenter assentiar. *Hor.* 3. *od.* 29. Ludum insolentem ludere pertinax. Rursus *Cic.* 2. *Fin. c.* 33. Pertinacissimus fueris, si in eo perstiteris. *Liv. l.* 29. *c.* 33. Pertinacior in repugnando. ¶ Item pro duro, acri, diuturno, ut pertinax certamen. *Liv. l.* 2. *c.* 40. pertinax prælium. *Id. l.* 22. *c.* 48. pertinax dolor. *Sen. in Herc. Oet. v.* 1834. ¶ Sumitur interdum in bonam partem pro firmo, & constanti, *costante*. *Apul. in Apol.* Pertinax justitiæ. *Liv. l.* 45. *c.* 14. Vicit omnia pertinax virtus. *Mart. l.* 8. *epigr.* 38. Quæ præstat pietate pertinaci.

Pertinenter, adv. convenienter, apte, a *proposito*. *Tertul. l.* 4. *adversus Marc. c.* 38. Vides, quam pertinenter ad causam? *Id. ib. c.* 31. Pertinentissime ad hanc parabolam. Et *c.* 9. Pertinentius volebat agnosci.

Pertineo, es, nui, n. 2. *arrivare*, *giugnere*, [illegible], pertingo, pervenio, a *per* & *teneo*. Construitur cum accus. & præpos. ad, vel in. *Sen. ep.* 12. Hoc pertinet a natali ad diem extremum. *Ulp. l.* 1. *ff. de cloacis*. Cloaca, quæ ex ædibus ejus in tuas pertinet ædes. *Cic. l.* 2. *Div.* Quo potest igitur contagio ex infinito pene intervallo pertinere ad Lunam, vel potius ad Terram? *Id. de Sen.* Tanta esse conatos, quæ ad posteritatis memoriam pertinerent. ¶ Vel cum accus. & præp. *per*, vel in. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Eam caloris naturam vim in se habere vitalem per omnem mundum pertinentem. Al. leg. *pertingentem*. *Liv. l.* 25. *c.* 24. Et in vastæ magnitudinis urbe partium sensu non satis pertinente in omnia. ¶ Vel cum abl. sine præpos. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Eorumque implicationem toto corpore pertinentem. ¶ Vel cum adv. *quo*. *Cic.* 2. *Agr.* Quo pertineat, videte.

Pertinet,

Pertinet, ebat, ouit, imp. 2. *appartenere*, προσήκει, est spectare, attinere, dominio cujuspiam subjectum esse. *Pompon. l. 52. ff tit. 16. de verb. signif. l. 185.* Verbum illud Pertinere latissime patet. Nam & eis rebus petendis aptum est, quæ dominii nostri sint, & eis, quas tore aliquo possidemus, quamvis non nostri dominii sint. Pertinere ad nos etiam ea dicimus, quæ in nulla eorum causa sint, sed esse possint. Construitur cum accus. & præpos. *ad*, *Curt. l. 10 c. 7.* Affectaverant nihil ad ipsos pertinens regnum. ¶ Vel interdum cum præpos. *in*. *Cic. 2. de Orat.* Non cognitis rebus omnibus, quæ in tantam prudentiam pertinerent. Sed aliqui hic accipiunt pro *pertingerent*. ¶ Sæpe ponitur pro attingere, cadere in aliquem, vel in aliquid. *Cicer. pro Rosc. Amer.* Ad quem suspicio maleficii pertineat. *Idem pro Cluent.* Pertinuisse hoc ad causam, tunc, cum reliqua cognoveritis, intelligetis. ¶ Item pro referri. *Cicer. pro Cluent.* Id quoque ad corrumpendum judicium pertinet. ¶ Hac acceptione elegantur admittit adverbia *huc*, *illuc*, *eo*, *eodem*, *quo*, *quorsum*. *Cic. 7. Ver.* Summa illuc pertinet, ut sciatis. *Id. Att. l. 8.* Eodemque pertinet, quod causam ejus probo. *Id. 3. de nat. Deor.* Interpretando, quorsum quidque pertineat. *Cajus in l. si id, de duobus reis*, Hæc sententia eo pertinet. idest hujus sententiæ effectus eo usque progreditur, vel hæc sententia eo tendit. ¶ Item pro interesse, utile esse, expedire. *Cic. ad Brut. ep. 2.* Id valde pertinuit, ut ego tum intelligebam, ad Rempublicam, ut nunc judico, ad dignitatem tuam. ¶ Item pro officium esse, munus esse. *Cic. de Amic. cap. 4.* Si nihil ad eos pertinere arbitrarentur. *Id pro Rosc. Amer.* Quod prima illa res ad meum officium pertinet. ¶ *Pertinere ad rem*, est usui esse, *far a proposito*. *Cic l. 13. Fam. ep. 13.* Si quid hoc ad rem pertinet.

Pertingo, is, tigi, tactum, n. 3. *giugnere*, *arrivare*, διικνέομαι, διήκω, pervenio. *Plin. l. 11. c. 37.* Venam ab oculis pertingere ad cerebrum, peritissimi auctores tradunt. V. aliud Ciceronis exemplum in pertineo.

Pertisus, a, um, idem ac pertæsus. *Fest.* Distæsum, & pertisum dicebant, quod nunc distæsum, & pertæsum.

Pertolero, as, a. 1. tolero, fero. Legitur in *suppositis Plauti*, *Amphytr. scena quæ incipit*, *Dy vostram fidem*, *v. 20.* Pertolerarem vim tantam, cladesque ea-antiarem impatibiles.

Pertono, as, n. 1. *Hieronym. ep. 65. ad Pammach. c. 4.* Et morantem in populis, laudis cupidum pertonabas.

Pertorqueo, es, orsi, rtum, idem ac torqueo, distorqueo. *Lucret. l. 2. v. 401.* Ferique Centauri fœdo pertorquent ora sapore.

Pertractate, adv. *Plaut. Capt. prol. v. 55.* Profecto expedies Fabulæ huic operam dare. non pertractate facta est, neque item ut ceteræ. h. e. non vulgariter, non ratione in aliis usitata, & pertractata, sed nova, & singulari. Alii leg *protervæ*. h. e. lascive, quemadmodum *Gellius* dixit *protervata verba*.

Pertractatio, onis, f. διαχείρισις, actus pertractandi, frequens revolutio. *Cic. 1 de Orat. c. 51.* In Grammaticis Poetarum pertractatio, historiarum cognitio ¶ Legitur & pertrectatio. *Gel. l. 3. c. 5.* Ut conscivotiam ejus effecerit assuetum aut sinceretum, aut egerimo pertrectatio.

Pertractatus, a, um, adject. valde tractatus, exploratus, cognitus. *Cic. 3. Tusc. c. 14.* Hæc est divina sapientia, & perceptas, & pertractatas res humanas habere.

Pertracto, as, a. 1 *maneggiare*, ψηλαφάω, manibus frequentius tracto, & tango. *Cicer. in Parad.* Barbatulos mullulos exceptantem de piscina, & pertractantem. ¶ Translate ponitur pro examinare, diligenter considerare. *Cic. 2. Fin.* Eamque omni cogitatione pertractans percontare ipse te. ¶ Item pro disserere, disputare de re aliqua. *Cic 4. Tusc. c. 10.* Ea, quæ rem continent pertractemus. ¶ Dicitur etiam *pertrecto*. *Justin. l. 2. c. 9.* Tum pertrectare dormienti caput jubet.

Pertractus, us, m. mare, perduratio. *Tertul. de Orat. c. 5.* Quidam pertractum quemdam in sæculo postulant.

Pertraho, is, xi, ctum, a. 3. *tirare*, ἐφέλκω, valde traho, ad destinatum finem traho, cum molimine traho. *Liv. l. 21. c. 28.* Ea ab actuariis aliquot navibus ad alteram ripam pertrahitur. *Id. l. 5.* Ut ad targa collis ab equite suo insessi hostem incautum pertraheret. ¶ Translate ponitur pro producere, extendere. *Plin. l. 28 c. 5.* Vitam quidem non adeo extendendam censemus, ut quoquo modo pertrahenda sit.

Pertranseo, is, ivi, itum, n. anom. διαβαίνω, idem, ac transeo. *Plin. l. 37. c. 5.* Cum virectis non pertransit aspectus. *Senec. ep. 4.* Aut pervenient, aut pertransient.

Pertranslucidus, a, um, quod valde translucet. *Plin. l. 13. c. 22.* Alias indecora visu pertranslucida.

Pertrectatio. V. Pertractatio.

Pertrecto. V. Pertracto.

Pertrepidus, a, um, valde trepidus. *Capitolin. in Max. & Balb. c. 5.* Senatus pertrepidus in ædem Concordiæ concurrit.

Pertribuo, is, n. 3. idem, ac tribuo. *Plin. ep. 28. l. 10.* Apud me & milites, & pagani certatim ei qua privatim, qua publice testimonium pertribuerunt.

Pertricosus. V. Petricosus.

Pertristis, & ste, o. 3. valde tristis. *Cic. pro Cal. cap. 11.* Fuit in hac causa pertristis quidam patruus, censor, magister.

Pertritus, a, um, nom. ex partic. valde tritus, comminutus. *Colum. l. 8. c. 5.* Uva pertrita, & cum aqua potui data. ¶ Item usu tritus, vulgaris. *Senec. controverf. 28.* Vulgaris in ejusmodi controversiis, & pertrita quæstio.

Pertrux, ucis, adject. valde trux. *Apul. l. 3. Metam.* Pertrux bestia. Alii leg. *trux*.

Pertumultuose, adv. valde tumultuose. *Cic. l. 15. Fam. ep. 4.* Pertumultuose, neque tamen non vere, Parthos in Syriam transisse, nuntiaverunt.

Pertunda, æ, f. Dea, quæ pertundendo virgini præesse credebatur. *Arnob. lib. 4. pag. 135.*

Pertundo, is, udi, usum, a. 3. *rompere*, *spezzare*, Ger. *ablegeworff*, Gal. *piler*, *rompre*, Hisp. *quebrar*, *romper*, διακόπτω, valde percutio, percutiendo frango, perforo. *Colum. lib. 6. cap. 3.* Aut acuta testa, vel lapide ungulam pertuderit. *Plaut. Pseud. 1. 2. 37.* Ne quisquam pertundat crumenam, cautio est.

Perturbate, adv. *confusamente*, ἀνατεταραγμένως, confuse, non servato ordine rerum & temporum. *Cic 1. de Inv. c. 20.* Ne quid perturbate, ne quid contorte dicatur.

Perturbatio, onis, f. *confusione*, מבוכה, Germ. *verwirrung*, Gall. *perturbation*, Hisp. *perturbacion*, ταραχή, confusio. *Cicer. 2. de nat. Deor.* Quibus sublatis perturbatio vitæ sequitur, & magna confusio. *Id. 1. Divin.* Perturbatio cœli ¶ Speciatim dicitur de commotione, seu motu animi. *Cicer. 4. Tusc.* Est igitur Zenonis hæc definitio, ut perturbatio sit, quod πάθος ille dicit, aversa a recta ratione contra naturam animi commotio. *Id. 1. Off.* Ut perturbationes fugiamus. *Id. 1. Off.* in perturbationes incidere. ¶ De animi perturbationibus *Cicero* disserit in *libris Quæst. Tusc. præsertim l. 4. item l. 1. & 2. de Or. & in Or.*

Perturbatrix, icis, f. *turbatrice*, quæ perturbat. *Cic. 1. de Leg. c. 13.* Perturbatricem autem harum omnium Academiam hanc ab Arcesila, & Carneade recentem exoremus, ut sileat.

Perturbatus, a, um, *turbato*, *confuso*, διατεταραγμένος, confusus. *Cic. 3. de Orat.* Non confusis personis, non perturbato ordine. *Id. Att. l. 10.* Nunquam vidi hominem perturbatiorem metu. *Id. Agrar. 1. c. 8.* Civitas seditionibus perturbata. *Senec. l. 7. quæst. nat. c. 10.* Perturbatissimum tempestatis genus.

Perturbidus, a, um, valde turbatus, ut perturbida civitas, *Vopisc. in Saturn. c. 7.*

Perturbo, as, avi, atum, a. 1. *turbare*, *confondere*, בלבל, Germ. *verwirren*, Gall. *troubler*, Hisp. *perturbar*, ταράττω, valde turbo, confundo, commoveo. *Cic. 3. Off.* Regulus non debuit conditiones, pactionesque bellicas, & hostiles perturbare perjurio. *Id. 3. Ver.* Hæc te ena non perculit? non perturbavit? *Id. pro Mil. cap. 2.* De Reip. salute magis, quam de sua perturbari. ¶ Significat etiam deturbare, expellere. *Auct. ad Herenn. l. 4.* Ut eum præcipitem perturbetis ex civitate. *Cæs. l. 7. B. G.* Fundis, sagittis, lapidibus nostros de vallo perturbare. *Ovid. Metam. 3. v. 79.* ceu concitus imbribus amnis Fertur, & obstantes perturbet pectore silvas. Sunt tamen qui ubique *deturbare* reponunt, vel *proturbare*.

Perturpis, & pe, o. 3. valde turpis. *Cic. pro Cal. cap. 50.* Cum hac aliquid adolescentem hominem habuisse rationis non tibi perturpe, aut perflagitiosum esse videatur?

Pertusura, æ, f. perforatio. *Cal. Aurel. 5. c. 1.* Pertusuræ patiens locus.

Pertusus, a, um, *traforato*, perforatus. *Cato cap. 157.* In vas pertusum congesta omnia. *Plaut. Pseud. 1. 3. 135.* In pertusum ingerimus dicta dolium.

Pervado, is, si, sum, n. 3. *trapassare*, עבר, Ger. *durchgehen*, Gall. *surpasser*, Hisp. *traspassar*, διαβαίνω, vado per aliquam rem, pertranseo, penetro, ingredior. Construitur vel absolute. *Cic. 3. Ver.* Non ut legatus P. R. sed ut quædam calamitas pervadere videretur. *Tac. l. 2. Ann. c. 17.* Nisu tamen corporis, & impetu equi pervasit. ¶ Vel cum acc. & præp. *per*. *Cic. 3. Ver. c. 26.* Quod & quantum incendium Decumanorum impetu non solum per agros, sed etiam per reliquas fortunas aratorum, non solum per bona, sed etiam per jura libertatis, & civitatis isto Prætore pervaserit. *Id. pro Leg. Man. cap. 9.* Opinio, quæ per animos gentium barbararum pervaserat. ¶ Vel cum acc. & præp. *in*, vel *ad*. *Cic. 2. de nat. Deor.* Ne quid in eas, quod noceat, possit pervadere. *Liv. l. 7. c. 36.* Inter trepidationem, tumultumque Samnitum præsidium ad castra Consulis pervasit. ¶ Vel cum acc. sine præp. *Cic. pro Syl.* Quas oras maxime quasi morbus quidam illius furor pervaserit. *Liv. l. 5.* Famaque ea forum, atque urbem pervasisset. ¶ Vel cum adv. motus ad locum. *Cic. pro Leg. Man.* Quo non illius diei fama pervaserit.

Pervagabilis, le, adject. pervagans. *Sidon. l. 2. ep. 2.* Pelagi campus cymbis late secatur pervagabilibus.

Pervagatus, a, um, partic. e pervagor. *Liv. l. 38. c. 17.* Inter mitissimum genus hominum ferox natio pervagata bello prope orbem terrarum, sedem cepit. ¶ Sæpe sumitur pro divulgato. *Cic. 4. Ver.* Ut in re tam clara, tam testata, tam pervagata tabulas publicas corrumpere auderes? *Id. 2. de Inv.* Pars autem est pervagatior, & aut in omnes ejusdem generis, aut in plerasque causas accommodata. *Id. in Or. c. 43.* Pervagatissimus ille versus, qui vetat, Artem pudere proloqui, quam factites, dissimulare non sinit.

Pervago, as, avi, atum, a. 1. idem ac vagor. *Auct. ad Her. l. 3.* (si salva est lectio) Ut identidem primos quosque locos imaginum innovandarum causa celeriter animo pervagemus.

Pervagor, aris, atus sum, d. 1. *andare vagando*, περιπλανάομαι, per aliquem locum vagor. Construitur vel absolute. *Cic. 7. Verr.* Hic, te Prætore, prædonum naviculæ pervagatæ sunt. ¶ Vel cum acc. & præp. *per*, vel etiam sine præp. *Cic. 1. de Leg. c. 11.* Molestiæ, lætitiæ, cupiditates, timores similiter omnium mentes pervagantur. *Liv. l. 1.* Nunc errabundi domos suas ultimum illas visuri pervagarentur.

Pervagus, a, um, valde vagus. *Ovid. l. 2. de Arte v. 18.* Puer pervagus vasto orbe.

Pervaleo, es, lui, n. 2. multum valeo. *Lucret. l. 6. v. 916.* Usque adeo permananter vis pervalet ejus. Al leg. prævalet.

Pervalidus, a, um, adject. multum validus. *Ammian. l. 29. c. 9.* Agrestibus pervalidis. Aliud exemplum, quod affertur ex *Liv. lib. 40. cap. 47.* dubiam habet lectionem.

Pervarie, adv. ποικιλώτατα, valde varie. *Cic. l. 2. de Orat. c. 8.* Reliqua pervarie jucundeque narrentur.

Pervastatus, a, um. *Tac. l. 5. c. 45.* Interea conferendis pecuniis pervastata Italia, provinciæ eversæ.

Pervasto, as, avi, atum, a. 1. prorsus vasto. *Liv. lib. 6. cap. 4.* Ad pervastandos fines duxere.

Pervasus, a, um, nom. ex particip. a pervado, penetratus, invasus. *Ammian. l. 24. c. 7.* Pervasa orbe. *Id. l. 31. c. 8.* Pervasis regionibus.

Perubique, adv. idem quod *ubique*, addita per pleonasmum præposit. *per*. *Tertull. de Pall. c. 2.*

Pervector, oris, m. qui pervehit. *Symmach. l. 4. ep. 64.* Pervector epicum. h. e. tabellarius.

Pervectus, a, um, nom. ex partic. allatus, perlatus. *Plin. l. 9. c. 8.* Pervectus in litus. *Sil. l. 8. v. 116.* Illa cito passu pervecta ad litora.

Perveho, is, xi, ctum, a. 3. *condurre*, διακομίζω, usque in aliquem locum porto. *Plin. l. 35. c. 6.* Inde non pervehuntur ad nos. *Liv. l. 5.* Virgines, sacraque in plaustrum imposuit, & Cære pervexit. *Cic. 2. Off. c. 6.* Nam & cum prospero flatu ejus utimur, ad exitus pervehimur optatos. *Tacit. 2. Ann. c. 8.* Secunda navigatione pervehi. *Cic. 9. Fam. ep. 18. in fin.* Mulo Romam pervehi.

Pervelim. V. Pervolo, rt.

Pervello, lis, elli, a. 3. τιλλω, vellico. *Ascon. in Ver. 3. c. 13. ad fin.* Pervellere pilos alicui, *cavar i peli*. *Cic. 3. Tusc. c. 17.* Quæ pervellere te fortasse potuit, & pungere, non potuit certe vires frangere. *Id. 2. Tusc. c. 20.* Si te forte dolor aliquis pervellerit, exclamabis ut mulier? *Id. 1. de Or. c. 61.* Neque tam mihi molestus fuit, quod jus nostrum civile pervellit. h. e. juri civili obtrectat. *Valer. Max. l. 1. c. 5. n. 8.* Pervellere aurem. *Horat. lib. 2. sat. 8.* Pervellere stomachum. h. e. edendi appetitum excitare.

Pervenio, is, eni, entum, a. 4. *pervenire*, *arrivare*, בא, Ger. *darkommen*, Gal. *parvenir*, Hisp. *llegar*, ἀφικνέομαι, idem ac venio, vel ad constitutum locum venio, ad finem venio. *Cicer. in Pison.* Ipse cum hominibus XV. male vestitis ad portam Cælimontanam sitiens pervenerim. ¶ Translate sumitur pro afferri, incurrere. *Cic. Att. de epistola.* Ne in illum manus perveniret. *Cic. Ver. 6. c. 28.* Pervenit res ad istius aures, nescio, quo modo. *Col. l. 3. c. 8.* Pervenire in notitiam. ¶ Item pro consequi, adipisci. *Cic. pro Sylla cap. 4.* Nondum ad propositum mihi finem honoris pervenerim. *Id. de Orat.* Te paucis annis ad maximas pecunias perventurum. ¶ Item pro obtingere, in dominium venire. *Cic. pro Rab. Posth.* Quo, & ad quos pecunia pervenerit. ¶ Item pro dari. *Cic. 2. Off. c. 8.* Nunquam ad unum tanta licentia pervenisset. ¶ Item pro infligi. *Cicer. ad Brut. 15.* Ad liberos, qui nihil meruerunt, pœna parentum pervenit. ¶ Item pro ferire. *Cicer. in Parad.* Jactam a te in me injuriam semper duxi, tamen pervenisse ad me nunquam putavi. ¶ Item pro adduci. *Id. Ver. 4.* In maximam invidiam pervenit. *Cæs. l. 1. 2. B. C.* Pervenire ad desperationem. ¶ In scripta alicujus pervenire, est ejus scriptis illustrari, & celebrari. *Cic. l. 5. Fam. ep. 12.* Si in tua scripta pervenero. ¶ Usurpatur etiam cum accusativo sine præposit. quæ inest in ipso verbo. *Ovid. 3. Met. v. 462.* Verba refers aures non pervenientia nostras. Adde *Claudian. de B. Get. v. 73.* ¶ Item impers. *Cic. Att. l. 6* Ad quem propter diei brevitatem perventum non est. *Id. pro Sext.* Vix fero, & rare ad manus pervenitur, idest pugnatur.

Pervenor, aris, atus sum, d. 1. ἀνιχνεύω, diligenter venor, solertia adhibita investigo. *Plaut. Merc. 4. 5. 3.* Defessus sum urbem totam pervenarier.

Perventio, onis, f. actus perveniendi. *August. l. 2. de consens. Evangelistar. c. 20.*

Perventor, oris, m. qui pervenit. *Augustin. lib. 2. de consensu Evangelistar. cap. 20.* Vulgo perventores appellantur, qui potentium quorumlibet tanquam inaccessibiles animos, per convenientium personarum interpositionem, ambitionis arte pertingunt.

Pervenustus, a, um, adject. valde venustus. *Sidon. l. 2. ep. 13.* Elegans homo, pervenustusque.

Perverse, adv. *perversamente*, Ger. *bæfflich*, Gal. *perversement*, Hisp. *perversamente*, ἀνεστραμμένως, præpostere, inverso ordine, prave. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 38.* Utuntur perverse deorum beneficio multi. *Id. 2. de Orat.* Perverse dicere. *Plaut. Merc. 3. 3. 12.* Perverse facies. *Id. ib. 2. 2. 20.* Perverse videt. *Cic. 3. Tusc.* Dicere perversius. *Hieronym. in c. ult. Matth.* perversissime suspicantur.

Perversio, onis, f. *perversione*. *Tertull. l. 4. advers. Marcion. c. 5.* Ut si qui Evangelium pervertebant, eorum curarent perversionem, qui &c. ¶ Est etiam oratoria figura. *Auct. ad Heren. l. 4. c. 32.* Transgressio est, quæ verborum perturbat ordinem, perversione, aut trajectione. Perversione sic. hoc vobis deos immor-

mortales arbitror dedisse pro pietate vestra.

Perversitas, atis, f. *perversità*, ‏רֶשַׁע‎, Ger. *bosheit*, Gal. *perversité*, Hisp. *perversidad*, διαστροφή, ordo præposterus rei cujuslibet, pravitas. *Cic. in Orat.* Quæ est autem in hominibus tanta perversitas, ut inventis frugibus glande vescantur? *Id. 2. Tusc.* In omni continuo pravitate, & in summa opinionum perversitate versamur. *Sueton. in Aug. c. 62.* Perversitas morum.

Perversus, a, um, *rovesciato*, *riverso*, eversus. *Plin. lib. 10. c. 16.* Pondere capitis perversa ova, posteriorem partem corporum fovendam matri applicant. ¶ Translate est præposterus, pravus, qui ordinem in agendo invertit. *perverso*, ‏מְעֻקָּל‎, Ger. *verkehrt*, Gal. *pervers*, Hisp. *perverso*, διάστροφος. *Cic. pro Cluent. c. 26.* Itaque ut erat semper præposterus, atque perversus, initium facit a Bulbo. *Brut. Cic. l. 2.* Gratiorem me esse in te posse, quam isti perversi sunt in me. *Plaut. Men. 5. 5. 1.* Ædepol næ hic dies perversus, atque adversus mihi obtigit. h. e. ineptus, incommodus, intempestivus. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 28.* At erat, sicut hodie est, perversissimis oculis. h. e. strabo, *di occhi stravolti*. *Id. 4. Fin. c. 8.* Quid perversius, quid insolentius, quid stultius?

Perverto, is, ti, rsum, a. 3. *rovesciare*, *voltare sotto sopra*, ‏הָפַךְ‎, Ger. *verkehren*, Gal. *pervertir*, Hisp. *pervertir*, διαστρέφω, contra ordinem pono, inverto. *Cic. 1. Off. c. 2.* Quidam propositis bonorum, & malorum finibus, officium omne pervertunt. ¶ Speciatim sumitur pro ad terram dejicere. *Cic. 1. de Div.* Quæ, quacunque incederet, omnia arbusta, virgulta, tecta perverteret. ¶ Metaleptice accipitur pro depravare, labefactare. *Cic. 1. Ver.* Nunquam ille me opprimet consilio, nunquam ullo artificio pervertet. *Hirt. in epist. Cic. ad Att. l. 15.* Rapinis, incendiis, cædibus omnia funditus pervertere. *Tacit. 3. hist. cap. 38.* Ubi, asperatum Vitellium, & posse Blæsum perverti, satis patuit.

Pervespĕri, *assai tardi*. *Cic. Fam. 9. ep. 2.* Cum ad me pervesperi venisset.

Pervestigatio, onis, f. ἀνίχνευσις, actus pervestigandi. *Cicer. 1. de Orat. cap. 3.* Omnia, quæcunque essent, vel scientiæ pervestigatione, vel disserendi ratione comprehenderint.

Pervestigātor, oris, *ricercatore*, ἀνιχνευτής, qui investigat. *Hieronym. de vir. illustr. c. 81. de Eusebio* Bibliothecæ divinæ diligentissimus pervestigator.

Pervestigātus, a, um, nom. particip. investigatus. *Cic. Ver. 5. c. 68.* A me pervestigata, & cognita.

Pervestigo, as, avi, atum, a. 1. *investigare*, ἀνιχνεύω, est non solum quærere, sed quærendo invenire, vel acquirere. *Cic. 8. Ver. cap. 13.* Ita odorabantur omnia, & pervestigabantur. *Id. 2. de Orat.* Nosse regiones, intra quas venias, & pervestiges, quod quæras.

Pervĕtus, eris, n. 3. πολυχρόνιος, valde vetus. *Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 4.* Reddita mihi est pervetus epistola.

Pervetustus, a, um, idem ac pervetus. *Cic. 3. de Or. c. 52.* Ut translatis utamur frequenter, interdumque factis, raro etiam pervetustis.

Pervium, adv. accessibiliter, a *per*, & *via*, *Plaut. Aul. 2. 3. sc. 2. v. 14.* Qui angulos hic omnes mearum ædium, & conclavium mihi pervium facitis.

Pervicacia, æ, f. *ostinazione*, Germ. *beharrlichkeit*, Gall. *opiniatreté*, Hisp. *porfia*, ἀνθαδεία, duritia, obstinatio. Pervicacia, & pertinacia hoc distant, inquit *Nonius c. 5. n. 40.* quod pervicacia est interdum bonarum rerum perseverantia, pertinacia semper malarum. Sed hæc differentia non est perpetua. Nam & pertinacia in bonam aliquando partem accipitur. *Cic. 4. Tusc. c. 11.* Ægrotationi autem talia quædam subjecta sunt, avaritia, ambitio, mulierositas, pervicacia, ligurritio, vinolentia, cupedia, & si qua sunt similia. *Plin. l. 27. c. 00. de centaurea*: Perdurandi pervicacia.

Pervicaciter, adv. *ostinatamente*. *leg. 3. Dig. de suspect. tutor.* Neque pecuniam deponere pervicaciter perstant. *Curt. l. 10. c. 6.* Qui modestius quod expectabat, oppeteret, pervicacius oblaturos esse credebat. *Tacit. 4. Ann. c. 42.* Inclementiam pervicacius amplecti.

Pervicax, acis, *ostinato*, ‏עַקְשָׁן‎, Germ. *hartsinnig*, Gall. *opiniatre*, Hisp. *cabeçudo*, αὐθάδης, durus, obstinatus, contentiosus, ab antiquo vico pro vinco, quasi pervincax, quod non cesset, usque dum pervicerit. *Accius apud Non. c. 5. n. 40.* Tu pertinaciam esse, Antilocha, hanc prædicas, ego pervicaciam aio, & hac me uti volo. Nam pervicacem dici me esse, & vincere, perfacile patior: pertinaciam nil moror: hæc fortes sequitur: illam indocti possident. Tu addis, quod vitio est, demis, quod probro haud datur. Hæc *Accius*, quæ tamen differentia non semper vera est: nam & *pertinax*, & *pervicax* in bonam æque, ac in malam partem usurpantur. In bonam, *Tacit. 4. hist. c. 5.* Opum contemptor, recti pervicax adversus metus. ¶ In malam, *Flor. l. 1. c. 22.* Pervicacissimi hostes. *Ter. Hecyr. 4. 1. 17.* Adeon' te pervicaci esse animo? *Tacit. 4. Ann. c. 53.* Pervicax iræ. *Colum. l. 6. c. 2.* Pervicax contumacia.

Pervictus, a, um, omnino victus, superatus. *Seren. Samm. cap. 32. v. 585.* Si cui vesicæ tardus cunctabitur humor, Hunc mora rumpetur vino pervicta vetusto.

Pervicus, a, um, idem ac pervicax, apud veteres. *Accius apud Non. c. 8. n. 28.* Pervico Ajax animo. *Plaut. in fragment. Aulul. apud eund. Non. l. c.* Hac quidem pervicus custodem addidit.

Pervidens, entis, *perspicace*, *provido*, valde videns, providus, sagax. *Frontin. de aquæd. antic. 11.* Quæ ratio moverit Augustum pervidentissimum principem, non satis perspicio. Al. leg. *providentissimum*.

Pervideo, es, idi, isum, a. 2. διοράω, diligenter, & perfecte video. *Col. l. 2. c. 1.* Videt sine dubio, quid eveniat, sed, cur id accidat, non pervidet. *Cic. Attic. l. 13. c. 4.* Ibi te quamprimum pervidere velim. ¶ Apud *Horat. l. 1. sat. 3. v. 25.* contraria notione ponitur pro parum videre, quemadmodum apud Græcos παραβλέπω, *negligenter aspicio*, *praeterveo*, & apud Latinos ipsos *perfidus*, h. e. male fidus. Verba Horatii sunt: Cum tua pervideas oculis mala lippus inunctis, Cur in amicorum vitiis tam cernis acutum?

Pervigeo, es, vel Pervigesco, is, gui, n. 2. παντελῶς ἀκμάζω, valde vigeo. *Tac. l. 4. Ann. l. 34.* Et uterque opibus, atque honoribus perviguere.

Pervigil, is, n. 3. παννύχιος, qui valde vigilat. *Plin. l. 33. c. 4.* Eamque solus intelligit in cacumina montis avis pervigil. *Ovid. ep. Medea ad Jason. v. 60.* Pervigil anguis. ¶ Pervigilis cura, in recto casu legitur apud *Apul. l. 11. Metam.*

Pervigilatio, onis, f. παννυχίς, actus pervigilandi. *Cic. 2. de Leg. cap. 15.* Et in his colendis nocturnas pervigilationes.

Pervigilātus, a, um, partic. a pervigilo. *Ovid. 6. Fast. v. 326.* In multo nox est pervigilata mero.

Pervigilia, æ, f. pervigilatio. *Justin. l. 24. c. ult.* Fames, & lassitudo, super hæc maximum pervigiliæ malum. Alii leg. *pervigilii*.

Pervigilium, ii, n. *lunga vigilia*, παννυχίς, multa vigilatio, & custodia, diuturnæ vigiliæ. *Plin. l. 22. c. 53.* Pervigilio quidem præcipue vincuntur cibi. ¶ Speciatim est sacrum nocturnum, quo vigiliæ inducuntur, ut per totam noctem vigiletur. *Liv. l. 21.* Castra Campana ut pervigilio neglecta simul omnibus portis invadit. *Sueton. in Galba, c. 4.* Menstruis supplicationibus, & pervigilio anniversario colunt. Adde *Gell. l. 2. c. 23.* ¶ *Pervigilium Veneris* titulus est cujusdam carminis anonymi, sed antiqui tamen poetæ, in quo & veris, & Veneris laudes celebrantur.

Pervigilo, as, avi, atum, n. 1. παννυχίζω, valde vigilo, diu vigilo, usque ad finem vigilo. *Cicer. pro R. Amer. cap. 33.* Non erat, ut eam noctem pervigilet? *Liv. lib. 24. cap. 38.* Pervigilare in armis. ¶ Pervigilare Veneri, est nocturnum sacrum Veneri facere. *Plaut. Curcul. 2. 3. 23.* Te Veneri pervigilem te vovisse. V. *Pervigilium*.

Pervilis, le, o. 3. admodum vilis. *Liv. lib. 31. cap. ult.* Annona quoque eo anno pervilis fuit.

Pervinca. V. vinca pervinca.

Pervinco, is, ici, ictum, omnino vinco, obtineo. *Cic. Att. l. 1. ep. 1.* Restitit, & pervicit Cato. *Liv. lib. 4. c. 12.* Neque ut de agris dividendis plebi referrent Consules ad Senatum, pervincere potuit.

Perviridis, & de, o. 3. valde viridis. *Plin. l. 6. c. 22.* Mare id colore perviridi.

Perviso, is, e. 3. *vedere*, cerno, oculis lustro. *Manil. lib. 4. v. 925.* Parvula se totum pervisit pupula cælum.

Pervivo, is, n. 3. ἐπιζάω, valde vivo, superstes vivo. *Plaut. Capt. 3. 5. 84.* Etsi pervivo usque ad summam ætatem.

Pervius, a, um, *accessibile*, Ger. *durchgehend*, Gal. *accessible*, Hisp. *que se puede passar*, διαβατός, per quod iri potest. *Ter. Adelph. 4. 2. 40.* Id quidem angiportum non est pervium. *Liv. l. 9. c. 23.* Pervii saltus. *Cic. 2. de nat. Deor c. 27.* Perviæ transitiones. *Ovid. 2. Metam. v. 764.* domus non ulli pervia vento. *Tacit. 3. hist. c. 8.* Ne pervium illa Germanis exercitibus foret. subaudi *iter*. ¶ Translate *Claudian. de bello Get. v. 230.* & nulli pervia culpæ Pastore Fabricii.

Perula, æ, f. *caschetta*, parva pera, sacculus. *Senec. ep. 90.* Fregit exemptum e perula calicem. *Apul. l. 5. A. A.* Quantum boni geris in ista perula?

Perunctio, onis, f. idem ac unctio. *Plin. l. 28. c. 16.* Perunctione prodesse dicitur.

Perunctus, a, um, nom. vel particip. unctus. *Horat. epod. 5.* Nardo perunctus. *Id. de ar. poet. v. 277.* fæcibus ora peruncti.

Perungo, is, nxi, unctum, a. 3. valde ungo, circumquaque ungo. *Cic. 1. Tusc. c. 47.* Corpora oleo perunxerunt.

Pervolaticus, a, um, adject. qui pervolat. *Tertull. de anim. cap. 46.* Vis vaga, & pervolatica.

Pervolgo, as, n. 1. pervagor, apud vet. *Lucr. l. 6. v. 263.* Tempore, quo Solis pervolgant fulgura cælum. Adde *v. 346*.

Pervolitantia, æ, f. circumvolutio. *Vitruv. l. 9. c. 7.* Mundi circa terram pervolitantia.

Pervolito, as, n. 1. freq. a volo. *Virg. 8. Æn. v. 24.* Omnia pervolitat late loca.

Pervŏlo, as, avi, atum, n. 1. διιπτάομαι, idem ac volo, vel valde volo, celeriter volo. *Ovid. 2. Fast.* Et aerium pervolat altus iter. ¶ Translate *Cic. in Somn. c. 9.* Quibus agitatus & exercitatus animus velocius in hanc sedem, & domum suam pervolabit. *Juven. sat. 6.* pervolat urbem totam.

Pervŏlo, vis, lui, anom. 3. valde volo, πανθυμέομαι. *Plaut. Pseud. 1. 2. 23.* Faciunt adversus eos, qui pervolunt. Alii rectius leg. *quod volunt*. Itaque ex hoc verbo in usu sunt *pervelim*, *pervellem*, & *pervelle*. *Cic. lib. 1. Att. ep. 1.* Quod abs te mihi ignosci pervelim. *Liv. l. 39. cap. 43.* Illum negasse unquam vidisse quemquam, & pervelle id videre. *Cic. Attic. l. 11. ep. 14. extr.* Quem videre pervellem. ¶ In aliis personis, & temporibus exempla nondum vidimus.

Pervolvo, is, olvi, utum, a. 3. *volgere da ogni parte*, ἐπικυλινδέω, magna vi volvo, valde verso. *Plin. lib. 33. cap. 4.* Erumpit torrens tanta vi, ut saxa pervolvat. ¶ Translata sumitur pro valde exercere. *Cicer. 2. de Orat.* Deinde ut in iis locis pervolvatur animus. ¶ Item pro diligenter legere. *Catull. de Smyrna carm. 69.* Smyrnam incana diu sæcula pervoluent. ubi diæresi usus est metri causa.

Pervolūto, as, a. 1. ἀναπτύσσω, freq. a *pervolvo*, & usurpatur pro omni adhibita diligentia legere. *Cic. Att. l. 3.* Quoniam nivos cum Thallumeto nostro pervolutas libros. *Id. 1. de Or. c. 34.* Omnium bonarum artium scriptores, ac doctores & legendi, & pervolutandi.

Perurbāne, adv. *molto civilmente*. *Sidon. l. 5. ep. 17.* Respondit ille perurbane.

Perurbānus, a, um, valde urbanus. *Cic. in Brut.* Etiam L. Torquatus elegans in dicendo, in existimando admodum prudens, toto genere perurbanus.

Perurgeo, es, rsi, a. 2. valde urgeo. *Spartian. in Severo, cap. 03.* Cum videret se perurgeri hora mortis. *Trebell. Poll. in Gallien. cap. 5.* Cum Aureolus perurgeret Illyricum.

Perūro, is, ussi, ustum, a. 3. ἐμπίμπρημι, valde uro, urendo consumo. *Plin. lib. 34. cap. 17.* Eadem in aqua, calculus æreus quadrans si addatur, vas peruri. *Plin. alter lib. 7. epist. 1.* Ardentissima febre peruri. Adde *Ovid. 3. de ar. am. vers. 543. Sueton. in Tiber. c. 23.*

Perusia, æ, f. *Perugia*, Περουσία, urbs Italiæ, una ex 10. primis Thuscorum Coloniis, condita ab Achæis, ampla, & culta, cum arce munita, in monte, apud Tyberim in confinio Umbriæ, media fere inter urbem Romam, & Florentiam. A quibusdam dicitur *Perusium*, ii. sed *Plin.* tamen *l. 3. c. 5.* & *Velle. l. 2. c. 74.* in fœminino genere usurpant.

Perusinus, a, um, quod ad Perusiam urb. spectat, ut *Perusina fames*, quæ in proverbium est, postquam M. Antonius ab Augusto obsessus, fame coactus est deditionem facere. *Lucan. l. 1. v. 41.* His Cæsar, Perusina fames, Mutinæque labores Accedant fatis. ¶ *Perusini*, orum, Perusiæ incolæ. *Velles. l. 2. c. 74.* In Perusinos ira militum sævitum.

Perustus, a, um, partic. a peruror. *Prop. l. 4. el. 10.* Coma Sole perusta. ¶ Sumitur etiam translate pro vehementer cupido. *Cic. l. 13. Fam. ep. 16.* Etiam hominum perustum etiamnum gloria volunt incendere. ¶ Item pro pertritu, logorato. *Horat. epod. 4.* Ibericis peruste funibus latus, & crura dura compede. Et translate *Senec. in Med. v. 547.* perustum pectus curis. ¶ Terra perusta gelu, apud *Ovid. 3. Trist. el. 4. v. 49.* dicitur, quæ ita frigore constringitur, ut herbas non pariat, velut si igne perusta esset.

Perutilis, le, o. 3. πάγχρηστος, valde utilis. *Cic. Att. l. 9. ep. 17.* In hac enim fortuna perutilis ejus & opera, & fidelitas esset.

Pervulgāte, adv. valde usitato more. *Gel. l. 16. c. 7.* *Cotionem* pervulgate dicit, quem veteres *arulatorem* dixerunt.

Pervulgatus, a, um, adject. valde usitatus, notus, consuetus. *Cic. 2. Ver. c. 34.* Pervulgatum apud omnes. *Id. ib. c. 42.* Res clara, testata, & pervulgata. *Gel. l. 7. c. 17.* Quod videtur notius, pervulgatiusque esse. *Auct. ad Heren. l. 4. c. 8.* Ex infima, & pervulgatissima verborum dignitate.

Pervulgo, as, avi, atum, a. 1. *divolgare*, ἐκδημοσιόω, divulgo, in vulgus semino. *Cic. pro Syl.* Illas tabulas describi ab omnibus statim librariis, dividi passim, & pervulgari, atque edi populo imperavi. ¶ Interdum est corpus suum prostituere. *Cic. pro Cæl. c. 16.* Mulier, quæ se omnibus pervulget.

Pes, pedis, m. *piede*, ‏רֶגֶל‎, Ger. *der fuss*, Gal. *pied*, Hisp. *pie*, πούς, extrema, & infima pars in corpore animalis, qua incedit, sive graditur, a πούς, quod Æolice πώς, unde *pes* o in e converso. *Cic. 2. Tusc.* Si pes condoluit, si dens, ferre non possumus. *Id. 1. de Or. de calceis Sicyoniis*: Quamvis essent habiles, & apti ad pedem. *Ovid. 5. Metam.* ictus pedis, *un calcio*. *Id. 12. Metam.* certamine pedum vincere, *nel corso*. ¶ Pede presso, *a piè fermo*. *Liv. l. 8.* Si hastati profligare hostem non possent, pede presso eos retrocedentes in intervalla ordinum principes recipiebant. ¶ Pedem inferre in aliquem locum, est ingredi, accedere. *Cic. Liv. Plaut.* ¶ Ferre pedem, est ire, *venire*. *Virg. 3. Æn.* Ferte simul Faunique pedem, Dryadesque puellæ. *Senec. in Med.* Huc fert pedes, & illuc. Sic *Horat. Epod. 11.* incerto pede ferri. h. e. titubare unde, vel quo eundum sit, dubitare. ¶ Referre pedem, *tornar indietro*, *ritirarsi*. *Quint. l. 6. c. 15.* Ab iis, quæ non adjuvant, quam mollissime pedem oportet referre. Sic, revocare pedem, apud *Virg. 9. Æn.* ¶ Pedibus stipendia facere, & pedibus merere, *militare in qualità di pedone*. *Liv. l. 24. c. 18.* & *alibi*. ¶ Conficere iter pedibus, *andar per terra*. *Cic. in Vatin. c. 5.* Cum iter illud Hispaniense pedibus fere confici soleat, aut, si quis navigare velit, certa sit ratio navigandi. Adde *Cæs. l. 2. B. Civ. c. 21.* ¶ Item *andar a piedi*. *Cic. 5. Att. ep. 9.* ¶ Pedem porta efferre, *uscire*, *Cic. Att. l. 7. ep. 2.* ¶ Conferre pedem cum aliquo, est congredi, *azzuffarsi*, *attaccarsi*, *contrastare*. *Cicer. pro Planc.* Non possum magis pedem conferre, ut ajunt, & propius accedere. *Liv. l. 28.* Collato pede premimus. *Quintil. l. 5. c. 13.* Tam molesta sunt (adversariorum objecta, vel argumenta) ut pedem conferre cum singulis non expediat. Sic, congredi pede, *Virg. 12. Æn.* ¶ *Descendere ad pedes* dicuntur equites, cum ex equis descendunt, *smontare*. *Liv. lib. 9. c. 22.* ¶ Pedem trahere, est claudicare, *zoppicare*. *Ovid. de remed. Amor. loquens de poematis alterno versu breviore constantibus*. Liber in adversos hostes stringatur iambus; Seu celer, extremum seu trahat ille pedem. ¶ Trahi pedibus aliquid dicitur, cum contemnitur, & nihil pensi habetur: ea vo ductum, quod victi hostes solebant pedibus trahi, quemadmodum de Hectore ab Achille, & de Caco ab Hercule raptatis legimus apud *Virgil.* & *Ovid.* Hinc *Cic. At. lib. 4. ep. 16.* Fratrem meum,

tum, & te si habebo, per me ista pedibus trahentur. Alii leg. *trahuntur*. h. e. non laboro, etiam si ista pessime administrentur. *Id. 7. Fam. ep. 32.* De judiciis multo laboro minus, trahantur per me pedibus omnes rei. ¶ *Ante pedes* esse dicuntur, quæ præsentia sunt, & omnibus obvia. *Terent. Adelph.* 3. 4. 33. Istuc est sapere, non quod ante pedes modo est, videre, sed etiam illa quæ futura sunt. *Cic. 3. de Or. c. 40.* Posita ante pedes transilire, & alia longe repetita sumere, specimen est ingenii. ¶ Suo pede fluere, est sponte, *di suo piede*. *Sev. in Ætna, v. 15. auream ætatem describens.* Ipse suo flueret Bacchus pede h. e. vinum proveniret sine laboribus agricolarum. ¶ Accidere ad pedes alicujus, est supplicare, *Cic. 1. Att. ep.* 14. Sic sternere se ad pedes, *Id. Att. l. 10.* Abjicere, seu projicere se ad pedes, eodem sensu, *Id. l. 8. Att. ep. 9.* & *pro Sext. c. 11.* ¶ Ponere pedem in aliquo loco. *Cic. 13. ad Att.* Pedem ubi ponat in suo, non habet, *non ha palmo di terreno*. ¶ Pulsare terram pede libero, *ballare*. *Horat. l. 1. od. 37.* Sic alterno pede terram quatere. *Id. l. 1 od. 4.* ¶ Servus a pedibus, *valletto*, *lacchè*. *Cic. Att. l. 8.* ¶ Pedem vel pedes tollere, est in obscenis apud *Martial. lib. 10. epigr. 81. & lib. 11. epigr. 95.* Hinc jocus *Cic. Att. lib. 2. epist. 1. cir. med.* Noli de uno pede fororis queri: licet etiam alterum tollas. ¶ Suo se pede metiri, *regolarsi secondo le sue forze*. *Horat. l. 1. ep. 7. in fine.* ¶ Stans pede in uno aliquid facere dicitur is, qui nullo labore, imo multa facilitate aliquid facit. *Id. sat. 4. l. 1. v. 9.* In hora sæpe ducentos, Ut magnum, versus dictabat, stans pede in uno. ¶ Nec caput, nec pedes, proverbium est, quod dicitur de re aliqua incondita, & confusa. *Plaut. Asin. 3. 3. v. 139. & Captiv. 3. 4. 28.* ¶ Conjicere se in pedes, *darsi a fuggire*. *Terent. Phorm. 1. 4. 13.* Aliquid convasassem, atque hinc me conjicerem protinus in pedes. *Id. Eun. 5. 2. 5.* omisse rei conjicere. Ubi vidi, ego me in pedes, quantum queo, in angiportum quoddam desertum. ¶ In pedes significat standi, *in piedi*. *Plin. l. 10. c. 53.* Aves omnes in pedes nascuntur, contra quam reliqua animalia. ¶ Pedibus pecuniam compensari, proverbium est *Catonis*, apud *Cic. pro Planc. c. 19.* & significat, agros ab urbe remotos minore pretio emi, sed itinerum labore pretium compensari. ¶ Translata de multis rebus dicitur, nam de fulcris mensarum, & lectorum sæpe usurpatur. *Ovid. 8. Metam. v. 660.* mensæ sed erat pes tertius impar. *Senec. 2. de Benef. c. 34.* Pedem & nostrum dicimus, & lecti, & veli, & carminis. ¶ Itaque pes veli est imus veli angulus, vel potius funiculus ad imum veli angulare, quo ad latera navis religato, velum expenditur; quem Græci quoque πόδα appellant. Is duplex est, dexter, & sinister. *Catull. carm.* 4. Læva sive dextera vocaret aura, sive utrumque Jupiter simul secundus incidisset in pedem. ¶ Hinc pedem facere, est dimidio vento navigare, cum scilicet altero veli angulo adducto, altero remisso, recto cursu navis fertur, licet ventus obliquus spiret, *andare a poggia*, *o ad orza*, Gall. *aller a la bouline*. *Virg. Æn. 5. v. 830.* Una omnes fecere pedem, pariterque sinistros, Nunc dextros solvere sinus. Sic *Lucan. l. 5. v. 427.* Et flexo navita cornu Obliquat læva pede carbasa. *Plin. l. 2. 1. 47.* Iisdem autem ventis in contrarium navigatur, prolatis pedibus, ut noctu plerumque adversa vela concurrant, hoc est, laxatis funiculis veli, & longius productis. *Virg. l. 5. Æn. v. 16.* obliquare sinus, dicit eodem sensu. V. *Obliquo*. ¶ In carminibus pes est pars versus duabus, aut tribus, aut etiam pluribus syllabis constans, qua de re V. Grammaticos. *Cic. 3. de Orat. c. 47.* Heroici pedes dactylus, anapæstus, & spondeus. Hinc *Horat. lib. 1. sat. 1.* claudere verba pedibus, hoc est versus facere. *Ovid. 1. Amor. eleg. 1. in fine.* Musa per undenos emodulanda pedes, hoc est hexametro versu, qui sex, & pentametro simul, qui quinque pedibus constat. ¶ Præterea cursus aquarum interdum a Poetis pedis nomine designatur. *Horat. epod. 16.* Levis crepante lympha desilit pede. ¶ Item quidquid fundamenti rationem habet, pes vocatur; hinc qui fundamentum instituit, pedem ponere dicitur, teste *Var. l. 4. de L. L. Senec. de Tranquill. animi, c. 10.* Exigua sæpe areæ in multos usus describentis arte patuere, & quamvis angustum pedem dispositio fecit habitabilem. *Auson. in Mosell. v. 357.* irriguis humili pede condita pratis, hoc est humili solo, vel situ. ¶ Imæ quoque montium partes, pedes dicuntur. *Ammian. l. 14. c. 36.* Imosque pedes Cassii montis prætermeans, funditur in mare. ¶ Est item pes mensuræ genus, quam *Frontinus* palmis quatuor, & unciis duodecim definit, alii palmis quatuor, unciis duodecim, & digitis sex. V. *Hygin. de Limitib. constit. pag. 159. Plin. l. 6. c. 26.* Muris ducenos pedes altis, quinquagenos latis. *Cic. Att. l. 7.* Pedem in Italia video nullum esse, qui non in istius sit potestate, *non vi è piè di terra*, &c. ¶ Huc pertinet & illud *Cicer. pro Dejot.* Nunquam a te pedem discessit. *Et 13. ad Att.* Pedem e villa egressi non sumus. Quamquam in his, & similibus exemplis non accipitur pes pro ea mensura, quæ modo explicata est, sed pro ipsa humani pedis magnitudine, nam *pedem uno discedere*, est ne tantillum quidem discedere. ¶ Pes quandoque pro pediculo fructuum, & pro cauliculo herbarum ponitur, ut pes uvæ apud *Colum.* pes betæ apud *Varr.* ¶ Pedes navales. *Plaut. Menæch. 2. 1. v. ult.* Asservatote hunc, sultis, navales pedes h. e. remiges. Alii ipsos remos interpretantur, inter quos est *Non.* Alii denique intelligunt pueros, seu servos qui in navi sunt, h. e. *nautas*. ¶ Pedes pro pediculis, seu verminibus, *pidocchi*. *Plaut. Curc. 4. 2. 13.* Muscæ, culicesque, pedesque, pulicesque. Adde *Varr. l. 3. R. R. c. 9.* ¶ Pes gallinaceus, herbæ genus, alio nomine fumaria. *Plin. l. 25. c. 13.* ¶ Pes milvi, & pes milvinus, alia herba, apud *Colum. l. 11. c. 7.* ¶ *Omni pede standum est*, proverb. agricolarum, apud *Quintil. l. 12. c. 9. ad fin.* quod significat omni contentione, totisque viribus.

Pescenniānus, a, um, ad Pescennium Nigrum Imp. R. pertinens. *Spartian. in ejus vita cap. 12.* Domus ejus Romæ visitur, in campo Jovis, quæ appellatur Pescenniana.

Pesīla, orum, n. 2. in Saliari carmine Ælius Stilo dici ait capitia ex pellibus agninis facta, quod Græci vocent pelles πέσκη, neutro genere pluraliter. *Festus*.

Pesestas, atis, f. pestilentia, apud vet. *Festus*.

Pessarium, ii, n. *pessario*, πεσσάριον, genus medicamenti, idem quod pessum, vel ei simile, apud *Theod. Priscian. l. 3. c. 5.*

Pessime, *pessimamente*, κάκιστα, adv. superlat. anom. a male. *Cic. 5 Ver.* Intelliget, secum actum esse pessime. *Id. Phil. 14. c. 6.* Pessime de Republica sentire. *Ter. Heaut. 3. 1. 28.* Pessime istud in te consulis.

Pessĭmus, a, um, *pessimo*, κάκιστος, superlat. anom. nominis *bonus*. *Plin. l. 11. c. 37.* Est autem jecur nihil aliud, quam purgamentum pessimi sanguinis. *Ovid 14. Met. v. 489.* sors pessima rerum. *Catull. carm. 50.* Pessimus omnium poeta. ¶ Pessimum absolute, more substantivi. *Varr. l. 3. R. R. c. 13.* Villis pessimo publico ædificatis certant. *Liv. l. 2. c. 1.* Neque ambigitur, quam Brutus pessimo publico id facturus fuerit. ¶ Apud *Plaut. & Terent.* sæpissime legitur *pessumus*, & *pessume*.

Pessinunticus, & Pessinuntius, a, um, adject. a Pessinunte. *Cic. pro Sext. cap. 26.* Pessinuntius sacerdos magnæ Matris. ¶ Ipsa Cybele Pessinuntica dicitur ab *Apul. l. 11. Metam.*

Pessinus, untis, f. 3. *Pessone*, Πεσσινοῦς, urbs Galatiæ, in Phrygiæ Magnæ confinio, sub Agdisti monte, in quo Atys tumulatus creditur: ita dicta a conditore, teste *Stephano*. Ibi Cybele magnificentissimum templum habuit, quæ idcirco Dea Pessinuntia, vel Pessinuntica vocata est. *Liv. l. 29. c. 10. Plin. l. 5. c. ult.*

Pessŭlus, li, m. 2. *catenaccio*, *chiavistello*, בריח, Ger. *ein rigel*, Gal. *verrouil*, Hisp. *berrojo*, μοχλός, obex, sive id, quo obducto fores clauduntur. Duos fere obdebant, qui securiores esse vellent, unus erat superior, alter inferior. *Ter. Heaut. 2. 3. 37.* Anus foribus obdit pessulum. *Plaut. Aulul. 1. 3. 26.* Ostium intus ambobus occlude pessulis. *Apul. l. 9. Metam.* Et cum dicto pessulis injectis, & uncino firmiter immisso sit ad me reversa.

Pessum, *in profondo*, *a basso*, adverb. idem significat quod in profundum, vel deorsum, quasi sub pedes, fortasse a βυσσός, Jonice pro βυθός, profunditas. *Col. l. 12. c. 6.* Est aliud muriæ naturæ experimentum, nam ubi dulcem caseum demiseris in eam, si pessum ibit, scies esse adhuc crudam, si innatabit, maturam. *Lucret. l. 6. v. 588.* multæ per mare pessum subsedere suis pariter cum civibus urbes. *Lucan. l. 3. v. 674.* Sidentia pessum Corpora cæsa tenent. Sic abire pessum, *affondarsi*, dictum de navi, & rete, a *Plaut. Trucul. 1. 1. 15. Aul. 4. 2. 12. & Rud. 2. 3. 64.* ¶ Translate pessum ire, est ruere, perdi, *andar in rovina*, *a in malora*. *Plaut. Cistell. 1. 1. 22.* Neque, nisi quia mulier non eo pessum, mihi ulla abest perdito pernities. ¶ Pessum dejicere. *Apul. l. 5. Met.* Nec sum mulier, nisi eam pessum de tantis opibus dejecero. h. e. exturbavero. ¶ Pessum premere, pro pessundare, perdere. *Plaut. Mostell. sc. ult. v. 49.* Quidvis impetrari a me facilius perferam, quam ut non ego istum pro suis factis pessimis pessum premam. *Æstas pessum acta* est translata, ad finem perducta. Ita locutus est *Ennius*, si credimus *Lactantio l. 1. c. 11.* Alii leg. *pessume acta*.

Pessus, i, m. *supposta*, πεσσός, medicamentum, quod describit *Celsus l. 5. c. 21.* sed græca voce utitur, quam attulimus. Neutrius generis est apud *Apul. de herb. cap. 121.* Herbæ anethi medicamine pessum factum injiciatur ab obstetrice.

Pessundo, as, dedi, atum, a. 1. proprie videtur significare deorsum mitto, in profundum mitto, vel, ut alii interpretantur, proculco, pedibus protero, quasi sub pedes do. Sed usurpatur translate pro perdere, *rovinare*, *mandar a male*. *Ter. Andr. 1. 3. 3.* Quæ si non astu providentur, me, aut herum pessundabunt. *Ovid. 3. Trist. el. 5. v. 45.* Pessundare cuncta. ¶ Item pro extinguere, reprimere, tollere. *Plaut. Merc. 5. 2. 8.* Pessundedi iram, inimicitiam, stultitiam, mærorem, lacrymas.

Pestibĭlis, le, adject. pestilens. *Edictum Diocletiani, & Maxim. relatum lib. 4. Cod. de Ædilit. action.* Pestibilis fundus, h. e. pestibiles herbas, vel lethiferas habens. *Alii legunt*; Pestibulus fundus, h. e. pestibulas, vel herbam lethiferam habens. *Pestibulas* autem interpretatur *Cujac. l. 6. Observat. c. 24.* natricum, & aliarum noxiarum serpentum pestes.

Pestibŭla, æ, f. V. in dictione præced.

Pestĭfer, & (interdum Pestiferus) a, um, adject. *pestifero*, pestem afferens, perniciosus, exitiosus. *Cicer. pro Domo, cap. 51.* Tu unus pestifer civis. *Cels. l. 2. c. 6.* Sudor frigidus in acuta febre pestiferus est. ¶ Pestifera auspicia esse dicebant, teste *Festo*, cum cor in extis, aut caput in jecinore non fuisset.

Pestifĕre, adv. λοιμῶς, pestilenter, perniciose. *Cic. 2. de Leg. 1. 5.* Quid, quod multa perniciose, multa pestifere sciscuntur in populis?

Pestĭlens, entis, o. *pestilente*, Ger. *pestilentzisch*, Gal. *pestilentieux*, Hisp. *pestilencial*, λοιμώδης, quod pestem affert. *Cic. de Fato, c. 4.* Inter locorum naturas quantum intersit, videmus; alios esse salubres, alios pestilentes. *Id. 3. Off. c. 13.* Ædes pestilentes, *infette*. *Liv. l. 4. c. 21.* Pestilentior annus. ¶ Translate *Cic. 5. Fam. ep. 16.* Gravissimus, & pestilentissimus annus. *Senec. in Hippolyto.* Pestilens invidia.

Pestilentia, iæ, f. *pestilenza*, lues contagiosa, pestis. *Liv. l. 27. c. 23.* Incidit pestilentia gravis per urbem. *Cic. Agrar. 2.* Desertus propter pestilentiam ager. *Colum. l. 7. c. 7.* pestilentia vexari. ¶ Translate *Catull. carm. 44.* orationem plenam veneni, & pestilentiæ legit. *Gell. lib. 3. cap. 3.* Annorum labes, & pestilentia.

Pestilentiarius, a, um, adject. pestilens. Est *Tertul. de spectac. c. 27.*

Pestilentiōsus, a, um, idem ac pestilens. *Ulp. l. 3. ff. ne quid in loco publ. fiat.* Si odore soli locus pestilentiosus fiat.

Pestilentus, a, um, adject. pestilens. *Nævius* apud *Gell. l. 19. c. 7.* Loca pulverulenta, & pestilenta.

Pestĭlis, le, adject. pestilentiosus. *Arnob. l. 1.* Possunt nos auris pestilibus enecare.

Pestĭlitas, tis, f. idem ac pestis. *Lucret. l. 6. v. 1096.* Hæc igitur subito clades nova, pestilitasque.

Pestis, is, f. *peste*, דבר, Germ. *die pestilentz*, Gall. *peste*, Hisp. *pestilencia*, λοιμός, morbus contagiosus, ab aeris plerumque infectione initium capiens, qui noxam, qua afficitur, in omnium animantium perniciem effundit, quanquam etiam ex aliis causis pestis nonnunquam gignatur. *Liv. lib. 25. cap. 26.* Maior vis pestis Pœnorum castra, quam Romana affectarat. *Et ibid.* Absumi peste. *Id. l. 4. c. 25.* Avertere a populo pestem. ¶ Latius sumpta pestis dicitur de omni noxa, morbo, pernicie. *Senec. Med. v. 681.* pestes vocat, quascunque serpentes creat Arena Lybiæ. Sic *Cic. 2. Tusc. c. 8.* pestem textilem appellat vestem Nessi sanguine imbutam, qua Hercules confectus est. *Virg. Æn. 5. de incendio.* restinctus donec vapor omnis, & omnes, Quatuor amissis, servatæ a peste carinæ. *Id. 10. Æn.* belli pestem evadere. *Plaut. Capt. 4. 3. 3.* Quanta pernis pestis veniet! quanta labes lardo! *Cic. 2. Off. c. 5.* Tam detestabilis pestis nulla est, quæ non homini ab homine nascatur. *Id. 3. de nat.* Machinari pestem alicui, *macchinar la rovina*. Sic pestem importare, afferre, minitari, &c. *Liv. Cic. Virg.* ¶ Per metonymiam pestis dicitur, qui aliis perniciosus est. Hinc *Cicer. Catilinam* sæpe pestem appellat. ¶ In plurali numero usurpatur hæc vox a *Cicer. de Arusp. resp. Col. l. 7. c. 5. Virg. 1. Georg. v. 150.* & aliis.

Peta, æ, f. Dea, quæ rebus petendis præerat. *Arnob. lib. 4. pag. 131.* Putationibus arborum Puta præsto est, rebus petendis Peta.

Petalium, ii, n. πετάλιον, genus unguenti, Latine foliatum, & nardinum, a πέταλον, *folium*. *Plaut. Curc. 1. 2. 7.* Tu stacte, tu cinnamomum, tu rosa, tu crocum, & casia es, tu petalium. Alii leg. *Bdellium*.

Petaminarius, vel petamenarius, m. 2. qui strenua corporis agilitate saltans volare videtur, a πετάμενος, *volans*. *Firmic. l. 8. c. 15.* Cum Marte vero, & Mercurio petaminarium, aphelmator, orchistopelarius, petauristarius.

Petasātus, a, um, πετασοφόρος, qui petaso tectus est. *Cic. l. 15. Fam. ep. 17. de tabellariis.* Sed petasati veniunt, comites ad portam exspectare dicunt. *Suet. in Aug. c. 82.* Domi quoque non nisi petasatus sub dio spatiabatur.

Petasio, onis, m. idem quod petaso. *prosciutto*. *Varr. l. 2. R. R. c. 4.* Pernæ, & petasiones e Gallia apportantur Romam.

Petăso, onis, m. *prosciutto*, Germ. *ein rib*, Gall. *jambon*, Hisp. *tocino*, *pernil*, πετάσων, coxa porcina salita, etiam costas comprehendens, a Græca voce allata. *Martial. lib. 13. epigr. 55.* Nam mihi cum vetulo sit petasone nihil.

Petasuncŭlus, i, m. dim. a *petaso*. *Juven. sat. 7. v. 119.* Siccus petasunculus, & vas pelamidum. ¶ Est etiam diminut. a *petasus*. *Arnob. l. 6.* Mercurius rursus arripiat, atque in Solis faciat commigrare delubrum, detque huic radios, Solis capiti petasunculum superponat.

Petăsus, i, m. 2. *cappello*, Germ. *ein breiter hut*, Gall. *chapeau*, *bonnet*, Hisp. *sombrero*, πέτασος, capitis tegmen, galeri genus, a πετάννυμι, *extendo*, quod latos haberet margines, quemadmodum videre est in imaginibus Mercurii, qui petasatus fingitur, & pingitur. Utebantur petaso longum iter facientes, quo adversus Solis, & imbrium injurias facere tuerentur. *Plaut. Pseud. 2. 2. sc. 4.* Etiam opus sit chlamyde, & machæra, & petaso. Sermo est imperatoris ea poscentis, ut peregre advenisse videretur. Quam rem pluribus illustrat *P. Victorius Var. Lect. l. 1. c. ult.* ¶ Translate petasus dicitur quiddam in galeri formam ædificiis superpositum, extensum, & explicatum, in metæ formam se contrahens. *Plin. l. 36. c. 13.* Ut in summo orbis æneus, & petasus unus omnibus sit impositus.

Petaurista, æ, m. πεταυριστής, qui ex petauro se in aerem excutit, atque in terram devolat. Unde dicatur, *Festus* docet his verbis; Petauristas Lucilius a petauro appellatos existimare videtur, cum ait, Sicuti mechanici cum alto exiluere petauro. At Ælius Stilo, quod in aere volent, cum ait, Petaurista proprie Græci, quod is πρὸς ἀέρα πέτεται. Plura de petauristis *Scaliger* habet ad *Festum*. *A Nonio 1. r. n. 277.* petauristæ definiuntur, qui saltibus, vel schemia levioribus moventur. *Varr. l. 2. de vita P. R.* Nec minus aliquo in genere fuere ludi veteris Galli, Germani petauristæ.

Petauristarius, ii, m. petaurista. Exemplum V. in Petaminarius.

Petaurum, i, n. 2. πέταυρον, machina in sublimi suspensa, ex qua se in aerem excutiebant, atque in terram devolabant, ab αἴρω, *tollo*, πέτω, *pando*, quasi in auris

auris expanditur. Aliqui hoc nomine comprehendunt & machinam ligneam, & genus ludi, quo homines per aerem rotarum pulsu jactantur, & omne id, supra quod homines agilitate corporum insignes ludunt, ut sunt hastæ, circa quas se volvunt, funes, supra quos etiam reciproci ambulant, circuli, per quos se more piscium transmittunt, tabulæ, a quibus in aere pendent, uno brachio se sustinentes. *Juven. sat. 14. v. 265.* An magis oblectant animum jactata petauro Corpora, quique solet rectum descendere funem? *Mart. l. 11. ep. 22.* Quam rota transmisso toties impacta petauro.

Petella, vel Petellia, æ, urbs Bruttiorum, Lucaniæ metropolis, cujus fidem in Romana societate servanda commendat *Valer. Max. lib. 6. cap. 6. nu. 2. extern.* & *Liv. lib. 23. cap. 30.*

Petellinus, a, um, adject. a Petellia, ut Petellinus lucus, *Liv. l. 6. c. 20.* Petellina fides, *Valer. Max. l. 6. c. 6. in fine.* ¶ Petellini, Petelliæ incolæ. *Id. ibid.*

Peteon, ōnis, urbs Bœotiæ. *Stat. Theb. 7. v. 333.*

Petesso, is, a. 3. idem ac peto, apud vet. a peto, ut *lacesso*, a *lacio*. *Cic. 2. Tusc. c. 26.* Qui hanc petessunt, nullum fugiunt dolorem. *Lucret. l. 3. v. 649.* pugnam cædesque petessit. Alii pro *petessa*, leg. *petissa*, vel *petisco*.

Petiginōsus, a, um, petigine laborans. *Theodor. Priscian. l. 1. c. 12.*

Petigo, ginis, f. scabies, prurigo, impetigo. *Cato de R. R. c. 157.* Petigini brassicam opponito, sanam faciet.

Petilia, æ, f. Petelia, *Policastro*, al. *Belcastro*, Πετηλία, olim urbs ampla Bruttiorum, in Magna Græcia. Condita fuit a Philoctete, & sic dicta a πέτομαι, volo, quod ex volatu avium sumpto augurio sibi futuræ urbis locum delegisset. *Virg. 3. Æn. v. 402.* Parva Philoctetæ subnixa Petilia muro.

Petilia lex de peculatu lata est a Q. Petilio Trib. pl. anno Urbis 566. *Liv. l. 38. c. 54.*

Petiliānus, a, um, adject. ad Petiliam oppidum pertinens. *Martial. l. 12. ep. 57.* Petilianis delicatos in regnis.

Petilium, n. πετίλιον, flos colore albo, vel rosæ sylvestris, a *petilus*, exilis, ob perexilitatem foliorum. *Plin. l. 21. c. 8.*

Petilus, a, um, tenuis, exilis. *Festus* petilam suram exponit siccam, & substrictam, sed addit, Scævolam putasse, petilam dici ungulam equi albam. *Lucil.* apud *Non. c. 2. n. 660.* Insignis varis & cruribus, atque petilis.

Petīmen, inis, n. *guidalesco*, ulcus in humeris jumentorum. *Lucil.* apud *Festum*. Ut petimen naso, aut lumbos cervicibus tangant.

Petiŏlus, i, m. *codillo*, μίσχος, pediculus, parvus pes. *Cels. l. 2. c. 18.* Petioli agni, vel hœdi leviores sunt, quam cetera membra. ¶ Translate accipitur pro pediculo, ex quo fructus pendet. *Col. l. de Arbor. c. 23.* Petiolos, quibus pendent, intorqueto.

Petisco, vel Petisso, V. Petesso.

Petisia mala, n. genus malorum minutorum, sed sapore gratissimo. *Plin. l. 15. c. 14.*

Petītio, onis, f. *domanda*, αἴτησις, actus petendi, postulatio. *Gel. l. 11. c. 16.* Cogitatio, & petitio rerum plurimarum. ¶ Speciatim sumitur pro ambitu, seu studio adipiscendi honoris. *broglio*. *Cic. Att. l. 1.* Fuit & mihi, & Quinto fratri magno usui in nostris petitionibus. *Id. 3. Fam.* Petitioni se dare. ¶ Item pro intentione actoris. *Quin. l. 4. c. 4.* Recusatio quoque plures interim propositiones habet, ut contra petitionem pecuniæ: Male petit; procuratori enim tibi esse non licuit. ¶ Significat etiam impetitionem, seu aggressionem gladiatorum, & translate sicariorum, aut insidiatorum. *Cic. 1. Catil. cap. 6.* Quot ego tuas petitiones ita conjectas, ut vitari posse non viderentur, parva quadam declinatione, &, ut ajunt, corpore effugi? *Id. in Or. c. 68.* Sic oratio nec plagam gravem faciet, nisi petitio fuerit apta.

Petītor, oris, m. αἰτητής, qui petit. Speciatim sumitur pro eo, qui bona petit, & litem intendit. *Cicer. pro R. Com.* Quis erat petitor? Fannius. quis reus? Flavius. quis judex? Cluvius. Aide *pro Quintio, c. 13.* ¶ Item pro candidato, qui honores ambit. *Horat. l. 3. od. 1.* Hic generosior descendat in campum petitor. *Lucan. l. 1. v. 131.* famæque petitor. *ambizioso di gloria*.

Petitorius, a, um, adject. ad petendum inserviens, ut petitorium judicium, *Cajus JCtus l. Quæ petitorio judicio utitur, Dig. de rei vindicat.*

Petitrix, icis, f. quæ petit judicio aliquid. *Paul. l. 74. Dig. ad S. C. Trebel.* Contra petitricem pronunciavit. *Quintil. Declam. 258.* Quid porro adjicitur, quod adversus petitricem?

Petitum, i, n. petitio. *Catul. carm. 69. ad Mall.* utriusque petiti copia facta est.

Petiturio, is, a. 4. honores petere cupio. *Cic. l. 1. Att. ep. 14. in fine.* Video, homines valde petiturire, navabo operam.

Petitus, us, m. idem, ac petitio. *Gel. l. 18. c. 3.* Jussitque cum consensu, petituque omnium, &c. *Lucretius l. 3. v. 73.* Attamen insequitur languor, terræque petitus. h. e. cupido humi decumbendi.

Petitus, a, um, nom. partic. a peto. *Horat. epod. 11.* latere petitus imo spiritus. ricare. *Id. epod. 5.* Petita ferro bellua, *ferita*. *Vellej. l. 2. c. 80.* Petitus insidiis, *insidiato*. *Ovid. 3. Amor. el. 7.* puella votis sæpe petita meis.

Peto, is, ivi, & ii, itum, a. 3. *domandare*, שאל, Ger. *bitten*, Gal. *demander*, Hisp. *pedir*, αἰτέω, postulo, posco, flagito, oro, obsecro. Est ab αἰτῶ, præmisso p, vel potius a ποθῶ *desidero*, vel quod Scaligero visum, ab obsoleto πέθω, unde fit πέθοι, *desideravi*. Construitur cum acc. rei, & abl. personæ cum præp. *a*, vel *ab*. *Cic. 5. Tusc.* Ad te confugimus, a te opem petimus. *Id. 1. Ver.* Auxilium sibi per me a vobis, atque a P. R. legibus petunt. ¶ Vel cum conjunctivo, & particula *ne*. *Cic. l. 13. Fam. ep. 73.* A te autem pro vetere nostra necessitudine etiam atque etiam peto, ut ejus filios mihi potissimum condones. ¶ Cum duobus accusativis non invenitur. Nam illud *Plin. lib. 3. c. 1.* Jura Cordubam petunt, non sufficit, quia *petunt* eo loco significat ire, & per figuram Synecdochen latetur *ad accipienda*. Sententia enim perfecta est, *Petunt Cordubam ad accipienda jura*. ¶ Admittit etiam dat. commodi, ut vocat. *Virg. 9. Æn.* O genitrix quo fata vocas? aut quid petis istis? ¶ Aliquando notat exigere. *Cic. in Rosc.* Hanc diei brevius, quam res petebat. ¶ Aliquando appetere, cupere, desiderare. *Virg. 3. Georg.* Pulchramque petunt per vulnera mortem. Hinc reducuntur illa, petere præturam, magistratus, honores, h. e. cum ambitione petere, *far broglio*, & petere absolute. Utroque modo sæpissime usurpat *Cic.* ¶ Aliquando quærere, inquirere. *Cic. pro Arch. c. 8.* Et, si ex his studiis delectatio sola peteretur. ¶ Aliquando accipere, sumere. *Cic. 1. Acad.* Quæ docti a Græcis petere mallent. ¶ Aliquando eligere, vel capere. *Virg. 4. Georg.* Principio sedes apibus, statioque petenda. ¶ Aliquando adipisci. *Plin. lib. 11. cap. 24.* Cajus etiam Cæsar Augusti filius inde gloriam petiit. ¶ Aliquando commemorare, teste *Nonio*, seu repetere. *Virg. 8. Æn.* Quid causas petis ex alto? ¶ Aliquando manere, expectare. *Virg. 9. Æn.* Trojanos hæc monstra petunt. ¶ Aliquando ire, proficisci, cum accusat. semper sine præp. *Cicer. pro Planc.* Dyrrhachium, quod erat in fide mea, petere contendi. *Id. 2. de nat. Deor.* Cum loca calidiora petentes maria transmittunt. *Plin. l. 12. c. 7.* Et hanc in Indos peti, h. e. navigatione in Indos, seu ab Indis. *Virg. Æn. 10.* Italiam petiit fatis auctoribus. ¶ Aliquando influere. *Virg. 3. Georg.* Non qui per saxa volutus Purior electro campum petit amnis. ¶ Aliquando tenere. *Cic. Attic. lib. 3.* Fortasse alium cursum petivit. ¶ Est etiam pugnantium proprium, & ponitur pro invadere, ictum inferre. *Cic. in Orat. circa fin.* Ut athletae, nec multos secus gladiatores videmus nihil nec vitando facere caute, nec petendo vehementer. ita &c. *Id. pro Liga.* Cujus latus ille mucro petebat? *Liv. l. 22. c. 46.* Hispano punctim magis, quam cæsim assueto petere hostem. ¶ Hinc petere aliquem bello, h. e. aggredi. *Virg. 3. Æn.* petere aliquem fraude, *macchinar frodi*. *Id. 4. Æn.* petere insidiis, veneficiis, latrociniis vitam alicujus. *Plin. Cic. Auct. ad Herenn.* & alii. Sic dicimus petere aliquem gladio, lapide, telis, pro percutere. *Virg. Liv. Ovid.* Petere unguibus ora, *Horat. Epod. 5.* Petere criminibus, h. e. accusare, *Tacit. 4. Ann. c. 35.* ¶ Absolute petere aliquem, eodem invadendi, aut percutiendi sensu. *Planc. ad Cic. l. 13. ep. 63.* Quo magis me petiverunt, tanto majorem his frustratio dolorem attulit. ¶ Petere aliquem literis, pro lacessere, pungere. *Cic. Attic. l. 2.* ¶ Petere fugam, est fugæ se dare, *Liv. lib. 28.* Et, petere salutem fuga, *salvarsi colla fuga*, *Nepot in Annib. c. 11.*

Petorritum, vel petorritum, ii, n. *goppino*, genus vehiculi, quo Belgæ peculiariter utebantur. Est a Græcis, non quidem a πέτομαι, volo, sed ab Æolico πέτορες pro τέσσαρες, quatuor, quia ex quatuor rotis constat. Vel est a πέτομαι, volo, & Latino *rota*, ob volucres rotas, quod quendam confusse scribit *Gel. lib. 15. cap. 30.* *Hor. lib. 2. epist. 1. vers. 192.* Esseda festinant, pilenta, petorrita, naves.

Petosiris, idis, m. Πετόσιρις, Ægyptius Mathematicus insignis. *Plin. l. 2. c. 23.* & *l. 7. c. 49.* Hinc pro quolibet Mathematico ponitur a *Juv. sat. 6. v. 580.*

Petra, æ, f. *pietra*, *rupe*, צור, Ger. *ein felss*, Gal. *pierre*, Hisp. *piedra*, πέτρα, proprie rupes est. *Plin. l. 10. c. 32.* Gaviæ in petris nidificant. ¶ Pro lapide, aut saxo usurpari videtur ab eod. *l. 37. c. 10.* At ibi alii pro *petra* leg. *parvum*. ¶ Cæterum petrarum, inquit *Festus*, genera sunt duo, quorum alterum naturale, saxum prominens in mare, alterum manufactum, petra est, quæ Jovis dextra, ac sinistra fornicem expletura est ad libramentum summi fornicis. ¶ Præterea nomen est quarundam urbium in petris conditarum, ut Petra, quæ metropolis est Arabiæ Petrææ, apud *Plin. lib. 5. cap. 34.* Item Petra Oxi, quam describit *Curt. l. 7. c. 11.*

Petræus, a, um, adject. in petris nascens, ut petræa brassica, apud *Plin. l. 20. c. 9.* & *l. 27. c. 8.* ¶ Arabia Petræa dicta est, propter rupium in ea frequentiam. V. *Arabia*.

Petrea, æ, f. mulier dicebatur, quæ pompam præcedens, in coloniis, ac municipiis imitabatur anum ebriam, quod pedes in petras frequenter impingeret. Aliqui volunt, ab agri vitio, scilicet petris, appellatam esse. *Festus*.

Petreianus, a, um, ad Petreium civem Romanum pertinens. *Hirtius de Bel. Afr. c. 19.*

Petrensis, se, adject. petræus, ut petrenses pisces, *Cæl. Aurel. Tard. c. c. 2.* ¶ Petrense stagnum, h. e. ad Petram urbem spectans. *Solin. c. 15.*

Petricosus, a, um, adject. petrosus, difficilis, *scabroso*, *difficile*. *Mart. l. 3. ep. 63.* Res petricosa est, Cotile, bellus homo. Alii leg. *perticosa*, h. e. tricis plena.

Petrinum, n. 3. *Rocca di Monte Dragone*, opp. & Duc. Campaniæ, cum arce, apud Sinuessam urb. sub. in monte dictæ urbi imminente. *Horat. l. 1. ep. 5.* Inter Minturnas, Sinuessanumque Petrinum. ¶ Petrini incolæ ejus oppidi. *Cic. Ver. 3. c. 39.*

Petrinus, a, um, adject. qui est ex petra, ut petrina acies, apud *Tertul. l. 3. advers. Marcion. c. 18.* & *advers. Judæos, c. 9.*

Petritea, æ, m. genus eius, ita dictum, ut videtur, quia circa Arabiæ Petram nascitur. *Plin. l. 14. c. 7.*

Petro, onis, m. rusticus, a petrarum asperitate, duritiaque. *Fest.* ¶ A petra quoque arietes vocantur *petrones*, idest a duritie, & asperitate, qua referunt petram. *Plaut. Capt. 4. 2. 40.* Qui petroni nomen indunt verveci sectario. Sententia est, qui petronum, sive arietum carnem vendunt pro vervecina, quæ sapore magis commendatur.

Petrocorii, m. 2. *les Perigourdins*, pop. Aquitaniæ, quorum regio Petrocoricensis provincia, *le Perigord*. Eorum caput fuit Petrocoris, seu Vesunna, recentioribus Petrocorium, *Perigueux*, ad Illam fl.

Petronia, æ, m. fl. Latii, apud Romam fluens in Tiberim, quem Magistratus in Campo aliquid acturi transibant. *Festus*.

Petronius Arbiter Massiliensis, Equestri genere natus, Vir Consularis, & inter summos Neronis Imp. amicos familiaritate, & favore cum artibus Tigellini æmuli excidisset, sectis venis vitam finivit A. C. 67. Scripsit Satyricon, quo corruptissimos suorum temporum mores insectatur, eleganti quidem, & polito loquendi genere, verum tot obscœnitatibus asperso, ut non sine pudoris detrimento perlegi possit. Hinc Petronianus apud *Fulgent. Placiad. l. 1. Mythol.*

Petroselinum, i, n. *petrosellino*, πετροσέλινον, herba semine nigro, gustu amaro, sativo apio multo major, quasi petrarum apium, ita dicta, quod optime in petris, hoc est in rupibus proveniat, præsertim in Macedonia, ubi in crepidine rupium peculiariter nascitur, unde etiam Macedonicum a quibusdam cognominatur. *Plin. l. 20. c. 12.*

Petrōsus, a, um, adject. πετρώδης, petris plenus, asper, incultus. *Plin. l. 9. c. 31.* Vivunt petrosis in locis.

Pettruma. V. Pytisma.

Petŭlans, antis, o. *petulante*, פרוץ, Ger. *mutwillig*, Gal. *petulant*, Hisp. *desvergonçado*, ὑβριστής, procax, improbus, immodestus. *Festus*. Petulantes, & petulci etiam appellantur, qui protervo impetu, & crebro petunt lædendi alterius gratia. *Cic. 2. de Or.* Illud assequor, ut, si quis mihi forte maledicat, petulans, aut plane insanus mihi esse videatur. *Id. pro Mur.* Dictum petulans proferre. *Id. in Sallust.* Bonos petulantissima lingua consectari. *Arnob. l. 4. sub fin.* Aures aliquius petulantiore convicio pulsare. ¶ Quandoque accipitur pro lascivo. *Cic. in Parad.* Lapsa est libido in muliere ignota, dolor ad pauciores pertinet, quam si petulans fuisset in aliqua nobili virgine.

Petulanter, adv. *sfrenatamente*, Ger. *mutwilliglich*, Gal. *effrontement*, Hisp. *desvergonçadamente*, ὑβριστικῶς, procaciter, impudice. *Cic. Att. l. 2.* Diphilus tragœdus in nostrum Pompeium petulanter invectus est. *Id. pro Cæl. c. 3.* Quæ si petulantius jactatur. *Id. Att. l. 9. ep. 19.* Cum a perditis in civili nefario bello petulantissime fiant. ¶ Item lascive. *Id. pro Cæl.* Si vidua libere, proterva petulanter, dives effuse, libidinosa meretricio more viveret.

Petulantia, æ, f. *immodestia*, פריצות, Ger. *mutwill*, Gal. *petulance*, Hisp. *desverguença*, ὕβρις, immodestia, & generatim effrenatio immodica ad quodvis vitium. *Cic. 4. de Rep.* apud *Non. c. 1. n. 89.* Itaque a petendo petulantia, a procando, i. e. poscendo, procacitas nominata est. *Id. de Sen.* Petulantia, & libido magis est adolescentium, quam senum. *Gel. l. 3. c. 3.* Cum delicia sua, & petulantiæ dictorum deluisse. ¶ Translate dicitur etiam de pecudibus. *Col. 7. c. 6.* Quoniam cornuti fere perniciosi sunt, propter petulantiam. ¶ Et de arborum ramis. *Plin. l. 16. c. 30.* Præcipueque domibus appetitur ramorum petulantia. ¶ Et de morbis. *Gel. l. 12. c. 5.* Vidisti Philosophum ratione decreti sui nixum petulantiæ morbi, dolorisque exultantia colluctantem.

Petulcus, a, um, idem ac petulans, idest qui in alios contumeliosus est, vel qui lascivus est, a petendo. *Charis. l. 1.* & *Fest.* V. *petulans*. *Virg. 4. Georg.* Hœdique petulci. Ubi *Serv.* Id est lascivi, & exultantes. Unde & meretricem petulcam vocamus. *Col. l. 7. c. 3.* Itaque capri, vel arietes petulci sævitiam pastores hac astutia repellunt. ¶ Petulcam vaccam, quæ cornu petit, apud *Sulpic. Sever. dial. 2. c. 9.*

Petusium Palatii, dicta est ea regio Urbis, quam Romulus obversam posuit ea parti, in qua plurimum erat agri Romani, mare versus, quia mollissime inde adibatur Urbs, cum Hetruscorum agrum a Romano Tyberis discluderet, cæteræ vicinæ civitates colles aliquos haberent oppositos. *Festus*.

Peuce, es, πεύκη, species arboris. *Plin. lib. 11. c. 35.* & *l. 24. cap. 7.* ¶ Græce pinum significat.

Peucedănum, i, n. & peucedanos, i, m. *peucedano*, *finocchio porcino*, πευκέδανον, herbæ genus, a πεύκη, pinus, quia ejus folia imitatur, ut *myrsideanum* a *myrto*: unde & pinastellum nonnulli ex recentioribus appellaverunt. *Plin. l. 25. c. 9.* Inter primas celebratur peucedanum. *Apul. de herb. c. 94.* & Græcis peucedanos dicitur, &c.

Peucetia, æ, f. *Terra di Bari*, regio Italiæ, in Regno Neapolitano, ad oram maritimam, una ex Apuliis inter Apuliam Dauniam, a qua Aufido fl. separatur, & Japygiam. Hinc Peucetias apud *Ovid. 14. Metam. v. 514.*

Peuměnos, es, πευμένη, spumæ argentæ genus. *Plin. l. 33. c. 6.*

Pexātus, a, um, qui pexa veste est indutus, hoc est cujus fimbriæ nondum sunt detritæ. *Martial. l. 2. epigr. 58.* Pexatus pulchre rides mea, Zoile, trita.

Pexitas telæ, est lanugo illa, quæ pectitur. *Plin. l. 12. c. 24.* Quam non ad hoc videtur pertinere cribratæ pexitas telæ?

Pexus, a, um, *pettinato*, partic. a pector. *Quintil. l. 1. c. 5.* Doctor pexus, & pinguis. ¶ Vestis pexa dicitur, quæ nova est, cui trita opponitur. Quidam pexam vestem arbi-

bitrantur esse, quam Græci dicunt μαλλωτὴν, hus est villosam, quæ ob eminentes villos pecti soleat. *Horat. l. 1. ep. 1. v. 95.* Si forte subucula pexæ Trita subest tunicæ. *Plin. l. 8. c. 48.* Istriæ, Liburniæque pilo propior, quam lanæ, pexis aliena vestibus. ¶ Translate pexa folia dicuntur, quæ crassa sunt, & in medio exuberantias quasdam habent in modum panni pexi. *Col. l. 11. c. 3.* At Cappadocia, quæ pallida, & pexa, densoque folio viret mense Februario. ¶ Pexa munera crassa, & opima. *Martial. l. 7. epigr. 45.* Divitibus poteris musas, elegosque sonantes Mittere, pauperibus munera pexa dato. Alii aliter legunt.

Pezicæ, vel Pezitæ, f. 1. πεζίκαι, fungi sine radice, aut pediculo, a πεζός, pedes, quasi pedestres, quod non tollant se se altius a terra. *Plin. l. 19. c. 3.*

P A N T E H.

Phæaces, m. 3. Φαίακες, pop. Phæaciæ inf. h. e. Corcyræ. In singulari num. est Phæax, cis. *Horat. l. 1. ep. 15.* Pinguis ut inde domum possis Phæaxque reverti, *h. e.* obesus, bene nutritus. Phæaces enim luxu insignes fuere.

Phæacia, æ, f. inf. maris Jonii, eadem ac Corcyra. *Plin. l. 4. c. 12.*

Phæacis, idis, f. quæ est ex Phæacia. *Ovid. 4. de Pont. epist. 12. v. 27.* Dignam Mæonis Phæacida condere chartis.

Phæacius, a, um, Φαιάκιος, quod ad Phæaciam inf. spectat. *Tibull. l. 4. ad Messalam*, Tellus Phæacia.

Phæacus, a, um, Φαίακος, idem ac Phæacius. *Prop. l. 3. el. 2.* Nec mea Phæacas æquant pomaria sylvas.

Phæax. V. Phæaces.

Phæcasiani Dii, Græci Dii dicebantur, quod simulacra Deorum in Græcia cum phæcasiis fingerentur. *Juven. sat. 3. v. 219.* Phæcasianorum vetera ornamenta Deorum. Al. leg. *phæcasiatorum*. al. *hæc Asianorum*.

Phæcasiatus, a, um, Phæcasiis indutus. *Senec. epist. 113.* Quæ decent phæcasiatum, palliatumque. *Petron. in Satyr.* Phæcasiati milites.

Phæcasium, ii, n. φαικάσιον, calceamenti genus. *Poll. l. 7. c. 22.* Hujusmodi phæcasia alba erant, saltem illa, quibus Sacerdotes utebantur, ut ex Appiano, & Herodiano cognoscimus. Sacerdotes Alexandrinos, atque etiam Atheniensium candidis usos esse, scimus ex *l. 5. Appiani de B. Civ.* Cæterum Philosophorum phæcasia colore nigro erant. *Sen. l. 7. de Ben. c. 21.* Pythagoricos quidam emerat a sutore phæcasia.

Phædra, f. 1. Φαίδρα, Minois Cretensium Regis filia ex Pasiphae, soror Ariadnes, uxor Thesei filii Ægei Regis Athenarum, qui eam se secutam relicta Ariadne uxorem sibi copulavit, atque ex ea Demophoontem, & Antigonum suscepit. Hæc amore Hippolyti privigni capta, cum ipsum adducere non potuisset, ut paternum thalamum conspurcaret, apud patrem eum detulit, tanquam stuprum sibi per vim inferre voluisset. Tandem Hippolyti morte audita, qui pater iram fugiens ab equis discerptus fuerat, scelus suum Thesei narravit, & Hippolyti ense, vel laqueo, ut *Servius* ait, ipsa sibi mortem conscivit. *Bocc. l. 11. Gen.*

Phædrus, m. 2. Φαῖδρος, adolescens Myrrhinusius, seu Myrrinensis, insignis pulchritudine, inter Platonis discipulos numeratur, qui ejus ingenio adeo delectatus est, ut illi primitias studiorum suorum dicaverit. Ad hunc epigrammata scripsit, ad hunc elogia, ad hunc primum suum de pulchritudine librum, qui *Phædros* inscribitur. *Plein. in Conv. Plat. c. 2. & Orat. 7. c. 4.* ¶ Phædrus alter, Philosophus Epicureus, qui valde elegans fuit. *Cic. 2. de nat. Deor.* Auditus est a Cicerone. *Cic. 1. Fin.* Item a Pomponio Attico. *Cic. 1. de Leg.* ¶ Denique Phædrus, Thrax, Augusti libertus fuit, & sub Tiberio Imperatore libros sex conscripsit Latino eleganti carmine, senariis versibus, ex Æsopi fabulis græcis materia desumpta.

Phænomena, orum, n. Φαινόμενα, a φαίνω, *ostendo*, ab Astronomis dicuntur, quæ in aere, & cœlis digna observatione apparent. *Lactant. l. 2. c. 5.* Eum librum, quo phænomena breviter comprehendit, &c. Quædam Lactantii editiones hanc vocem habent Græcis literis exaratam.

Phæstias, adis, f. quæ est ex Phæsto, oppido Cretæ in mediterraneo, ut *Plin.* ait *lib. 4. c. 12.* non procul ab Olysso, & Metallo promontorio. *Ovid. 9. Metam. v. 715.* Inter Phæstiadas quæ laudatissima forma Dote fuit virgo.

Phæstius, a, um, pertinens ad Phæstum Cretæ oppidum, & ad Phæstum oppidum Locrorum in Græcia. *Ovid. Metam. 9. 668. & Plin. l. 4. c. 3.*

Phaëthon, ontis, m. Φαέθων, filius Solis Ægyptii, & Clymenes, a φαέθω, quod idem, ac φάω, *splendeo*. Hic cum a patre impetrasset, ut uno die currus sui habenas sibi permitteret, aurigandique imperitus cœlum, & terram combureret, a Jove fulmine e curru excussus, in Padum fluvium decidit. *Cic. 3. Offic. c. 25. & 3. de nat. Deor. Ovid. 2. Met.* ¶ Græci Poetæ interdum Phaethontem vocant ipsum Solem. Hos itaque imitatus videtur *Virg. 5. Æn. v. 105.* Auroram Phaethontis equi jam luce vehebant.

Phaëthontēus, a, um, adject. ad Phaethontem pertinens. *Ovid. 4. Metam. v. 246.* Post Phaethonteos vidisse dolentius ignes.

Phaëthontiădes, f. 3. tres Heliades virgines, Phaethusa, Lampetie, & Lampetusa, filiæ Solis, & Clymenes, sorores Phaethontis, quæ dum extinctum fratrem flerent, conversæ sunt in alnos arbores, seu in populos, ex quibus perpetuo guttæ, tanquam lacrymæ, fluunt, quæ deinde in electrum rigescunt, & durantur. *Ovid. 2. Met. Virg. 6. Ecl. & 10. Æn.*

Phaëthontis, idis, patronymicum fœmin. *Avien. in Phænom. Arat. v. 795.* Illum prolixis duræ Phaethontides ulnis Planxerunt; hæ sunt sorores Phaethontis.

Phaëthontĭus, a, um, adject. Phaetonteus, ut Phaethontius amnis, h. e. Padus, in quem Phaethon decidisse dicitur. *Silius l. 7. v. 149.*

Phaëthūsa, æ, f. Φαέθουσα, filia Solis, & Clymenes, soror Phaethontis, Lampeties, & Lampetusæ. *Ovid. 2. Met. v. 346.* ¶ Phaethusa altera, filia Solis ex Neæra Nympha, & soror Lampeties, al. Salempetiæ, quæ in Sicilia patris sui armenta cum sorore custodivit, de quibus socii Ulyssis contra Circes præcepta degustantes naufragium fecerunt. *Hom. l. 12. Odyss. Bocc. l. 4. Gen.*

Phagedæna, æ, f. 1. φαγέδαινα, idem ac bulimus, seu bulimia, idest immodicus cibi appetitus, edacitas præter consuetudinem a φάγω, *edo*, & ἄδην, *affatim*, quod in ea affatim edatur. Translate sic dicitur exulceratio usque ad ossa, celeriter depascens, cum inflammatione, faniem male olentem emittens, & ad mortem perducens. *Plin. l. 26. c. 11.* Phagedænis, quod nomen sine modo exedentium est, & altas ulcerum, tithymali medentur cum sesamis sumpti. ¶ Item de morbo apum, cum ceræ partes vasus computrescunt, & serpente latius vitio ipsæ quoque apes intereunt. *Col. l. 9. c. 12.* Sæpe etiam vitio, quod Græci φαγέδαιναν vocant, intereunt.

Phagedænĭcus, a, um, adject. ad phagedænam pertinens, ut phagedænica ulcera. *Plin. l. 24. c. 4.*

Phager, vel phagrus, i, m. Φάγρος, genus piscis, qui lapidem in capite habere existimatur. *Plin. l. 32. c. ult.* qui *l. 9. c. 16.* pagrum vocat; nam Græce etiam πάγρος dicitur.

Phago, onis, m. edo, vorax, belua. Edones, & phagones, inquit *Non. c. 1 n. 437.* ab edacitate (scilicet a φάγω, *edo*) unum Latinum, alterum Græcum. *Vopisc. in Aureliano, c. ult.* Vehementissime delectatus est phagone, qui eo usque multum comedit, ut uno die aprum integrum, centum panes, vervecem, & porcellum comederet. V. *Lips. Centur. miscellan. ep. 51.*

Phagrus. V. Phager.

Phalacrocŏrax, acis, m. Φαλακροκόραξ, corvus aquaticus, ita dictus a naturali calvitie. *Plin. l. 19. c. 48.*

Phalæ, (vel falæ, ut scribunt *Non. & Fest.*) arum, f. ligneæ turres, seu machinæ, ex quibus ludi spectabantur. *Enn. apud Non. c. 2. n. 351.* Moles diffindunt, fiunt tabulata, phalæque. *Juven. sat. 6. v. 589.* Consulit ante phalas, Delphinorumque columnas. ¶ Erant etiam phalæ militares, ex quibus milites in obsidionibus tela in hostilem urbem jaciebant. De his intelligendum videtur illud *Plaut. Mostell. 1. 2. 12.* Isti, qui trium nummorum causa subeunt phalas, h. e. parvo stipendio, seu mercede pericula gravia adeunt. ¶ Translate, ut machina, sic & phala ponitur pro dolo, & fallacia. *Nævius apud Non.* Me non vocavit; ob eam rem haud feci phalam.

Phalæcium. V. Phalencium.

Phalæcus, i, m. nomen Poetæ cujusdam, a quo Phalæcium carmen nomen habet, teste *Terentiano Mauro, c. 71.*

Phalanga, seu palanga, æ, f. *curro, stanga*, Ger. *waltzer*, Gal. *rouleur*, Hisp. *palancas*, φάλαγγες, vel φαλάγγια. *Non. c. 2. n. 725.* Phalangæ, inquit, dicuntur fustes teretes, qui navibus subjiciuntur, cum attrahuntur ad pelagus, vel cum ad litore subducuntur; unde etiam nunc palangarios dicimus, qui aliquid oneris fustibus transvehunt. *Habet Varro de vita P. R. l. 4. Item Cæsar l. 2. B. C.* Palangis subjectis ad turrim hostium admovent. ¶ Sumitur etiam pro fuste generatim. *Plin. l. 7. c. 56.* Prælium Afri contra Ægyptios primum fecere fustibus, quos vocant phalangas.

Phalangarii, seu Palangarii, m. 2. qui aliquid oneris fustibus transvehunt. V. *Phalanga. Vitr. l. 10. c. 8.* Onerum vero maxima pondera, cum feruntur a palangariis. ¶ Phalangarii dicuntur etiam milites phalangis. *Lamprid. in Alexand. Sev. c. 50.* Fecerat & phalangem triginta millium hominum, quos phalangarios vocari jusserat.

Phalangītæ, m. 1. milites ex phalange. *Liv. l. 37. c. 40.* Decem, & sex millia peditum more Macedonum armati fuere, qui phalangitæ appellabantur.

Phalangītes, æ, m. 1. φαλαγγίτης, genus herbæ. *Plin. l. 27. c. 12.* Phalangites a quibusdam phalangium vocatur, ab aliis leucanthemon, (ut in quibusdam exemplaribus invenio) leucacantha.

Phalangium, ii, n. Φαλάγγιον, genus aranei, a Φάλαγξ, quod idem notat. *Plin. l. 18. c. 17.* Nascitur & phalangion in usum, bestiola aranei generis, si hyems aquosa sit. ¶ Est & herbæ nomen. V. *Phalangites*.

Phalango, seu palango, as, a. 1. onus aliquod fuste transveho, a *Phalanga*. *Afranius*. Et capream unam semilaceram quatuor simul phalangabant.

Phalantēus, a, um, adject. &

Phalantīnus, a, um, adject. a Phalanto, ut Phalanteum Tarentum, h. e. a Phalanto conditum. *Sil. l. 11. v. 16.* Et, Agna Galesi Phalantini, apud *Martial. l. 5. epigr. 38.* Est autem Galesus fluvius Tarentini agri.

Phalantus, i, vir quidam Lacedæmonius, qui cum aliquibus sociis in Italiam venit, & Tarentum condidit. *Justin. l. 3. c. 4.*

Phalanx, angis, f. *falange*, מערך, Ger. *eine schlachtordnung*, Gal. *phalange*, Hisp. *gente de pie puesta en ordenança*, φάλαγξ, agmen peditum apud Macedones, figura quadrata, vel cunei, ubi pes pedi, clypeus clypeo, vir viro in acie conferebatur. Amplior militum numerus erat in phalange, quam in legione. Nam ut *Vegetius* scribit *l. 2. de R. Mil. c. 2.* continebat phalanx octo hominum millia, cum legio tantum sex millibus constaret. Accurate imprimis phalangem Polybius descripsit. *Curt. l. 3. c. 2.* Macedones phalangem vocant peditum stabile agmen, ubi vir viro, armis arma conserta sunt. ¶ Dicitur etiam de exercitibus aliarum gentium. *Cæs. l. 1. B. G. c. 25.* Milites nostri e loco superiore pilis missis facile hostium phalangem perfregerunt. Ubi procul dubio accipitur pro armorum connexione, atque testudine. *Liv. l. 8.* Et quod antea phalanges similes Macedonicis, hæ postea manipulatim structa acies cœpit esse. *Virg. Æn. 2. de classe*. Et jam Argiva phalanx instructis navibus ibat.

Phalarĭca, seu falarica, æ, f. φαλαρικά, genus teli ad modum hastæ, valido præfixum ferro, quod in longitudine habet pedes tres, ut cum armis corpus transfigat, inter quæ tubam, & hastile sulphur, resina, bitumen, stupa convolvuntur, infuso oleo, quod incendiarium vocant, deinde ballistæ impetu emissum, figitur ligno, turritesque machinas incendit. Beemano placet esse a φαλὸς, *splendidus*, quod a φάω, *splendeo*. Phalaricæ descriptio est apud *Livium*, & *Silium*, utrumque in Saguntina historia. item apud *Serv. ad 9. Æn.* Aliis placet esse a *phalis*, quomodo dicebantur turres, a quibus phalaricæ mittebantur. *Fest.* ¶ Duplex fuit, magna, quæ ballistæ impetu emittebatur, & parva, quæ manu jaciebatur. Vide quædam de phalarica apud *Stewechium ad Veget. l. 4. c. 18.* & imprimis *Just. Lips. l. 5. Poliorcet. c. 5. Virg. 9. Æn. v. 705.* Sed magnum stridens contorta phalarica venit, Fulminis acta modo.

Phalăris, idis, m. Φάλαρις, Tyrannus immanissimus Agrigentinorum in Sicilia. Præter cætera novorum suppliciorum instrumenta, taurum habuit æneum, Perilli arte fabricatum, in quem immissi damnati, igneque subjecto, boris mugitum edebant: cujus muneris nomine cum artifex non leve munus speraret, jussu Tyranni in taurum conjectus, primus artis suæ specimen præbuit. Ad extremum ipse quoque Phalaris, cum nimia ejus atrocitas ulterius ferri non posset, facto in eum universorum civium impetu, correptus, & ipsi tauro, quo alios exusserat, inclusus, vivus crematus est. *Cic. 2. Offic. 3. de nat. Deor. 1. & 2. de Divin. Plin. l. 8. c. 56. & l. 34. c. 8.*

Phalăris, idis, f. genus herbæ. *Plin. l. 27. c. 11.* Phalaris thyrsum habet longum, tenuem, ceu calamum, in summo florem inclinatum, semen simile sesamæ. ¶ Est etiam genus avis aquaticæ apud *Varr. l. 3. R. R. c. 11. Plin. l. 10. c. 48. & Colum. l. 8. c. 15.* apud quos legitur & *phaleris* eodem sensu.

Phalĕræ, arum, f. *abbigliamenti di cavalli*, Φάλαρα, ornamenta equorum, e Græca voce allata. *Liv. l. 10. c. 52.* Et si quid argenti, quod plurimum in phaleris equorum erat. ¶ Per Catachresin etiam ornamenta virorum nobilium phaleræ vocantur. *Liv. l. 9.* Ut plerique nobilium aureos anulos, & phaleras deponerent. ¶ Translate hæc vox usurpatur pro rebus externis, & fucatis, quæ animi bonis opponuntur. *Pers. sat. 3.* Ad populum phaleras: ego te intus, & in cute novi. *Cic. Att. l. 15. ep. ult.* Plancum se ajebant hunc Buthrotium pridie, quam hoc scribebam, idest tertio nonas, vidisse, demissum sine phaleris. *h. e.* sine honore.

Phalerātus, a, um, adject. phaleris ornatus, ut phaleratus equus, apud *Liv. l. 30. c. 17.* ¶ Translate *Terent. Phorm. 3. 2. 15.* Phaleratis dictis tuis duces me, h. e. fucatis, *con belle paroline*.

Phalerēus, a, um, adject. ut Phalereus portus Athenis, de quo *Nepos in Themistocl. c. 6.*

Phalĕris. V. Phalaris.

Phalĕro, as, a. 1. phaleris ornare, est metaphorice fucum facere. *Ambros. l. 2. in cap. 2. Lucæ*, Plebs simplex, quæ phalerare audita, & fucare nescit. V. *Phaleræ*.

Phalĕrus, i, unus ex Jasonis comitibus in expeditione Colchica. *Valer. Flacc. l. 1. & 6. Argon.*

Phalencium carmen, apud Grammaticos est genus carminis constans ex quinque pedibus, spondeo, dactylo, & tribus choreis. *Terentian. Maurus* appellat Phalæcium, & dicit nomen accepisse a Phalæco inventore. Alio nomine dicitur Hendecasyllabum, quia undecim syllabis constat, ut *Martial. l. 1.* Commendo tibi Quintiane nostros.

Phallĭca, orum, n. 2. carmina in honorem Bacchi. *Aristoteles in Poetica* scribit, sua etiam ætate in plerisque urbibus Phallica obtinuisse, cumque in sacris Bacchi obtinerent dithyrambica, & phallica, ex illa quidem tragœdiam, ex his comœdiam cœpisse incrementum. ¶ Phallicus auctor est ille, qui Priapea scripsit, quæ perperam Virgilio quidam tribuunt.

Phallovitrobŏlus, i, m. poculum obscœnæ figuræ, Priapus ex vitro apud *Capitolin. in Pertinace, c. 8.* ubi alii leg. *Phallovitrobolum*, alii *Phallavenitroboli*, sed eodem sensu.

Phallus, i, m. φαλλὸς, Græce est penis ligneus, vel vitreus, vel coriaceus. Speciatim dicitur de veretro ficulneo, quod in Bacchi festis plaustro impositum, per rura primum, deinde per orbem, magno honore vectabatur, teste *S. August. l. 7. de Civ. c. 21.* Item de privatis veretris, quæ singuli, qui Dionysia celebrabant, sibi de collo suspendebant, & palam gestabant, ut *Plutarchus* scripsit. ¶ *Phallus Deo*, prov. ubi parum quidem honesta, sed tamen apta tribuuntur, tractum e Bacchi sacris, in quibus phallus ferebatur.

Phanæus, i, promontorium in Chio insula, optimo vino celebre. *Virg. Georg. 2. v. 98.*

Phantasia, f. 1. *fantasia*, *immaginazione*, φαντασία, visum, imago rerum animo insidentium. Philosophi accipiunt pro uno ex sensibus internis. Ita dicta est a φαίνομαι, *appareo*, quia species rerum, quas sentimus, vel etiam sentire nos putamus, intus apparent. *Cic. 1. Acad. c. 11.* In qua primum de sensibus ipsis quædam dixit nova, quos junctos esse censuit e quadam quasi impulsione oblata extrinsecus, quam ille φαντασίαν, nos visum appellemus, licet. ¶ Apud Rhetores accipitur pro mentis conceptu, *concetto*, *idea*, *pensiero*. *Senec. Suasor. 2.* Cestius cum descripsisset honores, quos &c. adjecit: per sepulcra nostra jurabitur. Nicetas longe disertius hanc phantasiam movit, &c.

Phantasma, atis, n. φάντασμα, species, vel imaginatio falsa, quales sunt, quas dormientes videre sibi videntur. Hinc & pro spectro sumitur. *Plin. l. 8. ep. 27.* Esse aliquid phantasmata, & habere propriam figuram, numenque aliquod putem, an inanem, & vanam ex metu nostro imaginem accipere.

Phaon, onis, m. Φάων, juvenis Lesbius formosissimus, a Sappho poetria perditissime amatus. *Ovid. in ep. 15.*

Pharetra, æ, f. *faretra*, *turcasso*, [Hebrew], Germ. *ein kocher*, Gall. *carquois*, Hisp. *carcax*, φαρέτρα, theca, ubi sagittæ reponuntur. *Virg. Æn. 1.* Succinctam pharetra, & maculosæ tegmine lyncis. *Horat. l. 1. od. 22.* Nec venenatis gravida sagittis, Fusce pharetra.

Pharetratus, a, um, qui pharetram fert. *Virg. 3. Georg.* Quaque pharetratæ vicinia Persidis urget.

Pharetriger, a, um, adject. qui pharetram fert. *Silius l. 14. v. 287.* Clade pharetrigeri subnixas regis Athenas.

Pharia, æ, f. Insula Illyrici maris cum oppido. *Plin. l. 3. c. 26.* ¶ Est etiam uvæ genus, apud Pisas, unde & Pharium vinum. *Id. l. 14. c. 3.*

Phariacus, a, um, idem ac Pharius. *Apulejus l. 2. Metam.*

Pharsan. V. Pareas.

Pharicon, vel Paricum, i, n. genus veneni, ita dicti a Pharico inventore. *Plin. l. 28. c. 10. Scribon. Larg. composit. 166.*

Pharisæus, i, m. Φαρισαῖος, una ex tribus Judæorum sectis, a cæteris religione, & sanctitate distincta. Unde *Hesychius* Φαρισαῖος, ὁ ἀφωρισμένος, μεμερισμένος, καθαρός. Quare ipsum nomen Hebraice separationem sonat. Secunda secta erat Sadducæorum, tertia Essæorum. *Tertul. de præscription. c. 45.* Prætermitto Pharisæos, qui additamenta quædam legi adstruendo, a Judæis divisi sunt, unde etiam hoc accipere ipsum, quod habent, nomen digni fuerunt.

Pharisaicus, a, um, Φαρισαϊκός, quod ad Pharisæos spectat, *Hieron. contra Vigilant.* Quasi sepulchra Pharisaica foris dealbata.

Pharius, a, um, adject. a Pharo, ponitur pro Ægyptio, vel Alexandrino, ut Pharia unda, h. e. Nilus. *Lucan. l. 3. v. 260. Ovid. 1. de Pont. ep. 1. v. 38.* Jactans Pharia tinnula sistra manu. *Juvenal. sat. 13. v. 85.* Pharium acetum. V. Acetum. ¶ Pharias flammas pro igne, qui in turri Phari ardebat, *Lucan. l. 9. v. 1005.* ¶ *Pharius annus* apud *Stat. l. 3. Silv. 2. v. 22. & Claud. de B. Gild. v. 57.* est annona ex Ægypto.

Pharmaceutice, es, f. φαρμακευτική, ea medicinæ pars, quæ medicamentis curat. *Cel. in præfat. l. 1.* scribit Græcis literis.

Pharmaceutria, æ, f. *maga*, *strega*, φαρμακεύτρια, saga, venefica. Hoc nomine *Virg. Eclogam* quandam inscripsit, in qua Theocriti imitatione venefica quædam inducitur, quæ magicis incantationibus animum viri, a quo spernebatur, ad sui amorem conatur revocare.

Pharmacopola, æ, m. *chi vende medicine*, Ger. *apotecker*, Gal. *apothicaire*, Hisp. *boticario*, φαρμακοπώλης, qui pharmaca vendit, a πωλέω, *vendo*, & φάρμακον, *medicamentum*. Olim alii erant pharmacopolæ, quam hodie. Nunc etiam simplicia divendunt, atque ex Medicorum præscripto pharmaca concinnant. Olim simplicia divendebant seplasiarii, qui Græcis ῥιζοτόμοι. Pharmacopolæ autem non ex alieno agebant præscripto, sed ipsimet remedia concinnabant, vel aliaque habebant, quales nunc Medici circumforanei, qui per fora, atque urbes cursitant, & peritiam suam, ac remedia jactando simplici popello fucum facere solent, *cerretani*. *Cato apud Gell. l. 1. c. 15.* Itaque auditis, non auscultatis, tanquam pharmacopolam. Nam ejus verba audiuntur, verum ei se nemo committit, si æger est. *Cic. pro Cluent. c. 14.* Tum repente Anconitanum quendam L. Clodium pharmacopolam circumforaneum aggreditur.

Pharmacotrophi, m. 2. φαρμακοτρόφοι, pop. Asiæ, Margianis, & Susianis finitimi, qui se venenis alere consueverunt, a φάρμακον, venenum, & τρέφω, nutria. *Plin. l. 6. c. 16. Mela l. 1.*

Pharmacum, ci, n. φάρμακον, medicamentum. Vox media est, quales multas recenset *Gell. l. 12. c. 9. Cajus l. qui venenum, ff. de verb. sign.* Sumitur enim & pro medicamento salutifero, & pro veneno malo, seu toxico, quemadmodum & Latine medicamentum vox media est, & tam in malam, quam in bonam partem accipitur, ut Nonius auctor est.

Pharmacus, i, m. φαρμακός. Pharmaci, inquit *Cæl. Rhodig. l. 6. antiq. lect. c. 11.* dicebantur ignobiles quidam homines, & inutiles, qui ad civitates suæ morte expiandas destinabantur, & publice alebantur, quos & καθάρματα vocant Græci. Hinc pharmacus convicium est in hominem scelestum, & abjectum. *Petron. in Satyr.* Quid tu dicis, latro? quæ sola salamandra supercilia tua excussit? cui Deo crinem vovisti? pharmace, responde.

Pharnaceon, i, n. herba, genus panacis folio longiore, & serrato: ita dictum a Pharnace rege inventore. *Plin. l. 25. c. 4.*

Pharsalia, f. 1. regio Thessaliæ, Pharsalo opp. circumjacens, a quo & nomen accepit. Sunt tamen, qui vocatam fuisse existiment a Pharsalo duce, quæ primo Æmathia ab Æmathio, postea Thessalia a Thessalo, deinde a Macedone Macedonia dicta. Apud *Ptol.* pars est Æmathiæ in Thessaliæ confinio. *Lucan. l. 9. v. 985.*

Pharsalicus, a, um, quod ad Pharsaliam spectat, ut Campi Pharsalici, in quibus duorum maximorum bellorum civilium procellæ detonuerunt, primi inter Cæsarem, & Pompejum, alterius inter Augustum, & percussores Cæsaris, Brutum, & Cassium. Hi & Philippici dicti sunt, a Philippis urbe. *Cic. 1. & 2. de Div. & Lucan.*

Pharsalius, a, um, adject. idem ac Pharsalicus. *Catul. de nupt. Pel. & Thet. carm. 65. v. 37.* Pharsalum coeunt, Pharsalia tecta frequentant.

Pharsalus, i, m. Φάρσαλος, oppidum Thessaliæ, a quo Pharsalia dicta est.

Pharos, i. 2. *Faro*, *Farion*, inc. *Magrab*, col. & opp. Ægypti, olim urbs Regia, apud Alexandriam, in insula oblonga, pervaque, continenti pene juncta, contra Canopicum ostium Nili. In ea ingens turris a Ptolemæo Philadelpho Rege Sostrati Gnidii opem 800. talentis extructa est albo lapide, quæ inter septem orbis miracula numeratur, ex qua lumen per noctem navigantibus elucebat. Unde ut *Salmas.* scribit, machinæ in portubus ad prælucendi ministerium ædificatæ Phari deinceps apud omnes gentes appellari cœptæ sunt. ¶ Pharus ponitur interdum pro Ægypto, ut regina Phari, *Stat. l. 3. silv. 2. v. 101. Lucan. l. 8. v. 443.* Petimus Pharon, arvaque Magi.

Pharusii, m. 2. pop. Libyæ, olim Persæ, quorum regio nunc *Asenaga*, sive *Azenaga*. Quondam comitati sunt Herculem Thebanum, sive potius Ægyptium, qui Libycus cognominatus est, ad Hesperidas proficiscentem. *Plin. l. 5. c. 8. Mela l. 1. & 3.*

Phaselinus, a, um, adject. quod ex phaselo legumine fit, ut phaselinum oleum. *Plin. l. 23. c. 4.*

Phaselus, vel Faselus, m. & f. φάσηλος, navigii genus, mistam habens formam ex oneraria, & longa triremi, quod tam velis, quam remis agi poterat. *Servius ad Virg. 4. Georg.* monet, esse brevem navigiolum. *Acro ad Hor. l. 3. carm. od. 2.* scribit, esse navem velocem, & oblongam. *Non. c. 13. n. 7.* dicit esse navigium Campanum. *Baysius* eundem putat, ac myoparonem, aut certe ab illius figura non multum distantem. Nomen habet a Phaselide urbe Pamphyliæ, quod hoc genere navis Phaselitæ piratæ uterentur. *Cic. At. l. 1. ep. 8.* Tertiam, quam, ut scribis, anchora soluta de phaselo dedisti. *Sallust. apud Non. loc. cit.* Cohorte una e grandi phaselo vecta, a cæteris deerravit. *Mart. l. 10. epigr. 30.* Pictam phaselum adjuvante fert aura. *Catul. carm. 4.* Phaselus ille, quem videtis hospites. ¶ Fictiles etiam phaselos fuisse testatur *Strabo, l. 17. & Juvenal. sat. 15. v. 126.* Parvula fictilibus solitum dare vela phaselis. ¶ Scribitur & *phasillus*. ¶ Est etiam phaselus, vel faselus, m. genus leguminis, de quo V. in dictione seq. *Virg. 1. Georg.* viciamque seres, vilemque phaselum.

Phaseolus, vel Faseolus, m. 2. *fagiolo*, Germ. *fasolen*, Gall. *phaseole*, Hisp. *fesoles*, φασίολος, genus leguminis, siliquam ferens longiorem quam fœnugræcum, quæ una cum semine manditur viridis ex oleo, & garo. Pro eo *phaseolus*, vel *passiolus* legit in antiquis *Plinii* codicibus, qui ejus meminit *l. 24. c. 9.* ¶ Invenitur & phaselus a Græco φάσηλος. *Virg. 1. Georg.* Viciamque seras, vilemque phaselum.

Phasganium, ii, n. gladiolus, herba. *Plin. l. 25. c. 11.*

Phasiacus, a, um, adject. ad Phasidem pertinens, Colchicus, ut Phasiaca conjux, h. e. Medea, *Senec. in Hercul. Oet. v. 948.* Phasiaca aqua, *Ovid. epist. Medeæ, v. 10.*

Phasiana, æ, f. avis eadem, quæ phasianus. *Plin. l. 10. c. 48.* Phasianæ in Colchis geminas ex pluma aures submittunt, subriguntque.

Phasianarius, m. 2. φασιανοτρόφος, qui phasianos pascit. *Paul. l. avibus legatis, ff. de legat. 3.* Phasianarii, & pastores anserum non continentur.

Phasianinus, a, um, adject. ad Phasianum pertinens, ut phasianina ova. *Pallad. l. 1. tit. 29.*

Phasianus, a, um, adject. Phasiacus, ut phasiana gallina, idem, ac phasianus. *Plin. l. 10. c. 48.* Nonnulli etiam phasianas gallinas vocant. *Id. l. 11. c. 33.* Hæc quidem & aves inferias, phasianas vero interimit.

Phasianus, m. 2. *fagiano*, Ger. *ein phasian*, Gal. *faisan*, Hisp. *faisan*, φασιανός, species avis, a Phaside fl. Colchidis, ad cujus ostia frequentes convenire, a Græcis proditum est. Inde enim ab Argonautis primum in Græciam, ex Græcia vero ad nos hujus generis aves deportatæ sunt. *Mar. l. 13. ep. 72.* cujus titulus est, *Phasianus*. Argiva primum sum transportata carina, Ante mihi notum nil, nisi Phasis, erat. *Lamprid. in Alex. c. 41.* Aviaria instituerat pavonum, phasianorum, gallinaceorum. Adde *Pallad. l. 1. c. 29.* ¶ In hanc avem Poetæ fabulantur mutatum esse Ityn Terei filium, *Ovid. 6. Met.*

Phasias, adis, f. Medea a Phaside urbe, & fl. *Ovid. 2. de ar. am. v. 382.* Maritum Barbara per natos Phasias ulta suos.

Phasiolos, i, φασίολος, herba folio anisi, & in pampinos se torquente, alio nomine isopyron. *Plin. l. 27. c. 11.*

Phasis, idis, patronym. fœmin. idem quod Phasias, adis. *Ovid. 2. Fast. v. 42. de Medea.* Vectam frenatis per inane draconibus Ægeus Credulus immerita Phasida juvit ope.

Phasis, is, vel idis, f. *Fassa*, *Fasso*, inc. *Phazzeth*, Φᾶσις, urbs Colchidis, in Asia, ad ostium Merid. fl. cognominis, in ora maris Euxini, in Mengrelia regione. *Pomp. Mela l. 1. c. 19. Plin. l. 6. c. 4.*

Phasis, is, vel idos, m. *Fasse*, Φᾶσις, fl. Colchidis, qui ortus ex Moschicis montibus, teste *Plinio*, seu Caucasiis, teste *Ptolemæo*, & influit in mare Euxinum. Juxta hunc Phasis insula parva est, ex qua avis illud exportatum est, teste *Isidoro*, quod phasianus propterea nominatur. Ibidem herbæ venenosæ nascuntur. Inter præcipuos amnes habetur, cum septem ostiis in Euxinum exeat. *Plin. l. 6. c. 4. Ovid. 7. Met. v. 6.* ¶ In vocativo est *Phasi*. *Valer. Flacc. l. 5. v. 206.*

Phasma, atis, n. 3. φάσμα, visio, spectrum, idem ac Phantasma. Hinc nonnulli *phasmata* legunt pro *phantasmata in epist. Plinii*, quem in *Phantasma* attulimus. ¶ Est etiam nomen unius ex fabulis Menandri. *Terent. Eun. prol.* Item cujusdam Catulli mimographi, apud *Juven. sat. 8. v. 186.*

Phassachates, æ, φασσαχάτης, nomen gemmæ. *Plin. l. 37. c. 10.*

Phatnæ, arum, Φάτναι, stellæ in Cancri signo. *Cic. in progn. apud Prisc.*

Phauliæ, f. 1. φαυλίαι, oleæ, corpora grandissima, pusillo nucleo, minimo succo. *Plin. l. 17. c. 3.*

Phegeius, a, um, adject. a Phegeo. Phegeius ensis, *Ovid. Metam. 9. v. 412.*

Phegeus, i, m. 2. fil. Inachi fl. qui primus in Græcia Diis templa erexit, & sacra instituit, & vulgus docuit tempus in annos, & menses dividere. Adolescens occubuit. Templo, & sacrificiis honoratus fuit. *Bocc. l. 7. Gen.* ¶ Phegeus alter, pater Alphesibϣ, Temenis, & Axionis, de quo multa *Ovid. 9. Met.*

Phellandrion, ii, n. φελλάνδριον, herba palustris, folio apii, cujus potu levari vesicæ vitia, tradit *Plin. l. 27. c. 12.*

Phellus, i, φελλός, Græcis est suber, genus arboris. A *Vitruv. l. 9. c. 9.* sumitur pro ea horologii parte, quæ ex subere facta est.

Phemius, ii, citharœdus Homeri præceptor, quem ipse cantantem inducit *Odyss. 1.* Hinc *Ovid. 3. Amor. v. 607.* Quid juvat, ad surdas si cantet Phemius aures?

Phemonoe, es, f. 1. Φημονόη, Sibyllæ nomen, quæ prima Apollinis Delphici vates dicitur fuisse, & carmen heroicum invenisse. *Stat. l. 5. Sylv. 3.* ¶ Est & nomen Phœbados cujusdam, quam quidam dicunt Phœbi filiam fuisse. *Hesiod. in Theog. & Lucan. l. 5. v. 126.*

Pheneatæ, m. 1. Φενεᾶται, cives Phenei urbis, qui Mercurium quintum colebant. *Cic. 3. de nat. Deor.*

Pheneus, f. *Feneo*, al. *Phonea*, Φένεος, opp. Arcadiæ, in Peloponneso, apud Cyllenem M. inter Clitorium, & Ægiram. Ibi moly herba contra venefica omnia provenit. *Plin. l. 4. c. 6. & l. 25. c. 4.* ¶ Pheneus item, m. 2. fl. al. lacus Arcadiæ, qui in Alpheum defluit. Ejus aqua noctu perniciosa est, interdiu salutaris. *Ovid. l. 15. Met. 332. & Plin. l. 4. c. 6.*

Phengites, m. 1. φεγγίτης, lapis duritia marmoris, candidus, & translucens, a φέγγος, *splendor*. *Plin. l. 36. c. 22. Sueton. in Domit. c. 14.*

Phenion, n. 2. herba, al. anemone, *Plin. l. 21. c. 23.*

Pheon, i, n. Φέως, herba foliis, & caule spinoso, alio nomine stœbes. *Plin. l. 21. c. 15.*

Pheræ, arum, f. *Chersonisi*, Φεραί, opp. Peloponnesi, in Messenia, in ora sin. Messeniaci. ¶ Pheræ item, *S. Giorgio* opp. Achaiæ Peloponnesiacæ, apud Heliceo. *Plin. l. 4. c. 5.* ¶ Item opp. Atticæ, inter Megara, & Thebas. *Plin. l. 4. c. 7.* ¶ Pheræ etiam, *Fere*, *Jeruzar*, *Sidro*, opp. Thessaliæ geminum, in Magnesiæ tractu, ad Bebeidem lac. inter Demetriadem, & Pharsalum, ubi tyrannidem Alexander ille exercuit, qui inde Pheræus cognominatus est. *Cic. 1. de Div. 2. Off. & Plin. l. 4. c. 8.*

Pheræus, a, um, adject. ad Pheras pertinens, ut Pheræi campi. *Val. Flacc. l. 1. v. 444.* Pheræus conjux, *Senec. in Med. v. 663.* h. e. Admetus Thessaliæ (in qua Pheræ oppidum) rex. ¶ Alexander Pheræus tyrannidem exercuit in Pheræos adeo crudelem, ut ab ipsa uxore noctu cubans interfectus sit. *Ovid. in Ibin, v. 321. Cic. 2. Inv. c. 49.*

Phereclæus, a, um, adject. ad Phereclum pertinens, qui fuit architectus, & Paridi naves fabricavit ad rapiendam Helenam. *Ovid. Heroid. ep. 16. v. 21.* Hac duce Sigeo dubias a litore feci Longa Phereclea per freta puppe vias.

Pherecydes, is, Philosophus Syrus, qui primus animorum immortalitatem docuit, teste *Cic. 1. Tusc. c. 16. & 1. Divin. c. 50.* Morbo pediculorum consumptum tradit *Plin. l. 7. c. 51.*

Pherecydeus, a, um, adject. ad Pherecydem spectans. *Cic. 1. Divin. c. 13.* Quale Pherecydeum illud, quod est a te dictum.

Phiala, æ, f. φιάλη, vas vini, vel aquæ, plerunque ex auro conflatum. *Martial. l. 7. ep. 51.* Quis labor in phiala? *Juven. sat. 5. v. 38.* Virro tenet phialas, sibi non committitur aurum.

Phidiacus, a, um, quod ad Phidiam spectat. *Martial. l. 6. ep. 73.* Quis te Phidiaca formatam Julia cælo, Aut quis Palladiæ non putet artis opus? *Juven. sat. 8. v. 103.* Phidiacum vivebat ebur.

Phidias, æ, m. Φειδίας, nobilis statuarius, qui in ebore scalpendo citra æmulum claruit, Diis tamen, ut inquit *Quinct. l. 2.* quam hominibus effingendis melior. Inter hujus opera præcipue commendata est Minervæ statua, quam Athenis ex ebore fecit 26. cubitorum altitudine, in cujus clypeo Amazonum pugnam, & Gigantomachiam insculpsit, in soleis vero Centaurorum, & Lapitharum certamen.

neu. Proximam commendationem meruit Jupiter Olympius, & ipse totus ex ebore. Cœlevit & Venerem, quæ postea Romæ sita fuit in portico Octaviæ. Item statuam Nemesis Deæ denum cubitorum apud Rhamnuntem Atticæ opp. fecit. *Cic. 2. Acad. 1. Tusc. 2. de Or. 10 Orat. in Bruto*, & *Plin. l. 35. c. 8.*

Phiditia, orum, n. cœnationes, sive convivia apud Lacedæmones ita dicta, sive quod φιλίας, idest, amicitiæ causa, instituta sint, sive potius a parsimonia, idest a φείδομαι, *parco, parce ago*. Conveniebant enim ad Phiditia conferentes singuli farinæ modium, vini congios octo, casei quinque minas, ficuum quinque semis minas. *Cic. 5. Tusc. c. 34.* Quid? victum Lacedæmoniorum in Phiditiis nonne videmus?

Philadelphia, æ, f. *Filadelfia*, urbs Lydiæ, ad Tmoli M. radices. ¶ Philadelphia altera urbs Cœlesyriæ, in Decapolitana reg. a Philadelpho Rege condita, de qua *Plin. l. 5. c. 18.* ¶ Hinc Philadelpheni, Philadelphiæ incolæ, *Id. l. 5. c. 29.*

Philæ, arum. f. ins. parva Ægypti, aspera, & undique prærupta, duobus in unum coeuntibus amnibus cincta, qui Nilo mutantur, & ejus nomen ferunt. *Strabo l. 17.* ¶ Item opp. Ægypti, in Thebaide, apud Nili cataractem. V. *Plin. l. 4. c. 12.*

Philammon, onis, m. filius Apollinis ex Chione Nympha, clarissimus carmine, & cithara. *Ovid. 11. Met.*

Philanthropia, æ, f. φιλανθρωπία, humanitas, amor erga homines, liberalitas. *Ulpian. l. 2. Dig. de Proxeneticis.* Si quid philanthropiæ nomine acceperit.

Philanthrōpos, m. 2. lappæ genus, Dioscoridi aparine, Officinis rebolus, a φίλος, *amicus*, & ἄνθρωπος, *homo*, quia vestibus hominum adhærens eos amare videtur. *Plin. l. 24. c. 19.*

Philēma, atis, n. φίλημα, osculum. *Lucret. l. 4. v. 1162.* Simula, Silena, ac Satura est, labiosa, Philema.

Philetæria, æ, φιλεταιρία, herba rutæ similis. *Plin. l. 25. c. 6.*

Philētas, æ, poeta Græcus, Elegiacus, patria Cous, acerrimus poetarum censor, Ptolomæi Philadelphi præceptor. *Propert. l. 3. eleg. 1.* Callimachi manes, & Coi sacra Philetæ.

Philetæus, a, um, adject. a Phileta. *Propert. l. 3. el. 2. in fine.* Ora Philetæa nostra rigavit aqua, h. e. docuit me Elegiaci carminis rationem.

Philippensis, se, adject. a Philippis, ut Philippense prælium, *Plin. l. 7. cap. 45.* Philippensis acies, *Valer. Max. l. 1. c. 5. n. 7.*

Philippēus, a, um, adject. Φιλίππειος, ad Philippum Macedonum regem pertinens. *Propert. l. 3. el. 9. v. 40.* Una Philippeo sanguine inusta nota. ¶ Philippeus nummus erat moneta aurea pretiosa, dicta ab eodem Philippo. *Plaut. Asin. 1. 1.* Nummis philippeis aureis. *Id. Rud. 5. 2. 27.* Centum denaria philippea.

Philippi, orum, m. *Filippo*, urbs Macedoniæ, in Thraciæ confinio, ad Pangæi M. radices, apud oram maris Ægei, olim clara, nunc pene jacens, & deserta. Dicta est a Philippo Alexandri Magni patre. Celebris fuit pugna Octaviani, & Antonii contra Brutum & Cassium, qua hi ab illis devicti, & debellati fuerunt. V. *Flor. l. 4. c. 7.* ¶ *Virgilius* prælium hoc cum Pharsalico confundit, cum inquit 1. *Georg. v. 490.* Romanasque acies iterum videre Philippi.

Philippĭcus, a, um, adject. ad Philippum pertinens, ut Philippicum talentum, apud *Plaut. Truc. 5. 1. 60.* ¶ Philippicæ orationes, Φιλιππικοὶ λόγοι, dictæ sunt, quas Demosthenes in Philippum regem Macedonum habuit, quarum imitatus *Cicero*, eodem nomine suas inscripsit in Antonium.

Philippopŏlis, f. 3. *Filippopoli*, urbs Thraciæ, ampla, sine mœnibus, ad Hebrum fl. in Bessica, opus Philippi Imperatoris. *Plin. l. 4. c. 11. Tacit. 3. Ann.*

Philippus, i, m. filius Amyntæ, pater Alexandri Magni, Rex Macedonum. V. *Justinum l. 8. & 9.*

Philyra. V. Philyra.

Philocalia, æ, f. φιλοκαλία, hoc est amor pulchritudinis, honestatis, rerum honestarum studium. *Augustin. l. 2. cont. Acad. c. 3.*

Philochăres, n. 3. herba, al. marrubium. *Plin. l. 20. c. 21.*

Philoctetæus, a, um, quod ad Philoctetem spectat. *Cic. 2. Tusc.* Refutetur, ac rejiciatur Philoctetæus ille clamor.

Philoctētes, æ, m. 1. Φιλοκτήτης, Pœantis filius, & comes Herculis. Huic Hercules moriens in Oeta monte mandavit, ne cui corporis sui reliquias indicaret, idque jurare eum adegit, deditque pro munere pharetram, & sagittas Hydræ felle intinctas. Sed cum Delphico Oraculo moniti essent Græci ad evertendam Trojam sagittis Herculis opus esse, inventus Philoctetes, & de Hercule interrogatus, negavit primo, se aliquid de Hercule scire, tandem vero mortuum esse confessus est, & cum graviter ad indicandum sepulchrum cogeretur, ne jusjurandum violaret, ictu pedis locum ostendit. Igitur constituunt Principes Græciæ, ut ad bellum Trojanum deduceretur, quia ipse solus Lernæis sagittis uti poterat. Verum unius sagittæ casu in pedem, quo Herculis tumulum monstraverat, vulnere pene immedicabili affectus est. Quare cum vulneris fœtor a Græcis ferri non posset, in Lemno relictus est. Sed occiso Achille, Ulysses in Lemnum regressus, ad Trojam illum perduxit. Devicta autem Troja, pudore, ne in patriam æger rediret, impeditus, in Calabriam venit, ibique Petiliam condidit. Tandem opera Machaonis medici sanatus est. *Cic. 4. de Or. Virg. 3. Æn. Ovid. 13. Met. Propert. lib. 2. el. 1.* Sed *Servio* auctore ad 3. *Æn.* Græci Philoctetem in Lemno sublatis sagittis reliquerunt.

Philogræcus, m. 2. φιλέλλην, qui libenter utitur dictionibus Græcis. *Var. lib. 3. R. R. c. 10.* Transi, inquit Axius, nunc in illud genus, quod vos philogræci vocatis ἀμφίβιον.

Philologia, æ, f. φιλολογία, *studio di belle lettere*, studium eruditionis, seu humaniorum litterarum, quam eruditionem appellat *Sueton. in Aug. c. 89.* & in *Calig. c. 53. Cicero filius Fam. 16 ep. 21.* Quid de Bruto dicam? cujus cum frugi, severaque est vita, tum etiam jucundissima convictio: non est enim sejunctus locus a philologia, & quotidiana συζητήσει. *Cicero pater Attic. 2. ep. 17.* Ne & opera, & oleum philologiæ nostræ perierit. Adde *Vitruv. præfat. lib. 7.* ¶ Proprie philologia est amor sermonis, loquacitas, nimium verborum studium, a φίλος, *amicus*, & λόγος, *sermo*. Hinc *Senec. ep. 108.* Quæ philosophia fuit, facta est philologia.

Philolŏgus, m. 2. Φιλόλογος, studiosus Philologiæ. *Cic. Att. l. 13. ep. 52.* In qua homines nobiles illi quidem, sed nullo modo Philologi, nimis acute loquuntur. *Sen. epist. 108.* Cum Ciceronis libros de Republica prehendit hinc Philologus aliquis, & hinc Grammaticus, hinc Philosophiæ deditus. ¶ Adjective *Vitruv. l. 6. proœm.* Philologis rebus delectari, *di cose erudite*.

Philomēla, f. 1. Φιλομήλη, Pandionis Atheniensis Regis filia, soror Prognes, quæ cum a Tereo compressa fuisset, tandem Deorum miseratione in avem sui nominis conversa fuit, quæ & luscinia dicitur, quæ etiam nunc deflere non cessat cantu dulcissimo injuriam, quam passa est. *Ovid 6. Met.*

Philomēlus, m. 2. filius Jasonis, frater Thoantis, Eunei, & Pluti. Filium reliquit nomine Plutonem. *Bocc. l. 13. Gen.*

Philomūsos, m. 2. φιλόμουσος, amator, sive amicus musarum. Nomen proprium est apud *Martial. l. 3. ep. 10. & l. 7. ep. 75.*

Philonium, ii, n. Φιλώνειον, pharmaci genus. *Seren. Sammon. v. 393.* Quid referam multis composita philonia rebus.

Philosarca, æ, m. amicus, vel amator carnis: a φίλος, amicus, & σάρξ, caro. *Hieronym. ep. 61. ad Pammach. c. 6.*

Philosophia, æ, f. *Filosofia*, פילוסופיא, Ger. *philosophey*, Gal. *philosophie*, Hisp. *filosofia*, φιλοσοφία, amor, & studium sapientiæ, a φίλος, *amicus*, & σοφία, *sapientia*. *Cicero* ita descripsit *lib. 2. Off.* Quid est enim per Deos optabilius sapientia? quid præstantius? quid homini melius? quid homine dignius? Hanc qui expetunt igitur, Philosophi nominantur, nec quicquam aliud est Philosophia, si interpretari velis, quam studium sapientiæ. Sapientia autem est, ut a veteribus Philosophis definitum est, rerum divinarum, & humanarum, causarumque, quibus eæ res continentur, scientia. V. etiam *lib. 1. Tuscul.* ¶ Triplex est, Physica, Ethica, Logica, quo nomine etiam Metaphysica a veteribus comprehenditur. Prima rerum naturam scrutatur, secunda animum componit, tertia bene disserendi rationem docet. *Cic. 1. & 2. Acad. 5 Fin. & 1. de Orat.* De divisione Philosophiæ secundum sectas *Cicero* disserit *1. Acad. 1. de Leg. 3. de Orat.* ¶ Antonomastice, seu per excellentiam Philosophiæ nomine Ethica, seu Moralis intelligitur. *Cic. 1. de Div. & 1. de Or.* ¶ In plur. numero Philosophias usurpat *Cic. 3. de Or. c. 27. Gell. l. 4. c. 1. & Senec. epist. 48.*

Philosophice, adv. *da Filosofo*, ut Philosophice vivere, apud *Lactant. l. 3. c. 14.*

Philosophĭcus, a, um, *Filosofico*, φιλοσοφικός, quod ad Philosophiam spectat. *Cic. 5. Tusc. c. ult.* A quo non modo impulsi sumus ad Philosophicas scriptiones, verum etiam lacessiti.

Philosŏphor, aris, atus sum, d. 1. *filosofare, studiar Filosofia*, Germ. *weisheit studieren*, Gal. *philosopher*, Hisp. *filosofar*, φιλοσοφέω, sapientiæ studeo, rerum naturas perscrutor, Philosophorum more disputo. *Cicer. 1. de nat. Deor.* Et cum minime videbamur, tum maxime philosophabamur. *Id. 2. de Or. c. 37.* Decrevi philosophari potius (ut Neoptolemus apud Ennium) paucis: nam omnino haud placet. ¶ Reperitur etiam impers. *Plaut. Pseud. 1. 3. 22.* Sed satis est philosophatum.

Philosŏphus, phi, m. 2. *Filosofo, amatore della sapienza*, פילוסוף, Ger. *ein Philosophus*, Gall. *Philosophe*, Hisp. *Filosofo*, φιλόσοφος, amator sapientiæ, naturæ interpres, magister virtutis, qui rerum cognitione delectatur, a φίλος, *amicus*, & σοφία, *sapientia*. *Cicero* sic describit *lib. 2. de Or. c. 49.* Philosophi denique ipsius, qui de sua vi, ac sapientia unus omnia pene profitetur, est tamen quædam descriptio, ut is, qui studeat omnium rerum divinarum, atque humanarum vim, naturam, causasque nosse, & omnem bene vivendi rationem tenere, & persequi, nomine hoc appelletur. ¶ Hoc nomen a Pythagora originem habuit. Cum enim Phliuntem venisset, & cum Leonte principe Phliasiorum docte, & copiose disseruisset, ejus ingenium, & eloquentiam cum admiratus esset Leon, quæsivit ex eo, qua maxime arte confideret, at illum, artem quidem se scire nullam, sed esse Philosophum, respondit. *Cicer. 5. Tusc.* ¶ Primus Philosophus Thales Milesius fuit. *Cic. 1. de nat. Deor. & in Fragm. de Philosophia* apud *Lact. l. 3. c. 15.* ¶ Adjective *Pacuv.* apud *Gell. l. 13. c. 8.* Ego odi homines ignava opera, philosopha sententia.

Philotechnus, a, um, adject. a φίλος, *amicus*, & τέχνη, *ars*, artificiosus, industrius. *Vitruv. l. 6. proœm.* Philologis, & Philotechnis rebus me delectans.

Philtrum, i, n. φίλτρον, genus veneni, quod amorem, & ut plurimum insaniam ingerit, a φιλεῖν, *amare*. A Martiano dicitur amatorium. Ac similiter Glossæ vett. exponunt. *Cicero* vocat amatorium poculum. *Horatius Epod. ode 17.* desiderii poculum appellat. *Juven. sat. 6. v. 609.* Thessala vendit Philtra, quibus valeant mentem vexare mariti. Adde *Ovid. 2. de ar. am. v. 106.*

Philus, i, m. φίλος, amicus. Vox Græca est, quam tamen usurpavit *Petron. in Satyr. c. 70.* ubi ait. Quam facile (mulieres) adamarent: quam cito etiam philorum obliviscerentur.

Philyra, æ, f. φιλύρα, membrana tenuissima inter corticem, & lignum tiliæ arboris, coronarum lemniscis celebris, quam describit *Plin. l. 16. c. 14.* Hinc *Horat. l. 1. od. 38.* Displicent nexæ philyra coronæ. *Ovid. 3. Fast. v. 337.* Ebrius intinctus philyra conviva capillos. Ex philyra chartas fieri solitas, scribit *Plin. l. 13. c. 11.*

Philyra, æ, filia Oceani, mater Chironis Centauri. Hinc

Philyreius, a, um, adject. ut Philyreia tecta, *Ovid. 7. Met. v. 352.* Philyreius heros, h. e. Chiron, *Id. 2. Met. v. 676.*

Philyrides, (vel Phillyrides, metri causa) æ, patronymicum, Chiron filius Phylyræ. *Ovid. 1. de ar. aman. v. 11.* Phillyrides puerum citharæ præfecit Achillem.

Phimus, i, φιμός, fritillus, pyrgus. Quidam hanc vocem legunt in illo *Horatii l. 2. sat 7.* Mitteret in phimum talos. At plerique *pyrgum*.

Phinēius, a, um, quod Phinei est. *Virg. 3. Æn.* Phineia postquam Clausa domus.

Phineus, i, Φινεύς, filius fuit, teste Hellanico, Agenoris, vel, ut Hesiodus ait, Phœnicis, & Cassiopeæ, nepos Agenoris, frater Cilicis, Dorycli, & Atamini. Hic Rex Arcadiæ, vel, ut alii scribunt, Thraciæ, vel, ut rursus alii, Paphlagoniæ, uxorem duxit Cleopatram, quam quidam Sthenoboeam, seu Sthenoboen vocant, ex qua genuit Orythum, & Crambum, ut Sophocles; ut alii, Mariandynum, & Thynum, vel, ut rursus alii, Palæmonem, & Phineum, quibus, mortua priore conjuge, Harpalycen filiam Boreæ, & Orithyiæ, sororem Calais, & Zethi novercam superinduxit. Sed Flaccus, cui etiam Apollonii Commentarius l. 2. assentitur, dicit, Phineum Cleopatram filiam Boreæ, & Orithyiæ, uxorem duxisse, secundam vero Idæam Dardani filiam novercam superinduxisse. Suasu secundæ uxoris filios suos ex priore susceptos excæcavit. Quapropter & ipse excæcatus est a Diis, & Harpyiæ contra eum missæ, quæ mensam ejus, & cibos turpissime fœdabant. Postea vero, cum Argonautas humanissime excepisset, Jason præcepit Calai, & Zetho fratribus alatis, ut aves illas ex ejus Regno expellerent, a quibus usque ad Strophades insulas fugatæ sunt. Postremo occisus est ab Hercule, cum is in solitudine liberos Phinei invenisset excæcatos, audivissetque, eos calumniis novercæ ejectos fuisse. ¶ Phineus alter, Cephei frater, qui cum promissam sibi Andromedam filiam fratris a Perseo, cui ex pacto postea nupserat, repeteret, post ingentem rixam, viso casu capite Medusæ, in lapidem mutatus est. *Ovid. 5. Met.*

Phinidæ, arum, m. duo filii Phinei de quibus V. in voce præced. *Ovid. in Ibin. v. 273.* Ut duo Phinidæ, quibus idem lumen ademit, Qui dedit.

Phison, m. 3. unus ex quatuor fluviis, qui e terrestri Paradiso egrediuntur. Aliis est Ganges, aliis Nilus, aliis Phasis, qui est in Colchide. *Alcim. Avit. l. 1. v. 290.* Quartus Phison erit, quem possidet India Gangem.

Phlebotŏmo, as, a. 1. vena incisa sanguinem extraho, φλεβοτομέω, *Vegetio* est *l. 3. c. 24. Theod. Prisc. l. 1. c. 37.* Et *Cœl. Aurel. Acut. l. 2. c. 14.* Hinc Phlebotomica, Phlebotomia, & Phlebotomatus, apud eundem.

Phlebotŏmus, i, m. φλεβοτόμος, venæ incisor, & Phlebotomum, i, n. φλεβοτόμον scalpellum, quo vena inciditur. *Theod. Priscian. l. 2. c. 4.* Intra tertium diem Phlebotomo subvenire nos convenit. Et *c. 9.* Si molestia perseveraverit, phlebotomum adhibeo. Adde *Veget. l. 1. Rei veterin. c. 14.*

Phlegĕthon, ontis, m. Φλεγέθων, fluv. Inferorum, a φλεγέθω, poetice pro φλέγω, *ardeo, uro*, quia igneis undis fluit. A poetis filius Cocyti fingitur. *Virgil. lib. 6. Æn.*

Phlegethontēus, a, um, quod ad Phlegethontem spectat. *Claudian. l. 2. de raptu Proserp.* Ripa Phlegethontea.

Phlegethontis, idis, f. quæ Phlegethontis est. *Ovid. 5. Met. v. 544.* Sparsumque caput Phlegethontide lympha.

Phlegma, & Flegma, atis, n. *flemma*, φλέγμα, humor in corpore frigidus & humidus, hyeme potissimum exuberans. *Pallad. in Jul. tit. 6.* Hoc vini genus ventrem purgabit, phlegma dissolvet. *Veget. de re veterin. l. 2. c. 12.* Jumentum insaniens multum flegmatis ex ore profundet. ¶ Volunt esse a φλέγω inflammo, per antiphrasim, quia minime calidum est.

Phlegmŏne, es, f. φλεγμονή, inflammatio, sive collectio, quoties sanguis utilis, & mediocriter crassus fertur subitus in aliquam corporis partem, & speciatim, ac proprie quælibet incensio cum tumore, & ulcere. *Plin. l. 30. c. 4.* Phlegmonæ prodest ipsius (raphanos) illinire tusos.

Phlegon, ontis, m. φλέγων, unus ex equis Solis, a φλέγω, *ardeo*. *Ovid. Met. 2. v. 154.* V. Æthon.

Phlegontis, idis, f. φλεγοντίς, gemmæ genus, a φλέγω, uro, quod in ea flamma quædam intus ardere videtur. *Plin. l. 37. c. 11.*

Phlegra, f. 1. postea Pallene, urbs Macedoniæ, circa quam vallis fuit, in qua Gigantes olim cum cœlestibus conflixisse, & ab Hercule extincti esse dicuntur. *Sil. l. 8. v. 539. Plin. l. 3. c. 5.* ¶ Theagenes, & Eudoxus, qui ad historicam fidem pugnam hanc conantur reducere, ita scripserunt, ut refert *Strabo*

lib. 3. Pallenem, quæ veteri nomine Phlegra vocabatur, homines tenuerunt, quibus immanitas, & superbia morum Gigantum cognomen peperit. In hos, ineunte prœlium Hercule, fulmina de cœlo missa sunt, donec ii fugere coacti sunt, fæque ingenti victoria superati. Ex hac re rumor in vulgus ortus, ut Gigantes moverint bellum Diis.

Phlegræus, a, um, adject. a Phlegra, ut Phlegræa prælia. *Stat. l. 3. silv. 3. v. 196.* tumultus Phlegræi. *Propert. l. 2. el. 2.* ¶ Phlegræi Campi, φλεγραῖα πεδία, campi in Macedonia, vel Thessalia, ubi Gigantes cum Cœlestibus pugnavere. Dicti sunt a Phlegra urbe. ¶ Phlegræi item Campi, al. Forum Vulcani, *la Solfatara*, lacus Campaniæ, a Puteolis 2. M. P. Neapolim versus, a φλέγω, *ardeo*, quia sulphur gignunt, & in morem ingentis theatri ignes perpetuos emittunt. *Plin. l. 3. c. 5.*

Phlegyæ, m. 1. φλεγύαι, pop. insulani Thessaliæ, a Phlegya Ixionis patre cognominati, qui cum sacrilegi essent, Deosque, & homines spernerent, ab irato Neptuno immisso diluvio submersi sunt. *Ovid. Met. 11.*

Phlegyas, m. 1. φλεγύας, Martis filius, Rex Lapitharum in Thessalia, pater Ixionis, & Coronidis Nymphæ, quam cum ab Apolline vitiatam sensisset, confestim ira percitus, templum ejus Delphis incendit. Quapropter Apollo iratus ipsum sagittis interfectum ad inferos detrusit, ubi hac pœna afficitur, ut sub ingenti saxo, ruinam minitante, sedens semper illud casurum suspicetur, & timeat. *Virg. Æn. 6. Ovid. 5. Met.*

Phleos, m. 2. φλέως, σπάδιξ, herba cauleum habens acoleatum, & folium hispidum, quam nonnulli Iphyon vocant, a φλέω, *abundo*, quod in Orchomenio lacu copiosissime proveniat. *Plin. l. 21. c. 13.*

Phliasius, a, um, adject. a Phliunte urbe. *Cic. 5. Phil.* Phliasius sermo. ¶ Et Phliasii, orum, Phliuntis incolæ. *Id. 3. Tusc.*

Phlius, untis, fem. *Uri*, al. *Rupela*, al. *Phoeca*, opp. Peloponnesi, conditum a Phliante, teste *Pausania*, in Sicyonia, ad fontes Asopi fl. *Plin. l. 4. c. 5.*

Phloginos, i, & Phlogites, æ, φλόγινος, & φλογίτης, nomina sunt duarum gemmarum igneo, vel flammeo colore nitentium. *Plin. l. 37. c. 10. & 11. & Solin. c. 40.* V. Chrysites.

Phlomis, idis, f. φλομίς, verbascum, quo pro ellychnio utuntur. *Plin. l. 25. c. 10. Apul. de herb. c. 71.*

Phlox, ogis, f. genus floris flammeo colore, a φλόξ, flamma. *Plin. l. 21. c. 11.*

Phoca, æ, f. *vecchio marino*, φώκη, vitulus marinus, belluæ, quæ corio, & pilis tecta est, humano modo coit, & parit in terra pecudum more; & in somno instar bovis mugit. *Plin. l. 9. c. 7.*

Phocæa, æ, f. *Foggia vecchia*, al. *Pochia vecchia*, al. *Foglia vecchia*, φώκαια, urbs Æolidis, in Asia minore, & in ora maris Ægæi, cum portu capaci, & amplo, cui adjacet altera Phocæa, *Pochia nova* dicta, Atheniensium colonia, apud ostia Hermi fl. Dicta creditur, quod vituli marini magno numero apparuissent urbem condentibus. *Plin. l. 5. c. 30.*

Phocæensis, se, adject. ad Phocæam pertinens. *Plin. l. 3. c. 4.* Massilia Græcorum Phocæensium fœderata.

Phocæus, a, um, quod est ex Phocide. *Ovid. 11. Met. v. 354.* Advehit armenti custos Phocæus Anetor. *Hor. Epod. 16.* Phocæorum civitas, h. e. eorum, qui Massiliam condiderunt.

Phocaicus, a, um, φωκαϊκός, quod ad Phocæam urb. spectat. *Ovid. 6. Met. v. 9.* Murice Phocaico. ¶ *Lucan. l. 3.* Phocaicæ carinæ. h. e. Massiliensium. ¶ Item quod ad Phocidem spectat. *Lucan. l. 3. v. 144.* Candida Phocaica complectitur insula lauro.

Phocais, idis, adject. patronym. fœmin. a Phocide. *Lucan. l. 3. v. 301.* Phocais in dubiis ausa est servare juventus. Ubi Massilienses intelligit, qui a Phocide oriundi dicuntur. Alii leg. *Phoceas*, eodem sensu.

Phocenses, ium, m. populi Phocidis. *Justin. l. 8. c. 5.* ¶ Item incolæ Phocæ urbis. *Strabo l. 4. Herod. l. 1.* ¶ Iidem aliquando relicta Græcia ultra Italiam navigantes Massiliam dicuntur vel condidisse, vel instaurasse. V. Massilia.

Phoceus, a, um, Facensis. *Ovid. 5. Metam. v. 276.*

Phocias, V. Phocis.

Phocis, idis, f. φωκίς, regio Achajæ, inter Bœotiam ad Or. & Ætoliam ad Occ. in qua Delphi urbs, & Parnassus, & Helicon montes, Castalius fons, & Cephissus flu. *Lucan. l. 3.* Exostæ Phocidos arva.

Phocus, m. 2. φῶκος, filius Æaci, qui a Peleo occisus est. *Ovid. 7. Metam.*

Phœbas, adis, f. φοιβάς, Phœbi sacerdos, ita dicta, teste *Serv.* quod Phœbei Numinis concepto afflatu fureret, & agitaretur in bacchantis imaginem. *Sil. l. 15. v. 482. de Cassandra.* Sanctius Iliaca servata est Phœbade virgo.

Phœbe, f. 1. φοίβη, Phœbi soror, Diana, sive Luna. *Virg. 1. Georg. v. 431.* Vento semper rubet aurea Phœbe.

Phœbeius, a, um, adject. &

Phœbeus, a, um, quod ad Phœbum spectat. *Virg. 3. Æn.* Phœbeæ lampadis instar. *Ovid. 15. Met. v. 642.* Quam colat, explorant, juvenis Phœbeius urbem.

Phœbigena, næ, m. Phœbi filius. *Virg. 7. Æn. v. 773. de Æsculapio.* Fulmine Phœbigenam stygias detrusit ad undas.

Phœbus, m. 2. *Febo*, φοῖβος, idem ac Apollo, ita dictus a specie, & nitore, ut aliqui sensere apud *Macrob. l. 1. Saturn. c. 17.* Nam φοῖβος notat splendidum, lucidum, purum, teste *Hesych. Hor. in carm. sec.* Augur, & fulgente decorus arcu Phœbus. ¶ Revera φοῖβος adject. est, quare *Homerus* sæpe φοῖβον Ἀπόλλωνα habet, eumque imitatus *Virg. Æn. 3. v. 251.* Quæ Phœbo pater omnipotens, mihi Phœbus Apollo Prædixit. ¶ Ponitur interdum pro Sole. *Horat. l. 3. od. 21.* Dum rediens fugat astra Phœbus.

Phœnice, es, & Phœnicia, æ, *Fenicia*, φοινίκη, regio Syriæ maritima, inter reliquam Syriam ad Bor. Eleuthero fl. discriminante, & Palæstinam ad Mer. Chersæo fl. ab ea divisa. Olim Phœnice erat, quicquid terrarum inter Eleutherum fl. & Pelusium opp. Ægypti mari interno objacebat. Dicta est a Phœnice filio Neptuni, & Libyes, qui in hac regione regnavit. Phœnicia inter alia abundat murice, gypso, gentiana, liliis, myrtis, & circa Orontem myrrha. Sed ostro maxime Tyrio claret. V. *Plin. l. 5. c. 12. & 19. & l. 36. c. 10.* ¶ Phœnicia item ins. parva maris Ægæi, Sigæo promont. objecta. *Plin. l. 5. c. 3. & alibi.*

Phœnicea, æ, f. φοινίκη, herba, quam Latini hordeum murinum appellant, quidam hodie sterilem avenam. *Plin. l. 25. c. 15.*

Phœnices, m. 3. φοίνικες, pop. Phœniciæ, qui a Poetis etiam Agenoridæ, & Pygmalionei dicuntur. Nomen accepere a Phœnice filio Neptuni, & Libyes. A mari rubro profecti Tyrum, Sidonem, & alias urbes in Phœnicia condidere. Iidem Thebas, Uticam, Hipponem, Leptim, Massiliam, Emporias, & alias urbes ædificavere in Bœotia, Africa, Gallia, Hispania, & aliis Provinciis. Fuere inventores literarum. *Lucan. l. 3. v. 220. Plin. l. 5. c. 12.* ¶ Item artis navigandi. *Plin. l. c.* ¶ Iidem primi mercaturam exercuere. *Cic. 3. de Rep.* ¶ Iidem habiti sunt vafri, malitiosi, & malæ fidei, hinc Græca illa proverbia, *Phœnicum pacta*, *Phœnicum mendacium*.

Phœniceus, a, um, adject. ut phœniceus color, φοινικοῦν χρῶμα, qui & spadiceus, & badius dicitur, vulgo *bajo*. Confunditur sæpe cum puniceo, ad quem maxime accedit ob exsuperantiam ruboris, quam ei tribuit *Gellius l. 3. c. 9. & l. 2. c. 26.* ubi hac ipsa de re disputatio est. Est a φοῖνιξ, palma, quia rubet, quemadmodum fructus palmæ non admodum Sole incoctus. Quidam cum purpureo confundunt, sed differre, ut patet ex *Plin. lib. 21. cap. 23. de anemone herba.* Aut phœniceum florem habet, aut purpureum, aut lacteum. *Plaut. Pseud. a. 1. sc. 5. in fin.* Phœniceum corium vocat tergum servi hominis plagis lividum, & cruentum, cui loco similem affert ex Aristophane *H. Steph. in Græc. Thes.* ad vocem φοινικοῦ, *cruento*, *sanguine infecto*. Unde maxime apparet, quinam fuerit phœniceus color. Cognatio ejus cum puniceo colligitur maxime ex alio *Plauti* loco, qui ad superiorem valde accedit. *Rud. 4. 3. 62.* Nisi caves, fiet tibi puniceum corium, postea atrum denuo. ¶ Multis rebus tribuitur, ut floribus, equis, vestibus. *Ovid. 14. Met. v. 345.*

Phœniceam fulvo chlamydem contentus ab auro. ¶ In aliquibus codicibus legitur *puniceus*, extrite litteræ aspiratæ.

Phœnicia, V. Phœnice.

Phœnicias, æ, m. φοινικίας, ventus spirans media regione inter ortum brumalem, & meridiem. *Plin. l. 2. c. 47.* ubi alii leg. *Phœnicem*.

Phœnicitis, idis, f. gemma balano similis. *Plin. l. 37. c. 10.*

Phœnicius, a, um, adject. ad Phœniciam pertinens, ut Phœnicium mare, *Plin. l. 5. c. 12.* Phœnicia cedrus. *Id. l. 13. c. 5.* ¶ *Phœnicium corium*, legitur in quibusdam *Plauti* codicibus pro *Phœniceum*, *Pseud. 1. 5.* V. Phœniceus.

Phœnicobalanus, m. 2. φοινικοβάλανος, palmæ Ægyptiæ fructus præ maturitate nigrescens, vescentesque inebrians. *Plin. l. 15. c. 25.*

Phœnicopteros, m. 2. φοινικόπτερος, species avis rubentes pennas habentis. Suapte natura nomen adjectivum est, & commune, quod significat pennas habens punicei coloris. Conflatur enim ex φοῖνιξ, quo colorem notat *puniceum*, & πτερόν, quod est *penna*. *Plin. l. 10. c. 48.* Phœnicopteri linguam præcipui saporis esse, Apicius docuit nepotum omnium altissimus gurges. V. *Martial. epigr. 71. l. 13.*

Phœnicurus, i, φοινίκουρος, avis a caudæ rubore sic dicta, *Plin. l. 9. c. 34.*

Phœnissa, æ, adject. quæ est ex Phœnicia. *Virg. 6. Æn. v. 674.* Hunc Phœnissa tenens Dido. ¶ *Phœnissa agmina* dixit *Sil. l. 17. v. 147.* non tamen ideo credas *Phœnissus*, & *Phœnissum* dici posse.

Phœnix, icis, m. φοῖνιξ, filius Agenoris, nepos Beli Prisci Ægyptii, frater Taygetæ, Polydori, Cilicis, Europæ, Cadmi Labdaci, pater Philisbenis, & Beli secundi. Aliqui dicunt, non filium, sed patrem Agenoris fuisse. Regnavit in parte maritima Syriæ, quæ ab eo Phœnice, seu Phœnicia dicta est, circa ann. mundi 1746. tempore Danai Regis Argivorum. ¶ Phœnix alius, fil. Amyntoris, qui Achilli a Peleo patre comes datus est ad bellum Trojanum, ut illum efficeret oratorem verborum, actoremque rerum. *Ovid. 8. Metam. & Cicer. 3. de Orat.* ¶ Achillis mortuo, ejus rei nuntium ad patrem detulit. Hinc *Plaut. Bacch. 2. 1. 48.* Metuo magis, ne Phœnix tuis factis fuam, teque ad patrem esse mortuum renunciem.

Phœnix, fl. Thessaliæ, qui in Apidanum influit. *Plin. l. 4. c. 8.*

Phœnix, icis, m. 3. *fenice*, Ger. *phœnix*, Gal. *phenix*, Hisp. *fenix*, φοῖνιξ, avis in Oriente, in Arabia, aquilæ magnitudine, pennis rubentibus, quæ annos sexcentos, & sexaginta vivere dicitur, deinde constructo nido se comburere, & nato ex cineribus vermiculo resurgere. Vide *Plin. l. 13. c. 4. & l. 10. c. 2. Tac. Ann. 6. c. 28.*

Pholoe, es, f. 1. φολόη, *Xiria*, mons Peloponnesi, in Arcadia, excelsus, sylvosus, nivosus, Pisæ Olympiæ proximus. *Ovid. 2. Fast.* ¶ Item mons Thessaliæ, ubi Hercules Centauros occidit. Hinc

Pholoeticus, a, um, quod ad Pholoen spectat, ut Pholoetica monstra, idest Centauri. *Sidon. in Paneg. Majorani, carm. 5. v. 230.* Non sic Pholoetica monstra, Atque Pelethronios Lapithas Semeleius Evan Miscuit.

Pholus, m. 2. φόλος, unus ex Centauris, filius Ixionis ex Nube, qui Herculem suscepit hospitio, cum ad expugnandos Centauros pergeret. *Serv. in 8. Æn.* Periit in nuptiis Pirithei. *Virg. 2. Georg.*

Phonascus, m. 2. φωνασκός, vocis exercitator, vocis, pronuntiationisque magister, & moderator, a φωνή, vox, & ἀσκέω, *exerceo*. *Sueton. de Aug. cap. 84.* Pronunciabat dulci, & proprio quodam oris sono, dabatque assidue phonasco operam. Is enim vocem intorquere, remittere, lenire, exasperare docebat. *Quintil. l. 11. c. 3.* Sed cura non eadem Oratoribus, quæ phonascis. ¶ Interdum phonascus dicitur præcentor in choro canentium, quem ducem carminis *Apulejus* vocat. *Sidon. l. 4. ep. 11. in carm.* Psalmorum hic modulator, & phonascus. ubi contra naturam Græcæ vocalis ω, primam corripuit.

Phorcus, ci, vel Græco more Phorcys, os, aut etiam Phorcyn, nos, φόρκυς, φόρκυν, filius Neptuni, & Thoosæ Nymphæ, vel Oceani, & Salaciæ, ut *Cicero* scripsit in *Timæo*, Rex Corsicæ, & Sardiniæ insularum, quem ab Atlante navali prælio victum, undique obrutum, postea socii superstites in marinum Deum conversum dixere, eique divinos honores exhibuere. Reliquit filium Bethyllum, & quinque filias, Thoosam, Scyllam, Medusam, Sthennyonem, Euryalen. *Virg. 6. Æn. Serv. ib.* ¶ Est etiam phorcus nomen piscis cujusdam, apud *Plin. l. 32. c. ult.*

Phorcynis, idos, f. Medusa filia Phorci. *Ovid. 5. Metam. v. 230.* In partem Phorcynida transtulit illam.

Phorcys, ydis, f. 3. Medusa filia Phorci. *Propert. lib. 3. eleg. 15.* Sectaque Persea Phorcydos ora manu.

Phormio, onis, m. 3. parasitus apud *Terent.* a φορμός, *sporta*. *Donat. in Phorm. a. 1. sc. 2. v. 72.* Phormio non a formula, sed a phormio dicitur sparteo, quem nos aronem dicimus trivialiter, & pro consuetudine. *Id. in prol. ejusd. Comœdiæ* scribit, phormium dici tegeticulum, quo pavimentum insternitur. ¶ Fuit etiam Phormio Philosophus Peripateticus, qui Ephesi coram Antiocho, & Annibale disertissime locutus est de Imperatoris officio, & de omni re militari, de quo Annibal interrogatus, quid sentiret, dixit, multos se deliros senes vidisse, sed qui magis, quam Phormio deliraret, vidisse neminem. *Cic. 2. de Orat.*

Phormium, ii, n. 3. φορμίον, heto, sive ero, cophinus. V. Phormio.

Phoroneus, m. 2. per tres syllabas φορωνεύς, filius Inachi fl. frater Ius, sive Ionis, Rex Argivorum. *Euseb. l. de Temp.* Aliqui dicunt, Phoroneum Argivorum Regem filium habuisse Inachum, qui a se fluvium Inachum denominarit, hinc esse, quod Poetæ fluvium pro filio Phoronei accipiant. Hic initio dispersos populos in urbem coegit, quam appellavit Phoronicon. Filium genuit Ægialeum, & filiam Niobem. *Bocc. l. 7. Gen. Stat. 4. Theb. v. 589. Plin. l. 7. c. 56.*

Phoroneus, a, um, per quatuor syllabas, φορώνειος, quod ad Phoroneum spectat. *Stat. 3. Syl. 2. v. 101.* Iis Phoroneis quondam stabulata sub antris.

Phoronis, idis, f. φορωνίς, Io filia Inachi, soror Phoronei. *Ovid. 1. Met. v. 668.* Nec superum Rector mala tanta Phoronidos ultra Ferre potest. *Sen. in Thyest. v. 114.* Phoronides latuere venæ. h. e. undæ Inachi fluvii, filii Phoronei.

Phosphoreus, a, um, adject. *Prudent. Cathem. 3. v. 147.* Et qua Phosphoreum temo regit jugum. Al. leg. *Bosphoreum*.

Phosphorus, i, m. *Lucifero*, φωσφόρος, Lucifer, stella Veneris matutino tempore. Nam vespere eadem *Hesperus* vocatur. Est a φῶς, *lumen*, & φέρω, *porto*. *Cicer. 2. de nat. Deor.* Infima est quinque errantium, terræque proxima stella Veneris, quæ Phosphoros Græce, Lucifer Latine dicitur, cum antegreditur Solem; cum subsequitur autem, Hesperos.

Phradmon, onis, m. statuarius insignis, qui paucis annis post Phidiam floruit: de quo *Plin. l. 34. c. 8. & Colum. l. 10. v. 30.*

Phragmites, is, φραγμίτης, genus arundinis tenuis, & gracilis. *Plin. l. 32. c. 10.*

Phrasis, is, f. *frase*, φράσις, dictio, stylus, elocutio, genus elegans, & ornatum loquendi. A *Quintil. l. 10. c. 1.* definitur eloquentiæ corpus, & dicendi modus: est a φράζω, *edissero*. *Quintil. l. 10. c. 1.* Macer, & Lucretius legendi quidem, sed non ut phrasim, idest corpus eloquentiæ, faciant.

Phrenes, um, φρένες. *Plin. lib. 11. cap. 37.* Exta homini ab inferiore viscerum parte separantur membrana, quam præcordia appellant, Græci appellaverunt phrenas.

Phrenesis, is, f. *frenesia*, φρένησις, idem ac phrenitis, hoc est insania, furor. *Senec. l. 1. de Ira, c. 13.* Dic & phrenesim, & insaniam viribus necessariam, quia sæpe validiores reddit. *Juven. sat. 14. v. 136.* Cum furor haud dubius, cum sit manifesta phrenesis. *Seren. Sammon. c. 8. & Prudent. Hamartig. vers. 115.* secundam hujus vocis corripuere, licet Græce scribatur per η.

Phreneticus, a, um, o. 1. a. *frenetico*, φρενητικός, qui phrenesi laborat. *Cic. 1. de Div. c. 38.* Ego haud scio, an nec cardiacis hoc tribuendum sit, nec phreneticis.

Phrenetizo, as, n. 1. phrenesi laboro. *Cæl. Aurel. in præfat. Acut.* Phrenetizandi causas dicens.

Phreniticus, a, um, phrenitide laborans. *Celsus l. 3. c. 18.*

Phrenitis, itidis, f. *frenesia*, Germ. *unsinnigkeit*, Gall. *phrenesie*, Hisp. *frenesia*,

φρε-

φρενῖτις, deliratio, infania, tum febri acuta, proveniens ex immoderata sanguinis effervescentia. Plura de illa leges apud *Cels. l. 3. c. 18.*

Phronesium, f. 2. Φρονήσιον, a prudentia, meretricis nomen, apud *Plaut.*

Phryganion, ii, n. nomen animalis, quod adalligatum quartanas sanare creditum fuit, teste *Plin. l. 30. c. 11.*

Phryges, gum, m. pop. Phrygiæ. Barbari, ac servili ingenio esse ferebantur, solitique verberibus in officio contineri. Hinc adag. *Phryx plagis melior fieri solet*, apud *Cic.* in eos, qui non monitis, nec pudore, sed verberibus tantum emendantur. *Cicer. pro Flacc.* Utrum igitur nostrum est, an vestrum hoc proverbium, Phrygem plagis fieri solere meliorem? ¶ Pastores erant. *Cic. 1. de Div.* ¶ Avibus, & earum significationibus obtemperabant. *Id. ibid.* ¶ Populi Phrygiæ minoris, idest Trojani, innumeris acceptis calamitatibus ob Helenæ raptum, vix decimo demum anno de ea restituenda consultare cœperunt, quam si statim reposcenti Menelao reddidissent, his ærumnis se se subduxissent. Hinc prov. *Sero sapiunt Phryges*, quod est in Tragœdia Livii Andronici, quæ inscribitur *Equus Trojanus*, in eos, quos sero pœnitet male, vel stulte factorum. *Cic. l. 7. Fam. ep. 16.* In Equo Trojano scis esse in extremo, Sero sapiunt. ¶ In sing. num. *Claud. l. 2. in Eutrop. v. 153.* Ostrogothis colitur, mistisque Gruthungis Phryx ager. *Phædr. l. 3. in præfat.* Si Phryx Æsopus potuit, &c.

Phrygia, f. 1. *Frigia*, Φρυγία, regio Asiæ minoris, ita dicta a Phryge fl. qui eam a Caria dividit, vel a Phrygia filia Cecropis, vel a Phrygio, sive Brygio oppid. Macedoniæ, unde coloniæ profectus arunt in Phrygiam. Duplex est, magna, seu major, & parva, seu minor. Phrygia magna, est regio ampla in mediterraneis, Galatiæ, Pamphyliæ, Lydiæ, Cariæque confinis. Regio est versus Hellespontum, & oram maris Ægæi, ad Occas. Ante *Troas* dicebatur, a Phrygibus occupata Phrygia minor dici cœpit. V. *Plin. l. 5. c. ult. & Curt. l. 3. c. 1.*

Phrygianus, a, um, Phrygionum opere confectus, ut Phrygianæ vestes, idest acu pictæ, & filis aureis decoræ. *Plin. l. 8. c. 48.* Togas rasas, Phrygianasque D. Augusti novissimis temporibus cœpisse, scribit *Fenestella*. *Harduin.* legit ex quibusdam MSS. *Phryxianas*, & exponit vestes villosas, & crispas ad similitudinem Phryxei velleris.

Phrygicus, a, um, Phrygius. *Valer. Max. l. 7. c. 5. n. 2.* Qui Matrem Idæam Phrygiciis sedibus ad nostras aras focosque migrantem excepit.

Phrygiones, m. 3. *recamatori*, φρύγιος, qui acu pingunt, vel qui vestes auro intexunt, a *Phrygibus*, qui artificio vestes acu pingendi nobiles erant, atque adeo artem hanc invenisse existimantur, ut auctor est *Serv. ad 3. & 9. Æn.* & *Plin. l. 8. c. 48.* his verbis: Acu facere Idæi Phryges invenerunt, ideoque Phrygiones appellati sunt. *Harduin.* ex MSS. omnibus legit: *ideoque Phrygiania appellata* sunt, subaudi vestes. *Plaut. Aul. 3. 5. 34.* Stat fullo, phrygio, aurifex, lanarius. *Id. Men. 2. 3. 72.* Pallam illam ad phrygionem ut deferas, ut reconcinnetur. Adde *ibid. 3. 2. 4.* & *Trin.* apud *Non. c. 1. n. 10.*

Phrygionius, a, um, adject. V. in dictione præcedenti.

Phrygius, a, um, φρύγιος, quod est a Phrygia. *Cic. pro Rosc. Am.* Quis ibi non est vulneratus ferro Phrygio? *Ovid. 13. Met.* Phrygias arces, h. e. Troja. ¶ Phrygius lapis, gleba pumicosa, tingendis vestibus utilis, a Phrygia, ubi nascitur. *Plin. l. 36. c. 19.* ¶ Phrygii modi, h. e. cantus, & choreæ adhibitæ a Sacerdotibus Cybeles, quæ in Phrygia maxime colebatur. *Ovid. in Ibin.* Attonitusque seces, ut quos Cybeleia mater Incitat, ad Phrygios vilia membra modos. Adde *Tibul. lib. 1. eleg. 4.* ¶ Phrygiæ, mulieres a Phrygia. *Virg. Æn. 9.* O vere Phrygiæ; neque enim Phryges. ¶ Idem *Virg.* sæpissime Phrygium pro Trojano usurpat. ¶ Phrygia mox apud *Stat. 12. Theb. v. 224.* est, qua facta magnæ deum matris a Phrygibus in Dindymo Phrygiæ monte fiebant. ¶ *Phrygium canere* apud *Quintil. l. 1. c. 12.* (al. *c. 17.*) est Phrygium modum canere.

Phryne, es, f. 1. Φρύνη, nobilis Athenis meretrix, Thespiensis genere. Cum in judicium capitis adducta esset, plurimisque, & gravissimis criminibus premeretur, nulla ei res alia ad absolutionem suffragata est, quam formæ præstantia. Nam Hyperides Orator, qui eam defendebat, cum opinio esset, condemnatum iri, illam constituit in eorum conspectu, tunicasque a pectore abscidit, ut nudum ejus pectus aspicerent, tantamque & oratione, & hoc facto judicum misericordiam commovit, cum eam tanquam Veneris Sacerdotem oleo perfunderet, ut judices, religione quadam animis eorum occupatis, ac deterritis, non sint ausi eam condemnare. Phryne absoluta, Euthias accusator iratus, quod v judicio victus in re tam aperta discessisset, nullam postea causam dixit. *Quintil. l. 2. c. 15.* ¶ Tantam vim pecuniæ coacervasse quæstu corporis dicitur, ut excisas ab Alexandro Thebas reficere propria ære potuerit. *Propert. lib. 2. eleg. 5.* (al. *6.*) *v. 5.* ¶ Apud *Horat. epod. 14.* Phryne pro quovis scorto ponitur.

Phrynion, ii, Φρύνιον, herba efficax remedium præbens contra rubetas, quas Græci φρύνους vocant. *Plin. l. 25. c. 10.*

Phryx, gis, adject. V. Phryges.

Phryx, gis, m. fl. Phrygiæ minoris, unde universa Phrygia nomen accepit, qui Phrygiam a Caria disterminat, & in Hermum Smyrnæ fl. influit. *Plin. l. 5. c. 29*

Phryxæus, a, um, φρίξειος, quod ad Phryxum spectat. *Ovid. 7. Metam.* Phryxeaque vellera poscunt.

Phryxus, masc. 2. Athamantis ex Nephele filius, qui cum novercales insidias ferre non posset, una cum Helle sorore profugit, accepto a patre ariete, cui vellus erat aureum. Eo conscenso cum in Asiam trajicere vellent, Helle puellari timore exterrita, decidit in mare, quod ex ejus nomine Hellespontus appellatur, Phryxus vero incolumis in Colchidem pervenit, ad Regem Æeten, ubi arietem Jovi, vel ut aliis placet, Marti immolavit, vellusque illud aureum in templo suspendit, quod postea Jason Medeæ ope adjutus abstulit. Aries vero inter sidera locatus, pristinam effigiem tenuit. Phryxus Cithorum genuit. *Justin. l. 42. Tac. 6. Annal. c. 34. & Boccat. l. 13. Gen.*

Phthia, æ, f. Φθία, opp. Phthiotidis reg. in Thessalia, patria Achillis, apud sin. Maliacum, & Apidanum fl. *Plin. l. 4. c. 7.*

Phthiotis, idis, f. Φθιῶτις, regio Helladis, pars Thessaliæ australis. *Plin. l. 4. c. 8.*

Phthiotæ, arum, m. Phthiæ incolæ. *Plin. l. 4. c. 7.*

Phthioticus, a, um, adject. a Phthia, ut Phthiotica Tempe, apud *Catul. carm. 65.* (al. *63.*) *v. 35.*

Phthiriasis, is, f. 3. φθειρίασις, morbus pedicularis, a φθείρ, *pediculus*, quod a φθείρω, *corrumpo*, quia nascitur ex corporis corruptione. *Plin. l. 20. c. 1.* Sic & contra Phthiriasim bibitur, & hydropises.

Phthirophagi, masc. 2. pop. Sarmatiæ Asianæ, in Corocondama penins. ad Euxinum mare, a φθείρ, *pediculus*, & φάγω, *edo*, propter tenuitatem victus, quasi pediculis vescantur. *Plin. l. 6. c. 4.*

Phthisicus, a, um, adject. *tisico*, φθισικός phthisi laborans. *Plin. l. 20. c. 6.* Sanguinem vero excreantibus, & phthisicis succus prodest.

Phthisis, is, f. 3. *tisica*, φθίσις, tabes, morbus, qui totum corpus extenuat, & consumit, conjunctus cum tussi, sputo purulento, aliisque symptomatibus. Provenit ex ulcere pulmonum, vel etiam alterius visceris nobilioris sanguinei, a φθίω, sive φθίνω, *corrumpo*. *Colum. l. 6. c. 4.* Cum pulmones exulcerantur, inde tussis, & macies, & ad ultimum phthisis invadunt. *Juven. sat. 13. v. 95.* Et phthisis, & vomicæ putres.

Phthisisco, is, n. 3. phthisi laboro. *Sidon. l. 5. ep. 14.* Jecorosis, & phthisiscentibus medicabilis.

Phthitarus, i, m. nomen piscis nostris temporibus incogniti. *Plin. l. 32. c. ult.*

Phthius, a, um, Φθῖος, quod est ex Phthia urbe Thessaliæ. *Ovid. 12 epist. Briseid.* Quam fine me Phthiis canescant æquora remis. *Horat. l. 4. od. 6.* Phthius Achilles.

Phthongus, m. 2. φθόγγος, sonus, tonus. *Plin. lib. 2. cap. 22.* In ea Saturnum Dorio moveri phthongo, Jovem Phrygio. Adde *Vitruv. l. 5. c. 2.*

Phthorius, a, um, adject. φθόριος, corrumpendi, seu extinguendi vim habens, a φθορά, *pernicies*. *Plin. l. 14. c. 16.* Hoc vinum phthorium vocant, quoniam facit abortus.

Phu, *fu*, *valeriana*, φοῦ, herba Valeriana. *Plin. l. 12. c. 12.*

Phy, interjectio mirantis, teste *Donato*. *Terent. Adelph. 3. 3. 59.* Phy, domi habuit, unde disceret.

Phycis, idis, φυκίς, piscis verno tempore varii coloris, reliquis anni partibus candidus. *Plin. l. 9. c. 16.*

Phycites, æ, φυκίτης, gemma algæ colorem habens. *Plin. l. 37. c. 10.*

Phycos, i, φῦκος, frutex marinus. *Plin. l. 13. c. 25.* ubi ait, a Latinis appellari algam, sed minus proprie, cum alga herba sit, phycos autem frutex.

Phygethlon, n. 2. φύγεθλον, tuberculum inflammatorium, vel potius erisipelaceum absque suppuratione, ad glandulas plerumque subcutaneas obortum, cum dolore insigni urente, & mordicante, proveniens ab ichore sanguineo acriore, ibidem stagnante. *Cels. l. 5. c. 28.*

Phylaca, f. 1. *prigione*, locus custodiæ, idest carcer, a φυλάσσω, vel ττω, *custodio*. *Plaut. Capt. 3. 5. 39.* Illinc est abductus recta in phylacam.

Phylace, es, f. 1. opp. Thessaliæ, al. Magnesiæ, in Epiri, seu Molossidis, quæ Epiri regio est, confinio, conditum a Phylaco Dejonis filio, ubi Protesilaus regnavit. *Plin. l. 4. c. 9.*

Phylaceius, a, um, quod ad Phylacen urbem spectat. *Ovid. Trist. l. 5. el. ult.* Ut vivet fama conjux Phylaceia. idest Laodamia uxor Protesilai.

Phylacides, æ, m. Protesilaus, a Phylace urbe Thessaliæ, in qua regnavit. *Ovid. l. 2. de Art. v. 356.* Phylacides aberat, Laodamia, tuus. Ubi Poeta primam produxit contra primitivi naturam. Alii scribunt *Phyllacides*.

Phylacista, æ, masc. 1. φυλακιστής, carceris custos, a φυλάττω, *custodio*. *Plaut. Aul. 3. 5. 44.* Treceuti constant phylacistæ in atriis. Ubi translate intelligit importunos creditores, qui non minus custodiunt debitores suos, quam custos carcere detentos.

Phylacterium, ii, n. φυλακτήριον, amuletum, remedium, quod gestatur ad avertendos morbos, & incantamenta. a φυλάσσω, custodio. *Marcel. Empir. cap. 8.* Lapillos pertundes, & lino inserto pro phylacteria uteris. ¶ Apud Hebræos *phylacteria* erant pittacia, seu membranæ decalogi legem præscriptam habentes, quas gestabant in capite supra frontem: de quibus V. *Hieronym. in Matth. c. 23.*

Phylarchus, i, φύλαρχος, tribunus, vel tribuum princeps: a φυλή, tribus, & ἄρχων, princeps. *Cic. Fam. 15. ep. 1.* Phylarchus Arabum. *Ammian. lib. 24* Phylarchus Saracenorum.

Phyllis, idis, f. φυλλίς, filia Lycurgi Regis Thracum, quæ Demophoontem Thesei filium Regem Atheniensium ex Trojano bello redeuntem hospitio, lectoque excepit, accepta prius ab eo fide, ut domi compositis rebus, illam uxorem duceret. Profectus itaque Demophoon cum ultra statutum tempus variis districtus negotiis in patria detineretur, Phyllis & amoris impatientia, & doloris impulsu, quod se spretam esse crederet, laqueo vitam finivit, & conversa est in arborem amygdalum sine foliis. Postea reversus Demophoon, cognita re, ejus amplexus est truncum, qui, velut sponsi sentiret adventum, folia emisit. Unde etiam *phylla* sunt dicta a Phyllide, quæ ante *petala* dicebantur. Aliqui dicunt, Phyllidem, cum se vellet in mare dejicere, Deorum miseratione in amygdalum esse conversam. *Serv. in 5. Ecl.* Cremutius auctor est, nusquam vivere arborem, ex qua Phyllis se suspenderit. *Plin. l. 16. c. 26.*

Phyllon, n. 2. φύλλον, spina, al. polygonaton, ischias, & leucacantha, sine caule, sine flore, sine echino, foliis longis, aculeatis, & lactucæ similibus. *Plin. l. 22. c. 16.*

Phyma, atis, φῦμα, tuberculum furunculo simile, sed rotundius, & planius, sæpe etiam majus. *Cels. l. 5. c. 28.*

Phynon, onis, m. φύνων, nomen est collyrii, cujus conficiendi rationem tradit *Cels. l. 6. c. 6.*

Physama, atis, n. φύσημα, lacrymæ genus, ex metopio arbore stillans, pingue, & resinosum. *Plin. l. 12. c. 23.*

Physeter, eris, m. φυσητήρ, bellua ex balænarum genere, in mari Gallico & Indico. Nomen habet a φυσάω, *flo*, quod non ore, sed fistulis quibusdam in vertice prope oculos positis ingentem aquarum vim emittet. *Plin. lib. 9 cap. 4.* Maximum animal in Indico mari pristis, & balæna est, in Gallico Oceano physeter, ingentis columnæ modo se attollens, altiorque navium velis, diluviem quandam eructans.

Physica, æ, vel Physice, es, f. Germ. *natürliche sachen*, Gall. *physique*, Hisp. *fisica*, φυσική, scientia naturalis, idest quæ circa res naturales versatur. *Cic. 1. Acad. c. 7.* Sed enitar, ut Latine loquar, nisi in hujuscemodi verbis, ut Philosophiam, aut Rhetoricam, aut Physicam, aut Dialecticam appellem, quibus, ut aliis multis, consuetudo jam utitur pro Latinis.

Physica, orum, n. φυσικά, res naturales, scientia naturalis, libri, in quibus de rebus naturalibus disseritur. *Cic. in Orat.* Quem etiam, quo grandior sit, & quodammodo excelsior, ne physicorum quidem esse ignarum volo. Adde *1. Fin. c. 6.*

Physice, adv. *fisicamente*, more physicorum, *Cic. 3. de nat. Deor. c. 7.* Quæ a te physice dicta sunt de vi ignea.

Physicillo, as, φυσιολογέω, res naturales investigo, physicum ago. *Martian. Capel. l. 1.*

Physicus, ci, subst. m. *fisico*, Ger. *naturkundiger*, Gal. *physicien*, Hisp. *fisico*, φυσικός, Philosophus naturalis, seu qui Physicæ dat operam, qui rerum naturam rimatur, vel, ut *Cic.* definit *in Timæo*, acer investigator, & diligens earum rerum, quæ a natura involutæ videntur. *Id. 1. de nat. Deor. cap. 30.* Non pudet igitur Physicum, idest speculatorem, venatoremque naturæ, ab animis consuetudine imbutis petere testimonium veritatis.

Physicus, a, um, *naturale*, φυσικός, naturalis, sive ad rerum naturam pertinens. *Cic. 2. de Div.* Aut geometricum quiddam, aut physicum, aut dialecticum explicare. *Id. 2. de nat. Deor. c. 21.* Physica ratio.

Physiognomon, onis, m. *fisionomo*, φυσιογνώμων, qui hominum mores ex vultu, & corpore cognoscit. *Cic. de Fato, cap. 5.* Quid? Socratem, nonne legimus, quemadmodum notarit Zopyrus physiognomon, qui se profitebatur hominum mores, naturasque ex corpore, oculis, vultu, fronte pernoscere?

Physiologia, æ, f. φυσιολογία, scientia, quæ de naturis rerum disserit, eadem ac Physica. *Cic. 1. de nat. Deor.* Hanc censes primis, ut dicitur, labris gustasse Physiologiam? *Id. 1. de Div. c. 41.* Qui & naturæ rationem, quam Physiologiam Græci appellant.

Physis, is, φύσις, Græce naturam significat. Hinc Physis appellari ait *Plin. l. 37. c. 11.* quasdam gemmas proprio nomine carentes, quia ipsius naturæ admirationem in se continent.

Phyteuma, atis, φύτευμα, herba amatoria. *Plin. l. 27. c. 12.*

P A N T E I.

Piabilis, le, n. 3. *che si può purgare*, καθάσιμος, quod purgari, seu placari potest. *Ovid. 3. Fast. v. 289.* Piabile fulmen.

Piacularis, & re, n. 3. *espiatorio*, καθαρτήριος, ἀγνιστικός, quod vim habet expiandi, quod ad satisfactionem peccati pertinet, vel datur, a *piaculum*. *Plaut. Epid. 1. 2. 35.* Me ne piacularem oportet fieri, ob stultitiam tuam, Ut meum tergum stultitiæ tuæ subdas succidaneum? Idest, oportet me, tuam stultitiam meis scapulis expiari. *Liv. l. 1. c. 26.* In quibusdam piacularibus sacrificiis factis, &c. ¶ Piacularia auspicia dicebantur, teste *Festo*, quæ sacrificantibus tristia portendebant, cum aut hostia ab ara profugisset, aut percussa mugitum edidisset, aut in aliam partem corporis, quam oporteret, cecidisset. ¶ Piacularis porta, quædam porta urbis Romæ, ita appellata ob quædam piacula, quæ ibi fieri solebant. *Idem Fest.*

Piaculariter, adv. ita ut piaculo opus sit, impie. *Tertul. de pudic. c. ult.* Piaculariter negare. Al. leg. *peculiariter*.

Piaculo, as, avi, atum, a. 1. expio, piaculis placo. *Cato R. R. c. 141.* Mars Pater, te hisce suovetaurilibus piaculo.

Piaculum, i, n. scelus, delictum, a *pio*. *Virg. 6. Æn. v. 596.* Distulit in seram commissa piacula mortem. Ubi *Serv.* Piacula, commissa, propter quæ expiatio debere

debaretur. ¶ Metonymice fumitur pro quolibet facrificio piaculari, feu expiatorio, *fatisfizio*, *purgazione*, כופר, Ger. *opffer*, Gall. *facrifice*, *offrande pour le peché*, Hifp. *facrificio per el pecado*, *purgacion*, ἄγνισμα, κάθαρμα, *Hor. l.* 1. *od.* 28. Teque piacula nulla refolvent. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 22. Quotum cenfet, habendas triduum ferias, & porca fœmina piaculum pati. Aliqui pro *pati* corrigunt *dandum*. *Liv. l.* 2. *c.* 38. Piaculum mereri.

Piacŭlus, a, um, adject. piacularis, ut porco piaculo facere, apud *Cat. de R. R. c.* 139.

Piam, fyllabica adjectio, quæ extra compofitionem nihil fignificat, in compofitione aliquid addit fignificationi dictionis, cum qua componitur, ut *Quifpiam*.

Piāmen, inis, n. idem ac piamentum. *Ovid.* 2. *Faft. v.* 19. Februa Romani dixere piamina patres.

Piamentum, ti, n. *purgazione*, κάθαρσις, expiatio, actus expiandi, vel id ipfum, quo in expiando utebantur. *Plin. l.* 25. *c.* 4. Hac evulfa, fcrobem repleri vario genere frugum, religio eft, ac terræ piamentum.

Piatio, onis, f. piamentum, expiatio. *Liv. l.* 28. *c.* 2. In menfa id reponi, adoleriqua ad Larem, piatio eft.

Piātrix, icis, f. ἀγνίστρια, Sacerdos, quæ expiare erat folita, quam quidam fimulatricem, alii fagam, alii expiatricem vocant. *Feft. Plaut. Mil.* 3. 1. 101. Tum piatricam non poteft quin munerem.

Piātus, a, um, purgatus, luftratus, expiatus. *Ovid. heroid. epift.* 19. *v.* 193. Nec minus hefternæ confundor imagine noctis, Quamvis eft facris illa piata meis. *Plin. l.* 2. *c.* 25. Cometes, terrificum magna ex parte fidus, ac non leviter piatum, ut civili motu Octavio confule, iterumque Pompeii & Cæfaris. h. e. non levi calamitate & clade Reipublicæ expiatum.

Pica, æ, f. *pica*, *gazza*, Ger. *ein atzel*, Gal. *pie*, Hifp. *pega*, *picaza*, κίττα, avis magnitudine palumbæ, alis vario colore, & præfertim cæruleo depictis, humana imitans verba. In has aves fabulantur Poetæ mutatas effe Pierides, ideft, novem filias Pieri, & Evippes, quod cum Mufis certare aufæ effent, indeque illis priftinam loquacitatem, humanæque linguæ ftudium remanfiffe. *Perf. in prol.* Quod fi doloft fpes refulferit nummi, corvos poetas, & poetrias picas cantare credas Pegafeium melos. V. *Plin. l.* 10. *c.* 33. & 42. & *Ovid.* 5. *Metam.* ¶ Eft & alia pica, fub ventre albo, fuperius nigra, cauda longa, quæ varia appellatur, quæ ab Apennino Romam verfus Plinii ætate cerni cœpit. *Plin. l.* 10. *c.* 29.

Picāria, æ, f. locus ubi pix effoditur (eft enim pix quædam foffilis, tefte *Plin. l.* 16. *c.* 12.) vel ubi coquitur. *Cic. de clar. Orat. c.* 22. Liberi focietatis ejus, quæ picarias redemiffet. Al. leg. *picenarias*, al. *pecuarias*. *Ulp. l.* 17. *de V. S.* Vectigal falinarum, metallorum, & picariarum. Sed alii leg. *pifcariarum*.

Picātus, a, um, *impeciato*, πισσωτός, pice illitus. *Colum. l.* 12. *c.* 2. Dolia partim picata, partim defricata. ¶ Vinum picatum dicitur, quod pice conditum eft. Solebat enim mufto in primo fervore (qui fere novem diebus peragitur) pix afpergi, ut odor vino conciliaretur, & quoddam faporis acumen. *Plin. l.* 14. *c.* 19. & 20. ¶ Fuit & vinum picatum naturale, ex uva picata, quæ naturæ picis odorem, & faporem habebat, in agro Viennenfi. *Plin. l.* 14. *c.* 1. & 2. *Id. l.* 23. *c.* 1. Ad omnia hæc utilius id, quod fponte naturæ fuæ picem refipit, picatumque appellatur.

Picĕa, æ, f. *picea*, πεύκη, πίτυς, arbor ejufdem generis, ac pinus, tefte *Diofcoride*, nifi quod minus alte, minorique recta affurgit, pinguiore, ac tenuiore folio eft, conum minorem, ac magis algentem, nucleos quoque refina perfufos gerit. Aliquibus definitur arbor larici fimillima, folio brevi, tædæ proximo, immortali vitura. Eft a πεύκη, mutato *u* in *i* breve, vel a *pice*, quam fundit. De ea *Plin. l.* 16. *c.* 9. 10. 24. 25. 26. *l.* 17. *c.* 12. 18. *l.* 24. *c.* 6. *Vir. Æneid. l.* 9. *v.* 87. Nigranti picea, trabibufque obfcurus acernis.

Picearia, V. Picaria.

Piceafter, ftri, m. picea fylveftris. *Plin. l.* 24. *c.* 20. Fit a picea refina, in Hifpania autem e piceaftris minime laudata.

Picĕātus, a, um, πισσόχειρος, pice illitus. *Martial. l.* 8. *epigr.* 59. Non fuit Autolyci tam piceata manus. Ubi piceatam manum dicit pro furaci, quafi quæ picis inftar, quod tangit, auferat.

Picentes, tium, & tum, Picentini. *Cic. pro Syll.* & *Silius l.* 10. ¶ In fingulari numero *Prudent. in Hippolyto*, *v.* 206.

Picentia, f. 1. *Bicenza*, olim opp. Picentinorum, nunc tenuis vicus, quem allabitur fl. *il Bicentina*, inter Salernum, & Ebolos. *Sil. l.* 8. *v.* 579.

Picentīnus, a, um, adject. ad Picenum pertinens. *Martial. l.* 13. *ep.* 47. Picentina Ceres niveo fic nectare crefcit. ¶ Picentini, pop. Italiæ, in fecunda regione, in ora maris Tyrrheni, a Surrento, five Minervæ promontorio ad Silarum ufque fl. tefte *Plin. l.* 3. *c.* 5. inter Campanos ad Occ. Lucanos ad Or. Silam fl. dividente, & Hirpinos ad ftor. in Regno Neapolitano, ubi nunc pars Borealis Principatus citerioris, juxta finum Salernitanum, quorum ager Picentinus, & ora Picentinum litus *Plinio* dicitur, vulgo *Cofta d' Amalfi*, & *Principato citra*. *Plin. l.* 3. *c.* 5. & 13.

Picēnum, n. *Marca d' Ancona*, regio Italiæ, juxta mare Hadriaticum. Habet ab Or. Aternum fl. quo ab Aprutio dividitur, etfi aliqui ab hac parte terminum Piceni conftituant Truentum fl. ab Occ. Æfim fl. quo feparatur ab Umbria, a Sept. mare Hadriaticum, a Mer. Apenninum M. quo ab Umbris, & Sabinis fejungitur. Nomen accepit a *pica*, vel a *pico* Martio, qui, cum populi Piceni a Sabinis, a quibus originem traxerunt, Afculum commigrarent, in eorum vexillo infediffe dicitur, tefte *Strabone l.* 5. V. *Plin. l.* 3. *c.* 13.

Picēnus, a, um, quod ad Picenum reg. fpectat, ut Picena tellus. *Sil. l.* 8. *v.* 425. Picena oliva. *Martial. l.* 9. *ep.* 15.

Picĕus, a, um, πίσσινος, quod eft ex pice, vel quod eft vifcofum, ac tenax inftar picis: item quod nigrum eft. *Mart. l.* 2. *ep.* 41. Et tres funt tibi Maximina dentes, fed plane piceique, buxeique. *Virg.* 2. *Georg. v.* 309. picea caligo. *Ovid.* 11. *Met. v.* 549. piceæ nubes. *Valer. Flacc. l.* 1. *v.* 617. Piceum cœlum.

Picīnum oleum. V. Piffinum.

Picīnus, a, um, ut picina uva, a colore picis dicta. *Plin. l.* 14. *c.* 3.

Pico, as, a. 1. *impegolare*, *impeciare*, πισσόω, pice linio. *Colum. l.* 12. *c.* 18. Et ferventiffima pice infufa novo alio rutabulo, & fcopula picatur. *Sueton. in Claud. c.* 16. Picare dolia.

Picris, f. 3. πικρίς, lactuca, vel cichorei agreftis genus, a πικρός, *amarus*. *Plin. l.* 19. *c.* 8. *l.* 21. *c.* 17. *l.* 22. *c.* 22.

Pictacium. V. Pittacium.

Pictāvi, m. 2. *Poictevins* pop. Galliæ Aquitanicæ, quorum regio Pictavienfis Provincia. *le Poitou*.

Pictavicus, a, um, adject. ad Pictavos pertinens. *Aufon. epigr.* 51. Imago Rufi Rhetoris Pictavici.

Pictŏnes, um, iidem ac Pictavi. *Plin. l.* 4. *c.* 19.

Pictonicus, a, um, adject. ad pictones pertinens, ut Pictonicum litus. *Aufon. ep.* 9. *v.* 36.

Pictilis, le, adject. pictus, ut pictilis baltheus. *Apul. l.* 11. *Metam.*

Pictor, ōris, m. *pittore*, γραφεύς, qui pingit, feu picturam exercet. *Cic.* 4. *Acad. c.* 7. Multa vident pictores in umbris, & in eminentia, quæ nos non videmus. *Hor. de Arte Poet.* Pictoribus, atque poetis Quidlibet audendi &c.

Pictorius, a, um, adject. ad picturas pertinens. *Tertul. l.* 2. *adv. Marcion. c.* 3. Poetica, & pictoria licentia.

Pictūra, æ, f. γραφική, ars pingendi. *Cic.* 3. *de Or.* Una eftate, ratioque picturæ, diffimillimique tamen inter fe Zeuxis, Aglaophon, Apelles. ¶ Metonymice accipitur pro tabula, vel tela, vel alia re, quæ picta eft. *Cic.* 6. *Verr. c.* 1. Nego, ullam picturam neque in tabulis, neque textilem fuiffe, quin quæfierit, infpexerit. *Id. in Or.* In picturis alios alia delectant.

Picturātus, a, um, ποικιλόγραπτος, pictura exornatus. *Claudian. in epift. ad Seren. v.* 3. picturatæ volucres. *Stat. Theb.* 5. *v.* 58. picturatus floribus agger. ¶ Veftes picturatæ dicuntur, quæ acu pictæ funt. *Virg.* 3. *Æn. v.* 483. Fert picturatas auri fubtegmine veftes.

Pictus, a, um *dipinto*, γραπτός. *Cic.* 5. *Fin.* Qui quidem dicunt, qui nunquam Philofophum, ut dicitur, pictum viderunt. *Id.* 5. *Tufc.* Stragulum textile magnificis operibus pictum. *Id. de cl. Orat. c.* 85. Lyfia nihil poteft effe pictius. h. e. in dicendo ornatius. *Virg. in Culice*, *v.* 69. Florida cum tellus gemmantes picta per herbas. *Martial. l.* 10. *epigr.* 72. Picti reges, h. eft pictis veftibus induti. ¶ *Picta toga*, quæ triumphantium fuit, itemque Confulum, fub Imperatoribus, & Prætorum, quoties ludos ederent, ita dicta eft, quod acu elaborata effet, & opere Phrygio diftincta. Eadem & *palmata* dicta eft; quanquam fæpius apud Latinos Scriptores invenies *palmatam tunicam*, quam *palmatam togam*. V. Palmatus. Item *Capitolina* aliquando dicitur, tum quod ea Jupiter Capitolinus indutus effet, tum quod veftes triumphales in templo Jovis Capitolini fervarentur, & inde, cum opus foret, depromerentur. *Lamprid. in Alexand.* Prætextam, & pictam togam nunquam nifi Conful accepit, & eandem quidem, quam de Jovis templo fumptam alii quoque accipiebant aut Prætores, aut Confules. V. *Ferr. de re Veftiar. l.* 2. *c.* 7.

Picŭla, læ, diminut. a *pix*. *Apul. de herb. c.* 36. Ipfam cum nitro, & axungia, picula ex aceto foveto.

Picumnus, m. 2. πικουμνός, genus avis, al. picus Martius. *Non. c.* 12. *n.* 36. ¶ Item Picumnus, Deus, qui in facris Romanis adhibebatur. V. *Pilumnus*.

Picus, i, m. *pico*, *picchio*, Ger. *ein fpecht*, Gal. *pic*, Hifp. *pico*, δρυοκολάπτης, δενδροκολάπτης, avis parva aneis unguibus, quæ cavat arbores, in quibus pullos educat, & fcandit in fubrectum felium modo, quæ ab Ariftophane πελεκᾶς, *pelecanus* vocatur, a πελεκάω, hoc eft, ξέω, ἀξινεύω, quia arbores tundit, atque excavat. *Feft.* & *Ifid. l.* 12. *Orig. c.* 7. dicunt, fic vocari a Pico Aboriginum Rege, quod ille hac ave in aufpiciis uteretur. Cognomine dicitur Martius, quod Marti facer effet. De hac ave *Plin.* differit *l.* 10. *c.* 18. 29. & 33. *l.* 11. *c.* 37. *l.* 25. *c.* 4. *l.* 27. *c.* 10. *l.* 29. *c.* 4. *l.* 31. *c.* 16. ¶ Picos etiam Romani veteres vocabant, qui Græcis gryphes dicuntur. *Plaut. Aul.* 4. 8. Picis divitiis, qui aureos montes colunt, ego folus fupero.

Picus, m. 2. filius Saturni, pater Fauni, avus Latini, Rex Aboriginum, peritiffimus augurrum. Hunc Pomona Dea pomorum amavit, & ejus volentis eft fortita conjugium. Poftea a Circe etiam amatus eft, quam cum fperneret, ab illa irata in avem picum Martium converfus eft. Hoc ideo fingitur, quia augur fuit, & domi habuit picum, per quem futura nofcebat: quod Pontificales indicant libri. Uxorem habuit Canentem filiam Jani, & Veniliæ, ex qua genuit Faunum. *Ovid.* 14. *Metam. Serv. in* 7. *Æn.*

Pie, adv. *piamente*, Ger. *gottsforchtiglich*, Gal. *religieufement*, Hifp. *piamente*, θεοσεβῶς, religiofe, cum magna in Deum fiducia. *Cicer. de nat. Deor.* Pie, fancteque Deum colunt. ¶ Aliquando ponitur pro benigne, clementer. *Cic. l.* 11. *Fam. ep.* 27. Alia, quæ defendam a te pie fieri, & humane. *Senec. de confol. ad Polyb. c.* 34. Utrumque piiffime idem, & fortiffime tulit.

Pĭĕres, rum, πίερες, populi Macedoniæ. *Plin. l.* 4. *c.* 10.

Pieria, f. 1. *Veria*, al. *Larafirbia*, πιερία, regio Macedoniæ, in confinio Dardaniæ, inter Axium, Aliacmonem, & Peneum fl. in qua urbes Pieria, Phylace, & Vallæ. Picem habet Idææ, Naricæ, Idææ, & Illyricæ comparandam. *Plin. lib.* 4. *cap.* 10. ¶ Pieria altera, regio Syriæ, in ora, in Caffiotide, inter Ciliciam, & Phœnicen, ubi mons ejufdem nominis, qui vulgo dicitur *Monte Nero*, al. *Montana negra*, & Amanı pars eft, ubi etiam Seleucia urbs præcipua cognomento Pieria. *Plin. l.* 5. *c.* 12. & 21.

Piericus, a, um, ad Pieriam pertinens. *Plin. l.* 4. *c.* 20. Pierica pix.

Pierĭdes, f. 3. novem filiæ Pieri Macedonis, vel Theffali ex Evippe, al. Enippe, quæ Mufas ad carminum, & cantus certamen provocare aufæ, ab iis victæ funt, judicio Nympharum, cumque convicia facerent, ab illis in picas verfæ fuere. *Ovid.* 5. *Met.* ¶ Vulgo hoc nomine Mufæ appellantur, dictæque creduntur a Pieria reg. Macedoniæ, vel a Pierio monte Theffaliæ in Macedoniæ confinio, ubi ex Jove, & Mnemofyne natæ fint. *Virg. Ecl.* 8. Dicite Pierides. ¶ In fingulari numero. *Ovid* 4. *Faft. v.* 220. Pieris orfa loqui. *Hor. l.* 4. *od.* 3. O teftudinis aureæ Dulcem quæ ftrepitum, Pieri, temperas.

Pierius, a, um, πιέριος, quod ad Pieriam reg. vel ad Pierium mont. aut fl. vel ad Pierides, vel, ut vulgus ufurpat ad Mufas fpectat. *Ovid. l.* 2. *de Pont.* Lucida Pieria tendis ad aftra via. *Horat. l.* 3. *od.* 4. Pierium antrum. ¶ Dies Pierii funt, quos impendimus literarum ftudiis. *Stat. l.* 1. *Sylv.* 3.

Pĭĕrus, m. 2. Macedo quidam, vel Theffalus, qui ex Evippe, al. Enippe, genuit novem filias, quæ Pierides appellatæ funt. *Ovid.* 5. *Met.* Idem Linum filium ex Evippe fufcepit. Condidit urb. Pieriam in Macedonia, al. in Bœotia.

Pĭĕrus, m. 2. ul. Pierius, mons Theffaliæ, al. Bœotiæ, in confinio Macedoniæ, apud Olympum M. ubi opp. ejufdem nominis, Pheria proximum, cum lacu cogn. *Plin. l.* 4. *c.* 8. Vulgo dicitur Mufis facer effe. Sed filiæ Pieri cum Mufis confunduntur. V. *Pierides*.

Piĕtas, atis, f. *pietà*, חסד, Ger. *gottesforcht*, Gal. *pieté*, Hifp. *piedad*, εὐσέβεια, amor, & cultus erga parentes, vel alios majores, item erga patriam, quemadmodum religio eft cultus erga Deum, a *pius*. *Cic.* 2. *de Inv.* Pietas, per quam fanguine conjunctis, patriæque benevolis officium, & diligens tribuitur cultus. *Id. pro Planc.* Quid eft pietas, nifi voluntas grata in parentes? *Id. in Somn.* Cole pietatem, quæ cum fit magna in parentibus, & propinquis, tum in patria maxima. ¶ Dicitur etiam de Deo. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 41. Eft enim pietas juftitia adverfum Deos. ¶ Interdum ponitur pro benignitate, & clementia. *Claudian. de IV. Conf. Honor. v.* 513. Quæ pietas, quantufque rigor, tranquillaque magni Vis animi. ¶ Pietas a Romanis Dea putata eft, ædemque habuit Romæ eo in loco, ubi poftea Marcelli theatrum extructum eft. *Cic.* 2. *de Leg. Plin. l.* 7. *c.* 36.

Pietaticultrix, icis, quæ pietatem colit. *Petron. in Satyr.* Ciconia etiam grata, peregrina, hofpita, Pietaticultrix.

Pigendus, a, um, particip. a Piget, *cofa da rincrefcere*. *Propert. l.* 4. *el.* 1. *v.* 74. Poficit ab invita verba pigenda lyra. *Ovid. ep.* 7. *v.* 100. caufas habet error honeftas: Adde fidem, nulla parte pigendus erit.

Pigĕo, es, gui, n. a. idem, ac piget, apud vet. *Plaut. Men.* 5. 9. 7. Adolefcens, quæfo, loquere tuum mihi nomen, nifi piget. Plerique al. leg. piget. ¶ Particip. *pigens*, *ntis*. *Apulej. l.* 4. *Metam.* Pigens triftifque retro domum pergit.

Piger, gra, grum, *pigro*, עצל, Ger. *faul*, Gall. *pareffeux*, Hifp. *perezofo*, ὀκνηρός, fegnis, iners, tardus. *Horat. l.* 1. *fat.* 4. piger fcribendi ferre laborem. *Id. ibid.* Difcedet pigrior ultro. *Id. l.* 2. *ep.* 2. piger militiæ. *Cic. Fam.* 8. *ep.* 1. Ad literas fcribendas pigerrimus. *Id. ib. ep.* 17. Piger in re militari. ¶ Interdum ponitur pro lento, feu vifcofo, & minime fluido. *Colum. l.* 2. *c.* 2. Qui modo pigrum teneat humorem. *Sil. l.* 16. *v.* 504. Arar pigerrimus undæ. *Ovid.* 4. *de Pont. el.* 10. Piger palus. ¶ Item pro longo, & diuturno. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. Piger annus. *Ovid.* 2. *Faft.* pigrum bellum. ¶ Præterea piger dicitur, qui pigros facit, ut frigus pigrum. *Auct. ad Heren. l.* 4. pigra hyems. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 5. ¶ *Martial. l.* 2. *epigr.* 11. Lugubre quiddam quod tacet piger vultus. h. e. triftis. ¶ *Pigriffimus* pro pigerrimus, eft *Tertull. in Exhortat. ad caftit. c.* 13.

Piget, ebat, guit, vel pigitum eft, imp. 2. *rincrefcere*, *effere molefto*, קוץ, Ger. *es verdreuft*, Gal. *être marry*, Hifp. *aver dolor o verguença*, ὀκνεῖν, μεταμέλει, doleo, moleftum eft, a *piger*. Quibufdam contra placet, *piger* effe a *piget*. Differt a *pudet*, quod *pudet* de iis dicitur, quæ turpiter fiunt, *piget* de iis, quæ cum damno, & malo; *pudere* ad dedecus refertur, *pigere* ad dolorem. *Don.* & *vetus Interpres Terentii*. Conftruitur cum gen. rei, vel cum infinitivo loco genitivi, & cum acc. perfonæ. *Cic. pro Dom. c.* 16. Ut me non folum pigeat ftultitiæ meæ, fed etiam pudeat. *Id. in Brut. c.* 52. Ad mifericordiam inducitur, ad pudendum, ad pigendum. *Id. in Salluft.* Quærere non piguit. *Silius l.* 7. *v.* 173. Nec pigitum parvofque lares, humilefque fubire. ¶ Reperitur etiam cum nom. feu accufat. *Ter. Phor.* 5. 3. Ne quid plus, minufve faxit, quod nos poftea pigeat. *Id. in prol. Heaut.* Neque fe id pigere. *Plaut. Pfeud.* Id, quod pudet,

pudet, facilius fertur, quam id, quod piget. ¶ Interdum ponitur pro tardare. *Fest.*

Pigmentarius, ii, m. *μυροπώλης*, qui divendit pigmenta, item thus, aliaque aromata, ac unguenta. *Jul. Firmic.* Thurarios faciet, vel pigmentarios, seu pharmacopolas. *l. 3. ff. de sicar.* Pigmentarii si cui temere cicutam dederint. *Cic. 13. Fam. ep. 17.* Accius pigmentarius valde gaudebat, se adversarium perdidisse.

Pigmentatus, a, um, [illegible], pigmentis ornatus. *Tertul. de cultu fem. c. 13. l. 2.* Taliter pigmentatæ Deum habebitis amatorem. *Prudent. Hamartig. v. 313.* Pigmentato meretrix crine.

Pigmentum, ti, n. *χρῶμα*, colores pictorum, a sup. pictum verbi *pingo*, c in g converso. *Plaut. Epid. 5. 2. 20.* Quem Apelles, Zeuxisque duo pingent pigmentis ulmeis, idest virgis ulmeis utentur ad corpus meum sanguine pingendum. *Cic. 1. de Div. c. 13.* Aspersa temere pigmenta in tabula, oris lineamenta efficere possunt. ¶ Speciatim sumitur pro unguento, quo mulieres utuntur ad venustandam faciem, qualis est cerussa, aliaque id genus fuci, quibus cuti candorem, & ruborem inducunt, *belletto*, *lisciu*, פוך, Ger. *farbe*, Gal. *fard*, Hisp. *afeyte*, *φῦκος*. *Plin. l. 36. c. 43.* Nuper portentosis ingeniis principatu Neronis inventum, ut pigmenta perderet se. ¶ Quandoque accipitur pro succo herbarum, unde pigmenta fiunt. *Firmic. l. 8. c. 17.* Marsi erunt, vel qui venenis ex herbarum pigmentis confectis salutaria solent hominibus remedia somparare. ¶ Translate dicitur de coloribus Rhetoricis, idest de ornationibus *Cic. Att. l. 2. ep. 1.* Meus autem liber totum Isocratis *μυροθήκιον*, atque omnes eius discipulorum arculas, & nonnihil etiam Aristotelica pigmenta consumpsit. ¶ Item de ornamentis inanibus, de mendaciis, de fraudibus. Nam ajut, qui pingitur, non est naturalis color, sed artificialis. *Cic. 1. de Orat. c. 45.* Tam integræ sententiæ, tam veræ, tam novæ, tam sine pigmentis, fucoque puerili.

Pigneratio, onis, f. actus pignerandi, pignus. *Cajus l. 9. Dig. de pign. & hyp.* Quod emptionem, venditionemque recipit, etiam pignerationem potest recipere. ¶ Quidam scribunt *pignoratio*.

Pigneratitius, a, um, *ὑπόθετος*, qui pignori datur, ut fundus pigneratitius, *l. Quamvis, Dig. de pign. act.* Pigneratitius creditor dicitur, cui pignus capere licet. *Ulp. l. 1. ff. de pign. act.* Quæritur in pigneratitio creditore, an pignoris persecutio denegatur. ¶ Pigneratitia actio a JCtis dicitur, quæ instituitur ad pignus persequendum. Vide *Digest. lib. 13. tit. 7.* ¶ Eadem dicitur & pigneratitia, absolute, ut *l. 3. Dig. de transaction.* Si agat pigneratitia debitor. ¶ Scribitur & pignoratitius.

Pignerātor, oris, m. *ἐνεχυραστής*, qui pignus accipit. *Cic. 4. Ver. c. 11.* Cum in his quidam rebus omnibus publicanus petitor, ac pignerator, non ereptor, neque possessor soleat esse.

Pignerātus, a, um, nom. ex particip. passiva signif. *impegnato*. *Liv. l. 24. c. 2.* Velut obsidibus datis pigneratos habere animos.

Pignĕro, as, a. 1. *dare in pegno*, חבל, Ger. *zum pfand nehmen*, Gal. *engager*, Hisp. *empeñar*, *ὑποτίθημι*, *ἐνεχυράζω*, est rem pignori dare, ab antique *pignera* pro *pignora*. *Suet. de Vitell. c. 7.* Usque eo aure matris detractum unionem pigneraverit ad itineris impensas. *Juven. sat. 7. v. 73.* Cujus & alveolos, & lænam pignerat Atreus, h. e. Rubrenus Poeta (de quo sermo est) dum tragœdiam de Atreo scribit, cogitur ob paupertatem lænam pignori dare.

Pignĕror, aris, atus sum, dep. 1. pignus capio, obnoxium me reddo. Translate *Sueton. in Claud. c. 10.* Primus Cæsarum fidem militum præmio pigneratus. *Cic. Phil. 14. c. 12.* Mars ipse ex acie fortissimum quemque pignerari solet. h. e. sibi asserere, veluti in pignus accipere. Itaque sensus est, fortissimum quemque primum in prælio occumbere solere.

Pignoriscapio, onis, f. *sequestro*, quasi captio pignoris. *Cato apud Gell. l. 7. c. 10.* Pignoriscapio ob æs militare, quod æs a Tribuno ærario miles accipere debebat, vocabulum seorsum fit.

Pignus, oris, n. *pegno*, [illegible], Ger. *pfand*, Gal. *gage*, Hisp. *prenda*, *ἐνέχυρον*, id, quod creditori datur, ut sit securus, & dicitur de re mobili æque, ac de immobili. *Ulpian. l. si rem alienam, Dig. de pign. act.* Carere sibi pignoribus. *Scævola l. ult. Dig. eod. tit.* Sub pignoribus pecunias accipere. Sic pignori obligare aliquid, pignus liberare, solvere, suscipere, &c. apud *JCtos Dig. loc. cit. Ter. Phorm. 3. 3. 8.* Pignori opponere V. *Oppono*. *Plaut. Most. 4. 2. 63.* Quadraginta dedit huic, quæ assint pignori. ¶ Auferre pignora dicitur Magistratus, cum bona alicujus capi jubet, & sub custodia publica retineri, *mettere in sequestro*. *Cic. 3. de Orat. s. 1.* Philippus Consul pignoribus ablatis Crassum instituit coercere. ¶ Sæpe pignus accipitur pro eo, quod deponitur ab iis, qui simul de re aliqua decertant, ut sit victoris. *Virg. Ecl. 3.* Dic, mecum quo pignore certes. *Catull. carm. 45.* Pignora contendere. ¶ Translate pignus dicitur argumentum, indicium, ratio, quo aliquid evincitur. *Sever. in Ætna, v. 418.* Certaque venturæ præmittit pignora flammæ. *Curt. l. 6. c. 7.* Dexteram reconciliatæ gratiæ pignus obtulit. *Cicer. pro Sext.* pignus Reipublicæ videbatur, *la sicurezza della Repubblica*. ¶ Filii quoque sæpissime pignora dicuntur. *Ovid. 3. Fast.* Dulcia sollicitæ gestabant pignora matres. *Stat. lib. 2. silv. 1.* Adscita pignora, h. e. filii adoptivi. ¶ Item parentes, nepotes, & quicumque alia necessitudine cariores. *Ovid. 3. Metam. v. 134.* Pignora cara nepotes. *Quintil. lib. 6. cap. 1.* Quare & obsecratio illa judicum, per carissima pignora, utique, si reo sint liberi, conjux, parentes, utilis erit.

Pigre, ad. *pigramente*, Ger. *faulglich*, Gal. *paresseusement*, Hisp. *perezosamente*, *ὀκνηρῶς*, segniter, tarde. *Plin. l. 10. c. 34.* Pigrius intrante fœmina ad pullos. *Senec. l. 3. de Ira, c. 17.* Pigre in servitutem transiens.

Pigrĕo, es, n. piger sum. *Enn. apud Non. c. 3. n. 170.* Pigret sufferre laborem. *Accius ibid.* Omnes gaudent facere recte, male pigrent.

Pigresco, is, n. 3. *devenir pigro*, פיגר, Ger. *langsam werden*, Gall. *devenir paresseux*, Hisp. *emperezarse*, *ὀκνεῖν*, fio piger, vel lentus. *Plin. l. 18. c. 2. de Nilo:* Mox pigrescit, in Virginem transgresso Sole.

Pigritia, æ, f. *pigrizia*, עצלות, Germ. *fauligkeit*, Gall. *paresse*, Hisp. *pereza*, *ὄκνος*, ignavia, tarditas. *Cic.* sic definit *4. Tusc.* Pigritiam, metum consequentis laboris. *Id. 1. Off.* Nec propter pigritiam, aut ignaviam deserant. *Martial. l. 12. ep. 4.* Tu das ingenuæ munera pigritiæ. h. e. honesti otii.

Pigro, as, n. 1. piger sum, tardo, idem ac pigror. *Accius apud Non. c. 2. n. 655.* Melius pigrasse, quam properasse est nefas. *Id. ib.* Sed cur propter te pigrere hæc, aut hujusce dubitare parcere capiti?

Pigror, aris, d. 1. *tardare*, *ὀκνέω*, per pigritiam cunctor, moror, tardo, differo. *Cic. Att. l. 14. ep. 1.* Te, quæso, quicquid erit novi, scribere ne pigrere. Adde *Lucret. l. 1. v. 409.*

Pigror, oris, m. pigritia. *Lucil. apud Non. c. 3. n. 209.* Languor enim oppressit, pigror, torporque quietem.

Pila, æ, f. *mortaro*, מדוכה, Ger. *ein morsel*, Gal. *mortier*, Hisp. *mortero*, *ὅλμος*, mortarium, seu vasis genus, in quo aliquid tunditur, ut vas illud concavum, quo antiqui siccata frumenta pinsebant, ac contundebant; item vas illud, in quo pharmacopolæ res ad medicinam pinsunt. *Plin. l. 18. c. 11.* Tundatur granum ejus in pila lignea. ¶ Sumitur etiam pro structura erecta ad aliquid sustinendum in modum columnæ, sed differunt *pila*, & *columna*, quod columna uno constet scapo, hoc est lapide oblongo perpetuo, pila vero exstruatur ex lapidibus, cæmentis, aut lateribus, unde & columna structilis vocatur ab Ulpiano. *Apul. l. 3. Met.* Pila media, quæ stabuli trabes sustinebat. *Plin. l. 11.* Rusticæ ceras fulciunt pilarum instar. ¶ Pilæ etiam dicuntur saxa illa, quæ præstruuntur muris litoreis ad frangendam undarum vim, murumque ab iis defendendum. *Virg. 9. Æn.* Qualis in Euboico Bajarum litore quondam Saxea pila cadit, magnis quam molibus ante Constructam jaciunt ponto. V. *Vitruv. l. 5. Colum. l. 9.*

Pila, æ, f. a. *palla*, כדור, Ger. *ballen*, Gal. *paume*, Hisp. *pildora*, *σφαῖρα*, *σφαιρίον*, rotunda illa sphærula, qua luditur. *Cicer. 1. de Orat.* Ut qui pila ludunt, non utuntur in ipsa lusione artificio proprio palæstræ, &c. *Id. l. 3. c. 15.* Ad pilam se, aut ad talos, aut ad tesseras conferunt. ¶ Pilarum genera quatuor fuere, trigonalis, paganica, follis, & harpastum. V. suis locis. ¶ Pilæ primus inventor fuit Pythus. *Plin. l. 7. c. 56.* ¶ Pila etiam dicitur, quicquid est rotundum instar pilæ. *Plin. l. 22. c. 20.* Cucurbitæ maturitate ruptæ ostendunt lanuginis pilas, ex quibus vestes pretiosæ linteo fiunt. *Ovid. 10. Met. v. 262.* Munera fert illi lilia, pictasque pilas, h. e. succini globulos. ¶ Præterea pilæ dicuntur vestes in globi modum confectæ, & interdum in effigiem hominum ex panno purpureo straminæ farctæ, quibus utebantur in publicis ludis ad irritandos tauros, aliasque feras. *Martial. de spectac. ep. 19.* Sustulerat raptas taurus in astra pilas. ¶ Claudi more tenere pilam. V. *Claudus*. ¶ *Mea pila est*, proverb. h. e. res est in mea potestate. *Plaut. Truc. 5. 1. 8.*

Pilāni, m. 2. idem, ac triarii, a *pilum*, telum, sive hastile proprium Romanorum. *Fest. Ovid. 3. Fast. v. 129.* Et totidem princeps, totidem pilanus habebat Corpore.

Pilarii, m. 2. præstigiatores, qui levi agitatione parvas pilas videntur amittere, aut in vias injicere, cum secus faciant. *Quintil. l. 10. c. 7.* Quod constare miracula illa in scenis pilariorum, ac ventilatorum, ut ea, quæ emiserint, ultro venire in manus credas, & quo jubentur decurrere.

Pilāris, e, ad pilam lusoriam pertinens. *Stat. in præfat. l. 4. silvar.* Pilaris lusio admittitur.

Pilātes, m. 1. genus lapidis candidissimi. *Cato l. 3. Orig. apud Fest.* Lapis candidior, quam pilates.

Pilātim, adv. per pilas, seu columnas, vel in pilarum modum. *Vitr. l. 6. c. 11.* Quæ pilatim struuntur ædificia. ¶ Item strictim, seu dense, pressè. *Asellius apud Serv. in 12. Æn.* Quartum signum accedebat, sive pilatim, sive passim iter facere volebat. *Sisenna ibid.* In agrum hostium veni: pilatim exercitum duxi.

Pilātrix, icis, fem. quæ pilat, hoc est furatur. *Titinn. apud Non. c. 2. n. 239.* Pilatrix pallii.

Pilātus, a, um, adject. densus, spissus, pressus. *Ennius apud Serv.* Contemplor inde loci liquidas, pilatasque ætheris oras. *Varro ibid.* Quadratum agmen, quod immixtis etiam jumentis incedit: pilatum, quod sine jumentis incedit, sed inter se densum est. ¶ Item pilis, & hastis armatus. *Virg. 12. Æn. v. 121.* pilataque plenis Agmina se fundunt portis. Quidam hic quoque *pilata* exponunt *densa*. Alii intelligunt in longitudinem directa, qualia esse solent eum portis exeunt, quasi in modum pilæ disposita. ¶ *Martial. l. 10. ep. 48.* Nuntiat octavam Phariæ sua turba juvencæ, Atque pilata redit jamque, subitque cohors. h. e. cui pili e capite ceciderunt, calva. Sacerdotes Isidis intelligit. Alii legunt, *& pilata redit*, h. e. pilis armata; & de cohorte prætorianorum militum sermonem esse putant.

Pileātus, a, um, *πιλοφόρος*, pileo tectus. *Liv. l. 24.* Pileati, aut lana alba velatis capitibus Volones epulati sunt. *Mart. l. 11. ep. 7.* Versu ludere non laborioso Permittis, puto, pileata Roma. Ubi *Turneb.* Romani Saturnalibus pileum gerebant, aliis diebus nudo capite erant, aut caput veste velabant. ¶ Pileati servi, qui pileo imposito vendebantur. *Gell. l. 7. c. 4.* Pileatos servos venum ire solitos, quorum nomine venditor nihil præstaret, Cælius Sabinus Jurisperitus scriptum reliquit.

Pilentum, ti, n. *μετέωρον ὄχημα*, vehiculi genus, quo matronæ ferebantur, ita libratum duabus rotis, ut sonsidentes in pulvinis, in aere suspensæ agitari viderentur. Differebat a petorito, nam pilentum duabus, petoritum quatuor rotis constabat: pilentum fuit inventum Hispanorum, petoritum Gallorum. *Fest.* Pilentis, & carpentis per urbem vehi matronis concessum est, quod, cum aurum non reperiretur, ex voto, quod Camillus voverat Apollini Delphico, contulerunt. *Virg. 8. Æn.* Castæ ducebant sacra per urbem Pilentis matres in mollibus. *Hor. l. 2. Epist.* Esseda festinant, pilenta, petorita, naves.

Pileŏlus, i, m. *πιλίδιον*, exiguus pileus. *Ovid. 1. de Arte.* Nec turpe putaris, Pileolum nitidis imposuisse comis. *Colum. de Arbor. c. 25.* Pileolos induere. ¶ Pileolum in neut. genera usurpatur a *Hieronymo ep. 133. ad Paulinum*.

Pileus, i, m. & pileum, i, n. *cappello*, *berretta*, מגבעה, Ger. *ein hut*, Gal. *chappeau*, Hisp. *sombrero*, *πῖλος*, *πιλίον*, tegmen capitis. *Plaut. in fragm.* Pileum, quem habuit, deripuit. ¶ Vulgaris forma pilei Romani erat non absimilis pileolis nostris dormitoriis, aut nauticis. Diversi ab iis erant pilei Thessalici, qui latos habebant margines ad faciendam umbram, videnturque eidem fuisse, ac petasi. Qua de re erudite *H. Junius l. 2. Animadv. c. 6.* Quando vero Romani, qui nudo alioqui capite prodibant, pileis uti solerent, vide *Just. Lips. l. de Amphith. c. 19. & 20.* *Plaut. Amph. a. 1. sc. 1. in fine.* Ut ego hodie raso capite calvus capiam pileum. *Pers. sat. 5. v. 82.* Hæc nobis pilea donant. ¶ Pileus fuit signum libertatis apud Romanos. Nam libertatem impositione pilei servis conferebant, quam pilei impositionem antecedebat rasura, quæ fiebat in templo Deæ Feroniæ. *Serv. in 8. Æn.* Causam affert *Nonius c. 12. n. 38.* Qui, inquit, liberi fiebant, ea causa calvi erant, quod tempestatem servitutis videbantur effugere, ut naufragio liberati solent. *Liv. l. 24. c. 32.* Postero die servi ad pileum vocati. Adde huc Plauti, & Persii loca in §. superiori allata. ¶ Pileus etiam, vel pileum, est membrana, seu pellicula, qua fœtus contecti nascuntur, quæ unum erat ex amuletorum generibus. *Lamprid. in Antonino Diadum. c. 4.* Solent pueri pileo insigniri naturali, quod obstetrices rapiunt, & advocatis credulis vendunt; siquidem causidici hoc juvari dicuntur, &c.

Pilicrĕpus, i, m. Pilicrepi, ut censet *Turnebus l. 7. c. 4.* vocantur, qui datatim pila ludunt, idque, vel quod pilas crepent, vel quod, crepante pila, ludant, quod paulo ante balnea facere solent, vel dum hypocausta, & sudationes calescunt. Aliter tamen *Cæl. Rhod. l. 3. c. 10.* *Hieron. Mercurialis, l. 1. Artis Gymnasticæ, & Jo. Savaro, ad ep. 2. l. 11. Sidonii*, qui pilicrepos dictos putant, qui in balneis pilas pice illitas in vaporarium conjicerent, ut incalescerent. V. *Vitr. l. 5. c. 10.* Hanc vocem legere est apud *Senecam ep. 56.* & in vet. *inscriptione, pag. 637. edit. Grut. n. 1.* V. etiam *Lips. ad Senec. loc. cit.*

Pililudius, m. 2. idem ac pilarius, vel pilicrepus. *Jul. Firmic.*

Pilo, as, avi, atum, n. 1. *τριχόω*, pilos accipio, vel emitto, a *pilus*. *Fest.* Pilat, pilos habere incipit: alias pro detrahit pilos, a quo depilati. *Non. c. 1. n. 184.* Pilare dictum est, ut plumare plumis vestiri. *Afranius* Compitalibus. Præterea corpus meum nunc pilare primum cœpit. *Accius ibid.* Tunc primum pilabant genæ. ¶ Est etiam activum, pro pilos evellere, seu detrahere. *Martial. l. 6. ep. 57.* Teque pilare tuas testificare nates. *Id. l. 12. ep. 32.* Summœniumque qua pilantur uxores.

Pilo, as, a. 1. *πιλόω*, vel *πιλέω*, premo, a verbo Græco allato. Aliter *Nonius* ait, Suppilare est involare, vel rapere, a pilorum raptu, unde & furtorum pessi compilari dicuntur. Etymon satis aptum est, sed modulus syllabæ refragatur. *Ammian. l. 33.* Castra inimica pilantes. *Hostius de bello Histrico*, apud *Serv. in 12. Æn. v. 22.* Percutit, utque hastam pilans præ pondere frangit, h. e. frigens, ut *Serv.* exponit. V. *Pilatus*. ¶ Est etiam expilo, furor, spolio. *Ammian. l. 31. c. 14.* Pilando villas, & incendendo. *Petron. in fragment. Tragur.* Singulas pilabat.

Pilōsus, a, um, *peloso*, *τριχώδης*, pilis plenus. *Cicer. in Pison.* Nos color iste servilis, non pilosæ genæ, non dentes putridi deceperunt. *Plin. l. 20. c. 16.* E contrario quæ mollis vocatur, pilosioribus foliis, ac teretis, & aculeatis.

Pilŭla, æ, f. *pallotta*, *pillola*, *σφαιρίδιον*, parva pila, globulus, sphæricum quiddam, & rotundum. *Plin. l. 16. c. 7.* Nascuntur in eo pilulæ avellanis non absimiles. ¶ Speciatim usurpatur de venenis, sive pharmacis, quæ hac forma sumimus, quæ Græcis dicuntur *καταπότια*, a *καταπίνω* *deglutio*. Non enim comminuendæ dentibus, aut gustandæ sunt pilulæ, sed integræ devorandæ. *Plin. l. 28. c. 9.* Vetus axungia phthisin in pilulis sumpta sanat.

Pilum, i, n. *ὕπερον*, pistillum, instrumentum, quo quippiam in mortario teritur. *Plin. l. 28. c. 10.* Psalcute pilo præferrato. ¶ Pilum Græcum est, teste

Tu-

Turnebo, quod in pinsendo tritico uno deprimatur parte, altera attollitur. *Plaut. in frugm.* Quasi tollenonem, aut pilum Graecum reciproces plana via. ¶ Pilum item, πίλος, fuit telum Romanum, cujus hastile, teste *Vegetio l.* 2. *c.* 25. erat quinque pedum, & semis, & ferrum trigonali figura novem unciarum. Generaliter tamen pila, *Varrone* auctore *l.* 4. *de L. L.* tela Romana sunt, sicut gesa Gallorum, & lanceae Macedonum. *Cic.* 11. *Phil.* Cervicibus caput abscidit, idque fixum gestari jussit in pilo. ¶ Pilum alicui injicere, apud *Plaut. Mostel.* 3. 1. 43. est impedimentum afferre, & quasi injecto pilo morari. ¶ Ex hoc pilo fecere *primum pilum*, quo nomine significatur prima centuria pilanorum, seu triariorum. *Caes. l.* 5. *B G. c.* 35. Superiore anno primum pilum duxerat. *Id. ib. l.* 3. P. Sextius Baculus primi pili centurio. ¶ Hoc sensu Lexicographi neutrius generis fecere, ita nimirum postulante analogia: sed nullo exemplo genus confirmant. Certe masculini generis est apud *Sueton. in Calig. cap.* 44. Plerisque Centurionum maturis jam primos pilos ademit. ¶ Poetae carminis coacta *pilum* simpliciter dicunt pro *primum pilum*. *Martial. l.* 1. *ep.* 32. Greta Pudens meritis tulerit cum praemia pili. Adde *l.* 6. *epigr.* 58. ¶ Sunt qui putent, *pilum* significare etiam pilam, hoc est columnam structilem, dicti illo *Livii* loco *l.* 1. *c.* 26. Spolia Curatiorum fixa eo loco, qui nunc Pila Horatia appellatur. *Et paulo post*: Verbera vel intra pomoerium, modo inter illa pila, & spolia hostium. *Dionys.* enim *Halicarnass. l.* 3. de eadem re verba faciens, columellam erectam fuisse narrat, eique imposita spolia Curatiorum: quae tamen suo tempore vetustate periisse, columellam adhuc extitisse.

Pilumni, m. 1. Romani, *Fest.* Pilumnae poplae, in Carmine Saliari, Romani, velut pilis uti adsueti, vel quia praecipue pellant hostes.

Pilumnus, m. 2. filius Jovis, Deus pistorum, itemque infantium, alio nomine Sterentus, frater Picumni, seu Pitumni. Dictus est a *pilo* pistorio, quia pilum invenit, quo frumentum, & aliae fruges pinsebantur. Sed Piso Pilumnum dictum voluit, quia pelleret mala infantiae. *Serv. in* 10. *Æn.* Ad hunc Danae Acrisii filia, quae forte ad Apulum litus acta fuerat, a pastore una cum Perseo parvulo ducta est, quam ipse cognito genere uxorem duxit, ex qua Daunum filium suscepit. *Virg.* 10. *Æn.*

Pilus, i, *m. pelo*, שער, Germ. *haar*, Gal. *poil*, Hisp. *pelo*, Θρίξ, excrementum in pelle animalis. Differt a *capillo*, quia *pilus* dicitur de omnibus corporis partibus, *capillus* proprie est pilus ille, qui caput vestit. Sed haec differentia nonnunquam confunditur. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Munitaeque sunt palpebrae tanquam vallo pilorum. ¶ Proverbialiter ponitur pro re nullius momenti. *Cic. Att. l.* 5. *epist.* 20. *a med.* Interea e Cappadocia ne pilum quidem. *Catull. epig.* 17. Ludere hunc sinit, nec pili facit uni. Ubi *uni* gen. antiquus est.

Pimpla, ae, f. Πίμπλα, mons Macedoniae, fortasse idem, ac Pierus, in confinio Thessaliae, al. Thraciae, Olympo vicinus, & Musis sacer, cum fonte cogn. ubi etiam antrum Pimplaeum. ¶ Item locus Phocidis apud Parnassum, qui similiter Musis sacer erat. *Strab. l.* 10.

Pimplaeus, vel Pimpleus, a, um, adject. ad Pimplam pertinens. *Catull. carm.* 103. Pimpleum scandere montem. *Martial. l.* 12. *ep.* 11. Pimpleum antrum. ¶ Pimplea, absolute pro una ex Musis. *Horat. l.* 1. *od.* 26. Nectе coronam Pimplea dulcis. ¶ Videtur etiam usurpari pro fonte Musis sacro. *Stat. l.* 1. *Silv.* 4. *v.* 26. Excludat Pimplea sitim.

Pimplias, adis, f. Πιμπλιάς & Πιμπλειάδες, eadem quae Pimpleis. *Varr. l.* 6. *de L. L. c.* 2. ¶ Subducta altera vocali diphthongi, secunda syllaba corripitur. *Sidon. carm.* 10. *v.* 17. Pimpliadas induxerat optimus Orpheus. Adde *carm.* 22. *v.* 77.

Pimpleis, idis, adject. faemin. Musa. *Martial. l.* 12. *ep.* 4. Non orbeus mea tantum Pimpleide gaudent Otia.

Pinacotheca, ae, & Pinacotheca, es, f. πινακοθήκη, *galleria*, locus, in quo tabulae pictae, argentum caelatum, stragula vestis, signa, & ornamenta reponuntur, a πίναξ, πινακος, *tabula*, & θήκη, *repositorium*, quia tabulae in hoc loco praecipue asservabantur. *Varr. l.* 1. *R R. c.* 59. Ut in pinacotheca faciant, quod, &c. *Plin. l.* 35. *c.* 2. Et inter haec pinacothecas veteribus tabulis consuunt.

Pinaria gens, una ex gentibus Patriciis Romae, sic dicta a Pinariis, qui Herculi faciebant sacra anniversaria, vel a Pino Numae Regis filio, ut auctor est *Plut. in Numa*.

Pinarii, m. 2. familia nobilissima in Latio, quae una cum familia Potitiorum sacris Herculis operabatur, a πεινάω, *esurio*. Cum enim Evander Herculi adhuc viventi, qui ex Hispania victo Geryone cum armento boum in Italiam venerat, rem divinam facere vellet, adhibuit ad ministerium, dapemque duas familias, ex quibus una ad tempus praesto fuit, altera extis jam adesis venit. Igitur Hercules instituit, ut ii, qui ad tempus praesto fuere, eorumque posteri extis solemnibus vescerentur, qui tarde, & negligenter accessere, ii cum omni posteritate extis excluderentur, & interea ministrarent, his verbis, ὑμεῖς δὲ πεινάσετε, *Vos vero esurietis*. Hinc primi Potitii appellari coepti sunt, quod extis potiti essent, caeteri Pinarii, quod sic fames extorum indicta fuisset. *Liv. l.* 1. & *Serv. ad* 8. *Æn. v.* 269.

Pinastellus, i, herba caule foeniculi, radice magna, & nigro, flore nigro, alio nomine peucedanum. *Apul. de herb. c.* 97.

Pinaster, stri, m. πίτυς ἀγρία, pinus sylvestris. *Plin. l.* 16. *c.* 10. Pinaster nihil aliud est, quam pinus sylvestris, mira altitudine, & a medio ramosa, sicut pinus in vertice.

Pinax, acis, f. πίναξ, Graece tabulam significat. A *Vitruv. l.* 10. *c.* 3. pinax dicitur tabela illa in organo hydraulico, quae foramina habet, in quibus fistulae immittuntur. Scribit tamen & ipse Graecis literis. Itali artifices vocant *sommiero*.

Pincerna, ae, m. *coppiero*, משקה, Ger. *einschenck*, Gal. *sommellier*, Hisp. *escanciano*, *copero*, οἰνοχόος, pocillator, poculorum ministrator, vini ministrator. *Afran. in Cic. orat. Verrin. de Praetura urb.* Provocant se invicem; majoribus autem pocula poscunt a pincerna. Adde *Lamprid. in Alexandro*, *c.* 40.

Pindaricus, a, um, adject. a Pindaro. *Ovid.* 4. *de Pont. ep.* 16. Pindaricae fidicen tu quoque, Rufe, lyrae.

Pindarus, m. 2. Πίνδαρος, Poeta Thebanus, Lyricorum apud Graecos princeps, temporibus Æschyli Poetae, & Persarum expeditionis in Graeciam. Primum a patre tibiam, mox ab Hermione lyram edoctus est. Scripsit lingua Dorica Olympia, Pythia, Nemea, Isthmia, quae extant. Altissimus fertur & verborum, & sententiarum copia, ut ait Quinct. gravitate arduus, constructioneque, ac ordine immensus, ac prolixus. Eum *Hor. l.* 4. *Carm. od.* 2. dicit inimitabilem. Ejus gratia Lacedaemonii in reliquam Boeotiam saevientes Thebis pepercerunt. Alexander etiam cum Thebas everteret, & in omnes saeviret sine discrimine, Pindari vatis penatibus, familiaeque parci jussit. Duas suscepit filias. Expirasse fertur in gremio pueri adamati, *Valerio Max. teste l.* 9. *c.* 12. *extern.* 7. V. *Quintil. l.* 10. *c.* 1.

Pindus, m. 2. Πίνδος, mons ingens Macedoniae, inter illam, & Æoliam, ac inter Epirum, & Thessaliam. Ab Acroceraunis jugis ad Thermopylas excurrit, & ex medio sui brachium emittit, quod Parnassum facit, & desinit in Heliconem. Haec causa est, cur apud Poetas tria haec nomina, *Pindus*, *Parnassus*, *Helicon*, confundantur, & in omnibus promiscue Musae colantur. Ætolos ab Acarnanibus dividit. Ex Pindo Inachus, & Æas teste Strabone, & Peneus teste Ovidio, flumina effluunt. In eo invenitur lapis galactites. *Plin. l.* 4. *c.* 8.

Pinea, ae, f. idem ac pinus. *Col. l.* 5. *c.* 10. Eodem tempore juglandem, & pineam, & castaneam serere oportet.

Pinetum, i, n. *pineto*, πιτυών, locus pinis consitus. *Plin. l.* 27. *c.* 8. Chrysolachanon in pineto lactucae simile nascitur. ¶ Hujusmodi est *in Pineta*, sylva pinorum in Æmilia, apud Ravennam urb.

Pineus, a, um, πεύκινος, quod est ex pinu. *Plin. l.* 15. *c.* 10. Pinea corona apud Isthmum victores coronabantur.

Pingo, is, pinxi, pictum, a. 3. *dipingere*, צבע, Germ. *malen*, Gall. *peindre*, Hisp. *pintar*, γράφω, formam alicujus rei ductis lineis repraesento. *Cic.* 2. *de Orat.* Qui hominis speciem pingere perdidicerit. *Id. l.* 5. *Fam. epist.* 12. Neque Alexander ille gratiae causa ab Apelle potissimum pingi, & a Lysippo fingi volebat. ¶ Pingere humum variis floribus, est versicolorem florum varietatem humi spargere. *Plaut. Stic.* 2. 3. 28. Age tu interea pinge humum, consperge ante aedes. ¶ Aliquando pro describere, & formare ponitur. *Cic. Q. Fr. l.* 2. *epist.* 14. Pingam coloribus tuis, penicillo meo. *Id. de Clar. Orat. c.* 37. Σχήματα quae vocant Graeci, (h. e. figurae) habent pondus in verbis pingendis. ¶ Pingere acu, est pulchre variegare vestem, ut picta videatur. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 23. Seu pingebat acu, scires a Pallade doctam.

Pingue, guis, subst. n. 3. πιμελή, στέαρ, quod inter carnem, & cutem est, succo liquidum. Quomodo ab adipe differat, V. Adeps. *Virg.* 3. *Georg. v.* 124. Et omnes impendunt curas denso distendere pingui.

Pinguedo, inis, f. *grassezza*, שמן, Ger. *feiste*, Gal. *graisse*, Hisp. *grossura*, *gordura*, substantia oleosa in animalibus, & aliis rebus. *Plin. l.* 12. *c.* 13. Unguentarii digerunt haud difficulter odoris atque pinguedinis argumentis. Hic uno in loco ita legit *Harduinus*: nam in caeteris, quae a Lexicographis afferri solent, *pinguitudo* reponit. Quin, nunquam *Plinium pinguedinis* voce usum, sed *pinguitudinis*, asserit *Gronovius*. *Sidon. l.* 2. *ep.* 2. Linis bibulis pinguedo coalescit.

Pinguedineus, a, um, adject. pinguis, oleosus. *Plin. l.* 35. *c.* 5. Gignitur & pinguedinei liquoris. Ita *Salmas.* Alii *& pingue liquorisque*, &c.

Pinguefacio, is, eci, actum, a. 3. *ingrassare*, השמין, Germ. *feist machen*, Gal. *engraisser*, Hisp. *engordar*, λιπαίνω, pinguem efficio. *Plin. l.* 16. *cap.* 44. Deinde ea pinguefaciet.

Pinguefactus, a, um, *ingrassato*, σιτευθείς, saginatus. *Tertull. advers. Psych. c.* 6. *ex Deuter.* 32. 15. Incrassatus est dilectus, & pinguefactus, & dilatatus est.

Pinguesco, is, n. 3. *ingrassarsi*, שמן, Ger. *feist vuerden*, Gal. *s'engraisser*, Hisp. *engordarse*, παχύνομαι, pinguis fio a pingueo. *Col. l.* 2. *c.* 10. Omne emaciatum armentum medica pinguescit.

Pinguiarius, ii, m. qui pinguia amat. *Mart. l.* 11. *ep.* 101. Carnarius sum, pinguiarius non sum.

Pinguis, & gue, o. 3. *grasso*, שמן, Germ. *feist*, Gall. *gras*, Hisp. *gordo*, λιπαρός, opimus, a πιμελής, quod idem significat. Juxta *Scalig. in Conject.* est a πίων, πίονος, pinguis, inserto n. *Plin. l.* 10. *c.* 50. Nec nisi in cervice pingui cute. *Virg.* 1. *Georg. v.* 341. Tunc agni pingues, & tunc mollissima vina. *Juven. sat.* 11. *v.* 65. Pinguissimus haedulus. ¶ Dicitur & de aliis rebus. *Virg. ibid. v.* 64. pingue solum fortes invertant tauri, h. e. foecundum. *Hor. l.* 2. *od.* 1. Latino sanguine pinguior campus. *Catull. in carm. nupt.* pingues mensae, h. e. opipare instructae. ¶ Ponitur etiam pro denso, crasso. *Sueton. in Ner. c.* 20. Insignes pinguissima coma, & excellentissimo cultu pueri. *Id. in Aug. c.* 82. Pinguis toga. *Juven. sat.* 9. *v.* 28. Pingues lacernae. ¶ In illo *Martial. l.* 2. *epigr.* 29. Cum olet toto pinguis coma Marcelliano, *pinguis* non tam densam, quam madidam unguentis comam significat. ¶ Translate accipitur pro crasso, & impedito. *Cic.* 1. *de Div.* Si obscurior quasi caliginosa stella extiterit, pingue, & concretum esse coelum. ¶ Item pro hebeti, rudi. *Cic. pro Arch.* Ut etiam Cordubae natis Poetis pingue quiddam sonantibus, atque peregrinum, tamen aures suas dederet. *Ovid.* 11. *Metam.* Pingue ingenium. *Colum. l.* 9. *c.* 14. Pinguiores rusticorum literae. ¶ Pingui Minerva aliquid facere. V. *Minerva*.

Pinguiter, adv. *grassamente*, λιπαρῶς, cum pinguedine. *Col. l.* 2. *c.* 2. Proximum deinde huic pinguiter densum. ¶ Comparativum *pinguius* legitur in *l.* 14. *Dig. de excep. vel judic.*

Pinguitia, ae, &

Pinguities, ei, f. pinguitudo. *Arnob. l.* 7. Non videtis albas esse hostiarum carnes, ossa, dentes, pinguitias? *Apul. l.* 10. *Metam.* Corpus obesa pinguitie compleverant.

Pinguitudo, inis, f. idem, ac pinguedo. *Col. l.* 2. *c.* 15. Inesse tali materiae naturalem pinguitudinem, & succum. *Quint. l.* 1. *c.* 11. Quarundam enim (literarum) vel exilitate, vel pinguitudine nimia laboramus. Adde *Var. l.* 2. *R. R. c.* 4.

Pinifer, ra, rum, in quo pini crescunt. *Virg.* 10. *Æn.* Multos Vesulus quem pinifer annos Defendit.

Piniger, a, um, adject. pinifer, ut pinigerum Fauni caput. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 84.

Pinna, ae, f. *ala*, *penna*, כנף, Germ. *feder*, Gall. *plume*, Hisp. *pluma*, πτίλον, πτερύγιον, ala, & pluma crassior avium. *Sueton. in Claud. c.* 33. Pinnam in os indere ad exonerandum stomachum. *Col. l.* 8. *c.* 4. Nam his rebus plumam, pinnasque emundant. ¶ Dicitur etiam de aliis piscium. *Plin. l.* 9. *c.* 13. Pinnis, quibus in mari utuntur, humi quoque vice pedum serpunt. ¶ Sunt & turrium pinnae, hoc est propugnacula quaedam in summitate murorum, turrium, & valli, in acutum desinentia, *merli*. *Caes. l.* 7. *B. G.* Vallum extruxit: huic loricam, pinnasque adjecit grandibus cervis. *Curt. l.* 9. *cap.* 41. Angusta muri corona erat: non pinnae, sicut alibi, fastigium ejus distinxerant. *Liv. l.* 31. Muri pinnas decutere. ¶ Pinnae quoque dictae summitates, quae fuere in galeis militum, item gladiatorum eorum, qui *Samnites* vocabantur. Hinc qui cum Samnitibus depugnarent, *pinnirapi* vocati, quod pinnam appeterent, raperentque. V. *Pinnirapus*. ¶ Denique pinna genus conchae est, quod & Graecis πίννη. *Plin. l.* 9. *c.* 42. Concharum generis & pinna est. Nascitur in limosis subrecta semper, nec unquam sine comite, quem pinnoterem vocant, alii pinnophylacem. Adde *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 48. ¶ Apud *Vitruv. l.* 10. *c.* 10. pinnae dicuntur asserculi infixi rotis molendinorum, in quos aqua incurrens, eas versat. ¶ Praeterea *Id. l. eod. c.* 13. pinnas appellat in organo hydraulico regulas, quibus digitis impulsis, fit sonus. *I tasti*.

Pinnaculum, i, n. fastigium aedificii in acumen desinens. *Tertul. contra Jud. c.* 8. Destitui pinnaculum usque ad interitum.

Pinnae Vellinae, *Penna*, oppidum Italiae in Vestinis. *Vitruv. l.* 8. *c.* 3.

Pinnalis, le, adject. ad modum pinnae factus, ut pinnalis rigor, apud *Frontin. de coloniis* apud *Goesium pag.* 340. V. *Rigor*.

Pinnatus, a, um, *pennuto*, πτερωτός, quod pinnas habet, quod est acutum, alatum. *Cic. de nat. Deor.* Quae pinnatum Cupidinem genuisse dicitur. *Plin. l.* 37. *c.* 7. Pinnato fulgore radiantes. ¶ Pinnata folia, quae pinnarum modo concisa, & aculeata sunt. *Plin. l.* 26. *c.* 10. Folio pinnato densa.

Pinnicillum, li, n. idem quod penicillum. *Pallad. l.* 4. *c.* 1. Ligaturae ipsi pinnicillo tenuis debet frequenter humor affundi.

Pinniger, a, um, adject. pinnas ferens. *Ovid.* 13. *Metam. v.* 836. Cristaque pinnigero curvata novissima pisce.

Pinnipotens, tis, adject. pinnis, seu volatu valens. *Donat. Grammat.* Componuntur autem voces, ut pinnipotens, nugigerulus.

Pinnirapus, pi, m. πτερυγαρπάξ, qui cum Samnite gladiatore depugnabat, quod pinnam, idest summitatem in illius galea appeteret, & raperet. *Juven. sat.* 3. *v.* 158. Hic plaudat nitidi praeconis filius inter Pinnirapi cultos juvenes.

Pinnoteres, is, m. parva squilla, comes pinnae conchae, πιννοτήρης. *Cic.* 3. *de Fin. c.* 19. Illa quae in concha patula pinna dicitur, isque qui erat e concha, qui quod eam custodiat, Pinnoteres vocatus, in eamque cum se recipit, includitur, ut videatur admonuisse, ut caveret.

Pinnotheres, is, m. πιννοθήρης, genus cancri minimi, qui inanium ostrearum testis se condit, & cum accreverit, migrat in capaciores. *Plin. l.* 9. *c.* 31.

Pinnula, ae, f. πτερύγιον, parva pinna. *Col. l.* 8. *c.* 5. Inhibeturque cupiditas incohandi, pinnula per nares trajecta. *Plin. l.* 9. *c.* 37. Quosdam inde cerni ad pabula pinnulis gradientes crebro caudae motu.

Pinsatio, onis, f. actus pinsendi. *Vitruv. l.* 7. *cap.* 2. Rudus crebriter pinsatione solidetur.

Pinsito, as, n. 1. ἀλοιάζω, freq. a pinso. *Plaut. Asin.* 1. 1. 18. Qui pole itam pinsitant. Alii legunt, *pransitant*.

Pinsitus, a, um, *pestato*, partic. a pinsor, eris. *Col. l.* 2. *c.* 9. Panicum pinsitum, & avolutum furfure, &c.

Pin-

Pinso, is, si, & fui, pistum, pinsum, pinsitum, a. 3. *pestare*, דך, Germ. *zerstossen*, Gall. *piler*, *broyer*, Hisp. *majar en un almirez*, *moler*, *majar*, tundo, contundo, trengo, a πτίσσω, quod idem notat. *Var. l. 3. R. R. c. 16. a med.* Alii uvam passam, & ficum cum pinserunt, affundunt sapam. *Auctor. Paneg. ad Pison. v. 17.* Humida callosa cum pinseret hordea dextra. *Pompon. apud Diomed. lib. 1. pag. 370. Prosecto.* Cum neque molis molui, neque palmis pinsui. ¶ Aves pinsere dicuntur cum rostrum rei alicui crebro impingunt. *Pers. sat. 1.* O Jane, a tergo quem nulla ciconia pinsit. Loquitur translate. *Ciconiam* enim intelligit digitos in formam rostri ciconiæ contractos, quod genus olim erat irrisionis apud Italos: *pinsit* vero usurpat pro irridet, vel illudit. ¶ Pinsi flagris apud *Plaut. Merc. c. 3. 81.* est cædi. ¶ Reperitur & pinso, is, ire, in 4. conjugat. *Enn. apud Varr. l. 4. de L. L.* In terram cadentes humeris pinsibant humum. *Turneb. l. 20. c. 29.* ex MSS. legit *pinsabant*. ¶ Particip. *pinsens*, *pistus*, & *pinsus* V. suis locis.

Pinsor, oris, m. 3. idem ac pistor. Quidam legunt in *Varr.* apud *Non. c. 2. n. 643.* sed alii pistorque *pistor*.

Pinsus, a, um, nom. ex particip. a pinso, *pestato*, *calcato*. *Vitruv. l. 7. c. 1.* Rudus pinsum.

Pinus, i, f. *pino*, Ger. *ein fichtenbaum*, Gal. *pin*, Hisp. *pino*, Πίτυς, genus arboris, quod nuces fert omnium maximas, quas Græci κῶνον vocant, a Græca voce allata. In quibusdam casibus est 2. declinat. in quibusdam 4. *Plin. l. 23. c. 9.* Pinorum erucæ. *Virg. Ecl. 7.* Hic arguta sacra pendebit fistula pinu. *Id. Ecl. 1.* Ipsæ te, Tityre, pinus. *Id. Æn. 11.* Actas ad sidera pinus. *Id. Ecl. 8.* Argutumque nemus, pinosque loquentes. Rursus *Plin. l. 23. c. 8.* Decoctum corticis e pino. *Id. l. 37. c. 3.* Gummi in cerasis, resina pinis. *Plin. Valerian. l. c. c. 28.* Pini arboris corticem. ¶ A Poetis pinus accipitur pro navi, quia pinus ad naves fabricandas aptissimæ sunt. *Virg. 5. Æn.* Consequitur melior remis, sed pondere pinus Tarda tenet. ¶ Est etiam pinus floris genus, alio nomine chamæpytis. *Virg. 4. Georg. v. 112.* Ipse thymum pinosque ferens e montibus altis. ¶ Fuit pinus arbor Cybele sacra, quia, ut ait *Ovid. 10. Metam. v. 105.* Cybeleius Atys Exuit hac hominem, truncoque induruit illo.

Pio, as, avi, atum, a. 1. εἰλάσκω, propitium reddo; sive, ut *Nonius c. 2. n. 636.* explicat, colo, forte a θύω, *sacrifico*. *Plaut. Asin. 3. 1. 3.* Ubi piem pietatem, si isto more moratam tibi postulem placere. ¶ Quandoque est ulciscor. *Nævius apud Non.* Nemo est, qui magis sum piet liberos. ¶ Aliquando purgare, expiare. *Cic. 2. de Leg.* Iidemque fulgura, atque ostenta pianto. *Id. pro Dom. cap. 51.* Si quid tibi aut piandum, aut instituendum fuisset religione domestica. *Virg. 2. Æn.* Et culpam miserorum morte piabunt.

Pipatio, onis, f. clamor plorantis, lingua Oscorum. *Festus*.

Pipatus, us, m. vox pullorum. *Var. l. 6. de L. L.* Pipulum declinatum a pipatu pullorum.

Piper, eris, n. *pepe*, Germ. *pfeffer*, Gal. *poivre*, Hisp. *pimienta*, Πέπερι, fructus cujusdam arboris in India, condimentis aptus, & calidus, a voce Græca allata per Apocopen, ut mel a μέλι. *Plin. l. 12. c. 7.* Passim vero, quæ piper gignunt, juniperis nostris similes. *Pers. sat. 5. v. 55.* Rugosum piper. *Horat. lib. 2. sat. 4.* Piper album.

Piperatum, i, n. condimentum ex pipere. *Cels. l. 4. c. 19. Apic. l. 4. c. 3.*

Piperatus, a, um, quod pipere conditum est. *Colum. l. 12. c. 47.* Piperatum acetum. ¶ Translate *Sidon. l. 5. ep. 8.* piperata facundia, h. e. sale, & dictis aspersa.

Piperitis, is, vel idis, f. *gengiovo*, Πεπερῖτις, genus herbæ. *Plin. l. 20. c. 17.* Piperitis, quam & siliquastrum appellavimus, contra morbos comitiales bibitur. Castor & aliter demonstrabat, caule rubeo, & longo, densis geniculis, foliis lauri, semine albo, tenui, gustu piperis, utilem gingivis, dentibus, oris suavitati, & ructibus.

Pipilo, as, n. 1. Πιπίζω, est canere proprium pesseris. *Catul. epigr. 3.* Ad solam dominam usque pipilabat.

Pipinna. V. Pisinnus.

Pipio, as, n. ploro, clamo. *Tertul. de monogam. cap. 16.* Et uteros nauseantes, & infantes pipiantes. *Id. advers. Valentin. cap. 1.* Cælestes imbres pipiavit Achamoth, h. e. plorando effudit.

Pipio, is, n. 4. *pipare*, *pigolare*, πιπίζω, proprium est vocis pullorum gallinaceorum, item passerum, & aliarum avium minutarum, a Græco verbo allata. *Colum. l. 8. c. 5.* Et auscultat, si pipiant. *Auctor Philom.* Pessimus at passer tristia flendo pipit. ¶ Per Metaphoram Oscis notabat cum ejulatu conqueri, *Festo* teste.

Pipio, onis, m. *piccione*, *pippione*, pullus avium, & præcipue columbarum, περιστερίδιον. *Lamprid. in Alex. c. 41.* Et servos ex pipionibus alerent.

Pipo, as, n. 1. idem ac pipio. *Varro apud Non. c. 2. n. 676.* Mugit bos, balat ovis, equi hinniunt, gallina pipat. ¶ Apud *auctorem carm. de Philom. v. 24.* tribuitur & accipitri.

Pipulum, i, n. vel Pipulus, i, m. ploratus inconditus, convicium, strilli, *beffa*. *Varro l. 6. de L. L.* Pipulum declinatum a pipatu pullorum. ¶ Pipulo differre aliquem, est conviciari, *oltraggiare*. *Plaut. Aulul. 3. 2. 32.* Pipulo hic differam te ante ædes.

Piræus, vel Piræeus, *Porto di Setine*, & *Porto Leone*, Πειραιεύς, Πειραιῶς, Portus Atheniensium, capax quadraginta navium, ab Athenis 40. stad. in Austr. Opera Themistoclis urbi conjunctus fuit. *Cic. Att. l. 7. ep. 3.* Venio ad Piræea, in quo magis reprehendendus sum, quod homo Romanus Piræea scripserim, non Piræeum (sic enim nostri homines locuti sunt) quam quod in addiderim. Non enim hoc, ut oppido præposui, sed ut loco; secutusque sum non dico Cæcilium: *mane ut ex portu in Piræeum*: sed Terentium: *heri aliquot adolescentuli coimus in Piræeum*, &c. Hactenus Cic. ¶ Usurpatur & num. pl. & n. gen. *Ovid. 4. Fast. v. 563.* Piræaque tuta recessu Linquit. V. *Plin. l. 4. c. 12.*

Piræus, a, um, adject. ad Piræum portum pertinens. *Propert. l. 3. el. 19. v. 23.* Piræi capiens me litora portus. *Ovid. Met. 6. v. 446.* Piræaque litore tangit.

Pirata, æ, m. *corsaro*, πειρατής, prædo maritimus, a nomine Græco allato. *Cic. 3. Off.* Nam pirata non est ex perduellium numero definitus, sed communis hostis omnium. *Vellej. l. 2. cap. 31.* Piratæ orbem classibus terrebant.

Piraticus, a, um, *corsaresco*, πειρατικός, quod ad piratas spectat. *Cic. 7. Verr.* Myoparone piratico capto, dux liberatus, symphoniaci Romam missi. ¶ Piraticam facere (subaudi, artem) *corseggiare*. *Cic. post red. in Sen. c. 5.* Egestate, & improbitate coactus piraticam ipse fecisset.

Pirene. V. Pyrene.

Pirithöus, m. 2. Πειρίθοος, Ixionis filius, non ex Nube, quemadmodum Centauri, sed ex legitima uxore, Rex Lapitharum. Arctissimo amicitiæ fœdere Theseo Atheniensi conjunctus fuit. Duxit in uxorem Hippodamen Atracis filiam, quam cum ei Centauri eripere in nuptiis vellent, a Pirithoo ope Thesei, & Lapitharum superati sunt. Mortua autem Hippodame, cum Theseo, qui tum forte cælebs erat, convenit, ut uxorem, nisi ex Jove natam, nullam ducerent. Et cum jam Theseus Helenam Jovis, & Ledæ filiam rapuisset, nec alia eo tempore nosceretur, quæ Jovis esset, præter Proserpinam, Plutonis conjugem, ad rapiendam illam simul profecti sunt ad Inferos. Verum Pirithous primo impetu a Cerbero interfectus est, quem Theseus adjuvare volens, ipse quoque in vitæ discrimine fuit, atque ad extremum captus, a Dite detentus est, sed postea ab Hercule liberatus, superisque restitutus. Filium Polypitem ex Hippodame suscepit. *Bocc. l. 9. Gen.*

Pirum, i, n. *pero*, ἄπιον, fructus piri arboris, a πῦρ, *ignis*, quia flammæ instar e lato in oblongum fastigiatur, ac protenditur, e in i transeunte, ut a φύω, est *fio*. Legitur tamen & *pyrum*. *Horat. Epod. od. 2.* Ut gaudet insitiva decerpens pira. ¶ Pirorum varia sunt genera. *Decumana pira* ea dicuntur, quæ maxima sunt. Nam decumanus pro maximo accipitur, quia in rerum natura fere usuvenit, ut decima quæque sint maxima. *Colum. lib. 12. cap. 10.* *Cucurbitina* sunt, quæ similitudinem cucurbitæ habent. *Cat. c. 7.* *Tyberiana* sunt pira autumnalia, acidula sapore jucunda, ita dicta, quod maxime Tyberio Imper. placuere. *Plin. l. 15. c. 15.*

Pirus, vel pyrus, i, f. *pero*, ἄπιος, genus arboris, cujus fructus pirum dicitur. *Virg. 1. Ecl.* Insere nunc Melibœe piros. V. *Plin. l. 15. c. 15. 17. l. 16. c. 18. 25. 26. l. 17. c. 2. 13. 14. 18.*

Pisa, æ, f. Πίσα, urbs Peloponnesi, in Elide, ad Alpheum flu. & montem Pissum, eadem ac Olympia. Pisæ Milo Tyrannus cum subditos variis cruciatibus affecisset, ab eis in mare demersus est. *Ovid. in Ibin.* ¶ Juxta Pisam ludi Olympici celebrabantur. *Virg. 3. Georg. v. 180.* Aut Alphea rotis prælabi flumina Pisæ.

Pisæ, arum, f. 1. *Pisa*, Πίσαι, urbs Hetruriæ, ampla, cum arce permunita, ad Arnum fl. interfluentem. Condita fuit a Pisæis, seu Pisanis pop. Peloponnesi, teste *Strab. l. 5.* qui Nestorem ad Ilium secuti, in reditu tempestate disjecti, alii quidem Metapontium, alii litus Tyrrhenum tenuerunt. *Lucan. l. 2.* Hinc Tyrrhena vado frangentes æquora Pisæ.

Pisæus, a, um, quod ad Pisam Elidis spectat. *Ovid. l. 3. Amor. el. 2.* Ah quam pene Pelops Pisæo concidit axe. *Juven. sat. 13. v. 99.* Pisææ ramus olivæ. ¶ Pisæi, orum, Pisæ incolæ. *Plin. l. 4. c. 5.*

Pisani, orum, m. incolæ Pisarum Hetruriæ. *Plin. l. 2. c. 103. Liv. l. 40. c. 43.*

Pisatilles pro Pisanis dicti [illegible] *Festum*.

Pisaurensis, e, adject. qui est e Pisaurensi urbe. *Cic. de clar. Orat.*

Pisaurum, n. 2. *Pesaro*, Πίσαυρον, col. & urbs Umbriæ, parva, sed elegans, ad Isauri fl. ostium. *Plin. l. 3. c. 14.*

Pisaurus, i, (qui & Isaurus) fluvius Piceni, a quo Pisaurum, urbs ei imposita, nomen traxit.

Piscaria, æ, f. *pescaria*, locus, ubi pisces venduntur. *Varro*. Nullus in piscaria piscis erat. Adde *Ulpian. l. 17. Dig. de V. S.* ubi tamen dubia est lectio. V. *Piscarius*.

Piscarius, a, um, ἁλιευτικός, quod ad pisces spectat. *Plaut. Stich. 2. 1. 37.* Arundinem fert, sportulamque, & hamum piscarium. *Id. Curc. 4. 1. 13.* Symbolorum collatores apud forum piscarium.

Piscatio, onis, f. *pesca*, piscatus. *Ulpian. l. 14. Dig. Commun. prædiorum urb. &c.* Piscationem thynnariam exercere. Adde *l. 9. Dig. de Usufr. & quemad. &c.*

Piscator, oris, m. *pescatore*, דיג, Ger. *fischer*, Gal. *pescheur*, Hisp. *pescador*, ἁλιεύς, qui piscatur. *Cic. 1. Off. c. 42.* Piscatores ad se convocat.

Piscatorius, a, um, *da pescare*, ἁλιευτικός, quod ad piscatorem spectat. *Plin. l. 24. c. 9.* Cum ex linea piscatoria apud eos tactuari docuerim. ¶ Piscatorii ludi vocabantur, qui quotannis mense Junio trans Tyberim fieri solebant a Prætore Urbano pro piscatoribus Tyberinis, quorum quæstus non in macellum pervenibat, sed fere in aream Vulcani, quod id genus pisciculorum vivorum datur ei Deo pro animis humanis. *Fest.* ¶ Piscatorium æs vetusto more appellabatur, quod in Monte Albano dabatur pro piscibus. *Fest.*

Piscatrix, icis, f. *pescatrice*, ἁλιεύτρια, quæ piscatur. *Plin. l. 9. c. 42.* Nec minor solertia ranæ, quæ in mari piscatrix vocatur.

Piscatura, æ, f. piscatus. *Tertull. lib. 4. advers. Marcion. cap. 9.* Ad piscaturam respexit.

Piscatus, us, m. *pescagione*, Germ. *fischung*, Gall. *pescherie*, Hisp. *pescadura*, ἄγρευσις, ἁλιεία, piscatio, actus piscandi. *Plin. l. 6. c. 22.* Est in piscatu voluptas, maxime testudinum. *Cic. 2. Fin. c. 8.* Vivere piscatu, aucupio, venatione. ¶ Olim fuit secundæ declinat. *Pompon. apud Non. c. 8. n. 38.* Omne piscati genus.

Pisciculus, i, m. *pesciatto*, ἰχθύδιον, parvus piscis. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 48.* Itaque cum pisciculi parvi in concham hiantem innataverint.

Piscina, æ, f. *peschiera*, בריכה, Ger. *fischgruben*, Gall. *vivier a poisson*, *piscine*, Hisp. *vivar*, ἰχθυοτροφεῖον, lacus, & stagnum, in quo vivi pisces continentur. *Cicer. 5. Parad. c. 2.* Barbatulos mullulos exceptantium de piscina. ¶ Et quoniam in piscinis etiam homines natare solebant, invaluit consuetudo, ut omnes in hunc usum collectæ aquæ, sive frigidæ, sive calidæ, piscinæ dicantur, quamvis in his nihil piscium sit. *Plin. l. 5. ep. 6.* Si natare latius, aut tepidius velis, in area piscina est. ¶ Imo piscinæ etiam vocantur, ubi anatres natant, unde pecora bibunt, denique ubicumque aqua est ad usum aliquem hominum. *Colum. l. 1. c. 6.* Piscinas minimum duas, alteram, quæ anseribus, ac pecoribus serviet, alteram, in qua lupinum, vimina, & virgas, atque alia, quæ sunt usibus nostris apta, maceremus. ¶ Denique piscina dicitur quoque de vasis ligneis amplioribus, ad tenendam aquam. *Plin. l. 34. c. 12.* Et in piscinas ligneas funditur.

Piscinalis, & le, n. 3. ἰχθυοτροφικός, quod est piscinæ, vel quod ad piscinam spectat. *Pallad. lib. 1. tit. 40.* Piscinales cellæ in æstivis balneis.

Piscinarius, ii, m. ἰχθυοτρόφος, qui piscinis delectatur. *Cic. Att. l. 1. ep. 19. de Hortensio, & Lucullo*. Mihi vero ut invident piscinarii nostri. Adde *ep. 19.*

Piscinensis, se, adject. piscinalis. *Lucil.* apud *Fest.* Piscinensis res est.

Piscinella, æ, f. &

Piscinula, æ, f. diminutiva sunt a piscina. *Varr. l. 8. de L. L.*

Piscis, is, m. *pesce*, דג, Germ. *fisch*, Gall. *poisson*, Hisp. *pescado*, ἰχθύς, animal, quod in aquis degit, & propterea, quod tegitur squamis, ut ex *Plinio* apparet *l. 9. c. 12. Cic. 2. de nat. Deor.* Etsi pisces, ut ajunt, ova cum genuerunt, relinquunt. *Hor. l. 4. Carm. od. 3.* O mutis quoque piscibus Donatura cycni, si libeat, sonum. *Plaut. Asin. 1. 3. 26.* Quasi piscis, itidem est amator leno: nequam est, nisi recens. ¶ Pisces etiam sunt unum ex signis Zodiaci constans ex quatuor, & triginta sideribus. Cum olim bella Gigantes Venus Typhonem fugiens ad Euphratem cum cum Cupidine venisset, repentino arborum, & cannarum strepitu, quæ circa flumen erant, perterrita in ipsum cum Nymphis prosilit. Duo pisces accurrerunt, alterque Venerem, alter Cupidinem trans Euphratem incolumes detulerunt. Hoc merito in Cœlum translati sunt. *Ovid. l. 2. Fast.* Sed aliqui dicunt, cum Venus, & Cupido in Euphratis ripa animi gratia essent, Typhœum repente apparuisse, illos terrore ingenti correptos se in pisces immutavisse, periculo defunctos voluisse, ut in Cœlo piscium illorum imago esset. Etiam pars Cœli Australis pisce figura ab Assyriis notata fuit, quæ duodecim stellas habet. *Ovid. 3. Fast. Colum. l. 11. c. 2.* Quintodecimo Calendas Martii Sol in piscem transitum facit, idest, die 15. Februarii. *Virg. 4. Georg.* Aut eadem sidus fugiens ubi piscis aquosi Tristior hybernas cœlo descendit in undas.

Piscor, aris, d. 1. *pescare*, דיג, Ger. *fischen*, Gal. *pescher*, Hisp. *pescar*, ἁλιεύω, pisces venor. *Cic. 4. Off. c. 14.* Ut ante suos hortulos postea die piscaretur. ¶ *Piscari in aere*, prov. est operam ludere, frustra laborare. *Plaut. Asin. 1. c. 86.* Jubeas una opera me piscari in aere.

Piscosus, a, um, *che abbondanti pesci*, ἰχθυώδης, piscibus abundans, vel in quo piscari facile est. *Ovid. 3. Fast. v. 581.* Est prope piscosos lapidosi Cratidis amnes Parvus ager.

Pisculentus, a, um, idem ac piscosus. *Plaut. Rud. 4. 2. 2.* Qui falsis locis incolis pisculentis. *Solin. de Sardinia, c. 4.* Pisculentissima stagna.

Pisidæ, arum, m. Pisidiæ populi. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 241.* Finibus obliqua Lydi, Pisidæque feroces. *Cic. 1. Divin. c. 1.* Pisidarum gens. ¶ *Priscian.* in *Periegesi*, usurpat in 3. declin. & primam, & secundam syllabas producit. Post hos Pisidum pinguissima rura coluntur.

Pisidia, æ, f. *Pisidia*, Turc. *Versangeli*, seu *Versaeli*, Πισιδία, pars Borealis Pamphyliæ. *Plin. l. 5. c. ult. & l. 6. c. 34.*

Pisinnus, i, m. vetus vocabulum significans puerum, infantem, pusionem, quasi *pesilles*. *Labeo apud veterem Scholiast. Persii ad sat. 1.* Crudum manduces Priamum, Priamique pisinnos. *Martial. l. 11. ep. 73.* Drauci Nata sic vocat pisinnam, h. e. parvam puellam. Quanquam ibi translate loquitur. Alii legunt *pipinnam*, hoc est parvam mentulam. Alii *sopionem* eodem sensu.

Pisinum oleum. V. Pistinus.

Pisito, as, a. 1. frequentativum a piso, verbum exprimens vocem sturni. *Auct. carm. de Philom.* v. 17. Sturnus tunc pisitat ore.

Piso, as, a. 1. idem ac piso, is, seu pinso. *Varr. l.* 1. *R.R. c.* 63. Far pinsendum in hieme, ut in pistrino pisetur, ac torreatur.

Piso, is, si, a. 3. πτίσσω, pinso, calco, tundo, purgo, ut fit in hordeo, & aliis frugibus, a verbo Græco allato. *Varr. R. R.* Alii ficum, & uvam passam cum piserunt, affundunt sapam. *Plin. l.* 19. *c.* 12. Ut nisi intenti pisant, concidantur grana. *Id. ib.* Cum pisitur spica. Ita legit *Harduin.* Alii ubique *pinso* reponunt, etiam in loco *Varronis*.

Piso, onis, *m.* mortarium, in quo aliquid pisitur. *Marcel. Empir. c.* 8. Radices betæ lavabis, siccabis, deinde tundes in pisone marmoreo.

Pisones, m. 3. Πείσωνες, familia nobilissima Romæ, a pisorum satione, quod ipsa optime sererent; ut *Cicerones*, a cicere, *Fabii* a faba, *Lentuli* a lente. Sed *Plin. l.* 18. *c.* 3. deducit a pinsendo. ¶ E Calpurniorum prosapia, seu gente fuere, quæ a Numa Pompilio descendit. Calpurnius enim Numæ filius fuit, ut ait *Festus*. ¶ Ex hac familia fuit L. Piso cognomento Frugi. Hic semper contra legem frumentariam C. Gracchi dixerat. Lege tamen lata, Consularis ad frumentum accipiendum venit. Animadvertit Gracchus in concione Pisonem stantem, & quæsivit audiente P. R. qui sibi constaret, cum ea lege frumentum peteret, quam dissuasisset. Nolim, inquit, mea bona, Gracche, tibi viritim dividere liceat, sed, si facias, partem petam. *Cic.* 3. *Tusc.* & 2. *Pen.* ¶ Item M. Piso Philosophus Peripateticus, æqualis Hortensii. Item C. Piso Orator. Item C. al. Cn. Piso Orator gener Ciceronis. Item Cn. Piso socius Catilinæ. Item L. Piso inimicus Ciceronis, homo omnibus vitiis infamis. *Cic.* 1. *nat. Deor. de clar. Orat.* & *post redit. in Sen.* Pisonum etiam familia plebeja fuit, in qua natus est L. Piso Omne, qui Tribunus plebis legem primus de pecuniis repetundis Censorino, & Manilio Coss. tulit. *Cic. in Brut.*

Pisonianus, a, um, adject. ad Pisones pertinens, ut Pisonianum vitium, h. e. nimia loquendi libido, qua L. Piso laborasse fertur. *Hieronym. ad Ocean. epist.* 83.

Pissasphaltus, i, m. *pissasfalto*, πισσάσφαλτος, pix mista bitumini, quæ in Apolloniatarum agro reperitur. *Plin. l.* 24. *c.* 7.

Pissclæon, i, n. πισσέλαιον, hoc est oleum piceum, a πίσσα, pix, & ἔλαιον, oleum. Ita appellatur oleum factum ex succo, seu pice cedrina, ut *Plin.* docet *l.* 24. *c.* 5. item ex cedrinis malis, ut idem tradit *l.* 5. *c.* 7. ubi pro *pissclæon* legunt *cedrelæon*, hoc est cedri oleum, κεδρέλαιον. Sed *Harduin.* ubique *pissclæon* retinet.

Pissinum oleum est, quod a pice fit, a πίσσα, pix. *Plin. l.* 15. *c.* 7. E pice fit quod pissinum appellant. Ubi quidam editi libri habent *pisinum*, at MSS. omnes *pissinum*, teste Harduino. *Id. l.* 23. *c.* 4. Pissino oleo usus ad quadrupedum scabiem est. ¶ Perperam itaque quidam Lexicographus *pisinum* legit, & a piso legumine deducit.

Pissoceron, n. 2. πισσόκηρον, genus melliginis, mixtum ex cera, & pice, sive gummi, sive resina. *Plin. l.* 11. *c.* 7. Prima operis fundamenta commosim appellant periti, secunda pissoceron, tertia propolim.

Pistaclum, & Pistaceum, n. 2. *pistacchio*, πιστάκιον, nucis genus apud Alexandriam Ægypti, & Berrhœam Syriæ copiosissime proveniens. *Pallad. de insitione*, v. 157. Quin & amygdaleos subeunt pistacia ramos. *Plin. l.* 15. *c.* 5. In nucum genere pistacea nota. ¶ *Pistacia*, orum, f. legitur apud eund. *Pallad. in Februar. tit.* 25. *in fin.*

Pistana, æ, f. herba ex ulvarum genere. *Plin. l.* 21. *c.* 17.

Pistia Diana, & Pistia Ceres leguntur in Inscriptionib. apud *Reinef. class.* 1. n. 130. & 132. & videri possunt ita cognominatæ a πίστιος, *fidelis*, *fidus*, ut quemadmodum πίστιος, apud Græcos, Jovis cognomentum est, ita Diana Fidia, Ceres Fidia dici potuerit. Ipse tamen *Reines.* memoratus errorem esse arbitratur, & utrubique *Fisica* jussit scribendum. V. *eund. ibid.* ad inscriptionem XVIII.

Pistillum, li, n. *pestello*, שׁקד, Germ. *morselstössel*, Gall. *pilon*, Hisp. *majadero*. ὕπερος, instrumentum, quo in mortario quippiam tunditur, a sup. *pistum* verbi *pinso*. *Colum. l.* 12. *c.* 55. Aut bene emundatum conjicito, & pistillis conterito.

Pistillus, i, m. idem ac pistillum. *Virg. in Moreto*, v. 112. Sed gravior lentos ibat pistillus in orbes.

Pisto, as, a. 1. *pestare*, pinso. *Veget. de re Veterin.* 1. 32. *l.* 1. In pila lignea pistabis, cernesque subtiliter.

Pistolochia, πιστολοχία, herba, genus Aristolochiæ, densis radicis capillamentis. *Plin. l.* 25. *c.* 8.

Pistor, oris, m. *fornaio*, qui ante inventum molarum usum frumentum in pila contundebat, a *pinsendo*. Pistor autem antiquitus idem, qui coquus, teste *Festo*. *Varro* apud *Non. c.* 2. *n.* 643. Nec pistorem ullum nossent, nisi eum, qui in pistrino pinseret farinam. *Id. l.* 1. *de vita P. R.* Nec pistoris nomen erat, nisi ejus, qui far pinsebat. ¶ Inventis molis dici cœpit de eo, qui farinam subigit, panemque conficit, *pistore*, *fornajo*, ἀρτοποιός. *Plin. l.* 18. *c.* 11. Pistores Romæ non fuerunt ad Persicum usque bellum, annis ab Urbe condita super quingentos octoginta. *Suet. in Cæs.* Ut pistorem alium, quam sibi, panem conviviis subjicientem compedibus vinxeris.

Pistorieus, a, um, idem ac pistorius. *Ulp. l. servos autem suos*, *ff. de leg.* 3. Sed quorum operas locabat vel pistoricas, vel histrionicas. Alii legunt *pistorias*.

Pistorienses milites dicuntur a *Plauto* jocose, & ambigue, *Captiv.* 1. 2. 57. possunt enim intelligi, ut sint a Pistorio oppido, & ut strenui fiat in arte pistoria, h. e. in pane, & frugibus consumendis. Verba sunt: Opus est militibus pistoriensibus, opus panicais, placentinis, turdetanis, ficedulensibus.

Pistorium, n. 2. *Pistoja*, Urbs Hetruriæ, in agro Florentino, ad Stellam fl. *Plin. lib.* 3. *cap.* 5.

Pistorius, a, um, *da pistore*, ἀρτοποιικός, ἀρτοποιητικός, quod ad pistorem pertinet, ut *Ars pistoria*, quod fuit nomen generale ad panem, & ad omnia delicatiora panis genera, cujusmodi erant, quas placentas, & mazas appellabant. *Plin. l.* 18. *c.* 11. Ad operis pistorii genera transeunte cura. Adde *Cels. l.* 2. *c.* 18.

Pistriger, vel Pristiger, a, um, adject. a Pistris. *Sidon. l.* 4. *ep.* 8. *in carm.* Pistrigero quæ concha vehit Tritone Citharen.

Pistrilla, æ, f. mola trusatilis, quæ manibus versatur. *Terent. Adelph.* 4. 2. 45. Apud ipsum lacum est pistrilla, & ex adversum est fabrica.

Pistrina, æ, f. idem ac pistrinum. *Plin. l.* 18. *c.* 9. E siligine laudatissimus panis, pistrinarumque opere laudatissima.

Pistrinalis, le, adject. ad pistrinum pertinens, pistrinensis. Pistrinales sues dicuntur, quæ in pistrino aluntur furfuribus, & farina. *Colum. l.* 7. *c.* 9. *R. R. de suibus*. Si regio temperata est, glebrum pecus, vel etiam pistrinale album potest pasci. Huc facit illud *Plauti Capt.* 4. 2. 27. Pistores scrophipasci, qui alunt furfure sues, quarum odore prætererire nemo pistrinum potest. Quidam in verbis *Colum.* legunt *pistrinale*, sed non satis confirmant.

Pistrinarius, ii, m. qui pistrinum exercet. *Ulpian. l.* 1. *Dig. Depositi*. Actionem esse adversus pistrinarium.

Pistrinensis, se, n. 3. *molinaro*, quod ad pistrinum pertinet. *Sueton. in Calig. cap.* 39. Comprehensis ad deportandum meritoriis quoque vehiculis, & pistrinensibus jumentis.

Pistrinum, ni, n. *pistrino*, *molino*, μύλων, locus, in quo frumentum, & aliæ fruges ante molarum trusatilium inventionem in pilis contercbantur, item post molas inventas omnis locus, in quo fruges molis circumactis, ope jumentorum, vel servorum, vel impulsu equo, aut vento, comminuuntur, a *pistendo*. *Ter. Andr.* Verberibus cæsum te in pistrinum, Dave, dedam usque ad necem. *Cic.* 2. *de Or. c.* 11. Oratorem in judicia, tanquam in aliquod pistrinum, detrudi, & compingi videbam. *Sueton. in Aug.* Exercere pistrinum, h. e. artem pistoriam. ¶ Translata pro quovis operoso loco, vel labore accipitur. *Cic.* 2. *de Orat.* Tibi mecum erit, Crasse, in eodem pistrino vivendum.

Pistris V. in dictione seq.

Pistrix, icis, f. *fornaja*, mulier, quæ granum in pila pinsit, vel quæ panem conficit. Nam panis confectio apud Romanos fuit opus præcipue mulierum, teste *Plin. l.* 18. *c.* 11. *Lucil.* apud *Var. l.* 4. *de L. L.* ¶ Est etiam pistrix, icis, vel pistris, is, πρίστις, marina bellua longi corporis, & angusti. *Plor. l.* 3. *c.* 7. *de quodam unius natante*: Videntibus procul quasi marina pistris evaserit. V. *Plin. l.* 9. *c.* 2. 3. & 4. ¶ Item sidus cœleste, quod & Cetus dicitur. *Cic. in Arat.* v. 154. Pistricis spinæ valida cum luce refulgent. *Germanicus Cæs. in Arat. c. de pisce Notio*. E quibus una magis sub cauda flamma relucet Squammigeræ Pistris. *Id. ibid.* v. 357. Auster Pistrin agit. ¶ Est etiam Pistris nomen navis in formam marinæ pistris efformatæ, quæ & Pistris dicitur per Metathesim. *Virg.* 5. *Æn.* v. 116. Velocem Mnestheus agit acri remige pistrim. *Liv. l.* 35. *c.* 26. Tres tectas naves, & lembos, pistresque.

Pistura, æ, f. ἄλεσις, ἀλετρεία, ars pinsendi, idest hordea, & frumenta conterendi. *Plin. l.* 18. *c.* 10. Pistura non omnium facilis. Et *cap.* 8. Variam pisturarum rationem habent.

Pistus, a, um, *pestato*, *pesto*, partic. a pinsor. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Si pistæ ferantur. ¶ *Pistus*. Pistum pro politum antiqui frequentius usurpabant.

Pisum, i, n. *pisello*, πίσον, genus leguminis, tutius caulas sparguntur in terram, nisi habeant adminicula. *Plin. l.* 18. *c.* 12. Pisum in apricis seri debet frigorum impatientissimum.

Pithaules, is, πιθαύλης, qui pulsat quoddam tibiæ genus in modum dolii factum, a πίθος, dolium, & αὐλός, tibia. *Senec. ep.* 76. Hoc ingenti studio quis sit pithaules bonus, judicetur. *Vopisc. in Carino*, *c.* 19. Centum choraulas, etiam pithaulas centum. Alii legunt *pythaulos*. V. *Pythaula*.

Pithecium, n. 2. πιθήκιον, dim. a πίθηκος, simia. *Plaut. Mil.* 4. 1. 42. Pithecium hæc est præ illa, & spintherniscium. ¶ Est etiam nomen herbæ, apud *Apulej. de herb. cap.* 86.

Pithecusa, æ, f. *Ischia*, *Isola*, πιθηκοῦσα, ins. prædives maris Tyrrheni, in Campania, in sinu Puteolano, ante Misenum prom. cum urbe cogn. probe munita cum arce, & scopulo ab insula pene sejuncto. Sed aliquibus duæ insulæ, Inarime, & Prochyte, Pithecusæ vocantur. *Ovid. l.* 14. *Met.* deducit a πίθηκος, simia, his verbis; Inarimen, Prochytenque legit, steriique locatas Colle Pithecusas, habitantum nomine dictas. Sententia est, urbem Pithecusas dici a simiarum in illa, vel in insula degentium multitudine. Alius tamen placet, id nomen accepisse a copia doliariorum, qui ibi dolia ex creta faciebant. Nam Pithecusam dici volent, non a πίθηκος, simia, sed a πίθος, dolium. *Plin. lib.* 3. *cap.* 6. Ænaria a statione navium Æneæ, Homero Inarime dicta, Græcis Pithecusa, non a simiarum multitudine, ut aliqui existimavere, sed a figlinis doliariorum.

Pithais, vel Pitthais, idis, patronym. fem. *Ovid. ep.* 10. v. 131. nec tu Pitthedum Æthra filiam, h. e. Æthræ filiæ Pithei. De Theseo loquitur.

Pithelus, vel Pitthelus, a, um, quod ad Pitheum spectat. *Ovid. in ep.* 4. v. 107. Hic tecum Trœzena colam, Pitheia Regna.

Pithetes, æ, πιθήτης, genus cometæ dolii figuram referens. *Plin. lib.* 2. *cap.* 25. ¶ Eundem hunc *Apulej. de mundo* Pitheu vocat.

Pithæus, vel Pitthæus, a, um, adject. ad Pitheum pertinens. Fuit autem Pitthaus avus maternus Thesei, Trœzenarum rex. *Ovid. Met.* 15. v. 295. Est prope Pitheam tumulus Trœzena sine ullis, &c.

Pithiæ, arum, πιθίαι, meteora, globi ignitii in cœlo apparentes, dolii figura. *Senec. Quæst. nat. l.* 1. *c.* 14.

Pitho, us, f. contract. πειθώ, Suada, Suadela, Dea persuadendi, Dea præses Eloquentiæ, a πείθω, *persuadeo*. *Cic. in Brut. cap.* 15. Πειθώ quam vocant Græci, cujus effector est Orator, hanc Suadam appellavit Ennius. ¶ Pitho alia, Dea quædam fuit, quæ colebatur Corinthi, quam Hermesianus, & Pindarus unam ex Gratiis esse dixerunt. Sappho, ut legitur in *Scholiis in Hesiodum*, ait filiam esse Veneris, quo in loco in ἔργοις, scribit, Pandoram a Gratiis, & Pitho ornari. *Pausanias lib.* 2. ait eandem esse, ac Dianam: alii unam ex Atlantibus, idest ex filiabus Atlantis, & Æthræ. Huic templum Hypermnestra, seu Hypermnestra filia Danai dedicasse, cum in judicio rea a patre ob Linum, seu Linceum servatum facta, evasisset. *Pausan. l.* 2. *Plin. l.* 34. *c.* 8. ibi *Hermol.*

Pitisso, a. 1. *assaggiare il vino*, Ger. *furpffen*, Gal. *bevotter*, *essayer*, Hisp. *bever poco a poco*, ὑποπιπίζειν, est potantibus, ut loquitur *Tullius*, & minutis poculis pergrecari, idest parvum vini paullatim, & quasi tentandi gratia gustare, a πιπίζω, quod a πίω, *bibo*. *Ter. Heaut.* 3. 1. 48. Pitissando modo mihi quid vini absumpsit? ¶ Alii scribunt *pytisso*, quod significat, inquit *Donat.* vinum cum aliqua probatione expuere. Nam πτύω, spuere est, a quo fit πυτίζω.

Pittacium, vel Pictacium, πιττάκιον, dicit. a. modicus pannus, qui aliquo medicamento illitus modo præcordiis, modo capiti dolenti imponi solet ad mitigandum cruciatum. *Cels. l.* 3. *c.* 10. *de capitis dolore* habere duo pittacia, quæ latitudinem frontis æquent. In quibusdam codicib. legitur *pitacia* unico *t*. *Laberius* apud *Gel. l.* 16. *c.* 7. pittacium posuisse dicitur pro tegmine capitis, *cappuccio*. ¶ Præterea pittacia, seu pittacia dicuntur schedulæ breves, seu libelli, in quibus memoriæ causa aliquid adscribitur, *viglietti*. *Petron. in Satyr.* Allatæ sunt amphoræ vitreæ diligenter gypsatæ, quarum in cervicibus pittacia erant affixa cum hoc titulo: Palamum annorum centum. *Lamprid. in Severo*, *c.* 21. De promovendis etiam sibi adnotabat, & perlegebat cuncta pittacia. Alii scribunt *pictacia*. V. ibi *Casaub.*

Pittacus, m. 2. Πιττακός, Philosophus Mitylenæus, unus ex septem Græciæ Sapientibus, qui ex Lesbo tyrannum Melanchrum depulit, & certantibus Atheniensibus, atque Mitylenæis dux in bello lectus, Phrynonem Atheniensium ducem singulari certamine interfecit. Hujus illud est: *Providere, ne adsint verant; si forte venerint, æquo animo tolerare*. *Auson. de Sapientib.*

Pittheus. V. Pitheus.

Pituita, æ, f. *flemma*, *catarro*, Germ. *die feuchter*, Gall. *catharre*, *flegme*, Hisp. *flema*, *humor*, φλέγμα, sanguis imperfecte coctus, humor crudus, aqueus, excrementitius, vel naturalites, vel præternaturaliter in corpore genitus, quo pertinent mucus narium, qui ex capite redundat, saliva, phlegma ventriculi, & intestinorum. *Cic.* 4. *Tusc.* Quemadmodum cum sanguis corruptus est, aut pituita redundat, aut bilis in corpore, morbi ægrotationesque nascuntur. In plurali num. *Plin. l.* 25. *c.* 13. Hujus radix pituitas capitis purgat. ¶ Interdum sumitur pro morbo ex pituitæ fluxu nato, quo etiam gallinæ infestantur. *Col. lib.* 8. *c.* 5. Sæpe etiam jam validioribus remediis sectis, atque ipsis matribus etiam vitanda pituitæ pernicies erit. *Pallad. l.* 1. *tit.* 27. Pituita his nasci solet, quæ alba pellicula linguam vestit extremam. Adde *Plin. l.* 10. *c.* 57. ubi & remedia affert. Hoc genus morbi Itali vocant *la pipita*. ¶ Dicitur etiam de humore lento ex arboribus effluente. *Plin. l.* 17. *c.* 27. Amygdalæ ex amaris dulces fiunt, si stipite ab ima parte circumforato, defluens pituita abstergeatur. ¶ Varia est ratio quantitatis in hac voce. *Horat. lib.* 1. *epist.* 1. Præcipue sanus, nisi cum pituita molesta est. *Pers. sat.* 2. v. 57. Somnia pituita qui purgatissima mittunt. Ubi videtur trisyllaba esse. *Catul. epigr.* 42. Mucosgen, & male pituite nasi.

Pituitaria, f. herbæ species, al. astaphisagria, seu uva agrestis, ita dicta, quod pituitam oris siccet. *Plin. l.* 23. *c.* 1.

Pituitosus, a, um, *pituitoso*, Ger. *voll rotz*, Gal. *flegmatiquen*, Hisp. *flematico*, φλεγματώδης, qui pituita abundat. *Cic. de Fat. c.* 4. In aliis esse pituitosos, & quasi redundantes, in aliis exsiccatos, atque aridos.

Pityinus, a, um, adject. qui est ex pinu, quæ Græce πίτυς dicitur, ut pityina resina, apud *Marcel. Empir.* pityina cera, apud *Theod. Priscian. l.* 2.

Pityis, idos, f. nux pinea e pinastris. *Plin. l.* 15. *c.* 10.

Pityocampa, æ, πιτυοκάμπη, eruca a pinu nascens, a πίτυς, pinus, & κάμπη, eruca. Venenatum est animal, & legibus prohibitum. *Plin. l.* 23. *c.* 2. & *l.* 28. *c.* 9.

Pityusæ, f. 2. *las Islas de Yvica*, duæ insulæ Hispaniæ, in mari Medit. inter Balearem

learem majorem inf. ad Or. & prom. Dianium, finumque Sucronensem ad Occ. quarum major, quæ ad Bor. Ebusus vocatur, vulgo *Yvica*, minor extensa est ad Austr. parvi admodum circuitus, & dicitur Ophiusa, *la Formentera*, sed deserta est propter serpentes. *Plin. l. 3. c. 5.*

Pius, a, um, *pio*, יָרֵא, Germ. *gottesforchtig*, Gall. *religieux*, Hisp. *pio*, εὐσεβής, qui parentes, & eos, qui parentum loco sunt, itemque patriam justo cultu prosequitur. *Cic. 3. Offic.* Ipsi patriæ conducit pios habere cives in parentes. ¶ Dicitur etiam de religioso, sive de eo, qui recte in Deum affectus est. *Cic. de Leg.* Dii piorum, & impiorum habent rationem. ¶ Accipitur pro benigno, & misericorde. *Ter. Hecyr. 1. 2. 72.* Pium, ac pudicum ingenium narrat Pamphili. ¶ Caret comparativo. De superlativo sic *Cic. 13. Phil. c. 19.* Tu porro ne pios quidem, sed piissimos quæris, & quod verbum omnino nullum in Lingua Latina est, id propter tuam divinam pietatem novum inducis. ¶ Sed tamen a posterioribus auctoribus *piissimus* invenitur usurpatum. *Curt. lib. 9. cap. 6.* Vobis quidem, o fidissimi, piissimique civium, atque amicorum, grates ago, habeoque. Adde *Senec. de consol. ad Polyb. cap. 26. Tacit. in Agric. cap. 43. Florum lib. 4. c. 7.* & alios, ut omittamus antiquas Inscriptiones, in quibus sæpissime legitur. Quin & *pientissimus* in iisdem inscriptionibus non semel reperitur, ut apud *Gruter. pag. 369. nu. 5.* Patri pientissimo. & *pag. 636. n. 7.* Fratri optimo pientissimo.

Pix, icis, f. *pece*, זֶפֶת, Ger. *pech*, Gal. *poix*, Hisp. *pez*, πίσσα, fluxus combustæ in tæda suæ resinæ, ut definit *Ruellius*. Differt a *resina*. Nam est liquor crassus ex arboribus fluens, & sæpe sua sponte siccatus ad Solem, *pix* est, quæ fit ex arborum resina ad ignem decoctæ, idque ad navium, & aliarum multarum rerum usum. *Plin. l. 23. c. 1.* Sed & picem meminisse debemus non aliud esse, quam combustæ resinæ fluxum. *Id. l. 14. c. 20.* Crassiorem vero, & ad pices faciendas cedrus. *Ovid. epist. 18. v. 7.* Cœlum pice nigrius. ¶ Est etiam pix inter tormenta servorum. *Lucret. l. 3. v. 1030.* Verbera, carnifices, robur, pix, lamina, tædæ. Adde *Plaut. Capt. 3. 4. 65.*

Pixacanthum, seu pyxacanthum, n. 2. πυξάκανθος, spinæ species, al. chiranium. *Plin. l. 24. c. 13.* Pixacanthi baccæ contra serpentium ictus bibuntur.

P ANTE L.

Placabilis, le, n. 3. *placabile*, εὐίλατος, qui facile placatur, propitiabilis. *Cic. Att. l. 1.* Animi placabiles. *Id. Ver. 2. c. 38.* Omnia placabiliora, quam animum Prætoris. ¶ Item qui facile placat. *Lactant. epitom. Instit. c. 8.* Sacrificium placabile. & *l. 4. c. 28.* Placabiliores hostiæ. Videtur etiam *Terentius* hoc sensu usurpasse, cum inquit *Adelph. 4. 3. 17.* Quapropter te ipsum purgare ipsi coram, placabilius est. h. e. magis inservit ad placandum.

Placabilitas, atis, f. τὸ εὐίλατον, lenitas, mansuetudo. *Cicer. 1. Offic. cap. 25.* Nihil enim laudabilius, nihil magno, & præclaro viro dignius placabilitate, atque clementia.

Placabiliter, adv. placate. *Gell. lib. 7. cap. 3.* Judices conciliandos esse laudabiliter, ac placabiliter.

Placamen, inis, n. idem ac placamentum. *Liv. l. 7. c. 2.* Ludi quoque scenici, nova res bellicoso populo, inter alia cœlestis iræ placamina instituti dicuntur.

Placamentum, ti, n. *placamento*, *pace*, id, quo quis placatur. *Plin. l. 21. c. 7.* Hoc veluti placamento terræ blandiuntur. *Tac. l. 15.* Non largitionibus Principis, non Deum placamentis decedebat infamia.

Placate, adv. *pacificamente*, ἀταράχως, quiete, inturbate. *Cic. l. 6. Fam. ep. 1.* Omnia humana placate, & humane feramus. *Id. l. 6. Fam. epist. 13.* Sed hoc ipsum intelligamus eum quotidie remissius, & placatius ferre.

Placatio, onis, f. ἐξιλασμός, mitigatio, pacificatio. *Cic. 4. Tusc.* Sed omnis ejusmodi perturbatio animi placatione abluatur. Adde *3. nat. Deor. c. 2.*

Placatorius, a, um, ad placandum pertinens. *Tertul. de patient. cap. 13.* Hostia placatoria.

Placatus, a, um, *placato*, *quieto*, *mite*, ἐξιλασθείς, εὐίλατος, lenitus. *Cic. 3. Catil.* Nisi Dii immortales omni ratione placati suo numine prope fata ipsa flexissent. *Plin. l. 22. c. 18.* Ideo vero, ut palam est, placatiores. *Cic. 1. Tusc. c. 41.* Qui nonnunquam etiam sine visis somniorum placatissimam quietem affert.

Placendus, a, um, *che deve piacere*, partic. a placeo. *Plaut. Trin. 5. 2. 25.* Si illa tibi placet, placenda dos quoque est, quam dat tibi.

Placenta, æ, *focaccia*, עוּגָה, Ger. *kuche*, Gall. *gateau*, *tourteau*, Hisp. *torta*, πλακοῦς, panis, sive cibi genus, quod citra fermentum in furno coqui consuevit, ex farina fere constans siliginea, caseo, & melle adjecto. *Horat. l. 1. ep. 10. v. 11.* Pane egeo, jam mellitis potiore placentis.

Placentia, æ, *piacenteria*, ἀρέσκεια, studium nimium ubique & omnibus placendi. *Apul. de Philosoph.* Ad placentiam rasecti.

Placentia, æ, f. *Piacenza*, Πλακεντία, urbs Galliæ Togatæ, & Cispadanæ, colonia Romanorum, ampla, cum arce probe munita, circa fluvium Æmiliæ, apud Padum fl. *Silius l. 8. v. 594.* Certavit Mutinæ quassata Placentia bello.

Placentinus, a, um, πλακεντῖνος, quod ad Placentiam spectat. *Cic. in Brut.* Ego memini T. Tincam Placentinum, hominem facetissimum. Adde *Ver. 5. c. 33.* ¶ Placentini milites ambigue dicuntur a *Plauto*, vel Placentiæ incolæ, vel placentarum studiosi. V. *Pistorienses*, ubi verba Plauti retulimus.

Placeo, es, cui, citum, n. 2. *piacere*, יָשַׁר, Ger. *gefallen*, Gal. *plaire*, Hisp. *plazer*, ἀρέσκω, gratus sum, arrideo. *Cicer. 2. de Or.* Ego enim nunquam mihi minus, quam hesterno die, placui. *Id. ad Q. Fr.* Suspicabar placiturum tibi esse librum meum. *Ovid. ep. 6.* Iste placere. ¶ Placere sibi, *compiacersi*, efferri, gloriari, confidere. *Quintil.* Placeas, licet, tibi opum tuarum fiducia dives. Particip. *placendus* V. suo loco. ¶ Sæpe usurpatur impersonaliter.

Placet, abat, cuit, vel placitum est, *piacere*, *parere*, ἀρέσκει, δοκεῖ. *Cic. pro Dom.* Ut a populo de Cyprio Rege placeret, de exulibus Byzantiis displiceret? ¶ Sæpe ponitur pro videri, esse alicujus opinionis. *Cic. 1. de Div.* Ut doctissimis, sapientissimisque placuit. *Id. l. 1. Fam. ep. 2.* Itaque postridie placuit, ut breviter sententias diceremus. *D. Brutus l. 11. Fam. ep. 2.* Placitum est mihi, ut postularem me tenere liberam mihi reliquisque nostris. ¶ Hinc in placitis, & statutis publicis senatus, vel aliorum Magistratuum fere semper hoc verbo utebantur, ut apud *Cicer. Ver. 4. c. 39.* Cum Sthenius absens reus factus esset, de absente nullum fieri judicium placere, si quod esset factum, id ratum esse non placere. ¶ Placitum est, placuit. *Tac. 6. Ann. c. 7.* Placitum, eandem poenam irrogari. ¶ *Res mea mihi placent*, succedunt, prospere fluunt, *mi vanno bene*. *Liv. lib. 33. c. 31.* Antiochum transgressurum in Europam, cum primum ei res suæ placuissent, non dubitabant.

Placida, æ, V. Mareplacida.

Placide, adverb. *placidamente*, ἠρέμα, ἀταράχως, quiete, sine tumultu. *Cicer. 4. Verr.* Prætoria injurias tacite, hospitia placide ferendas arbitrabatur. *Id. in Orat. cap. 27.* Placide, sedateque loqui. *Plaut. Pseud. 1. 3. 14.* Placide ire. *Sallust. in Catil. c. 39.* Plebem placidius tractare. *Plaut. Bacch. 4. 7. 35.* Placide ostium aperire, *pian piano*.

Placidianus, vel Placideianus, i, præstantissimus sui temporis gladiator, cujus meminere *Cic. Tusc. 4. c. 21. Horat. l. 2. sat. 7.* & *Lucil.* apud *Non. c. 4. n. 62.*

Placiditas, atis, f. πραότης, lenitas. *Varro l. 2. de R. R. c. 1.* Et propter utilitatem, & propter placiditatem. *Gel. l. 13. c. 21.* ex commenta. *Servilius Claudii.* Nerio dictum quasi Neirio, hoc est sine ira, cum placiditate.

Placidulus, a, um, adject. dimin. a placidus. *Auson. in Parental. 27.* Cinis placidule.

Placidus, a, um, *piacevole*, נִחַ, Germ. *freidsam*, Gall. *paisible*, Hisp. *blando*, *plazentero*, πρᾶος, ἥσυχος, sedatus, placatus, tranquillus, lenis, quietus, mitis. Differt a clemente, quia, teste Donato, clemens est circa recte agentes, placidus etiam circa delinquentes, clemens animo, placidus vultu. *Ter. Adelph. 5. 4.* Ille semper egit suam vitam in otio, in conviviis, clemens, placidus. *Cic. pro Cæc.* Ita eum placidum, mollemque reddidi. *Id. 3. de Orat.* Non semper fortis oratio quæritur, sed sæpe placida, summissa, lenis. *Id 3. Tusc.* Semper in eius animo placidissimam pacem esse. ¶ Arbor placida est, cui sylvestris opponitur. *Plin. lib. 16. cap. 5.* Præterea sunt aliquæ sylvestres, aliæ placidiores, quæ culta obtinent. ¶ Cœlum placidum, dies placidus. *Sil. lib. 12.* Nec placide commota tonitrua cœlo. *Plin. epist. 101.* Accipit ab hoc aras quem libet sereno, & placido die.

Placitis, idis, f. cadmiæ species. *Plin. l. 34. c. 9.*

Placito, as, n. 1. freq. a *placeo*. *Plaut. Bacch. 4. 10. 10.* Neque placitant mores.

Placitum, ti, subst. n. *decreto*, δόγμα, ἀρεσκόμενον, decretum, a *placeo*, *chæ*, qua notat censere, opinari. *Plin. l. 29. c. 1.* Delentem cunctorum majorum placita. *Id. l. 14. c. 23.* Medicorum placitis novitate aliqua se sa commendantium.

Placitus, a, um, *piacciuto*, ἀρεστός, quod placuit, part. a *placeo*. *Ter. in prol. Hec.* Ubi sunt cognitæ, placitæ sunt. *Id. ibid.* Quæ vobis placita conditio est, datur. *Ovid. ep. 16.* Est virtus placitis abstinuisse bonis.

Placo, as, avi, atum, a. 1. *placare*, *pacificare*, πραΰνω, ἱλάσκομαι, sedo, mitigo, placidum facio. *Cic. 2. Catil. c. 8.* Hos ego non tam ulcisci studeo, quam sanare, & ipsos placare Reipublicæ. *Id. de Arusp. resp. c. ult.* Nostræ nobis sunt inter nos iræ, discordiæque placandæ. *Id. Fam. 13. epist. 1.* Placare sibi aliquem. ¶ Translate *Horat. l. 2. sat. 8.* Esca placat iratum ventrem.

Platoria lex apud *Varron. lib. 5. de L. L. cap. 2.* & *Censor. de Die nat. c. 24.* qui eam explicat.

Plaga, æ, f. *piaga*, *percossa*, πληγή, ictus, percussio, vulnus. *Cels. lib. 8. cap. 4.* Plagam, si ex vulnere est, talem necesse est habeamus, qualem acceperimus, *piaga*, *che viene da ferita*. *Cic. pro Planc. cap. 27.* Utrum nostrum est, an vestrum hoc proverbium. Phrygem plagis fieri solere meliorem? ¶ Ponitur & pro incisione arboris. *Plin. lib. 12. cap. 25.* Succus e plaga manat. ¶ Translate accipitur pro damno, calamitate, exitio. *Cic. pro Sext. cap. 19.* Ac non accipienda plaga mihi insanabilis illa mortifera, quam Reip. imposuisset. *Id. pro Mur. cap. 23.* Plaga est injecta petitioni tuæ. *Id. in Orat. cap. 68.* Sic oratio nec plagam gravem facit, nisi petitio fuerit apta.

Plaga, æ, f. *clima*, κλίμα, χώρα, spatium amplum cœli, vel terræ, quod etiam dicitur tractus, a πλάξ, *aequor*, *planities*. *Virg. 7. Æn. v. 227.* plagæ Solis iniqui. *Cic. 2. de Div. c. 13.* Quod est ante pedes, nemo spectat, cœli scrutantur plagas. ¶ Interdum etiam significat retis genus, idest rete rarum ad capiendas feras, vel funem, quo retia tenduntur, & usurpatur fere in num. plur. *Virg. 4. Æn.* Retia rara plagæ, lato venabula ferro. Ubi *Servius* scribit, plagas proprie illos funes dici, quibus retia tenduntur circa imum, & summam partem. ¶ Hinc incidere in plagas, translate pro incidere in periculum. *Cic. 7. Ver. c. 58.* Si mehercules ex his laqueis te exueris, ac te aliqua vi, ac ratione explicaris, in illas tibi majores plagas incidendum est. ¶ Præterea plaga, *Nonio* teste *c. 4. n. 362.* accipitur pro torali, seu lectuaria, seu lecticaria sindone, idest pro grandi lecti tegmine linteo, & candido. *Varro ibid.* Eburneis lectis, & plagis sigillatis. ¶ Item pro parte vestis, quæ aliter *clavus* vocatur. *Pacuvius, Atalanta.* Et simul pictæ plagæ pallam. Ita enim legendum apud *Nonium*, ut in Notis ad fragmenta veterum *Vossius* observavit.

Plagiarius, ii, m. ἀνδραποδιστής, qui plagii crimine tenetur. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 2.* Licinium plagiarium cum suo pullo Milvino tributa exigere. ¶ Per Synecdochen hæc vox etiam ad librorum fures extenditur. *Martial. l. 1. ep. 53.* Impones plagiario pudorem.

Plagiator, oris, m. idem qui plagiarius. *Tert. l. 1. adv. Marc. c. 23.*

Plagiger, ra, rum, πληγοφόρος, qui plagas gerit, qui genitus est ad plagas ferendas. *Plaut. Pseud. 1. 2. 20.* Plagigera genera hominum.

Plagigerulus, a, um, idem ac plagiger. *Plaut. Mostel. 4. 1. 19.* Peculii sui prodigi, plagigeruli.

Plagiosippus, i, m. vox ficta ad significandum eum qui plagas infert: vel (si malis ducere a *plagium*) eum qui furtis delectatur. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 31.* Pronominatio est, quæ cognomine quodam extraneo demonstrat id, quod suo nomine appellari non potest, ut si quis de adversario dicat: Videte, judices, quemadmodum me plagiosippus iste tractarit. *Turneb. l. 10. c. 23.* ex conjectura lectionem mutare conatur.

Plagipatida, æ, com. qui plagas patitur. *Plaut. Capt. 3. 1. 12.* Nihil morantur jam Lacones imi subsellii plagipatidas.

Plagium, ii, n. ἀνδραποδισμός, crimen illud, quo quis hominem, quem scit liberum esse, emit, & pro servo tenet, vel vendit, item quo alieno mancipio persuadet, ut a domino fugiat, vel ipsum invito, vel inscienti domino celat, vinctum habet, emit, vendit, donat. Est a πλάγιον, quod proprie notat obliquum, metaphorice autem pro doloso sumitur. *Callistrat. l. non statim, ff. ad l. Fabiam, de Plagiariis.* Servos alienos qui sollicitaverit, aut intercepterit, crimine plagii, quod illi intenditur, teneatur, nec ne, facit quæstionem. ¶ Est etiam retis genus, *Gratius in Cyneg. vers. 24.* Armorum casses, plagiique exordia astus.

Plago, as, a. 1. *impiagare*, plagam facio, vulnero. *Aug. l. 21. de civ. Dei, c. 11.* Servus, qui verbo aut ictu lacessivit dominum, vel plagavit.

Plagosus, a, um, *impiagato*, πληγώδης, plenus plagis. *Apul. lib. 9. Metam.* Plagosum dorsum. ¶ Sumitur etiam active pro eo, qui frequentes, & multas plagas infert. *Horat. lib. 2. epist. 1. v. 70.* Memini quæ plagosum mihi parvo Orbilium dictare.

Plagula, æ, f. breve pallium, vestimentum, aut velum textile, linteum. *Suet. in Tib. c. 10.* Lecticæ dimotis plagulis. *Liv. l. 39. c. 6.* Inde primum lectos æratos, vestem stragulam pretiosam, plagulas, & alia textilia, &c. ¶ Item byblus, seu papyri philyra. *Plin. l. 13. c. 12.* Premitur deinde prælis, & siccantur Sole plagulæ, atque inter se junguntur.

Plagusia, f. 1. genus piscis, a πλάγιος, *obliquus*, quia oblique incedit, idest, non versus caput, sed in latera. *Plaut. in Rud. 2. 1. 9.* Musculos, plagusias, striatas. Al. aliter leg.

Planaratrum, i, n. aratrum cum duabus rotis, a Gallia primo inventum. *Plin. lib. 18. c. 18.* ubi Harduinus mavult legere *plaustraratrum*, composita voce ex *plaustro*, & *aro*, *as*.

Planaria, f. 1. *Pianosa*, ins. parva maris Ligustici, inter Capreriam, & Corsicam. *Plin. l. 3. c. 6.* dictam scribit a *planitie*, quod æqualis freto sit, ideoque navigiis fallax. ¶ Planaria item, una ex insulis Fortunatis. *Plin. l. 6. c. 32.*

Planarius, a, um, adject. qui in plano fit, ut planarius conflictus, apud *Ammian. l. 19. c. 5.* Planaria interpellatio, *l. 4. Cod. de dilat.* h. e. compellatio Magistratus quæ fit de plano, h. e. antequam in tribunal ascendat.

Planca, æ, f. πλάξ, tabula plana, vel complanata. *Fest. Plin. l. 8. c. 43.* Nec pontes asini transeunt per raritatem plancarum translucentibus fluviis. Aliqui legunt, *per caritatem eorum*. *Pallad. l. 1. tit. 21.* Plancæ roboreæ supponantur stationibus equorum cum stramine.

Plancianus, a, um, adject. a Planco nom. proprio, ut Plancianum Senatusconsultum, *l. 1. Dig. de l. agnosc.*

Planctus, us, m. *percossa*, κοπετός, percussio, a *plango*, quod proprie notat verberare. *Lucan. l. 2. v. 24.* Exigit ad sævos famularum brachia planctus. ¶ Specialiter sumitur pro fletu, & lamentatione cum pectoris percussione, *pianto*, θρῆνος. *Senec. in Herc. Oet. v. 1545.* Planctus immensus resonet per urbes.

Plancus, a, um, πλατύπους, qui supra modum planis pedibus est, idest, qui pedes imos graciles, planosque æqualiter habet, qui aliter *plotus*, & *plautus* dicitur. *Plin. l. 11. c. 45.* Vola homini tantum, exceptis quibusdam. Namque & hinc cognomina inventa Planti, Planci, &c. ¶ Est præterea plancus, i, aquilæ genus. *Id. l. 10. c. 3.*

Plancus, ii. 3. Romanus quidam, cujus extant epistolæ luculenter scriptæ inter *Cic. Famil.* Hic, teste *Eusebio*, cum Galliam Comatam regeret, Lugdunum condidit, quæ urbs Senecæ temporibus deflagravit incendio.

Plane, adv. *apertamente*, *pianamente*, *chiaramente*, φανερῶς, ἁπλῶς, aperte, manifeste. *Cic. 2. Fin. c. 5.* Plane, & aperte loqui. *Id. c. de Orat. c. 63.* Nemo planius eo locutus. *Id. a. Div. c. 46.* Demosthenem scribit Phalereus, cum rho dicere nequiret, exercitatione fecisse, ut planissime diceret. ¶ Significat etiam omnino, penitus, *totalmente*, *affatto*. *Id. 14. Fam. ep. 4.* Non videbor mihi plane periisse. *Id. de clar. Or. c. 81.* Perfecte planeque eruditus. ¶ Item certo, *certamente*, *sicuramente*. *Ter. Heaut. 5. 1.* Qui alia tam plane scias.

Planeta, æ, m. *pianeta*, Ger. *planstern*, Gal. *planete*, Hisp. *planeta*, πλανήτης, sidus errans, a πλανάομαι, *erro*, *vagor*. Ita autem planetæ vocantur, non quia errent re vere, sed quia errare videantur, idque idcirco, quia nunc alio, atque alio ab octavi cœli stellis distent intervallo, cum idem semper spatium servent sidera firmamenti, utpote orbis ejusdem stellæ, atque partes. *Cic. 1. & 2. de nat. Deor.* ¶ Planetæ septem sunt. Saturnus summum locum obtinet, proximum Jupiter, tertium Mars, quem deinde Sol subsequitur, Solem Venus, sub Venere Mercurius situs est, Luna ultimum, terrisque proximum, eundemque minimum orbem possidet. *Cic. 2. de nat. Deor. & in Somn. Scip.* ¶ In plurali num. *planetes*, pro *planetæ*. *Gel. l. 14. c. 1.* Ut alii planetes pari potestate essent. ¶ De genere hujus nominis V. dicta in *Cometes*.

Planetarius, ii, m. *osservatore de' Pianeti*, *astrologo*, astrologus. *August. l. 4. Confess. c. 3.* Illos planetarios, quos mathematicos vocant, consulere non desistebam. Al. rectius leg. *planos*. Adde *Serv. ad Æn. 3. v. 284.*

Planeticos, a, um, adject. ad planetam pertinens. *Sidon. l. 8. ep. 11.* Planeticorum siderum globus.

Plango, is, xi, ctum, a. 3. *percuotere*, κόπτομαι, proprie est verberare, ab antiquo *plago*. Plago autem fuit a πλαγῇ, quod Doricum pro πληγῇ, *percussio*. *Lucret. l. 2. v. 1153.* Nec mare, nec fluctus plangentes saxa crearunt. *Ovid. 2. Met. v. 584.* Plangere nuda meis conabar pectora palmis. ¶ Significat etiam lugere cum clamore, & pectus, aut caput præ dolore percutere. *Stat. 11. Theb. v. 217.* Plangunt sua damna coloni. ¶ *Virg. 1. Georg. v. 334.* Nunc nemora ingenti vento, nunc litora plangunt. h. e. resonant.

Plangor, oris, m. κοπετός, ictus, percussio. *Catul. Arg. 59.* Leviterque sonans plangore cachinni. ¶ Ponitur quandoque pro fletu cum pectoris percussione, aut alio doloris signo. *Cic. in Or.* Plangore, & lamentatione compleremus forum.

Plangunćula, æ, f. pusilla pupa, a πλαγγών, quod pupam notat. Unde Scholiastes Callimachi exponit ἀγέρων πλαγγών, cereare nympham. *Cic. Att. l. 1. ep. 8.* Tulliola, deliciæ nostræ, suam plangunculam flagitat. Alii leg. *tuum munusculum*. *Id. ib. l. 6. ep. 1.* Inventæ sunt quinque plangunculæ matronarum. Al. leg. *lagunculæ*.

Planiloquus, a, um, qui plane, & libere dicit, quod sentit. *Plaut. Truc. 4. 4. 11.* Planiloqua est, paucis ut rem ipsam attigit!

Planipedes mimi dicti sunt, qui nudis pedibus in scenam introibant, ad differentiam comœdorum, qui soccis, & tragœdorum, qui cothurnis induti pedes agebant. *Festus*. Vel quia non in suggestu scenæ, sed in plano orchestræ agitabant. *Diomed. lib. 3.* *Quintius Atta apud eund. ibid.* Daturin' estis aurum? exultat planipes.

Planipedius, a, um, adject. humilis, ut planipedia Comœdia apud *Donat. & Diomed.* V. Planipes.

Planitas, atis, f. *chiarezza*, sermonis perspicuitas, simplicitasve. *Auctor dial. de caus. corrupt. eloq. c. 23.* Sententiarum planitas.

Planitia, æ, f. &

Planities, ei, f. *pianura*, מישור, Germ. *ein ebne*, Gall. *plaine*, Hisp. *el llano*, *llanura*, ὁμαλότης, πεδίον, æqualitas loci, locus planus. *Cic. 1. de Div. c. 1.* Principio Assyrii propter planitiem, magnitudinemque regionum, quas incolebant, &c. *Vitruv. l. 7. c. 3.* Planitiæ coronarum sunt periculosæ.

Planitudo, inis, f. idem ac planities. *Colum. l. 4. c. 32.* Perticæ cacuminum modicæ planitudinis.

Planitus, adv. idem ac plane. *Tert. l. de Pal. c. 4.* Quo planius adcantur.

Plano, as, avi, planum facio, *appianare*. *Coripp. l. 2. v. 223.*

Planta, æ, f. *pianta*, נטע, Germ. *zwyeyg*, Gal. *plante*, Hisp. *planta*, φυτὸν, φυτευμα, stirps, surculus, vel germen tum herbæ, tum arboris. *Cic. de Sen.* Malleoli, plantæ, sarmenta, vites, traduces, propagines nonne ea efficiunt? &c. ¶ Hinc planta ponere, *trapiantare*, contrarium est τῷ semine ponere. *Col. l. 11. c. 3. de ruta*. Mense Februario vel planta, vel semine recte ponetur. ¶ Planta item est tota pars inferioris pedis, *la pianta del piede*. *Virg. 11. Æn. v. 718.* Pernices plantæ. *Ovid. 2. Metam.* Ut tersis niteant talaria plantis. *Plaut. Cas. 4. 4. 20.* Insistit plantam, h. e. pedem pede pressit.

Plantago, inis, f. *piantaggine*, ἀρνόγλωσσον, genus herbæ, a *planta*, quia plantæ pedum similis est. *Plin. l. 25. c. 8.* Celebravit & Themison medicus vulgarem herbam plantaginem, tanquam inventor.

Plantaris, & re, a. 3. πελματιαῖος, quod ad plantam pedis spectat. *Stat. l. 1. Theb. v. 304.* Summa pedum propere plantaribus alligat alis. ¶ *Juven. sat. 13. v. 123.* substantivum facit. Non Epicurum suspicit exigui lætum plantaribus horti, h. e. oleribus.

Plantarium, ii, n. φυτευτήριον, locus plantarum, seminarium. *Plin. l. 13. c. 4. de palmis*. Ergo plantaria instituunt, anniculasque transferunt, & iterum bimas. ¶ Sumitur etiam pro ipsa planta in terra nata, teste *Servio*, quæ cum radice transfertur de uno loco in alium. *Virg. 2. Georg. v. 27.* Et viva sua plantaria terra. ¶ Translate *Pers. sat. 4. v. 39.* Quinque palæstritæ licet hæc plantaria vellant, hoc est pilos in corpore. ¶ Plantaria Persei sunt alæ, quas Persei pedibus affixas a Poetis finguntur. *Valer. Flac. l. 1. v. 67.*

Plantarius, a, um, φυτευτικὸς, quod plantari debet, seu quod est aptum, ut plantetur. *Col. l. 5. c. 9.* Antequam plantarias arbusculas effodies solo.

Plantatio, onis, f. *piantagione*, *piantamento*, φύτευσις, actus plantandi. *Plin. l. 21. c. 4.* Ipsaque plantatione proficiunt.

Plantator, oris, qui plantat, apud *Augustinum ep. 89. al. 157.*

Plantiger, a, rum, φυτοφόρος, plantas gerens, vel ex se pullulando emittens. *Plin. l. 13. c. 8.* Siliquæ plantigeræ est in imis partibus.

Planto, as, avi, atum, a. 1. *piantare*, φυτεύω, est herbas terræ mandare, vel arbores, aut partem arborum in terra figere, vel alteri arbori inserere. *Plin. l. 17. c. 10.* Hoc modo plantantur punicæ. ¶ Differt a *sero*. Seruntur enim semina, plantantur germina ex seminibus nata. *Pallad. lib. 4. tit. 9.* Nunc scapis, & caules optime seruntur, vel plantantur.

Planus, subst. m. *ingannatore*, πλάνος, sycophanta, seductor, impostor, a græca voce allata. *Cic. pro Cluent. cap. 26.* Hic ille planus improbissimus. *Horat. l. 1. ep. 17. v. 59.* Nec semel irrisus triviis attollere curet Fracto crure planum. Quo in loco *Acron* annotavit, Planum nomen esse cujusdam sui temporis deceptoris, qui, ut in vehicula tolleretur, fingebat, se crus fregisse; sed cum postea vere crus fregisset, rogaretque, ut vehiculo in Urbem veheretur, non est ei creditum. *Petron. in Satyr.* Notavit me miles, sive ille planus fuit, sive nocturnus grassator. *Arnob. l. 2.* Aliisque institoribus, atque planis.

Planus, a, um, *piano*, *eguale*, מישור, Ger. *eben*, Gal. *egal*, Hisp. *llano*, ὁμαλὸς, æqualis, in quo nihil eminet. *Cic. de Univ.* Quod si universitatis corpus planum, & æquabile explicaretur. *Ovid. 10. Met.* Planissima campi area. *Id. 3. Trist. el. 4.* Cadere in plano. *Liv. l. 34.* Aditus planior erat. ¶ Plani pedis ædificia dicuntur a *Vitruv. l. 6. c. 11.* quæ hypogæa, & concamerationes non habent. ¶ Plani pisces dicuntur, qui superficiem planam, non rotundam habent. *Plin. l. 9. c. 24.* Planorum piscium alterum est genus, quod pro spina cartilaginem habet. ¶ *De plano*, vel *e plano* aliquid facere, est e solo, seu e loco humili, nihil a terra assurgente, in quo populus stat, & speciatim Principe, vel Judice non sedente. Solent enim Reges, Judices, & hujusmodi in thronis, vel tribunalibus editioribus sedere. *Paul. ff. de Quæst. l. uncor., in fine*. Custodiæ non solum pro tribunali, sed & de plano audiri possunt, atque damnari. *Sueton. in Tiber.* Judicesque aut e plano, aut e Quæstoris tribunali admonebat.

¶ *De plano promittere*, est facile promittere, & sine ulla dubitatione, ducta translatione e Prætoribus, qui lites difficiles, atque implicatas e tribunalibus, faciles de plano dijudicabant. *Lucret. l. 1. v. 412.* Hoc tibi de plano possum promittere Memmi. ¶ Translate ponitur pro aperto, & manifesto, quod quæ plana sunt, nullum impedimentum habent, quin undique videri possint. *Plaut. Pers. c. c.* Satin' hæc tibi sunt plana, & certa? ¶ *Planum facere*, est declarare, & rem difficilem, aut dubiam solvere, & ante oculos verbis explanando ponere, & patefacere. Translatio sumpta est a loco inæquali, qui cultu adhibito, aut opera planus fit. *Cic. 2. Ver. c. 54.* Cum planum facere multis testibus possim.

Plasea, æ, f. pars omenti. *Arnob. l. 7.* Plasea filigine, & sanguine delibuta. Alii interpretantur bovis caudam.

Plasma, atis, n. πλάσμα, figmentum, opus figlinum, id, quod ex luto formatum est, a πλάσσω, seu πλάττω, *formo*, *fingo*. *Auson. ep. 12.* Si qua fides unquam falsis adhibenda figuris, Nec plasma semper allinunt. Hinc *Prudent.* sæpe usurpat pro homine, qui e luto factus est, ut *Cathemer. 7. v. 184.* Emancipator servientis plasmatis. ¶ Est item dulcis quædam potio, qua colliniebant os, & fauces, ne raucedine læderentur, qui voci studebant. *Quintil. l. 1. c. 8.* Sit lectio virilis, & gravis; non in canticum dissoluta, nec plasmate, ut nunc a plerisque fit, effeminata. *Pers. sat. 1. v. 17.* Sede leges celsa, liquido cum plasmate guttur Collueris.

Plasmatio, onis, actus plasmandi. *Hieron. ep. 22.*

Plasmator, oris, m. qui plasmat. *Tert. adv. Jud. c. 2.* Deus hominis plasmator.

Plasmo, as, a. 1. fingo, efformo, a πλάσμα, *figmentum*. *Tert. adv. Jud. c. 13.* Terra, ex qua homo primum plasmatus est. *Prudent. Apotheos. v. 869.* Plasmasse corporis effigiem.

Plasso, as, a. 1. πλάσσω, *formo*, *fingo*. Est *Apicii* auctoris culinarii, *l. c. c. 1.*

Plastes, m. πλάστης, fictor, figulus, qui figulinam artem exercet; qui vasa, vel statuas ex argilla conficit. *Plin. l. 35. c. 12.* Plastæ laudatissimi fuere Damophilus, & Gorgasus. *Tert. de Idolol. c. 3.* Plastes effingit idolum. Adde *Vallas. l. 1. c. 17.*

Plasticator, oris, m. plastes. *Firm. l. 3. c. 16.* Incuratores, plasticatores.

Plastice, es, f. 1. πλαστική, ars figlina, qua finguntur imagines ex argilla, a πλάσσω, seu πλάττω, *fingo*, *formo*. *Plin. l. 37. c. 7.* In ea, quam plasticen Græci vocant.

Plasticus, a, um, adject. vim fingendi habens, ut plastica manus. *Tertul. l. 1. ad Nation. c. 12.* Plastica ratio. *Vitruv. l. 1. c. 1.* h. e. plastice. ¶ Plastici absolute idem qui plastæ. *Jul. Firmic. l. 7. c. 25.* Fuerit pictores, plasticos, aurifices.

Platææ, f. 1. Πλαταιαί, urbs ext. Bœotiæ, apud Cithæronem M. Thespiis proxima, inter Cithæronem, & Thebas. Apud hanc urbem Themistocles dux Atheniensium, & Pausanias dux Spartanorum vicerunt Mardonium ducem Xerxis cæsis trecentis millibus peditum, & viginti millibus equitum, idest universis fere copiis Persarum, quos illi Xerxes in regnum revertens reliquerat. *Cic. 1. Off. c. 18. Nepos 3. c. 2.*

Platæensis, se, adject. a Platæis, ut Platæenses, Platæarum incolæ. *Nep. 1. c. 5.* Platæense prælium. *Id. 3. c. 2.*

Platæus, a, um, Platæensis. *Vitruv. l. 1. c. 1.* Platæum prælium.

Platalea, æ, f. *palettone*, avis, al. Platea, & Pellecanus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 49.* Legi etiam scriptum, esse avem quandam, quæ Platalea nominetur, eam sibi cibum quærere advolantem ad eas aves, quæ se in mare mergerent, quæ cum emersissent, piscemque cepissent, usque eo premere earum capita mordicus, dum illæ captum amitterent id, quod ipsa invaderet. Eademque hæc avis scribitur conchis se solere complere, easque cum stomachi calore concoxerit, evomere, atque ita eligere ex iis, quæ sunt esculenta. Hæc *C...*

Platanlnus, a, um, πλατάνινος, quod ex Platano est. *Col. l. 11. c. 16.* Aliis foliis vitigineis, nonnulli platanınis semivietas uvas contegunt.

Platanista, æ, piscis in Gange flavio, delphino major. *Plin. l. 9. c. 15.*

Platanon, onis, m. πλατανών, locus platanis consitus. *Martial. lib. 3. epigr. 19.* Euornant fictæ quæ platanona feræ. *Vitruv. l. 5. c. 11.* Sylvæ, aut platanones.

Platanus, i, f. *platano*, πλάτανος, arboris genus, quod umbræ tantum gratia expetitur, a πλατύς, *latus*. Hinc ab *Horat. l. 2. od. 15.* cœlebs dicitur, quia non solet adhiberi ad vites fulciendas, ut ulmus. *Cic. 1. de Orat.* Nam me hæc tua platanus admonuit, quæ non minus ad opacandum hunc locum patulis est diffusa ramis, quam illa, cujus umbram secutus est Socrates, quæ mihi videtur non tam ipsa aquula, quæ describitur, quam Platonis oratione crevisse. ¶ Legitur aliquando in quarta declinatione, apud *Virg. in Cul.* Aeriæ platanus.

Platea, æ, f. *strada larga*, *borgo*, πλατεῖα, via lata, quæ fere militaris, Consularis, Prætoria dicitur, a græca voce nilata, in qua supplendum est ὁδὸς, *via*. Est enim adjectivum fem. nominis πλατύς, *latus*. *Ter. Andr. 4. 5.* In hac habitasse Platea dictum est Chrysidem. ¶ A Poetis secunda etiam corripitur. *Horat. in ep. 2. l. 2. v. 69.* Puræ sunt plateæ, nihil ut properantibus obstent. ¶ Quandoque etiam capitur pro area in mediis ædibus, *cortile*. *Lamprid. in Heliog. c. 24.* Plateas in palatio stravit Lacedæmonio, & porphyretico saxis. ¶ Platea item, Πλατέα, est nomen avis, quæ etiam dicitur platalea, & pelecanus, a πλατύς, *latus*, propter rostri latitudinem, *palettone*. *Plin. l. 10. c. 52.* Platea nominatur advolans ad eas, quæ se in mari mergunt, & capita illarum morsu corripiens, donec capturam extorqueat.

Platessa, æ, fem. genus piscis plani, & jacentis. *Auson. ep. 4. v. 58.* mollesque platessæ.

Platice, es, πλατική, rudis alicujus rei dispositio. *abbozzo*. *Jul. Firmic. l. 2. c. 12.* Nunc ad platicem revertamur.

Platice, adv. *rozzamente*. *Jul. Firm. l. c. c. 16.* Primum platice insinui.

Platicus, a, um, adject. πλατικός, latus, lanus, ut platica dispositio, on *abbozzo*. *Jul. Firmic. l. 3. c. 2.*

Plato, onis, Πλάτων, philosophus Atheniensis, sic dictus ab humerorum latitudine; nam primis annis Aristocles est appellatus, testibus *Laertio*, & *Apuleio*. Filius fuit Aristonis, & Perictiones. Audivit Athenis Socratem: deinde in Italiam profectus Pythagoræ discipulus fuit. In Ægyptum quoque navigavit, ubi Moysis libros legisse dicitur. Aristotelem habuit discipulum, quem postea, quod contra se ipsum doceret, mulum appellare solitus fuit. Vixit annos 81, teste *Seneca*, & *Cicerone*, decessitque placidissime inter scribendum: alii scribunt in convivio quodam nuptiali diem obiisse. Tanta fuit sapientiæ fama, ut divinus dictus, & habitus sit. Errare mehercule (inquit *Cic. 1. Tusc. c. 17.*) malo cum Platone, quam cum aliis vera sentire. ¶ In recto casu invenitur etiam *Platon*. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 11.* Nescis, qua ætate Hecuba servire cœpit, qua Crœsus, qua Diogenes, qua Platon ipse?

Platonicus, a, um, adject. ad Platonem pertinens, ut Platonica sublimitas. *Plin. l. 1. ep. 10.* Platonici philosophi. *Gel. l. 15. c. 2.*

Platyceros, otis, πλατύκερως, animal quoddam latis cornibus. *Plin. l. 11. c. 37.*

Platycoriasis, is, fem. pupillæ dilatatio, morbus equorum oculos infestans. *Theodor. Priscian. l. 2. c. 29. Veget. l. 2. c. 16.*

Platyophthalmos, i, πλατυόφθαλμος, lapis spumæ candidæ, nitentisque, oculos dilatans. *Plin. l. 33. c. 6.*

Platyphyllon, i, πλατύφυλλον, genus tithymali latis foliis. *Plin. l. 26. c. 8. Apul. de herb. c. 7. & 108.*

Plaudo, is, si, sum, n. 3. *applaudere*, ספק, Ger. *frolocken*, Gal. *frapper les mains*, *applaudir*, Hisp. *hazer palmas*, *hazer applauso*, κροτέω, est manus inter se pulsando strepitum facere, quod fieri solet, cum pro re bene gesta gratulamur, & lætitiam volumus ostendere. Construitur vel absolute. *Cic. Att. l. 16.* Populum Rom. manus suas non in defendenda Repub. sed in plaudendo consumere. *Id. Q. Fr. l. 2. ep. 4.* Diis plaudentibus. ¶ Vel cum dat. *Cic. Att. l. 2.* Qui Curioni stantes plauserant. ¶ Item passive. *Cic. Att. l. 13. ep. 44.* Quod propter malum vicinum ne victoria quidem plauditur, idest, plausu excipitur. Al. leg. *victoriæ quidem plauditur*. Nam etiam *plodo*, is dicitur.

Varr.

Varr. apud *Non. c.* 7. *n.* 85. In balneis plaudere cœpimus, & murmurari. ¶ Item impersonaliter. *Cic. Att. l.* 2. Huic ita plausum est, ut salva Repub. Pompejo plaudi solebat. ¶ *Plaudere sibi*, est sibi blandiri, & placere, sive nimium amare. *Plin. epist.* 91. Nec ipse tibi plaudis, & ego nihil magis ex fide, quam de te scribo. ¶ *Plaudite*, verbum est addi solitum in fine comœdiarum. *Quinct. l.* 6. *c.* 2. Tunc est commovendum theatrum, cum ventum est ad ipsum illud, quo veteres comœdiæ, tragœdiæque clauduntur, plaudite. *Hor. in Ar. v.* 155. Et usque sessuri, donec cantor, Vos plaudite, dicat. ¶ Ponitur etiam pro percutere, calcare. *Virg.* in *Ciri*: Non Libico molles plauduntur pectine telæ. *Id.* 6. *Æn. vers.* 644. Pars pedibus plaudunt choreas, *h. e.* terram pedibus feriendo saliunt. *Stat. l.* 1. *silv.* 3. *v.* 74. vitreasque natatu Plaudis aquas.

Plausibilis, & le, o. 3. *plausibile*, *favorabile*, ἐπικρότητος, ἀρεστός, quod placet, & plausum meretur, populare, jucundum. *Cic.* 1 *Ver.* Id nunc ponetur, id jam populare, atque plausibile factum est. *Quintil. l.* 4. *c.* 31. *de oratore.* In aliquem lætum, atque plausibilem locum evenire.

Plausibiliter, adv. *Sidon. l.* 8. *ep.* 10. Amplum plausibilius manifestat ingenium.

Plausilis, le, adject. plausibilis, *Sidon. l.* 9. *ep.* 14. Plausilibus aliquem fovere ulnis.

Plausito, as, n. 1. freq. a plaudo. *Auct. Philom. v.* 25. Plausitat arborea clamans de fronde palumbes.

Plausor, oris, m. qui plaudit. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. In vacuo lætus sessor, plausorque theatro.

Plaustrarius, ii, m. opifex plaustrorum. *Lamprid. in Alex. Sever. c.* 24. Lintrionum, vitreariorum, plaustrariorum, & cæterarum artium vectigal pulcherrimum instituit. ¶ Item qui plaustrum regit. *Ulp. l. si servus, §. si cum, ff. ad leg. Aquiliam.* Si ex plaustro lapis ceciderit, & quid ruperit, vel fregerit, Aquiliæ actione plaustrarium teneri placet.

Plaustrum, i, n. *carro*, עגלה, Ger. *wagen*, Gal. *charriot*, Hisp. *carro*, ἅμαξα, ὄχημα, currus, quo moles, atque onera feruntur, & convehuntur. *Cic.* 1. *de Div.* Se interiectum in plaustrum a caupone esse conjectum. ¶ Veteres Comici in plaustris fabulas agebant, & matronæ Athenienses Eleusina sacra in plaustris celebrabant. *Horat. in Art.* Dicitur in plaustris vexisse poemata Thespis. *Virg.* 1. *Georg.* Tardaque Eleusinæ Matris volventia plaustra. ¶ *De plaustro loqui*, ἐξ ἁμάξης λαλεῖν, Græcum prov. est pro libere quemlibet taxare. Natum est a Poetis Comicis, qui de plaustro personati Comœdias agebant, & non solum in alios Comicos, sed etiam in potentiores cives, atque in Deos ipsos, pro libito dicebant, quæ vellent. *Erasm. in Chiliad.* ¶ *Plaustrum percellere*, aliud proverb. significat res suas evertere, perturbare, tractum ab iis qui nonnunquam plaustrum evertunt. *Plaut. Epid.* 4. *c.* 22. Perii, plaustrum perculi. ¶ Plaustrum item accipitur pro duobus signis ad Septentrionem, quas & *Ursas* appellamus. Constat enim utrumque ex quatuor stellis in quadrangulum dispositis, quæ totidem rotarum speciem referunt, & aliis tribus, quæ tribus equis currum trahentibus assimilantur. *Ovid.* 10. *Met.* Flexerat obliquo plaustrum temone Bootes.

Plausus, us, m. *plauso*, Ger. *frolockung*, Gal. *applaudissement*, Hisp. *aplauso*, κρότος, ἐπίκροτος, actus plaudendi. *Cic. de Sen.* Quibus cum a cuncto consessu plausus esset multiplex datus. *Id. Attic. l.* 2. Plausus impertiti. *Id.* 2. *Tusc. c.* 26. Captare plausus. ¶ Ponitur aliquando pro sonora percussione. *Plin. de gallinaceis l.* 10. *c.* 21. Diem venientem nuntiant cantu, ipsum vero cantum plausu laterum, idest alarum concussu.

Plausus, a, um, percussus, motus, partic. a plaudor. *Virg.* 3. *Georg.* Et plausæ sonitum cervicis amare. *Ovid.* 14. *Met.* Et remos plausis circumvolat alis.

Plautius, a, um, a Plautio Syllano, ut Plautia lex apud *Ascon. in Cicer. pro Cornel.* V. Plotia.

Plautinus, a, um, adject. ad Plautum pertinens. *Horat. de ar. poet. v.* 270. Plautinos & numeros, & laudavere sales. *Gell. l.* 3. *c.* 3. Plautinissimi versus, h. e absque dubio auctorem Plautum habentes, non suppositi. ¶ *Plautina prosapia*, proverbium de iis, qui adeo obscuro genere nati sunt, ut eorum parentes qui sint, ignoretur. Nam Plautus fere ab genere fuit, & in pistrino vitam egit. *Manut. Paler in Octav.*

Plautus, a, um, cui aures latæ, ac flaccidæ. *Fest.* Plauti appellantur canes, quorum aures languidæ sunt, ac flaccidæ, et latius videantur patere. ¶ Alteram quoque hæc vox significationem habet. Notat enim etiam eum, qui planis est pedibus. *Fest.* Ploti appellati sunt Umbri, pedibus planis quod essent. Unde soleas dimidiatas, quibus utuntur in venando, quo planius pedes ponerent, vocant semiplotia. Et ab eadem causa M. Accius Poeta, quia Umber Sarsinas erat, a pedum planitie, initio Plotus, postea Plautus cœptus est dici.

Plautus, m. 2. olim Plotus, cognomen M. Accii Poetæ Umbri Sarsinatis, ita dicti a Πλωτός, *latus*, propter pedum planitiem. Sed Ploti, & Plauti cognominati omnes Umbri propter eam causam cognominati sunt. *Fest.* V. *Plautus*, *a*, *um*. Cum propter paupertatem molam in pistrino versaret, horis subsecivis, quibus ab eo labore otium erat, fabulas componebat, quas venditaret. *Gell. l.* 1. *c.* 24. Atque hæ fabulæ illæ sunt, quæ etiam hodie omnium manibus teruntur. Excelluit linguæ Latinæ puritate. *Cic. in Brut.* Cæteris Comicis præfertur sententia multorum, præsertim *Varronis*, qui ait: Si Musæ Latine loquerentur, Plautino sermone loquerentur. Est plenus facetiis, & Latinorum omnium festivissimus. *Cic.* 1. *Off.* Mirifice gaudebat Comœdia illa sua, quæ *Truculentus* inscribitur. *Cic. de Sen.* Mortuus est P. Claudio, L. Porcio Coss. *Cic. in Brut.*

Plebecula, æ, f. δημάριον, dimin. a plebs. *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 11. Quod illa concionalis hirudo ærarii, misera, & jejuna plebecula, me ab hoc Magno unice diligi putat.

Plebeius, a, um, *plebeo*, Ger. *des gemeinen volcks*, Gal. *vulgaire*, *de menu peuple*, Hisp. *menudo*, *plebejo*, δημοτικός, quod est ex plebe, vel ad plebem spectat. *Liv. l.* 6. *c.* 40. Duos plebeios fieri consules liceat, duos patricios non liceat. *Id. l.* 29. *c.* 15. Ludi Romani ter, plebeji septies instaurati. *Ascon. in proœm. in Verr.* docet, plebejos ludos fuisse, quos exactis regibus pro recuperata libertate fecerunt Romani, vel pro reconciliatione plebis post secessionem in montem Aventinum. ¶ Translate, vel metaleptice sumitur pro vulgari, humili abjecto. *Cic.* 5. *Tusc.* Licet concurrant plebeji omnes Philosophi (sic enim ii qui a Platone, & Socrate, & ab illa familia dissident, appellandi videntur) non modo &c. *Id. l.* 9. *Fam.* Nonne plebejo sermone agere tecum? *Id. pro Sext.* Purpura illa plebeja, ac pene fusca. ¶ Item pro paupere, tenui. *Martial. l.* 13. *epigr.* 8. Imbue plebejas Clusinis pultibus ollas. ¶ *Plebeji*, *orum*, tertius Romani populi, infimusque ordo. *Cic. Fam.* 9. *ep.* 15. Ad partes censeo revertare: plebeji quam fuerint importuni, vides. V. *Plebs*.

Plebes, ei, f. pro Plebs, is, fortasse a ὄχλος. *Lucan. l.* 7. *v.* 760. Capit inopia plebes Cespite Patricio somnos. *Tacit. Ann.* 3. *c.* 2. Atrata plebes, trabeati equites. Adde *Cic.* 3. *de Legib.* & *Sallust.*

Plebicola, æ, com. δημοκόλαξ, qui plebem colit, & plebi servit. *Cic. pro Sext.* Qui, credo, non libidinis causa, sed ut plebicola videretur, libertinam duxit uxorem. Adde 2. *Agrar. c.* 32.

Plebiscitum, n. ψήφισμα, χειροτονία, statutum plebis, idest id, quod Plebs suo suffragio, sine Patriciis, & Senatoribus, Plebejo Magistratu interrogante, e. g. Tribuno, jussit, a *Plebs*, & *scisco*, quod significat decernere. Senatus enim censere, & auctor esse, Populus sciscere, & jubere solet. *Sigon. de ant. jure C. R. l.* 2. *c.* 5. *Cic. pro Domo.* Hoc Plebiscitum est? hæc lex? hæc rogatio est? *Id.* 2. *Fin.* Quo Plebiscito decreta a Senatu est Consuli quæstio Cn. Scipioni.

Plebitas, atis, f. conditio plebeja, ignobilitas. *Cato* apud *Non. c.* 2. *n.* 619. Propter tenuitatem, & plebitatem.

Plebs, ebis, f. *Plebe*, עם, Ger. *volck*, Gal. *peuple*, Hisp. *pueblo*, ὄχλος, vulgus, vilior pars populi. Romæ plebs ea civitatis pars erat, quæ a Patribus distinguebatur, & differt a *populus*, quia populi nomine etiam omnes veniebant sive patricii essent, sive plebeji. *Caper* apud *Gell. l.* 10. *c.* 20. *Sallust. orat.* 2. *ad Cæs. de rep. ordin.* In duas partes civitatem divisam arbitror, patres, & plebem. *Liv. l.* 2. *c.* 56. Huic actioni gratissimæ plebi cum summa vi resisterent patres. ¶ Aliquando populus patricios tantum notat, plebs vero cæteros cives. *Cic. pro Mur. c.* 1. Ut ea res populo, plebique Romanæ bene atque feliciter eveniret. ¶ Interdum plebs significat infimos homines, pauperiores, & viliores. *Cic. Tusc.* 5. *c.* 45. In Hircania plebs publicos alit canes, optimates domesticos. *Id. pro Mil. c.* 35. Plebs, & infima multitudo. ¶ Plebs interdum figurate de quocunque infimo cœtu dicitur. *Ovid. in Ibin. v.* 70. Vos quoque plebs superum, Fauni, Satyrique, Laresque. ¶ De uno tantum. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 59. Si quadringentis sex septem millia desint, Plebs eris. Lusit autem Poeta in celebri illa Populi Romani divisione secundum censum, de qua *Ausonius*: Martia Roma triplex, equitatu, plebe, senatu: Quo sensu etiam *populus* pro plebe usurpatur a *Mart. l.* 8. *ep.* 15. Dat populus, dat gratus eques, dat thura Senatus. De hac porro civitatis Romanæ divisione V. *Sigon. de ant. Jur. Civ. Rom.* ¶ In plurali numero. *Colum. l.* 9. *c.* 11. Duæ, vel tres plebes. *Augustin. ep.* 166. Recedite a plebibus nostris. ¶ Legitur & *plebei* apud *Plin.* in genit. & dativo, pro *plebis*, & *plebi*, vetere scribendi more. *Plin. l.* 10. *c.* 43. Tante plebei consternatione, ut &c. *Id. l.* 11. *c.* 16. *de apibus*. Domos primum plebei exædificant, deinde regibus.

Plectibilis, le, adject. plecti dignus. *Sidon. l.* 4. *ep.* 6. Plectibilis invidia. *Id. ibid. ep.* 12. Et quoniam nemo fere est, qui plectibilibus careat occultis, h. e. criminibus. Alii leg. *prolectibilibus*, h. e. malis illecebris, a *prolecto*, *as*.

Plectilis, & le, o. 3. πλεκτός, quod plexum est. *Plaut. Bacch.* 1. 2. 37. Pro insigni sit corolla plectilis. *Prudent. Apotheos. præfat.* 2. *v.* 13. Syllogismi plectiles.

Plecto, is, sine pret. & sup. a. 3. *percuotere*, πλήσσω, ferio, percutio, a πλήσσειν, *percutere*. *Horat. l.* 2. *sat.* 7. Tergo plecteris entio. *Ter. Phorm.* 1. 4. 41. Tu jam lites audies, ego plectar pendens. ¶ Per Synecdochen ponitur pro punire, supplicio afficere. *Cic. de Off.* Multis in rebus negligentia plectimur. *Id.* 3. *Leg. c.* 20. Plecti capita. *Nepos* 25. 1. 55. Cavit, ne qua in re jure plecteretur.

Plecto, is, 2. 3. *nasse*, *congiungere*, πλέκω, necto, implico, texo, a verbo Græco allato. *Auctor. Paneg. ad Pisonem*, *v.* 189. Mobilitate pedum celeres super orbibus orbes Plectit. Al. leg. *flectit*. *Hieronym. ad Rustic. Monachum.* Vel fiscellam texe junco, vel canistrum lentis plecte viminibus. ¶ Particip. *Plexus* V. suo loco.

Plectripotens, tis, adject. poeticæ, & musicæ peritus. *Sidon. in metro epist.* 23. *l.* 9. Flaccus lyrico Pindaricum ad melos Frænis flexit equos plectripotentibus.

Plectrum, i, n. *plettro*, Ger. *fiedelboge*, Gal. *archet*, Hisp. *pletro*, πλῆκτρον, instrumentum citharœdi, quo ab illo fides, sive chordæ percutiuntur, a nomine Græco allato, quod a πλήσσω, *ferio*. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Itaque plectro similem linguam nostri solent dicere. ¶ A Poetis fere usurpatur pro lyra ipsa, item pro ipsis carminibus. *Tibul. l.* 3. *el.* 4. Plectro modulatus eburno. *Horat. l.* 2. *od.* 13. Et te sonantem plenius aureo, Alcæe, plectro. ¶ Plectra linguæ titubantia afferunt quidam Lexicographi ex *Sueton. in Claud. c.* 30. sed ibi pro *plectra* legendum est *praterea*. ¶ Est etiam plectrum navis gubernaculum, vel ipsius gubernaculi summa pars. *Sil. l.* 14. *v.* 542. Non plectro rutis, aut frangendæ in vulnere proræ Partitur, & *v.* 403. Deduxit telum, & residentis puppe magistri Affixit plectro dextram.

Pleiades, dum, f. *le Pleiade*, *le Gallinelle*, πλειάδες, septem filiæ Atlantis, ex Pleione Nympha, nempe Electra, Halcyone, Celæno, Maja, Asterope, Taygete, Merope, quæ in cœlum translatæ, & ante genua Tauri collocatæ finguntur. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 105. Quis tunc aut Hyades, aut Pleiades Atlanteas Senserat? ¶ Dictæ sunt ἀπὸ τοῦ πλεῖν, idest a navigando, quia exortu suo indicant tempus navigationi idoneum. Alii dictas putant, quasi πλειάδες, quod nunquam singulæ appareant, sed fere omnes simul, præter Meropen, quæ vix cernitur. Causa hujus rei affertur, quod, cum reliquæ sorores Diis nupserint, Maja, Electra, & Taygeta Jovi, Halcyone, & Celæno Neptuno, Asterope Marti, sola Merope mortali viro Sisypho nupsit: quam ob causam veluti pudibunda latitat. Sed aliorum opinio est, hanc esse Electram matrem Dardani, & idcirco obscuriorem videri, quod excidium Trojæ spectare non potuerit, sed oculis manum opposuerit. *Ovid.* 4. *Fast.* A Latinis appellantur Vergiliæ, a verni temporis significatione, quod indicent, dum in nostro hemisphærio oriuntur. Nam vere exoriuntur, & circa æquinoctium earum ortus matutinus est. *Hygin. in Astron. Poet.* Inter hujus Tauri finitionem, & caudam Arietis stellæ sunt, quas nostri Vergilias, Græci πλειάδας dixere. ¶ Hæc dictio aliquando fit tetrasyllaba. *Propert. l.* 3. *el.* 5. *v.* 35. Pleiadum denso cur erit igne chorus? ¶ Aliquando ex diphthongo *ei* Poetæ abjiciunt *e*, & dicunt *Pliades*. *Stat. l.* 1. *Sylv.* 3. *v.* 95. Nec per Ægæas Hyadas, Pliadumque nivosum Sidus. ¶ In singulari numero. *Id. l.* 1. *Silv.* 2. *v.* 22. Terras obruit aut soluta Plias. *Virg.* 4. *Georg. v.* 233. Plejas, & Oceani spretos pede reppulit amnes. ¶ *Ovid.* trisyllabum facit, 1. *Met. v.* 670. Pleias enixa est, letoque det imperat Argum.

Pleione, es, fem. 1. Πληιόνη, Nympha, filia Oceani, & Tethyos, uxor Atlantis, ex quo Pleiades suscepit. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 83. Hanc sata Pleione cum cœlifero Atlante.

Plemmyrium, neut. 2. *Massa Oliveri*, Πλημμύριον, promontorium Siciliæ, in ora Orientali, apud Anapi fl. ostium, cum ff. cognom. Fortasse dictum est quasi undosum, ut vocatur a *Virg.* 3. *Æn. v.* 693. a πλημμύρω, *exundo*, vel a πλημμύρα, *maris æstuantis accessus*, quod maris fluctibus alluatur. Sed aliqui putant, undosum esse epithetum fluvii.

Plene, adverb. *pienamente*, ἐντελῶς, perfecte, cumulate, abundanter. *Cic.* 1. *Offic.* Quoniam vivitur non cum perfectis hominibus, planeque sapientibus. *Horat. l.* 1. *ep.* 2. Ubi plenius æquo Laudat venales, qui vult extrudere, merces. *Cic.* 4. *Fin. c.* 2. E quibus plenissime Polemo secundum naturam vivere summum bonum esse dixisset.

Plenilunium, ii, n *plenilunio*, πανσέληνος, oppositio Lunæ, & Solis, cum Luna Soli ex diametro opposita tota ab illo illuminatur, tempus illud, cum Luna quintadecima, & rotunda est. *Plin. l.* 18. *c.* 32. Cum vero occidente Sole oritur ex adverso, ita ut pariter aspiciantur, tunc erit plenilunium. *Col. l.* 11. *c.* 2. Ut pridie, quam plenilunium sit, fabam spargas.

Plenitas, atis, f. *pienezza*, plenitudo. *Vitruv. l.* 8. *c.* 1. Propter plenitatem, & gravitatem. Adde *l.* 5. *c.* 9. ubi in plurali num. usurpat.

Plenitudo, inis, f. *pienezza*, πλήρωμα, perfectio. *Auct. ad Her. l.* 4. *c.* 20. Ut longitudo, aut plenitudo harum magnitudinem alterius adæquatur, & exæquet. ¶ Sumitur etiam pro corpulentia, sive crassitudine. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Homo crescit in longitudinem ad annos usque ter septenos, tum deinde ad plenitudinem.

Plenus, a, um, *pieno*, מלא, Ger. *voll*, Gal. *plein*, Hisp. *lleno*, πλήρης, μεστός, integer, perfectus, refertus, in quo nihil vacui est, a πλέος, vel a πλήρης, quæ idem notant. Construitur vel absolute. *Plaut. Stich.* Propino tibi salutem plenis faucibus. *Cic. pro Mil. c.* 9. Ut haberes ad Præturam gerendam, plenum annum atque integrum. ¶ Vel cum gen. *Cic. pro Leg. Man.* Portus Caietæ plenissimus navium. ¶ Vel cum abl. *Cic. l.* 16. *Fam.* 14. Habui noctem plenam timoribus, ac miseriis. Alii tamen leg. *timoris*, *ac miseriæ*. *Id. Att. l.* 3. *ep.* 14. Ex tuis literis plenus sum expectatione. *Liv. l.* 26. *c.* 42. Urbem omni bellico apparatu plenam. ¶ Ponitur aliquando pro divitiis onusto. *Cic.* 4. *Verr.* Verrem ipsum, qui plenus decesserat, &c. ¶ Plena manu facere, vel dare, est ample, copiose. *Cic. Att. l.* 2. *ep. ult.* Hortensius quam plena manu, quam ingenue, quam ornate nostras laudes in astra sustulit. ¶ Pleno gradu incedere dicuntur, qui magno studio rem aliquam aggrediuntur, cui opponitur, Summo pede ingredi, hoc est leviter rem aliquam attingere. *Trebon. Cic. l.* 12. *ep.* 16. Illum pararure, ut video, & ingressum pleno gradu cohortari non intermittemus. ¶ Plenus in dicendo est, qui copiose dicit, cui opponitur jejunus. *Cic.* 2. *de Orat.* Qui ductus opinione vulgi aut Antonium jejuniorem, aut Crassum fuisse pleniorem putet. ¶ Plena pro gravida. *Plaut. Amph.* 2. 2. 47. Ita cum te gravidam, & cum pulcre plenam aspicio. *Ovid.* 10 *Met. v.* 469. Plena patris thalamis excedit. *Festus*: Plena sue Tellus sacrificare. ¶ Pleno ore laudare, est valde laudare, a *piena bocca*. *Cic.* 1. *Offic.* Quæ magno animo gesta sunt, ea nescio quomodo, quasi pleniore ore laudamus. ¶ Plenæ me-

dios dicuntur qui pingues sunt. Cic. l. 2. de Div. c. 6c. Medici ex quibusdam caussis intelligunt nonnullas valetudinis significationes, plenis, enective simus &c. ¶ Plenus aer, h. e. crassus. Cic. 2. de nat. Deor. c. 6. Quibusdam regionibus contingere videmus, hebetiora ut sint hominum ingenia propter Cœli pleniorem naturam. ¶ Ad plenum, pienamente, plene, penitus. Horat. l. 1. od. 17. Manabit ad plenum benigno Ruris honorum opulenta cornu. Virgil. 2. Georg. v. 244. dulcesque a fontibus undæ Ad plenum calcentur. ¶ In plenum, universim, omnino. Plin. l. 16. c. 40. In plenum dici potest.

Pleonasmus, m. 2. πλεονασμός, abundantia, redundantia, vitium Grammaticale, cum supervacaneis verbis oratio oneratur, ut Ego oculis meis vidi, Sic ore locuta est. Nam oculis meis, & ore, superflua sunt. Quintil. l. 1. c. 5. ¶ Sed vox Græca est, & Græcis literis scribenda.

Plerimus. V. Plerus.

Plerique, pleræque, pleraque, num. plur. molti, la maggior parte, οἱ πολλοὶ, πάμπολλοι, multi, major, vel maxima pars. Cic. 1. de Orat. Est magni laboris, quem plerique fugimus. Id. 2. Acad. Ut dies plerosque deduceret. Id. 2. de Inv. Plereque viribus corporis administrabant. Idem in Tusc. Pleræque quæstiones. ¶ Interdum additur adject. omnes. Terent. Andr. 1. 1. 28. Quod plerique omnes faciunt adolescentuli, quasi iarsi. Nepos in Eumen. cap. 12. Cum plerique omnes admirarentur. V. Donat. ad loc. cit. Ter. & Scalig. l. 7. Poet. c. ult. ¶ Interdum etiam usurpetur in sing. num. Sallust. in Jug. c. 79. Qua tempestate Carthaginienses pleraque Africæ imperitabant. Gel. l. 4. 1. 8. Ita in pleraque historia scriptum est. ¶ Videtur etiam quibusdam, interdum usurpari pro nonnullis. Quintil. l. 6. c. 5. Videas plerosque ire percitos exclamantes, ut judex audiat contrarium esse, quod admoneatur.

Plerōma, atis, n. πλήρωμα, plenitudo, complementum: vox Græca, quam usurpat Tertul. de Præscriptionib. c. 49.

Pleropicus, a, um, supplito, aggiunte per compire qualche cosa, suppletus; a πληρόω, impleo. Frontin. de Colon. apud Goes. pag. 131. Plebe deficiente, alsin paucioribus ager est assignatus terminis pleropicis.

Plerumque, adv. il più delle volte, ἐπὶ πολὺ, fere. Cicer. in Orat. Cadit etiam plerumque numerose. Id. 2. Div. Plerumque, non semper quæ eveniunt, fortuita sunt. ¶ Usurpatur interdum cum genitivo, more substantivi. Liv. l. 45. c. 9. Per Europæ plerumque, atque Asiam omnem, per la maggior parte dell' Europa. Sallust. in Jug. c. 21. Ubi plerumque noctis processit. ¶ Videtur etiam poni pro nonnunquam, interdum, alle volte. Quintil. Declam. 15. Excussa sunt plerumque languentium verberibus, redemptaque debilitata vitta. Adde Ulp. l. Palsus, Dig. de furt.

Plerus, a, um, adject. antiquum. Pacuv. apud Festum. Periere Danai, plera pars pessumdata est, h. e. major pars, plerique. Cic. 3. Leg. c. 4. leges veteres referens. Minores magistratus, partiti juris, plures in plera sunto. Al. leg. pluria. ¶ Superl. plerimus. Gel. l. 4. c. 19. Plerimo cibo usi. Al. leg. plurimo. ¶ Plerus Græce πλήρης, plenum significat, quo sensu Cato in Originib. apud Priscian. l. 3. Agrum, quem Volsci habuerunt, campestris plerus Aboriginum fuit. V. Pletus.

Plerusque. V. Plerique.

Pletus, a, um, nom. ex particip. a pleo inusit. idem quod plenus, pieno. Lucret. l. 2. v. 631. Sanguine pleti. Al. leg. fleti. h. e. respersi. Id. l. 6. v. 1201. Corruptus sanguis pletis ex naribus ibat. Al. leg. plenis.

Plevitas, atis, fem. ignobilitas, apud vet. quasi plebitas, a plebs, b in u transeunte. Cato apud Non. c. 2. n. 629. Propter tenuitatem, & plevitatem. Hemina ibid. Quicunque propter plevitatem agro publico ejecti sunt.

Pleuricus, a, um, adject. πλευρικός, laterale, ut pleurici termini, apud Frontin. de Coloniis.

Pleuriticus, a, um, πλευριτικός, qui pleuritide patitur. Plin. lib. 20. cap. 27. Datur & pleuriticis, & peripneumonicis.

Pleurisis, is, f. morbus, idem quod pleuritis. Prudent. in Romano, v. 484. Mucrone quanta dira pulsat pleurisis.

Pleuriticus, a, um, pleuritide laborans. Plin. l. 27. c. 4. & alibi.

Pleuritis, idis, f. mal di punta, πλευρῖτις, lateris dolor acutus, ac pungens cum febre assidua, spirandi difficultate, tussi, sputo citius, vel tardius subsequente, orta ab inflammatione pleuræ, seu membranæ costas succingentis, ob sanguinis biliosi effervescentis impeditum per venas ibidem refluxum. Tunc enim inter membranam, & costas sanies colligitur, & apostema generatur. Est a πλευρά, vel πλευρόν, latus. Cal. Aurel. l. 2. c. 13. Serenus Sammonicus auctor est, vulgo quoque telum appellari, quia teli instar membranam pungat. Vitruv. l. 1. c. 6. Gravitudo, tussis, pleuritis, phthisis. ¶ Sunt etiam pleuritides i registri dell' organo, che non entrano nel sommiero, e tornano, ed aprono le diverse classi delle canne per mutar la voce. Vitruv. l. 10. c. 13.

Pleuron, n. 2. Bragiebistro, opp. mediterr. Ætoliæ, ad Evenum fl. proximum Calydoni, patria Meleagri. Plin. l. 4. c. 2.

Pleuronius, a, um, adject. a Pleurone oppido, ut Agmon Pleuronius. Ovid. 14. Met. v. 494. ¶ Pleuronia, æ, ipsa Ætoliæ regio. Auson. Epitaph. 10.

Plexus, us, m. colligatio. Manil. l. 5. v. 145. tortos in plexum ponere crines.

Plexus, a, um, nom. ex particip. a plecto, intortigliato, implexus, colligatus, ἐμπεπλεγμένος. Lucret. l. 5. v. 1398. caput plexis redimere corollis. Id. l. 4. v. 823. plexæ foramina linguæ.

Plias, adis, f. una ex Pleiadibus, πλειάς. Stat. l. 1. sil. ult. v. 21. Non tantis Hyas inserena nimbis Terras obruit, aut soluta Plias.

Plicatilis, & le, o. 3. pieghevole, πλεκτός, quod plicatur, aut plicari potest. Plin. l. 10. c. 29. Upupa crista visenda plicatili, contrahens eam, subrigensque per longitudinem capitis. ¶ Navis plicatilis, est navis facta ex corio, quæ complicata circumfertur ad trajiciendos amnes. Plin. l. 5. c. 9. Ubi Æthiopiæ conveniunt naves. Namque eas plicatiles humeris transferunt, quoties ad cataractas ventum est.

Plicatūra, æ, f. piegatura, actus plicandi. Plin. l. 5. c. 51. de signis mortis. Stragulæ vestis plicatura.

Plicatus, a, um, complicitus. Lucret. l. 6. v. 1085. quasi ut anellis hamisque plicata inter se quædam possint copulata teneri.

Plico, as, a. 1. piegare, ־, Germ. falten, Gal. plier, Hisp. doblar, πλέκω, pacto, veluti rugas facio, a verbo Græco allato. Lucret. l. 2. v. 826. Ideo fastigia posse forerum, ac feminum pedibus fundata plicari. Martial. lib. 4. epigr. 83. Plicare chartam. Virg. 5. Æn. v. 289. seque in sua membra plicantem. ¶ In compositis quibusdam habet præteritum cui, icitum, in quibusdam cavi, atum. Simplicis vero plere exempla in præteritis nondum vidimus.

Pliniānus, a, um, ad Plinium pertinens, ut Pliniana cerasa. Plin. l. 15. c. 25.

C. Plinius Secundus, Novocomensis, Philosophiæ Naturalis scientia, & omni genere doctrinarum insignis, vixit temporibus Vespasiani Imp. cujus etiam negotia administravit. Noctibus, & subsecivis horis scripsit 37. libros de Rerum natura, qui adhuc extant, unus omnium parcissimus temporis. Periit in Vesevi M. incendio, dum ejus caussam indagare cuperet. Ejus vitam diligentius narrat C. Plinius Cæcilius ejus sororis Filius, l. 3. ep. 5. & l. 6. ep. 16. ¶ C. Plinius Cæcilius, qui junior dicitur, natus ex sorore C. Plinii Secundi, ut diximus, scripsit Epistolas, & Panegyricum in laudem Trajani Imp. in quo gratias egit, quod ab illo Consul factus esset. ¶ Plinius Valerianus medicus Empiricus scripsit libros quinque de re medica, quos quidam olim Plinio Secundo perperam tribuerunt. Floruit paulo ante Constantini M. tempora. Ex quibusdam Inscriptionibus viri docti colligunt, ipsum quoque patria Comensem fuisse.

Plinthigonios, ad latere habens angulos. Vitruv. l. 10. c. 17.

Plinthis, idis, f. plinti basis, ut exponit Philander apud Vitruv. l. 3. c. 2. V. Bald. in Lex. Vitr. ¶ Apud Gromaticos est spatium agri constans ex jugeribus quingentis, & quinquaginta, al. quinque mille, & quinquaginta, per sex millia pedum quinquaginta limitibus inclusum. Hygin. de limitib.

Plinthium, ii, n. lacunar. Ita usurpat & exponit Vitruv. l. 9. c. 9. Plinthium, inquit, sive lacunar, quod in Circo Flaminio est positum.

Plinthus, i, f. πλίνθος, laterem significat, apud Vitruv. l. 3. c. 3.

Plisthĕnes, is, m. Πλεισθένης, filius Pelopis, & Hippodames, nepos Tantali petrei, frater Atrei, Thyestis, & Lysidices. Filios duos habuit, Agamemnonem, & Menelaum, quos moriens Atreo fratri commendavit, qui ab illo instar filiorum educati fuere. Quare progressu temporis, memoria Plisthenis sublata, filii Atrei habiti sunt, & appellati Atridæ. Bocc. l. 12. Gen. ¶ Plisthenes alter, filius Thyestis ex uxore Atrei, qui una cum fratribus Tantalo, & Harpogyge, ab Atreo interfectus, & patri epulandus appositus est. Sen. in Thyest. a. 4. sc. 1. Bocc. l. 12. Gen.

Plisthenius, a, um, adject. ad Plisthenem pertinens, ut Plisthenius vir, hoc est Agamemnon, Ovid. de remed. v. 778.

Plistolochia, æ, πλειστολοχία, herba ex malvarum genere. Plin. l. 20. c. 4.

Plodo, idem ac plaudo. V. Plaudo.

Plorabĭlis, le, adject. fletu dignus, lugubris. Pers. sat. 1. v. 34. Vatum & plorabile si quid. Claud. in Eutrop. l. 1. v. 281. Verbisque sonat plorabile quoddam.

Plorabundus, a, um, ploranti similis, vel qui multum plorat. Plaut. Aul. 2. 4. 38. Homo ad Prætorem plorabundus devenit. Al. leg. deplorabundus.

Ploratio, onis, f. pianto, οἰμωγή, ploratus. Augustin. serm. 17. de SS. circa med. A convalle plorationis usque ad montem pacis.

Plorator, oris, m. οἰμωκτής, qui plorat. Martial. lib. 14. epigr. 54. Siquis plorator collo tibi vernula pendet.

Plorātus, us, m. grido, pianto, κλαυθμός, actus plorandi, clamor cum fletu. Cic. 2. Tusc. c. 8. ex Poeta: Heu virginalem me ore ploratum edere. Liv. l. 29. c. 17. Omnia mulierum ploratibus sonant.

Ploratus, a, um, partic. a ploro. Stat. l. 5. Syl. 3. v. 184. Quos Vateri plorata domus, Argeæque tellus, &c. Ovid. l. 1. de ar. am. v. 75. Veneri ploratus Adonis.

Ploro, as, avi, atum, n. 1. gridare piangendo, בכה, Ger. weinen, Gal. pleurer, Hisp. llorar, κλαίω, proprie significat plane inclamare, cum questu vociferari, teste Festo, qui affert in hanc rem illud fragmentum ex legibus Ser. Tullii: Sei parentem puer verberit, ast olos plorasint, &c. Hinc differt a lacrimare: addit enim præter lacrimas clamorem flebilem. Senec. ep. 63. Nec sicci sint oculi, amisso amico, nec fluant: lacrimandum est, non plorandum. Cic. pro Dom. cap. 21. in fin. Senatum pro me plorare, & supplicari prohibuerunt. Horat. l. 1. ep. 17. v. 54. Aut cistam effractam, & subducta viatica plorat, h. e. queritur. Id. l. 2. ep. 1. v. 9. Ploravere, suis non respondere favorem Speratum meritis.

Plosor, oris, m. idem quod plausor, quemadmodum plostrum pro plaustrum dicitur. Sidon. ep. 25. l. 4. Plosoribus suis pendere cilia. Id. carm. 9. v. 300. Plosores cui fulgurare Quirites statuam locarunt.

Plostellum, i, n. 2. ἁμάξιον, dim. a plostrum. Varro l. 1. R. R. c. 53. Plostellum Phœnicum. Horat. l. 2. sat. 3. v. 247. Plostello adjungere mures.

Plostrarius, a, um, ad plostrum pertinens. Cato R. R. c. 11. Asinos plostrarios duos.

Plōstrum, i, n. 2. idem ac plaustrum, apud vet. Au in o ubis, quemodo a claustrum ast clostrum. Col. l. 6. c. 2. Post ejusmodi experimenta vacuo plostro subjungendi. Adde Caton. R. R. c. 2.

Plotæ, arum, f. duæ insulæ maris Jonii, quæ & Strophades dictæ. Plin. l. 4. c. 12. ¶ Plotia lex, qua peregrinis prohibebatur accessus ad Romanam civitatem, commemoratur a Cic. 8. Fam. ep. 8. & alibi.

Plotiānus, a, um, adject. ad Plotium pertinens, ut Plotiana bona. Cic. 13. Fam. ep. 8.

Plotinus, m. 2. Πλωτῖνος, insignis Academicæ sectæ Philosophus, Ægyptius natione, ex urbe Lyco, vel Lycopoli, discipulus Ammonii, præceptor Porphyrii, temporibus Galieni, Taciti, & Probi. Fuit corpore gracili, tenuique valetudine, morboque sacro obnoxius. Suid.

Plotius, m. 2. vir Gallus, patria Lugdunensis, Rhetor insignis. Floruit Romæ tempore Ciceronis, a quo & ipse, & Quinctus ejus frater Latinas literas edoctus fuit. Cic. de Orat. Quintil. l. 2. c. 4.

Plotus. V. Plautus.

Ploxēmum, i, n. capsa in cisio. Festus. Est vox Gallica. Quintil. lib. 1. cap. 20. dicit, a Catullo circa Padum inventam esse. Catul. epigr. 98. (al. 98.) Gingivas vero ploxemi habet veteris. Aliqui putant, hoc loco esse nomen proprium civi. ¶ Scribitur etiam Ploxenum.

Pluit, ebat, pluit, vel pluvit, imp. 3. piovere, המטיר, Ger. es regnet, Gal. il pleut, Hisp. llover, βρέχει, est imbrem decidere, a πλύω, lavo, vel potius est a βλύω, vel βλύζω, scaturio. Construitur vel absolute. Cic. 2. de nat. Deor. c. 43. Has Græci stellas Hyadas vocitare fuerunt a pluendo. ὕειν, enim est pluere. Plaut. Men. prol. v. 63. Nam rus ut ibat forte, ut multum pluerat. ¶ Vel cum nominativo rei, quæ pluendo decidit. Virgil. 4. Georg. Nec de concussa tantum pluit ilice glandis. Stat. l. 8. Theb. Saxa pluunt. ¶ Vel cum ablat. Liv. l. 36. Tarracinæ, & Amiterni nuntiatum est aliquoties lapidibus pluisse. ¶ Aliqui etiam existimant, construi cum accusativo. Liv. l. 40. c. 19. In area Vulcani, & Concordiæ sanguinem pluit. Sed aliqui codices habent sanguine. ¶ Translate Stat. l. 1. silv. ult. Jam bellaria adorea pluebant. ¶ Passive Apul. in Floridis. Totum istud spatium, qua pluitur, & ningitur.

Pluma, æ, f. piuma, נוצה, Ger. feder, Gal. plume, Hisp. pluma, πτίλον, penna exigua, & mollis. Cic. 2. de nat. Deor. Pluma alias, alias squama videmus obductas. Plaut. Men. 3. 2. 12. Homo levior, quam pluma. ¶ Juven. sat. 1. Pensilibus plumis vehi, h. e. lectica plumis farcta. ¶ Translate Horat. l. 4. od. 10. Insperata tuæ cum veniet pluma superbiæ. h. e. cum senior factus fueris.

Plumarius, ii, subst. ποικιλτής, qui acu pingit, a pluma, quia clavos, patagia, segmenta, scutulas, tessellas vestibus superaffuendo plumas avium refert. Turneb. l. 11. c. 25. Sed Nicol. Pullerus in Miscellaneis sacris plumarios dictos arbitratur eos, qui ex plumis avium versicoloribus opere vario elaborant. Vide, quæ de plumariis Scaliger in Eusebianis Animadversionibus annotavit. Varro apud Non. c. 2. n. 716. Etenim nulla, quæ non didicit pingere, potest bene judicare, quid sit bene pictum a plumario, aut textore in pulvinaribus plagis. Vitruv. lib. 6. cap. 7. Plumariorum textrinæ, pictorumque officinæ. V. Bald. in Lex. Vitruv.

Plumatilis, & le, o. 3. πτερωτός, quod est ex pluma, seu quod instar plumæ avium acu pictum, vel textum est. Plaut. Epid. 2. 2. 47. Cumatile, aut plumatile, cerinum, aut melinum. Ubi Nonius cap. 14. num. 22. plumatile exponit clavatum, aut ex plumis factum.

Plumatus, a, um, piumato, πτερωτός, plumis tectus. Cic. 2. de nat. Deor. c. 44. ex Poeta. Extremam nitens plumato corpore Corvus rostro tundit. ¶ Sumitur etiam pro eo, quod acu pictum; item pro eo, quod aliis rebus, ac præsertim variis figuris intertextum est. Lucan. l. 10. v. 125. Pars auro plumata nitet.

Plumbāgo, inis, f. piombaggine, μολύβδαινα, genus metalli, plumbi, & argenti simul naturam referens. Plin. lib. 34. cap. 18. ¶ Item talis metalli color. Plin. l. 37. c. 5. de gemmis: Frequens & iis plumbago. ¶ Item genus herbæ. Plin. l. 25. c. ult. Nascitur vulgo molybdæna, idest plumbago, etiam in arvo, folio lapathi, crassa radice, hispida. Hac commanducata si oculus subinde linatur, plumbum, quod est genus vitii, ex oculo tollitur.

Plumbarius, a, um, μολυβδικός, quod ad plumbum pertinet. Plin. l. 34. c. 18. Psimmythium quoque, hoc est cerussam plumbariæ dant officinæ. ¶ Plumbarius, substant. qui opere ex plumbo facit. l. ult. Dig. de Jur. immunit. Plumbarii, ferrarii, lapidarii.

Plumbatæ, arum, f. piombate, μολυβδῖναι, pilæ plumbeæ, quas veteres peregrino vocabulo martiobarbulos vocabant, a quo & milites, qui his utebantur, martiobarbuli appellati sunt. Veget. de re milit. l. 1. c. 17. Plumbatarum quoque

que exercitatio, quas martiobarbulas vocant, est tradenda junioribus.

Plumbatūra, æ, f. *impiombatura*, Ger. lötung, Gal. *soudure de plomb*, Hisp. *emplomadura*, μολύβδωσις, ferruminatio, & quæcunque conjunctura plumbo facta. *Cassius apud Paul. l. in rem actio, ff. de rei vindic.* Ferruminatio per eandem materiam facit confusionem, plumbatum non efficit.

Plumbātus, a, um adject. qui est ex plumbo, ut plumbata jacula, apud *Solin. c. 46.* plumbatæ sagittæ. *Plin. l. 10. c. 33.*

Plumbĕus, a, um, *di piombo*, Ger. *bleyern*, Gal. *de plomb*, Hisp. *de plomo*, μολύβδινος, quod ex plumbo est. ¶ Nummus plumbeus ponitur pro minima pecunia, & vili. *Plaut. Trin. 4. 2.* tam Cas, si capitis reus siet, nummum nunquam credam plumbeum. ¶ Plumbea vina dicuntur insipida, nullius pretii. *Martial. l. 10. ep. 48.* Quisquam plumbea vina vult in auro? ¶ Plumbeum Austrum vocat *Horat. l. 2. sat. 6. v. 18.* quia humido flatu gravedinem corporibus inducit. ¶ Plumbeus pugio, translate est frigidum argumentum. *Cic. 4. Fin. c. 18.* O plumbeum pugionem! ¶ Plumbeo jugulare gladio, est futili, levique argumento convincere. *Cic. Att. l. 1. ep. 2.* Cum illum plumbeo gladio jugulatum iri tamen diceret. ¶ Plumbeus color, est color plumbum referens, qualis apparet in iis, qui ictero nigro laborant. *Plin. l. 11. c. 37.* Igitur vitæ brevis signa, raros dentes, plumbeum colorem. ¶ Plumbeus homo dicitur de obtuso, & stupido. *Ter. Heaut. 5. 1. 3.* In me quidvis harum rerum convenit, quæ sunt dicta in stultum, caudex, stipes, asinus, plumbeus. *Cic. 1. Tusc. c. 29.* Nisi plane in physicis plumbei simus. ¶ Plumbeæ iræ, sunt gravissimæ, & quæ diu insident pectoribus. *Plaut. Poen. 3. 6. 18.* Si quid peccatum est, plumbeas iras gerunt. ¶ Plumbea Niceroțiana, h. e. vasa plumbea plena odoramentis a Nicerote unguentario confectis, apud *Martial. l. 6. ep. 55.* ¶ Plumbea, æ, pro plumbea pila. *Spartian. in Severo, c. 11.* Mortuus ictu plumbeæ.

Plumbo, as, a. 1. *impiombare*, Ger. *mit bley loten*, Gal. *plomber*, Hisp. *plomar*, μολυβδόω, ferrumino, vel plumbo conglutino. *Plin. l. 34. c. 17.* Neque argentum ex stanno plumbatur. Adde *Caton. de R. R. c. 21.*

Plumbōsus, a, um, quod plurimum plumbi habet admixtum. *Plin. l. 34. c. 18.* Quantoque minus plumbosa, friabilis, & modice gravis. *Id. l. 33. c. 6.* Fæx ejus intelligitur plumbosissima.

Plumbum, i, *piombo*, עֹפֶרֶת, Ger. *bley*, Gal. *plomb*, Hisp. *plomo*, μόλυβδος, μόλιβδος, genus metalli. Duplex est secundum *Plin. l. 34. c. 16.* album, & nigrum. Sed album speciali nomine dicitur stannum. *Hor. l. 2. carm. od. 35.* Nec severus uncus abest, liquidumque plumbum. ¶ Est & plumbum genus vitii in oculis. *Plin. l. 25. c. 13.* Hæc commanducata si oculus subinde linatur, plumbum, quod est genus vitii, ex oculis tollitur. ¶ Sumitur interdum plumbum pro globulis plumbeis. *Ovid. 2. Met. v. 727.* Balearica plumbum funda jacit.

Plumesco, is, n. 3. πτεροῦμαι, plumas emitto, pennatus fio. *Plin. l. 10. c. 53.* Pulli ut ab eodem tempore plumescit.

Plumĕus, a, um, πτίλινος, quod plumam habet, quod pluma refertum est. *Cic. 3. Tusc.* Collocemus in culcita plumea. ¶ Accipitur etiam pro textili, & pro variis figuris, vel coloribus distincto. *Prudent. in Hamartigenia v. 294.* Avium quoque versicolorum indumenta novis texebtem plumea telis.

Plumiger, a, um, adject. qui plumas gerit, ut plumigeri anseres. *Plin. l. 10. c. 22.*

Plumipes, edis, o. πτερόπους, qui pedes pennatos habet. *Catul. ep. 51. ad Camer.* Adde huc plumipedas, volatilesque, &c.

Plumo, as, avi, atum, n. 1. *fare la piume*, Ger. *federn bekomen*, Gal. *prendre plume, commencer a jetter plume*, Hisp. *echar plumas*, πτερόω, plumas emitto. *Gel. l. 2. c. 29.* Pullis jam jam plumantibus. ¶ Sumitur etiam pro acu pingere, & generatim pro texere, propter varias figuras in ejusmodi operibus, quibus avium plumæ referentur. *Vopisc. in Carino c. 20.* Laneas tunicas purpura micantes, & plumandi difficultate pernobiles.

Plumōsus, a, um, plumis tectus, plumis abundans. *Propert. l. 4. el. 2.* Sed arundine sumpta Faunus plumosa sum Deus aucupii.

Plumŭla, æ, f. πτίλον, parva pluma. *Colum. l. 8. c. 5.* Plumulæ sub cauda clunibus detrahendæ.

Pluo. V. Pluit.

Pluor, oris, m. idem ac pluvia. *Laber.* apud *Non. c. 3. n. 135.* Qui pedem ex taberna tulimus, tantus cum staret pluor.

Pluralis, le, adject. ut pluralis numerus in nominibus, qui plura significat. *Quintil. l. 8. c. 6.* Cum dico vultus hominis pro vultu, dico pluraliter, quod singulare est, quod plurale est, singulariter.

Pluralitas, atis, f. pro plurali numero. *Charis. Grammat. l. 1.* In pluralitate tantum declinari.

Pluraliter, adverb. in plurali numero. V. *Pluralis*.

Plurativus, a, um, adject. pluralis, ut plurativus numerus, apud *Gell. l. 1. c. 16. & l. 5. c. 21. & l. 19. c. 8.*

Pluries, adv. *più volte*, sæpius. *Cæs. l. 1. B. C. c. 79.*

Plurifariam, adv. *in più modi*, πολλαχῶς, pluribus modis, vel locis. *Suet. in Tib. c. 43.* Cubicula plurifariam disposita tabellis, ac sigillis lascivissimarum picturarum adornavit.

Plurifarius, a, um, πολυειδής, varius, multiplex. *Suet. in Claud. c. 21.* Gladiatoria munera plurifaria, ac multiplicia exhibuit. Quædam exemplaria habent *plurifariam*.

Pluriformis, e, adject. *di molte maniere*. ut pluriformi modo. *Apul. l. 1. Florid.*

Plurimum, adv. *grandissimamente*, πλεῖστον, permultum, maxime, sup. a *plus*. *Cic. ad Brut. l. 11. ep. 16.* Hoc ego utor uno omnium plurimum. *Id. 2. de Invent.* Præstare plurimum aliis. ¶ Ponitur etiam pro frequenter. *Ter. Phorm. 1. 4. 57.* Domum ire pergam, ibi plurimum est. ¶ *Ut plurimum*, est sæpius, frequenter. *Plin. l. 25. c. 3.* Tribus ut plurimum bonitatibus distat.

Plurimus, a, um, *assaissimo*, רַב רַב, Ger. *sehr viel*, Gal. *en tres grand nombre*, Hisp. *muchissimo*, πλεῖστος, sup. a *plus*. *Plaut. Aulul. 1. 1. 27.* Quod me felicitat plurimis miserum modis. *Ter. Eun. 2. 2.* Plurima salute Parmenonem suum impertit Gnatho. *Cic. 4. Ver.* Plurimum ætatis meæ versor in causis. *Id. 3. de Fin.* Illud quidem plurimi æstimandum. *Horat. l. 1. od. 7.* Plurimus in Junonis honorem Aptum dicit equis Argos. *h. e.* plurimi dicunt. *Martial. l. 8. epigr. 51.* Plurima cum tota lampade luna nitet, *h. e.* luna plena. *Virg. 1. Æn.* Jamque ascendebant collem, qui plurimus urbi imminet, *h. e.* altissimus est, & totus imminet, &c.

Plus, pluris, n. *più*, יוֹתֵר, Ger. *mehr*, Gal. *plus*, Hisp. *mas*, πλεῖον, πλεῖστον. Construitur cum ablat. *Cic. de Amic.* Ne plus æquo quid in amicitia congeratur. *Id. pro Quint. c. 15.* Plus annos tecum vivit. ¶ Vel cum conjunctione, *quam*. *Cic. de Amic.* Et hercle ita fecit, vel plus etiam, quam dixit. ¶ Interdum conjunctio *quam* supprimitur. *Ter. Adelph. 2. 2. sc. 5.* Plus quingentos colaphos infregit mihi. ¶ Admittit etiam genitivum, ut omnia adjectiva, cum substantive usurpantur. *Cic. de Leg.* Ex iis alius alio plus habet virium. ¶ Interdum geminatur. *Cic. Att. l. 6. ep. 2.* Pompejum plus plusque in dies diligo. ¶ Conjungitur etiam sæpe cum minus. *Plin. l. 16. c. 6.* Continentur hispido calyce, per genera plus minus complectente, *poco più, poco meno, in circa*. *Martial. l. 8 epigr. 72.* Venerunt plures, minusque duæ. ¶ Item cum adverbiis in o, ut nihilo plus, paulo plus, nimio plus, &c. *Cic.* sæpe, & *Auct. ad Heren. l. 4. Terent. & alii*. ¶ *Plus satis*, est plus, quam satis. *Plaut. Epid. 3. 2. 16.* Quantum sat est, & plus satis. ¶ In numero plurali est generis omnis, & masculinum quidem, ac femininum est *plures*, neutrum *plura*. *Cic. pro Leg. Man.* Ut non plures secum in eandem calamitatem trahant. *Plin. l. 9. c. 15.* Aquatilium tegumenta plura sunt. *Tac. l. 12. c. 47.* Simulque concursu plurium injiciuntur catenæ, ut compedes. ¶ *Plura* reperitur pro amplius. *Lucret. l. 1. v. 92.* Ne te in promissis plura moremur. ¶ Pluris facere, æstimare, esse, *stimare più*, *ed essere stimato più*. *Cicer. Fam. 3. ep. 4. in Topic. & Attic. l. 8 & 12.* ¶ Pluris ædificare, h. e. majore impensa. *Col. l. 1. c. 4.* ¶ *Pluri* in dat. & abl. singulari non est in usu. Sunt tamen, qui scriptoris alicujus Latini exemplum conantur afferre, sed non ejusmodi, ut varia lectione careat. V. *Grarion. Prisem. Grammat. 3. 30.* ¶ *Pluria* pro plura dixere Veteres. *Lucret. l. 1. v. 876.* Apparere unum, cujus sint pluria mixta. Adde *Gell. l. 5. c. ult.* apud quem Labeo nescit *pluria* Latinum esse, *plura* barbarum. Verum consuetudo nullam reddit Labeonis auctoritatem.

Plus, adv. *più*, πλεῖον, πλεῖστα, comp. adv. *multum*. Construitur vel absolute. *Cic. in Top.* Verba ne plus, an sententiæ valere debeant. ¶ Vel cum abl. *Cic. 2. de nat. Deor.* Alterum profecto fieri potest, ut earum nulla, alterum certe non potest, ut plus una vera sit. ¶ Vel cum conjunctione *quam*. *Cic. de Arusp. Resp.* Eum nunquam plus a me esse accusandum putavi, quam stipitem illum, &c. ¶ Interdum conjunctio *quam* supprimitur. *Cic. Att. l. 6. ep. 6.* Num est hoc plus annum obtinere provinciam? ¶ Interdum jungitur cum *ac* pro *quam*. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 270.* nihilo plus explicet, ac si insanire paret certa ratione modoque.

Plusculum, i, subst. n. *un poco più*, aliquanto plus, dim. a *plus*. *Cic. 2. de Or.* Et eas quidem, in quibus plusculum negotii est. *Id. l. 5. Fam. ep. 12.* Plusculum etiam, quam concedit veritas, amori nostro largiare.

Plusculum, adv. *un poco più*, aliquanto plus. *Plaut. Amph. 1. 1. 157.* Nisi invitavis se se in cœna plusculum.

Plusculus, a, um, *un poco più*, πλειονάκις, aliquanto plus, paulo plus, dimin. a *plus*. *Ter. Phorm. 4. 3. 60.* Tum plusculæ supellectile opus est.

Plusimus, a, um, idem ac plurimus apud vet. a *plus*. *Varr. l. 2. de L. L. & Fest.*

Plutealis, & le, a. 3. quod ad pluteum spectat, ut Sigilla pluteaha, idest imagunculæ plutei, seu tabulis inclusæ. *Cic. Att. l. 1. ep. 10.* Præterea typos tibi mando, quos in tectorio atrioli possim includere, & putealia sigilla duo. Al. leg. *putealia*.

Pluteus, i, m. machina ad expugnandos muros urbium, ad similitudinem cassidis, contexta e vimine, coriis tecta, insistens tribus rotis, quarum una in medio, duæ in capitibus apponuntur, quibus in quamcumque partem volueris, admovetur, quam obsidentes muris admovent, applicantque, & ejus munitione sagittis, aut aliis missilibus defensores de propugnaculis exturbant, ut scalis ascendendis præbetur occasio. *Fest.* Plutei, crates, corio crudo intentæ, quæ solebant opponi militibus opus facientibus, & appellabantur militares. Nunc etiam tabulæ, quibus quid præsepitur, eodem nomine dicuntur. *Plaut. Mil. 2. 2. 111.* Ad eum vineas, pluteosque agam. *Cæs. l. 2. B. G c. 30.* Eo magis, quod deustos pluteos turrium videbant. ¶ Plutei etiam, tabulæ vocantur, quibus aliquid præsepitur. *Martial. l. 3. epigr. 91.* Extrudantque senem sponde qui parte cubabat; omnique puer pluteo vindice tutus erat. h. e. interiore lecti sponda. ¶ Item pluteus accipitur pro fulcro tori discubitorii. *Suet. in Calig. c. 26.* Quosdam summis honoribus functos cœnanti modo ad pluteum, modo ad pedes stare succinctos linteo passus est. ¶ Item pro repositorio librorum, picturarum, statuarum, & aliarum rerum. *Juven. sat. 2. v. 7.* Et jubet archetypos pluteum servare Cleanthas. ¶ Item pro tabula, qua utimur, dum literis denius operam, & scribimus. *Pers. sat. 1. v. 105.* Nec pluteum cædit, nec demorsos sapit ungues. ¶ Pluteum, i, neut. gen. *Vitruv. l. 10. c. 20.* Supra caput collectum erat pluteum, turricula similitudine ornatum. Quæ verba ex *Athenæo* sumpsit, apud quem pro pluteo est θωράκιον, h. e. loricula, *parapetto*. ¶ Apud eund. *Vitruv. l. 4. c. 4.* plutei dicuntur septa ex marmore, aut lateribus, aut alia materia, quibus intercolumnia sepiri, intercludique solent. ¶ Præterea apud *Ulpian. l. Pandi, ff. de action.* plutei dicuntur spondæ scamnorum parietibus affixæ, quibus sedentes tergo adhæremus. Retiruli, inquit, circa columnas, plutei circa parietes, item tabcia, vela, ædium non sunt. Plura de his vide apud *Bald. in Lex. Vitruv.*

Pluto, vel Pluton, onis, m. *Plutone*, Πλούτων, Ἀΐδης, filius Saturni, & Opis, Deus Inferorum, a Πλοῦτος, divitiæ, quia opes omnes ab inferis, idest ex intimis terræ visceribus effodiuntur. *Cic. 2. de nat. Deor.* ¶ Fratres habuit Jovem, & Neptunum, sororem Glaucen, quæ cum ipso eodem partu nata est. *Cic. 3. de nat. Deor.* ¶ Fabulantur, cum ad Regni divisionem venissent, Jovi imperium cæli, Neptuno maris, Plutoni, qui natu minor erat, inferorum obtigisse, quia Jupiter plagam Orientalem Regni paterni, idest Cretam, sortitus est, Neptunus insulas, idest Peloponnesum, & alias, Pluto partem Occid. & inferiorem, idest Epirum. Ejus currus a quatuor equis trahitur, de quibus V. in *Alastor*. ¶ Rapuit Proserpinam filiam Cereris. Hinc raptum *Claudianus* Poeta tribus libris describit. *Juven. sat. 3. v. 3..* Siculæ torvus cum conjuge Pluton. *Horat. l. 2. od. 14.* Illacrymabilem Plutona placare.

Plutonia, orum, n. s specus sunt in Asia, quæ tetrum, & pestiferum halitum exorment, omniaque ingredientia animalia statim enecant, sed *Plutonium* dicitur ad Hierapolim in Phrygia Magna, & *Charonium* ad Thymbriam vicum Cariæ. *Cic. 1. de Div. c. 36.*

Plutonius, a, um, quod ad Plutonem spectat. *Horat. l. 1. od. 4.* Jam te premet nox, fabulæque Manes, Et domus exilis Plutonia.

Plutus, i, m. Πλοῦτος, Dis. Deus divitiarum. Hujus domicilium constituit *Posidonius* in subterraneis Hispaniæ locis, eo quod regio ea metallorum fecunditate reliquis antecellat. ¶ Plutus item, filius Philomeli, nepos Jasonis, pater Parrantis. *Boec. l. 13. Gen.* ¶ Est item hoc nomine comœdia Aristophanis.

Pluvia, æ, f. *pioggia*, גֶּשֶׁם, Ger. *regen*, Gal. *pluye*, Hisp. *lluvia*, ὑετός, βροχή, aqua ex aere decidens. *Cic. Att. l. 15.* Equidem etiam pluvias metuo, si prognostica nostra vera sunt. *Virg. 1. Georg. v. 92.* tenues pluviæ.

Pluvialis, & le, o. 3. ὑδατώδης, quod ad pluviam spectat, ut Aqua pluvialis. *Virg. 3. Georg.* Vere madent udo terræ, ac pluvialibus Austris. *Colum. l. 2. c. 13.* Pluviales dies. ¶ Hœdi pluviales, stellæ duæ sunt, quas Auriga (quod signum celeste est super cornua Tauri) in manu tenet, ita dictæ, quod earum ortus, & occasus tempestates gravissimas facit. *Virg. 9. Æn.* Quantus ab occasu veniens pluvialibus hædis verberat imber humum.

Pluviatilis, a, um, adjectiv. pluviatilis, ut pluviatica aqua. *Marcel. Empir. c. 8.*

Pluviatilis, & le, n. 3. idem ac pluvialis. *Colum. l. 9. c. 1.* Qui receptam pluviatilem contineant. *Cels. l. 7. c. 3.* Aquæ pluviatilis.

Pluviōsus, a, um. *piovoso*, Ger. *vol regen*, Gal. *pluvieux*, Hisp. *lluvioso*, ὑετώδης, pluviis abundans. *Plin. l. 18. c. 25.* Nubilo occasu pluviosam hyemem denuntiat.

Pluvius, a, um, idem ac pluvialis, vel pluviosus. *Cic. pro Mur. c. 9.* Tu scis, ut aquæ pluviæ arceantur. *Horat. l. 1. carm. od. 17.* Et igneam defendit æstatem capellis usque meis, pluviosque ventos, h. e. pluviam inducentes. *Virg. 3. Georg.* Nascitur, & pluvio contristat frigore cælum.

P ANTE N.

Pneumatĭcus, a, um, πνευματικός, spiritalis, ut Pneumatica organa, spiritalia, hoc est, quæ vi flatus, vel spiritus aliquid hauriunt, vel attrahunt, item quæ inflatis fistulis musicum sonum edunt. *Plin. l. 9. c. 4.* E puteo pertica, pneumaticisve organis, vel tollenonum haustu rigentes. *Id. l. 7. c. 37.* Ctesibius laudatus, pneumatica ratione, & hydraulicis organis repertis.

Pnigeus, ei, m. πνιγεύς a πνίγω, *suffoco*, machina quædam, seu vas ad instar infundibuli inversi, quæ in organo hydraulico aerem ascendentem coercet, & veluti suffocat, ne extra exhalet. *Vitr. l. 10. c. 13.* V. *Bald. in Lex. Vitruv.*

Pnigitis, f. πνιγῖτις, terra quædam Eretriæ simillima, grandioribus tantum glebis, & glutinosa. *Plin. l. 35. c. 16. & 17.*

P ANTE O.

Pobilia Tribus, vel Poblilia, vel Popillia, una ex Rusticis, in Volscis constituta, anno Urbis 305. *Manutius* Pobiliam a Popilia distinguit, & duas facit.

Pocillator, oris, m. *coppiere*, מַשְׁקֶה, Ger. *mesthek*, Gal. *coupier a coupe*, Hisp. *escanciador*, *copero*, οἰνοχόος, qui est a poculis, pincerna, qualis fuit Ganymedes in mensa Jovis, a *pocillum*. *Apul. l. 6. A. A.* Quo, ductu Cupidinis,

Jovi pocillatorem Phrygium sustulerat. *Id. ib.* Tunc poculum nectaris, quod vinum Deorum est, Jovi quidem suus pocillator ille rusticus puer, cæteris vero Liber ministrabat.

Pocillum, i, n. *bicchierino*, parvum poculum. *Liv. l. 10. c. 42. in fin.* Voverat Jovi Victori, si legiones hostium fudisset, pocillum mulsi.

Poclum, i, per syncopen dictum pro *poculum*, legitur in quodam carmine apud *Arnob. l. 5. pag. 175.* Inde manu poclum sumit, &c.

Poculentus, a, um, *che si può bere*, πότιμος, quicquid potari potest. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 56.* Quæ esculentis, & poculentis ites natura patefecit. Alii leg. *potulentibus*, tanquam a recto *potulens*. *Gell. l. 4. c. 1.* Penus est, quod esculentum, aut poculentum est.

Poculum, li, n. *bicchiere*, tazza, Ger. *ein trunck*, Gal. *vaisseau a boire*, Hisp. *vaso*, *copa*, ἔκπωμα, ποτήριον, vas, quo bibitur, a potione, vel a potu, quasi potaculum. *Cic. 6. Verr.* In his pocula duo quædam, quæ Heraclia nominantur, Mentoris manu summo artificio facta. ¶ Poscere majoribus poculis, est copiosius, & liberius potationi indulgere, & convivas ad potandum invitare. *Cic. 3. Verr.* Poscunt majoribus poculis, celebratur omnium sermone, lætitiaque convivium. ¶ Quandoque sumitur pro potu, sive potione. *Virg. 3. Georg. v. 529.* Pocula sunt fontes liquidi. *Flor. l. 2. c. 20.* Ubi essent, præ poculis nescientes, h. e. præ ebrietate. *Horat. epod. 3.* Amoris poculum, h. e. philtrum. ¶ Translate *Plaut. Cas. 3. 2. 44.* Ut senex hoc eodem poculo, quo ego bibi, biberet. h. e. in eandem calamitatem incideret.

Podager, gra, grum, idem ac podagricus. *Enn.* apud *Priscian. l. 7.* Nunquam poetor, nisi podager. *Claudian. epigr. 30.* Atque nihil prorsus stare putat podager.

Podagra, æ, f. ποδάγρα, pedum dolor, seu morbus articularis, qui pedes præcipue infestat, *podagra*, *gotta*, Ger. *zipperlein*, *podagra*, Gal. *goutte aux pieds*, Hisp. *gota*. Vox Græca est, quasi ἄγρα τῶν ποδῶν. Si manus infestet, *chiragra* dicitur. Morbus peregrinus est. Nam si in Italia fuisset antiquus, Latinum nomen invenisset. Nam unum Romæ, cum sudando, & laborando vivebat, hoc malum cognovit, teste *Plin. l. 26. c. 10.* *Martial. l. 1. ep. 99.* Litigat, & podagra Diodorus, Flacce, laborat, sed nil patrono porrigit, hæc chiragra est. *Cic. 2. Tusc. c. 19.* Doloribus podagræ cruciari. *Id. 5. Fin. c. 31.* Ardere doloribus podagræ. ¶ In plur. numero *Cels. l. 4. c. 24.* Vitia longinqua sunt, quæ in podagris, abinguisse esse consueverunt.

Podagricus, a, um, *gottoso*, Germ. *podagramisch*, Gal. *gouteux*, Hisp. *gotoso*, ποδαγρικός, qui podagra laborat. *Plin. l. 20. c. 8.* Omnes hæ & podagricis utiles, & sanguinem rejicientibus.

Podagrosus, a, um, idem ac podagricus. *Plaut. Merc. 3. 4. 8.* Sed tandem si podagrosis pedibus esset Eutychus.

Podalirius, m. 2. Æsculapii filius, qui ex Creta ob insignem medicæ artis peritiam una cum fratre Machaone ad bellum Trojanum evocatus fertur, ita dictus, ut aliqui ajunt, ob pedum magnitudinem. *Ovid. 5. Trist. el. 6.* Quem semel excepit, nunquid Podalirius ægro Promissam medicæ non tulit artis opem? ¶ Podalirius alter, vir Trojanus, qui Æneam in Italiam navigantem secutus est. *Virgil. Æn. 12.*

Poderes, vel poderis, is, m. ποδήρης, vestis species, quæ usque ad pedes, vel ad crura descendit, ita adhærens corpori, & ita arcta, & ita strictis manicis, ut nulla omnino in ea sit ruga, *camiciotto*, a ποῦς, ποδός, *pes*, & ἄρω, *apto*. *Tertull. advers. Judæos, c. 11.*

Podex, icis, m. πρωκτός, ὄρρος, idem ac culus, idest posterior pars corporis pudenda, a *pedo*. *Juven. sat. 2. v. 12.* Sed podice lævi cæduntur tumidæ, medico ridente, mariscæ.

Podismatus, a, um, pedibus mensuratus, ut Ager podismatus. *Frontin. de Colon. pag. 131. edit. Goes.*

Podismus, i, m. ποδισμός, idem ac pedatura, idest mensura jugeri, areæ, aut cujusvis rei pedibus definita, a ποδίζω, *pedibus dimetior*. Pedibus enim, vel passibus, vel fune, aut pertica certam pedum mensuram habente colligebatur magnitudo loci. *Veget. l. 3. c. 7.* Mensores sunt, qui ad podismum dimetiuntur loca, in quibus mutoria milites figant, &c. Usus est etiam *Frontinus de Colon. pag. 131. edit. Goes.* ¶ Podisma, atis, n. eodem sensu legitur *apud eund. ibid. 131.*

Podium, ii, n. *poggio*, *poggiolo*, πόδιον, projectura in summo muro arenam circi, vel amphitheatri proxime cingente. Quia vero podium arenæ proximum erat, idem dignissimus is orchestræ gradus (nam plurium orchestra graduum erat) qui proximus podio, fuitque is letine, cum in eo suggestus fuerit Imperatoris, & Consules, Prætores, eisque, quibus id ius, sederent in suis sellis curulibus, cum lictoribus, apparitoribus, & Magistratus sui pompa. Sed & in eodem fuit tribunal editoris, & Virginum Vestalium sedes. Plura de podio *Lips. l. de Amphith. c. 11.* *Juven. sat. 2. v. 174.* Generosior & Marcellis, & Catulis, Paullique minoribus, & Fabiis, & omnibus ad podium spectantibus. ¶ Dicitur etiam de quolibet loco porrecto extra domus parietem instar pulpiti, qui alias dicitur Mænianum. *Plin. l. 5. epist. 101.* Est & aliud cubiculum a proxima platano viride, & umbrosum, marmore excultum podio tenus. Adde *Vitruv. l. 5. c. 1.*

Pœcile, es, f. 1. ποικίλη, porticus Athenis, in qua Stoici philosophabantur, a Polygnoto Thasio gratis picta, a ποικίλος, *varius*, *maculosus*, quasi varia, sive variegata propter multiplicem picturam. *Plin. l. 35. c. 9.* ¶ Fuit & in Huside porticus Pœcile, quæ a Plinio *Heptaphonos* appellatur, quoniam septies eadem vox in ea reddebatur.

Poema, atis, n. *poema*, Ger. *ein gedicht in versen gestellet*, Gall. *poeme*, Hisp. *poema*, ποίημα, figmentum, fictio, & præcipue opus Poetarum, a Græca voce allata, quæ a ποιέω *facio*, quod Poetæ proprium est. *Nonius* distinguit *poema* a *poesi*, quod *poesis* sit totum opus Poetæ, ut Ilias, & Odyssea, *poema* sit quædam pars operis, ut singuli libri Iliadis, vel Odysseæ, vel aliqua descriptio, ut armorum Achillis. Sed hæc differentia non observatur. Alii dicunt, poema illud esse, quod poesis naturam exprimit. *Cic. 1. Acad. c. 3.* Atque ipse varium, & elegans omni fere numero poema fecisti. *Id. in Or.* Platonis, & Democriti locutionem, etsi absit a versu, tamen, quod incitatius feratur, & clarissimis verborum luminibus utatur, potius poema putandam, quam Comicorum Poetarum. ¶ In dat. & abl. pl. habet *poematis*, sæpius, quam *poematibus*. *Cic. 3. Offic. c. 3. ad fin.* Quod item in poematibus, & picturis usuvenit. *Auct. ad Heren. l. 4. c. 4.* Cum ex orationibus, aut poematibus elegeris exempla. *Plaut.* quoque *Asin. 1. 3. 22.* & *Var. l. 2. L. L. pag. 78.* *poematis* dixere. ¶ In genitivo item *poematum* usurpamus, quamquam & *poematorum* dixere, ut ex *Acc. Lælio*, & *Cic.* ostendit *Charis. l. 1.*

Poematium, ii, n. *pometto*, parvum poema. *Auson. Idyll. 7. in præfat. ad Pol.* Poematia, quæ in alumnam meam luseram.

Pœmenis, idis, f. nomen canis, a ποίμνη, grex, quod oves servaret. *Ovid. 3. Metam. v. 215.*

Pœna, æ, f. *pena*, *gastigo*, עונש, Ger. *ein straff*, Gal. *peine*, *amende*, Hisp. *pena*, ποινή, animadversio, supplicium, quo quis ob delictum afficitur, a ποινή, quod idem notat. *Cic. pro Flacc.* Pœna est, ut opinor, Dorylai gravior, quam apud alios, falsarum, & corruptarum literarum. *Id. in Fragm. de Leg. apud S. August. de Civ. l. 21. c. 11.* Octo pœnarum genera in legibus continentur, damnum, vincula, verbera, talio, ignominia, exilium, mors, servitus. ¶ Interdum sumitur pro Furia. *Virg. in Cul. v. 217.* Et flammas, & sæva quatit mihi verbera Pœna. *Valer. Flacc. l. 1. v. 796.* Ultricesque Deæ, Fas, & grandæva sororum Pœna parens. ¶ Item pro quacunque calamitate. *Lucan. l. 7. v. 205.* Mors ultima pœna est. *Cic. in Pison. c. 37.* O pœna, o Furia sociorum! ¶ Item pro labore, *pena*, *travaglio*. *Ovid. in epigr. Amoribus præfixo.* Ut jam nulla tibi nos sit legisse voluptas, At levior demptis pœna duobus erit. ¶ Ad primam notionem quod attinet, dicimus pœna aliquem afficere, pœnam alicui irrogare, in aliquem constituere, statuere, excogitare, *Cic.* sæpe, *Liv. Terent.* & alii. ¶ Pœnas exigere, poscere, petere, repetere ab aliquo, *Plin. Sallust. Cic. Virg.* ¶ Dare pœnas *pagar il fio*, *Cic. 9. Attic. ep. 10.* Et, eodem sensu, pœnas pendere, dependere, persolvere, *Id. pro Sext. ad Brut. ep. 5.* & al. ¶ Pœnam subire, sufferre, sustinere, *soggiacer al castigo*. *Id. 2. Catil. pro Dom.* & *pro Flac.* ¶ Capere pœnas pro aliquo, h. e. subire, *Sallust. in Jug.* ¶ Capere pœnam in hostem, h. e. hostem pœna afficere, *Curt. l. 4. c. 6.* Sic capere pœnam de aliquo, *Liv. l. 1.*

Pœnalis, & le, o. 3. *penale*, quod ad pœnam spectat. *Plin. l. 18. c. 11.* Pilo vinctorum pœnali opera. *Id. l. 4. c. 8.* Pœnales aquas, dirisque genitas.

Pœnaliter, adv. per pœnam, ac pœnaliter interim, *Ammian. l. 16. c. 12.*

Pœnarius, a, um, idem ac pœnalis. *Quintil. l. 4. c. 3.* Aut pœnarias actiones inferemus.

Pœni. V. Pœnus.

Pœnice, adverb. Punice. *Varr. l. 1. R. R. c. 1.* De agricultura scripserunt & Pœnice, & Græce, & Latine.

Pœniceus. V. Phœniceus.

Pœnicus, a, um, idem ac Punicus, ut Pœnicæ feminæ, *Val. Max. l. 2. c. 6. n. 15.* Plostellum Pœnicum, *Varr. l. 1. R. R. c. 52.* ¶ Pœnica pavimenta dicuntur marmore Numidico constrata. *Cato apud Fest.* ¶ Pœnicum, absolute, genus vestimenti a Pœnis primo allatum, *Varr. l. 4. de L. L.*

Pœninæ Alpes, vel Penninæ, *Monte maggiore di S. Bernardo*, vel altiera *Monte di Giove*, Germ. *Groß S. Bernardsberg*, pars Alpium, mons, qui Allobroges, & Ceutrones a Salassis, hoc est Galliam Narbonensem, in qua Sabaudia, ab Italia separat. Hæ Alpes extenduntur inter summum Pœninum, & Adulam M. ex quo Rhodanus, Rhenus, Ticinus, & Addua fl. exsistunt, inter Lepontios, & Sedunos pop. *Plin. l. 3. c. 17.*

Pœnio, is, a. 4. pro punio, legitur in quibusdam Editionib. & MSS. apud *Gell. l. 20. c. 1.* & *l. 11. c. 18.* item apud *Cic. pro Mil. c. 31.* & *1. Tusc. c. 44.* ut testatur *Pareus in Lex. Crit.* ubique tamen alii *punio* reponunt.

Pœnitendus, a, um, *da pentirsi*, μεταμελητέος, cujus nos pœnitet, parvi æstimandus, vilis, partic. a pœnitet. *Col. l. 2. c. 2.* Hic ager, sive exurcetur, sive cessat, colono est pœnitendus. *Liv. l. 1. c. 35.* Sub haud pœnitendo magistro.

Pœnitens, tis, nom. particip. *chi si pente*. *Sueton. in Vitell. c. 15.* Pœnitens facti. *Id. in Claud. c. 43.* Pœnitens de matrimonio. *Cic. Phil. 12. c. 2.* Portus optimus pœnitenti mutatio consilii.

Pœnitenter, adverb. cum pœnitentia. *Minuc. Fel. in Octav.* Auspicia, & auguria pœnitenter omissa, observata feliciter.

Pœnitentia, æ, f. *penitenza*, תשובה, Ger. *reuw*, Gal. *penitence*, Hisp. *penitencia*, μετάνοια, actus ipse pœnitendi, quo aliquem facti pœnitet, dolor ob factum aliquod noxium, occasionisve prætermissionem. *Plin. l. 17. c. 12.* Nihil est fœdius agricolis, quam gesty rei pœnitentia. *Plin. ep. 10. l. 7.* Agatque pœnitentiam pœnitentiæ suæ. *Curt. l. 3. c. 6.* Sera pœnitentia subiit regem. ¶ *Plin. l. 5. c. 17.* de Essenis populis sine mulieribus vitam agentibus. Ita per sæculorum millia gens æterna est, in qua nemo nascitur: tam fœcunda illis aliorum vitæ pœnitentia est. h. e. tædium, vel contemptus.

Pœnitet, ebat, tuit, imp. 2. *pentirsi*, נחם, Ger. *es reuwet*, Gall. *se repentir*, Hisp. *arrepentirse*, μεταμέλει, tædet, piget, doleo, mollesse fero. Construitur cum gen. rei, & acc. personæ. *Cic. 1. Fam.* Ut eos partim scelerum suorum, partim etiam ineptiarum pœniteret. ¶ Vel cum infinitivo loco genitivi. *Cic. pro Cæl.* Ut eum pœniteat non deformem esse natum. ¶ Usurpatur etiam præter acc. personæ cum nominativo. *Plaut. Stich. 1. 1. 50.* Me quidem hæc conditio nunc non pœnitet. ¶ Item cum accus. communi. *Cic. 3. Tusc. c. 18.* Sapientis est proprium nihil, quod pœnitere possit, facere. ¶ Usurpatur pro dolere generatim, pigere, & interdum pro pudere. *Cic. de Sen.* Num igitur, si ad centesimum vixisset annum, senectutis eum suæ pœniteret? *Id. 6. Fam. ep. 1.* Ut suæ quemque fortunæ maxime pœniteat. *Ter. Eun. 5. 7. 12.* An pœnitebas flagitii, te auctore quod fecisses adolescens? ¶ Item pro non satisfacere, non magni facere. *Cic. 4. Acad.* Quid eum Mnesarchi pœnitebat? quid Dardani? qui erant tunc principes Stoicorum. *Id. pro Planc.* Vide, quam me verbi tui pœniteat. ¶ Pœnitendum est, *è da pentirsi*. *Cic. Fam. 9. ep. 5.* Consilii nostri nobis pœnitendum putarem. ¶ *Pœnitendi*, gerund. *Id. 4. Tusc. c. 37.* Alexander cum interemisset Clytum familiarem suum, vix a se manus abstinuit: tanta fuit vis pœnitendi. ¶ Particip. *Pœniturus*, & *Pœnitendus* V. suis locis.

Pœnitio, onis, f. pro punitio, apud *Gell. l. 11. c. 1.* & *l. 6. c. 14.* ex MSS. Idem tamen dicendum de hac, atque de *Pœnio* dictum est, quod V.

Pœnitudo, inis, f. pœnitentia. *Pacuv. apud Non. c. 2. n. 769.* Desiderio, pœnitudine. *Auson. in Sapient. de Thal. v. 12.* Præde, vadesque pœnitudinis rei. Adde *Sidon. l. 6. ep. 9.*

Pœniturus, a, um, partic. temporis futuri verbi pœnitet. *Quintil. l. 9. c. 3.* Eo usque processura est, ut non pœniturum pro non acturum pœnitentiam, & visuros ad videndum missos Sallustius diceret. *Attius apud Non. c. 2. n. 685.* Neque quemquam arbitror tuæ pœniturum laudis.

Pœnulus, m. dim. a *Pœnus*, unde Plautina fabula nomen sumpsit, in qua Pœnus Hanno punica loquens introducitur.

Pœnus, m. 2. Λίβυς, Carthaginiensis, a φοῖνιξ, *Phœnix*. Pœni enim e Phœnicia erant, quæ Græce Φοινίκη. *Virg. 1. Æn. v. 306.* Ponuntque ferocia Pœni Corda volente Deo. *Cic. 2. de Or.* Hic Pœnus non optime Græce, sed tamen libere respondisse fertur. ¶ Usurpatur etiam adjective pro Punicus. *Virg. Ecl. 5.* Pœnos ingemuisse leones. *Plaut. Pœn. 5. 2. 31.* Nullus me hodie Pœnus Pœnior, h. e. callidior. Pœni enim vaferrimi habiti sunt. ¶ In genit. plur. *Pœnum* pro *Pœnorum* dixit *Silius l. 7. v. 714.*

Poesis, is, f. *poesia*, Ger. *poetery*, Gal. *poesie*, Hisp. *poesia*, ποίησις, ars, vel opus Poetarum, a ποιέω, *facio*. V. poema. *Cic. 4. Tusc. c. 33.* Anacreontis tota poesis amatoria est. *Horat. de ar. poet. v. 361.* Ut pictura poesis erit.

Poeta, æ, m. *Poeta*, Ger. *ein Poet*, Gal. *Poete*, Hisp. *Poeta*, ποιητής, carminum scriptor, a ποιέω, *facio*, *fingo*. *Hor. in Arte*, Pictoribus atque Poetis quidlibet audendi semper fuit æqua potestas. *Cic. 2. de Or. c. 47.* Bonus Poeta nemo sine inflammatione animorum existere potest. ¶ Pro artifice, *Plaut. Asin. 4. 1. 1.* Nam tu poeta prorsus ad eam rem unicus.

Poetica, æ, vel Poetice, es, f. 1. *Poetica*, ποιητική, ars scribendorum versuum. *Cic. 1. Tusc.* Serius Poeticam nos accepimus. *Idem 1. Tusc.* O præclaram emendatricem vitæ poeticam!

Poetice, adv. *poeticamente*, ποιητικῶς, more Poetarum. *Cic. 5. Fin. c. 4.* Ut poetice loquar.

Poeticus, a, um, *di Poeta*, ποιητικός, quod ad Poetam pertinet. *Cic. 3. de Or.* Sed tamen raro habet etiam in oratione poeticum aliquod verbum dignitatem. *Quintil. l. 1. c. 4.* Poetica licentia.

Poetificus, a, um, quod Poetas facit. Usus *Ennius in fragm.* qui Caballinum fontem poetificum nominavit.

Poetilla, æ, m. *poetuzzo*, diminutivum a *poeta*, per ludibrium effictum a *Plaut. in Trucul. 2. 6. 4.*

Poetor, aris, d. 1. *poetare*, ποιητίζω, in Poetica me exerceo, sive Poetam ago, a *Poeta*. *Enn. apud Prisc. l. 8.* Nunquam poetor, nisi podager.

Poetria, f. 1. *Poetessa*, Ger. *Poetin*, Gal. *Poetesse*, Hisp. *Poetamujer*, ποιήτρια, mulier Poetices perita. *Cic. pro Cæl. c. 27.* Hæc tota fabella veteris, & plurimarum fabularum Poetriæ.

Poetris, idis, f. idem ac poetria. *Pers. in prolog.* Corvos poetas, & poetridas picas cantare credas Pegaseium melos.

Pogonias, æ, f. 1. πωγωνίας, genus cometæ, stellæ barbatæ similitudinem referens. *Plin. l. 2. c. 25.*

Pol, per Pollucem, adv. jurandi, quod juramenti genus tam viris, quam mulieribus erat commune. *Hor. l. 2. ep. 2. v. 98.* Pol, me miserum patrone vocares. *Ter. Eun. 4. 5.* Certe tu quidem pol multo hilarior. Veras sunt ancillæ. *Plaut. Amph. 1. 1. 115.* Pol profecto.

Polaticus, a, um, ad Polam pertinens, quæ est urbs Istriæ maritima: unde Polaticus sinus, idem qui Flanaticus, apud *Pompon. Mel. l. 2. c. 3. sub fin.*

Polla,

Polia, æ, f. 1. πώλιον, fimus pulli asinini, quem mater ante fœtum effundit. *Plin. l. 28. c. 13.*

Polĕmon, & Polemo, onis, m. πολέμων, Philosophus Atheniensis, filius Philostrati, discipulus Xenocratis, magister Zenonis. *Cic. 1. Acad. 4. & 5. Fin. & 3. de Or.* ¶ Cum in juventute petulans esset, & aliquando ebrius, & coronatus Xenocratis scholam ingressus fuisset, ejus oratione, quæ tunc de pudicitia erat, adeo mores immutavit, tantumque in Philosophia profecit, ut Xenocrati in schola succedere potuerit. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 254.* quæro, faciamne quod olim Mutatus Polemon? *Cic. 4. de Fin. c. 6.* Polemo, secundum naturam vivere, summum bonum esse dixit.

Polemonēus, a, um, adject. ad Polemonem pertinens. *Cic. 4. Acad. c. 43.* Si Polemoneus peccat Stoicus, rei falsæ assentiens.

Polemonia, æ, f. πολεμώνιον, herba V. Chiliodynama.

Polenta, æ, *polenta*, ἄλφιτον πεφωσμένον, cibus ex farina hordeacea tosta, proprius tenuiter viventium. Fiebat autem a Græcis hac ratione. Perfusum aqua hordeum siccabant nocte una, postero die frigebant, deinde molis frangebant, servabantque in multos dies, cum vero uti vellent, partem illius farinæ aqua aspergebant, & torrebant in sartagine. Ita narrat *Plin. l. 18. c. 7.* additque alias conficiendæ polentæ rationes ab iisdem usurpatas: alii enim adjiciebant hordeo semina lini, & coriandri, sal, &c. Italia vero, subdit *Id. ibid.* sine perfusione tostum hordeum in subtilem formam molit, iisdem additis, atque etiam milio. V. eund. & *l. 22. c. 25.* ubi medicinas ex polenta recenset. *Pers. sat. 3. v. 55. de Stoicis.* detonsa juventus Invigilat siliquis, & grandi pasta polenta. ¶ Macedonibus mos fuit, urbis, quam condere pararent, muros polenta designare, teste *Curt. l. 4. c. 8.*

Polentārius, a, um, ἀλφιτηρός, quod pertinet ad polentam, vel est ex polenta. *Plaut. Curc. 2. 3. 16.* Ejiciam polentarium crepitum.

Polentia, vel Pollentia, *Polenzo*, urbs exc. Liguriæ, apud Tanarum fl. ¶ Item *Polencia*, seu *Pugienza*, opp. Hispaniæ, in Baleari majore, seu in Majorica, in parte Or. insulæ, versus Minoricam. *Pomp. Mela l. 2. c. 7.* ¶ Item *Monte Melone*, oppidum in Piceno. *Liv. l. 39. c. 44.*

Polentīni, vel Pollentini, orum, m. Polentiæ incolæ. *Plin. l. 3. c. 23.* Polentinum campus. *Claudian. de VI. Cons. Honor. v. 127.*

Polĭmen, inis, n. politura, politio. *Apul. de Deo Socrat.* Balthei polimina inspicimus. ¶ Polimina dicuntur ab *Arnob. l. 7.* testiculi porcorum; quos *Plaut.* polimenta vocat.

Polimenta, orum, n. testiculi porcorum, postquam ex folliculo extracti sunt in castratione. *Plaut. Men. 1. 3. 28.* Pernam itidem, aut sincipus, aut polimenta porcina. Adde *Fest.*

Poliadrum, i, n. nomen aromatis, vel condimenti, fictum jlocaliter a coquo apud *Plaut. Pseud. 3. 2. 43.*

Polio, is, ivi, itum, a. 4. *pulire*, *forbire*, *ornare*, לטש, Germ. *glätten*, Gall. *polir*, *orner*, Hisp. *polir*, *ornar*, ξέω, λεαίνω, nitidum, & splendidum reddo. *Vitruv. l. 7. c. 4.* Opere tectorio polire. *Cic. in Arat. v. 180.* Nam quas sideribus claris natura polivit, Et varie pinnis distinguens luminis formas, &c. & c ornavit. *Plin. l. 19. c. 1.* Polire linum. *Lucret. l. 5.* Polire signa Dædala. *Virg. 8. Æn.* Ægidaque horrificam, turbatæ Palladis arma, Certatim squamis serpentum, auroque polibant. Ubi *polibant* pro *poliebant*, more veterum. *Cic. 2. de Leg. c. 23.* Rogum ascia ne polito. ¶ Transfertur etiam ad agros, & significat excolere. *Enn. apud Non. c. 2. n. 359.* Rastros dentifabres capsit agri poliendi. ¶ Translate item dicitur de oratione pro ornare. *Cic. 1. de Or. c. 14.* Ignarusque sit faciendæ ac poliendæ orationis. *Ovid. 1. de Pont. Eleg. 6.* Carmina polire sollicita cura.

Pollio, onis, m. qui arma polit, a poliendo. *Aurel. Arcad. l. 50. Dig. de jure immun. l. 6.* Et statores, & poliones, & custodes armorum. Alii leg. *pollones*, alii *polizones*. *Jul. Firmic. l. 2.* Mars & Mercurius poliones faciunt.

Polion, i, n. *polio*, πόλιον, herba grati odoris, quam Musæus, & Hesiodus tanquam ad omnia utilem laudarunt. *Plin. l. 21. c. 7.*

Poliorcētes, æ, m. πολιορκητής, urbium obsessor. *Vitruv. l. 10. c. 22.* Demetrius, qui propter animi pertinaciam Poliorcetes est appellatus.

Polīte, adv. *pulitamente*, γλαφυρῶς, ornate, eleganter. *Cic. 1. Tusc.* Fieri autem potest, ut recte quis sentiat, & id, quod sentit, polite eloqui non possit. *Idem 1. Acad. c. 2.* Quæ & sunt magna sane, & limantur a me politius. *Id. de clar. Orat. c. 19.* Scribere polite.

Polītes, æ, m. 1. πολίτης, filius Priami ex Hecuba, quem Pyrrhus, capto Ilio, in conspectu patris interfecit. Filium reliquit nomine Priamum. *Virg. 2. Æn.*

Polītia, æ, f. πολιτεία, respublica, status civitatis, &, ut *Aristoteles* definit in *Rhet.* principatus, & consuetudo rerum, secundum quam vivere unumquamque, & conversari decet. Hoc nomine inscriptum est opus Platonis de Republica, quod in decem dialogos distinguitur. *Cic. 1. de Div.* Vide, quid Socrates in Platonis Politia loquatur. Adde *l. 2. c. 27.*

Polītĭca, æ, f. πολιτική, ars civilis, reipublicæ gerendæ ratio, atque prudentia. *Cicero* quotiescumque usurpat, Græcis literis scribit.

Polītĭcus, a, um, *politico*, *civile*, Ger. *staatisch*, Gal. *politique*, Hisp. *politico*, πολιτικός, civilis, ad cives pertinens. *Cic. l. 7. Fam. ep. 1.* Sed quæ potest esse homini politico delectatio, cum &c.? Aliqui legunt *polito*. *Id. Att. l. 9. ep. 3.* Quasdam tanquam θέσεις, quæ & politicæ sint, & temporum horum. *Cæl. ad Cic. l. 8. Fam. ep. 1.* Tui libri politici omnibus vigent.

Polītio, onis, f. *pulitura*, actus poliendi, cultus, nitor. *Vitruv. lib. 7. cap. 3.* Recipiens in se politionem, fulgentes in aspectu, certasque considerantibus imagines reddit. ¶ Speciatim politio dicitur illa cultura agri, quæ pactione certæ frugis pro mercede fit, atque adeo ipsa merces. *Cato de R. R. c. 136.* Politionem quo pacto dari oporteat.

Polītor, oris, m. qui polit. *Firmic. l. 4. c. 7.* Politores gemmarum. ¶ Translate politores dicebantur, qui agros excolere consueverant. *Ulp. l. 52. §. venir. ff. pro socio.* Aut agrum politori damus in commune, quærendis fructibus. Adde *Caton. R. R. c. 5.*

Polītŭlus, a, um, dim. a *politus*. *Cic. l. 7. Fam. ep. 33.* Opus est huc limatulo, & politulo tuo judicio.

Polītūra, æ, f. *pulitura*, ἐξεργασία, ornatus, politio. *Plin. l. 36. c. 6.* Thebaica polituris accommodatur. Adde *l. 15. c. 24.* & *Vitruv. l. 7. c. 1.*

Polītus, a, um, *polito*, *ornato*, ξεστός, γλαφυρός, ornatus, cultus nitidus. *Cic. Att. l. 2.* Sic hunc omnibus a me pictum, & politum artis coloribus, &c. *Id. in Pison.* Ut es homo facetus, ad persuadendum concinnus, perfectus, politus a schola. *Id. in Brut.* Oratio accurata, & polita. *Id. 3. Fin.* Quæ abhorret ab omni politiore elegantia. *Id. l. 1. Fam. ep. 9.* Nunc, ut Apelles Veneris caput, & summa pectoris politissima arte perfecit.

Polla, pro Paula, nomen Romanæ feminæ, legitur in veteribus quibusdam Inscriptionibus, quas collegit *Manut. in Orthograph.*

Polen, inis, n. idem ac pollis. *Cæsar in Analogia*, *Probus in Catholicis*, *Priscian. l. 6.*

Pollens, tis, adject. *potente*, potens, opulentus, a *polleo*, δυνάμενος. *Plaut. Capt.* Genus pollens, & honoratissimum. *Id. Curc. 1. 2. 11. de Baccho.* Vini pollens. *Lucret. l. 1. v. 60.* Pollens opibus. *Tertul. adv. Ps. 5. c. 6.* Multo pollentioris mentis. *Alcim. Avit. l. 5. v. 63.* pollentissime, turas Tellor, Nile, tuos. *Solin. c. 2.* Ingenia pollentissima.

Pollenter, adverb. potenter. *Claudian. de IV. Cons. Honor. v. 254.* Cæsaque redit pollentius hydra.

Pollentia, æ, f. *potenza*, δύναμις, potentia. *Plaut. Rud. 3. 2. 4.* Ne impiorum potior sit pollentia. Adde *Cassi. 4. 4. 3.*

Pollentia, urbs, V. Polentia.

Pollĕo, es, n. 2. sine præt. & sup. *potere*, *valere*, [illegible], Germ. *vermögen*, Gall. *pouvoir*, Hisp. *poder*, ἰσχύω, possum, potentia valeo. Antiqui dixere *poleo*, quia consonantes non geminabant. *Fest.* *Cicer. in Parad.* Nec est ulla res, quæ plus apud eum polleat. *Id. 4. Tusc.* Qui moderatione, & constantia polleat. *Id. 1. Off. c. 9.* Pollere ad fidem faciendam. ¶ Interdum accipitur pro præstare, melius esse, vel utilius. *Plin. l. 36.* Ex oleo, & aqua Cilicis cotes pollent. *Id. l. 19. c. 3.* Cum quæstu nullo polleant.

Pollex, icis, m. *pollice*, *dito grosso*, בהן, Ger. *daum*, Gal. *pouce*, Hisp. *pulgar*, δάκτυλος μέγας, ἀντίχειρ, digitus primus in manu, & in pede, a *pollicendo*, quod inter cæteros polleat vi, & potestate. Dicitur autem vel simpliciter pollex, vel cum adjectione digitus pollex. *Cic. 3. Off.* Ut Æginetis, qui classe valebant, pollices præciderentur. *Cæs. B. G.* Digiti pollicis crassitudine. ¶ Antiquitus in pollice erat favoris, studiique significatio. Igitur qui favarent, pollicem premebant, qui male alicui vellent, cuperent, pollicem vertebant. Hinc *Premere pollicem* proverbialiter pro favere, vel suffragari usurpatur, *Vertere pollicem* pro refragari, male alicui velle. *Plin. l. 28. c. 2.* Pollices, cum faveamus, premere etiam proverbio jubemur. *Juven. sat. 3. v. 36.* Et verso pollice vulgi, Quemlibet occidunt. ¶ *Utroque pollice*, est utraque manu, per Synecdochen, idest summo favore. *Horat. l. 1. ep. 18. v. 66.* Fautor utroque tuum laudabit pollice ludum. ¶ Pollex etiam in vitis dicitur de sarmento crassiore, & brevitate duarum, vel trium gemmarum. *Col. l. 4. c. 21.* In pollicem tondeatur, quem quidam custodem, alii resecem, alii præsidiarium appellant, idest sarmentum gemmarum duarum, vel trium. ¶ Item de nodis, vel partibus prominentibus in corticibus arborum. *Plin. l. 13. c. 4. de palmis.* Reliquiæ teretes, atque proceræ densis, gradatisque corticum pollicibus, faciles se ad scandendum Orientis populis præbent.

Pollia, æ, f. Tribus Romana, dicta a Pollio oppido in Marsis. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 400. n. 1.* C. Curtio C. F. Pollia Rufino, &c. Adde *pag. 386. n. 5. & alibi*.

Pollicāris, & re, o. 3. ἀντιχειριαῖος, quod pollicis latitudinem, sive crassitudinem habet. *Plin. l. 15. c. 24.* Est interim falcata pollicari latitudine.

Pollicĕor, eris, citus sum, d. 2. *promettere*, [illegible], Ger. *verheissen*, Gal. *promettre*, Hisp. *prometer*, ἐπαγγέλλομαι, proprie est pro merce pretium offerre, ac promittere, a *polliceor*, a in o, abeunte, quod a *liceor*, ut *polluceo* a *pelluceo*. Nam licitantium verbum proprium est. Sed generatim postea accipi cœpit pro promittere, hoc solum discrimine, quod, ut *Servius* distinguit, pollicemur sponte, promittimus rogati, sive quod, ut *Donatus* censet, pollicitatio majoris sit asseverationis. *Priscianus* ait, esse verbum commune. *Cicer. pro Planc.* Nihil tibi ego tum de meis opibus pollicebar. *Id. l. 5. Fam. ep. 5.* De Alexandrina re, causaque Regia tantum habeo polliceri. *Id. Fam. 16. ep. 21.* Te buccinatorem fore existimationis meæ, polliceris. ¶ Cum infinitivo præsentis temporis. *Cæs. l. 8. B. G. c. 5.* Si amplius obsidum velit, dare pollicentur. ¶ Ponitur aliquando pro affirmare. *Cic. 2. Fam. ep. 5.* De ipso T. Annio tantum tibi polliceor, te, &c. ¶ Legitur etiam polliceo, es. *Varr. apud Non. c. 7. n. 25.* Ne dares, ne polliceres. ¶ Hinc passive *Metell. Numid.* apud *Priscian. lib. 8. pag. 791.* *Pursch.* Ut alios ob metum statuæ polliceantur, ἐπαγγέλλονται.

Pollicitatio, onis, f. *promessa*, ἐπάγγελμα, promissio. *Afin. Cic. l. 10. Fam. ep. 32.* Reliquas quoque legiones non destitit literis, atque infinitis pollicitationibus incitare. Adde *Sueton. in Ner. c. 13.*

Pollicitātor, oris, m. qui pollicetur. *Tertul. advers. Jud. cap. 1.* Habemne Deum idoneum pollicitatorem.

Pollicitatrix, icis, f. quæ pollicetur, *Tertul. in Apolog. c. 23.* Virgo pluviarum pollicitatrix.

Pollicitor, aris, d. 1. freq. a polliceor. *Plaut. Mil. 3. 3. 6.* Aut tibi meam operam pollicitari. *Ter. Andr. 5. 4. 9.* Pollicitando eorum animum lactas.

Pollicitum, ti, n. promissio. *Ovid. 1. de Art. v. 444.* Pollicitis dives quilibet esse potest. *Colum. l. 11. c. 3.* Memores polliciti nostri.

Pollicitus, a, um, nom. passivum ex particip. *promesso*. *Ovid. in ep. 21. v. 142.* Exige polliciti debita jura tori. *Vellei. l. 2. c. 111.* Ad id bellum operæ pollicitæ.

Pollinarius, a, um, γυρινός, quod ad pollinem spectat, ut Cribrum pollinarium, quod de lino, non de setis equorum fit, ad pollinem purgandum, quemadmodum cribrum, quod ad excutiendam farinam fit, excussorium dicitur. *Plin. l. 18. c. 11.* Cribrorum genera, Galliæ setis equorum invenere, Hispani e lino excussoria, ac pollinaria. Adde *Plaut. Pœn. 3. 1. 12.*

Pollinctor, oris, m. vel pollictor, ut alii scribunt, *beccamorti*, Germ. *todtengräber*, Gall. *corbeau*, Hisp. *el que cura el entierro*, νεκροθάπτης, ἐνταφιαστής, qui funus procuret, & cadavera ungit, a *pollingo*. *Plaut. Asin. 5. 2. 61.* Eequis currit pollinctorem accersere? *Id. in prol. Pœn. v. 63.* Nam mihi pollinctor dixit, qui eum pollinxerat. ¶ Dicitur etiam de vespillonibus, quorum proprium munus erat cum rogi accensio, tum sepultura. *Sidon. l. 3. ep. 13.* Moxque sudanta & ustorem devolutum reddere pyræ fastidiosus pollinctor exhorret.

Pollinctorius, a, um, adject. ad pollinctorem pertinens. *Plaut. in suppolit. Aulul. scena*, *Quid hoc*, v. 4. Libitinarius, sive pollinctorius afferat.

Pollinctūra, unctio, & curatio cadaveris. V. *Pollinctura*.

Pollinctus, a, um, adject. curatus, unctus. Translate *Senec. de vita beata*, c. 7. Voluptas medicamentis pollincta. Alii leg. *polluta*.

Pollingo, is, inxi, inctum, a. 3. *governare i corpi morti*, νεκροστολέω, [illegible], ἐνταφιάζω, ταριχεύω, ut in vett. Gloss. exponitur, est corpus mortuum curare, lavare, ungere, & cætera præstare, quæ cadaveri super pyram locando opus sunt. *Plaut. pr. l. Pœn. v. 63.* Nam mihi pollinctor dixit, qui eum pollinxerat. ¶ Digladiantur inter se Etymologi in assignanda hujus verbi radice. V. *Voss. in Etym.* ¶ Quidam *pollineo* putant esse in præsenti tempore.

Pollinĭo, onis, f. actus pollinem cribro cernendi, apud *Caton. R. R. cap. 131.* ubi alii *politio* legunt.

Pollĭtor, oris, m. qui pollinem cribro purgat. *Cato de R. R. c. 136.* sed dubia est lectio.

Pollio, is, n. 4. pila ludo. *Festus*.

Pollio, onis, m. Asinius Pollio Orator celebris fuit Romæ, Augusti amicus, & Virgilii patronus. *Horatius*, tragœdiarum etiam, & historiarum scriptorem fuisse testatur, *lib. 1. sat. 10.* ¶ De Trebellio Pollione V. *Capitolinus*, c.

Pollis, inis, m. 3. γῦρις, farina a furfuribus expurgata, paullo tamen minus, quam flos. Marcellus Dioscoridis interpres dicit, pollinem esse tenuissimum pulverem, subtilioremque farinæ partem, qualis circa molas plerunque, & loca, in quibus panis pinsitur, parietibus hærens invenitur, unde fit panis omnium infimissimus. Idem *Plinius* dicere videtur *l. 18. c. 10.* Similago ex tritica fit laudatissima. Ex Africa justum est a modiis redire semodios, & pollinis sextarios quinque. Ita autem appellant in tritico, quod florem in siligine. *Ter. Adelph. 5. 3. 60.* Atque illa, favillæ plena, fumi, ac pollinis. ¶ Dicitur etiam de pulvere aliarum rerum. *Colum. l. 8. c. 30.* Et thuris polline cum eo, qui pinsuit, sanguinis immisso armi linantur.

Pollūbrum, vel Polubrum, i, n. *catino*, Germ. *handbecken*, Gall. *bassin*, Hisp. *fuente*, χέρνιβ, pelvis, vas latum ad manus, pedesque lavandos. *Fabius Pictor, l. 16. apud Non. c. 15. n. 51.* Aquam manibus, pedibusque dato, pollubrum sinistra manu teneto, dextra vasum cum aqua.

Pollūceo, es, uxi, uctum, a. 2. *offerire*, ὁσιόω, sacrorum verbum est, de illis, qui Diis libamenta offerunt. Dicitur a porriciendo, quia Diis libamenta porriciuntur. *Varr. l. 5. de L. L.* Vel est a *pellucendo*, seu quia in eo sacrificii genere, quod *polluctum* dicebatur, sacrificii lumina admodum lucerent, ut ait Perottus, seu quia in eodem splendor epuli pelluceret, quæ *Turnebi* sententia est *l. 28. c. 31.* Verum quidquid sit de origine, illud de significatione certum est, pollucere idem esse, ac, convivio lauto instituto, sacra facere, Diis offerre, consecrare. *Cato R. R. c. 132.* Jovi Dapali culignam vini, quantum vis, polluceto. *Plaut. Stich. 2. 1. 80.* Uti decumam partem Herculi pollucerem. *Plin. l. 32. c. 1. ex Cassia Hemina*, Pollucere patrimonia.

Pollucibilis cœna, opulenta, opipara, splendida, a *polluceo*, quia polluctum plane

ne opiparum, ne sumptuosum erat. *Macrob. l. 3. Satur. c. 17.* Altera die Cleopatra, pertentans Antonium, pollucibilem sane cœnam paravit, sed quam non miraretur Antonius. ¶ Comparativum *pollucibilius* legitur apud *Serviil. de jejun. c. ult.*

Pollucibiliter, adv. πολυτελῶς, opipare, splendide, laute. *Plaut. Most. 1. 1. 23.* Pa-scite parasitos, obsonate pollucibiliter.

Polluctè, adv. opipere, a *polluctum*. *Plaut. Nervolaria in fragm.* Pollucte prodigum esse amatorem addecet. Id sine dubio verius est, quam quod in vulgatis legitur *producte*.

Polluctum, i, n. sacrificium, sive convivium, quod Jovi Dapali, Herculi, aliive Deo fiebat, a polluceendo. *Cassius Hemina apud Plin. l. 32. c. 2.* Ni qui ad polluctum emerent. *Macrob. l. 3. Sat. c. 16.* Proprie autem Catillones dicebantur, qui ad polluctum Herculis ultimi cum venirent, catillos ligurriebant. ¶ Porro quia polluctum hoc plane opiparum, ac sumptuosum erat, hinc est, quod vocabulo eo generatim uterentur pro cœna lauta, ac sumptuosa. *Plaut. Rud. 5. sc. ult v. 23.* Spectatores vos quoque ad cœnam vocem, ni daturus nihil sim, neque sit quicquam pollucti domi.

Polluctūra, æ, f. lautum convivium, cœna lauta, ac sumptuosa. *Plaut. Stic. 5. 4. 6.* Quisquis præterea, comessatum voco vocari. ST. Convenit, dum quidem hercle quisque veniat cum vino suo. Nam hinc quidem hodie polluctura, præter nos, datur nemini. Est qui legit *pollinctura*, sed hoc ad rem hic non facit.

Polluctus, a, um, partic. a polluceo, in medium positus, omnibus communis, ductum e *pollucto*, ad quæ quilibet conveniebat. *Plaut. Rud. 2. 4. 11.* Non ego sum pollucta pago. potin' ut me abstineas manum? ¶ Significat etiam opipare acceptus, laute habitus, nempe quia pollucentes Veteres convivia laute instituebant. Hinc jocose *Id. Cur. 1. 3. 37.* Polluctus virgis servat.

Pollŭo, is, lui, lutum, a. 3. *macchiare*, *imbrattare*, טמא, Germ. *besterken*, Gal. *polluer*, Hisp. *ensuciar*, μιαίνω, inquino, fœdo, contamino. *Cic. pro R. Am.* Qui cum omnia divina, atque humana jura scelere nefario polluisset. *Horat. l. 3. od. 5.* Domus casta polluitur stupris.

Pollutio, onis, f. actus polluendi, inquinatio. *Pallad. l. 9. tit. 10.* Aqua colore perlucido, carens musco, & omni labe pollutionis aliena.

Pollūtus, a, um, *macchiato*, *imbrattato*, μεμιασμένος, inquinatus, fœdatus. *Cic. 7. Verr.* Polluta, & violata sacra. *Silius l. 11. v. 353.* Polluta dolis fœdera. Et v. 46. Pollutior ipsa senectus. *Apul. lib. 9 Metam.* Pollutissimus dives. *Servb. in Arnob.* legit *pollentissimus*. ¶ Pollutus præterea a porriciendo fictus, idem est ac Diis oblatus, teste *Varrone l. 5. de L. L. Scalig.* tamen *ad Pesinm* legit *polluctus*, quod multo rectius est. V. *Polluceo*.

Pollux, ucis, m. Jovis, & Ledæ filius, frater Castoris, Helenæ, & Clytemnestræ. Hunc Poetæ fabulantur immortalem fuisse, tantoque amore fuisse erga fratrem, qui mortalis genitus fuerat, ut cum eo immortalitatem suam divideret. *Boccat. l. 11. Gen.* V. Castor. ¶ *Polluces* in plurali num. etiam legitur, licet de uno tantum sermo sit. *Plaut. Bacch 4. 8. 52.* Ita me Jupiter, Juno, Ceres, Castor, Polluces, Mars ament. Similiter & *Castores* dicebant, unum Castorem significantes, interdum & utrumque fratrem. *Arnob. lib. 1.* Dii Castores, equos unus domitare consueras, alter pugillator bonus. Adde *Serv. in 3. Georg. & Var. l. 4. de L. L.*

Polonia, f. 1. *Polonia*, Regnum peramplum Europæ, ubi alias Germano-Sarmatia cum parte Orientali Germaniæ, prope Vistulam fl. Terminatur a Sept. mari Baltico, Livonia, & Moscovia, seu Russia alba, a qua etiam terminatur ab Or. ab Occ. Germania, a Mer. Hungaria, Transylvania, & Moldavia. Dividitur in duas partes, in Poloniæ Regnum proprie, & in Magnum Ducatum Lithuaniæ.

Polūbrum. V. Pollubrum.

Polŭlus, a, um, adject. antique, pro paululus. *Cato R. R. c. 10.* Labellum polulum. Et *cap. 11.* Laminæ polulæ.

Pŏlus, i, m. πόλος, cœlum, circuitus cœli, a πολέω, verto. Fabulantur, Polum filium fuisse Demogorgonis, Demogorgonem prope aquas maris sedentem ex aqua, & ex limo molem finxisse, quæ Polus dicta est, illam in sublime evolavisse, & in immensam magnitudinem excrevisse, ita, ut omnia ambiret, cum patrem circumstaret lucis globulum fabricantem, cum cerneret plurimas favillas ictibus mallei accensas, & hinc, atque illinc evolantes, gremium expandisse, omnes illas favillas collectas suum in domicilium tulisse, illisque ipsum ornavisse. *Bocc. l. 1. Gen. Virg. 3. Æn. v. 589.* Humentemque Aurora polo dimoverat umbram. ¶ Posteriores Græci πόλοι, & Latini polos, vel vertices dixere extrema axis, idest duo puncta immobilia in cœlo, circa quæ tanquam circa cardines quosdam cœlum vertitur. Duo enim sunt poli, quorum alter Arcticus, vel Borealis dicitur, estque altissimus his, qui sunt in nostro hemisphærio, & perpetuo apparet, alter Antarcticus & Australis vocatur, qui Arctico ex diametro opponitur, imus, & depressus est, neque a nobis cerni potest. Ab horum uno ad alterum imaginaria quædam linea per mundi centrum ducitur, quam axem appellant, cujus extrema poli occupant. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 41.* Extremusque adeo duplici de cardine vertex Dicitur esse polus. Adde *Plin. l. 2. c. 15.*

Polyacanthos, i, Πολυάκανθος, herbæ genus, spinosas habens lanugines. *Plin. l. 21. c. 16.*

Polyagos, f. 2. *Pelignso*, *Polagnso*, ins. maris Ægæi, una Sporadum sic dicta a caprarum multitudine. Alias est *Falconara*, al. *Polecandro*. *Plin. l. 4. c. 12.*

Polyanthĕmum, i, πολυάνθεμον, herba, quam nonnulli batrachion appellant. *Plin. l. 27. c. 12.*

Polycarpos, i, f. πολύκαρπον, herba, eadem quæ polygonus. *Apul. de herb. c. 18.*

Polychronius, a, um, adject. πολυχρόνιος, diuturnus, longævus. *Jul. Firmic. l. 8. c. 28.*

Polycletĕus, a, um, adject. ad Polycletum pertinens. *Stat. l. 2. silv. 2. v. 67.* Polycleteo jussum est quod vivere cœlo.

Polyclētus, m. 2. Πολύκλειτος, statuarius eximius, genere Sithonius discipulus Ageladæ. Duas eodem argumento statuas fecit, alteram arte sua, alteram vulgi opinione, quam de sententia cujusvis prætereuntis cælaverat. Quibus perfectis turbam admisit, & primum illam ostendit, quam arte sua cælaverat, quæ magnopere laudata est, deinde eam, quam ex vulgi opinione, quæ minime placuit. Tunc, *Atqui*, inquit, *hanc*, *quam tantopere laudastis*, *ego feci*, *quam vero vituperatis*, *vos fecistis*. Fecit astragalizantes, hoc est talis ludentes, quo opere nullum absolutius judicant. Hujus etiam Doryphorus celebratur, quem Lysippus aiebat sibi magistrum fuisse. *Cic. 2. de Orat. in Bruto, & alibi. Plin. & Ælian. de Var. Hist.*

Polyenĭmon, i, πολύκνημον, herba odorifera, cunilæ similis. *Plin. lib. 25. cap. 14.*

Polycrates, m. 3. Tyrannus, qui regnavit in Samo insula, ætate Pythagoræ, & Anacreontis, celebris apud Historicos opibus, & felicitate. Nihil enim ei in vita adversi unquam contigit. Annulum habuisse dicitur incredibilis pretii, sibique charissimum, quem, ut nimis sibi blandientem fortunam aliqua adversitate temperaret, in mare abjecit: quem tamen postea in prædandis piscis inventum recuperavit. Sed ejus mors ærumnosa, & infamis docuit, neminem ante obitum merito dici posse felicem. Fuit enim ab Oronte Satrapa Persarum captus, suspensusque. *Cic. 5. Fin. & Strab. l. 14.*

Polydămas, antis, m. Πουλυδάμας, vir Trojanus, filius Antenoris ex Theiano sorore Hecubæ. Alii Panthoi filium fuisse dicunt. Fuit æqualis Hectoris, eidemque socius, & magister. *Ælian.* ¶ Eloquentia valuit. *Hom. 18. Iliad.* Lycasten Priami filiam ex concubina uxorem duxit. *Dares* Historicus hunc dicit ad castra Græcorum noctu profectum de consilio Antenoris patris, & Æneæ Trojam prodidisse. *Ovid. 12. Metam.* ¶ Polydamas alter, Pancratiastes nobilis, qui æmulatus Herculem, leonem inermis amplexus superavit, taurum ingentem apprehensum extremis pedibus retro trahebat, currum agitatum se se opponendo altera manu apprehensum ex cursu retrahebat, in eo isque insistebat,

dejecto auriga. Accersitus a Dario Artaxerxis magni filio ter apud eum ex provocatione victor fuit. Postremo post cœnam in caverna, cum saxum e vertice ruinam minaretur, diffugientibus convivis, confisus ipse viribus, ac manibus posse illud sustinere, oppressus est. *Pausan.*

Polydamantēus, a, um, adject. ad Polydamantem pertinens. *Sil. l. 12. v. 222.* Polydamanteis juvenis Pedianus in armis.

Polydectes, m. 1. Πολυδέκτης, filius Magnetis, Rex Seriphi insulæ. Hic Perseum Jovis, & Danaes filium educavit. Cujus tandem ingenium veritus, audaciamque, & felicitatem, sub prætextu æternæ gloriæ illum ad superandam Gorgonem Medusam misit. Sed Perseus devicta Medusa victor reversus est. Polydectes, cum Perseo semper detraheret, conversus est ab illo in silicem, monstrato capite Medusæ. *Ovid. 5. Metam.* ¶ Polydectes alter, filius Molossi, nepos Pyrrhi, ex genere Æacidarum. *Bocc. l. 12. Gen.*

Polydorĕus, a, um, adjectiv. ad Polydorum pertinens. *Ovid. 13. Met. v. 629.* Et Polydoreo manantem sanguine terram.

Polydōris, idis, f. filia Pelei, quæ adamata est a Sperchio flu. ex quo Menestheum peperit, qui cum Achille ad bellum Trojanum profectus est. Hæc postea Boroni nupsit. *Bocc. l. 12. Gen.*

Polydōrus, m. 2. Πολύδωρος, filius Priami ex Hecuba, quem pater initio belli Trojani cum magno auri pondere conservandum misit Polymnestori Regi Thraciæ, non solum antiquo amico, & hospiti, sed etiam genero suo, data ei in matrimonium Ilione maxima filiarum. Sed ille, incensa Troja, cæterisque Priami filiis fere omnibus interfectis, auri cupiditate adductus Polydorum in litore spatiantem telis aggressus est, & frustra fidem Deorum, hominumque implorantem occidit. *Virg. 3. Æn.* Sed *Ovid. l. 13. Met.* rem aliter narrat. V. etiam *Serv. in 3. Æn.* ¶ Polydorus secundus, filius Priami ex Laothoe Altai Lelegum Regis filia, frater Lycaonis, minimus natu omnium liberorum. Pedum velocitate omnibus illius ævi adolescentibus præstitisse fertur. Cum præ cæteris liberis a patre amaretur, ei interdictum fuerat, ne in prælium exiret. Sed quadam die ex urbe inscio patre egressus in Achillem incidit, a quo hasta confossus est, Hectore fratre omnis sera opera ferente, quo extincto, Lycaon ejus frater multis precibus vitam ab Achille deprecans, tamen ab illo in Scamandrum fluvium projectus, natandi imperitia interiit.

Polygăla, æ, f. πολύγαλα, genus herbæ, quæ pota lactis abundantiam facit, a πολὺ, *multum* & γάλα, *lac*. *Plin. l. 27. c. 12.*

Polygnōtus, ti, m. Πολύγνωτος, pictor præstantissimus filius Aglaophontis, patria Tasius. *Plin. l. 33. c. 13. & l. 34. c. 8.*

Polygonăton, i, *Sigillo di Salomone*, *Sigillo S. Maria*, n. 2. πολυγόνατον, herba sine foliis, asparagi caule, in cacumine aculeum habens, a πολὺ, *multum*, & γόνυ, *genu*, propter multitudinem geniculorum. *Plin. l. 27. c. 12.*

Polygonium. V. Polygonus.

Polygonius, a, um, adject. πολυγώνιος, multos habens angulos, ut polygoniæ turres, apud *Vitruv. l. 1. c. 5.* ¶ Apud *Hyginum* legitur *polygonus*, eodem sensu.

Polygonoīdes, is, n. 3. πολυγονοειδὴς, genus herbæ, foliis lauri, longa, tenuique, adversus serpentes, ac privatim aspides aceto pota efficax. Ægyptus hanc maxime gignit. *Plin. l. 24. c. 15.*

Polygŏnus, i, f. *correggiuola*, πολύγονον, species herbæ, al. sanguinaria, a πολὺ, *multum*, & γόνυ, *semen*, propter multitudinem seminis. *Plin. l. 27. c. 12.* Polygonon Græci vocant, quam nos sanguinariam. *Id. l. 26. c. 15.* Polygonus pota renes sciat. ¶ Apud *Scribon. Larg. compos. 193.* legitur *polygonium*.

Polygrammos, f. 2. πολύγραμμος, genus gemmæ lineis albis multis distinctæ, cætera smaragdo similis. *Plin. l. 37. c. 9.*

Polygynæcon, n. 2. πολυγυναικεῖον, frequentia, seu senatus mulierum. *Plin. l. 35. c. 11.* Pinxit in templo Eleusine Phylarchum, Athenis frequentiam, quam vocavere polygynæcon. Aliqui legunt *gynæconitim*, alii *polygynæceon*.

Polyhistor, oris, m. πολυΐστωρ, multiscius. Hoc nomine appellatus fuit Appion, de quo *Gel. lib. 5. c. 14.* item *Solinus*, ob variarum rerum commemorationem. Item Cornelius Alexander Græcus Grammaticus, teste *Sueton. de illustr. Grammat. c. 20.*

Polyhydrion, i, πολυΰδριον, herba, centaurea major. *Apul. de herb. c. 34.*

Polyhymnia, seu Polymnia, æ, f. Πολυύμνια, Πολύμνια, Musa, quæ laudationibus præest, a πολὺς, *multus*, & ὕμνος, *hymnus*, *cantus*. Aliqui dictam volunt, quasi multæ memoriæ, ex πολὺς, *multus*, & μνεία, *memoria*. *Hor. l. 1. carm. od. 1.* Nec Polyhymnia Lesboum refugit tendere barbiton. Aliqui leg. *Polymneia*. Adde *Ovid. Fast. 5. v. 9. & 53.*

Polymĭtus, a, um, πολύμιτος, quod multis versicoloribus liciis in longum, transversumque ductis contextum est, a πολὺ, *multum*, & μίτος, *licium*. *Plin. l. 8. c. 48.* Plurimis vero liciis texere, quæ polymita appellant, Alexandria instituit. *Hieronym. epist. 128 ad Fabiol.* Baltheum ita polymita arte distinctum, ut diversos flores, ac gemmas artificis manu non textos, sed additos arbitreris.

Polymnestor, oris, Thracum Tyrannus in ea regione, quæ Bistonia, & Pallene dicta est, gener Priami, cujus filiam Ilionem uxorem duxerat. Polydorum primum, Priami filium, quem pater ejus fidei cum magno auri pondere crediderat, incensa Troja, auri cupiditate interfecit. Quod cum Hecuba in Græciam cum aliis captivis mulieribus navigans, ubi in Thraciam pervenit, cognovisset, Tyrannum adiit, tanquam aliud ei auri pondus vellet indicare, eique ab aliis mulieribus adjuta oculos unguibus eruit. *Ovid. 13. Metam.*

Polymyxos, m. 2. *lucerna di molti stoppini*, πολύμυξος, lucerna, quæ multis ellychniis lumen in diversa spargit, a πολὺς, *multus*, & μύξα, quod inter alia etiam de lucernæ ellychnio dicitur. Legitur apud *Martial. in lemmate epigr. 41. l. 14.*

Polyneuron, i, πολύνευρον, herba multas fibras veluti nervos habens. *Apul. de herb. c. 2.*

Polynīces, is, m. Πολυνείκης, filius Oedipi Regis Thebarum ex nefando Jocastæ matris concubitu editus, frater Eteoclis. Hi mortuo patre inter se convenere, ut alternis annis regnarent. Sed cum Eteocles pactis non staret, bello a Polynice indicto, post varia discrimina, ambo fratres singulari certamine mutuis confecti vulneribus, periere. *Stat. 7. Theb. v. 489.* Parcius ad cives Polynicis inhorruit ensis.

Polynoymos, i, πολυώνυμος, herba perdicalis. *Apul. de herb. c. 81.*

Polyphēmus, mi, Πολύφημος, Cyclops, Neptuni filius ex Thoa Phorci filia, monstrum ingenti corpore, uno tantum oculo in fronte. Galateam Nympham adamavit, a qua spretus, acerbi dolore Acin puerum, quem illa prætulerat, saxo interfecit. Ad hunc venit Ulysses cum duodecim comitibus, & optimo vino superatum titione obcæcavit. *Virg. 3. Æn.*

Polyplusius, a, um, πολυπλούσιος, bene nummatus, ubertim dives, ex πολὺ, *multum*, & πλοῦτος, *divesi*. *Plaut. Capt. 2. 2. 27.* Quo de genere natus est illic Philocrates? P. Polyplusio.

Polypodium, ii, n. *felce quercina*, *polipodio*, πολυπόδιον, genus herbæ, al. dolichos, & scorpium, vulgo filicula, a *polypus*, sive quod radix ejus veluti cirros ad similitudinem polypi piscis habeat, sive quod trita ejus indita naribus polypum consumat. *Plin. l. 27. c. ult. l. 26. c. 8. 21. 25.*

Polypōsus, a, um, qui polypo morbo laborat. *Martial. l. 12. epig. 37.* Nasutum volo, nolo polyposum.

Polyptōton, i, πολύπτωτον, traductio, figura locutionis, qua casibus diversis oratio distinguitur, ut apud *Virg. 4. Æn. v. 628.* Litora litoribus contraria, fluctibus undas Imprecor, arma armis pugnent, &c. Sed vox Græca est, & Græce scribenda. *Quintil. l. 9. c. 3.*

Polypus, pi, & podis, m. *polpo*, πολύπους, piscis ex genere eorum, qui molli cute leguntur a πολὺς, *multus*, & πούς, *pes*, quia multos pedes habet, idest octo, unde & ὀκτάπους, idest octipes usitatius dicitur. De polypo *Plin.* scribit *lib. 9. cap. 18. 29. 30. 29. 30. 51. 82. l. 32. c. 12. & 11.* ¶ Polypus item nasium morbus est. hoc est caruncula narium ossi inhærens, quæ interdum adeo excrescit, ut respirationem impediat, hominemque strangulet, teste *Celso l. 6. c. 8.*

Nomen

Nomen ei a polypo pisce. Nam & caren eum refert, & multas habet radices, uti piscis ille pedes. *Horat. Epod.* 12. Polypus, an gravis hirsutis cubet hircus in alis. *Cat. de R. R. c.* 157. Et, si polypus in naso introierit, brassicam erraticam, aridam, tritam in malum conjicito, & ad nasum admoveto. ¶ Translate etiam de homine rapaci usurpatur, nempe quis polypus magna cum solertia acetabulis suis conchas, ac pisciculos attrahat, constrictosque teneat, ut nequeant avelli. *Plaut. Aulul.* 2. 2. 21. Ego istos novi polypos, qui ubi quid attigerint, tenent. ¶ In fœminino gen. usurpavit *Lucil.* apud *Non. c.* 3. *n.* 175.

Polyrrhizos, i, πολύρριζος, herba radice multa, alio nomine plistolochia. *Plin. l.* 25. *c.* 8.

Polysēmus, πολύσημος, h. e. multa significans: Græca vox, a πολὺ multum, & σῆμα, signum, nota. *Polysemus sermo* dicitur a *Servio ad l.* 1. *Æn. v.* 1. & 86. cum vox aliqua adhibetur, quæ plures habeat significationes.

Polyspastos machina dicitur a *Vitruv. lib.* 10. *cap.* 5. quæ multis orbiculis constat, atque adeo magnam trahendi vim habet, a πολὺ, *multum*, & σπάω, *traho*.

Polysynthĕton, n. 2. Figura verborum per adjectionem, per quam eadem conjunctio in membris, vel incisis orationis frequenter repetitur, a πολυ, *multum*, & συντίθημι, *simul pono*. Quidam ex *Rutilio Lupo* duas figuras distinguunt, *Polysyndeton*, & *Polysyntheton*, & *Polysyndeton* esse volunt, cum eadem conjunctio sæpius in incisis repetitur. *Polysyntheton*, cum in membris ejusdem conjunctionis repetitio fit, vel etiam plures conjunctiones diversæ afferuntur. Exemplum prioris est in illo Virg. 3. Georg. *Tectumque, laremque, armaque, Amyclæumque canem, Cressamque pharetram*. Posterioris hoc modo. *Illis hunc pœna constrictum trahebat, hic autem vociferabatur, concursus vero non mediocris erat, cum tamen omnes opitulari vellent, sed nemo auderet, neque ibi Magistratus aderat, neque circumspicientes, quem potissimum consugeremus reperiebamus*. Sed utraque vox Græca est, & Græcis literis scribenda.

Polytĕles, πολυτελὴς, titulus est libri septimi *Apicii*, & significat sumptuosus, impendiosus, a πολὺ, *multum*, & τέλος, *vectigal*, *impensa*, quia in eo libro multa traduntur condimenta, quæ magnas impensas requirunt.

Polytrĭchon, i, πολύτριχον, herba, capillus Veneris, a multitudine tenuium fibrarum, seu capillamentorum in radicibus sic dicta; nam πολὺ, *multum*, θρὶξ, τριχὸς, *capillum*, significat. *Plin. l.* 22. *c.* 21. ¶ Eadem dicitur & Polythrix, icis, πολύθριξ, ab *eod. l.* 26. *c.* 21. 22. & 14. ¶ Polythrichos nomen est gemmæ capillamentum referentis. *Id. l.* 37. *c.* 11.

Polyxĕna, æ, *Polyssena*, πολυξένη, vel πολυξείνη, filia Priami, ex Hecuba conjuge. Post Trojæ excidium a Pyrrho Achillis filio ad patris sepulcrum jugulata est, quod Achilles sub specie nuptiarum cum ea celebrandarum a Paride per insidias interfectus fuisset in templo Apollinis. V. *Ovid.* 13. *Met. Virg.* 3. *Æn.* & *Sen. in Troade*.

Polyxenius, a, um, quod ad Polyxenam spectat. *Catul. Argon. v.* 368. Alta Polyxenia madefient cæde sepulcra.

Polyxo, f. 4. contract. una Amazonum, vates Apollinis in Lemno insula, quam aliqui dicunt auctorem fuisse, ut Thraces mulieres omnem virilem sexum interimerent. *Stat. Theb.* 5. & *Val. Flac. l.* 2. *v.* 316.

Polyzōnos, m. 2. πολύζωνος, gemma nigra, multis zonis candicantibus distincta. *Plin. lib.* 37. *c.* 11.

Pomarium, ii, n. μηλὼν, locus, ubi reponuntur poma. *Plin. l.* 15. *c.* 16. Pomaria in loco frigido, ac sicco contabulari, septentrionalibus fenestris sereno die patere. ¶ Sumitur etiam pro pometo, idest loco arboribus pomiferis consito, qui Græcis παράδεισος, vocatur. *Horat. l.* 1. *od.* 7. Et uda mobilibus pomaria rivis. *Ovid.* 4. *Metam.* Id metuens solidis pomaria clauserat Atlas Montibus.

Pomarius, ii, m. pomorum venditor, ὀπωροπώλης. *Horat. l.* 2. *ser. sat.* 3. *v.* 227. Edicit piscator uti, pomarius, auceps.

Pomarius, a, um, adject. pomis constans, ut pomarium seminarium, apud *Cat. R. Rust. cap.* 28.

Pomerania, æ, *Pomerania*, inc. *Pommern*, prov. Germaniæ, ad mare Balticum, Ducatus titulo nobilis ab anno 1181. in Circulo Saxoniæ superioris. Terminatur a Sept. Mari Baltico, a Mer. Marchia Brandeburgica, ab Or. Prussia, ab Occ. Ducatu Megalopolitano. Antea Duces habuit proprios, sed mortuo Boguslao ultimo Duce, bipartita fuit pace Monasteriensi, & Osnabrucensi. Pomerania citerior, seu cis Oderam flu. concessa fuit Suecis; Pomerania vero ulterior, seu inter Oderam, & Prussiam, concessa fuit Electori Brandeburgico.

Pomeridiānus, & Postmeridiānus, a, um, δειλινὸς, quod post meridiem fit, a *post*, & *meridies*. *Cic. in Orat. c.* 47. Et pomeridianas quadrigas, quam postmeridianas, libentius dixerim. *Id.* 3. *de Orat. c.* 30. Neque Tusculani, atque hujus ambulationis antemeridianæ, aut nostræ pomeridianæ sessionis. *Id.* 3. *de Orat. c.* 5. Inchoare in postmeridianum tempus diei.

Pomeridiem pro postmeridiem dixisse quosdam, scribit *Quintil. l.* 9. *c.* 4. ad evitandum consonantium concursum.

Pomerium, vel Pomœrium, ii, πωμήριον, locus prope mœnia, tam intra, quam extra, quem antiqui in condendis urbibus inaugurato consecrabant, neque patiebantur vel ædificiis impediri, vel arari, a *post*, & *murus*, quia antiqui usi sunt pro *murus*, non tam quod hoc spatium esset post murum, quam quod murus post hoc spatium extaret. *Gel. l.* 13. *c.* 14. *Liv. l.* 11. *c.* 44. *Var. l.* 4. *de L. L.* dici vult, quia sit pone muros. Si etymon spectes, omnino *pomœrium* scribendum est per œ. Rectius tamen *pomerium* dices, quando veteres libri & lapides simplici e scribunt. *Monas. in Orthogr. Cicer.* 2. *de nat. Deor.* Qui cum pomerium postea intrasset habendi Senatus causa, in redeundo, cum idem pomerium transiret, auspicari esset oblitus. ¶ Pomerium Romæ antiquissimum Palatii radicibus terminabatur. Sed pro incrementis Reipublicæ postea sæpius dilatatum est. Proferendi autem pomerii jus habebat, qui Rempublicam agris de hostibus captis auxerat, cujus rei exemplum habes apud *Tac. Ann.* 12. *cap.* 23. & 24.

Pometīnus, a, um, ad Pometiam pertinens, quod fuit Volscorum oppidum. *Liv. l.* 2. *c.* 55. Pometinæ manubiæ.

Pomētum, i, μηλὼν, locus arboribus pomiferis consitus, a *pomum*. *Pallad. l.* 3. *tit.* 36. Longe ab hortis, vineis, atque pometis.

Pomifer, ra, rum, μηλοφόρος, quod poma fert. *Col. l.* 4. *c.* 9. Superest ratio pomiferarum arborum. *Hor. l.* 4. *od.* 7. Pomifer autumnus.

Pomœrium, V. Pomerium.

Pomōna, æ, pomorum Dea, idest quæ fructibus arborum præerat. *Ovid.* 14. *Metam. Arnob. l.* 3. Hanc Vicus Pomonæ apud *Sextum Rufum*. Hanc Picus Latinorum Rex adamavit, propter quod a Circe in avem sui nominis transmutatus est. *Ovid. ibid.*

Pomonālis Flamen, Sacerdos Pomonæ Deæ ultimus dignitate omnium Flaminum. *Fest.* in Maximæ.

Pomōsus, a, um, adject. pomis abundans. *Tibul. l.* 1. *eleg.* 1. Pomosisque ruber custos ponatur in hortis. *Propert. l.* 4. *eleg.* 2. Insitus hic solvit pomosa vota corona.

Pompa, æ, f. *pompa*, Germ. *pracht*, Gal. *pompe*, Hisp. *pompa*, πομπή, omne spectaculum, teste *Valla l.* 4. & apparatus solemnis, cum ostentatione, & specie quadam triomphi, tam in adversis, quam in prosperis, & lætis. *Nep. in Att. c. ult.* Pompa funeris. *Virg.* 3. *Georg. v.* 22. Solemnes ducere pompas. *Cic.* 1. *Off.* Ut pomparum ferculis similes esse videamur. ¶ Speciatim dici solet de Circensi pompa. *Tertul. l. de Spectac. c.* 7. Sed Circensium paulo pompatior suggestus, quibus proprie hoc nomen pompa, præcedit. *Ovid.* 4. *Fast.* Circus erit pompa celebris, numeroque Deorum. Erat autem pompa Circensis simile aliquid nostris Processionibus, ut appellant, cum Magistratus, Sacerdotes, & multi præterea cives certo atque ordine e templo Jovis Capitolini in Circum procedebant, multis circumlatis ferculis cum Deorum, Semideorum, & Imperatorum statuis, quas in Circo ipso ante ludos sacrificaturi collocabant. V. *Dionys. Halic. lib.* 7. ¶ Sumitur etiam pro longo incedentium ordine. *Ter. Heaut.* 4. 4. 17. Et tua pompa eo traducenda est. Loquitur de prolixo meretricis comitatu. *Cicer. Fam.* 5. *epist.* 15. Molesta hæc pompa lictorum meorum. ¶ Transfertur ad orationem quoque, atque alia, & sumitur pro splendore, magnificentia, fastu. *Cicer.* 2. *de Orat.* Adhibere quandam in dicendo speciem, atque pompam. *Q. Cicer. de petit. Consul.* Tota petitio, procura, ut pompæ plena sit, ut illustris. *Sen. lib.* 2. *de Benef. cap.* 11. Detrahere pompam muneri suo, h. e. dare sine fastu.

Pompabĭlis, le, adject. *pomposo*, magnificus, splendidus. *Trebel. Pol. in Zenobia, seu in xxx. Tyrann. c.* 30. Ducta per triumphum ea specie, ut nihil pompabilius populo Romano videretur.

Pompalitas, atis, f. pompa. *Priscian. in lib. de versib. Comicis post princip. edit. Putschii pag.* 1380.

Pompālis, & le, o. 3. quod cum pompa est. *Capitol. in Gordian. c.* 6. Canitie decora, pompali vultu.

Pompalĭter, adv. cum pompa. *Trebel. in Gallien. c.* 8. Gladiatores pompaliter ornati. Al. leg. *pompabiliter*.

Pompatĭcus, a, um, quod cum pompa conjunctum est. *Tert. de cult. fœm. c.* 9. Fœminæ pompaticæ progrediuntur. *Apul. l.* 10. *Milef.* Pompatico favore deducor.

Pompātus, a, um, quod pompam habet. *Tert. l. de Spectac. c.* 7. Sed Circensium paulo pompatior suggestus.

Pompejānum, i, n. *Pomigliano*, al. *S. Maria Nunciata*, *Torre dell' Annunciata*, *Annunciata*, villa Ciceronis, prope Nolam. *Baudrandus* idem videtur ac oppidum Pompeji.

Pompejānus, a, um, quod ad Pompejum spectat. *Lucan. l.* 3. *v.* 166. Pompejani triumphi. *Vellej. l.* 2. *c.* 51. Prælio Pompejanis prospero. ¶ Pompejanus colossus, seu Pompejanus Jupiter, statua Jovis in Campo Martio a Claudio Cæsare dicata, ita dicta a vicinitate theatri Pompeji. *Plin. l.* 34. *c.* 7. ¶ Pompejana vitis, vel uva, eadem ac Murgentina, ita dicta ab institore. *Col. l.* 3. *c.* 2. *Plin. l.* 14. *c.* 2. 3. 6. ¶ Ficus Pompejanæ, vel Pompejæ, genus ficuum ab auctore nomen habens, optimum ad siccandum. *Plin. l.* 15. *c.* 19.

Pompeji, orum, gens Romæ, Plebeja. *Vellejus Paterculus* tres Pompejæ gentis fuisse familias *l.* 2. tradit, sed quæ sint, non explicat. Alii dicunt, duas omnino hujus gentis familias diversas occurrere. Prima Ruforum est, in qua tres ante bellum civile Syllanum, tres post Pompejanum Curules Magistratus gessere. Nam Bithynici ejusdem plane sunt stirpis. Hujus familiæ auctor fuit, & princeps A. Pompejus Rufus, a quo Q. Pompejus is, qui Consul fuit cum Cn. Servilio Cæpione anno 609. aliat 612. & rem ad Numantiam male gessit. *Cic. in Bruto*, *pro Mur.* 5. *Ver.* & *Flor. l.* 2. Altera est Cneorum, ex qua Cn. Pompejus Magnus filius Cn. Pompeji Strabonis, qui cum Cæsare bellum civile gessit, & in Ægypto occisus fuit. V. *Vellej. lib.* 2. *Lucan.* &c. ¶ Pompeji homines novi fuere. *Cic. pro Mur.*

Pompeji, orum, m. *Castel a mare di Stabia*, al. *Civita*, opp. Campaniæ, in ora sinus Neapolitani, apud Sarnum flu. *Baudrandus* credit, idem esse ac Pompejanum, *Torre dell' Annunciata*, & ait esse ad ostia Sarni flu. Conditum fuit ab Hercule, cum boves Geryonis abduceret, teste *Solino*. Sub Nerone terræmotu concidit. Ejus meminit *Plin. lib.* 3. *c.* 5.

Pompejopŏlis, Ciliciæ urbs, postea Trajanopolis dicta, teste *Solin. c.* 51.

Pompejus, a, um, πομπήιος, quod ad Pompejum spectat. *Ovid. l.* 4. *de Pon. eleg.* 5. Protinus inde domus vobis Pompeja petatur. ¶ Lex Pompeja, quæ lata est a Cn. Pompejo Strabone Consule patre Pompeji Magni anno U. C. 664. ut Ligures, Veneti, & Galli Cispadani Civitate Romana, Galli vero Transpadani jure Latii donarentur. *Plin. l.* 3. *c.* 20. *Sigon. de ant. jur. Ital. l.* 1. *c.* 1. & *l.* 3. *c.* 1. & 2. ¶ Pompejæ ficus, eadem ac Pompejanæ. *Plin. l.* 15. *c.* 18. ¶ Pompeja umbra. V. Porticus.

Pompēlon, seu Pompelo, onis, f. 3. *Pamplona*, πομπέλων, urbs Hispaniæ Tarraconensis, a Pompejo condita, teste *Strabone*. ¶ Populi Pompelonenses. *Plin. l.* 3. *c.* 3.

Pompholyx, ygis, f. *pomfolige*, *tuzia*, πομφόλυξ, fuligo, seu cinis metallicus in officinis potissimum ærariis e fornacibus evolans, & summis camini partibus adhærens. *Plin. l.* 34. *c.* 13.

Pompilia gens, una ex gentibus Patriciis Romæ, cujus auctor fuit Pomponius, vel Pompo, homo imprimis nobilis, & clarus, urbe Sabinorum oriundus. *Plutarch.*

Pompilius, ii, secundus Rex Romanorum. V. Numa. ¶ Pompilius, a, um. *Horat. de ar. poet. v.* 292. Pompilius sanguis.

Pompilus, i, m. πομπίλος, *pompilo*, nautilus, piscis thynno similis, quem similitudine quidam decepti cum inter thynnos retulerunt, ut ex *Plinio* discimus, a πέμπω, *deduco*, quia per mare usque ad litus deducat naves. *Ovid. in Halieut. v.* 101. Tuque comes ratium, tractique per æquora sulci, Qui semper spumas sequeris, Pompile, nitentes. Adde *Plin. l.* 9. *c.* 15. & *l.* 32. *c.* 11.

Pompo, as, n. 1. cum pompa aliquid ago. *Sedul. l.* 1. *v.* 2. Grandisonis pompare modis, tragicoque boatu.

Pomponia, æ, πομπωνία, mater Scipionis, ex congressu Jovis, ut credi volebat, in anguem mutati. *Sil. l.* 13. *v.* 615. Afflabat fecunda Jovis Pomponia furto.

Pomponiana pyra, genus pyrorum, ita dictum ab institore. Eadem mammosa ob similitudinem mammæ cognominantur. *Plin. l.* 15. *c.* 15. ¶ Est etiam Pomponiana Insula, una ex Stœchadibus. *Id. l.* 3. *c.* 5.

Pompōse, adverb. *pomposamente*, magnifice, cum pompa. *Sidon. lib.* 9. *epist.* 9. Pompose scribere.

Pompōsus, a, um, adject. *magnifico*, *pomposo*. *Sidon. l.* 4. *ep.* 9. Pomposus incessus.

Pomptina Tribus Rom. in Latio fuit, in Volscis, sic dicta ab urbe Pometia, vel Pontina. Facta est anno U. C. 395. una cum Poplilia. ¶ Pomptina palus. V. Pontina.

Pomum, i, n. *pomo*, [illegible], Germ. *obest*, Gall. *pomme*, Hisp. *manzana*, μῆλον, omnis fructus, qui ex arboribus esui aptus provenit, sive mollis, sive durus sit. Quidam enim etiam nucem hoc nomine complexi sunt, quæ Græcis ἀκρόδρυα. (*Macrob. lib.* 2. *Sat. c.* 15. scribit ficum, tanquam non pomum, secerni a pomis apud idoneos Scriptores; additque exempla ex *Cic. de Republ.* & ex *Afranio*. Nihilominus *Plin. l.* 15. *c.* 17. non semel pomum pro fico posuit.) Sed alii in hoc distinguunt nucem a pomo, quod nux generale sit nomen omnibus, quæ duro operimento teguntur, ut sunt nuces juglandes, avellanæ, amygdalæ, castaneæ, & hujusmodi, pomum vero de iis proprie dicatur, quæ mollem habent corticem, quamvis etiam pro nucibus aliquando usurpetur. *Plin. l.* 16. *c.* 22. *de nuce juglande*. Solum hoc pomum natura compactili operimento clausit. Adde *Paul. JCtum*, *l.* 205. *Dig. de verb. signif.* ¶ Moro etiam inter poma annumerat *Plin. l. eod. c.* 24. At non item glandes, *ibid. Cic. de Sen.* Poma ex arboribus, si cruda sunt, vi avelluntur. ¶ Fuit & pomi vox inter obscœna. Nam sic coleos vocabant. Hinc legere poma, h. e. concubitu uti. *Propert. lib.* 2. *Eleg.* 25. *v.* 95. Cum quibus Idæo legisti poma sub antro. *Servius* etiam ad illud *Virgil. Eclog.* 2. Ipse ego cana legam tenera lanugine mala: notat, velasse Virgilium honestis verbis, quod Theocritus liberius expressisset. V. *Lips. l.* 3. *antiq. lection.* ubi alia in hanc rem exempla affert; quæ tamen omnia qui velit, nullo fortasse negotio ad alium sensum traducere poterit. ¶ Reperitur etiam pomum in neut. gen. pro ipsa arbore. *Plin. l.* 5. *ep.* 6. villam quandam describens. Alternis metulæ surgunt, alternis inserta sunt poma.

Pomus, i, f. *pomo*, arbor pomifera. *Tibul. l.* 2. *eleg.* 1. *v.* 43. Tunc victus abiere feri, tunc consita pomus.

Ponderabĭlis, le, adject. qui ponderari potest. *Claud. Mamert. l.* 2. *c.* 4. Corpore numerabilia, ponderabilia, & mensurabilia.

Ponderatio, onis, actus ponderandi, examen, libra. *Vitruv. l.* 10. *c.* 8. In sinistra æquipondium cum examinis progreditur ad fines ponderationum. *Theodor. Priscian. l.* 2. *c.* 13. Æqua ponderatione confici.

Ponderator, oris, m. *pesatore*, ζυγοστάτης, qui ponderat, pensitator. *De ponderatoribus* inscribitur *titulus* 71. *l.* 10. *Cod.* & *tit.* 1. *l.* 12. *Cod. Theodos.*

Ponderātus, a, um, adject. *pesato*, *esaminato*. *Sidon. l.* 8. *ep.* 6. Sententia affectu ponderatiore prolata.

Pon-

Ponderitas, atis, f. *peso*, idem quod pondus. *Accius apud Non. c. 2. n. 671.* Ponderitatem, gravitatemque hominis.

Pondĕro, as, avi, atum, a. 1. *ponderare*, *pesare*, שקל, Ger. *wægen*, Gal. *peser*, Hisp. *pesar*, σταθμάω, libro, pendo, ponderibus examino. *Plin. l. 18. c. 7.* Si quis granum ipsum ponderet. ¶ Translate capitur pro considerare, examinare. *Cic. 1. Off.* In quo tamen imprimis quo quisque animo, studio, benevolentia fecerit, ponderandum est. *Id. 3. de Orat. c. 37.* Verborum delectum aurium quodam judicio ponderare. *Id. in Parad.* Non esse fidem ex fortuna ponderandam. *Plaut. Amph. 1. 1. 156.* Pugnos ponderare.

Ponderōsus, a, um, *grave*, *pesante*, βαρύς, quod est grave, sive gravis ponderis. *Plin. l. 36. c. 19.* Pyritarum ponderosissimi. *Varro l. 2. de R. R. 9. 11.* Ea sudore ejus lana fit mollior, & ponderosior, & colore meliore. ¶ Translate *Cic. 2. Att. ep. 11.* Da ponderosam aliquam epistolam, plenam omnium non modo actorum, sed etiam opinionum tuarum.

Pondo, n. indecl. *libra*, מנה, Germ. *ein pfund*, Gall. *livre*, Hisp. *libra*, λίτρα, *mnâ*, libra, hoc est pondus duodecim unciarum, a *pendo*. *Cicer. pro Cluent. cap. 64.* Et auri quinque pondo abstulit. *Quintil. lib. 6. cap. 3.* Torques aureus centum pondo. *Plaut. Asin. 2. 2. 33.* Quot pondo te censes esse nudum? ¶ Accipitur etiam pro pondere. *Liv. lib. 4. c. 20.* Scribitur, coronam auream libræ pondo Jovi dicatam fuisse. *Colum. lib. 12. cap. 12.* Cum dodrante pondo mellis. *Id. ibid. cap. 20.* Amomi pondo quadrante. *Gel. lib. 2. cap. 24.* Argenti plus pondo, quam libras centum.

Pondus, eris n. *peso*, *carico*, משקל, Germ. *gewicht*, Gall. *pois*, Hisp. *peso*, βάρος, rei alicujus gravitas, onus, gravis moles, ut pondus auri, argenti, & similium, a *pendo*. *Cic. de Sen.* Curio ad focum sedenti magnum auri pondus Samnites cum attulissent. *Virg. 6. Æn.* Gemuit sub pondere cymba. *Plin. l. 12. c. 7.* Pondere emere. *comperare a peso*. ¶ Ponitur etiam pro pondo, idest pro libra. *Cic. pro Planc.* Sed ego hoc meis ponderibus examinabo, &c. ¶ Reperitur quoque pro multitudine, seu numero, earum etiam rerum, quæ non ponderantur, sed tantum numerantur. *Varro de vita P. R. l.* Græcia comportassa magnum pondus omnium artificum. ¶ Sæpe translate sumitur. *Cic. 3. de nat. Deor.* Gravis ipsius conscientiæ pondus esset. ¶ Per translationem interdum notat amplitudinem, magnitudinem, magnificentiam. *Cic. 2. de Or. c. 17.* Omnium sententiarum gravitate, omnium verborum ponderibus est utendum. ¶ Interdum magnitudinem animi, firmitatem, constantiam. *Cicer. Att. lib. 11.* Addit etiam, cæteris quoque, idest qui pondus habeant, factum nostrum probari. ¶ Interdum auctoritatem, & vim. *Cic. l. 2. Fam. ep. 18.* Sed tuæ literæ maximi sunt apud me ponderis. *Id. in Top. cap. 19.* Pondus testimonii. *Id. Attic. lib. 10. epist. 1.* Eodem esse apud aliquem pondere. *Horat. lib. 1. ep. 18.* Nugis addere pondus. *Senec. Hippolyt. v. 799.* Et pondus veteris triste supercilii, h. e. severitas. *Nemesian. ecl. 1. v. 5.* plenum tibi ponderis æqui Pectus erat, h. e. morum gravitate. ¶ *Horat. lib. 1. ep. 6. n. 51.* cogat trans pondera dextram Porrigere, h. e. extra pondera togæ brachio convolutæ & sustentatæ. ¶ *Lucan. lib. 8. vers. 280.* Mentis pondera, h. e. moneta, & consilia mentis. ¶ Pondere clavæ, *Silv. lib. 2. v. 246. h. e.* clavæ magni ponderis. Eadem ratione pondus pili, & pondere conti. *Id. lib. 9. v. 336. & lib. 15. vers. 687.*

Pondusculum, i, n. *piccolo peso*, dim. a *pondus*. *Col. l. 12. c. 51.* Et ita cum saxi pondusculo in olei, atque musti partem demitti. Adde *Plin. l. 14. c. 13.*

Pone, adv. *dietro*, אחור, Ger. *hindennach*, Gall. *par derriere*, Hisp. *de tras*, ὄπισθεν, ἐξόπισθε, post, retro, in loco postico, a tergo, cui *ante* opponitur. *Cic. de Univ. c. 13.* Ita totum animal movebatur illud quidem, sed immoderate, & fortuito, ut sex motibus veheretur. Nam & ante, & pone, & ad lævam, & ad dextram, & sursum, & deorsum, modo huc, modo illuc. ¶ Interdum prep. est, eadem ac post, & acc. regit. *Cic. de Un.* Et pone quos, aut ante labantur. *Tacit. 3. hist. c. 85.* Vinctæ pone tergum manus.

Pono, is, sui, situm, a. 3. *ponere*, *mettere*, שים, Germ. *setzen*, Gal. *mettre*, Hisp. *poner*, τίθημι, loco, colloco, constituo. *Liv. l. 5. c. 28.* Ponere castra in plano. *Colum. l. 4. c. 1.* Ponere vitem. *Cic. 2. de Fin.* Ponere fundamenta. *Id. 4. Fin.* Sapientia pedem ubi poneret, non habebat. ¶ Usurpatur etiam pro ædificare, erigere. Unde in antiquis marmoribus legimus: Bene merenti posuit. *Virg. Æn. 6. v. 19.* Posuitque immania templa. ¶ Item pro pingere, sculpere, effingere. *Hor. l. 4. od. 8.* Hic saxo, liquidis ille coloribus solers nunc hominem ponere, nunc Deum. ¶ Item pro apponere, idest ponere ante aliquem. *Martial. l. 8. ep. 20.* Invitas ad aprum, ponis mihi Gallice porcum. *Juven. sat. 1.* Pone Tigillinum, idest affer aliquid de Tigillino scriptum. ¶ Item pro proponere, assignare. *Cic. 1. Tusc. c. 4.* Ponere jubebam, de quo quis audire vellet. *Id. pro Cal.* Res minime dubitanda in contentione ponitur, utrum &c. ¶ Item pro componere, temperare. *Hor. l. 1. Carm. od. 3.* Tollere, seu ponere vult freta. ¶ Item pro desinere, quiescere, quoniam eum cessamus ab opere, collocare quodammodo, ac reponere videmur id, quod agebamus. *Virg. 7. Æn.* Cum venti posuere, omnisque repente resedit flatus. ¶ Item pro deponere. *Virg. 1. Æn.* Ponuntque ferocia Pœni corda, volente Deo. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 8.* Quos quidem libros non sine causa noster ille Africanus de manibus ponere non solebat. *Liv. l. 4.* Ponere arma. *Hor. l. 3. od. 10.* Ponere superbiam. *Sueton. in Calig. c. 5.* Ponere barbam. ¶ Item pro conferre, dare. *Cic. l. 13. Fam. ep. 67.* Quam id beneficium bene apud Messenium positurus esset. ¶ Item pro adhibere. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1.* Totum et animum, curam, cogitationemque tuam ponas in omnium laude undique colligenda. *Id. ib. l. 3. ep. 17.* Ponere sumptus. ¶ Item pro dicere, scribere, usurpare. *Cic. in Fam.* Ut paulo ante posui. *Id. de Leg.* Recte igitur Magnus ille noster me audiente posuit in judicio, &c. *Id. post red. ad Quir.* Tum in perorando posuit, vos rogari a Senatu, &c. ¶ Item pro supponere, præmittere. *Cic. 1. Fin.* Sed primum positum sit, nosmetipsos commendatos esse nobis. ¶ Item pro numerare, censere. *Cic. 1. Tusc.* Ut qui mortem in malis ponit. *Id. pro Clu.* Ut, quæcunque dicendi potestas esset data, in honore, atque beneficio ponerent. *Id. 3. Tuscul.* Ponere aliquid in vitio. *Id. Fam. 15. ep. 4.* Ponere in beneficii loco. *Id. 5. Verr.* Ponere in laude. ¶ Item pro statuere, censere, arbitrari. *Cic. in Brut.* Tamen pono, satis in eo fuisse orationis, atque ingenii. *Id. 5. Fin.* Qui multum in fortuna secunda, aut adversa, multum in bonis, aut malis corporis ponerent. ¶ Item pro consistere, contineri. *Cic. in Or.* Negat in eo positas esse fortunas Græciæ. *Id. pro Quintl.* Quorum vita in alterius manu posita est. ¶ Item pro exponere. *Plaut. Capt. 3. 5. 30.* Meum me potius caput periculo præoptavisse, quam is periret, ponere. ¶ Item pro deponere in sponsione. *Virg. Ecl. 4.* Ponere fagina pocula. Sic ponere pignori vestem, *dar in pegno*, *Scævola, l. Uxori. Dig. de legat. 3.* ¶ Ponere rudimentum, seu tirocinium, V. *Rudimentum*, & *Tirocinium*. ¶ *Posivi* pro posui, *Plaut. Pseud. 5. 1. 35.* Commuto illico pallium: illud posivi. *Id. Trinum. 2. 2. 108.* Ubi posivens.

Pons, ontis, m. *ponte*, Germ. *ein brucke*, Gal. *pont*, Hisp. *puente*, γέφυρα, omne, per quod super aquas, vel foveas, vel quid simile transimus. *Cic. 6. Verr. c. 52.* Eorum conjunctione pars oppidi, quæ appellatur Insula, mari disjuncta angusto, ponte rursum adjungitur, & continetur. *Nepos in Milt. c. 3.* Pontem facere. *Flor. l. 1. c. 4.* Tyberim interfluentem urbi ponte commisit. *Plin. l. 8. ep. 8.* Ponte flumen transmittere. *Curt. l. 5. c. 1.* Fluvio pontem imponere. *Plin. l. 34. c. 15.* Jungere pontem. ¶ Pontes etiam dicuntur viæ in aggeribus constitutæ, & lignis stratæ in locis paludosis. *Tacit. Ann. 1. c. 63.* Pontes longos quam maturrime superare: angustus is trames vastas inter paludes, &c. ¶ Comitiorum tempore structi in Campo Martio, vel in Foro pontes ad tempus construebantur, per quos Cives Romani transirent, cum a primo septo in alterum ad suffragandum vocarentur, acceptis tabellis, quæ a distributoribus ex ipsis pontibus ministrabantur. *Sigon. l. 1. de ant. jur. C. R. c. 17. Pauvr. de Comit. Cons. Cic. Attic. l. 1. ep. 13.* Operæ Clodianæ pontes occuparant, tabellæ ministrabantur ita, ut nulla daretur, Uti rogas. ¶ Narrant autem, cum primum per pontes suffragia ferri cœpta sunt, juniores conclamavisse, ut de ponte dejicerentur sexagenarii, ne forte suæ ætatis in mandandis Magistratibus suffragarentur. Sexagenarii enim a publicis negotiis liberi erant. *Ovid. 5. Fast. Sinnius Capito, Fest. Sigon. & alii. Ovid. loc. cit. v. 633.* Pars putat, ut ferrent juvenes suffragia soli, Pontibus infirmos præcipitasse senes. ¶ Hinc *de ponte dejicere* proverb. usurpatur pro suffragiis privare, vel auctoritatem adimere. Huc Cicero alludit *pro R. Am.* cum inquit *c. 35.* Habeo etiam dicere, quem contra morem majorum minorem annis 60. de ponte in Tyberim dejecerint. ¶ Interdum pons de scalis navium dicitur. *Virg. 10. Æn.* Interea Æneas socios de puppibus altis Pontibus exponit. ¶ Ad pontes sedere solebant mendici, stipem a viatoribus postulantes, ut videre est apud *Senec. de vita beata c. 25.* Hinc *Juven. sat. 14. v. 134.* Invitatus ad hæc aliquis de ponte, &c. *Id. sat. 4. v. 116.* Cæcus adulator, dirusque a ponte satelles.

Ponticulus, i, *ponticello*, γεφύριον, pons exiguus. *Cic. 5. Tusc. c. 20.* Ejusque fossæ transitum ponticulo ligneo conjunxisset.

Ponticus, a, um, quod ad Pontum prov. spectat. *Col. l. 12. c. 35.* Pontici absynthii pondo libram. *Ovid. 1. Trist. el. 2. v. 94.* Pontica terra. ¶ Nuces Ponticæ, eædem ac Prænestinæ, & Avellanæ, ita dictæ, quod in Ponto maxime abundent circa Ponticum mare, & inde in Græciam, & ex Græcia in Italiam translatæ fuerint. *Plin. l. 15. c. 22.*

Pontifex, icis, m. *Pontefice*, כהן, Germ. *Priester*, *Papst*, Gall. *Pontife*, Hisp. *Pontifice*, ἱεράρχης, sacer Magistratus, ut inquit Scævola. Sacerdotes hujus generis appellati sunt Pontifices a *ponte faciendo*, quod pontem Sublicium super Tyberim primum fecerint, & sæpe restituerint. *Varro l. 4. de L. L.* Porro pons hic plane ligneus erat, nullo ære, aut ferro compactus, quem Romani adeo sacrum existimarunt, ut, si collaberetur, non nisi certa victima, & perfecto sacrificio, eum reficere Pontifex posset. Causa hujus pontis faciendi fuit, ut etiam trans Tyberim sacra fierent. Sacra illa Pontifices ipsi apud pontem non mediocri ritu faciebant. Primum factus est Anco Martio regnante. Quare videntur a Numa Romanorum sacrorum auctore non Pontifices, sed Sacerdotum Principes nominati. *Cic. 3. de Leg.* Sed ut Pontifices veteres propter sacrificiorum multitudinem Tresviros Epulones esse voluerunt. ¶ Eos diu, præterquam e Patribus, creari non licuit. Sed M. Valerio, & Q. Apuleio Coss. etiam Plebs ad hujusmodi Sacerdotium admissa est. Dividebantur in majores, & in minores. Omnibus unus præfectus fuit a Numa, isque *Pontifex Maximus* appellabatur. Primus Pontifex Maximus fuit Martius Martii filius, Numæ gener. *Liv. l. 1.* ¶ Fuerunt ab initio quatuor. Postquam autem Plebi quoque communicatus Pontificatus est, quatuor alios creari ex Plebe Pontifices placuit. Hinc Pontificum Collegium dicebatur. Summum Sacerdotium, & summam potestatem habebant. Præerant omnibus sacris publicis, privatisque. *Cic. 1. de nat. Deor. 2. de Leg. pro Dom. Dionys. l. 2. Liv. l. 1.* ¶ Leges etiam de sacris ferre solebant, eosque omnibus causis ad sacra pertinentibus ipsi tanquam supremi judices agnoscebant; qua in re & mulctandi jus habebant, cum ipsi nulli mulctæ, nulliusque arbitrio obnoxii essent. *Dionys. Liv. loc. cit.* ¶ Pontifex vero Maximus habebat ex Numa sacra omnia exscripta, exsignataque, quibus diebus, quæ ad templa, quibus hostiis sacra fieri deberent, atque unde in eos sumptus pecunia erogaretur. Hinc commentarii, & apud *Liv. l. 4. c. 3.* libri Pontificum, & *Hor. l. 2. ep. 1.* ¶ Cœnæ Pontificum in proverbium abiere pro lautis, & opiparis: quod inde natum est, quia solemnes, sacræque cœnæ exquisitissimis epulis solebant instrui. *Macr. 3. Sat. c. 13. Hor. l. 2. od. 14.*

Pontificalis, & le, o. 3. *pontificale*, ἀρχιερατικός, quod ad Pontificem pertinet. *Cic. 2. Leg. c. 21.* Si pontificalis maneret auctoritas. ¶ Pontificales autem proc. dicuntur de cœnis opiparis, vel quia Pontifices lautissime vivebant, vel quia certæ sacrorum causa institutæ exquisitissimis epulis parari solebant. *Macrob. 3. Saturn. c. 13.*

Pontificatus, us, m. *Pontificato*, כהנה, Ger. *das Paps-Amt*, Gal. *Pontificat*, Hisp. *Pontificado*, ἀρχιερωσύνη, Pontificis dignitas. *Cic. de Arusp. Resp. c. 6.* Qui status, solemnesque cæremonias Pontificatus, rerum bene gerendarum auctoritates augurio contineri putaverunt. *Vellej. l. 2. c. 59.* Pontificatus sacerdotio puerum honoravit.

Pontificium, ii, potestas, auctoritas, licentia aliquid faciendi. *Gel. l. 1. c. 13.* Ab eo, cujus id negotium, pontificiumque esset. *Symmach. l. 3. ep. 57.* Pontificio literarum honoris auctus, nullum mihi indicium communis gaudii dedisti. *Arnob. l. 1. pag. 89.* Ita unius pontificium Christi est, dare animis salutem.

Pontificius, a, um, *da Pontefice*, ἀρχιερατικός, quod est Pontificis, ut Jus Pontificium. *Cic. 3. de nat. Deor.* Docebis, meliora me didicisse de colendis Diis immortalibus jure Pontificio, & more majorum. *Id. 1. nat. Deor. c. 30.* Numinum non magnus numerus ne in pontificiis quidem nostris, subaudi libris.

Pontilis, le, adject. ad pontem pertinens, ut stratus pontilis, apud *Veget. l. 2. c. 56.*

Pontina, seu Pomptina palus. *Palude Pontine*, *Ausonia Palude*, palus Volscorum, in Latio, seu Campania Romana, inter Appii Forum, Tarracinam, & Circeios, olim adeo late patens, ut illam teste *Plin. l. 3. c. 5.* viginti tres urbes circumstarent, in quibus erat Pometia. In eam Ufens fl. influit. Per hanc Trajanus viam saxo stravit ingenti sumptu, & ejus etiamnum videntur reliquiæ. *Id. Plin. l. 26. c. 4.* Pontinas paludes vocat in plur. num. ¶ Sedes latronum fuit, teste *Juven. sat. 3. v. 306.* & *Lucan. lib. 3. v. 85.*

Pontōnes, f. 3. naves, quibus in trajiciendis amnibus loco pontium utimur. *Paul. l. alt. ff. de serv. rust. præd.* Diversum, si pontibus trajiciatur. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 29.* Pontones, quod est genus navium Gallicarum, Lissi relinquit.

Pontus, ti, m. *mare*, πόντος, mare in genere, & per excellentiam mare Euxinum, vel mare illud, quod a Palude Mæotide usque in Tenedum protenditur, teste *Strabone l. 1.* & *Eustath.* Est a Græca voce allata. *Virg. 1. Æn.* Interea magno misceri murmure pontum. *Cic. 6. Verr.* Quod autem est ad introitum ponti, id, cum tam multa ex illo mari bella emerserint, &c. *Id. 1. de Or.* Citius hercule is, qui duorum scalmorum naviculam in portu everterit, in Euxino ponto Argonautarum navem gubernarit.

Pontus, ti, f. 2. *Ponto*, regio Asiæ minoris. Habet a Sept. mare ponticum, seu Pontum Euxinum, a Mer. Asiam minorem, ab Occ. Bithyniam, ab Or. Paphlagoniam. Sed a Pompejo Magno an. 683. Q. Hortensio, Q. Cæcilio Metello Coss. conjuncta est cum Bithynia. Igitur terminari cœpit a Sept. mari Pontico, a Mer. Asia min. ab Occ. Propontide, ab Or. Galatia. Dicta est a Ponto Rege. Ferax est herbarum venenatarum. Nobilitata est crudelitate Medeæ. Hic regnavit Mithridates, Eupator, & Pythodoris Regina. *Ptolem. l. 5. c. 6.* ¶ Aliæ etiam regiones ad Euxinum Pontum sitæ, Pontus appellantur, ut pars Cappadociæ, & Tomitana regio in Mysia inferiore, ubi *Ovid.* exulavit, &c.

Popa, æ, m. θύτης, victimarius, idest, ut aliqui explicant, qui victimas venales habebat, & qui ligabat eas ad altare, feriebatque. *Prop. l. 4. el. 3. v. 66.* Succinctique calent ad nova lucra popæ. *Suet. in Calig. c. 32.* Admota altaribus victima, succinctus poparum habitu, elato alte malleo, cultrarium mactavit. ¶ Sumitur etiam pro geluso, & insatiabili. *Pers. sat. 6. v. 74.* Ast illi tremat omento popa venter. Ubi signat heluonem se popæ instar delicatissimis Sacerdotum cibis explentem.

Popanum, i, πόπανον, placenta lata, tenuis, orbicularis, teste *Suida*, a πέσσω, *coquo*, utpote genus rerum, quæ coquuntur. Harum placentarum usus in sacrificiis fuit, quemadmodum indicat Aristophanes in Pluto, & Lucianus de sacrificiis, *Juven. sat. 6. v. 540.* Scilicet & tenui popano corruptus Osiris.

Popellus, i, m. *popoletto*, δημίδιον, parvulus populus, plebecula, dim. a *populus*. *Pers. sat. 4. v. 15.* Ante diem blando caudam jactare popello.

Popilia Tribus, vel Popillia. V. Publilia.

Popilii, m. 2. familia plebeja Romæ. Ex hac fuit Marcus Popilius, M. F. qui cum Consul esset cum C. Manlio anno Urb. Cond. 394. eodemque tempore sacrificium publicum cum læna faceret, quod erat Flaminis Carmentalis, Plebis contra Patres concitatione, & seditione nuntiata, ut erat læna amictus, in

vanit

venit in concionem, seditionemque cum auctoritate, tum oratione sedavit. *Cic. in Bruto.* Hinc *Lenas* cognominatus est. ¶ Fuere praeterea alii in oratoria facultate insignes, quos enumerat *Id. in Bruto.*

Popina, æ, f. 1. ὀπτανεῖον, locus, ubi publice caro cocta, ac delicate confecta, & alia obsonia venditantur, & comeduntur. *Cic. 2. Phil.* Hujus in sedibus pro cubiculis stabula, pro tricliniis popinæ sunt. ¶ Accipitur etiam pro delicatioribus cibis, qui in ganea vendi consueverunt. *Cic. 3. Phil.* Si spolia potius, quam popinæ dicendæ sunt. *Id. in Pison.* Et cum isto ore fœtido teterrimam nobis popinam inhalasses.

Popinālis, & le, a. 3. καπηλικός, quod ad popinam spectat. *Col. l. 8. c. 16.* Tunc celebres erant deliciæ popinales.

Popinārius, ii, m. popinæ minister, vel dominus. *Lamprid. in Alexandr. c. 49.* Contra popinarii dicerent, sibi eum deberi. Adde *Jul. Firmic. l. 4. c. 15.*

Popinatio, onis, *crapula*, ἀσωτία, heluatio, a popinor. *Gell. l. 10. c. 17.* Dives ἀσωτίαν, & popinationem filii deplorans. In plerisque editionibus legitur *nequitiam filii*, &c. & *vi popinationem* glossema putatur.

Popinātor, oris, m. qui popinæ indulget. *Macrob. l. 7. Sat. c. 14.* Apud popinatores proponi.

Popino, onis, m. *leccardo*, Ger. *schlemmer*, Gal. *yvrogne*, *hanteur de cabarets*, Hisp. *goloso*, *borrachonazo*, ἄσωτος, helluo, gulo, qui se popinis dedit. *Hor. l. 2. sat. 7. v. 39.* Imbecillus, iners, sim quidvis, adde popino. *Suet. de Cl. Gramm. c. 23.* Lurconem, & nebulonem, popinonemque appellans.

Popīnor, aris, d. 1. *darsi alla gola*, λαιμαργέω, heluor, indulgeo popinis. *Trebell. Poll. in XXX. Tyrannis, c. 29. de Celso.* Cum Gallienus popinatur, & balneis ac lenonibus deputat vitam.

Poples, itis, m. *piegatura interiore del ginocchio*, ἰγνύα, ἰγνύς, pars ea, quæ genu opposita est, ex *post*, & *plico*, quia post genu plicetur, ac curvetur. *Col. l. 6. c. 12.* Oleo, & sale genua, poplitesque, & crura confricanda sunt. *Liv. l. 2.* Quosdam & jacentes vivos, succisis feminibus, poplitibusque invenerunt.

Poplicŏla, æ, m. idem quod publicola. *Silius l. 2. v. 8.* sed dubia est lectio.

Poplicitus, adv. publice. *Plaut. Stich. 3. 2. 35.* Ambracia veniunt huc legati poplicitus. Alii aliter legunt.

Poplicus, a, um, adject. publicus. *Plaut. Trinum. 1. 1. 16.* Remoram faciunt rei privatæ, & poplicæ. Al. leg. *publicæ.*

Poplifugium, populifugium. *In vet. Calendar.* apud *Gruter. pag. 133. in Julio.*

Poplus, i, m. idem quod populus per syncopen. *Plaut. Amph. 1. 1. 103.* Thebano poplo. *Id. Cas. 3. 5. 6.* Senati columen, præsidium popli.

Poppæa, vel Poppea, æ, f. Sabina cognomine, Neronis uxor, de qua *Suet. in Ner. c. 35.*

Poppæanus, vel Poppeanus, a, um, quod ad Poppeam spectat, vel quo Poppea uti solet, ut Unguenta Poppeana. *Juven. sat. 6.* Aut pinguia Poppeana spiret.

Poppysma, atis, n. πόππυσμα, palpus, sive sonus linguæ, manibus, ac similibus modis excitatus ad favorem ostendendum. *Scholiastes Juven. in sat. 6.* Poppysma est oris pressi sonus, & labiorum in se collisorum strepitus. est a ποππύζειν, *sibilare*. Quidam ποππύζειν etiam exponunt *applaudere*, idest alicuius manibus inter se, & palma cum palma collata plausum edere. *Juven. sat. 6. v. 583.* Præbebit vati crebrum poppysma roganti. idest crebrum manuum tractationem cum quadam vocis adulatione. ¶ Quandoque pro sibilo ponitur, qui in re obscœna fieri consuevit. *Mart. l. 7. ep. 27.* Quis ridere potest fatui poppysmata cunni? Scribitur & *popysma.*

Poppysmus, i, m. idem ac poppysma. *Plin. l. 28. c. 2.* Fulgetra poppysmis adorare consensus gentium est.

Poppyzonta, accus. singularis Græcus, ποππύζοντα, a ποππύζω, quod significat blande contrectare, palpare, tenui sibila ore emisso, quod facere ii solent, qui equos feroces demulcere, & mites reddere volunt. *Plin. l. 35. c. 10.* Cum pingeret poppyzonta retinentem equum.

Populabilis, & le, quod populari potest. *Ovid. 9. Met. v. 263.* Interea quodcumque fuit populabile, flamma Mulciber abstulerat.

Populabundus, a, um, ἐξαλαπάζων, qui populatur, prædabundus. *Liv. l. 2. c. 55.* In fines Romanos excurrerunt, populabundi magis, quam justi more belli.

Populacia. V. Popularis.

Popularia, ium, n. 3. locus in theatro, ubi populus, idest plebs sedebat, videlicet media, & summa cavea, ut equestria, locus, unde equites spectabant. *Suet. in Domit. c. 4.* Et quia pars major intra popularia deciderat.

Populāres, ium, m. δημόται, δημοτικοί, erant Cives Romani, quibus *Optimates* opponebantur. *Cic. pro Sext. c. 45.* Duo genera in hac civitate semper fuerunt eorum, qui versari in Republica, atque in ea se excellentius gerere studuerunt, quibus ex generibus alteri Populares, alteri Optimates & haberi, & esse voluerunt. Qui ea, quæ faciebant, quæque dicebant, multitudini jucunda esse volebant, Populares; qui autem ita se gerebant, ut sua consilia optimo cuique probarentur, Optimates habebantur. Hæc *Cicero. Liv. l. 2. c. 30.* Nec quisquam malis artibus postea tam popularis esset, quam &c. Sed aliter aliis in locis hæc vox ab ipso Cicerone accipitur, idest pro iis, qui communem libertatem defendunt, & saluti Populi consulunt; quia nihil tam est populare, quam pax, concordia, otium. Vide vocem seq.

Populāris, & re, a. 3. *popolare*, δημοτικός, quod est populi, vel ad populum spectat. *Cic. de Arusp. Resp.* Sulpitium ab optima causa profectum popularis aura provexit. *Plin. l. 13. c. 4.* Populari etiam nomine a nobis appellantur balani. h. e. nomine vulgo a populo usurpato. ¶ Interdum popularis dicitur charus, & gratus populo, vel qui populi studia, & favorem aut largitione, aut quavis alia ratione captat. *Cic. 2. Agr.* Qui sperastis vos contra Consulem veritate, non ostentatione popularem posse in evertenda Republica populares existimari. *Id. ibid.* Nihil tam populare, quam pacem, quam concordiam, quam otium reperiemus. *Liv. l. 7. c. 33.* Quo nihil popularius est. ¶ Interdum sumitur pro plebeio, vili, & ignobili. *Plaut. apud Donatum.* Præstat divitem esse, ac popularem, quam nobilem, & mendicum. ¶ Interdum pro cive, municipe, oppidano, qui est ejusdem patriæ, & gentis. *Plaut. Pœn. 5. 5. 79.* O mihi popularis salve. idest ex eadem urbe Carthagine. *Ter. Adelph. 2. 2.* Obsecro, populares, ferte misero, atque innocenti auxilium. *Cic. 4. Acad.* At hoc Anaximandro populari, & sodali suo non persuasit. Adde *Sallust.* & *Liv. Plin. l. 8. c. 57. de gliribus.* Quo in re notatum, non congregari nisi populares ejusdem silvæ. ¶ Item de eo, qui est ejusdem generis, conditionis, fortunæ. *Ter. Phorm. 1. 1.* Amicus summus meus, & popularis Geta. Erat enim & ipse servus. ¶ Item de eo, qui est ejusdem factionis & societatis. *Senec. de vita beat. c. 13.* Mea quidem ista sententia est (invitis hoc nostris popularibus dicam) sancta Epicurum & recta præcipere. Sic populares sceleris, populares conjurationis, h. e. complices, apud *Sallust. in Catil. c. 22. & 24.* ¶ Popularia sacra, ut *Labeo* inquit apud *Fest.* sunt, quæ omnes cives faciunt, nec certis familiis propria sunt, ut Fornacalia, Palilia, Laralia, &c. ¶ Popularia agere, h. e. nugatoria, vulgaria. *Laber. apud Non. c. 2. n. 630.* Popularia agimus per ludum. Alii legunt *Populacia* eodem sensu. ¶ Popularium nomine interdum intelligitur multitudo urbana, quibus milites opponuntur. *Capitolin. in M. Antonin. cap. 17.* Pestilentia multa millia & popularium, & militum interemerat.

Populāritas, atis, *grazia*, *e favore popolare*, δημαγωγία, studium populi, humanitas, blanditiæ, quibus populi favorem aucupamur. *Plin. ep. 117.* Homo munificus, & annexæ popularitatis. *Suet. in Tib. c. 8.* Ne quid popularitatis prætermitteret. ¶ Aliquando ponitur pro conjunctione, quæ debet esse inter populares, seu pro amicitia, quæ ex ejusdem patriæ habitatione contrahitur. *Plaut. Pœn. 5. 2. 81.* Atque impera popularitatis causa.

Populāriter, adv. *popolarmente*, δημοτικῶς, more populi, vulgo, pro populari inscitia, ut Populariter agere, loqui, scribere, &c. *Cic. in Somn.* Homines enim populariter annum tantummodo Solis, idest unius astri, reditu metiuntur. *Id. 2. de Fin. c. 6.* Loqui populariter. *Id. l. 5. de Fin. c. 5.* Duo genera librorum sunt, unum populariter scriptum, quod ἐξωτερικόν appellabant; alterum limatius, quod in commentariis reliquerunt. ¶ Interdum ponitur pro tedi esse, cum gratia populi. *Cic. 2. Offic. c. 21.* Sed cum in agendo multa populariter, tum illud male, non esse in civitate duo millia hominum, qui rem haberent. *Juven. sat. 3. v. 37.* Quemlibet occidunt populariter.

Pŏpulātim, adv. catervatim, in universum, per populos. *Pompon. apud Non. c. 2. n. 628.* Posta placuit populatim omnibus.

Pŏpulātio, onis, *sacco*, *ruberia*, πόρθησις, actus populandi. *Liv. l. 5.* Præda, ac populationibus magis, quam otio, aut requie gaudentibus. ¶ Dicitur etiam de bestiis. *Colum. l. 5. c. 10.* A populatione murium, formicarumque frumenta defendit. ¶ Translate *Plin. l. 9. c. 34.* Populatio morum, h. e. corruptio, corruptela. ¶ Pro populi multitudine. *Sedul. in c. Joan. 11.* Flebant germanæ, flebat populatio præsens.

Pŏpulātor, oris, *rubatore*, ἐκπορθητής, qui populatur. *Ovid. 13. Met. v. 655.* Hos ubi cognovit Trojæ populator Atrides. Adde *Liv. l. 3. c. 68.*

Pŏpulātrix, icis, πορθοῦσα, quæ populatur. *Mart. l. 13. ep. 104.* Hæc tibi Thesei populatrix misit Hymetti Palladas e sylvis nobile nectar apis. Adde *Stat. l. 3. silv. 1. v. 86.*

Pŏpulātus, a, um, *chi ha rubato*, πορθήσας, qui populatus est, vel diripuit, deprædatus. *Virg. 12. Æn. v. 524.* amnes in æquora currunt Quisque suum populatus iter. ¶ Usurpatur etiam passive. *Cic. Divin. in Ver. c. 1.* Qui nunc populati, atque vexati cuncti ad me publice sæpe venerunt. *Virg. Æn. 6. v. 496.* populataque tempora raptis Auribus.

Pŏpulātus, us, m. idem ac populatio. *Lucan. l. 2. v. 544.* Ardent Hesperii sævis populatibus agri. Adde *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 244.*

Pŏpulētum, ti, αἰγειρών, locus populis consitus. *Plin. l. 14. c. 6.* Antea Cæcubo erat generositas celeberrima palustribus populetis.

Pŏpulĕus, a, um, *di pioppo*, αἰγείρινος, quod est ex populo arbore, aut quod ad eam arborem pertinet. *Virg. 4. Georg.* Qualis populea mœrens Philomela sub umbra. *Hor. l. 1. od. 7.* Populea corona.

Pŏpulifer, a, um, adject. populorum arborum ferax. *Ovid. 2. Amor. eleg. 17. v. 32.* Frigidus Eurotas, populiferque Padus.

Pŏpulifugia, orum, n. dies festi Romæ celebrati mense Junio (al. Julio) quo die populus a Tuscis in fugam versus fuit. *Macrob. l. 3. Saturn. c. 2.* V. & *Var. l. 5. de L. L.* ubi id ita narrare videtur.

Pŏpuliscitum, i, populi decretum, plebiscitum. *Nep. in Alcib. c. 5.* Populiscito restituitur. *Id. in Epamin. c. 7.* Populiscito non paruit. Ita MSS. sed editi codices utroque loco habent *Plebiscitum.*

Populitor, aris, dep. 1. frequentat. a populor. *l. 21. ff. de appellation. & relat.* Cum populitarentur ab adversario. Alii leg. *depopularentur.*

Pŏpulnĕus, a, um, idem ac populnus, seu populeus. *Col. l. 6. c. 3.* Probatur maxime ulmea, post fraxinea, & ab hac populnea frons.

Pŏpulnus, a, um, idem ac populeus. *Plaut. Cas. 2. 6. 32.* Num isthæc aut populna sors aut abiegna est tua?

Pŏpulo, as, a. 1. idem ac populor. *Virg. 1. Georg. v. 185.* Populatque ingentem farris acervum. ¶ Aliam quoque, ac priori plane contrariam hujus verbi notionem docet nos *Non. Marcel. c. 1. n. 182.* cum populare interdum sit populi amorem concitare, seu conciliare. Sic usum ait *Pacuv. in Chryse*: Atque ut promeruit pater, mihi patriam populavit meam. Sed Vossius putat, Nonium valde falli. Nam cum locus sit ex *Chryse* Chryseidis verba esse arbitratus de Agamemnone, qui Chryseidis patriam Thebas Ciliciæ vastarat, indeque Astynomen, sive Chryseida abduxerat.

Pŏpulonia, æ, f. dicta est Juno, quod populum tueatur. *Macrob. 3. Satur. c. 11. Arnob. l. 3.*

Populonia, æ, *Porto Baratti*, Ποπλώνιον, urbs Hetruriæ, in ora maris Tyrrheni, contra Ilvam ins. Dicta creditur a populorum arborum multitudine, quæ in ejus agro est, vel a populando, quod frequentibus piratarum populationibus pateret. *Plin. l. 3. c. 6.*

Populonium, n. 2. *Capo Campana*, prom. prope Populoniæ urb. rudera, in ora maris Tyrrheni, contra Ilvam ins. *Pia l. 3. c. 5.*

Pŏpulor, aris, atus sum, com. 1. *saccheggiare*, *ed esser saccheggiato*, שדד, Germ. *verwüsten*, Gal. *piller*, *ravager*, Hisp. *robar*, *y destruir*, πορθεῖν, deprædor, diripio. *Cic. 1. Offic. c. 10.* Ut ille, qui, cum triginta dierum essent cum hoste pactæ induciæ, noctu populabatur agros. *Ov. 1. Met.* Tradere terras populandas. *Lucan. l. 2. v. 445.* ferro populatur, & igni. ¶ Translate *Ov. de medicam. faciei, v. 45.* formam populabitur ætas. *Sen. Hippol.* Cura populetur artus.

Pŏpulositas, atis, f. multitudo, ut populositas summa Deorum, apud *Arnob. l. 3.*

Pŏpulōsus, a, um, πολυάνθρωπος, plenus populo, *popolato*. *Apul. l. 8. A. A.* Civitas populosa. *Veget. l. 3. de re milit. c. 19.* Populosior militum globus. *Solin. c. 52.* In Ganga insula est populosissima.

Pŏpŭlus, i, *popolo*, עם, Germ. *volk*, Gal. *peuple*, Hisp. *pueblo*, δῆμος, multitudo unius civitatis. *Cic. 3. de Rep.* apud *S. Aug. de Civ. l. 2. c. 21.* Populus autem non omnis cœtus multitudinis, sed cœtus juris consensu, & utilitatis communione sociatus. *Cic. 4. Tusc.* Id propter alienam & offensam populi voluntatem malum est. ¶ Sæpe sumitur pro parte humiliore civitatis, quæ proprie plebs dicitur. *Cic. 3. de Leg.* Reipublicæ consilio, & auctoritate optimatum semper populum indigere. V. plura in voce Plebs. ¶ Interdum pro hominibus unius vici, sive pagi. *Apul. in Apol.* Quindecim liberi homines populus est, totidem servi familia, totidem vincti ergastulum. ¶ Interdum pro quacumque hominum multitudine. *Justin. l. 20. c. 5. de 50. filiis.* In tanto populo. ¶ Translate, vel per Catachresin usurpatur etiam de bestiis, ut de apibus. *Colum. l. 9. c. 13.* Duo populi conjungi debent, qui possint adhuc integras ceras explere. *Sidon. l. 6. ep. 2.* scelerum populum, dixit.

Pōpŭlus, i, f. *pioppo*, αἴγειρος, arbor carpo similis, caudice procero, & erecto, cortice lævi. Duo ejus sunt genera, alba, & nigra. *Virg. 9 Ecl.* Hic candida populus antro Imminet. *Plin. l. 16. c. 23.* tertium genus addit: Populi, inquit, tria genera, alba, nigra, & quæ Libyca appellatur.

Por, i, m. puer servus, apud vet. reperitur in vet. inscriptione Aufidenati in Samnitibus, *pag. 952. n. 5.* P. Rubrio Latino Sicinius P. por patrono suo BM. ¶ A por sunt *Caipor*, *Lucipor*, *Marcipor*, *Quintipor*, quæ nihil aliud sunt, quam Caji, Lucii, Marci, Quincti puer. h. e. servus.

Porca, æ, ὗς, sus fœmina. *Cat. c. 134.* Priusquam fœminam porcam immolabis. ¶ Porca item dicitur, quod in arando extat, seu terra elata inter duos sulcos, quæ alio nomine lira vocatur. *Var. l. 4. de L. L. & l. 1. de R. R. c. 29. Colum. l. 2. c. 4.* Sed *Fest.* & *Non.* porcam sulcum esse volunt. *Var. l. 4. de L. L.* Ab eo, quod aratri vomer sustollit, sulcus: quod ea terra jacta, idest projecta, porca. *Idem l. 1. de R. R. c. 29.* Qua aratrum vomere lacunam fecit, sulcus vocatur. Quod est inter duos sulcos elata terra, dicitur porca, quod ea seges frumentum porricit. *Fest.* Porcæ appellantur rari sulci, qui ducuntur aquæ derivandæ gratia, dicti, quod porcent, idest prohibent aquam frumentis nocere. *Non. c. 2. n. 325.* Porcæ sunt signa sulcorum, quæ ultra se jaci semina prohibeant. Porcare enim pro prohibere sæpius legimus. *Cic. 2. de Leg. c. 22.* Quæque in porca contracta jura sint. ¶ Porca item apud Bæticos erat spatium agri constans ex triginta pedibus in latitudinem, centum & octoginta in longitudinem, auctore *Col. l. 5. c. 1.*

Porcarius, ii, χοιροβοσκός, porcorum custos. *Jul. Firmic. l. 3. c. 6.* Faciet armentarios, porcarios, & his similes.

Porcarius, a, um, χοίρειος, idem ac porcinus. Volva porcaria dicebatur illa, quæ, edito partu, vescebantur. *Plin. l. 11. c. 37.* Volva ejecto partu melior, quam edito. Ejectitia vocatur illa, hæc porcaria, primiparæ suis optima.

Porcellīnus, a, um, adject. qui est ex porcello, ut porcellina caro, *Apic. l. 4. c. 3.* & *Theod. Priscian. de diæta, c. 6.*

Porcellio, onis, m. *porcellino terrestre*, genus vermiculi. *Cal. Aurel. Tard. 1. c. 4.*

Por-

Porcelliones, idest onisci (*oniscus*, græce ὀνίσκος, parvum asinum significat) animalia, quæ humectis locis nascuntur.

Porcellus, i, *porcelletto*, dimin. a porculus. *Var. l. 2. de R. R. c. 4.* Nequis porcellus a matre opprimatur.

Porceo, es, ui, sine sup. *impedire*, κωλύω, prohibeo, ex *porro*, & *arceo*, quasi procul arceo. *Fest. in Porca*: Dicti, quod porcent, idest prohibent aquam frumentis nocere. *Non. c. 1. n. 305.* Porcere enim pro prohibere sæpius legimus. *Lucil. l. 5.* Non te procedere porcent.

Porcetra, æ, f. χοῖρος, al. διάγονος, porca, quæ semel tantum peperit, ut scrofa, quæ sæpius. *Gel. l. 18. c. 6.*

Porcii, m. 2. familia plebeja Romæ, a Tusculo Municipio ortum habens, cujus princeps fuit M. Porcius Cato ille Censorius, qui fuit Consul cum L. Valerio anno U. C. 558. *Cic. 2. de Leg. Plut. in Cenfor. Tac. l. 11.* ¶ Cognomen hoc Cato a *porco* traxit. Nam multa cognomina Romanorum, teste *Varrone*, a bestiis erant, vel majoribus, ut Equitius, Taurus, vel minoribus, ut Porcius, Caprilius.

Porcinarius, ii, m. qui carnes porcinas vendit. *Plaut. Capt. 4. 3. 5.* Quanta laniis lassitudo! quanta porcinariis!

Porcinus, a, um, *porcino*, *di porco*, χοίρειος, quod ex porco est. *Plaut. Capt. 4. 2. 69.* Alium piscis præstinatum abire, alium porcinam, atque agninam.

Porcula. V. Porculena.

Porculata, æ, f. χοιροβότανον, ἀνδράχνη, genus herbæ. Vide Portulaca.

Porculatio, onis, f. χοιροβοσκία, porcorum nutritio, apud vet. *Varr. l. 2. de R. R. c. 4.* In nutricatu, quam porculationem appellabant, &c.

Porculator, oris, m. qui porcos nutrit, ut pinguescant. *Colum. l. 7. c. 9.* Itaque porculatoris maximum officium est, ut unamquamque cum prole claudat.

Porculena, æ, f. idem ac porcula. *Plaut. Mil. Gl. 4. 2. 68.* Non hic suo seminium quanquam porculenam impertiturus est. Al. leg. *porculam*.

Porculetum, i, n. idem ac porca, idest terra elata inter duos sulcos, vel area in hortis. *Plin. l. 16. c. 22.* Umbri, & Marsi ad vicenos pedes intermittunt arationis gratia, in his, quæ vocant porculeta.

Porculus, i, masc. χοιρίδιον, dimin. a porcus. *Plaut. Men. 2. 2. 18.* ¶ Porculus marinus, genus piscis. *Plin. l. 9. c. 15.* ¶ Porculus in torculari vinario vocabatur batillus, aut uncus in media circiter sucula, qui figebatur, ut teneret funem, &, dum versabatur sucula, circumplicabatur. *Cat. c. 19.* Porculum in media sucula facito, &c.

Porcus, ci, m. *porco*, חזיר, Germ. *schwein*, Gal. *porc*, *pourceau*, Hisp. *puerco*, χοῖρος, proprie dicitur sus domesticus, quemadmodum aper ferus. Suis autem appellatio utrique generi est communis. *Cic. 2. de Leg. c. 22.* Porco femina piaculum pati. *Idem de Senect.* Villa abundat porco, agno, hœdo, gallina, &c. ¶ Porcus Trojanus vocabatur, qui aliis animalibus inclusis fartus coquebatur, ducta metaphora ab equo Trojano armatis militibus pleno. *Macrob. l. 3. Saturn. c. 13.* Cincius objicit sæculo suo, quod porcum Trojanum mensis inferat. ¶ Porcus etiam dicitur homo obesus, & pinguis. *Catul. carm. 39. v. 11.* Aut porcus Umber, aut obesus Hetruscus. ¶ Denique in feminis pars genitalis a Latinis porcus appellatur; ea quia natus est mos, ut sponsæ nuptarum die porcum immolarent. *Varr. l. 2. R. R. c. 4.* ut alii leg. *porcam*.

Pordaca, æ, f. videtur esse vasis genus. *Ammian. l. 28.* Lucanicus cum pordaca, & salsula. πορδακὸς græce, significat madidum, seu uliginosum.

Porcastrum, i, n. portulaca, herba. *Apul. de herb. c. 103.*

Porgo, is, a. 3. idem ac porrigo, per syncop. *Virg. Æn. 8. v. 274.* & pocula porgite dextris. *Corippus in præfat.* pro munere carmina porgo.

Porphyreticus, a, um, adject. ad porphyriteo pertinens, ut porphyreticum marmor, *Sueton. in Ner. c. 50.* Porphyretica saxa, *Lamprid. in Heliogab. c. 24.*

Porphyriacus, a, um, purpureus, a *porphyra*, purpura. *Ovid.* Et porphyriacis figere labra genis. Ita referunt quidam Lexicographi: nos Ovidii locum non invenimus.

Porphyrio, onis, m. πορφυρίων, genus avis, quæ a nonnullis *Pelecanus* dicitur. *Plin. l. 10. c. 46.* Porphyrio solus morsu bibit. Idem est proprio genere, omnem cibum aquam subinde tingens, deinde pede ad rostrum veluti manu afferens. Laudatissimi in Comagene. Rostra iis, & prælonga crura rubent. *Id. l. 11. c. 37.* Quædam neutro modo, sed ventrem proximum habent, quibus prælonga colla, & angusta, ut porphyrioni.

Porphyrion, onis, unus ex Gigantibus. *Horat. l. 3. od. 5.* *Claudian. in Gigantom. Eustath. ad Iliad.* & *Martial. lib. 13. epigr. 78.* ¶ Item auriga Neronis, factionis Prasinæ. *Martial. ibid.* ¶ Item Interpres Horatii, senior Charisio Grammatico: ab eo enim citatur.

Porphyrites, æ, m. πορφυρίτης, genus marmoris rubei, in Ægypto, a πορφύρα, *purpura*. *Plin. l. 36. c. 7.* Rubet porphyrites in eadem Ægypto: ex eo candidis intervenientibus punctis leucostictos vocatur.

Porphyritis ficus, genus ficus purpuræ colorem referens. *Plin. l. 15. c. 18.* Primo autem provenit porphyritis, longissimo pediculo.

Porraceus, a, um, πράσινος, quod ad porrum spectat, quod porrum refert. *Plin. l. 37. c. 10.* Heliotropium nascitur in Æthiopia, Africa, Cypro, porracei coloris, sanguineis venis distincta.

Porrecte, adv. *in lungo*, extense. *Ammian. l. 29. c. 25.* Sago puniceo porrectius panso.

Porrectio, onis, *estensione*, ἔκτασις, actus porrigendi, extensio. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 60.* Digitorum enim contractio facilis, facilisque porrectio propter molles commissuras, & artus nullo in motu laborat.

Porrectus, a, um, *steso*, προτεταμένος, extensus. *Cic. 2. Pis.* At etiam Athenis statua est in Ceramico Chrysippi sedentis porrecta manu. *Virg. 9. Æn. v. 589.* multa porrectum extendit arena. *Plin. l. 4. c. 9.* Thessaliæ in porrectum longitudo, *per diritto*. *Minut. Fel.* Porrecta temporum. *Quinctil. l. 1. c. 6.* (al. 10.) Porrecta syllaba. h. e. producta. ¶ Porrecti dicuntur interdum, qui mortui jacent. *Catul. carm. 66. O dulci*, v. 6. Postquam est porrecto facta marita sene. ¶ Porrecta loca dicuntur, quæ neque montibus intersepta sunt, neque sylvis impedita. *Cæs. l. 2. B. G. c. 19.* Quem ad finem porrecta, atque aperta loca pertinebant. ¶ Porrecta frons dicitur, quæ læta est, hilaris, alacris. In rebus enim lætis cutem frontis extendere solemus, & contra in tristibus contrahere, & corrugare. *Plaut. Cas. 2. 4. 3.* Primum ego te porrectiore fronte volo mecum loqui. ¶ Porrecta coma, *lunga*, *o distesa*. *Plin. l. 35. c. 2.* ¶ Est etiam particip. a *porricio*, pro porro jacto, dato, oblato, ut *Exta porrecta*, idest aris imposita, ut comburerentur, vel etiam jacta in mare ad Deos marinos placandos. *Var. l. 5. de L. L.* Inter cujus exta cæsa, & porrecta Flamen prorsus vinum legit. V. *Cæsus*.

Porriciæ, arum, f. V. Proficiæ.

Porricio, is, a. 3. jacio, do, offero. Est verbum solemne sacrificantibus ex disciplina Haruspicum, & præcepto Pontificum, ut *Macrob.* ait *l. 3. c. 2.* & significat Diis porrigere, in ara foco imponere, in fluctus exta projicere expiationis causa, offerre, sacrificare. *Nævius* apud *Non. c. 2. n. 62.* Simul atrocia porricerent exta ministratores. *Plaut. Pseud. 1. 3. 32.* Si sacrificem summo Jovi, atque in manibus exta teneam, ut porriciam. *Virg. 5. Æn.* Extaque salsos Porriciam in fluctus. Ita *Macrob.* legit. Alii *projiciam*. *Liv. l. 29. c. 27.* Secundum eas preces cruda exta, cæsa victima, ut mos est, in mare porricit, tubaque signum dedit proficiscendi. *Pomponius.* apud *Non. c. 2. n. 660* Et quædam exta præsente suis, quædam absente porricissem. Al. leg. *projecissem*.

Porriginosus, a, um, qui porrigine infestatur. *Plin. Valer. l. 1. c. 4.* Caput porriginosum.

Porrigo, inis, πίτυρα, capitis vitium furfuribus velut farina obliti. *Cels. l. 6. c. 2.* Porrigo est, ubi inter pilos quædam quasi squamulæ surgunt, eæque a cute resolvuntur, & interdum madent, multo sæpius siccæ sunt, idque evenit modo sine ulcere, modo exulcerato loco. *Plin. l. 28. c. 6.* Urina porrigines sanat. *Hor. l. 2. serm. sat. 3. v. 126.* Ungere si caules oleo meliore, caputque Coeperis impexa fœdum porrigine? ¶ Dicitur etiam de aliis partibus, quæ pilis vestitæ sunt, nec solum de hominibus, sed etiam de bestiis. *Juven. sat. 2. v. 79.* sicut grex totus in agris Unius scabie cadit, & porrigine porci.

Porrigo, is, exi, ectum, a. 3. *porgere*, *stendere*, הושיט, Germ. *darreichen*, Gall. *tendre*, *bailler*, Hisp. *dar*, ἐκτείνω, extendo, dilato. *Plin. l. 5. ep. 16.* Vineæ per latus omne porriguntur. *Cic. pro Cæl.* Licinium, cum jam manum ad tradendam pyxidem porrexisset, retraxisse. ¶ Interdum est extensa manu offerre. Unde Augustus, ut est apud *Macrob. l. 2. Saturn. c. 4.* cum ei quidam libellum trepidus offerret, & modo proferret manum, modo retraheret, Putas te, inquit, stipem elephanto porrigere? *Cic. 3. de nat. Deor.* Esse stultitiam, a quibus bona precaremur, ab iis porrigentibus & dantibus nolle sumere. ¶ Et quia quæ interficiuntur, in terra extenduntur, factum est, ut porrigere sit prosternere, & interficere. *Martial. de spect. epigr. 15.* Et volucrem longo porrexit vulnere pardum. ¶ Manum porrigere, est opem ferre apud *Cic. pro Flac. c. 7.* ¶ Manum porrigere adversus aliquem dicuntur judices, cum lata sententia ulterius procedunt, ut ea adimpleatur. *Ulp. l. a Divo Pio*, §. *de re judic.* Utrum adversus emptorem porrigere manus debeant iidem judices, qui sententiam exequuntur. ¶ Herbam porrigere est victum se fateri. *Plin. l. 22. c. 4.* Summum apud antiquos signum victoriæ erat, herbam porrigere victos. h. e. terra, & altrice ipsa humo, & humatione etiam cedere. ¶ Porrigere dexteram, est dare fidei signum. *Plin. l. 11. c. 45.* ¶ Porrigere in tempus aliquod, est protrahere, *portar innanzi*, *differire*. *Cels. l. 2. c. 5.*

Porrima, æ, f. Nympha comes Carmentis matris Evandri, de qua V. in Postverta. *Ovid. 1. Fast. v. 633.*

Porrina, æ, f. locus, ubi porrus crescit, vel porrorum uno in loco consitorum multitudo. *Scæv. l. defuncta*, ff. *de usufr.* Sempronio do, lego eu reditu, fructum oleæ, & porrinæ. Adde *Cat. R. R. c. 47.*

Porro, adv. *da lungi*, πόῤῥω, procul, longe, in anteriorem partem, ultra, ulterius, a græca voce allata. *Virg. 6. Æn.* Quæ sunt ea flumina porro. *Liv. l. 2.* Ex loco infesto agere porro armentum occepit. *Idem l. 8.* Si ita porro pergas. ¶ Quandoque temporis adverbium est, & significat longe post. *Virg. 5. Æn.* Hinc maxima porro Accepit Roma, & patrium servavit honorem. Ubi *Serv.* Porro, per longum intervallum: & est adverbium temporis. Sic dicimus, Lycurgus non porro ab Homeri temporibus fuit. ¶ Interdum ponitur pro deinde, postea. *Terent. Hec.* Quid restat, nisi porro ut miser fiam? ¶ Aliquando est adverb. ordinis, pro deinde, præterea. *Terent. Andr. 4. 4. 10.* Move ocyus te, ut, quid agam, porro intelligas. *Id. Phorm. 1. 1.* Porro autem Geta ferietur alio munere, idest præterea vero. *Cic. l. 4. Fam. ep. 9.* Non est porro tuum, uno sensu solum oculorum moveri. *Id. 3. Ver.* Hominibus & natura, & disciplina levissimis, porro autem Pop. Rom. conditione sociis, fortuna servis. *Sallust. in Catil.* Porro autem anxius erat. ¶ Est item adv. confirmandi, pro certe, sane, profecto. *Cicer. pro Planc.* Nihil porro tam inhumanum, tam immane, tam ferum. ¶ Nonnunquam adv. hortantis, pro age, agedum, eja. *Virg. 9. Æn.* Percipe porro, quid dubitem. *Cic. 4. Fin. c. 27.* Perge porro: nam de isto magna dissensio est. ¶ Nonnunquam adv. intendendi, pro valde. *Cic. de Sen.* Quæ se porro pueros a senibus audivisse dicebant. ¶ Est etiam conjunctio, & sumitur pro vero, autem. *Cic. pro Mil. c. 9.* Eum porro summo consensu Pop. Rom. Consulem fieri videbat. *Id. pro Rosc. Amer.* Jam porro videte cætera Judices. *Id. 7. Ver.* Age porro tu, qui te tam religiosum existimari voluisti interpretem fœderum. ¶ Vel pro etiam. *Cic. 3. Pis.* Ea nos mala dicimus, sed exigua, & porro minima. *Id. 3. Ver.* Neque enim perfacete dicta, neque porro hac severitate digna sunt. *Terent. Andr. 1. 5.* Adeon' me ignavum putas, adeon' porro ingratum, & inhumanum? ¶ *Porro Quirites*, vox est exclamantis, & Quiritium opem implorantis. *Laber.* apud *Macrob.* Porro Quirites! libertatem perdidimus. *Auct. Priapeor. carm. 25.* Porro Quirites, aut præcidite, &c. Adde *Tertul. adver. Valentin. cap. 14.* ¶ Sæpe vim habet particulæ expletivæ, quæ ornatus gratia adjicitur: & hunc quidem usum multa habent ex allatis exemplis.

Porrum, i, n. *porro*, Ger. *lauch*, Gal. *porreau*, Hisp. *puerro*, πράσον, genus oleris. *Plin. l. 19. c. 6.* Porrum seritur tepente ab æquinoctio Autumno. ¶ Porrum est duplex, capitatum, & sectile. De utroque agit *Plin. l. 20. c. 6.* *Martial. lib. 3. epigr. 47.* Et utrunque porrum, sessilesque lactucas. *Juven. sat. 3. v. 293.* Quis sectila porrum, Quis tecum elixi vervecis labra comedit?

Porrus, i, m. idem ac porrum. *Cels. l. 4. c. 6.* Aut jus, in quo porrus cum pullo gallinaceo decoctus sit. *Martial. lib. 13. epigr. 19.* Mittit præcipuos nemoralis Aricia porros.

Lars Porsena, Rex Clusinorum, qui erant populi Hetruriæ. Hic precibus L. Tarquinii Superbi bellum Romanis intulit, ut eum in Regnum restitueret, Romamque obsedit. Sed post multa virtutum exempla, quæ in Romanis admiratus est, præsertim in P. Horatio Coclite, & in C. Mucio Scævola pacem ultro petiit, & Tarquiniorum defensionem deseruit. *Liv. l. 2.* ¶ Penultima in *Porsena* brevis est. *Martial. lib. 1. epigr. 22.* Hanc spectare manum Porsena non potuit. *Virgilius* produxit positione duplicis n n, *8. Æn. v. 647.* Nec non Tarquinium ejectum Porsenna jubebat Accipere.

Porta, æ, f. *porta*, שער, Ger. *thor*, Gal. *porte*, Hisp. *puerta*, πύλη, aditus urbis, vel alterius loci valle, fossave muniti, & generatim aditus domus, & cujuscunque rei. Est a *porto*, quia per portam res importantur, & exportantur. Altera quoque nominis ratio affertur. Nam olim, cum urbem novam conderent, aratro urbis futuræ spatium designabant, ubi vero introitus, & exitus futurus erat, aratrum a designatore portabatur: unde portas nominatas volunt. Quomodo differat a janua, V. in Janua. *Cic. 4. Pis.* Si Annibal ad portas venisset. *Id. Att. l. 8.* Efferre pedem porta. *Manil. l. 4. v. 604.* Hac ubi se primum porta mare fudit ab alta. *Virg. 1. Æn. v. 85.* Qua data porta, ruunt. ¶ Portæ item per similitudinem quædam montium fauces dicuntur in maximas angustias coarctatæ, cujusmodi pleræque in diversis Tauri montis partibus a Cosmographis commemorantur, ut Caspiæ Portæ. *Plin. l. 6. c. 11.* ¶ Porta cœli est hemisphærium, sive semiglobus cœli. *Virg. 3. Georg.* Quem super ingens porta tonat cœli. ¶ Portæ jecoris dicuntur de hepatis parte ima, ubi duæ parvæ sunt protuberantiæ, quas idcirco veteres portas dixerunt, quod crederent, per eas omnem chylum in hepar deferri. Vena quoque ibidem exorta, & per viscera abdominis dispersa vena portæ propterea vocatur. *Cicer. 2. de nat. Deor.* Per vias quasdam a medio intestino usque ad portas jecoris. ¶ *Portabus* in dat. plur. dixit *Gell. historic.* teste *Charis. lib. 1. pag. 40.* V. dicta in *Asina*. ¶ *Porta itineri longissima est*, proverbium apud *Var. l. 1. R. R. c. 2.* quo significatur, in apparatu negotii plus insumi aliquando temporis, quam in ipso negotio.

Portabilis, le, adject. *portabile*, qui portari potest. *Sidon. l. 8. ep. 11.* Portandus quidem, sed portabilis. *Augustin. ep. 34.* Onus tolerabilius, & portabilius.

Portatio, onis, f. *il portare*, gestatio, transvectio. *Vitruv. l. 10. c. 1.* Portationes eorum non essent, nisi plaustrorum inventæ essent machinationes.

Portatorius, a, um, ad portandum idoneus. *Cæl. Aurelian. Tard. l. 2. c. 1. sell. 25.* Portatoria sella.

Portatus, a, um, *portato*, latus, allatus, gestatus *Plin. l. 4. c. 8. extr.* Peneus accipit amnem Orcon, nec recipit, sed olei modo supernatantem brevi spatio portatum abdicat.

Portatus, us, m. *portatura*, κόμισις, actus portandi. *Plin. l. 9. c. 35.* Tædia exquisita perditiore portatu. Rectius tamen alii *asportatu*. *Sil. l. 12. v. 443.* Perque aversa tulit portatus in arva carinas. Alii legunt *portatas*.

Portendo, is, di, tum, a. 3. *significare*, *mostrare da lungi*, הורה, Ger. *verdeuten*, Gal. *predire*, *signifier*, Hisp. *significar*, ἐπισημαίνω, a longe ostendo, præmonstro, a *porro*, & *tendo*. *Cic. 1. de Div.* Populo commutationem rerum portendit fore. *Id. 2. de nat. Deor.* Quæ tum dormientibus, tum vigilantibus portenduntur. *Plaut. Pœn. 3. 4. 43.* Nimis voluptati est, quod in extis nostris portentum est, soror.

Portentifer, a, um, adject. portenta ferens, portentosus. *Ovid. 14. Metam. v. 55.* Hunc Dea prævitiat, portentificisque venenis Inquinat. Al. leg. *portentificisque*,

Por-

Portentificus, a, um, adject. portentosus. *Lactant. l. 2. c. 13.* Portentificas animalium figuras commenti sunt. V. Portentilas.

Portentosus, a, um, *mostruoso, prodigioso*, Ger. *wundergestaltig*, Gal. *merveilleux, monstrueux*, Hisp. *prodigioso*, τερατώδης, quod portentum facit, portento simile. *Cic. 1. de Div. c. 28.* Si quando aliqua portentosa aut ex pecude, aut ex homine nata dicuntur. *Sueton. in Domit. c. 4.* Puerulus portentoso, parvoque capite. *Plin. l. 36. c. 13.* Dicamus & labyrinthos, portentosissimum humani ingenii opus. *Senec. epist. 87.* Quo quid fieri portentosius potest?

Portentum, i, *mostro, prodigio*, מופת, Ger. *ein zeichen*, Gall. *prodige*, Hisp. *prodigio, milagro*, τέρας, monstrum, ostentum, prodigium, a *portendo*, quia præmonstrat, aliquid futurum esse, ut cum insolita corpora in aere apparent, ut cometæ, turbines, & sereno cælo tonitrua. *Cic. 2. de nat. Deor.* Prædictiones vero & præsensiones rerum futurarum quid aliud declarant, nisi hominibus ea, quæ fiunt, ostendi, monstrari, portendi, prædici? ex quo illa ostenta, monstra, portenta, prodigia dicuntur. *Id. 2. de Div.* Nec, si id factum est, quod fieri potuit, portentum debet videri. *Id. de Prov. Conf.* Gabinium, & Pisonem duo Resp. portenta, ac pene funera. ¶ Dicitur etiam de bono omine. *Virg. 8. Æn.* Ne quære profecto, quem casum portenta ferant. Ubi *Serv.* Modo bona omina, quæ victoriam portendunt. ¶ Aliquando etiam portenta dicuntur fictiones, & mendacia rerum naturæ repugnantia. *Cic. 1. Tusc.* Aut quid negotii est hæc Poetarum, & Pictorum portenta convincere?

Porthmeus, m. e. per duas syllabas, πορθμεύς, portitor, transfretator, qui homines trans fretum navigio vehit, a πορθμός, *fretum*. *Juven. sat. 3. v. 265.* Jam sed & in ripa, tetrumque novitius horret Porthmea.

Porticatio, onis, f. porticuum complexus, porticus. *Martian. l. Funeris. Dig. de relig. & sumpt. fun.* In circuitu porticationes.

Porticula, æ, f. parva porticus. *Cic. l. 7. Fam. ep. 23.* Exhedria quædam mihi nova sunt instituta in porticula Tusculani.

Porticus, us, f. *portico*, אולם, Ger. *gang*, Gal. *porche*, Hisp. *portal*, στοά, locus amplus, & spatiosus, umbrarum, & deambulationis gratia ædificatus, tecto inclusus propter repentinos imbres. *Cic. Att. l. 4.* Eaque cingemus excelsa porticu. ¶ Multæ Romæ insignes fuere porticus, omnium tamen magnificentissima fuit, quæ a Pompejo ædificata, *Pompeja*, vel *Pompejana* dicebatur. *Cic pro Dom.* Vix pars ædium mearum decima ad Catuli porticum accessit. *Ovid. 1. de Arte.* Tu modo Pompeja lentus spatiare sub umbra. ¶ Metonymice ponitur pro secta Stoicorum, quia Stoici in porticu Athenis philosophabantur. *Cic. 4. Acad.* Qui fulcire putatur porticum Stoicorum. ¶ Interdum sumitur pro tabernaculo, sive tentorio. *Cic. 2. Tusc. c. 38.* Namque Æsculapii liberorum saucii opplent porticus. Loquitur de Podalirio, & Machaone, qui ad Trojam tabernacula habebant. *Col. l. 9. c. 7.* Convenit alvearia porticibus supermuniri.

Portio, onis, *porzione, parte*, חלק, Germ. *ein theil*, Gal. *portion*, Hisp. *parte*, μέρος, pars, quasi partio, a *pars*. *Cic. 7. Ver. cap. 21.* Quin Mamertinis pro portione imperaretur. *Plin. lib. 8. cap. 28.* Circa quod portio magna mortalium hæret. *Id. l. 11. c. 37.* Cerebrum omnia habent animalia, quæ sanguinem, sed homo portione maximum, a *proporzione*.

Portionalis, le, adject. particularis. *Tertul. de virg. veland. c. 4.* Subjectum est portionale universali.

Portisculus, i, m. *comite, aguzzino*, κελευστής, qui remigibus dat signum. *Non c. 2. n. 637.* Portisculus proprie est hortator remigum, hoc est, qui eandem perticam tenet, quæ portisculus dicitur, qua excursum, & exhortamenta moderatur. Affert autem exempla ex *Ennio*, & *Laberio*. Dictus est, quod in portu modos det remigibus, ut ex Ælio Stilone tradit *Festus*. ¶ Sumitur etiam pro signo, seu instrumento, quo remigibus datur requies, ac modus, idest pro pertica, vel malleo. *Fest.* Portisculus est, qui in portu modum dat classi. Id autem est malleus. Idem *Nonius* sentit, ut ex loco citato apparet. Translate *Plaut. Asin. 3. 4. 13.* Ad loquendum, atque ad tacendum tute habes portisculum.

Portito, as, a. 1. freq. a *porto*. *Gel. Len. c. 1.* Crumenam plenam assium portitans.

Portitor, oris, m. qui aliquid portat, a *porto*. *Sidon. l. 6. epist. 3.* Portitor epistolarum, h. e. tabellarius. *Stat. l. 1. Theb. v. 693.* Languet Hyperboreæ glacialis portitor ursæ. ¶ Portitor item, πορθμεύς, dicitur, qui homines in ulteriorem fluvii ripam, vel de litore maris ad navem, aut de navi ad litus trajicit. *Virg. 6. Æn.* Portitor has horrendus aquas, & flumina servat Terribili squalore Charon. ¶ Usurpatur etiam de publicano, idest de eo, qui portorium, scilicet fructus pecuniarios ex porto conduxit, quique nomine portorii stipem a venientibus exigit. *Don. in Ter. Phorm. 1. 2. Cic. 1. Off. c. 42.* Improbantur ii quæstus, qui in odia hominum incurrunt, ut portitorum, ut fœneratorum. Alia exempla ex *eod. Cic.* & *Plauto* affert *Nonius c. 1. n. 63.*

Portiuncula, æ, f. *porticola porzione*, μερίς. *Ulpian. Dig. l. 39. tit. 2. leg. 15.* Si modica portiuncula ædium amplissimarum vitium faceret.

Porto, as, avi, atum, a. 1. *portare*, נשא, Ger. *tragen*, Gal. *porter*, Hisp. *llevar*, φέρω, fero, gero, gesto, a φόρτος, *onus*. *Cic. ad Q. Fr.* Cum hominem portarem ad Bajas Neapoli octophoro. *Id. 2. Off.* Ad exemplum amissi imperii portari in triumpho Massiliam vidimus. ¶ Est etiam navibus, aut jumentis aliquid vehere. *Virg. 1. Æn.* Portantur avari Pygmalionis opes pelago. ¶ Dicitur item de rebus incorporeis. *Virg. 9. Æn.* Multa patri portanda dabat mandata. *Sallust. in Catil.* Sociis, atque amicis auxilia portabant. *Ter. Andr. 2. 2.* Dii boni, boni quid porto! *Id. ibid. sc. 6.* Portare fallaciam alicui. *Id. Heaut. 4. 3. 10.* Nescio quid peccati portet hæc purgatio. hoc est, hæc excusatio arguit peccatum aliquod.

Portorium, ii, n. 2. *nolo*, Ger. *zoll, fuehr lohn*, Gall. *peage pont*, Hisp. *flete*, πορθμεῖον, naulum, & merces, quæ datur portitoribus, idest iis qui nos cymba, vel ponte trans fluvium, vel fretum trajiciunt, a *portando*. *Plaut. Trinum. 4. 4. 15.* Solutum est portitori jam portorium. ¶ Portorium etiam fuit vectigal, quod capiebatur ex rerum importatione, & exportatione per maria, flumina, lacus, stagna, quod qui redimerent, portitores sunt appellati. *Cic. 2. de Inv.* Nam si Rhodiis turpe non est portorium locare. *Id. pro Font.* Nomine portorii in singulas amphoras vini quatuor denarios exigere. *Id. in Pison.* Innonero portorium singulis rebus. *Id. Ver. 4.* Portorium dare pro re aliqua.

Portuensis, se. Mensores Portuenses *in Cod. Theodos. lib. 14. tit. 4. leg. 9.* & *Inscript.* apud *Gruter. pag. 472. n. 1.* erant, qui annonam Tiberi a Caudicariis advectam metiebantur, & in horrea publica deferebant. Dicti sunt a Portu Romano, quod fuit oppidum Hetruriæ cum Portu prope Ostiam, & fauces Tiberis.

Portula, æ, *porticella*, πυλίς, parva porta. *Liv. l. 25. c. 9.* Philomenus portula assueta venationem inferens.

Portulaca, æ, *porcellana*, ἀνδράχνη, genus herbæ. *Turneb. l. 8. c. 1. 61.* rectius dici videtur *portulata*, nempe quia foliis portulas imitatur, & portulas habere videtur. Vel cum Salmasio potius scribendum *porculata*, ut a porcula sit nomen. Unde & Græcis χοιροβότανον dicitur; & Latinis olim dicebatur porcellio, & porcacia. De portulaca scribit *Plin. l. 20. c. 20.* & *l. 25. c. 13.*

Portulata. V. Portulaca.

Portunalia, ium, n. 3. παλαιμόνια, sacra in honorem Portuni, seu Palæmonis. Differebant ab Isthmiis. Nam Isthmia erant certamina in honorem Neptuni. Deinde Portunalia octu agebantur, & initiandi magis, quam spectaculi speciem præ se ferebant. *Varr. l. 5. de L. L.* ¶ Scribitur & Portumnalia.

Portunus, m. 2. seu Portumnus, παλαίμων, Deus marinus, qui portubus præest, idem ac Melicerta, & Palæmon. Sed *Grotius* docet ad *l. 1. Capellæ* hoc nomine nunc Palæmonem, nunc Neptunum signari. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 26.* Nomenque productum, ut Portunus a portu, sic Neptunus a nando, paullum primis literis immutatis. Adde *Virg. 5. Æn. v. 241.*

Portuosus, a, um, λιμενώδης, quod multos portus habet. *Cic. 3. de Or. c. 19.* Ut Philosophi tanquam in superum mare Jonium defluerent Græcum quiddam, & portuosum. *Sallust. in Jug. c. 16.* Pars Numidiæ portuosior. *Plin. l. 4. c. 12.* Insularum portuosissima.

Tom. II.

Portus, us, m. *porto*, נמל, Ger. *ein schiff port*, Gal. *port*, Hisp. *puerto*, λιμήν, locus in litore conclusus, ubi naves consistunt ab hyemis, tempestatumque injuria liberæ. *Cic. pro L. Man.* Cajetæ portus a prædonibus direptus. *Id. 6. Ver.* Quæ duobus portubus cincta in utriusque portus ostium, aditumque projecta est. *Id. 1. Fam. ep. 9.* Portum tenere. *Hor. l. 1. od. 14.* Portum occupare. Sic dicimus, e portu solvere, prodire, portum ingredi, capere, in portum deferri, invehi, pervenire, se recipere, in portum naves cogere, conjicere, &c. *Cic. Cæs. Virg.* & alii. ¶ Translate usurpatur pro loco tuto, & quodam adversarum rerum perfugio. *Cic. pro Syll.* In malis Reip. portum malorum suorum aliquem invenire. ¶ Rem in portu esse dicitur, h. e. in tuto, & extra omne periculum. *Plaut. Merc. 4. 7. 49.* In portu res est. ¶ In porto navigem, prov. est securum esse, & omni periculo defunctum. *Ter. in Andr. 3. 1. 22.* Nunc hujus periculo fit, ego in portu navigo. ¶ Impingere in portu, est in ipso statim operis initio peccare. *Quinctil. l. 4. c. 1.* ¶ Portum pro domo usurpasse veteres, testis est *Festus*, afferens exemplum ex *Leg. XII. Tab.* ¶ Apud JCtos videtur portus peculiarem habere significationem. Ait enim *Ulpian. l. 59. de Verb. sign.* Portus est locus conclusus, quo importentur merces, & inde exportentur, eaque nihilominus statio est conclusa atque munita: inde angiportus dictus est. V. *Angiportus*.

Porus, i, m. πόρος, *passaggio*, transitus, meatus, via, a πόρω, *transeo*. Specialiter dicitur de meatu, per quem urina a vesica exit. *Plin. l. 20. c. 61.* Succus decoctæ pori meatus suaves facit. In quibusdam MSS. legitur *permeatus* pro pori meatus. ¶ Est etiam genus lapidis candore, & duritia Parii marmoris cadaveribus asservandis idoneum. *Plin. l. 36. c. 17.* Parioque similis candore, & duritia, minus tamen ponderosus, qui porus vocatur.

Pos, potens, unde compos, & impos. *Varro l. 4. de L. L. c. 1.*

Posca, æ, f. ὀξύκρατον, potionis genus, quod ex aquæ, acetique mixtura conficitur. Alii vinum secundarium, sive loram interpretantur. Ed a πόω, *bibo*, ut esca ab *edo*, *edo*. Apud Celsum *pusca* per u legitur. *Plin. l. 30. c. 7.* Tormina sedat palumbes ferus ex posca decoctus.

Poscinummius, a, um, adject. qui nummos poscit, ut poscinummia meretricum basia, apud *Apul. l. 10. A. A.*

Posco, is, poposci, sine sup. a. 4. *domandare*, שאל, Ger. *fordern*, Gal. *demander*, Hisp. *demandar*, αἰτέω, peto. Donatus *posco* a *postulo* distinguit, his verbis: Poscimus imperiose, postulamus jure. *Cic. 6. Ver.* Nemo tam audax, qui posceret, nemo tam impudens, qui postularet, ut venderet. Sed hæ differentiæ non observantur. Construitur cum acc. *Cic. 2. Fin.* Quorum e numero primus est ausus Leontinus Gorgias in conventu poscere quæstionem. ¶ Vel cum duobus accusativis. *Cic. 3. Ver. c. 3.* Et parentes pretium pro sepultura liberum posceret. Adde *Liv. l. 27. c. 14.* ¶ Vel cum acc. & abl. cum præp. a, vel ab. *Cic. 4. Ver.* Si hoc me muneris non universa provincia poposcisset. ¶ Vel cum conjunctivo, & particula *ut*. *Juv. sat. 5. v. 112.* Poscimus, ut cœnes civiliter. ¶ Aliquando est provocare. *Virg. 8. Æn.* Haud acrem dubites in prælia poscere Turnum. *Cic. 3. Ver.* Poscunt majoribus poculis. idest provocant se mutuo ad largius potandum. ¶ Aliquando indicare rem venalem, & pretium ejus taxare. *Plaut. Merc. 2. 4. 22.* Tanti, quanti poscis, vin', tanti emam illam? ¶ Aliquando requirere, exigere. *Cæs. 4. B. G.* Ad quos se celeriter, cum usus poscit, recipiunt. ¶ Aliquando vocare. *Plaut. Curc. 5. 3. 5.* Clamore hominem posco. *Virg. 8. Æn. v. 573.* Ego poscor Olympo. Poscere aliquem reum, est accusare. *Liv. l. 1.* ¶ Poscere sibi, *pretendere, arrogarsi*. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 13.* Audaciæ partes Roscii sibi poposcerunt. ¶ Poscere aliquid, pro polliceri. *Ter. Heaut. 3. 3. 44.* Clinam orat, sibi ut id nunc det; illam illi tamen post daturum mille nummum poscit. Sed significatio hæc oritur ex tota constructione verborum. ¶ *Peposci* pro *poposci*, dixerunt antiqui, teste *Gell. l. 7. c. 9.* ex *Valerio Antiate*.

Posea, vel Posia, æ, f. olivæ, seu oleæ genus, de qua *Cato de R. R. c. 6. Varr. l. 1. R. R. c. 24.* & *Colum. l. 12. c. 47.*

Posidianus, a, um, adject. ut Posidianæ aquæ apud Bajas, quæ a Posidio Claudii Cæsaris liberto nomen acceperunt. *Plin. l. 31. c. 2.*

Posidium, vel Posideum, i, n. promontorium & oppidum Joniæ, oraculum Branchidarum appellatum, nunc *Capo di Melano*. *Plin. l. 5. c. 29.* ¶ Item promontorium in finibus Macedoniæ, *Id. l. 4. c. 10.* ¶ Item aliud in Syria. *Id. l. 5. c. 20.*

Posidonia, æ, ποσειδωνία, eadem ac Jonia, regio Asiæ minoris, a Ποσειδῶν, Neptunus. ¶ Item urbs Lucaniæ, ut. Pæstum. *Plin. l. 3. c. 5.*

Positio, onis, *sito, positura*, השימה, Ger. *gelegenheit*, Gal. *assiette*, Hisp. *postura*, κατάθεσις, constitutio, situs. *Cic. pro Planc. c. 16.* De quorum urbis positione, propter pulchritudinem, etiam inter Deos certamen fuisse proditum est. *Col. l. 1. c. 6.* Naturalis calor contingit positione cæli, & declinatione. Ubi *positio cæli* ponitur pro situ, vel statu ad aliquam cæli, vel Solis partem. Alii aspectum vocant. *Quinctil. l. 5. c. 7.* Illa propria, quæ ex loci positione, aut munitione sunt. ¶ Syllabam dicimus esse longam positione, vel positura, cum vocalem duæ consonantes immediate sequuntur, ut *Terra, astra*. *Diomed. Grammat. l. 2.* & *Quinctil. l. 9. c. 4.* ¶ A Dialecticis, & Rhetoribus positiones appellantur θέσεις, ipsa veluti fundamenta, quibus argumenta innituntur. *Quint. l. 2. c. 10.* Quin aliquando etiam argumenta ex ipsis positionum vitiis ducimus. Adde *l. 3. c. 3.* ¶ Positio dictionis est vocis terminatio, *desinenza*. *Quinctil. l. 1. c. 4.* Aut quæ fœminina positione mares, aut neutrali fœminas significant. ¶ Positio in pronunciando dicitur syllabæ depressio, & sublationi, seu elevationi opponitur, illa a Græcis θέσις dicitur, hæc ἄρσις. *Quinctil. l. 9. c. 4. Diomed. Grammat. l. 3.* ¶ Apud Philosophos positio dicitur, cum aliquid dicendo ponitur, seu, ut scholæ loquuntur, cum essentia rei positive exponitur: huic contraria est detractio, seu privatio, quæ rem privative explicamus. *Sen. ep. 87.* Paupertas non per positionem, sed per detractionem dicitur, vel, ut antiqui dixerunt, per orbationem: Græci dicunt στέρησιν.

Positivus, a, um, adject. *positivo*, θετικός, quod primo positum est, nec aliunde derivatum. Hinc Nomen positivum, vel absolutum est, quod rem simpliciter, & absolute significat, ut *doctus, fortis, bonus*, &c. Ita dictum creditur, quia est quasi fundamentum comparativi, & superlativi. *Servius*, & *Cledonius Grammatici*. Legitur præterea hæc vox apud *Gell.* in titulo *c. 4. l. 9.* qui sic habet. Nigidius argutissime docuit, nomina non positiva esse, sed naturalia, quod ipse *Gell. in c. eod.* sic exponit. Nomina, verbaque non positu fortuito, sed quadam vi, & ratione facta esse, Nigidius docet.

Positor, oris, m. qui ponit, conditor. *Ovid. 9. Met. v. 448.* Et in Asside terra Mœnia constituit positoris habentia nomen. *Id. Fast. 2. v. 63.* Templorum positor.

Positura, æ, *positura*, positio, situs. *Gel. l. 14. c. 1.* Quo habitu, quaque forma, quaque positura stellarum aliquis nasceretur, *costellazione*. *Lucret. l. 2. v. 1017.* Positura discrepitant res. hoc est dispositione.

Positus, us, m. idem ac positio, sive situs. *Cels. l. 8. in princ.* Prius positus ossium, figuresque indicabo. *Tacit. 6. Ann. c. 21.* Positus siderum. *Id. 4. Ann. c. 5.* Positus regionis. *Ovid. de medicam. faciei, v. 19.* variare capillos posito.

Positus, a, um, *posto, collocato*, השימה, Ger. *gesetzt*, Gal. *situation*, Hisp. *puesto, sito*, κείμενος, situs, collocatus, partic. a pono. *Cic. 2. Agr. c. 35.* Romam in montibus positam, & convallibus, &c. ¶ Interdum sumitur pro deposito. *Liv. l. 7.* Positis omnium aliarum rerum curis. ¶ Interdum pro exanimato. *Virg. 4. Æn.* Sic te ut posita crudelis abessem. *Albinovan. ad Liv. v. 247.* Nec juvenis positi supremos destrue honores. ¶ Interdum pro sepulto. *Albinov. eleg. 3. v. 69.* Vix posim Agrippa, tumuli bene janua clausa est. ¶ Item pro præposito, ut positus super armamentarium, est præfectus armamentarii. *Curt. l. 6. c. 7.* Nobili juveni super armamentarium posito, quod scelus pararetur, indicat. ¶ Aliquando idem est ac satus, *seminato*. *Virg. 2. Georg. v. 354.* Seminibus positis. ¶ Hoc posito, *ciò supposto*. *Cic. 1. Div. c. 52.* Hoc autem posito, atque concesso, esse quandam vim divinam. ¶ *Postus* pro positus per syncop. *Lucr. l. 3. v. 883.* putrescat corpore posto. h. e. humato.

Possessio, onis, *possessione*, ירושה, Ger. *erbbesitzung*, Gal. *possession*, Hisp. *possession*,

O　　ατη-

urāem, actus, sive ipsum jus possidendi agi, aut ædificii. *Cic. pro Mil.* Nisi filii hortorum possessione cessisset. ¶ Possessio fiduciaria est, quę ea conditione nobis traditur, ut rem alteri postea restituamus. Sic dicitur quasi accepta, data fide. *Liv. l.* 2. Nabidi eam tyranno velut fiduciariam (*possessionem*) dare optimum visum. ¶ Frequenter sumitur pro ipsis rebus, quę possidentur, prępsertim pro bonis immobilibus. *Cic.* 10 *Parad.* Etenim si isti callidi rerum æstimatores prata, & areas magno æstimant, quod ei generi possessionum nemo nocere potest. *Cæs. l.* 1. *B.C. c.* 17. Militibus in contione agros ex suis possessionibus pollicetur. ¶ Transfertur etiam ad res incorporeas. *Cic. de Orat.* Nostra est enim omnis ista prudentię, doctrinęque possessio, in quam homines quasi caducam, atque vacuam abundantes otio nobis occupatis involaverunt.

Possessiuncŭla, æ, parva possessio. *Cic. Att. l.* 13. *ep* 23. Credat, velim, mihi majori offensioni esse, quam delectationi, possessiunculas meas.

Possessīvus, a, um, *possessivo*, κτητικός. Nomen possessivum est, quod significat rem possessam, vel pertinentem ad aliquem, ut *Antonianus*, *Pompeianus*, *Regius*, &c. *Quinctil. l.* 1. *de virt. & vit. orat.* In quibus patrium pro possessivo dicitur.

Possessor, oris, *possessore*, חוזה, Ger. *inhaber*, Gall. *possesseur*, Hisp. *possedor*, κάτοχος, qui possidet. *Cic* 2. *Offic. c.* 22. Ut possessores pellantur suis sedibus.

Possessōrius, a, um, *possessorio*, quod ad possessionem spectat. *Tryphon. l. pen.* §. *Sed nunquid*, *ff. de bon. libert.* Sed nunquid Prætor ei denegare possessorias actiones debeat.

Possessus, us, m. *possesso*, possessio. *Apul. in Apol.* Plurimis rebus possessu careo, usu fruor.

Possessus, a, um, κτηθείς, *posseduto*. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 2. *v.* 8. Et possessa ferus pectora versat amor.

Possestrix, icis, f. *posseditrice*, quæ possidet. *Afran. apud Non. c.* 2. *n.* 635. Aliber totius mobilis possestricem.

Possibĭlis, & le, *possibile*, Ger. *meglich*, Gal. *possible*, Hisp. *que puede ser*, δυνατός, quod fieri potest, a *possum*. *Plaut. Stich.* 5. 6. 3. Possibile est stantem stanti suavium dare amicum amicæ? Ita referunt quidam Lexicographi. at legendum est *prostibili*, vel *prostibulo*. Sunt qui legunt *Prostibile est*. h. e. meretricium est. *Quinctil. l.* 3. *c* 8. Melius ergo qui tertiam partem dixerunt δυνατόν, quod nostri possibile nominant, quę, ut dura videatur appellatio, tamen sola est. *Modestin. lib.* 27. *Dig. tit.* 1. *l. e.* Faciam autem, quoad possibile erit.

Possibĭlĭtas, atis, f. *possibilità*, facultas, potentia. *Arnob. l.* 2. Omnia numinis sui possibilitate facere. *Pallad.* 10 *Februar. tit.* 14. Sarmenta pro vitis possibilitate servabis. Adde *Serv. ad* 1. *Æn. v.* 605.

Possĭdĕo, es, edi, essum, a. 2. *possedere*, קנה, Germ. *besitzen*, Gall. *posseder*, Hisp. *posseer*, κατέχω, habeo in mea potestate, vel dominio. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 50. Sua esse omnia, atque a se possideri, sicut propria, volunt Philosophi. *Id.* 1. *Inv. c.* 45. Inverecundum animi ingenium possidere. ¶ Est etiam occupare. *Id. pro Dom. c.* 41. Forum armatis hominibus possidere. ¶ *Ex edicto possidere*, est possidere per adjudicationem, sive per decretum, idest rem nobis judicis sententia adjudicatam. *Cic. pro Quinct.* Ut ex edicto bona possidere liceret. ¶ *Publice possidere*, est in fiscum redigere, *confiscare*. *Cic.* 11. *Phil. c.* 6. Bona ejus censuit publice possidenda.

Possīdo, is, a. 3. idem quod possideo, teneo, occupo. *Lucret. l.* 5. *v.* 386. Inter corpore quod fiat, possidat inane. Et *v.* 984. Usqueadeo quem quisque locum noctis, in omnes, &c.

Possum, tes, tui, sine sup. *potere*, יכל, Ger. *mogen*, Gal. *pouvoir*, Hisp. *poder*, δύναμαι, potens sum, valeo, a *potis* & *sum*, per Apocopen. Veteres dixere *potessem*, & *potesse* pro *possem*, & *posse*. *Lucil. l.* 5. Nam si quod satis est homini, id satis esse potesset, &c. *Plaut. Aul.* 5. 4. 30. Censen', talentum magnum exorari potesse ab isto sene? Sic *potesse* pro *posse* apud eund. *Aulul.* 5. 5. 41. & *potessunt* pro possunt, *id. Pan. c.* 2. 17. Et *pote* pro *potest*, apud *Cic. in Brut. c.* 46. Et passive *potestur* apud *Lucret. l.* 3. *v.* 1024. & *poteratur*, *Cælius apud Non. c.* 10. *n.* 33. & *possitur* in veteri quadam lege, quam refert *Cujac. l.* 7. *Observat. c.* 29. Quę omnia nunc obsoleverunt. ¶ Construitur cum infinitivo. *Cic. pro Dom.* Possum nominare ex agro Sabino rusticos vicinos, & familiares meos. *Id.* 13. *Phil.* Fieri potest, ut fallat. ¶ Interdum verbum infinitivi supprimitur. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 38. Potest, ut alii ita arbitrentur. i. e. potest fieri. *Cic. l.* 1. *Fam. ep.* 7. Poterat utrunque preclare, si esset fides, si gravitas in hominibus Consularibus. ¶ Vel construitur absolute. *Plaut. in fragm.* Non hic, ut possis, edis, sed posse cœpit, ut edas. ¶ Vel cum acc. comm. *Cic. l.* 6. *Fam.* Ego, quid possim, nescio, vel potius me parum posse sentio. *Virg.* 8. *Ecl.* Non omnia possumus omnes. Aliqui volunt subintelligi infinitivum *facere*, aut hujusmodi. ¶ Vel cum acc. & præp. *ad*. *Cic.* 1. *de Div.* Quid scamonię radix ad purgandum, quid aristolochia ad morsus serpentium possit. ¶ Vel cum præpos. *apud*. *Cic.* 5. *Verr.* Et præter cæteros ii, qui apud illum plurimum poterat. i. e. valebat, habebat magnam auctoritatem. ¶ Vel cum abl. *Cic. l.* 6. *Fam.* Si auctoritate, & gratia tantum possem. ¶ Vel cum præp. a, vel *ab*. *Ter. prol. Heaut. v.* 13. Sed hic actor tantum poterit a facundia. ¶ Vel cum adv. *quo*. *Cic.* 3. *de Or. c.* 50. Non possum, quin exclamem. *non posso far di meno*. ¶ Vel cum adv. *quoad*. *Cic. Att. l.* 2. Incende hominem, amabo te, quoad potes. ¶ Ponitur aliquando pro valere, & bene habere. *Cic.* 1. *Tuscul.* Nihil doles nisi per; possunt oculi, potest caput, latera, pulmones, possunt omnia. ¶ Aliquando pro debere, licere, æquum esse. *Cic. pro Dom.* Certe Consules causam suscipere, certe Senatus aliquid consilii capere potuit. ¶ *Possiem*, *possies*, *possiet*, pro possim, is, it, Comicorum est, præsertim *Plauti Stich.* 3. 2. 25. *Men.* 5. 9. 45. & *Cistel.* 1. 3. 37. Adde *Cic. in Arat. v.* 304.

Post, *dopo*, *doppoi*, אחר, Ger. *nach*, Gal. *apres*, Hisp. *despues*, ὀπί, μετά, prep. ex iis, quæ acc. inserviunt, quæ demonstrat ordinem loci, temporis, vel alicujus alterius rei. *Cic. de clar. Orat.* Post homines natos. *Id. Att. lib.* 3. *ep.* 7. Et alii pueri post diem tertium ejus diei literas alias attulerunt. ¶ Significat etiam pone, retro. *Cæs. l.* 7. *B. G.* Repente post tergum equitatus cernitur. *Virg. Ecl.* 3. Tu post carecta latebas. ¶ Interdum usurpatur adverbialiter, loco adv. postea, ὕστερον, sine casibus. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 3. Ut initia mea sponte, post autem invitato too mittendum duxerim. *Id in Brut.* Quas idem Cæsar anno post, & deinceps singulis annis administravisset in Gallia. *Id. l.* 1. *Fam. ep.* 9. Paucis post diebus, quam Luca discesserat. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 30. De Capitone post viderimus. ¶ Sive præpositio sit, sive adverbium, venuste conjungitur cum adv. in o desinentibus, ut Multo, paulo, aliquanto, tanto, & tunc vel præponitur, vel postponitur. *Cic.* 1. *Cat.* Neque enim sunt aut obscure, aut non multo post commissa. *Id. in Orat.* Quæ nequaquam satis deferbuisse post aliquanto sentire cœpimus. *Cæs. l.* 1. *B.C. c.* 20. Post paulo de Domitii fuga cognoscunt. ¶ Adverbium jungitur cum *inde*, & *deinde*. *Ter. Andr.* 3. 2. 3. Primum fer ... illanc ut lavet, post deinde, quod jussi ei dare bibere, date. *Virg.* 3. *Æneid.* spatio post deinde relicto. *Lucret. lib.* 3. *v.* 330. Post inde per artus ire alios. ¶ Post esse, est postponi. *Sallust. in Catil. c.* 23. Ubi periculum advenit, invidia, atque superbia post fuere. Quidam duas voces jungunt *postfuere*.

Postautumnālis, le, qui post autumnum venit, ut Pyra postautumnalia apud *Plin. l.* 13. *c.* 15.

Postĕā, adv. *dopo*, *doppoi*, כן אחרי, Ger. *darnach*, Gall. *apres*, Hisp. *despues*, ἔπειτα, exinde, ea *post*, & *ea*. *Cic. in Brut.* Posteaque prospera res deinceps multæ consecutæ sunt. *Ter. Hec.* 4. 1. 36. Quid tum postea? *Cels. l.* 7. *c.* 8. Trajicere id cavum candente acu, Postea deinde imponere id, quod purget. ¶ Pro præterea, *in oltre*, *oltre a ciò*. *Plaut. Merc.* 2. 3. 33. Nescio quid meo animo est ægre, potas. postea hac nocte non quievi satis ex mea sententia.

Posteāquam adv. *doppoichè*, *poichè*, ἐπεὶ, ἐπειδή, post illud tempus, quo aliquid actum fuit. Significat tempus, & indicativum postulat. *Cic. l.* 10. *Fam. ep.* 1. Et posteaquam de medio cursu Reipubl. sum voce revocatus. ¶ Aliquando interponitur conjunctim vero. *Cic. l.* 3. *Fam. ep.* 7. Postea vero quam ita cœpi, &c.

Postĕo. V. Postire.

Postĕri, orum, subst. m. *posteri*, *discendenti*, ἀπόγονοι, ἔκγονοι, quicunque ex nobis, & post nos etiam ex aliis nascentur. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* Expectantur hu pœnæ a liberis, a nepotibus, a posteris. *Anton. ad Cic. lib.* 4. *ad Att.* Non esse posteris tradendas inimicitias.

Postergānĕus, a, um, adject. a tergo positus. *Arnob. l.* 4. Occasus ob sole postergancus hebsbitur.

Postĕrior, & us, o. 3. *posteriore*, אחרון, Ger. *der folgende*, Gal. *posterieur*, Hisp. *postrero*, μεταγενέστερος, ὕστερος, inferior tempore, vel ordine, comp. a *posterus*. *Cic.* 3. *de Or.* Paria esse debent posteriora superioribus. *Plin. l.* 11. *c.* 45. Posteriores pedes. *i piedi di dietro*. Rursus *Cic. de clar. Orat.* Ætate posterior. ¶ Interdum idem est, quod vilior, minor. *Ter. Adel.* 5. 4. 10. Si id fit dando, atque obsequendo, non posteriores feram. Ubi *Donatus ait*: subauditur, *Partes*, idest, Non vincar a Mitione. *Cicer. in Phil.* 13. 1. 3. Ut hæc posteriora libertate ducas. *Id. in Pison. c.* 27. Posterius & nequius isto nihil est. *Plaut. Mil.* 4. 1. 7. Omnes res posteriores pono, atque operam do tibi. *tralascio tutto*. ¶ Quemadmodum omnes cognati ante tritavum *majores* vocantur, ita post trinepotem *posteriores*. Ita *Paul. Dig. lib.* 38. *tit.* 10. *leg.* 10. Frequentius tamen ii appellantur *posteri*.

Postĕrĭtas, atis, *posterità*, *discendenti*, אחרית, Ger. *nachkommen*, Gal. *posterité*, Hisp. *posteridad*, ὁ μέλλων χρόνος, οἱ ἐπίγονοι, posterum sæculum, vel ipsi posteri, sive homines, qui post nos nascentur. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 13. Cum optimus quisque maxime posteritati serviat. *Id. de Am. c.* 4. Quo in genere sperare videor, Scipionis, & Lælii amicitiam notam posteritati fore. ¶ Dicitur etiam simpliciter de tempore mox futuro, etiam viventibus nobis. *Cic. Fam.* 2. *ep. penult.* Si me audies, vitabis inimicitias, & posteritatis otio consules.

Postĕrius, adv. *dopo*, *nell' avvenire*, ὕστερον, postea. *Cic.* 6. *Verr.* Jubet iste posterius ad se reverti. ¶ Ponitur etiam pro tardius, vel secundo. *Plaut. Epid.* 2. 2. 76. Vos priores esse oportet, nos posterius dicere. ¶ Interdum pro minus, vilius. *Plaut. Asin.* 3. 1. 42. Posterius istuc dicis, quam credo tibi.

Postĕro, as, a. 1. ὑστερέω, differo. *Pallad. Novembr. tit.* 4. Quod specie merito posteravit, fundendi ubertate compensat.

Postĕrŭla, læ, f. *Ammian. l.* 30 *post init.* Cum bivium armato milite vidisset oppletum, per posterulam excedens &c. h. e. per posticum, vel per occultam semitam, & reductam.

Postĕrus, a, um, *seguente*, ὕστερος, quod postea extitit, sequens. *Cicer.* 4. *Ver.* Id ei postera die venit in mentem, &c. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 91. In posterum tempus. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 40. Postero anno. ¶ In posterum, *nell' avvenire*, αὖθις, εἰς αὖθις, est in posterum tempus, postea, posthac. *Cic. l.* 2. *Fam. ep.* 7. Ego nec præterita, nec præsentia abs te, sed ut ab homine longe in posterum prospiciente futura expecto. *Plin. in epist.* In posterum, nisi adhibebis modum, ego adhibebo. ¶ *Postero*, absolute, est postero die. *Tac. l.* 4 *Ann. c.* 45. Idemque cum postero ad quæstionem traheretur. ¶ Postori dies, hoc est atri. *Non. c.* 2. *n.* 40. V. Ater.

Postfactus, a, um, adject. *fatto dopo*. *Gell. l.* 17. *c.* 7. Utrum in postfacta modo futura lex valeret, an etiam in antefacta.

Postfĕro, ers, tuli, latum, a. anom. idem ac postpono, vel posthabeo. *Plin. l.* 3. *c.* 4. de Narbonensi prov. Urbibus, & agrorum cultu, virorum, morumque dignatione, amplitudine opum, nulli provinciarum postferenda. *Liv. l.* 3. *c.* 24. Qui libertati plebis suas opes postferrent.

Postfutūrus, a, um, futurus postea. *Plin. l.* 7. *c.* 55. Postfuturi æstimatio. Adde *Gell. l.* 17. *c.* 7.

Posthabĕo, es, a. 2. *posporre*, ὕστερον νομίζω, postpono. *Virgil.* 7. *Ecl.* Posthabui tamen illorum mea seria ludo. *Ter. Phorm.* 5. 7. 15. Omnes posthabui mihi res, postquam, &c.

Posthabĭtus, a, um, *posposto*, partic. a posthabeo. *Cic.* 3. *Tusc. c.* 1. Ut omnibus rebus posthabitis totos se in optimo vitæ statu exquirendo collocarent. *Virgil.* 1. *Æn.* Posthabita Samo.

Posthac, adv. *nell' avvenire*, כן אחרי, Ger. *forthin*, Gal. *dorenavant*, Hisp. *de aqui adelante*, μετὰ ταῦτα, post hoc tempus, deinceps, in futurum, a *post*. *Cic. Att. l.* 2. Scribam posthac ad te planius.

Posthæc, idem ac postea. *Cic ad Att l.* 13. *ep. ult.* Inde ambulavit in litore, posthæc in balneum. Quidam leg. *post hæc* divisum. Plures *post horam*.

Posthinc, adv. ἐντεῦθεν, deinde, deinceps. *Virg.* 8. *Æn. v.* 546. Posthinc ad naves graditur. Scribitur & *post hinc* divisim.

Posthumia, æ, f. mulier bibacissima, cujus meminit *Catul. epigr.* 24. ¶ Posthumia lex, *Vino rogum ne respergito*, lata fuit a Numa Pompilio, teste *Plin. lib.* 14. *cap.* 12.

Posthumia gens patricia Romana, ex qua P. Posthumius Q. F. Tubero Consul fuit cum M. Valerio A. U. 249. Meminit *Cic.* 2. *de Legib.* & *Valer. Max. l.* 2. *c.* 2. ¶ In veteribus monum. legitur *Postumius* sine aspiratione, teste *Manut. in Orthograph.*

Posthumiānus, a, um, adject. a Posthumiis, ut Posthumiana imperia. apud *Gell. l.* 1. *c.* 13. hoc est Posthumii Tuberti dictatoris, qui filium injussu suo pugnantem securi ferire jussit.

Posthŭmus, a, um, *nato dopo la morte del padre*, Ger. *hinderling*, Gal. *posthume*, Hisp. *postumo*, ὀψίγονος, qui post mortem patris natus est, a *post*, & *humus*, quasi natus post humatum patrem. *Cic.* 3. *Fin.* Ut liberis consultum velimus, etiamsi posthumi futuri sint. *Id.* 1. *de Orat. c.* 39. Posthumus & natus, & antequam in suam tutelam veniret, mortuus. Adde *Plaut. Aul.* 2. 1. 41. ¶ Aliud est *Postumus* sine aspiratione, quod V. suo loco.

Postĭbi, adv. idem quod postea. *Plaut. Pœn. Prol. v.* 108. Dat aurum, ducit noctem, postibi rogitat, unde sit. Adde *ibid.* 4. 2. 81.

Postīca, æ, f. idem ac posticum. Saepe natura adjectivum est. Subintelligitur enim *janua*, vel *pars*. *Non. c.* 3. *n.* 158.

Postīcŭla, æ, f. 1. dim. a *postica*. *Apul. l.* 2. *Met.* Per quandam brevem posticulam intromittat me.

Postīcŭlum, i, n. pars exigua, quæ est post domum. *Plaut. Trin.* 1. 2. 157. Posticulum hoc recepit, cum ædis vendidit. Hunc locum *Agellius l.* 17. *c.* 6. adducit, ut probet *recipere* in venditionibus poni pro excipere, seu retinere. *Idem Plaut. ibid.* 4. 3. 78. Ubi nunc filius meus habitat? S. Hic in hoc posticulo.

Postīcum, ci, n. *l' uscio di dietro della casa*, ψευδία θύρα, ἐπαυλαίας, ostium in posteriore parte ædium. Natura adjectivum est. Nam & anticum, & posticum refertur ad vocem *ostium*, quomodo & *antica*, & *postica* dicitur respiciendo vocem *janua*. *Hor. lib.* 1. *ep.* 5. Atria servantem postico falle clientem. *Titian. Valiterno*, *apud Non. c.* 3. *n.* 158. Duo postica, quæ loco mercede. Ubi quidam intelligunt, agrum vel hortum post domum situm. ¶ Specialim posticum dicitur locus, ubi ventrem exoneramus, qui fere in postico domus locari solet. *Varr. apud Non. c.* 3. *n.* 158. Retrimenta cibi, quæ exierunt per posticum, vallem fecerunt. *Arnob. lib.* 2. Superfluas fœditates emittunt posticis. ¶ Item cavus locus amphitheatri, unde feræ emittuntur. *Ammian. l.* 28. *c.* 3. Ut sæpe faciunt amphitheatrales feræ, diffractis tandem solutæ posticis.

Postīcus, a, um, *che è di dietro*, ὀπίσθιος, quod retro est, a *post*, ut *anticus* ob *ante*. *Servius ad* 2. *Æn.* scribit, Augures posticam vocare septentrionalem cœli partem, anticam vero meridionalem. Unde vett. Gloss *Antica*, μεσημβρία. *Varr. l.* 6. *de L. L.* Ejus templi partes quatuor, sinistra ab Oriente, dextra ab Occasu, antica ad Meridiem, postica ad Septentrionem. *Liv. l.* 33. *c.* 8. Hortus erat posticis ædium partibus. *Solin. c.* 20. Posticis pedibus insistere. ¶ *Postica linea* in agris dividendis Servio Sulpitio dicebatur, quæ ab Oriente ad Occidentem spectaret. *Fest.* ¶ *Postica sanna*, est clancularia irrisio, a gestu ridentium aliquem a tergo. *Pers. sat.* 1. *v.* 62. Posticæ occurrite sannæ.

Postĭdĕa, adv. ideo ac postea, quasi *post id*. *Plaut. Stich.* 1. 2. 40. Cum æquius est, nos potiorem habere te, postidea viros nostros. *Id. ibid.* 5. 3. 17. Postidea loci si hoc eduxeris, &c.

Postĭdem, adv. idem ac postea. *Plaut. Aul.* 1. 2. 40. Nunc quo profectus sum, ibo, Posti-

postidem domum. Ita in manuscriptis optimis, & vett. edit. Vossius legit observatum Grotero, & aliis. Var. l. 8. de L. L. Verbis, quæ non ad rationem sunt, oportet non uti. Sic enim obsolescunt, ac postidem facilius corrigi poterunt. Sic legendum censet Scioppius. Ubi vulgo postea idem.

Postilēna, æ, f. groppiera, posolino, dovizie, lorum ex ephippio, uel clitellis, quod sub caudam jumenti alligatur, ne sarcina imposita decidat. Plaut. Cas. 1. 1. 37. Ita te aggerunda curvum equs faciam probe, ut postilena possit ex te fieri.

Postilla, ad. idem, ac postea. Catull. carm. 85. Nec sibi postilla metuebant talia verba. Ter. Phorm. 2. 1. 33. Prima coitio est acerrima, si eam sustinueris, postilla jam, ut lubet, ludas licet. Id. Andr. 3. 4. 13. Postilla nunc primum audio. da quel tempo in qua ensi è la prima volta, che ne odo novella.

Postire, neut. ob eo, is, & post, andar dopo, esser inferiore. Sidon. l. 1. ep. 11. Severianum sicut honore postibat, ita favore præcesserat.

Postis, is, m. baloftrata della porta, ‏דז‎, Germ. thurpfost, Gall. jambage, Hisp. batidor, σταθμός, valva ostii, sive latus portæ, ex lapide, lignove, a post, quod post fores stet. Duo postes sunt, quorum alter fores sustinet cardinibus affixis, alter seram recipit, & repagula, cum ostium clauditur. Cic. pro Dom. Si is postes tenuerit, & aliquid dixerit. ¶ Sæpe pro ipsis foribus ponitur. Virg. 2. Æn. v. 493. Emoti procumbunt cardine postes. ¶ Transfertur ad res alias. Lucr. l. 3. v. 370. Cernere res animus sublatis postibus ipsis, idest oculis, qui sunt animi fores.

Postliminium, ii, n. 2. ἀνακομιδή, jus recuperandi, cum in patriam redierimus, ea, quæ ex patriæ finibus egressi reliquimus. Pand. lib. 49. tit. de capt. & de postlim. &c. Postliminium est jus amissæ rei recipiendæ ab extraneo, & in statum pristinum restituendæ, inter nos, ac liberos populos, Regesque moribus, ac legibus constitutum. Nam quod bello amisimus, aut etiam citra bellum, hoc si rursus recipiamus, dicimur postliminio recipere. Idque naturali æquitate introductum est, ut qui per injuriam ab extraneis detinebatur, is, ubi in fines suos redisset, pristinum jus suum reciperet. ¶ Est a post, & limen, quod sicut in domo finem quendam facit, ita de imperii fine, seu termino dicitur, quia homo, vel res ab hostibus capta in limen nostrum postea perveniat. Scævola apud Cic. in Top. c. 8. & Gell. l. 7. c. 18. Cic. pro Balb. cap. 11. Quod si civi Romano licet esse Gaditanum, sive exilio, sive postliminio, sive rejectione hujus civitatis. Id. 2 de Or. Quem pater suus, aut populus vendidisset, aut Pater patratus dedidisset, ei nullum esse postliminium. ¶ Postliminio redire dicuntur, quæcunque a nobis alienata ad hostem pervenerunt, cum a nostro limine exierint, si post ad idem limen revertantur. Scævola apud Gel. loc. cit. & Gall. Ælius apud Fest. V. l. 49. Dig. de capt. & postlim. tit. 15. l. 19. ¶ Translate Apul. l. 1. A. A. Postliminio me in torum cupedinis reducens, h. e. cursus me per reversionem in torum ducens. Id. l. 2. Corpus postliminio mortis animare.

Postmeridiānus. V. Pomeridianus.

Postmitto, is, a. 3. idem ac postpono. Cic. pro Cal. cap. 21. Quod in alicujus agrestis periculo non postmitteret. Sed rectius optime quæque exemplaria habent prætermitteret.

Postmodo, adv. idem, ac postmodum. Liv. l. 4. Fore, ut postmodo gaudeant, se iræ moderatos. Ovid. l. 1. de ar. v. 486. voti postmodo compos eris.

Postmŏdum, adv. dopo, dipoi, postea, postremo, ex post, & modus. Liv. l. 1. Sæpe ex injuria postmodum exortam gratiam. Terent. Hecyr. 2. 1. 11. Postmodum rescisces.

Postpartor, oris, m. successor, hæres, qui post nos bona nostra adeptus possidet. Plaut. Trucul. 1. 2. 42. Ut nate parta demus postpartoribus.

Postpōno, is, sui, situm, a. 3. posporre, ‏ערב‎, Germ. nachsetzen, Gall. postposer, Hisp. posponer, περὶ δευτέρου ποιεῖν, posthabeo, vilius puto, quasi retro pono. Plin. lib. 13. cap. 19. Cyrenaica regio loton suæ postposuit paliuro. ¶ Aliquando sumitur pro omittere. Cic. l. 16. Fam. ep. 21. Omnia postposui, dummodo præceptis patris parerem.

Postprincipium, ii, progressus rei alicujus, qui principium subsequitur. Varro apud Gell. l. 16. c. 18. Voluptas autem, vel utilitas talium disciplinarum in postprincipiis existit, cum perfectæ absolutæque sunt, in principiis vero ipsis ineptæ, & insuaves videntur. Adde Plaut. Pers. 4. 1. 4.

Postputo, as, avi, atum, a. 1. posporre, posthabeo, postpono. Ter. Hecyr. 3. 5. 33. Te postputasse omnes res præ parente, intelligo. Id. Adelph. 2. 3. 9. Qui omnia sibi postputavit esse pro meo commodo.

Postquam, adv. idem ac posteaquam. Cic. Att. l. 12. Non multo, postquam tu a me discessisti. Ter. Andr. 3. 1. 16. Postquam ante ostium me audivit stare. Plaut. Merc. prol. v. 12. Biennium factum est, postquam abii domo. ¶ Interdum interposito aliquo verbo dividitur. Cic. Att. l. 6. ep. 3. Quod post accidisset, quam dedissem literas. Nepos in Dione, c. ult. Quartum post annum, quam in Siciliam redierat.

Postremĭtas, atis, ἐσχατιά, extremitas. Macrob. Saturn. l. 1. c. 11. Tam ima, quam summa postremitas.

Postrēmo, adv. ultimamente, finalmente, Ger. zuletzt, Gall. enfin, Hisp. ultimamente, en fin, τὸ τελευταῖον, τὰ δὲ τελευταῖα, ultimo loco, denique, tandem, ad extremum. Cic. de nat. Deor. l. 1. c. 37. Quæro, vester Deus primum ubi habitet, deinde quæ causa eum loco moveat, postremo Deus quid appetat.

Postrēmum, adv. idem, ac postremo. Cic. 3. de Or. In quo ille postremum institisset. Ter. Andr. 2. 1. 24. Si id facis, hodie postremum me vides. per l'ultima volta.

Postrēmus, a, um, ultimo, ‏אחרון‎, Ger. der aller letzt, Gal. dernier, Hisp. postrero, ὕστατος, ἔσχατος, ultimus, extremus, sup. a posterus. Cic. in Or. De similibus alia prima ponet, alia postrema. Plaut. Cistell. in fine. Dato plausum postrema in Comœdia. ¶ Interdum accipitur pro nequissimo. Cic. pro Rosc. Am. Ut homines postremi pecuniis alienis locupletarentur. ¶ Esse in postremis, esser degli ultimi. Id. 1. Fam. ep. 9. ¶ Ad postremum, ultimo loco, finalmente. Plaut. Aulul. 3. 5. 52. Ad postremum cedit miles. ¶ Gradus postremior, & postremissimus leguntur quidem apud Scriptores, sed non apud optimos. Gracchus apud Gell. l. 15. c. 12. Omnium nationum postremissimum, nequissimumque existimatote. Apul. de Deo Socrat. Nullum animal in terris homine postremius.

Postrīdie, adv. il giorno dopo, il giorno seguente, ‏מחר‎, Germ. des andern tags, Gall. le lendemain, Hisp. le dia despues, τῇ ὑστεραίᾳ, die postero, die sequenti, ex posteridie, quasi postero die. Construitur vel absolute. Cic. 4. Ver. Eo die nihil actum est, adesse jubentur postridie. ¶ Vel cum adv. quam. Cic. l. 14. Fam. ep. 7. Quid causæ autem fuerit, postridie intellexi, quam a vobis discessi. ¶ Vel cum gen. ut Postridie ejus diei, calendarum, nonarum, iduum. Cic. l. 3. Fam. Hæc scripsi postridie ejus diei, cum castra haberem in agro Mopsuestiæ. Cæl. Cic. l. 8. ep. 2. Postridie ejus absolutionis in theatrum Curionis Hortensius introiit. ¶ Vel cum acc. Cic. Att. l. 16. ep. 4. Quæ postridie ludos Apollinares futura est. Suet. in Aug. c. 92. Postridie nundinas.

Postriduānus, a, um, adject. qui postridie venit, uel fit. Macrob. l. 1. Satur. c. 16. Majores nostri dies postriduanos ad omnia cavendos putarunt. V. Ater.

Postridŭo, adv. idem ac postridie. Plaut. Mil. 4. 2. 92. Postriduo natus sum ego, mulier, quam Jupiter ex Ope natus est.

Postscenium, ii, n. pars theatri post scenam. Translate Lucret. l. 4. v. 1177. Postscenia vitæ vocat eas actiones, quas homines celant. verba sunt: Omnia summopere hos vitæ postscenia celant, Quos retinere volunt. Alii legunt post scenia, divisim.

Postscrībo, is, ipsi, iptum, a. 3. scriver dopo. Tacit. Ann. 3. c. 64. Tiberii nomen suo postscripserat.

Postsignāni milites dicuntur qui post signa collocati sunt. Ammian. l. 18. c. 20 & l. 24. c. 23. V. Salmas. de Milit. Rom. pag. 157.

Postvenio, is, n. 4. venir dopo. Plin. l. 18. c. 25. Nunc præcurrente tempestatum significatu, nunc postveniente.

Postverte, vel Postvorta, æ, Dea, quæ perverso partui præsidet, ut cum non caput, sed pedes primi in nascendo existunt, ut Prosa erat, quæ recto partu prodierat. Varro apud Gell. l. 16. c. 16. Sed Ovid. l. 1. Fast. scripsit, Porrimam, & Postvertam, vel sorores, vel comites in exilio Carmentæ fuisse, Porrimam res præteritas cecinisse, Postvertam prædixisse, quæ futura essent. Item & apud Macrob. l. 1. Saturn. c. 7. legere est. Ovid. loc. cit. v. 633. Porrima placantur, Postvertaque, sive sorores, sive fugæ comites, Mænali Nympha, tuæ. Altera quod porro fuerat, cecinisse putatur: Altera versurum postmodo quidquid erat.

Postularia fulgura, quæ votorum, aut sacrificiorum spretam religionem designant. Fest.

Postulatĭo, onis, f. domanda, αἴτησις, actus postulandi, petitio. Cic. Att. l. 5. Est illa quidem impudens postulatio. Id. ad Q. Fr. Cum te unum diceret postulationi L. Sextii Pansæ restitisse. ¶ Postulationibus vacare, vel respondere, est eas expedire. Plin. l. 7. ep. ult. Cum explorasset Consules postulationibus vacaturos. ¶ Dicitur etiam de actionibus advocatorum, patronorumque in foro. Suet. in Ner. c. 7. Celeberrimis patroniis non translatitiis, & breves, ut assolet, sed maximas, plurimasque postulationes certatim ingerentibus. ¶ Interdum sumitur pro supplicatione publica, quæ in templis Deo, & Cælitibus fit ad eorum iram averruncandam. Cic. de Arusp. Resp. c. 10. Postulationes decretas esse Jovi, Saturno, Neptuno, Telluri, Diis cælestibus. ¶ Interdum pro querela, interpositione querelarum. Plaut. Bacch. 3. 3. 45. Aeris postulatio hæc est, cum hujus dicta intelligo.

Postulatitius, a, um, αἰτηματικός, quod postulatur, seu ad postulationem conceditur, ut Postulatitii gladiatores, quos postulante populo præter ordinarios, & consuetos exhibere Principes benignitate consueverant. Sen. ep. 7. Hac plerique ordinarii paribus, & postulatitiis prætereunt.

Postulātor, oris, m. αἰτητής, qui postulat. Suet. in Ner. c. 15. Ut jurisdictione postulatoribus, nisi sequenti die, &c. Aliqui legunt postulationibus.

Postulatorius, a, um, adject. quo aliquid postulatur. Itaque postulatoria fulmina, apud Senec. l. 2. quæst. nat. c. 49. sunt quibus sacrificia intermissa, aut non rite facta repetuntur, quasi iis postulent Dii, ut res sibi divinæ rite fiant. Hæc Festus postularia vocat.

Postulātrix, icis, f. quæ postulat. Tertull. de carne Christi, c. 13. adjective solemnitates postulatrices.

Postulātum, i, domanda, αἴτημα, idem ac postulatio, idest petitio. Cic. Att. l. 7. Postulataque hæc ab eo interposita esse. Id. l. 12. Fam. ep. 4. Ultro ab illo ad nos intolerabilia postulata retulerunt. Nepos 7. c. 8. Postulata facere noluit. soddisfare alle domande.

Postulatus, a, um, domandato, petitus. Flor. l. 4. c. 12. Postulatum silentium. ¶ Item delatus, accusatus. Plin. l. 7. c. 27. Sit proprium Catonis, quater & quadragies causam dixisse, nec quemquam sæpius postulatum, & semper absolutum. Cic. 2. ad Q. Fr. ep. 3. a med. Sextius a Nerio de ambitu postulatus. ¶ Argentum postulatum apud Martial. lib. 7. epigr. 85. videtur esse pustulatum, vel pusulatum, V. Pusulatus.

Postulatus, us, m. idem ac postulatio, sive petitio. Liv. l. 4. c. 9. Postulatu audito matris, tutorumque.

Postulio, onis, f. idem, ac postulatio, a postulando: vox est sacrorum. Varr. l. 4. L. L. Esse responsum, Deum manium postulionem postulare. h. e. sacrificium ad ejus iram placandam, & veniam postulandam. Arnob. l. 4. In cæremoniis vestris, rebusque divinis, postulionibus locus est.

Postŭlo, as, avi, atum, a. 1. domandare, ‏שאל‎, Ger. begehren, Gal. demander, Hisp. demandar, δέομαι, αἰτέω, posco, peto, vel, ut aliqui explicant, rem debitam, & justam peto, meo quodammodo jure peto. Solet distingui inter postulare, poscere, petere, obsecrare, & flagitare, quia poscimus imperiose, petimus precario, postulamus jure, obsecramus, cum per sacra rogamus, flagitamus non sine strepitu verborum, addendo convicium. Cic. pro Quinct. Tamen, quia causa postulat, non flagitat, prætereo. Id. 6. Verr. Nemo tam audax, qui posceret, nemo tam imprudens, qui postularet, ut venderet. Sed hæc differentia non observatur. Construitur cum acc. Cic. Att. l. 2. Statim fidem publicam postulavit. ¶ Vel cum acc. & abl. cum præp. a, ab. Cic. de Am. Neque quicquam unquam, nisi honestum, & rectum alter ab altero postulabit. ¶ Vel cum abl. & præp. pro. Gell. l. 7. c. 19. P. Scipio Africanus postulavit pro L. Scipione Asiatico fratre. ¶ Duos etiam acc. videtur habere. Cic. Att. l. 2. ep. 7. Orationes me autem duas postulas. Alii leg. a me. ¶ Vel cum conjunctivo, & particula ut. Cic. Fam. 1. ep. 2. Postulatum est, ut Bibuli sententia divideretur. ¶ Vel cum infinito. & sæpe accipitur pro cupere, velle. Terent. Adelph. Per oppressionem ut hanc mihi eripere postulet. Id. Eun. 1. 1. Si tu postules certa ratione facere. ¶ Item pro requirere, exigere, ut Persona, res, causa, locus, tempus postulat. Cic. in Or. Ut causæ natura, & temporis ratio postulabit. Id. l. 2. Fam. ep. 25. Ut amicitia nostra, & tua fides postulabit. ¶ Item pro æquum censere. Plaut. Asin. 3. 1. 3. Ubi piem pietatem, si isto more moratam tibi postulem placere, mater, mihi quo pacto præcipis? ¶ Item pro interrogare. Cic. pro Balbo. Sapientes homines, & publici juris periti Gaditani M. Lepido, Q. Catulo Coss. a Senatu de fœdere postulaverunt. Cæs. l. 1. B. G. Postulare de colloquio, domandar d'abboccarsi. ¶ Est etiam desiderium suum, vel amici in jure, apud eum, qui jurisdictioni præest, exponere, vel alterius desiderio contradicere. Ulp. l. 1. ff. de postul. ¶ Item accusare, seu querelam dicere de altero apud aliquem. Cic. Q. Fr. l. 3. ep. 17. Gabinium tres adhuc factiones postulant. Id. ib. l. 2. ep. 7. Sextius ab indice Cn. Nerio Pupinia de ambitu est postulatus. Suet. in Cæs. c. 4. Dolabellam Consularem, & triumphalem virum repetundarum postulavit. ¶ Postulare quæstionem, ejus est, qui injuriam sibi factam queritur, cui alteri, quam vindicare ad eum pertineat. Liv. l. 2. Quæstionem postulantibus iis, qui pulsati fuerant. Sic postulare servos in quæstionem, apud Cic. pro Mil. c. 20.

Postumiātus, us, m. locus posterior. Tertull. advers. Valentin. c. 35. Sunt qui nec principatum Bytho defendant, nec postumatum.

Postumiānus, a, um, ad Postumium aliquem pertinens, ut Postumiana imperia, Gell. l. 1. c. 13. Postumiana cædes, Liv. l. 4. c. 51.

Postumius, a, um, Postumianus, ut Postumia lex, Plin. l. 14. c. 12. Postumia via, Tacit. 3. hist. c. 21. quæ fuit in Gallia Togata, apud Bebriacum, in Veronensi agro, ferebatque ad occidentem, Genuam versus.

Postŭmo, as, n. 1. posterior sum. Tertull. Apolog. c. 19. Prophetæ Mosy postumant. Adde de resurr. carn. c. 45.

Postŭmus, a, um, adject. ultimo, postremus, ultimus, a post, ut extimus ab extra, intimus ab intra. Apul. l. 4. Metam. Postuma spes. Virg. 6. Æn. v. 763. Silvius, Albanum nomen, tua postuma proles, Quem tibi longævo serum Lavinia conjux Educet, &c. Sunt hic magnæ interpretum lites. Ajunt enim quidam, Silvium post mortem Æneæ natum, atque ideo scribunt posthume. Ionævo autem exponunt, inter Deos agenti, immortali. Aliis tamen hujusmodi interpretatio durior videtur. ¶ Postumus cognomen Romanum, rectius scribitur sine aspiratione: sic enim plerumque legitur in antiquis monumentis. Manut. in Orthogr. ¶ Posthumus alio sensu V. suo loco.

Postvorta. V. Postverte.

Postvota, æ, epithetum Veneris apud Servium ad Æneid. 1. v. 724.

Postus. V. Positus.

Potabĭlis, le, adject. potabile, qui potari potest. Auson. de urbib. 14. v. 31. Fons medio potabilis haustu. Cæl. Aurel. Tard. 1. c. 4. Medicamentis potabilibus uti.

Potacŭlum, i, n. potio, potatio. Tertul. Apolog. c. 37. Non epulis, nec potaculis.

Potamantis, is, f. ποταμαντίς, herba, qua pota homines insanire dicuntur. Plin. l. 24. c. 27.

Potamogīton, onis, ποταμογείτων, herba fluviatilis. Plin. l. 26. c. 8.

Potatio, onis, f. πόσις, actus potandi. Cic. 1. de Div. Si modo temperatis escis, modicisque potationibus ita est affectus, ut sopito corpore ipse vigilet.

Potātor, oris, m. bevitore, φιλοπότης, qui potationibus indulget. Plin. l. 20. c. 23. Radix cujusque ex aqua decocta potatoribus sitim facere narratur. Adde Plaut. Men. 2. 1. 34.

Potatōrius, a, um, adject. ad potandum aptus, ut potatorium vas. *Plin. Valer. l. 3. c. 34.*

Potātus, a, um, *bevuto*. *Plin. l. 2. c. 103.* In Palisco Clitumni amnis aqua potata candidos boves facit.

Potātus, us, m. potus, potatio. *Apul. l. 7. Met.* Vinum potatui affatim sufficiens.

Pote, particula, quæ cum *ut* juncta significat quippe, nempe, quoniam. *Cic. 5. Fin. c.* Utpote qui peregre depugnavit. ¶ Adhibetur etiam pro *potest*. *Terent. And. 3. 1.* Nihil pote supra. *Perf. sat. 1. v. 56.* Qui pote? vis dicam? &c.

Potens, entis, o. *potente*, [Hebrew], Ger. *vermogend*, Gal. *puissant*, Hisp. *poderoso*, [Greek], qui multum potest, qui in magna potentia est, magnis opibus, & copiis præditus, atque affluens. Construitur vel absolute. *Cic. pro Domo, cap. 19.* Cum tu Potens, ac potans per medium forum popularis civitates. *Id. 6. Att. ep. 3.* Potentissimi homines. ¶ Vel cum abl. *Virg. 1. Æn.* Terra antiqua, potens armis, atque ubere glebæ. ¶ Vel cum gen. *Liv. l. 8.* Inter farcinas obiacentes neque pugnæ, neque fugæ satis potentes caeduntur. *Id. l. 26. c. 33.* Dum liber, dum mei potens sum. ¶ Potens Imperii, qui Imperium obtinet. *Tac. Ann. 11. c. 35.* ¶ Potens Regni, ei Regno maturus. *Liv. l. 1.* Juvenam jam esse dicitans, ac Regni potentem. ¶ Potens uteri, est præses mulieribus parturientibus. *Ovid. 9. Metam.* Diva potens uteri, idest Diana, seu Ilithya, seu Lucina. Sic Potens scelerum, apud *Stat. 11. Theb.* h. e. qui in sceleribus patrandis valet plurimum. Potens mentis, hoc est compos, *Senec. Thyest. v. 547.* Iræ potens, qui iram coercet, *Curt. l. 9. c. 2.* Num tenuit iram Alexander, cujus alioquin potens non erat, *la collera, da cui ordinariamente si lasciava trasportare*. Sic potens superstitionis, *chi non si lascia vincere dagli scrupoli*. *Id. Curt. l. 7. c. 7.* ¶ Voti aliquem potentem facere, h. e. compotem. *Ovid. 8. Metam.* ¶ Construitur & cum infinito. *Ulpian. l. si ambo. Dig. de compensat.* Si quis igitur potens compensare solverit. ¶ Et cum ablat. & præp. *in*. *Catull. epigr. 98. (al. 101.)* Sis in amore potens. *Quintil. l. 6. c. 2.* Potentissimus in affectibus. ¶ Et cum accus. & præp. *ad*. *Id. l. 6. c. 1.* Potentior ad efficiendum. ¶ Tribuitur & rebus inanimis. *Ovid. 3. Amor. el. 11.* potentia verba. *Id. ibid. el. 7.* Auro nihil potentius. *Quinctil. lib. 6. cap. 4.* potentissima argumenta. *Plin. l. 13. c. 2.* Potentissimus odor. ¶ Potens absolute, more substantivi. *Cic. Fam. 9. ep. 16.* Contra potentes ne quid stulte dicam, aut faciam. *Horat. l. 3. od. 30.* Ex humili potens.

Potentātor, oris, m. potens, princeps. *Tertull. de resurr. carn. c. 23.* Solus potentator, & rex regnantium.

Potentātus, us, m. *potentato*, *principato*, [Greek], potentie, principatus, a *potens*. *Cæs. l. 1. B. G. c. 31.* Cum tantopere de potentatu inter se multos annos contenderent. *Liv. l. 26. c. 38.* At ille cum ab re aversus, tum æmulo potentatus inimicus rem Annibali aperit.

Potenter, adv. *potentemente*, [Greek], quantum fieri potest. *Hor. in Arte v. 40.* Cui lecta potenter erit res. *Quinctil. l. 6. c. 4.* Quod in altercatione fit potentius. *Id. Declam. 274.* Potentissime dicere.

Potentia, æ, *potenza*, *podestà*, [Hebrew], Ger. *machte*, Gal. *puissance*, Hisp. *potencia*, [Greek], vis, vires, potestas, a *potens*. *Virg. 1. Georg.* Ne tenues pluviæ, rapidive potentia Solis Acrior. ¶ Sæpe sumitur pro auctoritate, & opibus civilibus. *Cicer. 2. de Invent.* Potentia est ad sua conservanda, & alterius obtinenda idonearum rerum facultas. ¶ Differunt secundum Priscianum potentia, & potestas, quod potestas magis pro vi accipitur, potentia pro dominatione. Sed hæc differentia non observatur. *Cic. 3. Off.* Dummodo potentiam consequantur. *Id. pro Mur. cap. 51.* Erant in magna potentia, qui consulebantur. *Plin. l. 3. ep. 7.* Fuit inter principes civitatis sine potentia, sine invidia.

Potentialĭter, adverb. *Sidon. l. 7. ep. 14.* Cui me animus potentialiter notum morum similitudine facit.

Poterion, n. 2. genus herbæ. *Plin. l. 27. c. 12.* Poterion, aut, ut alii vocant, phrynion, vel neurada, large fruticat, spinis retortidis, lanugine spissa, foliis parvis, rotundis, ramulis longis, mollibus, lentis, tenuibus, flore longo, herbacei coloris, seminis nullo usu, sed gustu acuto, & odorato.

Poterium, ii, [Greek], poculum. *Plaut. Stich. 5. 4. 12.* Nos nostro Samiolo poterio tamen bibimus. *Adde Trinum. 4. 3. 20.*

Potesse, & Potessim. V. Possum.

Potesta, æ, f. 1. idem ac potestas, apud vet. *Plaut. Merc. Prol. v. 63.* Neque potestam sibi fuisse. Sed rectius legitur *potestatem* in opt. editionib.

Potestas, atis, *podestà*, *licenza*, *potere*, [Hebrew], Ger. *andgewalt*, Gall. *puissance*, Hisp. *potencia*, *facultad*, [Greek], potentia, vis, facultas, a *potens*. *Cic. 3. de Leg. c. 5.* Regia potestas. *Id. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1.* Redigere aliquem in suam potestatem. *Id. ibid.* Tenere motum animi in sua potestate. *Id. 5. Fam. ep. 4.* Omnibus in rebus me fore in tua potestate, tibi confirmo. *Id. Catil. c. c. 15.* Habere familiam in potestate. V. Familiam. In potestate sua aliquos continere. *Id. Phil. 8. c. 10.* Conveniendi sui potestatem omnibus facere. *Id. ad Q. Fr. l. 1.* Cum neque Prætorem diebus aliquot adire possent, vel potestatem sui facerent. *Id. Fam. 1. ep. 7.* Quoties mihi certorum hominum potestas erit, quibus dem, non prætermittam. *Id. pro Dom. cap. 29.* Vitæ, necisque potestatem habere in aliquem. Sic dare, deferre, permittere, concedere, tradere potestatem alicujus rei alicui, *dar facoltà*, *dar licenza*, *dar comodo*. *Cic. pro Balb. pro Quint. 1. de Orat. post red. in Sen. & alibi*. ¶ In potestate mea est hoc facere, *è in mio potere*, *in mio arbitrio*. *Cic. 4. Ver.* Petis a me, quod in tua potestate est. ¶ Dicitur etiam potestas de consilio, & ratione. Hinc Exire de potestate, est mentis impotem fieri. *Cic. 3. Tusc. c. 5.* Itaque nihil melius, quem quod est in consuetudine sermonis Latini, cum exisse ex potestate dicimus eos, qui effrænati feruntur aut libidine, aut iracundia. Quanquam ipsa iracundia libidinis est pars. Sic enim definitur iracundia, ulciscendi libido. Qui igitur exisse ex potestate dicuntur, idcirco dicuntur, quia non sunt in potestate mentis, cui regnum totius animi a natura tributum est. *Id. 4. Tusc. c. 36.* Iratos proprie dicimus exisse de potestate, id est de consilio, de ratione, de mente. ¶ Metonymice accipitur pro eo, qui Magistratum gerit, vel Judiciis præest, denique pro Principe potenti, quem Græci Dynastam vocant. *Cic. 1. Tusc.* Sed tanquam a Magistratu, aut ab aliqua Potestate legitime, sic a Deo evocatus, atque emissus exierit. ¶ Hinc Prætores urbium Potestates appellantur. *Sueton. in Claud. c. 23.* Jurisdictionem de fidei commissis, quotannis, & tantum in urbe delegari Magistratibus solitam, in perpetuum, atque etiam per Provincias Potestatibus demandavit. *Juven. sat. 10. v. 99.* An Fidenarum, Gabiorumque esse potestas. Adde *Plin. l. 9. c. 8.* ¶ Hinc potestas dicitur de imperio, seu jurisdictione in Rep. *giurisdizione*, *comando*. *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 7.* Potestates gerere. *Cic. Phil. 1. c. 7.* Versari cum imperio, & potestate in Republica. *Sueton. in Cæsare c. 30.* Potestate abire.

Potestatīvus, a, um, adject. qui potestatem habet. *Tert. adv. Hermog. cap. 19.* Arche non tantum ordinativum, sed & potestativum capit principium.

Potestur. V. Possum.

Pothos, i. m. [Greek], flos vere specie, cujus duo genera tradit *Plin. l. 21. c. 11.* ¶ Quidam putant esse eundem illum, quem recentiores florem Constantinopolitanum appellant. Gall. *Croix de Hierusalem*.

Potiens, entis, particip. a potior, iris. *Cicer. 3. Tusc. c. 18.* Naturæ voluptatibus potiens dolore caret.

Potilis, le, adject. potabilis. *Cæl. Aurel. Tard. 3. c. 8. & l. 5. c. 8.*

Potin', *si può? puoi tu?* pro potes ne? vel potis ne es? *Terent. Adelph. 4. 2. 23.* Potin', ut desinas? *Id. Andr. 2. 6. 6.* Potin' es mihi verum dicere?

Potina, æ, Dea apud Romanos, quæ puerorum potui præsidere putabatur, ut Edusa eorundem alimentis. *Varr. Non. c. 2. n. 110.*

Potio, onis, f. *bevanda*, [Hebrew], Ger. *ein trunck*, Gall. *breuvage*, Hisp. *bevida*, [Greek], potus. *Cic. 4. Tusc.* Quin, quod ne mente quidem recte uti possumus multo cibo, & potione repleti? *Id. 1. Fin.* Cum cibo, potioneque fames, sitisque depulsa est. *Id. de Sen.* Tantum cibi, & potionis adhibendum, ut reficiantur vires, non opprimantur. ¶ Dicitur & de medicamento, quod bibitur. *Cicer. pro Cluent. cap. 14.* Pharmacopola circumforaneus prima potione mulierem sustulit. *Cels. l. 4. c. 8.* Potiones efficaces ad id. Adde *Plaut. Men. 5. 5. 31.* ¶ Servus a potione, est pincerna. *Inscript. apud Gruter. pag. 578. n. 2.*

Potiōno, as, a. 1. *dar da bevere*, [Greek], potum præbeo. *Sueton. in Calig. c. 50.* Creditur potionatus a Cæsonia uxore amatorio quidem medicamento, sed quod in furorem verterit. Adde *Veget. de Re Veter. l. 1. c. 34.*

Potior, & potius, o. 3. *migliore*, [Greek], [Greek], melior, præstantior, charior, antiquior. *Cicer. de Amic.* Itaque cives potiores sunt, quam peregrini, & propinqui, quam alieni. *Id. 1. Fin.* Judicabit, nulla ad agendum his esse potiora. *Id. in Somn. Scip. c. 1.* Nihil mihi fuit potius quam ut Masinissam inviserem. *Tacit. in Agric. c. 33.* Honesta mors turpi vita potior. ¶ Potiorem habere, est præferre. *Cæs. l. 1. B. C.* Semper se Reipublicæ commoda privatis necessitudinibus habuisse potiora. ¶ In rebus amatoriis potiores dicuntur, qui apud amicam magis gratia valent. *Tibull. l. 1. el. 6.* At tu, qui potior nunc es, mea furta caveto. *Horat. Epod. 15.* Non feret, assiduas potiori te dare noctes. ¶ Potior pro compos, h. e. qui re aliqua potitus est. *Plaut. Cas. 1. 1. 22.* Hercle me suspendio, quam tu ejus potior fias, satius est mortuum. Alii tamen legunt *potitor*.

Potior, iris, d. 3. *impadronirsi*, [Hebrew], Ger. *uberkommen*, Gal. *jouir*. Hisp. *alcançar*, [Greek], est potiri, seu compotem alicujus rei fieri, vindicare sibi, adipisci, acquirere, a *potis*. Construitur vel absolute. *Cic. de Sen.* Cujus voluptatis avidæ libidines temere, & effrenate ad potiundum incitarentur. ¶ Vel cum gen. *Cic. pro Rosc. Am.* Prudentissima civitas Atheniensium, dum ea rerum potita est, fuisse dicitur. *Auct. ad Her. l. 4. c. 25.* Atheniensium potiti sunt Spartiatæ. ¶ Vel cum abl. *Cic. 2. Off.* Omni Macedonum gaza, quæ fuit maxima, potitus est Paullus. ¶ Vel cum acc. *Nepos Eumen. c. 3.* Qui summam imperii potirentur. *Lucr. l. 3. v. 1050.* Homerus sceptra potitus. ¶ Sumitur interdum passive pro venire in alienam potestatem. *Plaut. Capt. a. 1. sc. 1. v. 24.* Nam postquam meus Rex est potitus hostium. ¶ Est etiam compotem esse, dominum esse, possidere, in potestate habere, tenere, frui. *Id. l. 1. Fin.* Ii, qui potiuntur rerum, idest imperium tenent, imperio fruuntur. *Id. de Sen.* Deinde iis, quibus senectus si non abunde potitur, non omnino caret. *Ter. Adelph. a. 5. sc. 4. v. 17.* Ille alter sine labore patria potitur commoda. ¶ Est etiam tertiæ conjugationis. *Virg. 3. Æn.* Fas omne abrumpit, & auro Vi potitur. *Ovid. 13. Met.* Tuque tuis armis, nos te poteremur Achille. Alii legunt *potiremur*. *Valer. Flac. l. 7. v. 54.* Scilicet Ætolus potiretur ut auro. Alii *poteretur*. ¶ Legitur & *potio*, *is*, active positione. *Plaut. Amph. 1. 1. 23.* Qui liberum liber eum (h. e. me) nunc potivit pater servitutis. *Festus*: Potitus servitute ab antiquis dicebatur, qui, ut ait Labeo, servitutem servit. Eodem sensu *Ter. Phorm. 3. 1. 5.* Ne quid decepta potiretur mali. Al. leg. *pateretur*.

Potis, & te, o. 3. *potente*, *che può*, [Greek], potens. *Plaut. Mil. 3. 1. 92.* Alteri sapienter potis es consulere. *Virg. 3. Æn.* Nec potis Jonios fluctus superare sequendo. *Cic. 2. Tusc. c. 16. ex antiquo Poeta.* Neque sanguis ullo potis est pacto profluens consistere. ¶ Adhibetur etiam in plurali numero. *Varr. l. 2. R. R. c. 2.* Ut videamus, quid pollutas potis sint. *Plaut. Pœn. 1. 2. 17.* Duæ populo plus satis dare potis sunt.

Potissime, adv. idem ac potissimum. *Cic. pro Mur.* Is potissime honore affecto defensor daretur. *Id. 2. de Or.* Non potissime confirmo.

Potissimum, adv. *principalmente*, [Greek], maxime, præcipue, adv. sup. a *potis*. *Cic. 1. de Leg.* A Deo nobis causa ordienda est potissimum. ¶ Differunt potius, & potissimum, quod potius ad duo tantum, potissimum ad plura refertur, ut fit in cæteris comp. & sup. ut Quem potius instituam hæredem? Fabium, an Lucium? Quem jurisperitorum potissimum consulam? *Auct. ad Her. l. 1.* Cum quærit, utrum de duobus potius, aut quid de pluribus potissimum dicat. ¶ Invenitur tamen quandoque potissimum referri ad duo. *Cic. de Invent.* Quanquam præstet honestas incolumitati, tamen utri potissimum consulendum sit, deliberetur.

Potissimus, a, um, *ottimo*, *speciale*, *singolare*, [Greek], [Greek], optimus, præstantissimus, præcipuus, sup. a *potis*. *Quintil. l. 10. c. 3.* Denique ut semel, quod est potissimum, dicam, id est præcipuum. *Plin. l. 14. c. 2.* Hactenus potissima nobilitas datur peculiaribus, ac vernaculis Italiæ.

Potitii, orum, m. 2. Herculis Sacerdotes, a *potando*, quod soli extis solemnibus vescerentur, ut Pinarii, a [Greek], *esurio*, quod non ederent, sed ministrarent. *Serv. ad 8. Æn.* V. Pinarii.

Potito, as, a. 1. *avvinazzo*, sæpe poto, consuetudinem potandi habeo, freq. a *poto*. *Plaut. Amph. 1. 1. 103.* Pterela Rex, qui potitavit. *Id. Asin. 4. 1. 26.* Tecum una postea æque pocula potitet.

Potiuncŭla, æ, f. *picciola bevanda*, parva potio. *Sueton. in Domit. c. 21.* modicam in ampulla potiunculam sumere.

Potius, *piuttosto*, [Greek], [Greek], magis, adv. compar. a *potis*. *Cic. 2. Tusc.* Zeno propositus Eleates, qui perpessus est omnia potius, quam conscios delendæ tyrannidis indicaret.

Potnia, æ, Potniæ, [Greek], opp. est Bœotiæ, Thebis proximum, prope Potnium fontem. Ibi Glaucus ab equis dilaceratus fuit. ¶ Potniæ etiam, opp. Magnesiæ, in Macedoniæ, & Thessaliæ confinio. *Plin. l. 4. c. 9.* Apud Potnias pascua sunt, in quibus asini in rabiem vertuntur. *Plin. l. 25. c. 8.*

Potniades, f. 3. mulieres, vel equæ ex Potnia, urbe Bœotiæ, vel etiam Magnesiæ. *Virg. in Georg. 3. v. 268.* Quo tempore Glauci Potniades malis membra absumpsere quadrigæ. *Ovid. in Ibin, v. 553.* Potniadum morsus subeas, ut Glaucus, equarum. V. Potnia, & Glaucus. ¶ Hoc etiam nomine Bacchæ, & Mænades appellatæ sunt, sc. ab eadem urbe Bœotiæ. *Hesych. & Lil. Greg. Girald. primo suo Syntagmate de Hist. Deor.* Aliqui pro Bacchis, & Mænadibus Potniades dictas esse volunt Deas quasdam, quæ furorem facerent, a Potnio fonte, vel puteo, ex quo si aqua pota fuisset ab equis indigenis, furore agitabantur.

Poto, as, potavi, & potus sum, potatum, vel potum, a. 1. *bere*, [Hebrew], Ger. *trincken*, Gal. *boir*, Hisp. *bever*, [Greek], bibo. V. *potus*, *os*. *Cic. in Brut.* Si potare velis, de dolio tibi hauriendum est. *Virg. 3. Georg.* Et lac concretum cum sanguine potat equino. *Ter. Phorm. 5. 3. 9.* Apud me potaturus est. *Claudian. in Eutrop. l. 2. v. 430.* Pro Rheno poturus Halyn. *Virg. Ecl. 7.* potum venient per prata juvenci. *Col. l. 11. c. 31.* Dabitur potatum bobus imbecillis. *Varr. apud Gell. l. 2. c. 25.* Cum a cœna, & prandio, & poto, & cœnatus sum, & pransus sum, & potus sum dicamus. ¶ Arbores quoque potare dicuntur, *s'innacquarsi*, cum liquor earum radicibus affunditur. *Plin. l. 12. c. 1.* Docuimus, etiam arbores vina potare. ¶ Item lanæ, cum colores accipiunt. *Plin. l. 9. c. 38.* Quinis lana potat horis, rursusque mergitur. Adde *Horat. l. 1. ep. 10.* ¶ Usurpatur & impersonaliter. *Cic. 2. Phil. c. 27.* Domus erat aleatoribus referta, plena ebriorum, totos dies potabatur.

Potor, oris, m. idem ac potator. *Hor. l. 1. ep. 10.* Quæ scribuntur aquæ potoribus.

Potorium, rii, *bicchiero*, [Greek], vas, quod ad potum destinatum est, al. poterium. *Plin. l. 33. c. 12.* Mille convivas totidem aureis potoriis mutantem vasa cum ferculis saginasse.

Potorius, a, um, [Greek], quod ad potandum pertinet. *Paul. l. 3. ff. de supell. leg.* Vitrea escaria, & potoria in supellectile sunt, sicut fictilia. Adde *Martial. l. 14. in inscr. epigr. 110.*

Potrix, icis, f. quæ potat. *Phædr. l. 4. fab. 4. v. 25.* Seponis potrici plenam antiquis apothecam cadis.

Potua, æ, Dea quæ potui præest, ut Victa, quæ victui. *Arnob. l. 3.*

Potulens, V. Poculentus.

Potulentus, a, um, *ubbriaco*, [Greek], ebrius. *Suet. in Oth. c. 2.* Atque invalidum quemque obviorum, aut potulentum corripere. ¶ Aliqui addunt pro etiam pro re, quæ potui idonea est. *Gell. l. 4. c. 1.* Penus est, quod esculentum, aut potulentum est. Sed & hic, & apud alios Scriptores *poculentus* legi debet.

Potūra, æ, idem ac potio. *Varro l. 4. de L. L.* Sic potura a potu, non ut nunc a [Greek].

Potus, i, m. s. pudendum, pellis, qua glans virilis tegitur, ὁ πόσθη, quod idem notat. *Auct.* Catalectorum. Scilicet hoc fine fraude, Vari dulcissime, dicam, Dispeream, nisi me perdidit iste potus. Sin autem præcepta vetant me dicere, sane Non dicam, sed me perdidit iste puer. Nequiuscolo, inquit, vocabulo puerum, quem amo, potum, sive putum, hoc est, πόσθων, appellarem: verum quia metri ratio impedit, quominus id in pentametri fine usurpem, fane pro eo utar pueri vocabulo, si non re, at metro tamen magis apto. *Voss. in Etymol.* in voce Propetium.

Potus, a, um, *bevuto*, πεπωκώς, particip. a poto. *Cic. in Brut.* Excepisse sanguinem patera, & eo poto mortuum concidisse. ¶ Sumitur etiam active pro eo, qui potavit, πεπωκώς. *Cic. l. 2. Fam. ep.* 22. Etsi domum bene potus, seroque redieram.

Potus, us, m. *bevanda*, שקוי, Ger. *tranck*, Gal. *beuvage*, Hisp. *bevida, vievo*, πόσις, potio. *Cic. de Div. c.* 29. Cum sit immoderato obstupefacta potu, atque pastu. *Cels. l. 2. c.* 13. Medicamentorum potus dare.

P ANTE R.

Practicus, a, um, *pratico*, πρακτικός, activus, ad actionem spectans, actu ipso aliquid perficiens, ut Artes practicæ, quæ in exercitatione, & actione consistunt. *Quintil. l. 2. c.* 18. hanc vocem scribit græcis literis. Est enim a πράσσω, *facio*, *operor*.

Præ, *avanti*, לפני, Germ. *vor*, Gall. *devant*, Hisp. *avante*, *delante*, πρό, ante, præp. ex iis, quæ abl. inserviunt, a Græca voce allata, o in æ mutato. Construitur vel absolute. *Ter. Andr.* I præ, sequar. ¶ Vel cum abl. *Liv. l.* 1. *c.* 7. Quo præ se armentum agens amnis trajecerat. ¶ Præ se ferre, est dicto, vel facto, ipsa statim fronte, palam, & publice aliquid profiteri, ostendere, demonstrare. *Cic. de Leg. Agr.* Sed vocem meam præ vobis indicem cæterarum erga me voluntatum, ac studiorum tulistis. ¶ Præ se gerere, idem, ac præ se ferre. *Cic. 2. de Inv.* Affectionis quidem ratio perspicuam solet præ se gerere conjecturam. ¶ Reperitur etiam cum dat. *Plaut. Pœn.* 3. 3. 57. Trecentos nummos Philippeos portat præ sibi. Alii rectius leg. *præ se*. ¶ Sæpe accipitur pro respectu, sive ad comparationem, *in paragone*. *Cic. pro R. Am.* Hominem præ se neminem putat. *Id. in Off.* In quibus utilitatis species præ honestate contemnitur. *Plaut. Stich.* 2. 3. 37. Imo res omnes relictas habeo, præ quod tu velis, idest præ eo, quod, &c. *Id. Mil.* 2. 2. 20. Nihil quidem hoc præ ut alia dicam. ¶ In hac significatione construitur etiam cum adv. *quam*. *Plaut. Amph.* 2. 2. 3. Parva res est voluptatum in vita, præ quam quod molestum est. ¶ Item pro *ob*, propter. *Cic. in Tusc.* Solem præ jaculorum multitudine non videbitis. *Id. in Fam.* Non hercule præ lacrymis possum reliqua scribere. Sic præ gaudio, præ amore, præ ira. *Liv. Ter. & al.* ¶ Item pro extra, præter. *Gel. l. 1. c.* 5. Præque se uno cæteros omnes rudes, atque agrestes prædicabat. ¶ Præ manibus. V. Manus.

Præacŭo, is, a. 3. προθήγω, ante acuo, valde acuo. *Cato de R. R.* Vitem utrinsque tenerem præacuito. Alii leg. *præacuito*.

Præacūte, adv. valde acute. *Apul. Apol.* An præacute vobis cepetisse videbamini.

Præacūtus, a, um, πρόοξυς, valde acutus. *Cæs. l. 2. B. G.* Præacutas trabes in muro collocabant. Adde *l. 4. c.* 17.

Præalte, adverb. valde alte. *Veget. l. 4. de re milit. c.* 21. Trabs in terram præalte defigitur.

Præaltus, a, um, valde altus. *Liv. l.* 30. *c.* 2. Ostium fluminis præalti, quo circumagi naves in stationem tutam possint.

Præambŭlo, as, ante ambulo. *Martian. Capella l.* 9. ¶ Unde præambulus, a, um, apud eundem *ibid.* ille, qui ante ambulat.

Præauditus, a, um, nom. ex partic. ante auditus. *Ulpian. l. 6. Dig. de Offic. Procons.* Ut præauditas custodias ad se remittant.

Præbĕo, es, bui, bitum, a. 2. *dare*, נתן, Germ. *geben*, Gall. *donner*, Hisp. *dar*, παρέχω, do, tribuo, præsto, exhibeo, impertio, suppedito, a *præhibeo*, per Sync. quod a *præ*, & *habeo*. *Plin. l.* 13. Turbidus liquor vim glutinis præbet. *Serve di colla*. *Liv. l. 30. c.* 10. Præbere accessum. *Cic. 2. de nat. Deor.* Vitalem, & salutarem spiritum præbet animantibus. *Ter. Eun.* 5. 8. 9. Nunquam pol hominem stultiorem vidi, non possum satis narrare, quos ludos præbuerit intus. *quanta materia di far de ridere di se*. *Id. Adelph.* 1. 2. 7. Adolescenti morem gestum oportuit. Sa. Qui potui melius, qui hodie usque os præbui. sc. ad plagas. *Cic. Att. l.* 2. Præbere os ad male audiendum. *lasciarsi dir male in faccia*. *Liv. l. 38. c.* 52. Præbere aures convicio. *Pers. sat. 2. v.* 28. Ideirco præbet tibi vellere barbam Juppiter? *Sen. ep.* 70. Præbere se legibus h. e. ultro se legibus submittere. *Nepos in Att. c.* 4. Fidem alicui præbere in periculis. ¶ Præbere etiam dicuntur, qui Magistratibus in provinciam euntibus necessaria suppeditant. *Hor. l. 1. sat. 5. v.* 46. tectum Præbuit, & parochi, quæ debent, ligna, salemque. *Gell. l. 15. c.* 4. Comparandis mulis, & vehiculis, quæ magistratibus præbenda publice conduxisse. ¶ Frequenter sumitur pro ostendere, gerere. *Cic. Fam. 4. ep.* 28. Rogo, atque oro, te colligas, virumque præbeas. *portati da uomo*. *Id. 2. Fam. ep.* 1. Præbere se æquum. *Ex ep.* 18. Præbere se dignum suis majoribus. *Nepos in Datam. c.* 5. Pari se virtute postea præbuit. ¶ Præbere absolute aliquando est præbere se, ut Præbere serenam. *Horat. l. 1. sat. 4. v.* 88. quavis aspergere cunctos Præter eum, qui præbet, aquam. V. Aqua.

Præbia, orum, n. s. alexipharmaca, sive amuleta, sojusmodi erant lora, quæ de puerorum collo suspendebantur, a *prohibendo*, quod mala prohiberent. *Fest.* Sed idem *Fest.* prius dixit, esse curandi mali remedia, dictaque esse, quod ægrotantibus curationis causa præbeantur. *Nævius apud Varron. l. 6. de L. L.* Præbia a præbendo, ut sit tutum, quod sint remedia in collo pueris.

Præbibo, is, a. 3. *bere innanzi*, προπίνω, ante bibo. *Apul. l. 10. Metam.* Cantharum mulso contempere, & offer peraſito meo, simulque, quod ei præbiberim, commoneto.

Præbitēro, is, n. 3. prætereo, apud vet. *Plaut. Pers.* 5. 3. 43. At ne inter vias præbiteramus eas, metuo. Optimæ Edition. hab. *præterbitamus*.

Præbitio, onis, f. *il dare*, actus præbendi, seu suppeditandi. *Varr. apud Non. c. 5. n.* 647. Quod ea die mea erat præbitio. *Justin. l. 38. c.* 10. Cum gravari se copiarum præbitione civitates viderent. *Aurel. Vict. de Cæs. c.* 41. Olei frumentique præbitiones, quibus augebantur.

Præbito, is, a. 3. perimo, occido. *Plaut. Pseud.* 3. 1. 10. Eum eos cruciatu maximo præbitere. Alii leg. *perbitere*.

Præbitor, oris, m. qui præbet, dator, dispensator. *Cic. 2. Offic. c.* 25. Ut Macedones te non Regem suum, sed ministrum, & præbitorem putent?

Præbitus, a, um, datus, suppeditatus. Hinc præbita in plurali numero gen. neutr. *Col. l. 1. c.* 8. Ne aut in vestiariis, aut in cæteris præbitis injuriose tractentur. *Sueton. in Tiber. c.* 50. Sed & peculio concesso a patre, præbitisque annuis privavit.

Præcădens, entis, ante cadens. *Cæl. Aurel. Cronic. l. 4. c.* 3.

Præcalĭdus, a, um, adject. valde calidus. *Tac. Ann.* 13. *c.* 16. Præcalida potio traditur Britannico.

Præcalvus, a, um, ἀναφάλαντος, calvus in anteriore parte capitis. *Suet. in Galba c.* 21. Statura fuit justa, capite præcalvo.

Præcăno, is, a. 3. præcino, prædico. *Tertull. adv. Jud. c.* 10. Cum amaritudine manducaturos præcanebat. *Id. l. 4. cont. Marcion. c.* 40. Hieremias præcanit.

Præcantatĭo, onis, f. *incanto*, γοητεία, incantatio. *Quintil.* 14. *Decl.* Datis utique carminibus, & fatalium præcantationum terrore permissum.

Præcantātor, oris, m. *incantatore*, *stregone*, ἐπῳδός, qui incantationibus medetur. *Augustin. in serm. de Temp.* apud *Gronov. l. 2. Observat. c.* 1. Nullus sibi præcantatores adhibeat. *Id. tract. 7. in Joann. ante med.* Non, quando nobis dolet caput, curramus ad præcantatores, ad sortilegos, ad remedia vanitatis.

Præcantātrix, icis, f. *maga*, *strega*, ἐπῳδός, saga, incantatrix. *Var. apud Non. c. 8. n.* 92. Ut faciunt plerique, ut adhibeant præcantatrices. Al. leg. *præcantrices*. *Plaut. Mil.* 3. 1. 99. Quod dem Quinquatribus præcantatrici, conjectrici, &c. Al. leg. *percantatrici*, alii *precatrici*.

Præcanto, as, prædico, præcino. *Lucil. apud Non. c. 5. n.* 160. Quæ nunc ego præcanto, atque exigo.

Præcantrix. V. Præcantatrix.

Præcānus, a, um, προπολιός, qui ante justos annos canus est. *Hor. l. 1. ep.* 20. *v.* 24. Corporis exigui, præcanum, Solibus aptum.

Præcarus. V. Percarus.

Præcavĕo, es, avi, autum, n. 3. *provedere*, השמר, Germ. *furkommen*, Gal. *pourvoir prendre garde*, Hisp. *guardarse antes*, προφυλάττομαι, ante caveo, provideo. *Cic. Att. l. 2. ep.* 1. Quod a me ita præcautum, atque ita provisum est. *Id. pro Rosc. Amer.* Peccata, quæ difficillime præcaventur. *Id. pro Planc.* Providens ante, & præcavens. *Liv. l. 9. c.* 17. Præcavere sibi ab insidiis. *Id. l. 36. c. 17. ad fin.* Satis undique provisum, atque præcautum est.

Præcautor, oris, m. qui præcavet. Probant hanc vocem quidam Lexicographi ex *Plaut. Pseud.* 2. 2. 22. sed ibi *precator* legitur in plerisque opt. editionib.

Præcautus, a, um, partic. a præcaveo. *Cic. 6. Verr.* Ita res mihi tota provisa, atque præcauta est. *Plaut. Merc.* 2. 2. 01. Præcauto est opus.

Præcēdo, is, essi, essum, a. 3. *trapassare*, προάγω, προέρχομαι, antecedo. Construitur vel absolute, vel cum dat. vel cum acc. & quidem frequentius. *Plin. l. 21. c.* 37. Nulla præcedente injuria. *Virg. 9. Æn. v.* 48. Turnus ut antevolans tardum præcesserat agmen. ¶ Translate *Juven. sat. 13. v.* 58. Tam venerabile erat præcedere quatuor annis. *Plin. l. 28. c.* 3. In quo præcessit omnes D. Syllanus. *Id. l. 29. c.* 1. Crinas Massiliensis auctoritate eum præcessit. *Plaut. Asin.* 3. 3. 39. Vestræ fortunæ meis præcedunt, Libane, longe.

Præcĕler, eris, re, ὠκύτατος, valde celer. *Plin. l. 9. c.* 46. Nisi præceleri vi repente rapiant. *Stat. 6. Theb. v.* 550. ad præmia cursu Præceleres.

Præcelĕro, as, a. 1. προτρέχω, præcurro. *Stat. 4. Theb. v.* 729. Pars arcta plebe sequuntur, Præcelerantque ducem. *Id. 2. Theb. v.* 497. calle latenti præcelerant.

Præcellens, entis, ἔξοχος, ὑπερέχων, valde excellens. *Cic. pro Balb.* Privatus esto nequis vir & animo, & virtute præcellens pro nostro imperio periculo suo dimicaret. *Plin. l. 15. c.* 6. Major alia pomo, & suavitate præcellentius. *Cic. 6. Verr. c.* 24. Idem ille P. Scipio vir omnibus rebus præcellentissimus.

Præcellentia, æ, f. excellentia. *Tertull. Apolog. c.* 23. Ubi est ergo præcellentia divinitatis?

Præcello, is, lui, elsum, n. 3. *superare*, ὑπεράγω, גבר, Germ. *fürtreffen*, Gall. *outrepasser*, Hisp. *sobrepujar*, διαφέρω, ὑπερβάλλω, antecello, præeo, præcedo, supero. *Plin. l. 12. c.* 3. Malus Assyria odore præcellit totiorum. *Tacit. 3. Ann. c.* 24. Silanus per insignem nobilitatem, & eloquentiam præcellebat. *Id. Ann.* 12. *c.* 15. Ad Eunonem, qui Adorsorum genti præcellebat, h. e. imperabat. ¶ Quidam addunt & Præcelleo, es, ex *Plauto Pseud.* 2. 32. 13.

Præcelsus, a, um, ὑψηλότατος, valde celsus. *Cic. 6. Verr. c.* 48. Enna autem est loco præcelso, atque edito.

Præcentĭo, onis, *recercata*, προοίμιον, ἐπίκλησις, modulatio illa vocum, quæ ante initium cantus fieri solet, quasi preludium. *Cic. de Arusp. resp. c.* 10. Tum sacerdotii sunt thensæ, curricula, præcentio, ludi, libationes, epulæque ludorum. ¶ Translate dicitur de exordio orationis. *Gell. l. 1. c.* 11. Tibicines intra exercitum positi canere inceptabant, ea præcentione tranquilla, & venerabili, ad quandam quasi militaris musicæ disciplinam, ets, & impetus militum, ne sparsi, dispalatique prorueerent, cohibebatur.

Præcentor, oris, m. χοραγός, qui canendo præcedit. *Apul. de Mundo sub fin.* Quod præcentor in choris, dux in exercitu, hoc est in Mundo Deus.

Præcentorius, a, um, adject. ad præcinendum aptus, ut præcentoria tibia, apud *Solin. c.* 5. (al. 11.) *de Secreta*.

Præceps, ipitis, o. *strabocchevole*, Germ. *fürtzig*, Gall. *precipité*, *trophastif*, Hisp. *precipitoso*, κατωφερής, qui ex loco sublimi demissum in caput decidit. *Cic. pro Cluent.* A socrus, ab uxorum, a fratris, a liberum pœnis actum esse præcipitem in sceleratorum sedem, atque regionem. *Liv. l. 31. c.* 37. Ruente equo præceps ad terram datus. *Cic. 6. Verr. c.* 47. Dejecere præcipitem. ¶ Dicitur etiam de loco, & tunc idem est, quod altus, vel arduus, *precipitevole*, ut Rupes præceps. alta, ardua, ex qua quis potest præceps dari, via præceps, prærupta, in qua vix licet sine aliqua prolapsione consistere. *Virg. 2. Æn. v.* 460. Turrim in præcipiti stantem. *Liv. l. 38. c.* 23. Saxa præcipitia. ¶ Item de rebus. *Cic. 3. de Orat.* Propter tot, tantos, tamque præcipites casus clarissimorum hominum, atque optimorum civium. ¶ Præcipites fossæ dicuntur, in quas quis potest præcipitari, profundæ. *Virg. 11. Æn.* Nondum præcipites cingebant oppida fossæ. ¶ Sæpe translate usurpatur. *Cic. 2. Acad.* Ut in præcipitem locum non debeat se sapiens committere. *Id. 6. Verr.* Præceps provincia populi R. exturbatus est. ¶ Palmites præcipites sunt, qui de homotinia virgis anati in durum alligantur. *Col. l. 5. c.* 6. ¶ Præceps dies dicitur, cum Sol occasui propinquus est, noxque appetit. *Liv. l. 4. c.* 9. Præcipiti jam die curare corpora milites jubet. ¶ Quoniam vero cæcitas, furor, seu nimia festinatio causa est, ut quis præceps cadat, hinc metonymice præceps usurpatur pro inconsiderato, qui temere agit. *Cic. 5. Phil. c.* 13. Homo amentissimus, atque omnibus consiliis præceps, & devius. ¶ Item pro sæco, seu furioso. *Cic. 7. Verr.* Præceps amentia ferebatur. ¶ Item pro vehementer celeri, nimis festino. *Cic. Att. l.* 9. Ego vero in præsentia subitum discessum, & præcipitem profectionem tum tibi, tum ipsi Cneo inutilem, & periculosam puto. *Virg. 5. Æn.* Præcipites atra ceu tempestate columbæ. ¶ Item pro valde proclivi. *Liv. l. 26. c.* 38. Animus in avaritiam, & crudelitatem præceps. *Id. l.* 23. Præceps ingenio in iram. ¶ Esse in præcipiti, est in summo discrimine versari. *Cels. l. 2. c.* 6. In præcipiti est ægrotus. ¶ *Juven. Sat. 1. v.* 147. Omne in præcipiti vitium stetit, h. e. in summo, ita ut progredi sine Reip. ruina non posset. ¶ Olim nominativus fuit *præcipes*, genitiv. *præcipis*, teste *Prisc. l. 6. Plaut. in Commorientibus*. Saltum in puteum præcipes. *Liv. in Jone.* Sequi in alta maria præcipem, inops, ægra, sanitatis heroi. *Enn. 17. Annal.* Occumbunt multi letum ferroque, lapique, aut intra muros, aut extra præcipe casu. Hæc omnia refert *Id. Priscian. loc. cit.* Adde *Plaut. Rud.* 3. 3. 8.

Præceptĭo, onis, actus præcipiendi, præceptum. *Cic. 1. Off. c.* 2. Itaque propria est ea præceptio Stoicorum, & Academicorum, & Peripateticorum. *Id. 1. nat. Deor. c.* 31. Lex est recti præceptio, pravi depulsio. ¶ Est etiam actus præcipiendi, hoc est ante capiendi. Hinc apud JCtos legare aliquid alicui per præceptionem, est ita legare, ut aliquem rem hæredes, quibus ea legata est, sibi sumant, antequam tota hæreditas dividatur, & partes aliis cohæredibus distribuantur. *Leg. Sextiam*, 32. *Dig. de Legat.* 3. & *leg. ult. Dig. de legat.* 2.

Præceptive, adv. præcipiendo. *Tertul. l. 5. adv. Marcion. c.* 10.

Præceptivus, a, um, adject. *precettivo*, quod præcepta dat. *Senec. ep.* 95. Pars hæc philosophiæ, quam Græci παραινετικήν vocant, nos præceptivam dicimus.

Præcepto, as, a. 1. προδιδάσκω, freq. a præcipio, *In Saliari Carmine*, *apud Festum*.

Præceptor, oris, m. *precettore*, *maestro*, διδάσκαλος, doctor, institutor, magister. *Cic. 3. de Or.* Sed iidem erant vivendi præceptores, atque dicendi. *Id. Philip. 2. c.* 6. Hunc tu auctorem, & præceptorem omnium consiliorum, totiusque vitæ habere debuisses.

Præceptorius, a, um, quod ad præcipiendum spectat, quod præcepta continet. *Plin. l. 4. ep.* 23. Hæc quasi præceptoria epistola rogo. Rectius aliæ editiones habent *præcursoria*.

Præceptrix, icis, f. quæ præcipit, magistra. *Cic. 1. Fin. c.* 13. Qua præceptrice in tranquillitate vivi potest.

Præceptum, i, *precetto*, *comandamento*, מצוה, Germ. *ein gebott*, Gall. *commandement*, Hisp. *mandamento*, ἐντολή, jussio. *Tacit. in Agric. c.* 37. Transvecta præcepto ducis equitum alæ. *Nepos in Eumen. c.* 9. Curare præcepta diligenter. *Virg. 9. Æn. v.* 45. Facere præcepta. ¶ Sumitur etiam pro disciplina, admonitione, regula bene vivendi. *Cic. 1. Offic.* Neque ulla officii præcepta

Tom. II. O 3

firmo stabilia, conjuncta naturæ eradi possunt. *Id. in Brut.* Hermagoræ disciplina ea dat rationes certas, & præcepta dicendi.

Præceptus, a, um, *προειλημμένος*, ante captus, prægustatus. *Liv. l. 1.* Tempore illo præcepto. *Cic. 3. Tusc.* Præsertim si & ante præceptis bonis contentus esset. Alii legunt *perceptis*.

Præcerpo, is, erpsi, ptum, a. 3. *προδρέπω*, ante carpo. *Plin. l. 18. c. 19.* Ne germinum tenera præcerpant. ¶ Sumitur & translate. *Cic. 6. Verr. c. 37.* Non præcerpo fructum officii tui. ¶ Hinc *præcerptus, a, um*, part. *Liv. l. 45. c. 1.* Victoriæ nuntii præcerptam ejus rei lætitiam invenerunt.

Præcertatio, onis, f. quoddam futuræ pugnæ quasi præludium. *Auct. ad Her. l. 4. c. 30.* Mihi tecum præcertatio non est.

Præcessor, oris, m. *predecessore*. *Tertull. adv. Prax. c. 3.* Præcessorum ejus auctoritates defendendo.

Præcia, æ, m. idem ac præco, a ciendo. *Fest.* Præcias dicebant, qui a Flaminibus præmittebantur, ut denuntiarent opificibus, manus abstinerent ab opere, ne, si vidisset Sacerdos facientem opus, sacra polluerentur. *Apul. l. 11. A. A.* Præciæ, qui facilem sacris viam deri prædicarent.

Præcianum vinum, nobile in Adriatico sinu ex *Plinio l. 14. c. 6.*

Præcidaneus, a, um, quod præcedit, sive antecedit, a *præcedendo*, quemadmodum succidaneus, quod succedit, sive subsequitur, a *succedendo*, ut Hostia præcidanea, quæ ante alias cædebatur, sive, ut aliqui interpretantur, quæ ante sacrificia solemnia pridie sacrificabatur. Porca præcidanea, quam, qui justa defuncto non fecerent, vel in faciendo peccaverant, vel, ut *Varro* ait *l. 3. de vita P. R.* qui defunctum non humaverent, e. g. quod in mari interiisset, familiæ expiandæ gratia, Telluri, & Cereri singulis annis immolabant, antequam nova fruges præciderentur. vel, ut alii, antequam ipsa porca novam frugem caperet. *Gell. l. 4. c. 6. Festus Marius Victorinus l. 1.* Artis Gramm. c. de Orth. censent, hostiam, & porcam præcidaneam esse a *præcidendo*, quod ante alias cæderetur. ¶ Feriæ præcidaneæ apud *Gell. loc. cit.* erant, quæ festum aliquod præcedebant, Græce *προτέλειος ἑορτή*.

Præcido, is, cidi, cisum, a. 3. *tagliare*, קצץ, Ger. *abhawen*, Gal. *couper pres*, Hisp. *cortar antes*, *ἀποκόπτω*, ante cædo, h. e. ante immolo, ut *Festus* interpretatur, & generatim cædo, amputo, obtrunco, ex *præ*, & *cædo*. *Cic. 5. Tusc.* At Cinna Collegæ sui Consulis Cn. Octavii præcidi caput jussit. ¶ Translate *Cic. in Verr. 3.* Spem judicii corrumpendi præcidere. *Id. de Am.* Magis decere, amicitias sensim dissuere, quam repente præcidere. *Id. 5. Ver.* Præcidere sibi libertatem vivendi. *Id. 2. de Orat.* Præcidere dubitationem. ¶ Item pro designare, ut cum quis non simpliciter, & in universum admittitur ad dicendum, aut oppugnandum, sed cogitur id designare, quod dicere, aut oppugnare velit. Translatio sumpta est a fabris, qui quod secare serra volunt, prius linea ducta signant, & præcidunt. *Cic. in Acad. l. 4. c. 43.* Præcide, & statue, quid libeat. ¶ Item pro dure negare. *Cic. Att. l. 10. ep. 16.* Quod quia plane, cum in Formianum venisset, præciderat. *Id. ib. l. 8. ep. 4.* Plane sine exceptione præcidit. ¶ Significat etiam verberare, percutere, sed in hac significatione facile mutatur in *percido*, quod V. ¶ Item pædicare. *Martial. l. 4. ep. 48.* Præcidi gaudes, præcisus, Papile, plores. *Id. l. 2. ep. 72.* Utranque notionem spectant, ludit in ambiguo: Os tibi præcisum, quanto non ipse Latinus Vilia Panniculi percussit ora sono. Ubique tamen alii *percidi*, & *percisum* reponunt.

Præcinctio, onis, f. Apud *Vitruv. l. 5. c. 1.* præcinctiones sunt intervalla graduum in theatro, & divisiones ordinum sedilium. *V. Baltheum.* ¶ *Id. Vitruv. l. 2. c. 8.* Per mediam altitudinis curvaturam, præcinctionemque plateæ ampla facta h. e. per locum planum, quo collis cingitur.

Præcinctorius, a, um, adject. qui circumquaque præcingit, ut præcinctorii funes, apud *Vitruv. l. 10. c. 11.*

Præcinctura, æ, f. *ὑπόζωσμα*, *cintura*, fascia, zona, qua vestem mediam corpori astringimus. Narrat *Macrob. l. 2. Saturn. c. 3.* cum post Cæsaris de Pompejo victoriam interrogatus esset Cicero, cur in electione partis errasset, & non a Cæsare potius stetisset, respondisse, *præcinctura me decepit*. Utebatur autem Cæsar laxiore præcinctura, ita ut incedendo togæ laciniam traheret, propter quod mollis & effeminatus habitus est.

Præcinctus, us, m. præcinctura, præcinctio. *Non. c. 10. n. 5.* Castula est palliolum præcinctui, quod &c.

Præcinctus, a, um, *περιεζωσμένος*, *cinto*, circum cinctus. *Ovid. ep. 4.* præcincti fronte capilli. *Plin. l. 10. ep. 48.* Parietes testaceo opere præcincti. h. e. obducti. *Horat. lib. 2. sat. 8.* ut omnes Præcincti recte pueri, comptique ministrent. h. e. tunicas bene cincti, alte cincti, ut præsto esse ad omnem nutum possint. Hinc male præcinctus dicitur, qui mollis est, tardus, iners. *Macrob. l. 2. Saturn. c. 3.* Sylla Pompejum sæpius admonuit, ut illum puerum (Cæsarem) male præcinctum caveret. Eadem leguntur apud *Suet. in Cæs. c. 45.* ubi alii *præcinctum* reponunt. V. vocem antecedentem.

Præcingo, is, xi, a. 3. *περιζώννυμι*, idem ac cingo, vel circum cingo. *Ovid. 2. Trist. v. 271* Et letum, & cautus præcingitur ense viator. *Id. 14. Met.* fulvo cervix præcingitur auro. *Silius l. 3.* Præcingere litora muro.

Præcino, is, nui, centum, a. 3. *cantare cinnanzi*, *προᾴδω*, ante cano. *Cic. 4. Tusc. c. 2.* Deorum pulvinaribus, & epulis Magistratuum fides præcinunt. ¶ Interdum sumitur pro prædicere, prædivinare. *Plin. l. 8. c. 46.* Hi greges repente lymphati futura præcinunt.

Præcipio, is, epi, eptum, a. 3. *pigliare innanzi*, *precompare*, צוה, Germ. *befehlen*, Gal. *commander*, Hisp. *mandar*, *προλαμβάνω*, ante capio, prævenio, præoccupo. *Liv. l. 3.* Dum præciperent iter nuntii in castra. *Tacit. 3. hist. c. 15.* Festinatio prælio victoriam præcepit. *Flor. l. 3. c. 9.* Veneno fata præcepit. *Lucr. l. 6. v. 801.* Nisi aquam præcepimus ante. *Cicer. 2. Off.* Præcipiunt orationem benignam multitudinis animos. ideo conciliant. *Id. 1. Off. c. 23.* Illud etiam ingenii magni est præcipere cogitatione futura. idest prævidere. ¶ Est etiam jubere, imperare. *Cicer. 1. Famil.* Ego quidem, ut debeo, & ut tute mihi præcepisti. ¶ Item præceptis instruere, docere, monere. *Cic. 2. de Or.* Num igitur placet, cum de eloquentia præcipias, &c. *Id. pro Mur.* Præcipere tempestatum rationem, & prædonum, & locorum. *Quintil. l. 3. c. 1.* Præcipere artem oratoriam. ¶ Usurpatur etiam impers. *Cic. de Am.* Recte etiam præcipi potest in amicitiis, ne, &c. ¶ Hinc absolute usurpatur pro præceptorem esse. *Suet. de illustr. Gramm. c. 16.* Scholam aperuit, sed ita ut paucis, & tantum adolescentibus præciperet. ¶ *Præcepso* pro præcepero. *Cato de R. R.* Villicæ officia quæ sunt? quæ dominus præcepsit.

Præcipitans, antis, partic. a præcipito, ut Respublica præcipitans, quæ cadit, seu evertitur. *Cic. pro Syll. cap. 32.* Sol præcipitans, idest occasui vicinus. *Id. 3. de Or. c. 55.* Imber præcipitans. *Lucr. l. 6. v. 291.*

Præcipitanter, adv. *precipitosamente*, *ἐπισπευσμένως*, cum præcipitatione, inconsiderate, temere. *Lucr. l. 3. v. 1076.* Currit agens mannos ad villam hic præcipitanter.

Præcipitantia, æ, *προπέτεια*, præcipitatio. *Gell. l. 6. c. 2.* Causam quidem ei, & initium præcipitantiæ feceris.

Præcipitatio, onis, *precipitazione*, *προπέτεια*, actus præcipitandi. *Sen. l. 1. de Ira, c. 12.* Etsi ira aliquando, ut venenum, & præcipitatio, & naufragium, ex inordinato profuit, non ideo, &c.

Præcipitatus, a, um, *καταχρημνισθείς*, in præceps datus, *precipitato*. *Cicer. pro Cæcin. c. 27.* Qui se præcipitatum ex locis superioribus dicerent. *Velles. l. 2. c. 49.* Præcipitata morte fungi. *Ovid. 2. Trist. el. 3.* mora spatium non præcipitata negabat. h. e. ad diem vergens. *C. Metius ad Cic. lib. 11. Fam. ep. penult.* Ætas præcipitata. h. e. decrepita.

Præcipitium, ii, *precipizio*, *ἀποκρημνον*, locus præruptus, unde præcipitari facile quis potest. *Quintil. l. 1. c. 10.* Acto illo in infantiam, & per præcipitia delato. *Senec. ep. 8.* In præcipitia cursus iste deducit. *Lactant. l. 2. c. 3.* Dum aliorum præcipitia vident.

Præcipito, as, avi, atum, a. 1. *precipitare*, שלך, Germ. *abhin sturtzen*, Gall. *precipiter*, Hisp. *despenar*, *κατακρημνίζω*, in præceps dejicio, præcipitem ago. *Cic. 4. Tusc.* Qui se a Leucade præcipitaverit. *Liv. l. 23. c. 37.* Præcipitare se de turri. *Cæs. l. 4. B. G. c. 15.* In flumen se præcipitare. ¶ Translate *Cic. pro Dom. cap. 37.* Ex altissimo dignitatis gradu præcipitari. *Virg. 2. Æn. v. 316.* furor, iraque mentem præcipitant. ¶ Præcipitare palmitem, est deorsum flectere. *Colum. l. 5. c. 6.* Quæ pars palmitis præcipitata est, fructu induitur. ¶ Præcipitare moras, est festinanter moras abjicere, *Virg. 12. Æn. v. 699.* Præcipitatque moras omnes. Eodem sensu *Silius l. 13. v. 774.* tu magna gerendi præcipita tempus. ¶ Præcipitare fata sua, apud *Lucan. l. 7.* est accelerare sibi mortem. Sic *Quintil. in ep. ad Tryphon.* Suadet ne præcipitetur editio. Et *Silius l. 3.* priscosque referre labores præcipitet. h. e. festinet. ¶ Sumitur etiam neutrorum more pro præcipitem cadere, ruere, celeriter descendere. *Plaut. Trinum. 2. 1. 30.* Qui in amorem præcipitavit, pejus perit, quam si saxo saliat. *Cic. in Somn. Scip. c. 5.* Ubi Nilus ad illa, quæ Catadupa nominantur, præcipitat ex altissimis montibus. *Cæs. l. 3. B. C. c. 25.* Multi jam menses transierant, & hiems jam præcipitaverat. h. e. ad ver proxime accedebat. *Virg. 2. Æn. v. 9.* nox humida cœlo præcipitat.

Præcipue, adv. *spezialmente*, *massimamente*, Ger. *fürnemlich*, Gal. *sur tout*, Hisp. *senaladamente*, *μάλιστα*, ante alia, potissimum, præsertim. *Cic. l. 2. Fam. ep. 5.* In qua sum præcipue ab illo adjutus. *Brut. ad Cic. l. 11. Fam. ep. 19.* Me, & M. Brutum præcipue observans.

Præcipuus, a, um, *principale*, Ger. *fürnem*, Gal. *principal*, Hisp. *principal*, *ἐξαίρετος*, potissimus, optimus, magnus, a *præcipio*, quæ notat ante capere, quia præ aliis capitur. *Tac. 12. Ann. c. 40.* Præcipuus scientia rei militaris. *Id. 4. Ann. c. 4.* Præcipuus circumveniendi Sabini. *Cic. 3. Fin.* Hoc, quod præpositum, vel præcipuum nominamus. *Plin. l. 8. c. 27.* Est & ad serpentis ictus præcipua. *Quintil. l. 6. c. 3.* Vir in eloquentia præcipuus. ¶ Sæpe sumitur pro peculiari, vel singulari. *Cic. Att. l. 11.* Quod negas, præcipuum mihi ullam incommodum impendere. ¶ Apud JCtos præcipuum dicitur, quod per præceptionem peculiarem, & præter hæreditariam portionem legatum est, & ab eo cui legatum est, præcipitur, seu ante capitur, quam partes hæreditatis distribuantur. *Sidon. l. 6. ep. 12.* Illud autem deberi tibi quodam, ut jurisconsulti dicunt, præcipui titulo, nec tuus poterit ire pudor inficias. Adde *l. 90. Dig. ad leg. Falcid. & l. 35. Dig. de legat. 2.*

Præcise, adv. *precisamente*, *ἀποτόμως*, abrupte, abscisse. Præcise dicere, est cum compendio sermonis dicere, & per ellipsim alicujus vocis. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 29.* Sed id præcise dicitur, ut si quis dicat, Atheniensium Rempublicam consilio regi, desit illud, Areopagi. Sic cum dicimus, providentia mundum administrari, deesse arbitretur, deorum: plene autem & perfecte, &c. ¶ Præcise negare, est dure negare. *Cic. Att. l. 8. ep. 4.* Nunquam reo cuiquam tam humili, tam sordido, tam nocenti, tam alieno, tam præcise negavi, quam hic mihi.

Præcisio, onis, *precisione*, *ἀποτομή*, actus præcidendi. *Vitruv. l. 4. c. 1.* Præcisione tignorum. ¶ Apud Rhetores Figura sententiarum est, quæ Græce Aposiopesis, Latine etiam Reticentia, & Interruptio vocatur, per quam membrum aliquod orationis reticetur, quod prætermissum magis significat, quam si exprimeretur. *Cic. 3. de Orat. c. 53. Quintil. l. 9. c. 1. Auct. ad Herenn. l. 4.*

Præcisum, n. 2. pars carnis viscerum, idest circa quod viscere involuta sunt, a *præcidendo*, quod ore circumcisas habent. *Nævius* apud *Non. c. 2. n. 653.* Præcisum, omasum, pernam, callum, glirea, glandia.

Præcisura, æ, f. præcisio, abscissio. Præcisuræ asparagorum ab *Apic. l. 4. c. 2.* dicuntur, quæ præcisa abjiciuntur. ¶ Apud *Frontin. de colon.* præcisuræ dicuntur pinguiores agrorum laciniæ, ut interpretatur *Goesius*.

Præcisus, a, um, *ἀποτετμημένος*, cæsus, abruptus, abscissus, partic. a præcidor. *Plin. l. 11. c. 37.* Nec præcisa ossa recrescunt. *Quintil. l. 12. c. 9.* Præcisi montes, *scoscesi*. ¶ Translate sumitur pro dempto, ablato. *Cic. ad Brut. 15.* Oppressa ab impiis civitas, opitulandi potestate præcisa. ¶ Item pro brevi, obscuro. *Quintil. l. 10. c. 1.* Qui præcisis conclusionibus obscuri Sallustium, atque Thucydidem superant. *Id. l. 4. c. 2.* præcisa narratio. ¶ Item pro eo, qui muliebria patitur. *Sen. de Provid.* Securus esse præcisos, & professus impudicitiam. V. *Præcido*.

Præclamitatores, m. 3. qui Flaminem Dialem, idest sacerdotem Jovis, antecedebant, clamantes, ut homines ab operibus abstinerent, quia ei opus facientem videre irreligiosum videbatur. *Festus*.

Præclamo, as, n. 1. *gridare innanzi*, *προβοάω*, ante clamo. *Paul. l. 7. Dig. ad L. Corn. de sic.* Si putator ex arbore, cum ramum dejiceret, non præclamaverit, & hominem occiderit.

Præclare, adv. *nobilmente*, *egregiamente*, *ottimamente*, optime, egregie. *Cic. 3. Phil. c. 10.* Præclare fecistis, qui de præsidio Consulum referatis. *Id. pro Mil. cap. 35.* Nihil in vita nisi præclarissime fecisse. *Id. 9. Fam. ep. 14.* Si in hac administratione vita mihi ponenda sit, præclare actum mecum putem. *Id. Verr. 4.* Omnino præclare te habes. *Id. Phil. 13.* Pacem vult Antonius? præclare. *Id. 1. Acad.* Præclare explicare.

Præclareo, es, vel Præclaresco, is, ui, n. valde clareo. *Alcim. Avit. l. 6. ad Soror. v. 358.* sancto cunctis præcleruit ore.

Præclariter, adv. præclare. *Quadrigar.* apud *Non. c. 11. n. 36.* Rebus præclariter gestis.

Præclarus, a, um, *molto chiaro*, *περιφανής*, valde clarus. *Lucret. l. 5. v. 121.* Præclaramque velint cœli restinguere Solem. ¶ Translate sumitur pro valde bono, præstanti, celebri. *Cic. 1. de Orat. c. 59.* Egregia, & præclara indoles ad dicendum. *Id. Verr. 4.* præclara & luculenta reclamatio. *Id. ib. c. 11.* Multi erant præclari in Philosophia. *Tac. Ann. 4. c. 33.* T. Livius eloquentiæ ac fidei præclarus in primis. *Stat. 3. Theb. v. 584.* Annit præclari. *Sallust. in Jug. c. 85.* Præclarior vita. *Hirt. de B. Alex. c. 24.* Præclarissima petra.

Præclavium, ii, *ἐπισημάντρον*, pars vestis, quæ ante clavum texebatur. *Afran.* apud *Non. c. 3. n. 326.* Testimi diem præclavium unum texere.

Præcludo, is, si, sum, a. 3. *serrare*, *chiudere*, *ἀποκλείω*, claudo, intercludo, præcido. *Cæs. l. 5. B. G.* Per se cohortes ejecit, portasque præclusit. *Cic. pro Planc. c. 40.* Nam maritimos cursus præcludebat hyemis magnitudo. *Id. in Pison.* In perpetuum tibi curiam præclusisses, *Id. anteq. iret in exil.* Animus ad exponendam rei imaginem præcluditur.

Præclueo, es, n. 2. valde clueo, celebris sum. *Prudent. in hymn. post cibum, v. 37.* Sic olim tua præcluens potestas. *Terentian. Maurus de metro Jambico*, Vel quæ in vetusta præcluent comœdia.

Præcluis, e, adject. qui præcluet, illustris, nobilis. Usurpatur a *Martian. Capell. lib. 1. pag. 2. & 10.*

Præclusio, onis, f. conclusio, inclusio, ut præclusiones aquarum. *Vitruv. l. 5. c. 9.*

Præclusor, oris, m. qui præcludit, ut præclusores legis. *Tertul. l. 4. advers. Marcion. c. 27.*

Præclusus, a, um, *chiuso*, *ἀποκλεισθείς*, partic. a præcludor. *Ovid. 1. Met.* Sed nocet esse Deum, præclusaque janua lethi. *Cic. 7. Verr. c. ult.* Omnes tibi aditus misericordiæ judicum jampridem esse præclusos.

Præco, onis, m. *banditore*, *trombetta*, Ger. *ausrüffer*, Gal. *crieur*, Hisp. *pregonero*, *κῆρυξ*, buccinator, prædicator, quales erant, qui in Curia Senatusconsulta prædicabant, postquam decreta erant, qui in Senatu literas publice legebant, qui jussu Magistratuum publice aliquid ore denuntiabant, qui in Comitiis Tribus, & Centurias citabant, & similia faciebant. Dici videtur quasi prædico, per Syncopen, vel a *præcieo*. *Plaut. Bacch. 4. 7. 17.* Stulte nescis nunc vendi te, atque in eo ipso astas lapide, ubi præco prædicat. *Cic. 6. Fam. ep. 18.* Per præconem vendere. *Id. l. 2. Off. c. 23.* Præconis voci bona sua subjicere. *Id. pro Dom.* Ut Cyprius Rex cum omnibus bonis suis sub præcone subjiceretur. ¶ Translate dicitur de laudatore, qui res a nobis gestas laudando divulgat. *Cic. pro Arch. cap. 10.* O fortunate adolescens, qui tuæ virtutis Homerum præconem inveneris!

Præ-

Præcoctus, a, um, adject. ante, vel bene coctus. *Plin. l.* 24. *c.* 9. Dum præcocta alba faciunt, siccantes sole.

Præcogitatus, a, um, adject. *premeditato*, *preveduto*. *Liv. l.* 40. *c.* 4. Præcogitatum facinus. *Senec. in ep.* Præcogitati mali mollis ictus venit.

Præcogito, as, a. 1. *pensare innanzi*, προνοέομαι, ante cogito. *Quinctil. l.* 10. *c.* 9. Licet præcogitare plura, & animum ad causas componere.

Præcognitus, a, um, προγνωσθείς, ante cognitus. *Planc. Cic. l.* 10. *Fam. ep.* 15. Quod si latro, præcognito nostro adventu, rursus in Italiam se recipere cœperit.

Præcommodo, as, a. 1. commodo, præbeo. *Corippus l.* 1. *vers.* 7. Officio quocumque datur præcommoda linguam.

Præcompositus, a, um, ante compositus, præparatus, partic. a præcomponor. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 674. Cum præcomposito nuntius ore venit.

Præconceptus, a, um, προσυλληφθείς, ante conceptus. *Plin. l.* 2. *c.* 82. Præconceptum enim spiritum exhalans.

Præcondio, is, a. 4. idem ac condio. *Apic. l.* 8. *c.* 8. Et hunc præcondies, sicut hœdum Tarpejanum.

Præconinus, a, um, adject. a præconio. *Suet. de Grammat. illustr. c.* 3. L. Ælius præconinus, quod pater ejus præconium fecerat, vocabatur.

Præconium, ii, *preconio*, κήρυγμα, vox, vel officium præconis. *Cic. l.* 6. *Fam. ep.* 18. Rescripsit, eos, qui facerent præconium, vetari esse in Decurionibus, qui fecissent, non vetari. *Id.* 13. *ad Att.* Deferre alicui præconium. h. e. rem aliquam vendendam dare. ¶ Quoniam vero a præcone res gestæ etiam pronunciari solent, ideo quandoque pro laude, fama, & gloria sumitur, cum scilicet aliquis laudatur a genere, aut a virtutibus, cæterisve bonis corporis, aut fortunæ. *Cic. pro Arch.* Qui non mandari versibus æternum suorum laborum facile præconium patiatur. *Id. Fam.* 6. *ep.* 12. Præconium alicui tribuere.

Præconsumo, is, a. 3. προαναλίσκω, ante consumo, vel consumo, & simpliciter. *Ovid.* 7. *Met. v.* 489. Atque suas ibi præconsumere vires.

Præconsumptus, a, um, προαναλωθείς, particip. a præconsumor. *Ovid.* 4. *Trist. el.* 6. Nec præconsumptum temporis esse malis.

Præcontrecto, as, a. 1. ante contrecto. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 474. Spectat eam Tereus, præcontrectatque videndo.

Præcoquis, & que, o. 3. idem ac præcox. *Næv.* apud *Non. c. c. num.* 667. Huic puellæ præcoquis libido inest. *Colum. l.* 3. *c.* 2. Præcoques vites. Et *v.* 21. Serum fructum cum præcoque elevare.

Præcoquo, is, oxi, ctum, a. 3. πρὸ τῆς ὥρας πεπαίνω, est ante tempus suum coquere, seu maturare, prœmature coquere. *Colum. l.* 5. Uvæ commodius insolatæ præcoquuntur. ¶ Nonnunquam valde, vel nimis coquere. *Plin. l.* 18. *c.* 28. Acinique præcoquuntur in callum.

Præcoquus, a, um, idem ac præcox. *Colum. l.* 12. *c.* 37. Uvas præcoquas quam maturissimas legito. *Martial. l.* 13. *epigr.* 46. Vilia maternis fueramus præcoqua ramis. Usus & *Tertul. l.* 1. *de Pallio*, ubi Uticam vocat Romanam præcoquam, quasi quæ præcox, & præpropero consilio Romana facta esset.

Præcordia, orum, n. διάφραγμα, propie sunt membrana cordi prætensa, sive septum transversum, quod vitalia viscera a naturalibus separat, quia cordi prætenditur. Græci diaphragma dixere. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Exta homini ab inferiore parte separantur membrana, quæ præcordia appellantur, quia cordi prætenduntur, quod Græci appellaverunt φρένας. ¶ Metonymice præcordia dicta sunt cor, & pulmo, & generatim hoc nomine ponitur pro quibuscunque partibus interioribus cordi vicinis. *Plin. l.* 30. *c.* 5. Præcordia vocamus uno nomine exta in homine. ¶ Imo & ita appellantur partes laterales præcordiis subjectæ, quæ Græcis dicuntur ὑποχόνδρια, quia adjacent χονδροῖς, sive cartilaginibus nothrarum costarum. *Cic.* 3. *Pis.* Pelix rursus, cum te ipse animo in præcordiis piscta iuventus est. ¶ Quia vero ea præcipua animæ sedes existimatur, hinc etiam præcordia sumuntur pro animo, & animi affectibus. *Virg. Æn.* 2. *v.* 367. Redit in præcordia virtus.

Præcorrumpo, is, a. 3. *corrompere innanzi*, προφθείρω, ante corrumpo. *Ovid* 14. *Met v.* 134. Dare præcorrumpere donis Me cupit.

Præcorruptus, a, um, προφθαρείς, ante corruptus, partic. a præcorrumpor. *Ovid.* 9. *Met. v.* 556. Illa quidem venit, sed præcorrupta.

Præcox, cis, adject. omn. gen. *primaticcio*, בכור, Ger. *fruezeitig*, Gal. *meur avant la saison*, Hisp. *temprano antes la sazon*, πρώϊμος, quod ante alia coctum, maturumque est, cui serotinum opponitur. *Colum. l.* 2. *c.* 6. Præcocem maturitatem contrahere. *Plin. l.* 15. *c.* 12. *de persicis duracinis*. Post autumnum maturescunt, æstate præcocia intra triginta annos reperta. ¶ Translate dicitur de omnibus, quæ ante tempus fiunt, vel contingunt, ut Præcox ingenium, quod nimis cito maturitatum est consecutum, nimisque cito videtur adolevisse. *Quinctil. l.* 1. *c.* 3. Illud ingeniorum velut præcox genus non temere unquam pervenit ad frugem. *Id. in præfat. l.* 6. Risus iste præcox ante quadragesimum diem nulli datur. *Sen. Thebaid.* Fatum præcox. *Stat. l.* 2. *Silv.* 1. Modestia præcox. *Curt. l.* 8. *c.* 5. Nullum esse eundem & diuturnum & præcocem fructum. cælestes honores non dare te Regi, sed auferre.

Præcrassus, a, um, παχύτατος, valde crassus. *Plin. l.* 16. *c.* 8. Cortex præcrassus, at renascens.

Præculco, as, a. 1. antea inculco. *Tertul. de monogam. c.* 10. Ad cujus sensum perspiciendum, tanto instantius præculcandum est.

Præcultus, a, um, ante cultus, præparatus. *Cic. in Partit. c.* 23. Sunt autem alii quidam perfecti animi habitus ad virtutem quasi præculti, & præparati rectis studiis, & artibus.

Præcupidus, a, um, adject. *vogliosa*, valde cupidus. *Sueton. in Aug. c.* 70. Pretiosæ supellectilis præcupidus.

Præcuro, as, a. 1. ante curo. *Cæl. Aurelian. Acutor. l.* 2. *c.* 37. Corpus erit præcurandum unctione olei lentiscini.

Præcurro, is, præcurri, (& interdum præcucurri) rsum, n. 3. *correre innanzi*, προτρέχω, ante curro. *Cæs.* 6. *B. G.* Præcurrunt equites: quanto res sint in periculo, cognoscunt. *Cic.* 1. *de Div.* Sed ita a principio inchoatum esse mundum, ut certis rebus certa signa præcurrerent. *Id. in Or. c.* 52. Horum uterque Isocratem ætate præcurrit. *Id. Catil.* 4. *c.* 9. Vos, qui mihi studio præcurristis. *Nepos in Thrasyb. c.* 1. Cum eum nemo anteiret virtutibus, multi nobilitate præcurrerunt. *Plin. l.* 4. *ep.* 15. Amor votis suis plerumque præcurrit. *Id. l.* 6. *ep.* 28. Præcurrere adventum alicujus in aliquem locum. *Plaut. Merc.* 2. 2. *in fine.* Ea ego huc præcucurri gratia, ne te opprimeret.

Præcursio, onis, πρόδρομή, actus præcurrendi. *Cic. de Fat. c.* 19. Confitentes, non fieri assensiones sine præcursione visorum. ¶ Sumitur etiam pro causa præcurrente, seu præcursoria. *Cic. in Top.* Alia autem præcursionem quandam adhibent ad efficiendum.

Præcursor, oris, m. πρόδρομος, qui præcurrit. *Cic.* 7. *Ver.* 2. 41. Quare ista in decumis, in rebus capitalibus, in omni calumnia præcursorem habere solebat, & emissarium. *Lactant. l.* 6. *c.* 7. Præcursor viæ. Alii leg. *percursor*. ¶ Præcursores in exercitu, *i foriri*. *Liv. l.* 26. *c.* 17. Levia prælia inter extremum Punicum agmen, præcursoresque Romanorum fiebant.

Præcursorius, a, um, adject. qui præcurrit. *Ammian. l.* 25. *c.* 1. Præcursorius index. Eadem verba habet *l.* 31. *c.* 9. ubi alii leg. *procursorius*. V. *Præceptorius*, ubi aliud ex *Plin.* exemplum habes.

Præcursus, us, m. idem ac præcursio. *Plin. l.* 26. *c.* 15. Omnia intra 8. Julii Idus Etesiarum præcursu.

Præcursus, a, um, nom. ex particip. *præcesso*. *Ammian. l.* 18. *c. c.* Rumore præcurso.

Præcutio, is, ussi, ussum, a. 3. ante, vel prius quatio. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 757. tædas Hymenæus, Amorque Præcutiunt.

Præda, æ, f. *preda*, *bottino*, שלל, Ger. *raub*, Gal. *proye*, Hisp. *roba*, λεία. λάφυρα, corpora rerum quæ capta sunt, ut definit *Gell. l.* 13. *c.* 24. & differt manubiis, quæ proprie sunt pecunia a quæstore ex venditione prædæ redacta. quanquam interdum promiscue usurpantur, teste *eod. ibid.* V. *Manubiæ*. *Cic.* 7. *Ver. c.* 31. Cum ea res non solum provinciæ saluti, verum etiam prædæ esse posset. *Id. Phil.* 4. *c.* 4. Proponere sibi urbem ad prædam. *Id.* 2. *Fam. c.* 16. Præda parta. *Liv. l.* 2. Hostilem in modum prædas agere. ¶ Sæpe dicitur de re venando capta. *Horat. l.* 4. *od.* 4. Cervi luporum præda rapacium. ¶ Translate *Id. l.* 2. *sat.* 2. Rejecta præda, quam præsens Mercurius offert. *Cic. Ver* 3. *c.* 50. Magnos quæstus, prædasque facere. *Id. pro Dom. c.* 58. Prædam capere crudelissime ex alicujus fortunis.

Prædabundus, a, um, *depredando*, λῃστρικῶς, prædas agens. *Sallust. in Jug.* Datque fidum, se prædabundum post paucos dies eodem venturum. Adde *Liv. l.* 2. *c.* 26.

Prædaceus, a, um, *di preda*, λαφυρικός, quod ex præda est. *Gel. l.* 4. *c.* 18. Rationem pecuniæ prædaceæ poscebatur. Optima quæque Edita habet *prædaticiæ*.

Prædamnatio, onis, f. anticipata damnatio. *Tertul. Apolog. c.* 46. Desperata conditio eorum ex prædamnatione.

Prædamnatus, a, um, nom. ex partic. ante damnatus. *Liv. l.* 4. *c.* 41. Culpam in prædamnatum collegam transferre. *Id. l.* 25. *c.* 15. Prædamnata spe dimicandi. h. e. præcisa, sublata.

Prædamno, as, avi, atum, a. 1. ante damno, προκαταγιγνώσκω. *Lactant. l.* 5. *c.* 1. Non licet prædamnari quenquam incognita causa. *Suet. in Aug. c.* 56. Prædamnare amicum. ¶ Dicitur etiam *prædemno*, ut condemno. *Valer. Max. l.* 6. *c.* 9. Stultum est perpetuæ se infelicitati prædemnare.

Prædatio, onis, f. *saccheggio*, *ruberia*, actus prædandi. *Vellej. l.* 2. *c.* 73. Latrociniis ac prædationibus infestatum mari. *Lactant. l.* 5. *c.* 9. Aperta prædationi grassantur.

Prædatitius, vel Prædaticius, a, um, idem ac prædaceus. *Gell. l.* 13. *c.* 24. Ex manubiis, idest ex pecunia prædatitia.

Prædator, oris, m. *predatore*, *saccheggiatore*, שלל, Ger. *rauber*, Gal. *pilleur*, Hisp. *robador*, λῃστρικός, prædo, populator, spoliator. *Cic.* 2. *Catil. c.* 9. Quos ego utrosque in eodem genere prædatorum, direptorumque pono. *Ovid.* 12. *Met. v.* 306. & Abas prædator aprorum. h. e. venator.

Prædatorius, a, um, λῃστικός, quod ad prædatorem spectat. *Liv. l.* 29. *c.* 28. Nullum Romanum exercitum viderant, præter prædatorias classes. *Id. l.* 34. *c.* 36. Prædatoriæ naves, *navi corsare*.

Prædatrix, icis, f. quæ prædatur. *Stat.* 1. *Sylv.* 3. *v.* 22. Et Herculei prædatrix cedat alumni.

Prædatus, a, um, nom. partic. præda onustus. *Plaut. Pseud.* 4. 7. 39. Bene ego ab hoc prædatus ibo. *Id. Pers.* 4. 5. 213. Heu prædatus probe! ¶ Item prædando ablatus. *Vopisc. in Probo*, *c.* 8. Cum de prædato inventus esset equus non decorus. ¶ Prædatus, a, um, est ante datus. *Cæl. Aurel. Chronic. l.* 2. *c.* 1. *l.* 2. *c.* 1. & *l.* 3. *c.* 7. *ad fin.*

Prædelasso, as, a. 1. προκαταπονέω, ante delasso. *Ovid. Metam.* 11. *v.* 736. adjacet undis Facta manu moles, quæ primas æquoris iras Frangit, & incursus quæ prædelassat aquarum.

Prædemno. V. Prædamno.

Prædensatus, a, um, densus factus. *Plin. l.* 9. *c.* 33. Prædensata, porrecta, sinuata. Al. leg. *densata*.

Prædensus, a, um, ὑπέρπυκνος, valde densus. *Plin. l.* 18. *c.* 18. Culter vocatur prædensam, prius quam proscindatur, terram secans.

Prædes. V. Præs.

Prædesignatus, a, um, adject. prædestinatus. *Tertul. de resur. carn. c.* 23. Ut mittat prædesignatum vobis Christum.

Prædestinatio, onis, f. vox Theologorum, est *Augustini*, qui de *Prædestinatione Sanctorum* librum inscripsit, & *Boethii de consol. Philos. l.* 4. *prosa* 6.

Prædestino, as, avi, atum, a. 1. *predestinare*, προορίζω, est præordinare, præmittere. *Liv. l.* 45. *c.* 40. Quos præteæctos curru vehi cum patre, sibi ipsos similes prædestinantes triumphos, oportuerat. *Nepos in Eumen. c.* 2. Macedoniam præoccupare prædestinaverat. Rectius alii *destinaverat*.

Prædexter, a, um, adject. qui magna dexteritate præditus est. *Gratius in Cyneg. v.* 68. Ut prædexter erat, geminisque securibus ingens.

Prædiator, oris, m. χωρώνης, peritus juris ad prædia pertinentis. *Cic. Att. l.* 12. *ep.* 24. Etsi reus locuples est, & Apulejus prædiator liberalis. Ita exponit hanc vocem *Manutius*: at *Brisson. de verb. signif.* Prædiatores, inquit, ut prædes, dictos puto, qui publice fidem suam obligabant. *Salmas. de modo usur. c.* 16. prædiatores intelligit eos, qui eorum, quorum fides, & bona publico obligata erant, prædia emebant, h. e. hypothecarios emptores. *Gloss. Vet.* *Prædiator*, [illegible].

Prædiatorius, a, um, o. t. e. περὶ χωρίων, quod ad prædium pertinet. *Cic. pro Balb. c.* 20. Cum de jure prædiatorio consuleretur.

Prædiatus, a, um, prædiis munitus. *Apul. l.* 1. *Flor.* Ipse bene vestitus, bene prædiatus.

Prædicabilis, & le, o. 3. *degno di laude*, ἄξιος ἐπαίνου quod est prædicatione dignum, palam dicendum, & gloriandum. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 17. Nec in misera vita quicquam est prædicabile, aut gloriandum.

Prædicatio, onis, *commemorazione*, κήρυξις, celebratio, commemoratio. *Cic. de Arusp. Resp. c.* 8. Ne hæc nostra vestrorum beneficiorum prædicatio non grata potius, quam arrogans videatur. *Plin. l.* 10. *c.* 10. Redit plurimorum prædicatione trita. ¶ Sæpe sumitur pro laudatione. *Cic. pro Arch. c.* 11. In quo prædicationem, nobilitatemque fugiunt. ¶ Proprie videtur esse præconis rem in auctione, vel alia de causa prædicantis. *Cic. Agr.* 2. *c.* 18. Ego præconi auctionem ipsam luctuosam, & acerbam prædicationum futuram puto. Sunt qui leg. *recitationem*. *Apul. l.* 6. *A. A.* Mandatæ prædicationis munus exequebatur. V. Prædico, as.

Prædicativus, a, um, adject. vox Logicorum, ut prædicativa propositio, apud *Apul. de syllogismo*, quæ rem aliquam absolute explicat, sui conditionalis opponitur.

Prædicator, oris, m. *predicatore*, *divulgatore*, κήρυξ, divulgator, laudator. *Cic. pro Balb. c.* 6. Qui sui facti, sui judicii, sui beneficii voluit me esse & prædicatorem, & auctorem. *Id.* 1. *Fam. ep.* 9. Te ipso prædicatore, & teste. ¶ Prædicatorem pro concionatore usurpat *Tertul. l.* 4. *adv. Marcion. c.* 8. quæ notio non longe recedit a priori. ¶ Pro præcone rem divulgante *Apul. l.* 6. *Metam.*

Prædicatrix, icis, f. quæ prædicat. *Tertull. de anim. c.* 46. Hæc species summarum prædicatrix potestatum.

Prædicatus, a, um, adject. *lodato*, *famoso*, *celebre*, ut arbor historiis prædicata. *Plin. l.* 16. *c.* 42.

Prædico, as, avi, atum, a. 1. *predicare*, *dire pubblicamente*, קרא, בשר, Ger. *ausrufen*, Gal. *dire en publique*, Hisp. *predicar*, *publicar*, ἀναγορεύω, aperte, seu publice dico, divulgo, palam promulgo, celebro, & proprie est præconum, deinde ad alia transfertur. *Cic. Ver.* 3. *c.* 16. Si præco jussu tuo prædicasset, decumas frumenti venire. *Colum. l.* 7. *c.* 12. *de cane villatico*. Quis hominum clarius, aut tanta vociferatione furem prædicat, quam iste latratu? *Cæs. l.* 1. *B. C. c.* 32. Injuriam in eripiendis legionibus prædicabat. *Cic. Phil.* 11. *c.* 13. Quæ de illo viro Sylla, quæ Murena, quæ Servilius, quam ornate, quam honorifice sæpe in Senatu prædicaverunt! *Id.* 1. *Catil.* Si mihi inimico, ut prædicas, tuo conflare vis invidiam. *Id. pro Arch. c.* 11. Prædicari de se, ac nominari volunt. *Id. pro Leg. Man.* Modeam prædicant in his locis fratris sui membra dissipavisse.

Prædico, is, ixi, ictum, a. 3. *predire*, [illegible], Germ. *vorsagen*, Gal. *predire*, Hisp. *predezir*, προλέγω, ante, sive prius dico, præmoneo, præmonstro. *Cic.* 1. *Catil.* Quos ego jam multis viris ad me venturos id temporis esse prædixeram. *Id.* 4. *Phil.* Si enim prodigiis, atque portentis Dii immortales nobis futura prædicunt. *Vellej. l.* 1. *c.* 4. Chalcidenses orti, ut prædiximus, Atticis Cumas condiderunt. *Sen. ep.* 105. Nisi aliquid prædixero, intelligi non poterunt quæ sequentur. ¶ Significat etiam indicare, *intimare*, *far intendere*. *Terent. Aul* 3. *c.* 19. Hoc primum in hac re prædico tibi. *Tac. Ann.* 2. *c.* 19. Reo, atque accusatoribus diem prædixisset. h. e. agendæ causæ diem prostituisset.

Præ-

Prædictio, onis, *predizione*, הגדה, Ger. *vorsagung*, Gal. *prediction*, Hisp. *predicion*, προαγγελμα, actus prædicendi, vel id, quod prædicitur, five prænunciatur, five prædivinatur. *Cic. 1. de Divin. c. 2.* Hariolorum etiam, & vatum furibundas prædictiones audiendas putaverunt.

Prædictum, i, *pronostico*, προῤῥησις, prædictio, quod prædictum fuit. *Cic. 2. de Div. c. 24.* Qui hæc Chaldæorum natalitia prædicta defendunt.

Prædictus, a, um, *predetto*, προειρημένος, ante, vel prius, vel supra dictus, partic. a prædicor. *Cic. 4. Acad.* Quæque ab his dicuntur, sic persequemur, ut nihil in prædictis relinquemus. ¶ Sæpe ponitur pro prænunciato, seu prædivinato. *Cic. 2. de nat. Deor.* Defectiones Solis, & Lunæ in omne posterum tempus cognitæ, prædictæque sunt. ¶ Item pro præstituto. *Suet. in Claud. c. 8.* Prædicta cœnæ hora. *Tac. Ann. 2. c. 6.* Insula Batavorum, in quam convenirent prædicta. ¶ Reperitur *prædicto* in ablat. abs. sine nomine. *Tac. l. 16. Ann. c. 33.* Prædicto, ne in Repub. haberetur.

Prædifficilis, e, adject. valde difficilis. *Tertul. de baptis. c. 2.* Prædifficilia penes homines, facilia penes Deum.

Prædiolum, i, *poderetto*, χωρίδιον, parvum prædium. *Cic. pro Cæl.* Mea prædiola sibi nota sunt. *Id. Att. l. 16. epist. 3.* Prædiola belle ædificata.

Prædirus, a, um, adject. valde dirus. *Ammian. l. 31. c. 24.* (al. 8.) Fœda dictu, visuque prædira.

Prædisco, is, didici, a. 3. προμανθάνω, ante disco. *Virg. 1. Georg. v. 51.* Ventos, & cæli varios prædiscere mores. *Cic. de Orat. c. 32.* Quæ in foro agenda sunt, exercitatione prædiscere.

Prædispositus, a, um, ante dispositus. *Liv. l. 40. c. 56.* Nuntios prædispositos, ita, ut convenerat, misit.

Præditus, a, um, *ornato*, עטור, Ger. *der da hat*, Gal. *doué*, Hisp. *dotado*, ἔχων, κεκοσμημένος, qui aliqua re præ aliis donatus est, re aliqua ornatus, vel affectus, a *præ*, & *do*. *Cic. pro Leg. Man.* Itemque summis ornamentis honoris, fortunæ, virtutis, ingenii præditus Q. Hortensius. ¶ Sumitur etiam in malam partem pro polluto, contaminato. *Cic. pro Syl.* Nisi vero me unum vis ferum præter ceteros, me asperum, me inhumanum existimari, me singulari immanitate, & crudelitate præditum. ¶ Item simpliciter pro eo, qui habet. *Id. 5. Ver.* Quid ageret illa ætate præditus, nesciebat. *Id. 6. Ver.* Magistratu summo præditus. *Id. de Amic.* Præditus studio venandi. *Auct. ad Her. l. 2.* Tumore præditus. *Cic. 2. Invent.* Visio perspicuo præditum exemplum posuimus.

Prædives, itis, o. *molto ricco*, ὑπερπλούσιος, valde dives. *Plin. l. 34. c. 3.* Prædives illud candelabrum coluit. *Claudian. l. 2. in Rufin. v. 142.* fores prædivitis aulæ.

Prædivinatio, onis, idem ac divinatio. *Plin. l. 8. c. 25.* Eaque extra eum locum transferens semper incubat prædivinatione quadam.

Prædivino, as, a. 1. idem ac divino. *Plin. l. 10. c. 20.* Prædivinant enim apes ventos, imbresque. *Plaut. Trucul. 2. 3. 17.* Prius prædivinant, quo die esuri sient.

Prædivinus, a, um, valde divinus. *Plin. l. 37. c. 10.* Promittitur prædivina somnia repræsentare.

Prædium, ii, *possessione*, *podere*, שדה, Germ. *ligend gut*, Gall. *heritage*, Hisp. *heredad de bienes rayzes*, χωρίον, possessio tum rustica, tum urbana. *Fæstus* censet, prædia a *prædibus* nomen accepisse. *Ascon. in 3. Ver. c. 54.* distinguit inter prædia, & bona prædia. Ait enim: *bona prædia dicuntur bona satisdationibus obnoxia, sive sint in mancipiis, sive in pecunia numerata, prædia vero domus, & agri.* Quod illo non Ciceronis loco confirmat. *Ubi illa consuetudo in bonis, prædibus, prædiisque vendendis?* Verum hinc nihil tale conficitur. *Cic. ibid.* Prædibus, & prædiis populo cautum est. ¶ Differt a *possessione*, quia *possessio* generale nomen est. Nam *prædium* dicitur de omnibus bonis immobilibus, *possessio* etiam de mobilibus, ut de pecunia, de servis, de bestiis, &c. Differt etiam a *fundo*, quia *fundus* est possessio rustica, sive pars agri, *prædium* tum rustica, tum urbana. Itaque singula prata, vineæ, horti, oliveta, pomaria, pascua, salicta, nemora, loca venatoria, & piscatoria, sive villam, atque ædificium, sive piscinam, sive vivaria habeant, sive non habeant, singuli fundi sunt, sed in agro duntaxat: in urbe, oppido, castello, vico, quicquid tale est, prædium vocatur. Sed prædium, & fundus sæpe promiscue usurpantur. *Cicer. pro Rosc. Am. cap. 15.* Fructuosa prædia colenda, ac tuenda peter filio tradiderat. *Id. 13. Att. ep. 2.* Fructus prædiorum abeunt in sumptus.

Prædo, onis, m. *ladro*, *corsaro*, שודד, Germ. *rauber*, Gall. *pilleur*, *écumeur de mer*, Hisp. *ladron*, λῃστής, qui ites facientes terra, marive spolias, quasi prædator. *Cic. pro leg. Man.* Cum vestros portus in prædonum fuisse potestatem sciatis. *Id. pro Dom. cap. 55.* Omnium templorum, atque tectorum, totiusque urbis prædo.

Prædoceo, es, ui, ctum, a. 2. idem, quod doceo, vel ante doceo. *Prudent. in hymn. Epiph.* myrrheus pulvis sepulcrum prædocet.

Prædoctus, a, um, nom. ex partic. ante doctus. *Sallust. in Jugur. c. 94.* Prædoctus a duce.

Prædómo, as, ui, itum, a. 1. προδαμάζω, ante domo, comprimo, sedo. *Sen. ep. 114.* Et omnes casus, antequam exciperet, prædomuit meditando.

Prædonius, a, um, adject. ad prædonem pertinens. *Ulp. l. 8. ff. de heredit. petit.* Prædonio more versari cœpit.

Prædonŭlus, i, dim. a *prædo*. *Cat. apud Fest.*

Prædor, aris, atus sum, d. 1. *robare*, שלל, Ger. *rauben*, Gal. *piller*, Hisp. *robar*, λεηλατέω, est diripere, vi auferre, quemadmodum prædæ in bello solent. *Cic. 3. Ver. c. 78.* Tuus apparitor de aratorum bonis prædabitur. *Ovid. 1. Amor. eleg. 3.* Quæ me nuper prædata puella est. *Nepos 7. c. 8.* In terram prædatum venire.

Prædūco, is, xi, ctum, a. 3. ante duco. *Plin. l. 35. c. 16.* Et quod si ære præducantus, violaceum reddit colorem. ¶ Præducere alicui vallum, seu fossam, est circumvallare. *Tac. l. 14. Ann. c. 32.* Neque fossam, neque vallum præduxerunt.

Præductorius, a, um, adject. ad præducendum aptus, ut loca præductoria, apud *Cat. R. R. c. 135.*

Præductus, a, um, nom. partic. ante ductus. *Sen. 2. de Ira, c. 9.* Præductam obsessis parentibus fossam.

Prædulcis, & ce, o. 3. *molto dolce*, ὑπέργλυκυς, valde dulcis. *Plin. l. 12. c. 5.* Fructus per folia Solibus coctus prædulci sapore. *Stat. l. 5. silv. 3. v. 83. de Sirenibus*: nautis prædulce minantur.

Præduratus, a, um, nom. ex partic. valde induratus. *Plin. l. 23. c. 7.* Præduratum vat sale torrebant.

Prædūro, as, a. 1. ὑπερσκληρύνω, præter morem duro, sive valde durum facio. *Colum. l. 3. c. 12.* Nec nimium siccam, quia nimium præduresuc. Al. leg. *præduret*. *Apic. l. 6. c. 2.* Adipes phasiani præduratos.

Prædūrus, a, um, *molto duro*, ὑπερσκληρός, valde durus. *Colum. l. 6. c. 2.* Illa ætas adhuc tenera est, hæc jam prædura. *Virg. 12. Æn. v. 73.* Prædurus viribus.

Præeminentia, æ, f. *preminenza*, excellentia, præstantia. *Claud. Mamert. in præf. lib. 1.*

Præeminĕo, es, n. a. ὑπερέχω, valde emineo, antecello. *Senec. l. 1. controvers. 4.* Albutium, qui Græcis præeminet. *Tacit. Ann. 12. c. 12.* Ea tempestate Cassius ceteros præeminebat peritia legum. Alii legunt *prominebat*, sublato altero e. & sic legitur etiam *3. Ann. c. 56.*

Præĕo, is, ivi, itum, n. anom. *andare innanzi*, קדם, Ger. *vorgehen*, Gal. *aller devant*, Hisp. *proceder delante*. προηγέομαι, ante eo. *Liv. lib. 2.* Præiret Aruns Tarquinius filius Regis. *Quintil. l. 2. c. 5.* Si legentibus discipulis singula præire semper ipsi (præceptores) velint. ¶ Præire verba, est certam verborum formam alicui dictare, quam ille totidem referat verbis. Solebant enim veteres ad execrationes, vel devotiones hostilis exercitus, & ad fœdera percutienda, similesque publicos ritus peragendos, certam verborum formulam habere conceptam, quod *carmen* vocabant, a qua ne minima quidem syllaba recedere licebat. Itaque ne Imperatores, qui se, hostilemque exercitum erant execraturi, aut ii, per quos fœdera sanciebantur, in proferendis formulis laberentur, adhibebatur Pontifex, aut Sacerdos, qui verba præiret, idest conceptam verborum formulam dictaret, quam alter totidem verbis repeteret. Sic præire verba jurisjurandi dicitur, qui jurisjurandi verba concipit, & juraturo dictat. *Liv. l. 8. c. 9.* Agedum Pontifex publicus Pop. Rom. præi verba, quibus me pro legionibus devoveam. *Gell. l. 14. c. 2.* Si de omni officio judicis præire tibi me vis, idest pronuntiare, quod sequaris. Sic præire obsecrationem, apud *Sueton. in Claud. c. 25.* Et præfari carmen, *Liv. l. 5.* ¶ Præire verba de scripto, est dictare legendo. *Plin. l. 28. c. 2.* Ne quid verborum prætereatur, de scripto præire. ¶ Præire voce alicui, est idem fere, quod præire verba. *Cic. pro Mil. c. 2.* Qui hesterna concione incitati sunt, ut vobis voce præirent, quid judicaretis.

Præexercitamentum, i, n. *Priscian. de præexercit. Rhet.* qui προγυμνάσματα vertit præexercitamenta. h. e. præludia.

Præfacilis, le, o. 3. *molto facile*, ὑπερῥᾴδιος, valde facilis. *Plaut. Epid. 5. 2. 21.* De præfacili exores Epidicum. Al. leg. *facile*.

Præfactus, a, um, antefactus. *Cal. Aurel. l. 2. Chronic. c. 2. & 14. & l. 5. c. 4.* Al. leg. *profectus*, eodem tamen sensu.

Præfamen, inis, n. præfatio, proœmium. *Symmach. l. 2. ep. 34.* Recordaris, hoc te præfamine epistolam texuisse.

Præfamino, imperativum pro præfator. *Cat. de R. R. c. 141.* Janum, Jovemque vino præfamino. Ita explicat *Turneb.* quem consule *l. 15. c. 14.*

Præfaris, re, atus sum, d. 1. *parlar innanzi*, *far proemio*, Ger. *vorreden*, Gal. *avant parler*, Hisp. *hablar antes*, προοιμιάζω, est ante fari, proloqui. *Virgil. 11. Æn.* Præfatus Divos solio Rex infit ab alto. Ubi *Serv.* Præfatus Divos, more antiquo. Nam majores nullam orationem, nisi invocatis numinibus, inchoabant. *Cic. de Univ.* Quæ de Deorum, qui cernuntur, quique sunt orti, natura præfati sumus. *Id. 1. Div. c. 45.* Majores nostri omnibus rebus agendis, Quod bonum, faustum, felix, fortunatumque esset, præfabantur. *Cels. l. 3. c. 1.* Incipiam a prioribus, pauca de omnibus præfatus. *Catul. carm. 64. de nupt. Pel. & Thet.* Talia præfamas quondam felicia, &c. ¶ Præfari aliquem, est ejus nomen, auctoritatemque præmittere. *Plin. l. 8. c. 16.* Aristoteles diversa tradit, vir, quem in iis magna secuturus ex parte, præfandum reor. ¶ Præfari honorem dicimur, cum rem non satis honestam dictu, aliquot verbis præmissis mollimus, quod alioqui pudicis auribus indignum esset. *Cic. l. 9. Fam. ep. 22.* Nec autem ridicule, si dixissem, Ille patrem strangulevit, honorem non præfamur, sin de Aurelia aliquid, aut Lollia, honos præfandus est. Adde *2. Phil. c. 30.* ¶ Præfari carmen. V. Præeo.

Præfatio, onis, f. 3. *prefazione*, *proemio*, הקדמה, Ger. *vorrede*, Gall. *preface*, Hisp. *prologo*, πρόλογος, προοίμιον, id, quod præloquimur. *Cic. 5. Ver. c. 82.* Quæ porro præfatio tuæ donationis fuit. *Sueton. in Claud. c. 25.* Cum regibus fœdus in foro icit, vetere Fecialium præfatione adhibita. *Plin. in præfat. natur. histor.* Vocabula cum honoris præfatione ponenda.

Præfatiuncŭla, æ, f. brevis præfatio. *Hieronym. ep. 128. ad Fabiol.* Et de observatione Pontificis præfatiunculam struerem.

Præfatum, i, n. præfatio. *Symmach. l. 6. ep. 3.* Præfato opus est, si ardua postulentur.

Præfatus, us, m. prædictio. *Symmach. l. 10. ep. 29.* Competit meo præfato.

Præfatus, a, um, nom. ex partic. passiva signif. prædictus, ante dictus. *Quintil. l. 8. c. 3.* In præfatum videmur incidere. *Vopisc. in Aurelian. c. 1.* Vir illustris, ac præfata reverentia nominandus. *Arnob. l. 5.* Sine honoribus appellare præfatis. ¶ *Senec. l. 5. de Benef. c. 17.* Quis sine querela moritur? quis non recusans, quis non gemens exit? Atqui hoc ingrati est, non esse contentum præfato tempore. h. e. in fatis prædestinato.

Præfectiānus, a, um, adject. ad Præfectum pertinens. *Ammian. l. 17. c. 3.* Nec præfectianus, nec præsidialis apparitor. Adde *l. 2. & 3. Cod. de apparit. Præf. Præt.*

Præfector, oris, m. idem ac Præfectus. Vetus lapis Romæ, quem refert *Ferret. in Mus. lapid. pag. 276.* Sextilius Agesilaus Præfector per Hispanias.

Præfectorius, a, um, qui præfectura perfunctus est. *Ulp. de Senat. l. 2.* Sed vir Præfectorius an feminæ Consulari præferatur, videndum.

Præfectūra, æ, *Prefettura*, ἐπαρχία, ἐπιτροπεία, officium, vel dignitas Præfecti. *Cicer. Att. l. 5.* Præfecturam petivit: negavi, me cuiquam negotianti dare. *Cæs. l. 8. B. G. c. 12.* Præfecturam equitum. ¶ Sumitur item pro administratione alicujus urbis, vel provinciæ, & pro ipsa urbe, vel provincia, in quam Præfectus mittitur. Persæ vocant Satrapiam, Ægyptii Nomon, Græci Eparchiam, Prostatiam, Strategiam. *Plin. l. 5. c. 9.* Ægyptus dividitur in Præfecturas oppidorum, quas Nomos vocant, Ombiten, Phathniten, &c. ¶ Apud Romanos Præfecturæ erant urbes Italiæ cum suis agris, quarum populi, cum iniqui, ingrative erga Pop. Rom. fuissent, ac fidem datam semel, atque iterum fefellissent, tandem, ubi in potestatem, ditionemque sunt adducti, propriis legibus, suisque Magistratibus, qui imperium, & jurisdictionem exercebant, spoliati fuere, & Magistratuum Romanorum arbitrio regi cœperunt, qui in eas urbes singulis annis nomine Præfectorum mittebantur. Formula enim Præfecturæ non longe a provinciæ formula videtur abfuisse. Ut enim quotannis in Provincias Prætores Roma mitti soliti, sic in Præfecturas Præfecti, qui eas administrarent, ac jus dicerent. Deinde Prætores, & Præfecti non legibus perpetuis, quæ a Pop. Rom. datæ essent, Provincias, & Præfecturas regebant, sed arbitrariis, idest edictis, quæ ipsi promulgabant. Itaque inter omnes Italicas civitates Præfecturarum conditio infima erat, & incommodissima. *Sigon. de ant. jur. Ital. l. 2. c. 10. &c. Fest.* Præfecturæ eæ appellantur in Italia, in quibus & jus dicebatur, & nundinæ agebantur, quarumque quædam erat Respublica, neque tamen Magistratus suos habebant, sed quotannis ad eas Præfecti mittebantur, qui eis jus dicerent. *Cic. de nat. Deor.* Cum e Præfectura Reatina Romam venienti noctu duo juvenes cum equis albis dixissent, &c.

Præfectus, i, m. *Prefetto*, ἔπαρχος, qui rei alicui agendæ præpositus est, a *præficiendo*, ut præfectus moribus, qui ad componendos mores est constitutus, al. Censor. *Cic. pro Cluent.* Tu es præfectus moribus? tu magister veteris disciplinæ, & severitatis? *Idem post Redit.* His auctor quasi præfectus libidinum suarum. ¶ Præfectus Urbis, vel Urbi, Magistratus Romæ, qui urbanis negotiis præerat. *Gell. l. 13. c. 16.* Qui Præfectus Urbi, & his Consul fuit. A principio creabatur, quotiescunque Regem ab urbe abesse oporteret. Reipublicæ tempore creabatur, quoties Consules, & alii Magistratus in Monte Albano Feriis Latinis operam darent. Sub Imperatoribus magistratus hic cœpit esse perpetuus, multæque Reipubl. partes ejus procurationi tributæ sunt, quas enumerat *Ulpian.* variis locis. ¶ Præfectus Prætorio, fuit Magistratus Romæ, temporibus Cæsarum, talis apud Cæsares, quales apud Reges fuerunt Tribuni Celerum, & apud Dictatores Magistri equitum, qui disciplinæ militari præerat, & secundas post Cæsarem partes gerebat. *Sueton. in Claud. & Cod. Justin. de Præf. Præt.* ¶ Præfectus Vigilum fuit Magistratus Romæ, qui cum septem cohortibus invigilabat, ne Urbs incendiis flagraret, neve fœlere nocte in Urbe admitterentur. Creatus fuit ab Octaviano Augusto. Nam etsi apud veteres Romanos incendiis arcendis Triumviri nocturni præessent, nonnunquam etiam Ædiles, & Tribuni Plebis intervenirent, familia publica circa portas, & muros disposita, quæ inde, si opus esset, vocabatur; etsi essent & privatæ familiæ, quæ incendia vel mercede, vel gratia extinguerent, ut ait *Paul. l. 1. ff. de off. Præf. vig.* tamen pluribus uno die incendiis veniis, teste *Ulp. ibid.* n. 2. quibus occurrere, satisque facere non posse eum appareret. D. Augustus salutem Reipublicæ tueri nulli magis credens convenire, quam suæ diligentiæ, nec alium sufficere ei rei, quam Cæsarem, coercendorum incendiorum causa septem cohortes opportunis Urbis locis disposuit, ita ut binas regiones (tunc enim quatuordecim erant) unaquæque cohors tueretur, præpositis eis Tribunis, &

super

super omnes spectabili viro, qui Præfectus Vigilum appellaretur. ¶ Apud Præfectum Vigilum erat cognitio omnium scelerum, quæ nocturno tempore fieri solerent, præsertim de incendiis & latrociniis. Cognoscebat ergo de incendiariis, effractoribus, furibus, raptoribus, & receptatoribus, nisi siqua tam atrox, tamque famosa esset persona, ut ad Præfectum Urbis remittenda videretur. *Ulpian. & Paul. JCti.* ¶ Præfectus annonæ, Magistratus Romæ fuit extraordinarius, qui rei frumentariæ curam gerebat. *Liv. l. 4.* ¶ Præfectus Ærarii, cui publicæ pecuniæ custodia & cura demandata erat. *Tesoriere. Id.* ¶ Præfecti Provinciarum erant, qui Provinciis præerant. Sed potius appellabantur Prætores, vel Proconsules, vel Præsides, vel Correctores. Ex *Sigon. de ant. jur. Ital. l. 1. c. 26. Cic. Att. l. 5. epist. 4.* De quinque Præfectis quid Pompejus facturus sit, faciam, ut scias. ¶ Præfectus Augustalis, fuit Præfectus Ægypti, cui imperium ad similitudinem Proconsulis lege sub Augusto datum est. *Ulp. l. 1. ad edict. l. 1. ff. tit. 16.* ¶ Præfectus in militia dicebatur, qui alicui militum præerat. Singulorum enim ordinum aliquando Præfecti creati sunt. Hoc est, quod sæpe de Præfectis alarum, & cohortium, &c. legimus apud *Tac. Cæs. & Sueton.* Sic Præfectus castrorum, *Maresciallo di campo*, *Tac. Sueton.* ¶ Præfectus fabrum, fuit Magistratus militaris, cui artifices, qui castra sequebantur, ut fabri lignarii, carpentarii, ferrarii, & ærarii, qui ad fabrilia adificia deputati erant, obtemperabant. *Cæs. ad Oppium post epist. 8. l. 9. Cic. ad Att.* Jam duo Præfecti fabrum Pompeji in meam potestatem venerunt.

Præfericulum, vas æneum, sine ansa, patens veluti pelvis, quod præferre in sacrificiis solebant. *Fest.*

Præfero, fers, tuli, latum, a. anom. *portare innanzi*, [illegible], Germ. *fürtragen*, Gal. *préferer*, Hisp. *preferir*, προφέρω, ante fero. *Cic. 6. Ver.* Dextra ardentem facem præferebat. *Id. 1. Cat. c. 6.* Præferre facem ad libidinem. ¶ Translate sumitur pro ostendere, prænuntiare, signis illustribus indicare. *Cic. pro Rosc. Amer.* Avaritiam præfers, qui societatem coieris de municipiis, cognatisque fortunis cum alienissimo. *Curt. l. 4. c. 10.* Vultus tuus nescio quod ingens malum præfert. ¶ Præferre etiam est præponere, anteponere. *Cic. 6. Phil.* Quem vos hominem a se ortum hominibus nobilissimis omnibus honoribus prætulistis. *Id. 2. de Or. c. 84.* Præferre se aliis. *Col. l. 2. c. 3.* Adeo ut multi prætulerint carere penatibus; hoc est maluerint. *Plin. l. 15. c. 18.* Præfertur illa bonitate olei. ¶ Item anticipare. *Liv. l. 39. c. 5.* Ne plus in triumpho certaminum, quam in bello habuerat, prætulit triumphi diem. *Cæs. l. 1. B. C.* Præfertur opinio. h. e. jactatur. ¶ Præferre opem, pro afferre. *Stat. 6. Theb.*

Præferox, ocis, o. ὑπεράγριος, valde ferox. *Liv. l. 5. c. 36.* Praeferoces legatos, Gallisque magis, quam Romanis similes habuisset.

Præferratus, a, um, *ferrato in cima*, προσεσιδηρωμένος, cujus anterior pars ferro munita est. Pilum præferratum est, quod ferrum habet in summitate, quo Hetrusci olim utebantur ad pinsenda grana, diversumque est a pilo rudo, quod sine ferro est, ad usum molarum, quas aqua versat, utile. *Plin. l. 18. c. 10.* ¶ Sumitur etiam pro eo, quod ferro vinctum est. *Plaut. Pers. 1. 1. 21.* Plusculum annum sui præferratus apud molas Tribunus vapulare.

Præfertilis, le, valde fertilis. *Prudent. l. 2. advers. Symmach. v. 1025.* præfertile germen luxurias.

Præfervidus, a, um, ὑπέρζεστος, valde fervidus. *Col. l. 3. c. 1.* Nisi tamen glaciali, vel præfervida. Translate *Liv. l. 9. c. 18.* Irua, ac præfervida ira.

Præfestinanter, adv. idem ac præfestine. *Sisen. apud Non. c. 2. n. 708.* Judices, quos vellent, instituerent præfestinanter, & cupide.

Præfestinatus, a, um, *accelerato*. *Col. lib. 11. c. 2.* Quia neque præfestinatum opus nimium immature videri possit ante quindecim dies factum.

Præfestine, adv. προταχυμένως, valde celeriter. *Plaut. Rud. 2. 5. 4.* Ut sine labore extraxi hanc præfestine satis. Ita quidam Lexicographi, sed rectius alii *præfiscine*, vel *præfiscini*.

Præfestino, as, n. 1. προσπεύδω, ante tempus festino. *Liv. lib. 23. cap. 14.* Ne deficere præfestinarent. *Plaut. Rud. 1. 2. 31.* Qui præfestinet, ubi herus adsit, præloqui. ¶ Significat etiam festinando præcurrere, prægredi. *Tac. Ann. 5. cap. 10.* Toronæum, Thermæumque sinum præfestinans, mox Euboeam, angustiis illibus avadit.

Præfica, æ, f. ἡ θρηνῶσα, mulier in exsequiis ad plorandum pretio conducta, ut familiaribus, & ceteris flere nescientibus suo ejulatu, suisque lacrymis præiret. Unde dicta sit, docet *Festus*. Præficæ, inquit, dicuntur mulieres ad lamentandum mortuum conductæ, quæ dant ceteris modum plangendi, quasi in hoc præfectæ. ¶ Nenias quasdam in laudem mortuorum canere solebant, quæ tamen ineptæ erant, & nugaces, mutatoque nomine in omnes conveniebant. *Plaut. Truc. 2. 6. 14.* Præfica, quæ alios collaudare absentes, sa se vero non potest. *Gel. l. 18. c. 7.* Vos, Philosophi, meræ estis, ut Cato ait, mortuaria glossaria: namque colligitis lexidia, res tetras, & inanes, & frivolas, tamquam mulierum voces præficarum. ¶ Quomodo præfica differet a Funere. V. Funere. V. etiam *Hieron. Baruffaldi Dissertat. de Præficis*.

Præficio, is, eci, ectum, a. 3. *preporre*, [illegible], Germ. *fürsetzen*, Gall. *charger*, *commettre*, Hisp. *poner en algun oficio*, ἐφιστάναι, præponere, ex *præ*, & *facio*. *Cic. 4. Ver.* An aliquem curatorem præficere, qui statuis faciundis præesset. *Liv. l. 4.* Quos & pro Centurionibus sibi præfecerant Tempanio auctore Equites. Rursus *Cic. pro Leg. Man. c. 16.* Imperatorem bello præficere. *Id. pro Dom. c. 33.* populo ducem præficere. ¶ Pro simplici facere. *Liv. l. 1. c. 19.* Sacerdotes suos cuique Deorum præficere.

Præfidens, tis, nom. partic. valde fidens. *Cic. 1. Off. c. 26.* Homines secundis rebus effrænatos, sibique præfidentes.

Præfigo, is, a. 3. *ficcare innanzi*, προπήγνυμι, ante figo. *Plin. l. 33. c. 4.* Lineas itineris præfigunt. *Virg. 9. Æn.* Capita in hastis præfigere. ¶ Sumitur etiam pro præcludere. *Virg. 3. Georg.* Primaque ferratis præfigunt ora capistris.

Præfiguro, a. 1. [illegible], repræsento, præmonstro. *Lactant. l. 6. c. 20.* Ac se quisque in illis imaginibus præfigurat.

Præfinio, is, a. 4. *prefinire*, *determinare*, [illegible], Germ. *verschreiben*, Gal. *prefinir*, *limiter*, Hisp. *determinar*, προορίζω, limites præfigo, determino, præscribo. *Cic. de Prov. Cons.* Præfinire enim successori diem. *Id. l. 7. ep. 2.* Quod præfinisti, quo ne pluris emerem. *Id. 7. Ver.* Neque de illo quicquam tibi præfinio, quominus, &c. *Id. 2. de leg.* A quo iterum funerum sumptus præfinitur ex censibus a minis quinque usque ad minam.

Præfinitio, onis, f. determinatio. *Julian. l. cum fine, ff. quando dies leg. vel fideicom. ced.* Cum sine præfinitione temporis legatum ita datum fuerit.

Præfinitus, a, um, adject. *determinato*, definitus, præscriptus. *Serv. 47. ff. de Pecul.* Intra præfinitum tempus. ¶ Præfinito, ablat. absolute positus, pro præfinito tempore, vel ex præscripto. *Ter. Hecyr. 1. 2. 59.* Nam illic haud licebat, nisi præfinito loqui.

Præfiscine, adv. vel præfiscini, ἀβασκάντως, h. e. præter fascinum, citra invidiam, unde ea locutio illa, *Absit verbis invidia*, a *præ*, & *fascino*. Sane præpos. *præ* hic accipi pro *sine*, diserte apud *Charis. l. 2. pag. 110. Putsch.* legitur. Laudaturi, *præfiscini*, vel *præfiscine* dicebant, quod putarent, homines effascinari, si impensius laudarentur. *Plaut. Asin. 2. 4. 84.* Præfiscine hoc dixerimus, nemo etiam me accusavit merito meo, neque me Athenis alter hodie 'st quisquam, cui credi recte æque putent. Usus etiam *Titinnius*, apud quem, Paulla laudanda immodica, persona altera metu fascini interrumpens ait: Paulla mea, amabo, pol tu ad laudem addito, præfiscini, ne puella fascinetur. Citat *Charis. ibid. pag. 189.* Sed postrema verba ipsius *Charisii* videntur esse, non *Titinnii*. Adde *Afran. ibid.*

Præfixus, a, um, ante fixus. *Liv. l. 26.* Et septena jacula quaternos longa pedes data præfixa ferro. *Virg. Æn. 10. v. 479.* Robur præfixum ferro. h. e. acumina ferrato. *Suet. in Cæs. c. 24.* Caput hasta præfixum.

Præfloratus, a, um, adject. libatus, degustatus, corruptus, ut præflorata virgo, apud *Apul. in Apolog.* cui flos pudicitiæ est imminutus. *Plin. in Paneg. c. 58.* Summumque illud purpuræ decus, nonnisi præcerptum, præfloratumque transmittere. Adde *Liv. l. 37. c. 58.* ubi tamen al. leg. *deflorarus*.

Præfloreo, es, n. 2. προανθέω, ante floreo. *Plin. l. 16. c. 29.* Ideoque præflorent talia, & prægerminant.

Præfloro, as, a. 1. προαπανθίζω, prælibo. *Gel. l. 14. c. 1.* Et futuri gaudii fructum spes tibi jam præfloraverit.

Præfluo, n. 3. προρρέω, ante fluo, præterfluo. *Plin. l. 5. c. 30.* Pergamum, quod intermeat Selinus, præfluit Cetius profusus Pindaso monte. Adde *Tac. Ann. 15. cap. 15.* ¶ Cum accusativo *Plin. lib. 3. cap. 5.* Aufidus ex Alpinis montibus Canusium præfluens.

Præfluus, a, um, qui ante fluit. *Plin. lib. 19. cap. 4.* Hortos esse riguos habendos præfluo amne.

Præfocabilis, le, adject. præfocandi vim habens, ut præfocabilis difficultas, apud *Cæl. Aurel. Acut. 3. c. 27.*

Præfocatio, onis, actus præfocandi. *Scrib. Larg. Composit. 100.* Subitæ præfocationes.

Præfoco, as, a. 1. *affogare*, [illegible], Germ. *ersticken*, Gall. *étouffer*, Hisp. *ahogar*, ἄγχω, spiritum obstructis faucibus claudo. *Ovid. in Ibin, v. 558.* Præfocent animæ Gnossia mella viam.

Præfodio, a. 3. προορύττω, idem ac fodio, vel ante fodio. *Virg. 11. Æn. v. 473.* Præfodiunt alii portas. Ubi *Serv.* Præfodiunt, idest ante portas fossas faciunt. *Ovid. 13. Met. v. 6.* Et ostendit, quod jam præfoderat, aurum.

Præfœcundus, a, um, πολύγονος, valde fœcundus. *Plin. l. 16. c. 27.* Omnia autem celerius senescunt præfœcunda.

Præfomentare, prætovere. *Theodor. Priscian. lib. 1. cap. 19.* Præfomentare vulnera aqua gelida.

Præformator, oris, m. *Tertul. de Præscript. cap. 30.* Marcion institutor, & præformator Apelles.

Præformatus, a, um, ante formatus. *Quintil. lib. 2. c. 6.* Namque incipientibus danda erit velut præformata materia secundum cujusque vires.

Præformido, as, a. 1. προδεδοικέναι, valde formido. *Quintil. l. 4. c. 5.* Quem judex si providet, non aliter præformidat, quam, &c. Alii legunt *reformidat*.

Præformo, as, a. 1. προμορφόω, ante, vel prius formo. *Sil. l. 7. v. 385.* Atque his præformat dictis, fingitque monendo.

Præfortis, te, adject. valde fortis. *Tertul. de car. Chr. cap. 5.* Hinc infirmum, inde præfortem.

Præfotus, a, um, ante fotus. *Cæl. Aurelian. Tard. lib. 4. cap. 2.* Præfotis partibus aqua marina, vel aceto falso.

Præfoveo, es, ante foveo. *Cæl. Aurel. Tard. l. 4. c. 2.* Præfotis partibus aqua marina, vel aceto falso.

Præfracte, adv. *ostinatamente*, ἀπηνῶς, obstinate. *Cic. 3. de Offic.* Nimis præfracte videbatur ærarium, vectigaliaque defendere.

Præfractus, a, um, *rotto prima*, διαρραγείς, idem quod fractus, sive ante, vel prius fractus. *Cels. l. 5.* Surculus corpori infixus, si præfractus est, vel altius descendit. *Ovid. 12. Metam.* Pinus præfracta. ¶ Quoniam vero præfractum dicitur, quod flecti non potest, sed potius frangitur, hinc translate præfractus ponitur, pro obstinato, contumaci, pervicaci, quasi duro, & inflexibili, *ostinato*. *Valer. Max. l. 6. c. 5. in fin.* Sed aliquanto Charondæ Tyrii præfractior, & abscissior rustitia ad vim, & cruorem usque. *Cic. in Hortens. apud Non. c. 2. n. 664.* Huic contrarius Aristo Chius, præfractus, severus. ¶ Dicitur etiam de eo, qui concise loquitur, vel scribit, ideoque durus, & asper est. *Cicer. in Orat. cap. 13.* Thucydides autem præfractior, nec satis, ut ita dicam, rotundus.

Præfrigidus, a, um, ψυχρότατος, valde frigidus. *Plin. l. 17. c. 10.* Quamlibet opaco, septentrionalique, & præfrigido situ. *Cels. l. 4. c. 5.* Vinum præfrigidum. *Ovid. 4. de Pon. eleg. 10.* præfrigidus Auster.

Præfringo, is, egi, actum, a. 3. προκατακλάω, idem ac frango, vel prius frango, vel parte anteriore frango. *Liv. lib. 8. cap. 10.* Et hastas aut præfregissent, aut hebetassent.

Præfugio, is, a. 3. ante fugio. *Tert. de anim. c. 33.* Etsi anima præfugerit.

Præfulcio, is, lsi, ltum, a. 4. ὑποστηρίζω, ante fulcio, præmunio, sustento. *Cic. Att. l. 5. ep. 15.* Per fortunas, quoniam Romæ manes, primum illud præfulci, atque præmuni, quæso, ut simus annui. ¶ Præfulcire aliquem negotiis, aut ministeriis, pro præficere, dixit *Plaut. Pers. 1. 3. 14.* & *Pseud. 3. 1. 6.*

Præfulgens, entis, o. partic. a præfulgeo. *Virg. 8. Æn. v. 553.* Quem fulva leonis Pellis obit totum, præfulgens unguibus aureis.

Præfulgeo, es, lsi, n. 2. ὑπερλάμπω, valde fulgeo. *Tac. Ann. 13. c. 45.* Consulari decore præfulgens. *Auct. ad Her. l. 3.* Nec nimis illustres, nec vehementer obscuros locos habere oportet, ne aut obcæcentur tenebris imagines, aut splendore præfulgeant.

Præfulgurat, abat, imp. 1. ante fulgurat. *Val. Flac. c. 3. Argon. v. 159.* Strictoque vias præfulgurat ense. h. e. fulgurare vias facit ensem vibrando.

Præfurnium, nii, προπνίγειον, os patens furni, quo ligna in fornacem induntur, & deinde obstruitur. *Cat. c. 38. R. R.* Ventus ad præfurnium, caveto, ne accedat.

Præfuro, is, n. 3. ante, vel valde furo. *Stat. Theb. 2. v. 420.* torvus præfuris. *Id. l. 4. v. 801.* tufumque in gurgite Martem Præfurere.

Præfuscus, a, um, valde fuscus. *Manil. l. 4. v. 715.* Æthiopes maculant orbem, tenebrisque figurant Præfuscas. Al. aliter leg.

Prægelidus, a, um, ἐκπερψυχής, qui multum, aut nimis frigidus est. *Col. l. 4. c. 8.* Prægelida frigora. Et *l. 5. c. 6.* Cœli status prægelidus. Adde *Sil. l. 4. 236.*

Prægermino, a. 1. προβλαστάνω, ante germino. *Plin. l. 16. c. 29.* Ideoque & præflorent talia, & prægerminant.

Prægero, is, ssi, stum, a. 3. præfero, ante gero. *Apul. l. 4. Met.* Aliis sub oculis dominæ speculum prægerit.

Prægestio, is, a. 4. *desiderar molto*, ὑπερεπιθυμέω, valde gestio, percupio. *Cic. pro Cæl. c. 28.* Prægestit animus jam videre primam lautos juvenes mulieris beatæ.

Prægestus, a, um, ante gestus. *Cæl. Aurelian. Chronic. lib. 1. cap. 5.* Oblivione prægestorum affici.

Prægigno, is, a. 3. προγεννάω, ante gigno. *Plaut. Pseud. 1. 5. 77.* Quia nolebam, ex tuo more prægigni malum. Al. leg. *progigni*.

Prægloriosus, a, um, adject. valde gloriosus. *Inscript. apud Grut. pag. 391. n. 5.* Cl. Claudiano prægloriosissimo poetarum.

Prægnans, antis, f. *pregna*, *gravida*, [illegible], Germ. *schwanger*, Gal. *enceinte*, Hisp. *preñada*, ἔγκυος, ἐγκυμονοῦσα, ut veteres Glossæ interpretantur, gravida, plena, in utero gerens, fœta, quæ occupata est in effœtinando, quod conceperit. Pro eo in antiquis codicibus legitur *prægnas* absque *n*, atque id, quantum ex *Charisio* colligere licet, *Plauto* quoque acceptum videtur, & *Planc. Cic. 1. de Div.* Cum prægnans hunc ipsum Dionysium alvo contineret. ¶ Dicitur etiam de brutis. *Var. l. 2. de R. R. c. 4. de porca.* Quatuor enim menses est prægnans. ¶ Et de arboribus, Prægnans autem arbor, quæ etiam fœta dicitur, tunc est, cum humorem, & succum sibi familiarem exsugit, nondum in folia, aut flores propagaret. *Plin. l. 12. c. 14.* Incidantibus, qua maxime videatur esse prægnans. ¶ Translate *Plaut. Asin. 2. 2. 10.* Etiam de tergo ducentas plagas prægnantes dabo. h. e. eminentes, ac protuberantes, prout utere solent prægnantium. *Juven. sat. 2. v. 55.* prægnantes stamine fusos.

Prægnas. V. Prægnans.

Prægnatio, onis, f. 3. *gravidanza*, κύησις, graviditas. *Var. de R. R. l. 2. c. 6.* Hi enim primi prægnationis, & extremi sunt. Adde *Apul. l. 1. A. A.*

Prægnatus, us, m. prægnatio. *Tert. adv. Jud. c. 9.* Juvenculæ prægnatus & partus.

Prægnaviter, adv. valde naviter. *Plaut. Pers. 4. 4. 39.* Indica prægnaviter. Alii leg. *prognaviter*. h. e. valde strenue.

Prægracilis, le, adject. valde gracilis. *Tac. 4. Ann. cap. 57.* Prægracilis & incurva proceritas.

Prægrado, as, a. 1. prægredior, antevenio. *Pacuv. apud Non. c. 1. n. 358.* Ipsum prægradat Parthenopæum.

Prægrandis, & de, o. a. *molto grande*, ὑπερμεγέθης, valde grandis. *Plin. l. 4. c. 13.*

Præ-

Prægrandes autem. *Apul. l. 2. A. A.* Lucerna prægrandis.

Prægravatus, a, um, nom. ex partic. valde gravis factus. *Liv. l. 10. c. 13.* Prægravata inhærentibus telis scuta. *Col. l. 6. c. 7.* Prægravatum caput.

Prægrevidus, a, um, adject. valde gravidus. *Stat. l. 6. Theb. v. 700.* Molis prægravidæ castigat pulvere lapsus.

Prægravis, & ve, o. 3. *molto grave*, [illegible], valde gravis. *Plin. l. 8. c. 21.* Caput tantum prægrave ægre ferens, idest dejectum semper in terram. *Curt. l. 4. c. 12.* Prægravis [illegible].

Prægravo, as, avi, atum, a. 1. *gravare sopra modo*, Germ. *schwerer machen*, Gall. *peser fort*, Hisp. *mucho pesar*, [illegible], supra modum gravo, opprimo, obruo. *Hor. l. 2. sat. 2. v. 77.* corpus onustum Hesternis vitiis animum quoque prægravat una. *Id. l. 2. ep. 1. v. 13.* Urit enim fulgore suo, qui prægravat artes Infra se positas. h. e. gravis est inferioribus, & infra positis nocet, qui bonis artibus cæteros vincit: invidiam enim inferiorum in se concitat. ¶ Est etiam verbum neutrum, & significat graviorem esse, præponderare. *Plin. l. 17. c. 22.* Ne prægravet fructus parte aliqua. Quidam hunc locum active intelligunt. *Suet. in Cæs. c. 76.* Prægravant tamen cætera facta, dictaque ejus. *Col. l. 7. c. 9.* Flaccidis auribus, & prægravantibus, *orecchie pendenti*.

Prægrediens, entis, o. præcedens. *Cic. 13. Phil.* Sequentes alios, alios prægredientes amicos.

Prægredior, eris, essus, sum, d. 3. *andar innanzi*, [Hebrew], Germ. *vorgehen*, Gall. *aller devant*, Hisp. *yr adelante*, [illegible], ante venio. *Liv. lib. 10. c. 13.* Qui lictores prægredi viderent. *Varr. l. 2. R. R. c. 7.* Equus gregi prægreditor. ¶ Aliquando est prætergredi, *passare*. *Plin. l. 28. c. 8.* Ut prægredi hominis vestigium occuparet. ¶ Translate sumitur pro antecellere. *Sallust. ad Cæs. de Rep. ord.* Qui tantum alios prægressus es, ut &c.

Prægressio, onis, [illegible], antecessio. *Cic. de Fat. c. 19.* Ut nihil fieret sine prægressione causæ.

Prægressus, a, um, partic. a prægredior, *chi ha preceduto*. *Stat. l. 5. silv. 2. v. 105.* Fama prægressa diem. *Plin. l. 28. cap. 8.* Prægressi hominis vestigia occupare.

Prægressus, us, m. prægressio. *Ammian. l. 22. c. 10.* Quid in rebus tumultuosis anteversio valeat, & prægressus. *Cic. 1. Offic. cap. 4.* Causas rerum videt, earumque prægressus, & quasi antecessiones non ignorat. Alii leg. *progressus*.

Prægubernο, as, a. 1. ante guberno. *Sidon. l. 5. ep. 13.* Musculis balenarum corpulentiam prægubernantibus.

Prægustator, oris, m. *credenziero*, [illegible], qui cibos Principis prægustat. *Suet. in Claud. c. 44.* ¶ Transfertur ad alia. *Cic. pro Dom. cap. 10.* Scilicet tu heluoni spurcissimo, prægustatori libidinum tuarum, &c.

Prægustatus, a, um, partic. a prægusto. *Plin. l. 22. c. 3.* Nec nisi prægustatos cibos sumente.

Prægusto, as, avi, atum, a. 1. *gustare innanzi*, *far la credenza*. Germ. *vorkosten*, Gall. *faire l'essay*, Hisp. *hazer salva*, [illegible], antegusto. *Juven. sat. 6. v. 633.* Timidus prægustet pocula pappas.

Prægypso, as, a. 1. gypso obduco. *Cæl. Aurel. l. 5. Chronic. c. 2.* Os vasculi prægypsare.

Præhendo. V. Prehendo.

Præhibeo, es, a. c. idem ac præbeo, apud vet. *Plaut. Pseud. 3. 2. 49.* Cur ego vestem, aurum, atque ea, quibus est vobis usus, præhibeo? *Id. Men. 5. 2. 51.* Ancillas, penum recte præhibet. *Id. Rud. 1. 5. 50.* Ut verba præhibes, nimis pernisse præplicas. h. e. uti ourrus. *Petron. in Satyr.* Præbibere mendacio fidem. Alii leg. *præbere*.

Præjacens, entis, o. ante jacens. *Plin. l. 5. c. 4.* Oppida de cætero tam præjacentibus flagrat.

Præjaceo, es, cui, n. 2. [illegible], ante jaceo. *Tac. l. 12. Ann. c. 36.* Campo, qui castra præjacet.

Præjacio, is, a. 3. *gettar innanzi*, [illegible], ante jacio. *Col. l. 8. c. ult.* Mox præjaciuntur in gyrum moles.

Præiens, euntis, o. 3. partic. a præeo. *Albinovan. ad Liviam.* Ea venit, stella non præeunte, dies.

Præinfusus, a, um, ante infusus. *Cæl. Aurel. Acut. l. 2. c. 24.* Mulsum, in quo præcocta, vel præinfusa fuerit ruta.

Præjudicatio, onis, f. idem ac præjudicium. *Quintil. l. 4. c. 2.* Aut si jam præjudicatione Senatus damnatus esset Milo. Al. leg. *præjudicio*.

Præjudicatus, a, um, ante judicatus. *Cic. pro Cluent. c. 17.* Ut re semel, atque iterum præjudicata, condemnatus in judicium venerit. *Id. l. 2. nat. Deor. c. 5.* tantum opinio præjudicata poterat. *Id. pro Cluent. c. 2.* Antequam de ipsa causa dicere incipio, hoc postulo, ut ne quid præjudicati afferatis.

Præjudicialis, le, adject. ut præjudicialis mulcta, *Cod. Theodos. leg. 50. & 65. de Appellation.* & *Symm. l. 10. epist. 58.*

Præjudicium, ii, n. 2. *pregiudizio*, Germ. *ein vorgehend urtheil*, Gall. *prejugé*, *prejudice*, Hisp. *perjuyzio*, [illegible], id, quod judicium præcedit, seu quod ante judicium fit. *Ascon.* Præjudicium dicitur res, quæ, cum statuta fuerit, affert judicaturis exemplum, quod sequantur in eadem causa, vel paribus causis: judicium autem res, quæ causam, litemque determinat. *Cic. 1. Verr.* De quo non præjudicium, sed plane judicium jam factum putatur. *Id. pro Cluent. c. 20.* Cum is duobus præjudiciis jam damnatus esset. h. e. uno in Scamandrum, altero in Fabricium, in eadem veneficii causa factis. *Plin. l. 5. ep. 1.* Curianus orabat, ut sibi donarem portionem meam, seque præjudicio juvarem. *Quint. l. 4. c. 5.* Præjudicium facere. ¶ Translate *Cæs. l. 2. B. C. c. 32.* Vestri facti præjudicio demotus Italia excessit. *Tacit. de Germ. c. 10.* Victoria hujus, vel illius pro præjudicio accipitur. ¶ Præjudicia triplicis generis sunt, alia posita sunt in exemplis, idest in rebus, quæ aliquando ex paribus causis sunt judicatæ; alia in judiciis ad ipsam causam pertinentibus, qualia in Milonem a Senatu facta dicuntur; alia in pronunciatione, seu in sententiis de eadem causa, qualia fuerunt judicia de Scamandro, & de Fabricio in causa Oppianici, quale item est, cum duobus de officio aliquo contendentibus, lite in longum procedente, Magistratus jubet interea, dum sententiam ferat, alterum officio fungi, quasi judicans jam nunc, se pro ea parte sentire, penes quam vult esse rem, de qua litigatur, quod præjudicium Jurisconsultis dicitur, quia possidentem adjuvat, & obest excluso. *Quintil. l. 5. c. 2.* ¶ Interdum præjudicium ulur, atut pro damno, sive jactura. *Ulp. l. 1. §. quemadmodum, ff. de agnosc. vel alend. lib.* Si maritus, uxore denuntiante, custodes miserit, nullum præjudicium facit.

Præjudico, as, avi, atum, a. 1. *giudicare innanzi*, Ger. *zu vor urtheilen*, Gall. *prejudicier*, Hisp. *prejudicar*, [illegible], ante judico, præjudicium facio. *Cic. 3. de Leg.* Edant, & exponant, quid in Magistratu gesserint, deque iis Censores præjudicent. ¶ Translate sumitur pro ante tempus censere, arbitrari, opinari, statuere. *Brut. ad Cic. ep. 4.* Quod enim nondum Senatus censuit, nec P. R. jussit, id arroganter non præjudico. ¶ Item pro nocere, *pregiudicare*. *L. 5. l. 1. ff. de Magistr. conven.* pupillo præjudicare.

Præjuratio, onis, f. [illegible], juramentum illud, quod ii facere dicuntur, qui ante alios conceptis verbis jurant, post quos alii in eadem verba jurantes tantummodo dicebant. *Festus*.

Præjuvo, as, avi, a. 1. [illegible], ante juvo. *Tac. l. 3. hist. c. 65.* Et credebatur affectavisse ejus fidem præjuvisse.

Prælabens, entis, o. partic. a prælabor. *Col. l. 11. c. 1.* Prælabentis vero temporis fuga quam sit irreparabilis, quis dubitet?

Prælabor, eris, psus sum, *trascorrere*, [illegible], ante labor, præterfluo. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 43.* Pisces, quorum alter paulo prælabitur ante. *Lucan. l. 6.* Romæ prælapsus mœnia Tibris.

Prælambo, is, a. 3. [illegible], ante lambo. *Horat. l. 2. sat. 6. v. 109.* Prælambens omne, quod affert.

Prælargus, a, um, adject. valde largus, abundans. *Pers. sat. 1. v. 14.* Pulmo animæ prælargus anhelet.

Prælatio, onis, f. *prelazione*, actus præferendi, seu anteponendi. *Valer. Max. l. 7. c. 8. n. 4.* Sed etiam contumeliosa prælatio videri posset. Adde *Tertull. in Apolog. c. 13.*

Prælator, oris, m. qui præfert, & anteponit. *Tertul. de pudic. c. 2.* Misericordiæ prælator, quam sacrificii.

Prælatus, a, um, nom. ex partic. *anteposto*. *Ovid. 4. Met. v. 56.* Altam, quas Oriens habuit, prælata puellis. *Virg. 5. Æn. v. 541.* prælato invidit honori. *Tertull. l. 1. cont. Marcion. c. 9.* In utroque prælatione nostri creatore. ¶ *Tacit. Ann. 6. c. 35.* Vulnus per galeam adegit, nec iterare valuit, prælatus equo, *trasportato dal cavallo*.

Prælavo, is, a. 3. ante lavo. *Apul. in Apolog.* Ejus merito os, ut bono potui poculum, prælavitur.

Prælautus, a, um, adject. valde lautus, splendidus. *Suet. in Ner. c. 30.* Prælautus, vereque magnificus. Adde *in Vitell. c. 2.*

Prælaxo, as, a. 1. ante, vel valde laxo. *Cæl. Aurel. Chronic. l. 2. cap. 1.* Motus beneficio prælaxato ægrotante.

Prælectio, onis, f. [illegible], explicatio, eruditio, instructio: & pertinet proprie ad magistrum: dicitur autem *prælectio*, quia in legendo præit discipulis, *leggere mostrando*. *Quintil. l. 2. cap. 5.* Prælectio in hoc adhibetur, ut facile, atque distincte pueri scripta oculis sequantur. Adde *l. 11. cap. 3.*

Prælector, oris, [illegible], qui prælegit. *Gell. l. 18. c. 5.* Si magistrum, prælectoremque habuisset.

Prælectus, a, um, adject. selectus. *Apul. l. 7. Metam.* Prælectum hircum victimare.

Prælegatus, a, um, nom. ex particip. ante legatus, h. e. relictus testamento. *Papinian. l. 77. ff. de legat. & fideicom.* Partes coheredibus prælegatas restituere.

Prælego, as, avi, atum, a. 1. ante lego, seu testamento relinquo. *Plin. l. 33. c. 2.* Eam coronam testamento ei prælegavit. Adde *Scævol. Dig. lib. 33. tit. 8. leg. ult.*

Prælego, is, egi, ectum, a. 3. *leggere innanzi*, [illegible], ante lego, ut solent præceptores suis discipulis. *Quint. l. 1. c. 41.* Sed pueris, quæ maxime ingenium alant, prælegenda. ¶ Est etiam præterire, seu præternavigare. *Tac. l. 6. Ann. cap. 1.* Campaniam prælegebat ambiguus, an urbem intraret.

Præliaris, & re, o. 3. *cosa da guerra*, [illegible], quod ad prælium pertinet. *Plaut. Curc. 4. 4. 17.* Meaque pugnæ præliares obtritæ jacent. ¶ Præliares dies sunt, quibus præliari licet. *Fest. & Macrob. l. 1. Saturn. c. 16.* ubi al. leg. *prælialis*.

Præliator, oris, m. qui præliatur. *Tacit. 2. Ann. c. 73. de Germanico.* Nec minus præliatorem (Alexandro) etiamsi temeritas abfuerit.

Prælíber, a, um, adject. valde liber. *Prudent. Apotheos. v. 87.* Liquido prælibero motu.

Prælibatio, onis, f. prægustatio. *Tertull. de Anim. c. ult.* Sine ulla prælibatione. Adde *Fest. in voce Præmetium*.

Prælibo, as, a. 1. [illegible], ante libo, & degusto. *Stat. 3. Sylv. 4. v. 60.* Chare puer, superis qui prælibare verendum Nectar, &c. ¶ Prælibare visu, usurpatur pro aspicere. *Stat. Achil. 2. v. 88.* Vultum, & pectora alicuius prælibare visu.

Prælicenter, adv. nimis licenter. *Gell. l. 16. c. 7.* Quum verba fingit prælicenter.

Prælido, is, a. 3. præstringo, currendo tango. *Manil. l. 5. v. 80.* Obstantemque mare totum prælidere Circum. Al. leg. *præludere*, hoc est ludere per Circum.

Præligamen, inis, n. amuletum. *Marcel. Empir. l. 5. v. 80.*

Præligancum vinum, dicitur, quod vel præmaturum est, vel præ omnibus legitur, quod & *precium* Virgilio dicitur, a præligendo. *Cato R. R. c. 23.* Uvas miscellas ad vinum præligancum legito.

Præligatus, a, um, nom. ex partic. ante, vel circum ligatus. *Cic. 2. de Inv. c. 50.* Os obvolutum folliculo, & præligatum. ¶ *Plaut. Bacch. 1. c. 58.* O præligatum pectus! h. e. infanum, ducta metaphora ab iis, qui veneficiis & incantamentis ceu vinculis ligati de mentis statu decidunt.

Præligo, as, avi, atum, a. c. [illegible], anteriori parte ligo. *Liv. l. 22. c. 16.* Fascesque virgarum, atque arida sarmenta præligantur cornibus boum.

Prælino, is, livi, litum, a. 3. idem, quod lino, vel circum, vel ante lino. *Gell. l. 13. c. 23.* Villas inexcultas, & rudes ne tectorio quidem prælitas fuisse. ¶ Translate *Id. l. 7. c. 14.* Cum fucatur, atque prælinitur, fit præstigiosum.

Prælio, as, a. 1. idem quod prælior. *En. apud Non. c. 7. n. 38.* Ita mortales inter se præliant.

Prælior, aris, atus sum, d. 1. *combattere*, [Hebrew], Ger. *streiten*, Gall. *combattre*, Hisp. *pelear*, [illegible], dimico, pugno, congredior, prælium ineo, pugnam committo. *Cæs. l. 4. B. G. c. 2.* Equestribus præliis sæpe ex equis desiliunt, ac pedibus præliantur. *Cic. 1. Div. c. 25.* Eudemus prælians ad Syracusas occidit. ¶ Translate sumitur pro contendere verbis. *Cic. Att. lib. 1. ep. 11.* Ego acriter, & vehementer præliatus sum. ¶ Passive impersonaliter. *Justin. l. 19. c. 1.* Grave bellum, in quo & diu & varia victoria præliatum fuit.

Prælium, ii, *battaglia*, *conflitto*, *fatto d'arme*, [Hebrew], Ger. *streit*, Gal. *combat*, *bataille*, Hisp. *pelea*, [illegible], conflictus, dimicatio, certamen, pugna. In marmoribus antiquis scribitur per æ, eodemque modo in Romano Maronis codice scribi testatur *Pierius ad Ecl. 6.* ac similiter in aliis plerisque manuscriptis. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 2.* Prælio dimicare cum aliquo. *Id. 2. de Orat. c. 67.* Multaque prælia præclara fecit. *Liv. l. 21. c. 20.* Prælium inire. *Nepos Miltiad. c. 5.* prælium committere. *Virg. 3. Georg.* miscere prælia. *Id. ib.* Imbelles dant prælia cervi. h. e. committunt. *Liv. l. 2.* Elicere ad prælium, *tirar a battaglia*. *Cæs. l. 1. B. G.* Prælium restituere, *rimettere*, *rinnovare*. *Cic. pro Leg. Manil.* Secundis præliis uti. ¶ Differunt *prælium*, & *bellum*, ut pars, & totum. Nam illa pugna significatur; hoc vero notat totum illud tempus, quo in militia sumus, quod & sine prælio esse potest. *Virg. l. 11. Æn.* Infantem fugiens media inter prælia belli. ¶ Invenitur tamen *prælium* pro bello. *Petron. in Sat. c. 89.* Decennε prælium. h. e. bellum Trojanum. *Liv. l. 31. c. 2.* Consultatio de Macedonico bello integra ad Consules, qui in prælio cum Boiis erant, rejecta est. ¶ Translate *Virg. 1. Georg. v. 318.* Omnia ventorum concurrere prælia vidi.

Præloco, as, a. 1. ante loco, præpono, præmitto. *Martian. Capell. l. 5. pag. 170.* Si pro trochæo penultimo spondeum prælocaveris. *Augustin. lib. 7. de Gen. ad litter. c. 17.* Sensus in fola facie prælocati sunt.

Prælocutio, onis, f. præfatio, exordium. *Senec. l. 3. controv. excerpt. in præfat.* Si lo haberetur disertus, si a prælocutione dimitteret. Al. leg. *prolocutione*, ex MSS.

Prælongo, as, a. 1. longum facio. *Plin. l. 11. c. 11.* Qua subtilitate pedum crura prælongavit.

Prælongus, a, um, [illegible], valde longus. *Liv. l. 22.* Dispares, ac dissimiles gladii; Gallis prælongi, ac sine mucronibus. *Quintil. l. 6. c. 4.* Homo prælongus.

Præloquor, eris, d. 3. [illegible], ante, seu prius loquor. *Cal. Cic. l. 8. Fam. ep. 12.* Vix hoc erat prælocutus, cum ego Appium Censorem eadem lege postulavi. *Plin. l. 8. ep. 21.* Quod mihi causam præloquendi dedit, h. e. præfandi.

Præluceo, es, xi, n. 2. [illegible], ante luceo, vel valde luceo. *Martial. l. 12. ep. 42.* Præluxere faces, velarunt flammea vultus. ¶ Prælucere alicui, est faces præferre. *Suet. in Aug. c. 29.* Servum prælucentem exanimavit. ¶ Translate sumitur pro nobilitare. *Cic. in Sall.* Ego majoribus meis virtute mea prælusi. *Id. de Am. c. 7.* Prælucere bonam spem. ¶ Interdum pro præpollere, amoeniorem esse. *Horat. l. 1. epist. 11.* Nullus in orbe locus Baiis prælucet amœnis.

Prælucidus, a, um, valde lucidus. *Plin. l. 37. c. 6.* Arabiæ excellunt candore circuli prælucido, atque non gracili.

Præludium, ii, *ritornello*, [illegible], præcentio, illa modulatio vocum, quæ ante initium cantus fieri solet, & generatim quodvis initium, quod rei seriæ præmittitur. Hinc translata, & in malam partem. *Cic. Phil. 14. c. 7.* Præludium illud, & potentatum L. Antonius. Alii legunt *proludium*, alii *prælustrum*, alii *præludium*.

Præludo, is, usi, usum, a. 3. [illegible], ante ludo, leve quiddam, ceu majoris rei initium, præmitto. *Virg. l. 3. Georg.* Et sparsa ad pugnam præludit arena

Sec-

Sen. ep. 103. Illi meliori vitæ, longiorique præluditur.

Prælum, vel prelum, i, *torchio*, Germ. *[illegible]*, Gall. *presse*, Hisp. *viga*, [illegible], traba illa in torculari, qua uva, oliva, aliudve premitur *Vitruv. l.* 6. *c.* 9. *Plin. l.* 13. *c.* 12. *Serv. in* 1. *Georg.* Est a *premo*, contractum ex *premulum*. Aliqui censent esse a *prælavando*, quod humorem profluente præluatur, idest madefiat. Qui deducunt a *premo*, omittunt diphthongum, qui a *prælavo*, diphthongo utuntur. Meliores libri absque diphthongo *prelum* habent. *Virg.* 2. *Georg. v.* 242. Colaque prelorum fumosis deripe tectis. ¶ Dicitur & de aliis machinis, quibus aliquid comprimitur. *Plin. l.* 13. *c.* 12. *de charta.* Premuntur deinde prelis, & siccantur sole plagulæ, atque inter se junguntur. *Martial. l.* 2. *ep.* 42. Sic tua suppositis perlucent prela lucernis. Hypallage est pro lucerne tuæ supposito prælis perlucent.

Prælumbo, as, a. 1. [illegible], lumbos præfringo. *Næv. apud Non. c.* 1. *n.* 673. Cœpit enunquemque prælumbare fustibus.

Præluminatus, a, um, adject. ante illustratus, seu explicatus. *Tertull. de resurr. carn. c.* 33. Parabola a commentatore præluminata.

Prælusio, onis, f. idem ac proludium. *Plin. l.* 6. *ep.* 13. Cujus quasi prælusio, atque præcursio has contentiones excitavit.

Prælustris, e, adject. *molto illuminato*, *a illustre*, multo lumine illustratus, & translate valde illustris, nobilis, clarus, [illegible], [illegible]. Utramque notionem complectit *Ovid. l.* 3. *Trist. el.* 4. *v.* 5. Vive tibi, quantumque potes, prælustria vita. Sævum prælustri fulmen ab igne venit.

Prælutus, a, um, adject. bene lotus, nitidus, ut præluta habitacula. *Sidon. l.* 4

Præmacero, as, a. 1. ante macero. *Scribon. Larg. composit.* 193. Præmacerantur mala cydonia.

Præmaledico, is, xi, ctum, a. 3. ante maledico. *Tertull. adv. Marcion. l.* 5. *c.* 3. Quomodo præmaledixisset eum creator, quem ignorat?

Præmalo, vis, idem quod malo. *Apul. l.* 3. *Metam.* Adjuro per istum nodulum, me nullam aliam meæ Fotidi præmalle.

Præmando, as, avi, atum, a. 1. [illegible], ante mando. *Vatinius Cic. l.* 5. *Fam. ep.* 9. Ego tamen, terra, marique ut conquireretur, præmandavi.

Præmando, is, di, nsum, a. 3. ante mando. *Gell. l.* 4. *c.* 1. Si me id tibi præmandere, quod ajunt, postulat, h. e. minute explicare, ductum a nutricibus, quæ tenellis infantibus cibum ante mansum in os inferunt.

Præmature, adv. *acerbamente*, *avanti tempo*, [illegible], immature, ante tempus. *Plaut. Most.* 2. 1. 69. Quia præmature vita careo. *Gel. l.* 10. *c.* 11. Coactius factum & festinantius, præmature factum dicitur. Comparativ. *præmaturius* est apud *Papin. ff l.* 45. *tit.* 1. *l.* 118.

Præmaturus, a, um, [illegible], præcox, maturus ante alios, sive ante tempus. *Colum. lib.* 11. *cap.* 3. Sed qui præmaturum fructum cucumeris habere volet. ¶ Translate accipitur pro omni eo, quod ante tempus fit, vel accidit, ut Senectus, vel mors præmatura, idest immatura, legitimum tempus prævertens. *Planc. ad Cic. l.* 10. *Fam. ep.* 8. Præmaturam denuntiatim boni civis imparati quam periculosa esset, ex casu Collegæ videbam. *Plin. l.* 7. *c.* 51. Senilem juventam præmaturæ mortis esse signum. *Tac. l.* 2. *Ann. c.* 30. Præmatura hieme. *Id. l.* 4. *c.* 17. Præmaturi honores.

Præmedicatus, a, um, pharmacis, aut incantatione præmunitus. *Ovid. ep.* 12. *Heroid. v.* 15. Isset anhelatos non præmedicatus in ignes.

Præmeditatio, onis, f. *previsione*, [illegible], meditatio, & cogitatio rei futuræ. *Cic.* 3. *Tusc. c.* 14. Hæc igitur præmeditatio malorum lenit eorum adventum, quæ venientia longe ante videris.

Præmeditatorium, ii, n. locus, ubi meditatio fit, & præparatio. *Tertul. de jejun. c.* 6. Totum illud domicilium interioris hominis escis stipatum, vanis inundatum, decoquendis jam stercoribus æstuans, præmeditatorium efficitur latrinarum.

Præmeditatus, a, um, partic. a præmeditor. *Cicer.* 2. *Offic.* Id se in foro optime jam præmeditatum facere. ¶ Reperitur etiam passive. *Plaut. Epid.* 3. 3. 39. Ut parate eam præmeditatam meis dolis, astutiisque onustam mittam. Alii leg. *permeditatam*.

Præmeditor, aris, d. 1. *antivedere*, *considerare innanzi*, Germ. *verbetrachen*, Gal. *premediter*, Hisp. *pensar antes*, [illegible], prius meditor, præcogito. *Cic.* 12. *Phil.* Est enim sapientis, quicquid homini accidere possit, id præmeditari. Adde *Auct. ad Her. l.* 2. *c.* 5.

Præmensus, a, um, ante mensus. *Tibul. l.* 3. *el.* 3. Tunc eum præmensæ defunctus tempora lucis, Nudus Lethæa cogeret ire rate. Alii rectius leg. *permenso*. *Frontin. de re agrar. pag.* 283. Præmensi soli spatium.

Præmercor, aris, d. 1. [illegible], prius emo. *Plin. l.* 32. *c.* 2. Pretio minus parcerent, eaque præmercarentur. *Plaut. Epid.* 3. 3. 26. Istam gnato tuo sumus præmercati.

Præmessum. V. Præmetium.

Præmetatus, a, um, particip. qui ante metatus est. *Solin. c.* 40. (*al.* 53.) Dinocraten Alexandri jussu Alexandriam præmetatum, supra exposuimus. ¶ Passive *Martian. Capell. lib.* 8. *pag.* 273. Præmetata divum itinera.

Præmetium, ii, n. primitiæ frugum, quæ Cereri offerebantur. *Fest.* Præmetium, quod prælibationis causa ante præmetitur. Alii leg. *præmessium*, alii *permessum*, eodem sensu.

Præmetor, oris, dep. 1. ante metor. *Solin. c.* 40. Dinocratem Alexandri jussu Alexandriam præmetatum, supra exposuimus.

Præmetuenter, adverb. ante metuendo, caute, provide. *Lucret. l.* 4. *v.* 822. errorem vitareque præmetuenter. Ita legit Gronov. ex MSS. Alii aliter.

Præmetuo, is, a. 3. ante metuo. *Lucret. l.* 3. *v.* 1032. At mens sibi conscia facti Præmetuens adhibet stimulos, torretque flagellis. *Cæs. lib.* 7. *B. G. cap.* 49. Cæsar præmetuens suis. *Prudent. l.* 2. *adverf. Symmach. v.* 581. Præmetuit cultus inolescere Christi.

Præmiator, oris, prædo, & speciatim prædo nocturnus, a *præmiando*, quia notat prædam. *Næv. apud Non. c.* 2. *n.* 659. In scena vos nocturnos cœpit præmiatores tollere.

Præmiatrix, icis, f. quæ præmium dat. *Ammian. l.* 14. *c.* 39. Bonorum præmiatrix Adrastia, ultrix facinorum impiorum.

Præmico, as, cui, n. 1. valde mico, resplendeo. *Apul. l.* 11. *Met.* Præmicantis lunæ candor. *Prudent. in hymn. Calagurit. v.* 84. Quo viam pateret cæli præmicando ostenderent.

Præmigro, as, n. 1. [illegible], ante migro. *Plin. l.* 8. *c.* 28. Ruinis imminentibus musculi præmigrant.

Præminens, entis, prominens. *Ulpian. Dig. lib.* 21. *tit.* 1. *leg.* 12. Si quis natura gutturosus sit, aut oculos præminentes habeat, sanus videtur. Ita *Holand.* sed *Torrentius* habet *eminentes*.

Præmineo, V. Præemineo.

Præminister, i, m. minister, vel qui ante ministrat. *Tertul. de Orat. c.* 1. Opus præministri. h. e. Joannis Baptistæ Præcursoris. *Macrob. l.* 3. *Saturn. c.* 8. scribit *camillum* apud Tuscos significare præministrum Deorum.

Præministra, æ, f. quæ præministrat, famula, ministra. *Macrob. l.* 3. *Saturn. c.* 8. Camilla Dianæ præministra. *Apul. in Apolog.* Lingua mendaciorum præministra.

Præministro, as, a. 1. ante ministro, famulor. *Apul. l.* 1. *Milef.* Assidue respiciens præministrantem Fotidem. *Gel. l.* 10. *c.* 3. Magistratibus præministrare.

Præminor, aris, dep. 1. valde minor. *Apul. l.* 5. *A. A.* Malum grande præminatur. *Tertul. Apolog. c.* 21. Cum aliis præminarentur.

Præmior, aris, atus sum, depon. 1. prædam, seu quæstum facio. *Sueton. in Tit. c.* 3. Suspecta & rapacitas, quod constabat, in cognitionibus patris nundinari, præmiarique solitum.

Præmiosus, a, um, p. 1. 2. pecuniosus. Nam antiqui commodum, utilitatemque muneris præmium vocabant. *Accius*, Divitem, ac præmiosum reum. Adde *Festum*.

Præmissus, a, um, [illegible], *mandato innanzi*. *Virg.* 9. *Æn.* Interea præmissi equites ex urbe Latina.

Præmistus, vel Præmixtus, a, um, adject. ante mixtus, ut præmixta olera. *Apic. l.* 4. *c.* 5.

Præmitis, e, adject. valde mitis. *Venant. Fortun. l.* 3. *carm.* 15. *v.* 37. Horrea præmitis melius tua condita servans. Adde *Juvenc. l.* 3. *hist. Evangel.*

Præmitto, is, isi, issum, a. 3. *mandare innanzi*, [illegible], ante mitto. *Cic.* 2. *Off.* Præmittebat de stipatoribus suis, qui scrutarentur arculas muliebres. *Virg.* 1. *Æn.* Rapidum ad naves præmittit Achatem. *Senec. ep.* 5. Cogitationes in longinqua præmittere. ¶ Dicitur interdum præmittere aliquem, qui ante se mori eum videt. *Tertul. ad uxor.* Quid gestiamus liberos serere, quos cum habemus, præmittere optamus? *Senec. in Apocolocynth. ad fin.* Quos omnes Claudius, necubi imparatus esset, præmiserat.

Præmium, ii, n. apud Veteres usurpabatur pro pecunia, & quocumque commodo, & utilitate. *Nævius.* Sine præmio sum, marsupium reliqui domi. *Lucret. l.* 3. *v.* 970. Omnia perfunctus vitai præmia, marces. *Id. l.* 5. *v.* 4. qui talia nobis Pectore parta suo, quæsitaque præmia liquit. ¶ Interdum etiam pro præda, & spoliis ponitur, quæ notio videtur esse propria: nam præmium a *præda* deducit *Varro l.* 4. *de L. L. Virg.* 11. *Æn. v.* 78. Multaque præterea Laurentis præmia pugnæ Aggerat, & longo prædam jubet ordine duci. *Tacit.* 1. *hist. c.* 51. Exercitus expeditionem & aciem, præmia, quam stipendia malebat. *Tibul. l.* 1. *eleg.* 2. *v.* 25. qui corpora ferro Vulneret, aut rapta præmia veste petat. ¶ Frequentius tamen usurpatur pro mercede, quæ pro recte factis datur, *premio*. *Cic.* 1. *de Or. c.* 58. Proposita virtutibus sunt præmia, & supplicia vitiis. *Id. ib. c.* 4. Commoveri amplius præmiis ad perdiscendum. *Id. Catil.* 4. *c.* 3. Amplissima præmia alicui dare. *Id. pro Arch. cap.* 3. Præmiis aliquem donare. *Quintil. l.* 3. *c.* 6. Præmio afficere. ¶ In ludis quoque & certaminibus præmia dicuntur, quæ proponuntur victoribus. *Virg.* 5. *Æn. v.* 485. celeri certare sagitta Invitat qui forte velint, & præmia ponit. ¶ Accipitur etiam in malam partem pro mercede, quæ datur sceleri. *Tacit. l.* 1. *hist. c.* 12. Minore metu, & majore præmio peccabatur. *Cic. de provinc. Consf.* Quas provincias pestiferi illi Consules pro eversa Reip. præmiis occupaverunt. ¶ Item pro mercede, seu pretio laboris. *Plin. l.* 3. *ep.* 17. Data opera tabellario misso, ego viaticum, ego etiam præmium dabo.

Præmixtus, a, um, prius mixtus. *Apic. l.* 4. *c.* 5. Præmixta olera compenis.

Præmoderor, aris, d. 1. [illegible], ante moderor. *Gell. l.* 1. *c.* 11. Præcidente, ac præmoderante cithara gressibus.

Præmodulatus, a, um, particip. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. Præmodulati gestus cogitationem.

Præmodum, adv. [illegible], supra modum. *Gell. l.* 7. *c.* 7. *ex Livio poeta.* Parentes præmodum.

Præmœnio, is, a. 4. pro præmunio. Ita scriptum invenitur in plerisque editionibus apud *Gell. l.* 13. *c.* 17. & *l.* 14. *c.* 2.

Præmolestia, æ, [illegible], molestia ex malo, quod imminere putamus, anticipata, hoc est timor ipse malum futurum antecedens. *Cic.* 4. *Tusc. c.* 30. Alii metum præmolestiam appellabant, quod est quasi dux consequentis molestiæ.

Præmolior, iris, d. 4. *preparare*, [illegible], ante molior, vel præparo. *Liv. l.* 28. *c.* 17. Itaque præmoliendas sibi ratus jam res, &c.

Præmollio, is, a. 4. [illegible], ante mollio. *Quintil. l.* 4. *c.* 3. Si quid erit asperum, præmolliemus, quo facilius aures judicum admittant.

Præmollis, & le, a. 3. [illegible], valde mollis. *Plin. l.* 9. *c.* 51. Intra se pariunt ova præmollia. Adde *l.* 11. *c.* 37.

Præmollitus, a, um, [illegible], partic. a præmollior. *Quintil. l.* 2. *c.* 9. Nisi illa præmollitus foverit sulcus. *Id. l.* 6. *c. ult.* Præmollitæ mentes.

Præmoneo, es, a. 2. *ammonire innanzi*, [illegible], ante moneo. *Cic.* 1. *Verr. c.* 8. Animo sane benevolo, ut magnopere caverem, præmonebat. *Ovid. l.* 5. *Trist. eleg.* 1. *vers.* 16. Præmoneo, nunquam scripta quod ista legat.

Præmonitio, onis, f. præmonitus. *Tertull. l.* 2. *adverf. Marcion. c.* 4. Agnosce bonitatem Dei ex præmonitionibus.

Præmonitor, oris, m. qui præmonet. *Apul. de Deo Socrat.* Incertis prospector, dubiis præmonitor, periculosis tutator.

Præmonitorius, a, um, adject. ad præmonendum aptus, ut præmonitorium edictum. *Tertul. de anim. c.* 3.

Præmonitum, i, n. præmonitus. *Gell. l.* 14. *c.* 2. Generalia quædam præmonita, & præcepta.

Præmonitus, us, m. [illegible], præcedens monitio, prædictio. *Valer. Max. l.* 1. *c.* 6. Deorum spreti præmonitus. *Ovid.* 15. *Met. v.* 80. Nec tamen insidias, venturaque vincere fata Præmonitus potuere Deum.

Præmonitus, a, um, [illegible], *avvisato innanzi*. *Plin. l.* 16. *c.* 39. Funditus arbor illa fatalis excidio urbis præmonita oraculo.

Præmonstratio, onis, f. actus præmonstrandi. *Lact. l.* 7. *c.* 14. Sæpe diximus, minora & exigua magnorum figuras, & præmonstrationes esse.

Præmonstrator, oris, [illegible], qui præmonstrat, & docet, quid faciendum sit ante rem gerendam, vel ante periculum. *Ter. Heaut.* 5. 1. 2. Sed hic auditor meus, & monitor, & præmonstrator Chremes hoc mihi præstat.

Præmonstro, as, avi, atum, a. 1. *dimostrare prima*, [illegible], ante monstro, ostendo, doceo. *Cic.* 1. *de Div. c.* 7. Atque etiam ventos præmonstrat sæpe futuros inflatum mare.

Præmordeo, es, a. 2. [illegible], idem, ac mordeo, vel ante mordeo. In præterito habet *præmordi*, & apud vet. etiam *præmorsi*, ut *Gel. l.* 7. *c.* 9 docet. *Plaut. in Trigem. apud eund. ibid.* Ni fugissem, medium, credo, præmorsisset.

Præmorior, eris, d. 3. [illegible], ante morior. *Ovid. ep.* 8. *in fine.* Aut ego præmoriar, primoque extinguar in ævo.

Præmortuus, a, um, jam mortuus. *Liv. l.* 3. *in fine.* Scaptium ipsum id quidem, etsi præmortui jam sit pudoris, non facturum. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 7. *v.* 65. Nostra tamen jacuere velut præmortua membra.

Præmoveo, es, a. 2. ante moveo. *Cæl. Aurel. Chronic. l.* 1. *c.* 5. Quoties longe remotæ præmoventur. Adde *l.* 5. *c.* 7.

Præmulsus, a, um, partic. a *præ*, & *mulceo*, permulsus, delinitus, mollitus. *Apul. l.* 1. *Florid. pag.* 341. *de Apolline:* Crines ejus præmulsis antiis, & promulsis capronis anteventuli, & propenduli.

Præmunio, is, a. 4. *fortificare innanzi*, [illegible], prius munio. *Cæs. l.* 3. *B. C. c.* 55. Isthmum præmunire instituit. ¶ Translate *Cic. pro Cæl. c.* 8. Quamobrem illa, quæ ex accusatorum oratione præmuniri vim, & fingi intelligebam.

Præmunitio, onis, [illegible], actus præmuniendi. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 75. Quid? si in homines charos, judicibusque jucundos sine ulla præmunitione orationis acerbius, & contumeliosius invehar?

Prænarro, as, a. 1. [illegible], ante narro. *Ter. Eun.* 5. 3. 12. Oportuit, rem prænarrasse me.

Prænascor, eris, dep. 3. ante nascor. *Commodian. Instruct.* 6. Illum non aliquis prophetavit prænasci.

Præmato, as, n. 1. [illegible], ante nato. *Plin. l.* 9. *c.* 45. Prænatante pisciculo frontem suam spargit. ¶ Ponitur aliquando pro præterfluere, *Virg.* 6. *Æn. v.* 705. Domos placidas qui prænatat, amnem.

Prænavigatio, onis, navigatio præter aliquem locum. *Plin. l.* 6. *c.* 31. A Gorgonum insulis prænavigatione Atlantis dierum quadraginta.

Prænavigo, as, n. 1. [illegible], ante navigo, vel præter, seu ultra navigo. *Plin. l.* 6. *c.* 53. Ut viginti dierum spatio prænavigarint insulam, quæ Solis appellatur. Adde *cap.* 28.

Præneste, is, n. *Palestrina*, [illegible], urbs Italiæ, in Latio, in finibus Æquorum, in colle, inter montes, prope Verestio fl. *Servius* deducit a [illegible], hoc est ab ilice, quæ ibi abundat. *Stephanus* scribit, conditam, & nominatam a *Præneste* filio Ulyssis, & Circes, *Solinus* a *Præneste* Ulyssis nepote, & filio Latini Regis. Sed *Virg.* 7. *Æn.* conditam dicit a Cæculo Vulcani filio in Aretino monte.

Prænestes, is, m. al. Prænestus, i, filius Ulyssis, & Circes, al. nepos Ulyssis, filius

lius Latini Regis Aboriginum. Condidisse creditur Præneste urb. *Boet. lib.* 8. *Geo. in fine.*

Prænestinus, a, um, adject. qui est ex Præneste oppido. *Cic.* 2. *Div. c.* 41. Prænestinorum monumenta. *Id. ib.* Prænestinæ sortes. Alludit ad celeberrimum Fortunæ templum, quod Præneste fuit.

Prænimis, adv. μεγάλως, valde nimis. *Gel. l.* 19. *c.* 10. Hoc prænimis plebejum est.

Præniteo, es, n. 2. ὑπερλάμπω, magis, vel valde niteo. *Horat. l.* 1. *od* 33. Cur tibi junior læsa præniteat fide. *Vellej. lib.* 2. *c.* 39. Devictarum gentium titulis forum Augusti prænitet.

Prænobilis, le, adject. valde nobilis. *Apulej. l.* 3. *Florid.* Prænobilior proprio ingenio, quam patrio consulatu.

Prænomen, inis, n. *pronome*, πρῶτον ὄνομα, quod nomini gentilitio præponitur. Romani enim gaudebant prænomine, nomine, cognomine, & aliquando etiam agnomine, de quibus V. *Nomen.* Fere autem per unam tantum, vel duas, vel tres literas scribebatur, ut M. *Marcus*, Cn. *Cneus*, Pub. *Publius*, &c. quod cum prænomina per omnem Romanorum ætatem triginta fuerint, vel paulo plura, facile ab omnibus scirentur. Imo etiam in familiari sermone aliquando omittebantur. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 32. Sine prænomine familiariter, ut debebas, epistolam misisti. *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 32. gaudent prænomine molles Auriculæ. ¶ Interdum etiam prænomina nomini postposita sunt, tametsi raro; interdum etiam diu in aliqua familia usurpata, in nomina gentilitia transierunt; qua de re V. *Epitom. de nominum ratione*, quæ *Valer. Maxim.* tribuitur, *Sigon. de nominibus R. Manut. Onuphr. Panvin.* & alios.

Prænomino, as, a. 1. prænomen impono. *Epitome de nomin. rat. qui liber Valerio Maxim. tribuitur a quibusdam.* Tullus prænominatus est emlart gratia, quasi tollendas.

Prænosco, is, ovi, otum, a. 3. *conoscere innanzi*, προγινώσκω, ante nosco, prædivino. *Cic.* 1. *de Div. c.* 18. Neque non possunt futura prænoscere. *Stat. Theb.* 3. *v.* 490. Venturumque finas cæli prænosse laborem. *Plaut. Asin.* 2. 1. 46. Tu primus sentis, nos tamen prænoscimus.

Prænotatus, a, um, nom. ex partic. ante notatus, præsignatus. *Pruden. in Romano*, *v.* 619. Crux prænotata est prius. *Apul. l.* 11. *Metam.* Libri literis ignorabilibus prænotati.

Prænotio, onis, πρόληψις, præcedens cognitio. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 17. Hanc nos habere sive anticipationem, sive prænotionem Deorum.

Prænoto, as, a. προσημειῶμαι, ante noto, inscribo. *Pallad. l.* 9. *tit.* 8. Signo aliquo prænotabis.

Prænubilus, a, um, ὑπερνέφελος, valde nubilus, & obscurus. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 13. Stat vetus, & densa prænubilus arbore lucus.

Prænuncupo, as, a. 1. ante nuncupo, nomino. *Pruden. in hymno jejun. v.* 172. Prænuncupatus ore qui prophetico.

Prænuntiatio, onis, f. actus prænuntiandi. *Tertul. de anim. cap.* 46. Beneficia prænuntiationem.

Prænuntiativus, a, um, adject. prænuntiandi vim habens. *Plin. l.* 2. *c.* 71. Propter prætextas terrores in speculis prænuntiativi ignes accensi.

Prænuntiatrix, icis, f. quæ prænuntiat. *Prudent. in pass. Laurent. v.* 29. vox prænuntiatrix gloriæ.

Prænuntio, as, a. 1. προαγγέλλω, ante nuntio. *Cic.* 1. *de Div. c.* 6. Est enim vis & natura quædam, quæ instinctu, afflatuque divino futura prænuntiat. *Ter. Phorm.* 5. 6. 12. Abi, prænuntia hanc venturam.

Prænuntius, a, um, προαγγελτικός, quod prænuntiat. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Quæ nuper bello Octaviano magnarum fuere calamitatum prænuntiæ. *Sen.* 3. *de Ira*, *c.* 10. Procellarum sunt quædam prænuntia. Ubi videtur substantivi more usurpari. Sic apud *Plin. l.* 1. *c.* 27. Hæc ingentium malorum fuere prænuntia.

Præobturo, as, a. 1. ante obturo, præcludo. *Vitruv. lib.* 12. *cap.* 12. Præobturantes foramina.

Præoccido, is, di, sum, n. 3. ante occido, ante ad occasum pervenio. *Plin. l.* 18. *c.* 29. Cui præoccidere caniculam necesse est.

Præoccupatio, onis, f. idem ac occupatio. *Nepos in Eumen. c.* 3. Effecit etiam illud locorum præoccupatione, ut equitatu potius dimicaret, quam peditatu.

Præoccupatus, a, um, ante, vel valde occupatus. *Sen. ep.* 51. Omnes præoccupati sumus virtutes discere, vitia dediscere. *Vellej. l.* 2. *c.* 89. Præoccupata Asia. *Liv. l.* 6. *c.* 28. Præoccupati beneficio animi.

Præoccupo, as, avi, atum, a. 1. *preoccupare*, *anticipare*, קדם, Germ. vor einnemmen, Gall. *preoccuper*, Hisp. *prevenir*, *preocupar*, *ganar por la mano*, προκαταλαμβάνω, prævenio, anticipo. *Cic.* 10. *Phil. c.* 4. Quas enim partes ipse mihi sumpseram, eas præoccupavit oratio tua. *Cæsar. lib.* 6. *B. G. c.* 40. Præoccupavit animos timor. *Liv. l.* 4. Præoccupavit ferre legem. *Colum. l.* 7. *c. ult.* Præoccupati ulceribus.

Præopimus, a, um, adject. valde opimus. *Tertul. de pœnit. cap.* 8. Immolat vitulum præopimum.

Præopto, as, avi, atum, a. 1. προαιροῦμαι, ante opto, prius opto, potius opto, seu eligo, seu antepono. *Liv. lib.* 13. Punicam Romanæ societatem, atque amicitiam præoptandam esse. *Terent. Heaut.* 4. 1. 17. Adeone pervicaci esse animo, ut puerum præoptares perire? *Nepos in Attic. c.* 12. Præoptare equitis Romani filiam generosarum nuptiis. *Plaut. Capt.* 3. 5. 30. Meumque me potius caput præoptavisse periculo ponere, quam is periret. Ubi adverte Pleonasmum τῷ *potius*.

Præpando, is, di, nsum, a. 3. προπετάννυμι, ante aperio. *Lucr. l.* 1. *v.* 144. Clara tuæ possim præpandere lumina menti. Adde *Cic. in Arat. v.* 274. ¶ Aliquando pro prætendere sumitur. *Plin. l.* 21. *c.* 24. Majores eranei in term cavernarum exigua vestibula præpandunt.

Præparatio, onis, *preparazione*, παρασκευή, apparatus. *Cic.* 1. *Off. c.* 21. In omnibus negotiis, priusquam aggrediare, adhibenda est præparatio diligens.

Præparato, adv. cum præparatione. *Quintil. l.* 4. *c.* 2. *de narratione.* Quam nihil præparato, nihil festinato videtur fecisse Milo!

Præparator, oris, m. qui præparat. *Tertul. l.* 4. *advers. Marcion. c.* 33. Joannes præparator viarum Domini.

Præparatorius, a, um, adject. ad præparandum pertinens. *Ulp. l.* 3. *Dig. de liber. exhib.* Superius edictum præparatorium est hujus interdicti.

Præparatura, æ, f. præparatio. *Tertul. l.* 4. *adv. Marcion. c.* 13.

Præparatus, us, m. idem ac præparatio. *Gel. l.* 10. *c.* 11. Namque in præparatu rei rusticæ, per tempestates, pluviasque, cura otium est, maturari potest. *Vellej. l.* 2. *c.* 76. Præparatus Cæsaris habuit belli metum.

Præparatus, a, um, *preparato*, παρασκευασμένος. *Cic. in Or.* Si is non præparatis eu ribus inflammare rem cœpit. *Horat. l.* 2. *od.* 10. bene præparatum pectus.

Præparcus, a, um, *assai parco*, valde parcus. *Plin. l.* 11. *c.* 10. Cætera præparcæ, & quæ alioquin prodigas atque edaces proturbent. *Id. l.* 22. *c.* 24. Animi esse humilis, & præparci.

Præparo, as, avi, atum, a. 1. *preparare*, *apparecchiare*, הכין, Germ. verbereiten, Gal. *preparer*, Hisp. *apparejar*, παρασκευάζω, ante paro. *Cic.* 1. *Off. c.* 4. Ad eamque degendam præparat res necessarias. *Id. pro Cal. c.* 15. Habes hortos, ad diligenter eo loco præparasti, quo omnis juventus venit. *Id. de Am.* Præparare amicitias. *Id.* 1. *Tusc.* Philosophia præparat animos ad satus accipiendos. *Plin. l.* 8. *c.* 37. Præparare hyemi cibos.

Præparvus, a, um, adject. perparvus. *Juvenc. l.* 2. *in Matth. cap.* 13. Præparvi sinapi grano.

Præpatior, eris, dep. 3. ante, vel valde patior. *Cæl. Aurel. Acut. l.* 1. *c.* 34.

Præpedimentum, ti, n. *impedimento*, ἐμπόδισμα, impedimentum. *Plaut. Pœn.* 3. 2. 29. Neu fallaciæ præpedimentum objiciatur.

Præpedio, is, ivi, itum, a. 4. ἐμποδίζω, idem ac *impedio*, vel valde impedio. *Plaut. Cas.* 2. 3. *sc.* 5. Timor præpedit dicta linguæ. *Liv. l.* 8. Sine modo, inquit, sese præda præpediant. *Ovid. Her. ep.* 14. præpedit ossa tremor.

Præpeditus, a, um, impeditus. *Ter. Heaut.* 3. 1. 100. Quia tu re nostra eul gaudio sumus præpediti nimio, aut ægritudine. *Cic. pro Rab. c.* 7. Confectus senectute, præpeditus morbo. *Tacit. Ann.* 2. *c.* 73. Etiamsi præpeditus fit Germaniam servitio premere.

Præpendeo, es, n. 2. προκρέμαμαι, ante pendeo. *Martial. l.* 9. *ep.* 50. Præpendet cuito nec tibi barba minor. *Cæs. l.* 2. *B. C. c.* 9. Præpendent tegumenta.

Præpes, etis, *veloce*, ὠκύπτερος, quod ante aliquem volat, velox, facile accessibile. Proprie de avibus dicitur. Aves igitur præpetes erant, quæ prospero aulatu ante eum, qui auspicabatur, volabant. Sed tamen præpetes duntaxat dicebantur, si superiora tenerent. Nam quæ ex altiore aeris parte in inferiorem volarent, inferæ nuncupabantur. *Serv. in* 3. *Æn.* & *Nigid. apud Gel. l.* 6. *c.* 6. *Fest.* Præpetere, dicebant veteres pro anteire, inde aves dicuntur præpetes, quæ se ante auspicantem ferunt. *Liv. l.* 7. *c.* 26. Si divus, si diva sibi præpetem misisset. *Virg.* 3. *Æn. v.* 361. Et volucrum linguas, & præpetis omnia pennæ. ¶ Sumitur etiam pro alato. *Cn. Mattius apud Gel. l.* 6. *c.* 6. Dum det uincenti præpes victoria palmam. ¶ Item pro veloci. *Cic.* 1. *de Div.* Præpetibus pennis, lapsuque volantem. *Val. Flac. l.* 8. *Arg. de columba.* Quæ super ingenti circumdata præpetis umbra, idest avis rapacis, desuper circumvolantis. ¶ Item de eo, quod lapsus facilis est. *Enn.* Præpetibus hilarer sese, pulchrisque locis dant. *Gel. loc. cit.* dicit, locos præpetes metaphorice dici ab Auguribus, quod ut aves, quæ prosperius prævolant, præpetes vocantur, sic præpetes etiam dicuntur loci, quos capiunt ad augurandum, quod idonei, felicesque sunt. *Enn. apud Gel. ibid.* Brundusium pulchro præcinctum præpete portu.

Præpeto, is, a. 3. *andar innanzi*, προέρχομαι. *Fest.* Præpetere dicebant antiqui pro anteire.

Præpigneratus, a, um, nom. particip. oppigneratus. *Ammian. l.* 22. Colloquiis præpigneratus abstrusit.

Præpilatus, a, um, adject. in anteriori parte in modum pilæ efformatus, ut præpilata hasta, quæ in acumine nullum ferrum præfixum habet, sed instar pilæ rotunda & obtusa est: ut apud nos ensis præpilatus, *spada da bottone*. Hujusmodi hastis se exercebant milites in pugnis ludicris, quemadmodum apud *Hirt. de B. Afric. c.* 71. legimus, a Cæsare eductos milites rationem pugnandi contra elephantos: hos enim in castra adductos hastis præpilatis feriebant, ut discerent, in quam corporis eorum partem sola tenderà possent, cum adversus eos tela præpilis habuissent. Similiter apud *Liv. lib.* 26. *c. ult.* ubi describitur exercitatione militares sub duce P. Scipione, dicuntor milites rudibus (al. *sudibus*) inter se in modum justæ pugnæ concurrisse, præpilatisque missilibus jaculati. *Plinius* quoque *l.* 8. *c.* 6. narrat, inductos in circum elephantos a L. Pisone, atque, ut contemptus eorum incresceret, ab operariis hastas præpilatas habentibus per circum totum actos. *Idem l.* 9. *c.* 30. *de cornibus locustarum* Cornibus, inquit, quæ sunt propria rotunditate præpilata. Et translate *Quint. l.* 5. *c.* 12. Declamationes, quibus ad pugnam forensem, velut præpilatis exercebamus. ¶ Nihilominus apud *Ammian.* præpilata missilia videntur esse, quæ ferro acuto prædita sunt. Is enim *l.* 24. de pugna Romanorum cum Persis ita loquitur: Romani levius procedebant, & præpilatis missilibus, per procursatores principio pugnæ tentatis. V. *Lips. l.* 4. *Poliorcet. dial.* 4. exponit, h. e. emissis, conjectis. V. dictionem sequentem.

Præpilo, as, a. 1. pila emitto, pilis pugno. *Ammian. l.* 16. *c.* 29. Dato signo ad pugnandum, utrinque concursum est, præpilabantur missilia, &c. Al. leg. *propilabantur* eodem sensu. *Id. l.* 24. Præpilatis missilibus. V. *Præpilatus*.

Præpinguis, & gue, o. 3. *molto grasso*, ὑπερπαχής, valde pinguis. *Col. l.* 3. Itaque non est vineis apta, vix etiam arbusto, nisi præpinguis, & vivida terra. Adde *Virg.* 3. *Æn. v.* 698.

Præpollens, tis, nom. ex partic. *assai potente*, ὑπερέχων, plurimum potens. *Liv. l.* 1. *c.* 57. Gens divitiis præpollens. *Id. l.* 5. *c.* 34. Virtute, & fortuna præpollens.

Præpolleo, es, n. 2. *esser più potente*, magis polleo. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 45. Langobardi defecere ad eum: quibus additis, præpollebat. *Apulej. lib.* 6. *Metam.* Siqua in terris puella præpollet pulchritudine.

Præponderatus, a, um, pondere valde pressus. *Solin. c.* 11. *a med.* (*al. c.* 18.) Coturnices vela incidunt, & præponderatis finibus alveos vertunt.

Præpondero, as, avi, atum, a. 1. προσταθμίζω, prius pondero, examino. *Stat.* 8. *Theb. vers.* 615. Quem vicisse velint, tacita præponderat exul. ¶ Item pro pluris facere, seu æstimare. *Cic.* 3. *Offic. cap.* 4. Neque ea volunt præponderari honestate. ¶ Item pro antiferre. *Quintil.* 2. *Declam.* Non præponderabit alterutrum, non eliget. Est etiam verbum neutrum, pro pondere, vergere. *Sen. lib.* 1. *de clem.* In partem humaniorem præponderet. ¶ Item pro pluris esse, seu pluris æstimari debere. *Gel. lib.* 6. *cap.* 3. Honestas procul dubio præponderat.

Præpono, is, sui, situm, a. 3. *mettere innanzi*, הקדים, Germ. *furfetzen*, Gal. *preferer*, Hisp. *preponer*, *poner adelante*, προτίθημι, est ponere ante. *Sall. in Jug.* Ubicunque res postulabat, præsidium est præpositum. *Cic.* 11. *Fam. ep.* 27. De qua priusquam respondeo, pauca præponam. ¶ Sumitur etiam pro præficere. *Cic. pro L. Man. c.* 22. Quem bello prædonum præponeretis. ¶ Item pro præferre, pluris æstimare. *Cic. Phil.* 9. *c. ult.* Salutem populi Romani vitæ suæ præposuit. ¶ *Præposivi* in præterito. *Plaut. Rud.* 4. 2. 11. Lucrum præposivi sopori, & quieti.

Præporto, as, a. 1. προφέρω, ante me fero, vel porto. *Lucr. l.* 1. *v.* 611. Telaque præportant violenti signa furoris. ¶ Translate sumitur pro præ se ferre, idest signo aliquo exteriore animi affectus ostendere. *Catul. Argon. v.* 194. Frans expirantis præportat pectoris ires.

Præpositio, onis, *preposizione*, πρόθεσις, actus præponendi. *Ulp. l.* 1. §. *igitur*, *ff. de exerc. act.* Igitur præpositio certam legem dat contrahentibus. *Cic.* 3. *Fin. c.* 12. Neque tamen illa præpositio tali ad eum, quem dixi, finem pertinebit. ¶ Apud Grammaticos præpositio est pars orationis indeclinabilis, quæ ceteris partibus aut separata, aut conjuncta fere præponitur. *Cic. in Top. c.* 11. Præpositio enim privat verbum ea vi, quam haberet, si in præpositum non fuisset.

Præpositivus, a, um, adject. qui præponitur, ut vocales præpositivæ, apud *Priscian. l.* 1. Conjunctio præpositiva, apud *Diomed. l.* 1.

Præpositum, i, n. res quæ aliis præponitur, τὸ προηγμένον. *Cic.* 4. *Fin. c.* 26. Illa bona non dico, sed dicam Græce προηγμένα, Latine autem producta, sed præposita, aut præcipua malo. *Id. ib.* Nomen ex quo appellatum sit præpositum ex eo credo, quod præponatur aliis. *Id.* 1. *Acad. c.* 10. Zeno bona, quæ pluris essent æstimanda, ea præposita appellabat. *Lucr. l.* 6. *v.* 996. Quapropter bene ubi hæc confirmata, atque locata Omnia constiterint nobis præposita. *queste promesse*, *questi principj*.

Præpositura, æ, f. *prepositura*, officium, & dignitas præpositi. *Lamprid. in Heliogab. c.* 6. Militaribus etiam præposituris, & legationibus vendidit. Adde in *Alexandro*, *c.* 46.

Præpositus, i, m. *preposito*, ἐπιστάτης, præfectus, præsertim in re militari. *Sueton. in Othone*, *c.* 1. Ausus etiam milites quosdam, quod præpositos fuos occiderant, capite punire. Adde *Tac.* 1. *hist. c.* 36.

Præpositus, a, um, nom. ex particip. *preposto*, præfectus alicui rei. *Cic.* 1. *Divin. c.* 34. Præposita oraculo sacerdos. *Tac.* 1. *hist. c.* 20. Præpositi exactioni.

Præpossum, tes, n. anom. præpolleo, prævaleo. *Tacit. lib.* 5. *hist. c.* 8. Postquam Macedones præpotuere.

Præpostere, adv. *a rovescio*, ὕστερον πρότερον, προθύστερα, ordine contrario, perturbato ordine, perverse. *Cic. Att. l.* 7. *ep.* 16. Omnes arbitror mihi tuas literas redditas esse, sed primas præpostere, reliquas ordine, quo sunt missæ per Terentiam. *Id. Att. l.* 4. Ut præpostera tamen agam.

Præposteritas, atis, f. ordo præposterus. *Arnob. l.* 3. Græci nominis præposteritas.

Præposterus, a, um, *rovescio*, *fuor d'ordine*, *confuso*, מהפכה, Ger. verkehrt, Gal. *fait à rebours*, *mis au rebours*, Hisp. *hecho*, *dicho*, *o puesto al reves*, ὑστερόπρωτος, inversus, perversus, confusus, perturbatus, qui rerum ordinem perturbat. *Cic. l.* 15. *Fam. ep.* 17. Præposteros habet tabellarios. *Id.* 3. *de Or.* Non disterpsis fratru-

tentiis, non præposterit temporibus. *Id. pro Rab. Posth.* Quid tam insoleos, tam perversam, præposterumve dici, aut excogitari potest? ¶ Præpostera libido, h. e. pædicandi vitium. Præposteri homines, h. e. pædicatores. *Jul. Firmic.* ¶ Interdum sumitur pro contrario, ac adverso. *Ovid. l. 1. Trist. el. 7.* Omnia naturæ præpostera legibus ibunt.

Præpŏtens, entis, o. *molto potente*, valde potens. *Cic. pro Balbo, c. 15.* Præpotens terra, marique Carthago. *Plin. l. 36. c. 5.* Præpotens opibus.

Præpotentia, æ, f. magna potentia. *Tertull. l. 1. adversus Marcion. c. 7.* Deus per præscientiam, & præpotentiam suam intercessisse potuisset.

Præproperanter, adv. præpropere. *Lucret. l. 3. v. 781.* certareque præproperanter.

Præpropĕre, adv. valde celeriter, nimium celeriter. *Liv. l. 2. c. 45.* Præpropere agere. *Id. l. 22. c. 19.* Præpropere, & raptim.

Præpropĕrus, a, um, *molto frettoloso*, Ger. *zu viel schnell*, Gal. *fort hatif*, & *soudain*, Hisp. *muy pressuroso*, *yabencado*, valde, seu nimis celer. *Cic. l. 7. Fam. ep. 8.* Sed ex tuis literis cognovi præproperam quandam festinationem tuam. *Liv. l. 22. c. 41.* Ingenium præproperum, *precipitoso*. *Valer. Max. l. 6. c. 3. n. 6.* Præproperus amor.

Præpulcher, a, um, adject. valde pulcher, ut præpulchra lucra. *Juvenc. l. 1. v. 330.*

Præputiatio, onis, f. præputii conservatio: cui opponitur circumcisio. *Tert. l. 3. adv. Marc. c. 4. a med.* (ex *Apost. ad Galat. 5. 6.*) & c. 13.

Præputiātus, a, um, adject. præputium habens, incircumcisus. *Tert. l. 3. adversus Marcion. c. 9.*

Præputium, ii, pellis, quæ glandem, hoc est summam colis partem tegit, a elisa. *Juven. sat. 14. v. 99. de Judæis.* Mox & præputia ponunt.

Præquĕror, eris, stus sum, dep. 3. ante, vel multum queror. *Ovid. 4. Metam. v. 251.* Multaque prætquestus, Tangere tamen æthera, dixit.

Prærabidus, a, um, adject. valde rabidus. V. *Prærapidus*.

Prærădio, as, n. 1. prælucco. *Ovid. 6. epist. v. 116.* Præradiant stellis signa minora suis.

Prærādo, is, a. 3. idem ac rado, vel abrado. *Cato c. 41.* Vitis utriusque latus alterum præradito obliqua.

Prærancidus, a, um, valde rancidus, exoletus. *Gell. l. 13. c. 25.* Non finitiones illas prærancidas, neque fœtutinas grammaticas spectaveris.

Prærapidus, a, um, valde rapidus, sive celer. *Sil. l. 16. v. 584.* Prærapida fuga. *Seneca 1. de Ira, c. 12.* Ira prærapida, & amens. Al. leg. prærabida.

Prærĕptus, a, um, nom. ex particip. subductus, ablatus, surreptus. *Aurel. Vict. de Vir. illust. c. 3.* Immatura morte præreptus. *Sil. l. 4. v. 840.* Virtus prærepta. *Claudian. de B. Gildon. v. 233.* cupidis præreptus ab astris.

Prærigidus, a, um, adject. valde rigidus, seu asper. *Quintil. declam. 17.* Vos ignotos prærigidas mentis affectus vocabulo molliore lenitis.

Prærīpia, orum, n. loca vicina ripis fluminum, et præripia fluminis, apud *Apul. de Apol.* & *Serv. ad Æn. 6. v. 704.* Quæ est juxta præripia fluminis. Alii utroque loco prærupta legunt. *Gronov. l. 1. Observat. c. 20.* ex MSS. priorem lectionem retinet.

Prærĭpio, is, ipui, eptum, a. 3. *rapire innanzi*, ante rapio, ante capio. *Plaut. Cas. a. 1. v. 14.* Huc venisti sponsam præreptum meam? ¶ Translatus etiam ad res inanimatas. *Cicer. de Amicit. resp. c. 3.* Cui me præripere desponsam jam, & destinatam laudem, valde esset iniquum. ¶ Sæpe sumitur pro prævenire, præoccupare. *Cic. 1. Off. c. 30.* Facile celare, tacere, dissimulare, insidiari, præripere hostium consilia. Sed alii legunt *percipere*. *Id. 5. Fam. ep. 16.* Præripere aliquid consilio.

Præroborātus, a, um, adject. valde, vel ante roboratus, firmatus, ut præroboratum corpus. *Cal. Aurel. l. 4. c. 1.*

Prærōdo, is, n. 3. vehementer rodo. *Col. de arb. c. 15.* Id fere prærodit teneros adhuc pampinos, & uvas. *Id. l. 2.* Nam si sæpius cacumina manu præfracta, aut a pecore prærosa fuerint. Adde *Plin. l. 9. c. 43.*

Prærogatīva, æ, f. *prerogativa*, proprie significat suffragium, quod a Centuria, seu Tribu prærogativa datur, h. e. a Centuria habente jus, ac privilegium, ut prior suffragia conferat: & quia plerumque ceteræ Tribus, vel Centuriæ prioris exemplum sequuntur, ideo prærogativa, ut ait *Ascon.* significat etiam aliquid dictum, aut factum liberaliter ab eo, qui nobis benefacturus est, ante ipsum beneficium præstitum, quo demonstret suam in nos propensam voluntatem, unde bona sperare debeamus. *Cic. in Verr. act. 1. c. 9.* Qui (Metellus) quam isti sit amicus, attendite, dedit enim prærogativam suæ voluntatis ejusmodi, ut iste pro prærogativis eam dedisse videatur, h. e. dedit testimonium suæ benevolentiæ pro tribubus prærogativis, Verris pecunia eblanditis ad Metellum consulem creandum. *Id. 1. de Div.* Prærogativam majores omen justorum comitiorum esse voluerunt. *Cato ad Cicer. lib. 15. Fam. epist. 5.* Quod si triumphi prærogativam putas supplicationem. h. e. si putas supplicationem anteire triumphum, illumque necessario portendere. *Liv. l. 21. c. 3.* Haud dubia res fuit, quin prærogativam militarem, qua extemplo juvenis Annibal imperator ingenti omnium assensu appellatus erat, favor etiam plebis sequeretur. ¶ Translate sumitur pro privilegio, auctoritate, aut præstantia, qua quis alteri in aliquo re præfertur. *Ulpian. l. Observare. Dig. de offic. Proconf.* Magni enim faciunt provinciales, servari sibi consuetudinem istam, & hujusmodi prærogativam. *Arrius JCtus l. 1. Dig. de veteran.* Veteranorum privilegium etiam in delictis habet prærogativam. V. in dict. sequenti.

Prærogatīvus, a, um, quod primo rogatus, seu interrogatus, ut Tribus, & Centuria prærogativa, quæ prima ferebat suffragia. Comitia prærogativa, quæ instar Tribus, vel Centuriæ prærogativæ bonam voluntatem erga aliquem Candidatum ante secundam suffragationem pro se ferebant. Suffragium prærogativum, quod primo latum est. Omen prærogativum, quod Tribus, vel Centuria prærogativa alicui Candidato afferebat de Magistratu adipiscendo, vel non adipiscendo. *Cicer. pro Plan.* Cujus in honore non unius Tribus pars, sed Comitia tota Comitiis fuerint prærogativa? hoc est, præjudicatam opinionem, auctoritatemque afferentia. Alii legunt *prærogata*. *Id. pro Mur. cap. 18.* Tanta illis Comitiis religio est, ut adhuc semper omen valuerit prærogativum. ¶ Prærogativa Tribus (ut iterum diligentius explicem) dicebatur, quæ in Comitiis Tributis sorte educta prima omnium ante Tribus jure vocatas, suffragium ferebat: similiter Centuria Prærogativa erat, quæ in Comitiis Centuriatis sorte educta ex aliqua Tribu, seu ex Centuriis alicujus Tribus (quæ & ipsa ex 35. Tribubus sorte educta fuerat) prima omnium Centuriarum ad suffragium ferendum vocabatur. Ceteræ Tribus, vel Centuriæ, quæ post Prærogativam suffragabantur, dictæ sunt jure vocatæ, quod non sorte, ut Prærogativa, ad suffragium vocarentur, sed singulæ jure, & ordine suo. *Cic. 2. Phil.* Ecce Dolabellæ Comitiorum dies: sortitio Prærogativæ, quiescit: renuntiatur, tacet: prima classis vocatur, deinde, ut assolet, suffragia: tum secunda classis: *Id. 2. de Div.* Qui in prærogativa referenda subito concidisset. *Liv. l. 10.* Q. Fabium & Prærogativa & primo vocatæ omnes Centuriæ Consulem cum L. Volumnio dicebant.

Prærŏgo, as, a. 1. ante rogo, primo loco rogo, seu interrogo. *Cic. pro Planc. cap. 20.* Cujus in honore non unius Tribus pars, sed Comitia tota Comitiis fuerint prærogata? Ita legunt *Sigonius*, *Doletus*, & alii. Alii *prærogativa*. ¶ Interdum sumitur pro repræsentare, ante diem solvere. *Ulp. l. sed addes, ff. loc. & conduc.* Nam inter eum, qui per errorem solvit, & eum, qui pensionem integram prærogavit, multum interest.

Prærōsus, a, um, partic. corrosus. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 25.* Insidiatorem prærosos fugerit hamo.

Prærumpo, is, upi, uptum, a. 3. idem, ac rumpo, vel prius rumpo. *Ovid. 14. Met. v. 547.* Stuppea prærupit Phrygiæ retinacula puppis.

Prærupte, adv. abrupte. *Plin. l. 34. c. 14.* Mons prærupte altus, incredibile dictu, totus ex ea materia est.

Præruptus, a, um, *erto*, *scosceso*, *precipitoso*, abruptus, disjectus, præceps. *Cic. 7. Verr.* Prærupta saxa tenuisse, dicuntur. *Virg. 3. Georg.* Tot congesta manu præruptis oppida saxis. *Col. l. 1. c. 13.* Præruptior collis. *Hist. l. 8. B. G. c. 33.* Præruptissima saxa. ¶ Absolute prærupta, orum, *precipizj*. *Plin. l. 8. c. 41.* Ad prærupta ducunt, saltumque demonstrant.

Præs, dis, m. *mallevadore*, *sicurtà*, Germ. *ein burg*, Gal. *pleige*, Hisp. *fiador*, sponsor, qui se pro alio obligat, idest promittit, se, si quid incommodi fiat, plene satisfacturum. Secundum *Varronem l. 5. de L. L.* dictus videtur, quia pro alio præstat, seu quia præest, secundum *Festum*. ¶ Differt a vade, quia vas appellatur, qui pro alio vadimonium promittit in re capitali, præs est fidejussor in re nummaria. *Auson. in Technopægnio.* Quis subit in pœnam capitali judicio? vas. Quid, si lis fuerit nummaria? quis dabitur? præs. *Cic. l. 2. Fam. ep. 16.* Laodiceæ me prædes accepturum arbitror omnis pecuniæ publicæ, ut & mihi, & populo cautum sit sine vecturæ periculo. *Nepos in Att. c. 6.* Nullius rei neque præs, neque manceps factus est. *Cic. 3. Verr. c. 57.* Prædes accipere. *Id. ib. c. 54.* Prædibus, & prædiis populo cavere. *Idem pro Rabir. Posth.* Prædes dare. *Id. Att. l. 8.* Dare aliquid per prædem. ¶ Boni prædes qui sint, V. in *Prædium*. ¶ Vendere prædes, est vendere bona ejus, qui præs, seu fidejussor fuit pro illo, qui fidem obligatam non liberavit: quemadmodum Claudius dicitur *venales pependisse lege prædiatoria apud Suet. in ejus vita, c. 9.* non quod ipse Claudius, sed quod bona ejus vendita sint. *Cic. Phil. 2. c. 31.* Ne L. Plancus prædes suos venderet. ¶ Translate *Id. Att. l. 6. ep. 1.* Cum sex libris tanquam prædibus me ipsum obstrinxerim.

Præsāgio, is, a. 4. *presentire*, *indovinare*, Germ. *verbin merken*, Gall. *presager*, *deviner*, Hisp. *devinar*, præsentio, sentio rem, antequam contingat, a *sagio*, quod est acute sentire. *Cic. 1. de Div. c. 31.* Neque enim illud verbum temere consuetudo approbavisset, si ea res nulla esset omnino. Præsagibat animus, frustra me ire, cum exirem domo. Sagire enim sentire acute est. Ex quo sagæ anus, quia multa scire volunt, & sagaces dicti canes. Is igitur, qui ante sagit, quam oblata res est, dicitur præsagire, idest futura ante sentire. *Cæl. Cic. l. 8. Fam. ep. 10.* Exiguitas copiarum recessum, non dimicationem mihi tuam præsagiebat. *Liv. l. 30. c. 2.* Præsagire animo.

Præsāgior, iris, d. 4. idem, ac præsagio. *Plaut. Bacch. 4. 4. 68.* Jam nunc mihi isthoc dicto plus præsagitur mali.

Præsāgītio, onis, *presensione*, præsensio rerum futurarum, divinatio. *Cic. 1. de Div. c. 31.* Inest igitur in animis Præsagitio extrinsecus injecta, atque inclusa divinitus. Ea si exarsit acrius, furor appellatur, cum a corpore animus abstractus divino instinctu concitatur. *Id. ibid.* Cum uterer, qua soleo, præsagitione divina.

Præsāgium, ii, *presagio*, *profezia*, Germ. *vorsagung*, Gall. *presage*, Hisp. *divinacion*, *presagio*, præsensio, divinatio. *Col. l. 11. c. 1.* Quantumvis atrox continget villico tempestatis futuræ præsagium. *Ovid. 2. de Pont. ep. 8. v. 57.* Præsagia mentis.

Præsāgus, a, um, *presago*, *indovino*, Ger. *ein vorsager*, Gal. *qui prevoit*, *devin*, Hisp. *el que devina*, *y preve*, qui præsagit, futura præsentiens, vates. *Virg. 10. Æn. v. 843.* Agnovit longe gemitum præsaga mali mens.

Præsanātus, a, um, nom. ex particip. nimis celeriter sanatus. *Plin. l. 16. c. 14.* Vulneribus præsanatis radix decocta, &c.

Præsāno, as, n. 1. ante sanus fio. *Plin. l. 24. c. 10.* Cortex ejus interior cicatrices, quæ præsanavere, aperit.

Præsauciātus, a, um, nom. ex particip. valde, vel ante sauciatus, ut præsauciata vires. *Cæl. Aurel. Acut. 1. c. 3.*

Præscatĕo, es, n. 2. *abbondare*, idem ac scateo, abundo. *Gell. l. 14. c. 6.* Et simul dat mihi librum grandi volumine, doctrinis omnigenis, ut ipse dicebat, præscatentem.

Præscientia, æ, f. *prescienza*. *Martian. Capell. lib. 2. pag. 42.* & *Augustin. l. 5. de civ. Dei, c. 9.*

Præscindo, is, idi, issum, a. 3. ante scindo, separo, divido. *Vitruv. l. 5. c. 7.* Inferiores sedes præscindantur. Alii leg. *præcinantur*.

Præscio, is, ivi, itum, a. 4. *saper innanzi*, ante scio. *Ter. And. 1. 5. 4.* Nonne oportuit præscisse me ante?

Præscisco, is, n. 3. idem ac præscio, vel præsentisco. *Liv. l. 27. c. 33.* Præsciscere, quam quisque eorum provinciam, quem hostem haberet. *Virg. 4. Georg. v. 70.* Longe præsciscere.

Præscitio, onis, f. præscitum. *Ammian. l. 29. c. 1.* Præscitionum auctor.

Præscitum, i, *pronostico*, divinatio, augurium, ostentum. *Plin. l. 12. c. 18.* Unum eorum præscitum transire non possum. *Id. ib. c. 75.* Utrum ne sint aliqua præscita animi quiescentis.

Præscius, a, um, qui ante scit. *Virg. 6. Æn. v. 66.* Tuque o sanctissima vates Præscia venturi.

Præscrībo, is, psi, ptum, a. 3. *prescrivere*, *scrivere innanzi*, Ger. *fürschreiben*, Gal. *prescrire*, Hisp. *prescriver*, ante, sive prius scribo. *Cic. l. 13. Fam. ep. 48.* Sic enim præscripsimus iis, quibus ea negotia mandavimus. ¶ Est item inscribere, prænotare. *Virg. 6. Ecl.* Quam sibi quæ Vari præscripsit pagina nomen. ¶ Item definire, præfinire, determinare. *Ter. Andr. 1. 1. 124.* Tute ipse his rebus finem præscripsti, pater. *Cic. pro Leg. Man.* Quid de me judicaretis, & quid aliis præscriberetis. ¶ Item proponere, objicere. *Cic. de Sen.* Senatui, quæ sunt gerenda, præscribo. ¶ Item prænuntiare, prædicere. *Cic. in Vatin.* At tibi idem præscribo, ne tua sordes cum clarissimorum virorum splendore permisceas. ¶ Item excipere, sive exceptionem summotoriam objicere agenti. *Quintil. l. 7. c. 6.* Ignominioso patri filios præscribit, de eo solo judicatio est, an liceat. ¶ Usurpatur etiam impers. *Cic. Att. l. 16. ep. 3.* Cum ei præscriptum esset, ne sine Sextii nostri sententia ageret.

Præscriptio, onis, *prescrizione*, *titolo*, titulus. *Cicer. 1. Offic.* Ex quo fit, ut ager Arpinas Arpinatium dicatur, Tusculanus Tusculanorum: similisque est privatarum possessionum præscriptio. ¶ Ponitur etiam pro præcepto, lege, regula. Vide præscriptum. *Cic. 4. Tusc. c. 46.* Sic aversa a præscriptione rationis, et, &c. *Id. 4. Acad.* Hanc normam, hanc regulam, hanc præscriptionem esse naturæ. Hoc sensu intelligendus titulus libri *Tertull. de præscriptionibus adversus hæreticos*. ibi enim multa præscribit, hoc est multas leges, & regulas ponit, quas Christianos cum Hæreticis agentes servare oportet. ¶ Item pro prætextu. *Cæs. l. 3. B. C. c. 32.* Ut honesta præscriptione rem turpissimam tegerent. ¶ Apud Jurisconsultos præscriptio est exceptio peremptoria ex tempore legibus definito vim capiens. *Quintil. l. 7. c. 6.* Cum ex præscriptione lis pendet. Ubi præscriptionem vocat, quam *l. 3. c. 6.* translationem vocaverat.

Præscriptive, adv. utendo præscriptione, & exceptione. *Tertul. l. 4. advers. Marcion. c. 1.* Præscriptive occurrere.

Præscriptum, i, *precetto*, *legge*, *regola*, præscriptio, lex, norma, certa quædam regula, quam sequi deceat. *Senec. ep. 47.* Pueri ad præscriptum discunt. *Cic. pro Cluent. 53.* Omnia legum imperio & præscripto fieri videbitis. *Id. 1. Off.* Hæc præscripta servantem licet magnifice vivere. *Cæs. l. 3. B. C. c. 51.* Ad præscriptum omnia agere. *Cicer. 2. Invent.* Administrare rem aliquam ex præscripto.

Præscriptus, us, m. idem ac præscriptum. *Tertull. de exhortat. ad castit. c. 3.* De divino præscriptu inducam.

Præscriptus, a, um, *prescritto*. *Horat. lib. 2. sat. 2.* Vegetus præscripta ad munia surgit.

Præsĕca, æ, f. nomen est oleris. *Varr. l. 4. de L. L.* Brassica ut præseca, quod ex hujus scapo minutatim præsecatur.

Præsecātus, a, um, nom. ex particip. *tagliato*. *Apul. l. 2. Metam.* Impetu teli præsecata gula. Al. leg. *præsecta*.

Præsĕco, as, cui, ctum, a. 1. *tagliare innanzi*, seco, vel prius seco, præcido. *Ovid. 1. de Rem. am. v. 112.* Qua læsus fuerat, partem Pæantius Heros Debuerat celeri præsecuisse manu. ¶ Sæpe sumitur pro simplici seco. *Varr. l. 3. de R. R. c. 16.* Favorum, qui eximuntur, si qua pars nullos habet, aut habet inquinatum, cultello præsecatur. ¶ Usurpatur etiam in facinus.

Sueton. in Aug. Semicruda exta rapta foco præsecuit. Adde *Liv. l. 5.*

Præsectus, a, um, *tagliato*. *Col. l. de arb. c. 19.* Radicem arundinis acuta falce præsectam impendente pluvia disponito. *Horat. in Art.* Præsectum decies non castigavit ad unguem.

Præsegmen, inis, n. ἀπόκομμα, pars corporis præcisa, res superflua, quæ amputatur. ut sunt partes illæ quæ ex unguibus animalium caeduntur. *Non. c. 2. n. 639.* Præsegmina, quę unguibus cultellis præsecantur. *Plaut. Aul. 2. 6. 34.* Quin ipsi pridem tonsor ungues dempserat; Collegit, omnia abstulit præsegmina.

Præseminans, tis, partic. ante seminans, præstruens, præmoliens. *Ammian. l. 30. c. 6.* Majora sibi præseminans, legato ad principem misso, &c.

Præseminatio, onis, f. *Vitruv. l. 2. c. 9. de feminis praegnantibus.* In corpore præseminatio crescens ex omnibus cibi potestatibus detrahit alimentum in se, h. e. fœtus.

Præseminatus, a, um, ante seminatus. *Lactant. l. 6. c. 10. in med.* Non enim nati sunt homines e terra, tanquam ex draconis alicujus dentibus præseminati. *Augustin. l. 3. de Gen. ad litter. cap. 14. ad fin.* Vis quędam naturalis, & quasi præseminata.

Præsens, entis, o. *presente*, Ger. *gegenwertig*, Gal. *present*, Hisp. *presente*, παρών, ἐνεστώς, quod adest, quod est in conspectu, vel quod nunc fit, vel sine mora. Dicitur enim & de loco, & de tempore. Est a *præ*, & *ens*, interjecta litera *s*. *Cic. 3. de Orat.* Hic est unus homo ex omnibus, quo præsente minime ineptus esse vellem. *Id. 1. Catil.* Quanta tempestas invidiæ nobis, si minus in præsens tempus recenti memoria scelerum tuorum, at in posteritatem impendeat. ¶ Quandoque præsens dicitur, non quod nunc fit, sed quod tunc fiebat, vel tunc fiet. Nam illo tempore præterito, quo fiebat, præsens erat, item tempore illo futuro, quo fiet, præsens erit. *Cic. 4. Fam.* Ille præsenti potior, quam futuræ dignitati consulebat. *Id. ad Q. Fr. l. 2. ep. 6.* Sed cetera præsenti sermoni reservemus. *Horat. in Arte poet. v. 44.* Pleraque differat, & præsens in tempus omittat, idest in suum tempus. ¶ Quandoque ponitur pro subito, potenti, efficaci, præstanti. *Cic. 6. Verr.* Multis sæpe in difficillimis rebus præsens auxilium ejus oblatum est. *Id. Att. l. 15.* In contentione præsentes ad nocendum habent vires. *Id. 13. Phil.* A quo tibi præsentem pestem vides comparatam. *Virg. 2. Georg. v. 126.* quo non præsentius ullum Auxilium venit. *Colum. l. 6. c. 14.* Præsentissimum remedium. *Horat. l. 1. od. 35. de Fortuna.* Præsens vel imo tollere de gradu. ¶ Quandoque pro forti, ut Animus præsens. *Cic. 2. Off. c. 23.* Præsentis animi utar consilio. ¶ Quandoque pro propitio, quoniam is, qui præsens est, nobis propitiater facilius, si invocetur, & citius, quam is, qui præsens non est. *Virg. 1. Georg.* Et vos agrestum præsentia numina, Fauni, Ferte simul, Faunique pedem, Dryadesque puellę. Adde *Cic. Catil. 1. c. 9.* ¶ Quandoque pro parato, vel in promptu. *Cic. Att. l. 2.* Pro eo tibi præsentem pecuniam solvi imperavi. ¶ In præsens, significat præsenti tempore. *Cic. ad Brut. ep. 15.* Quam ut in præsens sceleratos cives timore ab impugnanda patria deterrerem. ¶ In præsenti, est præsenti tempore. *Cic. 2. Fam. ep. 10.* Hoc ad te in præsenti scripsi. ¶ Eodem sensu dicimus *ad præsens*. *Sueton. in Tito, cap. 6.* Ita ad præsens maximam contraxit invidiam. Adde *Tacit. Ann. 13. c. 22.* Venire in rem præsentem, est in eum locum venire, de quo controversia est, ex. gr. in agrum, in ædes, vel venire in judicium, cum res agitur coram judice. *Cic. 2. de Orat. c. 38.* An vero si de re ipsa, si de finibus, cum in rem præsentem non venimus, &c. *Id. 1. Offic.* Ut si constituerit te cuipiam advocatum in rem præsentem venturum. ¶ In re præsenti, est in loco, de quo controversia est, *sul fatto*. *Quintil. l. 6. c. 3.* Occisum hominem queror, non omnia, quæ in re præsenti accidisse credibile est, in oculis habebo. *Plaut. Casin. 2. 8. 63.* In re præsenti conscelera æquum est. ¶ Veteres dixere *præsente* pro *præsentibus*. *Pompon. apud Non. c. 2. n. 660.* Præsente testibus mihi vendidit. *Nov. ibid.* Præsente omnibus. Sic absente nobis, apud *Terent.* &c. Præsente suis, apud *Pomponium* teste *Non. c. 2. n. 660.*

Præsensio, onis, *presensione*, *presenza*, πρόληψις, actus præsentiendi, præsagitio, divinatio. *Cic. 1. de Div. c. 1.* Versari quandam inter homines divinationem, quam Græci μαντικὴν appellant, idest præsensionem, & scientiam rerum futurarum. *Id. 2. de nat. Deor. c. 3.* Prædictiones vero, & præsensiones rerum futurarum quid aliud declarant, &c.

Præsensus, a, um, *presentito*. *Cic. 1. de Div.* Si unum aliquid ita sit prædictum præsensumque. *Id. ib.* Pauciora divine præsensa, & prædicta.

Præsentalis, le, adjectiv. præsens, qui præsens adest, ut præsentales milites. h. e. præsentes in comitatu principis, *l. ult. Cod. de re milit.* Et præsentales domestici, *l. ult. Cod. de domest. & protect.*

Præsentanee, adv. in præsenti, statim, brevi tempore. *Theod. Priscian. in præfat. l. 1. ad Timoth. Fr.* Confeci nonnullos præsentanee libellos.

Præsentaneus, a, um, *che opera subito*, παραυτίκα, quod in præsens subito fit, seu potius quod præsentem habet efficaciam. *Plin. l. 21. c. 31.* Præsentaneum remedium ad dentium mobiles firmandos. *Id. l. 24. c. 1.* Præsentaneum venenum.

Præsentarius, a, um, quod præsens est, vel quod præsentatur. *Plaut. Most. 1. 1. 14.* A me argentum petito præsentarium.

Præsentia, æ. *presenza*, Germ. *gegenwertigkeit*, Gall. *presence*, Hisp. *presencia*, παρουσία, actus ille, quo quis præsens est. *Cic. 2. de nat. Deor.* Præsentiam sæpe Divi suam declarant. *Id. ibid.* Præterea ipsorum Deorum sæpe præsentiæ, quales supra commemoravi, declarant, &c. ¶ In præsentia, est præsenti tempore, idest quod vel præsens est, vel fuit, vel erit. *Cic. Att. l. 8.* Quot in præsentia cohortes contra te habeat Cæsar. *Id. 3. Verr.* Neque in præsentia, Tymarchides quid responderet, habuit. *Nepos in Alcib. c. 4.* Id quod in præsentia vestimentorum fuit, arripuit. ¶ Præsentia animi, παρρησία, est præsidentia, & robur animi. *Cic. pro Mil.* Videbant enim sapientissimi homines facti rationem, præsentiam animi, defensionis constantiam. ¶ In præsentiarum. V. *Impræsentiarum*. ¶ Præsentiam sui facere, *comparire*, apud JCtos, *Paul. l. 42. Dig. tit. 1. leg. 47. & 53.*

Præsentio, is, si, sum, a. 4. *presentire*, Ger. *vermercken*, Gall. *presentir*, Hisp. *presentir*, προαισθάνομαι, ante, vel prius sentio, prænosco, futura ante sentio. *Plaut. Trin.* Fecissent edepol, nisi hæc præsensissent canes. *Cic. 2. de Div.* Censent esse in mentibus hominum tanquam oraculum aliquod, ex quo futura præsentiant. *Id. pro Arch.* Certe si nihil animus præsentiret in posterum. *Liv. l. 21. c. 47.* Præsensum tamen est, quia luna pernox erat. ¶ Interdum idem est, ac simplex sentio, vel a longe sentio. *Plin. l. 28. c. 2.* Quin & absentes tinnitu aurium præsentire sermones de se, receptum est.

Præsentisco, is, n. 3. idem ac præsentio. *Plaut. Amph. 1. 3. 19.* Nunc, ne legio præsentiscat, clam illuc redeundum est mihi. Adde *Terent. Heaut. 4. 5. 21.* Utrobique tamen alii leg. *persentisco*.

Præsento, as, a. 1. *presentare*, הקריב, Ger. *engegen bringen*, Gal. *presenter*, Hisp. *representar*, παρίστημι, præsens facio, præsens exhibeo, offero, a *præsens*. *Aurel. Vict. de Vir. Illustr. c. 77.* Caput ab Achilla Ptolemæi satellite Cæsari præsentatum est. ¶ Est etiam referre, speciem præbere, *rappresentare*. *Plin. l. 30. c. 10.* Sarcites bubulas carnes præsentat. ¶ Afferuntur a plerisque Lexicographis duo insuper exempla, alterum ex *Quintil. l. 11. c. 3.* alterum ex *Plin. l. 37. c. 10.* sed utroque loco optimæ quæque Editiones habent *repræsento*.

Præsepe, is, n. *presepio*, *stalla*, אבוס, Ger. *ein krippe*, Gal. *creche*, Hisp. *pesebre*, φάτνη, locus præseptus, ubi pecudes stabulantur, a *præ*, & *sepio*, vel *sepia*. *Virg. 7. Æn.* Stabant ter centum nitidi in præsepibus altis. ¶ Per Synecdochen præsepe liuter concavus dicitur, in quo pabulum jumentis ponitur, *presepio*, *mangiatoja*. *Colum. l. 1. c. 16.* Non altius præsepia edita esse conveniet, quam ut bos, aut jumentum sine incommodo stans vesci possit. ¶ Dicitur etiam de alveo, seu loco apum. *Virg. 4. Georg.* Ignavum fucos pecus a præsepibus arcent. ¶ Translate ponitur pro lupanari. *Cic. in Pison.* Verum audis in præsepibus, audis in stupris. ¶ Item pro mensa. *Horat. l. 1. ep. 15. v. 28.* Non qui certum præsepe teneret Impransus. ¶ *Præsepia*, orum, num. pl. & gen. n. est parva nubecula in cælo, ita dicta, quod in ea aselli stabulari videantur. *Plin. l. 18. c. ult.* V. *Asellus*.

Præsepes, is, f. præsepe. *Cato R. R. c. 4.* stabilia bona, bonas præsepes.

Præsepia, æ, f. idem ac præsepe. *Varro de R. R. c. 9.* ut citat *Non. c. 3. n. 160.* It habebat culinam rusticam unam, præsepiam latam, cellam vinariam. *Id. l. 1. R. R. c. 13. ad fin.* Habere præsepias lautas.

Præsepio, is, psi, ptum, a. 4. *serrare d'agni intorno*, περιφράττω, sepe, vel septo includo, circummunio. *Cæs. l. 1. B. C. c. 27.* Aditus autem, & itinera duo, quæ extra murum ad portam ferebant, maximis defixis trabibus, atque eis præacutis præsepit.

Præsepis, vel **Præsepes**, is, f. idem quod præsepe. *Plaut. Curc. 2. 1. 13.* Recipere te huc esum ad præsepim suam. *Nonius c. 3. n. 160.* legit *præsepiam*. *Id. Cas. prolog. v. 57.* Petarum quod amat intra præsepes suas. h. e. in sua potestate.

Præsepium, ii, n. idem quod præsepe. *Apul. l. 9. Metam.* Cibariis abundanter instruxit præsepium.

Præsepultus, a, um, adject. ante sepultus. *Quintil. declam. 9. sub fin.* Video senem, meliore sui parte præsepultum.

Præseratus, a, um, seratus, apertus. V. *Præseratus*.

Præsertim, adv. *spezialmente*, Germ. *voraus*, Gal. *principalement*, Hisp. *specialmente*, ἄλλως τε, præcipue, ante alia, a *præ*, & *sero*, quo notat nectere, seu jungere. Dicitur enim præsertim, quando aliquid serie est ante alia. *Cic. pro Flac.* Præsertim quod tua negligentia factum arbitremur. *Terent. Phorm. 3. 2. 5.* Præsertim ut nunc sunt mores.

Præservio, is, n. 4. idem ac servio. *Plaut. Amph. prol. v. 126.* Ut præservire meo amanti possim patri.

Præses, idis, com. *presidente*, נציב, Ger. *landvoitigt*, *landtpfleger*, Gall. *president*, Hisp. *alcade*, ἡγεμών, qui dignitate præsidet, qui aliis præest, a *præsidendo*. *Cic. Agr. 2. c. 6.* Per Tribunum plebis, quem majores præsidem libertatis, custodemque esse voluerunt. *Id. pro Dom. c. 55.* Custos, & præses templi. *Ovid. 15. Metam.* Cæsar rerum præses. ¶ Dii Præsides, *Dei tutelari*. *Cic. pro Sext. c. 65.* Senatus Reip. custos, præsides sunt Penates. ¶ Nomen præsidis, inquit *Macer JCtus l. 1. Dig. de Offic. Præs.* generale est, eo quod & proconsules, & legati Cæsaris, & omnes provincias regentes præsides appellentur. V. *lib. 1. Dig. tit. 18.* ¶ Aliquando ponitur pro auxiliatore, & defensore. *Liv. l. 6. c. 16.* Jupiter, Junoque regina, sicciae vestrum militem, ac præsidem sinitis vexari? hæc dextra, qua Gallos fudi, &c. ¶ Præses locus, pro tuto. *Plaut. Cas. 3. 3. 12.* Senex, quo nequior nullus vivit. ne illum quidem nequiorem arbitror esse, qui locum præbes illi nunc præsidem. ¶ In fœmin. gen. *Senec. Hippolyt. v. 108.* Adjudicatam præsidem terræ Deam.

Præsiccatus, a, um, adject. ex particip. bene, vel ante siccatus. *Apul. de herb. c. 154.* Succus sole præsiccatus.

Præsiccus, a, um, adject. valde siccus. *Prudent. peristeph. 3. v. 141.* Præsicca rursus vulnera dicere.

Præsidalis, le, adject. ad præsidem pertinens, ut præsidalis jussio, *lib. 11. Cod. de pignerat. act.* Adde *Ammian. l. 22. c. 33.*

Præsidatus, us, m. officium, & dignitas præsidis. *Auson. in Professorib. 15. v. 18.* Honore gesti præsidatus inclytus. *Aurel. Vict. de Cæsarib. c. 29.* Qui Macedonas præsidatu regebat. Adde *Modestin. l. 6. Dig. de Excusat.*

Præsidens, tis, m. *presidente*, idem ac præses. *Tertull. de cor. milit. c. 3.*

Præsideo, es, edi, ssum, n. 2. *presedere*, *esser presidente*, שלט, Ger. *verwalten*, Gal. *presider*, Hisp. *ser presidente*, προκαθέζομαι, sedeo ante alios, præsum, sedeo ad gubernacula alicujus provinciæ. *Cic. 13. Phil. c. 9.* Et omnes Deos, qui huic urbi præsident. *Suet. in Tiber. c. 6.* Præsedit & Actiacis ludis. *Cic. pro Mil. c. 37.* Alicui judicio præsidere. ¶ Significat etiam præsidio esse. *Plaut. Mostell. 5. 1. 47.* Hic ego tibi præsidebo. *Curt. l. 3. c. 1.* Naves, quæ Hellesponto præsiderent. ¶ Reperitur etiam cum accusativo. *Tacit. Ann. 12. c. 29.* Scripsit P. Atellio, qui Pannoniam præsidebat. *Id. Ann. 3. c. 39.* Is proximum exercitum præsidebat. ¶ Præsidere dicuntur Magistratus, cum officio suo funguntur. *Sueton. in Aug. c. 35.* Quo tempore existimatur lorica sub veste munitus, ferroque cinctus præsedisse. Adde *c. 26.*

Præsidero, as, n. 1. est, quando sidera citius hybernam tempestatem apportant, quam ex anni tempore rusticum vulgus collegisset, προχειμάζειν. *Fest.* Præsiderare dicitur, cum maturius hyberna tempestas movetur, quasi ante sideris tempus.

Præsidialis, le, adject. idem quod præsidalis, ut præsidialis apparitor. *Ammian. l. 17. c. 3.* Adde *l. 28. c. 1.*

Præsidiarius, a, um, φρουρικός, quod paratur, ut præsidio sit. *Liv. l. 29. c. 8.* Præsidiarii milites, *soldati di guarnigione*. ¶ Præsidiarios palmes in vitibus, idem est qui custos. *Colum. l. 4. c. 15.* Et præsidiarii malleoli propagandi sunt. ¶ Toga præsidiaria est, quam Præses gestat. *Spartian. in Severo, c. 1.* Cum ad cœnam imperatoriam palliatus venisset, qui togatus venire debuerat, togam præsidiariam ipsius Imperatoris accepit.

Præsidiatus, tus, m. idem quod Præsidatus. *Monumentum vetus in Spon. Miscell. pag. 36.*

Præsidium, ii, n. *presidio*, *guardia*, משמר, Ger. *besatzung*, Gal. *garnison*, Hisp. *guarnicion*, φρουρά, custodia, statio militum, qui ad defensionem castrorum, vel urbis, vel arcis, vel personæ destinati sunt, & metonymice ipsi milites cum præfecto, qui custodiam gerunt, a *præsidendo*. *Cæs. l. 4. B. G. c. 4.* Præsidia disponere. *Cic. Phil. 1. c. 10.* Collocare armatos in præsidiis. *Id. pro Cluent. c. 57.* Constituere præsidia in arce, *metter soldati di guarnigione*. *Liv. l. 24. c. 7.* Imponere præsidium civitati. *Cæs. l. 1. B. C. c. 13.* Introducere præsidium in oppidum. *Et c. 12.* Cohortes ex præsidiis deducere. *Et l. 3. c. 15.* Præsidii locum tenere. *Et c. 13.* Præsidium deicere. *Cic. 1. Fam. ep. 7.* Præsidiis aliquem locum firmare. ¶ Pro loco. *Cic. Phil. 15.* Hæc vero sedes est, hæc vigilia, hoc præsidium stativum. *Id. pro Ligar.* Esse in præsidiis. *Cæs. l. 3. B. C. c. 45.* Præsidium occupare. ¶ Pro auxilio, seu subsidio militari. *Tacit. Ann. 1. c. 39.* Legatus præsidio auxiliarium equitum dimittit. ¶ Translate sumitur pro quovis auxilio, & tutela. *Ter. Heaut. 5. 2. 14.* Tum stultitiæ semper erit præsidium Clitipho. *Cic. pro Syll. c. 18.* Tegi præsidio amicorum. *Id. Verr. 7. c. 65.* Hanc sibi rem præsidio sperant futurum. *Id. 1. de Orat.* Natura præsidiis omnibus ad dicendum paratus. *Id. ad Brut.* Ferre præsidium Reip. labenti. *Id. pro Leg. Manil.* Quærere sibi præsidia periculis.

Præsignator, oris, m. designator. *Inscript. apud Fabret. pag. 38.* D. M. Primo Aug. Ser. Præsignator. Hereditat. filio pulimo. *Fabrettus* legit: *præsignatori hereditatium*, & putat pertinere ad procuratorem, seu administratorem vectigalis vicesimæ hereditatium. Quod si verum est, *præsignator* fuit, qui præfiniebat, quantum ex quaque hereditate pendendum ærario esset vicesimæ partis nomine: vel qui testamenta, in quibus hereditas vicesimæ subjecta perscripta esset, Principis nomine, ne qua fraus interponeretur, præsignabat. Alia apud *Murator. pag. 915. num. 6.* Sertorius Cæsaris præsignator fecit contubernali suæ, &c.

Præsignificatio, onis, f. actus præsignificandi. *Lactant. l. 7. c. 15.* Præsignificatio, & figura.

Præsignifico, as, a. *predire*, προσημαίνω, prædico, præmoneo, ante ostendo. *Cic. 1. de Div. c. 38.* Aut non censent, esse suæ majestatis præsignificare hominibus, quæ sunt futura.

Præsignis, & gne, o. 3. *illustre*, ἔξοχος, præ aliis insignis, præstans. *Ovid. 6. Fast. v. 628.* Præsignis facie Corniculana fuit. *Stat. l. 4. Silv. 8. v. 12.* Libyca præsignis avunculus hasta.

Præsigno, as, a. 1. *segnare prima*, προσημειόω. prius signo. *Cato c. 134.* Et ad summum, qua fini culeum capiet, præsignato. ¶ Sumitur etiam pro linire, ungere. *Plin. l. 28. c. 4.* Incipientes furunculos ter præsignare jejuna saliva.

Præsilio, is, a. 4. προπηδάω, ante salio. *Plaut. Stich. 3. 2. 13.* Ut præ lætitia lacrymæ prosiliunt mihi.

Præsi-

Præsipere. V. Adsipere.

Præsolidus, a, um, adject. valde solidus, constans. *Juvenc. l. 1. hist. Evang. v. 425.* Præsolidum Simonem, dignum cognomine Petri.

Præsŏno, as, ui, itum, a. 1. ante sono. *Ovid. 3. Amor. el. 13. v. 11.* Hinc ubi præsonuit solemni tibia cantu. Ita legit *Heins.* alii *personuit*.

Præspeculatus, a, um, nom. ex particip. passiva significatione, ante examinatus, consideratus. *Ammian. l. 25. c. 23.* Gemina utilitate præspeculata.

Præspargo, is, rsi, rsum, a. 3. προρραίνω, ante spargo. *Lucr. l. 5. v. 738.* Flore quibus mater præspargens ante viai Cuncta coloribus egregiis, & odoribus opplet. Alii legunt *Præspergens*, a præspergo.

Præspēro, as, a. 1. ante, vel valde spero. *Tertull. 5. advers. Marcion. c. 17.* Qui præsperavimus in Christum.

Præspecio, is, a. 3. ante aspicio, prospicio. *Cæl. Aurel. Chronic. l. 1. c. 4.*

Præstabilis, & le, o. 3. *eccellente*, ἔξοχος, excellent. *Cic. 2. de Or. c. 85.* Sumenda autem res erunt aut magnitudine præstabiles, aut novitate primæ, aut genere ipso singulares. *Id. 1. Fin. c. 12.* Quem tandem hoc statu præstabiliorem, aut magis expetendum possumus dicere? *Gell. l. 1. c. 3.* Homo sapientia præstabilis. *Terent. Hecyr. 3. 1. 4.* Quanto fuerat præstabilius, ubivis gentium ætatem agere, quam huc redire!

Præstāna, æ, Dea, cujus ope aliquis aliis præstat, seu antecellit, a *præstando*. *Arnob. l. 4.* Præstana est, ut perhibetis, dicta, quod Quirinus in jaculi missione cunctorum præstiterit viribus.

Præstandus, a, um, dandus, exhibendus, partic. vel gerund. a præsto, verbo activo. *Ovid. l. 4. de Ponto, el. 10.* Sed præstandus amor, res non onerosa volenti.

Præstans, antis, o. *eccellente*, ὑπερτιμώμενος, ἔξοχος, excellens, superans. *Cic. pro Planc.* Ingenio, justitia, integritate omnibus præstans erit. *Virg. 12. Æn.* O præstans animi juvenis. *Cic. 2. de nat. Deor.* Nulla est species præstantior. *Id. de Am. c. 1.* Quem unum nostræ civitatis & ingenio, & industria præstantissimum audeo dicere. *Virg. 1. Æn.* Septem præstanti corpore Nymphæ.

Præstanter, adverb. *eccellentemente*. Superlat. legitur apud *Plin. lib. 28. cap. 15.* Lichenas oris præstantissime vincit glutinum.

Præstantia, æ, f. *eccellenza*, יתרון, Germ. *furtreffenheit*, Gall. *excellence*, Hisp. *excellencia*, ἐξοχή, excellentia. *Cic. 1. Off. c. 28.* Nobis personam imposuit ipsa natura, magna cum excellentia, præstantiaque animantium reliquorum. *Id. de Amic. c. 19.* Si quam præstantiam virtutis, ingenii, fortunæ consecuti sunt.

Præstat, abat, itit, impers. 1. *è meglio*, ἄμεινόν ἐστι, melius est. *Cic. Att. l. 4. ep. 9.* Mori millies præstitit, quam hæc pati. *Id. 3. de nat. Deor. c. 31.* Tacere præstat Philosophis, quam loqui.

Præstatio, onis, f. actus præstandi, exhibitio. *Paul. l. si plures gradus, ff. de legat.* Itaque si quis velit non omnes heredes onerare legatorum præstatione. *Senec. de brev. vitæ, c. 14.* Ut concedas, omnia eos fide bona dicere, et ad præstationem scribant. h. e. ut parati sint præstare, & probare quæ scribunt.

Præstator, ris, m. qui præstat in vadimonium, *mantenitore*. *Frontin. de Colon. pag. 128. edit. Goes.* Qui advocantur ut præstatores.

Præstaturi. V. *Præsto*, *as*, in fine.

Præstatūrus, a, um, partic. futuri, a præsto, as. *Cic. Fam. 6. ep. 8.* Se præstaturos, nihil ex ue te offensionis habiturum. *Planc. ad Cic. l. 10. ep. 11.* Idque me præstaturum spero. *Liv. l. 30. c. 15.* Masinissam libenter primam ei fidem præstaturum fuisse.

Præstauro, as, a. 1. præstruo, submoinistro. *Diomed. Grammat.* Præstaurare materiam dicendi. *Voss. in Etym.* in voce *Instauro*.

Præstĕga, æ, f. προστέγιον, locus, ubi otii causa sumus, sub tecto tantum, patula reliqua parte, tanquam sub portico. *Plaut. Pseud. 1. 2. 35.* Versa præstega, strata, lautaque, coctaque omnia uti sint. Alii leg. *prætergo*, h. e. omnino tersa, & munda, ut sit antique dictum pro *præterso* a *prætergeo*.

Prætergo. V. in dictione præced.

Præsterno, is, a. 3. προστορεννύω, ante sterno. *Stat. l. 3. Sylv. 2. v. 114.* Quæ sibi præsternat vivax altaria phœnix. ¶ Translate ponitur pro præparare. *Plin. l. 5. ep. 8.* Illud peto, præsternas, ad quod hortaris. Alii leg. *præstruas*.

Præstes, itis, com. *presidente*, προστάτης, idem ac præses, seu antistes. *Fest.* Antiqui sic præstites dixerunt, ut nunc antistites. ¶ *Dii Præstites* cognomen est Larium publicorum, hoc est eorum, qui urbis sunt custodes, ideoque in compitis, semitis, ac viis publicis statuebantur. Dicti sunt a *præstando*, quod omnia tuta præstarent, idest tuerentur, & conservarent. *Ovid. 5. Fast. v. 129. & seq.* ¶ His Romæ ara constituta fuit Cal. Maji. *Id. ibid.*

Præstigia, orum, n. idem ac præstigiæ. *Cic. 6. Verr. c. 24.* Non per præstigia, sed palam per potestatem, uno imperio ostiatim totum oppidum compilarit. Plures tamen legunt *præstigias*.

Præstigiæ, arum, f. *prestigie*, חבר, Germ. *zauberey*, Gall. *enchanterie*, Hisp. *juegos de passa passa*, μαγεία, γοητεία, incantationes, delusiones, cujusmodi sunt, quæ manuum quadam dexteritate fiunt, a *præstringendo*, quod celeritate manuum præstringantur oculi, ita ut miracula videantur fieri. Præstigiarum Mercurius inventor fuisse dicitur. *Cic. 4. Acad.* Ne ab iis, quæ clara sint ipsa per se se, quasi præstigiis quibusdam, & captionibus depellamur. ¶ Translate hæc vox dicitur de quavis fraude, & impostura. *Cic. pro Rab. Posth.* Illinc omnes præstigiæ, illinc, inquam, omnes fallaciæ, omnia denique ab his nummorum argumenta nata sunt. *Id. 3. Pis. c. 27.* Verborum præstigiæ. ¶ In singulari num. *Quintil. l. 4. c. 1.* Petere plausum præstigiæ.

Præstigiator, oris, m. *giocolatore*, מכשף, Germ. *betrieger der augen*, Gall. *joueur, bateleur*, Hisp. *jugador de manos*, θαυματοποιός, præstrictor, qui celeritate luditandi, & ludibria illa oculorum factitandi ita præstringit visum intuentium, ut miracula facere credatur, seu qui circumstantibus ita oculorum aciem præstringit, ut non advertant dolum. *Plaut. Pœn. 5. 3. 6.* Præstigiator hic quidem Pœnus probus est. *Senec. ep. 45.* Quomodo præstigiatorum acetabula, & calculi, in quibus fallacia ipsa delectat.

Præstigiātrix, icis, f. quæ præstigias facit. *Plaut. Amph. 2. 2. 150.* Aut pol hæc præstigiatrix mulier multo maxima est.

Præstigiōsus, a, um, adject. *prestigioso*, præstigiis plenus, captiosus, ad fallendum compositus. *Gel. l. 7. c. 14.* Unumquodque genus cum caste ornatur, fit illustrius, cum fucatur, atque præliniatur, fit præstigiosum. *Arnob. l. 1.* Nihil magicum, nihil præstigiosum, aut subdolum.

Præstinguo, is, nxi, nctum, a. 3. extinguo, obscurum facio, tenebris offundo. *Lucret. l. 3. v. 1036. de Epicuro.* Qui genus humanum ingenio superavit, & omnes Præstinxit stellas exortus uti æthereus sol. *Vellej. l. 2. c. 128.* Omnium animi ejus aciem præstinxerant. ¶ Adduntur a Criticis loca multa ex Cicerone, in quibus alii *perstringo* reponunt.

Præstĭno, as, avi, atum, a. 1. emo, vel emendo teneo, apud vet. a *præ*, & obsoleto *stano*, vel *stino*, quod a *sto*. *Fest.* Præstinare apud Plautum emere est, idest emendo tenere. *Plaut. Pseud. 1. 2. 36.* Ego ue in macellum, ut piscium quicquid est, pretio præstinem. *Apul. l. 1. Met.* Festinus accurri, id omne præstinaturus.

Præstĭtor, oris, m. qui præstat, seu efficit, aut tribuit. *Apul. in Asclep.* Præstitor, tributor omnium.

Præstituri. V. Præsto, as, in fine.

Præstĭtuo, is, ui, utum, a. 3. *prefinire, ordinare*, προορίζω, prius statuo, præscribo, præfinio. *Cic. 3. Verr.* Diem præstituit operi faciundo calendas Decembris. *Id. pro Cæc.* Prætor is, qui judicia dat, petitori nunc præstituit, qua actione uti eum velit.

Præstĭtūtus, a, um, *prefisso, determinato, stabilito*. *Cic. 1. Tusc. c. 39.* Ad ea quidem dedit usuram vitæ tanquam pecuniæ, nulla præstituta die.

Præsto, as, præstiti (in quibusdam editionibus apud *Ulp. l. Et in conversis. Dig. de Usur.* præstavi) præstitum, & præstatum (a quo particip. *præstaturus*) n. 1. a *præ*, & *sto*, proprie significat ante stare. *Lucr. l. 4. v. 28.* subita circumdedit agmina fossa: Tum primæ præstant acies, Sunt qui leg. *perstant*. Quidam afferunt præterea locum *Plaut. Mostell. 5. 1. 18.* Ego illum ante ædes præstabo ludificatorem meum. h. e. adducam, præsentem esse jubebo. At optimus quisque Plautinus Codex habet *præstolabor*. ¶ Frequenter ponitur pro superare, antecellere, διαφέρω, & construitur cum dativo, vel acc. addito interdum abl. excessus. *Ter. Eun. 2. 2.* Homo homini quid præstat? *Cic. 4. Fin. c. 18.* Virtus præstat cæteris rebus. *Id. de Clar. Orat. c. 43.* Totidem annis mihi ætate præstabat. *Et c. 64.* Inter suos æquales longe præstitit. *Nepos in Att. c. 3.* Qui humanitate præstaret omnes. *Liv. l. 5. c. 36.* Quantum Galli virtute cæteros mortales præstarent. *Lucret. l. 5. v. 1333.* longe præstat in arte. ¶ *Præstat* impers. quod ad hanc notionem reducitur V. supra suo loco. ¶ Frequentissime sumitur pro efficere, persolvere, obire, *fare*. *Cic. ad Brut. ep. 18.* Quod promisi, vix videor præstare posse. *Id. Fam. 7. ep. 17.* Ultima expectato, quæ ego tibi & jucunda, & honesta præstabo. *Id. Fam. 14. ep. 4.* Præstare jus, & officium. *Id. in Orat.* Præstare munus suum. ¶ Item pro exhibere, & adhibere, dare. *Balb. ad Cic. 9. ad Att. ep. 8.* Præstare alicui benevolentiam. *Cic. de clar. Or.* Præstare pietatem non tam fratri, quam patriæ. *Id. Phil. 9. c. 3.* Præstare alicui debitum honorem. *Plin. l. 3. ep. 18.* Præstare sedulitatem alicui. *Liv. l. 29. c. 25.* Præstare alicui silentium. *Sueton. in Domit. c. 9.* Ut quotannis ingredientibus Curiam senatoribus certam summam viritim præstaret heres. h. e. solveret. ¶ Item pro ostendere. *Cic. 5. Fam. ep. 15.* Eum semper te & privatis in rebus, & publicis præstitisti, tuenda tibi ut sit gravitas. *ti sei diportato in maniera, che &c.* *Id. ibid.* Gravitatis & sapientiæ tuæ, quam tu a puero præstitisti. *Brut. ad Cic. l. 11. Fam.* Præstare se propugnatorem acerrimum. ¶ Præstare se alicui, h. e. aditum alicui ad se dare. *Pompon. l. 2. Dig. de orig. jur.* Consultatoribus potius, quam discere volentibus se præstabant. ¶ Usurpatur præterea sæpissime pro fide jubere, cavere, alicujus rei eventum in se recipere, *mantenere*. *Cic. pro Flac.* Prædones nullos fore, quis præstare possit? *Id. l. 5. Fam. ep. 12.* Quamcumque ei fidem dederis, præstabo. *Id. ib. ep. 17.* Communem, & incertum casum neque vitare quisquam nostrum, neque præstare ullo pacto potest. *Id. l. 6. ep. 1.* Simus ea mente, ut nihil in vita a nobis præstandum putemus, nisi culpam. h. e. de nulla re laboremus, aut solliciti simus, nisi de culpa vitanda. *Id. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 3.* Inter hos eos, quos tibi comites, & adjutores negotiorum publicorum dedit ipsa resp. duntaxat finibus his præstabis, quos ante præscripsi. Quos vero aut ex domesticis convictionibus, aut ex necessariis apparitionibus tecum esse voluisti, horum non modo facta, sed etiam dicta nobis præstanda sunt. *Id. Att. l. 10.* Præstare Remp. h. e. incolumem conservare. Sic præstare se incolumem, *Id. 16. Fam. ep. 9.* Præstare fidem promissi, & præstare promissum, h. e. servare, *Liv. l. 30. & 33.* ¶ Præstare alicui damnum, noxam, periculum, est in se recipere, & veluti vadem se constituere, si quid periculi, aut damni in eo fit. *Cic. pro Mur. 3. Offic.* & alibi. Sic præstare culpam, *Id. 1. de Or.* præstare vitium ædium, *Id. 3. Offic.* ¶ *Lucret. l. 3. v. 215.* mors omnia præstat, Vitalem præter sensum, calidumque vaporem. h. e. omnia integre relinquit. ¶ *Præstaturus* particip. V. supra suo loco. *Præstitum iri*, pro præstandum esse. *l. 66. Dig. de contrahen. empt.* Viam, iter, aquæductum præstitum iri. *Et l. 11. Dig. de hered. vel act. vend.* Nec postea quicquam præstitum iri. Utroque loco in quibusdam Edition. legitur *præstatuiri*, vel *præstituri* eodem sensu.

Præsto, *presente*, πάρειμι, adverbium est, vel ut alii volunt, nomen indecl. omnis generis, quod jungitur verbo *sum*, vel *adsum*, & significat adesse, præsentem esse, paratum esse, in promtu esse. *Ter. Eun. 3. 9.* Sed ubi est frater? C. Præsto adest. *Id. Heaut. 1. 1.* Domi præsto apud me esse ajunt. *Cic. l. 3. Fam. ep. 3.* Ibi mihi præsto fuit L. Lucilius cum literis, mandatisque tuis. idest occurrit. ¶ Ponitur etiam pro advenire, comparere. *Auct. ad Her. l. 4.* Hirundines æstivo tempore præsto sunt, frigore pulsæ recedunt. *Tibull. l. 1. el. 6. v. 53.* Pauper erit præsto tibi, præsto Pauper adibit. ¶ Metaleptice ponitur pro opem ferre, præsidio esse, juvare. *Cic. pro Mur. cap. 9.* Jus civile didicit, multum vigilavit, laboravit, præsto multis fuit.

Præstōlans, antis, o. particip. a præstolor. *Cæs. l. 1. B. C. c. 23.* Hujus adventum L. Cæsar filius cum decem longis navibus præstolans.

Præstōlor, aris, d. 1. *aspettare*, קוה, Germ. *auff einen warten*, Gall. *attendre*, Hisp. *esperar*, [illegible], expecto, maneo. *Fest.* Præstolari dicitur is, qui ante stando ibi, quem venturum excipere vult, moratur. Construitur cum acc. vel dat. sed frequentius cum acc. *Cic. Att. l. 1.* Ita tamen, ut in Formiano te præstolere usque ad 3. Nonas Majas. *Id. 1. Catil. c. 9.* Qui tibi ad Forum Aurelium præstolarentur armati. ¶ De quantitate penultimæ pugnant inter se Grammatici: usus videtur producere. ¶ *Præstolo*, as, activa forma. *Turpil. apud Non. c. 7. n. 67.* Ego præstolabo illi.

Præstrictio, onis, f. actus præstringendi. *Tertul. de resurr. carn. c. 49.* Præstrictio sensus.

Præstrictus, a, um, valde strictus. *Ovid. in Ibin, v. 349.* Utve Syracusio præstricta fauce Poetæ.

Præstringo, is, nxi, ictum, *stringere, legare*, περισφίγγω, ante stringo, valde stringo. *Plin. l. 18. c. 34.* Præstringit enim, atque percellit hic radices arborum. *Stat. l. 3. Syl. 3.* Ille tuis toties præstrinxit tempora sertis. ¶ Sæpe usurpatur pro obscurare, obtenebrare. Quidam dicunt id fieri per translationem. Sed oculorum sensus, qui per se amplissimam vim habet, Solis radiis vere & proprie restringitur, & coarctatur. Similiter acies oculorum a præstigiatoribus restringi videtur, cum manuum celeritate impeditur, ne ea perspiciat, quæ alioqui perspicere apta est. *Auct. ad Her. l. 2.* Existimat se gemmæ nitore, & auri splendore aspectus omnium præstringere. *Cic. in Vatin. c. 10.* Cujus dignitas, & splendor perstringebat, credo, oculos Vatinii. *Liv. l. 40. c. penult.* Ingenti fragore cœli, tonitribusque, & fulgoribus præstringentibus aciem oculorum. ¶ Item pro obtundere, hebetare. *Plin. lib. 13. cap. 14.* Vis tanta, ut aciem gladii præstringat. *Cic. de Div. l. 1. c. 29.* Quorum attunque præstringere aciem mentis solet. *Id. 1. Verr. c. 14.* Sed gestu ipso, ac motu corporis præstringat aciem ingenii tui. ¶ Nonnunquam ponitur pro radere, auctore *Nonio*, seu transeundo attingere. *Cic. 2. Phil. c. 40.* Vomere portam Capenam pene præstrinxisti. Pleræque tamen Editiones habent *perstrinxisti*.

Præstructim, adverb. præstruendo, ante præparando, via ante præstructa. *Tertull. de Pall. c. 3.* Multa dicendum fuit, ut ad hominem præstructim perveniretur.

Præstructio, onis, f. præparatio, fundamentum. *Tertull. l. 4. adv. Marcion. c. 14.* Nisi hanc promissionem creator in Evangelii sui præstructionem destinasset.

Præstructūra, æ, f. præstructio. *Tertull. l. 4. advers. Marcion. c. 2.* Ad Evangelii præstructuram.

Præstructus, a, um, ante præparatus, præmissus. *Suet. in Tib. c. 33.* Cum præstructum utrumque consulto esset. *Col. l. 1. c. 3.* Ab imo præstructa validius resistunt.

Præstruo, is, xi, ctum, a. 3. *fabbricare innanzi*, προκατασκευάζω, ante struo, prius ædifico, vel ordino, vel præparo. V. *Præstructus*. ¶ Translate *Claudian. de IV. Cons. Honor. v. 370.* prius agmina duces Exerce studiis, & sævo præstrue marti. h. e. ante instrue, para. ¶ Interdum ponitur pro conciliare. *Liv. l. 28. c. 42.* Fraus fidem in parvis sibi præstruit. ¶ Interdum ponitur pro obstruere, claudere. *Ovid. 1. Fast. v. 563.* Ille aditum magni præstruxerat obice montis.

Præstupidus, a, um, adject. valde stupidus. *Juven. l. 4. v. 200.* Altera præstupido pars est stolidissima corde.

Præsūdo, as, n. 1. προϊδρόω, ante sudo. *Claud. l. 2. de rapt. Pros. v. 110.* Dum matutinis præsudat solibus aer. h. e. rore fluit. ¶ Translate sumitur pro exerceri. *Stat. 6. Theb. v. 4.* Super quo Martia bellis Præsudare paret, & sequa accendere virtus.

Præsul, is, m. *Prelato*, προστάτης, princeps Saliorum, a *præsiliendo*. Nam Saliis inde nomen fuit, quia ancilia per Urbem gestantes salire solebant. *Capitol. in M. Antonino Philos. c. 4.* Fuit in eo sacerdotio (Saliorum) & præsul, & vates, & magister. Legitur etiam in quibusdam Editionib. apud *Cic. l. 1. de Div. c. 26.*

c. 56. & l. 2. c. 46. ¶ Late accipitur quandoque pro eo, qui alicui rei præest. *Sidon. l. 4. ep. 14.* Præsul fieri. *Pallad. l. 1. R. R. tit. 6.* Recordari, arbori huic (oleæ) esse præsulem castitatem. ¶ In feminin. genere *Auson. in descript. Orbis, v. 519.* Et Junone calent hic era præsule semper.

Præsalsus, a, um, valde salsus. *Col. l. 6. c. 2.* Libralesque offas in præsulsæ adipis liquamine tinctas.

Præsultator, oris, m. idem ac præsultor. *Liv. l. 2. c. 36.* Jovi præsultatorem displicuisse.

Præsulto, as, n. 1. προορχέομαι, ante salio. *Liv. l. 7. c. 10.* Quando adeo ferox præsultet hostium signis.

Præsultor, oris, m. ὁ ἐν τοῖς ἱεροῖς προορχούμενος, qui in sacris choream ducit, & ante alios salit. Narrat *Lactant. l. 2. c. 7.* Jovem per quietem cuidam Atinio dixisse, ludis Circensibus proximis præsultorem sibi displicuisse. Idem refert *Valer. Max. l. 1. c. 7. n. 4.*

Præsum, es, fui, n. anom. *esser presidente*, ..., Ger. *vorstehen*, Gal. *presider*, Hisp. *presider*, ἐπιστατεῖν, ante alios sum, præfectus sum, curam alicujus rei habeo, guberno, rego, administro. *Cic. 4. Acad.* Ibi per multos annos admirabili laude provinciæ præfuit. *Id. 1. de Or.* Clarissimi viri ei studio hodie præsunt. *Nepos in Dione, c. 6.* Præesse classi. *Et in Themist. c. 4.* Præesse summæ imperii. *Et in Conone, c. 4.* Ducem fortem regiis opibus præfuturum.

Præsumo, is, umpsi, umptum, a. 3. *presumere*, Ger. *zu vor nemmen*, Gal. *prendre au paravant, presumer*, Hisp. *presumir, tomar antes*, προλαμβάνω, prius sumo, præcipio. *Plin. l. 36. c. 11.* Potores in certamine bibendi præsumere farinam ejus. *Virg. 11. Æn. v. 18.* Arma parate animis, & spe præsumite bellum. *h. e.* bellum jam jam futurum vestris animis proponite. *Tacit. 15. Annal. c. 7.* Æternitatem famæ spe Præsumere. *h. e.* præcipere, anticipare. *Id. Ann. 2. c. 38.* Vvurere se valida manu, ut ni supplicium in malos præsumant, usurum promiscua cæde. *h. e.* nisi ante suum adventum malos puniant. *Sen. ep. 107.* Cogitare futura, et præsumere, *prefigurarsi*. *Valer. Max. l. 1.* Præsumpsit enim ea significari exitum suum, *presagì*. *Quintil. l. 1. c. 4.* Illa mihi in pueris natura minimum spei dederit, in qua ingenium judicio præsumitur. *h. e.* venit ante judicium. *Horat. l. 2. Sat. 6.* Præsumere mollitiem, *trattarsi delicatamente avanti il tempo*. Sic præsumere gaudia, remedia. *Tacit. Plin. in Paneg.* & al. ¶ Ponitur & pro audere, apud sequioris ævi Scriptores. *Sulpic. Sever. l. 2. hist. sacr. c. 47.* Elatus secundis rebus, illicita prælaturus, &c. *Sext. Ruf. c. 6.* Epirotæ ad Italiam transire præsumpserant.

Præsumpte, adv. *presuntamente*. *Vopisc. in Caro, c. 4.* Cari patria sic ambigue a plerisque proditur, ut præsumpte veritatem dicere nequeam.

Præsumptio, onis, *anticipazione*, Ger. *vornemmen*, Gal. *presomption*, Hisp. *presumpcion*, πρόληψις, ante sumptio, anticipatio. *Plin. l. 9. ep. 3.* Qui bonæ, mansuræque famæ præsumptione perfruitur. *Sen. ep. 117.* Multum dare solemus præsumptioni omnium hominum, h. e. pervagatæ opinioni, & communi. ¶ Apud Scriptores sequioris ævi accipitur interdum pro magna, & interdum nimia spe, *presunzione*. *Spartian. in Hadrian. c. 2.* Habuit autem præsumptionem imperii mox futuri ex Jovis responso. *Sulpic. Sever. lib. 1. hist. sacr. c. 33.* Illicite præsumptione holocaustum obtulit. ¶ Est etiam figura rhetorica, eadem ac Occupatio. *Quintil. l. 9. c. 2.* Mire in causis valet præsumptio, quæ πρόληψις dicitur. ¶ Præterea præsumptio dicitur prima syllogismi propositio, vulgo antecedens. *Cic. lib. 2. Div. c. 53.* Sed debemus tibi istas duas sumptiones, ea quæ λήμματα appellant dialectici, sed nos Latine loqui malumus: præsumptio autem, quam πρόληψιν iidem vocant, non dabitur.

Præsumptor, oris, m. *presuntuoso*, qui audacter aliquid sperat, vel conatur. *Tertull. de pænit. c. 6.* At ille præsumptor, cum sibi promitteret, &c. Adde *Ammian. l. 26. c. 8.*

Præsumptorie, adv. *con presunzione*, nimia fiducia. *Tertull. l. 4. contra Marcion. c. 41.* Petrum præsumptorie elocutum negationi destinando.

Præsumptuose, adv. præsumptorie. *Sidon. lib. 7. ep. 6.* Hæc ipsum præsumptuose arroganterque loquor.

Præsumptuosus, a, um, adject. *presuntuoso*, nimis confidens, superbus, audax. *Sidon. l. 1. ep. 1.* Præsumptuosis vestigiis C. Plinii maturitatem consecuturus. *Id. l. 2. ep. 11.* Quod præsumptuosum fuisset. Al. leg. *præsumptiosus* eodem sensu.

Præsumptus, a, um, προληφθείς, ante sumptus, anticipatus. *Sil. l. 5.* Ipsa suis manibus præsumpta pocula mittens. *Claudian. de IV. Consul. Honor. v. 168.* Festinaque tibi Præsumptum diadema dedit. h. e. ante legitimam ætatem. ¶ Præsumpta opinio, est opinio ante capta de re aliqua. *Quintil. lib. 2. c. 17.* Nihil invidia valent, nihil gratia, nihil opinio præsumpta. Sic suspicio præsumpta apud *Tacit. 2. Ann. c. 73.* Huc etiam referendum illud *Ulpian. leg. 31. tit. 1. l. 21. Dig.* Qui mancipia vendunt, nationem cujusque exprimere debent: præsumptum enim est, quosdam servos bonos esse, quia natione sunt non infamata. *si presuppone*.

Præsuo, is, sui, sutum, a. 3. προσράπτω, ante suo. *Plin. l. 12. c. 19.* Mox præsuunt recentibus coriis quadrupedum.

Præsutus, a, um, partic. e præsuor. *Ovid. 11. Met. v. 9.* Quæ foliis præsuta notam sine vulnere fecit.

Prætactus, a, um, ante tactus. *Cæl. Aurel. Chronic. l. 4. c. 3.* Ultro prætactus venter. *h. e.* præunctus.

Prætango, is, a. 3. ante tango. *Cæl. Aurel. Chronic. l. 5. c. 7.* Corpus prætangi accessione ventura.

Prætego, is, xi, ctum, a. 3. προκαλύπτω, ante tego, prævelo. *Lact. l. 5.* Tum vitia sua capillis, & pallio, & vitiis prætegebat. *Plin. in Paneg. c. 13.* Quæ refectiones tuas arbores, quæ somnum saxa prætexerint, quod denique tectum magnus hospes impleveris.

Prætendo, is, di, tum, a. 3. *porre innanzi*, Ger. *fürspannen*, Gall. *pretendre*, Hisp. *poner delante*, προτείνομαι, est aliquid ante tendere, vel opponere. *Virg. 2. Georg. v. 270.* Segeti prætendere sepem. *Plin. lib. 9. c. 8.* Qua de causa nequeunt retia prætendi. *Tacit. hist. c. 6.* Quidquid castrorum Armeniæ prætenditur. ¶ Quandoque est præferre. *Virg. 4. Georg.* Fumosque manu prætende sequaces. ¶ Translata ponitur pro ponere ante, opponere, allegare, &c. *Cic. in Vatin.* Hominis doctissimi nomen tuis immanibus & barbaris moribus prætendere. *Quintil. l. 8. c. 3.* Prætendebat, se id metu facere. *Id. l. 7. c. 2.* Ignorantia prætendi non potest. ¶ *Paul. l. Si plures. ff. de post.* Unus tutor plurium pupillorum nomine, unum debitum prætendentium. h. e. suum esse contendentium.

Prætener, ra, rum, πάνυ τέρην, valde tener. *Plin. l. 23. c. 13.* Sed alia est capnos, fruticosa, prætenera, foliis coriandri. Adde *l. 24. c. e.*

Prætenta, æ, f. idem ac prætentura. *Manil. l. 4. v. 691.* Gallia prætentis, Hispania maxima bellis. Al. leg. *per census*.

Prætentatus, us, m. actus prætentandi. *Plin. l. 11. c. 37.* Cochleis oculorum vicem corniculis bina prætentatu adimplent.

Prætentatus, a, um, particip. a prætentor. *Cic. 2. de Or. c. 78.* Idcirco tota causa prætentata, atque perspecta, locis omnibus inventis, atque instructis, considerandum est, &c. *Sueton. in Aug. c. 35.* Prætentato sinu.

Prætento, as, a. 1. *tentare innanzi*, Ger. *vorhin versuchen*, Gal. *tenter premier*, Hisp. *tentar primero*, προπειράομαι, prius tento, ante experior, inquiro, inspicio. *Tibul. l. 2. el. 1.* Et pedibus prætentat iter suspensa timore. *Quintil. l. 4.* In egressu partium, & modestius prætentanda est judicis misericordia.

Prætentura, æ, f. custodia militaris posita in confiniis provinciæ, & veluti prætenta. *Ammian. l. 14. c. 9.* Mesopotamiæ tractus omnes crebris inquietari furtis prætenturis, & stationibus servabantur agrariis.

Prætentus, a, um, προτεταμένος, ante extensus. *Sueton. in Claudian. c. 10.* Inter quæ prætenta vela se abdidit. *Tac. Ann. 2. c. 58.* Gens provinciis late prætenta. *Claudian. de B. Get. v. 416.* Legio prætenta Britannis. h. e. opposita, seu custodiæ Britannorum apposita.

Prætenuis, & nue, n. 3. παράλεπτος, valde tenuis. *Plin. l. 22. c. 25.* Et stctu prætenuia fila mittit.

Prætepeo, es, n. 2. προχλιαίνομαι, ante tepeo. *Ovid. 2. Amor. eleg. 3.* Si tuus in quavis prætepuisset amor.

Præter, *fuorchè, eccetto, oltre*, ..., Ger. *ausgenommen*, Gal. *hormis excepte*, Hisp. *fuera, demas, de*, παρά, πλήν, χωρίς, extra, excepto, nisi, prep. ex iis, quæ acc. inserviunt, a *pro*, ut subter a *sub*, inter ab *in*. *Prisc. l. 14. Cic. in Fam. 1. ep. 5.* Amicum ex Consularibus neminem tibi esse video, præter Lucullum. ¶ Sumitur etiam pro ultra. *Cic. Att. l. 13. ep. 13.* Præter spem, si quid erit, facies, ut sciam. idest ultra spem, ex insperato. *Id. 2. de Or.* Nihil magis ridetur, quam quod est præter expectationem. ¶ Item pro supra. *Cicer. lib. 2. Offic.* Cujus est præter cæteros crudelitas nobilitata. *Idem pro Planc.* Quod gratum præter modum dicat esse. ¶ Item pro contra. *Plaut. Epid. 1. 2. 3.* Præter ætatem, & virtutem stultus es, hoc est dedecet ætatem tuam te stultum esse, contra ætatem facis. *Terent. Aud. 3. 3. 8.* Præter civium morem, atque legem. ¶ Item pro ante. *Cic. 5. Ver. c. 63.* Præter oculos Lollii hæc omnia ferebant. ¶ Aliquando adverbium est pro præterquam, *eccetto che*, *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1.* Atqui etiam e Græcis ipsis diligenter cavendæ sunt quædam familiaritates, præter hominum perpaucorum. *Sallust. in Catil. c. 37.* Ceteræ multitudini diem statuit, præter rerum capitalium condemnatis. ¶ Vel pro insuper. *Plin. l. 11. c. 4.* Habent autem oculos, præterque a sensibus tactum, atque gustatum. *Id. ib. c. 26.* Stelliones rore tantum viventes, præterque araneis. ¶ *Præter propter* significat, plus minus, circiter. *Gell. lib. 19. c. 10.* Cum Architectis dixisses, necessarium videri sestertia trecenta, unus ex amicis Frontonis, & præter propter, inquit, alia quinquaginta. *Vivere præter propter* est inconstantem vitam agere, modo huc, modo illuc ferri, nullam in vita instituenda rationem sequi. *Enn. apud Gell. loc. cit.* Imus huc, hinc illuc, cum illuc ventum est, ire illuc lubet, incerte errat animus, præter propter vitam vivitur. Alii leg. *præter propter vitam vivitur*. hoc est vivitur præter id, quod propter vitam est. Sed lectio hæc minus proba est.

Præterago, is, a. 3. ago ultra aliquem locum. *Horat. l. 1. ep. 15.* Et diversoria nota Præteragendus equus.

Præterbito, is, n. 3. *oltrepassare*, παραγίνομαι, e *præterito*, *at*, interposito *b*. *Plaut. Epid. 3. 4. 1.* Cave, præterbites ullas ædes, quin roges, &c. Alii leg. *præterbitas*, ut sit 3. conjugat. quemadmodum est in illo ejusdem *in Pœn. 3. 3. 43.* Ne inter vias præterbitamus, metuo.

Prætercurro, is, ri, rsum, n. 3. *scorrer oltre, o da vicino*, currendo prætereo. *Veget. l. 3. c. 24.* Equis prætercurrentibus.

Prætercursus, a, um, partic. pass. *trascorso*, currendo præteritus. *Ammian. l. 22. c. 22.* (al. 9.) Transgressus itaque fretum, prætercursa Chalcedone, & Libyssa, inde Nicomediam venit.

Præterduco, is, xi, ctum, a. 3. ultra, vel ante aliquem duco. *Plaut. Mil. 2. 2. 67.* Ut te hodie quasi pompam illac præterducerem.

Præterea, adv. *oltre a ciò*, ..., Germ. *uber das*, Gall. *outre cela, d'avantage*, Hisp. *demas desto, fuera desto*, ἀλλὰ γε, ἔτι, ultra ea, quæ dicta sunt, ad hæc, insuper, a *præter*, quasi dicas præter hæc. *Cic. 5. Phil.* Est enim Phædri Philosophi nobilis filius, homo præterea festivus. ¶ Interdum habet pronomen inclusum tam singularis numeri, quam pluralis. *Cic. lib. 4. Fam. ep. 3.* Ut tibi uni concedam, præterea nemini. idest præter te. *Id. l. 5. ep. 7.* Præterea quidem de Consularibus nemini possum aut studii erga te, aut officii, aut amici animi esse testis. ¶ Usurpatur etiam pro postea, sive posthac, deinceps. *Virg. 1. Æn.* Et quisquam numen Junonis adoret Præterea?

Prætereo, is, ivi, itum, n. anom. *passar oltre, trapassare*, עבר, Ger. *furgehen*, Gal. *passer outre*, Hisp. *passar, allende*, παρέρχομαι, ultra eo, prætergredior, ultra id progredior, quo iter præfinitum est. *Ter. Eun.* Dum hæc reputo, imprudens villam præterii. ¶ Ponitur etiam pro labi, excurrere, evanescere. *Ovid. 3. de Art. v. 63.* Nec quæ præteriit, rursum revocabitur unda, Nec quæ præteriit, hora redire potest. ¶ Translate capitur pro antecellere, vincere. *Var. R. R. l. 1. c. 1.* Hos nobilitate Mago Carthaginiensis præteriit. ¶ Item pro effugere, vitare. *Ter. Hec.* Nescis, quod mali præterieris. ¶ Item pro omittere, prætermittere, tacere. *Cic. de Prov. Cons.* Cædes relinquo, libidines prætereo. *Id. ad Brut.* Sed tamen tantam omnium laudum excellentiam non queo silentio præterire. *Id. pro Planc. c. 3.* Populus solet nonnunquam dignos præterire. h. e. candidatos negligere. *Id. 3. Tusc.* Cum sapiens, & bonus vir suffragiis præteritur. ¶ *Hoc me præterit*, h. e. oblitus sum, memoria excidit. *Ter. Hec. 5. 4. 38.* An temere quidquam Parmenonem prætereat, quod facto usus sit? *Cic. l. 1. Fam. ep. 8.* Non te præterit, quam sit difficile. *Id. 13. Fam. epist. 65.* Non me præterit, nos eam rem expertos esse.

Præterequito, as, n. 1. *cavalcare avanti*, παριππάζω, equitando prætereo, vel transeo. *Liv. l. 3. c. 61.* Præterequitantesque absterrent.

Prætereunter, cursim. *Augustin. tract. 118. in Joan.* Non est prætereunter loquendum.

Præterferor, ferris, latus sum, pass. anom. *passare*, prætereo, transeo. *Liv. l. 21. c. 55.* Simul ut latebras eorum improvida præterlata acies est.

Præterfluo, is, xi, xum, n. 3. *scapassare scorrendo, scorrere vicino*, παραρρέω, fluendo prætereo, vel juxta fluo. *Varr. R. R. lib. 3. c. 16.* Quæ præterfluat, aut in aliquem locum influat. *Liv. l. 41. c. 11.* Amnem præterfluentem mœnia novo alveo avertit. ¶ Translata usurpatur pro elabi, pertransire, evanescere. *Cic. 5. Tusc.* de voluptate, Nec præteritam præterfluere sinere.

Prætergeo, es, rsi, a. 2. quidam Lexicographi afferunt ex *Lucr. l. 4.* sed optimæ notæ Codices habent *pertergeo*.

Prætergredior, eris, d. 3. *trapassare*, παραβαίνω, prætereo, transeo. *Cic. lib. 3. Fam. ep. 7.* Currens Lepta mihi nuntiavit, te jam castra prætergressum esse. *Tacit. Ann. 14. c. 23.* Fines suos prætergredientem.

Præterhac, adv. præterea, pro præter hæc, ut *antehac* pro ante hæc. *Plaut. Rud. 4. 4. 74.* Si præterhac unum verbum faxis. Adde *Men. 2. 3. 3.*

Præteriens, euntis, partic. *chi passa, e oltrepassa*, παρεξιών. *Tibul. l. 2. eleg. 5.* Et plaudat curru prætereunte pater. *Cic. 4. Acad.* Nihil prætereiens eorum, quæ pro hac causa dici possunt. ¶ *Præteriens* facere aliquid dicitur, qui obiter facit, nec diu immoratur. *Cic. de Clar. Orat.* Uno aspectu & præteriens de aliquo judicat. *Id. Ver. 1.* Quasi præteriens satisfaciam universis. *di passaggio*.

Præterinquiro, is, a. 3. insuper inquiro. *Ammian. l. 15. c. 20.* Statuit, in negotium præterinquiri.

Præteritio, onis, f. *il lasciar fuori*. *Cod. l. 6. tit. 29. leg. 4.* Pœnam post præteritionis.

Præteriturus, a, um, partic. futuri a prætereo. *Ovid. l. 3. de art. am. v. 612.* Quaque vigil custos, præteriturus eram.

Præteritus, a, um, *passato*, quod præteriit, quod elapsum est, vel transactum. *Cic. de Sen. c. 19.* Nec præteritum tempus unquam revertitur. *Id. 1. de Div.* Tum meminit præteritorum, præsentia cernit, futura prævidet. *Id. 4. Acad.* Nihil in præteritis relinquere, *lasciar indietro*. ¶ Interdum præteritus pro extincto, seu mortuo accipitur. *Propert. lib. 2. el. 14.* Fas est præteritos semper amare viros. ¶ Sæpe pro omisso. Sic *Senatores veteres* dicebantur præteriti, quos Censores in recitando Senatu notæ causa omisissent: & *Candidati præteriti* dicebantur, qui in petitione Magistratuum repulsam habuissent. *Cic. pro Planc. c. 21.* Quos omnes scimus Ædilitate præteritos, Consules esse factos. ¶ Præteritum tempus in verbis dicitur a Grammaticis, quod rem jam præteritam significat. *Quintil. Priscian. & alii.*

Præterlabor, eris, lapsus sum, d. 3. *trascorrere*, παραρρέω, juxta labor, præterfluo, prætereo. *Virg. 6. Æn.* Cum tumulum præterlabere recentem. ¶ Translate sumitur pro evanescere. *Cic. 2. de Or. c. 25.* Ante enim præterlabitur, quam percepta est.

Præterlambo, is, a. 3. leviter attingo, prætereundo lambo. *Ammian. l. 27. c. 4.* Oppidum, quod Mosa fluvius præterlambit.

Præterlatus, a, um, παρενεχθείς, partic. a præterferor. *Lucr. l. 4. v. 572.* Præterlata, frustra diffusa per auras.

Prætermeo, as, n. 1. παραμείβομαι, juxta meo, præterfluo. *Lucret. l. 2. v. 319.*

Sæpe

Sæpe salutantum tactu, præterque meantum. *Ammian. l. 31. c. 23.* Quos ister prætermeat.

Prætermissio, onis, *omissione*, παράλειψις, actus prætermittendi. *Cic. in Top. c. 7.* Formæ igitur sunt hæ, in quas genus sine ullius prætermissione dividitur.

Prætermissus, a, um, nom. partic. *ommesso*. *Cic. 3. Off. c. c.* Negat, eum locum prætermissum a Panætio.

Prætermitto, is, si, ssum, a. 3. *tralasciare*, הזניח, Ger. *underlassen*, Gal. *laisser passer*, Hisp. *dexar*, παραλείπω, omitto, prætereo, relinquo, intactum relinquo. *Cic. l. 1. Fam. ep. 8.* Neque ullum officium erga te hominis amantissimi, prudentissimi, diligentissimi prætermisit. *Id. cc. Fam. ep. 24.* Nullum locum laudandi tui prætermitto. *Id. 3. de nat. Deor.* prætermittere voluptates. *Id. l. 11. Fam.* Neminem prætermisit, cui non eadem ista diceret. ¶ Prætermittere pœnam sceleris, idem est, quod ignoscere. *Cic. ad Brut. 15.* Sed sceleris pœnam prætermittere (id enim est, quod vocatur ignoscere) etiamsi in rebus tolerabile est. ¶ Sæpe ponitur pro tacere. *Cic. 1. Agr.* Prætermitto illa, quæ nemo est, quin gravissime, & verissime conqueri possit. *Idem 13. Phil.* Ac ne illud quidem silentio prætermittendum puto.

Prætermonstro, as, a. 1. *premonstre*. *Gel. l. 20. c. 10.* Usus consilio sum magistri, quod docere ipse me debuerat, a quo discebam, prætermonstrantis. h. e. monstrantis alium, qui quod ipse debebat, doceret.

Prænavigatio, onis, παραπλοῦς, navigatio juxta, vel ultra aliquem locum. *Plin. l. 4. c. 12.* Ab hac Ægina liberæ conditionis 17. M. P. cujus ad. M. P. prænavigatio est.

Prænavigo, as, n. 1. *navigare avanti*, παραπλέω, juxta, vel ultra navigo. *Sueton. in Ner. c. 27.* Quoties Bajanum sinum prænavigaret. Adde *in Tiber. c. 12.*

Prætero, is, trivi, itum, a. 3. idem quod tero, vel valde tero. *Plin. l. 21. c. 37. de dentibus.* Prater Timarchi non mutavit primores, ideoque prætrivit. *Plaut. Men. 1. 1. 9.* Aurum lima præterunt. Alii leg. *præterunt*.

Præterpropter, V. Præter.

Præterquam, *fuorchè*, *salvo che*, *eccetto che*, Ger. *dan nur*, Gal. *excepté que*, Nisi no que, παρὰ ὅ, præter, excepto, nisi, adv. seu conjunctio accipiendi. Requirit semper præcedentem casum, quia idem verbum subintelligitur, & post se regit casum præcedenti similem. *Cicer. 3. Catil.* Quibus pro tantis rebus nullum ego a vobis præmium virtutis, nullum insigne honoris, nullum monumentum laudis postulo, præterquam hujus diei vestram memoriam sempiternam. *Plin. l. 25. c. 2.* Omnium diligentissime vitæ fuisse argumentis, præterquam fama intelligitur. ¶ Dividitur interdum per Tmesim. *Plaut. Pers. 3. 1. 38.* Quæ præter sapiet, quam placet parentibus. ¶ Jungitur sæpe cum aliis particulis, ut Præterquam etiam, præterquam semper, præterquam si. *Cels. l. 1. c. 9.* Aqua vero frigida infusa, præterquam capiti, etiam stomacho prodest. *Gel. l. 15. c. 1.* Declamaverat Antonius Julianus rhetor, præterquam semper alias, tum vero nimium quam delectabiliter, & feliciter. idest cum semper. *Plin. l. 8. c. 25.* Præterquam si humore madeant. ¶ Præterquam quod, est, *nisi quod*, *fuorchè*. *Cic. 2. Q. Fr. ep. 13.* Ego me in Cumano, & Pompejano, præterquam quod sine te, cæterum satis commode oblectavi. ¶ Significat etiam *non modo*. *Id. Att. l. 15. ep. 15.* Suram autem præterquam quod nefarium hominem cognovi, præterea in me contumacem, semel omnino domi meæ vidi, *oltre che*. *Id. 1. Div. c. 12.* Id præter quam quod fieri non potuit, ne fingi quidem potest.

Præterrado, is, a. 3. *radere intorno*, παραξέω, idem ac rado. *Lucret. l. 4. v. 531.* Præterradit enim vox fauces sæpe.

Præsum, es, fui, n. anom. absum, extra sum. *Tertul. in Apolog. c. 38.* Ipsis rebus, de quibus transiguntur spectacula, præsumus.

Prævectio, onis, παρακομιδή, prænavigatio. *Cic. 7. Ver. c. 66.* Prævectione omnium, qui ultro, citroque navigarent.

Prævectus, a, um, particip. a prævehor. *Cic. pro Cœl. cap. 21.* Sed quoniam emersisse jam e vadis, & scopulos prævecta videtur oratio mea. i. e. difficilioa percurrit, & explicavit. *Stat. 5. Theb. v. 472.* Litora rectis Prævectus aquis.

Prævehо, is, xi, ctum, a. 3. παρακομίζω, trans, vel ultra veho, navi, curru, vel jumentis aliquid præter locum aliquem veho, & fere passive usurpatur. *Cic. 5. Pis. c. 18.* Revocare eos solitus, qui prævehebantur. *Virg. 4. Æn.* Vivo prævehor ostia saxo Pantagiæ. *Liv. l. 1.* Tamen cum prævehererer navibus Galliæ oram. ¶ Legitur & absolute pro prævehi, prænavigare. *Suet. in Aug. c. 93.* Quod Judæam prævehens apud Hierosolymam non supplicasset. i. e. prævectus. Sed potest subintelligi accus. *exercitum*, aut quid simile. ¶ Translate ponitur pro prætermittere, omittere, & tacere. *Cic. 7. Phil. 3.* Quoniam periculosissimum locum silentio sum prævecta.

Præverto, is, a. 3. verto, converto. Afferri solent duo exempla, alterum *Plin. l. 2. c. 71.* alterum *Cic. 1. de Div. c. 6.* in quibus rectius legitur *præverto*.

Prævolo, as, n. 1. *trapassare volando*, παραπέτομαι, ultra volo, volando prætereo. *Cic. in Arat.* Quem rutila fulgens pluma prævolet ales. ¶ Translate ponitur pro celeriter præterire, & quasi ultra volando effugere. *Cic. 3. de Orat. c. 59.* Sententiæque sæpe acutæ non acutorum hominum sensus prævolant, idest antequam intelligantur, præterfugiunt.

Prætestatus, a, um, partic. prius, seu ante testatus. *Tertul. l. 4. carm. contr. Marcion. c. 6.* Prætestatam viam vitæ.

Prætexo, is, xui, extum, a. 3. *tessere*, προϋφαίνω, idem ac texo, vel prius texo, ante, vel circum vestem, aliudve quippiam attexo. *Plin. l. 16. c. 1.* Ulva, & palustri junco funes nectunt ad prætexenda piscibus retia. ¶ Translate sumitur pro præordinare, præordiri. *Cic. 2. de Orat. c. 78.* Sic ornate, quæ fiunt, quæque aguntur acerrima, levioribus principiis natum ipsa prætexuit. ¶ Item pro conperire, quasi supra texere. *Auson. ad Gratian. Imp.* Assultantibus tot millibus barbarorum, quibus Danubii ora prætexitur. *Virg. 6. Æn.* Et litora curvæ Prætexunt puppes. ¶ Item pro obtendere, contegere, causam aliquam non veram afferre, colorem quærere. *Virg. 4. Æn.* Hæc prætexit nomine culpam. *Cic. in Pison. c. 24.* Ut non prætexat cupiditatem triumphi. ¶ Item inserere, attexere. *Plin. l. 18. c. 3.* Sapientes vero quamplures, quos sequentes prætexuimus in hoc volumine.

Prætexta, æ, vel toga prætexta, *pretesta*, περιπόρφυρος, genus vestimenti oblongum, a *prætexendo*, h. e. toga alba, purpureo prætexta limbo. Unde Placentinus vocat περιπόρφυρον. *Cic. 5. Ver.* Neque te tam commovebat, quod ille cum toga prætexta, quam quod sine bulla venerat. ¶ Quatuor hominum genera prætexta utebantur, omnes Magistratus urbani; Senatores omnes, cum Deorum dies festos celebrabant; Magistri Collegiorum, dum ludos compitalitios faciebant; pueri ingenui, & puellæ, illi usque ad diem tirocinii, idest usque ad annum ætatis 17. (al. 15.) hæ usque dum nuberent. *P. Manut. in Orat. pro Sext. 11. Phil. & in Pison.* Itaque prætextatus a togato non tantum differt, ut puer a viro, sed etiam ut privatus a Magistratu. Hinc est, quod turba togata pro plebe sæpe usurpatur. Pueri prætexta utebantur ex institutione Tarquinii Prisci, qui cum de Sabinis triumphum egisset, filium suum annos quatuordecim natum, quod hostem in eo bello manu percussisset, pro concione laudavit, bullaque aurea, & toga prætexta donavit. Hinc deductus mos, ut prætexta, & bulla in usum puerorum nobilium usurparentur, ad omen, & vota conciliandæ virtutis. *V. Macrob. l. 1. Saturn. c. 6.* ubi alias quoque hujus rei causas affert. *Cic. de Amic.* Quod summi puerorum amores sæpe una cum prætexta, sumpta toga, deponerentur. *Id. 3. Ver.* Eripies igitur pupillæ togam prætextam? detrahes ornamenta non solum fortunæ, sed etiam ingenuitatis? ¶ Fuit & in usu prætexta bulla, qua nulli alii licebat uti, nisi ei, qui funus faciebat. *V. Manut. de Quæsit. per Epist.* ¶ Prætexta etiam dictum est fabulæ genus, simile tragœdiæ, in quo publica negotia agebantur, & Reges Romani, Magistratusque inducebantur. Nomen a prætexta veste, quod in his fabulis fere Regum, aut Magistratuum acta comprehendebantur, qui toga prætexta usi sunt. *Don. ad prol. Adel.* Sicut apud Græcos δρᾶμα, sic apud Latinos generaliter fabula dicitur, cujus species sunt Tragœdia, Comœdia, Togata, Tabernaria,

Prætexta, Crepidata, Attellana, *μιμος*, Rhintonica. *Horat. in Arte, v. 288.* Vel qui prætextas, vel qui docuere togatas. Alii in verbis Donati legunt *prætextata*.

Prætextate, adv. V. Pertractate.

Prætextatus, a, um, περιπόρφυρος, quod ad prætextam spectat. Hinc prætextati dicuntur pueri, qui nondum decem, & septem annos præterierant, quia eo usque prætextam ferebant. *Justinian. Instit. l. 4. tit. 4. §. 1.* Sive quis matremfamiliae, aut prætextatum, prætextatamve affectatus fuerit. Adde *Suet. in Aug. c. 24.* ¶ Sermo prætextatus, verba prætextata, mores prætextati dicuntur de obscœnis, & impudicis. *Festus.* Prætextatum sermonem quidam putant dici, quod prætextatis nefas sit obscœno verbo uti: alii, quod nubentibus, depositis prætextis, a multitudine puerorum obscœna clamentur. *Suet. in Vespas.* Erat enim dicacitatis plurimæ, & sic scurrilis, ac sordidæ, ut ne prætextatis quidem verbis abstineret. *Macrob. l. 1. Saturn.* Vice planipedis, & sabulonis impudica, & prætextata verba jacientis. *Juvenal. sat. 2. in fin.* Sic prætextatos referunt Artaxata mores. ¶ Prætextata fabula. V. Prætexta.

Prætextum, i, n. idem ac prætextus. *Suet. ad Cæs. c. 30.* Et prætextum quidem illi civilium armorum hoc fuit. ¶ Sumitur etiam pro ornatu. *Sen. ep. 71.* Sed illud pulcherrimum Reip. prætextum, optimates, & prima acies Pompejanarum partium, Senatus, uno prælio profligabuntur. *Valer. Max. l. 7. c. 1. n. 1.* Consulatus decus, imperatoriam potestatem, speciosissimi triumphi prætextum (fortuna) largita est. Al. leg. *prætextam*.

Prætextus, us, m. *pretesto*, Ger. *furwort*, Gal. *couleur*, *excuse*, Hisp. *so color*, *cobertura*, πρόσχημα, obtentus, illud velamen, quo moveri se aliquis simulat ad aliquid agendum, cum tamen alia causa moveatur. *Suet. in Tiber. c. 28.* Omnium inimicitiæ hoc prætextu ad eum deferentur. ¶ Item decus, splendor. *Tac. 1. hist. c. 19.* Censuerant Patres mittendos ad exercitum Legatos: agitatum secreto, num & Piso proficisceretur, majore prætextu. Illi auctoritatem senatus, hic dignationem Cæsaris laturus.

Prætextus, a, um, περιπορφυρωθείς, *tessuto*. *Cic. Fam. 2. ep. 16.* Togam prætextam tesi Appio, puto te audisse. *Ovid. 3. Fast. v. 567.* Spectas & Augusto prætextum nomine templum. h. e. inscriptum, vel decoratum. ¶ Prætexta calumnia, apud *Cic. Catil. 2. c. c.* quid sit non facile est dicere; nam ille locus ab interpretibus varie & legitur, & exponitur.

Prætimeo, es, a. 2. ὑπερφοβοῦμαι, valde timeo. *Plaut. Amph. prol. v. 29.* Mirari non est æquum, si sibi prætimet.

Prætimidus, a, um, adject. valde timidus. *Tertul. in carm. de Jona, v. 65.* famulum sa se ille fatetur Prætimidum.

Prætinctus, a, um, adject. *tinta*. *Ovid. 7. Met. v. 123.* Semina mollit humus valido prætincta veneno.

Prætondeo, es, a. 2. idem quod tondeo. *Apul. l. 5. Met.* Cum ejus pinnas prætonderem.

Prætor, oris, m. *Pretore*, *Podestà*, ἄρχων, qui Rempubl. regit, vel qui exercitui præest, & speciatim qui jurisdictionem exercet, seu jus populo dicit. Prætoris enim appellatio longe aliter accepta est post annum U. C. 388. aliter ante. Quippe Regibus exactis iidem erant Consules, ac Prætores, qui etiam progressu temporis Judices dicti sunt. *Cic. l. 3. de Leg.* Regio imperio duo sunto, iique præeundo, judicando, consulendo Prætores, Judices, Consules appellantur. *Id. 1. de Div.* Cum apud Delium male pugnatum esset, Lachete Prætore. Ubi Imperatorem Atheniensem more Romano Prætorem vocat. *Var. l. 2. de Vit. P. R. apud Non.* Quod iidem dicebantur Consules, & Prætores; quod præirent populo, Prætores; quod consulerent Senatum, Consules. *Liv. l. 3.* Fuere, qui interpretentur, eadem hac Horatia lege Consulibus quoque, & Prætoribus, quia iisdem auspiciis, quibus Consules crearentur, cautum esse, Judicem enim Consulem appellari. Quæ refellitur interpretatio, quod his temporibus (idest anno 307.) nondum Consulem Judicem, sed Prætorem appellari mos fuerit. ¶ Duravit hæc appellatio, usque dum crescente Pop. Rom. imperio, bellis pluribus implicarentur, eoque, cum plurimum Urbe abessent, jus Populo reddere nequirent; idest usque ad L. Æmilium Mamercum, & L. Sextium Coss. videlicet anno U. C. 388. Tum enim Patricii pro communicato Plebi altero Consulatu quæsiere sibi hunc honorem, & impetrarunt. Postquam igitur Prætorium nomen peculiarem habuit Magistratum, Consules nomen Prætorum amisere, quod proprium iis factum est, qui jus Populo dicerent. *Cic. pro Mur.* Qua in sorte sapiens Prætor, qualis hic fuit, offensionem vitat æquabilitate decernendi, benevolentiam adjungit lenitate audiendi. ¶ Primum unus tantum Prætor creatus est, ut Consulibus bello avocatis, jus in urbe redderet, isque *Prætor Urbanus* dictus est. Post aliquot deinde annos, non sufficiente eo Prætore, quod multa turba etiam peregrinorum in urbem veniret, creatus est & alius Prætor, qui *Peregrinus* appellatus est, quod inter cives, & peregrinos, vel inter peregrinos, & peregrinos jus diceret. *Pompon. leg. 2. ff. tit. c. lib. 2.* ¶ Capta deinde Sardinia, mox Sicilia, item Hispania, deinde Narbonensi Provincia, Prætores Provinciales totidem creati sunt, quot Provinciæ in ditionem venerant, qui in Provincias cum imperio, & exercitu mitterentur, & partim rebus urbanis, partim provincialibus præessent, idest & jus dicerent, & Provincias regerent, bellum gesturi, si opus esset. *Pompon. loc. cit.* ¶ Varie deinde auctus est Prætorum numerus; nam C. Julius Cæsar duos novos Prætores creavit. *Dio lib. 42. Pompon. loc. cit.* Augustus sexdecim Prætores constituit, Claudius denique duos adjecit. *Pompon. ibid. V. Sigon. de ant. jur. Civ. Rom. Manut. & alios.* ¶ Prætor primus erat ille, qui in Comitiis plura, quam cæteri, suffragia ferebat, & primus omnium renunciabatur. *Cic. pro Leg. Manil. c. 1.* Nam cum Prætor primus centuriis cunctis renunciatus sum, &c. ¶ Transfertur etiam hæc vox ad quosvis præfectos, sive rei sacræ præsint, sive prophanæ, teste *Ascon. in 3. Verr.* Hinc Prætores Ærarii, apud *Tacit. 1. Ann. cap. 73.* Prætor sacris Vulcani, in *Inscript.* apud *Gruter. pag. 318.*

Prætorianus, a, um, adject. ad Prætorem pertinens, ut Prætoriana comitia. h. e. Prætori creando habita. *Liv. l. 22.* Alii leg. *Prætoria*. ¶ Prætoriani dicebantur milites cohortis Prætoriæ, qui ad custodiam corporis Prætoris, hoc est Imperatoris deligebantur: hi pacis tempore castra Romæ habebant, quæ Prætoria dicebantur, erantque cæteris militibus honoratiores. *Tacit. 2. hist. c. 44. Plin. l. 6. c. 29.*

Prætoriolus, a, um, idem ac Prætorius. *Martial. lib. 8. epigr. 33.* De Prætoritie folium mihi Paulle corona Mittis.

Prætorium, ii, *pretorio*, Ger. *des haupmans hauss*, Gal. *pretoire*, Hisp. *casa del corregidor*, στρατήγιον, πραιτώριον, tabernaculum Prætoris, idest ejus, qui præest exercitui, a *Prætor*, quæ vox olim notabat omnem Magistratum, qui in urbe, vel in exercitu imperium haberet. *Ascon. in 3. Ver. & Fest.* ¶ Prætorium quoque dicebatur in Provincia locus, in quo Prætor jus dicebat. *Cic. 7. Ver.* Curritur ad Prætorium. *Id. ib.* Procedit iste repente e Prætorio. ¶ Item domus, in qua Prætor, sive *Princeps* habitabat. Alio nomine a *Quintil.* dicitur Augustale. *Liv. l. 3.* Quercus, ingens arbor, Prætorio imminebat. ¶ Item Prætorianæ militiæ ordo. *Suet. in Ner. c. 9.* Antium coloniam deduxit, adscriptis veteranis e Prætorio. *Tac. 4. hist. c. 46.* In Prætorium accepit, h. e. prætorianis adscripsit. ¶ Posteriore ævo Prætoria dixere villas omnes elegantiores, & non rustici usus. *Suet. in Calig. c. 37.* In extructionibus Prætoriorum, atque villarum, omni posthabita ratione, nihil tam efficere concupiscebat, &c. ¶ Metonymice Prætorium ponitur pro consilio. Hinc dicimus, Prætorium dimittere, ut dimittere Senatum, idest eos, qui in Prætorio convenerant. *Liv. l. 37. c. 5.* Ubi, Prætorio dimisso, signa concinuissent.

Prætorius, a, um, στρατηγικός, quod pertinet ad Præturam, vel ad Prætorem. ¶ Hinc *Vir Prætorius* est, qui Præturam gessit. *Cic. in Brut.* L. autem Cotta Prætorius in mediocrium Oratorum numero dicendi non ita multum laude processerat. ¶ *Prætorium genus* dicitur, ex quo majorum aliquis Præturam gessit, ad Consulatum tamen non pervenit. *Cic. pro Planc.* Cedat Consulari generi Prætorium,

torium, nec contendat cum Prætorio Equester locus; ¶ *Prætoria cohors*, comites Consulares, ut ait *Ascon. in 3. Ver.* vel qui ab Imperatoris latere non discedebant. ¶ *Prætoria porta* in castris appellabatur, quæ ex Prætorio e conspectu hostium dirigi consuevit, qua exercitus in prælium educebatur. Nam initio Prætores dicebantur, qui postea Consules, & ii bella administrabant. *Fest. & Ascon. in 3. Ver. c. 14.* ¶ Navis Prætoria, *la capitana*, est qua classis præfectus vehitur. *Liv. l. 29. c. 25.* ¶ Prætoria turba apud *Cic. Verr. 3. c. 52.* sunt, qui ad Prætorem convolant juris petendi causa.

Prętorquĕo, es, orsi, ortum, a. 2. ante torqueo, distorqueo. *Plaut. Rud. 5. 2. 12.* Prætorquere injuriæ prius collum, quam ad vos perveniat.

Prętorrĭdus, a, um, adject. valde torridus. *Calpurn. ecl. 2. v. 8.* Quos etiam prætorrida muneral æstas.

Prętortus, a, um, valde tortus. *Colum. l. 3. c. 28.* Julius Atticus prætorto capite, & recurvato semen demersit.

Prętractātus, us, m. tractatus ante, prius positus, *Tertul. de fuga in persec. cap. 4.* Possumus determinare ex hoc ipso prætractatu.

Prętrepĭdans, tis, nom. ex partic. valde trepidans, festinans. *Catul. carm. 47. de adventu veris.* Jam mens prætrepidans aves vagari.

Prętrepĭdus, a, um, adject. valde trepidus, tremens, timidus. *Pers. sat. 2. v. 54.* Iatari prætrepidum cor. *Sueton. in Tiber. c. 65.* Cum inter hæc non modo invisus, sed prætrepidus quoque vixerit. *Id. in Ner. c. 41.* Urgentibus aliis super alios nuntiis, Romam prætrepidus rediit.

Prętrunco, as, a. 1. *tagliare*, ἀποτέμνω, amputo, præscindo. *Plaut. Mil. 2. 5. 47.* Nonne tibi istam prætruncari linguam largiloquam jubes?

Prętumĭdus, a, um, valde tumidus. *Claud. 1. in Ruff. v. 215.* Prætumidus furor.

Prętūra, æ, *Pretura*, *Podestaria*, Ger. *vichtcampt*, Gal. *preture*, Hisp. *pretura*, στρατηγία, Prætoris dignitas. *Cic. in Catil.* Cum prætura se abdicasset. *Tac. l. 3. Ann. c. 30.* Volusio vetus familia, neque tamen Præturam egressa.

Prętutiānus, a, um, quod ad Prætutianos, seu Prægutios (qui sunt populi Piceni trans Truentum fluvium) spectat. *Plin. l. 3. c. 13.* Quo finitur Prætutiana regio, & Picenum incipit. Adde *Liv. l. 22. c. 9.*

Prętutĭum, ii, opp. Italiæ in Piceno. *Ptolom. l. 3. c. 1.*

Prętutĭus, a, um, quod spectat ad Prægutios. *Sil. l. 8. v. 568.* Prætutia pubes. *Plin. l. 14. c. 6. & 7.* Prætutium vinum.

Prevălens, tis, nom. ex partic. valde potens. *Liv. in Præfat.* Jampridem prævalentis populi vires se ipsæ conficiunt. *Velley. l. 2. c. 108.* Prævalens corpore.

Prevalentĭa, æ, fem. actus prævalendi. *L. 23. ff. de rei vindic.* In omnibus istis causis, ex quibus mea res per prævalentiam alienam rem trahit.

Prevalĕo, es, lui, n. 2. *prevalere*, גבר, Germ. *mehr gelten*, Gall. *exceder*, *etre super*, Hisp. *prevalecer*, ὑπερισχύω, potentior, seu robustior sum. *Stat. 1. Achil.* Quisquis equo, jaculoque potens, qui prævalet arcu. *Plin. l. 10. c. 6.* Vultum prævaleat nigri. *Velley. l. 2. c. 118.* Prævalebant jam fata consiliis. *Tac. Ann. 14. c. 45.* Prævaluit pars, quæ supplicium decernebat. *Catul. epigr. 6.* Nam nil prævalet ista tacere. h. e. nihil prodest.

Prevalesco, is, n. 3. invalesco, validior fio. *Colum. l. 5. c. 6.* Vitem quoque ante, quam ex toto prævalescat arbor, conserere conveniet.

Prevălĭde. adv. πάνυ ἰσχυρῶς, admodum valide. *Plin. l. 17. c. 24.* Ut prævalide accipientis trunco in media fissura relinquatur.

Prevalĭdus, a, um, ὑπερισχύων, præpotens. *Liv. l. 26.* Duas prævalidas urbes magno inter se maris, terræmque spatio discretas. *Id. l. 3. c. 43.* Juvenis prævalidus. *Tac. 5. Ann. c. 53.* Vitæ prævalida, & adulta.

Prevallo, as, a. 1. ante vallo. *Hirt. de bel. Alexandr. c. 19.* Imperat, pontem adversus hostem prævallari.

Prevaricatĭo, onis, παράβασις, actus prævaricandi. *Cic. in Partit. c. 36.* Ut si in reo pecunia absoluta, rursusque revocato prævaricationem accusator esse definiat omnem judicii corruptelam ab reo, defensor autem non omnem, sed tantummodo accusatoris corruptelam ab reo. *Id. ad Q. Fr. l. 2. ep. 16.* Quo die hæc scripsi, Drusus erat de prævaricatione a Tribunis ærarii absolutus. *Plin. l. 1. ep. 20.* Damnari prævaricationis.

Prævaricātor, oris, m. παραβάτης, qui prævaricatur, sive prætergreditur. Accipitur pro eo, qui ob officii sui præscripto deflectit, atque aberrat, & specialim pro accusatore, qui a reo pecunia corruptus est. *Martian. ad S. C. Turpil. l. 1.* Prævaricatorem esse eum ostendimus, qui colludit cum reo, & translatitie munere accusandi defungitur, eo quod proprias quidem probationes dissimularet, falsas vero rei excusationes admitteret. *Ulpian. Dig. lib. 3. tit. 2. leg. 4.* Prævaricator autem est quasi varicator, qui diversam partem adjuvat, prodita causa sua. *Cic. 1. Ver.* Utrum te perfidiosum, an prævaricatorem existimari mavis? *Id. in Pison. c. 10.* Prævaricator Catilinæ quondam, nunc ultor. *Cæl. ad Cic. l. 8. Fam. ep. 11.* Prævaricator causæ publicæ. ¶ Apponere sibi prævaricatorem, est curare se per alium quempiam accusari colludendi gratia. *Cic. Phil. 2. c. 11.* Jam vereor ne prævaricatorem mihi apposuisse videar, qui me non solum meis laudibus ornares, sed etiam onerares alienis.

Prevaricātrix, icis, f. Est *Augustini ep. 89. (al. 157.) cap. 20.*

Prevarĭcor, aris, atus sum, d. 1. *prevaricare*, עבר, Ger. *ubertretten*, Gal. *prevariquer*, Hisp. *prevaricar*, παραβαίνω, est præter modum varicare, seu prætergredi, transire, & translate in litibus forensibus dicitur de eo, qui, dum fingit se accusare, id agit potius, ut reus absolvatur. *Plin. l. 18. c. 19.* Arator, nisi incurvus, prævaricatur: Inde translatum hoc crimen in forum. *Ulpian. l. athletes, ff. de his, qui notan. infam.* Qui prævaricatur, ex utraque parte consistit, quin imo ex adversa. ¶ Est a varia, quod a varus, qui est pedibus introrsum retortis. *Fest. Cic. in Partit. c. 35.* sic dici indicat, quod in contrariis causis quasi varie esse posita videatur. *Id. de Arusp. resp. c. 20.* A Catilina pecuniam accepit, ut turpissime prævaricaretur. *Id. pro Cluent. cap. 21.* Tamen interdum non defendere, sed prævaricari accusatori videbatur, idest prævaricando subservire.

Prevărus, a, um, adject. valde tortus, obliquus. *Apul. l. 4. Florid.* Ut qui animadverteret venarum pulsus inconditos, vel prævaros. *Cic.* apud *Isid. l. 10. Orig. litt. P.* Quid enim tam prævarum?

Prevectus, a, um, *portare innanzi*. *Sil. l. 7.* Ac prævectus equo, nunc dextra provocat hostem. *Liv. l. 9. c. 35.* Equites Romani prævecti per obliqua campi, ...

Prevĕho, is, a. 3. προάγω, ante veho, vel fero. *Tac. 4. hist. c. 71.* Dum missilia hostium prævehuntur. ¶ Translate sumitur pro continuare, & copiose tractare, seu dicere. *Plin. l. 5. ep. 16.* Omnia hæc mire placent, cum impetu quodam, & flumine prævehuntur.

Prevello, is, a. 3. vello, avello. *Tertul. adv. Gnost. c. 14.* Sicubi ab idololatria divellit, quid ei magis, quam martyria prævellit? *Laber. apud Diomed. l. 1.* Aliqua parte prævulseret.

Prevēlo, as, a. 1. *coprire davanti*, προκαλύπτω, ante velo, seu tego. *Claudian. l. 2. de raptu Proserp. v. 325.* Et vultibus addunt Flammea sollicitum prævelatura pudorem.

Prevēlox, ocis, o. valde velox. *Plin. l. 11. c. 31.* Quomcis prævelocibus camelis fugientes.

Prevenĭo, is, eni, entum, *venire innanzi*, *anticipare*, קדם, Ger. *furkommen*, Gall. *prevenir*, Hisp. *prevenir*, προέρχομαι, ante venio, anticipo. *Cic. 3. Off.* Nisi aliquis casus, aut occupatio consilium ejus prævenisset. *Liv. l. 24. c. 11.* Cæterum prævenerat non fama solum, sed nuntius etiam ex Regiis servis. *Id. l. 8. c. 10.* Prævenire beneficio desiderium urbis. *Tac. Ann. 14. c. 44.* Multa sceleris indicia prævenerunt servi. ¶ Dividitur interdum per tmesim, interjecto verbo. *Virg. ecl. 8.* Nascere, præque diem veniens age, Lucifer, almum. *Tac. Ann. 14. c. 7.* Nisi præveniretur Agrippina, pereundum Neroni esse.

Prevēntor, oris, m. qui prævenit. *Ammian. l. 18. c. penult.*

Prevēntus, us, m. occupatio, ut mortis præventus. *Tertul. l. 5. adv. Marcion. c. 12.*

Prevēntus, a, um, præoccupatus, *prevenuto*, *preoccupato*. *Tac. l. 1. hist. c. 55.* Atque in eo ipso sacramento vexillis inferioris Germaniæ præventus erat. *Id. ibid. c. 5.* præventam gratiam intelligit.

Preverbĭum, ii, n. verbum, quod in compositione alterius verbi præponitur. *Varr. l. 5. de L. L.* Ab iisdem principiis, antepositis præverbiis paucis, immanis verborum accedit numerus.

Preverno, as, n. 1. *Plin. l. 18. c. 26.* Sive ante, quando prævernat, sive post, quando hiemat. h. e. quando ver prælmature advenit.

Preverro, is, a. 3. ante verro. *Ovid. 3. Amor. el. 13. v. 24.* Præverrunt latas veste jacente vias.

Preverto, is, a. 3. *preporre*, *prevenire*, *fare innanzi*, προφθάνω, est aliquid cæteris rebus anteponere, præferre in agendo, vel æstimando. Construitur fere cum acc. & dat. *Cic. 1. de Div. c. 6.* Neque habeo aliquid, quod huic sermoni prævertendum putes. *Liv. l. 2.* Ægre impetratum a Tribunis, ut bellum præverti sinerent. *Gell. l. 4. c. 5.* Jurisjurandi religionem animo, atque amori prævertisse. ¶ Reperitur etiam cum abl. & præp. *præ*. *Plaut. Amph. 5. 3. 50.* Ne me uxorem prævertisse dicant præ Rep. h. e. me uxorem prætulisse Reipublicæ. ¶ Ponitur quoque pro præoccupare, prævenire. *Cic. pro Syll.* Nemo unquam me tenuissima suspicione perstrinxit, quem non præverterim. *Tacit. Ann. 4. c. 19.* Imminentem damnationem voluntario fine prævertit. *Virg. 1. Æn.* Et vivo tentat prævertere amore Jampridem resides animos. ¶ Item pro occurrere, procedere. *Cæs. l. 7. B. G.* Cæsar huic rei prævertendum existimavit. ¶ Item pro transire, vel divertere. *Tac. l. 4. Ann. c. 32.* At si quando ad interna præverterent. ¶ Item pro superare. *Virg. 7. Æn.* cursuque pedum prævertere ventos. *Plaut. Amph. 5. 1. 17.* Ea res me horrore afficit. herilis metus prævortit; ocyus accurro. h. e. metus dominæ magis apud me valet, quam meus. ¶ *Id. Pers. 5. 2. 10.* Stultitia est, cui bene esse licet, eum prævorti litibus, hoc est occupari, lites persequi.

Prevertor, aris, versus sum, d. 3. anteverto, procedo, prætereo. *Virg. 1. Æn. v. 317.* Volucremque fuga prævertitur Hebrum. idest transit. ¶ Interdum est existimare, censere. *Plaut. Amph. 3. 2. 39.* Siquid dictum est per jocum, non æquum est, id te serio prævortier. idest existimare dictum esse serio. ¶ Notandus est usus bonus verbi apud *Plaut. Merc. 2. 3. 40.* Mandatis rebus prævorti volo. h. e. volo prius exequi, quæ mihi mandata sunt. & *infra*. Rei mandatæ omnes sapientes primum prævorti decet. Adde *Capt. 2. 3. 100.*

Prevexātus, a, um, nom. ex partic. ante, vel valde vexatus, ut prævexatæ vires, *Cæl. Aurel. Acut. 5. c. 52.*

Prevetĭtus, a, um, nom. ex partic. ante, prius vetitus. *Sil. l. 13. v. 155.* Prævetitum namque. & capital committere martem sponte viris.

Prevĭdĕo, es, idi, isum, a. 2. *prevedere*, *antivedere*, Ger. *fursehen*, Gal. *pourvoir*, Hisp. *ver antes*, προοράω, ante video. *Cic. 1. de Div. c. 50.* Tum meminit præteritorum, præsentia cernit, futura prævidet. *Nepos in Hannib. c. 12.* Vidit autem vir omnium callidissimus, magno se fore periculo, nisi quid prævidisset. h. e. nisi ante cavisset, sibi providisset.

Previnctus, a, um, nom. ex particip. ante vinctus, constrictus. *Gel. l. 16. c. 10.* Cum eodem laqueo, qui essent prævincti. *Id. l. 19. c. 2.* ferinis voluptatibus prævinctus.

Previrĭdans, tis, nom. ex particip. *Laber. apud Macrob. l. 2. Satur. c. 7.* Cum vigebam membris prævirĭdantibus. h. e. prævalidis, vegetis.

Previrĭdis, de, adject. valde viridis. *Prosper. de aquæ ductib.* Colore præviridi.

Previsus, a, um, προορώμενος, *preveduto*, ante visus. *Ovid. 1. Fast. v. 327.* An, quia prævisos in aqua timet hostia cultros, &c.? *Tac. Ann. 12. c. 63.* Prævisa locorum utilitate.

Previtĭo, as, a. 1. προδιαφθείρω, ante vitio, vel corrumpo. *Ovid. 14. Met. v. 55.* Hunc Dea prævitiat, portentificisque venenis Inquinat.

Prevĭus, a, um, ὁδηγός, qui præeundo viam monstrat, qui antecedit. *Cic. 1. in Arato apud Non. c. 1. n. 330.* Prævius Auroræ, Solis, Noctisque satelles. *Ovid. 11 Met. v. 55.* Nunc præcedentem sequitur, nunc prævius anteit.

Preumbro, as, a. 1. *coprire d'ombra*, ἐπισκιάζω, caliginem offundo, & involvo, tego. *Tacit. l. 14. Ann. c. 4.* Obiit Memmius, auctoritate, constantia, fama; in quantum præumbrante imperatoris fastigio datur, clarus.

Preunctus, a, um, nom. ex particip. prius unctus. *Cæl. Aurel. l. 4. c. 3.* Adipe anserino præunctus.

Preungo, is, a. 3. prius ungo. *Theod. Priscian. l. 2. c. 19.* Præungendum est vulnus.

Prevŏlans, antis, o. particip. a prævolo. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 49.* Eæque in tergo prævolantium colla, & capita reponunt.

Prevŏlo, as, n. 1. *volare innanzi*, προπέτομαι, ante volo. *Plaut. Mil. 2. 2. 41.* Ut prævolet mihi, quo tu velis.

Preustus, a, um, προκαυθείς, ante ustus. *Liv. l. 1.* Ut Fecialis hastam ferratam, aut sanguineam præustam ad fines eorum ferret. h. e. in cacumine adustam, seu cujus extremitas erat ustulata. *Plin. l. 30. c. 20.* Præusta Alpium nive membra.

Preut. V. Pre.

Pragmaticārius, ii, m. qui versatur circa pragmaticas sanctiones. Legitur in *lege Zenonis ult. Cod. de diversis rescriptis*.

Pragmatĭcus, a, um, πραγματικός, negotialis. *Cic. Att. l. 14. ep. 3.* Tu, siquid pragmaticon habes, scribe, hoc est, quod in Rep. gestum sit. ¶ *Pragmatici homines*, rebus gerendis exercitati. *Cic. Att. l. 2. ep. 20.* Sed quia, ut video, pragmatici homines omnibus historiis præceptis, versibus denique cavere jubent, & vetant credere. ¶ *Pragmatica sanctio* est, quæ a Principe conceditur, adhibita causæ cognitione, in modum sententiæ, vel ad alicujus universitatis preces. *l. ult. Cod. de divers. rescr.* Dicta est, quod per eam a supremo, atque ordinario judice discedatur, & omnia pragmaticorum arbitrio terminentur. ¶ Pragmatici præterea dicuntur negotiatores forenses, juris, & fori periti, qui mercede adducti causarum actores juris ignaros monebant, dicendaque suggerebant. *Cic. 1. de Orat. c. 59.* Disertissimi illi (Græci) homines ministros habent in causis juris peritos, qui pragmatici vocantur. *Et mox.* Oratori pragmaticum adjutorem dare. *Quintil. l. 12. c. 3.* Neque ego sum nostri moris ignarus, oblitusve eorum, qui velut ad arculas sedent, & tela agentibus subministrant; neque idem Græcos quoque nescio factitare; unde nomen his Pragmaticorum datum est. ¶ Pragmatici inscripti sunt quidam libri ab Accio conscripti, quos citat *Gel. l. 20. c. 3.* Hos eosdem *Plinius* Praxidicos vocat. *l. e. in indice l. 18. & l. 18. c. 24.* nam πρᾶξις sonat idem quod πρᾶγμα.

Pramnĭum vinum, πράμνιος οἶνος, generosi vini genus, in Smyrnæorum agro, juxta delubrum Cybeles. *Plin. l. 14. c. 4. & l. 37. c. 10.*

Prandĕo, es, di, & pransus sum, n. 2. *desinare*, סעד, Ger. *zu mittag essen*, Gal. *diner*, Hisp. *comer*, ἀριστάω, prandium sumo. *Cicer. pro Cluent.* Cum ejus in nuptiis more Larinatium multitudo hominum pranderet. *Id. Att. l. 5. ep. 1.* Prandimus in Arcano. *Lamprid. in Alex. Sev. c. 51.* Apertis papilionibus prandit, atque cœnavit. *Plaut. Rud. 4. 2. 33.* Hic rex cum aceto pransurus est, & sale. *Liv. l. 28. c. 14.* Tesseram per castra dedit, ut ante lucem viri equique pransi essent. ¶ Interdum sumitur pro in prandio comedere, cum acc. *Hor. l. 2. sat. 3.* Luscinias soliti impenso prandere coemptas.

Prandicŭlum, i, jentaculum, dim. a prandium. *Fest.*

Prandĭum, ii, *colazione*, *pranso*, ἄριστον, cibus, qui sumitur ante meridiem. Cibum enim meridianum, qui nobis prandium dicitur, olim cœnam vocabant. *Nonius.* Quæ nunc prandia sunt, cœnas Sabini habebant. *Fest.* Cœna apud antiquos dicebatur, quod nunc est prandium. ¶ Prandium non fuisse præcipuum cibum antiquis apparet ex *Celso l. 7.* cum de hyeme loquitur. Si prandet aliquis, inquit, utilius est exiguum aliquid, & ipsum siccum sine carne, sine potione sumere. *Id. ibid.* Æstate vero & potione, & cibo corpus sæpius eget, ideo prandere quoque commodum est. *Id. l. 4.* Famem facilius fert adolescens, quam puer, & uno cibo, quam prandio quoque assuetus. Adde *Plin. l. 28. c. 3.* *Cic. in Verr.* Quid ego istius prandia, & cœnas commemorem! *Id. pro Mur. cap. 35.*

At spectacula sunt tributim data & ad prandium vulgo vocati. *Suet. in Vitell.* c. 13. Epulas trifariam semper, interdum quadrifariam dispertiebat, in jentacula, & prandia, cœnas, comessationesque. *Plaut. Men.* 2. 3. 14. [illegible] re. *Id. Truc.* 3. 2. 2. Ut bubus glandem prandio depromerem [illegible]

Pransito, as, n. 1. freq. a prandeo. *Plaut. Asin.* 2. 1. 20. Nequam non [illegible] polentam pransitant.

Pransor, oris, m. ἀριστητής, qui prandet, aut qui invitatus est ad prandium. *Plaut. Men.* 2. 2. 1. Bonum anteponam prandium pransoribus.

Pransorius, a, um, quod ad prandium spectat. *Quint. l.* 6. *c.* 3. Mirantibus quod humile candelabrum emisset, Pransorium erit, inquit.

Pransus, a, um, ἀριστηκώς, qui prandit, partic. a prandeo vocis passivæ, sed significatione activæ. *Horat. l.* 2. *sat.* 6. *v.* 127. Pransus non avide. ¶ Pransos quoque veteres vocabant, non solum qui edissent, sed etiam quibus nihil deesset. *Varro apud Non. c.* 6. *n.* 59. Pransure te, ac paratum esse oportere. *Cato in Origin.* Exercitum suum pransum ac paratum. h. e. omnibus rebus instructum. Contra *pransus, potus* dicitur homo dissolutus, qui negligenter res suas agit. *Cic. pro Mil. c.* 21. Adde inscitiam pransi, poti, oscitantis ducis. Quo spectat & illud *Plauti Men.* 3. 1. 11. Prandi, potavi, scortum accubui, &c. & *Martial. l.* 4. *ep.* 90. Prendeo, poto, cano, &c.

Prasion, n. herba, alio nomine flammula Veneris. *Apul. de herb. c.* 7.

Prasianus, a, um, adject. Prasiana Gens, populi Indiæ. *Plin. l.* 6. *c.* 22.

Prasii, m. 2. pop. Indiæ, qui tigres habent miræ magnitudinis, leonibus duplo majores. *Plin. l.* 6. *c.* 69.

Prasinatus, a, um, adject. prasine veste indutus. *Petron. in Satyr.* In aditu ipso stabat ostiarius prasinatus, cerasino succinctus cingulo.

Prasinus, a, um, *di color di porro*, πράσινος, viridis ad similitudinem porri, quod Græce πράσον vocatur, quasi dicas porraceus. Qui & color segetis lætæ virantis, ut de chrysocolla *Plinius* loquitur. Hinc vestes prasinæ, quæ hujus coloris. *Martial. l.* 10. *ep.* 29. De nostra prasina est synthesis empta toga. ¶ Factio prasina in ludis Circensibus erat aurigarum athletarum, qui vestibus coloris viridis utebantur. *Sueton. in Calig. c.* 55. Prasinæ factioni ita addictus, & deditus, ut &c. *Id. in Ner. c.* 22. Prasinus agitator.

Prasium, ii, n. herba, marrubii species. *Plin. lib.* 20. *cap.* 17. *Apul. de herb. c.* 45.

Prasius, ii, m. πράσιος λίθος, gemma viridis, a prasino, sive porraceo colore. *Plin. l.* 37. *c.* 8. Viridantium & alia plura sunt genera. Vilioris turbæ est prasius, cujus alterum genus sanguineis punctis abhorret.

Prasoïdes, æ, m. πρασοειδής, genus topazii, a πράσον, porrum, quasi porraceus. *Plin. l.* 37. *c.* 8. Et duo ejus genera faciunt, prasoidem, atque chrysopteron similem chrysoprasio.

Prason, i, πράσον, frutex marinus, foliis latis, colore viridi. *Plin. l.* 13. *c.* 25.

Pratensis, & se, n. 3. λειμώνιος, quod est ex prato, ut Pratenses fungi, qui in pratis nascuntur. *Hor. l.* 2. *sat.* 4. Pratensibus optima fungis.

Pratulum, i, n. *praticello*, λειμώνιον, parvum pratum. *Cic. in Brut. c.* 6. Tum in pratulo propter Platonis statuam consedimus.

Pratum, i, *prato*, [illegible], Ger. *ein wiese*, Gal. *pré*, Hisp. *prado*, λειμών, locus in agris, ex quo fœnum percipitur. *Varr. l.* 4. *de L. L.* & 1. *R. R. c.* 7. *Colum. l.* 7. *c.* 17. *Ulpian. de verb. sign.* censent, parta dicta esse ab eo, quod sine opere parata stat. His subscribit & *Plinius*, qui *l.* 18. *c.* 5. auctor est, veteres dixisse *parata*. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 2. Pratum irrigare. *Plin. l.* 18. *c.* 18. Condita prata. *Col. l.* 2. *c.* 18. renovare pratum. *Plaut. Pseud.* 3. 2. 11. Qui condita prata in patinis proferunt. h. e. varia olera.

Prave, adv. *malvagiamente*, πονηρῶς, distorte, non recte, male. *Cic.* 2. *Fin.* Ille porro male, prave, turpiter cœnabat. *Id.* 1. *Acad. c.* 10. Recte facta in bonis actionibus ponens, prava in malis. *Liv. l.* 1. *c.* 32. Prave colere religiones. *Sallust. in fragment.* Pravissime adhuc tutus fuerit.

Pravitas, atis, f. *difetto*, πονηρία, deformitas, obliquitas mala, perversa alicujus rei constitutio, & compositio. *Cic.* 4. *Tusc. c.* 13. Vitium, cum corporis partes inter se dissident, ex quo pravitas membrorum, distortio, deformitas. ¶ Translate sumitur pro vitio, malitia, improbitate. *Cic. Parad.* 3. *c.* 1. Pravitates animi recte vitia dicuntur. *Id.* 4. *Acad.* In pravitate perstare. *Id.* 5. *Tusc. c.* 27. Erroribus pravitatis mentes imbutæ.

Pravus, a, um, *torto*, *difettoso*, [illegible], Ger. *krumb*, *nicht gerad*, Gal. *tortu*, Hisp. *torcido*, πονηρός, perversus, distortus, vitiosus, a παραβαίνω, seu παραβαίνω, transgredior, pecco. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 48. Talis pravis fultus. *Cic. de Fin.* Si quæ in membris prava, aut debilitata, aut imminuta sunt. *Id.* 1. *Acad.* Quid rectum in oratione, pravumve. *Lucret. l.* 4. Denique ut in fabrica si prava est regula prima. ¶ Translate accipitur pro malo, vitioso, improbo. *Cic. pro R. Com.* Nihil ab hoc pravum, & perversum produci posse arbitrabantur. *Id.* 3. *Tusc. c.* 33. Quo pravius nihil esse possit. *Id. de clar. Orat. c.* 74. Pravissima consuetudinis regula. *Velle. l.* 2. *c.* 10. A vitiis ad prava, a pravis in præcipitia pervenitur. *Virg.* 4. *Æn.* Fama ficti, pravique tenax. ¶ Cum genit. *Silius l.* 3. *v.* 252. Pravus fidei. ¶ *Pravus*, & *depravatus* differunt, quod *pravus* natura, *depravatus* dicitur mala disciplina. Aliqui dicunt, *pravum* majus esse, quam *depravatum*, quod *pravus* fit & corporis, & animi, *depravatus*, tantum animi, quo bestiæ carent. *Cic.* 2. *Fin.* Bestiarum vero nullum judicium puto. Quamvis enim depravatæ non sint, pravæ tamen esse possunt.

Praxidica, orum, n. τὰ πραξιδίκαι, libri ab Accio conscripti, de quibus V. *Pragmaticus*.

Praxiteles, is, m. πραξιτέλης, egregius statuarius, natus in Magna Græcia, quæ est nunc Italia, Olympiade 104. & vixit circa Pompeji Magni ætatem. Opera ejus fuere Athenis in Ceramico. Duas Veneres fecit, alteram velata specie, quam populi inf. Coi emerunt, alteram nudo corpore, quam Gnidii. Alia opera quamplurima ejus refert *Plin. l.* 34. *c.* 8. & *l.* 36. *c.* 5. Scripsit etiam quinque volumina nobilium operum in toto orbe, teste *Varrone apud Plin. l.* 36. *c.* 5.

Praxitelius, & Praxitelicus, a, um, ad Praxitelem pertinens. *Cic. l.* 2. *Div. c.* 21. Nam in omni marmore necesse est inesse Praxitelia capita. *Plin. l.* 36. *c.* 5. Veneris Praxitelicæ specimen.

Precabundus, a, um, adject. in modum precantis compositus. *Pacatus in paneg. Theodos. c.* 36. Menut illa submissis precabunda vexillis petiit veniam necessitatis.

Precandus, a, um, particip. verbi precor. *Tacit.* 4. *An. c.* 7. Precandam post hæc Modestiam, ac &c.

Precans, tis, nom. particip. *chi prega*. *Virg.* 12. *Æn. v.* 930. Ille humilis, supplexque oculos, dextramque precantis Protendens. *Ovid.* 7. *Met. v.* 590. Pro genitore dum verba precantia dicit.

Precario, adv. *per grazia*, [illegible], prece, vel precibus. *Ulpian. l.* 43. *Dig. tit.* 25. *l.* 2. Habere precario videtur, qui possessionem vel corporis, vel juris adeptus, ex hac solummodo causa, quod adhibuit preces, & impetravit, ut sibi possidere, aut uti liceat. *Cic. pro Cæc.* Ita se possedisse, uti nec vi, nec clam, nec precario possederit. *Curt. c.* 2. Mori præstat, quam precario imperatorem esse. *Aurel. Vict. de vir. illustr. cap.* 7. Precario regnare cœpit.

Precarium, ii, n. locus in ædibus precibus faciendis destinatus, sacrarium. *Petron. in Satyr.* ubi alii leg. *prætorium*.

Precarius, a, um, *ottenuto con preghiere*, ἱκετευτικός, quod habetur ex precibus, quod tamdiu obtinetur, quamdiu is, qui concessit, permiserit. *Ulpian. l.* 43. *Dig. tit.* 25. *l.* 1. Precarium est, quod precibus petenti utendum conceditur tamdiu, quamdiu is, qui concessit, patitur: quod genus liberalitatis ex jure gentium descendit, & distat a donatione eo, quod qui donat, sic dat, ne recipiat, qui precario concedit, sic dat, quasi tunc recepturus, cum sibi libuerit precarium solvere. *Brut. Cic. ep.* 16. Salutem abs se peti precariam. *Curt. l.* 10. *c.* 6. Sed precarium spernebatur imperium. *Tac. l.* 1. *c.* 22. Neque precariam animam inter infensos trahere. *Liv. l.* 3. *c.* 47. Prensare homines cœpit, & non orare solum precariam opem, sed pro debita petere. *Id. lib.* 8. Precarium auxilium. *Ovid.* 9. *Met. v.* 76. *de Acheloo*: quem forma precaria celat. h. e. quasi commodata.

Precatio, onis, *preghiera*, λιτή, actus precandi, rogatio, obsecratio. *Cic.* 1. *Tusc.* [illegible] precatione Trophonius, & Agamedes usi dicuntur. *Liv. l.* 31. *c.* 5. [illegible] pronunciasse Consules, rem divinam rite perfectam esse, & precationem admisisse Deos. *Id. l.* 6. *c.* 5. Precatione iram transigere.

Precative, adverb. precario. *Ulpian. tit.* 24. *in tit. ex corp. Ulp.* Fideicommissum [illegible] relinquitur.

Precativus, a, um, adject. idem ac precarius. *Tit.* 24. *in tit. ex corp. Ulpian.* Ea, [illegible] precario modo relinquuntur, fideicommissa vocantur. *Ammian. l.* 17. *c.* [illegible] Precativa pax.

Precator, oris, m. δεητής, qui precatur pro re aliqua. *Ter. Heaut.* 5. 2. 12. Nam [illegible] tibi, neque precatorem parasti.

Precatrix. V. Precantatrix.

Precatus, us, m. *preghiera*, precatio, preces. *Stat.* 10. *Theb. v.* 72. Sed nec peruisse precatus, Tantaque dona velit.

Precatus, a, um, particip. passivæ significationis, *pregato*. *Juvenc. l.* 3. *v.* 85. Suspiciensque dehinc cœlum, genitore precato.

Preces. V. Prex.

Preciæ uvæ, [illegible], quæ ante alias maturescunt, quasi præcoquæ, ut exponit *Serv. in illud* 2. *Georg. v.* 95. Tenuisque Lageos Tentatura pedes olim, vincturaque linguam, Purpureæ, preciæque.

Precius, seu Pretius lacus in Campania. *Cic. pro Mil.* Ut insulam in lacu Precio venderet.

Precor, aris, atus sum, d. t. *pregare*, [illegible], Germ. *bitten*, Gall. *prier*, Hisp. *rogar*, λίτομαι, rogo, obsecro, obtestor. Construitur cum acc. personæ. *Cic. pro Balb.* Ut Deos immortales scientia peregrina, mente domestica precaremur. ¶ Vel cum accus. pers. & præp. *ad*. *Liv. l.* 38. *c.* 43. Quos adorent, ad quos precentur, ne supplicent, Ambraciensibus non superesse. ¶ Vel cum acc. rei. *Cic. in Pison.* Ut omnes sui cives salutem, incolumitatem, reditum precentur. ¶ Vel cum acc. pers. & altero acc. communi. *Cic. ad Q. Fr.* Quod precatur Deos, nisi meas preces audire desissent. ¶ Vel cum accus. pers. & acc. *preces*, quemadmodum dicimus, Vivere vitam, currere cursum, &c. *Cato c.* 134. Jane pater te hac strue commovenda bonas preces precor. ¶ Vel cum accus. pers. & conjunctivo cum particula. *Cic.* 2. *Catil.* Quos vos precari, venerari, atque implorare debetis, ut &c. ¶ Vel cum acc. rei, & abl. pers. cum præp. *a*, vel *ab*. *Cic. ad Quir. post red.* Quod precatus a Jove O. M. cæterisque Diis immortalibus sum. ¶ Vel cum acc. & dat. *Cic. in Pison.* Si unquam vobis mala precarer. ¶ Vel cum dat. pers. & adv. loco acc. rei. *Cic. in Pison.* An, quod tibi proficiscenti evenit, ut omnes exsecrarentur, male precarentur? *Quinctil. in epist. ad Tryph.* Et operem solventibus bene precemur.

Prehendo, is, endi, ensum, a 3. *prendere*, *pigliare*, Ger. *erwuschen*, Gal. *prendre*, Hisp. *prender*, *asir*, λαμβάνω, capio. Quidam scribunt per *æ*, *præhendo*, ducentes ab inusitato *hendo*, & *præ* præposit. *Cic.* 1. *de Or. c.* 56. Prehendere manu aliquem. *Id.* 1. *Div. c.* 28. Prehendere manum alicujus. *Plin. l.* 12. *cap.* 17. Prehendere tribus digitis. *Cic. in Arat.* Stirpes tellus amplexa prehendit. *Ter. Heaut.* 3. 2. 89. Syrus est prehendendus, atque adhortandus mihi. *Gell. l.* 4. *c.* 10. Catonem prehendi loquentem, & in carcerem duci jussit. *Plaut. Bacch.* 4. 4. 25. Quem mendacii prehendit manifesto modo. h. e. deprehendit, convincit. ¶ Per syncopen dicimus *prendo*, is. *Virg.* 6. *Æn. v.* 61. Italiæ prendimus oras. *Ter. Phorm.* 4. 3. 15. Visum est mihi, ut ejus tentarem sententiam: prendo hominem solum, &c. *Plin. lib.* 2. *ep.* 9. Prendo amicos, supplico, ambio domos. Alii leg. *prenso*. ¶ Præterit. *prendidi*, apud *Sil. l.* 15. *v.* 631. Fert lethum cuicumque viro, quem prendidit ictus. Al. leg. *prenderit*.

Prehensio, vel Prensio, onis, f. *presa*, *presura*, actus prehendendi. *Varr. apud Gell. l.* 13. *c.* 12. In magistratu habent alii vocationem, alii prehensionem. h. e. jus prehendendi, & in carcerem trudendi. *Id. ib. c.* 13. Potestatem prensionis habere. ¶ Apud *Cæsarem l.* 2. *B. C. c.* 9. prehensio videtur esse machinæ quoddam genus, qua pondera in altum extolluntur, Quidam tamen Interpretes ex MSS. quibusdam leg. *pressio*.

Prehenso, & Prenso, as, avi, atum, a. 1. frequentat. a prehendo, *acchiappare*, *prendere*. *Horat l.* 1. *sat.* 9. Prensare manu lentissima brachia. *Virg.* 2. *Æn. v.* 444. Prensant fastigia dextris. *Liv. l.* 12. Ad consilium prensandum tempus opus esse. ¶ Frequentissime sumitur pro blande tractare, ambire, poscere præsertim in petitione honorum. nam Candidati comitiorum tempore singulos suffragia laturos circumibant, & manum prehensando supplices se ipsis commendabant. *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 1. Prensat unus P. Galba. *Liv. l.* 3. *cap.* 47. Prensare homines cœpit. *Tacit.* 4. *hist. c.* 46. Prensare commanipularium pectora, cervicibus nunc &c.

Prehensus, & Prensus, a, um, nom. ex particip. *preso*. *Virg.* 2. *Æn. v.* 592. dextraque prehensum Continuit. *Horat. l.* 2. *od.* 16. in patenti prensus Ægæo. *Gell. l.* 11. *c.* 18. Furti manifesti prensus. *Id. ibid.* Qui manifesto furto prensus esset, *preso sul fatto*.

Prelum. V. Prælum.

Prema, æ, f. Dea nuptiarum, de qua *August. l.* 6. *de Civ. Dei*, *c.* 9.

Premo, is, pressi, pressum, a. 3. *premere*, *calcare*, [illegible], Ger. *trucken*, Gal. *presser*, Hisp. *apretar*, θλίβω, calco, innitor alicui rei cum pondere. *Vir.* 2. *Æn.* Veluti qui sentibus anguem pressit. ¶ Per Synecdochen ponitur pro stringere. *Virg.* 4. *Georg.* Et spumantia cogere pressis Mella favis. ¶ Item pro infodere, demergere. *Virg.* 2. *Georg.* Quæcumque premes virgulta per agros. ¶ Item pro effodere. *Virg.* 10. *Æn.* Sulcumque sibi premat ipsa carina. ¶ Item pro claudere. *Virg.* 9. *Æn.* Pressitve oculos, aut vulnera lavi. ¶ Item pro vitiare. *Cato*. Qui toties villici tui uxorem absente pressisti viro. Similia quippiam leges apud *Sueton. in Calig. c.* 25. ¶ Item pro insequi, insistere. *Virg.* 1. *Æn.* Hoc fugerent Graii, premeret Trojana juventus. ¶ Item pro urgere, agitare. *Virg.* 3. *Georg.* Ingentem clamore premes ad retia cervum. ¶ Item pro occidere. *Virg.* 9. *Æn.* Armigerumque Rhemi premit. ¶ Item pro removere. *Virg.* 1. *Georg.* Et ruris opaci falce premes umbras. ¶ Translate est occultare. *Virg.* 1. *Æn.* Premit altum corde dolorem. ¶ Item cohibere, refrænare. *Virg.* 1. *Æn.* Imperio premit, ac vinclis, & carcere frænat. ¶ Item astringere, obsidere. *Cæs. l.* 3. *B. G.* Quibus angustiis Cæsar a Venetis prematur. ¶ Item vim adhibere, necessitatem afferre. *Plaut. Amph.* Fata isthæc me premunt. *Cic. pro R. Am.* Quæ necessitas te tanta premebat? ¶ Item adversari. *Virg.* 10. *Æn.* Numina nulla premunt. ¶ Item vexare, affligere. *Cic.* 2. *de Or.* Cum invidia, & odio populi Galba premeretur. *Id. Att. l.* 7. *ep.* 3. Ære alieno premuntur. ¶ Item impedire, retinere. *Cic. in Brut.* Cursum ingenii tui premit hæc importuna clades civitatis. ¶ Item instare, dicendo immorari, adversarium in angustum redigere. *Cic. de Div.* Premam te, cum ex te causam uniuscujusque rei exquiram. *Plin. l.* 3. *ep.* 9. Nihil magis pressi, quam quod accusator ejus, &c. *Quinctil. l.* 12. *de Cic.* Præcipue vero presserunt eum, qui videri Atticorum imitatores concupiebant. ¶ Item superare. *Ovid.* 7. *Metam.* Si titulos, annosque tuos numerare velimus, Facta premant annos, idest plura sunt facta, quam anni, aut majora, quam pro ætate. ¶ Premere vestigia, est consistere, *fermarsi*. *Virg.* 6. *Æn.* Ac, vestigia alicujus premere, est proxime sequi. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 14. ¶ Premere vocem, est tacere. *Virg.* 9. *Æn.* Sic premere silentia, *Sil. l.* 12.

Prensatio, onis, f. *broglio*, ambitus. *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 1. Fuit illius hæc præpropera prensatio.

Prensito, as, a. 1. frequent. a prenso. *Sidon. l.* 1. *ep.* 8. Cum Libitinam ipsam [illegible] sentes omnes prensitarent.

Prenso, as. V. Prehenso.

Prensus. V. Prehensus.

Presbyter, eri, m. *prete*, πρεσβύτερος, senior, qui est grandioris ætatis, a Græco nomine allato, quod est compar. nominis πρέσβυς, *senex*. Apud Ecclesiasticos est Sacerdos secularis. *Tertull. de Præscript. c.* 4. *Sidon. l.* 6. *ep.* 2. *Prudent. Peristeph.* 4. *v.* 10.

Pres-

Presse, adv. *ristrettamente*, *brevemente*, *πεπιεσμένως*, stricte, breviter. *Cic.* 2. *Off.* Alterum exercitatio augebit, alterum imitatio presse loquentium, & leniter. *Id.* 4. *Fin.* Pressius agamus, eaque, quæ modo dixisti, cum his conferamos.

Pressim, adv. presse, vel premendo, *strettamente*. *Apul. lib.* 2. *Metam.* Me pressim deosculato.

Pressio, onis, f. apud *Vitruv. l.* 8. *c.* 10. dicitur lignum illud, aut saxum, quod vecti subjicitur, dum onus extollit, *ὑπομόχλιον*. Verba *Vitruvii* sunt, Ferreus vectis cum est admotus ad onus, supposita uti centro cito porrecta pressione, quod Græci *ὑπομόχλιον* appellant, & vectis lingua sub onus subdita, caput ejus unius hominis viribus pressum; id onus extollit. *Cæs. l.* 2. *B. C. c.* 9. Turris tectum pressionibus suspendere, ac tollere cœperunt. Al. leg. *prehensionibus*. ¶ Sumitur etiam pro ipso premendi actu. *Vitruv. loc. cit.* Caput vectis cogit pressionibus examinare paucis manibus oneris maximi pondus.

Presso, as, a. 1. *ἐμπιέζω*, freq. a *premo*. *Virg.* 3. *Ecl. v.* 99. Pressabimus ubera palmis. *Propert. l.* 3 *eleg.* 17. Et nova pressantes inquinet uva pedes. *Plaut. Pers.* 2. 5. 11. Quid hoc in collo tibi tumet? Sa. Vomica est, pressare parce.

Pressorium, ii, n. *πιεστήριον*, vas, vel prelum, quo aliquid premitur. *Ammian. l.* 28. *c.* 12. (*al.* 4.) Solutis pressoriis, vestes luce oriente diligenter explorare. *Plin. Valer. l.* 2. *c.* 17. Exprimere in pressorio.

Pressorius, a, um, adject. ad premendum aptus, ut pressoria vasa, apud *Colum. l.* 12. *c.* 18. h. e. torcularia.

Pressule, adv. presse, pressim. *Apul. l.* 10. *Met.* Pressule adhærens.

Pressulus, a, um, adject. diminut. a pressus. *Apul. l.* 2. *Florid. post init.* Ampullam lenticulari forma, tereti ambitu, pressula rotunditate.

Pressura, æ, *stretture*, כדרך, Germ. *ein druck*, Gal. *pressurage*, Hisp. *apretamiento*, *θλίψις*, actus premendi. *Colum. l.* 2. *c.* 38. Quod post primam pressuram vinaceorum circumciso pede exprimitur. *Plin. l.* 18. *c.* 31. Pressura una culeos viginti implere debet.

Pressus, us, m. *θλίψις*, pressio, actus premendi. *Cic.* 3. *Orat. c.* 11. Lenitate vocis, atque ipso oris pressu, & sono. *Id.* 2. *Tusc. c.* 23. Sic nonnunquam intentione sua depellit pressum omnem ponderum.

Pressus, a, um, *calcato*, *πεπιεσμένος*, partic. a premor. *Virg.* 3. *Georg.* Læta magis pressis manabunt flumina mammis. ¶ Sumitur etiam pro onusto, gravato. *Virg.* 2. *Georg.* Ceu pressæ cum jam portum tetigere carinæ. ¶ Item pro restricto, subtili, brevi. *Cic. in Brut.* Sed parum pressi, & nimis redundantes. *Id.* 3. *de Orat. c.* 23. Multo esset ejus oratio pressior, in qua interdum in summa ubertate inest luxuries quædam, quæ stilo depascenda est. ¶ Item oppressus. *Ovid.* 15. *Metam. v.* 21. Pressus gravitate soporis. *Valer. Flac. l.* 5. bello pressus iniquo. ¶ Item celatus. *Stat.* 9. *Theb.* pressus sub corde dolor. ¶ Item pro signato. *Ovid.* 6. *Fast.* Et æterna res ea pressa nota est. ¶ Presso gradu incedere, est restricto, & firmo, non celeri, qualis est, quo cautos incedere videmus. *Liv. l.* 8. Hispanos presso gradu incedere jubet. ¶ Item depressus. *Curt. l.* 5. *c.* 1. Cavernam in altitudinem pressæ. *profondate*.

Prester, eris, m. *πρηστήρ*, serpentis genus, al. dipsas, qui morsu suo inextinguibilis sitis ardorem gignit. De eo differit *Solin. l.* 40. *Plinius* meminit *l.* 20. *c.* 20. *l.* 24. *c.* 33. *l.* 32. *c.* 3. & 5. *Lucan. l.* 9. *v.* 723. Oraque distendens avidus spumantia prester. ¶ Est etiam species fulminis, seu igniti turbinis, qui quidquid attingit comburit, & proterit. *Lucret. l.* 6. *v.* 423. Presteras Graji quos ab re nominitarunt. Adde *Plin. l.* 2. *c.* 48. *Aristoteles* *ἐμπρηστὰς* vocat.

Pretiose, adv. *preziosamente*, *τιμίως*, caro pretio, sumptuose, delicate, & eleganter. *Cic.* 2. *de Inv. c.* 49. Vasa magnifica, & pretiose cælata. *Gel. l.* 5. *c.* 3. Pretiose armatum exercitum. *Curt. l.* 10. *c.* 1. Tanti nominis Regem haud pretiosius sepultum esse, quam si fuisset a plebe.

Pretiositas, atis, f. *prezzo*, *valore*. Atejus Capito apud *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 13. Annuli pretiositas.

Pretiosus, a, um, *prezioso*, *ἔντιμος*, *πολύτιμος*, quod est multi pretii. *Cic.* 3. *Off.* Equine pretiosi potius jacturam faciat, an servi vilis. *Ovid.* 1. *Met. v.* 113. Subiitque argentea proles Auro deterior, fulvo pretiosior ære. *Cic.* 2. *Fin. c.* 28. Non minor voluptas percipitur ex rebus vilissimis, quam ex pretiosissimis. *Propert. l.* 3. *el.* 13. Nox pretiosa. h. e. quæ pretio emitur. *Hor. l.* 3. *od.* 6. Pretiosus emptor. h. e. qui magno pretio emit. *Col. l.* 3. *c.* 8. Pretiosis odoribus Arabia illustris.

Pretium, vel precium, ii, n. *prezzo*, *τιμή*, *ὤνημα*, id, quod datur pro re empta. *Cic.* 4. *Ver.* Ab isto & prætore, qui voluit, istum ordinem pretio mercatus est. *Id. pro Q. Rosc.* Jacent pretia prædiorum. ¶ Aliquando accipitur pro mercede, vel præmio. *Virg.* 5. *Æn.* Et palmæ pretium victoribus. ¶ Aliquando pro mercede in deteriorem partem, idest pro pœna. *Ter. Adelph.* Ego pretium ob stultitiam fero. *Horat. l.* 3. *od.* 24. Et peccare nefas, aut pretium est mori. ¶ Conjungitur sæpe cum gen. *curæ*, vel *operæ*. *Plin. ep.* 6. *l.* 8. Postea mihi visum est pretium curæ ipsum S. C. quærere. *Cic.* 6. *Ver.* Et hæc omnia reperire, ac perscrutari solitos sit, est operæ pretium cognoscere. V. *opera*. ¶ Interdum pretium hoc sensu ponitur sine gen. *curæ*, vel *operæ*. *Tac. l.* 2. *Ann. c.* 33. Ni pretium foret Cn. Pisonis, & Asinii Galli super eo negotio diversas sententias noscere. ¶ Magno pretio stare aliquid dicitur, cum care emitur. *Hor. l.* 1. *sat.* 2. *ad fin.* ¶ Pretium facere alicui rei, & statuere, *far prezzo*, *stimare*. *Plin. l.* 9. *c.* 33. *Ter. Hec. prol.* 2. *v.* 41. ¶ In pretio esse, *essere stimato*. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 217. In pretio pretium nunc est. ¶ Magni pretii homo, *uomo di conto*. *Ter. Adel.* 3. 63. Contra, homo parvi pretii. *Cic. ad Q. Fr. l.* 1. *ep.* 2. *uomo da nulla*. ¶ *Plin. l.* 12. *c.* 25. Corticis ad medicamenta pretium est. hoc est magni æstimatur in medicamentis. ¶ Mutare pretio aliquid. V. *Muto*.

Prex, ecis, f. *preghiera*, *λιτή*, *εὐχή*, precatio, obsecratio. *Terent. Phorm.* 3. 3. 14. Ut nullus locus relinquatur preci? *Hor. l.* 2. *ep.* 1. Cælestes implorat aquas docta prece blandus. *Cic.* 1. *de Inv.* Si prece, & obsecratione humili, ac supplici utemur. ¶ Invenitur & accusativus singul. hujus vocis apud *Plaut. Capt.* 2. 2. 47. sed nominativus *prex* caret exemplis. Cæterum sæpissime usurpatur in num. plurali. *Liv. l.* 1. *c.* 11. Precibus aliquem fatigare. *Id. l.* 8. 22. Precibus infimis petere. Dicimus autem adhibere, admovere, ferre, fundere, concipere preces. *Ovid. Virg. Cic.* Ad preces descendere, *Senec. Hippolyt.* Descendere in preces, *Virg.* 5. *Æn.* Precibus resistere, repugnare, *Senec. ibid.* & *Ovid.* 11. *Met.* precibus flecti, moveri, frangi, *Id. Heroid. ep.* 2. & 7. & *Virg.* 2. *Æn.* Precibus aliquem placare, *Cic. pro Dom.* ¶ Interdum preces ponuntur pro diris, & exsecrationibus, ut Thyesteæ preces apud *Horat. epod.* 5. *v.* 86. Sic *Cæs. l.* 6. *B. G. c.* 31. Omnibus precibus detestatus Ambiorigem.

Priameis, idis, patronym. fœmin. Priami filia. *Ovid.* 2. *Amor. eleg.* 9. Summa ducum Atrides visa Priameide fertur, &c. h. e. Cassandra.

Priameius, a, um, adject. a Priamo, ut Priameia sceptra, *Virg. Æn.* 7. *v.* 252. Priameia conjux, *Ovid.* 13. *Metam. v.* 404.

Priamides, æ, patronym. masc. Priami filius, *Πριαμίδης*, ut Deiphobus Priamides. *Virg.* 6. *Æn. v.* 494.

Priamus, i, *Πρίαμος*, filius Laomedontis, Rex Trojanorum. Dictus est a *πρίαμαι*, *emo*, *redimo*. Nam puer ab Hercule, occiso Laomedonte, excisoque Ilio, una cum sorore Hesione in Græciam abductus est, sed statim a Trojanis pecunia redemptus. Hecubam filiam Dimantis, vel Cissei Regis Thraciæ uxorem duxit. *Ovid.* 13. *Met.* Habuit etiam concubinas quadraginta novem. *Virg.* 2. *Æn.* Quinquaginta filios suscepit, septemdecim ex uxore, reliquos ex concubinis. *Cic. l.* 1. *Tusc.* Ex his Helenus, & Cassandra vates fuere. *Cic.* 1. *de Div.* Paris Helenam rapuit. Cum Priamus nullis legationibus adduci potuisset, ut Helenam redderet, bellum a Græcis decennale passus est. Vidit in eo bello filios suos fere omnes ab hostibus interfectos. Tandem capto Ilio & ipse a Pyrrho Achillis filio occisus est prope aram Jovis Hercei, quæ in ædibus Regis erat, in oculis Hecubæ. *Virg.* 2. *Æn.* & *Cic.* 1. *Tusc.* ¶ Priamus alter, filius Politis, nepos Priami Regis, quem puerum Æneas ex Trojæ incendio secum in Italiam duxisse dicitur. *Virg.* 5. *Æn.* & *Bocc. l.* 6. *Gen.*

Priapeia, orum, n. *πριάπεια*, carmen obscœnum, quod alii Virgilio, alii Ovidio ascribunt. Sed verisimilius est, multorum id opus esse ob argumenti similitudinem unum in volumen congestum.

Priapeius, a, um, adject. ad Priapum pertinens. *Petron. in Satyr.*

Priapiscus, i, *πριαπίσκος*, herba, alio nomine Satyrion. *Apul. de herb. c.* 15.

Priapismus, mi, m. *πριαπισμός*, tentigo, morbus, cum genitale membrum in longitudinem protenditur, & in circulum intumescit sine Veneris appetitu: quod vitii genus iis potissimum solet usuvenire, qui supini cubare consueverunt. *Cæl. Aurel. Acut.* 3. *c.* 18.

Priaponnesus, f. a. ins. parva Cariæ, in sinu Ceramico. *Plin. l.* 5. *c.* 31. Hoc tempore caret habitatoribus, & nomine.

Priapus, i, m. *Πρίαπος*, filius Liberi Patris, seu Bacchi, & Veneris. Hunc superstitiosa antiquitas hortorum præsidem credidit. Cum Venus Bacchum amaret, cum eo concubuit, & Baccho in Indiam profecto, cum Adonide. Postea Baccho ex India reverso coronam illi obviam progrediens obtulit, eumque sic coronatum tanquam sponsum sequi se jussit. Ex quo cum concepisset, in Lampsacum oppidum Hellesponti abiit. Ariadne autem (aliqui Junonem scripsere) infensa illi ob zelotypiam, manu uterum illius incantando tetigit: ex quo factum est, ut pareret filium una modo præter omnes alios deformem, sed & inguini pene præter modum dehonestatum. Cujus cum illam puderet, reliquit in orbe Lampsaco ab se rejectum. Hinc Lampsacenus, & Hellespontiacus dictus est. Hunc postea, cum Lampsacenis mulieribus nimium gratus esset, a civibus ejectum ferunt. Ob quam rem, cum nescio quo malo premi cœpissent, templa eidem, & sacra constituerunt, factusque etiam hortorum Deus est. Immolabant ei asinum, quod cum olim hic Deus in festis Bacchi, ad quæ Panes, Satyri, Naiades, Dryades, aliique Dii Deæque convenerant, intempestæ noctis silentio, Lotidem Nympham, humi dormientem, stuprare vellet, repentino asini, quo Silenus vehebatur, clamore fuisset impeditus. *Ovid. Fast. l.* 1. & 6. Hyginus vero tradit, ob id Lampsacenos asinum Priapo immolare consuevisse, quod ab asino, cum de magnitudine membri certarent, superatus videretur. ¶ Sumitur interdum pro ipso virili membro. Hinc *Juven. sat.* 2. *v.* 14. Vitreo bibit ille priapo. h. e. calice in modum penis elaborato.

Priapus, i, f. *Peispum*, *Lapsi*, urbs Mysiæ Asianæ, ad Hellespontum, maritima, cum fl. cognom. finitima Pario, & Lampsaco. *Plin. l.* 32. *c.* 5. Est sic dicta a Priapo Deo hortorum, qui illam condidit, & ibi colebatur.

Pridem, adv. *poco innanzi*, *già poco tempo*, מכבר, Ger. *vorlengst*, Gal. *il y a long temps*, Hisp. *dias a*, *πρὸ ὀλίγου*, parvo tempore prius, paulo ante. Aliqui dictum censent quasi prius die. *Plin. l.* 7. *c.* 16. Ipsi vero pridem vidimus ea omnia præter pubertatem in filio Cornelii Taciti Equitis Romani. *Cic. l.* 5. *Fam. ep.* 6. Quod ad me pridem scripseras. ¶ Conjungitur eleganter cum particip. *quam*, *non*, *nonnes*. *Cic. pro R. Com.* Quam pridem hoc nomen in adversaria retulisti? *quanto tempo è*, *che*, ec. *Id. in Brut.* Nostra autem civitas non ita pridem dominatu Regio liberata. *Plin. l.* 15. *c.* 14. Medica non pridem venere in Italiam. ¶ Item cum *jam*. V. *Jampridem*.

Pridianus, a, um, *προχθεσινός*, hesternus. *Suet. in Calig. c.* 58. Marcenti adhuc stomacho pridiani cibi onere.

Pridie, adv. *il giorno innanzi*, Ger. *den tag zu vor*, Gal. *le jour avant*, Hisp. *un dia antes*, *τῇ προτέρᾳ*, sub. *ἡμέρᾳ*, die uno ante, præcedenti die, a *præ*, vel *pri*, & *die*, quasi prioris die. *Fest.* Construitur vel absolute. *Cic.* 7. *Phil.* Cui cum pridie frequentes essetis assensi. ¶ Vel cum gen. *Cic. Lent. l.* 1. *Fam. ep.* 4. Quod jam illam sententiam Bibuli de tribus legatis pridie ejus diei fregeramus. ¶ Vel cum acc. *Cic. l.* 3. *Fam. ep.* 4. Pridie Nonas Junias, cum essem Brundusii. *Id. Attic. l.* 2. Ibi esse usque ad pridie Calendas Majas volo. ¶ Vel cum adv. *quam*. *Cic. de Amic.* Pridie, quam excessit e vita.

Priene, es, f. 1. *Palatsja*, *Πριήνη*, urbs maritima Joniæ, in Cariæ confinio, proxima Heracleæ, patria Biantis Philosophi. Fanum inter alia Minervæ præclarum habuit. *Auson. de* 7. *Sapient. v.* 8.

Prienensis, se, ad Prienem pertinens, oppidum Joniæ maritimum in Confinio Cariæ. *Valer. Max l.* 1. *c.* 5. *n.* 1. *extern.* Prienensibus auxilium adversus Carras implorantibus. *Plin. l.* 26. *c.* 8. *ante med.* Prienense scammonium.

Prieneus, a, um, adject. a Priene. *Sidon. carm.* 2. *v.* 161. Prienee Bia, quod plus tibi turba malorum est. ¶ Apud *Auson. de* 7. *Sapient.* est trisyllabum. Verba sunt. Bias Prieneus dixit, *οἱ πλεῖστοι κακοί*.

Primævitas, atis, f. *gioventù*, *adolescenza*, primum ævum, primi anni adolescentiæ. *Inscript.* (IV Christi sæculo exarata) apud *Gruter. pag.* 462. *n.* 1. Cujus primævitas officio sedis Urbanæ advocationis exercitio, &c.

Primævus, a, um, *primo*, *primogenito*, *più vecchio*, *πρωτόγονος*, quod est primæ ætatis, sicut grandævus, grandioris ætatis. *Virg.* 9. *Æn. v.* 546. Quorum primævus Helenor. *Catul. de nupt. Pel. & Thet. prope fin.* Optavit genitor primævi funera nati. h. e. primogeniti. ¶ Item juvenis, velut qui primos vitæ annos nondum excessit. *Sil. l.* 3. *v.* 424. Primævos juvenes. *Virg.* 7. *Æneid. v.* 162. primævo flore juventus. *Id. Æn.* 10. *v.* 345. fidens primævo corpore.

Primani, m. 2. Primæ legionis milites, ut Secundani secundæ, Tertiani tertiæ. *Tac. lib.* 2. *hist. c.* 43. Primani, stratis una & Vicesimanorum principibus, aquilam abstulere.

Primanus Tribunus, is dicebatur, qui primæ legioni tributum scribebat, ut tradit *Festus*, citans Catonis orationem, quam de suis virtutibus contra Thermum habuit.

Primarius, a, um, *primiero*, *principale*, ראשון, Ger. *furnemste*, Gal. *premier*, Hisp. *primero*, *ἀρχικός*, quod aliunde non habet originem, vel quod est primum in aliquo ordine, ut Primarii cives, vel viri, qui sunt primi in civitate, qui etiam primates dicuntur. *Cic.* 3. *Pis. cap.* 25. Sic in vita non ea, quæ primario loco sunt, &c. *Id. de Sen.* In quam illud elogium unicum plurimæ consentiunt gentes, populi primarium fuisse virum. *Id.* 5. *Ver.* Hæc omnia doceo civitatum, & privatis primariorum virorum testimoniis. *Id.* 3. *Ver. c.* 58. Scilicet magno præsidio fuit Anniæ pupillæ mater fœmina primaria.

Primas, tis, c. primarius. *Apul. l.* 2. *Metam.* Apud primatem fœminam.

Primatim, adv. *la prima volta*. *Plaut. Cas. prol. v.* 17. Hæc cum primatim acta est, vicit omnes Fabulas. Al. leg. *primum*.

Primatus, us, m. *πρωτεῖον*, primatum auctoritas. *Var. l.* 1. *de R. R. c.* 7. Alii dant primatum bonis pratis. *Plin. l.* 33. *c.* 11. Primatum mutavit Cæsar.

Prime, adv. apprime, valde. *Nævius* apud *Charis. l.* 2. *pag.* 188. Acontizomenos fabula est prime proba.

Primicepsos. V. Bicepsos.

Primiceriatus, us, m. officium, & dignitas Primicerii. *Leg.* 1. *Cod. de Decan.*

Primicerius, ii, magister, vel princeps officii. h. e. qui primum obtinet locum inter aliquos munere publico fungentes. Amplissime enim hæc vox accipitur, & generatim ita vocantur, qui in aliquo munere principes sunt, adeo quidem ut & scholæ, collegiaque suum habuerint primicerium. Unde *Suidas* generatim interpretatur *πρῶτον τῆς τάξεως*, idest qui in quocumque ordine primum locum obtinet. Itaque *Primicerius in officio Præfectorum Prætorio*, legitur apud *Veget. l.* 2. *c.* 21. & *Primicerius protectorum* apud *Ammian. Marcell. l.* 18. Ac in *Cod. Justinianeo*, & *Theodosiano* similiter habetur, *Primicerius fabricæ*, *equitum*, *deputatorum*, *sacri cubiculi*, *stratorum*, & aliarum rerum, ut *Brissonius*, & *Donatus* docent. ¶ De ejus etymologia varii varia, sed plures, & saniores ita dictum putant, qui primus scriberetur in cera. h. e. in tabula cerata, seu catalogo alicujus ordinis. Itaque *D. August. serm.* 21. D. Stephanum vocat primicerium martyrum. Nunc vox hæc ad Ecclesiasticam dignitatem transiit Episcopali proximam.

Primigenius, a, um, *πρωτογενής*, primitivus, qui aliunde non habet originem. *Var. lib.* 2. *de R. R. cap.* 1. Dicam de primigenia pecuaria, idest de ovibus, quales sint ad fœturam utiles. ¶ Primigenia verba, seu vocabula, *πρωτότυπα ῥήματα*, sunt, quæ non sunt ab alia voce, sed suas habent radices, ut *lego*, *scribo*. *Var. l.* 3. *de L. L.* ¶ Primigenia semina dicuntur, quæ a natura insita sunt, quæ *Cicero* prima naturæ, & Græci *τὰ πρῶτα κατὰ φύσιν* appellant. In his numerant incolumitatem, conservationemque omnium partium, valetudinem,

mum, sensus integros, doloris vacuitatem, vires, pulchritudinem, ceteraque hujusmodi. *Var. l. 1. de R. R. c. 40.* In his intus primigenia semina dedit natura. ¶ *Primigenius* sulcus dicitur, teste *Festo*, qui in condenda nova urbe junctis tauro & vacca, designationis causa imprimitur. ¶ Primigenia Fortuna, Dea quædam apud Romanos, ita dicta a primum gignendo. Hujus ædem dedicavit Q. Martius Ralla in colle Quirinali Duumvir ad id ipsum creatus. *Cic. 2. de Leg. Liv. l. 34. c. 53. & mod.*

Primigenus, a, um, πρωτόγονος, quod primo genitum est. *Lucret. l. 2. v. 1104.* Denique primigenum maris, & terræ, solisque coortum.

Primipara, f. 1. *primo parto*, πρωτοτόκος, femina in quovis animalium genere, quæ primo peperit. *Plin. l. 8. c. 40.* Et ab ea, quæ femina sit ex primipara genita, citius carni. Adde *c. 47.*

Primipilaris, & re, o. 3. qui fuerat, vel qui est primipilus. *Quintil. l. 6. c. 3.* Ut primipilaris ei testamento suaderet ordinare suprema judicia. *Inscript. apud Gruter. pag. 416. num. 1.* Primipilari Leg. VIII. ¶ Legitur & *primopilaris* in Inscript. apud *eund. pag. 30. n. 6.*

Primipilarius, ii, m. idem ac primipilaris. *Sen. de Constan. Sap. c. 18.* Nec immune cessit primipilario, quod &c. *Spartian. in Juliano, c. 5.* Nigrum, missu primipilario, occidi imperat.

Primipilatus, us, m. primipili dignitas. *Impp. Valerian. & Galien. lib. 12. Cod. tit. 63. leg. 1.* Commoda primipilatus post administrationem incipiunt deberi.

Primipilus, sive primopilus, m. 2. πρῶτο πίλα ἄρχων, Centurio primi pili, hoc est dux primæ centuriæ in ordine pilanorum, seu triariorum. Sed *Dionys. l. 9.* scribit, omnes Centuriones legionis, qui sexaginta erant, generatim primipilos appellatos esse. *Veget. l. 2. c. 8.* sic scribit: Vetus consuetudo tenuit, ut ex primo principe legionis promoveretur centurio primi pili, qui non solum aquilæ præerat, verum etiam quatuor centurias, h. e. quadringentos milites in prima acie gubernabat. Hic tanquam caput totius legionis merita consequebatur, & commoda. *Cæs. l. 2. B. G. 25.* Sextio primipilo multis vulneribus confecto. *Val. Max. lib. 1. c. 6.* Aquilarum altera vix convelli a primipilo potuit. ¶ *Primopilus* legitur in Vet. Inscr. apud *Manut. de quæsit. per epist.* ¶ Differunt autem *primipilus*, & *primus pilus*; nam *primus pilus* est prima centuria: *primipilus* vero ejus centuriæ ductor. V. Pilum. ¶ Summa erat primipili dignitas, quique eam obtinebat, statim in equestrem ordinem referebatur. *Martial. l. 9. epigr. 58.* Et referes pili præmia clarus eques. V. *Just. Lips. de milit. Rom. l. 2. dial. 8.*

Primipotens, tis, adiect. primus potentia. *Apul. in Asclep.* Deus primipotens, & primus gubernator mundi.

Primiscrinius, ii, m. primus in ordine scriniariorum, *leg. ult. Cod. de muneribus, leg. 3. Cod. de divers. offic. & Symmach. l. 5. ep. 33.*

Primiter, adv. idem ac primo, seu primitus. *Lucil. apud Non. c. 2. n. 661.* Sicuti cum primiter ficos populare fenis.

Primitiæ, arum, f. *primizie*, בכורים, Ger. *erstling*, Gal. *primices*, Hisp. *primicias*, ἀπαρχαί, primæ res in quocunque genere, ut Primitiæ operum, armorum, frugum, vel fructuum, &c. a *primus*. Sunt, qui credant, primitias proprie dici de primis fructibus ex agro susceptis, qui Deo offerebantur, translate etiam de aliis rebus. *Plin. l. 18. c. 2.* Priusquam Sacerdotes primitias libassent. *Colum. l. 4. c. 10.* Primitias vitis resecare consueverunt, idest prima flagella. *Stat. l. 12. Theb.* Primitiæ armorum. *Id. Theb. 2. v. 742.* Patet primitias operum. *Tac. 4. hist. c. 53.* Metallorum primitiæ.

Primitius, a, um, πρῶτος, quod in aliqua re primum, & principale est. *Ovid. 12. Met. v. 272.* Ecce rapit mediis flagrantem Rhœtus ab aris primitium torrem.

Primitivus, a, um, adject. *primitivo*, primus, primo adveniens. *Colum. l. 3. c. 13.* Apes primitivis floribus illectæ. *Id. de arborib. c. 13.* Ea res & fertilem arborem reddet, & primitivos annos fructum vinosum. h. e. cum primum arbor fructus feret.

Primitus, & Primitu, adv. idem ac primo. *Var. l. 2. de R. R. c. 1.* Primitus oritur herba imbribus primoribus evocata. *Catul. carm. 19.* Primitu & tenera virens spice mollis arista. *Sueton. in Claud. c. 9.* Primitus ingredienti cum fascibus forum. Adde *Gel. l. 1. c. 18.*

Primnesius, pelus, ad quem funis nauticus religatur, quem alii tonsillam dicunt. *Paul. ex Festo*, Al. leg. *prymnesium*, πρυμνήσιον, a πρύμνα puppis, quia funis a puppi religatur ad litus. *Virg. in fi. 6 Æn.* Stant litore puppes.

Primo, adv. *primieramente*, בראשונה, Ger. *anfangs*, Gal. *au commencement*, Hisp. *primieramente*, πρῶτον, principio, prima specie, prima fronte. *Cic. in Brut.* Similiter Isocratem primo artem dicendi esse negavisse. *Ter. Eun. 5. 10.* Primo callidum credidi hominem.

Primodum, adv. idem ac primo, *Plaut. Capt. 2. 2. 57.* Primodum opus est Pistorensibus. Alii leg. *primum dum*.

Primogenitalis, le, adjectiv. primogenitus. *Tertull. advers. Valentinian. c. 20.*

Primogenitus, a, um, *primogenito*, πρωτότοκος, qui primus omnium genitus est, natu major. *Pallad. l. 5. c. 39.* Creduntur (apes) non fugere, si iteratæ primogenitæ vituli adlinamus oribus vasculorum. *Lactant. l. 1. c. 15.* Filium suum primogenitum delabi jussit e cœlo. *Plin. l. 11. c. 40.* Primogenitis in quoque partu fetus primas (mammas) præbent. Legitur tamen in optim. Codicib. *primis genitis*.

Primoplastus, i, m. πρωτόπλαστος, primo creatus, h. e. Adam. vox hybrida ex Latino primus, & Græco πλαστός, factus, formatus. *Prudent. in hymn. omnes hora, v. 17.* Ne gens periret primoplasti ex germine.

Primordia, orum, n. *principj*, ἀρχαί, quæ primo ordimur, initia, principia, ut Primordia rerum, gentis, belli, &c. *Cic. in Part.* Ut primordia rerum, & quasi præcurrentia, in quibus inest aliquid argumenti. *Id. 2. Leg. c. 3.* A Jove Musarum primordia. *Quintil. l. 1. c. 9.* Primordia dicendi. *Ovid. 15. Met. v. 67.* Primordia mundi. ¶ Pro vetustis sacris. *Tacit. de Mor. Germ. c. 39.* Cæso publice homine, celebrant barbari ritus horrenda primordia.

Primordialis, le, adject. ad primordia pertinens, primus, ut primordialis lex, *Tert. adv. Jud. c. 2.* Primordialis causa, *Ammian. l. 30. c. 1.*

Primordius, a, um, *primo*, *originario*. *Colum. l. 6. cap. penult.* Ut avitus color primordiis seminis mixtu reddatur nepotibus.

Primoris, & re, πρῶτος, idem ac primus, vel anterior, summus, a *primus*. *Non. c. 5. n. 24.* Primores dicuntur summæ quæque res. In nomin. singul. non invenitur, nec in nom. accus. & vocat. plur. in gen. neutro. *Gel. lib. 16. c. 5.* Vestibulum esse partem domus primorem. *Tac. l. 3. hist. c. 22.* Primori in acie versabantur. ¶ Primores viri, primi, primates, *Tac. 1. Ann. c. 13.* Plebes, Primores, juventus, senes. *Id. ib. c. 15.* Primores feminæ. *Hor. l. 2. sat. 1. v. 69.* Primores populi arripuit. *Liv. l. 24. cap. 20.* Primore juventute conscripta. ¶ Primores dentes, qui primi prorumpunt, primi ridendo deteguntur. *Plin. l. 11. c. 37.* Nulli, qui superne primores habent dentes. ¶ Primoribus labris gustare, est attingere, seu leviter quippiam attingere, & quod barbare dicitur, superficialiter. *Cic. pro Cæl. c. 18.* Qui primoribus labris gustassent genus hoc vitæ.

Primoticus, a, um, adject. primo natus, præcoquus, ut duracina primotica, apud *Apic. l. 4. c. 5.*

Primulum, adv. dim. a *primum*. *Plaut. Men. 5. 9. 57.* Nam tum dentes mihi cadebant primulum. Adde *Terent. Adelph. 5. 1. 2.*

Primulus, a, um, dim. a *primus*. *Plaut. Amph. 2. 2. 105.* Primulo diluculo.

Primum, adv. idem ac primo. Ponitur aliquando in oratione, nulla alia sequente clausula. *Cic. Fam. 10. epist. 13.* Ut primum potestas data est. *Ter. Heaut. 2. 3. 33.* Primum omnium ubi ventum ad ædes est, &c. ¶ Aliquando cum sequente particula. *Cic. 1. de nat. Deor.* Quæro igitur, vester Deus primum ubi habitet, deinde, &c. *Plaut. Epid. 4. 2. 30.* Ut primum vidi, nunquam illam vidi postea. Rursus *Cic. 16. Fam. ep. 3.* Te valere, tua causa primum volo, tum mea. *Id. Ver. 5.* Primum cum fœneratore ait; deinde multis civitatibus nihil solvit, postremo tantum detraxit, &c. *Id. Ver. 4.* Primum avertisi pecuniam non placere; deinde statuarum modum quendam esse oportere, deinde illud certe ab invitis exigi non oportere. *Terent. Adelph. 4. 2. 1.* Primum fratrem nusquam invenio, præterea autem dum illum quæro, &c. ¶ Jungitur etiam cum particula *dum*, & eandem habet significationem. *Plaut. Trucul. 2. 8. 10.* Primum dum mitte. *Id. Rud. Prol. v. 32.* Primum dum huic esse nomen Cyrenes. ¶ Legitur etiam conjuncte *primumdum*.

Primus, a, um, *primo*, ראשון, Ger. *erste*, Gal. *premier*, Hisp. *primero*, πρῶτος, is, ante quem nullus est, nomen numerale ordinale. *Cic. l. 3. Fam. ep. 8.* Prima duo capita epistolæ tuæ tacite mihi quodammodo relinquenda sunt. ¶ Frequenter jungitur cum quisque. *Cic. 8. Att. epist. 12.* Primo quoque tempore. ¶ Quandoque idem est ac princeps, eminentiam dicit, non ordinem. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 6.* Non modo sui municipii, verum etiam ejus vicinitatis nobilitate & pecunia facile primus. ¶ Ponitur etiam pro præcipuo. *Virg. 12. Æn. v. 33.* Quantos primus patiare labores. *Ter. Eun. 1. 2. 6.* Qui sum apud te primus. ¶ Sæpe usurpatur sine subst. in gen. fem. & in num. plur. sed subintelligitur *partes*, ut Primas fero, ago, teneo, alicui do, fero, vel defero, concedo, quæ locutiones de histrionibus propria usurpantur, translate de aliis, & primum, seu principem locum, vel dignitatem signant. *Cic. in Brut.* Ex his Cotta, & Sulpitius cum meo judicio, tum omnium facile primas tulerunt. *Id. 2. de Orat. c. 35.* Ingenio primas concedere. *Id. 1. Att. epist. 17.* Amoris erga me tibi primas defero. *Id. de clar. Orat.* Agebat primas in causis Hortensius. *Id. ibid.* Facile primas tenebat. ¶ Frequenter in nom. plur. substantive usurpatur in gen. neutro, pro principiis. *Liv. l. 8.* Si prima satis prospera fuissent. *Tacit. 2. hist. c. 51.* Quoniam prima consiliorum frustra ceciderunt. ¶ *A primo*, significat a principio, ab initio, *Cic. Att. l. 8.* Hoc a primo cogitavit omnes terras, maria omnia movere. ¶ *In primis*, vel *imprimis*, ut aliqui efferunt, signat ante omnes, seu ante omnia. *Sallust. in Catil.* Quæ quidem res in primis mihi videtur causa fuisse facinoris maturandi. *Cic. 1. Fam. ep. 7.* Quem in primis amamus, carumque habemus. *Id. 2. Off. c. 14.* Brutus juris civilis in primis peritus. *Id. in Ver. 5. c. 27.* Homo in primis improbissimus. ¶ Aliquando ei respondet *deinde*, & significat ordinem. *Sallust. de bell. Jugurt.* Jugurtha in primis Adherbalem excruciatum, deinde omnes puberes interficit. ¶ Interdum primus notat primam alicujus rei partem. *Ter. Adelph. prol. v. 8.* In prima fabula. ¶ Primum aliquid habere, est omnibus anteponere. *Id. Heaut. 3. 1. 9.* Ubi animo esse omissa, & frivola in præsentia quæ essent, prima habere.

Princeps, principis, c. 3. ἀρχός, ἡγεμών, πρῶτος. Accipitur sæpe simpliciter pro eo, qui in aliqua re, aut ordine primus est, *primo*. *Cic. 2 de Orat. c. 13.* Herodotus princeps genus hoc ornavit. *Id. 1. de Invent. c. 14.* Exordium princeps omnium esse debet. *Liv. l. 21. c. 4.* Princeps in prælium ibat, ultimus conserto prælio excedebat. ¶ Sæpissime etiam sumitur pro eo, qui principem locum tenet, primarius, præcipuus, *principale*. *Hor. l. 1. ep. 17. v. 35.* Principibus placuisse viris, non ultima laus est. *Nep. in Att. c. 8.* Si principes illius ordinis pecunias contulissent. *Liv. l. 34. c. 44.* Principem Senatus P. Scipionem legerunt, &c. Est autem princeps Senatus, qui primo loco legitur a Censoribus in Senatu recensendo, quique primus omnium sententiam rogatur. *Cic. pro Dom. c. 25.* Civitatis longe princeps. *Id. 2. Div.* Eudoxus in astrologia facile princeps. *Id. 5. Fin. c. 3.* Philosophorum princeps Plato. *Id. l. 3. de Leg. c. 6.* Demetrius studiis doctrinæ, & regenda civitate princeps. *Plin. l. 8. c. 18.* Quasdam nos scimus principes feminas carnem eam degustare solitas. ¶ Est etiam nomen dignitatis, & accipitur pro eo, qui summa rerum potitur, *principe*. *Tac. 1. Ann. c. 1.* Augustus cuncta discordiis civilibus fessa nomine Principis sub imperium accepit. *Plin. in Paneg. c. 22.* Cum cernerent, cui Principi cives, cui Imperatori milites paruissent. ¶ Præterea princeps dicitur, qui auctor est, seu inventor alicujus rei. *Cic. pro Arch. c. 1.* Hunc video mihi principem bonarum studiorum extitisse. *Id. pro Cluent.* Princeps, & architectus sceleris. *Cæs. l. 5. B. G. c. 54.* Tantum apud homines barbaros valuit, esse repertos aliquos principes belli inferendi. ¶ In militia Principes erant milites robustioris ætatis, gravis armaturæ, qui secundo aciei loco collocabantur, ita dicti, quod robur exercitus in his præcipue secundi ordinis militibus positum esset, vel quod armis maxime insignes essent. Aliqui dicunt, ita appellatos esse, qui erant ex ditioribus, & nobilioribus Civium Romanorum. Iidem dicti sunt Antepilani, quia Pilanos, sive Triarios præcedebant. Dividebantur in decem centurias, quæ a decem Centurionibus regebantur, ut Hastati, & Triarii. Hinc primus Princeps, idest Princeps primæ centuriæ, secundus Princeps, &c. *Cic. ad Brut. ep. 8.* Cretensi bello, Metello Imperatore, octavum Principem duxit, idest octavam centuriam Principum. Vide *Liv. l. 8. c. 8.* ubi totam rem accurate describit. ¶ Posterioribus Reipub. temporibus, Vegetii ætate, principes primum locum in acie tenuere, ut videre est apud *eund. Veget. lib. 1. cap. 20.* & alibi.

Principalis, le, adject. *principale*, præcipuus, primus, ex principio proveniens, seu ex origine. *Quinctil. l. 3. c. ult.* Hanc quæstionem multi principalem, vocant ζήτημα. *Id. l. 3. c. 5.* Est tropus sermo a naturali, & principali significatione translatus ad aliam. *Cic. de Fato, c. 18.* Sed non principalibus causis, & perfectis, sed adjuvantibus, & proximis. ¶ Item ad principem pertinens, *del Principe*. *Tac. 2. hist. c. 59.* Paratus principalis. *Sueton. in Claud. c. 17.* Principalis majestas. *Plin. in Paneg. c. 36.* Principalia beneficia. ¶ Item spectans ad principes in militia. Hinc *Festus* scribit, principalem portam in castris dici, quod in eo loco est, in quo principes ordines tendunt.

Principalitas, atis, f. principatus. *Tertul. de anim. c. 13.* Habes animæ principalitatem. *Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 3.* Probabilia genere principalitatis.

Principaliter, adv. *principalmente*, ἀρχικῶς, ut decet principem. *Plin. in Paneg. c. 47.* Quid vitam, quid mores juventutis quam principaliter format? ¶ Ponitur etiam pro præcipue. *Ulpian. l. athletas, §. 1. de iis, qui not. infam.* Sive principaliter hoc negotium gerit.

Principatus, us, m. princeps locus, prima dignitas, *principato*. *Cic. 2. Offic. c. 19.* Eloquentiæ a majoribus nostris est in toga principatus datus. *Id. 6. Phil. c. 3.* Qui sibi detulerat ex latronibus suis principatum. *Id. Phil. 12. c. 4.* Belli sustinendi principatum tenet. *Id. Philip. 13.* Qui hujus belli ferret principatum. *Id. 1. de nat. Deor.* Theophrastus menti divinum principatum tribuit. *Id. Att. l. 13. epist. 13.* Penes ipsum est principatus. ¶ Speciatim dicitur de dignitate Principis. *Plin. in Paneg. cap. 7.* O novum, atque inauditum ad Principatum iter? *Cic. 3. Fin.* Quorum ordo proxime accedit, ut secundus sit ad regium principatum. ¶ Differunt autem Dominatio, & Principatus, quod illa tyranni est, & vi metuque subjectos continentis: hic cum dominatu aliquam libertatem miscet, & amari magis curat, quam metui. *Plin. ibid. c. 45.* Scis, ut sunt diversa natura Dominatio, & Principatus. ¶ Similiter a regno differt, cui rex cum regiis insignibus præest. *Sueton. in Calig. c. 22.* Nec multum abfuit, quin statim diadema sumeret, speciemque principatus in regni formam converteret. Verum admonitus, & principum, & regum se excessisse fastigium, &c.

Principialis, e, adject. qui est ex principio, ἀρχικός. *Lucret. lib. 5. vers. 246.* Scire licet, cœli quoque idem terræque fuisse Principiale aliquod tempus.

Principium, ii, n. *principio*, ראשית, Ger. *anfang*, Gal. *commencement*, Hisp. *principio*, *comienço*, ἀρχή, initium cujusvis rei, primus ille rerum omnium fons, unde cæteræ omnia fluxerunt. *Cic. 1. Tusc. c. 23.* Origo principii nulla est. ¶ Dicitur etiam de initio numeri, & temporis, de prima origine. *Cic. 1. de nat. Deor.* Quid est, cujus principium aliquod sit, nihil sit extremum? *Id. de Sen. c. 21.* Nec principium, nec finem habere. *Tac. 1. Ann. c. 69.* Tradit Plinius, stetisse apud principium pontis, grates legionibus habentem. ¶ Item de primis elementis, & propositionibus universalibus artium. *Cic. 1. de Leg.* Bene provisa, & diligenter explorata principia ponantur. ¶ Principium dicendi, est exordium orationis. *Cic. 1. de Or.* Ut exalbescam in principiis dicendi. *Sen. ep. 33.* Omissa principio rem aggrediar. ¶ Eleganter usurpatur in ablat. cum præpos. *a*, vel *in*. *Cic. Att. l. 7.* Vellem, a principio te audisse amicissime admonentem. *Id. de Or.* Quod in principio fieri in omnibus disputationibus oportere censeo. ¶ *Principio*, ablativ. est pro in principio, etsi aliqui adverbium esse

esse scripserint. Usurpatur tamen pro adv. primo, vel primum. *Cic. 1. Off. c. 4.* Principio generi animantium omni est a natura tributum. *Ter. Andr. c. 1. 18.* Te obsecro, principio ut ne ducas: sed si id non potes, saltem &c. *Plaut. Merc. 1. 1. 4.* Principio atque animus ephebis ætate exiit, h. e. cum primum. ¶ Ducere principium ab aliquo, est proficisci, descendere. *Ovid. 1. Met.* principium ducror a sanguine Teucri. Significat etiam derivare, deducere. *Cic. in Vatin.* Ducenda sunt omnium rerum magnarum principia a Diis immortalibus. ¶ Principium capessere, *principiare*. *Tac. Ann. 15. c. 49.* Principium tanti facinoris capessivere. ¶ Principia, orum, num. plur. & gen. n. *στρατόπεδον*, locus in castris, teste *Turn. ex Tac. l. 4.* ubi erant Prætorium, & tabernacula Legatorum, & Tribunorum militum, & signa legionum, ita dictus, quod ibi Principes, seu Duces exercitus habitarent, vel etiam quod in castris metandis principio locus iste designaretur, postea reliqua castra, ubi milites tenderent. *Budæus* principia putat fuisse locum in castris, ubi jus reddebatur. Quidam censent locum fuisse, ubi Principes, idest milites secundi ordinis, habitabant. *Liv. l. cit.* Et jura reddere in principiis sinebant. *Justin. l. 11. c. 6.* Ut, si principia castrorum cerneret. Adde *Nepot. in Eumen. c. 7.* ¶ Principia etiam pro ipsis Principibus legere est. *Cic. ad Brut. ep. 10.* Spes libertatis nusquam, nisi in nostrorum castrorum principiis est. Al. leg. *in nostrorum castrorum præsidiis*. *Veg. l. 2. de re mil.* Principalium militum, &, ut proprio verbo utar, principiorum nomine, ac dignitates, secundum præsentes matriculas, indicabo. ¶ Post principia locus in castris tutissimus erat. *Liv. l. 8.* Itaque nullus in acie locus tutior, quam post principia. *Id. l. 2.* Quæ ab tergo erant clivi, in quos post principia integris ordinibus tutus receptus fuit. ¶ Hinc *Post principia esse*, prov. dicitur, pro in tuto esse, citraque periculum. *Ter. Eun. 4. 7. 11.* Tu hosce instrue, ego hic ero post principia.

Principor, aris, dep. 1. principe sum, impero. *Lactant. l. 4. c. 13.* referens verba *Esaiæ Proph.* Erit in illa die radix Jesse, & qui exsurget principari in nationes.

Principans, tis, partic. principem agens, imperans. *Sidon. carm. 23. v. 90.* Natos eum genitore principantes. *Id. carm. 9. v. 48.* Regnis, principibusque principantem.

Prior, & us, o. 3. *primo di due*, *πρότερος*, nomen numerale gradus comparativi, ab antiquo *pri*, vel *pris*, quod a *πρὶν*, *prius*, *pristinum*. *Cic. in Brut. c. 53.* Sic ingenii, literarum, eloquentiæ, sapientiæ denique, etsi utrique primas, priores tamen libenter deferunt Lælio. *Id. pro Quint. c. 2.* Priore loco causam dicere. *Hor. l. 2. ser. sat. 4.* Et quod prius ordine verbum est. ¶ Nonnunquam de pluribus, quam de duobus usurpatum legimus, ut idem sit, ac primus. *Gel. l. 14. c. 7.* Quoties usu venisset, ut omnes isti Magistratus eodem tempore Romæ essent, qui eorum prior aliis esset. *Apul. l. 2. Flor.* Hippias e numero Sophistarum est artium multitudine prior omnibus. ¶ Accipitur etiam pro præcedenti. *Cic. l. 1. Fam. ep. 9.* Priore æstate efficere aliquid non potuisse. *Col. l. 4. c. 22.* Priore libro præcepimus. ¶ Hinc priores nostri. h. e. majores. *Plin. l. 3. ep. 4. Virg. 3. Æn.* ¶ Item pro superiore, majore, præstantiore. *Ter. Eun. 1. 2. 5.* Siquidem hercle possis nihil prius, neque fortius. h. e. nihil excellentius. *Ovid. ep. Herod. 18. v. 69.* A Veneris facie non est prior ulla, tuaque. *Vell. l. 2. c. 52.* Neque prius, neque antiquius quidquam habuit, quam &c. *Hor. lib. 5 sat. 5.* Causa quit prior. ¶ Item pro eo, qui in anteriori parte positus est. *Plin. l. 11. c. 37.* Priora, & terga. *Macrob. l. 7. Satur. c. 10.* Partes priores capitis.

Prioratus, us. m. *priorità*, prior dignitatis locus. *Tertul. adver. Valent. c. 4.*

Priorsum, & Priorsus, adv. in priorem, seu anteriorem partem. *Macrob. l. 7. Satur. c. 9.* Corpus aut accedit priorsum, aut retrorsum. Et *c. 13.* Priorsum pergere. *Claud. Mamert. l. 1. c. 18.* Movetur corpus priorsus, ac retrorsus.

Prisce, adv. *anticamente*, *ἀρχαίως*, antique. *Cic. pro Cæl. c. 14.* Utrum me secum severe, & graviter, & prisce agere mavis, an remisse, ac leniter, & urbane.

Priscianus, masc. e. Grammaticus Cæsariensis fuit, qui tempore Justiniani Principis floruit. Scripsit de Arte Grammatica ad Julianum Consulem, ad Cosroem vero Persarum Regem librum de Naturalibus Quæstionibus, Dionysiumque de situ orbis Latinitate donavit. Sunt, qui scribant, hunc ab initio Christianum, deinde Fidei desertorem fuisse. *Volater.* ¶ Theodorus Priscianus Medicus floruit Sæculo Christi IV. circa Valentiniani II. tempora, scripsitque de re medica libros quatuor, & alia, quæ extant.

Priscus, a, um, *antico*, קדמוני, Ger. *alt*, Gal. *ancien*, Hisp. *antiguo*, *ἀρχαῖος*, quod superiori ætate fuit, antiquus. *Cic. 3. de Or.* Et illud quod loquimur, priscum visum iri putat, si plane fuerit rusticanum. *Id. 3. de nat. Deor. c. 16.* Priscæ Græcorum literæ. *Id. 1. de Orat. c. 42.* Verborum prisca vetustas. *Id. de Univ. c. 11.* Prisci viri. ¶ Dicitur etiam de re, quæ nuper, sed non multo ante tempore transiit. *Hor. l. 3. od. 9.* Quid si prisca redit Venus? ¶ Priscæ Latinæ coloniæ appellatæ sunt, ut distinguerentur a novis, quæ postea a populo dabantur. *Fest.*

Prista, æ, masc. *πρίστης*, qui serra secat, aut securi findit: e *πρίζω*, seco, findo. *Plin. l. 34. c. 8.* Myron fecit & canem, & discobolum, & Persea, & pristas.

Pristinalis. V. Pistrinalis.

Pristinus, a, um, *primo*, *primiero*, *antico*, *παλαιός*, quod superioribus annis, mensibus, diebus, & nostræ memoriæ fuit. *Cic. 2. de Div.* Tum pristinis orbati muneribus hæc studia revocare cœpimus. *Id. pro Mil. c. 2.* Pristinus mos judiciorum. *Liv. l. 31. c. 2.* Pristinum animum erga aliquem transferre. ¶ Ponitur etiam pro prisco, antiquo. *Claud. in 2. Consul. Stilic. v. 114.* Pristina Romuleis infloruit artibus ætas. ¶ Dies pristinus, *il dì precedente* dies hesternus. *Curt. l. 8. c. 4.* Primus dies quietum iter præbuit, proximus ei nondum quidem procellosus, obscurior tamen pristino. *Gel. l. 10. c. 24.* Die pristini quoque eodem modo dicebatur, quod significabat, die pristino, hoc est priore.

Pristis. V. Pistrix.

Privantia, um, nom. partic. contrariorum genus, quod privativum appellant. *Cic. in Top. c. 11.* Sunt enim alia contraria, quæ privantia licet appellemus latine, Græce appellantur *στερητικά*.

Privatè, adv. idem ac privatim. *Cic. Att. l. 7. ep. 7.* Illud private non adscribis, & tibi ego. Rectius tamen alii leg. *Illud puta tu (vel puto) non ascribis*.

Privatim, adv. *privatamente*, Ger. *sonderlich*, Gal. *en privé*, *à part*, Hisp. *privadamente*, *ἰδίως*, non publice. *Cic. l. 1. Invent. c. 4.* Eloquentia & privatim, & publice homines perverse abutuntur. *Id. 5. Phil. c. 20.* Aut privatim gerere aliquid malunt, aut capessunt rempublicam. *Id. pro Rosc. Amer. c. 39.* Si hanc ei rem privatim S. Roscius mandavisset. *Sallust. in Catil. c. 11.* Vasa cælata privatim, & publice rapere. h. e. occulte. *Plin. l. 6. c. 17.* De iis privatim condidit volumen Amometus, *separatamente*.

Privatio, onis, f. *privazione*, *στέρησις*, actus privandi, vacuitas. *Cic. 1. Fin. c. 11.* Omnis privatione doloris putat Epicurus terminari summam voluptatem. Adde *l. 2. c. 9.*

Privativus, a, um, adject. *privativo*, qui habet vim privandi, *στερητικός*. *Gell. l. 13. c. 22.* Ne particula privativa est. Adde *l. 5. c. 12.*

Privato, *privatamente*, *in privato*, dativus, vel ablativus adverbii ritu positus, ut *manifesto*, *auspicato*, *merito*, &c. *Liv. in fragm.* apud *Priscian. lib. 15. pag. 1009. Putsch.* Privato nos tenuissemus.

Privatus, a, um, *privato*, *proprio*, *ἴδιος*, *ἰδιώτης*, quod uniuscujusque proprium est, nec est commune cum aliis. Est a *privus*, ut *ἰδιώτης*, ab *ἴδιος*. *Fest. Cic. 1. Off.* Deinde ut communibus utatur pro communibus, privatis ut suis. ¶ Privatæ feriæ dicebantur sacrorum propriorum, veluti dies natales, fulgurum procurationes, quæ fiebant pro familiis singulis, & hominibus. *Fest.* ¶ Privati etiam homines dicuntur, qui non sunt constituti in aliqua dignitate; & vita privata dicitur, quæ a muneribus publicis remota est. *Cic. 1. de Inv.* In fortuna quæritur, servus sit, an liber, pecuniosus, an tenuis, privatus, an cum potestate. *Id. de Sen. c. 7.* Nec vero solum in claris, & honoratis viris, sed in vita etiam privata, & quieta. *Id. Catil. 1. c. 1.* P. Scipio Pontifex maximus Ti. Gracchum privatus interfecit. Ubi notent Interpretes, Pontificatus officium proprie magistratum non esse. ¶ Tempore Monarchiæ respectu Imperatoris omnes dicuntur privati, licet Magistratum aliquem gerant. *Plin. in Paneg. c. 20.* Privatus videbaris, quamdiu imperator & alias esset. *Tacit. in Agric. c. 39.* Id sibi maxime formidolosum, privati hominis nomen supra principis attolli. Hinc apud *Suet. in Ner. c. 11.* privata spectacula dicuntur, quæ non eduntur ab Imperatore. ¶ Interdum privatus ponitur pro singulari. *Cic. pro Dom. cap. 17.* Vetant leges sacratæ, vetant XII. Tabulæ, leges privatis hominibus irrogari. Eadem habes *3. de Leg. c. 19.* Utroque loco alii leg. *privis*.

Privatus, a, um, *privato*, *spogliato*, *στερηθείς*, spoliatus, cui aliquid ademptum est. partic. a privo. *Ovid. 1. de Pont. ep. 1. v. 53.* Alter ob huic similem privatus lumine culpam Clamabat media se meruisse via.

Privatæ mulieres, hoc est privatæ. *Festus.*

Privernas, atis, adject. qui est ex Priverno oppido, ut Privernas fundus. *Cic. 2. de Or. c. 55.* Privernates, Priverni incolæ. *Plin. l. 3. c. 5.*

Privernum, i, n. 2. *Piperno*, *Πριούερνον*, opp. Volscorum, in Latio, in Campania, antiquius Roma, satis amplum, & saltum, prope Aufentem fl. & Pomptinas paludes, & Forum Appii. Dirutum fuit a Plautio Consule, quod Setiam, & Norbam oppida finitima infestasset. *Liv. l. 8.* Gignit vinum generosum. *Plin. l. 14. c. 6.*

Privernus, a, um, adject. Privernas, ut Privernus ager. *Cic. Agrar. c. c. 15.*

Privigna, æ, *figliastra*, filia mariti ex altera uxore, vel uxoris ex altero marito. *Cic. Att. l. 13 ep. 20.* De uxore Tuberonis, & privigna neque possum jam ebdere, &c.

Privignus, i, *figliastro*, Germ. *stiefsohn*, Gall. *beau fils*, Hisp. *alnado*, *πρόγονος*, filius mariti, vel uxoris, cujus prior conjux decessit. *Brut. Cic. l. 16. Fam. ep. 8.* Qui privigno minus tribuerit, quam Cicero, qui alieno tribuat. *Horat. l. 3. od. 24.* Privignis matre carentibus. ¶ Adjective positione. *Col. l. 10. v. 263.* Privignæque rogat proles.

Privilegiarius, ii, m. *privilegiato*, cui aliquod privilegium concessum est. *Ulp. l. sed an hoc, ff. quod cum eo, qui in al. pot.* si quis privilegiarius veniat.

Privilegium, ii, *privilegio*, Germ. *eine freyheit*, Gall. *privilege*, Hisp. *privilegio*, *νόμος ἴδιος*, lex privatis facta, sive lex ad privatos homines, singulosque pertinens, ut lex de imperio Pompeji, de exilio Ciceronis, &c. *Cic. 3. de Leg. c. 19.* In privatos homines leges ferri noluerunt. Id est enim privilegium. ¶ Est a *privus*, idest singulus, sive singularis, teste *Gel. l. 10. c. 20.* Quare apud *Cic. loc. cit.* quidam legere malunt *privis*. ¶ Irrogare privilegium alicui, est legem ferre contra privatum aliquem. *Cic. pro Sext. cap. 30.* Sic ferre privilegium de aliquo. *Id. Parad. 4. ad fin.* Familiarissimus tuus, inquit, de te privilegium tulit, ut si in opertum Bonæ Deæ accessisses, exulares. ¶ Interdum accipitur pro immunitate. *Plin. l. 10. ep. 56.* Habuisse privilegium, & vetustissimum morem, arbitrio suo Rempubl. administrare. *Leg. 1. Dig. de off. Præf. Præt.* privilegio subniam.

Privo, as, avi, atum, a. 1. *privare*, שכל, Germ. *berauben*, Gall. *priver*, Hisp. *privar*, *στερέω*, orbo, spolio, aliquid alicui aufero. *Cic. 5. Fin.* Qui dicitur oculis se privasse. ¶ Privare communi luce, est occidere. *Cicer. pro Quinct.* Ut per se afflictum, atque eversum propinquum suum non modo honestis partibus, verum etiam communi luce privaret. ¶ Pro liberare, subtrahere, eximere. *Id. Agr. 2. c. 4.* Non enim hoc exceptione unus afficitur beneficio, sed nunc privatur injuria.

Prius, adv. *prima*, *avanti*, *innanzi*, מקדם, Germ. *vorhin*, Gall. *premierement*, Hisp. *antes*, *πρίν*, *πρότερον*, ante, antea. *Cic. de Am.* Quem fuit æquius, ut prior introierim in vitam, sic prius exire de vita. *Id. Att. l. 4.* Nihil prius mihi faciendum putavi, quam ut tibi gratularer. ¶ Item potius. *Cæs. l. 3. B. C. c. 1.* Statuerat enim hos prius judicio populi debere restitui, quam suo beneficio videri receptos.

Priusquam, & Prius quam, adv. *prima che*, טרם, Germ. *ehe dann*, Gall. *avant que*, Hisp. *antes que*, *πρὶν ἤ*, antequam. Nam re vera duæ dictiones distinctæ sunt. Usurpatur cum indicativo, vel cum conjunctivo. *Cic. 1. Phil. c. 4.* Priusquam de Rep. dicere incipio. *Id. l. 9. Fam. ep. 26.* Priusquam me dormitum conferam. *Liv. l. 26. c. 3. in fin.* Priusquam dies comitiorum adesset, exulatum Tarquinios abiit.

Privus, a, um, singulus, sive singularis. *Lucil. apud Gel. l. 10. c. 20.* Calcitulæ accedant privæ centonibu' binis. *Lucr. l. 4. v. 568.* In privas quoniam se dividit cures. *Liv. l. 40. c. 41.* Ut privos lapides silices, privasque verbenas fecum ferrent. ¶ Interdum pro privato, sive proprio accipitur. *Horat. l. 1. ep. 1. v. 93.* Nauseat & locuples, quem ducit priva triremis. *Id. l. 2. sat. 5. v. 10.* turdus, Sive aliud privum dabitur tibi, devolet illuc, Res ubi magna nitet domino sene. h. e. eximium aliquid, & rarum. ¶ Item pro carente, sed rarius, *privo*. *Apul. de Deo Socrat.* Turba priva veræ rationis, inops religionis.

Pro, *avanti*, בעד, Ger. *fur*, Gall. *pour*, *au lieu*, Hisp. *por*, *πρό*, ante, prep. ex iis, quæ abl. serviunt, a Græca voce allata. *Cic. pro Mil.* illa præsidia, quæ pro templis omnibus cernitis. ¶ Interdum ponitur pro *in*. *Cic. 3. Fam. ep. 8.* Pro tribunali. Sic pro concione, pro rostris. *Cæs. Cic. Liv.* ¶ Interdum pro *juxta*, sive *secundum*, ut pro mea sapientia, pro meis viribus, pro reconciliata gratia, *Cic. in Fam.* Ut te pro tua admirabili, ac singulari sapientia de concordia civium agi velle arbitrarer. ¶ Interdum pro *causa*, sive *propter*, ut Pro mutuo animo, pro reconciliata gratia, id est causa mutui animi, & causa reconciliatæ gratiæ. *Cic. 1. de Or.* Quare omnes amare meritissimo pro ejus eximia suavitate debemus. ¶ Interdum pro *loco*, seu *vice*, ut Pecuniam ei dedi pro prædio. Sum pro Prætore, id est loco Prætoris. *Cic. 3. Off.* Non esse pro cive, qui civis non sit, rectum est non licere. *Id. pro Arch. c. 5.* Gerere se pro cive. ¶ Interdum defensionem notat. *Cic. 5. Tusc.* Non pro sua parte ita propugnant, ut vulnera excipiant? *Id. 3. Orat. c. 60.* Hic non pro me, sed contra me est. ¶ Interdum pro *tanquam* ponitur. *Cic. 6. Ver.* Cum jam pro damnato, mortuoque esset. *Id. 5. Tusc.* Id sumunt pro concesso, & probato. ¶ Conjungitur etiam cum quibusdem particulis, ut *Pro eo ac*, *Pro eo atque*, & significat ita ut, perinde ut. *Serv. Sulp. Cic. l. 4. Fam. ep. 5.* Sane quam pro eo, ac debui, graviter, molesteque tuli. *Ulp. l. ad testium, §. si quis, ff. qui testamenta facere possunt.* Pro eo est, atque si adhibitus non esset. ¶ Item cum *eo ut si*. *Cic. de Inv.* Pro eo, ac si concessum sit, concludere oportebit argumentationem. ¶ Item cum *eo quod*. *Cic. 1. de Or.* Pro eo, quod nomen ejus magna erat apud omnes gloria. ¶ Item cum *eo quomodo*. *Cic. Fam. l. 13. ep. 7.* Pro eo tamen id habeamus, quomodo a te data sit opera, ut impetraremus. ¶ Item cum *eo quantum*, vel *quanti*. *Cic. de Fin. l. 4. c. 21.* Ea pro eo, quantum in quibusque sit ponderis, æstimanda sunt. *Id. in Fam. l. 3. ep. 3.* Equidem pro eo, quanti te facio, quicquid feceris approbabo. ¶ Item cum *ut*, pro *perinde ut*. *Cic. 4. Ver. c. 34.* Prout Thermitani hominis facultates ferebant. ¶ *Pro tempore*, h. e. ut tempus fert, aut permittit. *Liv. l. 30. c. 10.* His raptim pro tempore instructis. ¶ *Pro se quisque*, h. e. quantum quisque valet. *Virg. 12. Æn. v. 552.* Pro se quisque viri summa nituntur opum vi. *Cic. 3. Off.* Pro se quisque, quod ceperat, afferebat. ¶ *Pro mea parte*, eundem fere sensum habet. *Cic. Fam. 13. ep. 15.* Quibus aliquid fortasse opis ago pro mea, tu pro tua, pro sua quisque parte ferre potuisset. Sic pro virili parte. *Id. pro Sext. c. 66.* ¶ *Pro re*, h. e. prout res postulat, vel permittit. *Lucret. l. 2. prope fin.* Quisque suum pro re consortem mœstus humabat. ¶ *Plaut. Men. 2. 2. 24.* Pro sano loqueris. h. e. perinde ac si sanus sis. Adde *Cæs. l. 2. B. G.* ¶ Pro facto, pro certo, pro comperto habere, *tener per fatto*, *per certo*. *Cic. Quintil. Liv.*

Pro, vel proh, ut aliqui scribunt, *ὦ*, *ὤ*, interjectio admirantis, & exclamantis. Construitur cum nominat. vel potius vocat. *Cic. pro L. Man.* Pro Dii immortales, tanta ne &c. *Id. 2. Phil.* Quæ res, pro sancte Jupiter, in terris est gesta major? ¶ Vel cum acc. *Cic. de Am.* Nam qui est, pro Deum fidem, atque hominum, qui velit, &c.? ¶ Est etiam interjectio indignantis. *Ter. Adelph. 3. 3.* Pro Jupiter, hominis stultitiam! ¶ Cum genitivo. *Tertul. de pænit. c. ult.* Pro mali tractationis!

Proædificatum dicitur, quod ex privato loco in publicum solum processit. *Fest.*

Proago-

Proagogion, ii. 2. προαγωγεῖον, productio, prostitutio, a προαγωγεύω, produco, prostituo, lenocinium facio. Sueton. in Ner. c. 28. Super ingenuorum proagogia, & nuptarum concubinatus Vestali virgini Rubriae vim intulit. Alii leg. pædagogia.

Proamita, æ, proavi mei soror. Cajus, l. 1. ff. de gradibus.

Proatio. V. Praeatio.

Proagorus, ri, masc. προήγορος, Graece significat eum, qui ante alios verba facit: apud Siculos autem nomen fuit primi Magistratus. Cicer. Verr. 4. c. 23. & 39.

Proauctor, oris, m. προπάτωρ, progenitor, princeps, quasi procul, & longa origine auctor. Sueton. in Claud. c. 24. Appium Caecum generis sui proauctorem.

Proavia, æ, f. bisavola, προμάμμη, avi, vel aviae mater. Sueton. in Calig. c. 10. In Liviae Augustae proaviae suae contubernio mansit.

Proavitus, a, um, adject. qui est a proavis, ut proavita rura. Stat. l. 4. Silv. 4. v. 83. Proavita regna. Ovid. 13. Met. v. 416.

Proavunculus, i, m. proavi frater. Paulus l. 10. Dig. de gradib. & affin.

Proavus, i, bisavolo, bisavo, Ger. ein ane, Gal. bisayeul, Hisp. bisabuelo, πρόπαππος, pater avi paterni, vel materni, a pro, & avus. Cic. in Brut. De duobus avis jam diximus, Scipione, & Crasso, & de tribus proavis.

Proba, æ, f. probatio, specimen, indicium, prova. Imperatores Valent. & Valens l. unic. Cod. de strator. Ut stratoribus unus tantum solidus probae nomine poscere-tur. Ammian. l. 22. c. ult. Annonae militaris indicia, ut ipsi nominant, probam.

Probabilis, le, o. 3. probabile, πιθανός, quod licet fortasse non sit verum, videtur tamen rationibus probari posse. Cicer. 1. de Invent. Probabile autem id est, quod fere fieri solet, aut quod in opinione positum est, aut quod habet in se ad haec quandam similitudinem, sive id falsum est, sive verum. Id. in Parad. cap. 1. Nihil est tam incredibile, quod non dicendo fiat probabile. Tac. 6. Ann. c. 14. Nullas probabiles causas longinquae peregrinationis afferebat. Gel. lib. 20. cap. 1. Edictum probabile, ragionevole. Valer. Max. lib. 6. c. 2. Libertas vulgi auribus gratior, quam sapientissimi cuiusque animo probabilior est. ¶ Probabilis orator dicitur, cujus ingenium & eloquentia probari, ac placere debet. Cicer. 2. de Or. c. 36. Semper ego existimavi, jucundiorem, & probabiliorem oratorem fore, qui quam minimam artificii alicujus significationem daret. Id. de clar. Orat. P. Autronius voce peracuta, atque magna, nec alia ulla re probabilis.

Probabilitas, atis, probabilità, πιθανότης, verisimilitudo. Cic. 4. Acad. c. 24. Quae nos fallerent probabilitate magna.

Probabiliter, adv. probabilmente, εἰκότως, verisimiliter. Cic. 2. de Div. Illa cur eveniant, quis probabiliter dixerit? Liv. l. 33. c. 48. Multa in eam partem probabiliter argumentatus. Vellei. l. 2. c. 46. Consulatum alterum iniere, qui neque petitus honeste ab iis, neque probabiliter gestus est. h. e. ut probari Reip. posset. Valer. Max. l. 2. c. 8. n. 2. Probabilius Lutatius, quod &c.

Probamentum, i, n. prova, probatio. Martian. Capell. l. 7. Indubitabile probamentum. Adde leg. ult. Cod. Theodos. de prædiis navicular.

Probatio, onis, f. esame, prova, δοκιμασία. Varr. l. 2. R. R. c. 20. De quadrupedibus prima est probatio, qui idonei sint boves. ¶ Item demonstratio, ut probatio firma, Quintil. l. 5. c. 10. probationes potentissimae, Id. l. 2. c. 10. ¶ Item approbatio, approvazione. Cicer. pro Pont. c. 4. Falsum est, ob probationem pretium datum, cum multa improbata sint. ¶ Item tertia orationis pars, quae & confirmatio dicitur, & fides orationis. Quintil. l. 3. c. 9. (al. 11.)

Probativus, a, um, ad probandum pertinens, ut Probativae quaestiones, apud Quintil. declam. 299.

Probator, oris, qui probat, vel laudat. Cicer. 2. Phil. c. 12. Quid interest inter suasorem facti, & probatorem? Ovid. 2. de Pont. epist. 2. v. 105. Ingenii certe saepe probator eras.

Probatorius, a, um, ad probandum pertinens. Probatoria absolute, lettera testimoniale, attestatio, qua quis idoneus & probatus ostenditur, qui in ordinem aliquem adsciscatur. Impp. Constantin. & Constans l. 12. Cod. tit. 58. Leg. 1. Impp. Theodos. & Valent. ibid. tit. 60. leg. 6. &c.

Probatus, a, um, nom. ex particip. provato, conosciuto per prova, δοκιμασθείς, approbatus, probus, spectatus. Cicer. pro Caecin. c. 4. Caesennia summo loco nata, & probatissima foemina. Id. in Top. Nam & ingeniosos, & opulentos, & aetatis spatio probatos, dignos, quibus credatur, putant. Liv. l. 27. c. 8. Ita repente exuit antiquos mores, ut nemo tota juventute haberetur probatior primoribus patrum. Marcel. ad Cic. l. 4. Fam. ep. 11. Gratulatio tua est mihi probatissima. h. e. jucundissima, gratissima. Cic. Verr. 3. Homo scilicet aut industria, aut opera probata. ¶ Ovid. 15. Met. Crimen sine teste probatum. h. e. confirmatum, & clarum.

Probe, adv. bene, καλῶς, bene, recte, praeclare, perfecte. Cic. in Or. Thucydides res gestas narrat graviter sane, & probe. Id. 3. de Or. c. 50. Quod si Antipater ille Sidonius, quem tu probe Catule meministi. Id. Fam. 2. ep. 12. Probe scire. Id. Att. l. 13. De aquaeductu probe fecisti. ¶ Apud Comicos cum omnibus sensibus conjungitur, idemque valet, ac valde, & omnino. Plaut. Amph. 1. 1. 162. Quem probe percusseris. Id. ibid. v. 126. Appotus probe. Id. Capt. 3. 4. 102. Perno proba. Ter. Adelph. 3. 3. 65. Hoc vitio datur. Sy. Probissime.

Probianus, a, um, ad Probum aliquem, nomen propr. pertinens. Lamprid. in Alex. Severo, c. 40. Purpura, quae vulgo Probiana dicitur, idcirco quod Aurelius Probus id genus conchis repperisset.

Probitas, atis, bontà, יושר, Ger. frombkeit, Gal. bonté, Hisp. bondad, χρηστότης, bonitas, Cic. pro Planc. Virtus, probitas, integritas in Candidato, non linguae volubilitas, non ars, non scientia requiri solet.

Probiter, adv. idem, ac probe, apud vet. Varro apud Non. c. 11. num. 23. Seque opifice, non probitas stiepere.

Problema, atis, n. problema, questione, πρόβλημα, propositio interrogationem annexam habens. Sueton. de illustr. Grammat. c. 4. Institutionum ad eloquentiam parandam quaedam genera, ut problemata, periphrases, elocutiones, &c.

Probo, as, avi, atum, a. 1. provare, approvare, lodare, בחן, שבח, Ger. loben, schetzen, Gal. prouver, approuver, Hisp. provar, alabar, δοκιμάζω, meo judicio probum, seu rectum censeo, commendo. Cic. 2. Fin. Quod ne in ipsis quidem Philosophis magnopere unquam probavi. Idem Att. l. 9. Audio, a bonis viris hanc cunctationem nostram non probari. Id. in Parad. Ea sentit, quae non probantur in vulgus. h. e. quae vulgus non probat. ¶ Majorem vim habet, quam laudo. Nempe laudamus verbis, probamus animi sententia. Cic. l. 7. Fam. ep. 1. Teque, & istam rationem otii tui & laudo vehementer, & probo. ¶ Probare quoque pro persuadere ponitur, seu efficere, ut quod facimus, vel dicimus, aliis probum rectumque videatur. Et tunc saepe construitur cum accus. & dat. Cic. 1. Verr. Ut, si in hac causa nostrum officium ac diligentiam probaverimus. Id. pro Syll. Si mei facti rationem vobis, constantiamque hujus officii ac defensionis probavero. Id. pro Lig. c. 1. Qua in legatione & civibus, & sociis ita se probavit, ut &c. hoc est mores suos, & naturam ita probatam reddidit. Id. Att. l. 16. Quibus de meo celeri reditu non probabam: idest qui causam mei reditus tam celeris non accipiebant. Id. de Sen. Mihi, & Flacco neutiquam probari potuit tam flagitiosa & tam perdita libido. ¶ Accipitur etiam pro argumentis demonstrare, argumentando planum facere. Cic. 2. de Orat. Qui nullam unquam in aliis suis disputationibus rem defendit, quam non probarit. ¶ Item pro tentare, experimentum facere. Petron. in fragm. Tragur. c. 70. edit. Burman. Mucronem cultri ad buccam probare.

Probole, es, f. προβολή, prolatio, emissio, editio. Tertul. de praescriptiom. c. 46. & advers. Prax. c. 8.

Proboscis, idis, f. proboscide, προβοσκίς, ast, ut Nonius definit c. 1. n. 241. porrecta corporis pars inhaerens naribus, quae, excepto homine, in aliis animalibus invenitur, al. promuscis. Est a πρό, ante, & βόσκω, pasco. Varro apud Non. Calvum esse factum ericium e pilis albis cum proboscide. ¶ Speciatim dicitur de elephanti rostro. Plin. l. 8. c. 7. Proboscidem eorum facillime amputari, Pyrrhi praeliorum experimentis patuit. Flor. l. 1. c. 18. Unius proboscide obscissa, mori posse beluas ostenderat.

Probrose, adv. con villania, cum probro. Gell. l. 17. c. ult. Cum Demostheni, quod fugerat, probrose objiceretur. Adde Senec. controv. 2.

Probrosus, a, um, vituperoso, נבל, Germ. verwerslich, Gal. plein d'injures, deshonneste, Hisp. denostado, ἐπονείδιστος, ignominiosus. Cic. 3. Verr. Ut simul illam quoque ejus vocem probrosam agnoscatis. Tacit. Ann. 3. c. 68. Vita probrosus. Id. Ann. 14. c. 48. Factitare probrosa carmina adversus principem. Plin. l. 22. c. 6. Quo nihil probrosius duco. Lamprid. in Heliog. c. 18. Probrosissima mulier.

Probrum, i, disonestà, vituperio, villania, נבלה, Germ. schand, Gal. vilenie, injure, Hisp. denuesto, αἶσχος, quicquid virtuti consentaneum non est. Accius apud Fest. Qui, nisi probrum, omnia alia indelicta existimant. Transtulit Stoicum isthoc, ἀλλ' οὐδὲν καλὸν, εἰ μὴ αἰσχρόν. Cic. pro Rosc. Amer. Suopte esse cum probro atque dedecore. ¶ Fere autem usurpatur pro stupro. Unde lex fuit apud Romanos, ut probrum virginis Vestalis capite puniretur, Festo teste. Plaut. Amph. 2. 2. fr. 2. v. 23. Nam Amphitruo actutum uxori turbas conciet, atque insimulabit eam probri. Suet. in Caes. c. 43. Qui digressam a marito post biduum statim duxerat, quamvis sine probri suspicione. ¶ Sumitur etiam pro infamia, dedecore, quod ex scelere consequi solet. Cicer. in Vatin. Quanto illis probro futurum sit, si te defenderint. Terent. Phorm. 5. 4. 6. Etiis in probro. ¶ Item pro convicio, maledicto, contumelia. Cic. Att. l. 11. Epistolae mihi legerunt plenas omnium in me probrorum. Idem pro Cal. c. 18. Probrum alicui inferre. Id. 2. de Orat. c. 70. Probrum objicare. Tac. 2. hist. c. 48. Probro respergi. ¶ Gell. l. 5. c. 2. Animalia ejusmodi spurca, atque probra. h. e. probrosa.

Probus, a, um, buono טוב, Ger. fromb, Gal. bon, Hisp. bueno, χρηστός, ἀγαθός, bonus, integer, religiosus, castus, officiosus. Cic. 2. de Or. Ut probi, ut bene morati, ut boni viri esse videantur. Id. pro Cluent. Neque hoc homine sanctior, neque probior esse quisquam potest. Plin. l. 4. ep. 9. Juvenis probissimus. ¶ Dicitur etiam de rebus inanimatis, & tunc ponitur pro bene constituto, praestanti, excellenti. Cic. 2. Acad. Si jam ex hoc loco proficiscatur Puteolos probo navigio, bono gubernatore. Id. 1. Off. Sic in ipso joco aliquod probi ingenii lumen eluceat. Liv. l. 22. de argento. Id quia probum non esse Quaestores renuntiaverant. Col. l. 8. c. 2. Probus color. Id. de arb. c. 3. Probus sapor. Plaut. Pan. Proba merx.

Procacia, æ, f. procacitas, audacia in petendo. Auson. ep. 22. Quod nihil poscente me abnuis, magis auget procaciam, quam retundit.

Procacitas, atis, petulanza, חוצפה, Ger. muttwil, Gal. effronterie, Hisp. desverguença, τὸ θρασύ, ὕβρις, petulantia. Cic. l. 4. de Rep. apud Non. c. 2. n. 89. deducit a procando, idest poscendo, his verbis: Itaque a petendo petulantia, a procando, idest poscendo procacitas nominata est. Id. in Sallust. Ne in idem jocularis vitium procacitatis, quod huic objicio. Id. ib. Non enim procacitate linguae vitae sordes eluuntur.

Procaciter, adv. petulantemente, ἀσελγῶς, proterve, petulanter. Curt. l. 8. c. 1. Finem procaciter orto sermoni imponere. Id. ib. Procacissime patris tui memoriae illudunt. Liv. l. 28. c. 24. Procacius stipendium flagitare, quam ex modestia militari.

Procalare, provocare. Festus.

Procapis, progenies, quae ab uno capite procedit. Festus.

Procas, & Proca, æ, masc. 1. Πρόκας, filius Aventini, decimus tertius Rex Albanorum. Habuit duos filios, Numitorem, & Amulium. Annos viginti tres regnavit. Ovid. 14. Met. v. 622. Jamque Palatinae summam Proca gentis habebat. Virg. 6. Æn. v. 767. Proximus ille Procas, Trojanae gloria Gentis.

Procatio, onis, f. actus procandi, & ad stuprum illiciendi. Apul. in Apolog. Cum in hoc statu res esset, inter procationes matris, & metum filii.

Procax, acis, o. 3. petulante, עזות, Ger. geil, Gal. effronté, Hisp. desvergonçado, θρασύς, petulans, qui alios vel factis, vel dictis laedit, qui mordaciter, & injuriose loquitur, item qui impudenter petit. Nam Non. c. 1. n. 89. ex Cic. l. 4. de Rep. derivat a procando, idest poscendo. Hinc Festus ait, meretrices procaces dici, quod assidue poscant. Cic. pro Cal. Ut non solum meretrix, sed etiam procax videatur. Suet. in Othone, c. 2. In prima adolescentia prodigus & procax. Columel. l. 7. c. 3. In foeminas procacior. Tacit. 2. hist. c. 87. Procacissima lixarum ingenia. ¶ Transfertur etiam ad inanimata. Virg. 1. Æn. Ponitusque procacibus Austris, idest saevientibus, vel impudentibus.

Procedens, entis, o. partic. a procedo. Cic. 3. Tusc. Quod ita esse dies declarat, quae procedens ita mitigat, &c. ¶ Tempore procedente, idest successu temporis. Plin. l. 3. ep. 20. Ne procedente tempore ex ipso remedio vitia nascantur.

Procedo, is, essi, essum, neut. 3. procedere, andare innanzi, יצא, Ger. herfurgehen, Gal. proceder, marcher avant, Hisp. proceder, προβαίνω, ultra cedo, ultra eo, progredior. Cic. 1. de Divin. Cum purpurea veste processit. Id. in Brut. Processerat in Solem, & pulverem, non ut e militari tabernaculo, sed ut e Theophrasti doctissimi hominis umbraculis. Id. pro Sext. c. 31. Huic ad urbem venienti tota obviam civitas cum lacrymis gemituque processerat. ¶ Nascentes procedere in pedes, idem est ac pedibus gigni, idest fortuna ita nasci, ut pedes ex utero priores emergant. Plin. l. 7. c. 8. In pedes procedere nascentem, contra naturam est. ¶ Translate sumitur pro excurrere, prætarire. Sallust. in Jugurth. Ubi plerumque noctis processit. ¶ Item pro crescere. Cic. Famil. 11. epist. 25. Altera jam pagella procedit. Plin. l. 8. ep. 6. Ambitio, & procedendi libido. h. e. sui amplificandae dignitatis. Rursus Cic. 5. Phil. An hoc vadis puer, si aetate processerit, non videbis? Id. in Brut. Is processisset honoribus longius. ¶ Item pro pervenire. Cic. de Senect. c. 14. Usque ad adolescentiam meam processit aetate. ¶ Item pro proficere. Cicer. 3. Fin. Qui tum in Philosophia, tum in optimo genere Philosophiae tantum processerit. Id. 4. Fin. Qui natura, doctrinaque longe ad virtutem processissent. ¶ Item pro bene, vel male cadere, sive accidere, cedere. Plaut. Capt. 3. 1. 7. Nec cui minus procedat, quicquid facere acceperit. Cic. l. 12. Fam. ep. 9. Omnia, ut spero, prospere procedent. Cal. Cic. l. 8. ep. 12. Quibus cum parum procederet, ut &c. Tacit. Ann. 11. c. 60. Ut ferro grassaretur, quoniam venenum non processerat. Sic procedere consilia dicuntur, quae prospere succedunt, apud Liv. l. 24. c. 26. ¶ Item pro in utilitatem cedere, prodesse. Cato R. R. c. 148. Quot dies per dominum mora fuerit, quominus vinum degustet, totidem dies emptori procedent. ¶ Item pro simplici cedere, longe inferiorem esse. Ovid. Heroid. epist. 9. v. 109. Illi procedit rerum mensura tuarum: Cede bonis; heres laudis amica tuae. ¶ Item pro locum habere. Pompon. l. si mulier, §. item si mulier, ff. ad S. C. Vellejanum. Et hoc procedit, sive ipse creditor emerit. ¶ Stipendia militibus procedere, idest prompte numerari. Liv. l. 25. Ne perinde stipendia procederent, correrro le paghe. ¶ Usurpatur etiam impers. Caes. l. 1. B. C. Tali dum pugnatur modo, lente ac paulatim proceditur. ¶ Procedere via, & ratione, camminar con metodo. Cic. 1. Fin. c. 8. Primum constituam, quid, & quale sit id, de quo quaerimus; non quo ignorare vos arbitrer, sed ut ratione & via procedat oratio.

Proceleusmaticus, m. 2. προκελευσματικός, pes ex quatuor syllabis brevibus constans, ut Abiete, Reticulus, &c. Aliqui dictum volunt a πρό, ante, & κελεύω, jubeo, quasi primitus jussum, eo quod in sacris Minervae carmen quoddam hoc pedum genere constans primo loco cani jubebatur. Hinc Proceleusmaticum metrum, apud Diomed. l. 3.

Procella, æ, f. 1. procella, tempesta, burrasca, סער, Ger. sturmwind, Gal. tourmente, Hisp. tormenta, θύελλα, est vis venti cum pluvia, sed in mari potius, quam in terra, a procellendo, hoc est porro, sive longe movendo, quia longe dimovet. Serv. ad 1. Æneid. v. 102. Stridens Aquilone procella. Cic. 2. Offic. Primum ab inanimis procellas, tempestates, naufragia, ruinas, incendia &c. ¶ Translate accipitur pro molestia, perturbatione, aerumna. Cic. pro Cluent. cap. 56. Vita tranquilla & quieta, remota a procellis invidiarum.

Procello, is, culi, ulsum, a. 3. muovere, προωθέω, porro, sive longe cello, hoc

sit moveo, percutio, ab antiquo *cello*, quod a κέλλω, *moveo*. *Serv. in* 1. *Æn.* Procella est vis ventorum cum pluvia, ab eo quod omnia procellat, hoc est, moveat. Hæc *Servius*. Alia exempla ex *Plin. jun.* & *Plaut.* V. in *Procello*.

Procellōsus, a, um, *procelloso*, θυελλώδης, procellis plenus. *Liv. l.* 40. *c.* 2. Ver procellosum eo anno fuit. *Ovid. Heroid. ep.* 2. Procellosi venti. *Senec. Med. v.* 415. Mare procellosum.

Procēre, adv. προμηκῶς, prolixe. *Cic.* 3. *de Or. c.* 59. Brachium procerius projectum, quasi quoddam telum orationis.

Procēres, um, m. 3. ἔξαρχοι, πρωτεύοντες, ut *Charisius l.* 1. interpretatur, principes civitatis, a προέχειν, *eminere*. Sed dicitur de viris primariis in quovis ordine. *Liv. l.* 2. *c.* 45. proceres Latinorum. *Lucan. l.* 7. *c.* 89. Proceres castrorum. *Silius l.* 11. *v.* 142. Proceres rerum Paulus, & Flaminius. *Virg.* 3. *Æn.* Delectos populi proceres. ¶ Translate *Plin. l.* 9. *c.* 17. Nullum expirantem versicolori quadam, & numerosa varietate spectari, proceres gulæ narrant. ¶ Repertus & in num. sing. *Juven. sat.* 8. *v.* 26. Agnosco procerem. *Capitolin. in Maximino, c.* 2. In prima pueritia fuit, pastor nonnumquam procer. ¶ *Servius ad* 1. *Æn. v.* 740. scribit, proceres etiam dici extantes trabium partes, hoc est mutulos.

Procērĭtas, atis, *lunghezza*, μῆκος, prolixitas, staturæ altitudo, a *procerus*. *Cic. de Sen. c.* 17. Proceritates arborum. *Plin. l.* 2. *c.* 78. Proceritas corporum. *Apul. l.* 5. *A. A.* Proceritas spetit, h. e longitudo. *Cic. in Orat. de Oratione*. Pluis omnino numerus tum incitatius brevitate pedum, tum proceritate tardius. h. e. cum plures syllabæ producuntur.

Procērĭtūdo, inis, f. proceritas. *Solin. c.* 1. (*al.* 5.) Sobolem nostri temporis decus veteris proceritudinis perdidisse.

Procersĭtus, a, um, *συμφόρητος*, malo spiritu afflatus, furiosus. *Plaut. Pœn.* 3. 1. 25. Neque uns populus procersitus insectabit lapidibus. Rectius aliæ editiones *procervitus*. h. e. tanquam cerritos lapidibus insectabit.

Procērŭlus, a, um, adject. *lunghetto*. *Apul. l.* 2. *Florid.* Protarula leva distantibus digitis.

Procērus, a, um, *lungo*, *alto*, גבוה, *Ger. hoch*, *Gal. long*, *haut*, *Hisp. largo*, *alto*, ἐπιμήκης, prolixus, in longitudinem, vel altitudinem productus, a προέχειν, *eminere*. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 1. Procero corpore sues. *Sueton. in Calig. c.* 47. Gallus quisque procerissimus ad pompam triumphi lectus. *Horat. l.* 3. *carm. od.* 25. Proceras manibus vertere fraxinos. *Cic.* 3 *de Orat.* Post anapæstus procerior quidam numerus effloruit. *Id.* 1. *de Leg. c.* 5. Sic nos inter has procerissimas populos, in viridi, opacaque ripe inambulantes, &c. ¶ Proceræ syllabæ sunt, quæ longam vocalem habent. Ita *Diomed. l.* 2. *ex Varrone, pag.* 423. *Putsch.*

Processĭo, onis, f. idem quod processus. *Cic. pro Leg. Man. c.* 9. Ex iis locis a militibus nostris reditus magis maturus, quam processio longior quærebatur. Alii leg. *processus*. *Veget. l.* 2. *de R. milit. c.* 22. Cornicines canunt, quoties in omnibus exercitiis, & processionibus custoditur. *nella marchia*.

Processus, a, um, particip. passiv. a procedo, *avanzato*. *Hirt. de B. Afric. c.* 75. Cæsar processus a suis castris. Alii rectius *progressus*. *Scribon. Larg. Composit.* 100. In processa ætate.

Processus, us, m. *progresso*, הצלחה, *Germ. fortgang*, *Gal. avancement*, *Hisp. pro cesso*, προβασις, progressus, progressio. *Cic. in Brut.* Itaque tantos processus efficiebat, ut evolare, non excurrere videretur. *Suet. de Cl. Grammat. c.* 10. Se in Græcis literis magnum processum habere. ¶ Item pro eventu, & successu. *Sen. ep.* 116. Quæruntur & de consiliis, & de processibus suis.

Procestrĭum, ii, n. Procestria apud *Festum* dicuntur loca aperta in ædificiis, vel in muro, in quæ proceditur (*loggie*, *altane*). Ælius procestria dicit esse ædificia extra portam. Artorius propugnacula quæ sunt ante castra. Hæc *Festus*. *Plin. l.* 5. *s.* 17. Post hanc cubiculum cum procestrio, altitudine æstivum, munimentis hibernum. Alii leg. *cum procætone*.

Prochosagrios, ὠλεγχι ἄγριον, herba saxifraga. *Apul. de herb. c.* 97.

Prochyta, æ, seu Prochyte, es, f. 1. *Prochita*, *Procida*, Προχύτη, ins. Regni Neapolitani, in mari Tyrrheno, in ora Campaniæ, in sinu Puteolano, Ænariæ proxima, angusto freto discreta, cui olim juncta fuisse putatur. Dicta est Prochyta quasi profusa, a προχέω, *profundo*, quod emerserit provolutis in mare montibus. Narrant enim Ænariæ, seu Inarimes vicinæ insulæ montem terræmotu concussum insulam hanc fuisse. *Plin. l.* 2. *c.* 88. & *l.* 3. *c.* 6. Sed *Dionysius l.* 1. scribit, Prochytam dictam esse a nutrice Æneæ ejusdem nominis. *Virg.* 9. *Æn.* Tum sonitu Prochyta alta tremit.

Procĭdentĭa, æ, f. πρόπτωσις, actus procidendi, abscessus, genus morbi, cum pars quædam corporis prolabitur extra suum locum naturalem. Itaque procidentia oculi dicitur, cum ingens inflammatio tanto impetu erumpit, ut oculos sua sede propellat. Ita describitur a *Celso l.* 6. *c.* 6. Procidentia ani, seu sedis est, cum rectum intestinum extra sedem procidit. Sic procidentia vulvæ, uteri, &c. *Plin. l.* 23. *s.* 9. Myrtus utilis procidentiæ vulvarum. ¶ Usurpatus & in plur. numero, & neutro genere. *Id. l.* 24. *c.* 11. Radix rosmarini sanat procidentia sedis.

Procĭdo, is, cidi, casum, n. 3. *cadere*, *gittarsi a terra*, נפל, *Ger. niderfallen*, *Gal. tomber*, *Hisp. caer*, *echarse a los pies*, προπίπτω, pronus cado, procumbo. *Liv. l.* 31. Muri quoque pars ariete incusso subruta, multis jam locis procideret. *Plin. l.* 16. *c.* 5. Glandem in alienum fundum procidentem licet colligere. *Horat. Epod.* 17. Postquam rex procidit pervicacis ad pedes Achillei. ¶ Procidere etiam dicuntur membra quædam corporis, quæ morbo, aut ictu, aut alia de causa naturalem situm exeunt. V. *Procidentia*. *Plin. l.* 20. *c.* 20. Porcilaca imponitur, si procidant oculi, foliis tritis cum corticibus fabæ. *Id. l.* 23. *c.* 6. Decocto cucumerum foventur, si procidant vulvæ, & interanea.

Procĭdŭus, a, um, quod procidit. *Plin. l.* 20. *s.* 20. Infantium cerebro imponitur, umbilicoque prociduo. *Id. l.* 28. *c.* 10. Sedes procidua. h. e. Procidentia laborans. V. *Procidentia*.

Procĭēre, est postulare, petere. *Liv. apud Fest.* Matrem procitum plurimi venerunt.

Procinctus, a, um, ἐν παρασκευῇ καθεστὼς, paratus, expeditus, partic. a procingor, ut Classis procincta. *Fest.* Procincta classis dicebatur, cum exercitus cinctus erat Gabino cinctu, confestim pugnaturus. Vetustius enim fuit multitudinem hominum, quam navium, classem appellari. *Id. alio loco*, Procinctam classem, idest paratam ad bellum militum multitudinem, Diali Flamini videre non licuit. *Gell. l.* 1. *c.* 11. Cum procinctæ igitur classes erant, & instructa acies.

Procinctus, us, m. *procinto*, *apparecchio*, παρασκευή, ἑτοιμασία, apparatus bellicus, illa præparatio, quæ fit ab iis, qui in expeditionem profecturi sunt, aut ad prælium exituri, & generatim quicquid paratum est, antequam aliquid fiat. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Ex quo in procinctu testamenta perierunt. *Plin. l.* 23. *c.* 1. Ad procinctum tendere. ¶ In procinctu stare, est accinctum esse. *Quinctil. l.* 12. *c.* 9. Quemque armatum semper, ac velut in procinctu stantem. ¶ Sæpe translate usurpatur. Hinc in procinctu facere, pro expedite, & celeriter. *Ovid. l.* 2. *de Ponto, el.* 9. Hæc in procinctu carmina facta puta. ¶ Hinc etiam dicimus, nos habere aliquid in procinctu, quod nobis paratissimum est, & expeditissimum. *Quinctil. l.* 10. *cap.* 1. Nisi tanquam in procinctu paratam quidem ad omnes casus habuerit eloquentiam.

Procito, provoco, [illegible] esso. *Festus*.

Procitum testamentum dicebatur, veluti procatum, provocatum, id est irritum, ruptum. *Festus*.

Proclāmātĭo, onis, f. actus proclamandi. *Leg.* 25. *Dig. de liberali causa*. Proclamatio ad libertatem. *Quinctil. declam.* 18. *c. penult.* Truci proclamatione discutere aliquem.

Proclāmātor, oris, m. ἀναφωνητὴς, qui proclamat, declamator. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 46. Non causidicum nescio quem, neque proclamatorem, aut rabulam hoc sermone nostro conquirimus.

Proclāmo, as, a. 1. *proclamare*, *gridare*, צעק, *Ger. ausschreyen*, *Gal. crier*, *Hisp. proclamar*, ἀναβοάω, palam, & valde clamo, vociferor. *Cic.* 7. *Verr. c.* 41. Adsunt, defendunt, proclamant, fidem tuam, quæ nusquam erat, nec unquam fuit, proclamant. *Liv. l.* 1. *c.* 26. Patre proclamante, se filiam jure cæsam judicare. *Labeo l.* 42. *Dig. de liberali causa*. Si servum ad libertatem proclamavit. *Paul. l.* 3. *Dig. de acquir. possess.* Si ex possessione servitutis in libertatem proclamaverit.

Proclīnātĭo, onis, f. inclinatio in anteriorem partem, curvatura. *Vitruv. l.* 5. *c.* 12. Tunc proclinatio ea impleatur arena. *Id. l.* 7. Ne structuræ habeant ulla in parte proclinationes.

Proclīnātus, a, um, adject. inclinatus, *piegato*. *Vitruv. l.* 2. *c. ult.* Curvaturæ montis proclinata ad mare. *Id. lib.* 5. *cap.* 12. Proclinatum latus. ¶ Translate *Cæs. l.* 7. *B. G. c.* 42. Adjuvat rem proclinatam Convictolitanis, plebemque ad furorem impellit.

Proclīno, a. 1. *inchinare*, κατακλίνω, inclino. *Colum. l.* 7. *c.* 10. Quam in partem proclinentur. *Ovid.* 2. *Amor. eleg.* 11. Tum mare in hæc magnus proclinet litora Nereus.

Proclīvis, & ve, o. 3. *chinato*, *chino*, *Germ. geneigt*, *Gal. enclin*, *penchant*, *Hisp. acostado*, *inclinado*, ἐπίδοξος, pronus, inclinatus, a *pro*, & *clivus*. *Liv. l.* 5. Eo pelli pessa per proclive facilius rati. ¶ Translate usurpatur pro propenso, præsertim ad aliquod vitium. *Ter. Andr.* 1. 1. 50. Ita ut ingenium est omnium hominum ab labore proclive ad libidinem. *Sil. l.* 11. Sceleris proclivis egestas. *Cic. Tusc.* 4. *c.* 37. Alii ad alios morbos procliviores sunt. *Quinctil. l.* 4. *c.* 5. Circa aliquid proclivior. ¶ Item pro facili. Nam difficilis est per clivum ascensus, at facilis a vertice descensus. *Cic.* 2. *Offic. c.* 20. Sed cum in hominibus juvandis aut mores spectari, aut fortuna soleat, dictu quidem est proclive. ¶ Hinc *in proclivi esse*, est facile, & in promptu esse. *Ter. Andr.* 4. 2. 18. Sed si id non poterit, id faciam, in proclivi quod est, per me stetisse ut credat. *Sallust. ad Cæs. de rep. ordin. orat.* 2. Alia omnia in proclivi erunt.

Proclīvĭtas, atis, *discesa*, *inclinazione*, *Ger. neigung*, *Gal. penchant*, *Hisp. inclinacion*, ἐπίκλισις, inclinatio, declivitas. *Hirt. de B. Afric. c.* 37. Inde parvulam proclivitatem digressus, propter mare legiones ducit. ¶ Translate est propensio in rem aliquam, præsertim vitiosam. Nam in rebus bonis, & laudabilibus propria facilitas dicitur. *Cic. l.* 4. *Tusc. c.* 12. Atque hæc aliorum ad alios morbos proclivitas late patet. *Et infra*. Hæc igitur proclivitas ad suum quodque genus a similitudine corporis ægrotatio dicitur, dum ea intelligatur ad ægrotandum proclivitas. Sed hæc in bonis rebus, quod alii ad alia bona sunt aptiores, facilitas nominetur, in malis proclivitas, ut significet lapsionem. Hæc Cicero.

Proclīvĭter, adv. ἐνρεπῶς, inclinate, propense. *Cic.* 5. *Fin.* Facilius, & proclivius ad laudem nobilitatis pervenient. *Id.* 5. *Fin. c.* 28. Proclivius currit oratio: venit ad extremum. *Gell. l.* 1. *c.* 6. Facile, & proclivius persuasit.

Proclīvĭum, ii, n. proclivitas. *Claudian. l.* 1. *de laudib. Stilic. v.* 23. Ipsaque Pierius laxant proclivia currus Laudibus innumeris.

Proclīvus, a, um, adject. proclivis. *Senec. in Apocolocynt. versus fin.* Omnia proclive sunt; facile descenditur. *Plaut. Mil.* 4. 2. 27. Fecisti mihi modo ex proclivo planam rem. h. e. rem mihi facilem aperuisti. *Lucret. l.* 6. *v.* 728. Et proclivus item fiat minus impetus undis.

Procludo, is, a. 3. idem quod claudo, concludo. *Pallad. Februar. c.* 26. Curabit autem, ut fœtus proprium cum unaquaque procludat.

Proclus, m. 2. Πρόκλος, vir Lycius, Philosophus Platonicus, discipulus Syriani. Præfuit Scholæ Atheniensi. Scripsit plura in Grammatica, & Philosophia, commentarium in totum Homerum, in Hesiodi ἔργα, καὶ ἡμέρας, in Remp. Platonis, præterea contra Christianos Epicheremata duodeviginti. Hic est Proclus ille, qui post Porphyrium secundus contra nos latravit: adversus quem Joannes cognomento Grammaticus scripsit Apologiam, affirmans, eum, quanquam in rebus Græcanicis magnum, stultum tamen esse, & in hac parte indoctum. Fuit præceptor M. Antonini Imp. Eum Antoninus ad Consulatum usque provexit. Ejus discipulus, & successor fuit Marinus Neapolitanus. *Suid.*

Proco, as, a. 1. & procor, aris, d. 1. peto, posco. *Cic.* 4. *de Rep. apud Non. c.* 1. *n.* 89. Itaque a petendo petulantia, a procando, idest poscendo procacitas nominata est. *Fest.* Procari, poscere, unde procaces meretrices ab assidue poscendo: & proci uxorem poscentes in matrimonium. ¶ *Varr. l.* 6. *de L. L.* Poscere, procare dictum. ¶ Significat etiam blande poscere, adulando petere. *Senec. in præfat. l.* 4. *Q. nat.* Plancus ajebat non esse occulte, nec ex dissimulato blandiendum: perit, inquit, procari, si latet.

Procœton, onis, m. *anticamera*, προκοιτών, locus ante cubiculum, a πρό, *ante*, & κοίτη, *cubile*. *Plin. lib.* 2. *ep.* 17. Huic cubiculo aliud, & procœton communi pariete junguntur.

Proconnesĭus, a, um, adject. ad Proconnesum pertinens, ut Proconnesium marmor. *Vitruv. l.* 2. *c.* 8.

Proconnēsus, seu, & melius, Proconnesus, *Marmora*, ins. parva Propontidis, inter Cyzicum ad Or. & Hellespontum ad Occid. patria Aristeæ Poetæ. *Plin. l.* 5. *c. ult.*

Prōconsul, is, m. *Proconsole*, *Viceconsolo*, ἀνθύπατος, qui cum potestate Consulari ad aliquam provinciam administrandam mittebatur, a *pro*, & *Consul*, quod esset loco Consulis, seu Consulis vice fungeretur. Hanc nominis causam esse ex eo cognoscimus, quod non tantum dicebatur *Proconsulem esse*, sed etiam, & quidem usitatius *pro Consule*: qua de re V. *Manut. in princip. comment. in Cicer. epist. ad Famil.* Cicero 2. *de Div.* Quam multi sunt anni, cum bella a Proconsulibus, & Proprætoribus administrantur? *Id. pro L. Man.* Quo quidem tempore cum esset non nemo in Senatu, qui diceret, non oportere mitti hominem privatum pro Consule, L. Philippus dixisse dicitur, non se illum sua sententia pro Consule, sed pro Consulibus mittere. Tanta in eo Reip. bene gerendæ spes constituebatur, ut duorum Consulum munus unius adolescentis virtuti committeretur. *Id. l.* 1. *de Orat. c.* 18. Cum Proconsul in Ciliciam proficiscens Athenas venissem. *Tacit.* 4. *Ann. cap.* 23. Proconsul ejus anni P. Dolabella. *Id.* 15. *Ann. c.* 22. Proprætoribus, proveconsulibus. ¶ *Ulp. l.* 14. *ff. de Off. Proconf.* Proconsules non amplius, quam sex fascibus utuntur. ¶ Fere qui consulatum priore anno gessissent, posteriore ad provinciam administrandam proconsul mittebatur; cujus rei passim occurrunt exempla: apud *Livium* tamen *lib.* 3. *c.* 4. legimus, in magno Reipublicæ periculo, T. Quintium privatum proconsulem in provinciam missum, ut subsidio castris obsessi consulis esset.

Prōconsŭlāris, & re, o. 3. ἀνθυπατικός, ad Proconsulem pertinens. *Gell. l.* 5. *c.* 14. Cum provinciam Africam Proconsulari imperio meus dominus obtineret.

Prōconsŭlātus, us, m. ἀνθυπατεία, dignitas Proconsulis. *Plin. l.* 14. *c.* 22. Ad Proconsulatum usque a Prætura honoribus gestis.

Procor. V. Proco.

Prōcrastĭnātĭo, onis, *dilazione*, ἀναβολή, dilatio. *Cic.* 6. *Phil. c.* 3. Nam cum plerisque in rebus gerendis tarditas, & procrastinatio odiosa est &c.

Prōcrastĭno, as, n. 1. *prolungare di giorno in giorno*, אחר, *Ger. lenger sparen*, *Gall. differer*, *Hisp. dilatar*, ἀναβάλλομαι, diem de die traho, differo. *Cic. pro R. Am. c.* 9. Rem differre quotidie, ac procrastinare isti cœperunt. ¶ Et passive *Id. Ver.* 6. *c.* 45. Res non procrastinatur. *Gell. l.* 17. *c.* 10. Quæ procrastinata sunt ab eo.

Prōcreātĭo, onis, παιδοποιΐα, generatio. *Cic.* 1. *Tusc. cap.* 14. Quid procreatio liberorum? quid propagatio nominis? *Id.* 2. *Div. c.* 46. Dissimilitudo locorum dissimiles hominum procreationes habet.

Prōcreātor, oris, masc. γεννητής, genitor, parens. *Cic. de Univ. c.* 8. Animum igitur cum ille procreator mundi Deus ex sua mente, & voluntate genuisset. *Id.* 4. *Fin. c.* 7. A procreatoribus amati.

Prōcreātrix, icis, f. παιδοποιήτρια, genitrix, parens. *Cic.* 1. *de Or. c.* 3. Neque te fugit laudandarum artium omnium procreatricem quandam, & quasi parentem, eam, quam Philosophiam Græci vocant, &c.

Pro-

Procreātus, a, um, nom. ex particip. *genitos*. *Cic.* 3. *Fin.* c. 19. Ut nature & procreati vellet, & diligi procreatos non curares.

Procrĕo, as, a. 1. *generare*, γεννάω, genero, efficio. *Cic.* 3. *Fin.* Uxorem sibi adjungere, & ex ea liberos procreare. *Id. de Senect.* c. 15. Terra ex minutissimis seminibus tantos truncos procreat. ¶ Procreare alicui periculum, h. e. intentare, moliri. *Cic. Att. l.* 2. *ep.* 22. Si mihi periculum procrearetur ob eo, quem &c. Al. leg. *crearetur*.

Procresco, is, n. 3. idem ac cresco. *Lucr. l.* 2. v. 566. Et res progigni, & gentas procrescere posse.

Procris, is, f. Πρόκρις, filia Erichthei Regis Atheniensium, soror Orithyæ, uxor Cephali, qui eam in silvas secutam, eodem telo, quod ab ipsa dono acceperat, putans feram esse, interfecit. *Ovid. Met.* 7.

Procrustes, m. 3. Προκρούστης, latro insignis in Attica regione, super Cephisum fl. latrocinia exercens, qui cogebat hospites in lectum aliquem ascendere, quo si longiores fuissent, pars supereminens amputabatur, si breviores, vi extendebantur, o qua re etiam nomen illi inditum putant. Hunc postea Hercules, vel, ut alii scripsere, Theseus interfecit. *Ovid.* 7. *Met.* v. 438. Vidit & immitem Cephisias ora Procrusten.

Procubĭtor, oris, m. *guardia*, φρουρός, qui noctu custodiæ causa excubat, cum castra hostium in proximo sunt. *Fest.*

Procŭbo, as, bui, bitum, n. procumbo, jaceo. *Virg.* 3. *Georg.* v. 145. Speluncæque tegant, & saxea procubet umbra. Aliqui legunt *protegat*.

Procūdo, is, di, sum, a. 3. *affettigliare*, *aguzzare battendo*, σφυρηλατέω, cudendo extenuo, probe cudo, exacuo. *Virg.* 1. *Georg.* v. 261. Durum procudit arator Vomeris obtusi dentem. ¶ Sæpe translate sumitur pro perficere. *Cic.* 3. *de Orat.* c. 30. Non solum acuenda nobis, neque procudenda lingua est. *Horat. l.* 4. *od.* 15. Ira procudit enses. ¶ Ponitur etiam pro generare, aut invenire. *Lucr. l.* 5. v. 854. Nec potuisse propagando procudere prolem. *Id. l.* 3. v. 1095. Nec nova vivendo proculditur ulla voluptas. ¶ Procudere dolos, est, artificiose machinari. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 20. Hic mihi incus est, procudam ego hodie hinc multos dolos.

Procul, adv. *di lontano*, *da lungi*, מרחוק, Germ. *fernen*, Gall. *de loin*, Hisp. *de lexos*, πόῤῥω, longe, quasi porro ab oculis, ut ait *Serv. in* 3. & 6. *Æn. Cæs. l.* 5. *B. G.* c. 46. Tam fumi incendiorum procul videbantur. ¶ Dicitur & de loco minus longinquo. *Virg. Ecl.* 6. Serta procul tantum capiti delapsa jacebant. ¶ Sæpe conjungitur cum aliis adverbiis, *hinc*, *istinc*, *illinc*, *inde*, *aliunde*, ut Procul hinc, idest longe ab hoc loco. *Ter. Hec.* 4. 3. Procul hinc stans. *Cic. pro Mil.* Sciebat Pompejum esse procul inde. *Id.* 4. *Verr.* Non quæsivit procul aliunde. ¶ Interdum etiam conjungitur cum longe. *Plaut. Curc.* 2. 2. 11. Procul sedere longe a me. ¶ Est etiam præpositio, ut Grammatici ajunt, deserviens abl. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 6. *ex quodam poeta:* Multi suam rem bene gesserunt, & publicam patria procul. *Quintil. l.* 7. c. 2. Procul a literis. *Ter. Adel.* 3. 2. Mihi conscia sum, a me culpam hanc esse procul. ¶ Frequenter recipit præp. a, vel ab. *Cic.* 1. *Acad.* Cælestia procul esse a nostra cognitione. ¶ *Procul dubio*, est certe, profecto. *Suet. in Claud.* Reliquit filium omnibus gentis suæ procul dubio præferendum. ¶ *Procul vero*, est longe a veritate. *Col. in præf. l.* 1. Nam illud procul vero est, quod plerique crediderunt. ¶ *Procul errare*, est longe errare, *fallar de grosso*. *Sallust. in Jugurtha*. Cæterum homines superbissimi procul errant. ¶ *Procul este*, *procul hinc*, solemnis erat formula, qua ante sacra prophanos ejiciebant. *Virg.* 6. *Æn.* v. 258. Procul o procul este prophani. *Silius l.* 17. v. 28. Ex procul hinc, moneo, procul hinc quæcumque prophanæ.

Procalcatio, onis, f. conculcatio. *Plin. l.* 8. c. 28. Obturbata procalcatione prius aqua. Alii leg. conculcatione. *Seneca*. Ruina, & proculcatio.

Proculcātor, oris, m. Proculcatores in militia dicuntur, qui agmen præeuntes, itinera explorant, & hostium progressus, *forieri*. *Ammian. l.* 27. c. 23. Invenire posse aliam viam, quam inspexere proculcatores. Al. leg. *procursatores*.

Proculcātus, a, um, calcatus, pedibus pressus. *Plin. l.* 8. c. 30. *de duabus capris*. Alteram decubuisse, alteram proculcatæ supergressam.

Proculco, as, a. 1. *conculcare*, καταπατέω, protero, progrediendo, vel agendo conculco. *Col. l.* 2. c. 20. Nam a pecudibus legumina proculcantur. ¶ Translate *Senec. in Theb.* v. 195. Qui fata proculcavit. h. e. contempsit.

Proculiuo, as, &

Proculio, is, idem sunt ac promitto, apud veteres, teste *Festo*, & *Paulo*.

Proculus, m. 2. Πρόκουλος, qui natus est patre peregrinante, vel, ut aliis placet, qui a parentibus senibus genitus est, o procul. *Festus*. Proculum inter cognomina eum dicunt, qui natus est patre peregrinante a patria procul: Proculos sunt qui credant ideo dictos, quia patribus senibus, quasi procul progressa ætate, nati sint.

Procumbo, is, cubui, bitum, n. 3. *giacere in terra*, השתחוה, Ger. *niderligen*, Gal. *etre couché*, s'*incliner*, Hisp. *abaxarse*, *inclinarse*, προκύπτω, proclivis jaceo, humi jaceo. *Liv. l.* 1. Ipsum fessum via procubuisse. ¶ Item cadere, prosterni, *cadere*. *Curt. l.* 9. c. 5. Procumbere ad genua. *Virg.* 5. *Æn.* procumbit humi bos. *Ovid. Heroid. ep.* 12. Procumbere ante pedes. *Id.* 13. *Met.* Genibus alicujus procumbere. *Martial. l.* 1. *ep.* 61. Quod ruet in terram, vel quos procumbet in armos? ¶ Significat etiam inclinari, vergere. *Lucan. l.* 3. Tacti procumbentes. *Plin. l.* 16. c. 36. *de calamis aquaticis*. Desinunt vestire, procumbuntque.

Procupido, inis, m. amor exceptus. *Mavr. Palin in Ostavia*. Movet etiam nos procupidinem amoris. Alii aliter legunt.

Procurātio, onis, *amministrazione*, διοίκησις, administratio, gubernatio. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* c. 2. Qui omnino nullam habere censerent rerum humanarum procurationem Deos. *Id. pro Sext.* cap 30. publici negotii procuratio. ¶ Sumitur etiam pro expiatione. *Cic.* 2. *de Div.* c. 45. Ut sic plena procuratio fieret.

Procuratiuncŭla, æ, f. parva procuratio. *Senec. ep.* 31. Quæ tamen omnia transfi procuratiunculæ pretio.

Procurātor, oris, masc. *procuratore*, ἐπίτροπος, negotiorum gestor, qualis est ille, cujus opera in litibus utimur. *Ulp. l.* 13. *Dig. tit.* 3. *de procur. & defens. l.* 1. Procurator est, qui aliena negotia mandatu domini administrat. *Cic. pro Quinct.* Libellos Sex. Alphenus procurator P. Quinctii dejicit. *Id. Att. l.* 4. Agere per procuratorem. *Id.* 1. *de Orat*. Mandare aliquid procuratori de agricultura, *al Fattore*. ¶ Dicitur etiam de aliis rebus, ut procurator regni, hoc est, qui regnum administrat, rege mortuo, vel adhuc puero, apud *Cæs. l.* 3. *B. C. c. ult.* ¶ Procuratores provinciæ dicebantur, qui a Cæsare mittebantur in quasdam minores provincias, in quas nec Legatos, nec Proprætores mitti mos esset: horum præcipuum munus erat tributa exigere, & fisci rationem habere. Hinc Vespasianus, apud *Suet. in ejus vita*, c. 16. dicebat, se procuratoribus uti pro spongiis.

Procuratorius, a, um, quod ad procuratorem spectat. *Ulp. lib.* 3. *Dig. tit.* 3. Siquis, cum procuratorio nomine condemnatus esset.

Procurātrix, icis, f. *procuratrice*, ἐπίτροπος, quæ procurat, gubernatrix. *Cic.* 4.

Procurātus, a, um. *Apul. l.* 1. *de Dogmat. Platon.* Valetudo procurata salubriter. *Fin.* c. 7. Sapientia totius hominis custos & procuratrix.

Procūro, as, avi, atum, a. 1. *procurare*, *amministrare*, διοικέω, est curare, gubernare, diligenter rem suam, vel alienam administrare. *Plaut. Pæn. prol.* v. 28. Nutrices pueros, infantes minutulos domi procurent. *Id. Truc.* 2. 4. 60. Tu te hic quasi pro puerpera procuras. *Cic. l.* 12. *Fam. ep.* 24. Ut procures rationes, negotiaque Dionysii nostri. *Id.* 1. *Acad.* Procurantem cælestia maxime, deinde in terris ea, quæ pertinent ad homines. ¶ Procurare arbores, est adhibita diligentia excolere, & providere, ut crescant. *Cato* c. 43. Eodem modo cæteras arbores procurato. ¶ Aliquando est expiare, purgare. *Cic.* 2. *de Div.* Quemadmodumque ea procurentur, atque expientur. *Id. ib. l.* 1. Procurare monstra. ¶ Interdum præesse. *Leg.* 86. *Dig. de acquir. & omit. hered.* Pannonius Avitus cum in Cilicia procuraret.

Procurro, is; curri, & procucurri, cursum, n. 3. *correre innanzi*, προτρέχω, ultra, sive longe curro, velociter curro. *Cæs. l.* 3. *B. C.* c. 93. Cum milites infestis pilis procurrissent. *Liv. l.* 34. c. 1. Procurrere in publicum. *Ovid.* 3. *Trist. eleg.* 4. Procurrere vitæ spatium inoffenso pede. *Horat. Epod.* 16. In mare procurrit Apenninus. h. e. protenditur. *Ovid.* 5. *Æn.* Infelix saxis in procurrentibus hæsit. h. e. prominentibus.

Procursātio, onis, f. actus procursandi, *scaramuccia*. *Liv. l.* 28. A quibus ubi per procursationem commissa pugna esset. *Id. l.* 22. c. 44. Annibal dirigit aciem, lacessitque Numidarum procursatione hostes.

Procursātor, is, m. qui procursat. *Liv. l.* 42. c. 64. Breve certamen levis armaturæ maxime cum procursatoribus fuit.

Procursio, onis, f. excursio, digressio. *Quintil. l.* 4. c. 5. Non semper est necessaria post narrationem illa procursio.

Procurso, as, avi, atum, n. 1. *correr innanzi*, *scaramucciare*. *Liv. l.* 27. c. 2. Ibi per dies aliquot cum ab stationibus procursaretur. *Plin. l.* 8. c. 5. Procursantibus inter eos qui lacesserent.

Procursorius. V. Præcursorius.

Procursus, us, m. ὁρμή, actus procurrendi, procursatio, *scaramuccia*. *Liv. l.* 25. c. 41. Tumultuario prælio, ac procursu magis militum, quam ex præparato, aut jussu Imperatorum orto. *Stat.* 4. *Theb.* v. 787. sternit procursibus herbas. *Plin. l.* 5. c. 10. *de figura Alexandriæ urbis:* Ad effigiem Macedonicæ chlamydis, dextra lævaque anguloso procursu. h. e. extenso in anteriorem partem.

Procurvo, as, a. 1. idem quod curvo. *Tertul. in Genes.* c. 1. Pomiferique simul procurvant brachia rami. *Stat.* 6. *Theb.* v. 853. celsum procurvat Agyllea Tydeus Summissus tergo.

Procurvus, a, um, ἐπίκαμπος, curvus, valde curvus. *Virg.* 2. *Georg.* v. 421. Neque illæ Procurvam expectant falcem. *Id.* 5. *Æn.* v. 765. curva litora.

Procus, ci, m. μνηστήρ, matrimonii petitor, qui virginem aliquam, aut viduam poscit in matrimonium, a *procando*, idest poscendo. *Fest.* & *Non. Virg.* 4. *Æn.* Rursus ne procos irrisa priores Experiar? ¶ Sumitur etiam translate. *Cic. in Brut.* c. 96. Hos ignotos, & impudentes procos repudiemus. ¶ In sing. num. *Claudian. de nupt. Honor. & Mar.* v. 30. fastigia supplex Deposuit, gessique procum. ¶ In plurali genitivo *procum* rectius dici, quam *procorum* testatur *Cic. in Orat.* c. 46. *his verbis:* Jam ut censoriæ tabulæ loquuntur, fabrum & procum audeo dicere, non fabrorum, & procorum. ¶ Proci interdum sunt iidem, qui proceres. *Fest.* Procum patricium, in descriptione classium, quam fecit Servius Tullius, significat procerem. Hæc *Festus*. Eundem sensum habet in verbis *Cic.* modo allatis.

Procustes. V. Procrustes.

Procyon, onis, m. 3. Προκύων, præcanis, sive, ut *Cicero* transfert *l.* 2. *de nat. Deor.* c. 44. antecanis, vel anticanis, signum cæleste, diversum a Cane Sirio, sive Canicula, constans ex duabus stellis, a πρό, *ante*, & κύων, *canis*, quod Caniculæ ortum præcedit. Nam Procyon exoritur Idibus Julii, idest die 15. Julii, mane, Canicula autem apparet 7. Cal. Augusti, idest die 26. Julii. *Col. l.* 12. ¶ Procyonem Vitruvius vocat minusculum canem, ad discrimen alterius, qui & Arato μέγας κύων, & Hygino major canis dicitur. *Cic. in Arateis*. Et hic geminis est ille sub ipsis Antecanis, Græjo Procyon qui nomine fertur. *Plin. l.* 18. c. 28. Procyon apud Romanos non habet nomen, nisi Caniculam hanc velimus intelligi, hoc est, minorem canem, sane, ut in astris pingitur. Sunt, qui Plinium reprehendant, quod putarit, Latinos carere vocabulo, quo προκύονα appellant, quia, ut ajunt, Antecanem Latinis dici ex Cicerone patet. Sed recte Plinius, quia loquitur de vocabulo recepto, quale minime erat Antecanis, quod novo erat a Cicerone confictum. Nec recte culpant alii, quod ambigat, num Procyon sit Canicula. Neque enim ignorare potuit Sirium sic vulgo appellari, sed rem ipsam spectavit: non dubium autem, quin, cum Procyon longe sit minor Sirio, illi potius, quam huic, nomen Caniculæ conveniat.

Prodactus, a, um, partic. a prodigo, is, profusus, prodige insumptus. *Tertull. de pudic.* c. 8. Minor filius, prodacta substantia Dei, in aliena regione mendicat.

Prodeambŭlo, as, n. 1. foras deambulo. *Ter. Adelph.* 5. 1. 4. Prodeambulare huc lubitum est.

Prodĕo, is, ivi, vel ii, itum, n. anom. *uscir fuori*, *comparire*, יצא, Ger. *hervorgehen*, Gal. *sortir*, Hisp. *salir*, προέρχομαι, ultra eo, sive foras exeo, ex *pro*, & *eo*. *d* interposito, quasi porro eo. *Cic.* 1. *Off.* Ut in scena sine subligaculo prodeat nemo. *Id. l.* 3. *Fam. ep.* 7. An ego tibi obviam non prodirem? *Plaut. Men.* 1. 3. 30. Nos prodimus ad forum. *Cæs. l.* 5. *B. G.* Ut aliqui ex nostris ad colloquium prodirent. ¶ Usurpatur etiam impers. *Cic. pro Mur.* Ecqui outem non proditur revertenti? Subaudi *obviam*. ¶ Significat etiam procedere, progredi. *Virg.* 6. *Æn.* illæ tantum prodire volando, Quantum acie possunt oculi servare sequentum. ¶ Item in publicum edi, exire. *Plaut. Cas. prol.* v. 9. Novæ quæ prodeunt Comœdiæ.

Prodesse. V. Prosum.

Prodīco, is, xi, ctum, a. 3. Prodicere diem, est aliam diem dicere, pro ea, quæ dicta fuit, differre, producere. *Liv. l.* 3. c. 57. Tribunus ei diem prodixit.

Prodictātor, oris, m. qui in locum Dictatoris substituitur, & extraordinariam Dictaturam gerit. *Liv. l.* 22. c. 8. Prodictatorem Populus creavit Q. Fabium Maximum.

Prodictio, onis, f. actus prodicendi, seu aliam diem dicendi. *Festus in voce Publicæ*.

Prodictus, a, um, nom. partic. a prodico. *Liv. l.* 3. c. 58. Priusquam prodicta dies adesset, Appius sibi mortem conscivit.

Prodigalĭtas, atis, f. *prodigalità*, prodigentia. *Auct. declam. in Catil. quam Portio Latroni tribuunt*. Summum pecuniæ desiderium, summam simul prodigalitatem.

Prodĭge, adv. *prodigamente*, ἀσώτως, profuse, abundanter. *Cic.* 11. *Phil.* c. 6. Sed non possunt non prodige vivere, qui nostra bona sperant, cum essent sua.

Prodigentia, æ, f. *prodigalità*, profusio, a *prodigo*, is. *Tacit. l.* 13. *Ann.* c. 1. Cujus abditis adhuc vitiis per avaritiam, ac prodigentiam mire congruebat.

Prodigiālis, & le, o. 3. τερατώδης, quod prodigium procurat, seu avertit, ut Jupiter prodigialis, cui expiandorum prodigiorum gratia sacra fiebant. *Plaut. Amph.* 2. 2. 107. Prodigiali Jovi aut mola salsa hodie, aut thure comprecatum oportuit. ¶ Item portentosus, prodigiosus, monstrosus. *Claudian. l.* 1. *in Rufin.* v. 434. assiduis flagrant elidere saxis Prodigiale caput. ¶ Item ad prodigia pertinens. *Ammian. l.* 25. c. 32. Gnari rerum prodigialium. ¶ *Prodigiale*, adv. pro prodigialiter. *Claudian. l.* 1. *de rapt. Pros.* v. 241. Prodigiale rubens cometes.

Prodigialĭter, adv. idem ac prodigiose. *Col. l.* 3. c. 3. Nam illa videntur prodigialiter in nostris Ceretanis accidisse. *Horat. de art. poet.* v. 29. Qui variare cupit rem prodigialiter unam, Delphinum silvis appingit, fluctibus aprum.

Prodigiātor, oris, m. 3. τερατοσκόπος. *Festus:* Prodigiatores, aruspices, prodigiorum interpretes.

Prodigiōse, adv. *prodigiosamente*, *miracolosamente*, τερατωδῶς, præter morem, vel naturam. *Plin. l.* 11. c. 37. Lien cum jecinore locum aliquando permutat, sed prodigiose.

Prodigiōsus, a, um, *prodigioso*, *mostruoso*, *miracoloso*, Germ. *wunderlich*, Gal. *prodigieux*, Hisp. *prodigioso*, τερατώδης, quod prodigium facit, vel quod præter naturam est, & consuetudinem. *Plin. l.* 10. c. 63. Partus aliquando singuli, quod prodigiosum putant. *Ovid.* 3. *Amor. eleg.* 6. Prodigiosa mendacia vatum. *Trebell. Poll. in Tyrannis*, n. 31. Quo nihil prodigiosius passa est Respublica. *Quintil. l.* 2. c. 2. Prodigiosa corpora.

Prodigĭtas, atis, f. profusio, apud vet. *Lucil.* apud *Non.* c. 2. n. 695. Nequitia occupet hoc, petulantia, prodigitasque.

Prodigium, ii, n. *prodigio*, *miracolo*, מופת, Ger. *wunderzeichen*, Gal. *prodige*, Hisp. *prodigio*, τέρας, monstrum, ostentum, portentum, a *pro*, vel *porro*, & *ago*, quia porro agitur, hoc est averruncatur. *Cicero* deducit a prædicendo *l.* 2. *de nat. Deor.* c. 3. Prædictiones, & præsensiones rerum futurarum quid aliud declarent, nisi hominibus ea, quæ sint, ostendi, monstrari, portendi, prædici? ex quo illa ostenta, monstra, portenta, prodigia dicuntur.

Eadem repetit l. 1. Div. c. 42. Id. in Pison. P. Clodius fatale portentum, prodigiumque Reipublicæ. Plin. l. 10. c. 18. Implere prodigium. Id. l. 19. c. 4. Heu prodigia ventris! Id. l. 11. c. 37. Lætum prodigium. Virg. 6. Æn. Prodigiis acta cœlestibus. Quintil. l. 2. c. 10. Prodigium lactum diximus. Tacit. 5. hist. c. 1. Prodigia piare

Prodigo, is, egi, prodactum (Vide supra suo loco) a. 3. proprie est propellere, procul agere, procul adigere, a *pro*, sive *porro*, & *ago*, *d* interposito euphoniæ causa. Varr. l. 1. R. R. c. 4. Admissuras cum faciunt, prodigunt in lutosos limites. ¶ Translate ponitur pro immoderate consumere, liberalitatis limites egredi, *consumare prodigamente*, κατασπαθᾶν, ἀναλοῦν. Plaut. Aul. 2. 9. 10. Festo die si quid prodegeris, profesto die egere liceat. Lactant. l. 6. c. 12. Patrimonia in res supervacaneas prodiguntur.

Prodigiæ hostiæ, quæ tota igne consumebantur. Fest. Prodigiæ hostiæ vocantur, ut ait Veranius, quæ consumuntur: unde homines quoque luxuriosi prodigi.

Prodigus, a, um, *prodigo*, *troppo liberale*, Germ. *vverthuleb*, Gall. *prodigue*, Hisp. *prodigo*, ἄσωτος, præter modum liberalis, profusus, effusus, nimius. Cic. 2. Off. c. 6. Omnino duo sunt genera largorum, quorum alteri prodigi dicuntur, alteri liberales: Prodigi, qui epulis, & viscerationibus, & gladiatorum muneribus, ludorum, venationumque apparatu, pecunias profundunt in eas res, quarum memoriam aut brevem, aut nullam sunt relicturi omnino. Liberales autem, qui &c. Id. ad Brut. ep. 15. Quod in honoribus decernendis essem nimius, & tanquam prodigus. ¶ Translate Horat. l. 1. Carm. od. 12. Animæque magnæ prodigum Paulum, superante Pœno. h. e. contemptorem vitæ. Velle. l. 2. c. 48. Prodigus pudicitiæ. Stat. 6. Theb. v. 767. Prodigus nocendi. Rursus Horat. l. 1. ep. 7. locus prodigus multæ herbæ. h. e. pascuis abundans.

Prodino, is, n. 3. idem ac prodeo, apud vet. Enn. l. 3. Ann. apud Fest. Prodinunt famuli, cum candida lumina lucent.

Prodispĕro, as, a. 1. Prodisperere alvum, pro solvere, laxare, quidam legunt apud Plaut. Rud. 2. 7. 31. Itaque alvum prodisperavit nobis salsis poculis. At plerique interpretes *prodi speravit*, reponunt. V. Taubman.

Proditio, onis, *tradimento*, προδοσία, actus prodendi. Cicer. 4. Acad. Quo e vitio & amicitiarum proditiones, & Rerumpublicarum nasci solent. Plin. l. 7. c. 45. Proditio arcanorum, h. e. divulgatio. ¶ Est etiam idem ac prodictio, h. e. in alium diem dilatio, prolatio. Cat. apud Fest. Tu, C. Cæcili, diem prodidisse militibus legionis tertiæ, cum proditionem non haberent. ¶ Item actus prodeundi. Sidon. l. 5. ep. 13. in med. Dicitur hæc ipsa pernicies appropinquare: ejus proditionibus Deus obviet.

Proditor, oris, m. *traditore*, προδότης, qui prodit. Cic. 5. Fin. Nec magis vituperandus est proditor patriæ, quam communis utilitatis, aut salutis desertor. Id. ad Quir. post red. c. 3. Proditores salutis meæ.

Proditrix, icis, *traditrice*, quæ prodit. Lactant. l. 1. c. 10. Patris proditricem in conjugium sibi vindicavit. ¶ Item quæ evulgat. Prudent. peristeph. 1. v. 11. Fama percucurrit proditrix.

Proditus, a, um, *tradito*, προδεδομένος, ante datus, deceptus, circumventus, partic. a prodor. Cæs. l. 1. B. C. c. 30. Queritur, se se protectum, ac proditum a Cn. Pompeio. ¶ Item editus, evulgatus. Cic. pro Rab. Post. c. 7. Imago ad memoriam posteritatis prodita. Id. pro Dom. Prodita die, qua die judicium sit futurum. Lucret. l. 3. Extra prodita corpus. Lucan. l. 3. Ire turbato prodita vultu.

Prodius, adv. interim, propius, a *prodeundo*. Var. apud Non. c. 1. num. 511. Primum venit in urbem, atque intra muros, deinde accedit prodius, atque intret domum.

Prodo, is, didi, ditum, a. 3. *dare innanzi*, *tradire*, בגד, Ger. *hinflossen*, Gal. *trair*, *jetter loin*, Hisp. *hazer traycion*, *echar lexos*, προδίδωμι, ante do, a *pro*, & *do*, ut Prodere patriam, est clanculum cum hostibus adversus patriam sentire, ejus consilia hostibus enuntiare, urbem, arcem, propugnacula in manus hostium dare, antequam ab hostibus capiantur. Sallust. in Jugur. Antequam arcem proderent hostibus. Cic. 7. Ver. Quod classem prædonibus prodidissent. ¶ Est etiam porro dare, propagare, proferre. Virg. 4. Æn. v. 230. Italiam regeret, genus alto a sanguine Teucri Proderet. ¶ Item differre, protrahere. Ter. And. 2. 1. 13. Ut aliquot saltem nuptiis prodat dies. Cic. 7. Ver. Imagines ad memoriam posteritatemque prodendam. ¶ Item dare, edere. Tacit. 1. hist. c. 3. Non tamen adeo virtutum sterile seculum, ut non & bona exempla prodiderit. Cic. pro Flac. Ne periculosam imitationem exempli reliquis in posterum proderetis. ¶ Item perdere, tradere inimicis. Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 3. Amici partim me deseruerunt, partim prodiderunt. Id. in Pison. Cum prodebas caput, & salutem meam mercede provinciæ. ¶ Item ostendere, patefacere. Cicer. 4. Acad. Scelus enim dicebas esse dogma prodere. Id. 2. Tusc. An coli justitia poterit ab homine propter vim doloris enuntianta commissa, prodenta conscios? Ovid. e. Amor. el. 2. v. 53. Prodere indicium ad aures alicujus. ¶ Item nominare, renuntiare. Liv. l. 5. c. 31. Is L. Valerium Interregem prodidit. Cic. pro Milon. cap. 10. Prodere Flaminem. ¶ Item dicere, significare, narrare. Plaut. Cist. 4. 2. 75. Tibi nunc prodimus, & confitemur, cistellam habere. Cels. l. 2. c. 6. Quosdam fama prodidit in ipsis funeribus revixisse. ¶ Item transmittere, posteris tradere, literis mandare, scribere, quod posteri legant. Cic. 3. Off. Ut quidam Poetæ tragici prodiderunt. Id. pro Arch. Quorum virtutes literis proditæ sunt. Id. 1. de Leg. Factaque, & consulta fortium, & sapientum cum improborum ignominia sempiternis monumentis prodere. Id. pro Milon cap. 3. Itaque hoc non sine causa fictis fabulis doctissimi homines memoriæ prodiderunt. Id. 2. Off. Quorum memoria liberis, posterisque prodatur. Cæs. l. 3. B. C. c. 11. Quæ natos in ipsa insula, memoriæ proditum dicunt. Plin. l. 8. c. ult. Quos terra nesci, proditur. ¶ *Prodere fidem*, est jurejurando non stare. Sallust. in Catil. c. 26. Sæpe antehac fidem prodiderat. ¶ *Legem prodere*, est destituere. Ulp. ad leg. Jul de adult. Legem prodidisse dicitur. ¶ *Officium prodere*, est officium suum deserere. Cicer. 4. Acad. Qui statuit intolerabili dolore lacerari potius, quam aut officium prodat, aut fidem. ¶ *Vitam prodere*, est se vitæ periculo exponere. Ter. Heaut. 3. 1. 69. Prius proditurum te tuam vitam.

Prodŏceo, es, a. 2. palam doceo. Hor. l. 1. ep. 1. hæc Janus summus ad imum prodocet. Al. leg. *perdocet*.

Prodrŏmos, i, m. *foriere*, πρόδρομος, præcursor. Cic. Att. l. 1. ep. 12. Nam mihi Pompejani prodromi nuntiant, aperte Pompeium acturum. ¶ Translate dicitur de omni re, quæ ante tempus accidit. Unde prodromi dicuntur a Græcis fici præcoces, quasi præcursores, reliquarumque maturitatem prævertentes. Plin. l. 16. c. 26. Ficus & præcoces habet, quas Athenis prodromos vocant. ¶ Item per translationem prodromi dicuntur Aquilones, qui octo ferme diebus exortum Caniculæ antecedunt. Col. l. 11. c. 2. Sexto Idus Julias prodromi flare incipiunt.

Prodūco, is, xi, ctum, *produrre*, *menar fuori*, הוציא, Germ. *verlengern*, Gall. *produire*, *prolonger*, Hisp. *llevar lexos gerando produzir*, ἐξάγω, foras duco. Plaut. Capt. 2. 2. 2. Ubi sunt isti, quos ante ædes jussi huc produci foras? Cic. 7. Ver. Producuntur e carcere, & deligantur ad palum. ¶ Est item venale exponere. Ter. Eun. 1. 2. 54. Pretium sperans illico produxit, & vendit. Ubi Donat. Proprie venales produci dicuntur. Adde Heaut. 1. 1. 92. ¶ Item ad aliquem locum ducere, in medium adducere. Cic. 3. Ver. Cum eum, quem virgis iste cæderet, in prospectum P. R. produxit. Id. 7. Ver. Capitibus involutis cives Romanos ad necem producere instituit. ¶ Item ablegare. Ter. Adel. 4. 2. 52. Non tu eum rus hinc modo produxe ajebas? h. e. produxisse? ¶ Item in judicium adducere, præsentem sistere. Cic. 4. Ver. Producam testes, & producam plures eodem tempore. Id. 7. Ver. Si vivus in judicium produceretur. ¶ Item prostituere. Plaut. Asin. 3. 1. 40. Audientem dicto mater produxisti filiam. Adde Juven. sat. 6. ¶ Translate ponitur pro gignere. Plaut. Capt. 3. 305. Quasi in orbitatem liberos produxerint. ¶ Item pro efficere, committere. Ter. Adel. 3. 2. 16. Qui illud produxit scelus. Cic. pro Q. Rosc. Nihil ab hoc pravum & perversum produci posse putant. ¶ Item pro proferre, protrahere, in longum ducere, & tam de tempore, quam de corporeis rebus dicitur. Ter. And. 5. 3. 3. Ut huic malo aliquam producam moram. Cic. de Sen. Convivium ad multam noctem vario sermone producimus. Id. ib. Valerium Corvinum accepimus ad centesimum annum vitam produxisse. Mart. lib. 9. epigr. 74. Dentibus antiquas solitus producere pelles. Hinc producere syllabam apud Grammaticos, est longam facere. Quintil. l. 1. c. 5. ¶ Item pro detinere, & remorari. Ter. And. 4. 1. 24. Nisi me lactasses amantem, & falsa spe produceres? idest deluderes, detineres. Cic. pro Quinct. Conditionibus hunc, quoad potest, producit. ¶ Item pro promovere, provehere, in medium honorifice proferre. Cic. pro Dom. Quem tu in ea non pro illius dignitate produxeras, sed pro tuo scelere subduxeras. Id. de Amic. c. 20. Aliquem producere ad amplissimos honores. Sueton. in Claud. c. 4. Quid est, quod dubitemus, quin per eosdem gradus producendus sit, per quos frater ejus productus fuit? Liv. l. 41. Omni genere honoris producere eum non destitit. ¶ Item pro efferre, seu ad sepulturam ducere. Virg. 9. Æn. Nec te tue funere mater Produxi. Sic Lucan. l. 2. v. 138. longum producere funus ad tumulum. Hinc jocose Terent. Adelph. 4. 2. 32. Cyathos sorbillans paulatim hunc producam diem. h. e. totum consumam. ¶ Horat. de ar. poet. v. 57. semper licuit, semperque licebit Signatum præsente nota producere nomen. h. e. gignere. Sed alii leg. *procudere*. ¶ Producere vitam ad miseriam, *ridursi a vivere miseramente*. Plaut. Trin. 2. 2. 59.

Producte, adv. *lungamente*. Cic. in Orat. c. 48. Quæ in *sapiente*, & *felice* producte dicitur, in cæteris omnibus breviter. h. e. syllabam producendo. Gel. l. 4. c. 17. Syllaba productius, latiusque pronunciata.

Productio, onis, παράτασις, prolongatio, extensio. Cic. 3. Fin. c. 14. Opportunitas non fit major productione temporis. Id. 3. de Orat. c. 50. *de ratione pronunciandi*. Ut aut contractione brevius fieret, aut productione longius.

Productus, a, um, prolongatus, longus. Cic. 3. de Or. Et exitus tamen spissi, & producti esse debent. Horat. de Ar. v. 189. Neu sit quinto productior actu Fabula. Col. l. 3. c. 10. Idest ultimum, & productissimum flagellum. Rursus Cic. 3. de Orat. c. 47. Syllaba producta, atque longa. Id. in Orat. c. 35. Productiore alio, & quasi immoderatius excurrentia. ¶ Item adductus, ut productus coram, Cic. pro Flac.

Prœlium. V. Prælium.

Prœbia. V. Præbia.

Prœconnesus, V. Proconnesus.

Prœtides, f. 3. tres, al. quatuor filiæ Prœti Argivorum Regis ex Antia, al. ex Antiope, al. ex Sthenobœa. Cum forma essent præstantissima, se Junoni ausæ sunt præferre. Quare irata Dea talem eis immisit furorem, ut vaccas se esse arbitrarentur, & in sylvas confugerent. Postea helleboro sanatæ a Melampode dicuntur. Virg. Ecl. 6. Ovid. 15. Met. Plin. l. 25. c. 5.

Prœtus, m. 2. Προῖτος, filius Abantis, frater Jasii, & Acrisii, Rex Argivorum. Uxorem habuit Antiam, al. Antiopem, al. Sthenobœam, ex qua tres filias, al. quatuor genuit. Pulso Acrisio Regnum occupasse fertur. Sed a Perseo ostenso Medusæ capite in saxum conversus est. Regnavit annos septendecim, Eusebio teste. Illi Acrisius frater successit. Ovid. 5. Met. & Bocc. l. 2. Gen.

Profanatio, onis, *profanazione*, חלל, Germ. *vervvey hung*, Gall. *prophanation*, Hisp. *profanacion*, βεβήλωσις, actus profanandi. Plin. l. 16. c. 4. Postquam civilium bellorum profanatione meritum cœpit videri civem non occidere. Alii leg. *profano*, subintelligendo *scelere*. Adde Tertul. de Idolol. c. 18.

Profanator, oris, m. *profanatore*. Prudent. in Apotheos. v. 178. Cede, profanator Christi, jam cede Sabelli.

Profanatus, a, um, *profanato*, βεβηλωθείς. Stat. 9. Theb. v. 8. Ergo profanatum Menalippi funere acerbo Vulnere. Id. l. 3. Silv. 3. v. 2. Profanatas inspectare terras.

Profane, adv. *profanamente*. Lactant. l. 6. c. 13. Profane, ac petulanter illudere.

Profanitas, atis, f. Tertul. de Pal. c. 2. Ut autumat superiorum profanitas, h. e. veteres auctores profani, seu Gentiles.

Profāno, as, a. 1. *dissagrare*, *profanare*, חלל, Ger. *entheiligen*, *prophaner*, Hisp. *profanar*, βεβηλόω, ex sacro humanis usibus promiscuum facio, polluo, contamino. Liv. l. 31. c. 44. Plebs scivit, ut dies festi, sacra, sacerdotes, omnia profanarentur. Ovid. 3. Amor. el. 9. Scilicet omne sacrum mors importuna profanat. ¶ Significat etiam ante fanum statuere, dedicare, offerre. Aurel. Victor. de orig. gent. Rom. c. 6. Patri aram dedicavit, appellavitque Maximam, & apud eam decimam pecoris sui profanavit. V. in *Profanus* verba *Varronis*, quæ hæc maxime faciunt. Sabinus l. 1. memorabil. apud Macrob. l. 3. Saturn. c. 6. Re gesta decimam Herculi profanavit.

Profans, tis, particip. a profari. Petron. in Satyr. Cum, Delio profante, cœli vertices lege trahantur.

Profānus, a, um, *profano*, חול, Ger. *ungevvihet*, Gal. *prophane*, Hisp. *profano*, βέβηλος, irreligiosus, non sanctus, a religione remotus. a *pro*, & *fanum*. Festus sic definit: Profanum, quod fani religione non tenetur. Sed Var. l. 5. de L. L. profanum explicat, quod est ante fanum, his verbis: Profanum est, quod ante fanum, idest conjunctum fano. Hinc profanatum quod in sacrario pollutum. ¶ Cæterum sic dicitur & id, quod nunquam sanctum fuit, & id, quod ex religioso, vel sacro in hominum usum conversum est. Plaut. Merc. 2. 3. 17. Nec sacrum, nec tam profanum quicquam est, quin &c. Cic. 6. Ver. Cum omnia illa victoria sua profana fecisset. Id. pro Dom. Si ista consecratio legitima est, quid est, quod profanum in tuis bonis esse possit? ¶ Non loco solum, sed & personis convenit. Nam & profani dicuntur, qui Græcis βέβηλοι, sive ἀμύητοι, h. e. homines non initiati sacris, quia nempe talibus pro fano solum consistere, non autem fanum ingredi, ac interesse sacris liceret. Vulgo *laicos* vocant, quo vocabulo & *Tertullianus*, aliique Patres antiquissimi utuntur. Virg. 6. Æn. Procul hinc, procul este profani. ¶ Dicitur & de rebus, ut Profanus usus, h. e. communis, vulgaris, non sanctus. Plin. l. 15. c. 30. Adeoque in profanis usibus pollui laurum, & oleam fas non est. ¶ Translate ponitur pro impio, scelesto. Stat. in princ. Theb. Fraternas acies, alternaque bella profanis Decertata odiis. ¶ Item pro imperito homine, qui Musarum sacris initiatus non est. Hor. l. 3. carm. od. 1. Odi profanum vulgus. ¶ *Miscere sacra profanis*, est confundere fas nefasque. Hor. l. 1. ep. 16. v. 57.

Profāris, vel re, atus sum, d. 1. *profetizzare*, προφημι, proprie est ante fari, quod Græci dicunt προφητεύειν, idest futura prædicere. Ulpian. de Ædil. §. exemplo, l. 1. Si servus inter fanaticos non semper caput jactaret, & aliqua profatus esset. ¶ Frequenter sumitur pro simplici fari, sive dicere. Virg. 1. Æn. v. 565. Tum breviter Dido vultum demissa profatur.

Profatum, i, n. effatum, dictum. Gell. l. 16. c. 8. Ἀξιώματα Varro alias profata, alias proloquia appellat.

Profatus, us, m. *il parlare*, actus profandi. Gel. l. 18. c. 11. Neque dicta, profatuve ipsa tam, aut insuaves esse. Adde Stat. l. 5. Silv. 3. v. 103. & Senec. in Apocoloc. in carm.

Profectio, onis, f. *partenza*, ἀποδημία, actus proficiscendi. Cic. 1. Phil. Exponam vobis breviter consilium & profectionis, & reversionis meæ. Cæs. l. 1. B. C. c. 27. Profectionem parare.

Profecticius, a, um, quod ab aliquo proficiscitur, ut Dos profecticia, quæ a parentibus profecta est de bonis eorum. Leg. 5. ff. de jure dotium.

Profecto, *certamente*, אכן, Ger. *furvvar*, Gal. *certes*, Hisp. *ciertamente*, ἀληθῶς, certe, sane, adv. confirmandi, quasi pro facto. Cic. pro Flac. Non est ita, Judices, non est profecto. Idem Ver. 4. c. 18. Profecto negare non potes. Plaut. Pseud. 5. 1. 7. Profecto edepol. Id. Cas. 3. 2. 29. Profecto hercle.

Profectus, us, m. *profitto*, Germ. *zunemmung*, Gall. *profit*, Hisp. *provecho*, προκοπή, progressus in re aliqua, utilitas, quæ ex rei alicujus tractatione provenit. Liv. l. 2. c. 13. Ab illo profectu viribus datis, tantum valuit. Quintil. l. 10. c. 2. Sic profectus non e summo petitus studiorum fructus effundit

effundit uberius. ¶ Profectum facere, est proficere. *Plin. in epist.* Nec minorem sub eo præceptore profectum fecit.

Profectus, a, um, partic. a proficiscor. *Cic. 2. de nat. Deor.* Qui, sicut venæ, & arteriæ a corde tractæ, & profectæ, in corpus omne ducuntur.

Profero, rs, tuli, latum, a. enom. *portar fuori*, הוציא, Ger. *her fur bringen*, Gal. *proferer*, *manifester*, Hisp. *sacar a fuera*, *manifestar*, προφέρω, extra fero, extra porto. *Plaut. Amph.* 2. 2. 158. Tu Thessala intus pateram proferto foras. *Cæs. l.* 2. *B. C.* Arma, tormentaque ex oppido, ut est imperatum, proferunt. ¶ Ponitur etiam pro exerere, extrahere. *Plaut. Asin.* 4. 1. 50. Ut cuique linguam in tussiendo proferat. *Cic. pro Rosc. Amer.* Tu sestertia quinquaginta tria ex arca proferas. ¶ Proferre gradum, & pedem, est efferre, exire. *Plaut. Merc.* 5. 2. 2. Gradum proferam, progredi properabo. *Hor. de art. poet.* nec desilies imitator in arctum, unde pedem proferre pudor vetet. ¶ Translate ponitur pro edere, in publicum afferre. *Cic. pro Arch.* Ut nihil possint ex his neque ad communem afferre fructum, neque in aspectum, lucemque proferre. ¶ Item pro protendere, extendere. *Cic. pro Mur.* Fines officiorum Stoici videntur longius protulisse, quam natura vellet. *Justin. l.* 5. *c.* 1. Fines imperii tueri magis, quam proferre, mos erat. ¶ Item pro extendere futurum tempus, differre, prorogare. *Cic. Att. l.* 13. Quod si longius velint proferre diem. *Id. ibid.* Paulum proferant auctionem. ¶ Item pro palam facere, prodere, vulgare. *Cic. pro Mil. c.* 37. Indicia communis exitii indagavi, patefeci, protuli, extinxi. *Id. pro Cæl.* In qua domo nihil geritur quod foras proferendum sit. *Id. de Orat. c.* 34. Proferre in lucem. *Id. Fam.* 15. *ep.* 2. Proferre in medium. ¶ Item pro citare, in medium efferre. *Cic. pro Rosc. Amer.* Quasi vero mihi difficile sit multos nominatim proferre vel tribules, vel vicinos meos. *Id.* 2. *Phil.* Quid prandiorum apparatus proferam. *Id.* 2. *de Invent.* Deinde majorum suorum beneficia, si qua habebunt, proferre. ¶ Item pro producere, *dar in nota*. *Cic.* 4. *Ver.* Et possessores hereditatum, non secundum eos, qui proferrent, &c. ¶ Item pro conferre. *Cic. pro Mur.* Homines tenues unum habent in nostrum ordinem aut promerendi, aut proferendi beneficii locum. ¶ Item pro ostendere. *Sen. epist.* 52. Hos maxime laudant, quibus ex se impetus fuit, qui seipsos protulerunt. *Tac. Ann.* 16. 2. 59. Proferre ingenium. *Sueton. in Ner. c.* 25. Proferre artem. ¶ *Res proferri*, quid sit, V. Prolatus. ¶ Pro enuntiare, *profferire*. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *ante med.* Plerique extremas syllabas non proferentibus, dum priorum sono indulgent.

Professio, onis, f. *deposizione*, *descrizione*, *il dar in nota*, confessio alicujus rei palam facta, census, descriptio. *Cic. pro Arch. c.* 4. Iis tabulis professus est, quæ solæ ex illa professione obtinent publicarum tabularum auctoritatem. *Id.* 5. *Ver.* 2. 49. Professio est agri Leontini ad jugera triginta millia. *Id. Fam.* 16. *epist.* 23. Tu vero confice professionem, si potes, etsi hæc pecunia ex eo genere est, ut professionis non egeat. *Curt. l.* 10. *c.* 2. Professioni æris alieni pudorem obstare. ¶ Est etiam ars, secta, societas, quam quisque sequitur, seu profitetur. *Cic. de Orat. c.* 6. Vis Oratoris, professioque ipsa bene dicendi. *Lamprid. in Heliog.* 2. 20. Promoturus ultimæ professionis homines. *Vellej. l.* 2. *c.* 87. Canidius timidius, quam professioni ejus, qua semper usus erat, congruebat. *Id. ibid. c.* 89. Non memores professionis, universam imaginem Principatus ejus oculis subjecimus. h. e. memores brevitatis, quam initio professi sumus.

Professor, oris, m. *professore*, ἐπαγγελτής, qui publice fatetur. Inde qui liberales artes docent, professores, διδάσκαλοι, dicuntur, quia artes illas se scire, & posse tradere publice fatentur. *Plin. l.* 3. *c.* 53. Diodorus Dialecticæ sapientiæ professor. *Sueton. de clar. Grammat. c.* 9. Reliquit filium Orbilium, & ipsum Grammaticum professorem. *Quintil. l.* 1. *c.* 9. Etiam consummatis professoribus difficile.

Professorius, a, um, ἐπαγγελτικός, quod profitetur, ut Lingua professoria, quæ meritoriam exercet eloquentiam. *Tac. l.* 13. *Ann. c.* 14. Trunca scilicet manu, & professoria lingua.

Professus, a, um, ἐπαγγειλάμενος, partic. a profiteor. *Cic.* 2. *Tusc. c.* 4. Ut enim si Grammaticum se professus, quispiam barbare loquatur. ¶ Reperitur etiam passive pro aperto, manifesto, *dichiarato*, *manifesto*. *Ovid.* 2. *Fast.* Sumunt gentiles arma professa manus. *Justin. l.* 8. *c.* 4. Bœotii orant, ut professum adversus Phocenses ducem Græciæ exhibeant. ¶ *Ex professo*, est non dissimulanter, & quasi ex professione. *Quint. l.* 12. *c.* 2. Ex professo philosophiam ostentantibus parum decori sunt plerique orationis ornatus. *Valer. Max. l.* 4. 2. 1. n. 8. Cum ex professo inimicitias cum Scipionibus gereret. ¶ Eodem sensu *de professo* dixit *Apul. in Apol.*

Profestus, a, um, *non festivo*, *di lavoro*, Ger. *werkel tag*, Gal. *jour ouvrier*, Hisp. *dia de trabajo*, ἀνέορτος, quod contrarium est festo. Dies profesti illi erant, qui actionibus hominum profanis, vel privatis, vel publicis assignati fuerant. *Plin. l.* 18. *c.* 6. Pejorem, qui profestis diebus ageret, quod feriatis deberet. *Liv. l.* 34. *c.* 3. Festis, profestisque diebus. ¶ Profesti dies partim erant fasti, partim nefasti, partim Senatorii, partim non Senatorii, partim Comitiales, partim non Comitiales. Senatus haberi poterat omnibus diebus profestis natalis, sed non omnibus profestis fastis. Nam ex profestis fastis aliqui Comitiales erant. Illis diebus profestis, quibus Senatus poterat haberi, non poterat agi cum Populo. Illis, quibus Senatus haberi non poterat, cum Populo agi poterat. Sed non semper agebatur. Nam in eorum voluntate positum erat, penes quos erat jus Populum congregandi. *Manut. de veter. dier. ratione.*

Proficio, is, eci, ectum, n. 3. *far profitto*, הועיל, Ger. *zunemmen*, Gal. *profiter*, Hisp. *approvechar*, ἐπιδίδωμι, procedo, progredior, progressum facio. *Cic. pro L. Man.* Et quisquam dubitabit, quid virtute profecturus sit, qui tantum auctoritate profecerit? *Id. in Off.* Si modo in Philosophia aliquid profecimus. *Id.* 6. *Fam. ep.* 21. Cum consilio profici nihil possit. *Senec. epist.* 108. Idem & docenti, & discenti debet esse propositum, ut ille prodesse velit, hic proficere. ¶ Ponitur etiam pro prodesse. *Ulpian. l. ait Prætor, de jurejurando.* Matris igitur jusjurandum partui non proficiet. *Plin. l.* 28. *c.* 27. Adeps e lupis illitus iis, quæ rumpere opus est, plurimum proficit. *Cic.* 3. *Fin.* Multum ad ea, quæ quærimus, explicatio tua ista profecerit. *Liv. l.* 3. Proficere in summam spei. *Ovid.* 3. *de Pont. eleg.* 1. Profecture aliquid tunc tua verba puta.

Proficisco, is, n. 3. idem ac proficiscor. *Plaut. Mil.* 4. 8. 19. Obsecro, licet complecti, priusquam proficisco?

Proficiscor, sceris, fectus sum, d. 3. *andare*, *partirsi*, הלך, Ger. *gehen*, *ziehen*, Gall. *partir*, *aller*, Hisp. *yr camino*, *andar*, πορεύομαι, eo, vado. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 18. Salvius Ostiam vesperi navi profectus erat. *Id.* 2. *Fam. ep.* 6. Ex Asia Romam versus proficisci. *Cæs. l.* 7. *B. G.* Proficisci obviam alicui. *Plaut. Amph.* 5. 2. 8. Tu gravidam fecisti, cum in exercitum profectus. *Propert. l.* 2. *eleg.* 21. ad doctas proficisci cogor Athenas. ¶ Jungitur interdum cum ire, *messersi in cammino*. *Plaut. Rud.* 3. 6. 8. Etiamne tunc sedebant, cum ad me profectus ire? Al. leg. *iret*. ¶ Est etiam discedere, venire de aliquo loco. *Cic. Attic. l.* 2. *ep.* 23. Calendis Majis de Formiano proficiscemur. ¶ Translate sumitur pro pergere, prosequi. *Cic.* 5. *Verr.* Nunc proficiscemur ad reliqua. ¶ Item pro incipere, originem ducere. *Id. pro L. Man. c.* 5. Atque ut inde oratio mea proficiscatur. *Id.* 4. *Acad.* Pythagorei ex numeris, & Mathematicorum initiis proficisci volunt omnia. *Id.* 5. *Fam. epist.* 5. Omnia a me in te profecta sunt, quæ ad tuum commodum, ad honorem, ad dignitatem pertinerent. *Id. Fam.* 13. *ep.* 30. Ab his initiis noster in te amor profectus.

Profindo, is, fidi, fissum, a. 3. *fendere*, κατασχίζω, proscindo. *Stat.* 10. *Theb.* v. 506. Quanta periere severi gramentes profinduet inarata dio Pangæa juvenci. Alii leg. *prefringant*.

Profiteor, eris, essus sum, d. 2. *professare*, *protestare*, *confessare pubblicamente*, הודה, Ger. *frey*, *offentlich*, *sagen*, Gal. *dire franchement*, *faire profession*, Hisp. *confessar claramente*, *professar*, ἐπαγγέλλομαι, est confiteri, sive affirmare publice, palam, aperte prædicare, jactare, præ se ferre. Plus enim est profiteri, quam fateri. Fatemur coacti, teste *Servio*, sponte, & publice profitemur. *Cic. pro C. Rab.* Quamobrem fateor, atque etiam profiteor, & præ me fero, te &c. *Id.* 5. *Ver.* Sed me omnium provinciarum defensorem esse profitebor. ¶ Sumitur etiam pro nomen, & bona sua in censum referre. Item publice, & apud acta aliquid ultro denuntiare, seu testari, *dare in nota*. *Cic. pro Arch. c.* 4. Professus est apud Prætorem Q. Metellum. *Id.* 5. *Verr. c.* 15. Edixerat, ut aratores jugera sationum suarum profiterentur. *Liv. l.* 22. *c.* 18. Ut, qui se tanto imperio dignos crederent, nomina profiterentur. *Curt. l.* 10. *c.* 2. Ut omnes milites æs alienum profiterentur. ¶ Item pro palam polliceri, ultro offerre. *Cic. pro Rosc. Am.* Et eadem in re operam vestram profitemini. *Id. in Rull.* Quod si vos vestrum mihi studium ad communem dignitatem defendendam profitamini. ¶ Item pro sectam, vel artem aliquam, seu scientiam publice docere. *Cic. de Amic. cap.* 5. Quæ disputari de amicitia possunt, ab iis, censeo, petatis, qui ista profitentur. *Id. in Pison.* 2. 59. Profiteri Philosophiam.

Proflatus, us, m. actus proflandi. *Col. l.* 5. *c.* 9. Æstivo proflatu refrigerentur.

Proflatus, a, um, partic. a proflor. Hinc proflatum, more substant. *Plin. l.* 34. *c.* 9. Mox in proflatum additur tertia portio æris collectanei. V. Proflo.

Proflictus, a, um, nom. partic. profligatus. *Gell. l.* 15. *c.* 5. Res proflictæ, & perditæ.

Profligatio, onis, f. *ruina*, eversio, dispersio, dissipatio. *Auson. periocb.* 2. *Odyss.* De contumelia domus, & bonorum profligatione conquestus.

Profligator, oris. m. καταφθορεύς, qui profligat, seu prodigit, consumit. *Tacit. Ann.* 16. *c.* 18. Habebaturque non ganeo, & profligator, ut plerique sua haurientium, sed erudito luxu.

Profligatus, a, um, *gettato a terra*, διαφθαρείς, prostratus, dejectus, afflictus, partic. a profligor, ut Exercitus profligatus, Copiæ profligatæ, &c. V. Profligo. ¶ Translate dicitur de eo, quod in pessima conditione est, de redacto ad perniciem, perdito, desperato. *Cic. pro R. Am.* Et denique omnia ad perniciem profligata, atque perdita. *Id.* 2. *Ver. c.* 3. Profligata judicia. ¶ Per Metalepsim sumitur pro eo, quod prope absolutum est. *Cic. l.* 12. *Fam. ep. ult.* Qui profligato bello, ac pene sublato renovatum bellum gerere conamur. *Id.* 5. *Tusc. c.* 6. Profligata jam hæc, & pene ad exitum adducta quæstio est. ¶ Item pro scelerato, in quo nihil est salubre, nihil integrum. *Cic. pro Arch.* Nunquam me pro salute vestra in tot, ac tantas dimicationes, atque in hos profligatorum hominum quotidianos impetus objecissem. *Cic.* 5. *Ver. c.* 26. Hæc tu omnium mortalium profligatissime, ac perditissime cum scires.

Profligo, as, a. 1. *gettare a terra*, καταβάλλω, διαφθείρω, dejicio, sterno, prosterno, ab antiquo *fligo*. *Cic. pro Rab. Posth.* Expugnare urbes, aciem hostium profligare. *Nepos in Pelopid. c.* 2. Ab tam tenui initio tantæ opes sunt profligatæ. ¶ Translate sumitur pro mœrore afficere, ad perniciem deducere. *Cic.* 2. *Catil.* Quanto tandem illum mœrore afflictum esse, & profligatum putatis? ¶ Item pro rem cœptam promovere, & prope finem adducere. *Augustus in monum. Ancyrano de suis gestis.* Cœpta profligataque opera a patre meo perfeci. *Flor. l.* 2. *c.* 15. Primo commiserunt bellum, profligatum secundo, tertio vero confectum est. *Liv. l.* 21. *c.* 40. Commissum, ac profligatum bellum conficere.

Profligo, is, xi, ctum, n. 3. κατακόπτω, late, sive multum certo. *Colum. l.* 2. *c.* 3. Quos hostes profligendo desolasset agros. Rectius tamen legitur *profugiendo*.

Proflo, as, avi, atum, a. 1. *soffiare*, *spirare*, ἐκπνέω, flo, efflo. *Val.* 2. *Argon.* Noctem tartaream proflantes pectore tauri. *Idem lib.* 7. Taurus tremani proflaret turbine flammas. ¶ Est etiam flando resolvere. *Plin. l.* 34. *c.* 9. Massa proflatur in primis, mox in proflatum additur tertia portio æris collectanei. ¶ *Proflare pectore somnum*, est totum dormiendum ex pectore sonorum flatum emittere. *Virg.* 9. *Æn.* v. 326. Qui forte tapetibus altis extructus toto proflabat pectore somnum. ¶ *Proflare iram*, est iram concitare, vehementer commovere, vel flatu iram testari, ut solent feræ. *Plin. l.* 8. *c.* 4. Subsistere ab olfactu, circumspectare, iras proflare.

Profluens, entis, n. προρρέων, quod profluit, partic. a profluo. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 17. Permultis locis aquam profluentem, & eam uberem. ¶ Translate sumitur pro copioso. *Cic.* 2. *de Orat.* Genus orationis liquidum, fusum, ac profluens. ¶ Usurpatur etiam more substantivi gen. femin. *la corrente*, ῥεῦμα, aqua profluens, fluentum. *Cic.* 2. *de Inv. c.* 50. In quem conjectus in profluentem deferretur, subaudi *aquam*.

Profluenter, adv. abundanter. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 18. Ergo omnia profluenter, absolute, prospere. *Gel. l.* 14. 2. 1. Hæc nos secta & incondita oratione attigimus: At Favorinus splendidius, & profluentius exsequebatur.

Profluentia, æ, f. *abbondanza*, προρροή, abundantia. *Cic. in Partit. c.* 23. Inanis quædam profluentia loquendi.

Profluo, is, xi, xum, n. 3. *scorrere*, נזל, Germ. *her fur fliessen*, Gall. *couler*, Hisp. *correr mucho*, προρρέω, deorsum fluo, longe fluo, abundanter effluo. De omnibus liquidis dicitur. *Cic.* 1. *de Div.* Si lacus emissus lapsu, & cursu ad mare profluxisset. ¶ Translate dicitur de oratione. *Auct. ad Her. l.* 4. Cujus oratione melle dulcior profluebat. ¶ Item per translationem ponitur pro devenire, consequi. *Cic. pro Cæl.* Equidem, ut ad me revertar, ab his fontibus profluxi ad hominum famam.

Profluvium, ii, *corso*, זוב, Ger. *durchlauff*, Gal. *flux*, *coulement*, Hisp. *fluxo*, κατάρροια, fluxio. *Colum. l.* 6. *c.* 26. Profluvium sanguinis. *Id. l.* 9. *c.* 12. Profluvium alvi. *Cels. in præfat.* Profluvio laborare. *Plin. l.* 7. *c.* 15. Profluvium mulierum. *Id. l.* 31. *c.* 10. Profluvium ventris. *Cels. in præf. post med.* Si corpus profluvio laboret. *flesso*.

Profluvius, a, um, profluens, labilis. *Cæcil. apud Priscian. l.* 6. *pag.* 699. *Putsch.* Ita ne Antipho invenitur profluvia fide? itane est immemoris?

Profluus, a, um, *che scorre*, ἀνέκλειπτος, quod profluit, ut Profluus amnis, qui perpetuo fluit. *Plin. l.* 29. *c.* 4. Si contingat profluo amne. *Colum. lib.* 8. *cap.* 17. Quæ profluo recessu nunquam destituitur. *Solin. l.* 4. *ep.* 23. Lacrymæ profluæ.

Profore, profuturum esse. *Hor. l.* 1. *ep.* 8. Fugiare, quæ profore credam.

Profringo. V. Profindo.

Profugio, is, ugi, *fuggire lungi*, ברח, Germ. *entfliehen*, Gall. *s'enfuir loin*, *eschapper*, Hisp. *huir lexos*, ἀναφεύγω, procul fugio, aut quantum possum, inde fugio. *Cic. de Am.* Hac itaque amentia quæstione nova perterritus in Asiam profugit. *Id.* 1. *Offi.* A negotiis publicis ad otium profugere. *Cur. l.* 10. *c.* 2. Nec servi quidem uno grege profugiunt dominos.

Profugium, ii, *refugio*, καταφύγιον, illud, quo quis in periculis velut ad portum quendam profugit. *Cic.* 1. *Tusc. c. ult.* Portum potius paratum nobis, & profugium putemus. Afferuntur & alia ex eodem *Cic.* loca, ut *pro Cæcin. c.* 34. *Fam.* 5. *ep.* 15. &c. sed ubique alii *perfugium* reponunt.

Profugus, a, um, *fuggitivo*, נד, Ger. *flüchtig*, Gal. *fuyard*, Hisp. *retraido*, ἀπόφευκτος, qui longe aliquo fugit, procul a finibus suis vagans, quasi porro fugatus. *Liv. l.* 34. Annibal patria profugus pervenerat ad Antiochum. *Plin. l.* 7. *c.* 28. His ab Annibale captus, bis vinculorum ejus profugus. ¶ Interdum sumitur pro errante, seu pro eo, qui diversa petit loca, etiam non fugatus, ut profugi Scythæ, quia crebro domicilia mutant. *Hor. lib.* 3. *carm. od.* 35. Te Dacus asper, te profugi Scythæ, &c.

Profundatus, a, um, fundatus. *Plaut. Mil.* 3. 3. 42. Nunc hæc satis profundata bene, & statuta est.

Profunde, adv. *profondamente*, βαθέως. *Plin. l.* 8. *c.* 42. *de equis.* Quo quis acrior, eo profundius nares mergit.

Profunditas, atis, *profondità*, βάθος, altitudo, vorago. *Macrob. l.* 1. *in Somn. Scip. c.* 6. Corporum tres sunt dimensiones, longitudo, latitudo, profunditas. Adde *Vopisc. in Saturnino, c.* 8.

Profundo, is, udi, usum, a. 3. *spargere largamente*, שפך, Germ. *aussgiessen*, Gal. *espandre*, Hisp. *derramar*, προχέω, extra fundo, large fundo. *Cic. in Som.* Quem ut vidi, equidem vim lacrymarum profudi. *Id. pro Cluent. c.* 6. Sanguinem suum profundere omnem cupit. ¶ Translate sumitur pro edere, emittere, proferre. *Cic.* 4. *Acad.* Rat jam universas profundam. *Id.* 2. *de Orat.* Quod se universum profundat, & quod totum repente evolat. *Id. in Pison.* Odium inclusum in aliquem profundere. ¶ Item pro prodigere, immoderate consumere,

ducte Metaphora ab aqua, quæ profunditur ex vasis. *Cic. in Catil.* 2. c. 5. Patrimonia sua profuderunt, fortunas suas obligurierunt. ¶ *Verba profundere ventis*, est frustra loqui. *Lucret. lib.* 4. ¶ *Profundere vires animi*, est omnes nervos intendere, & omnem ingenii vim applicare. *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 13. Et omnes profudi vires animi, atque ingenii mei. ¶ *Vitam profundere*, est mori. *Cic.* 1 *Off.* Qui non modo pecuniam, sed etiam vitam profundere pro patria parati essent. ¶ *Profundere se totum in aliquem*, est omni studio fovere. *Id. Att. l.* 7.

Profundum, i, *profondità*, idem est ac profunditas, sed multo latinius. *Cic.* 4. *Acad.* Naturæ veritatem in profundo abstrusit. ¶ Speciatim sumitur pro mari. *Ovid.* 17. *Epist.* Frigora ne possim gelidi tentare profundi. *Val.* 3. *Arg.* Pater profundi, idest Neptunus. *Silius l.* 10. v. 591. Thuscis stagna profundi. h. e. Trasymenus lacus.

Profundus, a, um, *profondo*, Ger. *tieff*, Gal. *profond*, Hisp. *profundo*, βαθύς, quod deorsum magnam habet altitudinem, a *porro*, longe, & a *fundus*. *Cic. pro Planc. c.* 6. Si campus, atque illæ undæ Comitiorum, ut mare profundum, & immensum, sic effervescunt quodam quasi æstu. *Id. pro Sext. c.* 45. Profundissimus gurges. *Tacit. in Agric. c.* 25. Profunda montium, & silvarum. *Solin. c.* 29. Ursi cellis profundioribus. ¶ Quandoque sumitur pro alto, seu sublimi, *Virg.* 1. *Æneid.* Maria, ac terras, cælumque profundum. ¶ Translate capitur pro ingenti, immenso. *Cic. in Pison.* Cum patrem ejus prædæ profundæ libidines devorassent. *Sall. in Jug. cap.* 81. Profunda avaritia. *Id.* 4. *Hist.* Profunda cupido imperii. *Sueton. in Vitell. c.* 7. Profunda gula. ¶ *Horat. l.* 4. *od.* 2. Immensusque ruit profundo ore. h. e. resonanti, & magnifico. ¶ Profunda nox dicitur nox media, & silens, & valde obscura. *Virg.* 4. *Æn.* Sic profundæ tenebræ, apud *Gel. l.* 6. *c.* 4.

Profuse, adv. ἀπεριττευμένως, effuse, abundanter. *Liv. l.* 10. *c.* 36. Hæc ipsa mittens obstitit profuse tendentibus in castra. *Sallust. in Catil. c.* 13. Profusum quæstui deditus. *Sueton. in Aug. c.* 75. Profusissime celebrare dies festos.

Profusio, onis, f. effusio, prodigentia. *Flor. in præfat. l.* 10. Infinitæ sumptuum profusiones. *Cels. l.* 7. *c.* 22. Sanguinis profusio. *Id. l.* 2. *c.* 7. Profusio alvi.

Profusor, oris, m. prodigus, qui profundit. *Tertul. l.* 2. *adv. Marcion. c.* 24. Dispensatorem bonitatis, non profusorem.

Profusus, a, um, *sparso*, ἀπερρυείς, large fusus, partic. a profundor. *Cic.* 2. *Fin.* Ille multo sanguine profuso, in lætitia, & in victoria est mortuus. ¶ Item copiosus, extensus. *Pallad. l.* 4. *tit.* 13. *de equis.* Aures breves, & argutæ, coma & cauda profusior. ¶ Translate sumitur pro supra modum sumptuoso. *Cic. pro Mur. c.* 36. Non amat profusas epulas; sordes, & inhumanitatem multo minus. *Sall. in Catil.* Alieni appetens, sui profusus, ardens in cupiditatibus. *Sueton. in Vespas. c.* 7. Convivationes cum profusissime quoque extendebat. ¶ Item pro abundante, immoderato. *Cic.* 1. *Off.* Ipsumque genus jocandi non profusum, neque immoderatum, sed ingenuum, & facetum. ¶ Item pro abjecto, & jacente. *Pacuv. apud Fest.* Profusus, squalens, sordidus, ab omnibus derelictus.

Progemmo, as, n. 1. *germogliare*, ἐκβλαστάνω, gemmas emitto. *Col. l.* 4. *c.* 27. Si palmis incipientibus, progemmantibusque falcem immiseris.

Progener, eri, m. *bisgenero*, πρόγαμβρος, dicitur comparatione avi, & aviæ, cui respondet prosocer, & prosocrus. *Modestin. l.* 4. *Dig. de gradib. & affin.* Socer magnus dicitur uxoris meæ avus, ego illius sum progener. item prosocrus mihi uxoris meæ avia est: ego illius sum progener. *Sueton. in Aug. c.* 19. Lucii Pauli progeneri sui. Erat autem L. Paulus maritus Juliæ, quæ ex Julia Augusti filia nata erat. Perperam igitur in hoc Suetonii loco Lexicographi quidam afferunt, progenerum accipi pro patre generi.

Progeneratio, onis, f. idem ac generatio. *Plin. l.* 8. *c.* 43. Opera sine dubio genuli mirifica, arando quoque, sed mularum maxime progeneratione.

Progenero, as, a. 1. idem ac genero. *Horat. l.* 4. *od.* 4. Nec imbellem feroces Progenerant aquilæ columbam. Adde *Plin. l.* 11. *c.* 16.

Progenies, ei, f. 5. *stirpe*, Germ. *geschlechte*, Gall. *lignee*, *race*, Hisp. *casta*, *linage*, γενεά, genus, familia, a *progignendo*. *Cic.* 9. *Phil.* Qui multos per annos progeniem ejus honestaret. *Nepos in Agesil. c.* 2. Qui principes ex progenie Herculis. ¶ Item ipsi liberi. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 35. Priamum tanta progenie orbatum. ¶ Translate *Colum. l.* 3. *c.* 9. Vitis progenies.

Progenitor, oris, *avo*, προγεννήτωρ, avus. *Ovid.* 11. *Met. v.* 320. Et forti genitore, & progenitore Tonante Esse satam.

Progenitus, a, um, *nato*, *generato*, *prodotto*, genitus, procreatus, natus. *Claudian. de IV. consul. Honor. v.* 148. Nec te progenitum Cybeleius ære canoro Lusisset Corybas. *Pallad. in Jan. tit.* 15. Arbores ex pomis sponte progenitæ.

Progermino, as, n. 1. idem ac germino. *Col. l.* 4. *c.* 10. Antequam surculus progerminet.

Progero, is, essi, estum, a. 3. *portar fuori*, ἐκκομίζω, extra gero, effero. *Plin. l.* 11. *cap.* 18. *de apibus*: Defunctas progerunt, funerantiumque more comitantur exequias. *Id. l.* 18. *c. ult.* Fornacæ concursantes, aut ova progerentes.

Progesto, as, a. 1. progero. *Apul.* 6. *Milef. sub fin.* Sinu sericeo progestans nucleos.

Progigno, is, a. idem ac gigno. *Cic.* 3. *Offic.* Ut enim cæteri ex patribus, sic hic, qui illud lumen progenuit, ex filio est nominandus. *Id.* 2. *Divin. cap.* 65. In seminibus est inest earum rerum, quæ ex his progignuntur. *Lucret. l.* 4. *v.* 671. Quo penetrata queunt sensum progignere acerbum. Ubi quidam minus recte leg. *propingere*, h. e. impellere, impingere, a *pango*.

Prognare, adv. aperte. *Fest. in Gnarus.*

Prognariter, adv. γενναίως, audacter, strenue. *Plaut. Pers.* 4. 4. 39. Age, indice prognariter. Al. leg. *prognaviter*. Alii *prognaviter*.

Prognatio, onis, f. *nascimento*, nativitas. *Martian. Capell. l.* 6. *pag.* 210. Oppidum Calydon, Diomedis Tydeique prognatione notissimum.

Prognatus, a, um, n. 1. 2. *oriundo*, ἀπόγονος, originem trahens, oriundus, descendens ab aliquo, partic. a *pro*, & *nascor*. Proprie dicitur, non de filio, sed de nepote, respectu avi, aut proavi, aut alicujus ex majoribus. *Cic.* 3. *Tusc.* Qualis enim tibi ille videtur Tantalo prognatus, Pelope natus? ¶ Sumitur etiam pro nato, & de filio dicitur. *Liv. l.* 1. Post centesimum fere annum, quam Romulus Deo prognatus, Deus ipse tenuerit Regnum.

Progne, f. 1. *rondine*, Pandionis Atheniensium Regis filia, & soror Philomelæ, quæ Tereo Thracum Regi matrimonio juncta, Ityn illi peperit. Hæc cum desiderio videndæ sororis teneretur, oravit virum, ut Athenas profectus, Philomelam ad se duceret. Qui mandata peragens, adventum Philomelæ a Pandione impetravit. Verum cum in itinere essent, in libidinem virginis exardens, quamvis repugnantem compressit, &, ne facti obscœnitatem exprimere posset, linguam ei abscidit, & servo in vinculis custodiendam tradidit, reversusque ad uxorem maris nausea periisse simulavit. Philomela interim tædio carceris affecta, rem omnem, uti gesta fuerat, acu in tenuissima tela depinxit, hanc ancillæ Prognes clam deferendam tradidit. Progne, re intellecta, ac dissimulato ad tempus dolore, postquam Orgiorum dies advenit, thyrsis, & pellibus pro more instructa, sororem adiit, eamque, eodem indutam habitu, ad regiam duxit. Hic, communicato consilio, veluti furiis agitatæ, arreptum Ityum filium mactarunt, eumque domum redeunti epulandum apposuit. Qui tandem, re cognita ex pueri capite, quod Progne sub finem cœnæ per sororem afferendum curavit, dum fugientem uxorem furibundus persequitur, mutatam Deorum commiseratione in hirundinem vidit, quæ consuetudinem habitandi intra hominum tecta semper servavit. Ipse in upupam conversus est, ideoque militarem cristam adhuc in capite gerit, & quasi adhuc filium quæritans, clamat, ποῦ, ποῦ, quod significat, *ubi*, *ubi*. Itys autem in Phasianum mutatus est, quæ avis frequens est juxta Phasim fluvium in Colchis: ut Philomela in avem sui nominis, quæ ne nunc quidem cesset deflere cantu dulcissimo interitum, quem paulo ante elinguis promere non poterat. *Ovid.* 6. *Met. in fin.*

Prognosticon, n. *pronostico*, προγνωστικόν, rei futuræ signum, a προγινώσκω, præscio, præcognosco. Unde *Hippocratis Prognostica*, quibus facile ægrotorum salus, vel mors a Medicis prædici solet. *Cic.* 2. *de Div. c.* 8. Atque his rerum præsensionibus prognostica tua referta sunt.

Programma, atis, n. πρόγραμμα, *editto*, scriptura, seu tabula publice exposita, qua Princeps aliquid edicit. *Vulcat. in Avid. Cass. c.* 6. Edici jussit, & programma in parietibus figi. Adde *l.* 3. *Cod. de leg. & constit. Princ.*

Prograxe, vel procraxe, pro prograxisse, hoc est indicasse, effutisse, ab aoristo 1. ἔκραξα verbi κράζω, *clamo*. *Lucret. l.* 5. *v.* 1158. Quippe ubi se multi per somnia sæpe loquentes, Aut morbo delirantes prograxe ferantur, Et celata diu in medium peccata dedisse. Alii leg. *protraxe* pro protraxisse, a protraho, palam traho, palam expono.

Progredior, eris, essus sum, d. 3. *andare innanzi*, *avanzarsi*, *inoltrarsi*, Ger. *her fur gehen*, Gal. *aller avant*, Hisp. *ye adelante*, προέρχομαι, ultra procedo. *Cic.* 1. *Offic.* Atque ut regredi, quam progredi mallens. *Id. de Senect.* Ætate progressus. *Id.* 5. *Fin.* Ætate progrediente. *Id.* 1. *Fin.* Cum usus progrediens familiaritatem effecerit. *Liv. l.* 7. Romani alacres ab statione obviam mittunt suo progressi. ¶ Translate sumitur pro sermonem extendere. *Cic.* 5. *Verr.* Veruntamen progrediar longius. ¶ *Digitum non progredi*, proverbialis quædam formula, pro ne minimum quidem. *Cic.* 4. *Acad.* Quibus concessis, digitum progredi non possunt. ¶ Significat etiam proficere, *far profitto*. *Cic.* 4. *Fin. c.* 23. progredi in virtute.

Progressio, onis, f. *progresso*, πρόβασις, actus progrediendi, processus. *Cic.* 4. *Fin.* Atque ab his initiis profecti omnium virtutum & originem, & progressionem persecuti sunt. *Id.* 3. *Offic. c.* 3. Progressio discendi.

Progressus, us, m. idem ac progressio. *Cic.* 1. *Off.* Earumque progressus, & quasi antecessiones non ignorat. *Id.* 5. *Phil. c.* 7. Progressus ætatis. ¶ Translate accipitur pro fructu, quem rei alicui operam dantes facimus. *Cic.* 4. *Tusc.* Philosophiæ ipsius principes nunquam in suis studiis tantos progressus sine flagranti cupiditate facere potuissent. *Id.* 1. *de nat. Deor.* Qui tantos progressus habebat in Stoicis.

Progressus, a, um, particip. a *progredior*. *Cæs. l.* 3. *B. Civ. c.* 14. Has naves cum audacius progressas Piso vidisset, &c. ¶ Comparativum est *Tertull. de Anim. c.* 31. Si decrescit foris animus retrograda ætate, quanto magis erat, ut progressior reverteretur mille post annos?

Progubernator, oris, m. qui gubernatoris vices gerit. *Cæcil. apud Non. c.* 13. *n.* 17. Qui progubernator proræ evertit Prosumiam. Al. leg. *pro gubernatore gerens*.

Progymnastus, ii, m. qui ante alium exercetur, qui præit exercitatione. *Sen. ep.* 84. (al. 83.) Progymnastum meos quæris. Alii leg. *progymnastes* eodem sensu.

Prob V. Pro.

Prohibeo, es, bui, bitum, a. 2. *proibire*, *vietare*, Germ. *verbieten*, Gall. *defendre*, Hisp. *vedar*, κωλύω, εἴργω, arceo, procul teneo, averto, impedio, ne quid fiat, quasi porro habeo. Distinguunt *prohibeo*, & *veto*, quod *prohibere* est avertere, & impedire dictis, vel factis, ne quid fiat: *vetare* est dictis resistere. *Plaut. Curc.* 5. 2. 33. Nemo hic prohibet, nec vetat. ¶ Construitur cum acc. *Cic.* 2. *Catil.* Aut motus ejus omnes, conatusque prohibebit. *Id.* 1. *de nat. Deor.* Eamque vim obtinere recta imperantem, prohibentemque contraria. *Id.* 4. *Verr.* Qui cum a Prætore prohiberentur, a quatuor Quæstoribus impedirentur. ¶ Vel cum acc. & abl. cum præp. *a*, vel *ab*. *Cæs. l.* 1. *B. G.* Se se depopulatis agris non facile ab oppidis vim hostium prohibere. ¶ Vel cum acc. personæ, & abl. sine præp. *Cic.* 3. *Off.* Usu vero urbis prohibere peregrinos sane inhumanum est. *Id. pro L. Man.* Erit humanitatis vestræ magnum eorum civium numerum calamitate prohibere. *Id.* 5. *Verr.* Equitem R. istum biduum cibo, tectoque prohibitum. ¶ Vel cum acc. personæ, & abl. rei cum præp. *a*, vel *ab*. *Cic.* 6. *Verr.* Quod prædones procul ab insula Sicilia prohibuisset Verres. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 28. Finitimis imperavit, ut ab injuria & maleficio se, suosque prohiberent. ¶ Vel cum acc. & dat. *Plaut. Curc.* 3. 2. 7. Parentesne meos mihi prohibes? *Cic. in Pison.* Huic reditum ad Antonium prohiberi negabant oportere. ¶ Vel cum infinitivo. *Cic.* 3. *Off.* Male etiam, qui peregrinos urbibus uti prohibent. *Id. in Pison.* Plura scribere fletu prohibeor. ¶ Vel cum conjunctivo, & partic. *ne*, vel *quominus*. *Cic.* 2. *Verr.* Quod & potuisti prohibere, ne fieret, & debuisti. *Id. l.* 12. *Fam.* Hiemem credo adhuc prohibuisse, quominus de te certum haberemus, quid ageres. ¶ *Voce aliquem prohibere*, est impedire, ne quis loquatur. *Cic. pro Lig.* Et nos jacentes ad pedes supplicum voce prohibebis? ¶ *Quod Dii prohibeant*, locutio fuit, quam in re aut tetra, aut crudeli, aut impendente periculo usurpare solebant, Deos scilicet obtestantes, ne pestem a se arcerent, vel incommodum propulsarent. *Cic. pro R. Am.* Dii prohibeant, ut hoc, quod majores consilium publicum vocari voluerunt, præsidium sectorum existimetur. ¶ *Prohibessis*, is, it, pro *prohibueris*, is, it, *Id.* 3. *de Leg. c.* 3. *Plaut. Pseud.* & *Cato de R. R. c.* 151.

Prohibitio, onis, f. *proibizione*. *Quint. l.* 9. *c.* 2. *a princip.* Quamquam illa non pœna, sed prohibitio sceleris fuit.

Prohibitor, oris, m. *proibitore*, qui prohibet. *Arnob. l.* 7. Æsculapius valetudinum propulsator, prohibitor, extinctor. Adde *Apul. de Deo Socrat.*

Prohibitorius, a, um, adject. *proibitivo*, ad prohibendum inserviens. *Plin. l.* 10. *c.* 14. *de clivina ave.* Quidam clamatoriam dicunt, Labeo prohibitoriam. *Ulpian. l. Ait Prætor, ff. de arb. cæd.* Edictum prohibitorium.

Prohibitus, a, um, etiam particip. *impedito*, *proibito*. *Cic. Verr.* 3. *c.* 24. Eques Rom. biduum tecto ciboque prohibitus.

Prohinc, adv. igitur, ergo, proinde. *Apul. l.* 3. *Metam.* Prohinc tormentis veritas eruenda. *Id. l.* 5. Prohinc cubiculo te refice.

Projecte, adverb. abjecte, cum contemptu, sine cura. *Tertul. de Pudic. c.* 13. Apostolus vero eam sceleratam libidinem tam projecte ignovisset?

Projectio, onis, f. πρόβολή, actus projiciendi, extensio. *Cic. in Orat. c.* 18. Brachii projectio in contentionibus, contractio in remissis.

Projectitius, a, um, expositus. *Argum. Cistell. Plauti*, quod quidam *Sidonia tribuunt*. Lemnique natam despondit adolescentulo amore capto illius projectitiæ.

Projecto, as, freq. a *projecto*. *Plaut. Bacch.* 3. 3. 38. Etiam ne ultro tuis me projectas probris? idest injuriis afficis. Alii leg. *protectas*.

Projectorius, a, um, adject. ejiciendi vim habens. *Theodor. Priscian. de diæta*, *c.* 15. Projectoriam vim participare. *Æmil. Macer.* 4. *c.* 1. Herba projectoriæ virtutis.

Projectura, æ, πρόβολή, corona, seu prominentia, & velut supercilium quoddam parietis, arcendis stillicidiis inventum. *Vitr. l.* 5. *c.* 8. Habeatque projecturas coronarum.

Projectum, i, n. προβεβλημένον, pars domus prominens, ut mœnianum, aut podium pensile, unde aspectus est in vicos, & plateas. *Javolen. leg.* 242. *ff. de verb. signif.* Inter projectum, & immissum hoc interesse, ait Labeo, quod projectum esset id, quod ita proveheretur, ut nusquam requiesceret, qualia mœniana, & suggrundæ essent, immissum autem, quod ita fieret, ut aliquo loco requiesceret, veluti tigna, trabes, quæ immitterentur. V. *Projectus*.

Projectus, us, m. idem ac projectio. *Plin. l.* 17. *c.* 11. Omnium, quæ projectu frontis ita diffunduntur, &c. Adde *Lucret. l.* 3. *v.* 1001.

Projectus, a, um, *gettato*, προβληθείς, προβεβλημένος, partic. a projicior. *Hor. l. Epod. od.* 6. Tu, cum timendo voce complesti nemus, Projectum odoraris cibum. ¶ Sumitur etiam pro abjecto. *Silius lib.* 10. Per medios agitur projectæ lucis amore. ¶ Item pro porrecto, extenso. *Cic. de Orat. l.* 3. *c.* 59. Brachium procerius projectum, quasi quoddam telum orationis. ¶ Projecta ædificia quid sint, & quomodo differant ab immissis, V. *Projectum*. ¶ Item projectus capitur pro prostrato, jacente. *Cic.* 1. *de Div.* Simonides ignotum quendam projectum mortuum cum vidisset, humavit. ¶ Item pro exposito. *Plaut. Cist.* 1. 2. 5. Parvulam puellam projectam ex angiportu sustuli. ¶ Translate sumitur pro effrænato, immoderato, ad omnia progrediente. *Cic. pro Dom. c.* 44. Videte hominis intolerabilem audaciam cum projecta quadam, & effrænata cupiditate. *Id. Verr.* 3. Ad audendum projectus. *Tac.* 5. *hist. c.* 5. Projectissima ad libidinem gens. ¶ Item contemptus, vilis, abjectus. *Tac.* 1. *An. c.* 42. An appellem cives, quibus tam projecta sena-

tus

tus auctoritas? *Id.* 3. *Ann. c.* 25. Etiam illum, qui libertatem publicam nollet, tam projectae servientium patientiae taedebat. *Prudent. peristeph.* 14. *v.* 153. Quid esse vobis aestimem projectius?

Projicio, is, ieci, jectum, a. 3. *gettare, gettare lungi*, ‏השליך‏, Ger. *hinweg werffen*, Gal. *jetter*, Hisp. *echar, arrojar*, ἀποβάλλω, idem ac jacio, vel procul jacio, abjicio. *Virg.* 6. *Æneid.* Projice tela manu. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 43. Durior Diogenes, & id quidem sentiens, sed ut Cynicus asperius, projici se jussit inhumatum. *Caes. l.* 3. *B. C.* Atque arma projicere jussit. *Virg. Æn.* 10. *v.* 235. praedamque ex unguibus ales Projecit fluvio. *h. e.* in fluvium. ¶ Item pro extra jacere, ejicere. *Cic. in Catil.* 2. 1. 2. Quod tantam pestem evomuerit, forasque projecerit. *Id.* Quid si eum ex urbe projeceris! ¶ Item pro prosternere, ut Projicere se ad pedes. *Caes. l.* 1. *B. G.* Qui cum sum in itinere convenissent, se sequi ad pedes projecissent. ¶ Item pro effundere. *Hirt. l.* 4. *bel. Alex.* Ut lacrymas, quas in colloquio projecerint, &c. *Senec. epist.* 50. Repete memoriae, quam magno animo quaedam verba projeceris. ¶ Item pro porrigere, extendere. *Cic. in Top. cap.* 4. Quantum parietis communis tegendi causa tectum projiceretur. ¶ Translate capitur pro relinquere, omittere. *Caes. l.* 2. *B. G.* Et patriam virtutem projecissent. *Horat. de ar. poet. v.* 97. Projicit ampullas, & sesquipedalia verba. *h. e.* verborum magnificentiam abjicit, & humili sermone utitur. ¶ Item pro carrere, ostendere. *Cic.* 2. *Fin.* Quod stuprum, quae libido non se proripiet, ac projiciet? ¶ Item pro animum despondere, seu demittere. *Cic. Att. l.* 9. Primae movent, & rogant, ne me projiciam. ¶ Item prostram, vel exponem. *Stat.* 1. *Theb. v.* 588. hic ertue imbri, ventoque rigentes Projicit.

Proin, adv. idem ac proinde. *Ter. Eun.* 1. 1. 61. Proin tu, dum est tempus, etiam atque etiam cogita.

Proinde, adv. *perciò, per lo qual mezo*, ‏לכן‏, Ger. *darumb*, Gal. *partant*, Hisp. *por esto*, τοιγαροῦν, ideo, ideoque, propterea, quapropter, ex *pro*, & *inde*. Semper dependet ex superiore sententia. *Cic. l.* 12. *Fam. ep.* 6. Proinde fac, magnum animum habeas. ¶ Ponitur aliquando pro adverbio similitudinis, eandemque significationem habere videtur, ac perinde, variisque particulis jungitur. *Cic. pro Dom.* Proinde quasi isti aut de Cn. Pompejo aliter, atque ego existimo, sentient. *Tacit. An.* 12. *c.* 60. Decreta eorum proinde haberi jusserat, ac si Magistratus Romani constituissent. *Id.* 1. *hist. c.* 30. Proinde a nobis donativum ob fidem, quam ab aliis pro facinore accipietis. *Terent. Phorm.* 2. 3. 35. Proinde expiscare, quasi non noscas.

Proilium, ii, pro praelium quidam legunt apud *Plaut. Men.* 1. 3. 3.

Prolabor, eris, lapsus sum, d. 3. *trascorrere*, ‏נפל‏, Ger. *nieder fallen*, Gal. *glisser, tomber*, Hisp. *caer, deslizar*, προσέρχομαι, ultra labor. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* ex *Poeta*. At canis ad caudam semper prolabitur Argo. ¶ Sumitur etiam pro cadere. Hinc prolabi dicantur, qui vestigio in loco lubrico posito procidunt, aut aegre se sustinent. *Liv. l.* 5. Traditur memoriae prolapsum cecidisse. *Id. l.* 27. *c.* 26. Prolabi per caput. ¶ Translate accipitur pro longius oratione provehi, seu excurrere. *Cic. pro Cae.* Tamen me longius prolapsum esse, quam ratio vestri judicii postulavit. Item pro sensim ad rem aliquam accedere. *Cic.* 1. *de Leg.* Libenter ad istam orationem tecum prolaberer. *Senec. Controvers.* 13. Eo jam prolapsi sunt mores. *Liv. l.* 30. Prolabi in misericordiam. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 20. Paulatim ad jurgia prolapsi. ¶ Item errare, falli. *Cic. pro Quint.* Fore, ut in multis rebus timeam prolaberer. *Id. Att. l.* 1. *ep.* 17. Se cupiditate prolapsos nimium magno conduxisse.

Prolapsio, onis, f. *lo sdrucciolare*, actus prolabendi. *Cic. pro Cal. cap.* 17. Quibus illa insistem, aut ingredi sine casu aliquo, aut prolapsione vix posset.

Prolapsus, a, um, particip. *caduto*, προσεχθείς. *Virg.* 2. *Æn. v.* 555. prolapsa videt Pergama.

Prolatatio, onis, f. dilatio, *dilazione*. *Tac. l.* 3. *hist.* 1. 82. Sed omnem prolatationem ut inimicam victoriae suspectabant.

Prolatatus, a, um, dilatus, protractus, extensus, particip. a prolato. *Tac. l.* 13. *Ann. c.* 34. Prolatatum inter Parthos, Romanosque de obtinenda Armenia bellum acriter sumitur.

Prolatio, onis, ὑπέρθεσις, extensio, protensio. *Liv. l.* 31. *c.* 5. Et prolationem finium, victoriamque, & triumphum portendi. ¶ Sumitur etiam pro dilatione. *Cic. pro Rab. perduell. c.* 3. Cum altari ad prolationem judicii biduum quaereretur. *Id. Att.* 7. *ep.* 12. Nec eum rerum prolatio, nec Senatus discessus tardavit. *sospensione de' pubblici affari, tempo di ferie*. V. Prolatus. *Plaut. Mil.* 2. 2. 93. Trecentae possunt causae colligi: non domi est, abiit ambulatum, dormit; quantumvis prolationum. ¶ Item narratio, expositio. *Cic. in Orat.* Commemoratio antiquitatis, exemplorumque prolatio.

Prolato, as, a. 1. *dilatare, ampliare*, ὑπερτείνω, dilato, extendo. *Col. in praef. l.* 1. Quibus diuturnae promitteretur pace prolatare sicuit rem rusticam. ¶ Est etiam producere secundum tempus, differre, protrahere. *Cic. in Catil.* 4. *c.* 3. Id opprimi sustentando, ac prolatando nullo pacto potest. *Sall. in Catil.* Dubitando, & dies prolatando. *Tac. l.* 6. *c.* 42. Sed ubi diem ex die prolatabant. *Id. annal.* 15. *c.* 37. Prolatare vitam. *Liv. l.* 21. *c.* 5. Nihil prolatandum ratus.

Prolatus, us, m. prolatio. *Tertul. advers. Valentinian. c.* 33.

Prolatus, a, um, nom. ex particip. expositus, allatus, allegatus. *Cic.* 1. *Div. c.* 66. Multa sunt ex Historiis prolata somnia. *Id. Att. l.* 10. Prolatus de te rumor. *Ter. Hec.* 1. 2. 69. Non est opus prolato. ¶ Item valde commotus, *trasportato*. *Lucan. l.* 2. Casus calida prolatus ab ira. ¶ Item dilatus, productus. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 8. Prolatae res, ad interregnum comitia adducta. *Lucanus* (seu quis alius auctor est) *Paneg. ad Pison. v.* 73. si quando, judice tesso, Turbida prolatis tacuerunt jurgia rebus. *in tempo di ferie*. res enim proferri, est justitium indicere, & e foro, & publicis muneribus cessare. Jocose *Plaut. Capt.* 1. 1. 10. Ubi res prolatae sunt, cum rus homines eunt, simul prolatae res sunt nostris dentibus. *Manutius* trahit huc locum *Cic. pro Mur. cap.* 13. sed ibi res prolatae sumuntur pro expositis, & in publicum productis: alludit enim ad fastos, quos Cn. Flavius singulis diebus ediscendos populo proposuerat, cum antea arcani essent.

Prolectibilis. V. Plectibilis.

Prolecto, as, a. 1. *allettare, lusingare*, ἐπάγω, illecto, allicio, a *lacio*, quasi notas blanditias trahere. *Cic. pro Flacc. c.* 8. Egentes, & leves spe largitionis, & viatico publico, privata etiam benignitate prolectat.

Prolepsis, is, f. πρόληψις, figura rhetorica, alio nomine occupatio, anticipatio, praesumptio. *Ascon. Pedian.*

Proles, is, f. *prole*, ‏דור‏, Germ. *geschlecht*, Gall. *generation, des enfans*, Hisp. *generation, hijos*, γενεά, γόνος, γέννημα, progenies, liberi. Dicitur non solum de hominibus, sed etiam de bestiis, imo etiam de plantis. *Cic.* 3. *de Leg.* Equitum, peditumque prolem describunto. *Col. l.* 7. *c.* 6. *de caprino pecore*. Parit autem, si est generosa proles, frequenter duos, nonnunquam trigeminos. *Virg.* 2. *Georg. v.* 3. Prolem tarde crescentis olivae. *Id.* 6. *Æn.* Silvius tua postuma proles. ¶ In plur. numero *Col. l.* 10. *v.* 143. Privignasque rogat proles. ¶ *Cic.* 2. *nat. Deor. c.* 63. *ex poeta*. Ferrea tum vero proles exorta repente est. *h. e.* ferreum saeculum. ¶ Proles interdum dicuntur ipsi testiculi, in quibus tota vis inest prolis generandae. *Arnob. l.* 7. Polimina sunt ea, quae nos proles verecundius dicimus. *Id. l.* 5. Circumiectae prolibus membranulae.

Proletarii, m. 2. homines pauperrimi in Plebe Romana, qui secundum *Dionysium* minus, quam duodecim minas cum dimidia possidebant, secundum *Livium* minus, quam undecim millia aeris, secundum *Gellium* non plus, quam mille, & quingenta aeris. Dicti sunt a *proles*, quod vix alio Remp. juvarent, quam prole, quod raro ad militiam conscriberentur, & fere procreandae prolis gratia in urbe relinquerentur. *Arnob. l.* 2. *Fest. Gel. l.* 16. *c.* 10. & *Sigon. de ant. jur. C. R. l.* 1. *c.* 4. ¶ Proletariorum melior conditio fuit, quam capite censorum. Nam capite censi aut nullo, aut minore saltem, quam proletarii, aere censebantur. *Gell. l. c. Sigon. l.* 1. *c.* 4. ¶ Translate proletarius sermo pro vili, ac plebejo accipitur. *Plaut. Mil.* 3. 1. 157. Nam proletario sermone nunc quidem hospes utere.

Prolevo, as, *sollevare*, sursum levo. *Tertul. de poenit. c.* 4. Haec te peccatorum fluctibus mersum prolevabit.

Prolibo, as, a. 1. προσπένδω, ante libo, praegusto. *Plin. l.* 28. *c.* 4. Alii e tribus puteis pari mensura aquae miscens, & prolibant novo fictili.

Prolicio, es, icui, n. 3. emano, profluo. *Varr. apud Isidor. in Gloss.* Demum ubi prolicuit dulcis unda.

Prolicio, is, exi, ectum, a. 3. ἐπάγω, allicio, induco. *Plaut. Cur.* 1. 2. 2. Ejus amor cupidum huc me per tenebras prolicit.

Proliquatus, a, um, nom. particip. eliquatus. *Apul. in Apolog.* An, ut alii Philosophi disputant, radii nostri mediis oculis proliquati, & lumini extrario mixti, &c.

Prolixe, adv. *largamente*, ἐκτενῶς, admodum liberaliter, large, abundanter, cumulate, copiose. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 5. Neque mehercule minus ei prolixe de tua voluntate promisi. *Id. pro Flacc. c.* 38. Prolixe, cumulateque facere aliquid. *Ter. Eun.* 5. 8. 32. Accepit hominem nemo melius prorsus, nemo prolixius. *Sueton. in Tit. c.* 7. Prolixius favere aliquem. *Apul. l.* 4. *A. A.* Arbores prolixe foliatae.

Prolixitas, atis, f. 3. μῆκος, longitudo. *Arnob. l.* 7. Colubrae prolixitatis immensae. *Symmach. l.* 1. *ep.* 8. Literarum prolixitas.

Prolixitudo, inis, f. idem ac prolixitas. *Pacuvius apud Non. c.* 2. *n.* 697. Oro, ne me ne flectas fandi prolixitudinem.

Prolixo, as, a. 1. *allungare*, longum facio, extendo. *Col. l.* 4. *c.* 24. Monendus putator est, ut prolixet aciem ferramenti, & quantum potest, novaculae similem reddat.

Prolixus, a, um, *copioso, abbondante, lungo*, ‏ארך‏, Ger. *lang, und breit*, Gal. *long*, Hisp. *largo*, μακρός, ἐκτενής, longus, & latus, quasi porro laxus. *Ter. Heaut.* 2. 3. 49. Capillus passus, prolixus, circum caput negligenter rejectus. *Varro l.* 1. *de R. R. c.* 9. Licet videre fructuosas segetes, ac restibiles, & arbores prolixas. *Virg. Ecl.* 8. *v.* 34. Prolixa barba. *Sueton. in Claud. c.* 30. Nam & prolixo, nec exili corpore erat. ¶ Translate sumitur pro liberali, benevolo, propenso. *Cic. Att. l.* 6. *ep.* 3. Ariobarzanes in Pompejum prolixior. *Id. ad Capiton. post epist.* 16. *l.* 16. *ad Att.* Pluscum hoc animo libenti, prolixoque facere. *Id. l.* 3. *Fam. ep.* 8. Etsi de tua prolixa, beneficaque natura limavit aliquid posterior annus. ¶ Item pro prompto, facili. *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 1. Caetera spero prolixa esse his duntaxat urbanis competitoribus.

Prologium, ii, προοίμιον, principium, prologus. *Pacuvius apud Fest.* Exanimavit me prologio suo.

Prologus, gi, m. *prologo, prefazione*, ‏פתיחה‏, Ger. *vorrede*, Gall. *preface*, Hisp. *prologo*, πρόλογος, proloquium, sive praefatio fabulae, in qua aut poeta excusatur, aut fabula commendatur, aut aliquid lucem ei afferens praemittitur. *Ter. in prol. Phorm. v.* 14. Vetus si poeta non lacessisset prior, nullum invenire prologum potuisset novus, quem diceret. ¶ Ponitur aliquando pro ipso homine prologum referente. *Id. in prol. Heaut.* Oratorem esse voluit me, non prologum. *Id. in prol. Hecyr.* Orator ad vos venio ornatu prologi.

Prolongo, as, a. 1. *prolongare*, ‏משך‏, Ger. *verlengeren*, Gal. *prolonger*, Hisp. *alargar, prolongar*, ὑπερβάλλομαι, protraho, profero, longius facio. *Plin. l.* 17. *c.* 3. Vites prolongant tempus. *Sen. de Benef. l.* 3. *c.* 17. Ut prolongetur tibi dies mortis, nihil proficiet ad felicitatem. Utroque tamen loco optimae editiones habent *porrigo*.

Proloquium, ii, n. *sentenza, proposizione*. *Varr. apud Gell. l.* 16. *c.* 8. Proloquium est sententia, in qua nihil desideratur: est autem hujusmodi (subdit ipse *Gell.*) Hannibal Poenus fuit. Scipio Numantiam delevit, &c. Addit praeterea, a Cicerone dictum *pronunciatum*. a Dialecticis ἀξίωμα appellari: duo ejus esse genera, disjunctum, & copulatum, &c. Eum consule.

Proloquor, eris, utus sum, d. 3. *parlare*, προφωνέω, idem est, ac loquor, seu quod in animo habeo, loquendo effero, animi mei sensa claris, apertisque verbis effero. *Varr. l.* 5. *de L. L.* Proloquium dicimus, cum animo quod habuit, extulit, loquendo. *Ter. And.* 1. 5. 21. Censen', me ullum potuisse verbum proloqui? *Cic. in Or.* Qui vetat artem pudere proloqui, quam factites. *Enn. apud Cic. Tusc.* 3. *c.* 26. Proloqui caelo, atque terrae Medeae miserias.

Proloquutor, vel Prolocutor, oris, m. *causidico, avvocato*, qui pro aliquo loquitur. *Quintil.* (seu quicumque alius auctor est) *declam. quae inscribitur, Tribunus Marianus*: Crimen quod Tribuno mendacissimus proloquutus objecit.

Prolubidio, idinis, f. idem ac prolubium. *Varr. l.* 5. *L. L.*

Prolubium, ii, cupiditas, voluptas, a *lubet*. *Gell. l.* 16. *c.* 19. Ferus, & immanes navitas prolubium tamen audiendi subit. *Terent. Adel.* 3. 9. 23. Quod prolubium? quae istaec subita est largitas? *Donatus* hoc loco interpretatur promptum animum ad largiendum. Quidam legunt *proluvium*, hoc est profusio, prodigentia.

Proludium, ii, n. idem quod praeludium. Legitur haec vox in quibusdam Codicibus *Gellii l.* 5. *c.* 10. sed meliores habent *prolubium*.

Proludo, is, si, sum, n. 3. *provarsi*, προαγωνίζομαι, est futurum certamen meditari, & exercendarum virium causa, confirmandique animi veluti simulacrum quoddam certaminis inire. *Virg.* 3. *Georg. v.* 234. Et sparsa ad pugnam proludit arena. ¶ Translata *Cic.* 2. *de Or. c.* 80. Sed ut ipsis sententiis, quibus proluserunt, pugnare possint. *Juven. sat.* 5. *v.* 26. Jurgia proludunt, sed mox & pocula torques.

Prolugeo, es, n. 2. diu lugeo. *Fest.* Prolugere dicuntur, qui solito diutius lugent.

Proluo, is, ui, utum, a. 3. ἀποκλύζω, *lavo*, ac lavo, vel multum, sive multo tempore lavo, ex *pro*, & *lavo*. *Pers. in prol.* Nec fonte labra prolui Caballino. *Hor. l.* 2. *Serm. sat.* 4. Lene praecordia mulso Prolueris melius. ¶ Proluere cloacam, est, aquam in cloacam infundere, quae secum rapiat sordes. *Plaut. Curc.* 1. 2. 69. Age, effunde hoc cito in barathrum, prolue cloacam. ¶ Saepe proluo ponitur pro superfluere. *Col. l.* 2. *c.* 18. Quoniam impetus aquarum proluit terram. *Virg. Georg.* 1. Proluit insano contorquens vortice silvas Fluviorum rex Eridanus. ¶ Translate *Gell. l.* 2. *c.* 24. Cum plerique familiam pecuniamque suam prandiorum gurgitibus proluissent. *h. e.* dilapidassent.

Prolusio, onis, *prolusione, prova*, προγύμνασμα, actus proludendi, praeexercitatio, principium certaminis. *Cic.* 2. *de Or.* Atque ejusmodi illa prolusio debet esse, non ut Samnitium, &c. ¶ Transfertur ad causas, & alia. Sic Cicero Divinationem suam prolusionem Verrinae accusationis vocat. In ea enim de constituendo accusatore Verris agebatur. Verba *Cic.* sunt *c.* 14. Sin mecum in hac prolusione nihil fueris, quem te in ipsa pugna cum acerrimo adversario fore putemus?

Prolusorius, a, um, adject. ut prolusorium judicium, *h. e.* praejudicium, *l.* 14. *Dig. de Appellat. & relat.* Alii leg. *perlusorium*.

Prolutus, a, um, partic. a proluor. *Hor. lib.* 1. *Serm. sat.* 5. Absentem cantat amicam Multa prolutus vappa nauta. *h. e.* qui multam vappam bibit.

Proluvies, ei, f. 5. *immondezza*, ‏צאה‏, Ger. *wust*, Gal. *ordure*, Hisp. *immundicia, suziedad*, λύμη, sordes, immunditiae, abundantia cujuscunque rei foedae, sordis effusio, a *proluendo*. *Virg.* 3. *Æn. v.* 216. Foedissima ventris Proluvies. ¶ Ponitur etiam pro alluvie, sive aquarum redundantia. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 7. Romae, & maxime Appia, ad Martis, mira proluvies. Nonnulla exemplaria habent *alluvies*. ¶ Proluvies alvi est profluvium, fluxus. *Col. l.* 12. *c.* 35.

Proluvio, onis, f. *sfrenatezza d' acque, diluvio*. *Apul. de mundo*. In Occidentis plagis scaturigines quaedam, ac proluviones easdem strages dederunt.

Proluviosus, a, um, adject. *Q. Fabius Lucullus apud Fulgent. de prisco serm. n.* 31. Proluviosa pestis. *h. e.* proluvionis more se diffundens.

Proluvium, V. Prolubium.

Prolytae. V. Lytae.

Promano, as, n. 1. mano, emano. *Senec. de constant. sapient. c.* 18. Chaerea tribuno militum sermo promanaverat. Ita habent Editiones quaedam: sed Critici ex MSS. fide correxerunt pro *mollis erat*.

Promagister, tri, qui magistri vices gerit, *sostituto*. *Inscript. apud Gruter. pag.* 406. *n.* 5. C. Junio C. F. Quir. Flaviano Promagistro XX. Hereditat. &c.

Promatertera, æ, f. *Cajus l. 1. Dig. de Gradib.* Proavunculus, promatertera, i. e. proaviæ frater, & soror.

Promello, is, *n.* 3 est procrastinare, & speciatim litem differre, a μέλλειν, *morari, cunctari*. *Fest.* Promellere Verrius ait significare litem promovere.

Promenervat, monet. Est in Saliari carmine, apud *Festum*.

Promercălis, & le, *o.* 3. *da vendere*, Ger. *das zu verkauffen ist*, Gal. *qui est a vendre*, Hisp. *vendedero*, ὤνιος, quod venditioni expositum est. *Suet. in Cæs.* 1. 54. Ut auro abundaret, ternisque millibus nummum in libras promercale per Italiam, provinciasque divenderet. Ubi aurum promercale vocat id, quod Cæsar vendidit superans sibi, reservata tanta auri copia, quanta suo usui satis esset. ¶ Promercale etiam dicitur, quod primo minoris emitur, et postea pluris distrahatur. Hujusmodi negotiatores Græco vocabulo propolæ nuncupantur. *Suet. de Cl. Gramm. c.* 23. Cum & officinas promercalium vestium exerceret. *Col. l.* 1. 1. 8. Pecuniam domini neque in animalibus, aut aliis rebus promercalibus occupet.

Promercium, ii, *n.* *ogozzio*, *mercatanzia*, negotiatio, qua aliquid emitur, ut pluris vendatur. *l.* 3. *Dig. ad leg. Cornel. de sicar.* Qui hominem libidinis, vel promercii causa castraverit. Et *l.* 41. *Dig. de legat. & fideicom.* 1. Promercii causa aliquid habere.

Promerĕo, es, a. 2. idem ac promereor. *Plaut. Trin.* 3. 2. 15. Quin dicam ea, quæ promeres. *Ter. Adelph.* 2. 1. 47. Quando bene promeruit, fiat. ¶ Item concilio, propitium redde. *Stat. lib.* 5. *silv.* 1. Vota tua promeruere deos dextros marito.

Promerĕor, eris, ritus sum, d. 2. idem ac mereor. Sumitur & in bonam partem, & in malam. *Cic.* 2. *Inv. c.* 27. Reus levius punitus est, quam sit promeritus. *Id. ad Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. Etenim si in promerendo, ut tibi tanti honores haberentur, fuisti diligentissimus. ¶ Sumitur etiam pro beneficium præstare, conferre beneficium in aliquem, adjuvare, prodesse. *Virgil.* 4. *Æn. v.* 333. Nunquam Regina negabo Promeritam. *Cic.* 2. *Off. c.* 15. Et tanquam exercitationes ad bene de multis promerendum.

Promeritum, i, idem ac meritum. *Cicer. ad Quir. post red. c.* 4. Quare hoc majus est in nos vestrum promeritum, quod &c.

Promeritus, a, um, passive. *meritato*. *Plaut. Menæchm.* 5. 6. 23. Malum promeritum. *Plin. in Paneg. c.* 58. Debitum & promeritum.

Promētheus, i, m. Προμηθεύς, filius Japeti ex Asia Nympha conjuge, frater Epimethei, pater Deucalionis, cui mandatum est, secundum fabulas, ut hominem effingeret, & ornaret, quemadmodum Epimetheo, ut bruta animantia. Dictus est a προμηθεῖα, *providentia*. Fuit enim prudentissimus. Aliqui hoc nomine Divinam providentiam intelligunt. Alii Prometheum volunt esse ordinem sublimium Dæmonum, Epimetheum inferiorum. *Ficin. in Protag.* Dicitur hominem ex luto finxisse, & cælesti igne animasse, quem ignem fertur, Minervæ auxilio in cælum cum ascendisset, admota facula ad rotam solis furatus esse. Ob quam causam irati Dii terris immiserunt febrem, & morbos: ipsum vero Prometheum in Caucaso monte rupi alligatum damnaverunt, immisso vulture, qui æternum ejus viscera exederet, nec unquam consumeret. Hæc Servius pluribus tradit in *Eclog. Virg.* 6. ¶ Accipitur interdum pro quovis figulo. *Juvenal. sat.* 4. *v.* 133. Debetur magnus patinæ subitusque Prometheus.

Promethēus, a, um, per 4. syllabas, Προμήθειος, quod ad Prometheum spectat, ut Juga Promethea, idest Caucasus. *Propert. lib.* 1. *el.* 12. An quæ Lecta Prometheis dividit herba jugis? Loquitur de aconito, quod nascebatur ex cruore Promethei. *Martial. l.* 10. *ep.* 19. Prometheum letum.

Promethīdes, æ, m. Προμηθείδης, Deucalion, fil. Promethei. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 390. Inde Promethides placidis Epimethida dictis Mulcet.

Promĭco, as, cui, n. 1. *gettare da lungi*, *spargere*, est extendere, vel longe jacere, ut *Nonius* inquit. *Nævius apud eund. c.* 1. *n.* 329. Multo longe promicanda oratio est. *Apul. l.* 3. *A. A.* Lacrymis promicantibus, h. e. emanantibus.

Promĭnens, tis, nom. ex particip. *prominente*, *sporto in fuori*. *Martial. l.* 3. *epigr.* 4. *de mulione bibaci*. Hanc tu rubentem prominentibus venis &c. *Plin. l.* 10. *c.* 7. Prominentior cauda. *Liv. l.* 27. Prominens collis. *Tacit.* 2. *Ann. c.* 16. Prominentia montium.

Prominenter, adv. prominendo. *Cæl. Aurel. l.* 1. *Acut. c.* 11. Paulo prominentius a lecto producendus æger.

Prominentia, æ, f. *prominenza*, locus prominens. *Vitruv. lib.* 6. 1. 11. Habent furcarum prominentiam. *Solin. c.* 27. Africa extenta in duas prominentias, h. e. in duo promontoria.

Promĭnĕo, es, nui, n. 2. *esser sporto in fuori*, Ger. *vorauff gehen*, Gal. *faillir*, *apparoir*, Hisp. *sobrepujar*, ἐξέχω, exto, emineo, ultra emineo. *Plin. l.* 11. *c.* 37. *de dentibus*. Præterquam eos, qui prominent. *Ovid.* 13. *Met. v.* 778. Prominet in Pontum collis. ¶ Translate ponitur pro extendi, durare. *Liv. lib.* 28. Maximaque pars ejus in memoriam, ac posteritatem promineat.

Promĭno, as, a. 1. idem ac mino, idest pecus ago, duco. *Apul. l.* 9. Jumenta ad lacum proximum bibendi gratia prominabat.

Promĭnŭlus, a, um, adject. diminut. aliquantum prominens. *Solin. c.* 27. Prominulæ mammæ. *Capitolin. in Pertin. c.* 12. Venter prominulus.

Promiscam, adv. idem ac promiscue. *Plaut. Pseud.* 4. 5. Ut mea lætitia lætus promiscam siet. Adde *Festum*, & *Varr. apud Taubman. ad loc. cit. Plauti.*

Promisce, adv. idem ac promiscue. *Voss. in Mist. Plaut. Pers.* 5. 3. *sc. ult. v.* 62. Promisce hanc volo ludificari. Ita quidem emendat Acidalius. Alii aliter leg.

Promiscĕo, es, a. 2. commisceo, permisceo. *Macrob. l.* 1. *in Somn. Scip. c.* 6. Nec aliter tam controversa sibi ac repugnantia promisceri, terram dico, & ignem, potuisse, nisi duobus mediis aeris & aquæ nexibus vincirentur.

Promiscue, adverb. *confusamente*, συμμιγῶς, mixte, confuse, incerte, a *misceo*. *Cic. pro Font.* Unum est, & simplex aurium judicium, & promiscue, & communiter stultis, ac sapientibus ab natura datum. *Liv. l.* 3. *c.* 47. Pecudum, ferarumque ritu promiscue in concubitus ruere. *Gell. l.* 10. *c. ult.* Indistincte, atque promiscue.

Promiscŭus, a, um, *mescolato*, *confuso*, בליל, Ger. *vermischet*, Gal. *mesle*, *mis pesle mesle*, *commune à plusieurs*, συμμιγής, mistus, confusus, incertus, a *misceo*. *Liv. l.* 39. Stupra promiscua ingenuorum, fœminarumque erant. *Sallust. in Catil. c.* 12. Divina atque humana habere promiscua, h. e. confundere. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 48. Promiscua cæde uti, h. e. nullo habito discrimine innocentium, & reorum. ¶ Apud Grammaticos genus promiscuum, vel epicœnum est illud, quod utrumque complectitur, apud *Quinctil. l.* 1. *c.* 4. ¶ Sumitur etiam promiscuus pro mutuo. *Plaut. Rud.* 4. 4. 138. Quando operam promiscuam damus. *Liv. l.* 4. *c.* 2. Quam enim aliam vim connubia promiscua habere?

Promiscus, a, um, adject. idem ac promiscuus. *Gell. l.* 10. *c.* 13. De cujus opinionis tam promiscæ erroribus Hadrianus peritissime disseruit. *Id. lib.* 13. *c.* 28. Ingentem, atque promiscam multitudinem volens ostendere.

Promissio, onis, *promessa*, ἐπαγγελία, actus promittendi. *Cic.* 8. *Phil.* Scelerum promissio & iis. *Id.* 4. *Fam. ep.* 13. Promissio auxilii.

Promissive, adv. promittendo, cum promissione. *Tertul. l.* 4. *adv. Marcion. c.* 10. Potuimus, inquit, non peribimus, præceptive, non promissive.

Promissor, oris, m. qui promittit. *Hor. de ar. poet. v.* 138. Quid dignum tanto feret hic promissor hiatu?

Promissum, i, *promessa*, ἐπάγγελμα, id, quod promittitur. *Cic. pro Deiot.* Istam, inquam, dexteram non tam in bellis, & in prœliis, quam in promissis, & fide firmiorem. *Id.* 3. *Offic. c.* 24. Servare promissa. *Id. Phil.* 1. Promissa facere. *Id. Off. l.* 1. *c.* 10. Stare promissis. *Id.* 7. *Verr. c.* 33. Satisfacere promisso. *Tacit.* 3. *hist. c.* 58. Largus promissis. Sic dicimus, promissa implere, solvere &c. *Cic. sæpe*, & *Liv.*

Promissus, a, um, *lungo*, longus, productus. *Plin. l.* 7. *ep.* 27. Promissa barba. *Liv. l.* 38. *c.* 17. Comæ promissæ. *Colum. l.* 7. *c.* 2. Promisso ventre arietes. ¶ Item *promesso*. *Virg. Æn.* 4. *v.* 552. Promissa fides. *Hor. ult. epod.* 14. Promissum carmen.

Promissus, us, m. promissio. *Manil. l.* 3. *v.* 577. Nocteque parentes Promissus vitæ secrest.

Promitor, oris, m. qui promit. *Servius in* 1. *Georg. ex Fabio Pictore* tradit, Flaminem Cerealem, dum sacrum faceret, inter alios Deum promitorem invocasse.

Promitto, is, si, ssum, a. 3. *allungare*, *distendere*, προβάλλω, proprie est producere, & porro mittere. *Liv. lib.* 4. *c.* 16. Multos mortales capillum, ac barbam promisisse. *Cæs. l.* 8. *B. G. c.* 9. Audacius, longiusque tela promittere. *Plin. l.* 16. *c.* 26. Nec ulli arbor avidius se promittit. ¶ Sumitur etiam pro polliceri, spondere, recipere, *promettere*, Ger. *zusagen*, Gal. *promettre*, Hisp. *prometer*, ὑπισχνεῖσθαι. *Cic.* 2. *de Div.* Ut primus nuncetur extis, bene promittunt secundis? *Id. Famil. l.* 12. *ep.* 10. Promitto, in meque recipio, fore eum tibi & voluptati, & usui. ¶ Promittere ad cœnam, ad fratrem, &c. est polliceri, se iturum ad cœnam, ad fratrem, &c. *Cic.* 2. *de Or.* Tum, cum ille dubitaret, quod ad fratrem promiserat. *Plaut. Most.* 4. 3. 13. Promisi foras ad cœnam, h. e. promisi, me iturum foras. ¶ Interdum est minari. *Virg.* 2. *Æn.* Et me, fors si qua tulisset, Si patrios unquam remeassem victor ad Argos, Promisi ultorem. *Plaut. Asin.* 5. 2. 6. Quia surrepturum pallium promisit mihi. ¶ Damni infecti promittere, est spondere se, si quod damnum opera sua inferatur, compensaturum. *Cic. in Top.* At si quis in pariete communi demoliendo damni infecti promiserit, non debebit præstare quod fornix vitii fecerit. ¶ Cum infinitivo præsenti, *Plin. l.* 37. *c.* 9. Eas gemmas Magorum vanitas resistere ebrietati promittit, h. e. affirmat.

Promo, is, psi, ptum, a. 3. *dar fuori*, *cavar fuori*, הוציא, Germ. *furher nemmen*, Gal. *mettre hors*, Hisp. *sacar a fuera*, προχειρίζομαι, ἐκφέρω, profero, expono, in medium affero, a *pro*, & *emo*, quæ antiquis notabat sumere, capere. *Cic.* 5. *Verr. c.* 84. Cum tibi Senatus ex ærario pecuniam prompsisset. *Id.* 2. *Fin.* Promere de narthecio medicamenta. *Horat. epod.* 2. Promere vina doliis. ¶ Translate sumitur pro eloqui, manifestare, palam facere. *Cic. Att. l.* 9. Nunc certe promenda tibi sunt consilia. *Id.* 1. *de Orat.* Aliquid ex scientia obscuriore promere. *Plin. in Panegyr.* Jubes, quæ sentimus, promere in medium. *Horat. Epod. ult. seu carmine sæculari.* Alme Sol, curru nitido diem qui Promis, & celas, h. e. aperis.

Promonstrum, i, idem ac monstrum, prodigium. *Fest.*

Promontorium, ii, *promontorio*, ἄκρα, rupes in mare prominens, sive prominentia mari incumbens, est a *mons*, ut quidam putant, vel a *promineo*, ut alii, qui & *promunturium* legi ajunt in veteribus quibusdam libris. *Cic.* 6. *Ver.* Ab eo oppido non longe in promontorio fanum est Junonis antiquum. ¶ Dicitur etiam de quaibet prominentia, quæ ad mare non sit. *Liv. l.* 21. *c.* 35. Annibal in promontorio quodam consistere jussis militibus Italiam ostentat.

Promotio, onis, *promozione*, actus promovendi. *Firmic. l.* 3. *c.* 7. Ex promotionibus aliquibus adornantur, & ex his rebus augmenta patrimonii consequentur. *Ascon. Pedian. in* 3. *Ver.* Ascensus nomen est ordinis, & promotionis in militia.

Promōtor, oris, m. qui promovet, & prodest, patronus. *Ammian. l.* 11. 1. 1. Nullo arbitrio ejus promotorum suscepto, præter Nebridium.

Promŏtus, us, m. promotio. *Tertul. de cor. mil. c.* 3. Ad omnem progressum, atque promotum.

Promōtus, a, um, *promosso*, προηγμένος, ultra motus, provectus. *Cic.* 3. *Fin. c.* 16. Quæ vel ita appellemus, vel promota, & remota. *Stat.* 1. *Achil. v.* 444. Sosque hyemes classis promota, suoque Attollit fluctus. *Plin. ep.* 31. *l.* 7. Postea promotus ad amplissimas procurationes, & *Lucan. l.* 6. *v.* 47. Promotus Latiam longo gerit ordine vitem.

Promovĕo, es, ovi, otum, a. 2. *promovere*, הגביה, Ger. *fordern*, Gal. *avancer*, *promouvoir*, Hisp. *promover*, προάγω, ultra moveo, proveho. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 17. Assa in alterum apodyterii angulum promovi. *Cæs. l.* 1. *B. G. c.* 48. Eodem die castra promovit. ¶ Translate est producere tempus, differre. *Ter. Andr.* 4. 2. 28. Quantum huic promoveo nuptias. ¶ Item pro proficere. *Ter. Hec.* 4. 4. 18. Abibo hinc præsens, quando promoveo parum. *Gel. l.* 5. *c.* 10. Cum in studio facundiæ abunde promovisset. ¶ Ponitur etiam pro extendere. *Ovid.* 2. *Amor. eleg.* 9. Roma nisi immensas vires promovisset in orbem. *Sueton. in Ner. c.* 16. Promovere mœnia. ¶ Item pro admovere. *Tac.* 15. *Ann. c.* 4. Promovere scalas, & machinamenta. ¶ Promovere aliquem, est evehere. *Sen. in Octav. c.* 1. Quamvis ob id ipsum promotos in ampliorem gradum a Claudio sciret. ¶ Promovere arcana loco, pro detegere. *Horat. Epod.* 11.

Promptarius. V. Promptuarius.

Prompte, adv. *prontamente*, προθύμως, confestim, alacriter, sine cunctatione. *Cels. l.* 2. *c.* 1. Morbi promptius finiuntur. *Plin. l.* 4. *ep.* 17. Ego vero Corelliæ adero promptissime. *Tac.* 4. *Ann. c.* 11. Prompte refutare.

Promptim, adv. prompte. *Tertul. in Gen.* 1. 3. dum dicit lumina promptim Affulsisse sibi.

Prompto, as, avi, atum, a. 1. frequentat. a promo. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 33. Sapremi promptes thesauris Jovis.

Promptuarium, ii, *dispensa*, אוצר, Ger. *speißkammer*, Gal. *dispense*, Hisp. *despensa*, ταμιεῖον, locus, in quo res ad usum necessariæ ita repositæ sunt, ut statim promi, ac proferri possint. *Symmach. l.* 9. *ep.* 72. Linguæ tuæ promptuario nunquam desit materia. *Lactant. l.* 5. *c.* 15. Cum promptuaria justorum paterent omnibus.

Promptuarius, a, um, ταμιεῖος, ex quo aliquid depromitur. *Plaut. Amph.* 1. 1. 4. Si me in carcerem compegerint, inde cras e promptuaria cella depromar ad flagrum. *Cat. de R. R. c.* 11. Arcam vestiariam, armarium promptuarium. ¶ Legitur & *promptarius*. *Auson. epist.* 21. Aliquid reportans interim munusculi de largitate musici promptarii.

Promptu, nom. anom. solius casus ablativi, ut *natu*, *diu*, *noctu*. Conjungitur cum verbis *sum*, *habeo*, *pono*, mediante præposit. *in*, pro promptum, seu paratum esse, vel habere, *avere*, o *essere in pronto*. *Cicer.* 1. *Offic.* Quæ formam nostram, reliquamque figuram, in qua esset species honesta, eam posuit in promptu, idest in aperto, in conspectu. *Id. pro Mur.* Quod omnibus patet, & æque in promptu est mihi, & aliis. *Idem* 4. *Acad.* Oportet igitur & ea, quæ pro perspicuitate responderi possunt, in promptu habere. *Plaut. Pseud.* 1. 5. 33. Insipientia est iram in promptu gerere.

Promptus, vel **Promtus** (sic etiam nonnulli scribere malunt, ut & ejus derivata *promtum*, *promtuarius* &c.) a, um, nom. ex particip. *cavato fuori*, depromptus, eductus. *Tac. Ann.* 15. *c.* 54. Promptum vagina pugionem, vetustate obtusum increpans, &c. ¶ Sæpissime accipitur pro eo, qui jam paratus est ad agendum, & in quo nulla mora est, expeditus, alacer, *pronto*, *apparecchiato*, זריז, Ger. *fertig*, Gal. *prompt*, Hisp. *apercebido*, *apresado*, πρόχειρος. Construitur vel absolute. *Cic. in Pison.* Responsione me inimica homo promptus lacessivit. ¶ Vel cum acc. & præp. *ad*. *Cic. ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 15. Te esse hilari animo, & prompto ad jocandum valde me juvat. *Idem* 1. *Offic.* Promptiores esse debemus ad nostra pericula. ¶ Vel cum dativo. *Tac.* 15. *Ann. c.* 45. Cuicunque flagitio promptus. *Id. Ann.* 11. *c.* 32. Ultioni promptus. ¶ Reperitur etiam cum genit. *Gel. l.* 10. *c.* 22. Plato veritatis homo amicissimus, ejusque omnibus exhibendæ promptissimus. ¶ Promptus ingenio dicitur, qui ingenium ad omnia paratum habet. *Liv. l.* 1. Is tum jam non promptus ingenio tantum, sed usu etiam exercitatus. ¶ Dicitur etiam de rebus, pro parato, expedito, exposito. *Cic. l.* 5. *Fam.* Cætera, quæ tibi a multis prompta esse certo scio, a me sunt paratissima. ¶ Translate ponitur pro manifesto, & aperto. *Cic.* 1. *Fin.* Altera occulta quædam, & quasi involuta aperiri, altera prompta, & aperta judicari. *Sallust. in Catil. c.* 10. Aliud clausum in pectore, aliud in lingua promptum habere. ¶ Item pro facili. *Quintil. l.* 9. *c.* 1. Quæ fingere utique Græcis promptissimum est. *Id.* 5. *Ver.* Quod non illius cupiditati apertissimum, promptissimumque esset. ¶ Sæpe etiam notat facile audacem, & tutum. *Cæs. l.* 1. *B. G.* 1. 3. Laudat promptos, & in posterum confirmat, segniores

gniores castigat, atque incitat. ¶ Proreptus animi, pro animo. *Tacit. 2. hist. c. 23.* Promptus animi Martius.

Promulcum, i, n. idem ac remulcum. *Fest.* Promulco agi dicitur navis, cum scaphæ ducitur fune.

Promulgatio, onis, f. 3. *pubblicazione*, ἀνακήρυξις, divulgatio. *Cic. Phil. 1. c. 10.* Illæ leges nulla promulgatione latæ sunt, antequam scriptæ.

Promulgatus, a, um, *promulgato*, divulgatus, partic. a promulgor. *Cic. pro Mur. c. 14.* Prælis promulgatis tollitur e medio ista vestra verbosa simulatio prudentiæ. *Id. Phil. 2. c. 10.* Loquor de legibus promulgatis.

Promulgo, as, avi, atum, a. 1. *pubblicare*, השמיע, Ger. *aufskunden*, Gal. *publier*, Hisp. *publicar*, ἀνακηρύττω, publico, palam pronuntio. *Festo* placet dici a *vulgo*, quasi provulgo. Fere dicitur de legibus. *Cic. pro Leg. Man.* Cum Gabinius de uno Imperatore contra prædones constituendo legem promulgasset. *Id. in Vatin.* Promulgarisne quæstionem de tot amplissimis, & talibus viris ob judicium. *Id. pro Sext.* De meo reditu octo Tribuni promulgarunt.

Promulsidarium, ii, n. genus vasis præbendæ promulsidi aptum. *Ulp. l. 19. ff. de aur. arg.* Et ideo scutellas, & promulsidaria contineri. ¶ Est etiam promulsidare, sis, n. 3. declin. *Petron. in Satyr.* In promulsidari asellus erat Corinthius.

Promulsis, idis, f. cibi, quibus ante primum haustum vescebantur, caput, sive initium cœnæ, a *mulsum*, non tam, uti volunt, quod vice mulsi apponebatur conviviis ad provocandum appetitum, quam quod daretur ante mulsum. Nam, ut scribit *Turneb. Advers. l. 1. c. 24.* & *Lips. lib. 3. Antiq. Lect.* veteres primam sitim non aliter, quam mulso sedabant, idque, quod putarent, vacuis venis dulcem conducere potionem. *Cic. l. 9. Fam. epist. 20.* Quem tu es solitus promulside conficere, integram famem ad ovum affero. ¶ Egregia promulsidis voce lusit *Petronius*, apud quem scortillum, cum diceret vellet, pueri Gytonis peculium tantum sibi fore ad Venerem irritandam, non explendam. *Hoc*, inquit, *tam rude bella erat in promulside libidinis nostræ militabit*.

Promulsus, a, um, partic. ab inusitato promulceo. *Apul. l. 1. Florid.* V. Præmulsus.

Promus, i, m. *dispensiere*, פקיד, Ger. *kellerer*, Gal. *dispensier*, Hisp. *despensero*, ταμίας, cellarius, ii, qui victum familiæ ex cella penaria promit, qui præest cibariis promendis, a *promo*. Differt a condo. Nam condus est, qui penora in cellam penariam recondit. Cæterum hæc nomina conjungi solent, quia duo hæc officia fere ab eodem administrabantur. *Plaut. Pseu. 3. 4. 6.* Ædepol fecisti prodigum promum tibi. *Id. Pseud. 2. 2. 14.* Ego sum promus condus, procurator peni. *Colum. l. 12. c. 3.* Promis quoque, & cellariis aliquid attendentibus, aut metuentibus intervenire. ¶ Transfertur ad alia. *Plaut. Trin. 2. 2. 44.* Ne admittam culpam, ego meo sum promus pectori. Sic *Apul. in Apol.* promum librorum appellat illum, qui libris promendis præest. ¶ Adject. usurpant *Tert. de resur. carn. c. 27.* In cellis promis caro salita, & usui reposita servatur. Et *Colum. l. 3. c. 2.* Cum tam suburbanus est ager, ut recte possideat conditus fructum mercantibus velut promum vendere. *h. e.* uvas non repositas vendere tam quam conditas. *Id. Tertul. de resur. carn. c. 27.* Cella proma. *h. e.* promptuarium, seu penaria.

Promuscis, idis, f. proboscis elephanti. *Plin. l. 8. c. 7.* Promuscidem elephantorum facillime amputari, Pyrrhi præliorum experimentis patuit. Al. rectius leg. *proboscidem*.

Promutuus, a, um, adject. Promutua pecunia dicitur, quæ prærogatur, h. e. antequam debeatur, persolvitur. *Ulpian. l. 15. ff. locat.* Eadem ratione Promutuum vectigal dixit *Cæs. l. 3. B. C. c. 32.*

Pronato, as, n. 1. idem quod nato, vel natando procedo. *Hygin. lib. 2. Astron. c. 17.* Delphines a toto mari pronatant.

Pronatus, a, um, nom. ex partic. inclinatus. *Sidon. l. 5. ep. 17.* Per catastropham sæpe pronatus, ægre de ruinoso ilicet se recolligeret.

Pronaum, i, πρόναον, structura, vel spatium ante templum, cui posticum opponitur. *Vitruv. l. 3. c. 1. de sacris ædibus loquens.* Dipteros autem octastylus & pronaon, & postico. Adde *l. 4. c. 4. & l. 5. c. 2.*

Pronecto, is, a. 3. in longum terepro necto, produco. *Stat. 4. sylv. 3. v. 145.* Vidi, quam seriem morantis ævi Pronectant tibi candidæ sorores.

Pronepos, otis, m. *pronipote*, *bisnepote*, ἀπέγγονος, filius nepotis. *Cic. 13. Phil.* M. Lepidi Pontificis Maximi fueris pronepos.

Proneptis, is, f. προέγγονη, filia neptis. *Caius l. 38. Dig. tit. 10. lib. 3.* Tertio gradu sunt, supra, proavus, proavia, infra, pronepos, proneptis. Adde *Pers. sat. 6. v. 53.*

Prone, adv. cum propensione. *Ammian. l. 30. c. 19.* Ad sugillandum pronius inclinat.

Pronitas, atis, *inclinazione*, κατάστασις, inclinatio, propensio. *Sen. in præf. Decl.* Nescio, qua iniquitate, & ad malum pronitate naturæ eloquentia se retro tulerit.

Prono, as, a. 1. inclino, pronum facio. *Sidon. l. 8. ep. 11.* Ipsi latrones ad pavimentum defuncti ora pronaverant.

Pronœa, πρόνοια, mens mundi, apud *Cicer. l. 2. de N. D. c. 8.* & *Gell. l. 6. c. 1.*

Pronomen, inis, n. ἀντωνυμία, pars orationis, quæ loco nominis ponitur, & personam determinatam significat, ut *ego*, *tu*, *ipse*, *is*, *idem*, &c. *Var. l. 7. de L. L. Quintil. l. 9. c. 3.*

Pronominalis, le, adject. ad pronomen pertinens, ut pronominalis constructio. *Priscian. l. 17.*

Pronominatio, onis, ἀντονομασία, figura rhetorica, quæ cognomine extraneo aliquid demonstrat, omisso proprio nomine, ut si quis *Africanum* dicat, omisso *Scipione*. *Auct. ad Her. l. 4. c. 31.*

Pronubo, is, n. 3. nuptiis præsum. *Fest.*

Pronubus, a, um, qui nuptiis præest celebrandis ex parte uxoris, sicut auspex ex parte viri. Inde Juno pronuba dicebatur, quia nuptiis præesset. *Virg. 4. Æn. v. 166.* Prima & Tellus, & pronuba Juno Dant signum. ¶ Translate dicitur de ingenito quodam ardore, qui ætate matura virgines ad nuptias provocat. *Claudian. l. 1. de rapt. Proserp. v. 131.* Teneram jam pronuba flamma pudoreus Sollicitat.

Pronumero, as, n. 1. idem quod numero, vel ante numero. *Sidon. l. 1. epist. 10.* Patie, ut si qui versicuri mihi fluxerunt, hos tibi pronumerem.

Pronuntiabilis, le, adject. qui pronuntiari potest. Apud *Apul. de dog. Plat.* oratio pronuntiabilis idem est, ac Logica propositio.

Pronunciatio, onis, f. *pronunzia*, ἐκφώνησις, actus pronuntiandi. *Cic. pro Cluent. c. 20.* Oppianico lege, & pronunciatione nondum condemnato, tamen Habitus Oppianicum reum statim non fecit. ¶ Sumitur etiam pro propositione. *Cic. de Fat.* Quid est, quod non omnis pronunciatio aut vera, aut falsa sit? ¶ Apud Rhetores pronunciatio idem est, atque actio. *Auct. ad Her. l. 1. c. 2.* Pronunciatio est vocis, vultus, gestus moderatio cum venustate. *Cic. 1. de Invent.* Pronunciatio est ex rerum, & verborum dignitate vocis, & corporis moderatio. ¶ Interdum ponitur pro ipsa appellatione. *Valer. Max. l. 7. c. 4.* Quæ appellatione nostra vix apte exprimi possunt, græca pronunciatione stratagemata dicantur.

Pronuntiativus, a, um, adject. ut pronuntiativus modus, quo aliquid pronuntiamus, h. e. indicativus. *Diomed. Grammat. l. 1.*

Pronuntiator, oris, m. ἀγγελτής, qui pronuntiat, vel scribit. *Cic. in Brut. c. 83.* Thucydides enim rerum gestarum pronuntiator sincerus, & grandis etiam fuit.

Pronunciatum, i, n. 2. ἀξίωμα, propositio, oratio veri, vel falsi significativa. *Cic. 1. Tusc. c. 8.* Omne pronuntiatum (sic enim mihi in præsentia occurrit ut appellarem ἀξίωμα, utar post alio, si invenero melius) id ergo est pronuntiatum, quod est verum, aut falsum.

Pronuntiatus, us, m. idem ac pronunciatio. *Gel. l. 4. c. 17.* Et numerus in versu, & ratio in pronuntiatu manet. Adde *l. 15. c. 3.*

Pronuntiatus, a, um, *pronunziato*, ἐκφωνηθείς. *Cic. Parad. 2. c. 3.* Versus pronuntiatus syllaba una brevior, aut longior. ¶ Item edictus, narratus. *Curt. l. 12. c. 6.* Ipsum ad pronuntiatam prædam sequebantur.

Pronuntio, as, a. 1. *pronunziare*, הגיד, Ger. *aussprechen*, Gal. *prononcer*, Hisp. *pronunciar*, προφέρω, ἐκφωνέω, clara voce aliquid profero, memoriter recito. *Cic. 1. de Orat. c. 61.* Summa voce versus multos uno spiritu pronuntiare consuescebat. *Plin. l. 7. c. 48.* Luceia mima centum annis in scena pronuntiavit. ¶ Ponitur etiam pro dicere. *Cic. 2. Fin.* Æquam pronuntiabit sententiam ratio, &c. *Plin. l. 5. ep. 613.* Nec tamen adhuc possum pronunciare, utrum sit difficilius capere aliquid, an scribere. ¶ Item pro nominare. *Liv. l. 24.* Seditionem metuentes, pronuntiant eos Prætores. ¶ Item pro palam, & classico nuntiare. *Curt. l. 4. c. 8.* Imminens Dario, iter ad Euphratem pronuntiavit. ¶ Item pro expresse, & nominatim prædicere, præfatique ex bona fide in rebus contrahendis. *Cic. 3. Offic.* Cum in vendendo eam rem scisset, & non pronuntiasset, emptori damnum præstari oportere. ¶ Item pro decernere, judicare. *Cic. pro Rosc. Amer.* Ea pro me ipso ex animi mei sensu, ac dolore pronuntio. *Quintil. l. 2.* Sed ii, qui fiant, non cujusvis est pronuntiare. ¶ Item pro palam promittere. *Cic. pro Cluent.* Suppressam esse ab eo pecuniam, quam pro reo pronuntiasset. *Liv. l. 1.* Pronunciavit militi præmia, qui primus, qui secundus castra hostium intrasset. ¶ Usurpatur etiam impersonaliter. *Plin. l. 16. c. 4.* Patriam ab eo coronari pronuntiatur.

Pronuper, adv. νεωστί, valde nuper, admodum nuper, a *pro*, & *nuper*. *Plaut. Trin. 2. 2. 16.* Qua sponsione pronuper tu exactus es pro illo adolescente.

Pronurus, us, f. πρόνυμφος, uxor nepotis. *Ovid. ep. 17. v. 206.* Pronurus & magni Laomedontis ero.

Pronus, a, um, *chinato*, *chino*, Ger. *geneigt*, *gebeldet*, Gal. *courbé*, *enclin*, Hisp. *enclinado*, καταφερής, flexus in anteriorem partem, vel inclinatus generatim. Videtur esse a πρανές, quod idem significat. *a* abit in *o*, quomodo ab *ἴς* est *io*. Construitur vel absolute. *Cic. 1. Tusc.* Nihil enim habent hæc duo genera proni, & supera semper petunt. *Ovid. 1. Met. v. 84.* Pronaque cum spectent animalia cætera terram. ¶ Vel cum dat. *Col. l. 1. c. 5.* Quantoque fuerit ædificii solum pronius Orienti. ¶ Vel cum accus. & præp. *ad*. *Colum. l. 2. c. 9.* Campo patente, & ad Solem prono. ¶ Sumitur etiam pro eo, quod supino contrarium est. *Cic. 1. Div. c. 43.* Motus corporis pronus, obliquus, supinus. ¶ Translate ponitur pro propenso ad virtutem, vel ad vitia, quanquam ulitatius in malam partem accipiatur. *Plin. in Paneg.* Nihil est tam pronum ad simultates, quam æmulatio. *Horat. l. 1. ep. 18.* In obsequium plus æquo pronus. *Capitol. in Pio, c. 10.* Pronissimus ad indulgentiam. ¶ Item pro facili. *Plin. l. 8. epist. 20.* Pronum ad honores iter. *Tacit. in Agric. c. 33.* Omnia prona victoribus. *Id. 1. hist. c. 1.* Obtrectatio, & livor pronis auribus accipiuntur. h. e. facile, & libenter audientibus. ¶ Pronus etiam dicitur alicui propensus, & favens. *Id. 1. hist. c. 13.* Prona in eum aula Neronis. *Sueton. in Galb. c. 10.* Remisit in patriam, quasi Cn. Dolabellæ proniorem. *Virg. 5. Æn.* ventisque vocatis prona petit maria. h. e. navigationi apta. ¶ Prona dies dicitur, cum ad vesperam vergit. *Stat. 2. Theb.* ¶ Anni, & menses proni. h. e. cito decurrentes, & quasi in declivi politi. *Hor. de ar. poet. l. 4. od. 6.*

Prooeconomia, æ, προοικονομία, dispositio, ordo. Usurpatur a *Servio in Virg. 5. Æn. v. 858.* & alibi aliquoties.

Prooemior, aris, d. 1. exordior, a *prooemium*. *Plin. epist. 3. l. 1.* Prooemiatur apte, narrat aperte. Adde *Sidon. l. 4. ep. 3.*

Prooemium, ii, n. *proemio*, *esordio*, Ger. *anfang*, Gall. *preface*, Hisp. *principio*, *prologo*, προοίμιον, proprie est id, quod a citharœdis certamen inituris præcini solet, ut proaulion est initium tibia canendi, translate usurpatur pro exordio orationis, a πρό, *ante*, & οἴμη, *cantus*. Alteram etymologiam affert *Quintil. l. 4. c. 1.* a πρό, & οἶμος, *via*. *Cic. pro Cluent. c. 21.* Incipit longo, & alte petito prooemio respondere maxime Cepasius. *Id. 1. de Leg.* Habes legis prooemium. Sic enim hoc appellat *Plato*. ¶ Sumitur etiam per translationem pro quocunque initio. *Juven. sat. 3.* Miseræ cognosce prooemia rixæ.

Propagatio, onis, f. *estensione*, *propagazione*, *propaginazione*, ἐπέκτασις, ἀναπαραγωγή, actus propagandi, extensio. *Cic. 1. Offic.* Quæ propagatio, & soboles origo est Rerumpublicarum. *Id. de Prov. Consul. c. 12.* Propagatio finium imperii. *Id. de Senec. c. 15.* Propagatio vitium.

Propagator, oris, m. qui propagat. *Cic. Att. l. 8. ep. 3.* Ille provinciæ propagator, ille absentiæ in omnibus adjutor. Alii legunt *prorogator*.

Propagatus, a, um, *propagato*. *Cic. 4. Catil.* Memoria Consulatus mei propagata. *Colum. de arbor. c. 8.* Vitis propagata.

Propages, is, f. propago, progenies. *Pacuv. apud Non. c. 1. n. 317.* Salveta gemini, mea propages. ¶ Propages, inquit *Festus*, dicitur a rusticis vitis vetula, ex qua recisis ramis, & plantatis plures vites fiunt.

Propaginatus, a, um, partic. propagatus. *Tertul. de pal. c. 2.* Quot populi propaginati.

Propago, inis, f. 3. *propaggine*, שלוחה, Ger. *gesencktem weinstock*, Gall. *provin*, Hisp. *provena*, καταβολάς, vitis vetula, & suppressa, ut ex una plures fiant, a *propagendo*, quod a *pagendo*. *Virg. 2. Georg.* Pressos propaginis arcus. *Cic. de Sen.* Malleoli, plantæ, sarmenta, vites, traduces, propagines. ¶ Aliquando significat genus, stirpem, progeniem. *Virg. 12. Æn. v. 827.* Sit Romana potens Itala virtute propago. ¶ Sumitur etiam translate. *Plin. l. 7. c. 14.* Qua de causa aliorum ejus librorum propago Liciniani sunt cognominati.

Propago, as, avi, atum, a. 1. *propagare*, *propagginare*, *tanoflare*, שלח, Ger. *reben einlegen*, Gal. *provigner*, Hisp. *provenar*, καταβολεύω, est vitem vetulam supprimere, ut ex ea una plures fiant, a *pago*. *Cat. c. 32.* Vitem propages in sulcos. ¶ Translate ponitur pro extendere, protrahere, proferre. *Cic. 7. Ver.* Cum ipse sui generis initium, ac nominis ab se gigni, & propagari vellet. *Id. pro Sext.* Hæc monumentis annalium mandantur, posteritati propagantur. *Idem pro Dom.* Hujus viri laudem ad sempiternam memoriam temporis calamitas propagavit. *Id. 1. de Invent.* vitam propagare. *Nepos Amilc. c. 2.* Propagare fines imperii.

Propala, V. Propola.

Propalam, adv. *apertamente*, ἐν φανερῷ, ἐν τῷ φανερῷ, claro, aperte, in propatulo. *Cic. 1. de Orat. c. 35.* Neque tabulis, & signis propalam collocatis. *Liv. l. 34. c. 33.* Hæc propalam dicebat.

Propalo, as, a. 1. *propalare*, *divulgare*. *Sidon. l. 9. epist. 11.* Quæ propalare dissimulat, excolere detrectat.

Propansus, a, um, nom. ex particip. expensus. *Apul. l. 6. A. A.* Aquila propansis utrinque pinnis.

Propator, oris, προπάτωρ, avus generis auctor. *Tertul. de præscriptione c. 49.*

Propatruus, i, m. προπατράδελφος, maximus patruus, frater proavi. *Caius l. 38. ff. tit. 10. l. 1.* Quinto gradu sunt, supra, atavus, atavia, infra, abnepos, abneptis, ex transverso fratris, & sororis, pronepos, proneptis, & convenienter propatruus, proamita, idest proavi frater, & soror.

Propatulus, a, um, *aperto*, προφανής, late patens, atque apertus, quasi porro patulus. *Cic. 6. Ver. c. 39.* Ante ædem Cereris in aperto, ac propatulo loco signa duo sunt. ¶ In propatulo, adverbialis formula est pro palam, in publico. *Sallust. Catil. c. 13.* Mulieres pudicitiam in propatulo habere. Et omissa præposit. *Pompon. Mel. l. 1. c. ult.* Propatulo vescuntur.

Prope, *appresso*, *vicino*, אצל, Ger. *nahe*, Gall. *pres*, Hisp. *cerca*, ἐγγύς, juxta, apud, præpos. ex iis, quæ accusativo serviunt. *Cic. pro Mil.* Illi, si insidiaretur, noctu prope urbem expectandum erat. ¶ Dicitur etiam de tempore. *Cic. in Fam.* Prope Calendas Sextilis puta me Laodiceæ fore. ¶ Est etiam adverbium & notat *in propinquo*, vel *ex propinquo*. *Ter. Ad.* Prope adest, cum alieno more vivendum est tibi. *Cic. pro Leg. Man.* Vident eum prope esse, qui etiam eatenus ægrius. *Id. 7. Ver.* At cum in Italia bellum tam prope a Sicilia, tamen in Sicilia, non fuit. *Liv. lib. 42.* Jam prope erat, ut sinistrum cornu pelleretur Romanis. ¶ Ponitur aliquando pro *fere*, seu *quasi*. *Cic. pro Planc.* Quorum honoribus agri prope dicam ipsi, montesque faverunt. *Id. 2. Ver. c. 33.* Annos prope quinquaginta continuos. *Ter. Heaut. 1. 1. 46.* Prope jam ut pro uxore haberes. ¶ Gradus, propius, proxime, V. suis locis.

Propediem, adv. *in breve*, בקרוב, Germ. *bald hernach*, Gall. *bien tot*, Hisp. de

a qui a pers, αὔριον, ἐν βραχεῖ, brevi, post paucos dies, cito, a *prope*, & *dies*. *Cic. 3. Offic.* Tum & præsens tecum propediem, ut spero, & dum aberis, absens loquar.

Propello, is, puli, pulsum, a. 3. *scacciare lontano*, *rimovere*, הדף, Ger. *abtreiben*, Gal. *rebouter*, Hisp. *empuxar*, ἀπώθω, longe pello, procul amoveo. *Cæs. l. 5. B. G.* Atque, uno interfecto, reliquos paulum propellit. *Liv. l. 40.* Periculum vitæ propellere a me potes. ¶ Sumitur etiam pro impellere, promovere, ultra ducere. *Lucan. l. 3.* Propulit ut classem velis cedentibus Auster Incumbens. *Colum. l. 2. c. 2.* In priorem partem jugum propellat. ¶ Translate *Cic. 4. Tusc.* An eam ante paululum Dialecticorum remis propellerem.

Propemŏdo, adv. propemodum. *Liv. lib. 14. cap. 10.* Cum propemodo muris accessisset.

Propemŏdum, adv. *quasi*, כמעט, Germ. *gar nahe*, Gall. *presque*, Hisp. *quasi*, ὀλίγου δεῖν, παρὰ βραχύ, pene, ferme, quasi. *Cic. l. 6. Fam. epist. 4.* Alteros propemodum jam sumus experti.

Propempticus, a, um, προπεμπτικός, comitativus, a προπέμπω, comitor. In titulo ultimi carminis *Sidonii*: Propempticon ad libellum. h. e. propempticon carmen, quo librum amittit, abeuntemque prosequitur. Tale est Metii Celeris propempticon, quod habetur apud *Stat. l. 3. silv. 2.*

Propendens, entis, o. *pendente*, *chino*, *pieno*, demissus. *Col. l. 7. c. 12.* Dejectis, cot propendentibus auribus.

Propendĕo, es, di, sum, n. 2. *pendere*, נטה, Ger. *fur nider hangen*, Gal. *pencher*, Hisp. *inclinar*, ῥέπω, inclino, deorsum vergo, proprieque dicitur de lance in statera præponderante. *Cic. 5. Tusc. c. 17.* Libra illa Critolai, qui cum in alteram lancem animi bona imponat, in alteram corporis & externa, tantum propendere illam boni lancem putat, ut terram, & maria deprimat. *Et c. 31.* Majore, & graviore ea parte bona propendent. ¶ Sæpe translate sumitur pro affici, affectum esse, animatum esse. *Cic. 2. de Or. c. 29.* Aut inclinatione voluntatis propendeat in nos.

Propendo, is, di, nsum, a. 3. idem quod *propendeo*, in propria significatione. *Plaut. Asin. 2. 2. 39.* Nec dependis, nec propendis, quin malus nequaquam sies. h. e. nullam unciam habes viri probi, totus malus es.

Propendŭlus, a, um, adject. pendens in anteriorem partem, ut propenduli crines, apud *Apul. l. 1 Florid.*

Propense, adv. *di cuore*, *volontieri*, προθύμως, ex animo, cum inclinatione, aut propensione. *Lentulus ad S. P. Q. R. l. 12. Fam. Cic. ep. 15.* Ut hanc concordiam, & conspirationem omnium ordinum ad defendendam libertatem propensa non crederent esse factam.

Propensio, onis, f. *inclinazione*, ἐπίῤῥοπή, προθυμία, inclinatio. *Cic. 4. Fin. c. 17.* Qui nulla in re, nisi in virtute, aut vitia propensionem, ne minimi quidem momenti, ad summum bonum adipiscendum esse diceret.

Propensus, a, um, *inclinato*, נוטה, Germ. *gar geneigt*, Gall. *fort enclin*, Hisp. *inclinando*, ἐπιῤῥεπής, ἐπιρρεπέστερος, vehementer inclinatus. *Cic. Att. l. 8.* Propensus in alteram partem. *Id. pro Mur. c. 31.* Animus paulo ad veritatem propensior. *Liv. l. 37.* Propenso animo aliquid facere. *con genio*. *Hirt. de B. Alex. c. 26.* Propensissima civium voluntate, & sua diligentia magnas copias confecerat. ¶ Sumitur etiam pro propendente, sive extenso. *Pers. sat. 1. v. 57.* Cum tibi Calve pinguis aqualiculus propenso sesquipede extet. *idest*, cum abundantia ciborum pinguis sis, & ventrem habeas ultra sex pedes extensum. ¶ Item pro multo, & magno. *Argum. Trucul. Plauti*, *quod creditur esse Sidonii*: Natique causa dat propensa munera.

Properabilis, le, adject. properans, celer, ut properabilis calor, apud *Tertul. de anim. c. 43.*

Propĕrans, tis, nom. ex particip. *chi s' affretta*, σπεύδων, festinans, citus, celer. *Cic. Attic. l. 4. ep. 4.* Hæc properantes scripsimus. *Ovid. 3. de Pont. epist. 5.* lingua properante legere. *Claudian. 2. in Rufin. v. 337.* Festinamque rotam solito properantius urget.

Properanter, adv. *presto*, *con velocità*, celeriter. *Lucret. l. 5. v. 301.* Usque adeo properanter ab omnibus ignibus ejus &c. *Sallust. in Jugurth. c. 8.* Si properantius pergeret. *Leg. 8. Cod. Teodos. de appellat.* Propemntissime volumus afferri.

Properantia, æ, f. idem ac properatio. *Sall. in Jug. c. 36.* Neque eo tanta properantia tam facile tractum bellum, socordia magis, quam dolo, crederent. Adde *Tacit. 12. Ann. c. 20.*

Properātim, adv. idem ac propere. *Cæcil. apud Non. c. 2. n. 663.* Properatim in tenebris isthuc confecto est opus. Adde *Sisenn. apud Gel. l. 12. c. 15.*

Properatio, onis, f. *fretta*, σπουδή, actus properandi, festinatio. *Cic. l. 16. Fam. ep. 27.* Nam quæ parcius frater perscripserat, verecundia videlicet, & properatione.

Properāto, adv. *frettolosamente*, *prestamente*, ἐσπευσμένως, festinanter, celeriter. *Tac. l. 13. c. 1.* Nimis properato Narcissus Claudii libertus ad mortem agitur.

Properātus, a, um, nom. ex particip. *fatto in fretta*, *accelerato*, propere factus. *Quintil. l. 10. c. 3.* Stylus properatus. *Tacit. 1. Ann. c. 6.* Naves properatæ. *Ovid. 2. de Pont. ep. 11.* Opus brevi properatum tempore. *Solin. c. 39.* Lucinæ illis properatius tempus est. ¶ *Properato est opus*, h. e. properandum est. *Cic. pro Mil. c. 19. Plaut. Mil. 3. 1. 209.*

Propĕre, adv. *subitamente*, σπουδαίως, celeriter. *Virg. 6. Æn. v. 236.* Propere exsequitur præcepta Sibyllæ.

Propĕriter, adv. idem ac propere. *Catull. apud Non. 11. n. 11.* Animula miserrima properiter abit.

Propĕro, as, avi, atum, a. 1. *affrettarsi*, *sollecitare*, מהר, Ger. *eylen*, Gal. *se hater*, Hisp. *apressurarse*, σπεύδω, festino, celeriter eo, a *properus*, vel a *pro*, ante, & *paro*, mutato *a* in *e*, ut sic dicatur quasi ante alia paro. Properare, & festinare quid differant, docet. *Nonius c. 5. n. 81.* his verbis: Festinare, & properare veteres divisarunt. Cato, qui unum quid mature transigit, properat; qui multa simul incipit, nec perficit, festinat. Verum utraque verborum ratio sub hac significantia proxima est veritati, ut sit sæpe animi properare studiose ad res aliquas contendentis, festinare corporis necessitati obsequentis. *V. Gell. l. 16. c. 14. Cic. l. 12. Fam. ep. 25.* Atque inde veniat, remisque in patriam omni festinatione properavi. ¶ Construitur etiam cum infinitivo. *Virg. 4. Æn.* Et mediis properas Aquilonibus ire per altum. ¶ Ponitur quoque pro festinanter aliquid agere, vel dicere. *Virg. 1. Georg. v. 259.* Multa forent, quæ mox cœlo properanda sereno Maturare datur. *Plin. in Paneg. c. 51.* Hinc porticus, inde delubra occulta celeritate properantur. *Tacit. hist. 3. c. 40.* Properare iter. *Id. 2. Ann. c. 31.* Properare mortem voluntariam. *Horat. Epod. 12.* Muricibus Tyriis iteratæ vellera lanæ Cui properabantur? tibi nempe.

Sex. Propertius, m. 2. poeta Elegiarum scriptor, ex Hispello opp. Umbriæ oriundus. Sunt, qui scribant, ejus patrem Equestri dignitate ornatum, ac Triumvirali potestate fuisse, tum inter eos connumeratum, qui L. Antonium secuti, Perusia capta, ex Octavii Cæsaris auctoritate, ad aram D. Julii perducti, ibidem occisi fuerunt. Illud omnino constat, hunc Propertium magna ex parte amissis bonis, Romam se recepisse, cum patrem suum in tenera adhuc ætate amisisset, quod illis versibus patet: *Aspice me, cui parva domus fortuna relicta est, Nullus & antiquo Marte triumphus avi.* Elegias scripsit nitidissimas, & eruditissimas.

Propĕrus, a, um, *veloce*, *frettoloso*, מהיר, Ger. *schnell*, Gal. *hastif*, Hisp. *presuroso*, σπουδαῖος, celer, festinus, a *prope*, quia qui properat, hoc agit, ut magis, & magis appropinquet. *Tac. l. 12. c. 26.* Si prævenirent Claudium ut insidiis incautum, ita ira properum. *Valer. Flac. l. 4. v. 176.* Gressus proper... *Catull. de Berecynth.* propero pede sequi.

Propes, edis, m. funis nauticus, quo pes veli alligatur. *Turpil. apud Isidor. l. 19. Orig. c. 4.*

Propētro, as, a. 1. est mandare, quod perficiatur. *Accius*. Age vero propetra, quod cupisti, fieri. Adde *Fest.*

Propexus, a, um, κατάκτενος, in longum pexus, a *pecto*. *Virg. 10. Æn.* Propexam in pectore barbam. Adde *Ovid. 1. Fast. v. 259.*

Prophēte, æ, vel Prophetes, æ, m. *Profeta*, נביא, Ger. *Prophet*, Gal. *Prophete*, Hisp. *Profeta*, προφήτης, qui futura pronuntiat a se primum intellecta, a Græco nomine allato, quod a πρόφημι, quod est profari, idest prædicere. Prophetarum nomine Gentiles vocarunt Antistites fanorum, oraculorumque, ut ait *Festus*, qui & hos veteris Poetæ Tragici versus citat: Cum capita viridi lauro velare imperent Prophetæ, sancta casia qui ponunt loca. Ita eos versus restituit *Jos. Scaliger ad Festum*. ¶ Speciatim prophetas vocant Sacerdotes Ægyptios. *Macrob. l. 7. Satur. c. 13.* Adeo verum ita, ut dicis, Ægyptios opinari, ut ego Sacerdotes eorum, quos Prophetas vocant, cum in templo vidissem, &c. Adde *Apul. de herb. c. 2.*

Prophetālis, & Prophetiālis, le, adject. *di Profeta*, ad Prophetam pertinens, ut Prophetale patrocinium. *Tertull. advers. Valentin. c. 18.* Prophetalis virgo, *Venant. Fortun. l. 5. carm. v. 58.*

Prophetīa, æ, f. *profezia*, divinatio, prædictio. *Tertul. de anim. c. 33.* & alibi.

Prophetĭce, adverb. *profeticamente*. *Tertul. de monogam. c. 4.*

Prophetĭcus, a, um, adject. *profetico*. *Tertul. de cor. Milit. c. 7. Prudent. in hymno jejun. v. 159.*

Prophetissa, æ, *profetessa*, προφῆτις, μάντις, mulier divinans. *Tertull. de præscriptionib. c. 51.*

Prophēto, as, a. 1. *profetare*, *predire*, προφητεύω. *Tertul. de resurrect. carn. c. 58.* *Prudent Peristeph. 13. v. 21.*

Propilo. V. Pr[illegible]pilo.

Propinatio, onis, f. πρόποσις, actus propinandi, idest, porrigendi poculi, ad bibendum invitandi, vel denique ad salutem alicujus bibendi. *Sen. l. 2. de Benef. c. 21.* Ego ab eo beneficium accipiam, a quo propinationem accepturus non sim? ¶ Sumi etiam videtur pro comessatione. *Gell. l. 10. c. 17.* Sumptum plurimum, [illegible], & propinationem adolescentis filii deplorantis. Al. leg. *potationem*.

Propinātor, oris, m. προπότης, qui propinat. *Ovid. l. 2. de art. v. 389.* Inde propinator nimirum multa propinet. Alii leg. inde procurator nimium quoque multa procuret.

Propiago. V. Progigno.

Propino, as, avi, atum, a. 1. *far brindisi*, [illegible], Ger. *vor trincken*, Gal. *boire à quelqu'un*, Hisp. *bever à la salud*, προπίνω, est prohibere, seu prægustato leviter vino poculum alteri offerre, a verbo Græco allato. Hæc consuetudo a Græcis originem habuit. Nam principes Græci solemni die, quem *Philotesiam* vocabant, miscere aureis, atque argenteis poculis vina solebant, quæ e manu gestantium sumentes, ori parumper admovebant, deinde alteri, quem vellent, offerebant, ingens hoc argumentum benevolentiæ existimantes. Nos tamen propinare usurpamus pro ante bibere, totum etiam poculum exhauriendo, & sic amicum invitare ad bibendum. *Plaut. Stich. 5. 4. 20.* Propino tibi salutem plenis faucibus. *Cic. 1. Tusc. c. 40.* Arridens, Propino, inquit, hoc pulchro Critiæ: Græci enim in conviviis solent nominare, cui poculum tradituri sint. *Suet. in Tiber. c. 42.* Ob epotam in convivio, propinante se, vini amphoram. ¶ Translate *Ter. in fine Eun.* Hunc comedendum, & deridendum vobis propino. *Enn. apud Non. c. 1. n. 142.* Qui mortalibus versus propinas flammeos medullitus.

Propinque, adv. *da vicino*, πλησίον, prope, in propinquo. *Plaut. Truc. 2. 7. 11.* At as eccam, adest propinque.

Propinquitas, atis, f. *vicinanza*, ἐγγύτης, loci vicinitas. *Cic. 3. Offic. c. 11.* Nimis imminebat propter propinquitatem Ægina Piræo. ¶ Translata sumitur pro affinitate, agnatione, conjunctione sanguinis. *Cic. de Am.* Alescant sibi quasi propinquitate conjunctos, atque naturæ. *Id. pro Planc. c. 11.* Maximis vinculis, & propinquitatis, & affinitatis conjunctus. *Tac. de Germ. c. 7.* Familiæ, & propinquitates.

Propinquo, as, avi, atum, n. 1. *avvicinarsi*, קרב, Ger. *nahen*, Gall. *s'approcher*, Hisp. *allegarse*, προσεγγίζω, prope accedo, propinquus fio, proximus fio. *Virg. 9. Æn.* Nam lux inimica propinquat. *Id. 2. Æn.* Jamque propinquabam portis. *Sallust. in fragm. l. 4. hist.* Bithyni propinquantes jam amnem Tarentinum. h. e. ad amnem accedentes. *Stat. 10. Theb.* Animus propinquare alicui. h. e. ingenio similem esse. ¶ Significat etiam propere agere, festinare expedire. *Virg. 10. Æn. v. 254.* Tu rite propinques Augurium. *Silius l. 2. v. 281.* mortem licet arma propinquent.

Propinquus, a, um, *vicino*, ἐγγύς, vicinus, proximus, qui prope est, a *prope*. *Cic. 11. Phil. c. 15.* Fuimus nuper ego, & M. Bibulus in propinquis, finitimisque provinciis. *Liv. l. 28.* Spem alicujus rei propinquam facere. *Id. l. 24.* In propinquo esse. *Varr. l. 9. L. L.* Propinquiora genere inter se verba. ¶ Dicitur etiam de hominibus. *Cic. pro Mil.* Etsi æqualiter in Rempublicam, in privatos, in longinquos, in propinquos, in alienos, in suos irruebat. ¶ Translata capitur pro sanguine conjuncto, affini. *Cic. ad Cal. l. 9. Fam.* Virginius propinquus tuus, familiarissimus noster. *Virg. 2. Æn.* Consanguinitate propinquus.

Propior, & us, o. 3. *più vicino*, ἐγγύτερος, ον, vicinior, propinquior, compar. a *prope*. Construitur cum dat. *Cic. pro Quinct.* Tibi me propior nemo est. *Id. pro Sext.* Omnia sua sibi propiora esse pericula, quam aliena. *Liv. l. 4. c. 37.* Capuamque ab duce eorum Capye, vel, quod propius vero est, a campestri agro appellatam. ¶ Reperitur etiam cum accusativo. *Sallust. in Catil. c. 11.* Quod vitium propius virtutem erat. *Hirt. l. 8. B. G.* Qui propior hostem in ipso vallo collocatus esset. ¶ *Tunica propior pallio est*, *proverb.* quo significatur, prius sanguine conjunctis, quam aliis, benefaciendum esse. *Plaut. Trin. 5. 2. 30.* Hunc priorem æquum est me habere: Tunica propior pallio est.

Propitiabilis, & le, o. 3. *favorevole*, placabilis, qui facile flectitur, ut Propitiabile Numen. *Enn. apud Non. c. 2. n. 669.* Hunc est anteæ propitiabilis.

Propitiatio, onis, f. placatio, sacrum ad placandum institutum. *Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 7.* Quod apportant minæ, litatio propitiationis avertit. *Senec. l. 2. Quæst. nat. c. 38.* Expiationes, propitiationesque prodigiorum. Alii leg. *procurationes*.

Propitiātus, a, um, nom. ex particip. *placato*. *Prudent. Peristeph. 3. v. 215.* populosque suos carmine propitiata fovet.

Propitio, as, avi, atum, a. 1. *render propizio*, כפר, Ger. *versunen*, Gall. *appaiser*, Hisp. *hazer favorable*, ἱλάσκω, propitium reddo, placo. *Plaut. Poen. 1. 2. 120.* Quid eo te? A D. Ut Venerem propitiem. *Suet. in Oth. c. 7.* Per omnia piaculorum genera manes Galbæ propitiare tentasse. ¶ Translate sumitur pro lenire, mitigare. *Plin. l. 28. c. 2.* Alios saliva post aurem digito relata sollicitudinem animi propitiat.

Propitius, a, um, o. t. 2. *propizio*, *favorevole*, רצוי, Ger. *gunstig*, Gal. *propice*, Hisp. *favorable*, ἵλεως, placidus, favens, placatus, indulgens. *Ter. Adel. 1. 1. 6.* Parentes propitii. *Cic. pro Cæl. c. 17.* Huic ego Deos propitios, plerique autem iratos putabant. *Plaut. Merc. 5. 2. in fine*: Tam propitium reddam, quam cum propitia est Juno Jovi. ¶ Legitur & *propitius*, quæ vox olim in usu fuit ad augendam *propitii* significationem. *Gell. l. 6. c. 5. ex Alfeno JCto.* Novum, novicium dicimus, & proprium, propicium, augere atque intendere volentes novi & proprii significationem.

Propius, *più vicino*, ἔγγιον, propinquius, adv. compar. a *prope*. Construitur vel absolute. *Cic. 4. Fin.* Sed ut propius ad ea, Cato, accedam, quæ a te dicta sunt. *Id. ad Q. Fr. l. 1. ep. 2.* Propius nihil factum, quam ut occideretur. h. e. parum abfuit. Sed aliqui hic pro nomine accipiunt. ¶ Vel cum accus. *Cic. Octavio*. Cur castra longius adversariorum castris, & propius urbem moventur? *Liv. l. 2.* Propius fidem est. idest magis est credendum. ¶ Vel cum abl. & prep. *a*, vel *ab*. *Cic. 2. de nat. Deor.* Stellæ aliæ propius a terris, aliæ remotius, ab eisdem principiis, disparibus temporibus, eadem spatia conficiunt. *Id. 1. Tusc.* Propius abesse a divina progenie. h. e. minus distare. ¶ Propius aspicere res alicujus. h. e. adesse, favere. *Virg. 1. Æn.*

Proplasma. V. seq. dictionem.

Proplastice, es, f. 1. προπλαστική, ars faciendi typos ex argilla, cretave, hoc est formas illas, quibus figuli formandis figulinis operibus utuntur. *Plin. l. 35. c. 12.* ¶ Metonymice ponitur pro ipsis typis, *disegni*, *modelli*. *Plin. l. 35. c. 12.* Arche-

21. Archefilas proplaſticen pluris venire ſolitam conſtat artificibus ..., quam ultimum opere. Alii legunt *proplaſmata* eodem ſenſu.

Propnigēum, i, προπνιγεῖον, locus in balineo, in quo ignis ... & ſuffocatur, ut in cellam calorem immittat, *cammino*, *fornello* ... *ſuffoco*. *Plin. l. 2. ep. 17.* Si innare in proximum cogites, edjacet ... balinei. Adde *Vitruv. l. 5. c. 11.*

Propœtĭdes, f. 3. Προποιτίδες, puellæ Cypriæ ex Amathunte urbe. Hæ, cum Venerem aſpernatæ eſſent, Deam eſſe negantes, ob ejuſdem iram in triviis vulgavere corpora. Noviſſime in lapides transformatæ finguntur, quia pudore induruerant. *Ovid. 10. Met.*

Propōla, æ, m. *rivenditore*, *rigattiere*, προπώλης, negotiator, qui res minore pretio emptas majore poſtea divendit: a πωλέω, *vendo*. *Lucil. apud Non. c. 4 n. 128.* Sicuti cum primos ficus propola recentis protulit, & pretio ingenti dat pertentu' paucos. Male *Turnebus*, *Lambinus*, & *Had. Junius* legebant *propale*, ut intelligatur, qui res palam, & palo effixas vendit. *Cic. in Piſon. c. 4.* Piſtor domi nullus, nulla cella, panis, & vinum a propola, atque de cupa.

Propŏlis, is, f. 3. πρόπολις, in apum operibus dicitur tertium ceræ fundamentum, ex craſſiore, tenacioreque conſtans materia, frigoris, injuriæque omnes aditus obſtruens, favoſque ſtabiliens, a πρόπυλον, *veſtibulum*. Eſt enim id, quod apes ante alveum faciunt. *Varr. l. 3. R. R. c. 16.* Propolim vocant, quod apes faciunt ad foramen introitus porrectum in alveum, maxime æſtate, favorum ſtabilimentum, quo omnes frigoris, aut injuriæ aditus obſtruuntur. *Plin. l. 11. c. 7.* Prima fundamenta commoſin vocant periti, ſecunda piſſoceron, tertia propolim, &c.

Propŏma, atis, n. πρόπομα, potio, quæ ante cibum ſumitur, h. e. vinum conditum melle, vel vinum roſatum, aut violatum. Legitur apud *Pallad. in titulo c. 32. l. 3.* his verbis. Ut propomata ſponte naſcantur.

Propōno, is, ſui, ſitum, a. 3. *proponere*, *eſporre*, ..., Ger. *fur ſetzen*, Gal. *propoſer*, Hiſp. *proponer*, προτίθημι, extra pono, expono, palam oſtendo. *Cic. Verr. 4.* Proponere aliquid venale. *Cicer. pro Cluent.* Proponere periculum ante oculos. *Caſ. l. 3. B. G.* Propoſuis ſua in illos merita. *Id. l. 1. B. C.* Proponere alteri voluntatem alicujus. ¶ Sumitur etiam pro promulgare. *Suet. in Calig. c. 41.* Tandem flagitante P. R. propoſuit quidem legem, &c. *Cic. Att. l. 2. ep. 21.* Proponere edicta. ¶ Item pro ponere ante aliquem, apponere, offerre. *Plin. l. 10. c. 50.* Ne quid volucrum proponeretur præter unam gallinam. ¶ Item pro exponere, objicere. *Cic. l. 5. Fam. ep. 16.* Ut omnibus telis fortunæ propoſita ſit vita noſtra. ¶ Translate accipitur pro promittere, conſtituere. *Cic. 5. Tuſc.* Propoſuit præmium Xerxes, qui inveniſſet novam voluptatem. *Vellej. l. 2. c. 6.* Pretium ſe daturum propoſuit. ¶ Item pro præmittere, enuntiare, innuere id, de quo dicturi ſumus. *Cic. in Brut.* Ut aliquoties, tria cum propoſuiſſet, aut quartum adderet, aut tertium quæreret. *Id. 2. de Or.* Proponi oportet, quid afferas. ¶ Item pro reſpicere, conſiderare, quaſi ponere ante oculos mentis. *Cic. de Univ.* Atque eam ſibi proponens exemplar. *Id. l. 1. Fam.* Omnibus propoſitum eſſe debet cum dignitate otium. *Liv. l. 30.* Proponere animo martem belli communem. ¶ Item pro ſtatuere, conſtituere, deliberare. *Cic. in Brut.* Laudare igitur eloquentiam neque propoſitum nobis eſt hoc loco, neque neceſſarium. *Vellej. l. 2. c. 53.* Ægyptum petere propoſuit. ¶ Item pro revelare, *paleſare*. *Caſ. l. 1. B. G. c. 17.* Liſcus oratione Cæſaris adductus, quod ante tacuerat, proponit.

Proponticus, a, um, Προποντικός, quod ad Propontidem ſpectat. *Ovid. l. 1. Triſt. el. 9.* Hincque Propontiacis hærentem Cyzicon oris.

Propontis, idis, f. Mare Bebrycium, Mare Thracium, *Mar di Marmora*, Προποντίς, ſinus maris Mediterranei, inter Europam, & Aſiam, ſeu inter Thraciam, & Aſiam minorem. Nam Geographi primas anguſtias maris ſe coarctantis Helleſpontum vocant, inde expatiatur æquor, quæ latitas Propontis appellatur, ubi iterum in arctum coit, & ſtringitur, illæ anguſtiæ Boſphorus Thracius nuncupantur, ubi iterum effunditur, Pontus Euxinus, qui enervatur in figuram Scythici arcus committitur oſtio Mæotidis paludis, idque oſtium Cimmerius Boſphorus vocatur. *Ovid. 4. de Pont. el. 9. v. 118.* Miſſis in has ſi quos longa Propontis aquas.

Proporro, adv. porro, ulterius, præterea. *Lucret. l. 2. v. 978.* Et ſibi proporro quæ ſint primordia, quærunt. Adde *l. 4. v. 888.*

Proportio, onis, f. *proporzione*, ..., Ger. *gegenhaltung*, Gal. *proportion*, Hiſp. *proporcion*, ἀναλογία, duarum rerum invicem facta comparatio. *Cic. de Univ. c. 4.* Id optime aſſequitur, quæ Græce ἀναλογία, Latine comparatio, proportiove dici poteſt. *Id. pro Flac.* Qui cum omnes Aſiæ civitates proportione in provincias deſcripſiſſet.

Proportionālis, le, adject. *proporzionato*, ut proportionales termini, apud *Frontin. de Colon. pag. 330.*

Proportionātus, a, um, adject. *proporzionato*, ut corpus ſatis proportionatum, apud *Jul. Firmic. l. 4. c. 13.*

Propoſitio, onis, f. *propoſizione*, actus proponendi. *Cic. 3. Tuſc. c. 18.* Hujuſne vitæ propoſitio, & cogitatio Thyeſtem levare poterit? ¶ Apud Rhetores ſumitur pro eo, ad cujus probationem omnia diriguntur argumenta. *Auct. ad Her. l. 2.* Propoſitio dicitur, per quam oſtendimus ſummatim, quid ſit, quod probare volumus. ¶ Item pro Figuræ genere. *Cic. 3. de Or.* Propoſitioque, quid ſis dicturus, & ab eo, quod eſt dictum, ſejunctio. ¶ Item prima pars ſyllogiſmi, *la maggiore*. *Cic. l. 1. de Inv.* Propoſitio, per quam breviter locus is exponitur, ex quo omnis vis oportet emanet ratiocinationis.

Propoſitum, i, *ſcopo*, *fine*, σκοπός, πρόθεσις, ὑπόθεσις, id quod propoſitum eſt, ſcopus, finis. *Cic. in Brut.* Ut egrederetur a propoſito ornandi cauſa. *Id. 1. Tuſc.* Utrum inter has ſententias dijudicare malumus, an ad propoſitum redire? ¶ Sumitur etiam pro ſententia animi, pro eo, quod mente ſtatutum eſt, *propoſito*, *intenzione*, ..., ... *Cic. 1. Off.* In propoſito permanere. *Vellej. l. 2. c. 2.* Vir vita innocentiſſimus, ingenio florentiſſimus, propoſito ſanctiſſimus. *Senec. ep. 68.* Aliud propoſito tuo nomen impone. ¶ Dicimus propoſitum tenere, aſſequi, a propoſito aberrare, declinare, averti, egredi, &c. *Cic. & Liv.* ſæpe. ¶ Præterea propoſitum dicitur quæſtio ad diſceptandum propoſita, θέσις. *Cic. in Top. c. 21.* Duo ſunt quæſtionum genera, alterum infinitum, alterum definitum. Definitum eſt, quod ὑπόθεσιν Græci, nos cauſam, infinitum, quod θέσιν illi appellant, nos propoſitum poſſumus nominare.

Propoſitus, a, um, *propoſto*, ὑποτεθειμένος, particip. a proponor. *Cic. 1. de Or.* Non explicata veſte, neque propoſito argento, ideſt expoſita, explicata, prolato. *Id. pro Mur. cap. 31.* Exemplar propoſitum ad imitandum. *Horat. lib. 2. ſat. 6.* propoſitum iter peragere. ¶ Item promiſſus, oblatus. *Sueton. in Tiro c. 8.* Propoſito gladiatorio munere. *Cic. pro Rabir. c. 5.* Libertatis ſpe propoſita. ¶ Item objectus, intentatus. *Id. Fam. 3. ep. 5.* Injuriis ab aliquo propoſitis reſiſtere. ¶ Item expoſitus, obnoxius. *Liv. l. 28. c. 1.* Quoad continuiſſet exercitum, propoſitum bello ſe fore ratus.

Propræfectus, i, m. *viceprefetto*, Præfecti vicem gerens. *Ammian. l. 29. c. 1.* Aſiam paulo ante propræfectus rexerat.

Proprætor, oris, m. & Proprætore, indeclinabiliter, ut de voce *Proconſul* dictum eſt, *Vice Pretore*, ἀντιστράτηγος, qui extraordinariam Præturam gerebat, qui, cum uno anno Prætor fuiſſet, ſequenti cum imperio Prætorio in Provinciam mittebatur. *Cic. 2. de Div.* Quam multi anni ſunt, cum bella a Proprætoribus, & Proconſulibus adminiſtrantur? *Id. Phil. 13. c. 10.* Neque ſe imperatorem, neque Hirtium conſulem, nec proprætorem Cæſarem. *Tac. 11. Ann. c. 66.* Latinius Pandus proprætor Moſiæ.

Propriaſſit, proprium fecerit. *Feſtus.*

Propriatim. V. Propritim.

Proprie, adv. *propriamente*, Ger. *eigentlich*, Gal. *proprement*, Hiſ. *propriamente*, ἰδίως, κυρίως, peculiariter. *Cic. 2. de Orat.* Quem proprie de unoquoque dixit! *Id. 9. Fam. ep. 15.* Id proprie tuum eſt. *Id. 2. Phil. c. 31.* O hominem nequam! quid enim aliud dicam? magis proprie nihil poſſum dicere.

Proprietarius, ii, m. *proprietario*, apud JCtos eſt, qui proprium alicujus rei dominium habet, & opponitur ei, cui uſus tantum competit. *Leg. 13. ff. de penul.* &c.

Proprietas, atis, *proprietà*, ἰδιότης, quod alicujus rei proprium eſt. *Cic. 2. Acad.* Singularum rerum ſingulas proprietates eſſe. *Liv. l. 8. c. 17.* Terræ proprietas, cœlique. *Plin. l. 13. c. 22.* Proprietatem habet fructum emittendi lanugine, quod nulli alii arbori evenit.

Proprio, as, a. 1. proprium facio. *Cal. Aurel. Acut. 2. c. 25.*

Propritim, adv. idem ac proprie. *Lucret. l. 2. v. 973.* Quid? genus humanum propritim de quibus actum eſt? Ita legit *Non. c. 12. n. 28.* Alii *propriatim*. *Arnob. l. 3.* Res exigit, propriatim Deos ſcire.

Proprius, a, um, *proprio*, Ger. *eigen*, Gal. *propre*, Hiſ. *proprio*, ἴδιος, οἰκεῖος, quod peculiare eſt uniuſcujuſque, cui commune contrarium eſt. Conſtruitur vel abſolute. *Cic. 3. Tuſc.* Propriis, & ſuis argumentis, & admonitionibus tractanda quæque res eſt. *Id. pro Roſc. Am.* Omnia, quæ erant noſtra propria. ¶ Vel cum gen. *Cic. 3. Phil. c. 11.* Libertatem propriam Romani generis, & nominis recuperemus. ¶ Vel cum dat. *Cic. pro Syll.* Tempus agendi fuit mihi magis proprium, quam ceteris. ¶ Sumitur etiam pro eo, quod alicui convenit, & ab eo maxime obſervari debet. *Cic. in Brut.* Animum judicis impellere, quocumque res poſtulat, hoc eſt unum Oratoris maxime proprium. *Id. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1.* Hoc eſt epiſtolæ proprium, ut &c. ¶ Item pro eo, quod alicui adſcribitur, ſeu attribuitur. *Cic. pro Roſc. Am.* Quicquid maleficii, ſceleris, cædis erit, proprium id Roſciorum eſſe debebit. ¶ Aliquando pro ſtabili, & diuturno. *Ter. Andr. 4. 3.* Nihil ne eſſe proprium cuiquam? Dii veſtram fidem! *Virg. 1. Æn.* Connubio jungam ſtabili, propriamque dicabo. *Cic. pro Leg. Man. cap. 16.* Quod ut illi proprium ſit, atque perpetuum, Quirites, velle, & optare debetis. *Nepos in Thraſyb. c. 4.* Parva munera diutina, locupletia, non propria eſſe conſueverunt. ¶ Nonnunquam proprius ponitur pro ſuus. *Liv. l. 7. c. 9.* Quæſita ea propriæ familiæ laus leviorem auctorem Licinium facit. *Id. l. 2. c. 53.* Mos non placebat, ſine Romano duce ſocios propriis viribus conſiliiſque bella gerere. ¶ Dicitur etiam *proprius ſum*. *Liv. l. 3. c. 70.* Suo proprio prælio. *Cic. 1. de Or. c. 10.* Craſſus videbitur ſua quadam propria, non communi oratorum facultate poſſe. *Caſ. l. 3. B. C. c. 20.* Calamitatem aut propriam ſuam, aut temporum queri.

Propter, *appreſſo*, ..., Ger. *von wegen*, Gal. *pour*, Hiſp. *por*, ἐγγύς, prope, apud, juxta, præp. ex iis, quæ acc. ſerviunt, a prope. *Cic. in Brut.* In pratulo propter Platonis ſtatuam conſedimus. ¶ Aliquando adverbium eſt. *Cic. 6. Ver.* Etenim propter eſt ſpelunca quædam. ¶ Translata ſumitur pro ob, ſive alicujus cauſa, *per cagione*. *Cicer. pro Quint.* Si propter partium ſtudium potens erat Alphenus. *Id. Parad. 5. c. 1.* Legibus propter metum parere. ¶ *Propter viam*, ſacrificium eſt, quod proficiſcendi cauſa fit, auctore *Feſto*; quod quidem ſacrificium Herculi fieri conſuevit: in eo neceſſe erat omnia, quæ offerrentur, omnino igne abſumi. Itaque *Cato apud Macrob. l. 2. Saturn. c. 2.* ad hoc ſacri genus alludens, jocatur in quendam Albidium, qui ſua bona comederet, & noviſſime domum incendio conſumptam amiſerat, quod quæ comedere non potuiſſet, ea combuſſiſſet. Huc pertinet & illud *Plaut. Rud. 1. 2. 52.* Propter viam illi vocati ſunt ad prandium. Dæ. Qui? Sc. Quia poſt cœnam, credo, laverunt heri: confracta navis in mari eſt illis. In loco *Macrobii* cit. ſunt qui legunt *protervam*, ſed temere.

Propterea, adv. *perciò*, ..., Ger. *darumb*, Gall. *pour cela*, Hiſp. *por eſto*, διὰ τοῦτο, ob eam cauſam, ideo, idcirco. *Ter. in Andr.* Ego vitam Deorum propterea ſempiternam eſſe arbitror. ¶ Sæpe conjungitur cum partic. *quod*, vel *quia*. *Cic. l. 9. Fam. ep. 18.* Cum eſſem otioſus in Tuſculano, propterea quod diſcipulos obviam miſeram. *Serv. Cic. l. 4. ep. 5.* Etſi genus hoc conſolationis acerbum eſt, propterea quia per quas &c. ¶ Item cum particip. *ut*. *Cic. pro Lig. c. 3.* Atque hæc propterea de me dixi, ut mihi Tubero, cum de ſe eadem dicerem, ignoſceret.

Propudianus porcus, dictus eſt, quia in ſacrificio gentis Claudiæ velut piamentum, & exſolutio omnis contractæ religionis erat. *Ateius Capito apud Feſt.*

Propudiōſus, a, um, ἀναισχυντότατος, impudens, impudicus. *Plaut. Stich. 2. 2. 10.* Men' faſtidis, propudioſe? *Gell. l. 2. c. 7.* Sed enim ſi imperet uxorem ducere infamem, propudioſam, criminoſam. *Sidon. l. 9. ep. 6.* Igitur hic proxime abrupto contubernio ancillæ propudioſiſſimæ, cui ſe tetra conſuetudine obſcœna addixerat. *Arnob. l. 5.* Propudioſi facinoris obſcœnitas.

Propudium, ii, αἰσχύνη, obſcœnitas, res pudenda, a *porro*, & *pudor*. *Feſt.* Propudium dicebant, cum maledicto nudare turpitudinem volebant, quaſi porro pudendum. Quidam propudium putant dici, a quo pudor, & pudicitia procul ſint. *Plin. l. 28. c. 8.* Hoc cinere puto propudia virorum, ejuſdem uſperio feminarum libidines inhiberi. ¶ *Scaliger ad Feſtum* addit, propudium idem eſſe, quod σύρμα, ideſt purgamentum; ac homines facinoroſos, ut Græcis καθάρματα, ita Latinis dici propudia. *Plaut Curc. 1. 3. 34.* Quid ais propudium? *Ciceronem* quoque *Phil. 14. c. 3.* uſum putat *Hier. Ferrarius*. V. *Præludium*.

Propugnacŭlum, li, n. 2. *rocca*, *fortezza*, *baſtione*, *forte*, ἔπαλξις, arx, vel alius locus munitus, unde urbs, provinciæ, caſtra procul defendi pugnando poſſint. *Cic. pro Font. c. 1.* Eſt in eadem provincia Narbo Martius colonia noſtrorum civium, ſpecula P. R. ac propugnaculum iſtis ipſis nationibus oppoſitum, & objectum. *Id. Verr. 7. c. 34.* Navis ita magna, ut propugnaculum ceteris poſſet eſſe. ¶ Translata *Id. in Piſon.* Lex Ælia, & Fufia, Propugnacula, murique tranquillitatis.

Propugnatio, onis, f. 3. *difeſa*, ὑπερμαχία, actus propugnandi. *Cic. l. 5. Fam. ep. 8.* Suſcepi mihi perpetuam propugnationem pro omnibus ornamentis tuis. Adde *l. 1. ep. 7.*

Propugnātor, oris, m. *difenſore*, ὑπερμαχητής, qui propugnat. *Cic. 7. Ver. c. 33.* Claſſis inſirma propter dimiſſionem propugnatorum, & remigum. *Id. ad Brut. ep. 11.* Acerrimus propugnator communis libertatis.

Propugnatrix, icis, f. *difenditrice*. Legitur in fragmento orationis cujuſdam funebris apud *Fabrett. Inſcript. pag. 163.*

Propugnātus, a, um, *difeſo*, defenſus. *Gell. l. 9. c. 11. ad fin.* Et ſua virtute niſus, & opera alitis propugnatus.

Propugno, as, n. 1. *combattere*, *difendere*, ὑπερμαχέω, depugno, pugnando defendo, pugnando reſiſto. *Cic. pro Rab.* Teſtor me pro illorum fama, gloria, memoria, non ſecus ac pro patriis fanis, atque delubris propugnandum putare. *Id. 2. Off. c. 19.* Virtus propugnans pro æquitate. ¶ Cum accuſat. *Sueton. in Caſ. c. 23.* Non aliis ad honorem pati pervenire, quam qui ſibi recepiſſent, propugnaturos abſentiam ſuam.

Propulſatio, onis, f. ἀπόκρουσις, actus propulſandi. *Cic. pro Syll. c. 1.* Cum hujus periculi propulſatione conjungam defenſionem officii mei.

Propulſātor, oris, m. ἀπωστικός, qui propulſat. *Val. Max. l. 7. c. ult. n. 7.* Auctorem harum rerum benevolentia, propulſatorem odio inſecutus. *Arnob. l. 7.* Valetudinum peſſimarum propulſator.

Propulſo, as, a. 1. *ſcacciare*, ἀπωθέω, arceo, depello, procul fugo, freq. a propello. *Cicer. pro Cluent.* Diſpliceat ne mihi legum præſidio a capite periculum propulſare? *Caſ. l. 2. B. G. c. 49.* Propulſare hoſtem. *Liv. l. 3. c. 69.* Bellum mœnibus propulſare.

Propulſus, us, m. πρόωσις, impulſus. *Sen. Nat. Quæſt. l. 5. c. 14.* Ventum propulſu ſuo concitare.

Propulſus, a, um, προωθείς, impulſus. *Lucan. l. 7. v. 789.* Cernit propulſa cruore Flumina.

Propylæum, i, n. *antiporto*, προπύλαιον, veſtibulum, vel porticus ante templum. *Cic. 2. Off. c. 17.* Quod tantam pecuniam in præclara illa propylæa profuderit. Adde *Plin. l. 35. c. 10.*

Proquæſtor, oris, & Proquæſtore indecl. ut dictum eſt in voce *Proconſul*, ἀντιταμίας, qui Quæſturam extraordinariam gerit, ſive qui Quæſtoris auctoritate accepta,

accepta, mittitur in aliquam regionem. *Cic. 4. Acad. c. 4.* Cum Alexandriæ Proquæstor essem. *Id. Ver. 3. c. 13.* Ipse in eum, cui Legatus, cui proquæstore fuerat, improbissimum testimonium dixit. *Id. Phil. 10. in fin.* Cum quæstoribus, prore quæstoribus. ¶ Legatus & *pro quæstore* divisuro.

Proquam, adv. *secondo che, quanto che*, prout. *Lucr. l. 3. v. 200.* igitur pereissima corpora, proquam Et levissima sunt, ita mobilitata feruntur.

Proquirito, as, a. 1. quirito, auxilium imploro, exclamo. *Apul. in Apol.* Epistolare sæpe aperiens, proquiritabam. ¶ Item promulgo, proclamo. *Sidon. l. 8. ep. 6.* Per ipsum fere tempus, ut decemviraliter loquar, lex de præscriptione tricennii fuerat proquiritata.

Prora, æ, f. *prora*, πρῷρα, anterior pars navis, a Græco nomine allato. *Liv. l. 24. c. 34.* Ferrea manus firmæ catenæ illigata cum injecta proræ esset. *Virg. 3. Georg.* Terris advertere proras. ¶ *Prora, & puppis* proverbialis metaphora dicitur de ea, in quo negotii totius cardo vertitur, propterea quod a prora, & puppi, tanquam a capite, & calce pendeat tota navis. *Cic. l. 16. Fam. ep. 24.* Mihi prora, & puppis (ut Græcorum proverbium est) fuit a me tui dimittendi, ut rationes meas explicares.

Prorēpo, is, psi, ptum, ἐξέρπω, ultra repo. *Colum. l. 3. c. 5.* Quamcunque in partem prorepserint. ¶ Translata sumitur pro sensim in lucem prodire. *Horat. l. 1. serm. sat. 3.* Cum prorepserunt primis animalia terris. *Colum. l. 3. c. 10.* Illæ fertiles, ac firmæ, quia e tenero prorepunt. *Id. l. 5. c. 5.* Radices vitium prorepunt in luxuriem.

Proreta, æ, m. *pedotto*, a *pedoto*, πρωρεύς, qui in navis prora sedet, ibique ventus captat, & de eorum conversionibus gubernatorem movet, docet etiam, rupes & scopuli ubi sint, ut is converso clavo eos declinet. *Plaut. Rud. 4. 3. 75.* Si tu proreta isti navi es, ego gubernator ero.

Proreus, i, dissyllab. idem ac proreta, πρωρεύς. *Ovid. 3. Met. v. 634.* Pone rectum, proreus, & quos contingere portus, Ede, velis, dixit.

Proriga, æ, m. qui præest jumentis prurientibus, admissarius. *Varr. l. 2. de R. R. c. 7.* & R. est *perorīga*. *Plin. l. 8. c. 42.* Æque eadem ex causa in Reatino agro loreraturo proriganı invenimus.

Proripio, is, pui, reptum, a. 3. *rapire, rapere fuori*, ἐξαρπάζω, rapio, extra rapio, extra fero. *Liv. l. 29. c. 9.* Domo sese proripere. *Id. l. 8. c. 28.* Proripere se in publicum. *Horat. l. 1. od. 8.* Proripere aliquem in cædem. *Cic. Ver. 7.* Jubet undique hominem proripi, vehementissimeque verberari. *Id. 2. Pro.* Quod stuprum, quæ libido se non proripuit, ac projicit aut occultatione propalica, aut impenitate, aut licentia? ¶ Ponitur etiam pro subducere, subtrahere. *Cic. de Arusp. Resp.* Exanguis, atque exæstuans se ex curia repente proripuit. *Liv. l. 22.* E manibus lacrificantium cum se se proripuisset.

Prorito, as, a. 1. *irritare, provocare*, προκαλέω, irrito, provoco. *Plin. l. 26. c. 8.* Anagallis cærulea procidentia sedis retro agit, e diverso rubens proritat. ¶ Aliquando ponitur pro allicere, invitere. *Col. l. 2. c. 10.* Nisi magnus est ajus in ea regione, quam colis, proventus, & pretium proritat. *Senec. ep. 23.* Quem spes proritat.

Prorogatio, onis, f. *prolungazione, accrescimento*, ἐπίδοσις, amplificatio. *Liv. l. 8. c. 26.* Duo singularia hæc ei viro primum contigere, prorogatio imperii, non ante in ullo facta, & acto honore triumphus. ¶ Prorogatio legis, est dilatio promulgandæ legis. *Cic. pro Mur. c. 23.* Confusionem suffragiorum flagitasti, prorogationem Legis Maniliæ.

Prorogator, oris, dispensator, erogator. *Cassiod. l. 10. Variar. ep. 28.* Prorogatores tritici, casei, &c. *Vetus Persii Scholiast. ad sat. 2. v. 59.* Assis solebat pensari potius, quam numerari: unde dispensatores dicti prorogatores. Al. leg. *proerogatores*: al. *proerogatores*.

Prorogativus, a, um, adject. *Senec. l. 2. quæst. nat. c. 47.* Prorogativa fulmina sunt, quorum minæ differri possunt, averti, tollique non possunt.

Prorogatus, a, um, *prorogato, allungato*, prolatus nova rogatione in longiore tempore. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1.* Quod si tibi bellum aliquod magnum, & periculosum administranti prorogatum imperium viderem.

Prorŏgo, as, a. 1. *prolungare*, הֶאֱרִיךְ, Ger. *verziehen*, Gal. *prolonger*, Hisp. *alargar, dilatar*, ὑπερτίθεσθαι, ἀναγράφω, est nova rogatione, seu lege proferre, protrahere. *Cic. l. 3. Fam. ep. 10.* Illud pugna, & enitere, ne quid nobis temporis prorogetur. *Plaut. Aulul. 3. 5. 57.* Spes prorogatur militi in alium diem. *Rursus Cic. Att. l. 5.* Prorogare provincias. *Id. Phil. 10. c. 6.* Nec solum prorogare bellum, sed concedere etiam victoriam. *Plin. l. 16. c. 21.* Prorogare moras in hyemem. *Horat. in carm. secul.* Prorogare ævum. ¶ Prorogare nummos, pro erogare, *sborsare*, quidam legunt apud *Ulp. l. 4. de manumissionib.* ubi alii *prærogare*, & quidem rectius.

Prorsum, adv. idem ac prorsus, idest recta ad locum aliquem, vel ante. *Ter. Hec. 3. 1. 35.* Trepidari sentio, cursari rorsum prorsum. Ubi *Don. Rursum*, propie retro, *prorsum*, ante significat. ¶ Ponitur etiam pro omnino. *Cic. 2. de Orat. 1. 10.* Verbum prorsum nullum intelligo.

Prorsus, adv. *drittamente*, recte, recta via. *Plaut. Mil. 4. 4. 56.* Prorsus Athenas protinus abibo tecum. ¶ Sumitur etiam pro omnino, *affatto, in tutto*, Ger. *gäntzlich*, Gal. *du tout*, Hisp. *del todo*, ὅλως, παντελῶς. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 8.* Nullo modo prorsus assentior. ¶ Item pro generatim. *Cic. l. 4. Fam. ep. 10.* Neque solum nobis, idest tuis, sed prorsus omnibus. ¶ Item pro certe, vere. *Ter. Adelph. 5. 3. 58.* Eo pacto prorsus illic alligaveris filium. *Cic. Att. l. 13.* Prorsus ex his litteris non videtur esse dubium.

Prorsus, a, um, *diritto*, rectus, a *pro* & *versus*. *Plaut. Pseud. 4. 1. 45.* Non prorsus, verum ex transverso cedit, quasi cancer solet. Potest tamen hic & pro adverbio accipi. ¶ Prorsa oratio est, quam non inflexit cantilena. *Donat. ad Ter. Eun. 2. 3. 14.* ¶ Prorsi limites sunt in agris, qui ad orientem directi sunt. *Festus.* ¶ *Apul. l. 4. Florid.* Prorsa facundiæ veneratus sum, h. e. soluta oratione, & carmine. V. *Prosa*.

Prorumpo, is, upi, uptum, a. 3. *rerompere, rovinare con impeto*, שָׁבַר, Ger. *durchbrechen*, Gal. *rompre*, Hisp. *romper*, ἐκρήγνυμι, valde rumpo, cum impetu rumpo, erumpo. *Cæs. l. 3. B. G.* Celeriter ad eas munitiones perveniunt, atque proruptis his prius in hostium castris constiterunt, &c. Alii legunt *prorutis*. *Virg. 1. Georg.* Rursus in obliquum verso prorumpit aratro. Multa exemplaria habent *perrumpit*. ¶ Interdum ponitur pro ultro emittere, effundere, evomere. *Virg. 3. Æn. v. 577. de Ætna.* Interdumque atram prorumpit ad æthera nubem. ¶ Est etiam verbum neutrum, pro irrumpere, cum impetu ferri, ruere. *Cæs. l. 8. B. G.* Sub ipsius enim oppidi murum magnus fons prorumpebat ab ea parte, &c. *Id. l. 5. B. G.* Novo genere pugnæ perterritis nostris per medios audacissime proruperunt. *Cic. pro R. Am. c. 5.* Eo prorumpit hominum cupiditas, & scelus, & audacia. ¶ Passiva forma *Lucret. l. 6. v. 435.* hunc prorumpitur in mare venti vis.

Proruo, is, ui, utum, n. 3. *cadere*, נָפַל, Ger. *niderfallen*, Gal. *jetter par terre*, Hisp. *derribar*, πίπτω, cum impetu decido. *Plaut. 7. Arg. v. 599.* Ille fatiscens in caput, inque humeros ipsa vi molis, & ire Proruit. ¶ Est etiam verbum activum, pro prosicere, facere, ut aliquid ruat, *far cadere*, καταβάλλειν. *Liv. l. 26. c. 13.* Albam, unde ipsi oriundi erant, e fundamentis proruerunt. *Tacit. Hist. 3. c. 22.* Profligare, & proruere hostem. ¶ Proruere se est se efferre, prorumpere. *Ter. Eun. 5. 5. 31.* Foras simul omnes proruunt se. *Curt. l. 4. c. 16.* Proruere in hostes.

Proruptio, onis, f. eruptio. *Martian. Capell. l. 6. pag. 201.* Undarum ille proruptio interfluentis Oceani, &c.

Proruptor, oris, m. qui prorumpit. *Ammian. l. 24. c. 3.* Prorumptores alii jumenta intercipiunt.

Proruptus, a, um, nom. partic. a prorumpo, ut prorupta audacia, h. e. quæ temere erumpit, & audet. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 24.* Nisi prorupta audacia, nisi tanta temeritas, ut non procul abhorreat ab insania. ¶ Item effusus, profusus. *Virg. 7. Æn. v. 459.* toto proruptus corpore sudor. ¶ Item prorutus, eversus. *Cæs. l. 3. B. G. c. 26.* Proruptæ munitiones. Alii leg. *prorutæ*.

Prorŭtus, a, um, καταβραχθείς, *rovesciato, rovinato*, a *proruo*. *Velles. l. 2. c. 63.* Prorutum vallum. *Curt. l. 4. c. 3.* Proruti lapidum cumuli. *Stat. 4. Theb. v. 819.* Proruta gramina.

Prosa oratio, *prosa*, Ger. *schrifft*, Gall. *prose*, Hisp. *prosa*, πεζὸς λόγος, oratio soluta. Prosa Latine dici vegant *Cælius Calcagninus, in Epistolicis Quæst. l. 1. ep. 24. & Ant. Muretus prioreb. Annot. in Ter.* Jubent autem dici *prorsa*, quia in antiquis codicibus sic legatur, atque id quoque comprobet etymologia, cum sit a *versus*. Sed utrumque rectum est. *Prosa* enim factum e *prorsa*, quia veteres r in hujusmodi omittere gaudebant, unde & *rusus* dixere pro *rursus*. *Gell. l. 1. c. 18.* In qua cum magis, quam in prosa pluruisse, Hyginus refert. *Quintil. l. 1. c. 10.* Sed in prosa quoque quædam jam recepta immutatio. *Col. in præf. l. 10.* Prosa oratione prioribus subnectentur exordiis. *Velles. l. 1. c. 17.* Perfectum prosæ eloquentiæ decus. ¶ Prosa Dea, vel Prorsa dicta est, quæ recto partui præsidebat, sicut Postvarta perverso, ut cum non caput, sed pedes primi in nascendo existunt. *Varro apud Gell. l. 16. c. 26.*

Prosaĭcus, a, um, *prosaico*, quod ad prosam spectat. *Plin. l. 7. c. 56.* Prosaicam orationem condere, primus Pherecides Syrus instituit. Alii leg. *prosam*. *Venant. Fortun. l. 7. carm. 11.* Prosaico quoties direxi scripta relatu.

Prosapia, æ, f. *prosapia, stirpe, prole*, זֶרַע, Ger. *herkommen*, Gal. *lignee*, Hisp. *linaje*, γενεά, γένος, generis longitudo, sive progenies antiqua. Videtur dicta quasi προσάπτω, a πρόπαππος, *proavus*. *Plaut. Curc. 2. 3. v. 13.* De Coclitum prosapia te esse arbitror. *Cic. de Univ. c. 11.* Deinceps Jovem, atque Junonem, reliquosque fratres inter se, agnatosque usurpare, atque appellare solemus, & eorum, ut utamur veteri verbo, prosapiam. *Suet. in Galba, c. 2.* Magna, & vetere prosapia. *Sallust. in Jug.* Veteris prosapiæ, & multarum imaginum homo. *Cato apud Non. c. 1. n. 143.* Veteres prosapias.

Prosapies, ei, f. 5. idem ac prosapia. *Non. c. 1. n. 143.*

Prosapodŏsis, is, f. προσαπόδοσις, figura rhetorica, qua pluribus propositis sententiis, singulis ratio statim subjicitur. Vox græca est, & græcis literis scribitur a *Quintil. l. 9. c. 3.*

Prosarius, a, um, adject. prosaicus. *Sidon. l. 3. ep. ult.* Meas nugas confectas opere prosario. *Id. l. 9. ep. 13.* Prosarium loquendi genus.

Prosatus, a, um, nom. partic. a prosero, natus, genitus. *Nemesian. eclog. 3. v. 63. de Baccho.* Quin etiam Deus ille, Deus Jove prosatus ipso.

Proscenĭum, ii, *proscenio*, προσκήνιον, locus porrectus ante scenam, in quo pulpitum erat excitatum, quo prodirent fabularum actores, eratque pulpitum id inter scenam, & orchestram, scena quidem depressius, sed altius orchestra. *Virg. 2. Georg. v. 381.* Et veteres ineunt proscenia ludi. *Liv. l. 40. c. 51.* Theatrum, & proscenium ad Apollinis, Ædem Jovis in Capitolio, &c.

Proschŏlus, i, m. *sotto maestro*, idem, qui subdoctor, in schola. Legitur in titulo *epigram. Ausonii in Professorib. n. 23.*

Proscindo, is, idi, scissum, a. 3. *fendere*, בָּקַע, Ger. *erstbrechen*, Gal. *couter*, Hisp. *hender*, καταχίζω, primo scindo. Proprie dicebatur de terra, cum primo arabatur. Nam in secunda aratione dicebant offringere, in tertia lirare. *Varr. l. 1. de R. R. c. 29.* Terram cum primum arant, proscindere appellant. *Col. l. 2. c. 2.* Quam velut scita, legemque in proscindendis agris sequantur agricolæ. ¶ Sumitur etiam pro scindere simpliciter, vel pro valde scindere. *Lucan. l. 3. v. 434.* Et aerium ferro proscindere quercum. ¶ Translate sumitur pro rectam alicujus existimationem lacerare, aliquem contumeliis afficere. *Suet. in Aug. c. 13.* Hunc fœdissimo convicio coram proscinderent. *Ovid. 4. de Pont. eleg. ult.* summotum patria proscindere livor Desine.

Proscissĭo, onis, actus proscindendi. *Colum. l. 2. c. 13.* Sesami sextarii sex tribus jugis a proscissione coluntur. Adde *l. 6. c. 26.*

Proscissum, i, terra proscissa. *Colum. l. 2. c. 2.* Bubulcum autem per proscissum ingredi oportet.

Proscissus, a, um, partic. a proscindor. *Virg. 1. Georg.* Proscisso quæ suscitat æquore terga, &c. id est terra, quam jam araverat. *Stat. Theb. 5. v. 439.* Proscissum vulnere pectus. ¶ Translate sumitur pro infamato, maledictis lacerato. *Plin. l. 36. c. 6.* Hic namque est Mamurra, Catulli Veronensis carminibus proscissus.

Proscrībo, is, psi, ptum, a. 3. *esponere qualche scrittura*, προγράφω, est aliquid scribere, deinde exponere. *Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 10.* Racilius tabulam proscripsit, se familiam Catonianam venditurum. *Id. Attic. l. 16.* Ut venationem etiam, quæ postridie ludos Apollinares futura est, proscriberent. ¶ Est etiam rem aliquam apposita inscriptione venalem, vel locandam significare. *Cic. 3. Offic.* Claudium ædes postea proscripsisse, quam esset ab Auguribus demoliri jussus. ¶ Speciatim sumitur pro aliquem damnare morte, vel exilio, ejusque bona venalia publice proponere, *condannare, confiscare*, προγράφεσθαι. Tractum est ab eo, ut *Ulpianus* testatur in *l. sed esti, de instit. act.* quod nomina reorum, illorumque bona claris literis, ut de plano recte legi possent, ut foro, ubi actio exercebatur, non in loco remoto, sed evidenti scribebantur. *Cic. pro Dom.* Haud vim igitur, Pontifices, judices, atque auctoritate vestra, Tribuno Plebis potestatem dabitis, ut proscribere possit, quos velit? Quæso enim, quid sit aliud proscribere, Velitis, jubeatis, ut M. Tullius in civitate ne sit, bonaque ejus ut mea sint: ita enim fecit, ut s eliis verbis tolit. *Idem pro Rosc. Amer. c. 6.* Cum proscriberentur homines, atque ex omni regione caperentur. *Macrob. l. 2. Sat. c. 2.* Temporibus Triumviralibus Pollio, cum fescenninos in eum Augustus scripsisset, ait, At ego taceo. Non est enim facile in eum scribere, qui potest proscribere.

Proscriptĭo, onis, f. *proscrizione, pubblicazione, confiscazione*, προγραφή, actus proscribendi. *Cic. pro Flac. c. 30.* Emptiones falsas, prædiorum proscriptiones cum muliercelis aperta circumscriptione fecisti. Al. leg. *præscriptiones*, alii *perscriptiones*. ¶ Speciatim dicitur de damnatione hominum, & de publica venditione bonorum, quæ ab ipsis possidentur. *Cic. pro R. Am.* Ne nova, & multo crudelior per vos proscriptio instaurata esse videatur. *Id. de prov. Cons.* Proscriptiones locupletum. *Id. pro Sext. c. 30.* De bonis proscriptionem ferre.

Proscriptor, oris, m. προγραφεύς, qui proscribit. *Plin. l. 7. c. 12.* Ut ille proscriptos animus mero, & contumelia furens non aliud in censu majus, & in fortuna sua duceret.

Proscriptŭrio, is, a. 4. desiderativum a proscribo. *Cic. Att. l. 9. ep. 10.* Ita syllaturit animus ejus, & proscripturit jam diu.

Proscriptus, a, um, προγεγραμμένος, ante scriptus, vel signatus aliqua inscriptione. *Cic. 3. Verr.* Iste locare incipit non proscripta, neque edicta die. *Id. Att. l. 12.* Horti quam in diem proscripti sint, velim, ad me scribas. ¶ Speciatim dicitur de eo, qui morte damnatus, vel relegatus est cum publicatione bonorum, & de bonis, quæ publice per scripturam vendenda exponuntur. *Cic. 3. Verr. c. 47.* Lex Cornelia proscriptum juvari vetat. *Id. Att. l. 2.* Quinta de proscriptorum filiis. *Id. 3. Agr. cap. 4.* Possessiones venales, ac proscriptas hac lege video.

Prosĕco, as, cui, ctum, a. 1. idem, ac seco, & est proprium sacrorum verbum. *Liv. l. 5. c. 21.* Qui ejus hostiæ exta prosecuisset. *Tert. Apolog. c. 40.* Æsculapio gallinaceum prosecare. *Sueton. in Aug. c. 1.* Semicruda exta rapta foco prosecuit. ¶ Legitur & *prosim*. *Plaut. Pœn. 2. 1. v. 8.* Vitus exta prosicarier.

Prosecta, æ, f. idem ac prosicies. V. *Prosicies*.

Prosecta, orum, n. *interiora*, viscera, quæ in sacrificiis prosecuissent. Qui enim sacrificarent, extis coctis, sectisque, partem soliti sunt adolere, partem Sacerdotibus dare, partem mensis suis servare. *Ovid. 12. Met.* Cujus ut imposuit prosecta calentibus aris. Adde *Non. c. 3. n. 179.*

Prosector, oris, m. qui prosecat, *incisore, medico*. *Tertull. de anim. c. 25.* Majorum quoque prosector Herophilus. De medicis loquitur.

Prosectus, us, m. *taglio*, actus prosecandi. *Apul. l. 8. Metam.* Prosectu gladiorum, ictuque flagrorum.

Pro-

Prosecūtor, oris, m. Prosecutores *in Cod. Theodos. l.* 12. *de susceptorib.* &c. dicuntur, qui aurum in sacris donariis insumendum de provinciis deferunt.

Prosecutoria, æ, f. in *Cod. l.* 12. *tit.* 7. *leg.* 14. dicitur licentia scripta data aurum deferendi. V. vocem præced.

Prosĕda, æ, f. meretrix, sic dicta, auctore *Festo*, quod ante stabula sedeat. *Plaut. Pæn. a.* 1. *sc.* 2. *v.* 54. An ibi vis inter istas versarier prosedas, pistorum amicas, reliquias alicarias?

Prosedamum, i, n. vitium pecoris, ex nimio labore proveniens. *Plin. l.* 26. *c.* 10.

Proselēnus, i, προσέληνος, luna antiquior. *Cic. in fragm. orat. pro Fundanio*, *quod refert Servius*. Arcades se proselenos esse asseverant.

Prosēlytus, i, προσήλυτος, advena, adventitius. A Judæis proselyti dicebantur quicumque ex Gentilibus Judaicam religionem amplectebantur, vel qui inter Judæos domiciliis positis versabantur. *Tertul. l.* 3. *advers. Marcion. c.* 21. & *Hieron. ep.* 128. *ad Fabiol.*

Prosemĭno, as, a. 1. dissemino, ἀποσπείρω. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 16. Ex Socratis variis disputationibus proseminatæ sunt quasi familiæ dissentientium inter se.

Prosentĭo, is, a. 4. *presentire*, præsentio. *Plaut. Mil.* 4. 4. 16. Si prosenserit miles, nihil hinc ferri poterit.

Prosequium a prosequendo, obsequium ab obsequendo dicuntur. *Fest.*

Prosĕquor, eris, cutus, vel quutus sum, d. 3. *seguitare*, *andar dietre*, רדף, Ger. *nachfolgen*, Gal. *poursuivre*, Hisp. *seguir*, ἀντακολουθεῖν, sequor, ultra sequor. *Cæs. l.* 5. *B. G.* Longius prosequi veritus, quod silvæ, paludesque intercedebant. ¶ Est etiam deducere, comitari. *Gel. l.* 18. *c.* 1. Prosequuti Favorinum in domum, discessimus. ¶ *Cic. pro Planc.* Is me discessu meo non lacrymis solum suis, sed animo, corpore, copiis prosecutus est. *Id. pro Quint. c. ult.* Ut eum bona existimatio usque ad rogum prosequatur. ¶ Translate est pergere in quacunque re. *Cic.* 2. *Off.* Sequitur, ac hæc officiorum genera prosequar. ¶ Item sequi cum affectu animi, ac prosequi amore, odio, &c. *Velle. l.* 2. *c.* 92. Præsentia invidia, præterita veneratione prosequimur. ¶ Denique plurimas, & diversissimas significationes habet juxta varietatem ablativorum, qui ei adjunguntur. *Cic.* 5. *Ver.* Beneficiis, ac liberalitate prosequi. *Id.* 4. *Ver.* Verbis vehementioribus prosequi, idest insectari. *Plin. ep.* 8. Medici salubres, ac voluptate carentes cibos blandioribus alloquiis prosequuntur, idest condiunt. *Colum. lib.* 2. *c.* 8. Præmio prosequi. *Quinct. l.* 1. *c.* 22. Lætitia prosequi. *Liv. l.* 25. Prosequi lamentis. *Plin. l.* 1. *ep.* 8. Munificentiam stilo prosequi, h. e. scribendo enarrare. *Virg.* 3. *Georg.* Versu prosequi pascua.

Prosĕro, is, evi, atum, a. 3. profero, produco. *Lucan. l.* 4. *v.* 412. non proserit ullam Flava Ceres segetem. ¶ Translate *Grat. in Cyneg. v.* 9. Ex artibus artes proserere. ¶ Prosero, is, rui, rtum, est exserere, emittere. *Avien. in Arat. v.* 1121. Proserit hydra caput.

Proserpĭna, æ, Περσεφόνη, filia Jovis primi ex Cerere, soror Liberi. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* Aliqui censent, filiam fuisse Sicani Regis Siciliæ, & Cereris. *Boc. l.* 11. Eadem a nonnullis, quæ Diana, sive Luna, credita est. Sed Proserpina ex Jove secundo Dianam primam, & Dionysium primum genuisse fertur. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* Hæc a Plutone, dum Siciliam lustraret, rapta est, prope Ennam urbem. Tunc forte in campis Ennæis cum Cyane Nympha, & Sirenibus flores legebat. Ceres, cum accensa face ex ignibus Ætnæ montis filiam per universum terræ orbem quæsisset, tandem aliquando a Cyane edocta rem omnem, eam esse apud Inferos comperit. Igitur petiit a Jove, ut communem filiam ab Inferis sibi reducere liceret. Ille respondit, posse eam reverti, si nihil apud Inferos gustavisset. Illa autem jam tria Punici mali in Elysio grana gustaverat: quem rem Ascalaphus Stygis filius prodidit. Quare Proserpina ad Superos remeare non potuit. Quod ægre ferens, Ascalaphum commutavit in bubonem, noctis avem, & tristium semper rerum nuntiam. Postea tamen Ceres a Jove dicitur impetrasse, ac Proserpinæ senis quotannis mensibus secum apud Superos, & totidem cum marito apud Inferos esse liceret. *Ovid. Met.* 5. *Serv. in* 1. *Georg.* ¶ Poetis interdum accipitur pro morte. *Horat. l.* 1. *od.* 28. Nullum sæva caput Proserpina fugit.

Proserpinăca, æ, f. herba eximii adversus scorpiones remedii. *correggiuola*. *Plin. l.* 26. *c.* 4. & *l.* 27. *c.* 12.

Proserpinālis herba, alio nomine dracontium. *Marc. Empir. c.* 9.

Prosĕrpo, is, o. 3. prorepo, *andar serpendo*. *Plaut. Asin.* 3. 3. *v.* 105. Fac me proserpentem bestiam, duplicem ut habeam linguam. *Ammian. l.* 15. *c.* 10. Malum ultra proserpens.

Proseucha, æ, f. *oratorio*, προσευχή, locus, in quo Judæi oraturi conveniebant, ita dictus a voce Græca allata, quæ orationem significat. Et quia apud Romanos tum ipsi Judæi, tum quæcumque ad eos pertinebant, contemptui & derisui habebantur, hinc *Juvenal. sat.* 3. *v.* 296. Ede ubi consistas, in qua te quæro proseucha? V. *Turn. l.* 1. *Advers. c.* 19.

Prosferāri, impetrari. *Lucil. apud Non. c.* 2. *n.* 687. Nec minimo prosferatur pax, quod Cassandram signo deripuit.

Prosiciæ, arum, f. partes hostiæ in sacrificio sectæ, & dissectæ, quæ & prosecta dicuntur. *Arnob. l.* 2. Quod si omnes has partes, quas prosicias dicitis, Dii amant. *Solin. c.* 11. Cum prosicias intulerint. Alii leg. *porricias* eodem sensu.

Prosicies, ei, f. idem ac prosecta, a *prosecando*. Nam veteres in compositis a *seco* mutabant e in i, ut *Prosico*. *Varro apud Non. c.* 3. *n.* 178. Prosiciem extorum vel in mensam porricere. *Lucil. ibid.* Cœnare, inquit, nullam, neque Divo prosiciem ullam. Ita legit *Scaliger*, alii *prosectam ullam*.

Prosicium, ii, idem ac prosicies. *Fest.* Prosicium, quod prosecatum projicitur. *Vossius Prosiciæ* legere mavult.

Prosica. V. *Prosecta*.

Prosignānus, i, miles qui in secunda acie pugnat; & differt ab antesignano, qui in prima. *Frontin. l.* 2. *stratagem. c.* 3.

Prosĭlio, is, lui, livi, lii, ultum, n. 4. *saltare fuori*, Ger. *herfür*, *springen*, Gal. *saillir hors*, Hisp. *saltar a fuera*, ἐκπηδάω, est ultra, seu foras, vel ante salire, cum saltu, & festinatione prodire, prorumpere. *Cic. pro Cæl.* Deinde temere prosiluerunt. *Curt. l.* 7. *c.* 4. Bessus a convivio prosiluit. *Liv. l.* 5. *c.* 2. Prosilire in concionem. *Col. l.* 7. *c.* 6. Frutices in altitudinem prosiliunt, h. e. excrescunt. *Hor. l.* 1. *ep.* 19. Ennius ipse pater nunquam nisi potus ad arma prosiluit dicenda, idest impetu, & furore poetico incitatus se contulit.

Prosimurium, ii, idem ac pomœrium. *Fest.* apud quem alii legunt *posmœrium*.

Prosisto, is, n. 3. ante sto, promineo. *Apul. l.* 11. *Metam.* Foliis in modum radiorum prosistentibus.

Prositus, idem ac propositus, apud vet. *Fest.*

Proslambanomĕnos, προσλαμβανόμενος, nomen est cujusdam toni musici, qui videtur esse idem cum eo, qui a recentioribus Musicis appellatur *A re*. *Vitruv. l.* 5. *c.* 4.

Prosŏcer, ri, προπενθερός, socer magnus, hoc est uxoris meæ avus, cui respondet progener. *Ovid. Heroid. ep.* 3. *v.* 74. Cuique senex Nereus prosocer esse velit.

Prosŏcrus, us, f. uxoris meæ avia. *l.* 4. *Dig. de Gradib.* V. *Progener*.

Prosodia, æ, προσῳδία, τόνος, accentus, lex, sive regula ad acuendam, deprimendam, aut circumflectendam syllabam uniuscujusque particulæ orationis accommodata, a πρὸς, *ad*, & ᾠδὴ, *cantus*. *Gel. l.* 13. *c.* 6. Προσῳδίας Græci, Latini accentus dicunt. Eas veteres docti tum notas vocum, tum moderamenta, tum accentiunculas, tum voculationes appellabant. *Quintil. etiam l.* 1. *c.* 5. græcis literis scribit: at latine *Var.* apud *Gel. l.* 18. *c.* 6. In priore verbo graves prosodiæ, quæ fuerunt, manent, reliquæ mutant.

Prosonomasia, f. προσονομασία, figura est, quæ fit ex aliqua vocum similitudine, ut Deligere oportet, quem velis diligere. Vox græca est, & græce usurpanda.

Prosōpis, idis, & Prosopītes, æ, προσωπίς, & προσωπῖτις, herba, quæ a Latinis dicitur personata, teste *Apul. de herb. c.* 36.

Prosopopœja, æ, προσωποποιΐα, Sermocinatio, Confirmatio, Figura sententiarum, per quam personæ, vel aliæ res loquentes inducuntur vel ad suadendum, vel ad objurgandum, vel ad querendum, vel ad laudandum, vel ad movendam miserationem, &c. a πρόσωπον, *persona*, *facies*, & ποιέω, *facio*. *Quintil. l.* 1. *c.* 8. *l.* 2. *c.* 1. & *l.* 9. *c.* 4.

Prosopopœĭcus, a, um, adject. a prosopopœia, apud *Jul. Firmic. de error. prophan. religion.*

Prospecte, adv. ἐνσκεμμένως, consulte, *con circonspezione*. *Tertul. Apol. c.* 6. Prospecte decernere.

Prospectīvus, a, um, adject. ut prospectivæ fenestræ, unde prospicitur. *l.* 8. *Cod. tit.* 10. *leg.* 12.

Prospecto, as, a. 1. freq. a prospicio. *Cic.* 7. *Ver.* Navis omnibus, qui eam aspexerant, prospectare jam exsilium, atque explorare fugam domini videbatur. *Liv. l.* 24. *c.* 21. Pars ex tectis, fenestrisque prospectant. *Id. l.* 5. *c.* 48. De die diem prospectans, ecquod auxilium ab dictatore appareret. *Phædr. fab.* 36. Villa Misenensis, quæ summo monte posita prospectat Siculum mare.

Prospectŏr, oris, m. qui prospicit. *Apul. de Deo Socrat.* Deus in rebus incertis prospector, in dubiis præmonitor.

Prospectus, us, m. *prospetto*, *veduta*, *vista*, מראה, Ger. *das aussehen*, Gal. *veue*, Hisp. *vista*, πρόοψις, actus prospiciendi, visio a longe. Docet *Paulus J. C.* prospectum ex inferioribus, & ex superioribus locis esse, lumen ex inferiore loco non esse. *Cæs. l.* 1. *B. Gall. c.* 22. Sepibusque densissimis interjectis prospectus impediretur. ¶ Sumitur etiam pro loco, unde prospicimus. *Cic pro Dom.* Porticus in Palatio pulcherrimo prospectu. *Liv. l.* 1. Inde ubi prospectu in urbem, agrumque capto, Deos precatus, regiones ab Oriente ad Occasum determinavit. ¶ Item pro oculis, vel præsentia. *Cic.* 3. *Ver. c.* 47. Cum eum, quem virgis ista ceciderat, in prospectum P. R. produxit.

Prospecŭlor, aris, dep. longe speculor. *Liv. l.* 31. Multitudo ad reditus adventum imperatoris Romani prospeculabatur. *Id. l.* 3. L. Siccium prospeculatum mittunt.

Prospes, vel prosperus, ra, rum, *prospero*, *felice*, מצליח, Germ. *glucklich*, Gal. *prospere*, Hisp. *prospero*, *dichoso*, felix, secundus, a πρόσφορος, commodus, utilis, quod a προσφέρω, offero. *Cic.* 2. *Offic.* 6. Prospero flatu fortunæ uti. *Id. l.* 9. *Att. ep.* 7. Prosperos exitus consequi. *Id. in somn. Scip. c.* 4. Hominum generi prosperus & salutaris ille fulgor, qui dicitur Jovis. Al. leg. *prosper*. *Valer. Max. l.* 3. *c.* 7. *n.* 1. Minus animosus, minusve prosper transitus. Al. leg. *prosperus*. *Silius l.* 10. *v.* 205. Occidit immoriens magnis non prosperus ausis. *Liv. lib.* 3. *in præfat.* Ut orsis nobis operis prosperos successus darent. *Suet. in Cæs. c.* 45. Prospera valetudo. *Tac. Ann.* 14. *c.* 25. Prospera fama, h. e. integra, inviolata. *Id. Ann.* 6. *c. ult.* Erat Drusus prosperiore civium amore. *Velle. l.* 2. *c.* 69. Acre, atque prosperrimum bellum.

Prosperātus, a, um, nom. particip. ut prosperata felicitas. *Tertul. in Apolog. c.* 6.

Prospĕre, adv. *prosperamente*, εὐτυχῶς, feliciter, ex voto. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c. ult.* Magnis autem viris prospere eveniunt semper omnes res. *Sueton. in Cæs. c.* 36. Prosperrime dimicare. *Colum. l.* 4. *c.* 32. Arundo prosperius loco resoluto, quam denso deponitur.

Prospergo, is, a. 3. idem ac aspergo. *Tac. l.* 15. *Ann. c.* 44. Unde hausta aqua, templum, & simulacrum Deæ prospersum est.

Prospersītas, atis, *prosperità*, אשר, Germ. *gluck*, Gal. *prosperité*, Hisp. *prosperidad*, *dicha*, εὐτυχία, felicitas. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 36. Commoditatem, prosperitatemque vitæ a Diis habemus. *Id. ibid.* Prosperitates, secundæque res improborum. *Nepos in Attic. c.* 21. Prosperitas valetudinis. *Sueton. in Calig. c.* 31. Prosperitas rerum.

Prosperĭter, adv. idem ac prospere. *Ennius apud Priscian. l.* 15.

Prospĕro, as, a. 1. *prosperare*, *felicitare*, εὐοδόω, εὐδαιμονα ποιῶ, prosperum facio, secundo. *Liv. l.* 8. *c.* 9. Uti Populo R. Quiritium vim, victoriamque prosperetis. *Tac. l.* 3. *Ann. c.* 56. Ut consilia sua Reip. prosperarent.

Prospersus, a, um *asperso*, aspersus. *Tac. Ann.* 15. *c.* 44. Hausta aqua, templum & simulacrum deæ prospersum est.

Prospĕrus. V. Prosper.

Prospex, icis, m. qui prospicit. *Tertul. de anim. c.* 5. Recogita in præsagiis vatem, in omnibus augurem, in eventibus prospicem.

Prospicienter, adv. *riguardevolmente*, προσοχῶς, circumspecte. *Gel. l.* 2. *c.* 29. Res salubriter, ac prospicienter animadversas &c.

Prospicientia, æ, πρόνοια, cura, providentia. *Cic. Phil.* 7. *c.* 7. Vigilia & prospicientia. Al. leg. *providentia*.

Prospĭcio, is, exi, ectum, a. 3. *vedere da lungi*, ראה, Ger. *von fern sehen*, Gal. *pourvoir*, Hisp. *mirar de lexos*, *proveer*, προορᾶω, idem ac aspicio, vel longe aspicio, procul vel ante video, prævideo, provideo. *Cic. pro Syll.* Sed tamen munere servili obtulit se ad ferramenta prospicienda. *Ter. Phorm.* 5. 1. 8. Nisi me animus fallit, aut parum oculi prospiciunt. ¶ Translate sumitur pro præsentire, præsagire, prænoscere. *Cic. l.* 4. *Fam. ep.* 3. Multo ante tanquam ex aliqua specula prospexi tempestatem futuram. *Id. l.* 2. *Fam. ep.* 8. Ut ab homine longe in posterum prospiciente. *Id.* 2. *Ver.* Jam nunc mente, & cogitatione prospicio, quæ tum studia hominum, qui concursus futuri sint. *Id. pro Cluent.* Ut illum Magium intelligatis longe animo prospexisse morientem. ¶ Item pro cavere, commodis alicujus consulere, cum dativo. *Cic. Ver.* 3. *c.* 61. Sibi, & saluti suæ prospicere didicit. *Ter. Heaut.* 2. 4. 11. Nisi prospectum interea aliquid nobis est. *Plin. lib.* 1. *epist.* 14. Petis, ut fratris tui filiæ prospiciam maritum.

Prospicue, adv. prospicienter, provide. *Apul. lib.* 2. *Met.* Benigne, & prospicue in me consuluit.

Prospĭcuus, a, um, conspicuus, qui longe conspici potest: vel ex quo longe prospectus extenditur. *Stat. l.* 12. *Theb. v.* 15. prospicuæ scandentem luminis turris.

Prospĭcus, a, um, adject. providus, intentus. *Nævius apud Non. c.* 2. *n.* 667.

Prospīro, as, n. 1. ἀναπνέω, ultra, seu longe spiro, extra spiro. *Apul. in Apolog.* Ea nunque tabes si totas corporis prospiravit, majore dedecore, quam noxa diffunditur. Lexicographi addunt aliud exemplum *Catonis*.

Prospisso, adv. tarde, valde sero. *Plaut. Pœn.* 3. 5. 4. Si quid boni promittunt, prospisso eveniunt. Rectius tamen divisum legas pro spisso.

Prostans, antis, o. particip. Sumitur sæpe pro eminens, prominens, extans. *Lucr. l.* 2. *v.* 428. Anguli prostantes. ¶ Item pro ea, qui prostituitur ad Venerem patiendam. *Juven. sat.* 1. *v.* 46. Cum populum gregibus comitum premat hic spoliator Pupilli prostantis?

Prostas, adis, f. παστάς, vestibulum, porticus. *Vitruv. l.* 5. *c.* 10. Hic locus apud nonnullos prostas nominatur.

Prostasia, æ, προστασία, *preminenza*, primus dignitatis locus inter aliquos. *l.* 8. *Cod. de munerib. patrim.* ubi alii leg. *proœstasia* eodem sensu.

Prostĕrno, is, stravi, stratum, a. 3. *gittare a terra*, *atterrare*, הפיל, Ger. *nider*, *werffen*, Gall. *mettre a terre*, *abbatre*, Hisp. *derribar*, *echar a tierra*, καταβάλλω, profligo, ante sterno, in terram dejicio. *Colum. l.* 11. *c.* 3. Prosternere in terram vineas. *Cic.* 2. *Phil. c.* 18. Ille se ad meos pedes prostravit lacrymans. *Liv. l.* 9. *c.* 6. Circa viam, haud procul Capua, omnium egena corpore humi prostraverunt. ¶ Translate funditus pro exitium alicui afferre. *Cic. pro Cluent.* Præcipitantem igitur impellamus, & perditum prosternamus. *Id. Phil.* 14. *c.* 16. Hirtius hostes prostravit, fudit, occidit. ¶ Item pro demittere, avilire. *Cic. in Parad.* Sic te ipse abjicies, atque prosternes, ut nihil inter te, atque inter quadrupedem aliquam putes interesse? ¶ Item pro evertere, pervertere. *Cic. pro Cluent. c.* 26. Perfregit, ac prostravit omnia cupiditate, ac furore. *Vatin. ad Cic.* 5. *Fam. ep.* 9. Malevolorum obtrectationes, & invidias prosternere, atque obterere. ¶ Item pro aperire, patefacere. *Plin. in Paneg.* Nonne manifestum est, tuis virtutibus, tuisque laudibus materiam campumque prosterni? ¶ Item pro prostituere. *Arnob. l.* 2. Psaltriæ venalia prosternunt corpora.

Prosthĕsis, & Prothesis, is, f. πρόσθεσις, & πρόθεσις, additio, Figura, qua litera, vel syllaba voci alicui apponitur, ut *gnatus*, pro *natus*, *tetuli* pro *tuli*. Vox græca est, & græce scribenda. V. *Gnomon*.

Prostibĭlis, & le, n. 3. quod prostat, seu prostituitur, a *prosto*. *Plaut. Pers.* 3. 2. 56. Hic faciet te prostibilem propediem, idest ut prostares. Aliqui loquunt pro-

prostibulum. *Id. Stich.* 5. 5. 4. Prostibile est stantem stanti savium dare. h. e. prostibuli, vel meretricis proprium. Alii aliter legunt.

Prostibŭla, æ, f. idem ac prostibulum, meretrix. *Plaut. Cist. apud Non.* c. 5. n. 8. Interaad bonam meretricem, adstat ea in via sola, prostibula sane est. *Tert. Apol.* c. 6. Inter matronas, & prostibulas nullum discrimen relictum. ¶ Addit *Nonius* *l. c.* discrimen esse inter meretricem, & prostibulam, quod meretrix honestioris loci, & quæstus sit, & copiam sui tantummodo noctu faciat, prostibula etiam ante stabulum sedeat quæstus diurni, & nocturni causa.

Prostibŭlum, i, n. *meretrice*, ἑταίρα, meretrix quæ prostat quæstus ex corpore faciendi causa. *Plaut. Aulul.* 2. 4. 6. Bellum & pudicum vero prostibulum populi! ¶ Discrimen inter prostibulum & meretricem V. in *Prostibula*. ¶ Qui vocem hanc pro ipso lupanari accipiunt, magis nituntur analogia, quam ulla Latini scriptoris auctoritate.

Prostitŭo, is, tui, tutum, a. 3. *prostituire*, προΐστημι, est corpus suum, vel alienum quæstui exponere, corporis potestatem facere, pudicitiam venalem habere, se, vel alium, sive puerum, sive puellam, meretricis arti dedere, quasi ante, vel publice statuere. *Suet. in Ner. cap.* 29. Suam pudicitiam usque adeo prostituit, &c. ¶ Transfertur & ad alia. Hinc vocem foro prostituere, id est, in causarum actione laudem aucupari. *Ovid. l.* 1. *Am. el.* 15. Non me ingratæ voces prostituisse foro.

Prostitutio, onis, f. *il prostituirsi*. *Arnob. l.* 2. In libidinem publica venalium corporum prostitutione damnari.

Prostitūtor, oris, m. qui prostituit. *Tert. de velan. virg. l.* 1. c. 9. Lenones & prostitutores. *Id. de pudic. c.* 10. Prostitutor Christiani sacramenti.

Prostitūtus, a, um, *prostituto*, πορνευθείς. *Plin. l.* 30. *c.* 1. Quam lupanaribus atque prostitutis mandasset inquisitiones eas. *Tertul. Apol.* c. 25. Prostitutissima lupa. *Sidon. l.* 9. *ep.* 13. Sermones prostituti, & theatrales.

Prosto, as, stiti, atum, n. 1. προΐσταμαι, ante sto, promineo, emineo. V. *Prostans*. ¶ Item venalem me expono, prostituor, & dicitur de iis, qui pudicitiam suam prostituunt, ut meretrices, quæ corporis quæstum faciunt. *Juven. Sat.* 3. *v.* 65. Ad Circum jussas prostare puellas. *Quintil. in declam.* de *Milite Mariano*. Ut in medio belli strepitu jubere prostare gladio cinctum. *Plaut. Curc.* 4. 2. 21. *lenones comparans cum fœneratoribus*. Hi (lenones) in occultis locis prostant, vos in foro ipso. ¶ Translate *Ov. de Pont. ep.* 3. Illud amicitiæ sanctum, & venerabile nomen Prostat, & in quæstu pro meretrice sedet.

Prostratio, onis, f. actus prosternendi, dejectio. *Tertul. adv. Hæresie.* c. 41. Simplicitatem volunt esse prostrationem disciplinæ.

Prostrātor, oris, m. qui prosternit. *Firmicus de err. prof. relig.* Prostratores estis omnium hostium vestrorum.

Prostrātus, a, um, *prostrato*, *gettato a terra*, καταβεβλημένος, partic. a prosternor. *Cic.* 2. *Catil.* Jacet ille nunc prostratus, & perculsum se, atque abjectum esse sentit. *Id. in ep. ad Octav.* Afflicta, & prostrata Respublica. *Id.* 2. *Leg.* Prostratæ religiones. *Lucret. l.* 6. *v.* 1262. Prostratus siti.

Prostylos, πρόστυλος, Ædes prostylos dicitur a *Vitruv.* quæ habet in fronte columnas, *l.* 3. *c.* 1. V. Amphiprostylos.

Prostypus. V. Protypus.

Prosubigo, is, egi, actum, a. 3. καταμαλάσσω, ante subigo, valde subigo. *Virg.* 3. *Georg. de sue v.* 256. Et pede prosubigit terram. idest lutum facit, in quo se volutet. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 188. Et fulmina Cyclops prosubigit, h. e. malleo domat, tractat.

Prosum, des, fui, n. anom. *giovare*, ὠφελέω, utilitati sum, juvo, quasi pro aliquo sum. *Cic.* 3. *Acad.* Sed etiam, ut multis prosimus, enitimur. *Liv. l.* 2. Id mirum, quantum profuit ad concordiam civitatis. *Quintil. l.* 6. *c.* 1. Prodesse in commune. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Putant eam contra araneorum ictus prodesse.

Prosumia, æ, f. genus navigii speculatorium parvum, teste *Festo*. *Cæcilius apud Non.* c. 13. *n.* 17. Qui pro gubernatore se gerens prope vertit prosumiam.

Prosumnus, i, impudicus quidam Bacchi amator, qui pactus ab eo corporis usuram, ad Inferos descendentem commisit viam docuit. *Arnob. l.* 5.

Prosūmo, is, mpsi, mptum, a. 3. insumo, fruor. *Plaut. Trin.* 5. 2. 6. Beneficium, homini proprium quod datur, prosumpserit: namquod datum est utendum, id repetundi copia est. Al. leg. *proprium sumpserit*.

Prosymna, æ, Πρόσυμνα, regio Argolica, ubi Juno colebatur. *Stat. l.* 1. & 4. *Thebaid.*

Protagŏras, æ, m. 1. filius Menandri Thracum locupletissimi, ex Abdera urbe Thraciæ, maximus Sophista, auditor Democriti. Ejus pater Menander fertur Xerxem adversus Græcos proficiscentem domo, muneribusque excepisse. Ob hanc liberalitatem Magi, qui cum Xerxe erant, facta a Rege potestate, Protagoram tunc adolescentem sua disciplina erudierunt. Nam injussu Regis eam communicare non licebat, quod de Diis haud bene sentiret, dubitaretque se dicerent, eos esse. Illic quoque clam sacrificabant, ne clam religionis professione illis servire, aut per illos nonnihil posse crederentur. Igitur ex hac consuetudine, & ita dubitavit, an Dii essent. Cum in principio libri sui sic posuisset: De Diis, neque ut sint, neque ut non sint, habeo dicere, Atheniensium jussu urbe, atque agro est exterminatus, librique ejus in concione combusti. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* V. *Gell. l.* 5. *c.* 3. & 10.

Protagorīcus, a, um, quod ad Protagoram spectat. *Gell. l.* 5. *c.* 11. Atque est Protagoricum illud, de quo dixi modo.

Protăsis, is, f. 3. πρότασις. *Donat. in prol. Ter.* Protasis primus actus est, initiumque dramatis. V. *Apodosis*.

Protatĭcus, a, um, προτατικός, ad protasim pertinens. Protatica persona ea intelligitur, quæ semel inducta in principio Fabulæ, in nullis deinceps partibus adhibetur, ut Sosia in Andria Terentii. *Donat. in præfat. in Andriam*.

Prote, f. 1. *Porquerolles*, ins. parva Galliæ Narb. una Stœchadum, *Plin. l.* 3. *c.* 5.

Protĕa, æ, f. herba, alga palustris. *Apul. de herb. c.* 67.

Protectio, onis, f. 3. *protezione*, ὑπερασπισμός, actus protegendi, defensio. *Tertul. de fuga in persecut.* 5. Protectio fidei.

Protector, oris, m. σωματοφύλαξ, corporis custos, *guardia*: qui aliter dicitur stipator, & domesticus. *Spartian. in Caracalla*, *c.* 7. Cum inter protectores suos, conjunctos castris, ageret. Adde *ibid. c.* 5. ¶ Item qui quovis modo defendit, *protettore*. *Ter. Apolog c.* 6. Paternorum institutorum protectores.

Protectum, i, n. idem, ac projectum; idest, pars domus prominens, a *protegendo*, ut *projectum* a *projiciendo*. Est enim protegere, tectum projicere, ut patet ex *Cic. in Top. Ulp. l. quemadmodum*, *ff. ad l. Aquiliam*. Si protectum meum, quod supra domum tuam, & nullo jure habebam, recidisses.

Protectus, a, um, *protetto*, *difeso*, σκεπασθείς, tectus. *Ovid.* 12. *Met. v.* 273. Tempora perstringit fulvo protecta capillo. *Cic.* 13. *Phil. c.* 3. In posterum providet, est omni ratione protectior. ¶ Item celatus, tectus. *celato*, *nascosto*. *Justin. l.* 38. *c.* 1. Risu protectus insidiis.

Protectus, us, m. idem quod protectum, ut protectus tignorum, *Scævola*, *lib. ult. tit.* 2. *l.* 8. *Dig.*

Protĕgo, is, xi, ctum, a. 3. *proteggere*, *coprire*, προσκεπάζω, idem, ac tego. *Plin. l.* 12. *c.* 1. Arbor se vastis protegens ramis. *Cic. in Top. c.* 4. Protegam ædes. ¶ Translate sumitur pro defendere. *Cic. pro Sylla*, *c.* 18. Ego jacentem, & spoliatum defendo, & protego. *Plin. l.* 19. *c.* 8. Primo anno stramentis ab hyeme protegi. ¶ Item *celare*, *e scusare*. *Quint. Decl.* 8. Parricidii immanitatem metu majore protegeret.

Protēlo, as, a. 1. *prolungare*, ἀναβάλλω, protraho, produco, differo. *Ulpian. l.* 39. *Dig. tit.* 2. *l.* 2. Dies cautioni præstitutus si finietur, Prætoris, vel Præsidis officii erit ex causa vel renovare, vel protelare eum. *C. de judiciis*, *l. properandum*. Qui possit invito judice litem protelare. *Tertul. de Pæn. c.* 4. Hæc te peccatorum fluctibus mersum perlavabit, & in portum divinæ clementiæ protelabit. idest perferet. *Id. adv. Marc. l.* 4. Nec quinque circiter, sed sexcenta millia hominum protelavit. h. e. vitam eorum, exhibito victu, produxit, ac prorogavit. *Id. de spectac. c.* 2. Ut & ignorantiam protelet in occasionem. ¶ Sumitur etiam pro longe arcere, propellere, impellere. *Turpil. apud Non. c.* 4. *n.* 349. Romanos impetu suo protelant, projectos persequuntur. *Id. ibid.* Duæ cohortes de subsidio procedunt, atque equites protelant. ¶ Item pro longe excludere, abigere, expellere. *Turpil. apud Non. ibid.* Propter peccatum pauxillum indignissime patria protelatum esse sævitia patris. ¶ Translate capitur pro perturbare, exagitare. *Ter. Phorm. a.* 1. *sc.* 4. *v.* 35. Ne te iratus suis sævidicis dictis protelet.

Protēlum, i, n. tractus jumentorum sub jugo continuatus, & sine interruptione, æquabilis boum progressus, duo simul incedunt, tenor trahendi. *Cato apud Non. c.* 4. *n.* 349. Protelo trini boves unum aratrum ducent. *Lucil. ibid.* Quem neque Lucani oriundi montibu' tauri Ducere protelo validis cervicibu' possent. *Id. ibid.* Hunc juga mulorum protelo ducere centum Non possunt. ¶ Translate *Lucret. l.* 2. *v.* 531. Undique protelo plagarum continuato. h. e. impulsu non intermisso. *Id. l.* 4. *v.* 190. Et quasi protelo stimulatur fulgure fulgur. *Catul. carm.* 57. *ad Valer. Caton.* Hunc ego, si placet Dionæ, Protelo rigida mea cecidi. h. e. protinus, nihil mora interponens.

Protendo, is, tendi, sum, vel tum, a. 3. *distendere*, *porgere innanzi*, προτείνω, ultro tendo, extendo. *Virg.* 5. *Æn. v.* 377. Brachia alterna protendere. *Plin. l.* 11. *c.* 43. Inter digitos medius longissime protenditur. ¶ Translatum ponitur pro extendere secundum tempus, proferre, differre. *Cic. l.* 10. *Fam. ep.* 22. Comitia tamen in Januarium mensem protendimus. Vetus codex habet *protrudimus*. *Gell. l.* 4. *c.* 17. *a med.* In præpositionem metri causa protendere. h. e. extendere, producere, longam facere.

Protentātus, a, um, nom. particip. permutatus, exploratus. *Avien. in Arat. v.* 285. ceu Siriaco torretur spica calore Protentata manu.

Protentus, a, um, nom. ex particip. porrectus, extensus. *Tacit.* 14. *Ann. c.* 37. Eques, protentis hastis, perfringit quod obvium, & validum erat. *Virg.* 1. *Georg. v.* 171. pedes temo protentus in octo. *Avien. in Periegesi*, *v.* 598. Phocis facis in exortum Protenditur.

Protĕnus. V. Protinus.

Protermĭno, as, a. 1. *tamperavo*, propago, fines promoveo. *Apul. l.* 9. Fines usque, & usque proterminaveris. Adde *Sidon. l.* 3. *ep.* 1.

Protĕro, is, trivi, tritum, a. 3. *calcare*, *conculcare*, רמס, Ger. *zertretten*, Gal. *ecraser*, Hisp. *hollar*, καταπατέω, idem ac tero, vehementer tero, pedibus conculco. *Cæs. l.* 2. *B. C. c.* 41. Equitatus hostium ab utroque cornu circum aciem nostram, & aversos proterere incipit. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 33. Eam nunc urbem patiemini ab homunculis deterrimis proteri, & conculcari? *Horat. l.* 4. *od.* 7. Ver proterit æstas.

Proterrĕo, es, ui, 2. ἀποσοβέω, idem ac terreo, vel longe terreo, terrendo ejicio. *Stat. l.* 2. *Theb.* Protinus idem ultro jaculo, parmaque Menœtem proterrebat agens. *Virg.* 12. *Æn. v.* 291. adverso proterret equo. *Terent. Heaut.* 3. 1. 37. Filium proterruisti hinc.

Proterrĭtus, a, um, nom. ex partic. terrendo ejectus, expulsus. *Plaut. Truculent.* 2. 2. 77. Mea opera hinc proterritum te autumant.

Proterve, adv. *superbamente*, *con protervia*, ἀσελγῶς, superbe, immoderate. *Plaut. Rud.* 2. 4. 1. Quis est, qui tam proterve foribus facit injuriam? *Ovid.* 1. *de Arte*, *v.* 579. Et quicquid dices, facies ve proterviter æquo. ¶ Superl. *protervissime*, legitur apud *August. l.* 2. *de Civ. Dei*, *c.* 25.

Protervia, æ, *superbia*, *petulanza*, ἀσέλγεια, superbia, petulantia. *Auson. Idyl.* 3. *v.* 172. Capripedes agitat cum læta protervia Panas. ¶ Protervia, pro sacrificio. V. *Propter*.

Protervio, is, n. 4. ἀσελγαίνω, petulanter ago, lascivio. *Tertull. de Patient. c.* 12. Dilectio non inflatur, non protervit.

Protervĭtas, atis, idem ac protervia. *Cic. pro Cæl. c.* 12. De corruptelis, de adulteriis, de protervitate, de sumptibus immensa oratio est. *Horat. l.* 1. *od.* 19. Urit me Glyceræ nitor, Urit grata protervitas. *Ter. Heaut.* 4. 6. 10. Quam pene tua me perdidit protervitas.

Proterviter, adv. idem ac proterve. *Enn. apud Non. c.* 11. *n.* 28. Quis est, qui nostris foribus tam proterviter insultat?

Protervus, a, um, *superbo*, *petulante*, זד, Ger. *muthwillig*, Gal. *arrogant*, *fier*, Hisp. *desvergonçado*, ἀσελγής, superbus, procax, petulans, qui obvium quemque proterit. Includit enim hoc nomen lasciviam quandam, & libidinem cum superbia conjunctam, animique incontinentiam pronam ad quemvis lacessendum. *Cic.* 5. *Fin. c.* 12. Et flexus, fractique motus, quales protervorum hominum, aut mollium esse solent, contra naturam sunt. *Id. pro Cæl.* Si vidua libere, proterva petulanter, dives effuse, libidinosa meretricio more viveret. *Justin. l.* 34. *c.* 2. Meretrix proterviot. ¶ Dicitur etiam de aliis rebus, præter homines, ut de oculis, de manibus, de lingua, de ventis, &c. *Horat. l.* 1. *carm. od.* 26. Tristitiam, & metus tradam protervis in mare Creticum portare ventis. *Id. l.* 2. *od.* 5. Frons proterva. *Ovid. in Ibin*, *v.* 522. Lingua proterva.

Protesilāus, a, um, adject. a Protesilao. *Catull. ad Manl. carm.* 67. Protesilaeam Laodamia domum.

Protesilaus, m. 2. Πρωτεσίλαος, filius Iphicli, fortasse illius, qui frater Herculis nominatus, ex Phylace opp. Thessaliæ, unus ex Græciæ Principibus, qui ad bellum Trojanum profecti sunt. Vulgo tradunt, non sine omine quodam, & futuræ mortis præsagio sic appellatum fuisse, a πρῶτος, *primus*, & λαός, *populus*, quod primus Græcorum in Trojana expeditione periturus erat. Hinc enim a vatibus prædictum fuit, primum occisum iri, si ad bellum Trojanum proficisceretur. Nonnulli dicunt, oraculum ab Apolline Delphico editum fuisse, & quidem generatim, qui primus Græcorum ex navibus descenderet, eum periturum. Contemptis nihilominus vaticiniis, navigavit in Troadem cum ceteris ducibus. Cum igitur primus ex navibus in litus prosiluisset, ab Hectore est interfectus, qui cum agmine Trojanorum Græcis obviam venerat. *Ovid.* 12. *Met.* Habuit uxorem Laodamiam Acasti filiam, quæ cum viri interitum rescisset, in solatium mœroris optavit, ut mortui umbram videret, quod cum impetrasset, in illius amplexibus expiravit.

Protestor, aris, dep. 1. διαμαρτύρομαι, *testimoniare*, *provare manifestamente*. *Justinian. in proœm. Institut.* Bellicos sudores nostros innumeræ provinciæ ditioni Romanæ additæ protestantur. *Quintil. Declam.* 4. *sub fin.* Prædico, protestor, non ego parricidium facio. *Macrob. l.* 1. *Sat. c.* 17. Floris species florem rerum protestatur. ¶ Olim etiam *protesto*, *as*, dictum fuit, teste *Prisciano l.* 8.

Proteus, m. 2. per duas syllabas, Πρωτεύς, filius Oceani, & Tethyos, quem in fabulis est Deum marinum fuisse, Neptuni phocas in mari pascere consuevisse, vatem præstantissimum fuisse, sed non nisi ligatum, sive coactum vera dedisse responsa, denique in varias sese formas vertere solitum, ut nunc animal, quandoque arbor, aut ignis, aut quid aliud videretur. *Ovid.* 1. *Fast. Virg.* 4. *Georg.* Aliqui eundem esse credunt, atque Vertumnum, quem ajunt captum amore Pomonæ in omnigenam speciem se variasse. *Servius in* 4. *Georg. v.* 387. auctor est, Proteum aliquando in Carpatho ins. regnasse, Pallene urbe Thessaliæ relicta, ad quam tamen postea reversus est. Alii, ex quibus Diodorus, malunt, Regem Ægypti fuisse, patria Memphitem, peritum fuisse omnium artium, & Pharaoni successisse.

Prothĕsis. V. Prosthesis.

Prothȳme, adv. *allegramente*, προθύμως, prompte, alacri animo, a Græca voce allata. *Plaut. Pseud.* 5. 1. 23. Ego atque heros hunc diem sumpsimus prothyme.

Prothymia, æ, f. 1. *prontezza*, *allegrezza*, προθυμία, promptitudo, alacritas. *Plaut. Stich.* 4. 2. 53. Vides benignitates hominum periise, & prothymias.

Prothyris, idis, f. προθυρίς, ancones, ornamenta quædam in januis. *Vitruv. l.* 4. *c.* 6. Ancones, sive prothyrides vocantur, exsculptæ dextra, ac sinistra prependent. V. *Ancon*.

Prothyrum, i, n. πρόθυρον, vestibulum in janua domus privatæ, ut propylæum est vestibulum urbis, vel templi, vel regiæ. *Vitr. l.* 6. *c.* 10. Item prothyra Græce dicuntur, quæ sunt ante in januis vestibula. Nos autem appellamus prothyra, quæ Græce dicuntur diathyra.

Pro-

Protinam, adv. idem ac protinus. *Var. l. 6. de L. L. Ter. Phorm.* 1. 4. 13. Aliquid convasassem, atque hinc me conjicerem protinam in pedes. Quem in locum vetus interpres monet, etsi in vulgatis sit *protenus*, tamen rectum esse *protenam*, ac sic legisse Nigidium Figulum. Citat & hoc pacto *Festus in Protinam*, qui & ipse *protinus* exponit. *Plaut. Curc.* 2. 3. 84. Ubi ostium conspexi, exinde me illico protinam dedi. Adde *Non. c.* 4. *n.* 384.

Protinus, vel protenus, adv. *continuamente*, *subito*, פתאם, Ger. *eins weegs*, Gal. *tout de suite*, *soudainement*, Hisp. *luego*, συνεχῶς, continuo, continuate, jugiter, quantum fieri potest. Conflatum est ex *pro*, & *tenus*, *Servio* teste in 3. *Georg.* Itaque continuationem significat, sive loci, sive temporis ratione. *Caper* inter *protenus*, & *protinus* hoc discriminis ponit, ut per *E* sit locale, per *I* tempori inserviat. Verum discrimen hoc non observatur in antiquis, & optimæ notæ codicibus, ut Pierius quoque agnoscit, *Castig. Virg.* 3. *Æn. v.* 416. Cum protinus utraque tellus una foret. *Cic.* 1. *de Div.* Pergeret protinus, quid retro atque a tergo fieret, ne laboraret. *Liv. l.* 9. Cum ad alias angustias protinus pergerent. *Plin. l.* 3. *c.* 9. Lacu protinus stagnante. ¶ Ratione temporis, pro statim, illico, repente. *Virg.* 4. *Georg.* Protinus aerii mellis cœlestia dona exsequar. *Cic.* 1. *de Inv. c.* 15. Principium est oratio perspicue & protinus perficiens auditorem benevolum. *Plin. l.* 15. *c.* 27. In cinere lixivio tingunt protinus, quam detraxere vitibus. idest statim postquam. ¶ Translate capitur pro immediate, idest continuate respectu personæ. *Ulpian.* apud *Bud.* Parvi refert, protinus libertus patrono cogatur dare, an per interpositam fidejussoris, vel rei personam. ¶ Item pro ideo, idest continuate, ratione causæ. *Quintil. l.* 10. *c.* 1. Non, ut quidque præcipue necessarium est, sic ad efficiendum Oratorem maximi protinus erit momenti.

Protocomium, i, prima coma, vel locus, ubi coma incipit. *Vegetius de re Veter. l.* 4. *c.* 21.

Protogĕnes, is, m. Πρωτογένης, Pictor præstantissimus, ex Cauno urbe Rhodiorum. Tabularum ejus palmam habet Jalysus, quem cum pingeret, traditur madidis lupinis vixisse, quoniam simul famem sustinerent, & sitim, ne sensus nimia dulcedine obstrueret. *Plin. l.* 35. *c.* 10. *Quintil. l.* 12. *c.* 10.

Protogenīa, æ, f. Πρωτογένεια, filia Deucalionis, & Pyrrhæ. *Aristarch. in l.* 10. *Odyss.* ¶ Fuit præterea hoc nomine una ex filiabus Erichthei Atheniensium Regis, quæ se pro patriæ salute jugulandas præbuerunt.

Protollo, is, a. 3. *mandare*, differo, protraho. *Plaut. Cas.* 2. 8. 11. Protollo mortem mihi. *Gell. l.* 3. *c.* 16. Neque ultra decimum mensem fœtura mulierum protolli potest. ¶ Ponitur & pro ultra tollere, sive extendere. *Plaut. Pseud.* 3. 2. 71. Manum si protollet, pariter profecto manum.

Protomysta, primus inter mystas. *Sidon. l.* 2. *ep.* 9.

Protŏnat, abat, imp. 1. προβροντᾷ, ante tonat, *Val.* 4. *Arg. v.* 205. Sed tali protonat ira.

Protoplastus, i, πρωτόπλαστος, quod primo fictum est, a πλάσμα, *figmentum*. Protoplasti dicuntur primi parentes Adam, & Heva a *Tertull. in exhortat. ad Castit. c.* 2.

Protopraxia, f. 1. πρωτοπραξία, prima actio, h. e. jus exigendi ante alios pecunias a debitoribus, privilegium, quo quis cæteris creditoribus anteponitur. *Plin. l.* 10. *ep.* 109. Ego invenio, a plerisque proconsulibus concessam eis protopraxiam, eamque pro lege valuisse.

Protosedĕo, es, n. 2. *seder in primo luogo*, vox hybrida a græco πρῶτος, *primus*, & latino *sedeo*. *Tertul. de cor. Mil. c. ult.* Protosedent & Presbyteri coronati. *Scioppius* in notis ineditis ad *Tertul.* legit *Porro sedent*.

Protostasia. V. Prostasia.

Prototŏmus, a, um, πρωτότομος, quod est primæ sectionis. Unde primus caulis, qui succiditur, seu cyma brassicæ ita appellatur, a prima nempe sectione, quæ vere fit. *Colum. l.* 10. *v.* 369. Sed jam prototomos tempus decidere caules. *Martial. l.* 10. *epigr.* 48. Et faba fabrorum, prototomique rudes.

Protrăho, is, xi, actum, a. 3. *tirare*, משך, Ger. *herfurziehen*, Gall. *tirer en avant*, Hisp. *traer*, *sacar*, palam traho, in aliquem locum traho. *Cic.* 6. *Ver.* Hinc in convivium Sex. Comiuium protrahi jussit. *Liv. l.* 28. *c.* 29. Nudi in medium protrahebantur. ¶ Est etiam extrahere, elicere. *Lucr. l.* 1. *v.* 409. Verum protrahere inde. ¶ Item prodere, publicare. *Liv. l.* 27. *c.* 3. Novum in occulto gliscens per indicium protractum est facinus. *Id. l.* 45. *c.* 5. *a med.* Ne damnatus auctorem se nefandi criminis protraheret. ¶ Item differre. *Suet. in Ner. c.* 32. Ut stipendia quoque militum, & commoda veteranorum protrahi, ac differre necesse esset. *Ter. Andr.* 2. 1. 15. Ut aliquos saltem nuptiis protrahat dies. ¶ *Protraxtis* pro protraxistis. *Silius l.* 16. *v.* 84. Vos hodie posco, Superi, protraxtis ad arma Quod profugos, satis est.

Protractio, onis, productio, *allungamento*. *Macrob. l.* 2. *in Somn. Scipion. c.* 11.

Protraxe. V. Pingrexe.

Protrepticus, a, um, *esortatorio*, προτρεπτικός, adhortatorius, instructivus, a προτρέπω, adhortor. *Auson. in epist. ad Idyll.* 4. Libellum instar protreptici luseram. Adde *Symmach. l.* 1. *ep.* 31. & *Trebell. Poll. in Gallien. c.* 6. ¶ Absolute protrepticon, h. e. adhortatio, admonitio, instructio, legitur in titulo *silvæ* 2. *l.* 5. apud *Stat.*

Protrimentum, i, ὑπότριμμα, edulium minutim tritum, concisumque, qualia etiam hodie in pulmentariis plurima concinnant ex carnibus frustillatim concisis, a *proterendo*. *Apul. l.* 8. *Met.* Ex eccoratius in protrimentis sapidissime coctum.

Protritus, a, um, προτετριμμένος, valde tritus, conculcatus. *Liv. l.* 34. *c.* 16. Viride, ne hostes mox haberent, protritum, & corruptum. *Tacit.* 2. *hist. c.* 70. Protritæ arbores, atque fruges. *Id. ibid. c.* 26. Protritæ acies.

Protrŏpum, i, πρόπροπον, genus potus, idest mustum, antequam uvæ calcentur, a προτρέπω, *præverto*, quod calcaturam, & prelum prævertat sponte effluendo. *Plin. l.* 14. *c.* 9. Sed inter hæc genera potum ponere debeo & protropum: ita appellatur a quibusdam mustum sponte defluens, antequam calcentur uvæ.

Protrūdo, is, si, sum, a. 3. *spingere innanzi*, Germ. *furstossen*, Gall. *pousser*, Hisp. *empuxar*, προωθέω, porro, sive ultra trudo, impello. *Cic. de Fat. c.* 19. Ut igitur qui protrusit cylindrum.

Protrygeton, i, n. προτρυγητής, stella ad dexteram Virginis, quam Latini provindemiam vocant. *Vitruv. l.* 9. *c.* 6.

Protubĕro, as, n. 1. extubero, excresco in formam tuberis. *Solin. c.* 45. (*al.* 57.) *de bucephalo*: De fronte ejus quædam exstantiora corniculorum minæ protuberant.

Protumĭdus, a, um, adject. in anteriorem partem tumidus, ut protumida luna, apud *Apul. de Deo Socrat.*

Proturbo, as, a. 1. *scacciare*, ἀπωθέομαι, porro, sive ultra, sive extra turbo, idest repello, abigo, arceo. *Liv. l.* 5. *c.* 47. Telis, missilibusque saxis proturbare hostes. *Plin. l.* 11. *c.* 19. Apes pigras, & ignavas proturbant. *Sil. lib.* 3. *v.* 605. Itaque anhelatum proturbat pectore murmur. h. e. emittit.

Protutēla, læ, f. munus protutoris. *Ulpian. l.* 1. *ff. de eo qui pro tut.* In protutelæ judicio.

Protūtor, oris, m. *vicetutore*, qui tutoris vice fungitur. *Ammian. l.* 29. *c.* 5. Domesticis protutoribus custodiendum mandavit. Alii leg. *protectoribus*.

Protypum, i, n. *originale*, *primo esemplare*, *e modello*, πρότυπον, primum exemplar, ad cujus rationem cætera efformantur. *Plin. l.* 35. *c.* 12. Primus personas tegularum extremis imbricibus imposuit, quæ inter initia protypa vocavit. Alii leg. *prostypa*, & intelligi jubent effigies, seu figuras, quæ parum extant, & prominent, *di basso rilievo*.

Protyrum, i, πρόθυρον, genus vini apud insulam Lesbum. *Vitruv. l.* 8. *c.* 3.

Provectio, onis, f. *promozione*, actus provehendi. *Lactant. l.* 3. *c.* 22. Provectio dignitatis.

Provectus, us, m. *avanzamento*, *promozione*. *Sidon. l.* 4. *ep.* 4. Provectu ætatis. *Aurel. Vict. de Cæsarib. c.* 39. Provectu honestiorum, & suppliciis flagitiosi cujusque virtutum studia augebantur.

Provectus, a, um, προηχθείς, *avanzato*, *Cic. de Sen.* Quanquam eum colere corpi non admodum grandem natu, sed tamen jam ætate provectum. *Ammon. l. 6.* Provectior senectute. *Auson. epigr.* 19. Nestore provectior. *Pallad. l.* 4. *c.* 13. Equi provectiores, *cavalli che anno ferraro*. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 20. Provecta nox erat. *Id. ibid.* Ut Burrum demovere præfectura destinaret, tanquam Agrippinæ gratia provectum, *promosso*. *Id.* 3. *hist. c.* 46. Provectum longius bellum, h. e. protractum.

Provĕho, is, xi, ctum, a. 3. *menare lungi*, *menare oltre*, Ger. *furfuren*, Gall. *porter loin*, *ou avant*, Hisp. *llevar lexos*, προάγω, duco, ultra duco, produco. *Cic.* 8. *Phil.* Homines egredientium spe ad aquas usque Puteolanas provehuntur. ¶ Translate in constructione passiva sumitur pro progredi, procedere, ulterius pergere in quacunque re, *trascorrersi*. *Cic. ad Brut.* Sed provehor amore. idest rapior amore. *Id.* 3. *Fin. c. ult.* Sed jam sentio, me esse longius provectum, quam proposita ratio postularet. *Id. pro R. Com. c.* 21. Paulo longius oratio mea provecta est. *Id.* 2. *Off.* Provehi ad exitus optatos. *Liv. l.* 43. *c.* 47. Provehi equo. *Id. l.* 35. Provehi in maledicta. *Tac.* 4. *Ann. c.* 10. Eo audaciæ provectus, ut &c. ¶ Provehere aliquem ad dignitatem, est promovere, evehere. *Plin. l.* 10. *ep.* 8. Rogo, dignitati, ad quam me provexit indulgentiæ tuæ, auguratum adjicere digneris. *Velles. l.* 2. *c.* 69. Ab eo in consulare provectus est fastigium. *Tac.* 2. *hist. c.* 75. Provectus ad summa militiæ.

Provendo, is, a. 3. *Afran. in Simulante* apud *Donat. ad Terent. Adelph.* 3. 5. 34. is ut servorum captus est, facillime domo, atque nostra familia provenditur.

Provenio, is, eni, atum, n. 4. *comparire*, *uscir fuori*, יצא, Ger. *herfur kommen*, Gal. *apparoistre*, Hisp. *parecer*, προέρχομαι, prodeo. *Plaut. Pseud.* 1. 5. 155. Qui in scenam provenit novo modo. ¶ Translate ponitur pro gigni, nasci. *Plin. l.* 9. *c.* 10. Neque ibi aliud animal provenit. *Cic. de Senect. c.* 6. *crescere*. Proveniunt oratores novi, stulti, adolescentuli. *Ovid.* 1. *Trist. eleg.* 1. *v.* 39. Carmina proveniunt animo deducta sereno. ¶ Item pro evenire, contingere. *Cic. l.* 1. *de finib.* Nec quid proventurum sit, provident. *Ovid.* 1. *Amor. eleg.* 5. Proveniant medii sic mihi sæpe dies. ¶ Bene, vel nequiter provenire is dicitur, cui res bene, vel infeliciter cadit, εὐτυχεῖν, vel δυστυχεῖν. *Plaut. Rud.* 3. 5. 57. Ædepol proveni nequiter multis modis. *Id. Stich.* 1. 3. 73. Enimvero provenisti futile, si neque ille adest, neque hic qui venit, quicquam subvenit. *Id. Truc.* 2. 4. 33. Cum bene provenisti salve, gaudeo. Adde *ibid.* 2. 6. 33.

Provento, as, n. 1. advento, provenio. *Nævius* apud *Cic. de Senect. c.* 6. Proventabant oratores novi, stulti, adolescentuli.

Proventus, us, m. reditus, abundantia, *copia*, *rendita*, *abbondanza*, πρόσοδος. *Sueton. in Claud. c.* 16. Proventu uberi vinearum. *Plin. l.* 10. *c.* 11. Extinguit lactis proventum. *Id. l.* 8. *c.* 55. *de cuniculis*. Certum est, Balearicos adversus proventum eorum auxilium militare a D. Augusto petiisse. *Plin. alter l.* 1. *ep.* 13. Proventus poetarum. *Lucan. lib.* 2. *v.* 61. tantorum proventus scelerum. ¶ Item successus, prosper exitus. *Cæs. l.* 2. *B. C. c.* 38. Multum ad hanc rem adjuvat adolescentia, magnitudo animi, superioris temporis proventus, fiducia rei bene gerendæ. *Apul. in Apol.* Proventum alicui cupere. *Plin. l.* 9. *ep.* 13. Tanta conversio vel negotii dignitatem, vel proventum orationis, vel actoris constantiam subsecuta est.

Proventus, a, um, partic. a provenio. *Macrob. l.* 7. *Satur. c.* 12. *ad fin.* Ideo ex aspiratione unius proventa suavitas excluditur.

Proverbiālis, le, adject. *proverbiale*. *Gel. l.* 2. *c.* 22. Ex quo versum istum proverbialem factum ait.

Proverbiālĭter, adv. *proverbialmente*, per modum proverbii. *Ammian. l.* 29. *c.* 17. Proverbialiter dici solet. Adde *Donat. ad Ter. Eun.* 2. 2. 37.

Proverbium, ii, *proverbio*, משל, Ger. *ein spruchwort*, Gal. *proverbe*, Hisp. *refran*, παροιμία, adagium accommodatum rebus, temporibusque, sententia, quæ in ore omnium versatur. *Cic.* 4. *Acad.* Vides ne, ut in proverbio sit ovorum inter se similitudo? *Id. de Senect. c.* 3. Pares cum paribus, veteri proverbio, facillime congregantur. *Id.* 13. *Phil. c.* 12. Quod in hoc Plautina proverbii loco dici solet. *Id.* 1. *Offic. c.* 13. Jam in proverbii consuetudinem venit. *Id. Verr.* 3. *c.* 46. In communi proverbio versari. *Id.* 3. *Off. c.* 19. Tritum vetustate proverbium. *Liv. l.* 40. *c.* 46. In proverbium venire. *Plin. l.* 13. *c.* 2. Cessit in proverbium.

Proversus, a, um, nom. ex partic. *ritto*, *diritto*, qui recta eo tendit, quo versus est. *Plaut. apud Varr. l.* 6. *de L. L.* Ut transversus, non proversus cedit, quasi cancer solet.

Provĭde, adv. *con prudenza*, *providamente*, ἐκ προνοίας, prudenter, caute, diligenter. *Plin. l.* 10. *c.* 33. Tabulata ramorum sustinendo nido provide eligere.

Provĭdens, entis, o. *provido*, *prudente*, *cauto*, προμηθής, qui procul videt, seu qui futura providet, & cavet. *Cic. l.* 6. *Fam. ep.* 6. Homo valde est acutus, & multum providens. *Id. l.* 3. *Fam. ep.* 1. Id mihi & ad brevitatem est aptius, & ad reliquas res providentius. *Tacit.* 1. *hist. c.* 83. Providentissimus quisque.

Providenter, adv. *prudentemente*, προνοητικῶς, prudenter. *Lip. l.* 1. *ff. de tign. junct.* Quod providenter lex efficit. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 40. Quæ de providentia Deorum ab illis sanctissime, & providentissime constituta est.

Providentia, æ, *providenza*, *prudenza*, *cautela*, Germ. *fursichtigkeit*, Gal. *prevoyance*, Hisp. *provemiento*, πρόνοια, prudentia præcognoscendi futura, atque consulendi. *Cic.* 1. *Div. c.* 51. Deorum providentia mundus administratur. *Id. de Leg.* Sic ingenii acies ad bona deligenda, rejicienda contraria, quæ virtus ex providendo est appellata providentia. *Id. l.* 2. *de nat. Deor.* Talis mens mundi cum sit, ob eamque causam providentia appellari recte possit, Græce enim πρόνοια dicitur. *Tacit.* 4. *hist. c.* 29. Nec terrendi, neque declinandi providentia est. *Pompon. l. Quintus, ff. de annuis leg. & fid.* Ut providentia filiorum suorum hoc fecisse videatur. h. e. ut filiis suis consuleret.

Provĭdeo, es, di, sum, a. 2. *provvedere*, *provedere*, *antivedere*, ... Ger. *fursehen*, Gal. *prevoir*, Hisp. *proveer*, προοράω, ante video, longe video, futurum aliquid video, ante quam factum sit. *Cic.* 2. *de Div.* Medicus morbum ingravescentem ratione providet, insidias imperator, tempestates Gubernator. ¶ Quoniam vero ea, quæ providemus, si mala sunt, aut vitamus, aut emendamus, factum est, ut providere vitare significet, sive cavere. *Terent. Andr.* 1. 3. 4. Quæ si non astu providentur, me, aut herum pessundabunt. *Cic.* 3. *Ver.* Nisi providisses, tibi ipsi sum pereundum fuisset. *Id.* 3. *de Or.* Putavi esse Censoris, ne longius id serperet, providere. *Plin. l.* 3. *ep.* 9. Provisum hoc legibus. h. e. cautum. ¶ Item prospicere, consulere, res necessarias comparare. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Ab iisdem vitæ hominum consuli, & provideri. *Id.* 2. *Phil.* Est etiam da Brundusio, atque illa ora Italiæ providendum. *Id. in Catil.* Omnia provisa, parata, constituta sunt, P. C. mea summa cura, atque diligentia. *Cæs. l.* 5. *B. G.* Providere rei frumentariæ. *Id. l.* 6. Providere rem frumentariam. *Plin. l.* 8. *c.* 38. In hyemes aliis provisum pabulum. ¶ Item operam dare. *Cic. l.* 1. *Fam.* Ut quam restissime agantur, omni mea cura, opere, diligentia, gratia providebo. ¶ Item videre, animadvertere, *osservare*. *Plaut. Asin.* 2. 4. 43. Quam dudum tu advenisti? non hercle te provideram. quæso, ne vitio vertas: ita iracundia obsistit oculis.

Provĭdus, a, um, *prudente*, *provido*, πρόνοος, videns ante, prudens, solers. *Cic. pro R. Am.* Illi homines honestissimi propter istius insidias parum putantur cauti, providique fuisse. *Id.* 2. *Div. c.* 37. Mens provida rerum futurarum. *Stat.* 6. *Theb.* Providus astu. *Ovid.* 2. *Fast.* Provida cura. *Claudian. l.* 1. *in Europ.* Provida virtus.

Provincia, æ, f. *provincia*, ἐπαρχία, regio armis a Populo Romano devicta, aut quomodocunque in potestatem adducta, quam Magistratus suo administrandam subjecerat. Dicta est a *pro*, idest, procul, sive foris, & a verbo *vinco*. Propriæ enim provinciæ dictæ sunt regiones extra Italiam, quæ armis victæ fuissent. Interdum tamen etiam de regionibus Italiæ, & etiam nondum devictis usurpatur. *Liv. l.* 2. Consules T. Sicinius, & C. Aquilius. Sicinio Volsci, Aquilio Hernici (nam ii quoque in armis erant) Provincia evenit. ¶ In Provinciæ formam redigere nihil erat aliud, quam leges domesticas, & proprios Magistratus adimere, & dare leges Romanas, ac Prætorem singulis annis cum im-

perio, & exercitu mittere, qui Provinciam ex legibus datis administraret, & bellum etiam gereret, si opus esset, Quæstorem quoque instituere, qui curam gereret vectigalium. *Suet. in Cæs. c.* 25. Omnem Galliam in Provinciæ formam redegit. ¶ Decernere provincias, est sententiam dicere, in quas mittatur ad provinciam administrandam. *Cic. de Prov. Cons. c.* 1. Quas sim provincias decreturus. *Id.* 15. *Fam. ep.* 4. provinciam administrare. *Id.* 5. *Fam. ep.* 2. Provinciam deponere. h. e. provinciæ administrationem. ¶ Sortiri provincias, est sorte ducere, quænam provincia, & cui obtingat administranda. *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 8. Provincias Prætores nondum sunt sortiti. ¶ Ornare provincias, est una cum ipsis provinciis decernere eas res, quæ ad eas administrandas necessariæ patentur, assignando exercitus, pecuniam, & hujusmodi. *Cic. Att. l.* 3. *ep.* 24. Cum ad me scripsissetis, vestro consensu consulum provincias ornatas esse. *Suet. in Cæs. c.* 18. Ex prætura ulteriorem sortitus Hispaniam, neque more, neque jure, antequam provinciæ ornarentur, profectus est. Est qui legit *ordinarentur*. ¶ Translate provincia accipitur pro quovis negotio, seu munere. *Ter. Phorm.* 1. 2. 22. O Geta, provinciam cepisti duram. *Cic.* 4. *Ver. c.* 23. Ferebat graviter, illam sibi ab isto provinciam datam. *Id. pro Sylla, c.* 18. Illam sibi officinam provinciam depoposcit. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 25. Te cum securi caudicali præficio provinciæ. h. e. ut ligna findas. *Id. ibid. v.* 35. Heri ante dixeram omnibus, dederamque eas provincias.

Provincia, æ, *Provenza*, loc. *Provence*, alias pars Galliæ Narbonensis, nunc provincia ampla Regni Franciæ, inter Alpes maritimas ad Rodanum fl. *Cæs. lib.* 1. *B. G. c.* 1.

Provinciālis, le, adject. *di provincia*, ad provinciam pertinens, ut provincialis molestia, *Cic.* 2. *Fam. ep.* 7. provincialis scientia, h. e. provinciarum administrandarum, *Id. Q. Fr. l.* 1. provincialia auxilia, *Liv. l.* 40. *c.* 32. ¶ Provincialium, ἐπαρχιῶται, qui propriis legibus, & Magistratibus spoliati, Romanis legibus, & Magistratibus obtemperabant, qui ad eos singulis annis cum imperio vel Consulari, vel Prætorio, nomine Proconsulum, vel Proprætorum, &c. mittebantur. *Sigon. l.* 3. *de ant. Jur. Italiæ, c.* 26. *Cic. ad Q. Fr. l.* 1. Non quin possint multi esse Provinciales viri boni. *Sueton. in Calig. c.* 39. Provincialis locuples. ¶ Speciatim Provinciales dicti sunt reliqui Italiæ populi præter Romanos, Latinos, & Italicos, qui habitabant inter sinum Hadriaticum, Rubiconem fl. a mari supero, Arnum a mari infero, Varum ab Alpibus Ligustiros, Formionem a Carnicis. Hi fuere Ligures, Galli (in quibus Boji, Insubres, & Cenomani recensentur) Veneti, Carni. Causa appellationis est, quia more Provinciarum regebantur. *Sigon. l.* 2. *de ant. jur. Italiæ, c.* 22. 26. Hinc *Col. l.* 3. *c.* 4. caput facit de agricultura Provincialium vinearum, cum alibi de agricultura Italicarum scribat. Et *Plinius l.* 8. *epist.* ait, Italicus es, an Provincialis?

Provinciātim, adv. κατ' ἐπαρχίαν, per singulas Provincias. *Suet. in Aug. c.* 49. Ex militaribus copiis legiones & auxilia provinciatim distribuit.

Provindemia, æ, fem. stella lucidissima supra dextrum humerum Virginis. *Vitruv. lib.* 9. *c.* 6.

Provisio, onis, *provisione*, *previsione*, πρόνοια, actus providendi. *Cic.* 3. *Tusc. c.* 24. Tamen, quoniam multum potest provisio animi, & præparatio ad minuendum dolorem, &c. ¶ Item paratio, præparatio, *provisione*. *Trebel. Poll. in* 30. *Tyran. n.* 17. Fuit in expeditionibus clarus, in provisione annonaria singularis. *Et infra*. Nulla est ulla ulla provisio melior, quam ut in locis erogentur, quæ nascuntur.

Provīso, is, si, sum, a. 3. πρὸς τὸ ἰδεῖν προέρχομαι, video, vel ad videndum eo, & procedo. *Ter. And.* 5. 5. 1. Proviso, quid agat Pamphilus. *Id. Eun.* 3. 1. 3. Huc proviso, ut, ubi tempus siet, deducam, *fio qui a vedere*. *Plaut. Stich.* 5. 1. 4. Si quem hominem expectant, eum solent provisere: qui hercle illa causa nihil ocyus venit, *anlargli incontro*.

Provīsor, oris, *provveditore*, qui providet. *Hor. in Art. v.* 164. Utilium tardus provisor, prodigus æris.

Provīsus, us, m. idem ac provisio. *Tac. l.* 2. *hist. c.* 5. Dispositu, provisuque civilium rerum peritus. *Id.* 2. *Ann. c.* 27. Provisu periculi. *Id. Ann.* 15. *c.* 8. Nullo rei frumentariæ provisu. *Id. Ann.* 12. *c.* 6. Quod proviso Deum vidua jungeretur Principi. h. e. providentia. ¶ Extra hunc ablat. usum ita facile usurpaveris, antequam exempla reperias.

Provīsus, a, um, *preveduto*, *provisto*, προορώμενος. *Cic.* 3. *Tusc.* Et mari subita tempestas, quam ante provisa, terret navigantes vehementius. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 110. provisæ frugis in annum copia.

Provīvo, is, xi, ctum, n. 3. *prolungare la vita*, alterius, vel amplius vivo, & vitam protraho. *Tac. lib.* 6. *Ann. c.* 25. Quam interfecto Sejano spe sustentatam provixisse reor.

Provocābĭlis, le, adject. qui provocari potest. *Cal. Aurel. Acut.* 3. *c.* 25. Provocabiles liquidorum fluxionibus motus.

Provocābŭlum, i, n. pronomen. *Var. l.* 7. *de L. L.* E queis dicta a quibusdam provocabula, ut quisque.

Provocātio, onis, f. 3. *il provocare*, πρόκλησις, actus provocandi. *Plin. l.* 37. *c.* 2. Ex provocatione interfecit eum. ¶ Frequenter sumitur pro appellatione, quæ inventa fuit adversus injurias Magistratuum, idest Consulum, & hujusmodi, *appellazione*. *Cic.* 1. *Phil. c.* 9. Quibus cum provocatio datur, nonne acta Cæsaris rescinduntur? *Idem* 2. *de Orat. c.* 48. Neque provocationem, patronum illam civitatis, ac vindicem libertatis, populo dari potuisse. *Id.* 2. *Agr.* Dare pœnam sine provocatione. *Liv. l.* 1. *c.* 25. Si a duumviris provocarit, provocatione certato. *Id. ibid.* De provocatione certatum ad populum est.

Provocatitius, a, um, adject. qui evocari, seu extra vocari potest. *Tertul. lib.* 2. *adv. Marc. c.* 3.

Provocatīvus, a, um, adject. provocatitius. *Tertul. de anim. c.* 37. Animæ armenta non substantiæ, sed provocative.

Provocātor, oris, m. *sfidatore*, προκλητής, qui alterum ad certamen provocat. *Gel. l.* 9. *c.* 13. Insolens provocator. ¶ Provocatores dicebantur quoddam gladiatorum genus, qui adversarium primi lacessendo provocabant. *Cic. pro Sext. c.* 64. Cum ex sigillis emptores nominibus gladiatoriis ornasset, & sortito alios Samnites, alios provocatores fecerit.

Provocatōrius, a, um, προκλητικός, quod ad provocationem spectat, ut Provocatoriæ donæ militaria, idest quæ meruit provocatus, quod humanius sit, quam provocasse. *Gel. lib.* 2. *c.* 11. Spolia habuit multijuga, in his provocatoria pleraque.

Provocātrix, icis, f. quæ provocat, ut provocatrix improbitas. *Lactant. l.* 6. *c.* 18.

Provocātus, a, um, *provocato*, προκεκλημένος. *Cic. l.* 5. *Fam. ep.* 7. Qui mecum sæpissime non solum a me provocatus, sed etiam sua sponte de te communicare solet. *Id.* 1. *Off. c.* 15. Beneficio provocatus. ¶ *Plin. l.* 7. *ep.* 9. Ajunt, multum legendum esse, non multa. qui sint hi, adeo notum, provocatumque est, ut demonstratione non egeat. h. e. exploratum, examinatum, certum: nam causæ sæpius provocatæ melius intelliguntur. Vel, apertum, foras elicitum: nam provocare significat etiam extra vocare.

Provŏco, as, avi, atum, a. 1. *chiamar fuori*, הוציא, Ger. *ausfordern*, Gall. *provoquer*, Hisp. *desafiar*, προκαλίζω, longe voco, ex ædibus, vel ex loco interiore foras voco. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 43. Herus si domi est tuus, quin provocas? ¶ Sæpe ponitur pro in certamen vocare, sive laudendi, sive ludendi gratia, *provocare*. *Cic.* 4. *Tusc.* Ut ipsum Hectorem toto pectore tumentem provocasse ad pugnam pœnitaret. *Liv. lib.* 7. Provocat per interpretem unum ex Romanis, qui secum ferro decernat. *Quint. l.* 10. Elegia quoque Græcos provocamus. ¶ *Plaut. Curc.* 2. 3. 75. Poscit talos, provocat me in aleam. ¶ Provocare minimum, apud *Horat. l.* 1. *sat.* 4. quid significet, V. Minimus. ¶ Translate est incitare, irritare, invitare. *Vellej. lib.* 2. *c.* 118. Provocare alterum injuria. *Cic. Marie, in Fam.* Tuis literis amantissimis sum provocatus. *Id* 2. *Phil.* Aliquem maledictis provocare. ¶ Item pro confugere, & ferme idem est, quod appellare, nisi quod provocare magis est, quam appellare, & proprie est potentioris opem implorare. *Liv. l.* 1. *c.* 2. Horatius, provoco, inquit. *Id. l.* 8. *c.* 33. Provoco ad populum. *Id. l.* 1. *c.* 26. provocare a Duumviris. *Cic. Att.* Cum alter ad Senatum provocasset, alter vero appellasset Tribunos. *Brut. Cic. l.* 16. *Fam. ep.* 15. De Cæsare vero, quod fieri potuit, ac debuit, transactum est, neque jam provocari in integrum potest. *Papinian. l. Tutores, ff. de administr. tut.* Provocare adversus sententiam. *Valer. Max. l.* 8. *c.* 1. *n.* 1. Ad populum provocato judicio absolutus est.

Provŏlans, antis, partic. *Provolantia tabulata*, apud *Ascon. in Div. Verr. c.* 15. sunt prominentia, procurrentia.

Provŏlo, as, avi, atum, n. 1. *volare oltre*, *volare lungi*, ἐκπέτομαι, ante avolo, ultra, seu ulterius volo, procul volo, avolo. *Plin. l.* 11. *c.* 10. Tunc universæ provolant, si dum mitis futurus sit. ¶ Translate *Liv. l.* 2. *c.* 46. Sic in primum infensis hastis provolant duo Fabii, totamque moverunt secum aciem. *Id. l.* 3. *c.* 62. Ipse in locum vicemque Consulis provolat.

Provolvo, is, olvi, lutum, *rivolgere*, προκυλίω, idem ac volvo, seu volvendo protrudo, ruere facio. *Ter. Andr.* 4. 4. 37. Jam ego hunc in medium viam provolvam, teque ibidem pervolvam in luto. *Lucr. l.* 6. *v.* 558. Gleba provolvitur. *Tac.* 1. *hist. c.* 41. Trepidatione ferentium Galba projectus e sella, ac provolutus est. *Id.* 6. *Ann. c.* 17. Multi fortunis provolvebantur. h. e. possessionibus, & bonis pellebantur, *andavano falliti*. ¶ Provolvi ad genua, vel ad pedes alicujus, est se supplicem prosternere. *Liv. l.* 34. *c.* 11. Legati flentes ad genua Consulis provolvuntur. *Id. l.* 6. *c.* 3. Cui cum se mœsta turba ad pedes provolvisset. ¶ *Tac. Ann.* 14. *c.* 2. Agrippina pari cupidine usque ad libita Pallantis provoluta, *datasi in preda*.

Provolūtus, a, um, partic. a provolvo, *prostrato*. *Tac. Ann.* 14. *c.* 61. Poppæa provoluta genibus ejus. ¶ Dividitur interdum poetice per Tmesim, interjecto verbo. *Lucret. lib.* 6. *v.* 1262. Multa siti prostrata viam per, proque voluta Corpora.

Provŏmo, is, ui, itum, a. 3. evomo, emitto. *Lucret. l.* 6. *v.* 446. Turbinis immanem vim provomit, atque procellæ.

Prout, adv. *secondo che*, כאשר, Germ. *nach dem*, Gall. *selonque*, Hisp. *como*. ὥσπερ, καθάπερ, sicut, perinde ac, quemadmodum. *Cic.* 4. *Verr. c.* 14. Prout Thermitani hominis facultates ferebant. *Id. Att. l.* 11. *ep.* 6. Tuas literas, prout res postulat, exspecto. *Horat. l.* 2. *sat.* 6. *v.* 67. prout cuique libido est.

Provulgātus, a, um, nom. partic. *divulgato*. *Suet. Ner. c.* 36. Duabus conjurationibus provulgatis.

Provulgo, as, avi, atum, a. 1. *divulgare*, pervulgo. *Apul. in Apol.* Provulgari eas literas. *Sidon. lib.* 9. *ep.* 11. Thematis inauditi operam provulgat. Adde *Tertul.* 4. *adv. Marc. c.* 21.

Prox, interjectio exclamantis, quasi proba vox, ut *Festus* putat. *Plaut. Pseud.* 5. 1. 33. Prox! jam pene inquinavi pallium. Al. leg. *pax*.

Proxenēta, æ, masc. *mezzano*, *sensale*, προξενητής, conciliator, interpres duorum inter se stipulantium, aut spondentium, aliumve quemvis contractum, conventamque ineuntium, e voce græca allata. *Mart. l.* 10. *ep.* 3. Quæ sulphurato nolit empta ramento Vatiniorum proxeneta fractorum. *Sen. ep.* 119. (al. 118.) Æs alienum facias oportet, sed nolo per intercessorem mutueris, nolo, proxenetæ nomen tuum jactent.

Proxenetĭcum, i, n. merces, quæ proxenetæ datur. *Ulp. l.* 30. *ff. tit.* 14. *l.* 1. Proxenetica jure licito petantur.

Proximātus, us, masc. dignitas aulica quædam sub Imperatoribus, de qua mentio fit *l.* 1. & 11. *Cod. de proximis sacror. scrinior.*

Proxĭme, adv. *prossimamente*, Ger. *zum nechsten*, Gal. *tout auprès*, Hisp. *muy cerca*, ἐγγύτατα, sup. a *prope*. *Cic. l.* 5. *Fam. ep.* 15. Literæ, quas a te proxime accepi. *Id.* 1. *de nat. Deor.* Is, quem proxime nominavi. *Id. Att. l.* 6. *ep.* 5. Esse officium meum putavi exercitum habere quam proxime hostem. *Col. lib.* 1. *c.* 6. Omnes quam proxime alter ab altero debent habitare. Rursus *Cic.* 9. *Fam. ep.* 13. (al. 18.) Non possum ego non aut proxime atque ille, aut etiam æque laborem, *quasi tanto, come esso*. *Id.* 4. *Acad. c.* 15. Plane proxime ad earum accedere. ¶ Comparat. *proximius* effermat *Minuc. Fel. in Octav. c.* 19. Quid Mantuanus, inquit, Maro? nonne apertius, proximius, verius?

Proximĭtas, atis, *vicinanza*, ἐγγύτης, propinquitas. *Ovid. de Art. v.* 662. Et lateat vitium proximitate boni. ¶ Speciatim sumitur pro cognationis vinculo. *Quintil. l.* 3. *c.* 8. (al. 6.) Sed cum plures petant vel eodem jure, vel proximitatis, vel diverso, ut cum hic testamento, ille proximitate nitatur.

Proxĭmo, as, neut. 1. *avvicinarsi*, ἐγγίζω, proximus sum, appropinquo. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 44. Capiti Equi proximat Aquarii dextra, totusque deinceps Aquarius.

Proxĭmo, adv. idem ac proxime. *Cic. Att. l.* 4. *ep.* 17. Proximo ad vs. Kal. Octob. exercitum Britannia reportabant.

Proxĭmus, a, um, *prossimo*, *vicinissimo*, *vicino*, קרוב, Ger. *der aller nechst*, Gal. *tres prochain*, Hisp. *muy cercano*, ἐγγύτατος, propinquissimus, sup. contr. a *prope*. *Ter. Eun.* 2. 3. 40. Proximis tribus mensibus illum non vidi. *Nep. in Conon. c.* 4. Classem, qua proxima æstate mare tueri posses. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Huic proximum inferiorem orbem tenet Pyrois, quæ stella Martis appellatur. *Sallust. in Jugur.* In dextero latere, quod proximum hostes erat, aciem collocat. *Ovid. l.* 1. *de Ar. v.* 139. Proximus a domina, nullo prohibente, sedeto. *Cic. in Orat.* Aut etiam dactylus, si est proximus a postremo. *Id.* 1. *Offic.* Qui profectus classis proximus post Lysandrum fuit. *Id.* 2. *de Invent.* Summa necessitudo honestatis, proxima incolumitatis, tertia commoditatis. ¶ Proximus interdum dicitur, qui nec æqualis, nec secundo loco est, sed tamen minus, quam cæteri, distat. *Virg.* 5. *Æn. v.* 320. Proximus huic, longo sed proximus intervallo. *Quint. l.* 10. *c.* 1. Quamvis ei secundas Grammaticorum consensus deferat, at omnino arte deficitur; ut plane appareat, quanto sit aliud proximum esse, aliud secundum. *Horat. l.* 1. *od.* 12. *de Jove*. Unde nil majus generatur ipso, Nec viget quidquam simile, aut secundum; Proximos illi tamen occupavit Pallas honores. ¶ Item qui propinquus est dignitate, virtute, ordine, &c. *Cic. pro Dom.* Proximus huic dignitati Ordo Equester. ¶ Item pro maxime propitio. *Varro*. Gradivum testor, qui Deus est nobis omnium proximus. ¶ Item pro obvio, facili, expedito. *Cic.* 2. *Offic.* Socrates hanc viam ad gloriam proximam, & quasi compendiariam dicebat esse, si quis, &c. *Apul. in Apol.* Nimis patiens vir, & oppido proxima humanitate. *Sen. epist.* 22. Proximam occasionem arripere. ¶ Interdum substantive accipitur pro eo, qui aliquo modo nobis conjunctus est, & carus, ut vel amicitia, vel patria, vel religione, vel vicinitate, vel natura, *il prossimo*, τὸ πλησίον. *Ter. And.* 4. 1. 12. Proximus sum egomet mihi. *Quint. Declam.* 3. Optimum fuerat non habuisse talem proximum, aut libenter perdidisse. *Plaut. Merc.* 2. 4. 7. Eutychus tuus amicus, & sodalis, simul vicinus proximus. *Cic. Att. l.* 2. *epist.* 14. C. Arrius proximus est vicinus; immo ille quidem jam contubernalis. *Id.* 1. *Offic.* Injuriosi sunt in proximos. ¶ Die proximi, pro die proximo dicimus, ut die crastini, die quinti. *Cæs. apud Non. c.* 2. *n.* 650. Die proximi hoc dicis. Adde *Gell. l.* 10. *c.* 24. ¶ E, vel ex *proximo*, est proxime. *Plaut. Aulul.* 2. 2. 47. Novisti senem hunc ex proximo pauperculum? h. e. senem hunc vicinum. Sic in proximo locum conducere. h. e. in vicinia, apud *Terent.* Adde *Plaut. Mil.* 2. 1. 56. ¶ Proximus lictor erat inter lictores, cujus opera Magistratus frequentius utebatur, quique aliis præeuntibus ultimus incedebat prope magistratum. *Cic.* 2. *Div. & Ver. alc.*

Prūdens, entis, o. *prudente*, משכיל, Ger. *weise*, Gal. *prudent*, *& sage*, Hisp. *prudente*, *sabio*, ἔμφρων, φρόνιμος, providus, sagax, sapiens, qui res agendas videt, a *providens*, quasi procul videns. *Sallust. Catil. c.* 8. Prudentissimus quisque negotiosus maxime erat. *Cic. pro Cluent. c.* 38. Quis Balbo ingenio prudentior, jure peritior? *Id. in Brut.* Etiam L. Torquatus elegans in dicendo, in existimando admodum prudens. ¶ Sæpe accipitur pro eo, qui rem videns, data opera aliquid facit. *Cic. pro Marcel.* Prudens, & sciens ad interitum ruebam.

ham. *Plin. l.* 10. *c.* 49. Multa praeterea similia, quae prudens subinde omitto. ¶ Item pro sciente, gnaro, perito. Unde *Juris prudentes* vocantur, qui jure sciunt. In hac acceptione construitur cum genit. *Col. l.* 2. *c.* 2. Prudens agricolationis vir. *Juv. sat.* 3. *v.* 86. adulandi gens prudentissima. *Tac. in Agric.* 19. Prudens provinciae. *Id.* 2. *hist. c.* 25. Celsus doli prudens. ¶ Vel cum ablat. & praepos. *in*. *Cic. de Amic.* Quia prudens esse in Jure Civili putabatur. ¶ Vel cum infinitivo. *Plin. l.* 8. *c.* 32. Ob ea sa peti prudens. ¶ Tribuitur & rebus inanimis. *Ovid. Heroid. ep.* 12. *v.* 137. Consilium, prudensque animi sententia jurat.

Prudenter, adv. *prudentemente*, Ger. *weislich*, Gall. *prudemment*, Hisp. *prudentemente*, φρονίμως, provide, sapienter. *Cic.* 5. *Fin.* Facit igitur Lucius noster prudenter, qui &c. *Id.* 2. *de Div. c. ult.* Sententias suas prudentissime defendere. *Sueton. in Tiber. c.* 51. Non potuisse quemquam prudentius gerere se. *Valer. Max. l.* 3. *c.* 3. Prudentissime, & facundissime expromptus.

Prudentia, ae, *prudenza*, בינה, Ger. *weisheit*, Gal. *prudence*, Hisp. *prudencia*, φρόνησις, scientia bene agendi. *Cic.* 5. *Fin.* Vivendi ars est prudentia. *Id.* 2. *de Invent. c.* 53. Prudentia est rerum bonarum, & malarum, & utrarumque scientia. *Id.* 1. *Tusc.* Nihil est homini prudentia dulcius. ¶ Est etiam scientia, peritia. *Nepos in Cimone, c.* 2. Habebat magnam prudentiam cum juris civilis, tum rei militaris. Adde *Cic.* 1. *Tusc.* 4. & 3. *de Or. c.* 24. ubi prudentiam pro philosophandi facultate adhibere videtur.

Prugnos, privignus, contracte. *Paulus Fest. abbreviator.*

Pruina, ae, *brina*, כפור, Ger. *reiff*, Gal. *gelée*, Hisp. *elado*, πάχνη, ros concretus. Non enim fit, nisi hyemali tempore, & sereno. Dicta est a perurendo, auctore *Festo*, quod fruges, & arbusta perurat. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Pars obriguerit nive, pruinaque longinquo Solis abscessu. *Id. l.* 1. Nive, pruinaque concresceres. *Id. c.* 10 *Catil. c.* 10. Quo autem pacto illi Apenninum, atque illas pruinas, ac nives perferent?

Pruinosus, a, um, παχνώδης, pruinae obnoxius, pruinae abundans. *Ovid.* 2. *Amor. eleg.* 19. Longa pruinosa frigora nocte pati. *Auson. Idyl.* 14. Fruteta pruinosa. *Ovid.* 4. *Met.* Pruinosae herbae.

Pruna, ae, *bragia*, גחל, Ger. *glut*, Gall. *braise*, Hisp. *brasa*, ἄνθραξ, vivus carbo, a πῦρ, vapor, *ignis*, vel a πυρῶ, *ignitum esse*. *Plin. l.* 19. *c.* 6. Si radicem betae in pruna tostam superedderint. Adde *Virg.* 5. *Æn. v.* 103.

Prunum, i, *prugno*, *susino*, κοκκύμηλον, fructus pruni arboris. *Martial. lib.* 13. *epigr.* 29. Pruna peregrinae carie rugosa senectae sume: solent duri solvere ventris onus. *Virg. Ecl.* 2. cerea pruna.

Prunus, i, f. *prugno*, arbor, quae pruna producit. *Col. l.* 5. *c.* 10.

Pruriginosus, a, um, adject. prurigine laborans. *Leg.* 3. *ff. de aedil. edict.* Pruriginosi, vel scabiosi.

Prurigo, ginis, f. idem ac pruritus. *Plin. l.* 20. *c.* 8. Nigrae radices ita in aqua coctae pruriginem tollunt. *Martial. lib.* 14. *epigr.* 23. Si tibi morosa prurigine verminat auris. ¶ De venerea etiam prurigine. *Id. lib.* 4. *epigr.* 48. Praestet obscoenae pruriginis.

Prurio, is, ivi, vel ii, itum, n. 4. *prurire*, *aver prurito*, Ger. *kretzig sein*, Gal. *se demanger*, Hisp. *tener comezon*, κνήθομαι, est libidine scalpendi ardere, excrementis sibi per poros exitum quaerentibus quasi peruri. Est igitur prurio, quasi peruro, a *peruro*. *Plaut. Bacch.* 5. 2. 75. Caput prurit. *Id. Mil.* 2. 4. 44. Dorsus totus prurit. *Id. Poen.* 5. 5. 35. Num tibi malae, an dentes pruriunt, qui huic molestus es? h. e. an vis, tibi malas, & dentes pugnis perfricari? ¶ Translate significat gestire, vehementer cupere. *Martial. lib.* 3. *epigr.* 58. Vitulus inermi fronte prurit in pugnam. ¶ Hinc prurire dicuntur, qui obscoena libidine tentantur. *Martial. lib.* 14. *epigr.* 203. Tam tremulum crissat, tam blandum prurit. ¶ Et pro ad libidinem incitare, titillare. *Id. lib.* 1. *epigr.* 36. Lex haec carminibus data est jocosis, Ne possint, nisi pruriant, juvare.

Pruritus, us, m. *prurito*, *pizzicore*, גרב, Germ. *beissigkeit*, Gall. *demangeaison*, Hisp. *comezon*, κνησμός, excursus humoris circa cutem ad scalpendum nos invitans. *Plin. l.* 9. *c.* 45. Vis pruritu mordax, eademque, quae terrestris urticae. *Id. ib.* Pruritum scalpere attritu petrae.

Prusa, ae, f. *Bursa*, Brusa, urbs Bithyniae ab Hannibale sub Olympo condita. *Plin. l.* 5. *c. ult.* Alii dicunt conditam esse a Prusia rege. *Strabo l.* 12.

Prusensis, se, pertinens ad Prusam Bithyniae oppidum, ab Annibale sub Olympo conditum, *Plinio* teste *l.* 5. *c.* 32. Hinc Prusenses, ejus cives. *Plin.* alter *l.* 10. *ep.* 28. 34. & *ult.*

Prusiacus, a, um, adject. a Prusia rege, vel a Prusa oppido. *Sil. l.* 13. *v.* 888. Donec Prusiacas delatus segniter oras.

Prusias, ae, m. Προυσίας, Bithyniae rex, mollis, & effoeminatus, de quo vide *Liv. l.* 45. *c. ult.* Hinc Prusiacus, ad Prusiam pertinens. *Silius l.* 13. *sub fin.*

Prussia, f. s. *Prussia*, prov. ampla R. Poloniae, Ducali titulo ornata, atque fertilissima. Terminatur a Septent. mari Baltico, a Mer. Polonia ips. & Masovia, ab Occ. Pomerania, ab Or. Lithuania, & Samogitia. In duas partes dividitur, Prussiam Regiam, quae est ad Occ. subestque Regi Poloniae, & Prussiam Ducalem, quae magis in Or. tendit, paretque Electori Brandeburgico. Totius Prussiae caput est Gedanum, quae etiam Prussiae Regiae primaria, uti Regiomons Ducalis.

Prymnesius, a, um, πρυμνήσιος, quod pertinet ad puppim, a πρύμνα, *puppis*. *Fest.* apud *Voss. in Etymol.* Prymnesius palus, ad quem funis nauticus religatur, quem alii tonsillam dicunt.

Prytanēum, i, n. πρυτανεῖον, locus Athenis, in arce, in quo Prytanes judicia exercebant, & in quo viri bene de Repub. meriti publicis sumptibus alebantur. *Cic. de Orat. c.* 54. Ut ei victus quotidianus in Prytaneo publice praeberetur: qui honos apud Graecos maximus habetur.

Prytănis, m. 2. Praefectus, administrator, custos, summus Magistratus Athenis, cui Reipublicae administrandae cura incumbebat. *Senec. de tranquil. anim. c.* 3. Non vis, nisi Consul, aut Prytanis, aut Ceryx, aut Sufes administrare Rempublicam. V. *Archon.*

P A N T E S.

Psallo, is, *suonare*, זמר, Germ. *singen*, Gall. *chanter*, Hisp. *cantar*, ψάλλω, instrumentum aliquod musicum pulso, tango, leni motu percutio, fidibus cano. *Gel. l.* 19. *c.* 9. Qui canerent voce, & qui psallerent. *Cic.* 2. *Catil. c.* 10. Cantare, & psallere didicerunt. Alii leg. saltare. *Horat. l.* 4. *od.* 13. Ille virentis, & doctae psallere Chiae pulchris excubat in genis.

Psallocitharista. V. Chorocitharista.

Psalmicen, inis, m. qui psalmos canit, ut psalmicines clerici, apud *Sidon. l.* 5. *ep.* 17.

Psalma, atis, n. ψάλμα, cantus citharae, & carmen, quod ad citharam canitur. *Augustin. in Psalm.* 4. Psalma est, quod psallitur; diapsalma interpositum in psallendo silentium, sympsalma vocum copulatio in cantando. Adde *Isidor. l.* 6. *Orig. c.* 19.

Psalmista, ae, m. *salmista*, ψαλμιστής, qui psalmos facit, & cantat. *Hieronym. advers. Pelag. l.* 2. *c.* 1. & *in Esai. c.* 38.

Psalmographus, i, m. ψαλμογράφος, qui psalmos facit. *Sidon. l.* 7. *in concione, quae est post epist.* 9. Sicut psalmographus ait. h. e. Rex David. Adde *Tertul. carm.* 3. *adv. Marcion. v.* 180.

Psalmus, mi, m. *salmo*, מזמור, Ger. *psalm*, Gal. *pseaume*, Hisp. *salmo*, ψαλμός, canticum, a ψάλλω, *canto*, quod ad psalterium cantaretur. *Tertul. adv. Jud. c.* 14.

Psalterium, ii, n. *salterio*, נבל, Germ. *psalter*, Gall. *psaltier*, Hisp. *salterio*, ψαλτήριον, instrumentum musicum, quod ita describitur ab *Hieron. in ep. ad* ... *Cassiod. in exposit. Psalter. c.* 4. Psalterium in modum Δ literae formatum, ligni sonora concavitas, obesum ventrem in superioribus habens, ubi chordarum fila religata, disciplinabiliter plectro percussa, suavissimam dicunt reddere cantilenam. Huic citharae positio videtur esse contraria, dum quandam ista in imo continet, illud conversa vice gerit in capite. *Varr.* apud *Non. c.* 3. *n.* 149. Scientia docuit, quemadmodum in psalterio tendamus nervias. *Quintil. l.* 1. *c.* 10. (*al.* 17.) Psalteria, & spadices etiam virginibus probis recusanda. Adde *Virg. in Ciri v.* 178. ¶ Interdum psalterium dicitur famosi carminis genus, & mendacis, fortasse quia ad psalterium canebatur. *Paul. JCtus l.* 5. *sent. tit.* 4. Psalterium, quod vulgo dicitur canticum in alterius infamiam compositum, & publice cantatum.

Psaltes, ae, m. 1. *suonatore*, *o cantatore*, qui instrumentum aliquod musicum pulsat, item qui voce canit, ψάλτης. *Quintil. l.* 1. *c.* 10. (*al.* 17.) Rationem impendiorum exponens, psaltis se, & geometris multa dicit dedisse. *Sidon. l.* 8. *ep.* 9. *in carm.* Chorda, voce, metro stupende psaltes.

Psaltria, ae, f. *cantatrice*, ψάλτρια, cantrix, quae instrumento aliquo musico canit. *Cic.* 3. *Tusc.* Qui in coetum mulierum pro psaltria adducitur.

Psaltrius, ii, m. idem qui psaltes. *Cic. de Arusp. resp. c.* 21. P. Clodius a crocota, a mitra, a muliebribus soleis, purpureisque fasciolis, a strophio, a psaltrio, a flagitio, a stupro est factus repente popularis. Alii legunt *psalteria*.

Psamate, vel Psamathe, es, f. 1. Ψαμάθη, Crotopi Argivorum Regis filia, quae ab Apolline compressa Linum peperit, quem inter sentes occultatum canes dilacerarunt. *Stat. l.* 1. *Theb.* ¶ Psamate alia, Nympha, filia Nerei, mater Phoci. *Ovid.* 11. *Metam. v.* 399.

Psamate, vel Psammate, es, f. 1. Ψαμάθη, fons Boeotiae, apud Thebas. *Plin. l.* 4. *c.* 7. & 8. *Flac. l.* 1. *Arg.* Qui tenet undisonam Psamaten. Al. leg. *Psamathen.*

Psaronion, ii, n. ψαρώνιον, lapis variegati coloris, qui & pyropoecilos dicitur. *Plin. l.* 36. *c.* 22. Est a ψαρός, *varius*.

Psecas, adis, f. *gocciola*, ψεκάς, gutta, stilla. *Apul. l. de Mundo*, *ex Aristotele*, psecadas interpretatur stillicidia. ¶ Ancillae etiam, quae delicatarum matronarum capillos medicato luco conspergunt, hoc nomine appellatae sunt. Ita ornatricem nominat *Juven. sat.* 6. *v.* 489. & *Ovid.* 3. *Met. v.* 172. Hinc Psecade natus dicitur, qui humili est genere. *Cic.* 8. *Fam. ep.* 15. Vellem, Venere prognatus tantum animi habuisset, quantum Psecade natus in hoc habuit.

Psegma, atis, n. ψῆγμα, ramentum auri, arena aurea, al. chrysitis, & chrysammos. *Justinian. l.* 11. *Cod.* Ut psegma tredecies tanto argenti rependatur. ¶ Sumitur etiam pro flore aeris. *Plin. l.* 34. *c.* 13. In aerariis officinis & psegma fit. Al. leg. *smegma*.

Psephisma, atis, n. ψήφισμα, decretum, vel plebiscitum per suffragia factum. *Cic. pro Flacc. c.* 6. Sic sunt expressa ista praeclara, quae vocant psephismata, non sententiis, nec auctoritatibus declarata. Adde *c.* 7. & 8. & *Plin. l.* 12. *ep.* 32.

Psephopectae, m. t. ψηφοπαῖκται, computatores, voce Graeca. Quidam accipiunt pro illis, qui calculis suffragia ferebant. *Jul. Firmic.* Mercurius facit psephopectas.

Pseudanchūsa, ae, f. herba, anchusae species. *Plin. l.* 22. *c.* 20.

Pseudapostŏlos, i, masc. ψευδαπόστολος, *falso Apostolo*. *Tertull. de Praescrips. c.* 4.

Pseudisodŏmon. V. Isodomum.

Pseudobunion, ii, n. *navone bastardo*, herba napi folia habens, fruticans palmi altitudine. *Plin. l.* 24. *c.* 16.

Pseudocăto, onis, m. qui falso Cato videri cupit, Catonis falsus imitator. *Cic.* 1. *Att. ep.* 14. Bonis utimur tribunis plebis, Cornuto vero pseudocatone.

Pseudochristus, i, ψευδόχριστος, *Anticristo*, *falso Cristo*. *Tertul. l.* 3. *advers. Marcion. c.* 3.

Pseudocypĕrus, i, f. frutex cypero similis, celerrime crescens. *Plin. l.* 17. *c.* 13.

Pseudodamasippus, i, fictus Damasippus. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 23.

Pseudodecimiāna pyra, decimianis pyris similia, apud *Plin. l.* 15. *c.* 15.

Pseudodiacŏnus, i, m. ψευδοδιάκονος, falsus diaconus. *Hieronym. ep.* 79. *ad Alip. & Augustin.*

Pseudodictamnus, i, *dittamo bastardo*, ψευδοδίκταμνος, herba similis acrimonia dictamno. *Apul. de herb. cap.* 62. ¶ Apud *Plin. l.* 25. *c.* 8. legitur Pseudodictamnum, neutro genere.

Pseudodiptĕrus, edis, ψευδοδίπτερος, dicitur a *Vitruv.* quae dipteros quidem videtur, sed vere non est, aliquo columnarum ordine sublato. V. *eund. in praefat. l.* 7. & *l.* 3. *c.* 2. & 2.

Pseudoepiscŏpus, i, m. ψευδεπίσκοπος, falsus episcopus. *Cyprian. epist.* 55. *post med.*

Pseudographe, adv. false scribendo. *Donat. in vit. Virgil.* Multa pseudographe sub alieno nomine sunt prolata.

Pseudographia, ae, ψευδογραφία, falsa, vel ficta supputatio. *Quintil. l.* 1. *c.* 10. Falsa quoque verisimilia Geometria ratione deprehendit: Fit hoc in numeris per quasdam, quas ψευδογραφίας vocant, quibus pueri ludere solebamus.

Pseudoliquĭdus, a, um, *mezzo liquido*, liquido similis. *Marcell. Empir. c.* 26. *ante med.* Mellis adjicitur, quantum sufficiat, ut sit pseudoliquidum.

Pseudŏlus, i, servi veteratoris, & fraudulenti nomen. Titulus est unius ex Plautinis comoediis.

Pseudomĕnos, ψευδόμενος, mentiens, captiosus, falsus, fictus. *Cic.* 4. *Acad. c. ult.* De nautarum, sannuumque reliquorum mendaciis, & de sorite, aut pseudomeno. Intelligit *Cic.* captiosum quoddam genus syllogismi, quo facile adversarii in disputando capiantur: cujus meminit etiam *Senec. epist.* 45.

Pseudonardus, i, *nardo bastardo*. *Plin. l.* 12. *c.* 12.

Pseudonedrus, i, *insidiatore occulto*, ψευδένεδρος. *Jul. Firm. l.* 3. *c.* 8.

Pseudopitum, i, n. ψευδόπιτυον, falsum, seu fictum tabulatum in aedificiis. *Leb.* 8. *Cod. tit.* 10. *lib.* 2.

Pseudoperiptĕrus, a, um, adject. falsos ordines, seu latera habens, ψευδοπερίπτερος, ut genus figurae pseudoperipterum, *Vitruv. l.* 4. *c.* 7.

Pseudophilippus, i, ψευδοφίλιππος, fictus Philippus. *Cic. Agr.* 2. *c.* 33. *Velles. l.* 1. *c.* 11.

Pseudoportĭcus, i, f. *falso portico*. Affertur a quibusdam locus *Plin. l.* 6. *c.* 27. *ad fin.* sed varia ibi lectio est.

Pseudoprophēta, ae, m. *falso Profeta*, ψευδοπροφήτης. *Tertul. de resurr. carn. c.* 24.

Pseudoprophetia, ae, f. *falsa profezia*. *Tertul. de jejun. c.* 11.

Pseudoprophetĭcus, a, um, adject. ficte propheticus, prophetico similis, ut pseudopropheticus spiritus, apud *Tertul. de pudic. c.* 21.

Pseudoprophētis, idis, f. *falsa profetessa*, ψευδοπροφῆτις. *Tertull. de anim. c.* 57. Eundem spiritum in pseudoprophetide mentiri.

Pseudoselīnum, i, n. ψευδοσέλινον, herba, apiastrum. *Apul. de herb. c.* 2.

Pseudosmaragdus, i, ψευδοσμάραγδος, lapillus smaragdo similis, h. e. ex dimidia parte smaragdus, ex dimidia jaspis, ut ait *Plin. l.* 37. *c.* 5. *a med.*

Pseudosphex, ecis, f. ψευδόσφηξ, vespa quaedam, quae singulariter volitat. *Plin. l.* 30. *c.* 11.

Pseudothyrum, n. 2. *porta secreta*, ψευδόθυρον, falsum ostium, posticum. Translate *Cic. post red. in Sen. c.* 6. Quem intemperans, non janua receptis, sed pseudothyro intromissis voluptatibus.

Pseudourbāna aedificia, dicuntur a *Vitruv. l.* 6. *c.* 8. aedificia rustica, urbana elegantia exstructa, in quibus ruris dominus rusticans habitat.

Psila, ae, f. ψιλή, *veluto*, a ψιλός, *rasus*, *lenis*, vestis est, seu pannus, una parte villosus, altera rasus. *Lucil. apud Non. c.* 14. *n.* 24. Psilae, atque amphitapae, villis ingentibu' molles.

Psilocitharista. V. Chorocitharista.

Psilōthrum, n. 2. ψίλωθρον, unguentum depilatorium, quo mulieres, virique molliores utebantur, ut corpus glabrum, & laeve redderent. *Martial. lib.* 6. *epigr.* 93. Psilothro nitet, aut acida latet oblita creta. *Plin. l.* 24. *c.* 10. Lacryma hederae psilothrum est. ¶ Psilothrum praeterea dicitur vitis alba, quod ejus semen, & uva vitia cutis in lacte detergat, & quasi faciem depilet. *Plin. l.* 23. *c.* 1. Vitis albae est, quam Graeci ampeloleucen, alii psilothrum, alii madon appellant.

Psimmythium, ii, n. ψιμμύθιον, cerussa, a ψίω, *tenue facio*. *Plin. l.* 24. *c.* 18. Psimmythium, hoc est cerussam, plumbarue dant officinæ.

Psitta, f. 1. ψίττα, piscis genus, al. passer *Plin. l.* 9. *c.* 16. Terra quidem, hoc est vado retris excavato, condi per hyemes torpedinem, psittam, soleamque tradunt.

Psittacinus, a, um, adject. a psittaco, at psittacinum collyrium, a colore ita dictum *Scribon. Larg. compos.* 37.

Psittacus, ci, m. 2. *papagallo*, Ger. *papagey*, Gal. *perroquet*, Hisp. *papagayo*, ψιττακός, avis ex India, aut occidui Oceani insulis, vocem humanam nostre naturæ artificio exprimens. *Martial. l.* 14. *epigr.* 37. Psittacus a vobis aliorum nomina disco; Hoc per me didici dicere, Cæsar ave. De psittaco disserit *Var. l.* 3. *de R. R. c.* 9. *Plin. l.* 6. *c.* 29. *l.* 10. *c.* 42. & 74. *l.* 11. *c.* 37.

Psittacus, i, m. filius Deucalionis, & Pyrrhæ, qui eruditus ab avo Prometheo, profectus est in Æthiopiam, ubi summo honore cultus fuit. Cum ad extremam senectutem pervenisset, mortem a Diis deprecatus, in avem sui nominis conversus fingitur. *Boet. l.* 4. *Gen.*

Psoadicus, a, um, adject. *Cælii Aurel.* cap. 1. *libri* 5. *Tardor.* inscribitur *de Ischiadicis* & Psoadicis, h. e. his qui eluinum dolore laborant. Nam musculos eluinum sub spinæ finem, ex interioribus atque exterioribus adhærentes, *psoas* vocaverunt, ut *ibid.* dicitur. ψόαι, & ψοιαὶ Græci vocant.

Psophis, idis, f. prius Phegia, & ante etiam Erymanthus, *Sesi*, al. *Dimizana*, urbs Arcadiæ, in Azania, ad Erymanthum fl. in lim. Elidis, inter Clitorium, & Nonacrim M. *Ovid* 5. *Metam. Stat.* 4. *Theb.*

Psora, æ, f. *rogna*, ψώρα, scabies, asperitas cutis, a ψωρῶ, *frico*, quia fricari solet. *Plin. l.* 20. *c.* 1. Arida cum resina impetiginem, & scabiem, quæ psoram, & lichenas vocant, parotidas, & panos sanat.

Psoranthĕmis, idis, ψωρανθεμίς, herba quædam, rosmarini species, infructuosa, *Apul. de herb. c.* 79.

Psoricum, i, n. ψωρικόν, medicamentum contra psoram. *Plin. l.* 34. *c.* 12.

Psoricus, a, um, adject. a psora, ut psoricum collyrium. *Scrib. Lar. compos.* 32.

Psyche, es, f. 1. filia Apollinis, & Endelichiæ. *Apul. in Asino*, & *Boccat. l.* 5. *Gen.*

Psychicus, a, um, adject. ψυχικός, animalis, a ψυχή, *anima*. Psychicos vocat *Tertul.* in *l. de jejun.* & *alibi* homines animales, & carnales, qui non capiunt ea, quæ spiritus sunt, secundum illud *Pauli Apost.* 1. *Cor.* ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ.

Psychomachia, æ, f. ψυχομαχία, pugna animi, seu animæ: a ψυχή anima, & μάχη pugna. Ita inscribitur a *Prudentio* carmen, in quo pugnam virtutum & vitiorum describit.

Psychomantium, ii, n. ψυχομαντεῖον, a ψυχή, *anima*, & μαντεία, *divinatio*, erat locus, ubi Manium fiebat evocatio, ad sciscitandum de statu mortuorum. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 48. Cum graviter filii mortem mœreret, venisse in Psychomantium quærentem, &c.

Psychophthŏros, ψυχοφθόρος, q. d. animicida, vox Græca a ψυχή, *anima*, & φθείρω, *occido*. Ita appellatur a *Justiniano l.* 1. *Cod. tit.* 1. *leg.* 6. *sub fin.* Apollinaris hæreticus, qui in Christo humanam animam non admittebat.

Psychotrŏphum, i, ψυχότροφον, herba, alio nomine vettonica, & serratula. *Plin. l.* 25. *c.* 8.

Psychrolūta, & Psychrolutes, æ, m. 1. qui frigida lavat, a ψυχρός, *frigidus*, & λούω, *lavo*. *Sen. epist.* 53. Frigidæ cultor mitto me in mare, quomodo psychrolutam decet, gausapatus. *Id. epist.* 83. Ille tantus psychrolutes, qui in Euripum saltabam.

Psydracion, ii, n. ψυδράκιον. *Cels. l.* 5. *c.* 28. *ad fin.* Psydracion durior pustula est, subalbida, acuta, ex qua quod exprimitur, humidum est.

Psylli, m. 2. ψύλλοι, pop. Libyæ, sic dicti a Psyllo Rege: quorum corpori ingenitum fuit virus exitiale serpentibus. Hinc, teste *Plin. lib.* 7. *c.* 2. mos illis fuit liberos genitos protinus objiciendi sævissimis serpentium, eoque modo pudicitiam uxorum experiendi. Serpentes enim adulterino sanguine natos non profugiunt. Et *Plutarchus* scribit in vita Catonis, eum iter per deserta Libiæ facientem secum Psyllos duxisse, qui morsibus serpentum mederentur, partim ore trahentes venenum, partim serpentes cantibus medicantes.

Psyllion, ii, n. *pulicaria*, ψύλλιον, herba pulicaria, a ψύλλος, *pulex*. *Plin. l.* 25. *c.* 11. *l.* 26. *c.* 7. 8. 10. 11. 14.

Psyra, f. 1. Psyre, *Psara*, *Pisiera*, ins. maris Ægæi, cum porto, & castro cognito. *Plin. l.* 5. *c.* 31. ¶ Psyra item, *Antipsyra*, ins. minor ejusdem maris.

Psythia, æ, f. uvæ genus, ex qua optimum fit passum. *Virg.* 2. *Georg. v.* 93. Et passo psythia utilior. ¶ Adjectiv. *Id. Georg.* 4. *v.* 269. vel Psythia passos de vite racemos.

Psythium, ii. n. passum, h. e. vinum ex uvis psythiis. *Plin. l.* 14. *c.* 9. Psythium, & melampsythium passi genera sunt.

P ANTE T.

Ptarmica, æ, f. πταρμική, frutex acri odore, sternutamenta excitans. *Plin. lib.* 27. *cap.* 16.

Pte, πτε, dictio syllabica, ut *met*, *piam*, *te*, *ce*. Jungitur cum ablaticis pronominum *meus*, *tuus*, *suus*, *noster*, *vester*, *Ter. Phor.* 5. 2. 1. Nostrapte culpa facimus, ut malos expediat esse. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 63. Suopte ingenio.

Pterĕlas, æ, m. rex Taphiorum, apud *Ovid. in Ibin*, *v.* 362.

Pteris, idis, f. πτερίς, species filicis, sic dicta, quod folia expansa habet in alarum similitudinem. *Plin. l.* 27. *c.* 9.

Pteromăta, um, n. 3. πτερώματα, duo muri in templis, qui ad altitudinem ipsorum templorum utrinque surgunt, a πτερόν, *ala*, quod alarum specie quasi protegant. *Vitr. l.* 3. *c.* 2.

Pteron, πτερόν, n. idem quod pteroma, h. e. pars ædificii alte consurgens in modum alæ. *Plin. l.* 36. *c.* 5.

Pterornithica pugna, quæ fit cum hominibus volantibus. *Plaut. Pœn. a.* 2. *v.* 55. ubi alii aliter legunt.

Pterophŏros, i, πτεροφόρος, regio apud Riphæos montes, ubi nix pennarum similitudine continuo decidit. *Plin. l.* 4. *c.* 13.

Pterŏtus, i, πτερωτός, ut pterotus calix, h. e. alatus, duabus ansis velut alis instructus: nam πτερόν alam significat. *Plin. l.* 36. *c.* 26.

Pterygion, n. 2. πτερύγιον, morbus oculi, qui consistit in membranacea quadam materia, duriuscula, vel molli, adhærente tunicæ plerumque adnatæ, aliquando cum visus abolitione, dum ad pupillam usque protenditur. *Plin. l.* 34. *c.* 10. Cadmiæ effectus siccare, sanare, sistere fluxiones, pterygia, & sordes oculorum purgare. ¶ Item incrementum carnis præternaturale in unguibus pedum, & manuum, partem unguis operiens. *Plin. lib.* 23. *cap.* 1. Illinitur eadem cura fico & pterygiis digitorum ex vino. *Celsus* pterygion esse ait, cum caro ab ungue digiti recedit. Verba ejus sunt *lib.* 6. *cap.* 19. In iis (digitis) recedere ab ungue caruncula cum magno dolore consuevit; πτερύγιον Græci appellant.

Pterygōma, atis, n. πτερύγωμα, pegma quoddam, in modum alæ, constans transversis, & arrectis lignis, continensque nervos, quibus brachia machinæ continentur. *Vitr. l.* 10. *c.* 17.

Ptisăna, æ, fem. *orzata*, πτισάνη, hordeum decorticatum, vel hordei succus, sive pultis genus ex farina hordeacea, in qua est maxima vis restaurandi vires, & nutriendi. *Plin. l.* 18. *c.* 7. Italici quidem maxime oryza gaudent, ex qua ptisanam conficiunt, quam reliqui mortales ex hordeo.

Ptisanarium, ii, n. πτισανεῖον, decoctum ex ptisana. Aliqui dicunt esse vas, in quo ptisana tunditur, vel coquitur. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 155. Quid cessas? agedum, sume hoc ptisanarium oryzæ.

Ptochium, ii, n. πτωχεῖον, idem quod ptochotrophium. *L.* 15. *Cod. de sacros. Eccles.*

Ptochotrophium, n. 2. πτωχοτροφεῖον, hospitale, diversorium, sive locus, in quo mendici nutriuntur, a πτωχός, *mendicus*, & τροφή, *alimentum*. *Justinian. l.* 1. *Cod. de sacros. Eccles. leg.* 19. Si quis vero donationes usque ad quingentos solidos in quibuscumque rebus fecerit, vel in sanctam Ecclesiam, vel in xenodochium, vel in nosocomium, vel in orphanotrophium, vel in ptochotrophium. Adde *ibid. leg.* 10. 22. & 23.

Ptochotrŏphus, i, m. πτωχοτρόφος, qui pauperes alit, V. *l.* 1. *Cod. tit.* 3. qui inscribitur de Ptochotrophis.

Ptolemæus, a, um, per quinque syllbas. πτολεμαϊκός, quod a Ptolemæum pertinet. *Propert. l.* 2. *eleg.* 1. Et Ptolemææ litora capta Phari. idest Ægyptiæ.

Ptolemæus, i, m. πτολεμαῖος, filius Lagi. Hunc ex gregario milite Alexander Magnus virtutis causa ad summos honores provexit. Post Alexandri mortem illi Ægyptus, & Africæ, Arabiæque pars sorte evenit. Ab eo deinceps Ægyptii Reges Ptolemæi appellati sunt. Duos filios habuit, Ptolemæum Philadelphum, & Ptolemæum Ceraunum.

Ptolemāis, idis, f. *Suachen*, *Suaquem*, urbs Troglodyticæ, in Abyssinia, in ora maris Rubri, emp. celebre. ¶ Ptolemais item, *Tolometta*, ante Barce, urbs Cyrenaicæ, in ora litorali. ¶ Item urbs Ægypti, in Thebaide, ad Nilum, inter urbem Crocodilorum, & Abydum. ¶ Ptolemais quoque, Aca, Acon, Ace, Acon, Acre, Acri, *S. Jean d'Acre*, *Tolemaida*, urbs marit. Phœnices, apud fin. Palæstinæ. *Plin. l.* 2. *c.* 73.

Ptolemāis, idis, adject. fœmin. a Ptolemæo. *Sidon. carm.* 5. *v.* 461. Dorida diffusam premeret Ptolemaide gaza. ¶ Est etiam patronymicum, & significat Ptolemæi filiam. *Lucan. l.* 10. *v.* 69. *de Cleopatra*. Miscuit incestam ducibus Ptolemaida nostram. Alii legunt *Ptolemæida*, quod idem est.

Ptyas, adis, f. πτυάς, aspidis genus, virus ejaculans etiam in distantes, a πτύω, *exspuo*. *Plin. l.* 28. *c.* 6.

P ANTE U.

Pubĕda, æ, m. adolescens, pubes. *Martian. Capel.* 1. & 9.

Pubĕo, es, n. 3. *essere nella pubertà*, ἡβάω, pubes sum, proprieque de adolescentulis dicitur, qui primam lanuginem emiserunt. *Claudian. de Consul. Olibr. & Prob. v.* 142. pubentes alto de semine fratres. *Virg.* 12. *Æn.* Pubentesque genæ. *Ulpian. l. Carbonianum*, §. *plane si mater*, *ff. de Carbon. edicto*. Si duo impuberes patiantur status controversiam, & alter eorum pubuerit. ¶ Translate dicitur de herbis, pro maturum esse. *Virg.* 3. *Georg.* Pubentesque secant herbas. *Id.* 4. *Æn.* Falcibus & messæ ad Lunam quæruntur ahenis Pubentes herbæ. *Stat. l.* 3. *Silv.* 3. *v.* 159. Pubentes rosæ.

Puber. V. Pubes adject.

Pubertas, atis, f. *pubertà*, עלומים, Ger. *mannbarkeit*, Gal. *puberté*, Hisp. *edad de mancebo*, ἡβηδία, emissio pubis. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 33. Ut siquis dentes, & pubertatem natura dicat existere. *Col. l.* 4. At citra ætatem quandam pubertatem. ¶ Sæpe sumitur pro illa ætate in pueris, puellisve, qua pudenda prima lanugine obducuntur, qui est in maribus annus 14. in fœminis 12. Itaque qui propior est huic anno, quam septimo, qui infantiæ terminus, is pubertati proximus dicitur. *Modestin. l. arrogato*, *ff. de adoption.* ¶ Item pro generandi virtute. *Tacit. de Germ. c.* 20. Sera juvenum Venus, eoque inexhausta pubertas. ¶ Transfertur ad alia. *Plin. in Proœm. l.* 23. Omphacium quo fieret ratione incipientis uvæ pubertate.

Pubes, is, f. *lanugine*, ἥβη, lanugo quæ maribus 14. anno, fœminis 12. circa pudenda oriri incipit. *Cels. l.* 7. *c.* 19. Si inguen incidendum est, idque jam pube contegitur, ante radendum est. ¶ Metonymice pro parte pudenda honeste ponitur. *Virg.* 3. *Æn. v.* 427. Prima hominis facies, & pulchro pectore virgo Pube tenus. ¶ Item pro juventute, vel pro juvenum multitudine. *Cic. pro Mil. c.* 23. Cui Senatus totam Rempublicam, omnem Italiæ pubem, cuncta P. R. arma commiserat. *Virg.* 1. *Georg. v.* 399. Pubes agrestis. ¶ Pube præsente, inquit *Paulus Festi abbreviator*, est populo præsente, συναδερχομένων ab iis, qui puberes sunt, omnem populum significans.

Pubes, eris, *giovine*, ἔφηβος, qui ad pubertatem pervenit, a *pube*. Quia enim pubes maturitatis est signum, factum est, ut mas pubes vocetur, cum primum ad generandum aptus est, & fœmina similiter ad concipiendum. Igitur nomine puberum tam seniores, quam juniores comprehenduntur, ut patet in Censu. *Sigon. l.* 2. *de ant. jure C. R. c.* 14. In gignendi casu *puberis* facit, ut *Cens Censoris*. *Cic. pro Rab.* Neminem esse dico ex iis omnibus, qui illo die Romæ fuerint, pubesque tum fuerit, quin arma ceperit. *Id.* 1. *Off. c.* 35. Nostro quidem more cum parentibus puberes filii, cum soceris generi non lavantur. *Liv. l.* 1. *c.* 3. Tamen id imperium ei ad puberem ætatem incolume mansit. ¶ Translate usurpatur etiam de vegetabilibus, pro adulto, maturo. *Virg.* 12. *Æn.* Puberibus caulem foliis. ¶ *Puber* in singulari recto recte dici, *s* in *r* abeunte, putant quidam Grammatici. Quin & *Catul. in Galliamb. de Aty*, *carm.* 62. Ego puber, ego adolescens, ego ephebus, ego puer. Ita legit Scaliger. Alii *mulier*.

Pubesco, is, n. 3. ἡβάσκω, lanuginem emitto. *Cic.* 1. *Off.* Namque Herculem Prodicus dicit, cum primum pubesceret. *Valer. Flac. l.* 7. *v.* 340. Pubescunt malæ. ¶ Translate sumitur pro crescere, sive maturitatem assequi. *Cic. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 2. Quibus omnia, quæ terra gignat, maturata pubescunt. *Virg.* 2. *Georg.* Hinc omnis largo pubescit vinea fœtu.

Publiānus, a, um, ad Publium aliquem pertinens. *Senec. l.* 3. *controvers.* 18. *a med.* Publiana sententia. *h. e.* Publii Syri mimographi.

Publicāna, æ, f. *gabelliera*. *Cic. Ver.* 3. *c.* 34. Mulieri publicanæ noluit ex decumis nimium lucri dare.

Publicānus, i, m. *gabelliere*, Ger. *zoll meister*, Gall. *fermier*, Hisp. *almoxarife*, τελώνης, qui vectigalia, & alios Populi, Principumve reditus exigendos certo constituto pretio redimit. Erant autem Publicani equites Romani, qui tributa, & publica vectigalia P. R. quæstus sui causa conducebant. Ex *Plin. l.* 33. *Cic. pro Plancio*, *pro Rab. Posth. pro Domo*, & ex *Liv. l.* 43. ¶ De origine vocis ite *Ulpian. l.* 39. *ff. tit.* 4. *de Publ.* & *vectig. l.* 1. Publicani autem sunt, qui publico fruuntur. Nam inde nomen habent, sive fisco vectigal pendant, vel tributum consequantur. Omnes, qui quid a fisco conducunt, recte appellantur Publicani. *Cic. ad Q. Fr. l.* 1. Non esse autem leniores in exigendis vectigalibus Græcos, quam nostros Publicanos, hinc intelligi potest. *Id. pro Planc.* Flos equitum R. ornamentum civitatis, firmamentum Reip. Publicanorum ordine continetur. ¶ Neque vero solum Publicani vectigalia publica redimebant, sed alia quoque præterea multa, quæ ultro tributa dicuntur. Nam bello Punico secundo redemerant, quæ ad exercitum Hispaniensem opus essent. *Liv. l.* 24. Item Cethego, & Tuditano Censoribus redemerunt reficienda, quæ circum forum incendio consumpta erant, septem tabernas, macellum, atrium regium. *Liv. l.* 27. Item Catone, & Flacco Censoribus conduxerunt lacus sternendos lapide, & cloacas detergendas, qua opus esset, in Aventino, & faciendas in aliis partibus, qua nondum erant. *Liv. l.* 39. ¶ Ex Publicanis alii *Mancipes* erant, alii *Prædes*, alii *Socii*. Mancipem definit *Festus*, quisquis a Populo aliquid emit, conducitve, quia sublata manu significat, se auctorem emptionis esse. *Pedianus* Mancipes principes Publicanorum esse ait, qui quæstus sui causa exigenda a sociis suo periculo exigant, & Reip. repræsentent. Præs, teste *Festo*, est, qui Populo se obligat, interrogatus a Magistratu, videlicet pro mancipe, qui conducit. Dictus est a præstando, quia, si manceps non solvisset, debebat præstare, quod ab eo promissum fuerat. Manceps etiam præs est, quia tam debet populo præstare, quod promisit, quam is, qui pro eo præs factus est. Socii erant, qui in partem quæstus, & jacturæ a mancipibus, & prædibus vocabantur. *Sigon. de ant. jure C. R. c.* 4. ¶ Deinde Publicanorum alii erant *Decumani*, alii *Pecuarii*, seu *Scripturarii*, alii *Portitores*. *Ascon. in Divin.* Decumani erant illi, qui decumas redimebant, idest vectigalia, quæ capiebantur ex agris. Pecuarii, sive Scripturarii erant, qui scripturam redimebant, idest vectigalia ex sylvis, sive e pastione pecorum, Portitores erant, qui

portoria redimebant, idest vectigalia, quæ capiebantur ex rerum importatione, & exportatione. *Sigon. l. c. ex Cic. pro L. Manil. pro Flacc.* & *l. 2. ad Att.*

Publicatio, onis, *pubblicazione*, *confiscazione*, δήμευσις, actus publicandi. *Cic. pro Cael. 4. 1. 3.* Adjungit etiam publicationem bonorum. *Id. pro Planc.* Propterea publicationem bonorum.

Publicator, oris, m. *chi pubblica*, *e divulga*. *Sidon. l. 3. ep. 13.* Publicator occulti.

Publicatrix, icis, f. quæ publicat. *Arnob. l. 2.* Venus publicatrix inhonesti dedecoris.

Publicatus, a, um, nom. ex partic. *confiscato*. *Nepos in Thrasyb. c. 1.* Plurimorum bona publicata inter se dividere. *Id. in Alcib. c. 4.* Postquam se capitis damnatum, bonis publicatis, audivit. *Tacit. de Germ. c. 19.* Publicatæ pudicitiæ nulla venia, h. e. prostitutæ, violatæ.

Publice, adv. *pubblicamente*, Ger. *offentlich*, Gall. *publiquement*, Hisp. *publicamente*, κοινῇ, δημοσίᾳ, vulgo, palam. *Cic. 3. Verr.* Itaque cum Philinus Herbitensis de calamitate aratorum, & de fuga, & de reliquorum paucitate publice diceret. *Id. 5. Ver.* Cuncti ad me publice sæpe venerunt. ¶ Sæpe ponitur pro ex Republica. *Terent. Adelph. 3. 3. 89.* Haud cito mali quid ortum ex hoc sit publice, idest ob futurum Reipublicæ. *Cicer. 5. Fin.* Qui publice socii, atque amici sunt. *Id. 6. Ver. c. 8.* Navi ædificandæ publice præesse, *con autorità pubblica*. ¶ Item pro ex publico, ex ærario, sumptibus publicis. *Cic. pro Rosc. Am.* Locantur publice anseribus cibaria. *Id. 7. Ver.* Quem ab illis prædonibus Locrenses postea publice redemerunt. *Aurel. Victor. de vir. Illustr.* Datus ei sumptus publice.

Publicianus, a, um, adject. ad Publicios pertinens, ut Publicianus locus. *Cic. 12. Att. ep. 38.* ¶ *Publiciana actio* a nomine Prætoris, a quo primum proposita fuit, appellata, dabatur ei, qui ex justa causa rem aliquam non a domino traditam accepisset, v. gr. ex causa emptionis, aut donationis; Et needum ejus rei dominus factus esset, ejusque possessionem casu amisisset: dabatur, inquam, ut eam rem persequi judicio posset. V. *Dig. lib. 6. tit. 2. cui de Publiciana in rem actione inscribitur*, & *Institut. Justin. lib. 4. tit. 6. §. Namque si cui*, &c.

Publicii, m. 2. familia plebeja Romæ. *Ovid. 5. Fast.* Plebis ad Ædiles perducta licentia talis Publicios.

Publicitus, adverb. idem ac publice. *Terent. Phorm. 5. 7. 85.* Nonne hoc publicitus scelus hinc deportarier in solas terras? Ubi Don. *Publicitus*, publica cura, & consilio. *Plaut. Amph. 1. 1. 8.* Hospitio publicitus accipiat, idest carcere publico.

Publicius, a, um, quod ad Publicios pertinet. *Ovid. 5. Fast. v. 283.* Utile nunc iter est, Publiciumque vocant.

Publico, as, avi, atum, a. 1. *pubblicare*, פרסם, Ger. *offentlich ausrufen*, Gal. *publier*, Hisp. *publicar*, δημεύω, publicum facio, edo in publicum. *Plin. in epist. 27. l. 4.* Ad hunc gustum totum librum repromitto, quem tibi, ut primum publicaverit, exhibebo. ¶ Sæpe ponitur pro rem aliquam publicam facere, seu in Reip. potestatem redigere, & præconi publico subjicere, *confiscare*. *Cic. 2. Rull.* Non singulorum civium bona publicaret. *Id. pro Sext.* Ut Rex cum bonis omnibus publicaretur. ¶ Item pro copiam sui publice facere. *Sueton. in Ner. c. 21.* Non cessavit identidem se publicare, idest publice cantare. ¶ Item pro se publice prostituere. *Plaut. Bacch. 4. 8. 22.* Tum illam, quæ corpus publicavit vulgo suum. ¶ Item pro manifestare. *Justin. l. 2. c. 7.* Nisi etiam matrimonii reticenda publicaret.

Publicola, (rectius *Poplicola*, ut monet *Manut. in Orthogr. ex vet. numm.*) æ, m. ποπλικόλας, cognomen P. Valerii, qui in locum L. Tarquinii Collatini Consul a Populo Comitiis Centuriatis suffectus est, ita dictus, quasi cultor, & observator Populi. Nam fasces Populo ad concilium vocato summisit, legem tulit de provocatione adversus Magistratus ad Populum, &c. Fuit quater Consul. Mortuus est Agrippa Menenio, P. Posthumio Coss. anno 250. gloria ingenti, sed copiis familiaribus adeo exiguis, ut funeri sumptus deesset. De publico est elatus. Singulari exemplo usque ad Dionysii ætatem in Urbe prope forum sepultus est. *Dionys. l. 5. Liv. l. 2.* & *Plutarch.*

Publicus, a, um *pubblico*, *comune*, Ger. *gemein*, Gall. *public*, Hisp. *publico*, δημόσιος, quod non est privatum alicujus, sed populo commune. *Cic. 1. de Inv.* Publicum est, quod civitas universa aliqua de causa frequentat. Est a *populus*, quasi *poplicus*, quod extat in veteri inscriptione, pag. 150. n. 6. *Collect. Gruteri*. Publicus, & communis differunt, quia publicum dicitur, quod est totius populi, ut Campus Martius: commune est, quod est duorum, aut plurium, ut Paries communis, domus communis; vel quod a nemine est occupatum, neque possessum. Deinde publico privatus, communi proprius opponitur. *Cic. pro Mur.* Odit populus R. privatam luxuriam, publicam magnificentiam diligit. *Id. Verr. 5.* Non solum in publico, sed etiam de publico convivari, *a pubbliche spese*. *Senec. ep. 89.* (*al.* 88.) An Sappho publica fuerit. h. e. meretrix. *Plin. l. 9. ep. 13.* Consulere in publicum. ¶ Sæpe ponitur pro loco publico, hominum conspectu, luce publica. *Tacit. 4. hist. c. 45.* Egredi in publicum. *Id. Ann. 13. c. 59.* Versari in publico. *Sueton. in Ner. c. 2.* Per publicum vehi. *Id. in Claud. c. 36.* Abstinere publico. *Cic. Verr. 7.* In publico esse. *Liv. l. 39. c. 18.* Animadvertere in aliquem in publico. ¶ Interdum dicitur publicum, quod ex communi tantum more fit, honoris, vel urbanitatis tantum causa. Ita verba publica sunt, quibus notos æque & ignotos compellamus, *parole di cerimonia*, *o complimento*. *Senec. ep. 3.* Eadem epistola illum & dixisti amicum, & negasti: itaque sic illo verbo quasi publico usus es, & sic illum vocasti amicum, quomodo omnes candidatos, bonos viros dicimus, quomodo obvios, si nomen non succurrit, dominos salutamus. *Ovid. 3. Amor. eleg. 7. v. 11.* Et mihi blanditias dixit, dominumque vocavit, Et quæ præterea publica verba juvant. ¶ Nonnunquam præterea publicum absolute ponitur pro vectigalibus, seu reditibus publicis. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1.* Ut publicanis satisfacias, præsertim publicis male redemptis. *Sueton. in Calig. c. 40.* Additumque ad caput legis, ut tenerentur publico & quæ meretricium, & qui lenocinium fecissent, h. e. tenerentur ad vectigal publicum solvendum. *Liv. l. 23. c. 49.* Militia vacarent, donec in eo publico essent. *Senec. de constant. sapient. c. 14.* Salutationum publicum exercere. h. e. pecunias accipere pro admissione ad salutandum; quod factitabant magnarum domuum janitores, & cubicularii. V. *Juvenal. sat. 3. v. 184.* Alii leg. *salutatorium publicum*, quod idem sonat. ¶ Publicus item absolute pro servo publico. *Juven. sat. 10. v. 41.* Quippe tenet sudans hanc publicus. *Inscript. apud Grut. p. 1087. n. 7.* Publicus Augurum. ¶ Denique publicus sumitur pro vulgari, plebejo, communi, & parvi pretii. *Juven. sat. 7. v. 53.* vatem egregium, cui non sit publica vena. *Ovid. l. 4. ex Pont. ep. 13. v. 5.* publicus structura carminis. *Petron. in Sat. cap. 3.* Sermo non publici saporis.

Publius, prænomen Romanum, ut *Publius Cornelius Scipio*. ¶ Publius Mimographus poeta, Cæsari familiaris, Syrus origine, scripsit mimos quosdam sententiis acutis, gravibus, & dignis, quæ a pueris ediscantur. V. *Gell. l. 17. c. 14.* & *Senec. l. 3. Controv. 18.*

Pucinum, i, n. 2. *Proseche*, Πούκινον, opp. Carnorum, in colle, apud oram maris Hadriatici, inter Aquilejam, & Tergestum, vino generoso clarum. *Plin. l. 3. c. 18.*

Pucinus, a, um, o. t. 2. quod ad Pucinum opp. spectat. *Plin. l. 14. c. 3. de uva.* Item Pucina omnium nigerrima. *Id. c. 6. de vino*, Julia Augusta 82. annos vitæ Pucino retulit acceptos, non alio usa. Gignitur in sinu Hadriatici maris, non procul a Timavo fonte, saxeo colle, maritimo afflatu paucas coquente amphoras. Nec aliud aptius medicamentis judicatur. Hoc esse crediderim, quod Græci celebrantes miris laudibus Pictanon appellaverunt ex Hadriatico sinu. *Id. l. 17. c. 4.* Pucina vina in saxo coquuntur.

Pudefactus, a, um, *vergognato*. *Gel. l. 15. c. 17.* Traditas sibi tibias cum ad os adhibuisset, inflassetque, pudefactus oris deformitate abjecit, infregitque.

Pudendus, a, um, *vergognoso*, *cosa da vergognarsi*, Ger. *schandlich*, Gall. *honteux*, Hisp. *vergonçoso*, αἰσχυντηλός, quod pudore dignum est, quod ejusmodi est, ut illius nos pudere oporteat, partic. a pudet. *Virgil. 11. Æn.* At non evantre pudendis vulneribus pulsum aspicies. *Quintil. l. 1. c. 2.* Dicta pudenda. *Ovid. 1. de Pont. ep. 2.* Pudenda vita. ¶ Pudenda, absolute pro membris genitalibus. *August. l. 15. de Civ. Dei*.

Pudens, entis, o. *modesto*, *verecondo*, *vergognoso*, αἰδήμων, verecundus, abhorrens a flagitio, atque dedecore. *Cic. 5. Ver.* Matelli est filius in provincia, non puer, sed adolescens bonus, ac pudens. *Id. 3. Ver.* Nihil apparet in eo ingenuum, nihil moderatum, nihil pudens, nihil pudicum. *Idem 3. Verr. c. 37.* Cur pudentissimas, lectissimasque fœminas in tantum virorum conventum insolitas, invitasque prodire cogis? *Id. Ver. 5. c. 68.* Quo pudentior, & melior esset.

Pudenter, adv. *con verecondia*, Ger. *mit scham*, Gal. *avec honte*, Hisp. *con verguença*, αἰδημόνως, cum pudore, verecunde, cum verecundia. *Cic. pro Quinct. c. 11.* Eum tum pudentes appellare nolebas? *Idem 1. de Orat. c. 89.* Quem ego paulo sciebam vel pudentius, vel invitius ad hoc genus sermonis accedere. *Id. 7. Fam. ep. 17.* Rogare aliquem parum pudenter. *Id. 16. Att. ep. 15.* Pudentissime hoc Cicero petierat.

Pudeo, es, dui, ditum, n. 2. idem ac me pudet. *Plaut. Cas. 5. 2. 3.* Ita nunc pudeo, atque ita nunc paveo, atque ita in ridiculo sumus ambo. *Terent. Adel. 4. 7. 36.* Non hæc te pudent? *Lucan. l. 8. v. 49.* Semper metuet, quem sæva pudebunt.

Pudescit, ebat, n. 3. idem quod pudet. *Prudent. cathem. 2. 1. 26.* Piget, pudescit, pœnitet.

Pudet, pudebat, puduit, & puditum est, imp. 2. *vergognarsi*, בוש, Ger. *sich schemen*, Gal. *avoir honte*, Hisp. *tener verguença*, αἰσχύνομαι, pudore afficior, verecundor. Differt a *piget*, quod *pudere* verecundiæ est, *pigere* pœnitentiæ; *pudere* est in his, quæ turpiter fiunt, *pigere* in his, quæ cum damno, ac malo; *pudere* ad dedecus, *pigere* ad dolorem refertur. *Cic. de clar. Orat. c. 50.* Ad misericordiam inducitur, ad pudendum, ad pigendum. ¶ Construitur cum gen. rei loco nom. & cum acc. personæ. *Cic. 1. Ver.* Quos libidinis, infamiæque suæ neque pudeat, neque tædeat. *Id. pro Flac.* Nonne esset puditum, non modo legatum, sed Tralianum omnino dici Meandrium? *Plin. lib. 36. c. 15.* Cum puderet vivos, tanquam puditurum esset extinctos. ¶ Loco genitivi admittit infinitivum. *Cic. in Pam.* Plura me ad te de hac re scribere pudet. ¶ Interdum usurpatur cum solo acc. *Cic. 1. de Orat. c. 26.* Quem vero non pudet, hunc ego non reprehensione solum, sed etiam pœna dignum puto. ¶ Reperitur etiam cum abl. loco gen. rei. *Plaut. Bacch. 3. 1. 12.* Neque mei, neque tui intus puditum est factis, quæ facis. ¶ Particip. *pudendum est*. *Cic. 3. Phil.* Ut jam pudendum sit, honestiora esse legionum decreta, quam Senatus.

Pudibilis, le, adject. *vergognoso*. *Lamprid. in Heliogab. c. 12.* Pudibilium enormitate membrorum.

Pudibundus, a, um, *verecondo*, *rispettoso*, αἰδήμων, qui pudore ducitur, pudens. *Plin. l. 10. c. 20.* Pudibundos, ac mœrens quærit latebram. *Ovid. 3. Amor. el. 7. v. 69.* Pars nostri pudibunda, h. e. cujus nos pudet. *Horat. de art. poet. 232.* Matrona pudibunda. ¶ *Stat. 5. Theb. v. 296.* Exoritur pudibunda dies. h. e. aurea colore purpureo.

Pudice, adv. *pudicamente*, *castamente*, Ger. *schamhafftiglich*, Gal. *pudiquement*, Hisp. *pudicamente*, μετ' αἰδοῦς, cum pudore. *Albinov. ad Liv.* Quid tibi nunc mores prosunt, actumque pudice omne ævum? *Plin. l. 4. ep. 13.* Ubi enim jucundius morerentur, quam in patria, aut pudicius continerentur, quam sub oculis parentum? Adde *Ter. And. 1. 5. 39.*

Pudicitia, æ, *pudicizia*, *castità*, צניעות, Ger. *keuschheit*, Gal. *pudicité*, Hisp. *pudicitia*, *castitad*, ἁγνεία, castitas, a *pudor*. *Cic. pro Cal. c. 28.* Parcat juventus pudicitiæ suæ, ne spoliet alienam. *Virg. 2. Georg.* Casta pudicitiam servat domus. *Liv. l. 1. c. 58.* pudicitiam amittere. *Sallust. in Catil. c. 13.* Pudicitiam in propatulo habere. *Sueton. in Tiber. c. 35.* Prostrare pudicitiam. *Id. in Augusto, c. 68.* Pudicitiam alicujus delibare. Sic pudicitiam imminuere, violare, eripere. *Cic.* & *Plaut.* ¶ In lege Julia de adulteriis caput etiam de pudicitia fuit, ut ex *Sueton. in Aug. c. 34.* liquet. Eo puniebantur maxime masculam libidinem patrantes, ut declarat *Justinian. l. 4. Institut. tit. 17.* Hinc pudicitiæ quæstio apud *Valer. Maxim. l. 6. c. 1. n. 7.* ¶ Pudicitia Deæ nomine a Romanis culta fuit, teste *Plin. l. 2. c. 7.* Ejus signum erat in foro Boario, teste *Festo*.

Pudicus, a, um, *pudico*, *casto*, צנוע, Ger. *schamhafftig*, Gall. *pudique*, Hisp. *pudico*, ἁγνός, castus, a *pudor*. *Ter. Hec. 2. 2. 77.* Pudicum ingenium. *Ovid. 7. Met.* fidem publicam sollicitare donis. *Id. in Ibin. v. 340.* Nec tibi contingat matrona pudicior illa. *Plin. l. 7. c. 35.* Pudicissima fœmina. ¶ Interdum ponitur pro pudente, & verecundo. *Plaut. Trin. 3. 2. 72.* Is est honor homini pudico, meminisse officium suum. *Ovid. 3. de Pont. eleg. 1.* Æmula Penelopes fieres, si fraude pudica Instantes velles fallere docta procos. ¶ Pudicabus in dativ. plurali dixit *Gellius historicus* apud *Charis. l. 1. pag. 39.* *Puschin*. V. dicta in *Asina*.

Pudor, oris, m. *rossore*, *vergogna*, בשת, Ger. *scham*, Gall. *pudeur*, Hisp. *verguença*, *empacho*, αἰδώς, αἰσχύνη, est metus infamiæ, ut Stoici definiunt, qui animum reprimit, ne procaciter, aut inordinate, aut turpiter quid peragat. Differunt *pudor*, & *pudicitia*, ut *impudens*, & *impudicus*, quorum illud ad animum, hoc ad corpus pertinet. Ita manifeste qui negat, *impudens*, qui libidinose agit, *impudicus* dicitur. *Cic. pro Cluent.* Ut eam non pudor, non pudicitia, non pietas revocaret. *Idem in Catil. 2. ad fin.* Ex hac parte pudor pugnat, illinc petulantia; hinc pudicitia, illinc stuprum. ¶ Nonnunquam tamen pro pudicitia usurpatur. *Ovid. 14. Met.* Flos intemeratus virginei pudoris. ¶ Interdum ponitur pro probro, dedecore, vel scelere ipso, quod pudorem affert. *Ovid. Heroid. epist. 11. v. 79.* Irruit, & nostrum vulgat clamore pudorem. *Liv. lib. 35. c. 28.* Amicitia, quæ impetrata gloriæ sibi, non pudori sit. ¶ Item pro existimatione. *Plin. l. 2. ep. 4.* Debes famam, pudoremque defuncti suscipere. *Id. l. 3. ep. 1.* Neque adesset ulius, qui defuncti pudorem tueretur. ¶ Item pro reverentia, timore, quo veremur aliquem. *Terent. Andr. 1. 5. 27.* Tot me impediunt curæ, amor, hujus misericordia, nuptiarum sollicitatio, tum patris pudor.

Pudoricolor, oris, adject. colorem pudoris, hoc est purpureum, seu rubentem habens, ut pudoricolor aurora. *Nævius apud Gell. l. 19. c. 7.*

Puella, æ, *fanciulla*, נערה, Ger. *magdlein*, Gal. *fille*, *pucelle*, Hisp. *moça*, *niña*, κόρη, fœmina in tenera ætate, dim. *a puer*. Estque id magis viridioris ætatis nomen, quam virginitatis. Nam puellæ quoque dicuntur, quæ jam maritum habent, imo & gravidæ sunt, atque adeo eæ etiam, quæ pepererunt. Sane *Horatius l. 3. Carm. ode 22.* dixit, Laborantes utero puellas. Et *Ovidius 2. Fast.* Viduæ cessate puellæ. hoc est abstinete maritorum complexibus. Apud eundem *Heroid. ep. 1. v. 115.* Penelope se puellam vocat, quæ jam Telemachum Ulyssi pepererat. *Scævola* quoque puellam vocat, quæ vidua erat, & post alteri nupta. Et *Gellius l. 12. c. 1.* bis puellam vocat puerperam. *Cic. Att. l. 1. ep. 5.* De tutela legitima, in qua dicatur esse puella, nihil usucapi potest. ¶ *Puellabus* in dativo plurali dixit *Gellius historicus*, teste *Charis. l. 1. pag. 39.* V. dicta in *Asina*.

Puellaris, & re, o. 3. *fanciullesco*, Ger. *kindlich*, Gal. *appartenant a fille*, Hisp. *pertenenciente a moça*, κορικός, quod ad puellam spectat. *Ovid. 4. Fast.* Præda puellares animos oblectat inanis.

Puellariter, adv. *da fanciulla*, κορασιωδῶς, more puellarum. *Plin. ep. 10. lib. 8.* Dum se prægnantem puellariter nescit.

Puellarius, a, um, adject. puellaris. *Petron. in Satyr.*

Puellasco, is, n. 3. θηλύνομαι, effeminor. *Varro apud Non. c. 2. n. 657.* Verum etiam veteres puellascunt.

Puellatorius, a, um, adjectiv. ad puellos, vel puellas pertinens, ut puellatoriæ tibiæ, quibus a sono clariore vocamen datur. *Solin. c. 21.*

Puellitor, aris, d. 1. rem Veneream habeo. *Laber. apud Non. c. 8. n. 36.* Quonam vos dementia suppositores facis cum cano eugio puellitarier? Al. leg. *vellitari*.

Puellŭla, æ, dim. a puella. Catul. in epithal. Juliæ, carm. 56. Floridam ipse puellulam Matris e gremio suæ Dedit.

Puellus, i, m. fanciullino, ילד, Germ. Knablein, Gall. petit enfant, Hisp. niño, pequeno moço, παιδίον, parvus puer. Lucret. l. 4. v. 1246. unde puelli Suspirare, & partu possint ditescere dulci.

Puer, eri, m. 2. fanciullo, נער, Germ. kind, Gal. enfant, Hisp. moço, παῖς, qui est in ætate prætextata, idest usque ad annum decimum septimum, vel 15. ut alii putant. V. Ætas. Cic. pro Arch. c. 3. Ut primum excessit e pueris. Varro pueros ita dictos ait, quod sint puri, h. e. impubes. Idemque traditum a Censorino de Die natali c. 14. Secundum Priscianum l. 6. est generis communis. Liv. in Odyss. apud eund. Sancta puer Saturni filia. Cic. 1. Offi. Et casu formosus puer præteriret. ¶ Etsi vero puer proprie est in ætate prætextata, tamen interdum etiam eo nomine vocantur adolescentes. Sic Cicero sæpe Octavium vocat puerum, quem alibi adolescentem, & prope puerum appellat. Apulejus quoque in Apol. Prudentem privignum puerum vocat, qui jam curatorem haberet, non tutorem. Sed hæc per imminutionem dici videntur, more Oratorum. ¶ Interdum marem, sive masculum notat, & puellæ opponitur. Ovid. 6. Met. Cultus erat pueri, facies, quam sive puellæ, sive dares puero, fieret formosus uterque. ¶ Alias accipitur pro filio. Virg. 2. Æn. v. 597. Ascaniusque puer. Sic Naso eleg. de morte Tibulli v. 597. Cupidinem vocat Veneris puerum. ¶ Metonymice accipitur pro servo. Paul. de verb. sign. l. puer. Sic Regii pueri apud Macedonas vocabantur principum liberi ad ministerium Regis electi, apud Liv. l. 45. Cic. ad Q. Fr. l. 1. Ne ego iracundia aliqua adductus pueros ad te sine literis miserim. ¶ A puero cum nominibus singularis numeri, & a pueris cum nominibus pluralibus significat a tempore pueritiæ, da fanciulle, fin da fanciullo. Cic. 4. Acad. c. 36. Diodorus, quem a puero audivi. Id. 1. Tuscul. c. 24. Ut a pueris has notiones haberemus.

Puĕra, æ, idem ac puella, apud vet. a puerus. Suet. in Calig. c. 8. Quod antiqui etiam puellas pueras, sicut & pueros puellos dictitarent. Var. apud Non. c. 2. n. 674. Properante vivere pueræ, quas sinit ætatula ludere, & amare, & Veneris tenere leges.

Puerasco, is, n. 3. ἀνηβάζω, est exacta infantia pueritiam inchoare. Sueton. in Calig. c. 7. Neronem liberos tulit; quorum duo infantes adhuc rapti, unus jam puerascens insigni festivitate.

Puercŭlus, i, m. puerulus. Arnob. l. 2. pag. 59. extr. Ex puerculo sciscitari. Adde lib. 4. pag. 134. & lib. 7. pag. 247.

Puerīlis, & le, o. 3. puerile, fanciullesco, Germ. kindisch, Gal. d'enfant, Hisp. de moço, παιδαριώδης, quod est pueri, vel quod puerorum proprium esse solet. Cic. pro Arch. Quibus artibus ætas puerilis ad humanitatem informari solet. ¶ Ponitur & pro vano, inconsulto. Ter. And. 3. 6. 18. Quidnam est? Da. Puerile est. Horat. l. 2. sat. 3. v. 250. Si puerilius his ratio esse evincet amare.

Puerīlĭtas, atis, f. puerilità, τὸ παιδαριῶδες, actus aliquis puerilis. Senec. ep. 4. Adhuc non pueritia in nobis, sed, quod est gravius, puerilitas remanet. ¶ Ponitur aliquando pro ipsa pueritia, נערות, Germ. kindheit, Gal. enfance, Hisp. mocedad. Varro apud Non. c. 2. n. 90. Velim mehercules, inquit, ipse usu magnæ puerilitatis formam audire.

Puerīlĭter, adv. puerilmente, da fanciullo, παιδικῶς, more puerorum. Cic. 1. Fin. Quæ cum res tota ficta sit pueriliter. Adde 4. Acad. c. 11.

Puerĭtia, æ, puerizia, fanciullezza, ילדות, Ger. kindeheit, Gal. enfance, Hisp. mocedad, παιδία, ætas puerilis. Cic. l. 5. Fam. ep. 8. Qui me a Pueritia sua semper observavit: V. Ætas. ¶ Dicitur etiam de brutis animalibus. Col. l. 7. c. 6. de capris. Primis pueritiæ temporibus exhaustus est. ¶ Quandoque sumitur pro puritate, sive castitate. Varro apud Non. c. 2. n. 672. Ea erat matronæ simplicitas, & pueritia, & honestas. ¶ Puertia per syncop. Horat. l. 1. od. 36. memor Actæ non alio rege puertiæ.

Puerĭties, ei, f. pueritia. Auson. in Professor. Burdegal. 10.

Puerpĕra, æ, donna di parto, יולדת, Germ. kindbetterin, Gall. accouchée, Hisp. parida, λεχώ, mulier, quæ recens peperit. Plin. l. 7. c. 4. Editis geminis raram esse aut puerperæ, aut puerperio, præterquam alteri, vitam. Adde Horat. Epod. 17.

Puerperium, ii, n. λοχεία, nisus, & dolor parientis, vel etiam tempus ipsum, quo parit mulier, vel quo post partum ex dolore cubat. Plin. l. 28. c. 9. Linguæ adalligata pericula puerperii tolli. Gel. l. 12. c. 1. Quam diutinum puerperium, & quam laboriosi partus fuissent. Plaut. Truc. 2. 5. 55. puerperio cubam. ¶ Aliquando ponitur pro prole ipsa. Plin. l. 7. c. 33. Uno abortu duodecim puerperia egesta. Tac. 12. Ann. c. 6. Femina puerperiis insignis.

Puerpĕrus, a, um, quod ad puerperam spectat. Ovid. 10. Met. v. 511. Admovitque manus, & verba puerpera dixit.

Puerŭlus, i, m. parvus puer. Cic. pro Rosc. Amer. c. 41. Ut inter suos omnium deliciarum, atque omnium artium puerulos, ex tot elegantissimis familiis lectos, velit hos versari homines pene operarios.

Puĕrus, i, m. idem ac puer, apud vet. Plaut. Merc. 5. 2. 89. Tu puere abi hinc intro ocyus.

Pugæ, arum, f. natiche, πυγαί, nates. Nævius apud Non. c. 2. n. 184. In sing. numero Horat. l. 1. sat. 2. extr. Ne nummi pereant, aut puga, aut denique fama. ¶ Scribitur & pygæ Græco more.

Pugil, ilis, com. 3. πύκτης, qui pugnis decertat. Cic. 2. Tusc. Pugiles cæstibus contusi ne ingemiscunt quidem. Hor. l. 2. ep. 1. v. 185. Aut ursum, aut pugiles, his nam plebecula gaudet.

Pugilatio, onis, f. πυγμαχία, pugilum exercitatio. Cic. 2. de Leg. c. 15. Jam ludi publici sint corporum certationes cursu, & pugilatione, luctatione, curriculisque equorum.

Pugilator, oris, m. qui pugilatu certat. Arnob. l. 2. Tyndaridæ Castores, equum unus domitare consuetus, alter pugilator bonus.

Pugilatorius, a, um, adject. ad pugilatorem, seu pugilem pertinens. Plaut. Rud. 3. 4. 16. Ego te follem pugilatorium faciam. Alii leg. pugillatorium. h. e. qui pugillis, seu pugnis feritur.

Pugilātus, us, m. πυγμαχία, pugilum certamen. Plin. l. 8. c. 21. Eundem decimo anno restitutum athleticæ certasse in pugilatu. Plaut. Capt. 4. 2. 13. Hic homo pugilatum incipit.

Pugilĭce, adv. ἀθλητικῶς, firmiter, valenter. Summam enim tam pugiles, quam athletæ corporis robori curam impendebant. Plaut. Epid. 1. 1. 18. Quid herilis noster filius valet? T. Pugilice, atque athletice.

Pugillar, aris, n. 3. idem ac pugillaris, subst. Auson. epigr. 146. Bipatens pugillar expedi. Catul. de Acme, carm. 43. Et negat mihi vestra redditurum pugillaria. Gel. l. 17. c. 9. Pugillaria nova nondum cera illita.

Pugillāris, is, subst. m. 3. δελτάριον, tabella cerea, vel lignea, sive alterius materiæ, in qua scribimus. Variis autem nominibus dicebantur pugillares apud veteres. Erant citrei dicti, qui ex citro erant confecti, eborei, qui ex ebore, membranei, qui ex membranis, &c. Alii item duplices nominabantur, alii triplices, alii quintuplices, &c. Plin. l. 13. c. 11. Pugillarium enim usum fuisse etiam ante Trojana tempora invenimus apud Homerum.

Pugillāris, & re, o. 3. quod pugillum, sive pugnum implere potest, seu quantum pugnus potest continere. Juven. sat. 11. v. 156. Nec pugillares defert in balnea raucus Testiculus.

Pugillariarius, ii, m. pugillarium artifex. Inscript. apud Murator. pag. 984. n. 1. M. Cæcilio Hilaro pugillariario.

Pugillatorius. V. Pugilatorius.

Pugillo, vel pugillor, aris, d. 1. pugillatu pugno, pugnis percutio. Trebel. Poll. in Gallien. c. 8. Pugiles facculis, non veritate pugillantes. Apul. de Deo Socr. Valide pugillare. Id. l. 7. Metam. Primoribus in me pugillatur ungulis.

Pugillus, i, m. pugnello, pugnetto, parvus pugnus, dim. a pugnus, δράκιον, Plin. l. 20. c. 8. Marubii semen cum farris pugillo decoctum. h. e. quantum pugno exiguo capi potest.

Pugio, onis, m. pugnale, שלח, Germ. dolch, Gal. poignard, Hisp. puñal, ἐγχειρίδιον, brevioris gladii genus, ab antiquo pugo pro pungo, quia eo punctim pugnatur. Nisi tum Festo malis, esse a pugno. Cic. 2. Phil. Qui stillantem præ se pugionem tulit. ¶ Pugio plumbeus, translate pro invalido argumento accipitur. Cic. 4. Fin. c. 18. O plumbeum pugionem! ¶ Erat pugio apud Romanos summæ potestatis insigne, eoque accingebantur Imperatores. Hinc Vitellius cessurus imperio pugionem deposuit, ut narrat Sueton. in ejus vita c. 15. Eandem rem narrans Tac. 3. hist. c. 68. Postremo, inquit, fletu præpediente, assistenti consuli exsolutum a latere pugionem, velut jus necis vitæque civium, reddebat. Lamprid. quoque de Commodo scribit in ejus vita c. 6. creatos ab eo primum tres præfectos prætorios, inter quos unum fuisse libertinum, qui a pugione appellatus est, nempe quia, ut Salmas. adnotavit, ei Commodus pugionem, insigne imperii, tradiderat.

Pugiuncŭlus, i, m. pugnaletto, parvus pugio. Cic. in Orat. c. 67. Nam in iis, quibus, ut pugiunculis, uti oportet.

Pugna, æ, f. pugna, battaglia, מלחמה, Germ. ein streit, Gall. combat, Hisp. pelea, μάχη, dimicatio, prælium, certamen, a pugnus, quia principio homines pugnis confligere solebant, ut ait Don. prol. Hec. Cic. pro Mur. c. 16. Quibus ex omnibus pugnis, quæ sunt innumerabiles, vel acerrima videtur illa, quæ cum Rege commissa est, & summa contentione pugnata. Id. 3. Catil. c. 3. Pugnam committere. Cæs. l. 3. B. G. Pugna decertare. Id. ib. l. 5. Evocare ad pugnam. Rursus Cic. Ver. 7. Res venit ad manus, & ad pugnam. Nepos in Conone, c. 5. Pugnam facere. ¶ Translate ponitur pro quacunque contentione. Cic. 2. Divin. Quanta pugna est doctissimorum hominum. Quint. l. 5. c. 12. Pugna forensis.

Pugnacĭtas, atis, f. pugnandi vis. Plin. l. 10. c. 33. Perdices capiuntur quoque pugnacitate ejusdem libidinis. Quintil. l. 4. c. 3. Pugnacitas argumentorum.

Pugnacĭter, adv. μαχίμως, pertinaciter, constanter. Cic. 4. Acad. Ergo de omni statu, consilioque totius vitæ aut certare cum aliis pugnaciter, aut frustrari cum alios, tum etiam me ipsum. Id. ib. c. 3. Eamque sententiam, quam adamaverunt, pugnacissime defendere. Sen. de ira, c. 30. In illa disputatione pugnacius locutus es. Quintil. l. 9. c. ult. Alia lenius, alia sublimius, alia pugnacius, alia gravius esse dicenda. Al. leg. pugnantius, ut sit a positivo pugnanter.

Pugnacŭlum, i, n. forte, fortezza, προμαχών, locus munitus, unde pugnatur, seu ex quo hostilis vis arcetur. Plaut. Mil. 2. 3. 63. Deturbabo ego jam illum de pugnaculis.

Pugnans, antis, o. partic. a pugno. Ovid. 13. Met. Ego Telephon hasta Pugnantem domui. ¶ Sæpe ponitur pro contrario, seu contradicente. Cic. 1. Fin. c. 18. Atqui pugnantibus, & contrariis studiis, consiliisque semper utens nihil quieti videre, nihil tranquilli potest. Plin. l. 8. epist. 14. Quæ distinctio pugnantium sententiarum? ¶ Absolute Cic. 1. Tusc. Pugnantia te loqui non vides?

Pugnanter. V. Pugnaciter.

Pugnātor, oris, m. qui pugnat, combattente. Liv. l. 24. c. 15. Fortissimus quisque pugnator esse desierat.

Pugnatorius, a, um, adject. ad pugnam pertinens, ut pugnatorius mucro, Senec. in præf. lib. 2. Controv. Pugnatoria arma, Sueton. in Calig. c. 54.

Pugnātrix, icis, f. quæ pugnat. Prudent. in Psychom. v. 683. Intulit hoc vulnus pugnatrix subdola. Ammian. l. 23. c. 6. Pugnatrix natio, & formidanda.

Pugnātus, a, um, combattuto, μεμαχημένος, partic. a pugno. Hor. l. 3. od. 19. Et pugnata sacro bella sub Ilio. Nep. in Annib. c. 5. Hac pugna pugnata, Romam profectus est. Adde Cic. pro Mur. c. 22.

Pugnax, acis, o. bellicoso, guerriero, Ger. criegisch, Gal. apre au combat, Hisp. peleador, μάχιμος, bellicosus. Cic. 8. Phil. Centurio pugnax, & acerrimus. Tac. 4. hist. c. 6. Pugnacissimus quisque. ¶ Interdum sumitur pro pertinaci. Cic. in Pis. Græcus facilis, & valde venustus, nimis pugnax contra Senatorem Pop. R. esse noluit. ¶ Interdum pro vehementi, efficaci. Cic. 2. de Orat. c. 78. Quia exordium dicendi vehemens, & pugnax non sæpe esse debeat. Id. in Brut. c. 31. Sed & hujus oratio in Philosophiam translata pugnacior, ut ita dicam, videatur, & illorum in judicia pacatior. ¶ Interdum pro pugnanti, contrario. Ovid. Met. 1. v. 432. Cumque sit ignis aquæ pugnax, &c.

Pugneus, a, um, adject. a pugnis, hoc est ictibus manus. Jocularitas Plaut. Rud. 3. 4. 57. Si attigeris ostium, jam hercle tibi messis in ore fiet mergis pugneis. V. Merga.

Pugnĭcŭla, æ, f. levis pugna. Usurpavit Cato, si credere volumus Perotto ad epigr. 9. lib. 7. Martial. Quo sensu etiam pugnatiolam ab illo dictam fuisse, idem alibi testis est. Sed pugillatoriolam Festus posuit.

Pugnĭtus, adv. co' pugni. Cæcil. apud Non. c. 11. n. 38. Nisi quidam qui se malit pugnitus pessundari.

Pugno, as, avi, atum, n. 1. combattere, נלחם, Ger. streitten, Gal. combattre, Hisp. pelear, μάχομαι, dimico, certo, contendo cum aliquo, confligo, congredior. Construitur vel absolute. Plaut. Amph. 1. 1. 44. Pugnabant illi maxime. ¶ Vel cum acc. & præp. in, contra, adversus. Sallust. in Catil. Qui contra imperium in hostem pugnaverant. ¶ Vel cum accus. & prepos. inter. Var. l. 2. R. R. c. 3. Inter se cornibus pugnant. ¶ Vel cum accus. pugnam, prælium, bellum, & hujusmodi. Hor. l. 4. carm. od. 6. Non pugnavit ingens Idomeneus, Sthenelusve solus dicenda Musis prælia. Gel. l. 3. c. 8. Dum Pyrrhus Rex in Italia esset, & unam, atque alteram pugnam prospere pugnasset. Adde Plaut. Pseud. 1. 5. 110. ¶ Vel cum ablat. & præpos. cum. Cic. pro Balb. Qui cum hoste nostro comminus in acie sæpe pugnavit. ¶ Vel cum ablat. & præp. e, vel ex. Cic. 2. de nat. Deor. In nostra acie Castor, & Pollux ex equis pugnare visi sunt. Plin. l. 32. c. 1. Pugnare a muris. ¶ Vel cum abl. & præp. de. Terent. prol. Hec. Tumultuantur, clamant, pugnant de loco. ¶ Vel cum abl. & præp. pro. Cic. de Invent. Ut non oppugnare commoda patriæ, sed pro his pugnare possit. ¶ A Poetis etiam usurpatur cum dat. Catul. carm. 62. nuptiali, v. 64. Noli pugnare duobus. ¶ Translate sumitur pro conari, eniti. Cic. l. 5. am. ep. 9. Illud pugna, & enitere. Ovid. l. 1. de remed. amor. Pugnat in adversas ire natator aquas. ¶ Item pro contendere in disceptationibus de re aliqua. Cic. 1. de nat. Deor. Illud video pugnare te, species ut quædam sit Deorum. ¶ Item pro curare, magni facere. Cic. 1. de nat. Deor. Videtur Epicurus de Diis non magnopere pugnare. ¶ Item pro contrarium esse. Cic. 2. Tusc. Cum eorum vita mirabiliter pugnat oratio. Quintil. l. 3. c. 10. Hæc autem, quæ tantum inter se pugnant. ¶ Usurpatur etiam impers. Cic. 3. Off. Cum male pugnatum apud Caudium esset. Id. pro Rosc. Amer. c. 3. Hoc solum hoc tempore pugnatur, ut &c. idest hoc contenditur. ¶ Terent. Adelph. 5. 3. 56. Istam psaltriam una illuc mecum hinc abstraham. Mi. Pugnaveris. hoc est, magnam rem feceris, inquit Donatus.

Pugnus, i, m. pugno, אגרוף, Ger. faust, Gal. poing, Hisp. puño, δράξ, ἐπίδραξ, manus clausa, & contracta, a πυγμή. Cic. in Orat. Nam cum compressisset digitos, pugnumque fecerat. Cat. c. 82. Sphæras pugnum altas facito. h. e. magnitudinis pugni. Plaut. Curc. 1. 3. 43. Pugnis cædem. Id. Curc. a. 3. v. 9. Pugnis rem solvere. Rursus Cic. 5. Verr. c. 23. Pugnis, & calcibus aliquem concidere. Id. de clar. Orat. c. 69. Pugnos, & plagas ferre. Sic dicimus onerare, obtundere aliquem pugnis, ingerere pugnos in ventrem, pugnum impingere, &c. Plaut. sæpe.

Pulchellus, a, um, vaghetto, dim. a pulcher. Cic. Att. l. 1. ep. 16. a med. Redeo ad altercationem: surgit pulchellus puer. h. e. Clodius, quem ita nominat etiam l. 2. ep. 1. & 22. idque duplici de causa, tum quia forma erat puellæ simili, tum quia pulcher cognomen erat Claudiæ familiæ Patriciæ. Manut.

Pulcher, chra, chrum, bello, vago, Germ. schön, Gal. beau, Hisp. hermoso, καλός, formosus, venustus, quasi πολύχρους, a πολύ, & χρόα, quia proprie pulchrum est, quod multum coloris, nitorisque habet. Vel est ex πολύχαρις, ut proprie pulcher sit, in quo multa gratia. Vel a πολύχροος. Ita pulcher proprie

erit

urit furtis, quomodo *Servius* exponit hoc *Maronis* 7. *Æn.* v. 656. Satus Hercule pulchro Pulcher Aventinus. Sic *Flor.* l. 4. c. 4. Tum etiam manu pulcher apparuit. ¶ Scribit *Cic. in Orat.* c. 48. veteres ita locutos, ut *pulcrum* sine aspiratione proferrent; eodemque pacto *pulcerrimus* absque *h* in aliquam antiquis codicibus se reperisse testatur *Pierius*. Nunc contra usus obtinuisse videtur. *Cic.* 5. *Tusc.* Pulchros illos administratores aspiciebat. *Id. de Senect.* Qua quid potest esse cura fructu lætius, tum aspectu pulchrius? *Virg.* 1. *Æn.* Reginæ ad templum forma pulcherrima Dido Incessit. ¶ Ponitur interdum pro bono. *Gel.* l. 19. c. 8. Ni quid contra ea dicis, Poetarum pulcherrime. *Horat.* l. 1. *ep.* 2. v. 30. Cui pulchrum fuit in medios dormire dies. h. e. summi instar boni. ¶ Item pro læto, fausto. *Id.* l. 4. *od.* 4. Pulcher fugatis ille dies Latio tenebris. ¶ Est etiam gloriosus, honestus. *Virg.* 4. *Georg.* v. 218. pulchramque petunt per vulnera mortem. ¶ Cum genitivo, *Sil.* l. 13. v. 365. pulcherrimus iræ, Et dignus fieri compos memorabilis ausi.

Pulchralia, ium, n. 3. bellaria. Usus *Cato* in ea oratione, quam habuit de fundo oleario.

Pulchrālis, & le, o. 3. idem ac pulcher, apud vet. *Enn. apud Fest.* Pulchralibus ludis.

Pulchre, adv. *eccellentemente*, καλῶς, præclare, decore. *Plaut. Merc.* 5. 2. 61. Si tu vere dicis, & pulchre ædificatas arbitror. *Cic. in Or.* c. 68. Nihil enim est aliud pulchre, & oratorie dicere. ¶ Sumitur etiam pro bene, probe. *Plaut. Amph.* 1. 1. 122. Optume uptumo operam das, datam pulchre locas. *Cic. de nat. Deor.* Mihi pulchre est, ego beatus sum. *Planc. Cic.* l. 10. *Fam.* Lepidum pulchre notam. *Serv. Sulpic. ad eund.* l. 4. *ep.* 5. Pulcherrime ferre secundam fortunam. ¶ Item pro valde, nimis. *Ter. Eun.* 4. 5. Quam videbar mihi esse pulchre sobrius? *Cicer. pro Cluent.* Is pulchre asseverat se ab Oppianico destitutum. ¶ Item pro sapienter. *Ter. Eun.* Dixit pulchre, Nunquam vidi melius consilium dari. ¶ Item large, liberaliter. *Plaut. Aulul.* 3. 1. 4. Neque ligna ego usquam præberi vidi pulchrius. ¶ Est etiam vox approbantis. *Ter. Eun.* 4. 2. 4. Male multabo ipsum. Cn. Pulchre. *Id. Heaut.* 5. 3. 91. Assimulabimus tuam amicam hujus esse. Cl. Pulchre.

Pulchresco, is, n. pulcher fio. *Seren. Sammonic.* c. *de vulnerib. in fine*. At succis hederæ pulchrescit fœda cicatrix.

Pulchritas, atis, f. idem ac pulchritudo. *Cæcil. apud Non.* c. 2. n. 465. Dii boni, quid illud est pulchritatis?

Pulchritūdo, inis, f. *bellezza*, יֹפִי, Ger. *schonheit*, Gal. *beauté*, Hisp. *hermosura*, κάλλος, species, venustas, decor, elegantia. *Cic.* l. 4. *Tusc.* Corporis est quædam apta figura membrorum cum coloris quadam suavitate, eaque dicitur pulchritudo. *Id.* 1. *Off.* Pulchritudo corporis apta compositione membrorum movet oculos, & delectat. *Id.* 1. *Off.* Pulchritudinis duo genera sunt, quorum in altero venustas est, in altero dignitas; venustatem muliebrem dicere debemus, dignitatem virilem. *Quintil.* l. 5. c. 7. Pulchritudo verborum.

Pulegium, ii, n. *puleggio*, βλήχων, & γλήχων, herba hortensis odorifera, a *pulex*. *Plin.* l. 20. c. 14. Flos pulegii recentis incensus pulices necat odore. *Col.* l. 8. c. 5. Pulegii surculis sumigentur: ea res videtur prohibere pituitam. ¶ Translate sumitur pro suavitate sermonis. *Cic.* l. 16. *Fam. ep.* 23. Ad cujus rutam pulegio mihi tui sermonis utendum est.

Pulejātum, i, n. vinum pulejo conditum. *Lamprid. in Heliog.* c. 19.

Pulejum, ii, n. idem ac pulegium. *Cic. de Div.* 2. c. 14. Et pulejum aridum florescere ipso brumali die.

Pulex, icis, m. *pulice*, פַּרְעֹשׁ, Ger. *ein floche*, Gal. *puce*, Hisp. *pulga*, ψύλλα, genus vermis, qui non solum dicitur de insecto homines infestante, sed etiam de verme, qui oleribus, & præcipue brassicis infestus est. *Colum.* l. 10. v. 321. Exurat sata ne resoluti pulveris æstas. Parvulus aut pulex irrepens dente lacessat Olera. *Martial.* l. 14. *ep.* 83. Defendet manus hæc scapulas mordente molesto Pulice, vel si quid pulice sordidius.

Pulicōsus, a, um, ψυλλώδης, pulicibus plenus. *Colum.* l. 7. c. 13. Pulicosæ cani remedia sunt.

Pullarius, ii, m. qui e pastu pullorum gallinaceorum captat auspicia. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 12. Pullariorum admonitu, non satis diligenter eum auspiciis operam dedisse. *Id.* 2. *Div.* c. 34. Attulit in cavea pullos is, qui ex eo nominatur pullarius.

Pullarius, a, um, adject. ad pullos equorum pertinens, ut pullaria collectio. *Veget.* l. 2. c. 25. ¶ Item ad pullum, quæ puerum notat. Hinc pullaria felis dicitur ab *Ausonio epigr.* 70. quæ instar felis sorices venantis, pueros captat, & corrumpit. ¶ Pullariam dixit *Plaut. apud Fest.* manum dexteram, qua de re vide *Turneb.* l. 3. c. 2. *Advers.*

Pullastra, æ, f. *pollastra*, gallina adolescens. Suapte natura adjectivum est. Nam subintelligitur gallina. *Var.* l. 3. *de R. R.* c. 9. Et ea, quæ subjicias potius vetulas, quam pullastras.

Pullatio, onis, f. νεοσσεία, fœtura pullorum gallinaceorum. *Colum.* l. 8. c. 5. Plerique tamen etiam ab æstivo solstitio non putant bonam pullationem.

Pullātus, a, um, *vestito di nero*, μελανείμων, atratus, pulla veste inducus, lugubrem habitum ferens ex parentum morte, vel alia quavis ratione. *Juven. sat.* 3. v. 213. Horrida mater, pullati proceres. *Sidon.* l. 3. *ep.* 7. de iis, qui omnia præpostere agunt. Albati ad exequias, pullati ad nuptias. ¶ Pullati etiam dicebantur infimæ plebis homines, quod sive togati, sive tantum tunicati essent, non paupertate solum, sed ipso suæ artis usu impedirentur, ne album colorem usurparent. *Plin.* l. 7. *ep.* 17. Illos quoque sordidos pullatosque reveremur. *Quintil.* l. 6. c. 4. Imperitis, ac pullatæ turbæ relinquunt. *Id.* l. 2. c. 12. Mim ad pullatum circulum facit. V. Pullus.

Pullejaceus, a, um, idem ac pullus. Hoc vocabulo utebatur Cæsar Augustus, ut in ejus vita scribit *Tranquillus* c. 87. Nempe, ut recte *Casaubonus* monet, ad aliorum colorum exemplum, quadam ingenii lascivia, id verbum formabat. Sic enim dicimus *violaceus*, *hederaceus*, *herbaceus*, &c.

Pullesco. V. Pullulasco.

Pullicēnus, m. 2. *pulcino*, *pulcino*, qui ex gallinæ ovo nascitur, pullus gallinaceus, dimin. a *pullus*. *Lamprid. de Alexan. Sever.* c. 41. Qui eos ex ovis, & pullicenis, & pipionibus alerent. h. e. ex pecunia, quæ iis venditis colligebatur. V. integrum *Lamprid.* locum.

Pulligo, inis, f. idem ac pullus color. *Plin.* l. 8. c. 48. Furvas lanas Tarentum habet, & suæ sua pulliginis.

Pullīnus, a, um, πωλικός, quod est pulli, ut Pullini dentes, quos primum equi jaciunt. *Plin.* l. 8. c. 44. Priusquam dentes, quos pullinos appellant, jaciat.

Pulliprēmo, onis, m. pædico, puerorum corruptor. *Auson. epigr.* 70. ¶ *Lucilius apud Voss. in Etymol.* verbo *Pullus*, videtur usurpasse pulliprema eodem sensu.

Pullities, ei, f. pullatio, fœtura ovium. *Colum.* l. 8. c. 9. *de turturibus*: Circa messem, cum jam confirmata est pullities. *Id.* l. 9. c. 11. *de apibus*: Cum primum vere in eo vase nata est pullities.

Pullo, as, n. 1. idem ac pullulo, germino. *Calpurn. ecl.* 5. Tum etenim toto vernanti gramine silva Pullat, & æstivas reparabilis inchoat umbras.

Pullulasco, is, n. 3. *germogliare*, βλαστάνω, pullulans fio, germino, germen emitto. *Colum.* l. 4. c. 21. Ex novello palmite vitis pullulascit. Est qui legit *pullescit* eodem sensu. *Prudent. in Romano*, v. 885. Utrum renatis pullulascat artubus.

Pullŭlo, as, avi, atum, n. 1. *pullulare*, *germogliare*, צָמַח, Germ. *ausfprossen*, *prossen*, Gal. *pulluler*, Hisp. *echar renuevos*, ἀναφύειν, βλαστάνω, pullos emitto, idest stolones, sive germina, lætifico. Proprie enim de arboribus dicitur, cum a radicibus novæ plantæ surgunt. *Virg.* 2. *Georg.* Pullulat ab radice aliis densissima sylva. ¶ Translate *Virg.* 4. *Georg.* Tam fœvæ facies, tot pullulat atra colubris. *Nep. in Caton.* c. 2. Pullulare incipiebat luxuria.

Pullŭlus, m. 2. *germoglio*, βλαστός, παραφυάς, stolo, ut quibusdam placet, seu germen, quod ex arboris radice nascitur, dimin. a *pullus*. *Plin.* l. 17. c. 10. Nullis vero tales pulluli proveniunt. ¶ Item parvus pullus, animal. *Apul.* l. 8. *Met.* Tam bellum scilicet pullulum. h. e. asinum.

Pullŭlus, a, um, adject. diminut. a pullus, a, um, aliquantum ater, subfuscus. *Colum.* l. 2. c. 2. Si sit pullula terra.

Pullus, i, m. *polledro*, עַיִר, Germ. *das jung eines jeden thiers*, Gall. *poullain*, *pouffin*, Hisp. *pollo*, *pollino*, πῶλος, proprie equuleus, sive equulus, idest fœtus equæ, a græco nomine allato. *Virg.* 3. *Georg.* Continuo pecoris generosi pullus in arvis Altius ingreditur. ¶ Transfertur etiam ad asinos, elephantos, aliaque animalia. *Plin.* l. 8. c. 44. *de onagris*. Pullis eorum ceu præstantibus sapore Africa gloriatur, quos lalisiones appellant. ¶ Latini avibus quoque hoc nomen accommodarunt. *Juven. sat.* 13. v. 142. Quia tu gallinæ filius albæ, Nos viles pulli, nati infelicibus ovis. *Plin.* l. 10. c. 33. Pulli hirundinis. *Liv.* l. 32. c. 1. Pullus gallinaceus. *Cic. Q. Fr.* l. 1. *ep.* 2. translate rapacem hominem pullum milvinum vocat. ¶ Item animalibus minutioribus. *Hor.* l. 2. *sat.* 3. v. 314. Ranæ pullis. *Colum.* l. 2. c. 3. Apum pullos. ¶ Arboribus quoque tributum est, quarum germina, ut stolones pulli dicuntur. *Cat. R. R.* c. 51. Abs terra pulli qui nascentur, eos in terram deprimito. ¶ Denique etiam hominibus tribuitur. Puerum enim, quem quis amabat, pullum vocabat, teste *Festo*. Hinc Q. Fabius, cui Eburno cognomen fuit propter candorem, pullus Jovis appellatus est, quod ejus natis icta esset fulmine. ¶ Itaque pullus vox est blandientis. *Hor.* l. 1. *sat.* 3. v. 44. strabonem Appellat pætum pater; & pullum, male parvus Si cui filius est. *Sueton. in Calig.* c. 13. Lætissimo obviorum agmine incessit, super fausta nomina sidus, & pullum, & alumnum appellantium.

Pullus, a, um, *fosco*, *di color di terra*, שָׁחוֹר, Ger. *schwartzlecht*, Gal. *noir*, Hisp. *negro*, φαιός, fuscus, ater, in nigrum vergens, cujusmodi est color terræ, qui & Hispanus, & Bæticus dicitur. Est autem *pullus*, quasi purus, quia color pullus nativus est: quæ vox ita gignitur, quemadmodum *ullus* ab unus. *Plin.* l. 17. c. 4. Pulla terra. *Hor.* l. 1. *sat.* 8. Agna pulla. *Id. Epod.* 16. Pulla ficus. *Id.* l. 1. *od.* 25. Pulla myrtus. ¶ Toga pulla dicebatur, quæ nativo erat lanæ colore, & nulla arte dealbata, qualis in privato luctu adhiberi solebat: nam in publico vestem mutabant. In ipso tamen funeris epulo togam pullam ponebant dignitatis causa. *Cic. in Vatin.* c. 12. Quis unquam in luctu domestico, quis in funere familiari cœnavit cum toga pulla? ¶ Pulla vestis erat hominum infimæ sortis. *Calpurn. ecl.* 7. Venimus ad sedes, ubi pulla sordida veste Inter fœmineas spectabat turba cathedras. ¶ Translate *Idem ibid.* Pulla paupertas. Hinc *Cicero* jure reprehendit Verrem Prætorem, *Ver.* 6. c. 24. quod vilissimæ plebis more in officina totum diem sederet cum tunica pulla. V. Pullatus.

Pulmentāris, & re, o. 3. ὀψωνικός, quod spectat ad pulmentum. *Plin.* l. 18. c. 12. Prævalens pulmentari cibo.

Pulmentarium, ii, n. προσφάγιον, cibus in modum pultis factus. *Col.* l. 12. c. 3. Satureja viridis equis est jucunda, nec acida inutilis ad pulmentaria condienda. ¶ Per Synecdochen dicitur de quocunque cibo. Causa est, quia primus in Latio cibus puls fuit, non panis, teste *Plin.* l. 18. c. 8. *Horat. lib.* 2. *sat.* 2. Tu pulmentaria quære Sudando.

Pulmentum, i, n. idem ac puls, vel aliud cibarium ad modum pultis factum. *Plaut. Aul.* 2. 4. 57. Pulmentum pridem ei eripuit milvios. *Hor.* l. 1. *ep.* 18. v. 48. Cœnes ut pariter pulmenta laboribus empta. *Id.* l. 2. *sat.* 2. v. 33. Laudas insane trilibrem Mullum, in singula quem minuas pulmenta necesse est.

Pulmo, onis, m. *polmone*, Ger. *die lungen*, Gal. *le poulmon*, Hisp. *el pulmon*, πνεύμων, viscus spongiosum, corporis totius secundum cor nobilissimum, ad ungulæ bubulæ similitudinem distinctum, follis modo spiritum attrahens, eundemque reddens, calorenque nativum leniter refrigerans. Usurpatur eleganter non solum in singulari num. sed etiam in plurali. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* In pulmonibus autem inest raritas quædam, & assimilis spongiis mollitudo, ad hauriendum spiritum aptissima, qui tum se contrahunt adspirantes, tum spiritu dilatant. *Id.* 2. *Tusc.* Lateri inhærens morsu lacerat viscera, urgensque graviter pulmonum haurit spiritus. *Pers. sat.* 1. Grande aliquid, quod pulmo animæ prælargus anhelet. ¶ Ex pulmone nascitur tabes, quam Græci *phthisin* vocant. Tunc enim pulmo tabescit, atque adeo totum corpus. *Ovid.* l. 1. *de Pont. el.* 3. v. 20. Carnis, ut a molli sanguis pulmone remissus Ad Stygias certo limite ducat aquas? ¶ Pulmo item, genus piscis, sensu carens, *polmone marino*. *Plin.* l. 18. c. 35. Pulmones marini in pelago plurium dierum hyemem portendunt.

Pulmonacĕus, a, um, adject. ut pulmonacea radix, quæ pulmonis speciem refert. *Veget.* l. 1. c. 12.

Pulmonarius, a, um, πνευμονικός, pulmonis inflammatione laborans, quem & febris acuta, & difficultas anhelitus solent comitari. *Colum.* l. 7. c. 3. Quem, pulmonariam similiter ut suem, curari oportet.

Pulmonĕus, a, um, quod pulmones imitatur. Pulmonea poma appellantur stolide tumentia, a tumore pulmonum. *Plin.* l. 15. c. 14. Stolide tument pulmonea. ¶ Pedes pulmonei, qui tumidi sunt. *Plaut. Epid.* 3. 1. 21. Pulmoneum vomitum vomere. *Id. Rud.* 2. 6. 27.

Pulmuncŭlus, i, m. dimin. parvus pulmo. *Solin.* c. 62. (al. 49.)

Pulpa, æ, f. *polpa*, Ger. *das mauss*, Gall. *poulpe*, Hisp. *pulpa*, pars carnosa in corpore animalis, a *palpo*, sive *palpito*, quia cum sine ossibus mollis est, ac tremula. *Martial. lib.* 3. *epigr.* 77. Et pulpam dubio de petasone voras. ¶ Translate *Pers. sat.* 2. v. 63. Quid juvat hoc, templis nostros immittere mores, Et bona Diis ex hac scelerata ducere pulpa? h. e. ex corpore, & carne nostra vitiata libidinibus, & cupiditatibus. ¶ Etiam ad arbores transfertur. *Plin.* l. 16. c. 38. In quarundam arborum carnibus pulpæ, venæque sunt. Discrimen earum facile: Venæ latiores, candidioresque, pulpæ fissilibus insunt. *Et infra.* Quibusdam pulpæ sine venis mero stamine, & tenui constat. Hæc maxime fissilia. Alia frangi celerius, quam findi, quibus pulpa non est, ut oleæ, vites.

Pulpāmen, inis, n. pulpamentum, pulpa. *Epitome Liv.* l. 48. Masinissa sicca pulpamina mandere, & gustare panem tantummodo solitus.

Pulpamentum, i, n. pulpa, pars carnosa animalis, qualis est v. g. in leporis parte posteriore. Hinc illud proverbium apud *Terent. Eun.* 3. 1. 36. Lepus tute es, & pulpamentum quæris. V. Lepus. ¶ Sumitur & pro quovis cibo delicatiore. *Plaut. Curc.* 2. 2. 90. Vultis ne olivas, aut pulpamentum, aut capparim? Adde *Stich.* 5. 4. 31. ubi aliquid obsceni latere videtur.

Pulpito, as, a. 1. asseribus, aut trabibus in modum pulpiti ædifico, fulcio. *Sidon.* l. 8. *ep.* 12. Hic pandi carinarum ventres abjegnarum trabium textu pulpitabuntur.

Pulpĭtum, i, n. *pulpito*, Ger. *predigstuel*, Gal. *pulpitre*, Hisp. *pulpito*, βῆμα, suggestus, locus editus, unde sermo habetur ad populum, vel unde spectatur ro viat, &c. *Sueton de clar. Gramm.* c. 4. Post meridiem remoto pulpito declamare solitum. ¶ Item locus editus ante scenam, in quo mimi, & histriones agunt, Σκηνή. *Juven. sat.* 3. Tandemque redit ad pulpita notum Exodium. *Plin.* l. 4. *ep.* 25. Ludibria scena, & pulpito digna.

Pulpo, as, n. 1. vox exprimens cantum vulturis, carnem, & cadaver velati poscentis. *Auct. carm. de Philom.* v. 27. Dum clangunt aquilæ, vultur pulpare probatur.

Pulpōsus, a, um, adject. *polposo*, pulpa abundans, carnosus. *Apul.* l. 7. *Metam.* Terga pulposis torulis obesa.

Puls, tis, f. πόλτος, cibi genus ex leguminibus in aqua coctis. A quibusdam definitur cibus ex aqua, & farina constans, additis interdum ovis, melle, caseo. Verum hoc pacto videtur confundi cum placenta. Itaque prima descriptio verior est. neque enim credibile est, priscos illos homines tot condimenta in quotidianis cibis adhibuisse. Narrat autem *Plin.* l. 18. c. 8. pulte, non pane, vixisse longo tempore Romanos. *Juven. sat.* 11. v. 58. poltes Coram aliis dictem puero, sed in aure placentas. *Id. sat.* 14. v. 170. *de victu priscor. Rom.* A scrobe, vel sulco redeuntibus altera cœna Amplior, & grandes fumabant pultibus ollæ. Adde *Pers. sat.* 6. v. 40. ¶ Hoc cibi genere pullos etiam nutriebant, ex quibus auspicia essent capturi; quibus si inter vescendum ore aliquid excidisset, tripudium esse dicebatur, omenque faustum. *Cic.* 2. *Div.* Nunc vero inclusa in cavea, & fame enecta si in offam pultis invadit, hoc ut auspicium, &c. Adde *Festum*.

Pulsa-

Pulsabulum, i, n. instrumentum, quo fides pulsantur. *Apul. l. 1. Florid.* Dexteram pulsabulum citharæ admovens, cea parata percutere.

Pulsatio, onis, f. *battimento*, *κροῦσις*, actus pulsandi. *Liv. l. 31. c. 30.* Et maiure cum sonitu, quam vulnere ullo pulsatio scutorum parumper succedentes Romanos tenuit. Adde *Cic. pro Cal. c. 10.*

Pulsator, oris, m. *κρούστης*, qui pulsat. *Flac. 2. Argon. ad fin.* Citharæ pulsator Apollo.

Pulsatus, a, um, *battuto*, *κεκρουμένος*. *Plin. l. 11. c. 9.* Eadem mari adveniente fluctibus pulsatæ, resistunt immobiles. *Virg. 5. Æn. v. 553.* Pulsata saxa. *Id. 6. Æn.* Hic quibus invisi fratres, dum vita manebat, Pulsatusve parens.

Pulso, as, avi, atum, a. 1. *battere*, *percuotere*, הכה, Germ. *heftig schlagen*, *treiben*, Gal. *pousser*, *frapper*. Hisp. *herir*, *golpear*, *κρούω*, *τύπτω*, sæpe percutio, verbero, freq. a *pello*. *Terent. Adel.* Sed quis hoc ostium pulsavit? *Cic. 1. de nat. Deor.* Cum sine intermissione pulsetur. *Id. 7. Ver.* Sex lictores circumsistunt valentissimi, & ad pulsandos, verberandosque homines exercitatissimi. ¶ Speciatim dicitur de fidibus, vel aliis instrumentis musicis, pro chordas digitis, vel plectro attrectare, ut sonum reddant. *Virg. 5. Æn.* Jam Pectine pulsat eburno. ¶ Translate sumitur pro perturbare, vexare. *Plaut. Epid. 4. 2. 3.* Qui in unum multa confluunt, quæ meum pectus pulsant. *Virg. 10. Æn.* Pulsatus referens infecto fœdere Divos. h. e. violatos. *Claudian. de B. Gildon. v. 169.* Quisquis vel locuples, vel pulchra conjuge notus, Crimine pulsatur falso.

Pulsuosus, a, um, adject. pulsibus plenus, ut pulsuosus dolor. *Cal. Aurel. Tard. l. 3. c. 10.*

Pulsus, us, m. *battimento*, *παλμός*, actus pellendi, ictus, impulsio. *Cic. 1. Tusc. c. 23.* Inanimum est omne, quod pulsu agitatur externo. *Sil. l. 14. v. 488.* Semidoctos Rhetarus ibat Pulsibus, & validu superabat remige ventus. ¶ A Medicis item pulsus vocatur, motus arteriarum ex spiritus reciprocatione, & ex systole, diastoleque cordis proficiscens, *polso*, *σφυγμός*. *Plin. l. 11. c. 37.* Arteriarum pulsus in cacumine maxime membrorum evidens, index fere morborum. *Id. l. 2. c. 97.* Pulsus venarum.

Pulsus, a, um, partic. *battuto*. *Propert. l. 3. el. 13.* Arte pulsa fidea. ¶ Item expulsus, impulsus. *Virg. 1. Æn. v. 382.* Pulsus corde dolor. *Velle. l. 2. c. 20.* Pulsus acie e Sylla.

Pultarius, ii, m. *ἀθαρώτης*, vas, in quo puls decoquitur. *Cels. l. 2. c. 11.* Gallicalus quoque, aut pultarius oris compressioris ei rei commode aptatur. *Plin. l. 7. c. 53.* Calidam potionem in pultario poposcit.

Pultatio, onis, f. idem ac pulsatio. *Plaut. Truc. 2. 5. 3.* Quid tibi ad hasce accessio est ædes, cui pultatio?

Pulticula, æ, f. *πολτάριον*, dim. a puls. *Colum. l. 8. c. 11.* Nec minus quolibet frumento cocta pulticula. Adde *Plin. l. 20. c. 8.*

Pultificus, a, um, adject. ut pultificum lar. hoc est ex quo fit puls. *Auson. in Technopæg. c. de cibis.*

Pultiphagonides, m. 1. idem ac pultiphagus. *Plaut. in prol. Pæn. v. 53.* Carchedonius vocatur hæc comœdia, Latine Plautus, Patruus pultiphagonides.

Pultiphagus, a, um, qui pulte vescitur, vox hybrida, ex Latino *puls*, & Græco *φαγεῖν*, vesci. *Plaut. Most. 3. 2. 143.* Pultiphagus opifex. ¶ Legitur & *pultifagus*.

Pulto, as, a. 1. idem ac pulso. *Ter. Adel. 4. 4. 24.* Ubi pultare hasce occipio fores. *Plaut. Mil. 2. 2. 47.* Pultare pectus digitis.

Pulver, ris, idem ac pulvis. *Apul. de herb. c. 35.* Herbæ pulver vino exhibitus. Adde *Theodor. Priscian. l. 1. c. 30.*

Pulveratica, æ, f. & Pulveraticum, i, n. quod agrimensoribus pro labore, ac pulvere solvebatur, a *pulvere*. Ubi *Theodosius*, & *Valentinianus in constitutione apud Jul. Frontinum de limit. agror.* & *Leg. 10. Cod. Theodos. de Tironibus*.

Pulveratio, onis, f. fossio vineæ, quæ fiebat sereno cœlo in sicca tellure ad excitandum pulverem, quo uvas tectius a Sole coqui putabant. *Virg. 2. Georg.* Sollicitanda tamen tellus, pulvisque movendus. Ubi *Servius*, Hoc genus culturæ pulverationem vocant rustici, quo imminutæ glebæ ad vites applicantur. *Col. l. 11. c. 2.* Sed frigidioribus regionibus pulverationem faciunt, quam vocant rustici occationem, cum omnis gleba in vineis refringitur, & resolvitur in pulverem.

Pulvereus, a, um, *κονιορτώδης*, quod est ex pulvere, ut Nubes pulverea, idest ex pulvere motu excitata. *Virg. 8. Æn.* Oculisve sequuntur Pulveream nubem. ¶ Nonnunquam idem est ac pulverulentus, idest pulvere plenus. *Ovid. 7. Met. v. 113.* Pulvereum solum. ¶ Æquor pulvereum, circus, ubi pugnatur. *Stat. 11. Theb.* Jamque in pulvereum, Furiis hortantibus, æquor Prosiliunt.

Pulvero, as, a. 1. *polverizzare*, *ridurre in polvere*, Ger. *zu pulver stossen*, Gall. *pouder*, *pulveriser*. Hisp. *empolvorar*, *polvorear*, *κονίζω*, in pulverem redigo, glebas comminuo, & in pulverem resolvo. *Col. l. 11. c. 2.* Priusquam vineæ pulverentur. V. Pulveratio. ¶ Sumitur etiam pro pulverem excitare, pulvere conspergere. *Plin. l. 17. c. 9.* Pubescentesque uvas pulverant. *Calphurn. ecl. 10.* Et fragiles nimius Sol pulverat herbas. ¶ Est etiam verbum neutrum, pro pulvere plenum esse, seu pulvere fœdari. *Plaut. apud Gel. l. 18. c. 11.* Exi, Dave, age, sparge: mundum esse hoc vestibulum volo: Venus ventura est nostra, non hoc pulveret. Sed facile etiam subaudiri potest *illum*: quo modo activum erit.

Pulverulentus, a, um, *κονιορτώδης*, pulvere plenus. *Cic. Att. l. 5. ep. 14.* Nunc iter conficiebamus æstuosa, & pulverulenta via. *Quintil. l. 5. c. 10.* Iter pulverulentum. *Ovid. 1. Amor. eleg. 15.* Præmia militiæ pulverulenta sequi. h. e. plena laboris, & pulveris.

Pulvillus, i, m. *pimmacciuolo*, dimin. a *pulvinus*, ut Serici pulvilli, serico panno obducti. *Horat. epod. od. 8.* Quid, quod libelli Stoici inter sericos Jacere pulvillos amant?

Pulvinar, aris, n. *guanciale*, *piumaccio*, כסת, Ger. *haupkessin*, Gal. *oreiller*, Hisp. *almohada*, *προσκεφάλαιον*, id, quo dormientium capita suffulciuntur. *Perottus* censet pulvinar dici quasi pluminar, a *plumis*, quibus farcitur. Utebantur autem pulvinaribus potissimum lautissimi quique, præsertim in lecto conjugali. *Ovid. l. 2. de Pon. eleg. 5.* Incolumis conjux sua pulvinaria servat. ¶ Differunt *pulvinar*, & *pulvinus*, quia pulvinar est, quod dormituri capiti supponimus, *pulvinus*, quo in sedendo utimur. Sed tamen pulvinar interdum pro pulvino reperitur. *Ovid. l. 1. de Ar.* Fuit utile multis Pulvinar facili composuisse mano. Loquitur de iis officiis, quæ in circo spectantibus mulieribus ab amatoribus præstari consueverunt. ¶ Pulvinaria etiam dicebantur lectuli molli tomento farti, qui Diis in templis sternebantur, decreta supplicatione, iisque simulacra imponebantur. V. Lectisternium. *Cic. pro Dom.* Aram, & sacellum, & pulvinar sub fano sacro dedicavit. *Liv. l. 22. c. 10.* Curatum lectisternium, & per triduum habitum, Decemviris sacrorum curantibus, & pulvinaria in conspectu fuere Jovi, & Junoni, alterum Neptuno, & Minervæ, tertium Marti, & Veneri, quartum Apollini, & Dianæ, quintum Vulcano, & Vestæ, sextum Mercurio, & Cereri. *Cicer. 3. Catil.* Quoniam ad omnia pulvinaria supplicatio decreta est.

Pulvinaris, re, adject. ut pulvinaris pica, quæ in pulvinis arenæ sedet. *Petron. in fragment. Tragur.*

Pulvinarium, ii, n. idem ac pulvinar. *Liv. l. 21. c. 62.* Et corvum in ædem Junonis devolasse, atque in ipso pulvinario consedisse. ¶ Ponitur etiam pro pulvino arenario, idest eminentia durioris arenæ, quæ fluctibus venientibus, & in salum redeuntibus in modum saxi densatur. *Plaut. Cas. 3. 2. 27.* Subducam navem rursum in pulvinarium.

Pulvinatus, a, um, *ὑπαυχενιοειδής*, quod est ad similitudinem pulvilli convexum, vel molle. *Plin. l. 17. c. 22.* Clivosa loca altiores poscunt scrobes, præterea pulvinatis a devexitate labris. *Id. l. 15. c. 22.* Gemino pro tectis operimento, pulvinati primum calycis, mox lignei putaminis. ¶ Pulvinatæ columnæ dicuntur, quæ pulvinum habent, idest partem illam inter abacum, & echinum, unde voluta propendet. *Vitruv. l. 1. c. 4. & l. 3. c. ult.*

Pulvinulus, i, dim. a *pulvinus*. *Col. de arbor. c. 30.* Ab inferiori autem pulvinuli altiores excitentur.

Pulvinus, i, m. *cuscino*, כסת, Germ. *kussin*, Gall. *coussin*, Hisp. *almohada de estrado*, *ὑπηρέσιον*, lectulus exiguus, lana, vel tomento, vel pluma, aut alio genere hujusmodi plenus, quo utimur in sedendo. *Cic. 1. de Orat. c. 7.* Tum Crassum: Imo vero commodius etiam, pulvinosque poposcisse, & omnes in iis sedibus, quæ erant sub platano, consedisse dicebat. *Id. 7. Ver.* Nam lectica octophoro ferebatur, in qua pulvinus erat perlucidus, Melitensi rosa fartus. ¶ A pulvini domestici similitudine pulvinus ab agricolis vocatur porca, sive areola, sive sulcorum eminentia, terra, inquam, eminens, & protuberans inter duos sulcos. *Col. l. 5. c. 10.* Omnium generum ramos circa Calendas Martias in hortis per pulvinos eorum disponere convenit. ¶ A nautis quoque ita vocatur eminentia durioris arenæ, quæ fluctibus venientibus, & in salum redeuntibus densatur, vulgo *Banchi*. *Serv. ad 10. Æn. v. 303.* ¶ Hinc ita appellatur quælibet structura in aqua, ex arena, aut cæmentis. *Vitr. l. 5. c. 12.* Tunc ab ipsa terra sine crepidine pulvinus firmissime struatur. ¶ Ab eodem *Vitruv. l. 10. c. 15.* pulvinus dicitur basis, & veluti cubile, in quo catapulta sedet. V. *Bal. in Lex. Vitruv.*

Pulvis, eris, m. & f. *polvere*, אבק, Germ. *staub*, Gall. *poudre*, Hisp. *polvo*, *κόνις*, terra minuta, & arida. *Propert. l. 1. el. 22.* Sit mihi perpetuo pulvis Hetrusca dolor. *Hor. l. 1. od. 1.* Sunt, quos curriculo pulverem Olympicum collegisse juvat. ¶ Per Synecdochen, vel Metonymiam ponitur pro loco certaminis. *Cic. 3. de Leg. c. 6.* Doctrinam ex umbraculis eruditorum otioque non modo in Solem atque pulverem, sed in ipsum discrimen aciemque perduxit. ¶ Translate sumitur pro arte. Hinc in suo pulvere currere, est in sua materia scribere, seu in ea re versari, in qua quis plurimum valeat. *Ovid. in Fast.* Inque suo noster pulvere currat equus. ¶ Per Metalepsin capitur pro labore, negotio, difficultate. Hinc *Citra pulverem* aliquid contingere dicitur, quo quis facile, citraque negotium potitur. *Hor. l. 1. ep. 1. v. 51.* Cui sit conditio dulcis sine pulvere palmæ. V. *Aconiti*. ¶ Poetæ interdum genitivo singulari *pulvis* utuntur. *Catul. in Epithal. Julia:* Illa pulvis Erythræi, siderumque micantium subducat numerum prius. Alii tamen leg. pulveris *æthera*, vel *orbes*.

Pulvisculus, i, m. *κονιορτός*, dim. a pulvis, ut auratilis pulvisculus, *Solin. c. 25. (al. 15.)* ¶ Speciatim dicitur de eo pulvere, quo mulieres utuntur, vel ut cutis colorem commendent, vel ut dentibus candorem inducant. *Apul. in Apol.* Tenuem, candificum, nobilem pulvisculum. ¶ Cum *pulvisculo* dicimus, quoties omnia sic tolluntur, ut nihil sit reliqui, ne pulvis quidem: *Plaut. Rud. 3. 4. 7.* Converret jam hic me totum cum pulvisculo. *Id. Truncul. prol. v. 18.* Quo citius rem ab eo auferat cum pulvisculo. ¶ In neutro gen. *Hieronym. adverf. Vigilant. c. 2.* Pulvisculum nescio quod.

Pumex, icis, m. *pomice*, Ger. *bimsstein*, Gal. *pierre ponce*, Hisp. *esponja*, *κίσσηρις*, lapis cavernosus, in mari crescens, & aquis innatans, ad corpora lævigandis laudatissimus. *Plaut. Aul. 2. 4. 18.* Pumex non æque est aridus, atque hic est senex. *Virg. 12. Æn.* Inclusas ut cum latebroso in pumice pastor Vestigavit apes. ¶ *Lævis pumice*, prov. pro molli, & effœminato ponitur. *Juven. sat. 9.* Nam res mortifera est inimicus Pumice lævis. ¶ *A pumice aquam postulare*, prov. pro frustra ab alio petere, cujus ipse, a quo petas, maxime sit indigus. Nihil enim pumicis lapide siccius. Itali dicunt eodem sensu, *voler cavar dalla rapa sangue*. *Plaut. Pers. 1. 1. 42.* Nam tu aquam a pumice nunc postulas. ¶ Reperitur etiam gen. fœm. *Catull. carm. 1.* Cui dono lepidum novum libellum arida modo pumice expolitum Corneli?

Pumicatus, a, um, *polito*, *liscio*, qui corpus pumice lævigat. *Plin. ep. 15. l. 1.* Qui titulus a vita hominis compti semper, & pumicati non abhorrebat.

Pumiceus, a, um, quod est ex pumice, vel quod ad similitudinem pumicis factum est. *Plaut. Pseud. 1. 1. 73.* Pumiceos oculos habeo, non queo lacrymas exorare. *Stat. l. 3. silv. 1. v. 144.* Antra pumicea.

Pumico, as, a. 1. *polire*, *κισσηρίζω*, pumice polio, lævigo. *Lucil. l. 7. Sat.* Scabor, suhvellor, desquamor, pumicor, ornor. *Tibul. l. 3. el. 1.* Pumicet, & canas tondeat ante comas. Alii rectius leg. pumex &c. Adde *Apul. in Apolog.*

Pumicosus, a, um, *simile a pomice*, Ger. *lochericht*, Gall. *ressemblant a pierre ponce*, Hisp. *esponjoso*, *κισσηρώδης*, quod pumicis naturam, vel similitudinem habet. h. e. rarum, & cavernosum. *Plin. l. 17. c. 5. de terra.* Aridæ, fistulosæ, scabræ, canescentis, exesæ, & pumicosæ. *Id. l. 32. c. 8.* Quartum pumicosius, spongiæque putri simile, pene purpureum.

Pumilio, onis, m. *nano*, גמד, Ger. *zwergle*, Gal. *nain*, Hisp. *enano*, *νάνος*, homo parvæ, & humilis staturæ, a *πυγμαῖος*. Nam idem est ac Pygmæus. *Gel. l. 19. c. 13.* Quos pumiliones dicimus, Græci *νάνους* appellant. *Mart. l. 14. ep. 213.* Parma tibi scutum pumilionis erit. ¶ Transfertur etiam ad aves, aliaque cujusvis generis animalia humilis staturæ. *Col. l. 8. c. 2.* Pumiliones aves, nisi quem humilitas earum delectat, nec propter fœcunditatem, nec propter cæterum reditum nimium probo. *Plin. l. 10. c. 56. de gallinis.* Est & pumilionum genus non sterile in iis, &c. ¶ Dicitur & de plantis. *Plin. l. 12. c. 2. de chamæplatano:* Hoc quoque ergo in genere pumilionum infelicitas dicta erit.

Pumilius, a, um, idem ac pumilus, ut aliqui usurpant. *Suet. in Aug. c. 83.* Pumilios, & distortos abhorrebat. Alii rectius leg. *pumilos*.

Pumilo, onis, m. idem ac pumilio. *Stat. 1. Sylv. 6. v. 57.* Hic audax subit ordo pumilonum, Quos natura brevi statu peracto Nodosum semel in globum ligavit.

Pumilus, i, m. idem ac pumilo. *Stat. 1. Sylv. 6. v. 64.* Casurusque cæcis grues rapinis Mirantur pumilos ferociores. *Suet. in Aug. c. 83.* Nam pumilos, & distortos, & omnes generis ejusdem, ut ludibria naturæ, malique ominis, abhorrebat.

Pumula, læ, f. genus vitis, in agro Aminæmino præcipue nascentis. *Plin. l. 14. c. 3.*

Puncta, æ, f. *colpo di punta*, ictus, qui punctim infertur; quemadmodum *cæsa* est ictus cæsim inflictus. *Veget. l. 1. c. 12.* V. Cæsa. ¶ Alio sensu *Frontin. de aquæd. artic. 115.* EXtiam illic Aquariorum tollendus est reditus, quem vocant punctam. Ita quidam Edit. sed rectius alii *puncta*, hoc est exigua lumina, seu exiles modulos, per quos aqua ex aquæ ductibus erogabatur: quos *Id.* ita appellat etiam *artic. 25.* Pergit vero *a loco primo cit.* docens Servos *a punctis* appellatos fuisse, qui hujusmodi exilibus modulis præerant: qui aliquando lucri causa fistulas latentes sub silice convulnerabant, & pecuniam præbentibus aquam præbebant: quo efficiebatur, ut exiguus aquæ modus ad usus publicos perveniret.

Punctariola, æ, f. levis pugna. *Fest.* Punctariolas, leves pugnas appellat Cato in ea, quam dixit de re Historiæ militari.

Punctatim, adv. per puncta, concise, breviter, ut punctatim sub mentis oculos redigere, *Claud. Mamert. de statu anim. l. 3. c. 14.*

Punctillum, li, n. *punctolino*, punctulum. *Solin. c. 15. (al. 55.) ad fin. de opaco lapillo:* Marus punctillis ad gratiam interlucentibus euratillis pulviculus variat.

Punctim, adv. *di punta*, *di stoccata*, Germ. *mit stechen*, Gall. *de pointe*, Hisp. *d estocadas*, *κεντητῶς*, per punctiones, infixionesque gladii, sive pungendo, ut *cæsim*, cædendo. *Liv. l. 22. c. 46.* Hispano punctim magis, quam cæsim, assueto petere hostem.

Punctio, onis, *puntura*, *νύξις*, actus pungendi. *Plin. l. 25. c. 13.* Bibitur & contra serpentes, & ante sectiones, punctionesque, ne sentiantur.

Punctiuncula, æ, dim. a punctio. *Sen. l. 3. de Ira.* Magis ignosco ei, qui vulnus inimici, quam qui punctiunculam concupiscit. Adde *ep. 52.*

Punctulum, i, n. punctiuncula. *Apul. l. 6. A. A.* Psychen innoxio punctulo sagittæ suscitat.

Punctum, i, n. *punto*, נקודה, Ger. *puncte*, Gal. *point*, Hisp. *punto*, *στιγμή*, *σημεῖον*, est signum in magnitudine individuum, vel, quod idem est, minima, individuaque lineæ pars, nullam neque longitudinem habens, neque latitudinem, neque profunditatem. *Cicer. 2. Acad.* Punctum esse, quod magnitudinem nullam habeat. *Id. in Somn.* Quo quasi punctum ejus attingimus. *Manil. l. 4. ad fin.* Sic adamas, punctum lapidis, pretiosior auro est. h. e. lapidis pars valde exigua. ¶ Dicitur etiam de tempore, & sumitur pro horæ momento. *Cic. pro Cluent.* Neque postea punctum est temporis commoratus. *Horat. l. 2. ep. 2.* punctum horæ. *Lucret. l. 2. v. 263.* patefactis tempore puncto Carceribus. ¶ Accipitus

pitur quoque pro suffragio, & favore, quoniam veteres suffragia non scribebant, sed puncto notabant. *Cic. pro Mur.* Quantum hæ quæstiones in Senatu habitæ punctorum nobis detraxerint. idest suffragiorum in Comitiis. *Id. pro Planc.* Plures te testes habere, quam quot in ea Tribu puncta tuleris. *Hor. in Arte v.* 343. Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci. idest suffragia omnium tulit. ¶ In ludo talorum, seu tesserarum punctum significat numeri unitatem. *Martial. l.* 14. *epigr.* 17. Hic mihi bisseno numeratur tessera puncto, h. e. tessera quæ habet duodecim puncta duodecim numeros significantia. *Suet. in Ner. c.* 30. *de Neronis profusione.* Quadringenis in punctum HS. aleam lusit. h. e. in singula talorum puncta: vel etiam fortasse in singulos talorum jactus. ¶ Reperitur etiam pro punctione. *Plin. l.* 8. *c.* 30. Oculos suffusos capes junci puncto sanguine exonerat, caper rubi. ¶ *De punctis in aquæductibus, & de servo a punctis* V. Puncta, æ.

Punctūra, æ, idem ac punctio. *Firmic. l.* 8. *c.* 11. Viri punctura teli morientur.

Punctus, i, m. idem ac punctum. *Plin. l.* 2. *c.* 68. Non aliud est terra universa, quam mundi punctus.

Punctus, us, m. idem ac punctio. *Plin. l.* 29. *c.* 6. Mustelæ etiam, oculis punctu ereptis, ajunt visum reverti.

Punctus, a, um, *punto*, στιχθεὶς, partic. a pungor. *Cic. pro Mil. c.* 24. Vulnus acu punctum. ¶ *Lucret. l.* 4. *v.* 254. Jamne vides igitur, quam puncto temporis imago Ætheris ex oris ad terrarum accidat oras? hoc est quam brevi tempore. *Id. l.* 2. *v.* 263. patefactis tempore puncto carceribus.

Pungens, entis. o. partic. a pungo. *Plin. l.* 16. *c.* 25. Pungentia folia pinu.

Pungo, is, pupugi, punctum, a. 3. *pungere*, נקב, Ger. *stupffen*, Gal. *poindre*, Hisp. *punzar*, νύττω, cuspide, vel aculeo ictum infero, ab antiquo *pugo*, quod a πήγω, *figo*. *Cic. pro Sext. c.* 10. Gladius, qui per se pungere non potest. ¶ Translate sumitur pro cruciare, ægritudine afficere, lædere, &c. *Cic. pro R. Am. c.* 2. Hunc sibi ex animo scrupulum, qui se dies, noctesque stimulat, ac pungit, ut evellatis, postulat. *Id. l.* 7. *Fam. ep.* 15. Pungit me rursus, quod scribis, esse te istic libenter. *Id.* 3. *Tusc. c.* 34. Si ignominia pupugit, si quid tenebrarum offudit exilium. ¶ *Pepugi* pro pupugi dixere veteres, teste *Gell. l.* 7. *c.* 9. ¶ *Punxi*, pro pupugi affert *Diomed. Grammat. l.* 1. sed sine exemplo.

Punicans, antis, o. idem ac Puniceus. *Apul. l.* 3. *Metam. sub init.* Commodum punicantibus phaleris Aurora roseum quatiens lacertum, cœlum inequitabat.

Punicānus, a, um, quod est Pœnorum, vel quod ex regione Punica affertur, ut Punicani lecti, idest qualibus uti Pœni, seu Carthaginienses solebant. *Cic. pro Mur. c.* 36. Stravit pelliculis hœdinis lectos Punicanos.

Punice, adv. Pœnorum more, vel lingua. *Apul. in Apol.* Loquitur nunquam nisi Punice. *Plaut. Pœn.* 5. 2. 23. Punice pergam loqui.

Punicĕus, a, um, adject. *Cartaginese*, idem quod Punicus. *Ovid. in Ibin, v.* 381. *de M. Regulo*: Vel quæ, qui redimi Romano turpe putavit, A duce Punicœo pertulit, ipse feras. ¶ Puniceus color est color flammeus, seu rubens, & rutilans, qualis est sanguinis, & violarum flammentium, *rosso risplendente*, *rosso carico*. *Virg.* 12. *Æn. v.* 76. Puniceis invecta rotis aurora rubebit. *Ovid.* 13. *Met.* Puniceus cruor. *Plaut. Rud.* 4. 3. 61. Tu nisi caves, fiet tibi puniceum corium, postea atrum denuo. h. e. primo tibi tergum flagris rubebit, deinde atrum fiet. V. *Phœniceus*.

Punĭcum, i, n. *Fest.* Punicum quod appellatur, genus libi, translatum e Pœnis.

Punicus, a, um, λιβυκὸς, Libycus, Carthaginiensis, a *Pœnus*, quasi Pœnicus. *Virg.* 1. *Æn. v.* 338. Punica regna vides. ¶ *Punica fides*, proverbialiter pro fide levi, & inconstanti ponitur. Pœnorum enim perfidia in proverbium abiit, quod ea gens peculiariter vanitatis, & perjurii notata sit. *Liv. l.* 21. *c.* 4. Has tantas viri virtutes ingentia vitia æquabant, inhumana crudelitas, perfidia plusquam Punica, nihil veri, nihil sancti. *Sallust. in Jug. c.* 108. Comperio, Bocchum magis Punica fide, quam ob ea, quæ prædicabat, simul Romanos, & Numidam spe pacis detinuisse. ¶ *Malum Punicum*, idem ac pomum granatum, quia in Africa circa Carthaginem hujus generis mala multa, & insignia nascantur. *Martial. l.* 1. *epigr.* 44. Aut imitata breves Punica mala rosas. ¶ *Punicus* pro puniceo, *Horat. epod.* 9. *v.* 27. Terra marique victus hostis Punico Lugubre mutavit sagum.

Punio, is, ivi, & ii, itum, a. 4. *punire*, *castigare*, ענש, Ger. *straffen*, Gal. *punir*, *chastier*, Hisp. *punir*, *castigar*, κολάζω, pœna afficio, plecto, castigo, mulcto, ab antiquo *pœnio*. *Cic.* 1. *Off. c.* 25. Prohibenda in puniendo maxime ira est. *Et c.* 24. Punire sontes. *Id. pro Dom. c.* 29. Punire supplicio. *Apul. l.* 5. *A. A.* Te vero tantum fuga mea punivero. ¶ Est etiam ulcisci, vindicare. *Id.* 2. *de Orat. c.* 51. Iracundia est cupiditas puniendi doloris. *Id. de Arusp. resp. c.* 8. Meam domum senatus ex ærario ædificandam, a pontificibus liberandam, a magistratibus defendendam, a judicibus puniendam putavit.

Punior, iris, pass. 4. *essere punito*, κολάζομαι, pœnas luo, pœnas do, pœnas persolvo, vel dependo. *Ovid.* 9. *Met. v.* 1070. Quod video hanc lucem, quod non ego punior ipsa, consilium, munitumque tuum est. h. e. quod non privor vita. ¶ Est etiam verbum deponens, idem ac punio. *Cic. pro Mil. c.* 13. Cujus tu inimicissimum multo crudelius etiam punitus es, quam erat humanitatis meæ postulare. *Id. Phil.* 8. *c.* 2. Ut clarissimorum hominum crudelissimam puniretur necem. Adde *Quintil. l.* 9. *c.* 3.

Punitio, onis, fem. 3. *castigo*, κόλασις, actus puniendi. *Valer. Max. l.* 8. *c.* 1. Punitione liberari. Adde *Tertul. ad nation. l.* 1. *c.* 16. V. *Punitia*.

Punitor, oris, m. κολαστὴς, qui punit. *Cic. pro Mil. c.* 13. Fuit ultor injuriæ, punitor doloris sui. *Valer. Max. l.* 6. *c.* 1. *n.* 8. Stuprosæ mentis punitor.

Punitus, a, um, nom. ex particip. *punito*, *castigato*. *Cic.* 2. *Invent. c.* 17. Levius reum punitum, quam sit ille promeritus.

Pupa, æ, f. *fanciulla*, παρθενικὴ, κοράσιον, puella. *Martial. l.* 4. *ep.* 20. Dicit se vetulam, cum sit Caerelia pupa, Pupam se dicit Gellia, cum sit anus. ¶ Translate dixere pupas imagunculas quasdam puellares, ex linteo insutas, tomento infarctas, vestibus amictas, quibus virgines in prima pueritia lusitare solebant, quas pubertati vicinæ tanquam virginitatis suæ insignia Veneri offerebant, ut fauste futurum matrimonium cederet. *Varro apud Non. c.* 2. *n.* 675. Magna pars in desiderium puparum, & sigillorum veniebat. *Pers. sat.* 2. *v.* 70. Nempe hoc, quod Veneri donatæ a virgine pupæ. *Ausonius corripuit Idyll.* 7. Barbara, quæ Latias vincia alumna pupas. ¶ Legitur & *puppa*.

Pupilla, æ, f. *fanciulla*, *pupilla*, κόρη, diminut. a *pupa*. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. Pupam, aut pupillam appellet. Alii leg. *Rufam, aut pusillam*. ¶ Plerumque significat filiam orbam parentibus, & sub tutore agentem. *Cic. Verr.* 1. *c.* 50. Pupillos, & pupillas certissimam prædam esse prætoribus. *Id. Verr.* 3. Iste infanti pupillæ fortunas patrias ademit. ¶ Præterea pupilla dicitur foramen unius ex tunicis, quæ in oculis sunt, per quod species rerum ad visum transmittuntur, *la pupilla degli occhi*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 57. Acies ipsa, qua cernimus, quæ pupilla vocatur, ita parva est, ut &c.

Pupillāris, & re, o. 3. ὀρφανικὸς, quod ad pupillum spectat. *Liv. l.* 24. *c.* 18. Pecuniæ pupillares primo, deinde viduarum cœptæ conferri.

Pupillariter, adv. *l.* 6. *Cod. tit.* 30. *leg.* 20. Pupillariter aliquem substituere.

Pupillo, as, n. 1. vocem pavonis exprimens verbum. *Auctor carm. de Philom. v.* 26. Pupillat pavo, trinsat hirundo vaga.

Pupillus, i, m. *pupillo*, ὀρφανὸς, parvus puer, & speciatim impubes, qui desiit esse in patris potestate vel morte, vel emancipatione. *Pompon. l. pupillus*, *ff. de verb. signif.* *Cic.* 3. *Verr.* Is mortuus est, reliquit pupillum parvum filium.

Pupinia Tribus, dicta est ab agro Pupinio prope Tibur. Ipse vero ager etiam Pupinia absolute dicitur. *Cic.* 2. *Agrar. c.* 35. Agros Vaticanum, & Pupiniam cum suis uberibus campis conferendos non putabunt. *Colum. l.* 1. *c.* 4. Nam Pupiniæ, pestilentis simul & exilis agri, cultorem fuisse eum, loquuntur historiæ.

Puppis, is, f. *poppa*, πρύμνα, posterior pars navis. *Cic. Att. l.* 13. Inhibitio navem remigum motum habet, & vehementiorem quidem remigationis navem convertentis ad puppim. ¶ Per Synecdochem accipitur pro tota nave. *Ovid.* 3. *de Pont. eleg.* 2. Classque per immensas puppe feruntur aquas. ¶ Translate *Cic. l.* 9. *Fam. ep.* 15. Sedebamus enim in puppi, clavumque tenebamus: nunc autem vix est in sentina locus.

Puppius, ii, m. Poeta tragicus, qui ita spectantium affectus movit, ut eos flere compelleret. *Hor. l.* 1. *epist.* 1. & *Acron ibid.*

Pupŭla, læ, *pupilla degli occhi*, idem ac pupilla. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 57. Palpebræ aptissime factæ & ad claudendas pupulas, & ad aperiendas. *Horat. epod.* 5. Interminato cum semel fixæ cibo Intabuissent pupulæ.

Pupulus, i, m. dim. a *pupus*. *Catull. carm.* 57. *ad Caton.* Deprehendi modo pupulum puellæ Trusantem.

Pupus, i, m. *fanciullo*, παιδίσκος, puer parvulus, & tenellus. *Varro apud Non. c.* 2. *n.* 675. Mammam lactis sugentem pascere pupum.

Pure, adv. *puramente*, καθαρῶς, munde, sincere, sine sordibus. *Cic. de Sen.* Est etiam quiete, & pure, & eleganter actæ ætatis placida, ac lenis senectus. *Id. de opt. gen. Or. c.* 2. Pure, & emendate loqui. *Horat. l.* 1. *od.* 19. Splendens Pario marmore purius. *Id. l.* 1. *sat.* 2. Apparet tibi res pure. *h. e.* clare, aperte. *Ulp. l.* 4. *ff. de in diem addict.* Cum igitur tunc recedatur ab emptione, ubi pure contrahitur, vel tunc non impleatur, ubi sub conditione fit. h. e. simpliciter, absolute, sine conditione, aut exceptione. *Gell. l.* 9. *c.* 13. Purissime, atque illustrissime describens. ¶ *Pure habere* dicebantur mulieres, quæ seorsim a viris nocte cubabant, & a concubitu abstinebant. quod in pervigilio Isidis fieri solebat: neque enim licebat cuiquam sine piaculo rem divinam ejus Deæ facere, nisi decem continuas noctes ante sacrificium puras a virili contactu peregisset. *Plaut. Asin.* 4. 1. 61. Si forte pure velle habere dixerit, tot noctes reddat spurcas, quot puras habuerit.

Purefacio, is, a. 3. *purgare*, *nettare*. *Non. c.* 2. *n.* 355. Februare positum pro purgare, purefacere.

Purgabilis, & le, o. 3. quod facile purgatur. *Plin. l.* 13. *c.* 23. Rotundior, quæ balanitis vocatur, purgabilis maxime, & sponte profiliens.

Purgāmen, inis, n. purgamentum, sordes. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 714. Hæc est illa dies, qua tu purgamina Vestæ, Tibri, per Hetruscas in mare mittis aquas. ¶ Item expiatio, purgatio. *Id.* 2. *Fast. v.* 35. Omne nefas, omnemque mali purgamina causam Credebant nostri tollere posse senes.

Purgamentum, i, n. *lordura*, *mondiglia*, περίψημα, κάθαρμα, sordes, quæ ex re aliqua immunda, & lurida tergitur, & repurgatur, immunditiæ, quas cum aliquam purgantes abjicimus. *Liv. l.* 1. Cloacam, maximum receptaculum omnium purgamentorum urbis, sub terram agendam. ¶ Translate dicitur de inutili. *Sen. ep.* 75. Ac deinde purgamenta pro frugibus eiet. idest herbas inutiles, & quæ sint projiciendæ, vel res nihili. ¶ Item de homine vili, vel scelesto. *Curt. l.* 10. *c.* 2. Purgamenta quondam urbis suæ, nunc etiam exilii, admitterent. *Id. l.* 6. *c.* 11. purgamenta servorum. ¶ Item de purgationibus, seu expiationibus, quæ solebant per trivia projici, ut sceleris culpa in eos transferretur, qui prætereuntes eas calcarent, aut tangerent, καθάρματα. *Petron. in Satyr.* Quæ striges comederunt nervos tuos? aut quod purgamentum nocte calcasti in trivio aut cadaver? V. *Turneb. l.* 16. *c.* 7.

Purgāte, adv. *purgatamente*, pure. *Non. c.* 1. *n.* 169. Enucleate dicitur, purgate, exquisite.

Purgatio, onis, f. *purgazione*, *purga*, κάθαρσις, actus purgandi, curatio, quæ medicamentis fit. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 22. Æsculapius primus alvi purgationem invenit. *Id. l.* 16. *Fam. ep.* 10. Inedia, & purgationibus, & vi ipsius morbi consumptus es. ¶ Item pro menstruo sanguine. *Plin. l.* 20. *c.* 4. Purgationibus fœminarum, & vesicæ, & urinæ utile decoctum. ¶ Translate sumitur pro excusatione. *Cic.* 5. *Ver.* Neque suam purgationem eripio, qua ille apud omnes utitur. *Ter. Hecyr.* 4. 1. 12. Nescio quid peccati portet hæc purgatio. ¶ Apud Rhetores purgatio est status, sive constitutio, in qua reus negat se consulto fecisse. *Auct. ad Her. l.* 1. Purgatio est, cum consulto se negat reus fecisse. *Cic.* 1. *de Inv.* Purgatio est, cum factum conceditur, culpa removetur. *Id. l.* 2. Purgatio est, per quam ejus, qui accusatur, non factum ipsum, sed voluntas defenditur.

Purgatīvus, a, um, adject. purgatorius, ut purgativa medicamenta. *Cal. Aurel. Tard. l.* 2. *c.* 1.

Purgātor, oris, m. qui purgat, ut purgator cloacarum. *Jul. Firmic. l.* 8. *c.* 20. Herculés purgator ferarum. *Apul. in Apol.*

Purgatorius, a, um, adject. *purgativo*, purgandi vim habens, καθαρτικὸς, ut purgatorium medicamentum. *Symmach. l.* 6. *ep.* 64.

Purgātrix, icis, f. quæ purgat. *Tertul. de baptismo c.* 5. Purgatrice aqua se expiare.

Purgātus, a, um, nom. ex particip. *purgato*, *mondo*, *puro*. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. Est mihi purgatam crebro qui personet aurem. *Id. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 27. Et morbi miros purgatum te illius. *Sallust. apud Non. c.* 4. *n.* 105. Ita fiducia, quam argumentis purgatiores dimittunt. h. e. a metu liberiores. *Pers. sat.* 2. *v.* 57. Somnia pituita qui purgatissima mittunt.

Purgĭto, as, a. 1. frequentat. a purgo. *Plaut. Aulul.* 4. 10. 63. Non mihi homines placent, qui quando malefecerunt, purgitant. h. e. excusant se.

Purgo, as, avi, atum, a. 1. *purgare*, *nettare*, טהר, Germ. *reinigen*, *saubern*, Gall. *purger*, *nettoyer*, Hisp. *purgar*, *alimpiar*, καθαρίζω, sordibus libero, mundo. *Ter. Adel.* 3. 3. 22. Pisces cæteros purga, Dromo. *Cic. de Div.* Quid scamoneæ radix ad purgandum possit. *Id.* 5. *Tusc.* Immissi cum falcibus multi purgarunt, & aperuerunt locum. *Id.* 2. *de nat. Deor.* Cervæ paulo ante partum purgant se quadam herba, quæ seselis dicitur. ¶ Purgari morbi, V. *Purgatus*. ¶ Purgare alvum, est alvi sordes medicamento expellere. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Vomitione canis purgare alvos ibes Ægyptiæ dicuntur. ¶ Purgare fastidium, est curare, & ei remedium adhibere. *Plin. l.* 8. *c.* 27. Palumbes, graculæ, merulæ, perdices lauri folio annuum fastidium purgant. ¶ Translate capitur pro excusare. *Cic. pro R. Am.* Servos ipsos neque arguo, neque purgo. *Id. l.* 12. *Fam. ep.* 25. Quod te mihi de Sempronio purgas, accipio excusationem. ¶ Item pro diluere. *Cic. pro Cluent.* Quam quantum defensor purgandis criminibus consequi, & dicendo probare potuerit. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 42. Purgare probra. ¶ Purgare rationes, est superflua desidere, inutiles expensas tollere, rationes componere. *Sueton. in Calig. c.* 29. Decimo quoque die numerum puniendorum subscribens, rationem se purgare dicebat.

Purificatio, onis, f. *purificazione*, καθαρισμὸς, actus purificandi. *Plin. l.* 15. *c.* 30. Eadem & purificationibus adhibetur.

Purificātus, a, um, *purificato*, purgatus, expiatus, lustratus. *Plin. lib.* 30. *c.* 10. Domus suffitæ & purificatæ. *Et cap.* 12. Pedes aqua purificati.

Purifico, as, avi, atum, a. 1. *purificare*, *purgare*, *nettare*, καθαρίζω, mundo, purum facio. *Plin. l.* 10. *c.* 41. Excutiunt se se, & circumacti purificant. *Gell. l.* 19. *c.* 12. Purificare agrum. *Sueton. in Aug. c.* 94. Illam expergefactam quasi a concubitu mariti purificasse se.

Purificus, a, um, adject. puros faciens. *Claudian. de* 6. *Conf. Honor. v.* 328. Purificumque Jovem, Triviamque precatus. Alii leg. *terrificum*. *Lactant. l.* 4. *c.* 15. Purifici roris perfusio. Est qui legit *purificanti*; sed minus recte, & contra quamplurium MSS. fidem.

Purime, adv. idem ac purissime, apud vet. *Fest.*

Purĭtas, atis, *purità*, καθαρότης, ἁγνεία, munditie, simplicitas. *Pallad. l.* 11. *c.* 14. *de vino.* Mox summam puritatem, colorique debere, & in usum efferri. *Capitolin. in Vero, c.* 3. Amisit simplicitatem ingenii, puritatemque vivendi. Adde *Arnob. l.* 5. & *Macrob. l.* 1. *in somn. Scip. c.* 11. & 13. ¶ Pro purulentia. *Cal. Aurel. Chronic. l.* 5. *c.* 4. Sanguinis puritas.

Purĭter, adv. idem ac pure. *Cato c.* 23. Succum puriter omnium dierum pariter in dolia dividito. *Catul. carm.* 40. *de Egnatio*. Qui puriter lavit dentes. *Id. carm.* 77. (*al.* 75.) Si vitam puriter egi.

Purĭties, ei, f. puritas, mundities. *Varr. in fragment. satyr. Menipp.* A cælatura cœlum, ab ornatu græce κόσμος, latine a puritie mundus.

Puro, as, a. 1. *purificare*, καθαρίζω, purum facio, purgo, lustro, expio. *Plaut. Aul.*

Aul. 2. 5. 3. Vasculo intus pura propere. Alii leg. *pura propera*, vel *pure propera*. Addunt quidam legi hanc vocem & apud *Varron.* & *Cæsel.* in *Adrasto*, quæ nos loca non vidimus.

Purpŭra, æ, f. *porpora*, ארגמן, Ger. *meerschnecke*, Gal. *pourpre*, Hisp. *carmesi*, πορφύρα, conchæ genus, in mediis faucibus liquorem habens, quo olim vestes tingebantur. Nam nunc quidem veterum purpura desiit. *Plin. l.* 9. *c.* 36. Purpura florem illum tingendis vepetitum vestibus, in mediis habent faucibus, &c. ¶ *Vitruvius l.* 7. *c.* 13. auctor est, purpuras pro Solis propinquitate alium, atque alium habere colorem, & apud Tyrum quidem rubrum, circa Africam antem puniceum succum emittere, quo & purpura tingitur, quam violaceam appellant. *Corn. Nep. in fragment.* Me juvene violacea purpura vigebat. ¶ Metonymice sumitur pro panno purpura imbuto. *Cic. pro Cluent.* c. 40. Purpura usque ad talos demissa. ¶ Item pro magistratu, aut nobilitate. Cujus causa est, quod prætexta purpura usque ad Augusti tempora Magistratus fuerit insigne: qua, labente disciplina, etiam multi ditiores, nobilioresque extra Magistratum utebantur. *Ovid.* 1. *Fast.* Jamque novi præeunt fasces, nova purpura fulget. *Martial. l.* 8. *ep.* 8. Purpura te felix, te colat omnis honos. ¶ *Purpuram sumere*, Imperium capessere. *Trebell. Poll. in xxx. Tyrann. c.* 18. & *Eutrop. l.* 9. *c.* 8. & 10.

Purpurārius, a, um, πορφυρικός, quod ad purpuram spectat. *Plin. l.* 35. *c.* 6. Alterum genus est in purpurariis officinis. ¶ Purpurarius absoluta pro eo qui purpuram tingit, vel vendit, legitur in Narbonensi lapide apud *Gruter. p.* 649. *n.* 9.

Purpurasco, is, n. 3. πορφυρίζομαι, purpureus fio. *Cicer. in Acad. apud Non. c.* 2. *nu.* 717. Quid mare? nonne cæruleum, aut ejus unda, cum est pulsa remis, purpurascit?

Purpuratorius, a, um, adject. ad purpuratos viros pertinens. *Sidon. l.* 1. *ep.* 7. Qui non affectasset habitum purpuraturium. Alii leg. *purpuratorum*.

Purpurātus, a, um *porporato*, *vestito di porpora*, πορφυροφόρος, purpura ornatus. Purpurati dicuntur, qui apud Reges dignitate, & gratia antecellant. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 43. Istis, quæso, inquit, ista horribilia minitare purpuratis tuis. *Flor. l.* 1. *c.* 10. *de Mucio Scævola*: Sed ubi frustrato circa purpuratum ejus ictu tenetur. *Curt. l.* 3. *c.* 6. Parmenio fidissimus purpuratorum.

Purpurĕus, a, um, *porporino*, *di porpora*, Ger. *purpurfarb*, Gall. *de pourpre*, Hisp. *de carmesi*, πορφύρεος, quod est ex purpura, seu purpuræ colorem refert, qualis est in nigricantis rosæ splendore. *Virg.* 9. *Æn.* Purpuream vomit ille animam, h. e. sanguinem. *Ovid.* 3. *Met.* Purpurea aurora. *Id.* 1. *Amor. eleg.* 5. Purpureus pudor. *Cic.* 4. *Acad. c.* 33. Et mare illud, quod nunc Favonio nascente purpureum videtur. ubi videtur pro cærulea usurpari, qui color niger est rubore quodam admixto. Sic *Virg.* 4. *Georg.* In mare purpureum violentior influit amnis. Et *Propert. l.* 2. *eleg.* 20. *v.* 5. purpureis agitatam fluctibus Hellen. *Homer.* quoque in *Batrachom.* ἅλα πορφυρέην dicit. ¶ Item purpura amictus. *Horat. l.* 1. *od.* 35. Et purpurei metuunt Tyranni. *Claudian. l.* 2. *de rapt. Pros.* Purpurei reges. ¶ Poetæ purpureum interdum usurpant pro pulchro, nitido, cujuscumque coloris sit. *Horat. l.* 4. *od.* 1. purpureis ales oloribus. *Albinovan. ad Liv.* Purpurea nix. *Tibul. l.* 1. *el.* 4. Carmine purpurea est Nisi coma. *Virg. l.* 1. *Georg.* Et pro purpureo pœnas dat Scylla capillo. V. *Voss. l.* 4. *de Instit. orat. c.* 13.

Purpurissātus, a, um, nom. ex particip. purpurisso infectus, *belletato*. *Plaut.* Truc. 2. 2. 35. Quia istas buccas tam belle purpurissatas habes. *Apul.* in *Apol.* Genæ purpurissatæ. ¶ Purpurissatos fastos vocat *Sidon. l.* 8. *ep.* 8. fastos consulares.

Purpurissum, i, n. ἀνδράχνον, πορφυρίζον χρῶμα, spuma ferventis purpuræ, unde color efficitur, quo pictores utuntur, & feminæ genas, & labra tingunt. Indicum purpurissum inter floridos colores refertur. *Plin. lib.* 33. *c.* 6. Floridi sunt, quos dominus pingenti præstat, minium Armenium, cinnabaris, chrysocolla, Indicum purpurissum. *Et infra.* Et reliquis coloribus, quos e dominis dari diximus propter magnitudinem pretii, ante omnes est purpurissum e creta argentaria, cum purpura pariter tingitur, bibitque eum colorem celerius lanis. Præcipuum est primum, ferventi aheno rudibus medicamentis inebriatum. Proximum, egesto eo, addita creta in jus idem, &c. ¶ Invenitur etiam *purpurissus*, *i*, *m.* *Hieronym. ep.* 10. *ad Furiam.* (*si salva est lectio*) Quid facit in facie Christianæ purpurissus, & cerussa?

Purpuritĭcus, a, um, adject. idem quod porphyreticus. *Vetus Inscriptio Romana apud Gruter. pag.* 188. *n.* 5. Vetustate corruptam adampliavit columnis purpuriticis.

Purpŭro, as, n. 1. πορφυρίζω, purpuræ colorem habeo, sive reddo. *Col. l.* 10. *c.* 10. Qua frondens purpurat aura. *Apul. l.* 10. *A. A.* Labias ambrosio rore purpurantes. ¶ Est etiam verbum activum, pro purpureum facere. *Furius Antias apud Gell. l.* 18. *c.* 11. Spiritus Eurorum virides cum purpurat undas.

Purulentatio, onis, f. purulentia. *Cal. Aurel. Tard. l.* 5. *c.* 9.

Purulente, adv. πυωδῶς, cum pure, sive sanie. *Plin. in præm. l.* 23. Cicatricibus marcidis, ossibus purulente limosis plurimum confert.

Purulentia, æ, τὸ πυῶδες, puris tumiditas, aut copia, vel vulnus pure plenum. Translate *Tertul. de pall. sub fin.* Haud facile has purulentias civitatis quis eliciet, aut suppurabit.

Purulentus, a, um, *marcio*, *pieno di marcia*, Ger. *eyterichtig*, Gal. *plein d'ordure*, Hisp. *podrido*, πυώδης, quod pure, sive sanie plenum est. *Plin. l.* 22. *c.* 11. Stœbe decocta in vino præcipue auribus purulentis medetur. *Id. l.* 20. *c.* 2. Purulenta autem expuentibus auxiliantur cum cumino, pari pondere.

Purus, a, um, *puro*, *netto*, טהור, Germ. *rein*, Gall. *pur*, Hisp. *puro*, καθαρός, ἁγνός, mundus, sine sorde. *Cic. pro Cæc.* Quicquid inde haurias, purum, liquidumque te haurire sentias. *Id. pro R. Com. c.* 6. Est ne quisquam, qui tibi purior videatur? *Virg. l.* 4. *Georg.* purissima mella. *Liv. l.* 1. Et extrinsecus purum aliquid ab humano pateret cultu. *Hor. l.* 1. *od.* 22. Integer vitæ, scelerisque purus. *Id. l.* 2. *sat.* 3. Purum vitiis cor. ¶ Aurum purum in sacris dicebatur, quod in usu spurco non fuisset. *Festus.* ¶ Extra sacra purum aurum, aut argentum dicitur, quod nihil fœcis, aut inferioris metalli habet immixtum. *Juven. sat.* 9. *v.* 141. argenti vascula puri. ¶ Præterea argentum purum vocat *Cic. Verr.* 6. *c.* 23. argentum merum, cui detracta emblemata, & crustæ sunt. *Febiesio*. Sic inquit, Haluntini, excussis deliciis, cum argento puro domum reverterunt. ¶ Sæpe purus ponitur pro simplici, non impedito, vacuo, sine conditione, sine exceptione. *Paul. l.* 4. *ff. de an. leg. & fideicom.* Et primi anni purum, sequentium conditionale. ¶ *Puri menstruo esse* dicebantur, qui sacrorum causa toto mense in cæremoniis erant, idest puri erant, certis rebus carendo. *Fest.* ¶ *Judicium purum*, est simplex, & absolutum ab omni exceptione. *Cic.* 2. *de Inv.* Hic is, qui agit, judicium purum postulat. ¶ *Locus purus*, qui nec sanctus, nec sacer, nec religiosus est. *Ulp. l. locum*, *de relig. & sump. fun.* ¶ *Puræ plateæ*, non inædificatæ, sed patentes, late explicatæ, & vacuæ. *Hor. l.* 2. *epist.* 2. Puræ sunt plateæ, nihil ut meditantibus obstet. Similiter pura loca dicuntur etiam, in quibus nullum ædificium est. *Scævola l. ult. ff. de pignor. act.* Creditori locum purum obligavit, & eum eum locum inædificare vellet, &c. *Varr. l.* 4. *L. L.* Loca Romæ pura dicuntur areæ. ¶ *Vestimenta pura*, quæ Sacerdotes ad sacrificia sumebant, non obsita, non fulgurita, non funesta, non maculam habentia. *Festus.* ¶ *Hasta pura*, quæ est sine ferro, quæ præmium fuit apud antiquos eorum, qui prælio vicissent. *Virg.* 6. *Æn.* Ille, vides, pura juvenis qui nititur hasta. ¶ *Vasa pura*, sine emblemate, cælatura, aut incrustatione. *Paul. l. si in rem*, *de rei vindic.* Pura, an cælata sint, dici oportet. ¶ *Charta pura*, in qua nihil scriptum est. *Ulpian. l.* 5. *ff. de Leg.* 3. ¶ Puræ noctes. V. *Purus.* ¶ Puræ genæ, h. e. imberbes, *Senec. Hippolyt.* ¶ Pura oratio, h. e. simplex, & quæ sine labore intelligi potest. *Ter. prolog. Heaut. v.* 46. ¶ Purus putus, V. *Putus*.

Pus, uris, n. 3. *marcia*, Ger. *eyter*, Gal. *ordure*, Hisp. *podre*, πύον, sanies & quicunque humor in putredinem versus, sanie coacta, & ex maturitate crassa jam effecta, & albida. Differt a sanie. *Cels. l.* 5. *c.* 26. Sanguis omnibus notus: sanies est tenuior hoc, vario crassa, & glutinosa, & colorata: pus crassissimum, albidissimumque, glutinosius & sanguine, & sanie: Exit autem sanguis ex vulnere recenti, aut jam senescente: sanies est inter utrunque tempus; pus ex ulcere jam ad sanitatem spectante. *Plin. l.* 28. *c.* 11. Si gravitas sit audiendi, fel bubulum cum urina capræ, vel hirci, vel si pus sit. *Idem l.* 35. *c.* 6. Præcipue utilis ad deprehendenda pura.

Pusa, æ, f. 1. puella, apud vet. *Fest.* & *Pompon. apud Varr. l.* 6. *L. L.*

Pusillanĭmis, & me, o. 3. *pusillanimo*, μικρόψυχος, qui est pusilli animi. *Tertull. de fuga in persecut. c.* 9. Pusillanimes consolari. *Sidon. l.* 7. *ep.* 17. Spernere aliquem tanquam imperitum, vel pusillanimem.

Pusillanimĭtas, atis, f. *pusillanimità*, μικροψυχία, vilitas animi. V. *Pusillitas*.

Pusillĭtas, atis, f. paruitas animi, a pusillus. *Voss. in Pupillus*. *Tertul. l. adv. Hermog. c.* 14. Quæcunque potestas ei, quam pusillitas, competit. *Lactant. de Ira Dei*, *c.* 5. Non cadere in Deum hanc animi pusillitatem. Alii ex MSS. leg. *hanc pusillanimitatem*.

Pusillo, adv. *un pochetto*. *Plin. l.* 27. *c.* 5. Pusillo altior lenticula est.

Pusillum, adverb. *un pochettino*, paululum. *Cato R. R. c.* 90. Primum pusillum, postea mage depses.

Pusillus, a, um, *piccolino*, קטין, Germ. *klein*, Gall. *petit*, Hisp. *pequeno*, νεοθὸς, parvulus, exiguus, dim. a *pusus*, ut *pupillus* a *pupulus*. *Cic.* 4 *Verr.* Ut hi pusilli, & contempti libelli indicant. *Id.* 2. *Fam. ep.* 17. Illud vero pusilli animi, & jejuni. *Juven. sat.* 15. *v.* 70. Terra malos homines nunc educat, atque pusillos. *Trebon. ad Cic. l.* 12. *Fam. ep.* 16. Nactus pusillum laxamenti.

Pusio, onis, m. *fanciullo*, Germ. *knablin*, Gall. *enfanceau*, Hisp. *ninito*, παιδάριον, parvus puer, a *pusus*. *Cic. pro Cæl. c.* 15. Qui propter nescio quam, credo, timiditatem, & nocturnos quosdam inanes metus, tecum semper pusio cum majore sorore cubitavit. ¶ Sæpe capitur pro masculo scorto. *Juven. sat.* 6. *v.* 34. Nonne putas melius, quod tecum pusio dormit, pusio, qui noctu non litigat?

Pusiŏla, læ, f. parva puella. *Prudent. in pass. Eulaliæ*, *v.* 19. Ipsa crepundia repulerat Ludere nescia pusiola.

Pustŭla, æ, f. *pustula*, אבעבועה, Germ. *porpel*, Gall. *pustule*, *vessie*, Hisp. *postilla*, φλύκταινα, tuberculum in summitate cutis nascens, a *pus*, quia pus continet, quanquam etiam latius ad ea extendatur, quæ pure carent. *Plin. l.* 20. *c.* 22. Pustulas facere. ¶ Pustularum tria sunt genera, exanthemata, quæ Plinius eruptiones pituitæ, aliquando papulas vocat, phlydracia, paulo duriora, ut subalbida, & acuta; epinyctides, quæ sunt sublivida, modice tumescentes, & plenæ sanguinis in tibiis, & pedibus, & fere noctu maxime infestant. *Plin. lib.* 26. *c.* 8. Ut per se vetera corpori impositum pustulas ignium modo faciat. V. *Cels. l.* 5. *c.* 28. ¶ Speciatim pustulæ dicuntur id genus morbi, quod variolas, & rubeolas vocant, morbus in ætate puerili maxime eveniens, raro in medio corpore, sæpe in eminentibus partibus. *Cels. lib.* 5. *c.* 28. & *l.* 6. *c.* 6. & *Plin. lib.* 20. *c.* 13.

Pustulatio, onis, f. pustularum emissio, vel copia. *Cal. Aurel. Acut. l.* 3. *c.* 16. Pustulatio partium. *Id. l.* 5. *c.* 2. Pustulationem facere.

Pustulātus, a, um φλυκταινωτός, pustulis plenus. V. *pusulatus*.

Pustulesco, is, n. 3. pustulosus fio. *Cal. Aurel. Tard. lib.* 5. *c.* 1. Quo superficies cutis pustulescat.

Pustŭlo, as, n. 1. pustulas facio. *Tertul. l.* 1. *de cultu fem. c.* 6. Si concha aliquid intrinsecus pustulat, vitium ejus magis debet esse, quam gloria: & licet margaritum vocetur, non aliud tamen intelligendum, quam conchæ illius aliqua dura, & rotunda verruca.

Pustulōsus, a, um, idem ac pustulatus. *Cels. l.* 5. *c.* 26. Ulcus in locum pustulosum serpit.

Pusŭla, æ, f. idem ac pustula. Speciatim sic dicitur morbi genus, a flava bile, vel tenui sanguine, vel ab utroque proficiscens, qui alio nomine dicitur ignis sacer. *Col. lib.* 7. *c.* 5. Est etiam insanabilis sacer ignis, quam pusulam vocant pastores.

Pusulātus, a, um, pusulis plenus, idem ac pustulatus. Argentum pusulatum, quomodo legitur in *Pandectis Florentinis*, sive pustulatum, prout legitur apud *Suet. in Ner. c.* 44. est argentum purgatissimum, & excoctissimum, ita dictum a pusulis, seu pustulis, quas ex coctura argentum accipit, & asperius tactu fit. *Suet. in Ner. c.* 44. Exegitque ingenti fastidio, & acerbitate nummum asperum, argentum pustulatum, aurum ad obrussam, ut plerique omnem collationem palam recusarent. *Martial. l.* 7. *epigr.* 85. Nulla venit a me Argenti tibi libra pustulati. In quibusdam Suetonii codicibus pro *pustulatum* legitur *pusulatum*, per *s*, uti & apud Martialem. Itaque & nonnulli a pusulando deducunt, eo advocantes illud *Juven. sat.* 7. Accipe, victori populus quod postulat aurum. Sed omnino est a *pusulis*. Eaque per *s* scribendum. Quanquam, etsi per *st* scribatur, eadem futura notio est. Nam veteres in multis *s*, & *st* promiscue usurpabant. V. *Turneb. l.* 24. *c.* 2. *Alfen. l.* 31. *ff. locati*. Veluti cum argentum pusulatum fabro daretur, ut vasa fierent, aut aurum, ut anuli.

Pusulōsus, a, um, φλυκταινώδης, qui pusulis laborat, idem ac pustulosus. *Col. l.* 7. *c.* 5. Vivam pecudem, quæ fuerit pusulosa, resupinam obruamus.

Pusus, i, m. parvus puer, pusio. *Pompon. apud Varr. l.* 6. *de L. L.* Nam vere pusus tu, tua amica senex.

Puta, æ, f. Dea, quæ putationi præerat, a *puto*. *Arnob. l.* 4. Putationibus arborum Puta, inquiunt, præsto est.

Puta, secunda persona n. sing. præsentis Imperativi verbi puto, qua vulgus utitur adverbialiter, pro scilicet, exempli gratia, &c. *Pompon. l. si quis*, *ff. de her. inst.* Si ille, puta, Consul factus fuerit. *Senec. l.* 2. *Quæst. nat. c.* 2. Illa constant aut nexu, aut serratione, ut, puta, funis, frumentum, navis. Adde *Cels. l.* 5. *c.* 26. ¶ Interdum usurpatur ut verum adverbium. *Prisc. l.* 13. Hinc in ultima syllaba correptum reperitur. *Pers. apud Prisc.* Hoc, puta, non justum est, illud male, rectius illud.

Putāmen, inis, n. λέπυρον, rei cujuslibet repurgamentum. *Non. c.* 2. *n.* 683. Putamina non solum arborum sunt, verum omnium rerum purgamenta. Nam quicquid ex quacumque re projicitur, putamen appellatur. *Cicer.* 5. *Tusc. c.* 20. Instituitque, ut candentibus juglandium putaminibus barbam sibi, & capillum adurerent.

Putatio, onis, f. existimatio, æstimatio. *Paul. l. cum*, *qui*, *ff. de inpur. & fam. lib.* Nec transferri personæ putatio ex persona filiorum ad eas potest. ¶ Item computatio, *computa*, *conto*. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 13. Unus mensis pari numero restitutus universam putationem imperem facit. ¶ Sumitur etiam pro resectione in vitibus, emundatione in arboribus, *potagione*, *potamento*, κλάδευσις. *Cicer.* 1. *de Orat. c.* 38. Ut quid sit lamentis, ut messis, quid arborum putatio, ut vitium.

Putative, adv. *in apparenza*, secundum opinionem, non revera. *Hieron. ep.* 61. *ad Pammach. c.* 5. Resurrectionem veritate, non putative confitemur.

Putatīvus, a, um, adject. *immaginario*, *finto*, *apparente*, qui id esse putatur, quod non est. *Tertul. l.* 3. *advers. Marcion. c.* 8. Putativus habitus, putativus actus, imaginarius operator.

Putātor, oris, m. *potatore*, κλαδευτήρ, qui vites, aliasve arbores, aut frutices sarmentis, ramisve inutilibus repurgat. *Plin. l.* 27. *c.* 8. Curasium ea scio, omnibus fere ossibus confractis, prolapsum ex arbore alta putatorem, circumdata universo corpori. *Pallad. l.* 1. *c.* 6. Vitium putator.

Putatorius, a, um, adject. ad putatorem pertinens, ut putatoria falx, *Pallad. lib.* 1. *tit.* 15.

Putātus, a, um, nom. ex particip. *potato*. *Paul. apud Fest. in Putus*. Putatæ vites, quæ recisis impedimentis remanent puræ. Aurum quoque putatum dici solet, id est expurgatum, & ratio putata, idest pura facta. *conti aggiustati*, *e liquidati*. V. Puto.

Putĕal, lis, n. 3. umbella, aut petasus, quo puteus operitur. Unde in Glossis exponitur περιστόμιον, quod significat τὸ τοῦ φρέατος στόμιον, os putei. *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 10. Præterea typos tibi mando, quos in tectorio atrioli possim includere, & putealia sigillata duo. h. e. puteorum opercula partim signis exornata,

qua-

qualia & hodie videmus, in quibus incisæ delectant imagunculæ. Aliqui legunt *plateolis signo*, quod in ædibus plutei essent marmorei. *Puteal Libonis*, locus erat in foro Romano, ad arcum seu fornicem Fabianum, ubi erat tribunal Prætoris, & jurisdictio exercebatur. Dictum est *puteal*, quia prope hoc tribunal puteal fuit. Dictum est *Libonis*, quia a Scribonio Libone Prætore ibi primum tribunal, & subsellia collocata sunt. *Hor. l. 1. ep. 19.* Forum, putealque Libonis Mandabo siccis. Ubi per *forum* causidicos, & jurisconsultos significat, per *puteal Libonis* sedem Prætoris, interprete Porph. *Id. lib. 2. serm. sat. 6.* Roscius orabat, sibi adesses ad puteal cras. idest ad judicium. ¶ Hic etiam fœneratores versabantur. *Cic. pro Sext.* Puteali, et fœneratorum gregibus inflatus. *Ovid. l. 2. de rem. Am.* Qui puteal, Janumque timet, celeresque calendas. *Pers. sat. 4.* Si puteal multa cautus vibice flagellas. V. ibi Interpretes. ¶ Erat & puteal in Comitio, sub quo defossa Atii Navii novacula, qua cotem discidit temporibus Regis Tarquinii Prisci, non longe ab ejusdem Navii statua, quæ erat in gradibus ipsis, ad lævam Curiæ, prope Ruminalem ficum. *Dionys. l. 3. Liv. l. 1. Plin. l. 34. c. 5. Cic. 1. de Div. c. 17.* Cotem autem illam, & novaculam defossam in Comitio, putealque impositum accepimus. ¶ Non desunt, qui putent, puteal hoc, quod in Comitio esse dicitur, idem esse cum puteali Libonis. *Rosin. l. 9. c. 15.*

Puteālis, & le, n. 3. φρεάτιος, quod ex puteo est. *Col. l. 11. c. 3.* Fonte puteali possit irrigari. Adde *Ovid. in Ibin. v. 389.*

Puteānus, a, um, idem ac putealis. *Plin. l. 14. c. 9.* Deinde quantum expressere, adjiciunt vinaceis aquæ puteanæ.

Puteārius, ii, m. φρεατωρύχος, qui puteos fodit. *Plin. l. 31. c. 3.* Depressis puteis, sulphurata, vel aluminosa occurrentia putearios necant.

Putĕo, es, tui, sine sup. n. 2. *puzzare*, ὄζω, foeteo, mali odoris sum, a πύθω, *putrefacio*. *Cic.* apud *Non. c. 15. n. 27.* Quibus etiam alabastræ plenæ unguenti putere videntur. *Pers. sat. 3. v. 73.* Quod multa fidelia putet in locuplete penu. *Hor. l. 1. ep. 19.* Putere mero.

Puteolānus, a, um, ποτιολανός, quod ad Puteolos spectat. *Cic. l. 13. Fam. ep. 57.* Cluvius Puteolanus valde me observat. *Id. Phil. 8. c. 3.* Puteolanæ aquæ.

Puteŏli, orum, m. 2. *Pozzuole*, *Pozzuoli*. Ποτίολοι, urbs, & col. Campaniæ, in ora litorali Prov. Terræ Laboris, alias perampla, & probe culta, nunc parva admodum, in colle, cum arce utcunque munita, cum portu capaci, & tuto in sinu cognomine, cum amphitheatro peramplo, nunc semidiruto, apud lacum Lucrinum, non procul a lacu Averno. Condita fuit a Samiis, teste *Stephano*. *Eusebius* scripsit fuisse conditam sub idem fere tempus, quo Tarquinii Roma sunt ejecti. Dubitatur, an huic urbi Puteoli nomen datum sit a putore olidu aquarum calidarum ob sulphureum solum, an potius a frequentia puteorum, aquis videlicet calidis scatentium. Utrunque legas apud *Varr. l. 4. de L. L. & Fest.* ¶ Appellata fuit Delos minor, teste *Festo*, ob templum Apollinis in ea ad similitudinem Delii ædificatum. Dicta fuit etiam Flavia a Vespasiano.

Puter, tris, adject. idem ac putris. *Varr. l. 1. R. R. c. 8.* Palus puter evertitur, & fit solum summum.

Putesco, is, n. 3. mali odoris fio, a *puteo*. In vete. libris legitur & *putisco*, & *putesco*. *Cic. 5. Fin. c. 13.* Animam illi pecori datam pro sale, ne putisceret. Alii leg. *putresceret*. *Cato de R. R. c. 3.* Si in terra olea nimium diu erit, putescet, oleum fœtidum fiet &c. *Arnob. l. 7.* Cum & ipsa non putescant.

Putĕum, i, n. idem ac puteus. *Varr. apud Non. c. 3. n. 155.* Ut sunt lacus, & stagna, & putea, & maria. *Ulpian. l. Julianus, ff. de act. emp. & vend.* Quæ quasi pars ædium, vel propter ædes habentur, ut puta, putea &c. Alii leg. *puteal*.

Putĕus, i, m. *pozzo*, באר, Ger. *sod*, Gal. *puis*, Hisp. *poço*, φρέαρ, locus, qui perpetuas habet aquas ex terræ venis manantes, non tamen fontium more foras prorumpentes, ab Æolico ποτεύς, *puteus*, quod a πίω, *poto*. Nam proprie putei sunt scrobes fossæ, ut recipiant aquam, & potum suppeditent. Vel est a βυθός, fundus. Differt a cisterna, quia puteus suas aquas naturales habet, cisterna adventitias, idest pluvias cœlo prospurgatas. *Cic. de Prov. Cons.* Virgines se in puteos abjecerunt. *Plin. l. 2. ep. 17.* Puteos, seu potius fontes habet; sunt enim in summo. *Plaut. Most. 1. 1. 32.* Miserum est opus, fodere puteum, ubi sitis fauces tenet. ¶ Dicitur etiam puteus cemaculum supplicii genus, hoc est barathrum, seu hypogæum, in quod servi peccantes dejiciebantur ad pœnam. *Plaut. Aulul. 2. 3. 55.* Comprehendite, vincite, in puteum condite. Adde *ibid. c. 7. 3.* quibus in locis cum *Plautus* de coquis loquatur, interpretes quidam putarunt, puteum esse coquorum supplicium.

Putĭcŭli, m. 2. cavernæ terræ extra portam Exquilinam, in quibus antiquitus sepeliebantur, a *puteus*, per diminutionem. *Fest.* Ælius Gallus, teste *Festo*, voluit ita dicta ea loca fuisse, quod ibi homines putiscerent, seu putrescerent. *Varro l. 4. de L. L.* utrunque etymon docuit.

Putĭde, adv. *putidamente*, insuaviter, austere, rancide. *Cic. in Brut.* Qui nec inepte dicunt, nec odiose, nec putide. *Id. 3. de Or. c. 11.* Nolo exprimi literas putidius, nolo obscurari negligentius.

Putidiuscŭlus, a, um, aliquanto putidior. *Cic. l. 7. Fam. ep. 5.* Sumus enim putidiusculi, quam per te eia licet. Alii leg. *impudentiusculi*. ex quo patet loci sensus.

Putidŭlus, a, um, dim. a *putidus*. *Martial. l. 4. ep. 20.* Altera ridicula est, altera putidula.

Putĭdus, a, um, *puzzolente*, מסריח, Ger. *stinckend*, Gal. *puant*, Hisp. *hediondo*, *putidus*, quod est mali odoris, a *puteo*. *Cic. in Pison. c. 9.* Putida [illegible]. ¶ Translate ponitur pro molesto, & ingrato, ut *Orator putidus*, qui orationem affectat. *Oratio putida*, affectata, quæ ita aures offendit, sicut quæ putida sunt, nares. *Cic. in Or.* Cum etiam Demosthenes exagitetur ut putidus. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 70.* Putidius multo cerebrum est, mihi crede, Perilli dictantis, quod tu nunquam rescribere possis. ¶ Item pro eo, in quo nimia diligentia reprehendi potest. *Cic. 1. Off.* Literæ neque expressæ, neque oppressæ, ne aut obscurum esset, aut nimis putidum.

Putillus, i, m. Putilla, æ, f. dim. a *putus*, vox blandientis. *Plaut. Asin. 3. 3. 104.* Dic igitur me anaticulam, columbam, vel catellum, hirundinem, monedulam, putillum, passerculum. *Horat. lib. 2. sat. 3.* Putam, aut putillam appellat. Alii aliter leg. utroque loco. *Pusillum* autem putat *Jos. Scalig. in Catalect.* dici a *putus*, & id a πόσθη *pudendum*, a quo *præputium*.

Putis, & te, o. 3. quod mali odoris est, a puteo. Ulus *Lucret. l. 3. v. 385.* si quibusdam libris vulgatis habenda fides. Atque iden tanta mutatum putaroina conciderit corpora penitus. In aliis libris *putre* legitur.

Putisco. V. Putesco.

Putitus, a, um, stultus. *Paul. apud Fest.*

Puto, as, avi, atum, a. 1. *potare*, *tagliare*, זמר, Germ. *beschneiden*, Gall. *émonder*, *tailler*, Hisp. *podar*, κλαδεύω, est falsa, superflua, infructifera in arboribus resecare. *Gell. l. 6. c. 5.* Putare veteres dixerunt, vacantia ex quaque re, ac non necessaria, aut etiam obstantia, & aliena auferre, & excidere, & quod esse utile, ac sine vitio videretur, relinquere. Sic namque arbores, & vites, & sic etiam rationes putari dictum. *Colum. l. 2.* Neque etiam, aut arborem putent. *Virg. 2. Georg. v. 407.* Vitem putando fingere. ¶ Putare rationem. *fare*, *aggiustare*, *liquidare i conti*. *Var. l. 3. de L. L.* Antiqui purum putum dixerunt: ideo ratio putari dicitur, in qua summa fit puta. *Plaut. Aulul. 3. 5. 52.* Cedit miles, æs petit, itur; putatur ratio cum argentario. ¶ Sumitur etiam pro opinari, arbitrari, existimare, *pensare*, *stimare*. *Ter. Andr. 1. 1. 114.* Recte putas. *Id. Phor. 4. 5. 6.* Rem ipsam putasti. *hai toccato il punto*. *Cul. ad Cic. l. 8. Fam. ep. 2.* In theatrum Hortensius introiit, puto, ut suum gaudium gauderemus. *Cic. 1. Off. c. 33.* Nec committere, ut aliquando dicendum sit, non putaram. *Id. 4. Acad.* Quos nunquam putassemus a nobis internosci posse, &c. *Id. de Am.* Acilius, quem prudens esse in Jure civili putabatur. ¶ Item pro cogitare, attentius considerare. *Plaut. Cas. 3. 2. 25.* Verum autem altrovorsum cum eam mecum rationem puto. *Cicer. pro Cluent.* In quo primum illud debes putare, Comitiis præteritum Æditius studium esse populi, non judicium. *Virg. 6. Æn.* Multa putans. ¶ Item pro æstimare, & [illegible] constructus. *Cic. 6. Ver.* Si denariis quadringentis Cupidinem illum putasset. *Id. pro Planc.* Honores si magni non putemus. *Id. de Am.* Itemque cætera, quæ quibusdam admirabilia videntur, permulti sunt, qui pro nihilo putent. *Id. pro Leg. Manil.* Imperatorem in aliquo numero putare. *Id. pro Rosc. Amer.* Ut hominem neminem præ se putet. ¶ Putare cum aliquo argumentis, est disputare, apud *Plaut. Amph. 2. 2. 45.*

Putor, oris, m. *puzzore*, סרחון, Ger. *gestanck böser*, Gal. *puanteur*, Hisp. *hedor*, δυσωδία, fœtor, a *puteo*. *Lucr. l. 2. v. 927.* Intempestivos cum putor cœpit ob imbres. *Id. ibid. v. 1099.* ubi putorem terra humida nacta est. Utroque loco al. leg. *putror*. *Cat. R. R. c. 57.* Ea omnem putorem adimet. *Arnob. l. 7.* Putores in voluptate.

Putrēdo, inis, f. *putredine*, סרחון, Germ. *fäulung*, Gall. *pourriture*, Hisp. *podre*, σαπρία, corruptio, resolutio. *Ovid. l. 1. de Pont. el. 1.* Estur ut occulta vitiata putredine navis. Alii leg. *teredine*.

Putrefăcio, is, a. 3. *putrefare*, הבאיש, Germ. *faulen*, Gal. *pourrir*, Hisp. *podrir*, σήπω, putre aliquid facio, resolvo, corrumpo. *Col. l. 3. c. 12.* Qui putrefacit deposita semina. *Liv. l. 21.* Ardentiaque saxa infuso aceto putrefaciunt.

Putrefactus, a, um, nom. ex particip. *putrefatto*, *corrotto*. *Lucret. l. 2. v. 897.* Et tamen hæc cum sint quasi putrefacta per imbres. *Ovid. 15. Met. v. 389.* clausa putrefacta est spina sepulcro.

Putrefio, is, actus sum, pass. anom. *Pallad. Februar. tit. 10.* Saxa putrefient recepto humore. Adde *Septemb. tit. 9.*

Putrĕo, es, trui, sine sup. n. 2. *essere marcio*, נמק, Ger. *faulen*, Gal. *se pourrir*, Hisp. *podrirse*, σήπομαι, putridus sum. *Plaut. Most. 1. 2. 67.* Atque edepol ista hæc tigna humida putrent. *Hor. l. 2. sat. 2. v. 66.* muria quæ Byzantia putruit orca. ¶ Translate *Pers. sat. 5. v. 58.* hunc alea decoquit, ille in venerem putret. h. e. in venerem ad putredinem usque fertur. Al. leg. *est putris*.

Putresco, is, n. *putrefarsi*, σήπομαι, putridus fio. *Cic. 1. Tusc. c. 43.* humi ne, an sublime putrescat. *Hor. l. 2. sat. 3. v. 119.* cui stragula vestis, Blattarum, ac tinearum epulæ, putrescat in arca.

Putrĭcĕus, a, um, putredine, aut carie exesus. *Lucret. l. 2. v. 859.* Mollia, lente, fragosa, putricava, corpore rara.

Putrĭdus, a, um, *putrefatto*, *marcio*, נמק, Ger. *gefaulet*, Gall. *pourry*, Hisp. *podrido*, σαπρός, putris, putrefactus, corruptus. *Cic. in Pison. c. 1.* Non enim nos color iste servilis, non pilosæ genæ, non dentes putridi deceperunt.

Putris, & tre, & Puter, tris, tre, *corrotto*, *putrefatto*, *stiolto*, נבאש, Ger. *faul*, Gal. *pourry*, *gaté*, Hisp. *podrido*, σαπρός, corruptus, in putredinem resolutus, a *putreo*. *Virg. 1. Georg. v. 392.* Fungi putres. *Sen. epist. 12.* Putres saxa. *h. e.* quæ facile resolvuntur in pulverem. Al. leg. *putrida*, quod idem est. Sic *Virg. 1. Georg.* Zephyro putris se gleba resolvit. *Horat. epod. 8.* mammæ putres, equina quales ubera. hoc est flaccescentes, & senectute resolutæ. *Id. l. 1. od. 36.* Omnes in Damalin putres deponent oculos. hoc est, libidine fractos, & putrentes. *Var. l. 1. R. R. c. 8.* Quem cum infimam terra voleit, puter evertitur.

Putrōsus, a, um, adject. putrore, seu putore plenus, ut putrosum ulcus. *Cal. Aurel. Tard. 2. 1. 14.*

Putus, a, um, *puro*, καθαρός, idem ac purus, seu purgatus. *Fest.* Putum antiqui pro puro dicebant. ¶ Interdum in oratione legitur conjunctum cum adjectivo *purus*. Unde argentum purum putum dicitur, quod ita excoctum est, itaque purgatum, ut nihil alterius materiæ habeat admistum. *Gel. l. 6. c. 5.* Cautum fuisse, ut Carthaginienses quotannis Pop. Rom. darent certum pondus argenti puri puti. ¶ Translate *Plaut. Pseud. 4. 1. 30.* Polymachæroplacides purus putus est ipsus. Quasi dicat, ipse omnino est, & non alius prorsus, aut adulterinus, aut suppositius. *Id. ibid. 4. 7. 103.* Purus putus hic sycophanta est. h. e. merus. *Cic. Att. l. 2. ep. 9.* Quam bonam meis putissimis orationibus gratiam retulerit. Sic Augustus Horatium vocabat putissimum penem, quemadmodum tradit *Tranquillus in ejus Poeta vita*. ¶ Putus, i, substant. vel Putus, pro puero, quidam leg. apud *Virg. in Catalect. v. 118.* Dispeream, nisi me perdidit iste potus. Alii aliter. Sic *putam* pro puella, apud *Horat. l. 1. sat. 3. v. 216.* Sed ibi quoque varia est lectio.

Puxis. V. Pyxis.

P ANTE Y.

Pycnītis, idis, f. πυκνῖτις, verbascum, herba. *Apul. de herb. c. 71.*

Pycnocŏmon, i, πυκνόκομον, herba apud *Plin. l. 26. c. 8.* erucæ foliis crassioribus, & acrioribus, radice rotunda, lutei coloris, terram olente, caule quadrangulo, flore ocymi. Recentioribus Botanicis incognita est, teste *Matthiolo*.

Pycnostylos, i, m. & Pycnostylon, n. dicitur a *Vitruv. l. 3. c. 2. & 3.* ædificium, in quo columnæ modico intervallo inter se distant.

Pyctacium. V. Pittacium.

Pycta, æ, m. πύκτης, pugil, a πὺξ, quod idem ac πυγμὴ, *pugnus*. *Lamprid. in Heliog.* Gladiatores ante convivium pugnantes sibi, & pyctas frequenter exhibuit. *Plin. l. 7. c. 47.* Euthymus pycta semper Olympiæ victus. Adde *Martial. lib. 11. epigr. 85.*

Pyctālis, e, adject. ad pyctam pertinens. *Servius ad Æneid. 3. v. 373.* Amycus a Polluce victus pyctali certamine. *h. e.* pugilatu.

Pyctes, æ, m. idem ac pycta. *Colum. l. 8. c. 2.* translate de *gallis gallinaceis*. Cujus plerumque totum patrimonium pignus aleæ victor gallinaceus pyctes abstulit.

Pyctomacherius, ii, m. idem ac pyctes apud *Jul. Firmic. l. 8. c. 8.*

Pydna, f. 1. *Chitro*, urbs ampla Macedoniæ, prope ostia Aliacmonis fl. & sin. Thermaicum. *Justin. l. 14. c. 6.*

Pyga, æ, f. *le natiche*. clunes, nates, πυγή. *Horat. l. 1. sat. 2. v. 133.* Ne nummi pereant, aut pyga, aut denique fama.

Pygargus, m. 2. πύγαργος, genus aquilæ, a πυγή, *nates*, *clunes*, & ἀργός, *albus*. Nam non tantum sunt ei albis vestitus plumis, quod pluribus aquilis commune, sed tota cauda pennas habet albicantes. *Plin. l. 10. c. 3.* Secundi generis pygargus in oppidis mansitat, & in campis, albicante cauda. ¶ Est & capræ sylvestris genus, quod ab albis clunium pilis idem nomen adeptum est. *Plin. l. 8. c. 53.* Sunt & damæ, & pygargi, & strepsicerotes, multaque alia haud dissimilia. *Juv. sat. 11. v. 138.* Apud quem Sumine cum magno lepus, atque aper, atque pygargus, Et Scythicæ volucres. Dubium tamen est Interpretibus, avem ne, an feram *Juvenalis* intelligat.

Pygĭăcus, a, um, adject. ad nates pertinens. *Petron. in Satyr.* Puellam invitare ad pygiaca sacra.

Pygmæi, m. 2. πυγμαῖοι, pop. Indiæ, in extrema parte montium, supra Astomos, qui auctore *Plin. l. 7. c. 2.* trium spithamarum, seu trium dodrantium staturam non excedunt, vel, ut *Gellius* scribit, non ultra duos pedes cum dimidio longi sunt. Dicti sunt a πυγμή, quæ notat spatium a cubito ad digitos clausos, sive spatium sex digitis cubito brevius, quia tanta eorum statura creditur. Casas ex ovorum putaminibus, pennis, & luto sibi construunt. *Plin. l. 7. c. 2.* Aristoteles in cavernis habitare Pygmæos tradit. *Id. ibid.* ¶ Bellum habent cum gruibus, a quibus vincuntur, & per aerem feruntur. *Juv. sat. 13.* Fama est, Pygmæos armatos sagittis, insidentes arietum, caprarumque dorsis, verno tempore, universo agmine ad mare descendere, & ova pullosque earum alitum consumere, ternis eam expeditionem mensibus confici, aliter futuris gregibus non resisti. *Plin. l. 7. c. 2.* ¶ Fuere item Pygmæi in Thracia. Hi cum Geraniam urbem tenerent, a gruibus fugati novas sibi sedes quærere sunt coacti. *Plin. l. 4. c. 11.* ¶ Item fuere in Caria. *Plin. l. 5. c. 29.*

Pygmalion, onis, m. 3. Πυγμαλίων, filius Cilicis, nepos Agenoris, pronepos Beli prisci, qui cum statuam muliebrem a se eburnea factam deperiret, ea e Venere animata, voti compos factus, ex ea Paphum filium genuit. *Ovid. 10. Met.* ¶ Pygmalion alter, filius Beli junioris, frater Didonis, cum ardentissima auri cupi-

cupiditate flagraret, Sichæum Sacerdotem Herculis, maritum Didonis, cui magnæ, sed dissimulatæ opes erant, clam, & dolo ante aras interemit. Cujus cædis cum certior in somnis a marito Dido facta fuisset, sumptis secum thesauris fugit in Africam, ubi Carthaginem condidit. *Justin. l.* 18.

Pygmalionēus, a, um, adject. a Pygmalione. *Sil. l.* 6. *v.* 532. Pygmalioneam tentarem exponere gentem.

Pylădes, æ, vel Pylades, dis, πυλάδης, filius Strophii Phocensis, indissolubili amicitiæ vinculo cum Oreste junctus. Nam cum Clytemnestra, ob Ægistho adultero adjuta, Agamemnonem necidisset, Strophius Orestem adhue puerum certissimæ neci subduxit, & in Regno suo una cum Pylade educavit. Postea cum Orestes, gratia vindicandæ paternæ mortis, matrem peremisset, eamque ob rem in furorem conversus esset, Pylades illi perpetuus comes fuit omnium profectionum, & socius periculorum. Itaque ad Tauricam usque Chersonesum Orestem secutus est, in qua cum Rex Orestem interficere vellet, neque agnosceret, uter eorum esset Orestes, tanto in se invicem amore fuerunt, ut Pylades Orestem se esse diceret, ut pro illo necaretur, Orestes ita, ut erat, Orestem se esse affirmaret, ne Amicus interficeretur. *Cic. de Amic. & 2. de Fin.*

Pyladēus, a, um, adject. a Pylade, ut Pyladea amicitia. *Cic. l.* 2. *Fin. c.* 26.

Pylæ, f. 2. Tauri Pylæ, Ciliciæ Pylæ, opp. Asiæ in conf. Cappadociæ, & Ciliciæ, inter Halym fl. & Taurum M. qua ex Cilicia in Cappadociam transitur. *Cic. Att.* 5. *ep.* 20. ¶ Pylæ Ciliciæ, Amanicæ Pylæ, Syriacæ Pylæ, angustiæ inter Ciliciam, & Syriam, inter quas Cersus flu. labitur. ¶ Pylæ Persidis, Susidæ, per quas in Persidem aditus ex Susiana reg. ¶ Est autem pyla græca vox, πύλη, & portam Latine significat, angustum aditum inter duos montes, ut explicat *Curt. l.* 3. *c.* 4.

Pylæa, f. 1. oppid. Trachiniæ reg. ad Oetam M. apud Thermopylas. ¶ Pylæa item, πυλαία σύνοδος, concilium fuit Amphyctionum ad Thermopylas haberi solitum. Hinc

Pylaicus, a, um, adject. ut Pylaicus conventus, apud *Liv. l.* 33. *c.* 35.

Pylēne, f. 1. Proschium, oppid. Ætoliæ, scopulis abundans. *Stat.* 8. *Thebaid. v.* 484.

Pylius, a, um, adject. a Pylo oppido, Nestoris patria, qui proinde & Pylius dicitur. *Ovid.* 1. *de Pont. eleg.* 5. Crede mihi, Pylio Nestora major ero. *Id.* 8. *Metam.* Agri Pylii. *Id.* 5. *Trist. eleg.* 6. Æquarint Pylios cum tua fata dies. *Martial. lib.* 8. *epigr.* 2. Pylia senecta.

Pylōrus, i, m. *piloro*, πυλωρὸς, Medicis ita appellatur os inferius ventriculi. Sed vox græca est, & græcis literis scribitur a *Cels. l.* 4. *c.* 1.

Pylos, vel Pylus, i, f. πύλος, nomen trium oppidorum Peloponnesi, quæ singula Nestorem civem esse dicunt suum. Horum primum est *Navarino*, Nelea Homero, in Messenia, quod vere Nestoris patriam fuisse testatur *Eustathius*; alterum est in Arcadia; tertium in Elide. *Ovid. ep. heroid* 1. *v.* 63. Nos Pylon, antiqui Neleia Nestoris arva Misimus, incerta est fama remissa Pylo. *Sen. in Herc. furen.* Nestoreia Pylos.

Pyra, æ, f. *pira*, [illegible], Ger. *holtzhauffe*, Gal. *pyre*, Hisp. *hoguera*, *ward*, ignis rogus, vel strues lignorum ad cremanda cadavera, a πῦρ, ignis. *Serv. ad* 11 *Æn.* Pyra est lignorum congeries. Rogus cum jam ardere cœperit, dicitur. Bustum vero jam exustum vocatur. Quem ordinem servat Poeta, dicens, Constituere pyras. Item, Subjectisque ignibus atris ter circum accensos decurrere rogos. Item postea, Semiustaque servant busta. Hæc *Servius*, cujus tamen observatio perpetua non est: dicitur enim pyra & de rogo accenso. *Ovid. in Ibin*, *v.* 36. Quem vetus accensa separat ira pyra.

Pyracmon, onis, πυράκμων, unus a tribus Cyclopibus, qui in Ætnæ officina ferrum versabant, & fulmina Jovi parabant. *Virg.* 8 *Æn. v.* 424. Ferrum exercebant vasto Cyclopes in antro, Brontesque, Steropesque, & nudus membra Pyracmon. *Ovid.* 12. *Met.* Securiter Pyracmon.

Pyrălis, is, f. seu pyrallis, πυραλὶς, animalculum pennatum, al. pyrausta, magnitudine muscæ, ex igne proveniens, ἀπὸ τοῦ ἐν πυρὶ ἀλλεσθαι, a saliendo in igne. *Plin. l.* 11. *c.* 36. *ex Aristot.* Siquidem in Cypri ærariis fornacibus ex medio igni majoris muscæ magnitudinis volat pennatum quadrupes: appellatur pyralis, a quibusdam pyrausta. Quamdiu est in igne, vivit, cum evasit paulo longiore volatu, emoritur. Hæc *Plin.*

Pyramidātus, a, um, πυραμιδωτὸς, πυραμιδοειδὴς, factus in formam pyramidis. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 24. Esse corpuscula quædam lævia, alia aspera, rotunda alia, partim autem angulata, & quædam pyramidata, curvata quædam, & quasi adunca. Quædam exemplaria omittunt hæc verba, *& quædam pyramidata*.

Pyramēus, a, um, adject. a Pyramo, ut Pyramea arbor. h. e. morus, sub qua Pyramus gladio incumbens se ipsum interfecit. *Seren. Sammon. c.* 29. *v.* 550.

Pyrămis, idis, f. *piramide*, Ger. *gespitzter thurn*, Gal. *pyramide*, Hisp. *pyramide*, πυραμὶς, moles, quæ ex basi lata paulatim in acutum fastigium desinit. Dicta est a πῦρ, *ignis*, quia ejus figuram imitatur. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Conum tibi ais, & cylindrum, & pyramidem pulchriorem, quam sphæram, videri. ¶ Hujusmodi moles in Ægypto usitatæ fuerunt. Erant quadrangulares; ab imo latissimæ, & assurgebant ultra omnem omnino altitudinem, quæ humanis manibus confici potest. Hinc inter septem orbis miracula recensentur. Vulgo appellantur, teste Bellonio, *Pharaons*, Europæis *Granari di Gioseffo*, teste *Ortelio*. Excogitatæ primum a Regibus fuerunt, ne pecuniam successoribus, aut æmulis insidiantibus præberent, aut ne plebs esset otiosa. Multa de his *Plin. l.* 36. *c.* 12.

Pyrămus, i, m. πύραμος, adolescens Babylonius, qui Thisbes vicinæ puellæ mutuo amore captus, amicæ persuasit, ut deceptis custodibus, in solitudinem quandam extra urbem ad se conveniret. Quo cum puella prior venisset, conspecto leone, trepida profugit ad sylvas, relicto præ festinatione amiculo, quod inventum leo dilaceravit. Veniens deinde in locum constitutum Pyramus, cum Thisbes amiculum a fera dilaceratum agnovisset, arbitratus, ipsam a leone esse devoratam, doloris impatientia, quo accinctus erat, gladio se ipse interemit. Thisbe, cum posito timore ex sylva rediisset, Pyramumque ex vulnere adhuc palpitantem vidisset, exempto ex vulnere gladio, sibi etiam mortem conscivit. *Ovid.* 4. *Met.*

Pyrămus, i, m. flu. Ciliciæ, qui ex Tauro M. oritur, & mari apud Mallum urb. excipitur. *Cnes. l.* 3. *c.* 4.

Pyrausta, æ, m. πυραύστης, genus insecti magnitudine muscæ majoris, alio nomine pyralis, gigni, ait *Plin. l.* 11. *c.* 36. in Cypri ærariis fornacibus, & quamdiu in igne moretur, vivere; si vero evaserit longiore paulo volatu, emori.

Pyren, enis, πυρὴν, genus gemmæ. *Plin. l.* 37. *c.* 11. Pyren ab olivæ nucleo dicta est, huic aliquando videre piscium spinæ videntur.

Pyrenæus, i, & Pyrenæus mons, Pyrenæi, orum, & Pyrenæi montes, *i monti Pirenei*, mons Hispaniæ maximus, qui Hispaniam a Gallia separat. Extenditur ab Ortu æquinoctiali in Occasum brumalem, idest a Templo, seu Portu Veneris in ora Maris Mediterranei usque ad Fanum S. Sebastiani in ora Oceani Cantabrici. Cætera vide apud Geographos. *Sil. l.* 3. *v.* 415. At Pyrenæi frondosa cacumina montis. *Auson. ep.* 24. Bimaris juga ninguida Pyrenæi. *Flor. l.* 2. *c.* 6. Hispaniam totam a Pyrenæis montibus in Herculis columnas recuperavit. *Plin. l.* 16. *c.* 24. Buxus Pyrenæis montibus plurima. V. *eund. Plin. l.* 3. *c.* 13. & *l.* 4. *c.* 20. ¶ Pyrenæa Venus dicta est, quæ ad Pyrenæos montes templum habuit. *Plin. l.* 3. *c.* 3.

Pyrenaicus, a, um, adject. ad Pyrenæum pertinens. *Auson. de urbib. in Narbone.* Quo Pyrenaicis nivibus dirimuntur Iberi. Al. leg. *Pyrenæis*.

Pyrēne, ne, f. 1. πυρήνη, filia Bebrycis, quæ in Pyrenæo monte ab Hercule compressa, atque a feris laniata, ibi sepulta est. Hinc mons dictus est Pyrene, & Pyrenæus. V. *Sil. l.* 3. *v.* 420. ¶ Pirene per *i*, Πειρήνη, Acheloi filia a Neptuno compressa, quæ in sui nominis fontem conversa est, quod filium imprudenter a Diana occisum nimium lugeret.

Pyrēne, seu Pirene, es, f. 1. πυρήνη, fons Acrocorinthi, Musis sacer. *Plin. l.* 4. *c.* 4. *Strabo*, & alii. A *Probo* in Helicone ponitur. Habet omnes syllabas longas. *Stat. l.* 1. *Sylv.* Nec conscia detur Pyrene, largos potius mihi gurges in haustus.

¶ Item mons Hispaniæ, al. Pyrenæus. Primam habet indifferentem; secundam, & tertiam longas. *Sil. l.* 3. *v.* 417. Pyrene celsa nimbosi verticis arce Divisos Celtis late prospectat Iberos. *Tibul. lib.* 1. *eleg.* 8. Non sine me est tibi partus honos: Tarbella Pyrene Testis, & Oceani litora Santonici.

Pyrenēus, i, m. per tres syllabas, πυρηνεὺς, Rex Thraciæ, qui Daulidem Phocidis urb. occupavit, ubi cum quodam die pluvioso Musas ad Parnassum euntes vidisset, invitavit, ut domum suam subirent, donec pluvia cessaret. Cum vero jam imber cessaret, Musæque discedere vellent, Pyreneus clausis foribus, illis vim inferre parabat. At Musæ in aves conversæ evolaverunt. Quas cum persequi vellet, ex arce se dans præcipitem, caput terræ illisit, sicque expiravit. *Ovid.* 5. *Metam.*

Pyrēnis, vel Pirenis, idis, adiect. fœmin. a Pyrene fonte, ut Pyrenida ad undam, *Ovid.* 1. *de Pont. ep.* 3. *v.* 75. Pyrenidas undas, *Idem Met.* 2. *v.* 240.

Pyrethrum, i, n. πύρεθρον, herba, quam Romani salivarem vocant, alii draconem, foliis, & caule dauco sylvestri, & fœniculo similibus, linguam adurens, & mordicans. Ejus folia in cæteris probantur, radice utuntur pigmentarii. *Plin. l.* 28. *c.* 9. *Ovid.* 2. *de Ar. v.* 418. Tritaque in annoso flava pyrethra mero.

Pyrgi, orum, m. *S. Maria di Pargano*, oppidum Hetruriæ in ora maris Tyrrheni, inter Græviscas, & Fregenas. *Virg. Æn.* 10.

Pyrgis, is, f. nomen herbæ, quæ & lingua canis, & cynoglosson dicitur. *Apul. de herb. c.* 96.

Pyrgopolinices, æ, m. πυργοπολυνείκης, hoc est victoria turrium, seu munitionum, atque urbium: a πύργος, turris, πόλις, urbs, & νίκη, victoria. Nomen est militis gloriosi apud *Plaut. in Mil.* Adde *Sidon. l.* 1. *ep.* 9. *ad fin.*

Pyrgotĕles, is, m. gemmarum sculptor nobilissimus, a quo solo Alexander Magnus se in gemmis sculpi passus est, edicto vetans, ne ab aliis sculperetur. *Plin. l.* 1. *c.* 37. & *l.* 7. *c.* 37.

Pyrgus, i, m. *torre*, [illegible], Ger. *thurn*, Gal. *tour*, Hisp. *torre*, πύργος, Græce turrim significat. *Liv. l.* 37. *c.* 32. Postero ad castellum, (Pyrgum vocant) copias eduxit. ¶ Est etiam genus vasis cavitate fissili, quo conjecti tali agitantur, antequam in alveolum emittantur, ita dictus a turriculæ figura. *Hor. lib.* 2. *sat.* 7. Qui jam se tolleret, atque mitteret in pyrgum talos.

Pyrio, as, a. 1. calefacio, a πῦρ, ignis. *Petron. in fragm. Tragur.* In soliq quod Trimalcioni pyriabatur.

Pyriphlegĕthon, ontis, m. idem quod *Phlegethon*, a πῦρ, ignis, & φλεγέθω, uro, vel ardeo. *Arnob. lib.* 2. *pag.* 52.

Pyrites, æ, m. πυρίτης λίθος, *lapis molaris*, a πῦρ, *ignis*, quia plurimus igni illi insit, vel quia ægerrime quidem ignem accipit, semel tamen acceptum diutissime conservat, vel quia igni resistit, ideoque focis idoneus est. *Plin. l.* 36. *c.* 19. Molarem quidam pyritem vocant, quoniam sit plurimus ignis illi. ¶ Item lapis quidam, a quo æs conflatur. *Plin. ibid.* Sed est alius etiamnum pyrites, similitudine æris. In Cypro eum reperiri volunt, & in metallis, quæ sunt circa Acarnaniam, unum argenteo colore, alterum aureo, &c. ¶ Item lapis ille, quem nos igniarium dicimus, quidam etiam vivum silicem vocant, qui percussus a ferreo instrumento, vel ab altero lapide scintillas edit, a πῦρ, ignis, quia plurimum habet ignis, *pietra focaja*. *Plin. ibid.*

Pyrītis, is, f. 3. πυρίτης λίθος, gemma nigri coloris. *Plin. l.* 37. *c.* 11. Pyritis nigra quidem, sed attrita digitos adurit.

Pyrobolarii, orum, masc. qui pyrobolos, hoc est ignita tela jaculantur, a πῦρ, ignis, & βάλλω, jacio. *Firmic. l.* 8. Nati sub sidere Caniculæ erunt venatores, arenarii, pyrobolarii. Ita *Beroald. in l.* 4. *Apul. de A. A.* Alii leg. *parabolanus*. V. Parabolani.

Pyrocŏrax, vel Pyrrhocorax, acis, m. πυρροκόραξ, avis alpina, nigro colore, rostro luteo. *Plin. l.* 10. *c.* 48.

Pyrōdes, m. 3., πυρώδης, filius Cilicis, qui primus e silice excussisse ignem dicitur. Nam Prometheum dicunt ignem asservasse in ferula. *Plin. l.* 7. *c.* 56.

Pyrŏis, entis, m. πυρόεις, Sidus Martis, ita dictus ab igneo colore. *Col. l.* 10. *v.* 290. Sic micat & rutilus pyrois, & rore coruscu, &c. ¶ Est etiam unus ex equis Solis. *Valer. Flacc. l.* 5. *v.* 432. Et formidantem portitor Pyroenta dolores. V. *Æthon*.

Pyrŏpus, i, m. πυρωπὸς, mixtura trium partium æris, & quartæ auri. Sic dicitur, quia habet πυρὸς ὦπα, hoc est ignis faciem. *Plin. l.* 34. *c.* 8. Æs in uncias additis auri scrupulis senis, prætenui pyropi bractea ignescit. *Ovid.* 2. *Met.* Flammasque imitante pyropo.

Pyrrha, æ, f. πύῤῥα, filia Epimethei, Deucalionis uxor, quæ post diluvium, una cum marito, jactis post terga lapidibus, humanum genus fertur reparasse. *Ovid.* 2. *Met.*

Pyrrhias, adis, f. Πυῤῥιὰς, ad Pyrrham pertinens, quod est oppidum Lesbi, ut *Plin. l.* 5. *c.* 31. docet. *Ovid. heroid. ep.* 15. *v.* 15. Pyrrhiadne, Methymniadesve puellæ.

Pyrrhicha, æ, seu pyrrhiche, es, f. 1. *moresca*, πυῤῥίχη, saltatio in armis, quæ Lacedæmoniorum juventuti loco bellici progymnasmatis erat, ut Aristoxenus scripsit, apud quos a quinto statim ætatis anno pueri incipiebant saltare armati, accinente interim aliquo carmen hyporchematicum, ad cujus numeros motus componebant. Dicta est a Pyrrhicho Cretense, ex urbe Cydone, qui primus Cretenses sub armis saltare ad pyrrhichii pedis sonum instituit. Alii esse vocatam volunt a Pyrrho Achillis filio, quem dicunt primum in tumulo patris sui armatum honoris gratia saltavisse. *Plin. l.* 7. *c.* 57. Saltationem armatam Curetes docuere, pyrrhichen Pyrrhus, utramque in Creta. Ubi pyrrhichen a saltatione enoplia, sive in armis, distinguit, non quasi sit plane diversa, sed quia rursus illa a Curetibus, ea arte a Pyrrho, vel potius Pyrrhicho Cretense. *Suet. in Cæs. c.* 39. Pyrrhicham saltaverunt Asiæ, Bithyniæque principum liberi.

Pyrrhicharii, seu pyrrhicharii, m. 2. πυῤῥιχισταὶ, qui armati saltabant. *Ulp. l.* 8. *ff. de pœnis.* Quod instituantur venatores, aut pyrrhicharii, aut in aliam quam voluptatem gesticulandi, vel aliter se movendi gratia.

Pyrrhichius, ii, m. πυῤῥίχιος, pes metricus, al. parius, qui constat ex duabus syllabis brevibus, ut *Deus*, *ager*, &c. Dictus est a pyrrhicha, quia hoc sono milites sub armis per ludum orchabantur. *Martianus Capella l.* 9. *Quintil. l.* 9. *c.* 4.

Pyrrho, onis, m. 3. πύῤῥων, Philosophus Eliensis, filius Plistarchi. Primo pictor fuit, deinde Anaxarchi discipulus. Vixit annos ferme nonaginta. Ejus sectatores Pyrrhonii dicuntur, & Sceptici, h. e. consideratores, quia omnia considerando, & ambigendo tractant, nihilque affirmant. V. *Gell. l.* 11. *c.* 5. & *Cic.* 3. *de Orat. c.* 17.

Pyrrhonii, orum. V. vocem præced. & vocem *Sceptici*.

Pyrrhocŏrax. V. Pyrocorax.

Pyrrhopœcilos, i, πυῤῥοποίκιλος, marmoris genus ita dictum, quod fulvi coloris maculis distinguatur. *Plin. l.* 37. *c.* 8. & 22.

Pyrrhus, m. 2. *Pirro*, Πύῤῥος, filius Achillis ex Deidamia Lycomedis filia, nepos Pelei, & Thetidis, pronepos Æaci, & Æginæ, abnepos Jovis, & Europæ, ita dictus a πυῤῥὸς, rufus, id est a fulvo colore capillorum, teste *Servio*. Hic & Neoptolemus appellatus, quod admodum adolescentulus ad belli Trojani reliquias fuerit perductus. Erat enim in fatis, sine illo Trojam capi non posse. Fuit primus, id est princeps eorum, qui in equum ligneum ingressi sunt. In illa expugnatione primum Polyten Priami filium, deinde & patrem ipsum interfecit. Polyxenam Achillis patris sui Manibus inferias misit. Postremus Græcorum omnium ex Troade discessit, Heleno Priami filio vetante, qui tempestatem prospexit, quam passi sunt Idomeneus, Ulysses, Ajax, & cæteri Græciæ Principes. Abduxit secum Andromachen Hectoris uxorem, quæ illi in prædæ divisione obtigerat, & Helenum. Amisso per absentiam Trojanis temporibus paterno Regno, quod erat in Thessalia, consedit in Molossia regione Epiri, quæ prius fuit Regnum Molossicum. Hinc populi primum Pyrrhidæ, postea Epirotæ dicti sunt. Duxit uxorem Andromachen, ex qua, ut aliqui scribunt, genuit filium Molossum, fortasse etiam alium filium nomine Peripeleum. Sed cum in templum Dodonæi Jovis ad consulendum venisset, ibi Lanassam neptem Herculis rapuit. Igitur Andromachen uxorem tradidit Heleno filio Priami

Regis,

Regis, & Regnum Channam, ob illius industriam singularem, & præcipue, quod confectis bellis Trojano tempestatem prædixerit, & Pyrrhum navigare prohibuerit. Ex Lanassa matrimonio octo liberos sustulit, ex quibus nonnullas virgines nuptum finitimis Regibus tradidit, opesque affinitatum auxilio magnas paravit. Ad extremum rapuit Hermionem filiam Menelai, & Helenæ, quæ Oresti desponsata fuerat. Quare ab Oreste interfectus est, in templo Apollinis Delphici, inter altaria, ope Macharæi, al. Macrei, Sacerdotis. *Justin. l.* 17. & *Serv. l.* 12. *Gen.* ¶ Pyrrhus alter, similiter Rex Epiri, sive Epirotarum, qui ex Achille & ipse, Peleo, Æaco, & Jove genus ducebat. Hic est ille Pyrrhus, qui strenuissime cum Romanis, & Carthaginensibus plurima bella gessit. Demum in Spartæ obsidione, cum inter primos pugnaret, ictu lapidis interfectus est. V. *Justin. l.* 25.

Pyrum, & Pyrus, V. Pirum, & Pirus.

Pysma, atis, n. πύσμα, quæsitum, interrogatio. Vox Græca, a πύθω, interrogo. Differt ab Erotemate, cui una voce responderi potest: pysmati autem, cum plura simul quærendo complectatur, non nisi pluribus satisfieri potest. Ita *Martian. Capell. lib.* 5 *pag.* 171.

Pythagŏras, æ, m. πυθαγόρας, Philosophus Samius, teste *Ovid.* 15. *Met.* filius Demarati locupletis negotiatoris, al. Mnesarchi anulorum sculptoris, ita dictus, quod non minus vera, quam Pythii Apollinis oraculum, loqueretur. Vixit ante Anaxagoram, & Socratem. Magnis sapientiæ incrementis ornatus primo in Ægyptum profectus est, deinde Astrologiæ, Chaldaicæque disciplinæ cupidus Babylonem se contulit. Ex Oriente regressus in Cretam, & Lacedæmonem ad cognoscendas Minois, & Lycurgi inclytas ea tempestate leges contendit. Post hæc in patriam rediens, cum eam a Polycrate Tyranno occupatam vidisset, secessit in Peloponnesum. Primus se *Philosophum* nominavit, hoc est sapientiæ amatorem, cum ceteri per ea tempora se sapientes dicerent. Postea in Italiam venit, in eam partem, quæ Magna Græcia dicta est, sedemque Crotone figens, magno auditorum affluxu Philosophiam professus est, docuitque & privatim, & publice. Venit in Italiam, Cicerone teste, L. Tarquinio Superbo regnante. *Livius l.* 1. scribit, Servio Tullio regnante venisse. Auctor fuit Metempsychoseos, idest transmigrationis animarum, docens, animas post mortem de corporibus in corpora transire, & animas hominum quandoque in bestias mitti. Hinc esum carnium prohibebat. Dicebat, se in bello Trojano fuisse Euphorbum Panthoi filium, qui interfectus a Menelao iterum revixisset in Homerum, postea in pavonem, deinde in Pythagoram. Hanc postremam dicitur renatus in Ennium Poetam. Hinc *Pers. sat.* 6. *v.* 11. Cor jubet hoc Ennî, postquam destertuit esse Mæonides Quintus pavone ex Pythagoreo. ¶ Discipulis suis interdicebat, ne faba vescerentur, quod habet inflationem magnam, & cibus tranquillitati mentis quærentis vere contrariam. Aliqui dicunt, Pythagoram a faba abhorruisse, quod censeret animal esse, quia viderit in pyxidæ area farcata verti in sanguinem, & cocta sanguinis humorem ex se emittere: addunt, illum maluisse in latrones incidere, quam per fabæ segetem transire, cum aliunde refugium non haberet. ¶ Silentium quoque iis maxime commendabat, jubebatque per quinquennium religiosissime servare, ut scribit *Laert.* Quare ii ob id ἐχέμυθοι dicti sunt. *Claudian. de Consul. Mall. Theod.* v. 1... At non Pythagoræ monitus, annosque silentes. ¶ Discipuli Pythagoræ in disputando rationem non afferebant, sed Magistri auctoritatem, & dicebant, αὐτὸς ἔφα, *Ipse dixit.* ¶ Cum viginti annos Crotona egisset, Metapontum migravit, ibique decessit. Illius tanta admiratio fuit, ut ex domo ejus templum facerent, eumque pro Deo colerent: V. *Justin. l.* 20. *c.* 4.

Pythagoreus, a, um, adject. πυθαγόρειος, ad Pythagoram pertinens, ut Pythagorea somnia. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 52. ¶ Pythagorei, orum, substant. Philosophi discipuli, & asseclæ Pythagoræ. *Cic.* 3 *de Orat. c.* 37. Referta quondam Italia Pythagoreorum fuit. ¶ Sunt qui scribunt *Pythagoræus* per æ diphthongum, quam tamen Græcæ literæ non ferunt.

Pythagorĭcus, a, um, adject. idem ac Pythagoreus, ut Pythagorica prudentia *Valer. Max. l.* 4. *c.* 7. *n.* 10. Pythagorica Philosophia. *Plin. l.* 13. *c.* 13. ¶ Pythagorici, orum, substant. Pythagoræ discipuli, aut sectatores. *Cic.* 1. *Div. c.* 30. Pythagoricis interdictum, ne faba vescerentur.

Pythagorisso, a. n. 1. Pythagoricus sum. *Apul. l.* 2. *Florid.* Noster Plato pythagorissat.

Pythaula, & Pythaules, æ, masc. πυθαύλης, tibicen, qui in urbe Pytho hymnos in honorem Apollinis canebat. Postea ad illos etiam tibicines translata vox est, qui in comœdiis, tragœdiisque canebant. *Varr. apud Non. c.* 1. *n.* 743. Priusquam in orchestra Pythaules inflet tibias, domi suæ ramices rumpit. *Diomed. Grammatic.* Quando chorus canebat, choricis tibiis, idest chorauliciis artifex continebat: in canticis autem Pythaules Pythicis respondabat. ¶ Sunt qui scribunt Pithaulas, & originem vocis derivant a πίθος, *dolium*, quod hujusmodi tibicinum tibiæ doliolum figura referrent.

Pythia, æ, f. πυθία, Phœbas, sive Sacerdos Apollinis Delphici, al. Pytho, quæ ... seu tripodi insidens, genitalibus, ut aiunt, partibus subeuntem excipiebat cum halitu spiritum, inde repleta furore, crinibusque resolutis, ac spumas ore emittens, de rebus tum futuris, tum dubiis respondebat. *Cic.* 1. *de Div. c.* 19. Mantem Pythiæ divino afflatu concitabat.

Pythia, orum, n. πύθια, sacrum certamen in Apollinis Pythii honorem. Instituta dicuntur ob cædem Pythonis serpentis, & inde nominata. *Ovid.* 1. *Met. v.* 446. Instituit sacros celebri certamine ludos Pythia perdomitæ serpentis nomine dictos. ¶ Victores hujus certaminis, teste Luciano, lauro coronabantur.

Pythĭcus, a, um, adject. idem ac Pythius. *Tertul. adverf. Gnost. c.* 6. Carthago donata Pythico agone. *Valer. Max. l.* 1. *c.* 7. *n.* 10. Pythica divinatio.

Pythion, ii, n. genus bulbi, πύθιον. *Plin. l.* 19. *c.* 5.

Pythius, ii, m. πύθιος, cognomen Apollinis a Pythone dracone, quem ipse Junonis nutu immissum, secundum Poetarum fabulas, in prima infantia sagittis interfecit. *Ovid.* 1. *Met. Hor. l.* 1. *od.* 16. Non adytis quatit mentem Sacerdotum incola Pythius.

Pythius, a, um, adject ad Pythium, seu Apollinem pertinens. *Propert. l.* 3. *el.* 11. Dum petit intonsi Pythia regna Dei. h. e. Delphos. *Juven. sat.* 13. *v.* 169. Pythia vates. *Cic.* 1. *Divin. c.* 1. Pythium oraculum.

Pytho, us, f. 4. contract. urbs Græciæ, eadem ac Delphi, sic dicta, quia ibi Apollo sub serpentis symbolo colebatur, quod Pythonem puer sagittis occidisset. *Tibul. l.* 2. *eleg.* 3. *v.* 27. Delos ubi nunc, Phœbe, tua est? ubi Delphica Pytho?

Python, vel Pytho, onis, m. vel f. 3. Πύθων, ingens quidam draco natus ex putredine terræ post diluvium Deucalionis, qui ab Apolline sagittis interfectus est. *Ovid.* 1. *Met.* rem pluribus narrat, *fab.* 8. & *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 17. interpretatur. *Claudia. l.* 1. *in Ruf.* Phœbeo domitus Python cum decidit arcu.

Pythonĭcus, a, um, adject. ad Pythonem, vel ad Apollinem pertinens. *Tertul. de anim. c.* 28. Scimus magos elicere explorandis occultis per Pythonicos spiritus.

Pythonion, n. herba, alio nomine dracontea. *Apul. de herb. c.* 4. & 14.

Pythopŏlis, f. 3. opp. Bithyniæ, conditum a Theseo, ad Soloentem fl. *Plin. l.* 5. *c. ult.*

Pytisma, atis, n. *lo sputare spesso*, πύτισμα, crebra sputi irroratio, a πυτίζω, *sputum emitto*. *Juvenal. sat.* 11. *v.* 175. Qui Lacedæmonium pytismate lubricat orbem. h. e. qui exspuit supra pavimentum stratum marmore Lacedæmonio, & sæpe conspuendo madefacit, & lubricum reddit. Quidam legunt *pedemate*. Est autem pedema genus quoddam saltationis, fortasse a πηδάω, *salio*. Alii *petemata*, h. e. crebro talorum usu (nam πτέρνα, talum significat) terit quodammodo, & lævigat mensam rotundam e marmore Lacedæmonio. Alii denique alias afferunt & lectiones, & interpretationes. V. *Octav. Ferrar. Elect. l.* 2. *c.* 6 ubi eam explicationem amplectitur, quæ est veteris Scholiastis, & nos priore loco attulimus.

Pyracanthus, i, m. & f. Πυράκανθα, frutex spinosus, cubitalibus ramis, foliis buxi, a Πύξος, *buxus*, & ἄκανθα, *spina*. *Plin. l.* 12. *c.* 7. Spinam ipsam in Græcia quidam pyxacanthum Chironium vocant. *Id. l.* 24 *c.* 14. Quam & pyxacanthum chironiam vocant.

Pyxidātus, a, um, πυξιδωτός, quod ad effigiem pyxidis formatum est. *Pa..l.* 31. *c.* 6. Commissuris pyxidatis, fictiles tubi.

Pyxidicŭla, æ, f. πυξίδιον, dim. a *pyxis*. *Cel. l.* 6. *c.* 6. Liquidum collyrium pyxidicula servatur.

Pyxinum, i, n. nomen collyrii, quod describitur a *Cels. l.* 6. *c.* 6.

Pyxis, idis, f. *pisside*, *vasetto*, *bossolo*, Πυξίς, proprie significat vasculum e buxo, nam Πύξος Græce buxum significat, sed translate accipitur pro vase ex quacumque materia, & ad varios usus accommodato, ut ait etiam *Quintil. l.* 8. *c.* 6. Hinc *Plin. l.* 25. *c.* 2. In pyxide stannea conditur. *Id. l.* 28 *c.* 11. Pyxis ferrea. *Id. l.* 21. *c.* 20. Crocum asservatur cornea pyxide. *Cic. pro Cal.* Pyxis venenum. ¶ Legitur & *puxis*, Græca υ in Latinum u conversa. *Scribon. Larg. compos.* 228. Patella fictili coquere, atque puxide nigri plumbi reponere.

DE LITERA Q.

Q In mutis literis numeratur. Nam veteres ignorabant. Unde scribebant *obicuus*, non obliquus, *locuntur*, non loquuntur, ut testantur vetustissimi codices. Postquam vero inventa fuit, nonnulli putaverunt, non literam, sed notam esse duas in se literas continentem, C, & U, quare scribere instituerunt, *qis*, *qid*, *qaret*, absque u, ut Velius Longus ait, quod alii *cuis*, *cuid*, *cuaret* scribere malebant. Sic *acua* pro aqua legitur in quadam *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 593. *n.* 5. ¶ Supervacanea dicitur, sicut & k, quoniam C potest implere earum vicem, & propter nihil aliud scribenda videtur, nisi ut U vocalem, semper post se sequentem, in eadem syllaba cum altera vocali conjungat, quæ alioqui conjungi non posset, obsequentemque, & pinguiorem efficiat sonum. *Quintil. l.* 12. *c.* 10. Duas & illa syllabas facit, quæ ad conjugendas demum subjectas sibi vocales est utilis, alias supervacua, ut cum Equum, ac Equos scribimus, cum ipsæ etiam vocales duæ efficiant sonum, qualis apud Græcos nullus est, ideoque scribi illorum literis non potest. ¶ In prænominibus sola ponitur, & valet *Quintus*, ut Q. Fabius Max. Q. Cæcilius Metellus.

Q ANTE UA.

Qua, *per qual luogo*, *per dove*, פוה, Ger. *wo*, *durch*, Gall. *par ou*, Hisp. *por donde*, ᾗ, ὅπῃ, ἵνα, per quem locum, qua parte, adverb. motus per locum. Dicitur per Ellipsim, pro qua via. *Cic. pro Cæc. c.* 8. Omnes introitus, qua adiri poterat in eum fundum. *Id. in Phil.* 3. *c.* 8. Ipsa in templum, nescio qua, per cuniculum. *Nep. in Themist. c.* 5. Qua sex mensibus iter fecerat, eadem diebus triginta reversus est. ¶ Interdum notat statum in loco, & ponitur pro qua parte. *Ovid. Heroid. epist.* 2. *v.* 113. Qua patet umbrosum Rhodope glacialis ad Æmum. ¶ Item pro quacumque parte. *Id. c. Metam. n.* 241. Qua terra patet, fera regnat Erynnis. ¶ Sæpe ponitur pro partim, tum, cum, & tunc fere geminari solet. *Cic. Att. l.* 15 *epist.* 18. Intelligo te distentissimum esse, qua de Buthrotiis, qua de Bruto. ¶ Item pro qua ratione, quomodo: *Virgil.* 1. *Æn.* Qua facere id possis, nostram nunc accipe mentem. ¶ Item pro in quantum, vel quatenus. *Liv. l.* 39. *c.* 45. Statuit non ultra attingere externa, nisi qua Romanis cohærent rebus. *Quintil. l.* 5. *c.* 1. Assumere in causam naturas eorum, qua competent, aut mitigare, qua repugnabunt, oportebit.

Quacunque, *per qualunque parte*, ὅποι ἄν, per quamcunque viam, locum, partem, adv. motus per locum. *Cic.* 3. *Ver c.* 16. Quacunque iter facit, ejusmodi fuit, &c. *Id. de Fin.* Quacunque ingredimur, in aliquam historiam vestigium ponimus. ¶ Dividitur interdum per tmesim, interjecto verbo. *Lucret. l.* 1. *v.* 5.. qua porro cumque tenet se Corpus, ea vacuum nequaquam constat inane.

Quadantĕnus, adv. ἕως ἔνιος, aliquantulum, usque ad quandam partem, *fino a un certo segno*. *Plin. l.* 15. *c.* 28. Citreis odor acerrimus, sapor asperitasque, quadantenus ex eo niteis. ¶ Aliquando dissolvitur per tmesim. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 32. Est quadam prodire tenus, si non datur ultra. Al. leg. *quodam*, al. *quaddam*.

Quadi, m. 2. pop. Germaniæ, ubi nunc major pars prov. Moraviæ versus Occ. vel, ut aliis placet, in tota Moravia. *Tac. de Germ. c.* 42. & 43.

Quadra, æ, f. τετράγωνον, quod est quadratum. Usus est *Vitruv. l.* 3. *c.* 3. apud quem notat Plinthum stylobatæ. Italice nonnulli appellant *zoccolo*, vel *dado*. V. *Bald. in Lex. Vitruv.* ¶ Specierim dicitur de mensa, idest instrumento mensario, plano, aut mediae concavo, super quod dapes scindantur, aut fercula apponuntur, quod fiebat ex ligno, vel ex metallo, ut stanno, argento, &c. vel etiam ex pane, ut aliqui opinantur, *tagliere*, Germ. *teller*, Gal. *tranchoir*, Hisp. *tajador*, ... Hoc instrumentum ita dictum est a figura quadrata. Nam quæ orbiculari fiunt figura, orbes potius nominantur. *Serv. ad illud Virg.* 7. *Æn.* Patulis nec parcere quadris. ¶ Apud *Juvenal. sat.* 5. *v.* 2. aliena vivere quadra, est aliorum mensas sordide sectando cibum quærere, parasitum esse. ¶ Significat etiam quartam partem, & generatim partem, sive segmentum, ut fragmentum, seu frustum panis, &c. *Horat. l.* 1. *ep.* 17. Et mihi dividuo findetur munere quadra. *Martial. l.* 6. *epigr.* 75. Cum mittis turdumque mihi, quadramque placentæ. *Id. l.* 12. *epigr.* 32. Quadra casei Tolosatis.

Quadragenarius, a, um, quod in se continet quadraginta, ut Quadragenarius homo, idest quadraginta annorum. *Arnob. lib.* 2. Quadragenarium istum ad te voca.

Quadragēni, æ, a, adjectiv distributivum, ut terni, bini. *Cic. Att. l.* 4. *epist. ult.* Ut ambo HS quadragena consulibus darent, si essent ipsi Consules facti. Al. leg. *quadringena*. ¶ Sæpe sumitur pro cardinali quadraginta, *quaranta*. *Plin. l.* 8. *c.* 36. Quadragenis diebus latent. *Cic. Ver.* 1. *n.* 58. Columnæ sestertiis quadragenis millibus locatæ.

Quadragesĭma, æ, f. *la quarantesima parte*. *Suet. in Calig. c.* 40. Pro litibus, atque judiciis exigebatur quadragesima summæ, de qua litigaretur. ¶ Hoc nomine appellabatur genus quoddam vectigalis, quo quadragesima pars pendebatur. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 51. Manet abolitio quadragesimæ, quinquagesimæque.

Quadragesĭmus, a, um, o. 1. 2. *quarantesimo*, unus ex numero quadraginta, a quadraginta. *Plin. l.* 14. *c.* 20. Cocti parte quadragesima. *Id l.* 2. *c.* 8. Olympiade autem quadragesima secunda. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 64. Quadragesimum stipendium.

Quadragies, & Quadragiens, adverb. *quaranta volte*, τεσσαρακοντάκις, quater decies. *Aur. Victor. de Vir illustr. c.* 47. Ipse quadragies quater accusatus gloriose absolutus. ¶ Interdum per ellipsim adhibitum significat, quadragies centena millia. *Cic. pro Flac. c.* 29. Sestertium ter, & quadragies.

Quadraginta, *quaranta*, ארבעים, Ger. *viertzig*, Gal. *quarante*, Hisp. *quarenta*, τεσσαράκοντα, quater decem, nomen numerale cardinale indecl. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 13. Annos natus magis quadraginta.

Quadrangulatus, a, um, adject. *di figura quadrangolare*, ut quadrangulata turris. *Tertull. de anim. c.* 17.

Quadrangŭlus, a, um, o. 1. 2. τετράγωνος, quod quatuor angulos habet. *Plin. l.* 15 *c.* 22. Intus granum quadrangula figura.

Quadrans, antis, m. *un quarto*, רבע, Ger. *ein viertel*, Gall. *la quatrième partie*, Hisp. *quarta parte*, τεταρτημόριον, κοδράντης, nummulus ex ære, quarta pars assis, hoc est tres unciæ. *Plin. l.* 33. *c.* 3. Nota æris fuit ex altera parte Janus, ex altera rostrum navis, in triente vero, & quadrante ratis: quadrans antea triuncis vocatus a tribus unciis. *Juven. sat.* 7. Quadrans tibi nullus in area. ¶ Erat hic nummus merces balneatoris. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 137. quadrante lavatum rex ibis. *Juven. sat.* 6. *v.* 447. quadrante lavari. ¶ Quadrans præterea dicitur in ponderibus quarta pars libræ. *Plin. l.* 28. *c.* 9. Decoquitur quadrantis pondere. ¶ Item genus mensuræ, idest quarta pars sextarii Romani, seu mensura quatuor cyathorum. *Cels. l.* 3. *c.* 15 Deinde post febrem modicum cibum sumere, vinique quadrantem. ¶ Quadrans potius est mensura quatuor digitorum, quam etiam palmum minorem vocamus,

S

ramus. *Gel. l. 3. c. 10.* ¶ Quadrans in agris est quarta pars jugeri. *Col. l. 5. c. 1.* Pars quarta pedes septem millia, & ducentos, hoc est quadrans. ¶ Quadrans operæ, est quarta pars operæ. *Col. l. 2. c. 4.*

Quadrantal, alis, n. 3. figura ex omni parte quadrata, quales sunt cubi, & tesseræ, quibus in alveolo luditur. In quamcunque enim partem incubuerint, immotam habent stabilitatem. *Gel. l. 1. c. 20.* ¶ Est etiam mensuræ genus, pedem quaquaversum quadratum habens, continens octo congios, sextarios quadraginta octo, idem etiam amphora, ut testatur *Festus* in *Quadrantal*, græce [illegible]. *Plaut. Curc. 1. 2. 14.* Modica est, capit quadrantal.

Quadrantalis, & le, o. 3. quod quadrantem continet. *Plin. l. 15. c. 13.* Quatuor pedum, & semipedis per medium ambitum, crassitudine quadrantali. idest pedis quartæ partis.

Quadrantarius, a, um, [illegible], quod est ex quadrante. Res quadrantaria, est balneum, quia quadrans fuit præmium balneatoris. *Senec. ep. 86.* (el 87.) Cur enim ornaretur res quadrantaria, & in usum, non in oblectamentum reperta? Quadrantaria Clytemnestra (apud *Quintil. lib. 8. c. 6.*) dicta est Clodia uxor Metelli Celeris, quia vili mercede corporis sui copiam faciebat. Ideo autem Clytemnestra vocata est, quia quemadmodum Clytemnestra Agamemnonem, ita hæc maritum sustulerat. Alii quadrantariam dictam putant, quia a quodam callido amatore pro nummis argenteis quadrantes æreos quondam in ejus loculos immissi fuissent, quam rem narrat *Plutar. in vita Cic.* Fortasse huc pertinet illud *Cic. pro Cal. c. 26.* ubi de eadem Clodia loquens, Nisi forte, inquit, mulier potens quadrantaria illa permutatione familiaris facta erat balneatori. h. e. vel propter corporis prostitutionem, quæ in balneis præcipue a meretricibus fiebat, vel quia balneatori pro quadrante mercedem stupri dabat, familiaris illi esse potuit.

Quadrarius, a, um, idem ac quadratus, vel quadrangulus. *Cato de R. R. c. 18.* Quadraris vasis uti contractiora fient.

Quadrata, æ, f. vicus urbis Romæ, in reg. 14. in Palatio, ante templum Apollinis, ubi reponebantur, quæ boni ominis gratia in urbe condenda adhiberi solebant. *Fest.*

Quadratarius, m. 2. [illegible], marmorarius, qui marmora adamussim quadrat. *Leg. 1. Cod. de excus. artif.* Quadratarii, quos Græco vocabulo [illegible] appellant. Adde *Sidon. l. 3. ep. 12.*

Quadrate, adv. *Manil. l. 2. v. 325.* Ternaque bis senis quadrate fingere Signis. h. e. in quatuor partes, quæ singulæ tria signa contineant, dividere.

Quadratio, onis, f. quadratura, figura quadrata, ut anguli quadrationis, apud *Vitruv. lib. 4. cap. 3.*

Quadratum, i, n. [illegible], figura, quæ ex quatuor lineis rectis, & æqualibus, & quatuor angulis rectis constat. *Cic. 2. de Div.* Ea triangula illi, & quadrata nominant.

Quadratura, æ, [illegible], figura, vel res quadrata, ut quadraturæ vitreæ, laminæ vitreæ quadratæ, & pellucidæ, quas loco tectorii parietibus inducebant ad ornatum. *Vopisc. in Firmo, c. 3.* Vitreis quadraturis bitumine, aliisque medicamentis insertis domum induxisse perhibetur.

Quadratus, a, um, *quadrato*, [Hebrew], Ger. *gevieret*, Gall. *quarré*, Hisp. *quadrado*, [illegible], quod habet quatuor lineas rectas æquales, & totidem angulos rectos. *Liv. l. 6. c. 5.* Capitolium quoque saxo quadrato substructum est. *Horat. l. 1. ep. 1. v. 100.* Diruit, ædificat, mutat quadrata rotundis. ¶ *Quadratum saxum* generatim dicitur, quod scalpro aliquo modo politum est, licet non quadratæ formæ, *pietra lavorata* cui oppositum cæmentitium. *Vitruv. l. 2. c. 8.* Parietum structuræ cæmentitiæ, aut quadrato saxo. ¶ Transfertur ad alia, ut Quadratum agmen, quod figuram quadratam habet. *Cic. 2. Phil.* Agmine quadrato cum gladiis sequuntur scutati milites. ¶ *Corpus quadratum* est, quod est mediæ staturæ, neque nimium procerum, neque nimium humile. *Cels. l. 2. c. 1.* Corpus habilissimum quadratum est, neque gracile, neque obesum. *Col. l. 7. c. 12. de cane.* Probetur quadratus potius, quam longus, aut brevis. ¶ *Boves quadrati*, qui grandibus membris sunt, & quod vulgo dicunt, *formosi*. *Col. l. 6. c. 1.* ¶ Oratio, sive periodus quadrata, quæ æqualiter finita est. Figura enim quadrata nulla est ex parte neque longior, neque brevior. *Quintil. l. 2. c. 5.* Quæ lenis, & quadrata, sed virilis tamen compositio. ¶ *Quadrata vestis* est, secundum *Ferrar. de re vestiar. l. 3. c. 4.* quæ ex duabus plagulis confecta, quarum utraque quadrata sit, hoc est quatuor angulos habeat, fibulis hinc inde nectitur, aperta e lateribus, quales saccum Diaconorum nunc videmus. *Petron. in Satyr. c. 135.* Mox incincta quadrato pallio. ¶ *Quadrati versus* dicuntur iambici octonarii, qui quatuor habent combinationes, seu mensuras. *Terentian. Maurus pag. 2434. Putsch.* Trimetrus quando duplicem pedem a capite sumet, tunc quadratus dicitur. *Gel. l. 2. c. 29. in fin.* Hunc apologum Ennius venuste versibus quadratis composuit. ¶ *Quadratæ litteræ* sunt majores, & Romano, ut vocant, charactere scriptæ. *Petron. in Satyr. c. 29.* Canis erat in pariete pictus, superque quadrata littera scriptum, *Cave canem*.

Quadriceps. V. Biceps.

Quadridens, entis, o. [illegible], quod quatuor habet dentes. *Cato c. 10.* Rutra quinque, rastros quadridentes duos.

Quadriennis, ne, adject. *di quattro anni*. *Flor. l. 2. c. 6.* Post primum Punicum bellum vix quadriennii requies. Al. leg. *quadriennis*. *Aurel. Victor. Epit. c. 45.* Valentinianus adhuc quadriennis creatus est Imperator.

Quadriennium, ii, [illegible], spatium quatuor annorum. *Cic. 3. Ver.* Nam cum quadriennio post in Siciliam venissem. Adde *de Senect. c. 4.*

Quadrifariam, adv. *in quattro parti*, Ger. *in vier theil*, Gal. *en quatre sortes*, *ou parts*, Hisp. *en quatro partes*, *o maneras*, [illegible], quadripartito, in quatuor partes. *Suet. in Vitel. c. 13.* Epulas trifariam semper, interdum quadrifariam dispertiebat. *Liv. l. 38. c. 1.* Consumunt quadrifariam se diviserunt.

Quadrifariter, adv. idem ac quadrifariam. *Leg. 10. ff. de Gradib. §. 14.* ubi tamen alii *quadrifariam* leg.

Quadrifidus, a, um, [illegible], quod in quatuor partes findi potest, aut fissum est. *Virg. 2. Georg.* Quadrifidasque sudes, & acuto robore vallos. *Claudian. de Consul. Prob. & Olyb. v. 268.* Quadrifidus Phœbi labor. h. e. cursus per quatuor anni tempora.

Quadrifinalis, le, adject. a quadrifinio, ut quadrifinalis arca, *in Innocent. excerpt. de re agrar. edit. Goes. pag. 222.*

Quadrifinium, ii, n. quod quatuor possessionum fines adstringit, ut definit *Isid. lib. 15. cap. 14.* Legitur etiam *in excerpt. Innocent. rei agrar.* apud *Goes. pag. 217.*

Quadrifluvius, ii, m. ex *quatuor*, & *fluvius*. Apud *Vitruv. l. 2. c. 9.* abies quadrifluvius dispersas vocatur, quæ a *Plin. lib. 19. c. 36.* quadripartitos venarum cursus habere dicitur.

Quadrifluus, a, um, adject. qui per quatuor partes fluit. *Prudent. Cathem. 3. v. 101. de Paradiso.* Ver ubi perpetuum redolet, Prataque multicolora latex Quadrifluus celer amne rigat.

Quadriforis, & re, n. 3. [illegible], quod quatuor fores, sive foramina habet. *Plin. l. 11. c. 21.* Vespæ nidos cera faciunt fere quadriforis. ¶ Quadriforas januæ dicuntur a *Vitruv. l. 4. c. 6.* quarum singulæ fores, seu tabulæ dupliciter plicantur, *porte di quattro partite*.

Quadrifrons, tis, adject. quatuor habens frontes. *Cato in Originib.* (ut refert *Passerat. in Lexico*) Sub eo Janus quadrifrons. Adde *Isidor. l. 8. c. 11.* *Augustin. l. 7. de Civ. Dei, c. 4.*

Quadrigæ, arum, f. *carretta da quattro cavalli*, [Hebrew], Ger. *vier ross annwagen*, Gal. *chariot à quatre chevaux*, Hisp. *carreta de quatro cavalos*, [illegible], currus quatuor equis junctus, quasi quadrijugæ, ut bigæ quasi bijugæ a numero equorum, & a *jugo*. *Cic. in Brut.* Nec enim in quadrigis eum secundum numeraverim, aut tertium, &c. ¶ Quadrigarum inventio Erichthonio tribuitur. *Plin. l. 7. c. 56.* Sed alii dicunt inventum fuisse Minervæ. *Cic. 3. de nat. Deor.* Minervam quadrigarum inventricem ferunt. *Var. lib. 1. R. R. c. 1. de ab. ... ...* Unæ quadrigæ Romæ conducuntur quadringentis millibus. *una muta di quattr' asini.* ¶ Aliquando quadrigarum nomine intelliguntur equi, qui quadrigas agunt. *Col. l. 3. c. 9.* Unde sacrorum certaminum studiosi pernicissimarum quadrigarum semina diligenti observatione custodiunt. ¶ In singul. num. perrarum est. *Valer. Max. l. 1. c. 8.* Oraculo Philippus admonitus, ut a quadrigæ violentia salutem suam custodiret. Adde *M. Varron.* apud *Gel. lib. 19. c. 8.* ¶ *Quadrigis albis aliquid indipisci*, proverbialis locutione est summa celeritate adipisci aliquid. *Plaut. Asin. 2. 2. 13.* Si huic occasioni tempus se se subterduxerit, Nunquam edepol quadrigis albis indipiscet postea. Per *quadrigas albas* quidam intelligunt currum Jovis, qui celerrimo cursu per cœlum ferri censetur. Alii putant alludi ad factionem albam in Circo, quod ea in cursu quadrigarum ceteras aliquando vicisset: Alii ad vocem *albus*, quia faustum, felicemque significat, ut *quadrigæ albæ* sint, quæ felicissimo cursu feruntur. Alii denique ipsam lectionem sollicitant. ¶ Translate quadrigæ sumuntur pro numero quaternario. *Vopisc. in Probo, in fin.* Nunc de Firmo, & Saturnino, & Bonoso, & Proculo dicemus: non enim dignum fuit, ut quadrigæ tyrannorum bono principi miscerentur. Eodem modo *Var. de L. L.* quadrigas intimum dixit. ¶ De quadrigis fictilibus Vejorum V. *Ancile*, & *Ratumena*.

Quadrigalis, le, ad quadrigas pertinens, ut quadrigales equi. *Fest. in Curules.*

Quadrigamus, i, qui quatuor uxores habuit. *Hieron. l. 1. cont. Jovinian. c. 8. sub fin.*

Quadrigarius, ii, cognomen Q. Claudii scriptoris vetustissimi, de quo Gellius sæpe mentionem facit.

Quadrigarius, ii, [illegible], qui quadrigas agit, & speciatim in Circensibus. *Var. l. 2. de R. R. c. 7.* Docet aliter quadrigarium, & desultor. Adde *Arnob. l. 2.*

Quadrigarius, a, um, quod ad quadrigarium spectat. *Suet. in Calig. c. 19.* Quadrigario habitu, curriculoque bijugi.

Quadrigatus, a, um, [illegible], quadrigis signatus, ut Nummus quadrigatus, cui quadrigarum imago impressa est. *Plin. l. 33. c. 13.* Notæ argenti fuere bigæ, atque quadrigæ, & inde bigati, & quadrigati dicti. *Liv. l. 22.* In capita Romana trecenis nummis quadrigatis, in socios ducenis, in servos centenis.

Quadrigeminus, a, um, [illegible], quater multiplicatus. *Plin. l. 8. c. 23.* Cervis corpore eminere corniculа sæpe quadrigemina, idest quatuor.

Quadrigeni, V. Quadringeni.

Quadrigulæ, arum, f. dim. a quadrigis. *Cic. de Fato, v. 5.* Aut Philippus hasce in capulo quadrigulas vitare monebatur? ¶ In singulari numero *Plin. l. 34. c. 8.* Læva tribus digitis quadrigulam tenuit.

Quadrijuges, m, &

Quadrijugus, a, um, adject. a *quatuor*, & *jugum*. Quadrijuges equi, & absolute quadrijuges, vel quadrijugi sunt equi quaterni uno jugo ad currum alligati. *Virg. 10. Æn. v. 571.* Quadrijuges in equos, adversaque pectora tendit. *Stat. 12. Theb. v. 532.* niveis victorem cernere vectum quadrijugis. *Ovid. 2. Met. v. 167.* Ilicet ut quadrijugi spatium. ¶ Quadrijuges, vel quadrijugi currus, qui quatuor equis trahuntur. *Virgil. 12. Æn. v. 162.* Quadrijugo vehitur curru. *Apul. l. 3. Florid.* Quadrijuges, & sejuges currus ponere. ¶ Quadrijugum certamen, quod quadrijugis, seu quadrigis fit. *Stat. 6. Theb. v. 370.*

Quadrilibris, & bre, o. 3. [illegible], quod est pondo quatuor librarum. *Plaut. Aulul. fr. ult. v. 2.* Quadrilibrem aulam auro onustam habeo.

Quadrimanus, a, um, qui quatuor habet manus. *Jul. Obseq. l. de Prodig. c. 111.* C. Lælio, L. Domitio Coss. puella biceps, quadrupes, quadrimana, gemina feminæ natura, mortua nata. *Id. ibid. c. 73.* alia positione. Pueri quadrupedes, & quadrimanes nati.

Quadrimatus, us, m. [illegible], ætas quatuor annorum. *Plin. l. 19. c. 11.* Sed ex his, quæ sunt fortissima, nullum extra quadrimatum utile est. *Col. l. 7. c. 9.* Dum quadrimatum agant.

Quadrimestris, tre, adject. *di quattro mesi*, [illegible]. *Sueton. in Ner. c. 14.* Consulatus quatuor gessit, primum bimestrem, tertium quadrimestrem.

Quadrimulus, a, um, dim. a quadrimus. *Plaut. Pœn. prol. v. 85.* Altera quinquennis, altera autem quadrimula, cum nutrice una periere.

Quadrimus, a, um, *di quattr' anni*, [illegible], quod habet quatuor annos. *Cic. l. 16. Fam. ep. 22.* Una omnino interpositio difficilior est, de quadrimo Catone. idest de re gesta a Catone Uticense in ætate quatuor annorum. Alii aliter legunt. *Horat. l. 1. od. 9.* Quadrimum merum. *Liv. l. 27. cap. 37.* Infantem natum esse quadrimo parem.

Quadringenarius, a, um, adject. qui quadringentos continet. *Cic. 6. Att. ep. 1.* Dejotarus habet cohortes quadringenarias, nostra armatura triginta. *Liv. l. 7. c. 7.* Quadringenariæ octo cohortes scribuntur.

Quadringeni, æ, a, adject. *quattrocento*, nomen distributivum, quod frequenter pro cardinali ponitur. *Suet. in Vitel. cap. 13.* Singuli apparatus quadringenis millibus nummum constiterunt. *Liv. l. 8. c. 11.* Denarios nummos quadringenos quinquagenos vectigal populus jussus pendere quotannis in singulos. ¶ Apud *Var. l. 1. R. R. c. 8.* legitur *quadrigenos millibus*. Sic *Plin. l. 9. c. 3.* Quadrigenum cubitorum.

Quadringenteni, æ, a, adject. idem quod quadringeni. *Plin. l. 8. c. 43.* Singulas quadringentena nummorum millia emptas. Alii legunt *quadragenos millibus*. *Vitruv. l. 10. c. 14.* Quadringentenis versationibus imi tympani.

Quadringentesimus, a, um, [illegible], quater centesimus. *Plin. l. 8. c. 6.* Anno Urbis quadringentesimo septuagesimo secundo. *Liv. l. 5. c. 45.* Quadringentesimus annus.

Quadringenti, æ, a, *quattrocento*, [illegible], quater centum, nomen numeri cardinalis. *Cic. in Pison. c. 5.* Centum prope annos legem Æliam, & Fufiam tenueramus, quadringentos judicium, ratiociemque Censoriam. *Juven. sat. 1. v. 105.* quinque tabernæ quadringenta parant.

Quadringenties, adv. [illegible], quater centies, vel quater centum. *Cic. 4. Ver. c. 10.* HS. quadringenties accepisse te aiguo contra leges. h. e. quadringenties centena millia.

Quadrini, æ, a, adject. *quattro*, idem ac quaterni, vel quatuor. *Plin. l. 21. c. 34.* Trinis, aut quadrinis diebus. *Id. l. 7. c. 5.* Febris quadrini circuitus, *quartana*. *Arnob. l. 2.* Quadrini cardines.

Quadripartitio, onis, f. divisio in quatuor partes. *Var. l. 4. de L. L. circ. princ.* Quadripartitio magis sic apparebit. *Id. l. 6. circ. princ.* Si quid excidit ex hac quadripartitione.

Quadripartito, adv. in quatuor partes. *Col. lib. 4. cap. 26.* Brachia quadripartito locabimus.

Quadripartitus, seu quadripertitus (sic enim nonnulli scribunt) a, um [illegible], divisus in quatuor partes. *Cic. 3. Ver. c. 12.* Quam hæc eadem erit quadripartita distributio totius accusationis meæ. *Id. 1. Tusc. c. 28.* Commutationes temporum quadripartitæ.

Quadripes, idem ac quadrupes, legitur in quibusdam antiquis codicibus, teste *Velio Longo*. V. *Quadrimanus*.

Quadriplicatus, a, um, adject. idem ac quadripertitus. Legitur in quibusdam MSS. apud *Var. l. 8. de L. L.* ubi alii *quadripartitus*.

Quadriremis, re, f. [illegible], navis, quæ quatuor remorum ordines habet. *Cic. 7. Ver.* Egreditur Centuripina quadriremi Cleomenes e portu.

Quadrivium, ii, [illegible], locus publicus, ubi quatuor viæ concurrunt. *Juvenal. sat. 1. v. 63.* Nonne libet medio ceras implere capaces Quadrivio? *Catul. carm. 58. ad Cœlium.* In quadriviis, & angiportis.

Quadro, as, avi, atum, a. 1. *quadrare*, [Hebrew], Ger. *gevieret machen*, Gal. *équarrer*, Hisp. *quadrar*, [illegible], in quadrum redigo. *Col. l. 11. c. 2.* Abies, atque populus singulis operis ad unguem quadrantur. ¶ Translate sumitur pro expolio, perficere. *Cic. in Orat. c. 56.* Sic minime animadvertetur delectationis aucupium, & quadrandæ orationis industria. ¶ Item pro consentio, & omni ex parte convenire, *essere proporzionato*, translatione sumpta a lapidibus quadris,

qui

qui omnium litterarum æquali proportione inter se optime conveniunt. In hac acceptione neutrum est. Et construitur vel absolute. *Cic. 3. de Or. c. 44.* Et tamen eam conjunctionem, sicuti versum, numerose cadere, & quadrare, & perfici volumus. ¶ Vel cum dat. *Cic. in Brut. c. 29.* Quoniam tibi quadret, omnia in illis fuisse paria. ¶ Vel cum acc. & præp. *ad*, vel *in*. *Cic. Att. l. 4.* Visum est hoc mihi ad multa quadrare. *Id. pro Cal. c. 29.* Nam omnia, quæ cum turpitudine aliqua dicerentur, in istam quadrare apte viderentur.

Quadrŭla, læ, f. parva quadra. *Solin. c. 50. de quadam gemma*: Nunc bractearum, nunc pulveris habet quadrulas.

Quadrum, i, idem ac quadratum, scilicet figura, quæ quatuor æquales lineas, quatuorque angulos rectos habet. *Col. l. 8. c. 3.* Perticæ dolantur in quadrum. ¶ Translate sumitur pro perfectione. Hinc in quadrum sententias redigere, est æqualiter fundere, & suo numero servato æqualiter disponere, seu in periodum perfectam redigere. *Cic. in Orat. c. 61.* Quin redigeret omnes fere in quadrum, numerumque sententias. Adde *cap. 70.*

Quadrupĕdans, tis, nom. partic. quatuor pedibus incedens. *Plaut. Capt. 4. 2. 34.* Quadrupedanti crucianti canterio advehuntur. *Plin. lib. 8. c. 45.* Equo juxta quadrupedante. ¶ Absolute de equis. *Virg. 11. Æn.* perfractaque quadrupedantum pectora pectoribus rumpunt. *Id. 8. Æn. v. 596.* Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum.

Quadrupĕdus, a, um, adject. quatuor pedes habens. *Ammian. lib. 14. c. 2.* Quadrupedo gradu repentes.

Quadrŭpes, edis, o. *animale di quattro piedi*, Ger. *vierfussig*, Gall. *qui a quatre pieds*, Hisp. *de quatro pies*, τετράπους, quod quatuor pedes habet, natura adject. est, & subintelligitur equus, vel bestia, vel pecus, &c. *Cic. 2. de nat. Deor.* Efficimus etiam domitu nostro quadrupedum vectiones. *Virg. 11. Æn.* Quadrupedemque citum ferrata calce fatigat. *Cic. 1. Parad.* Ut nihil inter te, atque inter quadrupedem aliquem putes interesse. *Plin. l. 10. c. 33.* Ut nulla quadrupes possit accedere. *Col. l. 11. c. 2.* Nec minus majore quadrupedia charactere signari debent.

Quadruplāris, e, quadruplus. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 19.* Duplaris, triplaris, quadruplaris.

Quadruplātor, oris, m. 3. *accusator pubblico*, ἐνδείκτης, συκοφάντης, delator criminis, a *quadruplum*, sive quia hujusmodi homines pro delationis præmio quartam partem in bonis damnatorum consequebantur, sive quod deferrent crimina publica, quorum convicti damnabantur quadrupli, ut aleæ, aut pecuniæ gravioribus fœnerata usuris, quam per leges liceret. Posteriorem nominis causam adducit Festus. Utramque autem affert Asconius cum in Div. tum in 4. Verr. *Cic. 4. Verr.* Homo omnium ex illo conventu quadruplatorum deterrimus. *Liv. l. 3.* Populum R. quadruplatoris personam laturum. ¶ Porro generatim quoque dicti quadruplatores, qui quadruplum caperent, aut darent. Ita apud *Senec. l. 7. de Ben. c. 25.* legimus quadruplatores beneficiorum. & *Sidon. lib. 5. ep. 7.* quadruplatores vocat portitores, qui portorium in quadruplum conducerent. & *Apul. in Apol.* Æmilianum appellat quadruplatorem, quod ætatem augeret Pudentillæ, assignando ei annos 60. quæ annorum erat 40.

Quadruplātus, a, um, nom. ex particip. in quadruplum multiplicatus, ut numerus quadruplatus in se, *leg. 10. Dig. de Gradib. §. 17.*

Quadrŭplex, icis, o. 3. τετραπλοῦς, *quadruplicato*, *o quattro volte maggiore*. Idem quod quadruplus, vel quatuor. *Plaut. Curc. 3. 2. 24.* Quam ego pecuniam quadruplicem abs te lenone auferam. *Cic. in Arato*, v. 93. Præter quadruplices stellas in fronte locatas. *Liv. l. 30.* Onerariarum quadruplicem ordinem pro muro adversus hostem opposuit. ¶ Quadruplex judicium erat judicium centumvirale. *Plin. l. 1. ep. 18.* V. Centumviri.

Quadruplicātio, onis, f. τετραπλασιασμός, repetitio quater facta alicujus rei. *Martian. Capell. lib. 7. pag. 238.* Quadruplicatio nomen. *Ulpian. Digest. lib. 44. tit. 1. leg. 2.* Illud tenendum est, omnem exceptionem, vel replicationem exclusoriam esse. Sed & contra replicationem duplicatio, & contra duplicationem solet dari triplicatio, & contra triplicationem rursus quadruplicatio: & ita deinceps multiplicantur nomina, dum aut reus, aut actor objicit. Ita *Haloander*: sed apud *Taurellum* τὸ *quadruplicatio* non habetur.

Quadruplicāto, adv. quater multiplicando. *Plin. l. 14. c. 4.* Emptis quadruplicato vineis illis intra decimum fere curæ annum.

Quadruplĭco, as, a. 1. τετραπλασιάζω, augeo in quadruplum. *Plaut. Sticho 3. 1. 4.* Qui me in mercimoniis juvit, lucrisque quadruplicavit rem meam.

Quadrŭplo, as, a. 1. in quadruplum augere. V. *Quadruplator*. Præterea *Ulpian. l. 14. ff. quod metus caus.* Quadruplabitur omne quodcumque restitui oportuit. ¶ Deponentis forma pro quadruplatorem agere, *far l'accusator pubblico*. *Plaut. Pers. 1. 2. 10.* Neque quadruplari me volo: ubi me redundet. Alii exponunt, neque volo in quadruplum damnare; (ut sit passivum) quæ erat pœna furum. sequitur enim: Neque enim decet sine meo periculo me aliena ereptum bona. Prior tamen interpretatio congruentior videtur. V. integram Picoti sententiam.

Quadrŭplum, i, τετραπλοῦν, *quattro volte tanto*, quater tantundem. *Cato in præf. R. R.* Furem dupli condemnari, fœneratorem quadrupli. *Cic. 5. Ver. c. 13.* Qui in decumanos octupli judicium se daturum dicit, idem habuit in edicto, se in aratorem in quadruplum daturum. *Id. ibid.* Quadruplo condemnari. *Plin. l. 7. c. 48.* Cornici novem nostras attribuit ætates, quadruplum ejus cervis.

Quadrŭplus, a, um, τετραπλάσιος, quater id, quod dicitur, nomen numeri multiplicantis. *Plaut. Truc. 4. 2. 49.* Ego te manum injiciam quadruplus, venefica. h. e. quatuor irrumpemus in te. Alii tamen aliter legunt, & interpretantur.

Quadrurbs, urbis, f. *Festus*: Quadrurbem Athenas appellavit Attius, quod scilicet eo quatuor urbibus in unam domicilia contulerunt.

Quadrus, a, um, τετράγωνος, quadratus, ut quadra possessio. *Vet. Auct. de limit. apud Goes. p. 181.* Sit quadrus terminus. *Id. pag. 253.*

Quadrŭus, a, um, adject. *quadro*, *quadrato*. *Auson. Idyll. 14. v. 5.* Errabam riguis per quadrua compita in hortis.

Quæsĭto, as, a. 1. *cercare*, בקש, Germ. *oft suchen*, Gall. *rechercher souvent*, Hisp. *buscar a menudo*, ἀναζητέω, instanter quæro, freq. a *quæro*. *Ter. Adelph. 3. 3. 9.* Si me senserit eum quæritare, nunquam dicat carnufex. *Id. Andr. 1. 1. 48.* Lana & tela victum quæritans. *Plaut. Merc. 3. 3. 16.* Quonam illum curram quæritatum.

Quæro, is, sivi, situm, & quæstum per Sync. a. 3. *cercare*, בקש, Ger. *suchen*, Gall. *chercher*, Hisp. *buscar*, ζητέω, percontor, sciscitor, peto, interrogo. Varie construitur. *Horat. l. 1. od. 11.* Tu ne quæsieris scire, quem mihi, quem tibi finem Dii dederint. *Cic. in Vatin.* Quæro illud etiam ex te, quod privatus admisisti. *Id. pro R. Amer.* Non quæro abs te, quare patrem Sex. Roscius occiderit. *Id. 4. Acad.* Quæsivit de Zenone, quid futurum esset. *Id. pro Arch. c. 6.* Quæres a nobis, cur tantopere &c. *Id. 4. Fam. ep. 4.* Nil quærere. ite mihi pulcher hic dies visus est, ut &c. *Tacit. de Germ. c. 2.* Qui mutare sedes quærebant. *Cæs. l. 2. B. G.* Nerviorum de natura, moribusque Cæsar cum quæreret. ¶ Sumitur etiam pro investigare, laborare ut aliquid inveniatur. *Cic. 3. Ver.* Impudentiam suæ pudentiæ exitum quæsisse videatur. *Idem pro Sext.* Liberi ad necem quærebantur. *Id. 2. Tusc.* Non esse ab eo doloris remedia quærenda. *Ter. Adelph. 3. 1. 2.* Salutem alicui malo quærere. ¶ Item pro disputare, discutere, consulere. *Cic. l. 9. Fam. ep. 26.* Ille haru te putabat quæsiturum, unum unum cœlum esset, an innumerabilia. *Plin. l. 31. c. 3.* Quæritur inter Medicos, cujus generis aquæ sint utilissimæ. ¶ Item pro investigare de crimine, *far processo*, & legibus vindicare, judicium exercere. *Cic. 2. Ver.* Ut is de pecuniis repetundis quæreret. *Id. pro Dejot.* Majores nostri in dominum de servis quæri noluerunt. *Id. pro Cluent.* Tormentis omnibus vehementissimis quæritur. *Id. pro Mil. c. 6.* Ut veteribus legibus extra ordinem quæreretur. ¶ Item pro comparare, lucrari, acquirere. *Cic. pro Quinct.* Ea quæ voce quæsiverat, magno sibi quæstui fore putabat. *Horat. l. 1. ep. 15.* Quidquid quæsierat, ventri donabat avaro. *Ter. Adelph. 5. 4. 15.* Contrivi in quærendo vitam. ¶ Cum infinito *Gell. c. 10. l. 17. ad fin.* Lineas, umbrasque facere quæsivimus.

Quæsītio, onis, f. *il cercare*, actus quærendi. *Apul. l. 5. A. A.* Quæsitioni cupidinis intenta. Legitur etiam in quibusdam editionibus apud *Plaut. Capt. 2. 2. 3. Cistell. 2. 3. 48. & Pers. 1. 1. 32.* Ubique tamen plerique Cod. habent *quæstio*. ¶ *Tacitus Annal. 4. c. 43.* usurpat hanc vocem pro quæstione per tormenta, *tortura*.

Quæsītor, oris, ζητητής, qui quærit. Hinc quæsitores dicti sunt Pyrrhonii Philosophi, quod nihil decernerent, sed in quærendo semper, considerandoque essent. *Gell. l. 11. c. 5.* ¶ Speciatim sumitur pro judice, qui judicio publico, seu capitali quæstioni præest, qui cum quæstionem habeat, idest inquirendum curet de crimine, de eoque judicium exercendum, sedet pro tribunali, judicibus sedentibus in subselliis, omniaque ferme in potestate habet, *giudice criminale*. *Ascon. in Divin.* Quæsitores proprie dicuntur criminalium quæstionum, ut Virgilius: Quæsitor Minos urnam movet. *Cic. in Vatin.* Num quis reus in tribunal sui quæsitoris ascenderit. *Id. pro Font.* Quid mihi opus est sapiente judice? quid æquo quæsitore? V. *Quæstor*.

Quæsītum, i, subst. n. 2. *quesito*, *dimanda*, ζήτημα, quæstio, postulatum. *Ovid. 4. Met. v. 793.* Accipe quæsiti causam. ¶ Sumitur etiam pro re parta, sive acquisita. *Cic. in Parad. 6.* Cui autem quæsito opus sit, quis unquam hunc vere dixerit divitem? *Ovid. 7. Met. v. 656.* Parcum genus est, patiensque laborum, quæsitique tenax.

Quæsītūra, æ, f. idem ac quæstura. *Tacit. Ann. 3. c. 29.* Quinquennio maturius, quam per leges Quæsituram peteret.

Quæsītus, us, m. actus quærendi. *Plin. l. 5. c. 9.* Famaque tantum inermi quæsitu cognitus sine bellis.

Quæsītus, a, um, ζητηθείς, *cercato*, *ricercato*, partic. a *quæror*. *Virg. 3. Georg.* Quæsitæque nocent artes. *Tacit. Ann. 6. c. 50.* Quæsita interdum comitate quamvis manifestam defectionem tegebat. *affettata*. *Id. 3. Ann. c. 57.* Præceperant animis orationem patres, quo quæsitior adulatio foret. *Id. 2. Ann. c. 53.* Excepere Græci quæsitissimis honoribus. *esquisitissimo*.

Quæso, is, a. 3. *cercare*, apud veteres idem fuit, ac quæro. *Enn. apud Fest.* Nautisque mari quæsentib' vitam. *Id. ibid.* Ducit me uxorem liberorum sibi quæsendum gratia. ¶ Obsolevit deinde hoc modo usurpatum, remanseruntque solæ primæ personæ præsentis *quæso*, & *quæsumus* pro *quærimus*, & significant oro, obsecro, peto, *prego*, *chiedo*, *bisogno*. *Ter. Andr. 5. 2. 7.* Deos quæso, ut sit superstes. *Cic. 3. Fam. ep. 2.* A te maximopere peto, & quæso. *Id. pro Arch. c. 2.* Quæso a vobis, mihi detis hanc veniam. *Brutus ad Cic. Fam. 11. ep. 3.* Deos quæsumus, ut consilia tua Reip. salutaria sint. ¶ Reperiuntur nonnunquam & aliæ personæ. *Lucret. l. 5. v. 1229.* prece quæsit ventorum pavidus paces. *Plaut. Bacch. 2. 2.* Mirum est, me, ut redeam, te opere tanto quæsere. *Apul. l. 4. A. A.* Multis nos precibus quæsunt. *Sallust. in fragm. l. 1. hist. apud Prisciam. l. 10. pag. 902.* Pueritiam. Curionem quæsivit, ut adolescentior ætati concederet Memerci. ¶ *Quæso* eleganter interseritur sermoni, & est orantis, aut blandientis, *di grazia*, *deh vi prego*, ut *amabo*, *obsecro*. *Cic. Fam. 7. ep. 24.* Fac, quæso, qui ego sum, esse te. *Id. 1. Ver.* Quid ais, quæso, Metelle, judicium corrumpere, si hoc non est? *Ter. Andr. 2. 2. 33.* Bona verba, quæso.

Quæstĭcŭlus, i, m. *piccol guadagno*, κερδίδιον, parvum lucrum, dim. a *quæstus*. *Cic. 2. de Div. c. 15.* Aut fissum jecoris cum lucello meo, aut meus quæsticulus cum cœlo, terra, rerumque natura?

Quæstĭo, onis, f. *questione*, ζήτημα, πρόβλημα, actus quærendi, interrogatio, controversia, disputatio. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 1.* Perobscura quæstio est de natura Deorum. *Id. in Or. c. 10.* Res habet aliquid quæstionis. *Plin. l. 10. c. 22.* In quæstione est, quis &c. *Quintil. l. 7. c. 1.* Instituere quæstionem. *Id. ib. c. 2.* In quæstionem res venit. *Id. l. 7. c. 28.* Fortitudo in quo maxime extiterit, immensæ quæstionis est. *Rursus Cic. pro Sull.* Res in quæstione versatur. Et *Plin. l. 10. c. 7.* Sanqualem avem augures Romani in magna quæstione habent. h. e. valde disputant, quænam avis sit. *Modestin. Dig. l. 34. tit. 3. leg. 10.* Facere quæstionem alicui. *h. e.* ab aliquo quærere, exigere. ¶ Item quælibet investigatio, *il cercare*. *Plaut. Pers. 1. 1. 52.* Recipe te, quamprimum potes, tene, fuas mihi in quæstione. *guarda di non ti far cercare*. *Id. Capt. 2. 2. 3.* Ne tibi quæstioni essemus. ¶ Apud Rethores quæstio appellatur, circa quam tota causa versatur, quæque gignit controversiam. *il punto della causa*. Nam in singulis causis hæc considerant, constitutionem, sive statum, genus causæ, quæstionem, rationem, judicationem, firmamentum. *Cic. 1. de Inv. c. 13.* Quæstio est ea, quæ ex conflictione causarum gignitur controversia, hoc modo. non jure fecisti, jure feci. V. ibi reliqua. ¶ Sæpissime quæstio usurpatur pro investigatione criminis, quæ fit examinando reum, & testes, sæpe cum tortura, & corporis dolore, *processo*. *Ulp. de S. C. Silaniano l. 1.* Quæstionem sic accipimus, non tormenta tantum, sed omnem inquisitionem, & defensionem mortis. *Cic. pro Mil.* Num quæ nova quæstio decreta est? *Id. de Fin.* Cum Prætor quæstionem inter sicarios exercuisset. *Id. pro Rosc. Am. c. 28.* Mortis paternæ de servis paternis quæstionem habere filio non licet. *Id. ibid.* Postulare ab aliquo servos in quæstionem. *Sallust. in Jug. c. 31.* In plebem Romanam quæstiones graves habitæ sunt. *Plaut. Mil. 5. 1. 38.* Servos pollicitus est dare suos mihi omnes quæstioni. Et v. 44. Quæstioni servos accipere. ¶ *Quæstiones perpetuæ* dicebantur quæstiones de publicis criminibus, ut *repetundarum*, *parricidii*, *majestatis*, *peculatus*, &c. Dictæ sunt perpetuæ, quia iis exercendis præerat suus quæstor perpetuus, & ordinarius, non vero novus, & extra ordinem. Etenim antequam hujusmodi quæstiones instituerentur, hoc est ante A. U. 604. quotiescumque publicum aliquod crimen admissum esset, novus ei Quæsitor eligebatur: postea vero suus singulis est datus, qui quotiescumque opus esset, de hujusmodi sceleribus cognosceret. is autem erat unus ex Prætoribus. *Cic. de clar. Orat.* Quæstiones perpetuæ hoc adolescente constitutæ sunt, quæ antea nullæ fuerunt. V. *Sigon. de Judiciis*, & *l. 2. de ant. jur. Civ. R. c. 18.* ¶ *Judex quæstionis*, dictus videtur ceterorum judicum princeps, qui datam a Prætore actionem exercebat, judices sortiebatur, testes audiebat, quæstiones habebat, tabulas respiciebat. *Sigonius de Judic. l. 2. c. 5.* contendit Magistratum fuisse a Prætore omnino distinctum, quod in multis causis & Prætor, & Judex quæstionis interfuerit. *Cic. pro Cluent. c. 3.* Judicem quæstionis cum iis judicibus, qui ei obvenerint, quærere de veneno lex jubet. ¶ Dicebatur & quæstioni præesse. *Id. pro Rosc. Amer. c. 4. de Fannio prætore*: Te, M. Fanni, quæso, ut qualem te antea præbuisti, cum huic quæstioni judex præesses, talem &c.

Quæstĭōnārius, ii, m. carnifex, qui reos excruciat, ut ab iis veritatem extorqueat, βασανιστής. *Scholiast. Juven. sat. 6. v. 479.* tortores interpretatur *quæstionarios*, *sive carnifices*.

Quæstĭuncŭla, læ, f. *picciola questione*. *Cic. 1. de Orat. c. 22.* Mihi nunc vos, tanquam alicui Græculo, quæstiunculam ponitis.

Quæstor, oris, m. *Questore*, ταμίας, qui rei alicui quærendæ præest, ut criminibus publicis, vel pecuniæ publicæ. Factum est per syncop. a *Quæsitor*, & idem fere significat: est tamen discrimen, quod cum de pecuniarum administratore sermo est, *quæstor*, non *quæsitor* dicimus. *Cic. Catil. 4. c. 5.* Qui reo custodiam, Quæstori gratulationem, judici præmium decrevit. Alii leg. *quæsitori*. ¶ Ut genus quærendi non unum, ita nec unum genus Quæstorum. Fuere enim Quæstores rerum capitalium, sive parricidii, Quæstores urbani, seu Quæstores ærarii, Quæstores Provinciales, Quæstores Principis sive Augusti, alio nomine *Candidati Principis*. ¶ Quæstores rerum capitalium, *Giudici criminali*, qui & citra Syncopen *Quæsitores* sæpe dicuntur, erant Magistratus, qui quæstionibus criminum capitalium præerant. Dicti sunt *rerum capitalium*, quia non creabantur, nisi in causis, in quibus de morte, vel exilio alicujus civis ageretur. Iidem dicebantur *Quæstores parricidii*. Nam parricidium apud veteres significabat quodcunque homicidium. *Fest.* Quæ-

ſtores dicebantur, quod quærerent de rebus capitalibus, unde qui talia quærunt, Quæſtores parricidii appellantur. *Varr. l. 4. L. L.* Quæſtores a *quærendo*, qui conquirerent publicas pecunias, & maleficia, quæ Triumviri Capitales nunc conquirant: ab his poſtea, qui quæſtionum judicia exercent, Quæſtores dicti. ¶ Officium horum Quæſtorum fuit, Judices congregare, dimittere, crimina cognoſcere, Judicibus præcipere, ut ſententias ferrent. *Sigon. de Judic. & l. 2. de ant. jure Civ. R. c. 18. ex Cic. in Verr. 3. Phil. pro Cluent. in Bruto, & ro Auct. ad Her.* ¶ His adjungebantur Judices quæſtionis, de quibus V. *Quæſtio*. ¶ Quæſtores Urbani, ſeu quæſtores ærarii, *Camerlinghi*, *Teſorieri*, erant Magiſtratus minores, qui præerant ærario, quod in æde Saturni erat, ita dicti a quærendis pecuniis publicis. *Var. l. 4. de L. L.* ¶ Diſtinguebantur a Tribunis ærariis, quia Quæſtores aurabant pecuniam, quam in ærarium inferrent, Tribuni ærarii aurebant pecuniam, quam ex ærario ſumptam Quæſtori Proconſulis, atque exercitui maxime erogarent. ¶ Munus Urbanorum Quæſtorum fuit pecuniam publicam accipere, & expendere, prædam ex hoſtibus captam vendere, ſigna militaria in ærario aſſervare, A Conſulibus in bella ituris mittere, legatos, qui Romam venirent, excipere, deducere, iis hoſpitium curare, ægrotantium curam gerere, mortuiſque a publico funus facere. ¶ Quæſtores militares, erant Magiſtratus minores, qui mittebantur cum Conſulibus, vel cum Prætoribus in militiam ad adminiſtrandam rem pecuniariam, & prædam, ac manubias in rationes publicas referendas. *Cic. de Sen.* Aut Quæſtor in eodem bello, aut Conſul in Hiſpania fuerim. ¶ Quæſtores Provinciales ejuſdem ferme generis erant, hoc eſt qui una cum Proconſule, vel Proprætore in Provinciam ibant. Munus eorum erat pecuniam ex ærario attributam in uſus provinciæ expendere, vectigalem in ærarium inferre. *Cic. 2. Fam. ep. ult.* Mihi quæſtor optatior obtingere nemo potuit. ¶ Quæſtores Principis, ſive Auguſti. V. Candidatus.

Quæſtorium, rii, *questore*, Quæſtoris tabernaculum. *Cic. pro Planc. c. 41.* Theſſalonicam me, in Quæſtoriumque perduxit.

Quæſtorius, a, um, *tamiōnikos*, quod ad Quæſtorem pertinet. *Cic. l. 2. Fam. ep. 17.* Officium quæſtorium. *Id. Phil. 13. c. 14.* Vir Quæſtorius, h. e. Quæſtura functus. Et abſolute *Id. 3. Phil.* Qui Ædilitii? qui Tribunitii? qui Quæſtorii? *Sueton. in Claud. c. 28.* Quæſtoria ornamenta. ¶ Quæſtorii agri dicebantur, quos populus Romanus devicſtis, pulſiſque hoſtibus poſſederat, mandaveratque Quæſtoribus ut venderent. *Flac. & Hygin. apud Goeſ.*

Quæſtuarius, a, um, *chrēmatistikos*, quod ad quæſtum ſpectat. *Senec. l. 6. de benef. c. 32.* Auguſti filia ex adultera in quæſtuariam verſa. h. e. quæſtum corporis faciens. *Leg. 4. ff. de his, qui not. inf.* Lenocinium facit, qui quæſtuaria mancipia habuerit.

Quæſtuoſe, adverb. *con guadagno*. *Senec. l. 4. de benef. c. 3.* Iſtud non beneficium, ſed fœnus eſt, circumſpicere, non ubi optime ponas, ſed ubi quæſtuoſiſſime habeas. *Plin. l. 19. c. 4.* Quæſtuoſius cenſum habere.

Quæſtuoſus, a, um, *da guadagno*, *utile*, Ger. *gewinnlich*, Gal. *qui gaigne*, *ou fait gaigner beaucoup*, Hiſp. *de mucho*, *ganancia*, *kerdaleos*, idem ac lucroſus, ut Quæſtuoſus homo, qui lucri, quæſtuſque avidus eſt, qui lucellum captat. Ars quæſtuoſa, quæ plurimum quæſtum affert. *Cic. 4. Ver.* Quam illa res calamitoſa Heraclio, quæſtuoſa Verri, turpis Syracuſanis, miſeranda omnibus videbatur. *Id. 2. Phil.* Cujus domus quæſtuoſiſſima eſt falſorum commentariorum. *Id. 2. Ver.* Tertium illum uberrimum, quæſtuoſiſſimumque annum totum judicibus reſervaret. *Id. 2. Agrar. c. 25.* Hoc multo eſt quæſtuoſius, quam ſi &c. *Curt. l. 4. c. 7.* Oras Syrtica, navigiorum ſpoliis quæſtuoſa.

Quæſtūra, æ, *Queſtura*, *tamieia*, quæſtoris dignitas. *Cic. l. 13. ep. 39.* Cujus cum patre magna mihi fuit amicitia, jam inde a Quæſtura mea Siciliensi. ¶ Quæſtura Urbana fuit primus omnium Magiſtratuum. *Cic. 1. Ver.* Quæſtura primus gradus honoris. ¶ Petendæ Quæſturæ nullus annus definitus fuit. Nam Gracchi, Tiberius, & Cajus eam geſſere anno ætatis 27. M. T. Cicero anno 31. C. Julius Cæſar 30, qui perpetuam Dictaturam invaſit, anno 33. M. Cato Uticenſis anno 29. Lex enim Villia nihil ſanxit de Magiſtratibus non Curulibus.

Quæſtus, us, m. *guadagno*, ‹Hebrew›, Germ. *gewin*, Gall. *gain*, *proſit*, Hiſp. *ganancia*, *kerdos*, lucrum nummarium. *Cic. 5. Ver.* Tantum de quæſtu, ac lucro dicam unius agri, & unius anni. *Id. 2. Off. c. 22.* Habere Remp. quæſtui. *Id. pro Sex. Roſc. c. 38.* Facere aliquid ſui quæſtus cauſa. *Id. 15. Fam. ep. 14.* Facere quæſtum in aliqua re. *Id. in Piſon. c. 33.* Pecuniam in quæſtu relinquere. *a cenſo*. *Idem 7. Verr.* Fortis quæſtum facere. *Quintil. l. 1. proœm.* Ut lingua primum eſſe cœpit in quæſtu, h. e. venalis. ¶ Interdum ponitur pro actione, atque artificio lucrandæ pecuniæ. *Cic. 1. Off. c. 42.* Jam de artificiis, & quæſtibus, qui liberales habendi, qui ſordidi ſint. ¶ Veteres efferebant per ſecundam decl. *Plaut. Aul. 1. c. 3.* Apud nos nihil eſt aliud quæſti furibus. *Ter. Hecyr. 5. 3. 38.* Animum quæſti gratia ad malas adducam partes.

Quālibet, ſeu qualubet, *per qualunque luogo*, per quemcunque locum, adv. motus per locum. *Quintil. l. 5. c. 13.* Si vel maxima flumina in rivos deducantur, qualibet tranſitum præbent. *Plaut. Moſtel. 3. 2. 130.* Qualibet perambula ædes. *Catul. carm. 40. in Ravidum.* Qualubet eſſe notus optas? h. e. quacumque ratione.

Quālis, & le, o. 3. *quale*, Germ. *was*, Gal. *quel*, Hiſp. *qual*, *hoios*, relativum qualitatis, alicujus rei naturam declarans. *Cic. de Amic.* Non ſicut vulgus, ſed ut eruditi ſolent, appellare ſapientem, qualem in reliqua Græcia neminem. *Id. pro Roſc. Amer. c. 4.* Qualem te antea præbuiſti, talem te hoc tempore impertias. ¶ Ponitur interdum interrogative. *Cic. 4. Acad.* Qualis eſt iſtorum oratio, qui omnia non tam eſſe, quam videri volunt? ¶ Interdum uſurpatur pro qualiter, in comparationibus. *Virg. 4. Georg.* Qualis populea mœrens Philomela ſub umbra Amiſſos queritur fœtus. ¶ *Qualis qualis* geminatum idem eſt, quod qualiſcunque. *Juriſc. l. reſcriptum, ff. de diſt. pign.* Ex contractu quali quali obligatione interpoſita. ¶ *Quale* poetice uſurpatur pro qualiter. *Ovid. 2. Amor. eleg. 5. v. 37.* Quale roſæ fulgent inter ſua lilia mixtæ. ¶ *Qualis qualis*, quivis, qualiſcumque. *Ulpian. Digeſt. l. 47. tit. 12. leg. 15. ad fin.* Multum intereſt, qualis ſervus ſit, bonæ frugis, ordinarius, diſpenſator; an vero vulgaris; vel mediaſtinus; aut qualis qualis.

Qualiſcunque, & qualecunque, o. 3. *qualunque*, *hoiosdē*, *hostisoun*, quicunque, qualiſlibet. *Cic. 5. Tuſc.* Totumque hoc leve eſt, qualecunque eſt. *Id. 14. Attic. ep. 14.* Homines benevolos, qualeſcunque ſunt, grave eſt inſequi contumelia. ¶ Per tmeſin interdum dividitur. *Ovid. 4. de Pon. eleg. 13.* Qualia enim cumque eſt, non latet eſſe meum.

Qualiſnam, quiſnam. *Apulej. ſub init. Apolog.* Facile intellectu cuivis fuit, qualiſnam accuſatio futura eſſet.

Qualitas, atis, *qualità*, Germ. *weiſe*, *gattung*, Gall. *qualité*, Hiſp. *qualidad*, *poiotēs*, id, quo res quales dicuntur, ut virtus, albedo, &c. *Cic. 4. Acad. c. 6.* Quod ex utroque, id jam corpus, & quaſi qualitatem quandam nominabant. dabitis enim profecto, ut in rebus inuſitatis utamur verbis interdum inauditis. *Id. ibid. c. 7.* Qualitates igitur appellavi, quas *poiotētas* Græci vocant; quod ipſum apud Græcos non eſt vulgi verbum, ſed philoſophorum. *Quintil. l. 3. c. 9.* Qualitas cœli. *Col. l. 8. c. 17.* Qualitatem litoris noſtri contemplemur. *Plin. l. 2. c. 80.* Qualitas materiæ excipientis.

Quālĭter, adv. *siccome*, Germ. *gleichwie*, Gall. *comment*, Hiſp. *en qual manera*, *como*, *hōs*, *hōsper*, quemadmodum. *Plin. l. 8. c. 48.* Antiquis enim torus e ſtramento erat, qualiter nunc etiam in caſtris gauſape. *Valer. Flac. l. 4. v. 304.* Qualiter ex alta nimbum Jupiter arce coruſcat. ¶ Repetitum idem eſt ac qualitercunque. *Leg. 7. ff. de minorib.* Geſtum ſic accipitur qualiter qualiter, ſive contractum ſit, ſive quid aliud contigerit. Adde *Ulpian. l. 63. ff. de verb. ſign.*

Qualitercunque, adv. *in qualunque modo*, *hopōsoun*, quomodocumque, utcunque. *Col. l. 2. c. 10.* Et, qualitercunque obruas, ſuſtinet coloni negligentiam. Adde *lib. 11. cap. 3.*

Qualiſlibet, adject. *qualunque*. *Cic. 2. de nat. c. 37.* Formæ literarum vel aureæ, vel qualeſlibet. Rectius tamen alii *quales libet*.

Quālum, i, idem ac qualus. *Cato c. 11.* Corbulas amerinas viginti, quala ſataria ſeptem, alveos quadraginta. Adde *c. 13. Col. l. 7. c. 3.* Sint quala mundiſſima, ne qua caram valetudo infeſtetus uligine. Sed hic *Voſſius* mavult, *Sit caula mundiſſima*.

Quālus, i, m. *ceſta*, *paniere*, ‹Hebrew›, Ger. *ein geflochten korb*, Gal. *panier d'oſier*, Hiſ. *canaſto*, *amalthos*, *talaros*, *tarsos*, genus ciſtæ, ſeu vaſis viminei, per quod vinum guttatim defluit, cum calcatur uva, aliqua vero materia exire prohibetur. *Feſt. in Canephora. Virg. 2. Georg. v. 241.* Tu ſpiſſo vimine qualos, Colaque prælorum fumoſis diripe tectis. ¶ Aliis quoque uſibus inſervit. *Hor. l. 3. od. 12.* qualum ponit pro calatho, in quo puellæ penſa reponunt. *Col. l. 8. c. 3.* pro ciſta, in qua gallinæ ova edunt. *Apul. l. 4. A. A.* pro caniſtro, in quo panis ſervatur. *Ulpian. l. ſed & ſiquid. ff. de uſufr.* pro vimineo vaſe ad cæmenta portanda idoneo.

Quam, adv. *che*, *quanto*, ‹Hebrew›, Germ. *dann*, *wander*, Gall. *que*, Hiſp. *que*, *ē*, quantum, quantopere, a *quanum*, per Apocopen, ut tam ex *tantum*. *Cic. in Top.* Non tam vitandi laboris mei cauſa, quam quia tua id intereſſe arbitrabar. *Liv. l. 22. c. 49.* Quam mallem, victos mihi traderet? ¶ In conſtructione nominum poſitivis jungitur. *Cic. 2. Acad.* Quam multa vident Pictores in umbris, & in eminentia, quæ nos non videmus? *Id. l. 7. Fam. ep. 15.* Quam ſint moroſi, qui amant, vel ex hoc intelligi poteſt. ¶ Etſi relativum ſit, tamen ſine tam uſurpari poteſt, præſertim ſi præponatur. *Liv. l. 33.* Homo non, quam iſti ſunt, glorioſus. ¶ Reperitur etiam cum comparativis, pro quanto. *Quintil. l. 2.* Quam in his quoque libris erunt omnia compoſitiora. *Virg. 7. Æn.* Tam magis illa fremens, & triſtibus effera flammis, Quam magis effuſo crudeſcunt ſanguine pugnæ. *Cic. pro Deiot.* Illam, inquam, dexteram non tam in bellis, & præliis, quam in promiſſis, & fide firmiorem. ¶ Et cum ſuperlativis. *Var. l. 2. R. R. c. 9. de canibus.* Quam pauciſſimos relinquere, tam optimi in alendo fient. *Salluſt. in Jugur. c. 31.* Itaque quam quiſque peſſime fecit, tam maxime tutus eſt. *Liv. l. 34.* Eſt tyrannus, quam qui unquam fuit, ſæviſſimus, & violentiſſimus in ſuos. ¶ Eleganter comparativa ſequitur. *Cic. 1. Off.* Ne benignitas major eſſet, quam facultates. *Id. l. 15. Fam. ep. 8.* Majora erga ſalutem, dignitatemque meam ſtudia, quam erant a muliere poſtulanda. ¶ Item cum comparative ſequitur, venuſte poſt ſe admittit particulam ut. *Cic. 3. de Orat.* Hoc altius eſt, quam ut nos humi ſtrati ſuſpicere poſſimus. ¶ Aliquando ponitur poſt poſitiva, ſed comparative accepta. *Plaut. Rud. 4. 4. 70.* Tacita bona eſt mulier ſemper, quam loquens. ¶ Eſt etiam adver. intenſivum, & ſignificat valde. Et jungitur poſitivis. *Cæſ. l. 4. Bell. Gall.* Ut quam celerem, atque inſtabilem motum haberent. *Cic. l. 3. Fam. ep. 11.* Ut cuperem quam celeriter res noſtras monumentis commendari tuis. Sed alii legunt *quam celerrime*. ¶ Vel cum ſuperlativis. *Cic. 1. Off.* Tum quam plurimis, modo dignis, ſe utilem præbeat. ¶ Si verbum *poſſum* ſequatur, vel ſubintelligatur, ſuperlativa exigit. *Cic. 2. de Or.* Eaſque, quam poſſunt, molliſſime ſuſtinent. ¶ Jungitur etiam in hac ſignificatione his dictionibus, *per*, *ſane*, *oppido*, *admodum*, *valde*. *Plin. in ep. ex l. 7.* Perquam ſcire velim. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 10.* Nam quod de Pomponio Commius, ſane quam refrixit. *Gel. l. 17. c. 12.* Favorinus oppido quam libens dicebat. *Idem l. 19. c. 9.* Vox admodum quam ſuavi. *Cic. 7. Ver. c. 16.* Quam valde univerſi admurmurarunt. ¶ Sumitur etiam pro magis, vel *potius quam*, apud *Juriſcon. Paul. l. 1. de reb. cred.* Quia in genere ſuo functionem recipiunt per ſolutionem, quam ſpecie. ¶ Item pro pluſquam, cum nominibus, quæ multitudinem ſignificant, ſi comparationem includant. *Col. l. 1. c. 8.* Ferramenta duplicia, quam numerus ſervorum exigit. ¶ Item pro *ac*, vel *atque*, cum dictionibus diverſitatis, vel contrarietatis. *Quintil. l. 1. c. 8.* Prandeſt quoque, & potus diverſum valent, quam indicant. *Cic. 1. de Leg.* Contra facit, quam polliceatur eo. ¶ Item pro quandiu. *Cic. in Bruto.* Vixitque tandiu, quam licuit in civitate bene, beateque vivere. ¶ Jungitur cum *pridie*, *poſtero*, & *poſtridie*. *Suet. in Cæſ.* Et pridie, quam occideretur. *Cic. 2. de Orat.* Poſtero igitur die, quam illa erant acta. *Cic. Terent.* Menandrius poſtridie ad me venit, quam exſpectaram. Et abſolute *pro poſtquam*. *Liv. l. 6. c. 29. in fi.* Die vigeſimo quam creatus erat, dictatura ſe abdicavit. ¶ *Quamde*, idem ac *quam*, apud vet. *Feſt. & Lucr. l. 1. v. 640.* Quamde graves Graios inter, qui vera requirunt. ¶ *Quam mox*, ſignificat quam cito. *Plaut. Bacch. 4. 6. 6.* Quam mox navigo in Epheſum, ut aurum repetam? *Cic. pro Roſc. Com.* Quid exſpectas, quam mox ego Luſcium, & Manilium dicam ordine eſſe Senatores, etiam grandes natu? &c. *quanto' in ſtra a dire*. ¶ Quam pro *quam ſi*. *Catull. carm. 10. de Vari ſcorto, v. 32.* Utor tam bene quam mihi pararim.

Quamde, pro *quam*, ut *tamde* pro *tam*, uſos eſſe antiquos, cum multi veteres teſtimonio ſunt, tum eſt Livius (*al.* Ennius) in primo: Jupiter haud muto fretus magis quamde manus vi. Et in ſecundo: Quamde tuas omnes legiones, ac populares. Et Lucretius (*l. 1. v. 640.*) Clarus ob obſcuram linguam magis inter inanes, Quamde graves Graios inter, qui vere requirunt. *Feſtus.* ¶ Etiam pro *quando* adhibuiſſe, idem in *Quando* teſtimonio Ennii confirmat.

Quamlibet, & Quamlubet, adv. idem ac quantumlibet, ſive quantumvis. *Plin. l. 36. c. 22.* Facilius multo natura finditur in quamlibet tenues cruſtas. *Quintil. l. 1. c. 1.* Quamlibet parum. *Lucret. l. 2. v. 541.* Quamlubet eſto unica res. *ſia quanto ſi vuole*.

Quamŏbrem, adv. *perchè*, Ger. *darumb*, Gal. *pourquoy*, Hiſp. *por la qual cauſa*, *hou heneka*, *dia ti*, *dia touto*, *dia hoti*, cur, quare. *Cic. 1. Fin.* Quamobrem tandem, inquit, non ſatisfacit? ¶ Sæpe non interrogat, & ſignificat quapropter, quam ob cauſam, *per la qual coſa*, *per lo che*, *che però*. *Cic. l. 2. ep. 3.* Quamobrem, quoniam mihi nullum ſcribendi argumentum relictum eſt, utar, &c. *Id. l. 3. ep. 10.* Multaque mihi veniebant in mentem, quamobrem iſtum laborem tibi etiam honori putarem fore. *Ter. Adelph. 3. 3. 81.* Ego vero hinc abeo, quando is, quamobrem huc venerem, rus abiit. h. e. propter quem. ¶ Poteſt etiam diviſum uſurpari *quam ob rem*. Itaque *Cic. 3. Phil. c. 23.* Quas ob res quod tribuni pl. verba fecerunt, &c.

Quamplūres, a, adject. *aſſai molti*, *la maggior parte*. *Cæſ. l. 1. B. C. c. 50.* Permanſerant aquæ dies quamplures. *Gel. l. 1. c. 7.* Quampluribus videbatur. Utroque loco alii leg. *complures*. *Plaut. Stich. 2. 1. 45.* Sed curioſi ſunt hic quamplures mali.

Quamplurimus, a, um, adject. *aſſaiſſimo*, valde plurimus. *Cic. 3. Off. c. 12.* Frumentum quamplurimo vendere. *Cato R. R. c. 156.* Quamplurimum braſſicæ edere. ¶ Legitur & *quam plurimus* ſeparatum.

Quampridem, adv. quanto tempore ante. *Cic. pro Roſc. Com. c. 3.* Quampridem nomen Fannii in adverſaria retuliſti? *quant'è?* *Ter. Eun. 3. 3. 16.* Quampridem pater mihi, & mater mortui eſſent; dico, jamdiu. *quanto tempo ſoſſe*, *che &c.* ¶ Legitur & *quam pridem* diviſum.

Quamprimum, adv. *quanto prima*, *ſubitamente*, *hoti tachista*, valde cito. *Cic. l. 2. Fam. ep. ult.* Si ad me in Ciliciam quamprimum veneris.

Quamvis, *benchè*, *quantunque*, ‹Hebrew›, Ger. *wie wol*, Gal. *bienque*, Hiſp. *aunque*, *kaitoi*, etſi, quamquam, licet, conjunctio adverſativa. Conſtruitur cum conjunctivo. *Cic. 1. Off.* Quamvis eum ariete percuſſerit. ¶ Reperitur etiam cum indicativo. *Col. l. 9. c. 6.* Quamvis doctiſſimi viri auctoritatem verebar. *Virg. 3. Æn.* Quamvis ſolus avem cœlo dejecit ab alto. ¶ Ponitur etiam pro *quantumvis*. *Cic. l. 1. Fam. ep. 13.* Quamvis parvis Italiæ latebris contentus eſſem. *Id. pro R. Am.* Quaſi vero mihi difficile ſit quamvis multos nominatim proferre.

Quanam, *per quale ſtrada*, *o in qual maniera*, qua via, aut ratione. *Liv. l. 5. c. 34.* Cur circum ſpectarent, quanam per juncta cœlo juga in alium orbem tranſirent. *Plin. l. 11. c. 37. ſect. 50.* Delphini quanam audiant, mirum.

Quandiu, adv. *per quanto tempo*, ‹Hebrew›, Ger. *wie lang*, Gal. *juſq'à quand*, *tandis*, Hiſ. *de mientras que*, *mechri*, & interrogative *eph' hoson chronon*, *heōs pote*, quanto tempore. *Cic. Att. l. 9. ep. 3.* Ego tandiu requieſco, quandiu ad te ſcribo. *Id. pro R. Am. c. 30.* Hæc tu, Eruci, tot, & tanta ſi nactus eſſes in reo, quandiu diceres?

¶ Divi-

¶ Dividitur per tmesim. *Cic. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. *c.* 7. Quoties quisque voluit, dixit, & quam voluit diu.

Quando, adv *quando*, ..., Ger. *wann*, Gal. *quand*, Hisp. *quando*, ..., quo tempore. Usurpatur vel interrogative. *Cicer.* in *Pison.* Quando hoc bellum aut hic Ordo, aut Populus susceperat? ¶ Vel infinite. *Cic. Fam. l.* 6. *ep.* 5. Quando autem te visum essemus, nihil sane ex eisdem literis potui suspicari. ¶ Vel relative. *Cicer.* 2. *Off.* Utinam tunc essem natus, quando Romani dona cepissent. ¶ *Quando gentium*, idem ac quando absolute, et forme, qua dicuntur *nusquam gentium*, *ubi locorum*. *Plaut. Amph. ex suppositis*, *sc. Dii vostram fidem*. *versus fin.* Quis te misit furcifer? S. qui me rogat. A. quando gentium? S. dudum. ¶ Ponitur interdum pro *aliquando*, præsertim cum *non* præcedit. *Cic. de Am.* Num quando amici novi non indigni amicitia veteribus sunt anteponendi. ¶ Est etiam conjunctio causalis, pro *quandoquidem*. *Cic. l.* 10. *Fam. ep.* 12. Quam quando complexus es, & tenes. *Liv. l.* 34. *c.* 34. Obsideamus Lacedæmonem, quando ita placet.

Quandocunque, adv. *in qualunque tempo*, ..., quocunque tempore. *Plin. l.* 29. *c.* 1. *de Græcis*. Quandocunque ista gens suas literas dabit, omnia corrumpet. *Col. l.* 1. *c.* 10. Quandocunque promptissimus, integram experiemus. ¶ Interdum sumitur pro aliquando, aliquo tempore, *quando che sia*. *Horat. lib.* 1. *sat.* 9. *v.* 31. Hunc neque dira venena, nec hosticus auferet ensis, Nec laterum dolor, aut tussis, nec tarda podagra: Garrulus hunc quando consumet cunque. *Ovid.* 6. *Met. v.* 546. si non periterunt omnia mecum, Quandocunque mihi pœnas dabis. Adde 3. *Trist. el.* 1. *v.* 57.

Quandolibet, adv. idem quod quandocunque. *Lactant. de Opif. Dei*, *c.* 4. Necesse est, ut mortem recipiat quandolibet, quoniam corporalis est.

Quandoque, adv. *una volta*, aliquando, aliquo tempore. *Cic. Fam.* 6. *ep.* 19. Me Asturæ arbitror diutius commoraturum, quoad ille quandoque veniat. *Cels. l.* 6. *c.* 6. Vix ante vigesimum diem tollitur, nonnunquam per duos menses durat, sed quandoque finitur. ¶ Item pro interdum, *alla volte*. *Col. l.* 7. *c.* 1. Summitti tamen etiam in vicinia urbis quandoque oportebit. *Sen. lib.* 1. *quæst. nat. c.* 1. Quandoque igitur sunt trabes, quandoque clypei. ¶ Item pro quando, seu quandocunque, *qualora*. *Horat. l.* 4 *od.* 2. Concines majore poeta plectro Cæsarem, quandoque trahet feroces Per sacrum clivum, merita decorus Fronde, Sicambros. *Sueton.* in *Cæs. c.* 8. Quandoque ossa Capys detecta essent, fore, ut Julo prognatus manu consanguineorum necaretur. Adde *Cic. de Somn. Scip.*

Quandoquidem, *poichè*, ..., Germ. *die weil*, Gal. *puisque*, Hisp. *pues que*, ..., siquidem, quoniam, conjunctio causalis. *Cic.* in *Brut.* Quandoquidem tu istos Oratores, inquit, tantopere laudas. *Liv. l.* 8. *c.* 35. Quandoquidem apud te nec auctoritas senatus, nec ætas mea valet.

Quandudum, adv. quanto tempore. *Plaut. Asin.* 2. 4. 43. Quandudum tu advenisti? *Quant' è, che* &c. *Ter. Andr.* 5. 2. 9. Modo introit. Si. Quasi ego, quandudum, rogem. ¶ Scribitur & *quam dudum* divisim, & fortasse rectius.

Quanquam, vel Quamquam, *benchè*, *sibbene*, *quantunque*, ..., etsi, tametsi, quamvis, licet, conjunctio adversativa. Construitur cum indicativo. *Cic.* 1. *Off.* Et quanquam omnis virtus nos ad se allicit. *Ter. Heaut.* 1. 1. Quanquam hæc inter nos nuper notitia admodum est, tamen vel virtus tua &c. ¶ Poteſt etiam usurpari cum conjunctivo, præsertim in medio, & in extremo periodo. *Cic.* 2. *de Orat.* Quanquam ita se rem habere arbitrarentur. *Quint. lib.* 1. *c.* 2 Credi vero discentes, quanquam receptum sit, & Charisius non improbet, minime velim. ¶ Venustatem habet, cum quis corrigit se ipsum. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 1. Quamquam te quidem quid hoc doceam? *Idem* 3. *de nat. Deor. c.* 16. Quanquam quem potissimum Herculem colamus, scire sane velim.

Quantillum, adv. diminutivum a quantum. *Plaut. Curc.* 1. 1. 14. Quantillum sitit?

Quantillus, a, um, dim. a *quantulus*. *Plaut. Pæn.* 5. 3. 48. Hæccine sunt meæ filiæ? Quantæ e quantillis jam sunt factæ! *Id. Pseud.* 4. 7. 95. Quantillo argento te conduxit? *Id. Truc.* 2. 8. 7. Quantillo mihi opera nunc persuaderi potest! h. e. quam facile.

Quantisper, adv. quanto tempore. *Cæcil.* apud *Non. c.* 11. *n.* 20. Velim paulisper experiri te. Quantisper? non plus triduum. *Pompon. ibid.* Possum exorare te, ut recedas a me paulisper modo? quantisper sat habes.

Quantitas, atis, *quantità*, ..., extensio rei corporeæ, magnitudo rei extensæ. *Plin. l.* 17. *c.* 24. Laborant (arbores) & fame, & cruditate, quæ fiunt humoris quantitate. Adde *Vitruv. l.* 1. *c.* 1. ¶ Jurisconsultis quantitas idem est ac modus. *Ulpian. l.* 21. *de oper. nov. nunciat.* Ad operis quantitatem refertur.

Quanto, adv. *quanto*, ..., idem ac quantum. Usurpatur cum comparativis. *Cic.* 2. *Acad.* Quanto magis Philosophi delectabunt, si &c.? *Ter. Heaut.* 3. 1. 15. Quanto diutius abest, magis cupio tanto, & magis desidero. *Tacit. lib.* 3. *hist. c.* 18. Quanto plus spei ad effugium, minorem ad resistendum animum dabant. ¶ Raro cum positivis, nec nisi præcedente tanto. *Tacit. Ann.* 6. *c.* 45. Tanto acceptius in vulgum, quanto modicus privatis ædificationibus.

Quantocius, adv. quanto ocius, *Sulpit. Sever. Dial.* 3. *c.* 5. Discede quantocius, ne me ob injuriam tuam cœlestis ira consumat. Adde *Mamertin.* in *Paneg. ad Julian. c.* 2.

Quantopere, adv. *quanto grandemente*, Ger. *wie heftig*, Gal. *combien*, Hisp. *grandemente*, ..., quam valde, ex *quanto*, & abl. *opere*. Sumitur vel relative. *Cic.* 1. *de Or.* Neque enim tantopere desiderabam, &c. quantopere delector, &c. ¶ Vel infinite. *Cic.* 3. *Tusc.* Quanquam de universa Philosophia quantopere expetenda esset, & colenda, satis, ut arbitror, dictum est in Hortensio. *Id.* 14. *Attic. ep.* 6. Dici non potest, quantopere gaudeam.

Quantulum, adv. *quanto poco*, dim. a *quantum*. *Cic.* 5. *Ver. c.* 1. Nos, qui jam & quid facere, & quantulum judicare possemus, ostendimus. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 124. Quantulum enim summæ curabit quisque dierum?

Quantulus, a, um, quam exiguus, dim. a *quantus*. *Cic.* 4. *Acad. de Sole*. Quantulus nobis videtur? mihi quidem quasi pedalis. *Id.* 1. *de Or.* Ut ne plus nos assequamur, quam quantulum tu in dicendo assecutus es. *Idem* 2. *Agr. c.* 25. Quantulum interest, utrum in Massici radices, an in Italiam deducamini? *Id.* 2. *de Legib. c.* 19. Idem quantulum est?

Quantuluscunque, acunque, umcunque, quam minimus, vel quam parvus tibi videtur. *Cic.* 1. *de Or. c.* 30. Sed de hac mea, quantulacunque est, facultate quæritis. *Senec. ep.* 85. Quantulicunque affectus sint. *Colum. l.* 8. *c.* 3. Quantulumcunque aquæ, vel ciborum messet.

Quantuluslibet, alibet, umlibet, quam exiguus libet. *Ulp. l.* 4. §. *ult. ff. de ædil. edic.* Non denique febriculam quantulamlibet ad causam hujus edicti pertinere.

Quantulusquisque, quantulaquæque, quantulumquodque, & quantulumquidque, idem est ac quantuluscunque. *Gell.* in *præfat. l.* 1. Quantuliquique fuerint progressus.

Quantum, adv. *quanto*, ..., adv. quantitatis. *Cic.* 2. *Fin.* Quantum enim potero, minuam contentiones. ¶ *In quantum*, *tanto quanto*. *Ovid.* 15. *Met. v.* 71. Quippe pedum digitos, in quantum quæque secuta, Traxit. *Velley. l.* 2. *c.* 9. Vir in tantum laudandus, in quantum intelligi virtus potest. *Id. l.* 2. *c.* 11. Quantum bello optimus, tantum pace pessimus. ¶ Jungitur interdum aliis adverbiis. *Plin. l.* 3. *ep. ult.* Dedit mihi quantum maxime potuit. *Senec. epist.* 8. Quantum plurimum potest, ista beneficia devitet. *Horat. l.* 3. *od.* 27. Immane quantum discrepat. *Plin. l.* 4. *c.* 20. *de Pyrenæo*. Immensum quantum hinc Oceano, illinc Iberico mari comprimentibus. *Cic.* in *Orat. c.* 26. Nimium quantum. V. *Nimium*. ¶ Mirum quantum. V. *Mirum*.

Quantumvis, adv. *quantunque*, *quanto si voglia*. *Horat. l.* 1. *ep.* 2. *v.* 39. Post hæc ille catus, quantumvis rusticus, ibit. *Senec. ep.* 85. Ista quantumvis exigua sint, in majus excedunt. Adde *Sueton. Calig. c.* 53.

Quantus, a, um, o. 1. 2. *quanto*, Ger. *wie gross*, Gal. *combien grand*, Hisp. *quanto grande*, ..., & interrogative ..., quam magnus, ab ..., ut tantus a .... *Cic.* 1. *Tusc.* Quot, quantas, quam incredibiles hausit calumnias? *Id.* 3. *de Orat.* Qualis oratoris, & quanti hominis in dicendo putas esse historiam scribere? *Id. de Amic.* Tanta est inter eos, quanta maxima esse potest, morum distantia. *Valler. l.* 2. *c.* 129. Cum quanta gravitate causas audit! *Plin. l.* 8. *c.* 25. Crocodilus parit ova, quanta anseres. *tanto grande*, *quanto l' ovo*. *Plaut. Stich.* 2. 2. 82. Quanta mea sapientia est. *per quanto ch' io so*. ¶ Interdum refertur ad numerum, & ponitur pro quot. *Lamprid.* in *Heliog. c.* 25. Cum semel esset orsus, quanti herniosi essent in orbe Romæ, jussit omnes notari. *Propert. l.* 3. *eleg.* 5. At tibi curarunt nullia quanta dabit? *Claudian. de* 3. *Consul. Honor. v.* 11... Quanti tum juvenes, quantæ sprevere pudorem Spectandi studio matres! ¶ Genitiv. *quanti* jungitur verbis æstimationis, & pretii. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 20. Quanta autem hæc philosophia æstimanda est? *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 2. Nulli spectare, quanti sit homo; parvi enim pretii est, qui jam nihil sit. *Plaut. Epid.* 2. 2. 110. Quanti emi potest minimo? *il suo minor prezzo quant' è?* *Ter. Eun.* 4. 7. 21. Quanti est sapere! *quanto vuol dire il sapere!* *Leg.* 3. *ff. de usur. & alt. Cic.* Quanti interest. ¶ *Quantus quantus* repetitum idem est, ac quam magnus est, vel tantus quantus est. *Ter. Adelph.* 3. 3. 40. Tu, quantus quantus, nihil nisi sapientia es. ¶ Quanti quanti in secundo casu eum verbis emendi. *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 23. Sed quanti quanti, bene emitur quod necesse est. *costi, quanto si vuole*. ¶ Sæpissime usurpatur in neut. gen. more substantivi. *Ovid.* 2. *Fastor.* Quantum animis erroris inest! *Cic. Q. Fr. l.* 1. *c.* 13. Neque te patiar, quantum in me erit, eum acceptione laudari. ¶ *Quantum potest*, pro quantum fieri potest. *Plaut. Pæn.* 3. 1. 64. Propere jam, quantum potest. Adde *Amph.* 3. 3. 16. & *Ter. Phorm.* 5. 1. 22.

Quantuscunque, acunque, umcunque, *quanto che è*, ..., quam magnus est, tantus, quantus est. *Cic. pro Corn. Balb.* Quæ neque invidiosa est, & quantacunque est, ejusmodi est, &c. *Id.* 3. *Fin. c.* 10. Quantumcunque eo addiderit. *Id.* 2. *de Orat. c.* 28. Atque ego is, qui sum quantuscunque sum.

Quantuslibet, alibet, umlibet, idem quod quantuscunque, vel quantum tibi cupere libet. *Plin. lib.* 20. *cap.* 6. Suppurationes quamaslibet sanat. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 669. quantolibet ordine dignus. *Tacit. Agric. c.* 6. Quantalibet facilitate.

Quantusvis, quantavis, quantumvis, *grande quanto tu vuoi*. *Liv. l.* 26. *c.* 41. Super portum satis amplum quantævis classi. *Lucret. l.* 4. *v.* 1164. quantovis oris honore. *Ter. Andr.* 5. 1. 15. Cum faciem videas, videtur esse quantivis pretii.

Quapropter, adv. *per la qual cosa*, ..., Ger. *darum*, Gall. *c' est pour quoy*, *parquoy*, Hisp. *por la qual cosa*, ..., propter quod, quamobrem. *Ter. Heaut.* Cave, faxis, non est opus pater. Ch. Quapropter? Cl. quia &c. *Cic.* 4. *Ver.* Quapropter nihil est, quod metuas, neque mecum fugiant.

Quaqua, adverb. *da qualunque parte*, *dovunque*, Germ. *gib wo*, Gal. *par quelque costé que ce soit*, Hisp. *por do quiera que*, ..., ea quacumque parte. *Plaut. Epid.* 5. 2. 9. Quaqua tangit, omne amburit.

Quaqua versus, adv. *in ogni parte*, ..., in omnem partem, per quamcumque locum. *Cic.* 9. *Phil. c. ult.* Circumque eam statuam locum gladiatoribus, ludisque liberos, posterosque ejus quaqua versus pedes quinque habere! Alii leg. *quoque*.

Quaquam, adv. motus per locum, *per qualche luogo*. *Lucret. l.* 1. *v.* 427. haud usquam sita corpora possent Esse, neque omnino quaquam diversa meare.

Quaque. V. Quaque.

Quare, adv. *perchè*, ..., Ger. *warumb*, Gall. *pourquoi*, Hisp. *porque*, ..., qua de causa, quam ob rem. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 16. Namque illud quare Scævola negasti? ¶ Usurpatur etiam infinite. *Cic.* 2. *Off.* Utendum est excusatione, quare id, quod feceris, necesse fuerit. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 33. Permulta sunt, quæ dici possunt, quare intelligatur, facultatem tibi fuisse &c. ¶ Est item conjunctio collectiva, sive rationalis, pro *quapropter*, *quamobrem*, *itaque*. Ponitur in principio periodi. *Cic. pro L. Man.* Quare cum bellum necessarium sit, ut negligi non possit, &c. ¶ *Nec quid*, *nec quare*, modus loquendi per ellipsin, quo significatur, nullam esse certam rationem, nec causam ejus rei, de qua loquimur. *Petron.* in *Satyr.* Uxor Trimalchionis Fortunata appellatur, quæ nummos modio metitur. Et modo quid fuit? ignoscet mihi Genius tuus, noluisses de manu ejus panem accipere. Nunc, nec quid, nec quare, in cœlum abiit, & Trimalchionis topanta est, *qualunque sia la ragione*.

Quariates, m. 3. pop. Galliæ Narb. in medit. Provinciæ, juxta Alpes maritimas, inter Suetros, & Adunicates. *Plin. l.* 3. *c.* 4.

Quarta, æ, f. (subintellige *pars*) a JCtis passim accipitur pro quarta parte ejus rei, de qua agitur. Quamplura ex Dig. & Cod. loca collegit *Hotoman.* in *comment. de verb. juris*.

Quartadecimani, vel Quartadecumani, orum, m. milites legionis decimæquartæ, apud *Tacit.* 2. *hist. c.* 11.

Quartanarius, a, um, adject. *Pallad. lib.* 2. *tit.* 11. Quartanariam tabulam, quæ quartam jugeri partem quadrata conficiet.

Quartanus, a, um, adject. Quartani milites legionis quartæ, apud *Tacit.* 5. *hist. c.* 37. ¶ Quartana febris, & quartana absolute, quæ quarto die recurrit, *febbre quartana*. *Plin. l.* 7. *c.* 50. Febri quartana liberatus est in acie. *Cic. Attic. l.* 7. *ep.* 2. Quartanam mihi dixit decessisse. *Plin. l.* 30. *c.* 6. Quartanas excutere.

Quartarius, ii, masc. mulio mercenarius, ita dictus, quod quartam partem quæstus caperet. *Fest. Lucil. apud eund.* Porro homines nequam, malus ut quartarius, cippos colligere omnes. ¶ Quartarius item est quarta pars majoris mensuræ, ut quarta pars congii, *quarta*. *Cato c.* 93. Postea sumito bituminis tertiarium, & sulphuris quartarium. *Liv. l.* 5. *c.* 47. Cui universi selibras farris, & quartarios vini ad ædes ejus, quæ in arce erant, contulerunt.

Quartato, V. Tertiato.

Quarticeps, &

Quarticepsos. V. *Biceps*.

Quarto, adverb. ..., quarto loco, vel ordine. *Varr.* apud *Gell. l.* 10. *c.* 1. Aliud est quarto Prætorem fieri, & quartum, quod quarto locum adsignificat, & tres ante factos, quartum tempus adsignificat, & ter ante factum. Igitur Ennius recte, qui scripsit: Quintus pater quartum fit Consul.

Quartum, adv. ..., *la quarta volta*, quarta vice. *Quarto*, & *quartum* inter se differunt. Nam *quarto Consul*, significat locum Consulum, vel ordinem, hoc modo, *Marcus fuit quarto Consul*, idest tres Consules ab origine, & institutione Consulatus ante fuerunt, quam Marcus fuisset Consul, qui quarto anno a primis Consulibus factus est Consul; *quartum* autem *Consul* dicitur ratione ejusdem personæ, quæ tribus Consulatibus jam perfuncta, quartum gerit Consulatum. *Liv. l.* 3. *c.* 67. T. Quinctio quartum Consule. V. *Quarto*.

Quartus, a, um, *quarto*, ..., Ger. *der vierdte*, Gall. *quatrieme*, Hisp. *quarto*, ..., proximus a tertio, nomen numerale ordinis. *Cic.* 2. *Acad.* Qui est quartus ab Arcesila. *Liv. l.* 24. Ubi quartæ vigiliæ signum cecinisset.

Quartusdecimus, a, um, adject. *decimoquarto*. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 70. Quartadecima legio. *Plin. l.* 2. *c.* 59. Quartadecima luna, *luna piena*.

Quasi, adv. *quasi*, *como*, *come se*, ..., Ger. *gleich*, Gal. *presque*, Hisp. *casi*, ..., ita ut, perinde ac si, haud aliter ac si. *Plaut. Pseud.* 4. 1. 45. Verum ex transverso cedit, quasi cancer solet. *Cicer.* 4. *Ver.* Repente aspicimus literas ejusmodi, quasi quædam vulnera tabularum recentia. *Id. pro Quinct.* Qui, quasi sua res, aut honos agatur, ita diligenter Sex. Nævii studio, & cupiditati morem gerunt. *Id. l.* 5. *Fam. ep.* 7. Quasi vero ad cognoscendum ego ad illos, non illi ad me venire debuerint. ¶ Ponitur etiam pro fere, pene. *Cic.* 4. *Acad. de Sole*. Quantulus nobis videtur? mihi quidem quasi pedalis. ¶ Item pro sicut, quemadmodum. *Plaut. Aulul.* 4. 1. 9. Quasi pueris, qui nare discunt, scirpea induitur ratis; eodem modo, &c. *Id. Aulul.* 4. 16. Qui servitutem servit, quasi ego servio. ¶ *Plin. l.* 8. *ep.* 16. Permitto servis quoque quasi testamenta facere, eaque ut legitima custodio. h. e. speciem quandam testamentorum. nam justa & legitime testari servi non poterant.

Quasillaria, æ, f. ancilla infimæ domus, ita dicta, quia pensa in quasillis reposita habet,

habet. *Petron. in Satyr.* Convocat omnes quasillarias, familiaeque fordidissimam partem, ac me conspui jubet.

Quasillum, i, n. idem ac quasillus. *Cicer. 3. Phil. c. 4.* Nihil humile de Tarquinio, nihil fordidum accepimus: at vero hujus domi inter quasilla pendebatur aurum. h. e. in gynaeceo, inter ancillas lanificio deditas. V. *Quasillus.*

Quasillus, i, m. *cestello*, Ger. *ein körblein*, Gall. *petit panier*, Hisp. *canastillo*, ταλαρίσκος, cistella, dim. a *qualus*. *Fest.* Calathos Graeci, nos dicimus quasillos. *Cato c. 133.* Eum quasillum terra impleto. ¶ Speciatim dicebatur de cistula, in qua mulieres reponebant ea, quae ad lanificium pertinerent. *Festus*: Talassionem in nuptiis Varro ait signum esse lanificii; Talassionem enim vocabant quasillum, qui alio nomine appellatur calathus. *Propert. l. 4. eleg. 7.* Et graviora rependit iniquis pensa quasillis.

Quassabilis, le, adject. qui quassari potest. *Lucan. l. 6. v. 22.* Sed munimen habet nullo quassabile ferro.

Quassabundus, a, um, adject. tremebundus, qui cadere videtur. *Macrob. l. 5. Saturn. c. 21.* Herculem fecerunt quassabundum, & ebrium. Alii leg. *vacillabundum.*

Quassagipennus, a, um, adject. h. e. quassas habens pennas. *Varro.* Hec quassagipennas anates, tremipedes.

Quassans, antis, particip. V. *Casso.*

Quassatio, onis, f. *crollamento*, actus quassandi, concussio. *Liv. l. 22. c. 17.* Capitum itetta quassatio. *Arnob. l. 7.* Cymbalorum quassationes.

Quassatura, ae, f. *sbattimento*, quassatio. *Plin. Valerian. l. 4. c. 5.* Melva cum axungia veteri pulcherrime quassaturas fovet. h. e. laesionem ex quassatione. *Veget. de re veterin. lib. 1. c. 28. a med.* Quassaturas, amota, vel extorta, vel ejecta de locis suis uti non debere. h. e. ipsa membra quassata ac laesa.

Quassatus, a, um, nom. ex particip. *conquassato*, *battuto*. *Virg. 1. Æn. v. 551.* Quassatam ventis liceat subducere classem. *Sueton. Aug. c. 81.* Quassatum corpus. h. e. valetudine afflictum. *Cic. pro Marcel. c. 8.* Quassata respublica.

Quasso, as, avi, atum, a. 1. frequentat. a quatio, *crollare*, *sbattere*, saepe quatio, commoveo, affligo. *Plaut. Merc. 9. 5. 15.* Caput quassat. *Catul. carm. 45 ad Pontum.* Ma frequens tuus quassavit. *Virg. 6. Æn.* & lampada quassans per Grajum populos.

Quassus, us, frequens motio, concussio. *Cic. 2. Tusc. c. 21. ex poeta.* Nam attrectatu, & quassu saevum amplificaris dolorem.

Quassus, a, um, *sbattuto*, *crollato*, συντριβείς, quassatus, fractus, nom. particip. a quatior. *Curt. l. 7 c. 7.* Haec quassa adhuc voce subdeficiens vix proximis exaudientibus dixerat. *Horat. l. 1. od. 1.* Mox reficit rates quassas.

Quatefacio, is, a. 3. *sbattere*, concutio, expello. *Cic. ad Brut. epist. 10.* Nulloque praesidio quatefeci Antonium.

Quatenos, adv. idem ac quatenus, apud vet. *Scipio Afric. in Or. post red. ex Africa apud Fest.* Quatenos castra nostra ita munita erant, &c. Ubi pro *quoniam* accipi videtur.

Quatenus, adverb. *fino a quanto*, *fino a qual fine*, Ger. *wie weit*, Gall. *jusqu'où*, Hisp. *hasta quanto*, ἐφ᾽ ὅσον, quantum, five usque ad quem finem, sicut eatenus, tantum, aut ad eum usque finem, a *qua*, & *tenus*. *Cicer. de Amic. c. 11.* Quatenus amor in amicitia progredi debeat. *Id. 2. de Orat. c. 87.* Sciat, quid, & quatenus, & quomodo dicturi sint. *Id. in Orat.* In omni re videndum est, quatenus. etsi enim suus cuique modus est, tamen magis offendit nimium, quam parum. *Id. de Amic.* Est enim, quatenus amicitiae dari venia possit. ¶ Significat item qua parte, sive quantum ad eam partem, qua. *Cic. l. 1. Fam. ep. 2.* Quatenus de religione dicebat, Bibulo assensum est. ¶ Sumitur etiam ut conjunctio pro *quoniam*, vel *quandoquidem*. *Sueton. in Claud. c. 16.* Quatenus sibi matrimonia male cederent, permansurum in caelibatu. *Plin. l. 3. ep. 7.* Quatenus nobis denegatur diu vivere, relinquamus aliquid, quo nos vixisse testemur. *Horat. l. 3. od. 24.* Quatenus virtutem incolumem odimus, sublatam ex oculis quaerimus invidi. ¶ Est etiam adverb. loci. *Liv. l. 28. c. 39.* Italiae nisi quatenus vallum castrorum cingit, nihil reliquerit Poenus. *Id. ibid.* Ut quatenus tuto possent, Italiam spectatum irent. ¶ Videtur etiam esse adverb. temporis. *Cic. Phil. 14. c. 5.* Quibus auspiciis istos fasces acciperere? quatenus haberere? cui traderem? ¶ Pro quomodo. *Lactant. l. 4. c. 27.* Quantu terrori sit daemonibus hoc signum (Crucis) sciet qui viderit, quatenus adjurati per Christum de corporibus fugiant.

Quater, adv. *quattro volte*, τετράκις, quatuor vices. *Varr. l. 3. R. R. c. 16.* Quater in anno. *Colum. l. 5. c. 2.* Fit utrumque pedes viginti: hoc ducto quater, fiunt octoginta. *Plin. l. 7. c. 27.* Quater, & quadragies. *Hirt. de B. Afric. c. 19.* Cum equitibus MC, peditum ac levis armaturae quater tantis. ¶ Per Synecdochen ponitur pro saepius. *Virg. 1. Æn. v. 94.* O terque, quaterque beati.

Quatercenties, adv. *quattrocento volte*. *Vitruv. l. 1. c. 14.*

Quaterdecies, adv. quatuordecim vices. *Cic. 3. Verr. c. 59.* Hunc HS. quaterdecies P. Tadii numerata Athenis testibus planum faciam.

Quaterdeni, ae, a, adject. distributivum, quod fere ponitur pro cardinali, *quattordici*. *Ovid. 7. Met. v. 293.* Ante quaterdenos hunc se reminiscitur annos.

Quaternarius, a, um, adject. ut quaternarius numerus, *il numero di quattro*. *Plin. l. 28. c. 6.* ¶ Scrobes quaternarii dicuntur, qui pedes quatuor sunt quoquoversus. *Colum. l. 11. c. 2.*

Quaterni, ae, a, adject. *quattro*, numerus distributivus. *Horat. l. 1. sat. 4.* Saepe tribus lectis videas coenare quaternos, *quattro per letto*. *Cicer. pro Font. c. 3.* Quaternos denarios in singulas vini amphoras portorii nomine exegisse. ¶ Sumitur etiam pro cardinali. *Plin. l. 8. c. 6.* Quaternis diebus latent. ¶ In genit. plur. usitatius est *quaternum*, quam *quaternorum*: quod idem dicendum de similibus adjectivis distributivis, *duceni*, *triceni*, *terni*, &c. *Plin. l. 9. c. 3.* Balaenae, quaternum jugerum. *Colum. l. 5. c. 5.* Quaternum pedum spatia.

Quaternio, onis, m. quaternarius numerus, ut *ternio* ternarius, *senio* senarius. *Martian. Capell. l. 7. pag. 255. & 168.*

Quatinus, adverb. Festus: Quatenus significat qua fine, ut hactenus hac fine; quatinus vero, quoniam. Haec *Festus*. Hinc ubicumque apud Scriptores *quatenus* legitur pro quoniam, vel quandoquidem, sunt qui affirmant, scriptum fuisse *quatinus*.

Quatio, is, a. 3. *crollare*, *percuotere*, *sbattere*, זעזע, Ger. *schütteln*, Gal. *hocher*, Hisp. *quebrar*, *sacudir*, σείω, moveo cum violentia, agito, percutio. *Liv. l. 1. c. 10.* Muros quatere arietes. *Plin. l. 10. c. 4.* Quam machinis claustra per tot annos quatera? ¶ Quatere alicui verbera, est verberare. *Virg. in Culice, v. 218.* Et flammas, & saeva quatit mihi verbera poenae. ¶ Translate capitur pro vexare, molestiis afficere. *Virg. 9. Æn. v. 608.* Aut rastris terram domat, aut quatit oppida bello. *Cic. 3. Tusc. c. 6.* Quod aegritudine quasi tempestate quatiatur. ¶ Metaleptice ponitur pro ejicere. *Ter. Eun. 2. 3. 66.* Numirum homo quatietur certe cum dono foras. ¶ Quatere aliquem risu, *far crepar dalle risa*. *Horat. l. 2. ep. 2.* ¶ Quatere aliquem mente solida, *far mutar pensiero*, mentem sanam excutere. *Id. l. 3. od. 3.* ¶ Pro crebro movere, ut quatere alas. *Virg. 3. Æn.* Vastos quatit anhelitus artus. *Id. ibid.*

Quatriduanus, a, um, *di quattro dì*, τετραήμερος, quatridui tempus habens. *Hieron. epist. 27. ad Eustoch. cap. 11. ad fin.* Lazarus quatriduanus mortuus.

Quatriduum, vel Quattriduum (ut legitur in antiquo lapide apud Manut. in Orthogr. in voce Basica, n. 4.) i, n. 2. τετραήμερον, spatium quatuor dierum. *Cic. pro R. Am.* Mors Sex. Roscii quatriduo, quo is occisus est, Chrysogono nuntiatur. *Id. ad Brut. ep. 3.* Triduo, aut quatriduo ante. *Lentul. Senatui l. 12. Fam. ep. 15.* Eum quatriduo iter a Laodicea abfuisse.

Quatuor, *quattro*, ארבעה, Ger. *vier*, Gal. *quatre*, Hisp. *quatro*, τέσσαρες, nomen numerale cardinale indecl. *Cic. de Univ. c. 5.* Ab iis rebus numero quatuor mundi est opus affectum. ¶ Scribitur & *quattuor* duplici *t*. Quidam putant ita scribi a Poetis primae syllabae producendae causa. Verum non Poetas solum id fecisse, sed & prosae scriptores, satis constat ex veterib. MS. & Lapidibus, quos affert *Manut. in Orthogr.* Itaque & *quatuor*, & *quattuor* etiam extra carmen rectissime scribi potest.

Quatuordecies, adv. τεσσαρεσκαιδεκάκις, idem ac quaterdecies. *Plin. l. 3. c. 9.* Gadibus quatuordecies centena.

Quatuordecim, *quattordici*, ארבעה עשר, Germ. *vierzehen*, Gall. *quatorze*, Hisp. *quatorze*, τεσσαρεσκαίδεκα, nomen numerale cardinale indecl. *Plin. l. 2. c. 14.* Quatuordecim partes. *Flor. l. 2. c. 18.* Per quatuordecim annos. ¶ *Sedere in quatuordecim* in Theatro, est inter viros equestris ordinis sedere, quibus quatuordecim gradus assignati fuerant post Orchestram, ex qua Magistratus, senatoresque spectabant. *Sueton. in Caes. c. 39.* Donatus quingentis sestertiis, & anulo aureo, sessum in quatuordecim e scena per orchestram transiit.

Quatuorviratus, us, masc. τετραδαρχία, Magistratus, seu dignitas Quatuorvirorum. *Asin. Pollio Cic. l. 10. Fam. ep. 32.* Quatuorviratum sibi prorogavit.

Quatuorviri, m. 2. *il quattro*, Magistratus quatuor virorum. Quatuorviri viarum curandarum erant Magistratus quatuor virorum, qui curam viarum publicarum agebant. Instituti sunt post Praetorem Peregrinum. *Pompon. l. 1. ff. tit. 2. l. 2.* *Cic. l. 13. Fam. ep. 75.* scribit Quatuorviris, & Decurionibus.

Quaxare ranae dicuntur, cum vocem mittunt, ait *Festus*. Alii leg. *quaxare*, & *coaxare*.

Q ANTE UE.

Que, *e*, *ed*, τε, καὶ, &, atque, ac, conjunctio subjunctivi ordinis, a τὲ, quomodo a τὶς, *quis*. Modo copulativa est. *Cic. 2. de nat. Deor.* Singulasque res definiretque, circumscriptasque complecteretur. *Nepos in Datam. c. 7.* Ab hoc desciscit, atque regem transiit. ¶ Modo causativa, pro *quoniam*. *Cic. 1. Off.* Non nobis solum nati sumus, ortusque nostri partem patria vendicat, partem amici. ¶ Modo expletiva, quando scilicet ornatus tantum causa ponitur. *Liv. l. 26. c. 48.* Diis immortalibus laudesque & grates egit. *Prop. l. 3.* Deiphobumque, Helenumque, & Polydamantas in armis. ¶ Quandoque ponitur pro *ve*. *Horat. l. 2. sat. 7. v. 58.* Quid refert uri virgis, ferroque necari? ¶ Quandoque pro etiam. *Vallej. l. 1. c. 4.* Vires autem veteres earum urbium hodieque magnitudo ostentat moenium. ¶ In compositione conjunctionis vim amittit, & vim syllabicam dictionis obtinet. Componitur autem cum nominibus, ut *uterque*, *plerumque*, cum pronominibus, ut *quisque*, *quisque*: cum praepositionibus, ut *absque*: cum adverbiis, ut *undique*: cum conjunctionibus, ut *atque*, *itaque*.

Quemadmodum, adv. *siccome*, כאשר, Ger. *gleich*, *wie*, Gal. *comme*, *comment*, Hisp. *assi como*, καθάπερ, sicut, ex *quem*, *ad*, & *modum*. *Cic. de Am.* Quemadmodum solet. ¶ Sumitur etiam pro *quomodo*. *Cic. pro Dom.* Quemadmodum ista omnia praepostera verbis pronuntiarit. ¶ Usurpatur etiam interrogative. *Cic. pro Dom. c. 27.* Isti, qui Clodii leges timuerunt, quemadmodum caeteras observarunt?

Queo, is, ivi, itum, n. anom. *potere*, יכל, Ger. *können*, Gal. *pouvoir*, Hisp. *poder*, δύναμαι, possum, valeo. *Cic. l. 14. Fam. epist. 1.* Non queo reliqua scribere. *Hor. l. 2. sat. 7.* Liber sum, dic age, non quis. *Lucr. l. 3. v. 647.* Mobilitate mali nonquit sentire dolorem. Rursus *Cic. Phil. 11. c. 2.* Quis est qui queat? *Ter. Andr. 4. 1. 30.* Nec te quivit cogere. *Apul. l. 4. Metam.* Nec insipisci maritum queat. *Tacit. 1. Ann. c. 66.* Cum quiret. Rursus *Lucret. l. 6. v. 885.* Non quiret. *Id. l. 5. v. 1044.* non quisse putentur. *Plaut. Merc. prol. v. 35.* Exhaurirem quod quirem. *Id. Mil. 4. 6. 25.* Si non quibo impetrare. *Gel. l. 11. c. 9.* Loqui non quire. *Id. l. 5. c. 9.* Nihil fieri quibat. *Varr. l. 4. L. L.* Velocior ideo, si quiverit. ¶ Deponentis forma. *Lucret. l. 1. v. 1044.* suppleri summa queatur. *Ter. Hecyr. 4. 1. 57.* Forma nosci non quita est. *Plaut. Pers. 2. 2. 24.* Nec subigi queantur unquam.

Quercerus. V. Querquerus.

Quercetum, i, neut. δρυμὸς, locus, ubi consitae sunt quercus, *querceto*. *Varr. l. 1. R. R. c. 26.* Si enim ad limitem quercetum habet. Adde *Horat. l. 2. od. 9.*

Querceus, a, um, δρύϊνος, quod ex quercu est. *Serv. in 4. Æneid. v. 782.* Querceam coronam accipiebant, qui in bello civem servassent.

Quercicus, a, um, idem ac querceus. *Suet. in Calig. c. 19.* Insignisque quercica corona.

Querculanus. V. Querquetulanus.

Quercus, us, f. *quercia*, *rovere*, אלון, Ger. *ein eiche*, Gal. *chêne*, Hisp. *encina*, δρῦς, arbor glandifera, ligni duri, ac corticis asperi. Fuit arbor sacra Jovi. *Virg. 3. Georg.* Sicubi magna Jovis antiquo robore quercus ingentes tendat ramos. *Id. 4. Æn.* Annosa quercus.

Querela, ae, fem. *querela*, *lamento*, Ger. *klag*, Gal. *querelle*, Hisp. *quexa*, μομφή, querimonia, lamentatio, a *queror*. *Cic. de Sen. c. 3.* Saepe interfui querelis meorum aequalium. *Id. Q. Fr. l. 3. ep. 8.* Epistola plena querelarum. *Id. Fam. 10. ep. 28.* Vestrum illud divinum in remp. beneficium nonnullam habet querelam. h. e. praebet aliquibus querendi occasionem. *Id. pro Sext.* His de tot, tantisque injuriis Consulum querela esse debeat. ¶ Apud JCtos querela accipitur pro actione liberum in parentes, & viceversa. Vide in *Dig. tit. de inoffic. testam.* & *Justinian. Cod. l. 3.* ¶ Legitur etiam *querella duplici ll*. *Inscript. apud Grut. pag. 480. n. 5.* Vixit sine ulla querella.

Querelans, tis, nom. particip. *che si lamenta*. *Serv. in ecl. Virg. 1.* Postea eum querelantem invenimus.

Querens, entis, *lamentantesi*, qui queritur. *Virg. 4. Georg. v. 320.* Multa querens. *Horat. l. 2. od. 13.* Æoliis fidibus querentem Sappho puellis de popularibus.

Queribundus, a, um, *lamentevole*, μεμψίμοιρος, lamentabilis. *Cicer. pro Syll. c. 10.* De supplicio P. Lentuli, de carcere magna, & queribunda voce dicebat.

Querimonia, ae, f. idem ac querela. *Cic. ad Q. Fr. l. 2.* Eo metu injecto repente magna querimonia omnium discedimus. *Id. Verr. ult. c. 18.* Habere querimoniam de alicujus crudelitate. *Liv. l. 7. c. 9.* Ultro citroque querimonias jactare. *Nepos in Attic.* Nulla inter eos querimonia intercessit.

Queritans. V. Quiritans.

Querneus, a, um, δρύϊνος, quod est ex quercu. *Col. l. 9. c. 1.* Querneae glandis, & ilignae.

Quernus, a, um, idem ac querneus. *Plin. lib. 3. cap. 3.* Querno folio assimilata. *Virg. 1. Georg. v. 305.* Quernas glandes.

Queror, eris, questus sum, d. 3. *lamentarsi*, Ger. *klagen*, Gall. *se plaindre*, Hisp. *quexarse*, μέμφομαι, lamentor, expostulo. Usurpatur vel absolute. *Cic. l. 1. Fam. ep. 9.* Quid multa? questus est graviter. ¶ Vel cum acc. rei. *Cic. de Am.* Quorum plerique aut queruntur semper aliquid, aut etiam approbant. ¶ Vel cum abl. rei, & praep. *de*. *Caes. l. 4. B. G.* De Servorum injuriis querantur. ¶ Vel cum abl. rei cum praep. *super*. *Hor. l. 2. ep. 2.* Quereris super hoc etiam, quod &c. ¶ Vel loco casus rei cum infinitivo. *Caes. l. 8. B. G.* Quos intulisse bellum sibi querebantur. ¶ Vel etiam cum membro orationis. *Cic. 4. Acad.* Neque tam quereretur cum Deo, quod parum longe, quam quod falsum videret. ¶ Praeter abl. rei admittit etiam acc. communem. *Cic. l. 1. Fam. ep. 9.* Multa de mea sententia questus est Caesar. Aliqui legunt *Caesar*. ¶ Persona, cum qua querimur, ponitur in dat. vel in ablat. cum praep. *cum*, vel in acc. cum praep. *apud*. *Cic. 3. Ver.* Is mihi etiam queritur, quod a nobis novem solis diebus prima actio sui judicii transacta sit. *Id. Att. l. 10.* Secum Tullum, & Servium questos esse. *Vellej. l. 2. c. 130.* Apud aures Deorum de his queri. ¶ Translate *Horat. epod. 2.* Queruntur in silvis aves. Ubi *Vetus Scholiast.* Veteres omnium animalium voces, praeter hominum, querelas dixere. & ita cicadis, ranis, bubus Virgilius tribuit querelas. V. *Querulus*. ¶ Particip. *questurus*. *Stat. 11. Theb. v. 495.* dejectam in lumina pallam Diva trahis, magnoque fugit questura Tonanti.

Querquedula, ae, f. *germano*, *arzavola*, *zerzegia*, avis tam in aqua, quam in terra etiam agens, teste *Var. l. 3. R. R. c. 3. & l. 4. L. L.* a Graecis vocibus allata per diminut.

Querquerni, orum, m. populi Hispaniae citerioris. *Plin. l. 3. c. 3.*

Quer-

Querquerus, seu quercerus, a, um, algidus, ut Morbus querquerus, quomodo *Gel. l. ult. c. 1.* & *Memnas Felix* loquuntur, vel, ut alii, febris querquera, frigida, & cum horrore tremens, ut Aurelius Opimius definit apud Fest. Adde *Plaut. in fragm. Frivolaria.* ¶ Absolute *Apul. in Apol.* Qui minus possit ex eodem litore calculus ad vesicam, testa ad testamentum, cancer ad ulcere, alga ad querquerum?

Querquetulanus, a, um, quod juxta se habet quercetum. Mons Querquetulanus, idem ac Cœlius, ita dictus, quod quercuum fœcundus, & frequens erat. *Tac. l. 4. Ann. c. 65.* ¶ Porta Querquetulana, una ex portis urbis Romæ, sic vocata, quod querquetum juxta se habuit intra muros. *Fest.* & *Plin. l. 16. c. 10* apud quem alii leg. *Querculana*. ¶ Viræ Querquetulanæ, Nymphæ Hamadryades, quæ querceto virescenti præsunt. *Fest.* ¶ Sacellum Querquetulanum, quod in honorem Hamadryadum dedicatum fuit. *Varr. l. 4. de L. L.*

Querulus, a, um, *lamentevole*, μεμψίμοιρος, queribundus, qui conqueritur, sive querelis plenus est. *Ovid. l. 4. Trist. el. 8.* Et nunquam querulis causa doloris abest. *Martial. l. 4. epigr. 89.* Missa nec a querulo mappa clienta fuit. ¶ Quandoque a Poetis pro canoro ponitur. *Virg. 3. Georg.* Et cantu querulæ rumpent arbusta cicadæ. *Horat. l. 3. od. 7.* Querulæ tibiæ. *Ovid. 5. Met.* Querulæ chordæ.

Questus, us, m. *querela*, *lamento*, μέμψις, actus querendi, querela, lamentatio. In dat. & abl. pl. habet *questubus*. *Cic. pro Quinct. c. 30.* Qui denique questus, qui mœror dignus inveniri in calamitate tanta potest? *Virg. 4. Georg.* Et mœstis late loca questubus implet.

Questus, a, um, μεμψάμενος, partic. a queror. *Albinovan. ad Liviam, v. 166.* Oraque nequicquam per modo questa Ruwe.

Qui, quæ, quod, *il quale*, *e la quale*, אשר, Ger. *welcher*, *welche*, *welches*, Gall. *qui le quel*, Hisp. *que*, *el qual*, ὅς, ἥ, ὅ, pron. relativum. *Cic. pro L. Man.* Qui posteaquam maximas ædificasset, ornassetque classes, &c. ¶ Cum duo diversi generis nomina in oratione ponuntur, relativum *qui* sæpius concordat cum sequenti. *Cic. de Fato, c. 1.* statim enuntiationum, quæ ἀξιώματα Græci vocant. *Id. 13. Fam. epist. 1. in fi.* Decretum illud, quem ὑπομνηματισμόν illi vocant. Adde *Liv. l. 4. c. 5.* & *Plin. l. 2. c. 16. ad fin.* ¶ Interdum tamen etiam cum antecedente. *Colum. l. 11. c. ult. sub fin.* Semina omnia succo herbæ, quæ sedum appellatur, medicare. *Plin. l. 12. c. 25.* Succus manat, quem opobalsamum vocant. Adde *l. 18. c. 28.* ¶ Interdum *qui* usurpatur pro interrogativo *quis*. *Ter. Phorm. 5. 7. 18.* Nam qui erit rumor populi, inquit, si id feceris? *Cic. pro Dom.* Qui tantus fuit labor? quæ simultas? *Liv. l. 3.* Qui finis discordiarum? ¶ Item pro *qualis*. *Cic. 1. de Div. c. 25.* Xenophon Socraticus qui vir, & quantus? ¶ Item pro *aliquis qui*. *Cic. Att. l. 5.* Actio maluimus iter facere pedibus, qui incommodissime navigavissemus. ¶ Item pro *quia*. *Ter. Eun. prol. v. 25.* Peccatum imprudentia est Poetæ, non qui furtum facere studuerit. Alii leg. *quo*. ¶ *Quine* idem ac *qui*, sed cum interrogatione. *Plaut. Truc. 2. 6. 54.* Pœnitet ne te, quot ancillæ sunt jam? Quine etiam nunc insuper adducas, quæ mihi comedint cibum? ¶ In ablativo junctum cum præpositione *cum* fere eidem præponitur. *Cic. 4. Att. ep. 9.* Quocum video esse ambulandum. *Id. 3. de Orat. c. 3.* Quibuscum conjunctissime vixeret. *Id. Offic. 1. c. 12.* Eum quicum bellum geras. ¶ Interdum etiam postponitur. *Liv. l. 4. c. 5.* Cum quibus nec societas est. *Id. l. 7. c. 33.* Cum quo contulit gradum. ¶ In dativo singulari legitur & *quoi*, pro cui. *Catul. carm. 1.* Quoi dono lepidum meum libellum? ¶ In ablat. singulari *qui* est omnis generis. *Plaut. Pseud. 1. 1. 86* Restim volo mihi emere, qui me faciam pensilem. ¶ In dat. & ablat. plurali est etiam *queis*, & *quis* pro quibus. *Plin. l. 12. c. 1.* Arbores, sine queis, &c. *Virg. 1. Æn. v. 95.* Queis ante ora patrum. *Sallust. in Jug.* Legatos Romam mittit, quis præcipit. ¶ *Quicum* pro *quibuscum* dixit *Plautus Capt. 5. 4. 6.* Patriciis pueris anates, aut coturnices dantur, quicum lusitent. ¶ Apud eund. *Asin. 3. 1. 2.* legitur etiam *qui* pro *quæ*, in recto casu singulari. Sed non est imitandus. ¶ *Quod* neutrum V. suo loco.

Qui, adv. *come*, πῶς, quomodo, quemadmodum. *Cic. pro Cæc.* Qui igitur convenit, quæ causa fuerit &c? ¶ Aliquando ponitur pro *cur*, *quamobrem*? *Ter. Andr.* Non potest. PAM. Qui? *Cic. 1. Tusc.* Qui enim beatior Epicurus, qui in patria vivebat, quam Metrodorus, qui Athenis? ¶ Item pro *ut*. *Ter. in prol. Andr.* Non qui argumentum narret, sed qui veteris Poetæ maledictis respondeat. ¶ Item pro *unde*. *Ter. Hec. 2. 3.* Nam qui hoc mihi eveniat, scio. *Id. Andr. 3. 2.* Nam qui istæc tibi incidit suspicio? ¶ Qui dum? h. e. cur igitur? *Id. Eun. 2. 2. 42.* Qui dum? *Gn.* quia tristis es. ¶ Qui potest? *come esser può*? *Pers. sat. 1. v. 56.*

Quia, *perchè*, כי, Ger. *dieweil*, Gall. *parce que*, Hisp. *porque*, ὅτι, ob eam causam, ea de causa, conjunctio causalis. *Cic. 1. de Am. c. 9.* Quia natura mutari non potest. *Plaut. Amph. 1. 1. 34.* Quia enim sero advenimus. ¶ Quiane? interrogativum, pro an quia? *Virg. 4. Æn. v. 538.* Quiane auxilio juvat ante levatos?

Quianam? adverb. idem quod quare? interrogativum, *perchè*. *Virg. 10. Æn. v. 6.* Cœlicolæ magni, quianam sententia vobis Versa retro? *Plaut. Truc. 2. 6. 54.* Quianam arbitrere?

Quiane, V. Quia.

Quicquam, V. Quisquam.

Quicque, V. Quisque.

Quicquid, V. Quisquis.

Quicum, V. Qui.

Quicunque, quæcunque, quodcunque, *chiunque*, Ger. *wer auch immer*, Gall. *quiconque*, Hisp. *qualquiera*, ὅστις ἄν, quisquis. *Cic. 2. de Leg.* Ut quibuscunque rebus possem, illius absentis dignitatem mihicum una tueret. ¶ Sumitur etiam pro *qualiscunque*. *Cic. pro Rab. Posth.* Quæcunque mens illa fuit, Gabinii fuit. ¶ Item pro *quantuscunque*. *Pompejus ad Lentul. & Marcel. post epist. 12. Cic. Att. l. 8.* Ut quodcunque militum contrahere poteritis, contrahatis. ¶ Usurpatur quoque interposita dictione. *Horat. l. 1. od. 15.* Quem criminosis cunque voles modum pones iambis. *Cic. 4. Fam. c. 15.* Quod erit cunque visum, ages. *Id. 2. de Legib. c. 18.* Quod ad cunque genus nos disputatio deduxerit.

Quid, *che cosa*, מה, Ger. *was*, Gal. *quoy*, Hisp. *que cosa*, τί, nomen interrogativum substantiæ gen. neut. *Cic. 5. Ver.* Quid facerent miseri? aut quid recusarent? *Id. 5. Ver.* Quid militum, aut nautarum per triennium dedemus? ¶ *Quid quæris?* clausula est sermonem in compendium redigentis, eandem vim habens, quam *quid plura? quid opus est verbis?* *Cic. Att. l. 1.* Quid quæris? num ad privata redeam? *Hor. l. 2. epist.* Quid quæris? vivo, & regno, simul ista reliqui. ¶ *Quid tum denique? quid tum postea? quid ergo? quid inverso? quid demum?* serviunt transitioni, & familiaria sunt. *Terent. Cic. Plaut.* ¶ Interdum sumitur pro *aliquid*. *Teren. Hec. 5. 4.* Dic mihi, harum rerum num quid dixti jam patri? ¶ Item pro *quod*. *Plaut. Amph. 1. 1. 208.* Quid tibi nomen est? ¶ Eleganter absolute usurpatur in transitionibus pro *præterea*, *jam vero*. *Cic. 4. Acad.* Quid? cum ipse Antiochus dissentit quibusdam in rebus ab his, quos amat, Stoicis, nonne indicat? &c. *Id. ib.* Quid quod, si ista vera sunt, ratio omnis tollitur? ¶ Interdum ponitur pro *cur*. *Cic. pro Rosc. Am.* Accusatis Sext. Roscium. Quid ita? quia de manibus vestris effugit. *Cic. 1. Cat. c. 1.* Quæsivi, quid dubitaret proficisci. ¶ *Quid ni*, id est cur non. Vateret enim ni pro ne ponebant. *Cic. Off. 1. c. 12.* Laudat Africanum Panætius, quod fuerit abstinens. Quid ni laudet? Sed in illo majora. ¶ Et interjecto altero verbo. *Plaut. Mil. 4. 8. 1.* Quid ego ni fleam? ¶ Capitur etiam infinite. *Cæs. l. 1. B. G.* Quid sui consilii sit, ostendit. ¶ In hac quoque usurpatione interdum pro *quamobrem* sumitur. *Virg. 1. Æn.* Quid tantum Oceano properent se tingere Soles. ¶ *Quid mulieris*, vel *quid hominis*, est quæ mulier, quis homo, hujusmodi, cujus formæ, cujus naturæ. *Ter. Hec.* Sed quid mulieris uxorem habes? *Cic. 4. Ver.* Exponam vobis breviter, quid hominis sit.

Quidam, quædam, quoddam, & quiddam, *un certo*, ὁ δεῖνα, τὶς, aliquis. Est tamen inter *quidam*, & *aliquis* discrimen. Nam *quidam* dicitur de re certa, seu determinata, *aliquis* de re indefinita, & incerta: ut si dicam, *est quidam, qui me amat*, significo esse certum hominem, a quo amor; si dicam, *est aliquis qui me amet*, id dico, non unos esse, qui me amant, non determinando, quinam ii sint. Interdum tamen promiscue adhibentur. *Cicer. pro Cluent. c. 53.* Quidam ex advocatis, homo & honoribus populi ornatus, & summa virtute præditus, dixit. *Idem 2. de Orat. c. 74.* Crassi quidem responsum excellentis cujusdam est ingenii, ac singularis. *Nepos in Cimone, c. 1.* Callias quidam, non tam generosus, quam pecuniosus. ¶ Inter *quoddam*, & *quiddam* hoc interest, quod *quoddam* adjectivum est, *quiddam* substantive sumitur. *Cic. 1. de Invent.* Nam fuit quoddam tempus, cum in agris homines passim bestiarum more vagabantur. *Id. 1. Acad. c. 9.* Ut in his quiddam divinum esse diceret. *Id. 3. Leg. c. 10.* in ipsa potestate inest quiddam mali.

Quidem, adverb. *certamente*, אכן, Ger. *zwar*, Gall. *certes*, Hisp. *ciertamente*, μέν, certe, profecto. *Cic. de Amic.* Aut nemo (quod quidem magis credo) aut si quisquam, ille sapiens fuit. ¶ Usurpari solet per exceptionem ejus, quod affirmes. Tunc sequuntur istæ dictiones, *at*, *sed*, *tamen*, *attamen*, *verum*, *verumtamen*, *autem*. *Cic. 3. Offic. c. 9.* Philosophi quidam, minime mali illi quidem, sed non satis acuti. *Id. 6. Phil.* Minus quidem illa severe, non tamen omnino dissolute. *Id. 1. Ver.* Minus nunc quidem, quam antea, verum tamen &c. *Id. de clar. Orat.* Enucleate ille quidem, nequaquam autem ea vi, atque copia &c. ¶ Aliquando ei alterum adverbium affirmandi, vel jurandi adjungitur, ut *hercle*, *certe*, *profecto*. *Ter. Andr. 2. 1.* Mea quidem hercle certe in dubio est vita. *Cic. l. 1. Fam. Id. Att. l. 6.* Nunc quidem profecto Romæ es. V. *Certe*. ¶ Ponitur etiam pro *saltem*. *Cic. Att. l. 9. epist. 2.* Non adeo causam, cur ita sit, hoc quidem tempore. *Id. ibid. l. 1. epist. 1.* Spero me tibi causam probasse; cupio quidem certe. ¶ Usurpatur etiam cum *ne*, sed interposita aliqua dictione, & hoc, cum aliquid vehementer negare cupientes, negamus id quoque, quod minus est. *Cic. l. 10. Fam. epist. 1.* Quapropter in privatis rebus nullum neque officium, neque studium meum desiderabit, ne in publicis quidem, &c. V. Ne.

Quidnam, V. Quisquam.

Quidni, V. Quid.

Qui dum? V. Qui adverb.

Quies, etis, f. *quiete*, מנוחה, Ger. *rast*, Gall. *repos*, Hisp. *reposo*, *sossiego*, ἡσυχία, vacatio a labore, tranquillitas, otium. Genitivum habet *quietis*, olim etiam *quies*, per 5. declin. Hinc comp. *requies* habet *requies*, quod tamen aliquando etiam *requietis*. *Cic. 1. de Orat.* Qui locus quietis, & tranquillitatis plenissimus fore videbatur. *Id. 1. Off. c. 29.* Joco uti illo quidem licet, sed sicut somno, & quietibus cæteris. *Plin. l. 18. c. 28.* Qui paupertatem, & quietem doctrinarum ei sciebant imprimis cordi esse. ¶ Sæpissime accipitur pro somno, quod dormientes ab omni opere feriantur, cui opponitur *vigilia*. *Cic. 1. de Div. c. 29.* Quæ quidem multo plura evenirent, si ad quietem integri iremus. *Id. ibid. c. 25.* Visum est ei in quiete. *Id. ibid. l. 2. c. 66.* Secundum quietem visus ei dicitur draco. *Tacit. 4. hist. c. 83.* Ptolemæo oblatum per quietem juvenem eximia specie. ¶ Translate sumitur pro tranquillitate, & clementia aëris. *Virg. 2. Georg.* Si non tanta quies iret frigusque, calorque inter. ¶ Metonymice ponitur in num. plur. pro *cubilibus*. *Lucret. l. 1. v. 405.* Namque canes ut montivagæ persæpe feræi Naribus inveniunt intectas fronde quietes. ¶ Quies Dea nomine a Romanis culta fuit, habuitque fanum extra urbem, via Lavicana. *Liv. l. 4. c. 41.*

Quies, etis, adject. *quieto*, quietus, unde *inquies*. *Nævius apud Priscian. lib. 6. pag. 704. Putsch.* Jamque ejus mentem fortuna fecerat quietem. *Licin. Macer ibid.* Milites quietes volebant esse.

Quiescentia, æ, f. quies. *Jul. Firmic. l. 1. c. 3.* Post quiescentiam calamitatibus implicatus.

Quiesco, is, evi, atum, n. 3. *riposarsi*, שבת, Germ. *ruhen*, Gall. *se reposer*, Hisp. *reposar*, ἡσυχάζω, quietem ago, ferior a labore, sum in otio, cesso. *Sen. epist. 3.* Et quiescenti agendum, & agenti quiescendum est. *Cic. de Senect.* Renovat pristina bella, nec potest quiescere. *Plaut. Mil. 3. 3. 52.* Quiescas cætere. h. e. de cæteris ne sollicitus sis. ¶ Per synecdochen sumitur pro sinere, desinere, supersedere. *Plaut. Most. 5. 2. 51.* Quin tu, si sapis, quiesce hanc rem modo petere. *Gel. l. 2. c. 28.* Statuere, atque edicere quiescebant. ¶ Item pro non esse insolentem, & inquietum. *Terent. in prol. Andr.* Dehinc ut quiescant, porro moneo, & desinant maledicere. ¶ Per Metalepsin sumitur pro dormire. *Cic. 6. Ver.* Eo cum venit, Prætor quiescebat. ¶ Item pro permittere. *Cic. Att. l. 7. epist. 9.* Tamen quiescat rem adduci ad interregnum. ¶ Translate dicitur de rebus inanimatis, pro stare, non moveri. *Virg. 6. Æn.* Postquam collapsi cineres, & flamma quievit. *Id. 7. Æn.* Postquam alta quierunt æquora. ¶ Aliquando active reperitur pro quiescere facere. *Senec. in Herc. Oet. v. 1584.* Ante destandet glacialis ursæ Sidus, & ponto vetito fruetur, quam tuas laudes populi quiescant. Potest tamen subintelligi dicere, vel prædicare. ¶ Usurpatur etiam impers. *Ter. Andr. 4. 2. 8.* Quibus quidem quam facile poterat quiesci, si hic quiesset. ¶ *Quierim* pro *quieverim* legitur apud *Cic. l. 9. ad Att. epist. 10. ad fin.*

Quietalis, m. 3. epithetum Orci, teste *Festo*, nempe quia hominibus quietem præbet.

Quiete, adv. *quietamente*, ἡσύχως, tranquille, placide, otiose. *Cic. 1. Fin.* Quod aptissimum est ad quiete vivendum. *Cæs. l. 3. B. C. c. 46.* Nostri quietissime se receperunt. *Augustin. Confess. l. 5. c. 8.* Quietius studere.

Quietorium, ii, n. 2. sepulcrum, quod est mortuorum quies. Legitur *in inscript. apud Gruter. pag. 810. n. 2. & pag. 1131. n. 11.*

Quietus, a, um, *quieto*, שקט, Germ. *ruhig*, Gall. *coy*, Hisp. *quedo*, *sossegado*, ἥσυχος, tranquillus, placidus, otiosus. *Teren. Eun.* Sed ego te totos, Parmeno, hos menses quietum reddam. *Cic. 2. Tusc. c. 1.* Is vivere animo quieto nullo modo potest. *Id. de Senect. c. 23.* Vitam quietam, & otiosam traducere. *Id. Ver. 6. c. 19.* Homo quietissimus. *Cæs. l. 5. B. G. c. ult.* Habuit post id Cæsar quietiorem Galliam. h. e. pacatiorem. *Varr. l. 2. R. R. c. 7.* Equi demptis testiculis fiunt quietiores. h. e. mansuetiores. *Terent. Phorm. 4. 5.* Quietus esto, inquam; ego curabo &c. h. e. securus. *Vellej. l. 2. c. 117.* Quietus moribus.

Quilibet, quælibet, quodlibet, vel quidlibet, *qualunque ti piace*, *qualsivoglia*, כל איש, Germ. *ein jeder*, Gall. *qui que ce soit*, Hisp. *quien quiera*, ὁστισοῦν, quivis, quicunque, quasi quemcunque ex multis libet eligere, vel capere. *Cic. pro Rosc. Amer.* Aut qualibet denique vel minima res reperietur. *Horat. in Arte.* Pictoribus, atque Poetis quidlibet audendi semper fuit æqua potestas. *Idem l. 1. sat. 2.* do nomen quodlibet illi. ¶ Metaleptice capitur pro vili, & obscuro. *Plin. l. 7. c. 28.* Bis ab Annibale captus, neque enim cum quolibet hoste res fuit. *Liv. l. 6. c. 40.* Si Claudiæ familiæ non sim, nec ex patricio sanguine ortus, sed unus Quiritium quilibet. ¶ *Quilibet unus* est etiam idem quod quispiam. *Liv. l. 9. c. 17.* Id erat periculum, ne Alexander solertior, quam quilibet unus ex iis, quos nominavi, castris locum caperet. Al. leg. *quivis*, quod idem est.

Quimatus, us, m. *vernotia*, ætas quinque annorum. *Plin. l. 8. c. 45. de bobus:* Feminis vita quindecim annorum longissima, maribus viginti: robur in quimatu.

Quin, adver. *perchè non*, Ger. *warumb*, Gall. *pourquoy non*, Hisp. *porque no*, τί μή, cur non, ex *quine*, per Apocopen, ut *sin* ex *sine*. *Cic. pro Rab. perduel. c. 6.* Quin continetis istam vocem indicem stultitiæ? ¶ Sumitur etiam pro quomodo non, ut non, quo minus. *Cic. pro Dom.* Non quod dubitaret, quin ab illo nihil legibus, nihil religionibus, nihil jure esset actum. *Id. 2 de Orat.* Non possum, quin exclamem. *Teren. Eun. 5. 2. 3.* Ut nullo modo introire possem, quin viderent me. ¶ Item pro *qui non*. *Liv. l. 2. c. 15.* Non, quin breviter reddi responsum potuerit, ideo delectos Patrum ad eum missos, sed ut perpetuum rerum ejus rei finiretur. ¶ Item pro *quo non*. *Cic. 7. Ver.* In quo quam multa sint vulnera, quis est vestrum, quin intelligat? ¶ Item pro *imo*, *imo etiam*, *insuper*. *Teren. Heaut. 3. 3.* Quid dicam? quam causam afferam? S.

Quin volo, mentiam. *Id. ib.* Credo, neque id injuria, quin mihi molestum est. *Virg. 1. Æn.* Quin aspera Juno, quæ mare nunc, terrasque metu, cœlumque fatigat, consilia in melius referet. *Plaut. Amph. 2. 2. 74.* At pol quin certa res hanc est objurgare. ¶ Quin etiam, *anzichè*, *di più*. *Cic. Fam. 7. ep. 1.* Delectatio nulla exstitit, quia etiam misericordia quædam consecuta est. ¶ Quin igitur? *a perchè dunque non?* *Curt. l. 5. c. 7.* Quin igitur ulciscimur Græciam, & urbi faces subdimus? ¶ Quin potius, *e perchè non piuttosto?* *Virg. 4. Æn.* Quin potius pacem æternam, pactosque hymenæos Exercemus?

Quinam, V. Quisnam.

Quinarius, ii, m. 2. nummus argenteus, dimidium denarii, idem ac victoriatus, a *quinque*, quia valebat *quinque assibus*. *Var. l. 4. de L. L.* Denarii, quod denos æris valebant, quinarii, quod quinos. *Plin. l. 33. c. 3.* Placuit denarius pro decem libris æris, quinarius pro quinque.

Quinarius, a, um, πεμπτὸς, quod quinque complectitur. *Plin. l. 31. c. 6. de fistulis.* Et, si quinariæ erunt, sexaginta pondo pendeant.

Quincenti, æ, a, idem ac quingenti, apud vet. *Fest.*

Quinctia Prata, locus Romæ, trans Tyberim, apud navalia, quatuor jugerum, quæ olim fuerant Quinctii Cincinnati, ubi Papinia nunc est, seu Papinius ager. *Liv. l. 3. c. 26.*

Quinctia via, quæ ab urbe Roma in Sabinos ducebat, Salariæ proxima.

Quinctii, orum, masc. 2. gens Patricia Romæ, a *Quinctus*, ut Sextii a *Sextus*, Decimi a *Decimus*. In duas familias distinguebantur, quarum altera Capitolinorum, altera Flamininorum cognomine utebantur. Scribitur & *Quintii*.

Quinctilianus, & Quintilianus, i, m. 2. insignis Rhetor Hispanus, ex urbe Calagure, ut *Eusebio* placet. Romam cum Galba venit, brevique tempore postea familiaritatem Domitiani adeptus, ejus nepotes erudivit. Ludum Romæ aperuit, primusque e fisco salarium tulit. Scripsit institutiones de arte Rhetorica. Scripsit etiam Declamationes, quas quidam Quinctiliani alterius Declamatoris dicunt esse, cujus *Sen. in 6. Declam. l.* meminit. *Martial. l. 2. epigr. 90.* Quintiliane vagæ moderator summe juventæ, Gloria Romanæ, Quintiliane, togæ.

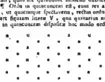
Quinctilii, m. 2. gens Romana, ex primis illis Patriciis, quæ urbem Romam incoluerunt. Translati sunt Romam ex Alba excisa a Tullo Hostilio, *Sigon. l. 1. de ant. jur. C. R. c. 7.*

Quinctilis, & Quintilis, m. 3. unus ex mensibus anni, a *quinctus*, quod erat quintus a Martio inclusive, unde Romani primo annum auspicabantur. Postea in Julii Cæsaris Dictatoris honorem Julius dictus est, M. Antonio M. F. Consule legem ferente. *Suet. in Cæs. c. 76.* *Cic. Attic. l. 14. ep. 7.* Si ergo est, volo mense Quinctili in Græciam.

Quinctus, & Quintus, m. 2. prænomen apud Romanos, a nascendi ordine, ut *Sextus*, ac *Decimus*.

Quincuncialis, & le, o. 3. quod ad quincuncem spectat, ut Quincuncialis figura, quæ quincuncem, hoc est litteram V refert. *Plin. l. 17. c. 11.* In disponendis arboribus, arbustisque, ac vineis quincuncialis ordinum ratio vulgata, & necessaria. ¶ Quincuncialis herba, quæ mensuram quincuncis unius pedis habet, hoc est, septenos fere digitos. *Plin. l. 27. c. 11. de ischæmo.* Herba quincuncialis fem., foliis duplo majoribus, quam rutæ.

Quincunx, cis, m. significat quinque uncias, a quinque, & uncia. Apud *Martial.* est genus mensuræ, paulum supra mediam heminam continens, *l. 2. epigr. 1.* Te conviva leget mixto quincunce. ¶ Apud *Pers.* quincunx usura dicitur, quæ ex singulis centenis quinque percipiuntur, *cinque per cento*, *sat. 5. v. 14.* Quid petis? ut nummi, quos hic quincunce modesto nutrieras, peragant avido sudore deunces? ¶ Ordo in quincuncem est, cum res aliquæ ita disponuntur certis intervallis, ut quacumque spectaveris, rectus ordo sit. Dicitur autem quincunx, quia refert figuram literæ V, qua quinarius numerus designatus. Itaque arbores v. g. in quincuncem dispositæ hoc modo ordinantur.

Hac enim ratione multae literas V repræsentant, gratumque aspectum præbent. *Cic. de Senect. c. 17.* Cum autem miraretur Lysander & proceritatem arborum, & directos in quincuncem ordines. *Colum. l. 3. cap. 13.* Nonnulli omnem ortem per denos pedes in quincuncem disponunt, ut more vocalium terram transversis, adversisque sulcis proscindatur.

Quincupedal, alis, neut. mensura, sive regula quinque pedum, qua fabri murarii in dimetiendis parietibus uti solent. Legitur in titulo *epigr. 92. l. 14.* apud *Martial.* ubi alii *quincupeda*, *æ*, eodem sensu.

Quincuplex, icis, o. πενταπλοῦς, quinquies multiplicatus. *Martial. lib. 14. epigr. 4.* Quincuplici cera cum datur altus honos. ¶ Titulus ejus epigrammatis est Quincuplices, qui sunt pugillares quinque foliorum, seu laminarum, aut tabellarum.

Quindecemviralis, le, adject. ut sacerdotium quindecemvirale, h. e. quindecim hominum sacris addictorum, apud *Tac. Ann. 11. c. 11.*

Quindecemviratus, vel Quindecimviratus, us, m. dignitas Quindecemviri. *Lamprid. in Alex. Severo, c. 39.*

Quindecemviri, m. 2. Magistratus quindecim virorum, ut Quindecemviri agris dividundis. *Plin. l. 7. c. 43.* L. Metellus Quindecemvir agris dandis. ¶ Quindecemviri Sibyllini, seu Quindecemviri sacrorum, erant quindecim Sacerdotes, qui libris Sibyllæ legendis, carminibusque interpretandis præerant. Ad hos etiam ludorum sæcularium procuratio pertinebat. Primum a Tarquinio Superbo duo viri ad hoc Sacerdotium creati sunt, deinde cum Plebs in partem Magistratuum, & Sacerdotiorum venire vellet, decem, quinque ex Patribus, totidem ex Plebe, tandem a L. Sylla quindecim. *Horat. in carm. sæc.* Quæque Aventinum tenet, Algidumque Quindecim Dianæ preces virorum Curet. ¶ In singul. num. *Sueton. in Cæs. cap. 79.* L. Cottam Quindecemvirum sententiam dicturum. ¶ Legitur & *Quindecimviri*.

Quindecies, adverb. *quindici volte*, δεκαπεντάκις, quindecim vicibus. *Cic. 4. Ver. c. 15.* Ad illa sestertia quinque millia hæreditaria accessit ipsius antiqua sestertium quindecies pecunia. *Martial. l. 7. epigr. 9.* Dicere quindecies poteram.

Quindecim, *quindici*, חמשה עשר, Germ. *funfzehen*, Gall. *quinze*, Hisp. *quinze*, δεκαπέντε, nomen numerale cardinale indecl. *Plaut. Pseud. 2. 1. 51.* Quindecim miles minas dederat. Adde *Horat. in carm. sæculari.*

Quindecimus, quintus decimus. Est *Marcelli Empir. c. 38.*

Quindeni, æ, a, *quindeci*, πεντε καὶ δέκα, quindecim, nomen numerale distributivum. *Liv. l. 35. c. 40.* Quindena jugera agri data in singulos pedites sunt. Al. leg. *quina dena*, quod idem significat. ¶ Ponitur etiam pro cardinali, quindecim. *Plaut. Most. 2. 1. 11.* Quindenis hastis corpus transfigam. ¶ Dicitur & *quindeni*. *Quint. l. 1. c. 10. ad fin.* At si quindeni per latera, quini in fronte sint. ¶ Scribitur & *quini deni* divisum.

Quingenarius, a, um, πεντακοσιοστός, quod est pondo quingentarum librarum, seu quod quingentas res continet. *Plin. l. 33. cap. 11.* Dispensator Hispaniæ citerioris quingenariam lancem habuit. *Curt. l. 5. c. 2.* Quingenariæ cohortes.

Quingeni, æ, a, o. 1. 2. *cinquecento*, πεντακόσιοι, idem ac quingenteni, per sync. *Curt. l. 3. c. 1.* Peregrinus eques quingenos denarios accepit. ¶ Ponitur & pro cardinali, quingenti. *Cic. Att. l. 4.* Apud eum sestertia quingena deposuerunt.

Quingentarius, a, um, quingenta continens, quingenarius: ut quingentaria co-hors, *Veget. l. 2. de re milit. c. 6.* ut quidem ibi legendum esse *Stewech.* monet.

Quingentesimus, a, um, *da cinquecento*, πεντακοσιοστός, nomen numerale ordinis. *Plin. l. 15. c. 1.* Anno Urbis quingentesimo quinto.

Quingenti, æ, a, *cinquecento*, חמש מאות, Germ. *funffhundert*, Gall. *cinqcens*, Hisp. *quinientos*, πεντακόσιοι, quinquies centum. *Horat. l. 2. sat. 7.* quingentis empta drachmis.

Quingenties, adverb. πεντακοσιάκις, quinquies centies. *Cic. 4. Ver. cap. 38.* Ob eam rem HS quingenties Veneri Erycinæ de Stheneii bonis exactuium. h. e. quingenties centena millia.

Quini, æ, a, *cinque*, οἱ πέντε, nomen numerale distributivum, a *quinque*. *Cic. in Pison c. 27.* Græci stipati, quini in lectulis. ¶ Ponitur & pro cardinali *quinque*. *Liv. l. 8. c. 8.* Quina millia peditum. ¶ In sing. num. *Plaut. Pseud. 1. 3. 69.* Lex me perdit quina vicenaria. h. e. quæ vetat, minorem vigintiquinque annis stipulari. ¶ In gen. plur. *quinum*. *Julian. Dig. l. 40. tit. 9. leg. 3.* Quinum aureorum. V. *Quaterni*.

Quinideni. V. Quindeni.

Quinimo, adv. ἀλλὰ καὶ, אף, Ger. *ja auch*, Gall. *ce qui plus est*, Hisp. *antes*, *mas apna*, καὶ δὴ καὶ, quin potius, imo vero, imo etiam. *Cic. Att. ep. 13. l. 5.* Quinimo leviter inter se dissident. *Plin. ep. 9. l. 4.* Quinimo consurgenti et ad sentiendum acclamatum est.

Quinivicenii, æ, a, vigintiquinque in distributione. *Liv. l. 37. c. penult.* Militibus quiniviceni denarii dati, duplex centurioni.

Quinio, onis, m. πεντὰς, numerus quinarius, ut quinionem filiorum parere, apud *Tertul. de anim. c. 6.*

Quinquagenarius, a, um, πεντηκονταδικός, quod quinquaginta continet. *Cat. cap. 13.* Urnam quinquagenariam unam, seriarium olearium unum. ¶ Quinquagenarius grex, qui est quinquaginta capitum. *Var. l. 2. de R. R. c. 10.* Ad equarum gregem quinquagenarium bini homines.

Quinquageni, æ, a, *cinquanta*, πεντήκοντα, quinquaginta, nomen numerale distributivum, quod frequenter ponitur pro cardinali. *Plin. l. 8. c. 50.* Vivunt quinquagenis annis, quidam & centenis. *Cic. 3. Ver.* In singulos HS quinquagenis millibus damnari mavultis? In sing. num. *Plin. l. 19. c. 2.* Stamina singula centeno quinquageno filo constant.

Quinquagesies. adverb. idem ac quinquagies. *Plaut. Men. 5. 9. 99.* Vin credo tota auctione capi & quinquagesies. Alii legunt *quinquagies*, & quidem rectius.

Quinquagies, adv. πεντηκοντάκις, *cinquanta volte*, quinquaginta vicibus. *Plin. l. 7. c. 25.* Idem signis collatis quinquagies dimicavit.

Quinquagesimus, a, um, *cinquantesimo*, πεντηκοστός, nomen numerale ordinis. *Plin. l. 7. c. 8.* Quinquagesimo uno impetus anno. ¶ Quinquagesima, æ, absolute vectigal, quo penditur quinquagesima pars alicujus rei. *Cic. Ver. 4. c. 49.* Ab omnibus enim terræ vectema quinquagesimæ exigebantur.

Quinquaginta, *cinquanta*, חמשים, Ger. *funffzig*, Gall. *cinquante*, Hisp. *cincuenta*, πεντήκοντα, nomen numerale indecl. *Virg. 1. Æn.* Quinquaginta intus famulæ.

Quinquatrus, uum, fem. 4. & Quinquatria, orum, neutr. 2. & Quinquatria, ium, n. 3. παναθήναια, dies festi Minervæ, a *quinque*, quod quinque diebus sacra hæc Minervæ celebrarentur. Prima enim die sacrificia fiebant, quatuor sequentibus gladiatores in theatro certabant. *Ovid. 3. Fast.* Aliqui dicunt, secunda, tertio, & quarto die ludos gladiatorios fuisse, quinto lustrationem Urbis. Sed *Var. l. 5. de L. L.* *Gell. l. 2. c. 21.* & *Fest.* dicunt, hæc festa sic appellata fuisse, quod essent post quintum diem Iduum Martiarum, inclusive scilicet, quemadmodum apud Tusculanos festa vocabantur Triatrus, Sexatrus, Septimatrus, vel Septenatrus, & apud Faliscos Decimatrus, quod agerentur die tertio, vel sexto, vel septimo, vel decimo ab Idibus alicujus mensis. Quinquatria enim celebrabantur 13. Cal. Aprilis, idest die decimanona Martii, ut est in Calendario. Et *Varro* asserit, Quinquatria diem unum festum fuisse. Similiter *Festus* addit, eos, qui putant, Quinquatria quinque diebus celebrata fuisse, tam errare, quam eos, qui Saturnalia tribus, Compitalia totidem; nam omnia hæc festa singulorum dierum fuisse. Hæc festa celebrabantur in honorem diei natalis Minervæ. *Ovid. loc. cit.* Sed *Festus* causam affert, quod eo die ædes ejus in Aventino consecrata est. Sunt, qui dicunt, hanc diem munusculorum quoque fuisse, quo tempore matronæ inter se invicem munera mittebant, & cœnas ancillis apponebant, ut viri Saturnalibus. *Plaut. Mil. 3. 1. 99.* Da, quod dem Quinquatribus præcantatrici, coniectrici, &c. *Cic. Fam. 12. ep. 25.* Quinquatribus frequenti Senatu causam tuam egi non invita Minerva. *Id. Att. l. 7.* Fuit enim pridie Quinquatrus egregia tempestas. *Suet. in Aug. c. 71.* Nos Quinquatrus satis jucunde egimus. *Tac. 14. Ann. c. 4.* Quinquatruum festos dies celebrare. ¶ Quæ hactenus descripta sunt, majora Quinquatria dicebantur. Erant etiam Quinquatria minora, sive Quinquatrus minusculæ, quæ celebrabantur Idibus Junii. *Ovid. 6. Fast.* Et jam Quinquatrus jubeor narrare minores.

Quinque, *cinque*, חמשה, Ger. *funff*, Gall. *cinq*, Hisp. *cinco*, πέντε, nomen numerale cardinale indecl. *Virg. 1. Georg. v. 233.* Quinque tenent cœlum zonæ.

Quinquefolium, ii, n. πεντάφυλλον, herba, quæ quinque foliis constat. *Plin. l. 25. cap. 9.* Quinquefolium nulli ignotum est, cum etiam fraga gignendo commendetur.

Quinquefolius, a, um, *di cinque foglie*, quinque folia habens. *Plin. l. 21. c. 4.* Rosæ pallidæ, spinosæ, quinquefoliæ.

Quinquelibralis, & le, o. 3. πεντάλιτρος, quod est quinque librarum. *Colum. l. 3. c. 15.* Qui singuli non excedunt quinquelibrale pondus.

Quinquelibris, e, adject. quinquelibralis, *Vopisc. in Probo, c. 5.* Donatus est patera quinquelibrali.

Quinquemestris, & stre, o. 3. πεντάμηνος, quod quinque mensium natum est. *Plin. lib. 8. c. 48.* Castrari agnos, nisi quinquemestres, præmaturum existimant.

Quinquennalis, & le, o. 3. πενταετηρικός, quod fit quinto quoque anno. *Cic. 3. de Orat. cap. 32.* Cum Olympiam venisset maxima illa quinquennali celebritate ludorum. ¶ Item quod quinque annos durat, ut Quinquennalis Magistratus, qui quinque annis continuis geritur. *Liv. l. 4. c. 42.* Alios Magistratus annuos esse, quinquennalem Censuram gravem esse. ¶ Quinquennalia, um, absolute, hoc est ludi, vel certamina quinto quoque anno celebrari solita. *Inscrip.* apud *Gruter. pag. 116. nu. 3.* Quinquennalibus Neronis.

Quinquennis, ne, o. 3. *di cinque anni*, πενταετής, quod est quinque annorum. *Ovid. l. 4. de Pont. eleg. 6.* In Scythia nobis quinquennis Olympias acta est. *Horat. l. 2. sat. 8.* Vinum quinquenne.

Quinquennium, ii, n. *quinquennio*, πενταετία, spatium quinque annorum. *Cic. 3. de Leg. cap. 3.* Bini sunto, Magistratum quinquennium habento.

Quinquepartito, adv. πενταμερῶς, in quinque partes. *Plin. l. 25. c. 6.* Folia per ambitum incisis quinquepartito.

Quinquepartitus, a, um, πενταμερής, divisus in quinque partes. *Cic. 1. de Inv. cap. 34.* Quinquepartitam igitur hoc pacto putant esse argumentationem. Al. leg. *quinquepertitam*.

Quinque primi, m. quinque viri principes in aliquo Senatu. *Cic. Verr. 3. c. 28.* Magistratus, & quinque primi acciti istius evocantur.

Quinqueremis, is, f. πεντήρης, navis, quæ habet quinque ordines remorum. *Cic. 6. Ver. c. 46.* Certos homines in quinqueremi misisse. *Liv. lib. 45. c. 9.* Decem quinqueremes naves.

Quinquertio, onis, masc. πένταθλος, qui quinque artibus se exercet, a *quinquertium*. *Liv. Andron.* apud *Fest.* Quinquertiones præco in medium vocat.

Quinquertium, ii, n. πένταθλον, exercitatio quinque artium, quibus ingenuorum puerorum institutio constabat, a *quinque*, & *ars*. *Fest.* ¶ Artes erant, disci jactus, cursus, saltus, lucta, & jaculatio. Atque hoc apud Græcos: Nam Latini natationem, & equitationem adjecere. *Poeta vetus* apud *Fest.* Omnis æqualis vincebat quinquertio.

Quinquessis, quinque asses, ut centussis centum. *Apulej.* apud *Priscian. lib. 6. pag.*

pag. 708 *Postb.* Sed tum sestertius dupondium semissem, quinarius quinquessis, denarius decussis valebat.

Quinquevir, iri, m. unus ex collegio Quinqueevirorum. *Horat. l.* 2. *sat.* 5. Scriba ex Quinqueviro. ¶ Erant autem Quinqueviri Magistratus quinque civium, non unius generis. Erant enim Quinqueviri Coloniæ deducendæ, qui plebem in aliquod oppidum, & agrum habitandi gratia deducebant. Hi etiam interdum tres viri fuere, interdum decem, &c. *Cic.* 2. *Agrar.* Toties legibus agrorum curatores constituti sunt Triumviri, Quinqueviri, Decemviri. ¶ Præterea Quinqueviri Mensarii, qui ad mensas sedebant, & pecuniam dispensabant. Cum improbitate fœneratorum Plebs Romana magnitudine æris alieni pene obruta esse videretur, eique difficultati principes plebis succurrere sæpe tentassent, inclinatis tandem ad concordiam omnium animis, qui tum Consules erant, fœnebrem quoque rem, quod distinere animos hominum videbatur, levare aggressi, solutionem æris alieni in publicam curam vertunt. Quinqueviri ergo viri creati sunt, qui huic muneri præessent, de quibus V. *Liv. l.* 7. *c.* 21. ¶ Item Quinqueviri cis, & ultra Tyberim erant, qui se gerebant pro Magistratibus. Constituti sunt, quia inconveniens erat, Magistratus vespertinis temporibus in publico esse. *Pompon. l.* 1. *ff. tit.* 2. *l.* 2.

Quinqueviratus, us, m. 4. πεντεαρχία, Magistratus Quinqueevirorum. *Cic. de Prov. Conf. c.* 17. Me ille, ut Quinqueviratum acciperem, rogavit.

Quinquies, adv. *cinque volte*, πεντάκις, quinque vicibus. *Cicer.* 13. *Phil.* At hic me defendente quinquies absolutus est. *Plin. lib.* 2. *cap.* 23. Inde ad Solem quinquies millies.

Quinquiplico, as, a. *raddoppiare cinque volte*, quinquies duplico. *Tacit. Ann.* 2. 36. Superbire homines etiam annua designatione; quid, si honorem per quinquennium agitent? quinquiplicari prorsus magistratus, subverti leges.

Quinquo, quas, 2. 1. lustro, purgo. *Charis. Grammat. l.* 1. Quinquatrus a quinquando, idest lustrando, quod eo die arma Ancilia lustrari sint solita.

Quintadecimani, orum, m. milites legionis decimæquintæ, apud *Tacit.* 4. *hist. c.* 36.

Quintanus, a, um, πεμπταῖος, quod quinto loco est, quinto die venit, &c. *Plin. l.* 17. *c.* 22. *de vineis.* Semper vero quintanes semitari. h. e. quinto quoque palo semitam ducere. ¶ Quintana in castris erat porta quarta post Prætorium, per quam commeatus, & alia necessaria inferebantur in castra, & ubi venalium rerum forum solebat esse. *Liv. lib.* 41. *c.* 2. Ad Quæstorium forum, quintanamque hostes pervenerunt. Adde *Fest.* ¶ Nonæ quintanæ dicuntur a *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 14. & a *Var. l.* 5. *de L. L.* quæ quinto mensis die veniunt. ¶ Quintani apud *Tacit.* 4. *hist. c.* 36. sunt milites legionis quintæ.

Quintarius, a, um, adject. ut quintarii limites apud *Hygin. de limitib.* qui quintum locum obtinent post limitem decumanum. ¶ Quintarios numerus, idem ac quinarius, apud *Vitruv. l.* 3. *c.* 1. Vide ibi *Bald. in Lexic.* ¶ *Quintarium*, id quid sit, V. in fine vocis *As.*

Quintianus, a, um, ad Quintium aliquem pertinens, ut Quintianus exercitus, apud *Liv. lib.* 3. *c.* 28. h. e. cui præerat L. Quintius Cincinnatus. Adde *Cicer. pro Cluent. cap.* 41.

Quintilianus. } V. Quinctilianus &c.
Quintilis, &c. }

Quintipor, servile nomen, frequens apud antiquos erat, a prænomine domini ductum: ut Marcipor, Caipor: quamvis sint, qui a numero natorum ex ancilla quinto loco dictum putent. *Festus. Var.* apud *Non. c.* 6. *n.* 1. Cum Quintipor Clodius tot comœdias sine ulla fecerit Musa.

Quinto adverb. *la quinta volta*, quintum. *Liv. l.* 8. *c.* 23. Eodem anno lectisternium Romæ quinto post conditam urbem habitum est.

Quintum, adv. *la quinta volta*, quinta vice. Tempus designat, & quater ante factum. *Liv. l.* 27. *c.* 6. Declarati Consules Q. Fabius Maximus quintum, Q. Fulvius Flaccus quartum.

Quintuplex, icis, pro quincuplex legitur a nonnullis apud *Vopisc. in Probo*, *c.* 7. Salarium quintuplex fecimus. Alii *Quincuplex*.

Quintus, a, um, *quinto*, חמישי, *Ger. der funfft*, Gall. *cinquiesme*, Hisp. *quinto*, πέμπτος, nomen numerale ordinis. *Liv. l.* 31. *c.* 7. Non quinto inde mense, quemadmodum a Sagunto Annibal, sed quinto inde die, quam ab Corintho solverit naves, in Italiam perveniet.

Quintusdecimus, a, um, adject. *decimoquinto*. *Liv. l.* 45. *c.* 33. *in fin.* Ipse Epirum petens, quintisdecimis castris Passaronem pervenit.

Quippe, adv. *come*, כאשר, Germ. *denn*, Gall. *sçavoir*, Hisp. *como que*, ἅτε, οἷον, ceu, tanquam, ut, velut, utpote, nempe. Hoc adverbio rationem reddimus ejus, quod præcessit. *Cic.* 1. *Fin.* Sol Democrito magnus videtur, quippe homini erudito, in Geometriaque perfecto. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 18. Convivia cum patre non inibat, quippe qui ne in oppidum quidem, nisi perraro, veniret. *Id.* 2. *Off.* Quippe cum ea sine prudentia satis habeat auctoritatis. *Idem l.* 1. *Fam. ep.* 9. Quippe quod etiam Ravennæ Crassum ante vidisset. *Plin. l.* 16. *c.* 10. Quippe quoniam & sponte desint. *Virg.* 1. *Georg.* Quippe ubi fas versum, atque nefas, tot bella per orbem, &c. *Ter. Heaut.* 3. 2. 27. Quippe quia id ægritudinum remedium est, *essendo che*. ¶ Ponitur etiam pro enimvero, sive namque. *Virg.* 2. *Georg.* Infœcunda quidem, sed læta, & fortia surgunt, quippe solo natura subest. ¶ Item pro certe. *Cic. pro Cæc. c.* 19. Recte igitur diceres te restituisse? quippe. Quid enim facilius est? &c.

Quippini, adverb. τί γάρ, quidni? cur non? *Plaut.* Men. 3. 3. 45. Itan' censes? Med. Quippini? ¶ Pro quippe, seu nempe. *Apul. l.* 9. *M.* Mensam apponebat ei propere, quamvis invita, quippini destinatam alii.

Quiqui, idem ac quicunque. *Plaut. Aul.* 4. 10. 44. Neque peterem tibi ab eo, quiqui est, unde posces. *Cic. l.* 16. *Att. ep.* 8. Veteranos, quiqui Casilini, & Calatiæ sunt, perduxit in suam sententiam. Alii leg. *quique.* ¶ Imo idem ac quisque. *Plaut. Cas.* 3. 1. 10. Cibo cum suo quiqui facito ut veniant.

Quire. V. Queo.

Quirina Tribus Romana rustica, constituta fuit in Sabinia, An. Ur. 512. & dicta est a Curibus. *Cic. pro Quint.* & *l.* 8. *Fam.*

Quirinalia, orum, n. a. κυρινάλια, dies, quo sacra Quirino, idest Romulo, fiebant, qui erat decimus septimus Februarii. *Ovid.* 2. *Fast. Fest.* & *Cic. ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 13. Comitialibus diebus, qui Quirinalia sequuntur. ¶ Idem dies stultorum feriæ appellabatur, quod qui suorum Fornacalium sacra Romæ ignoraverant, quippe sua Curiæ ignari, Deæ Fornaci extrema hujus diei parte sacra faciebant. *Ovid.* 2. *Fast.* & *Fest.*

Quirinalis, & le, o. 3. κυρινάλιος, quod ad Quirinum spectat, ut Lituus Quirinalis, qualem Quirinus habuit, Trabea Quirinalis, qua Quirinus utebatur. *Virg.* 7. *Æn. v.* 612. Ipse Quirinali trabea, cinctuque Gabino, &c. ¶ Quirinalis mons, *Monte Cavallo*, unus ex septem collibus urbis Romæ, ita dictus est, quod in eo Quirini templum erat. Alii causam afferunt, quod in hunc montem Sabini a Curibus venientes commigraverint. *Fest.* ¶ Quirinalis porta, quæ & Agonalis, & Collina, & Salaria, hodie *Porta Salara*, una ex portis urbis Romæ, ita dicta, quod ea ad collem Quirinalem iretur. Alii causam afferunt, quod proxima eam esset Quirini sacellum. Per eam in Sabinos iter est. *Fest.*

Quirinus, i, m. κυρῖνος, Romuli cognomen, a Curibus urbe Sabinorum. *Ovid. l.* 2. *Fast.* de Quirini appellatione varias adducit opiniones, judicium vero suum non interponit. *Serv. in* 1. *Æn.* dicit, sic fuisse vocatum, quod hasta utebatur, quæ Sabinorum lingua *curis* dicitur, vel quod Græce κοίρανος Rex dicitur, vel propter generis nobilitatem, a Marte, qui cum sævit, Gradivus dicitur, cum tranquillus est, Quirinus. Sane, eodem *Servio* auctore, apud Romanos duo Martis templa fuere, unum Quirini intra Urbem, quasi custodis, & tranquilli, alterum Gradivi in Appia extra Urbem, prope portam, quasi bellatoris. Hoc nomine ipse Romulus vocari se jussit, post mortem, cum Proculo Julio apparuit. *Ovid. ibid.* In Quirini honorem dies festus celebrabatur, qui erat decimus septimus Februarii, qui vocabatur Quirinalia. *Ovid. ibid.*

Quiritatio, onis, f. *grido*, humanæ, divinæque opis imploratio. *Liv. l.* 33. *c.* 28. Fuga comitum, & quiritatio facta.

Quiritatus, us, m. clamor, vociferatio, auxilii imploratio. *Plin. l.* 6. *ep.* 20. Audires ululatus fœminarum, infantium quiritatus, clamores virorum. Sunt qui legunt *quiritatus*.

Quirites, um, m. κυρῖται, proprie fuere, qui Cures incolebant Sabinorum opp. in quo regnavit T. Tatius, ut Romani, qui cum Romulo Romam tenebant. Verum post fœdus ictum inter Romulum, & Tatium pro eodem populo Romani, & Quirites habiti sunt. Itaque omnes promiscue appellari Quirites cœpti sunt. Cum enim ex duobus populis, Romanis, & Sabinis, unus factus esset, ut Romanorum ratio haberetur, constitutum est, ut urbs pristinum Romæ retineret nomen, & unusquisque ex civibus Romanus, ut ante, appellaretur; ut ratio Sabinorum haberetur, placuit, ut populus, idest universi simul cives in posterum Quirites vocarentur. *Dionys. l.* 2. *Ant. Rom.* & *Pavon. de raptu Sabinar.* ¶ Apud Poetas tamen reperimus Quiritem num. sing. *Pers. sat.* 5. *v.* 75. Quibus una Quiritem vertigo facit. *Ovid.* 1. *Amor.* An, si pulsassem minimum de plebe Quiritem. ¶ In gen. plur. habes *Quiritium*, & *Quiritum*. *Horat. l.* 1. *od.* 1. Hunc si mobilium turba Quiritium. *Cic. pro Cæc.* Qui enim potest jure Quiritum liber esse is, qui in numero Quiritum non est?

Quiritis, is, f. mulier Romana. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 308. *num.* 1. Sacrarius Junonis Quiritis.

Quirito, as, n. 1. *gridare*, צעק, Ger. *kleglich schreyen*, Gall. *crier*, Hisp. *gritar*, σχετλιάζω, Quiritium, seu Populi Romani auxilium imploro, & generatim quemcunque hominum invoco, clamo, vociferor. *Var. l.* 5. *de L. L.* Vicinaque hominum. Quiritare, Jubilare. Quiritare dicitur is, qui Quiritium fidem clamans implorat. ¶ Differt a jubilo, quia quirito urbanorum, jubilo rusticorum proprium fuit. *Var. loc. cit.* Ut Quiritare urbanorum, sic jubilare rusticorum. *Quintil. l.* 3. *c.* 8. Si est sanus, non quiritet. *Asin. Poll. ad Cic. l.* 10. *Fam. ep.* 32. Et illi misero quiritanti, civis Rom. natus sum, respondere, Abi nunc, populi fidem implora. *Liv. l.* 39. *c.* 8. Quod præ ululatibus, tympanorumque, & cymbalorum strepitu nulla vox quiritantium inter stupra, & cædes exaudiri poterat. Alii legunt *quiritantium*, ut sit frequentativum a *queror*.

Quiritto, as, n. 1. est vocem edere verris. *Auct. carm. de Philom.* Quiritant verres, pardus rudit, oncat asellus.

Quis, quæ, quod, vel quid, *chi*, *quale*, מי, Ger. *wer*, Gall. *qui*, Hisp. *quien*, τίς, pronomen interrogativum, a Græca voce allecta. *Cic. de Am. c.* 12. Quis clarior in Græcia Themistocle? quis potentior? Est etiam pronomen infinitum, *Cic. in Or.* Quos autem numeros, cum quibus tanquam purpuram misceri oporteat, nunc dicendum est. ¶ Ponitur interdum pro *qualis*. *Cic. de Am.* Quis ego sum, aut quæ in me est facultas. ¶ Item pro *aliquis*. *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 7. Et nebulonem illum, si quo pacto potes, ex istis locis amove. ¶ Item pro *quantus*. *Cic. Att. l.* 6. *ep. ult.* Spero (quæ tua prudentia, & temperantia est) te id facturum diligenter. ¶ Interdum interrogandi assumit ne. *Plaut. Mil.* 2. 2. 13. Quemne ego servavi in tumpis Gurgustidonia? h. e. ille ne, quem &c. *Catul. carm. de nupt. Pel. v.* 179. An patris auxilium sperem, quemne ipsa reliqui? ¶ Olim fuit etiam fœmin. gen. *Plaut. Aul.* 2. 1. 48. Quis ea est, quam vis ducere uxorem? ¶ In num. plur. ques, quium. *Cato in Orig. apud Serv. in* 1. *Æn.* Sequesi sunt populi. ¶ Quis in neutro genere. *Plaut. Pæn. prol v.* 17. Scortum exoletum ne quis in proscenio sedeat. Quædam tamen MSS. habent *quod*. ¶ Pro uter. *Phædrus l.* 4. *fab.* 23. Musca, & formica contendebant, quæ pluris esset.

Quisnam, & Quinam, quænam, quodnam, vel quidnam, *chi*, ὅστις, idem ac quis. Sumitur vel interrogative. *Ter. Phorm.* 1. 4. 6. Quidnam ille commotus venerat? idest quamobrem, vel propter quid? *Cic.* 6. *Ver.* Quisnam igitur per Deos immortales tuebitur P. Scipionis memoriam mortui? *Id.* 2. *Fin.* Quinam, inquit, modo? *Silius lib.* 13. *v.* 452. Quinam te, qui casus, ait, Dux maxime, fessæ Eripuit patriæ? ¶ Vel infinite. *Ter. Eun.* 5. 4. Reviso, quidnam Chærea hic rerum gerat. *Cicer.* 2. *de Inv.* Nam Zeusis illico quæsivit ab eis, quasnam virgines formosas haberent. *Gell. l.* 7. *c.* 4. Perciperent oculis, quodnam esset mancipiorum genus. ¶ *Quidnam* interrogativum, & interjecto verbo divisum. *Plaut. Rud.* 4. 3. 8. Quid tu, malum, nam me retrahis? ¶ *Quisnam* aliquando invertitur. *Virg.* 4. *Georg.* Nam quis te, juvenum confidentissime, nostras Jussit adire domos?

Quispiam, quæpiam, quodpiam, vel quidpiam, seu quippiam, *alcuno*, aliquis, quidam. *Cic. pro Quinct.* Si cuipiam pecuniam fortuna ademit. *Id. de nat. Deor. l.* 3. *c.* 35. Si grando quippiam nocuit.

Quisquam, quæquam, quidquam, seu quicquam, *alcuno*, איש, Ger. *einer*, Gall. *quelqu' un*, Hisp. *alguno*, τις, aliquis. *Cic.* 3 *Verr.* Quid enim quisquam ad meam pecuniam me invito aspirat? *Id.* 4. *Verr.* An hoc dubitabit quisquam omnium, quin, &c. *Id.* 4. *Acad.* Nec quicquam aliud videndum est nobis, quos, &c. *Liv. l.* 2. Nec quisquam unus malis artibus postea tam popularis esset. *Ter. Hecyr.* 1. 1. 10. Nemo illorum quisquam ad te venit, quin &c. ¶ Aliquando ponitur pro *quivis*, seu *quilibet*. *Cic. Terentia, l.* 14. *Fam.* Nisi vos fortiores cognoscerem, quam quemquam virum. ¶ Item pro quispiam, aut aliquis. *Liv. l.* 3. *c.* 55. *in fin.* Quia nondum in quenquam unum sæviebatur. ¶ Olim *quisquam* tum fœminino, quam masculino genere usurpabatur. *Ter. Eun.* 2. 3. 85 Quandoquidem illarum neque quisquam me nacis, neque scit, qui sies. *Plaut. Rud.* 2. 3. 75. Neque digniorem censeo vidisse anum me quenquam.

Quisque, quæque, quodque, vel quidque, seu quicque, *ciascuno*, איש, Ger. *ygliicher*, Gall. *chacun*, Hisp. *cada uno*, πᾶς τις ἕκαστος, omnis, a *quis*, & *que*. Hæc particula *que* non tam conjunctio est, quam syllabica adjectio, ut in *ubique*, & aliis multis. *Cic. l.* 1. *Fam ep.* 9. Ego, quid ad te suorum quisque necessariorum scribat, nescio. *Idem* 6. *Ver.* Unde quidque, aut quanti emeris. *Id.* 3. *de nat. Deor.* Interpretando, quorsum quicque pertineat. ¶ Jungitur eleganter cum superlativis, aut iis, quæ superlativi vim habent, ut *optimus quisque*, *primus quisque*, vel etiam cum positivis. *Cicer* 1. *Acad.* Recentissima quæque sunt correcta, & emendata maxime. *Sueton. in Othone, c.* 2. Invalidum quemque obvium corripere. ¶ Item cum numeralibus, & cum eorum interrogativo, vel infinito *quotus*, a, um. *Plaut. Pseud.* 4. 2. 17. Vix decimus quisque est, qui ipsus se noverit, *uno per decina*. *Cic.* 4. *Ver. c.* 56. Quinto quoque anno Sicilia tota censetur. *Id.* 3. *de Div.* Quota enim quæque res evenit prædicta ab istis? ¶ Item cum reciprocis *sui*, & *suus*. *Cic.* 1. *Agr. c. ult.* Hunc pro se quisque nostrum mederi, atque hoc omnes sanare velle debemus. *Id.* 5. *Fin.* Sua cuiusque animantis natura est. ¶ Item cum verbis pluralis numeri. *Apul. l.* 11. *M*[illegible] Quisque munerabundi ad meum festinant conspectum. Et in fœm. gen. *Plaut. Pœn. prol. vers.* 107. Omnes meretrices, ubi quisque habitant, invenit. ¶ Interdum ponitur pro *quisquis*, seu *quicunque*. *Ter. Hec.* 1. 1. 8. Spolies, mutiles, laceres quenque nacta sis. Alii leg. *quemquam*. *Plaut. Mil.* 2. 2. 3. Quenque videritis hominem in nostris tegulis, hunc deturbatote in viam. *Auson. in sept. Sapient.* Pareto legi, quisque legem sanxeris.

Quisquiliæ, arum, f. 1. περίψηματα, quicquid ex arboribus minutis surculorum, foliorumque decidit. *Fest.* ¶ Translate dicitur de hominibus nihili, & de fæce sceleratorum. *Cic. pro Sext. c.* 43. Omitto jam Numerium, Serranum, Ælium, quisquilias seditionis Clodianæ. ¶ Olim etiam singulari numero inflectebatur. *Nævius* apud *Fest.* Abi, deturba te saxo, quisquilia, non homo.

Quisquilium, ii, n. exiguus frutex ilicis, producens coccum, quod granum est ad tingendas vestes optimum. *Plin. l.* 16. *c.* 8. ubi alii leg. *cusculium*, eodem sensu.

Quisquis, quæque, quidquid, seu quicquid, *chiunque*, *ciascuno che*, Ger. *welcher*, Gall. *quiconque*, Hisp. *qualquier*, ὅστις, quicunque, omnis qui. *Cicer. in Brut. cap.* 73. Quisquis est ille, si modo est aliquis, qui non illustravit modo &c. *Id. pro R. Am.* Quicquid malefici, sceleris, cædis erit, proprium id Roscianorum esse debebit. *Id.* 2. *Agr.* Hic ager quoque pretio emptus sit, &c. *Ovid.* 1. *de ar. am. v.* 267. Quisquis ubique viri, dociles advertite mentes. *Liv. l.* 4. *c.* 8. Liberos suos quibusquibus Romanis municipio dabant. ¶ Interdum poni-

ponitur pro quisque. Cic. 6. Fam. ep. 1. Quocunque in loco quisquis est, idem est vi sensus. V. ibi Manut. qui alia addit ejusdem Cic. exempla. ¶ Gell. l. 12. c. ad fin. Quicquid ita educati liberi amant patrem atque matrem eidenter, magnam fere partem non naturalis ille amor est, sed civilis, & opinabilis. ¶ Invenitur & in gen. fœminino. Cæcil. apud Non. Quæso igitur, quisquis es, mea mulier. Plaut. Rud. 4. 4. 102. Quisquis es, quæ parentes in tam angustum locum tuos compegeris. Id. Cist. 3. 1. 65. Conteris me tua oratione, mulier, quisquis es. ¶ Quidquid pro quanto. Liv. l. 6. c. 36. Quidquid ab orbe longius proferrent arma, quanto più lungi da Roma &c. ¶ Quidquid illud pro simplici quidquid. Tacit. Ann. 14. c. 55. Quidquid illud, & qualecunque tribuisset.

Quitus. V. Queo.

Quivis, quævis, quodvis, vel quidvis, qualunque, איזה, Ger. ein jeder, Gal. qui que ce soit, Hisp. qualquiera, ὅστις, quilibet, quasi unus e multis, quem velis. Cic. pro Quinct. Utrumque quivis intelligere potuisset. Id. 5. Verr. c. 18. Homines quidvis perpeti, quam non deplorare &c. Ter. Adel. 2. 3. Ab quivis homine beneficium accipere. Horat. l. 1. sat. 4. v. 87. v quibus non avet quavis aspergere cunctos, Præter eum, qui præbet aquam. h. e. quavis ratione. V. Aqua. ¶ Quivis unus est quispiam. Cic. pro Cæcin. c. 22. Si tu solus, aut quivis unus cum scuto impetum in me fecisses. Id. de clar. Orat. c. 93. Quivis unus ex populo.

Quivisconque, quævisconque, quodviscunque, idem ac quicunque. Lucret. l. 3. v. 389. Nec repentis itum cujusviscunque animantis. Martial. l. 14. epigr. 1. Quocumque loco petes hunc finire libellum.

Q ANTE UO.

Quo, dove, אנה, Ger. wohin, Gall. ou, Hisp. adonde, ποῖ, adv. motus ad locum. Cic. l. 6. Fam. ep. 2. Ut, aut quo scribam, aut quo veniam, scire possim. Liv. l. 38. c. 30. Si Roma, aliove quo mitterent legatos. ¶ Significat etiam ad quam rem, ad quem finem, ad quem scopum. Cic. 2. de Div. Jam vero quo pertinent ænigmata somniorum? ¶ Accipitur item pro quanto, habetque sibi respondentem particulam hoc, vel eo. Cic. pro R. Com. Quo quisque est ingeniosior, hoc docet laboriosius. ¶ Interdum altera particula omittitur. Tac. 1. hist. c. 13. Ea pars morum, quo suspectior sollicitis, adeptanti placebat. ¶ Est etiam conjunctio, & significat ut. Cic. l. 7. Fam. ep. 2. Quod præfinisti, quo ne pluris emerem. idest ut ne. Liv. l. 34. c. 6. Cautum erat, quo ne plus auri, quo ne plus signati argenti domi haberemus. Plin. pun. Neque enim id feci, quo tibi molestus essem. ¶ Item quod, quia, quoniam. Cic. 4. Verr. Non quo quicquam metueret, aut suspicaretur. ¶ Item quare. Ter. And. 2. 3. 18. Quo æquior sum Pamphilo. Cic. 1. de Or. Quo etiam fecit libentius, ut, &c. ¶ Item pro ad quid, ad quam rem, in quem usum, a che. Hor. l. 1. epist. 5. Quo mihi fortunam, si non conceditur uti? idest ad quid vultis mihi bona esse fortunæ? Ulp. l. 3. §. si quis in liberis, de bon. possess. cont. tab. Quo bonura est ei contra tabulas dari?

Quoad, adverb. fin che, fino a quando, עד, Ger. bisdass, Gall. jusq' a ce, Hisp. hasta que, μέχρι, donec, quamdiu, quousque, ex quo, & ad, ordine præpostero, ut hactenus, & quatenus. Ter. Phorm. 1. 2. 98. Senem quoad expectatis vestrum? Cic. 1. Off. c. 1. Tamdiu autem velle debebis, quoad te, quantum proficias, non pœnitebit. Id. 1. de Leg. c. 4. Eatenus exercuerunt, quoad voluerunt &c. ¶ Significat etiam ingenii, & rei facultatem, vel temporis commoditatem, & ponitur pro quantum. Cic. de Am. c. 1. Ut, quoad possem, & mihi liceret, a senis latere nunquam discederem. Liv. l. 39. c. 45. Id eos ut prohiberat, quoad ejus sine bello posset, prætori mandatum est. Cic. Att. l. 11. ep. 12. ad fin. Tu velim ne intermittas, quoad ejus facere poteris, scribere ad me, per quanto potrai. Particula ejus elegantiæ causa interjicitur. ¶ Sumitur item quoad pro quantum ad, vel secundum, & accusativum regit. Liv. l. 42. c. 6. Apollonius Regem excusavit, quod stipendium serius quoad diem præstaret. Var. l. 7. L. L. Hæc sigillatim triplicia esse debent, quoad sexum, multitudinem, casum. Cajus l. 3. ff. de acquir. rer. dom. Nec interest, quoad feras bestias & volucres, utrum in suo quisque fundo capiat, an in alieno. ¶ Item pro quorum dum. Quint. l. 10. c. 3. Quoad intinguntur calami. ¶ Regit etiam genitivum, ut eustat, affatim, satis, & alia adverbia. Cic. Att. l. 12. ep. 12. Tu tamen, velim ne intermittas, quoad ejus facere poteris, scribere ad me.

Quoadusque, adv. fino che finalmente, μέχρι ἄν. Suet. in Cæs. c. 14. At ne sic quidem impedire rem destitit, quoadusque manus equitum Romanorum immoderatius perseveranti necem comminata est.

Quocirca, per la qual cosa, לכן, Ger. derhalben, Gal. c'est pourquoy, Hisp. por lo qual, διὸ, itaque, quamobrem, conjunctio rationalis, a quod, & circa. Cic. de Senect. c. 12. Quocirca nihil est tam detestabile, quam voluptas. Horat. l. 2. sat. 6. v. 95. Quo bone circa, Dum licet, in rebus jucundis vive beatus.

Quocunque, adv. motus ad locum, dovunque, πανταχόσε. Hor. Epod. 16. Ira pedes quocunque ferant. Senec. ep. 28. Quocunque me verto. ¶ A Poetis per tmesim dividitur. Horat. l. 1. od. 7. Quo nos cunque feret melior fortuna. Virg. 2. Æn. v. 709. Quo res cunque cadent.

Quod, quale, il quale, אשר, Ger. welches, Gal. le quel, Hisp. lo qual, ὅ, vox neutra pronominis qui. Cic. pro L. Man. c. 10. Quod denique genus belli esse potest, in quo &c? ¶ Ponitur aliquando pro quicquid. Cic. pro Dom. c. 43. Ornamentorum quod superfuit in fanis, & communibus locis. ¶ Item pro in quo. Ter. And. 4. 4. Sed, siquid est, quod mea opera sit vobis. ¶ Item pro quantum. Cic. pro R. Am. Qui omnes, quod ad me attinet, vellem viverent. ¶ Usurpatur etiam ut accusativus communis, etsi aliqui dicant, præp. propter subintelligi. Ter. Hec. Nam (ita me ament Dii) quod me accusat nunc vir, sum extra noxiam. Plaut. Epid. Ut quod ego ad te venio, intelligas. ¶ Quod idem sæpe ponitur pro quod ipsum, aut quod etiam. Cic. de Arusp. Resp. Quod idem in judicio capitis durum, atque iniquum est.

Quod, perchè, אשר, Ger. desswegen, Gall. par ce que, Hisp. porque, ὅτι, quia, quoniam, conjunctio causalis. Construitur cum indicativo, vel cum conjunctivo. Cic. Att. l. 3. Cum tibi agam gratias, quod me vivere coegisti. Id. 2. de Div. c. 24. Mirari Cato se aiebat, quod non rideret haruspex, haruspicem cum videret. ¶ Ponitur etiam pro cur, sive quamobrem. Cic. l. 14. Fam. ep. 12. In viam quod te des hoc tempore, nihil est. ¶ Item pro quare. Ter. Hec. 3. 2. Male metuo, ne Philumenæ magi' morbus aggravescat. Quod te Æsculapi, & te Salus, ne quid hujus sit, oro. ¶ Item pro quantum ad illud quod. Cic. 14. Fam. ep. 3. Quod scribis, te ad me venturam, si velim, ego vero te istic esse volo. ¶ Nonnunquam inservit continuationi sermonis, & jungitur variis particulis, si, utinam, nisi, ne, cum, ubi. Cic. pro Dom. c. 1. Quod si ullo tempore magnæ causæ in sacerdotum populi R. judicio ac potestate versata est. Id. Fam. 14. ep. 4. Quod utinam minus vitæ cupidus fuissem. Id. 13. Att. ep. 43. Quod nisi me Torquati causa teneret. Col. l. 5. c. 1. Quod ne longiore exordio legentem fatigemus. Cæs. l. 3. B. C. c. 68. Quod cum esset animadversum, conjunctam esse flumini. Rursus Cic. 3. Ver. c. 26. Quod ubi illa intellexit, id egi, ut &c. ¶ Aliquando simpliciter præcedentis verbi significationem determinat, & usurpatur ad resolvendum infinitivum, præsertim in disputationibus. Cic. 1. Off. c. 12. Illud etiam animadverto, quod qui proprio nomine perduellis esset, is hostis vocaretur. Ulp. l. 1. ff. de agnoscendis, vel alendis liberis. Et pronuntiaverit, quod ex eo prægnans fuerit. Cæs. l. 1. B. C. c. 26. Paulo post renuntiat, quod Consules abiint. Liv. l. 3. c. 32. Scituros, quod &c.

Quodammodo, adv. in certa moda, Ger. auffeine weise, Gall. en quelque façon, Hisp. en alguna manera, τρόπον τινὰ, aliquo pacto. Cic. de Am. c. 8. Propter virtutem & probitatem eos etiam, quos nunquam vidimus, quodammodo diligimus.

Quolibet, verso qual luogo tu vuoi, adv. motus ad locum, quoquo, quovis. Ovid. 3. Trist. eleg. 8. v. 22. Ex his me jubeat quolibet ire locis.

Quominus, adv. μὴ οὐχὶ, ut non, vel ut ne. Re vera duæ dictiones sunt, etsi vulgo conjungantur. Cic. 1. de Orat. Quominus liceat vagari, quo velit. Ter. Andr. 4. 1. 17. Ne pater per me stetisse credat, quominus hæ fierent nuptiæ.

Quomodo, adv. come, in che modo, איך, Ger. wie, Gall. comment, Hisp. como, πῶς, τίνα τρόπον, quo pacto, qua ratione, quemadmodum. Revera duo voces sunt ablativi casus. Quare melius separatim scribimus, quo modo. Ponitur vel interrogative. Cic. 5. Verr. Etiamne si plus edidisset, quam quantum natum esset? etiam. Quomodo? Magistratus ex ipsius dicto exigere debebant. ¶ Vel admirative. Cic. de Am. Quomodo, ut alia omittam, mortem filii tulit! ¶ Vel relative. Cic. de Arusp. resp. Et sua concio risit hominem, quomodo ipse gloriari solet, docentis consilium Senatusconsultis. ¶ Vel infinite. Cic. l. 3 Fam. ep. 3. Si Respublica tibi narrare posset, quomodo se haberet.

Quomodocunque, adv. in qualunque modo, Germ. wie es wolle, Gall. en quelque maniere que ce soit, Hisp. como quiera, ὁπωσοῦν, quocumque modo, quoquo pacto, qualitercunque. Cic. 3. Fin. c. 21. Quomodocunque dicatur, intelligi quicquid dicatur, potest.

Quomodonam, adv. idem ac quomodo. Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 16. Quomodonam mi frater de nostris versibus Cæsar?

Quonam, adv. motus ad locum, idem ac quo. Cic. Att. l. 8. ep. 3. Eum si nunc sequor, quonam?

Quondam, adv. già, una volta, altre fiate, כבר, Ger. vor zeiten, Gall. autrefois, Hisp. ya, una vez, ποτέ, olim, aliquando. Cic. Catil. 1. c. 1. Fuit ista quondam in hac republica virtus. Virg. Æn. 6. prope fin. nec Romula quondam Ullo se tantum tellus jactabit alumno. ¶ Pro nonnunquam, interdum. Virg. 2. Æn. v. 367. Quondam etiam victis redit in præcordia virtus. Idem 3. Georg. Ut quondam in stipulis magnus sine viribus ignis Incassum furit.

Quoniam, perchè, כי, Ger. denn, Gell. puisque, car, Hisp. porque, ἐπεὶ, quod, quia, conjunctio causalis, quæ fere rerum causam, cognitamque significat, ex cum, sive quom, & jam. Frequentius indicativum regit. Cic. de Amic. Sed quoniam res humanæ fragiles, caducæque sunt. Id. 2. Attic. ep. 1. Quoniam quidem ea, quæ nos scribimus, te etiam delectant. ¶ Pro postquam etiam usurpari, auctor est Festus; atque in eum sensum Donatus (ad Ter. Adel. prol.) addit hæc Plauti verba in Aulul. prol. v. 9. Is quoniam moritur &c.

Quopiam, adv. in aliquem locum. Ter. Eun. 3. 2. 9. Iturae us, Thais, quopiam es?

Quoquam, adv. ad alcun luogo, ποῖ, aliquo, ad aliquem locum, seu partem, Cic. 4. Ver. c. 21. O Verres præclare, quoquam si accessisti, &c.

Quoque, ancora, גם, Ger. auch, Gall. aussi, Hisp. tambien, καὶ ἔτι, etiam, similiter, conjunctio copulativa postpositivi ordinis. Cic. pro Rab. Posth. Sed proxime illum quoque fefellissem. ¶ Reperitur cum particula &, vel etiam. Plin. l. 8. c. 16. Sunt vero & fortuita eorum quoque clementiæ exempla. Ter. Hec. 5. 1. Nam non sunt solæ arbitratu hæ, ego quoque etiam credidi.

Quoquo, adv. in qualunque luogo, ὅποι ἄν, ad quemcunque locum. Cic. 2. de Div. c. 9. Ita quoquo se se verterint Stoici. Plaut. Merc. 3. 2. 17. Quoquo hinc abducta est gentium. ¶ Legitur & quo quo divisum.

Quoquomodo, vel quoquo modo, in qualunque maniera, quocumque modo. Cic. Verr. 3. c. 34. Quoquomodo se res habeat. Id. Q. Fr. l. 1. epist. 2. Tu quoquomodo hominem investiges velim.

Quoquoversus, adv. verso ogni parte, πανταχόσε, versus quemcunque locum, versus omnes partes. Cæs. l. 3. B. G. c. 23. Legatos quoquoversos dimittere. Cic. Phil. 9. c. ult. Pedes triginta quoquoversus.

Quorsum, vel Quorsus, adv. verso che luogo, אנה, Ger. wohenauff, Gall. vers quel coté, Hisp. hazia donde, πῇ, versus quem locum, ex quo, & versum. Ter. Eun. 2. 3. Ego nescio hercle, neque unde eam, neque quorsum eam. ¶ Translate accipitur pro ad quam rem, ad quem finem, a che proposito. Ter. And. 1. 1. Quam timeo, quorsum evadas! idest ad quem finem perveniat oratio tua. Cic. post red. ad Quir. Quorsum igitur hæc disputo? quorsum? ut intelligere possitis, &c. Id. de Am. Quorsum hæc? quia sine sociis nemo quicquam tale conatur. Idem pro R. Com. Quorsum recidat responsum tuum, non magnopere laboro. Id. Attic. l. 2. ep. 31. Quorsum eruptum sit. Alii leg. quorsus. Senec. l. 2. de Ira, c. 2. Quorsus, inquis, hæc nunc pertinet?

Quot, quanti, כמה, Ger. wie viel, Gall. combien, Hisp. quantos, πόσοι, quo numero, nomen numerale indeclinabile. Sumitur vel interrogative. Plaut. Rud. 2. 7. 6. Quot sunt? S. Totidem, quot ego, & tu sumus. ¶ Vel admirative. Cic. 1. Tusc. In propagatione vitæ quot, quantas, quam incredibiles hausit calamitates! ¶ Vel relative. Cic. 1. Fin. Sed quot homines, tot sententiæ: Falli igitur possumus. ¶ Interdum ponitur pro singuli. Plin. l. 10. c. 7. Hodieque quot mensibus Magistratus in eum locum proficiscatur. Adde Ulpian. l. 8. ff. de transactionib. & Plaut. Stich. 1. 2. 3.

Quotannis, adv. ogni anno, Ger. alle jar, Gall. tous les ans, Hisp. cada año, καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν, singulis annis, a quot, quod notat singulos, & ab annus. Cic. in Orat. c. 44. Ut eam quotannis eo die recitari necesse sit. Id. Verr. 4. c. 53. Siculi ex censu quotannis tributa conferunt. ¶ Sunt qui putant scribendum esse quot annis divisim, quemadmodum dicimus quot mensibus, quot calendis, quorum alterum est Ulpiani, alterum Plauti in Stich. ut legitur in dict. præcedenti.

Quotcunque, adverb. idem ac quot. Manil. l. 4. v. 313. Totque dabit vires, dominus quotcunque recepit. Alii leg. quotquotque, eodem sensu.

Quoteni, æ, a, ὁπόσοι, usque ad quem numerum, nomen numerale distributivum. Cic. Att. l. 12. ep. 33. Is, opinor, ita partes fecit in ripa, nescio quotenorum jugerum.

Quotidiano, adverb. pro quotidie, Cic. in fragm. l. 4. de Rep. apud Non. Quotidiano in forum mille hominum descenderent. Plin. l. 11. c. 37. Palpebræ in genis bonum utrinque; mulieribus etiam infectæ quotidiano: tanta est decoris affectatio, ut tingantur oculi quoque.

Quotidianus, a, um, quotidiano, di ogni giorno, Germ. taeglich, Gall. ce qui se fait tous les jours, Hisp. de cada dia, ἐφημέριος, quod quotidie fit. Cic. pro R. Am. Expressamque imaginem nostram esse quotidianam videremus. ¶ Translate, seu metaleptice sumitur pro usitato, & vulgari. Ter. Eun. 2. 3. Tædet harum quotidianarum formarum. Cicer. ad Brut. ep. 16. Audiam aliquid de se, non solum usitatum, sed etiam quotidianum est. ¶ Scribitur & cottidianus. Apud Catull. gemino t legitur, syllabæ producendæ causa. Sic enim ille carm. 69. ad Mall. v. 139. Conjugis in culpa flagravit cottidiana. Sunt tamen qui & hic quotidiana scribunt.

Quotidie, adv. ogni giorno, יום יום, Germ. alle tag, Gall tous les jours, Hisp. cada dia, καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἑκάστην ἡμέραν, singulis diebus, a quot pro singulis, & a dies. Cic. Phil. 1. c. 2. Quotidie magis magisque perditi homines tectis urbis minabantur. Id. Att. l. 5. ep. 7. Quotidie, vel potius in singulos dies, breviores ad te literas mitto. Id pro Cal. c. 1. Cum audiant, esse legem, quæ de seditiosis civibus quotidie quæri jubeat. h. e. quovis die. ¶ In antiquis quibusdam Codic. & MSS. legitur & cotidie.

Quotidio, & Cotidio, quotidie. Q. Cepio apud Charis. lib. 2. pag. 174. Putsch. Cum ab isto viderem cotidio hostes consiliis adjuvari

Quoties, adv. quante volte, Ger. wie offt, Gall. combien de fois, Hisp. quantas vezes, ποσάκις, quot vicibus. Quotiens, & cotiens, per n scribenda, docet Caper Grammaticus, eoque se modo hæc scripta invenisse in antiquis, quotquot viderit, codicibus scribit Pierius ad Ecl. 2. Cic. 4. Ver. c. 59. Verum quoties, & quot nominibus e Syracusanis statuas eufrerel? Id. 2. de Or. c. 59. Quam inties, quoties præscribitur, Pænnem, aut Munionem citarimus. ¶ Pro quando, vel quotiescumque. Virg. 4. Æn. v. 351. Me patris Anchisæ quoties humentibus umbris Nox operit terras, quoties astra ignea surgunt, Admonet in somnis, & turbida terret imago.

Quotiescunque, adv. qualunque volta che, Germ. so offt, Gall. toutes, & quantesfois, Hisp. quando quiera que, ὁσάκις ἄν, idem ac quoties. Cic. pro Cluent. c. 58. Quotiescunque dico, toties videor mihi in judicium venire. Id. Tusc. 3. c. ult. Cætera, quotiescunque voletis, parata vobis erunt.

Quotquot,

Quotquot, nomen indecl. quanti, ὅσοι, quotcunque. Cic. 2. Inv. c. 41. Si duæ leges, aut si plures, aut quotquot erunt, conservari non possint. Horat. l. 2. od. 14. Non si tricenis, quotquot eunt dies, &c. ¶ Ponitur & pro singuli, quemadmodum & quot. Var. l. 4. de L. L. Fundus dictus quod fundat quotquot annis multa. Gell. l. 6. c. 5. ex Alfeno JCto, Ut Carthaginienses quotquot annis populo R. darent certum pondus argenti.

Quotquotque. V. Quotcunque.

Quotumus, a, um, vicen, idem ac quotus. Plaut. Pseud. 4. 2. 7. Quotumas ædes dixerit, ego incerto scio. Id. ibid. 4. 7. 77. Quotumo die hoc pervenisti?

Quotus, a, um, vocen, cujus numeri, sive in quo numero, aut ordine, nomen interrogativum, vel relativum numeri ordinalis. Cic. 5. Verr. c. 94. Quotus erit iste denarius, qui non sit deierendus? Hor. l. 2. sat. 6. Hora quota est? ¶ Interdum ponitur pro quot. Martial. l. 14. ep. 217. Dic, quotus es, quanti cupias cœnare. idest quot estis, quot tecum habes. ¶ Significat etiam quantitatem continuam, & ponitur pro quantus. Ovid. l. 2. Amor. el. 11. Ex tot in Atridis pars quota laudis erat? idest quantula, quasi dicat, minima.

Quotuscunque, quotacunque, quotumcunque, adject. Tibul. l. 2. el. ult. Moverit e vocis pars quotacunque deos, fino quanto poche effer si voole i miei voti.

Quotus quisque, quota quæque, quotum quodque, [illegible], idem ac quotus, sed ad paucitatem refertur. Duæ dictiones sunt. Cic. pro Flac. c. 41. Quotus enim quisque est, qui hanc in republ. sectam sequetur? i. e. admodum pauci sunt. Id. 2. Divin. c. 24. Quota enim quæque res evenit prædicta ab istis? Id. pro Cal. c. 26. Famam quotusquisque istare potest effugere in tam maledica civitate? Plin. l. 3. ep. penult. Num quoto cuique eadem cura secreto, quæ palam?

Quovis, dove piace, in qualsivoglia luogo, quolibet, quocumque. Plaut. Mostel. 4. 1. 8. Quovis perduci poteris. ¶ Jungitur etiam cum gen. gentium. Ter. Heaut. 5. 1. 55. Imo potius abeat quovis gentium.

Quousque, adv. fino a quando? [Hebrew], Ger. wie lang, Gall. jusqu' au quand, Hisp. hasta quando, ἕως τίνος, usque ad quod tempus? Cic. in Somn. Quæso, quousque humi defixa tua mens erit? Id. Att. l. 15. ep. 24. Quousque? inquies. Quoad erit integrum. Id. Catil. 1. Quousque tandem? Marcian. JCtus l. 1. ff. Quæ res pign. obl. poss. Quousque ei permissum videatur peculium administrare, fino a qual segno.

Quum. V. Cum.

DE LITTERA R.

R Litera semivocalis est, & liquida. Appellatur litera canina, quia canes provocati R multa sonant, ex quo hirrire dicuntur. Pers. sat. 1. v. 109. ¶ Apud Græcos in principio dictionum recipit aspirationem, ut ῥῖν, ῥήτωρ. hinc omnibus Græcis vocibus ab ea incipientibus Latini addunt, h, ut Rhea, Rhetor.

R ANTE A.

Rabide, adv. rabbiosamente, Ger. wütiglich, Gall. avec rage, Hisp. con rabia, λυσσωδῶς, cum rabie, vel iracunde, & in modum rabie correpti. Cic. 5. Tusc. c. 6. Omnia rabide appetentem cum inexplebili cupiditate.

Rabidus, a, um, rabbioso, Germ. wütig, Gall. enragé, Hisp. rabioso, λυσσώδης, qui rabiem habet, qui rabie laborat. Plin. l. 29. c. 5. In canis rabidi morsu. ¶ Translata sumitur pro immani, & eo, qui supra modum ira effertur. Ovid. 3. de ar. am. v. 501. rabidos compescere mores. Silius l. 16. rabidum certamen.

Rabies, ei, f. 5. rabbia, Germ. wuten, Gall. rage, Hisp. rabia, λύσσα, canum morbus, quo in furorem concitantur. Plin. l. 29. c. 5. Multo utilissime jecur ejus, qui in rabie momorderit, datur. ¶ Transfertur ad homines, & ponitur pro ira, & furore. Cic. 3. Tusc. c. 26. Hecubam autem putant propter animi acerbitatem quandam, & rabiem fingi in canem esse conversam. Virg. 8. Æn. v. 327. Et belli rabies, & amor successit habendi. Horat. Epod. 12. Sedare rabiem. Id. l. 1. od. 15. Parare rabiem. h. e. bellicum furorem. Virg. 9. Æn. Rabies edendi. h. e. immensa cupido.

Rabio, is, n. 4. & Rabo, is, n. 3. arrabbiare, Ger. traven wütten, Gall. enrager, Hisp. rabiar, λυσσάω, rabie agitor, furo, ira concitor. Varr. apud Non. c. 1. n. 286. Quid est? quid blateras? quid rabis? Cæcil. ibid. Rastraria rabere se ait. Cic. 1. Div. c. 36. Sed quid oculis rabere visa est? Al. leg. rapere. Manil. l. 5. v. 207. latratque Canicula flammans, Et rabit igne suo. Senec. ep. 29. Videbis quosdam iocra exiguum tempus acerrime ridere, & acerrime rabere.

Rabiose, adv. idem ac rabide. Cic. 4. Tusc. c. 22. Nihil ne in ipsa quidem pugna iracunde, rabioseve fecerunt.

Rabiosulus, a, um, dim. a rabiosus. Cic. l. 7. ep. 16. Primum quin illas rabiosulas sat fatuas dedisti.

Rabiosus, a, um, rabbioso, λυσσώδης, rabie furens, & proprie dicitur de canibus, qui rabie laborant, & de aliis animalibus, quæ ea canis morsu rabiem contraxerunt. Plin. lib. 29. cap. 5. Est limus salivæ sub lingua rabiosi canis. ¶ Translate Cic. 4. Tusc. c. 22. Vide, ne fortitudo minime sit rabiosa. Senec. Herc. Fur. v. 172. Jurgia rabiosa fori clamosi. Plaut. Capt. 3. 4. 15. Hic homo rabiosus habitus est in Alide. h. e. phreneticus. Horat. l. 1. sat. 6. Signi rabiosi tempora, i giorni canicolari.

Rabo, is, n. 3. V. Rabio.

Rabo, onis, f. idem ac arrhabo, per Aphæresim. Plaut. Truc. 3. 2. 20. Tene hoc tibi, rabonem habeto, ut mecum hac nocte sies. As. Perii; rabonem? quam esse dicam hanc beluam? Quin tu arrhabonem dicis? St. At facio lucri; ut Prænestinis conia est ciconia.

Rabula, æ, m. 1. avvocato, [Hebrew], Ger. redner, Gall. plaideur, Hisp. abogado, δικολόγος, per contemptum dicitur patronus causarum civilium. De hac voce ita Fest. Ravam vocem significare ait Verrius raucam, & parum liquidam, proxime canum latratum: unde etiam causidicus, pugnaciter loquens, rabula appellatur. Cic. 1. de Orat. c. 46. Non enim causidicum nescio quem, neque proclamatorem, aut rabulam hoc sermone nostro conquirimus. Quintil. l. 12. c. 9. A viro bono in rabulam, latratoremque converti.

Rabulana pix, apud Plin. l. 14. c. 19. fortassis dicta est a colore ad flavum accedente, qui ravus dicitur.

Rabulatio, onis, f. &

Rabulatus, us, m. agitatio causarum, rabularum contentiones, aut verbositas. Marcian. Capel. l. 2. Audiri nullo poterat rabulatu. Idem l. 6. Rabulatio forensis.

Rabusculus, la, um, adject. diminut. aliquantulum ravus. h. e. medio colore inter cæsium, & flavum, ut rabuscula vitis. Plin. l. 14. c. 3.

Racemarius, ii, m. βοτρυώδης, pampinus sterilis. Colum. l. 3. c. 18. Ex quibus pampini pullulant vel steriles, vel certe minus feraces, quos rustici vocant racemarios.

Racematio, onis, βοτρυολογία, racemorum, qui a vindemiatoribus prætermissi fuere, collectio; sicut messibus peractis, quod superest, spicilegium dicitur. Tertul. in Apolog. c. 35.

Racematus, a, um, βοτρυωτός, quod racemos habet, sive baccas, aut etiam grana racemi modo disposita. Plin. l. 18. c. 7. de panico. Parvis racematum panniculis.

Racemifer, a, rum, βοτρυοφόρος, quod racemos fert. Ovid. 3. Met. v. 666. Ipse racemiferis frontem circumdatus uvis. Id. 15. Met. Victa racemifero lyncas dedit India Baccho.

Racemor, aris, dep. 1. racemos a vindemiatore præteritos colligo. Translate Var. l. 3. R. R. c. 9. De gallinis dic sodes Merula; tum de reliquis, si quid idoneum fuerit, racemari licebit.

Racemosus, a, um, βοτρυώδης, quod est racemis plenum, vel in modum racemi factum. Plin. l. 13. c. 4. Pomum fuit inter ramos palmitibus racemosum. Id. ib. c. 6. Flos racemosus olivæ modo.

Racemus, i, m. racimolo, grappolo, [Hebrew], Ger. weintrauben, Gall. grappe, Hisp. gajo, βότρυς, pars botryonis, sive uvæ, a ῥάξ, ῥαγὸς, acinus racemi. Ut enim uvæ racemis, sic racemus acinis constat. Virg. 2. Georg. v. 60. Et turpes avibus prædam fert uva racemos. ¶ Per Synecdochen accipitur pro botryone. Horat. l. 2. ode 5. Jam tibi lividos distinguet autumnus racemos purpureo varius colore. ¶ Dicitur etiam de fructibus aliarum plantarum, qui uvæ in modum ex pluribus acinis sunt conglobati. Plin. l. 16. c. 34. de hedera. Aliis densus acinus, & grandior, racemis in orbem circumactis.

Radians, antis, nom. ex particip. radios emittens, fulgens, coruscus. Ovid. 9. Metam. v. 272. Astra radiantia. Id. ib. 4. 830. Aurum radians. Fortun. l. 1. de vita Martini, v. 138. Radiantior ore lapillis.

Radiatio, onis, splendore de' raggi, ἀκτινοβολία, radiorum circulatio, splendor. Plin. l. 36. c. 5. Tanta marmoris radiatio est.

Radiatus, a, um, quod radios habet, aut emittit. Cic. 1. Div. c. 22. ex Accio. Orbis flammeus radiatus solis. Id. 3 de Orat. c. 40. ex Ennio, lumen radiatum. ¶ Radiata corona, quæ aliquot erectis acuminibus, quasi radiis ornata est, qua Deorum capita coronabantur, apud Sueton. in Aug. c. 94. Hinc radiatum caput. h. e. hujusmodi corona ornatum. Plin. in Paneg. c. 52. Illi jamdudum radiatum caput, & media inter Deos sedes auro staret, aut ebore. ¶ Rota radiata, hoc est radiis fulta. Var. R. R. l. 3. c. 5.

Radicatus, a, um, radicato. Col. de arb. c. 10. Arbores, & radicata semina autumno serito. ¶ Translata Sidon. l. 5. ep. 10. Fraum, radicatumque est pectoribus humanis.

Radicesco, is, n. radices emitto. Senec. epist. 86. Liberalius sternenda vitis, ut etiam ex corpore radicescat.

Radicitus, adv. dalla radice, Ger. auss dem grunde, Gall. jusqu' a la racine, Hisp. hasta la raiz, ῥιζόθεν, a radice, vel usque ad radicem, vel una cum radice. Plin. l. 21. c. 11. Eruitur post æquinoctium vernum radicitus. ¶ Translate ponitur pro penitus, omnino. Cicer. pro Dom. c. 13. Vides ne, me non radicitus evellere omnes actiones tuas? Idem 2. Phil. Cupiditas est tollenda radicitus.

Radico, as, n. 1. vel radicor, aris, d. 1. far le radici, [Hebrew], Ger. wurtzeln, Gall. prendre racine, Hisp. raygar, ῥιζόω, radices capio, radices ago, radices emitto. Plin. l. 18. c. 7. Frumenta multis radicantur fibris. Adde l. 19. c. 6.

Radicosus, a, um, ῥιζώδης, quod multas radices habet. Plin. l. 16. c. 34. Omnium hederarum generi radicosa brachia.

Radicula, æ, ῥίζιον, parva radix. Cic. 2. de Div. c. 66. Tum secundum quietem visus ei dicitur draco radiculam ore ferre. ¶ Radicula item herba quædam dicitur, succum habens lavandis lanis, & ab œsipe repurgendis accommodatissimum, quam Græci στρουθίον, Latini etiam lanariam vocant, Itali saponaria. Plin. l. 19. c. 13.

Radio, as, n. 1. risplendere, [Hebrew], Ger. glentzen, Gall. jetter des rayons, esclater, Hisp. resplandecer, ἀκτινοβολέω, radios emitto, fulgeo. Col. l. 10. v. 288. Nec tam nubifugo Borea Latonia Phœbe purpureo radiat vultu. Propert. l. 4. el. 1. Nec minus intestis miles radiabat in armis. Ovid. l. 3. de Pont. ep. 4. v. 103. Scuta sed, & galeæ gemmis radientur, & auro. h. e. ornentur, ita ut fulgorem, & radios emittant.

Radiolus, i, parva olea oblonga. Col. l. 12. c. 47. Albam pausiam, vel orchitem, vel radiolum, vel regiam dum contundes.

Radiosus, a, um, ἀκτινώδης, quod multos emittit radios. Plaut. Stich. 2. 3. 47. Cum lucu simul commodum radiosus ecce sol superabat ex mari.

Radius, ii, verga, ῥάβδος, virga mensorum, a Græca voce allata. Virgil. 3. Ecl. Descripsit radio totum qui gentibus orbem. Ubi Servius: Radio, idest virga, qua Geometræ lineas indicant. Cic. Tusc. 5. c. 23. Humilem homunculum a pulvere, & radio excitabo, qui multis annis post fuit, Archimedem. ¶ Translata sumitur pro splendore, qui e Sole, & aliis astris emicat, raggio, [Hebrew], Ger. stral, Gall. rayon, Hisp. rayo. Cicer. 3. Fin. Ut quemadmodum stellæ in radiis Solis, sic istæ in virtutum splendore ne cernantur quidem. ¶ Item pro fulgore oculorum. Gel. l. 5. c. 16. Stoici causas esse videndi dicunt radiorum ex oculis in ea, quæ videri queunt, emissionem. ¶ Item pro instrumento textorum, quo subtegmen stamini infertur, quod vulgo navicula nunc vocatur, spuola, spola, [illegible]. Virg. 9. Æn. vers. 476. Excussi manibus radii, revolutaque pensa. ¶ Item dicitur de parvis lignis rotarum, quæ hinc centro, illinc canthis inferuntur. Virg. 1. Georg. Hinc radios triverre rotis. ¶ Item de hostorio, seu baculo, quo modius, & ceteræ mensuræ raduntur, & æquantur. Plautus. Dii, Denique omnes tantam nobis lætitiam, tot gaudia sine radio cumulent. ¶ Item de olivis oblongis. Col. l. 5. c. 8. Orchis quoque, & radius melius ad escam quam in liquorem stringitur. Adde Virg. 2. Georg. v. 86. ¶ Item de telo pastinacæ piscis. Plin. l. 9. c. 42. Pastinacæ latrocinantur ex occulto, transeuntes radio, quod telum ei est, figens. ¶ Item de osse minore, & breviore lacerti. Nam lacertus, idest pars brachii inter cubitum & manum, duobus constat ossibus, uno inferiore, & grandiore, altero superinsidente, & minore. Illud igitur eodem nomine, quo totum, πῆχυς, sive ulna; hoc vero, quia parvarum rotarum radios refert, κερκίς, sive radius nominatur. Cels. l. 8. c. 1. Denique de ossibus pedis. Plin. l. 11. c. 47. Avium quibusdam gravioribus in cruribus additi radii. ¶ Radius virilis, est membrum virile. Cal. Aurel. Acut. 3. c. 13.

Radix, icis, radice, [Hebrew], Ger. wurtzel, Gall. racine, Hisp. rayz, ῥίζα, ima pars plantæ, qua tanquam ore succum trahit e terra. Unde Plato dicebat, arborem esse hominem inversum. Nam rami manibus, ac pedibus respondent. Col. l. 5. c. 10. Radices mittere. Plin. l. 17. c. 27. Cum pali desiti radices capiscunt. Id. l. 16. c. 31. Esculus quantum corpore eminet, tantum radice descendit. Cic. 5. Fin. Videmus ea, quæ terra gignit, corticibus, & radicibus valde servari. ¶ Radix Pontica, eadem ac Rha. V. ¶ Translate dicitur de infima parte montis. Cic. 2. Agrar. c. 25. Radices Massici. Cæs. l. 1. B. C. Ab infimis radicibus montis. ¶ Item de firmitate, seu constantia virtutis, & aliarum rerum. Cic. 4. Phil. c. 5. Virtus est una altissimis defixa radicibus, quæ nunquam ulla vi labefactari potest. Id. Off. 2. c. 12. de gloria: Radices agere. Id. pro Cal. c. 6. Radicibus niti facilitatis ac patientiæ.

Rado, is, si, sum, 2. 3. radere, mondare, [Hebrew], Ger. schaben, Gall. racler, raser, Hisp. raer, ξύω, incido, complano, extirpo. Sueton. in Calig. c. 5. Regulos quosdam barbam posuisse, & uxorum capita rasisse ad indicium maximi luctus. Lucret. l. 5. v. 1266. levare, & radere tigna. ¶ Pro laniare, lacerare. Cic. 2. de Leg. c. 23. ex 12. Tab. Mulieres genas ne radunto, neve lessum funeris ergo habento. V. Manut. ibid. & Plutarch. in Solone. Hinc radere aures, est molestia afficere, aures terere. Quintil. l. 3. c. 1. Et aures præsertim tam delicatas raderet. ¶ Pro delere, expungere. Tacit. 3. Ann. c. 17. Nomen Pisonis radendum fastis censuit. ¶ Translate radere dicitur qui prætemavigando, vel prætervolando prope locum aliquem permansit, correr vicino. Plaut. Aulul. 4. 3. Corvus radebat pedibus terram. Virg. 7. Æn. v. 10. Circeæ raduntur litora terræ. Id. Æn. 5. v. 217. Radit iter liquidum, fende l' aria.

Radula, æ, raspaiuola, rademadia, Ger. schabe sen, Gall. ratissoire, Hisp. raedera, ξύστρα, instrumentum ferreum, quo aliquid ex aliqua re raditur, cujusmodi est illud, quo vetus pix e doliis raditur, atque educitur, ut deinde iterum picentur ad futuram vindemiam. Col. l. 12. c. 18. Sublata lampade rotabulo ligneo, & ferrea curvata radula ducitur.

Radulanus, a, um, quod radula eraditur. Plin. l. 14. c. 19. Radulana pice, ac resina condire musta. Al. leg. rabulana.

Raia, æ, f. βάτος, genus piscis plani, & cartilaginei, in tergo, & cauda spinas habens, iis simillimas, quæ in rubo visuntur, unde & βάτον Græci, idest rubum appellarunt. Plin. l. 9. c. 24. Planorum piscium alterum est genus, quod pro spina cartilaginem habet, ut raiæ, pastinacæ, squatinæ, torpedo.

Ralla, æ, f. genus vestis, ita dictum a raritate texturæ, Nonio teste c. 14. Plaut. Epid. 2. 2. 46. Tunicam rallam, tunicam spissam, linteum cæsitium. ¶ Ralla item, vel rallum, est ferramentum illud, quo vomer raditur, seu purgatur a terra.

terra. *Plin. l.* 19. *c.* 19. Purget vomerem subinde ramulus cuspidatus rallo. *Turneb. l.* 24 *c.* 1. legit *ralle*.

Rallum. V. Ralla.

Rama, f. 1. Rhama, Ramatha, *Rama*, Turc. *Ponde*, & *Ramola*, urbs Palæstinæ, in Judæa, olim ampla, nunc longe minor, & pene excisa.

Ramāle, is, n. ramus inutilis ac arbore decisus. *Ovid. Met.* 8. *v.* 643. Multifidasque faces, ramaliaque arida tecto.

Ramen, inis, n. rasura, scobs: a *rado*. Dicitur a *Barth. l.* 4. *advers. cap.* 4. esse apud *Marcell. Empir.* non designato loco. *Rasamen* eodem sensu apud eum legitur *cap.* 1. *a med.*

Ramenta, æ, f. idem ac ramentum. *Plaut. Rud.* 4. 3. 77. Nunquam hercle hic hodie ramenta fies fortunatior. Adde *Bacch.* 3. 4. 21.

Ramentōsus, a, um, adject. ramentis plenus. *Cæl. Aurel. Tard. l.* 4. *c.* 3.

Ramentum, ti, *rasura*, Ger. *das kleine so von einem jeden dinge*, Gall. *raclure*, Hisp. *raedura*, ψῆγμα, tenuis cujusque rei particula, ut particulæ auri, argenti, lignorum, & cæterarum rerum, quæ e sectione earum decidunt. *Lucret. l.* 6. *v.* 1043. Et ramenta simul ferri furere intus ahenis. ¶ Ramenta etiam fluminum dicuntur, quæcumque illa ex locis, per quæ fluunt, abradunt. *Plin. l.* 33. *c.* 4. Apud nos tenuis modis, fluminum ramentis, ut in Tago Hispaniæ, &c. idest arenis.

Rameus, a, um, *di ramo*, κλάδειος, quod ex ramo est. *Virg.* 4. *Georg. v.* 303 Et ramea costis Subjiciunt fragmenta.

Ramex, icis, m. κήλη, idem ac hernia. Nam cum intestinum incipit in scrotum decidere, videtur id ramum facere; unde nomen. *Plin. l.* 20 *c.* 13. Sylvestris ruta cum axungia veteri illitos ramices sanare produnt. *Juven. sat.* 10. *v.* 205. Jacet extinctus cum ramice nervus. ubi videtur pro ipso scroto accipi, in quod ramex descendit. De ramice multa *Celsus l.* 7. *c.* 21. ¶ Ramices num. plur. pulmones dicuntur, ut *Nonius* ait *c.* 1. *n.* 743. seu potius pectoris venæ latiores, nempe quia ramis habent similitudinem. *Plaut. Merc.* 1. 2. 27. Tua causa rupi ramices, jamdudum sputo sanguinem. *Var.* apud *Non. ibid.* Priusquam in orchestra Pithaules inflet tibias, domi suæ ramices rumpit. ¶ Item ramices sumuntur pro longuriis, sive perticis longis. *Colum. l.* 9. *cap.* 1. Deinde per transversa laterum cava transmittimus ramices, qui exitus ferarum observent.

Ramicōsus, a, um, κηλήτης, qui ramice laborat. *Plin. l.* 30. *c.* 15. Ramicosis cochlearum cinis cum thure ex ovi albi succo illitus per dies triginta mederur.

Ramnenses, ium, seu Ramnes, ium, m. 3. erant prima Tribus Populi Romani, idest mille pedites, & trecenti equites Albani, qui duce Romulo Romam condiderant. *Sigon. l.* 1. *de ant. jur. C. R. c.* 3. *Liv. l.* 1. *cap.* 13. scribit, fuisse primam equitum centuriam, quæ ex centum equitibus Albanis constabat. Dicti sunt a Romulo, quasi Romulenses, ut Tatienses a T. Tatio, Luceres a luco asyli, vel a Lucero duce, vel a Lucumone. *Var. l.* 4. *de L. L. Ascon. Pædian. in* 3. *Ver.* Sed fortasse omnia hæc nomina Hetrusca sunt, ut *Volumnius* voluit apud *Var. l. c. Propert. l.* 4. *eleg.* 1. Hinc Tities, Ramnesque viri, Luceresque coloni. *Liv. l. c.* Ramnenses a Romulo, a Tatio Tatienses sunt appellati. ¶ Ramnes ab *Horatio* ponuntur pro omnibus Romanis, *de arte poet. v.* 342. Celsi prætereunt austera poemata Ramnes. ¶ Scribunt etiam *Rhamnenses*, & *Rhamnes* cum aspiratione.

Ramōsus, a, um, πολύκλαδος, quod multos ramos habet. *Plin. l.* 8. *c.* 34. Cornua ramosa, ungula bisida. *Id. l.* 16. *c.* 30. Ramosior frutex. *Id. l.* 32. *c.* 2. Curalium quam ramosissimum. ¶ Translate ramosa compita apud *Pers. sat.* 3. *v.* 35 sunt in quæ multæ viæ confluunt.

Ramulōsus, a, um, quod ramulos habet. *Plin. l.* 16. *c.* 24. Ramulosa folia ulmo, & cytiso.

Ramŭlus, i, m. *ramicello*, κλαδίσκος, parvus ramus. *Cic.* 1. *de Div. c.* 54. In agro ambulanti ramulum adductum, ut remissus esset, in oculum suum recidisse.

Ramus, i, *ramo*, ענף, Ger. *ast*, Gall. *rameau*, *branche*, Hisp. *ramo*, κλάδος, id, quod in arbore a caudice fissum, multiplexque spargitur. *Cic. pro Cæc. c.* 21. Qui prætereuntes ramum defringerent arboris. ¶ Translate ramus dicitur etiam de aliis rebus. *Plin. l.* 6. *cap.* 27. Sub monte Cambalido, qui est Caucasi ramus. *Cic. Tusc.* 3. *c.* 6. Audeamus non solum ramos amputare miseriarum, sed omnes radicum fibras evellere. ¶ De re turpe *Nævius* apud *Non. cap* 2. *num.* 378. unde *περιχείλωμα* quidam tribuerunt *Virgilio Æn.* 6. *v.* 405. ¶ In illo *Claudiani de III. Consul. Honor. in fin.* Indus ebur, ramos Panchaja, vellera Seres: *ramos* arbores thuriferas intellige.

Ramuscŭlus, i, m. *ramicello*, κλαδίσκος, parvus ramus. *Plin. l.* 20. *c.* 23. E viridi ferula ramusculus utilis est ad omnia ea etiam.

Rana, æ, *rana*, צפרדע, Ger. *frosch*, Gall. *grenouille*, Hisp. *rana*, βάτραχος, genus animalis palustris, tam in terra, quam in aquis vitam habens. Est & rana arborem scandens, & ea rana vociferans. *Virg.* 3. *Georg.* Ranisque loquacibus explet. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 49. Ranæ autem marinæ dicuntur obruere se se arena solere. V. *Plin. l.* 32. *c.* 5. Fabulam de ranarum origine narrat *Ovid. Met.* 6. *v.* 340. ¶ Rana etiam a Medicis vocatur tumor sub lingua cum inflammatione, quem & Græci βάτραχον appellant. Quod morbi genus etiam boves nonnunquam infestat. *Colum. l.* 6. *c.* 8. Solent etiam fastidia cibo afferre vitiosa incrementa linguæ, quas ranas vocant veterinarii.

Rancĕo, es, ui, sine sup. *essere rancido*, נבאש, Ger. *faul seyn*, Gall. *se moisir*, Hisp. *enranciarse*, σαπρὸς εἰμί, rancidus sum. *Lucret. l.* 3. *v.* 720. Unde cadavera rancenti jam viscere vermes Exspirant.

Rancesco, is, n. 3 rancidus fio, putresco, ex vetustate gravem odorem contraho. *Arnob. l.* 1. Principiant olearum fluenta rancescere.

Rancĭde, adv. *rancidamente*, σαπρῶς, cum rancore, corrupte. Translate *Gel. l.* 18. *c.* 8. In collocandis verbis immodica faciunt, & rancide. Adde *l. eod. c.* 11.

Rancidŭlus, a, um, *rancidetto*, ὑπόσαπρος, aliquantum rancidus, dim. a *rancidus*. *Juven. sat.* 11. *v.* 135. Non tamen his illa unquam obsonia fiunt rancidula. ¶ Translate ponitur pro ingrato, & deformi. *Pers. sat.* 1. *v.* 33. Rancidulum quiddam de nare locutus. *Martial. l.* 7. *epigr.* 83. Qui sic rancidulo loquatur ore.

Rancĭdus, a, um, *rancio*, Germ. *stinckig*, Gall. *moisy*, *chansy*, Hisp. *rancio*, σαπρός, quod est rancore putidum, a *ranceo*. *Hor.* 2. *sat.* 2. Rancidum aprum antiqui laudabant. ¶ Translate ponitur pro insuavi, ingrato, deformi. *Plin. l.* 22. *c.* 22. Quorundam ex his facile noscuntur venena, diluto rubore, rancido aspectu, livido intus colore. Compar. *rancidior* est *Juven. sat.* 6. *v.* 184.

Rancio, as, a 1. est vociferari, proprium tigris, a sono vocis. *Auct. carm. de Philom. v.* 49. Tigrides indomitæ rancant, rugiuntque leones.

Rancor, oris, *rancidezza*, Ger. *gestanck*, Gall. *moisissure*, Hisp. *rancio*, σαπρότης, odor corruptus rerum diutius asservatarum, & proprie quidem olei, a *ranceo*. *Pallad. l.* 1. *R. R. cap.* 20. Receptacula olei semper sint munda, ne novos sapores veteri rancore infecta corrumpant. ¶ Item odium, *rancore*. *Hieronym. epist.* 36. *ad Castorin.* Veteri rancore deposito.

Rani, m. 2. pop. Scythiæ, seu Sarmatiæ, accolæ Caucasi M. in conf. Colchorum. *Plin. l.* 6. *c.* 7.

Ranŭla, æ, *ranocchia*, parva rana. *Apul. l.* 9. *A. A.* De ore canis virens exilivit ranula, ipsumque canem unico morsu strangulavit. *Vegetius l.* 3. *de Re Veter. c.* 3. usurpat hanc vocem pro morbo in lingua boum.

Ranuncŭlus, li, m *ranocchio*, βατράχιον, dim. a *rana*. *Cic.* 1. *Div. c.* 9. Inest in rivis, & ranunculis natura quædam significans aliquid. Adde *Fam.* 7. *epist.* 18. ¶ Est præterea hoc nomine herba quædam, cujus quatuor genera recenset *Plin. l.* 25. *c.* 13. V. Batrachium.

Rapa, æ, f. idem ac rapum. *Colum. l.* 11. *sub fin.* Rapæ semina Higinius putat post trituram inspergi debere.

Rapecia, orum, n. *rapacce*, Ger. *das rüben kraut*, Gall. *feuilles des raves*, Hisp. *ojas de nabo*, γογγυλίδων ἀπαλὰ, teneriores raparum frondes, & cauliculi. *Plin. l.* 18. *c.* 13. Homini non minor rapaciorum suis horis gratia. Al. leg. *rapiciorum*.

Rapacĭda, æ, m. rapax, fur, latro. *Plaut. Aulul.* 2. 7. 8. Rapacidarum ubi tantum siet in ædibus.

Rapacĭtas, atis, *rapacità*, Germ. *raubung*, Gall. *rapacité*, Hisp. *rapacidad*, ἁρπακτικὴ, vitium rapiendi. *Cic. pro Cæl. c.* 6. Quis in rapacitate avarior? quis in largitione effusior?

Rapax, acis, o. *rapace*, *ladro*, Ger. *räuberisch*, Gall. *ravissant*, Hisp. *arrebatado*, *rapaz*, ἅρπαξ, avidus, & rapinis semper intentus. *Cic. in Pison. c.* 27. Ille crudelis olim furunculus, nunc vero etiam rapax. ¶ Dicitur etiam de rebus inanimatis, pro eo, quod omnia rapit, vel res ad se attrahit. *Cic. de Amic. c.* 14. Nihil est enim appetentius similium sui, nihil rapacius, quam natura. *Ovid.* 8. *Met v.* 843. Ignis rapax. Et *v.* 532. Rapaces undæ. *Tibul. l.* 1. *eleg.* 3. Mors rapax.

Raphanīnus, a, um, ῥαφάνινος, quod est ex raphano, ut Oleum raphaninum. *Plin. l.* 23. *c.* 4.

Raphanītis, idis, f. genus ireos herbæ. *Plin. l.* 21. *c.* 7. *de iri*, Illyrica quoque duorum generum est. raphanitis a similitudine, & rhizotomos subrufa.

Raphanosagria, f. herba, raphanus silvestris. *Plin. l.* 26. *c.* 8.

Raphănus, vel rhaphanus, m. 2. *rafano*, ῥάφανος, genus radicis notæ, quæ inter olera locum habet. *Plin. l.* 19. *c.* 5. Atque, ut est Græca vanitas, fertur in templo Apollinis Delphis adeo cæteris cibis prælatus raphanus, ut ex auro dicaretur, beta ex argento, rapum e plumbo. ¶ Est & aliud raphani genus, quod armoracia dicitur. *Plin. l.* 20. *c.* 4. Est & sativi usus in Italia, & nomine eum vocant sativam. ¶ Raphanus podici immissus, pœna erat mœchorum deprehensorum. *Catul. carm.* 15. *ad Aurel.* Quem attractis pedibus, patente porta, Percurrent raphanique, mugilesque.

Rapicia, V. Rapecia.

Rapicius, a, um, adject. qui est ex rapo, ut rapicium semen. *Cato R. R. c.* 134.

Rapĭde, adv. *rapidamente*, מהרה, Germ. *schnelligklich*, Gall. *rapidement*, Hisp. *arrebatadamente*, ὁρμητικῶς, velociter. *Cic.* 1. *de Leg. c.* 3. Rapide dilapsus citus in unum confluit. *Id. in Orat. c.* 37. Genus dicendi, quod cum rapide fertur, sustineri nullo pacto potest. *Tac.* 4. *hist. c.* 71. Eo rapidius contracto quod erat militum, &c.

Rapidĭtas, atis, *rapidezza*, ὁρμητικὸν, velocitas. *Cæs. l.* 1. *B. C. c.* 62. Cum rapiditate fluminis ad transeundum impediebantur.

Rapĭdus, a, um, *veloce*, מהיר, Ger. *schnell*, Gall. *rapide*, Hisp. *arrebatado*, ὁρμητικός, velox, celer, qui cum celeritate, & furore fertur, a *rapio*. Fere dicitur de fluminibus, torrentibus, procellis, fulminibus, aliisque id genus, quæ celeritatis impetu obvia quæque secum rapiunt. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Hac inter rapido veluti cum gurgite flumen, &c. *Curt. l.* 4. *c.* 9. Rapidior unda. *Cæs. l.* 1. *B. C. c.* 50. Flumen rapidissimum. ¶ Translate oratio rapida dicitur, quæ verborum copia, & numeri impetu concitata est. *Cic.* 2. *Fin.* Cum enim fertur quasi torrens oratio, quamvis multa cujusque modi rapiat, nihil tamen teneas, nihil apprehendas, nusquam orationem rapidam coerceas.

Rapīna, æ, *rapina*, *ruberia*, גזלה, Germ. *raub*, Gall. *rapine*, Hisp. *rapina*, ἁρπαγή, rei alienæ ablatio per vim, a *rapio*. *Cic.* 1. *Ver.* Quas res luxuries in flagitiis, crudelitas in suppliciis, avaritia in rapinis, superbia in contumeliis efficere potuisset. Adde 12. *Fam. ep.* 15. V. Raptus.

Rapīna, æ, f. locus rapis consitus, seu in quo rapa feruntur, vel rapa ipsa quævis in loco nascentia. *Colum. l.* 11. *c.* 2. Nam & napinæ, itemque rapinæ siccaneis locis per hos dies fiunt.

Rapinātor, oris, idem ac raptor, apud vet. *Lucil. apud Non. c.* 2. *num.* 468. Homo impudicus impune est rapinator.

Rapio, is, pui, ptum, a. 3. *rapire*, גזל, Ger. *rauben*, Gall. *ravir*, Hisp. *arrebatar*, ἁρπάζω, est per vim, cum furore, aut festinantia, & impetu trahere, ab ἁρπῶ, quod idem notat, per Metathesin. *Cic.* 1. *Off.* Quo hominem huc, & illuc rapit. *Id.* 7. *Ver. c.* 32. Nautarum præfectos sine ulla causa de complexu parentum suorum, hospitumque tuorum ad mortem, cruciatumque rapuisti. *Liv. l.* 23. *c.* 36. Cetatum agmen præter Capuam rapit. *h. e.* raptim ducit. ¶ *Rapere aliquem in jus*, est quovis modo aliquem compellere, ut se judicio sistat. Apud veteres consuetudo erat, si quis in jus vocatus ire recusaret, ut actor apprehensis præsentium auriculis, eosque antestatus, reum vi in judicium adducere posset. *Hor. l.* 1. *ser. sat.* 9. Quo tu turpissime? magna exclamat voce, &, licet antestari? ego vero oppono auriculam: rapit in jus. ¶ *Rapere ad pœnam*, est punire. *Cic. pro Flac. c.* 2. Rapitur ad pœnam, qui indicia exitii communis cepit. Al. leg. *reperitur*. ¶ *Rapere aliquem in invidiam*, est odium in aliquem concitare. *Cic.* 4. *Acad.* Sed cum rapior in invidiam, licet ne per vos nescire, quod nescio? ¶ *Rapere ad disciplinam*, est attrahere, & impellere ad disciplinæ cognitionem. *Cic. Att. l.* 4. Neque vero tu solus, sed me ad suam disciplinam quisque rapies. ¶ Est item rapere, raptim, ac festinanter ducere. *Plin. in Paneg.* Per hoc omne spatium cum legiones duceres, vel potius raperes. *Virg.* 2. *Æn. v.* 374. alii rapiunt incensa feruntque Pergama. *h. e.* festinanter asportant. *Senec. de Consol. ad Marc. c.* 10. Rapite ex liberis voluptatem. *h. e.* raptim, dum licet, fruimini. ¶ *Rapere se aliquo*, est propere ire. *Cic. Phil.* 13. ¶ Rapere aliquid in pejorem partem, *prendere in mala parte*. *Ter. Adel. prol.* ¶ Speciatim sumitur pro auferre bona aliena per vim. *Cic.* 2. *Phil.* Ut tantum haberet, quantum rapere potuisset. ¶ Item pro auferre per vim puellam, aut puerum ex ædibus parentum libidinis causa. *Liv. l.* 26. Nec minondi patriam vidisse, nec rapi ad stuprum matres Campanas, virginesque, & ingenuos pueros. ¶ Aliquando in præterito *rapsi*. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 9 *ex* 12. *Tab.* Sacrum sacrove commendatum qui clepserit, rapseritve, parricida esto. Al. leg. *clepsit*, *rapsitve*.

Rapistrum, i, n. rapum silvestre, apud *Colum. l.* 9. *c.* 4.

Rapo, onis, idem ac raptor. *Varr. apud Non. c.* 1. *n.* 108. Prætor noster eripuit mihi pecuniam, de ea quæstum ad annum veniam ad novum Magistratum, cum hic rapo umbram quoque spei devorasset.

Raptātus, a, um, *strascinato*, ἑλκυσθείς. *Cic. pro Scat. c. ult.* Fortunæ vexatæ, dissipati liberi, raptata conjux.

Raptim, adv. *con rapina*, ἁρπαγῇ, rapiendo. *Plin. l.* 7. *c.* 14. Semine raptim arreptum fame devorato. ¶ Frequenter accipitur pro celeriter, cum festinatione, *velocemente*, ταχέως. *Cic. Att. l.* 1. Raptim in eam sententiam pedarii cucurrerant. *Id. ibid.* 1. *ep.* 2. Raptim scribere. *Hor. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 198. Raptim tempore frui.

Raptio, onis, f. 3. *rapimento*, actus rapiendi. Dicitur potissimum de persona. *Ter. Adelph.* 3. 3. 2. Ctesiphontem audivi una in raptione fuisse cum Æschino. Ubi *Donat.* Raptio ad personam refertur, rapina ad rem, raptus ad stuprum, si proprie loqui volumus.

Raptito, as, a. 1. freq. a *rapto*. *Gel. l.* 9. *c.* 6.

Rapto, as, a. 1. ἐπισπάζω, frequenter traho, rapio. *Virg.* 1. *Æn.* Ter circum Iliacos raptaverat Hectora muros. *Propert. l.* 3. Raptare aliquem in crimina. *Plaut. Aulul.* 4. 4. 5. Quid me afflictas? quid me raptas? qua me causa verberas? *Auct. argum.* 2. *Amphitr.* qui vulgo *Sid* creditur. Invicem raptant pro mœchis. *h. e.* conviciantur. Ad quam notionem quidam trahunt & locum cit. Plauti.

Raptor, oris, *rapitore*, גזלן, Germ. *räuber*, Gall. *ravisseur*, Hisp. *robador*, ἁρπακτήρ, qui rapit. *Hor. l.* 3. *od.* 20. Dura post paulo fugies inaudax prœlia raptor. *Velley. l.* 2. *c.* 27. Raptores Italicæ libertatis. *Valer. Max. l.* 5. *c.* 3. Raptor spiritus. *h. e.* homicida.

Raptorius, a, um, adject. ad rapiendum, seu trahendum aptus, ut raptorium machinamentum. *Cal. Aurel. l.* 3. *Tard. c.* 6. & *l.* 5. *c.* 9.

Raptum, i, subst. n. 2. ἅρπαγμα, res rapta. *Liv. l.* 7. *c.* 25. Quos rapto vivere necessitas cogeret. *Ovid.* 1. *Met. v.* 144. Vivere ex rapto. *Id.* 5. *Trist. el.* 10. De rapto vivere. *Velley. l.* 2. *c.* 73. Raptu uti.

Raptūra, æ, idem ac raptus, vel raptio. *Plin. l.* 11. *c.* 24. Cum vero raptura incidit, quam vigilans, & paratus ad cursum. Alii legunt *raptura*. & quidem rectius.

Raptus, us, *ratto*, *rapimento*, *rapina*, ἁρπαγή, actus rapiendi. Fere refertur ad stuprum. *Cic.* 4. *Tusc. c.* 33. Quis aut de Ganymedis raptu dubitat, quid Poetæ velint? *Id.* 4. *Verr. c.* 48. Raptus virginis. ¶ Pro rapina, *Tacit. de Germ. c.* 53. Nullis rapinibus, aut latrociniis populantur. *Id. Ann.* 13. *c.* 38. Raptus hostium arcere. V. *Rapto*.

Raptus,

Raptus, us, *ratto, rapimento, rapina*, ἁρπαγή, actus rapiendi. Fere refertur ad stuprum. *Cic. 4. Tusc. c. 33.* Quis aut de Ganymedis rapto dubitat, quid Poetæ velint? *Id. 4. Verr. c. 48.* Raptus virginis. ¶ Pro rapina, *Tacit. de Germ. c. 33.* Nullis raptibus, aut latrociniis populantur. *Id. Ann. 15. c. 38.* Raptus licentiæ cæterorum. V. *Rapina*.

Raptus, a, um, *rapito*, [illegible], *Cic. 3. Tusc.* Qui quondam a socero Œnomao Rege Hippodamiam raptis nactus est nuptiis? *Horat. apud 5.* Ossa rapta ab ore jejunæ canis. *Ovid. 2. Fast. v. 671.* cæco raptus amore. *Stat. l. 2. Sil. 1. v. 208.* Hic fons rapto. *h. e.* immatura morte functo. ¶ Raptabus in dativo plur. fœminino dixit *Gellius historicus*, teste *Charis. l. 1. pag. 39. Passchus.* V. dicta in *Assus*.

Rapulum, i, γογγύλιον, exiguum rapum. *Hor. l. 2. sat. 8.* Ut aiebat cœnæ pater, acria circum rapula.

Rapum, i, *rapa*, γογγύλη, [illegible], genus oleris noti. *Col. l. 2. c. 10.* Ab his leguminibus ratio est habenda naporum, raporumque: magis utilia rapa sunt. De rapis vide *Plin. l. 18. c. 13.* ¶ Rapa in aliquem jacere, contumeliosissimum est, quemadmodum spargere flores perhonorificum. Hinc *Sueton. in Vesp. c. 4.* Adrumeti seditione quadam rapa in eum jacta sunt.

Rare, adv. non densa. *Col. l. 2. c. 9.* Nam, nisi raro conseritur, vanum, & minutam spicam facit. Item raro, *rare volte*. *Cicer. 1. Famil. ep. 7.* Si rarius fiet, quam tu exspectabis. *Colum. l. 5. c. 5.* Sed illud rarissime accidere.

Rarefacio, is, n. 3. *diradare*, ἀραιόω, rarum facio. *Col. l. 3. c. 9.* Si prius rarefeceris eas partes, &c. ¶ Per tmesin dividit *Lucret. l. 6. v. 232.* Conlaxat rareque facit lateramina vasi.

Rarefactus, a, um, ἀραιωθείς, partic. a rarefio. *Lucr. lib. 2. v. 1138.* Jure igitur pereunt, cum rarefacta fluendo Sunt. Adde *l. 3. v. 443.*

Rarefio, is, factus sum, n. pass. anom. ἀραιοῦμαι, rarus fio. *Lucr. lib. 2. v. 648.* Nil prodesset enim calidum densarier ignem, Nec rarefieri, &c.

Rarenter, adv. *rare volte*, idem ac raro. *Cato c. 103.* Dato rarenter bibere. *Fabius Pictor apud Gell. l. 10. cap. 15.* Rarenter Flamen Dialis creatus consul est. Adde ipsum *Gell. l. 3. c. 16.* Quin & Ciceroni tribuit *Maximus Victor. apud Charis.*

Raresco, is, n. 1. ἀραιοῦμαι, rarus fio, deficio. *Colum. l. 3. c. 96.* Et interim sequuntur cætera, quæ virent, rarescunt. *Sil. l. 17. v. 427.* Rarescit multo laxatus vulnere miles. ¶ Rarescere etiam dicuntur, quæ procul spectantibus conjuncta videntur, ubi vero propius accesseris, apparent disjuncta, ut revera sunt. *Virg. Æn. 3. v. 411.* Ast ubi digressum Siculæ te admoverit oræ Ventus, & angusti rarescent claustra Pelori. ¶ Contra rarescere etiam dicuntur, quæ paulatim recedendo deficiunt, tandemque omnino desinunt. *Tacit. de Germ. c. 30.* Non ita effusis ac palustribus locis, ut cæteræ civitates, in quas Germania patescit, durant siquidem colles, paulatimque rarescunt.

Rarepilus, a, um, ψιλός, quod habet raros pilos. *Colum. in præf. l. 5.* Et id ipsum aliter curatur mutilum, & rarepilum.

Raritas, atis, *rarità*, Ger. *luckigheit*, Gal. *rareté*, Hisp. *raredad*, [illegible], laxitas, qualitas contraria densitati. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 55.* In pulmonibus inest raritas quædam, & assimilis spongiis mollitudo. *Vitruv. l. 2. c. 5.* Raritates foraminum. ¶ Accipitur interdum pro paucitate, & infrequentia. *Plin. l. 2. c. 18. de stellis.* Modo multitudo conferta inest circa dimidios orbes lunæ, modo raritas. *Id. l. 37. c. 17.* Non est omittenda raritas unius exempli.

Raritudo, inis, idem ac raritas. *Col. de Arb. c. 3.* Et mediocri raritudine optima est vitibus terra.

Raro, adv. *di rado, rare volte*, Ger. *selten*, Gall. *rarement*, Hisp. *pocas vezes*, ἀραιῶς, infrequenter, minus sæpe. *Cic. pro R. Am.* Quod ita raro exstitit, ut, si quando auditum sit, portentis ac prodigiis simile numeretur. ¶ Gradus V. supra in *Rare*.

Rarus, a, um, *raro*, Ger. *luck*, Gal. *rare*, Hisp. *raro*, ἀραιός, quod non est densum, ab ἀραιός, per Aphæresim. *Virg. 4. Æn.* Retia rara, plagæ, & lato venabula ferro. *Lucret. l. 6. v. 1022.* Aer rarior factus. ¶ Sæpe ponitur pro infrequenti, & non ubique obvio. *Cic. lib. 2. Fam. ep. 11.* Raras tuas quidem, sed suaves accipio literas. *Plin. l. 8. c. 16.* Rarus in potu. h. e. qui raro potat. *Id. l. 13. c. 12.* Rarum dictu. ¶ Metaleptice accipitur pro præstanti, quoniam omnia præclara rara sunt. *Cic. de Am. c. 21.* Rarum illud genus, & quidem omnia præclara rara. *Stat. 5. Sylv. 1. v. 11.* Nos tibi laudati juvenis rarissima conjux, &c. ¶ *Stat. 6. Theb. v. 460.* Raraque non fracto vestigia pulvere pendent. h. e. levia, & quæ vix terram possunt.

Rasamen, inis, n. rasura. *Marc. Empiricus c. 1.*

Rasilis, & le, o. 3. *rasile*, Ger. *glat*, Gal. *aisé a raire*, Hisp. *que se puede raer*, ξεστός, quod radi aptum est. *Virg. 2. Georg.* Et torno rasile buxum. ¶ Sæpe ponitur pro raso, polito, nihil extantia, ac redundantis plenitudinis habente. *Ovid. 8. Met. v. 318.* Rasilis huic summam mordebat fibula vestem. *Velles. l. 2. c. 56.* Quinque egit triumphos, Gallici apparatus ex citro, Pontici ex acantho, Hispaniensis argento rasili constitit. h. e. ferculis, simulacrisque Deorum ex lævigato argento, & polito.

Rasis, is, f. genus crudæ picis, quæ ex vetustate dura effecta contunditur, & in pulverem redacta pharmacis admiscetur. *Colum. l. 12. c. 20.*

Rasito, as, a. 1. ξυράω, sæpe rado. *Gel. lib. 3. c. 4.* Comperimus, nobiles viros barbam in ejusmodi ætate rasitavisse. Adde *Suet. in Oth. c. 12.*

Rasor, oris, m. Rasores, inquit *Festus*, dicti sunt fidicines, quia videntur chordas ictu radere.

Rastellus, i, m. *rastellino*, exiguum rastrum, idest instrumentum ad glebas confringendas. *Varro l. 4. de L. L. c. 31.* Ab rasu rastelli dicti sunt. *Col. l. 2. c. 13.* Medica obruitur non aratro, sed ligneis rastellis. ¶ Sumitur etiam pro fossorio instrumento. *Sueton. in Ner. cap. 19.* Tubaque signo dato primus rastello humum effodit. ¶ Item pro instrumento, quo per fœnisecia festucas abradimus. *Varro l. 1. R. R. cap. 49.* Tum de pratis, inquit, stipulam rastellis eradi, atque addere fœnisecio cumulum.

Rastraria, æ, f. videtur esse mulier rari agens, & agrum colens: & potest esse etiam vox convicii. *Cæcil. apud Non. c. 1. n. 54.* Mea rastraria, quod prolovium, quæ voluptas, quo te lactat largitas?

Rastrum, stri, *rastello*, [illegible], Germ. *karst*, Gal. *rasteau*, Hisp. *rastro*, βωλοκόπος, ξύστρον, instrumentum dentatum, glebis confringendis idoneum, a sup. *rasum* verbi *rado*. In num. pl. dicimus *rastra*, g. n. & *rastri*, g. m. *Var. l. 4. L. L.* Rastri, quibus dentatis penitus eradunt terram, atque eruunt. *Virgil. Georg. 1. v. 98.* glebas frangere rastris. *Plin. l. 18. c. 20.* Aratione per transversum iterata, occatio sequitur, ubi res poscit, crate, vel rastro. ¶ Sumitur item pro instrumento fossorum, idest pro sarculo, vel ligone, quo agri noxiis herbis purgantur, vites, & arbores ablaqueantur, &c. *Virg. 1. Georg.* Quod nisi & assiduis terram insectabere rastris. idest sarculis, inquit *Servius*. *Cornel. Cels. apud Non. c. 3. n. 190.* Omnes rastra attollunt, & adigant. ¶ *Ter. Heaut. 5. 1. 58.* Si illi pergo suppeditare sumptibus, Menedeme, mihi illæc vera res ad rastros redit. hoc est eo redigar, ut ad vitam tolerandam necesse mihi sit terram meis manibus exercere.

Rasura, æ, *raditura*, ξύσμα, radendi actus. *Col. l. 4. c. 29.* Eaque rasura ita deducitur. ¶ Item id quod abraditur, ut rasura eboris, apud *Veget.*

Rasus, a, um, nom. particip. a rado, *raso, lisció, polito*, lævigatus, ἐξυσμένος. *Martial. l. 1. epigr. ult.* Rasus pumice. *Virg. 2. Georg. v. 358.* Tum leves calamos, & rasæ hastilia virgæ. ¶ Item abrasus. *Ovid. 1. Amor. eleg. 12.* Margine in extremo litera rasa.

Rasus, us, m. actus radendi. *Var. l. 4. L. L. c. 31.* Ab raso rastelli dicti.

Ratariæ, arum, f. referuntur a *Gell. l. 25. c. 10.* inter genera navium: & fortasse ita dicuntur, quod ratis formam habeant.

Ratiarius, ii, m. [illegible], qui rate negotiatur, ut navicularius, qui nave. *Paul. de pign. act. leg. 30.* Qui ratiario crediderat, cum ad diem pecunia non solveretur, &c.

Ratihabitio, onis, f. *ratificazione, approvazione*, actus ratum habendi. *Jul. JCtus l. 5. ff. tit. 5. leg. 6.* Nihil agitur ratihabitione. Adde *Ulpian. ff. lib. 50. tit. 17. leg. 152.*

Ratio, onis, *ragione*, [illegible], Ger. *die vernunfft*, Gal. *raison*, Hisp. *razon*, λόγος, princeps, atque nobilissima animæ facultas, qua disserit, seu unum ab aliis deducit, a sup. *ratum*, verbi *reor*, teste *Fest.* Ratione homo a cæteris animantibus secernitur. Nam sensitivas animæ facultates cum brutis communes habet, naturales etiam cum stirpibus. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 37.* Motum istum celerem cogitationis, acumen, solertiam, quam rationem vocamus. *Id. 1. Offic.* Duplex est enim vis animorum, atque naturæ. Una pars in appetitu posita est, quæ est ὁρμή Græce, quæ hominem huc, & illuc rapit, altera in ratione, quæ docet, & explanat, quid faciendum, fugiendumque sit. Ita fit, ut ratio præsit, appetitus vero obtemperet. ¶ Accipitur & pro ipsa ratiocinatione & discursu ad investigandum verum. *Hor. l. 2. sat. 3.* Vincit enim stultos ratio insanire nepotes. ¶ Item pro consilio, & proposito. *Cicer. 2. Ver.* Mea quidem ratio cum in præteritis rebus est cognita, tum in reliquis explorata. *Cæs. lib. 3. B. C. c. 30.* In præsentia Pompeji insequendi rationem omittit. ¶ Item pro arte, ac disciplina. *Cic. pro Arch. c. 1.* Si hujusce rei ratio aliqua ab optimarum artium studiis & disciplina profecta. *Cæs. lib. 4. B. G. c. 1.* Neque agricultura, neque ratio aut usus belli intermittitur. ¶ Rhetores rationem appellant id, quod a reo defensionis causa affertur. *Auct. ad Heren. l. 1. cap. 16.* ¶ Notat etiam tum apud Rhetores, tum apud Philosophos argumentum, quo aliqua propositio probatur. *Auct. ad Her. l. 2.* Ratio est causa, quæ demonstrat id verum esse, quod intendimus, brevi subjectione. ¶ Item significat causam alicujus rei. *Cic. l. 15. Fam. ep. 4.* Cum ad Cybistra propter rationem belli quinque dies essem moratus. *Id. 2. de Div.* Cur sic opinetur, rationem subjicit. ¶ Item ponitur pro respectu, & cura. *Cic. l. 10. Fam. ep. 2.* Peto a te, ut mei rationem habere velis, & salutis, & dignitatis meæ. *Id. 2. Offic.* Habenda ratio rei familiaris. ¶ Item pro negotio, commercio, societate. Unde habere rationem cum aliquo, est habere, quod cum illo agas. *Cic. 4. Ver.* Nihil cum ea rationis habui. *Id. Att. l. 1. ep. 5.* Cum omnibus Musis rationem habere cogito. ¶ Item pro via, modo, consuetudine. *Cic. Att. l. 6.* Tantummodo dissimilitudo meæ rationis offendit hominem. idest viæ, quam sequor in administranda provincia. *Id. in Partit. cap. 1.* Quæ mihi tu de ratione dicendi Græce tradidisti. *Nepos 10. c. 5.* Omni ratione. *Lucr. lib. 6. v. 902.* Pari ratione. ¶ Item pro magnitudine, seu quantitate. *Cic. Att. l. 6.* Pro ratione pecuniæ liberius est Brutus tractatus, quam Pompejus. ¶ Item pro comparatione. *Cic. in Brut.* Græcia quidem Oratorum partus, atque fontes vides ad nostrorum annalium rationem veteres, ad ipsorum sane recentes. ¶ Item pro re. *Cic. l. 5. Fam.* Meæ enim rationes ita tulerunt. *Plin. l. 7. c. 26.* Procurare rationes Galliæ. ¶ Item pro supputatione, computo, expensa. *Plaut. Aul. 3. 5. 53.* Putatur ratio cum argentario. *Cicer. pro Cæc.* Venit in istum fundum, rationes a colono accepit. *Id. Ver. 4. c. 11.* Rationem reddere alicujus rei. *Senec. ep. 87.* Ponere rationem cum aliquo, *far i conti*. ¶ Ratio constata dicitur, cum accepta atque expensa congruunt. Hinc translate *Plin. l. 10. ep. 20.* Obsequium meum opto ut existimes constare rationem, cum omnia dicta factaque mea probare sanctissimis moribus tuis cupiam. *Tacit. 1. Ann. c. 6.* Ea conditio est imperandi, ut non aliter constet ratio, quam si uni reddatur. ¶ Rationem habere, interdum significat scire numerum, *far il compute*. *Cæs. lib. 3. B. C. c. 53.* Cum horum omnium ratio haberetur, ad duorum millium numerum cecidisse reperiebamus.

Ratiocinatio, onis, *discorso*, [illegible], [illegible], Ger. *das nachdencken*, Gal. *raisonnement*, Hisp. *raciocinacion*, λογισμός, principis animæ partis, idest mentis functio est, alia ex aliis deducens. *Cic. 2. de Inv. c. 5.* Ratiocinatio est diligens & considerata faciendi aliquid, aut non faciendi excogitatio. ¶ Accipitur aliquando pro syllogismo. *Cic. 1. de Inv. c. 34.* Ratiocinatio est oratio ex ipsa re probabile aliquid eliciens, quod expositum, & per se cognitum sua se vi, & ratione confirmet. ¶ Ratiocinatio item, Græce διαλογισμός, Dialogismus, est Figura sententiarum, cum quis secum aliquam rem volutans, tanquam cum altero colloquens interrogat, & respondet, ut apud *Ter. Eun. a. 1. sc. 1.* Quid igitur faciam? non eam? ne nunc quidem, cum accersor ultro? an potius ita me comparem non perpeti meretricum contumelias? Exclusit, revocat. Redeam? non, si me obsecret. *Auct. ad Her. l. 4. c. 16.* ¶ Apud architectos ratiocinatio est, quæ res fabricatas solertia ac ratione proportionis demonstrare, atque explicare potest. Ita describit *Vitruv. l. 1. c. 1.*

Ratiocinativus, a, um, quod ad ratiocinationem spectat. Quæstio ratiocinativa, seu status ratiocinativus est, cum quæritur ex. gr. an ubi propria lex non est, simili sit utendum. Hæc controversia nomen ratiocinationis accepit, quia ex eo, quod certum est, ratiocinando deducit id, quod incertum est. V. *Auct. ad Her. l. 1. Cic. l. 1. & 2. de Invent.*

Ratiocinator, oris, *quadernero*, [illegible], Ger. *rechenmeister*, Gal. *qui fait les contes*, Hisp. *contador*, λογιστής, calculator, subducendæ rationis peritus. *Cic. 1. Off. c. 18.* Ut boni ratiocinatores officiorum esse possimus, & addendo, deducendoque videre, quæ reliqui summa fiat, ex quo, quantum cuique debeatur, intelligas.

Ratiocinatus, a, um, nom. ex particip. signif. passivæ, *calcolato, pensato*. *Vitruv. l. 10. c. 15.* Omni proportione rerum ratiocinatæ ex longitudine, &c.

Ratiocinium, n. 2. *conto*, ἀπολογισμός, actus ratiocinandi, supputatio, calculi subductio. *Colum. l. 5. c. 2.* Jugeri modus si semper quadraret, expeditissimum esset ejus ratiocinium. *Et paulo post.* Si disparibus fuerit lateribus, aliter ejus ratiocinium ordinabitur.

Ratiocinor, aris, d. 1. *far conto, contare*, [illegible], Ger. *rechnen*, Gal. *raisonner*, Hisp. *raciocinar*, συλλογίζομαι, ratiocinatione quadam deprehendo, colligo, computo. *Cic. 1. Tusc. c. 2.* At nos metiendi, ratiocinandique utilitate infecta, hujus artis terminavimus modum. *Id. 1. de Inv. c. 39.* De pecunia ratiocinari sordidum est. ¶ Significat etiam argumentando colligere. *Id. Phil. 2. c. 12.* Omnia denique mala, si recte ratiocinabimur, uni accepta referemus Antonio. Adde *pro Mil. c. 12.*

Rationabilis, & le, o. 3. quod cum ratione factum, dictumve est. *Ulp. l. 2. §. et quoque, ff. de judiciis.* Et hæc sententia vera, & rationabilis est. *Id. Dig. lib. 45. tit. 3. leg. 37.* Rationabilius esse videtur. ¶ Ponitur interdum pro rationali. *Quintil. l. 5. c. 11.* Nec, si mutis finis voluptas, rationabilibus quoque. *Senec. de vita beata, c. 14.* Rationabilem sortitis naturam.

Rationabilitas, atis, f. rationis usus, τὸ λογιστικόν. *Apulej. l. 1. de Doctr. Platon.* Rationabilitatem, idest mentis optimam partem, ait capitis arcem tenere.

Rationabiliter, adv. cum ratione. *Apul. ad Asclep.* Quantum rationabiliter potuisset.

Rationales, ium, m. iidem ac Procuratores Cæsarum, vel fisci, qui rationem pecuniarum, omniumque redituum in provinciis administrabant. *Lamprid. in Alex. Sever. c. 45.* Ubi aliquos voluisset vel rectores provinciis dare, vel procuratores, idest rationales, ordinare. *Capitolin. in Gordiano juniore c. 7.* Cum quidam rationalis acrius sæviret.

Rationalis, & le, o. 3. *razionale, ragionevole*, λογικός, particeps rationis, quod ratione utitur, cui a natura insitum est, ut ratione uti possit. *Quintil. l. 7. c. 4.* Falsa est finitio, si dicas, Equus est animal rationale. Nam equus est animal, sed irrationabile. ¶ Causa rationalis est eadem, ac quæstio ratiocinativa. *Auct. ad Her. l. 2. c. 12.* In causa rationali primum quæretur, ecquid in rebus majoribus, &c. ¶ Philosophia rationalis est, quæ ratione disputat, & disserit, ut Dialectice. *Senec. epist. 89.* Philosophiæ tres partes esse dixerunt, moralem, naturalem, & rationalem. ¶ Rationales medici dicuntur a *Celso in præfat. lib. 1.* qui et morborum abditis causis, rationibusque attente perspectis medentur, eorumque medicina rationalis *ibid.* appellatur. ¶ Rationalia, n. absolute, sunt libri rationum, *Ulpian. l. 27. ff. t. 3. l. 1.*

Rationalitas, atis, *uso di ragione*. *Tertul. de anim. c. 38.* Habet immortalitatem, rationalitatem, &c.

Rationaliter, adv. cum ratione. *Senec. ep. 109.* Hominem movere rationaliter non potest, nisi homo.

Rationarium, n. 2. ἐφημερίς, liber, in quo rationes rerum gestarum continentur. *Suet. in Aug. c. 28.* Rursus tædio diuturnæ valetudinis, Magistratibus, ac Senatu domum accitis rationarium imperii tradidit.

Rationarius, ii, m. qui rationibus præest. *Modestin. ff. l. 27. tit. 1. l. 15.* Calculatores: quos vulgo ratiocinatores dicimus. ¶ Adjective ratiocinarius apparitor, qui rationariam conficit, vel qui rationibus præest. *Ammian. l. 18. c. 9.* Antoninus quidam ex mercatore opulento rationarius apparitor.

Ratis, tis, sive rates, tis, si Probo credimus, I. *zattera*, *nave*, רפסודה, Ger. *ein floss*, Gal. *un radeau*, *vaisseau*, connexarum trabium compages, quæ, antequam navigia essent inventa, navium usum præbebant. *Fest.* Rates vocantur tigna inter se colligata, quæ per aquam aguntur, quo quidem vocabulo interdum etiam naves vocantur. Eodem nomine significarunt remos. *Varr. l. 4. L. L.* Ratis dicta navis longa, propter remos, quod hi, cum per aquam sublati dextra, & sinistra duas partes efficere videntur, ratescunt. *Plin. l. 7. c. 56.* Navem primus ex Ægypto in Græciam Danaus advexit: ante ratibus navigabatur. *Cic. 7. Verr.* Cum aut navibus, aut ratibus adnarentur accedere. *Ulpian. Dig. l. 4. tit. 9. leg. 1.* Exercitores ratium. ¶ Per Catachresin a Poetis usurpatur pro nave. *Virg. 1. Æn.* Disjecitque rates, evertitque æquora ventis. *Horat. l. 1. od. 1.* Mercator reficit quassas rates. ¶ Servare omnem ratem, proverb. est, quod significat totum negotium bene, & feliciter administrare. *Plaut. Mostell. 3. 3. 13.* Servavisti omnem ratem.

Ratitus, a, um, quod ad ratem spectat, ut triens, vel quadrans ratitus, nummus, in quo ratis effigies est. *Fest.* V. & *Plin. l. 33. c. 3.*

Ratiuncula, æ, λογίδιον, exigua ratio, levis, & futilis ratio. *Cic. Tusc. 2. c. 12.* Concludunt ratiunculis Stoici, cur non sit malum, quasi de verbo, non de re laboretur. ¶ Aliquando pro supputatiuncula non magnæ pecuniæ. *Ter. Phorm. 1. 1.* Erat ei de ratiuncula jam pridem apud me reliquum pauxillulum nummorum.

Rato, adverb. certo, constanter. *Tertul. de anim. c. 33.* Nulli vitam istam rato fieri. *Id. l. 2. ad Uxor. c. 9.* Pater rato habet.

Ratumena, æ, m. 1. auriga quidam, qui in ludis Circensibus, in urbe Vejis vicit. Hunc equi consternati Romam usque perduxerunt, ubi excussus periit. Equi autem cum corona, & palma pervenere in Capitolium, sedemque ter lustrarunt, nec ante constiterunt, quam fictilium quadrigarum molem, quæ erant in fastigio Jovis templi, conspicerent. *Plin. l. 8. c. 42.* & *Festus*, qui addit, has fictiles quadrigas, cum in fornace coquerentur, adeo crevisse, ut eximi nequirent: idque prodigium portendere visum esse, in quorum civitate essent, omnium eam potentissimam futuram. ¶ Hinc Ratumena fuit una ex portis urbis Romæ, per quam equi Ratumenæ aurigæ ingressi sunt. *Plin. l. 8. c. 42.*

Ratus, a, um, νομιζόμενος, partic. a *reor*. *Sallust. in Catil.* Optumum factu ratus in tali re fortunam belli tentare. ¶ Est etiam nomen ex participio, & ponitur pro firmo, certo, constanti, *fermo*, *stabile*, *saldo*, [illegible], Ger. *feste*, Gall. *ferme*, *arresté*, Hisp. *firme*, *y estable*, βέβαιος. *Cic. 2. de nat. Deor.* Quis eum tam certos cœli motus, tam ratos astrorum ordines, tamque inter se omnia connexa, & apta viderit. *Id. pro Cat.* Id jussum ratum, atque firmum futurum. ¶ Ratum habere aliquid, est approbare, confirmare. *Cic. pro R. Com.* Ut quodcunque retulisset, id ratum haberet. ¶ Ratum facere, est confirmare, ratificare. *Cic. 1. de Div. c. 39.* Quid Augur, cur a dextra corvus, a sinistra cornix faciat ratum? subaudi *augurium*. ¶ Ratum mihi est, significat approbo, confirmo. *Cic. l. 7. Fam. ep. 24.* Attamen ista ipsa, quæ te emisse scribis, non solum rata mihi erunt, sed etiam grata. *Cinc. apud Paul. Festi abbreviat.* Beneficia ratissima, atque gratissima. ¶ Pro rata, sive pro rata parte, est ad æquipollentiam, vel habita ratione proportionis. *Liv. l. 43. c. 40.* Tantum pediti daturum fuisse credunt, & pro rata aliis. *Cic. 1. Tusc. c. 39.* Omnia ista perinde, ut cuique data sunt pro rata parte, ita longa, aut brevia dicuntur. ¶ Ratæ preces, idest exauditæ. *Ovid. 1. Fast. v. 696.* Efficiatque ratas utraque Diva preces. ¶ Rato tempore, h. e. certo, stato, a tempo determinato. *Cic. 1. Div. c. 7.* Si enim nihil fieri potest, nihil accidere, nisi quod ab omni æternitate fuerit esse futurum rato tempore, quæ potest esse fortuna? ¶ Rata vita, h. e. firma, tuta, perpetua. *Virg. 10. Æn. v. 629.* atque hæc Turno rata vita maneret. ¶ Ratum judicium, est sententia permanens in eodem, & constans. *Senec. in præfat. l. 4. excerpt. controvers.* Illud strictum jus, & asperum, & nimis ratum in dicendo judicium.

Ravastellus, a, um, dim. a *ravus*. *Fest.* Ravi coloris, ravastelli appellantur a Plauto, qui sunt inter flavos, & cæsios. *Plaut. Epid. 5. 1. 14.* Sed quis est hæc muliercula, & ille ravastellus, qui venit? Alii leg. *ravistellus* eod. sensu. Alii *gravastellus*, vel *gravistellus*, quæ vox senitem significat, a gravitate deducto vocabulo, teste eodem *Festo*.

Rauca, æ, vermis terrenus, qui radices arborum lædit. *Plin. l. 17. c. 28.* Quoniam vermes, qui raucæ vocantur, in radice quercus nascuntur & transeunt.

Rauce, adv. *Servius*. V. in fine vocis *Raucus*.

Raucio, is, si, sum, n. 4. raucus sum, vel fio. *Lucil. apud Priscian. l. 10.* Raucora tragicus qui carmina perdit Oreste.

Raucisonus, a, um, βραγχόφωνος, quod sonum raucum habet. *Catul. Argon. 59. v. 263.* Multis raucisonos efflabant cornua bombos.

Raucitas, atis, *raucedine*, βράγχος, vocis obtusitas, quæ fit aut nimia siccitate propter clamorem, aut nimio humore ad vocis locum fluente. *Plin. l. 22. c. 23.* In tussi, uva, fellis veteri suffusione, hydropisi, raucitatibus. *Id. l. 11. c. 51.* Raucitas tubarum.

Raucus, a, um, *rauco*, *roco*, Ger. *heiser*, Gal. *enroué*, Hisp. *ronco*, βραγχώδης, qui nimio clamore, vel alia causa vocem obtusam habet, compressam, & impeditam, a βράγχος, *raucitas*. *Ovid. 6. Met. v. 377.* Rauca vox. *Id. 3. Pont. el. 1. v. 22.* Raucum guttur. *Martial. l. 5. ep. 50.* Aquilo raucus. *Virg. 11. Æn.* Dant sonitum rauci per stagna loquacia cygni. Ubi *raucos cycnos* vocat, non quidem canoros, aut optimam vocem habentes, sed alarum concussione inter volandum raucum per aera sonum efficientes, qualis est tubarum. Talis enim auditur cycnorum volantium sonus, qualis tubarum clangor. ¶ Per Metonymiam significatur pro fesso, & defatigato. *Cic. l. 9. Fam. ep. 2.* Te vero nolo, nisi ipse rumor jam raucus erit factus, ad Baias venire. idest nisi ipse rumor defecerit. *Martial. l. 8. ep. 17.* Cum modo distulerint raucæ vadimonia chartæ. h. e. auditorum libelli, quibus lites & actiones perscribuntur. Ipsi quoque causidici rauci dicuntur ab eod. *l. 4. ep. 4.* ob assiduum clamorem. ¶ Rauce, adverbialiter. *Virg. 9. Æn. v. 124.* cunctatur & amnis Rauca sonans, &c. Ubi *Serv.* Licet antiquitas habuerit *hic*, *& hæc amnis*; melius tamen est accipere *rauce sonans* pro *rauce*, quam *rauca amnis*.

Raudus, vel rodus, eris, n. pro ære usurpatum est a Veteribus, testibus *Varr. l. 4. de L. L.* & *Valer. Max. l. 5. c. 6. n. 3.*

Raudusculana, porta Romæ, a *raudo*, idest ære, quod ærata esset. *Var. l. 4. de L. L.* ¶ Eadem Raudusculana dicitur a *Valer. Max. l. 5. c. 4. n. 3.* & Rodusculana a *Festo*.

Raudusculum, li, pauxillum æris, dim. a *raudus*, qua notat æs rude, & infectum. *Cic. Att. l. 4. ep. 8.* Nam de raudusculo quod scribis. *Id. l. 7. ep. 2.* De raudusculo Numeriano multum te amo. *Id. l. 14. ep. 13.* Nec mehercule me raudusculum movet. ¶ Sumitur interdum pro ære signato, ut ex Cincio annotavit *Festus*. Unde in mancipationibus mancupi scriptum erat, *Raudusculo libram ferito*. Legitur & *rudusculum*, & *rodusculum*.

Ravenna, f. 1. *Ravenna*, urbs Galliæ Togatæ, inter Ferrariam, & Ariminum. Condita fuit a Thessalis anno post diluvium 480. auctore Strabone, vel a Sabinis, teste *Plinio l. 3. c. 15.*

Ravennas, atis, c. Ravennæ incola. *Martial. l. 3. ep. 93.* Meliusque ranæ garriant Ravennates.

Ravennatensis, se, Ravennas. *Inscr. apud Grut. pag. 395. n. 3.* Ravennatensium civitas.

Ravidus, a, um, μελανόπυρρος, quod ravo est colore. *Col. l. 8. c. 2.* Sublimes, sanguineæque, nec obliquæ cristæ, ravidi, vel nigricantes oculi.

Ravillæ, f. mulieres, quæ ravos oculos habent. *Fest.* ubi alii leg. *ravilia*.

Ravio, is, n. 4. rauce loquor. *Plaut. Pœn. 3. 5. 33.* Nego, & negando, siquid refert, ravim. h. e. contenta voce usque ad ravim pernego.

Ravis, is, f. *raucedo*, raucitas. *Plaut. Aul. 2. 5. 10.* Ubi siquid poscimus, ad ravim poscamus, prius quam quidquam detur? idest clamare adeo, ut vox nunc cesset. *Apul. lib. 3 Florid.* Identidem boando purgant ravim.

Ravistellus, V. Ravastellus.

Rauraci, Rauriaci, & Raurici, pop. Galliæ Lugdunensis, Helvetiis finitimi, juxta Rhenum, & inter Arolam fl. ac Juram M. in lim. Germaniæ sup. *Cæsar*, & *Plin.*

Raurarus. V. Rauem.

Ravulus, a, um, adject. diminut. aliquantum ravus, hoc est raucus. *Sidon. l. 9. ep. 13. in carm. 2.* Date ravulos choraulas, &c.

Ravus, a, um, ὑπόβραγχος, raucus. *Fest.* Ravam vocem significare ait Verrius raucam, & parum liquidam, proxime canum latratum: unde etiam causidicus pugnaciter loquens rabula appellabatur. ¶ Dicitur etiam de colore, qui ex nigro, & fulvo mistus est, & est medius inter flavum, & cæsium. *Fest.* Ravi coloris, ravistelli appellantur a Plauto, qui sunt inter flavos, & cæsios. *color de sauri*. *Idem.* In spicis frumenta rava appellari, Verrius docet. *Varr. l. 2. R. R. c. 2.* Si arietes sint ravis oculis. *Hor. l. 3. od. 27.* Aut ab agro rava decurrens lupa Lanuvino. *Cic. 4. Acad. c. 33* Quia nobismet ipsis tum cæruleum, tum ravum videtur. Ita enim ibi *Nonius* legit *c. 2. n. 726.*

R ANTE E.

Re, ἀνά, una ex iis præpositionibus, quæ per se quidem nihil significant, sed cum aliis verbis conjunctæ multiplicem habent notionem. Quandoque enim significat retro, ut *reposco*, rem datam retro posco. Quandoque perfectionem, ut *recognosco*. Quandoque reciprocationem, ut *redamo*. Quandoque contra, sive adversus, ut *reluctor*, idest repugno. Quandoque iterum, atque iterum, seu sæpe, ut *repeto*. Quandoque de novo, ut *renovo*, quod est rursus novum facio. Quandoque inde, ut *removeo*. Quandoque reditum ad pristinum statum, ut *repuerasco*. Quandoque valde, ut *redundo*. Quandoque longe, ut *repostus*, idest longe positus. Quandoque contrarietatem suorum simplicium, ut *retego*, quod est tectum denudo, *recludo*, clausum patefacio. Quandoque nihil omnino addit significationi sui simplicis, ut *repræsento*. ¶ Componitur autem cum omnibus dictionibus, a quacunque litera incipiant, præter *k*, & *e*. Sed cum *e*, *a*, *h*, *a*, quandoque interponitur *d* causa euphoniæ.

Reædifico, as, a. 1. *riedificare*, *far di nuovo*, בנה, Ger. *wider auffbauwen*, Gal. *redifier*, Hisp. *edificar de nuevo*, ἀνοικοδομέω, instauro, ædificium collapsum reficio. *Liv. l. 5. c. 53.* Hæc scelera, quia piget reædificare, hæc dedecore pati parati estis?

Readopto, vel Redadopto, as, a. 1. rursus adopto. *Leg. 41. ff. de adoption.* Quem denuo redadoptaverit. Ita leg. in *Pand. Flor.* in aliis *readopto*.

Readunatio. V. Redadunatio.

Reapse, *re effetto*, τῷ ὄντι, re ipsa. *Cic. 1. de Div. c. 37.* Formæ, quæ reapse nullæ sunt, speciem autem offerunt. *Plaut. Truc. 4. 3. 41.* Reapse expertus sum. *Lucret.* divisit, interjecto verbo, *l. 1. v. 658.* Dum ne sit re tamen apse. *Senec. epist. 108. a med.* Eosdem libros (*Ciceronis de republ.*) cum Grammaticus explicuit, primum reapse dici a Cicerone, id est reipse, in commentarium refert: nec minus sepse, id est se ipse.

Reassumo, is, n. 3. ἀναλαμβάνω, iterum sumo. *Plin. l. 5. ep. 6.* Arensis alveo deserit, autumno reassumit. Alii rectius *resumit*.

Reate, n. 3. *Rieti*, urbs Sabinorum, ad Velinum fl. non longe a lacu Velino, media fere inter Narniam, & Aquilam. *Sil. l. 8.*

Reatinus, a, um, adject. a Reate opp. ut Reatinus ager, *Plin. l. 2. c. 95.* ¶ Reatini, Reatis incolæ. *Id. l. 3. c. 12.*

Reatus, us, m. *l' esser reo*, *la condizione del reo*, ἡ τῆς δίκης ὑπεύθυνος, status rei, sive tempus, quo reus nec absolutus est, nec damnatus: quo tempore non reus modo apud Romanos, sed etiam propinqui, & affines non capillum, aut barbam tondebant, non candida, sed obsoleta tritaque veste uti solebant. Hæc vox primum a Messala usurpata fuit, imperante Augusto, teste *Quintil. l. 8. c. 3.* *Justin. l. 4. c. 4.* Revocato igitur ad reatum Alcibiade, duo prælia secunda Nicias, & Lamachus faciunt. idest ad causam dicendam. *Martial. l. 2. ep. 24.* Si det iniqua tibi tristem fortuna reatum. *Modest. l. si divisione, ff. de pœnis.* Si eo tempore aliquis in reatu fuerit. ¶ A Christianis Scriptoribus usurpatur pro ipsa culpa, qua quis reus est, *reità*. *Prudent. hymn. de natali Dom. v. 101.* Plangens reatum fletibus. *Apul.* quoque *l. 7. Metam.* Malæ conscientiæ reatum intra me sustinebo.

Rebaptizo, as, a. 1. rursus baptizo. *Honor. & Theodos. Impp. l. 2. Cod. tit. 10. leg. 1.*

Rebellatio, onis, *ribellione*, belli renovatio, defectio. *Tacit. Ann. 14. c. 31.* Commotis ad rebellationem Trinobantibus. *Valer. Max. l. 7. c. 3. n. 9.* Crebræ rebellationes.

Rebellatrix, icis, quæ rebellat. *Liv. l. 40. c. 35 ad fin.* Provinciam ingenio ferocem rebellatricem confecisse. Adde *Ovid. 3. Trist. el. 12.*

Rebellio, onis, f. *ribellione*, מרד, Germ. *auffruhr*, Gal. *rebellion*, Hisp. *rebeldia*, ἀποστασία, actus rebellandi, defectio, repugnantia. *Cæs. l. 4. B. G. c. ult.* Legatum in Morinos, qui rebellionem fecerant, misit. *Sueton. in Calig. c. 51.* Audita rebellione Germaniæ. ¶ Rebellio, m. rebellis. *Trebell. Pol. in Gallieno Salonino, c. 5.* Fuisse & alios rebelliones sub eodem, de quibus dicemus. Alii leg. *alios*. *Glossæ*: rebellio, ἀποστάτης, & ἀνταίρων.

Rebellis, le, a. 3. *ribelle*, מורד, Ger. *auffruber*, Gal. *rebelle*, Hisp. *rebelde*, ἀποστάτης, qui semel victus, & in deditionem receptus bellum instaurat, quive Reipublicæ, aut Principis sui imperium detrectat. *Virg. 6. Æn.* Sternet Pœnos, Gallumque rebellem. *Curt. l. 8. c. 1.* Regio rebellis. *Ovid. de remed. amor. v. 246.* Rebellis amor.

Rebellium, ii, idem ac rebellio. *Liv. l. 42. c. 21.* Quod pacatos ad rebellium incitasset.

Rebello, as, avi, atum, n. 1. *ribellare*, מרד, Germ. *rebelliren*, Gall. *rebeller*, Hisp. *rebelar*, ἀφίστημι, deficio, deficio, & proprie dicitur de iis, qui aliquando victi, & in deditionem recepti, bellum instaurant. *Cæs. lib. 8. B. G.* Si tali ratione diversis in locis plures rebellare cœpissent. *Liv. lib. 33. c. 13.* Gravius mox eum rebellaturum. ¶ Translate dicitur de vulneribus, & de vitiis, cum semel curata repullulant. *Plin. l. 23. c. 23.* Credunt, ne rursus fata rebellare, quæ curaverit, vitia. *Id. l. 13. c. 12.* Minus sorbet politura charta, magis splendet. rebellat sæpe humor incuriose datus, primoque malleo deprehenditur. h. e. resistit, & impedit, quominus charta perscribi possit.

Rebito, as, n. 1. redeo, revertor, ab antiquo *beto*, vel *bito*. *Plaut. Capt. 2. 3. 20.* Si non rebitas huc, ut viginti minas dem pro te.

Reboo, as, n. 1. הדהד, Ger. *widerbrullen*, Gal. *retentir*, Hisp. *resonar*, ἀντιβοάω, remugio, resono. *Virg. 3. Georg. v. 223.* Reboant sylvæque, & magnus Olympus.

Rebullio, is, a. 4. valde bullio, ebullio, bulliendo emitto. *Apul. l. 5. A. A.* Lucerna fervens oleum rebullivit in ejus humerum.

Recalcitro, as, n. 1. *recalcitrare*, ἀπολακτίζω, idem quod calcitro, hoc est calcem impingo, calce ferio, repugno, resisto. *Hor. l. 2. Sat. 1.* Cui male si palpere, recalcitrat undique tutus.

Recalco, as, a. 1. *ricalcare*, rursus calco. *Col. l. 2. c. 2.* Si velis scrobibus egestam humum reconderе, & recalcare. *Apul. l. 6. A. A.* Priora vestigia recalcare.

Recaleo, es, n. 2. ἀναθερμαίνομαι, rursus, vel valde caleo. *Virg. 12. Æn. v. 35.* Recalent nostro Tiberina fluenta sanguine.

Recalesco, is, n. 3. *riscaldarsi*, חמם, Ger. *warm seyn*, Gal. *s'eschauffer de rechef*, Hisp. *recalentarse*, ἀναθερμαίνομαι, rursus calesco. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 10.* Commotu, atque agitatione recalescunt.

Recalefacio, is, a. 3. *riscaldare*, Ger. *wider erwarmen*, Gal. *rechauffer*, Hisp. *calentar otra vez*, ἀναθερμαίνω, rursus calidum facio. *Ovid. 8. Met. v. 444.* Calidumque priores cæde recalfecit consorti sanguine telum.

Recalfio, is, anom. 3. rursus calidus fio. *Scribon. Larg. Composit. 184.* Rursus recalfiunt.

Recalvaster, stri, m. 2. ἀναφαλαντίας, qui fronte calvus est, non toto capite. *Senec. ep. 66.* Ut ex duobus æque justis, & prudentibus, comatum, & crispulum malis, quam recalvastrum.

Recal-

Recalvus, a, um, idem qui recalvaster. *Plaut. Rud.* 2. 2. 11. Ecquem recalvum, ac silonem senem.

Recalx, altis, adject. qui recalcitrat, obstinatus, contumax. *Commodian. instruct.* 38. Improbi semper, & dura cervice recalces.

Recandesco, is, vel Recandeo, es, dui, n. 3. vel 2. *rimbiancheggi*, Germ. *fehr weiss seyn*, Gal. *se reblanchir*, Hisp. *tornarse á encender*, ἀνακαίομαι, candidus rursus fio. *Ovid.* 4. *Met.* Percussa recanduit unda. hoc est candida facta est propter spumam, quam concitatum mare emittere solet. ¶ Est etiam recandescere, denuo candentem, seu ignitum fieri, vel vehementer incalescere. *Ovid.* 1. *Met.* v. 435. Ergo ubi diluvio tellus lutulenta recenti Solibus æthereis, altoque recanduit æstu. ¶ Translate iram recandescere dicitur, cum semel propemodum lenita rursus exasperatur. *Ovid.* 3. *Met.* Et audito clamore recanduit ira.

Recăno, is, a. 3. ἀναφωνέω, iterum cano, cantum revoco. *Plin. l.* 10. *c.* 33. Cum sensit fœminam aucupis accedentem ad marem, recanat, revocetque.

Recantātus, a, um, partic. a recantor. *Ovid. de rem. Amor.* v. 250. Nulla recantatas deponent pectora curas. idest amores magicis carminibus repressos. *Horat. l.* 1. *od.* 16. Nunc ego mitibus Mutare quæro tristia, dum mihi Fias recantatis amica opprobriis, animumque reddas. hoc est revocatis, laudes, aut blanditias pro opprobriis reponendo.

Recanto, as, a. 1. *cantare di nuovo*, Ger. *widerruffen*, Gal. *rechanter*, Hisp. *recantar*, παλινῳδεῖν, sonum cantati carminis reflectere. *Mart. l.* 2. *epigr.* 86. Nusquam Græcula quod recantat Echo. ¶ Item diversa superioribus canere, &, quod ante asserueris, retractare, ut cum opprobria, mutato carmine, laudibus corriguntur, seu in laudes convertuntur. V. *recantatus*. ¶ Item rem incantatam alio carmine liberare. *Plin. l.* 28. *c.* 2. Non posse etiam serpentes ipsos recantari credunt.

Recapitŭlo, as, a. 1. ἀνακεφαλαιόω, est breviter, quæ dicta sunt, per capita recensere. *Tertull. lib.* 5. *advers. Marcion. cap.* 17. Ut ita dixerim, sicut verbum illud in Græco sonat, recapitulare, idest ad initium redigere, vel ab initio recensere. Adde *August. l.* 4. *de consens. Evangelistar. c.* 25.

Recaveo, es, vicissim caveo. *Lib.* 9. *Codic. t.* 3. *leg.* 2.

Recavus, a, um, introrsum cavus. *Prudent. in Psychom.* v. 421. & *Peristeph.* 4. v. 186.

Recēdo, is, ssi, ssum, n. 3. *ritirarsi*, *partirsi*, *farsi indietro*, נסוג, Ger. *abweichen*, Gal. *s'eloigner*, *se retirer*, Hisp. *partirse*, *apartarse*, ἀναχωρέω, abeo, quasi retro cedo. *Cic.* 5. *Phil.* Recedat a Mutina, desinat oppugnare Brutum. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 38. Recede de medio, per alium transigam. ¶ Ponitur etiam pro discedere. *Cic. Att. l.* 2. Advola in Formianum, unde nos pridie Nonas Maji recedere cogitamus. ¶ Item pro redire, reverti. *Sallust. in Jug.* Albinus Aulo fratre in castris pro Prætore relicto Romam recessit. ¶ Translate sumitur pro disjungi. *Cels. l.* 8. *c.* 7. Sed in aliis quidem ossibus sæpe fragmentum a fragmento recedit. ¶ Item pro diminui. *Plin. l.* 3. *ep.* 6. Recessit venter. ¶ Item pro cessare, desistere. *Cic. pro Rosc. Amer.* Postea quam victoria constituta est, ab armisque recessimus. *Id.* 3. *Offic.* Ab officio nunquam recedemus. *Id. Att. l.* 1. Nam neque de statu nobis nostræ dignitatis est recedendum. ¶ Recedere in se, *ritirarsi in se stesso*. *Sen. ep.* 7. Recede in te ipsum, quantum potes. ¶ Recedere a vita, est mori. *Idem Tasc.* 4. Et recedere vita. *Plaut. Merc. prol.* v. 74. Similiter recedere ex oculis, *Plin. l.* 2. *ep.* 1. ¶ Item pro remotum esse. *Curt. l.* 4. *c.* 1. Pleraque longius a mari recedentia Rex eius infulæ Strato possidebat. *Virg. Æn.* 2. secreta parentis Anchisæ domus, arboribusque obtecta recessit. ¶ Recesset pro recessisset. *Plaut. Merc. prol.* v. 73.

Recelliclūnæ, f. 1. ἀναπυγίζουσαι, meretrices, quæ desultura quadam, & assultura movent clunes, ut Venus concinnior inscensori præstetur. *Plaut. apud Fest.* An ibi vis inter istas versarier prosedas, pistorum amicas, recelliclunas, alicarias? Al. leg. *reicliclunas*.

Recello, is, a. 3. *inchinare*, *piegar indietro*, הטה, Ger. *hindersichbeugen*, Gall. *abbaisser*, *fouler*, Hisp. *inclinar*, ἀνακλάω, reclino, recedo, ut *excellere* est in altum extolli. *Posi. Lucret. l.* 6. v. 572. Retroque recellit, & recipit prolapsa suas se in pondere sedes. *Apul. l.* 10. *Met.* Illa enim, quoties ei parcens nates recellebam, accedens. *Liv. l.* 24. *c.* 34. Ferrea manus cum rejecta proræ esset, gravique libramento plumbi recelleret ad solum.

Recens, tis, o. *recente*, *fresco*, *nuovo*, חדש, Germ. *newe*, Gal. *frais*, *recent*, Hisp. *reziente*, *nuevo*, novus, novitius, qui nuper fuit. *Var. l.* 2. *R. R. c.* 8. Pullus recens a partu. *Cic. l.* 11. *Fam. ep.* 21. Sed hanc ipsam recentem novem devoravit. *Id.* 3. *de nat. Deor.* Qui recens ab illorum ætate fuit. *Id.* 2. *Ver.* Cum e provincia recens esset, *essendo venuto di fresco*. *Id.* 6. *ad Attic. ep.* 1. Recentissimæ litteræ. ¶ Interdum notat, qui viribus integer est, cui *lassus* opponitur. *Curt. l.* 3. *c.* 7. Persas recentes inde successuros, si laxius stare potuissent. *Liv. l.* 3. *c.* 56. Recentior auctor. & *l.* 25. *c.* 52. Consul alter equestri prœlio uno, & vulnere suo minutus, rem malebat; recentis animi alter, eoque ferocior. ¶ Re recenti. h. e. cum adhuc res, seu negotium recens est. *Plaut. Trinum.* 4. 3. 8. Recipe te, & recurre petere, re recenti. *Cic. Ver.* 3. 59. Cui data sit, nihil ad rem pertinere arbitror, datam tum quidem esse, inter omnes recenti negotio facile constabat. ¶ Usurpatur etiam loco adverbii recenter, per Enallagen, *di fresco*, *di nuovo*, νεωστί. *Suet. in Tib.* 1. Inde Romam recens conditam cum magna clientum manu commigravit. *Plaut. Cist.* 1. 2. 16. Puer recens natus.

Recensĕo, es, sui, sum, a. 2. *riconoscere*, ספר מנה, Germ. *abzehlen*, Gal. *raconter*, Hisp. *recontar*, *hazer balarde*, καταλέγομαι, recognosco, & summam totius multitudinis per numeros colligo. *Liv. l.* 26. Deinde accepit nominibus civitatum recensuit captivos, quot cujusque populi essent. *Virg.* 4. *Georg.* Consedit scopulo medius, numerumque recenset. ¶ Metaleptice sumitur pro narrare. *Ovid.* 9. *Epist. Heroid.* v. 105. Tolle animos, & fortia facta recense. ¶ Sumitur etiam pro corrigere, emendare, limare. *Gel. l.* 17. *c.* 10. Quæ procrastinata sunt ab eo, ut post recenserentur.

Recensio, onis, f. *riconoscimento*, *descrizione*, מספר, Germ. *abzehlung*, *musterung*, Gall. *revue*, *denombrement*, Hisp. *alarde*, ἐξέτασις, ἀναθεώρησις, καταλογή, actus recensendi, recognitio cujusvis multitudinis, ut populi in censu generali, copiarum, sive exercitus, &c. *Cic. pro Mil. c.* 27. Ut memoriam publicam recensionis tabulis publicis impressam extingueret. h. e. census publice acti. Adde *Suet. in Cæs. c.* 42.

Recensitio, onis, f. idem ac recensio. *Ulpian. l.* 3. *ff. ad exhib.* &c. Recensione servorum facta.

Recensitus, a, um, nom. partic. idem ac recensus. *Suet. in Cæs. c.* 41. Instituit, quotannis in demortuorum locum ex iis, qui recensiti non essent, sortitio a Prætore fieret. *Claudian. l.* 2. *in Europ.* v. 20. Prisca recensitis evolvite sæcula fastis.

Recensus, us, idem ac recensio. *Suet. in Cæs. c.* 41. Recensum populi nec more, nec loco solito, sed vicatim per dominos insularum egit.

Recensus, a, um, καταλεχθείς, recognitus, rursus numeratus. *Suet. in Vespas. c.* 9. Supplevitque recenso Senatu, & Equite. Al. legunt *recensito*.

Recenter, adv. *di nuovo*, νεωστί, de novo. *Plin. l.* 18. *c.* 23. Quam recentissime stercorato solo. *Pallad. l.* 3. *c.* 4. poma recenter lecta.

Recento, as, a. 1. *rinnovare*, ἀνανεόω, renovo, a *recens*. *Non. c.* 2. *n.* 751. Recentari honeste positum pro renovari, quod est Græce ἀνανεοῦσθαι. Cn. Martius. Jam jam albicascit Phœbus, & recentatur commune lumen hominibus voluptasque. Citat & *Gellius l.* 15. *c.* 25.

Receptacŭlum, li, *ricetto*, Ger. *herberg*, Gall. *retraite*, Hisp. *acogida*, ὑποδοχεῖον, quicquid rem aliquam in se recipit. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Sed cum alvi natura subjecta stomacho cibi, & potionis sit receptaculum. ¶ Interdum idem est, quod Profugium, idest locus, in quem quis se recipit, ut a vi, aut injuria tutus sit. *Cæs. l.* 7. *B. G.* Ne suis fiat ad detrectandam militiam receptacula. *Cic. in Pis.* Receptaculum veterum Catilinæ militum. *Curt. l.* 8. *c.* 2. Receptaculum exulum.

Receptatio, onis, f. actus receptandi. *Ammian. l.* 20. *c. ult.* Receptatio spiritus. Alii aliter leg.

Receptator, oris, *ricettatore*, δεκτικός, qui recipit, a *receptando*. Sæpe de illis dicitur, qui latrones, eorumque furta recipiunt, & occultant. *Ulpian. ff. de incend. ruin. naufrag.* &c. Quia receptatores non minus delinquunt, quam aggressores. *Cic. pro Mil. c.* 19. Ille latronum occultator, & receptator locus.

Receptibilis, le, qui recipi potest. *Augustin. l.* 15. *de Trin. c.* 13. *ad fin.* Nostra scientia amissibilis est, & receptibilis.

Receptio, onis, *ricetto*, ἀνάληψις, actus recipiendi. *Plaut. Asin.* 5. 2. 70. Quid tibi huc receptio ad te est meum virum? idest quæ receptio ad te virum meum?

Receptitius, a, um, ἐξαίρετος, exceptitius, quicquid in venditione, aut quavis alia alienatione excipimus, & nobis reservamus, ut *Receptitius servus*, qui est proprius nuptæ mulieris, quem illa sibi reservavit, cum dotem marito daret, qui & superdotalis vocatur. Quoties enim mulier in danda viro dote, aliqua ex suis bonis retinet, nec ea ad virum transmittit, recipere ea dicitur. *Cat. apud Gel. l.* 17. *c.* 6. quem consule.

Recepto, as, a. 1. *ricevere spesso*, Ger. *offt auffnemmen*, Gall. *recevoir souvent*, Hisp. *recebir a menudo*, ὑποδέχομαι, freq. a *recipio*. *Lucan l.* 7. Placido naturæ receptat annosa sinu. *Ter. Hecyr.* 5. 1. 16. Meum receptat filium ad te, *dà ricetto*. *Tac. Ann.* 3. *c.* 60. Eodem subsidio obærati adversus creditores, suspectique capitalium criminum receptabantur, *si rifuggivano*. *Virg.* 10. *Æn.* v. 383. hastamque receptat ossibus hærentem. h. e. retrahit, emit.

Receptor, oris, idem ac receptator. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 23. Prædarum receptor.

Receptorius, a, um, adject. ad recipiendum aptus, ut receptorius locus, apud *Tertul. de resur. carn. c.* 27. ¶ Receptorium absolute, apud *Sidon. l.* 5 *ep.* 17. est locus, quo se quis recipit. Nuntiatum est, inquit, progredi episcopum de receptorio.

Receptrix, icis, ἀποδέκτρια, quæ recipit. *Cic.* 6. *Ver. c.* 8. Tua Messana, tuorum furtorum receptrix. Adde *Ver.* 7. *c.* 62.

Receptum, i, *promessa*, הבטחה, Germ. *verheissung*, Gall. *promesse*, Hisp. *promessa*, ὑπόσχεσις, pollicitum, promissum. *Cic.* 2. *Phil. c.* 32. Promissum, & receptum intervertit, ad seque transtulit. *Id. Ver.* 7. *c.* 52. Satis est factum Siculis, satis officio, ac necessitudini, satis promisso nostro, ac recepto.

Receptus, us, m. *ritirata*, Germ. *abzug*, Gall. *retraite*, Hisp. *acogida*, ἀναχώρησις, ἀναγωγή, actus recipiendi, sive subducendi se a pugna, subductio, reductio. *Cic.* 3. *Phil.* Receptui signum, aut revocationem a bello audire non possumus. ¶ Receptui canere, vel receptui signum dare, est tubæ sonitu copias a pugna revocare. *Cic.* 12. *Phil.* Quis enim revocante, & receptui canente Senatu properet dimicare? *Liv. l.* 2. Admirationem inde auxit, signo receptui dato, adeo tranquilla serenitas, &c. ¶ Translate *canere receptui*, vel *receptum* accipitur pro discedere, & abire. *Cic.* 3. *Tusc. de carione* A quibus (miseris) cum cecinit receptus, impellit rursum, &c. *Ovid.* 4. *Trist. eleg.* 9. *in fi.* Cane, Musa, receptus. ¶ *Receptus* præterea significat locum ipsum, in quem tuto se aliquis recipit, *ricetto*, *rifugio*, *alloggiamento*. *Cic. Att. l.* 8. *ep.* 19. Neque ex omnibus oppidis contrahere copias expedit, ne receptum amittant. *Planc. Cic. l.* 10. *Fam. ep.* 21. Animadverti, nullum alium receptum Antonium, reliquasque, quæ cum eo essent, habere, nisi in his partibus. Hinc *Solin. c.* 12. receptus vocat nidos avium.

Receptus, a, um, nom. ex partic. *ricevuto*, *ammesso*. Receptus mos, inquit *Fest.* est, quem sua sponte civitas alienum adscivit. *Tacit. Ann.* 3. *c.* 85. Mos inter veteres recepto, qui &c. *Quintil. l.* 3. *c.* 7. Persuasio publice recepta. *Id. ibid.* Cœlo receptus. *Plin. l.* 28. *c.* 2. Quin & absentes tinnitu aurium præsentire sermones de se, receptum est, *è creduto comunemente*. *Tertul. l.* 4. *advers. Marc. c.* 5. Auctoritas receptior. *Solin. in præfat.* Scriptores receptissimi, *di molto credito*, *e fede*. *Cic pro Rab. Post. c.* 8. Ea magnitudine animi recepta in gratiam. *Tac.* 3. *Ann. c.* 74. Recepti ea venia plerique. *Id. ibid. l.* 13. *c.* 10. Recepti in reos. *Liv. l.* 4. *c.* 15 Romulus ab Diis ortus, receptus ad Deos. ¶ Item servatus, conservatus. *Virg.* 1. *Æn.* frugesque receptas Et torrere parant flammis, & frangere saxo.

Recessim, adv. *rinculando*, recedendo. *Plaut. Cas.* 2. 8. 7. Recessim cedam ad parietem.

Recessio, onis, idem ac recessus, vel recedendi actus. *Vitruv. l.* 1. *c.* 6. Ventus inclinationibus, & recessionibus varietates mutationis flatus facit.

Recessus, a, um, *ritirato*, recedens, remotus. *Vitruv. l.* 5. *c.* 8. Ampliorem habent orchestram Græci, & scenam recessiorem.

Recessus, us, m. *ritiro*, Germ. *hinwweichung*, Gall. *reculement*, *eloignement*, Hisp. *partida*, ἀναχώρησις, ἄφοδος, actus recedendi, discessus. *Cic.* 2. *de Div. c.* 14. Quid de fretis, aut de marinis æstibus plura dicam? quorum accessus, & recessus Lunæ motu gubernantur. ¶ Interdum ponitur pro solitudine, seu loco remoto a frequentia, & turba. *Cic. Att. l.* 12. Mihi solitudo, & recessus provincia est. ¶ Recessus oculi est cavitas, sive profunditas, in qua oculus reconditur. *Plin. l.* 8. *c.* 33. Oculi in recessu cavo, tenui discrimine, prægrandes, & corpori consoniores. ¶ Per translationem *Cic. pro Marcel. c.* 7. Cum in animis hominum tantæ latebræ sint, tanti recessus. Sic *Quintil. l.* 1. *c.* 4. Grammatica plus habet in recessu, quam in fronte promittat. *Valer. Max. l.* 3. *c.* 6. Strenua ingenia, quo plus recessus sumunt, hoc vehementiores impetus edunt. h. e. quo plus quietis, & remissionis ab opere capiunt. Ducta metaphora ab iis, qui ut longius saliant, aliquot passus retrocedunt.

Rechămus, i, m. trochlea. *Vitr. l.* 10. *c.* 2. Alligatur in summo trochlea, quam etiam nonnulli rechamum dicunt.

Recharmidare se, hoc est susceptam lætitiam deponere, verbum fictum a *Plaut. Trinum.* 4. 2. 135. a χάρμη, lætitia.

Rechedipna, V. Trechedipna.

Recidivātus, us, m. restitutio, renovatio rei, quæ jam abiit, aut cecidit, instauratio. *Tertul. de resur. carn. c.* 18. Scripturæ certis recidivatum pollicentur.

Recidīvus, a, um, adject. *recidivo*, *che ritorna*, ὑποστρέφων, qui rursus recidit, seu recurrit. *Plin. l.* 30. *c.* 11. Quo genere & recidivas febres frequenter abigi affirmant. *Juven. sat.* 6. v. 361. velut exhausta recidivus pullulet arca nummus. Alii rectius *redivivus*. *Virg.* 4. *Æn.* v. 344. Et recidiva manu posuissem Pergama victis. h. e. Trojam post suam eversionem rursus ædificassem. *Id.* 10. *Æn.* v. 58. Dum Latium Teucri, recidivaque Pergama quærunt. Sunt qui recidiva Pergama interpretantur, quæ bis cecidere. Nam bis Troja eversa fuit, semel ab Hercule, iterum a Græcis. ¶ Inter *recidivum*, & *redivivum*, hoc interest, inquit *Charisius*, quod recidiva dicuntur, quæ post casum; redivive, quæ post interitum redeunt.

Recĭdo, is, recidi, recasum, n. 3. *ricadere*, Germ. *wider fallen*, Gall. *retomber*, Hisp. *recaer*, ἀναπίπτω, retro, sive iterum cado. Construitur cum accus. & præpos. *ad*, vel *in*. *Terent. in prol. Hec.* v. 46. Nolite sinere per vos artem musicam recidere ad paucos. *Cic. pro Syl.* Quam cito illa omnia ex lætitia, & voluptate ad luctum, & lacrymas reciderunt? *Id.* 2. *de nat. Deor* Quia & recidant omnia in terras, & oriantur e terris. *Suet. in Aug. c.* 96. Cuncta in illos recasura. *Ulpian ff. l.* 25. *tit.* 3. *leg.* 3. In cujus potestate recasurus est. ¶ Vel cum advec. motus ad locum, vel versus locum. *Liv. l.* 4. Regiæ majestatis imperium recidere. *Cic. pro Rosc. Com.* Quorsum recidat responsum tuum, non magnopere laboro. ¶ Interdum ponitur pro redire. *Plin. l.* 28. *c.* 16. *de febribus*: Et ne recidant, non removeri septeno circuitu. ¶ A Poetis interdum usurpatur e litera geminata, ut syllaba natura brevis producatur. *Propert. l.* 4. *eleg.* 9. Reccidit inque suos mensa supina pedes. Alii leg. *decidit*, & quidem rectius.

Recīdo, is, recidi, recisum, a. 3. *recidere*, *tagliare*, כרת, Ger. *abhawen*, Gal. *couper*, Hisp. *cortar*, ἀποκόπτω, reseco, abscindo, ex *re*, & *cædo*. *Cato c.* 2. Viam publicam muniri, vepres recidi. *Ovid.* 3. *Fast.* Idque ancile vocat, quod ab omni parte recisum est. Translate *Hor. l.* 3. *od.* 24. Quid tristes querimoniæ, si non supplicio culpa reciditur?

Recinctus, a, um, nom. ex partic. *sciolto*, discinctus. *Ovid.* 3. *Am. eleg.* 5. v. 51. tunica velata recincta. *Virg.* 4. *Æn.* v. 518. Unum exuta pedem vinclis, in veste recincta.

Recingo, is, nxi, nctum, a. 3. *slegare, scogliere*, התר, Ger. *antgurten*, Gal. *descindre*, Hisp. *desceñir*, ἀναζώννυμι, quod cinctum erat, solvo, revincio. *Ovid.* 4. *Met. v.* 550. Sumptumque recingitur anguem, idest deponit anguem, quo se antea velut cingulo praecinxerat. Antea enim dixerat, tortoque incingitur angui. *Id. l.* 1. *Met. v.* 398. Velantque caput, tunicasque recingunt.

Recinium, V. Ricinium.

Recino, is, inui, centum, a. 3. *ricantare*, ἀνᾴδειν, iterum, vel frequenter cano. *Cic. de clar. Orat. c.* 46. Quod in vocibus nostrorum Oratorum recinit quiddam, & sonat urbanius. *Horat. l.* 1. *epist.* 1. *v.* 55. Hæc recinunt juvenes dictata, senesque.

Recipero, &c. V. Recupero.

Recipio, is, epi, eptum, a. 3. *ricevere*, קבל, Ger. *widernemmen*, Gal. *recevoir*, Hisp. *recebir*, ἀναλαμβάνω, est rem depositam rursus assumere, a re, & capio, quasi rursus capio. *Liv. l.* 9. Recipiant arma, quæ per pactionem tradiderunt. ¶ Ponitur etiam pro recuperare. *Cic. de Sen.* Tarentum vero qua vigilantia, quo consilio recepit? *Liv. l.* 38. *c.* 23. Res amissas recipere. ¶ Item pro retrahere, reducere, cavare. *Cels. l.* 7. *c.* 5. *n.* 2. Sæpius sagitta ab altera parte, qua venit recipienda est. *Et n.* 4. Ut sine difficultate telum recipiatur. ¶ Item pro capere, vel accipere. *Plaut. Rud.* 3. 3. 34. In custodiam nos ut suam recipias, & tutare. *Cic. in Rul.* Enio recepit suis tectis, ac sedibus. *Idem pro Arch.* Statim Luculli eum domum suam receperunt. *Id. Att. l.* 12. A te heri duas epistolas recepi. ¶ Item pro admittere. *Cic.* 2. *Offic.* Ut in urbe manerent, Xerxemque reciperent. *Id.* 2. *Phil. c.* 32. Hunc in familiaritatem libentissime recipiebat. *Id. Fam.* 13. *ep.* 19. Lysonem in fidem, necessitudinemque suam recipias. ¶ Item pro liberare, in tutum reducere. *Virg.* 6. *Æn.* Illum ego per flammas, & mille sequentia tela Eripui his humeris, medioque ex hoste recepi. ¶ Item pro refugium præstare. *Ulpian. l.* 11. *ff. tit.* 3. *de servo corrupto, l.* 1. Et est proprie recipere abscondendi causa, refugium servo præstare, vel in suo agro, vel in alieno loco, ædificiove. ¶ Item pro revocare. *Virg.* 2. *Æn.* Sic ore effata recepit ad se se. ¶ Item pro excipere ad usum suum, & reservare, quod fit, cum quis venditis cæteris, sibi quippiam reservat. *Plaut. Trin.* 5. 2. 157. Posticulum hoc recepit, cum ædes venderet. *V. Gell. l.* 17. *c.* 6. Et infra in *Recepta*. ¶ Item pro polliceri, & cum obligatione promittere, *promettere, assicurare*. Recipere amplius quiddam significat, quam promittere, quia est sui eventum, & periculum in se suscipere. *Planc. ad Cic. l.* 10. *Fam. ep.* 7. Recipio vobis, me negaturum ea sententia secuturum. *Cic. l.* 5. *Fam. ep.* 8. Quæ tibi promitto, ac recipio sanctissime esse observaturum. *Id. l.* 13. *ep.* 15. Sed tamen separatim promitto, in meque recipio, fore eum tibi & voluptati, & usui. *Id. l.* 2. *de Orat.* In quo est illa quidem magna offensio vel negligentiæ susceptis rebus, vel perfidiæ receptis, i. e. in se susceptis, & promissis cum obligatione boni eventum præstandi pro parte sua. *Terent. Heaut.* 5. 5. 12. Ad me recipio; faciet. ¶ Item pro totum onus alicujus rei in se transferre. *Cic. pro Rosc. Am. c.* 38. Quid recipit mandatum, si aut neglexit, aut ad suum commodum conversurus est? ¶ Item pro nominatim cavere. *JCtus in l. emptorem, ff. de act. empt.* Quemadmodum recipitur, ut nummos venditor accipiat. ¶ Item pro approbare. *Quintil. l.* 8. *c.* 6. *de Metonymia*: Usus recepit bene moratus vir, poculum epotum, seculum felix. Adde *Plin. lib.* 28. *cap.* 2. V. Receptus. ¶ Item pro conferre se, proficisci, venire. *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 51. Me Romam recepisse. *Id.* 3. *Offic.* Qui cum ad diem se recepisset. *Id.* 6. *Ver.* Ut cum ex hisce se locis reciperet. Hinc est militare verbum, *fare la ritirata*. *Cæs. lib.* 3. *B. C. cap.* 45. Si sine maximo detrimento legiones se se recepissent inde. ¶ Et omisso accus. se, qui tamen subintelligitur. *Cæs. lib.* 5. *B. G. cap.* 48. Si ante relatum recipiendum, h. e. redeundum. *Plaut. Merc.* 4. 4. 50. Ergo actutum face cum præda recipias. ¶ Item pro redire. *Cic. pro Cal. c.* 12. Et se se ad frugem bonam, ut dicitur, recepisse. ¶ Item pro animum, ac vires resumere, *ritornare in se*. *Cic. in Som.* Ut me recepi, Quid, inquam, quis est? &c. Sic, recipere animum ex pavore, apud *Liv.* & Recipere anhelitum, *ripreoder fiato*. *Plaut. Epid.* 1. 1. 11. ¶ Recipere nomen alicujus, est ejus accusationem admittere, & inter reos numerare. *Cicer. Ver.* 4. Cum absentis nomen reciperetur. *Valer. Max. l.* 3. *c.* 7. Lex Memmia eorum, qui Reip. causa abessent, recipi nomina vetabat. ¶ Recipi in cibum, vel in mensas dicitur aliquid, quod pro cibo habetur. *Plin. lib.* 10. *cap.* 26. & *lib.* 22. *cap.* 23.

Reciprocatio, onis, *reciprocazione*, παλινδρομία, retrogressio, ejusdem viæ retrograda repetitio, accessus, & recessus. *Plin. l.* 9. *c.* 8. Observata æstus reciprocatione. *Id. l.* 11. *c.* 24. *de araneorum telis*. Longitudo fili a culmine, ac rursus e terra per illud ipsum velox reciprocatio.

Reciprocatus, us, m. *vicambio*, reciprocatio. *Augustin. lib.* 11. *de Genes. ad litter. c.* 2. *extr.*

Reciprocicornis, ne, adject. cornua habens in se reflexa. *Laberius apud Tertul. de pall. c.* 1. arietem vocat reciprocicornem, & lanicutem.

Reciproco, as, a. 1. *rivoltare, movere innanzi, e indietro*, ἀντεπιδιδόναι, ἀντανακλάω, repeto, in contrariam partem reflecto, remitto, retrogradior. *Silius l.* 15. *v.* 226. Quæ auget (undas) veniens refluusque reciprocat æstus. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 10. Quid Chalcidico Euripo in motu identidem reciprocando putas fieri posse constantiæ? *Liv. l.* 21. *c.* 57. Cum jam spiritum includeret, vetus, nec reciprocam animam sineret. *Gel. l.* 17. *c.* 11. In eam fistulam, per quam spiritus reciprocatur. h. e. a pulmonibus attrahitur, ac remittitur. *Id. l.* 9. *c.* 11. Manu telum reciprocans incedebat. h. e. subinde vibrans, ac retrahens. ¶ Passive usurpatur interdum pro mutua quadam consequentia a se invicem dependente, quod Philosophi dicunt converti, vel dici ad convertentiam. *Cic.* 1. *de Div. c.* 6. Siquidem ista sic reciprocantur, ut, si divinatio sit, Dii sint, &, si Dii sint, sit divinatio. ¶ Veteres usurparunt pro ultro citroque poscere, teste *Festo*, quia procare est petere. *Pacuv. & Plaut. apud eund.*

Reciprocus, a, um, *reciproco*, ἀντίστροφος, quod aliunde profectum, redit eo, unde profectum est. *Plin. l.* 9. *c.* 57. Etiam reciprocis amnibus siccato litore. *Id. l.* 5. *c.* 4. Reciprocum mare. ¶ Reciproca argumenta, Græcis ἀντιστρέφοντα, sunt, quæ referri contra, convertique in eum possunt, a quo dicta sunt, & utrinque pariter valent. V. *Gel. l.* 5. *c.* 10. & *l.* 9. *c.* 16. ¶ Apud Grammaticos pronomina reciproca sunt, quibus tertiæ personæ agunt in se ipsas, vel in res a se possessas, vel a se ipsis, aut a rebus a se possessis patiuntur, ut *sui, sibi, se*, & *suus, sua, suum*.

Recisamentum, ti, ἀπότμημα, frustum exiguum, & veluti ramentum a re quapiam recisum. *Plin. l.* 34. *c.* 11. Ocyssime vero coronarium æruginem contrahit recisamentis in acetum additis.

Recisio, onis, f. *recidimento*, ἀπότμησις, actus recidendi. *Plin. lib.* 21. *c.* 4. Omnis autem recisione, atque ustione proficit.

Recisus, a, um, *reciso, tagliato*, ἀποτετμημένος. *Plin. l.* 16. *c.* 34. Itaque cum trunco ioerint, mersa etiam lætius fruticat. ¶ Ponitur etiam pro occiso, deleto, profligato. *Cic. de Prov. Cons. c.* 12. Ita ab eodem esse partim recisas, partim repressas. ¶ Recisum tempus, idem est ac breve. *Callistrat. JCtus ff. de term. moto.* Possunt ad tempus relegari; si junior, in longius, si senior, in recisius.

Recitatio, onis, *recitazione*, ἀνάγνωσις, actus recitandi, pronuntiatio. *Cic. pro Cluent. c.* 51. Ut illum recitationis suæ pœniteret. *Id. pro Domo c.* 9. Recitatio literarum. *Plin. l.* 1. *ep.* 13. Ne valeat, quorum recitationibus affui, non auditor fuisse, sed creditor.

Recitator, oris, *recitatore*, ἀναγνώστης, qui recitat. *Cicer. pro Cluent. c.* 51. Tres & ipse excitavit recitatores cum singulis libellis. ¶ Proprie autem recitatores dicebantur, qui in judicio recitabant libellos, testimonia, & alia, quæ allegabantur ab actoribus, ut liquet ex citato *Cic. loco*, quem intageum lege. Præterea recitatores dicti Poetæ, aut Oratores, qui in cœtu amicorum, aut publice scripta sua recitabant. *Plin. l.* 1. *ep.* 13. Subinde sibi nuntiari jubent, an jam recitator intraverit, an dixerit præfationem, an magna ex parte evolverit librum.

Recito, as, a. 1. *recitare*, קרא, Ger. *laut verlesen, erzehlen*, ἀναγινώσκω, est scripturam, vel orationem, vel aliud ejusmodi clara voce legere, vel memoriter pronuntiare, ut alii audiant, & intelligant, & proprie dicitur de iis, qui in causis libellos legunt, & testimonia, a *cito*, quod a *cieo*. *Cic.* 4. *Ver.* Quid ego nunc hic Sexti Pompeji Chlori testimonium recitem? *Id. l.* 10. *Fam. ep.* 12. Cave putes, ullas litteras unquam graviores, quam tuas, in Senatu esse recitatas. *Id. pro Domo.* Patrem suum L. Philippus Censor avunculum suum prætermit in recitando Senatu. *Plin. l.* 7. *c.* 52. Recitare hæredem. ¶ Construitur etiam cum præpos. *ex*, vel *de*. *Cic.* 5. *Ver.* Da, quæso, scriba, recitet ex codice. *Id. pro Cluent.* Quod elogium recitasti de testamento Cn. Egnatii patris. ¶ Mos fuit poetis quoque, & aliis postea scriptoribus privatim in amicorum domibus lucubrationes suas legere, antequam ederentur, ut judicium, atque censura de iis ferrent, vel ostentandi ingenii gratia, de qua re V. *Lips. Centur.* 2. *ad Belg. ep.* 48. *Sen. epist.* 95. Recitator historiam ingentem attulit, minutissime scriptam, arctissime complicatam; & magna parte perlecta, desinam, inquit, si vultis; acclamatur, Recita, recita, ab iis, qui illum obmutescere illico cupiunt.

Reclamatio, onis, actus reclamandi, clamor. *Cic. Phil.* 4. *c.* 2. Præclara reclamatione vestra factum pulcherrimum Martialium comprobavistis.

Reclamito, as, n. 1. freq. a *reclamo*. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 22. Reclamitat istiusmodi suspicionibus ipsa natura.

Reclamo, as, avi, atum, *contraddire*, Ger. *dar wider schreyen*, Gal. *contredire*, Hisp. *reclamar*, ἀντιβοάω, ἀντιλέγω, contra clamo, clamore adversor, repugno. *Cic.* 4. *de Orat.* Theatra tota reclamant. *Item* 6. *Ver.* Reclamat Sicilia tota, propter cælati argenti cupiditatem reos fieri verum capitalium. *Id. lib.* 5. *Fam. ep.* 2. Ejus orationi vehementer ab omnibus reclamatum est. *Quintil. lib.* 12. *c.* 1. Quæ mihi quasi conspiratione quadam vulgi reclamari videntur. *Id. l.* 6. *c.* 1. *Stat.* 3. *Theb.* plangoribus arva reclamant. h. e. resonant.

Reclango, is, n. 3. contra, vel valde clango. *Ammian. l.* 17. *c.* 7. (*al.* 13.) Reclangentibus cunctis sonitu ruinarum immenso.

Reclinatus, a, um, ἀνακεκλιμένος, recumbens, procumbens. *Hor. l.* 2. *carm. od.* 3. Seu te in remoto gramine per dies Festos reclinatum bearis Interiore nota Falerni. *Sen. epist.* 36. Solet obrepere somnus in aliquod admiraculum reclinatis.

Reclino, as, avi, atum, a. 1. *inchinare*, הטה, Germ. *anleinen*, Gal. *encliner, pencher*, Hisp. *recostarse*, ἀνακλίνω, incurvo, reflecto, ad aliquid flecto. *Cic. in Arat.* At Cepheus caput, atque humeros, palmasque reclinat. *Sen. in Consol. ad Marc. c.* 2. In quem onus imperii reclinaret.

Reclinis, ne, adject. &

Reclinus, a, um, adject. idem ac reclinatus, incumbens, recumbens. *Martial. lib.* 9. *epigr.* 91. In gramine roseo reclinis. Alii legunt *reclivis*. V. seq. dictionem. *Vopisc. in Proba, c.* 4. Reclinus, & resupinus. Al. hic quoque *reclivis*.

Reclivis, & ve, o. 3. *chino, inchinato*, Ger. *geleinet*, Gal. *encliné*, Hisp. *recostado*, ἀνάκλιτος, acclivis, reclinatus, procumbens. *Ovid.* 10. *Met.* Inque sinu juvenis posita cervice reclivis. *Pallad. l.* 1. *c.* 6. Campo ad solem reclivi. *Tac. Ann.* 43. *c.* 26. Ille ut erat reclivis, & nescio similis. & *l.* 14. *c.* 5. Acerronia super pedes cubantis reclivis. Utroque hoc Taciti loco alii legunt *reclinis*.

Recludo, is, si, sum, a. 3. *aprire*, פתח, Ger. *entschliessen*, Gal. *ouvrir*, ἀνοίγω, quod clausum erat, aperio. *Virg.* 8. *Æn.* Infernas reseret sedes, & regna recludat Pallida. *Ovid.* 7. *Met.* Stricto Medea recludit ense senis jugulum. *Horat. l.* 1. *ep.* 5. Quid non ebrietas designat? operta recludit. *Id. l.* 1. *od.* 14. Non lenis precibus fata recludere. h. e. resolvere, mutare, & defunctis vitam reddere. ¶ Interdum est probe claudere, claudendo separare. *Justin. lib.* 1. *c.* 9. Quærit de filia, an Cyri filius rex esset. Illa, nec se ipsam scire ait, nec ex alia posse cognoscere, quia singulæ separatim recludantur.

Reclusus, a, um, *aperto*, ἀνεῳγμένος, apertus, partic. a recludo. *Ovid.* 7. *Met.* Foribusque reclusis, Spesque, fidesque, pater, dixit.

Recoctus, a, um, adject. *biscotto*, rursus coctus, valde coctus. *Plin. l.* 3. *c.* 20. E ferro ergastulorum recocto gladios, & tela fecerunt. *Martial. l.* 11. *epigr.* 53. Valabrensi missa recocta foco. h. e. caseus. Al. leg. *cocta*. *Stat. l.* 4. *Silv.* 9. Passure recoctum. ¶ Translate *Petron. in fragment.* Anus recocta vino, trementibus labellis. h. e. valde ebria. ¶ Senex recoctus dicitur, qui forte est temperamento & vegeto, apud *Catul. carm.* 52. *In Cæs.* Alii exponunt, ebrietati deditum. ¶ Scriba recoctus, apud *Hor. l.* 2. *sat.* 5. *v.* 55. est, qui multarum rerum experientia, usuque officiorum callidus factus est, & valet. Alii aliter interpretantur.

Recœno, as, a. 1. rursus cœno. *Macrob. l.* 3. *Saturn. c.* 17. Eure, quoad vixit, forte postea non recœnasse.

Recogitatio, onis, f. &

Recogitatus, us, m. actus recogitandi. *Tertul. sunt de exhort. ad castit. c.* 4. & *l.* 4. *cont. Marcion. c.* 21.

Recogito, as, a. 1. *ripensare*, Ger. *wider betrachten*, Gall. *repenser*, Hisp. *repensar*, ἀναλογίζομαι, iterum, atque iterum cogito. *Cic. Q. Fratr. l.* 2. *ep.* 2. Mihi viderie de forma Minutiana, & nominibus Pompeianis in otio recogitasse.

Recognitio, onis, f. *ricognizione*, הכרה, Germ. *wider erkantnuß*, Gall. *reconnoissance*, Hisp. *reconocimiento*, ἀναγνώρισις, repetita agnitio, iterata ex intervallo cognitio, recordatio, vel commemoratio. *Cic.* 6. *Ver. c.* 50. Qui tandem istius animus est nunc in recognitione scelerum suorum? ¶ Item pro inspectione, revisione. *Col. l.* 11. *c.* 1. Nam frequens recognitio nec impunitatis spem, nec peccandi locum præbet.

Recognitus, a, um, nom. partic. *riconosciuto*, *revisto*. *Cic. Ver.* 2. *c.* 77. Omnia summa cura recognita, & collata.

Recognosco, is, ovi, itum, a. 3. *riconoscere*, Ger. *widerkennen*, Gall. *reconnoître*, Hisp. *reconocer*, ἀναγνωρίζω, rursus cognosco, rem olim cognitam denuo cognosco. *Cicer.* 2. *Ver.* Non videtur hæc multitudo cognoscere ea me causam voluisse, sed ea, quæ scis, mecum recognoscere. ¶ Ponitur etiam pro agnoscere. *Ovid.* 3. *Fast.* Sacra recognosces annalibus eruta priscis. ¶ Item pro ad memoriam revocare, recordari. *Cic.* 4. *Ver.* Cum istius in Quæstura flagitia, & furtum recognosceres. ¶ Item pro æstimare, considerare. *Brut. Cic. l.* 11. *Fam. ep.* 2. Verba tua recognosce, & aude negare, sævientis Regem istas esse preces. ¶ Item pro inspicere, videre. *Colum. l.* 1. *c.* 8. Vestem, manicas, pedumque tegmina recognoscat. *Cicer.* 3. *de Leg.* Quamobrem quoniam non recognoscimus nunc leges Populi Romani. ¶ Item pro recensere, *far la mostra*. *Sueton. in Calig. c.* 16. Equites Romanos severe, curioseque recognovit.

Recollectus, a, um, rursus collectus. *Justin. l.* 42. *c.* 3. Recollecta multitudo.

Recolligo, is, egi, ectum, a. 3. *raccogliere, adunare, mettere insieme*, אסף, Ger. *wider zusamen lesen*, Gall. *recueillir*, Hisp. *recoger*, ἀναλέγομαι, rursus in unum colligo. *Colum. l.* 8. *c.* 5. Ut quæ mota sunt ova, recolligantur. ¶ Translate sumitur pro corrigere, revocare ob im. *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 5. Etiam si cujus animus in te esset offensior, a me recolligi oportere. ¶ Item pro vires recipere, seu resumere. *Plin. l.* 23. *c.* 7. Recolligentibus se a longa valetudine utilissima.

Recolo, is, lui, ultum, a. *rinnovare*, Germ. *widergauven*, Gal. *cultiver de rechef*, Hisp. *labrar otra vez*, ἀνακαινίζω, rursum colo, renovo. *Liv. l.* 27. Arare, serere, desertam recole terram. *Tacit. l.* 3. *Ann. c.* 72. Avitum decus recoluit. *Plin. ep.* 9. *l.* 7. Ut enim terræ variis, mutatisque seminibus, ita ingenia nostra nunc hac, nunc illa meditatione recoluntur. ¶ Item pro datorne, exornare. *Tac. l.* 1. *hist. c.* 77. Et recens ab exilio reversos nobiles adolescentulos avitis, ac paternis sacerdotiis recoluit. ¶ Item pro exercere. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 2. Ad eas artes, quibus a pueris dediti fuimus, celebrandas, interque recolendas. ¶ Item pro reputare, repetere, meditari. *Cic.* 13. *Phil.* Quæ si tecum ipse recolis, æquiore animo, & majore consolatione reotiere.

Recolo, as, a. 1. iterum colo, *colar di nuovo*. *Scribon. Larg. Composit.* 268. Recolare per linteum.

Recomminiscor, eris, entus sum, d. 3. [illegible], reduco in memoriam *Plaut. Trin.* 4. 2. 70. Litteris recomminiscar.

Recompingo, is, a. 3. rursus compingo, unio. *Tertull. de resur. carn.* c. 30. Recolligi, & recompingi os ad os.

Recompōno, is, sui, situm, a. 3. *racconciare, aggiustare, o unire di nuovo*, rursum compono. *Ulp. l. 56. de aur. arg. leg.* Si in hoc sint soluti, ut recomponantur.

Recompositus, a, um, *ricomposto*, [illegible], rursus compositus. *Ovid. l.* 1. *Amor. eleg.* 7. Pone recompositas in statione comas.

Reconciliatio, onis, f. *riconciliazione, pace*, [illegible], Ger. *widerversönung*, Gall. *reconciliation*, Hisp. *reconciliacion*, [illegible], actus reconciliandi. *Cic. Att. l.* 9. Agat de reconciliatione gratiæ suæ, & Pompeji. *Id.* 3. *Catil.* c. 10. Reconciliatio concordiæ.

Reconciliātor, oris, m. *riconciliatore*, [illegible], Ger. *versöhner*, Gall. *reconciliateur*. Hisp. *reconciliador*, [illegible], pacificator. *Liv. l.* 33. c. 43. Phaneas reconciliatore pacis, & disceptatore de iis, quæ in controversia cum *Pop. Rom.* essent, utendum potius Antiocho censebat, quam duce belli.

Reconciliātus, a, um, *riconciliato*, [illegible]. *Cic. l.* 3. *Fam. epist.* 2. Quod scribis de reconciliata nostra gratia. *Curt. lib.* 6. *cap.* 10. Dextra animi reconciliati pignus.

Reconcilio, as, avi, atum, a. 1. *riconciliare, pacificare, far amico*, [illegible], Ger. *wider umb versönen*, Gall. *reconcilier*, Hisp. *reconciliar*, [illegible], in gratiam restituo, in concordiam reduco. *Cic. Att. l.* 6. Sed furentem animum patris tui somni tua reconciliavit. *Id. Att. l.* 1. *ep.* 7. Ut agere quam diligentissime eum Lucejo de vestra vetere gratia reconcilianda. *Id. pro Dom.* Inimici in gratiam reconciliabantur. ¶ Reconciliare filium domum, est efficere, ut ille domum reducatur. *Plaut. Capt.* 1. 2. 65. Nam illum confido domum in hisce diebus me reconciliassere. h. e. redempturum, & adducturum domum. ¶ Reconciliare existimationem, est eam recuperare. *Cic.* 2. *Ver.* c. 1. In quo reconciliare existimationem judiciorum amissam possetis. ¶ *Reconciliasso* pro reconciliavero. *Plaut. Capt.* 3. 4. 44.

Reconcinno, as, a. 1. *risare*, [illegible], Ger. *erneuweren*, Gal. *accoutrer*. Hisp. *rehazer*, [illegible], denuo compono, instauro, reparo, repolio. *Cic. ad Q. Fr. lib.* 2 *ep.* 6. Tribus locis ædifico, reliqua reconcinno. *Cæs.* 2. *B. C.* c. 15. Diuturni laboris detrimentum solertia, & virtute militum bene reconcinnetur.

Reconclūdo, is, a. 3. idem quod concludo, claudo. *Tertull. adv. Prax.* c. 16. Quem isti in Pilati tribunal imponent, & in monumento Joseph reconcludent.

Reconditus, a, um, *riposto*, [illegible]. *Cicer.* 6. *Ver.* Statuerunt se sic nihil tam clausum, neque tam reconditum posse habere. ¶ Metaleptice capitur pro occulto, abstruso. *Cic. pro Quint.* c. 18. Natura tristi, ac recondita fuit. *Id. in Brut.* Erant in eo plurimæ literæ, nec eæ vulgares, sed interiores quædam, & reconditæ. *Id.* 4. *Acad.* c. 4. A me enim ea, quæ in promptu erant, dicta sunt. a Lucullo autem reconditiora desidero.

Recondo, is, didi, ditum, a. 3. *riporre*, [illegible], Germ. *verbergen*, Gall. *cacher. mettre dedans*, Hisp. *guardar*, [illegible], repono, sepono. *Cic.* 1. *de Inv.* c. 4. Gladium cruentum in vaginam recondidit. *Ovid.* 11. *Met.* Deposuitque caput stratoque recondidit alto. ¶ Translate est tegere, occultare. *Virgil.* 5. *Æn.* Quos fumo obscuro recondit. ¶ Accipitur etiam contrario sensu pro expromere, emittere, effundere. *Propert. l.* 2. *eleg.* 23. v. 50. Cum subito Triton ore recondit aquam.

Recondūco, is, uxi, ductum, a. 3. rursus conduco, vel duco. *Quintil. Declam.* 12. Vicinarum provinciarum copias reconduxit. *Ulpian. l.* 13. *Dig. de locat. cond.* Reconduxisse videbitur.

Reconductus, a, um, nom. ex partic. *ricondotto*. *Plin. l.* 29. c. 1. Unum agrum ex provincialibus HS ducentis reconductum.

Reconflo, as, a. 1 [illegible], denuo conflo. Translate, regenero. *Lucr. l.* 4. v. 925. Unde reconflari sensus per membra repente possit?

Reconsigno, as, a. 1. rursus signo, noto. *Tertul. de resur. carn.* c. 51. Ideo & reconsignat imprimens.

Reconsuesco, is, n. 3. apud *Tertul. de cultu fam.* c. 9. est in contrarium consuescere. Gloria, inquit, reconsuevit.

Recŏquo, is, coxi, coctum, a. 3. *ricuocere*, Ger. *widerumbkochen*, Gal. *recuire*, Hisp. *recozer*, [illegible], rursus coquo. *Cic. de Sen.* c. 23. Quo quidem me proficiscentem haud sane quis facile retraxerit, nec tanquam Peliam recoxerit. ¶ Translate pro rursus polire, & formare ponitur, tanquam aurum, & similia, quæ iterum coquuntur, ut meliora fiant. *Quint. l.* 12. c. 6. Sed præcipue tamen Apolloni Moloni se informandum, ac velut recoquendum dedit. *Lucan. l.* 7. v. 148. Spiculaque extenso Pæan Pythone recoxit.

Recordabilis, le, adject. *che si può ricordare, o deve ricordare*. *Claud. Mamert. l.* 3. c. 14. Memoria multitudine recordabilium distenditur.

Recordatio, onis, f. *ricordazione, memoria*, [illegible]. Ger. *wiedergedechtnuss*, Gal. *souvenance*, Hisp. *memoria*, [illegible], rememorisentia. *Cic. de Arusp. Resp.* Concidit in Curiæ pene limine, recordatione, credo, Gabinii sui, desiderioque Pisonis. *Id. Att.* 12. *ep.* 18. Recordationes fugio, quæ quasi morsu quodam dolorem efficiunt. *Plin. l.* 5. *ep.* 9. Subit recordatio. *Rursus Cic.* 5. *Fam. ep.* 13. Dare alicui jucundas recordationes conscientiæ suæ. *Id. Attic. l.* 9. *ep.* 1. Habere recordationem alicujus rei. *Id.* 1. *de Orat.* c. 1. Repetere recordationem.

Recordātus, us, ui, m. recordatio, memoria. *Tertul. de resur. carn.* c. 4. Recordatui suo ademptam.

Recordātus, a, um, nom. particip. signif. activæ. *Tacit. Ann.* 15. c. 70. Recordatus carmen, versus ipsos retulit. ¶ Passive *Sidon. l.* 9. *ep.* 3. Anima male conscia, & per horas ad recordata pœnalis vitæ debita contremiscens.

Recordo, as, a. 1. in memoriam revoco, memoriam alicui refrico. *Quadrig. l.* 5. *Annal. apud Non.* c. 7. n. 65. Ie sibi Dacium cognovit, & patria (al. patriæ) eum recordavit.

Recordor, aris, d. 1. *ricordarsi*, [illegible], Ger. *sich wider erinneren*, Gal. *se souvenir*, Hisp. *accordarse*, [illegible], in memoriam, sive in mentem revoco, memini, memoriæ teneo. Aliqui recordari dictum censent, quasi rursus in cor revocare, vel iterum rem cordi dare, quod veteres cor pro mente dixerint. Sane *Plaut.* pro reputare, mente versare posuit. *Mostell.* 1. 2. Recordatus multum & diu cogitavi, hominem cujus rei, quando natus est, similem esse arbitrarer. ¶ Construitur cum gen. *Cic. in Pison.* Et cum aliquo dolore flagitiorum suorum recordabitur. *Id. Att. l.* 4. Recordam superioris tuæ transmissionis. ¶ Vel cum acc. *Cic. de Sen.* Ut pedestres, navalesque pugnas, ut bella a se gesta, triumphosque recordentur. ¶ Vel cum abl. & præp. *de*. *Cic. pro Planc.* Quoniam istis vestris lacrymis de illis recordor, quas pro me sæpe, & multum profudistis. ¶ Vel cum infinitivo. *Cic. in Brut.* Recordor longe omnibus unum anteferre Demosthenem. *Id. Att.* Cum recordor, hæc me tum vidisse. ¶ Vel cum membro orationis. *Cic. pro Mur.* Admonitus re ipsa recordor, quantum hæ quæstiones in Senatu habitæ punctorum nobis, Servi, detraxerint. ¶ Admittit præterea abl. cum præp. *cum*. *Cic. l.* 15. *Fam.* Tu, velim, tua in me studia, & officia multum tecum recordere. *Id pro Cluen.* Si cum animis vestris recordari C. Staleni vitam, & naturam volueritis.

Recorporatio, onis, f. *riunione*. *Tertull. de resur. carn.* c. 30. Recorporatio, & coadunatio ossium.

Recorporativus, a, um, adject. vim habens recorporandi. *Cæl. Aurel. Acut.* 3. c. 16. Helleborum est recorporativæ virtutis.

Recorpōro, as, a. 1. *cuocere, dar corpo*. *Tertull. de resur. carn* c. 7. Figulo licet argillam, temperato ignis afflatu, in materiam robustiorem recorporare.

Recorrectus, a, um, iterum correctus. *Tertull. l.* 4. *Adverſ. Marcion.* c. 5.

Recorrigo, is, exi, ectum, a. 3. *correggere, o drizzar di nuovo*. *Senec. ep.* 50. Si modo ante incipimus recorrigere animum nostrum, quam indurescat pravitas ejus.

Recrastino, as, a. 1. *differire di giorno in giorno*, [illegible], Ger. *wider verschieben*, Gal. *differer*, Hisp. *dilatar*, [illegible], procrastino, in crastinum rejicio, differo. *Plin. l.* 17. c. 14. Recrastinare minime utile. *Col. l.* 2. c. 11. Propter quæ recrastinari non debet.

Recreatio, onis, f. *ricreazione*, [illegible], refectio, refocillatio. *Plin. l.* 22. c. 23. Ab ægritudine recreationi efficax in cibo.

Recreātor, oris, m. qui rursus creat, vel instituit. *Inscript. apud Gruter. pag.* 1095. n. 7. Pollio Julio Clementiano libertatis redonatori, viæ populi omni. in monerum recreatori, &c. *Tertul. de anim.* c. 43. Summus recreator corporum.

Recreātus, a, um, [illegible], *ricreato, sollevato*. *Cic. pro R. Am.* Tum vero in illo bello non recreatus, neque restitutus, sed subactus, oppressusque Populus Romanus est.

Recrementum, ti, *escrezio*, purgamentum, retrimentum, sordes alicujus rei. *Cels.* 3 a. c 8. Ulcera illinenda sunt aut plumbi recrementa, aut cerussa, idest scoria. *Plin. l.* 18. c. 16. Recrementa farris. *Gel. l.* 17. c. 11. Aridiore recrementa in alvum convenire, humidiora per renes in vesicam.

Recreo, as, a. 1. *ricreare*, [illegible], Ger. *ergetzen*, Gal. *recreer*, Hisp. *recrear*, [illegible], iterum creo, reficio, a *creo*. Proprie enim recreare est id, quod deperit, instaurare, & denuo creare. *Plin. l.* 34. c. 15. Ad purganda vulnera, fistulasque, & nimium callum erodendum, & sectis ossibus carnes recreandas. ¶ Translate ponitur pro iterum eligere, seu constituere. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* c. 4 Quos cum T. Gracchus Consul iterum recrearet. ¶ Item pro vires renovare. *Cic. ad Quir. post red.* Qui e gravi morbo recreati sunt. ¶ Item pro consolari. *Cic. in Sen.* Cujus ego nomine ipso recreor. *Id. pro Planc.* Nunc autem vester conspectus, & consessus iste reficit, & recreat mentem meam. *Id. Att. l.* 1 *ep* 16. Recreare animum.

Recrĕpo, as, n. 1. *risonare*, Germ. *ertonen*, Gal. *retentir*, Hisp. *resonar*, [illegible], crepitum reddo, resono. *Catul. de Beren. & Atys carm.* 64. Leve tympanum remugit, cava cymbala recrepant.

Recresco, is, evi, etum, n. 3. *crescere un' altra fiata*, [illegible], rursus cresco. *Plin. l* 11. c. 37. Nec præcisa ossa recrescunt. *Liv. l.* 26. c. 41. Pavete nomini Scipionum, velut accisis recrescenti stirpibus.

Recrudesco, is, dui, sine sup. *ritornare crudo*, [illegible], ad pristinam cruditatem redire. Translate accipitur pro rursus exasperari; & dicitur de morbis, de vulneribus, de pugna, & similibus rebus, semper in malam partem. *Cic. l.* 4. *Fam. ep.* 6. Hoc tam gravi vulnere etiam illa, quæ consanuisse videbantur, recrudescunt. *Liv. lib.* 6. *cap.* 18. Recrudescente Manliana seditione. *Idem lib.* 10. Ibi interventu Gellii, cohortiumque Sabellarum paulisper recruduit pugna.

Recta, æ, [illegible], vestimenti virilis genus. *Fest.* Rectæ appellantur vestimenta virilia, quæ patres liberis suis conficienda curant, ominis causa, ita usurpata, quod a stantibus, & in altitudinem texuntur.

Recta, a *dirittura*. [illegible], recta via, nomen adjectivum casu ablativi, sub quo vox *via* intelligitur. *Cic. Att. l.* 6 *ep.* 8. E navi recta ad me venit. *Id. Ib. l.* 5. *ep.* 14. Recta proficisci ad exercitum.

Recte, adv. *dirittamente*, Ger. *recht*, Gal. *bien, directement*, [illegible], recta linea, non oblique. *Cic.* 1 *Fin.* c. 6. Sive aliæ declinabant, aliæ suo nutu recte ferentur, erit hoc quasi provincias atomis dare, quæ recte, quæ oblique ferantur. ¶ Translate sumitur pro bene, probe, præclare. *Cic.* 4. *Acad.* Recte conclusit, teneo, sin vitiose, minam Diogenes reddet. *Id.* 2. *Phil.* Recte, atque ordine, exque Republica fecisse videri. *Id.* 3. *Leg.* c. 5 Rectissime animadvertere. *Id. in Pison.* c 58 Recte an secus, nihil ad nos. ¶ Item pro apte, & composite. *Ter. Adelph.* 4 3. Et recte, & vere dicit. ¶ Item pro juste. *Ter. Andr.* Pater non recte vinctus est. ¶ Item pro aperte, non dissimulanter. *Cic.* 1. *de Div.* Epicurus circumitione quadam Deos tollens, recte non dubitat divinationem tollere. ¶ Item pro tuto. *Cic. l.* 1. *Fam. ep.* 7. Quoties mihi certorum hominum potestas erit, quibus recte dem. *Id. l.* 14. *ep.* 14. Recte in præsentia domi esse potestis. ¶ Item pro utiliter. *Hor. l.* 1. *Serm. sat.* 7. Non otia recte ponere. ¶ Item pro prospere, feliciter. *Cic. in Brut.* Quæ si recte essent. id est si bene, & commode cederent. *Id. Att. l.* 1. *ep.* 7. Apud matrem recte est. ¶ Item pro naturaliter, non monstrose. *Don. ad Ter. Hec.* 4. 1. Præsertim cum & recte, & tempore suo pepereris. ¶ Item pro laudabiliter, sine reprehensione. *Cic. Att. l.* 16. Qui minus autem ego iste recte esse possim, quam Marcellus? ¶ Item pro patienter. *Ter. Eun.* 1. 1. Et illas, quas habet, recte feras. ¶ Recte est, pro satis est. *Ter. Heaut.* 2. 1. Tam quod dem ei, recte est. ¶ Item pro bene est. *Ter. Hec.* 3. 2. Quid tu igitur lacrymas? aut quid es tam tristis? PA. Recte mater. Ubi inquit *Don. Recte mater*: Sic dicimus, cum sine injuria interrogantes aliquid reticemus. Alii *recte* sic accipiunt, ut intelligant; nihil est mali. *Id. Adelph.* Quid fit? quid agitur? S. Recte. ¶ Item pro sic est, etiam. *Ter. Adelph.* 3. 3. Tu rus hinc abis? D. Recte. ¶ Item pro nihil, auctore *Donato*. Voce enim *nihil* veteres abstinebant ominis causa, quia putabant, si *nihil* dixissent, nihil in posterum sibi boni futurum esse. *Ter. Eun* 2. 3. Rogo, numquid velit. Recte, inquit, abeo. ¶ *Recte facitis*, gratiarum actio est, interprete Donato *Ter. Eun.* 5. 9. Mirum, ni illuc homini quoque pacto opus est. C. Idem arbitror. O. Recte facitis. ¶ Non recte dicere alicui, est illi maledicere. *Plaut. Pseud.* 4. 4. 23. Nam quanti refert ei nec recte dicere, qui recte nihil feciat? ¶ *Plaut. Merc.* 4. 4. 60. Eadem licebit mihi cœnare rectius. h. e. lautius, largius.

Rectio, onis, f. *governo*, [illegible], actus regendi, administratio, gubernatio. *Cic.* 5. *Fin.* c. 4. & *l.* 4. c. 22. Rerumpublicarum rectiones.

Rectitūdo, inis, f. *dirittura*. *Aggen. Urb. in Frontin. apud Goes. pag.* 46. Rigor suæ rectitudinis naturalis nomen accepit.

Recto, pro recta, adv. legitur in quibusdam edition. *Dig. lib.* 49. *tit.* 1. *leg.* 21. in aliis *recta*.

Rector, oris, m. *rettore, governatore*, [illegible], Ger. *regierer*, Gal. *recteur*, Hisp. *regidor*, [illegible], qui regit, gubernator. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* c. 35. Inesse aliquem non solum habitatorem in hac cœlesti, ac divina domo, sed etiam rectorem, & moderatorem. *Id.* 1. *Divin.* c. 14. Tot navium rectores projecti ab illo. *Id.* 1. *de Or.* c. 48. Reipublicæ rector. *Suet. in Aug.* c. 54. Rectorem apponere ætate parvulis, ac mente lapsis. *Tac. Annal.* 13, c. 2. Burrhus, & Seneca rectores Imperatoriæ juventæ.

Rectrix, icis, f. *governatrice*, [illegible], Ger. *regiererin*, Gall. *rectrice, gouvernante*, Hisp. *regidora*, [illegible], gubernatrix. *Col. l.* 3. c. 10. Videmus, hominibus inspiratam velut aurigam, rectricemque membrorum animam. *Plin. l. & c. ult.* Italia rectrix, parensque mundi altera.

Rectum, i, subst. *l' onesto, il giusto*, rectitudo, virtus. *Virgil.* 1. *Æn.* Et mens sibi conscia recti. *Ovid* 1. *Met.* Quæ vindice nullo, sponte sua, sine lege, fidem, rectumque colebat.

Rectūra, æ, f. rectitudo. *Frontin. de Colon. apud Goes. p.* 130. & 131.

Rectus, a, um, [illegible], *retto, regolato*, gubernatus, partic. a rego. *Plaut. Bacch.* 1. 3. 8. Ego illum haberem rectum ad ingenium bonum. ¶ Sæpe nomen est, pro eo, quod nullam in partem flectitur, cujus contrarium est obliquus, *dritto*, [illegible], Ger. *recht*, Gall. *juste, droit*, Hisp. *derecho, justo*, [illegible]. *Plin. l.* 32. c 19. Hi recto cursu per flumina impellunt. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. Crus rectius. *Senec. ep.* 93. Recta coma, *chioma distesa*. ¶ Translate pro bono, honesto, æquo ponitur. *Cic. Att. l.* 6. Sauteium sine meis literis ad te venire vix rectum erat. *Id.* 5. *Fam. ep.* 19. Ea maxime conducunt, quæ sunt rectissima. *Plaut. Capt.* 5 2. 7. Recta, & vera loquor. *Cic. l.* 1. *Offic.* c. 38. Rectum est, etiam in illis contentionibus, quæ cum inimicissimis fiunt, gravitatem retinere, iracundiam repellere. ¶ *Recta via rem narrare*, est narrare rem, ut est, nihil mentiri. *Terent. Heaut. act.* 4. *sc.* 3. Imo ut recta via rem narres ordine. ¶ *Cœna recta*, vel *recta* absoluta, est cœna legitima. Liberaliores autem divites salutatoribus suis legitimum convivium exhibebant, quæ recta cœna vocabatur: sordidi, & malignioris cœnæ loco sportulam tantum præbebant. *Suet. in Dom.* c. 7. Multa etiam in conviviorum usu notavit: sportulas publi-

publicas sustulit, revocata cœnarum rectarum consuetudine. *Id. in Aug. c. 74.* Convivabatur & assidue, nec unquam nisi recta. h. e. laute ac splendide. *Mart. l. 8. ep. 50.* Promissa est nobis sportula, recta data est. ¶ Hinc *recta apparatione vivere*, apud *Senec. ep. 90.* est laute vivere. ¶ Recta tunica. V. *Recta.* ¶ Rectus casus apud Grammaticos dicuntur nominativus, & vocativus. *Donatus.* Apud *Var. l. 7. de L. L.* rectus casus dicitur solus nominativus, quia nullam petitat vocabuli inflexionem. ¶ Rectum intestinum est illud, quod in ima ventris parte, quæ excrementa excernuntur, positum est, nullosque sinus habet, sed recta extenditur usque ad sedem. *Cels. l. 4. c. 1.*

Recubitus, us, m. actus recumbendi, subsultus ille, quem faciunt corpora in solum durum incidentia. *Plin. l. 24. c. 13.* Ipsum baculum per se se recubitu proprio [illegible] allabi.

Recŭbo, as, bui, bitum, n. 1. *riposare*, רבץ, *Germ. liegen*, *Gall. coucher tout plat*, *Hisp. reposarse, estar echado*, [illegible], rursus, seu iterum cubo. *Cic. 2. de Div.* Deinde cum se collegisset, idque visum pro nihilo habendum esse dixisset, recubuisse. ¶ Interdum idem est, quod simplex *cubo*, idest jaceo, quiesco. *Cic. 2. de Orat.* M. Lepidus, cum, ceteris in campo exercentibus, in herba ipse recubuisset. *Id. 3. de Orat.* Recubans molliter, & delicate.

Recūdo, is, cudi, cusum, a. 3. *ribattere*, si fides Sipontino, qui Varronis fragmentum citat, *vetera metalla recudunt.*

Recŭla, æ, πραγμάτιον, parva res, *cosarella*. *Plaut. in fragm. Cistellaria.* Si quidem imperes pro copia, pro recula. *Donat. in vita Virgil.* Apibus curandis reculam auxit. ¶ Dicitur etiam *resicula*. *Apul. l. 4. Metam.* Pannosæ resculæ. Sunt tamen qui & hic *recula* legunt.

Recultus, a, um, nom. partic. a recolo. *Ovid. 5. Met. v. 647.* pertimque rudi data semina jussit Spargere humo, partim post tempora longa recultæ.

Recumbo, is, cubui, cubitum, n. 3. *giacere*, שכב, *Germ. ligen, sitzen*, *Gall. coucher, s'asseoir*, *Hisp. assentarse*, ἀνακλίνομαι, idem ac recubo, idest toto corpore jacere. *Plin. lib. 17. cap. 22.* Adeo non recumbat in eo, nec delicate se spargat. ¶ Sæpe sumitur pro accumbere, seu jacere ad mensam. Nam veteres in lectis jacentes cibum somebant. *Horat. lib. 1. ep. 5.* Si potes Archaicis conviva recumbere lectis. *Plin. lib. 4. ep. 22.* Cœnabat Nerva cum paucis: Vejento proximus, atque etiam in sinu recumbebat. ¶ Interdum pro inclinari. *Virg. 9. Æn.* Inque humeros cervix collapsa recumbit. ¶ Recumbere etiam dicuntur lora acclivia. *Martial. lib. 4. epigr. 64.* jugera pauca Martialis Longo Janiculi jugo recumbunt.

Recuperatio, & Reciperatio, onis, *ricuperazione*, *Germ. widerer holung*, *Gall. recouvrement*, *Hisp. recobramiento*, ἀνάληψις, actus recuperandi. *Cic. 10. Phil. c. 10.* Ita præclara est recuperatio libertatis. *Justin. l. 30. c. 1.* Contentus reciperatione urbium, quas amiserat. ¶ In juridicis, apud *F. st.* ex *Gallo Ælio*, reciperatio est, cum inter populum & reges, nationesque & civitates peregrinas lex convenit, quomodo per reciperatores reddantur res, reciperenturque, resque privatas inter se persequantur.

Recuperativus, a, um, adjectiv. qui recuperari potest, apud *Aggen. Urb. in Frontin. pag. 304. edit. Goes.*

Recuperator, & Reciperator, oris, qui recuperat. Recuperatores apud Romanos erant judices, qui ad recuperandas privatas res litigatoribus dabantur. *Plaut. Bacch. 2. 3. 38.* Postquam Prætor Recuperatores dedit. *Gel. lib. 20. cap. 1.* Injuriisque æstimandis Recuperatores se daturos edixeront. ¶ Dabantur & ab Imperatoribus contentione orta inter milites. *Liv. lib. 26.* Scipio tres Recuperatores cum se daturum pronuntiasset. ¶ In Urbe Prætores dabant Recuperatores ex omni Ordine, in Provinciis ex conventu negotiatorum, vel a sua cohorte. *Cic. 5. Ver. c. 28.* Iste Recuperatores se de cohorte sua daturum minabatur. *Id. ibid. c. 11.* De conventu nullum unquam Judicem, neque Recuperatorem dedit.

Recuperatorius, a, um, quod ad Recuperatores pertinet, ut Judicium recuperatorium, quod per Recuperatores exercebatur. *Cic. 2. de Inv. c. 20.* Non enim oportet, in recuperatorio judicio ejus maleficii, de quo inter sicarios quæritur, fieri præjudicium.

Recuperātus, & Reciperatus, a, um, nom. particip. *ricuperato*. *Justin. l. 36. c. 1.* Reciperatum regnum. *Tacit. 3. hist. c. 22.* Recuperata cibo somnoque vires. *Cic. pro Flac. c. 23.* Pecunia recuperata.

Recupĕro, & Recipero, as, avi, atum, a. 1. *ricuperare, racquistare*, *Ger. wider überkommen*, *Gal. recouvrer*, *Hisp. recobrar*, ἀνακομίζομαι, rem amissam recipio, seu rursus acquiro, a *recipio*. *Cic. 4. Ver. cap. 35.* Bello confecto socios sua per nostram victoriam recuperare. *Id. 5. Ver. c. 14.* Ille autem, unde ablatum est, judicio suum recuperare nullo modo potest. *Id. 2. Agr.* Qui ab illo pecuniam depositam nostris recuperarent. *Id. 13. Phil.* Albanum, Firmanum a Dolabella recuperabit, etiam ab Antonio Tusculanum. *Var. l. 1. R. R. c. 13.* Ubi fessi opere commodissime possint se quieti reciperare. *Justin. l. 18. c. 7.* Reciperatum patriam venire.

Recupĭo, is, a. 3. valde cupio. *Plaut. Capt. 4. 2. 76.* Ut recupias facere sumptum. Alii leg. *te cupias*.

Recūro, as, a. 1. ὁμοιοποιέω, iterum, vel diligenter curo, magna cura reficio. *Plin. l. 13. c. 11.* Quæ non esset ita recurata, in sua mansit amphitheatrica. *Catul. ep. 41. (al. 45.)* Et me recuravi ocymoque & urtica. *Apul. l. 6. A. A.* Recurare plagas.

Recurro, is, recurri, ursum, n. 3. *ritornare correndo*, iterum, vel retrorsum curro, redeo. *Cic. l. 14. Fam. ep. 5.* Desippo quoque ita imperavi, statim ut recurreret. *Id. 2. de nat. Deor. c. 19.* Lunæ species mutatur tum crescendo, tum defectionibus ad initia recurrendo. *Horat. l. 1. ep. 10.* Naturam expellas furca, tamen usque recurret. *Id. l. 2. ep. 1.* Anni recurrentes. *Plin. in Paneg.* Ita hæc optimi appellatio nunquam memoriæ hominum sine te recurret. *Quintil. l. 1. 2. 6.* Ad eam rationem recurram, ut &c. *Plaut. Trinum. 4. 3. 8.* Recurre petere, re recenti, h. e. redi cito ad petendum.

Recursio, onis, recursus, reditio. *Martian. Capel. l. 9.* & *Apul. in Asclepio.*

Recursĭto, as, n. sæpe recurso. *Capella l. 1.* Celsim plerunque recursitans.

Recurso, as, n. 1. ἀνατρέχειν, freq. a *recurro*. *Plaut. Most. 3. 1. 54.* Quid ego huc recursem? aut operam sumam aut conteram? ¶ Translate sumitur pro exurgere in mentem. *Virg. 1. Æn. v. 652.* Urit atrox Juno, & sub noctem cura recursat. *Tacit. 2. hist. c. 78.* Recursabant animo vetera omnia.

Recursus, us, m. *ricorso, ritorno*, ἀναδρομή, actus recurrendi, reditus. *Liv. l. 26. cap. 42.* Ut fessis sæpe ad mœnia urbis recursus pateret. *Virg. 5. Æn.* Inde alios ineunt cursus, aliosque recursus. *Cels. l. 4. cap. 4.* Recursus ad bonam valetudinem facilis.

Recurvātus, a, um, ἀνακαμπτόμενος, recurvus factus, curvatus. *Cels. lib. 5.* Id specillo protrahendum est, aut hamulo recuso, parum recurvato. *Colum. l. 3. c. 18.* Tortus, & recurvatus.

Recurvo, as, a. 1. *ritorcere, curvare*, כפף, *Ger. wider krumben*, *Gal. recourber*, *Hisp. encorvar*, ἀνακαμπυλόω, curvum facio. *Stat. 3. Theb.* Horrentesque situ gladium in sæva recurvant vellera. *Col. l. 5. cap. 10.* Duritia humi coercita recurvatur. *Ovid. 1. Amor. eleg. 8.* Inqua caput liquidas arte recurvat aquas, h. e. redire facit.

Recurvus, a, um, *ritorto*, כפוף, *Germ. krumb*, *Gall. courbé*, *Hisp. corvo*, ἀνακαμπής, valde curvus. *Col. l. 9. c. 33.* Ad plausum aptis, ad buccinam recurvis. *Ovid. de rem. amor. v. 218.* Ære recurva.

Recusabilis, le, adject. qui recusari potest, aut debet. *Tertul. l. 4. cont. Marcion. c. 35.*

Recusatio, onis, f. *rifiuto*, *Ger. versagung*, *Gall. refus*, *Hisp. rehusamiento*, παραίτησις, actus recusandi. *Cic. 2. de Or.* Nam hæc ipsa recusatio disputationis disputatio quædam fuit mihi quidem periucunda. *Id. Catil. 3. c. 2.* Sine recusatione, ac sine ulla mora negotium susceperunt. *Id. 2. Leg. c. 16.* Pœna violatæ religionis justam recusationem non habet.

Recusātus, a, um, *ricusato*. *Ovid. 4. de Ponto el. 15. v. 27.*

Recūso, as, avi, atum, a. 1. *ricusare, rifiutare*, מאן, *Ger. abschlagen*, *Gal. refuser*, *Hisp. rehusar*, ἀπαρνέομαι, renuo, detrecto, resisto, *o cuse, as*. Construitur cum acc. *Cic. pro Flac.* Populum R. disceptatorem non modo non recuso, sed etiam deposco. *Cæs. l. 1. B. C. c. 33.* Recusare munus legationis. *Id. l. 5. B. G.* Recusare amicitiam alicujus. ¶ Vel cum abl. & prep. *de*. *Cic. 2. Verr.* Desinemus nos de judiciis transferendis recusare. ¶ Vel cum infinitivo. *Virg. 6. Æn.* Nec nate tibi comes ire recuso. ¶ Vel cum conjunctivo, & partic. *ne, quin, quominus*. *Cic. pro Cluent.* Illi enim non hoc recusabant, ut, &c. *Id. 4. Acad.* Non possumus, quin alii a nobis dissentiant, recusare. *Id. 1. Fin. c. 3.* Nec vero, ut noster Lucilius, recusabo, quominus omnes mea legant. ¶ Accipitur quoque pro accusationem depellere. *Cic. in Brut. c. 23.* Tum igitur Galba recusans pro se se, & populi R. fidem implorans, &c. ¶ Item pro negare. *Cels. JCtus l. 48. Dig. mandati.* Si quis usuris creditam pecuniam fidejussisset, & recusare esset, sub usuris creditam esse pecuniam.

Recussus, us, m. repercussu. *Plin. l. 8. cap. 55.* Atque recussu pernicius, quo libuerit, exultant.

Recussus, a, um, ἀνακρουσθείς, *scossa, sbattuto*, concussus, a quatio. *Virg. 2. Æn.* Uteroque recusso Insonuere cavæ, gemitumque dedere cavernæ. *Apul. l. 5. Met.* Recussus somno. h. e. excitatus.

Recutio, is, excutio, decutio. *August. l. 2. de doctr. Christ. c. 40. ad fin.* Christi recutiens jugum. *Id. l. 8. Confess. c. 11.* Recutiebat retro.

Recutitus, a, um, ἀκροβυστίαν, curtatus, cui a glande resecta est cutis, quo nomine dicti sunt Judæi, quibus ex legis præscripto præputia præcidebantur. *Martial. l. 7. ep. 29.* Nec recutitorum fugis inguina Judæorum. ¶ Ponitur etiam pro rupto, lacero, exulcerato. *Martial. l. 5. epigr. 58.* Non ruptæ recutita colla mulæ, hoc est sæpe lacerata.

Redabsolvo, is, a. 3. idem quod solvo, vel absolvo. *Plaut. Curc. 3. v. 84.* To redabsolvam, qua advenisti, gratia. Rectius alii *absolvam*.

Redaccendo, is, a. 3. rursus accendo. *Tertul. de anim. c. 30.* Facilior ante extinguı, quam redaccendi.

Redactus, us, m. actus redigendi. Speciatim sumitur pro pecunia ex frugibus venditis redacta. *Scævola l. 58. §. 1. ff. de usufr.* Sempronio do, lego annuos redactu fructuum oleris, & portionis pertectis scatam. Sic enim in Pand. Flor. & manuscr. codd. legitur. Vulgo est *ex reditu*.

Redactus, a, um, *ridotto*. *Vellej. l. 2. c. 94.* Armenia in potestatem redacta. *Liv. l. 25. c. 57.* Ad irritum victoria redacta. *Id. l. 10. c. 54.* ni redactum ax captivis dicebatur.

Redadopto. V. Readopto.

Redadunatio, onis, f. *riunione*. *Tertul. de resur. carn. c. 30.* Redadunatio ossium. Alii leg. *readunatio*.

Redambŭlo, as, n. 1. *ritornare*, ἀναβαδίζω, redeo, revertor. *Plaut. Capt. 4. 2. in fine*, Bene ambula, & redambula.

Redămo, as, a. 1. *riamare*, ἀντιφιλέω, contra, vel similiter amo, me amantem amo, in amore respondeo. *Cic. de Am. c. 14.* Vel qui, ut ita dicam, redamari possit.

Redamovĕo, es, a. 2. rursus amoveo. *Impp. Valens, Gratian. & Valentinian. l. 8. Cod. Theodos. tit. 5. leg. 35.*

Redamtruo, as, n. 1. redeo, recurro. *Festus.* V. Amtruo.

Redanimatio, onis, f. animæ ad corpus restitutio. *Tertul. de resurr. carn. cap. 18.*

Redanimatus, a, um, nom. ex particip. *risuscitato*. *Tertul. de resur. carn. c. 19.* Redanimatus, & revivificatus Deo.

Redanimo, as, a. 1. *rianimare, risuscitare*. *Tert. de resur. carn. c. 13. & 31.*

Redardesco, is, n. 3. *riardere*, *Ger. wider entbrinnen*, *Gal. ardre de rechef*, *Hisp. arder de nuevo*, ἀναφλέγομαι, iterum ardesco, iterum flammam emisto. *Ovid. de rem. Am. v. 734.* Flamma redardescis, quæ modo nulla fuit.

Redargŭo, is, a. 3. *riprendere*, הוכיח, *Ger. straffen*, *Gal. reprendre*, *Hisp. redarguir*, ἐλέγχω, reprehendo, accuso cum reprehensione. *Cic. 2. Fin.* Quos ubi redarguimus, omnis virtus, omne decus, omnis vera laus deserenda est. *Id. pro Cluent. c. 23.* Redargue me, si mentior.

Redauspĭco, as, a. 1. vel redauspicor, aris, d. 1. denuo auspicor, seu auspicium sumo, rursus incipio. *Plaut. Capt. 3. 5. in fine.* Exauspicavi ex vinculis, intelligo redauspicandum hunc esse in catenas denuo, V. *Exauspico*.

Redditio, nis, f. *restituzione*, שלומה, *Ger. widergebung*, *Gall. restitution*, *Hisp. restitucion*, ἀπόδοσις, actus reddendi. Hoc sensu usurpat *Ascon. Pedian.* ¶ *Aug. l. 21. de civ. Dei, c. 7.* Redditionem rationis poscentibus respondere. ¶ Pro secunda parte similitudinis, quæ antapodosis etiam dicitur. *Quintil. l. 8. c. 3.* Similitudo sum re, cujus est imago, connectitur, collatione invicem respondente, quod facit redditio contraria, quæ ἀνταπόδοσις, dicitur.

Redditivus, a, um, adject. *Redditiva, æ*, dicitur a *Diomed. lib. 1. pag. 632. Putsch.* ea propositio, quæ a *Quintil.* appellatur *redditio*. Subintelligitur autem propositio, aut quid simile. Similiter *Priscian. l. 17. pag. 1051. & 1035.* *redditiva nomina* vocat, quæ redditioni inserviunt, ut *talis, tot*, quæ referuntur ad *qualis, quot*, &c.

Redditor, oris, qui reddit. *Augustin. epist. 5. e med.* Debitorum fisci redditores, & exactores.

Reddituiri, pro redditum iri, quemadmodum & *præstituiri* pro præstitum iri, legitur *leg. 17. ff. ad Senatusconf. Trebel.*

Redditus, a, um, nom. partic. *restituito, reso, dato*. *Cic. Att. l. 8. ep. 12.* Pecuniam Domitio non esse redditam. *Id. ibid. l. 9. ep. cc.* Series redditæ sunt literæ. *Virg. Æn. 3. v. 40.* Vox reddita fertur ad aures.

Reddo, is, reddidi, redditum, a. 3. *rendere, restituire*, השיב, *Ger. wiedergeben*, *Gal. rendre*, *Hisp. bolver*, ἀποδίδωμι, proprie est rem acceptam, vel ablatam restituere, quasi retro dare. *Cic. ad Q. Fr.* Cogebantur Syllani homines, quæ per vim ac metum abstulerant, reddere. ¶ Dicitur etiam de eo, quod debitum non est, sed quod non admittimus, aut quo uti nolumus. *Cic. pro Syll.* Sed etiam, si quid ab omnibus conceditur, id reddo, ac remitto. ¶ Accipitur sæpe pro dare. *Cels. J.C. de verb. sign. l. verbum, lib. 20. ff.* Reddendi verbum quanquam significationem habet retro dandi, accipit tamen & per se dandi significationem. *Cic. Att. l. 1. ep. 15.* Cincius noster eam mihi abs te epistolam reddidit. *Liv. l. 28.* Tribunus jura reddere sinebat. *Id. l. 29. c. 1.* Judicia reddere in aliquem. h. e. exercere. *Cic. pro Planc. c. 37.* Reddere vitam pro republica. ¶ Item pro rependere, persolvere. *Cic. 1. Off. c. 15.* Unum dandi beneficii, alterum reddendi. *Col. l. 4. c. 5.* Cum magno fœnore gratiam reddidisse. ¶ Item pro facere, efficare. *Cic. 2. de Orat.* Nox te, inquit, nobis, Antoni, expolivit, hominemque reddidit. *Id. pro Flacc.* Quo voluit, adduxit, convicit, & aliquem reddidit. ¶ Item pro reponere. *Plaut. Most. 1. 2. 28.* Tempestas venit, confringit tegolas, imbricesque, ibi dominus indiligens reddere alias nevolt. ¶ Item pro producere. *Ter. Phorm.* Fructum, quem Lemni uxoris reddunt prædia. *Plin. l. 16. c. 26.* Abies flores reddit. ¶ Item pro exponere, narrare. *Plaut. Aul. 1. 1. 6.* Tibi ego rationem reddam, stimulorum seges? ¶ Item pro referre, sive recensere. *Cic. in Brut.* Perge, Pomponi, de Cæsare, & redde, quæ restant. *Plin. in præf. l. 1.* Qua suis locis reddam. ¶ Item pro referre, idest, repræsentare. *Cic. Att. l. 4. ep. 5.* Omnes Catilinas, Sicinios[que] [illegible] reddidit. *Plin. l. 10. c. 42.* Psittacus vocem humanam reddit. ¶ Item pro exprimere, vertere. *Cic. 1. de Orat.* Ut, cum ea, quæ legerem Græce, Latine redderem. ¶ Item pro pronuntiare. *Cic. in Brut.* Ut, quæ secum commentatus esset, ea sine scripto verbis eisdem redderet. ¶ Item pro exhalare, respirare. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 54.* Excipiat animam eam, quæ ducta sit spiritu, eandemque a pulmonibus respiret, ac reddat. ¶ Item pro egerere. *Plin. l. 10. c. 47.* Mergi solis sunt devorare, quæ cæteræ reddunt. *Id. l. 8. c. 62.* Reddere urinam. ¶ Item pro retorquere, rejicere. *Stat. l. 9. Theb.* Potestas reddere tela fuit. ¶ Animum reddere, est consolari, reficere, confirmare. *Ter. Andr.* Nuptias effugere ego istas malo, quam tu adipiscier. C. Reddidisti animum. *Hor. 3. od. 16.* Dum mihi fias recantatis amica opprobriis, animumque reddas.

das. ¶ Reddere animam, est mori. *Virg. 3. Georg. ad fin.* Vituli vulgo moriuntur in herbis, Et dulces animas plena ad præsepia reddunt. ¶ Reddere vota, *soddisfare, e sciogliere i voti. Virg. Ecl. 5. v. 75.* & cum solemnia vota Reddemus Nymphis, & cum lustrabimus agros. ¶ Reddere nomen alicui, est eum proprio nomine nuncupare. *Plin. l. 17. c. 24.* Omnibus in exercitu suo militibus nomina reddidit. ¶ Veteres in futuro indicativi dicebant *reddibo* pro *reddam. Plaut. Men. 5. 7. 49.* Salvere tibi ita, ut mihi dedisti, reddibo.

Redemptio, vel Redemtio, onis, *compera*, ὠνησις, idem ac emptio. *Cic. 2. Ver.* Est redemptio hujus judicii facta grandi pecunia. ¶ Redemptio vectigalium est, cum quis a Principe, vel e Civitate vectigalium reditum certa pecunia emit, ut ex eo faciat quæstum. *Cic. de Prov. Cons. c. 5.* Non temeritate redemptionis, aut negotii gerendi inscitia. ¶ Interdum sumitur pro liberatione pretio facta alicujus hominis a vinculis, & servitute, & pro eo, quod pro liberatione datur, *riscatto*, פדיון, Germ. *lo sung*, Gall. *rançon*, Hisp. *rescate*, λύτρωσις. *Aurel. Vict. de Vir. Illustr.* Impetrata redemptione marito adulterum centurionem interficiendum tradidit. Adde *Valer. Max. l. 4. c. 3.*

Redemptito, vel Redemtito, as, a. 1. freq. a *redempto*. *Cato apud Fest.* Facta beneficiis non redemptitavere, idest non remunerarunt, aut compensarunt.

Redempto, vel Redemto, as, a. 1. freq. a redimo. *Tacit. Hist. 3. c. 34.* A propinquis occulte redemtabantur.

Redemptor, vel Redemtor, oris, *compratore*, ὠνητής, emptor, qui certo pretio opus aliquod faciundum suscipit. *Fest.* Redemptores proprie, atque antiqua consuetudine dicebantur, qui cum ad faciendum, aut præbendum quid conduxerant, effeceranteque, tum demum pecunias accipiebant. Nam antiquitus emere pro accipere ponebatur. At ii nunc dicuntur redemptores, qui quid conduxere præbendum, utendumque. *Cic. l. 2. de Div. c. 21.* Et redemptor, qui columnam illam de Cotta, & de Torquato conduxerat faciendam. ¶ Redemptor vectigalium est, qui a Populo, vel a Principe certa pecunia emit vectigalia exigenda, ut ex ea exactione quæstum faciat. *Labeo l. cum te plures, §. vehiculum, ff. locati, & cond.* Redemptor pontis portorium ab eo exigebat. ¶ Redemptor litium, seu causarum dicitur, qui lites pecunia mercetur, hoc *loca*, quam qui domum, ædificiumve faciendum, utendumve pretio conducit: qui aliam quadruplator, & intercaptat alienæ litis dictus est. *Ulpian. l. Nec quicquam, ff. de offic. Proconf.*

Redemptrix, vel Redemtrix, icis, f. quæ redimit. *Prudent. in Romano, v. 774.* Et fit redematrix prima membrorum omnium.

Redemptura, vel Redemtura, æ, idem ac redemptio. *Liv. l. 23. c. 48.* Qui redempturis auxissent patrimonia.

Redemptus, vel Redemtus, a, um, ἀγορασθείς, conductus. *Cæs. lib. 1. B. G.* Vectigalia parvo pretio redempta habere. *Virg. 9. Æn. v. 213.* pretio redemptum, *riscattato*.

Redĕo, dis, redivi, & redii, reditum, n. anom. *ritornare*, שוב, Ger. *wiederkommen*, Gall. *retourner*, Hisp. *bolver*, ἐπανέρχομαι, revertor, quasi retro eo. *Cic. ad Q. Fr.* Appius a Cæsare nondum redierat. *Id. pro Quinct.* Ut Romam rediit Quinctius. *Propert. l. 2. el. 18.* Dies non rediture. ¶ Translate redire ad se, est ad mentis sanitatem redire, vel animum recipere. *Ter. Adel.* Tandem reprime iracundiam, atque ad te redi. *Cic. Att. l. 7.* Cito ad se rediit. ¶ Redire ad ingenium, est redire ad suam naturam, seu resumere mores antiquos. *Ter. Adel.* Si sperat, fore clam, rursum ad ingenium redit. *Cic. 1. Ver.* Redit ad se, atque ad mores suos. ¶ Redire in gratiam cum aliquo, est rursus amicum fieri. *Cic. 9. Fam. ep. 1.* Scito, me rediisse cum veteribus amicis, idest cum libris, in gratiam. *Nepos in Attico, c. 17.* Vere gloriantem, se nunquam cum matre in gratiam rediisse, h. e. nulla re læsisse matrem, propter quam cum ipsa in gratiam redire deberet. ¶ Redire in memoriam, est reminisci. *Ter. Phor. 5. 3.* Redi mecum in memoriam. *Cic. de Senect.* His legendis redeo in memoriam mortuorum. Sic redire animo aliqua res dicitur, cujus recordatio subit, apud *Plin. jun. in epist.* ¶ Redire ad rem, vel ad propositum, est reverti ad id, de quo loquebamur. *Cic. 1. Fin.* Sed ad rem redeamus; de quibus dici necesse non est. *Id. 1. Tusc.* Utrum igitur inter has sententias dijudicare malimus, an ad propositum redire? ¶ Redire in orbem, est a fine ad principium revocari. *Virg. 2. Georg.* Redit agricolis labor actus in orbem. ¶ Pro provenire. *Plin. l. 14. c. 4.* Idem Cato denos culeos redire ex jugeribus scripsit. *Nepos in Themistocle, c. 2.* Cum pecunia, quæ ex metallis redibat. ¶ Item pro simplici venire. *Terent. Phorm. 1. 2. 5.* Præsertim ut nunc sunt mores: adeo res redit, si quis quid reddit, magna habenda est gratia. *Cæs. l. 3. B. C. c. 93.* Pilis missis, ad gladios redierunt. ¶ Redire rursus, pleonasmus est apud *Terent. Eun. 2. 4. 6. & Adelph. 1. 1. 46.* ¶ Redire viam, pro simplici redire, erat in veterum Jurisconsultorum formulis. *Cic. pro Mur. c. 12.* Præsto aderat sapiens ille, qui doceret: *redite viam.* Redibant. ¶ Passive impersonaliter. *Tacit. Ann. 3. c. 37.* Tum exuto justitio, reditum ad munia. *Cæs. l. 3. B. C. cap. 16.* Interea manerem inducias, dum ab illis rediri posset. ¶ Cum Infinito. *Virg. in Ciri, v. 172.* Sæpe redit patrios ascendere perdita muros. ¶ *Redeam* pro *redibo*, Plautus in Trucul. 4. 2. 42.

Redergŭo, is, a. 3. idem ac redarguo, apud vet. Hoc verbo utebatur Scipio Africanus Pauli filius, teste *Festo*, quomodo idem *pertisum* malebat, quam *pertæsum*.

Redhibĕo, es, bui, bitum, a. 2. *far ritenere, restituire*, facio, ut venditor rursus habeat, quod habuerat. *Ulp. Dig. l. 21. tit. 1. leg. 21.* Redhibere est facere, ut rursus habeat venditor, quod habuerat: & quia id reddendo fiebat, idcirco redhibitio est appellata quasi redhibitio. Aliqui legunt *quasi redditio. Cic. 3. Off. c. 23.* Dicenda vitia eo, quæ nisi dixeris, redhibeatur mancipium jure civili. *Plaut. Merc. 2. 3. 84.* Dixit se redhibere, si non placeat. h. e. dixit venditor, se recepturum domum, restituto pretio, si ea non placeat. *Id. Mostel. 3. 2. 113.* Si male emptæ forent, nobis istas redhibere haud liceret. h. e. si plus æquo pretio emptæ forent, non liceret nobis venditori restituere, pretio recepto. Ex quibus exemplis patet, hoc verbum duplicem habere significationem: nam si ad emptorem refertur, significat venditorem ad recipiendum cogere; si ad venditorem, significat recipere, & quasi retro habere.

Redhibitio, onis, f. 3. Jurisconsultis est actionis nomen, quæ & actio redhibitoria vocatur. Ea vero actio contra eum intentatur, qui quod vitio corruptum commutaverit, vendideritve, cogitur restituere pretium, & retro, quod tradiderat, accipere. *Quinctil. l. 8. cap. 3.* Aut in mancipii redhibitione sudare? *Gel. l. 4. c. 2.* Causa redhibitionis.

Redhibitorius, a, um, quod ad redhibendum spectat. *Pompon. Dig. l. 21. tit. 1. leg. 48.* Si sex mensium exceptione redhibitoria exclusus velit intra annum æstimatoria agere. *Papin. ibid. leg. 54.* Actioni redhibitoriæ non est locus, si mancipium, &c. *Cajus ibid. leg. 18.* Aut redhibitorio, aut æstimatorio judicio agere potest.

Redhibĭtus, a, um, redditus, partic. a redhibeor. *Fest.* Redhibitum id proprie dicitur, quod redditum est, cum qui dedit, idem rursum coactus est habere id, quod ante habuit.

Redhostio, is, a. 4. *ricompensare*, gratiam refero, nam hostire pro æquare positum est a Veteribus, teste *Festo*.

Redico, is, rursus dico, *ridico. Sidon. l. 9. epist. 13.*

Redicŭlus, i, m. Deus quidam, quem Romani bello Punico secunda excogitavere, eique fanum dedicarunt extra portam Capenam, quia accedens ad Urbem Annibal, visis quibusdam perterritus, ex eo loco redierit. *Festus.*

Rediens, euntis, o. partic. a redeo. *Ovid. 10. Met.* Perque novem erravit redeuntis cornua Lunæ. *Hor. l. 3. od. 8.* Dies anno redeunte festus.

Redĭgo, is, egi, actum, a. 3. *ridurre*, Ger. *wiederbringen*, Gall. *reduire*, *reduyer*, Hisp. *reduzir*, ἀνάγω, est quadam vi, & industria ad aliquid, vel aliquo reducere, ex *re*, & *ago*, *d* interposita. Et construitur cum acc. & præp. *in*, vel *ad*, vel *penes*, vel cum adv. motus ad locum. *Ter. Adel.* Tu homo redigis me ad insaniam. *Id. Eun. 4. 4.* Eo redigis me, ut, quid egerim, ego me nesciam. ¶ Redigere in potestatem, ditionem, servitutem, est subditum, vel servum facere. *Plaut. Bacch. 2. 1. 47.* Nihil moror, quæ in servitutem sumptibus redigunt viros. *Cic. 1. Off.* si cui tempore aut vivum, aut mortuum Jugurtham se in potestatem P. R. redacturum. *Id. 4. Phil.* Potentissimos Reges, bellicosissimas gentes in ditionem hujus imperii redegerunt. ¶ Aliquando ponitur pro agere, ducere, reducere. *Liv. l. 26.* Hi supra septuaginta comprehensi, & cum transfugis novis mulctati virgis, manibusque præcisis Capuam rediguntur. ¶ Item pro vi agere, retrorsum agere, & ad redeundum compellere. *Liv. l. 1.* Postremo fusum, fugatumque in castra redigunt. ¶ Item pro accumulare. *Cic. 5. Phil.* Ut, si hoc genus in unum redigatur. *Id. 1. Ver.* Deinde bona vendit, pecuniam redigit. *Id. 5. Ver.* Cum omnis frumenti copia decimarum nomine penes istum esset redacta.

Redimicŭlum, i, *ornamento*, tænia, muliebre ornamentum capitis, aut mitræ. *Cic. 5. Ver. c. 13.* Hæc civitas mulieri redimiculum præbeat, hæc in collum, hæc in crines. *Virg. 9. Æn. v. 616.* Et tunicæ manicas, & habent redimicula mitræ. *Juvenal. sat. 3. v. 84.* Qui longa domi redimicula sumunt Frontibus, & toto posuere monilia collo. *Ovid. l. 10. Met.* Redimicula pectore pendent. ¶ Pro vinculo, aut impedimento, quo quis tenetur. *Plaut. Truc. 2. 4. 42.* Ut esset aliquis laqueus, & redimiculum, reversionem ut ad me faceret.

Redimio, is, ivi, itum, a. 4. *cingere*, *ornare*, *circondare*, στεφανόω, cingo, corono, orno. *Cic. 3 Tusc. c. 18.* Incendes odores, & sertis redimiri jubebis, & rosa. *Stat. 1. Sylv. 5.* Crinem redimire corymbis.

Redimītus, us, m. actus redimiendi. *Solin. c. 42. (al. 33.)* Plurimis crines incinsti, mitrata capita, redimitu pati. Alii aliter legunt.

Redimītus, a, um, *cinto*, *circondato*. *Cic. in Somn.* Cetoris autem terram eandem quasi quibusdam redimitam, & circumdatam cingulis. *Tibul. l. 1. eleg. 17.* Frons redimita corymbis. *Catul. carm. de Berecynt.* Loca redimita silvis.

Redĭmo, is, emi, emptum, a. 3. *ricomperare*, ἀνωνοῦμαι, idem ac emo, ex re, & emo, *d* interposito euphoniæ causa. *Plaut. Men. 4. 3. 6.* Ego tibi redimam bis tanto pluris pallam. *Cic. 4. Ver.* Hæc, quæ vel vitæ redimi recte possent, pecunia æstimare non queo. ¶ Ponitur etiam pro recuperare, rem alienatam, oppignoratamve pretio recipere. *Cic. 13. Phil. c. 5.* Eamque non minoris, quam emit Antonius, redimet, redimet, inquam, Cn. Pompeii domum filius. ¶ Item pro conducere, aliquid certo pretio faciendum suscipere. *Cic. 3. Ver.* Qui istum excipiendum redemerunt. *Ulp. l. plenam, ff. de usu & hab.* Itemque si vestimenta texenda redemerit, vel insulam, vel navem fabricandam. ¶ Redimere vectigalia dicuntur Publicani, cum annorum aliquot reditum certa emunt pecunia, ut sibi ea interim liceat exigere, & in quæstum suum convertere. *Cic. in Brut. cap. 22.* Qua picarias de P. Cornelio, L. Mummio censoribus redemisset. idest picis fodinas, seu vectigalia ex pice. ¶ Item pro liberare pretio persoluto, a. g. captivum, vel servum ab eo, qui in potestate eum habet, ut captivos a prædonibus, vel se ipsum, aut alium a vexatione, sive molestia. *riscattare*, *liberare*, ἀπολυτρόω. *Cic. 2. Off.* Qui suis facultatibus aut captos a prædonibus redimunt. *Id. l. 2. Fam. epist. 13.* Quam quidem (acerbitatem) ego a Republica meis privatis, & domesticis incommodis libentissime redemissem. *Id. 7. Verr.* Metum virgarum navarchus nobilissimæ civitatis pretio redemit. *Ulpian. l. 42. ff. tit. 14. de jure fisci, l. eq.* Ut adversus ipsum locum habeat, qui delatorem redemit. idest pecunia corrupit, & sic ab ejus delatione liberavit. ¶ Redimere litem, est cum adversario convenire, & pacisci, ut se litis molestia expediat. *Cic. pro R. Com.* Suas Roscium, non societatis lites redemit. ¶ Item pro compensare, emendare. *Planc. apud Cic. l. 10. Fam. epist. 8.* Non enim præteritam culpam videri vola redemisse, idest aliquo egregio facto compensasse. ¶ Redimere sibi pacem, & otium alique re, *Cic. Q. Fr. l. 1. epist. 1.* ¶ Redimere sibi gratiam & amicitiam alicujus, *Cæsar l. 1. B. G.*

Redindūtus, a, um, adject. *rivestito*, ut redindutus carnem, *Tertul. de resurrect. carn. c. 41.*

Redinon, is, redea. *Festus.*

Redintĕger. V. Redintegratus.

Redintegratio, onis. *rinnovazione*, ἀνανέωσις, renovatio. *Cic. ante Exil. c. 4.* Ut redintegratione illius conjurationis animos vulneretis vestros? h. e. recordatione. *Auct. ad Heren. l. 4. c. 18.* Redintegratio verbi. h. e. repetitio. *Macrob. l. 1. Satur. c. 11.* Instauraticius dies dictus a redintegratione, ut Varroni placet.

Redintegrator, oris, *rinnovatore*, instaurator. *Inscript. apud Grut. p. 459. n. 1.* Redintegratori operum publicorum. *Tertul. de anim. c. 43.* Somnus redintegrator virium.

Redintegratus, a, um, nom. partic. *rinnovato*. *Liv. l. 8. c. 31.* Tunc Papirius, redintegrata ira, spoliari magistrum equitum, & virgas expediri jussit. Alii leg. *redintegre*. *Cæs. l. 3. B. G. c. 26.* Redintegratis viribus, acrius impugnare cœperunt. *Id. l. 2. B. G.* Redintegrato animo.

Redintĕgro, as, a. 1. *rinnovare*, *rifare*, ἀνανεόω, instauro, innovo, quasi integrum facio, seu in integrum restituo. *Brut. Cic. l. 11. Fam. epist. 9.* Ne bellum nobis redintegrare posset Antonio sibi conjuncto. *Cic. 1. de Inv. c. 52.* Auditoris memoria redintegrabitur. *Auct. ad Her. l. 2. c. 30.* Enumeratio est, per quam colligimus, & commonemus, quibus de rebus verba fecerimus, breviter, ut renovetur, non redintegretur oratio. *Tacit. 4. Ann. c. 33.* Varietates præliorum, clari ducum exitus retinent, ac redintegrant legentium animum. h. e. recreant. ¶ Significat etiam repetere. *Auct. ad Her. l. 4. c. 28.* Interpretatio est, quæ non iterans idem redintegret verbum, sed commutat.

Redinvenio, is, a. 4. rursus invenio, reperio. *Tertul. de anim. c. 46.*

Redipiscor, eris, redeptus sum, d. 3. rem amissam rursus adipiscor, acquiro, assequor. *Plaut. Trin. 4. 2. 15.* Inter eos ne homines condalium te redipisci postulas?

Redisco, is, rursus disco, *torno ad imparare*, *Venant. Fortun. l. 2. de S. Martino v. 122.*

Reditio, onis, *ritorno*, שיבה, Ger. *wiederkommung*, Gall. *retour*, Hisp. *buelta*, *tornada*, ἐπάνοδος, actus redeundi, reditus, regressio. *Cæs. l. 1. B. G. c. 5.* Ut domum reditionis spe sublata, paratiores ad omnia pericula subeunda essent. *Plaut. Mostell. 2. 1. 30.* Quid illi reditio huc fuit? Adde *Cic. 3. Ver. c. 6.*

Redĭtus, us, m. *ritorno*, ἄφιξις, ἐπάνοδος, reditio, reversio. *Cic. de Am.* Illisque, cum a corporibus excessissent, reditum ad cœlum patere. *Id. 2. Att. ep. 3.* Reditus in gratiam. ¶ Reditus item est proventus, *entrata*, πρόσοδος. Nomen ex eo est, quod singulis annis redeat. *Ovid. l. 2. de Pont. el. 2.* At reditus jam quisque suos amat. *Plin. l. 17. c. 1.* Reditus prædiorum.

Redivia. V. Reduvia.

Rediviva, orum, n. materia diruti ædificii, quæ rursus ad novum ædificium applicatur, vel potest applicari. *Cic. 3. Ver. c. 36.* Redivivus sibi habeto: quasi quidquam redivivi ex illo opere tolleretur, ac non totum opus ex redivivis constitueretur.

Redivus, ii, m. ricinus, musca canina, fortasse a redeundo, quia sæpius redit. *Col. l. 6. c. 2.* Et ut redivi, qui plerumque feminibus inhærent, eximantur. Alia exemplaria habent *ricini*.

Redivīvus, a, um, *rinnovato*, *risuscitato*, Ger. *wieder erwecket*, Gall. *remis en vie*, Hisp. *renacido*, ἀναβιώσας, quod post interitum redit in vitam. *Sen. l. 3. Declam.* Redivivum me senem meretrix vocat. ¶ Translate dicitur etiam de rebus inanimatis. *Cic. 3. Ver. c. 56.* Utrum existimatis, minus operis esse unam columnam efficere ab integro novam, nulla lapide redivivo, an quatuor illas reponere? V. *Rediviva*. *Silius l. 10. v. 257.* bella rediviva. *Juvenal. sat. 6. v. 363.* velut exhausta redivivus pullulet arca Nummus.

Redo, onis, m. genus piscis. *Auson. in Mosel. vers. 89.* Et nullo spinæ nociturus acumine redo.

Redŏlens, entis, o. 3. partic. a redoleo. *Cic. Phil. 2. c. 25.* Is vomens frustis esculentis vinum redolentibus gremium suum, & totum tribunal implevit.

Redolĕo, es, lui, litum, n. 2. *render odore*, Ger. *stark schmecken*, Gall. *rendre odeur*,

odeur, flairer, Hisp. bien oler, echar olor, [illegible], odorem alicujus rei referre, ut vinum oleo. Virg. 4. Georg. Redolentque thymo fragrantia mella. ¶ Translate Cic. in Brut. c. 21. Sed nescio, quo modo, hujus, quem constat eloquentia præstitisse, exiliores orationes sunt, & redolentes magis antiquitatem, quam aut Lælii, aut Scipionis, aut etiam ipsius Catonis.

Redonator, oris, qui rursus donat. Inscript. ex ævo Constantini, apud Gruter. pag. 1095. n. 7. Redonatori libertatis.

Redōno, as, a. 1. rendere, ridonare, [illegible], reddo. Hor. l. 2. ode 7. Quis te redonavit Quiritem Diis patriis, Italoque cœlo? Adde l. 3. od. 3.

Redordior, iris, orsus sum, d. 4. [illegible], retexo. Plin. l. 6. c. 17. Unde geminus feminis nostris labor redordiendi fila, rursumque texendi. Adde l. 11. c. 22.

Redormio, is, n. 4. [illegible], rursum dormio. Plin. epist. 36. l. 9. Paulum redormio, dein ambulo. Adde Cels. l. 1. c. 2.

Redormitatio, vel

Redormitio, onis, f. [illegible], actus redormiendi. Plin. l. 10. c. 75. In redormitione vana esse visa, prope convenit. Harduinus legit redormitatio.

Redorno, as, a. 1. cursus orno. Tertul. de resur. carn. c. 12. Redornantur & specula Lunæ, quæ menstruus numerus attriverat.

Redūco, is, xi, ctum, a. 3. ricondurre, [illegible], Ger. widerzuruck fuhren, Gall. ramener, Hisp. reduzir, [illegible], redigo, retraho. Cic. 1. Acad. Satis eum longo intervallo ad suam villam reduximus. Balb. ad Cic. lib. 8. Attic. ep. 15. In pristinam concordiam distractos reducere. Cic. Att. l. 9. epist. 18. Reducere proditorem de exilio. Id. in Sallust. Reducere exules. Tac. 1. Ann. c. 72. Legem majestatis reduxerat. Virg. 4. Æn. socios a morte reduxi. h. e. eripui. Quintil. l. 1. c. 6. Varie, & multipliciter ad etymum verba reducere. Valer. Flac. l. 3. reducere passus. h. e. retrocedere. ¶ Ponitur interdum pro contrahere, in angustum redigere, restringere. Senec. l. 1. de benef. c. 14. Nemo hæc ita interpretetur, tanquam reducam liberalitatem, & frænis arctioribus reprimam. ¶ Poetæ, ut primam producant, d geminant. Lucret. l. 4. v. 490. Mittunt, & crebras redducunt naribus auras.

Reductio, onis, f. riduzione, [illegible], actus reducendi. Cic. l. 1. Fam. ep. 7. Quo reductio Regis Alexandrini tibi adsumpta sit. Vitruv. l. 5. c. 10. de balneis: Clypeum æneum catenis pendeat, per cujus reductiones, & demissiones perficietur sudationis temperatura.

Reducto, as, a. 1. frequentat. a reduco. Aurel. Vict. in Numeriano. Cum exercitum reductaret.

Reductor, oris, m. riducitore, riduttore, [illegible], qui reducit. Liv. l. 2. c. 33. Reductori plebis Romanæ in Urbem sumptus funeri defuit. Plin. l. 8. ep. 12. Literarum senescentium reductor.

Reductus, a, um, ricondotto, [illegible]. Cic. pro Rab. Posth. c. ult. Possum excitare multos reductos testes liberalitatis tuæ. Id. pro Cluent. c. 36. Reducti in gratiam. ¶ Item adductus, retro retractus. Virg. Æn. 5. dextraque reducta Libravit dextra media inter cornua cæstus. ¶ Interdum ponitur pro flexuoso, replicabili. Virg. 1. Æn. v. 166. Inque sinus scindit sese unda reductos. ¶ Item pro remoto. Hor. l. 1. ep. 19. Virtus est medium vitiorum utrinque reductum. Quintil. l. 11. c. 3. Ut qui singulis pinxerunt coloribus (o chiaroscuro) alia tamen eminentiora, alia reductiora fecere. più in lontananza. ¶ Item pro secreto. Virg. 6. Æn. v. 703. Interea videt Æneas in valle reducta Seclusum nemus. Acron. Reducta, hoc est secreta. Hor. l. 1. od. 17. Hic in valle reducta. Reductam vallem appellat, quæ sinus quosdam flexuosos, & recessus habet.

Redulceratus, a, um, nom. partic. rinfrescato, ut redulceratus dolor, Apul. l. 5. A. A.

Redulcero, as, a. 1. [illegible], denuo ulcerosum facio. Cels. l. 7. c. 3. Quæ prius aspere testa, vel pumice defricata redulceretur.

Reduncus, a, um, [illegible], retrorsum inflexus, cui aduncus opponitur, ab uncus adject. Plin. l. 11. c. 37. de cornibus: Jamque aliis ad incursum robusta, aliis ad ictum, aliis adunca, aliis redunca, &c. ¶ Sumitur & pro adunco. Ovid. 12. Metam. v. 562. Viribus usus avis, pennis, rostroque redunco.

Redundans, antis, o. [illegible], ridondante, copioso. Cic. de clar. Or. c. 13. Asiatici oratores parum pressi, & nimis redundantes. Tertul. l. 2. de cultu fæm. c. 9. Amputatio, & diminutio redundantioris uxoris.

Redundanter, adver. superflue, abundanter, nimis. Plin. l. 1. ep. 20. Ut illud immodice, & redundanter, ita hoc jejune, & infirme.

Redundantia, æ, soprabbondanza, [illegible], Ger. uberfluss, Gall. superfluité, foison, Hisp. superfluidad, redundancia, [illegible], superfluitas, quod abundat, quod nimium est. Cic. in Orat. c. 30. Ipsa illa pro Roscio juvenilis redundantia multa habet attenuata, quædam etiam paulo hilariora.

Redundatio, onis, f. redundantia, [illegible]. Plin. l. 11. c. 37. Fastidium in cibis, redundatio stomachi, stomacaggine, rigurgitamento.

Redundatus, a, um, [illegible], particip. a redundo. Ovid. 4. Fast. Amne redundatis fossa madebat aquis. h. e. extra alveum undantibus.

Redundo, as, n. 1. soprabbondare, ridondare, [illegible], Gall. redonder, regorger, Hisp. redundar, rebossar, [illegible], [illegible], superfluo, refluo, superabundo. Proprie aquarum est, cum adeo augentur, ut se ripis, litoribusque non possint continere. Cic. de Div. 1. c. 44. Si lacus Albanus redundasset, isque in mare fluxisset. Stat. lib. 4. silv. 3. v. 71. Vulturnus levat ora, maturoque Pontis Cæsarei reclinis arcu, Pandis talia faucibus redundat. ¶ Translate dicitur de aliis liquoribus. Cic. pro L. Man. Quæ magnis oppressa hostiure copiis, eorum ipsorum sanguine redundavit. Sic redundare ii dicuntur, qui ex hesterna crapula graves sunt. Plin. in Paneg. c. 63. ¶ Item de quacunque alia re, pro abundare. Cic. l. 3. Fam. ep. 10. Præsertim cum in omnibus vel ornamentis, vel præsidiis redundares. Id. 1. de nat. Deor. Tuus autem Deus non digito uno redundat, sed capite, collo, cervicibus, &c. idest plus habet, & supervacaneum. Id. Ver. 5. Quod redundaret de vestro frumentario quæstu. Id. 3. de Or. Neque in Antonio defuit hic ornatus orationis, neque in Crasso redundavit. ¶ Accipitur etiam pro recidere, referri, pertinere, cum acc. & præp. ad, vel in. Cic. de Am. Quorum tamen ad amicos redundet infamia. Id. pro Mur. Si hoc elapsa de manibus nostris in eum annum, qui consequitur, redundarint. Idem Catil. 1. c. 12. Ne quid invidiæ mihi in posteritatem redundaret.

Reduplicatus, a, um, adject. raddoppiato. Tertul. de patient. c. 14. Quæ emiserat, reduplicata possedit.

Reduresco, is, urui, n. indurirsi di nuovo. Vitruv. l. 2. c. 4. Ferrum cum molle & candens est, si refrigeratur tinctum frigida, reduresc it.

Redovia, seu reduvia, æ, [illegible], penarecium, abscessus ad radices unguium. Fest. Reduvium quidam, alii reluvium appellant, cum circa ungues cutis se resolvit, quia luere est solvere. Al. leg. reduviam. Plin. l. 29. c. 2. Reduviam sanat ex aqua frigida. Cic. pro R. Am. c. 44. Qui cum capiti Sex. Roscii mederi debeam, reduviam curem. h. e. majoribus malis neglectis, minoribus remedium quæram. ¶ Invenitur reduviæ, aut reluviæ vox & alia significatione apud Solinum, c. 45. (al. 32.) qui reduvias cenchriorum vocat fragmenta eorum, & reliquias: quemadmodum & reluvias escarum appellat, quæ e cibis dentibus crocodili inhærent. Trochilos, inquit, avis parvula est: dum reluvias escarum affectat, os belluæ hujusce penetrat. ¶ Videtur etiam usurpari de pelle, ut de pelle hominis, cum se flagris resolvit. Titin. apud Voss. in Etym. Lassitudo conservum, redivia flagri.

Reduviosus, a, um, asper, hians. Laevius apud Voss. in Etym. Scabra in legendo, reduviosave offendens.

Redux, ucis, gen. c. ritornato sano, e salvo, [illegible], Germ. der ad wieder kompt, Gall. revenu sain, & sauve, Hisp. tornado, [illegible], qui a periculo in tutum reducitur, vel ab exilio, sive captivitate in patriam. Cic. pro Mil. ad jud. Quid me reducem esse voluistis? Plin. l. 8. c. 5. Sexto die perfunduntur amne, non ante reduces ad agmen. Ter. Heaut. 2. 4. 16. Tu me reducem in patriam facis. Virg. 5. Æn. Gratatur reduces. ¶ Redux Fortuna, Dea apud Romanos, cui templum in Urbe dedicarunt, appellata, quod e bello, longinqua peregrinatione, exilio reduceret. Giraldus & Alex. ab Alex. l. 1. c. 13.

Recerinandio, is, a. 3. curare di nuovo. Apic. l. 8 c. 6. Recerinamus in caccabum.

Refabrico, as, a. 1. rifabbricare. Diocletian. & Maximian. Impp. l. Si in Cod. de ædif. privat. Collapsum balneum refabricare conatus est.

Refacio, is, eci, actum, a. 3. idem ac reficio, apud vet. Plaut. Truc. 4. 4. 24. Nam refacere si velim, non est locus. Al. leg. re facere.

Refectio, onis, f. rifacimento, [illegible], actus reficiendi, seu instaurendi. Cal. l. 12. a. 3. Cæteraque, si refectionem desiderent, fabris concinnanda tradantur. Sueton. in Cæs. c. 15. Refectio Capitolii. ¶ Item recreatio. Quintil. l. 10. c. 5. Tempore ad quietem, refectionemque dato in alterum laborem convertimus. Plin. in Paneg. c. 81. Instar refectionis existimat mutationem laboris.

Refector, oris, m. rifacitore, qui reficit. Suet. in Vespas. c. 18. Item colossi refectorem insigni congiario, magnaque mercede donavit.

Refectus, us, m. idem ac refectio. Plin l. 18. c. 7. Panem ex hordeo antiquis usitatum vita damnavit, quadrupedumque tradidit refectibus, h. e. alimentis.

Refectus, a, um, rifatto, rursus factus, instauratus, renovatus. Cicer. Att. lib. 10. epist. 3. Et quidem archetypum ipsum, crebris locis inculcatum, & refectum. Curt. l. 7. cap. 5. Nec aut cibo refectus, aut potu. ristorato. Hor. l. 2. ep. 2. v. 136. cognatorum opibus, curisque refectus. h. e. sanatus, ad pristinum mentis statum restitutus.

Refello, is, refelli, sine sup. a. 3. ributtare, confutare, convincere, [illegible] Ger. widerlegen, Gall. refuter, Hisp. recatar, [illegible], quod dictum est, arguendo falsum ostendo, ex re, & fallo. Cic. 2. Tusc. c. 2. Et refellere sine pertinacia, & refelli sine iracundia parati sumus. Id. 2. Fin. c. 25. Ita vivunt quidam, ut eorum vitæ refellatur oratio.

Refercio, is, si, tum, a. 4. empire, [illegible], Ger. voll fullen, Gall remplir tout plein, Hisp. henchir, [illegible], repleo, ex re, & farcio. Cic. 1. de Or. Hæc, quæ coarctavit, & peranguste refersit in oratione sua. Id. pro Rab. Post. Aures refersit istis sermonibus. Id. de nat. Deor. Superstitione omni vitam hominum referserunt. Id. pro Sext. c. 35. Corporibus Tiberim compleri, cloacas refercire.

Referio, is, sine præt. & sup. a. 4. ripercuotere, Ger. wiederumb schlagen, Gall. refrapper, Hisp. tornar a herir, [illegible], repercutio. Ovid. 4. Met. v. 349. Non aliter, quam cum puro nitidissimus orbe Opposita speculi referitur imagine Phœbus. Plaut. Asin. 2. 2. 108. Petitor tu idem cum ego te referiam.

Referiva. V. Reliqua.

Refĕro, ers, tuli, latum, a. anom. riferire, riportare, [illegible], Ger. wieder bringen, Gall. reporter, Hisp. tornar a traher, [illegible], retro fero, reporto. Cic. 1. Off. Non solum repulsam retulit, sed ignominiam etiam, & calamitatem. Id. in Fam. epist. 25. Auster me ad tribules tuos retulit. Id. Att. 15. ep. 16. Referunt me pedes in Tusculanum. Id. 1. Tusc. ¶ Accipitur etiam pro perferre. Cic. Att. l. 6. Itaque sine ulla ignominia suis humeris pecuniam populis retulerunt. ¶ Item pro conferre. Cic. 4. Fin. Nisi omnia, quæ leget, quæque reteret, ut nam referantur ad summam, id est conferantur in unum. Id. pro L. Man. Si ad unum omnia referenda sunt. ¶ Item pro in consultationem ponere, proponere aliquid agitandum, decernendumque, cum acc. rei, & altero acc. personæ, cum præp. ad, vel cum acc. personæ, & abl. rei cum præp. de. Cic. 2. Catil. Rem omnem ad Patres Conscriptos retuli. Id. 1. de Div. Et populus de suis rebus ad eum referret. Id. 3. Catil. Reliquis autem de rebus constituendis, maturandis, agendis tum ad Senatum referemus. ¶ Item ut conferre dicimus, qui colloquuntur, sic & referre aliquid dicuntur sermocinantes. Propterque ea vox est respondentis. Cic. pro Cœr. c. 29. Ego enim tibi refero, si non sum ex eo loco dejectus, &c. ¶ Sed generatim sumitur pro dicere, narrare, renuntiare. Virg. 2. Æn. Referes ergo hæc, & nuntius ibis Pelidæ genitori. Plin. l. 7. c. 41. Una feminarum in omni ævo Lampido Lacedæmonia refertur. Id. l. 32. c. 11. Aliqua relatu digna. ¶ Usurpatur quoque pro recensere, numerare. Cic. 1. de nat. Deor. Eodem libro mundum terram, & cœlum refert in Deos. Id. ib. c. 15. Referre in numero Deorum. Sueton in Cæs. c. 88. In numerum Deorum relatus est. ¶ Item pro scribere, adscribere. Cic. pro Cluent. Ut alter in ærarios referri, aut tribu moveri jubeat, alter vetet. Id. 1. Phil. Si quid memoriæ causa retulit in libellum. ¶ Item pro revocare, renovare, quasi rursus ferre. Virg. 5. Æn. Hunc morem, hos cursus, atque hæc certamina primus Ascanius, longam muris cum cingeret Albam, rettulit. ¶ Item pro reddere, restituere. Virg. 8. Æn. O mihi præteritos referat si Jupiter annos. ¶ Item pro convertere. Virg. 11. Æn. Multa dies, variusque labor mutabilis ævi Rettulit in melius. ¶ Item pro dirigere. Cic. 1. Fin. Quo fiat omnia bene vivendi, recteque faciendi consilia referenda. ¶ Item pro retractare. Cic. pro Dom. c. 29. Hoc in genere rem judicatam referri posse voluerunt. Sed locus hic Ciceronis non caret tricis. ¶ Item pro iterare. Cic. 3. de Or. Nisi Atheniensibus, quod mysteria non referrent, ad quæ biduo serius veneram, succensuissent. ¶ Item pro exprimere, imitari. Plin. l. 5. ep. 16. Quæ non minus mores ejus, quam os, vultumque referebat. ¶ Referre acceptum alicui aliquid, est fateri, se ei debere gratiam. V. Acceptus. ¶ Gratiam, vel gratias referre, est ipso facto beneficium acceptum remetiri. Cic. 2. Off. Nimirum enim inops ille, si bonus est vir, etiamsi referre gratiam non potest, habere certe potest. Id. Att. l. 2. Quam bonam meis putissimis orationibus gratiam retulerit. ¶ Aliquando in malam partem accipitur pro par pari reddere, & malum malo compensare. Cic. in Sall. Non enim sperasti, me tibi mutuam gratiam relaturum, ut tuos vicissim compellarem. Sic Ter. Eun. 3. 1. 55. Tu pol pari referto, denique quod eam mordeat. ¶ Pedem referre, est pedem retro ferre, retrahere se, regredi. Cæs. lib. 3. B. C. Pedem referre, & loco excedere non turpe existimare. Sic referre gradum, apud Liv. l. 1. cap. 14. ¶ Referre se aliquo, est se conferre, redire. Horat. l. 1. sat. 6. Referre se domum. Cic. 1. Fam. ep. 8. Referre se ad studia literarum. ¶ Referre animum, oculos, ora in, vel ad aliquid, est convertere, animadvertere, respicere. Id. pro Quint. cap. 14. Cum ad te oculos, animumque retuli. Id. pro Rosc. Am. c. 16. Age nunc, refer animum ad veritatem, & considera, quæ studia, &c. Valer. Flac. l. 7. Rettulit ora ad juvenem. Virg. 12. Æn. In te ora Latini, In te oculos referunt. ¶ Referre alicui salutem, risalutare. Cic. Attic. l. 16. ep. 3. ¶ Referre ensem vaginæ, riporre. Silius l. 7. ¶ Referre rationem, render conto. Cic. 3. Ver. Cæs. l. 2. B. C. ¶ Referre opem, afferre. Cic. 1. Div. ex poeta. Cives, referte opem. ¶ Referre numerum, est numerare. Virg. Ecl. 6. ¶ Referre in deterius, spiegare, e torcere in cattiva parte. Tacit. Ann. 13 c. 13. Nec defuere, qui in deterius referrent. ¶ Referre in melius, est in melius mutare. Virg. Æn. 1. Quin aspera Juno Consilia in melius referet. ¶ Hoc verbum habet primam syllabam brevem, sed a Poetis in præterito, & supino usurpetur etiam prima longa, per Diastolen, vel Ectasim, duplicato t, & l, ut rettuli, rellatum. Hor. l. 2. ep. 1. Rettulit acceptos regale numisma Philippos. Lucan. l. 9. Id rursum cœli rellatum in templa receptant.

Refert, ebat, tulit, imp. anom. importare, appartenere, Ger. es liege daran, es triffe an, Gal. il appartient, il importe, Hisp. ser necessario, pertenecer, [illegible], interest, utile est, commodum est, alicujus momenti est. Construitur cum nominativo, & genitivo. Sed loco nominativi habere potest verbum modi infinitivi, vel membrum orationis. loco genitivi rei inanimatæ admittit etiam acc. cum præp. ad; deinde loco genitivorum mei, tui, sui, nostri, vestri exigit ablativos mea, tua, sua, nostra, vestra; loco genitivi cujus potest habere ablat. cuja; denique præter genitivum proprium, vel alium casum loco genitivi, recipit etiam unum ex his quatuor genitivis communibus, magni, parvi, tanti, quanti, quorum tamen genitivorum loco non respuit adverbia, magnopere, parum, tantopere, tantum, quantopere, quantum. Cic. l. 5. Fam. ep 10. Non adscripsi id, quod tua nihil referebat. Id. in Brut. Neque enim refert, videre, quid dicendum sit. Id. 2 de Div. Aves pascantur, nec ne, quid refert? Id. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1. Parvi refert abs te ipso jus dici æqualiter, & diligenter. Id. pro Cal. Refert tuam magnopere id ipsum. Sall. in Jug. Quod illorum magis,

git, quam sua retulisse videretur. Id. Fam. 5. ep. 9. Sed quanti id refert? Virg. 2. Georg. Neque enim numero comprendere refert.

Refertus, a, um, pieno, ἔμπλεως, plenus, a refercio. Cic. Acad. Certam quandam disciplinæ formulam composuerunt, & eam quidem plenam, ac refertam. Id. pro Font. c. 1. Referta Gallia negotiatorum est, plena Civium Romanorum. Id. ad Q. Fr. l. 2. ep. 16. Cum Cæsaris literis refertis omni officio, diligentia, suavitate. Id. 5. Fin. c. 87. a med. Tum refertius erit ærarium Populi R. quam unquam fuit. Id. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 24. ad fin. Quare quoniam ejusmodi theatrum totius Asiæ virtutibus est datum, celebritate refertissimum, magnitudine amplissimum.

Refervens, entis, n. iterum fervens, vel valde fervens. Plin. l. 16. c. 11. Item terebinthinam in sartagine referventi. ¶ Translate ponitur pro vehementi, & atroci. Cic. pro R. Com. c. 6. Nonne, ut ignis in aquam conjectus continuo restinguitur, & refrigeratur, sic refervens falsum crimen in purissimam, & castissimam vitam collatum statim concidit, & extinguitur?

Referveo, es, vel Referveſco, is, n. iterum, vel valde ferveo. Cic. 1. Div. c. 23. Visum Mercurium patere sanguinem fundere, qui cum terram attigisset, refervescere videretur sic, ut tota domus sanguine redundaret. V. Referveo. ¶ Est etiam refrigescere, fervere desinere. Id. in Brut. c. 91. Contentio vocis resederat, & quasi referbuerat oratio. Alii leg. deferbuerat.

Refibulo, as, a. 1. fibulam retego, seu solvo. Martial. l. 9. ep. 28. Et cuius refibulavit turgidum faber penem. idest fibulam penis inductam solvit.

Reficio, is, eci, ectum, a. 3. rifare, בנה, Ger. wider machen, Gall. refaire, Hisp. rehazer, ἀνασκευάζω, iterum facio, instauro, renovo, quod corruptum erat, in statum pristinum restituo. Ulp. de rivis, l. 1. Verbo reficiendi tegere, substruere, sarcire, ædificare, & advehere, apportareque ea, quæ ad eandem rem opus sunt, continentur. Cic. 3. Fr. Locatur id opus, quod ex mea pecunia reficiatur. ¶ Interdum ponitur pro iterum creare, seu eligere. Cic. de Amic. Papirius legem ferebat de Tribunis reficiendis. ¶ Translate sumitur pro recreare, seu delectare. Cæs. l. 9. B. G. Exercitum ex labore, atque inopia refecit. Cic. l. 8. Fam. ep. 27. Ego hic cogito commorari, quoad me reficiam. Plin. in Paneg. c. 77. Ut labore refici, ac reparari videretur. ¶ Reficere vires, est reparare. Liv. l. 37. c. 24. Cum in alto, ubi substiterant, cibo reficerent vires. Senec. ep. 7. Ex longo morbo refici. ricuperarsi. ¶ Reficere copias, interdum significat delectu habito supplere, reclutare. Cæs. l. 3. B. C. c. 87. Hæ copiæ, quas videtis, ex delectibus horum annorum sunt refectæ. Sic Virg. 3. Georg. Semper enim refice. h. e. armenti numerum supple. ¶ Cic. Parad. 6. Nunquam eris dives, antequam tibi ex tuis possessionibus tantum reficiatur, ut ex eo tueri sex legiones possis. hoc est suppeditetur, reddatur, perveniat. Var. l. 1. R. R. c. 2. ante med. Nemo sanus debet velle impensam ac sumptum facere in culturam, si videt, non posse refici. di non poter rifarsi dello speso.

Refigo, is, xi, xum, a. 3. πάλιν πήγνυμι, rursus, sive valde figo. Virg. 4. Georg. Aulasque, & cerea regna refigunt. Alii leg. refingunt. Quod vero quidam addunt ex Col. lib. 4. c. 16. pro refigendum legitur recidendum. ¶ Sæpe accipitur pro avellere, quod fixum erat, spiccare, distaccare, עקר, Ger. wider abheften, Gall. arracher ce qui etoit fiché, Hisp. arrancar lo hincado, ἀνασπάω. Cels. l. 6. c. 18. Si dolor in gingivis est, moventurque aliqui dentes, refigi eos oportet. ¶ Hinc refigere leges est rescindere. Cic. 13. Phil. c. 3. Acta Antonii rescidistis, leges refixistis per vim. Virg. Æn. 6. v. 622. leges fixit pretio, atque refixit.

Refingo, is, a. 3. fingo, simulo. Apul. l. 9. A. A. Hilari vultu renidens, quantumque poteram, lætiorem me refingens. V. Refigo.

Refirmo, as, a. 1. iterum, seu valde firmo, constituo. Sextus Rufus c. 14. Supra ripam Tigridis limes est refirmatus.

Refixus, a, um, nom. ex partic. a figo, avulsus, staccato. Horat. epod. 17. Refixa cœlo devocare sidera. Virg. Æn. 5. v. 360. clypeum Neptuni sacro Danais de poste refixum.

Reflagito, as, a. 1. ἀπαιτίζω, iterum flagito. Catul. ep. 39. (al. 45.) Persequamur eum, & reflagitemus.

Reflatio, onis, f. svaporamento, evaporatio. Cæl. Aurel. Tard. lib. & cap. 2. ante med. Erit tondendus æger usque ad cutem. Hinc etiam patientes partes levantur, cum ex alto reflatio quædam viarum raritate permittitur.

Reflatus, us, m. ἀντίπνοια, flatus adversus, idest ventus contrarius. Cic. Att. l. 12. ep. 2. Quinquaginta naves delatas in Uticam reflatu hoc.

Reflecto, is, xi, xum, a. 3. torcere, שׁוב, Ger. niedersich biegen, Gall. reflechir, retourner, Hisp. doblegar, atras, ἀνακάμπτω, retro flecto. Plin. l. 11. c. 50. Canum degeneres caudam sub alvum reflectunt. Ovid. 7. Metam. Oculos reflectere. Catul. in Argonaut. Inde pedem reflecto. ¶ Translate ponitur pro revocare, reprimere. Cic. pro Sul. c. 16. Nonnunquam animum incitatum ad ulciscendam orationem tuam revoco ipse, & reflecto. Id. 1. de Or. Quibus mentes aut incitantur, aut reflectuntur. Ter. Adel. 3. 2. 9. Quem neque fides, neque jusjurandum, neque misericordia repressit, neque reflexit.

Reflexim, adv. cui contrarium est directim. Apul. de dogm. Platon. Ex hac conjugatione primi modi fit illativum; si directim, universale, ut Omne igitur honestum utile est; si reflexim, particulare, ut, Quoddam igitur utile est honestum.

Reflexio, onis, conversio. Apul. de dogm. Plat. Verum hoc in simplici conversione, quæ in conclusionum illationibus reflexio nominatur.

Reflexus, us, m. sinus, recessus, locus reflexus. Apul. lib. 2. Florid. Prope Oceani reflexus.

Reflexus, a, um, ἀνακαμφθείς, torto, curvo. Plin. l. 11. c. 37. de dentibus elephantorum. Masculis reflexi, fœminis recti, atque proni. Stat. l. 2. Achil. v. 382. Cervice reflexa.

Reflo, as, n. 1. soffiare contra, Ger. entgegen wayen, Gal. souffler a l'encontre, Hisp. soplar hazia tras, ἀντιπνέω, retro flo, contra spiro. Cic. Att. l. 6. ep. 6. Inde quam primum Athenas, nisi Etesiæ valde reflaverint. Lucret. l. 4. v. 936. aer eum ducitur, & reflatur. ¶ Translate sumitur pro adversari, contrarium esse, inimicum esse. Hinc fortuna dicitur reflare, cum omnia nobis præter animi sententiam cadunt. Cic. 2. Off. c. 6. Nam & cum prospero flatu ejus utimur, ad exitus pervehimur optatos, &, cum reflavit, affligimur.

Refloresco, scis, rui, n. 3. rifiorire, ἀναθάλλω, rursus floreo. Plin. l. 19. c. 8. Cujus natura in cæmatis reflorescens sæpius dicta est. Id. l. 18. cap. 6. Secatur incipiens florere, & quoties refloruit. ¶ Translate Silius lib. 15. v. 738. Juventa reflorescente ibit ovans.

Refluo, is, xi, xum, n. 3. ἀναῤῥέω, retro, seu rursum fluo. Plin. lib. 2. c. 97. Nec unquam eodem tempore, quo pridie, refluit.

Refluus, a, um, παλίῤῥοος, quod refluit, quod retrogrado fertur fluxu. Plin. l. 2. c. 97. Introrsus in Pontum nunquam refluo mari.

Refocillatus, a, um, recreatus, refotus. Plin. l. 3. ep. 14. Ipse paucis diebus ægre refocillatus non sine ultionis solatio decessit.

Refocillo, as, avi, atum, a. 1. ristorare, riscaldare, recreo, refoveo, reficio. Senec. l. 3. de benef. c. 9. Efficacibus remediis refocillasse lugentem.

Refodio, is, di, ssum, a. 3. cavare, Germ. wider aussgraben, Gall. deterrer, Hisp. desenterrar, ὀρύσσω, fodiendo eruo, extra terram educo. Plin. lib. 2. cap. 63. Jam profecto illos avaritiæ, atque luxuriæ cuniculi refodissent. Col. l. 2. c. 2. Radices refodere.

Reformatio, onis, riforma. Apul. l. 3. Met. Facilior reformationis medela.

Reformator, oris, riformatore, Germ. zu rechte macher, Gall. reformateur, Hisp. reformador, ἐπανορθωτής, qui reformat, instaurator. Plin. l. 8. ep. 12. Ipsarum literarum jam senescentium reductor, ac reformator.

Reformatus, us, m. reformatio. Tertul. advers. Valentin. c. 23.

Reformidatio, onis, timore, φόβος, actus reformidandi, timor, metus. Cic. in Partit. c. 4. In suasione autem aut spem, aut reformidationem deliberantis.

Reformido, as, a. 1. temer molto, ירא, Ger. heftig forchten, Gall. craindre fort, Hisp. mucho temer, ὑπερφοβέομαι, valde formido. Cic. Phil. 7. c. 6. Paris nomine bellum anceps tum reformido. Id. Phil. 14. c. 3. Refugit animus, eaque dicere reformidat. Ovid. 2. de Pont. eleg. 7. Saucia tactum membra reformidans.

Reformo, as, a. 1. riformare, rifare, Germ. zu rechte, machen, Gall. reformer, Hisp. reformar, μεταπλάττω, in priorem, aut in meliorem formam redigo. Ovid. 11. Metam. Dum quod fuit ante, reformet. Quintil. l. 12. c. 6. Apollonio Moloni Rhodi rursus reformandum, ac velut recoquendum se dedit. Plin. in paneg. c. 53. Mores depravatos reformare, & corrigere.

Refossus, a, um, nom. partic. a refodio, scavato. Plin. l. 19. cap. 5. Solo quam altissime refosso.

Refoveo, es, vi, tum, a. 2. riscaldare, Ger. wider erwärmen, Gall. rechauffer, Hisp. abrigar, ἀναθάλπω, iterum foveo, calore moderato refocillo. Lucan. l. 8. Et adstrictos refovet complexibus artus. Colum. l. 2. c. 2. Si frequenti, & tempestiva, & modica stercoratione terra refoveatur. ¶ Translate est reficere, recreare. Gellius l. 2. c. 113. Paucis diebus ad refovendas vires moratur. Stat. 6. Theb. v. 521. Vires dat, refovetque Deus.

Refractariolus, a, um, dim. a refractarius. Cic. Att. l. 2. epist. 1. Et quod se ab hoc refractariolo judiciali dicendi genere abjunxerit.

Refractarius, a, um, ostinato, restio, αὐθάδης, contumax, nimis suæ sententiæ tenax, a refringendo, tanquam obstantia refringens, nulloque claustro se patiens coerceri. Sen. ep. 74. Errant, si qui existimant, Philosophiæ fideliter deditos contumaces esse, ac refractarios, & contemptores Magistratuum.

Refractio, onis, f. refrazione, ἀνάκλασις, ut refractio luminis, l. 8. ff. ext. 2. leg. 27.

Refractus, a, um, ἀνακεκλασμένος, rotto, spezzato. Plin l. 2. ep. 24. Refractis pudoris, & reverentiæ claustris.

Refræno. V. Refreno.

Refragator, oris, qui refragatur, & repugnat. Ascon. Pedian. in Orat. Cicer. contra C. Anton. initio: Acerrimi, ac potentissimi fuerunt Ciceronis refragatores, cum peteret consulatum. Tertul. adv. Gnost. cap. 1. Omnes martyriorum refragatores ebulliunt.

Refrago, as, a. 1. antique pro suffragor, teste Nonio, apud quem Sisenn. c. 7. n. 3. Multi populi, plurimæ conciones dictaturam omnibus animis & studiis refragabant.

Refragor, aris, d. 1. ripugnare, far resistenza, resistere, מרה, Ger. widerstehen, Gall. resister, contredire, Hisp. ser contrario, resistir, ἀντιλέγω, adversor, resisto, repugno. Cic. pro Mur. c. 23. Tota illa lex petitioni tuæ refragata est. ¶ Refragari ingenium alicui dicitur, quando ingenio aliquid assequi nequit. Quintil. l. 10. c. 6. Ut ei, cui non refragetur ingenium. ¶ Refrago, as, pro suffragor. Sisenna apud Non. c. 7. n. 3. Multi populi dictaturam omnibus animis, & studiis refragavere.

Refrenatio, onis, actus refrenandi. Senec. lib. 3. de ira, c. 15. Necessaria est ista refrenatio doloris.

Refrenatus, a, um, nom. partic. raffrenato, ut refrenatus religione. Lucr. l. 5. v. 115.

Refreno, as, avi, atum, a. 1. raffrenare, ἀναχαλινόω, retineo, coerceo, freno. Cic. Parad. 4. Refrenare libidines. Id. pro Cal. c. 31. Adolescentes refrenandi potius a gloria, quam incitandi. Horat. l. 3. od. 24. indomitam refrenare licentiam.

Refrequento, as, a. 1. quidam afferunt ex Sueton. in Aug. c. 46. sed ibi opt. editiones habent frequento.

Refrico, as, a. 1. fregare di nuovo, ἀνατρίβω, rursus, vel valde frico. Cato c. 87. Id omne ita facito, & refricato denuo. ¶ Metaleptice ponitur pro renovare, tractum a vulneribus, quæ plerunque fricando renovantur. Cic. Att. l. 3. Appii vulnera non refrico, sed apparent, nec occuli possunt. Id. 3. Agr. c. 2. Refricare obductam Reip. cicatricem. Id. l. 5. Fam. ep. 17. Ne refricem meis literis desiderium, ac dolorem tuum. Id. Phil. 3. Refricare memoriam pulcherrimi facti. Id. pro Syl. Refricare animum memoria alicujus rei.

Refrigeratio, onis, rinfrescamento, ἀνάψυξις, actus refrigerandi. Cic. de Sen. c. 14. Et refrigeratio æstate, & vicissim aut Sol, aut ignis hybernus.

Refrigeratorius, a, um, refrigerativo, refrigerante, ἀναψυκτικός, quod refrigeret. Plin. l. 20. c. 21. Refrigeratoriam tamen vim esse convenit nigro.

Refrigeratrix, icis, quæ refrigerat. Plin. l. 19. c. 8. Est quidem (lactuca) natura omnibus refrigeratrix.

Refrigeratus, a, um, ἀναψυχθείς, partic. a refrigeror. Cic. 2. de nat. Deor. c. 50. Dat membra partim ardentia, partim refrigerata dicenda sunt.

Refrigerium, ii, refrigerio, solatium, recreatio. Tertul. de resur. carn. c. 17. Alcim. Avit. l. 3. v. 278.

Refrigero, as, a. 1. raffreddare, rinfrescare, Germ. kalten, Gall. refrichir, Hisp. resfriar, ἀναψύχω, rem calidam frigidam facio, frigus alicui rei, vel homini induco. Cic. l. 5. Fam. ep. 10. Quod me frigus Dalmaticum, quod illinc ejecit, etiam hic refrigeravit. Id. de Sen. Ubi ætas potest illa umbris, aquisve refrigerari salubrius? ¶ Translate ponitur in passiva voce pro diminui, desinere, languescere. Cic. l. 3. Fam. ep. 8. Refrigerato jam levissimo sermone hominum provincialium. Id. 2. Ver. Ita, defessa, ac refrigerata accusatione, rem integram ad M. Metellum Prætorem esse venturam. ¶ Pro perturbare, & castigare. Quintil. l. 5. c. 7. Testis urbano dicto refrigerandus. Vell. l. 2. c. 83. Plancus in convivio refrigeratus ab Antonio.

Refrigescentia, æ. refrigeratio. Tertul. de anim. c. 43.

Refrigesco, is, refrixi, sine sup. raffreddarsi, Ger. wider erkalten, Gall. se refroidir, Hisp. resfriarse, ἀναψύχομαι, frigidus fio. Cato c. 105. Ubi jam vinum refrixerit. Col. l. 2. c. 2. Ut colla eorum refrigescant. ¶ Translate ponitur pro languescere, desinere, minui. Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 24. Sed tota res & timmur, & refrigescis. Id. l. 9. Fam. ep. 10. Unum vereor, ne hasta Cæsaris refrixerit.

Refringo, is, refregi, refractum, a. 3. rompere, fracassare, פרץ, Germ. aussbrechen, Gall. derompre, Hisp. quebrar, ἀνακλάω, rumpo, rumpendo aperio. Liv. l. 34. Ut consternata nocturno tumultu civitate, refringi carcer posset. Plaut. Capt. 4. 4. 10. Cellas refregit omnes intus, reclusitque armarium. ¶ Translate Cic. pro Mur. Cum vero ego tanto intervallo claustra ista nobilitatis refregissem. Liv. l. 5. c. 37. Refringere vim fortunæ. h. e. retundere. ¶ Ponitur etiam pro repercutere, reflectere. Plin. l. 2. c. 59. Radius solis immissus cavæ nubi, repulsa acie, in solem refringitur.

Refriva faba, quæ ex segete domum referebatur ad sacrificium, quasi referiva, a refero. Fest. Refriva faba dicitur, ut ait Cincius, quæ ad sacrificium referri solet domum ex segete auspicii causa, quasi revocet domum. Data enim est & tritico ad rem divinam faciendam. Ælius dubitat, an ea sit, quæ prolata in segetem domum refertur, an quæ refrigatur, quod est, torreatur. Sed opinionem Cincii adjuvat, quod in sacrificiis publicis, cum puls fabata Diis datur, nominatur refriva. Hæc Fest. Plin. l. 18. c. 12. In eadem (faba) peculiaris religio. Namque fabam utique e frugibus referre mos est auspicii causa, quæ ideo refriva appellatur. Utroque loco alii leg. referiva.

Refrondesco, is, n. 3. rursus frondesco. Sidon. Carm. 22. v. 46. Sponte refrondescit per brachia roscida palmes.

Refuga, æ, com. 1. fuggitivo, נד, Germ. fluchtig, Gall. fugitif, Hisp. fugitivo, αὐτόμολος, fugitivus, vel fugitrix, qui, vel quæ aliorum dominium refugit. Ulpian. l. aut damnum, ff. de pæn. Quique refugæ ex opere metalli in metallum damnantur.

Refugio, is, gi, gitum, n. 3. fuggire, ritirarsi, נס, Ger. wider hindersichfliehen, Gall. refuir, Hisp. huyr, huyr, atras, ἀποφεύγω, fugio, retro fugio, fuga me retrorsum recipio. Cic. 7. Ver. Reliqui Syracusas, classe amissa, refugerant. Id. pro Dejot. Nonne, cum esset productus testis, & cum tecum fuisset, refugit ad legatos? ¶ Translate est fugere, devitare. Cic. Att. l. 1. ep. 1. Prorsus ab instituta nostra paucorum dierum consuetudine longe refugit. Id. 2. de Or. Pudore a dicendo, & timiditate ingenua quadam refugisti. Id. Phil. 14. c. 3. Refugit animus ea dicere. Col. l. 12. c. 49. Ista memoriam nostram refugiunt. Hor. l. 2. ep. 2. Refugere jurgia.

Re-

Refugisco, is, a. 3. refugio, devito. *Commodian. instruct.* 23.

Refugium, ii, *rifugio*, מִפְלָט, Ger. *zuflucht*, Gall. *refuge*, Hisp. *acogida*, καταφυγή, locus, ad quem confugimus. *Cic.* 2. *Offic.* c. 8. Regum, populorum, nationum portus erat, & refugium Senatus. ¶ Speciatim refugia sunt loca domus abditiora, & penitiora, in quæ imminente vi majore vel hostiure, vel incendii, se, bonaque sua refugiendi hostium impetus, vel incendii causa paterfamilias conjicere solet. Hujusmodi loca aperire, & pervia facere ofufructuario non licet. *Ulp. l. si cujus rei*, *ff. de usufr. quemad. quis utat. fruct.* Vel aditus, posticasque vertere, vel refugia aperire.

Refugus, a, um, ἀναφυγών, qui se fugæ subducit. *Tac. l.* 13. *Ann.* c. 40. Ut instantibus cominus resisterent, refugos non sequerentur. *Id.* 3. *hist.* c. 61. Quidam in castra refugi cuncta formidine implebant. ¶ Translate ponitur pro eo, qui recedit. *Ovid. epist.* 17. Spemque suo refugi fluminis ore sequi. ¶ Item pro reclivi, aut rejecto. *Lucan. l.* 10. *v.* 131. Refugosque gerens a fronte capillos. h. e. reflexos, quales sunt crispi capilli Maurorum.

Refulgentia, æ, splendor, fulgor. *Apul. l.* 4. *Florid.* Lacunarium refulgentia.

Refulgeo, es, si, sine sup. n. 2. *risplendere*, ἀναλάμπω, valde fulgeo. *Virg.* 5. *Æn.* Claraque in luce refulsit. *Pers. in prol.* Si dolosi spes refulserit nummi. *Plin. l.* 9. *c.* 38. Color sanguinis refulgens.

Refundo, is, refudi, refusum, a. 3. *risondere*, *spargere*, ἀναχέω, idem quod fundo, vel rursus fundo, regero. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Quibus altæ, renovatæque stellæ, atque omnis æther refundunt eadem, & rursus trahunt indidem. ¶ Translate sumitur pro reddere, restituere. *Ulp. l. si poenulam*, *ff. de rendic. caus. dat.* Consequens est, ut dicamus eum refundere, quod accepit. *Plin. Paneg.* c. 31. Refundimus Nilo suas copias.

Refuse, adverb. *abbondevolmente*, ὑπερχυμένως, redundanter. *Col. l.* 4. *c.* 2. Semper in plano refusius egesta humus tumidior est.

Refusio, onis, actus refundendi. *Macrob. l.* 1. *Saturn.* c. 21. Pluvialis copia est refusio humoris ad supera tracti.

Refusorius, a, um, adject. Refusoriæ literæ dicuntur a *Sidon. l.* 9. *epist.* 10. quibus aliquid remittitur.

Refusus, a, um, ἀναχυθείς, redundans, effusus. *Virg.* 1. *Æn.* Stagna refusa vadis. *Plin. l.* 36. *c.* 26. Non nisi refuso mari arenas fatetur.

Refutatio, onis, *confutazione*, ἔλεγχος, actus refutandi, confutatio. *Cic. in Top.* c. 25. Refutatio autem accusationis, in qua est depulsio criminis, quæ Græce στάσις dicitur, Latine appellatur status, in quo primum insistit quasi ad repugnandum congressa defensio.

Refutator, oris, qui refutat. *Arnob. l.* 2. Refutator incredulus.

Refutatorius, a, um, quod pertinet ad refutationem. *Leg.* 1. *Cod. de Relationib.* Is refutatorias preces offerebat.

Refutatus, us, m. idem ac refutatio. *Lucr. l.* 3. *v.* 524. Auspiciique refutatu convincere falsum.

Refutatus, a, um, *Cic. pro Leg. Man.* c. 17. Obsolevit jam ista oratio, re multo magis, quam verbis refutata.

Refuto, as, a. 1. *confutare*, *convencere*, הֵשִׁיב, Ger. *verwerffen*, Gal. *refuter*, Hisp. *rechaçar*, ἀνασκευάζω, confuto, redarguo, refello. *Cic.* 2. *de Orat.* c. 19. Nostra confirmare argumentis, deinde contraria refutare. *Id. in Vatin.* Nemo enim hominem te ita refutandum ut gravem adversarium, aut ita rogandum ut religiosum testem arbitrabatur. ¶ Translate ponitur pro improbare. *Cic.* 2. *Tusc.* In primisque refutetur, ne renciatur Philocteteus ille clamor. ¶ Item pro reprimere. *Cic. de Arusp.* c. 4. Et aut concedente, aut etiam adjuvante Milone ejus conatum refutabo. *Id. de prov. Cons.* c. 13. Semper illas nationes nostri imperatores refutandas potius bello, quam lacessendas putaverunt, *star sulla difensiva*, *piuttosto che sull' offensiva*. *Liv. l.* 2. Oratione feroci refutando plebem.

Regaliolus. V. Regaviolus.

Regalis, & le, o. 3. *regale*, *reale*, Germ. *konigkreich*, Gall. *royal*, Hisp. *real*, βασιλικός, quod Rege dignum est. Pertinet ad claritatem, & excellentiam. *Cic. de Sen.* Nihil ei tam regale videri, quam studium agri colendi. *Plin. l.* 13. *c.* 2. Ergo regale unguentum appellatum, quoniam Parthorum Regibus ita temperatur, constat myrobalano, costo, amomo, &c. *Liv. l.* 27. *c.* 19. Regalis animus. *Plaut. Capt.* 4. 1. 45. Regum rex regalior. ¶ Regalis cœna appellantur, inquit *Fest.* quæ potentibus insperatum honorem pollicentur, privatis, & humilioribus hæreditates, filiofamilias dominationem.

Regaliter, adverb. *regalmente*, *da Re*, Germ. *konigleich*, Gall. *royalement*, Hisp. *realmente*, βασιλικῶς, Regum more, idest splendide, munifice, & interdum tyrannice, crudeliter. *Ovid.* 2. *Met.* Precibusque minas regaliter addit. *Liv. l.* 41. *c.* 51. Sacrificio regaliter confecto.

Regaviolus, i, m. ὀρχίλος, avis exigua, quæ aliter dicitur rex avium, presbys, trochilos. Alii putant esse galgulum, quæ avis Græce dicitur ἴκτερος, a colore. *Suet. in Cæs.* c. 81. Pridie autem easdem Idus avem regaviolum cum laureo ramo Pompejanæ Curiæ se inferentem volucres vario generis e proximo nemore prosecutæ, ibidem discerpserunt. Al. leg. *regaliolus*.

Regelatus, a, um, gelu solutus, tepefactus, mollitus. *Martial. l.* 11. *epigr.* 93. Succina virginea quod regelata manu; subaudi olent.

Regelo, as, a. 1. *disghiacciare*, Germ. *aufthauen*, Gall. *degeler*, Hisp. *deshelar*, ἀποκρυσταλλόω, gelu resolvo. *Colum. l.* 1. *c.* 5. Et matutino regelari ortu poterit. *Id. l.* 10. *v.* 77. Post ubi Riphææ torpentia frigora brumæ Candidus aprica Zephyrus regelaverit aura.

Regemo, is, n. ingemo, gemitum reddo. *Stat.* 5. *Theb.* v. 389. dat operta fragorem Pinus, & abjunctis regemunt tabulata cavernis.

Regerminatio, onis, ἀναβλάστησις, actus regerminandi. *Plin. l.* 17. *c.* 20. Regerminatione cedro, vel salice lætior.

Regermino, as, a. 1. *germogliare de nuovo*, ἀναβλαστάνω, iterum germino. *Plin. l.* 16. *c.* 33. Et in Ænaria succisa regerminat.

Regenero, as, a. 1. *rigenerare*, Ger. *wider gebaren*, Gall. *regenerer*, Hisp. *tornar a engendrar*, ἀναγεννάω, iterum, sive rursus genero. *Plin. l.* 12. *c.* 1. Platani fatæ regeneravere vitium. ¶ Translate sumitur pro repræsentare, naturam & mores referre. *Plin. l.* 14. *c.* 22. Nec alio magis Drusus Cæsar regenerasse patrem Tiberium ferebatur.

Regero, is, gessi, gestum, a. 3. *riportare*, הֵשִׁיב, שָׁלַח, Ger. *widerumb hintragen*, Gall. *rapporter*, Hisp. *referir*, ἀναφέρω, refero, reporto, reduco. *Colum. l.* 2. *c.* 10. In acervum culmos regerunt. ¶ Interdum est rejicere, reddere. *Plin. l.* 2. *c.* 9. *de Luna.* Quoniam haustum omnem lucis aversa illo regerat, unde acceperit. ¶ Translate sumitur pro referre in locum aliquem. *Quintil. l.* 3. *c.* 8. Sunt enim velut res regestæ in hos commentarios, quas adolescens deduxerat schola. ¶ Item pro objicere, opponere. *Cassius l.* 15. *Famil. epist.* 19. Pro quo tibi proxima epistola tot rusticos Stoicos regeram, ut Catium Atheois natum esse dicas. *Quintil. l.* 11. *c.* 1. Invidiam in aliquem regerere. h. e. in aliquem rejicere. *Sen. Hippol. v.* 718. Crimen alicui regerere.

Regestum, i, terra e sulco egesta, seu effossa, & in aliquam altitudinem elevata. *Colum. l.* 3. *c.* 13. Vix justum pastinationi præbet regestum. *Id. l.* 11. *c.* 3. Ut in quatuor consurgat regestum. ¶ Sumitur item pro ordinata dispositione, quæ vulgo corrupte *registrum* dicitur, & regesta num. plur. dicuntur quæ in tabulas, aut in libros redacta sunt. *Vopisc. in Probo*, c. 2. Usus etiam ex regestis scribarum porticus porphyreticæ, actis etiam senatus, ac populi.

Regestus, a, um, partic. a regeror, ut Terra regesta, idest, eodem relata, unde egesta, seu effossa fuerat. *Ovid.* 11. *Metam.* Indiciumque suæ vocis tellure regesta Obruit.

Regia, æ, *palazzo regale*, בֵּית הַמֶּלֶךְ, Germ. *Konigshoff*, *koniglicher pallast*, Gall. *maison royale*, Hisp. *palacio*, *casa real*, τὰ βασίλεια, domicilium, & aula regis. *Cic.* 3. *Fin.* Ut enim, inquit, nemo dicit in regia, regem ipsum quasi productum esse ad dignitatem. *Ovid.* 3. *Trist. eleg.* 1. Hic sunt antiqui regia parva Numæ. ¶ Ponitur etiam pro basilica. Nam *basilica* regiam domum proprie significat. *Stat. l.* 1. *Silv.* 1. *v.* 30. Illic belligeri sublimis regia Pauli. *h. e.* basilica ab Æmilio Paulo exstructa, cujus meminit etiam *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 16. ¶ Est etiam *regia* oleæ genus baccas ferens speciosissimas, & escæ potius, quam oleo idoneas. *Colum. l.* 5. *c.* 8. & *l.* 12. *c.* 47.

Regibilis, le, adject. qui facile regi potest. *Ammian. l.* 16. *c.* 12. Juventus regibilis, & consulta.

Regie, adv. *regalmente*, βασιλικῶς, regio more, ut Rex solet, vel ut decet Regem. *Cic.* 5. *Ver.* c. 48. Nunc ut hoc tempore ea, quæ regie, seu potius tyrannice statuit in aratores Apronius, prætermittam. *Var. l.* 1. *R. R. c.* 2. Regie polita ædificia.

Regienses, ium, m. populi Regii incolæ. *Plin. l.* 3. *c.* 15.

Regifico, V. Reglesco.

Regifice, adv. *regalmente*, *sontuosamente*, βασιλικῶς, regio apparatu, splendide, sumptuose. *Cic.* 3. *Tusc. c.* 19. *ex Poeta.* Vidi ego te, astante ope barbarica, tectis cælatis, laqueatis, auro, ebore instructam regifice.

Regificus, a, um, idem quod regalis. *Val.* 2. *Argon.* Stant geminis, auroque tori, mensæque paratu Regifico. *Virg.* 6. *Æn. v.* 605. epulæ regifico luxu.

Regifugium, ii, festum Romanorum, in memoriam fugæ illius, qua L. Tarquinius Superbus ex urbe Roma post Lucretiæ mortem fugit. Agebatur sexto Calendas Martii, idest die 24. Februarii, postridie Terminaliorum. *Ovid.* 2. *Fast.* & *Fest.*

Regigno, is, genui, genitum, a. 3. *rigenerare*, ἀναγεννάω, iterum gigno. *Lucr. l.* 5 *v.* 245. Quapropter maxima mundi Cum videam membra, ac partes consumpta regigni.

Regilla, æ, muliebre vestimentum, dim. a *recta*, quod vestimenti virilis genus erat, ita dictum, quod recta sursum versum texeretur. *Fest.* Regillis, tunicis albis, & reticulis luteis utrisque rectis textis sursum versum a stantibus pridie nuptiarum diem virgines indutæ cubitum ibant ominis causa, ut etiam in togis virilibus dandis observari solet. *Plaut. Epid.* 2. 2. 39. Quid erat induta? an regillam induculam? an mendiculam?

Regillus lacus, *Lago di S. Prassede*, *Lago di Castiglione*, lacus Latii, apud Algidum montem, inter Tibur ad Bor. & montem Algidum ad Mer. *Liv. l.* 2.

Regimen, inis, n. *governo*, פְּקֻדָּה, Ger. *regiment*, ἡγεμονία, rectio, gubernatio, a *rego*. *Liv. l.* 3. *c.* 33. Regimen totius Magistratus penes Appium erat favore Plebis.

Regimentum, i, regimen. *Fest.* Regimen pro regimento usurpant Poetæ.

Regina, æ, *Regina*, *Reina*, מַלְכָּה, Ger. *Konigin*, Gall. *Reine*, Hisp. *Reina*, βασίλισσα, quæ regnat, quæ regnum possidet. *Cic. Att. l.* 14. Reginæ fuga mihi molesta est. ¶ Ita etiam dicta est uxor regis sacrificuli, teste *Fest.* & *Servio.* V. Arculum. ¶ Per Catachresin ponitur pro domina. *Plaut. Truc.* 2. 6. 30. Sed reginæ domi suæ luere ambæ. ¶ Item pro muliere dicitur. *Ter. Eun.* 1. 2. 86. Quia solæ utuntur his reginæ. ¶ Translate dicitur etiam de rebus inanimatis. *Cic.* 2. *de Orat.* Sed tantam vim habet illa, quæ recte a bono Poeta dicta est flexanima, atque omnium regina rerum oratio. *Id. Offic.* 3. *c.* 6. Justitia regina virtutum. *Horat. l.* 1. *epist.* 6. Et genus, & formam regina pecunia donat.

Regio, onis, *regione*, *paese*, מְדִינָה, Ger. *landschafft*, Gal. *region*, *contrée*, Hisp. *region*, χώρα, κλίμα, pars orbis terrarum. *Cic. pro Sext.* Quæ regio, orave terrarum erat latior, in qua non Regnum aliquod statueretur? ¶ Deinde usurpatur sæpe pro tractu provinciæ, *tratto di paese*. *Cic. in Fam.* Classem fugientem persecuti sumus usque in Sidam, quæ extrema regio est provinciæ meæ. ¶ Translate regiones in orbe dicuntur majores ejus partes, quæ dividuntur in vicos ut membra minora, *quartiere*, *sestiere*. Urbis Romæ antiquitus quatuor regiones fuerunt, *Suburrana*, *Exquilina*, *Collina*, *Palatina*, deinde usque ad quatuordecim crevere, teste *Plin. l.* 3. *c.* 6. V. *Rosin. l.* 1. *Antiq. Rom. c.* 13. ¶ Non solum vero de terræ partibus, sed etiam de cœli dicitur. Regiones cœli quatuor sunt, *Ortus*, *Occasus*, *Meridies*, & *Septentrio*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. de regione Lunæ.* Sed etiam regio, quæ tum est Aquilonaris, tum Australis. ¶ Regio quoque usurpatur pro fine, limite, termino, præsertim in num. plur. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* An Acci Navii lituus ille, quo ad investigandum suem regiones vineæ terminavit, contemnendus est? ¶ Translate. *Cic. pro Arch.* Et, si quibus regionibus vitæ spatium circumscriptum est, iisdem omnes cogitationes terminaret suas. *Id.* 2. *Agr. c.* 33. Se se regionibus officii continere. ¶ Ponitur denique aliquando pro orbita, & linea. *Cic.* 7. *Ver.* De omnibus nobis si quis tantulum de regione deflexerit. *Virg.* 2. *Æn. v.* 737. Nota excedo regione viarum. ¶ *E regione*, est ex adverso, ex opposito, *dirimpetto*. *Cic.* 4. *Acad* Nonne etiam dicitis, esse e regione nobis, a contraria parte terræ, qui adversis vestigiis stent contra nostra vestigia, quos antipodas vocatis? *Cæs. l.* 7. *B. G.* Cum uterque utrique esset exercitus in conspectu, ferequs e regione castris castra opponerent.

Regionalis, le, ad regionem pertinens. *Augustin. l.* 7. *de Baptism. contra Donatist. c.* 53. Concilium regionale. *h. e.* alicujus regionis, seu provinciæ: cui opponitur *plenarium*.

Regionaliter, adv. regionatim. *Apul. de Mundo.* Quæ cum regionaliter videantur esse pestifera.

Regionarius, ii, m. decempedator, geometra. *Frontin. de Colon.* Oppidum mihi regionem diviserunt.

Regionatim, adverb. κατὰ χώρας, per singulas regiones. *Liv. l.* 40. *c.* 51. Mutarunt suffragia, regionatimque generibus hominum, caussisque, & quæstibus Tribus descripserunt. Adde *Suet. in Cæs. c.* 39.

Regito, as, a. 1. frequent. a rego. *Var. l.* 1. *R. R. c.* 57. ubi tamen meliores libri habent *regelare*.

Regium, & Regium Lepidi, *Reggio*, urbs Galliæ Togatæ, in via Æmilia, olim colonia Thuscorum, inter Parmam, & Mutinam. Dicta est Regium Lepidi a M. Æmilio Lepido, illo, qui bello Gallico confecto viam Æmiliam ab Arimino Placentiam munivit, quod ibi forum habuit. *Fest.* & *Cic. Fam. epist.* 3. *Brut. ad Cic. l.* 11. *Fam. ep.* 9. Regium absolute dixit.

Regius, a, um, *regio*, *regale*, *da Re*, Ger. *koniglich*, Gall. *royal*, Hisp. *real*, βασιλικός, quod est Regis, sive quod Rege dignum est. *Cic.* 1. *Tusc.* Ne posset agnosci, si esset ornatu Regio. *Id.* 3. *Offic.* Regius pastor, *Id. pro Leg. Man.* regium bellum. h. e. quod cum rege fit. *Id.* 1. *Phil.* regia potestas. *Horat. l.* 2. *od.* 15. Regiæ moles. ¶ Regii absolute dicuntur, qui a Rege stant, ut ejus militea, vel ministri. *Nepos in Agesil. c.* 8. Hujus de adventu fama cum ad regios esset perlata. ¶ Regius morbus, ἴκτερος, idem qui & Icterus dicitur. Ratio hujus appellationis videtur esse, quia in ejus curatione utendum est lecto, & conclavi cultiore, usu, loco, ludis, lascivia, aliis, per quæ mens exhilaretur. Hæc *Cels l.* 3. *c.* 24. Hinc *Seren. Sammon. c. de regio morbo.* Regius est vero signatus nomine morbus, Molliter hic quoniam celsa curatur in aula.

Reglesco, is, n. 3. sine præt. & sup. idem ac reglisco, seu iterum cresco. *Fest.* ubi alii leg. *regisco*.

Reglutinatus, a, um, glutine solutus. *Martian. Capell. lib.* 6. *pag.* 195. Tandem reglutinatis ab æthere intervibrantis admiratione luminibus.

Reglutino, as, a. 1. *discollare*, ἀποκολλάω, quod glutinatum erat, dissolvo. *Catul. ad Thall. carm.* 25. Quæ nunc tuis ab unguibus reglutina, & remitte.

Reglutinosus, a, um, κολλώδης, valde glutinosus. *Plin. l.* 12. *c.* 24. Ut sit odoratum ex dulci acre, reglutinosum, pellucidum. Al. leg. *glutinosum*.

Regnator, oris, βασιλεύτης, qui regnat. *Virg.* 4. *Æn. vers.* 269. Ipse Deum tibi me claro demittit Olympo Regnator, cœlum, & terras qui numine torquet. ¶ Aliquando pro possessore ponitur. *Martial. l.* 10. *epigr.* 61. Quisquis eris nostri post me regnator agelli.

Regnatrix, icis, βασιλεύτρια, quæ regnat, ut Domus regnatrix. h. e. familia Augusta. *Tac.* 1. *Ann. c.* 4.

Regnatus, a, um, βασιλευθείς, possessus, *posseduto da un Re*. *Hor. l.* 2. *od.* 6. Et regnata petam Laconi Rura Phalanto. *Ovid. l.* 4. *de Ponto eleg.* 15. Regnataque terra Philippo.

Regno, as, avi, atum, n. 1. *regnare*, מָלַךְ, Ger. *regieren*, Gall. *regner*, Hisp. *reynar*,

regnare, βασιλεύω, Regnum possideo, & administro, dominor, & rerum potior. Cic. pro Leg. Man. Sed ab illo tempore annum jam tertium, & vicesimum regnat. Liv. l. 1. Mansit Silvius postea omnibus cognomen, qui Albæ regnaverunt. Cic. 4. Ver. c. 54. Timarchidem in Sicilia omnibus oppidis per triennium scitote regnasse. Virg. 3. Æn. v. 295. Graiis regnare per urbes. Hor. l. 3. od. 30. Et qua pauper aquæ Daunus agrestium regnavit populorum. Id. l. 3. od. 5. Cœlo regnere. Virg. 1. Æn. Hic jam tercentum totos regnabitur annos Gente sub Hectorea. Tac. 2. hist. c. 16. Ut in cæteris gentibus, quæ regnantur. ¶ Translate ponitur pro in summa auctoritate esse, auctoritate summa valere. Cic. Fam. 11. ep. 16. Quando equitum centurias tenes, in quibus regnas. Id. 7. Fam. ep. 25. Olim cum regnare existimabamur. ¶ Item pro recte se habere, beatum esse, sine curis, ac labore. Horat. l. 1. ep. 10. Quid quæris? vivo, & regno, simul ista reliqui.

Regnum, i, Regno, Reame, מלכות, Ger. Reich, Gall. Regne, Royaume, Hisp. Reyno, Reynado, βασιλεία, dominatus Regis, & regio, quæ a Rege possidetur. Cic. 2. Agr. Extraordinaria non Imperia, sed Regna quæri putabantur. Virg. 6. Æn. Regna ignea vivis. h. e. loca inferorum. ¶ Regnum etiam universe dici potest locus, in quo quis dominatur, vel id in quo quis pollet maxime. Cic. 1. de Orat. c. 10. Id, nisi hic in tuo regno essemus, non tulissem. Id. ibid. c. 16. Rursus Cic. Att. l. 1. epist. 1. Aquilius illud suum regnum judiciale opposuit. h. e. juris interpretandi munus. ¶ Regnum vini, est præfectura in conviviis, quam qui sortitus est, leges bibendi fert, quibus cæteros omnes parere necesse est. Horat. l. 1. od. 4. Nec regna vini sortiere talis. ¶ Regnum pro rege, vel pro regis potentia, & voluntate. Stat. 12. Theb. Hei mihi num quis adest cari Polynicis ad ignes? Etsi regna vetant.

Rego, is, xi, ctum, a. 3. reggere, governare, הנהיג, Ger. herrschen, regieren, Gall. regir, gouverner, Hisp. regir, governar, ἡγεμονεύω, διοικέω, κυβερνάω, guberno, administro. Cic. in Somn. Qui tam regit, & moderatur, & movet id corpus, cui præpositus est, quam hunc mundum princeps ille Deus. Virg. 6. Æn. v. 851. Tu regere imperio populos, Romane, memento. Quintil. l. 2. 1. 16. Regere senatum consiliis. ¶ Sæpe est dirigere, moderari. Propert. l. 2. eleg. 15. Lino Theseus iter rexit. Ovid. 1. Trist. eleg. 3. Regere arte ratem. Curt. l. 4. c. 15. Auriga Darii, qui ante ipsum sedens equos regebat. ¶ Regere fines agrorum, est statuere, proprii cujusque agrum terminis finire. Cic. pro Mur. c. 9. Ille exercitatus in propagandis finibus, tu in regendis. Adde 1. de Leg. c. 21. Justinian. l. 4. tit. de offic. Jud. Si finium regundorum actum fuerit. ¶ Interdum regere est admonere, docere, corrigere. Cic. pro Mur. c. 28. Si peccas, te regere possum. Cæs. l. 3. B. C. c. 57. Regere errantem. Plin. l. 10. ep. 85. Ut me in hoc præcipue genere cognitionis regere digneris. Cic. Att. l. 10. Puerum regendum suscipere.

Regradatio, onis, de gradu dignitatis depositio. Cod. Theod. tit. 8. l. 5. Regradationis humilitate plecti.

Regradatus, a, um, ut regradati menses, apud Solin. c. 3. h. e. regredientes, in priorem gradum, seu locum restitui.

Regredior, eris, essus sum, d. 3. ritornare, שב, Ger. widerhindersich gehen, Gall. s'en retourner, Hisp. bolver atras, ἀναχωρέω, retro gradior, revertor. Cic. 1. Offic. c. 10. Atque ut regredi, quam progredi mallent. Id. de Pisto, c. 15. Regredi in institutum. Plaut. Capt. 3. 4. 26. Nunc edepol demum in memoriam regredior.

Regrēdo, is, n. 3. revoco, apud vet. Enn. apud Non. c. 2. n. 743. Quo nunc incerte re, atque ignorata gradum regredere conare?

Regressio, onis, ritorno, תשובה, Germ. dorr widerkehren, Gall. retour, Hisp. buelta, ἀναχώρησις, actus regrediendi, regressus. Apul. l. 2. M. A. Metum istum tibi demam maturita regressione. Quidam Lexicogr. addunt & ex Cic. 1. Phil. c. sed ibi legitur reversio. ¶ Est etiam rhetoricæ figuræ nomen, cum quod semel propositum est, iteramus, & dividimus; quæ a Græcis ἐπάνοδος dicitur, a Latinis regressio, inquit Quintil. l. 9. c. 3.

Regressus, us, m. idem ac regressio. Cic. 2. de nat. Deor. c. 20. Nihil enim est, quod in omni æternitate conservat progressus & regressus, reliquosque motus constantes, & ratos. Liv. l. 24. c. 26. in fin. Regressus ab ira. Virg. Æn. 11. v. 413. Funditus occidimus, neque habet fortuna regressum.

Regula, æ, regola, קו, Ger. regel, Gall. reigle, Hisp. regla, κανών, instrumentum, quo lineæ diriguntur, a rego. Cic. 2. Acad. apud Non. c. 2. n. 718. Atqui si ædificaremus, non ageremus perpendiculis, non normis, non regulis. Vitruv. l. 7. c. 3. Longitudines ad regulam, & lineam, altitudines ad perpendiculum, anguli ad normam respondentes exigantur. Colum. l. 3. c. 13. Duas regulas ejus latitudinis, quo pastinator sulcum facturus est, in speciem græcæ literæ χ decussavimus. ¶ Ponitur aliquando pro baculo, quo aliquid rectum tenetur. Colum. l. 6. c. 19. Ut inserto capite descendentibus per foramina regulis cervix tenetur. Sic Cels. l. 8. c. 10. de instrumento ad fracta ossa reponenda idoneo: Ab ea, inquit, parte, in qua os se inclinat, involutam lana regulam objicit. ¶ Item pro instrumento eundem usum præbente, quem fiscus in factura olei. Colum. l. 12. c. 52. Eamque vel in regulas, vel in novos fiscos adjicito. ¶ Translate capitur pro brevi rerum præceptione. Cic. 4. Acad. Hanc esse regulam totius Philosophiæ, constitutionem veri, falsi, cogniti, incogniti. Id. 2. Off. In his ipsis mediocritatis regula optima est. Id. 1. Fin. Regula, ad quam omnia judicia rerum dirigentur. Quint. l. 9. c. 4. Loqui ad regulam. Plin. l. 9. ep. 26. Demosthenes norma oratoris, & regula.

Regulāris, & re, o. 3. regolare, κανονικός, quod secundum regulam est, vel quod in regulam trahi potest. Regulare æs, idem est, atque ductile, sic dictum, quod obsequatur malleis, itque in quamlibet partem regatur. Ei opponitur caldarium, quod fragile est. Plin. l. 34. c. 8. In Cypro coronarium, & regulare est, utrumque ductile. Et infra. Regulare & in aliis fit metallis, itemque caldarium. Differentia est, quod caldarium funditur tantum, malleis fragile, quibus regulare obsequitur, & ab aliis ductile appellatum.

Regulariter, adv. regolarmente, secondo la regola. Ulpian. ff. l. 15. tit. 3. l. 3. Et regulariter dicimus, toties de in rem verso actionem esse, &c. Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 20. Ut liquere possit ratio commenti, prius regulariter pauca dicenda sunt.

Regulātim, adv. regulariter. Diomed. l. 1. & Veget. l. 2. de re Veter. c. 42.

Regŭlo, as, a. 1. dirigo, rectum facio, regolare. Cal. Aurel. Tard. Regulare, & dirigere.

Regŭlus, i, Principe, Signore, Duca, Germ. kleiner konig, Gall. un petit Roy, Hisp. un Rey pequeno, Senor, Duque, βασιλίσκος, Princeps, vel Dominus alicujus urbis, aut oppidi, dim. a Rex. Plin. l. 18. c. 3. Reguli Africæ bibliothecas donaret. Adde Tacit. Ann. c. c. 82. ¶ Regulus est cognomen Romanum, ut M. Attilius Regulus. Cic. in Pison. c. 19. & in Offic.

Regustātus, a, um, nom. ex partic. gustato più volte. Pers. sat. 5. v. 138. regustatum digito terebrare salinum.

Regusto, as, a. 1. regustare, ἀναγεύομαι, iterum gusto. Sen. de provid. c. 3. Quidquid biberint, vomitu remittunt tristes, & bilem suam regustantes. ¶ Translate Cic. Attic. 13. epist. 13. Crebro regusto tuas literas, in his acquiesco.

Regyro, as, n. 1. in gyrum redeo, revolvor. Var. l. 1. R. R. c. 37. Ventus regyrare possit. Alii aliter leg. Flor. l. 4. c. 2. Bellum postremo in Hispaniam regyravit. Quidam leg. remigravit.

Rehālo, as, a. 1. sursum halo, exhalo, ἀΐσσω. Lucret. l. 5. vers. 522. Terraque sic fumans humorem tota rehalet.

Reicŭlus, a, um, quod rejici meretur, quod ob vitium aliquod ab omnibus spernitur, & rejicitur, ut Oves reiculæ, quæ propter ætatem, vel morbum rejiciuntur. Var. apud Non. c. 2. n. 737. Ut in grege opilio oves minus idoneas removere solet, quas reiculas appellat. Id. 2. R. R. c. 1. Scire oportet, quot lemnas habeant, quæ parere possint, quot reiculæ sint alienandæ. Sen. de brevit. vit. c. 7. Dispunge, & recense vitæ tuæ dies; videbis paucos admodum, & reiculos. Quidam hic aliter leg. ¶ Scribitur & rejiculus.

Rejectaneus, a, um, ἀποπροηγμένος, quod rejicitur. Cic. 4. Fin. c. 26. Morbum, egestatem, dolorem non appello mala, sed, si libet, rejectanea.

Rejectatio, onis, frequens rejectio. Solin. c. 5. Æterna rejectatione terra terrenum evomitur. Alii aliter leg.

Rejectio, onis, ἀποβολή, actus rejiciendi. Cic. 2. Ver. c. 6. Posteaquam rejectio judicum facta est. Id. 3. de Or. c. 33. Rejectio in alium. Plin. l. 23. c. 8. Rejectio sanguinis. h. e. vomitus.

Rejecto, as, a. 1. freq. a rejicio. Lucr. l. 2. v. 330. Clamoreque montes icti rejectant voces ad sidera mundi. idest referunt. Spartian. de Antonino Pio. Cum caseum Alpinum in cœna edisset avidius, nocte rejectavit. h. e. evomuit. Virg. 5. Æn. v. 470. Ore rejectare cruorem.

Rejectus, us, m. rejectio, vomitus. Afferunt Lexicographi plerique hæc Celsi verba: Et rejectus tibi non erit inutilis, si raro fiat. ¶ Hygin. l. 3. c. 36. de Argo navi. Habet in puppi ad singula gubernacula, ad primum stellas quatuor, ad alterum quatuor, circum tutimam quinque, & sub rejectum quinque. h. e. imam partem navis sub carina, quæ a Baysio de re navali columba, seu dryochos appellatur.

Rejectus, a, um, rigettato, ἀπωσθείς. Cic. pro Mil. Milo de rheda, penula rejecta, desiluit. Poll. ad Cic. l. 10. Fam. ep. 31. Cum quidem pransus nudis pedibus, tunica soluta, manibus ad tergum rejectis ambularet. Terent. Heaut. 2. 3. 49. Capillus circum caput rejectus negligenter. Cæs. l. 5. B. G. c. 5. Naves tempestate rejectæ. Liv. l. 39. c. 3. Conquesti apud Senatum, rejectique ad consulem.

Rejicio, is, rejeci, rejectum, a. 3. rigettare, [illegible], Ger. hinwerfen, Gal. rejetter, Hisp. echar atras, ἀπωθέομαι, ἀποβάλλω, retro jacio, retrorsum jacio. Virg. 11. Æn. Rejiciunt parmas, & equos ad mœnia ducunt. Cic. Att. l. 16. Cum a Leucopetra profectus stadia circiter trecenta processissem, rejectus sum Austro vehementi ad eandem Leucopetram. ¶ Ponitur etiam pro vicissim jacere, seu retorquere. Cæs. l. 1. B. G. c. 46. Neque omnino telum in hostem rejicerent. ¶ Item pro abjicere. Cic. in Pis. Lictores togulis acceptis sagula rejecerunt. ¶ Item pro repellere, expellere. Virg. 3. Ecl. Tityre pascentes a flumine rejice capellas. Cic. l. 2. Fam. epist. 9. Feliciter ab Antiochia hostem rejecerat. ¶ Item pro effundere, evomere. Plin. l. 3. epist. 10. Hic, dum intente, instanterque pronuntiat, sanguinem rejecit. ¶ Item pro reponere, reclinare. Curt. l. 10. c. 3. Velut omni vitæ debito liberatus fatigata membra rejecit. Ter. Andr. 1. 1. 119. Rejecit se in eum quam familiariter. ¶ Translata sumitur pro recusare, respuere, contemnere. Cic. 1. Fin. Qui Ennii Medeam, aut Antiopam Pacuvii spernat, aut rejiciat. Id. 2. de Div. Cætera divinationis genere rejicit. ¶ Item pro remittere. Cic. Att. l. 9. Sed ne bis eadem legas, ad ipsam te epistolam rejicio. Liv. l. 39. De ea re consultationem integram Senatus ad novos Magistratus rejecit. ¶ Item pro referre, proponere, in judicium alicujus afferre. Cic. Att. l. 2. Ait, se de Consulum sententia rem ad Senatum rejecisse. Id. Planc. l. 10. Fam. Ut nihil huc rejiciat, neve in rebus tam subitis, tamque angustis a Senatu consilium petendum putes. ¶ Item pro differre, protrahere. Cic. Att. lib. 1. ep. 1. In mensem Quinctilem rejecti sumus. ¶ Rejicere judices, est eos recusare, repudiare. Cic. 5. Ver. Omnes, qui habitarent in Sicilia, aut qui Siciliam te Prætore attigissent, judices rejicere. ¶ Interdum judices rejicere est eligere, & accipere, auctore Asconio. Nempe per Metalepsim consequentiæ, quia qui aliquos rejecit, is eos, qui reliqui sunt, sumere intelligitur. Cic. 5. Ver. Quid Prætor? jubet Recuperatores rejicere Decumas? ¶ Si rejicio duplici i scribatur, prima syllaba est longa positione, & per unicum i, brevis est. Ovid. l. 1. Trist. eleg. 1. E gremio rejiciatque suo. Stat. l. 4. Theb. Tela manu, reicitque canes.

Rejiculus, V. Reiculus.

Reiteratio, onis, replica, משנה, Ger. nach ein mahl machung, Gall. replique, Hisp. repuesta, ἐπανάληψις, actus reiterandi, repetitio. Quintil. lib. 11. c. 2. Quæ exciderunt, retractantur, ut crebra reiteratione firmentur. Rectius tamen opt. Cod. iteratione.

Reitĕro, as, a. 1. replicare, ripetere, שנה, Ger. widerumb thun, Gall. reiterer, Hisp. repetir, ἀναλαμβάνω, repeto. Apul. l. 8. Met. Ferinos mugitus reiterans. Alii iterans.

Relābor, eris, apsus sum, d. 3. ricadere, נפל, Ger. widerumb fallen, Gall. rechoir, retomber, Hisp. tornar a caer, ἀναρρέω, retro labor, recido. Ovid. in epist. 15. v. 95. Inque sinus formose relabere nostros. ¶ Interdum sumitur pro refluere, seu retrorsum fluere. Horat. l. 1. carm. od. 29. Quis neget arduis pronos relabi posse rivos montibus? idest posse refluere, & reverti in ardua montes, unde descendunt. ¶ Translate ponitur pro redire, regredi, reverti. Hor. l. 1. epist. 1. Nunc in Aristippi furtim præcepta relabor.

Relambo, is, a. 3. rursus lambo. Sedul. l. 4. v. 248. vomitum quicunque suum tonis ore relambit.

Relanguesco, is, ui, n. 3. rursus, vel valde langueo, in languorem recido. Ovid. Met. 6. v. 291. Imposito fratri moribunda relanguit ore. Sen. l. 5. quæst. nat. c. 8. Venti circa medium diem relanguescunt. Cæs. l. 2. B. G. c. 15. Relanguescunt animi. Cic. Att. l. 13. ep. 41. Relanguisse se dicit.

Relatio, onis, f. 3. relazione, Ger. erzehlung, Gal. raport, relation, Hisp. relacion, ἀναφορά, ἐξήγησις, actus referendi, ut relatio meritorum. Quintil. l. 4. c. 2. ¶ Speciatim relationes dictæ sunt propositiones, quæ de re aliqua in Senatu proponebantur disceptandæ, Senatorumque sententiis determinandæ permittebantur. Cic. in Pison. c. 13. Et quis audiere non modo actionem ullam, aut relationem, sed vocem omnino, aut querelam tuam? Et c. 7. Relatio illa salutaris, & diligens fuerat consulis; animadversio quidem, & judicium senatus. Plin. l. 9. epist. 13. Et relationem quidem de eo Cæsar ad Senatum non remisit. ¶ Jus unius relationis, tertiæ, quintæ, &c. est jus de una re, vel de tribus, vel de quinque, quoties Senatum haberent, referendi. Initio jus unius relationis dabatur, deinde de pluribus dari cœpit. Scribit Jul. Capitolin. in Pertin. c. 5. ominosum Pertinaci Imperatori fuisse, quod ei pro jure quintæ relationis jus quartæ relationis decretum fuisset. Per enim numerus infaustus erat. Nam Probo jus tertiæ relationis decretum est, nec ominosum fuit. ¶ In Rhetoricis relatio criminis est, cum ideo jure factum dicitur, quod alias ante injuria lacessierit, ut describit Cic. 1. Inv. c. 11. ¶ Relatio gratiæ, rendimento di grazie. Sen. de benef. l. 5. c. 11. Beneficium, & gratiæ relatio ultro citroque ire debent. ¶ Interdum relatio sumitur pro renunciatione. Sueton. in Calig. c. 13. In relationibus consulum &c. ¶ Relatio pronominum apud Grammaticos est, quæ ea ad aliud referuntur. Priscian. l. 17.

Relatīvus, a, um, adject. relativo, ἀναφορικός, qui ad alium refertur. Arnob. l. 7. Honos relativi est ad alterum generis. ¶ Apud Grammaticos relativa pronomina sunt, quæ antecedens nomen quodammodo referunt, & velut in memoriam reducunt, ut qui, qualis, hic, ille, &c. Priscian. l. 17.

Relātor, oris, relatore, qui refert. Bald. ad Cic. in epist. ad Att. l. 8. epist. 15. Incipiam sperare, etiam consilio Senatus, auctore te, illo relatore, Pompejum, & Cæsarem conjungi posse.

Relatus, us, m. idem ac relatio. Tacit. 1. hist. c. 30. Neque enim relatu virtutum in comparatione Othonis opus est.

Relātus, a, um, ἀναφερόμενος, partic. a refero. Cic. 2. de nat. Deor. Quod his ictibus relatus amplificatur sonus. Vell. l. 1. c. 38. Exemplum relatum a Cicerone. Ovid. 3. Fast. Causa relata mea est.

Relăvo, as, relavi, relotum, a. 1. rilavare, iterum lavo, frequenter lavo. Lucr. l. 6. v. 799. Denique si calidis etiam cunctere lavacris. Alii leg. cunctere lavacris.

Relaxatio, onis, f. rilassazione, ἄνεσις, actus relaxandi, solutio, recreatio. Cic. l. 7. Fam. epist. 26. Visa est mihi vel loci mutatio, vel animi etiam relaxatio, vel ipsa fortasse jam senescentis morbi remissio profuisse.

Relaxātor, oris, m. qui relaxat, ut relaxator fluent . . . Cæl. Aurel. Acut. 2. c. 38.

Rela-

Relaxatus, a, um, nom. partic. a relaxo. *Cic. 1. Div. cap. 48.* Relaxatus somno animus.

Relaxo, as, a. 1. *allargare*, רוח, Ger. *nachlassen*, Gall. *relacher*, Hisp. *afloxar*, χαλάω, remitto, solvo, dissolvo, aperio, cui contrarium est *astringo*. *Cic. 2. de nat. Deor.* Eeque tum stringitur, tum relaxatur. ¶ Translate adhibitum varias constructiones habet. *Cic. in Brut.* Quia etiam se ipse tantum, quantum ætate procedebat, relaxarat a omni necessitate numerorum. *Id. Att. l. 16. ep. 16.* Si te occupatione ista relaxaris. *Id. in Brut.* Relaxa modo paulum animum, aut sane, si potes, libere. *Id. 2. Phil.* Verumtamen homines, quamvis in turbidis rebus sint, tamen, si modo homines sunt, interdum animis relaxantur. *Id. Att. l. 10. ep. 6.* Pater enim nimis indulgens, quicquid ego astrinxi, relaxat. *Sen. de Consol. ad Helv. c. 8.* Relaxavi tristem vultum, eo viso.

Relaxus, a, um, ὑποχαλαστὸς, laxus, vel valde laxus, solutus, remis. *Colum. l. 11. c. 3.* Relaxa humo plenioris crassitudinis fiat radix.

Relectus, a, um, nom. partic. *riletto*. *Ovid. 3. de Pont. ep. 5.* Constantes animos scripta relecta movent.

Relegatio, onis, *relegazione*, *bando*, נדוי, Ger. *verweisung*, Gall. *banissement*, Hisp. *destierro*, *desterramento*, ὑπερορία, genus exilii, cum quis finibus patriæ exire jubetur. *Cic. pro Rosc. Amer.* Tamen ne hæc atrocia ante, & rustica relegatio, atque amandatio appellabitur? *Liv. l. 1. c. 10.* Exilio, & relegatione civium ulciscentes tribunos. V. Relegatus. ¶ Sumitur etiam pro attributione, quæ testamento fit, ut relegatio dotis, apud *Ulpian. l. 33. ff. tit. 4. leg. 1.*

Relegatus, a, um, *relegato*, *bandito*, ὑπερόριος, missus in exilium. *Fest.* Relegati dicuntur proprie, quibus ignominiæ, aut pœnæ causa necesse est ab urbe Roma, aliove quo loco abesse, lege, senatusve consulto, aut edicto Magistratus, ut etiam Ælius Gallus indicat. Duo autem, *Ulpiano* teste, erant relegatorum genera. Nam alii in insulam relegabantur, alii provincia quidem excedere jubebantur, non tamen iis insulæ certa assignabatur. Differebant ab his *deportati* multifariam. Nam deportatio in perpetuum fiebat, relegatio sæpe ad tempus: deportatio adimebat omnino Civitatem Romanam, relegatio non item: deportatus amittebat bona, relegatus sæpe vel nulla, vel partem tantum amittebat; deportatis circumscribebatur exilii locus, relegati sæpe patria solum excedere jubebantur. *Cic. Att. l. 2.* Relegatus mihi videor, posteaquam in Formiano sum. *Ovid. 5. Trist. eleg. 11.* Ipse relegati, non exulis utitur in me Nomine. ¶ Translate ponitur pro remoto, seposito. *Horat. l. 1. sat. 10. v. 84.* Ambitione relegata te dicere possum Pollio. ¶ Dos relegata, h. e. testamento assignata. *Ulpian. l. 33. ff. tit. 4. leg. 1.*

Relego, as, avi, atum, a. 1. *rimandare*, ἀποπέμπω, remitto. *Plin. l. 7. c. 1.* Postusque ad culturam relegabo. ¶ Sæpe est amandare, removere. *Virg. 3. Georg.* Atque ideo tauros procul, atque in sola relegant Pascua. *Cic. 3. Off. c. 31.* Quod Titum filium ab hominibus relegasset, & ruri habitare jussisset. ¶ Sæpe exulem facere, in exilium mittere, *relegare*, *bandire*, נדה, הגלה, Ger. *verweisen*, Gal. *bannir*, *reléguer*, Hisp. *desterrar*, ἐξορίζω. *Cic. pro Sext. c. 12.* L. Lamiam in concione relegavit, edixitque, ut ab urbe abesset millia passuum ducenta. *Plin. l. 2. ep. 11.* Martianum in quinquennium relegant. ¶ Interdum ponitur pro attribuere, assignare. *Tibul. l. 4. eleg. 6.* Illa quidem ornandi causas tibi Diva relegat. ¶ Item pro testamento relinquere. *Ulpian. l. 33. ff. tit. 4. l. 1.* Cum dos relegatur, verum est id dotis relegato inesse, quod actioni de dote inerat. *Id. ib. lib. c.* Cum quis uxori suæ dotem relegavit. ¶ Item pro transferre. *Vellej. l. 2. c. 64.* Invidiam rei in auctorem relegabat. *Liv. l. 9.* Adversa casibus belli, & fortunæ relegare.

Relĕgo, is, egi, ectum, a. 3. *raccogliere di nuovo*, ἀναλέγω, recolligo. *Hor. epod. od. 2.* Omnem relegit Idibus pecuniam. ¶ Metalepsi sumitur pro rursus libros oculis percurrere, *rileggere*, Germ. *wiederumb lesen*, Gall. *relire*, Hisp. *bolver a leer*, ἀναγινώσκω. *Ovid. l. 1. de Pont. ep. 5.* Cum relego, scripsisse pudet. ¶ Translate accipitur pro redire per eandem viam, renavigare per idem mare. *Stat. 1. Achil. v. 13.* Plenaque materni referens præsagia somni Culpatum relegebat iter. *Virg. 3. Æn. v. 690.* relegens errata retrorsum litora.

Relentesco, is, sine præt. & sup. neut. 3. *allentarsi*, Ger. *wiederumb weich werden*, Gall. *devenir lent de rechef*, Hisp. *bolver a ser otra vez lento*, *pesado*, ἀναχαλάομαι, iterum lentesco, ad lentorem pristinum redeo. Translate *Ovid. l. 1. Amor. eleg. 8. v. 76.* Neve relentescat sæpe repulsus amor.

Relevamen, inis, n. recreatio, refectio. *Priscian. in Periegesi*, facilis relevamine partus.

Relevatus, a, um, nom. ex partic. *sollevato*, *ricreato*. *Ovid. 1. Trist. el. 10.* Omnis ab hac cura mens relevata mea est. *Cic. 2. Catil. c. 4.* Relevata, & recreata respublica.

Relĕvo, as, a. 1. *rilevare*, *alzare*, rursus levo, idest, in altum tollo. *Ovid. 9 Met.* E terra corpus relevare conantem Arcite. *Id. 4. Fast.* Pleiades incipient humeros relevare paternos. ¶ Translate sumitur pro suscitare, erigere, recreare, reficere. *Ter. Adel. 4. 4. 11.* Nam & illi animum jam relevabis. *Cic ad Q. Fr. l. 3. ep. 4.* Si relevare potes communem casum misericordia hominum. ¶ Item pro in integrum restituere. *Modestin. l. etiam, §. 1. ff de minorib.* Quia videbatur in cæteris litis speciebus relevata fuisse. ¶ Est etiam leve facere, minuere, *alleggerire*. *Plin. in Paneg.* Ut studium omnium, laboremque, & tanquam auctor intenderes, & tanquam particeps, sociusque relevares. ¶ Hinc per translationem capitur pro liberare, cura, sumptu, & similibus exonerare, *sollevare*. *Cic. pro Flac.* Cujus mors te ex aliqua parte relevavit. *Id. 2. de Div.* Ut eorum molestia potissimum relevaretur. *Ovid. 1. de Pont. ep. 3.* Non est in medico semper, relevetur ut æger. *Suet. in Cæs. c. 20.* Publicanos remissionem petentes tertia mercedum parte relevavit.

Relicinus, a, um, ἀναφαλαντίας, qui in occipite refugiente capillamento recrispus est. *Apulejus in Floridis* dictum putat, quia retro recellit. Aliqui deductum putant e partic. *relictus*, ut relicinus sit capillitio denudatus, & veluti relictus. *Apul. l. 1. Flor.* Laudavit se se, quod erat & coma relicinus, & barba squallidus, & pectore hirtus. ¶ Frons relicina dicitur, quæ resectis in verticem capillis nuda apparet, aperta, lata, & e capillorum tegumento libera. *Apul. l. 1. Flor.* Eadem gratia relicinæ frontis cerneretur.

Relictio, onis, ἐγκατάλειψις, actus relinquendi. *Cic. Ver. 3. c. 13.* Quibus illam relictionem, proditionemque Consulis, &c. *Id. Att. l. 16. epist. 7.* Desperatio, ac relictio Reipublicæ.

Relictus, us, m. relictio. *Gel. l. 3. c. 1.* Labor virilis, exercendique corporis studium relictui est. h. e. negligitur.

Relictus, a, um, *lasciato*, *abbandonato*, ἀπολειφθείς, partic. a relinquor. *Cic. l. 4. Fam. ep. 1.* Urbem sine legibus, sine judiciis, sine jure, sine fide, relictam direptioni, & incendiis. *Id. pro Rab.* Nemo est, inquam, inventus tam profligatus, tam perditus, tam ab omni non modo honestate, sed etiam simulatione honestatis relictus, &c. *Nepos 24. c. 1.* Hæredium a patre relictum habebat. ¶ Relicta loca sunt, quæ sive locorum iniquitate, sive arbitrio conditoris relicta, limites non acceperunt. *Frontin. de limitib. Cic. Agr. 1. cap. 1.* Utrum tandem hanc silvam in relictis possessionibus, an in censorum pascuis invenisti? ¶ Relictis rebus aliquid agere, est omni alio seposito negotio, uni rei operam dare. *Cic. 3. de Or. c. 14.* Qui adduci possumus, relictis ut rebus te sectemur. *Plaut. Epid. 4. 1. 35.* Ego, relictis rebus, Epidicum operam quærendo dabo. *Ter. Andr. 2. 3.* Herus me, relictis rebus, jussit Pamphilum hodie observare.

Relido, is, a. 3. a re, & *lædo*, Projicere, refutare. *Auson. ep. ult. v. 44.* Quæ firmata probant, aut infirmata relidunt.

Religamen, inis, n. ligamentum, vinculum. *Prudent. Psychom. v. 359.* Ut mitra cæsariem cohibens aurata virilem Combibat infusum croceo religamine nardum.

Religatio, onis, ἀνάδεσις, actus religandi. *Cicer. de Senect. cap. 15.* Et ipsa me natura delectat, adminiculorum ordines, capitum conjugatio, religatio, propagatio vitium, sarmentorumque.

Religatus, a, um, ἀναδεδεμένος, *legato*. *Cic. 1. Tusc.* Trahit Hectorem ad currum religatum Achilles. *Horat. l. 4. od. 11.* Hedera crines religatus.

Religens, tis, particip. *Antiquum carmen* apud *Gel. l. 7. cap. 9.* Religentem esse oportet, religiosum nefas. h. e. pium esse oportet, & Diis addictum, non tamen superstitiosum.

Religio, onis, *religione*, יראת, Ger. *gottesdienst*, Gal. *religion*, Hisp. *religion*, εὐσέβεια, cultus divinus, pietas in Deum. *Cic. 2. de Inv.* Religio est, quæ superioris cujusdam naturæ, quam divinam vocant, curam, cæremoniamque affert. *Id. l. 2. de nat. Deor. c. 28.* Non Philosophi solum, verum etiam majores nostri religionem a superstitione separaverunt. Nam qui totos dies precabantur, & immolabant, ut sui liberi sibi superstites essent, superstitiosi sunt appellati: quod nomen postea latius patuit. Qui autem omnia, quæ ad cultum Deorum pertinerent, diligenter retractarent, & tanquam relegerent, dicti sunt religiosi ex relegendo, ut elegantes ex eligendo, tanquam a deligendo diligentes, ex intelligendo intelligentes. His enim verbis omnibus inest vis legendi eadem, quæ est in religioso. Ita factum est in superstitioso, & religioso, alterum vitii nomen, alterum laudis. Hæc *Cicero*. Alii e re, & *eligo* derivant, Alii e *relinquendo*, alii e *religando*. V. *Gel. l. 4. c. 9.* & *Macrob. Satur. 3. c. 3.* ¶ Interdum ponitur pro ritibus ipsis, quibus Deus colitur, vel etiam pro ipsis Numinibus. *Cic. pro Font.* Gentes pro suis religionibus bella suscipiunt. ¶ Interdum pro superstitione. *Justin. l. 18. c. 6.* Cruenta sacrorum religione, & scelere pro remedio usi. ¶ Item pro metu, & sollicitudine. *Virg. 8. Æn.* Jam tum religio pavidos terrebat agrestes Dira loci. ¶ Item pro recta conscientia. *Cic. pro Cæc.* Splendor Equestris Ordinis, decus, atque ornamentum judiciorum, exemplar antiquæ religionis. *Id. pro Dejot.* Dejotarum fide, & religione vitæ defendendum puto. ¶ Item pro scrupulo conscientiæ. *Cic. 1. Div. c. 35.* Neque eam rem religioni habuit, *non si fece scrupolo di ciò*. *Id. 2. de nat. Deor. c. 4.* Res in religionem populo venit. *Id. Fam. 10. ep. 12.* Obtata religio Cornuto est. *Liv. l. 22. c. 42.* Incutere religionem animo alicujus. *Ter. Heaut. 2. 1. 16.* Religio est dicere. *Id. Andr. 4. 3. 15.* Nova nunc religio in te incessit. ¶ Hinc religiones dicuntur ea, quæ scrupulum seu timorem Deorum incutiunt. *Cic. pro Mil.* Expiare communes religiones supplicio alicujus. *Id. Phil. 1.* Inexpiabiles religiones in remp. inducere. *Id. pro Cæcin.* Ut religione civitas solvatur. ¶ Præterea religio sumitur pro fide, & veracitate, quæ in aliqua re adhibetur metu & reverentia Deorum. *Cic. pro Flac.* Tum intelligetis, qua religione dicant. *Id. pro Font.* Religio jurisjurandi, & metus Deorum immortalium in testimonio dicendo. ¶ Item pro diligentia, cura. *Cic. in Brut.* Illius oratio nimia erat religione attenuata. ¶ Item pro justa muneris functione, quod vulgo debitum officii appellant. *Cic. Ver. 5. c. 1.* Si qua in re ipsa ab religione officii declinarit. *Id. pro Syl. c. 3.* Sin in me est ratio Reip. religio privati officii, studium retinendæ voluntatis bonorum. ¶ A Poetis interdum *l* geminatur primæ syllabæ producendæ causa. *Virg. Æn. 2. v. 715.* Relligione Patrum multos servata per annos.

Religiose, adv. *religiosamente*, εὐσεβῶς, cum religione. *Cic. 2. Invent.* Templum Junonis, quod religiosissime colebant. ¶ Interdum est solicite, accurate. *Col. l. 3. c. 10.* Nihil curiose, nihil religiose administrant. ¶ Interdum fideliter. *Cic. pro Cal.* An gravis, sapiens, moderatusque vir religiose testimonium dixisse videatur. *Plin. in Paneg. c. 63.* Nimirum religiosius, quod juraveris, custodiendum. ¶ Interdum addubitanter, verecunde. *Cic. l. 13. Famil. ep. 18.* Qui religiose, & sine ambitione commendant.

Religiositas, atis, *religiosità*, religio, morum innocentia. *Apul. de dogm. Plat.* Justitia cum religiositate, idest ὁσιότητι, copulatur. *Tertul. apolog. cap. 25.* Religiositatis merito.

Religiosus, a, um, *religioso*, εὐσεβὴς, pius in Deum, timens Deum. *Cic. de Orat.* Justus vir, integer, religiosus, timidus, perferens injuriarum. ¶ Sumitur etiam pro superstitioso, qui omnia, & superstitiosa religione se se alligavit. *Gel. ex Nigidio Figulo l. 4. c. 9. Terent. Heaut. 4. 1.* Ut stultæ, & miseræ omnes sumus religiosæ. *Colum. l. 11. sub fin.* Religiosiores agricolæ. ¶ Interdum capitur pro fideli, qui bonam, integramque fidem servet. *Cic. pro Cæc.* Huic ego testi gratias agam, quod & in reum misericordem se præbuit, & in testimonium religiosum. *Id. 4. Fin.* Tam te religiosissimum testem audiremus. ¶ Item pro casto, cohibente se certis legibus, & finibus. *Gel. l. 4. c. 9.* ¶ Si de rebus inanimatis usurpetur, notat cognitum, sanctum, majestatis, venerationisque plenum, quod sine piaculo violari non potest. *Cic. 6. Ver.* Herculis templum est apud Agrigentinos non longe a foro, sane sanctum apud illos, & religiosum. *Ulp. l. 2. ff. de relig. & sumptu fun.* Non totus, qui sepulturæ destinatus est, locus religiosus fit, sed quatenus corpus humatum est. ¶ Religiosi dies, ut definit *Gellius l. 4. c. 9.* dicuntur tristi omine infames, impeditique, in quibus & res divinas facere, & rem quampiam novam exordiri temperandum est: quos multitudo imperitorum perperam nefastos appellat. *Cic. Att. l. 9.* Majores nostri funestiorem diem esse voluerunt Alliensis pugnæ, quam Urbis captæ, quod hoc malum ex illo. Itaque alter religiosus etiam nunc dies, alter in vulgus ignotus. V. *Liv. l. 6. c. 1.* ¶ Religiosum est id facere, h. e. religionem habet, seu metum est periculose lædendi Deorum numina. *Liv. lib. 2.* Quem campi fructum quia religiosum erat consumere. ¶ Religiosum habere, est vereri, timere, nefas putare. *Plin. l. 28. c. 4.* Nævos in facie tondere religiosum habent etiam nunc multi.

Religo, as, a. 1. *legare*, ἀναδέω, idem ac ligo, vel iterum ligo, vel fortius, vel retro ligo. *Virg. 7. Æn.* Gramineo ripæ religavit ab aggere classem. *Cæs. l. 2. B. C.* Religare clavis ligna. ¶ Per translationem religare religione bona alicujus, usurpatur pro consecrare. *Cic. pro Dom. c. 47.* Nonquid igitur ii bona Lentuli religionibus religavit? Alii leg. *obligavit*. ¶ Significat etiam solvere, *slegare*. *Catul. carm. 62. de Aty, vers. 84.* Ait hæc minax Cybele, religatque juga manu. Et *carm. sequenti, vers. 174.* Perfidus in Cretam religasset navita funem.

Relino, is, relevi, relitum, a. *aprire*, ἀνοίγω, quod oblitum, obturatumque erat, aperio. Solebant enim dolia, ne quid vaporis exhalaret, quam accuratissime oblinere. Unde cum aperirentur, dicebantur relini, soluta nimirum argilla, qua erant oblita. *Ter. Heaut. 3. 1.* Relevi dolia omnia, omnes serias. *Plaut. Stich. 3. 4. 18.* Nolo ego nos pro summo habere: nulli relerimus postea. idest nullã deinceps vinum depromserimus, ubi *relerimus* pro relevarimus, per Sync.

Relinquo, is, liqui, lictum, a. 3. *lasciare*, *abbandonare*, λείπω, linquo, desero, omitto. *Cic. 1. Acad.* Illam autem Socraticam dubitationem de omnibus rebus, & nulla affirmatione adhibita consuetudinem disserendi reliquerunt. *Id. 3. Ver.* Quos tu miseros in egestate, atque in solitudine reliquisti. ¶ Ponitur etiam pro testamento alicui aliquid pro suo dimittere, seu legare. *Cic. pro Cluent.* Quæ prædia ei reliquerat. *Id. 3. Offic. c. 24.* Testamento alicui relinquere. ¶ Relinquere aliquem, sæpe est nolle juvare. *Cic. l. 13.* Ne relinquas hominem innocentem ad alicujus tui dissimilis quæstum. ¶ Animam relinquere, est mori. *Ter. Adel.* Animam relinquam potius, quam illas deseram. ¶ Relinquere æs alienum, est mori non persoluto ære alieno. *Cic. pro Quinct.* Propterea quod Cajus frater aliquantum æris alieni reliquerat.

Reliquatio, onis, quod rationibus deductis est reliquum. *Paul. l. qui nominibus ff. de adm. & perric. tut.* Sed etsi pupillus post pubertatem rationibus a tutore acceptis reliquationem ejus secutus usuras acceptaverit. ¶ Eandem vocem scite transtulit *Tertullianus* ad id, quod in ætate residuum est. Nam *l. de anim. c. 58.* ait. Donec reliquatio compleatur ætatis. *Et mox:* Nulla erit reliquatio temporum.

Reliquator, oris, qui integrum debitum non solvit, aliquidque adhuc reliqui debet, seu partem æris alieni servat sibi, qui reliqua contraxit. *Scævola, l. creditor, ff. de solut. & liberat.* Cum superioris anni sit reliquator.

Reliquatrix, icis, quæ integrum debitum non solvit. *Tertul. de anim. c. 35.* Anima reliquatrix delictorum, donec exsolvat novissimum quadrantem.

Reliquiæ, arum, f. 1. *reliquie*, *avanzo*, *rimanente*, τὰ λείψανα, pauca illa, quæ

quæ-

quæcumque ex re relicta sunt. *Cic. 2. de nat. Deor.* Cibi reliquiæ. *Id. in Parad.* Reliquiæ conjurationis. *Hirt. de B. Alex. c. 40.* Reliquiæ exercitus. *Liv. l. 22. c. 56.* Reliquias cladis velut ex naufragio colligere. ¶ Dicuntur etiam de cineribus, & ossibus mortuorum. *Sueton. in Aug. c. 100.* Reliquias legerunt primores equestris ordinis. Adde *in Domit. c. 8.* & *Senec. ep. 92.* ¶ Legitur & reliquium, ii, n. *Phædr. fab. 22.* Ut tuaris reliquiis, quæ sunt esuri. Adde *Plaut. Mil. 1. 2. 54.* ubi tamen varia est lectio.

Reliquor, aris, d. 1. [illegible], relinquo aliquid insolutum. *Paul. l. L. Titius, ff. de adm. tut.* Debitum, quod ex conductione reliquatus est, 1 *resti. Ulp. l. rescripto, ff. de mun. & hon.* Qui ex administratione Reip. reliquaverint.

Reliquum, i, *residuo di debito*, [illegible], pars crediti, vel debiti, quæ restat subductis rationibus, collatis creditorum, debitorumque nominibus. *Cic. At. l. 5. ep. 2.* Reliqua mea Camillus scribit se accepisse, idest quæ mihi reliqua debentur. *Id. Att. lib. 16. ep. 3.* Maxime autem me angit ratio reliquorum meorum. ¶ *In nummis Hadriani*. Reliqua vetera HS novies mill. abolita, *resti verb.* ¶ Reliqua trahere, est reliquari. *Papin. l. servus si heredi, §. 2. ff. de statu liber.* Ut, si reliqua non trahat, liber sit.

Reliquus, a, um, *rimanente*, *residuo*, *resto*, [illegible], Germ. *uberbleiben*, Gal. *restant*, *demeurant*, Hisp. *restante*, *demas*, [illegible], quod relictum, residuumque est, quod superest. *Cic. de Am.* Sed ut eruditi solent appellare sapientem, qualem in reliqua Græcia neminem. *Id. 3. Verr.* Reliquum omne tempus hujus anni me vobis remissurum putastis. ¶ *Reliquum facere*, est relinquere. *Nepos in Attico c. 21.* Nihil reliqui faci quod ad sanandum pertineret. h. e. nihil omisi, omnia tentavi. *Curt. l. 6. c. 9.* Cum eo, quem calamitas reliquum fecerat. h. e. intactum reliqueret. ¶ Item omittere. *Tacit. Ann. 1. c. 21.* Nihil reliqui faciunt, quominus invidiam, misericordiam, metum, & iras permoverent. ¶ Sæpe substantive ponitur, ut cætera adjective. *Cæs. 1. Comm.* Demonstrant, sibi præter agri solum nihil esse reliqui. *Cic. 7. Ver.* Et quod reliquum vitæ, viriumque fames fecerat. ¶ *Reliquum est*, idem atque restat. *Cic. l. 7. Fam. ep. 31.* Reliquum est ut officiis certemus inter nos. ¶ *De reliquo*, idem est ac cæterum, seu quod ad reliqua attinet. *Cic. l. 1. de Orat.* De reliquo jam nostra culpa fuerit.

Relisus, a, um, nom. ex particip. a re, & *lædo*, oblisus, collisus. *Prudent. in pess. Cessiano, v. 48.* Relisa fronte lignum diffilit.

Reloco, as, a. 1. rursus loco. *Ulpian. l. 13. ff. Loc. cond.* Si lege operis locandi comprehensum esset, ut si ad diem effectum non esset, relocare id liceret.

Reloquor, eris, dep. 3. rursus loquor, vel respondeo. *Varr. l. 5. L. L.* Dicuntur eloqui, & reloqui in fanis Sabinis a cella dei.

Reluceo, es, xi, sine sup. n. 2. *risplendere*, [illegible], valde luceo, resplendeo, lucem diffundo. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 107. ex Arat.* Huic non una modo caput ornans stella relucet. *Ovid. 11. Met. v. 607.* Vestis fulgore reluxit.

Reluctatio, onis, obluctatio, repugnatio. *Apul. de Mundo.* Terrenæ reluctationes. *Al. al. leg.*

Reluctatus, a, um, [illegible], partic. a reluctor. *Claud. l. 2. de rapt. Proserp. v. 42.* Pæne reluctatis iterum pugnantia rebus Rupissent elementa fidem. i. e. convulsis.

Reluctor, aris, d. 1. *ripugnare*, *opporsi*, Ger. *sich wegen*, Gal. *repugner*, *resister*, Hisp. *reluchar*, *resistir*, [illegible], [illegible], repugno, obnitor, obsisto. *Ovid. l. 3. Amor. el. 4.* Ore reluctanti fulminis ire modo. *Horat. l. 4. od. 4.* Reluctantes dracones. ¶ Activa forma, reluctare alicui, dixit *Apul. l. 4. & 6. Met.*

Reludo, is, si, a. 3. contra illudo. *Senec. l. 2. Controv. 10.* Temerarios mariti jocos relusit.

Relumino, as, a. 1. rursus illumino. *Tertul. Apolog. c. 21.* Cum ille cæcos reluminaret.

Reluo, is, lui, lutum, a. 3. ponitur pro solvere, repignerare. *Cæcil. apud Fest.* Ut aurum. & vestem, quod matris fuit, Reluas, quod viva ipsa opposuit pigneri.

Reluvia. V. Reduvia.

Remacresco, is, crui, sine sup. n. 3. iterum macresco. *Sueton. Dom. c. 18.* Quæ tamen ex longa valetudine remacruerant.

Remaledico, is, a. 3. [illegible], vicissim maledico. *Sueton. in Vespas. c. 9.* Non oportere maledici senatoribus, remaledici civile fasque esse.

Remancipatus, a, um, nom. ex particip. *Festus*. Remancipatam Galliam Gallus Ælius esse ait, quæ mancipata sit ab eo, cui in manum convenerit.

Remando, is, di, sum, a. 3. *rimasticare*, *ruminare*, Ger. *widerkauwen*, Gall. *remacher*, Hisp. *bolver a mascar*, *rumiar*, [illegible], rumino, rursus mando. *Plin. l. 10. c. 73.* Pontici mures simili modo remandunt. *Quintil. lib. 11. c. 2.* Devoret enim tædium illud & scripta, & lecta sæpius revolvendi, & quasi eundem cibum remandendi.

Remando, as, avi, vicissim mando, *remandare*. *Eutrop. l. 2. c. 13.* Remandatum Pyrrho a Senatu est &c.

Remaneo, es, si, sum, n. 2. *rimanere*, *restare*, *durare*, [illegible], Ger. *dabeiden*, *bleiben*, Gal. *demeurer*, Hisp. *quedar*, [illegible], persisto, persevero, superſum. *Cic. 1. Tusc.* Animos remanere post mortem. *Cæs. 3. B. C.* Qui per causam valetudinis remanserunt. *Horat. l. 1. od. 29.* Cubito remanete presso. *Ovid. 1. Trist. eleg. 8.* in duris remanentem rebus amicum. *Var. l. 5. de L. L.* Remansit in mente.

Remano, as, n. 1. [illegible], refluo. *Lucr. l. 5. v. 270.* Retroque remanat Materies humoris. ¶ Aliquando est repetere, redire. *Enn. apud Fest.* Deferunt rivos, camposque remanant. Al. leg. *remeant*.

Remansio, onis, [illegible], actus remanendi. *Cic. ad Q. Fr. l. 3.* Primum tuam remansionem etiam atque etiam probo. Adde *pro Lig. c. 2.*

Remansor, oris, in militia idem est ac emansor, hoc est qui extra castra ultra Imperatoris præscriptum remanet. Afferunt Lexicographi duo loca ex lib. Digestor. nempe *leg. 4. & 5. Dig. de re milit.* sed utroque loco alii leg. *emansor*.

Remeabilis, le, adject. qui remeare potest, & redire. *Stat. 4. Theb. v. 537* quis enim remeabile saxum &c. h. e. saxum Sisyphi. *Id. ib. l. 6. v. penult.* uni remeabile bellum. *Prudent. in Apotheos. v. 1033.* E cumulo sum jam remeabilis adflat.

Remeaculum, li, locus, per quem reditur. *Apul. l. 6. Met.*

Remeatus, us, m. *ritorno*, reditus. *Marcian. Dig. l. 48. tit. 19. leg. 4.* Remeatum dare exuli.

Remediabilis, le, adject. *rimediabile*, cui facile remedium inveniri potest. *Senec. epist. 95.* Minora peccantes, & levi cura remediabiles. Alii rectius leg. *medicabiles*.

Remedialis, le, adject. ut vis remedialis, quæ sanitatem, seu remedium continet, apud *Macrob. l. 7. Saturn. c. ult.*

Remediatio, onis, curatio, sanatio. *Scribon. Larg. composit. 22.* Torpor est signum remediationis.

Remediator, oris, qui remedium affert. *Tertul. l. 4. adv. Marcion. c. 8.* Remediator valetudinum.

Remediatus, a, um, nom. ex particip. curatus, sanatus. *Tertul. ad Scapul. c. 4.* A dæmonia, aut valetudinibus remediati.

Remedio, as, avi, atum, a. 1. *remediare*, remedium affero, curo, sano. *Scribon. Larg. composit. 11.* Capitis dolorem in perpetuum remediat. Adde *Tertul. l. 4. adv. Marcion. c. 35.* Et passim. *Id. Scribon. compos. 58.* Viros facilius mulieribus remediari. Adde *Apul. de herb. c. 115.* ¶ Et deponentis forma. *Idem Apul. ibid. c. 2.* Herba quinquefolium mire remediatur. Et *c. 105.* Febricitanti mire remediatur.

Remeditor, aris, dep. 1. rursus meditor. *Senec. ep. 72.* Liquebat mihi, si remeditari possem. Ita legit *J. Lips.* alii aliter.

Remedium, dii, *rimedio*, *medicina*, [illegible], Ger. *artzney*, Gall. *remede*, Hisp. *remedio*, [illegible], [illegible], id, quod medendi causa alicui morbo adhibetur, cautio, provisio, a re, & *medeor*. *Cic. 2. de nat. Deor.* Auditum est, pantheras, quæ in Barbaria venenata carne caperentur, remedium quoddam habere, quo cum essent usæ, non morerentur. ¶ Translate *Cic. pro Cluent. c. 9.* Quærere remedium ad aliquam rem. *7. Ver. c. 10.* Remedium sibi comparare. *Ter. Andr. 2. c. 50.* Invenire remedium alicui malo.

Tom. II.

Remeligo, seu remelligo, inis, femin. mora, *ritardo*, a μέλλω, cunctor. *Plaut. Cas. 4. 1. 7.* Nam quid illæ tam diu intus remorantur remeligines? Ita *Festus* legit, eumque secutus Lambinus. Alii aliter. ¶ Ponitur etiam pro remora pisce. *Afran. apud Fest.* Remeligo a laribus missa sum, hunc quæ cursum cohibeam navis.

Rememini, isse, anom. *ricordarsi*. *Tertul. l. 4. adv. Marcion. c. 1.* Ne rememineris priorum.

Rememoro, as, a. 1. rursus commemoro. *Tert. l. 4. adv. Marc. c. ult.*

Remensus, a, um, particip. a remetior. *Martial. l. 2. epigr. 89.* Ille fide summa testis sua vina remensus. ¶ Passiva significatione *Virg. 2. Æn. v. 181.* pelagoque remenso improvisi aderunt. h. e. renavigato. Et *Æn. 3. v. 144.* remenso Hortatur pater ire mari.

Remeo, as, n. 1. *ritornare*, [illegible], Ger. *wider zu ruck gehen*, Gal. *retourner*, Hisp. *tornar otra vez*, [illegible], retro meo, redeo, revertor. *Cic. 2. de nat. Deor.* Neque remearet aer. *Virg. 2. Æn. v. 95.* Si patrios unquam remeassem victor ad Argos. *Martial. l. 2. ep. 16.* Gaudia non remeant. *Tacit. in Agric. c. 40.* Remeare ex Campania. *Id. Ann. 11. c. 8.* Remeare in patrias sedes. *Stat. l. 3. silv. ult. v. 20.* Euboicos fessus remeare penates Auguror.

Remetior, iris, ensus sum, d. 4. [illegible], iterum metior. Hinc remetiri iter, est rursus idem iter facere. *Stat. 3. Theb.* Sic *Curt. l. 5. c. 3.* Triginta stadia fuere, quæ remensi sunt. ¶ Translate sumitur pro recognoscere. *Senec. l. 3. de Ira, c. 36.* Facta, ac dicta mea remetior. ¶ Item pro compensare, remunerari. *Quintil. Decl. 12.* Frumentum pecunia remetiamur. ¶ Item pro reddere. *Plin. in epist. 164.* Transmissumque discrimen convalescendo remetiri.

Remex, igis, m. 3. nome da remo, [illegible], Ger. *ruderknecht*, Gall. *rameur*, Hisp. *remador*, *remero*, ἐρέτης, qui remos agit, qui remigandi ministerio mancipatus est. *Cic. 1. de Div. c. 35.* Quid, inquies, remex ille de classe Coponii nonne ea prædixit, quæ facta sunt? *Virg. 5. Æn. v. 116.* Velocem Mnestheus agit acri remige pristim. Ubi *remige* pro remigibus positum est.

Remigatio, onis, ἐρεσία, actus remigandi. *Cic. Att. lib. 13. ep. 21.* Inhibitio autem remigum motum habet, & vehementiorem quidem remigationis navem convertentis ad puppim.

Remigium, ii, *remigazione*, Ger. *ruderung*, *ruderzeichen*, Gal. *appareil des rames*, Hisp. *palamenta*, ἐρεσία, remigatio, agitatio remorum. *Cic. 5. Tusc.* Quod remigium, qui motus hominum, qui ferarum non ita expictus est, &c. ¶ Metonymice ponitur pro remigum multitudine. *Hor. lib. 1. ep. 6.* Remigium vitiosum Ithacensis Ulyssei. *Virg. 3. Æn.* Remigium supplet, socios simul instruit armis. ¶ Translate sumitur pro volatu. Aves enim alis, velut remis quibusdam, ad diffindendum aerem utuntur. *Virg. 1. Æn. v. 304.* Volat ille per aera magnum Remigio alarum. ¶ *Meo remigio rem gero*, proverbiale est, huncque sensum continet: Illis, velint nolint, parendum est, cum mei sint. *Plaut. Mil. 3. 1. 151.*

Remigo, as, n. 1. *remigare*, *vogare*, [illegible], Ger. *rudern*, Gall. *ramer*, Hisp. *remar*, ἐρέσσω, remos ago, sive agito, remis navem ago, remis navigo. *Cic. 4. Tusc. c. 4.* Utrum igitur mavis non statim vela facere, an quasi a portu egredientes paululum remigare?

Remigro, as, n. 1. *ritornare*, [illegible], Ger. *wider ein ziehen*, Gal. *retourner*, Hisp. *tornar a mudar*, ἐπανέρχομαι, redeo, revertor. *Cicer. 1. Tusc. c. 49.* In nostram domum remigremus. *Id. 5. Tusc. c. 21.* Ei ne integrum quidem erat, ut ad justitiam remigraret. *Id. Acad. 2. cap. 4.* Remigrare in domum veterem a nova. *Plaut. Epid. 4. 2. 40.* Remigrat animus nunc demum mihi.

Remillus, a, um, repandus. *Fest.*

Reminiscentia, æ, *ricordanza*, ἀνάμνησις, revocatio rei alicujus in mentem. *Tertul. de anim. c. 23.* & in plur. numero *Arnob. l. 2.*

Reminiscor, eris, d. 3. sine pret. *ricordarsi*, [illegible], Ger. *widerumb daran gedenken*, Gal. *se souvenir*, Hisp. *acordarse*, ἀναμιμνήσκομαι, recordor, ab antiquo *Meminisse*. *Cic. de Sen.* Reminisci, & recordari. ¶ Construitur cum gen. *Cæs. l. 1. B. G. c. 13.* Reminisceretur & veteris incommodi Romanorum, pristinæque virtutis Helvetiorum. ¶ Vel cum acc. *Cic. l. 4. Fam. epist. 5.* Ea potius reminiscere, quæ digna tua persona sunt. *Ovid. 1. de Pont. eleg. 8. v. 32.* Nam modo vos animo dulces reminiscor amici.

Remipes, edis, o. quod remis agitur. Lembi epitheton est, quia remis, tanquam pedibus, progreditur. *Auson. in Mosella v. 201.* Remipedes certant medio cum flumine lembi. *Id. epist. 5. v. 13.* Remipedes anates.

Remisceo, es, a. 2. *rimescolare*, [illegible], idem ac misceo, vel iterum misceo. *Hor. in Art. v. 151.* Sic veris falsa remiscet.

Remissa, æ, *remissione*, *perdono*. *Tertul. l. 4. adv. Marcion. c. 18.* Diximus de remissa peccatorum.

Remissarius, a, um, [illegible], quod remittitur, quod ad remissionem factum est. *Cato R. R. cap. 19.* Vectes longissimos pedum decem, & octo, secundos pedum sedecim, tertios quindecim, remissarios pedum duodecim.

Remisse, adv. *lentamente*, Ger. *nachlassiglich*, Gal. *lentement*, Hisp. *lientamente*, [illegible], lente, leniter, placide. *Cic. 3. de Or.* Quam leniter, quam remisse, quam non actuose. *Id. pro Cæl. c. 14.* Utrum me secum severe, & graviter, & prisce agere malit, an remisse, ac leniter, & urbane. *Id. 6. Ver. c. 14.* Cum iste nihilo remissius, atque etiam multo vehementius instaret quotidie. *Sueton. in Claud. cap. 31.* Remisse quid, vel serio agentem multa dehonestabant. h. e. per jocum.

Remissibilis, le, adject. *remissibile*, qui remitti, seu condonari potest. *Tertul. de pudic. c. 2.* Delicta alia remissibilia, alia irremissibilia.

Remissio, onis, *abbassamento*, *remissione*, *rilassazione*, [illegible], Germ. *nachlässigkeit*, Gal. *relaschement*, Hisp. *flovedad*, *remission*, ἄφεσις, actus remittendi, relaxatio, dejectio. *Cic. 1. Off.* Ex oculorum obtutu, ex elevatione, ex remissione superciliorum, aut contractione. *Id. 1. de Or.* Ut una continuatione verborum binæ ei contentiones vocis, & remissiones continerentur. *Id. l. 7. Fam. ep. 26.* Morbi remissio. *Sueton. in Tib. c. 73.* Remissio febris. *Quintil. l. 3. c. 8.* Remissio laborum. ¶ Speciatim sumitur pro cessatione ab agendo, pro relaxatione, & recreatione animi. *Cicer. pro Cæl.* Quem non quies, non remissio, non æqualium studia, non ludi, non convivia delectarent. *Id. l. 9. Fam. ep. 24.* Nec id ad voluptatem refero, sed ad communitatem vitæ, atque victus, remissionemque animorum. ¶ Item pro placiditate, lenitate. *Cic. l. 3. Fam. ep. 2.* Si humanitas appellanda est in acerbissima injuria remissio animi, ac dissolutio. ¶ Remissio pœnæ pro venia. *Cic. in Catil. 4. c. 6.* Ne remissione pœnæ crudeles magis in patriam videamur, quam &c. ¶ Item pro diminutione. *Colum. l. 1. cap. 7.* Eoque remissionem petere colonus non audet. Adde *Suet. in Cæs. cap. 20.*

Remissivus, a, um, adject. qui remitti potest. *Cæl. Aurel. 5. c. 4.* Res congruæ, & remissivæ. ¶ Quod *Priscian. l. 15. pag. 1021.* Posterib. adverbia remissiva sunt contraria hortativis, & remissionem quandam, & quasi lentitudinem continent, ut *pedetentim*, *paulatim*, *sensim*.

Remissus, a, um, *rimesso*, *rimandato*, ἀνομπευθείς, partic. a remittor. *Ovid. l. 1. de Pont. eleg. 4.* Cernis, ut e molli sanguis pulmone remissus Ad Stygias certo limite ducat aquas. ¶ Sæpe in nomen transit pro laxo, languido, negligenti, *languido*, *rimesso*, *lento*, [illegible], Germ. *hinlässig*, Gal. *remis*, Hisp. *floxo*, [illegible]. *Horat. l. 3. od. 27.* Remissus arcus. *Cic. 3. Fin.* Itaque quamquam in eo sermone non remissi fuimus. *Idem pro Sext.* Remissiore uti genere dicendi. ¶ Item pro leni, miti, mansueto. *Cic. pro Cæl.* Cum tristibus severe, cum remissis jocunde, cum senibus graviter, cum juventute comiter, cum facinorosis audacter, cum libidinosis luxuriose vivere. *Id. ad Quir. post redit.* In ulciscendo remissior. *Suet. in Claud. c. 21.* Nec ullo spectaculi genere communior, aut remissior erat. *Id. in Aug. c. 98.* Remississimus ad otium, & ad omnem comitatem animo. ¶ Remissum frigus, un *freddo moderato*. *Cæs. l. 5. B. G.* ¶ Remissus in labore, *pigro*. *Nepos in Iphicr. c. 3.* ¶ Remissus febri, *liberato*, *sollevato*. *Plin. lib. 7. epist. 1.* ¶ *Ovid. 4. Fast.* Vere nitent terræ, vere remissus

missus aget. h. e. frigore solutus, floridus, hilaris. *Id.* 1. *Trist.* v. 547. Ne tamen unum iocum credas opus esse remissum. h. e. jocosum.

Remitto, is, si, sum, a. 3. *rimandare*, שלח, Germ. *widerumb schicken*, Gall. *remettre*, *renvoyer*, Hisp. *embiar*, ἀναπέμπω, retro mitto. *Cic. lib.* 16. *Fam. ep.* 1. Volebam ad te Marionem remittere, quem, cum melusculc tibi esset, ad me mitteres. ¶ Interdum ponitur pro simplici mitto. *Lucil.* apud *Fest.* Quod repudium filiæ remisit. Sic *Nuntium remittere uxori*, est eam repudiare. *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 13. Uxori Cæsarem nuntium remisisse. *Id. in Top.* Si mulier, quum fuisset nupta cum eo, cui connubii jus non esset, nuntium remisit. ¶ Accipitur item pro rursus mittere, seu reddere. *Col. l.* 1. *c.* 6. Et glebulis, quas per trituram fere terrena remittit area. *Plin. l.* 9. *c.* 18. His aquam acceptam ore remittunt. ¶ Item pro dimittere, & interdum jungitur cum casu pretii. *Curt. l.* 4. *c.* 12. Captivos si placet reddi, honestius dono dabimus, quam pretio remittemus. ¶ Item pro sinere abire. *Cic. pro Cluent.* Eamque (opinionem) oniteia vestris aut libentibus, aut æquis remittatis. ¶ Item pro relaxare. *Ovid. l.* 1. *Trist. eleg.* 3. Utque parum validus non proficientia rector Cervicis rigidæ frena remittit equo. ¶ *Frenos remittere dolori*, est sinere, ut dolor in lacrymas, & gemitus se se effundat. *Plin. l.* 5. *epist.* 9. ¶ Item pro relaxare delectationis gratia, curas deponere, recreare, sumpta translatione ab arcu. *Cic. in Hort.* Quæro, non quibus intendam animum rebus, sed quibus remittam. *Plin. l.* 1. *epist.* 16. Eundem etiam, cum remittor, non tanquam eundem lego. ¶ Item pro condonare, ignoscere, parcere. *Vatin. Cic. lib.* 5. *Fam. ep.* 10. Meam animadversionem, & supplicium, quo usurus eram in eum, quem cepissem, remitto tibi, & condono. ¶ Item pro concedere, permittere, sinere. *Cic.* 5. *Ver.* Verum hoc quoque vobis remitto, negligite præterita, si vultis. *Id.* 4. *Acad.* Aut memoriam mihi remittas, oportet. idest concedas mihi memoriam esse. *Ovid.* 11. *Met.* Nec res dubitare remittit. *Justin. lib.* 1. *c.* 9. Igitur Magi ad favorem populi conciliandum tributa, & militiæ vacationem in triennium remittunt. ¶ Item pro transferre ad alterius judicium. *Tacit. lib.* 3. *Ann.* Integremque causam ad Senatum remittit. ¶ Item pro demittere, cui contrarium est erigere. *Plin. l.* 8. *c.* 32. Cum erexere aures, acerrimi auditus, cum remisere, surdi. ¶ Item pro relinquere, deponere. *Cic.* 8. *Phil.* Quotidie aliquid iracundiæ remittebat. *Col. l.* 1. Nunquid absentiæ sua de disciplina, & custodia remiseris? *Id. l.* 11. *c.* 2. Possuntque, si jam librum remittunt, inseri oleæ, vel emplastari. ¶ Item pro intermittere. *Ter. Heaut.* 1. 1. Nullum remittis tempus, neque te respicis. ¶ Item pro cessare. *Ter. Her.* Nam si remittent quippiam dolores. *Id. Andr.* 5. 1. Remittas jam onerare injurias. *Liv. lib.* 38. Intercessionem remittere. idest cessare ab intercessione. *Id. lib.* 40. Imbres remiserunt. ¶ Item pro ad negligentiam descendere, negligentem fieri. *Cic.* 2. *Tusc.* Onera contentis corporibus facilius feruntur, remissa opprimunt. ¶ Item pro diminuere. *Cic.* 7. *Ver.* Aliquid de summo supplicio remitteres. ¶ Item pro prætereire, prætermittere. *Cic.* 3. *Fr.* Ne quam ego horam de meis legitimis horis remittam. ¶ Item pro dissolvere, fluidum reddere. *Virg.* 4. *Georg.* frigore mella Cogit hiems, eademque calor liquefacta remittit. ¶ Remittere ædes, quas emeris. h. e. venditori restituere, pretio recepto. *Plaut. Mostel.* 3. 1. 110.

Remivăgus, a, um, qui remis fertur: epitheton navis. *Varr.* apud *Non. c.* 15. n. 1. Nautæ remivagam movent celocem.

Remixtus, vel remislus, a, um, nom. ex partisip. *rimescolato*. *Senec. de constant. Sap. c.* 7. Venenum remixtum cibo.

Remmius, a, um. Remmia lex a latoris nomine dicta, sanciebat, ut is accusator, qui calumniatus esset, damnaretur, si crimen probare non posset. Memoratur a *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 19. *extr.* ubi al. leg. *Memmia*: item a *Papin. Digest. lib.* 22. *tit.* 3. *leg.* 13. & a *Martian. lib.* 48. *tit.* 16. *leg.* 1.

Remolior, iris, d. 4. *muovere*, ἀνασείω, multa vi loco moveo, de suo loco pello. *Ovid.* 5. *Met.* v. 354. Sæpe remoliri luctatur pondere terræ. ¶ Nonnunquam est magno labore quippiam reparare. *Sil. l.* 1. v. 38. Iterum instaurata capessens Arma remolitur dira agmina. ¶ Passiva significatione quidam usurpari putant a *Col. l.* 2. *c.* 12. Sed V. *Remollio*.

Remolitus, a, um, partic. a remolior. *Sen. Herc. Fur.* v. 503. Nec orbe si remolito queat ad supera victor numina Alcides vehi.

Remollesco, is, n. 3. *mollificarsi*, *devenir molle*, רך, Ger. *weich werden*, Gall. *se ramollir*, Hisp. *amollentarse*, ἀναμαλάττομαι, mollis fio. *Ovid.* 10. *Metam.* v. 285. Ut Hymettia Sole cera remollescit. ¶ Translate sumitur pro delicatiorem fieri, effœminari. *Cæs. l.* 4. *B. G.* Quod ea re ad laborem ferendum remollescere homines, atque effœminari arbitrantur. ¶ Item pro mitem, & placatum fieri. *Ovid.* 1. *Met.* v. 377. Precibus si Numina iustis victa remollescunt.

Remollio, is, ivi, 4. *ammollire*, רכך, Ger. *weich machen*, Gall. *ramollir*, Hisp. *amollentar*, ἀναμαλάττω, idem ac mollio, vel rursus mollio, vel valde mollio. *Col. l.* 2. *c.* 12. Nihil amplius in iteratione, quam remolliri terra debet æqualiter. Quidam leg. *remoliri* unico *l*, ut sit a *remolior*, sed passiva signific. *Ovid. Met.* 4. v. 286. quare male fortibus undis Salmacis enervet, tactosque remolliat artus.

Remollitus, a, um, ἀναμαλαχθείς, partic. a remollio. *Sueton. in Aug. c.* 79. Ea se inhibitum, ut remollitum, quominus, ut destinarat, in transitu Alpium per simulationem colloqui propius admissus, in præcipitium propelleret. Quidam legunt *remolitum*, unico *l*, a *remolior* dep. & explicant a molimine & conatu revocatum. *Apul. de herb. c.* 3. Grana humore remollita.

Remoneo, es, ui, n. 2. 2. iterum, ac sæpius admoneo. *Apul. l.* 5. *A. A.* Hic tibi identidem semper cavenda censebam, hic benevole remonebam.

Remŏra, æ, f. 1. *remora*, *ritardo*, mora, tardatio, omne id, quod remoratur. *Plaut. Terenm.* 1. 1. 16. Remorem faciunt rei privatæ & publicæ. ¶ Remora item pisciculus est in mari, spinis, & crustis tectus, Græcis ἐχενηίς, ita dictus, quod navem, cui annexus fuerit, remoretur. *Plin. lib.* 32. *cap.* 2. E nostris quidam Latinis remoram appellavere eum. Adde *l.* 9. *c.* 25.

Remorātus, a, um, ἀναβεβλημένος, partic. a remoror. *Cic. ante exil. c.* 6. Calamitas remorata longius serpit.

Remorbesco, is, n. 3. *ammalarsi di nuovo*, ἀνανοσῶ, in morbum recido. *Fest.*

Remordeo, es, remordi, rsum, 2. 3. *rimordere*, Germ. *wider*, *umbbin weissen*, Gal. *remordre*, Hisp. *remorder*, ἀντιδάκνω, vicissim mordeo, cum mordeo, a quo morsus sum. *Hor. Epod. od.* 6. Quin huc inanes, si potes, vertis minas, & me remorsurum petis? Translate ponitur pro cruciare, sollicitare. *Lucr. l.* 3. v. 840. Præteritisque admissa malis peccata remordent. *Virg.* 1. *Æn.* v. 261. Quando hæc te cura remordet. *Liv. l.* 8. *c.* 4. Libertatis desiderium remordet animos.

Remŏres, f. 3. aves in auspicio, quæ significabant mora opus esse. *Fest.* Remores aves in auspicio dicuntur, quæ acturum aliquid remorari compellunt. ¶ Tardi homines ab antiquis Remores dicti, ut est apud *Publ. Victorem de Orig. Gent. Rom. c.* 21.

Remŏror, aris, d. 1. *ritardare*, עכב, Ger. *verhinderen*, Gal. *retarder*, Hisp. *retardar*, ἀναβάλλω, retardo, retineo, moram alicui afferre. *Cic. pro Leg. Manil. c.* 14. Hæ res, quæ cæteros remorari solent, non retardarunt. *Terent. Andr.* 4. 3. Ne quid vestrum remoret incommodum.

Remōte, adv. *da lungi*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 31. *de stellis*. Aliæ propius a terris, aliæ remotius eadem spatia conficiunt. ¶ Superlat. *remotissime* legitur apud *Augustin. l.* 12. *de Trin. c.* 3.

Remotio, onis, *rimovimento*, סלוק, Ger. *verschupfung*, Gal. *eloignement*, Hisp. *quitamiento*, ἀποκίνησις, actus removendi. Apud Rhetores remotio criminis est, cum id crimen, quod infertur, ab se in alium reus removere conatur. Id dupliciter fieri poterit, si aut causa, aut factum in alium transferetur. Causa transfertur, cum aliena dicitur vi, & potestate factum. Factum autem, cum alius aut debuisse, aut potuisse facere dicitur. *Cic. l.* 2. *de Inv. c.* 29.

Remōtus, a, um, *rimosso*, *allontanato*. *Liv. l.* 2. Arbitris remotis. *Cic.* 7. *Ver.* Remoto, atque ablegato viro, non liberius, quam ante, &c. Pro longinquo, pro eo, quod longius abest, *rémoto*, *lontano*, ἀποκεχωρισμένος. *Cic.* 5. *Ver.* Etiamne hæc tam parva civitas, tam procul a manibus tuis, atque a conspectu remota? *Id.* 2. *de Invent. c.* 22. A vulgari intelligentia remotiora sunt. *Id.* 4. *Ver. cap.* 66. Remotissimi ab injuria Magistratus præsidia fœderis. ¶ Translate ponitur pro alieno, abhorrente, aperte, &c. *Cic. Att. lib.* 14. Accubans apud Vestorium hominem remotum a Dialecticis, in Arithmeticis satis exercitatum. *Id.* 3. *Ver.* A cupiditate remotus. *Cel. lib.* 12. *c.* 5. Femina a viris remotissima.

Removĕo, es, ovi, otum, a. 2. *rimovere*, *allontanare*, הסיר, Ger. *hindan bewegen*, Gal. *eloigner*, Hisp. *quitar*, ἀποκινέω, amoveo, aufero, abduco. *Cic. pro Corn. Balb.* Quin removeret oculos, & se totum averteret. *Id. l.* 16. *Fam. ep.* 12. Ut removeat præsidia ex his locis, quæ occupavit. ¶ Translata sumitur pro alienare, disjungere. *Cic. Att. l.* 4. Quid sit, quod se a me removit, si modo removit, ignoro. ¶ Item pro occultare, celare. *Cic.* 1. *Off.* Quæ natura occultavit, eadem omnes, qui sana mente sunt, removent ab oculis. ¶ Item pro abdicare, liberare, relinquere. *Cic.* 1. *Offic. c.* 10. A negotiis publicis se removerunt. *Id. in Orat.* Ne opifices quidem se artibus suis removerunt. *Id.* 3. *Ver.* Removere se a suspicione. *Id.* 1. *Agr.* Removete a se suspicionem. ¶ Item pro negare. *Cic. in Brut.* Orationes cum scribere aliis cœpisset, artem removisse. h. e. negavisse, ullam esse artem dicendi. ¶ Removere aliquem a legibus, est dejicere eum a spe legum ferendarum. *Cic. ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 1. Nunc Catonem Lentulus a legibus removit. ¶ Removere de medio, est clam auferre. *Cic. pro Rosc. Amer.* Multa palam domum suam auferebat, plura clam de medio removebat. ¶ Removere se, *ritirarsi*. *Hor. l.* 2. *sat.* 2. a vulgo se in secreta remorant, pro *removerant*. *Lucret. l.* 3. Effugisse volunt longe, longeque remosse, pro *removisse*.

Remugio, is, n. 4. *rimuggire*, *ruggire all' incontro*, Ger. *wider umb brullen*, Gall. *remuglir*, Hisp. *bramar retumbando la voz*, ἀντιμυκάομαι, mugitum reddo, contra mugio. *Ovid.* 1. *Met.* Ad mea verba remugis. ¶ Translate sumitur pro resonare. *Virg.* 3. *Georg.* v. 45. Et vox assensu nemorum ingeminata remugit.

Remulceo, es, a. 2. *mitigare*, ἀναψάω, idem quod mulceo. *Stat.* 8. *Theb.* v. 93. Corda stimulata remulcere. ¶ *Remulcere caudam* dictum est a *Virg.* 11. *Æn.* v. 812. de lupo pavente, pro retrahere, reflectere. Nam *remulcere* proprie est remollire. Hujusmodi autem animalia, item canes, leones, cum irati sunt, aut impetu aliquid conantur, caudam intendunt, & erigunt: cum resedit impetus, aut successit pavor, remolliunt, remittunt, reflectunt.

Remulco, as, *rimurchiare*, ῥυμουλκέω, est remigando e scapha grandiorem navim trahere. *Sisen.* apud *Non. c.* 1. *num.* 282. Siqua celeriter solvi poterat, in altum remulcando trahitur.

Remulcum, i, n. seu remulcus, i, m. *rimurchio*, actus majorem navem trahendi e scapha remigando. *Isid. l.* 19. *c.* 4. Remulcum exponit funem, quo deligata navis trahitur. *Doletus* putat esse naviculam. Sed ejus errorem refellit *Florid. Sabin. Subseciv. Lect. c.* 3. *Cæs. l.* 3. *B. C. c.* 40. Submersamque navem remulco, multisque contendens funibus eduxit. Adde *Liv. l.* 25. *c.* 30.

Remulus, li, dim. a *Remus*, qui fuit frater Romuli conditoris urbis Romæ. Nam & Romulus diminutivum est a *Romus*, quo nomine appellatum fuisse, quia Urbi nomen dedit, ex multis antiquis Scriptoribus tradit *Festus* in *Romam*. & *Serv. ad Æn.* 1. v. 277. *Sulpicia in Sat.* v. 19. Sed genus Ausonium, Remulique exorbat alumnos. *h. e.* populum R. ¶ Aliorum quoque virorum nomen *Remulus* fuit, ut videre est apud *Virg.* 9. *Æn.* v. 360. & *lib.* 11. v. 636. & *Sil. l.* 4. v. 186.

Remuncŭlus, i, m. parvi navigii genus, apud *Gel. l.* 10. *c.* 25. ubi al. leg. *Iτouneulus*.

Remuneratio, onis, *rimunerazione*, *premio*, שלום, Germ. *widergeltung*, Gall. *recompense*, Hisp. *galardon*, ἀντίδοσις, actus remunerandi. *Cic. de Amic. c.* 14. Nihil est remuneratione benevolentiæ, nihil vicissitudine studiorum, officiorumque jucundius.

Remunerātor, oris, m. *rimuneratore*. *Tertu. in Apolog. c.* 36. A Deo remuneratore.

Remunĕro, as, a. 1. idem ac remuneror. *Q. Cic. de petit. Consul. c.* 9. Ut hoc se beneficio remunerent. Adde *Quintil. declam.* 0.

Remunĕror, aris, d. 1. *rimunerare*, *premiare*, שלם, Germ. *widerbegaben*, Gal. *remunerer*, *guerdonner*, Hisp. *galardonar*, ἀντιδωρέομαι, munus acceptum munere aliquo compenso, beneficium reddo, mutuam gratiam refero. *Cic. post red. in Sen. c.* 22. Quibus autem officiis T. Annii beneficia remunerabor? *Id. l.* 9. *Fam. ep.* 8. Ut possem te remunerari quam simillimo munere.

Remuria, æ, f. locus in agro Romano, non procul a Tyberi, ab urbe Roma 30. ferme stadiis, ubi Remus de urbe condenda auspicatus fuisse creditur. *Fest.* ¶ Legitur & *Remona*.

Remuria, orum, n. dies funesti, quibus Remi umbra sacrificiis placabatur, a *Remus*, quod in Remi honorem fuerint instituta. Progressu temporis litera aspera in lenem mutata, *Lemuria* dici cœpta sunt. *Ovid.* 5. *Fast.* v. 479. Hi dies, ut in Calendario legimus, erant 9. 11. & 13. Maji. Hoc mense etiam cæteris Manibus ante Januarii, & Februarii institutionem sacrificia fiebant, quæ & ipsa a Remi sacrificio Remuria, postea Lemuria appellata fuere. Postquam Numa duos hos menses addidit, institutum videtur, ut Remo mense Majo, cæteris Manibus Februario inferiæ darentur. Dies illi Februarii, qui placandis mortuorum animis dicati erant, *Feralia* dicebantur. Ex *Ovid.* 2. & 5. *Fast.*

Remurinus ager dictus est, qui a Remo possessus fuit. *Fest.*

Remurmŭro, as, n. 1. ἀντιψιθυρίζω, contra murmuro. *Stat.* 3. *Sylv.* 2. v. 253. Et nulli spoliata remurmurat auræ.

Remus, i, m. *remo*, משוט, Germ. *schiffriem*, Gall. *rame*, Hisp. *remo*, κώπη, instrumentum, quo naves aguntur, ab ἐρετμός, quod idem notat, præciso, *e*, & eliso *t*. *Cic.* 4. *Acad.* Dum de remo inflexo, aut de collo columbæ respondeam. ¶ *Ventis*, seu *velis*, *remisque*, proverbialis locutio est, pro summa festinatione, seu celeritate. *Cic. l.* 12. *Fam. ep.* 25. Atque inde ventis, remisque in patriam omni festinatione properavi. *Id.* 3. *Tusc. c.* 11. Omni contentione velis, ut ita dicam, remisque fugienda. ¶ Hæc vox cum variis verbis conjungitur. *Virg.* 3. *Æn.* Insurgere remis. *Id.* 4. *Æn.* Impellere remos. *Id.* 5. *Æn.* Incumbere remis. *Cic. Att.* 13. *ep.* 21. Inhibere remos. V. Inhibeo. ¶ Dare ad remum, est remigem facere. *Liv. l.* 34. *c.* 6. Servos ad remum cum stipendio nostro dabamus. ¶ Translate *Cic.* 4. *Tusc. c.* 5. Utrum panderem vela orationis statim, an eam ante paulum dialecticorum remis propellerem. *Ovid.* 5. *Met.* Remis alarum insistere. *Id. Heroid. ep.* 17. Remi corporis. h. e. brachia. ¶ Accipitur etiam remus pro loro, quod continet tubam, teste *Serv.* ad illud *Virg.* 8. *Æn.* v. 231. Suaque arma viro, remumque, tubamque.

Remus, i, *Remo*, frater Romuli primi Romanorum Regis, qui in ipso regni initio ab eo interemptus est. V. *Liv. l.* 1.

Remuto, as, a. 1. rursus muto. *Tac. de Oratorib. c.* 19. Cum conditione temporum formam quoque orationis esse remutandam. Pleræque tamen opt. Ed. habent *mutandam*.

Ren. V. Renes.

Renālis, le, adject. ad renes pertinens, ut renalia passio. *Cæl. Aurel. Tard.* 2. 2.

Renancīscor, eris, dep. 3. rursus prehendo, invenio. *Fest.*

Renarro, as, a. 1. ἀναφέρω, idem quod narro, vel iterum narro, narrando repeto, vel diligenter narro. *Ovid.* 6. *Metam.* A facto propiore priora renarrat. Adde *Virg. Æn.* 3. *in fin.*

Renascor, eris, natus sum, d. 3. *rinascere*, Germ. *widerum geboren werden*, Gall. *renaistre*, Hisp. *renacer*, ἀναγεννάομαι, iterum nascor. *Cic.* 1. *Tusc.* Nam principium extinctum nec ipsum ab alio renascetur, nec a se aliud creabit. *Plin. l.* 16. *c.* 25. Indicium anni renascentis.

Renātus, a, um, *rinato*, ἀναγεννηθείς. *Cic. ad Brut.* 13. Renatum bellum est, idque non parvo scelere Lepidi. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Renati dentes. *Sen. in Troad.* Renatus dies. *Liv. l.* 6. Renata urbs.

Renavigo, as, n. 1. ἀναπλέω, rursum navigo, vel retrorsum navigo, navigando revertor, a navigatione redeo. *Cic. Att. l.* 14. *ep.* 16. Post in Puteolana, & Cumana regna renavigam.

Renavo, as, a. 1. iterum navo. *Cic. Att. l. 1. ep.* 14. Renavabo operam. Sed alii leg. *renovabo*, alii *navabo*, alii aliter.

Renecto, is, 3. 3. annecto, innecto. *Avien. in Phænom. Arat. v.* 475. Cornipedis ſimul hunc lux indiſcreta renectit.

Reneo, es, a. 2. rurſus neo. *Albinovan. ad Liviam, de morte Druſi*, v. 444. Sunt rata non ulla fila renenda manu.

Renes, enum, m. 3. *reni*, כליות, Germ. *die nieren*, Gall. *les reins*, Hiſ. *los riñones*, νεφροί, viſcera duo utrinque non procul a vena cava ſita, ſanguinis ſerum, idest urinam, per venas emulgentes attrahentia, & per longos quoſdam meatus ad veſicam tranſmittentia. *Cic. 2. de nat. Deor.* Humores, qui ex renibus, veſicaque profunduntur. *Id. 2. Tuſc. c.* 25. Ex renibus laborare. ¶ Accipiuntur aliquando pro ipſis lumbis. *Nemeſian. in Cyneget. v.* 112. *de canc.* Renibus ampla ſatis validis, diductaque coſtæ. ¶ Veteres dicere, *rien*, *rienes*. *Plaut. apud Feſt.* Glabet eras tanquam rien. Adde *Priſcian. l.* 3.

Renculus, i, parvus ren, *picciolo rognone*. *Marc. Empiric. c.* 26.

Renidentia, æ, *riſo*, actus renidendi. h. e. ridendi. *Tertul. de anim. c.* 49. Iolentum renidentias.

Renideo, es, n. 2. *riſplendere*, נגה, Ger. *glitzeren*, Gal. *reluire*, Hiſ. *reſplandecer*, διαλάμπειν, reſplendeo. *Horat. l. 2. od.* 18. Non ebur, neque aureum mea renidet in domo lacunar. *Stat. 10. Theb. v.* 654. Et ſparſa orichalca renident. ¶ Translate ſumitur pro lætari, gaudere. *Horat. l. 3. carm. od.* 6. Et adjeciſſe prædam torquibus exiguis renidet. ¶ Item pro ridere, hilarem aliquam ſpeciem præ ſe ferre. *Catul. in Egnatium, carm.* 39. Quod candidos habes dentes, renides uſquequaque. *Ovid. 8. Metam. v.* 197. Ore renidenti. *Quintil. l.* 12. *c.* 10. Hilarior renidet oratio.

Renideſco, is, n. 3. ἀναλάμπω, incipio renidere. *Lucret. l. 2. v.* 327. Totaque circum Ære renideſcit tellus.

Renitco, es, tui, n. 2. ὑπεράλλω, valde niteo. *Plin. l.* 37. *c.* 6. Neque in receſſu gemmæ, aut in dejectu renitente. Alii leg. *renidente*, alii *videre*.

Renitor, eris, ſus, vel nus ſum, d. 3. *sforzarſi all' incontro*, ἀντιτείνω, contra, vel adverſum nitor. *Liv. l. 9. c.* 41. Cum illi renitentes, pactos dicerent ſe ſe. *Celſ. l. 5. c.* 28. Si magis id renititur.

Renixus, vel reniſus, us, m. *reſiſtenza*, ἀντέρεισις, actus renitendi. *Celſ. l. 5. c.* 28. Perventumque eſſe ad eam ex reniſu patet.

Reno, as, n. 1. *ritornare nuotando*, ἀνανήχομαι, iterum no, vel natando redeo. *Albinovan. ad Liviam*, *v.* 423. Nullaque per Stygias umbra renavit aquas.

Renodātus, a, um, retro nodis ligatus. *Val. Flac. lib. 3. v.* 381. Teque renodatam pharetris, ac pace fruentem Ad ſua Caucaſeæ producunt flumina Nymphæ.

Renōdis, de, adject. renodatus, retro nodo conſtrictus. *Capitol. in Albino*, *c.* 13. Fuit ſtatura procerus, capillo renodi, & criſpo.

Renōdo, as, a. 1. *rannodare*, ἀναδέω, in nodum conſtringo. *Horat. Epod.* 11. Aut teretis pueri longam renodantis comam.

Renovāmen, nis, n. idem ac renovatio. *Ovid. 8. Met. v.* 729. Et in hoc renovamine manſit.

Renovatio, onis, *rinnovazione*, ἀνανέωσις, actus renovandi, innovatio, inſtauratio. *Cic. 2. de nat. Deor.* A quo rurſum renovatio mundi fieret. *Id. Fam.* 11. *epiſt.* 18. Renovatio timoris. *Id. de clar. Orat. c.* 71. Renovatio doctrinæ.

Renovatīvus, a, um, quod renovat. Renovativum fulgur vocatur, cum ex aliquo fulgure functio fieri cœpit, ſi factum eſt ſimile fulgur, quod idem ſignificet. *Feſt.*

Renovātor, oris, qui renovat, ſeu reſtaurat. *Inſcript. apud Fabret. pag.* 101. Renovatori operum publicorum.

Renovātus, a, um, *rinnovato*, ἀνανεωθείς, particip. a renovor. *Cic. 1. Fin.* Sapientes bona præterita grata recordatione renovata delectant. *Id. 2. nat. Deor. c.* 23. Renovatum templum. *Ovid. 1. Met. v.* 110. Renovatus ager. *Id. ib. l.* 7 *v.* 215. Renovata ſenectus.

Renovello, as, a. 1. *rinnovellare*, ἀνανεάζω, rurſum novellum facio. *Colum. de arbor. c.* 6. Factis ſulcis vinea optime ſternitur, atque ita renovellatur.

Renŏvo, as, a. 1. *rinnovare*, חדש, Germ. *erneueren*, Gal. *renouveller*, Hiſ. *renovar*, ἀνανεόω, inſtauro, interpolo. *Cic. poſt red. ad Quir.* Qui ſuo fletu deſiderium mei, memoriamque renovaret. *Id. pro Dejot.* Tu vetus hoſpitium renovare voluiſti. *Quintil. l. 6. c.* 3. Renovare animum a fatigatione. h. e. recreare. *Ovid. 5. Triſt. eleg.* 12. ager renovetur aratro. *Cæſ. l. 3. B. G.* Renovare bellum. *Hirt. de B. Afric. c.* 28. Renovare animum, *riprender coraggio*. Rurſus *Cic. 2. de Orat.* renovare, & revocare animum alicujus ad odium. *Id. Phil. 1. c.* 1. Renovare vetus exemplum. hoc eſt repetere, in memoriam reducere.

Renūbo, is, n. 3. rurſus nubo. *Tertul. l. 1. ad Uxor. c.* 7.

Renudātus, a, um, *ſnudato*, *ſpogliato*. *Apul. l. 2. Mileſ.* Laciniis cunctis renudata. *Id. l.* 8. Brachiis humero tenus renudatis.

Renūdo, as, a. 1. *ſpogliare*, *ſcoprire*, ſpolio, detego. *Arnob. ſub fin. lib.* 2. Tectum, parietes, januas, parteſque alias operis renudare. *Martian. Capell. lib.* 1. *pag.* 15. Sertum radiorum coronam renudavit. *h. e.* detexit.

Renūdus, a, um, adject. retro nudus. *Tertul. de virg. veland. c. ult.* A fronte quidem protecta, qua autem proprie caput eſt, renuda.

Renumĕro, as, a. 1. *rendere*, ἀντιμετρεῖν, reddo quod ante mihi numeratum fuerat. *Ter. Hec.* 3. 5. 32. Sin alio eſt animo, renumeret dotem huc; eat.

Renuntiatio, onis, *pubblicazione*, *relazione*, Germ. *verkundung*, Gall. *rapport* Hiſ. *relacion*, ἀπαγγελία, actus renuntiandi, relatio. *Cic. 3. Ver. c.* 30. Cuſſo renuntiat ſa dedi ſe: cognoſcite renuntiationem ex literis. *Id. pro Planc.* Renuntiatio ſuffragiorum reſpectetur. *Id. pro Mur. cap.* 8. Non eſt idem ordo dignitatis, & renuntiationis. ¶ Speciatim renunciatio dicitur teſtimonii genus, quod vulgo vocant *rapporto*, cujuſmodi edere ſolent architecti, & miniſtri uniuſcujuſque opificii, cum opus eſt, qui propterea publice ſacramento adiguntur. *Ulp. l. 1. ff. ſi menſor falſum modum dixerit.* Nam intereſt noſtra, ne ſallamur in modi renuntiatione. ¶ Accipitur quoque pro recuſatione ejus rei, quæ in pactum, & promiſſionem venerat, *rinunzia*. *Ulpian. l. verum eſt, ff. pro ſocio.* Voluntate diſtrahitur ſocietas renuntiatione.

Renuntiātor, oris, qui renuntiat. *Tertul. de anim. c.* 57. Renuntiator diſpoſitionis infernæ. *Id. de Pal. c.* 4. Renuntiator erroris.

Renuntiātus, a, um, declaratus. *Plin. in Paneg.* Tuo judicio Conſules facti, tua voce renuntiati ſumus.

Renuntio, as, a. 1. *riportare*, *riferire*, הגיד, Ger. *verkunden*, Gal. *faire rapport*, Hiſ. *renunciar*, ἀπαγγέλλω, eſt referre, quid actum ſit, aut velit aliquis, ut nuntii miſſi ſolent de his, ad quæ miſſi ſunt, narrantes, quid egerint, aut viderint, quid agatur, &c. *Cic. 3. Ver.* Fremebat tota provincia, nemo id tibi renuntiabat. *Id. ibid.* Acta, & impetia ſua domum ad Senatum ſuum renuntiaverunt. *Serv. ad Cic. l. 4. Fam. ep.* 5. Poſtquam mihi renuntiatum eſt de obitu filiæ. ¶ Sumitur etiam pro contrarium nuntiare. *Senec. 1. de Clem.* Renuntiari extemplo amicis, quos in conſilium rogaveris, imperavit. ideſt indicari, mutato conſilio nihil ſe eorum opera in præſens uſurum. ¶ Aliquando eſt aperte nuntiare, ſignificare, declarare. *Ter. And.* 3. 2. 28. Id ego jam nunc tibi, here, renuntio futurum. *Id. Phorm.* 4. 3. 72. Renuntiare alicui repudium, *intimare*. *Cic. 2. Ver.* Renuntio, inquit, tibi, te hodiernis comitiis eſſe abſolutum. ¶ Item pronuntiare, recitare, *pubblicare*. *Cic. pro Leg. Man. c.* 1. Nam cum propter dilationem comitiorum ter Prætor primus centuriis cunctis renuntiatus ſum. ¶ Item recuſare, renuere, *rinunziare*. *Cic. 2. Ver.* Atque iſte Sthenio vehementer incenſus, hoſpitium ei renuntiat. *Id. 1. de Orat.* Credo, ne Stoicis renuntiaretur. *Quintil. l.* 10. *c.* 7. Mea quidem ſententia civilibus officiis renuntiabis. *Aſcon. in Ver.* Renuntiare conductionem, eſt irritam nuntiare.

Renuntius, ii, ἀπάγγελος, qui aliquid iterum nuntiat. *Plaut. Trin.* 2. 1. 23. Cantrices, ciſtellatrices, nuntii, renuntii.

Renuo, is, nui, nutum, a. 3. *far cenno di no*, *ricuſare*, מאן, Ger. *abwinken*, *nicht wollen*, Gall. *refuſer faiſant ſigne de la tête*, Hiſ. *negar cabeceando*, ἀνανεύω, eſt motu capitis, aliove ſigno oſtendere, ſibi aliquid diſplicere, recuſare. *Cic. pro Cæl. c.* 11. Nullum convivium renuere. *Id. pro Rabir. Poſt.* Superciliis renuentes. *Ovid. Heroid. epiſt.* 16. Oculo renuente negari.

Renūto, as, n. frequentat. a renuo. *Lucret. l. 4. v.* 601. vox per flexa foramina rerum Incolumis tranſire poteſt, ſimulacra renutant.

Renutrio, is, rurſus nutrio, apud *Paulin. Nolan. ep.* 23. *ſect.* 9.

Renūtus, us, m. ἀνάνευσις, actus renuendi. *Plin. l. 1. ep.* 7. Ego quoque ſimili nutu, ac renutu reſpondere voto tuo poſſum. Nutu, ideſt aſſenſu, dum promitto non agere adverſus Gallum, renutu, dum nolo adeſſe Gallo adverſus Beticos.

Reor, eris, ratus ſum, d. 2. *penſare*, *credere*, חשב, Ger. *achten*, Gal. *penſer*, Hiſ. *penſar*, νομίζω, puto, opinor, exiſtimo, cenſeo. *Cic. 1. Off.* Quod ſi qui ſtabilem ſe gloriam conſequi poſſe rentur. *Id. 2. Off. c.* 9. In quibus virtutes eſſe remur. *Id. de Haruſp. reſp.* Tum vero eſt ratus ſe poſſe. *Virg. 6. Æn.* Quod minime reris. *Lucr. l. 4. v.* 42. Ne forte animas Acheronte reamur Effugere. *Plaut. Aſin.* 3. 1. 22. An tu tibi verba blanda eſſe aurum rere?

Repāges, um, f. 3. idem ac repagula apud Poetas, teſte *Feſto*.

Repagŭlum, i, *chiavistello*, *catenaccio*, *sbarra*, *ſpranghetta alla porta*, בריח, Ger. *ein rigel*, Gal. *barbeure*, Hiſ. *tranca*, μοχλός, obex, ſive vectis, qui oſtio adverſus vim opponitur. In oſtio enim duo ſunt poſtes, qui cardinibus continentur, & repagulis clauduntur. *Feſt.* Repagula ſunt, ut Verrius ait, quæ patefaciendi gratia ita figuntur, ut ex contrario quoque oppangantur. *Cic. 6. Ver. c.* 43. Poſtea convulſis repagulis, effractiſque valvis &c. *Id. 2. de Div.* Herculis valvæ clauſæ repagulis ſubito ſe ipſæ aperuerunt. ¶ In ſtabulis quoque, & paſcuis obices, quibus armenta coercentur, repagula dicuntur. *Ovid. 2. Met.* Pedibuſque repagula pulſant. ¶ Translate repagulum ponitur pro quovis obſtaculo, ſeu impedimento, ut perfringere repagula juris, pudoris, officii, quod eſt, nullo neque jure, neque pudore, neque officio a re aliqua abſtinere, apud *Cic. Ver.* 7. Et apud eundem *l. 3. de nat. Deor. c.* 26. Recludere iram repagulis.

Repandiroſtrus, a, um, adject. qui roſtrum repandum habet, ut pecus repandiroſtrum, *Pacuv. apud Quintil. l. 1. c.* 5.

Repando, is, a. 3. pando, aperio. *Apul. l. 4. A. A.* Clave ſubtracta fores januæ repandit.

Repandus, a, um, ἀνάσιμος, quod retrorſum patet, recurvum, reflexum. *Cic. 1. de nat. Deor. c.* 29. Calceoli repandi. *Plin. l.* 14. *c.* 22. Repanda cervix.

Repango, is, repegi, & repanxi, repactum, a. 3. *piantare*, idem quod pango. *Colum. l. de arborib. c.* 22. Ibique ſemen ferulæ repangito.

Reparābilis, & le, o. 3. *reparabile*, ἀνορθωτός, quod reparari poteſt. *Ovid. epiſt.* 3. Nulla reparabilis arte læſa pudicitia eſt. *Id. 1. Amor. eleg.* 14. damnum reparabile. *Sen. de brevit. vit. c.* 6. Vitam abire, ut rem reparabilem ſinitis.

Reparatio, onis, f. 3. *rinnovazione*, חדושה, Germ. *wiederbringung*, Gall. *reparation*, Hiſp. *reparamiento*, ἐπανόρθωσις, actus reparandi, inſtauratio, renovatio. *Salluſt. in Jugur. c.* 31. Sed ſane fuerit Regni reparatio plebi ſua jura reſtituere. Alii leg. *parare*. *Prudent. in hymn. exſeq. v.* 100. Mors hæc reparatio vitæ eſt.

Reparātor, oris, *riparatore*, *rinnovatore*, מחדש, Ger. *wiederbringer*, Gal. *reparateur*, Hiſ. *reparador*, ἐπανορθωτής, qui reparat, inſtaurator. *Stat. 4. Silv.* 1. *v.* 11. Ipſe etiam immenſi reparator maximus ævi Attollit vultus.

Reparātus, a, um, partic. a reparor. *Hor. lib. 1. carm. od.* 31. Vina Syra reparata merce, ideſt empta nummis ex venditione Syræ mercis.

Reparco, is, ſi, ſum, n. 3. *riſparmiare*, ἀποφείδομαι, idem quod parco. *Plaut. Truc.* 2. 4. 25. Utinam a principio rei tuæ pepercisſem meæ, ut nunc repareis fueris. ¶ Sumitur etiam pro non parcere. *Lucr. l. 1. v.* 668. Scilicet ex ulla facere id ſi parte reparcent. Sic legit *Lambinus*. Alii aliter leg. & interpret.

Repāro, as, a. 1. *riſare*, *rinnovare*, *ricuperare*, חדש, Germ. *wiederbringen*, Gal. *reparer*, Hiſ. *reparar*, ἐπανορθόω, reſtauro, reſtituo, in priſtinum ſtatum redigo, recupero. *Cic. 5. Ver.* Id perdere videbatur, quod alio Prætore eodem ex agro reparare poſſet. *Liv. lib.* 30. *c.* 7. Reparare bellum. *Plin. in Paneg. c.* 77. Tam aſſiduus in tribunali, ut labore refici, ac reparari videretur. *Ovid. Heroid. ep.* 4. requies vires reparat. Sic apud *Horat. l. 1. od.* 37. reparare oras latentes claſſe cita. Loquitur ibi Poeta de Cleopatra, quæ voluit poſt pugnam Actiacam recipere ſe in ultimas Ægypti oras, eaſque reparare, ac munire adverſus Auguſtum. *Tacit. 3. Ann. c.* 73. Reparare auxilia, *raccolcare*. ¶ Interdum ponitur pro redimere, rurſus emere. *Alfen. l. quidam, ff. de in rem verſo.* Et his nummis, qui recepti eſſent, alios reparari.

Reparturient, entis, iterum parturiens, ſeu pariens. *Alcim. Avit. l. 6. Poemat. v.* 72. Teque reparturiens melius, quam corporis alvo.

Repaſco, is, iterum paſco, apud *Paull. Nolan. ep.* 44. *al.* 31. & alibi.

Repaſtinatio, onis, ἀναβωλοτροφία, actus repaſtinandi, remiſſio. *Cicer. de Senect. c.* 15. Quid agri foſſiones, repaſtinationeſque proferam?

Repaſtinatus, a, um, nom. ex partic. *Colum. l. 3 c.* 18. Repaſtinatæ dictæ fuere vineæ veteres, quæ refodiebantur, nunc antiquitatis imprudens conſuetudo quidquid emoti ſoli vineis preparetur, repaſtinatum vocat.

Repaſtino, as, a. 1. *tornar a zappare*, Germ. *widerumb hacken*, Gal. *rebiner*, Hiſ. *cavar*, ἀναβωλοτροφέω, ἀνασκάπτω, iterum paſtino, refodio. Repaſtinari ager is dicitur, ut *Verrius* exiſtimat (apud *Feſtum*) cujus natura mutatur fodiendo, cum aut ſilveſter excodicatur, aut lapis mollitur frangendo. *Cato apud eund. Feſt.* Satis Sabinis, ſilicibus repaſtinandis, atque conſerendis. *Col. l.* 4. *c.* 32. Cum deinde cultus conſenuit, repaſtinandum eſt. ¶ Repaſtinare ungues apud *Tertul. de pœnit. c.* 11. eſt a ſordibus ibi collectis purgare. ¶ Repaſtinare vitam, pro renovare. *Id. de anim. c.* 30.

Repatrio, as, n. 1. *ripatriare*, in patriam redeo. *Solin. c.* 40. Cum multi captivorum repatriaverint. Adde *c.* 46.

Repecto, is, a. 3 Quidam Lexicographi legi putant apud *Stat. 6. Thebaid. v.* 307. ſed ibi eſt *reflectit* pro repectit, nec aliter videtur ſententia poſtulare. Invenitur tamen *repexus*, quod vide infra ſuo loco.

Repĕdo, as, ἀναποδίζω, pedem retraho, recedo, revertor. *Pacuv. apud Feſt.* Paulum repeda, gnate, a veſtibulo gradum. Adde *Lucil. apud Non. c.* 2. *n.* 738. & *Ammian. l.* 24. *c.* 17.

Repello, is, uli, ulſum, a. 3. *ſcacciare*, השיב, Ger. *hinwegſtoſſen*, Gal. *repouſſer*, Hiſ. *dejechar*, ἀπωθέω, retro pello, rejicio. *Cic. poſt red. in Sen.* Tu meum generum, crudeliſſimis verbis a genibus tuis repuliſti. *Id. pro Cæcin. c.* 11. Hoſtem armis repellere. *Id. 1. Fam. c.* 9. Dolorem a ſe repellere. *Id. pro Sext. c.* 17. Vim vi repellere. *Q. Cic. de petit. Conſul.* Repellere ab impediendo, & lædendo. *Ovid. Metam.* 14. repellere preces alicujus. ¶ A Poetis in præteritis quandoque prima ſyllaba producitur, *p* litera geminata. *Virg. 4. Georg. v.* 233. ſpretos pede reppulit amnes. *Adde* 4. *Æn. v.* 214.

Rependo, is, rependi, ſum, a. 3. *ricompenſare*, השיב, Ger. *widergelten*, Gall. *recompenſer*, Hiſ. *recompenſar*, ἀντιμετρέω, ἀμείβομαι, recompenſo, retribuo. *Ovid. epiſt.* 21. *v.* 32. Ingenio formæ damna rependo meæ. *Id. 3. Met. v.* 684. nec grata facto nulla rependatur. *Sil. l.* 17. Magna rependuros. *Virg. 1. Æn.* fatis contraria fata rependens. *Propert. l. 4. eleg.* 4. raptæ ne ſint impune Sabinæ, Me rape, & alterna lege rependo vices. ¶ Rependere vota alicui pro re aliqua, eſt pro acceptis beneficiis vota facere. *Stat. l. 3. ſilv.* 3. Quas tibi devoti juvenes pro patre renato, Summe ducum, grates, aut quæ pia vota rependant? ¶ Proprie ſignificat emendo perſolvere, *sborſare*, *pagare*. nam olim ut appendi ſolebat, non numerari. *Plin. lib. 7. cap.* 39. Candaules rex Bularchi picturam, haud mediocris ſpatii, pari rependit auro, *comperò a peſo d'oro*. ¶ Rependere pœnas, eſt luere. *Sen. Oedip. v.* 1030. Non ſi ipſe divum pater Coruſca ſæva tela jaculetur manu, Unquam rependam ſceleribus pœnas pares.

Repens, entis, *ſubito*, *improvviſo*, αἰφνίδιος, ſubitus, a *ſlivo*, vergo, *propendeo*. Nam quo quid propendet, eo ſubito fertur, ut videmus in lance: unde *ἐκ ῥοπῆς*, *in momento*. *Cic. 3. Tuſc. c.* 22. Repens hoſtium adventus. *Liv. l.* 22. *c.* 8. Repens nuntiatur clades. *Id. l.* 33. *c.* 2. Quantum repens caſus cogit. ¶ In obliquis

casinus non est valde usitatum. *Tibul. l. 1. eleg.* 3. fuderunt lacrymas simulacra repentes. Alii leg. *repentes*. *Lucret. l.* 5. *v.* 405. Phaethonta repenti fulminis ictu deturbavit. ¶ Repens, partic. a repo V. in repo.

Repensatrix, icis, quæ repensat. *Marc. Capell. l.* 9.

Repenso, as, a. 1. *compensare*, compenso, retribuo. *Col. l.* 3. *c.* 2. Id tamen incommodum repensat uvarum multitudine. *Vellej. l.* 2. *c.* 12. videtur bona malis repensasse.

Repensus, a, um, nom. ex partic. contra pensus, expensus. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 67. Cui pro Gracchi capite erat aurum repensum. *Plin. l.* 33. *c.* 3. Cum Septumulejus Gracchi familiaris auro repensum caput ejus excisum ad Opimium tulerit, *contrapesato a peso d'oro*.

Repente, adv. *subitamente*, *all' improvviso*, [Hebrew], Ger. *urploetzlich*, Gal. *incontinent*, Hisp. *luego*, ἐξαίφνης, subito, statim, a repens, h. e. subitus. *Cic. l.* 9. *Fam. ep.* 12. Siquidem, ut scribis, salubres repente facti sunt. *Id. Phil.* 7. *c.* 27. Modo egens, repente dives. *Idem* 1. *Offic. c.* 33. Magis decere sensim diluere, quam repente præcidere.

Repentine, adv. *repente*. *Lactant. l.* 1. *c.* 11. Qui repentine advenerint.

Repentino, adv. idem ac repente. *Cic. pro Quinct. cap.* 4. Moritur in Gallia Quinctius, cum adesset Nævius, & repentino.

Repentinus, a, um, *subito*, *improvviso*, [Hebrew], Ger. *schnell*, Gal. *soudain*, Hisp. *subito*, αἰφνίδιος, subitus, improvisus, a repente. *Cic.* 1. *Off.* Leviora sunt ea, quæ repentino aliquo motu accidunt, quam ea, quæ meditata, & præparata inferuntur. *Id. pro Cluent. c.* 62. Mors repentina. *Apul. de Mundo*. Nimbus quanto repentinior, tanto vehementior. ¶ Homo repentinus, dicitur homo novus, qui subito in hominum cognitionem, famam, commendationemque pervenit. *Cic. in Brut. c.* 69. Ignoti homines & repentini Quæstores celeriter facti sunt.

Repercussibilis, le, adject. qui repercuti potest, ut repercussibilis sphæra. *Cæl. Aurel. Tard.* 3. *c.* 6.

Repercussio, onis, *ripercossa*, Ger. *widerschlagung*, Gall. *refrappement*, Hisp. *tornada*, ἀντίτυπία, actus repercutiendi, reverberatio. *Sen. l.* 7. *quæst. nat. c.* 19. Per repercussionem vicinarum siderum. Adde *Ulpian. l.* 8. *ff. tit.* 2. *l.* 17.

Repercussus, us, m. idem ac repercussio. *Plin. l.* 5. *cap.* 5. Adesto similis, ut Solis repercussu accenso. Adde *Tac. de Germ. c.* 3.

Repercussus, a, um, *ripercosso*, ἀντιτυπηθείς, iterum percussus, reverberatus. *Plin. l.* 37. *c.* 22. Cum vero contrario lumine transitum, repercussa erumpit. *Virg.* 8. *Æn. c.* 22. Sicut aquæ tremulum labris ubi lumen ahenis Sole repercusso, &c. *Liv. lib.* 21. *c.* 33. Valles clamoribus repercussæ.

Repercutio, is, ssi, ssum, a. 3. *ripercuotere*, *ribattere*, Ger. *wider schlagen*, Gal. *rebattre*, Hisp. *bolver otra vez*, ἀντικρούω, percutientem vicissim percutio, reverbero, reflecto. *Plin. ep.* 30. *l.* 4. Quod hujus fontis excursum per momenta repercutiat? ¶ Est item pro discutere, dissolvere. *Plin. l.* 28. *c.* 4. Simili modo & fascinationes repercutimus. ¶ Item pro refellere convertendo. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. Aliena aut reprehendimus, aut refutamus, aut elevamus, aut repercutimus, aut eludimus. ¶ Item perstringere. *Senec. epist.* 118. Multa aciem nostram splendore nimio repercutiunt.

Reperio, is, reperi, ertum, a. 4. *trovare*, [Hebrew], Ger. *widerum*, Gall. *trouver*, Hisp. *hallar*, εὑρίσκω, invenio, a perio. Nam repertum dicitur quasi re-partum, & denuo in lucem editum. De discrimine inter *invenire*, & *reperire* V. invenio. *Cic.* 1. *Ver.* Nulla medicina sit tot incommodis reperietur. *Id. de Senect.* Reperiu causas, cur nisere videatur. ¶ Est item excogitare, fingere. *Plaut. Capt. in fin.* Hujusmodi paucas poetæ reperiunt comœdias. *Ter. Heaut.* 3. 2. 22. Aliquid reperiret, fingeret fallacias, &c. ¶ Sumitur etiam pro aperte deprehendere, cognoscere. *Cic. pro Quinct.* Tamen in ista populatione, & proscriptione bonorum improbissimus reperiebare. ¶ In præteritis Poetæ nonnumquam primam producunt, geminata litera *p*, per Ectasin, sive Diastolen. *Propert. l.* 2. *eleg.* 22. Ah pereat, quicunque meretas repperit uvas. ¶ In futuro indicativi veteres dicebant etiam *reperibo*. *Plaut. Epid.* 1. 2. 48. Quid illa fiet fidicina igitur? Ep. aliqua res reperibitur.

Repertor, oris, *inventore*, εὑρετής, qui reperit. *Ovid.* 2. *Fast.* Repertori vitis quia lacta præbant. i. e. Baccho. Adde *Virg.* 12. *Æn.* & *Quintil.* 2. *c.* 16.

Repertorium, ii, *inventario*, *repertorio*, ἀπογραφή, index, sive commentarius particulatim rerum recensitarum descriptionem continens. *Ulpian. l. tutor, ff. de adm. & peric. tutorum*. Tutor, qui repertorium non fecit, quod vulgo inventarium appellatur, dolo fecisse videtur.

Repertrix, icis, *inventrice*. *Apul. in Apolog.* Paupertas omnium artium repertrix.

Repertum, i, εὕρημα, res inventa. *Lucr. l.* 1. *v.* 732. Et exponunt præclara reperta. Adde *vers.* 136.

Repertus, a, um, *ritrovato*. *Ovid.* 1. *Metam. v.* 651. *de Io.* & niveæ pendens cervice juvencæ, Me miserum, ingeminat, tu ne es quæsita per omnes, Nata, mihi terras? tu non inventa reperta Luctus eras levior. V. *Invenio*. *Lucret. lib.* 3. *v.* 420. Dulci reperta labore carmina. *Apul. in Apolog.* Per me licet fuerit repertissimus.

Repetentia, æ, ἀνάμνησις, recordatio, memoria. *Lucr. lib.* 3. *v.* 864. Interrupta semel cum sit repetentia nostra. Sic legit *Lambinus*. Alii *retinentia*. h. e. cum desinimus teneri, esse, manere. Alii *repentia*. h. e. exitus, & sensim progredientis vitæ cursus. *Arnob. l.* 2. Quod rebus ingressi priorum repetentiam detrahit.

Repetitio, onis, f. 3. *repetizione*, ἀναφορά, ἀναπόλησις, actus repetendi. Apud Rhetores est Figura verborum per adjectionem, per quam idem vocabulum in principio membrorum, vel incisorum orationis frequenter repetitur. *Auct. ad Her. l.* 4. *Cic.* 3. *de Or. c.* 54.

Repetitor, oris, ἀπαιτητής, qui repetit. *Ovid. ep.* 8. *v.* 19. Sit socer exemplo nuptæ repetitor ademptæ.

Repetitus, a, um, ἀναληφθείς, partic. a repeto. *Cic. Att. l.* 13. *ep.* 38. Deinde cum somno repetito, simul cum Sole experrectus essem. *Suet. in Cæs. c.* 2. Rursus repetita Bithynia. *Cic. Divin. in Verr. c.* 21. Consuetudo longo intervallo repetita. *Ovid. Heroid. ep.* 16. *v.* 341. Eque repetita per arma. h. e. armis rursus petita. *Ulpian. ff. de damno infecto*, *leg.* 15. Repetita igitur die cavendum erit. h. e. die, seu tempore, quod præterierat, revocata, & pro præsenti numerato. *Liv. l.* 4. *c.* 19. Assurgentem regem umbone resupinat, repetitumque sæpius cuspide ad terram affigit. h. e. repercussum.

Repeto, is, ivi, & ii, itum, a. 3. *raddomandare*, ἀναιτέω, rursus peto, sæpius peto. *Cic. pro Planc.* Quid me aspectas? quid mea promissa repetis? *Id. Offic. c.* 12. Repetere res suas. ¶ Accipitur etiam pro retrorsum petere, resumere, longe sumere. *Cic.* 1. *de Or.* Repetam non ab incunabulis nostræ veteris puerilisque doctrinæ quendam ordinem præceptorum, sed ea, quæ &c. *Id. pro Dejot.* Repetere memoriam alicujus temporis. ¶ Item pro sumere. *Cic.* 7. *Ver.* Ne populus Rom. ab isto eas pœnas vi repetisse videretur. ¶ Item pro referire, repercutere. *Sen. l.* 3. *de Ira c.* 27. Repetere mulam calcibus, & canem morsu. *Suet. in Calig. c.* 58. Vulneribus triginta confecerunt. nam signum erat omnium, repete. *Quintil. l.* 3. *c.* 14. *de gladiatoribus*. Ut his cavere, bis repetere oportuerit. ¶ Item pro rursus accusare, in judicium adducere. *Paul. l. reum, ff. de accusat.* Et ex integro repetendi reum potestas fiet. ¶ Item pro redire, reverti. *Liv. l.* 1. Quippe vera fuga, qui simulantes paulo ante secuti erant, oppidum repetebant. ¶ Item pro revocare. *Plaut. Trucul.* 4. 3. 78. Filiam istinc tuum te melius est repetere. ¶ Item pro renovare. *Cic. in Ver.* Comitiis factis eadem illa vetera consilia pecunia majore repetuntur. *Id. de Fato, c.* 2. Repetere studia sua. ¶ Item pro revolvere, volutare, recordari. *Cic.* 1. *de Or.* Cogitanti mihi sæpenumero, & memoria vetera repetenti. *Liv. l.* 26. Age consere, quæ illi infeste in nos fecerint, repetite. ¶ Item pro commemorare. *Cic.* 4. *Acad.* Repetunt jam P. Valerium, qui exactis Regibus primo anno Consul fuit. ¶ Item pro iterare, rursus dicere, *ripetere*. *Quint. l.* 1. *c.* 1. Quinimo ne primo quidem memoriæ tantum credendum, repetere, & inculcare diu fuerit utilius. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 7. Repete, quæ coeperat. *ripiglia*, *vedi*.

Repetundæ, arum, f. 1. res, quæ repetuntur, seu quarum restitutio poscitur. Crimen repetundarum fuit crimen Magistratus, qui in provinciam cum potestate missus pecuniam in usum privatum a provincialibus accepisset. Nomine pecuniæ intelliguntur non solum nummi, sed etiam omnia, quibus divitiæ constant, ut vasa pretiosa, statuæ, picturæ, vestes, frumentum, navigia, &c. Ceterum lege Julia hoc crimine etiam Magistratus urbani accusabantur, siqui in aliqua curatione pecunias cepissent; item Judices, si pecunias cepissent ob judicandum, &c. Quod ad vocem attinet, participium, seu gerundium est, sub quo *pecuniarum*, vel *rerum* intelligere oportet. Est autem *repetundarum* more antiquo pro *repetendarum*. *Quintil. l.* 4. *c.* 1. Repetundarum insimulari. *Suet. in Cæs. c.* 43. Repetundarum convincere. *Tac.* 4. *Ann. c.* 19. Repetundarum criminibus hærere. *Id.* 3. *Ann. c.* 38. Postulare aliquem repetundis. ¶ *Cicero* fere addit *pecuniæ*, ut *pro Cluent. c.* 53. Lege pecuniarum repetundarum non teneri. Et *de clar. Orat. c.* 27. L. Piso legem primus de pecuniis repetundis tulit. Et *rursus pro Cluent. c.* 37. Repetere rationem ab aliquo de pecuniis repetundis.

Repexus, a, um, ἀναπεξηθείς, bene, vel iterum pexus. *Claudian. in Consul. Prob. & Olybr. v.* 3. Crinemque repexi Blandius elato surgent temone jugales. Adde *Ovid. l.* 3. *de ar. am. v.* 154.

Repignĕro, as, a. 1. ἀντενεχυράζω, pignus recipio, soluto pretio. *Paul. l. si ut certo § nunc videndum*, *ff. commodati*. Non repigneres, ut mihi reddas. Adde *Festum*.

Repigrior, aliquantum piger. *Marcian. Capell. l.* 1. *pag.* 15.

Repigro, as, a. 1. retardo. *Apul. l.* 8. *Met.* Cum & ipso lumine dirarum bestiarum repigratur impetus.

Repingo, is, a. 3. idem quod pingo, vel rursus pingo. *Venant. Fortun. l.* 2. *de vita Martini*, *v.* 245. digitis crucis arma repingens.

Replaudo, is, si, sum, n. 3. ἀντικροτέω, repercutio. *Apul. l.* 6. *A. A.* Quadrupedi cursu solum replaudens. *Et lib.* 1. Dextera frontem replaudens.

Replĕo, es, evi, etum, a. 2. *riempire*, [Hebrew], Ger. *erfullen*, Gal. *remplir*, Hisp. *hinchir*, ἀναπληρόω, impleo. *Cic. de Prov. Cons.* Ut eas exhaustas domos replere possint. *Id. pro Sext.* Meministis tum, Judices, corporibus civium Tyberim repleri, cloacas refarciri. *Ov.* 4. *de Pont. ep.* 4. Sacra Pontum remore replevit. *Ulp. l. 4. ff. de re judic.* Repletur ex lege, quod sententiæ judicis deest. h. e. suppletur.

Repletio, onis, f. *riempimento*. *l.* 6. *Cod. tit.* 28. *leg.* 4. & *lib.* 7. *tit.* 2. *leg.* 15.

Repletus, a, um, *riempito*, ἀναπληρωθείς, partic. a repleo. *Cic. pro L. Man.* Referto foro, repletisque omnibus templis. *Sueton. in Aug. c.* 89. Eruditione varia repletus. *Justin. l.* 13. *c.* 8. Virginem a deo repletam quatuor pueros peperisse. h. e. gravidam factam. *Cels. l.* 7. *c.* 8. Foramen auris alte repletum. *Idem*. Repletum corpus. h. e. multo cibo, vel adipe distentum.

Replexus, a, um, nom. ex partic. a plecto, reflexus, replicatus. *Plin. l.* 21. *c.* 2. Semen autem esse ad speciem scorpionum, cauda replexa, sed candida.

Replicatio, onis, *rivolgione*, ἀναστροφή, conversio. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 13. Ut replicatione quadam mundi motum regat. ¶ Est & replicatio vox Jurisconsultis frequens, ad eas allegationes pertinens, quæ intentionem sustentant adversus exceptionis iniquitatem, inde dicta, quod implicatam, & tectam exceptionis iniquitatem replicet, atque patefaciat. *Justinian. l.* 4. *Instit. tit.* 14. Alia allegatione opus est adjuvandi actoris gratia, quæ replicatio vocatur, quia per eam replicatur, atque resolvitur jus exceptionis. Adde *l.* 24. *ff. de except. rei judic.*

Replicatus, a, um, nom. ex partic. reflexus, curvatus, *piegato*. *Plin. l.* 34. *c.* 8. Replicata cervix. *Id. l.* 9. *c.* 33. Margine foris efflo, intus replicato.

Replico, as, a. 1. *ripiegare*, [Hebrew], Ger. *umbiegen*, Gal. *replier*, Hisp. *bolver a plegar*, ἀναπτύσσω, plico, versus plico, *raddoppiare*. *Plin. l.* 17. *c.* 14. Neve cortex replicetur in rugas. ¶ Item pro retrorsum plicare, seu reflectere. *Sen. de Benef. l.* 1. *c.* 4. Cujus acumen nimis tenue retunditur, & in se replicatur. ¶ Item pro invertere. *Plin l.* 8. *c.* 37. Replicans, ut extra sint membrana, quod fuerat intus. ¶ Translate sumitur pro proferre, ostendere, patefacere. *Cic.* 1. *de Div.* Sic traductio temporis nihil novi efficientis, & primum quidque replicantis. ¶ Item pro legere, evolvere. *Cic. pro Syl. c.* 9. Ut ne replices annalium memoriam. *Id.* 1. *de Leg. c.* 14. Si velis replicare memoriam temporum. *Hieron. epist.* 129. *ad Dardan. ante med.* Quæ idcirco non replicabo, ne sensum legentis videar obtundere, & memoriæ illius diffidere. h. e. non repetam, *non ripeterò*.

Replictus, a, um, idem ac replicatus, per Sync. *Stat.* 4. *Sylv.* 9. *v.* 29. Non replictæ bulborum tunicæ.

Replum, i, n. vox, quæ legitur apud *Vitruv. l.* 4. *c.* 6. in qua explicanda valde sudant Interpretes, nec inter se conveniunt. *Baldus in Lexic. Vitruv.* putat, replum dici partem excavatam & profundam in volvis Joniæ, quæ media est inter scapos, & tympanum; conaturque rem illustrare exhibita figura. *Turneb. l.* 11. *Advers. c.* 4. lassus, se hujus vim verbi assequi non posse, *peplum* legendum putavit, ut significaret operimentum quoddam in modum vestimenti undantis, & replicati: idque confirmare conatus est alio Vitruvii loco *l.* 10. *c.* 17. ubi ait: chelonii replum, quod est operimentum. Alii alias excogitavere interpretationes, quas collegit *Id. Bald. loc. cit.*

Replumbo, as, a. 1. *dispiombare*, Germ. *von blei scheiden*, Gall. *dessouder*, Hisp. *quitar el plomo*, ἀπομολυβδόω, quod plumbo ferruminatum erat, dissolvo, vel a plumbo separo. *Ulp. l. cum aurum*, *ff. de aur. & arg. mundo leg.* Celsus *l.* 38. *quæstionem* quærit, si centum pondo argenti fuerint relicta, an replumbari debeant, ut sic appendantur? Et Proculus, & Celsus aiunt, exempto plumbo appendi debere. Nam & emptoribus replumbatæ assignantur, & in rationes argenti pondus sic defertur. ¶ Aliquando generalius accipitur pro eo, quod est quamvis ferruminationem dissolvere. *Paul. l. pediculis, eod. tit.* Aurea emblemata, quæ in lapidibus, aspidibusque argenteis essent, & replumbari possent. *Senec. l.* 4. *Quæst. nat. c.* 2. *de Æthiopiæ caloribus*: Saxa velut igni fervescunt, argentum replumbatur, signorum coagmenta solvuntur, nullum materiæ superadornatæ manet operimentum.

Replŭo, is, n. 3. rursus, vel vicissim pluo. *Senec. in præfat. l.* 5. *controvers.* Quis ferret hominem de siphonibus dicentem: cælo repluunt?

Repo, is, repsi, reptum, n. 3. *rampare*, *rampicare*, [Hebrew], Germ. *kriechen*, Gal. *ramper*, *grimper*, Hisp. *gatear*, ἕρπω, est incedere, seu ambulare proprium eorum animalium, quæ parvos, vel nullos pedes habent, ut sunt lacertæ, & similium, a Græco verbo ollatu per Metathesim. *Plin. l.* 37. *c.* 11. Repentis formicæ effigiem habet. *Id. l.* 11. *c.* 37. Præcisa hostiarum capita repsisse. ¶ Dicitur etiam de animalibus, quæ longis pedibus sunt, pro ascendere. *Hor. l.* 1. *ep.* 7. Forte per angustam tenuis vulpecula rimam Repserat in cumeram frumenti. Adde *Plin. l.* 22. *c.* 17. ¶ Vel pro lente procedere. *Hor. l.* 1. *serm. sat.* 5. Millia tum pransi tria repsimus. ¶ Translate dicitur de radicibus, pro extendi, se propagare, & diffundere. *Colum. l.* 8. Spatium autem radicibus, quo repant, lapides præbent. *Plin. l.* 16. *c.* 34. Chamæcissos, non nisi humi repens. ¶ Item de arboribus, pro crescere. *Colum. de arb.* Ne unquam invaluerit, in altitudinem repet. ¶ *Hor. l.* 2. *epist.* 1. Sermones per humum repentes. h. e. humili stylo. ¶ *Quint. l.* 1. *c.* 2. Quid non adultus concupiscet, qui in purpuris repit? h. e. infans omnibus deliciis innutritus est. ¶ Cum accusativo *Arnob l.* 5. *p.* 10. Indigetes illi, qui flumen repunt, & in alveis Numici cum ranis & pisciculis degunt.

Repolio, is, a. 4. *ripulire*, Germ. *auffbutzen*, Gall. *repolir*, Hisp. *repolir*, *aliys otra vez*, ἀναξέω, rursus polio, repurgo. *Col. l.* 2. *c.* 21. Si protinus usui destinantur, nihil attinet repoliri.

Reponděro, as, a. 1. *rependo*, repono, quasi contra, seu vicissim pondero. *Sidon. l.* 1. *ep.* 4. Reminiscaris, velle me tibi studii hujusce vicissitudinem repondevare. *Id. l.* 5. *ep.* 1. Reponderatur tibi ex hoc consummatissima gloria.

Repōno, is, sui, situm, a. 3. *riporre*, [Hebrew], Ger. *wider umbhin setzen*, Gal. *remettre pour garder*, ἀποτίθεμαι, versus pono. *Cic. pro Sext.* Pompejus insigne regium, quod ille de capite suo abjecerat, reposuit. *Virg.* 3. *Æn.* Arisque reponimus ignem. *Martial. l.* 2. *ep.* 37. Ullus si pudor est, repone cœnam. idest rursus appone, teter, quæ sustulisti e mensa. *Cels l.* 8 *c.* 17. Manum luxatam reponere. ¶ Sæpe usur-

pe usurpatur pro simplici pono, sive colloco. *Cic. 1. de nat. Deor.* Aut hominem jam ignite delutos reponam in Deos? idest inter Deos collocare. *Id. pro Sext.* Quos equidem in Deorum immortalium coetu, ac numero repono. *Id. 5. Tusc. c. 11.* In aliquo omnem spem reponere. *Id. pro Syll.* in Judicum humanitate caussam reponere. ¶ Accipitur etiam pro in cella ponere, recondere. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 62.* Neque serendi, neque colendi, neque tempestive demetendi, percipiendique fructus, neque condendi, ac reponendi ulla pecudum scientia est. *Col. l. 12. c. 44.* In vetustatem poma reponere. idest ut diu serventur. *Quintil. l. 2. c. 18.* Reponere alimenta in hyemem. ¶ Item pro reddere, restituere. *Plaut. Pers. 1. 1. 39.* Des mihi nummum sexcentos, quos continuo tibi reponam in hoc triduo, aut quatriduo. *Hor. l. 3. carm. od. 5.* Nec vera virtus, cum semel excidit, curat reponi deterioribus. ¶ Item pro referre, rependere. *Sen. l. 2. de Ira c. 28.* Reponere injuriam. ¶ Item pro reducere, reficere. *Virg. 2. Georg.* Exigua tantum gelidos ros nocte reponet. *Tacit. Ann. 1. c. 63.* Ruptos vetustate pontes reponere. *Id. Ann. 16. c. 13.* Reponere amissa urbi. ¶ Item pro respondere, par pari referre. *Juven. sat. 1.* Semper ego auditor tantum? nunquamne reponam? *Cic. lib. 1. Fam. epist. 9.* Ne tibi ego idem reponam, cum veneris. *Id. Attic. 13. ep. 13.* Ergo hæc ad Varronem transferamus, Catulo, & Lucullo alibi reponemus. h. e. in aliis libris eos ornabimus. ¶ Item pro occultare, celare. *Tacit. in Agric. c. 39.* Optimum in præsentia statuit reponere odium. ¶ Item pro inclinare. *Cic. 2. nat. Deor. c. 49.* Grues in tergo prævolantium capita reponunt. ¶ Item pro immittere, ac retinere. *Virg. Ecl. 3.* Sensibus hæc imis (res est non parva) reponas. ¶ Item pro sufficere, substituere. *Cic. Ver. 4. c. 21.* At vero præclarum illis diem reposuisti, Verres ut agerent. ¶ Item pro deponere. *Catul. carm. 31.* O quid solutis est beatius curis, Cum mens onus reponit, &c. *Plaut. Asin. 3. 1. 16.* Si repositus remum, sola ego in castoria ubi quiesco. Ubi repositus antiquum est pro repositum. ¶ Reponere capillum, est rursus componere. *Quintil. l. 8. c. 1.* ¶ Reponere fabulam, est iterum in scenam proferre. *Horat. de art. poet.* Fabula, quæ posci vult, & spectata reponi. ¶ Reponere lacrymas, est cohibere, comprimere. *Stat. l. 5. silv. 3.*

Reporrigo, is, a. 3. rursus porrigo. *Petron. in fragm. Tragur.* Phialam reporrigere.

Reporto, as, avi, atum, a. 1. *riportare, ritornare una cosa indietro*, [illegible], Ger. *widerumb tragen*, Gal. *rapporter*, Hisp. *traer, llevar*, [illegible], retro porto, refero, reveho. *Virg. 1. Georg.* Aut atra massam picis urbe reportat. *Cic. in Sen. post redit. c. 11.* In patriam equis & curru reportari. ¶ Sumitur etiam pro reducere, deducere. *Cæs. l. 5. B. G.* Duobus commeatibus exercitum reportare constituit. *Cic. Att. 4. ep. 17.* Exercitum Britannia reportabant. ¶ Translata sumitur pro nuntiare. *Virgil. 7. Æn.* Cum provectus equo longævi Regis ad aures Nuntius ingentes ignota in veste reportat Advenisse viros. ¶ Item pro percipere, colligere, adipisci. *Cic. pro L. Man.* Ut ab illo insignia victoriæ, non victoriam reportarent. *Id. 3. de Leg.* Nihil præter laudem bonis, atque innocentibus, neque ex hostibus, neque a sociis reportandum. *Id. Agrar. 2. c. 13.* Reportare prædas ab hostibus.

Reposco, is, a. 3. *raddomandare*, [illegible], Ger. *widerfordern*, Gall. *redemander*, Hisp. *demandar otras*, [illegible], repeto, peto ab aliquo, quod mihi debet, vel quod a me accepit. Construitur sæpe cum duobus accusativis. *Cic. 8. Ver. n. 51.* Et cum simulacrum Cereris, & Victoriæ reposcerent. ¶ Vel cum ablat. & præpos. a, ab. *Cic. post red. in Sen.* Quorum alter a me Catilinam amatorem suum multis audientibus, alter Cethegum consobrinum reposcebat. ¶ Ponitur etiam pro simplici posco. *Lucr. l. 6. v. 910.* Quo magis attentas aures, animumque reposco. ¶ Item accipitur pro requirere. *Cic. 5. Ver.* Qui ab altero vitæ rationem reposcunt. ¶ Reposcere ad pœnam, vel ad supplicium, est punire, vel exigere ad puniendum. *Virgil. 2. Æn.* Quos illi fors ad pœnas ob nostra reposcent Effugia. *Id. 8. Æn.* Regem ad supplicium præsenti Marte reposcunt. ¶ Reposcere pœnam ab aliquo, est repetere, aliquem punire. *Catul. carm. 50. (al. 54.) ad Calvum Licinium:* Ne pœnas Nemesis reposcat a te.

Reposcōnes, um, m. 3. qui reposcunt. *Ammian. Marcellin. l. 22. c. ult.* Ægyptii controversi sunt, & reposcones acerrimi.

Repositio, onis, actus reponendi, & recondendi. *Pallad. l. 1. c. 32.* Repositiones fœni, ligni, cæterorum nihil refert, in qua parte fiant, dummodo siccæ sint.

Repostor, oris, restitutor, restaurator. *Ovid. 2. Fast. v. 63.* Templorum positor, templorum sancte repostor.

Repositorium, ii, n. *guardaroba*, [illegible], locus, in quo reliquiæ ciborum, & mensæ instrumenta reconduntur. *Plin. l. 28. c. 2.* Ribuere conviva, mensam, vel repositorium tolli inauspicatissimum habetur. la credenza. ¶ Repostorium, per syncop. accipitur etiam pro loco secretiore in ædibus, ubi pretiosiora quæque reponuntur. *Capitolin. in M. Anton. Philos. c. 17.* Gemmas etiam quam multas, quas in repostorio sanctiore Adriani repererat.

Repositus, a, um, *riposta*, [illegible], iterum positus, partic. a reponor. *Quintil. l. 2.* Repositi, & frigidi cibi, idest rursum appositi mensæ. ¶ Item restitutus, restauratus. *Tacit. Ann. 14. c. 61.* Repositus honos Poppææ. *Idem 3. hist. c. 34.* Reposita fora, templaque munificentia municipum. ¶ Item simpliciter positus. *Cic. lib. 1. ad Q. Fr. ep. 3.* Intelligere debes, in te repositam esse Remp., ex te pendere, in te spem habere. ¶ A Poetis dicitur repostus metri gratia. *Virgil. 1. Æn. v. 26.* Manet alta mente repostum judicium Paridis. h. e. alte infixum cordi. *Id. 6. Æn. v. 655.* Tellure repostis. h. e. sepulti. *Id. 3. Æn. v. 364.* Terras tentare repostas. h. e. longe dissitas.

Repotatio, onis, iterata potatio. *Var. l. 5. de L. L.*

Repotia, orum, n. 3. τὰ [illegible], cœna, quæ fit postridie nuptiarum apud novum maritum. Ab aliis Repotia dicuntur septimus dies, quo nova solet nupta redire ad parentes suos. Dicta sunt a novis, iteratisque poculis, quia potatio reficitur, seu renovatur, ut *Fest.* ait. *Hor. l. 2. Serm. sat. 2.* Ille repotia, natales, aliosve dierum Festos albatus celebret.

Repotialis, le, ad repotia pertinens. *Pacuv. apud Fest. in Repotia.* Ab eo depulsum mamma pædagogandum accipit repotialis liber. h. e. qui ad repotia ventitare solet, vel qui in repotiis liber factus fuit. Sic enim in re valde obscura interpretandum putat *Turneb. l. 13. c. 25.*

Repræsentaneus, a, um, adject. idem quod præsentaneus, præsens. *Tertul. in Apol. c. 17.* Repræsentaneæ potestatis respectu aliquid agere.

Repræsentatio, onis, *rappresentazione*, [illegible], actus repræsentandi. *Plin. l. 9. c. 6.* Cujus imago nulla repræsentatione exprimi possit alia, quam &c. ¶ Sumitur etiam pro præsenti pecuniarum solutione. *Cic. Att. l. 12. epist. 31.* Explicare vel repræsentatione non dubitarem de Silianis. idest non dubitarem Silii hortos emere etiam præsenti pecuniæ solutione. Adde *l. 13. ep. 29.*

Repræsentātor, oris, *chi rappresenta*. *Tertul. adv. Prax. c. 24.* Filius repræsentator patris.

Repræsento, as, a. 1. *rappresentare*, [illegible], Germ. *zugegen stellen*, Gall. *representer*, Hisp. *representar*, [illegible], est aliquid præsens oculis offerre, aut ostendere. *Col. l. 8. c. 17.* Faciem veri maris repræsentat. *Id. l. 11. c. 1.* Idque non ægre consequetur, si semper se repræsentaverit. idest præsentem se ostenderit, neque discesserit. *Plin. ep. 189.* Cum Senatui, Populoque R. liberalitatis gratior repræsentari nulla materia posset. ¶ Sumitur etiam pro rem, quæ abest, iterum præsentem constituere, seu restituere. *Cic. 2. Phil.* Si repræsentari morte mea libertas civitatis potest. ¶ Item pro referre. *Cic. pro Sext.* Quod ipsum templum repræsentabat memoriam Consulatus mei. ¶ Item pro rursus exhibere. *Suet. in Calig. c. 58.* Spectaculum repræsentare voluit. ¶ Item pro præstare, efficere, fungi. *Plin. l. 18. c. 20.* Nam si oleum non sit, vicem ejus repræsentat. ¶ Item pro retribuere, solvere. *Suet. in Claud. c. 18.* Repræsentaturus pro opere dignam cuique mercedem. ¶ Pecuniam, vel pretium rei emptæ repræsentare, est in præsenti, ac sine dilatione solvere. *Cic. Att. l. 12. ep. 25.* Reliquæ pecuniæ vel usuram Silio pendemus, dum a Faberio, vel ab aliquo, qui Faberio debet, repræsentabimus. idest pecunia a Faberio debitore sumpta, solutionem faciemus. ¶ Diem promissi repræsentare, est in præsenti promissum rei futuræ præstare. *Cic. l. 16. Fam. ep. 14.* Dies promissorum adest, quem etiam repræsentabo, si adveneris. Sic *Cæs. l. 1. B. G. c. 40.* Sed quod in longiorem diem collaturus esset, repræsentaturum, & proxima nocte castra moturum. Eadem ratione repræsentare pœnam, est statim, & sine mora sumere. *Sueton. in Claud. c. 34.* Tormenta quæstionum, pœnasque parricidarum repræsentabat, exigebatque coram. Sic *Cic. Fam. 5. ep. 16.* Neque exspectare debemus temporis medicinam, quam repræsentare ratione possimus. hoc est sine dilatione adhibere.

Repræsto, as, a. 1. Afferuntur a quibusdam Lexicogr. duo loca ex *lib. Digestor.* nempe *leg. 47. Dig. de Action. empt. & vend.* & *leg. 20. Dig. ad S. C. Trebell.* sed utroque loco valde incerta est lectio.

Reprehendo, is, di, sum, a. 3. *ripigliare*, [illegible], retro prehendo, retro traho. Poetæ usurpant etiam *reprendo*. *Cic. 4. Acad. c. 45.* Revocat virtus, vel potius reprehendit manu. *Prop. l. 3. el. 19.* Quam possit nostros quisquam reprehendere cursus. *Lucret. l. 6. v. 568.* neque ab exitu possit reprehendere euntem. *Plaut. Mil. 1. 5. 59.* Ut illæ, quæ here pallio me reprehenderunt. *mi tirarono da dietro pel mantello*. ¶ Translate accipitur pro arguere, increpare, *riprendere*, [illegible], Ger. *widder ombinzrehen*, Gal. *reprendre*, Hisp. *reprender*, [illegible]. Nam etiam verbis retrahimus ab agendo. *Cic. pro Planc.* Nunc discussum meum quasi reprehendere, & subaccusare voluisti. *Id. pro Mur.* Non possum id in te reprehendere, quod in me ipso & Prætor, & Consul probavi. *Id. pro Flacc.* Aliquid tortasse eorum producti dicent, in quo reprehendantur. ¶ Pro cohibere, continere. *Terent. Adel. 4. 4. 13.* Sensi illico id illas suspicari, sed me reprehendi tamen, ne quid de fratre garrulæ illi dicerem. Alii leg. *repressi*.

Reprehensio, onis, *riprensione*, [illegible], Germ. *beschaltung*, Gall. *reprehension*, Hisp. *reprension*, [illegible], actus reprehendendi. *Cic. 1. Fin.* Quamobrem dissentientium inter se reprehensiones non sunt vituperandæ. *Id. 1. Fin. c. 1.* Incurrere in varias reprehensiones. *Planc. ad Cic. Fam. 10. ep. 23.* Abesse a reprehensione temeritatis. ¶ Est etiam pars orationis eadem, quæ confutatio. *Cic. in Partit. c. 9. & 12. & l. 1. de Invent. c. 14. & 42.*

Reprehenso, as, a. 1. [illegible], freq. a *reprehendo*. *Liv. l. 2. c. 10.* Reprehenses singulos, obsistens, obtestansque Deum & hominum fidem. h. e. retinens, & retro trahens.

Reprehensor, oris, *riprensore*, [illegible], Ger. *bestheltor*, Gall. *reprenneur*, Hisp. *reprehendador*, [illegible], qui reprehendit. *Cic. de opt. gen. Orat. c. 8.* Huic labori nostro duo genera reprehensorum opponuntur. ¶ Sumitur etiam pro emendatore, & correctore. *Cic. pro Planc.* Ut reprehensores essent comitiorum.

Reprehensus, a, um, *ripigliato*, *ripreso*, partic. a reprehendor. *Curt. l. 4. c. 14.* Reprehensosque ex fuga Persas pugnaturos, quia fugere non possent. *Nepos in Pausan. c. 1.* In eo est reprehensus, quod &c. ¶ *Reprensus* poeticum est. *Ovid. 15. Met. v. 528.* Membra rapi partim, partim reprensa relinqui. h. e. retenta. *Horat. l. 1. sat. 10. v. 55.*

Repressē, adv. *con riguardo*, *ristrettamente*. *Gell. l. 11. c. 11.* Si sciant homines, nihil diutius posse celari, repressius pudentiusque peccabitur. Al. leg. *suppressius* eodem sensu. *Ammian. l. 29. c. 14.* Nec tamen post hæc tam pœnitanda repressius actum est.

Repressor, oris, [illegible], qui reprimit. *Cic. pro Sext. c. ult.* Extinctorem domestici latrocinii, repressorem cædis quotidianæ.

Repressus, a, um, *represso*, *repressa*, [illegible], partic. a reprimor. *Cic. pro L. Man. cap. 5.* Tamen impetum hostium repressos esse intelligunt, ac retardatos.

Reprimo, is, essi, essum, a. 3. *reprimere*, [illegible], Ger. *hinderhalb treiben*, Gal. *reprimer*, Hisp. *reprimir, pe a la mano*, [illegible], contineo, cohibeo. *Cic. 1. Fin.* Reprimam jam me, nec insequar longius. *Idem 1. Fin.* Quod semel tentatum coerceri, reprimique non potest. *Id. pro Sext. c. 44.* Reprimere furorem alicujus. *Id. Attic. l. 10.* Reprimere iter. *Ter. Adel. 5. 3. 8.* Reprimere iracundiam, & ad se redire. *Virg. 2. Æn.* Reprimens pedem retro. *Plin. in Paneg. c. 83.* Reprimere, ac revocare se ab omni contagione vitiorum.

Reprobatio, onis, *riprovazione*, actus reprobandi, rejectio. *Tertul. Apol. c. 13.* Nec electio sine reprobatione.

Reprobātrix, icis, quæ reprobat. *Tertul. l. 4. adv. Marcion. c. 36.* Disciplina reprobatrix superbiæ.

Reprobātus, a, um, *rigettato*, *riprovato*, improbatus, rejectus. *Scævola Digestor. lib. 48. tit. 4. leg. 4. extr.* Qui statuas Imperatorum reprobatas conflaverit.

Reprōbo, as, a. 1. *riprovare*, [illegible], Ger. *verwerffen*, Gal. *reprouver*, Hisp. *reprovar*, [illegible], improbo, rejicio. *Cic. 1. Fin. c. 7.* Quod ipsa natura, ut ait ille, adsciscat, & reprobet, idest voluptatem, & dolorem.

Reprŏbus, a, um, adject. non probus, adulterinus. *Ulpian. l. 24. ff. de pign. Act.* Qui reprobos nummos solvit creditori.

Repromissio, onis, [illegible], actus repromittendi. *Cic. pro R. Com. in fin.* Siquidem sine cautione, & repromissione, nihilominus id Fannius societati debebat. Adde *ibid. n. 13.*

Repromitto, is, si, ssum, a. 3. [illegible], spondeo stipulanti. *Cic. pro R. Com. c. 13.* Repromittis tu abhinc triennium Roscio? quid? recita istam restipulationem clarius. *Id. in Brut.* Non mehercule, inquit, tibi repromittere istuc quidem ausus sim. ¶ Sumitur etiam pro simplici promitto. *Cic. post red. ad Quir.* In referenda autem gratia hoc vobis repromitto, semperque præstabo. *Suet. in Claud. c. 20.* Cum quidam privato sumptu emissuros se repromitterent.

Reptabundus, a, um, reptans. *Sen. de Vita beata c. 18.* Ex ingenti intervallo reptabundus sequar.

Reptatio, onis, reptatus. *Quintil. l. 1. c. 12.* Nec illa per manus & genua reptatio graviter affligit infantium corpora.

Reptātus, us, [illegible], actus reptandi. *Plin. l. 14. c. 1.* Et aliæ improbo reptatu, pampinorumque superfluitate atria media complentes.

Reptātus, a, um, partic. passiv. a repto, reptando percursus, [illegible]. *Claudian. de IV Consul. Honor. v. 133.* Cretaque se jactat tenero reptata Tonanti. *Stat. 3. Theb. v. 781.* Reptatus ager.

Reptilis, & le, adject. *rettile*, [illegible], qui repit, ut reptiles cochleæ. *Sidon. l. 8. ep. 11.*

Repticius, a, um, [illegible], qui clanculum irrepit. V. Repertitius.

Repto, as, a. 1. [illegible], sæpe, seu continuo repo. *Lucr. l. 2. v. 317.* Nam sæpe in colli tondentes pabula læta Lanigeræ reptant pecudes. *Plin. l. 11. c. 29.* Locustæ sine cruribus, pennisque reptantes. ¶ Translata sumitur pro segniter, & quasi testudineo passu incedere, ut faciunt, qui in hortis, aut viridariis spatiantur, *passeggiare*. *Hor. l. 1. ep. 4.* An tacitum sylvas inter reptare salubres. *Plin. l. 1. ep. ult.* Reficere oculos, reptare per limitem. ¶ Item pro lente navigare. *Claud. l. 2. in Eutrop.* Cunctantia pronum Per vada reptabat cœno subnixa tenaci.

Repubesco, is, n. 3. *ringiovanire*, [illegible], rursus pubesco, iterum juvenis fio. *Col. l. 2. c. 1.* Nec revirescere, nec repubescere potest.

Repudiatio, onis, *ripudio*, [illegible], actus repudiandi, rejectio. *Cic. pro Mur. c. 4.* Repudiatio supplicum superbiam coarguit.

Repudiātor, oris, qui repudiat, & rejicit. *Tertul. l. 2. adv. Marcion. c. 14.* Marcionita repudiator Creatoris.

Repudiatus, a, um, nom. particip. *rigettato*, *ripudiato*. *Terent. Andr. 1. 5. 14.* Repudiatus repetor. *Cic. 9. Phil. c. 6.* Repudiata, rejectaque legatio.

Repudio, as, a. 1. *ripudiare*, *rifiutare*, [illegible], Ger. *abweisen stossen*, Gall. *repudier*, Hisp. *repudiar*, [illegible], est uxorem dimittere, & matrimonium dirimere. *Suet. in Cæs. c. 1.* Neque ut repudiaret illam, compelli a Dictatore Sylla ullo modo potuit. ¶ Dicitur etiam uxor repudiare maritum. *Quintil. l. 7. c. 9.* Sæpe accubanti amatorium dedit, repudiavit. ¶ Translate sumitur pro recusare, respuere, repellere. *Cic. 2. Fin.* Sed repudiare tantum beneficium noluisse. *Id. pro Planc.* Nunquam nobilitas, Populo R. supplex, repudiata fuit.

Id. pro Quint. c. 24. Repudiere conditionem æquissimam. *Id. Offic.* 1. c. 25. Iracundia omnibus in rebus repudianda.

Repudiosus, a, um, quod repudiari meretur. *Plaut. Pers.* 3. 1. 56. Ne hæc fama faciat repudiosas nuptias. idest ut nemo velit me habere in uxorem propter hanc famam.

Repudium, ii, *ripudio*, *rifiuto*, ברירות, Ger. *verstossung*, Gall. *divorce*, Hisp. *repudio*, ἀποπομπή, recusatio ea, qua vir uxorem rejicit, *a pudor*, quia fit ob rem pudendam, ut ait *Fest. Sigon. l.* 1. *de ant. jure C. R. c.* 9. dicit, Paulo, & Modestino placuisse, inter repudium, & divortium illud interfuisse, quod repudium sponsæ remitteretur, divortium cum uxore fieret. *Plaut. Aul.* Is me nunc renuntiare repudium jussit tibi. E. Repudium, rebus paratis, atque exornatis nuptiis? *Ter. Phorm.* Cum ego vestri honoris causa repudium alteri remiserim. *Plin. l.* 9. 1. 36. M. Lepidus Apuleiæ uxoris charitate post repudiam obiit.

Repuerasco, is, n. 3. *ritornare fanciullo*, *rimbambire*, ἀνηβάω, in puerilem ætatem revertor, quod de senibus fere dicitur, cum desipere vitio ætatis incipiunt. *Cic. de Senect. c. ult.* Ut ex hac ætate repuerascam, & in cunis vagiam. ¶ Interdum est ad puerilia redire. *Cic.* 1. *de Orat.* Eosque incredibiliter repuerascere esse solitos.

Repugnans, antis, o. ἀντιμαχόμενος, nom. ex partic. a repugno. *Cic.* 1. *Offic.* Quia nihil decet invita, ut ajunt, Minerva, idest adversante, & repugnante natura. *Ovid.* 2. *de art. aman. v.* 197. Cede repugnanti. *Lactant. de ira Dei, c.* 9. Quo quid repugnantius dici possit, non video.

Repugnanter, adverb. ἐναντιωμένως, cum repugnantia, cui contrarium est patienter. *Cic. de Amic. c.* 25. Alterum patienter accipere, non repugnanter.

Repugnantia, æ, *ripugnanza*, ἀντιλογία, contrarietas. *Cic.* 2. *Phil. c.* 8. Sed qui tantarum rerum repugnantiam non videat.

Repugnatio, onis, actus repugnandi. *Apul. de philos. Platon.* Repugnationes nociuæ.

Repugnatorius, a, um, adject. ad repugnandum aptus. *Vitruv. l.* 10. *c. ult.* In repugnatoriis rebus non tantum machinæ, sed etiam maxime consilia sunt comparanda.

Repugnax, V. Perpugnax.

Repugno, as, a. 1. *ripugnare*, ἀνθμάχομαι, contra pugno. *Cæs. l.* 3. *B. G.* Nostri primo integris viribus fortiter repugnare. Adde *Liv. l.* 3. *c.* 43. ¶ Translate sumitur pro contradicere, resistere, obsistere, *esser contrario*, התנגד, Ger. *widerstehen*, Gal. *resister*, Hisp. *resistir*, ἐναντιοῦμαι. *Cic. l.* 1. *Fam. epist.* 1. Consules neque concedebam, neque valde repugnabant. *Id. de Amic.* Tum amicitiæ repugnat maxime. *Id. pro Rosc. Com. c.* 17. Resistere, & repugnare contra veritatem non audet. *Quint. in proœ. l.* 8. Circa quæ si is, qui instituitur, non repugnarit. Rursus *Cic. Tusc.* 3. 1. 29. Hæc quam inter se repugnent, plerique non vident, h. e. sibi contraria sint. *Id.* 5. *Tusc.* Repugnare perturbationibus.

Repullesco, is, n. 3. idem quod repullulasco. *Colum. l.* 4. *c.* 24. Præstat ex vulnere sobolem repullescentem vellere, quam nodosam, & scabram plagam relinquere.

Repullulasco, is, n. 3. ἀναβλαστάνω, rursus pullulasco, & novos pullos, seu nova germina emitto. *Colum. l.* 4. *c.* 22. Ut juxta cicatricem novellis frondibus repullulascant. Alii leg. *repullulescant*.

Repullulo, as, n. 1. *rigermogliare*, ἀναβλαστάνω, iterum pullulo. Et de arboribus, ac plantis fere semper dicitur. *Plin. l.* 16. *c.* 20. Larix ustis radicibus non repullulat, picea repullulat.

Repulsa, æ, *ripulsa*, ἀποτυχία, rejectio ab honore, seu Magistratu. *Cic. in Vatin.* Ut repulsam tuam triumphum suum duxerit. *Id. pro Planc. c.* 21. Accipere duas repulsas Ædilitatis. *Id. Att. l.* 3. *ep.* 19. Repulsam libenter ferre. *Id.* 1. *Offic.* Referre repulsam, & calamitatem. *Ovid.* 2. *Metam.* Repulsam pati.

Repulsio, onis, rejectio, apud *Cæl. Aurel. Tardar. l.* 1. 1. 7.

Repulso, as, a. 1. ἀπωθέω, freq. a repello. *Lucr. l.* 4. *v.* 912. Vera repulsantis discedas pectore dicta. *Id. ibid. v.* 580. colles verba repulsantes. h. e. vocis repercussu reddentes.

Repulsorius, a, um, adject. ad repellendum idoneus, ut repulsoriæ cohortes, quæ dispositæ sunt ad hostium incursus arcendos. *Ammian. l.* 24 *c.* 4. *al.* 15.

Repulsus, us, ἀπώθησις, actus repellendi. *Cic.* 2. *de Div.* 1. 7. Ortus adaugescit scopulorum sæpe repulsu. *Plin. l.* 34. 1. 8. Ut a repulsu per vices resiliat.

Repulsus, a, um, *ributtato*, *rigettato*, ἀπωσθείς. *Cic. pro Sext.* Ne quis aut vim vi repulsam reprehenderet. *Cato apud Fest.* Ne quis incultior, religiosior, desertior, publicis negotiis repulsior.

Repumicatio, onis, expolitio velut pumice facta. *Plin. l.* 17. *c.* 26. Vitium extenuatio, & doctitura palmitum; gemmarum, si frigus retorridas, hirtasque fecerit, repumicatio, & quædam politura. h. e. decussio, & abrasio gemmarum frigore perstrictarum, & inutilium, relictis iis, quæ spem fructus habent.

Repungo, is, a. 3. ἀντιστίζω, iterum pungo, vicissim pungo. *Cic. lib.* 1. *Fam. epist.* 9. In quo possem illorum animos mediocriter lacessitus leviter repungere.

Repurgatus, a, um, *ripurgato*. *Ovid.* 5. *Met.* Fusca repurgato fugiebant nubila cœlo.

Repurgium, ii, n. iterata purgatio. *Justinian. Cod. de aquæduct. l.* 1. Repurgium formarum facere.

Repurgo, as, a. 1. *ripurgare*, *rinettare*, טהר, Germ. *wol säubern*, Gal. *repurger*, Hisp. *alimpiar mucho*, ἀνακαθαίρω, idem quod purgo. vel diligenter, vel iterum purgo. *Ovid. de nuce, v.* 125. Dumque repurgas humum. *Liv. l.* 44. *c.* 4. Repurgare iter.

Reputatio, onis, *considerazione*, ἀναλογισμός, actus reputandi, consideratio. *Plin. lib.* 10. *c.* 37. Harum volatus in reputatione cæterorum quoque volucrum non impellit. Adde *Gell. l.* 12. *c.* 5. ¶ Sumitur etiam pro computatione. *Cajus l. item ex diverso, ff. familiæ erciscundæ.* Si judex reputationes inter eos fecerit.

Reputesco, is, n. 3. iterum, vel valde putesco. *Tertul. de anim. c.* 32. Ne alique sepulturæ conditione reputesceret.

Reputo, as, a. 1. *pensare*, e *ripensare*, חשב, Ger. *betrachten*, Gal. *reputer*, Hisp. *pensar mucho*, ἀναλογίζομαι. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Hunc horum nihil unquam reputavisse, certo scio. *Sallust. in Catil.* Cum sententias nonnullorum ipse mecum reputo. ¶ Item pro computare, compensare. *Ulpian. l.* 1. §. *si pupillus, ff. de tutel. & rat. distr.* Item sumptus litis tutor reputabit, & viatica. ¶ Item pro imputare, attribuere. *Modestin. l. nihil interest*, §. *si rem suam, ff. de inoff. testam.* Quod testatoris vitio reputetur.

Requies, ei, f. 5. vel requies, etis, f. 3. *riposo*, מנוחה, Ger. *ruhe*, Gall. *repos*, Hisp. *descanso*, ἀνάπαυσις, actus requiescendi, cessatio a labore. *Cic. pro Arch. c.* 6. Quantum ad animi, & corporis requiem conceditur. *Idem* 5. *Fin. c.* 19. Itaque si aut requietem natura non quæreret.

Requiesco, is, evi, etum, n. 3. *riposarsi*, שבת, Ger. *ruhen*, Gall. *se reposer*, Hisp. *holgarse*, *descansarse*, ἀναπαύομαι, idem ac quiesco, idest casso a labore, quietem ago, conquiesco, tranquille vivo. *Cic.* 1. *de Div.* Ut in ejus sella requiesceret. *Id* 1. *Tusc.* 1. 44. *ex Ennio.* Ubi remissa humana vita corpus requiescat a malis. Alii omittunt præposit. *a*. *Id.* 3. *Offic. c.* 1. Ille requiescens a Reipublicæ muneribus, otium sibi sumebat. *Id.* 1. *Att. ep.* 13. Nullius consilio, aut sermone requiescere. *Virg.* 1. *Georg.* Area mutatis frugibus requiescunt. h. e. cessant a reditu. *Ovid.* 4. *Met. v.* 660. *de Atlante.* Cum tot sideribus cælum requiesverit in illo. ¶ Requiescere in spe alicujus, est spem omnem in illo repositam habere. *Cic pro Cæl.* In hujus spe requiescit. ¶ Legitur & active pro quietum reddere, sistere, retardare. *Virg.* 8. *Ecl.* Et mutata suos requierunt flumina cursus. *Calv. apud Serv. in hunc Virg. loc.* Sol quoque perpetuos meminit requiescere cursus. *Propert. l.* 2. *eleg.* 16. Jupiter Alcmenæ geminas requieverat Arctos. Et *eleg. ult.* Quamvis ille suam lassus requiescat avenam.

Requietorium, ii, sepulcrum. *Inscript. apud Gruter. pag.* 1030. *n.* 8. Sibi & conjugi Karissimæ requietorium fecit. & *p.* 944. *n.* 1.

Requietus, a, um, ἀναπεπαυμένος, qui requievit, quietus, ab opere cessans. *Sen. de tranquill. animi, c.* 15. Animi requieti meliores, alacrioresque surgunt. *Col. l.* 2. *c.* 1. Terra requietior, & junior, h. e. quæ a multo cessavit. ¶ *Requietum loc* dicitur ab eodem *Col. l.* 7. *c.* 8. quod aliquantum inveteratum est, & recenti opponitur. Eodem sensu *requieta ova* dixit *l.* 8 *c.* 5.

Requisito, as, a. 1. freq. a requiro. *Plaut. Most.* 4. 3. 11. Quid tu otiosus res novas requiritas.

Requiro, is, sivi, situm, a. 3. *ricercare*, בקש, Germ. *fleissig suchen*, Gall. *requerir*, *rechercher*, Hisp. *requerir*, ἐκζητέω, rursus vel sæpius quæro, diligenter quæro. *Cic.* 3. *Fin.* Tu autem, cum ipse tantum librorum habeas, quos hic tandem requiris? ¶ Sumitur etiam pro inquirere, inspicere, animadvertere. *Cajus l.* 4. *ff. de cessione* Requiremus, an secundum requies juria civilis testatus sit. ¶ Item pro interrogare. *Cic.* 1. *Acad.* Illud mihi ante hoc tempus nunquam in mentem venit a te requirere. *Id. pro Cæl.* Ex quibus requiram, quonam modo latuerint. ¶ Item pro postulare, flagitare, deposcere. *Cic.* 7. *Ver.* Vestrum auxilium requirunt. ¶ Item pro desiderare. *Cic. in Parad.* In quo equidem majorum nostrorum prudentiam requiro. *Id. de Sen.* Denique isto bono utare, dum adsit, cum absit, ne requiras. ¶ Item pro opus habere, indigere. *Cic.* 1. *Fin.* Virtutem autem nixam hoc honesto nullam requirere voluptatem. ¶ In passiva constructione accipitur pro necessarium esse. *Cic. pro Leg. Man.* Aliæ quoque virtutes animi multæ, & magnæ requiruntur.

Requisitio, onis, inquisitio, indagatio. *Gel. l.* 18. 1. 2. Historiæ antiquioris requisitio

Requisitus, a, um, nom. partic. a requiro. Requisita naturæ, absolute pro rebus naturæ necessariis, hoc est alvi exoneratione, *Sulpitius* dixit apud *Quint. l.* 8. *c.* 6. Sic *Spartian. in Carac. c.* 6. Ad requisita naturæ discedere.

Rerogo, as, rursus rogo, est apud *Plaut. Amphitr.* 2. 1. 76. Sed meliores codices aliter leg.

Res, rei, f. 5. *cosa*, *fatto*, דבר, Ger. *ding*, Gall. *chose*, Hisp. *cosa hazienda*, πρᾶγμα, ἔργον, factum, actio, opus. Multa de vocis origine nugantur Etymologi, quos vide apud *Voss. in Etymol.* Latissime autem patet ejus significatio, & refertur ad omnia, quæcunque fieri, aut dici possunt. *Cic. pro Rosc. Amer.* Re ipsa de maleficio suo confiteri, *de fatto*. *Id. pro Quinct.* Habet adversarium P. Quinctius verbo Sex. Nævium, re vera hujusce ætatis homines disertissimos. *Id. pro Cluent.* Verbo ille reus erat, re quidem vera, & periculo, & tota accusatione Oppianicus. *Id. l.* 1. *Fam.* Si rem istam ex sententia gesseris. ¶ Interdum res sumitur, ut distinguitur a verbis orationis Oratoriæ, nempe pro sententia, seu materia, de qua disseritur. *Cic.* 1. *de Orat.* Est enim & scientia comprehendenda rerum plurimarum, sine qua verborum volubilitas inanis, atque irridenda est. *Id. Parad.* 4. Te dementem, & insanum rebus addicam necessariis. h. e. argumentis. ¶ Accipitur etiam pro statu, seu conditione, ut res secundæ, adversæ, salvæ, integræ, contractæ, exteriores, dubiæ, periculosæ, perturbatæ, desperatæ, perditæ, conversæ, eversæ, &c. *Cic. in Fam.* Id enim rebus nostris minime condocebat. *Sallust. in Catil.* Mala res, spes multo asperior. Adde *Liv. Virg. Quintil. Gell. & alios.* ¶ Item pro Republica, pro societate humana, pro vita civili. *Cic.* 4. *Fam.* Sed quia tanta perturbatio, & confusio rerum est. *Virg.* 6. *Æn.* Hic rem Romanam magno turbante tumultu sistet eques. *Id.* 3. *Æneid.* Postquam res Asiæ, Priamique evertere gentem immeritam visum Superis. *Cic. pro Rosc. Amer.* Dum ea rerum potita est. hoc est dum imperium habuit. ¶ Item pro censu, divitiis, patrimonio, *roba*, *ricchezze*. *Tac.* 6. *Ann.* 1. 17. Eversio rei familiaris. *Ter. Phorm.* 2. 4. Quæ in rem tuam sint, ea facias. h. e. quæ utilia sint. *Cic.* 13. *Fam.* Is meis commendationibus & rem, & gratiam, & auctoritatem suam tueri consueverit. *Id. l.* 2. *Off.* Non esse in civitate duo millia hominum, qui rem haberent. idest qui patrimonium, & bona propria possiderent. ¶ Item pro hæreditate, pretio, æstimatione. *Ter. Phorm.* At si talentum rem reliquisset decem. ¶ Item pro negotio, commercio, ut Res operosa, Res gravis, Res tua agitur, Res per bono loco est, est in integro, Ita res habet, sic se res habet, quomodo se habeat, Res insinuatur, Res magnæ moventur, Res mihi est cum aliquo, Rem in eum locum adduco, Rem adduco in discrimen, Rem suscipio, ago, procuro, conficio, differo, abjicio, rejicio, alicui committo, ad aliquem defero, quæ omnia passim leguntur apud *Cic. Liv. Virg. & alios.* ¶ Item pro lite, & contentione. Hinc *Res comperendinata* dicitur, cum causa (idest judicium) in alium diem dilata est. *Fest.* *Res judicata* dicitur, quæ finem controversiarum pronuntiatione accipit, quod vel condemnatione, vel absolutione contingit, ut auctor est *Ulpianus*. Sic *Habere rem cum adversario*, notio apud JCtos frequens est. Unde eorum verba in actionibus usitata *rem, sive litem*, quomodo & *Varro* locutus *l.* 6. *de L. L.* Ridet hoc nomine JCtos *Cic. pro Mur. c.* 12. Jam, inquit, illud quidem mihi mirum videri solet, tot homines, tam ingeniosos, per tot annos, etiam nunc statuere non potuisse, utrum diem tertium, an perendinum, judicem, an arbitrum, rem, an litem dici oporteret. *Asin. ad Cic. l.* 10. *Fam.* Cum hujusmodi partenen res nobis fuit. ¶ Hinc proferri res dicuntur, cum justitium indicitur, & forum vacat. *Plaut. Capt.* 1. 1. 10. V. Prolates. ¶ Item pro actu venereo, ut *Habere rem*, idest coire. *Terent. Eun.* Quocum uno rem habebam tum hospita. Adde *Plaut. Merc.* 2. 4. 35. ¶ Item pro experientia, effectu. *Cic. de Sen.* Ut ea, quæ ex me audisti, re ex parte probare possitis. ¶ E, vel *ex re mea*, est in meum commodum. *Cic. Att. l.* 5. Statues, ut ex fide, fama, reque mea videbitur. ¶ Item pro periculo. *Ter. Phorm.* Tamen non capitis ejus res agitur, sed pecuniæ. ¶ Item pro causa. *Cic. l.* 3. *Fam. ep.* 10. Quam ob rem istum laborem tibi etiam honori putarem fore. *Id.* 4. *Acad. c.* 34. Superius illud ea re esse concessum, quod &c. ¶ Item pro veritate. *Ter. Adelph.* Verum cogito, quod res est. *Id. Andr.* 1. 2. Rem ipsam loqui. ¶ Item pro bello, vel prælio. *Plin. l.* 2. *c.* 67. In Arabico sinu res gerente C. Cæsare Augusti filio. *idest* belligerante. ¶ Item pro modo, ac ratione. *Cic.* 6. *Fam. ep.* 9. Quam mihi necesse sit ejus salutem, & fortunas, quibuscunque rebus possim, tueri. ¶ Item pro tempore, Italice *occasione*, e *sia incontro*. *Id. ibid.* Cum cognorim pluribus rebus, quid tu sentires. *Id. ib. ep.* 10. Ut multis rebus intelligere potui. ¶ *Alias res agere* interdum est non attendere ad id, quod dicimus, aut facimus. *Cic l.* 15. *Fam. ad Cassium.* Itaque facio me alias res agere, ne convicium Platonis exaudiam. ¶ Ad rem verba conferre is dicitur, qui aggreditur agere, quod dixit. *Ter. Eun.* 4. 6. Verba dum sint: Verum enim si ad rem conferentur, vapulabit. ¶ Jubere aliquam mulierem res suas sibi habere, vel sibi agere, est eam repudiare. *Cic. in Phil.* Mimam illam suam suas sibi res habere dixit ex 12. Tabulis, claves ademit, exegit. ¶ *Ab re*, aliquando est ab eventu. *Liv. l.* 2. *c.* 17. Id ab re Interregnum appellatum. ¶ Interdum significat sine causa, præter propositum. *Plaut. Capt.* 2. 2. 88. Quidvis, dum ab re nihil siet, faciam. *Sueton. in Aug. c.* 94. Non ab re fuerit subtexere. ¶ Interdum valet præter rem, h. e. contra utilitatem. *Plaut. Asin.* 1. 3. 71. Si papillam pertractavit, haud id est ab re aucupis. *Id. Trinum.* 2. 1. 15. Ab re consulere. ¶ *E re nata*, est ex occasione rei præsentis. *Ter. Adel* 3. 1. E re nata melius fieri haud potuit. ¶ *Pro re nata*, est pro eventu rei, & occasione, pro præsenti rerum statu, & uti res nunc se habent. *Cic. Att. l.* 14. *ep.* 6. Antonii colloquium cum heroibus nostris pro re nata non incommodum. ¶ Res divina, est sacrificium. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 18. Cui rem divinam facere solemus. ¶ Res militaris, seu bellica est scientia, & negotium armorum. *Nepos* 1. *cap.* 8. Sic res navalis, aut nautica, ars navigandi; res pastoria, ars pastorum, *Cic. & Var.* ¶ Summa rerum, est summa potestas. *Nepos* 18. *c.* 5. Summa rerum ad Antipatrum defertur. ¶ Rei alicui esse dicitur, qui frugi est, probus, utilis. *Ter. Adel.* 3. 3. 4. Si illum potest, qui alicui rei est, etiam ad nequitiam abducere. Contra *Gel. l.* 13. *c.* 19. Musicam, quæ sit abscondita, nulli rei esse. ¶ Res voluptatum. h. e. voluptates, apud *Plaut. Amph.* 2. 2. Res cibi, hoc est ipse cibus, apud *Phædr. fab.* 65. locutiones sunt Græcismum sapientes.

Resfero, V. Refero.

Resævio, is, n. 4. iterum sævio. *Ovid.* 1. *Trist. eleg.* 1. *v.* 103. Quæque quiescebat, ne mota resæviat ira.

Resalutatio, onis, actus resalutandi. *Sueton. in Ner. c.* 37. Neque quenquam osculo

sculo impertivit, ac ne resalutatione quidem.

Resalūto, as, a. 1. *risalutare*, [illegible], salutantem saluto. *Cic. 2. Phil. c. 41.* Sed tamen inter omnes constabat, neminem esse resalutatum. *Martial. l. 4. epigr. 84.* Nullum resalutat, despicit omnes.

Resanesco, is, n. 3. sanus fio. Translate *Lactant. l. 5. c. 2.* Ut susceptis deorum cultibus resanescant. *Ovid. 1. Amor. eleg. 10. v. 9.* Hunc timor omnis abest, animique resanuit error.

Resāno, as, a. 1. *risanare*, iterum sano. *Lactan. l. 4. c. 10.* Ne adduceret eos in poenitentiam, atque resanaret. Adde *l. 5. c. 22.*

Resarcio, is, si, tum, a. 4. *risarcire, risare di nuovo*, [illegible], Ger. *wiederbessern*, Gall. *racoutrer*, Hisp. *remendar*, [illegible], restauro, in integrum restituo, reficio. *Ter. Adel. 1. 1. 41.* Fores effregit? restituentur. Discidit vestem? resarcietur. ¶ Translate sumitur pro compensare. *Suetan. in Claud. c. 6.* Ac damnum liberalitate sua resarturum pollicens. Adde *Cic. l. 1. Fam. ep. 9.*

Resarrio, is, ivi, itum, a. 4. *tornare a zappare*, [illegible], rursum sarrio. *Plin. l. 18. c. 20.* Cum hyeme praegelida captae segetes essent, resarverunt, resarrientes campos mense Martio.

Rescindo, is, rescidi, rescissum, a. 3. *fendere, tagliare*, [illegible], Ger. *abschneiden*, Gall. *couper, abolir*, Hisp. *cortar, destruyr*, [illegible], iterum scindo, sive caedo. Dicitur de omnibus, quae scinduntur, vel resecantur ferro, aut alio quovis instrumento. *Caes. l. 1. B. G.* Pontem, qui erat ad Genevam, jubet rescindi. *Colum. lib. 2. c. 14.* Quod sale reliquerit, priusquam inarescat, vomis rescindat, atque obruat. *Virg. 3. Georg.* Si quis ferro potuit rescindere summum Ulceris os. idest aperire. *Senec. l. 3. controv. 34. a med.* Cadaverum artus rescindere, ut nervorum articulorumque positio cognosci possit. hoc est concidere, *far la notomia.* ¶ Translate sumitur pro destruere, evertere. *Virg. 1. Georgic.* Caelum rescindere fratres Ter sunt conati. ¶ Item pro abrogare, abolere, tollere. *Cic. 13. Phil. c. 3.* Acta Antonii rescidistis, leges refixistis per vim. *Id. de Prov. consul. c. 3.* Rescindere pactiones. *Id. Ver. 3.* Rescindere voluntatem mortui, *cassare un testamento.* *Senec. l. 3. de benef. c. 13.* Rescindere beneficium suum insequenti injuria. ¶ Item pro refricare, iterum commemorare, quasi rursum vulnera aperire. *Ovid. l. 3. Trist. eleg. 11.* Rescindere crimina noli, Deque gravi duras ulcere tolle manus.

Rescio, is, ivi, vel ii, itum, a. 4. *risapere*, [illegible], Ger. *erfahren innen werden*, Gall. *scavoir apres le fait*, Hisp. *saber despues*, [illegible], est factum aliquod occultum, aut inopinatum, insperatumque recognoscere. *Ter. Adelph. 3. 3.* En tibi rescivit omnem rem. *Cic. 3. Offic.* Cum id rescierit, solutum ne sit, &c. *Cal. Cic. l. 8. Fam. ep. 12.* Id postquam rescit, excanduit.

Rescisco, is, a. 3. idem ac rescio. *Teren. Hec. 5. 4. 27.* Omnes omnia ubi resciscunt hi, quos par fuerat resciscere, sciunt.

Rescissio, onis, *taglio*, actus rescindendi. *Callistr. l. quod semel, ff. de decr. ab ord. fac.* Si ad publicam utilitatem respiciat rescissio prioris decreti.

Rescissorius, a, um, quod pertinet ad rescissionem. *Ulpian. l. nec non, ff. ex quibus causis majores*, &c. Exemplo rescissoriae actionis etiam exceptio ei, qui Reipub. causa abfuit, competit.

Rescissus, a, um, [illegible], partic. a rescindor. *Lucan. l. 4. v. 318.* Rescissoque nocent suspiria dura palato. *Propert. l. 3. eleg. 8.* rescisso pectora nuda sinu.

Rescribo, is, psi, ptum, a. 3. *rescrivere*, Germ. *wieder schreiben*, Gall. *rescrire*, Hisp. *responder a la que otro escrivio*, [illegible], rursus scribo, alterius scripto respondeo. *Cic. Att. l. 7.* Uni tuae disertissimae epistolae non rescripsi. *Id. l. 1. Fam. epist. 9.* Ut tibi rescribam ad ea, quae quaeris. ¶ Sumitur etiam pro simplici scribo, vel describo. *Cic. 4. Tusc. c. 2.* Ex quo perspicuum est, & cantus tum fuisse rescriptos vocum sonis, & carmina. idest scriptos, & notatos suis sonis, ut a Musicis fit. ¶ Item pro e contrario scribere, seu scribere contra ea, quae alii scripserunt. *Quintil. l. 10. c. 3.* Melius hoc, quam rescribere veteribus Oratoribus. *Sueton. de clar. Grammat. c. 19.* Cujus etiam libris de orthographia rescripsit, non sine insectatione studiorum, morumque ejus. ¶ Item pro transcribere. *Caes. l. 1. B. G.* Rescribere legionem ad equum. idest eam, quae peditum erat, in numerum equitum referre. ¶ Item pro recensere, mutare, emendare prius scripta. *Plin. l. 5. epist. 8.* Potes simul rescribere actiones, &c. *Prout autem decreas*: Egi magnas, & graves causas: has destino retractare. *Suet. in Caes. c. 56.* Parum diligenter compositos putat (commentarios) existimatque rescripturum, & correcturum fuisse. ¶ Rescribere nummos alicui, est restituere, sive per mensae scripturam reddere; quemadmodum scribere nummos, est dare, atque hoc ideo, inquit *Donat. ad Terent. Phorm. 5. 7. 28.* quia ad pecuniae numerationem solet scriptura accedere, qua tum debitor, tum creditor cavetur. *Terent. loc. cit.* Transi ad forum, atque illud mihi argentum rursum jube rescribi.

Rescriptio, onis, idem ac rescriptum. *Julian. l. 8. ff. de offic. praesid.* Hac rescriptione non imponi necessitatem proconsuli. Adde legem *sequentem*.

Rescriptum, i, *rescritto*, [illegible], id genus epistolae, quo Imperatores consulentibus se se respondent, cujusmodi sunt, quas Decretales vocant. *Ulp. l. 1. ff. de appellat.* Quaesitum est, an adversus rescriptum Principis revocari possit. Adde *Tac. Ann. 6. c. 9.*

Rescriptus, a, um. V. in Rescribo.

Rescula, V. Recula.

Resculpo, is, psi, lptum, a. 3. rursus sculpo, seu fingo. *Prudent. in praefat. Apotheos. v. 52.* Quam (lineam) nostra recto linea resculpat pede. *Tertul. de pudic. c. 3.* Populus primi hominis resculpserat crimen.

Resecātus, a, um, partic. a reseco. Comp. *resecatior* pro severiore. *Apul. de Deo Socratis.* Sic ferme assoles apud prudentes eorum esse in operibus judicatio resecatior, in rebus subitariis venia prolixior.

Reseco, as, cui, ctum, a. 1. *risegare, tagliare via*, [illegible], Germ. *abschneiden*, Gall. *couper*, Hisp. *cortar, desviar*, idem ac seco, rescindo, amputo. *Ovid. 12. Metam.* Sed solitus longos ferro resecare capillos. *Col. l. 3. c. 9.* Musco arbores infestantur, quem nisi ferramento resecueris, &c. ¶ Translate sumitur pro reprimere, tollere, destruere. *Cic. Att. l. 1. ep. 18.* In quo ego natura, ut mihi videbar, locum resecandae libidinis, & coercendae juventutis. *Horat. l. 1. od. 11.* Resecare spem longam. ¶ *Resecare ad vivum*, per translationem, est aliquid nimium stricte agere, ductum ab iis, qui vel ungues usque ad vivum, vel arbores usque ad radices resecant. *Cic. de Amic. c. 5.* Nec id ad vivum reseco, ut ii, qui haec subtilius disserunt. Proprie, *Col. l. 6. c. 12.* Externa pars unguis ad vivum resecatur.

Resecro, as, a. 1. [illegible], est contrarias preces facere, solvere religione, a *sacro*. Nam obsecro, & resecro opponuntur. Usque (ait *Fest.*) cum reus populum comitiis oraverat per Deos, ut eo periculo liberaretur, jubebat Magistratus eum resecrare. Nempe qui obsecret, votis suis quasi vincit, qui resecrat, obsecratione, ac devotione liberat, & solvit. *Plaut. Aul. 4. 7. 4.* Hunc te obsecro, Fac mentionem cum avunculo, mater mea, Resecroque mater, quod dudum obsecraveram. *Id. Pers. 1. 1. 49.* To. Obsecro te, Sa. Resecro. Alii uni personae haec verba tribuunt, atque ita legunt: Obsecro te, resecro, operam da hanc mihi fidelem. h. e. obsecro te, & valde rursusque obsecro. *Nep. in Alcib. c. 6.* Iidem illi Eumolpidae Sacerdotes resecrare sunt coacti, qui eum devoverant. Alii leg. *resacrare*.

Resectio, onis, *taglio*, [illegible], actus resecandi. *Col. l. 4. c. 29.* Etiamsi quatuor digitis a resectione abfuerit. Et *c. 24.* Resectionem facere.

Resectus, a, um, *tagliato*, [illegible]. *Cic. 2. de Div.* Aut quorum linguae sic inhaererent, ut loqui non possent, hae scalpello resectae liberarentur? *Id. in Pison.* Quem Carthaginienses resectis palpebris illigatum in machina vigilando necaverunt. *Ovid. 4. Trist. eleg. 10.* Resecta barba.

Resecūtus, V. Resequor.

Reseda, ae, genus herbae, a *resedo*, quia morbos sedaret. *Plin. l. 27. c. 12. in fin.* Circa Ariminum nota est herba, quam resedam vocant. Discutit collectiones, inflammationesque omnes. Qui curant ea, addunt haec verba. *Reseda morbos reseda. Scis ne, scis ne quis hic pullos egerit? Radices nec caput, nec pedes habeant.* Haec ter dicunt, totiesque despuunt.

Resēdo, as, a. 1. sedo, cessare facio. V. verba Plinii in dictione praecedenti.

Resegmen, inis, *tagliatura*, [illegible], quod resecatur, ut Resegmen unguium. *Plin. l. 28. c. 15.* Omnia persecuti usque ad resegmina unguium.

Resemino, as, a. 1. rursus semino. *Ovid. 15. Metam. v. 392. de Phoenice.* Una est, quae reparet, seque ipsa reseminet, ales.

Resĕquor, eris, quutus, vel cutus sum, *rispondere, soggiungere*, post loquendo sequor. *Ovid. 8. Metam. v. 869.* Se quaeri gaudens, his est resecuta rogantem. *Auson. epist. 16. v. 28. de Echo.* Solatur nostras Echo resecuta querelas.

Reserātus, a, um, [illegible], apertus. *Ovid. 2. Fast. v. 455.* Et sex reserata diebus Carceris Aeolii janua lata patet.

Reserātus, us, m. actus reserandi. *Sidon. l. 9. epist. 13.* In voluminis ipsius, opertisque reseratu.

Resero, is, resevi, a. 3. *riseminare*, [illegible], rursus semino, seu rursus planto. *Plin. l. 18. c. 20.* Nam cum hyeme praegelida captae segetes essent, resevere, resarrientes campos mense Martio. *Colum. l. 3. c. 11.* Si reserere velimus.

Resĕro, as, a. 1. *aprire*, [illegible], Germ. *aufschliessen*, Gall. *ouvrir*, Hisp. *abrir*, [illegible], aperio, a *sera*, quia, sera remota, valvae patefiunt. *Virg. 12. Aen.* Urbem alii reserare jubent. ¶ Saepe translate sumitur. *Cic. 2. Off. c. 13.* Quamobrem nec ita claudenda est res familiaris, ut eam benignitas aperire non possit, nec ita reseranda, ut pateat omnibus. *Id. 7. Phil. c. 1.* Reserare nos exteris gentibus Italiam juberet. ¶ Est etiam declarare, detegere. *Ovid. 15. Met.* augustae reserabo oracula mentis.

Reservātus, a, um, nom. partic. *riservato, salvato*. *Cic. Catil. 4. c. 9.* Habetis Consulem ex plurimis periculis, & insidiis ad salutem vestram reservatum.

Reservo, as, a. 1. *riservare*, [illegible], Ger. *behalten*, Gall. *reserver*, Hisp. *guardar*, [illegible], ob aliis servo, in aliud tempus servo. *Cic. in Or.* Usum loquendi populo concessi, scientiam mihi reservavi. *Id. ad Q. Frat. l. 2.* Praesenti sermoni reserventur caetera. *Virg. 4. Aen.* Aut quae me ad majora reservo? *Cato R. R. c. 49.* Quartam partem agri in pratum reservare. Rursus *Cic. de prov. Consul. c. 10.* Reservare in aliud tempus.

Reses, idis, o. 3. *tardo, ozioso*, [illegible], segnis, otiosus, a solito opere desuetus, a *residendo*, ut *deses a desidendo*. *Virg. 1. Aen. v. 725.* Et vivo tentet praevertere amore Jam pridem resides animos, desuetaque corda. *Liv. l. 2. c. 32.* Timuere Patres residem in urbe Plebem. *Valer. Flac. l. 8.* Resides curas solvere. ¶ Reses aqua, quae non fluit. *Var. l. 3. de R. R. c. 17.* In residem aquam, & locis pestilentibus habitarent pisces ejus.

Resex, ecis, m. 3. *rasolo*, planta trunco direpta, quae vel terrae, vel etiam stirpi recisae inseritur, & speciatim sarmentum vitis annotinum, quod potatur, ut fructum ferat. *Col. l. 3. c. 10.* Et ideo resecem summitti, ut progenerare possit. *Idem l. 5. c. 5.* Reseces bigemmae.

Resideo, es, edi, essum, n. 2. *risedere*, [illegible], Ger. *ersitzen*, Gall. *resider, estre assis*, Hisp. *residir, estar assentado*, [illegible], sedeo, firmiter sto, quiesco. *Cic. 3. Fin.* Sed residamus, inquit, si placet. *Virg. 3. Aen. v. 180* Stetaque in rupe resedit. ¶ Pro inclinari, descendere. V. Resido. ¶ Translate est cessare, desinere. *Plaut. Capt. 3. 1. 8.* Itaque venter, gutturque resident esurialis ferias. h. e. otiose, sedentium instar, ab opere suo cessans, feriasque agitant dientes esuritionis. *Virg. 7. Aen. v. 27.* Omnisque repente resedit Flatus. idest cessavit. *Cic. 4. Fam. ep. 4.* Marcelli impetus resederunt. ¶ Item per translationem accipitur pro esse, inhaerere. *Cic. ad Q. Frat. lib. 1. ep. 1.* Atque iis rebus gestis, in quibus non potest residere inertiae, aut levitatis ulla suspicio. *Id. Fam. 15. ep. 3.* Residet spes in virtute tua. *Id. pro Dom. c. 23.* Cum horum etiam tectis, ac sedibus residere aliquando bellum semper videtur.

Residia, ae, *pigrizia*. *Plaut. Merc. prol. v. 29.* Inhaeret etiam aviditas, residia, injuria. Alii *desidia* leg.

Resīdo, is, edi, essum, o. 3. *mettersi a sedere*, [illegible], idem ac resideo, nisi quod motum quendam importat, quasi ad residendum descendo. *Plin. l. 8. c. 37.* Residuos in clunes, & binis pedibus gradiuntur. *Lucret. l. 2. v. 1008.* Neve putes, aeterna penes residere posse Corpora. h. e. incorrupta durare. ¶ Est etiam inclinari, descendere. *Cic. in Pison. c. 33.* Si montes resedissent, amnes exaruissent, &c. *Horat. l. 2. od. 20.* Jam jam residunt cruribus asperae Pelles. h. e. descendunt, & incipiunt crura obtegere. ¶ Transfertur ad alia, pro cessare, quiescere. *Virg. 6. Aen.* Tumidae ex ira tum corda residunt. ¶ Item pro superesse, residuum esse. *Plin. l. 28. c. 9.* Donec tres unciae e toto resident. ¶ Item pro consistere. *Plin. alter l. 4. ep. 22.* Viennensium vitia intra ipsos residunt, nostra late vagantur.

Residuus, a, um, *residuo, rimanente*, [illegible], Germ. *ubrig*, Gall. *le reste*, Hisp. *restante*, [illegible], quod residet, superest, reliquum est, a *residendo*, ut *desiduus a desidendo*. *Planc. Cic. l. 10. Fam. ep. 11.* Cupio mehercules, nullam residuam sollicitudinem esse. *Suet. in Aug. c. 73.* Residuis lectis, atque mensis, quorum pleraque vix privatae elegantiae sunt. *Liv. l. 29. c. penult.* Residua, & vetus simultas. ¶ Residua, orum, de quibus titulus est in *ff. l. 48. tit. 13.* dicuntur pecuniae, quae ex majori summa in penu alicujus reliquae sunt, *resti*. Sic apud *Auson. in gratiar. action.* residua tributorum condonare. Adde *Paul. & Martian. JCtos loc. cit. leg. 2. & 4.*

Resignacŭlum, i, idem quod signaculum. *Tertul. l. 1. adv. Marcion. c. 20.* Resignaculum similitudinis.

Resignātrix, icis, quae resignat, aperit, recludit. *Tertul. de habit. mulier. c. 1.* Eva arboris illius resignatrix.

Resignātus, a, um, *aperto*, ut Resignatae literae, *Cic. Att. lib. 11. ep. 9.* ¶ *Resignatum aes* dicebatur *militi*, cum ob delictum, jussu Tribuni militum, ne stipendium ei daretur, in tabulas referebatur, a *resigna*, quo notat rescribere. *Fest.*

Resigno, as, a. 1. *aprire*, [illegible], Ger. *wieder abtun*, Gall. *desseeler*, Hisp. *abrir*, [illegible], est signum tollere, quod signatum erat, aperire, patefacere. Est enim contrarium suo simplici *signo*. *Horat. l. 1. ep. 7.* Et opella forensis Adducit febres, & testamenta resignat. *Plaut. Trinum. 3. 3. 65.* Resignare, & inspicere literas. *Virg. 4. Aen. v. 244.* Dat somnos, adimitque, & lumina morte resignat. *Servius* hoc loco putat usurpari contraria significatione pro claudere. At alii cum *Turnebo* interpretes pro aperire accipiunt, ex more scilicet Romanorum aperiendi defuncti oculos in rogo, quos domi clausissent, ut legitur apud *Plin. l. 11. c. 37.* ¶ Pro signare, seu signum apponere affertur a nonnullis Lexicographis illud *Colum. de arbor. c. 20.* Priusquam arbusculas transferas, rubrica resignato. At lataere, & sana lectio est: *rubrica, vel alia qualibet re signato*. ¶ Translate est declarare, explicare. *Ovid. 6. Fast. v. 535.* Nunc ait, o vates, venientia fata resigna. ¶ Item rescribere reddere, ut ajunt *Acro*, & *Porphyrio*, quod fit, cum in libris datorum, & acceptorum pecuniam, quam acceptam signavimus, redditam demonstramus. *Horat. l. 3. od. 29. de Fortuna*: Si celeres quatit Pennas, resigno, quae dedit. *Sen. l. 6. de benef. c. 40.* Quare quasi cum acerbo feneratore resignare rationem parem properes? h. e. rationes aequare. Plures tamen optimae Editiones habent *signare*. ¶ Item tollere, perimere, abrogare, dissolvere. *Cic. pro Arch. c. 5.* Gabinii, quamdiu incolumis fuit, levitas, post damnationem calamitas omnem tabularum fidem resignasset. *Sil. l. 17. v. 429.* irrumpit molis ruinae Ausonius globus, & perjuria Graja resignat. h. e. densam phalangem Macedonum perjurorum aperit, laxat, ordines irrumpendo turbat.

Resilio, is, ivi, vel ii, sultum, n. 4. *saltare in dietro*, Germ. *wider hindersichspringen*, Gall. *resaillir*, Hisp. *saltar atras*, [illegible], in contrarium salio, subito pedem refero, cito recedo. *Plin. l. 3. c. 6.* Piratae in aquas suas resiliunt. ¶ Resilire item dicitur, quod corpori duro illisum repellitur, atque repercutitur. *Ovid. 12. Met. v. 480.* Non secus hoc resilit, quam tecti a culmine grando. ¶ Translate sumitur pro decrescere, contrahi, minui. Sic mamma

ma resilire dicitur, quando sterilescit, quasi retro fallat, sive intro las ipsum quod in mamma est. *Plin. l.* 11. *c.* 40. Detracto mamma alumno suo, sterilescit illico, ac resilit. ¶ Item pro abire, discedere. *Ulpian. l. Sabinus, ff. de diem addiction.* Ut liceret emptori resilire, meliore conditione allata, *stor dal contratto*. ¶ Item pro non haerere, non convenire, ducta metaphora iis, quae corpori duro illisa repelluntur. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 29. Ut non dicam ab hoc crimen resilire videas, verum omnem suspicionem in vosmetipsos recidere intelligas.

Resimus, a, um, *rincagnato*, ἀνάσιμος, qui nares habet depressas, extremitate sursum reflexa, a re, & *simus*. *Var. l.* 2. *de R.R. c.* 9. Labiis subnigris, aut rubicundis, neque resimis superioribus, neque pendulis subtus. *Plin. l.* 8. *c.* 45. Rostro resima, cauda, & dentibus aprorum aduncas. *Col. l.* 6. *c.* 1. Parendi sunt boves, naribus resimis, patulisque. ¶ Transfertur ad alia pro *reflexo*, & lato. *Cels. l.* 8. Lamina ferrea est, aenea, firma, paulum resima.

Resina, ae, *ragia*, *gomma*, צרי, Ger. *hartz*, Gal. *resine*, Hisp. *resina*, *lentin*, humor tenax ex arboribus defluens, in iisdemque residens, a Graeca voce allata. A Medicis multiplex describitur. Sed generatim duae sunt species, arida, & humida. Et prorsus omnis stomacho conducit, & sanguinis rejectioni. In primisque probatur, quae a terebintho arbore *terebinthina* est appellata, quae nascitur in Arabia, in Judaea, in Syria, in Cypro, in Lycia, & in Cycladibus. Quae alba, praestantior ubi, nitri colorem habens, & nonnihil caerulei. *Plin. lib.* 16. *cap.* 10. Pinus fert minimum resinae, interdum & unaibus ipsis. ¶ Resina veteres utebantur ad pilos corporis evellendos, & cutem laevigandam. V. *Martial. l.* 3. *epigr.* 74.

Resinaceus, a, um, *resinoso*, quod resinam refert. *Plin. l.* 24. *c.* 11. Alterum sterile, alterum cui & caulis, & semen resinaceum.

Resinalis, le, adject. a resina. *Cel. Aurel. Tard.* 2. *c.* 17. Resinale quid in se habere.

Resinatus, a, um, *ragiato*, resina illitus. *Juven. sat.* 8. v. 114. Quid resinata juventus. idest mollis. Resina enim pilos evellebant. ¶ Sumitur etiam pro eo, cui resina admista est. *Martial. l.* 3. *epigr.* 77. Resinata bibis vina, Falerna fugis. Adde *Plin. l.* 23. *c.* 1.

Resino, is, ivi, itum, a. 3. *lasciare*, derelinquo. *Cic.* 3. *Q. Fr. ep.* 1. *c.* 4. Pondum audio te hunc velle resinere. Rectius optimus quisque eodem reteret.

Resinosus, a, um, *ragioso*, resina abundans. *Plin. l.* 15. *c.* 7. Est enim pinguissima, & resinosissima. *Col. l.* 12. *c.* 20. Medicamine resinoso.

Resinula, ae, f. diminut. a *resina*. *Arnob. l.* 7. *pag.* 233. Numina non indigne sustinent, Panchaicas sibi ardere resinulas.

Resipio, is, pui, & pii, sine sup. n. 3. *aver sapore*, Ger. *nach etwas schmecken*, Gal. *avoir saveur*, *sentir*, Hisp. *tener sabor*, ὄζω, saporem rei alicujus refero, ex re, & *sapio*. *Plin. l.* 14. *c.* 1. Jam inventa etiam per se in vino picem resipiens. ¶ Translate sumitur pro ad priorem mentis statum, vel ad meliorem mentem redire. *Cic. Att. lib.* 4. *ep.* 3. Vix aliquando te auctore resipui. *Plaut. Mil.* 4. 8. 35. Jam resipisti?

Resipiscentia, ae, actus resipiscendi, ad meliorem mentem reversio, poenitentia. *Lactant. l.* 6. *c.* 24. *providentur* nos possumus resipiscentiam dicere.

Resipisco, is, n. 3. incipio resipere, ad mentis sanitatem redeo, *rientrar in cervello*, שוב, Germ. *recht sinnig werden*, Gal. *retourner à son bon sens*, Hisp. *bolver en si*, *en su acuerdo*, ἀνανήφειν. *Liv. l.* 36. Ut nunc saltem regiam vanitatem experti resipiscerent. *Sueton. in Tiber. c.* 73. *de aegroto*. Cum extractum sibi deficienti annulum mox resipiscens requisisset.

Resisto, is, restiti, restitum, n. 3. *fermarsi*, *dietreggiare*, *gradum sisto*, immoror, permaneo. *Cic.* 5. *Tusc.* Virginibus omnibus sine ullo animi terrore ad cruciatum profectis, restitit extra fores, limenque carceris. *Inscript. vet. sepulcr.* apud *Sen. ep.* 89. Hospes resiste, & sophiam Dossenni lege. *Liv. l.* 36. Bebius restitit ad Pelinneum oppugnandum. *Virg.* 4. *Aeneid.* Incipit effari, mediaque in voce resistit. ¶ Saepe etiam sumitur pro adversari, repugnare, *resistere*, עמד, Ger. *widerstehen*, Gall. *resister*, Hisp. *resistir*, ἐναντιοῦσθαι. *Cic.* 3. *Ver.* Cui ego nisi vi populi, & hominum clamore, atque convicio restitissem. *Col. l.* 1. *c.* 5. Praestructa valentes resistent contra ea, quae postmodum superposita incumbent. *Nep. in Pelop. c.* 1. Eos esse solos, qui adversus resistere auderent. *Plin. l.* 8. *c.* 27. Cervus herba cinare venenatis pabulis resistit. ¶ Passive impersonaliter. *Cic. in fragm.* apud *Priscian. l.* 15. *pag.* 1014. *Putsch.* Non enim facile valenti populo resistitur.

Resolvo, is, resolvi, resolutum, a. 3. *sciogliere*, *slegare*, פתח, Ger. *auflösen*, *aufbinden*, Gal. *delier*, *dissoudre*, Hisp. *desatar*, ἀναλύω, idem ac solvo, dissolvo, quod ligatum erat. *Ovid.* 1. *Metam.* Cinctasque resolvite vestes. *Plin. l.* 26. *c.* 1. Resolvere literas. ¶ Translate sumitur pro numerare pecuniam creditoribus, & aliis, quibus promisimus. *Cic.* 14. *Phil. c. ult.* Senatum, quae sit ante pollicitus legionibus, exercitibusque nostris, re summo Rudin Repub. recuperata resoluturum. Alii leg. *persoluturum*. *Plaut. Epid.* 3. 2. 16. Ego resolvi, manibus his dinumeravi. *Id. Asin.* 2. 4. 26. Eequis pro vectura olivi resolvit? ¶ Item pro absolvere, liberare aliquo crimine, expiare. *Horat. l.* 1. *carm. od.* 28. Teque piacula nulla resolvent. ¶ Item pro refellere. *Quintil. l.* 5. *c.* 13. Resolvere ex parte diversa dicta difficile erit. ¶ Item pro mollire, subigere. *Col. l.* 2. *c.* 2. Ex his nihil non melius resoluta humo, quam densa provenit. *Id. l.* 11. *c.* 2. Resolvere in pulverem. ¶ Item pro destruere, dissipare. *Virg.* 1. *Georg.* Invitat genialis hyems, curasque resolvit. *Plin. l.* 24. *c.* 6. Resolvere tristitiam animi. *Sil. l.* 7. resolvere fraudes. ¶ Item pro effeminare, mollire, pigrum reddere. *Sen. ep.* 36. Felicitas hos inflat, illos mollit, & hos resolvit. ¶ Item pro violare. *Virg. Aen.* 2. Fas mihi Grajorum sacrata resolvere jura. ¶ Resolvere emptionem, *disfare il contratto*. *Ulpian. l.* 1. *ff. de in diem addict.* ¶ Resolvere ora, apud Poetas est ad loquendum aperire. *Ovid. Virg. & alii*. ¶ *Resolvere nummos* apud *Lamprid. in Alex. Sev. c.* 39. est *rifondere*, *o ribattere*.

Resolute, adv. *liberamente*. *Tertul. l.* 1. *ad Nation. c.* 10. Resolutius decantare.

Resolutio, onis, *scioglimento*. *Gel. l.* 17. *c.* 9. Resolutio lori. *Id. l.* 18. *c.* 2. Resolutio sophismatis. *Cels. l.* 2. *c.* 6. Resolutio ventris, *mossa di corpo*. Sic resolutio nervorum, *paralisia*: resolutio stomachi, *scomvolgimento*, apud eundem.

Resolutus, a, um, *sciolto*, ἀναλελυμένος. *Tibul. l.* 1. *eleg.* 3. Comas resolute puella. *Ovid.* 15. *Metam.* Resolutaque tellus in liquidas rescit aquas. *Valer. Max. l.* 8. *c.* 7. *de Demosthene*: Fertur, ore inserta calculis, multum ac diu loqui solitus, quo vacuum promptius esset, & resolutius. h. e. promptius ad verba proferenda. ¶ Item mollis, enervatus. *Martial. l.* 10. *epigr.* 98. Minister Idaeo resolutior cinaedo. *Col. l.* 1. *c.* 1. Corpora fluxa, & resoluta. ¶ Transactio resoluta, *disciolta*, *disfatta*, *Ulpian. l. elegantem*, *ff. de condict. indeb.*

Resonabilis, & le, o. 3. quod sono redditur, vel quod sonum reddit. *Ovid.* 3. *Met.* Nec prior ipsa loqui didicit resonabilis Echo.

Resonans, antis, o. *risonante*. *Cic. ad Q. Fr. l.* 1. *epist.* 1. *de theatro*, Natura ita resonans, ut usque Romam significationes, vocesque referentur.

Resonantia, ae, *risonanza*, vocis, vel soni redditio. *Vitruv. l.* 5. *c.* 3. Ubi non impediatur resonantia.

Resono, as, nui, nitum, n. 1. *risonare*, הגה, Ger. *widertönen*, *widerhallen*, Gal. *resoner*, *retentir*, Hisp. *resonar*, ἀντηχέω, sonum refero, contra sonantem sono. *Virg.* 5. *Aen.* Resonat clamoribus aether. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 57. Quocirca & in fidibus testudine resonatur, aut cornu. ¶ Interdum ponitur pro simplici *sono*, quod est sonum edere, seu reddere. *Cic.* 1. *Tusc.* Reliquum sic e poculo ejecit, ut id resonaret. ¶ Speciatim dicitur de pronunciatione pro efferri, apparere. *Cic. in Brut. c.* 46. Quod in vocibus nostrorum Oratorum recinit quiddam, & resonet urbanius. ¶ Translate sumitur pro respondere. *Cic.* 3. *Tusc. c.* 2. *de gloria*. Ea virtuti resonat, tanquam imago esci. *Resonavi* pro resonui. *Manil. l.* 3. *v.* 366. Aura per extremas resonavit flebile ripas. ¶ Active, resonare facio. *Virg.* 7. *Aen. v.* 11. Dives inaccessos ubi Solis filia lucos Assiduo resonat cantu.

Resorbeo, is, n. 3. idem ac resono, as. *Attius apud Non. c.* 10. *n.* 4. Clamore, omitu templum resonuit caelitum.

[Reson]us, a, um, *risonante*, ἠχηρός, quod resonat. *Ovid.* 3. *Met.* Haec resonis abat vocibus eheu. *Valer. Flac. l.* 1. *v.* 615. Resoni ictus.

[Resor]beo, es, bui, & psi, ptum, a. 2. *risorbire*, Ger. *wider aufsupfen*, Gall. *ravaller*, Hisp. *resorber*, ἀναῤῥοφέω, est iterum sorbere, quod quis evomuit. [Pli]n. *l.* 9. *c.* 43. Hamo devorato, omnia interanea evomunt, donec hamum egerant, deinde resorbent. *Ovid.* 12. *ep. v.* 125. Quaeque vomit totidem fluctus, totidemque resorbet.

Respecto, as, a. 1. *riguardare a dietro*, Ger. *ansehen*, Gal. *regarder*, Hisp. *mirar atras*, ἀναστρέφω, saepe respicio, oculos saepe reflecto. *Virg. l.* 11. *Aenid.* Bis rejecti armis respectant terga tegentes. ¶ Ponitur etiam simpliciter pro respicere, vel aspicere. *Virg.* 1. *Aen.* Si qua pios respectant Numina. *Cic. pro Sext. c.* 5. Haec ita praetereamus, ut tamen intuentes, & respectantes relinquamus. ¶ Item pro expectare, expectantium enim est saepe respicere. *Id. pro Planc. c.* 18. Neque hoc interdicendum liberis nostris, ut observent tribules suos, ut diligant, ut par ab iis munus in sua petitione respectent.

Respectus, us, m. *sguardo*, ἐπιστροφή, actus respiciendi, respectio, conjectus oculorum. *Liv. l.* 32. *c.* 12. Effuse, ac sine respectu fugit Rex Philippus. *Cic.* 1. *de Div. c.* 35. Fugientibus miserabilem respectum incendiorum fore. hic est prospectum. ¶ Item pro ratione, qua ad aliquid agendum movemur, *rispetto*, *riguardo*, מראה, Ger. *anschauung*, Gal. *egard*, Hisp. *mirada*, λόγος. *Cic.* 5. *Phil.* Itaque cum respectum ad Senatum, & ad bonos non haberet. *Liv. l.* 2. *c.* 39. Factione, respectuque rerum privatarum, quae semper offecere publicis consiliis. *Justin. l.* 11. *c.* 9. Movebat haec multitudo hostium, respectu paucitatis suae, Alexandrum. *Suet. in Ner. c.* 20. Graecum proverbium jactans, Occultae musicae nullum esse respectum. h. e. nullam haberi rationem. ¶ Item pro loco tuto, quo respicere, & confugere quis potest, praesidio, asylo. *Cic. Phil.* 11. *c.* 11. Non ut ex ea acie respectum haberemus, sed ut ipsa acies subsidium haberet etiam transmarinorum. V. ibi *Manut.* & *Gaerviam* quoque, qui varias multorum interpretationes, & lectiones collegit. Adde eund. *Cic. Phil.* 10. *c.* 4.

Respergo, is, si, sum, a. 3. *spargere*, *aspergere*, זרק, Germ. *besprengen*, Gall. *arroser*, *epandre en*, *& la*, Hisp. *rociar*, *derramar*, ῥαίνω, aspergo, re aliqua liquida perfundo, vel irroro. *Cicer.* 7. *Verr. c.* 38. Cum Praetoris nequissimi, inertissimique oculos praedonum remi respergerent. *Liv. l.* 1. Ne se sanguine nefando soceri, generique respergerent.

Respergo, ginis, respersio. *Prudent. l.* 1. *in Symmach. v.* 502. Marmore tabenti respergine tincto.

Respersio, onis, *spargimento*, ῥαντισμός, actus respergendi. *Cic.* 2. *de Div. c.* 51. Habes & respersionem pigmentorum.

Respersus, us, m. idem ac respersio. *Plin. l.* 10. *c.* 3. Respersu pinnarum hostem obcaecantes.

Respersus, a, um, ἐῤῥαντισμένος, *asperso*. *Cic. pro R. Am. c.* 24. Manus respersae sanguine.

Respicio, is, exi, ectum, a. 3. *riguardare*, *guardare indietro*, הביט, Ger. *hinter sich sehen*, Gal. *regarder*, Hisp. *mirar atras*, ἀποβλέπω, retro aspicio, oculos reflecto. *Cic.* 1. *de Div.* Tum ei ducem illum praecepisse, ne respiceret. *Id.* 5. *Tusc. c.* 2. Retro longe respicere. *Ter. And.* 2. 5. 6. Quasi de improviso respice ad eum. ¶ Ponitur etiam pro aspicere. *Cic. pro Cluent.* Quam propter animi importunitatem nemo recipere tecto, nemo adire, nemo alloqui, nemo respicere vellet. ¶ Translate refertur ad animum pro praeterita mente evolvere, quasi retrorsum aspicere. *Cic. pro Arch. c.* 1. Nam quoad longissime potest mens mea respicere spatium praeteriti temporis. ¶ Item pro considerare, contemplari. *Cic. pro Cluent.* Respicite hominum fortunas, respicite dubios, variosque casus, respicite C. Fabricii senectutem. *Quintil. l.* 2. *c.* 14. Et cum Latinis studemus literis, non respiciamus ad Graecas. ¶ Item pro habere rationem, providere, prospicere. *Ter. Phorm.* 1. 3. 87. Respice aetatem tuam. *Id. And.* Charine, me, & te imprudens, nisi quid Dii respiciunt, perdidi. *Cic.* 2. *Fin.* Nunc quidem te respicies, & cogitabis, sibi quemquam natum esse, & sois voluptatibus? *Id. Att. l.* 1. *ep.* 11. Nisi quis nos Deus respexerit. ¶ Item pro juvare, opem ferre, favere. *Ter. Andr.* 5. 6. Age, me in tuis secundis rebus respice. *Cic. l.* 2. *Fam. ep.* 13. Ut respiciam generum meum adolescentem optimum, mihique charissimum. Hinc Respiciens Fortuna, h. e. prospere, & juvans, quae hoc nomine fanum Romae habent. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 11. ¶ Item pro spectare, pertinere. *Caes. l.* 3. *B. C. c.* 5. Summa imperii ad me respicit. *Ulp. l. si vinum venit. ff. de peric. & comm. rei vendit.* Periculum rei venditae ad venditorem debet respicere. ¶ *Respexim*, is, it, pro respexerim. *Plaut.* habet *Aulul.* 1. 1. 19. *Poenul.* 1. 2. 197. & aliis in locis.

Respiraculum, i, *respiro*. *Claud. Mamert. l.* 2. *c.* 11. Redactae paululum respiraculo vires.

Respiramen, inis, n. ἀναπνοή, halitus, seu meatus spiritus. *Ovid.* 2. *Met. v.* 828. Vitalesque vias, & respiramina clausit.

Respiramentum, ti, n. *sollievo*, *ristoro*, solatium, laxamentum. *Augustin. serm.* 134. *de Temp. in fi.* Solatium meum, & respiramentum periculorum meorum nullum est, nisi bona vita vestra. *Id. l.* 7. *Confess. c.* 7. *ad fin.* Et nusquam erat laxamentum, & respiramentum.

Respiratio, onis, *respiro*, ἀναπνοή, attractio, & emissio anhelitus, seu aeris e pulmone per asperam arteriam. *Cic. de Univ.* Neque erat anima circumfusa extrema mundi, ut respirationem requireret. *Id. in Or. c.* 16. Distincta alius, & interpuncta intervalla, morae, respirationesque delectant. *pause*. ¶ Ponitur etiam pro evaporatione. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Ipse enim vapor ex respiratione aquarum.

Respiratus, us, masc. idem ac respiratio. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 55. Qui tum se contrahunt aspirantes, tum in respiratu dilatant. Alii aliter leg. *Apul. l.* 4. *A. A.* Parvis circa nares foraminibus respirator.

Respiro, as, a. 1. *respirare*, נשם, Ger. *athmen*, Gal. *respirer*, Hisp. *respirar*, ἀναπνέω, anhelitum recipio, spiritum duco, & emitto. *Plaut. Epid.* 2. 2. 60. Mane, sine, respirem, quaeso. *Cic. pro R. Am. c.* 8. Cum tot, tantisque negotiis distentus sit, ut respirare libere non possit. ¶ Translate accipitur pro recreari, refici, in statum pristinum redire. *Cic. Att. l.* 2. Respiravi, si te video. *Id. pro Cluent. c.* 65. Et paulisper respirare a metu coepit. ¶ *Id. pro Quintl. c.* 16. Si haec tecum duo verba fecisset, quid ago? respirasset cupiditas, atque avaritia paululum. h. e. cessasset, intermisisset. ¶ Usurpatur etiam active pro efflare, emittere. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Excipiatque animam eam, quae ducta sit spiritu, eandemque a pulmonibus respiret, & reddat. *Stat.* 2. *Sylv.* Inde malignum Aere respiret pelago circumflua Nessis.

Resplendeo, es, dui, sine sup. *risplendere*, הבהיק, Germ. *scheinen*, Gal. *reluire*, Hisp. *resplandecer*, ἀπαστράπτω, idem ac splendeo. *Cic. l.* 2. *Fin. c.* 8. Resplendent vestis, argentum, vel Corinthium orichalcum, locus ipse, aedificium.

Respondeo, es, respondi, onsum, a. 2. *rispondere*, ענה, Ger. *antworten*, *antwort geben*, Gal. *repondre*, Hisp. *responder*, ἀποκρίνομαι, ὑπομιμνήσκω, proprie est repromittere, ut ait *Fest.* atque hac ratione usurpat *Prop. l.* 4. *eleg.* 8. (al. 9.) sed generatim accipitur pro interroganti satisfacere, posteriore loco dicere. *Cic. pro Cluent.* Hic ego, cum ad respondendum surrexi. *Id. pro Planc.* Cum respondero criminibus. *Id.* 1. *Fin.* Philosophiae vituperatoribus satis responsum est. *Id.* 4. *Acad.* Quae interroganti in utramque partem respondere possumus. *Id.* 7. *Ver.* Quid ad haec cogitas respondere? *Id. pro Flac.* Nunquam nobis ad rogatum respondent. *Id. in Orat.* Quod idem magnum munus de jure respondendi sustinebat. h. e. Jurisconsultus erat. Dicuntur autem JCti non solum *respondere de jure*, sed etiam *respondere jus*. *Cic. l.* 1. *de Orat. c.* 45. Perfecerunt, ut in respondendo jure, auctoritate plus etiam, quam ipso ingenio valerent. *Plin. l.* 6. *epist.* 15. Adhibetur consiliis, atque etiam jus civile publice respondet. *Gell. l.* 20. *c.* 10. Rem doceo grammaticam, non jus respondeo. ¶ Interdum *respondeo* sumitur pro comparere, ut vulgo loquuntur. *Liv. l.* 2. Cum ad nomen nemo responderet. ¶ Metalepsice capitur pro solvere. *Cic. Att. l.* 16. Ut ii, qui debent, non respondeant ad tempus. ¶ Translate sumitur pro convenire, conte-

consentire, quadrare. *Cic. in Brut.* Ut verba verbis quasi demensa, & paria respondeant. *Id.* 1. *Tusc.* Non satis Græcorum gloriæ responderunt, idest non pares fuerunt. *Vitr. l.* 7. *c.* 3. Structuram ad normam, & libellam, & ad perpendiculum respondere oportet. ¶ Item pro satisfacere. *Cic.* 9. *Fam.* Satisne videatur his omnibus rebus tuus adventus mutuo respondisse. *Virg.* 1. *Georg. v.* 47. seges votis respondet avari Agricolæ. ¶ Item pro imitari. *Cic.* 3. *Fin.* Ut & patri, & Scipioni nostro, & tibi tam propinquo respondeat. ¶ Item pro respicere, seu contra positum esse. *Cic. de Arusp. Resp.* Velle se in Carinis ædificare alteram porticum, quæ Palatio responderet. ¶ Item pro prospere accidere. *Liv. l.* 28. *c.* 6. Respondet ad spem eventus. *Vellej. l.* 2. Adeo, ut nec plus sperari potuerit, nec spei responderi felicius. ¶ Item pro non fallere alicujus consilium, & propositum. *Cels. l.* 2. *c.* 10. Id, si in cura quoque aquæ, quæ inter cutem est, ita respondet. ¶ Item pro decernere. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 77. Valuit tamen intercessio, quia divus Augustus immunes verberum histriones quondam responderet. ¶ Legitur & in 3. *conjugat. Manil. l.* 5. *sub fin.* Sic etiam magno quodam respondere mundo, &c.

Responsio, onis, *risposta*, [illegible], actus respondendi. *Cic. pro Corn. Balb.* Accusatoris interpretatio indigna responsione. ¶ Apud Rhetores Responsio est Figura sententiarum, per quam aliquid interroganti aliud respondetur, quod utilius appareat, vel augendi, vel minuendi criminis gratia. *Cic. l.* 3. *de Or.* hoc nomine appellat, quam alii vocant *Subjectionem*. Et imago, inquit, & sibi ipsi responsio, & immutatio. *V. Quintil. l.* 9. *c.* 2.

Responsito, as, a. 1. *rispondere spesso*, freq. a *responso*. Speciatim dicebatur de Jurisconsultis, & de Pontificibus, qui de jure civili, & de cæremoniis consulti responsa edebant. *Cic.* 1. *de Leg. c.* 4. Summos fuisse in civitate nostra viros, qui id interpretari populo, & responsitare soliti sint. *Gel. lib.* 11. *c.* 19. Consultantibus de jure publice responsitavit.

Responsive, adv. per modum respondendi. *Ascon. Pedian. in Ver. c.* 36. *ad fin.* Ar enim interrogative pronuntiandum est, & contra responsive omnes rejecti sunt.

Responso, as, a. 1. [illegible], freq. a respondeo. *Plaut. Men.* Responsa, aut loquere. ¶ Interdum sumitur pro repugnare, contradicere. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. Responsare cupidinibus, contemnere honores Fortis. *Id. lib.* 1. *ep.* 1. Fortunæ superbæ responsare. *Id. l.* 2. *sat.* 4. Ne gallina malum responset dura palato. idest, ut exponit *Acron*, resiliat, reluctetur in faucibus.

Responsor, oris, m. jurisconsultus, qui de jure respondet. *Horat. l.* 1. *ep.* 16. Quo responsore, & quo causæ teste tenentur. Sunt qui fidejussorem intelligunt, qui spondet pro alio.

Responsum, i, *risposta*, [illegible], Ger. *antwort*, Gall. *reponse*, Hisp. *respuesta*, [illegible], responsio. *Ter. in prol. Phorm.* Is sibi responsum hoc habeat. *Cic.* 6. *Ver.* Senatus Sopatro responsum nullum dat. *Id. pro Planc.* Quo minus id, quod hostibus semper erat tributum responsum, Equitibus Romanis redderetur. *Id.* 3. *Catil.* A me quoque id responsum tulisti. ¶ Speciatim sumitur pro oraculo. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Multa ex Aruspicum responsis commemorare possum. ¶ *Responsa prudentum* sunt sententiæ, & opiniones eorum, quibus permissum erat de jure respondere. Nam antiquitus constitutum erat, ut essent, qui jura publice interpretarentur. Leges enim 12. Tabularum, quæ post Romæ incendium conservabantur cum quibusdam legibus Regiis, & in sententiis, & in verbis obscurissimæ erant, & in pluribus deficiebant. Hinc Sempronius Cotta, C. Scipio Nasica, Q. Mutius Scævola, & alii viri ingenio, & studio excellentes se ad legum interpretationem contulerunt, concurrente ad eos multitudine, illosque interrogante de iis rebus, de quibus ambigeret. Hi appellati sunt Jurisconsulti, seu Jurisprudentes, eorum autem sententiæ dictæ sunt Responsa Prudentum, vel Interpretationes Jurisconsultorum. *Cic. pro Mur. c.* 13. & *l.* 2. *de Orat. c.* 27. & *Pompon. Dig. l.* 1. *tit.* 1. *leg.* 2. ¶ *Ad responsum* esse dicitur qui ad respondendum deputatus est. In Codice autem *l.* 12. *tit.* 14. *leg.* 7. & *tit.* 36. *leg.* 18. ita appellatur is, qui vice magistri militum responsa dabat, & militari rei præerat, Græce [illegible]. *Cujac. ad hunc Cod. loc.* & alii conjuncte scribunt. *Ad responsum Pompon. l.* 4. *ff. de orig. jur.*

Responsus, us, m. *corrispondenza*, Ger. *zu sammen stimmung*, Gall. *correspondence*, *proportion*, Hisp. *correspondencia*, [illegible], convenientia, consensus. *Vitr. lib.* 1. *cap.* 2. Symmetria est ex ipsius operis membris conveniens consensus, ex partibusque separatis ad universæ figuræ speciem ratæ partis responsus. ¶ Est etiam idem ac responsio, *l.* 1. *Dig. de Oblig. & Act.* Interrogatione, & responsu.

Respublica, Reipublicæ, *Republica*, [illegible], descriptio, seu ordinatio civitatis. *Cic.* 3. *de Rep. apud D. Aug. l.* 2. *de Civ. c.* 21. Respublica est res Populi. Populus autem non omnis cœtus multitudinis, sed cœtus juris consensu, & utilitatis communione sociatus. *Id. pro Sex. Rosc. Am. c.* 1. Accedere ad rempublicam. h. e. administrandam. Sic rempublicam capessere. *Id. Attic.* 16. *epist.* 7. Labefactare, & evertere. *Id.* 1. *Fin. c.* 13. ¶ In plur. numero C. Gracchus apud Festum. Ex natione per avaritiam atque stultitiam respublicas suas amiserunt. *Cic.* 4. *Acad. c.* 9. Proditiones rerumpublicarum. ¶ Dividitur etiam, & invertitur. *Cic. Fam.* 1. *epist.* 8. Rei totius publicæ otium exoptandum est. *Id.* 1. *Invent. c.* 3. In publicis rebus versari. ¶ Rerumpublicarum varia sunt genera, *regnum*, seu *monarchia*, in qua unus tantum gubernat; *aristocratia*, in qua optimates; *oligarchia*, in qua pauci; *democratia*, in qua populus ex patriciis, & plebe mixtus dominatur. *V. Arist. l.* 3. *Politic. c.* 5. & *l.* 4. *c.* 2. & *l.* 8. *Ethic. cap.* 10. Atque hæc postrema proprie, & latine Respublica dicitur: talis enim fuit Romani imperii ratio ab exactis regibus usque ad Cæsarem, qui illud in regnum mutavit.

Respuens, entis, o. 3. [illegible], nom. ex part. a respuo. *Gel. l.* 6. *c.* 23. Communium vocum respuens minus, & fastidiens. *V. Respuo.*

Respuo, is, pui, putum, a. 3. *sputar fuori*, [illegible], Ger. *hinwerffen*, Gall. *rejetter*, Hisp. *menospreciar*, [illegible], est cum sputo rejicere. *Cic.* 3. *de Or. c.* 25. Quin etiam gustatus quam cito id, quod valde dulce est, aspernatur, ac respuit? ¶ Item rejicere simpliciter, *Vitruv. l.* 7. *c.* 4. Tegulas curiosius picemur, ut ab se respuant liquorem. ¶ Translate sumitur pro repudiare, recusare, contemnere, *rifiutare*, *sprezzare*, *non far conto*, [illegible]. *Cicer. de Part.* Cum id dicat, quod omnium mentes aspernentur, ac respuant. *Cæs. l.* 1. *B. G.* Non respuit conditionem Cæsar. *Lucr. l.* 2. Munera ajunt in animis hominum respuebantur. ¶ Aures respuere dicuntur, quod earum judicio non recte sonat. *Cic. in Parett.* Quod aures respuunt, immutandum est. ¶ Auribus respuere, est loquentem nolle audire. *Cic. in Pison.* Quis vos non oculis fugiat, auribus respuat, animo aspernetur? ¶ Imperium respuere, est nolle obedire. *Col. l.* 6. *c.* 8. Nulla est imperii respuendi facultas. ¶ Ictum respuere, est duritia sua ictum quodammodo rejicere. *Plin. l.* 7. *c.* 13. Ea est caro informis, inanima, ferri ictum, & aciem respuens. idest quæ ferro non læditur. ¶ Lignum secures dicitur respuere, quod securibus non potest findi. *Plin. l.* 27. *c.* 10. His enim principiis respuentem secures materiem nasci. ¶ Respuere tela in aliquem, est rejicere. *Senec. ep.* 53. *in fine.* Quædam tela Philosophia discutit, & in eum usque, qui miserat, respuit.

Restagnatio, onis, *ristagnazione*, *inondazione*, [illegible], Ger. *uberlauffung des wasser*, Gall. *debordement d'eau*, Hisp. *rebossadura de agua*, [illegible], inundatio, redundatio. *Plin. l.* 6. *c.* 28. Ubi restagnatio Euphratis cum Tigri confluit. ¶ Translate dicitur etiam de ventre. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Ne restagnatio intempestiva alvi obstrepat.

Restagno, as, n. 1. *inondare*, [illegible], Germ. *uberlauffen*, Gall. *deborder*, Hisp. *rebossar el agua*, *anegar los campos el rio*, [illegible], enti redundo, aquam non contineo. *Cæs. l.* 2. *B. C.* Late, qua is locus restagnat. *Plin. l.* 5. *c.* 5. Restagnantibus aquis.

Restauratio, onis, *rinnovazione*. *Julian. l.* 7. *ff. de fundo dot.* Sine restauratione servitutis.

Restaurātor, oris, *ristoratore*. Legitur in *Inscript.* apud *Spon. Miscell. pag.* 67.

Restaurātus, a, um, nom. ex particip. *restaurato*, ut restaurata navis. *Ulpian. l.* 7. *Dig. tit.* 4. *leg.* 10.

Restauro, as, a. 1. *ristorare*, *rinnovare*, [illegible], Ger. *erneuern*, Gall. *restaurer*, *renouveller*, Hisp. *restaurar*, *renovar*, [illegible], instaurare, renovo, restituo, ab antiquo *stauro*. *Tacit.* 3. *Annal. c.* 72. Pompeji theatrum igne fortuito haustum restaurare. *Justin. l.* 3. *c.* 5. Post longam pœnarum patientiam bellum restaurant. *Ulpian. l.* 4. *Dig. ad leg. Jul. de adult.* Restaurare accusationem.

Restiarius, ii, m. *funajo*, *funajolo*, qui restes facit. *Cornel. Fronto.* Restiarius, qui facit, restio, qui vendit.

Restibilio, is, a. 4. restituo. *Pacuv.* apud *Fest. in Sos.* Nam Teucrum regi sapse (h. e. se ipsi) res restibilies.

Restibilis, & le, o. 3. *che ogni anno si torna a fare*, [illegible], [illegible], qui quotannis seritur. *Var. l.* 4. *de L. L.* Ager restibilis, qui restituitur, ac reseritur quotannis: contra qui intermittitur, a novando novalis. *Id. l.* 1. *R. R. c.* 44. Illud quoque multum interest, in rudi terra, an in ea seras, quæ quotannis obsita sit, quæ vocatur restibilis, an in vervacto, quæ interdum requierit. *Col. l.* 2. *c.* 10. Phaseolus terræ mandabitur, vel inveterato, vel melius pingui, & restibili agro. ¶ *Restibilis seges*, est quæ regerminat, quasi cujus fœcunditas in sequentem quoque annum restet. *Plin. l.* 18. *c.* 17. Ubertatis tamen tantæ sunt, ut sequente anno sponte restibilis fiat seges. ¶ *Restibile vinetum*, quod singulis annis repastinatur. *Col. l.* 3. *c.* 18. Hæc enim propria appellatio restibilis vineti erat. ¶ *Restibilis fœcunditas*, est continua, & non intermissa fœcunditas. *Plin. l.* 18. *c.* 19. Conceptum leporum utero exemptum bis, quæ parere desierint, restibilem fœcunditatem afferre putant. ¶ *Restibilis platanus*, quæ vigorem suum recuperat. *Id. l.* 16. *c.* 32. Antandri platanus attam circum dolatis lateribus restibilis sponte facta, vitæque reddita.

Resticŭla, æ, [illegible], parva restis. *Var. l.* 1. *R. R. c.* 41. Tum enim resticulas per ficus, quas edimus, maturas perferunt. *Ammian. l.* 14. *c.* 23. Hirsutis resticulis cruribus ejus innexis.

Restĭcŭlus, i, m. idem quod resticula. *Ulpian. l.* 5. *ff. de his, qui dejec. vel effud.* Si amphora ex resticulo suspensa decidisset.

Restillo, as, n. 1. stillando, & fluendo redeo. *Prudent. l.* 2. *adv. Symmach. v.* 187. ad proprium restillet vena metallum.

Restinctio, onis, *estinzione*, [illegible], actus restinguendi. *Cic.* 2. *Fin. c.* 3. Illa autem voluptas ipsius restinctionis in motu est.

Restinctus, a, um, *estinto*, [illegible]. *Cic. l.* 11. *Fam. epist.* 12. En tuis litteris, & ex Græceji oratione non modo non restinctum bellum, sed etiam inflammatum videtur.

Restinguo, is, inxi, inctum, a. 3. *estinguere*, [illegible], [illegible], extinguo, deleo. *Cic. pro R. Am.* Ignis in aquam conjectus continuo restinguitur, & refrigeratur. ¶ Translate *Cic. in Or.* Nec ipse Aristoteles admirabili quadam scientia, & copia cæterorum studia restinxit. *Idem Att. l.* 13. *ep.* 20. Sermunculum omnem aut restinxerit, aut sedarit. *Id. pro Sext. c.* 21. Animi bonorum morte restinguuntur. *Idem* 2. *Fin. c.* 13. Restinguere cupiditatum ardorem. *Virg. eclog.* 5. sitim restinguere rivo.

Restio, onis, m. *funajo*, *funajuolo*, [illegible], qui restes, idest funes facit. *Sueton. in August. c.* 2. M. Antonius libertinum ei proavum exprobrat, restionem. ¶ Pro eo, qui se resti suspendit. *Plaut. Mostel.* 4. 2. Illi erunt bucedæ potius, quam ego sim restio.

Restipulatio, onis, [illegible], actus restipulandi. *Cic. pro R. Com. c.* 13. Quis est hujus restipulationis scriptor, testis, arbiter?

Restipŭlor, aris, d. 1. [illegible], cum eo certo, a quo sponsione sum provocatus, idest vicissim stipulor, & mutuam sponsionem exigo. *Cic. pro R. Com. c.* 13. Quid hic porro nunc restipulatur, quod jam pridem ipse exegit? *Val. Max. lib.* 2. *c.* 3. *n.* 1. Valerius sponsione Luctatium provocavit, non se petiturum triumphum, nisi suo ductu Punica classis esset oppressa, nec dubitavit restipulari Luctatius.

Restis, tis, f. 3. *fune*, *corda*, [illegible], Ger. *seyl*, *strick*, Gall. *corde*, Hisp. *cuerda*, [illegible], funis. In accusat. singulari *restem*, & *restim* habet. *Plin. l.* 17. *c.* 10. Ea intrita restem circumlini. ¶ Ad restim res rediit, prov. est, rem deperditam esse, sive in eum statum adductam esse, ut de suspendio sit cogitandum. *Ter. Phorm.* 4. 4. Ad restim mihi quidem res redit planissime. ¶ Restim ducere, dicuntur in saltatione chori puerorum, puellarumque manu aut reste conserti. *Ter. Adel.* 4. 7. 34. Tu inter eas restim ductitans saltabis. *Liv. l.* 27. Per manus reste data, virgines sono vocis pulsus pedum modulantes incesserunt. ¶ Restes etiam dicuntur capita alliorum connexa. *Plin. l.* 20. *c.* 6. Allium ad serpentium ictus potum, cum restibus suis.

Restito, as, n. 1. [illegible], *spesso restar*, identidem subsisto, freq. a *resto*. *Terent. Eun.* 4. 4. At etiam restitas? fugitive, prodi. *Liv. l.* 30. *c.* 31. Restitantem, ac tergiversantem attrahere.

Restitrix, icis, quæ restat, & in eodem loco remanet. *Plaut. Truc.* 4. 2. 5. Ego interim hic restitrix his præsidebo. Alii aliter leg.

Restituo, is, ui, utum, a. 3. *restituire*, [illegible], Ger. *widergeben*, Gall. *restituer*, *rendre*, Hisp. *restituir*, [illegible], [illegible], repono, in pristinum locum reduco. *Ter. And.* 4. 2. Restitue, in quem me accepisti, locum. *Id. Hecyr.* 3. 2. Restituere in gratiam. *Cic. pro Mil.* Quæ fuisset igitur causa restituendi mei, nisi fuisset injusta ejiciendi? *Id. c. Ver. c.* 4. Restituere aliquid in antiquum statum. *Id. pro Dom. c.* 4. In suam pristinam dignitatem restitutus. ¶ Accipitur etiam pro instaurare, reficere. *Cicer. in Top.* Si ædes eæ corruerunt, vitiumve fecerunt, quarum ususfructus legatus est, hæres restituere non debet. *Cæs. l.* 1. *B. G.* Ipsos oppida, vicosque, quos incenderant, restituere jussit. ¶ Item pro reddere antiquo domino. *Cic. pro Cluen.* Sibi restituerent eum filium. *Id.* 6. *Ver.* Ut omnia civitatibus, quæ cujusque fuissent, restituerentur. ¶ Item pro emendare. *Cic.* 2. *de Div.* Ut quæ contra naturam depravata haberent, restituerentur, & corrigerentur a natura. ¶ In integrum restituere, est in eo statu reponere, in quo aliquid prius erat. *Cic.* 7. *Ver. c.* 6. Ut damnati in integrum restituantur, vincti solvantur, exules reducantur. ¶ Restitui sibi dicuntur vina, quæ mutata, seu corrupta resanantur. *Plin. l.* 14. *c.* 18. Vina in apothecis Canis ortu mutantur quædam, postea que restituuntur sibi. ¶ Restituere aciem, *rimettere la battaglia*. *Liv. l.* 3. Sic restituere prælium, vel pugnam. *Id. l.* 6. ¶ Restituere aliquem sanitati, *risanare*. *Plin. l.* 20. *c.* 6. Capitis ulcere sanitati restituens. ¶ Provinciam veteri patientiæ restituere, *rimettervela nell' antica obedienza*, *Tacit. in Agric. c.* 16. ¶ Restituere aliquem natalibus suis, est ingenuum declarare, sive efficere. Vide totum tit. 11. *l.* 40. *Digestor.* Eodem pertinet illud *Plin. l.* 10. *ep.* 77. Ut de agnoscendis liberis, restituendisque natalibus ipse cognoscerem. ¶ *Restitutum* pro restitutum iri. *Julian. JCtus leg.* 23. *Dig. de action. empt.*

Restitutio, onis, *restituzione*, [illegible], actus restituendi, repositio. *Cajus l. plus est*, *ff. de verb. sign.* Plus est in restitutione, quam in exhibitione. Nam exhibere est præsentiam corporis præbere, restituere vero est etiam possessorem facere, fructusque reddere. *Cicer. in Pison.* Ut nemini sit triumphus honorificentius, quam mihi salus, restitutioque perscripta. h. e. ob exilio revocatio.

Restitūtor, oris, *chi rende*, qui restituit. *Cic. pro Mil. c.* 15. Patronus illius publici consensus, restitutor salutis meæ.

Restitutorius, a, um, adject. ad restituendum pertinens, ut restitutorium judicium, actio restitutoria, apud *JCtos*, *l.* 8. *Dig. ad S. C. Vellejan.* & *leg.* 3. *ff. de eo, per quem fact. &c.*

Restitūtrix, icis, quæ restituit. *Apul. in Asclep.* Terra omnium generum, quæ accipit, restitutrix.

Restitūtus, a, um, nom. ex particip. *restituire*, *rimesso*. *Cic. Agrar.* 2. *cap.* 14. Restitutæ potestas. *Id. pro Dom. c.* 28. Lucem, salutemque redditam sibi, ac restitutam accipere. *Id. ib. c.* 30. Amplissimis omnium judiciis restitutus, h. e. ab

ab exilio revocatur. *Id. ib. c.* 17. Ad administrandam civitatem restitutus. *Liv. l.* 21. *c.* 53. Restitutus animus, *rimesso*.

Resto, as, stiti, stitum, n. 1. *restare*, *fermarsi*, עמד, Germ. *überbleiben*, Gall. *rester*, Hisp. *restar*, ὑπομένω, est resistere, seu subsistere, remanere in aliquo loco, immorari. *Ovid.* 7. *Met. v.* 415. Restantem Cerberon attraxit Tyrinthius heros. *Cic. pro Lig.* Tertium est tempus, quo post adventum Vari in Africa restitit. *Id.* 4. *Catil.* Qui ad urbis incendium, ad vestrum omnium cædem, ad Catilinam accipiendum Romæ restiterunt. ¶ Sumitur etiam pro superesse, reliquum esse. *Cic. de Sen.* Pauci admodum restant. *Id.* 3. *Offic.* Qui e divisione tripartita duas partes absolverit, huic necesse est restare tertiam. *Id. Catil.* 3. *c.* 10. Cum tantum civium superfuturum putassent, quantum infinitæ cædi restitisset. Et impersonaliter. *Id.* 4. *Acad. c.* 2. Restat, ut his respondeam, qui &c. *Virg.* 1. *Æn.* dona restantia flammis. h. e. reliqua ex incendio. ¶ Item pro obstare, impedire. *Silius l.* 7. *vers.* 130. *de lupo*. morsuque quatit restantia claustra. ¶ Item pro repugnare, resistere. *Ter. Heaut.* 5. 3. 6. In que re nunc tam confidenter restas, stulta? *Liv. l.* 4. *c.* 58. Quæ summa vi restare nuntiebantur. ¶ Pro distare. *Ennius* apud *Fest.* longe magnis regionibu' restat.

Restricte, adv. *ristrettamente*, *rigorosamente*, ἀκριβῶς, parce, tenaciter, severe. *Cic. de Am. c.* 16. Nec observare restricte, ne plus reddat, quam acceperit. *Plin. l.* 5. *ep.* 8. Quamvis illud plenissime, hoc restrictissime feceris. *Id. l.* 9. *ep.* 19. Restrictius legendum dare.

Restrictim, adv. idem ac restricte. *Afran.* apud *Non. c.* 11. *n.* 55. Restrictim cogitata, atque omnibus rationibus.

Restrictus, a, um, *ristretto*, ἀποσφιγχθείς, vinctus, partic. a restringor. *Horat. l.* 3. *od.* 5. Qui lora restrictis lacertis Sensit iners, timuitque mortem. ¶ Translate sumitur pro avaro, parco, tenaci. *Cic. Attic. l.* 12. *ep.* 13. (al. 21.) An existimas illum in hoc genere lentulum? an restrictum? *Id.* 3. *Fam. ep.* 8. Ad largiendum ex alieno restrictior. ¶ Item pro minus benefico. *Cic.* 1. *Off.* In iis, qui se adjuvari volent, restricti omnino nullo modo esse debemus. ¶ Item pro austero, rigido. *Tac. l.* 15. *Ann. c.* 48. Qui in tanta exitiorum dulcedine summum imperium non restrictum, nec perseverum volunt.

Restringo, is, inxi, ictum, a. 3. *restringere*, ענד, Ger. *zusamen ziehen*, Gall. *restreindre*, Hisp. *restriñir*, ἀποσφίγγω, idem ac stringo, vel valde, seu perfecte stringo, retrorsum stringo, revincio. *Plin. l.* 35. *c.* 12. Restrictis ad terga manibus. *Id. l.* 24. *c.* 16. Myrobis phalangiorum morsus restringit. ¶ Translata *Plin. jun. l.* 1. *ep.* 8. Omnes homines ad custodiam pecuniæ natura restrinxit. *Id. l.* 6. *ep.* 19. Restringere sumptus. ¶ Est etiam solvere, aperire. *Lucret. l.* 2. *v.* 405. Propterea que solere vias restringere nostris Sensibus. *Plaut. Capt.* 3. 1. 25. Dentes restringere. h. e. diductis labiis dentes ostendere. *Ovid.* 12. *Met. v.* 542. quid me meminisse malorum Cogis, & obductos annis restringere luctus? h. e. renovare, quasi rursus aperto vulnere, quod coierat. Alii *rescindere*.

Restructus, a, um, nom. particip. *rifabbricato*, *Tertul. l.* 1. *ad Nation. c.* 10. statum restructæ.

Restruo, is, uxi, uctum, a. 3. *rifabbricare*. *Tertull. in Apolog. c.* 6. Licet uma restruxeritis.

Resudo, as, n. 1. *trasudare*, emano, exsudo. *Curt. l.* 7. *c.* 10. Solum, sub quo amnis fluit, ne modico quidem humore resudat. *Id. l.* 5. *c.* 1. Toto fere solo propter venas aquarum resudanta.

Resulco, as, a. 1. rursus sulcum duco. *Prudent. in Vincent. v.* 144. Præfixa rursus vulnera manus resulcans diruet.

Resulto, as, n. 1. *risaltare*, *risuonare*, retro salio, reflector. *Virg.* 4. *Georg. v.* 50. Vocisque resultat imago. *Plin. l.* 11. *c.* 29. Resultans sonus.

Resumo, is, mpsi, mptum, a. 3. *riassumere*, *ripigliare*, Germ. *widernemen*, Gall. *reprendre*, Hisp. *tomar otra vez*, ἀναλαμβάνω, rursus sumo. *Plin. l.* 5. *ep.* 18. Et illam dulcissimam ætatem quasi resumo. *Ovid.* 9. *Met. v.* 524. Inque vicem sumptas ponit, positasque resumit.

Resumptivus, & Resumptorius, a, um, apud *Cal. Aurelian. Tardor. l.* 4. *c.* 3. & *Acutor. l.* 3. *c.* 8.

Resumptus, a, um, a Resumo. *Ovid.* 4. *Metam. v.* 664. & *Tac. Histor.* 2. 67.

Resuo. V. Resutus.

Resupinatus, a, um, nom. ex particip. resupinus. *Juvenal. sat.* 8. *v.* 176. Et resupinati cessantia tympana Galli. h. e. mollis, desidiosi. *Cels. l.* 8. *c.* 1. Os toracem ab exteriore parte gibbum, ad spinam resupinatum.

Resupino, as, a. 1. *rivoltare col corpo in su*, Germ. *wider anrucken*, Gall. *renverser le ventre en haut*, Hisp. *echar boca arriba*, ἐξυπτιάζω, est aliquem ita vertere, vel collocare, ut jaceat supinus. *Ter. Phor.* 5. 6. 14. Pone apprehendit pallio, resupinat. *Plin. l.* 24. *c.* 17. Has admota leones resupinari cum hiatu laxo. *Senec. ep.* 123. Qui per pronum eunt, resupinant corpora, qui in arduum, incumbunt. ¶ Est etiam invertere, pervertere, *rinversare*. *Propert. l.* 4. *eleg.* 8. (al. 9.) totas resupinat Cinthia valvas. *Juven. sat.* 3. *v.* 112. aulam resupinat amici.

Resupinus, a, um, *collo faccia in su*, ὕπτιος, idem ac supinus, id est ita procumbens, ut pars corporis anterior sursum, posterior deorsum spectet. *Plin. l.* 7. *c.* 2. Qui in majore æstu humi jacentes resupini, umbra se pedum protegunt. ¶ Mos erat precantium, ut cœlum respicientes resupini summis pedum digitis insisterent. *Martial. l.* 12. *epigr.* 78. Multis dum precibus Jovem salutat Stans summos resupinus usque in ungues. ¶ Ponitur etiam pro projecto molliter. *Ovid. ep.* 15. Et modo cantabam veteres resupinus amores. ¶ Metaleptice accipitur pro molli, & effeminato. *Quintil. l.* 5. *c.* 12. Resupina voluptas.

Resurgo, is, resurrexi, resurrectum, n. 3. *risorgere*, קום, Germ. *aufstehen*, Gal. *ressusciter*, Hisp. *resuscitar*, ἀνίσταμαι, iterum surgo, in pristinum statum redeo. *Ovid.* 1. *Fast.* Eversaque Troja resurges. *Plin. l.* 16. *c.* 32. A quo deinde tempore majestas Populi Rom. resurrexit. Adde *Liv. l.* 24. *c.* 45. ¶ Resurgere dicitur herba, vel arbor, quæ iterum crescit. *Plin. l.* 13. *c.* 9. Quod cæsa anno tertio resurgit.

Resurrectio, onis, f. 3. *resurrezione*, ἀνάστασις, actus resurgendi, reditus in vitam. *Tertul. de resur. c.* 1.

Resuscitatio, onis, f. actus resuscitandi. *Tertull. de resur. carn. c.* 30.

Resuscitator, oris, m. qui vitæ restituit. *Tertul. de resur. carn. c.* 57.

Resuscito, as, a. 1. *risuscitare*, הקים, Germ. *wider erwecken*, Gall. *ressusciter*, Hisp. *resuscitar*, ἀνεγείρω, iterum suscito, excito. *Ovid.* 8. *Met. v.* 475. Positamque resuscitat iram.

Resutus, a, um, nom. ex particip. a re, & suo, dissutus. *Sueton. in August. c.* 94. Sumenti virilem togam tunica laticlavi resuta ex utraque parte ad pedes decidit.

Retæ, arum, f. 1. arbores, quæ ex ripis fluminum eminent, aut virgulta, quæ in alveis ipsorum extant, dictæ a retibus, quod prætereuntes naves retineant instar retium, & quasi irretiant. *Gell. l.* 11. *c.* 17.

Retanda flumina locare, h. e. purganda, ne quid naves navigantes impediat. *Gell. l.* 11. *c.* 17.

Retalio, as, a. 1. æquo jure compenso, talionis lege ago. *Gell. l.* 20. *c.* 1. Quod per imprudentiam factum est, retaliari per imprudentiam debet.

Retardatio, onis, *dimora*, ἀναβολή, actus retardandi. *Cic.* 5. *Phil. c.* 11. Unde est adhuc bellum, nisi retardatione, & mora? *Vitruv. l.* 9. *c.* 4. Retardationes facere.

Retardatus, a, um, *ritardato*, partic. a retardor. *Suet. in Oth. c.* 8. Et primo egressu inundationibus Tyberis retardatus.

Retardo, as, a. 1. *ritardare*, עכב, Ger. *verhindern*, Gall. *retarder*, Hisp. *retardar*, ἀνέχω, remoror, detineo, moram affero. *Cicer.* 10. *Phil. c.* 5. Quem nisi eo via caducæ hæreditates retardassent. *Id.* 2. *de nat. Deor.* Stellarum motus tum incitantur, tum retardantur.

Retaxo, as, a. 1. *riprendere*, ἐγκαλεῖν, taxo, vel valde, aut vicissim taxo. *Suet. in Vesp. c.* 13. Licinium Mutianum nunquam nisi clam, & hactenus retaxare sustinuit.

Rete, tis, n. 3. *rete*, רשת, Ger. *netz*, Gall. *rets*, Hisp. *red*, δίκτυον, ἀμφίβληστρον, instrumentum, quo feræ, vel pisces capiuntur. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Ut in araneolis aliæ quasi rete texunt. *Juven. sat.* 8. *v.* 204. *ubi Gracchum retiarium pugnantem describit*: Postquam vibrata pendentia retia dextra Nequicquam effudit. ¶ Rete in ablat. *Plaut. Rud.* 4. 4. 27. Si in mari reti apprehendi. Adde *Trucul.* 1. 1. 57. ¶ Item *rete*. *Id. Pers.* 1. 2. 22. Albo rete aliena oppugnant bona. Adde *Rud.* 4. 3. 85. ¶ Invenitur etiam retes, is, f. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 5. *a med.* Intra retem aves sunt omne genus. *Et mox*. Cibus objicitur sub retem.

Retectus, a, um, *scoperto*, partic. a retegor. *Virg.* 9. *Æn. v.* 461. Jam rebus luce retectis. ¶ Interdum ponitur pro bene tecto, contecto. *Suet. in Aug. c.* 78. Post cibum meridianum ita, ut vestitus, calceatusque erat, retectis pedibus, paulisper conquiescebat. ita *Casaubonus*.

Retego, is, texi, tectum, a. 3. *scoprire*, גלה, Ger. *entdecken*, Gall. *découvrir*, Hisp. *descubrir*, ἀποκαλύπτω, quod tectum erat, denudo. *Virg.* 4. *Æn.* Ubi primos crastinus ortus Extulerit Titan, radiisque retexerit orbem. Nam mundus nocte umbris tegitur. *Lucan. l.* 8. Vultus retegit scisso velamine. ¶ Ponitur etiam pro operire. *Juven. sat.* 6. Si tibi zelotypæ retegantur scrinia mœchæ. ¶ Translate sumitur pro occultum aliquid manifestare. *Virg.* 1. *Æn. v.* 360. Cæcumque domus scelus omne retexit.

Retejaculum, i, genus retis ita dictum, quod instar jaculi jaciatur. *Plaut. Asin.* 1. 1. 86. Venari retejaculo in medio mari. Alii leg. *retiaculo*, eodem sensu. *Id. Plaut.* dividit etiam, verbo interposito, *Trucul.* 1. 1. 14. In piscinam rete qui jaculum parat.

Retendo, is, retendi, retensum, vel retentum, a. 3. *allentare*, Ger. *gespannet ablassen*, Gall. *detendre*, *débander*, ἀνίημι, quod tensum est, laxo. *Ovid.* 2. *Met. v.* 419. Exuit hic humero pharetram, lentosque retendit Arcus, inque solo, quod texerat herba, jacebat.

Retensus, a, um, *allentato*, remissus. *Phædr. l.* 3. *fab.* 14. *v.* 5. Arcum retensum posuit in media via.

Retentator, oris, detentator, qui retinet. *Cassiod. l.* 2. *ep.* 10.

Retentatrix, icis, quæ retinet. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 4. *de ciborum digestione*: Secundæ hæc cura virtutis est, quam Græci, quia retentatrix est, vocant κατασχετικήν.

Retentatus, a, um, nom. partic. *ritentato*. *Ovid. Met.* 14. *v.* 385. Sæpe retentatis precibus.

Retentio, onis, *ritenzione*, עצירה, Germ. *auffhaltung*, Gall. *retention*, Hisp. *retencion*, ἐπίσχεσις, retinendi actus, cohibitio. *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 21. Retentio aurigæ. *Id.* 4. *Acad.* 1. 18. Assensionis retentio.

Retento, as, a. 1. *ritentare*, ἀναπειράω, iterum tento, seu experior. *Ovid.* 1. *Met. v.* 746. Et timide verba intermissa retentat. idest iterum tentat proferre. ¶ Studia retentare, est intermissa studia repetere. *Ovid. l.* 5. *Trist. el.* 12. Si dement studium fatale retentem.

Retento, as, a. 1. ἀνέχω, sæpe retineo. *Plaut. Asin.* 3. 3. Cur me retentas? *Cic.* 1. *de Div. ex Poeta*. Quæ primus sensus hominum, vitasque retentat. ¶ Sumitur etiam pro simplici retineo, vel teneo. *Lucan. l.* 4. Ipse cava Regni vires in valle retentat. h. e. exercitum retinet. *Silius l.* 4. *v.* 115. lora retentat.

Retentor, oris, qui retinet. *Apul. l.* 1. *Florid.* Retentores suos toto corpore obludere.

Retentus, a, um, *ritenuto*, κατασχεθείς, detentus. *Cic.* 3. *de Leg.* Hoc retento, reliqua voluntas auctoritati, aut gratiæ tradituri. *Ovid. Heroid. ep.* 11. *v.* 82. Lingua retenta metu.

Retentus, us, actus retinendi, tenacitas. *Claudian. l.* 1. *in Rufin. v.* 438. *de manu Rufini abscissa*. Vivosque imitata retentus Cogitur adductis digitos inflectere nervis.

Retergeo, es, rsi, a. 2. abstergeo, extergeo. *Ammian. l.* 29. *c.* 27. Retersit obrutas ruderibus fossas.

Retero, is, trivi, tritum, a. 3. ἀνατρίβω, rursus tero, purgo, excarno. *Col. l.* 2. *c.* 21. Post deinde frumenta, si in annos recondantur, reteri debent. Ita referunt quidam Lexicogr. At ibi legitur *repurgari*.

Retexo, is, xui, xtum, a. 3. *disfar quello, ch' è tessuto*, *sfessere*, Germ. *wider auffweben*, Gall. *defiler*, *delier*, Hisp. *destexer*, ἀναλύω, quod textum erat, dissuo. *Ovid. l.* 3. *Am. el.* 9. Tardaque nocturno tela retexta dolo. ¶ *Penelopes telam retexere*, proverbio dicuntur, qui magno vel labore, vel sumptu rem quampiam conficiunt, quam postea coguntur destruere. Tractum a Penelope Ulyssis uxore, quæ cum tantum temporis impetrasset a procis, qui suæ pudicitiæ insidiabantur, donec telam, quam tum forte præ manibus habebat, absolvisset, quicquid interdiu texuisset, noctu retexebat. *Cic.* 4. *Acad. c.* 29. Illa ars, quasi Penelopes telam retexens, tollit ad extremum superiora. ¶ Translate sumitur pro dissolvere, in contrarium mutare, revocare, irritum facere. *Cic.* 2. *de Or. c.* 38. Sed etiam quibus ante exorsa, vel potius detexta prope retexantur. *Id.* 4. *Ver.* Ut totam suam Præturam retexere videretur. *Matius Cic.* 11. *Fam. ep.* 27. An quod adolescens præstiti, id nunc ætate præcipitata commutem, ac me ipse retexam? ¶ Sumitur etiam pro rursus texere, & translate pro rursus expolire, emendare, quasi ordiri aliam telam. *Cic.* 2. *Phil. c.* 13. Itaque jam retexo orationem illam.

Retextus V. in Retexo.

Retiaculum. V. Retejaculum.

Retiarius, ii, δικτυοφόρος, qui fert rete. Hoc nomine speciatim dicebatur alter ex gladiatoribus in arena depugnantibus. Fuit enim genus gladiatorii certaminis, in quo duo pugnabant, quorum alter *retiarius* vocabatur, quod tunicatus fuscinam, & rete sub scuto gestaret, quo adversarium involveret, & implicitum caperet. alter appellabatur *Gallus* a Gallicæ armaturæ genere, & *mirmillo*, a mormyre pisce, quia armatus erat scuto, & falce, & galea, in cujus vertice erat piscis hujus effigies, & *sequutor*, quia in primo congressu perinde ac retiarium fugiens, vel fugam simulans, ejus ictum ejus evitabat, & si frustra rete jecisset, infesta falce sequebatur. V. *Sequutor*. Retiario pugnanti adversus mirmillonem cantabatur, *Non te peto, piscem peto: quid me fugis, Galle? Fest.* V. *Lipsium l.* 2. *Saturn. c.* 8. *Suet. in Calig. c.* 30. Retiarii tunicati quinque numero gregatim dimicantes, sine certamine ullo, totidem sequutoribus succubuerant: cum occidi juberentur, unus resumpta fuscina omnes victores interemit. ¶ *Contra retiarium ferula*, prov. in eos, qui id faciunt, quod omnes improbant. Nam gladiatores olim, si minus placuissent, ferula cæsi ejici solebant. Vel dicitur in eos, qui infirmo præsidio contra maxime instructum pugnant. *Martial. in præf. l.* 2. Denique videas, an te delectet contra retiarium ferula.

Retica, æ, genus vitis apud *Colum. l.* 3. *c.* 2. Al. Rhætica.

Reticenter, tacendo. *Ciceroni* tribuunt *l.* 10. *ad Attic. epist.* 6. Sed alii al. leg.

Reticentia, æ, *il tacere*, שתיקה, Ger. *verschweigung*, Gall. *reticence*, Hisp. *el callar*, ἀποσιώπησις, actus reticendi. *Cic.* 14. *Phil.* Vestra virtus nec oblivione eorum, qui sunt, nec reticentia posterorum insepulta esse poterit. ¶ Speciatim reticentia dicitur, cum id non dicitur, quod dici debuit, ut vitium ædium, vel rei venalis. *Cic.* 3. *Off.* A JCtis etiam reticentiæ pœna constituta est. ¶ Est etiam figura Rhetorica, alio nomine Aposiopesis. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 53. *Quintil. l.* 9. *c.* 2.

Reticeo, es, cui, sine sup. n. 2. *tacere*, שתק, Ger. *verschweigen*, Gall. *se taire*, Hisp. *callar*, ἀποσιωπάω, idem ac taceo. *Cic.* 2. *de Leg.* Quoniam mihi sermo est apud Deos, nihil reticebo. *Id.* 3. *Ver. c.* 53. Tamen de Chelidone reticuit.

Reticulatus, a, um, δικτυωτός, factus in modum retis, a *reticulum*, ut Reticulatum opus, quod retium instar est cancellatum, seu figuram plagarum, quæ in retibus sunt, imitetur. *Vitruv. l.* 2. *c.* 8. *Plin. l.* 36. *c.* 22. Dictyntheton vocant reticulatam structuram, quam frequentissime Romæ struunt, nimis opportunam. ¶ Fenestræ reticulatæ, quæ reticulis objectis munitæ sunt. *Var. l.* 3. *de R. R. c.* 7. Fenestris Punicanis, aut latioribus reticulatis utrinque.

Reticulum, li, *reticella*, Ger. *garnlein*, Gall. *petit ret*, Hisp. *redecilla*, ἀμφιβληστρίδιον, parvum rete. *Plin. l.* 31. *c.* 6. Item demissæ reticulis in mari concavæ e cera pilæ, vel vasa inania obturata dulcem intra se colligunt humorem. ¶ Est & genus retis, quod in orbem spargitur. Unde aliquando capitur pro muliebri

bri capitis tegumento, quod capillum continet. *Var. l. 4. L. L. Juven. sat.* 2. v. 96. Reticulumque comis auratum ingentibus implet. ¶ Item sacculus in modum retis, quo viatores pecuniam, & panem gestant. Alio nomine dicitur funda. *Hor. l. 1. sat.* 1. Ut si reticulum panis venales inter onusto Forte vehas humero. ¶ Item fascia quædam ad formam retis facta. *Cic. 7. Ver. c.* 11. Reticulumque ad nares sibi apponebat tenuissimo filo, minutissimis maculis, plenum rosæ. ¶ Accipitur præterea reticulum pro instrumento lusorio, quo pilam remittimus, vulgo *racchetta, vel lacchetta*. *Ovid. l. 4. de Ar. v.* 361. Reticuloque pilæ leves fundantur aperto. ¶ Denique reticulum dicitur cancellus, seu septimentum cancellatum, in modum retis factum, quo loca quædam separentur, & a communi accessu excludentur. *Fest. in Saepsita*. Sacraria namque in templis reticulo aneo olim sepiebantur, &c. Eodem sensu, sed mascul. genere *Var. l. 3. R. R. c. 5. de aviario*. Inter columnas exteriores pro pariete reticuli e nervis fuet, ut perspici in silva possit, & quæ ibi sunt, neque avis eas transire.

Reticulus, i, parvum rete, dimin. *Plin. l. 12. c.* 14. Persona adjicitur capiti, densusve reticulus.

Retinaculum, i, בחר, Ger. *damit man etwas coffble*, Gall. *arres*, Hisp. *atadura*, ὄχημα, id, quo aliquid retinetur. *Plin. l. 1. ep.* 12. Retinacula vitæ abrupit multa Corelius. idest posthabitis multis rationibus, quæ eum retinere potuissent in vita, mori decrevit. *Vitruv. l. 10. c.* 5. Est enim tignum, quod erigitur, & distinetur retinaculis quadrifariam. ¶ Retinacula navium, sunt funes, quibus illæ alligatæ retinentur, ne fluctibus, aut vento huc, illuc temere impellantur. *Ovid. 14. Metam.* Stuppea prærupit Phrygiæ retinacula classis. ¶ Retinacula vitium sunt vimina, quibus vites religantur. *Virg. lib. 2. Georg. v.* 265. Atque Amerina parant lentæ retinacula viti. ¶ Retinacula equorum, lora, seu habenæ, quibus equi reguntur. *Virg. l. 1. Georg.* Frustra retinacula tendens Fertur equis auriga.

Retinax, acis, o. valde tenax, ut retinax lotos. *Symmach. l. 1. ep.* 47.

Retinens, entis, *osservante, tenace*, κατέχων. *Cic. ad Q. Fr. l.* 1. Fuit enim gravitter homo & rei observantissimus, & sui juris dignitatisque retinens. *Gel. l.* 10. c. 20. Sallustius quoque proprietatum in verbis retinentissimus.

Retinentia, æ, conservatio. *Lucret. l. 3. v.* 674. Ut actarum exciderit retinentia rerum. h. e. recordatio, *retentiva*. Et v. 864. retinentia nostri. V. repetentia.

Retineo, es, nui, tentum, a. 2. *ritenere*, תמך, Ger. *auffhalten*, Gall. *retenir*, Hisp. *retener*, κατέχω, est, quod habemus, servare, custodire. *Cic. de Sen.* Si se ipsa defendit, si jus suum retinet. *Id. pro Cluent.* Neque in omnibus officiis retinendis diligentior esse quisquam potest. idest manendo in omnibus officiis. *Id. pro Quint. c.* 18. Amicos observantia, rem parsimonia retinere. *Id. 3. de Leg. c.* 12. Retinere memoriam gratissimam alicujus. *Nep.* 25. *c.* 21. Immortali memoria retinere beneficia. *Liv. l.* 25. Retinere animos sociorum in fide. ¶ Sæpe ponitur pro simplici teneo. *Cic. 6. Ver.* Sinistra manu retinebat arcum. ¶ Item pro detinere, remorari. *Cic. ad Q. Fratr.* Nam me Pomponius, & Sextius, & Piso noster adhuc Thessalonicæ retinuerunt. *Id. l.* 16. *Fam.* ibi retenti ventis fuimus usque ad 9. Calendas. ¶ Item pro cohibere, coercere. *Ter. Adel.* 1. 1. Pudore, et liberalitate liberos retinere satius est, credo, quam metu. *Cic. 2. de Leg.* Quin labebar longius, nisi me retinuissem. *Ovid. 1. Metam.* Retinere lacrymas. ¶ Item pro retrahere aliquem, ne cadat. *Ter. Heaut.* 2. 4. Ah retine me, obsecro. ¶ Item pro delectare. *Cic. l. 5. Fam. ep.* 12. Ordo ipse annalium mediocriter nos retinet, quasi enumeratione fastorum.

Retingo, is, inxi, inctum, a. 3. iterum tingo. *Stat. l. 1. Silv. 4. v.* 73. Nec in otia pacis Permissum laxare animos, ferrumque retingi. h. e. sanguine imbui. Alii leg. *retingi*. *Pallad. l. 13. tit.* 2. Vinum myrtites retingemus.

Retingo, is, igi, actum, a. 3. idem quod tango. *Cat. de R. R. c.* 160. Ubi coierint, & altera alteram retigerit.

Retiolum, i, n. parvum rete. *Apul. l. 8. Met.* Aper calcata retiola transabiit.

Retis, is, f. idem ac rete. *Plaut. Rud.* 4. 3. 45. Ubi demisi retem, atque hamum. *Var. l. 3. R. R. c.* 5. Intra retem aves sunt omne genus.

Reto, as, a. 1. purgo. V. Retando.

Retondeo, es, a. 2. idem ac tondeo, vel rursus tondeo. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 26. At hæc retonsa est. Alii leg. *retunsa*.

Retono, as, n. 1. *tuonare a vicenda*, ἀνταβροντάω, contra tono, resono. *Catul. de Berecyn. car.* 58. (al. 63.) Face, cuncta rugienti fremitu loca retonent.

Retonsus, a, um, a. 1. 2. *ritosato*. *Plin. l. 18. c. 17. de frugibus*. Retonsarum vere etiam semel omnino certum est granum longius fieri.

Retorpesco, is, ui, n. 3. obtorpesco. *Tertul. adv. Gnost. cap.* 1. Pristini sensus retorpescunt.

Retorqueo, es, si, tum, a. 2. *rivolgere, raggirare*, השיב, Ger. *wider hindersich treiben, oder treiben*, Gall. *retourner, renverser*, Hisp. *retornar, retorcer*, ἀντιστρέφω, retro jacio, remitto, retrorsum flecto. *Cic. 2. Catil. c.* 1. Retorquet oculos profecto sæpe ad hanc urbem. *Virg.* 12. *Æn.* Aversos toties currus Juturna retorsit. *Ovid. 3. Metam.* Ille dolore ferox caput in sua terga retorsit. ¶ Translate *Sen. 3. de benef. c.* 3. Retorquere animum ad præterita. *Ulpian. l. 24. ff. de bon. libert.* Retorquere crimen in aliquem. *Quintil. declam.* 16. Retorquere aliquem. h. e. in alteram partem flectere, ejus animum mutare.

Retorreo, V. Retostus.

Retorresco, is, n. 3. retorridus, vel aridus fio. *Col. lib. 3. c.* 3. Ut ante (fata) convalescant, ac prosiliant, quam retorrescant.

Retorride, adv. ἀντιξηραινόμενος, aride. *Plin. l. 17. c.* 5. Terram amaram, sive macram siquis probare velit, demonstrant atræ herbæ, frigidam autem retorride nata.

Retorridus, a, um, *abbruciato*, צרב, Germ. *verdorret*, Gall. *havi, sec, aride*, Hisp. *tostado*, ἀντιξηρὸς, ignis, vel Solis calore exustus, arefactus. *Colum. l.* 11. *c.* 1. Et, si fuerit parum fructuosa, vel cacuminibus retorridæ frondis. *Sen. ep.* 10. Rami retorridi. *Id. ep. 66. de Scævola*. Manus retorrida. ¶ Translata retorridus mus dicitur a *Phædr. l. 4. fab.* 1. v. 16. mus vetulus, & senio rugosus, atque hispido pilo, qualis in ambustis esse solet.

Retortus, a, um, *torto*, κατεστραμμένος. *Plin. in Paneg.* Cum delatorum supina ora, retortasque cervices agnoscebamus, & fruebamur. *Horat. l. 3. od.* 5. Retorta tergo brachia. *Id. l. 1. od.* 2. retortis violenter undis. h. e. repulsis. *Colum. l. 8. c. ult.* Specus in cochleam retorti.

Retostus, a, um, *abbrustolito*, ὀπτηθέντος. *Plin. lib.* 23, *cap.* 4. Marcescitque non retostus foris.

Retractans, antis, o. ἀνθελκόμενος, part. a retracto. *Colum. l. 2. c.* 2. Retractantem juvencum, & calcitrosum. idest qui non potest facile duci, qua volumus, sed retractat, ac renuit. Alii leg. *retrectantem*. *Liv. l. 3. c.* 52. Sequuta exercitum plebs nullo retractante.

Retractatio, onis, *ritrattazione*, ἀναπραγματεία, actus retractandi. h. e. opinionem revocandi. *Cic. 5. Tusc. c.* 29. Ut sine retractatione libere dicere auderent, sapientes esse semper beatissimos. *Id. Att.* 13. *ep.* 25. Conficies, & quidem sine ulla dubitatione, aut retractatione. Alii hic leg. *retrectatione*.

Retractator, oris, qui detrectat, & recusat aliquid facere. *Tert. de jejun. c.* 25. Retractator officii. Alii leg. *detractator*. *Spartian. in Geta, c.* 4. Fuit moribus asperis, extractator, gulosus, cupidus, &c. *Salmas. ex MSS.* Alii *tractator*.

Retractatus, a, um, *ritrattato*, ἀναπραγματευθείς, denuo tractatus. *Quintil. l.* 2. *c.* 4. Quoties eandem materiam rursus a me retractatam scribere de integro juberem. *Cic. Att. l. 16. ep.* 3. Sed tamen idem σύνταγμα misi ad te retractatius, & quidem ἀρχέτυπον ipsum crebris locis inculcatum, & refectum.

Retractatus, us, retractatio, apud *Tertull. in Apologet. c. 4. & l. 1. advers. Marcion. c.* 3.

Retractio, onis, actus retrahendi, contractio, diminutio. *Macrob. lib. 1. Saturn. cap.* 14. Modo auctio, modo retractio dierum proveniebat. ¶ Retractio graduum dicitur a *Vitruv. lib. 3. cap.* 3. ea pars in scalarum gradibus, quæ ascendendo calcatur.

Retracto, as, a. 1. *ritoccare*, rursus tracto, tango, palpo. *Virg. 10. Æn.* Semianimesque micant digiti, ferrumque retractant. *Ovid. lib. 4. Trist. eleg.* 4. Neve retractando nondum coeuntia rumpe Vulnera. ¶ Est etiam rursus agere circa rem aliquam, repolire, redolare, נגע, Ger. *widerumb handlen*, Gall. *retirer, remanier, revoir*, Hisp. *retratar*, ἀναπραγματεύεσθαι. *Colum. l. 4. cap.* 26. Tamen in his hæc, eorumque similia pedamenta post putationem retractanda sunt. ¶ Translate ponitur pro iterum considerare, recognoscere. *Cic. 2. de nat. Deor.* Qui omnia, quæ ad cultum Deorum pertinerent, diligenter tractarent, & tanquam relegerent. ¶ Item pro repetere, iterum dicere. *Plin. lib. 7. epist.* 126. Ut vacaret finitam causam retractanti. ¶ Item pro rescribere, emendare. *Plin. l. 7. ep.* 8. Egi magnas, & graves causas, has destino retractare. ¶ Item pro refricare, iterum commemorare. *Cic. Att. l. 8. ep.* 9. Sed hæc omittamus; augemus enim dolorem retractando. ¶ Item pro revocare, reprobare. *Trajan. ad Plin. ep l.* 10. Largitiones retractare. ¶ Item pro detrectare, recusare, resistere. *Aurel. Victor. de Cæsar. c.* 3. Repente cum, nullo retractante, circumsistunt. Et c. 40. Retractante diu patre. Vide Retractans.

Retractus, a, um, ἀνελχθείς, partic. a retraho. Speciatim retractus dicitur, qui inter fugiendum captus reducitur eo, unde fugerat. *Cic. 6. Phil. c.* 4. Atqui ita mœstus redit, ut retractus, non reversus videretur. ¶ Ponitur etiam pro remoto. *Liv. l. 34. cap.* 9. Hispanis retractior a mari trium millium passuum in circuitu murus erat. ¶ Item pro abdito. *Liv. l. 36. c.* 1. Thespiensium emporium est in intimo sinu Corinthiaco retractum.

Retractus, us, m. actus retrahendi, retractio. *Tertul. adv. Gnost. c.* 1. Bellicam machinam retractu tela vegetantem.

Retrado, is, a. 3. *restituire*, reddo, restituo. *Ulpian. Digest. l. 4. tit. 2. leg. 9. a med.* Ut si per vim res tradita sit, retradatur. *Modestin. lib. 24. tit. 3. leg.* 58. Reddendus est a marito servus uxori, ea conditione, ut cum jussu ejus admiserit, rursum marito retradatur.

Retraho, is, xi, ctum, a. 3. *tirare indietro*, השיב, Germ. *hinzjehen*, Gall. *retraire, retirer en arriere*, ἀνθέλκω, retro, sive in contrariam partem traho. *Cic. pro Cal. c.* 26. Licinium autem, cum jam manum ad tradendum pyxidem porrexisset, retraxisse. *Id. 2. Fin.* Scipio Annibalem in Africam retraxit. ¶ Retrahere se, est se subducere, *ritirarsi*. *Horat. l. 1. ep.* 18. Ac ne te retrahas, & inexcusabilis absis. *Cels. l. 1. c.* 1. Interdum in convivio esse, interdum se retrahere. ¶ Retrahi dicebantur fugitivi ex fuga recepti. *Sallust. in Catil.* Namque is paulo ante ex fuga retractus erat. Hinc translate *Terent. Heaut.* 4. 1. Retraham hercle, opinor, ad me illud fugitivum argentum. *Var. l. 4. de L. L.* Verba fugitiva retrahere, h. e. verba, quæ obsolescere incipiunt, revocare. ¶ Retrahere aliquem ab aliqua re, est avocare. *Cic. pro Sext. c.* 15. Retrahere aliquem a Republica. *Ter. Phorm. prol.* Retrahere poetam a studio.

Retrectans, V. Retractans.

Retribuo, is, bui, butum, a. 3. *rimunerare*, השלים, Ger. *wider geben*, Gall. *recompenser*, Hisp. *galardonar*, ἀνταποδίδωμι, reddo, compenso, quasi retro tribuo. *Cic. pro Rosc. Com.* Cum illis exacta ætatis severissime fructum, quem meruerunt, retribuem. *Id. ante red. c.* 3. Fidei conducit in loco debitum retribuere. ¶ Est etiam attribuere, dare. *Liv. l. 5. c.* 41. Pro Siculo frumento pecuniam acceptam retribui populo. *Lucr. l. 5. v.* 278. Rebus corpora retribuere.

Retributio, onis, *ricompensa*. *Sidon. l. 4. ep.* 11. Merita sua spe futuræ retributionis celare studuit. *Lactant. l. 6. c.* 18. Voluit, hominem canino more vivere: quæ retributum contumeliæ quam perniciosa sit &c. Adde *Tertul. in Apol. c.* 18.

Retributor, oris, qui retribuit, & compensat. *Tertul. lib. 4. adv. Marcion. cap.* 29. & *l. 5. cap.* 16.

Retrices, cum, f. 3. aquæ nomen extra Urbem, supra viam Ardeatinam, inter lapidem secundum, & tertium. *Cat. apud Fest.*

Retrimentum, i, *feccia*, Germ. *unsauberkeit*, Gall. *ordure, scolure*, Hisp. *hezes*, ὑπόλειμμα, cujuslibet rei excrementum. *Var. 1. de R. R. c.* 64. Amurca cum ex olea est expressa, qui est humor aquatilis, ac retrimentum conditum in vas fictile. ¶ In animalibus quoque excrementa omnia retrimenta vocantur, quæ *Celso*, & *Gellio* excrementa. *Var.* apud *Non. c. 3. n.* 158. Retrimenta cibi, quæ exierant per posticum, evallefecerunt. *Macrob. l. 7. c.* 4. In ventre fit prima digestio, cujus fæx retrimenta sunt, quæ per intestina labuntur. *Id. ibid. c.* 15. Urina est retrimentum potus.

Retrituro, as, a. 1. idem quod trituro, vel iterum trituro. *Augustin. epist.* 155. *ad Macrob. cap.* 3.

Retritus, a, um, valde tritus. *Nav. apud Fest. in Rutabulum*. Senile retritum rutabulum.

Retro, adv. *di dietro*, אחור, Ger. *dahinden*, Gall. *derriere*, Hisp. *atras*, ὄπισθεν, a tergo, post. *Cic. 1. de Div.* Quid retro, atque a tergo fieret, ne laboraret. *Id. 5. Tusc.* Quod tam longe retro respicere non possunt. *Cal. Cic. l. 8. ep.* 15. Retro ad Alpes versus iter mihi incidit. *Ter. Heaut.* 5. 1. 29. Conclave retro in ædibus. *Liv. l. 30. c.* 10. Retro inhibere. ¶ Dicitur etiam de tempore præterito. *Capitolin. in Pertinace*, *c.* 9. Stipendia plurimis retro debita exolvit. *Inscrip.* apud *Gruter. pag.* 281. *n.* 4. & *p.* 283. *n.* 11. Supra omnes retro Principes. ¶ Retro vertere aliquid, est invertere, mutare. *Virg.* 10. *Æn. v.* 6. Cælicolæ magni, quianam sententia vobis Versa retro?

Retroago, is, egi, actum, a. 3. *ritirare indietro*, Ger. *hindersich treiben*, Gal. *repousser derriere, reculer*, Hisp. *llevar, echar atras*, ἐπαναγαγεῖν, retrorsum ago. *Plin. l. 7. c.* 44. Aut quos non honores, currusque illa sua violentia fortuna retroegit? *Quintil. l. 11. c.* 3. Capillos a fronte contra naturam retroagere.

Retrocedo, is, cessi, cessum, n. 3. *cedere indietro, ritornare*, ἀναχωρέω, retrorsum cedo, retrorsum eo, retrogradior. *Liv. l. 8. c.* 8. Pede presso retrocedentes.

Retrocessus, us, m. *ritirata*. *Apul. l. 1. dogm. Plat.* Processus, & retrocessus.

Retrocitus, a, um, adject. ultro, citroque ductus. *Lucret. l. 4. v.* 546. Et reboat raucum retrocita barbara bombum.

Retroduco, is, a. 3. *condurre indietro*. *Vitruv. lib. 10. cap.* 6. Necesse erat rursus retroducere.

Retroeo, is, ii, n. 4. *ritornare, tornare indietro*, ἀναποδίζω, retrorsum eo. *Plin. l.* 2. *c.* 16. Retroire incipiunt stellæ.

Retrofero, fers, tuli, latum, a. anom. *portare indietro*, retrorsum fero. *Sen. in præfat. Declam.* Nescio, qua iniquitate, & ad malum pronitate naturæ eloquentia se retretulerit.

Retroflecto, is, a. 3. *piegare, e volger indietro*. *Petron. in Satyr. cap.* 126. Frons radices capillorum retroflexerat.

Retroflexus, a, um, adject. *piegato, e volto all' indietro*. *Apul. l. 3. A. A.* Retroflexum figere lapide gestis.

Retrogradatio, onis, f. retrocessus. *Martian. Capel. l. 8. in fin.* Retrogradatione sua vicinia solis admotus.

Retrogradior, eris, d. 3. *tornar indietro*, Ger. *hindersich gehen*, Gall. *marcher en arriere*, Hisp. *tornar atras*, ἀναποδίζω, retrorsum gradior. *Plin. l. 8. c.* 15. Ob id retrogreditur in pascendo. *Id. l. 2. c.* 15. Ab his retrogradiuntur ad Solem.

Retrogradis, de, retrogradus. *Apulej. lib. 4. Metam.* Sensim retrogradi gradu domum facesso.

Retrogrado, as, n. 1. retrogradior. *Martian. Capell. l. 8. in fin.* Solis radius res retrogradare facit.

Retrogradus, a, um, *retrogrado*, ἀναποδιστικός, quod retrorsum graditur, ut Retrogradus exortus. *Plin. lib. 2. cap.* 17. Mercurium retrogradum in Tauro, & Geminis non fieri.

Retrogressus, us, m. *il retrocedere*. *Macrob. l. 1. Satur. c.* 17. Sol retrogressus agit.

Retrolego, is, a. 3. *Quintil. decl.* 6. Curva litore retrolego. h. e. retro navigo.

Retropendulus, a, um, adject. qui retro pendet. *Apul. l. 5. Met.*

Retrorsum, adverb. *indietro*, Ger. *hindersich*, Gall. *en arriere*, Hisp. *atras*, *del volo*, ὀπίσω, ἀνάπαλιν, εἰς τοὔπισω, retro versum, a retro, quasi retroversum, ut antrorsum, quasi anteversum. *Hor. l. 1. od.* 34. Nunc retrorsum vela dare, atque iterare cursus. *Cic. 2. de nat. Deor. cap.* 33. Deinde retrorsum vicis-

vicissim ex æthere aer, inde aqua, ex aqua terra infima. ¶ Item pro reciproce. *Quintil. l. 3. c. 9.* Sed quædam & retrorsum idem valent, ut vivere hominem, qui spirat, & spirare, qui vivit.

Retrorsus, a, um, *n. c. 2.* *volto a dietro*, ὀπισθόγραφος, retro conversus. *Plin. l. 36. c. 9.* Atque ita retrorsa manu ter dicat, &c. *Apul. l. 2. de Asino.* Denique sæpe retrorsa respiciens substitit. *Tertull.* comparativum formavit, *Apol. c. 19.* Retrorsiores omnibus vestris sapientibus. h. e. antiquiores. Alii leg. *retrosiores* eodem sensu.

Retrorsus, adv. idem ac retrorsum. *Plin. l. 6. c. 15.* Ab ea gente retrorsus ad Cyrum amnem produntur ducenta viginti millia. *Sil. l. 11. v. 311.* Cedentem impellit retrorsus in æquore puppe.

Retrospicio, is, a. 3. *guardare indietro*, respicio. *Vitruv. l. 9. c. 4.* Orientis orbem Sol retrospiciens.

Retrotrimeter versus est senarius inversus, apud *Quint. l. 9. c. 4.*

Retroversim, adv. &

Retroversus, adv. idem ac retrorsum. *Petron. in fragment. Tragur.* Retroversus crescit, tanquam coda vituli. *Claud. Mamert. l. 1. c. 7.* Retroversim cedere.

Retroversus, a, um, adject. *volto all' indietro*. *Ovid. 4. Met. v. 655.* Ipse retroversus squalentia prodidit ora. *Lactant. l. 1. c. 16.* Argumentum retroversum idem valet.

Retrudo, is, si, sum, a. 3. ἀπωθέω, retrorsum trudo. *Plaut. in Epid. 2. 2. 64.* Quasi retruderet hominum me vis invitum.

Retrusus, a, um, nom. ex partic. retro, seu clam conjectus. *Cic. Ver. 2. c. 3.* Simulacra jacere in tenebris, ab isto retrusa, atque abdita. Adde *1. de Orat. c. 59.*

Retundo, is, retudi, retusum, a. 3. *ripercuotere*, ἀμβλύνω, est repercutere cuspidem, vel aciem alicujus rei usu nimio, vel alia ratione perstringere, atque hebetare. *Plin. l. 26. c. 4.* Quod citissime ascias retundas. ¶ Translate sumitur pro reprimere, cassum, & irritum reddere. *Cic. 3. Catil. c. 1.* Iidemque gladios in Rempublicam districtos retudimus. *Id. pro Cluent. c. 44.* Ne censorium stylum, cujus mucronem multis remediis majores nostri retuderunt. *Id. Att. l. 16. ep. 24.* In præsentia belle iste puer retundit Antonium. *Idem Fam. 12. ep. 14.* Retundere improbitatem alicujus.

Retusus, a, um, nom. ex particip. a retundo, percussus, obtusus, perstrictus. *Plaut. Pseud. 4. 4. 8.* Quam diu mihi cor retusum est oppugnando pectore!

Returo, as, a. 1. aperio. *Var.* apud *Non. c. 4. num. 310.* Prætextatis obscœnis verbis novæ nuptæ aures returent. Quo loco ad veterem respexit consuetudinem, qui, simul ac virgo nupta detulisset prætextam ad Fortunam Virginalem, pueris permittebant, ut coram ea obscœna verba proferrent: ante vero Veneris vocabulis acerbæ virginis aures imbuere non licebat. Alii aliter legunt.

Retusus, a, um, *ottuso*, ἀμβλυωδής. *Plin. l. 37. c. 13.* Ut aliæ ferro scalpi non possint, aliæ non nisi retuso. ¶ Translate sumitur pro hebeti, minime perspicaci. *Cic. 2. de Div. c. 36.* Aliæ, quæ acuta ingenia gignant, aliæ, quæ retusa.

Revalesco, is, lui, n. 3. *risanarsi*, חיה, Ger. *wider gesund werden*, Gal. *recouvrer la santé*, Hisp. *reconvalecer*, ἀναζωπυρέω, ad sanitatem redeo. *Gel. l. 16. c. 13.* Quod in eorum finibus, sub ipso oppido, ex capitali morbo revaluisset. *Ovid. epist. ult. Heroid. v. 231.* Ne tamen ignores, ope qua revalescere possit.

Revanesco, is, nui, n. 3. ἀφανίζομαι, iterum evanesco, & in nihilum redigor. *Ovid. l. 2. Amor. eleg. 9.* Animique revanuit ardor.

Revectus, a, um, partic. a revehor. *Liv. l. 7.* Cum Consul vulnere alligato, revectus ad prima signa, Quid stas, miles? inquit.

Reveho, is, xi, ctum, a. 3. *riportare*, Germ. *widerum fuhren*, Gall. *ramener*, Hisp. *traher atras*, ἀνακομίζω, refero, reduco. *Plin. l. 12. c. 17.* Ex Syria revehunt styracem. *Liv. l. 3. c. 70.* Nequis reveheretur inde ad prælium. *Cic. in Brut.* Sed ad paulo superiorem ætatem revecti sumus. idest incidimus in sermonem de superiore ætate.

Revelatio, onis, *lo svelare*, ἀποκάλυψις, actus revelandi, seu detegendi. *Arnob. l. 5.* Revelatio pudendorum.

Revelator, oris, *che svela*. *Tertul. l. 5. adv. Marcion. c. 25.*

Revelatorius, a, um, adject. ad manifestandum aptus. *Tertull. de anim. c. 47.*

Revelatus, a, um, nom. partic. *svelato*. *Ovid. Fast. 6. v. 619.* Ore revelato qua primum luce patebit.

Revello, is, revelli, & revulsi, revulsum, a. 3. *estirpare*, עקר, Germ. *abreissen*, Gall. *oter a force*, *arracher*, Hisp. *arrancar*, ἀνασπάω, vellere, avellere, auferre, detrahere. *Cic. 2. Ver. c. 51.* Nec prius illam crucem revellistis. *Id. 13. Phil.* Cujus totus Consulatus est ex omni monumentorum memoria revulsus. *Id. in Pison. c. 11.* Revellere tela de corpore Reipub. *Liv. l. 5. c. 21.* Pars claustra portarum revellunt. ¶ Pro altero præterito *revulsi* afferuntur duo loca *Ovidii Heroid. ep. 6. v. 104.* & *Metam. 8. v. 585.* Utrobique tamen al. leg. *revelli*.

Revelo, as, a. 1. *revelare*, *discoprire*, גלה, Germ. *entdecken*, Gall. *descouvrir*, Hisp. *descubrir*, ἀποκαλύπτω, ἀνακαλύπτω, detego, denudo. *Tertul. Apol. c. 7.* Tempus omnia revelat. V. Revelatus.

Revendo, is, *rivendere*. *Ulpian. Dig. l. 38. t. 2. leg. 37.* Quoties operas liberto revendiderit.

Reveneo, is, n. 4. rursus venum exponor. *Leg. 5. ff. de leg. commissor.* Sed si fundus revenisset. Alii leg. *si fundum revocasset*.

Revenio, is, veni, ventum, n. 4. *ritornare*, ἐπανέρχομαι, retro venio, redeo, revertor. *Cic. 1. de Orat. c. 38.* Cum miles domum revenisset.

Revera. V. Res.

Reverbero, as, a. 1. ἀντιτυπέω, repercutio. *Sen. l. 2. de Clem. c. 5.* Omnem fortunæ impetum reverberabit, & ante se franget.

Reverecunde, adv. reverenter. *Enn. apud Priscian. l. 15.*

Reverendus, a, um, *venerando*, αἰδέσιμος, dignus reverentia. *Claudian. in VI. Consul. Honor. v. 599.* Canities reverenda. *Ovid. in Ibin. v. 73.* Noxque tenebrarum specie reverenda tuarum. ¶ Superlat. *reverendissimus* legitur in *Cod. Justin. l. 1. tit. 50. lege 8. quæ est Impp. Honor. & Theodos.*

Reverens, entis, *o. riverente*, αἰδήμων, qui defert, sive dat honorem. *Ovid. 1. Met.* Aut ulla reverentior ulla Deorum. *Plin. l. 6. ep. 17.* Quanquam quis uno non te reverentior hujus operis? *Id. l. 10. ep. 18.* Et indulgens, & reverentissimus mei.

Reverenter, adv. *riverentemente*, εὐλαβῶς, cum reverentia, honorifice. *Plin. l. 7. ep. 31.* Idem quam reverenter, quam fideliter amicos colat. *Sueton. in Octav. c. 93.* Peregrinarum cæremoniarum sicut veteres ac præceptas reverentissime coluit, ita cæteras contemptui habuit. Rursus *Plin. in Paneg. c. 25.* Quæ qualem reverentius fuerit reservari.

Reverentia, æ, *riverenza*, αἰδώς, honor, quem tam verbis, quam factis alicui exhibemus, ingenuus quidam pudor cum observantia quadam conjunctus, qualis est minorum natu erga majores, & civium erga Magistratus. *Cic. 1. Offic. c. 28.* Adhibenda est igitur quædam reverentia erga homines.

Revereor, eris, ritus sum, d. 2. *temere*, כבד, Germ. *ehrfurcht und her bewiessen*, Gall. *reverer*, Hisp. *tener en reverencia*, αἰσχύνομαι, idem ac vereor, timeo. *Ter. Phor. 2. 1. 3.* Age, mitto imperium: non simultatem meam revereri? *Id. Hec. 3. 5. 40.* Adventum tuum ambas fore reventuras. ¶ Fere sumitur pro honorare, honorem alicui deferre, *riverire*, *onorare*, αἰδέομαι. *Cic. 2. de Invent.* Observantiam, per quam ætate, aut sapientia, aut honore, aut aliqua dignitate antecedentes reveremur, & colimus. *Auct. ad Heren. l. 2. c. 17.* Virtutem revereri. ¶ Impersonaliter, & cum genit. *Var. apud Non.* Non te tui saltem pudet, si nihil mei reveretur?

Revergo, is, a. 3. *rivolgere*. *Claud. Mamert. inter epist. Sidon. l. 4. num. 2.* Quin illum in alterum commoda revergat.

Reverro, is, a. 3. rursus, vel probe verro. *Plaut. Stich. 2. 3. 64.* Reverram hercle hoc, quod converri modo.

Reversio, onis, *ritorno*, תשובה, Ger. *widerkommung*, Gall. *retour*, Hisp. *tornada atras*, ἐπαναστροφή, actus revertendi, reditus, regressio. *Cic. 1. Phil. c. 4.* Exponam vobis breviter consilium & profectionis, & reversionis meæ. ¶ *Reversio*, & *reditus* nonnihil differre videntur, quia reversio est, cum regredimur, antequam eo pervenimus, quo animum intenderamus; reditus est, cum cœptum iter absolvimus. *Cic. Att. l. 16. ep. 7.* Dii immortales, quam valde ille reditu, vel potius reversione mea lætatus effudit illa omnia, quæ tacuerat!

Reverso, as, a. 1. *rivoltare*, iterum verso. *Augustin. Confession. l. 6. in fin.* Versa, & reversa in tergum, & in latera.

Reversus, a, um, nom. partic. *ritornato*. *Manil. l. 5. v. 464.* Sol reversus. *Cæs. l. 6. B. G. c. 41.* Reversus ille indicavit.

Reverticulum, i, reversio. *Apul. l. 4. Florid.* Solis annua reverticula.

Reverto, is, ti, sum, n. 3. idem ac revertor. Sed parum extra præterita usitatum est. *Cic. Att. l. 8. ep. 1.* Ipse ne quo inciderem, reverti Formias. *Id. l. 3. Fam. ep. 10.* Conscendens jam navem Epheso Laodiceam revertit. *Id. 3. Offic. c. 30.* Ut, si ille non revertisset. *Id. pro Rosc. Am. c. 9.* Legati Ameriam re inorata reverterunt. ¶ In præsenti tempore, *Pompon. apud Non. c. 47. n. 28.* Cœnare quæritat, si eum nemo vocat, revortit mœstus ad me. ¶ Translate *Ovid. l. 1. de ar. am.* Pœna reversura est in caput ista tuum. ¶ Ponitur & pro revolvere, reputare. *Id. 1. Tusc. c. 30.* Dubitans, circumspectans, hæsitans, multa adversa revertens.

Revertor, eris, ersus sum, d. 3. *ritornare*, שוב, Germ. *widerkommen*, Gall. *retourner*, Hisp. *tornar atras*, ἐπανέρχομαι, redeo, quasi retro verto. *Cic. pro Mur. c. 41.* Unde cum honore discesseris, eodem cum ignominia reverti. *Terent. Heaut. 1. 1. 70.* Domum revertor mœstus. *Hirt. de B. Hisp. c. 13.* Cum in oppidum reversi essent. *Plaut. Pæn. prol. v. 79.* Reverti rursus. ¶ Sæpe translate sumitur pro rem, de qua dicere cœperamus, resumere. *Cic. 2. Fin. c. 32.* Sed ut ad propositum revertamur. ¶ Accipitur etiam pro recuperare, resipere. *Cæs. l. 6. B. G.* Jamque eum ad sanitatem reverti arbitrabatur. ¶ Item pro referri, redundare. *Cic. de Invent. c. 56.* Quarum tamen rerum multo maxima pars ad corporis commodum revertitur.

Revestio, is, a. 4. *rivestire*, rursus vestio. *Tertul. l. 5. carm. adv. Marcion. c. 5.* Et jam despectum victor sua luce revestit.

Revictus, a, um, nom. partic. a revinco. *Liv. l. 6. c. 26.* Crimina revicta rebus, verbis confutare nihil attinet. h. e. purgata, soluta. *Id. l. 40. c. 16.* Ut omnibus appareret, noctis proximæ crimen facile revictum.

Revideo, es, a. 2. *rivedere*. *Plaut. Truc. 2. 2. 65.* Nunc ad herum revidebo. h. e. rursus ad herum accedam.

Revigeo, es, n. 2. rursus vigeo. *Cic. Tusc. 1. c. 16.* Multaque sæcula post revigeo Pythagoreorum nomen. Ita legit *Non. c. 9. n. 12.* Alii *sic viguit*.

Revilesco, is, n. 3. *divenir vile*, vilis fio. *Sen. de tranq. vit. c. 15.* Ne admotis oculis virtus revilescat.

Revincibilis, le, adject. *che si può convincere*. *Tertul. de resur. carn. c. ult.* Materiæ iisdem factis literis revincibiles.

Revincio, is, nxi, nctum, a. 4. *legare*, אסר, Ger. *widerbinden*, Gall. *relier*, Hisp. *atar*, ἀναδέω, idem ac vincio, vel retro vincio, vel vehementer, & arcte vincio. *Propert. l. 3. eleg. 10. v. 21.* Lætus erit revincit. *Cæs. l. 7. B. G. c. 23.* Revinciuntur introrsus, & multo aggere vestiuntur. *Catul. carm. 62. (al. 56.)* Revincire mentem amore. ¶ Significat etiam solvere, *slegare*. *Col. l. 1. c. 8.* Num villicus aut alligaverit quempiam domino nesciente, aut revinxerit.

Revinco, is, ici, ictum, a. 3. *convincere*, ἐξελέγχω, convinco, confuto. *Cic. pro Arch. c. 6.* Nunquam enim hic neque suo, neque amicorum judicio revincetur. *Gel. l. 6. c. 2.* Cum in culpa, & maleficio revicti sunt. *Liv. l. 6. c. 26.* Revincere crimen. V. Revictus.

Revinctus, a, um, *ben legato*. *Cæs. l. 7. B. G.* Anchoræ pro funibus ferreis catenis revinctæ.

Revirens, tis, nom. partic. *riverdeggiante*. *Albinovan. de morte Mæcen. v. 113.* Redditur arboribus florens revirentibus ætas.

Revirescio, is, revirui, n. 3. *rinverdeggiare*, Ger. *wider grunen*, Gall. *reverdir*, Hisp. *reverdecerse*, ἀναθάλλω, iterum viridis fio, ad pristinam viriditatem revertor. *Colum. l. 2. c. 1.* Nec revirescere, nec repubescere potest. *Ovid. 2. Metam.* Læsasque jubet revirescere sylvas. ¶ Translate sumitur pro reviviscere, renasci, renovari. *Cic. de Prov. Cons. c. 14.* Impolitæ vero res, & acerbæ, si erunt relictæ, quamquam sunt abscissæ, tamen efferent se aliquando, & ad renovandum bellum revirescent. *Id. Att. l. 15.* Ille enim nonquam reviruisset.

Revisio, onis, *il rivedere*. *Claud. Mamert. inter epist. ad Sidon. l. 4. n. 2.* Revisionis potestas multis modis intercluditur.

Revisito, as, a. 1. freq. a reviso. *Plin. l. 17. c. 3.* Nundinis urbem revisitabant.

Reviso, is, si, sum, a. 3. *ritornare a vedere*, פקד, Ger. *widerumb gehensehen*, Gall. *retourner a veoir*, Hisp. *tornar otra vez a ver*, ἐπανέρχομαι, redeo, ut videam, redeo ad videndum. *Cic. Att. l. 1. epist. 19.* Revise nos aliquando. *Id. pro Quinct.* Hic, cum rem Gallicanam caperet revisere. *Gel. l. 13. c. 29.* Cum valeba ab oculis, revise ad me. *Lucret. l. 2. v. 360.* & crebro revisit ad stabulum.

Revisceratio, onis, viscerum repetatio. *Tertul. de resur. carn. c. 30.*

Revivificatus, a, um, adject. ad vitam revocatus. *Tert. de resur. carn. c. 19.*

Reviviscens, entis, o. 3. partic. a reviviscо. *Cic. l. 4. Fam. ep. 4.* Ut speciem aliquam viderer videre quasi reviviscentis Reipublicæ.

Revivisco, is, n. 3. *tornar in vita*, *risuscitare*, Germ. *wider lebendig werden*, Gall. *revivre*, *retourner la vie*, Hisp. *tornar a vivir*, ἀναβιόω, rursus vivus fio, ad vitam redeo. *Cic. 4. Fin. cap. 22.* Quid si reviviscant Platonis illi, & deinceps illi, qui auditores eorum fuerunt? *Plin. l. 11. c. 18.* Nullis eorum pennæ reviviscunt avulsæ. ¶ Translate ponitur pro renasci, & ad pristinum statum redire. *Cic. 7. Phil. c. 1.* Senatum doleat ad auctoritatis pristinæ spem reviviscere. *Id. de Arusp. resp. c. 23.* Posteaquam reviviscere memoriam ac desiderium mei vidit.

Revivo, is, ixi, ictum, n. 3. *tornar a vivere*. Habet usum aliquem in præteritis: cæterum pro eo *revivisco* usurpatur. *Ovid. 1. de Pont. eleg. 4.* Et jam deficiens sic ad tua verba revixi. *Cic. in Pison. c. 17.* Avum suum revixisse putat. *Id. Att. 6. ep. 2.* Omnes suis legibus usæ revixerunt.

Reunctor, oris, is, cujus ministerio utuntur Medici, qui jatroleptiten, idest unctoriam Medicinam exercent. Patavini nostri per jocum vocant *scalda e peta*. *Plin. l. 29. c. 13.* Reunctoribus quoque Medicorum, ac mediastinis vectigal invenit.

Revocabilis, & le, o. 3. quod potest revocari. *Ovid. 2. Metam. v. 204.* Cum jam revocabile telum Non fuit. *Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 488.* revocabile damnum. h. e. reparabile.

Revocamen, inis, n. idem ac revocatio. *Ovid. 1. Fast. v. 561.* Accipio revocamen, ait.

Revocatio, onis, *richiamo*, *ritorno*, ἀνάκλησις, actus revocandi. *Cic. 13. Phil. c. 7.* Receptui signum, aut revocationem a bello audire non possumus. *Id. 3. Tusc.* Avocatione a cogitanda molestia, & revocatione ad contemplandas voluptates.

Revocator, oris, qui revocat. *Quintil. declam. 20. sub fin.* Magus revocator animarum.

Revocatorius, a, um, adject. ad revocandum, seu extrahendum pertinens, ut emplastrum revocatorium. *Theodor. Priscian. l. 2. c. 32.*

Revocatus, a, um, *richiamato*, ἀνακεκλημένος, rursus vocatus. *Cic. in Rul.* Qui provocati a me venire noluerunt, revocati saltem revertuntur. *Virg. 5. Æn.* Revocatus a morte. *Ovid. 3. Amor. eleg. 5.* Lente revocatas ruminat herbas. hoc est a stomacho ad os retractas.

Revoco, as, avi, atum, a. 1. *revocare*, *richiamare*, השיב, Ger. *widerumbruffen*, Gall. *revoquer*, *rappeller*, Hisp. *revocar*, *tornar a llamar*, ἀνακαλέω, retrorsum voco, rursus voco. *Cic. pro Quinct.* Revocares eum, quem in Galliam miseras? ¶ Ponitur aliquando pro mutuo vocare, auctore *Nonio*. *Varro apud eund. c. 2. num. 731.* Qui nos provocare, ac vocare eum audeamus, nos illum revocare timemus. *Phædr. fab. 27.* Vulpes ad cœnam dicitur ciconiam prior invitasse. Quæ vulpem cum revocasset, &c. ¶ Translate sumitur pro retrahere, abducere,

tere. *Cic. 2. de Div.* Dejotarum necessarium nostrum ex itinere aquila revocavit. *Id. 2. de Leg.* Quam multos divini supplicii metus a scelere revocavit? ¶ Item pro adducere, reducere. *Cic. pro Cluent.* Cum Tribunus Pleb. Populo concitato rem pene ad manus revocavisset. *Id. pro Cæc. c. 27.* Populi R. causa, civitatis jus, bona, fortunæ, possessionesque in dubium incertumque revocabuntur. *Id. Attic. l. 7. ep. 23.* Revocare ad vitam. *Id. in Brut. c. 3.* Ad pristina studia se revocare. *Id. de Amic. c. 10.* Ad potentiam suam omnia revocare. h. e. sibi subjicere. *Id. Ver. 5. c. 95.* An me ad M. Antonii æstimationem frumenti, exactionemque pecuniæ revocaturus es? h. e. dicet Verrem imitatum fuisse M. Antonium in æstimatione frumenti? Supra dixerat *cap. præced.* Quo me igitur, aut ad quæ exempla revocas? h. e. ad audiendum cœnas, reducisque. *Plin. l. 19. c. 1.* Revocare aliquid in lucem. ¶ Item pro resumere, repetere. *Cic. 1. Tusc. c. 1.* Intermissa studia revocare. *Id. Fam. 7. ep. 28.* Revocare vires. ¶ Item referre, reducere. *Id. 3. Off.* Cum ad veritatem cœpi revocare rationem. *Id. 2 Fin.* Ad scientiam omnia revocare. *Id. pro Dom.* Revocare aliquid ad conjecturam. ¶ Item pro infectum, vel irritum reddere. *Senec. de benef. l. 4.* revocare promissum. *Ovid. 9. Met.* Si facta mihi revocare liceret. ¶ Item pro restaurare, renovare. *Suet. in Claud. c. 22.* Aut exoleta revocavit, aut etiam nova instituit. *Tacit. 2. Ann. c. 20.* Antiquam duramque militiam revocabat. ¶ Revocare se, est mutare sententiam. *Cic. 4. Acad. c. 17.* Vinolenti dubitant, hæsitant, revocant se interdum. ¶ Revocare ab inferis, est resuscitare. *Cic. pro Mil. c. 29.* Etiamsi propter amicitiam vellet eum ab inferis revocare. ¶ Ad curam revocare aliquid, est cum cura, & diligentia facere. *Plin. l. 18. c. 9.* Si vero vetus revocetur ad curam. ¶ Revocare villicum ad rationem operum, *chiamar a render conto.* *Cato de R. R. c. 2.* ¶ Revocare pedem, *tornar in dietro.* *Virg. 9. Æn.* Revocatque pedem Tiberinus ab alto. ¶ Revocare legentem, est jubere ut verbum male pronuntiatum repetat. *Plin. l. 3. ep. 5.*

Revŏlo, as, n. 1. *volar in dietro*, Ger. *wider hindersich fliegen*, Gal. *revoler, ravoler*, Hisp. *volar atras*, [illegible], retro volo. *Cic. de nat. Deor. 2. c. 49.* Revolat, ut ipse quoque quiescat. ¶ Sumitur etiam pro rursus volare. *Virg. 1. Georg.* Cum medio celeres revolant ex æquore mergi. ¶ Translate sumitur pro celeriter ire, aut venire. *Paterc. l. 2. c. 123.* Ille ad patrem expectato revolavit.

Revolubĭlis, & le, o. 3. [illegible], quod revolvitur. *Ovid. in Ibin. v. 101.* Sisyphe, cui tradas revolubile pondus, habebit.

Revolvo, is, volvi, utum, a. 3. *rivolgere, volger sottosopra*, [illegible], Germ. *widerumbhin wueltzen*, Gal. *rouler derechef, feuilleter*, Hisp. *rebolver*, [illegible], iterum, sive retrorsum volvo. *Col. l. 8. c. 17.* Quoniam gelidum ab imo fluctum revolvit in partem superiorem. ¶ Metaleptice sumitur pro legere. *Liv. l. 32. c. 5.* Tuas adversum te origines revolvam. *Martial. l. 11. epigr. 1.* Qui revolvant nostrarum tineas ineptiarum. *Sil. l. 8.* Revolvere antiqua. ¶ Translate accipitur pro iterum agere, pati, experiri. *Virg. 9. Æn.* Rursus perplexum iter omne revolvens Fallacis sylvæ. *Id. l. 10.* Iterumque revolvere casus Da Pater Iliacos Teucris. ¶ Item pro reducere, redire, recidere. *Cic. Att. l. 13. ep. 26.* Itaque revolvor identidem in Tusculanum. *Id. 2. de Or.* Omnia necesse est tempore, atque homine ad communes rerum, & generum summas revolventur. *Id. 4. Acad. c. ult.* Ego ne, inquit, ad patris revolvor sententiam? *Id. 2. Div. c. 5.* Eodem revolveris. h. e. eadem dicis.

Revolūtus, a, um, [illegible], *rivolto.* *Liv. l. 4.* Revolutos ad dispensationem inopiæ. *Virg. 10. Æn. v. 256.* Et interea revoluta ruebat Matura jam luce dies. *Id. 9. Æn. v. 476.* Excussi manibus radii, revolutaque pensa. h. e. incomposita cecidere. *Ovid. 4. Fast.* Secla revoluta. h. e. transacta.

Revŏmo, is, mui, mitum, a. 3. *vomitare*, idem quod evomo. *Plin. l. 10. c. 72.* Dracones avibus devoratis solidis, contentione plenas, & ossa revomunt. ¶ Translate sumitur pro rejicere. *Lucr. l. 2. v. 199.* Tam cupide sursum revomit magis, atque remittit. Al. leg. *removet.*

Revorto, is, o. 3. V. Reverto.

Reus, i, m. & rea, æ, f. *reo, e rea*, [illegible], Ger. *beklagter*, Gal. *coupable*, Hisp. *reo*. [illegible], dicitur omnis, qui arguitur, seu quicunque in litem adducitur, etiamsi nihil admiserit, cui opponitur *actor*, qui reum in judicium vocat. *Quintil. l. 10. c. 1.* Innocens reus multis verisimilibus premitur. *Cic. 2. de Orat. c. 43.* Reos appello non modo eos, qui arguuntur, sed omnes, de quorum re disceptatur. *Et infra, c. 69.* Reos appello, quorum res est. *Id. Fam. l. 13. ep. 54.* Ut socius adolescentis reus ne fiat. ¶ Reus alicujus rei, vel de aliqua re dicitur, qui rem aliquam commisit, propter quam accusatur. *Cicer. pro Sul.* Reus de pecuniis repetundis. *Id. ad Brut. ep. 4.* Alienæ culpæ reus. ¶ Reus alicujus hominis est, qui ab eo accusatur. *Id. pro Mil. c. 13.* Reus Milonis lege Plotia fuit Clodius. ¶ Reum aliquem agere, facere, postulare, deferre, est accusare. *Plin. l. 2. c. 7. de fortuna.* Una accusatur, una agitur rea. *Cic. in Divin. Ver. c. 2.* Cum a me reus factus est. *Rursus Plin. l. 33. c. 2.* Ut quadringentos de ea causa reos postularet. *Quintil. l. 11. c. 1.* Deferre reum criminis. ¶ Reum peragere, est condemnare. V. *Perago.* ¶ Apud JCtos reus dicitur interdum, qui ad aliquam rem præstandam tenetur. Sic reus satisdandi est, qui fidejussore dato obligatus est. *Ulp. l. qui hominem. Dig. de solution.* Et reus promittendi, qui promisit. *Modestin. lib. 1. Dig. de duob. reis constit.* ¶ Translate usurpatur etiam extra forum, pro quocunque promissore, ut *Reus voti*, qui suscepto voto se Deo, vel Cœlitibus obligat. *Virg. 5. Æn. v. 236.* Vobis lætus ego hoc candentem in litore taurum Constituam ante aras voti reus. Sic apud *Liv. l. 27.* reus tutandæ stationis dicitur, qui ea lege stationem servat, ut si quid adversi acciderit, ei imputetur.

Revulsio, onis, [illegible], actus revellendi, abstractio, detractio. *Plin. lib. 13. c. 12.* Sed ratio deprehendit vitium unius schedæ revulsione plures infestante paginas.

Revulsus, a, um, [illegible], *strappato.* *Ovid. 12. Met.* Saxumque a monte revulsum Mittere conatur.

Rex, gis, m. *Re*, [illegible], Ger. *Konig*, Gall. *Roy*, Hisp. *Rey*, [illegible], qui habet imperium alicujus regionis, vel etiam unius urbis, a *rego.* Differt a Tyranno, quia Rex subditorum utilitatem respicit, Tyrannus est, qui omnia ad privatum suum commodum pro libidine refert. *Cic. 3. Fin.* Rectius enim appellabitur Rex, quam Tarquinius, qui nec se, nec suos regere potuit. ¶ Reges Romanorum septem fuere, qui regnarunt annos 244. circiter, Regnum propter libidinem amisere. Qua de re vide *Liv. l. 1. & 2.* ¶ Postea itaque creatis consulibus, adeo exosum fuit Romanis nomen regis, ut eo ad invidiam conflandam potentissimis civium uterentur. Hinc *Cic. Agr. 2. c. 6.* ut in agrariæ legis auctores odium populi concitet, vocat eos reges ærarii, vectigalium, provinciarum omnium, totius reip. & orbis terrarum dominos. V. etiam *eund. 3. Offic. c. 21.* & *Sueton. in Cæs. c. 79.* Aliquando Rex ponitur etiam pro regnatore, domino. *Virgil. 1. Æn.* Hinc Populum late Regem, belloque superbum Venturum excidio Libyæ. ¶ Item pro potentiore, & eo, quem nobis veluti patronum eligimus, quem sequamur. *Martial. l. 2. ep. 18.* Sum comes ipse tuus, tumidique anteambulo Regis. *Colum. in præf. l. 1.* Somnumque Regis sui rumoribus aucupantis. ¶ Item pro divite, qui a clientibus colitur. *Hor. l. 2. Carm. od. 14.* Sive Reges, sive inopes erimus coloni. ¶ Item pro modimperatore, seu magistro convivii, qui modum imperat, quo convivæ bibant. *Macrob. l. 3. Sat. c. 5.* Ipse Rex mensæ, nec in moribus Socrate minor. ¶ Item pro eo, qui parasitos alit. Fit ab illa consuetudine, qua eum, quem Latini vocant *magistrum convivii*, Græci dicunt *Basileia*, & quæ *Cic. de Sen.* appellat *magisteria*, hæc *Horat. l. 1. od. 4.* regna appellat. *Plaut. Capt. 1. 1. 24.* Postquam meus Rex est potitus hostium. *Ter. Phor. 2. 2.* Immo enim nemo satis pro merito gratiam Regi refert. ¶ Item pro rectore, moderatore, magistro. *Hor. l. 2. od. 36.* Memor actæ non alio Rege puertiæ. ¶ Rex sacrorum, seu Rex Sacrificulus erat Sacerdos apud Romanos, qui publica quædam sacra olim per Reges factitata obibat. Creari cœptus est L. Junio Bruto, & M. Valerio Coss. Ejus creandi occasionem dedit, quod, cum nuper, exactis Regibus, pleraque sacra a solis Regibus obiri consueta vacare viderentur, id moleste admodum Populus ferebat, eo potissimum quia cultui divino Regum expulsione videretur derogatum. Sacerdotem igitur creari placuit, quem, quo minus alii auctoritatis deesset, Regis nomine decorarunt, *Sacrorum Regem* appellantes. Subjecerunt tamen Pontifici Maximo, ne, si nullius ditioni fuisset suppositus, jam exacti Reges reducti esse viderentur, vel crederentur. *Cic. de Aruspic. resp. cap. 6.* Lucius Claudius rex sacrorum. *Liv. l. 2.* Regem sacrificulum creant. ¶ In rebus inanimis rex dicitur, qui aliqua re supra cætera excellit. *Virgil. 1. Georg.* Fluviorum rex Eridanus.

R ANTE H.

Rha, æ, m. 1. *la Volga*, fl. ingens Sarmatiæ, supra Pontum, & Bosphorum Cimmerium, qui aliis receptis fluminibus, in mare Caspium se exonerat, tanta vi aquarum, ut ad 50. M. P. illud dulce reddat, teste Sigismundo Herbersteinio. Alicubi accedit ad Tanaim fl. ad 7. leucas. In ripis hujus fluminis nascitur nobilis illa radix, quam rha Ponticum vocant. V. *Ammian. l. 22. c. 16.*

Rha, æ, [illegible], radicis genus. Sic vocatur a Rha fluvio, juxta quem crescit. *Ammian. Marcel. l. 22. c. 10.* *Plin. l. 27. c. 12.* rhacoman vocat. *Celsus* radicem Ponticam appellat. Itali vocant *rapontico*, & *rapontico.*

Rhabdos, i. [illegible], Græce est virga. In meteoris est ad virgæ rigorem pæ longum colorata nubecula, ut ait *Apulej. de Mundo.*

Rhacinus, i, m. piscis pulli coloris, commemoratus ab *Ovid. in Halieut.* ut testatur *Plin. l. 32. c. ult.*

Rhacoma, æ, f. herbæ species, eadem, quæ rha. *Plin. l. 27. c. 12.* Rhacoma affertur ex his, quæ supra Pontum sunt, regionibus. Radix costo nigro similis, minor, & cassior paulo, sine odore, calfaciens gustu, & astringens, &c.

Rhadamanthus, i, [illegible], filius Jovis, & Europæ, frater Minois, Legumlator Cretensium una cum fratre. Regnasse dicitur in Lycia. Justissimus fuit. Hinc a Poetis judex inferorum fingitur. *Virg. 6 Æn.* Gnosius hæc Rhadamanthus habet durissima regna. ¶ In 3. declinat. *Plaut. Trin. 4. 2. 83.* Illum reliqui ad Rhadamanthem.

Rhadine, es, f. [illegible], gracilis, tenella, de puella dictum a *Lucr. l. 4. v. 1160.*

Rhæti, m. 2. *Grigioni*, pop. Rhætiæ. *Horat. l. 4. od. 4. & 14.*

Rhætia, æ, *Rezia*, [illegible], regio Europæ, quæ, ut lib. 2. Ptolemæus refert, ab Occ. limites habet montem Adulam, & fontes Danubii, & Rheni, ab Or. Lycum fl. qui in Danubium exit, & Rhætiam a Vindelicia dividit, a Sept. Danubium, a Mer. Alpes, supra Galliam Cisalpinam. Rhætia recens continet tantum partem occidentalem Rhætiæ propriæ, ubi Grisones. *Claudian. de Bel. Get. v. 330.* Prominet Hercyniæ confinis Rhætia silvæ. V. *Plin. l. 3. c. 20.*

Rhæticus, a, um, adject. a Rhætia, ut Rhætica juga, *monte Braulio*, montes, qui ad Insubrum, & Cenomanorum confinia extenduntur. ¶ Rhæticum vinum. *Suet. in Aug. c. 77.* Sic Rhætica (vel Retica) vitis. *Colum. l. 3. c. 2.*

Rhăgădes, dum, gen. fœm. [illegible], & rhagadia, orum, n. dicuntur scissuræ in partibus mollioribus, ut in labiis, in pedibus, in ano, & pudendis. *Plin. l. 23. c. 4.* Attrita sanat & furfures, rhagadas, condylomata, articulos luxatos. *Id. ib. c. 7.* Arboris ipsius cinis ex melle sedat rhagadas.

Rhagion, n. 2. ῥάγιον, parvus acinus, apud Græcos. Hinc & genus aranei. *Plin. l. 29. c. 4.* Vocatur & rhagion acino uvæ nigræ similis, ore minimo sub alvo, pedibus brevissimis tanquam imperfectis, &c.

Rhamnenses. V. Ramnenses.

Rhamnus, i, f. *ranno*, [illegible], genus rubi albi. *Plin. l. 24. c. 14.* Inter genera ruborum rhamnos appellatur a Græcis, candidior, & fruticosior. Is floret, ramos spargens rectis aculeis, non, ut cæteri, aduncis, foliis majoribus, &c.

Rhamnus, untis, f. 3. [illegible], pagus Atticæ, in Tribu Æantide, inter Athenas, & Chersonesum, insignis Amphiarai templo, & Nemesis simulacro. *Plin. l. 4. c. 7. & l. 36. c. 5.* ¶ Rhamnus item opp. & portus Cretæ, in occidua parte, inter Phalasarnen, & Chersonesum. *Plin. l. 4. c. 12.*

Rhamnusis, idis, f. idem ac Venus Rhamnusia, idest Nemesis. *Ovid. 14. Met. v. 694.* Memoremque time Rhamnusidis iram.

Rhamnusius, a, um, [illegible], quod est ex Rhamnunte, vel ad Rhamnuntem spectat. *Ter. Andr. 5. 4. 26.* Hoc certo scio, Rhamnusium se aiebat. ¶ Rhamnusia Venus, seu Rhamnusia simpliciter, eadem, ac Nemesis, Dea indignationis, quæ etiam Adrastia a Zenodoto vocatur, quæ ab iis pœnas repetere existimabatur, qui præsentibus bonis se indignos præbuissent. Hinc cum Narcissus forma bonitate abuteretur superbius, adversus eum hæc Dea indignata esse dicitur, eo quod ille a se ipso interiit. Hujus simulacrum Agoracritus Parius Phidiæ discipulus fecit. Cum certavissent inter se Agoracritus, & Alcamenes Atheniensis, ambo discipuli Phidiæ, in Venere faciendo, Alcamenes vicit, non opere, sed civitatis suffragiis contra peregrinum populari suo faventis. Quare Agoracritus ea lege signum suum vendidisse traditur, ne Athenis esset, & appellasse Nemesin. Id positum est in Rhamnunte pago Atticæ. M. Varro omnibus signis prætulit. *Plin. l. 36. c. 5.* *Ovid. l. 5. Trist. el. 8.* Exiget at dignas ultrix Rhamnusia pœnas.

Rhapeion, i, n. herba, eadem quæ leontopetalon. *Plin. l. 27. c. 12.*

Rhaphanus. V. Raphanos.

Rhaphius, ii, m. 2. idem quod chaus, animal effigie lupi, pardorum maculis. *Plin. l. 8. c. 19.* Pompeii Magni primum ludi ostenderunt chaum, quem Galli rhaphium vocabant, effigie lupi, pardorum maculis.

Rhapsodia, æ, [illegible], contextus carminum, præsertim heroicorum, liber versuum, a [illegible], *consuo*, & [illegible], *canto*. Ita appellata sunt carmina Homeri, quia cum ante dissipata essent, disjectaque, a Pisistrato, vel filio ejus Hipparcho in libros, seu rhapsodias digesta sunt, ut *Cicero* scribit *lib. 3. de Or. c. 34.* *Nepos in Dion. cap. 6.* Versum Homeri retulit ex secunda rhapsodia.

Rhea, æ, f. 1. *Rea*, filia Cœli, & Terræ, quæ aliis nominibus dicitur Cybele, Berecynthia, &c. V. *Cybele.* ¶ Rhea Silvia, filia Numitoris regis Albanorum, mater fuit Romuli & Remi. *Liv. l. 1. c. 4.*

Rhebas, æ, m. fluvius ad fauces Bosphori. *Plin. l. 6. c. 1.*

Rhecta, orum, terræ motus, quibus terræ franguntur, a ῥήγνυμι, frango. *Apul. de Mundo.*

Rheda, æ, f. *cocchio, carretta*, [illegible], Ger. *wagen*, Gal. *coche*, Hisp. *coche, [illegible]*, [illegible], [illegible], carruca, genus vehiculi curuli quatuor rotarum ad gestandum homines idonei. Est vox Gallica, teste *Quinctil. l. 1. c. 5.* *Cic. Att. l. 5. ep. 17.* Hanc epistolam dictavi sedens in rheda, cum in castra proficiscerer. *Cæs. l. 1. B. G.* Omnemque aciem suam rhedis, & carris circumdederunt.

Rhedarius, ii. [illegible], auriga, rector rhedæ. *Cic. pro Mil. c. 10.* Adversi rhedarium occidunt. ¶ Item qui rhedas facit. *Capitolin. in Maxim. & Balbin. c. 5.* Pater fuit faber ferrarius, vel ut alii rhedarius vehicularius fabricator.

Rhedarius, a, um, quod ad rhedam spectat, ut Rhedarius mulos, qui rhedam ducit. *Var. l. 3. R. R. c. 17.*

Rhedŏnes, seu Redones, m. 3. pop. Galliæ Celticæ, in Aremoricis, in Britannia minore, versus Cenomanos quorum urb. item Rhedones, seu Redones, seu Rhedanæ, & Condate Rhedonum, hodie *Rones*, vel *Rennes*, ad Vidanam fl. *Cæs. l. 7. B. G.*

Rheginus, a, um, adject. *di Reggio*, ut Rhegina litora, *Sil. l. 13. v. 94.* ¶ Rhegini, orum, Rhegii incolæ. *Cic. pro Arch. c. 3.*

Rhegium, n. 2. & Rhegium Julium, *Reggio*, urbs Italiæ, in Regno Neapolitano, in ore freti Siculi, ex adverso Siciliæ inf. & Messanæ urbis. Conditum fuit a Chalcidensibus. Dictum est a ῥήγνυμι, *frangor*, quod inde Sicilia olim continenti juncta vi fluctuum terræ fractione avulsa fuerit. *Justin. l. 4. c. 1.* *Ovid. 14. Met.* *Plin. l. 3. c. 8.*

Rhemi, seu, & melius Remi, seu etiam Remenses, pop. Galliæ Belgicæ, inter Treviros, & Verodunos ad Oc. Catalaunos ad Mer. Suessiones ad Occ. & Arduennam sylvam ad Bor. quorum urbs item Rhemi, *Reims.* *Plin. l. 4. c. 17.*

Rhenanus, a, um, adject. ad Rhenum pertinens. *Mart. l. 9. epigr.* 36. Rhenanam numeras, Sarmaticamque manum.

Rheni, m. 2. *Rhyngauwer*, pop. juxta Rhenum, inter Rhætos, & Helveticos, quorum regio Ringovia, *Rhyatel. Plin. l. 4. c.* 17.

Rheno, onis, m. 3. ῥήνων, vestis pellicea, propria Gallorum, Germanorumque, ab humeris dependens usque ad umbilicum. Ita dicebatur a Rheno Germaniæ flumine, cujus accolæ ea frequenter utebantur, vel a ῥηνὸς, qua voce pellis significatur. Rhenonum meminit *Var. l. 4. de L. L. Cæs. de B. G. l. 6. c.* 20. *Sallust. apud Chrisf. Sidon. l. 4. ep.* 20

Rhenus, i, m. vel Rhenum, i, n. *Reno*, Ger. *Rhyn*, & *Rhein*, Gall. *le Rhin*, ῥῆνος, fl. antiquus Galliæ, & Germaniæ terminus a fontibus ad ostia. Oritur in Alpibus, ex Adula monte, & in Oceanum Germanicum duobus ostiis influit. V. *Plin. l. 4. c.* 14. 15. & 17. & *l. 9. c.* 15. *Virg. 8. Æn.* Extremique hominum Morini, Rhenusque bicornis. *Hor. de art. poet. v.* 18 Aut flumen Rhenum, aut pluvius describitur arcus. ¶ In plurali num. *Pers. sat. 6. v.* 47. ingeums que locat Cæsonia Rhenos. h. e. Rheni imagines in triumpho portandas. Alii interpretantur proceros Rheni accolas. ¶ Rhenus alme, *Reno*, fl. Italiæ minor. Oritur ex Apennino monte, fluit per Galliam Togatam, & per agrum Bononiensem, ac demum in proximis vallibus desidit. *Plin. l. 3. c.* 16. & *l. 16. c. 36. Sil. l.* 8. parvique Bononia Rheni.

Rhesus, m. 2. ῥῆσος, filius ortus ex Musis, Rex Thraciæ, qui in auxilium Trojanorum venit. De hoc ab Oraculo Delphico Græcis responsum est, eos Trojam non positures, nisi equos Rhesi abducerent, antequam Troadis herbam gustarent, & de Xanthi aqua biberent. Omnia alba habuisse fertur, equos, tentoria, &c. Diomedes, & Ulysses a Græcis missi ex Troade profecti sunt, exploraturi, quando Rhesus veniret, & in sylvis latitavere. Cum igitur Rex ad Troadis fines accessisset, & noctu castrametatus esset, Diomedes, & Ulysses circa primam quietem castra ingressi sunt, Rhesum interficere, exercitum ejus partim ceciderunt, partim fugarunt, denique equos abduxerunt, antequam fatalem herbam, & aquam attingerent. *Cic. 3. de nat. Deor. Virg. 1. Æn. Ovid.* 13. *Met.*

Rhetor, oris, *maestro di Rettorica*, Germ. *meisterlichen redner*, Gall. *Retoricien*, Hisp. *Retorico*, ῥήτωρ, qui Rhetoricam, sive artem Oratoriam docet, a ῥέω, dico, eloquor. Differt ab *Eloquente*, ab *Oratore*, a *Declamatore*, a *Sophista*, quod *Rhetor* sit, qui Rhetoricam profitetur, idest qui tradit dicendi præcepta; *Eloquens*, qui excellit facultate bene dicendi, *Orator*, qui in judiciis, concionibus, & Senatu causas agit, *Declamator*, qui aut docendi alios, aut exercendi se gratia fictas causas agit, *Sophista*, qui artificiosas orationis delicias affectat. *Cic. de Or.* Eos qui Rhetores nominarentur, & qui dicendi præcepta tradiderent, nihil plane tenere. *Id. 4 Phil* Quasi Rhetor ille te disertum facere potuisset. *Martial l. 2. ep.* 64. Dum modo Causidicum, dum te modo Rhetora fingis. ¶ Aliquando ponitur pro Oratore. *Cic. 2. Fin. c.* 6. Quasi vero perpetua oratio Rhetorum solum, non etiam Philosophorum sit. Adde *de Orat. r.* 3

Rhetorica, æ, & Rhetorice, es, f. 1. *Rettorica*, Germ. *Rhetoricey*, Gall. *Retorique*, Hisp. *Retorica*, ῥητορική, est ars, vel doctrina bene dicendi. *Quinctil. l. 2. c.* 15. Huic ejus substantiæ maxime convenit finitio, Rhetoricen esse bene dicendi scientiam. *Id. l. 2. c.* 1. Rhetoricen exercere. *Cic. 2. de Fin c.* 8. Omnem vim loquendi in duas tributam esse partes, rhetoricam palmæ, dialecticam pugno similem esse.

Rhetorice, adv. *rettoricamente*, ῥητορικῶς, Rhetorum more, oratorie, copiose, ornate. *Cic. 2. Fin. c.* 6. Rhetorice igitur, inquam, nos mavis, quam Dialectice, disputare? *Id. in Brut. cap.* 11. Hanc enim mortem rhetorice, & tragice ornare potuerunt.

Rhetorico, as, n. 1. idem, ac rhetoricor, apud vet. *Nevius* apud *Non. c.* 17. n. 68. Age nunc, quando rhetoricasti, responde, quod te rogo.

Rhetoricor, aris, d. 1. ῥητορεύω, Rhetorum more loquor. *Tertul. de resur. carn. c.* 5. ita nos rhetoricari provocant Hæretici.

Rhetoricoteros, a, um, ῥητορικώτερος, magis Rhetor, compar. more Græcorum. *Cic. 3. de Or. c. 43. ex Lucilio:* Crassum habet generum, ne Rhetoricoterus tu sis.

Rhetoricus, a, um, *Rettorico*, *appartenente alla Rettorica*, ῥητορικός, quod ad Rhetoricam pertinet. *Cic. 4. Fin. c.* 3. Scripsit artem Rhetoricam Cleanthes. *Id. 1. de Orat.* Rhetorici doctores. *Ibid. l.* 2. Rhetorici libri. ¶ Interdum sine substantivo ponitur. *Quinctil. l. 3. c.* 5. Sicut & Ciceronis quoque Rhetoricorum manifestum est. Subaudi *libro*. *Id. l. 3. c. 1. de Cicerone:* Nisi & Rhetoricos suos ipse adolescenti sibi elapsos diceret. *Cic. de Part. c.* 1. Mihi rhetorica vestra satis nota sunt.

Rhetorifcus, i, m. diminut. a *Rhetor*, contemptum significans. *Gel. l. 17. c.* 20 Heus, inquit, tu rhetorisce (sic enim me in principio recens in diatribam acceptum appellitabat) vides ne, inquit, &c.

Rhetorisso, as, n. 1. ῥητορίζω, rhetorice loquor. *Pompon.* apud *Non. cap. 2. n.* 742. Dolasti uxorem nunc, & propter me cupis concedere, & jam rhetorissas.

Rhetra, æ, f. dictio, oraculum, lex, ῥήτρα, a ῥέω, *dico*. Hoc nomine appellata sunt leges Lycurgi a Lacedæmoniis. *Ammian. l. 16. c.* 5. Tanquam adstrictus sumptuariis legibus viveret, ex rhetris Lycurgi Romam translatis.

Rhetus, vel Rhœtus, i, ῥοῖτος, unus Gigantum, quem Dyonisius in leonem conversus occidit. *Hor. l. 3. ode 4. Valer. 1. Argon.* ¶ Item unus Centaurorum. *Lucan l.* 6.

Rheuma, atis, fluxus. *Hieron. ep.* 46.

Rheumaticus, a, um, *catarroso*, ῥευματικός, qui rheumatismo, seu fluxione laborat. *Plin. l. 29. c.* 6. Aut tritas clysteribus infundendas orthopnoicis, aut rheumaticis.

Rheumatizo, as, n. 1. rheumatismo laboro, ῥευματίζομαι. *Theodor. Priscian l. 1. c.* 12.

Rheumatismus, i, m. 2. ῥευματισμός, *flussione*, *catarro*, fluxus, eruptio. *Plin. l.* 22. c. 18. Decoquuntque in cibo contra fluxiones, quas Græci rheumatismos vocant.

Rhina, æ, ῥίνη, piscis marinus, cute praedura, alio nomine squatina. *Plin l. 32. c.* 7.

Rhinion, ῥίνιον, collyrium ita dictum ab exterendis callis, & cicatricibus, a ῥινάω, *limo*. Ejus compositionem docet *Celsus l. 6. c.* 8.

Rhinoceros, otis, m. *rinoceronte*, ῥινόκερως, animal quadrupes, simile elephanto, nisi quod cornu habet ex nare prominens. *Dio. l.* 51. Solinus dicit, illud cornu repandum esse, idest recurvum, sed attritum cautibus in mucronem acui, & rhinocerotem pugnam cum elephantis. *Pausanias* affirmat, rhinocerotem duo habere cornua, alterum insigni magnitudine ex naribus extans, alterum, quod superne erumpit, exiguum quidem, sed validissimum. Rhinocerotem quidam esse ajunt bovem Ægyptium, ut ait *Pyrrhus*, pro quo alii Æthiopicum tradunt, ut *Pausanias in Eliacis*, & *Bœoticis*. Vox Græca est, ex ῥίς, ῥινός, nasus, & κέρας, cornu. *Plin. l. 8. c.* 20. Iisdem ludis & rhinoceros, unius in nare cornu, qualis sæpe visus. Alter hic genitus hostis elephanto. Cornu ad saxa limato præparat se pugnæ, in dimicatione alvum maxime petens, quam scit esse molliorem. Longitudo ei par, crura multo breviora, color buxeus. Hæc *Plin.* ¶ Est symbolum prudentiæ. Hinc sagacem, & prudentem virum nasum rhinocerotis habere dicimus. *Mart. l. 1. epigr* 4. Juvenesque, senesque. Et pueri nasum rhinocerotis habent. ¶ Ponitur etiam pro gutto, idest pro quodam vase oleum guttatim infundente lavantibus se in balneis. Aliqui dicunt, hoc vas fuisse ex cornu rhinocerotis. *Juven. sat. 7. v.* 130. Exitus hic est Tongilli, magno cum rhinocerote lavari qui solet. ¶ Rhinoceros etiam per translationem dicitur, qui dente eminente bronchus est. *Lucil.* apud *Non. c. 1. n.* 103. Bronchus Bovillanus dente adverso eminulo, hic est rhinoceros.

Rhinoceroticus, a, um, adject. ad rhinocerotem pertinens. *Sidon. carm. 9. in fi.* Narem rhinoceroticam minetur.

Rhinochisia, æ, f. genus herbæ. *Plin. l. 27. c.* 8. Alterum genus ejus quidam anchusam vocant, alii rhinochisiam. Folia lactucæ longiora, plumosa, radice rubra, &c.

Rhinocolura, f. 1. *Paramide*, opp. Ægypti, in ora maris Medit. in lim. Palæstinæ, ita dictum a ῥίς, *nasus*, & κολούω, *decurtatus*, quia illius incolis omnibus rex quidam Persarum nares recidit. *Senec. l. 3. de ira, c.* 20.

Rhinthon, vel Rhynthon, onis, poeta fuit comicus, Tarentinus, nugator vilissimus, cujus meminit *Cic. Att. lib. 1. epist. ult.* ¶ *Cælius Rhodig. l.* 16. c. 20. scribit, fuisse poetam tragicum. ¶ A *Varrone* hæc vox ponitur pro homine vili, & levissimo, aut luxurioso. Inquit enim *lib. 3. R. R. cap.* 3. Quæ contra nunc Rhinthon non dicit sua nihil interesse, utrum iis piscibus stagnum habeat plenum, an ranis? *Colum. l. 8. c.* 16. Itaque Terentius Varro, Nullus est, inquit, hoc seculo nebulo, ac rhinthon, qui &c.

Rhiphæi, seu Riphæi montes, *Oby*, al. *Monte Scolp*, ῥιπαῖα ὄρη, montes Sarmatiæ Boreales, in Sarmatia Asiatica, & Scythiæ ora extrema ad Bor. inter Duinam, & Petzoram fl. Hi montes ob celsitudinem, quæ vix 20. diebus superari potest, cingulum mundi, teste Ebersteinio, nominantur, & perpetuis nivibus rigent. *Plin. l. 4. c. 12. l. 5. c. 27. l. 3. c. 5. 7. 13. Virg. 4. Georg.* ¶ Dicti videntur a ῥιπίζειν, *flare*, quia assiduis ventis perflantur.

Rhiphæus, vel Riphæus, a, um, adject. ad Rhiphæos montes pertinens, ut Rhiphææ pruinæ. *Virg. 4. Georg.* Rhiphæus Eurus. *Id. 3. Georg.*

Rhiphæus, i, m. ῥιπαῖος, unus ex Centauris, qui in pugna cum Lapithis a Theseo interfectus est. *Ovid. 12. Met.* ¶ Item vir Trojanus, justitiæ nomine Trojanis omnibus prælatus, qui in Ilii captivitate strenue pugnans interiit. *Virg. 2. Æn.*

Rhiphearma, f. 1. opp. Arabiæ Fel. dictum ab hordeo, quod ibi abundat. *Plin. l. 6. c.* 28.

Rhitymna, æ, Rithymna, *Retimo*, urbs Cretæ, ex præcipuis, satis munita, cum arce, & portu capaci, in ora Boreali. *Plin. l. 4. c.* 12.

Rhium, n. 2. *Trapani*, *Capo di Patras*, prom. & op. Achajæ, ad fauces sinus Corinthiaci, contra Antirrhium prom. Ætoliæ. *Plin. l. 4. c.* 2.

Rhiza, æ, f. ῥίζα, forfex, qua dentium radicibus evellendis chirurgi utuntur. *Cels. l. 7.* 12. ubi alii leg. *rhizagra* eodem sensu.

Rhizias, æ, m. ῥιζίας, succus e radice laserpitii profluens. *Plin. l.* 19. Succus duobus modis capiebatur, e radice, atque caule. Et hæc duo erant nomina, rhizias, atque caulias, vilior ille, ac putrescens.

Rhizotomumena, neut. plur. τὰ ῥιζοτομούμενα, vox Græca a ῥίζα, *radix*, & τέμνω, *seco*, significat ea, quæ pertinent ad medicinam ex sectis herbarum radicibus. *Plin. l. 20. c.* 23.

Rhizotomus, i, ῥιζότομος, herba, species iridis subrufæ. *Plin. l. 21. c.* 7.

Rhisus, f. 2. opp. Thessaliæ, in Magnesia, apud Melibœam oppid. *Plin. l. 4. c.* 9.

Rho, nomen literæ *R* apud Græcos, ῥῶ. *Cic. 1. Div. c.* 46. Demosthenem scribit Phalereus, cum rho dicere nequiret, exercitatione fecisse, ut planissime diceret.

Rhoali, m. 2. pop. Syriæ, qui ad Euphratem Mesopotamiæ cohærent. *Plin. l. 5. c.* 24.

Rhoas, m. 1. fl. Colchidis, qui ex Caucaso M. in Euxinum mare post Cobum fl. influit, inter Phasim, & Sebastopolim. *Plin. l. 21. c.* 4.

Rhodanicus, a, um, adject. ad Rhodanum pertinens. *Inscript.* apud *Grut pag* 375. n. 1. Patrona nautarum Araricor. & Rhodanicor.

Rhodanitis, idis, adject. fœmin. quæ ad Rhodanum pertinet, seu sita est. *Sidon. l. 9. epist. 13. in carm.* Rhodanitidas per orbes.

Rhodanus, i, m. *Rodano*, Gallis *le Rhone*, fl. maximus, & rapidissimus Galliæ Narbonensis. Hunc M. Varro, teste *A. Gellio l. 10. c.* 7. tertium Europæ fl. haud Istro minorem scribit. Oritur ex duplici fonte, in limite Helvetiorum, in Adula monte, *Monte di S. Gottardo*, a regione Rheni, fere duobus milliaribus Germanicis ab ejus fontibus, & dimidio tantum a fontibus Ticini, & Ursæ fl. Deinde in Lemanum latum ingrediens, & ad Genevam urb. egrediens, Galliam a Sabaudia separat. Infra Genevam terræ visceribus se condit, & paulo infra iterum erumpit, complurésque alluens provincias, Arari, Isara, & Druentia fluminibus auctus, circa Arelatem tribus ostiis in Mediterraneum mare cadit. *Plin. l. 3. c.* 4.

Rhodia, æ, ῥοδία, Nympha marina, Oceani, & Tethyos filia. *Virg. 2. Georg.* ¶ Apud *Plaut. Curc. a. 4. v.* 74. est fictum Provinciæ nomen.

Rhodiacus, a, um, adject. a Rhodo, ut Rhodiacæ spongiæ. *Plin. l. 31. c.* 11.

Rhodiginum, ii, n. *Rovigo*, urbs Italiæ, patria Cælii Rhodigini, a Ferraria 25. M. P. in Bor. a Patavio in Mer. fere totidem, ab Hadria fere 20. in Occ. Ab eo tractus adjacens dicitur Peninsula Rhodigina, vulgo *il Polesine di Rovigo*.

Rhodinus, a, um, adject. *di rosa*, *rosato*, rosaceus, ῥόδινος, a ῥόδον, *rosa*, ut rhodinum unguentum, *Plin. l. 13. c.* 1. Rhodinum oleum, *Id. l. 15. c.* 7.

Rhoditis, is, f. ῥοδῖτις, gemma sic dicta a colore roseo. *Plin l. 36. c.* 22.

Rhodius, a, um, ῥόδιος, quod est ex Rhodo ins. ut Rhodia vitis, & uva, quæ a Rhodo primum in Italiam est advecta. *Plin. l. 14. c. 3. & 8. Virg. 2. Georg.* Non ego te mensis, & Diis accepta secundis Transierim Rhodia. ¶ Ficus Rhodia, est genus fici nigræ. *Plin. l. 15. c.* 18. Nigra & Rhodia est, & Tiburtina de præcocibus. ¶ Rhodium opus, est colossus Solis. *Martial. 1. ep.* 71. ¶ Rhodii, orum, sunt Rhodi incolæ. *Cic. pro Leg. Manil. c.* 18. ¶ Rhodium dicendi genus, medium est inter Asianum tumidum, & Atticum limatum, & astrictum, ut loquitur *Quint. l. 12. c.* 10. V. etiam *Cic. de clar. Orat. c.* 13.

Rhododaphne, es, f. 1. ῥοδοδάφνη, frutex florem habens similem rosæ, folium indeciduum simile lauri foliis, a ῥόδον, *rosa*, & δάφνη, *laurus*. *Plin. l. 16. c.* 20. ¶ A *Pallad. lib. 1. tit.* 35. dicitur rhododaphnis, is, V. *Rhododendros*.

Rhododendros, m. 2. ῥοδόδενδρον, frutex, folio similis amygdalæ, sed majore, pinguioreque semine patenti, qui & nerion, & rhododaphne dicitur, a ῥόδον, *rosa*, & δένδρον, *arbor*, quasi rosa arborescens. *Plin. l. 24. c.* 11. Rhododendros ne nomen quidem apud nos invenit Latinum, rhododaphnen vocant, aut nerion. Mirum, folia ejus quadrupedum venenum esse, homini vero contra serpentes præsidium, ruta addita e vino pota. Adde eund. *l. 16. c. 20. & l. 21. c.* 13.

Rhodomeli, neut. indecl. ῥοδόμελι, mel rosa conditum, vel mixtum, *Pallad. lib. 6. tit.* 16.

Rhodope, es, f. 1. ῥοδόπη, mons Thraciæ, ita dictus a Rhodope Thracum Regina, vel a Rhodope Strymonis amnis filia. Italis dicitur *Monte Argentaro* a fodinis. Extenditur usque ad Euxinum mare, & ad Apolloniam urb. desinit. Thraciam fere bifariam secat. Ex eo Hebrus, Arzes, aliaque flumina profluunt. *Ovid. 2. Met.* Et tandem nivibus Rhodope caritura, Mimasque.

Rhodope, es, f. 1. ῥοδόπη, Thracum Regina, quam Poetæ in montem ejusdem nominis conversam esse fabulati sunt, fortasse, quod ibi sepulta fuerit. ¶ Item Strymonis fl. filia, ex qua Neptunus Athon gigantem genuit, qui monti nomen dedit. ¶ Item meretrix nobilissima ex Thracia, Æsopi fabulatoris aliquando conserva, quam Charaxus Sapphus frater, ejus amore captus, ingenti pecunia redemit. Hæc tantas opes quæstu corporis cumulavit, ut unam ex Ægyptiis pyramidibus, minimam quidem, sed laudatissimam suis sumptibus extruxerit. *Plin. l. 36. c.* 12.

Rhodopeius, a, um, quod ad Rhodopen montem spectat. *Claud. de 4. Conf. Hon.* Flumina laverunt puerum Rhodopeia Martem. ¶ Regna Rhodopeia, Thracia. *Ovid. in Ibin.* Utque Dryantiadæ Rhodopeia Regna tenenti, &c. ¶ Rhodopeius Vates, Orpheus. *Ovid. 10. Met.* Quam satis ad superas postquam Rhodopeius auras Deflevit Vates.

Rhodora, æ, ῥοδώρα, herba, quæ folia rubentia, florem habet colore argenteo. *Plin. l. 24. c.* 19.

Rhodus, i, *Rodi*, ῥόδος, ins. pulcherrima Asiæ minoris, & maris Carpathii, in ora Cariæ. Dicta est a nomine urbis metropolitanæ, urbs autem Rhodos dicta est a puella nomine Rhodia, ab Apolline adamata, ut fabulatur *Diodorus l.* 8. vel a ῥόδον, *rosa*, quod, dum conderetur, capulus rosæ in promontorio, ubi condebatur, inventus fuerit. Multis aliis nominibus antea appellata est, Ophiusa, Asteria, Æthræa, Trinacria, Corymbia, Pœessa, Atabyria, ab Rege. *Plin. l. 5. c.* 31. Inter Asiaticas insulas tertia numeratur. Nam Lesbus, & Cy-

prus

gnus majores habentur. Dicitur anate esse, cum olim non fuerit. *Plin. l. 2. c. 87.* Rhodus urbs condita fuit a Cecrope, in parte Orientali, in insulæ promontorio. Olim porticibus, mœnibus, viis, & reliquis ornamentis tantopere cæteras superavit, ut nulla putaretur æqualis. In hac urbe tria millia signorum fuerunt. *Plin. l. 34. c. 7.* In ea etiam aliquando fuit pictura illa celeberrima Protogenis, quæ Jalysus dicta est, cujus gratia Demetrius Poliorcetes, seu Expugnator cognominatus, urbem non incendit, ne tabulam cremaret. *Plin. l. 7. cap. 38. l. 35. c. 10.* Aurum Rhodi pluisse ob felicitatem insulæ, cecinit Pindarus. Rhodi etiam aeris salubritas, sicut Mitylene, Pergami, Smyrnæ, & Syracusis. Ubi Romani diutius morari consueverant ob æquam copiam, & frigiditatem, aliasque delitias. Rhodi, & Syracusis nunquam ita cælum nubilum est, ut non aliqua hora Sol cernatur. *Plin. l. 2. c. 62.* Igitur Rhodi Apollo præcipue cultus fuit, cui Colossum dedicarunt, idest statuam altitudinis 70. cubitorum, quam Chares Lydius fecit, unum ex 7. orbis miraculis. *Plin. l. 34. c. 7.* Etiam templum Bacchi Rhodi fuit. *Plin. l. 33. c. 12.*

Rhœas, æ, f. genus papaveris erratici, erucæ simile, altitudine cubitali, flore rufo, & protinus decidente, unde & nomen a Græcis accepit, nempe a ῥέειν, fluere, decidere. *Plin. l. 19. c. 8. & l. 20. c. 19.*

Rhœteius, &

Rhœtēus, a, um, adject. a Rhœto promontorio, ut Rhœteum litus, *Virgil. 6. Æn. v. 505.* Rhœteius heros, h. e. Æneas. *Id. 12. Æn. v. 456.* ¶ Rhœteæ trabes, *Stat. 1. Achill. v. 44.* h. e. naves Paridis Trojani.

Rhœtum Promontorium, *Pesktum*, prom. Troadis, ubi Ajax sepultus est, cum opp. cogn.

Rhoge, us, f. 3. ins. seu potius scopulus maris Pamphylii, apud Chambrussum. *Plin. l. 5. c. 31.*

Rhoicus, a, um, adject. V. Rhus.

Rhoites, m. 1. ῥοΐτης, vinum ex malis punicis expressum, a ῥοιά, malum Punicum. *Plin. l. 14. c. 16.*

Rhomboides, is, Rhombi figuram habens. *Frontin. de Limit.* apud *Goes. p. 36.*

Rhombus, i, m. *filatojo*, ῥόμβος, muliebre instrumentum, idest torques, sive machinula illa, quam vertendo mulieres tramam ad lanificium nent, a ῥέμβομαι, in gyrum agor. Eo & veneficæ utebantur in incantationibus. *Martial. l. 9. ep. 30.* Quæ nunc Thessalico Lunam deducere rhombo. *Propert. l. 3. eleg. 4. v. 26.* Staminea rhombi ducitur illa rota. *Ovid. 2. Fast. v. 575.* Tunc cantata ligat cum fusco licia rhombo. *Horat. epod. penult.* turbinem vocat. ¶ Est & rhombus piscis quidam, de quo *Plin. l. 9. c. 20. & 54. l. 32. c. ult.* *Juven. sat. 4.* Incidit Hadriaci spatium admirabile rhombi Ante domum Veneris.

Rhomphæa, seu romphæa, æ, f. ῥομφαία, hastile genus, totum ferrum ligno æquale est, aliter framea. Apud *Gellium l. 10. c. 25.* legitur *rumpia*, diciturque genus teli esse Thracæ nationis, positumque hoc vocabulum in Q. Ennii Annali quartodecimo. Alii volunt esse gladium ex utraque parte acutum, qualis est, quam vulgo *spadam* vocant. *Isid. l. 18. Orig. c. 6.* ¶ Est a ῥέμβω, *circumago*. Hoc enim facere solent rhomphæa pugnantes, ut qui accepit sit gladium, ut Isidorus ait. *Afran. Paris in Mnemonicon.* Humerum ejus Bithia rhomphæa trajecit. ¶ A Poetis penultima interdum corripitur, abrecta vocali præpositiva. *Val. Flaccus l. 6. Argon. v. 98.* Æquaque, nec ferro brevior, nec romphea ligno. Al. leg. *rumpia*, eod. sensu.

Rhomphæālis, e, adject. a rhomphæa. *Prudent.* sine diphthongo scribit corripiendi causa *Cathem. 7. v. 91.* Dextram peraimat romphæali incendio.

Rhonchisōnus, a, um, qui rhonchos sonat. Translate ponitur pro derisore. *Sidon. carm. 3.* Nec nos rhonchisono rhinocerote notat.

Rhonchisso, as, n. 1. stertere. *Plaut.* Cyathissat, dum cœnat, dum dormit, rhonchissat. Ita est in Calep. & al. Lexicis: sed nos locum Plauti invenire non potuimus.

Rhonchus, i, *ronchegiamento*, רחרוח, Ger. *schnarchen*, Gall. *ronflement*, Hisp. *ronquido*, ῥέγχος, sonus, quem stertentes edunt, a ῥέγχω, *sterto*. Translate sumitur pro irrisione. *Martial. l. 1. ep. 4.* Majores nusquam rhonchi. ¶ Sunt qui scribunt *ronchus*.

Rhopālon, i, ῥόπαλον, herba Nymphæa, inde dicta, quod radicem habet clavæ similem; nam ῥόπαλον clavam significat. *Plin. l. 25. c. 7.* *Apul. de herb. c. 67.*

Rhosius, a, um, adject. a Rhoso oppido, ut Rhosii montes. *Plin. l. 5. c. 22.*

Rhosos, f. 2. Rhosus, Rhosus, Rhosium, al. *Ros*, urbs Syriæ, in ora maris Syriaci, & sin. Issici, haud procul a Casio monte. *Plin. l. 5. c. 22.*

Rhosphodūsa, f. 1. *Rossa*, al. *Solrne*, ins. Scythiæ Europeæ, in sinu Carcinite. *Plin. l. 4. c. 13.*

Rhuma, f. 1. oppid. Æthiopiæ, inter Meroen ins. & Troglodytas. *Plin. l. 6. c. 29.*

Rhus, rhoi, accus. rhuem, f. & m. herba, & frutex usum habens in medicina usus, quos refert *Plin. l. 24. c. 11.* ¶ Semen fruticis hujus ad condienda obsonia vicem salis præstare *Id. ib.* testatur. ¶ Foliis herbæ siccatis utuntur coriarii ad pelles depilandas, & perficiendas. *Id. ibid.* ¶ Hinc est adject. rhoicus, a, um. *Id. ib.* Medici rhoicis utuntur ad contusa, subintellige, *foliis*.

Rhuselinon, *finocchio*, apium rusticum, herba scelerata. *Apulej. de herb. c. 8.*

Rhuthēni, en. 2. pop. Aquitaniæ, in parte Or. ubi hodie *la Rovergue*, inter Gabalus ad Or. Cadurcos ad Occ. Arvernos ad Bor. Heleutheros ad Austr. *Plin. l. 4. c. 19.*

Rhynthon. V. Rhinton.

Rhyparogrăphus, cognominatus est quidam Pyrrhicus pictor, quod tonstrinas, sutrinasque pinxit, & asellos, & obsonia, ac similia. *Plin. lib. 35. c. 10.* a ῥυπαρὸς, *sordidus*, & γράφω, *pingo*.

Rhypōdes, is, ῥυπῶδες, emplastrum ad extrahendum, sic dictum a similitudine sordium. *Cels. l. 5. c. 19. n. 15. & c. 26. n. 23.*

Rhythmicus, i, ῥυθμικός, qui numeros in cantu, vel prolatione, aut sono observat. *Cicer. 3. de Orat. c. 49.* Nec sunt hæc rhythmicorum, aut musicorum acerrima norma dirigenda.

Rhythmus, i, m. ῥυθμός, *cadenza*, *ritmo*, *armonia*, numerus, harmonia, conveniens sententiæ sonus. *Quintil. lib. 9. c. 4.* Omnis structura, ac dimensio, & copulatio vocum constat aut numeris (numeros ῥυθμοὺς accipi volo) aut μέτροις, idest dimensione quadam. Quod etiamsi constat utrumque pedibus, habet tamen non simplicem differentiam: nam rhythmi, idest numeri spatio temporum constant, metra etiam ordine: ideoque alterum esse quantitatis videtur, alterum qualitatis. Hæc *Quintil.* qui alia *ibid.* affert metri, & rhythmi discrimina. ¶ Translate ponitur pro congruentia, & proportione alicujus rei ad aliam, ut venarum rhythmus, apud *Vitruv. l. 1. c. 1.* *equabilità del polso*, hoc est congruentia unius arteriarum motus cum altero.

Rhytium, ii, ῥυτόν, poculi genus infra angustum, supra latum, & curvum in modum cornu, diminut. a ῥυτόν, quod inter pocula numerat *Athenæus l. 10. c. 13. & l. 11. c. 5.* Hinc *Martial. l. 2. epigr. 35.* Cum sint crura tibi, simulant quæ cornua Lunæ; In rhytio poteras, Phœbe, lavare pedes.

R ANTE I.

Rica, æ, f. κρήδεμνον, μίτρα. Non satis convenit inter Veteres, quid sit. *Nonnius c. 14. n. 15.* scribit, esse illud idem, quod sudarium dicitur. At *Festus*, & *Var. lib. 4. L. L.* ajunt esse palliolum, flammeum, seu tegumentum capitis, quo sacrificantes sacerdotes velantur.

Riciniatus, a, um, ricinio indutus. *Fest.* Riciniati mimi planipedes. *Arnob. l. 6.* Frontis Janus ancipiti, riciniatus Jupiter.

Ricinium, ii, n. pallium muliebre, breve. ita definiunt *Festus*, *Nonius cap. 14. n. 35.* *Var. apud eund. ibid.* & *Serv. in 1. Æn.* ¶ *Var. l. 6. de L. L.* & *Serv. loc. cit.* dictum putat a *rejiciendo*, quod dimidiam ejus partem retrorsum rejiciebant. *Cic. 2. de Leg. c. 23.* Extenuato igitur sumptu tribus riciniis, & vinculis purpuræ, & decem tibicinibus, tollit etiam lamentationem.

Ricinum, i, n. idem ac ricinium. *Lucil. apud Non. c. 14. n. 16.* ¶ Adjective mitram ricinam dixit *Var. apud eund. Non. ibid.* h. e. ricinii formam habentem.

Ricinus, m. idem ac ricinium. *Serv. in 1. Æn.*

Ricinus, i, m. 2. *zecca*, *zecca*, vermis alatus, canes potissimum infestans, nec tergum & oves, ut *Cato R. R. c. 96.* docet. *Var. l. 2. de R. R. c. 9.* Quidam oves bus Græcis in aqua tritis perungunt catulorum aures, quod ricini soleant (si hac unguine non sis usus) eas exulcerare. *Seren. Sammon. c. 17.* Sanguine cum ricini, quem bos gestaverit ante, Herba chelidoniæ fertur et in melle mederi. Adde *Plin. l. 11. c. 18. & l. 30. c. 10.* ¶ Ab hujus animalis similitudine ricinus dicitur frutex, aut herba instar arboris, ad magnitudinem parvæ ficus assurgens, folio platani, sed majore, leviore, & nigriore, ramis, & caudice arundinum modo concavis, semine uvarum aspero, quod propriam effigiem eorum vermis repræsentat. Græce dicitur κίκι, & κρότων. Vulgus palmam Christi appellat, *ricino*. *Plin. l. 15. c. 7.* ¶ Dicitur etiam de fructu mori arboris. *Plin. l. 27. c. 7.* Mori germinationes priusquam in folia exeant, sinistra decerpuntur futura poma, ricinos Græci vocant.

Ricto, as, n. 1. frequent. a ringo. *Spartian. in Geta, c. 5.* Ursi sæviunt, leones rugiunt, leopardi rictant.

Rictum, i, n. idem ac rictus, m. *ceffo*, *bocca*. *Lucr. l. 5. v. 1063.* Mollia ricta fremunt duros nudantia dentes. *Cic. 6. Ver. c. 43. de Herculis statua.* Usque eo, Judices, ut rictum ejus, ac mentum paulo sit attritius. Ita *Non.* legit, alii *rictus*.

Rictus, us, m. 4. *musa*, *bocca*, *ceffo*, χάσμα, hiatus, unde verba exeunt, & tota illa pars circa ipsum hiatum, quæ in homine ridente, & in belluis os aperientibus lineis quibusdam terminatur, ut maxime sunt labia. Est a supino rictum, verbi *ringo*. *Martial l. 1. epigr. 105. de leonibus.* Laxant cui dare pervioque rictus Gaudent, & timidos tenere dentes. *Ovid Met. 11. v. 156. de Midæ omnia in aurum tactu vertente*: Miscuerat puris auctorem muneris undis; Fusila per rictus aurum fluitare videres. *Plin. l. 8. c. 21. de tauris sylvestribus*: Rictu ad aures dehiscente. h. e. ore usque ad aures fisso. *Quintil. lib. 1. c. 11.* Ne immodicus hiatus rictum distendat. h. e. os in ringentis modum formet. ¶ Rictum diducere, est os aperire. *Juven. sat. 10.* Ipse ad conspectum cœnæ diducere rictum contentus. ¶ Metonymice est ad risum impellere. *Horat. l. 1. sat. 10.* Ergo non satis est risu diducere rictum.

Ricŭla, æ, dim. a rica. *Turpil. apud Non. c. 14. n. 16.* Interea adspexit virginem injectam in capite riculam indutam ostrinam.

Rideo, es, si, sum, n. 2. *ridere*, *prys*, Ger. *lachen*, Gal. *rire*, Hisp. *reir*, γελάω, risum edo. Construitur fere absolute. *Cic. 5. Fin. c. 30.* M. Crassus, quem semel ait in vita risisse Lucilius, & ea re ἀγέλαστον vocatum. ¶ Vel cum accus. *Cic. 2. Fam. 2. epist. 9.* Ut dederis nobis, quem semper ridere possimus. ¶ Vel cum accus. risum. *Cic. l. 7. Fam. epist 25.* Ne, si istum habuerimus, rideamus γέλωτα σαρδάνιον. ¶ Vel cum ablat. & præpos. *de*. *Cic. Att. l. 14. epist. 15.* De hæresi Vestoriana, & de Phetrionum more Puteolano risisse me satis. ¶ Usurpatur etiam passive, *Cic. 2. de Orat.* Hæc enim ridentur vel sola, vel maxime. ¶ Ridere ore catuli Gallicani, est turpiter, & late inter ridendum os diducere, ut patulus est oris rictus canibus Gallicis venaticis, *Catul. carm. 42.* Ridentem catuli ore Gallicani. ¶ Ponitur etiam pro deridere, illudere, ridere cum contemptu. *Cic. de Arusp. Resp. c. 4.* Cum eiectos impudentiam hominis. ¶ Item pro placere. *Horat. l. 2. od. 6.* Ille terrarum mihi præter omnes Angulus ridet. ¶ Item pro approbare, indulgere. *Tac. de morib. Germ. c. 19.* Nemo illic vitia ridet, nec corrumpere, & corrumpi, sæculum vocatur. *Ovid. 1. Trist. eleg. 4.* Fortuna ridet. h. e. favet. ¶ In hac acceptione usurpatur etiam cum dativ. *Virg. 5. Æn.* Risit pater optimus illi. ¶ Translate ponitur pro pulchrum, & speciosum esse. *Virg. 4. Ecl.* Mistaque ridenti colocasia fundet acantho. *Idem. 7. Ecl.* Omnia nunc rident. *Horat. l. 4. od. 11.* Ridet argento domus. ¶ Ridentem dicere verum quid vetat? speciem proverbii habet apud *Horat. l. 1. sat. 1. v. 24.*

Ridibundus, a, um, *ridente*, *amorino*, ridens, abunde ridens. *Plaut. Epid. 3. 3. 32.* Illam ridibundam, atque hilaram huc adducit simul. Adde *Gel. l. 12. 57.*

Ridica, æ, f. *pertica*, *steccone*, χάραξ, sudes, palus, pedamenti genus, quod adminiculandæ vineæ melius esse palo, ait *Colum.* Differt a palo, quia ridica fissilis est, palus rotundus. *Var. l. 1. de R. R. c. 8.* Unum robustum, quod optimum solet afferri in vineam e quercu, ac junipero, & vocatur ridica. *Colum. l. 4. c. 13.* Hic annus nondum vehementem palum, aut ridicam desiderat.

Ridicŭla, æ, f. paxillus, parva ridica. *Sen. l. 1. quæst. nat. c. 3. de fulgore.* Cum os aqua implevit, & vestimenta ridiculis diducta leviter aspergit. Al. leg. [illegible]

Ridicularius, a, um, *buffone*, γελωτοποιός, qui risum excitat. [illegible] jurabat, cavillator quidem, & canicula, & nimis ridicularius fuit. ¶ Ridicularia, um, n. plur. facetiæ, res ridiculæ. *Plaut. Asin. 2. 2. 69.* Mitte ridicularia.

Ridicŭle, adv. *piacevolmente*, γελοίως, cum risu. *Cic. 1. de Orat. c. 57.* Non modo ornate, sed etiam ridicule, aut facete.

Ridiculōsus, a, um, adject. *ridicolo*, ridiculus. *Arnob. l. 5.* Ridiculosa negotia defendere. *Plaut. Stich. 2. 3. 64.* Advexit secum parasitos ridiculosissimos. ¶ *Hieron. l. 3. adv. Rufin. c. 4.* ridiculosum a ridiculo distinguit, ubi ait: Non ridiculosa, ut scribis, sed ridicula mihi forte res accidit.

Ridicŭlum, i, *facezia*, *cosa da ridere*, γελοῖον, jocus, facetiæ, dictum, vel factum risum excitans. *Cic. Offic. 1. c. 37.* Aut per ridiculum, aut severa, maledica dicere. *Plaut. Stich. 3. 2. 2.* Confido me obtenturum regem ridiculis meis. *Id. Amph. 3. 2. 36.* Dicere aliquid ridiculi causa. *Terent. Eun. 3. 2. 3.* Ridiculo alicui esse. h. e. irrideri, ridendi occasionem dare. *Id. Andr. 3. 2. 16.* Hui tam cito? ridiculum. h. e. res ridicula est.

Ridicŭlus, a, um, *ridicolo*, Ger. *lächerlich*, Gal. *ridicule*, Hisp. *ridiculo*, γελοῖος, qui alius risui est, de quo alii rident. *Cic. Att. l. 2. ep. 10.* facie magis, quam facetiis ridiculus. *Id. pro Arch.* Est ridiculum ad ea, quæ habemus, nihil dicere. *Juv. sat. 3. v. 153.* Nil habet infelix paupertas durius in se, Quam quod ridiculos homines facit. ¶ Sæpe sumitur pro faceto, qui dicit ea, quibus homines rideant, non ipse rideatur. *Cic. in Brut.* C. Sicinius homo impurus, sed admodum ridiculus. ¶ Reperitur superlat. *ridiculissimus* apud vet. *Plaut. Stich. 2. 3. 48.* Euge, quando adhibero, alludiabo, tum sum ridiculissimus.

Ridicŭlus, li, m. *buffone*, scurra, qui risum dictis, factisve commovet, γελωτοποιός. *Plaut. Capt. 3. 1. 17.* Neque ridiculos jam terunci faciunt.

Rida, is, n. 3. idem quod ridet. *Priscian. l. 10.* *Diomed. l. 1.* *Lucret. l. 3. v. 22.* large diffuso lumine ridet.

Riēn. V. Renes.

Rigatio, onis, ὕδρευσις, actus rigandi. *Colum. l. 11. c. 3.* Quod rigatione ministrata non expedit.

Rigātor, oris, qui rigat. *Tertul. adv. Valent. c. 15.* O fletum rigatorem!

Rigens, entis, o. durus, horridus, asper, rigidus. *Liv. l. 21. c. 32.* Animalia, inanimaque omnia rigentia gelu. *Quintil. l. 1. cap. 13.* A summo ad imum rigens corpus. idest nullo modo flexum. *Virg. 11. Æn. v. 72.* Vestes ostroque, auroque rigentes. hoc est perstringentes visus. *Ovid. Heroid. ep. 5.* Ungue rigente secare genas. *Solin. c. 15.* Pars mundi Aquilonis conceptaculis rigentissima.

Rigeo, es, gui, sine sup. n. 2. *essere aspro*, *duro*, *indurarsi*, Ger. *erstarren*, Gal. *être roide*, Hisp. *estar yerto*, ῥιγέω, ῥιγόω, est horrere, frigore asperum, vel durum esse. *Cic. 2. Tusc. c. 28.* Quod aut frigore rigeant, aut urantur calore. *Ovid. 3. Met. v. 100.* comæ terrore rigebant. *Id. 2. Amor. eleg. 6.* Roboribus duris janua fulta riget. *Horat. epod. 8.* rigent nervi.

Rigesco, is, neut. 3. *assiderarsi*, incipio rigere, durus, asper, horridus fio. *Virg. 3. Georg. v. 363.* Æraque dissiliunt vulgo, vestesque rigescunt. Ubi *Serv.* Rigescunt, durantur, ut frangi potius, quam scindi posse videantur. *Ovid. 9. Met. v. 357.* rigescunt ubera.

Rigĭde, adv. *rigidamente*, ῥιγηλῶς, dure, aspere, horride. *Vitruv. l. 7. c. 3.* Tectorium inductum, rigideque obsolidatum. *Valer. Max. l. 9. c. 7. in fine.* Disciplinam rigidius adstringere.

Rigiditas, atis, f. 3. durities, asperitas. *Vitruv. l. 2. c. 9.* Arbor rigiditatem habere videtur.

Rigido, as, a. 1. rigidum, & durum facio. *Sen. ep. 71.* Virtus recta est, flexuram non recipit: rigidari quidem, amplius intendi non potest. Alii leg. *rigida est.*

Rigidus, a, um, *rigido, duro, aspro, crudo*, קר, Germ. *bestrigkert*, Gall. *roide, dur*, Hisp. *elada, yerto*, ψυχρὸς, durus præ frigore, asper, horridus, erectus, immotus. *Cic. in Brut. c.* 18. Signa rigidiora. *Virg.* 2. *Georg.* Tellurem Borean rigidam spirante moveri. *Id.* 6. *Ecl.* Tum rigidas motare cacumina quercus. ¶ Translate sumitur pro constanti, inflexibili, immutabili. *Liv. l.* 39. *c.* 40. Invicti e cupiditatibus animi, & rigidæ innocentiæ. *Arnob. l.* 5. Rigidissima soliditas. ¶ Item pro severo. *Plin. ep.* 19. *l.* 4. Sententiam Macri ut rigidam, duramque reprehenderunt. ¶ Item pro crudeli. *Martial. l.* 10. *epigr.* 65. Nec dorcas rigido fugax leoni.

Rigo, as, a. 1. *adacquare, bagnare*, רוה, Ger. *wässeren*, Gall. *arrouser*, Hisp. *regar*, ἀρδεύειν, madefacio, humorem alicui rei aspergo. *Cic.* 1. *de Div.* Quæ parvos Mavortis semine natos Uberibus gravidis vitali rore rigabat. *Plin. l.* 31. *c.* 11. Rigetur gelidis fontibus, & imbres incipit. ¶ Translate *Auct. ad Heren. l.* 4. *c.* 6. Fontes, qui omnium rigare debent ingenia. *Lucret. l.* 4. *v.* 205. Solis lux cælum rigat. ¶ Est etiam derivare, dividere. *Liv. l.* 5. *c.* 16. *ad fin.* Aquam emissam per agros rigabis, dissipatamque rivis extingues.

Rigor, oris, *rigore, durezza*, קרח, Ger. *grimme kälte*, Gall. *roideur*, Hisp. *rigor, dureza*, ῥῖγος, durities, horror, asperitas ex frigore, & durities generatim. *Virg.* 1. *Georg.* Tum ferri rigor, atque argutæ lamina serræ. ¶ Ponitur etiam pro frigore. *Col. l.* 9. *c.* 14. Quam recentissimi rigoris aqua infusa. *Plin. l.* 17. *c.* 24. Cæli rigor, *la rigidezza dell' aria*. ¶ Translate sumitur pro constantia, severitate. *Plin. l.* 7. *c.* 19. Exit hic animi tenor aliquando in rigorem quendam. *Sen.* 1. *de ira, c.* 16. Vir a multis vitiis integer, sed parvus, & cui placebat pro constantia rigor. ¶ Item pro cursu, seu tenore quodam perpetuo sui simili. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. Oratio habeat rectam quandam velut faciem, quæ stupere immobili rigore non debeat. ¶ Rigor fluminis, & rectitudo fluminis, spatium illud medium, ubi cursus rectus est. *Ulpian. l.* 1. *ff. de flum.* Ripa autem recte ita definitur: id, quod flumen continet naturalem rigorem cursus sui tenens. ¶ Rigor juris est rectitudo inflexibilis, aut severitas. *Modestin. l. si expressim, ff. de appellat.* Si expressim sententia contra juris rigorem data fuerit. ¶ Rigor quoque erat terminus in agro inter duo signa rectus in modum lineæ. Signum autem erat arbor, saxum, vel aliud eminens. *Aggenus Urbicus*. Limes est, quodcunque in agro opere manuum factum est ad observationem finium: rigor vero sua rectitudine naturalis nomen accepit. Invenias & alibi apud *Aggenum*, uti & alios limitandorum agrorum Auctores, *Siculum Flaccum* dico, & *Frontinum*, in editione Goesii. ¶ Rigor militaris, est ejus rectitudo, quæ extra murum porrigitur. *ff. l.* 8. *tit.* 1. *leg. ult.*

Rigoratus, a, um, adject. durus, firmus, roboratus, sustentatus. *Plin. l.* 17. *c.* 23. Traduces virgultorum comitatu obiter rigorati.

Rigorosus, a, um, adject. *rigoroso*, severus, rigidus. *Senec. epist.* 11. Opus est aliquo rigoroso, ad quem mores nostri se ipsi exigant. Videtur tamen illud *rigoroso* irrepsisse, nam in plerisque optimis editionibus deest.

Riguum, i, subst. neut. rigatum, vel aqua ipse rigans. *Plin. l.* 17. *c.* 26. Rigua æstivis vaporibus utilia, hyeme inimica, autumno varia.

Riguus, a, um, *che adacqua*, ἀρδόμενος, quod rigat, vel rigandi vim habet. *Virg.* 2. *Georg. v.* 485. Rura mihi, & rigui placeant in vallibus amnes. ¶ Sumitur etiam passim pro eo, quod rigatur, seu rigari facile potest. *Col. l.* 5. *c.* 27. *de pomo*. Ejus animadvertimus duo genera, quorum alterum est siccaneum, alterum riguum. *Ovid.* 8. *Met.* Quodque suus coniux riguo collegerat horto.

Rima, æ, *fissura*, סדק, Germ. *spalt*, Gall. *fente*, Hisp. *hendedura*, ῥαγὰς, fissura in tabulis male junctis, in pariete, & aliis rebus, a σχίζω, quod a σχίζομαι, findo. *Pers. sat.* 3. clarum mane fenestras intrat, & angustas extendit lumina rimas. *Cic. Att. l.* 14. *ep.* 9. Tabernæ mihi duæ corruerunt, reliquæ rimas agunt. ¶ Translate accipitur pro quocunque spatio vacuo, seu pro quocunque defectu. Hinc rimas replere dicuntur Oratores, cum verba inferciunt, ut pleniorem orationem faciant. *Cic. in Orat. c.* 69. Neque infarciens verba, quasi rimas expleat. ¶ Plenus rimarum per translationem dicitur, qui nihil potest celare eorum, quæ illi creduntur, translatione sumpta a vase aquaria fictili. *Terent. Eun.* 1. 2. 25. Plenus rimarum sum, hac, atque illac perfluo. ¶ Rimam aliquam invenire dicitur is, qui in re aliqua difficili, & perplexa rationem callide invenit, qua elabatur: ductum fortasse a muribus, qui interdum dolo capti tenui aliquo foramine effugiunt. *Plaut. Curcul.* 4. 2. 23. Rogitationes plurimas propter vos populus scivit, quas vos rogatas rumpitis, aliquam reperitis rimam. Adde *Cas.* 5. 3. 8. ¶ Rima, dictum de natura mulieris, *Juven. sat.* 3. *v.* 97.

Rimabundus, a, um, adjectiv. studiose perscrutans, contemplans. *Apul. l.* 1. *c. A.* Dum hæc identidem rimabundus eximie delector.

Rimatim, adv. per rimas, ut rimatim ab ostio speculari. *Martian. Capel. l.* 1.

Rimator, oris, qui rimatur. *Arnob. l.* 3. Varro in antiquitatis indagatione rimator.

Rimatus, a, um, partic. passiv. *cercato, indagato*. *Sidon. l.* 7. *ep.* 2. Diligenter, quæ ad socrum pertinuerant, rimatis.

Rimo, as, a. 1. idem ac rimor. *Priscian. l.* 8.

Rimor, aris, d. 1. *cercar bene*, חפש, Ger. *fleissig durchsuchen*, Gall. *fouiller par tout, chercher diligemment*, Hisp. *buscar diligentemente*, ἰχνεύω, diligenter quæro, scrutor, perscrutor. *Fest.* Rimari est valde quærere, ut in rimis quoque. *Virg.* 1. *Georg.* Dulcibus in stagnis rimantur prata Caystri. h. e. pascuntur in pratis, & cibum per omnes rimas terræ perquirunt. *Id.* 6. *Æn. de Tityi vulture*: Viscera rimaturque epulis, habitatque sub alto Pectore. idest quærit ad cibum, expletur, pascitur. ¶ Interdum rimari est scindere, & quasi in rimas agere. *Virg.* 3. *Georg.* Ergo ægre rastris terram rimantur. ¶ Translate sumitur pro quærere. *Cic.* 1. *de Div. c.* 57. Sed tamen id quoque rimatur quantum potest.

Rimosus, a, um, *pieno di fessure*, Ger. *klackerbeig*, Gall. *plein de fentes*, Hisp. *lleno de hendiduras*, ῥαγάδωδης, rimas plenus. *Col. l.* 1. *c.* 3. Quicquid ab inferiore mox apposueris, fissum erit, rimosumque. ¶ Per translationem auris rimosa dicitur, quæ negligenter audit, & audita statim obliviscitur, quasi rimarum plena, & hac, atque illac perfluens. *Hor. l.* 2. *sat.* 6. Et quæ rimosa bene deponuntur in aure.

Rimula, læ, *picciola fessura*, tenuis rima. *Cels. l.* 8. *c.* 4. Ne parvæ rimulæ fallant.

Ringor, eris, d. 3. *digrignare, ringhiare*, חרק שן, Ger. *das maulrumpffen*, Gal. *rechigner*, Hisp. *rifar*, σαίρω, est ita os aperire, ut dentes ostendamus. Metonymice ponitur pro indignari, irasci, conviciari, &c. *Ter. Phorm.* 2. 2. 27. Dum tibi fit, quod placeat, ille ringitur, tu rideas. *Sidon. carm.* 23. *v.* 87. Multum ringitur otiosa virtus.

Ripa, æ, *riva, riviera*, חוף, Ger. *ein gestad*, Gall. *rivage*, Hisp. *ribera*, ὄχθη, crepido, extremitas terræ aquæ vicina, quæ utrinque flumine alluitur. Differt a litore, quia ripa proprie est fluminis, litus maris. Unde *Ovid.* 1. *Met. v.* 42. Pro ripis litora pulsant. ¶ Non raro tamen discrimen id negligitur. *Plin. l.* 9. *c.* 15. *de mari Pontico*. Thynni dextra ripa intrant, læva exeunt.

Ripariensis, se, adject. a ripa. Riparienses milites dicebantur, qui in ripis fluminum, ubi termini Imperii erant, stationem habebant ad hostium incursiones prohibendas. *Vopiscus in Aureliano c.* 38. Septem millibus Ripariensium interemptis. Adde *leg. de castr. ripar. Cod. de re milit.* ubi legitur & *Riparenses*.

Ripariola, æ, f. hirundo in ripis fluminum nidificans. *Marcel. Emp. c.* 15.

Riparius, a, um, quod in ripis habitat. *Plin. l.* 30. *c.* 4. *de hirundinibus*. Multo tamen efficacissimi ripariarum pulli: ita vocant in riparum cavis nidificantes.

Ripensis, se, adject. juxta ripam positus, ut ripensis Dacia, quæ Danubii ripam spectat, *Ammian. l.* 26. *c.* 30.

Riphæi, V. Rhiphæi.

Ripula, æ, ὀχθίδιον, exigua ripa. *Cic. Att. l.* 15. *ep.* 27. Tamen hæc τοπογραφία ripulæ videtur habitura celerem satietatem.

Rira, æ. 1. fl. Thraciæ, apud conf. Mysiæ, qui in mare Euxinum exit inter Parthissam, & Tomum. *Plin. l.* 4. *c.* 11.

Riscus, i, m. φίσκος, cista pelle tecta, vel e vimine, aut juncis facta, qua mulieres lintea sua corpori abstergendo idonea concluderent, ut conferrerent, *Ulp. l.* 26. *ff. de aur. argen. &c.* Et siqua similia dici possunt, veluti lavatio, riscus. *Donatus* quoque ad *Terent. Eun.* 4. 6. 16. ita hanc vocem interpretatur. Verba porro Terentii sunt: Cistellam domo effer cum monumentis. P. ubi sita est? T. in risco. *Serv.* autem & *Non. c.* 2. *n.* 736. ejusmodi riscum dici parvum in pariete foramen ad aliquid reponendum idoneum.

Risiloquium, ii, sermo cum risu. *Tertul. de pœnit. c.* 10.

Risio, onis, idem ac risus. *Plaut. Stich.* 5. 2. 10. Quot ego voluptates fero, quot risiones, quot jocos.

Risito, as, a. 1. *ridere spesso*, frequentativ. a rideo. *Næv. apud Non. c.* 3. *n.* 116. Dicta risitant.

Risor, oris, *che ride*, εὐτράπελος, qui ridet, scurra, irrisor. *Hor. in art. poet. v.* 225. Verum ita risores, ita commendare dicaces Conveniet Satyros.

Risus, us, *riso*, צחוק, Ger. *das lachen*, Gal. *ris*, Hisp. *risa*, γέλως, actus ridendi. *Cic. in Brut.* Equidem in quibusdam vix risum tenebam. *Id.* 2. *de Or. c.* 58. Risum concitare. *Id. Q. Fr.* 2. *ep.* 10. Mimos risus edere. *Id.* 2. *Tusc.* Risus captare, *studiarsi di far ridere*. *Id. Att.* 6. *ep.* 3. Risum movere. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. risum conciliare. *Hor. l.* 2. *sat.* 4. Risum sibi excutere. *Id. l.* 1. *ep.* 13. Vertere in risum.

Rite, adv. *secondo il costume*, Ger. *ordenlich, und wol*, Gal. *bien, & deuement*, Hisp. *derechamente*, κατὰ θεσμὸν, secundum ritum, pro ritu, ut *impete*, pro *impetu*. Nam rite fit, quod facimus secundum ritum. *Cic.* 1. *Div. c.* 13. Deos rite colere. *Auct. ad Her. l.* 1. Testamentum ipso præsente conscribunt, testes rite affuerunt. ¶ Ponitur etiam pro recte, bene, quia quod fit rite, id ratum, & rectum est. *Cic.* 2. *Fin.* Quæ potest appellari rite sapientia. ¶ Rite, substan. pro ritu, ut sit ablat. a *ritus*, vel *ritis*, is. *Stat. Theb.* 11. *v.* 283. Hei mihi primitiis armorum, & rite nefasto Libatus, jussusque mori.

Ritualis, le, adject. ad ritus pertinens. Rituales libri, θρησκευτικὰ βιβλία, libri de ritibus sacris. *Fest.* Rituales nominantur Hetruscorum libri, in quibus perscriptum est, quo ritu condantur urbes, aræ, ædes sacrentur, qua sanctitate muri, quo jure portæ, quo modo tribus, curiæ, centuriæ distribuantur, exercitus constituantur, ordinentur, cæteraque ejusmodi ad bellum, ac pacem pertinentia. *Cic. de Div. l.* 1. *c.* 33. Quod Hetruscorum declarant & aruspicini, & fulgurales, & rituales libri, nostri etiam augurales.

Ritualiter, adv. rite. *Ammian. l.* 29. *c.* 7. Ritualiter consecratus.

Ritus, us, m. *rito, costume, usanza*, מנהג, Ger. *ordenliche gewonheit*, Gal. *coutume*, Hisp. *costumbre*, θεσμὸς, mos, & approbata consuetudo, quam omnes ratam habent. *Fest.* Ritus mos est comprobatus in administrandis sacrificiis. *Virg.* 12. *Æn. v.* 591. morem, ritumque sacrorum Adjiciam. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 16. Deinceps in lege est, ut de ritibus patriis colantur optimi. ¶ Generatim accipitur pro quovis more. *Cic. de Amic.* Qui pecudum ritu ad voluptatem omnia referunt. *Id.* 2. *Phil. c.* 25. Vivere latronum ritu. *Plin. l.* 12. *c.* 8. Ritu naturæ capite hominem gigni mos est, pedibus efferri. ¶ Ritus in genit. pro ritus, *Var. apud Non.* Itaque domi rituis nostri, qui per deum Fidium jurare vult, prodire solet in compluvium. ¶ Rite in ablat. pro ritu, V. Rite adverb.

Rivalis, & le, o. 3. ἐνύδριος, qui in rivis habitat. *Colum. l.* 8. *c.* 15. Datur cammarus, & rivalis alecula. ¶ Rivales item dicebantur, qui in agris rivum habebant communem, & propter eum sæpe discrepabant, a *rivus*. *Ulp. Dig. lib.* 43. *tit.* 19. *leg.* 1. Si inter rivales, idest qui per eundem rivum aquam ducunt, sit contentio de aquæ usu. *Id. l.* 3. *eod. tit.* Dummodo ne fundum domino, aut aquagium rivalibus deterius faciat. ¶ Translate quoque rivales dicuntur æmuli, qui ejusdem mulieris amore tenentur, *rivale*, Ger. *mitbuler*, Gall. *rival*, Hisp. *rival*, ἀντεραστής. Ita dicuntur, quia, ut agricolæ rivum habentes communem de usu aquæ, ut de aquæ ductu, & aliis, sæpe contendunt, ita hi certant de eadem amasia. *Plaut. Stich.* 3. 1. 30. Eadem est amica ambobus, rivales sumus. ¶ Sine rivali diligere dicuntur ii, qui stulte mirantur, quod nemo alius concupiscat, sumpta allegoria ab amantibus, quibus est amica deformis, & quam alius nemo velit. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 8. O Dii, quam ineptus, quam se ipse amans sine rivali!

Rivalitas, atis, *rivalità*, ζηλοτυπία, æmulatio inter amatores, qui eandem mulierem amant. *Cic.* 4. *Tusc. c.* 26. Obtrectare vero alteri aut illa vitiosa æmulatione, quæ rivalitati similis est.

Rivalitius, & Rivalicius, a, um, ad rivales pertinens, ut Rivalicia lex, quæ lata fuit rogante populum Ser. Sulpicio. Sex. F. Rufo, de iis, qui ab eodem rivo aquam ducunt. *Fest.* in *Sifus*.

Rivatim, adv. per rivos, vel in morem rivi. *Macrob. l.* 6. *Satur. c.* 22. Rivatim aqua de Ponto fluunt.

Rivifinalis, le, adject. objectu rivi fines agrorum faciens, ut tractus rivifinalis. *Sicul. Flac. de condit. agror. apud Goes. pag.* 12.

Rivinus, i, m. idem ac rivalis. *Argum. Asin. Plaut.*, quod *Sidonii esse a nonnullis creditur*: Rivinus amens ob præreptam mulierem.

Rivulus, i, ῥυάκιον, exiguus rivus. *Cic.* 1. *Acad. c.* 4. Ut ea a fontibus potius hauriam, quam rivulos consectentur.

Rivus, i, *rivo, rio, roscello*, יאר, Ger. *ein bach*, Gal. *ruisseau*, Hisp. *rio*, ῥοῦς, aquæ fluens, a fonte, vel flumine educta. *Ulp. l.* 1. *ff. de rivis*. Rivus est locus per longitudinem depressus, quo aqua decurrat, cui nomen est ἀπὸ τοῦ ῥεῖν. *Cic. in Top. c.* 8. Partium distributio sæpe est infinitior, tanquam rivorum a fonte deductio. *Hor. l.* 2. *od.* 19. Rivus lactis. *Ovid.* 9. *Met.* Lacrymarum rivi. *Lucret. l.* 5. Argenti rivus, & auri. ¶ E rivo flumen facere, est rem minimam amplificare. *Ovid.* 2. *de Pont. eleg.* 3. Ingenioque meo, vena quod paupere manet, Plaudis, & e rivo flumina magna facis. ¶ *Hor. l.* 1. *ep.* 12. sic vives protinus, ut te Confestim liquidus fortunæ rivus inauret. h. e. ut divitiis affluentibus fortunæ te locupletet.

Rixa, æ, *rissa, discordia*, ריב, Ger. *zanck*, Gal. *noise*, Hisp. *pendencia*, ἔρις, lis, contentio, pugna, ab ἐρίζω, certo, per Aphæresim. *Cic.* 6. *Ver.* Ecce autem nova turba, atque rixa. *Id. l.* 9. *Fam. ep.* 12. Etsi Academiæ nostræ cum eo magna rixa est. *Tac.* 1. *hist. c.* 64. Jurgia primum, mox rixæ. *Hor. l.* 1. *od.* 27. Rixæ sanguineæ. *Liv. l.* 2. Rixam sedare.

Rixator, oris, qui rixatur. *Firmic. l.* 3. *c.* 8. Homines erunt mali, litigiosi, rixatores, contentiosi. *Quintil. l.* 11. *c.* 1. Videas rixatores quosdam neque judicum reverentia, neque agendi more, ac modo contineri.

Rixo, as, n. 1. idem ac rixor. *Var. apud Non. c.* 7. *n.* 82. Ne familiæ rixent cum vicinis.

Rixor, aris, d. 1. *contendere*, ריב, Germ. *zancken*, Gall. *noiser*, Hisp. *renir*, ἐρίζω, jurgor, contendo. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 59. Cum esset cum eo Tarracinæ de amicula rixatus. ¶ *Rixari de lana caprina*, prov. in eos, qui de re nihili disceptant. *Hor. l.* 1. *ep.* 19. Alter rixatur de lana sæpe caprina. ¶ Sumitur etiam translate pro resistere. *Var. l.* 1. *de R. R. c.* 47. Aridæ factæ herbæ rixantur, ne celeriter rumpantur, quam sequuntur.

Rixosus, a, um, φιλόνεικος, contentiosus, pugnax, proclivis ad ineundum certamen. *Col. l.* 8. *c.* 2. Nec rixosarum avium lanistæ, Loquutus de Græcis, vel ultro, quorum studium erat ferocissimam quanque avem certaminibus, & pugnæ præparare.

R A N T E O.

Robeus, a, um, idem ac rubeus, *rosso*. *In vet. inscript. apud Voss. in Etymol. in voce Ruber*, & apud *Scalig. in not. ad Varr. de R. R. pag.* 244. Omnibus annis vitulo robeo, & verre.

Robigalia, & Rubigalia, um, n. 3. dies festus in honorem Robigi Dei, cui sacra fiebant, ut rubiginem a segetibus averteret. Instituta fuere a Numa anno Regni sui undecimo. Celebrabantur 7. Cal. Majas, idest die 25. Aprilis, quo tunc fere segetes rubigo infestat. *Var. l.* 1. *R. R. c.* 1. *Plin. l.* 18. *c.* 29. & *Fest.*

Robiginosus, & rubiginosus, a, um, *rugginoso*, ἰώδης, plenus rubigine. *Plaut. Stich.*

Stich. 2. 1. 77. Robiginosam strigilem, ampullamque rubidam. *Martial. l.* 5. *ep.* 59. Rubiginosi dentes.

Robigo, inis, Dea apud Romanos, quæ avertendæ rubiginis causa colebatur. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 907. Flamen in antiquæ lucum Robiginis ibit.

Robigo, seu rubigo (utroque enim modo recte scribitur) inis, *f. rubigine*, ירקון, Germ. *der rost*, Gall. *rouille*, Hisp. *orubio*, ἐρυσίβη, vitium metalli ruborem contrahentis, quod in ferro speciatim *ferrugo*, in ære *ærugo* appellatur, a colore robo, vel robeo. Nam veteres pro *rubeus* etiam *robus*, & *robeus* dixere. *Plin. l.* 28. *c.* 7. Æs etiam, ac ferrum robigo protinus corrumpit, odorque diras. *Virg.* 1. *Georg. v.* 150. Exesa inveniet scabra robigine pila. ¶ Ita etiam vocatur morbus segetum, qui culmis frumentorum innascitur ex nimio humore, quo spicæ fiunt marcidæ, & in fœtidum pulverem friabiles. *golpe*. *Virg.* 1 *Georg.* Mox & frumentis labor additus, ut mala culmos Esset robigo. Ubi per o robigo scribitur in optimo Virgilii codice Romano, quo *Pierius* usus est. ¶ Dicitur etiam de aliarum rerum sordibus. *Ovid.* 7. *Met. v.* 776. livent rubigine dentes. *Juvenal. sat.* 13. *v.* 147. veteris qui tollunt grandia templi Pocula adorandæ rubiginis. ¶ Translate *Sen. ep.* 7. Malignus comes quamvis candido & simplici rubiginem suam affricuit. h. e. suis vitiis infecit. ¶ Primam syllabam corripit *Prudent. in Psychom. v.* 105. Condere vaginæ gladium, ne tacita rubigo Occupet. Quidam addunt & *Martial. l.* 2. *ep.* 61. nimiaque rubigine captus. Sed alii rectius leg. *ærugine*.

Robigus, i, m. Deus quidam Romanorum, qui rubiginem a segete averruncare credebatur. *Varro l.* 5. *de L. L.* & *Gell. l.* 5. *c.* 12.

Roborarium, ii, ζωγρεῖον, vivarium, septum, villa, quæ inclusa habet animalia, a *robur*, idest a tabulis roboreis, quibus vivaria septa erant, antequam muris cingerentur. *Gel. l.* 2. *c.* 20.

Roborasco, is, n. 3. robur acquiro. *Nev. apud Non. c.* 2. *n.* 366. *de puero pubescente*. Cujus vox gallulascit, cujus jam ramus roborascit.

Roboratus, a, um, nom. ex partic. *forte*, *corroborato*. *Tertull. de anim. c.* 25. Roboratior exitu.

Roboreus, a, um, *rib*, *che è di rovere*, δρύϊνος, quod est ex materia roboris. *Col. l.* 11. *c.* 2. Materies si roborea est, ab uno fabro dolari ad unguem debet. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 622. Pons roboreus.

Roboro, as, a. 1. *fortificare*, *rinforzare*, חזק. Germ. *starcken*, Gal. *affermir*, *fortifier*, Hisp. *fortalecer*, ἰσχυρόω, fortifico, firmo, robur addo. *Cic.* 1. *Off. c.* 31. Catoni cum incredibilem tribuisset natura gravitatem, eamque ipse perpetua constantia roboravisset. *Plin. l.* 10. *c.* 33. Hirundines nidos luto construunt, stramento roborant.

Roborosus, a, um, adject. ut roborosa passio, h. e. morbus, quo nervi rigent. apud *Veget. de re veter. l.* 3. *c.* 24.

Robur, oris, n. *fortezza*, חיל, Germ. *starcke*, Gall. *force*, Hisp. *fuerca*, ἰσχύς, proprie est corporis fortitudo, corporis firmitas, qua adversus omnes difficultates firmiter obnititur. *Cic. pro S. Am.* Qui si jam satis ætatis, ac roboris haberet. ¶ Translate ponitur pro animi fortitudine, qua quis durat adversus pericula. *Cic. pro Font.* Equites tantum habuere animi, tantum roboris. *Id.* 5. *Fin.* Tenere robur in virtute. ¶ Et generatim dicitur de omnium rerum firmitate, duritiaque. *Virg.* 7. *Æn.* Æternaque ferri Robora. *Col. l.* 2. Quod pro tinus exile natum sit, nunquam robur accipere manifestum est. ¶ Ob duritiem ligni etiam arboris genus robur, seu robor vocatus, nempe δρῦς ἀγρία, sylvestris quercus, cujus lignum est validissimum. Sed *Festus* hanc arborem ita dictam putat a colore robo, seu robeo, ut veteres dicebant pro rubeo, quod color in ejus venis inest. *Cic. de Div. l.* 2. *c.* 41. Quis robur illud cecidit, dolavit, inscripsit? ¶ Ac quia ex hujusmodi quercu fiebant arcæ, quibus includebantur malefici, inde his roboris nomen inditum est, uti & postea carceri ipsi. *Fest.* Robur in carcere is locus, quo præcipitatur maleficorum genus, quod ante arcis robustis includebatur. *Apul. in Apol.* O subtilitas digna carcere, ac robore. *Valer. Max. l.* 6. *c.* 3. *n.* 1. videtur accipere pro loco supplicii, unde rei præcipitarentur. Ait enim: Familiares eorum de robore præcipitati sunt. Huic consonat *Lucan. l.* 2. Sæva Tribunitio maduerunt robora tabo. ¶ Eadem ratione robur dicitur fustis, quo rei a carnifice tundebantur. *Lucret. l.* 3. *v.* 1030. Verbera, carnifices, robur, pix, lamina, tædæ. Alii hic equuleum intelligunt.

Roburneus, a, um, quod ex robore nascitur. *Col. l.* 9. *c.* 1. Nam ut graminibus ita frugibus roburneis opus habent. hoc est glandibus.

Robus, i, m. genus frumenti, a colore robo, seu robeo, idest rubeo. *Col. l.* 2. *c.* 6. Verum ex his maxime farreum est, quod robus dicitur, quoniam & pondere, & nitore præstat.

Robus, a, um, idem ac robeus, apud vet. *Fest.*

Robusteus, a, um, δρύϊνος, quod est ex robore, ut Robustea materies, quæ ex robore facta est, ut sis durior. *Var. l.* 1. *R. R. c.* 38. Si in medio robustea aliqua materies sit depacta. Al. leg. *robusta*. *Vitruv. l.* 3. *c.* 3. Palis robusteis locus configatur. Adde *l.* 5. *c. ult.*

Robustus, a, um, *robusto*, *forte*, חזק, Germ. *starck*, Gall. *fort*, *robust*, Hisp. *fuerte*, *rezio*, ἰσχυρός, quod est multi roboris. *Cic.* 2. *Catil.* Tertium genus est ætate jam confectum, exercitatione robustum. *Id.* 2. *Phil. c.* 25. Hæc quæ robustioris improbitatis sunt. *Id.* 1. *Off. cap.* 20. Robustus animus. *Plin. l.* 5. *cap.* 12. Robustissima oppida. *Nepos in Alcibiad. c.* 2. Cum robustior est factus. h. e. ætate crevit. ¶ Sumitur etiam pro roboreo. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Robusti caudices vetustate putres. *Plaut. Pœn.* 5. 3. 33. Quos ego jam detrudam ad molas, inde porro ad puteum, atque ad robustum codicem. h. e. in carcerem roboreis asseribus munitum, qui & robur vocatur. *Id. ibid. prope fin.* ligneam custodiam appellat.

Rode, æ. c. 6. Scythiæ Europæ, qui in fin. Sagaricum fuit. *Plin. l.* 4. *c.* 12.

Rodo, is, si, sum, a. 3. *rodere*, אכל, Germ. *nagen*, Gall. *ronger*, Hisp. *roer*, τρώγω, est dentibus aliquid ex aliquo eradere, proprium murium, & similium, qui dentibus fere semper aliquid demoliuntur, a verbo Græco allato. *Cic.* 2. *de Div.* Quasi vero quicquam intersit, mures diem, & noctem aliquid rodentes scuta, an cribra corroserint. *Hor. l.* 1. *sat.* 10. *v.* 71. Vivos roderet ungues. ¶ Translate sumitur pro eradere generatim, sive abstrahere. *Lucret. l.* 5. *v.* 256. Flumina rodunt ripas. ¶ Item pro detrahere, obtrectare, maledicere. *Cic. pro Corn. Balb. c.* 26. Mores hominum invident, in conviviis rodunt, in circulis vellicant. ¶ *Dentem dente rodere*, prov. in illos, qui carpunt eos, qui pari sunt præditi mordacitate; aut qui lædi non possunt, neque sentiunt. *Martial. l.* 13. *ep.* 2. Quid dentem dente juvabit Rodere? carne opus est, si satur esse velis.

Rodus, & Rodusculum, V. Raudus &c.

Rogalis, & le, o. 3. quod ad rogum spectat. *Ovid. l.* 3. *Am. el.* 9. Tota facer vatem flammæ rapuere rogales?

Rogamentum, i, *interrogazione*, *quistione*. *Apul. de Syllogism. categorem.* Rogamentum proponere.

Rogans, antis, *chi prega*, *supplichevole*, δεόμενος, qui rogat, supplex. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 70. Hirundine, & partes pene rogantis ago. *Id. heroid. epist.* 20. *v.* 35. En iterum scribo, mittoque rogantia verba.

Rogatio, onis, *preghiera*, δέησις, actus rogandi, supplicatio, preces. *Val. Max. l.* 6. *c.* 4. *de P. Rutilio*. Cum amici cujusdam injustæ rogationi resisteret. ¶ Rogatio item interrogationem notat, & speciatim sumitur pro Figura sententiarum, quæ usitatius *Interrogatio* dicitur. *Cic.* 3. *de Or. c.* 53. Et rogatio, atque huic finitima quasi percunctatio, expositioque sententiæ suæ. ¶ Sumitur etiam pro lege. Dicta est a *rogando*, i. e. interrogando, quia rogarentur Tribus, *Velitis*, *jubeatis ut hoc*, *vel illud fiat*. Quod enim respondissent, *Uti rogas*, lex erat. *Cic.* 4. *Fin.* Et eadem imbecillitate, & inconstantia L. Tubulum fuisse, qua illum, cujus is condemnatus est rogatione, P. Scævolam. ¶ Aliqui rogationem accipiunt pro privilegio, & a lege differre ajunt, quod lex universalis sit, rogatio particularis. *Festus*: Rogatio est dicitur, cum Populus consulitur de uno, pluribusve hominibus, quod non ad omnes pertineat: & de una, pluribusque rebus, de quibus non omnibus sanciatur. Nam quod in omnes homines, resve Populus scivit, lex appellatur. Itaque Gallus Ælius ait: inter legem, & rogationem hoc interest, Rogatio est genus legis; quæ lex non continuo est, ea rogatio est. non potest non esse lex, si modo justis Comitiis rogata est. Hæc *Festus*. Sed hæc differentia non observatur: nam, ut ait *Gel. l.* 10. *c.* 20. sive lex, sive privilegium, sive plebiscitum sit, sine rogatione ad populum perferri non potest. *Cic. de clar. orat. c.* 33. *de C. Galba*. Rogatione Manilia, Jugurthinæ conjurationis invidia, oppressus est. *cap.* autem *seq.* addit: Invidiosa lege Manilia C. Galbam Gracchani judices sustulerunt. *Id. ibid. c.* 23. Rogationem in Ser. Galbam privilegii similem ferente T. Libone trib. plebis. ¶ Dicimus etiam, promulgare rogationem de aliqua re. *Id. pro Sext. c.* 10. Rogationem perferre. *Id. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 2. Rogationem accipere. h. e. approbare. *Id. Att. l.* 1. *ep.* 14. Rogationem ad populum ferre, *Cæs. l.* 3. *B. C. c.* 1.

Rogatiuncula, æ, ἐρωτημάτιον, parva rogatio, seu lex. *Cic. pro Domo*, *cap.* 20. Eaque te ex una rogatiuncula fecisse.

Rogator, oris, m. 3. *colui*, *che prega*, αἰτητής, qui rogat. *Cic. ad Planc. l.* 16. *Att. ep.* 16. Quanquam hæc epistola non suasoris est, sed rogatoris. ¶ Sumitur etiam pro mendico, qui eleemosynam postulat. *Martial. l.* 10. *ep.* 5. Interque raucos ultimus rogatores Oret caninas panis improbi buccas. ¶ Item pro interrogatore. In Comitiis rogatores dicebantur Consules, vel alii, qui Comitia habebant, & de re aliqua rogabant. *Cic.* 2. *de Div. c.* 4. *de Tib. Graccho*. Qui recentibus Comitiis in Senatum introducti negaverunt, justum Comitiorum rogatorem fuisse. ¶ Item in Comitiis rogatores vocabantur, qui civibus ad suffragia venientibus cistam proponebant, ita dicti, quod primis Reip. temporibus Tribus ubirent, easque de sententia interrogarent. *Id. post red. in Sen. c.* 11. Quando illa dignitate rogatores, diribitores, custodesque vidistis?

Rogatum, i, interrogatio. *Cic. pro Flac. c.* 4. Is nunquam mihi ad rogatum respondet.

Rogatus, us, m. *preghiera*, δέησις, rogatio, supplicatio, preces. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 6. Cum Feriis Latinis ad eum ipsius rogatu, arcessituque venissem. *Id. Att. l.* 1. *ep.* 7. Ego ejus rogatu rogo. ¶ Aliorum casuum exempla desunt.

Rogatus, a, um, *pregato*, cui preces factæ sunt. *Ovid. lib.* 1. *de art. v.* 355. Quæ dant, quæque negant, gaudent tamen esse rogatæ. ¶ Sumitur etiam pro interrogatu. *Plin. l.* 7. *c.* 48. Rogatus sententiam in Consulatu. ¶ Item pro perlato. *Plaut. Curc.* 4. 2. 24. Leges rogatas rumpere. *Cic. pro Sext. c.* 24. Illo ipso die mihi pernicies, Gabinio provincia rogata est. h. e. rogatione decreta.

Rogitatio, onis, ψήφισμα, δημοψήφισμα, Lex, plebiscitum. *Plaut. Curc.* 4. 2. 23. Rogitationes plurimas propter vos populus scivit.

Rogito, as, a. 1. ἀξιόωμαι, sæpe rogo, idest precor. *Ter. Eun.* 2. 2. Sed ego cesso ad Thaidem hanc deducere, & rogitare, ut ad cœnam veniat. ¶ Sumitur etiam pro sæpe interrogare, sciscitari, iterum, atque iterum petere, poscere. *Ter. Adel.* 2. 2. Rogitas me, ubi nobis Æschinus siet, quid tristis ego sim. *Plaut. Aul.* 2. 8. 3. Venio ad macellum, rogito pisces, indicant caros. *Virg.* 1. *Æn. v.* 750. Multa super Priamo rogitans, super Hectore multa.

Rogo, as, a. 1. *pregare*, *domandare*, שאל, Ger. *bitten*, Gall. *prier*, Hisp. *rogar*, λίσσομαι, oro, obsecro, precor, peto, posco. Construitur cum acc. *Cic. de Am.* Neque rogemus res turpes, neque faciamus rogati. *Cæs. l.* 1. *B. G.* Legatos ad Cæsarem mittunt rogatum auxilium. Vel cum duobus accusativis, uno personæ, altero rei. *Cic. ad Q. Fr. l.* 1. *ep.* 2. Hoc te ita rogo, ut majora stadim rogare non possim. ¶ Vel cum acc. & abl. cum præp. *de*. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 17. Et simul Taurum de aqua per fundum ejus ducenda rogabo. ¶ Vel cum acc. & præp. *a*, vel *ab*. *Gell. lib.* 13. *c.* 20. Crepidarium cultellum rogavit a crepidario sutore. ¶ Vel cum conjunctivo, & particula *ut*, vel *ne*. *Cic. l.* 13. *Fam.* Te oro, atque rogo, ut eum juves. *Id.* 1. *Ver.* Rogare, & orare, ne illos supplices aspernaretur. ¶ Est etiam quærere, interrogare. *Plaut. Amph.* 2. 76. Alcumena unum rogare te volo. *Cic. in Fam.* Racilius de privatis me primum sententiam rogavit. *Id. Att. l.* 1. Primum igitur scito, me non esse rogatum sententiam. *Id. in Vat.* Tum respondeto ad ea, quæ de te ipso rogaro. *Id. d. Ver.* Rogavi, pervenissent ne Agrigentum. ¶ Metaleptice ponitur pro statuere, ut Rogare legem. Solebat enim Populus a Legislatore rogari, idest interrogari, num eam legem ratam esse vellet, hisce conceptis verbis: *velitis*, *jubeatis*, *ut* &c. respondebatque, si lex placeret, *uti rogas*. Deinde in principio legis perrogatæ adscribi solebat: *Consul*, *vel Tribunus pl.* &c. *populum jure rogavit*, *populusque jure scivit*. Quæ solemnes formulæ apud *Cic. Liv. Gel.* & alios passim leguntur. *Cic.* 2. *Phil.* Ego leges perniciosas rogavi. ¶ Item pro suffragiis creare, ob eandem rationem. *Cic. Att. l.* 9. *ep.* 11. Quod majus imperium a minore rogari non sit jus. *Id. lib.* 1. *de Div.* Comitia consulibus rogandis habuit. *Id.* 3. *de Leg.* Tribunis, quos sibi Plebes rogasset. ¶ Rogare sacramento milites, est jurejurando eos adstringere. *Liv. l.* 33. Vagos milites de exercitu P. Africani sacramento rogasse. *Cæs. l.* 6. *B. G.* Quos ex Cisalpina Gallia Consulis sacramento rogavisset. ¶ *Roget quis*, est locutio usitata in præoccupatione eorum, quæ objici possent. *Ter. Eun.* 3. 3. Roget quis, quid tibi cum illa? *ma mi dirà alcuno*. ¶ *Malo emere*, *quam rogare*, proverbium est de iis, qui difficulter ad preces descendunt. *Cic. l.* 4. *in Ver. c.* 6. Ironice hoc loco usus est.

Rogus, i, m. 2. *rogo*, מדורה, Germ. *holtzhauffen*, Gal. *tas*, *rogue*, Hisp. *hoguera*, *wood*, strues lignorum ad cremanda cadavera. *Serv. in* 11. *Æn.* scribit, pyram esse lignorum congeriem, rogum dici, cum jam ardere cœperit. V. *pyra*. *Cic.* 3. *Fin. c. ult.* Extruere rogum. *Id.* 1. *Tusc. c.* 35. Imponere aliquem in rogum. *Id. pro Quint.* Ad rogum usque prosequi. ¶ In neutro genere *Afran. apud Non. c.* 3. *n.* 186. Pulcre hoc incendio rogum ardet.

Roma, æ, *Roma*, Ῥώμη, urbs Italiæ, in Latio, sed cum suburbio Vaticani in Hetruria, Tiberi fl. interfluente, sedes olim Reipublicæ Romanæ, postea Romani Imperii, septem montes murorum ambitu complexa; unde & *septicollis* dicitur a Prudentio; caput totius orbis terrarum, 12. M. P. ab ostiis Tyberinis, & ab ora maris Tyrrheni in Bor. Dicta est a robore. Nam ῥώμη est robur, vires. Hinc est, quod aliqui scribant, prius *Valentiam* esse appellatam a juventute Latina. Vel dicta est a Romulo, qui ejus conditor fuit. Sunt qui ab Ænea conditam putant, & a nomine cujusdam Romæ Trojanæ mulieris appellatam: sunt, qui ab aliis. *Plin. l.* 3. *c.* 5. scribit, duplex fuisse Romæ nomen, alterum vetitum nefas fuisse evulgari arcanis ceremoniarum. ¶ Dea quoque nomine Roma culta est, eique dicata templa, ut constat ex *Tacit. Ann.* 4. *c.* 37. & ex *Liv. l.* 43. *c.* 6. ¶ *Apul. l.* 8. *A. A.* In profundam Romam cupidinis se præcipitare. Sed legendam ruinam, vel aliquid simile.

Romane, adverb. Romano more. *Gell. l.* 13. *c.* 21. Hæc, me audiente, Castricius Romane & severe dixit. *h. e.* graviter, & ut Romanum civem decet.

Romanensis, & Romaniensis, se, o. 3. Ῥωμαϊκός, qui alibi exortus est, sed Romæ versatur. Unde *Cat. in l. de R. R. cap. ult.* salem Romanensem appellat, non Romæ factum, sed qui Romæ vendebatur. *Inscript. apud Gruter. pag.* 41. *n.* 7. Pistor Romaniensis.

Romanicus, a, um, Ῥωμαϊκός, quod Romæ, vel more Romano factum est. *Cat. c.* 135. Aratra in terram validam Romanica bona erunt, in terram pullam Campanica.

Romanitas, atis, imperium Romanum, vel Romanorum mores, & instituta. *Tertul. de pal. c.* 4.

Romanula Porta, teste *Var. l.* 4. *de L. L.* in Palatino monte fuit, gradus habens in navalia, ad Volupiæ sacellum.

Romanus, a, um, *Romano*, Ῥωμαῖος, qui Romæ inhabitat, quod e Roma est, vel ad Romam spectat. *Cic. pro Domo*. An tu Populum Romanum esse illum putas, qui? &c. *Virg.* 2. *Georg.* Imbellem avertis Romanis arcibus Indum. ¶ Romani, orum, Romæ incolæ, & Romani imperii. *Virg.* 1. *Æn.* Romanos rerum dominos. ¶ Romana porta, in infimo clivo Victoriæ fuit, a Romulo primum instituta, gradibusque quibusdam in quadraturam formata. Appellata est autem

Romana e Sabinis praecipue, quibus ea proximus aditus erat Romam. *Fest.* Vulgo tamen, eodem Festo referente, Romana porta dicta est, ubi ex epylio aqua destuebat: qui locus ab antiquis appellari solitus est Ad Statuas Cincias, quod ibi nimium fuerit sepulchrum ejus familiae.

Romilia, & **Romulia**, Tribus Romana primum locum inter rusticas obtinuit, eratque trans Tiberim in Hetruria. Dicta est a Roma ipsa, teste *Var. l. 4. de L. L.* quia incipiebat prope Urbis murum, & usque ad mare secundum flumen extendebatur. *Val. Flac.* scribit dictam esse a Romulo, quod ex eo agro censebatur, quem Romulus ceperat ex Vejentibus.

Romphaea, V. Rhomphaea.

Romphus, V. Rumpus.

Romulāris, e, Romuleus, Romanus. *Sidon. in carm. lib. 9. epist. 13. ad fin.* Populusque Romularis.

Romulēus, a, um, *Jupiter*, ad Romulum spectans. *Ovid. 3. Fast.* Romuleoque cadit trajectus Amulius ense. *Id. Met. 15.* Romulea urbs.

Romulĭdae, arum, m. ῥωμυλίδαι, Romani, a Romulo. *Pers. sat. 1.* Romulidae saturi quid dia poemata narrent. *Virg. 8. Æn.* novum consurgere bellum Romulidis, Tatioque seni.

Romŭlus, i, Ῥωμύλος, filius Iliae, seu Rheae Sylviae, ex patre incerto, secundum fabulas ex Marte, frater Remi, eodemque cum illo partu genitus, primus Romanorum rex, & Romae conditor, ut communior Scriptorum opinio est. Orta cum fratre contentione, uter novae urbis principatum teneret, exultantem Remum, & muros inceptos pro contemptu transilientem sua manu interfecit. *Liv. l. 1.* ¶ Regnavit annos septem & triginta, mortuusque est sine liberis. Inter Deos quoque relatus est, & Quirinus dictus. *Id. ibid. & Ovid. 2. Fast.*

Romŭlus, a, um, Romuleus, Romanus. *Virg. 6. Æn. v. 876.* Romula tellus. *Horat. lib. 4. od. 5.* Gens Romula.

Ronco. V. Runco.

Ronchus. V. Rhonchus.

Rorālis, le, adject. qui est ex rore. *Ovid. 4. Fast. v. 728.* Virgaque rorales laurea misit aquas. Alii leg. *roratas*.

Rorarii, m. 2. iidem ac velites, expediti, ferentarii, idest milites levis armaturae, qui, antequam acies congrederentur, fundis, & lapidibus pugnae praeludebant, ita dicti a *rore*, vel a *rorando*, quia sicut ros pluviam praecedit, ita hi aciem praecedebant, & pugnabant, antequam justum, & verum praelium inciperetur. *Var. l. 6. de L. L.* Rorarii dicti a rore, qui bellum committebant ante, ideo quod ante rorat, quam pluit. *Fest.* Rorarios milites vocabant, qui levi armatura primi praelium committebant, quod ut ante imbrem fere rorare solet, sic illi ante gravem armaturam quod prodibant, rorarii dicti, qui & ferentarii. *Plaut. apud Var. loc. cit.* Ubi rorarii estis? en sunt. Ubi sunt accensi? ecce. Adde *Liv. l. 8.* ¶ Adject. rorarium vinum, quod rorariis militibus dabatur. *Fest.*

Rorātio, onis, roris destillatio. *Apul. l. 9. Met.* Nocturnae rorationes. ¶ Est etiam morbi genus in vitibus, δροσισμός, cum deflorescentibus ipsis acini intempestiva pluvia, vel rore decoquuntur, & decidunt, & siqui remanent, exiles, & sicci fiunt. *Plin. l. 17. c. 24.* ¶ Ad hoc vitium averruncandum Floralia instituta fuere, teste *eod. l. 18. c. 29.*

Rorātus, a, um, nom. partic. qui decidit in modum roris. *Ovid. 3. Fast. v. 357.* Mollis erat tellus rorata mane pruina. *Id. 2. de Pon. ep. 1. v. 36.* Saxaque roratis erubuisse rosis.

Roresco, is, n. more roris destillo. *Ovid. Metam. 15. v. 245.* resolutaque tellus In liquidas rorescit aquas, tenuatus in auras, Aeraque humor abit.

Rorĭfer, ra, rum, *che apporta rugiada*, δροσοφόρος, quod rorem affert. *Sen. Hip. v. 11.* Qua rorifera mulcens aura Zephyrus vernas evocat herbas. Adde *Lucret. l. 6. v. 864.*

Rorĭflŭus, a, um, adject. rorifer. *Vetus poeta sub init. l. 1. Catalect. pag. 139. edit. Scalig.* Rorifluam fessamur carmine lunam.

Roro, as, a. 1. *irrugiadare*, *bagnare*, Ger. *es tauvet*, Gall. *faire*, *ou jetter rosée*, Hisp. *rociar*, δροσίζω, est rore aspergere, & generatim madefacere. *Sil. l. 10. v. 263.* Cum videt in scopulo rorantem saxa cruore, Turvoque ultimo labentem in Tartara Paulum. *Ovid. ep. 11.* Et lacrymis oculi rorantur obortis. ¶ Sumitur etiam pro fundere, seu emittere. *Plin. l. 17. c. 10.* Si roraverit quantulumcunque imbrem. ¶ Est etiam verbum neutrum, ut *fluo*, *mano*, & similia, pro humorem instar roris paulatim emittere, seu destillare, vel pro madefactum esse. *Virg. 8. Æn.* Et sparsi rorabant sanguine vepres. ¶ Usurpatur etiam impersonaliter. *Colum. l. 11. c. 2.* Idibus Octobris interdum tempestas, nonnunquam rorat. h. e. ros decidit.

Roruleŭtus, a, um, δροσερός, plenus rore. *Colum. l. 12. c. 38.* Rorulentae baccae non legantur. *Plin. l. 8. c. 65.* Uva rorulenta.

Ros, roris, m. *rugiada*, טַל, Ger. *der tauw*, Gal. *rosée*, Hisp. *rocio*, δρόσος, humor, qui caelo fluit serena nocte, non gelu, neque ardoribus, neque ventis existentibus. *Virg. 8. Ecl.* Cum ros in tenera pecudi gratissimus herba est. *Cic. l. 1. de Div.* Cum primum gelidos rores Aurora remittit. ¶ Dicitur etiam de quolibet humore leviter, & in roris morem sparso. *Virg. 6. Æn. v. 230.* Idem ter socios pura circumtulit unda Spargens rore levi. *Lucan. l. 7. v. 838.* sanguineis stillavit roribus arbor. *Lucret. l. 4. v. 439.* Nam quaecunque supra rorem salis edita pars est Remorum. hoc est supra aquas maris. ¶ Ros maris, & ros marinus herbae nomen est salutaris, odore jucundo, foliis foeniculi. *Ovid. 3. de ar. am. v. 690.* Ros maris, & lauri, nigraque myrtus olent. *Hor. l. 3. od. 23.* parvos coronantem marino Rore Deos, fragilique myrto. V. Rosmarinus. ¶ Ros terrae, herba itidem est, species libanotidis, semine circulato, nigro, odorifero, radice intus alba, extra nigra. *Apul. de herb. c. 79.*

Rosa, ae, *rosa*, [illegible], Ger. *rosen*, Gal. *rose*, Hisp. *rosa*, ῥόδον, flos e spina nascens, a graeca voce allata. *Var. l. 4. L. L.* Item ex graecis vocabulis, ῥοδο-λον, ῥόδον, addita, & commutata una litera, serpyllum, rosa. Veneri sacra fuit, propter pulchritudinem, & suavem odorem. Aliqui causam addunt, quia sicut rosa brevi viget, ita & venerea voluptas. Fabulantur etiam, rosam olim candidam fuisse, traxisse autem purpureum colorem ex sanguine Veneris, quo aspersa est, cum ejus spina Deae in horto inambulantis pedem pupugisset. *Cic. Ver. 7. c. 10.* Cum rosam viderat, tunc incipere ver arbitrabatur. *Et cap. seq.* Pulvinus perlucidus Melitensi rosa fartus. *Et mox.* Reticulum tenuissimo lino, minutis maculis plenum rosae. *Id. Tusc. 3. c. 18.* Serta redimiri, & rosa. ¶ Usurpatur & in blanditiis. *Plaut. Asin. 3. 3. 74.* Mea rosa, mi anime, mea voluptas. ¶ In rosa vivere, est vivere in deliciis. *Martial. l. 8. epigr. 77.* Liber amicorum dulcissime cura tuorum, Liber in aeterna vivere digne rosa. ¶ Sumitur interdum rosa pro oleo rosaceo. *Cels. l. 8. c. 4.* Infundenda erit rosa tepida. ¶ Item pro ipso frutice, qui rosam gignit. *Plin. l. 8. c. 41.* Radix rosae sylvestris, quae cynorrhoda appellatur.

Rosacĕus, a, um, *rosato*, ῥόδινος, quod ex rosa factum est. *Plin. l. 21. c. 3.* Corona rosacea. ¶ Rosaceum absolute pro rosaceo oleo, *Id. l. 20. c. 3. & l. 37. c. 3.*

Rosārium, ii, *rosaia*, ῥοδών, locus, ubi multi frutices sunt, qui rosas gignunt, vel copia hujusmodi fruticum. *Plin. l. 21. c. 11.* Rosaria a Favonio fossa oportet esse, iterumque solstitio. Adde *Virg. 4. Georg. v. 119.* ¶ Rosaria item dicuntur coronae ex rosis, apud *Plin. l. 25. c. 3.*

Rosārius, ii, m. rosarum venditor, ῥοδοπώλης. *Apul. l. 3. & 4. Metam.*

Rosārius, a, um, adject. ex rosis constans, ut rosaria absortio, *Sueton. in Ner. c. 27.* ubi alii elitas legunt.

Rosātus, a, um, adject. rosa conditus, ut rosatum propoma, *Pallad. Febr. tit. 32.* ¶ Rosatum, absolute pro vino rosato, *Lamprid. in Heliog. c. 19. & Pallad. in Jun. tit. 13. & in Octob. tit. 15.*

Roscia Lex, fuit lex theatralis apud Romanos, lata a L. Roscio Othone Tribuno Plebis, M. Glabrione, & C. Pisone Coss. qua sancitum est, ut Equites considerent in quatuordecim theatri gradibus, qui caveae, ubi Senatores spectabant, proximi erant, confuse tamen, *Tacito auctore Ann. 15. c. 32.* cum Plebe. *Sigon. l. 2. de antiq. jur. C. R. c. 19.* Vis igitur legis fuit, ut quatuordecim theatri gradus caveae proximi proprii Equitum essent, caeteri altiores Plebis essent, cum tamen etiam in primis illis quatuordecim Equitibus permixtae spectare liceret, si loca vacua superessent. *Hor. l. 1. ep. 1.* Roscia, dic, sodes, melior lex, an puerorum Naenia?

Rosciānus, a, um, adject. ad Roscium pertinens, ut Rosciana imitatio. h. e. Roscii histrionis, *Cic. 2. de Orat. c. 59.*

Roscĭdus, a, um, o. 1. 2. *rugiadoso*, Ger. *vol tauw*, Gal. *mouillé de rosée*, Hisp. *rociado*, δροσερός, rore perfusus, humectus. *Plin. l. 11. cap. 12.* Itaque cum prima Aurora folia arborum melle roscida inveniuntur. *Id. l. 2. c. 62.* Roscidae noctes. *Sil. l. 15. v. 439.* Roscida aurora. *Virg. Ecl. 8.* Roscida mala. *Id. Ecl. 4.* Roscida mella. h. e. purissimo, & dulcissimo rore confecta. ¶ Scribitur & *rosidus*. *Col. l. 3. c. 6.* Rosidum, & nebulosum solum.

L. Roscius Otho, Civis Romanus, qui Trib. Pl. anno 685. C. Calpurnio, M. Glabrione (el. *Calpurnio*) Coss. legem tulit, ut Equites sederent in theatro datim supra Senatores in quatuordecim gradibus. V. Roscia. ¶ Hac lege Equites sibi adjunxit, alienavit a se Plebem. Quo factum est, ut eum quinquennio post, Consule Cicerone, dum ludi ederentur, in theatrum venirat, a Plebe maximo strepitu, ab Equitibus ingenti plausu exceptus sit. Cumque iterum Plebs, & Equites, ut quisque animo erat affectus, Roscium excepissent, paulatim ad verborum convitia descenderant, atque theatrum perturbarunt. Id cum Cicero Consul accepisset, statim, advocata concione, populum castigavit: qui in theatrum reversus, & ipse cum Equitibus de Roscii honoribus, *Plutarcho* auctore, contendit. Unde merito *Plin.* ita in laudes Ciceronis erupit *l. 7. c. 30.* Te suadente Tribus Roscio theatralis auctori legis ignoverunt, notataque se discrimine sedis aequo animo tulerunt. V. *Sigon. de ant. jur. C. R. l. 2. cap. 19.* ¶ Q. Roscius Comoedus, vir Lanuvinus. *Cic. 1. de Div.* Fuit perversissimis oculis, sed tamen Q. Catulo seniori pulcherrimus videbatur, a quo & adamatus fuit. *Cic. 1. de nat. Deor.* Evasit praestantissimus in arte histrionica. *Cic. 1. & 2. de Orat. pro Arch. &c.* Eo praestantiae pervenit, ut quicunque in aliqua arte excelleret, is in suo genere Roscius diceretur. *Id. 1. de Orat.* ¶ Hic, cum obliquos haberet oculos, & turpis esset aspectu, primus persona in scena usus est. Populus tamen eum sine persona intueri malebat ob pronuntiandi dulcedinem. Fuit Ciceronis praeceptor in pronuntiatione, & gestus exercitatione. Scripsit librum, in quo histrionicam eloquentiam comparavit. A Fannio quodam ob pecuniariam rationem in judicium adductus est. A Cicerone defensus, absolutus fuit. Ejus morte omnes commoti sunt. *Cic. pro Arch.*

Rosĕa, vel Rosia in Reatino agro campus appellatur, quod in eo arva rore humida semper serantur. *Fest.*

Roseānus, a, um, adject. a Rosea, ut Roseani equi, *Var. l. 2. R. R. c. 7.*

Rosētum, i, n. *roseto*, ῥοδωνιά, locus rosis consitus. *Virg. 5. Ecl.* Puniceis humilis quantum saliunca rosetis.

Rosĕus, a, um, *di rose*, *vermiglio*, ῥόδεος, quod est colore rosae, quod rosae colorem imitatur. *Virg. 2. Æn.* Roseoque haec insuper addidit ore. *Ovid. 3. Amor. eleg. 3.* Roseo rubet.

Rosĭdus, V. Roscidus.

Rosio, onis, f. *rosione*, actus rodendi. *Plin. l. 20. c. 21.* Succus decoctae nervis prodest, & vesicae, & intestinorum rosionibus. Adde *Cels. l. 7. c. 23.*

Rosmarīnus, roris marini, m. & rosmarinum, i. n. *rosmarino*, *camerino*, λιβανωτίς, genus fruticis. *Ros* dici putetur, quia roscidae sit naturae, vel quia rore instar aspergatur, vel quia ejus usus sit in aspergillis: *marinus* autem, vel quia in marinis litoribus feliciter proveniat, vel quia saporis marini, hoc est amari. *Plin. l. 24. c. 11.* Est & rosmarinum. Duo genera ejus: Alterum sterile, alterum, cui & caulis, & semen resinaceum, quod cachrys vocatur. *Col. l. 9. c. 4.* Ut rosmarinus, & utraque cythisus. ¶ Scribitur etiam divisim ros marinus. V. Ros.

Rostellum, i, n. *beccuccio*, *pippio*, ῥυγχίον, parvum rostrum. *Col. l. 8. c. 5.* Ac pulli rostellis ova percuderint. *Plin. l. 3. c. 11.* Rostellum muris.

Rostra, orum, n. plur. τὰ ἔμβολα, suggestum Romae, in foro, ante Curiam Hostiliam extructum, in quo Magistratus jus dicebant, leges ferebant, concionesque ad Populum habebantur. Nomen ex eo fuit, quod adornatum esset rostris navium ab Antiatibus captarum. *Liv. l. 8. c. 14.* Naves Antiatium partim in Navalia Romae subductae, partim incensae, rostrisque earum suggestum in foro extructum adornari placuit. Rostraque id templum appellatum. *Id. l. 30. c. 17.* Ascendere in Rostra. *Cic. in Vatin. c. 2.* Descendere de rostris. *Id. 3. Offic.* Descendere in Rostra. *Id. in Pison. c. 3.* In Rostris curiam, in senatu populum defendere. ¶ Dicere pro Rostris. h. e. in Rostris, *Gel. l. 11. c. 3.* Sic pro Rostris laudare aliquem, apud *Quintil.*

Rostrālis, le, adject. a Rostris. *Sidon. l. 1. epist. 11.* Dignum poema, quod apicibus praenotandum auratis juste tabula rostralis acciperet, aut etiam Capitolina. h. e. dignum, quod in aes incisum pro Rostris, vel in Capitolio inter publicorum monumentorum tabulas collocetur.

Rostrans, antis, rostrum impingens, rostro penetrans. *Plin. l. 18. c. 18.* In collibus transverso tantum monte aratur, sed modo in superiora, modo in inferiora, rostrante vomere. *Harduin.* suspicatur, *rostrato* esse legendum, h. e. vomere simplici rostro instructo, non aurito, quali in planis, teste *Pallad. lib. 1. tit. ult.* utebantur.

Rostrātus, a, um, ἐμβολωτός, rostro munitus, ut Naves rostratae, quae in prora aeneo munitae erant rostro, quo in hostium naves cum impetu impactae, saepe eas dissolvebant, quae etiam aeratae dicebantur. *Cic. 2. de Inven. c. 32.* Ut, siqua rostrata in portu navis deprehensa sit, publicetur. ¶ Sumitur etiam pro ornato corona rostrata, seu navali, *Virg. 8. Æn.* Cui belli insigne superbum, Tempora navali fulgent rostrata corona. ¶ Rostrata corona, seu navalis erat corona aurea, exiguis quibusdam veluti rostris navium insignita, qua donari consueverant, qui primus maritimo bello in navem hostium vi transiluisset, vel generatim qui vicisset navali certamine. *Plin. l. 16. c. 4. de coronis.* Cedunt & rostratae, quamvis &c. ¶ Rostratus impetus, qui fit ipso rostro. *Plin. l. 10. c. 23.* Liburnicarum more rostrato impetu feruntur. ¶ Rostrata columna. h. e. rostris navium ornata. *Sueton. in Galb. c. ult.*

Rostro, as, n. 1. *ponere il becco dentro*, ῥυγχίζω, rostrum impingo, rostro penetro. *Plin. lib. 18. c. 19.* Sed modo in superiora, modo in inferiora rostrante vomere.

Rostrum, i, *rostro*, *becco*, Ger. *schnabel*, Gal. *bec*, *museau*, Hisp. *pico*, *hocico*, ῥύγχος, id, quo animalia cibum capiunt. Proprie bestiarum est, ac imprimis avium. Dicitur a *rodendo*, ut a *radendo rastrum*, & similia. *Cic. 2. de nat. Deor.* Procero, corneoque rostro aves. *Id. 1. de Div.* Sus rostro si humi A literam impresserit. Sic de cane usurpat *Plin. l. 8. c. 40. de delphinis*, *l. 9. c. 8. de capris*, *Var. l. 2. R. R. c. 3.* ¶ Reperitur etiam de hominibus. *Plaut. apud Non. c. 6. n. 41.* Apud mensam plenam homini rostrum deliges. ¶ Per Metaphoram tribuitur navibus. Nam & sic vocatur pars in prora exporrectior, eaque in modum acutior, *Caes. l. 3. B. G.* Rostro noceri non posse cognoverant. Adde *Nepot. in Chabr. c. ult.* ¶ Rostrum mallei est ea pars, qua malleus tundit. *Plin. l. 34. c. 14.* ¶ Rostrum falcis est pars falcis curva in modum rostri avium. *Col. l. 4. c. 25.*

Rosŭlentus, a, um, adject. rosis abundans. *Prudent. in Eulal. v. 199.* Floribus ut rosulenta piaret prata rubescere.

Rota, ae, *rota*, *ruota*, גַּלְגַּל, Ger. *radt*, Gal. *roue*, Hisp. *rueda*, τροχός, id, cujus conversione currus procedit, a ῥοθεῖν, quod non tantum signat strepitum edere, sed etiam cum impetu ferri. *Plin. l. 16. c. 40.* Sed lignum non aliud pene, quam ad radios rotarum utile. ¶ Rota item in figlinis dicitur, qua fictilia tornantur. *Hor. in Art. poet.* Currente rota cur urceus exit? ¶ Rota etiam fuit genus supplicii, quo districto corpore homines torquebantur. *Cic. 5. Tusc. c. 9.* In rotam beatam vitam non ascendere. ¶ Per Synecdochen ponitur pro toto curru. *Virg. 12. Æn.* Eque rotis magnam respexit ad urbem. *Ovid. 2. de Ar. am.*

ar. am. v. 230 Si rota defuerit, tu pede carpe viam. ¶ Translate dicitur de sphæra. *Cic. in Arat.* Hanc tangit rota fervida Solis. ¶ Item de fluxu, & cursu alicujus rei. *Sil. l. 6. v. 121.* Per varios praeceps casus rota volvitur ævi. ¶ Rota Fortunæ est inconstantia, & volubilitas. Fortuna enim rotæ insidere fingitur, quia ut rota facile volvitur, ita Fortuna varia, & instabilis est. *Cic. in Pison. c. 10.* In quo ne rotam quidem Fortunæ timeret, extimescebat. ¶ Rota quoque, genus capræ sylvestris, & feræ. *Var. l. 3. de R. R. c. 3.* Ut in Samothrace capreum, quas Latine rotas appellant. ¶ Item genus piscis. *Plin. lib. 9. c. 4.* Apparent & rotæ, appellatæ a similitudine, quaternis distinctæ radiis, modiolos earum oculis duobus utrinque claudentibus. *Id. l. 32. c. 11.* Rotæ, orcæ, arietes, musculi, &c.

Rotabilis, le, adject. qui rotari, & in gyrum agi potest. *Ammian. l. 23. c. 4.* Agiliter rotabilis.

Rotalis, le, adject. qui rotas habet, ut rotale carpentum. *Capitol. in Maxim. c. 13*

Rotatilis, le, adject. qui in gyrum agitur. *Sidon. l. 2. epist. 9.* Inter rotatiles catastropharum gyros. *Prudent. in præfat. Peristeph. v. 8.* Sistramet & rotatiles trochaeos.

Rotatim, adv. per gyrum, periodice. *Diomed. l. 3.* Rotatim, ac volubiliter dicebant. *Apul. l. 10. A. A.* Rotatim flexuosis.

Rotatio, onis, in gyrum circumductio. *Vitruv. l. 10. c. 8.* Per rotationem circini

Rotator, oris, qui rotat, & in gyrum agit. *Stat. l. 2. silv. 7. v. 7.* Et ut Bassaridum rotator Evan.

Rotatus, a, um, *girato*, κυκλωθείς, in gyrum actus. *Auct. paneg. ad Pison. v. 53.* Et nova ceroma rotata incipit effusos in gyrum carpere cursus. *Ovid. 11. Metam. v. 469.* Ignis rotatus. ¶ Sol rotatus. h. e. in præceps datus. *Prudent. in Rom. v. 537.* Cadet rotati solis in terram globus. ¶ Sermo rotatus, est oratio brevis, expedita, & volubilis. *Juven. sat. 6. v. 448.* aut curvum sermone rotato Torqueat enthymema.

Rotatus, us, m. circumvolutio. *Stat. Achil. 2. v. 426.* Didici, quo Pæones rotatu, quo Macetæ sua gæsa citent. *Auson. in Mosel. v. 362.* Præcipiti torquens cerealia saxa rotatu.

Roto, as, a. 1. *rotare*, *girare a torno*, κυκλόω, verto, in modum rotæ verto, circumago. *Horat. l. 4. od. 11.* Flammæ trementes fumum sordidum. *Virg. 10. Æn. v. 577.* Strictum rotat ensem. *Ovid. 2. de ar. v. 374.* Aper rotat canes fulmineo ore. ¶ Rotare se pavones dicuntur, cum veluti pulchritudinem suam admirantes caudæ pinnas in orbem explicant, quia orbem rotæ imitantur. *Colum. l. 8. c. 11.* Signa sunt extimulatæ libidinis, cum semetipsum veluti mirantem caudæ gemmantibus pinnis protegit: idque cum facit, rotare dicitur.

Rotula, æ, τροχίσκος, τροχίδιον, parva rota. *Plin. l. 18. c. 18.* Galliæ vero duas addiderant rotulas.

Rotundatio, onis, actus rotundandi. *Vitruv. l. 10. c. 11.* Sic & in rotundatione, & in longitudine æqualia spatia fient.

Rotundatus, a, um, nom. ex partic. rotundus factus. *Vellej. l. 2. c. 59.* Solis orbis super caput ejus, curvatus æqualiter, rotundatusque conspectus est.

Rotunde, adv *rotondamente*, στρογγύλως, cum rotunditate. Translate sumitus pro concinne, & collecte, ut ait *Non.* vel pro eleganter, & composite, sive explicate, ut *Budæus*. *Cic. 4. Fin. c. 3. ad fin.* Illa ipsa, quæ tu breviter, Regem, Dictatorem, divitem solum esse Sapientem, a te quidem apte, ac rotunde.

Rotundifolius, a, um, adject. rotunda folia habens. *Apul. de herb. c. 72.*

Rotunditas, atis, *rotondità*, Ger. *runde*, Gall. *rondeur*, Hisp. *redondez*, στρογγυλότης, gyrus, circuitus, figura, qua res rotunda sunt. *Plin. l. 2. c. 3.* Cornibus, quæ sunt rotunditatis præpilata, ad latere porrectis. *Vitruv. l. 9. c. 4.* Cæli rotunditas. ¶ Translate *Macrob. l. 7. c. 5.* Rotunditas verborum.

Rotundo, as, a. 1. *fare retondo*, Ger. *rund machen*, Gal. *arrondir*, Hisp. *redondear*, στρογγυλόω, rotundum facio. *Cic. de Univ. c. 10.* Cumque similem universi naturæ efficere vellet, ad volubilitatem rotundavit. *Vitr. l. 10. c. 11.* Rotundare ad circinum. ¶ Translate sumitur pro implere, explere, & perficere, quod rotunda forma nulla sit perfectior. *Hor. l. 1. ep. 6.* Mille talenta rotundentur.

Rotundula, læ, f. parvum emplastrum, vel placenta rotunda. *Apul. de herb. c. 13.* His bene comminutis facies exinde velut rotundulam, &c.

Rotundus, a, um, *rotondo*, עגול, Ger. *rund*, Gall. *rond*, Hisp. *redondo*, στρογγύλος, quod est sphæricum, seu globosum. Est e rota, quasi dicas τροχοειδής, idest rotæ figuram habens. *Undus* est productio vocis, ut in *jucundus* a *juvo*. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 10* Qui mundum animantem, immortalem, & eundem beatum, & rotundum esse velint, quod ea forma neget ullam pulchriorem esse Plato. *Id. de Univ. c. 6.* Idque ita tornavit, ut nihil efficii posset rotundius. *Plin. l. 10. c. 52.* Ova exeunt e rotundissima sui parte. ¶ Translate ponitur pro pleno, concinno, & perfecto, a præstantia figuræ rotundæ. *Cic. in Or. c. 13.* Thucydides autem præfractior, nec satis, ut ita dicam, rotundus. *Hor. de art. poet. v. 323.* Graiis ingenium, Graiis dedit ore rotundo Musa loqui. ¶ Item pro sibi simili, atque æquali, constanti. *Hor. l. 2. sat. 6. de libero & sapiente.* In se totus teres, atque rotundus. ¶ Rotunda vestis dicitur, quæ undique clausa est, & non injectu totum tegit corpus, qualem fuisse Romanorum togam, *Ferrar. l. 1. de re vest. proœm. capit.* ostendit. *Quintil. l. 11. c. 3.* Rotundam esse togam, & apte cæsam velim. V. etiam *Manut. de quæsit. per epist. l. 2. ep. 1.* ¶ *Rotundus* pro rotundus legitur in quibusdam vet. codicibus apud *Fest. Gel. l. 1. c. 3.* & *Apul. l. 11. A. A.*

Roxolani, orum, populi Scythiæ Europææ, Alaniæ vicini, ubi nunc est Tartaria minor, & Ukraina. *Tac. 1. hist. c. 79.*

R ANTE U.

Rubedo, inis, *rossezza*, חכלילות, Ger. *die rote*, Gall. *rougeur*, Hisp. *vermejura*, ἐρύθημα, color rubens. *Plin. l. c. c. 12.* Leo significat colorem croceum, atque ad rubedinem declinantem.

Rubefacio, is, feci, factum, a. 3. *far rosso*, ἐρυθραίνω, rubro colore tingo, ruborem offero. *Sil. l. 16. v. 137.* Viaque Atlantiadum rubefecerat ore sororum. *Ovid. 8. Met. v. 383.* rubefecit sanguine setas.

Rubefactus, a, um, ἐρυθρανθείς, partic. a rubefio. *Ovid. 13. Met. v. 394.* Expulit ipse cruor, rubefactaque sanguine tellus.

Rubellianus, a, um, idem ac rubellus. *Colum. l. 3. c. 2.* Et materia non ita rubes, ut aminnia, a quo colore rubellianæ nuncupantur.

Rubellio, onis, m. piscis prægrandi capite, ex genere mullorum, a *rubellus*, quod diminutivum a *ruber*. Ita vero a colore dici, argumento est, quod piscis similiter Græcis vocetur ἐρυθρῖνος, ab ἐρυθρός, *ruber*. *Plin. l. 32. c. 10.* Mullus in vino necatus, vel piscis rubellio iis, qui inde biberint, tædium vini affert.

Rubellus, a, um, *rossetto*, ὑπέρυθρος, subrubens, qui modice, & diluta rubet, dim. a *ruber*. *Martial. l. 1. ep. 104.* Et Vejentani bibitur fæx crassa rubelli. *Plin. l. 14. c. 2.* Proxima dignitas Nomentanis rubente materia, quapropter quidam rubellas appellavere vineas.

Rubens, entis, o. *rossa*. *Virg. 1. Georg.* Semper sole rubens, & torrida semper ab igni. *Ovid. 5. Fast. v. 321.* Vina rubentia. *Plin. l. 37. c. 6.* superficies locustarum maris crustis rubentior.

Rubeo, es, bui, sine sup. *essere rosso*, אדם, Germ. *rot seyn*, Gall. *etre rouge*, Hisp. *enrojecerse*, *far rosso*, ἐρυθραίνομαι, rubens sum. *Ovid. 2. Fast. v. 212.* Thusco sanguine terra rubet. ¶ Translate accipitur pro pudere, verecundari. *Cic. Att. l. 15. ep. 4.* Rubeo, mihi crede: sed jam scripseram, delere nolui. *Id. 4. Ver. c. 76.* Hærere homo, aversari, rubere.

Ruber, bra, brum, *rosso*, אדום, Germ. *rot*, Gall. *rouge*, Hisp. *vermejo*, *roxo*, ἐρυθρός, quod est rubentis coloris. *Ovid. 1. Fast.* At ruber hortorum Deus, & tutela Priapus. *Horat. l. 3. carm. od. 13.* Nam gelidos inficiet tibi rubro sanguine rivos. *Plin. l. 20. c. 63.* Colorem illico mutant rubriore pilo. *Cels. l. 5. c. 18.* Nitrum quam ruberrimum. ¶ Legitur & *rubrus* in recto casu. *Solin. c. 40. de chamæleonte.* Colores duo sunt, quos fingere non valet, rubrus, & candidus.

Rubesco, is, n. 3. *divenire rosso*, ἐρυθραίνομαι, rubens fio. *Plin. l. 9. c. 33.* Miror, ipso tantum eus cælo gaudere, Sole rubescere, coloremque perdere. *Virg. 3. Æn. v. 521.* Rubescit aurora.

Rubeta, æ, f. *rospo*, φρύνη, genus ranæ venenosum, a *rubus*, quia fere in rubis versatur, ut scribit *Plin. l. 32. c. 5.* *Juv. sat. 1.* Quæ molle Calenum Porrectura viro miscet sitiente rubetam. ¶ Dicitur etiam rana rubeta. *Plin. l. 8. c. 31.* Ranæ quoque rubetæ, quarum & in terra, & in humore vita. *Propert. l. 3. eleg. 6.* Ranæ portenta rubetæ.

Rubetum, i, n. *roveta*, βατών, locus, in quo rubi copiose proveniunt, vel ipsa ruborum copia. *Ovid. 1. Met. v. 105.* In duris hærentia mora rubetis.

Rubeus, a, um, idem ac ruber. *Col. l. 6. c. 1.* Colore rubeo, vel fusco. *Pallad. l. 4. tit. 11.* Boves rubei coloris. *Firmic. l. 4. c. 10.* Rubeis capillis, oculis sanguinolentis. ¶ Est etiam rubeus, βάτινος, idem ac spineus, a *rubus*. *Virg. 1. Georg. vers. 266.* Nunc facilis rubea texetur fiscina virga. *Servius* intelligit virgam ex Rubis oppido Campaniæ.

Rubi, orum, m. opp. Campaniæ. *Serv. in 1. Georg. Hor. l. 1. sat. 5.*

Rubia, æ, f. *grana grossa*, *robbia*, ἐρυθρόδανον, ἐρυθρόδανος, herba, radicem habens rubram tingendis lanis, & coriis idoneam. *Plin. l. 19. c. 3.* In primis rubia, tingendis lanis, & coriis necessaria, &c. *Id. l. 24. c. 11.* Alia est erythrodanus, quam aliqui ereuthodanon vocant, nos rubiam, qua tinguntur lanæ, pellesque perficiuntur.

Rubico, & Rubicon, onis, m. fl. Æmiliæ, seu Galliæ Togatæ, apud Cæsenam urb. qui mare subit inter Aprusam fl. vulgo *Luso*, & Sapim *il Savio*, & inter portum Cæsenatem, & Ariminum. Olim fuit terminus Italiæ. *Plin. l. 3. c. 15.* ¶ Ibi a Senatu Romano C. Julio Cæsari interdictum est, ne ulterius armatus procederet. *Suet. in Cæs. c. 32.* ¶ In recto casu *Rubico* legitur apud *Plin. l. c.* & *Rubicon* apud *Lucan. l. 1. v. 214.*

Rubicundulus, a, um, *vermiglietto*, subrubens, diminut. a *rubicundus*. *Juvenal. sat. 6. vers. 424.* Tandem illa venit rubicundula, totum Œnophorum sitiens.

Rubicundus, a, um, *rubicondo*, *rosseggiante*, אדמדם, Ger. *rot verfarb*, Gal. *rouge*, Hisp. *roxo*, *vermejo*, ἐρυθραῖος, rubore plenus, abunde rubeus. *Plin. l. 18. c. 35. de Luna:* Si rubicunda, ventos portendere dicitur. *Sen. l. 7. quæst. nat. c. 11.* Habitus cometæ rubicundior. *Virg. 1. Georg. v. 297.* Rubicunda Ceres.

Rubidus, a, um, ὑπέρυθρος, quod est colore rufo, sed atrore multo infecto, cujusmodi fere est color ferri multa rubigine obducti. *Gel. l. 2. c. 26.* Etenim sanguineus, miseus, croceus, aureus, ostrinus, fulvus, flavus, rubidus, phœniceus, rutilus, luteus, spadiceus, ruber, sive rufi coloris sunt. *Plaut. Satir. 2. c. 77.* Rubiginosam strigilem, ampullam rubidam, h. e. vetustate rugosam, & ad atrum colorem accedentem, ut *Fest.* interpretatur. *Id. Plaut. Cas. 2. 5. 2.* Ibi torreto me pro pane rubido. h. e. panem cocto, & solum subcalido, ut exponit *Id. Fest.*

Rubiginor, aris, depon. 1. *arrugginirsi*, rubiginem contraho, ἰόομαι. *Apul. l. 3. Flor.* Ut gladius usu splendescit, situ rubiginatur.

Rubigalia
Rubigo, &c. } V. Robigalia, Robigo, &c.

Rubor, oris, m. *rossore*, ἐρύθημα, rubedo, color rubeus. *Gel. l. 2. c. 26.* Sed cum aliter rubeat ignis, aliter sanguis, aliter ostrum, aliter crocum, has singulas rufi varietates Latina oratio singulis, propriisque vocabulis non demonstrat, omniaque ista significat una ruboris appellatione, cum tamen ex ipsis rebus vocabula mutuetur, & igneum aliquid dicat, & flammeum, & sanguineum, & croceum, & ostrinum, & aureum. *Cic. in Orat. c. 23.* Fucati medicamente candoris, & ruboris omnia repellantur. ¶ Tyrii ruboris purpura. *Virg. 3. Georg. v. 307.* Tyrios incocta rubores. ¶ Metonymice ponitur pro pudore. *Cic. 2. de Orat. c. 59.* Præstet idem ingenuitatem, & ruborem suum, verborum turpitudine, & rerum obscœnitate vitanda. *Liv. l. 30. c. 15.* Audienti rubor suffusus.

Rubrans, antis, nom. particip. rubens, rubeus. *Alcim. Avit. l. 5. v. 525.* Rubrantis profundo. h. e. mari rubro.

Rubrica, æ, *rubrica*, μίλτος, terra ita dicta e rubro colore ad tingendum apta. *Col. l. c. c. 17.* Omnes arbusculas, priusquam transferas, rubrica notare convenit. ¶ *Auct. ad Heren. l. 3. c. 22.* Cœno oblitus, aut rubrica delibutus. *Hor. l. 2. sat. 7.* Rubrica picta prælia. ¶ Ex ea lateres quoque fiunt ad ædificia. *Vitruv. l. 2. c. 7.* Faciendi sunt (lateres) ex terra albida, cretosa, sive de rubrica. Plura de rubrica V. apud *Plin. l. 35. c. 6.* ¶ Metonymice sumitur pro inscriptione, seu titulo earum rerum, quæ in textu, vel in capitulo infra scripto continentur. Ratio nominis est, quia olim rubrica legum tituli, & capita notabantur, distinctionis causa, & ut facile apparerent. *Pers. sat. 5. v. 90.* Præsertim si quid Masuri rubrica notavit.

Rubricatus, a, um, μιλτωτός, tinctus rubrica, vel quocunque colore rubeo, ut rubricatus mutinus, apud *Auctor. Priap. carm. 73.*

Rubricata, æ, *rossetto*, ἐρυθρόμενον, *belletto*, purpurissum, idest color, quo mulieres genis ruborem inducunt. *Plaut. Trucul. 2. 2. 39.* Buccas rubricata, omne corpus intinxit tibi. Alii rectius leg. *rubrica creta*.

Rubrico, as, a. 1. rubrica signo, rubeum facio. Affert *Passerat. ex Claudiano* hæc verba, *rubricaverit ensem*, quæ nos invenire non potuimus.

Rubricosus, a, um, μιλτώδης, ruber, veluti rubrica conspersus, aut rubris arenis. *Col. l. 4. c. 33.* Spissum solum, & rubricosum cotorniatas. Adde *Plin. l. 18. c. 17.*

Rubrus. V. Ruber.

Rubus, i, m. *rovo*, *rogo*, סנה, Germ. *bramberstaud*, Gall. *ronce*, Hisp. *carca*, βάτος, sentis genus, morus agrestis, frutex passim in dumis proveniens, florem habens candidum, fructum moris non absimilem, forte esse a rubere, quod virgulta ejus rubeant, vel quod mora ferat rubra, quod de rubo ideo verum est. *Virg. 4. Ecl.* Fuerat & rubus asper amomum. ¶ De rubo *Plinius* scribit *l. 16. c. 21.* & *37. l. 17. c. 13. l. 24. c. 13. & 14.* ¶ Rubus caninus, κυνόσβατος, frutex arbusculæ instar, rubo longe major, folia ferens multo latiora myrto, firmis circa ramos spinis, flore candido, fructu oblongo, nucleo olivæ simili, qui & sentis canis dicitur. *Pallad. l. 1. c. 34.*

Ructamen, inis, n. ructus. *Prudent. Hamartig. v. 466.* Carnis & immodicæ spurco ructamine crudus.

Ructatrix, icis, f. quæ ructat, vel quæ ructum efficit. *Martial. l. 10. ep. 48.* Nec deest ructatrix mentha, nec herba salax.

Ructatus, a, um, ἐρευχθείς, ructu emissus, effusus, profusus. *Sil. l. 15. v. 432.* Permiscetque mero ructatos ore cruores.

Ructito, as, n. 1. ἐρυγγάνω, freq. a ructo. *Col. l. 6. c. 6. de bove ægrotante.* Sæpe decumbere, & ructitare cœpit, caudamque crebrius agere. Alii leg. & *agitare caput*, *caudamque*.

Ructo, as, n. 1. *ruttare*, Ger. *gorbsen*, Gall. *roter*, Hisp. *regoldar*, ἐρεύγω, ructum emitto. *Plaut. Pseud. 5. 2. 9.* Pergin' ructare in os mihi? *Juven. sat. 3.* Si bene ructavit, si rectum minxit amicus. *Plin. l. 3. cap. 19.* Ut in Antonia Drusi nunquam exspuisse, in Pomponio Consulari Poeta nunquam ructasse.

Ructor, aris, d. 1. idem ac ructo. *Var. l. 3. R. R. c. 2.* Cujus aves hospitales etiam nunc ructor. ¶ Translate ponitur pro effundere, generatim. *Hor. in art. v. 457.* Hic dum sublimes versus ructatur, & errat.

Ructuo, as, a. 1. idem quod ructo. *Augustin. serm. 135. de Temp. a med.* Ructabat unicum Verbum, unde impleti ructuans laudet.

Ructuosus, a, um, ἐρευγώδης, plenus ructibus. *M. Cælius* apud *Quinctil. l. 4. c. 2.* Totis præcordiis stertentem, ructuosos spiritus geminare.

Ructus, us, m. *rutto*, Ger. *gorps*, Gall. *rot*, Hisp. *regueldo*, ἐρυγή, cibi, & potus in stomacho male concocti ventosa per os efflatio, crudi stomachi sonitus, quem edere solent, qui plus æquo onerarunt ventriculum, ab ἐρεύγω. *Cic. l. 9. Fam. ep. 22.* Stoici crepitus aiunt æque liberos, ac ructus esse oportere. *Martial. l. 1. ep. 88.* Extremo ructus cum venit a barathro. *Plin. l. 24. c. 15.* Ructo gravis herba. h. e. quæ manducata ructus movet fœtidi odoris.

Rudeatus, vel

Rudectus (utroque enim modo legitur) a, um, adject. ruderibus plenus. *Cato de R. R. c.* 131. Lota rudecta, arenosaque. *Id. ibid. c.* 34. Terra pulla, rudecta.

Rudens, entis, m. & f. *corda, fune*, חבל, Germ. *groß schiff sail*, Gall. *chable, grosse chorde*, Hisp. *cuerda, maroma*, funis nauticus, a *rudendo*. *Non.* 2. 5. n. 254. Rudentes ea causa sapientissimi dictos volunt, quod funes, cum vento verberentur, rudere existimentur, atque hunc sonum proprium funium, non asinorum putant. *Cic.* 5. *Tusc.* Non tam optabilis est quidem, inquit, rudentibus apta fortuna. *Id.* 3. *de Div. c.* 56. Sed est quasi rudentis explicatio. *Plaut. Rud.* 4. 3. 1. Dum tibi hanc, quam trahis, rudentem complico. ¶ *Rudens* titulus est Plautinæ comœdiæ, in qua piscator inducitur rudente vidulum a mari extrahens.

Rudens, entis, o. partic. a rudo. *Ovid.* 1. *Fast.* Ecce rudens rauco Silenum vector asellus, Intempestivos edidit ore sonos.

Rudentisibilus, li, stridor funium nauticorum. *Pacuv. apud Var. l.* 4. *de L. L.*

Rudeo, es, n. 2. idem ac rudo, apud vet. *Lucil. apud Var. l.* 6. *de L. L.* Hæc, inquam, rudet ex rostris, atque heiulitabat.

Rudera, V. Rudus.

Ruderarius, a, um, quod ad rudera spectat, ut Ruderarium cribrum, idest cribri genus majus ex membrana minutis foraminibus pertusa, quo rudera, idest lapilli consimilesque sordes e frumento expurgantur. *Apul. l.* 8. *Met.*

Ruderatio, onis, actus ruderandi. Differt a statuminatione, quia statuminatio fit lapidibus, & cementis libralibus, & manualibus, sine calce, & arena; ruderatio vero statumini superinducitur cum calce, & arena, aut rudere novo, aut redivivo, idest ex vetere ædificio sumpto, non nuper effosso, quod constat a cementis, ad differentiam nuclei, qui est e testa contusa, & tertio inducitur. *Vitruv. lib.* 7. *cap.* 1. Primumque incipiam de ruderatione, quæ principia tenet expolitionum.

Ruderatus, a, um, quod rudera habet, ut Ruderatus ager, qui veterum ædificiorum materia scatet. *Plin. l.* 21. *c.* 4. Proprieque ruderatum agrum amare.

Rudero, as, a. 1. *ἐπιστρωννύω*, rudus induco. *Vitruv. l.* 7. *c.* 1. Ne minori saxo, quam quod possit manus implere, statuminationibus inductis ruderetur. Alii leg. *crustuminationibus*.

Ruderum, i, *ἐρειπιώδης*, locus plenus ruderibus. *Cat. c.* 38. Lentem in rudeto, & rubricoso loco, qui herbosus non siet, serito. Alii leg. *rudecto*.

Rudiæ, f. 1. *Rose*, urbs olim Calabriæ, in Salentinis, apud Lupias, patria Ennii poetæ.

Rudiarii, m. 2. qui in gladiatura emeriti rudem acceperunt, idest impetrarunt missionem artis gladiatoriæ, donati rude. *Suet. in Tiber. c.* 7. Rudiariis quoque quibusdam revocatis auctoramento centenum millium. ¶ Alias rudiarii vocati sunt, qui nova saga poliunt. *Fest. in Rudus*.

Rudicula, æ, f. *spatula*, *σπαθίδιον*, ligula, sive spatha, idest parva virga, qua agitamus ea, quæ coquuntur, a rudis, quæ virgam notat. *Cat. de R. R. c.* 9. Rudicula agitato crebro, usque adeo, dum fiat tam crassum, quam mel. Adde *Colum. l.* 12. *c.* 46.

Rudimentum, i, *primo principio*, Germ. *unterrichtung*, Gall. *aprentissage*, Hisp. *los principios*, *προπαιδεία*. primum principium cujuscunque rei, a *rudis*, quia res omnes initio rudes sunt, idest impolitæ, imperfectæ. *Quintil. l.* 1. *c.* 1. Rudimenta dicendi. *Vellej. l.* 2. *sub fin.* Rudimenta militiæ. *Plin. in proœm. lib.* 7. Lucis rudimentum. ¶ Rudimentum ponere, est ruditatem deponere, jam rudem esse desinere, incipere fieri politiorem, & instructiorem. *Cic. in Sal.* 1. 2. Qui ne incipiens quidem peccare minimis rebus posuit rudimentum. *Liv. l.* 31. *c.* 11. Rudimentum adolescentiæ ponere. Eodem sensu *Justin. l.* 9. *c.* 1. Sub alienjus militia tirocinii rudimenta deponere.

Rudis, is, subst. f. *bacchetta*, virga impolita, qualis erat, qua gladiatores olim, cum ipsis permitteretur a gladiatorio munere cessare, a Prætore donabantur, & publica alebantur pecunia. *Cic.* 2. *Phil. c.* 30. Tam bonus gladiator rudem tam cito accepisti? ¶ Hujusmodi rudibus ipsi gladiatores eum ad artem discendam exercebantur, pugnabant. *Sueton. in Calig. c.* 32. Myrmillonem in ludo rudibus secum batuentem, & sponte prostratum confodit. ¶ Translate, respiciendo ad priorem, quem diximus, rudis usum, accipitur pro libertate, & optato rei cujusvis fine, & *rudem dare*, seu *donare* est a quovis munere dimittere, *rudem mereri* est mereri missionem, vel cessationem a labore, vel officio; *rude donari*, vel *rudem accipere* est quocunque onere liberari, a munere quovis in otium restitui, vel ob ætatem, vel ob imbecillitatem, &c. *Hor. l.* 1. *ep.* 1. Spectatum satis, & donatum jam rude quæris Mæcenas iterum antiquo me includere ludo. *Martial. l.* 3. *ep.* 36. Ut nondum credas me meruisse rudem. *Juven. sat.* 7. *v.* 171. Ergo sibi dabis ipse rudem. ¶ Sumitur etiam rudis pro ligula, seu spatha, idest virga lignea, qua res agitantur, & miscentur, ut fit in iis, quæ coquuntur. *Plin. l.* 34. *c.* 18. Urisnt in patinis per laminas minutas cum sulphure, versatum rudibus ferreis, aut ferulaceis. *Cato R. R. c.* 79. Coquito, versatoque crebro duabus rudibus.

Rudis, & de, o. 3. *rozzo*, Germ. *unvolkomen*, Gall. *rude*, Hisp. *no labrado*, *no ensenado*, *ἀπαίδευτος*, impolitus, incultus, imperfectus, asper, durus, ut Rude argentum apud *Plin. l.* 33. *c.* 3. quod neque signatum est, neque alium in usum laboratum. *Ovid.* 7. *Met.* Rudis, indigestaque moles. *Var. l.* 1. *R. R. c.* 27. terram rudem proscindere oportet. *Senec. Hippolyt.* Capilli rudes, h. e. incompti. *Ovid. Heroid. ep.* 1. Rudes lanæ h. e. impolitæ. ¶ *Æs rude* est non signatum. V. *Æs*. ¶ Dicitur etiam de iis, quæ ad litteras pertinent. *Cic. l.* 1. *de Or.* Quæ pueris, aut adolescentulis nobis ex commentariolis nostris inchoata, atque rudia exciderunt. ¶ Item de ingenio, & animo, qui adhuc disciplinis, vel rerum usu expolitus non est. Et sic absolute usurpatur. *Cic. de nat. Deor. l.* 3. *c.* 3. Rudem me discipulum, atque integrum accipe. ¶ Vel cum gen. & notat imperitum, indoctum, inscitum. *Cic. pro Flac. cap.* 8. Cum in theatro homines imperiti, rerum omnium rudes, ignarique consederant. *Id.* 4. *Ver.* Tametsi non provinciæ rudis erat, & tyro. ¶ Vel cum abl. & præp. *in*. *Cic.* 1. *de Or.* Hastitantem in majorum institutis, rudem in Jure Civili. ¶ Vel omissa præpos. *Vellej. l.* 2. *c.* 9. Sensibus celebris, verbis rudis. Et *c.* 73. Adolescens studiis rudis. ¶ Vel cum acc. & præp. *ad*. *Ovid. l.* 3. *de Pont. el.* 7. Ad mala jam pridem non sumus ulla rudes. *Liv. l.* 24. Rudem ad pedestria bella Numidarum gentem esse, equis tantum habilem. ¶ Accipitur interdum pro rustico. *Juven. sat.* 11. Tunc rudis, & Graias mirari nescius artes. ¶ Interdum pro duro, & inclementi. *Ter. Phorm.* Adeon' te esse ingenio rudi, & inexorabili?

Ruditas, atis, *rozzezza*, *ἀγροικία*, *ἀμαθία*, imperfectio, obscuritas ingenii, imperitia. *Apul. l.* 4. *Florid.* Literaturis ruditatem eximere.

Ruditus, us, m. *raggito*, *ragglio*, clamor inconditus, qualis est asini rudentis. *Apul. l.* 8. *Metam.* Audito ruditu meo.

Rudo, is, di, sine sup. n. 3. *ragghiare*, נהק, Ger. *schreyen*, Gall. *braire*, Hisp. *rebuznar*, *ὀγκάομαι*, est sonum inconditum edere, qualem solent asini, cum vocem emittunt. Sed *Nonius* dicit, sapientissimorum virorum opinionem esse, rudere proprie non asinos, sed funes nauticos dici, cum vento verberantur, hinc funes illos rudentes appellari. V. *Rudens*. *Ovid. lib.* 3. *de art. v.* 290. Ut rudit a scabra turpis asella mola. *Pers. sat.* 3. *v.* 9. Findor, ut Arcadiæ pecuaria rudere credas. Ubi primam producit, cum alii omnes corripiant. ¶ Dicitur etiam de leonibus, vel per Metaphoram, vel per Catachresin. *Virg.* 7. *Æn. vers.* 16. Ira leonum sera sub nocte rudentum. ¶ Item de hominibus. *Virgil.* 8. *Æn.* Inclusumque cavo saxo, atque insueta rudentem, idest insolita voce clamantem.

Rudor, oris, m. 3. stridor, murmur, mugitus venti subterranei. *Apul. de mundo*. Mycetias vocatur intri rudoris inquietudo terrena. Ita *Scaligerum* secutus legit *Vossius*, ubi vulgo *odoris*. *Id. in Florid. n.* 17. (*al. l.* 3. *ad fin.*) Vox hominis & tuba rudore torvior, & lyra concentu variatior.

Rudus, eris, n. *rovinaccio*, Ger. *schutt*, Gall. *plastras*, Hisp. *vassura*, *ἐρείπιον*, lapidum frusta, ruinarumque materies. Duplex est, novum, & vetus. Novum rudus est materia pavimenti, hoc est, saxa de novo contusa, seu testæ confractæ cum calce ad pavimentum faciendum. Vetus rudus est materia veterum pavimentorum, & diruptorum ædificiorum, quæ lapidibus, & testis confractis, calceque arena commista constat. *Vitr. l.* 7. *c.* 1. Deinde ruderi novo tertia pars testæ tusæ admisceatur. ¶ Dicitur etiam de ære rudi, & infecto. *Prudent. in Apotheos. v.* 725. Æris rudere decocta massa.

Rudusculum. V. Raudusculum.

Rufæ, f. 1. opp. olim Campaniæ, in conf. Samnii, Æserniæ finitimum. *Virg.* 7. *Æn. v.* 739. ¶ *Sil. l.* 8. *v.* 567. Rufras vocat, & *Liv. l.* 8. *c.* 25. Rufrium.

Rufesco, is, n. 3. *divenire rosso*, *ὑπερυθραίνομαι*, rufus fio. *Plin. l.* 10. *c.* 29. Grues senectute nigrescunt, merula ex nigra rufescit.

Rufo, as, a. 1. *fare rosso*, *πυρρόω*, rufum facio. *Plin. l.* 13. *cap.* 2. Tunc addito lentiscino oleo illita ova nocte rufat capillum. *Id. l.* 15. *c.* 22. Rufatur capillus primum prodeuntibus nucleis.

Rufræ, arum, f. oppidum Campaniæ. V. *Rufæ*.

Rufreni, orum, Rufrarum incolæ. *Cic. Fam.* 10. *ep.* 21.

Rufuli, sive Rutuli, unum genus Tribunorum militum, ita dictum a Rutilio Rufo, qui de eorum jure legem tulit. Tribuni enim militum dividebantur in Rufulos, sive Rutulos, & Comitiatos. *Ascon. Pedian. in Divin.* Tribunorum militarium duo sunt genera, primum eorum, qui Rufuli dicuntur. Hi in exercitu creari solent. Alii sunt Comitiati, qui Romæ Comitiis designantur. *Fest. Pomp.* Rufuli Tribuni militum appellabantur, quos Consules faciebant, non Populus: de quorum jure quod Rutilius Rufus legem tulerit, qui eis cavebatur multis modis, (sic enim alevaverant eorum jus, ut tunc alevabant, qui populi suffragio creabantur) Rufuli a cognomine Rutilii, ac post Rutuli appellati sunt. *Liv. lib.* 7. Et cum eo anno primum placuisset Tribunos militum ad legiones suffragio fieri (nam & antea, sicut nunc, quos Rutulos vocant, Imperatores ipsi faciebant) T. Manlius, qui postea Torquatus appellatus est, secundum in sex locis tenuit.

Rufulus, a, um, dim. a *rufus*. *Plaut. Asin.* 2. 3. 20. Macilentis malis, rufulus, aliquantum ventriosus.

Rufus, a, um, *rosso*, אדמוני, Germ. *rothfarb*, Gall. *rougeatre*, Hisp. *rubio*, *ξανθός*, *πυῤῥός*, ruber, sed non plane, verum ad flavum nonnihil declinans, a *πυῤῥός*, per Metathesin. *Ter. Phor.* 5. 2. Si quis me quæret rufus. *Martial. l.* 14. *ep.* 129. Roma magis fuscis vestitur, Gallia rufis. *Plin. l.* 16. *c.* 24. Namque & materies maris dura, rufiorque, ac nodosa. ¶ Est etiam *Rufus* cognomen Romanum, a colore pilorum deductum, ut innuit *Quintil. l.* 1. *c.* 6.

Ruga, æ, f. *ruga*, *crespa*, קמט, Germ. *runtzel*, Gall. *ride*, Hisp. *ruga*, *ῥυτίς*, cutis in plicas, & quasi sulcos contracta, cujusmodi in senibus conspici solet. *Cic. de Sen. c.* 18. Non cani, non rugæ repente auctoritatem arripere possunt. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 57. Inque suo pretio ruga senilis erat. ¶ Plicæ quoque in vestibus eminentes rugæ dicuntur, contra cavitates inter plicas sinus. *Plin. lib.* 35. *c.* 8. Præter quæ in veste rugas, & sinus invenit. ¶ In arborum quoque fructibus, qui ante maturitatem sunt decerpti, asperitates quædam, & corticis contractiones oriuntur, quæ a similitudine rugarum senilium veniunt & ipsæ in nominis hujus communionem. *Plin. l.* 15. *c.* 7. Deest tota illa maturitas, ideoque & rugarum, colorisque similitudo. ¶ Translate rugæ pro severitate, & gravitate accipiuntur, quia austeri homines rugas frontem contrahunt. *Plin. l.* 9. *ep.* 17. Vis tu remittere aliquid ex rugis? *Cic. post red. in Sen. c.* 7. Rugis, & supercilio aliquem decipere.

Rugatus, a, um, quod rugas habet. *Plin. l.* 9. *c.* 33. *de concharum testis*. Levibus, rugatis, denticulatis, striatis.

Ruginosus, a, um, adject. rugosus. *Cæl. Aurel. Acut.* 2. 12. Cutis veluti ruginosa, vel sulcata pannositas.

Rugio, is, n. 4. *ruggire*, *ruggiare*, שאג, Germ. *brullen*, Gall. *rugir*, *bruire*, Hisp. *bramar*, *βρυχάομαι*, leonum est, cum vocem emittunt. Factum est a sono, ut mugire, multaque alia. *Auct. Philom. v.* 49. Tigrides indomitæ rancant, rugiuntque leones.

Rugitus, us, m. *ruggito*, *βρυχηθμός*, vox leonis. *Vopisc. in Probo, c.* 19. Centum leones, qui rugitibus suis tonitrua excitabant.

Rugo, as, n. 1. *increspare*, כמש, Ger. *faltin machen*, Gall. *se rider*, Hisp. *arrugarse*, *ῥυτιδόω*, *ῥυσόω*, *ῥικνόω*, rugas contraho. *Plaut. Cas.* 2. 3. 30. Vide palliolum, ut rugat.

Rugositas, atis, rugarum contractio, austeritas, apud *Tert. de pœnit. c.* 25.

Rugosus, a, um, *pieno di crespe*, Ger. *runtzelecht*, Gall. *plein de rides*, Hisp. *lleno de rugas*, *ῥυτιδώδης*, rugis plenus. *Col. l.* 12. *c.* 43. Sed hæc ratio facit rugosa acina. *Martial. lib.* 3. *ep.* 93. Rugosiorem cum geras stola frontem. *Pers. sat.* 5. *v.* 55. Rugosum piper.

Ruidus, a, um, *ruvido*, *ruvido*, *ἄξεστος*, asper, ut Pilum ruidum. Aliqui pilum ruidum dictum putant a *ruendo*, hoc est cadendo, quod eius crebro casu frumenta, & aliæ fruges pinsuntur, & decorticantur. *Plin. l.* 18. *c.* 10. Major pars Italiæ ruido utitur pilo. Ubi *Plin.* ruidum opponit præferrato. ¶ Sunt qui scribunt *rutidus*, ut opt. Plinii edition. hab. *rudus*.

Ruina, æ, *rovina*, מפלה, Ger. *umbfallung*, Gall. *ruine*, Hisp. *cayda*, *πτῶσις*, *πτῶμα*, casus, seu lapsus alicujus rei, quæ concidit, a *ruendo*. *Cic.* 3. *Tusc.* Magis me moverunt Corinthi subito aspecta parietum ruinæ. *Horat. lib.* 2. *sat.* 8. graves aulæa ruinas in patinam fecere. ¶ Translate reperitur pro tonitru. *Virg.* 1. *Æneid.* Fluctibus oppressos Troas, cœlique ruina. Ubi *Servius*: Cœlique ruina, idest tonitribus, quorum sonus similis est ruinis. ¶ Transfertur longius, & pro quavis calamitate accipitur. *Cic.* 1. *Catil. c.* 6. Prætermitto ruinas fortunarum tuarum. ¶ Aliquando pro morte. *Plin. l.* 37. *c.* 25. Prodigium in nostro ævo Neronis Principis ruina factum.

Ruinosus, a, um, *caduco*, *πτωσιμος*, caducus, ruinam minans, ruinis plenus. *Cic.* 3. *Off. c.* 13. Ædes male materiatæ, ruinosæ.

Rulla, æ, f. instrumentum ferreum, stimulo rusticorum additum ad vomerem detergendum. *Plin. l.* 18. *c.* 19. Purget vomerem subinde stimulus cuspidatus rulla. Ita quædam edition. At plures hab. *ralla*.

Ruma, æ, f. *mammella*, *poppa*, *θηλή*, mamma, apud vet. *Varro* apud *Non. c.* 2. *n.* 738. Hisce Manibus lacte fit, non vino, Cuninæ propter cunas, Ruminæ propter rumam, idest prisco vocabulo mammam, &c. ¶ Ruma etiam alteram notionem habet. Nam significat cavum gutturis locum. *Arnob. l.* 7. Rumæ, quæ sunt prima in gurgulionibus capita, qua dejicere cibos, & referre natura est. Sunt qui aliter leg. *Serv. in* 6. *Ecl.* Ruminatio dicta est a ruma eminente gutturis parte, per quam demissus cibus a certis revocatur animalibus.

Rumbotinus. V. Rumpotinus.

Rumen, inis, o. idem ac ruma, idest mamma. *Plin. l.* 15. *c.* 18. Quoniam sub ea inventa est lupa infantibus præbens rumen (ita vocabant mammam) miraculo ex ære juxta dicato. ¶ Ponitur etiam, ut ruma, pro cavo gutturis loco, qua cibus in alvum demittitur. *Fest.* Rumen est pars colli, qua esca devoratur, unde rumare dicebatur, quod nunc ruminare. *Pomp.* apud *Non. c.* 2. *n.* 64. Ego rumorem parvi facio, dum sit, rumen qui impleam.

Rumentum, i, *Fest.* Rumentum in Auguralibus significare videtur interruptio, e abruptione, dum verba ancilibus movendis prgit; Si interim avis cecinit, tum quoque, atque auspicio, rumentum esse.

Rumex, icis, m. *romice*, *λάπαθον*, lapathi sylvestris genus, ad strumas cum axungia efficacissimum, *Plinio* teste, *l.* 20. *c.* 21. ¶ Reperitur etiam in gen. fœm. *Plin. l.* 11. *c.* 8. Ceras ex omnium arborum, satorumque floribus configunt, excepta rumice, & chenopode. Sed subintelligi potest *arbore*. ¶ Est & rumex teli genus, simile spari Gallici, ut ait *Fest. Lucil.* apud *eund.* Tum spara, tum rumices portantur, tragula porro. Adde *Gel. l.* 10. *c.* 25.

Rumia, æ, vel Rumina, æ, f. Dea, quæ rumis, idest mammis, & infantibus lactentibus præsidebat. *Var. l.* 2. *R. R. c.* 11. Non negarim ideo apud Divæ Rumiæ sacel-

cellum a pastoribus satam ficum. Ibi enim solet sacrificari lacte pro vino, & pro lactentibus. Mammae enim rumes, sive rumae, A inde dicuntur subrumi agni lactentes. *Id. apud Non. c. 1. n. 736.* Hisce Manibus lacte fit, non vino, Cuninae propter cunas, Ruminae propter rumam, idest prisco vocabulo mammam, a quo subrumi etiam nunc dicuntur agni.

Rumifĕro, as, a. 1. διαφημίζω, divulgo, praedico, rumorem fero, famam spargo. *Plaut. Amph.* a. 3. 46. Quamque adeo cives Thebani vero rumiferant probam. Ita legit *Non.* Alii *rumificant*, eod. sensu.

Rumifico. V. dictmo. praeced.

Rumigeratio, onis, f. divulgatio. *Lamprid. in Heliog. cap.* 10. Infami rumigeratione pascuntur.

Rumigĕro, as, a. 1. idem quod rumito, divulgo. *Festus in Rumito.*

Rumigerŭlus, a, um, διαθρυλλῶν, qui rumorem gerit, & aliquid divulgat. *Ammian. l. 14. c. 1.* Per clandestinos rumigerulos.

Rumigo, as, a. 1. idem ac rumino. *Apul. l. 4. de Asino.* Jam fere sertiunquriem rumigabam. Vossius legit *ruminabam* eodem sensu.

Rumis, inis, n. idem ac rumen, apud vet. *Var. l. 2. R. R. c.* 11. ut *Scaliger* legit. Mamma enim rumis, sive rumin.

Rumina. V. Rumia.

Ruminālis, & le, o. 3. quod ruminat, ut Ruminales hostiae, eorum animalium, quorum proprium est ruminare. *Plin. l. 8. c.* 51. Coruncanus ruminales hostias, donec bidentes fierent, puras negavit. ¶ Ruminalis ficus, & Poetice Rumina ficus, fuit ficus illa, sub qua Romulus, & Remus ex lupae uberibus pendentes reperti sunt, quae post Urbem conditam erat in foro, & in Comitio, A alio nomine Romula, & Romularis est appellata. Dicta est a rumine, idest mamma, quod ibi lupa infantibus illis lac praebuerit, vel a rumine, qua notat cavum gutturis locum, quod sub ea ficu pecudes solerent ruminare. Vel fortasse haec vox ex *Romularis* corrupte facta est. Nam primum *Romularis* appellata est, postea *Ruminalis*, ut *Livius* scribit, *l. 1. c. 4.* Sed *Ovidius* contra *l. 2. Fast. v.* 411. scripsit, primo *Ruminalem* ficum esse dictam, deinde *Romulam*. *Plin. l. 15. c.* 18. Colitur ficus arbor in foro ipso, ac Comitio Romae nata, sacra fulguribus ibi conditis: magisque ob memoriam ejus, quae nutrix fuit Romuli, ac Remi conditoris, appellata, quoniam sub ea inventa est lupa infantibus praebens rumen, (ita vocabant mammam) miraculo ex aere juxta dicato. *Ovid. loc. cit.* quaeque vocatur Romula nunc ficus, Rumina ficus erat.

Ruminatio, onis, f. rugumazione, μηρυκισμός, actus ruminandi, a rumine, quod a ruma, qua notat cavum gutturis locum. *Serv. ad 6. Eclog. Plin. l. 11. c.* 37. Quibus neque dentes utrinque, neque ruminatio. ¶ Translate sumitur pro consideratione, vel rei cujuspiam in memoriam revocatione. *Cic. Att. l. 2. ep.* 12. Quid ageretur de ruminatione quotidiana, de cogitatione Publii. *Plin. l.* 17. c. 22. Si saucias vites invadeat quaedam hiemis ruminatio. h. e. reiteratio.

Ruminātor, oris, m. rugumatore, qui ruminat. *Arnob. l. 7.* Ruminatoribus saeculis. V. Aerumna.

Rumino, as, a. 1. & ruminor, aris, d. 1. ruminare, rimasticare, rugumare, ‏גרה‏, Ger. widerkawen, Gall. ruminer, remascher, Hisp. rumiar, ἀναμηρυκάζειν, est remandere, idest cibum a rumine ad os revocare, & rursus mandere, consumere. Proprium est eorum animantium, quae in superiore mandibula dentes primores non habent. *Virgil. 6. Ecl.* Ilice sub nigra pallentes ruminat herbas. *Plin. l. 10. c.* 73. Ruminant praeter jam dicta sylvestrium cervi, cum a nobis aluntur. *Col. l. 6. c.* 2. Propter quae bos neque ruminat, neque lingua se detergit. ¶ Translate ponitur pro in memoriam revocare, & diligenter perpendere. *Liv. apud Non. c. 2. n.* 746. Nemo haec vostra ruminabitur mulieri. Al. leg. *vostra ruminetur*. *Varro apud eund. Non.* Non modo absens quotquare de te saepius cogitabit, sed etiam ruminabitur humanitatem tuam.

Rumis, is, f. idem ac ruma, apud vet. *Var. l. 2. R. R. c.* 1. Qui appellantur subrumi, idest sub mamma. Antiquo enim vocabulo mamma rumis, ut opinor. *Fest.* Mamma autem rumis dicitur. Unde rustici haedos lactentes subrumos vocabant, qui adhuc sub mammis habentur.

Rumito, as, neut. rumorem spargo, frequent. a ruma. *Naev. apud Fest.* Simulac aliunde rumitant inter se. ¶ Rumito, as, pro rumino. V. in *Rumigero*.

Rumo, as, a. 1. *Fest.* Rumen est pars colli, qua esca devoratur, unde rumare dicebatur, quod nunc ruminare.

Rumor, oris, masc. 3. rumore, fama, ‏שמע‏, Ger. gemein geruchte, Gall. bruit, Hisp. fama, φήμη, sermo in populo de recenti re dispersus, in bonum, vel in malum, sine certo auctore. *Cic. l. 12. Fam. ep.* 9. Nihil perfertur ad nos praeter rumores de oppresso Dolabella, satis illos quidem constantes, sed adhuc sine auctore. *Id. 2. Fam. ep.* 8. Rumor multa perfert. *Id. Phil.* 14. Rumorem dissipare. *Id. Fam. 1. ep.* 8. Rem te valde bene gessisse, rumor erat. *Id. Attic. 16. ep.* 5. Rumores nescio quid afflare. *Tacit. 2. hist. c.* 42. Rumor surgit. Et *annal. 6. c.* 43. Rumor incedit. *Terent. prolog. Hecyr.* v. 31. Interea rumor venit, datum iri gladiatores. ¶ Sumitur etiam pro fama. *Plaut Trinum. 3. 2.* 14. Rumori servire. *Martial. l. 10. ep.* 3. Quam rumor alba gemmeus vehit penna. *Horat. l. 1. ep.* 10. Efferre aliquem ad coelum rumore secundo. *Cic. in Pison.* Inanem rumorem aucupari. ¶ Videtur apud *Virg. 8. Aen.* rumor accipi pro aquae flumine, ubi ait v. 90. Ergo iter inceptum celerant rumore secundo. Rumore significat, faustis acclamationibus, vel secundis ominibus. Sic apud *Cic. l. 1. Div. c.* 16.

Rumpia. V. Rhomphaea.

Rumpo, is, rupi, ruptum, a. 3. rompere, spezzare, ‏פרץ‏, Ger. brechen, Gall. rompre, Hisp. quebrare, ῥήγνυμι, ῥηγνύω, frango. *Cic. 7. Ver.* Quid, si aufugisset? si vincula rupisset? *Virg. 7. Ecl.* Invidia rumpantur ut ilia Codro. ¶ Est etiam facere, ut aliquid rumpatur. *Plin. l. 30. c. 4. de bupreste:* Devoratumque tacto felle ita bovem inflammat, ut rumpat. ¶ Item disjicere, facere, ut aliquid in diversas partes dissiliat. *Virg. 8. Ecl.* Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis. *Cic. in Vatin. c.* 4. Ut aliquando ista, quae sunt inflata, rumpantur. ¶ Ponitur aliquando pro depravare, corrumpere. *Alphen. in l. qui vasculum, ff. locati.* Qui mulas ad certum pondus oneris locarat, cum majora onera conductor eas rupisset. Adde *Ulp. l. Praetor, ff. de vi bon. rapt. & l. Inquit, ff. ad l. Aquil.* ¶ Interdum pro defatigare. *Ter. Hec. 3. 4.* 20. Ut me ambulando rumperet; mi facesse crepare. ¶ Translate sumitur pro opprimi, graviter discruciari, vix ferre posse. *Hor. l. 1. sat.* 3. Urgeris turba circum te stante, miserque Rumperis. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. Ut hic malis Reipublicae, licentiaque audacium, qua antea rumpebar, nunc ne movear quidem. *Martial. l. 9. ep.* 98. Rumpatur quisquis rumpitur invidia. ¶ Fidem rumpere, est violare. *Ovid. ep.* 23. Rupi, quam ruptam sum tibi questa, fidem. Sic rumpere foedera. *Liv. & Cic.* ¶ Moras rumpere, est auferre moras, festinare. *Virg. 3. Georg.* En age segnis rumpe moras. ¶ Silentium, seu vocem rumpere, est loqui, rem silentio aliquandiu suppressam eloqui, diu tacita proferre. *Virg. 10. Aen.* Quid me alta silentia cogis Rumpere? *Id. 11. Aen. v.* 377. Rumpitque has imo pectore voces. h. e. emittit. ¶ Rumpere pectore questus, prorompere in lamenti. *Virg. Aen. 4. v.* 553. ¶ Rumpere nuptias, testamentum, conditiones pacis &c. h. e. rescindere, abrumpere. *Horat. Cic. & Valles.* ¶ Rupsit pro ruperit, est in *leg. XII. Tab.* apud *Festum*.

Rumpotinetum, i, locus arboribus rumpotinis consitus. *Col. l. 5. c.* 6. Nam fere ita rumpotinetum constitutum animadverti.

Rumpotinum, i, genus arbusti a rumpis factum. *Col. l. 5. c.* 7. Est & alterum genus arbusti Gallici, quod vocatur rumpotinum.

Rumpotinus, i, f. populus, genus arboris. *Plin. l. 14. c.* 1. Rumpotinus vocatur & alio nomine populus arbor Italiae Padum transgressis. *Id. l. 24. c.* 19. Rumpotinum arborem demonstravimus inter arbusta. Alii utroque loco leg. rumbotinum, quod idem est.

Rumpotinus, a, um, quod est e rumpis, ut Arbores rumpotinae. *Col. l. 5. c.* 7. Arboribus rumpotinis si frumentum non inseritur.

Rumpus, i, m. rampollo, germoglio, κλῆμα, Ger. vusin raben, Gall. avant in,

Hisp. *sarmiento*, germen arboris, vel vitis, alio nomine *tradux*, a *rumpo*, quia avulsus est ab arbore, ut alio traduceretur. Aliqui dicunt, rumpos esse quaedam vitium veluti brachia, quae a sua utrinque matre traducta, & porrecta circa medium duarum arborum intervallum sibi occurrunt, & ibi mutuo connectuntur. *Var. l. 1. R. R. c.* 8. Quartum est pedamentum nativum ejus generis, ubi ex arboribus in arbores traductis vitibus vinea fit: quos traduces quidam rumpos appellant. *Alex. ab Alex. l. 2. c.* 10. ponit *rumpos* pro *rumpos*.

Rumuscŭlus, i, φημίδιον, parvus rumor. *Cic. pro Cluent. c.* 38. Qui imperitorum hominum rumusculos aucupati tum illum absolverunt. Adde 3. *de Legib. c.* 16.

Runa, ae, f. genus teli apud *Ennium*: & videtur idem esse quod pilum: unde, runata recedit (al. recidit) id est pilata. *Festus* suo loco, & post *Radiosculana*. In *Gloss. Isid. runa* exponitur pugna: & *runata* praeliata.

Runātur, a, um, runa armatus. *Fest.* Runa genus teli significat. Ennius: Runata recedit. idest pilata. In aliis libris est. *Runata recidit*.

Runca, ae, f. idem ac runcina, apud vet. *Fest.*

Runcatio, onis, βοτανισμός, actus runcandi. *Col. l. 2. c.* 9. Frequentem tamen exigunt sarritionem, & runcationem, ut herbis liberentur. Adde *Plin. l. 18. c.* 11.

Runcātor, oris, m. βοτανιστής, qui runcat. *Col. l. 11. c.* 3. Quaeque praeteriero, intelligi oportebit, nullam operam postulare runcatoris.

Runcina, ae, f. pialla, ῥυκάνη, ξυστήρ, instrumentum, quo ligna usque levigantur. *Plin. l. 16. c.* 42. Firmissime ad tectum abies. Eadem valvarum repagulis, & ad intestina opera aptissima, sive Graeco, sive Campano, sive Siculo fabricae artis genere spectabilis, ramentorum crinibus pampinato semper orbe se se volvens ad incitatos runcinarum raptus. *Arnob. l.* 6. Simulacra ista, quae vos terrent, runcinarum levigata de planis.

Runcina, ae, f. Dea, quae runcationi praeerat, a runcando. *August. l. 4. de Civ. Dei, c.* 8.

Runcino, as, a. 1. piallare, runcina levigo, polio. *Minut. Fel. in Octav. c.* 23. Deus ligneus editur, dolatur, runcinatur. *Arnob. l.* 5. Ex arbore lignum dolat, runcinat.

Runco, onis, m. ferramentum curvum cum manubrio longo ad densitatem veprium summittendam. *Pallad. l. 1. tit. ult.* Serculas minores, vangas, runcones, quibus vepreta persequimur.

Runco, as, a. 1. afferpare l'erbe cattiva, roncare, Ger. aussreuten, Gall. sarcler, Hisp. rocar, ἐκβοτανίζω, βοτανίζω, est herbas e segetibus expurgare, fruticesve noxios avellere. *Cato c. 2. R. R.* Runcare spinas. *Plin. l. 18. c.* 21. Siliginem, far, triticum, semen, hordeum occato, sarrito, runcato quibus dictum erit diebus. *Sidon. l. 1. ep.* 6. Inter subulcos runcantes. Al. leg. *roncantes*, eod. sensu.

Ruo, is, rui, ruitum, a. 3. gettare giù, precipitare, ‏נפל‏, Ger. zu hauffen fallen, Gall. tomber, aller en ruine, ἐρείπω, proprie est dejicere, impellere, praecipitare. *Ovid. Metam. 10. v.* 534. Cadentemque sequens instat, turbatque, ruitque. *Ter. Adel. 3. 2.* 21. Caeteros ruerem, agerem, raperem, tunderem, prosternerem. ¶ Speciatim ponitur pro diruere, evertere, complanare. *Virg. 1. Georg. v.* 105. Cumulosque ruit male pinguis arenae. *Id. 1. Aen.* Spumas salis aere ruebant. ¶ Interdum pro eruere, eximere, elevare. *Virg. 1. Aen.* Totumque a sedibus imis Una Eurusque, Notusque ruunt, creberque procellis Africus. *Id. l.* 11. Confusa ruebant ossa focis. ¶ Interdum pro egerere, emittere, attollere. *Virg. 2. Georg.* Et ruit atram Ad caelum picea crassus caligine nubem. ¶ Ruere, inquit *Scalig. in Conject. ad Varr.* interdum est modis cumulum adaequare. *Hor. l. 2. sat.* 5. Unde divitias, aerisque ruam, dic augur, acervos. h. e. augeam, cumulem. Et contrario sensu. *Cic. Att. l. 16. ep.* 11. De laudibus Dolabellae deruam cumulum. h. e. imminuam, demam. V. etiam *Corruo*. Aptius tamen videtur explicari locus Horatii hoc pacto. unde eruam, effodiam, comparem divitias. ¶ Ab activa significatione etiam ad absolutam translatum est. Sumitur igitur pro cadere, concidere, in praeceps ferri, *cadere*, *rovinare*. *Virg. 2. Aen.* Ruit alto a culmine Troja. *Cic. pro L. Man.* Ruere illa non possunt, ut haec non eodem labefactata motu concidant. *Lucan. l. 2. v.* 499. Pons ruiturus. ¶ Aliquando pro percrepare, gravi sonitu quodammodo ruinam minari. *Virg. 1. Georg.* Ruit arduus aether, idest tonitru percrepat. ¶ Aliquando pro declinare, in finem vergere. *Virg. 1. Georg.* Vel cum ruit imbriferum ver. ¶ Per metaphoram usurpatur pro festinanter ire, temere ferri. *Prop. l. 3. el.* 13. Ira ruens. *Virg. 10. Aen.* Quo moriture ruis, majoraque viribus audes? *Cic.* Tanquam ad interitum ruerem voluntarium. *Liv. l. 3. c.* 3. Certatim portis ruere. *Quint. l. 2. c.* 12. Ruere in rixam. ¶ Cum infinito. *Lucan. l. 7. v.* 751. Scire ruunt, quanta fuerint mercede nocentes. *Claudian. l. 3. de rapt. Proserp. vers.* 386. Qualis pestiferas animare ad crimina taedas Torva Megaera ruit. ¶ Passive impersonaliter. *Liv. l. 8. c.* 24. Ut ferme fugiendo in media fata ruitur. ¶ Item pro iracunde furere. *Cic. Att. l. 2. ep.* 14. Ne ille noster Sampsiceramus ruere incipiat. ¶ Item pro effundi. *Virg. 6. Aen.* Unde ruunt totidem voces, responsa Sibyllae. ¶ Item pro oriri. *Virg. 2. Aen.* Et interea revoluta ruebat Matura jam luce dies. ¶ Ruere etiam dicuntur, qui in gerendis negotiis per imprudentiam, aut nimiam festinationem decipiuntur, aut jacturam faciunt. *Ter. Heaut. 2. 2.* 128. Sed haec tu, vide sis, ne quid imprudens ruas. *Cic. pro Dom.* In agendo ruere, & saepe peccare. ¶ Particip. rutus V. infra in *Ruta caesa*.

Rupes, is, f. rupe, ‏צור‏, Ger. fels, Gal. rocher, Hisp. pena, πέτρα, ἀπορρώξ, ῥωχμός; praerupta pars terrae, aut saxi propter altitudinem, ac proclivitatem inaccessa, quo nomine etiam fluminum altiores, atque inaccessae ripae dicuntur. *Caes. l. 2. B. G.* Quod cum ex omnibus in circuitu partibus altissimas rupes, despectusque haberet. *Virg. Ecl.* 5. Ipsae jam carmina rupes, Ipsa sonant arbusta.

Rupex, icis, m. idem ac petro, h. e. homo durus, rusticus, hebes. *Gell. l. 13. c.* 9. Sed enim veteres nostri non usque adeo rupices, & agrestes fuerunt. Adde *Tertull. de pall. c.* 3.

Rupicāpra, ae, f. αἴγαγρος, capra sylvestris, quasi rupium capra. *Martialis* capream appellat. *Plin. l. 11. c.* 37. Rupicapris in dorsum adunca cornua, dammis in adversum.

Rupico, onis, m. idem ac rupex. *Apul. l. 1. Florid.* Rupicones, bajuli, tabernarii.

Rupina, ae, f. idem ac rupes. *Apul. l. 7. A. A.* In proximas rupinas praecipites dedere. Adde *l. 6.*

Ruptim, adverb. sine ordine, confuse, temere. *Caes. l. 1. B. C. c.* 5. Aguntur omnia ruptim, atque turbate. Sunt qui malunt *raptim*.

Ruptio, onis, rottura, ῥῆξις, actus rumpendi. *Ulpian. l. si servus, §. rupisse, ff. ad L. Aquiliam.* Aquilia enim eas ruptiones, quae damna dant, persequitur.

Ruptor, oris, qui rumpit. *Liv. l. 4. c.* 19. Hiccine est, inquit, ruptor foederis humani, violatorque gentium juris?

Ruptus, a, um, rotto, ῥαγείς, fractus. *Virg. 2. Georg.* Qua vi maria alta tumescant Objicibus ruptis. ¶ Speciatim sumitur pro eo, qui membris fractus est ex diutino labore, pro delassato. *Apul. l. 6. A. A.* Quousque ruptum istum asellum, nunc etiam claudum frustra pascemus? *Martial. l. 10. ep.* 56. Qui sanet ruptos, dic mihi, Galle, quis est? h. e. clientes officiis patronorum defatigatos, laceros, & pannosos. ¶ Rupti etiam dicuntur, quibus viscera rupta in scrotum descenderunt, herniosi. *Plin. l. 20. c.* 6. & alibi. ¶ Translate capitur pro mutato, pro eo, quod irritum factum est. *Cic. 2. de Orat.* Luminum, stillicidiorum, testamentorum ruptorum, aut ratorum.

Rurālis, & le, o. 3. di villa, ἀγροικικός, quod ad rus pertinet. *Caes. l. 3. B. G. c.* 14. Falces praeacutae, insertae, affixaeque longuriis, non absimili forma ruralium falcium. Al. leg. *muralium*. *Firmic. l. 8. c.* 10. Quicunque sub hoc sidere natus fuerit, erit ruralibus officiis semper applicatus. *Macrob. l. 5. Saturn. c.* 2. Theocritus pastoralis operis auctor, ruralis Hesiodus.

Ruratio, onis, res rusticae. *Apul. in Apolog.* Nec Diis rurationis, qui eum pascunt, primitias impertit. *Id. l. 2. Florid.* Ruratio omnis in sarculo, & surculo.

Ruresco, is, n. 3. rusticus, silvestris fio. *Enn. apud Charis. l.* 1.

Rurestris, & stre, o. 3. ἀγροτικός, quod est ruris, vel eorum proprium, qui ruri degunt.

dequis. *Apul. l. 4. A. A.* Rurabri vocabulo vulgus indoctum rosas aureas appellat. *Paul. l. fervi arbouie, §. mulioner, ff. de legat. 3.* Nisi propter opus rurestre testator eos destinatus habebat.

Ruricŏla, æ, com. 1. *contadino*, γεωργός, qui rus colit. *Col. l. 10. v. 337.* Hæc ne ruricolæ paterentur monstra. *Ovid. 5. Met.* Ruricolasque boves letho dedit. *Id. 4. Trist.* Tempore ruricolæ patiens fit taurus aratri.

Rurigĕna, æ, com. 1. ἀγρογενής, qui ruri natus est. *Ovid. Metam. 7. v. 765.* Rurigenæ pavere feram.

Rurina, æ, f. Dea ruris apud Romanos, teste *Augustino, l. 4. de Civ. Dei, c. 8.* Alii leg. *Rusina* eodem sensu.

Ruro, as, n. 1. ἀγροικεύω, est in res rusticas incumbere. *Plaut. Capt. 1. 1. 16.* Dum ruri rurant homines.

Ruror, aris, d. 1. idem ac ruro. *Varr. apud Non. c. 2. n. 731.* Dum in agro studiosius ruror.

Rursum, & rursus, adv. *in dietro*, אחור, Ger. *wiederumb*, Gall. *derechef*, Hisp. *de nuevo*, αὖ, αὖθις, retro, retroversum, quasi reversum. *Ter. Hec. 3. 5. 36.* Tace, trepidari sentio, & cursari rursum, prorsum. Ubi *Don.* Rursum, proprie retro, prorsum ante significat, & est proverbiale, sicut dicimus, Sursum, deorsum, intro, foras, huc, illuc, & similia. *Plaut. Epid. 2. 2. 63.* Cœpi rursum versum ad illas paulatim accedere, quasi retruderet hominum me eas incitum. *Varr. apud Non. c. 4. n. 402.* Mortales multi rursus ac prorsus meant. *Virg. 3. Georg.* Rursus cura patrum cadere, & succedere matrum Incipit. ¶ Significat etiam e contrario, vice versa. *Cic. 1. de Orat. c. 24.* Quod neque ita amplecteretur artem, ut ii solent, neque rursum eam totam repudiaret. *Tacit. in Agric. c. 28.* Quem casum neque, ut plerique virorum fortium, ambitiose, neque per lamenta rursus, ac mœrorem muliebriter tulit. *Ter. Eun. 2. 2. 20.* Quidquid dicunt, laudo; id rursum si negant, laudo id quoque. ¶ Item denuo, iterum, *di nuovo*. *Virg. 2. Æn. v. 655.* Rursus in arma feror. *Cic. pro Mur. c. 7.* Facis, ut rursus plebs in Aventinum sevocanda esse videatur. *Ter. Eun. 1. 1. 15.* Induciæ, bellum, pax rursum. ¶ Cum denuo jungitur a *Plaut. Pœn. prol. v. 79.* Revenit rursus denuo Carthaginem.

Rus, ruris, n. 3. *villa*, כפר, Ger. *ein feld*, Gall. *village*, Hisp. *aldea*, ἀγρός, ἀγροικία, χωρίον, locus extra urbem, ubi agri sunt, & villæ. *Vetus Auctor de limitib. apud Rigalt. pag. 299.* inquit, rura a veteribus dictos esse incultos agros, idest silvas, & pascua. Frequentius tamen pro agris cultis & villis sumuntur. *Cic. 3. Offic. c. 31.* Ab hominibus relegasset, & ruri habitare jussisset. *Id. 2. de Orat. c. 6.* Rus ex urbe, tanquam ex vinculis evolare. *Plaut. Merc. 3. 3. 25.* Cras si rure redieris. *Senec. in Troad.* Scindere rura bobus. ¶ Translate rus dicitur de quacunque re agresti, rustica, inconcinna. *Catul. carm. 36.* At vos interea venite in ignem Pleni ruris, & inficetiarum annales Volusi, cacata charta. *Horat. l. 2. ep. 1. v. 159.* sed in longum tamen ævum Manserunt, hodieque manent vestigia ruris. *Catul. carm. 22. ad Varum.* Inficeto inficetior rure.

Ruscarius, a, um. V. Rusticarius.

Rusculum, li, n. *villetta*, parvum rus. *Gell. l. 19. c. 9.* Cœnam dabat amicis sub urbe in rusculo.

Ruscus, i, m. *pugnitopo*, *spruneggia*, μυρσίνη ἀγρία, frutex, folia habens myrto similia, sed acutiora, & rigidiora, quo propterea myrtus sylvestris, chamæmyrsine, & oxymyrsine vocatur, quo ab antiquis sepes muniebantur, ex quo nunc scopæ fiunt. Quidam dicunt esse virgultum, quo vites ligantur. Alii thecam, in qua includitur semen asparagi. *Virg. 6. Ecl. v. 41.* Horridior rusco, projecta vilior alga. *Id. 2. Georg.* Nec non etiam aspera rusci Vimina per sylvam. *Colum. lib. 10.* Hirsuto super hunc horrida rusco Prodit. ¶ In Veterib. Gloss. legitur ruscum in neut. gen.

Rusina. V. Rurina.

Rusor, oris, m. 3 *rusum* pro *rursum*, ut *susum* pro *sursum*. *Varro apud Augustin. lib. 7. de civ. Dei, c. 23.* Pontifices quatuor diis faciunt rem divinam, Telluri, Tellumoni, Altori, Rusori, &c. Altori quare? quod ex terra aluntur omnia, quæ nata sunt. Rusori quare? quod rursus cuncta eodem revolvuntur.

Ruspor, aris, d. 1. *cercare*, ἐξερευνάω, est scrutari, ut *Nonius* exponit, sive crebro quærere, ut *Festus* interpretatur. *Accius apud Non. c. 1. n. 744.* Julia nunc attentare, jube nunc animo ruspari Phrygas. *Vetus Poeta apud Fest.* Ego ibo, ut latebras ruspans timet. ¶ Activa forma *Tertull. de pall. c. 2.* Alibi stipantem copiam, alibi deferentem runcare, atque ruspare.

Russatus, a, um, adject. russo colore indutus. *Tertul. de cor. mil. cap. 1.* Nunc sanguine suo russatus, spe calentus. ¶ Russata dicebatur una a factionibus aurigarum in Circo, quia scilicet russatis vestibus utebantur: quatuor enim erant, alba, russata, prasina, veneta. *Inscrip. apud Reines. pag. 392.* Agitator factionis russatæ. *Plin. lib. 7. c. 53.* Invenitur in actis, Felio Russato auriga elato, in rogum ejus unum e faventibus jecisse sese.

Russeŏlus, a, um, adject. diminut. *alquanto rosseggiante*. *Prudent. Peristeph. 11. v. 130.* Russeola fames.

Russĕus, a, um, adject. idem ac russus. *Petron. in Satyr.* Tunica vestitus russea. *Cato l. 7. Orig.* Russea facies. ¶ *Russiæ factio*, de qua in *Vet. Inscript. apud Reines. class. 5. n. 17.* eadem est, quæ *Russata*.

Russŭlus, a, um, adject. dim. idem ac russeolus: ut russulæ tunicæ. *Vopisc. in Probo c. 4.* Fasciolas russulæ. *Capitolin. in Albino, c. 5.*

Russus, a, um, *rosseggiante*, quod rutilum habet colorem, vel vicinum, idest ad rufum inclinantem, dilutius tamen rubentem. Sane cum *Varro l. 6. de L. L.* ait, mulieres valde rufas dici rutilas, videtur non alias intelligere, quam quas *Cato l. 7. Orig.* dicit esse facie russea. *Catul. carm. 39. in Egnat.* Dentem, atque russam defricare gingivam. ¶ Tunicas russas legere est apud *Trebellium in Claudii vita*, & *Vopiscum in Aureliano*.

Rustarius, V. Rusticarius.

Rustĭca, æ, f. ἀγρεύς, ἀγριαι, gallina agrestis, sive sylvestris. Sua natura adjectivum est, sub quo semper gallina intelligitur. *Martial. lib. 13. ep. 76. cujus lemma est rusticula.* Rustica sim, an perdix, quid refert, si sapor idem est? Carior est perdix: Sic sapit illa magis. Quidam leg. *Rustica sum perdix*.

Rusticānus, a, um, idem ac rusticus. *Cic. pro R. Am. cap. 13.* Tamen ne hæc attenta vita & rusticana, relegatio atque amandatio appellabitur? *Id. ib.* Rusticana municipia. *Id. 3. de Orat.* Et illud, quod loquitur priscum visum iri putat, si plane fuerit rusticanum.

Rusticarius, a, um, ἀγροικικός, quod ad rus, aut rusticum pertinet. *Var. l. 1. R. R. c. 22.* Ut falces dicuntur ab eodem Scriptore vineaticæ opus esse sex, sirpiculæ quinque, sylvaticæ quinque, arborariæ tres, rusticariæ decem. Al. leg. *ruscaria*, h. e. ruscis secandis aptæ. Eadem lectionis varietas reperitur apud *Caton. de R. R. c. 11.* Præterea in loco Varron. alii reponunt *rustaria*, h. e. a ruscis demetendis.

Rusticātim, adv. idem ac rustice. *Pompon. apud Non. c. 2. n. 737.* Ego rusticatim tangam, urbanatim nescio.

Rusticātio, onis, ἀγραυλία, *villeggiatura*, actus rusticandi. *Cic. de Am. c. ult.* Neque solum militia, sed etiam peregrinationes, rusticationesque communes. ¶ Est etiam labor, & cura rei rusticæ. *Col. l. 6. in proœm.* In rusticatione antiquissima est ratio pascendi. Adde *l. 11. c. 1.*

Rusticātus, us, masc. idem ac rusticatio. *Cic. Attic. lib. 12. epist. 1.* Ut, dum consisto in Tusculano, sciam, quid garriat in rusticatu. Sed alii leg. *sive rusticatur*.

Rustĭce, adv. *villanamente*, *incivilmente*, Germ. *bäurisch*, Gall. *lourdement*, Hisp. *rusticamente*, ἀγροίκως, rusticorum more, ut solent rustici, inepte, absurde, imperite. *Cic. 3. de Or.* Ex quo sic locutum esse ejus patrem judico, sic majores, non aspere, ut ille, quem dixi, non vaste, non rustice, non hiulce, sed presse, & æqualiter, & leniter. *Horat. l. 1. sat. 3.* Rideri possit eo, quod rusticius tonso toga defluit. Rursus *Cic. 3. Off. cap. 9.* Urgent rustice sane: negant eum posse, & in eo perstant. ¶ *Rustice loquu* apud *Gell. l. 13. c. 6.* est barbare loqui.

Rusticellus, a, um, adject. aliquantum rusticus. *Var.* apud *Plin. l. 7. c. 21.* Rusticellus Hercules appellatus.

Rusticĭtas, atis, *rusticità*, Germ. *bäurische grobheit*, Gall. *rusticité*, Hisp. *rusticidad*, ἀγροικία, ἀγροικός, vitium urbanitati contrarium, quod in imperitia, & negligentia elegantiæ, ac cultus erga se, & erga alios, & in odio voluptatum positum est, apparetque tum in convictu, tum in sermone. V. *Quintil. l. 6. c. 4.* ubi de risu agit. *Plin. l. 35. c. 4.* M. Agrippa vir rusticitati propior, quam deliciis. *Ovid. Heroid. ep. 20. v. 59.* Et decor, & vultus sine rusticitate pudentes. ¶ Sumitur etiam pro inepta, & nimis timida verecundia. *Ovid. l. 1. Am. el. 8. v. 43.* Aut si rusticitas non vetat, ipsa rogat. *Id. Heroid. ep. 17. v. 186.* Rusticitas excutienda fuit. ¶ Proprie significat rem ad rusticos pertinentem. Itaque *Palladius in præfat. libelli de insitione*: Et nostræ studium non commendabile Musæ, Urbanum fari rusticitatis opus.

Rusticor, aris, d. 1. *vivere in villa*, *villeggiare*, Ger. *auff dem feld wohnen*, *aufs feyn*, Gall. *demeurer aux champs*, Hisp. *morar en el champo*, o *aldea*, ἀγροικίζω, ruri dego, rura etiam ago. *Cicer. pro Arch. cap. 7.* Pernoctant nobiscum, peregrinantur, rusticantur. ¶ Pro rustice, & rudi stilo loqui. *Sidon. lib. 4. epist. 3.* Cui Varrones, Plinii compositi in præsentiarum rusticabuntur.

Rusticŭla, æ, idem ac rustica, idest gallina rustica. *Plin. l. 10. c. 38.* Currunt, ut perdices, rusticolæ.

Rusticŭlus, a, um, aliquantulum rusticus. *Martial. lib. 10. epigr. 19.* Nec doctum satis, & parum severum, Sed non rusticulum nimis libellum, &c.

Rusticŭlus, i, *villanello*. *Cic. pro Sext. c. 38.* Sensit rusticulus non incautus, suum sanguinem quæri.

Rustĭcus, ci, *villano*, Germ. *bawersman*, Gall. *villageois*, Hispan. *aldeano*, ἀγροῖκος, γεωργός, agricola, vel qui ruri degit. *Cicer. in Orat.* Quo frequentissime sermo omnis utitur non modo urbanorum, sed etiam rusticorum. *Id. pro Sext. cap. 45.* Sunt municipales, rusticique Romani. ¶ Erant autem *Rustici* Cives Romani, qui in turibus etiam degebant agri colendi causa, vel sui, vel alieni, vel privati, vel publici.

Rustĭcus, a, um, *pertinente a villa*, ἀγροικικός, quod ruris, vel hominis rustici est. *Cicer. pro Rosc. Amer.* Vita autem hæc rustica, quam tu agrestem vocas, parsimoniæ, diligentiæ, justitiæ magistra est. *Id. 1. de Orat.* Res rusticæ. ¶ Translate sumitur pro inculto moribus, & rudi, quasi semibarbaro. *Virg. 2. Ecl.* Rusticus es Corydon. *Cic. pro R. Am. c. 27.* Rustici mores. *Gel. l. 17. c. 2.* Sermonari, rusticius videtur, sed rectius; sermocinari, crebrius, sed corruptius. ¶ Apud *Gell. l. 13. c. 6.* rusticus sermo est barbarismus.

Rusŏ, as, a. 1. rubos, & rusta cædo, evello, sentiteta purgo, apud *Tertull. Apolog. cap. 4. & de Pall. cap. 2.* Ubique tamen alii leg. *runcare*, vel *ruspare*.

Rustum, i, genus rubi, ut ex *Festi* fragmento apparet.

Rusus, adv. idem ac rursus, apud vet. *Enn.* apud *Non. c. 4. n. 422.* Prosus, rusus reciprocat fluctus feram.

Ruta, æ, f. *ruta*, πήγανον, genus herbæ, a Græco ῥυτή, sive ῥυτά. *Varr. lib. 4. de L. L.* Quæ in hortis nascuntur, alia peregrinis vocabulis, ut Græcis ocymum, menta, ruta, quam nunc πήγανον appellant. Interpres Theriacorum Nicandri, ac Hesychius quoque interpretatur ῥυτήν, τὸ ἡμερον καὶ ἄγριον πήγανον, idest rutacea, & rutam albam. Estque id a ῥύω, *servo*, quia, ut Dioscorides docet, valetudinem conservat. Unde & *ῥύτειον* Nicandro vocatur. *Plin. lib. 20. cap. 13.* Simili modo cantes serpentium ictus, utpote cum mustela dimicaturæ cum his, rutam prius edendo se muniant. *Ovid. 2. de Remed. amor. vers. 801.* Utilius sumas acuentes lumina rutas. ¶ Translate sumitur pro asperitate sermonis, quemadmodum *pulegium* pro suavitate. *Cic. ad Tiron. lib. 16. Famil. epist. 23.* Cras exspecto Leptam: etenim ad cujus rutam pulegio mihi sermonis tui utendum est. ¶ *In ruta folium conjici*, proverb. est, quod significat, in spatium minimum cogi, & contrahi. Legitur in *Fragment. Tragurionis Petronii*.

Ruta cæsa, n. 2. num. plur. res erutæ, & cæsa, quæ in venditionibus excipi solent, a *ruendo*, & *cædendo*. *Fest.* Ruta cæsa dicuntur, quæ venditor possessionis, sui usus gratia, concidit, rutaque contraxit. *Ulpian. Dig. l. 50. tit. 16. leg. 241.* Si ruta cæsa excipiantur in venditione, ea placuit esse ruta, quæ eruta sunt, ut arena, creta, & similia: cæsa ea esse, ut arbores cæsas, & carbones, & his similia. *Macrob. l. 10 rutis, de verb. sign.* In rutis, & cæsis ea sunt, quæ terra non tenentur, quæque opera structili, tectoriove non continentur. *Cicer. in Top. cap. ult.* Fecique, quod sæpe liberales venditores facere solent, ut, cum ædes, fundumve vendiderint, rutis cæsis receptis, concedant tamen aliquid emptori, quod ornandi causa apte, & loco positum videatur. ¶ *Ne in rutis quidem, & cæsis*, proverbialis locutio est, pro nulla in parte. *Cic. 2. de Or. c. 55.* Sed dicet te, cum ædes venderes, ne in rutis quidem, & cæsis solum tibi paternum recepisse. ¶ In his Ciceronis locis *recipere*, est excipere.

Rutabri, orum, masc. rastri, quibus terra penitus eruitur, & invertitur. *Varr. l. 4. de L. L.*

Rutabŭlum, i, ῥυτάβουλον, instrumentum, quo ignis in furno movetur, dejectus, a *ruendo*. *Fest.* Rutabulum est, quo rustici in proruendo igne panis coquendi gratia utuntur. ¶ Sumitur & pro qualibet virga, vel baculo, quo aliquid miscetur. *Colum. l. 12. c. 20.* Jubebis ligneo rutabulo agitari quod decoxeris. ¶ Translate sumitur pro pene. *Nævius* apud *Fest.* Ea licet senile tractet retritum rutabulum.

Rutacĕus, a, um, quod ex ruta confectum est, ut rutaceum oleum, apud *Plin. Valerian. l. 2. c. 28.*

Rutātus, a, um, πηγανωτός, ex ruta factus, ruta conditus, seu medicatus. *Plin. l. 19. cap. 8.* Inermio, mustum rutatum populo datum. *Martial. lib. 10. ep. 48.* Secta coronabunt rutatos ova lacertos. idest rum conditos, vel involutos.

Rutellum, i, parvum rutrum. *Lucil.* apud *Non. c. 1. n. 66.* Frumentarius est, modium secum, atque rutellum unum affert.

Rutĭlans, tis, nom. ex particip. idem ac rutilus. *Stat. 11. Theb. v. 524.* rutilantia arva. *Venant. Fortun. l. 8. carm. 5. sub fin.* Vellera candidior niveo, rutilantius auro.

Rutilātus, a, um, particip. a rutilo. *Liv. lib. 38. cap. 17. de Gallis.* Comæ promissæ, & rutilatæ. *Tacit. 4. hist. cap. 61.* Propexus, rutilatusque crinis.

Rutilesco, is, n. 3. ξανθίζομαι, rutilus fio. *Plin. l. 8. c. 55.* Certe liquescentes rutilescunt annis omnibus.

Rutĭlis, le, adject. idem ac rutilus. *Colum. l. 8. c. 2.* Rutilem galeam, & cristam capite geris.

Rutĭlius, a, um, adject. rufus, rutilus. *Festus*: Rutilium, rufum significat, cujus coloris studiosæ etiam antiquæ mulieres fuerunt, unde traxerunt nomen *Rutiliæ*, ut indicat frequenter Afranius. Sunt qui leg. *rutilum*. ¶ Hinc Rutiliorum nobilis fuit Romæ familia, ex qua P. Rutilius vir doctus, & summæ innocentiæ; de quo *Senec. 6. de benef. c. 37.* *Valer. Max. l. 2. c. 4. n. 4.* & *Ovid. 1. de Pont. ep. 3.*

Rutĭlo, as, a. 1. *fare rossa*, *fare biondo*, ξανθίζω, rutilum facio. *Plin. lib. 28. c. 12.* Gallorum hoc inventum, rutilandis capillis & cinare, & sevo. *Sueton. in Calig. c. 47.* Rutilare comam. ¶ Interdum neutrum est absolutum, significans rutilo colore resplendere. *Virg. 8. Æn. v. 529.* Arma inter nubem cœli in regione serena Per sudum rutilare vident, & pulsa tonare. *Plin. l. 16. c. 55.* Aurum rutilat.

Rutĭlus, a, um, *rosseggiante*, *risplendente*, זהב, Ger. *gleissend*, Gall. *reluisant*, Hisp. *resplandeciente*, πυρρός, ἐρυθρός, ξανθός, idem ac russus, vel certe admodum vicinus. Nempe color est ex flavo rubescens cum quadam splendoris exuberantia. *Varr. l. 6. de L. L.* Jamque auroram rutilare procul cerno. Aurora dicitur ante Solis ortum, ab eo, quod ab igne Solis tum aureo aer aurescit. Quod addit rutilare, est ab eodem colore. Aurei enim rutili; & inde etiam mulieres valde rufæ rutilæ. *Fest.* Rutilæ canes, idest non procul a rubro colore, immolantur, ut ait Atteius Capito, canario sacrificio, pro frugibus, deprecandæ sævitiæ causa sideris Caniculæ. *Cic. in Somn. c. 4.* Tum rutilus fulgor, horribilisque terris, quem Martem dicitis. *Tacit. de German. c. 4.* Cærulei oculi, rutilæ comæ. *Ovid. 3. Fast. v. 287.* rutila flamma. *Id. 5. Metam. v. 83.* Rutilus cruor.

Rutrum,

Rutrum, i, σκαπάνη, σκάφιον, instrumentum, quo aliquid eruitur, a ruitum, sive ruturo. *Varr. lib. 4. de L. L.* Rutrum, et rutum, a ruendo. *Fest.* Rutrum dictum, quod eo arena eruitur. *Var. apud Non. c. 1. n. 66.* Antipatri Stoici filius caput rutro displanat. *Pompon. ibid.* Sarculum hinc illo profectus, illinc rediisti rutrum. hoc est Retro res tuæ ierunt, haud aliter, ut si ager, qui jam farculo sariendus erat, talis evadat, qualis prius fuit, cum rutro deberet verti. Primo enim rutro vertitur ager, inde seritur, hinc occatur, postremo sarculo sarritur. *Cato cap. 11.* Oportet habere villicum palas sex, rutra quatuor, rastros quadridentes duos. ¶ Rutrum etiam erat hostorium, hoc est lignum id, quo in modio acervum diruebant, & adæquabant. In hac significatione invenitur diminut. *Rutellum*, quod V. ¶ Est etiam instrumentum ad calcem, & marmoratum subigendum, *marra*. *Plin. l. 36. c. 23.* Experimentum marmorati est in subigendo, donec rutro non cohæreat. *Pallad. lib. 1. tit. 15.* Rutrum, quo calx subigitur.

Rutuba, æ, f. turbatio. Ejusdem est originis, ac ruina. Sic enim dici videtur, quia ruit, atque evertit statum præsentem. *Varro apud Non. c. 2. n. 750.* Ergo sum Romæ parce, pureque pateris vivere cum patria. Nunc sumus in rutuba.

Rutuba, m. s. *la Rotta*, fl. Liguriæ, qui ex Apennino M. in mare Ligusticum apud Vintimilium urb. fluit. *Lucan. l. 2. v. 422.*

Rutula, læ, diminut. parva ruta. *Cic. l. 9. Fam. ep. 22.* Ruta, & menta, recte utrumque dicitur: volo mentam pusillam ita appellare, ut rutulam, non licet.

Rutuli, m. 2. pop. Latii veteris. Habitabant in regione mediterranea, prope Sabinos. Eorum primaria fuit Ardea. *Ex Plin. l. 3. c. 5.* Aliquando Regem Turnum habuere, qui bellum gessit cum Ænea in Italia. *Virg. 7. Æn.*

Rutulus, i, m. repagulum. *Calpurn. eclog. 7.* Sternitur adjunctis ebur admirabile truncis, Et coit in rutulum, tereti qui lubricus axe Impositos subita vertigine falleret angues, Excuteretque feras. Loquitur de loco Theatri, unde feræ in caveam immittebantur. Ita legit & explicat *Salmas. ad Vopisc. in Probo, cap. 4.* Alii aliter.

Rutundus. V. Rotundus.

Rutupiæ, arum, f. Britannicæ insulæ portus. *Ptolem. l. 2. c. 3.* Hinc

Rutupinus, a, um, adject. a Rutupiis. *Lucan. l. 6. v. 67.* Aut vaga cum Tethys, Rutupinaque litora fervent.

Ruridus. V. Ravidus.

DE LITTERA S.

S Litera semivocalis est. Nam sonum suum a vocali auspicatur, & in se ipsam terminat. Ciceronis ætate, paulumque infra, ut ait *Quinctilianus l. 1. c. 7.* fere quoties *s* litera media vocalium longarum esset, vel subjecta longis, geminabatur, ut *caussa*, *cassus*, *divissiones*, &c. quomodo & ipsum, & Virgilium quoque scripsisse, manus eorum docent. ¶ S literam in fine dictionis veteres elidebant per Ecthlipsin, subsequente consonante. Id faciebant ad vitandam asperitatem. *Cic. in Orat. cap. 48.* Quin etiam, quod jam subrusticum videtur, olim autem politius, eorum verborum, quorum eadem erant postremæ duæ literæ, quæ sunt in *optumus*, postremam literam detrahebant, nisi vocalis insequebatur. Ita non erat ea offensio in versibus, quam nunc fugiunt Poetæ novi. Ita enim loquebantur: *Qui est omnibu' princeps*, non, *omnibus princeps*, & ita illa, *dignu' locoque*, non, *dignus*. Adde *Quintil. lib. 9. cap. 4.*

S ANTE A.

Saba, æ, f. *Zibit*, urbs magna Arabiæ Fel. ad mare Rubrum, in monte, Regia Sabæorum, ubi thus, myrrha, casia, & cinnamomum abunde proveniunt. *Plin. lib. 12. cap. 14.*

Sabæi, m. 2. pop. Arabiæ Fel. qui secundum Melam ad os sin. Persici incolunt, juxta Plinium mare utrunque & Arabicum, & Persicum attingunt. *Plin. l. 6. c. 28.*

Sabæus, a, um, adject. ad Sabam pertinens, ut Sabæa myrrha. *Senec. in Herc. Oet. v. 376.* Sabæum thus. *Virg. Æn. 1. v. 420.*

Sabaia, æ, f. *birra*, potio quædam ex hordeo aquæ macerato. *Ammian. l. 26. c. 8.* Est Sabaia ex hordeo, vel frumento in liquorem converso paupertinus in Illyrico potus.

Sabaiarius, ii, qui sabaiam potat, vel conficit. *Ammian. l. 26. c. 8.* Injuriose compellabatur, ut sabaiarius.

Sabanum, i, genus lintei. *Pallad. in Junio, tit. 7.* Mella confisimus, congestis in mundissimum sabanum favis, ac diligenter expressis. Adde *Marcel. Empir. c. ed.* ¶ *Casaubonus ad Sueton. August. c. 83.* observat sabana dicta esse linteamina, quibus ægri involvebantur, cum alia vestimenta ferre non possent, usurpatamque hanc vocem ab Hebræis, Græcis, & Latinis.

Sabaoth, צבאות, σαβαώθ, exercitus, militiæ, exercitus, nomen Hebraicum indeclinabile, gen. f. & nom. pl. a singulari צבא, *exercitus*. *Prudent. Cathemer. 4. v. 7.* Hinc est, quem Sabaoth Deum vocamus. *Id. in Apotheos. v. 901.* Est impossibile spectare profunda Sabaoth. h. e. Dei exercituum, vel Dei potentis.

Sabatinus, a, um, adject. a Sabata lacu, seu opp. Hetruriæ, ut Sabatinus ager, apud *Colum. lib. 8. cap. 16.* ¶ Sabatina Tribus fuit in Hetruria, facta a Censoribus A. U. 369. & sic dicta ab eodem Sabata lacu, seu oppido. *Liv. lib. 6. & Festus.*

Sabatium Vadum, n. *Vadi*, oppidum Liguriæ maritimum. *Plin. l. 3. c. 4.*

Sabatius, a, um, adjective. a Sabatio Vado opp. *Silius lib. 8.* Sabatia quique Stagna tenent.

Sabazia, orum, n. sacra in honorem Bacchi tertii, qui Asiæ rex fuit, ut scribit *Cic. l. 3. de nat. Deor. c. 23.* Dicta sunt autem *Sabazia* a Græco σαβάζειν, quod significat bacchari, vociferari. V. *Abazea*.

Sabazius, ii, masc. cognomen Bacchi tertii, teste *Cic. 2. de Legib. c. 15.* ¶ Sabazius etiam dictus est Jupiter a Cretensibus, ut est apud *Valer. Max. l. 1. c. 6. num. 6. & Gruter. Inscript. pag. 22. n. 5. & 6.*

Sabbatarii, orum, m. qui Sabbata servant, hoc est Judæi. *Martial. lib. 4. ep. 4.* Jejunia Sabbatariorum. ¶ Adjective Sabbatarius luxus, apud *Sidon. lib. 1. epist. 2.* h. e. qui in conviviis paulo largior est Sabbatis, seu diebus festis, quam profestis.

Sabbatismus, i, m. σαββατισμός, sabbati observatio. *Augustin. de civ. Dei, lib. 22. cap. ult. ad fin.*

Sabbatizo, as, a. 1. Sabbatum colo, servo. *Tertul. adv. Jud. c. 2.*

Sabbatum, i, *sabbato*, שבת, Ger. *sabtag*, Gall. *samedy*, Hisp. *sabado*, ἀνάπαυσις, ἡσυχία, σάββατον, septimus quisque dies uniuscujusque hebdomadæ, apud Hebræos, quem Ethnici Saturni diem nominaverunt, a שבת, *cessatio*, *requies*, quasi dies quietis. Nam hoc die Judæi ab omni opere feriantur, Deum mundi architectum imitati, quem sacræ Literæ tradunt, confecta sex diebus mundi machina, eaque exornata, septima die quievisse, idest a novis rebus creandis cessavisse. *Suet. in Aug. c. 76.* Ne Judæus quidem, mi Tiberi, tam diligenter sabbatis jejunium servat, quam ego hodie servavi. *Juvenal. sat. 6.* Festa sabbata observare. ¶ Tricesima Sabbata apud *Horat. l. 1. sat. 9.* sunt primus dies cujusque mensis, qui festus a Judæis colebatur, *Neomenia*.

Sabelli, ou. 2. pop. Italiæ, iidem ac Samnites, a Sabinis orti, teste *Plin. l. 3. c. 12.*

Sabellicus, a, um, quod ad Sabellos pertinet. *Virg. 3. Georg. v. 255.* Dentesque Sabellicus exacuit sus.

Sabellus, a, um, σαβελλός, quod ad Sabellos spectat. *Virg. 2. Georg. v. 167.* Hæc genus acre virum Marsos, pubemque Sabellam. *Lucan. lib. 2.* Tunc Umbris, Marsisque ferax, domitusque Sabello Vomere.

Sabina, æ, f. telum venabuli simile, lingua Illyrica, *Ennius*. Illyrii restant sicis, sabinisque fodentes.

Sabina, æ, f. *savina*, herba βράθυ Græcis appellata: duplex est; altera folio tamaricæ simili, altera cupresso. *Plin. l. 24. c. 11.*

Sabini, m. 2. pop. Italiæ, ita dicti a Sabo filio Sabatii, qui a Saturno ejectus est. Alias longius extendebantur, nempe ab Apennino ad Bor. usque ad Tiberim, & Anienem fl. ad Mer. ubi hodie Sabinæ provinciæ, pars Orientalis Umbriæ, & aliqua pars Aprutii ult. Erantque divisi in duas partes Velino fl. Nunc Sabina regio, *la Sabina*, angustioribus restringitur limitibus, sc. Tiberi fl. ad Occ. Aprutio ult. ad Or. Aniene ad Mer. Nare, & Velino fl. ad Bor. *Festus* scribit, Sabinos dictos quasi *Sebinos* ἀπὸ τοῦ σέβεσθαι τοὺς θεούς, quod præcipui essent in cultu, ac religione Deorum. *Silius lib. 8. vers. 422.* tradit, sic appellatos a Sabo eorum Deo. *Cicero pro Ligar. c. 11.* eos vocat fortissimos, florem Italiæ, ac robur Reipublicæ. Iidem laudati sunt ob morum gravitatem, severamque vivendi disciplinam. Hinc *Livius l. 1. c. 18.* tristem, ac tetricam illis disciplinam tribuit, illoque genere nullum aliud incorruptius fuisse testatur. Hinc & *Martial. 1. ep. 63.* Casta, nec antiquis cedens Lævina Sabinis. Et *Juven. sat. 10. v. 296.* sanctos licet horrida mores Tradiderit domus, ac veteres imitata Sabinas. ¶ *Sabini quod volunt somniant*, proverbium antiquum est, cujus rationem pluribus explicat *Festus*, & *Scaliger ad ipsum*.

Sabine, adverb. *Var. l. 4. L. L.* Ciprum Sabine bonum. h. e. Sabina lingua bonum significat.

Sabinus, a, um, adject. a Sabinis, ut Sabinum cælum. *Horat. l. 2. ep. 7.* Sabinum oleum. *Pallad. in Martio, tit. 9.*

Sabis, is, m. Deus Sabæorum, cui illi thuris decimas offerebant. *Plin. l. 12. c. 14.*

Sabrina, æ, f. fluvius Angliæ, *la Saverna*. *Tacit. Ann. 12. c. 31.*

Sabucus. V. Sambucus.

Sabuletum, i, ψαμμώδης, locus, in quo sabulum abundat. *Plin. l. 17. c. 8.* Crocodilinon nascitur in sabuletis.

Sabulo, onis, m. idem ac sabulum. *Var. lib. 1. R. R. c. 9.* In queis lapis, marmor, rudus, arena, sabulo, argilla, &c. *Col. l. 4. cap. 33.* Pullere terram, & resolutam desiderat, sabulonem humidum, vel refractum, tophum non respuit. ¶ Sabulo quoque dicitur, qui musico quodam utitur instrumento. *Macrob. l. 2. Saturn. c. 1.* Imitata vicem Planipedis, & Sabulonis impudica, & prætextata verba jacientis. Alii aliter legunt.

Sabulosus, a, um, *sabbionoso*, ψαμμώδης, plenus sabulo. *Plin. l. 13. c. 4.* Palma gignitur levi, sabulosaque terra. Adde *Colum. l. 2. c. 9.*

Sabulum, i, *sabbione*, חול, Ger. *grobsand*, Gall. *sable*, Hisp. *arena*, ἄμμος, ψάμμος, arena, non illa quidem tenuior, & minutior, sed crassior, viliorque. *Georg. Agric. l. 7. de nat. fossilium, c. 16.* Sabulum crassius est arena; quod vel durum est, vel molle, illud marem, hoc fœminam appellant. masculum utilius sternendis viis. substernitur autem silicibus, & saxorum crustis, simul & intersternitur. Ex quibus verbis melius, quid sabulum sit, intelligas, quam ex *Isidoro*, cum *l. 16. c. 1.* hoc solum dixit, sabulum esse levissimum terræ genus. Optime etiam inde capere est, quid sabulonem masculum *Vitruvius* vocet *l. 2. c. 3. & l. 8. c. 1.* ¶ Sabuli tria genera sunt pro colore diverso, album, nigrum, rubrum. *Plin. l. 17. c. 4.* Sabulum album in Ticinensi, multisque in locis nigrum, itemque rubeum, etiam pingui terræ permistum, infœcundum est. ¶ Sabulum etiam est instrumentum musicum, ut Jos. Scaliger conjectabat. *Apul. lib. 1. Florid.* Dextera psallentis gestu suo sabulum citharæ admovet. Alii aliter legunt.

Saburra, æ, f. *zavorra*, Ger. *gar grob sand*, Gall. *gravier*, Hisp. *la sorra*, πλήρωμα τῆς ναός, γέρμα, ἕρμα, proprie sabulum vilius, & crassius, quod ad certam usque mensuram navibus solet imponi, ne instabiles sint, & generatim quodcunque pondus, quo naves eo fine onerantur. *Virg. 4. Georg. v. 195.* Et sæpe lapillos, Ut cymbæ instabiles fluctu jactante saburram, Tollunt. *Liv. l. 37. c. 14.* Et onerarias ducere multa saburra gravatas.

Saburralis, le, adject. saburra constans, ut sacoma saburrale, apud *Vitruv. l. 9. c. 9. contrappeso fatto di sabbia*.

Saburratus, a, um, saburra oneratus. Translate ponitur pro saturo, pleno, oppleto. *Plaut. Cistel. 1. 2. 1.* Quæ ubi saburratæ sumus, largiloquæ extemplo sumus.

Saburro, as, a. 1. ἑρματίζω, saburra onero, & stabilio adversus eam venturum. *Solin. c. 15.* Grues volaturæ arenas devorant, sabulosisque lapillis ad moderatam gravitatem saburrantur. *Plin. l. 18. c. 35.* Echini affigentes se se, aut arena saburrantes, tempestatis signa sunt.

Sacæ, arum, m. 1. pop. Scythiæ intra Imaum, inter Alanos, Scythas, Jaxartas, & Orgasos, ubi nunc Chezalgiæ pop. Tartariæ magnæ. *Plin. l. 6. c. 17.*

Sacatos, i, m. rosmarini infructuosi species. *Apul. de herb. c. 79.*

Saccaria, æ, ἡ τῶν σάκκων ἐμβίωσις, σακκοφορία, saccorum mercatura. *Apul. l. 1. de Asin.* Saccariam faciens merebam.

Saccarius, ii, σακκοφόρος, qui saccis gestandis victum quæritat. *Paul. l. qui fundum, de contrah. empt.* Si quid ex sacco saccarius sacidisset.

Saccarius, a, um, adject. a saccis, ut saccaria navis, quæ saccos frumentarios, vel aliis mercibus plenos vehit. *Quintil. l. 8. c. 2.*

Saccatus, a, um, transmissus per saccum, percolatus, ut saccatus adeps. *Plin. l. 29. c. ult.* Saccata aqua. *Sen. ep. 85.* ¶ Saccatus corporis humor. *Lucret. l. 4. v. 1022.* pro lotio usurpatur, eo quod saccetur, & coletur per humanum corpus. *Arnobius* saccatum absolute dixit *l. 1.* Inter pituitas, & sanguinem, inter stercoris hoc utres, & saccati obscœnissimas ferias.

Saccellatio, onis, saccellorum impositio, ad ægrum membrum fovendum. *Veget. l. 1. de re veterin. c. 11.* Saccellationibus caput vaporare.

Saccellus, i, m. *sacchetto*, *borsa*, βαλάντιον, idem ac sacculus. *Petron. in Satyr.* Sonantes æra saccellus mittere. *Veget. l. 1. c. 52.* Super renes, & dorsum saccellos calidos ex furfure plenos imponere.

Sacceus, a, um, *di sacco*, vili, & crasso panno confectus, qualis adhibetur in saccis, & ciliciis. *Hieronym. in vita Hilarion. sub fin.* Omnes divitias suas ei derelinquens, Evangelium scilicet, & tunicam sacceam, & palliolum. Ita leg. in optim. quibusque Edition. tum antiquis A. 1470. & 1476. tum recentiorib. Male igitur quidam edidere *saccinam*, quod abhorret etiam a Latina analogia.

Saccharum, i, *zuccaro*, σάκχαρ, σάκχαρις, σάκχαρον, genus mellis, quod Persæ, atque Arabes colligunt ex arundinibus, & *Mambu*, & *Tabaxir* appellant. *Plin. l. 12. c. 8.* Saccharon & Arabia fert, sed laudatius India. Est autem mel in arundinibus collectum, gummium modo candidum, dentibus fragile, amplissimum nucis avellanæ magnitudine, ad medicinæ tantum usum.

Saccibuccis, e, adject. qui buccam magnam habet, velut sacci. *Arnob. l. 3.* Nonnullos turgentibus malis, aut buccatum tumulatione saccibucces. Alii aliter legunt.

Sacciperium, ii, σακκοπήρα, major crumena, & minoris marsupii receptaculum, ex *sacco*, & *pera*. *Plaut. Rud. 2. 6. 64.* Meum marsupium, quod plenum argenti fuit in sacciperio.

Sacco, as, a. 1. σακκίζω, transmitto per saccum. *Martial. l. 2. ep. 40.* Cæcuba saccentur, quæque annus coxit Opimi. Sunt qui leg. *saccentur*. Sed prior lectio plerisque Criticis magis placet. Huc pertinet & illud *ejusd. l. 12. epigr. 61.* Turbida sollicito transmittere Cæcuba sacco.

Saccularii, m. 2. *borsaiuoli*, peculatores, idest qui publicam involant pecuniam a *Ascon. Pedian. in Ant. & Catil.* ¶ Item qui præstigiis quibusdam pecuniam ex aliorum sacculis subducere solent. Unde generatim pro impostoribus improbis accipi solent. *Ulpian. l. saccularii. 7. de extraord. crim. l. 47. ff. tit. 11.* Saccularii, qui vetitas in sacculis artes exercentes partem subducunt, partem subtrahunt, item qui *directarii* appellantur. h. e. hi, qui in aliena cœnacula se dirigunt furandi animo, plus quam fures, puniendi sunt.

Sacculus, i, *sacchetto*, *borsa*, σακκίον, μαρσύππιον, parvus saccus, marsupium. *Martial. l. 5. epigr. 40.* Excussi loculosque, sacculumque. *Juven. sat. 14. v. 138.* pleno turget cum sacculus ore.

Saccus, i, *sacco*, שק, Ger. *sack*, Gall. *sac*, Hisp. *saco*, σάκκος, vas ex tela, vel co-

torto, vel alia materia. *Colum. l.* 12. *c.* 17. In junceis fiscellis, vel sparteis saccis percolare. *Horat. sat.* 2. 4. 70. Congestis undique saccis Indormis inhians. ¶ Saccus vinarius est, quo vini faeces percolantur, ipsumque vinum mitius, suaviusque fit. *Plin. l.* 24. *c.* 1. In saccos vinarios additur polenta. *Id. l.* 19. *c.* 4. Inveterari vino, saccisque castrari. *Id. l.* 14. *c.* 22. Vini vires sacco frangi. *Colum. l.* 9. *c.* 15. Saccos, quo vinum liquetur, tenui admodum rarius contextus, angustae metae similis. ¶ Saccus nivarius est colum, figura metae inversae, quo nive impleto, & aqua transmissa, vinum refrigerabatur, multumque asperitatis amittebat. De eo *Mart. l.* 14. *epigr.* 104. Attenuare nives norunt & lintea nostra. Frigidior colo non salit unda tuo. *Id. epigr. praeced. de nivario colo.* Setinos moneo, nostra nive frange trientes. Huc etiam, si placet, traduci possunt Plinii loca modo allata: quanquam certum sit, tum percolando, tum refrigerando vinum aeque mitescere. ¶ Est praeterea saccus genus quoddam vestimenti, quo Monachi Aegyptiorum induebantur, ut notat *Salmas. ad Tertul. de pal. pag.* 72. manicis careat, & corpus pressule constringeat. ¶ Ad saccum ire, est ad paupertatem redigi, nam mendici stipem collectam in sacculo reponebant. *Plaut. Capt.* 1. 1. 20. Extra portam ire trigeminam ad saccum licet.

Sacellum, i, *sacello*, locus parvus Deo sacratus, cum ara, dim. a *sacrum*. *Fest.* Sacella dicuntur loca Diis sacrata sine tecto. Qui locus consideratione dignus est. Inde enim discimus, sacellum esse, quod Graeci dicunt *περίβολον*, h. e. conseptum, nempe locum sacrum tantummodo clausum muro. *Cic.* 2. *de Div.* *c.* 46. Eeisse in quoddam sacellum ominis capiendi causa. *Id.* 2. *Agr.* Sunt enim loca publica urbis, sunt sacella, &c.

Sacer, cra, crum, *sacro*, קדוש, Ger. *heilig*, Gall. *sacré*, Hisp. *sagrado*, *ἱερός*, consecratus, sanctus, venerabilis, inviolabilis. *Cic.* 3. *Ver.* c. 18. Qua ex opinione hominum illa insula eorum Deorum sacra putatur. *Plin. l.* 16. *c.* 4. Civica iligne primo fuit, postea magis placuit ex esculo Jovi sacra. *Ovid. Heroid. ep.* 9. *v.* 159. Deprecor hoc unum per jura sacerrima lecti. Rursus *Plin. l.* 11. *c.* 37. Morientibus oculos operire, Quiritium magno ritu sacrum est. ¶ Interdum ponitur pro execrando, detestando, ut *homo sacer*, *sacra fames*, &c. Homo sacer is dicebatur, quem de aliquo scelere damnatum impune licebat occidere. *Fest.* At sacer homo est, quem populus judicavit ob maleficium, neque fas est immolari, sed qui occidit, parricidii non damnatur. Nam lege Tribunitia prima cavetur, Si quis eum, qui plebiscito sacer sit, occiderit, parricida ne sit. Ex quo quivis homo malus, atque improbus sacer appellari solet. *Festus.* Ratio appellationis est, quia Diti Patri, vel Jovi, vel alii Deo consecratus per populi judicium fuerat. Mos enim erat Romanis, ut, quos vellent impune occidi, corpora alicui Deo, praecipue vero inferis, devoverent. *Serv. in* 3 *Aen.* ait a Gallis hanc appellationem ortam esse. Nam cum Massilienses peste laborarent, unus ex egentibus se se offerre solebat annum integrum alendum publicis cibis, & purioribus. Postea verbenis, vestibusque sacris ornatus circumducebatur per urbem cum execrationibus. Precabantur enim, ut in eum omnia mala civitatis incumberent, sicque projiciebatur. *Macrob.* 6. *l.* 3. *Saturn.* *c.* 7. causam affert, quia veteres nullum animal sacrum in finibus suis esse patiebantur, sed abigebant ad fines Deorum, quibus sacrum esset, animas vero sacratorum hominum Diis debitas esse, existimabant. *Plaut. Bacch.* 4. 6. 14 E-go sum malus, ego sum sacer, scelestus. *Horat. l.* 2. *sat.* 3 *v.* 181. Uter Aedilis fuerit, vel Vestrum Praetor, is intestabilis, & sacer esto. *Virgil.* 3. *Aen. v.* 56. Quid non mortalia pectora cogis Auri sacra fames? ¶ Sacer ignis, genus morbi. V. Ignis. ¶ Sacer morbus, idem ac epilepsia, alias morbus major, divinus, Herculeus, comitialis, lunaticus, caducus. Dicitur sacer, ut ait *Plato in Timaeo*, quia est sacrae partis, hoc est animi, languor; vel quia, ut ait *Apuleius in Apol.* animi partem rationalem, quae longe sanctissima est, violat. Adde *Cael. Aurel. l.* 1. *Tard. c.* 4. ¶ Sacra via locus erat Romae in regione quarta, ubi Romulus, & Tatius foedus icerant. tendebat autem a regia usque in arcem. *Horat. l.* 1. *sat.* 9. *Cic. pro Planc.*

Sacer Mons, *ἱερὸν ὄρος*, mons Latii, in Sabinorum confinio, apud Anienem fl. ab urbe Roma paulo supra 3. M P. ubi fl. Tiberim subit, quem Plebs Romana, post expulsos Reges anno 17., ab Urbe C. 260. circiter, cum nexo potentiorum premeretur, secessione facta a Patribus, Urbeque relicta, occupavit: Dictus est sacer, quod a Plebe Jovi consecratus fuerit, vel quod in eo leges sacratae sint latae, & Magistratus sacrosancti, idest Tribuni Plebis, sint creati. *Fest.* & *Cic.* in *Brut.* & *Liv. l.* 2. ¶ In hunc montem alia etiam secessio a Plebe facta est anno U. C. 306. Causa fuit libido Ap. Claudii unius ex Decemviris in Virginiam filiam L. Virginii. *Liv. l.* 3.

Sacerdos, otis, com. *Sacerdote*, כהן, Germ. *Priester*, Gall. *Prestre*, Hisp. *Clerigo*, *ἱερεύς*, qui Deo dicatus est ad sacrificia facienda. *Cic.* 4. *Acad.* Sed cum Sacerdotes Deorum vacationem habeant. *Virg.* 3. *Aen.* Corinisque dabit venerata Sacerdos. *Id.* 6. *Aen.* Ne saevi, magna Sacerdos. ¶ Accipitur etiam pro Augure. *Plin. l.* 2. *ep.* 1. & *l.* 4. *ep.* 8. quae loca vide.

Sacerdotalis, & le, o. 3. *Sacerdotale*, *ἱερατικός*, quod ad Sacerdotem spectat. *Plin. l.* 7. *ep.* 24. Sacerdotales ludi.

Sacerdotissa, f. 1. *Sacerdotessa*, *ἱέρεια*, mulier, quae Sacerdotio fungitur. *Gel. l.* 10. *c.* 15. Eadem ferme caeremoniae sunt, quas Flaminicas Sacerdotissas Dialis seorsum ajunt observitasse. Ita legitur in quibusdam Editionibus, in aliis vero, iisque emendatioribus τὸ *sacerdotissas*, deest. Affertur etiam Hispanica quaedam Inscriptio, de cujus tamen aevo jure dubitatur, cum probati quique Scriptores *Sacerdotem* utroque genere usurparint.

Sacerdotium, ii, *Sacerdozio*, כהונה, Ger. *Priesterlich ampt*, Gall. *Prestrise*, Hisp. *dignidad de Sacerdote*, *ἱερωσύνη*, Sacerdotis dignitas, & officium. *Sigon. l.* 1. *de ant. jur. C. R. c.* 19. Sacerdotia omnes curationes vocamus eorum, qui res sacras, & divinas tractarent. *Cic. pro Dom. c.* 53. Licinia Virgo Vestalis, summo loco nata, sanctissimo Sacerdotio praedita. *Id. ib. c.* 52. Sacerdotium mira. *Id. ibid. c.* 14. In Sacerdotium venire. *Id. ibid. c.* 40. Publico Sacerdotio praeesse. *Id.* 2. *Agr. c.* 7. Sacerdotia mandare. ¶ Significat etiam Sacerdotis proventum. Nos *Beneficium* vocamus. Sacerdotiorum autem duo fuerunt genera: unum, quod publici juris esset, alterum a patrefamilias ea ratione erectum dedicatumque, ut & sacrorum cura, & fructuum ipsius Sacerdotii perceptio ad solam gentem familiamque suam perpetuis successionibus pertineret. *Liv. l.* 9. Gens Pinaria, cujus ad aram Herculis familiare Sacerdotium erat. *Id. l.* 30. In ejus locum Pontifex (nam duo Sacerdotia habuit) Ser. Sulpitius Galba inauguratus. *Tac.* 1. *hist. c.* 77. Ab exilio reversis adolescentes avitis, & paternis Sacerdotiis in solatium recoluit. ¶ Etiam auguratus Sacerdotium dici potest. *Plin. l.* 4. *ep.* 8. Gratularis mihi, quod acceperim auguratum, jure gratularis: primum quod gravissimi Principis judicium in minoribus etiam rebus consequi pulcrum est, deinde quod sacerdotium ipsum cum priscum & religiosum, tum &c.

Sacerdotula, lae, f. minor, seu parva Sacerdos. *Var. l.* 4. *de L. L.* Dictum capital a capite, quod sacerdotulae in capite etiam nunc solent habere. *Fest.* in *Flaminia*. Flaminia dicebatur sacerdotula, quae Flaminicae Diali praeministrabat.

Sacodios, f. *σακόδιος*, gemma hyacinthini coloris. Dicta est a *sacos*, quo nomine Indi colorem hyacinthino similem appellant. *Plin. l.* 37. *c.* 9.

Sacoma, atis, n. *contrappeso*, *peso*, *σήκωμα*, & Dorice *σάκωμα*, aequipondium, quod in altera staterae parte opponitur ad aequilibrium alicujus rei faciendum. *Vitruv. l.* 9. *c.* 3. Auream coronam votivam immani pretio locavit faciendam, & aurum ad sacoma appendit redemptori. Is ad tempus, opus manufactum subtiliter regi approbavit, & ad sacoma pondus coronae visus est praestitisse, hoc est eodem pondere aurum elaboratum reddidit, quo infectum acceperat. *Id. Vitruv. lib. eod. cap. ult.* sacoma fabarium vocat pondus appensum horologii, *contrappeso*.

Sacopenium, ii, succus herbae ferulaceae, a Sagapeno differens, in eo, quod Sagapenum vocatur, quod in transmarinis regionibus provenit, Sacopenium, quod apud nos. *Plin. l.* 20. *c.* 28.

Sacos, V. Sacodios.

Sacra, orum, V. Sacrum.

Sacramentum, i, *sacramento*, *cosa sacra*, *μυστήριον*, res sacra, venerabilis, inviolabilis. Speciatim a priscis Latinis, & Romanis usurpabatur pro pecunia, quam contendentes in loco sacro, vel apud Pontificem deponebant. *Var. l.* 4. *de L. L. prope fin.* Sacramentum a sacro. Et qui petebat, & qui inficiabatur, de aliis rebus uterque quingenos aeris ad Pontificem deponebat, de aliis item rebus certum alium legitimum numerum assium. Qui judicio vicerat, suum sacramentum a sacro auferebat, victi ad aerarium redibat. *Festus*: Sacramenti nomine id aes dici coeptum est, quod poenae nomine penditur. Et id quidem propter aerarii inopiam, & sacrorum publicorum multitudinem consumebatur in rebus divinis. Quoniam vero in privatis controversiis, ne calumniatores impune discederent, moris erat, ut dictum est, ut pecunia a litigantibus deponeretur, hinc factum est, ut sacramentum pro causa, vel controversia usurpatum inveniatur, seu pro litis genere simili sponsionis. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 10. Quibuscum tibi justo sacramento contendere non liceret. *Id. pro Caec. c.* 33. Cum Arretinae mulieris libertatem defenderem, & Cotta Decemviris religionem injecisset, non posse sacramentum nostrum justum judicari, &c. *Id. pro Mil. c.* 27. Injustis vindiciis, & sacramentis alienos fundos petere. *Id. pro Dom. c.* 29. Si Decemviri sacramentum in libertatem injustum judicassent. h. e. aliquem de libertate litigantem liberum non esse judicassent. ¶ Saepe sumitur pro juramento, vel pro eo, quod juramento affirmatum, aut factum est, vel pro obligatione contracta ex juramento. Hinc juramentum, quo milites se pro Republica recte, & fideliter militaturos pollicebantur, dicebatur sacramentum militare, & milites ipsi sacramento ligati dicebantur, cujus quidem juramenti solemnem formulam *Gel. l.* 16. *c.* 4. affert ex *Cincio*. *Caes. l.* 1. *B. C.* Milites Domitianos sacramentum apud se dicere jubet. *Tac.* 2. *hist. c.* 81. Ante Idus Jul. Syria omnis in eodem sacramento fuit. *Id.* 1. *hist. c.* 42. Divus Julius seditionem exercitus uno verbo compescuit, Quirites vocando, qui sacramentum ejus detrectabant. *Id.* 1. *Ann. c.* 37. Sacramento adigere legiones. *Id.* 3. *hist. c.* 4. Sacramentum exuere. *Id. Ann.* 12. *c.* 13. Sacramento solvi. *Liv. l.* 25. Qui minores decem & septem annis sacramento dixissent, iis stipendia procederent. *Id. l.* 32. Obvios in agris sacramento rogatos arma capere cogebat. hoc est jurejurando astrictos. *Cic. Offic.* 1. *c.* 11. Cato scripsit ad Pompilium, ut secundo eum obligaret sacramento, quia priore amisso, jure cum hostibus pugnare non poterat. *Tac. Hist.* 2. 70. Accedere sacramento Vitellii. h. e. ad eum transire. ¶ Neque vero solum de militari, sed & de quovis juramento dicitur. *Horat. l.* 2. *od.* 17. Non ego perfidum dixi sacramentum.

Sacrani, m. 2. pop. Latii, Rutulis, & Ardeatibus proximi, sic dicti, quod Marti sacrati fuissent. *Fest.* Sacrani appellati sunt Reate orti, qui ex Septimontio Ligures, Siculosque exegerunt. Nam vere sacro nati erant. *Serv.* vero in 7. *Aen. v.* 795. aliter: ait enim, Sacranos duxisse originem ex quodam Corybante, qui in Italiam veniens sedem fixisset, atque ita appellatus, quod Matri Deum sacratus esset. *Virg. loc. cit.* Et Sacranae acies, & picti scuta Labici.

Sacrarium, ii, *sagrestia*, *ἱεροφυλάκιον*, repositorium rerum sacrarum, locus in templo, in quo sacra deponuntur. *Ulpian. Dig. l.* 1. *tit.* 8. *leg.* 9. Illud notandum est, aliud esse sacrum locum, aliud sacrarium. Sacer locus est locus consecratus. Sacrarium est locus, in quo sacrae res reponuntur: quod etiam in aedificio privato esse potest: & solent, qui liberare eum locum religione volunt, sacra inde evocare. ¶ Ponitur etiam pro sacello, locoque sacrato. *Cic. pro Mil. c.* 31. Ante ipsum sacrarium Bonae Deae primum illud vulnus accepit. *Sueton. in Aug. c.* 5. Natus est Augustus ad Capita bubula, ubi nunc sacrarium habet. ¶ Item pro larario in aedibus privatis, pro tabulario secreto, & quovis loco abdito. *Cic.* 13. *Fam. epist.* 2. C. Avianio Evandro, qui habitat in tuo sacrario, multum utor. Adde *Suet. in Tiber. c.* 51. Translate *Sen. l.* 7. *Quaest.* Arcana illa rerum naturae sacra non promiscue, & omnibus patent; reducta, & in interiori sunt clausa sacrario.

Sacrarius, ii, m. qui aliquid sacrat, vel qui sacra custodit. *Inscr. apud Grut. pag.* 308. *n.* 1. Sacrarius Junonis Quiritis.

Sacratio, onis, *Macrob. l.* 3. *Saturn. c.* 7. ad illud *Virg.* 10. *Aen.* Injecere manum Parcae, telisque sacrarunt Evandri: Et hic, inquit, proprietatem & humani & divini juris executus est: nam ex manus injectione, pene mancipium designavit; & sacrationis vocabulo observantiam divini juris implevit.

Sacrator, oris, m. qui sacrat. Utitur hac voce quidam *Auctor* scribens ad *Augustin. epist.* 130. (*al.* 260.) ipsum Augustinum vocamus sacratorem justitiae, dispensatorem salutis aeternae.

Sacratus, a, um, *consagrato*, *sacro*, *ἱερωθείς*, sacer. *Virg.* 3. *Aen.* Vittasque resolvit Sacrati capitis. *Ovid.* 2. *Trist.* Et tibi sacratum sors mea rupit opus. *Virg.* 2. *Aen.* Fas mihi Graiorum sacrata resolvere jura. *Martial. l.* 4. *epigr.* 1. Caesaris alma dies, & luce sacratior illa, &c. *Plin. l.* 33. *c.* 4. Numine illis gentibus sacratissimo. ¶ Sacrati homines, iidem qui sacri, Diis debiti. *Macrob. l.* 3. *Saturn. c.* 7. ¶ *Leges sacratae*, *νόμοι ἱεροί*, dicebantur, in quibus sancitum erat, ut si quis adversus eas fecisset, sacer alicui Deorum, ut Jovi, vel Diti, cum familia, pecuniaque esset. Speciatim hoc nomine dictae sunt leges quaedam apud Romanos, quae pro Civium Romanorum libertate latae fuerunt. Sacratas dictas esse censet *Fest.* aut quod eas Plebs, cum a Patribus secessisset, Cassio, Cominioque Coss. anno U. C. 260. jurata in monte Sacro sciverit, aut quod iis sancitum sit, ut, si quis adversus eas fecisset, sacer alicui Deorum esset. *Cic. pro Dom.* Quo exemplo, quo more, quo jure legum nominatim de capite civis indemnati tulisti? vetant leges sacratae, vetant 12. tabulae, leges privatis hominibus irrogari. *Id. pro Sext.* Cum & sacratis legibus, & 12. tabulis sancitum esset. ¶ Fuerunt autem multae, quarum tres pro Plebis, reliquae pro Populi libertate sunt latae. Prima fuit, ut Tribuni Plebis quotannis quinque de Plebe crearentur, qui auxilio Plebi adversus Consules essent. Secunda, ut Tribuni Plebis sacrosancti essent. Tertia, ne Tribunatus Plebis, nisi Plebejis, pateret. Quarta, ne de capite Civis Romani, nisi Centuriatis agi Comitiis posset. Quinta, ne privilegia irrogari liceret. Hae eaedem leges post in 12. Tabulas sunt translatae. V. *Sigon. l.* 1. *de ant. jur. C. R.* & *Fest.* ¶ Fuit etiam Sacrata lex militaris, lata, ut putat *Hotomanus*, a M. Valerio Corvo Dictatore Anno Urbis CCCCXI. ob secessionem militum Capuanorum; sancitumque ea est, ne cujus militis scripti nomen, nisi ipso volente, deleretur. *Liv. l.* 7.

Sacravienses, incolae regionis Sacrae viae, in urbe Roma *Fest.* in October.

Sacres porci dicuntur, qui puri habentur, & ad sacrificia idonei: tales autem dicebantur decimo a partu die. *Var. l.* 2. *R. R. c.* 1. & 4. *Fest.* & *Plaut. Men.* 2. 2. 16.

Sacricola, ae, com. *ἱεροποιός*, qui sacra colit, sacerdos. Aliqui sacricolas interpretantur ministros sacrorum. *Tac.* 3. *hist. c.* 74. Solertia liberti lineo amictu turbae sacricolarum immistus.

Sacrifer, a, rum, *ἱεροφόρος*, qui fert sacra. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 252. Est Dea sacriferas pene secuta rates.

Sacrificalis, & le, o. 3. *ἱερουργικός*, quod ad sacrificium spectat. *Tac. l.* 2. *Ann. c.* 69. Sacrificalem apparatum, coetum Antiochensium plebem per lictores proturbat. *Apul. l.* 9. *Metam.* Sacrificales epulae.

Sacrificatio, onis, *sacrifizio*, *ἱερουργία*, actus sacrificandi. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 27. Itaque in ea Dea, quod est rerum custos intimarum, omnis & precatio, & sacrificatio extrema est.

Sacrificator, oris, qui sacrificium facit. *Tertul. de Spect. c.* 8. Si Capitolium sacrificator, & adorator intravero.

Sacrificatus, us, m. idem quod sacrificatio. *Apul. l.* 7. *A. A.* Nullum pecus sacrificatui habere.

Sacrificatus, a, um, *sacrificato*, in sacrificio mactatus. *Plin. l.* 36. *c.* 21. In pelliculis sacrificatorum animalium.

Sacrificium, ii, *sacrifizio*, זבח, Germ. *opffer*, Gall. *sacrifice*, Hisp. *sacrificio*, *θυσία*, sacrum, res divina. *Cic. de Arusp. resp. cap.* 6. De illo ipso sacrificio, quod fit pro salute Populi Romani. *Id. ad Brut. epist.* 15. Cujus ad aram sacrifi-

sacrificium facere soletis. *Id. 6. Ver. c. 57.* Sacrificia anniversaria.

Sacrifico, as, a. 1. *sacrificare*, זבח. Ger. *opfferen*, Gal. *sacrifier*, Hisp. *sacrificar*, θύω, rem divinam facio, victimam alicui macto, cæsis hostiis Deum placo. *Plaut. Capt.* 2. 2. 4. Genio ubi suo quando sacrificat, &c. *Id. Most.* 1. 3. 84. Ædepol summo Jovi si vivo argento sacrificassem. *Ovid. 4. Fast. v.* 614. Ignavam sacrificare suem. *Plin. l.* 3. c. 5. Cui sacrificatur ad diem 13. Cal. Januarii. ¶ Inter sacrificare (inquit *Non. c. 5. n.* 52.) & litare hoc interest, quod sacrificare est rem aliquam sacrificio petere, litare est propitiare, & impetrare. *Plaut. Pœn* 2. *v.* 41. Si illuc unquam factum est, tum me Jupiter faciat, ut semper sacrificem, nec unquam litem.

Sacrificor, aris, depon. 1. idem ac sacrifico. *Var. apud Non. c. 7. n.* 98. Viris nuptis sacrificabantur in cubiculo eidem. Adde *Gel. l.* 18 *c.* 12.

Sacrificulus, i, m. ἱερονόμος, Sacerdos, a *sacrificando*. *Suet. in Domit. c.* 1. Ac mane Isiaci celatus habitu, interque Sacrificulos vanæ superstitionis. ¶ Rex Sacrificulus, idem ac Rex sacrorum. V. Rex.

Sacrificus, ci, ἱεροποιός, qui sacra facit, Sacerdos. *Ovid 6. Fast. in fin.* Martia, sacrifico deductum nomen ab Anco.

Sacrificus, a, um, ἱερουργός, quod pertinet ad sacrificia. *Ovid. 1. Fast. v.* 130. Et modo sacrifico Clusius ore vocor. h. e. ore Sacerdotis sacrificantis. ¶ Sacrificæ tibiæ, quibus utebantur in sacrificiis. *Plin. l.* 16. *c.* 36. Nunc sacrificæ Thuscorum e buxo tibiæ. ¶ Sacrifici dies, in quibus sacrificium fit. *Ovid. Met.* 13. *v.* 590. non ut delubra, diesque Des mihi sacrificos, calituraſque ignibus aras. ¶ Sacrifica vestis, cujus usus est in sacrificiis. *Sil. l.* 3. *v.* 27.

Sacrilege, adv. *sacrilegamente*, per sacrilegium. *Tert. in Apolog c.* 12.

Sacrilegium, ii, *sacrilegio*, Ger. *kirchendiebstal*, Gal. *sacrilege*, Hisp. *sacrilegio*, ἱεροσυλία, furtum rerum sacratum. *Quinctil. l.* 4. *c.* 2. Sacrilegium admittere. *Id l.* 5. *c.* 10. Facere sacrilegium.

Sacrilegus, gi, m. 2. *sacrilego*, Ger. *gottslos*, Gal. *sacrilege*, Hisp. *sacrilego*, ἱερόσυλος, qui rem sacram, aut etiam rem profanam in loco sacro depositam furatur, a sacrum, & lego, hoc est furor. *Vt. Serv. ad illud 9 Ecl.* Vel quæ sublegi tacitus tibi carmina nuper. Sublegi, inquit, idest, furatus sum. Inde & sacrilegus dicitur, qui sacra legit, idest, furatur. *Ter. Adel.* 2. 4. Ubi est ille sacrilegus? *Cic.* 2. *de Leg. c.* 16. Sacrilego pœna est, neque ei soli, qui e sacro abstulerit, sed etiam qui sacro commendatum, quod & nunc multis fit in fanis.

Sacrilegus, a, um, *sacrilego*, ἱερόσυλος, quod sacra violat, scelestum, nefarium. *Cic. 7. Ver. c. ult* Bellum sacrilegum. *Hor. l.* 2. *od.* 13. Sacrilegæ manus. *Ovid.* 1 *de rem. amor.* Lingua sacrilega. *Plaut. Rud.* 3. 4. 1. Exi e fano, hominum sacrilegissima.

Sacrima, atis, n. erat mustum, quod Liberalibus Libero sacrificabant pro vineis, vino, & vasis conservandis, ita dictum, quia sacrum. *Festus.*

Sacriportus, h. a. sacer portus, locus fuit Romæ in regione quarta Urbis. *Var. lib.* 4. *L. L. pag.* 13.

Sacris, e, adject. V. Sacres.

Sacrium, ii, succinum, apud Scythas. *Plin. l.* 37. *c.* 2.

Sacro, as, a. 1. *consagrare*, קדש, Ger. *weihen*, *heiligen*, Gall. *sacrer*, *dedier*, Hisp. *consagrar*, ἱερόω, Deo dedico, & sacrum facio. *Cic.* 2. *de Leg.* Auri, argenti, eboris sacrandi modus esto. *Plin. l.* 36. *c.* 15. Quem post cæcitatem visu reddito, ex oraculo Soli sacravit. *Ovid* 1. *Fast* Utque ego perpetuis olim sacrabor in aris. ¶ Sacrare votum Diis, est voto sese astringere. *Virg.* 9 *Æn.* Votum immortale sacrabo. ¶ Sacrare fœdus, est sancire. *Liv. l.* 38. Fœdus, quod in Capitolio, quod Olympiæ, quod in arce Athenis sacratum fuisset. ¶ Ponitur aliquando pro devovere, & detestabile decernere, & ita morti addicere, ut impune violari, & occidi possit. *Liv. l.* 2, *c.* 8. Ante omnes de provocatione adversus Magistratus ad Populum, sacrandoque cum bonis capite ejus, qui Regni occupandi consilia inisset, gratæ in vulgus leges fuere.

Sacrosanctus, a, um, *sacrosanto*, ἀνεξαπάτητος, inviolabilis, intactus, ab omni injuria tutus, a *sacer*, & *sanctus*, quia sancitum esset, ut sacer haberetur, qui violasset, quod sancitum erat. Sacrosanctum aliquid fiebat tum religione, tum lege : religione quidem, quia certis ad hoc cæremoniis opus erat : lege autem, quia hac sanciebatur, ut sacer esset, qui sacrum violasset, sive nocuisset, cui hac lege cautum erat. Sanciebatur autem vel a sola Plebe, vel a Patriciis, & Plebe simul. Nec sanciebatur, nisi intercedente juramento, quemadmodum *Festus* docet. Erat autem juramentum tale, legem se perpetuo observaturos, addebaturque exsecratio, ut qui legi parerent, ita Deos superos, inferosque propitios haberent, qui non parerent, infestos, quemadmodum *Dionys. Halicarn.* scribit *l.* 6 *Cic pro Corn. Balbo, c.* 14. Quid fuit in rogatione ea, quæ de Pompejo a Gellio, & a Lentulo Coss. lata est, in qua aliquid sacrosanctum videatur? Primum enim sacrosanctum esse nihil potest, nisi quod Populus plebsve sanxisset. ¶ Speciatim apud Romanos Tribuni Plebis sacrosancti fuere, idest eos nemo lædere poterat sine capitali piaculo. *Liv. l.* 3. Et cum Plebem hinc provocatione, hinc tribunitio auxilio satis firmassent, ipsis quoque Tribunis, ut sacrosancti viderentur (cujus rei prope jam memoria aboleverat) relatis quibusdam ex magno intervallo cæremoniis renovarunt, & cum religione inviolatos eos, tum lege etiam fecerunt, sanciendo, ut qui Tribunis Plebis, Ædilibus, Judicibus, Decemviris nocuisset, ejus caput Jovi sacrum esset, familia ad ædem Cereris, Liberi, Liberæque venum iret. Hac lege juris interpretes negant quenquam sacrosanctum esse, sed enim, qui eorum cuiquam nocuerit, sacrum sanciri. ¶ Sacrosanctum etiam translate dicitur quidquid violari nefas est. *Tac. Ann.* 4. *c.* 36. Ut quis districtior accusator, velut sacrosanctus erat. *Valer. Max. l.* 5. *c.* 3. *in fin.* Honore arcæ decoratos cineres sacrosanctiores colis. *Cic.* 2. *Catil. c.* 8. Sacrosanctæ possessiones. ¶ Aliquando dividitur, interjecto verbo. *Plin. l.* 7. *c.* 44. Cum resistendi, sacroque sanctum repellendi jus non esset.

Sacrovirianum bellum apud *Tacitum l.* 4. *c.* 18. V. eundem *Annal.* 3. *c.* 40.

Sacrum, i, subst. n. τὸ ἱερόν, res sacra, quicquid ad religionem spectat, omne, quod nomine Deorum habetur. Fere pluraliter usurpatur. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 9 Sacrum, sacrove commendatum qui clepserit, rapseritque, parricida esto. *Nep. in Themist. c.* 2. Sacerdotibus sacra procuranda tradunt. *Id. in Alcib. c.* 4. Sacra violare. *Tac. Ann.* 1. *c.* 42. Sacra legationis, & fas gentium rumpere. *Id ibid. c.* 54. Sacra Sabinorum retinere. ¶ Sacris initiare. V. Initio. ¶ Commovere sacra, V Commoveo. ¶ Sæpe sumitur pro sacrificio. *Tac. Hist.* 2. *c.* 70. Instaurabat sacrum Diis loci. *Cic. de Arusp. resp. c.* 15. Ac te sacra illa facientem videre. *Virg.* 3. *Æn.* Sacra Dionææ matri, Divisque ferebam, &c. ¶ *Stata sacra* dicuntur, quæ stato, & certo tempore singulis annis recurrunt, diversa ab illis, quæ indicta vocantur, quæ nimirum in alia tempora rejici possunt, vel etiam prorsus omitti. *Ovid.* 1 *Fast.* Quid a Fastis non stata sacra petis? ¶ *Piaculare sacrum* est sacrificium pro expiatione sceleris. *Liv. l.* 9. Ac piaculare sacrum fecerunt. ¶ *Sacra nuptialia*, & *jugalia* dicuntur sacrificia, & solemnitates nuptiarum. *Quinctil. l.* 1. *c.* 7. *Ovid* 7. *Met.* ¶ *Inter sacrum & saxum stare*, proverbialis locutio pro in summo periculo esse, sumpta ex priscis fœderis feriendi cæremoniis, in quibus Fecialis porcum silice lapide percussurus, saxum illud manu tenens verba fœderis pronuntiabat, quibus dictis porcum feriebat. *Plaut. Capt.* 3. 4. 84. Nunc ego omnino occidi; nunc ego inter sacrum saxumque sto, nec quid faciam, scio. ¶ *Liv. l.* *c.* 2. Ut qui natus sit, ignorat, cujus sanguinis, quorum sacrorum sit. h. e. cujus familiæ, aut gentis. Habebant enim Romani sacra quædam privata, quæ una cum bonis ad hæredes transibant. V. Coemptionalis. ¶ Interdum sacra dicuntur recondita artium, aut scientiarum præcepta. *Quinctil. l.* 5 *c ult.* Peregisse omnia eidem sacra tradentium artes.

Sadanus, i. a. ins. maris Æthiopici, ultra quam in Austr. ob æstum non est navigatio, a Drepano prom. Indiæ 1875. M. P. *Plin. l.* 6 *c.* 29 *Solin. c.* 70.

Sadducæi, orum, hæretici quidam inter Judæos, quorum opinio erat, animas una cum corpore interire, nec ullam esse corporum resurrectionem, neque

præter Deum, dominum appellari patiebantur, nec quicquam, præter legem, servandum existimabant, fatum omnino negabant, & justorum nomen sibi unis vindicabant, nam *Sadducæus* hebraice *justus* significat. *Tertul. de præscription. adv. hæret. c.* 45. *Joseph. l.* 18. *antiq. Jud. c.* 2.

Sæculum. V. Seculum.

Sæpe, adv. *spesso*, *sovent*, פעמים, Ger. *offt*, Gall. *souvent*, Hisp. *muchas veces*, *a menudo*, πολλάκις, frequenter. *Cic l.* 1. *Fam. epist.* 7. Pompejum sæpe temporibus illis non sæpe in Senatu fuisse. *Id. Fam.* 13. *ep* 43. Iterum, sæpiusque te rogo. *Id. pro Font. c.* 8. Semel, atque iterum, ac sæpius pecuniam dare. *Sallust. in Jugur. c.* 63. Sæpissime aliquid experiri. ¶ Aliquando ornatus causa jungitur ablat. numero, & a multis tanquam una dictio pronunciatur, & scribitur. *Cic. de Sen.* Sæpenumero mirari soleo, &c. *Gel. l.* 3. *c.* 16. Gigni hominem septimo rarenter, sæpe nono, sæpius numero decimo mense.

Sæpicule, adv. dimin. a *sæpe*. *Plaut. Cas.* 3. 5. 59. Sæpicule peccas. *Priscian. l.* 3. legit *sæpiuscule*. *Apul. l.* 6. *A. A.* Sæpicule commonebant. Adde *l.* 9.

Sæpior, us, adject. comparat. &

Sæpissimus, a, um, adject. superlat. Veteres usurparunt, ut *Priscian. l.* 15. testatur. *Cat* apud *eund. l.* 3. Sæpissima discordia.

Sæpiuscule, V. Sæpicule.

Sæps, V. Sepes.

Sæve, adv. *crudelmente*, sæviter. *Sueton. in Tiber. c.* 59. Multa sæve, & atrociter fecit. *Col. l.* 12. *c.* 1 Aut sævius, aut etiam lenius agendo. *Id. l.* 1. *c.* 4. Quædam loca æstate sævissime candent.

Sævidictum, i, *parole aspre*, *bravate*, sævum dictum. *Ter. Phor.* 1. 4. 36. Ne te iratus suis sævidictis protelet. Alii leg. *suis sævidicis dictis*.

Sævidicus, V. diction. preced.

Sævio, is, ivi, & ii, itum, n. 4. *incrudelire*, Germ. *wuten*, Gall. *etre cruel*, Hisp. *encarnecer*, *encrudelecerse*, χαλεπαίνω, crudeliter in aliquem ago, inhumanitatem exerceo. *Liv. l.* 3. *c.* 45. Sævite in tergum, & in cervices nostras. *Id l.* 68. Neque se in obsides sæviturum. *Velley. l.* 2. *c.* 74. In Perusinos magis ira militum, quam voluntate sævitum ducis. ¶ Aliquando est vehementer irasci. *Virg.* 5. *Æn.* Tum pater Æneas producere longius iras, Et sævire animis Entellum haud passus acerbis. ¶ Aliquando fortiter facere, strenue se gerere. *Martial. de spectac. ep.* 6. Belliger invictis quod Mars tibi sævit in armis.

Sævitas, atis, idem ac sævitia. *Prudent. in Rom. v.* 483. Cum sæpe morbus major armet sævitas. *Firmic. l.* 5. *c.* 3. Sævitate aliquem deterrere. *Apul. l.* 9. *A. A.* En indigna rei scævitatem. Al. legunt *scævitatem*, hoc est adversam fortunam, a σκαιός, sinister, adversus. *Gel. in præfat. quæ in quibusdam edit. est c. ult. l.* 20. Quo sis quorundam male doctorum hominum scævitas, & invidentia irritatior. Hic quoque al. reponunt *scævitas*. hoc est sinistra, & perversa voluntas.

Sæviter, adv. crudeliter, severe. *Plaut. Pseud.* 5. 2. 31. Magis cogito, sæviter, blandisne alloquar. ¶ Gradus V. in *Sæve*.

Sævitia, æ, *crudeltà*, אכזריות, Ger. *grausamkeit*, Gall. *cruauté*, Hisp. *crueldad*, ὠμότης, crudelitas, inhumanitas. *Cic.* 1. *de Offic. c.* 7. Heris sane adhibenda sævitia in famulos est, si aliter teneri non possunt. ¶ Translate *Tacit. Annal.* 2. *c. penult.* Annonæ sævitia.

Sævities, ei, idem ac sævitia. *Apul. l.* 6. *A. A.* Canis sævitiem offula redime. *Tacit. Annal.* 12. *c.* 50. Per sævitiem.

Sævitudo, inis, idem ac sævitia. *Plaut. in fragm. Bacch.* Sævitudo mala.

Sævus, a, um, *crudele*, אכזר, Ger. *grausam*, Gall. *cruel*, Hisp. *cruel*, ἀπηνής, crudelis, severus, fortasse a *scævus*, extrito *c*, quod a σκαιός, *sinister*. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 39. *ex poeta*. Undique venti erumpunt, sævi existunt turbines. *Liv. l.* 30. Tyrannus sævissimus in suos. *Ovid* 13. *Metam. v.* 798. Sævior juvencis. ¶ Ponitur etiam pro irato. *Virg.* 1. *Æn* Et sævum ambobus Achillem. ¶ Item pro inimico. *Virg* 1. *Æn.* Sævæ memorem Junonis ob iram. ¶ Item pro forti. *Virg.* 1. *Æn* Sævus ubi Æacidæ telo jacet Hector. ¶ Item pro potenti, & magno. *Virg.* 1. *Æn.* Non illi imperium pelagi, sævumque tridentem, sed mihi sorte datum. *Id.* 12. *Æn.* Mamertis sævus in armis. *Id.* 2. *Æn.* Sævus horror. *Enn.* apud *Serv.* Indota fuit sæva stola. h. e. magna. ¶ Item pro duro, horrido, aspero. *Virg.* 5. *Æn.* Cum sævo e scopulo multa vix arte revulsus. ¶ *Sævum* adverbii more pro sæve. *Silius l.* 1. *v.* 398. Cui sævum arridens. Adde *Claud l.* 1. *de rapt. Pros. v. penult.*

Saga, æ, maga, *strega*, מכשפה, Ger. *hex*, Gal. *sorciere*, Hisp. *encantadora*, φαρμακίστρια, mulier prudens, versuta, quæ multa scire vult, & speciatim venefica, quæ malis artibus boni aliquid, vel mali alicui conciliat, a *sagiendo*. *Cic.* 1. *de Div. c.* 31. Sagire enim, sentire acute est, ex quo sagæ anus, quia multa scire volunt, & sagaces dicti canes. *Fest.* Saga dicitur mulier perita sacrorum. *Hor l.* 1. *od.* 27. Quæ saga, quis te solvere Thessalis Magus venenis, quis poterit Deus? *Tibul. l.* 1. *eleg.* 5. Pollicita est Magico saga ministerio. ¶ *Nonius* sagam vocari ait eam quoque, quæ viros indagat ad libidinem. *Lucil.* apud *eund. c.* 1. *n.* 88. Ut saga, & bona conciliatrix. Et *Turpil.* Non ego hoc egi per sagam pretio conductam. ¶ Saga, æ, pro sago V in Sagum.

Sagacitas, atis, *sagacità*, Ger. *geschwinde*, Hisp. *astucia*, *sagacidad*, acuta illa sentiendi vis in canibus, qui ex odoratu res omnes deprehendunt. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 63. Et tam incredibilis ad investigandum sagacitas narium. ¶ Translate sumitur pro astutia, calliditate. *Cic.* 3. *Ver. c.* 41. Qua est iste sagacitate in his rebus. *Sen. ep.* 96. (al. 95.) Valetudo, vires, forma, sagacitas sensuum, *sentimento fine*, e *delicato*.

Sagaciter, adv. *sagacemente*, Ger. *behendiglich*, Gal. *finement*, Hisp. *astutamente*, ἀγχίνως, cum sagacitate. *Col. l.* 7. *c.* 12. Si & advenientem sagaciter adoriuntur. ¶ Translate sumitur pro astute, callide, prudenter. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 51 Qui sagaciter pervestiget, quid sui cives, &c. *Horat. Epod.* 12. Namque sagacius unus odoror, &c. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 44. Ut odorer, quam sagacissime possim, quid sentiant.

Sagalessus, f. 2. urbs etc. Pisidiæ, in conf. Lyciæ, & Pamphiliæ, in colle. *Plin. l.* 5. *c.* 27.

Sagana, æ, f. *strega*. *Priscian. l.* 4. Sagana, & saga idem significant.

Sagapenum, i, n. *sagapeno*, *serapino*, σαγάπηνον, succus herbæ ferulaceæ, quæ in Media nascitur. Optimum est translucens, fulvo forinsecus colore, & intus albo, nescio quid inter laser, & galbanum redolens, gustu acri, auctore *Dioscor. l.* 3. Officinæ interpolato vocabulo *serapinum* appellant. *Plin. l.* 19. *c.* 8. Sagapenum & ipsum in hortis quidem, sed medicinæ tantum. *Id. l.* 20. *c.* 18. Illud enim ammoniaci lacrimæ simile sagapenon vocatur.

Sagaria, æ, f. σαγοπωλία, exercitium vendendi saga, ut *lintearia*, mercatura linteorum. *Ulpian. l. procuratores*, *ff. de tributoria actione*. Duas negotiationes exercebat, puta sagariam, & lintearium. Adde *Apul. l.* 1. *A. A.*

Sagaris, is, m. fluv. Phrygiæ, qui in Propontidem influit. *Ovid.* 4 *de Pont. eleg.* 10.

Sagaritis, idis, f. nomen Nymphæ ita dictæ a Sagari fluvio. *Ovid.* 4. *Fast v.* 229.

Sagarius, ii, qui saga vendit, χλαμυδοπώλης. *Inscript.* apud *Spon. Miscel. pag.* 67. Collegium Sagariorum.

Sagarius, a, um, adject. ad saga pertinens. *Ulpian. Dig. l.* 17. *tit.* 3. *l.* 52. Quidam sagariam communionem inierunt.

Sagatus, a, um, σαγοφόρος, sago indutus. *Cic.* 14 *Phil. c.* 1. Deinde cras sagati prodeamus. ¶ *Col. l.* 11. *c.* 1. Familiam habeat munitam diligenter a frigoribus, & imbribus, quæ utraque prohibentur optime pellibus manicatis, & sagatis cucullis. h. e. ex ea materia, ex qua saga fiunt, confectis.

Sagax, acis, o. *sagace*, Ger. *gespurig*, Gal. *fin*, *sagace*, Hisp. *sabueso*, *prudente*, acutus, solers. *Fest.* Sagaces appellantur multi, ac solertis acuminis. *Cic.* 1. *de Div. c.* 31. Sagire enim, sentire acute est, ex quo sagæ anus, quia multa scire volunt, & sagaces dicti canes. *Ovid l.* 1. *de rem. am.* Nunc leporem pronum catulo sectare sagaci. *Id.* 11. *Met v.* 599. cantibusve sagacior anser. *Plin. l.* 8. *c.* 37. *de maribus*: Quorum palatum in gustu sagacissimum, *assai delicato*, *fino*.

¶ Translate accipitur pro perspicaci, astuto, callido. *Cic. e Pro c. 14.* Mentemque & acrem, & vigentem, celerrimeque multa simul agitantem, & ut ita dicam, sagacem. *Plaut. Cic l. 10. Fam. ep. 23.* Sed certe omnia ejus indulgentia in Lepidum ad hæc pericula perspicienda fecit eum minus sagacem. ¶ Interdum sumitur pro perito. *Col. l. 2. c. 1.* Sat, oportet, rerum naturæ sagacissimus. Adde *Hor. de art. poet. v. 218.*

Sagda, æ, f. gemma porracei coloris. *Plin. l. 37. c. 10.* Sagdam Chaldæi adhærescentem navibus inveniunt, prasini coloris.

Sagena, æ, f. [illegible], verriculum, genus retis piscatorii, a Græca voce allata. *Manil. l. 5. v. 678.* Excipitur vasta circumvallata sagena.

Sagestre, V. Segestre.

Sagina, æ, f. τὸ [illegible], cibus, quo quis pinguis efficitur. *Plin. l. 9. c. 56.* Saginarum cochlearum commentatus est sapa, & farre, aliisque generibus. *Colum. l. 9. c. 54.* Est facilis harum avium sagina. ¶ Interdum per Synecdochen saginam accipitur pro cibo simpliciter. *Cic. pro Flac.* Qui multitudinem illam non auctoritate, sed sagina tenebat. *Nemesian. in Cyneg.* Tunc consuetam retinere saginam profuerit. Ubi de cibo canum venaticorum sermo est. ¶ Per Metonymiam sagina ponitur pro pinguedine supervacua, arte, non natura adaucta, per totum dispersa corpus. *Justin. l. 21. c. 2.* Sublatis deinde æmulis, in segnitiem lapsus, saginam corporis ex nimia luxuria, oculorumque valetudinem contraxit. ¶ Item pro loco, in quo quis saginatus. *Plaut. Trinum. 3. 2. 96.* Aut aliquem ad regem in saginam herus se conjecerit meus. Adde *Mostel. 1. 3. 79.* ¶ Item pro ipsis animalibus, quæ saginantur. *Id. ibid. 1. 1. 62.* Bibite, esse, saginam cædite. h. e. pinguia animalia mactate ad epulas. ¶ Per Metaphoram capitur pro copia, ubertate. *Quintil. l. 10. c. 5.* Forensibus certaminibus exercitatos, & quasi militantes reficit, ac reparat hæc velut sagina dicendi. ¶ Legitur & saginum, i. *Pallad. in Majo, tit. 7.* Sequenti triduo prœbeantur et teneræ arborum summitates, ac fruteta mollia, & herbæ viridis toma, dulciora sagina mixta, & furfuribus.

Saginarium, ii, n. [illegible], locus, ubi saginantur altilia. *Var. l. 3. de R. R. c. 10.* Eos includunt in saginario.

Saginarius, a, um, [illegible], quod saginatum est. Unde a *Servio* molus saginarius, & bos saginarius appellatur.

Saginatio, onis, f. [illegible], actus saginandi. *Plin. l. 8. c. 51.* Sed magis tridui media saginationem orsa.

Saginatus, a, um, *ingrassato*, [illegible], pinguefactus. *Propert. l. 4. el. 1.* Parva saginati lustrabant compita porci. *Tertul. de jejun. c. ult.* Saginatus Christianus.

Sagino, as, a. 1. *ingrassare*, [illegible], Ger. [illegible], Gall. *engraisser*, Hisp. *cevar*, *engordar*, [illegible], [illegible], pinguefacio, a sagina. *Col. l. 6. c. 28.* Ea herba vi... sidit, nec tarde tamen arida, fœni vice saginat jumenta. *Cic. pro Sext. c. 30.* Qui ab illo pestifero cive jampridem reipublicæ sanguine saginantur.

Sagio, is, ivi, itum, a. 4. [illegible], acute sentio. *Cic. l. 1. de Div. c. 31.* Sagire, sentire acute est. ex quo sagæ anus, quia multa scire volunt; & sagaces dicti canes.

Sagitta, æ, *saetta*, *frezza*, [illegible], Ger. *pfeil*, Gal. *fleche*, Hisp. *flecha*, [illegible], jaculi genus, quod arcu emittitur. *Virg. 10. Æn. v. 131.* nervo aptare sagittas. *Cic. 4. Acad. c. 24.* Sagittis conficere. *Stat. l. 3. silv. 5.* Ire sagittis in aliquem. ¶ Sagitta etiam a rei rusticæ Scriptoribus sumitur pro novissima surculi parte, sive quia longius recessit a matre, & quasi emicuit, atque prosiluit; seu quia cacumine attenuata prædicti teli speciem gerit. *Col. l. 3. c. 17. Id. l. 3. c. 10.* Sagittam, idest superiorem partem malleoli, vituperandam censebant. ¶ Item sagitta genus herbæ est. *Plin. l. 21. c. 17.* Item pistanam dicit a Græcis vocari, quam inter ulvas sagittam appellamus. ¶ Denique Sagitta est signum cœleste, constans quinque stellis. Fabulantur, Herculem, cum ad hortum Hesperidum proficisceretur, itineris ignarum, per Caucasum montem transisse, ibi a Promethea edoctum fuisse omnem rationem itinerum, & quo pacto draconem horti Hesperidum custodem interficeret. Herculem, ut gratiam persolveret, solvisse Prometheum vinculis, insuper sagitta confodisse aquilam quæ Promethei cor, vel jecor renascens depascebatur, sagittam illam in perenne monumentum virtutis Herculis in cœlum translatam esse. *Plin. l. 18. c. 26.* Pridie Non. Jan. Cæsari Delphinus matutino exoritur, & postero die Fidicula, quo Ægypto Sagitta vesperi occidit.

Sagittarius, ii, *saettatore*, *arciere*, *balestriere*, [illegible], Ger. *schütz*, Gal. *archer*, Hisp. *archero*, [illegible], qui sagittas emittit, vel arcu, vel ex bellicis tormentis. *Cæs. l. 2. B. G. c. 7.* Cretas sagittarios subsidio oppidanis mittit. *Cic. l. 15. Fam. ep. 4.* Usus tormentis multis, multis sagittariis, rem confeci. ¶ Sagittarius item est signum cœleste, quod ex tota, & triginta stellis constat. Hic fuit Crotus (alii quem scribunt Erotus) filius Euphemes nutricis Musarum. Una cum Musis in Helicone monte habitavit. Quare acerrimo adolescens ingenio, & Poeta præstantissimus factus est. Se etiam in venatione exercuit in Boetiæ sylvis. Ea quoque etiam egregius venatus evasit. Musarum precibus post mortem a Jove inter astra relatus est, prope Scorpionem, prius ejus figura immutata in semihominem, & semiequum, quod equitatione delectatus fuerit. Manu arcum, & sagittas tenet, propter virtutem in venando: Cauda Satyri insignitus est, ad ejus cum Musis familiaritatem indicandam. Alii Chironem Centaurum esse arbitrantur. V. *Centaurus.* Idibus Februarii vespere occidit, & vehementer hyemat, auctore Columella. *Plin. l. 17. c. 24.* Cum sit Luna in Leone, Scorpione, Sagittario. ¶ Item qui sagittas conficit. *Arcad. Dig. l. 50. tit. 6. leg. ult.* Fabri sagittarii, *frarie*, bracterii.

Sagittarius, a, um, *sartecule*, [illegible], quod ad sagittas pertinet, sive idoneum est, ut ex eo fiant sagittæ. *Plin. l. 16. c. 36.* Suum genus sagittario calamo.

Sagittatus, a, um, adject. *Plaut. Trin. 3. 1. 16.* Extemplo saviis sagittatis percussus est, h. e. sagittæ more animum ferientibus. ¶ *Cal. Aurel. Tard. 2. c. 12.* Quidam in bello sagittatus. h. e. sagitta ictus.

Sagittifer, ra, rum, [illegible], qui fert sagittas. *Virg. 8. Æn.* Hic Lelegas, Carasque, sagittiferosque Gelonos Finxerat. ¶ Pecus sagittifera, ultrix. *Claudian. in carm. de Hystrice.*

Sagittiger, a, um, adject. sagittifer. *Avien. in Phænom. Arat. v. 842.* Ora Sagittigeri, h. e. Sagittarii sideris.

Sagittipotens, entis, o. [illegible], sagittarius. *Cic. in Arato.* Mense sagittipotens Solis cum sustinet orbem.

Sagitto, as, a. 1. *saettare*, [illegible], sagittas ex arcu emitto, sagittas jaculor. *Justin. l. 41. c. 2.* Equitare, & sagittare magna industria docent. *Curt. l. 7. c. 5.* Sagittandi celebris usus. Adde *Solin. c. 18.*

Sagittula, læ, diminut. parva sagitta. *Apul. l. 10. Met.* Pinnulis & sagittulis.

Sagma, æ, f. vel sagma, atis, n. *basto*, [illegible], clitella, seu sella, super quam componuntur sarcinæ, vel instratum, quo mollior fit sessio, vel etiam sarcina, sive onus jumenti clitellarii. *Veget. l. 2. de re veter. c. 59.* Reliquum mulorum, equorum, asinorumque genus sola sagmis solo tergo præstat officium. *Acron* Horatii scholiastes *sagmata* usurpat.

Sagmarius, ii, m. [illegible], [illegible], qui sagma fert. *Lamprid. in Heliog. c. 4.* Quæ pilento, quæ equo sagmario, quæ asino veheretur, quæ carpento mulari. Adde *Vopisc. in Aurelian. c. 7.*

Sagmen, inis, n. *verbena*, [illegible], idem ac verbena. *Plin. l. 22. c. 3.* Quoniam non aliunde sagmina in remediis publicis fuere, & in sacris, legationibusque verbenæ. Certe utroque nomine idem significatur, hoc est gramen ex arce cum sua terra evulsum: ac semper & legati cum ad hostes, clarigatumque mitterentur, idest res raptas clare repetitum, unus utique Verbenasius vocabatur. Est a *sanctus*; vel a *sanciendo*, quasi sanctimen, vel sancimen, quia ex loco sancto sumebatur. *Fest.* Sagmina vocantur verbenæ, idest, herbæ puræ, quia ex loco sancto arcebantur (forte *accersebantur*) a Consule, Prætoreve, Legatis proficiscentibus ad fœdus faciendum, bellumque indicendum. vel a sanciendo, idest, confirmando. Nævius, Jus sacratum Jovis jurandum sagmine. *Liv. l. 1. c. 24.* Jubes me tu, rex, cum patre patrato populi Albani fœdus ferire? jubente rege, sagmina, inquit, te, rex, posco. rex, ait, pura tollito.

Sagmina. V. Sagmen.

Sagochlamys, ydis, f. [illegible], vestis militaris, & sagi & chlamydis formam referens. *Valerian. Imp. in epist. apud Trebell. Poll. in Claud. c. 14.* Huic dabis sagochlamydes aureas duas.

Sagra, m. f. *Alaro*, fl. Magnæ Græciæ, in ora, qui apud Caulonem decurrit, & per fines Locrensium in mare Ausonium cadit. Leandro est *Sagriano*, Nigro *Sucarano*. Olim limes fuit inter Crotoniatas, & Locros. Memorabilis est ob insignem Locrensium adversus Crotoniatas victoriam, qua centum triginta millia Crotoniatarum a decem Locrorum millibus, signis collatis, victa sunt, quæquidem victoria eodem die in Græcia Athenis, Corinthi, Lacedæmone, Olympiæ nuntiata est. Hinc proverbium ortum est. Volentes enim sua dicta veriora reddere, certiora dicunt esse, quam quæ ad Sagram. *Cic 3. de nat. Deor. c. 6. Justin. l. 20. c. 3.*

Sagulatus, a, um, adject. sagulo indutus. *Suet. in Vitel. c. 11.* Urbem introiit ferro succinctus, sagulatis comitibus, ac detectis commilitonum armis.

Sagulum, i, [illegible], dim. a sagum, *picciol sago*. *Virg. 8. Æn. v. 660.* Virgatis lucent sagulis. *Cic. in Pison.* Quibus illi acceptis sagula rejecerunt.

Sagum, i, *sago*, [illegible], vestimentum militare, genus vestis brevioris, ex lana villosa, & crassiore, humeros tegens, & ad nates usque descendens, Græcorum pallio non absimilis: erat autem proprium militum, & rusticorum etiam, contra imbres & frigora. *Cic. 7. Fam. ep. 10.* Valde metuo, ne frigeas in hybernis: quamobrem camino luculento utendum censeo. Idem Mucio, & Manilio placebat, præsertim qui sagis non abundares. ¶ Erat autem sagum belli index, ut toga pacis: itaque non milites solum, sed populus etiam in Urbe (exceptis viris Consularibus, ut est apud *Cic. Phil. 8. c. 11.*) saga sumere solebant, majore aliquo tumultu, aut bello exorto. Hinc illa, ad saga ire, esse in sagis, saga sumere, &c. quæ leguntur apud *Cic. Phil. 14. c. 1. Phil. 8. c. 11. & Phil. 5. c. 12.* &c. ¶ Sagum, quo utebantur duces, purpureum erat. itaque ad differentiam ejus, gregale sagulum appellat *Livius l. 7. c. 34.* quo viliores milites utebantur. At de illo nobiliore *Silius l. 17.* atque humeris imponit honorem Fulgentis sagi. ¶ Fuit etiam sagum genus straguli ad aliquid sternendum, seu operiendum, vel etiam ad alios usus. *Capitolin. in Vero c. 6. de equo.* Quem sagis fuco tinctis coopertum ad se adduci jubebat. *Plin. l. 16. c. ult. de visco.* Sacerdos candida veste cultus arborem scandit: falce aurea demetit: candido id excipitur sago. ¶ Sagus, i, masc. gen. *Enn. apud Non. c. 3. n. 201.* Tergus igitur sagos pinguis opertat. ¶ Saga, æ, fœm. gen. *Cato c. 59. de R. R.* Quoties cuique tunicam, aut sagam dabis, prius veterem accipito, unde centones fiant.

Saguntia, æ, f. *Gigonza*, *Gisgonza*, olim opp. nunc pag. Hisp. Bæt. in Vandalia, apud Lethem fl. in fin. Turdetanorum, inter Cæsarianam, & Arcus. *Plin. l. 3. c. 1.*

Saguntinus, a, um, quod ad Saguntum pertinet. *Martial. l. 8. ep. 6.* Sume Saguntino pocula ficta luto. ¶ Saguntini, orum, Sagunti incolæ, apud *Liv. l. 21 c. 9.*

Saguntum, n. 2. *Morvedre*, opp. Hisp. Tar. in fin. Hedetanorum, ad fl. Valentiæ, conditum a Zacynthiis anno post diluvium 107. a Carthaginiensibus duce Hannibale eversum. Ejus cives, cum essent fœderati Romanorum, maluerunt se, & sua accenso rogo comburere, quam se Hannibali dedere. *Liv. l. 21.* ¶ Dicitur etiam Saguntus, i, fœm. gen. *Pomp. Mela l. 2. c. 6.* Saguntum illam fide, & ærumnis inclytum.

Sagus, a, um, *accorto*, *sagace*, *presago*. *Cic. l. 1. de divin. c. 31.* Sagire, sentire acute est, ex quo sagæ anus, quia multa scire volunt, & sagaces dicti canes. *Stat. l. 1. Achill. v. 519.* Nunc sagas affatur aves. *Id. 8. Theb. v. 204.* Ipse mihi certum sagis clangoribus æther Præcinet.

Sal, salis, m. & n. *sale*, [illegible], Ger. *salz*, Gal. *sel*, Hisp. *sal*, ἅλς, compositum quoddam ex aqua marina, & terra, quo utimur in condiendis cibis. Est a recto ἅλς, per Metathesin. Est autem duplex, naturalis, & artificialis. Naturalis species sunt, sal communis, qui hactenus explicatus est, gemmæ, nitrum, alumen, sal ammoniacus, vitriolum. Artificialis ille est, qui humana industria ex corporibus extrahitur, vel vegetabilibus, vel animalibus, vel mineralibus. In numero singulari est generis masculini, vel etiam neutrius, in plurali tantum masculini. *Cic. de Amic. c. 19.* Multos modios salis simul edendos esse, ut amicitiæ munus expletum sit. *Col. l. 12. c. 53.* Sal coctum, sed modice intritum. *Plin. l. 31. c. 7.* Summa fluminum densantur in salem. *Id. l. 8. c. 58.* Salem aspergere carnibus. *Id. l. 15. c. 6.* Sale carnes aspergere. ¶ Lingere salem proverbio dicuntur, qui perquam tenuiter victitant. Nam apud veteres in pauperiorum cœnis sal loco cibi apponebatur. *Plaut. Curc. 4. 4. 6.* Hic hodie apud me numquam delinges salem. h. e. ne frustum quidem panis a me habebis, nedum justa cœna te excipiam. ¶ Metonymice ponitur pro mari, quia salsum est, & ex ejus aqua sal elicitur. *Virg. 1. Æn. v. 35.* Et spumas salis ære ruebant. ¶ Translate accipitur pro sapientia, in qua significatione masculino tantum genere proferri consuevit. *Ter. Eun. 3. 1. 14.* Qui habet salem, qui in te est. Ubi Donatus: Sal neutraliter, condimentum, masculinum, pro sapientia. ¶ Item pro urbanitate, joco, facetiis, tam in singulari, quam plurali numero. *Plin. l. 31. c. 7.* Ergo hercule vita humanior sine sale nequit degere. adeoque necessarium elementum est, ut transierit intellectus ad voluptates animi quoque. Nam ita sales appellantur: omnisque vitæ lepor, & summa hilaritas, laborumque requies non alio magis vocabulo constat. *Cic. 1. Off. c. 37.* Sale vero, & facetiis Cæsar vicit omnes. *Id. l. 9. Fam. ep. 15.* Accedunt non Attici, sed salsiores, quam illi Atticorum, Romani veteres, atque urbani sales. *Sen. de vita beata, c. 27.* Tota illa comicorum manus in me venenatos sales suos effudit. ¶ Item pro apta membrorum, seu partium dispositione, elegantia, venustate. *Nepos in Att. c. 13.* Tectum antiquitus constructum plus salis, quam sumptus habebat. *di buon gusto, ben' inteso*. *Catul. carm. 87.* (*al. 85.*) *de Lesbia, & Quintia pulchritudine.* nam nulla venustas, Nulla in tam magno corpore mica salis. Alii aliter explicant. ¶ *Sale* in recto casu pro *sal*, *Enn. apud Priscian.* Cæruleum spumat sale conferta rate pulsum.

Sala, m. f. *Buragrag*, *Sumir*, fl. Mauritaniæ Ting. ex Atlantem mon. qui provinciam Fezzam a Temesna separat, & juxta Salam urb. in Oceanum Atlanticum cadit. *Plin. l. 5. c. 1.*

Salacaccabia, orum, n. [illegible], intestina salsa, quæ in ollis coquuntur. *Apic. l. 4. c. 1.*

Salacia, æ, maris decrementum, ut Venilia, maris reciprocantis incrementum. A Poetis Dea aquæ, Neptuni uxor fingitur, eadem, quæ Amphitrite. Dicta est a *salum*. Dicitur enim Salacia, quia unda ad salum redit, ut Venilia, quia unda venit ad litus, vel quia hæc Dea salo præest. *Varro l. 4. de L. L.* Salacia Neptuni a Salo, Venilia a veniendo, &c. *Festus*. Salacia dicta est, quod salum ciet. Antiquos autem ait (Verrius) eo vocabulo Poetas pro aqua ipsa usos esse. Pacuvius. Hinc sævitiam Salaciæ fugimus, &c. *Cic. de Univ.* Ut Oceanum, Salaciamque Cœli sata, Terræque conceptu generatos, editosque memoremus. ¶ Ponitur etiam pro aqua simpliciter, ut patet ex verbis *Festi*, quæ allata sunt.

Salacitas, atis, [illegible], lascivia, propensio in Venerem. *Plin. l. 10. c. 36.* Passeri minimum vitæ, cui salacitas par.

Salacon, onis, m. [illegible], Hesychio, & Suidæ is dicitur salacon, qui tacitdem sere literis [illegible] vocatur, idest superbus, arrogans, gloriosus, jactabundus. Quidam derivant a quodam viro nomine Salacona, qui cum pauper esset, se divitem simulabat. *Cic. l. 7. Fam. ep. 24.* Cognosti meam causam, & istius salaconis iniquitatem.

Salamandra, æ, f. *salamandra*, [illegible], genus animalis. *Plin. l. 10. c. 67.* Sicut salamandra, animal lacerti figura, stellatum, numquam, nisi magnis imbribus, proveniens, & serenitate deficiens. Huic tantus rigor, ut ignem tactu extinguat, non alio modo, quam glacies. Summum venenum est, auctore *Plin. l. 29. c. 4.* Nam si arbori irrepserit, omnia poma veneno inficit, & eos, qui ederint, interimit. Idem facit, si in puteum cadat. A suibus tamen sine nocumento manditur. De salamandra *Idem* scribit *l. 10. c. 67.* & 88. & alibi.

Sala-

Salaminiacus, a, um, Σαλαμινιακὸς, quod ad Salaminem ins. spectat. *Luc. l.* 3. v. 109. Ut Salaminiacum meminit mare. Adde *Sil. l.* 14. v. 283.

Salaminius, a, um, &

Salaminus, a, um, adject. a Salamina urbe. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 46. Salamini trophæi memoria. Al. leg. Salaminii. *Nepos l.* 3. *c.* 2. Salaminia pugna. ¶ Salaminii, orum, Salaminis incolæ, *Cic. pro Arch.*

Salamis, inis, vel Salamin, inis, vel Salamina, æ, f. *Coluri*, Σαλαμὶς, ins. Sinus Saronici, qui & Salaminiacus ex ea dicitur, contra Megaram, inter Peloponnesum, & Atticam, Æginæ proxima. *Plin. l.* 5. *c.* 31. Dicta est a Salamine Asopi filia. In ea Telamon Ajacis, & Teucri pater regnasse fertur. Apud hanc insulam Themistocles Xerxis classem dissipavit. *Cic.* 1. *Off.* & 1. *Tusc.* ¶ Salamis item, vel Salamine, postea Constantia, *Costanza*, urbs Cypri, in ora Orientali, apud Hamacostum, sive, ut nunc vocant, Famagustam, ab ea parum in Boream recedens. Condita fuit a Teucro filio Telamonis, & appellata ex nomine relictæ patriæ, post Trojæ excidium, quando Ephesus. Nam cum bello Trojano raversus Ajacis inimicos, idest Ulyssem præcipue, ultus non fuisset, expulsus a patre, in Cyprum navigavit, ubi quæ sedes figens, alteram Salaminem sibi condidit. *Hor. l.* 1. *od.* 7. Ambiguam tellure nova Salamina futuram.

Salapia, æ, f. *Salpe*, urbs Apuliæ Dauniæ, in fin. Apuliæ Peucetiæ, ad ost. Aufidi fl. *Plin. l.* 3. *c.* 11.

Salapinus, a, um, adject. ad Salapiam pertinens, ut Salapina Palus, *Lago di Salpe*, lacus apud oram Apuliæ Dauniæ, ad quem Salapia urbs. Aliis est *Lago d' Audoria*, al. *Canale di S. Antonio*. *Lucan. l.* 5. v. 377. ¶ Salapini, orum, Salapiæ incolæ. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 27.

Salapitanus, idem ac Salapinus. *Liv. l.* 27. *c.* 28. ubi alii leg. Salapianus. Adde *Priscian. l.* 2. sub finem.

Salapitta, æ, f. alapa, *guanciata*. *Arnob. l.* 7. Delectantur, ut res est, stupidorum capitibus rasis, salapittarum sonitu, atque plausu, factis, & dictis turpibus, facinorum ingentium rubore. Ita *Jos. Scaliger in Catalecta* legit, deque mimorum alapis intelligendum putat. Nam histriones ad risum concitandum se alapis percuti patiebantur, ut ex Terentio, Martiale, atque aliis constat. In manuscriptis quibusdam est *salapictarum*. Stevvechius legit *salpinctarum*, idest tubicinum, seu buccinatorum, a Græco σαλπιγκτής.

Salaputium, ii, salax mentula, a *salace puta*, ut præputium a *præ*, & *puta*. Puta autem est a πόσθη, mentula. Salaputium *Catullus* salse vocat Calvum Oratorem, *epigr.* 50. hoc versu: Di magni, salaputium disertum. Quomodo *Scaliger* legendum comprobat *ad Catullum*, & *Castig. in Catalecta*, & *M. Senec. l.* 7. *Controv.* 14. cum ait, Erat parvulus statura, propter quod etiam Catullus in hendecasyllabis vocat illum salaputium disertum. In veteri editione Catulli, quæ Regii Lepidi excusa anno 1491. *salapantium* legitur, quod est extriosum, propius tamen ad veram lectionem accedit, quam *salopachium*, vel *belopachium*, de quo Herm. Barbarus in Plin. l. 8. c. 24. & in Glossem. Plinian. voce *salopygium*, & *salapachium*, vel *balopygium*, quod Alciatus probat l. 1. *var.* c. 16. vel *salacippum*, cujus amendationis meminit Hermolaus, quamque inter alios Lilius Gyraldus dial. 10. Hist. Poetarum, item P. Manutius, & M. A. Muretus approbant, vel *asalabotium*, quod Turnebus ridicule cogitavit lib. 21. Advers. c. 26. Sane si *salaputium* rectum non est, id plane erit *salopygium*, h. e. motacilla. V. *Salopygium*. Lexicographi quidam legunt *salapusium disertum*, & dicunt, salapusium a *sale*, & *pusus* esse compositum, *pusus* autem, *pusus*, *pusio* Latinis puerum notare, hoc nomine dictum esse Calvum Catulli familiarem, tanquam puerum plenum salis, & oratoriæ mordacitatis, ob staturam puerilem.

Salar, is, m. piscis genus, quod quidam *trutam* recenti vocabulo, alii *salmonem* appellant. *Auson. in Mosel.* v. 88. Purpureisque salar distinctus tergora guttis. *Sidon. l.* 2. *ep.* 2. Rapacissimi salares.

Salaria Porta, *Porta Salara*, una ex portis urbis Romæ, quæ alias Agonensis, & Quirinalis, & Collina est vocata, ita dicta, quod per eam Sabini salem ab urbe Roma deferrent.

Salaria via, una ex viis Romanis, quæ in Sabinos ducebat. *Plin. l.* 31. *c.* 7.

Salarianus, a, um. *Plin. l.* 15. *c.* 23. laudat Salarianam castaneam, ut putant & planam. Fortasse nomen habet a Salaria via, qua ex Sabinis Romam afferebatur.

Salariarius, ii, m. cui salarium solvitur. *Ulp. lib.* 10. §. 8. *ff. mandati*. Nisi si salariarius fuit, &c.

Salarium, ii, *salario*, *paga*, μισθὸς, propria fuit tribunorum militarium, & ducum annona, sed latius postea patuit, ita ut non solum de annona, sed etiam de commodo, & stipendio militum usurparetur. Dictum est a *sal*, forte quod nihil victui magis necessarium, quam sal. *Plin. l.* 31. *c.* 7. Sal honoribus etiam, militiæque interponitur, salariis inde dictis, magna apud antiquos auctoritate. *Vopisc. in Aurel.* Nam illi Romam venienti salaria sui ordinis sunt decreta.

Salarius, ii, m. *pizzicagnolo*, ἁλοπώλης, qui salem, vel salsamenta vendit. *Martial. l.* 1. *epigr.* 42. Quod viles pueri salarii.

Salarius, a, um, ἅλινος, quod ad salem pertinet. *Liv. l.* 29. *c.* 37. Vectigal etiam novum ex salaria annona statuerunt.

Salax, acis, *lussurioso*, ..., Ger. *geil*, Gal. *paillard*, Hisp. *luxurioso*, ἀσελγὴς, propensus in Venerem, libidine pruriens, fortis, & crebro in coitu. Sunt, qui a *sale* derivant, quia humore salso incitatur libido. Unde Venus dicitur a mari orta esse. *Ovid.* 4. *Fast.* Sitque salax aries. *Col. l.* 7. *c.* 9. Salacissimos oportet esse mares. *Lactant. de opific. Dei c.* 14. Salaciora (animalia) plus seminis habuissent. ¶ Metonymice dicitur de iis, quæ Venerem excitant. *Ovid.* 2. *de Rem. am.* v. 799. Nec minus erucas aptum est vitare salaces, Et quicquid Veneri corpora nostra parat.

Sale, is, n. V. Sal.

Salebra, æ, f. *luogo aspro*, *rovinoso*, Ger. *schrofechtige ort*, Gal. *lieu apre*, & *inegal*, Hisp. *lugar*, *que sube*, *y baxa*, ἀνωμαλία, locus inæqualis, asper, præruptus, ubi sæpius saliendum est, a *salio*, quia sine saltu præteriri non potest. *Non. c.* 2. *n.* 828. Salebræ a saltu dictæ. Usurpatur frequentius in num pl. *Hor. l.* 1. *ep.* 17. Qui queritur salebras, & acerbum frigus, & imbres. *Propert. l.* 3. *eleg.* 15. Luna ministrat iter, demonstrant astra salebras. ¶ Sæpe translate sumitur pro quacunque asperitate, seu difficultate. *Cic.* 2. *Fin. c.* 10. Nunquam in tantas salebras incidisset. idest in tantas asperitates, & ineptas orationis formulas. *Id.* 5. *Fin. c.* 28. Proclivius currit oratio, venit ad extremum, hæret in salebra.

Salebratim, adv. V. dictionem seq.

Salebratus, a, um, adject. salebris plenus, salebrosus. *Sidon. l.* 2. *ep.* 2. Fluvius salebratis saxorum ubicibus affractus. Alii leg. *salebratim*. h. e. salebrarum more.

Salebritas, atis, iter salebrosum, viæ difficultas. *Apul. l.* 6. *A. A.* Salebritate lubricus.

Salebrosus, a, um, τραχώδης, asper, qui multas habet salebras. Translate sumitur, ut *salebrosus scriptor*, difficilis, & in cujus lectione sæpius sit subsistendum. *Martial. lib.* 11. *ep.* 3. Lectores tetrici salebrosum ediscite Sanctram. ¶ *Salebrosa oratio*, abrupta, & quibusdam veluti salebris remorans impetum actoris. *Quintil. l.* 11. *c.* 2. Inde interruptus actionis impetus, & resistens, ac salebrosa oratio. *Sidon in epist. ad Polem. ad carmen* 23. Per asperrimas philosophiæ, & salebrosissimas regulas stylum duxi.

Salentini, m. 2. pop. Italiæ, in Messapia, nunc prov. Hydruntina, inter Apenninum M. & sin. Tarentinum. Alteram enim occupabant Calabri, inter Apenninum, & ostium maris Hadriatici. A plerisque tamen tota provincia comprehenditur sub Salentinis, & aliter Messapia dicta fuit. Orti sunt a Cretensibus, & Illyriis, qui societate cum Locrensibus inita, sic in locis consederunt. Ita vocati sunt a Salentino prom. in extremis ejus peninsulæ finibus situ, vel, ut ait *Festus*, a salo fortassis, quod pene circumquaque mari ambiantur, tenui tantum isthmo continenti annexi.

Salentinus, a, um, adject. ad Salentinos pertinens, ut Salentini campi, *Virgil. Æn.* 3. v. 400. Salentinæ cohortes, *Silius l.* 8. v. 576. ¶ Salentinum promontorium, *Plin. l.* 3. *c.* 23. *Capo di S. Maria di Leuca*.

Salernitanus, a, um, ex Salerno. *Plin. l.* 13. *c.* 3. & *Val. Max. l.* 6. *c.* 8.

Salernum, n. 2. *Salerno*, urbs Picentinorum in ora maris Tyrrheni, cum arce, & porto capaci. *Lucan. l.* 2. v. 425.

Salgama, orum, n. σύγχυμα, quæcunque conditanea ad victum in usus servantur, interdum sicca sæpe cum liquamine, & jura, ut mala, pyra, fici, uvæ, rapæ, &c. *Colum. lib.* 12. *c.* 4. Post hoc præceptum locum & vasa idonea salgamis præparari jubent.

Salgamarius, ii, m. ἀλλαντοπώλης, qui salgama vendit, vel conficit. *Col. l.* 12. *c.* 54. Deinde, sicut consueverunt salgamarii, decussatim ferramento lunato incidito. ¶ *Salgamarios* inscriptus est liber cujusdam C. Martii, in quo de salgamis conficiendis agebatur. *Col. l.* 12. *c.* 44.

Saliaris, & re, o. 3. quod ad Salios spectat, ut Saliares epulæ, sive dapes, sive cœnæ, quæ proverbialiter pro lautis, & opiparis sumi solent, quia tales erant Saliorum. *Fest.* Quibus per omnes dies, ubicunque manent, quia amplæ ponuntur cœnæ, siquæ aliæ magnæ sunt, Saliares appellantur. *Hor l.* 1. *od.* 37. Nunc Saliaribus ornare pulvinar Deorum Tempus erat dapibus, sodales. Adde *Cic.* 5. *Attic ep.* 19. ¶ Carmen Saliare, versus Numæ, qui a Saliis, cum ancilia per Urbem ferrent, canebantur. *Hor. l.* 2. *ep.* 1. Jam Saliare Numæ carmen qui laudat.

Saliatus, us, m. officium, seu dignitas Saliorum. *Capitolin. in Marc. Philos. c.* 4. In Saliatu nomen accepit imperii.

Salicastrum, i, ἀμπελὸς ἀγρία, genus labruscæ, in salictis nascens. *Plin. l.* 23. *c.* 10. Est labruscæ similis, sed in salictis nascens, ideo distinguitur nomine, cum eosdem usus habeat, & salicastrum vocatur.

Salictarius, ii, m. qui salictum curat, & ex eo materiam salignam viti pedandæ, jugandæque parat. *Cato de R. R.* 1. 11.

Salictetum, i, idem quod salictum. *Ulpian. l.* 3. *Dig. arb. furt. cæs.* Idem de salictetis dicendum est. Alii leg. *salicto*.

Salictum, i, locus salicibus consitus, a salix, ut filictum, a filix. *Liv. l.* 25. *c.* 17. Inter salicta ripis innata. *Virg.* 2. *Georg.* v. 13. glauca canentia fronde salicta.

Saliens, entis, o. gen. ἀναβλύζων, *saltellante*, *Virg.* 5. *Ecl.* Quale per æstum Dulcis aquæ saliente sitim restinguere rivo. ¶ Est etiam partic. a *salio*, quod est sale condire. *Ovid.* 4. *Fast.* v. 409. Micæque licet salientis honorem Detis. hoc est salis.

Salientes, m. 3. κρουνοὶ, tubi, sive fistulæ aquæductus, vel fontis, qui etiam silani, & tulli vocantur. Dicti sunt a *saliendo*, quia ab iis aqua salit. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 2. Mirifica suavitate te villam habiturum, piscina, & salientibus additis, palæstra, & sylva viridatica. *Vitr. l.* 8. *c.* 3. Athenis ad portum Piræum ducti sunt salientes, e quibus bibit nemo. *Ulp. l.* 15. *ff. de act. empt.* Lines (Haloander leg. *funes*) labra, salientes, fistulæ quoque, quæ salientibus junguntur, quamvis longe excurrant extra ædificium, ædium sunt.

Salifodina, æ, locus, ubi sal nativus effoditur. *Vitruv. l.* 8. *c.* 3. Per salifodinas percurrentes fontes, & lacus.

Saligineus, a, um, adject. &

Salignens, a, um, idem ac salignus, *di salice*. *Col. l.* 7. *c.* 10. Detractoque sanguine colligari saligneo libro, vel etiam ulmeo. *Ulpian. l.* 3. *ff. arb. furt. cæs.* Si quis saligneas virgas dejecerit.

Salignus, a, um, *di salice*, ἰτέϊνος, quod ex salice est. *Virg.* 4. *Georg.* Et custos furum, atque avium, cum falce saligna Hellespontiaci servet tutela Priapi.

Salii, orum, m. Σάλιοι, Sacerdotes Martis apud Romanos, qui ancilia custodiebant, & certo tempore ea gestantes, saltantesque per Urbem discurrebant. Dicti sunt a *salio*. *Var. l.* 4. *de L. L.* Salii a saltando, quod facere in Comitio in sacris quotannis & solent, & debent. ¶ Quidam appellatos putant a viro Mantineo, nomine Salio, qui saltationem in armis invenerit. *Fest.* Salios a saliendo, idest saltando, dictos esse, quamvis dubitari non debeat, tamen Polemon ait, Arcada quendam fuisse nomine Salium, quem Æneas a Mantinea in Italiam deduxerit, qui juvenes Italicos ἐνόπλιον, saltationem docuerit. At Critolaus Saonem ex Samothrace, cum Ænea Deos Penates, qui Lavinium transtulerit, saliare genus saltandi instituisse, a quo appellatos Salios, quibus per omnes dies, ubicunque maneant, quia amplæ ponuntur cœnæ, siquæ aliæ magnæ sunt, Saliares appellantur. *Virg.* 8. *Æn.* Hic exultantes Salios, nudosque Lupercos, Lanigerosque apices, & lapsa ancilia cœlo Extuderat. *Cic.* 3. *de Or.* Non neglecta, ut mihi videtur, a Numa Rege doctissimo, majoribusque nostris, ut epularum solemnium fides, ac tibiæ, Saliorumque versus indicant. ¶ Instituti sunt a Numa Pompilio. Origo hæc fuit. Cum Ægeriæ Nymphæ hortatu Numa Picum, & Faunum de ratione piandi fulminis consuluisset, illique Jovem cœlo elicuissent, eamque rem Numa a Jove precatus esset, ille pollicitus est, se crastino die, exorto Sole, Romani Imperii diuturnitatis certa pignora daturum. Igitur Numa concionem advocavit, Jovis promissum enarravit, postero die adesse jussit. Ubi sequens dies illuxit, populusque universus affuit ad Regiam, Numa prodiit, sub dio in solio acerno sedit, & exorto Sole Jovem veneratus est, precatusque, ut promissum munus exhiberet. Tunc sine nubibus cælum ter tonuit, terque fulguravit, tandemque scutum ab omni parte recisum delapsum est, quod Romani ancile appellavere. Sed quoniam fors Imperii in illo scuto posita erat, ne forte hostes illud surripere possent, Mamurium, inclytum ea tempestate fabrum ad se accivit, negotiumque dedit complura hujus similia effingendi. Quod opus cum ille exquisitissima absolvisset arte, scutum cœleste cum cæteris Numa misceri jussit, quod deinceps internosci non potuit. Optionem deinde Rex artifici obtulit, quicquid vellet, a se postulandi. Mamurius non pecuniam, sed gloriam pro mercede petiit. Cum enim Numa illis diebus carmina quædam composuisset, quæ Salii per Urbem discurrentes in honorem Martis canerent, Mamurius petiit, ut nomen suum a Saliis in fine cujuslibet carminum recitaretur. Id, annuente Numa, per multa tempora observatum est. *Ovid.* 3. *Fast.* ¶ Numa duodecim juvenes elegit in Salios ex Ordine Patricio, qui forma, & virtute cæteris excellerant. His alios duodecim Tullus Hostilius mox adjecit, ob votum, quod voverat, ut Dionysius ait, in bello contra Sabinos, ut Livius, in prælio contra Fidenates, Vejentes, cum Romanis in aciem eductis, Albani a Romanis duce Metio Suffetio defecerant. Eo igitur hujus ordinis Sacerdotium numerum eravit, ut ad Collegium, & Collegii Sacerdotum Magistratum redactum fuerit. Qui præerat Saliis, Magister Saliorum, & Præsul dicebatur. ¶ In sacris illis, quæ celebrabant, tunicis picti induti erant, & æneis balteis supra tunicas cincti, ornatique prætextis, quæ subtegminis punicei fibulis astrictæ erant, & trabeæ vocabantur, gestabant in pectore æneum tegmen, in capite pileos rotundos, & in altum fastigiatos, quos Romani apices appellabant, gladio accincti erant, manu dextra lanceam, aut virgam, aut aliquid hujusmodi tenebant, sinistra ancile ferebant, ibant per Urbem canentes carmina, laudantesque Martem armorum præsidem, cum tripudiis, solemnique saltu, & in fine omnium carminum suorum Mamurium appellabant. *Dionys. Halicarn l.* 2. *Antiq. Rom.* ¶ Laute, & splendide cœnabant. Hinc Saliares epulæ, pro lautis, & opiparis. *Fest.*

Salillum, i, *saliera*, parvum salinum. *Plaut. Trin.* 2. 4. 91. Verum hic homunculi, salillum animæ, &c. V. Taubman. *Catull. ad Furium*, 20. Salillo purior colus. Nempe quia sali inest vis contra putredinem, vel potius quia salina, quibus mensas sacrari crediderunt, mundissima esse solent.

Salina, æ, f. *salina*, Ger. *saltzgrub*, *oder saltzbutten*, Gal. *saline*, Hisp. *salinas*, ἁλαῖς, locus, in quo sal aut effoditur, aut ex aqua marina paratur. *Cic. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 53. Salinæ ab ora maritima remotissimæ. Adde *Cæs. l.* 2. *B. C. c.* 37. ¶ Translate sumitur pro joco, & facetiis. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 32. Quod parum diligenter possessio salinarum mearum a te procuratore defenditur.

Salinarius, a, um, adject. ad salinas, vel ad sal pertinens, ut areæ salinariæ, apud *Vitruv. l.* 8. *c.* 3.

Salinator, oris, qui sal conficit, vel salinas curat. *Arnob. l.* 2. Salinatores, unguentarios, aurifices, aucupes, &c. ¶ Hinc M. Livio Salinatori cognomen datum, quod vectigal in salaria annona statuerit, apud *Liv. l.* 29. *c.* 37.

Salinum, i, *saliera*, Ger. *saltzfass*, Gal. *saliere*, Hisp. *salero*, ἁλατοδοχεῖον, vasculum, in quo sal reponitur, tum ad mensæ usum, tum ad sacrificia. In eo enim cum sale Diis primitiæ offerebantur. *Pers. sat.* 3. Purum, & sine labe salinum. *Liv. l.* 26. *c.* 36. Ut salinum, patellamque Deorum causa habere possint. ¶ Salinum in mensa pro aquali ponebatur. *Fest.* Salinum in mensa pro aquali solitum esse poni ait (Verrius) cum patella, quia nihil aliud sit sal, quam aqua. ¶ Figulis religio fuit salinum cum sale in mensa ponere. *Fest.* Salinum cum sale in mensa ponere figulis religioni habetur, quod quondam in Esquilina regione figulus, cum fornax plena vasorum coqueretur, atque ille prandium eam conviviatus, supra modum potus somno esset oppressus, cum convivis suis, prætereuns quidam petulans, ostio patente, ex mensa salinum conjecit in fornacem, atque ita incendio excitato, figulus cum suis concrematus est. ¶ Per Synecdochen salinum ponitur pro quocunque vase fictili mensæ pauperis. *Hor. l.* 2. *ode* 16. Vivitur parvo bene, cui paternum splendet in mensa tenui salinum.

Salinus, i, m. idem quod salinum. *Varr.* apud *Non. c.* 13. *n.* 56. Patellæ, salini, acetabula, catini, patenæ.

Salio, is, ivi, itum, a. 4. *salare*, מלח, Germ. *saltzen*, Gall. *saler*, Hisp. *salar*, ἁλίζω, sale condio. *Cels. l.* 2. *c.* 28. Item pisces omnes, qui salem non patiuntur, solidive saliuntur.

Salio, is, livi, vel lii, saltum, n. 4. *saltare*, ἅλλω, vel ἅλλομαι, salto, saltum edo, a verbis Græcis allatis. Præteritum habet fere *salii* per Sync. pro *salivi*. *Salui*, non est in usu, nisi in compositis. *Virg.* 2. *Georg.* Mollibus in pratis unctos salvere per utres. *Liv. l.* 25. *c.* 24. Salire de muro, præcipitarique. ¶ Salire dicuntur animalia carentia ratione, quando mares ineunt feminas, nam saliendo ascendunt. *Var. l.* 2. *R. R. c.* 7. Cum equus, matrem ut saliret, adduci non posset. *Ovid* 2. *de Art.* Læta salitur ovis, tauro quoque læta juvenca est. ¶ Salire a terra, est prodire, emitti. *Lucr. l.* 1. E terraque enata repente arbusta salirent. ¶ Cor alicui salire, per translationem est lætum esse. *Plaut. Mil.* 4. 2. 96. Dicito docte, & cordate, ut ei cor saliat.

Salitatio, onis, palpitatio, παλμὸς, a saliendo. *Marcel. Empir. c.* 22. Cordis pulsus, sive salitatio.

Salisator, oris, is, cui membrum salit, apud Isidorum *Orig. l.* 8. *c.* 9.

Salisubsulus, i, ludius in sacris Martis, vel Herculis saltans, quasi Salius subsiliens. *Catul. epigr.* 17. *ad Coloniam.* Sic tibi bonus ex tua pons libidine fiat, In quo vel Salisubsuli sacra suscipiunto. ¶ Quidam Salisubsulum intelligunt Martem ipsum. *Pacuv.* Pro imperio sic Salisubsulus vestro excubet.

Salitio, onis, actus saliendi, h. e. saltandi. *Veget. l.* 1. *Rei milit. c.* 18. Salitio equorum.

Salitor, oris, qui salis, vel maris tributum colligit. *Cic. Att. l.* 4. *ep.* 17. Confecta Britannia, obsidibus acceptis, nulla præda, imperata tamen pecunia data salitoribus Britanniæ. Ubi quidam Interpres: Salitoribus, Præfectis, quos Jurisperiti murilegulos appellant, relictis a Cæsare in Britannia, qui salum scrutarentur, margaritasque Britannicas. Alii leg. *daces a litoribus.*

Salitura, æ, ἅλισις, actus sale condiendi, salsura, condimentum cum sale factum. *Colum. l.* 12. *c.* 21. Post salituram musti cochlear cumulatum.

Salitus, vel salsus, a, um, *salato*, sale conditus, ut salita oliva, *Pallad.* in *Oct.* tit. 10. salitus thynnus, *Col. l.* 6. *c.* 35.

Saliva, æ, *saliva*, רק, Ger. *speichel*, Gall. *salive*, Hisp. *saliva*, σίαλον, σίελον, substantia aquea in ore, sputum. *Plin. lib.* 7. *c.* 2. Ferentque ictus saliva, ut serpentes aquæ contactu fugere. ¶ Ponitur interdum pro appetitu, nempe quia qui appetitum cient, salivam in ore excitant, velut reminiscentem sapores. *Pers. sat.* 6. Nec tenuem solers turdarum nosse salivam. ¶ Hinc salivam movere, *far venir l'acqua in bocca, eccitare l'appetito*. Translate *Senec. epist.* 79. Aut ego te non novi, aut Ætna tibi salivam movet. *Hieronym. epist.* 61. *ad Pammach. cap.* 4. Omnia una saliva continuare. h. e. uno impetu, ut ne salivæ quidem exspuendæ tempus sit. ¶ Translate etiam sumitur pro quocunque humore. *Plin. l.* 11. *c.* 12. Sive est cæli sudor, sive quædam siderum saliva. *Id. l.* 23. *c.* 17. Sua cuique vino saliva innocentissima, sua cuique ætas gratissima, hoc est media. *Id. l.* 11. *c.* 37. Saliva lacrymationum.

Salivarius, a, um, *salivale*, σιαλώδης, quod ad salivam pertinet. *Plin. l.* 9. *c.* 35. Salivario lentore pariunt. idest viscositate salivæ.

Salivatio, onis, salivæ effusio. *Cœl. Aurel. Acut.* 3. *c.* 2. Plurima salivatio.

Salivatum, i, *beva*, ποτιστήριον, genus potionis, seu medicamenti, quo veterinarii, & mulomedici utuntur in ægrotantium animalium curatione, a saliva, quam veteres pro fuco accipere consueverunt. *Col. l.* 6. *c.* 10. Recens tussis optime salivato farinæ hordeaceæ discutitur. *Plin. l.* 27. *c.* 12. Ex hac in tres modios salivati additur. Sed in his, & aliis hujusmodi locis quidam legunt *salviatum*, & succum salviæ interpretantur.

Saliunca, æ, f. genus herbæ. *Plin. l.* 21. *c.* 7. Saliunca foliosa quidem est, sed brevis, & quæ necti non possit. Radici numerosæ cohæret, herba verius, quam flos, densa veluti manu pressa, breviterque cespes sui generis. Pannonia hanc gignit, & Norici, Alpiumque aprica, urbium Eporedia, tantæ suavitatis, ut metallum esse cœperit. Vestibus interponi eam gratissimum. *Id. c.* 20. Saliunca radix in vino decocta sistit vomitiones, corroborat stomachum.

Salivo, as, a. 1. salivam facio. *Plin. l.* 9. *c.* 36. Mutuoque attritu lentorem cujusdam ceræ salivant. ¶ Aliquando sumitur pro illinere, seu ungere. *Colum. l.* 6. *c.* 5. Panacis & eryngii radices fœniculi seminibus miscendæ, contusæque aqua conspergendæ, eoque medicamine salivandum ægrotum pecus. Et *cap.* 34. Mulso mulio, & lacte macerato salivetur. Sunt qui utroque loco leg. *salvetur* pro *salivet*.

Salivosus, a, um, salivæ similis. *Plin. l.* 16. *c.* 38. Humor ulmis salivosus.

Salius, a, um, adject. ad Salios pertinens. *Horat. l.* 1. *od.* 36. Neu morem in Salium sit requies pedum. *Fest.* Salias virgines Cincius ait esse conducticias, &c. ¶ In loco Horatii posset quis Salium accipere genit. plur. pro *Saliorum*.

Salix, icis, f. *salice*, ערב, Germ. *weiden*, Gal. *saule*, Hisp. *sauze*, ἰτέα, genus arboris notæ, propter aquam feliciter crescens. *Virg.* 1. *Ecl.* Florentem cythisum, & salices carpetis amaras. De salice *Plinius* scribit *l.* 16. *c.* 18. 24. 23. 26. 35. &c.

Sallio, is, ivi, itum, a. 4. idem ac salio, sale condio. *Sisenna apud Prisc. l.* 10. Sic meam paludem multi piscium salliendorum causa a navibus semionustis commeant.

Sallo, is, salli, salsum, a. 3. sale condio. *Sallust.* apud *Priscian.* Reliqua cadaverum ad diuturnitatem usus sallere.

Sallustianus, vel Salustianus, a, um, adject. ad Sallustium pertinens, ut Sallustiana brevitas, apud *Quintil. l.* 10. *c.* 1. *Senec. ep.* 114. Aruncius, qui historias belli Punici scripsit, fuit Sallustianus. h. e. Sallustii imitator.

Sallustius, V. Crispus.

Salmacidus, a, um, quod simul salsum, & acidum est. *Gl. Phil.* *Salmacidus*, ἁλμυρός. *Salmacidum*, ἁλμυρόν. *Plin. l.* 31. *c.* 3. Ante omnia damnantur aquæ amaræ. Nam nitrosas, atque salmacidas addita polenta utiles intra duas horas faciunt, ipsaque vescuntur polenta. Quidam leg. *salmacides* eod. sensu. *Plin. Valer.* Ipsum balneum ex dulci aqua fiat, non ex salmacida. ¶ Accipitur translate pro molli, & quod sine labore consequi licet, ductum a Salmacide fonte, quem V. *Enn.* apud *Cic.* 1. *Offic.* 18. Salmacida spolia sine sudore, & sanguine. Alii tamen leg. *Salmaci da spolia* &c.

Salmacis, idis, f. Σαλμακίς, Nympha filia Cœli, & Terræ. *Festus.* V. diction. seq.

Salmacis, is, vel idis, f. fons Cariæ, cum oppido olim cognomine, apud Halicarnassum urb. qui bibentes molles, & obscœnos facit, imo secundum fabulas mares in feminas convertit. *Ovid.* 4 *Met. v.* 285. *Vitr. l.* 2. *c.* 8. *Fest.* Salmacis nomine Nympha, Cœli, & Terræ filia, fertur causa fontis Halicarnassi aquæ appellandæ fuisse Salmacidis, quam qui bibisset, vitio impudicitiæ mollesceret. ob eam rem, quod ejus aditus angustatus parietibus, occasionem largitus juvenibus petulantibus accedentium puerorum, puellarumque violandarum, quia non patet effugium.

Salmo, onis, m. *sermone*, genus piscis marini, qui etiam fluvios subit, semelque gustata aqua dulci nix unquam in mare regreditur. *Plin. l.* 9. *c.* 18. In Aquitania salmo fluviatilis marinis omnibus præfertur.

Salmona, masc. *Salm*, fl. parvus Galliæ Belg. qui inter Treviros, & Neomagum in Mosellam fluit. *Auson. in Mosel. v.* 366.

Salmoneus, m. 2. Σαλμωνεύς, Æoli filius, Rex Elidis, qui, cum divinos sibi honores petulantius quæreret, Jovemque, structo æneo ponte, tonando, & jaciendis luminibus imitaretur, ab eo fulmine percussus ad inferos detrusus est. *Virg.* 6. *Æn. v.* 585.

Salmonis, idis, f. patronymicum, filia Salmonei. *Ovid.* 3. *Amor. eleg.* 6. *v.* 43. Siccus ut amplecti Salmonida posset Enipeus, &c.

Salo, onis, m. *Xalon*, fl. Hisp. Tar. qui ortus in Castella vet. ubi Methymnam Cœli rigat, deinde per Aragoniam fluens, auctus Mesa, Xaloca, & Bilbili, urbes Bilbilim, Rislam, & Placentiam rigat, tandem infra Alavonam urb. in Iberum se exonerat. *Martial. l.* 12. *epigr.* 3. Auriferi de gente Tagi, tetricique Salonis.

Salomon, onis, filius Davidis ex Bethsabee, Rex Judæorum. Latine pacificum sonat. Primus templum magnificentissimum Deo ædificavit. Sapientissimus omnium mortalium fuit, sapientia ei divinitus infusa. *Prudent. Hamartig. v.* 579.

Salomoniacus, a, um, &

Salomonius, a, um, adject. ad Salomonem pertinens, ut Salomoniacum templum, *Sidon. l.* 4. *ep.* 18. *in carm.* &, Salomonium templum, *Lactant. l.* 4. *c.* 13. Salomonia fana, *Prudent. in Apotheos. v.* 512.

Salona, æ, f. 1. *Salona*, urbs olim Dalmatiæ, in ora lit. ubi postea castrum excitatum est, ad ostium fluvii cognominis. *Lucan. l.* 4.

Salopygium, ii, motacilla, a σαλεύω, *moveo*, & πυγή, *nates*, quemadmodum etiam dicta est σεισοπυγίς, a σείω, moveo, & πυγή. Usus eruditus Catullus ep. 50. & ita Calvum Oratorem appellasse, hoc versu, Di magni, salopygium disertum. Sic enim Calvus dictus sit, quia motacillæ instar in dicendo subsiliret. Placuit hæc lectio Salmasio, qui pro se adducit, quod in veteribus Catulli, ac Senecæ membranis *salapugium* legatur. Vossius censet & *salaputium* legi posse. Alii aliter legunt, ut dictum est in *Salaputium*.

Salor, oris, m. color sali, seu maris, qui medius fere est inter viridem, & cæruleum, & commune vitri, & mari. *Martian. Capell. l.* 1. Perlucentis vitri salor.

Salpe, æ, f. σάλπη, genus piscis marini, litoralis, squamosi, solitarii, aureis lineis intersincti. *Plin. l.* 9. *c.* 18. Circa Ebusum salpe, obscœnus alibi, & qui nusquam percoqui possit, nisi ferula verberatus.

Salpicta, sive salpincta, sive salpista, m. 1. *trombetta*, tubicen. Est e Græcis, quibus dicitur σαλπιγκτής, a σάλπιγξ, vel σαλπιστής, a σαλπίζω, *buccino*, *tuba cano*. *Vopisc. in Carino*, *c.* 19. Exhibuit & centum salpistas uno crepitu concinentes. *Jul. Firmic. l.* 8. Salpictas reddet, sed qui in bello confusi murmurant. Stavvechius similiter interpretatur illud *Arnobii l.* 7. Delectantur, ut res est, stupidorum capitibus rasis, salpictarum sonitu, &c. V. *Salpista*.

Salpuga, æ, f. genus formicæ venenatæ. *Lucan. l.* 9. *v.* 837. Quis calcare tuas metuat, salpuga, latebras? Alii leg. *salpuga*, alii *solipuga*, & *solipunga*. V. *Solipuga*.

Salsamen, inis, n. idem quod salsamentum. *Arnob. l.* 7. Carnem strebulam, & pulpamenta, salsamina denique, &c.

Salsamentarius, ii, m. ταριχοπώλης, qui salsamenta facit, vel vendit. *Auctor ad Her. l.* 4. *c.* 54. Ut si salsamentario filio dicat.

Salsamentarius, a, um, ταριχηρός, quod ad salsamenta pertinet. *Plin. l.* 32. *c.* 8. Quin & testis cadi salsamentarii tusis cum axungia vetere mirum in modum prodest. Adde *Colum. l.* 5. *c.* 10.

Salsamentum, i, *salume*, τάριχος, quod est sale conditum ad diuturnum usum servatur, ut pisces salsi, lardum, & hujusmodi, a *salsus*. *Ter. Adel.* 3. 3. 27. Salsamenta hæc Stephanio, fac macerentur pulchre. *Cic.* 2. *de Div. c.* 57. De vina, aut salsamento putes loqui, quæ evanescunt vetustate.

Salse, adv. *salsamente*, Germ. *schimpflich*, Gal. *en piquant*, *en mordant*, Hisp. *donosamente*, ἀστείως. Translate sumitur pro faceta, urbane, cum quadam salium mordacitate. *Cic.* 2. *de Or. c.* 69. Quæ a prudentibus quasi per dissimulationem non intelligendi subabsurde, salseque dicuntur. *Id.* 2. *Or.* 2. 54. Et ea, quæ occurrant, cum salsissime dici possent, tenere. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. Nihil ex iis, quæ dicuntur salsa, dicitur salsius.

Salsedo, inis, f. *Pallad. in Octobri tit.* 14.

Salsifodina, æ, *miniera di sale*, locus ubi sal effoditur. *Vitruv. l.* 8. *c.* 3. Fontes per salsifodinas percurrentes necessario salsi perficiuntur.

Salsilago, inis, idem ac salsugo, a *salsus*, ἅλμη. *Plin. l.* 18. *c.* 12. Ciceris natura est gigni cum salsilagine.

Salsipotens, tis, adject. maris dominus, epithetum est Neptuni. *Plaut. Trinum.* 4. 1. 1. Salsipotenti Jovis fratri gratias habeo.

Salsitudo, inis, humor saporem salis referens. *Plin. l.* 20. *c.* 14. Salsitudinas corporis, si cum vino tradatur, minuit.

Salsugo, inis, *salsugine*, ἅλς, ἁλμυρίς, ἅλμη, humor, qui in areis salinarum sub salis crusta liquidus remanet, neque in salem concrescit, a *salsus*. *Plin. l.* 31. *c.* 7. Præter hæc atramentum appellatur in salinis salsugo, ab aliis salsilago, tota liquida, marina aqua salsior, vi distans.

Salsura, æ, f. *salume*, τὸ ἁλμῶδες, salsamentum. *Col. l.* 8. *c.* 17. Nulla æqua, quam prædictæ salsuræ pabula, commode dantur. *Id. l.* 12. *c.* 11. Salsura suillæ carnis.

Salsus, a, um, *salato*, *salso*, sale conditus, vel aspersus. *Virg.* 5. *Æn.* Salsos ridens revomentem pectore fluctus. *Plin. l.* 31. *c.* 7. Marina aqua salsior. ¶ Translate sumitur pro faceto, vel ridiculo. Nam etiam sal per translationem facetias notat. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. Ridiculum dictum plerunque salsum est. *Cic. l.* 9. *Fam. ep.* 15. Accedunt, non Attici, sed salsiores, quam illi Atticorum, Romani veteres, atque urbani sales. *Id.* 2. *de Orat.* Fuit, ut mihi videtur, salsissimus.

Saltabundus, a, um, adject. saltitans. *Gell. l.* 10. *c.* 2. Saltabundi canebant, quæ nunc stantes canunt.

Saltatio, onis, *ballo*, מחול, Germ. *tantz*, Gal. *danse*, Hisp. *dança bayle*, χορεία, tripudium, actio illa, qua homines, vel bestiæ terram pedibus pulsant. *Cic. in Brut. c.* 62. Quos Sex. Titius consecutus, homo loquax sane, & satis acutus, sed tam solutus, & mollis in gestu, ut saltatio quædam nasceretur, cui saltationi Titius nomen esset. *Quintil. l.* 1. *c.* 11. Nam Lacedæmonios quidem etiam saltationem quandam, tanquam ad bella quoque utilem, habuisse inter exercitationes accepimus.

Saltatiuncula, æ, f. diminut. parva saltatio. *Vopisc. in Aurelian. c.* 6. Adeo ut pueri saltatiunculas in Aurelianum tales componerent, quibus diebus festis militariter saltitarent.

Saltator, oris, *ballerino*, ὀρχηστής, qui saltat. *Cic. pro Mur. cap.* 6. Saltatorem appellat L. Murænam Cato: maledictum est, si vere abjicitur, vehementis accusatoris, sin falso, maledici conviciatoris.

Saltatorie, adv. saltando. *Apul. l.* 10. *A. A.* Saltatorie procurrens.

Saltatorius, a, um, *da ballare*, ὀρχηστικός, quod ad saltationem pertinet. *Cic. in Pison. c.* 10. Cum illum suum saltatorium versaret orbem. ¶ Ludus saltatorius, est gymnasium, in quo saltandi ars traditur. *Macrob. l.* 3. *Saturn. c.* 14. Filii Senatorum in ludum saltatorium commeabant.

Saltatricula, æ, ὀρχηστρίδιον, parva saltatrix. *Gel. l.* 1. *c.* 5. Dionysiamque eruditissimæ saltatriculæ nomine appellares.

Saltatrix, icis, *ballerina*, ὀρχήστρια, quæ saltat. *Cic. in Pison. c.* 8. Tu ex tenebricosa popina Consul extractus, cum illa saltatrice tonsa, Senatum Reipub. occasum, atque interitum lugere vetuisti.

Saltatus, us, m. idem ac saltatio. *Liv. l.* 1. *c.* 20. Per Urbem ire canentes carmina cum tripudiis, solemnique saltatu jussit. *Ovid.* 14. *Metam. v.* 637. Satyri, saltatibus apta juventus.

Saltatus, a, um, recitatus cum saltu, saltationi immixtus. *Ovid.* 2. *Trist. el.* 1. *v.* 519. Et mea sunt populo saltata poemata sæpe.

Saltem, adv. almeno, pure, Ger. doch nur, Gall. au moins, Hisp. a lo menos, ἀλλὰ γε, ἀλλὰ μὴν, si aliter non potest. Saltem, an saltim scribi debeat, ne olim quidem satis convenit inter eruditos, ut notum est e Gellio l. 15. c. 24. Priori scribendi modo favet Donatus in Adelph. Ter. a. 2. sc. 5. & in Andr. a. 2. sc. 1. & Servius in 4. Æn. Posteriorem scribendi modum confirmat Priscianus l. 15. Cic. Attic. l. 9. ep. 6. Eripe mihi hunc dolorem, aut minue saltem. Id. 9. Fam. ep. 8. Si non bono, at saltem certo statu civitatis. Quintil. l. 6. c. 5. Illud vix saltem praecipiendum videtur.

Saltiens, a, um, adject. qui saltare solet. Tertul. advers. Gnost. c. 8. de Joanne Baptista. Contumeliosa caede truncatur in puellae saltiens lucar.

Saltim. V. Saltem.

Saltito, as, n. 1. freq. a salto. Macrob. l. 3. c. 14. Quod inter collegas optime saltitabat. Arnob. l. 2. Saltitaret, & cantaret. Quintil. l. 9. c. 4. prope fin. Sybariticorum modis saltitantes.

Salto, as, n. 1. saltare, ballare, Ger. dantzen, springen, Gal. sauter, danser, Hisp. saltar, baylar, ὀρχεῖσθαι, χορεύειν, saepe saltu, freq. a salio. Nepos in praefat. n. 1. saltare commode h. e. perite. Cic. pro Mur. Nemo fere saltat sobrius. ¶ Accipitur etiam pro recitare cum saltu, saltationibus immiscere. Ovid. l. 5. Trist. el. 7. Carmina quod pleno saltari nostra theatro, Versibus & plaudi, scribis, amice, meis. ¶ Praecipue vero saltare aliquid pantomimi dicuntur, qui nutibus, gesticulationibusque variis manuum, pedum, & totius corporis aliquam fabulam repraesentant. Macrob. l. 2. Saturn. c. 7. Cum canticum quoddam saltaret Hylas &c. Et infra. Saltabat Hylas Oedipodem, & Pylades hac voce securitatem saltantis castigavit: σὺ βλέπεις.

Saltuarie, re, adject. qui saltat. Saltuares insulae, sunt insulae parvae in Nymphaeo fl. Latii, ita dictae a saltus, qua salientis actum notat, quod ad ictus saltantium moveri creduntur. Plin. l. 2. c. 95. Sunt & in Nymphaeo parvae, Saltuares dictae, quoniam in symphoniae cantu ad ictus modulantium pedum moventur.

Saltuarius, ii, m. saltaro, ὑλωρὸς, ὑλοφύλαξ, custos saltus, seu sylvarum. Pompon. l. fi usu, ff. de usu, & habit. Dominus proprietatis, etiam invito usufructuario, fundum, vel aedes per saltuarium, vel insularium custodire poterit. ¶ Est etiam saltuarius idem ac saltator. Petron. in fragmenta. Tragur. Saltuariorum testamenta.

Saltuatim, adv. a salto, a salti, πηδηματικῶς, per saltus. Gel. l. 9. c. 4. Homines, qui Monomeri appellantur, singulis cruribus saltuatim currentes vivacissimae pernicitatis. ¶ Saltuatim scribere, est non scribere rem suo ordine, sed ut se se offert, hoc est digredi. Sisenna l. 3. Hist. apud Non. c. 2. n. 758. Ne vellicatim, aut saltuatim scribendo lectorum animos impediremus.

Saltuensis, e, adject. ad saltus, seu silvas pertinens, ut fundi saltuenses. Col. l. 11. c. 6.

Saltuosus, a, um, boscoso, ὑλώδης, saltibus abundans, saltibus passim obsitus, a saltus pro loco pascuo, & sylvoso. Liv. l. 27. c. 12. Itaque in loca saltuosa cedere inde coepit.

Saltura, ae, idem ac saltatio, apud vet. Plaut. Curc. 2. 1. 67. Nunc, dum saltura sat bona est. Rectius leg. Salsura.

Saltus, us, salto, Ger. sprung, Gal. saut, Hisp. salto, ἅλμα, actus saliendi, a salio. Cic. de Sen. c. 6. Nec enim excursione, nec saltu uteretur. Virg. 9. Æn. praeceps saltu se se omnibus armis In fluvium dedit. ¶ Saltus etiam notat locum pascuum, & sylvosum. Fest. Saltum Gallus Ælius libro secundo significationum, quae ad jus pertinent, ita definit: Saltus est, ubi silvae, & pastiones sunt, quarum causa casae quoque. Si qua particula in eo saltu pastorum, aut custodum causa aratur, ea res non peremit nomen saltus, non magis, quam fundi, qui est in agro culto, & ejus causa habet aedificium, si qua particula in eo habet silvam. Haec Festus. Sunt qui exponunt silvam densiorem & invіam: alii contra putant, saltum esse locum in silva arboribus expeditum. Sed magis placet Festi sententia. Virg. 3. Georg. v. 143. Saltibus in vacuis pascunt. Cic. pro Quinct. De saltu, agroque communi detrudi. Caes. l. 6. B. G. Atque ille latebris, aut sylvis, aut saltibus se eriperet, & noctu occultaret. ¶ Sumitur etiam pro magna possessione, ut tradit Varro de re rust. l. 1. c. 10. Hinc Catul. carm. 101. (al. 97.) ad Mamur. Firmano saltu non falso mentula dives. ¶ Videtur etiam sumi pro monte, vel, ut alii volunt, pro montis transitu. Caes. l. 1. B. C. c. 37. Celeriter Pyrenaeos saltus occupari jubet, qui ab Afranio praesidiis tenebantur: Fabius praesidium ex saltu dejecit, magnisque itineribus ad exercitum Afranii contendit. ¶ Uno in saltu apros duos venari, proverbium est apud Plaut. Casin. 2. 8. 42. & significat geminam ex una re utilitatem, aut lucrum petere. ¶ Idem Plaut. Cas. 5. 1. 35. saltum pro muliebri pudendo posuit translate. ¶ Id. Curcul. 1. 1. 55. Qui vult cubare, pandit saltum saviis. h. e. viam sibi facit per savia. ¶ Saltus damni, pro magno damno. Id. Men. 5. 6. 30. Neque, utrum ex hoc saltu damni salvum scio, eliciam foras. Eadem ratione montes mali dixit Id. Epid. 1. 1. 78. & montem moeroris, Mostell. a. 1. 5. ¶ Olim etiam per 2. decl. inflectebatur. Accius Menalippo apud Non. c. 8. n. 18. Hi Menalippum interea trajectus nemorum in salti faucibus.

Salvator, oris, Salvatore, σωτὴρ, servator, sospitator, qui salutem dat. Inscript. apud Gruter. pag. 19. n. 5. Jovi Custodi, Quirino, Salvatori pro salute Caesaris Nervae Trajani Aug. ¶ Apud Ecclesiast. Scriptores saepissime usurpatur haec vox, qua designatur JESUS Christus D. N. qui pro salute mundi mortem subiit. Tertul. l. 3. advers. Marcion. c. 18. Aliis ferus, ut judex; aliis mansuetus, ut salvator. ¶ Caeterum probati Latini scriptores hac voce usi non sunt. Cicer. enim Ver. 4. c. 63. graecam vocem σωτὴρ, ait latino uno verbo exprimi non posse. Itaque vertit qui salutem dedit.

Saluber, bris, bre, o. 3. & salubris, & bre, o. 3. salubre, salutifero, Ger. gesundreich, Gal. sain, sainsaire, Hisp. saludable, ὑγιεινὸς, quod praebet salutem, a salus. Cic. 1. de Div. Salubrisne, an pestilens annus futurus sit. Id. Att. l. 8. Ut non solum gloriosis consiliis utamur, sed etiam paulo salubrius. Var. l. 1. R. R. c. 2. Utrum saluber locus esset, an non. ¶ Aliquando accipitur pro sano. Liv. l. 3. c. 8. Defuncta morbis corpora salubriora esse coeperunt. Tac. 5. hist. c. 6. Corpora hominum salubria, & ferentia laborum. ¶ Translate accipitur pro utili. Cic. pro Dom. c. 7. Dixi sententiam Reipublicae saluberrimam. Liv. l. 2. c. 3. Rex salubriorne meliorque inopi, quam potenti.

Salubritas, atis, sanità, ὑγίεια, sanitas. Cic. 1. de Div. c. 57. Quorum ex habitu, & colore tum salubritatis, tum pestilentiae signa percipi possunt. ¶ Sumitur etiam translate. Cic. in Brut. c. 13. Omnem illam salubritatem Atticae dictionis, quasi sanitatem, perderet. Id. pro Mur. c. 13. A vobis (Jurisconsultis) salubritas quaedam: ab iis, qui dicunt, salus ipsa petitur.

Salubriter, adv. salutevolmente, ὑγιεινῶς, cum salute, vel utilitate. Liv. l. 3. c. 62. Et trahi bellum salubriter, & mature perfici potest. Cicer. de Senect. Umbris, aquisve refrigerari salubrius? Plin. l. 17. c. 3. Majores oculorum quoque medicamentis aconitum misceri saluberrime promulgavere.

Salve, V. Salveo.

Salve, adv. con salute, prospere, feliciter, cum incolumitate, ut salve agere, star bene. Apul. l. 1. A. A. Quam salve agit Demeas noster. Idem in Apolog. Puer ubi sit, & quam salve agat, interrogat. ¶ Hinc illa interrogatio peregre redeuntium, aut aliunde venientium, satin' salve? supple agis? quod quidam legunt apud Liv. & Plaut. Rectius tamen plerique omnes satin' salvae? supple res sunt, de quo V. Salvus.

Salveo, es, n. 2. esser salvo, salvus sum. Plaut. Truc. 2. 2. 4. Satis est mihi tuae salutis, nihil moror, non salveo. Cic. Att. l. 6. ep. 2. Valebis igitur, & valere Pyliam, & Caeciliam nostram jubebis literis, & salvebis a meo Cicerone. h. e. Cicero meus te salutat. Id. Att. l. 4. Dionysium velim salvere jubeas. h. e. salutes. ¶ Frequenter usurpatur in imperativo, in salutationibus, pro salvus esto, salvus sis, Graecis χαῖρε, Italis Dio ti salvi. Ter. Phorm. Here salve, salvum te advenisse gaudeo. D. Oh bone custos, salve. ¶ Inter salve, & vale hoc interest, quod salve dicebant in salutatione matutina, vale, cum discedebant. Sueton. in Galb. c. 4. Veterem civitatis exoletumque morem, ac tantum in domo sua haerentem obstinatissime retinuit, ut liberti, servique bis die frequentes adessent, ac mane salvere, vesperi valere sibi singuli dicerent. ¶ Salve, atque vale iis dicebant, quos non putarent se deinceps visuros. Virg. 11. Æn. Salve aeternum mihi maxime Palla, aeternumque vale. ¶ Sed etiam in extrema salutatione solum salve usurpabant. Virg. 5. Æn. Salve sancte parens, iterum salvete recepti nequicquam cineres, animaeque, umbraeque paternae.

Salvia, ae, salvia, ἐλελίσφακον, genus herbae, virgas habens quadrangulas, foliaque aspera, crassa, & incana, odore gravi quidem, caeterum non ingrato, a salvere, hoc est salvum esse. Nempe ob vim salutarem, qua salvos praestat, atque incolumes. Unde sacram herbam vocabat Agrippa, teste Ætio. Prodest enim paralyticis, contra serpentium morsus remedium exhibet, &c. Dioscor. l. 3. c. 38. Plin. l. 22. c. 25. & l. 26. c. 6.

Salviatum, i, salviae succus. V. Salivatum.

Salvificator, oris, salvator. Tertul. de pudic. cap. 1. ubi alii leg. salutificator.

Salvifico, as, a. 1. salvare, salutem do. Sedul. l. 5. v. 7. Ista meniet ab hoste salvifica.

Salvificus, a, um, adject. salutem afferens. Alcim. Avit. ad Soror. v. 180. Salvificum appellat corpus Christi sepultum.

Salvio, as, a. 1. salviatum medeor, succo salviae inungo. V. Salivo.

Salvo, as, a. 1. salvare, Barbarum est, tametsi Nizolius Ciceroni tribuerit in Pison. c. 31. & Harduin. Plin. l. 17. c. 22. Nihil enim certi afferunt.

Salum, i, mare, ים, Ger. meer, Gall. la mer, Hisp. el mar, σάλος, mare, a salis sapore, vel a σάλος, quod idem notat, nempe mare, vel jactationem ejus. Caes. l. 3. B. C. c. 28. Multitudine navium perterriti, & salo, nauseaque confecti. Cic. 3. Tusc. c. 28. Non tam aerumnoso navigassem salo. Id. pro Coel. Non in salum, sed in ipsam urbem, quam petebat. ¶ Reperitur etiam salus, li, m. Æv. apud Non. c. 3. n. 199. Undantem salum. ¶ De flumine usurpavit Stat. l. 10. Theb. v. 864. Amnis at incumbens longaevi robora pontis Assiduis oppugnat aquis. Jam saxa fatiscunt, Emotaeque trabes: tanto violentior ille (Saevit enim majore salo) quassatque, trahitque Molem aegram.

Salus, utis, f. salute, ישע, Ger. gluck, unde heil, gesundheit, Gal. salut, santé, Hisp. salud, σωτηρία, incolumitas. Cic. Ver. 5. 89. Reipublicae salus deerit, &c. Id. 1. Orat. c. 8. Dare salutem, liberare periculis. Id. 2. Orat. c. 49. Saluti esse alicui. Plaut. Men. 1. 2. 25. Averti praedam ab hostibus, nostrum salute socium. h. e. salvis sociis. Eademque ratione locutus est Rud. 4. 2. 6. Dicimus etiam salutem alicui ferre, afferre, restituere, salutem jacere in re aliqua, &c. Cic. passim, & alii. ¶ Ponitur etiam pro sanitate, seu vita. Cic. de Arusp. resp. c. 16. Qui medicis non ad salutem, sed ad necem utitur. Idem 2. Att. ep. 19. Saluti, si me amas, consule. ¶ Item saepissime pro voto, seu precatione, qua aliquem incolumem, sanumque optamus. Cic. Att. l. 4. ep. 9. Is misit ad me statim, qui mihi salutem nunciaret. Id. ibid. l. 14. ep. 1. Tulliolae salutem dic. Id. Att. 5. ep. 20. Mandavit, ut mihi salutem adscriberes. Sic salutem mittere, referre, scribere, salutem impertiri alicui, & impertire aliquem salute. Cic. passim, Ter. Plaut. & alii. ¶ Interdum, salutem alicui dicere, est valedicere, deserere, ab aliqua re recedere. Cic. Fam. 7. ep. ult. Ego vero multam salutem & foro dicam, & Curiae, darò l'addio. ¶ Ab Romanis Salus pro Dea culta est, templumque habuit, quod a Fabio Pictore pictum fuit A. U. 450. exustumque est Claudii principatu, ut Plin. l. 35. c. 4. tradit. Teren. Adel. 4. 7. in fin. Ipsa si cupiat Salus, servare prorsus non potest hanc familiam. ¶ Augurium salutis, οἰώνισμα σωτηρίας, fuit solemne quoddam augurii genus apud Romanos, quo Deorum voluntatem explorabant, concederentne illis, ut pro populi salute precarentur: quasi nefas esset eam a Diis petere sine eorum licentia. Ad hoc augurium capiendum eligebatur dies quotannis, quo die nulla esset unquam domi forisve calamitas Reip. sequuta, pacis tempore, & omnibus rebus quiete procedentibus & florentibus, ut docet Dio l. 37. Intermissum aliquando fuit, sed repetitum primo ab Augusto, ut in ejus vita c. 31. Sueton. narrat; deinde, cum omissum rursus fuisset, revocatum est a Claudio, ut apud Tacit. 12. Ann. c. 23. legitur. Meminit hujus Augurii etiam Cic. l. 1. de Div. c. 47.

Saluftius, V. Crispus.

Salutabundus, a, um, adject. salutans. Martian. Capel. l. 7. post init. Jovem salutabunda surrexit.

Salutaris, & re, o. 3. salutevole, salutifero, salubre, Ger. heilsam, Gal. salutaire, Hisp. saludable, σωτήριος, saluber, sanitatem praebens, idoneus ad sanitatem praebendam. Cic. l. 6. Fam. Erat meum consilium cum fidele Pompeio, tum salutare utrique. Id. 2. de Divin. Cur stella Jovis, aut Veneris conjuncta cum Luna ad ortus puerorum salutaris sit. Id. l. 5. de nat. Deor. n. 9. Nihil nobis salutarius, nihil ornatius aspectu. ¶ Litera salutaris est litera A, quae absolutionis nota erat, ut tristis C, quae condemnationis. Cic. pro Mil. Nec nobis tam salutarem hanc in judicando literam, quam illam tristem dedisset. ¶ Literae salutares dicuntur, quae consolationem afferunt. Cic. Att. l. 9. ep. 7. Sic ergo habeto, salutares te mihi literas misisse. ¶ Digitus salutaris, ille, qui pollici est proximus, qui & index dicitur. Dictus est a salus, sive quia eo digito protenso salutare veteres solerent, sive quia silentium eo indicerent, res maxime salutaris, unde & Harpocratem, & Angeronam fingebant labellum indice comprimentem. Utramque nominis causam affert Gerard. dial. 2. Martian. l. de nupt. Phil. Verum quidam redimitus puer ad os compresso digito salutari, silentium commonebat. Suet. in Aug. cap. 80. Dextraeque manus digitum salutarem tam imbecillum interdum sentiebat. &c. ¶ Salutaris porta, una ex portis urbis Romae, ita appellata ab aede Salutis, quod ei proxima fuit, vel ob salutationes vocantium Praetorem, nempe quod ad eam Praetor salutaretur is, qui in Provinciam pro Praetore, aut pro Consule exiret. Fest.

Salutariter, adv. salutarmente, Ger. heilsamlich, Gal. sainement, Hisp. saludablemente, σωτηρίως, salutis ergo, tuendae salutis gratia, sine discrimine salutis. Cic. in Brut. c. 2. Quibus illi ipsi, qui didicerant his uti gloriose, quemadmodum salutariter uterentur, non reperiebant.

Saluterium, ii, σωτήρια, munus convalescentibus exhibitum. Tertul. in Apol. c. 46. Statale, & salutarium remunerari. Alii al. leg. ¶ Bibere salutaria, bere alla salute degli amici. Apul. 2. Metam. Dumque bibere salutaria postulant, sic ad me Byrrhena, &c.

Salutatio, onis, salutazione, ἀσπασμὸς, actus salutandi. Cic. in Pison. c. 10. Quis enim te aditu, quis ullo honore, quis denique communi salutatione dignum putet? Id. Fam. 7. ep. 28. Dare se salutationi amicorum. Id. ad Brut. Haec scripsi in ipsa turba matutinae salutationis. Liv. l. 1. Inter exercitus salutatio facta.

Salutator, oris, chi saluta, προσαγορευτὴς qui salutat. Q. Cicer. de petit. Consul. c. 9. Deductorum officium, quod majus est, quam salutatorum. ¶ Salutator mercenarius, qui sportulae spe singulis matutinis veniebat ad potentiorem aliquem salutandum. Col. in praef. l. 1. An honestius duxerim mercenarii salutatoris mendacissimum aucupium circumvolitantis limina potentiorum? &c.

Salutatorius, a, um, προσαγορευτικὸς, quod ad salutationem spectat. Plin. l. 15. c. 10. Omnia jam & virorum salutatoriis cubilibus inclusa. h. e. cubiculis, in quibus morabantur clientes dominum salutaturi, anticamere. ¶ Salutatorium publicum exercere. V. Publicus. ¶ Salutatorius casus, est vocativus, quo eo salutamus. Priscian. l. 5. pag. 671. Putsch.

Salutatrix, icis, f. quae salutat. Juven. sat. 5. v. 21. Salutatrix turba. Martial. l. 9. epigr. 101. Charta salutatrix. h. e. epistola.

Salutatus, a, um, partic. pass. salutato. Ovid. 2. de Pont. epist. 7. Esse salutatum vult te mea litera primum.

Salutifer, ra, rum, salutifero, σωτήριος, ferens salutem, salutaris. Ovid. 2. Metam. v. 644. Totique salutifer orbi Cresce puer, dixit. Id. Heroid. ep. 21. v. 174. Daque salutiferam jam mihi fratris opem.

Salutificator, oris, m. salvator. Tertul. de resur. carn. c. 47. & l. 5. adv. Marcion. c. 15.

Salutiger, a, um, adject. idem quod salutifer. Auson. de nomin. 7. dier. Sexte salutigerum sequitur Venus alma parentem. Adde Prudent. in Hippol. v. 235.

Salutigerulus, a, um, idem ac salutiger, ut Pueri salutigeruli, idest servi, qui jussu domini, vel dominæ hunc, & illum salutant, suntque nuntii, & renuntii. *Plaut. Aulul.* 3. 5. 28. Salutigerulos pueros, vehicula qui vehat.

Salūto, as, a. 1. *salutare*, ברך, Ger. *grussen*, Gall. *saluer*, Hisp. *saludar*, ἀσπάζω, salutem alicui dicu, aliquem visito, a *salus*. *Cic. pro Rosc. Com.* Hunc postea quam salutavit. *Id. Att. l.* 4. *ep.* 12. Domus te tota nostra salutat. *Id. l.* 7. *Fam.* Timneem meum saluta meis verbis. ¶ Neque vero accedentes tantum salutare dicuntur, sed etiam abeuntes. *Plaut. Mil.* Etiam nunc saluto te familiaris, priusquam eo. *Stat. l.* 4. *Theb.* Stant tamen, & nota puppim de rupe salutant. ¶ Item salutare solemus in sternutationibus. *Plin. l.* 28. *c.* 2. Cur sternutamentis salutamur? ¶ Interdum saluto sumitur pro venerari. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 20. Cum Deos salutatum aliqui venerint. ¶ Item pro vocare. *Horat. de Ar.* v. 87. Descriptas servare vices, operumque colores, cur ego, si nequeo, ignoroque, Poeta salutor? ¶ Item pro servare, & quasi salutem dare. *Plin. l.* 17. *c.* 22. Sequenti anno palmites salutentur, pro viribus matris, singuli, aut gemini. Singularis est hic *Plin.* locus, nec fortasse mendo caret, ut Interpretes animadverterunt.

Salvus, a, um, *sano*, *e salvo*, Ger. *frisch*, *und gesund*, Gal. *sain*, & *sauve*, Hisp. *salvo*, σῶος, sanus, incolumis, integer, a *salus*. *Ter. And.* 5. 6. 9. Salvus sum, si hæc vera sunt. *Cic. Att. l.* 5. Te salvum venisse in Epirum, vehementer gaudeo. *Id. pro Cæc. c.* 7. Quod videretur salvo capite fieri posse. ¶ Dicitur & de inanimis. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 1. Ut utrumvis salvo officio se facere posse arbitrarentur, *senza peccare contra il dovere*. *Id.* 12. *Fam. ep.* 23. Nullam partem famæ, & salvæ reip. gustare potuisti. ¶ Salva res est, *il tutto va bene*. *Terent. Eun.* 2. 2. 37. Parmenonem tristem video, rivalis servum; salva res est. Adde *Plaut.* 2. 2. 34. ¶ Salvis rebus. h. e. stante, salva Republica. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 30. Bis est a me judicio capitis, rebus salvis, defensus. *Id. l.* 4. *ep.* 1. Utinam, Servi, salvis rebus (sic enim est dicendum) colloqui potuissemus inter nos. ¶ *Salvus sis*, formula est salutantium. *Terent. Andr.* 5. 4. 3. Salvus sis, Chreme. ¶ *Satin' salva?* subintellige *res sunt?* solemnis interrogatio est, qua sciscitamur ab aliunde advenientibus, num res bene se habeant. *Liv. l.* 40. *c.* 8. Regiam ingressus perturbato vultu, in conspectu patris tacitus procul stetit: cui pater, satin' salvæ? *Id. l.* 1. *c.* 58. Lucretiam mœstam in cubiculo inveniunt, quærentique viro, satin' salvæ, minime, inquit. ¶ *Salva res est, dum saltat senex*. prov. ob Apollinaribus ludis tractum. *Fest.* Salva res est, dum saltat senex, quare parasiti Apollinis in scena dictitent, causam Verrius in libro quinto, quorum prima est P. litera, reddidit, quod C. (al. P.) Sulpicio, C. (al. Cn.) Fulvio Consulibus, M. Calpurnio Pisone Pr. Urb. faciente ludos, subito ad arma exierint, nuntiato adventu hostium, victoresque in theatrum redierint, solliciti, ne intermissi religionem afferrent, instaurandique essent, inventum esse ibi C. Pomponium libertinum mimum magno natu, qui ad tibicinem saltaret. Itaque gaudio non interruptæ religionis editam vocem nunc quoque celebrari, &c.

Sam, pro *suam* dixere Veteres. *Fest. in voce Calim.*

Samăra, V. Samera.

Samarīa, æ, *Samaria*, Σαμάρεια, urbs Palæstinæ, in Tribu Ephraim, condita ab Assyriis anno mundi 3247. ad regionis custodiam, Tribuum maxima, pulcherrima, & munitissima, caput regionis cognominis. *Plin. l.* 5. *c.* 13.

Samarīta, æ, m. Σαμαρείτης, adject. a Samaria. *Juvenc. l.* 5. *in Joan. v.* 314. Ecce Samaritum populi venere rogantes.

Samarītes, æ, m. Samarita. *Vopisc. in Saturn. c.* 8. Nemo illic Samarites.

Samarītĭcus, a, um, adject. a Samaria, ut Samaritica mulier. *Juvenc. l.* 2. *in Joan. v.* 256.

Samarītis, idis, f. adject. Samaritica. *Juvenc. l.* 2. *in Joan. v.* 346. forte venit Samaritida Sichem.

Samarobrīva, vel Samarobriga, æ, *Amiens*, urbs Galliæ, a Samara fluvio præterfluente sic dicta. *Cic.* & *Cæs.*

Sambūca, æ, f. *sambuca*, σαμβύκη, instrumentum musicum, idem ac illud, quod vulgo vocamus harpam. *Porphyr. in Ptolem. Harmon.* Sambuca triangulum instrumentum est, quod ex inæqualibus longitudine, sicut & crassitudine, nervis efficitur. *Scip. Afric. orat. contra leg. judic. Corn. Gracchi, apud Macrob. Saturn.* 3. *c.* 14. Docentur præstigias inhonestas cum cinædulis, & sambuca, psalterioque eunt in ludum histrionum, discunt cantare, quæ majores nostri probro duci voluerunt. *Pers. sat.* 5. *v.* 95. Sambucam citius caloni aptaveris alto. h. e. citius calonem procerum, & stultum, atque adeo musicæ imperitum, sambucam pulsare docueris: citius asinum fidibus canendis aptum reddideris. ¶ Videtur etiam sambuca poni pro sambucistria. *Spartian. in Adr. c.* 26. in convivio tragœdias, comœdias, Atellanas, sambucas, lectores, poetas pro re semper exhibuit. V. Sambucina. ¶ Est & genus machinæ militaris. *Fest.* Sambuca, organi dicitur genus, a qua sambucistriæ quoque dicuntur. Per similitudinem etiam machinam appellamus, qua urbes expugnant. Nam ut in organo chordæ, sic in machina funes intenduntur. Hæc *Festus*. Erat autem hujusmodi machina pons quidam ligneus, qui funibus circa tensis e navibus, aut turri lignea erectus conscendendis hostium muris viam præbebat. Plura habes *Lips. l.* 1. *Poliorcet. dial.* 6.

Sambūcĕus, a, um, *sambuchino*, ἀκτινός, quod ex sambuco est. *Aurel. Vict. de Vir. illustr. c.* 10. *de Jun. Brut.* Baculo sambuceo aurum infusum Deo donum tulit. *Plin. l.* 24. *c.* 4. Sambucea arbor.

Sambūcīna, æ, f. σαμβυκίστρια, quæ sambuca canit, sicut fidicina, quæ fidibus. *Plaut. Stich.* 2. 3. 57. Fidicinas, tibicinas, sambucinas advexit secum forma eximia. In quibusdam editionibus est *sambucas*, eodem sensu. V. Sambuca.

Sambūcistrĭa, æ, f. σαμβυκίστρια, mulier sambuca canens, quæ & sambucina dicitur. *Liv. l.* 39. *c.* 6. *ad fin.* Tunc psaltriæ, sambucistriæque, & convivalia ludionum oblectamenta addita epulis.

Sambūcus, i, f. *sambuco*, Ger. *holder baum*, Gal. *sureau*, Hisp. *sauco*, ἀκτῆ, genus arboris. *Serenus Sammonic.* semper scribit *sabucus*. Primam enim corripit. *Plin. l.* 16. *c.* 18. Non temere in montibus visæ sunt prunus, juglans, morus, sambuci.

Same, es, f. Samos insula, apud Poetas. *Virg.* 3. *Æn. v.* 271. Dulichiumque, Sameque. *Ovid.* 1. *Trist. eleg.* 4. *v.* 67. Ithaceve, Sameve.

Samĕra, vel Samara, æ, f. πτελέας σπέρμα, semen ulmi. *Colum. l.* 5. *c.* 6. Atiniam ulmum Tremellius Scrofa non ferre sameram, quod est semen ejus arboris, falso est opinatus. *Plin. l.* 16. *c.* 17. Atiniæ non ferunt samaram, ita vocatur ulmi semen. Quidam leg. *samara*, ut sit accus. plur. a *samarum*. n. 2. *Id. l.* 17. *c.* 11. Ulmorum, prius quam folio vestiantur, samara colligenda est circa Martias calendas, cum flavescere incipit.

Samĭa, æ, f. genus placentæ, sic dictæ a Samo insula, ubi optime fiebant in sacrificiis Junonis. *Tertul. l.* 3. *adv. Marcion c.* 5. Placentas, & samias cogere.

Samiarĭus, ii, m. ἀκονητής, qui ferramenta cote acuit, & arma terget satellitum Imperatoris. *Inscript. apud Turneb. l.* 27. *c.* 31. Samiarius Doryphoron.

Samietos, V. Samnis.

Samĭo, as, a. 1. acuo, a Samo ins. quod in Samo acuendi ars polleret, vel quod Samia creta polita, & nitida acuerentur, vel quod Samiæ testæ acumen insigne haberent, & vim etiam ad cædendum. *Non. c.* 4. *n.* 344. Hinc samiata ferramenta, apud *Vopisc. in Aurelian. c.* 7.

Samĭŏlus, a, um, σαμίδιος, diminut. a Samius. *Plaut. Stich.* 5. 4. 12. Batiolis bibunt, nos unfem Samiolo poterio. h. e. parvo poculo fictili.

Samiolum, V. Samius, a, um.

Samĭus, a, um, σάμιος, quod est e Samo insula. Samius Philosophus, vel senex, Pythagoras. *Ovid. l.* 3. *Trist. eleg.* 3. Et Samii sunt rata dicta senis. ¶ Vasa Samia, vasa fictilia, sive ex creta, ita dicta, quod primum in Samo ins. fabricata sint, teste *Gel. l.* 7. *Lucil. apud Non. c.* 4. *n.* 434. Et non pauperet Samio, curtoque catino. ¶ Usurpatur etiam *Samium*, vel *Samia*, orum, absoluta pro vasis Samiis. *Cic. apud Non. l. c.* Imperia Pontificum Diis immortalibus grata sine Samio. *Auct. ad Her. l.* 4. *c.* 51. Nos Samiis delectabimur. ¶ Samia testa, genus testæ, quod in Samo insula fingebatur. Erat acuta instar cultelli, auctore *Non. l. c.* *Lucil. sat. l.* 8. Testam sumit homo Samiam, sibique illico telo Præcidit caulem, testesque una amputat ambo. ¶ Hinc idem *Non. ibidem* docet, Samium absolute pro acuto poni.

Samnis, itis, f. 3. idem ac Samnium. *Lucan. l.* 2. Mutavit translate locum, Romanaque Samnis Ultra Caudinas speravit vulnera Furcas.

Samnis, itis, m. & f. qui est ex Samnio, ut Samnis homo, *Lucil. apud Non. c.* 4. *n.* 485. Samnis urbs, *Sil. l.* 4. *v.* 560. ¶ Legitur & Samnitis in recto casu. *Prudent. l.* 2. *adv. Symmach. v.* 515. asper Samnitis, Marsusque &c.

Samnites, ium, m. 3. σαυνῖται, pop. Samnii. De nominis causa ita *Festus* scribit: Samnitibus nomen factum ab hastis, propter genus hastarum, quod σαύνια appellant Græci. Alii aiunt Sabinis vere sacro voto, hoc genus hominum extra fines ejectum Comio Castronio duce occupasse collem, cui nomen Samnio, a quo Samnites. Græci Saunitas dixere, ut est apud *Plin. l.* 3. *c.* 12. Iidem etiam Sabelli dicti sunt, diminut. a Sabinis, a quibus originem traxemus, teste *Plin. l.* 3. *c.* 12. Ferunt enim, Sabinos, cum adversus Umbros bellum gererent, Marti votum fecisse, si victoriæ potirentur, se illi consecraturos, quicquid eo anno apud ipsos nasceretur. Quare cum re bene gesta in patriam redissent, cum reliquum anni totius proventum, tum etiam filios eo anno natos Marti consecrarunt. Eos igitur, cum adolevissent, duce Tauro, in Campaniam ad sedes novas quærendas emiserunt, ubi nullo propemodum negotio, ejectis Opicis, sedes suas collocarunt, originisque suæ memores Sabellos se se, quasi Sabinorum sobolem, appellarent. Ferocissimam inter omnes Italicas Samnitium gentem fuisse, ex eo intelligi potest, quod cum eis per annos octoginta quotidianis prope armis a Romanis est dimicatum. ¶ Samnites quoque fuere gladiatorum genus, cui hoc nomen, non quia natione essent Samnites, sed quia armatura eorum talis esset, qualis Samnitum. *Liv. l.* 9. *c.* 40. Campani ab superbia, & odio Samnitum, gladiatores, quod spectaculum inter epulas erat, eo ornatu armarunt, Samnitiumque nomine appellarunt. Vide de iis *Lipsium in Saturnalib. l.* 2. *c.* 11.

Samnītĭcus, a, um, ad Samnites pertinens, ut Samniticum bellum. *Sueton. in Vitell. c.* 1.

Samnitis, V. Samnis.

Samnium, ii, n. *Abruzzo Citeriore*, regio Italiæ, quam Samnites incoluere. *Flor. l.* 1. *c.* 16. Populus Romanus ruinas ipsas urbium diruit, ut hodie Samnium in ipso Samnio requiratur.

Samŏlus, li, herba in humidis locis nascens, quæ in Officinis Pulsatilla vocatur, ab aliquibus etiam *Samole*. Efficax est contra suum, & boum morbos. *Plin. l.* 24. *c.* 11.

Samos, vel Samus, f. 2. *Samo*, Σάμος, ins. maris Icarii, Joniæ adjacens contra Ephesum urb. In hac Insula Juno nata esse dicitur, & educata, & Jovi in matrimonium tradita. Hinc ibi præcipue colebatur. Scribit *Varro*, Samon prius Parthenium nominatam, ibique antiquissimum fuisse Junonis templum, & simulacrum in habitu nubentis figuratum, & sacra ejus anniversaria nuptiarum ritu celebrari consuevisse. In ea etiam templum Bacchi fuit, quod Elpis extruxit. *Plin. l.* 8. *c.* 16. Hic primum vasa fictilia fabricata, teste *Aul. Gel. l.* 7. In Samo insula natus est Pythagoras, maximus ille Philosophus, qui propterea a Poetis per Antonomasiam Senex Samius, & absolute Samius appellatur. Item Chœrilus Poeta, qui 75. Olympiade victoriam Athiensium contra Xerxem versibus scripsit, pro singulis versibus singulos staterαs aureos recipiens, quem tamen *Hor. in Arte* insulsum Poetam vocat. V. *Plin. l.* 3. *c.* 31. ¶ Samos altera, seu Same, *Samandrachi*, Σαμοθρᾴκη, ins. Thraciæ, in mari Ægæo, al. ins. maris Ægæi, Thraciæ adjacens, quæ etiam Samothrace, & Samothracia appellatur, & Poetice Samos Threicia. *Virg.* 7. *Æneid. v.* 208. ¶ Olim Dardania dicta est a Dardano quodam Trojano, qui Palladium secum ferens eo traditur confugisse. Post Samiis ex insula illa maris Icarii bello ejectis, cum se ex Asia in Thraciam recepissent, inditum nomen, ut pro Dardania Samothracia vocaretur. In ea Venus, Python, & Phaethon colebantur. *Plin. l.* 36. *c.* 5.

Samosăta, orum, n. 2. *Scempsat*, urbs ext. Syriæ, ad Euphratem fluv. caput Comagenes reg. patria Luciani.

Samothrăce, es, f. insula Thraciæ, eadem ac Samus. V. Samos. *Var. l.* 4. & 6. *de L. L.*

Samothrăces, m. 3. vel Samothraces Dii, iidem erant ac Penates Romanorum. *Macrob. l.* 3. *c.* 4. *Cassius Hemina* dixit, Samothracas deos, eosdemque Romanorum Penates, proprie dici θεοὺς μεγάλους, &c. *Var. l.* 4. *de L. L.* scribit Deos Samothraces fuisse duos, Cœlum, & Terram: nam hos quoque dici deos magnos, & in Augurum libris *Divi potes*, & apud Samothracas θεοὶ δυνατοί. Alii tres statuerunt Samothracas, Jovem, Minervam, & Junonem: alii quattuor, eosdemque, quos etiam Cabiros appellat *Interp. Apollon. l.* 1. *Argon. l.* 1. nempe Proserpinam, Plutonem, & Mercurium. *Juven. sat.* 3. *v.* 144. jures licet Cererem, & Samothracum, Et nostrorum aras. V. *Voss. de Idololatr. l.* 2. *c.* 57.

Samothrăcĭa, æ, eadem quæ Samothrace. *Virg.* 7. *Æn. vers.* 208. Threiciamque Samon, quæ nunc Samothracia fertur. ¶ Est etiam hoc nomine gemma quædam nigra, ac sine pondere, ligno similis, quæ in Samothraca copiose nascitur. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Samothrăcĭus, a, um, ex Samothracia, ut Samothracia cæpa apud *Plin. l.* 19. *c.* 6.

Sampsa, vel samsa, vel sansa, æ, f. *sansa*, olivarum caro mole suspensa leviter comminuta, & ossibus liberata, quæ deinde exprimitur, oleumque fundit, aut aridis quibusdam herbis, seminibusve condita in usum cibarii, condimentive reponitur. Ejus conficiendæ rationem *Col.* toto c. 49. *l.* 12. tradit. ¶ Sunt etiam sampsæ ipsa officulæ, seu nuclei olivæ, qui in sampsa conficienda exprimi debent. *Id. ibid. cap.* 50. *de olea conficienda*: Resolutis corticulis (olivæ) emolliri debebunt, & aut regulis, si consuetudo erit regionis, aut certe novis fiscinis sampsæ exprimi. Ita exponunt *Cal. Rhodig. Ruellius*, & *quidam Columellæ Interpretes*, qui etiam in aliis modo allatis *Colum.* locis sampsam pro officulo accipiunt. Verum cum nusquam in eodem *Colum.* legatur, nucleum olivæ extrahendum esse in oleo faciendo, quin eodem loco idem *Auctor* moneat, in stringenda bacca cavendum esse, ne nucleos confringatur, quia saporem olei vitiat; dicendum est, sampsas exprimi idem esse, ac carnem ipsam oleæ perstringi ad succum exprimendum, quæ interpretatio pluribus illustratur a *Pasferatio in Lexico*.

Sampsĭcerāmus, i, m. Regulus quidam Syriæ a Pompejo devictus, qui proinde hoc nomine appellatur a *Cic.* 2. *Att. ep.* 14. 16. & 17.

Sampsūchĭnus, a, um, σαμψύχινος, quod est ex sampsucho. *Plin. l.* 21. *c.* 22. Erit ex eo oleum, quod sampsuchinum vocatur, aut amaracinum.

Sampsūchum, i, *maggiorana*, *sansugo*, σάμψυχον, herba, quæ aliter amaracus. *Plin. l.* 21. *c.* 2. Amaracum Diocles medicus, & Sicula gens appellavere, quod Ægyptus, & Syria sampsuchum, &c. *Id. c.* 22. Sampsuchum, sive amaracum, in Cypro laudatissimum, & odoratissimum, scorpionibus adversatur ex aceto, & sale illitum. *Colum. l.* 10. *v.* 171. Nataque jam veniant hilari sampsucha Canopo.

Samus, V. Samos.

Sanābĭlis, & le, o. 3. *sanabile*, Ger. *genesfertig*, Gal. *guerissable*, Hisp. *sanable*, ἰάσιμος, quod sanari potest. *Cic.* 4. *Tusc.* Ii sunt ejusmodi constituti, quasi mala valetudine animi, sanabiles tamen. *Cels. l.* 2. *c.* 8. Quisquis dolor deorsum tendit, sanabilior est.

Sanātes, m. 3. populi, qui infra, supraque Romam habitaverunt, ita dicti, quia, cum descivissent a Romanis, brevi post in amicitiam, quasi sanata mente, redierunt. *Sigon. de antiq. jur. Ital. l.* 1. *Festus*, itemque *Gel. l.* 16. *c.* 10.

Sanātĭo, onis, *risanazione*, ἴασις, valetudinis restitutio, sanitas, salus. *Cic.* 3. *Tusc.* Cumque ad corporum sanationem multum ipsa corpora, & natura valeant. ¶ Sæpe translate sumitur. *Cic. Tusc.* 4. *c.* 15. Eorum igitur malorum in una virtute posita sanatio est.

Sanctus,

Sanatus, a, um, *guarito, risanato*, ὑγιασθείς, ad sanitatem perductus, sanitati restitutus. *Ovid. de remed. amor. v.* 115. per multos sanatus creditur annos. *Plin. l.* 19. *c.* 6. *ante med.* Sanatum ulcus. *Liv. l.* 2. *c.* 34. Sanata discordia. *Gell. l.* 2. *c.* 12. *ad fin.* Adversarios sanatus magis cupiunt, quam perditos. *Val. Max. l.* 6. *c.* 9. *n.* 1. *extern.* Unius orationis saluberrima medicina sanatus.

Sancaptis, idis, f. nomen fictum aromatis, apud *Plaut. Pseud.* 3. 2. 43.

Sanchromaton, i, n. dracontea, genus herbæ. *Apul. de virtutib. herb. c.* 54.

Sancio, is, sanxi, citare, & sanctum, (olim sancivi, & cii. *Pompon. apud Diom. l.* 1.) a. 4. *consecrare*, קדש, Ger. *setzen*, Gall. *ordonner*, Hisp. *ordenar*, ἐνθέω, consecro, sanctum facio. *Serv. in* 12. *Æn.* Sancire proprie est sanctum aliquid, idest consecratum facere, fuso sanguine hostiæ. & dictum sanctum, quasi sanguine sancitum. ¶ Fere sumitur pro decernere, statuere, sancta aliquid, & inviolabiliter constituere, stabilire, ratum facere. *Virg.* 12. *Æn.* Qui fœdere fulmine sancit. Ubi *Serv.* Sancit, confirmat, sancta esse facit, quia, cum fiunt fœdera, si imprecatio fuerit, confirmantur. Vel certe quia apud majores aræ non incendebantur, sed ignem divinum precibus eliciebant, &c. *Liv. l.* 25. Nisi imperatum, & ejusdem hospitii proditi capite, ac sanguine fœdus cum hostibus sancitur. ¶ Dicitur de legibus, & aliis rebus, variasque constructiones habet. *Cic.* 2. *Tusc.* Quas leges sive Jupiter, sive Minos sanxit de Jovis quidem sententia, at Poetæ ferunt. *Id.* 4. *Ver.* In quibus multa sanxit de ætate hominum. *Idem pro Plac.* Prætor sanxit edicto, ne ex Asia asportaretur de frumento. *Id. de Fin. l.* 1. *c.* 10. *ad fin.* Ut dolore suo sanciret militaris imperii disciplinam. *Id.* 3. *Offic. c.* 13. Quod Athenis execrationibus publicis sancitum est. *Id. Phil.* 13. Sancire augurem. *Propert. l.* 4. *eleg.* 9. *de Hercule* manibus purgatum sanxerat orbem. h. e. firmaverat. *Tac.* 5. *hist. c.* 9. Regnum ab Antonio Herodi datum victor Augustus sanxit. h. e. ratum habuit. Al. legunt. *Cic.* 3. *de Leg. c.* 20. In suo vitio quisque puniatur, vis capite, avaritia mulcta, honoris cupiditas ignominia sanciatur. h. e. pœna lege decreta puniatur. *Id. Att. l.* 10. *ep.* 1. Qui capite sanxit, si quis in seditione non alterius partis fuisset. hoc est lege sua capitis pœnam statuit.

Sancte, adv. *santamente*, Germ. *heiligklich*, Gall. *sainctement*, Hisp. *santamente*, ὁσίως, ἁγίως, augusta, religiose. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Et pie sancteque colimus naturam excellentem, atque præstantem. *Curt. l.* 3. *c.* 12. Virgines, & reginas excellentis formæ tam sancte habuit, quam si eodem, quo ipse, parente genitæ forent. ¶ Ponitur etiam pro firmiter, constanter. *Plaut. Capt.* An tu dubium habebis, etiam sancte cum jurem tibi? *Cic. l.* 5. *Fam. epist.* 8. Meque ea, quæ tibi promitto, ac recipio, sanctissime esse observaturum.

Sanctesco, is, n. 3. sanctus fio, vel sum. *Acc. apud Non. c.* 2. *n.* 576. Per eos sanctescas genus.

Sanctificatio, onis, *santificazione*, ἁγιασμός, actus sanctificandi. *Tertull. de Bapt. c.* 18. *Sidon. l.* 8. *ep.* 14.

Sanctificator, oris, qui sanctificat. *Tertul. in Prax. c.* 2.

Sanctificium, ii, sanctificatio, vel sanctificationis locus. *Tertull. de resurr. carn. c.* 47.

Sanctifico, as, a. 1. ἁγιάζω, sanctum facio, consecro, divinis honoribus prosequor. *Tert. de mat. c.* 3. *Prudent. in hymn. ante cib. v.* 25.

Sanctiloquus, a, um, adject. qui sancte loquitur, ut Lucas sanctiloquus. *Prudent. in Apotheos. v.* 1002.

Sanctimonia, æ, idem ac sanctitas. *Cic. pro Rab. perduel.* Quæ mihi videntur ex hominum vita ad Deorum religionem, & sanctimoniam demigrasse. *Id. pro Quinct.* Quid mihi, inquit, cum ista sanctimonia summa, ac diligentia?

Sanctimonialis, le, cum sanctimonia, sanctus, pius, religiosus. *Impp. Valentin. & Marcian. l.* 1. *Cod. tit.* 2. *leg.* 13. Sanctimonialis mulier. *Imp. Justinian. ibid. tit.* 3. *leg.* 56. Sanctimonialem vitam vivens. ¶ Absolute *Augustin. l.* 2. *Retract. c.* 22. Ut nonnullas etiam sanctimoniales dejecisse in nuptias diceretur. h. e. mulieres sanctimoniæ & cultui Dei addictas, *monache*. Adde *epist.* 169.

Sanctio, onis, *confermazione, ratificazione*, דת, Ger. *bestetigung*, Gall. *ordonnance*, Hisp. *establecimiento*, νόμος, ἐπίθεσις, constitutio, decretum, promulgatio, confirmatio, ratificatio. *Cic. pro Corn. Balbo, c.* 16. Cujus majestas fœderis sanctione defenditur. *Id.* 6. *Ver.* Nisi legum sanctionem, pœnamque recitassem. ¶ Metonymice ponitur pro lege, vel pro jussu legis, seu pro eo, quod lege constituitur. *Serv. in* 12. *Æneid.* Et sanctio vocatur lex cum terrore pœnæ. *Cic. pro Corn. Bal. c.* 14. Deinde sanctiones sacrandæ sunt aut genere ipso, aut obtestatione, & consecratione legis, aut pœnæ, cum caput ejus, qui contra facit, consecratur.

Sanctitas, atis, *santità*, קדושה, Germ. *heiligkeit*, Gall. *sainteté*, Hisp. *santidad*, ἁγιότης, qualitas illa, qua res venerabiles sunt. *Cicer.* 1. *de nat. Deor. c.* 4. Sanctitas autem est scientia colendorum Deorum. *Id.* 1. *Off.* Deos placatos pietas efficiet, & sanctitas. *Id. post red. in Sen. c.* 14. Mecum Deorum, & hominum sanctitates omnes, & religiones afuerunt. ¶ Item morum integritas, innocentia, justitia. *Nep. in Lysand. c.* 4. Sibi testimonium daret, quanta sanctitate bellum gessisset. *Tacit. Ann.* 14. *c.* 60. Plures perstiterunt sanctitatem dominæ tueri. ¶ Inter sanctitatem, pietatem, & justitiam tale statuit *Cicero* discrimen, in *Top. c.* 23. Æquitas tripertita dicitur esse, una ad superos deos, altera ad manes, tertia ad homines pertinere: prima pietas, secunda sanctitas, tertia justitia, aut æquitas nominatur.

Sanctitudo, inis, idem ac sanctitas. *Accius in Tereo apud Non. c.* 2. *n.* 805. Alia hic sanctitudo est, aliud & nomen, & numen Jovis. *Cic.* 4. *de Repub. apud Non. ib.* Eosdem terminos hominum curæ, atque vitæ, sic Pontificio jure sanctitudo sepulturæ.

Sanctor, oris, αὐτουργός, sancitor, qui aliquid sancit. *Tac. l.* 3. *Ann. c.* 26. Sed præcipuus Servius Tullius sanctor legum fuit.

Sanctuarium, ii, *santuario*, מקדש, Ger. *heiligtumb*, Gal. *sanctuaire*, Hisp. *santuario*, ἁγιαστήριον, sacrarium, sacer locus. *Aggen. de limit. pag.* 61. *edit. Goes.* Erit sanctuarium, profanum dictum est. ¶ Dicitur etiam de aliis rebus, ut de tabulis, aut libris, in quibus sancta referuntur. Hinc sanctuarium Principis idest libri, & commentarii secretiores Principis, vel locus ipse, & tabularium in quo hujusmodi libri repositi asservantur. *Sicul. Flac. in l. de condit. agr. pag.* 26. *edit. Goes.* Quod si quis contradicat, sanctuarium Cæsaris respici solet. Omnium enim agrorum & divisorum, & assignatorum formas, sed & divisionem commentarios, & principatus in sanctuario habet. Qualescunque enim formæ fuerint, si ambigatur de earum fide, ad sanctuarium Principis revertendum erit. *Plin. l.* 23. *c.* 8. In sanctuariis Mithridatis Maximi Regis devicti Cn. Pompeius invenit in peculiari commentario ipsius manu compositionem antidoti.

Sanctus, a, um, *stabilito*, νενομισμένος, sancitus, decretus, partic. a sancio. *Liv. l.* 10. De provocatione legem diligentius sanctam. ¶ Hinc pro augusto, atque inviolabili usurpatur, ac propterea Tribuni plebis, & Legati sancti dicuntur hoc est lege tuti, ac defensi. *Cæs. l.* 3. *B. G.* Legatos (quod nomen apud omnes nationes sanctum inviolatumque semper fuisset) retentos ab se. *Cic.* 2. *Phil.* Ut vestris etiam legionibus sanctus essem. *Id. post red. in Sen.* Numen vestrum æque mihi grave, & sanctum, ac Deorum immortalium, erit. *Liv. l.* 23. *c.* 22. Siquid unquam arcani, sanctive ad silendum in curia fuerit. ¶ Sancta loca sunt, quæ legum sanctionibus adversus injuriam, & vim munita fuerunt, ut templa, mœnia urbium. &c. *Cicer. pro Rab.* Castam concionem, sanctum campum, inviolatum corpus omnium Civium Rom. Hinc sanctum pro ipso templo. *Pers. sat.* 2. *v.* 69. Dicite Pontifices, in sancto quid facit aurum? ¶ Sanctius ærarium, dicitur intactius, & integrius, ex quo nihil promi licet nisi ad annuas necessitates. *Cic.* 6. *Ver.* Quas in ærario sanctiore conditas habebant. ¶ Per Metonymiam dicitur de moribus hominum, qui legibus divinis, & humanis conformes sunt, & de ipsis hominibus, qui quadam majestate, & vitæ innocentia ad Dei, & beatarum Mentium virtutem quam proxime accedunt. Sumitur igitur pro bono, integro, pio, irreprehenso, *santo*, ὅσιος, ἅγιος. *Virg.* 12. *Æn.* Sancta ad vos anima, atque istius inscia culpæ Descendam. *Id.* 11. *Æn.* Tuque o sanctissima conjux Felix morte tua. *Cic. pro Rosc. Com.* Ætate

grandis natu, natura sanctus, & religiosus. *Juven. sat.* 14. Et sanctam filius omni Aspiciat sine labe domum, vitioque carentem.

Sanctus, &

Sancus, i, V. Sangus.

Sandaliarium, ii, vicus Romæ, ubi sandalia fiebant. *Gel. l.* 18. *c.* 4. In Sandaliario forte apud librarios fuimus.

Sandaliarius, a, um, quod ad sandalia spectat. Apollo Sandaliarius dictus est Romæ, quod ejus templum esset in vico Sandaliario. Sed *Alex. ab Alex. l.* 2. *gen. dier. c.* 18. contra scribit, vicum Sandaliarium dictum esse ab Apolline Sandaliario, cujus effigies sandaliis ornata erat. Templum illud ab Augusto extructum fuisse, docet *Tranquil. in ejus vita, c.* 57. Ac *Victor* quoque in 4. Urbis regione ponit.

Sandaligerŭlus, a, um, σανδαλιοφόρος, qui sandalio utitur. *Plaut. Trin.* 2. 1. 22. Flabelliferæ, sandaligerulæ, cantrices, cistellatrices.

Sandalis, idis, fem. σανδαλίς, palmæ genus, dictum a similitudine sandalii. *Plin. l.* 13. *c.* 4. Quarta auctoritas sandalidum, a similitudine appellatarum.

Sandalium, ii, *sandalo, pianella*, σανδάλιον, σάνδαλον, genus calceorum. *Hesychius* ait esse γυναικεῖον ὑπόδημα, muliebre calceamentum. Nec tamen muliebrum semper esse, sed etiam virorum, liquet ex *Act.* 12. 8. ubi Angelus præcipit Petro, ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. *Sublige sandalia tua*. *Ter. Eun.* 5. 8. 4. Utinam tibi commitigari videam sandalio caput.

Sandălum, i, farris Gallici genus, plus alio quovis farre panis reddens. *Plin. l.* 18. *c.* 7. Galliæ quoque suum genus farris dedere, quod illic *brance* vocant, apud nos sandalum, nitidissimi grani.

Sandapila, æ, f. *cataletto*, νεκροφόρος, genus feretri, loculus ligneus, in quo plebeiorum, atque damnatorum cadavera portabantur, ut *Fulgent. de prisco sermone* interpretatur. *Hinatius* vilem arcam, *Martialis* Orcinianam spondam appellat. *Martial. l.* 8. *epigr.* 75. Stipataque tollitur alta Grandis in angusta sarcina sandapila. *Juven. sat.* 8. *v.* 175. Inter carnifices, & fabros sandapilarum.

Sandapilarius, ii, idem ac vespillo, qui sandapilas fert. *Sidon. l.* 2. *ep.* 8. Vespillonum, sandapilariorumque ministeria.

Sandarăca, vel Sandaracha, æ, f. *sandaraca*, σανδαράκη, vel σανδαράχη, coloris rubei genus. Medici Arabes putant, sandaracam esse nostrum vernicem. Sed hic est gummi juniperi. *Post* Sandaracam ait Varrius esse genus coloris, quod Græci sandycem appellant. ¶ Duplex est, metallica, seu fossitia, quæ est colore cinnabaris, & vulgo arsenicum rubrum vocatur; & factitia, quæ est cerussa in fornace cremata. *Plin. l.* 34. *c.* 18. Sandarachæ quoque propemodum dicta natura est. Invenitur autem & in aurariis, & in argentariis metallis, melior, quo magis rufa, &c. *Vitruv. l.* 7. *c.* 12. Cerussa vero, cum in fornace coquitur, mutato colore ad ignem incendii sandaraca fit. De sandaraca *Plin.* scribit *l.* 34. *c.* 18. & *l.* 35. *c.* 6. ¶ Sandaraca item herbæ genus, apibus grati thymum. *Plin. l.* 11. *c.* 7. Præter hæc convehitur erithace, quam aliqui sandaracam, alii cerinthum vocant.

Sandaracatus, vel Sandarachatus, a, um, σανδαρακωτός, cui sandaraca admista est. *Plin. l.* 35. *c.* 13. Item lentes tollit cum squamis æris, aceto sandaracato.

Sandaracinus, vel Sandarachinus, a, um, σανδαράχινος, quod colorem sandaracæ habet. *Non.* apud *Fest.* Merula, sandaracino colore. Ubi *sandaracinus* est luteus. Hunc enim colorem habet in merula. Namque sandaraca quidem rubet ipsa, sed luteo colore tingit.

Sandaresus, i, lapis gemma in India nascens in loco ejusdem nominis, item in Arabia meridionali, colore igneo aureis intus guttis interlincto. *Plin. l.* 37. *c.* 7.

Sandasel, Indicæ gemmæ nomen, colore mali, aut olei viridis. *Plin. l.* 37. *c.* 7.

Sandyx, & Sandix, icis, & ycis, m. & f. σάνδυξ, & σάνδιξ, coloris rubri genus, quod *Galen. ad fin. l.* 9. *Simplicium* scribit fieri ex cerussa vehementius adusta. *Plin. l.* 35. *c.* 6. & alii ex sandaraca, æqua parte rubricæ admista. Alii scribunt, herbam esse delicata olfactura, brevi caule, & in aliis simmiculo similem, nasci in insula maris rubri, esse & sandycem genus coloris ex sandaraca, & cerussa factum. *Hesychius* arborem credidit. *Servius* etiam plantam esse tradit. Immo ipse *Virgilius* ita arbitratus est, ut *Plin. l.* 35. *c.* 6. scribit. Hæc si torreatur, æqua parte rubrica admixta, sandycem facit. Quanquam animadverto, Virgilium existimasse, herbam id esse, illo versu, Sponte sua sandyx pascentes vestiet agnos. Sed ex eo versu non consequitur id, quod *Plinius*, & *Servius* putarunt. Nam sententia Maronis est, fore, ut oves pascentes sponte sandycini coloris fiant. Denique *Virgilius* fortasse scripsit *scandyx*, non *sandyx*. Scandyx autem ex vero genus herbæ est, de qua *Plin.* scribit *l.* 21. *c.* 16. Scandyx, quam ab aliis tragopogon vocatur, foliis croco simillimis. De ea etiam scribit *l.* 22. *c.* 22. ubi ait peculiarem ejus laudem esse, quod fatigato Venerem corpori suscitet. ¶ Reperitur etiam in gen. masc. *Gratius in Cyneg. v.* 86. Interdum Libyco fucantur sandice pinnæ. ¶ Ejus penultima in obliquis ancipitis est quantitatis. *Propert. l.* 2. *eleg.* 25. Illaque plebeio, vel sit sandycis amictu.

Sane, adverb. *certamente*, אכן, Germ. *warlich*, Gall. *certes*, Hisp. *ciertamente*, μέντοι, certe. *Terent. Andr.* Sane pol illa temulenta est. *Cic. l.* 1. *Fam. ep.* 9. Sane molaste Pompejum id ferre constabat. *Id. pro Quint. c.* 3. Erat ei pecuniaria res ampla, & rustica sane bene culta. *Id.* 2. *de Leg. c.* 4. Sane quidem hercule, & est illa recta docendi via. ¶ *Sane quam*, est admodum, valde. *Sulpit. ad Cic.* 4. *Fam. ep.* 5. Sane quam pro eo ac debui, graviter, molesteque tuli. *Brut. ad Cic. Fam.* 11. *epist.* 13. Sane quam sum gavisus. *Cic. ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 6. Quod de Pompejo Caninius agit, sane quam refrixit. ¶ In responsionibus est maxime, utique, certe. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. Vultis interea, vetus proverbium usurpemus? Sane, inquit Agrius. ¶ Est etiam idem quod saniter, *sanamente*, cujus contrarium est insane. *Plaut. Curc.* 1. 3. 20. Bonum est, pauxillum amare sane; insane, non bonum est. *Horat. l.* 2. *od.* 7. Non ego sanius bacchabor Edonis. *Senec. controv.* 34. Euctemon dico sanius, quam Glyconi.

Sanesco, is, sine pret. & sup. n. 3. *sanarsi*, חיה, Ger. *gesund werden*, Gall. *guerir*, Hisp. *sanarse*, ὑγιάζομαι, sanus fio. *Col. l.* 6. *c.* 7. Sed vulnera facta ignea, dum sanescunt, &c. Adde *Plin. l.* 17. *c.* 23.

Sanga, æ, f. fl. Hispaniæ, qui per Cantabros fluit apud Victoriam Juliobrigensium. *Plin. l.* 9. *c.* 20.

Sangenon, i, n. gemmæ nomen. *Plin. l.* 37. *c.* 6.

Sangualis. V. Sanqualis.

Sanguen, inis, idem ac sanguis, apud vet. *Lucr. lib.* 5. *v.* 836. Visceribus viscus gigni, sanguenque creari. *Cic.* 5. *Fin. c.* 55. *ex veteri Poeta.* Non refugiat mitro sanguen, atque exalbescat metu?

Sanguicŭlus, i, *sanguinaccio*, αἱμάτιον, sanguis hœdi, sive suis, in cibum formatus. *Plin. l.* 28. *c.* 14. Ex sanguine ejusdem in cibum formato, quem sanguiculum vocant.

Sanguilentus, a, um, adject. idem quod sanguineus, ut sanguilenta orina. *Scribon. Larg. compositi.* 102.

Sanguinalis, & le, o. 3. quod ad sanguinem refertur. Herba sanguinalis, eadem est ac sanguinaria. *Cels. l.* 2. *c.* 23. Herba sanguinalis, quam Græci πολύγονον vocant, inde nomen habet, quod sanguinis fluorem, undecunque feretur, sistat. *Col. l.* 6. *c.* 12. Vel sanguinalis herba, quam πολύγονον Græci appellant.

Sanguinans. V. Sanguino.

Sanguinarius, a, um. *sanguinario, crudele*, איש דמים, Ger. *blutbund*, Gall. *sanguinaire, cruel*, Hisp. *ensangrentado*, αἱμοβόρος, αἱμοχαρής, ad sanguinem spectans, sævus, crudelis. *Cic. Att. l.* 2. *ep.* 7. Megabocus, & hæc sanguinaria juventus inimicissima est. *Plin. l.* 4. *epist.* 11. De hujus nequitia, sanguinariisque sententiis super eum loquebantur. *Plin. alter l.* 19. *c.* 4. Nasius sanguinarius. h. e. de sanguine, & morte. ¶ Sanguinaria herba, & Sanguinaria, absolute, cujus succus naribus inditus sanguinem sistit, *sanguinella*. A Græcis πολύγονος dicitur a multitudine geniculorum. *Col. l.* 7. *c.* 5. Est etiam gravis perniciei herbæ sanguinariæ, quam &c. *Plin. l.* 27. *c.* 12. Polygonon Græci vocant, quam nos sanguinariam, non attollitur a terra, foliis rutæ, semine gramineo.

Sangui-

Sanguinatio, onis, sanguinis emissio, et sanguinatum sanguinatio, apud *Cal. Aurelian. Tard. l. 4. c. 6.*

Sanguineus, a, um, *sanguigno, pieno di sangue, di color sanguigno*, Germ. *blutreich*, Gall. *sanguin, de sang*, Hisp. *lleno de sangre*, [illegible], plenus sanguine, & ad corporis temperamentum refertur. Medicis enim sanguineus dicitur, cui plurimum inest boni sanguinis, hoc est qui temperamento calido sit, & humido. *Plin. l. 11. c. 37.* Costa nulli, nisi sanguineum pulmonem habenti. ¶ Sumitur etiam pro eo, quod ex sanguine constat. *Ovid. 2. Met.* Sanguinea manant tanquam de vulnere guttæ. ¶ Item pro sanguinolento, seu aspersus sanguine. *Ovid. l. 3. Trist. el. 9.* Pallentesque manus, sanguineumque caput. ¶ Item pro eo, quod cum sanguine conjunctum est, sive quod sanguis consequitur. *Hor. l. 1. Carm. od. 27.* Verecundumque Bacchum Sanguineis prohibete rixis. ¶ Usurpatur quoque pro re, quod sanguinis colorem habet. Sanguineus frutex, nisi arborem dicere malis, est cornus fœmina, vimina ferens lenta, quæ vitibus vincula suppeditant. Ita dictus est, quia ejus cortex sanguinei est coloris, *sanguine*. *Plin. l. 16. c. 37.* Siquidem & genistæ, & populi, & ulmi, & sanguinei frutices, & betulæ, & arundo fissa, & arundinis folia, ut in Liguria, & vitis ipsa, recisisque aculeis rubi alligant, & intorta coryli. ¶ Hinc virgæ sanguineæ, idest quæ sunt ex sanguineo frutice. *Plin. l. 19. cap. 10.* Sunt, qui sanguineis virgis tangant ea, quæ nolunt his (araneis) obnoxia esse. *Modestin. l. penul. ff. ad legem Pompejam de parricid.* Parricida virgis sanguineis verberatur, deinde in culleo insuitur cum cane, gallo gallinaceo, vipera, & simia, &c.

Sanguino, as, neut. 1. *gettar sangue*, [illegible], sanguine mano. *Quinctil. l. 10. Declam.* Tum repetitis sanguinavere planctibus jam convalescentes lacerti. *Id. ibid.* Sanguinantes lacertos porrigere. ¶ Translate *Id. vel, ut alii volunt, Tacit. in Dial. de Oratorib. c. 12.* Lucrosæ hujus, & sanguinantis eloquentiæ usus recens, & malis moribus natus. h. e. mercenariæ, quæstuosæ, & pecuniam ex clientum marsupio, tanquam sanguinem, extrahentis.

Sanguinolentus, a, um, *sanguinolento*, Ger. *blutig*, Gall. *sanglant*, Hisp. *sangriento*, [illegible], plenus sanguine, conspersus sanguine. *Auct. ad Her. l. 4.* Inimici statim sanguinolenta palma, crudelissima victoria potiti insultabunt in horum miserias. *Ovid. 3. Epist.* Pectora sanguinolenta. ¶ Accipitur etiam pro eo, quod sanguini simile est, pro rubro. *Ovid. l. 1. Amor. eleg. 12.* Ille color vere sanguinolentus erat. ¶ Litera sanguinolenta translate sumitur pro invectiva, seu famoso libello. *Ovid. in Ibin. v. 3.* Nullaque, quæ possit, tot scriptis millibus, extat Litera Nasonis sanguinolenta legi.

Sanguinosus, a, um, adject. sanguine abundans. *Cal. Aurelian. Acut. 3. c. 4.* Sanguinosi phlebotomandi.

Sanguis, inis, m. 3. *sangue*, [illegible], unus ex corporis animalis humoribus, qui per venas in omne corpus diffunditur. *Cic. 2. de nat. Deor.* In quem sanguis a jecore per venam illam cavam influit. ¶ Sanguinem detrahere, sive extrahere, est venam aperire, ut sanguis superfluus, & noxius effluat. *Cels. l. 2. c. 8. & 9.* ¶ Sanguinem mittere, idem est, ac extrahere. *Cels. l. 2. c. 10.* Sanguinem incisa vena mitti novum non est. *Cic. Att. l. 1. ep. 11. per translationem.* Nam & illud non nobis obest, videri nostrum testimonium non valuisse, missus est sanguis invidiæ sine dolore. ¶ Sanguinem alicujus fundere, est vulnerare, occidere. *Curt. l. 3. c. 5.* Tum vero multum sanguinis fusum est. Sic, facere sanguinem, apud *Liv. l. 35. c. 5.* ¶ Hinc sæpe ponitur pro vita. *Liv. l. 23. c. 8.* Sanguine Annibalis sanciam Romanum fœdus. *Quintil. declam 317.* Unius sanguinem exigitis. ¶ Translate etiam ponitur pro genere. *Virg. 1. Æn. v. 23.* Progeniem sed enim Trojano a sanguine duci Audierat. *Horat. lib. 3. od. 17.* Regius sanguis. ¶ Item pro vigore, spiritu, audacia. *Plaut. Bacch. 1. 2. 44.* Magistron' quemquam discipulum minitarier? Nil moror, discipulos mihi esse jam plenos sanguinis. *Cic. Att. l. 4. ep. 16.* Amisimus, mi Pomponi, omnem non modo succum, & sanguinem, sed etiam colorem, & speciem pristinam civitatis. *Id. in Brut.* Succus ille, & sanguis incorruptus usque ad hanc ætatem Oratorum fuit, in quo naturalis inesset, non fucatus nitor. h. e. oratio fortis, robusta, vires, lacertos, & nervos habens. ¶ Item per translationem dicitur de pecunia. *Cic. 5. Ver.* Quæ cum de populi R. victu, de vectigalium nervis, de sanguine detraxisse ærarii. *Id. Att. l. 6.* Appius cum provinciam curarit, sanguinem miserit, quidquid potuit, detraxerit. ¶ Denique de aliis etiam humoribus interdum usurpatur. *Manil. l. 5. v. 215.* Et viridis nemori sanguis decedit & herbis. *Stat. 5. Thebaid. v. 329.* Bacchæus sanguis. h. e. vinum.

Sanguisuga, æ, f. *sanguisuga, sanguetta*, [illegible], Ger. *ein egel*, Gall. *sangsue*, Hisp. *sanguijuela*, [illegible], hirudo, vermis in aquæ degens, a *sanguis*, & *fugo*, quod sanguinem fugat. *Plin. l. 8. cap. 10.* Cruciatum in potu maxime sentiunt hausta hirudine, quam sanguisugam vulgo cœpisse appellari adverto. *Id. l. 32. cap 7.* Idem prodesse sanguisugarum etiam ex aceto illitus putatur.

Sangus, Sancus, vel Sanctus, i, m. Hercules sic a Sabinis dictus. Rationem nominis hanc affert *Propert. l. 4. el. 10.* (al. 9.) Nunc quoniam manibus purgatum sanxerat orbem, Sic Sancum (alii Sanctum) Tatii composuere Cures. *Festus in voce, Propter viam*: Propter viam fit sacrificium, quod est proficiscendi gratia Herculi, aut Sango (al. Sanco) qui scilicet idem est Deus.

Sanies, ei, *marcia*, [illegible], Ger. *wundschweiss*, Gall. *boüe*, Hisp. *podre*, [illegible], sanguis corruptus, necdum ad puris albedinem, crassitudinemque coactus. *Cels. l. 5. c. 25.* Ex vulneribus, ulceribusque exit sanguis, sanies, pus. Sanguis omnibus notus est. Sanies est tenuior hoc, varie crassa, & glutinosa, & colorata. Pus crassissimum, albidissimumque, glutinosius & sanguine, & sanie. Exit autem sanguis e vulnere recenti, aut jam senescente: sanies inter utrumque tempus est: pus ex ulcere jam ad sanitatem spectante. *Cic. in Pison.* Saxa spargens tabo, sanie, sanguine atro. ¶ Sumitur etiam pro infectura. *Plin. l. 9. c. 38.* Rursusque exanimata mergitur, donec omnem ebibat saniem. ¶ Item pro fæce. *Plin. lib. 15. cap. 3.* Olivæ constant nucleo, oleo, carne, amurca: sanies est hæc ejus amara.

Sanifer, a, um, salutifer. *Paulin. Nolan. poem. 12.* (al. 20.) *Natal. 7. S. Felic. v. 223.* quæ te quoque dextra potentem Sanifera virtute dedit.

Saniosus, a, um, *marcio*, Germ. *schweissig*, Gall. *plein de sang meurtry*, Hisp. *lleno de sanguaza*, [illegible], sanie, & impura sanguine conspersus. *Plin. l. 7. c. 15.* Invalidi, aut non vitales partus eduntur, aut saniosi.

Sanitas, atis, *sanità*, [illegible], Ger. *gesundheit*, Gall. *santé*, Hisp. *salud, sanidad*, [illegible], incolumitas, status corporis actiones omnes suas probe obeuntis. *Cic. 4. Tusc. c. 13.* Corporis temperatio, cum ea congruunt inter se, e quibus constamus, sanitas est. sic animi dicitur, cum ejus judicia, opinionesque concordant. eaque est animi virtus, quam alii ipsam temperantiam dicunt esse, alii obtemperantem temperantiæ præceptis, & eam subsequentem, nec habentem ullam speciem suam, &c. *Quint. l. 5. c. 10.* Si robur corporibus bonum non est, animi sanitas. ¶ Translate dicitur etiam de animo, pro sapientia, seu pro bono statu mentis, animi quiete, & tranquillitate. *Cic. 3. Tusc. c. 4.* Sanitatem enim animorum positam in tranquillitate quadam, constantiaque censebant: his rebus mentem vacuam, appellarunt insaniam. ¶ Hinc redire ad sanitatem pro eo, quod est resipiscere. *Cic. l. 12. Fam. ep. 10.* Quibus tamen ad sanitatem redeundi ante calendas Septembris potestas facta est. ¶ Item de oratione, pro stylo puro, & incorrupto. *Cic. de opt. gen. Or.* Illos potius, qui incorrupta sanitate sunt, quod est proprium Atticorum, quam eos, quorum vitiosa abundantia est, quales Asia multos tulit.

Saniter, adv. *sanamente*. *Afran. apud Non. c. 15. n. 35.* Adesto, assentio te amare, me adorare saniter.

Sanna, æ, f. *irrisione, dileggiamento*, [illegible], Ger. *verspottung*, Gall. *mocquerie*, Hisp. *escarnio*, [illegible], [illegible], irrisio, quæ fit ore distorto, aut aliis gesticulationibus risum moventibus. *Vetus Interpres Persii in sat. 1.* Sanna dicitur os distortum cum vultu, quod facimus, cum alios deridemus. Est a [illegible], *dens*, vel potius (quæ est conjectura Isaaci Casauboni, ad primam Persii satyram) a [illegible], *acuere*, unde [illegible], *dens*, & [illegible], *acuminata oratio*. Perottus censet dici a narium sanatione. Alii originem arcessunt a Græco [illegible], quo Cratinus usus pro stulto, ut testatur Eustathius ad Odyss. Ξ. pag. 1761. ubi & monet [illegible] esse a Samnii populis, quos ipsius ætas vocabat Tzanos. *Juven. sat. 6. v. 305.* I nunc, & dubita, qua sorbeat aera sanna Tullia. *Pers. sat. 1. v. 62.* Quos vivere fas est Occipiti cæco, posticæ occurrite sannæ.

Sannio, onis, m. *buffone*, [illegible], Ger. *glaffer*, Gall. *mocqueur*, Hisp. *mofador*, [illegible], scurra, qui omnibus modis risum movere nititur, qui soluto risu, & contortis corporis totius partibus quempiam irridet, moresque aliorum tam inepto gestu exprimit, ut, cum alios irrideas, ipse omnibus sit ridiculus. *Cic. l. 9. Fam. ep. 16.* Salis enim satis est, sannionum parum. *Id. l. 2. de Or. c. 61.* Atque hoc etiam animadvertendum, non esse omnia ridicula faceta. Quid enim potest esse tam ridiculum, quam sannio est? Sed ore, vultu, imitandis moribus, voce, denique corpore ridetur ipso. Salsum hunc possum dicere, atque ita, non ut ejusmodi oratorem esse velim, sed ut mimum.

Sano, as, a. 1. *sanare, guarire*, [illegible], Ger. *gesund machen*, Gall. *guerir*, Hisp. *sanar*, [illegible], sanum facio, redintegro, incolumitati restituo. *Cic. 4. Tusc.* Citius repentinus oculorum tumor sanatur, quam diuturna lippitudo repellitur. ¶ Sæpe translate usurpatur pro ad bonam mentem revocare. *Cic. 2. Catil.* Quos quidem ego, si ullo modo fieri possit, non tam ulcisci studeo, quam sanare, & ipsos placare Reipublicæ. *Id. 4. Fin. c. 24.* Quæ hic Reipublicæ vulnera imponebat, eadem ille sanabat. *Senec. Herc. Fur. v. 1261.* Morte sanandum est scelus. h. e. expiandum.

Sanqualis, sive sangualis, is, f. [illegible], genus avis. *Festus.* Sanqualis avis appellatur, quæ in Commentariis Auguralibus ossifraga dicitur, quia in Sangi Dei tutela est. Adde *Plin. l. 10. c. 7. & Liv. l. 41. c. 13.*

Sansa. V. Sampsa.

Santerna, æ, f. chrysocolla ex nitro confecta, qua artifices utuntur in adglutinando auro. *Plin. l. 33. c. 5.*

Santones, m. 3. pop. Galliæ, in Aquitania, quorum tractus nunc Santonia, *la Saintonge*, dicitur, atque inter Inculismensem tractum ad Or. Pictones ad Bor. Aquitaniam veram ad Merid. & Oceanum ad Occ. Hujus tractus præcipua urbs est Santones, seu Mediolanum Santonum, *Saintes*. *Lucan. l. 1. v. 422.* gaudetque amoto Santonus hoste.

Santonicus, a, um, adject. ad Santones pertinens. *Juvenal. sat. 8. v. 145.* Tempora Santonico velas adoperta cucullo. ¶ Santonicum, absolute, & Santonica herba, absinthium, quo Galliæ Alpibus finitima abundat, *santonico*. *Plin. l. 27. c. 7. & Colum. l. 6. c. 25.*

Sanus, a, um, *sano*, [illegible], Germ. *gesund*, Gall. *sain*, Hisp. *sano*, [illegible], integer, incorruptus, prospera utens valetudine, cujus partes omnes probe suas obeunt functiones, a [illegible], infertis liquida. *Cic. 2. Phil.* Quasi medicus ille te sanum fecisset. *Cato c. 157.* Tam eundem sanos fiet ex eo morbo. *Cels. l. 3. c. 4.* Etiam sanissimo dari debet cibus. ¶ Transfertur quoque ad animum, & usurpatur pro sapiente, vel eo, qui rationis, & recti judicii compos est. *Plaut. Trin. 2. 4. 53.* Satin' tu sanus mentis, aut animi tui, qui conditionem hanc repudies? *Cicer. 2. de nat. Deor.* Esse igitur Deos, ita perspicuum est, ut id qui neget, vix eum sanæ mentis existimem. *Id. 9. Attic. epist. 15.* Ego illum male sanum semper putavi, nunc etiam impurum, & sceleratum puto. ¶ Item ad orationem, pro bono, recto, incorrupto. *Cic. in Brut.* Nihil erat in ejus oratione, nisi sincerum, nihil nisi siccum, atque sanum. *Id. ibid.* Rhodii saniores, & Atticorum similiores.

Sapa, æ, f. *vino cotto*, ex musto decocto tertia pars reliqua, [illegible], [illegible]. *Plin. l. 14. c. 9.* Siræum, quod alii hepsema, nostri sapam appellant, ingenii, non naturæ opus est, musto usque ad tertiam partem mensuræ decocto; quod ubi factum ad dimidiam est, defrutum vocamus. *Id. l. 23. c. 1.* Vino cognata res sapa est, musto decocto, donec tertia pars supersit. ¶ Inter sapam defrutum, & carenum hoc interest, inquit *Pallad. in Octobr. tit. 18.* quod defrutum dicitur mustum a defervendo, ubi ad spissitudinem fortiter despumaverit: carenum, cum tertia perdita, duæ partes remanserint; sapa, ubi ad tertias redacta descenderit. Hæc *Pallad.* cæterum ipsam quoque defrutum dicitur a *Colum.* vinum ad tertias decoctum. V. *Defrutum*.

Sapæi, m. 2. pop. Thraciæ, in conf. Mysiæ, seu Scythiæ Europææ, in ora maris Euxini, al. inter Nestum, & Hebrum in ora Australi Thraciæ. *Plin. l. 4. c. 11.*

Saperda, æ, f. genus piscis, qui & coracinus fluviatilis dicitur. *Pers. sat. 5. v. 134.* Quid agam? rogitas? saperdas advehe Ponto, Castoreum, stuppas, hebenum, thus &c. ¶ Ponitur translate pro sapiente, & lepido, tanquam sit a *sapio*. *Var. apud Non. c. 2. n. 823.* Omnes videmur nobis esse belluli, & festivi saperdæ, cum simus [illegible], h. e. putidi & maredi. Al. leg. cum simus [illegible]. hoc est scurræ.

Saphon, onis, m. funis navis in prora positus. *Cæcil. apud Isidor. l. 19. Orig. c. 4.* Venerio cursu veni, prolato pede usque ad Saphonem.

Sapide, adv. cum sapore. *Apul. l. 8. A. A.* Femur sapidissime percoctum.

Sapidus, a, um, *saporito*, [illegible], quod gratum saporem habet. *Apul. l. 2. Metam.* Tuccetum perquam sapidissimum. *Apic. l. 9. c. 10.* Jus sapidum. *Et c. 11.* Sapidiores pisces. ¶ Translate sapidæ puellæ. h. e. sapientes, *Alcim. Avit. ad Sover. v. 458.* in parabola *Matth. c. 25.*

Sapiens, entis, o. *sapiente, saggio, savio*, [illegible], Germ. *verstaendig*, Gall. *sage*, Hisp. *sabio*, [illegible], qui sapit, sapientia præditus, sapientia præstans, a *sapio*. *Cic. pro Cluent. c. 31.* Sapientissimum esse dicunt eum, cui, quod opus sit ipsi, veniat in mentem. *Id. 4. Catil.* Misera mors sapienti non potest accidere. *Ovid. 1. de ar. am. v. 65.* sera & sapientior ætas. ¶ In Græcia septem viri uno, eodemque tempore floruere, qui Sapientes habiti, & nominati sunt. Hi fuere Thales Milesius, Solon Atheniensis, al. Salaminius, Chilon Lacedæmonius, Pittacus Mitylenæus, Bias Prienæus, Cleobulus Lyndius, Myso Chenæus. *Plato in Protagora.* Vulgo loco Mysonis Periander Corinthius numeratur. Nominis originem hanc narrant. Cum piscatoribus ex Coo suum rete ad litus trahentibus Milesii quidam supervenissent, piscationemque illam non conspecto reti mercati essent, dum rete expanderetur, inter pisces etiam tripus aureus inventus est. De tripode inter piscatores, & Milesios controversia exorta est, cum Milesii tripodem sibi vindicarent, quod reti contineretur, piscatores negarent, quod illis non nisi pisces vendidissent. Eam controversiam & ipsæ civitates Miletus, & Coos susceperunt, adeo ut prope ad arma venirent. Tandem Apollinem consuluere, qui respondit, donum illud illius ætatis sapientissimo deberi. Igitur communi consensu ad Thaletem Milesium tripus missus est. Sed cum Thales asseruerat, Biantem multo se esse sapientiorem, ad Biantem fuit allatus. A Biante eadem de causa pervenit ad Pittacum, & a Pittaco ad alium, ita ut orbe peracto ad Thaletem rediret. Tunc septem illi viri statuerant, tripodem illum Deo deberi, qui solus & vere sapiens est, & largitor sapientiæ. Quare in templo Apollinis Deo dicatus fuit. Admirati Græci hanc virorum illorum animi magnitudinem, eos sapientes esse, sapientesque esse appellandos judicavere, quod divitias contempserunt, quodque sapientia sibi invicem cederent, seque a Deo illum habere profiterentur. *Plut. in vita Solonis. Diog. Laert. l. 1. c. 1. vita Philos.* Vixere post Lycurgum, & Homerum, sed ante Pythagoram, qui primus ausus non est se sapientem appellare, sed dixit se philosophum esse, idest sapientiæ, intelligentiæque amatorem. *Cic. 5. Tusc.*

Sapienter, adv. *saviamente*, Ger. *weisslich*, Gal. *sagement*, Hisp. *sabiamente*, [illegible], secundum sapientiam. *Cic. pro Dom.* Qui non ficte, & fallaciter populares, sed vere, & sapienter fuerunt. *Id. l. 2. Fam. ep. 6.* Nemo est, qui tibi suadere sapientius possit te ipso. *Id. de clar. Orat. c. 42.* Servius sapientissime perfecit, ut &c. *Plaut. Men. 5. 7. 2.* Imperium meum sapienter habeatis curæ.

Sapientia, æ, f. *sapienza*, [illegible], Ger. *weisheit*, Gall. *sagesse*, Hisp. *sabiduria*, [illegible], cognitio rerum omnium, tum humanarum, tum divinarum. *Cic. 1. Off. c. 43.* Princepsque omnium virtutum est illa sapientia, quam [illegible] Græci vocant.

cant. Prudentiam enim, quam Græci φρόνησιν dicunt, aliam quandam intelligimus, quæ est rerum expetendarum, fugiendarumque scientia. Illa autem sapientia, quam principem dixi, rerum est divinarum, atque humanarum scientia, in qua continetur Deorum, & hominum communitas, & societas ipsorum inter ipsos. *Id. 5. Tusc. c. 3.* Nam sapientiam quidem quis negare potest non modo re esse umquam, verum etiam nomine? quæ cum divinarum, humanarumque rerum, tum initiorum, causarumque cujusque rei cognitione hoc pulcherrimum nomen apud antiquos assequebatur. ¶ Per Catachresim dicitur etiam de una aliqua scientia, ut de Jurisprudentia. *Cic. 2. de Or.* Illam oscitantem, & dormitantem sapientiam Scævolarum, & ceterorum beatorum otio concedamus. ¶ Sumitur quoque interdum pro judicio, prudentia, sagacitate. *Cic. in Or. c. 21.* Sed est eloquentiæ, sicut reliquarum rerum, fundamentum sapientia. *Id. pro Marcel. c. c.* Numquam temeritas cum sapientia commiscetur, nec ad consilium casus admittitur. ¶ Item pro temperatione quadam lenitatis, & prudentiæ. *Cic. pro Deiot. c. 2.* Re iniquum est, sed tua sapientia fit æquissimum. *Id. pro Marcel. c. 6.* Ut mihi videantur Dii immortales vel placati jam, vel satiati aliquando omnem spem salutis ad clementiam, & sapientiam victoris contulisse. ¶ Pro sapore, & sapiendi facultate, a *sapio*, quod saporem habere significat. *Symposius poeta vetus in ænigmate de perna, & refert Voss. in Etymol.* Una mihi soror est, plures licet esse putentur, De fumo facies, sapientia de mare nata est. Huc allusisse videtur *Terent. Adelph. 3. 4. cc.* Hoc salsum, hoc adustum est, hoc lautum est parum: illud recte: iterum sic memento, sedulo moneo pro mea sapientia.

Sapientiālis, le, adject. a *sapientia*. *Tertul. de anim. c. 15.* Summus in anima gradus vitalis, & sapientialis.

Sapientipŏtens, entis, n. qui sapientia multum valet, ut bellipotens, qui plurimum potest bello. *Cic. 2. de Div. c. 56.* Postremum quanquam semper fuit, ut apud Ennium est, stolidum genus Æacidarum, bellipotentes sunt magis, quam sapientipotentes, tamen hanc versus amphibologiam intelligere potuisset.

Sapinĕus, a, um, ἐλάτινος, quod ex sapino est. *Col. l. 12. c. 5.* Alii nucibus ardentibus sapineis idem efficiunt.

Sapinus, i, f. ἐλάτη, pars abietis inferior, quæ enodis est, sicut superior, quæ nodosa est, *fusterna* dicitur. Hodie tamen vulgus Gallorum totam arborem sua lingua sapinum vocat. *Plin. l. 16. c. 39. Cato R. R. c. 31.* Prelum e sapino atra potissimum facito. ¶ Est etiam hoc nomine gemma ex genere jaspidum. *Plin. l. 37. c. 9.*

Sapio, is, sapivi, vel sapii, (vel sapui, præsertim in compositis) a. 4. *sapere, essere savio*, [Hebrew], Ger. *weiss seyn*, Gall. *être sage*, Hisp. *saber*, φρονέω, sapiens sum, vel rectam sententiam, vel opinionem habeo. Sed incertum est, qua de re sapio primo dicatur. Aliis placet, primo de animo dici, pro sapientem esse. Quorundam judicio primum dicitur de rebus boni, malique saporis, inde ad animum transfertur. *Cic. in Ver. 2.* Hic plane nihil sapit. *Id. l. 14. Fam. ep. 1.* Qui, cum primum sapere cœpit, acerbissimos dolores, miseriasque percepit. idest usum rationis habere. *Martial. l. 9. ep. 6.* Nubere vis Prisco? non miror, Paula, sapisti. *Novius apud Non. c. 10. n. 31.* Quando ego plus sapivi, qui fullonem compressi Quinquatribus. Ubi *Novius* sapivi pro sapui. ¶ Quandoque dativo jungitur. *Plaut. Trin.* Haben' tu amicum, aut familiarem, cui pectus sapiat? ¶ Sapere rem suam, est scire, quid sibi agendum sit. *Plaut. Pseud. 1. 5. 81.* Desiste, recte ego meam rem sapio. ¶ Sapere ad genium, est nosse probe curare cuticulam, & indulgere genio. *Plaut. Pers. 1. 3. 28.* Sapis multum ad genium. ¶ Notat etiam, ut diximus, saporem habere, *aver sapore*, χυμίζω, & pertinet ad sensum gustus, proprieque res ipsa sapere dicitur, quæ habet in se aliquem saporem. *Col. l. 7. c. 8.* Nec dubium, quin sic tamulis glacialis caseus jucundissima sapiat. *Plin. l. 9. c. 17. de mullis.* Laudatissimi conchylium sapiunt. h. e. conchylii saporem habent. ¶ Dicitur etiam de sensu, sive organo gustus, pro saporem percipere, vel de saporibus recte judicare. *Cic. 2. Fin. c. 8.* Nec enim sequitur, ut cui cor sapiat, ei non sapiat palatus. ¶ Transfertur ad odorem. *Plin. l. 17. c. 5.* Certe Cicero, lux doctrinarum altera, meliora, inquit, unguenta sunt, quæ terram, quam quæ crocum sapiunt. ¶ In hac notione pro saporem habere sumitur non ineleganter per translationem, pro referre. *Pers. sat. 1. v. 11.* Cum sapimus patruos. idest cum sapientiam patruorum referamus.

Sapis, m. 3. *Isapis*, *el Savio*, & *Æmilia*. Oritur in Romandiola Florentina 12. M. P. supra Sarsinam, deinde per Romandiolam propriam fluens, in mare Hadriaticum cadit. *Plin. l. 3. c. 15.*

Saplum, ii, genus picis. *Plin. l. 16. c. 13.*

Saplūtus, i, m. valde dives, ζάπλουτος. Legitur in *Petronii fragment. Tragur.*

Sapo, onis, *sapone*, *savone*, [Hebrew], Ger. *seiffen*, Gall. *savon*, Hisp. *xavon*, σμῆμα, σμῆγμα, compositum quoddam ex sevo, & cinere, quo linea vestes, & manus mundantur, & dealbantur. *Plin. l. 28. c. 12.* Prodest & sapo. Gallorum hoc inventum, rutilandis capillis ex sevo, & cinere.

Saponarius, ii, m. qui saponem conficit. *Plin. Valerian. l. 1. c. 21.*

Saponātum, i, n. *saponata*, saponis aqua maceratis bullæ. *Theod. Priscian. l. c. c. 8.* Saponato aliquid lavare.

Sapor, oris, *sapore*, [Hebrew], Ger. *geschmack*, Gall. *saveur*, Hisp. *sabor*, χυλός, χυμός, qualitas illa rerum, quam gustu dignoscimus, ab Æolico, & Laconico ὀπός, pro ὀπός, *succus*. Nam sapor est in succo, & humore, atque pro succi bonitate, aut pravitate res bene, vel male dicitur sapere. *Plin. l. 15. c. 27.* Tria ex mundi elementis sunt sine sapore, sine odore, sine succo, nempe ignis, aer, aqua. *Id. ibid.* Communia pomis, omnibusque succis saporum genera tredecim reperiuntur: dulcis, suavis, pinguis, amarus, austerus, acer, acutus, acerbus, acidus, salsus, &c. *Cic. 3. Fin. c. 10.* Ut enim mel, etsi dulcissimum est, suo tamen proprio genere saporis, non comparatione cum aliis, dulce esse sentitur. ¶ Translate ponitur pro jucunditate sermonis. *Cic. in Brut. c. 46.* Gravius obruebat nescio quo sapore vernaculo. ¶ Item pro sapientia. *Arnob. l. 3.* Quisquam ne est hominum rationis alicujus sapore contactus, qui &c.

Sapor, is, commune nomen plurium Persarum Regum, ut Pharao Ægyptiorum. *Sidon. carm. 7. v. 99.* Parthicus Sapor.

Saporātus, a, um, adject. saporem habens, sapidus. *Tertul. de Spectac. c. 29.* Condita pulmenta, & bene saporata. *Arnob. l. 5.* Saporatior sanguis. *Turneb. l. 18. Advers. c. 45. & l. 29. c. 6.* legit etiam apud *Virg. 6. Æn. v. 420.* Melle saporatam, & medicatis frugibus offam. Ubi alii *soporatam*.

Sapōrus, a, um, adject. saporatus, sapidus. *Prudent. Cathem. 4. v. 99.* Nil est dulcius, ac magis saporum.

Sapphĭcus, a, um, adject. a Sappho, ut Sapphicum carmen. *Diomed. Gramm.* Sapphica Musa. *Catul. carm. 35. ad Cæcilium Novocomens.*

Sapphirātus, a, um, σαπφειρωτός, sapphiris intertextis variegatus. *Sidon. l. 2. ep. 10.* Ac si sub versicoloribus figuris vernant herbida crusta sapphiratus lapillos, &c.

Sapphirĭnus, a, um, σαπφείρινος, quod est ex sapphiro, ut Lapis sapphirinus. *Plin. l. 37. c. 9.* Inest ei aliquando & aureus pulvis, non qualis in sapphirinis.

Sapphīrus, i, f. *zaffiro*, σάπφειρος, lapis pretiosus coloris ætherii, aureis punctis collucens. *Plin. l. 37. c. 9.* Sapphirus enim & aureis punctis collucet. Cœruleæ & sapphiri, raroque cum purpura.

Sappho, us, f. 4. Σαπφώ, insignis Poetria Lyrica, carminis inventrix, quod ab ea *Sapphicum* appellatur. ex Eresso urbe Lesbi ins. quo tempestate floruere Alcæus, Terpsichorus, & Pittacus, tempore Tarquinii Prisci. hæc plectrum prima invenit. Scripsit Lyricos modulos, Epigrammata, Elegidia, Jambos, & Monodias. *Ovid. Heroid. ep. 15. v. 3.* An, nisi legisses auctoris nomine Sapphus, &c. Hæc ex amoris impotentia de Leucade se præcipitem dedit. Hinc *Stat. l. 5. Silv. 3. v. 54.* saltusque ingressa viriles Non formidata temeraria Leucade Sappho. ¶ Puellarum amoribus infamis fuit. Hinc *Horat. l. 2. od. 13.* Æoliis fidibus querentem Sappho puellis de popularibus.

Sappinia Tribus non fuit una ex Romanis Tribubus, sed ita appellata est regio Umbriæ. *Liv. l. 31. c. 2. & l. 33. c. 37.*

Saprophăgo, is, a. 3. putridis cibis vescor, a σαπρός, *putris*, & φάγω, *comedo*. *Martial. l. 3. epigr. 77.* Ut quid enim, Bætice, saprophagis? Quædam Editiones scribunt græca σαπροφαγεῖς. Est enim græca vox.

Sapros, adject. σαπρός, græce, putridum significat. Hinc apud *Plin. l. 28. c. 9.* Sapros caseus dicitur, qui cum sale, & sorbis siccis a vino tritus, potusque medetur cœliacis.

Sapsa, ipsa, & non alia. *Enn. apud Fest. in Sas.* Quo res sapsa loco sese ostentatque, jubetque. *Pacuv. ibid.* Nam Teucrum regi sapsa res restibilit.

Sarabara, æ, f. & Sarabara, orum, n. vestis Persicæ genus fluxum, & sinuosum, ut *Suidas*, & *Isid. l. 19. c. 23.* describunt. *Tertul. de Pall. c. 4. de Alexan. M.* Vicerat Medicam gentem, & victus est Medica veste, triumphalem cataphractam amolitus, in captiva sarabara decessit. *Id. de resur. carn. c. 58.* Babylonii ignes trium fratrum nec tiaras, nec sarabaras læserunt.

Saracēni, m. 2. populi Arabiæ Felicis, qui prius Agareni, & postea Ismaelitæ dicti sunt, quorum regio Saraca, vel Saracene. *Ammian. l. 14.*

Sarcasmus, i, m. σαρκασμός, (vox græca) ironia amara, & risus quæ fit diductis labiis, ostensisque dentibus more canum. *Diomed. Gram. Quintil. l. 8. cap. ult.* Talis est ille *Virg. 12. Æn.* En agros, & quam bello, Trojane, petisti Hesperiam metire jacens.

Sarcimen, inis, n. *sugo*, sutura. *Apul. l. 4. A. A.* Tunc tenui sarcimine summas oras ejus adæquavimus, & juncturæ rimam setæ densitate sepsimus.

Sarcina, æ, f. *carico*, *peso*, *bagaglio*, [Hebrew], Germ. *bürde*, Gall. *charge*, Hisp. *fardel*, *carga*, φορτίον, σκευή, onus, & proprie utensilium est, & eorum, quæ ad cultum, & ad similem usum pertinent, veluti fascis, quem quis in itinere faciendo comportare possit. Differt ab onere. *Corn. Fronto:* Onus vehiculorum, & majus est, sarcina hominum. *Cæs. 2. B. G.* Cum prima legio in castra venisset, reliquæque legiones magnum spatium abessent, hanc sub sarcinis adoriri. ¶ Res etiam nostras domi cistis, capsisve compositas sarcinas vocamus. *Quintil. declam. de pastu cadaver.* Jaceat relictæ sine hærede sarcinæ. ¶ Translate *Ovid. Heroid. ep. 4. v. 24.* Sarcinaque hæc animo non sedet apta meo. ¶ Imponere alicui sarcinam, est alicui per fraudem negotium facessere, molestiam exhibere. *Plaut. Mostel. 2. 1. in fin.* Hinc speculabor procul, unde advenienti sarcinam imponam seni.

Sarcinālis, le, adject. ad sarcinas pertinens, ut sarcinalia jumenta, *bestie da carico*, *Ammian. l. 15. c. 7.*

Sarcinarius, a, um, σκευοφορικός, quod ad sarcinas pertinet, ut Sarcinarium jumentum, quo sarcinæ vehuntur. *Cæs. l. 1. B. C. c. 81.* Illi omnia sarcinaria jumenta interfici jubent.

Sarcinas, atis, n. pro sarcina quidam Lexicographi probant ex *Plaut. Mostel. 3. 1. 81.* sed ibi legitur. Quid Sarsinatis ecquis est, si Umbram non habet. ubi alludit ad Sarsinam, quæ una est ex Umbriæ urbibus. V. *Taubman.*

Sarcinātor, oris, *sartore*, *rifarcitore*, ἀκεστής, sartor, qui resarcit, ac reparat, & speciatim qui suit, & vestes reficit, a *sarcio*. *Lucil. apud Non. c. 2. n. 818.* Sarcinatorem esse summum, suere centonem optime. *Plaut. Aul. 3. 5. 41.* Petunt fullones, sarcinatores petunt. *Paul. l. fullo, ff. de furt.* Fullo, vel sarcinator, qui polienda, & sarcienda vestimenta accepit, & contrectatione eorum furtum facit.

Sarcinātrix, icis, *sartora*, ἀκέστρια, mulier, quæ vestes suit, & reficit, a *sarcio*. *Var. apud Non. c. 2. n. 776.* Homines rustici in vindemia incondita cantitare, sarcinatrices in machinis. *Caius l. & ancillar. de pecul.* Maxime si qua sarcinatrix, aut textrix erit, aut aliquod artificium vulgare exerceat.

Sarcinātus, a, um, σκευοφόρος, sarcinis onustus. *Plaut. Pœn. 5. 2. 19.* Viden' homines sarcinatos consequi?

Sarcinōsus, a, um, adject. *pesante*. *Apul. l. 8. Metam.* Lupi vastis corporibus sarcinosi. *Auct. Priapejor. carm. 79.* Non est poeta sarcinosior nostro. h. e. majore inguinum pondere præditus.

Sarcinŭla, æ, σκευάριον, exigua sarcina. *Juven. sat. 3. v. 160.* Quis gener hic placuit censu minor, atque puellæ Sarcinulis impar? h. e. dote, & opibus. *Id. sat. 6. v. 145.* Collige sarcinulas, dicet libertus, & exi.

Sarcio, cis, sarsi, sartum, a. 4. *rifare*, Ger. *zusammen flicken*, Gall. *raccoutrer*, Hisp. *zurzir*, ἀνακαινίζω, reficio, restituo, instauro, reparo. *Plin. l. 11. c. 10. de apibus:* Ruentes ceris fulciunt, pilarum intergerinis a solo fornicatis, ne desit aditus ad sarciendum. *Cat. de R. R.* Ubi sit, unde corbulæ fiant, & veteres sarciantur. ¶ Translate dicitur de rebus incorporeis, pro compensare, damnum solvere, remedium adhibere. *Cæs. l. 1. B. C.* Dum sarcire acceptum detrimentum volunt. *Id. l. 3. B. C.* Dum exercitus quidem omni tantus incessit ex incommodo dolor, tantumque studium infamiæ sarciendæ. *Cic. l. 3. Fam. epist. 1.* Ut longi temporis usuram, qua caruimus, intermissa nostra consuetudine, & gratia, & crebritate, & magnitudine officiorum meorum sarciam. *Id. Phil. 9.* Sarcire injuriam alicui.

Sarcion, Σάρκιον, vitium smaragdi, a Σάρξ, *caro*, quia est velut quædam carnosa pars, & obscura. *Plin. l. 37. c. 5.*

Sarcites, æ, f. Σαρκίτης, gemma, quæ bubulam carnem repræsentat. *Plin. l. 37. c. 10.*

Sarcĭtor, oris, qui sarcit, & reficit. *Inscript. apud Fabret. pag. 733.* M. Fulvius sarcitor sibi, & Claræ Conlibertæ F.

Sarcitrix, icis, quæ sarcit. *Non. c. 1. n. 270.*

Sarcium, i, Σάρκιον, caruncula, vitium carnosum gemmarum. *Plin. l. 37. c. 5.*

Sarcocēle, es, fœm. 1. Σαρκοκήλη, genus herniæ, vel ramicis, cum caro in ipso scroto concrevit. *Cels. l. 7. c. 18.* græcis literis scribit.

Sarcocolla, æ, f. *sarcocolla*, Σαρκοκόλλα, genus arboris, & ejus lacryma in Perside, a Σάρξ, *caro*, & κόλλα, *glutinum*, quia vulnera glutinat. *Plin. l. 13. c. 11.* Fit & ex sarcocolla (ita vocatur arbor) gummi utilissimum Pictoribus, ac Medicis, simile polline thuris, & ideo candidum, quam rufum, melius. *Id. l. 24. c. 14.* Sunt qui & sarcocollam spinæ lacrymam putent, pollini thuris similem, cum quadam acrimonia dulcem.

Sarcophăgus, i, m. Σαρκοφάγος, lapidis, sive marmoris genus, in quo corpora defunctorum condita cito ad ossa rediguntur, nec modo caro, sed etiam ossa ipsa intra quadragesimum diem absumuntur, exceptis dentibus, a Σάρξ, *caro*, & φαγεῖν, *comedere*. Ut plurimum erat lapis Assius, qui sic vocabatur, quia effoderetur in Asia regione Troadis, vel Mysiæ, nempe circa Assum urbem. *Plin. l. 2. c. 96.* At circa Assum Troadis lapis nascitur, quo consumuntur omnia corpora, sarcophagus vocatur. *Id. l. 36. c. 17.* In Asso Troadis sarcophagus lapis fissili vena scinditur. Corpora defunctorum condita in eo absumi constat intra quadragesimum diem, exceptis dentibus. *Juv. sat. 10. v. 172.* Sarcophago contentus erit. ¶ Per Synecdochen pro sepulchro poni consuevit. Quanquam autem sarcophagi primo ex Assio lapide, postea tamen sarcophagi dicti omnes mortuorum loculi, etsi ex alia essent materie. *Modestin. ad l. libertis, ff. de alimentis, vel cibariis legatis:* Ut per absentiam filiorum meorum ad sarcophagum meum memoriam meam quotannis celebrent.

Sarcoptes, æ, m. Σαρκόπτης, titulus est libri secundi Apitii, in quo agit de carnium sectione, deque incisarum carnium condimentis, a Σάρξ, Σαρκὸς, *caro*, & κόπτω, *cædo*.

Sarculatio, onis, f. *sarchiatura*, *sarchiamento*, Σκάλευσις, actus sarculandi, sarritio. *Plin. l. 18. c. 21.* Sarculatio induratam hyberno rigore soli tristitiam laxat temporibus vernis. Aliqui legunt *teporibus*.

Sarculātus, a, um, adject. sarriendo purgatus. *Prudent. in Romano, v. 204.* Nata in hortis sarculatis.

Sarcŭlo, as, a. *zappare*, *estirpare con la zappa*, *sarchiare*, Germ. *jetten*, Gall. *sarcler*, Hisp. *escardar*, Σκαλεύω, Σκαλίζω, sarculo abscindo, sarrio. *Pallad. Januar. tit. 9.* Sunt sarculanda frumenta. Et mox. Si siccas segetes sarculaveris. Adducit & *Colum. l. 5. c. 9.* (al. 8.) sed ibi rectius *sarculare*.

Sarcŭlum, li, n. & Sarculus, i, m. *zappa*, *sarchiello*, *sarchio*, [Hebrew], Ger. *jatacken*,

nacke, Gall. *sarcler*, *sarcloir*, Hisp. *escardillo*, Σκαλὶς, instrumentum, quo fantur, *Varrone*, & *Isidoro* testibus, idest herbæ inutiles inter segetem fuccrescentes evelluntur. *Cat. c.* 10. Sarcula octo, palas quatuor. *Hor. l.* 5. *carm. od.* 1. Gaudentem patrios findere sarculo agros. *Pallad. Januar. tit.* 43. Sarculi vel simplices, vel bicornes.

Sarda, æ, f. *sarda*, *sardella*, πηλαμὶς, piscis genus, ad condimenta, & salituras utile, a Sardinia sic. *Isid. l.* 12. *c.* 6. accidit hoc nomen ex Tyria lingua. nam ut piscem quendam *sar* dici, indeque & sardas vocari, & sardinas, quæ græce Θύννον. *Plin. l.* 33. *c. ult.* Solea, sargus, scylla, sarda. Ita vocatur pelamis longa, ex oceano veniens. *Id. l.* 32. *c.* 5. Privatim contra presteris morsum sarda prodest. ¶ Sarda item, Σαρδὼ, & dim. Σάρδιον, lapis pretiosus est, qui aliter sardius dicitur. *Id. l.* 37. *c.* 6.

Sardachates, æ, f. Σαρδαχάτης, genus gemmæ in Sardinia. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Sardanapalicus, a, um, adject. a Sardanapalo. *Sidon. l.* 9. *ep.* 13. Sardanapalicum in morem prandem.

Sardanapalus, i, m. 2. Σαρδανάπαλος, postremus Rex Assyriorum tricesimus a Nino. Fuit tanta libidine, ut mollitie, ut muliebri habitu inter mulieres nere non erubesceret. Ad hunc videndum (quod nemini ante eum permissum fuerat) Præfectus ipsius, Medis Præpositus, nomine Arbactus, cum admitti magna ambitione ægre obtinuisset, invenit eum inter scortorum greges purpuram colo nentem, & muliebri habitu, cum mollitia corporis, & oculorum lascivia omnes fœminas anteiret, pensa inter virgines partientem. Quibus visis, indignatus tali fœminæ tantum virorum subjectum, facta conjuratione, bellum ei intulit, quo is victus in Regiam se recepit, & exstructa, incensaque pyra, & se, & divitias suas in incendium misit, hoc solo imitatus virum. *Justin. l.* 1.

Sardi, orum, m. *popoli della Sardegna*. *Sardi venales*, proverb. est dictum de hominibus improbis, & nullius pretii. *Aurel. Victor. de Vir. illustr. de T. Sempronio Graccho*: Prætor Galliam domuit, Consul Hispaniam, altero consulatu Sardiniam; tantumque captivorum adduxit, ut longa venditione res in proverbium veniret, Sardi venales. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 24. Habes Sardos venales, alium alio nequiorem.

Sardianus, a, um, quod spectat ad Sardes urb. Lydiæ, ut Sardiani balani, idest castaneæ. *Plin. lib.* 15. *cap.* 23. Sardibus eæ provenere primum. Iden apud Græcos Sardianos balanos appellant. ¶ Sardiani, Sardis incolæ. *Cicer.* 13. *Fam. epist.* 55.

Sardina, æ, f. vel

Sardinia, æ, f. *sardella*, Θρίσσα, genus piscis, al. Sarda, & Sardina, a Sardinia inf. *Col. l.* 8. *c.* 17. Tabentes halecula, & salibus exesam chalcidem, putremque sardiniam. Al. leg. *sardinam*.

Sardinia, æ, *Sardegna*, Σαρδὼ, Σαρδὼν, inf. ingens Italiæ, inter mare Tyrrhenum, & Balearicum. *Strabo*, & *Solinus* scribunt, nomen accepisse a Sardo Herculis filio, qui e Libya veniens cum multitudine colonorum insulam occupavit. Antea Græce Ichnusa vocabatur, ab effigie τοῦ ἴχνους, *vestigii*, *solea*, h. e. imæ partis pedis humani. Similiter Latine *Sandaliotis* dicebatur, propter figuram sandalii. *Plin. l.* 3. *c.* 7. Fertilis insula est, sed soli, quam cœli, melioris. Ut fecunda est, sic pene pestilens. Causam afferunt, quod habeat a Septentrione montes editissimos, qui prohibent, quominus a Borea possit perflari. Hoc nomine olim tam male audivit, ut M. Cicero Quintum fratrem moneret, etiam tum, cum optime valeret, meminisse eum debere, in Sardinia ipsum esse. Et 7. *Fam. epist.* 24. Tigellium quendam Sardum hominem esse ait patria sua pestilentiorem. *Martial.* quoque *l.* 4. *epigr.* 60. Sardiniam Tyburi, tanquam saluberrimo loco pestilentissimum, opponit. Nullo, inquit, fata loco possis excludere, cum mors Venerit, in medio Tybure Sardinia est.

Sardinianus, a, um, ad Sardiniam pertinens. *Var.* apud *Non. c.* 14. *n.* 34. Cubare in Sardinianis tapetibus.

Sardiniensis, se, adject. ad Sardiniam pertinens, ut Sardiniensis triumphus, ex Sardinia devicta actus. *Nep. in Catone*, *c.* 1.

Sardis, is, & in plur. Sardes, ium, ibus, urbs Lydiæ, magna, & celebris, Crœsi quondam regia. *Hor. l.* 1. *ep.* 2. quid Crœsi regia Sardis? *Nep. in Miltiade*, *c.* 4. Quod Jones Sardes expugnassent.

Sardius, ii, m. nomen gemmæ, fortasse ejusdem, quæ Sarda vocatur a *Plin.* *Tertul. l.* 2. *adv. Marcion. c.* 10.

Sardo, as, a. 1. intelligo, apud vet. *Naev. apud Fest.* Quod bruti nec satis sardare queunt.

Sardoniacus, a, um, adject. &

Sardonius, a, um, *Sardesco*, Σαρδόνιος, quod est ex Sardinia inf. quæ græce Sardo, & Sardon vocatur. *Rutil. l.* 1. *v.* 354. Nec quæ Sardonico cespite massa sunt. ¶ Sardonius risus, Σαρδόνιος γέλως, risus, qui simulate, & cum stomacho fit, risus fictus, amarulentus, ita dictus a Sardoa herba in Sardinia, qua vescentes risus similitudine cum spasmo emoriuntur. *Solin.* & *Serv. ad* 7. *Ecl.* Sed alii a more Sardorum Sardiniæ populorum accessum hujus proverbii originem. *Zenodorus* in Collectaneis suis Æschylum citat, qui ita ferme tradiderit in opere de Parœmiis, gentem esse quandam Carthaginiensium Coloniam, quæ Sardonem regionem inhabitet, ei morem esse, senes septuagesimum prætergressos annum Saturno sacrificare, ridentes interim, ac mutuo se se amplexantes, quod turpe ducerent in funere aut ejulatum edere, aut lacrymas profundere, hinc assimulatum risum Sardonium vocari cœptum. *Timæus apud eund. Zenodorum* ait, Sardoos consuetudinem fuisse, ut filii parentes jam grandiores juxta fossam, aut præcipitium, in quo sepeliendi forent, collocarent, atque inde fustibus cædentes, in eam darent præcipites, qui interim persuntas ridebant, existimantes eam mortem felicem, atque egregiam, quod liberorum impietate interirent. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 25. Videris mihi cerni, ne si istum habuerimus, rideamus γέλωτα σαρδόνιον. Alii risum Sardonium ridere in hoc Ciceronis loco interpretantur præsentis, & qualiscunque delectationis causa perniciem sibi accersere, sive in ea re esse hilarem, quæ paulo post magnum malum est allatura.

Sardonychatus, a, um, σαρδονυχωτὸς, sardonyche ornatus. *Martial. l.* 2. *epigr.* 29. Cujus & hinc lucet sardonychata manus.

Sardonychus, i, m. idem ac sardonyx. *Juven. sat.* 13. *v.* 139. Arguit ipsorum quos litare, gemmaque Princeps Sardonychus. Alii aliter leg.

Sardonyx, ychis, m. & f. *sardonico*, σαρδόνυξ, genus gemmæ, a *sarda*, qua notat gemmam coloris rubei a Sardis primum repertam, & *onyx* gemma, cujus est color subcandidus, unguis humani similitudine, quia utriusque colorem obtinet. *Plin. l.* 37. *c.* 6. Sardonyches olim, ut ex nomine ipso apparet, intelligebantur candore in sarda, hoc est velut carnibus ungue hominis imposito, & utrinque translucido. *Juven. sat.* 4. In manibus deosi radiant testudine tota Sardonyches. *Pers. sat.* 1. Et natalitia tandem cum Sardonyche albus.

Sardous, a, um, *Sardesco*, σαρδῷος, quod est ex Sardinia, vel ad Sardiniam spectat. *Ovid.* 4. *Fastor.* Sardoaque Regna sinistris Aspicit a remis. ¶ Sardoa herba, σαρδόνιος πόα, herba in Sardinia, apiastro similis, in ambitu montium nascens, quæ sapore dulcis est, sed gustata mortem affert, ita dolore ora hominum in rictus contrahendo, ut veluti ridentes cum spasmo emoriantur. Ita *Serv.* scribit in *Salluſt.* ad *Virg. Ecl.* 7. *v.* 41. V. *Guilandin. comment. de papyro*, *pag.* 88. & *seq.* ubi inter alia narrat, se, cum in Sardinia esset, experientia didicisse, Sardoam herbam passim in ejus insulæ aquis pullulare, sed nullam vim noxiam aquis impertiri.

Sardus, a, um, adject. qui est ex Sardinia. *Hor. de ar. poet. vers.* 375. Sardo cum melle papaver.

Sarepta, æ, f. *Sarafendi*, aliis *Saphet*, urbs Phœniciæ in ora maris Syriaci, inter Sidonem, & Tyrum. Hinc

Sareptanus, a, um, adject. ad Sareptam pertinens. *Sidon. carm.* 17. *v.* 15 Quæque Sareptano palmite missa bibas.

Sargus, i, m. piscis melanuro similis, qui in Ægyptio mari fere nasci, traditur ex Lucilio *Festus*.

Sari, n. genus fruticis circa Nilum nascens, duorum cubitorum altitudine, crassitudine pollicari, coma papyri. *Plin. l.* 13. *c.* 23.

Sarissa, æ, f. *asta*, *lancia*, *picca*, Germ. *spiess*, Gall. *lance*, Hisp. *lanca*, Σάρισσα, hasta prælonga, qua Macedones in bello utebantur. *Ælianus* docet, sarissam esse lanceam, qua utitur phalanx Macedonica, longitudine quatuordecim cubitorum, quorum duo manus contineant, reliqua duodecim prominent. *Liv. lib.* 37. *cap.* 42. Et impeditus intercursu suorum usus prælongarum hastarum, sarissas Macedones vocant. *Lucan. lib.* 8. *vers.* 298. Primi Pellæas arcu fregere sarissas.

Sarissophorus, i, m. qui sarissa utitur, ut olim Macedones. *Liv. l.* 36. *c.* 18. Macedonum robur, quos sarissophoros appellabant.

Sarmatæ, arum, m. Σαυρομάται, pop. Europæ, ultimi Europæarum gentium. Græcis Sauromatæ vocati sunt. *Plin. l.* 4. *c.* 12. Regionem totius Europæ latissimam incoluerunt, in Scythiam quoque Europæam protensi: quin etiam in Asiam progressi sunt, usque ad Hyrcanum mare, ubi Sarmatæ Asiatici dicebantur. Habitabant olim montes, & saltus. Habitu, armis, moribus, vivendique ratione Scythis, ac Parthis similes erant. Ideoque ejusdem originis cum his fuisse conjicere licet. Multi plaustris pro domibus utebantur. Hinc *Hamaxobii* nuncupati sunt. Alii ob sævitiam hyemis demersis in humum sedibus specus, aut suffossa habitabant. Totum erant brachati corpus, ut ait *Mela lib.* 3. *c.* 4. &, nisi, qua viderent, ora etiam vestiti. Corpora sua non solum fœminæ, sed etiam mares pingebant. *Plin. l.* 22. *c.* 1. Pascebantur lacte equino. Unde quidam eos ἱππημολγοὺς, idest equarum mulsores, quidam γαλακτοφάγους, hoc est lacte vescentes vocant. Erant etiam quidam interius habitantes, qui sanguinem equinum lacte mistum potabant, quos vocant Gelonos. *Martial. de spectac. epigr.* 3. Item Sarmatæ alii erant, qui cruda farina equino sanguine ex cruribus detracto mista alebantur. *Plin. lib.* 18. *c.* 10. Alii bellorum, & cædis amatores, quibus bellantibus mos erat cruorem ejus, quem primum interemissent, ex ipsius vulneribus bibere. Apud hos ut quisque plures interemisset, ita eximius habebatur. Erant & in Scythiæ finibus Sarmatæ, qui carne equina vescebantur, alii, qui humanæ carnis alimento vitam ducebant, propter quod vocabantur *Anthropophagi*. Auri, & argenti ignari vice rerum commercia exercebant. Nonnulli pro victimis homines immolabant. ¶ De Sarmatis *Plinius* meminit *l.* 4. *c.* 11. 12. 13. *l.* 6. *c.* 5. & 13. *l.* 8. *c.* 42. *l.* 18. *c.* 10. *l.* 22. *c.* 1. *l.* 24. *c.* 10.

Sarmatia, æ, f. *Sarmazia*, Σαυρομάτια, prov. vastissima orbis terrarum. Duplex est, Sarmatia Europæa, & Sarmatia Asiatica: hæc nunc dicitur *Tartaria*, illa *Polonia*. V. Geographos, & *Plin. l.* 4. *c.* 12.

Sarmatice, adv. Σαυροματικῶς, more Sarmatarum. *Ovid.* 5. *Trist. el.* 12. Jam didici Getice, Sarmaticeque loqui.

Sarmaticus, a, um, Σαυροματικός, quod ad Sarmatiam spectat. *Ovid. l.* 4. *Trist. el.* 8. Qui me terraque, marique Jactum Sarmaticis exposuere locis.

Sarmatis, idis, f. Sarmatica, Σαυρομάτις, patron. a Sarmatia. *Ovid. l.* 4. *Trist. el.* 10. Juncta pharetratis Sarmatis ora Getis.

Sarmentitius, a, um, φρυγάνινος, quod est ex materia sarmentorum. *Col. l.* 6. *c.* 26. Verum vulnera ejus sarmentitio cinere linienda sunt. ¶ Sarmentitii olim dicti Christiani, quia ad stipitem alligati, sarmentis circumdatis comburebantur, teste *Tertul.* in *Apolog. c.* 50.

Sarmentosus, a, um, *sermentoso*, φρυγανώδης, quod plurimum habet sarmenti. *Plin. l.* 25. *c.* 11. Psyllion alii cynoides, alii cynomyiam appellant, radice tenui, supervacua, sarmentosum.

Sarmentum, i, *sermento*, *potatura*, Ger. *reben holtz*, Gall. *serment*, Hisp. *sarmiento*, κληματὶς, φρύγανον, superflua vitis virgula, quæ idcirco amputatur, virgula supervacua a vite abscissa. *Fest.* Sarpta vinea, putata, idest pura facta. Virgulæ enim relictæ impedimento vitibus solent esse, quæ iden abscinduntur. Inde etiam sarmenta Scriptores dici putant. Sarpere enim antiqui pro purgare dicebant. *Cic. de Sen.* Ne sylvescat sarmentis, & in omnes partes nimia fundetur. *Id.* 3. *Ver.* Ligna, & sarmenta circumdare, ignem subjicere cœperunt. ¶ Frequentissime tamen etiam sarmentum accipitur pro palmite, seu flagello adhuc in vita hærente, *tralcio*. *Colum. l.* 3. *cap.* 20. Numerus uvarum, qui plerunque conspicitur in productissimo sarmento. ¶ Item pro lignoso illo ramusculo, cui stipatim affiguntur uvarum acini. *Plin. l.* 23. *c.* 1. Sarmenta earum, in quibus acini fuere, astringendi vim habent.

Sarnus, i, m. 2. *Sarno*, *Scafate*, flu. Picentinorum. Profluit ex Tifate M. qui ibi Samos a *Vibio Sequestro* appellatur; separat Picentinos a Campania: postea in sin. Neapol. se exonerat inter Pompejos. *Plin. l.* 3. *c.* 5.

Saronicus Sinus, Saronis, *Golfo di Engia*, sin. maris Ægæi, inter Atticam, & Peloponnesum extensus, inter promont. Sunium, & Scyllæum ad Or. & Isthmum Corinthiacum ad Occ. Rigat Athenas, Megaram, & Trœzen. Et in eo sunt insulæ Ægina, & Salamis. *Plin. l.* 4. *c.* 5.

Sarpedon, onis, m. Σαρπηδών, filius Jovis ex Laodamia Bellerophontis filia. *Homer. l.* 6. *Iliad. Serv.* in 1. *Æn.* Hic cum Lyciæ Rex esset, & in armis strenuus, Priamo suppetias tulit adversus Græcos, ubi, cum multa edidisset virtutis suæ documenta, tandem interfectus est, secundum *Homerum* a Patroclo, secundum *Virgilium* ab Achille, secundum *Ovidium* ab Ulysse. Ejus corpus Jovis jussu ab Apolline e medio pugnantium sublatum est, flumine lotum, ambrosio resparsum liquore, regia indutum veste, & ad exequendum funus suis restitutum. Reliquit filium nomine Antiphatem, quem & ipsum ad bellum duxerat. *Virg.* 1. *Æneid.* & *Ovid.* 13. *Metam.*

Sarpedon, n. 2. prom. Ciliciæ, inter Celenderim ad Occ. & Zephyrium ad Or. apud ostia Calycadni flu. cum opp. cogn. Nomen accepit a Sarpedone filio Jovis, qui in ea loca profectus est. Ciliciam a Pamphylia distinguit. *Plin. lib.* 5. *cap.* 27.

Sarpo, is, a. 3. purgo. *Fest.*

Sarptus, a, um, adject. purgatus. *Fest.* V. Sarmentum.

Sarra, æ, f. ita olim dicta fuit Tyrus Phœniciæ urbs clarissima, auctore *Ennio apud Prob. Grammat. Serv. ad* 4. *Georg. Gel. l.* 14. *c.* 6. & *Plaut. Truc.* 2. 6. 58. ubi & *Sara* scribitur unico r.

Sarracum, i, n. *carro da vettura*, עגלה, Ger. *karren*, Gall. *chariot*, Hisp. *carro*, ἅμαξα, vehiculi genus, in quo corbis erat, aut simile vas idoneum ad res plures in eo coacervandas; quo lapides, ligna, & similia vehebantur. *Juv. sat.* 3. *v.* 252. Longa coruscat sarraco veniente abies. *Id. sat.* 5. *v.* 23. *de plaustro signo cœlesti*: Aut illo tempore, quo se Frigida circumagunt pigri sarraca Bootæ. Eo etiam *Cicero* usus est in *Pisoniana*, ex qua *Fabius l.* 8. *c.* 3. hæc verba adducit: Cum tibi tota cognatio in sarraco adveheretur. Etiam plaustra, & sarraca conjungit *Vitruv. l.* 10. *c.* 1. item vehicula, & sarraca *Capitolin. in Antonino Philos.* ¶ Dicitur & *Serracum*, quod V.

Sarranus, a, um, adject. a Sarra urbe, eadem quæ Tyrus, ut Sarranum ostrum. *Virg.* 2. *Georg. vers.* 506. Sarrana aulæa, *Juven. sat.* 10. *v.* 38. Sarranæ violæ. *Colum. l.* 9. *c.* 4. Sarrana Juno, *Sil. l.* 1. *v.* 468. quia Carthagine maxime colebatur, Carthaginienses autem e Tyro oriundi. ¶ Sarranæ tibiæ ita dictæ sunt, quia a Tyriis fuerunt inventæ, quemadmodum Phrygiæ a Phrygibus. Ita titulo *Adelphorum Terentii*. Modos fecit Flaccus Claudii filius tibiis Sarranis. Al. leg. *Serranis*, putantque ita dictas a soni genere, quod nempe stridentis serræ sonitum referrent. *Turneb. lib.* 28. *cap.* 34. V. *Manut. de quæs. per epist. par.* 1. *epist.* 4.

Sarrapis, is, m. idem qui Serapis deus Ægyptiorum. *Plaut. Poen.* 5. 5. 33.

Sarrastes, Populi Campaniæ, Sarno amni vicini, a quo & nomen accepisse putantur. *Virg.* 7. *Æn.*

Sarrio, i, ivi, itum, n. 4. *zappare*, σκαλίζω, est herbas inutiles inter segetem succrescentes sarculo evellere, & purgare, segetes leviter scalpendo a noxiis herbis sarculo purgare. Differt ab occare. Nam *occare* est grandes terræ glebas

has contundere, ut pulvere semina jacta cooperiantur, *sarrire* est herbas inutiles inter segetem succrescentes sarculo evellere. Deinde *occare* postremum est in agro colendo, *sarrire* est primum post enatas fruges. Fit enim, cum seges est in herba. Prius enim rustici terram vertunt, hinc serunt, inde occant, tum sarriunt'. *Plaut. Capt.* 3. 5. 3. Nam semper occant prius, quam sarriunt rustici. *Var. l.* 1. *de R. R. c.* 2. Prata purgari, salicta seri, segetes sarriri. *Plin. l.* 18. Qui sarriet, caveat, ne frumenti radices effodiat.

Sarritio, onis, *zappamento, zappatura*, σκαλισμός, actus sarriendi, frugum, vinearumque a noxiis herbis purgatio. *Var. l.* 2. *de R. R. c.* 12. Peracta sementi, sequens cura est sarritionis. *Colum. l.* 2. *c.* 9. Frequentem tamen exigunt sarritionem.

Sarritor, oris, *zappatore*, σκαλευτής, qui sarrit. *Colum. l.* 2. *c.* 13. Tritici modii quatuor, vel quinque bubulcorum operas occupant quatuor, occatoris unam, sarritoris duas.

Sarritorius, a, um, adject. ad sarriendum pertinens. *Colum. l.* 2. *c.* 12. Hordei medii quinque operas tres exigunt, occatoriam unam, sarritoriam unam, &c.

Sarritura, æ, idem ac sarritio. *Colum. l.* 11. *c.* 3. Sarriture quoque frumentorum iteratur egregie.

Sarsina, f. 1. *Sarsina*, urbs Æmiliæ, ad Sapim flu. qui 60. M. P. supra oritur. *Plin. l.* 3. *c.* 14.

Sarsinas, atis, com. gen. qui est ex Sarsina urbe. *Plin. l.* 3. *c.* 14. & *Plaut Most.* 3. 1. 83. V. Sarcinas.

Sarsire, æ, idem quod fartare, a *farcio*. *Var. l.* 3. *R. R. c.* 9. Ego quæ requiro farsuræ assuræ membra de palumbis: hoc est, ut *Turneb. l.* 14. *c.* 15. explicat: Peto ut farcias, & expleas membra omnia, quæ ad hanc nutricationem pertinent. Alii leg. *farsura* a farcio.

Sartago, inis, f. 3. *fartagine, padella*, מחבת, Germ. *tingel*, Gall. *poille a frire*, Hisp. *sarten*, τήγανον, patella, in qua res friguntur. *Plin. l.* 16. *c.* 11. Terebinthinam in sartagine ferventi. *Juven. sat.* 10. v. 64. urceoli, pelves, sartago, patellæ. ¶ Usurpatur etiam translate. *Pers. sat.* 1. Quæris ne, unde hæc sartago loquendi Venerit in buccas? Ubi *Casaubonus* putat, Poetam respicere ad panes in sartagine frictos, qui fiebant e variarum rerum mixtione, ut e farina, adipe, melle, sesamo, aliisque. Alii ita explicant: Hoc est, hic linguæ stridor, qualis ex sartagine, cum aliquid frigitur, sonat. Vel, hic corruptus, ac depravatus loquendi mos. Frigendo enim sartago confusum, & dissonum reddit strepitum.

Sarte, adv. integre. *Fest.*

Sartio, syncop. pro *sarritio*, sæpe legitur in MSS. *Colum. ut l.* 2. *c.* 12. & *l.* 11. *c.* 2. Sic *sartor, sartura, sartus* pro *sarritor, sarritura, sarritus*.

Sartor, oris, m. 3. *rifarcitore, sartore*, ἀκεστής, qui sarcit, vel resarcit. Item qui sarrit. *Non. c.* 1. *n.* 24. Sartor non solum a sarciendo, sed etiam a sarriendo deducitur, & tam eum, qui sarcit, quam qui sarrit, significat. *Plaut. Capt.* 3. 5. 3. Sartor, satorque scelerum, & messor maxume.

Sartura, æ, f. idem ac sarritura, per Syncopen. *Plin. l.* 18. *c.* 27. Sartura nocere & cimex, & segete existimatur. ¶ Est etiam idem ac sarcimen, reparatio, refectio, a *sarcio*. *Col. l.* 4. *c.* 26. Jugo, si non erit opus nova sarta, reventia circula inserantur. *Senec. de vit. beat. cap.* 23. Per farturas veteris lintei effluens. Alii leg. *suturas*.

Sartus, a, um, ἐπισκευασθείς, integer, redditus, refectus, particip. a *sarcior*. Translate *Horat. l.* 1. *ep.* 3. An male sarta Gratia nequidquam coit, & rescinditur? ¶ Sarta tecta, num. plur. idem est, atque integra, & incorrupta. *Fest.* Sarte in Auguralibus pro integre ponitur, sane, sarteque audire, videreque. Ob quam causam opera publica, quæ locantur, ut integra præstentur, sarta tecta vocantur. Etenim sarcire est integrum facere. Hæc *Festus*. Dicimus autem, Sarta tecta locare, tradere, exigere, conducere, habere, præstare, tueri. Locabant Censores, vel etiam Consules, exigebant ipsi quoque Censores, vel Consules, interdum Ædiles, aliquando etiam Prætores, nec nisi cum Senatus decreverat, tradebant, suscipiebant, habebant, præstabant, tuebantur redemptores. *Cic.* 3. *Ver. c.* 50. Cum L. Octavius, C. Aurelius Consules ædes sacras locavissent, neque potuissent omnia sarta tecta exigere, neque ipsi, neque ii Prætores, quibus erat negotium datum, C. Sacerdos, & M. Cæsius, factum est Senatusconsultum, quibus de sartis tectis cognitum, & judicatum non esset, uti C. Verres, P. Cælius Prætores cognoscerent, & judicarent. *Id. paulo post*: Quæsivit, quis ædem Castoris sartam tectam deberet tradere. *Et rursus*: Monumentum illa amplitudine, illo opere quamvis sartum tectum, integrumque esses. *Liv. l.* 42. Censorem moribus regendis creatum, cui sarta tecta exigere sacris publicis, & loca tuenda more majorum traditum esset. ¶ Hæc locutio etiam translate usurpatur pro incolumi, absoluto, perfecto. *Plaut. Trin.* 1. 2. 3. Sarta tecta tua præcepta patre usque habui mea modestia. hoc est tibi parui, e tuis præceptis non discessi. *Cic. l.* 13. *Fam. epist.* 50. Ut M. Curium sartum & tectum, ut ajunt, ab omni incommodo, detrimento, molestia syncerum integrumque conserves.

Saso, onis, f. *Saseno*, ins. maris Jonii, ante Aulonem urb. Macedoniæ proxima Orico opp. Epiri. *Sil. l.* 7.

Sassumini, m. 2. pop. Aquitaniæ, inter Garumnam, & Pyrenæos montes, quorum opp. *Sarrances*. *Plin. l.* 4. *c.* 19.

Sat, adv. idem ac satis, per Apocopen. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* Qui non sat habuit conjugem illexisse in stuprum. *non gli basto*. *Id.* 13. *Att. epist.* 3. Sat diu. *Ter. Adel.* 3. 3. 6. Sat scio. *Idem Andr.* 1. 1. Sat est, curabo.

Sata, orum, n. V. Satum.

Satageus, a, um, sollicitus, anxius, a *satago*. *Sen. ep.* 98. Et ipsos satageos, ac sibi molestos. Ita enim ibi legerunt *Erasmus, Alciatus, Gruterus*.

Satagito, as, n. 1. idem ac satago. *Plaut. Bacch.* 4. 3. 23. *secundum Tmesim*, Nunc agites sat tute tuarum rerum.

Satago, is, n. 3. *essere sollecito, fare con diligenza*, חרד, Ger. *sich bemuehen*, Gall. *soigner, se presser*, Hisp. *cuydarse, ser congoxoso*, ἀγωνιάω, πολυπραγμονέω, est anxium esse, atque distorqueri difficultate rei alicujus conficiendæ, diligentem esse, festinare, a *sat*, & *ago*. Usurpatur vel absolute. *Quintil. l.* 6. *c.* 4. Afer venuste Manlium Suram, multum in agendo discursantem, salientem, manus jactantem, non agere dixit, sed satagere. ¶ Vel cum genit. *Ter. Heaut.* 2. 1. 13. Is quoque rerum suarum satagit. ¶ Vel cum ablat. & præpos. *de*. *Gel. l.* 9. *c.* 11. Consulibus de ea, ac multitudine hostium satagentibus. ¶ Integrum est *satis ago*. *Apul. l.* 8. *Metam.* Coloni satis agentes rerum suarum. *Gell. l.* 19. *c.* 1. In sentina satis agere.

Satan, indecl. & Satanas, æ, m. *Satanasso*, σατᾶν, & σατανᾶς, Hebraice adversarium significat, a radice שטן, adversari, ita appellatur diabolus bonorum omnium hostis. *Tertul. Apol. c.* 22. Satanas princeps hujus mali generis. *Id. l.* 3. *cont. Marcion. c.* 20. Suscitavit illi Satan. i. e. hostem.

Satanaria, æ, f. herba, quæ & Peucedanos dicitur. *Apul. de herb. c.* 94.

Satarius, V. Satirius.

Satelles, itis, com. 3. *satellite, custode*, שמר, Ger. *trabant*, Gall. *sergent, garded de corps*, Hisp. *guardia, archero*, δορυφόρος, miles mercede conductus, ut ab Imperatoris latere non discedat. *Cic.* 5. *Ver.* Ministri ac satellites cupiditatum suarum. *Ovid.* 5. *Fast.* Ille Deæ custos, ille satelles erat. *Liv. l. c.* Cum concursu ad clamorem facto, comprehensum Regii satellites retraxissent ad tribunal Regis. ¶ Satelles Jovis. h. e. aquila. *Cic.* 2. *Tusc. ex Poeta*: Triste sevocatu aduncis lacerans unguibus Jovis satelles pastu dilaniat fero.

Satellitium, ii, n. satellitum munus custodiæ causa. Translate *Augustin. l.* 3. *de doctr. Christ. c.* 58. Cupiditas dominans, & ipsarum quoque Scripturarum, quibus evertenda est, satellitium quærens.

Satia, æ, f. V. Satias.

Satianter, adv. idem ac satiate. *Apul. l.* 7. *Metam.* Satianter pastes.

Satias, atis, f. 3. idem ac satietas, per sync. *Terent. Eun.* 5. 6. Ubi satias cœpit fieri, commuto locum. *Id. Hec.* 4. 2. Satias me jam tenet studiorum istorum. *Lucr. l.* 5. v. 1036. Fessus satiate videndi. *Liv. l.* 30. *c.* 3. Satias cum cœpit amoris in uxore. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 12. Qui avidius vorant, facilius satias capit, quam qui &c. Prave hic quidam leg. *capiunt*, ut *satias* sit accus. plur. a *satia, æ*, quod adhuc a nemine usurpatum scio.

Satiate, adv. *a sazietà*, usque ad satietatem, affatim. *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. Ignis & aeris habendo satiate, humoris temperate. *Tertul. de anim. c.* 40. Satiatumque exhibere.

Satiatus, a, um, *saziato*, κεκορεσμένος, ἐμπλησθείς, ἄδην ὤν, *Cic. de Sen.* Satiatis vero, & expletis jucundius est carere, quam frui. *Liv. l.* 2. *c.* 65. Romanus integer, satiatusque somno. *Sil. l.* 4. v. 437. Satiata sanguinis hasta. *Horat. l.* 1. *od.* 2. Nimis longo satiate ludo.

Saties, ei, f. 5. satietas. *Sil. l.* 4. v. 110. Nec finis, satiesve, nisi sed sanguinis ardor Gliscere. *Plin. l.* 8. *c.* 51. Fico carica saginatis, ac satie necatis. Al. leg. *satiate*. Alii hic quoque aliter legunt. *Juvenc. l.* 1. Proveniet tamen his saties potusque, cibique.

Satietas, atis, *sazietà, pienezza, fastidio*, שבע, Ger. *genuge*, Gall. *assouvissement*, Hisp. *hartura*, κόρος, proprie idem est, quod saturitas, licet frequentius accipiatur pro fastidio, quod ex rei alicujus nimio usu nobis ingignitur. *Cic.* 3. *de Orat.* Non solum delectet, sed etiam sine satietate delectet. *Id. de Sen. c.* 20. Rerum omnium satietas vitæ facit satietatem. *Liv. l.* 21. Ad satietatem trucidare. *Id. l.* 8. Ad satietatem vestram pugnavimus. ¶ In plurali num. *Vitruv. l.* 1. *c.* 9. *ante med.* Quercus terrenis principiorum satietatibus abundant.

Satin', satis ne. *Terent. And.* 4. 5. Satin' sanus es, qui me id rogites? *Plaut. Trin.* 4. 3. 64. Satin' ego oculis plane video? *Id. Merc.* 5. 4. 23. Tute heri mihi narrasti. Ch. Satin' tu oblitus es, tibi me narravisse? h. e. itane cito oblitus es? &c. *Satin' salvæ?* est, satisne res salvæ sunt, pro quo & usurpatur, *satin' salva omnia?* Formula fuit interrogandi apud veteres, cum quid turbati esset. V. Salvus, & Salve.

Satio, as, a. 1. *saziare*, השביע, Ger. *sättigen*, Gall. *souler*, Hisp. *hartar*, ἐμπίπλημι, saturo, expleo, a *satis*. *Cic.* 1. *Fin.* Veniebat ad cœnam, ut satiaret animo quieto desideria naturæ. *Col. l.* 8. Satiat semodium cibi in diebus singulis ducenos, & centenos turtures. ¶ Dicitur etiam de animo. *Cic. pro Dom.* Ne absens quidem luctu meo mentes illorum satiare potui. *Id.* 3. *Fin.* Legendo satiari non possum.

Satio, onis, σπορά, actus serendi, vel tempus serendi, vel ipsum semen. *Cic.* 5. *Ver.* Ne, si tempus sationis præteriisset, granum in provincia Siciliæ nullum haberemus. *Id. ibid.* Ut aratores jugera sationum suarum profiterentur. *Virg.* 2. *Georg.* Optima vinetis satio est, cum &c.

Satine, & satius. V. Satis, nom. indecl.

Satis, n. indecl. *bastevole, legone*, sufficiens. *Priscian. l.* 15. Satis etiam loco nominis positivi accipitur. Itaque etiam comparationem recipit satius. Construitur vel absolute. *Cic. in Brut.* Animo istuc satis est, auribus non satis. *Id.* 5. *Verr.* Quantum ad eum numerum frumenti satis sit, quem civitati imperas. *Id. de Am.* Satis erat respondere magnas, Ingentes inquit. ¶ Vel cum gen. *Liv. l.* 42. Satis exemplorum aliorum clades præbent. ¶ *Satis habere*, est contentum esse, sufficere. *Cic. pro Planc.* Sed non modo satis habere a me, sed etiam vereri, &c. *Id. pro R. Am.* Non satis habeat avaritiam suam pecunia explere, nisi etiam, &c. ¶ *Satis agere*, est satagere. V. *Satago* in fine. ¶ *Non est satis æstimare*, idem est ac non potest satis æstimari, vel non posset quis satis æstimare. *Plin. l.* 7. *in præfat.* Ut non satis sit æstimare, parens melior homini, an tristior noverca fuerit. ¶ Comp. *satior*, & *satius*, quo significatur melior, & melius. *Plin. l.* 17. *c.* 3. Erit igitur hæc optima, & operi satior. *Cic. Att. l.* 7. Video cum altero vinci satius esse, quam cum altero vincere. *Auct. ad Her. l.* 4. Satius esset, ad optimum & electissimum verbum devenire.

Satis, adv. *assai, abbastanza, abbondantemente*, די, Germ. *genug*, Gall. *assez*, Hisp. *bastantemente*, ἅλις, ἱκανῶς, abunde, quantum opus est. *Cic.* 1. *Offic.* M. Crassus negabat, ullam satis magnam pecuniam esse ei, qui in Rep. princeps vellet esse. *Id.* 4. *Acad.* Me quoque jocans ne, an ita sentiens (non enim satis intelligebam) cœpit hortari, ut sententia desisterem. *Horat. Epod.* 1. Satis superque me benignitas tua ditavit. ¶ Satis bene, *mediocremente*. *Cic.* 2. *Off. cap. ult.* Cum quæreretur, quid maxime in re familiari expediret, respondit, bene pascere: quid secundum, satis bene pascere.

Satisacceptio, onis, ἱκανοδοσία, actus satisaccipiendi. *Pompon. l.* 5. *ff. de verb. oblig.* Satisacceptio est stipulatio, quæ ita obligat promissorem, ut adpromissores quoque ab eo accipiantur, idest qui idem promittant.

Satisacceptus, a, um, nom. ex particip. Per translationem satisacceptum usurpatur pro certo, comperto, firmo, quasi datis fidejussoribus, & sponsoribus. *Plaut. Mostel.* 1. 3. 90. Si acceptum sat habes, tibi fore illum amicum sempiternum.

Satisaccipio, is, a. 3. *ricevere sicurtà*, ἐγγυάω, ἱκανὸν λαμβάνω, est accepto fidejussore sibi cavere, accipere fidejussorem a debitore. *Pompon. l.* 5. *stipulationum*, *ff. de verb. oblig.* Satis autem accipere dictum est eodem modo, quo satisfacere. Nam quia id, quo quis contentus erat, ei præstabatur, satisfieri dictum est: & similiter quia tales, quibus contentus quis futurus esset, ita dabantur, ut verbis obligarentur, satis accipi dictum est. *Cic. pro Quinct. c.* 13. Si veretur, ut res judicio facto parata sit, judicatum solvi satisaccipiat. *Id. pro R. Com.* Flavius cum de tota lite faceret pactionem, neque satisacciperet a Roscio, &c.

Satisdatio, onis, *sicurtà*, ἐγγύησις, actus satisdandi. *Caius l.* 1. *ff. Qui satisdare cog.* Satisdatio eodem modo appellata est, quo satisfactio. Nam ut satisfacere dicimur ei, cujus desiderium implemus, ita satisdare dicimur adversario nostro, cum pro eo, quod a nobis petit, ita cavemus, ut eum hoc nomine securum faciamus datis fidejussoribus. *Cic. Att. l.* 6. *ep.* 1. Et sunt aliquot satisdationes secundum mancipium, in his & Memmianorum prædiorum, vel Atilianorum.

Satisdator, oris, *sicurtà*, qui pro altero satisdat. *Sidon. lib.* 4. *epist.* 24. Curatori necdum satisdator inventus est. Habet hanc vocem etiam *Ascon. Pedian.*

Satisdatum, i, ἱκανοδοσία, idem ac satisdatio. *Cic. Att. l.* 16. *ep.* 15. Illi turpe arbitrur, eo nomine, quod satisdato debeat, procuratores ejus non dissolvere. *Pompon. l.* 2. *ff. de custod. reor.* Satisdatum permittere.

Satisdo, as, dedi, datum, a. 1. *assicurare, fare la sicurtà*, Germ. *einen burgen setzen*, Gall. *bailler caution*, Hisp. *dar fianças*, ἱκανοδοτέω, ἐγγύας παρέχω, est dato fidejussore creditorem securum reddere, cautionem dare, promittere per eadem. V. *Satisdatio*. *Cic. Ver.* 3. *c.* 56. Qui redemerit, satisdet damni infecti, sub intellige nomine. *Id. Att. l.* 1. *ep.* 8. Illa satisdari abs te amplius non petit. *Id. Fam.* 13. *ep.* 28. Si quid tibi satisdandum erit, amplius eo nomine non peti cures, ut satisdetur fide mea. *Id. pro Quint. c.* 8. Ut sibi Quintius judicatum solvi satisdet.

Satis exigo, is, a. 3. *richiedere la sicurtà*, est vadem exigere. *Paul. l. Lucius Titius.* §. *cum in testamento*, *ff. de administr. tutor.* A quo Magistratus satis exegerunt, rem salvam fore.

Satisfacio, is, eci, actum, a. 3. *soddisfare*, השלים, Ger. *einen vernuegen*, Gall. *satisfaire*, Hisp. *satisfazer*, ἱκανὸς ποιέω, πληροφορέω, est tantum facere, quantum satis est. Construitur cum dat. *Cic. l.* 14. *ep.* 7. Cui quidem tu Deo, quemadmodum soles, pie, & caste satisfacias. *Id. l.* 13. *ep.* 17. Satisfacere immortalitati laudum tuarum mirabiliter cœpit. idest laudes tuas reddere immortales. ¶ Vel præter dativum cum abl. & prep. *de*. *Cæs. l.* 5. *B. G.* Seque paratos esse demonstrent omnibus rationibus de injuriis satisfacere. ¶ Vel cum abl. & præp. *in*. *Cæl. Cic. l.* 8. *Fam. ep.* 12. Ut, si mihi in pecunia minus satisfecisset. ¶ Sæpe refertur ad pecuniam, pro debitum exsolvere, æs alienum dissolvere. *Cic. pro Flac.* Hermippus Fusiis satisfacit, & fidem suam liberat. *Id. ad Q. Fratr. l.* 1. *ep.* 3. Cum de visceribus tuis, & filii tui satisfacturus sis, quibus debes. hoc est tua ipsius pecunia. ¶ Interdum accipitur pro purgare se, sive excusare. *Cic.* 2. *Phil.* Ut mihi satisfieri paterer a te. *Sueton. in Cæs. c.* 73. Catullum, a quo

a quo tibi versiculis fignata impofita non diffimulaverat, fatisfacienam eodem die adhibuit coronæ. ¶ Interdum pro placere, efficere, ut quod quifpiam habeat, quod de nobis quæratur. Cic. Att. l. 7. Cui nunc valde fatisfacere, multi ad me fcripferunt. Id. l. 2. ad Q. Fr. Officio erga aliquem in re aliqua fatisfacere. ¶ Divifum etiam ufurpatur. Id. Attic. l. 5. ep. 18. Faciam tamen fatis tibi. Id. ib. l. 4. ep. 3. De noftra continentia, & diligentia faciemus fatis. ¶ Reperitur etiam, nifi quod latet, paffivum fatisfacior. Varr. apud Prifcian. l. 8. pag. 789. Purfthm. Deorum cura non fatisfacitur reipublicæ.

Satisfactio, onis, foddisfazione, actus fatisfaciendi. Tacit. de Germ. c. 21. Luitur homicidium certo armentorum numero, recipitque fatisfactionem univerfa domus. ¶ Item excufatio, purgatio. Cic. Fam. 7. ep. 13. Tu me infimulas, nec fatisfactionem meam accipis.

Satius. V. Satis.

Satīvus, a, um, [illegible], quod feminatur, vel quod idoneum eft, ut feminetur, cui contrarium eft agreftis. Plin. l. 15. c. 7. Eadem ratio eft in fativa myrto. ¶ Id. l. 19. c. 8. Sativum tempus. h. e. fationi idoneum.

Sator, oris, feminatore, [illegible], [illegible], qui ferit, aut plantat. Cic. 2. de nat. Deor. c. 34. Omnium rerum, quæ naturæ adminiftrantur, feminator, & fator, & parens. Plin. l. 15. c. 1. Hefiodus negavit, fatorem oleæ fructum ex ea percepiffe quenquam. ¶ Sumitur etiam pro creatore, genitore. Cic. 2. Tusc. ex Poeta: Tuque cæleftum fator jace, obfecro, in me vim corufcam fulminis. idest Jupiter. ¶ Item pro auctore, ut fator litis, Liv. l. 21. c. 6. fator turbarum, Sil. l. 8. v. 259.

Satorius, & Satarius, a, um, adject. ad fationem pertinens, ut fatoriæ trimodiæ, Col. l. 2. c. 9. Sataria qualia, Cato de re ruft. c. 11.

Satrapēa, æ, f. idem ac Satrapia. Curt. l. 5. c. 1. Mazeum transfugam Satrapia Babyloniæ donat.

Satrapes, æ, m. 1. Satrapa, Prefetto, Prefidente, [Hebrew], Germ. Landfoegr, Gall. Satrape, Hifp. Prefecto, Prelado, [Greek], Præfectus Provinciæ. Eft Perficum vocabulum. Ter. Haut. 3. 1. Satrapes fi fiet amator, nunquam fufferre ejus fumptus queat. Gel. l. 10. c. 18. Satrapen Græci vocant.

Satrapia, æ, f. [Greek], Regio, Præfectura. Plin. l. 6. c. 20. Etenim plerique ab Occidente non Indo amne determinant, fed adjiciunt quatuor Satrapias, Gedrofos, Arachotas, Arios, Paropamifadas.

Satrepe, apis, m. 3. idem ac Satrapes. Sidon. Carm. 2. v. 78. Quifquis fedet fub Rege Satrape. Nepos in Lyfandro, c. 4. Non eft prætereundum factum Pharnabazi Satrapis regii. ¶ Patet tamen genitiv. Satrapis duci etiam a recto Satrapes, ut de fimilibus notat Vaff. l. 2. de Analog. c. 3.

Satricanus, a, um, ad Satricum pertinens: unde Satricani, ejus cives. Liv. l. 9. c. 12.

Satricum, i, oppidum, & colonia Latii. Plin. l. 3. c. 5.

Satulle, adverb. cum faturitate, copiofe. Apulei. l. 7. Satulle apponere. Al. leg. fatule.

Satulio, as, a. 1. idem ac faturo. Varro apud Non. c. 2. n. 786. Neque coquam carnes, quibus fatullem corpora, ac famem mitteris.

Satullus, a, um, idem ac fatur. Varr. lib. 2. R. R. cap. 2. Ut agni fatulli fiant lacte.

Satum, i, & frequentius in plurali Sata, orum, n. luoghi feminati, biade, loca fata, vel ipfæ fegetes. Quintil. in proœm. l. 8. Gramine læto fata ftrangulat. Virg. Ecl. 3. Dulce fatis humor. Id. 1. Georg. Sata læta.

Satur, ra, rum, fazio, fatollo, pieno, [Hebrew], Ger. gefettiget, Gall. fatoul, Hifp. harto, [Greek], cibo plenus, fatiatus. Ter. Adel. 5. 1. 3. Lutus fum omnium rerum fatur. Id. Hec. 5. 2. 1. Sed tu cum fatura, atque ebria eris, puer ut fit fatur, facito. Perf. fat. 6. v. 71. Satur anferis extis. Colum. l. 7. c. 4. Agnus faturior. ¶ Id, quo faturi folent, pro re nacatum, honeftis verbis dixit Plaut. Curcul. 2. 3. 83. ¶ Sumitur translatum pro fecundo, abundanti. Virg. 2. Georg. v. 197. Saltus, & faturi petito longinqua Tarenti. Perf. fat. 1. v. 71 Nec tua faturam laudare, Sever. in Ætna, v. 11. Saturæ meffes. ¶ Sumitur etiam translate. Cic. in Orat. Nec fatura jejune dicet, nec grandia minute, nec item contra. Senfus eft: Si quæ res funt plenæ, & quæ magna dicendi copia explicari poffunt, non eas jejune, & exiliter tractabit, &c. ¶ Satur color, ut plenus, vehemens, cui opponitur dilutus, color carico. Plin. lib. 37. cap. 10. Jam apud Indos violacea eft, fed mira faturo colore lucet. ¶ Saturum geftum, hoc eft varium, plenum, perfectum. Manil. l. 5. v. 484. de Pantomimo. Æternis tamen aptus erit nunc voce poetis, Nunc fatum geftu.

Satūra, æ, f. lanx variis frugum, pomorum, vel fimilium generibus inferta. Porphyrio in Hor. Lanx plena diverfis frugibus in templum Cereris infertur, quæ faturæ nomine appellatur. Diomed. l. 3. Lanx referta variis, multifque primitiis facris Cereris inferebatur, & a copia, & a faturitate rei fatura vocabatur. Cujus generis lancium & Virgilius in Georgicis meminit, cum hoc modo dicit, Lancibus & fumantia reddimus exta. Et, Lancefque, & liba feremus. ¶ Ab hac lance cœpit etiam dici fatura genus farciminis multis rebus refertum. V. verba Pefti, & Paulli infra. Conflabat autem uva paffa, polenta, & nucleis pinei ex mulfo conſperfis. Diomed. ibid. ¶ Satura item eft lex, quæ uno rogatu multa fimul complectitur. Feft. Satura & cibi genus ex variis rebus conditum eft, & lex multis aliis legibus conferta. Itaque in fanctione legum adfcribitur, Neve per faturam abrogato, aut derogato. T. Annius Lufcus in ea, quam dixit adverfus Ti. Gracchum, Imperium, quod plebs per faturam dederet, id abrogatum eft. Et C. Lælius in ea, quam pro fe dixit, Dein poftero die, quafi per faturam fententiis exquifitis in deditionem accipitur. Hæc Feftus, cujus tamen fententia hac in re eruditis non placet. nam cum legimus per faturam aliquid facere, non videtur fignificari lex aliqua fingularis, fed per faturam idem eft ac confufe, nullo ordine aut diftinctione, ducta tranflatione ab ea lance, quam diximus. Ulpian. in præfat. ad Pandect. §. 2. Hoc opus legentibus tradentur, non fecundum edicti perpetui ordinationem, fed paffim, & quafi per faturam collectum, & utile cum inutilibus mixtum. Eadem ratione commodius explicari videntur exempla a Fefto allata. ¶ Denique fumitur pro genere carminis, in quo multa metra, multæque res mifcentur. Paul. apud Feft. Satura & cibi genus dicitur ex variis rebus conditum, & lex multis aliis conferta legibus, & genus carminis, ubi de multis rebus difputatur. V. Satyra.

Saturæ palus, quæ & Pontina, juxta Circeios fuit, viginti trium olim urbium locus, ut eft Muciani fententia apud Plin. l. 3. c. 5. Hæc ad viam ufque Appiam pertingebat, ubi & navibus trajiciebatur. Ejus meminit & Virgil. l. 7. Æneid.

Saturātor, oris, m. Eft Auguftini epift. 152. c. 25.

Saturātus, a, um, fazzato, [Greek]. Virg. 5. Æneid. Necdum antiquum faturata dolorem. Cic. 5. Fin. Expleti, atque faturati. Id. 1. de Divin. c. 29. Ea parte animi, quæ mentis, & confilii eft, excitata, & erecta, faturataque bonarum cogitationum epulis. Id. pro Planc. c. 8. Hominibus faturatis honoribus. ¶ Translate ponitur pro bene tincto. Martial. l. 8. epigr. 48. Saturatæ murice veftes. Plin. l. 21. c. 8. Unus color in heliotropio, & in aliquo ex his plerumque faturatior.

Saturēia, æ, fantoreggia, herba, quæ & thymbra, & cunila dicitur, [Greek]. Colum. l. 10. v. 233. Et fatureia thymi referens, thymbræque faporem. Adde Plin. l. 19. c. 8.

Saturejānus, a, um, adject. Saturejanus caballus dicitur ab Horat. l. 1. fat. 6. v. 59. qui in Saturejano agro totius Apuliæ fertiliffimo altus fuit, ideoque generofior.

Saturejum, ii, n. idem ac fatureja. Martial. l. 3. epigr. 74. Improba nec profunt jam fatureja tibi. Adde Ovid. 2. de rr. am. v. 415.

Saturio, onis, m. homo fatur. Plaut. Perf. 1. 3. 21. Efuriо venio, non advenio faturio.

Saturitas, atis, fatollità, fazietà, [Hebrew], Germ. fattigkeit, Gall. faoulete, Hifp. hartura, [Greek], cibi, & potus plenitudo, fatietas. Plaut. Capt. 4. 3. 85. Proin tu Deum hunc faturitate tranquillum facias tibi. ¶ Quando quæ pro [illegible] fumitur. Cic. de Sen. c. 16. Saturitate, copiaque rerum omnium. ¶ Interdum pro excrementis ventris. Plin. l. 10. c. 31. Adulterefque circumagi dicent, & foris faturitatem emittere. ¶ Apud Plaut. Capt. 4. 2. 97. Saturitas eft Dea parafitorum.

Saturnalia, orum, vel ium, n. [Greek], fefta feptem, feu quinque dierum, in honorem Saturni. Aliqui dicunt, Saturnalia tribus diebus effe celebrata. Celebrabantur menfe Decembri, incipiebantque die 17. ut cernere eft in Calendario. Erant dies illi pleni lætitiæ. In continuæ epulæ, ac comeffationes erant: munera ultro citroque mitti, remittique folebant. Romani illis diebus fynthefim, quod genus [illegible] erat, fumebant, fervifque difcumbentibus miniftrabant. Saturni [illegible] omnia communia fuere, nec, quid fervitus effet, notum fuit. V. Macrobium l. 1. Saturn. c. 7. & J. Lipfium l. 1. Saturn. c. 2. Cic. Attic. l. [illegible] Saturnalibus mane fe mihi Pindenifſæ dediderunt. Macrob. l. 1. Sat. c. [illegible] dies, qui Saturnalium fefta confecutus eft. Id. ibid. c. 4. [illegible] Saturnaliorum dici in genit. quam Saturnalium; nam fic omnes [illegible] Scriptores locuti funt. ¶ Secundis, & tertiis Saturnalibus, pro fecundo & tertio die Saturnaliorum. Cic. Attic. lib. 13. epift. ult. Sed cum fecundis Saturnalibus ad Philippum vefperi veniffet. Id. ibid. Ille tertiis Saturnalibus apud Philippum ad horam nec quenquam admifit. ¶ Non femper erunt Saturnalia, proverbium, quo fignificatur, non femper profperis rebus uti licere. Senec. in apocolocynt. Cum vidiffet fortunas fuas deplorantes caufidicos, accedit, & ait: dicebam vobis, Non femper erunt Saturnalia.

Saturnālis, le, adject. ad Saturnalia pertinens, ut Saturnale feftum, Macrob. l. 1. Saturn. c. 2. a med.

Saturnalitius, a, um, [Greek], quod ad Saturnalia pertinet. Martial. l. 5. epigr. 82. Saturnalitiæ ligulam mififfe falibræ.

Saturnia, æ, f. Juno, filia Saturni. Supple natum adjectivum eft, fiquidem Juno fubintelligitur, quod nomen etiam fæpe expreffum reperitur. Ovid. 9. Met. Cladibus, exclamat, Saturnia, pafcere noftris.

Saturnia, æ, f. regio illa Latii, in qua Saturnus regnavit, ideft Latium litorale. Sed hoc nomen poftea ad totum Latium, imo ad univerfam Italiam extenfum fuit. Virg. 2. Georg. & 8. Æn. Ovid. 1. Faft. & alibi. ¶ Item Saturnia oppidum fuit a Saturno conditum in monte Capitolino, five Tarpejo. Quam hoc nomine poftea etiam Roma appellata eft. Virg. 8. Æn. Ovid. l. 6. Faft. ¶ Saturnia quoque, feu Colonia Saturniana, Saturnia, Sitrogna, urbs fuit Etruriæ, excifa. Eo coloniam Romani mifere anno U. C. 571. C. Claudio, Q. Fabio Coff. eodem anno, quo Aquilejam, Mutinam, Parmam. Deduxerunt Triumviri Q. Fabius Labeo, C. Afranius Stellio, Ti. Sempronius Gracchus. Jugera in fingulos dena data. Sigon. l. 2. de ant. jure Italiæ, c. 5. ¶ Saturnia etiam nomen fuit portæ urbis Romæ, quæ al. Pandana.

Saturnigĕna, æ, m. Saturni filius. Aufon. Idyl. 15. v. 22. Teftatur Saturnigenam, nec nomine cedat Inerfare Jovem.

Saturnīnus, a, um, adject. Saturnini Italiæ populi in Etruria. Plin. l. 3. c. 5. ¶ Saturninus, cognomen fuit quorundam Rom. virorum, ut L. Apulejus Saturninus, apud Flor. l. 3. c. 16. L. Antonius Saturninus, apud Aurel. Vict. in epitom. c. 23. &c.

Saturnius, a, um, [Greek], quod ad Saturnum fpectat, ut conjux Saturnia, ideft Ops, Virgo Saturnia, ideft Vefta, Juno Saturnia, ideft filia Saturni, Saturnius mons, ideft Tarpejus, feu Capitolinus, ubi Saturnus oppidum condidit. Ovid. 6. Faft. Virg. 2. Æn. & Sil. l. 10. ¶ Interdum accipitur pro Latino, & Romano, quia Saturnus in Latio regnavit. Ovid. 1. Faft. Saturnia cujus Dempferet oppofitas invidiofa feras, ideft virgo Romana, filia Sp. Tarpeji. Virg. Ecl. 4. Saturnia regna.

Saturnus, i, Saturno, [Greek], filius Urani, vel Cœli, & Veftæ, Rex Cretenfium. Cic. 3. de nat. Deor. Sed idem Cic. l. de Univerf. fcribit, fuiffe filium Oceani, & Salaciæ, nepotem Cœli, & Terræ. Vulgo etiam dixere Saturnum Pollucis filium, quod Saturnalibus continuæ epulæ, ac comeffationes effent. Fulgentius in Mythologiis. Poetæ fabulati funt, Saturnum patri Cœlo virilia abfcidiffe, atque in mare projeciffe; inde Venerem effe procreatam, quæ a fpuma, unde coaluit, Aphrodite nominata eft. Cic. 2. de nat. Deor. & Ovid. in Ibin. Uxorem duxit fororem fuam Opem, feu Cybelem, five Rheam, five Tellurem. Ovid. 9. Met. Ex ea fex filios fufcepit, Chironem, Chronum, Picum, Jovem, Neptunum, Plutonem, & quatuor filias, Cererem, Glaucam, Junonem, Veftam fecundam. Ovid. l. 6. Faft. Sed Chronus, feu Cronus communiter exiftimatur idem, qui Saturnus. Cum Titan Saturni frater major natu parenti fuccedere vellet, tamen animadvertens, matrem, fororefque Saturno magis favere, Regnum ipfi conceffit, ne tamen lege, ne Saturnus prolem mafculam educaret, at Regnum ad fuam prolem rediret. Saturnus igitur devorabat filios omnes mafculos, quotquot fibi nafcerentur. Cum plures liberos devoraffet, nati funt gemini Jupiter, & Juno. Tum mater Junonem Saturno oftendit, Jovem vero clam nutriendum ablegavit, adhibitis interim Corybantibus, qui cymbalorum, tympanorumque pulfu obftreperent, ne pueri vagitus audiretur. Saturno autem, cum ille puerum depofceret, ut & ipfum devoraret, Ops lapidem oftendit pannis involutum, fimulans, eum lapidem partu a fe editum effe, quem ille acceptum fine more devoravit. Neptunum quoque clam Saturno Ops peperit, quem fimiliter clam educari curavit. Tertio rurfus geminos enixa eft, Plutonem, & Glaucam. Tunc fimiliter Glaucam Saturno oftendit, Plutonem abfcondit. Ovidius lib. 4. Faft. hujus impietatis Saturni caufam affert, quod illi oraculum redditum fuerat, fore, ut a filio Regno privaretur. Detecta tandem fraude, cum Titan refcivifſet fratri prolem mafculam effe, fuofque ea mutuo Regni fucceffione pelli, cum filiis, qui Titanes a patre cognominabantur, bellum adverfus Saturnum fufcepit, illumque, & Opem fororem captos muro inclufit. Sed a Jove filio devictis Titanibus liberati funt, & in Regnum reducti. Porro Saturnus ex oraculo afflictus, vel conjectura profpiciens, fore, ut a filiis Regno pelleretur, cœpit Jovi infidias ftruere. Jupiter patris fcelere detecto eum vinculis conftrinxit, deinde ex Creta expulit. Saturnus in Italiam fugit. ¶ Venit in eam Italiæ regionem, in qua Janus, ideft vel Noe, vel Japhet, vel Jovan regnabat, a quo humaniffime exceptus eft. Diu apud Janum occultus vixit, & quafi latitavit. Hinc regio illa Latium eft appellata. Virg. 8. Æn. & Ovid. 1. Faft. ¶ Accepit a Jano Regni ejus partem, regionem videlicet illam, ut ajunt, quæ poftea Latium litorale dicta eft. Hæc regio, in qua Saturnus regnavit, poft illius mortem nuncupata eft Saturnia. ¶ Congregavit in unum locum homines, qui in montibus, & in agris diffipati erant, dedit leges de recte, & honefte vivendo, mœnibus inclufit. Urbem, quam condidit, in Capitolino monte condidiffe fertur, & de fuo nomine appellaviffe Saturniam. Virg. l. 2. Æn. ¶ Docuiffe dicitur Italos agriculturam, qui prius fine ulla obfervatione, atque arte agros colebant. Hinc effingitur, & pingitur cum falce. ¶ Saturno regnante fæculum aureum fuiffe fabulantur. Terra enim fua fponte expers aratri pariebat fruges, nulli erant limites agrorum, nulli fervi, omnia omnibus communia erant, faltem in Latio, & in tota Italia. Hinc Romani Reipublicæ ærarium in templo Saturni collocaverunt. ¶ Poft multas res geftas, quibus immortalem famam effe adeptus videbatur, repente ex hominum oculis evanuit, vel morte, quam fibi ipfe confciverit, vel voluntaria difceffione ex Italia. ¶ Delubris, & aris honoratus fuit, non folum in Italia, fed etiam in Græcia, & aliis orbis terræ regionibus. Sed potiffimum in Occidente colebatur. Cic. 3. de nat. Deor. Romani in ædificatione templi Tritones infculpfere in parte fuperiore, eorum vero caudas fub terra fepelierunt, ut fignificarent, poft Saturnum hiftoriam manifeftam, & vocalem, ante obfcuram, & mutam fuiffe. Boet. ¶ Saturno humana hoftia facra faciebant. Sed Hercules, cum venit in Italiam, barbarum morem fuftulit, præcepitque, ut Saturno facra de frugibus facerent; [illegible] autem facrificio triginta ftatuas ad hominum fimilitudinem effictas, & [illegible] veftibus ornatas projecerunt in Tyberim. Statuæ Argei appellabantur, fortaffe ab Argis Her-

Romulus patria. Romanorum aetate projiciebatur e Virginibus Vestalibus, praesentibus Pontificibus, Praetoribus, &c. Hoc sacrificium fiebat post aequinoctium vernum, idibus Maji. *Dionys. Halicarn.* ¶ Saturnus item unus est ex septem planetis, seu stellis errantibus, ut jam innuimus. Cursum suum triginta annis conficit. *Cic. 2. de nat. Deor.* Nam ea, quae Saturni stella dicitur, Phaenonque a Graecis nominatur, quae a terra abest plurimum, triginta fere annis cursum suum conficit. In quo cursu multa mirabiliter efficiens tum antecedendo, tum retardando, tum vespertinis temporibus delitescendo, tum matutinis rursum se aperiendo, nihil immutat sempiternis saeculorum aetatibus, quin eadem iisdem temporibus efficiat.

Satio, as, a. 1. *saziare, satollare, κορεννύω*, saturum reddo, satio, cibo, potuque expleo. *Cic. 2. de nat. Deor.* Nuper nati mammas appetunt, earumque ubertate saturantur. ¶ Transfertur ad inanima pro implere. *Virg. 1. Georg. v. 8.* Saturare solum fimo pingui. ¶ Item ad animum. *Cic. pro Dom.* Explevi animos invidorum, placavi odia improborum, saturavi etiam perfidiam, & scelus proditorum. *Id. 2. Phil. c. 24.* Saturavit se sanguine dissimillimorum sui civium.

Satus, us, m. *seminazione, piantagione, σπορά*, actus serendi, seminatio, plantatio. *Cic. 1. de Div.* Herbam autem asperam, credo, avium congestu, non humano satu. *Id. de Sen.* Quid ego vitium ortus, satus, incrementa commemorem? ¶ Speciatim sumitur pro generatione. *Cicer. 3. Off.* Hoc Herculi Jovis satu edito potius fortasse contingeret. *Id. 1. de Div. c. 42.* Hominum, pecudumque conceptu, & satu. *Id. 3. Fin. c. 23.* A primo satu, quo a procreatoribus nati diliguntur. ¶ Quandoque etiam pro semine ponitur. *Cic. 2. Tusc.* Quae extrahit vitia radicitus, & praeparat animos ad satus accipiendos.

Satus, a, um, *σπαρείς*, seminatus, vel plantatus, poetic. a sero. *Virgil. 8. Ecl.* Atque satas alio vidit traducere messes. ¶ Sumitur etiam pro genito. *Cic. 1. Tusc.* Non enim temere, nec fortuito sati, & creati sumus. *Virgil. 6. Aen. v. 125.* Sate sanguine divum, Tros Anchisiade.

Satyra, ae, f. *satira, Σάτυρα, τὸ σατυρικὸν ποίημα*, carmen maledicum, & ad carpenda vitia compositum: item genus carminis, in quo multa metra, ut res pariter miscentur. Duo enim satyrarum genera fuisse constat, alterum apertam hominum reprehensionem continens, & acrem vitiorum objurgationem, alterum, quod carminum, & rerum varietate constabat. Scaliger ad l. 3. Manilii, & Casaubonus lib. de *satyra*, scribere jubent *satira*, vel more antiquo *satura*. Qui *satyra* scribunt, ea id faciunt, quia hoc carminis genus a Satyris habere nomen arbitrantur, idque ob dicacitatem, quae & Caesaris Scaligeri sententia est l. 1. Rei Poeticae c. 12. Aliqui causam afferunt, quod in hoc genere carminis res ridiculae, pudendaeque scribuntur, quemadmodum proferri a Satyris solebant, vel quod in antiqua satyra introducebantur Satyrorum personae, aut iis quae erant ridiculae similes Satyris. Qui *satura* malunt, ea re adducuntur, quia genus hoc poeseos dictum censent ob carminis varietatem, & propter copiam rerum, quae ibi tractentur. Ut magis liqueat, utra sententia sit potior, distinguendum fortasse est inter satyram Lucilii, Horatii, Persii, & satyram Ennii, & Varronis. Prior ita dicta videtur a Satyrica Poesi. Nam haec erat similis ob maledicentiam. At satyrae Ennii, ac Varronis ex eo nomen acceperunt, quod multa metra, ut res pariter miscerent. Quod ex *Diomede l. 3.* cognoscere est. V. *Satura*. Quare posteriorem hanc *saturam*, vel *satiram*, alteram illam *satyram* appellari placet iis, quos adduximus, *Casaubono*, & *Scalig.* Verum, utcumque se res habeat, non esse a communi scribendi per *y* consuetudine recedendum pluribus ostendit *Daniel Heins. lib. 1. de satyra Horat.* cum utrumque, quod diximus, carminis genus commode possit a Satyris deduci. *Horat. lib. 2. Sat. 1.* Sunt, quibus in satyra videar nimis acer. *Stat. l. 1. Silv. 3.* Liventem satyram nigra rubigine turbae.

Satyri, orum, m. *Satiri*, שעירים, Ger. *satiren*, Gal. *satires*, Hisp. *satyros*, Σάτυροι, animalia quadrupedia, humana effigie, recte currentia, & pernicissima, immensae libidinis, in ultimis Libyae gentibus, & in Subsolanis Indorum montibus, quae veteres pro sylvestribus Diis coluerunt. Ita eos describit *Plin. l. 7. c. 2. Ovid. 1. Fast.* Panes, & in Venerem Satyrorum prona juventus. *Cicer. 6. Ver.* Satyrus, qui apud Tarentinos in aede Vestae est.

Satyriasis, is, f. Σατυρίασις, inguinum morbus quidam, cum nimia tentigine virile membrum arrigitur, ita dictus vel a satyrio herba, quae vim excitandae libidinis habet, vel a Satyrorum salacitate. *Cal. Aurelian. l. 3. c. 18.* & *Theodor. Priscian. l. 2. c. 11.*

Satyricus, a, um, quod ad Satyros spectat: Satyricum signum, erat simulacrum Priapi, quod in hortis apud antiquos constitui solebat, veretro arrecto, ut fascinationes everteret. Dictum est satyricum, quia Satyri penem semper erectum habent. *Plin. l. 19. c. 4.* Quam rem comicam esse & religionem quandam, hortosque, & fores tantum contra invidentium effascinationes dicari videmus. In remedio satyrica signa. ¶ Item ad satyram pertinens, *satirico, mordace*. *Sidon. l. 8. ep. 11.* In materia satyrica sollicitus, & mordax. *Vitruv. l. 7. c. 5.* Tragico more, aut Comico, seu Satyrico. ¶ Satyricus, i, absolute, satyrarum scriptor. *Sidon. l. 4. ep. 1.* ¶ Satyricon, i, n. satyra, satyricum opus. Sic inscribitur *Petronii* liber.

Satyrion, ii, n. genus herbae ad libidinem incitantis. *Petron. in Satyr.* Utique omnes mihi videbantur satyrion bibisse. Adde *Plin. l. 26. c. 10.*

Satyriscus, i, m. *Satirello*, parvus Satyrus, Σατυρίσκος. *Cic. l. 1. de Div. c. 20.* Somniavit, se peperisse Satyriscum.

Satyrographus, i, m. qui satyras scribit. *Sidon. l. 9. ep. ult.*

Satyrus. V. Satyri.

Sauciatio, onis, *ferita*, τρῶμα, τρῶσις, actus sauciandi, vulneratio. *Cic. pro Caec. c. 15.* Et sauciatio quaeretur, cum fugam factam esse constabit?

Sauciatus, a, um, *ferito*, τραυματίας. *Colum. l. 11. c. 1.* Sive quis sauciatus in opere noxam ceperit.

Saucitas, atis, f. sauciatio. *Cal. Aurelian. Tard. l. 5. c. 13.*

Saucio, as, a. 1. *ferire*, פצע, Ger. *verwunden*, Gal. *blesser*, Hisp. *herir*, τραυματίζω, τρώω, vulnero, vulnus infligo. *Plaut. Rud. 3. 4. 33.* Quid causae est, quin virgis te usque ad saturitatem sauciem? *Cic. 3. Ver. c. 26.* Servi nonnulli vulnerantur, ipse Rubrius in turba sauciatur. ¶ Dicitur etiam de plantis. *Col. l. 4. c. 24.* Sauciandа ferro est, atque exulceranda vitis in ea parte, &c. ¶ Translate etiam usurpatur pro laedere, molestia afficere, &c. *Cicer. Att. l. 14.* Quem Brutus noster sauciavit. *Plaut. Bacch. 1. 2. 30.* Sauciare famam alicujus.

Saucius, a, um, *ferito, impiagato*, τραυματίας, Nonio teste, proprie est vulneratus. *Cic. pro Caec.* Nemo, inquit, occisus est, neque saucius. *Caes. l. 3. B. C.* Sauciorum modo, & aegrorum habita ratione. ¶ Translate sumitur pro fesso: qua acceptione reperitur cum gen. *Apul. l. 2.* Mihi vero fatigationis hesternae etiam nunc Saucio de venium. ¶ Transfertur etiam ad animum. *Cic. Att. l. 5. ep. 12.* Subesse nescio quid opinionis incommodae, sauciumque ejus animum, & insedisse quasdam odiosas suspiciones. *Id. pro Cael. c. 8. ex Poeta*, Medea amore saevo saucia. ¶ Item transfertur ad res, quae sensu carent. *Ovid. 1. Met. v. 102.* Nec ullis saucia vomeribus per se dabat omnia tellus. ¶ Saucius vino dicitur, qui ebrius est. *Justin. l. 28. c. 8.* Galli hesterno mero saucii. *Martial. l. 4. epigr. 66.* Incaluit quoties saucia vena mero. Absolute *Id. l. 3. epigr. 68.* Quid dicat, nescit saucia Terpsichore.

Savillum. V. Suavillum.

Savior. V. Suavior.

Savium. V. Suavium.

Savo, onis, m. 3. *Saone*, fl. Campaniae, qui inter Sinuessam urb. exc. & Vulturnum fl. in mare labitur. *Plin. l. 3. c. 5.*

Savo, onis, f. *Savona*, urbs Liguriae, in ora Occ. cum duplici arce, & portu amplo. *Liv. & Plin.*

Saurex, icis, m. *topo*, mus. *Serv. ad lib. 2. Georg. v. 30.* Caudicibus posuit pro codicibus, sicut caulem pro colem, sauricem pro sorice dicimus.

Saurion, ii, n. herba sinapi. *Plin. l. 19. c. 8.*

Saurites, ae, Σαυρίτης, gemma quae in ventre viridis lacertae inveniri traditur a *Plin. 37. 10.*

Sauroctŏnos, σαυροκτόνος, nomen statuae factae a Praxitele, qua repraesentabatur vir lacertam necans, a σαῦρος, *lacertus*, & κτείνω, *occido*. *Plin. l. 34. c. 8.*

Sauromatae, arum, m. populi iidem qui Sarmatae. *Juvenal. 2.* Ultra Sauromatas fugere hinc libet, & glacialem Oceanum. ¶ In singulari num. *Ovid. 3. Trist. eleg. 12. v. 30.* Stridula Sauromates plaustra bubulcus agit. V. *Sarmatae*.

Savus, i, m. *il Savo*, fluvius Norici, qui per Illyricum, & Pannoniam in Danubium influit. *Claudian. l. 2. de laud. Stilic. v. 192.* Pannonius potorque Savi.

Saxatilis, & le, adject. *sassatile, che sta fra i sassi*, πετραῖος, πετρήεις, quod saxa incolit. *Col. l. 8. cap. 16.* Rursus optime saxosum mare nominis sui pisces nutrit, qui scilicet, quod in petris stabulentur, saxatiles dicti sunt, ut merulae, turdique, nec minus melanuri. *Var. l. 3. R. R. c. 7. de columbis.* Unum agreste, ut alii dicunt, saxatile, quod habetur in turribus, ac columinibus villae. ¶ Piscatus saxatilis, qui fit inter saxa. *Plaut. Rud. 2. 1. 10.* Post id hamatilem piscatum, & saxatilem aggredimur.

Saxetanus, a, um, πετραῖος, quod inter saxa habitat. *Martial. l. 7. ep. 77.* Cum saxetani ponatur cauda lacerti.

Saxetum, i, *luogo sassoso*, Ger. *steinechtig*, Gall. *lieu pierreux*, Hisp. *pedregal*, τραχών, locus saxosus, seu petricosus. *Cic. de L. Agr. l. 2. c. 25.* Aut quod est tam asperum saxetum, in quo agricolarum cultus non elaboret?

Saxeus, a, um, *di sasso*, λίθινος, quod a saxo est. *Lucan. lib. 4.* Saxeus ingenti quem pons amplectitur arcu. ¶ Translate *Plin. l. 2. epist. 3.* Quem tu nisi concupiscis cognoscere, saxeus, ferreusque es.

Saxicus, le, adject. *di sasso*. *Frontin. de colon. pag. 355. edit. Goes.* Termini lapidei alii saxales, alii molares.

Saxifer, a, um, adject. saxa ferens. *Valer. Flac. l. 5. Argon. v. 608.* saxiferae fugat quibus imber arenae.

Saxificus, a, um, πετροποιός, quod in saxa vertit. *Ovid. 5. Met.* Tumque Saxificos vultus, quaecunque ea, tolle Medusae. *Senec. Herc. Fur. v. 901.* Cujus in laeva ciet Aegis feroces ore saxifico minas.

Saxifragum, i, n. vel saxifraga, ae, f. *sassifragia*, σαξίφραγον, genus herbae, quod aliqui adiantum nigrum esse dicunt, alii herbam esse putant bipinnellae similem, folio tantum minore, ac magis serrato, & minime piloso, quam vulgus parvum acum pastoris vocat, Graeci empetron. Ita dictum est, quod calculos in corpore frangat, vel quia, in locis saxosis cum enascatur, saxa ipsa frangit, dum crescit. *Plin. l. 22. c. 21.* Calculos a corpore mire pellit, frangitque, utique nigrum. Qua de causa potius, quam quod in saxis nasceretur, a nostris saxifragum appellatum crediderim. *Seren. Sammon. c. 33. v. 399.* Saxifragam, seu fontigenam succurrere credunt. Adde *Apulej. de herb. c. 97.*

Saxifragus, a, um, adject. qui saxa frangit. *Cic. 3. de Orat. c. 42. in poeta.* Undae saxifragae.

Saxigenus, a, um, adject. e saxo natus. *Prudent. Cathemer. 5. v. 7.*

Saxitas, f. saxi natura. *Cal. Aurel. Tard. l. 3. c. 4.* Durities atque saxitas.

Saxones, um, m. *Sassoni*, Germaniae populi, apud Cimbricam Chersonesum, quorum regio Saxonia dicitur, *Sassonia*. V. Geographos. *Claudian. in Epithal. Pallad. & Celer. v. 89.* Quae servis objecta Getis, quae Saxona frenat. *Id. l. 1. in Eutrop. v. 392.* domito quod Saxone Tethys Mitior.

Saxonia, ae, f. *la Sassonia*, provincia ampla Germaniae, quae duplex est, superior, & inferior: superior, *il Circolo dell' alta Sassonia*, continet Marchiam Brandeburgicam, Pomeraniam, Thuringiam, Misniam, Ducatum Saxoniae, & Principatum Anhaltinum: inferior, *il Circolo della bassa Sassonia*, habet Ducatus Brunsvicensem, Luneburgensem, Magdeburgensem, Bremensem, Megapolitanum, Holsatiae, & Lavemburgensem, Principatus Ferdensem, & Halberstadiensem, & Episcopatum Hildeshemium.

Saxositas, atis, f. saxitas. *Cal. Aurel. Tard. l. 3. c. 6.* Durities, sive saxositas.

Saxosus, a, um, *sassoso*, Ger. *steinachtig*, Gal. *pierreux*, Hisp. *pedregoso*, πετρώδης, saxorum copiam habens, saxis abundans. *Col. l. 3. c. 10.* Loca aprica, calculosa, glareosa, interdum & saxosa amat. ¶ Saxosus frutex, in saxis crescens, vel saxosis locis. *Plin. l. 13. c. 7.* Simillimum huic inest ex chamelaea frutice saxoso.

Saxulum, i, *sassetto*, λιθίδιον, πετρίδιον, exiguum saxum. *Cic. 1. de Or. c. 44.* Ut Ithacam illam in asperrimis saxulis tanquam nidulum affixam sapientissimus vir immortalitati anteponeret.

Saxum, i, *sasso, pietra*, סלע, Ger. *stein*, Gal. *pierre, rocher*, Hisp. *piedra*, λίθος, πέτρα, lapis naturalis, grandis, durus, asperque, quales a monte excidi solent. *Cic. de Fato c. 3.* Quid mirum igitur, ex spelunca saxum in crura ejus incidisse? ¶ Ponitur etiam pro quocumque lapide. *Virg. 1. Aen.* Jamque faces, & saxa volant. *Cic. pro Caec.* Qui saxa jacerent. ¶ Interdum usurpatur pro scopulo. *Virg. 1. Aen.* Tres Notus abreptas in saxa latentia torquet, &c. ¶ Item pro monte. *Virg. 2. Georg.* Mitis in apricis coquitur vindemia saxis. *Id. 2. Aen.* Stupet inscius alto Accipiens sonitum saxi de vertice pastor. ¶ Per antonomasiam dicitur de Tarpeio monte, unde rei insignes praecipitabantur. *Tacit. Ann. 2. c. 32.* Quorum e numero L. Pituanus saxo dejectus est. Adde *Plaut. Trin. 2. 1. 39.* Inter sacrum, & saxum stare, proverb. V. *Sacrum*. ¶ Volvere saxum dicuntur, qui inexhausto quopiam, atque inutili labore fatigantur. Tractum est, auctore *Donato in Ter.* a Sisyphi fabula saxum apud inferos sursum, ac deorsum volventis. *Ter. Eun. 5. 9. 55.* Satis diu jam hoc saxum volvo.

S A N T E C.

Scabellum, vel scabillum, i, *scabello, banchetta*, הדום, Ger. *schemel*, Gal. *escabeau, escabelle*, Hisp. *escavelo*, Ὑποπόδιον, parvum scamnum. *Varro l. 4. de L. L.* Quia simplici scansione scandebant in lectum non altum, scabellum: in altiorem, scamnum. *Quintil. l. 1. c. 4.* Discat puer, quid in literis proprium, quid commune, quae cum quibus cognatio: nec miretur, cur ex scamno fiat scabellum, &c. ¶ Est etiam musicum instrumentum, quod a tibicine pede pulsabatur, dum manu & ore tibiam inflaret, quod quidem instrumentum ὑποπόδιον erat, hoc est eundem semper reddens vocis tenorem, ut diserte tradit *Aug. l. 4. de Musica V. Calliachii dissert. de Pantomim. c. 14.* ubi plura. *Sueton. in Calig. c. 54.* Magno tibiarum, & scabellorum crepitu. *Cic. pro Cael. c. 27.* Scabilla (al. *scabella*) concrepant, aulaeum tollitur.

Scaber, bra, brum, *scabroso, aspro*, שעיר, Ger. *rauch*, Gal. *rude, apre*, Hisp. *borzanoso*, ψωριῶν, asper. *Cic. 3. Tusc.* Atque intonsa infuscat pectus illuvie scabrum. *Virg. 1. Georg.* Exesa inveniet scabra rubigine pila. *Plin. l. 33. c. 6.* Lapis horridior, scabriorque. ¶ Speciatim ponitur pro scabioso, seu quod scabiei morbo laborat. *Col. l. 7. c. 4.* Hoc modo curatum pecus toto anno scabrum fieri non potest. ¶ Interdum pro sordido. Sic ungues, & dentes dicuntur scabri, qui sordidi sunt, etiamsi non sint asperi tactu, ut ait *Valla in Raud. Col. l. 4. c. ult.* At ubi scabri ungues sunt, circumaperiri debent, &c. *Petron. in Satyr.* Scabri dentes. ¶ Translate capitur pro duro, infusvi, inelegianti, inculto. *Macrob. l. 6. Satur. c. 3.* Quod versus eorum scabri nobis videntur.

Scabidus, a, um, adject. scabiosus, ut scabidae palpebrae, *Marcel. Empir. c. 8.* Translate *Tertul. de anim. c. 38.* Scabida concupiscentia. h. e. mala prurigine infecta.

Scabies, ei, f. *scabbia, rogna*, גרב, Ger. *raud*, Gal. *galle*, Hisp. *sarna*, ψώρα, asperitas cutis cum pruritu. *Cels. l. 5. c. 28.* Scabies est durior cutis rubicunda, ex qua pustulae oriuntur, quaedam humidiores, quaedam sicciores. Exit ex quibusdam sanies, fitque ex his continuata exulceratio pruriens. Adde *Horat. de art. poet. v. 417.* ¶ Quoniam vero scabiem comitatur pruritus, pruritum autem scabendi cupiditas, & ex fricatione quaedam voluptas, factum est, ut scabies pro voluptatis illecebris acciperetur. *Cicer. 1. de Leg. c. 17.* Cujus blanditiis corrupta, quae natura bona sunt, quia dulcedine hac, & scabie carent, non usmuntur satis. Sic *Hor. l. 1. ep. 12.* Cum inter scabiem tantam & contagia lucri Nil parvum sapias. h. e. pecuniae cupiditatem.

Scabile, is, n. 3. idem ac scabellum. *Cato c. 10.* Scamnum in cubiculo unum, 2 scabilla

scabilm tria, sellat quatuor. Al. leg. scabilla.

Scabillum, V. Scabellum.

Scabiosus, a, um, *rognoso*, ψωρώδης, qui scabie laborat. *Colum. l.* 11. *c.* 2. Per ver scabiosi boves fiunt. ¶ Item asper, scaber. *Pers. sat.* 5. *v.* 74. Scabiosum far. h. e. vetustum, & a curculionibus exesum.

Scabitudo, inis, scabies, vel scabiosa pruritgo. Translate *Petron. in satyr.* Omnem scabitudinem animo delere sine cicatrice.

Scabo, is, scabi, sine sup. *fregare*, *grattare*, גרד, Ger. *kratzen*, *schaben*, Gall. *grater*, Hisp. *rascar*, κνάω, ψήχω, frico, scalpo. *Hor. l.* 1. *sat.* 10. *v.* 71. Et in versu faciendo sæpe caput scaberet, vivos & roderet ungues. *Plin. l.* 8. *c.* 27. Spinis juniperi se scabit.

Scabratus, a, um, adject. *Colum. l.* 4. *cap.* 24. Vitis laniate, & scabrata. h. e ut idem *Colum.* explicat, quando asperis, & inæqualibus plagis in præcidendo laniatur, & perfringitur.

Scabedo, V. in Scabres.

Scabres, ei, idem ac scabritia, a *scaber*. *Pacuv. apud Non. c.* 4. *n.* 15. Quæ desiderio alumnum, pœnitudine squale, scabreque, & inculta vastitudine. *Turneb. l.* 15. *c.* 15. & *l.* 19. *c.* 20. legit, *squales*, *scabresque*, ut sit a verbis squalleo, & scabreo. Interpretatur enim, *squalida*, & *scabra es*. *Var. apud Non. c.* 2. *n.* 761. Ager derelinqueretur, ac periret squale, scabrequa, illuvie, atque vastitudine. *Virg. in Ciri*, *v.* 249. Quam te tam tristibus illis Sordibus, & scabre patiar tabescere tali. ¶ Ita emendat *Scaliger*. Nam in vulgatis pro *scabre* est *senio*, repugnante metro. Græce enim est σκαβρία. *Apul. l.* 2. *Flor.* Infandi morbi putredine in serpentium scabrem solutum religiose humavit. Al. leg. *scabiem*.

Scabridus, a, um, scaber. *Venant. Fortun. l.* 2. *carm.* 10. *v.* 7. Scabrida nunc resonat mea lingua robigine verba.

Scabritia, æ, *asprezza*, *scabrosità*, Ger. *rauche*, Gal. *apreté*, Hisp. *aspereza*, τραχύτης, asperitas, inæqualitas. *Plin. l.* 23. *c.* 4. Scabritiasque cutis in facie emendat.

Scabrities, ei, idem ac scabritia. *Plin. l.* 31. *c.* 19. Et eadem scabritiem linguæ frictu, comminutasque. ¶ Nonnunquam accipitur pro scabie. *Colum. l.* 7. *c.* 5. Potest etiam scabritiem tollere succus eiusdis cicutæ.

Scabro, onis, m. 3. qui scabritie laudatus est, a *scaber*. Speciatim dicitur de eo, qui illuvie laborat, nec os colluit, aut ac pulvisculo mundat: unde fit, ut illi, quemadmodum loquitur *Ovid. l.* 8. *Metam.* fiunt scabri robigine dentes, quo ses & scabronum genuit nomen. *Ulpian. l.* 12. §. *fin. ff. de ædil. edict.* Trebatius ait, non esse morbosum, os alicui olere, veluti hircosum, scabronem. In vulgatis Juris libris pro *scabronem* est *strabonem*.

Scabrosus, a, um, o. 1. 2. idem quod scaber. *Plin. l.* 20. *cap.* 21. Hippolapathi radices privatim ungues scabrosos detrahunt. *Harduin.* legit *scabros*.

Scabrum, i, subst. n. idem quod scabritia. *Plin. l.* 37. *c.* 2. Infestantur plurimis vitiis, scabro, ferrugine, maculosa nube, &c.

Scæa, æ, f. σκαιά, porta urbis Ilii, seu Trojæ, a σκαιός, quæ vel *lævum*, vel *infelix* notat. Ita autem vocata est, vel quia Occidentem spectaret, & occidentalia dicuntur sinistra ab Auguribus Græcis, vel quia Trojanis fuerit infelix, quippe per quam intromissus fuerit equus Durius. Utramque rationem affert *Eustathius*. Imo & tertiam addit, ut sit a Scæo architecto. Cui & quartam addere conatur *Bernardin. Bald. de verb. Vitr. signif.* quia scilicet itinere haberet non directa. Nam ipse *Vitruv. l.* 1. *c.* 5. Curandum, inquit, ut non facilis sit aditus ad oppugnandum murum, & excogitandum, ac portarum itinera non sint directa, sed σκαιά. In quibusdam editionibus pro græca voce scribitur latine *scæva*. h. e. obliqua. *Virg.* 3. *Æn.* Scæaque amplector limina portæ.

Scæva, æ, m. *mancino*, σκαιός, qui sinistra manu utitur pro dextera, a *scævus*. *Ulpian. l.* 12. §. *si quis*, *ff. de ædil.* Id sciendum est, scævam non esse morbosum, vel vitiosum, præter quam si imbecillitate dextræ validius sinistra utatur: Sed hunc non scævam, sed mancum esse dicimus.

Scæva, æ, f. augurium, a scævis auguriis, idest sinistris. *Var. l.* 6. *de L. L.* Vel obscœnum ab eo, quod pueris turpicula res in collo quædam suspenditur, ne quid obsit, bonæ scævæ causa, inde Scævola appellatus. Ea dicta ab scæva, idest sinistra, quod quæ sinistra sunt, bona auspicia existimantur. A quo dicuntur Comitia, aliudve, quod sit ave sinistra, scæva. Id a græco est, quod hi sinistram vocant σκαιάν. Quare quod dixi, scævum, bonum omen est: obscænum vero, turpe. *Fest.* Scævam vulgus quidem & in bono, & in mala re vocat, cum aiunt bonam, & malam scævam. At Scriptores in mala ponere consueverunt, ut apud Græcos inventae positum pro sinistro. *Plaut. Pseud.* 4. 7. 39. Bene ego ab hoc prædatus ibo, novi, bona scæva est mihi. *Id. Cas.* 5. 4. 4. Caninam scævam spem meliorem fore. Ubi per *caninam scævam* aut occursum canis intelligit, qui inauspicatus habebatur, aut latratum, ut sententia sit, minus hunc gravem fore, quam latratum, ac rixas uxoris.

Scævitas, V. Sævitas.

Scævola, æ, m. C. Mucius Scævola miles Romanus, qui Porsenam Hetruriæ regem gladio adortus, per errorem unum ex ejus satellitibus transfodit: quare ut manum puniret, in ardentem foculum injecit, ac tamdiu tenuit, donec amburerent: hinc scævola vocatus, a σκαιός, *sinister*, quia postea sinistra tantum utebatur. *Liv. l.* 2. *c.* 12.

Scævus, a, um, adject. σκαιός, sinister, & tam in bonam, quam in malam partem sumitur, ut scæva auspicia. V. verba *Varron.* & *Fest.* quæ attulimus in Scæva, æ, f. ¶ Plerumque tamen in malam partem sumitur, ut *Fest. ibid.* monet. Hinc *Gel. l.* 12. *c.* 13. Scævus profecto, & cæcus animi forem, si, &c. *h. e.* stolidus, stultus. *Apul. l.* 4. *Metam.* Scævissimum somnium.

Scala, æ, f. *scala*, סלם, Germ. *leiter*, Gall. *echele*, Hisp. *escalera*, κλίμαξ, instrumentum ex pluribus gradibus constans, quo utimur ad ascendendum in superiora. Usurpatur in utroque numero, sed tamen magis in usu est in numero multitudinis. *Liv. l.* 26. *c.* 44. Applicare scalas parieti. *Cic. pro Mil.* Cum se ille fugiens in scalarum tenebris abdidisset. *Sal. in Jugur.* Uno, atque altero scalæ comminutæ sunt: qui supersteterant, afflicti sunt. *Caj. l. si pignore*, *ff. de furt.* Vel scalam sciens accommodaverit ad ascendendum. *Celsus l.* 8. *c.* 15. Super scalæ gallinariæ gradum. *scala da mano*. ¶ Scalis tribus habitare, est in altiore domus parte habitare, *h. e.* in cœnaculo, *in soffitta*; qui locus pauperiorum hominum esse solebat. *Martial. l.* 1. *ep.* 118. Et scalis habito tribus, sed altis. ¶ Scalæ Græcæ dicuntur, quæ ita fabricatæ sunt, ut ex omni parte compagine tabularum claudantur, ne aspectum ad partem aliquam corporis admittant. Hinc Flaminicæ Diales prohibebantur scalas ascendere, quæ ultra tres gradus extollerentur, nisi essent ex iis, quæ Græcæ appellantur, ut ex *Masurio Sabino* tradit *Gel. l.* 10. *c.* 15. ne partem aliquam corporis tectam ascendendo revelarent.

Scalaris, re, adject. ad scalas pertinens. *Vitr. l.* 13. *c.* 13. Regulæ scalari forma compactæ.

Scalarium, ii, n. Scalaria dicuntur viæ in amphitheatro, per quas gradibus in cuneos ascenditur. *Vitruv. l.* 5. *c.* 6.

Scaldis, is, f. *la Schelde*, fluvius maximus Galliæ Belgicæ. *Plin. l.* 4. *c.* 13. & 17.

Scalmus, i, m. *scarmo*, *palischarme*, Ger. *rudelbanck*, Gall. *cheville*, Hisp. *escalamo*, σκαλμός, paxillus, sive teres lignum, cui nautæ remos loro quodam alligant ad navigandum, ut firmius navigent, sive lignum crenatum, ac fenestratum in apsidem capiens remum, ut facilius, & solidius impellatur. *Cic.* 1. *de Or. c.* 38. Qui duorum scalmorum naviculam in portu everterit. *Id.* 3. *Offic. c.* 14. Venit ipse mature, scalmum nullum videt. h. e. nullum non modo navigium, sed ne scalmum quidem.

Scalpellum, i, n. vel scalpellus, i, m. *scarpello*, אזמל, Ger. *fliete*, Gal. *cisteau*, Hisp. *cincel*, φλεβότομον, instrumentum Chirurgorum, quo venam aperiunt, dimin. a *scalprum*. *Cels. l.* 2. *c.* 10. At si timide scalpellus demittitur, summam cutem lacerat, neque venam incidit. ¶ Accipitur & pro alio ferramento, quo putridam carnem excidunt. *Cic. pro Sext. c.* 65. Non ea est medicina, cum sanæ parti corporis scalpellum adhibetur, atque integræ. *Col. l.* 6. Etiam scalpello usque ad unum resecare, & amputare scabiem sæpe profuit.

Scalper, pri, m. idem ac scalprum. *Cels. l.* 8. *cap.* 3. Excisorius scalper ab altero foramine ad alterum malleolo adactus.

Scalpo, is, psi, ptum, a. 3. *tagliare*, *incidere*, *scolpire*, חרש, Germ. *schaben*, *scharren*, Gal. *graver*, *tailler*, *gratter*, Hisp. *escavar*, κνάω, κνήθω, cædo, incido, fodio. Est a σκάλλω, *fodio*, vel a γλύφω, quod ejusdem est significationis, ac scalpo. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 60. Ad pingendum, ad fingendum, ad scalpendum. *Hor. l.* 3. *od.* 11. Et nostri memorem sepulchro scalpe querelam. *Col. l.* 7. *c.* 5. Vitiosum locum pecudes aut morsu scalpunt, aut cornu, aut ungula tundunt. ¶ Item pro scabere, fricare, unguibus pruritum auferre. *Juven. sat.* 9. *v.* 133. Qui digito scalpunt uno caput.

Scalpratus, a, um, σκαρπανοειδής, ad similitudinem scalpri formatus, ut Ferramentum scalpratum, quo opus est ad castrandos apum alveos. *Col. l.* 9. *c.* 15.

Scalprum, i, n. *scarpello*, σμίλη, γλυπτήρ, ferramentum, quo aliquid inciditur, a *scalpo*. Hoc instrumento diversi artifices utuntur, ut lapicidæ, sutores, agricolæ, chirurgi, & alii. Scalprum sutorium, est ferramentum primore parte curvum, & a flexu procurrens acie recta, quo corium secant. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 104. Si scalpra, & formas non sutor, emat. ¶ Scalprum rusticorum. *Col. l.* 4. *c.* 25. Quæ pars vinitoriæ falcis a sinu procurrit, scalprum, quod deinde aduncum est, rostrum appellatur. ¶ Scalprum chirurgicum. *Cels. l.* 8. Tunc demum ad manum, scalprumque veniendum est. ¶ Scalprum librarium est, quo calamos aptamus ad scribendum, aut literas eradimus. *Suet. de Vitel. c.* 2. Scalpro librario venas sibi incidit.

Scalptor, oris, *incisore*, *scultore*, חרש, Ger. *graber*, Gal. *graveur*, Hisp. *esculpador*, γλυπτής, qui scalpit, ut scalptor gemmarum. *Plin. l.* 37. *c.* 4. Expetuntur a scalptoribus, ferroque includuntur.

Scalptorium, ii, instrumentum instar manus ad scalpendas scapulas prurientes, legitur in titulo *epigr.* 83. *l.* 14. *apud Martial.* quod sic habet. Defendet manus hæc scapulas, mordente molesto Pulice, vel si quid pulice sordidius.

Scalptura, æ, *scoltura*, פתוח, Ger. *das graben*, Gal. *graveure*, Hisp. *esculpidura*, γλυφή, scalpendi actio. *Plin. l.* 37. *c.* 7. Omnia autem hæc genera scalpturæ contumaciter resistunt.

Scalpturatus, a, um, adject. variis scalpturis ornatus, ut scalpturatum pavimentum, variis lapidibus, & varie scalptis elaboratum. *Plin. l.* 36. *c.* 25. Romæ scalpturatum in Jovis Capitolini æde factum est.

Scalpturigo, & rectius Scalpurigo, iginis, f. titillatio, & voluptas, quæ in cute pruriente scalpenda nascitur. *Solin. c.* 45. (al. 32.) Trochilus avis os belluæ paulatim scalpit, & sensim scalpurigine blandiente aditum sibi in usque fauces facit.

Scalpturio, is, a. 4. *raspare*, κνάω, κνήθω, ξύω, idem quod scalpo: & speciatim dicitur de gallinis, cum terram frequentibus ictibus percutiunt ad quærendum cibum. *Plaut. Aul.* 3. 4. 8. Ubi erat hæc defossa, occepit ibi scalpturire unguibus. Alii leg. *scalpurrire* eodem sensu; inter quos est *Non. c.* 2. *n.* 789.

Scalptus, a, um, adject. ex partic. *scolto*, *scolpito*. *Cic.* 4. *Acad. c.* 31. E saxo scalptus. Alii leg. *sculptus*. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 22. Quid scalptum infabre, quid fusum durius esset.

Scalpurio. V. Scalpturio.

Scamander, i, m. *Scamandro*, σκάμανδρος, fl. Mysiæ, in Asia, apud Hellespontum, qui ex Idæ monte profluit, ac in Hellespontum, seu in mare Ægæum, apud Sigæum, ab eo 20. stad. inter illud, & Dardanum exit. Antea Xanthus dicebatur, teste Plutarcho, Vibio, & aliis, ex Homero, qui eum ab hominibus quidem Scamandrum, a Diis vero Xanthum vocari ait, suo more vetustiorem appellationem Diis, recentiorem hominibus assignans. Sed apud Plinium a Xantho diversus est. *Id. Plin. l.* 5. *c.* 30. Scamander fluvius navigabilis.

Scamandria, f. 1. *Scamandra*, urbs exc. Asiæ min. in Mysia, seu Troade, in ora maris Ægæi, ad Scamandrum fl. inter Abydum, & Ilium. *Plin. l.* 4. *c.* 36.

Scambosus, a, um, adject. idem ac scambus. *Veget. de re Veterinar.*

Scambus, a, um, adject. valgus, qui pedibus est distortis, & depravatis. *Sueton. in Othon. c. ult.* Fuisse traditur male pedatus, scambusque. ¶ Quod quidam Lexicographi addant, a *Nonio* scambos exponi strabones, *c.* 1. *n.* 109. legitur *strabos*, non *scambos*.

Scamellum, vel Scamnellum, i, *sgabelletto*, parvum scamnum. *Apul. apud Priscian. l.* 3. Infima scamellorum obice fulta fores.

Scamillus, i, m. dimin. a scamnum, *picciol gradino*. Scamilli impares, apud *Vitruv. l.* 3. *c.* 3. *l.* 5. *c.* 9. videntur esse quidam veluti parvi gradus in stylobatis columnarum, qui veluti parvam scalam unus post alium decrescendo efficiunt, *gradini* o *piedestelli delle colonne*. V. de his opusculum Bernardini Baldi, in quo rem totam satis implicatam variis conjecturis, & figuris luculenter illustrat. V. *Adjectio*.

Scamma, atis, n. σκάμμα, spatium in stadiis linea, vel fossa descriptum, ultra quod certantibus progredi non licet. *Cæl. Aurel. l.* 2. *c.* 1. In arena spatio, quod appellant scamma. ¶ Pro ipso certamine posuit *Tertul.* tam inquit *ad Martyr. c.* 3. Epistates vester ac spiritus sanctus, & ad hoc scamma producit.

Scammonia, & Scammonea, æ, f. *scamonea*, σκαμμωνία, herba in transmarinis regionibus nascens, & præsertim in Asia, cujus usus in medicina est multiplex. *Cic.* 1. *de Div. c.* 10. *Plin. l.* 24. *c.* 15.

Scammonites, æ, m. vinum factitium ex Scammoneæ succo. *Plin. l.* 14. *c.* 16.

Scammonium, ii, succus scammoniæ herbæ. *Plin. l.* 26. *c.* 8.

Scamnatus, a, um, adject. in scamna divisus, ut scamnatus ager, apud *Frontin. de Colon. pag.* 113. *edit. Goes.*

Scamnulum, i, n. parvum scamnum. *Diomed. l.* 1.

Scamnum, i, *scanno*, *sedia*, כבש, Ger. *schemel*, Gall. *banc*, Hisp. *banco*, βάθρον, sedile, in quo sedere consuevimus. Scamna alta erant, editaque, ut scandere opus esset, ut *Var.* docet *l.* 4. *de L. L.* Quia, inquit, simplici scansione scandebat in lectum non altum, scabellum: in altiorem, scamnum. Hæc *Varro*. Itaque quidam scamnum ita definiunt: Scamnum est, quod lecto veluti gradus apponitur, ut per id in lectum facilius ascendatur. Deinde addunt: Quoniam vero in his sedere consuevimus, factum est, ut scamnum, & scabellum sæpe pro subselliis usurpentur. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 305. Ante focos olim scamnis considere longis mos erat. ¶ Interdum scamna dicuntur, quæ pedibus sedentium subdi solent, quæ Græci ὑποπόδια vocant. *Ovid. in Ar.* Et cava sub tenerum scamna dedisse pedem. ¶ Scamnum item erat mensuræ, qua agri disponebantur, ut ab Occidente in Orientem in longitudinem respicerent. Hi agri limitibus decumanis per latitudinem limitabantur. Scamno striga respondet, quæ erat mensura, qua agri disponebantur, ut spectarent in longitudinem a Septentrione in Meridiem. Hi agri limitabantur per longitudinem eo limitum genere, qui cardines dicebantur. *Frontin. de qualit. agror. pag.* 38. *edit. Goes.* & *Hygin. pag.* 198. ¶ Præterea scamnum dicitur terra illa altior, quæ inter duos sulcos in colendo relinquitur, quæ Varroni, & aliis est porca. Alii solum immotum, minimeque aratro proscissum. *Cic.* 1. *de Divin.* Auspicio Regni stabilita scamna, solumque. *Colum. l.* 2. *c.* 2. Sed ita recubi crudum solum, & immotum relinquat, quod agricolæ scamnum vocant. *Plin. l.* 18. *c.* 19. Scamna inter duos sulcos cruda ne relinquantur.

Scandalizo, as, a. 1. σκανδαλίζω, scandalum alicui præbeo, aliquem offendo. *Tertul. de velan. Virg. c.* 3.

Scandalum, i, *scandalo*, מכשול, σκάνδαλον, græce significat offendiculum, quod in via positum, ut pedem in illud impingendo cadamus. Translate ab Ecclesiast. Scriptor. sumitur pro suasione, seu inductione alicujus ad peccandum. *Tertul. de Virgin. velan. c.* 3. *adv. Judæos c.* 14. & *l.* 3. *adv. Marcion. c.* 1.

Scandia, æ, f. insula in Oceano Septentrionali. *Plin. l.* 4. *c.* 13. & 16.

Scandianus, a, um, adject. Scandiana mala, genus sunt quoddam malorum, ita fortasse dictum, quod ex Scandia insula advectum sit. *Col. l.* 5. *c.* 10.

Scandix, icis, f. olus quoddam agreste. *Plin. l.* 21. *c.* 15.

Scando, is, di, sum, a. 3. *ascendere*, *andare in su*, *andare all' alto*, עלה, Ger. *hinaufsteigen*, Gall. *monter*, Hisp. *subir*, ἀναβαίνω, in altum vado. *Cic. de Sen.*

Cum

Cum alii scandant melos, alii per foros cursent. *Virg.* 2. *Æn.* Scandit fatalis machina muros. ¶ Usurpatur etiam cum accus. & præpos. *in*, vel *super*. *Liv. l.* 3. Et scandentem in aggerem Volscum hostem nemo submovit. *Ovid. l.* 2. *de Pon. eleg.* 1. Te quoque victorem Tarpeias scandere in arces. ¶ Translate *Idem*, *seu quis alius auctor est Paneg. ad Pison.* Scandere supra titulos majorum suorum.

Scandulāca, æ, f. herba frugibus inimica: necat enim scandendo. *Festus*.

Scandūlæ, arum, f. 1. *scandole*, Ger. *schindeln*, Gal. *aissetes*, *bardeaux*, Hisp. *ripias*, χιδίακες, parvæ tabellæ in parvas laminas sectæ, e ligno, ut ex robore, abiete, picea, quibus tecta teguntur. *Philander apud Vitruv.* Scandulæ sunt tabellæ vicem tegularum præstantes, quibus contectam fuisse Romam annis CCCCLXX. auctor est Cornelius Nepos apud Plinium l. 16. cap. 10. Dictæ sunt a scandendo; quia alia aliam scandit. Scandulas generatim dicimus materiam quamvis affulatim sectam. Unde *Col. l.* 8. *c.* 3. *ubi de gallinariis*: Ab cohorte forinsecus prædictæ fenestellæ scandulæ similiter injungentur, quibus irrepant aves, ad requiem nocturnam. *Hirt. l.* 8. *B. Gall. c.* 42. Cupae sevo, pice, scandulis complent. ¶ Quidam Etymologi deducunt a *scandendo* quidam e *scindendo*: atque hi *scindulas* legi jubent apud eos auctores, apud quos alii *scandulas* legunt. Alii sic distinguunt, ut *scandulæ* a scandendo dicantur, quibus teguntur domus, *scindulæ* vero a scindendo, quæ ad alios usus. Sed hæc levia sunt, & magnorum virorum *Vossii*, *Turnebi*, *Calvini*, *Philandri* contentionibus non satis digna.

Scandulāris, & re, o. 3. quod ex scandulis constat, ut Tectum scandulare, quod est pars superior domicilii, in quam scalis ascendimus, quæ scandulis olim communiri, & tegi solebat: imo hodie quoque solet in quibusdam locis. *Apul. l.* 3. *Met.* ubi quidam *scandulare* legunt. V. Scandulæ.

Scandularius, ii, m. qui scandulis domus tegit. *Leg. ult. ff. de jure immunit.*

Scansilis, & le, o. 3. *che si può ascendere facilmente*, *draxaros*, id, ad quod facile ascenditur. *Plin. l.* 17. *c.* 11. Ficumque sic etiam scansilem fieri, idest ita assurgere, & ita provenire, ut scandi facile possit. ¶ Scansilis annorum lex dicitur, per quam ad ætatem veluti quibusdam annorum gradibus ascendimus. *Plin. l.* 7. *c.* 49. Ingens turba nascatur, scansili annorum lege occidua, quam climactericas appellant.

Scansio, onis, ascensio, actus scandendi. Scansio sonorum, est eorum varietas, qua a gravi ad acutum gradatim pervenitur. *Vitruv. l.* 6. *c.* 1.

Scansorius, a, um, adject. ad scandendum aptus, ut scansoria machina. *Vitruv. lib.* 10. *c.* 1.

Scantiāna poma, dicta sunt a quodam Scantio inventore. *Plin. lib.* 15. *cap.* 14. ¶ Scantiana uva, eadem quæ amminea major. *Plin. l.* 14. *c.* 4.

Scantinia lex, late, ut putat *Manut.* a C. Scantinio Aricino Trib. pleb. ad coercendam præposteræ Veneris monstrosam libidinem, pœnam constituit ingenuorum puerorum stupratoribus decem millium, ut est apud *Quintil. l.* 4. *c.* 2. Ea lege damnatum C. Scantinium Capitolinum, refert *Valer. Max. l.* 6. *c.* 1. *n.* 7. De ea mentio est etiam apud *Juven. sat.* 2. *v.* 44. *Sueton. in Domit. cap.* 8. & *Cic.* 3. *Phil. cap.* 6.

Scapha, æ, f. *barchetta*, *battello*, קרבה, Ger. *schifflein*, Gal. *nasselle*, *esquif*, Hisp. *esquife*, σκάφη, exigua navicula, quales sunt, quæ in majoribus navibus circumvehuntur, vel eas pone sequuntur; item quibus utimur ad piscandum, a σκάπτω, *fodio*, quia primum naves ex prægrandi arbore captæ sunt excavari. *Cor. c. de Inven. c.* 51. Usque adeo, ut dominus navis, cum idem gubernator esset, in scapham confugeret. *Justin. l.* 2. *c.* 13. Ubi solutum pontem hybernis tempestatibus offendit, piscatoria scapha trajecit trepidus.

Scapharius, ii, m. qui scaphis navigando negotiatur. *Inscript. apud Gruter. pag.* 158. Scapharii, qui Julia Romulæ negotiantur. Adde *Reines. class.* 3. *n.* 26.

Scaphe, es, f. σκαφή, vas concavum, hemisphærii forma, in cujus medio stylus infixus Solis umbra horas indicat. *Vitruv. l.* 9. *c.* 6.

Scaphium, ii, σκάφιον, vasis genus, quo corporis excrementa excipiuntur. Latini matulam vocant. A *Polluce l.* 10. *c.* 3. reponitur inter vasa muliebria. Ac uti muliebre vas scaphium, ita virile dicebatur lasanum, ut docet *Gesner. Scoliea Lucretiano*. *Ulpian. l.* 29. §. *pen. ff. de auro leg.* Scaphia habita ventris causa non puto argento legato contineri. *Martial. l.* 11. *epigr.* 12. Te putare docet gemma, quo Mentora frangis In scaphium mœchæ, Sardanapale, tuæ. ¶ Alias scaphium notat poculi genus, figura oblonga, in scaphæ similitudinem. *Plaut. Stich.* 3. 4. 12. Quibus divitiæ domi sunt, scaphio, cantharis, batiocis bibunt. *Cic. in Ver.* Scaphia cum emblematis Lilybæi empta. ¶ Erat item scaphium ferramenti genus, quo athletæ exercendarum virium gratia terram effodiebant, quod Latini ligonem vocant, a σκάπτω, *fodio*. In qua item significatione a *Juven.* positum existimant *sat.* 6. ubi viriles mulierum exercitationes insectatur, ne a pugilum quidem, & palæstritarum armis abstinentium. Et ride, inquit v. 264. scaphium positis cum sumpseris armis. Sed rectius hoc quoque loco pro matella accipi videtur. ¶ Præterea scaphia fuere vasa ærea rotunda, in quibus styli infixi in medio fundo sui proceritate horarum ductus discriminant. *Martian. Capel. l.* 6. Hæc *Vitruvius* Scaphes appellat.

Scaphŭla, æ, f. parva scapha. *Veget. l.* 3. *rei milit. c.* 7. Latiores scaphulas ex singulis trabibus excavatas carpentis secum portat exercitus.

Scaphus, i, m. alveus, vasis, aut alterius rei cavitas, a σκάπτω, excavo. *Vitruv. l.* 9. *v.* 9.

Scaptensŭla, æ, f. locus in Macedonia, ubi argentum effoditur; ita dictus e σκάπτω, effodio, auctore *Fest. Lucret. l.* 6. *v.* 810. Quales exspiret scaptensula subter odores.

Scaptia Tribus, una ex 35. Tribubus Romanorum, ita dicta a Scaptia urb. Latii inter Soram, & Sabreteriam. Facta est anno Urbis 422. *Plin. l.* 3. *c.* 5. & *Fest.*

Scaptiensis, se, ad Scaptiam uppidum, aut Tribum pertinens. *Suet. in Aug. c.* 40. Fabianis & Scaptiensibus, tribulibus suis, die comitiorum nummos dividebat.

Scapŭlæ, arum, f. 1. *spalle*, *omere*, שכם, Ger. *die schultern*, Gal. *épaules*, Hisp. *espaldas*, ὠμοπλάται, proprie dicuntur ossa duo in posteriore corporis parte, figura triquetra, externa facie tumescente, interiore reducta, extrema sui parte in acetabula quædam desinentia, quæ humerorum capita excipiunt. Passim tamen apud Scriptores scapulas acceptas invenies pro tota illa regione, quæ pone pectori juncta est. Dictæ sunt e σκάπτεσθαι, *cavari*. Nam exterius quidem prominent, inferius autem cavæ sunt. *Var. l.* 2. *de R. R. c.* 7. Lumbis deorsum versum pressis, scapulis latis, spina maxime duplici. *Plaut. Pers.* 1. 1. 32. Vah, scapulæ pruriunt, quia te isthæc audivi loqui. Verba sunt servi verbera timentis. ¶ Translate *Tertul. de Pal. c.* 2. scapulas montium dixit, quod & dorsum montis dici solet.

Scapus, i, m. *il fusto*, *gambo*, *stelo*, proprie est caulis rectus in herbis in columnæ modum. *Var. l.* 1. *de R. R. c.* 31. *de vicia*: Ad scapum lupini, aliamve quem, ut hæreat, solet vinciri. *Col. l.* 9. *c.* 4. Scapus asphodeli. *Plin. l.* 18. *c.* 10. Inventus est jam & scapus unus centum fabis onustus. ¶ Dicitur etiam de tenui illo, lignosoque ramusculo, a quo uvarum acini dependent. *Var. de R. R. l.* 1. *c.* 54. Quæ calcatæ uvæ erunt, earum scapi cum folliculis subjiciendi sub prælum. Al. leg. *scopi*. ¶ Translate dicitur de corpore columnæ, seu stylo, & veluti virga, idest de eo, quod interjacet inter basim, sive spiram, & epistylium, sive capitulum. Columnæ enim partes, inquit *Budæus*, sunt scapus, quasi columnæ corpus, supra scapum capitulum, infra scapum spira, quæ basis sæpe appellari solet, infraque spiram stylobates. *Vitruv. l.* 3. *c.* 3. In summis columnarum scapis. ¶ Item de ligno portarum. Scapus cardinalis est rectum illud, & paulo crassius lignum in valvis, quo fores ipsæ sustinentur, & anguntur præcipue, & cujus capitibus, seu ambabus extremitatibus in superiore, & inferiore cardine insertis, valvæ ipsæ volvuntur aut aperiendæ, aut claudendæ. *Vitruv. l.* 4. *c.* 6. Fores ita compingantur, uti scapi cardinales sint ex altitudine luminis totius duodecima parte: inter duos scapos tympana ex duodecim partibus, &c. ¶ Item de corpore scalarum. *Vitruv. l.* 9. *c.* 2. *Bald. in Lex. Vitruv.* ¶ Item de corpore candelabri. *Plin. l.* 34. *c.* 3. Privatim Ægina candelabrorum superficiem duntaxat elaboravit, sicut Tarentum scapos. ¶ Item de transversa trutinæ linea, ex qua pendent lanculæ: & de linea stateræ, in qua sacoma appenditur, & per puncta vagando diversa indicat pondera. *Vitruv. l.* 10. *c.* 8. ¶ Item de plagularum congerie in ratione chartarum, *un quinterno di carta*. *Plin. l.* 13. *c.* 12. Nunquam plures scapo, quam vicenæ. ¶ Item de instrumento textoris, cujus pulsu tela coarctatur, & condensatur. *Lucret. l.* 5. *v.* 1352. Insubula, ac fusi, radii, scapique sonantes.

Scarabæus, i, m. 2. *scarafaggio*, *scaravaccio*, Ger. *roskafer*, Gal. *escharbot*, Hisp. *escaravajo*, κάνθαρος, κάραβος, animal parvum volatile, teneras habens pennas, & ob id crusta supervenientes tectas, stercore potissimum sese alens. *Plin. l.* 11. *c.* 28. Quibusdam pennarum tutelæ crusta supervenit, ut scarabeis, quorum tenuior, fragiliorque penna. ¶ Scarabeorum diversa sunt genera. Alii grandiores cornua prælonga bisulcis dentata forficibus in cacumine habent, alii volitant magno cum murmure, ac mugitu, alii sunt coloris viridis e vermibus fimo bovis, aut jumenti creati, alii e fimo ingentes pilas aversis pedibus volutant, &c. V. *Plin. l.* 11. *c.* 28. ¶ Ægyptii scarabeum inter Numina coluerunt, quod censerent, Solis operum similitudinem huic animali inesse, ut scripsit Apion Ægyptius teste *Plinio l.* 30. *c.* 11. vel quod putarent, animatam Solis effigiem esse, ut inquit *Eusebius lib. Præp. Evang.*

Scarificatio, onis, ἐγχάραξις, *scarificazione*, *scarnamento*, actus scarificandi, operatio facta tenui vulnere, ut sanguis emittatur. *Cel. l.* 6. *c.* 12. Si sanguis adhuc supra ungulas in cruribus est, assidua scarificatione discutitur. In veteri codice leg. scariphatione. ¶ Dicitur etiam de levi vulneratione, qua arborum cortex aperitur. *Plin. l.* 17. *c.* 27. Est & scarificatio quædam in remediis, cum, macie corticis ex ægritudine astringente se, perpetuis incisuris deducunt, ac veluti cutem laxant. *Alii leg.* Scariphatio a Græco σκάριφος, *stilus*.

Scarificātus, a, um, *scarnato*, *a graffiato*. *Plin. l.* 32. *c.* 7. Dentium dolores sedantur ossibus draconis marini scarificatis gingivis.

Scarifico, as, a. 1. *radere*, *salassare*, *scarnare*, Ger. *schrepffen*, Gal. *scarifier*, Hisp. *saffar*, *sajar*, σκαριφάομαι, ἀναχαράσσω, ἐγχαράσσω, est leviter in superficie radere, scalpello aperire, leviter vulnerare, qua aliquid facilius exeat. *Plin. l.* 32. *c.* 7. Pestimeæ quoque radio scarificare gingivas est in dolore utilissimum. *Cato R. R. c.* 52. Scarificare radicem. ¶ Scarificare dolorem est scarificando dolorem expellere. *Plin. l.* 28. *c.* 11. Hoc scarificari dolorem putant. *Alii leg.* Scariphari, & Scariphatus in voce præcedenti, cui lectioni favent veteres Glossæ.

Scaritio, is, pro passivo *scarificor* singulare est apud *Scribon. Larg. composit.* 260. ubi est: Lumbi leniter scarifians.

Scarites, æ, gemma scari colore. *Plin. l.* 37. *c.* 11.

Scarrōsus, a, um, adject. rudis, tactu asper. *Lucilius apud Donat.*

Scarus, i, m. Σκάρος, piscis nobilissimi genus, mari Carpathio maxime frequens, qui solus piscium ruminare dicitur, & herbis, non aliis piscibus vesci. Lectum Troadis promontorium sponte non excedit. Hoc genus piscis Optatus classis sub Claudio Præfectus, e mari usque Carpathio petitum, navibusque advectum, inter Ostiensem, & Campaniæ oram disseminavit, adhibita etiam cura, ut proximo quinquennio capti, mari redderentur, ut refert *Plinius l.* 9. *c.* 17. *Hor. l.* 2. *sat.* 2. Pinguem vitiis albumque nec ostrea, Nec scarus, aut poterit peregrina juvare lagois.

Scatĕbra, æ, f. *scaturigine*, *sorgente*, מבוע, Ger. *brunquell*, Gal. *source*, Hisp. *origen*, βλύσμα, ebullitio aquæ surgentis, a *scateo*. *Virg.* 1. *Georg. v.* 110. Scatebrisque arentia temperat arva. *Plin. l.* 5. *c.* 1. Eundem opacum nemorosumque, & scatebris fontium riguum.

Scatĕo, es, tui, sine sup. *uscire*, *saltar fuori*, נבע, Germ. *herfur quellen*, Gall. *bouillonner*, *jetter sources*, Hisp. *bullir lagua mana*, βλύζω, est emanare, erumpere, ita plenum esse, ut exiliat quod continetur; proprieque de fontibus dicitur, cum vena aquæ copiam non capiens, foras eam expellit. Usurpatur vel absolute, vel cum genit. vel cum ablat. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 28. Fontes scatere, herbis prata convestiri. *Plaut. Aul.* 3. 6. 22. Quin mihi interbibere sola, si vino scateat, Corinthiensem fontem Pyrenen potest. *Col. l.* 6. *c.* 16. Solent etiam neglecta ulcera scatere vermibus. ¶ Translate ponitur pro abundare. *Plaut. Pers.* 2. 1. 9. Amat pol misera, id tuus scatet animus. *Hor. l.* 3. *od.* 27. Scatentem beluis pontum. ¶ Item pro exagitari, sive æstuare. *Gel. l.* 1. *c.* 17. Irarumque, & molestiarum muliebrium per diem, perque noctem scatebat.

Scatinia. V. Scantinia.

Scato, is, n. 3. idem quod scateo. *Lucret. lib.* 5. *v.* 41. terra ferarum Nunc etiam scatit. & *v.* 597. Largifluum fontem scatere, atque erumpere flumen.

Scatūrex, icis, vel igis, f. idem quod scaturigo. *Var. apud Non. cap.* 2. *num.* 794.

Scaturiginōsus, a, um, quod humore abundat, seu ex quo aqua solet scaturire. *Col. l.* 5. *c.* 8. Cretam ex toto repudiando est, magis etiam scaturiginosa, & in qua semper uligo consistit.

Scaturīgo, inis, f. *scaturigine*, ἀνάβλυσις, idem quod scatebra, a *scaturio*. In vetaribus libris geminato r scaturrigo reperitur. *Col. l.* 3. *c.* 13. Nisi tamen scaturigo pleustris obvia &c. *Plin. l.* 31. *c.* 3. In nigra scaturigines non fere sunt perennes.

Scaturio, is, n. 4. *scaturire*, *saltar fuori*, *sorgere*, βλύζω, idem quod scateo. *Col. l.* 3. *c.* 1. Modice tamen roscidum solum, quod fontibus, non in summo, non in profundo terræ scaturiat. ¶ Translate *Cal. Cic. l.* 8. *Fam. ep.* 4. Totus, ut nunc est, hic scaturit. h. e. totus apparet, cernitur, totum se effert. Alii aliter legunt.

Scaurus, a, um, Σκαῦρος, cui tali extantes sunt, qui talos pedum tumentes, ac porrectos habet, cui pedes inflexo talo tardigradi sunt. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 48. Verum distortis cruribus, illum Balbutis scaurum, pravis fultum male talis. ¶ Hinc factum cognomen quibusdam Romanis viris, ut Æmilius Scaurus, Aurelius Scaurus, &c.

Scazon, ontis, m. *scazzonte*, Σκάζων, genus versus jambici trimetri acatalectici, quod quinto loco jambum habet, sexto spondæum, in cætera consentit cum jambico. Sua natura adjectivum est, sub quo subst. *versus* intelligitur. Dicitur scazon a σκάζω, *claudico*. Demtum enim a sexta sede jambo, & substituto spondæo videtur quasi claudicare. Idem dicitur *choliambus*, idest claudus jambus, a χωλός, *claudus*, & ab *jambus*. Hujus generis sunt versus illi *Persii in præf.* Nec fonte labra prolui Caballino, Nec in bicipiti somniasse Parnasso, &c. Hujus carminis inventor fuisse dicitur Hipponax. *Martial. l.* 7. *epigr.* 25. Apollinarem conveni meum, Scazon.

Scelerāte, adv. *scelleratamente*, ἀνοσίως, scelleste, flagitiose, turpiter, impie. *Cic. ad Q. Fr. l.* 1. *ep.* 3. Quare peccavi, scelerateque feci. *Id.* 5. *Tusc.* Quam is, qui tam scelerate imperavit. *Id. pro Sex. c.* 64. Omnes est insidias sceleratissime machinatus. *Id. pro Dom. c. ult.* Domus sceleratius ædificata.

Scelerātus, a, um, o. 1. 2. *scellerato*, *ribaldo*, רשע, Ger. *lasterhafftig*, Gal. *méchant*, Hisp. *scelerado*, ἐναγής, scelestus, improbus, scelere contaminatus, flagitiosus. *Cic. Att. l.* 9. *ep.* 15. Ego autem illum male sanum semper putavi, nunc etiam impurum, & sceleratum puto. *Id. pro Dom. c.* 9. Homo turpissimus, & sceleratissimus. ¶ Significat etiam contaminatum, & pollutum alieno scelere, μεμιασμένον. Et ad inanimata transfertur. *Cic.* 2. *Offic. c.* 8. *de Sylla*: Idem post e sceleratiore hasta non recessit. ¶ Hinc Scelerata porta, una ex portis urbis Romæ, eadem, quæ Carmentalis. V. *Carmentalis*. ¶ Item Campus sceleratus. *Fest.* Sceleratus Campus appellatur prope portam Collinam, in quo virgines Vestales, quæ incestum fecerunt, defossæ sunt vivæ. ¶ Item Vicus sceleratus. *Fest.* Sceleratus Vicus appellabatur Romæ, quod cum Tarquinius Superbus interficiendum curasset Ser. Tullium Regem socerum suum, corpus ejus jacens filia carpento supervecta est properans in possessionem domus paternæ. ¶ Per Catachresim accipitur pro noxio. *Virg.* 2. *Georg.* At sceleratum exquirere frigus Difficile est. h. e. nocens, omnia eurens. *Servius*. ¶ Scelerata herba dicitur apium rusticum, quia si quis gustaverit, ridendo exanimata dicitur. *Apulej. de herb. c.* 8.

Scelestitas, atis, f. *scelleraggine*, scelus, flagitium. *Marcian. l. 3. tit. 11. l. 48. Digest.* Pacti scelestitas.

Scelĕro, onis, m. *scellerato*. Quidam Lexicographi afferunt locum ex *Cicerone l. 9. Att. ep. 18.* In quo erat Eros scelero. Sed mira ibi lectionum varietas.

Scelĕro, as, a. 1. *macchiare*, *ammorbare*, scelere polluo, coinquino, fœdo. *Virg. 3. Æn. v. 42.* Parce pias scelerare manus. *Stat. 9. Theb. v. 666.* sceleravit sanguine dextram.

Scelerōsus, a, um, idem ac sceleratus. *Ter. Eun. 4. 3.* Ubi ego illum scelerosum misere, atque impium inveniam? Adde *Lucret. l. 1. v. 84.*

Scelĕtus, a, um, adject. *scelestus*, sceleratus. *Plaut. Pseud. 1. 5. 31.* Hic mihi corrumpit filium, scelerum caput. Et *3. 2. 28.* Tatitur sinapis sceleru cum illis. Ita *Serv. Daniel. in l. 9. Æneid.* Verum hæc loca nihil conficiunt. Priore enim loco est genitiv. pluralis; altero plerique leg. *scelerata*.

Sceleste, adv. idem ac scelerate. *Cic. Att. l. 6. ep. 1.* Illud de gestu histrionis tu sceleste suspicaris, ego ἀφελῶς scripsi. idest nude, simpliciter. *Liv. l. 24. c. 25.* Quæcunque post Hieronis mortem sceleste, atque impie facta essent. *Aug. ep. 202.* Illic non sanguis humanus, sed multo scelestius pudor humanus interit.

Scelestus, a, um, idem ac sceleratus. *Cic. pro R. Am. c. 13.* Scelestum, ac nefarium facinus, atque ejusmodi, quo uno maleficio scelera omnia complexa esse videantur. *Liv. l. 5. c. 47.* Ibi scelesto facinori scelestiorem sermonem addidit. *Plaut. Amph. 2. 1. 2.* Scelestissimum te arbitror. ¶ Ponitur interdum pro infelici, ærumnoso. *Plaut. Mostel. 3. 1. 1.* Scelestus annus argento fœnori.

Scelotyrbe, es, f. Σκελοτύρβη, dicitur a Medicis morbus, quo compages in genibus resolvuntur, *debolezza di ginocchi*. *Plin. l. 25. c. 3.*

Scelus, eris, n. 3. *sceleraggine*, פשע, Ger. *schent strub*, Gal. *mechanceté*, Hisp. *maldad*, ἀσέβημα, flagitium, peccatum, maleficium, fraus. *Cic. pro Cluent.* Neque est scelus perficiendum cæsis hostiis posse placari. *Id. 1. de Or.* Scelus nefarium facere. *Id. pro Sext.* Edere scelus in aliquem. *Id. ibid.* Scelere adstringi. ¶ Scelus, & flagitium different: *Flagitium* peccatum est ab aliqua animi mollitie, aut ignavia profectum, quod dedecus, aut turpitudinem affert; *scelus* autem vel cum aliqua crudelitate, & cæde, vel cum impietate conjunctum est. *Cic. Att. l. 9.* Quam aut hic tantum sceleris, aut ille tantum flagitii admitteret. ¶ Sed hæc differentia plerumque non observatur. ¶ Metonymice ponitur pro scelerato. *Ter. And. 3. 5.* Ubi illic scelus est, qui me perdidit? *Plaut. Truc. 2. 7. 60.* Etiam, scelus viri, minitare? ¶ Metaleptice pro supplicio, seu pœna usurpatur. *Virg. 7. Æn. v. 307.* Quod scelus aut Lapithis tantum, aut Calydone merente? ¶ *Scelera non habent consilium*, proverb. apud *Quintil. l. 7. c. 2.*

Scena, æ, f. *scena*, סכה, Ger. *gerüst*, *laubır hutte in comedien*, Gal. *scene*, *ramée*, Hisp. *cabanuela*, *scena*, Σκηνή, umbraculum, tabernaculum, pergula, camera ex arborum in se cubantium ramis, ac frondibus, sive ea a natura fit, sive ab arte. Est a σκηνή. Quare vulgo scribitur per simplex e. Sed per æ scribendum docent Varro, & Priscianus: atque ita scriptum invenitur in vett. libb. ac lapidibus. *Virg. 1. Æn.* Sylvis scena coruscis Desuper, horrentique atrum nemus imminet umbra. ¶ Et quoniam in umbrosis tabernaculis Attica juventus, cum adhuc vitatim ageret, carmina quædam incondita decantabat, fabulasque suo more agebat, factum est, ut postea in urbem redactis Atticis nomen idem ibi manserit contabulationi, quæ inter utrumque theatri cornu erat protensa, in qua ab histrionibus fabulæ agebantur, quod nomen etiam Romani una cum re ipsa ab Atheniensibus acceptum, assiduo usu veluti suum effecerunt. Scena igitur erat pars theatri proxima proscenio, illo superior, in quo latere soliti fuere actores, prius quidem tecti calamis, postea vero siparis, quomodo Festus vocari ait genus veli, quo in scena mimi utuntur. *Vitruv. l. 5. c. 7.* Ipsæ scenæ suas habeant rationes explicatas ita, uti mediæ valvæ ornatus habeant aulæ regiæ, dextra, ac sinistra hospitalia. ¶ Latius tamen scenæ vocabulum interpretatur Labeo, referente *Ulpiano l. 2. ff. de his, qui not. inf.* Scena est, ut Labeo definit, quæ ludorum faciendorum causa quolibet loco, ubi quis consistat, moveaturque spectaculum sui præbiturus, posita sit in publico, privatove, vel in vico, quo tamen loco passim homines spectaculi causa admittantur. *Cic. 3. de nat. Deor.* Nec solum scena referta est iis sceleribus, sed multo vita communis pæne majoribus. *Vitr. l. 5. c. 8.* Genera sunt scenarum tria, unum, quod dicitur Tragicum, alterum Comicum, tertium Satyricum. Horum autem ornatus sunt inter se dissimiles, disparique ratione, quod Tragica deformantur columnis, fastigiis, & signis, reliquisque regalibus rebus: Comica autem ædificiorum privatorum, & mænianorum habent speciem, prospectusque fenestris dispositos imitatione communium ædificiorum rationibus: Satyricæ vero ornantur arboribus, speluncis, montibus, reliquisque agrestibus rebus, in topiarii operis speciem deformatis. ¶ Altera quoque scenæ divisio est. *Servius ad 3. Georg.* Scena, quæ fiebat, aut versilis erat, aut ductilis. Versilis tunc erat, cum subito tota machinis quibusdam convertebatur, & aliam picturæ faciem ostendebat. Ductilis tunc, cum tractis tabulatis hac, atque illac species picturæ nudabatur interior. ¶ Produci in scenam dicebantur histriones, mimive, cum ab eo, qui ludos edebat, mercede, auctoritate, aut gratia adducebantur, ut in scenam ad agendam prodirent. Reduci autem in scenam, qui ad agendum reverti jubebantur. *Plin. l. 7. c. 48.* Galeria Copiola Emboliaria reducta est in scenam Cn. Pompeio, Q. Sulpitio Coss. ludis pro salute Divi Augusti votivis, annum centesimum quartum agens, quæ producta fuerat tyrocinio a M. Pomponio Ædili Plebis, C. Mario, Cn. Carbone Consulibus ante annos nonaginta unum, & a Magno Pompejo magni theatri dedicatione anus pro miraculo reducta. ¶ Sæpe translate, & proverbialiter sumitur. *Cæl. Cic. l. 8. Fam. ep. 11.* Scena rei totius hæc. Pompejus, tanquam Cæsarem non impugnet, &c. ¶ In scena esse dicitur aliquid, cum promulgatum, & pluribus notum est. *Cic. pro Planc. c. 12.* Omitto illa, quæ si minus in scena sunt, at certe cum sunt prolata, laudantur. ¶ Servire scenæ, est servire tempori, & rebus præsentibus se accommodare, translata ab histrionibus fabularum metaphora, qui hoc unum spectant, ut quovis modo populi oculis placeant. *Cic. ad Brut. ep. 9.* Tibi nunc populo, & scenæ, ut dicitur, serviendum est. ¶ Scenæ minore aliquid agere, est minore apparatu, & ostentatione. *Suet. in Calig. c. 13.* ¶ Scena item fuit genus cultri, fortasse dolabræ Pontificalis. *Fest.*

Scenālis, & le, o. 3. idem ac scenicus. *Lucr. l. 4. v. 77.* Et omnem Scenalem speciem patrum, matrumque, Deorumque inficiunt. h. e. colorant omnem ornatum, & cultum scenæ.

Scenārius, a, um, adject. scenicus. *Ammian. l. 28. c. 4.* Scenarii artifices.

Scenatĭcus, a, um, adject. scenicus. *Varr. apud Non. c. 2. n. 822.*

Scenatĭlis, & le, n. 3. idem ac scenicus. *Varr. apud Non. c. 2. n. 822.* Si te pigeat hic modi scenatilis.

Scenĭce, adv. *sceneccamente*, Σκηνικῶς, more scenæ. *Quintil. l. 6. c. 1.* Facere aliquid scenice.

Scenĭcus, i, histrio, qui in scena agit. *Cic. 1. Offic.* Ne scenici plus quam nos videantur habere prudentiæ. *Suet. de Ner.* Spectaculis theatri clam illatus cuidam scenico placenti nuntium misit.

Scenĭcus, a, um, *da scena*, Σκηνικός, quod ad scenam spectat. *Cic. pro Arch.* Quod scenicis artificibus largiri solebant. *Id. 3. de Or.* Quis unquam res præter hunc tragicas pæne comice, tristes remisse, severas hilare, forenses scenica prope venustate tractavit? *Quintil. l. 6. c. 3.* Scenica dicacitas.

Scenītæ, m. 1. pop. Arabiæ Desertæ, in conf. Arabiæ Fel. & Mesopotamiæ, apud Euphratem fl. sic dicti a scenis, in quibus habitabant, cum domibus carerent. Hi a carnibus suillis abstinebant, & hoc animal ibi non generatur, nec aliunde allatum vivit, teste *Solino, c. 46.* Adde *Plin. l. 5. c. 11.*

Scenographia. V. Sciagraphia.

Scensa, f. 1. idem ac cœna, apud Sabinos. *Fest.*

Scepinus, i, m. piscis quidam marinus. *Plin. l. 32. c. 11.*

Sceptĭci, m. 2. *Scettici*, Σκεπτικοί, genus Philosophorum, qui nihil decernebant, sed in quærendo semper, considerandoque erant. Ajebant enim, veritatem incomprehensibilem esse, ac ne videre quidem plane quidquam, neque audire se affirmare audebant. Dicti sunt a verbo σκέπτομαι, *considero*, quasi consideratores. Iidem Græce etiam ἀπορητικοί vocati, idest ambigentes, quod nihil affirmarent, & de omnibus ambigerent. Denique appellati etiam sunt Pyrrhonii, quod eorum princeps, & auctor Pyrrho Eleus fuisset. Discrebant ab Academicis, quod professores Academiæ novæ ipsum illud, nihil posse comprehendi, quasi comprehendebant, & nihil posse decerni, quasi decernebant: Sceptici ne id quidem. *Gel. l. 11. c. 5.* Quos Pyrrhonios philosophos vocamus, ii Græco vocabulo σκεπτικοί appellantur.

Sceptus, σκηπτός, procella. *Apul. de Mundo.* Sceptos generale omnibus, quæ de nubibus cadunt, nomen est.

Sceptrĭfer, ra, rum, σκηπτροφόρος, quod sceptrum fert. *Ovid. 6. Fast. v. 4.* Sceptriferas servi templa dedisse manus.

Sceptrĭger, a, um, adject. idem ac sceptrifer. *Silius l. 16. v. 244.* Sceptrigero cum rege, pars sub honore residunt.

Sceptrum, i, *scettro*, שבט, Ger. *scepter*, Gall. *sceptre*, Hisp. *cetro*, σκῆπτρον, virga, seu baculus, Regni insigne. Est a σκῆπτρον, quod proprie est baculus, scipio, sive a σκήπτεσθαι, *inniti*, *incumbere*: atque ideo per simplex e scribitur, quia Græce est σκῆπτρον. In veteribus tamen monumentis *sceptrum* scribitur per æ. *Cic. pro Sext. c. 26.* Sedens cum purpura, & sceptro, & insignibus illis regiis. *Sueton. in Galba, c. 1.* Augusti sceptrum e manibus excussum est. h. e. baculus, qualem gestabant triumphantes Imperatores, stante Republica. *baston di comando*. ¶ Per metonymiam ponitur pro regno. *Virg. 1. Æn. v. 257.* Reponere aliquem in sceptra. *Senec. Oedip. v. 705.* Qui sceptra duro sævus imperio regit, timet timentes.

Sceptūchus, i, m. σκηπτοῦχος, sceptrum tenens, rex, quasi σκῆπτρον ἔχων. *Tacit. 6. Annal. c. 33.* Pharasmanes adjungere Albanos, accipere Sarmatas, quorum Sceptuchi, utrinque donis acceptis, more gentico diversa induere.

Schafferia. V. Casteria.

Scheda, æ, f. *carta*, *cartella*. Ger. *bast*, *blat*, Gal. *feuille de papier*, *tablette*, Hisp. *hoja*, σχέδη, accipi solet de pagellis, sive foliis, quæ cum aliis compacta non sunt; proprie vero competit id nomen tabellæ, vel chartæ, in qua exaramus, siquid ex tempore venerit in mentem, quæ olim ex libro tiliaceo fuit. *Cic. Att. l. 1. ep. 15.* Ut scheda neque deperent. *Quintil. l. 1. c. 8.* Nam qui omnes etiam indignas lectione schedas excutit. *Martial. l. 4. epigr. 91.* Nec summa potes in scheda teneri. h. e. in extrema libri pagina.

Schedia, æ, f. σχεδία, navigium quoquo modo constructum, hoc est ex trabibus tumultuarie inter se nexis factum. *Fest.*

Schedium, ii, n. σχέδιον, opus ex tempore factum, & inelaboratum. *Fest.* Schedia genus navigii inconditum: unde mala poemata schedia appellantur. *Auson. in proœm. ad epigr.* Bissula in hoc schedio cantabitur, aut Erasinus.

Schedŭla, æ, f. *cartuccia*, *cedola*, *polizzetta*, σχέδιον, parva scheda. *Cic. l. 15. Fam. epist. 16.* Hæc te tertia jam epistola ante oppressit, quam tu schedulam, aut literam.

Schema, atis, n. *abito*, *veste*, σχῆμα, habitus, vestis, a σχέω, sive ἔχω, habeo. Penulæ servilis genus significasse lingua Syracusana, comprobat *Scaliger* quibusdam Theocriti versibus. *Plaut. Amph. prol. v. 117.* Quod ego huc processi sic, cum servili scheme. Quo ex versu cognoscere est, Latinos declinationem mutasse, ut in aliis multis, & etiam quantitatem. Plura hac de Plauti loco, ac schematis voce vide apud *Voss. l. 5. Orat. Instit. c. 1.* ¶ Schema quoque redditur species, forma, figura. *Vitruv. in præfat. l. 6.* Aristippus naufragio cum ejectus ad Rhodiensium litus animadvertisset Geometrica schemata descripta, exclamavisse ad comites ita dicitur: Bene speremus; hominum enim vestigia video. ¶ Ponitur etiam pro cultu, ornatu. *Nev. apud Non. c. 3. n. 206.* Pergite thyrsigeræ Bacchæ modo Bacchico cum schemata. ¶ Apud Rhetores Schemata Græce dicuntur, quæ Latine Figuræ, idest lumina quædam vel verborum, vel sententiarum, quibus tanquam insigniore ornatu oratio vestitur. *Quintil. l. 9. c. 1.* Schema proprie dicitur, quod est a simplici, ac in promptu dicendi posito modo poetice, vel oratorie mutatum. *Cic. in Brut. c. 37.* σχήματα enim quæ vocant Græci, ea maxime ornant Oratorem, eaque non tam in verbis pingendis habent pondus, quam in illuminandis sententiis. *Martial. l. 3. ep. 78.* Schemate nec dubio, sed aperte nominat illam, Quam recipit sexto mense superba Venus. idest non tecte, & figurate. ¶ Si quem aliquando Poetæ solœcismum faciant, *schema* appellari solere, docent *Charis. initio l. 4. & Diomed. pag. 446. & 449. Putschii*.

Schema, æ, f. idem ac schema, atis, h. e. habitus, vestitus. Præter exemplum, quod in voce præcedenti attulimus ex *Plauto*, aliud præterea adducunt aliqui ex eodem in *Persa 4. 2.* his verbis: Theatrum lepida condecorat schema. Ubi alii *lepidam schemam*: alii alia omnino verba reponunt. ¶ Item species, figura, imago. *Sueton. in Tiber. c. 43.* Ne cui in opera edenda exemplum impetratæ schemæ deesset. Loquitur *Sueton.* de lascivis picturis, quas in suo Capreensi secessu Tiberius fecerat. Sunt tamen qui hic quoque leg. *imperata scenæ*.

Schematismus, i, m. σχηματισμός, *parlar figurato*, ratio loquendi per schemata, & figuras. Græca vox est, & græcis literis scribitur a *Quintil. l. 1. c. 10.*

Schidiæ, arum, n. *scheggie*, σχίδια, ligni fragmenta, quæ fabri materiarii ex ligno dejiciunt. Nomen est a σχίζω, *scindo*. *Vitruv. l. 2. c. 1.* Intervallaque, quæ relinquuntur propter crassitudinem materiæ, schidiis, & luto obstruunt.

Schinussa, f. 1. *Scinnusa*, ins. parva maris Ægæi, una Sporadum, inter Nelon, & Jon. *Plin. l. 4. c. 12.*

Schisma, atis, n. 3. *scisma*, σχίσμα, scissura, & translata dissensio, discordia. Est a σχίζω, scindo, findo, divido. *Tertul. de præscription. adv. hæret. c. 5.* Apostolus dissensiones, & schismata increpat.

Schismatĭcus, a, um, *scismatico*, σχισματικός, dissentiens, & dissentientibus adhærens. *August. de Quæst. XVII. in Matth. quæst. 11.* Schismaticos non fides diversa facit, sed communionis disrupta societas.

Schistos, i, λίθος σχιστός, lapis crocei coloris, in tenuissimas bracteas fissilis. *Plin. l. 36. c. 20.*

Schistum, i, σχιστόν, genus lactis mulso mixti, & postquam ebullierit, a sero divisi. *Plin. l. 28. c. 9.* ¶ Item, apud Græcos, genus aluminis concreti, in capillamenta quædam canescentia dehiscentis. *Id. l. 35. c. 15.* ¶ Schista etiam dicuntur ova post triduanam incubationem lutescentia. *Id. l. 29. c. 3.* ubi *Harduin.* legit sitista. h. e. saginata. σιτιστά. ¶ Denique schistum olus est, inter rapæ genera enumeratum a *Plin. l. 19. c. 6.*

Schœnēis, idis, f. patron. Atalanta Schœnei filia. *Ovid. Heroid. epist. 15.* Ut tulit Hippomenes Schœneida, præmia cursus.

Schœnēius, a, um, adject. a Schœneo Arcadiæ rege, patre Atalantæ, ut Schœneia Virgo. *Ovid. 2. Trist.*

Schœnicŭlæ, vel Schœnicolæ, arum, f. meretrices, propter usum Schœni sic appellatæ. *Fest. & Varr. l. 6. L. L.*

Schœnobātes, æ, m. *chi cammina sulla corda*, Germ. *gaukler*, *der auff dem seyl gehr*, Gal. *basteleur*, *danseur sur la corde*, Hisp. *trepador*, σχοινοβάτης, funambulus, qui per funes ludendo graditur, a σχοῖνος, *funis*, & a βαίνω, *eo*, *incedo*. *Juven. sat. 3. v. 77.* Augur, schœnobates, medicus, magus, omnia novit.

Schœnobatĭcus, a, um, σχοινοβατικός, quod ad schœnobatem pertinet, ut Ars schœnobatica, exercitium funambulorum. *Cæl. Cic. l. 8. Fam. ep. 1.* Ego quis scirem, Q. Pompejum Bauli schœnobaticam facere, & usque eo, ut ego misereret ejus esuriei. Plerique tamen rectius leg. *embaeneticam*.

Schœnus, i, m. & Schœnum, i, n. *giunco*, e *fune di giunco*, σχοῖνος. *Cato R. R. c. 105.* Schœnum, & calamum in pila contundito. *Plaut. Rud. 2. 1. 5.* Hi schœni, & hæ arundines sunt nobis quæstu, & cultu. *Col. l. 12. c. 20.* Odores autem vino apti sunt, iris, fœnum græcum, schœnum. ¶ Est etiam unguenti genus, quod ex rance odorato fiebat. *Plaut. Pœn. 1. 2. 35.* Versari inter miseras schœno delibutas. Adde *Var. l. 6. L. L. & Fest.* ¶ Item schœnus est mensura Ægyptiaca, quæ continet stadia quadraginta, vel ut alii, triginta duo. *Plin. l. 12. c. 14.*

c. 14. Schœnus patet Eratosthenis ratione stadia XL. aliqui XXXII. stadia singulis schœnis dedere. *Herodot. l.* 2. *c.* 6. scribit schœnum sexaginta stadia complecti.

Schœnus, m. Schœnitas, *Scheno*, portus Peloponnesi, ad sin. Saronicum, & ad isthmum, ubi is angustior. *Plin. l.* 4. *c.* 7.

Schola, æ, f. *scuola*, Germ. *schul*, Gal. *escole*, Hisp. *escuela*, διδασκαλεῖον, γυμνάσιον, gymnasium scientiarum, ludus literarius, a σχολή, *otium*. Ab otio scholæ nomen inditum est, quia otio opus iis, qui studiis vacare volunt. *Auson. Idyl.* 15. Graja schola nomine dicta est, Justa laboriferis tribuantur ut otia Musis. *Fest.* Scholæ dictæ sunt, non ab otio, ac vacatione omni, sed quod cæteris rebus omissis vacare liberalibus studiis pueri debent, ut etiam ludi appellantur, in quibus minime luditur, ne tristi aliquo nomine fugiant pueri suo fungi munere. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 52. Hominem audietis de schola, atque a magistro eruditum. *Id.* 2. de *Orat. c.* 7. Homo politus e schola. ¶ Metonymice accipitur pro rebus, quæ in schola docentur. Sic explicare scholam est præcepta doctrinæ exponere. *Cic.* 2. *Fin. c.* 1. Primum deprecor, ne me tanquam Philosophum putetis scholam vobis aliquam explicaturum. ¶ Item pro disputationibus, & controversiis, quæ in scholis inter doctorem, & discipulos otiose agitari solent. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 4. In quam exercitationem ita nos studiose dedimus, ut jam etiam scholas Græcorum more habere auderemus. *Id. ibid.* Ponere jubebam, de quo quis audire vellet, & id aut sedens, aut ambulans disputabam. Itaque dierum quinque scholas, ut Græci appellant, in totidem libros contuli. ¶ Etiam in balneis locus erat, qui schola dicebatur, ut ex *Vitruvio* constat *l.* 5. *c.* 10. Videtur autem porticus fuisse circa labrum, ut etiam censet *Hieron. Mercurial. l.* 1. *de Arte Gymnast. c.* 10. Ac satis verisimile est, nomen ex eo esse, quod istic otiose consisterent, atque, ut *Vitruv.* loquitur, circumspectantes starent. ¶ Erant & scholæ Romæ in Octaviæ porticibus. Etiam hæ ab otio vocatæ fuerunt, quod homines otiosi in his versarentur. *Plin. l.* 35. *c.* 10. Alexandrum, & Philippum cum Minerva, qui sunt in schola in Octaviæ porticibus, & Philippi. ¶ Denique schola dicitur etiam de collegio militum. *Justinian. l. ult. C. de loc. & conduct. & l.* 9. *C. de aquæduct.* & *Ammian. l.* 25. *sub fin.*

Scholāris, is, adject. pertinens ad scholas, seu collegia militum. *Sever. Sulpit. de vita Martini, cap.* 2. Inter scholares alas sub rege Constantino militavit. Sic in *Cod. Theodos. & Justin.* scholares sæpe vocantur militantes in sacro palatio, ut notavit *Cellar. in curis post. c.* 8. Hos *Suidas* vocat σχολαρίους.

Scholasticus, a, um, *scolastico*, *de scuola*, σχολαστικός, quod ad scholam spectat, ut Scholastica disciplina, res scholastica. *Quintil. l.* 7. *c.* 2. Quædam in scholasticis ponuntur ad conjungendam modo rei seriem. ¶ Scholasticos etiam vocamus discipulos, qui discendi gratia scholas frequentant, a *schola*, ubi se exercent. *Plin. ep.* 24. *l.* 1. Scholasticis porro, ut hic est, sufficit abunde tantum soli, ut relevare caput, reficere oculos, reptare per limitem, unamque semitam terere, &c. ¶ Proprie sic vocatur is, qui se in fictis litibus exercet declamator. *Plin. in epist.* 3. *l.* 2. Annum sexagesimum excessit, & adhuc scholasticus tantum est: quo genere hominum nihil aut simplicius, aut sincerius, aut melius. Nos enim, qui in foro, verisque litibus terimur, multum malitiæ, quamvis nolimus, addiscimus. ¶ Causidici etiam scholastici aliquando dicti sunt, *avvocati*, *Cod. Theodos. l.* 1. *de concuss. Advoc.* Sæpissime scholasticos ultra modum accepta honorariis in defensione causarum, &c.

Scholiastes, æ, m. 1. σχολιαστής, scriptor scholiorum, interpres, a σχόλιον, ut Scholiastes Horatii, Juvenalis, &c.

Scholicus, a, um, adject. *di scuola*, ad scholam pertinens, *Gel. l.* 4. *c.* 1. Ostentabat quispiam grammaticæ rei doctior scholica quædam nugalia. *Var. apud Non. c.* 6. *num.* 22. Auribus scholica dape ebrius.

Scholium, ii, n. 2. *breve commento*, σχόλιον, interpretatio brevior, breve scriptum. *Cic. Att. l.* 16. *ep.* 7. Velim, σχόλιον aliquod elimes ad me, oportuisse te id facere.

Sciadeus, i, m. piscis marinus. *Plin. l.* 32. *c.* 11.

Sciæna, æ, f. σκίαινα, piscis, qui latine umbra dicitur. *Plin. l.* 9. *c.* 16.

Sciagraphia, vel Sciographia, æ, f. σκιαγραφία, a σκιά *umbra*, & γράφω, *describo*, est adumbratio ædificii, per quam, quale totum opus perfectum futurum sit, cernitur, *abbozzamento*, *modello*, *disegno*. Differt ab ichnographia, quæ est tantum areæ, seu plani descriptio: & ab orthographia, quæ erectam tantummodo frontis imaginem repræsentat: at sciagraphia totum per umbras, & lineationes describit corpus ædificii. *Vitruv. l.* 1. *c.* 2. Sciagraphia est frontis, & laterum abscedentium adumbratio, ad circinique centrum omnium linearum responsus. Quidam contendunt legendum *scenographia* eodem sensu, nempe a σκηνή, *corpus*. V. *Bald. in Lexic. Vitruv.*

Sciathēras, æ, m. 1. σκιαθήρας, vel σκιοθήρας, instrumentum gnomonicum, quo ex umbra indagamus. Hoc Architecti in metandis urbibus utebantur, ut loque cæli regione exacte colligentes, ventorum vim molestam urbibus oppositis platearum, angiportorumque angulis frangebant, aut amoliebantur, aurasque corporibus salubres platearum directionibus admittebant. Est a σκιά *umbra*, & θήρα, *indagatio*. *Vitruv. l.* 1. *c.* 6. Collocetur æneus gnomon, indagator umbræ, qui græce σκιαθήρας dicitur.

Sciathericum, vel Sciothericum, i, *orologio da Sole*, σκιαθηρικόν, vel σκιοθηρικόν, horologium, quo ex umbris cognoscimus horas. *Plin. l.* 2. *c.* 76. Anaximenem Milesium, Anaximandri discipulum, primum horologium, quod appellant sciothericum, Lacedæmone ostendisse.

Sciathos, f. 2. *Sciatho*, ins. maris Ægæi, inter Eubœam, & Thessaliam, olim cum urbe cognom. Scopelo proxima, ante Magnesiam prom. *Valer. Flac. l.* 2. *v.* 8.

Scibilis, le, adject. *scibile*, quod scientia comprehendi potest. *Tertull. l.* 5. *adv. Marcion. c.* 16. Non omnibus scibilis.

Sciens, entis, o. *intendente*, ἐπιστάμενος, partic. a *scio*, cui contrarium est *nesciens*. *Teren. And.* 3. 2. Id ego jam nunc tibi renuntio, here, futurum, ut sis sciens. ¶ Aliquando idem est, quod prudens, & agens data opera, de industria, *a posta*. *Cic. pro Syl. c.* 31. Nullum a me sciente facinus occultatur. *Col. Cic. l.* 9. *Fam. ep.* 16. Ne te sciens prudensque eo demittas, unde exitum vides nullum esse. ¶ Interdum nomen est, pro gnaro, sive perito, cum genitivo. *Hor. l.* 3. *od.* 9. Me nunc Thressa Chloe regit dulces docta modos, & citharæ sciens. *Cic. pro Leg. Man. c.* 10. Quis igitur hoc homine scientior unquam aut fuit, aut esse debuit? *Id.* 1. *de Orat. c.* 49. Scientissimus regendæ Reip.

Scienter, adv. *prudentemente*, *sapientemente*, Germ. *wissentlich*, Gall. *a escient*, Hisp. *a sabiendas*, ἐπιστημόνως, cum scientia, scite, perite, diserte. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 2. Bene dicere autem, quod est scienter, & perite, & ornate dicere. *Id. in Orat. c.* 52. Scientius in aliqua re versari. *Id.* 1. *Divin. c.* 41. Scientissime animadvertere. ¶ Sumitur etiam pro prudenter. *Cic.* 2. *Off.* Iis, quibuscum congregamur, uti moderate, & scienter, singularis virtutis est. ¶ Item pro data opera, de industria, *a posta*. *Plin. in Paneg. c.* 64. Quibus caput suum, domum suam, si scienter fefellisset, Deorum iræ consecraret.

Scientia, æ, *scienza*, *cognizione*, *dottrina*, [illegible], Ger. *wissenschafft*, Gal. *science*, Hisp. *ciencia*, ἐπιστήμη, cognitio, intelligentia, eruditio. *Cic.* 1. *Off. c.* 6. Omnes enim trahimur, & ducimur ad cognitionis, & scientiæ cupiditatem. *Id. Phil.* 2. *c.* 23. Notabo singulas res, etsi nullo modo poterit oratio mea satisfacere vestræ scientiæ. *Id. pro L. Man. c.* 10. Scientia bene dicendi. *Id.* 4. *Fam. ep.* 3. Scientiam medicinæ tenere. *Auct. ad Heren. l.* 4. Certam scientiam maleficii, non suspicionem sumere. ¶ In plurali numero. *Cic. de Senect. c.* 21. Cum tanta celeritas animorum sit, tanta memoria præteritorum, futurorumque prudentia, tot artes, tantæ scientiæ, tot inventa, &c.

Scientiŏla, æ, parva scientia. *Arnob. lib.* 2. *pag.* 56. Concinnarit scientiolas artium.

Scilicet, adv. *certamente*, Ger. *freylich*, Gal. *voire*, *certes*, Hisp. *ciertamente*, ἄρα, certe, profecto. Adverbium est affirmandi, seu confirmandi. *Teren. Eun.* 5. *sc.* 30. Fratris igitur Thais tota est? C. scilicet. *Cic.* 5. *Tusc.* Democritus luminibus amissis alba scilicet, & atra discernere non poterat; at vero bona, mala, æqua, iniqua, honesta, turpia poterat. *Id. Att. l.* 4. Si taceo oppressus, & capiar, qui dolore esse debeo? quo sum scilicet. *Id. pro C. Rab. perduel. reo.* Scilicet tibi graviorem dolorem patrui tui mors attulit, quam C. Graccho fratris? ¶ Ponitur interdum ironice, interdum cum irrisione, & amaritudine, cum rem aliquam absurdam esse, & minime credibilem volumus significare. Quare tunc est adverbium negandi per ironiam. *Terent. Andr.* 1. 2. 14. Meum gnatum amor est amare. D. Id populus curet scilicet. *Virg.* 4. *Æn. v.* 379. Scilicet is Superis labor est. ¶ Accipitur quoque pro videlicet, nempe, nimirum. *Cic.* 6. *Ver.* Respondit id, quod necesse erat, scilicet dicto audientem fuisse Prætoris.

Scilla, æ, f. *squilla*, *e scilla*, σκίλλα, herba e bulborum genere, imo bulborum nobilissima, ut *Plinius l.* 19. *c.* 20. quæ radicem habet cæparum modo multipliciter tunicatam. Nascitur tam in mari, quam in terra. Græce similiter dicitur σκίλλα, ut errent, qui *squilla* scribunt. *Varro*, & Officinæ squillam nominant. *Plin. l.* 19. *c.* 5. Nobilissima est scilla, quanquam medicamini nata, acetoque excocuendo, &c.

Scillīnus, a, um, *squillitico*, σκίλλινος, quod ex scilla factum est. *Plin. l.* 23. *c.* 2. Acetum scillinum inveteratum magis probatur.

Scillītes, æ, m. σκιλλίτης, vinum, vel acetum, vel oleum factum ex scilla, ut absinthites, vinum ex absinthio. *Col. l.* 12. *c.* 33. Vinum scilliten ad concoquendum, & ad corpus reficiendum, itemque ad veterem tussim, & ad stomachum hoc modo condire oportet, *vino squillitico*. *Plin. l.* 32. *c.* 10. Urtica marina trita ex aceto scillite, &c. V. *Absinthites*.

Scilliticus, a, um, *squillitico*, σκιλλιτικός, idem ac scillinus. *Col. l.* 12. *c.* 34. Acetum scilliticum.

Scillitus, a, um, præparatus ex scilla. *Auson. epist.* 4. *v.* 77. Scillito decies si cor purgeris aceto. Al. leg. *scillite*.

Scimpodium, ii, σκιμπόδιον, lectus in triclinio, qui unum tantum hominem capiebat. Est autem diminutivum a σκίμπους, quod inter lecti genera reponit *Pollux*. *Gel. l.* 19. *c.* 10. Offendimus eum cubantem in scimpodio Græciensi.

Scin', idem ac scisne. *Teren. Eun.* 4. 7. Scin' tu, ut tibi res se se habeas?

Scincus, i, masc. σκίγκος, animal simile crocodilo, circa Nilum frequentissimum, itemque in Libya, Arabia, India. Condiri solet, salsusque afferri, ac valet ad Venerem excitandam. *Plin. l.* 8. *c.* 25. Similis crocodilo, sed minor etiam ichneumone est in Nilo natus scincus, contra venena præcipuum antidotis, item ad inflammandam virorum Venerem. *Id. l.* 28. *c.* 8. Ex eadem similitudine est scincus, quem quidam terrestrem crocodilum esse dixerunt, candidiore autem, & teneriore cute. Præcipua tamen differentia dignoscitur a crocodilo, squamarum serie a cauda ad caput versa. Maximus Indicus, deinde Arabicus, &c.

Scindo, is, scidi, (& scicidi apud Veteres, teste *Priscian.*) scissum, a. 3. *fendere*, *dividere*, [illegible], Ger. *hauwen*, *schneiden*, Gall. *couper*, *dechirer*, Hisp. *cortar*, τέμνω, σχίζω, findo, divido, frango, lacero. *Cic. l.* 5. *Fam. ep.* 20. Hanc epistolam cur non scindi velim, causa nulla est. *Virg.* 6. *Æn.* Cuneis & fissile robur Scinditur. *Idem l.* 12. Infelix crines scindit Juturna solutos. ¶ Penulam scindere, V. Penula. ¶ Scindere solum, est terram colere. *Virg.* 2. *Georg.* ¶ Scindere dolorem suum, est renovare commemorando. *Cic. Att. l.* 3. *ep.* 15. Ne scindam ipse dolorem meum. ¶ Scindere sententiam, est mutare. *Cic. Att. l.* 13. Non licet scindere sententiam suam. ¶ Scindi in contraria studia, est dividi, & in diversas sententias veluti partes quasdam ire. *Virg.* 2. *Æn. v.* 39. Scinditur incertum studia in contraria vulgus. ¶ Scindere verba fletu, *interrumpere*. *Ovid.* 3. *de Pon. eleg.* 1. ¶ Apud *auctor. Priap. carm.* 54. usurpatur hoc verbum obsceno sensu, ac scilicet ratione, qua *divido*.

Scindula, V. Scandula.

Sciniphes, is, f. *cimice*, genus insecti corporibus hominum valde molesti. *Alcim. Avit. l.* 5. *v.* 164. Illic quas sciniphes vomitent. ¶ Scribitur & *cniphes*.

Scinis, vel Sinis, is, m. latro Corinthius crudelissimus, qui inflexis arboribus homines alligabat, ut illis discedentibus discerperentur. *Propert. l.* 3. *eleg.* 20. *Ovid* 7. *Metam. v.* 440.

Scintilla, æ, *scintilla*, [illegible], Ger. *funklein*, Gal. *etincelle*, Hisp. *centella*, σπινθήρ, particula ignis, quæ e silice, cum cæditur, salire solet. Sic dicitur quasi spintilla, a σπινθὴρ, quod idem significat. *Hermolaus* censet esse a *scindo*, quasi scindilla, quia flamma videtur quasi scindi, cum scintilla excutitur. *Virg.* 1. *Æn. v.* 178. Ac primum silicis scintillam excudit Achates. ¶ Translate sumitur pro minima particula cujuscunque rei. *Cic.* 4. *Acad.* Isti autem, quos tu probas, tantis offusis tenebris, ne scintillam quidem ullam nobis ad aspiciendum reliquerunt, idest particulam lucis. *Id. lib.* 12. *Fam. ep.* 14. Ut ne qua scintilla teterrimi belli relinquatur.

Scintillatio, onis, f. *scintillamento*, σπινθηρισμός, actus scintillandi. *Plin. l.* 20. *c.* 9. Prodesse tradit capitis doloribus, oculorum caligini, scintillationibusque, h. e. crebræ motationi contra naturam.

Scintillo, as, n. 1. *scintillare*, *risplendere*, [illegible], Ger. *funckeln*, Gal. *etinceller*, Hisp. *centellar*, σπινθηρίζω, scintillas emitto. *Plin. l.* 20. *c.* 1. Si admotum, prius quam extinguat, scintillare sursum, ac deorsum cogat. ¶ Translate sumitur pro quocunque modo micare, splendere. *Plaut. Men.* 5. 2. 77. Ut oculi scintillant, vide. *Virg.* 1. *Georg. vers.* 392. Testa cum ardente viderent Scintillare oleum.

Scintillŭla, æ, f. *scintilletta*, σπινθήριον, parva scintilla. Translate *Cicer.* 5. *Fin. cap.* 15. Non sine causa eas, quas dixi, in pueris virtutum quasi scintillulas videmus, e quibus accendi Philosophi ratio debet.

Scio, is, scivi, scitum, a. 4. *sapere*, [illegible], Germ. *wissen*, Gall. *savoir*, Hisp. *saber*, οἶδα, ἐπίσταμαι, ἴσημι, γινώσκω, cognosco, novi, intelligo, non ignoro. Usurpatur cum accus. *Plaut. Pœn. prol. v.* 112. Et is omnes linguas scit, sed dissimulat sciens se scire. *Cic. l.* 4. *Fam.* Sed hoc sciebam: illud si scissem, ad id meas literas accommodassem. *Id.* 5. *Ver.* Id adeo sciri facillime potest ex literis publicis. ¶ Vel etiam cum ablat. personæ, & præpos. *a*, vel *ab*, *e*, *ex*, *de*. *Cic. l.* 9. *Fam.* Ex quo vel ex fratre, vel certe ex aliquo scire posses. ¶ Vel cum ablat. rei sine præpos. *Terent. Eun.* 1. 2. 33. Is ubi hanc forma videt honesta virginem, & fidibus scire. ¶ Vel cum præpos. *de*. *Cic.* 1. *de Orat.* Jam vero de legibus instituendis, de bello, de pace, dicant Lycurgum scisse melius, quam Hyperidem. ¶ Vel cum quibusdam adverbiis. *Cic. in Brut. c.* 37. Non enim tam præclarum est scire latine, quam turpe nescire. *Id.* 2. *Fin. c.* 5. Cum græce, ut videor, luculenter sciam. ¶ Vel cum infinitivo. *Cic.* 6. *Ver.* Apud Segestanos repertum esse, Judices, scitote neminem &c. ¶ Vel cum aliquo membro orationis. *Cic. pro Mur.* Ille tenet, & scit, ut hostium copiæ, tu ut aquæ pluviæ arceantur. *Cass. Cic. l.* 15. *Fam. ep.* 19. Valde scire, utrum ista sollicito animo, an soluto legas. ¶ Dicimus eleganter certum scire, certo scire, certe scire, pro certo scire. *Cic. ad Brut.* Cum certum sciero, scribam ad te. *Id l.* 2. *Fam.* Nec vero quicquam video, quod non te videre certo sciam. *Id.* 13. *Phil.* Nam Martiam, & Quartam nihil præter dignitatem, & decus probaturas esse certe scio. *Liv. l.* 25. Sed quid rei esset, neminem satis pro certo scire. ¶ *Scisse* pro *scivisse*. *Liv. l.* 43. *c.* 5. ¶ Olim in futuro inflectebatur in *ibo*, ut cætera verba quartæ conjugationis. *Teren. Phor.* 5. 1. Nemo ex me scibit. ¶ Usurpatur & impersonaliter. *Plaut. Cap.* 4. 2. 5. Quod cum scibitur, per urbem irridebor. ¶ Dicitur etiam, præsertim a Comicis, *scibam*, *as*, *at*, pro *sciebam*. *Plaut. Asin.* 2. 2. 34. *Pseud.* 1. 8. 85. *Amph. prol. v.* 22. & alibi sæpe.

Sciographia, V. Sciagraphia.

Sciŏlus, i, masc. *saputello*, qui aliquantum scit, vel qui scire se prædicat quæ revera ignorat. *Arnob. l.* 2. *pag.* 85. A sciolis nonnullis, & plurimum sibi arrogantibus. ¶ Accipitur aliquando in bonam partem pro sciente, ac perito, ut sciolus nandi, apud *Veget. l.* 3. *Strateg. c.* 13.

Sciothericum, V. Sciathericum.

Scipiădæ, arum, m. iidem ac Scipiones. *Virgil. l.* 2. *Georgic. v.* 180. Scipiadas duros bello,

bello. ¶ Adjective *Propert. l. 3. eleg. 9.* Nunc ubi Scipiadæ classes? ubi signa Camilli? ¶ In sing. num. *Lucret. l. 3. v. 1048.* Scipiades belli fulmen, Carthaginis horror.

Scipio, onis, m. Σκήπων, Σκηπάνιον, Σκίμπτρον, baculus, qualis est ille, cui senes innitentes gradum sistunt. *Liv. l. 6.* Scipione eburneo in caput incusso iram movisse. ¶ Scipio eburneus olim proprium Consulum gestamen fuit, ut notat *Casaub.* ad illud *Vopisci in Aurelian. c. 14.* Nam te consulem hodie designo, scripturus ad Senatum, ut tibi deputet scipionem. ¶ Scipio in vineis est id, quo ipsa uva veluti baculo sustinetur. *Col. l. 12. c. 39.* Ubi satis erunt corrugata acinis, demito, & sine scipionibus in dolium conjicito, pedibusque bene calcato. Sunt qui legunt *scopionibus*, ut sit a *scopus*, quod hanc quoque habet significationem.

Scipionarius, a, um, adject. a scipionibus. *Var. l. 8. de L. L. c. 42.* A Scipione quidam male dicunt Scipionies. nam contra est Scipionarios.

Scipiones, um, m. 3. familia gentis Corneliæ. Originem habuit a P. Cornelio, qui quod patrem cæcum instar baculi regeret, Scipio cognominatus est. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 6.*

Sciroma, vel Scirrhoma, atis, n. σκίῤῥωμα, *scirro*, morbus est hepatis indurescentis. *Plin. l. 25. c. 8.* Buphthalmos cum cera sciromata discutit.

Sciron, onis, masc. latro insignis a Theseo interfectus, cujus ossa cum in mare apud Megaram in Attica, haud procul a Piræo, cecidissent, in scopulos conversa dicuntur. *Ovid. 7. Met. v. 445.* Scopulis nomen Scironis inhæret.

Scirois, idis, adject. f. a Scirone, ut Scirooides petræ, *Sen. Hippol. v. 1020.*

Scironius, a, um, adject. a Scirone, ut Scironia saxa, *Sen. Hippol. vers. 1020.* Scironia rupes, *Claudian. de B. Get. v. 188.*

Scirpea, vel Sirpea, æ, f. σχοινιά, cratis e scirpis contexta, qualis est quæ plaustro imponitur, ut commodius stercora in agros vehantur. *Ovid. l. 6. Fast. v. 680.* In plaustro scirpea lata fuit. Adde *Var. l. 4. de L. L.*

Scirpeus, vel Sirpeus, a, um, adjectiv. σχοίνινος, a scirpo confectus, ut scirpea imago, apud *Ovid. 5. Fast. vers. 659.* qua de re V. in *Argei*. Sic scirpea ratis. *Plaut. Aulul. 4. 1. 9.*

Scirpicula, vel Sirpicula, æ, f. *canestro fatto di giunchi*, πλέγμα, genus canistri, vel cophini vimine contexti, a *sirpo*, vincio, necto, vel a *scirpus*. *Plaut. Capt. 4. 1. 36.* Ego eis ora verberabo scirpiculis piscariis, *nasse*. *Propert. l. 4. eleg. 2.* Sirpiculis medio pulvere ferre rosam. ¶ Est etiam genus falcis putatoriæ. *Var. l. 4. de L. L. & l. 1. R. R. c. 22.*

Scirpiculum, vel Sirpiculum, i, n. idem ac scirpicula, hoc est canistrum. *Col. l. 10. v. 304.* Cano jam vimine textum Scirpiculum ferrugineis onerate hyacinthis.

Scirpiculus, i, m. parvus scirpus, seu juncus, vel funiculus e scirpo. *Var. lib. 2. R. R. cap. 2.*

Scirpius, a, um, adject. idem ac scirpeus. *Nev. apud Fest.* Jam te occidam clava scirpia.

Scirpo. V. Sirpo.

Scirpula, læ, f. genus vitis apud *Plin. l. 14. c. 3. & Col. l. 3. c. 2.*

Scirpus, vel Sirpus, i, m. σχοῖνος, σχοίνιον, juncus. *Fest.* Scirpus est id, quod in palustribus locis nascitur leve, & procerum. Unde tegetes fiunt. *Plin. l. 16. c. 37.* Nec in fruticum, inquit, nec in veprium, caulium ve, neque in herbarum, aut alio ullo, quam suo genere, numerentur jure scirpi fragiles palustresque, ad tegulum, tegetesque, e quibus, detracto cortice, candelæ luminibus, & funeribus serviunt. Firmior quibusdam in locis earum rigor. Namque iis velificant non in Pado tantum Nautici, verum & in mari piscator Africus, præpostero more vela intra malos suspendens. Et mapalia sua Mauri tegunt, proximeque æstimanti hoc videantur esse, quo interiora Nili parte papyri sunt usu. ¶ Scirpus enodis est. Hinc factum est proverbium, *Nodum in scirpo quæris*, de his, qui in rebus claris, atque apertis difficultatem faciunt. *Enn. apud Festum*: Quærunt in scirpo, soliti quod dicere, nodum. Adde *Plaut. Men. 2. 1. 22.* ¶ Translate scirpus ponitur pro re obscura, quæstione captiosa, aut ænigmate, ex ea ducta metaphora, quod scirpis utimur etiam ad aliquid colligandum, & implicandum, vel a sirpiculis piscariis, in quas pisces ubi intravere, exitum invenire non possunt: nisi malis etiam derivare a *sirpo*, *as*, necto, vincio, qua ratione plerique *sirpus*, scribere malunt. *Gel. l. 12. c. 6.* Quæ Græci dicunt ænigmata, hoc genus quidam e nostris veteribus sirpos appellaverunt. Est qui legit *scrupos*: quod eruditis minus placet. ¶ Legitur & *Scyrpus*.

Scirrhos, vel Scirus, i, m. *scirro*, σκίῤῥος, tumor in aliqua parte corporis induratus. *Plin. l. 7. c. 15.*

Sciscitatio, onis, actus sciscitandi. *Petron. in Satyr.* Diligentissima sciscitatione quærere.

Sciscitator, oris, qui sciscitatur. *Martial. l. 3. epi. 82.* delicatæ sciscitator urinæ. *Prudent. in hymn. Romanæ. v. 193.* Explorat arte sciscitator callidus.

Sciscitatus, a, um, nom. partic. passivæ significationis, quæsitus, inquisitus. *Ammian. l. 25. c. 8.* Omnium sententiis occultius sciscitatis.

Sciscito, as, a. 1. idem ac sciscitor. *Plaut. Merc. 2. 3. 50.* Paucula etiam sciscitare prius volo.

Sciscitor, aris, d. 1. *interrogare, domandar per sapere, cercare d'intendere*, שאל, Ger. *nachfragen*, Gal. *s'enquerir, interroger*, Hisp. *preguntar*, ἐρωτάω, interrogo, inquiro. Proprie de iis dicitur, qui aliquid scire laborant. *Cic. in Or.* Non te ea sciscitari, qualem ego in inveniendo, & in collocando summum esse Oratorem vellem. *Id. 1. de nat. Deor. c. 7.* Epicuri ex Velleio sciscitabar sententiam. *Id. 1. Div. c. 34.* Cum oraculum ab Jove Dodonæo petivissent, de victoria sciscitantes.

Scisco, is, ivi, itum, a. 3. *sapere*, οἶδα, scio, intelligo, operam do ut sciam. *Plaut. Amph. 5. 1. 17.* Ocyus accurro, ut sciscam, quid velit. ¶ Interdum abit a prima notione, & significat statuere, decernere, sancire, *decretare*. *Plaut. Curc. 4. 2. 23.* Rogationes plurimas propter vos populus scivit, quas vos rogatas rumpitis. *Cic. 3. Off. c. 11.* Qui sciverunt, ut Æginetis, qui classe valebant, pollices præciderentur. *Id. pro Planc.* Plancus primus legem scivit de Publicanis. *Id. pro Flac.* Quæ sciscerent plebs, aut quæ populus juberet summota concione, distributis partibus, &c. *Id. 2. de Leg. c. 5.* Quid, quod multa perniciose, multa pestifere sciscuntur in populis? *Arnob. l. 1.* Antiquis opinionibus scitum est. ¶ Sciscere suffragia, est ferre. *Cic 3. de Leg. cap. 3.* ubi tamen alii aliter leg. ¶ Sciscere rogationem, aut legem, eodem sensu. *Id. ib. c. 15.*

Scissilis, & le, o. 3. σχιστός, σχιστή, quod scindi potest, vel quod scissum est. *Cels. l. 6. c. 21.* Inspergique ulceri debent alumine scissili. *Apul. l. 1. Metam.* Scissili palliastro semiamictus.

Scissim, adv. a scindo. *Prudent. περὶ στεφ.* 9. Ecce Dei famulis scissim freta rubra dehiscunt.

Scissio, onis, f. 3. σχίσις, actus scindendi, scissura. *Macrob. l. 2. in somn. Scip. c. 6.* Ille ratione scissionis, hic numero.

Scissor, oris, qui scindit obsonium, *trinciante*. *Petron. in Satyr.* Processit statim scissor, & ad symphoniam gesticulatus laceravit obsonium.

Scissura, æ, *fissura*, σχίσις, σχισμή, scissio, rima, hiatus. *Plin. l. 11. c. 28.* Pennæ insectis omnibus sine scissura. *Id. lib. 5. cap. 9.* Ad scissuram autem Nili, quod appellavimus Delta, 15. M. P.

Scissus, us, m. idem ac scissio, vel scissura. *Var.* Scissu materiæ fatigatus quiescebat lectulo. Ita apud Lexicographos.

Scissus, a, um, *lacerato, diviso*, σχισθείς. *Liv. l. 3.* Scissa veste, tergum laceratum virgis ostendit. *Ovid. ep. 12.* Cum superincumbens, scissa tunicaque, comaque Pressa reforesti pectora nostra tuis.

Scitamenta, orum, n. *leccume, saporetto*, ἐδέσματα, scite edulia, a *scitus* pro pulchro, quod sint saporis egregii, & præcellentis. *Macrob. lib. ult. Saturn. c. 14.* Apud popinatores pleraque scitamentorum cernimus, proposita ampliore specie, quam corpore. *Plaut. Men. 1. 3. 26.* Aliquid scitamentorum de foro obsonarier. Al. aliter leg. ¶ Translate scitamenta dicuntur ornamenta orationis. *Gel. l. 18. c. 8.* Cætera hujusmodi scitamenta, idest scite, & argutule, ut ipsis videntur, excogitata orationis ornamenta.

Scitatio, onis, f. sciscitatio, interrogatio. *Ammian. l. 28. c. 9.* Indefessa scitatione percontans.

Scitator, oris, m. qui interrogat, & sciscitatur. *Ammian. l. 22. c. 8.* Scientissimi scitatores. Alii leg. *scrutatores*.

Scite, adv. *saputamente, dottamente, leggiadramente*, Ger. *weisslich*, Gall. *fort bien*, Hisp. *sciamente*, ἐντεχνικῶς, ἐμμελῶς, docte, pulchre, bene, venuste, artificiose. *Cic. ad Brut. l. 1. c. Fam. ep. 16.* Satis scite, & commode tempus ad te cepit adeundi. *Id. 4. Ver.* Ut etiam nos, qui rudes harum rerum sumus, intelligere possimus scite facta, & venuste. *Gel. l. 1. c. 18.* Varro scripsit de ratione vocabulorum scitissime. *Id. l. 4. c. 21.* Diligentius, scitiusque arbitrari. Al. leg. *anquisitius*.

Scito, as, a. 1. frequent. a scio. *Ammian. l. 30. c. 5.* Genuino percontando sermone, quod non scitabat. Al. leg. *quod nesciebat*.

Scitor, aris, d. 1. idem ac sciscitor, a supino *scitum* verbi *scio*. *Virg. 2. Æn. v. 114.* Suspensi Eurypilum scitatum oracula Phœbi Mittimus. *Ovid. 10. Metam.* Scitatur ab ipsa Nominibus dictis, cujus velit esse mariti. *Horat. l. 1. ep. 7. v. 6.* Scitari libet ex ipso.

Scitule, adv. aliquantum scite, apte, docte. *Apul. l. 7. A. A.* Tuceta concinnat, scitule apponit. Al. leg. *satulle*.

Scitulus, a, um, adject. aliquantum scitus, venustus, pulchellus, *graziosetto*. *Plaut. Rud. 4. 1. 3.* Atque ambas forma scitula, atque ætatula.

Scitum, i, subst. n. *decreto*, ψήφισμα, decretum, jussum, a *scisco*. *Cicer. pro Corn. Balb. cap. 18.* Cum scita, ac jussa nostra sua sententia comprobat. *Id. de opt. gen. Orat.* De hoc igitur Ctesiphon scitum fecit, ut corona aurea donaretur. *Liv. l. 1.* Cætera quoque omnia publica, privataque sacra Pontificis scitis subjecit. *Fest.* Scita plebis appellantur, quæ plebs suo suffragio sine patribus jussit, plebeio magistratu rogante. ¶ Ponitur etiam pro dogmate, seu axiomate. *Sen. epist. 96. (al. 95.)* Præterea nulla ars contemplativa sine decretis suis est, quæ Græci vocant dogmata, nobis vel decreta licet appellare, vel scita, vel placita.

Scitus, a, um, *saputo, dotto, accorto*, σοφός, sciens, prudens, argutus. *Gloss. Cyril.* Ἐπιστήμων, *gnarus, scitus, sciens*. *Terent. Eun. 2. 2.* Scitum hercle hominem, hic homines ex stultis insanos facit. *Id. Heaut. 1. 2. 36.* Scitum est periculum ex aliis facere, sibi quod ex usu siet. *Cic. 3. de Or. c. ult.* Scitum est enim, causam conferre in tempus, cum, &c. *Id. 2. de Divin.* Vetus autem illud Catonis admodum scitum est. *Ovid. 3. Fast.* Et curvæ scite Thalia lyræ. idest sciens lyra canere. *Idem 9. Met* Membrisque valens, scitusque vadorum. id est peritus. ¶ Quia vero quod scienter, docteque fit, id elegans esse solet, hinc scitus pro pulchro usurpatur. *Ter. Andr. 3. 1. 6.* Per ecastor scitus puer natus est Pamphilo. ¶ Item pro apto, opportuno. *Plaut. Amph. 1. 132.* Hæc nox scita est exercendo scorto. ¶ Gradus sunt *scitior*, *scitissimus*. *Plaut. Pseud. 2. 4. 53.* Ecquis homo scitus est? Ch. Plebiscitum non est scitius. *Idem Pers. 4. 4. 3.* Scitissima oratio.

Sciurus, i, masc. *scoiattolo*, σκίουρος, genus animalis, a σκιά, umbra, & οὐρά, cauda, quia in æstu umbram sibi facit cauda sua. *Plin. lib. 8. c. 38.* Prævident tempestatem sciuri, obturatisque, qua spiraturus est ventus, cavernis, ex alia parte aperiunt fores. De cætero ipsis villosior cauda pro tegumento est.

Scius, a, um, adject. idem ac sciens, scitus, doctus, peritus, εἰδώς, ἐπιστήμων. *Non. c. 5. n. 69.* Scius, & conscius hoc differunt, quod scius secum, conscius cum alio scius est. *Lactant. lib. 2. c. 14.* Dæmonas dici aiunt, quasi δαήμονας, idest peritos, ac rerum scios. *Pacuv. apud Priscian. l. 4.* Perrogitando advenæ de natis, neque quenquam invenit scium.

Scobina, æ, f. *raspa*, instrumentum lignarium, quod respondet limæ ferrariæ; a *scobs*, *scobis*. *Plaut. in Nervolar.* apud *Var. l. 6. de L. L.* Scobinam ego illam actutum abrasi. Scobinam a scobe. Lima enim materiæ fabrilis est. *Plin. lib. 11. c. 37.* Novissima asperitas, ut scobina fabri.

Scobs, bis, & Scobis, bis, f. vel m. *limatura, raschiatura*, נסר, Germ. *feilstaub*, Gall. *sciure*, Hispan. *assaraduras*, ῥίνημα, id, quod ab aliqua materia minutissimum decidit, dum per limam raditur, vel per serram secatur, vel per terebram perforatur, vel aliquo corpore atteritur. Secundum *Priscianum* est generis fœminini, secundum *Phocam* masculini. *Plin. l. 34. c. 18.* Alii elimatam scobem in fictili crudo coquunt in caminis. *Col. l. 7. c. 10.* Nauseantibus salutaris habetur eburnea scobis sale commixta. *Vitruv. lib. 8. c. 3. ante med.* Pontes odore, uti scobe citreo. ¶ Rectus casus *scobs* affertur a *Prisciano*.

Scolecia, æ, f. ærugo in ære Cyprio. *Plin. l. 34. c. 12.* Est & alterum genus æruginis, quam vocant scoleciam in Cyprio ære, hoc trito alumine, & sale, aut nitro pari pondere, cum aceto albo quam acerrimo: teritur autem, donec viride fiat, contrahatque se in vermiculorum speciem; unde & nomen. Hæc *Plin.* Alii leg. *scolece*, ut sit accusativus a recto *scolex*, quod est a Græco σκώληξ, vermiculus. Ex hac mixtura fit color, qui Ital. dicitur *verde grigio*.

Scolecium, ii, σκωλήκιον, genus cocci, quo vestes tinguntur. *Plin. l. 24. c. 5.*

Scolibrochon, i, n. σκολίβροχος, herba, quæ & callitrichon, & Scolopendrion, & capillus Veneris dicitur. *Apul. de herb. c. 47.*

Scolius, σκολιός, pes metricus, idem qui amphibrachys: a σκολιός, tortuosus, oblique: quia aptus est cuidam carmini convivali, quod dicebatur σκόλιον, & a conviva primo cœptum, non a proximo, sed flexuoso circuitu ultro citroque excipiebatur. *Diomed. lib. 3. pag. 473. Putsch.*

Scolopendra, æ, fem. *scolopendra*, σκολόπενδρα, insectum octipes, venenatum, cujus in altero extremo, quod caudæ loco habet, supereminet corniculum, quasi surculus impactus, a quo nomen creditur accepisse, nempe quasi ἔχων σκόλοπα ἐν τῷ ἄκρῳ. *Plin. l. 8. c. 29.* Et a scolopendris abactos Trerienses, auctor est Theophrastus. ¶ Scolopendra item piscis marinus est. *Plin. l. 9. cap. 43.* Scolopendræ terrestribus similes, quas centipedas vocant, hamo devorato omnia interanea evomunt, donec hamum egerant, deinde resorbent.

Scolopendrium, ii, n. *cetracca*, σκολοπένδριον, genus herbæ, alio nomine asplenum, & capillus Veneris. *Apul. de herb c. 47.*

Scolymos, masc. 2. σκόλυμος, agrestis herba spinosa, genus cardui sylvestris. *Plin. l. 20. c. 23.* Sed alter florem purpureum mittit inter medios aculeos celeriter canescentem, & abeuntem cum aura: scolymon Græci vocant. *Id. l. 22. c. 22.* Scolymon quoque in cibos recipit Oriens, & alio nomine limonion appellat: Frutex est nunquam cubitali altior, cristisque foliorum, ac radice nigra, sed dulci, Eratosthenes quoque laudata in pauperis cœna.

Scombrus, vel scomber, bri, m. *scombro*, σκόμβρος, genus piscis marini. *Plin. l. 9. c. 15.* Et primi omnium scombri, quibus est in aquis sulphureus color, extra qui cæteris. ¶ Ex scombris, maxime qui in Hispano mari apud novam Carthaginem capiebantur, præstantissimum garum fiebat, teste *eod. l. 31. c. 8.*

Scomma, atis, n. *motto*, σκῶμμα, cavillum. A *Macrobio l. 7. Saturn. c. 3.* definitur morsus figuratus, qui sæpe fraude, vel urbanitate tegitur, ut aliud sonet, aliud intelligatur, nec tamen semper ad amaritudinem pergit. Est a σκώπτω, *cavillor*. Ejusmodi est illud Ciceronis in Caninium novus dici Consulem: *Olim Flamines, nunc Consules Diales*. Vide totum caput Macrobii.

Scopæ, arum, f. 1. num. pl. *scopa*, מטאטא, Ger. *besen*, Gal. *balay*, Hisp. *escoba*, σάρωθρον, κόρημα, instrumentum, quo pavimenta verruntur. *Plaut. Stich. 2. 3. 23.* Ferte huc scopas, simulque arundinem. ¶ *Scopas dissolvere*, est rem prorsus inutilem facere. *Cic. in Orat. c. 71.* Isti cum dissolvunt orationem, in qua nec res, nec verbum ullum est, nisi abjectum, non clypeum, sed, ut in proverbio est, scopas mihi videntur dissolvere. ¶ Hinc *Scopæ solutæ*, proverbiali Metaphora, dicuntur homines nihili, nulliusque prorsus consilii. *Cic. Att. l. 7. epist. 13. ad fin.* Cæsarem vidi Minturnis ad 8. Cal. Febr. mane, cum absurdissimis mandatis, non hominem, sed scopas solutas. ¶ Scopæ quoque dicuntur virgæ, & putamina virgultorum, vel herbarum, & fruticum, ut *Scopæ* *manu-*

manualer, quas Medici vocant manipulos, quos una manu possumus apprehendere. *Plin. l.* 24. *c.* 15. Incipientibus hydropicis efficax, manualibus scopis ejus in tribus heminis aquæ decoctis usque ad tertias. *Id. lib.* 22. *c.* 18. Sucens chamæleonis in vino unitem cum origani scopis. ¶ Scopa regia, vel scopæ regia, herba est similis Achilleo, sed latioribus foliis. Ruellius putat eam esse, quem vulgus herbam carpentariorum vocat, quod materiarii fabri hac sæpe utantur ad conglutinanda vulnera. *Plin. l.* 25. *c.* 6. Non levior ei, quam scopam regiam appellant, &c. *Id. l.* 25. *c.* 5. Nostri eam, quæ est latissimo folio, scopas regias vocant.

Scoparius, ii, *scopatore*, Ger. *hausknecht*, Gall. *balieur*, Hisp. *barredero*, σαρωθής, servus, cujus ministerium est, ut deverrat pavimenta fordentia. *Ulp. l. instrumento fundi*, *ff. de fundo instructo*: Quibusdam in regionibus accedunt instrumento, si villa cultior est, etiam atrienses, & scoparii.

Scopas, æ, m. statuarius insignis, qui floruit Olympiada LXXXVII. Polycleto coævus. *Plin. l.* 34. *c.* 8.

Scopes, um, f. σκῶπες, aves quædam ab Homero memoratæ, variis gesticulationibus aucupem artem imitantes. *Plin. l.* 10. *c.* 49.

Scopio, onis, m. pes uvæ. V. Scipio.

Scopium, ii, n. idem ac scopus, hoc est pediculus, ex quo acini uvæ pendent. *Cato R. R. c.* 112. Tunc acina de uvis miscellis decerpito de scopio.

Scoptula operta, ὠμοπλάται, lati humeri, vel ossa humeraria. *Cels. l.* 8. *c.* 1. A cervice duo lata ossa utrinque ad scapulas tendunt, nostri scoptula operta, ὠμοπλάτας Græci nominant. Ea in summis verticibus sinuata, ab his triangula, paulatimque latescentia ad spinam tendunt, & quo latiora quaque parte sunt, hoc hebetiora.

Scopula, æ, f. *picciola scopa*. *Col. l.* 12. *c.* 36. Scopulæ aridæ myrti.

Scopulosus, a, um, *pieno di scogli*, *scoglioso*, σκοπελώδης, scopulis plenus. *Plin. l.* 9. *c.* 18. Dejectumque per scopulosa, & abrupta, ubi primum mollis planities contingat, in quodam lacu hospitari. ¶ Translata sumitur pro difficili. *Cic.* 3. *de Or. c.* 19. Oratores autem in infimum hoc Thuscum, & barbarum, scopulosum, atque infestum laberentur, in quo etiam ipse Ulysses errasset. *Id.* 5. *Verr.* Intelligo, quam scopuloso, difficilique loco verser.

Scopulus, i, m. parvus scopus. *Suet. in Domit. cap.* 19. Nonnunquam in pueri procul stantis, præbentisque pro scopulo dispansam dextræ manus palmam, sagittas tanta arte direxit, ut omnes per intervalla digitorum innocue pervaderent.

Scopulus, i, m. *scoglio*, סלע, Germ. *felss*, Gall. *rocher*, Hisp. *peña*, σκόπελος, saxum eminens, a Græco nomine allatu. *Virg.* 1. *Æn.* Geminique minantur in cælum scopuli. *Cæs. lib.* 3. *B. G.* Ea eadem de causa minus commode scopulis continebantur. ¶ Sæpe translate sumitur. *Cic. pro Rab. perd. reo*, *cap.* 9. Nec tuas unquam rationes ad eos scopulos appulisses, ad quos Sex. Titii afflictam navem, & in quibus C. Deciani naufragium fortunarum videres. *Ovid.* 7. *Met.* scopulos in corde gestare. h. e. immitem, & durum esse. *Lucret. lib.* 3. *in fin.* Ætas ad scopulum it. h. e. ad interitum.

Scopus, i, m. *scopo*, *berfaglio*, *segno*, מטרה, Ger. *ziel*, *zweck*, Gall. *but*, Hisp. *mirada*, *señal*, σκοπός, id, ad quod sagittas dirigimus. Hinc *Veget. l.* 2. *de re milit.* narrat, solitos fuisse milites sagittarios pro scopo ponere manipulum straminis, vel fruticum, qui cum & scopa vocetur, inde & scopum a scopa dictum constet. ¶ Translate usurpatur pro fine illo, quo mentem & propositum nostrum dirigimus. *Cic. Att. l.* 8. *epist.* 11. Neutri σκοπὸς est ille, ut beati simus; uterque regnare vult. *Id. ib. l.* 15. *ep.* 28. σκοπὸς huic nostro, nihil præbere. In quibus locis animadvertendum est Græcis literis scribi. ¶ Est præterea scopus pediculus uvæ, ex quo acini dependent. *Var. l.* 1. *R. R. c.* 54. Quæ calcatæ uvæ erunt, earum scopi cum folliculis subjiciendi sub prælum.

Scordalia, æ, *l.* *sozza contentio*, rixa. *Petron. in fragm. Tragur.* Agite scordalias de medio.

Scordalus, li, m. *feroce*, *insolente*, ferox, impatiens, & in ultionem facile erumpens. Est autem, ut notat *Lipsius*, plebeja vox, & inter vulgi convicia. *Senec. ep.* 83. Tullius Cimber & nimius erat in vino, & scordalus. In hanc rem jocatus est ipse: Ego, inquit, quemquam feram, qui vinum ferre non possum? *Id. Suasor. ult.* Erat etiam, ubi pietas non exigeret, scordalus. Adde *Petron. in Satyr.*

Scordion, i, n. herba eadem quæ Scordion. *Apul. de herb. c.* 70.

Scordisci, m. *Rascians*, al. *Rasucsi*, vel *Rosnacki*, pop. Pannoniæ inf. Araviscis finitimi ad Austr. qui habitant in fronte Claudii M. quo a Tauriscis separantur. *Plor. l.* 3. *c.* 4.

Scordium, ii, n. *scordeo*, σκόρδιον, herba magnitudine cubitali, caule quadrangulo, ramosa, foliis lanuginosis, gustu amaro, odore allii, alio nomine scordotis. *Plin. l.* 25. *c.* 6.

Scordotis, tis, f. herba eadem quæ scordium. *Plin. l.* 25. *c.* 6.

Scoria, æ, f. *scoria*, סיג, Ger. *schlack*, Gall. *lie*, Hisp. *hez*, σκωρία, recrementum, retrimentum, fæx, spurcitia, sordes, quæ ex metallo inter coquendum veluti spuma quædam expurgantur. *Plin. l.* 33. *c.* 4. Quæ e catino jactatur, spurcitia id omni metallo scoria vocatur. *Plin. l.* 34. *c.* 11. Et scoriæ æris simili modo lavetur. ¶ Translate ponitur pro cura, & passione, propterea quod qui in luctu constituti sunt, omni prorsus cultu neglecto, sordidati conspiciantur. *Virg. in Cir.* v. 249. Sordibus, & scoria patiar tabescere tali. Ubi primam corripere videtur, cum apud Græcos longa sit: vel dissyllabam facere per Synizesim, sive Synæresim.

Scorpæna, æ, f. genus piscis. *Plin. l.* 32. *c. ult.*

Scorpiacum, i, n. potio, seu pharmacum contra scorpionum ictus. *Tertul. adv. Gnost. c.* 1. Adversus bestiolas scorpiacum temperare.

Scorpiaca, æ, f. herba eadem quæ proserpinaca. *Apul. de herb. c.* 18.

Scorpio, onis, vel scorpius, ii, m. *scorpione*, עקרב, Ger. *scorpion*, Gall. *scorpion*, Hisp. *alacran escorpion*, σκορπίος, animal venenosum cauda feriens. Est a voce Græca allata. *Plin. l.* 11. *c.* 25. Similiter his scorpiones terrestres vermiculos ovorum specie pariunt, similiterque pereunt. ¶ Est & scorpio piscis, ita dictus, quia instar terrestris scorpii pungat, venenumque effundat. *Plin. l.* 32. *c.* 11. Sic & scorpio lædit, dum manu tollitur. Adde *l. eod. c.* 5. ¶ Item scorpio est genus machinæ bellicæ apud *Hirtium de bello Afr. Senec. Qu. Nat. l.* 2. *c.* 16. & *Vitruv. l.* 1. *c.* 5. Erant vero vel majores, vel minores, quæ ab Ammiano diminutive scorpia dicuntur. Ita vero vocabantur, vel a forma, quæ scorpium referebant, cum ercut hinc, atque hinc chelarum similitudine præ se ferrent spiculum caudæ, vel ob effectu, quod, uti scorpius caudæ ictu, ita machina hæc spiculis parvis mortem afferret. *Tert. Scorpiaci adversus Gnosticos c.* 1. Unde & bellicam machinam retractu tela vegetantem de scorpio nominant. Id spiculum, & fistula est petula tenuitam, id vulnus, & virus, quæ figit, effundit. *Vegetius*: Scorpiones dicebant, quas nunc manuballistas: adeo sic vocatis, quod parvis, subtilibusque spiculis mortem inferant. Vide de his *Lipsium l.* 3. *Poliorcet. dial.* 4. *Cæs. l.* 7. *B. G.* Scorpione ab latere dextro trajectus concidit. ¶ Scorpiones quoque (quemadmodum ex Scriptoribus de limitandis agris discere est) dicuntur acervi, qui fiunt jactis lapidibus, ut termini loco sint. Docet *Scaliger comment. in Æneam*; nomen esse ex eo, quod in metam desinant. Nam Græcis σκορπίος dicitur, quicquid in metam, aut conum fastigiatum est, ad modum caudæ scorpionis. *Sicul. Flacc. de condit. agror. pag.* 4. *edit. Goesii*. ¶ Herba præterea, quam dixere uvam marinam, hinc scorpii nomen invenit, quia semen habet fastigiatum in metam, vel conum instar caudæ scorpionis. *Plin. l.* 22. *c.* 15. Ex argumento nomen accepit scorpius herba. Semen habet ad similitudinem caudæ scorpionis, folia pauca. Valet & adversus animal nominis sui, &c. Est & alia ejusdem nominis, effectusque, sine foliis, asparagi caule, in cacumine aculeum habens, & inde nomen. Hæc *Plin.* ¶ Etiam lentex quidam scorpio appellatur. *Plin. l.* 13. *c.* 21. Tragum & Asia fert, sive scorpionem, veprem sine foliis, racemis rubentibus, ad medicinæ usum. ¶ Denique Scorpio, & Scorpius est signum cæleste, constans ex una, & viginti stellis. Cum Orion gloriaretur, nullum a terra animal gigni posse, quod ipse interficere nequiret, fertur terra irata scorpionem confestim emisisse, a quo Orion interiit. Jupiter mortalibus monumentum relinquendum censuit, quam vehementer sæpe obsis nimium sibi confidere, Scorpionemque inter astra, & signa Zodiaci collocavit. Aliam fabulam V. in *Chius*, *a*, *um*. *Hor. l.* 2. *od.* 17. Seu Libra, seu me Scorpius aspicit. V. *Libra*.

Scorpioctonon, i, n. herba heliotropium, ita dicta, quod contra scorpiones magnam vim habet. *Apul. de herb. c.* 49.

Scorpion, onis, f. genus herbæ. *Plin. l.* 25. *c.* 10. Thelyphonon herba ab aliis scorpion vocatur, propter similitudinem radicis, cujus tactu moriuntur scorpiones.

Scorpionius, a, um, adject. ad scorpionem pertinens. Hinc cucumis quoddam genus scorpionium dicitur, quia simile est scorpionis animalis, & contra ejus ictus efficacissimum est. *Plin. l.* 20. *c.* 1.

Scorpites, æ, f. gemma scorpionis colore, aut effigie, inquit *Plin. l.* 37. *c.* 11.

Scorpiurus, i, m. σκορπίουρος, heliotropium majus. *Apul. de herb. cap.* 49. *Plin. l.* 22. *c.* 21.

Scorplas. V. Scorpio.

Scortator, oris, m. *puttaniere*, זנאי, Germ. *hurer*, Gall. *paillard*, Hisp. *putañero*, πόρνος, meretricum sectator. *Cic.* 2. *Catil. c.* 11. Cum hanc sit habiturus Catilina scortatorum cohortem Prætoriam.

Scortatus, us, m. consuetudo cum meretricibus. *Apul. l.* 5. *Milef. sub fin.*

Scortea. V. Scorteus.

Scortes, ium, f. σκῦτα, pelles testium arietinorum. *Fest.*

Scorteum, i, pharetra, a *scorteus*, idest pelliceus. *Fest.* Scorteum, ab eadem causa, qua scorteum, vocabatur pelliceum, in quo sagittæ reconduntur, ab eo, quod ex pellibus factum est, quia pellibus nomen a σκύτος, quod pellis. Unde scutica, & scuta, quia non sine pellibus sunt. *Salmasius ex codice Merceri v.* 330. sic legebat: Scrautum ab eadem causa, quæ scrotum, vocabatur pelliceum, in quo sagittæ reconduntur.

Scorteus, a, um, *di pelle*, σκύτινος, pelliceus, coriaceus, factus ex pelle, & ex corio. *Fest.* Omnia ex pellibus facta scortea appellantur. *Cels. l.* 8. *c.* 32. Scorteum pulvinum subjicere. *Petron. in Satyr.* Scorteum fascinum. ¶ Absolute *Martial. lib.* 14. *ep.* 130. Ingrediare viam cælo licet usque sereno, Ad subites nunquam scortea desit aquas. h. e. penula scortea. Sic *Senec. l.* 4. *quæst. nat. c.* 6. Quid exspectas, ut homines ad penulas discurrerent, aut ad scortea? supple *vestimenta*.

Scortillum, i, πορνίδιον, dim. a *scortum*. *Catul. carm.* 10. Scortillum mihi cum repente visum est, Non sane illepidum, nec invenustum.

Scortor, aris, d. 1. *andare a meretrici*, זנה, Ger. *huren*, Gall. *paillarder*, Hisp. *putanear*, πορνεύω, meretricor. *Ter. Heaut.* 1. 1. 32. Scortari crebro nolunt, nolunt crebro convivarier.

Scortum, i, *pelle*, *cuojo*, σκύτος, proprie corium est animalium, præsertim eorum, quæ crassiorem pellem habent, & duriorem. *Varr. l.* 7. *L. L.* ¶ Sumitur etiam pro meretrice, *puttana*, זונה, Ger. *hur*, Gall. *putain*, Hisp. *puta*. Causas hujus appellationis varias afferunt Etymol. *Fest. Varr. Voss.* & alii, sed nullam satis idoneam. *Cic.* 2. *Catil.* Quod si in vino, & alea comessationes solum, & scorta quærerent. *Id. de Arusp. Resp.* Quis unquam nepos tam libere est cum scortis, quam hic cum sororibus volutatus? ¶ *Scortum devium*, est non prostitutum in propatulo omnium libidini, sed honestius, minusque vulgare. *Hor. l.* 2. *od.* 11. Quis devium scortum eliciet domo Lyden? ¶ *Scortum pressum quasillo*, est scortillum egenum, & lanificio miseram trahens vitam. Quæ enim ad extremam redactæ erant paupertatem meretrices, & mulieres, lanam demum faciebant, & illa se Minervæ vitulabebant. *Tib. l.* 4. *el.* 10. Pressumque quasillo Scortum. ¶ Dicitur aliquando & de maribus præposteræ virorum libidini obsequentibus. *Cic. pro Sext. de Clodio*: Nec mihi ret erat cum Saturnino, sed cum scurrarum locupletum scorto, cum sororis adultero, &c.

Scoti, orum, m. *Scozzesi*, Scotiæ populi. *Claudian. de B. Get. v.* 417. Extremis legio prætenta Britannis, Quæ Scoto dat fræna truci.

Scotia, æ, f. *Scozia*, pars majoris Britanniæ, quæ in Septentrionem incurrit.

Scotia, æ, f. σκοτία, græce umbram, seu tenebras significat. A *Vitruv. l.* 3. *c.* 3. Scotia dicitur pars cava in stylobata, quæ ideo quia cava est, umbrosa apparet. *Id. l.* 4. *c.* 3. scotiam vocat cavitatem in fundo coronæ Doricæ, quæ a mento ipso coronæ propendens, quadam regula, seu margine separatur.

Scoticus, a, um, *Scozzese*, ad Scotiam, & Scotos pertinens. *Claudian. l.* 2. *de laudib. Stilich. v.* 253. Illius effectum curis, ne tela timerem Scotica.

Scotinos, Græca vox est, tenebrosum, obscurum significans: a σκότος, tenebræ. *Senec. epist.* 12. Heraclitus, cui cognomen Scotinon fecit orationis obscuritas.

Scotomo, as, *far girare il capo*, *cagionar vertigini*. *Theodor. Priscian. de Diæta*, *c.* 12. Saltum vinum caput scotomat.

Scrapta, fem. nugatoria mulier, ac despicienda. *Fest.* & *Plaut.* apud *Non. c.* 2. *n.* 765.

Scrautum. V. Scorteum.

Screator, oris, qui screat. *Plaut. Mil.* 3. 1. 52. Screator sum itidem minime succidus.

Screatus, us, m. *raschiamento*, רקק, Germ. *reusperung*, Gall. *crachement*, Hisp. *gargajeamiento*, χρέμψις, actus screandi, screatio. *Ter. Heaut.* 2. 2. 130. Gemitus, screatus, tussis.

Screo, as, a. 1. *sputare con isforzo*, רקק, Germ. *reuspern*, Gall. *cracher*, Hisp. *gargajear*, χρέμπτομαι, est cum conatu quodam de pectore sputum, seu catarrhum ejicere. Est verbum factum per Onomatopœiam, ut & Græcum χρέμπτομαι, a quo χρέμης, Comici senis nomen, quia senes multum screare solent. *Plin. l.* 33. *c.* 1. Eadem in jumento, hominique phlegma, aut sanguinem, qui screatur, telo circumligata sanat.

Scriba, æ, m. *scrivano*, *cancelliere*, γραμματεύς, γραμματιστής, tabellio, notarius, idest qui tabellas, vel acta, vel aliud quidvis Civitatis, vel Principis, vel Magistratus nomine, seu mandato scribit. *Fest.* Scribas proprio nomine antiqui & librarios, & poetas vocabant. At nunc dicuntur scribæ quidem librarii, qui rationes publicas scribunt in tabulis. Itaque, cum Livius Andronicus bello Punico secundo scripsisset carmen, quod a virginibus est cantatum, quia prosperius res publica populi Romani geri cœpta est, publice attributa est in Aventino ædes Minervæ, in qua liceret scribis, histrionibusque consistere, ac dona ponere in honorem Livii, quia is & scribebat fabulas, & agebat. *Liv. l.* 1. Scriba cum Rege sedens pari fere ornatu. ¶ Apud Romanos similiter Scribæ erant apparitores Magistratuum, qui rationes publicas in tabulis scribebant. *Cic. pro Dom.* Scribæ, qui nobiscum in rationibus, monumentisque publicis versantur. *Id. in Pison.* Rationes ita sunt perscriptæ scite, & literate, ut Scriba ad ærarium, qui eas retulit, perscriptis rationibus, secum ipse caput perfricans, commurmuratus sit. Ratio quidem hercle apparet, argentum οἴχεται. ¶ Cum multi essent Scribæ in civitate, factum est, ut in Decurias sint distributi Quæstoriorum, Ædilitiorum, Prætoriorum, prout a Quæstoribus, Ædilibus, Prætoribus essent lecti. *Sueton. in Claud. c.* 1. Suscipientibus obviis scribarum decuriis, in Urbem devectum est. ¶ Scribæ etiam dicebantur librarii, qui ab aliis edita scribebant. *Cicer. lib.* 6. *Fam. ep.* 20. Si M. Tullius scriba meus adesset.

Scribatus, us, m. Scribæ dignitas, & officium. *l.* 4. *Cod. tit.* 62. *de appellat.*

Scriblita, æ, f. genus placentæ sine melle, quæ ferventissima apponi solebat, & edi. *Cato de R. R. c.* 78. & *Martial. l.* 3. *epigr.* 17.

Scriblitarius, ii, m. qui scriblitas facit. *Afran.* apud *Non. c.* 1. *n.* 83.

Scribo, is, psi, ptum, a. 3. *scrivere*, *e comporre*, כתב, Ger. *schreiben*, Gall. *écrire*, Hisp. *escrivir*, γράφω, literas fingo, literis, vel scriptis aliquid mando, & in tabulas refero. Usurpatur vel absolute. *Cic.* 1. *Acad.* In iis ipsis antiquitatem prorsus philosophice scribere voluimus. ¶ Vel cum acc. *Cic. l.* 1. *Fam. ep.* 9. Scripsi etiam versibus tres libros de temporibus meis. *Id. ad Q. Fr.* Scribas ad me, quicquid veniet in mentem, cum habebis, cui des. *Id.* 5. *Tusc. c.* 39.

c. 39. Unde, quo, quamque lineam scriberent. ¶ Vel cum abl. & præp. *de*. *Cic. l.* 12. *Fam. ep.* 7. Sed proxime scripsi de optimo genere dicendi. ¶ Vel cum dat. *Cic. l.* 7. *Fam.* Tu in illa epistola nihil mihi scripsisti de rebus tuis. ¶ Vel cum acc. & præp. *ad*. *Cic. de Sen.* Nunc autem mihi visum est de senectute aliquid ad te scribere. ¶ Vel cum ablat. instrumenti. *Plaut. Pseud.* 2. 5. 131. Quasi in libro cum scribuntur literæ calamo. *Cic.* 3. *Catil.* Erat scriptum ipsius manu. ¶ Vel cum ablat. modi. *Cic. l.* 9. *Fam.* De quo etiam tu mihi antea scripseras, his quidem eodem exemplo. *Id. ib.* Itaque tectis verbis ad te scripsi, quæ apertissimis agunt Stoici. ¶ Vel cum ablat. causæ. *Balb. Cic. l.* 9. *Fam.* Me ab singulari amore, benevolentiaque, quæcumque scribo, tibi scribere. ¶ Vel elegantur cum adverbio. *Cic. l.* 7. *Fam.* Hæc ad te scripsi verbosius. ¶ Usurpatur etiam impersonaliter. *Cic.* 2. *de Div.* Scriptum sit item, cum Cratonis sui familiaris oculum obligatum vidisset, quæsivisse, quid esset. ¶ Scribere notis, est celeriter excipere, & dictionibus decurtatis aliquid scribere, quemadmodum olim faciebant notarii, quibus etiam nomen a notis hujusmodi remansit. *Quintil. l.* 11. c. 2. Habeamus sane, ut qui notis scribunt, certas imagines omnium, &c. ¶ Scribere leges, est leges condere, dicere, facere. *Cic. pro R. Am.* Qui leges, quibus hodie quoque utuntur, scripserit. ¶ Scribere hæredem, est statuere, facere. *Martial. l.* 10. *epigr.* 97. Hæredem scripsit me Numa, convaluit. Eodem sensu, scribere aliquem testamento, dixit *Hirt. de bello Alexandr.* ¶ Scribere servo libertatem, est ei libertatem testamento relinquere. *Ulpian. l. si servus, ff. de acquir. vel omitt. hæred.* ¶ Scribere salutem alicui. Vide *Salus*. ¶ Scribere laudes, atque gratias alicui, *lodare, e ringraziare*. *Gel. l.* 3. *c.* 8. ¶ Scribere alicui dicam. V. *Dica*. ¶ Scribere nummos alicui dicitur debitor, qui non præsentes solvit, sed pro iis in certam diem solvendis creditori cavet chirographo, vel suo, vel argentarii sui, jussu ipsum nuntius. *Plaut. Asin.* 2. 4. 34. Nunc fategit: adducit domum ultro, & scribit nummos. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 69. Scribe decem a Nerio. h. e. cave Nerio per syngrapham, te decem ab eo accepisse, & certo tempore rescripturum, hoc est redditurum. Quidam leg. *scribe decem Nerio*, quod eandem habet sententiam. ¶ Scribere supplementum legionibus, *far reclute*. *Cic.* 3. *Fam. ep.* 3. Sic scribere milites, *far leve*. *Plaut. Liv.* & *Cæt.* ¶ Scribere formulam, est actionem intentare. *Quintil. l.* 6. c. 4. Colaphum tibi ducam, & formulam scribam, quod caput durum habeas. ¶ Translate *Terent. And.* 1. 5. 49. Scribere in animo, *imprimere*. *Ter. Andr.* 1. 3. 49. ¶ *Scribere in vento, & aqua*, proverb. inanes lusus terere. *Catul. carm.* 69. *de Lesbia*. ¶ Interdum ponitur pro pingere. *Plin. l.* 35. *c.* 10. Scripsit & Apollinem, & Dianam, Deumque Martem in leone sedentem. *Stat.* 11. *Theb. v.* 354. *de equa fauces fugiente*. Arvaque sanguineo scribit rutilantia gyro. *h. e.* sanguine signat. ¶ Scribere tectum. *Stat. l.* 1. *silv.* 3. *v.* 9. est ædium formam delineare, *far il disegno d' una casa*. ¶ *Scripsti* pro scripsisti per syncopen, habet *Plaut. Asin.* 4. 1. 67.

Scribonius Largus Designatianus, medicus, floruit sub Tiberio, & Claudio imperatoribus, scripsitque librum de compositione medicamentorum.

Scriniarius, ii, scrinii custos, qui etiam magister scrinii dicitur. Vetus Glossarium: Scriniarii sunt magistri scriniorum, vel memoriales scriniorum. Hinc Scriniarius ab epistolis, & Scriniarius a libellis, leguntur in *Inscript. vet.* quas affert *Salmas. ad Lamprid. in Alexandro, c.* 31.

Scrinium, ii, *scrigno*, ‏גנזך‏, Germ. *schrein*, Gall. *coffre*, Hisp. *caxa*, *baul*, κιβώτιον, arca, qua servantur nummi, & alia pretiosa. *Plin. l.* 7. *c.* 29. Inter spolia Darii Persarum Regis unguentorum scrinio capto. ¶ Scrinia itidem capsæ, sive arculæ, in quibus libros, scripta, aliaque secreta reponerent. *Hor. l.* 1. *sat.* 1. Si prius orto Sole vigil calamum, & chartas, & scrinia posco. *Id. ib.* Ne me Crispini scrinia lippi Compilasse putes.

Scriplum, i, n. 2. γράμμα, στάθμιον, parvæ mensuræ, vel ponderis, vigesima quarta unciæ pars. Argentarii hodie denarium vocant, ut testatur Auctor Th. L. L. & vigintiquatuor grana continere ajunt. Factum est ex *scripulum*, quod in veteribus codicibus nonnunquam invenitur. *Scripulum* autem est corruptum ex *scriptulum*, quod Charisii ævo obtinuit. *Scripulum* factum est ex *scriptulum*: quod veteribus fuisse in usu, cum ex eodem Charisio patet, tum ex notis Tironis, ac Senecæ, pag. 149. Est vero *scriptulum a scribo*: Unde cognoscere est & Græcis similiter γράμμα, dici ἀπὸ τοῦ γράφειν. Idem autem esse γράμμα, & scriplum, indicat hoc versu *Rhemnius Fannius Palæmon*. Gramma vocant, scriplum nostri dixere priores. Confirmant *Glossæ Philoxeni*, in quibus legere est, *Scripulum*. Multi, ac Medici cum primis, pro scriptulo *scrupulum* usurpant, atque id a *scrupo* dictum putant. Sane monet Gruterus in Notis Tironis, & Senecæ codicem unum habere *scrupulum*, alterum vero *scriptulum*. Etiam quoque Vinetus in Annotationibus ad *Priscian. de ponder.* scribit, non uno Martialis loco, itemque in aliis Scriptoribus, antiquos codices habere & *scripula*, & *scrupula*: ac censet idem, ut pro *carnifex* dixere *carnufex*, ita *scriptulum* factum esse *scrupulum*. *Charis. Sosipater l.* 1. Scriptulum, quod nunc vulgo sine T dicunt, Varro in Plautorino dixit. Idem III. Annali: Nummum argenteum conflatum primum e Servio Tullio dicunt: is quatuor scriptulis major fuit, quam nunc sit. *Arnob. l.* 6. Ex tot auri ponderibus ne unum quidem habuit scripulum.

Scriptilis, le, adjectiv. qui scribi potest. *Ammian. lib.* 17. *cap.* 8. Effigiatus scriptilibus elementis. *Velius Longus de Orthogr.* Litera est initium scriptilis vocis.

Scriptio, onis, *scrittura*, ‏כתב‏, Ger. *schreibung*, Gall. *écriture*, Hisp. *escritura*, γραφή, actus scribendi, scriptum. *Cic. Att. l.* 10. *ep.* 17. Lippitudo quæ impediat scriptionem meam. *Id. l.* 9. *Fam. ep.* 12. Ut rem tenuem, & inopem, nec scriptione magnopere dignam. *Id.* 3. *Tusc. in fin.* & quo non modo impulsi sumus ad Philosophicas scriptiones, verum etiam lacessiti. *Id. de clar. Orat. c.* 64. Hoc genus scriptionis nondum sit Latinis literis illustratum. ¶ Interdum sumitur pro exercitatione oratoria remota a foro, qualis est Parænesis Isocratis ad Demonicum, Declamationes, & siqua sunt alia ejus generis. *Cic. in Or. c.* 8. Quoniam plura sunt orationum genera, eaque diversa, neque in unam formam cadunt omnia, laudationum, scriptionum, & historiarum, &c.

Scriptito, as, a. 1. *scrivere spesso*, freq. a *scripto*. *Cic. Att. l.* 7. *ep.* 12. Et hæc, & si quid aliud, ad me scribas, velim, vel potius scriptites. *Id.* 2. *de Or. c.* 23. Sed ne te quidem, Antoni, multum scriptitasse arbitror. *Id. in Brut.* Scriptitavit Orationes multas, Orator nunquam fuit.

Scripto, as, a. 1. frequent. verbi *scribo*. *Horat. l.* 1. *sat.* 4. Aut scripta quod me tacitum juvet.

Scriptor, oris, *scrittore*, *compositore*, *autore*, ‏כותב‏, Germ. *schreiber*, Gall. *écrivain*, Hisp. *escritor*, συγγραφεύς, qui scribit, sive texit epistolam, orationem, librum, vel aliud quodcunque opus. *Cic. pro Arch. c.* 10. Quam multos scriptores rerum suarum magnus ille Alexander secum habuisse dicitur! *Id.* 1. *de Or. c.* 10. Neminem scriptorem satis ne mediocriter quidem disertum fuisse dicebat. *Id. ibid. c.* 34. Omnium bonarum artium scriptores, ac doctores & legendi, & pervolutandi sunt. ¶ Scriptor legum, est legum lator. *Cic. ad Brut. ep.* 15. Solon & sapiens unus fuit ex septem, & legum scriptor solus ex septem.

Scriptorius, a, um, *cosa da scrivere*, Ger. *zum schreiben*, Gall. *servant à écrire*, Hisp. *para escrivir*, γραφικός, ad scribendum pertinens. *Cels. l.* 5. *c.* 28. *n.* 12. Sed eadem medicamenta in calamum scriptorium conjicienda sunt. *Id. l.* 6. *c.* 4. Id autem, quod subinde aditur, illitu atramento scriptorio satis est.

Scriptulum. V. Scriplum.

Scriptum, i, *scritto*, *scrittura*, ‏כתב‏, Ger. *geschrifft*, Gall. *écrit*, Hisp. *escritura*, σύγγραμμα, scriptura, hoc est id ipsum, quod literis mandatum est. *Auct. ad Her. l.* 2. Ex scripto sententiæ controversia nascitur hoc modo, cum videbitur scriptoris voluntas cum scripto ipso dissentire. *Cic. pro Planc. c.* 30. *ad fin.* Recitatur oratio, quæ propter ejus magnitudinem dicta de scripto est, *colla carta alla mano*. *Id.* 2. *de Or.* Ex quorum scriptis, cujusque ætatis quæ dicendi ratio voluntasque fuerit, intelligi potest. *Id. l.* 5. *Fam. ep.* 12. Nomen alicujus scriptis illustrare. *Id.* 2. *de Or.* Relinquere aliquid in scriptis, *lasciare scritto*. ¶ Scriptum facere, est scribendo victum quærere. *Gel. l.* 6. *c.* 9. Cn. Flavius patre libertino natus scriptum faciebat. ¶ Scripto se se abdicare, est officio notarii, vel scribæ renuntiare. *Gel. l.* 6. *c.* 9. Cn. Flavius Annii filius dicitur tabulas posuisse, scripto se se abdicasse. Alii *scriptu* legunt. ¶ Scriptum quoque notat scrupum, idest lapillum, calculum. *Cic.* 1. *de Or. c.* 50. Pila bene, & duodecim scriptis ludere. Ita legit *Victorius l.* 5. *Var. Lect. c.* 24. Alii *scrupis*. *Id. in Hort.* apud *Non. c.* 2. *n.* 781. Itaque tibi concedo, quod in duodecim scriptis solemus, ut calculum reducas, si te alicujus dati pœnitet. Adde *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 364.

Scriptūra, æ, *scrittura*, ‏כתב‏, Ger. *geschrifft*, Gall. *écriture*, Hisp. *escritura*, γραφή, scriptio, actus scribendi. *Auct. ad Her. l.* 3. Qui motus corporis exprimere verbis, & imitari scriptura conatus sim voces. idest scribendo. *Cic.* 1. *de Or.* Si subitam orationem commentatio vincit, hanc ipsam profecto assidua, & diligens scriptura superabit. ¶ Sumitur etiam pro stilo, quo quis utitur in scribendo, idest pro modo scribendi. *Cic. l.* 15. *Fam. ep.* 21. Cum vero ea, quam scriptura persecutus es, &c. *Cæcina Cic. l.* 6. *Fam. ep.* 7. Genus autem hoc scripturæ non modo liberum, sed incitatum, atque latum esse, quis ignorat? ¶ Metonymice sumitur pro eo, quod scribimus. *Auct. ad Herenn. l.* 4. Reliquum scripturæ consumetur in exemplis. ¶ Item pro vectigali pastionis, seu quod percipitur e pascuis, vel pro ipsa ratione eorum, qui pascunt hujusmodi vectigalibus. Scriptura igitur erat vectigal, quod pendebatur ab iis, qui sylvis, & pascuis publicis fruebantur, ut in Italia sylva Scantia, & salictis ad Minturnas. *Sigon. de ant. jure C. R. l.* 1. *c.* 16. & *l.* 2. *c.* 4. Nominis causa est, quia qui pecudes in pascuis publicis pascerent, numerum pecudum apud Publicanos profiterentur, atque hi eum in commentarios referrent. *Cic. pro L. Man. c.* 6. Ita neque ex portu, neque ex decumis, neque ex scriptura vectigal conservari potest. ¶ Magistri scripturæ dicebantur, qui vectigal ex pastione describebant, & colligebant, & Reipublicæ repræsentabant. *Cic. Att. l.* 5. Tu sæpe dare tabellariis Publicanorum poteris per Magistros scripturæ, & portus, & nostrarum Diœcesium. *Id. Att. l.* 11. *ep.* 10. P. Terentius meus necessarius operas in portu, & scriptura Asiæ pro Magistro dedit. hoc est portorio, & scripturæ Asiæ Magistri loco præfuit.

Scripturarius, a, um, adject. ad scripturam pertinens. Scripturarius ager appellatur, in quo ut pecora pascantur, certum æs persolvitur. *Festus*. ¶ Scripturarius, ii, m. Scripturarios, inquit *Non. c.* 1. *n.* 272. quos nunc tabularios dicimus, dici volunt veteres, quod scripturis, & commentariis omnia vel urbium, vel provinciarum complecterentur. *Lucil. ibid.* Publicanum rerum assuefium, ut scripturarius.

Scripturio, is, n. 4. scribere gestio, vel scriptito. *Sidon. l.* 7. *ep.* 18. Incitatus semel animus necdum scripturire desinit.

Scriptus, us, m. idem quod scriptum, vel scriptio, vel scriptura. *Gel. l.* 6. *c.* 9. Scriptum facere. *Id. ibid.* Cn. Flavius dicitur tabulas posuisse, scriptu se se abdicasse. Al. leg. *scripto*.

Scriptus, a, um, *scritto*, γεγραμμένος. *Ovid. l.* 5. *Trist. el.* 12. Scribimus, & scriptos absumimus igne libellos. *Cic. l.* 1. *de Div. c.* 18. Nonne, ut C. Gracchus filius ejus scriptum reliquit? &c. *Id.* 4. *Acad.* Cujus, ut scriptum video, princeps Xenophanes, &c. ¶ Scriptus lapis, fuit lapis quidam, ubi Scribæ sacrificabant. *Fest. ex Labeone*.

Scripulum. V. Scriplum.

Scrobatio, onis, f. scrobium excavatio. Legitur in veteri Calendario Rustico, apud *Gruter. pag.* 138. mense Novemb. si modo ullam habet in lingua Latina auctoritatem.

Scrobiculus, i, m. ὀρυγμάτιον, diminut. a *scrobs*, *fossetta*. *Col. l.* 4. *c.* 15. Et scrobiculo facto ad imum solum præciditur.

Scrobis, & Scrobs, bis, m. & f. *fossa*, ‏גומא‏, Germ. *grub*, Gall. *fosse*, Hisp. *hoya*, ὄρυγμα, βόθρος, fossio, seu fovea intra terram manu facta, e. g. ad metalla, vel quæcunque alia effodienda, ad vineas, vel arbores conserendas, &c. *Colum. l.* 5. *c.* 10. Sed scrobis clibano similis fiat. ¶ Est generis tam masculini, quam fœminini, secundum Priscianum. Servius tamen ait, magis masculinum esse, quam fœmininum, & citat Plautum, qui dixit *Sexagenas scrobes*, quod vero Lucretius ait, *Exigua posuit scrobe*, id vult esse contra ortem. *Col. l.* 4. *c.* 1. Nimium me profundos censuisse fieri scrobes. *Id. ibid.* Contenti bipedanea scrobe. *Id. l.* 4. *c.* 15. Ex alto scrobe submersa perducitur ad vacantem palum. *Plin. l.* 9. *c.* 51. Scrobem effodere. ¶ *Scrobs* in recto casu legitur apud *Col. l.* 4. *c.* 4. & *l.* 5. *c.* 1. & *de arborib. c.* 19.

Scrofa, æ, f. *scrofa*, Ger. *saumutter*, Gall. *truye*, Hisp. *puerca*, χοιράς, porca vetula, quæ fœtus causa alitur. *Var. l.* 2. *R. R. c.* 4. Scrofa in sua quæque hara suos alat, oportet, porcos. *Col. l.* 7. *c.* 9. Scrofæ probantur longissimi status, & ut sint reliquis membris similes descriptis verribus. ¶ Scrofa, cognomen familiæ Romanæ. Originem hujus cognominis hanc *Varro* tradit *l.* 2. *de R. R. c.* 4. Avus meus (Scrofa Tremellius loquitur, vir Prætorius, Varronis æqualis) primum appellatus est Scrofa; qui Quæstor cum esset Licinio Nervæ Prætori, in Macedonia provincia relictus, qui præesset exercitui, dum Prætor rediret, hostes arbitrati, occasionem se habere victoriæ, impressionem facere coeperunt in castra. Avus, cum hortaretur milites, ut caperent arma, atque exirent contra, dixit, celeriter se illos, ut scrofa porcos, disjecturum. Id, quod fecit. Nam ex prælio hostes ita fudit, atque fugavit, ut eo Nerva Prætor Imperator sit appellatus, & avus cognomen invenerit, ut diceretur Scrofa. Vide & *Macrobium l.* 2. *c.* 6.

Scrofinus, a, um, adject. a scrofa, ut scrofinum stercus, *Marcel. Empir. c.* 4. & Scrofina perna, *c.* 13.

Scrofipasci, orum, m. χοιροβοσκοί, qui scrofas pascunt. *Plaut. Captiv.* 4. 2. 27. Pistores scrofipasci, qui alunt furfuri sues.

Scrofulæ, arum, f. *scrofole*, χοιράδες, strumæ, aut similis morbus circa guttur. *Veget. de re Veterin. l.* 2. *c.* 23. Plerumque strumæ, vel parotides, aut scrofulæ jumentorum guttur infestant.

Scrotum, i, n. *coglia*, *borsa*, pellis quæ testiculos continet, ὄσχεον, *Cels. l.* 7. *c.* 19. Insiditur interdum inguen, interdum scrotum.

Scrupēda, æ, m. & f. *sciancato*, *chi cammina malamente*, qui ægre incedit, velut qui pedibus scrupos calcans difficile ingreditur, & distorto corpore. *Var. l.* 6. *de L. L.* & *Plaut. in fragment. Nervolariæ*, *apud Gel. l.* 3. *c.* 3.

Scrupeus, a, um, *sassoso*, λιθώδης, plenus scrupis, lapillosus. *Virg.* 6. *Æn. v.* 236. Spelunca alta fuit, vastoque immanis hiatu, Scrupea, tuta lacu nigro. ¶ Translate sumitur pro anxio, sollicito, curioso. *Accius in Menalippa*, *apud Var.* Rejicis abs te religionem scrupeam pone. Ubi *Varro*: Accius scrupeum pro curioso usurpavit in Menalippa, cum religionem scrupeam dixit, quam post tergum rejiciendam ait. *Auson. in epist. ad Paulin. quæ Technopægn. præmittitur*. Scrupea difficultas.

Scrupōsus, a, um, *sassoso*, idem ac scrupeus. *Plaut. Captiv.* 1. 2. 82. Scruposa via. *Apul. lib.* 6. *A. A.* Scruposum saxum. h. e. præruptum, asperum. ¶ Translate sumitur pro difficili, aspero. *Lucr. lib.* 4. *vers.* 524. Haudquaquam ratio scruposa relicta est.

Scrupulāris, & re, c. 3. quod ad scrupulum pertinet. *Plin. l.* 33. *c.* 8. Protinus dicunt, quantum auri sit in ea, quantum argenti, vel æris scrupulari differentia. *fino a uno scrupolo*.

Scrupulātim, adv. per scrupula. *Plin. l.* 22. *c.* 24. Scrupulatim quidem colligere, ac noscere vires medicamentorum naturalium, & simplicium, non conjecturæ humanæ opus, sed impudentiæ est.

Scrupulōse, adv. *scrupolosamente*, *con troppa diligenza*, ἀκριβῶς, nimis curiose, seu diligenter. *Plin. l.* 2. *c.* 46. Scrupulosius, quam instituto fortassis conveniat operi, tractabo ventos. *Quintil. l.* 5. *sub fin.* Minutius, & scrupulosius scrutantur omnia. *Col. l.* 9. *c.* 8. Quæ dono, vel aucupio contingunt, minus scrupulosa

pulose probantur. *Id. in praefat. l.* 1. Corporis gesticulatorem scrupulosissimi requirunt saltationis, ac musicae rationis studiosi.

Scrupulositas, atis, f. 3. ἀκριβολογία, nimia diligentia, anxie curae, *troppo esattezza*. *Col. l.* 1. *c.* 3. In hac autem ruris disciplina non desideratur ejusmodi scrupulositas. ¶ Item anxietas, sollicitudo, *scrupolo, riguardo*. *Tertul. de virg. veland. c.* 11. De caeteris, quae desponsatae non sunt, viderit parentum procrastinatio de angustiis, & scrupulositate descendens.

Scrupulosus, a, um, o. s. 2. *scrupoloso*, λιθώδης, plenus scrupulis. *Cic.* 4. *Tusc. c.* 14. E quibus quoniam tanquam e scrupulosis cotibus enavigavit oratio. Alii leg. *scruposis*, alii *scopulosis*. ¶ Sumitur etiam pro scabro, aspero. *Plin. l.* 16. *c.* 23. *de castaneis*: Caeterae suum pabulo gignuntur scrupulosae corticis. ¶ Translate ponitur pro difficili. *Plin. l.* 3. *ep.* 5. Miraris, quod tot volumina, multaque in his tam scrupulosa homo occupatus absolverit. ¶ Item pro nimis accurato, & diligenti, *troppo esatto*. *Quintil. lib.* 9. *c.* 2. Scrupulosa disputatio. *Plin. l.* 18. *c.* 33. Haec erit ratio lunaris: Ventorum paulo scrupulosior. ¶ Item pro nimis anxio, sollicito. *Tertul. de spectac. c.* 3. Quorundam fides aut simplicior, aut scrupulosior. *Apul. de Deo Socrat.* Scrupulosissimus cultus.

Scrupulum, li, n. *scrupolo*, genus exigui ponderis pendentis tertiam drachmae partem, & unciae vigesimam partem. V. Scriplum. *Ovid. de medicam. fac. ad fin.* Quinque trahant marathri scrupula, myrrhae novem. *Cic. Attic. l.* 4. *ep.* 15. Neque argenti scrupulum esse ullum in illa insula. ¶ Item genus mensurae in agris metiendis. *Col. l.* 5. *c.* 1. Jugerum habet quadratorum pedum viginti octo millia, & octingentos, qui pedes efficiunt scrupula ducenta octoginta octo.

Scrupulus, i, m. *scrupolo, pietruzza*, צרור, Ger. *steinlein*, Gall. *petit gravois*, Hisp. *chinu*, ψῆφος, proprie est lapillus brevis, & asper, qualis est, qui in calceo latens nos laedit, pressusque dolorem creat, diminut. a *scrupus*. Translate sumitur pro sollicitudine, dubitatione, difficultate, molestia. *Ter. Adel.* 2. 2. 20. Timet, injeci scrupulum homini. *Cic. pro R. Am. c.* 2. Hunc sibi ex animo scrupulum, qui se dies, noctesque stimulat ac pungit, ut evellatis, postulat. *Id. Att. l.* 5. *ep.* 13. Exime, quaeso, quod potes, de illa domestico scrupulum. *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 15. Domesticarum sollicitudinum aculeus omnes, & scrupulos occultabo.

Scrupus, m. 2. *sasso aspro*, λίθαξ, ψῆφος, saxum asperum, & difficile attrectatu. *Fest.* Scrupi dicuntur aspera saxa, & difficilia, petrae etiam attrectari infestae, aut naufragiorum pollutae scelere. ¶ Sumitur etiam pro lapillo lusorio. *Cic.* 1. *de Or.* Pila bene, & duodecim scrupis ludere. V. *Scriplum*.

Scruta, orum, n. 2. *stracci*, Ger. *alt gerumpel*, *essen*, *lumpen*, Gall. *vieux fers*, *ou drapeaux*, Hisp. *andrajos*, γρύτη, γρυμαία, veteramenta omnis generis, ut attritae usu vestes, dimidiatae strigiles, jumentorum soleae, refixi clavi, idque genus alia, quae vilissimi proxenetae venalia habent, quos antiqui scrutarios appellabant. *Lucil. apud Gel. l.* 3. *c.* 14. Quidni? & scruta quidem ut vendat, scrutariu' laudat Praefractam strigilem, soleam improbu' dimidiatam. *Horat. l.* 1. *ep.* 7. Vilia vendentem tunicato scruta popello.

Scrutans, tis, nom. particip. investigans, inquirens. *Ammian. l.* 30. *c.* 30. Militaris rei ordinum scrutantissimus.

Scrutaria, ae, f. γρυτοπωλία, ars scruta vendendi, ut sagaria, lintearia, &c. Suapte natura adjectivum est: Nam subintelligitur *ars*. Unde Scrutariam facere, est scruta vendere. Glossae Cyrilli: γρυτοπώλης, *scrutarius*: γρυτοπώλιον, *scrutarium*, hoc est locus, in quo scruta venduntur. *Apul. l.* 4. *Metam.* Enimvero vos bonae frugi latrones inter furta parva, atque servilia per balneas, & aniles cellulas reptantes, scrutariam facitis.

Scrutarius, ii, m. γρυτοπώλης, qui scruta vendit. *Lucil. apud Gel. lib.* 3. *cap.* 14. Quidni? & scruta quidem ut vendat, scrutariu' laudat praefractam strigilem, soleam improbu' dimidiatam.

Scrutatio, onis, actus scrutandi, investigatio. *Sen. de Vita beata c.* 23. Si tuto, & securus scrutationem populo praebuerit. idest permiserit sua scrutanda. *Gel. l.* 9. *c.* 10. odiosa scrutatio.

Scrutator, oris, ἐξεταστής, qui scrutatur, investigator. *Stat.* 3. *Sylv.* 1. *v.* 84. Quodque legit merius pelagi scrutator Eoi. *Lucan. l.* 4. *v.* 398. Scrutator pallidus auri. *Sueton. in Claud. c.* 35. Neque aegrum quenquam visitavit, nisi explorato prius cubiculo, culcitisque, & stragulis praetentatis, & excussis: reliquo autem tempore salutatoribus scrutatores semper opposuit.

Scrutatus, a, um, particip. passiva significatione usurpatum, *investigato, cercato*. *Ammian. lib.* 15. *cap.* 8. Quid futurum sit, colligebant, exlot scrutatis vetustioribus libris.

Scrutatrix, icis, quae scrutatur. *Alcim. Avit. l.* 2. *v.* 326. scrutatrix Eva malorum.

Scrutinium, ii, *inquisizione*, *cerca*, חקר, Germ. *erforschung*, Gall. *inquisition*, Hisp. *inquisicion*, ἐξερεύνησις, investigatio, inquisitio, a scrutor. *Apul. l.* 9. *A. A.* Postremum Magistratibus placuit obstinate denegantem scrutinio detegere.

Scruto, as, a. 1. idem ac scrutor, apud veteres. *Non. c.* 7. *n.* 6.

Scrutor, aris, d. 1. *cercare*, *investigare*, חפש, Germ. *nachsuchen*, Gall. *fouiller*, *chercher*, Hisp. *escudrinar*, ἐξετάζω, ἐξερευνάω, investigo, inquiro. *Cic. pro R. Am. c.* 34. Non excutio te, siquid forte furti habuisti, non scrutor, nihil ad me pertinere arbitror. *Id. in Vatin. c.* 5. Cum omnium domos, apothecas, naves furacissime scrutarere. *Plin. l.* 8. *c.* 40. *de cane*: Scrutatus vestigia, atque persequitur. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. Arcanum alicujus scrutari.

Sculna, ae, com. 1. idem ac sequester, ut ex P. Lavinio scribit *Gellius l.* 20. *c.* 10. Σκυλνα. *Macrob. l.* 3. *c.* 17. Cleopatra uxor, quae vinci ab Romanis nec luxuria dignaretur, sponsione provocavit, insumere posse in unam coenam sestertium centies. Id Antonio mirum visum, nec moratus, sponsione contendit digna sculnae Munatio Planco, qui tam honesti certaminis arbiter electus est. Ita eum locum ex veteribus libris restituit Fulvius Ursinus in appendice de Triclinio. Alii leg. *dignus culina*.

Sculpo, is, psi, ptum, a. 3. *sculpire*, פתח, Ger. *schnitzen*, *graben*, Gall. *graver*, Hisp. *esculpir*, γλύφω, est caedendo imaginem aliquam effingere, seu formam materiae inducere. Quidam, inter quos est *Diomed.* sculpo negant esse Latinum, eoque *exsculpo* a *scalpo* deducunt, *a* in *u* converso, quomodo a *salsus* est *insulsus*. *Ovid.* 10. *Met. v.* 248. Interea niveum mire feliciter arte Sculpsit ebur. *Plin. l.* 36. *c.* 4. Marmore sculpendo primi omnium inclaruerunt Dipoenus, & Scyllis.

Sculponeae, arum, f. 1. erant calceamenta quaedam rudia, & rustica propria servorum, fortasse ex solido ligno excavata, qualia erant κρουπέζαι Boeotiorum, ut Pausanias, & Eustathius indicant, quas κρουπέζια vocant Pollux, & Hesychius. *Cato R. R. c.* 59. Sculponeas bonas alternis annis dare oportet. ¶ Fulgentius Planciades *de prisc. serm. n.* 22. scribit, sculponeas dici caestus plumbo ligatos. Hinc putat Janus Duza, utroque modo elegenti amphibolia accipi in illo *Plauti Cas.* 2. 8. 59. Qui, quaeso, potius, quam sculponeas, quibus batuatur tibi os, senex nequissime? Haec tamen *Duzae* interpretatio aliis non placet.

Sculponeatus, a, um, sculponeis indutus. *Varro apud Non. c.* 2. *n.* 731. Dum in agro studiosius ruror, adspicio Triptolemum sculponeatum bigas sequi cornutas.

Sculptilis, & le, o. 3. γλυπτός, quod sculpitur, aut sculptum est, a *sculpo*. *Ovid. l.* 4. *de Pont. el.* 9. Signa quoque in sella nossem formata curuli, Et totum Numidae sculptile dentis opus.

Sculptor, oris, *scultore*, חרש, Ger. *bildschnitzer*, Gall. *graveur*, Hisp. *esculpidor*, γλύπτης, qui sculpit. *Plin. l.* 36. *c.* 5. Jam fuerat in Chio insula Malas sculptor, dein filius ejus Micciades.

Sculptura, ae, *scultura*, γλυφή, ars sculpendi. *Plin. l.* 36. *c.* 40. Habent in sculpturis facilitatem.

Sculpturatus, a, um, ad sculpturam pertinens. *Venant. Fortun. lib.* 9. *carm.* 15. Et sculpturata lusit in arte faber.

Sculptus, a, um, *scolpito*, partic. a sculpor. *Cic. in Acad.* 4. *cap.* 31. Non est e saxo sculptus, aut ex robore dolatus, habet corpus, habet animum, movetur mente. Alii leg. *sculptus*.

Scurra, ae, m. *buffone*, Ger. *spottvogel*, Gall. *bouffon*, Hisp. *truhan*, βωμολόχος, qui risum ab audientibus captat dictis jocularibus, vel corporis gestu, non habita ratione verecundiae, aut dignitatis. *Cic.* 5. *Ver. c.* 62. Qui se scurram improbissimum existimari vult; qui e scurris potius gladiator, quam scurra appellatus sit. ¶ Atque inde mimis hoc quoque nomen tributum est, ut apud *Juvenalem sat.* 13. *v.* 109. Mimum agit ille, Urbani qualem facundus scurra Catulli. *Julius Capitolinus in Vero, c.* 8. Adduxerat secum & fidicinas, & tibicines, & histriones, scurrasque mimarios, & praestigiatores, & omnia mancipiorum genera, quorum Syria, & Alexandria pascitur voluptate, prorsum ut videretur bellum non Parthicum, sed histrionicum confecisse. ¶ Scurrae etiam vocabantur homines urbani, non rustici, sed elegantes, qui assidue in urbe essent, nunquam in agris, fortasse quod sine cura, & opere omni essent. *Plaut. Most.* 1. 1. 15. Tu urbanus vero scurra, deliciae populi, rus mihi tu objectas? *Id. Epid.* 2. 2. 13. Scurra es. E. Scio te esse quidem hominem militarem. *Id. Trin.* 1. 2. 165. Neque perjurius, quam urbani assidui cives, quos scurras vocant. V. Teubman. ad locum Plauti cit. in Epid. ¶ Scurram dictum esse quasi *securram*, a sequendo, censet *Verrius Flaccus*, ut is proprie scurra sit, qui parasitico more divites homines sectando, & risum movendo victum quaerat. Hoc tamen, tanquam ineptum, deridet *Festus*. ¶ Socrates, quod Atticorum more, dictorum leporibus, & cavillationibus deditus esset, scurra Atticus est appellatus. *Cic.* 1. *de Nat. Deor. c.* 34. & *Lactant. l.* 3. *c.* 19.

Scurrilis, & le, o. 3. βωμολοχικός, quod est ridiculum cum turpitudine. *Cic.* 2. *de Or. c.* 59. Ne aut scurrilis jocus sit, aut mimicus. ¶ Item facetus, urbanus. *Valer. Max. l.* 8. *c.* 8. *num.* 3. Ut enim in rebus seriis Scaevolam, sic in scurrilibus lusibus hominem agebat.

Scurrilitas, atis, *buffoneria*, βωμολοχία, turpis, & procax dicacitas, neque temporis, neque loci, neque personarum respectum habens. *Auctor. dial. de Orat. c.* 22. Foeda, & insulsa scurrilitas.

Scurriliter, adv. *buffonescamente*, βωμολοχικῶς, scurrarum more, procaciter. *Plin. ep.* 25. *l.* 4. Qui in tanta re, tam serio tempore, tam scurriliter ludat.

Scurror, aris, d. 1. *fare il buffone*, *buffoneggiare*, Germ. *bossen reissen*, Gall. *plaisanter*, Hisp. *truhanear*, βωμολοχεύω, scurram ago. *Hor. l.* 1. *ep.* 17. *v.* 19. Scurror ego ipse mihi, populo tu. ¶ Item adulari: nam scurrae, ut in omnibus placeant, assentari etiam solent. *Id. ibid. ep.* 18. metues, liberrime Lolli, Scurrantis speciem praebere professus amicum.

Scurrula, ae, m. diminutivum a *scurra*. *Apul. l.* 10. *Metam.* Quidam praesens scurrula, Date, inquit, huic quippiam meri. *Arnob. l.* 6. Urbanus scurrula.

Scutale, is, n. *il fondo della frombola*, corium in funda, cui lapis imponitur. *Liv. l.* 38. *c.* 29. Triplex scutale crebris suturis duratum, ut fluxa habena volutetur in jactu glans &c.

Scutarius, ii, m. *scudajo*, ἀσπιδοποιός, qui scuta facit. *Plaut. Epid.* 1. 2. 35. Id modo videndum, ut materies suppetat scutariis. Alii aliter leg.

Scutarius, a, um, ἀσπιδάριος, quod ad scuta pertinet. *Veget. l.* 2. *c.* 11. In Romana militia habebant fabricas scutarias, & loricarias, quibus armorum genera formabantur.

Scutatus, a, um, ἀσπιδιώτης, scuto armatus. *Cic.* 2. *Phil. c.* 45. Agmine quadrato cum gladiis sequuntur scutati milites, sicas portari videmus.

Scutella, ae, f. *scodella*, קערה, Ger. *schüssel*, Gall. *écuelle*, Hisp. *escudilla*, τρυβλίον, genus vasis concavi, rotundi, quo minutal ex carne, vel oleribus in mensam exhibetur. *Cic.* 3. *Tusc. c.* 19. Demus scutellam dulciculae potionis, aliquid provideamus & cibi. ¶ Scutellae etiam dicuntur patellae, quae casis supponuntur, & ea sustinent, *sottocoppe*. *Ulpian. l. cum aurum. Dig. de aur. arg. leg.* Si vasa sint legata, non solum ea contineri, quae aliquid in se recipiant, sed etiam quae aliquid sustineant, & ideo scutellas, vel promulsidaria contineri.

Scutica, ae, f. *staffile*, *sferza*, Ger. *lederne geysel*, Gall. *écourgée*, *fouet*, Hisp. *azote*, σκυτάλη, genus verberis e loris facti, a σκῦτος, *corium*. *Martial. l.* 10. *epigr.* 62. Scuticaque loris horridis Scythae pellis, Qua vapulavit Marsyas Celenaeus. ¶ Scutica minus est, quam flagellum. *Hor. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 118. Ne scutica dignum horribili sectere flagello.

Scutigerulus, a, um, ὀπλοφόρος, servus militaris qui scutum domini gerit, armiger. *Plaut. Cas.* 2. 3. 44. Qui (malum) homini scutigerulo dare lubet?

Scutilus, tenuis, macer, exilis, in quo tantum exilis pellicula cernitur. *Festus.*

Scutra, ae, f. *olla*, *pentola*, vasis aenei genus, χυτρίον, fortasse ita dictum, quod in modum scuti factum sit. *Plaut. Pers.* 1. 3. 8. Struthea coluteaque appara, bene ut scutris concaleant. *Cato R. R. c.* 157. Ubi in scutra fervefeceris, &c. Al. hic leg. *chutra*, vel *chytra*, a Graeco χύτρα, olla, eccabot.

Scutriscum, i, genus vasis, forte idem ac scutra, vel ab eo diminutivum. *Cato de R. R. c.* 10. & 11.

Scutula, ae, f. genus vasis concavi, octo unciarum capax, ut aliqui dicunt, diminut. a *scutra*. *Martial. l.* 8. *epigr.* 71. Bessalem ad scutulam sexto pervenimus anno. *Id. l.* 11. *ep.* 32. Sic implet gabatas, parapsidesque, Et leves scutulas, cavasque lances. ¶ Scutulae figura aliis videtur esse quadrata, aliis rotunda, aliis rhombo, seu amygdalae similis; aliis denique quadrata simul, & oblonga. *Tacit. in Agric. c.* 10. Formam totius Britanniae oblongae scutulae, vel bipenni assimilavere. V. ibi Interpretes. ¶ In arboribus scutula dicitur pars corticis, quae scutulari figura ex aliqua arbore aufertur, quo ejus in locum inferatur par cortex ex arbore alia. *Plin. l.* 17. *c.* 16. Amputatis omnibus ramis, ne succum avocent, nitidissima in parte, quaque praecipue cernatur hilaritas, exempta scutula cortici, imprimitur ex alia cortex par cum sui germinis mamma. Adde *Col. l.* 5. *c.* 11. ¶ In pavimentis scutulae vocantur frusta marmoris rotunda, instar scuti, vel instar amygdalae, seu rhombi, ut *Baldus in Lex. Vitruv.* exponit. *Vitruv. l.* 7. *c.* 1. *Pallad. l.* 1. *c.* 9. ¶ In vestimentis scutulae sunt orbiculi, seu circuli picti, vel intexti ad ornatum. V. *Scutulatus*. *Prudent. in Hamartig. v.* 290. Nutantes fumare amictus Gaudent, & scutulis dorsum perfundere corpus. ¶ Praeterea scutula, graece σκυτάλη, est virga, seu baculus rotundus, qui navibus subjicitur ad eas in mare deducendas, & impellendas, alio nomine phalanga. *Caes. l.* 3. *B. C. cap.* 40. Quatuor biremes, subjectis scutulis, impulsas vectibus in interiorem partem transduxit. ¶ Denique in ballistis scutula est regula quaedam, seu asserculus in modum scutulae, in summo & imo ballistae capitulo multis foraminibus pertusus, & inde Graece περίτρητος dictus. *Vitruv. l.* 10. *c.* 17. ubi alii hic quoque intelligunt lignum rotundum ballistae subjectum, ad eam aliquo deducendam. Sed in re tam obscura difficile est quidquam certi statuere.

Scutulatus, a, um, ῥομβοειδής, quod forma scutulae factum est. *Plin. lib.* 11. *cap.* 24. *de araneorum telis*: Quanta arte caelavit pedicas, scutulato rete grassantes. ¶ Scutulata vestis dicitur, quae quibusdam orbibus, seu circulis est distincta, a *scutulis*, quales in araneorum telis cernimus. *Juven. sat.* 2. *v.* 95. Caerulea indutus scutulata, aut galbana rasa. *Plin. l.* 8. *c.* 48. Istriae, Liburniaeque pilo propior, quam lanae, pexis aliena vestibus, & quam sola ars scutulato textu commendat in Lusitania. ¶ Scutulatus color est, qui variis maculis mistus est, quae rotundam figuram instar scutulae habent. In equis praecipue commendatur. Ital. dicitur *leardo*, aut *leardo pomellato*. *Pallad. mense Martio, c.* 13. Colores hi praecipui, albineus, russeus, murteus, cervinus, gilbus, scutulatus, albus, &c.

Scutulum, i, *scudicciuolo*, *scudetto*, ἀσπίδιον, parvum scutum. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 29. Cum pelle caprina, cum hasta, cum scutulo, cum calceolis repandis.

Scutum, i, *scudo*, מגן, Ger. *schild*, Gall. *bouclier*, Hisp. *escudo*, θυρεός, armorum genus, quo pugnantes corpus tegunt. Quomodo a *clypeo* differat, satis in ea voce dictum est. *Cic.* 2. *Tusc. c.* 23. Ignarus miles, ac timidus, simul ac viderit hostem, abjecto scuto fugiat, quantum possit.

Scutus, i, m. idem ac scutum, apud veteres. *Turpil. apud Non. c.* 3. *n.* 233. Quia non minus res hominem, quam scutus, tegit.

Scydra f. 1. *Sideroeapsa*, urbs Macedoniae, in Aemathia. *Plin. l.* 4. *c.* 10.

Scy-

Scylace, es, *σκυλακη*, oppidum Mysiæ Asiaticæ. *Plin. l. 5. c. ult.*

Scylaceum, vel Scyllaceon, n. oppidum in finibus Calabriæ orientalis, *Squillaci*, a quo & sinus maris, qui alluit, & Tarentino proximus est, eodem nomine appellatur. Olim Atheniensium colonia fuit, qui & Scylletium, *σκυλλήτιον* vocavere, ut tradit *Plin. l. 3. c. 10.* ¶ Prope hoc oppidum Caulon fuit, Mystia, & alia, quæ ibidem *Plin.* enumerat. *Virg. 3. Æn. v. 553.* Caulonisque arces, & navifragum Scylaceum. *Valer. Flac. l. 3. v. 36.* Spumosumque legunt fracta Scylaceon ab unda. Alii leg. *fracta Scyllaceon unda*. Est autem Scyllaceon idem ac Scylaceum. ¶ Sunt præterea, qui in loco Virgilii leg. *Scyllæum*. male. nam Scyllæum promontorium est, & oppidum ejusdem Calabriæ in regione occidentali, in freto Siculo. V. infra.

Scylla, æ, f. *σκύλλα*, filia Nisi Megarensium Regis, cujus fabulam V. supra in *Nisus*. ¶ Scylla altera, filia Phorci, & Chreteidos Nymphæ. Hanc cum amaret Glaucus, & ab illa sperneretur, confugit ad Circen, ut magicis incantationibus amorem erga se in virgine incenderet. Sed Circe Glauci amore capta est. Itaque Glauco persuadere conata est, ut spernentem sperneret, amanti vices redderet. Sed Glaucus affirmavit, nunquam Scylla incolumi primum illum suum amorem mutatum iri. Dea indignata, fontem, prope mare, & urbem Rhegium, in quo Nympha se se lavare consueverat, magicis venenis infecit. In quem cum illa descendisset, pube tenus in varia mutata est monstra canum latrantium. Horrens itaque suam deformitatem se se in mare præcipitem dedit, & in scopulum navigantibus periculosissimum transformata est. Hanc postea Glaucus Deum marinum factus, classem Ulyssis, & socios evertisse narratur. *Virg. 3. Æn. Ovid. 14. Met. & Serv. in 6. Ecl.* ¶ Aliorum descriptione fuit Phorci, & Hecates filia, admirabili magnitudine, quæ habuit capita sex, ternos ordines dentium, oculos ignitos, pedes duodecim, & reliquo corpore degebat abscondita in spelunca, petræque adhærebat tumida, capita vero habebat ita longe prominentia, ut posset ea in naves prætereuntes inferre. ¶ *Propertius* ex duobus Scyllis unam fecit. inquit enim *l. 4. eleg. 4.* Quid mirum, in patrios Scyllam sævisse capillos, Candidaque in sævos inguina versa canes? ¶ Hæc ad fabulam. Revera Scylla est scopulus Bruttiorum in Italia, in freto Siculo, in mare prominens, & procul visentibus mulieris speciem repræsentans, navigantibus periculosissimus, in quem illisi fluctus luporum ululatus, & latratus canum videntur imitari: quod Poetis causas fabulandi dedit; hodieque dicitur *Scilla*, & *Scille*. Ex adversa ejus parte, h. e. in Sicilia, est Charybdis, de qua V. suo loco. ¶ Ex duobus his scopulis ortum est vulgatum illud proverbium, cujus tamen auctor incertus est: *Incidis in Scyllam cupiens vitare Charybdim*: & de iis dicitur, qui volentes periculum minus evitare, in majus incidunt.

Scylla, æ, f. 1. genus piscis, quo maxime abundat Liris amnis Campaniæ, Minturnensium urbem præterfluens. *Plin. l. 32. c. 11.* Soleæ, sargus, scylla, sarda. ¶ Item genus avis. *Id. l. 37. c. 10.* ¶ Item genus herbæ. *Col. l. 10. v. 374.*

Scyllacĕon. V. Scylacæum.

Scyllæum, i, *lo Sciglio*, *σκύλλαιον*, prom. Bruttiorum, in Calabria Ulteriori, apud Scyllam scopulum, in mare instar peninsulæ porrectum contra Siciliæ litus, cum oppido cognomine. *Plin. l. 3. c. 5.* Nomen accepit a Scylla filia Phorci. ¶ Scyllæum alterum, *Capo di Scigli*, *σκύλλαιον*, prom. Peloponnesi, in ora Argiæ regionis, in agro Hermionico, sinum Argolicum a Saronico dividens. Dictum est a Scylla Nisi filia, quæ eo fluctibus ejecta traditur. *Plin. l. 4. c. 5.*

Scyllæus, a, um, *σκυλλαῖος*, quod ad Scyllam spectat. *Virg. 1. Æn. v. 200.* Vos & Scyllæam rabiem, penitusque sonantes Accestis scopulos. *Stat. l. 3. silv. 3. v. 280.* Scyllæa monstra.

Scylletium, ii, oppidum, idem ac Scylacæum. *Plin. l. 3. c. 10.*

Scyllītes, & Scylliticus bulbus, herba quædam est, quæ & Scylla, & Scylla rubra dicitur. *Apul. de herb. c. 42.* ¶ Scyllites vinum est, in quo scyllæ aridæ folia immiscentur, utileque est concoctionibus stomachi, & ad corpus reficiendum. *Col. l. 12. c. 33.* qui cap. sequenti de aceto etiam scyllitico mentionem facit. V. *Abrotonites*.

Scymnus, i, m. 2. *σκύμνος*, catulus leonis. Vox Græca est. *Lucr. l. 5. v. 1035.* At catuli pantherarum, scymnique leonum.

Scyphus, i, m. *bicchiero*, a *σκύφος*, גביע, Ger. *becher*, Gall. *tasse à boire*, Hisp. *vaso*, *σκύφος*, vasis potorii genus, quo veteres & in conviviis, & in sacrificiis utebantur. Est nomen Græcum. *Horat. Epod. 9.* Capaciores affer huc puer scyphos. *Cic. 7. Fam. ep. 22.* Illuseras heri inter scyphos.

Scyriădes, f. 3. *σκυριάδες*, mulieres ex Scyro insula. *Stat. 2. Achil. v. 147.* Nec minus egressæ thalamis Scyriades ibant Ostentare choros. ¶ Legitur & *Scyreides*.

Scyrias, adis, f. 3. Deidamia filia Lycomedis Regis Scyri. *Ovid. de ar. am. l. 1. v. 684.* Scyrias Æmonio victa puella viro.

Scyrĭcus, a, um, idem quod Scyrius. *Plin. l. 33. c. 11.* Alterum genus (fili) est pressum, quod alii Scyricum vocant ex insula Scyro.

Scyrius, a, um, *σκύριος*, quod ad Scyrum ins. spectat. *Ovid. ep. 8. v. 112.* Ignara tetigit Scyria membra manu. *Virg. 2. Æneid. v. 477.* Scyria pubes.

Scyros, vel Scyrus, i. 2. *l' Isola di Sciro*, *σκῦρος*, ins. maris Ægei, una ex Cycladibus, cum urbe cognomine. *Plin. l. 4. c. 12.* In ea Lycomedes regnavit, ubi Achilles puellari habitu educatus Deidamiam ejus filiam vitiavit, & ex ea Pyrrhum suscepit. *Catul. carm. 65.* Deseritur Scyros, linquunt Phthiotica Tempe.

Scyrpus, V. Scirpus.

Scythæ, arum, m. *Sciti*, *σκύθαι*, pop. Scythiæ. Dicti sunt a Scytha filio Herculis. *Herod. l. 4.* Vel, ut alii volunt, a *σκύζομαι*, *irascor*, quod sint feroces, & faciles ad irascendum. *Cœl. Rhod. l. 18. c. 24.* Persæ Sacas appellavere, a proxima gente: antiqui Arimeos, seu Aramæos dixerunt. *Plin. l. 6. c. 17.* Olim sanctissimis fuere moribus, & omnino secundum naturæ leges vixere. Barbari tamen fuerunt. Nam pecore vitam degebant, famem, & sitim ad duodenos dies ferentes, sola herba, quæ spartanea dicitur, sustentati. Plurimi carne equina, nonnulli etiam humana vescebantur. Nullas habebant urbes, plaustra pro domibus usi, in quibus huc, illuc vagabantur. Unde dicebantur *Hamaxobii*. Fuere etiam bellicosissimi. Asiam quindecim annis subactam mille, & quingentos annos vectigalem habuerunt, & Parthicum, ac Bactrianum Imperium condiderunt. V. *Justin. l. 1. & 2. Curt. l. 7. Plin. l. 4. c. 12. & l. 7. c. 2.* ¶ Innumerabiles hujus generis populi fuere. Celeberrimi eorum Sacæ, Massagetæ, Dahæ, Essedones, Ariacæ, Rhymmici, Pæsicæ, Amardi, Histi, Edones, Camæ, Camacæ, Euchatæ, Cotiari, Antariani, Pialæ, Arimaspi, antea Cacidari, Asæi, Oetæ. *Plin. l. 6. c. 17.* ¶ *Scytharum solitudines*, prov. apud Aristophanem, de regione vasta, & parum culta. Nam Scytharum gens omnium toto orbe vastissima est, sed olim urbes non habebat, & dispersim habitavit, & in plaustris vagabatur. *Curt. l. 7.* ¶ Adjective pro Scythico. *Martial. l. 4. epigr. 28.* Indos sardonychas, Scythas smaragdos. *Id. l. 10. ep. 62.* Scythæ pellis tora horrida. *Stat. l. 12. Theb. v. 437.* Scytha pontus.

Scytăla, æ, vel scytale, es, f. 1. *σκυτάλη*, *lettera scritta in ciffra*, apud Lacedæmonios, sive Lacones erat genus epistolæ secretioris, quam in loro, sive corio scribebant, deinde tereti surculo involutam ad Imperatorem mittebant. Ejus rationem accurate persequitur *Gel. l. 17. c. 9.* quem vide. *Auson. in ep. ad Paulinum*. Vel Lacedæmoniam scytalen imitare, libelli Segmina Pergamei tereti circumdata ligno, Perpetuo inscribens versu, qui deinde soluto Non respondentes sparso dabit ordine formas. *Corn. Nepos in Pausania c. 3.* Id postquam Lacedæmonii resciverunt, legatos ad eum cum scytala miserunt.

Scytăle, les, f. *σκυτάλη*, serpens tanta præfulgens notarum varietate, ut videntes retardet, & quoniam reptando pigrior est, quos assequi nequit, miraculo sui capit stupentes. Hæc *Solin. c. 27.* (*al. 40.*) Adde *Lucan. l. 9. v. 717.* & *Plin. l. 32. c. 5.* ubi alii aliter legunt.

Scytalosagittipelliger, *σκυταλοτοξοδερματοφόρος*, vox hibrida, epitheton est Herculis, apud *Tertul. de pal. c. 4.* quod significat clava, & sagittis armatum, & pelle indutum. Componitur a græca voce *σκυτάλη*, *scytale*, h. e. clava, & latinæ *sagitta*, & *pelliger*.

Scythes, æ, m. filius Jovis, qui arcum, & sagittas invenisse dicitur. *Plin. l. 7. c. 56.*

Scythes, æ, m. *σκύθης*, qui est e Scythia. *Cic. 5. Tusc. c. 32.* An Scythes Anacharsis potuit pro nihilo pecuniam ducere, nostrates Philosophi facere non potuerunt? *Hor. l. 4. od. 14.* Te Cantaber non ante domabilis, Medusque, & Indus, te profugus Scythes Miratur. ¶ Adjective *Senec. Hippolyt. v. 913.* Hunc Graia tellus aluit, an Taurus Scythes? *Id. in Herc. Fur. v. 550.* Illa, quæ pontum Scythen Symplegas arctat.

Scythia, æ, f. *Scitia*, *σκυθία*, regio vastissima orbis terrarum, ad Septentrionem. *Justin. l. 2.* Scythia in Orientem porrecta includitur ab uno latere Ponto, & ab altero montibus Riphæis, a tergo Asia, & Phasi flumine. Multum in longitudinem, & latitudinem patet. Dividitur universa Scythia in Europæam, & Asiaticam. ¶ Scythia Europæa a Tanaidis ripis per Mæotidis, & Ponti Euxini litora usque ad Istri ostia expenditur. ¶ Scythia Asiatica fines habet ab Occ. eosdem, quos ipsa Asia, atque Europa, ab Or. mare Eoum, & Auxacios, Casiosque montes, quibus a Serica, hodie Cataiæ Regno, disterminatur, & Ottorocoram montem, quo a Sinis, sive Chinensibus discernitur, a Sept. mare Scythicum, sive concretum ad Tabin usque promontorium, a Mer. Emodos montes, quibus ab Indis, & Sogdia, Oxiaque juga, quibus a Persarum submovetur Imperio, deinde mare Caspium, mox Caucasum montem, quo ab Albania, & Caucasum, quo ab Iberia, & Colchide separatur. Habet præterea alias divisiones, de quibus V. Geographos. ¶ Scythia equis maxime abundat, quorum carnibus populi vescuntur. Asinis vero propter loci frigiditatem caret, teste Plinio. ¶ De Scythia *Plinius* scribit *l. 2. c. 50. l. 4. c. 12. l. 6. c. 17. & l. 8. c. 15.*

Scythice, es, V. Scythicus.

Scythĭcus, a, um, *σκυθικός*, quod ad Scythas pertinet. *Cic. 5. Tusc.* Mihi amictui est Scythicum tegmen. *Stat. 12. Theb. v. 519.* Scythica gens. *Martial. l. 6. ep. 58.* Scythici sidere nigra poli. ¶ Scythica herba (quæ & Scythice absolute dicitur a *Plin. l. 25. c. 8.*) est sapore prædulci, a Scythis inventa, cujus vim ad tussim sanandam, & vulnera tradit *Id. l. 26. c. 5. & 15.*

Scythis, idis, f. mulier Scythica. *Ovid. 13. Met. v. 360.* Exercere artes Scythides memorantur easdem.

Scythissa, æ, f. mulier e Scythia. *Nepos in Datam. c. 1.* Datames patre natione Care, matre Scythissa natus.

Scythopŏlis, f. 3. *Bethsan*, urbs Palæstinæ, in Galilæa, in ora lacus Genesaræ ad Mer. apud Jordanis fl. egressum, in Campo Magno, Tiberiadi, & Bethsaidæ proxima. Condita fuit a Baccho, & Scytharum ejus comitum nomine appellata. *Plin. l. 5. c. 18.*

Scythoteuri, orum, m. populi Scythici Tauricæ regionis. *Solin. c. 15. Plin. l. 4. c. 12.*

Scytinum appellatum olim fuit genus quoddam vini, cujus conficiendi ratio oblitterata jam est. *Plin. l. 14. c. 16.*

S ANTE E.

Se pronomen V. Sui.

Se, *sui*, prep. ex earum numero, quæ, quod extra compositionem nihil significant, inseparabiles a Grammaticis dicuntur. Quibusdam, teste *Prisciano l. 14.* placet esse a *sine*, quod separationem facit, vel a *secus*. Componitur vero cum dictionibus incipientibus a literis c, d, a, g, r, l, p, u, ut *Secedo*, *seduco*, *sedeo*, *segrego*, *sejungo*, *seligo*, *separo*, *sevoco*. In vocibus, quæ ab e incipiunt, interponitur litera d, euphoniæ causa, ut *sedeo*. Fere divisionem, seu separationem significat, ut *separo*, *sejungo*, *seduco*, *segrego*. Nonnunquam notat privationem, seu negationem, ut *securus*, quasi sine cura. Interdum dimidium, ut *selibra*, *semuncia*. ¶ Olim *se* pro *sine* usurpata fuit. *Lex XII. Tab. apud Cic. 2. de Legib. c. 24.* Ast im cum illo sepelire, ureneve, se fraude esto.

Sebacĕus, & Sevaceus, a, um, *στεατώδης*, quod ex sebo est. *Apul. l. 4.* Tædis, lucernis, cereis, sebaciis, nocturni luminis instrumentis clarescunt tenebræ.

Sebālis, vel Sevalis, le, adject. sebaceus, ut *sebalis tæda*, apud *Ammian. l. 18. c. 14.*

Sebaste, es, f. 1. *Samaria*, urbs exc. Palæstinæ, in Samaria. *Plin. l. 5. c. 13.*

Sebasteni, orum, m. Galatiæ populi. *Plin. l. 5. c. 32.*

Sebastia, f. 1. *Sausta*, urbs medit. Cappadociæ, apud M. Argæum. *Plin. l. 6. c. 3.*

Sebastopŏlis, f. 3. *Savas*, urbs medit. Cappadociæ, preclara. *Plin. l. 6. c. 3.*

Sebētus, m. 2. *Fiume della Maddalena*, *Fornello*, amnis admodum parvus Campaniæ, qui vicatim per Neapolim labitur, sed ejus pars prope muros urbis excurrit, & paulo infra pontem S. Magdalenæ in sin. Neapolitanum se exonerat. *Stat. l. 1. silv. 2. v. 263.*

Sebēthis, idis, f. *σεβηθίς*, nomen Nymphæ apud *Virg. 7. Æn. v. 734.* ¶ Sebethis lympha, est Sebetus fluvius. *Col. l. 10. v. 134.*

Sebo, vel sevo, as, a. 1. *στεατόω*, sebo obduco. *Col. l. 2. c. 22.* Feriis autem ritus majorum etiam illa permittit, far pinsere, faces incidere, candelas sebare.

Sebōsus, & Sevosus, a, um, adject. sebo abundans. *Plin. l. 28. c. 24.* Medulla sevosa pecudum.

Sebum, seu sevum, i, (nam utroque modo legitur) *sevo*, Ger. *unschlit*, Gall. *suif*, Hisp. *sebo*, *στέαρ*, pinguedo animalium, ex qua fiunt candelæ. *Plaut. Capt. 2. 2. 31.* Habet unde excoquat sevum senex. quæ proverbialis locutio est, & dicitur de eo qui divitiis affluit.

Secabĭlis, le, adject. idem quod sectilis. *Lactant. de ira Dei*, *c. 10.* Dividua ergo, & secabilia fuere. *Auson. eclog. 1. v. 7.* Secabile segmen.

Secāle, is, n. 3. *segala*, Ger. *rocken*, Gall. *seigle*, Hisp. *centeno*, frumenti genus. *Plin. l. 18. c. 16.* Secale Taurini sub Alpibus asiam vocant, deterrimum, & tantum ad arcendam famem utile, fœcunda, sed gracili stipula, nigritia tristi, sed pondere præcipuum. Admiscetur huic far, ut mitiget amaritudinem ejus, & tamen sic quoque ingratissimum ventri est. Nascitur qualicumque solo cum centesimo grano, ipsumque pro lætamine est. Hæc *Plinius*.

Secamentum, i, quod secando dividitur, vel quod ex ligno sectili confectum est. *Plin. l. 16. c. 42.* E diversis materiis, quæ abiete pulcherrima, picem ad fissiles scandulas, capsasque, & pauca alia secamenta.

Secarius, a, um, in quo secamenta, vel segmenta ponuntur. *Cato c. 11.* Villicum habere oportet sportas secarias tres, molas asinarias tres. Alii leg. *fecarias*.

Secatūrus V. in Seco.

Secēdo, is, essi, essum, n. 3. *partirsi*, *andar via*, *ritirarsi*, Ger. *abweichen*, Gall. *se retirer*, Hisp. *apartarse*, *ἀναχωρέω*, seorsum vado, seu seorsum venio, procul ab hominum frequentia recedo. *Plaut. Amph. 2. 2. 139.* Secede huc tu Sosia. *Id. Curc. 2. 3. 2.* Fugite omnes, abite, & de via secedite. *Cic. 1. Catil. in fin.* Quam secedant improbi, secernant se a bonis. *Liv. l. 40.* Secessit in partem interiorem cum duobus amicis, totidem custodibus corporis. *Propert. l. 1. eleg. 20.* Secedens a lusu. *Quintil. l. 1. c. ult.* Secedere ad stilum, *ritirarsi a comporre*.

Secerno, is, crevi, cretum, a. 3. *separare*, הבדיל, Ger. *absondern*, Gall. *separer*, Hisp. *apartar*, *ἀφορίζω*, separo, sejungo, discerno, divido. *Cic. 4. Fin.* Illa non dico me expetere, sed legere, nec optare, sed sumere, contraria autem non fugere, sed quasi secernere. *Id. de Am.* Secerni autem blandus amicus a vero, & internosci tam potest, adhibita diligentia, quam &c. *Liv. lib. 45. c. 14.* Secernere se e grege. *Horat. de ar. poet. ad fin.* Publica privatis secernere, sacra profanis. *Id. epod. 16.* Jupiter illa piæ secrevit litora genti. h. e. selegit, seposuit, & habitanda piis hominibus dedit.

Secespita, æ, f. genus cultri. *Fest.* Secespitam esse Antistius Labeo ait cultrum ferreum, oblongum, manubrio rotundo, eburneo, solido, vincto ad capulum auro, argentoque, fixum clavis æneis, ære Cyprio, quo Flamines, Flaminicæ virgines, Pontificesque ad sacrificia utuntur. *Suet. in Tib. c. 5.* Inter Pontifices sacrificanti pro secespita plumbeum cultrum subjiciendum curavit. ¶ Sumitur etiam pro repagulo. *Fest.* Eadem alias dicitur, quæ in sacrario nunsunt. Secespitæ namque in templis reticulo æneo olim sepiebantur, in quo robur relictæ sunt, per quas manibus sacra tangere licet. Est hoc in templo Bonæ Deæ. Sed & aliis in locis. Et sunt veluti repagula quædam. Ita secespitæ dicuntur duobus modis. Hæc *Festus*.

Secessio, onis, *partenza*, *ritiramento*, [illegible], Ger. *abweichung*, Gall. *retirement à part*, Hisp. *partida*, ἀναχώρησις, discessio, recessus in aliquem locum remotum, vel secretiorem, & minus frequentem. *Cic. pro Mur. c.* 24. Seductiones testium, secessionem subscriptorum animadvertebant. ¶ Interdum sumitur pro defectione, divisione populi in duas, pluresve partes. *Cic. pro Lig. c.* 6. Secessionem tu illam existimavisti, Cæsar, initio, non bellum. *Liv. l.* 2. *c.* 32. Piso auctor est, secessionem factam esse in Aventinum.

Secessus, us, m. *ritiramento*, *partenza*, ἀναχώρησις, discessio, recessus in locum solitarium, minusque frequentem. *Ovid. 1. Trist. eleg.* 1. Carmina secessum scribentis, & otia quærunt. ¶ Interdum pro loco secretiore, & ab hominum turba, aspectuque remoto, *luogo solingo*, *ritiro*, [illegible], Germ. *abgesonderter orth*, Gall. *lieu où l'on se retire à part*, Hisp. *lugar secreto*, ἐρημία. *Virg.* 1. *Æn.* Est in secessu longo locus. *Plin. jun. l.* 7. *epist.* 13. Ille meus in urbe, ille in secessu contubernalis. *idest* in villa. ¶ Item pars corporis postica, qua excrementa egeruntur. *Hieron. epist.* 128. *ad Fabiol.* Totum quod curamus, quod voramus, in secessum projici.

Seclus, V. secus.

Seclus, a, um, quod secatur. *Fest.* Secium est, quod secespita secatur, libum, seu placenta, quæ soleat necessario sacrificiis adhiberi. *Paul. ibid.* Secium libum est, quod secespita secabatur.

Secludo, is, si, sum, a. 3. *chiudere*, *separare*, [illegible], Germ. *abschneiden*, Gall. *enfermer à part*, Hisp. *apartar*, *cerrar*, ἀποκλείω, est seorsum claudere, semovere, sejungere. *Propert. l.* 1. *eleg.* 19. Ille sub extrema pendens secluditur ala. *Virg.* 1. *Æn.* Solvite corde metum, Teucri, secludite curas. ¶ Secludere vitam corpore, est se occidere. *Plaut. Rud.* 1. 4. 1. Quid magis in rem est meam, quam corpore vitam secludam?

Seclum, V. Seculum.

Seclusorium, ii, ἀποκλειστήριον, locus, in quo aliquid secluditur. *Var. l.* 3. *de R. R. c.* 5. Excluduntur in minusculum aviarium, quod est conjunctum cum majore ostio, & lumine illustriore, quod seclusorium appellant.

Seclusus, a, um, *separato*, *Cic. de Orat. l.* 2. *c.* 39. Ubi non seclusa aliqua aquula teneatur. *Id.* 7. *Ver. c.* 9. Seclusus a communi luce. ¶ *Seclusa sacra*, a priscis dicebantur, quæ Græci ἄβατα appellant, ab eo, quod separata, ac seorsum clausa a vulgo propter sanctitatem aliquam esse deberent. *Fest.*

Seco, as, cui, ctum, a. 1. *tagliare*, *segare*, *dividere*, [illegible], Ger. *schneiden*, Gal. *trancher*, *tailler*, Hisp. *cortar*, *tajar*, excido, caedo. *Cic. in Phil.* 8. *c.* 5. In corpore siquid est ejusmodi, quod reliquo corpori noceat, uri, & secari patimur. *Virg.* 1. *Æn. v.* 212. Pars in frusta secant. ¶ Translate sumitur pro dividere, distinguere, distribuere. *Cic. de Orat. l.* 2. *c.* 27. Illi quidem causas in plura genera secuerunt. ¶ Secare viam, est ire, proficisci, apud Poetas. *Virg.* 6. *Æn.* Ille viam secat ad naves. V. Sectus. Sic *Æn.* 5. ipsa luga secat æquora pristis. h. e. celeri cursu undas dividit, Et *Georg.* 1. Scylla levem fugiens secat æthera pennis. ¶ Translate secare aliquem, est satyrico dente mordere, *tagliare i panni addosso*. *Pers. sat.* 1. *v.* 115. Secuit Lucilius urbem, Te Lupe, te Muti, & genuinum fregit in illis. *Horat. l.* 1. *sat.* 10. *v.* 15. ridiculum acri Fortius, & melius magnas plerumque secat res. ¶ Secare lites, est dirimere, componere. *Horat. l.* 1. *ep.* 16. *v.* 42. vir bonus est quis? Qui ... multæ, magnæque secantur judice lites. ¶ Partic. *secaturus* pro secturus. *Colum. l.* 5. *c.* 9. Partem, supra quam ramum secaturus es, stramentis tegere. ¶ Seco etiam notat sequi, ut nonnullis placet. *Virg.* 10. *Æn. v.* 107. Quæcunque est fortuna hodie, quam quisque secat spem. Ad quem locum *Serv.* Secat, idest sequitur, habet, tenet, unde sectas dicimus. Alii exponunt, quam quisque spem decerpit, sumit, capit, ea ratione, qua *Idem* secare viam, dixit.

Secors, V. Socors.

Secretarium, ii, *luogo secreto*. *Apul. de Mundo*. Ignes, qui terræ secretariis continentur. *Sever. Sulpit. in dial.* 3. *de virt. Martini*, *c.* 8. Secretarium vocat conclave, seu locum cancellis septum, in quo reddebatur jus, cujusmodi sunt, quæ ab Italis dicuntur *Cancellarie*.

Secrete, adv. idem ac secreto. *Tertul. de Orat. c.* 1, *& de pal. c.* 4.

Secretim, adv. secreto. *Ammian. Marcel. l.* 29. *c.* 6.

Secretio, onis, f. 3. *separazione*, διάκρισις, actus secernendi, separatio, sejunctio. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 29. Est interitus quasi discessus, & secretio, ac diremptio earum partium, quæ ante interitum junctione aliqua tenebantur.

Secreto, adv. *separatamente*, κατ' ἰδίαν, distincte, separatim, seorsum, a *secerno*. *Colum. l.* 11. *c.* 2. De quibus suo loco dicam secretius, ne inter hanc quasi turbam operum negligentius olitoria officia descripsisse videar. *Liv. lib.* 3. Secreto ab aliis coquere consilia. ¶ Frequenter sumitur pro clam, occulte, sine arbitris, *segretamente*. *Cic. Att. l.* 7. *ep.* 8. Una Formias venimus, & ab hora octava ad vesperum secreto collocuti sumus.

Secretum, i, *luogo solingo*, ἐρημία, secessus. *Ovid.* 13. *Metam.* Prædaque assuetus amore In secreta venit. *Plin. l.* 3. *epist.* 1. Quam pulchrum illud, quam dulce secretum, quantum ibi antiquitatis? *Tac.* 14. *Ann. c.* 33. M. Agrippæ Mitylenense secretum permisit. *Quintil. l.* 10. *c.* 7. Stilus secreto gaudet. ¶ Secretum petere, est secreto colloquendi copiam petere. *Sueton. in Tiber c.* 66. Secretum petenti, non nisi adhibito filio Druso, dedit. ¶ Frequentissime sumitur pro arcano, pro re secreta, & separata, quam nulli communicamus, sed apud nos tacitam servamus, *secreto*, ἀπόρρητον. *Ovid.* 2. *Metam.* Et legem dederat, sua ne secreta viderent. *Plin. l.* 14. *c.* 22. Tunc animi secreta proteruntur.

Secretus, a, um, *separato*, ἀποκεχωρισμένος, separatus, sejunctus, divisus, a *secerno*. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 22. Habent igitur suam sphæram stellæ inerrantes, ab ætherea conjunctione secretam, & liberam. *Virg.* 8. *Æn.* Secretosque pios, his dantem jura Catonem. h. e. ab impiis separatos. Cum genitivo *Lucret. lib.* 2. *v.* 841. Sed ne forte putes solo spoliata colore Corpora prima manere; etiam secreta teporis Sunt, ac frigoris omnino, calidique vaporis. ¶ Interdum pro selecto ponitur. *Quintil. l.* 9. *cap.* 3. Secreta, & extra vulgarem usum posita, ideoque magis nobilia, ut novitate aurem excitant, ita copia satiant. ¶ Item pro solo, vel solitario, quasi a cæteris separato. *Cic.* 2. *de Leg.* Loco publico, privatone, celebri, an secreto, alienæ civitate, an tua, in castris, an foro dicas, interest plurimum. *Colum. l.* 9. *c.* 4. Probatis apibus destinari debent pabulationes, eæque sint secretissimæ. ¶ Secretus homo dicitur, qui in solitudine degit. *Solitario*. *Sen. ep.* 92. Invadit etiam secretissimos tumultus. ¶ Item qui arcana, & probatæ est fidei. *Tacit. in Agric. c.* 40. Libertus ex secretioribus ministeriis missus ad Agricolam.

Secta, æ, f. *setta*, *fazione*, αἵρεσις, schola, ratio vitæ, institutum, familia, disciplina, hominum congregatio idem in philosophia, vel alia quapiam re sectantium. Hinc *Donat. ad Teren. Eun. a.* 1. *sc.* 2. & *Phorm. a.* 1. *sc.* 2. dictam putat a *sectando*, etsi alii aliunde ducant. V. Seco. *Cic. Ver.* 7. *c.* 70. Horum hominum sectam, atque instituta persequimur. *Id. ad Brut. epist.* 3. Hostes omnes judicat, qui M. Antonii sectam secuti sunt. *Plin. in Paneg. c.* 45. Quæ tibi secta vitæ, quod genus hominum placeat. *Liv. l.* 29. *c.* 27. Qui meam sectam, imperium, auspiciumque terra, mari sequuntur.

Sectaculum, i, propago, progenies. *Apul. l.* 5. *Metam.* Occipiunt sciscitari, qualis ei maritus, & unde natalium sectacula provenirent.

Sectarius vervex est aries, qui sectis testiculis aliter ad vescendum, *castrato*. *Plaut. Capt.* 4. 2. 40. Qui petroni nomen indunt verveci sectario. V. Petro. ¶ A *Paulo apud Fest.* vervex sectarius dicitur, qui gregem agnorum præcedens ducit. ¶ Similiter *sectarii porci* dicuntur a *Catone de R. R. v.* 150. (sic enim ibi legendum, non *setarii*) qui gregem sequuntur. Verba *Catonis* sunt: Menses decem ab coactore releget porcos sectarios. In oves denas singulos pascat. Itaque *Cato* significat eos porcos, qui ovillum, aut alterius generis gregem sequuntur, & simul cum iis pascuntur.

Sectatio, onis, f. actus sectandi, seu sequendi, *Tertul. l.* 1. *ad Uxor. c.* 6. Invenit diabolus, quomodo homines etiam boni sectationibus perderet.

Sectator, oris, m. 3. *seguace*, ἀκόλουθος, qui aliquem assidue sequitur. *Cic. pro Mur. c.* 34. At sectabantur multi, quid opus est sectatoribus? Et *mox*. Lex Fabia, quæ est de numero sectatorum. Loquitur hic *Cicero* de clientibus candidatorum, qui eos quocunque sectabantur, gratiæ conciliandæ causa. *Tac.* 4. *Ann. c.* 58. Neque sinisteret conjugem, liberosque ejus percolere, sectator domus, comes in publico, post tot clientes unus. ¶ Dicitur etiam de discipulis Philosophorum, qui ut aliquid ab iis addiscant, ab eorum latere nunquam discedunt. *Plin. l.* 18. *c.* 28. Sextios e Romanis sapientiæ sectatoribus. *Gel. l.* 2. *c.* 2. Taurus, sectatoribus commodum dimissis, sedebat pro cubiculi sui foribus.

Sectatrix, icis, f. quæ sectatur. *Petron. in Satyr.*

Sectatus, a, um, partic. a sequor. *Horat. l.* 2. *ser. sat.* 2. Leporem sectatus, equove Lassus ab indomito.

Sectilia, ium, n. 3. res, quæ secantur. *Vitruv. l.* 7. *c.* 1. Ad regulam, & libellam exacta pavimenta struantur sive sectilibus, seu tesseris. Per *sectilia* intelligimus parvas crustas marmoreas sectas in varios interdum colores: per *tesseras* accipimus quadrata grandia.

Sectilis, & le, o. 3. τμητός, quod sectum est, aut secari potest. *Plin. lib.* 16. *cap.* 43. Magna & glutini ratio propter ea, quæ sectilibus laminis operiuntur. *Suet. in Cæs. cap.* 43. Multi eum prodiderunt in expeditionibus tessellata, & sectilia pavimenta circumtulisse. ¶ Sectile porrum, est genus porri, ita dictum, quasi sectivum, quod sæpe secatur, ut profundius crescat. Aliqui dictum scribunt quasi sectum, & sua sponte concisum, nam concisum, & sectum introrsus videri. *Juv. sat.* 3. *v.* 293. Quis tecum sectile porrum Sutor, & elixi vervecis labra comedit?

Sectio, onis, *tagliamento*, *divisione*, [illegible], Germ. *schneidung*, Gall. *coupeure*, Hisp. *cortadura*, τομή, σχίσις, actus secandi, concisio, divisio. *Plin. l.* 25. *c.* 7. Bibitur & contra serpentes, & adversus sectiones, punctionesque, ne sentiantur. *Quintil. l.* 1. *c.* 10. De ratione dividendi, de sectione in infinitum, &c. ¶ Aliquando sumitur pro publicatione, qua quis media, vel aliqua parte bonorum, vel omnibus bonis mulctatur, quæ vulgo confiscatio dicitur, vel pro divisione prædæ hostilis. *Cic.* 2. *Phil. c.* 45. Quis ad illud sevius sectionis auderet accedere. *Id.* 1. *de Invent. c.* 45. Cujus prædæ sectione venierit. ¶ Aliquando pro bonis ipsis damnatorum, quæ publicantur, aut etiam pro præda hostium, quæ sub hasta venditur. *Cæs. l.* 2. *B. G. c.* 33. Postridie ejus diei sectionem ejus oppidi universam Cæsar vendidit. idest omnia bona. *Tacit.* 1. *hist. c.* 90. Reliquias sectionum Neronianarum nondum in fiscum conversas revocatis ab exilio concessit. h. e. reliquias eorum bonorum, quæ Nero, dominis in exilium actis, fisco vendicaverat. ¶ Sectiones exercere, est alios accusando, eorumque damnatorum bona emendo quæstum facere. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 23. Pætus quidam exercendis apud ærarium sectionibus famosus. Eodem sensu *Sueton. in Vitel. c.* 2. Sectionibus, & cognituris uberius compendium nancisci. V. Sector. ¶ Aliquando sectio ponitur pro juris persecutione. *Paul. apud Fest.* Sectio, persecutio juris.

Sectius, adv. idem quod secius. *Plaut. Men.* 5. 7. 57. Hæc nihilo mihi esse sectius quam somnia. Ita legitur in plerisque codicibus *Gellii l.* 18. *c.* 9. ut in editis Plauti *setius* quidam substituunt.

Sectivus, a, um, τμητός, idem ac sectilis, ut Porrum sectivum. *Col. l.* 11. *c.* 3. Porrum si sectivum facere velis, densius satum præceperunt priores relinqui, & ita, cum increverit, secari.

Sector, aris, atus sum, d. 1. *seguitare*, *andare dietro*, ἐπακολουθέω, frequenter sequor, multum, & continue sequor. *Cic.* 4. *Ver. c.* 70. Is Prætorem circum omnia fora sectaretur. *Id.* 6. *Ver. c.* 66. Qui illic ejusmodi est, ut eum pueri sectentur, ut omnes, cum loqui cœperit, irrideant. ¶ Dicitur & de iis, qui alicujus scholam frequentant, & euntem comitantur, ut discant. *Gel. l.* 6. *c.* 6. Apollinarem Sulpitium in primis sectabar. *Terent. Eun.* 2. 2. 31. Ibi homo cœpit me obsecrare, ut sibi liceret discere id de me: sectari jussi, si potis est. ¶ Sumitur etiam in malam partem pro insectari. *Plaut. Cist.* 2. 2. 1. Anum sectatus sum clamore per vias. ¶ Cum de bestiis dicitur, fere notat venando sequi, investigare, perquirere. *Virg.* 3. *Ecl. v.* 75. Si, dum tu sectaris apros, ego retia servo. ¶ Usurpatur quoque de rebus inanimatis, pro iis operam dare, ea amare. *Hor. in Ar.* Levia sectantem nervi deficiunt. idest enervatum versus scribit, qui dat operam, ut scribat delicatos. ¶ Item passiva significatione. *Varr. l.* 2. *R. R. c.* 9. Qui vellet se a cane sectari.

Sector, oris, τμητής, κόπτης, qui secat, qui aliquid incidit, aut dividit, ut *Sector zonarius*, qui alterius zonam, aut marsupium secat, *tagliaborse*. *Plaut. Trin.* 4. 2. 20. Mire sunt, ni illic homo est aut dormitator, aut sector zonarius. ¶ Accipitur etiam pro accusatore, qui ex damnatione accusati dimidium bonorum expectat, aut certe aliquam partem, & id persequitur; item pro eo, qui bona damnatorum emit in auctionibus, ut postea ea vendens lucrum faciat. *Ascon. in* 3. *Ver. c.* 23. Sectores dicti sunt, qui spem lucri sui secuti, bona condemnatorum semel auctionabantur, proque his pecunias pensitabant singulis, in posterum pro compendio suo singula quæque pecunia populo venditari. ¶ *Sector* significatione diversa vel a *secando* est, vel a *sequendo*. Nempe a *secando* est, cum accipitur pro eo, qui secat, ex. gr. pro sicario; a *sequendo*, cum notat accusatorem, quia delationibus id agit, ut homines suis evertantur fortunis: vel eum, qui bona damnatorum emit. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 29. Nescimus, per ista tempora eosdem fere sectores fuisse collorum, & bonorum. Ubi utramque significationem complexus est. *Id.* 2. *Phil. c.* 26. Ut primum cum sector sis, isto loco natus, deinde cum Pompeji sector, &c. Appellat Antonium sectorem Pompeji, quoniam in subhastatione ejus bona redemerat. Adde 3. *Ver. c.* 23. ¶ *Populus sui favoris sector*, translate dicitur, pro venditore, sive auctionatore suffragiorum comitialium. *Lucan. l.* 1. *v.* 178.

Sectrix, icis, f. mulier, quæ bona damnatorum emit in auctionibus. *Plin. l.* 36. *c.* 15. Unde enim vitricus Sylla, & Metella mater proscriptionum sectrix.

Sectura, æ, f. *tagliatura*, τομή, secandi actio, sectio. *Plin. l.* 37. *c.* 8. Et venatus quidem callaidis talis; sectura formantur, alias fragiles. ¶ Sectura quoque cavernæ subterraneæ dicuntur, ut fodinæ, in quibus metalla excidantur, quod a terra sectæ, idest divisæ sunt. *Cæs. l.* 3. *B. G. c.* 21. Cujus rei (cuniculos agendi) peritissimi sunt, propterea quod multis locis apud eos ærariæ secturæ sunt.

Sectus, a, um, *segato*, *tagliato*, [illegible], partic. a secor. *Horat. l.* 4. *od.* 4. Hydra secto corpore firmior. *Id. l.* 1. *epist.* 2. *v.* 104. Sectus unguis. *Quintil. l.* 4. *v.* 5. Scrupulose in partes secta divisio. ¶ Secta via, *strada fatta*. *Lucr. l.* 5. *v.* 273. Qua via secta semel liquido pede detulit undas. Eundem versum repetit *l.* 6. *v.* 638. Sic *Virg. Æn.* 6. & se. dixit, secare viam, pro ire, *camminare*. ¶ Translate *Ovid. de remed. amor. v.* 443. Secta bipartito cum mens discurrit utroque, Alterius vires subtrahit alter amor.

Secubatio, onis, f. secubitus. *Solin. c.* 39. *de ursis Numid.* Partitis secubationibus dividuntur.

Secubitus, us, m. *il dormir solo*, ἀποκοίτησις, secubandi actus. *Ovid.* 3. *Amor. eleg.* 10. Hanc quisquam lacrimis lætari credit amantum, Et bene tormentis, secubituque coli? Adde *Catul. carm.* 65. *de nupt. Pel. & Thet. v.* 375.

Secubo, as, bui, bitum, n. 1. *giacere solo*, Ger. *besonder ligen*, Gall. *coucher à part*, Hisp. *dormir a parte*, ἀποκοιτέω, seorsum, sive separatim cubo. *Liv. l.* 39. *c.* 10. Si per aliquot noctes secubuisset. *Sueton. in Tiber. c.* 7. Mox dissidit, & aliquanto gravius, ut etiam perpetuo secubaret. *Tibul. l.* 2. *eleg.* 25. Miles depositis annosus secubat armis.

Secula, æ, f. 1. δρεπάνη, falx, apud Campanos, a secando. *Var. l.* 4. *de L. L.*

Secularis, & re, o. 3. αἰώνιος, quod ad seculum spectat. Ludi seculares erant Ludi apud Romanos, qui centesimo quoque anno celebrabantur pro incolumitate Populi Romani, & salute totius Imperii. *Festus*. Seculares ludi Tarquinii Superbi Regis in agro sunt primum facti, quem Marti consecravit P. Valerius Poplicola Cos. quod Populus Romanus in loco illo antea repertam aram quoque Diti, ac Proserpinæ consecraverat in extremo Martio Campo, quod Terentum appellatur, demissam infra terram pedes fere viginti, in qua pro malis averten-

tendis Populus Romanus facere sacra solitus erat. Ludos postea seculares & nonagesimo quoque anno facere ibi cœpit Popilius Lænate Duumviro sacrorum, in quibus hostiis furvis (lege *furvis*, vel *furvalis*) est operatus tribus diebus, totidemque noctibus. Ac deinde institutum est, centum post annos ut fierent. *Plin. l. 7. c. 48.* Minus miror, Stephanionem, qui primus togatus saltare instituit, utrisque secularibus ludis saltasse. ¶ Centesimo quoque anno fiebant, ut dictum est. Sed postea Principum ambitione, minore spatio interjecto, sæpius fuere instaurati. *Sueton. in Claud. c. 21.* ¶ In his ludis præco pronuntiare solebat, Populum Romanum eos visurum esse ludos, quos nemo ejus ætatis unquam vidisset, aut visurus esset posthac. *Id. ibid.* ¶ Carmen seculare erat, quod secularibus ludis cani consueverat ab electis ad hoc pueris prætextatis, & puellis virginibus, quare & *Horatius* composuit, & legitur inter ejus carmina post Epodon. ¶ Apud Ecclesiasticos Scriptores secularis sæpe accipitur pro profano. Sic *Tertul. de cor. milit. c. 7.* litteras seculares dixit, *libri d'autori profani*. ¶ Item pro eo, qui extra Christianam religionem est, gentili, ethnico. Hinc *Id. Tertul. c. ult. de exhortat. ad castit.* seculares feminas vocat Didonem, & Lucretiam. *Sulpit. l. c.* Seculares litteræ.

Seculum, i, vel potius sæculum, & per syncop. seclum, *secolo*, [Hebrew], Germ. *hundert jahrig zeit*, Gall. *siecle*, Hisp. *siglo*, αἰών, γενεά. *Verrius Flaccus*, ut ostendit vetus Horatii interpres, definiebat seculum annis centum & decem. *Var. l. 5. de L. L.* centum annos dicunt esse seculum, quia id sit longissime senescentium hominum spatium. Sunt, qui mille annos seculum esse dicant, teste *Serv. in 8. Æn.* Hinc *Plaut. in Mil. 4. 2. 87.* Quin mille annorum perpetua vivunt ab seculo ad seclum. ¶ Plerunque Seculum pro centum annorum spatio a Scriptoribus usurpari solet. *Ovid. 12. Metam de Nestore.* Annus Vixit bis centum, nunc tertia vivitur ætas. *Cic. 2. de Orat. c. 37.* Duobus prope seculis ante. ¶ Interdum ponitur indefinite pro quovis tempore. *Cic. l. 11. Fam. ep. 24.* In multa secula videbamus Rempublicam liberatam. idest diu, & in multos annos. *Id 4. Acad.* Nihil ne tot seculis, summis ingeniis, maximis studiis explicatum putamus? ¶ Metonymice ponitur pro hominibus, qui aliquo seculo vivunt, pro moribus seculi, &c. *Horat. l. 3. od. 6.* Fœcunda culpæ secula. *Virg. 1. Georg.* Impiaque æternam timuerunt secula noctem. *Tacit. de morib. Germ. c. 19.* Nemo illic vitia ridet, nec corrumpere, & corrumpi seculum vocatur. h. e. consuetudo, *moda*. Hinc dictum est seculum aureum, argenteum, æneum, ferreum. Aureum quidem, cum mundi initio homines innocenter vixere, & sponte sua, sine lege, fidem, rectumque colebant, ut ait *Ovid. 1. Met. v. 90.* argenteum, cum paulatim innocentia labescente, inductæ sunt leges, & alia ad homines in officio continendos: æneum, quo homines ingenio sævioris, & ad bella promptioris extitere: ferreum, quo in omne nefas ruere cœperunt. V. *Ovid. loc. cit. usque ad v. 150.* ¶ Reperitur etiam seculum pro genere, seu stirpe. *Lucret. l. 1 v. 20.* Efficis, ut cupide generatim secla propagent. *Id. l. 4. v. 1220.* Et moliebre oritur patrio de semine seclum. *Id. l. 5. v. 864.* Lanigeræque simul pecudes, & bucera secla. idest boves. ¶ Apud Ecclesiasticos Scriptores seculum legitur pro illa vivendi ratione, quæ rerum periturarum negotiis, voluptatibus, divitiis quæritandis occupata est, & opponitur illi, quæ humana quæque cœlestibus posthabet. *Prudent. cathemer. 5. v. 109.* Pes sos ille vocat per freta seculi. ¶ Interdum etiam speciatim dicitur de vita gentilium, h. e. eorum, qui Christianam fidem non susceperunt. *Tertul. de exhort. ad castit. c. 13.* Videmus etiam seculi exempla. ¶ Item pro mundo. *Sedul.* Beatus auctor seculi. ¶ Degredi seculo, & educi seculo, est mori, apud *Tertul.*

Secum, V. Sui.

Secundæ, arum, f. f. τὰ δεύτερα, seconde partes. Sua natura adjectivum est. Semper enim subst. *partes* subintelligitur. *Plin. l. 7. c. 12.* Ejusdem familiæ Scipioni post eum cognomen Salutio mimus dedit, sicut Spinter secundarum, tertiarumque Pamphilus collegæ Lentuli, & Metelli Coss. ¶ Substantivum etiam sæpe exprimitur. *Cic. Divin in Ver. c. 15.* Ut in actoribus Græcis fieri videmus, sæpe illum, qui est secundarum, aut tertiarum partium, cum possit aliquanto clarius dicere, quam ipse primarum, multum submittere, ut ille princeps quam maxime excellat. ¶ Secundas agere, vel secundas partes agere, translate est obsequi, & assentari, translatione petita ab histrionibus secundarum partium, qui primarum partium histrionibus se submittebant, eosque excellere patiebantur. *Sen. l. 3. de Ira, cap 8.* Optimum judicavit, quicquid dixisset sequi, & secundas agere. V. Secundus. ¶ Secundæ item dicuntur τὰ δεύτερα, ὕστερα, membrana illa, qua partus obvolutus utero prodit, vulgo *secondine*. *Plin. l. 20. c. 9.* Brassicæ succus contra ardorem febrium, & stomachi vitia utilissime imponitur, & ad secundas.

Secundani, m. δευτερανοί, secundæ legionis milites, sicut primani, primæ legionis. *Liv. l. 34. c. 46.* Dum repetunt omne signum, priores secundani se porta ejecere. *Plin. l. 3 c. 4.* In medio Coloniæ, Arelate sextanorum, Biliteræ septumanorum, Arausio secundanorum.

Secundarius, a, um, *secondario*, [Hebrew], Ger. *andere*, Gall. *second*, Hisp. *segundo*, δευτεραῖος, quod est secundæ classis, vel ordinis. *Cic. in Brut. c. 69.* Quod idem faciebat Q. Arrius, qui fuit M. Crassi quasi secundarius, idest secundum a M. Crasso eloquentiæ locum obtinens. Alii aliter leg. ¶ Panis secundarius, est panis vulgaris, & cibarius, qui confectus est ex farina, ex qua pollinis pars ante sit excussa. *Suet. in Aug. c. 76.* Cibi minimi erat, atque vulgaris fere: secundarium panem, & pisciculos minutos maxime appetebat. ¶ Ipsa quoque farina, ex qua talis panis conficitur, secundarium dicitur. *Plin. l. 18. c. 9.* Floris semodium, & cibarii, quod secundarium vocant, sextarios quatuor. ¶ Passum, & vinum secundarium est, quod fit ex aqua puteana vinaceis adjecta, postquam mustum expressum est, *vinello*. *Id. l. 14. c. 9.* ¶ Ponitur etiam secundarius pro secundo, vel proximo. *Cic. 2. de Invent. c. 7.* Caput illud erit accusatori, si demonstrare poterit, alii nemini causam fuisse faciendi; secundarium, si tantam, aut tam idoneam nemini.

Secundatus, us, m. secundus locus. *Tertul. de anim. c. 27.* Alteri primatum damus, alteri secundatum.

Secunde, adv. *a seconda*, *felicemente*, εὐτυχῶς, feliciter, prospere. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 34.* Isque, cum secundissime cursum teneret. Alii legunt *cum secundissimo vento*. *Cato apud Gel. l. 7. c. 3.* Quis hæc res tam secunde processit.

Secundicerius, ii, m. qui secundi ordinis dignitate ornatus est. *leg. 4. Cod. de domest. & protect.* & in tit. *de primicer. & secundicer.*

Secundo, as, a. 1. *secondare*, *prosperare*, [Hebrew], Germ. *glucken*, Gall. *faire prosperer*, Hisp. *prosperar*, εὐοδόω, prospero, prosperum reddo. *Virg. 7. Æn.* Di nostra incepta secundent. *Tac. 2. Ann. c. 24.* Tandem relabente æstu, & secundante vento, naves revertere. h. e. prospere flante. *Ovid. Heroid. epist. 13.* Blandaque compositas aura secundet aquas. ¶ Regit etiam dativum. *Plaut. Rud. 4. 2. 3.* Tempus et res secundat. h. e. favet.

Secundo, adv. *secondariamente*, *in secondo luogo*, [Hebrew], Ger. *zum andern*, Gall. *secondement*, Hisp. *segunda vez*, δεύτερον, secundo loco. *Cic. pro Planc. c. 20.* Equidem primum, ut honore dignus essem, laboravi, secundo, ut existimarer, tertium mihi fuit &c. ¶ Secundo, pro iterum, *la seconda volta*, non facile invenies. Itaque malebant dicere *iterum consul*, ut dicit *Cic. de Arusp. resp. c. 22.* quam *secundo consul*. Habet *Hirtius de Bell. Alex. c. 40.* & *Trebell. Pollio in Gallienis c. 17.*

Secundum, *appresso*, [Hebrew], Germ. *nach*, Gall. *pres*, *aupres*, Hisp. *segun cerca*, ἐγγύς, παρά, juxta, prope, præpos. ex iis, quæ accusativo serviunt. *Cn. Pomp. ad Domit. l. 8. Attic. post ep. 11.* Si secundum mare ad me ire cœpisset, *lungo il mare*. *Ser. Sulpit. Cic. l. 4. Fam. ep. 12.* Duo vulnera accepisse, unum in stomacho, alterum in capite secundum aurem. ¶ Sumitur etiam pro post, *dopo*. *Cic. 2. Offic.* Proxime autem, & secundum Deos, homines hominibus maxime utiles esse possunt. *Id. 2. Ver.* Ut secundum binos ludos mihi respondere incipias. ¶ Item pro conformiter, convenienter, *secondo*. *Cic. ad Q. Fr.* Cum testimonium secundum fidem, & religionem gravissime dixisset. *Id. 1. Fin.* Necesse est, quid aut secundum naturam, aut contra sit, a natura ipsa judicari. ¶ Item pro juxta opinionem, aut sententiam, aut scriptum. *Cic. pro Rosc. Com. c. 1.* Tuas, C. Fanni, tabulas flagitamus, &, quominus secundum eas lis detur, non recusamus. *Gel. l. 1. c. 17.* Secundum eam sententiam Varro quoque scripsit. *Sueton. in Claud. c. 15.* Secundum eos se sentire, qui vera proposuissent. ¶ Item pro præpos. *pro*, *a*, vel *in*, *in favore*. *Cic. Att. l. 4. ep. 2.* Nuntiat jam populo, Pontifices secundum se decrevisse. *Idem ib.* Quisque horum sententiam rogatus, multa secundum causam nostram disputavit. *Tac. 3. hist. c. 7.* Principia belli secundum Flavianos. ¶ Item pro *in*. *Cic. 1. de Div.* Secundum quietem visa esse Junonem prædicere, ne id faceret. ¶ Item pro *ad*. *Cic. 7. Ver. c. 33.* Secundum arbitrium suum testes dabo. ¶ Item pro *de*, *super*, *circa*. *Sallust. in Jugur.* Secundum ea uti deliberetis. ¶ Denique pro secundo, *secondariamente*. *Var. apud Non. c. 4. n. 621.* Animadvertendum primum, quibus de causis constituerint paces, secundum, qua fide eas coluerint.

Secundus, a, um, *secondo*, [Hebrew], Germ. *der ander*, Gall. *second*, Hisp. *segundo*, δεύτερος, quod immediate sequitur primum, idest quod secundo loco est. Et tam numeri, quam dignitatis ordinem denotat. *Cic. in Orat. c. 13.* Quoniam id secundum erat de tribus. *Id. 3. Fin. c. 16.* Ut secundus sit ad regium principatum. *Virg. 11. Æn. v. 441.* Turnus ego, haud ulli veterum virtute secundus. *Hirt. l. 4. B. Alex. c. 36.* Ut Sacerdos ejus Deæ majestate, imperio, & potentia secundus a Rege consensu gentis illius habeatur. ¶ *Secundæ mensæ* dicuntur fructus, cæteraque bellaria, quæ sublatis carnibus secundo loco apponuntur. Quæ nominis ratio inde ducta est, quod antiqui mensas appellabant ipsos discos, sive quadras, quibus epulæ in convivium inferebantur. *Cic. Attic. l. 14. ep. 6.* Hæc ad te scripsi apposita secunda mensa. *Virg. 2. Georg.* Non ego te Diis, & mensis accepta secundis Transierim Rhodia. ¶ Item pro favente, & propitio, ut Secunda fortuna, quæ nobis adest & obsequitur. *Cic. 3. Ver.* Secundo populo aliquid facere, idest favente, non repugnante. *Idem 2. Tusc.* Secundo flumine navigare, idest aqua sequente, sive in eam partem fluente, ad quam tendimus. *Ovid. 4. de Pon. eleg. 23.* Ventus secundus, qui e puppe sequitur. *Virg. 5. Æneid.* Res secundæ, idest prosperæ, quæ pro nostro desiderio sequuntur, sive ex animo succedunt. *Teren. Heaut. 1. 1.* Sic *Sueton. in Cæs. c. 1.* Reliqua militia secundiore fama fuit, idest meliore. *Liv. l. 8. c. 12.* Leges secundissimæ plebi, adversæ nobilitati. *h. e.* maxime faventes. ¶ Interdum secundus ponitur pro pari, aut simili. *Horat. l. 1. od. 12.* Nec viget quidquam simile, aut secundum, Proximos illi tamen occupavit Pallas honores. ¶ Aliquando pro eo, quod non usquequaque bonum est in suo genere. *Hor. l. 2. ep. 1. v. 123.* vivit siliquis, & pane secundo. V. Secundarius. *Flor. l. 3. c. 20.* Servi quasi secundum genus hominum sunt. *Sen. ep. 50.* Secundæ sortis ingenia. ¶ Secundas partes agere in comœdiis dicuntur illi, qui non tam sæpe in scenam procedunt ac illi, qui primas sustinent, ut ait *Ascon. in Divin. Verrin.* V. Secundæ.

Secure, adverb. *sicuramente*, *senza timore*, tuto, tuta, ἀσφαλῶς, ἀκινδύνως. *Pallad. l. 3. c. 9.* Inter caligines securius florent. *Plin. l. 2. ep. 17.* Hæc (fenestra) subjacens mare longius quidem, sed securius intuetur. ¶ Item negligenter, sine cura. *Velle. l. 2. c. 119.* Quam illum & honorate, nec secure continet! *ed senza attenzione*, *e cura*. *Justin. l. 5. c. 9.* Cum hinc pro patria summis viribus, inde pro aliena dominatione securius pugnaretur.

Securicla, æ, f. V. Securicula.

Securiclatus, a, um, securicla compactus, ut Securiclati cardines, apud *Vitruv. l. 10. c. 15.* V. *Securicula*.

Securicula, & per syncop. securicla, æ, f. *picciola scure*, parva securis, πελεκύδιον. *Plin. l. 18. c. 19.* Securicula, quæ interciduntur radices. *Plaut. Rud. 4. 4. 114.* Securiculæ ancept. ¶ Apud *Vitruv. l. 4. c. 7.* securicula dicitur caput ligni in modum parvæ securis formatum, & altero ligno insertum, ut cum eo tenacissime colligetur, non secus ac si clavis esset compactum; hujusmodi autem connexio lignorum Italis dicitur *incastro a coda de rondinella*, Gallis *queue d'arondelle*. V. *Subscus*.

Securidaca, æ, πελεκῖνος, herba sic dicta a similitudine securis, quæ inter lentem nascens eam enecat. *Plin. l. 18. c. 17.* & *l. 27. c. 5.*

Securifer, ra, rum, πελεκυφόρος, qui fert securim. *Ovid. 12. Metam. v. 460.* Helimumque, securiferumque Pyracmon.

Securiger, ra, rum, idem ac securifer. *Ovid. ep. 4. v. 117.* Prima securigeras inter virtute puellas Te peperit. h. e. inter Amazones, quæ in bello securibus utebantur.

Securis, is, f. 3. *scure*, *mannaja*, [Hebrew], Ger. *ein axt*, Gall. *hache*, *cognée*, *destral*, πέλεκυς, ἀξίνη, instrumentum ad secanda ligna. Est a *sero*, & *curis*, vel *quiris*, quod Sabinis significabat hastam, a quo & Romulus Quirini nomen accepisse dicitur. *Ovid. 12. Met.* Veluti qui candida tauri Rumpere sacrifica molitur colla securi. ¶ Hujus instrumenti inventrix fuit Penthesilea Amazon, teste *Plin. l. 7. c. 56.* Unde & Amazones securigeræ a Poetis dictæ sunt. ¶ In falce vinitoria *securis* dicitur semiformis Lunæ species ejus tergo superposita. *Col. l. 4. c. 25.* ¶ Secures Magistratuum Romanorum insignia erant, quibus illi in sontibus puniendis utebantur. Consules duodecim lictores habebant, qui ante se gestabant duodecim virgarum fasces, in quibus duodecim secures alligatæ erant, Prætores sex, Dictator vigintiquatuor. *Cic. 3. Ver.* Securi percutere. *Id. ibid.* Securi ferire. *Id. in Pison. c. 34.* Cum miser ille securibus hospitis sui cervices subjicere gestiret. ¶ Metonymice securis ponitur pro Magistratu. *Hor. l. 3. Carm. ode 2.* Nec sumit, aut ponit secures arbitrio popularis auræ. ¶ Translate ponitur pro plaga, seu damno. Hinc securim infligere, seu injicere est vehementer lædere, graviter afficere. *Cic. pro Planc. c. 29.* Graviorem potuerunt Reipublicæ infligere securim. *Id. pro Mur. c. 24.* Quam te securim putas injecisse petitioni tuæ? idest quantum detrimenti putas te attulisse tuæ petitioni?

Securitas, atis, *sicurtà*, *sicurezza*, [Hebrew], Germ. *sicherheit*, Gall. *seureté*, Hisp. *seguridad*, ἄδεια, tranquillitas curæ, anxietatis, & periculi expers. *Cic. 5. Tusc.* Securitatem appello vacuitatem ægritudinis, in qua vita beata posita est. *Id. 5. Fin.* Democriti securitas, quæ est animi tanquam tranquillitas, quam appellant ἀθαμβίαν. *Caro Cic. l. 15. Fam. epist. 5.* Præstare alicui securitatem. ¶ In plurali num. *Plin. l. 23. c. 1.* Somno, ac securitatibus jamdudum vinum profuit. ¶ Apud *Ammian. Marcellin. l. 27. c. 11.* accipitur pro apocha, seu scripto, quo creditor testatur satisfactum sibi a debitore. Securitates, inquit, accipiens pro illatis.

Securus, a, um, *sicuro*, *tranquillo*, [Hebrew], Ger. *sicher*, Gall. *seur*, Hisp. *seguro*, ἀσφαλής, tranquillus, qui sine cura est. Differt a *tutus*, quia securus dicitur is, qui non timet periculum, tutus qui est extra periculum, securus refertur ad animum, tutus ad rem. *Sen. ep. 97.* Tuta scelera esse possunt, secura non possunt. *Plin. l. 18. c. 9.* Securus somnus. *Liv. l. 33. c. 41.* Securus de bello. *Cic. Att. l. 12. ep. 52.* Securi animi esse. *Spartian. in Severo, c. 18.* Tripolim, contusis bellicosissimis gentibus, securissimam reddidit. *Ovid. 10. Met. v. 599.* Sint tua vota licet, dixit, secura repulsæ, Elige quid voveas. ¶ Aliquando ponitur pro dissoluto, negligente, incurioso, tuncque sæpe regit genitivum. *Virg. 1. Æneid.* Securus amorum germanæ. *Tacit. 3. hist. c. 13.* Nunquam apud vos verba feci, aut pro vobis sollicitior, aut pro me securior. *Hor. l. 1. od. 26.* Quid Tiridatem terreat, unice securus. *Quintil. l. 8. c. 3.* In quod (tautologiæ vitium) sæpe incidit etiam Cicero, securus tam parvæ observationis.

Secus, n. indecl. teste *Charisio l. 1.* idem ac sexus, a *seco*, quia per sexum animal in marem, ac fœminam secatur, ac dividitur. *Sallust. l. 2. Hist.* Undique civile, ac muliebre secus per vias, & tecta omnium cisebantur. Ita legendum esse *Probus in Catholicis* monet. Quod ipsum innuit *Charisius l. 1.* *Auson. Idyl. 11. v. 8.* Vesta, Ceres, & Juno, secus muliebre, sorores. *Arnob. lib. 5.* Secus fœmineum.

Secus, *appresso*, [Hebrew], Ger. *neben*, Gall. *pres*, Hisp. *cerca*, παρά, juxta, prope, secun-

secundum, prep. ex iis, quæ accusativo serviunt. *Cato R. R. c.* 51. Foramina utrinque secus laminas. *Plin. l.* 13. *c.* 15. Chamæleuce nascitur secus fluvios. ¶ Est etiam adverbium, & significat aliter. *Plaut. Epid.* 5. 2. 96. Nisi quid tua secus sententia est. *Cic. in Pison.* Recte, an secus, nihil ad nos. *Id. Att. l.* 6. *ep.* 2. Ne quid fiat secus, quam volumus, quamque oportet. *Id. pro Mur. c.* 4. Non secus, ac si meus frater esset. *Id.* 2. *de nat. Deor.* Quoniam cœpi secus agam, atque initio dixeram. *Id.* 3. *de Orat. c.* 30. Paulo secus, atque ab illo partita sunt. *Id. in partition.* Longe secus. ¶ Comp. secius, ἧττον. Sed non retinet quantitatem primitivi, ut ex Marone constat. Notat autem magis aliter, vel minus. *Ter. Andr.* 3. 2. 27. Sed nihilo secius non deferent puerum huc ante ostium. *Auct. ad Her. l.* 1. *c.* 11. Impedimento est, quo secius lex feratur. *Cæs. l.* 3. *B. Civ.* Præter ea tanto secius Dyrrhachium magna vi ventis nihilo secius sequebatur. *Virg.* 2. *Georg. v.* 367. Interea toto non secius aere ningit.

Secûtus. V. Sequutor.

Secutuleius, a, um, adject. qui sequitur. Mulier secutuleia, apud *Petron. in Satyr.* est ea, quæ virum appetit, & sectatur.

Sed, *ma*, ס' בו, Ger. *aber*, Gal. *mais*, Hisp. *mas*, ἀλλά, at, verum, conjunctio adversativa, seu discretiva. *Cic.* 5. *Verr.* Sunt homines Siculi non contemnendi, si per nostros Magistratus liceat, sed homines & satis fortes, & satis plane frugi, ac sobrii. *Plaut. Rud.* 3. 5. 22. Affer duas clavas. La. Clavas? Dæ. Sed probas. ¶ Jungitur sæpe cum *etiam*. *Cic. de Am.* Itaque adhibeatur ad monendum non modo aperte, sed etiam acriter, si res postulabit. ¶ Particula *etiam* quandoque omittitur, etsi necessaria videatur. *Cic. pro Mil.* Oblitus est, recenti illo nuntio necis Clodianæ, non modo inimicorum Milonis sermones, & opiniones, sed nonnullorum imperitorum. ¶ Jungitur etiam cum vero. *Cic.* 7. *Ver. c.* 6. O præclarum imperatorem, nec jam cum M. Aquilio fortissimo viro, sed vero cum Paullis, Scipionibus, Mariis conferendum. ¶ Aliquando incipientis particula est, pro *atque*, & transitum significat ad mentionem alterius rei. *Ter. Phorm.* 1. 4. Sed quis hic est senex, quem video in ultima platea? *Id. And.* 2. 2. Sed Pamphilum video. ¶ Hac usurpatione sæpe conjungitur cum conjunctionibus *autem*, *enim*, *enimvero*. *Plaut. Rud.* 2. 5. 15. Sed autem quid, si hanc hinc abstulerit quispiam sacram urnam Veneris? *Virg.* 1. *Æn.* Progeniem sed enim Trojano a sanguine duci Audierat. *Cic. pro Arch.* Sed enim hoc non solum ingenii, ac literarum, verum etiam naturæ, atque virtutis fuit, ut, &c. *Liv. l.* 45. Sed enim vero, cum detestabilis altera res, & proxima parricidio est. ¶ Item adhibetur in permissione, seu concessione. *Cic. pro Lig.* Sed iste ad bellum, discesseris non a te solum, sed etiam a fratribus. ¶ Item in correctione. *Cic.* 4. *Acad.* Sed quid ago? inquit, non sum ego satis sanus, qui hæc vos doceo? ¶ Item in objectione, & antipophora. *Cic.* 12. *Phil. c.* 11. Sed effugi insidias, perrupi Apenninum. Nempe in Antonii congressum, colloquiumque veniendum est. ¶ Interdum ponitur pro repetenda, continuandaque sententia. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 19. Quare si hac eloquentia, atque hoc oratore contenti sumus, qui, &c. & si satis esse putatis, ea, quæ, &c. sed, si his contenti estis, oratorem in exiguum sane gyrum compellitis.

Sedamen, inis, n. sedatio, quies. *Senec. Hippolyt. v.* 1183. O mors amoris una sedamen mali.

Sedâte, adv. *quietamente*, Ger. *rüghklich*, Gal. *sans trouble*, Hisp. *sossegadamente*, ἠρεμαίως, tranquille, constanter, absque ulla commotione. *Cic.* 2. *Tusc.* Non constanter, & sedate ferre? *Id. in Or. c.* 17. Cum sedate, placideque loquitur. *Ammian. l.* 25. *c.* 2. Sedatius procedere.

Sedatio, onis, *tranquillità*, *quiete*, שקט, Ger. *stillung*, Gal. *appaisement*, Hisp. *sossiego*, ἠρέμησις, tranquillitas, quies, moderatio. *Cic.* 1. *Off. c.* 27. In quo temperantia, & modestia, omnisque sedatio perturbationum animi, & rerum modus cernitur. *Id.* 3. *Tusc. c.* 27. Ut apud Homerum quotidianæ neces, interitusque multorum sedationem mœrendi afferunt.

Sedator, oris, m. *pacificatore*. *Arnob. l.* 3. Sedator militaris insaniæ.

Sedatus, a, um, *tranquillo*, *quieto*, שקט, Ger. *gestillet*, Gal. *paisé*, *tranquille*, Hisp. *sossegado*, πεπαυμένος, ἥσυχος, ἤρεμος, ἡσυχαῖος, placatus, tranquillus, quietus, minime præceps, partic. a sedor. *Virg.* 12. *Æn. v.* 18. Olli sedato respondit corde Latinus. *Hor. l.* 1. *ep.* 18. Oderunt hilarem tristes, tristemque jocosi, Sedatum celeres. *Cic. l.* 8. *Att. ep.* 3. Sedatiore animo scribere. *Auct. ad Herenn. l.* 3. *c.* 14. Sedatissima vox.

Sedda pro sella dixerunt antiqui, teste Scauro de Ortographia apud *Putsch. p.* 2252.

Sedecennis, vel Sexdecennis, ne, adject. *di sedeci anni*. *Auson. in Epitaph. n.* 32. Sedecennis matrona.

Sedecies, adverb. *sedeci volte*, ἑκκαιδεκάκις. *Plin. l.* 6. *c.* 29. Sedecies centena millia. Alii leg. *sexdecies*.

Sedecim, vel Sexdecim, adverb. *sedeci*, ἑκκαίδεκα. *Plin. l.* 10. *c.* 33. Sedecim annos durare existimatur. *Ter. Eun.* 3. 3. 20. Annos nata est sedecim. *Liv. l.* 37. *c.* 40. Sexdecim elephanti.

Sedecula. V. Sedicula.

Sedens, entis, partic. a sedeo. *Cic.* 7. *Ver.* Ut enim nemo unquam in equo sedentem viderat. ¶ Sedens lactuca, eadem ac sectilis. *Martial. l.* 10. *ep.* 48. In quibus est lactuca sedens, & sectile porrum.

Sedentarius, a, um, ἑδραῖος, quod sedendo fit, ut Opus sedentarium, quod fit a sedente. *Col. l.* 12. *c.* 3. Neque enim sedentaria ejus opera, sed modo ad telam debebit accedere, modo eos, qui cibum familiæ conficiunt, invisere. *Plaut. Aulul.* 3. 5. 39. Propolæ, lintrones, calceolarii, sedentarii sutores, diabathrarii &c.

Sedeo, es, di, ssum, n. 2. *sedere*, ישב, Ger. *sitzen*, Gall. *s'asseoir*, Hisp. *assentarse*, καθῆσθαι, ait in terra, vel in sella, vel in equo, &c. natibus nixus, ab ἕδος. *Virg.* 10. *Ecl.* Dum sedet, & gracili fiscellam texit hibisco. *Cic.* 1. *de Div.* Cum virgo staret, & Cæcilia in sella sederet. *Id. Ver.* 7. *c.* 41. Eum vident sedere ad latus Prætoris. *Liv. l.* 1. *c.* 34. Ibi ei carpento sedenti cum uxore, aquila suspensis demissa leniter alis pileum aufert. *Quinctil. l.* 1. *c.* 4. Super caput Valerii pugnantis sedisse corvum. *Asin. Poll. ad Cic. Fam.* 10. *ep.* 32. Gallum histrionem in quatuordecim sessum deduxit. V. *Quatuordecim*. *Solin. c.* 57. *de bucephalo.* Cum ab equone suo etiam alius similiter sederetur. ¶ Translate sumitur pro manere, cessare, otiosum esse. *Cic. l.* 16. *Fam. ep.* 7. Qui si essent, nos Corcyræ non sederemus. *Id. Att. l.* 12. *ep.* 44. Quid enim sedere totos dies in villa ista? *Horat. l.* 1. *od.* 17. *v.* 37. Sedit, qui timuit, ne non succederet. *Ter. Adelph.* 4. 5. 38. An sedere oportuit domi virginem tam grandem? ¶ Item pro insidere, inhærere, imprimi. *Quinctil. l.* 11. *c.* 3. Vox clara, pura, secans aera, auribus sedens. *Plin. l.* 4. *c.* 1. Cujus in scuta centum, atque viginti tela sedere. *Stat.* 12. *Theb. v.* 113. Nomen in ore sedet. *Senec. ep.* 2. Id in animo fideliter sedet. ¶ Item pro incubare. *Plin. l.* 9. *c.* 31. Polypus fœmina modo in ovis sedet, modo cavernam cancellato brachiorum implexu claudit. Sedere alicui dicitur, quod placet, quod decretum, & constitutum est. *Flor. l.* 4. *c.* 3. Cum bellum sederet, de fine tractatum est. *Virg.* 4. *Æn.* Si mihi non animo fixum, immotumque sederet. *Id. l.* 5. *v.* 418. Idque pio sedet Æneæ, probat auctor Acestes. *Plin. l.* 2. 1. 7. Sedere cœpit sententia hæc, pariterque & eruditum vulgus, & rude in eam cursu vadit. *Senec. epist.* 40. Parum mihi sedet judicium. ¶ Ponitur etiam pro convenire, aptum esse. *Quinctil. l.* 11. *c. ult.* Nam & ita sedet melius toga, & continetur. *Plin. in Paneg. c.* 10. Quam bene humeris tuis sederet imperium. ¶ Est etiam militare verbum, & significat, castra habere posita. *Plaut. Amph.* 2. 1. 55. Ordine omne, dum apud hostes sedimus, edisseravit. ¶ Item Judicum, & Prætorum, qui sedere dicuntur, cum causis, & cognitionibus vacant. *Liv. l.* 40. *c.* 8. Sedeo miserrimus pater judex inter duos filios. *Cic. pro Cluent. c.* 38. Sedistine judex in C. Fabricium? *Plin. l.* 2. *epist.* 10. Sedere pro tribunali. ¶ Præterea eleganter sedere dicuntur loca humilia, & depressiora. *Lucan. l.* 3. *v.* 38. mediisque sedent convallibus arva. *Silius l.* 12. *v.* 160. Campo Nola sedet. ¶ Item quæ collabuntur, & ruunt. *Stat. l.* 3. *Silv.* 3. *v.* 200. *de Capitolio incendio*: Vix requies flammæ, nec dum rogus ille Deorum, sederat. ¶ Item qui in loco aliquo domicilium figunt. *Flor. lib.* 2. *c.* 11. Reliquiæ Gallorum in media Asia parte sederant. ¶ Sedere ad Reipublicæ gubernacula, & earum administrationi Reip. ductum a navis rectore, qui sedet ad puppim clavum tenens, ad cursum regendum. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 18. ¶ Sedere morbus dicitur, qui contumax est, & obstinatus. *Martial. l.* 1. *epigr.* 90. Sic *Senec. in Med. v.* 746. Longe gravior pœna sedeat conjugis socero meo. h. e. fixa hæreat, & jugiter ab eo pendatur.

Sedes, is, f. 3. *sede*, *sedia*, מושב, Ger. *sitz*, *sessel*, Gal. *siege*, Hisp. *silla*, *assiento*, ἕδρα, locus, in quo sedemus, quæ & sella, & sedile dicitur. *Cic.* 1. *de Or.* Et omnes in iis sedibus, quæ sub platano erant, consedisse dicebat. ¶ Translate sumitur pro loco habitationis, sive pro domicilio. *Cic. in Pison.* Mihi ipsa Roma prope convulsa sedibus suis obviam procedere visa est. *Id. pro Arch.* Is sedem omnium rerum, & fortunarum suarum Romæ collocavit. *Tacit. de Germ. c.* 30. Catti initium sedis ab Hercynio saltu inchoant. ¶ Item pro sepulchro. *Virg.* 6. *Æn.* Sedibus ut saltem placidis in morte quiescam. ¶ Metonymice ponitur pro natibus, & tota ea parte corporis, super quam sedentes innitimur, & sæpe pro podice, & ani circulo. *Plin. l.* 24. *c.* 7. Lacryma sedis exitus prodest, nequid secari, anealfierive opus sit. *Id. l.* 21. *c.* 20. Sedis procidua. ¶ Denique pro quocunque loco, ubi res aliqua consistit. *Cels. l.* 8. *cap.* 10. Reponere ossa in suam sedem. *Cic.* 3. *de Orat. cap.* Neque verba sedem habere possunt, si rem subtraxeris. *Tacit.* 3. *hist. cap.* ¶ Sedem bello deligere.

Sedicula, æ, f. *sedietta*, ἑδράριον, parva sedes. Ita Valla putat dicendum esse. Alii *sedecula* per secundam vocalem rectum esse asserunt. *Cic. Att. l.* 4. *epist.* 10. Maloque in ista tua sedicula, quam habes sub imagine Aristotelis sedere, quam in istorum sella curuli.

Sedicolum, n. sedile. *Paul. apud Fest.*

Sedigitus, a, um, ἑξαδάκτυλος, qui senos habet in manu digitos. Hinc C. Horatii duæ filiæ Sedigitæ appellatæ sunt, item Vulcatius Poeta Sedigitus est cognominatus. *Plin. l.* 11. *c.* 43.

Sedile, is, n. 3. *sedia*, καθέδρα, θρόνος, id, super quod sedemus, sedes, subsellium, scamnum ad sedendum aptum. *Virg.* 1. *Æneid. v.* 167. Vivoque sedilia saxo. *Plin. epist.* 2. *l.* 5. Sunt locis pluribus disposita sedilia e marmore. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 5. Sedilia avium.

Sedimen, inis, n. *deposizione*, *posatura*, subsidentia. *Cal. Aurel. Tard.* 5. *c.* 4. In ipsa præterea urina sedimina inveniuntur, aliquando crassiora, & calida, aliquando arenosa, & saxosa.

Sedimentum, i, ὑπόστασις, subsessio, cum ob fundamenti infirmitatem ædificium subsidit, a *sido*. *Plin. l.* 36. *c.* 10. Sive inundationibus Tiberis sedimento molis facto.

Seditio, onis, f. 3. *sedizione*, *discordia*, מחלוקת, Germ. *unfride*, Gall. *sedition*, Hisp. *alboroto*, στάσις, διχοστασία, dissensio, discordia, motus populi, ubicunque est multitudo hominum adversus Duces, Magistratusve arma capientium, vel imperium detrectantium. *Cic.* 4. *de Rep. apud Non. c.* 1. *n.* 96. Eoque dissensio civium, quod seorsum eunt alii ad alios, seditio dicitur. *Id. Att. l.* 10. *epist.* 1. Si quis in seditione non alterutrius partis fuisset. *Id. ad Brut. ep.* 2. Seditionem facere. *Id. Att. l.* 5. *epist.* 14. Seditionem sedare. ¶ Dicitur etiam de domestica discordia. *Terent. Andr.* 5. 1. 11. Filiam dare in seditionem, atque incertas nuptias. ¶ Translate seditio maris est tempestas, jactatio, apud *Stat. l.* 9. *Theb. v.* 142.

Seditiôse, adv. *sediziosamente*, στασιαστικῶς, per seditionem, more seditiosorum, contentiose. *Cic. pro Cluent.* Quæ concionibus seditiose concitatis accommodatior est, quam tranquillis, moderatisque judiciis. *Id. Att. l.* 2. *epist.* 21. Multa cum seditiosissime diceret. *Tacit.* 5. *Histor. c.* 15. Seditiosius agere.

Seditiôsus, a, um, *sedizioso*, Ger. *auffrührisch*, Gall. *seditieux*, Hisp. *alborotador*, στασιώδης, proclivis ad seditionem, qui seditionem excitat, turbulentus. *Cic.* 1. *Phil.* Ut turbulenti, ut seditiosi, ut perniciosi cives esse velint. *Id. in Vatin.* Curiante Gellius, nutricula seditiosorum hominum, testimonium diceret. *Tacit. Ann.* 5. 1. 44. Seditiosissimum quemque vinctos trahunt. *Ascon. in Orat. pro Mil. c.* 17. Concio seditiosior.

Sedo, as, 2. 1. *mitigare*, *placare*, השקיט, Ger. *stillen*, Gal. *appaiser*, Hisp. *assossegar*, παύω, mitigo, lenio, placo. *Cic. pro Planc.* Remittant spiritus, comprimant animos suos, sedent arrogantiam. *Id.* 1. *Leg. c.* 20. Sedare controversiam. *Id. l.* 1. *de Orat. c.* 46. Sedare motus animi. *Lucret. l.* 4. *v.* 848. Sedare sitim. h. e. restinguere. *Nepos in Eumen. c.* 9. Diem unum operitur ad lassitudinem sedandam militum. h. e. reficiendam. ¶ Neutrorum more *Valles.* apud *Gell. l.* 15. *c.* 10. Postquam tempestas sedavit, Adherbal taurum immolavit.

Sedûco, is, xi, ctum, a. 3. *tirare in disparte*, הפריד, Germ. *neben sich fuhren*, Gall. *tirer a part*, Hisp. *apartar*, ἀπάγειν, seorsum duco ab aliis, quasi de rebus aliquibus locuturus. *Ter. Hec.* 1. 2. 69. Post Pamphilus me solum seduxit foras. *Cic. Att. l.* 5. *epist.* 21. Cum hæc disseruissem, seducit me Scaptius. *Propert. l.* 1. *el.* 9. Quippe ubi non liceat vacuos seducere ocellos. h. e. alio convertere, & ab amica spectanda avertere. ¶ Significat etiam separare, disjungere. *Virg. Æn.* 4. Et cum frigida mors anima seduxerit artus. h. e. animam a corpore separaverit. *Ovid.* 13. *Met. v.* 485. *de Memnonidibus avibus*: quarto seducunt castra volatu. h. e. in duas partes dividunt. ¶ Translate *Cic.* 1. *Tuscul. c.* 31. Animum ad seipsum advocamus, secum esse cogimus, maximeque a corpore seducimus. Alii tamen leg. *abducimus*. ¶ Pro decipere, in errorem inducere. *sedurre*. *Tertull. lib.* 2. *Adverf. Marcion. cap.* 8. Angelus, qui seduxit. Quod vero addunt quidam *Lexicographi ex Terent. Andr.* 4. 1. 30. Etiam me seducere istis dictis postulas? optimæ pleræque Editiones habent *ducere*, & *subducere*.

Seductilis, le, adject. qui in errorem facile duci potest, εὐεξαπάτητος. *Alcim. Avit. l.* 2. *v.* 166. mortiferum seductilis Eva venenum Auribus accipiens. *Augustin. l.* 3. *Confession. c.* 3. *a med.* Sedocebat me, quia seductilis eram.

Seductio, onis, *il tirar in disparte*, Ger. *neben sich füreg*, Gall. *destournement*, Hisp. *apartamiento*, ἀπαγωγή, abductio a turba. *Cic. pro Mur. c.* 24. Multos amicos, observationes, testificationes, seductiones testium, secessionem subscriptorum animadvertebant. ¶ Item separatio. *Lactant. l.* 3. *c.* 12. Mors est corporis, animæque seductio. ¶ Item in errorem inductio. *Tertul. l.* 1. *adverf. Marcion. c.* 2. Adam confessus est seductionem.

Seductor, oris, m. *seduttore*, qui seducit & decipit. *Vet. Gloss.* Seductor, πλάνος, ἀπατεών. *Augustin. tract.* 29. *in Joann. sub cur.* Si enim seducere decipere est, nec Christus seductor est.

Seductrix, icis, *seduttrice*, quæ in errorem inducit. *Tertull. l.* 2. *adverf. Marcion. c.* 2. Adam non occultavit seductricem.

Seductus, us, m. *ritiro*, secessus, seductio. *Senec. de tranquill. animi*, *c.* 3. Nec, ut leonum impetus caveis coercetur, sic hominum, quorum maxime in seductu actiones sunt.

Seductus, a, um, ἀναχωρηθείς, seorsum ductus, *tirato in disparte*. *Liv. l.* 30. Singulos deinde separatim, Lælium, ac Masinissam, seductos obtestatur, &c. *Pers. sat.* 6. *v.* 42. Quisquis eris, paulum a turba seductior audi. ¶ Item separatus, disjunctus. *Senec. epist.* 118. (*al.* 117.) Proprium habent quiddam, & a corporibus seductum.

Seducilium. V. Sudiculum.

Sedûle, adv. idem ac sedulo. *Col. l.* 9. *c.* 9. Semper quidem custos sedule circumire debet alvearia.

Sedulitas, atis, *diligenza*, *assiduità*, ἐπιμέλεια, instans, & fidele officium, diligentia, assiduitas. *Cic.* 8. *Fam. epist.* 11. Cornelii operam & sedulitatem laudare possum. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 434. Et non sentitur sedulitate labor. ¶ Aliquando in malam partem accipitur pro nimia diligentia, & affectata cura ea etiam præstandi, quæ supra justum officium sunt, περιεργία. *Horat. l.* 2. *epist.* 1. *v.* 260. Sedulitas autem, stulte quem diligit, urget.

Sedulo, adv. *diligentemente*, Ger. *fleissiglich*, Gal. *soigneusement*, Hisp. *con cuydado*, ἐπιμελῶς, diligenter, assidue, impense, cum sedulitate. *Cic.* 5. *Fam. epist.* 10.

Faciam omnia sedulo, quæ te sciam velle. *Ter. Adel.* 3. 5. 59. ¶ Nil sedulo; nihil prætermitto. ¶ Item data opere, de industria. *Ter. Hec.* 2. 1. 5. Non clam me est, gnate, tibi me esse suspectam, uxorem tuam propter meos mores hinc abisse, etsi ea dissimulas sedulo. ¶ Item sciro, ex animo, sine dolo. *Nonius* enim c. 1. n. 171. sedulo, inquit, quasi sine dolo. *Plaut. Capt.* 4. 2. 106. Quando mihi nihil credis, quod ego dico sedulo. *Ter. Phor.* 2. 4. 53. Ego sedulo hunc dixisse credo.

Sedulus, a, um, *diligente*, [illegible], Germ. *fleissig*, Gal. *soigneux*, Hisp. *cuydadoso*, [illegible], diligens, officiosus, intentus. *Ovid.* 13. *Met.* v. 928. Non apis inde tulit collectos sedula flores. *Hor. l.* 1. *sat.* 5. sedulus hospes. *Cic. de clar. Orat. c.* 47. Eloquentes videbam, non sedulos velle conquirere.

Sedum, i, n. 2. [illegible], genus herbæ, al. sempervivum, a *semper sedendo*. Vulgus a foliis verminalium similitudinem referentibus vermicularem nominat. *Plin. l.* 18. *c.* 17. Democritus succo herbæ, quæ appellatur aizoon, in tegulis nascens, tabulisve, Latine vero sedum, aut digitellum, medicata seri jubet omnia semina.

Seduni, m. 2. pop. Galliæ Lugd. versus fontes Rhodani fl. inter Helvetios ad Bor. Varagros ad Occ. Lepontios ad Or. & partim ad Mer. Ex minima tantum parte attingunt Rhætos, ex nulla Allobroges. Eorum regio nunc dicitur Valesia superior, *le haut Valais*, cujus caput est Sedunum. *Plin. l.* 3. c. 20.

Seges, etis, f. *biada*, [illegible], Germ. *korn saamen*, Gall. *blé*, *grain*, Hisp. *les panes*, [illegible], fruges eorum seminum, ex quibus conficitur panis, nondum demessa, ut ait *Valla l.* 4. c. 24. Est a *sero*, ut *teges* a *tego*. *Cic. de Sen.* Segetibus, & pratis, & vineis, & arbustis res rusticæ lætæ sunt. *Id. in Or.* Siquidem est eorum gemmam vites, sitire agros, lætas esse segetes, luxuriosa frumenta. *Plin. l.* 18. *c.* 17. Si in articulum seges ire cœperit. ¶ Non tantum de frumento, aut agro frumentum serente dicitur, sed etiam sic vocatur, quicquid frumenti more in arvo seritur. Quare & lini segetem dixit *Maro* 1. *Georg. v.* 77. & ne id poeticum putes, legimus apud *Colum. l.* 2. *c.* 14. Omni solo, quod prædictorum leguminum segetibus satiscit. ¶ Dicitur etiam metonymice de terra arata, & consita. *Festus*: Seges dicitur ea pars agri, quæ arata, & consita est, a serendo videlicet. *Cic. in Orat. c.* 15. Segetes fœcundæ, & uberes non solum fruges, verum herbas etiam effundunt inimicissimas frugibus. *Virg. Georg. l.* 1. *v.* 47. Illa seges demum votis respondet avari Agricolæ, bis quæ Solem, bis frigora sensit. Adde *Cat. R. R. c.* 36. *Var. l.* 1. *R. R. c.* 50. & *Plin. l.* 18. *c.* 11. ¶ Translate sumitur pro causa. *Cic. pro Mil. c.* 13. Quid enim odisset Clodium Milo segetem, atque materiam suæ gloriæ? Item pro multitudine. *Virg.* 3. *Æn. v.* 45. Hic confixum ferrea texit Telorum seges. *Plaut. Aul.* 1. 1. 6. Tibi ego reddam causam, stimulorum seges? h. e. digna, in cujus tergo stimuli, velut in arvis segetes, densi stent.

Segesta, sive Segetia, Dea, quæ segetibus præerat, & segetes lætas facere existimabatur. *Plin. l.* 18. *c.* 2. Hoc enim Deos tunc maxime onerans, Sejamque a serendo, Segestam a segetibus appellabant, quarum simulacra in Circo videmus. Tertiam ex iis nominare sub Tecto religio. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 16. Apud veteres quoque qui nominasset Salutem, Selam, Segetiam, Tutilinam, ferias observabat.

Segesta, f. 1. urbe exc. Siciliæ, in ora Occ. inter Lilybæum, & Panormum. *Cic. Ver.* 5. c. 33.

Segestanus, Segestæ incola. *Cic. Verrin.* 6. *c.* 33.

Segestensis, se, adject. qui est a Segeste Siciliæ oppido. *Cic. Ver.* 5. c. 36.

Segestre, is, & Segestrium, ii, n. 3. & 2. teges, seu stragulum e pellibus, & farmentis segetum confectum, quo ab antiquis lectica sternebantur, & involvebantur, a segete ductum. *Varr. l.* 4. *de L. L.* Lecticam qui involvebant, quod fere stramenta erant e segete, segestria appellant, ut etiam nunc in castris. Quidam leg. *segestriam*, ut sit fœmin. 1. declinat. *Id. l.* 1. *de vita pop. Rom. apud Non. c.* 3. *n.* 35. Quod frontem lecticæ struebant, ex ea herba torta totum appellatum; hoc quod injicitur, etiamnum toral dicitur, lecticam quæ involvebant, (alii leg. *qui*, ablat. pro *quo*) segestria appellabant. Adde *Lucil. apud eund. Non. c.* 14. *n.* 3. ubi *Turneb. l.* 12. *c.* 16. legit *fagestre*, tanquam a *fagus*, & exponit operimentum crassum ex viliori lana. ¶ Ponitur & pro quovis stragulo. *Sueton. in Aug. c.* 83. narrat, Augustum exercendi corporis causa, interdum *segestrio vel lodicula involutum* deambulare solitum. Ita ibi legendum censent plerique Critici: alii *sestertio*. ¶ Et pro quovis involucro ad aliquod involvendum. *Plin. l.* 13. c. 12. Emporetica (charta) inutilis scribendo, involucris chartarum, segestriumque in mercibus usum præbet.

Segetalis, le, adject. a segete derivatum. Gladiolus segetalis, herba est foliis habens gladio similia, caulem cubitalem, flores purpureos, radices duas parvulas, & rotundas. *Apulej. de herb. c.* 78.

Segmen, inis, n. [illegible], id, quod a re aliqua secatur, a *seco*. *Plin. l.* 13. *c.* 12. Segminibus utrinque amputatis. *Gel. l.* 10. *c.* 15. Unguium Dialis, & capilli segmina subter arborem terra operiuntur.

Segmentatus, a, um, *intagliato*, Ger. *eingelegt*, Gall. *fait de plusieurs pieces, & couleurs*, Hisp. *trepado*, *pintado*, [illegible], segmentis variegatus, ut Segmentatæ cunæ, quæ confectæ sunt ex tenuissimis ligni segmentis diversorum colorum, & quodam quasi vermiculato emblemate pictæ. *Juven. sat.* 6. *v.* 89. Et segmentatis dormisset parvula cunis. ¶ *Martial. l.* 6. *epigr.* 74. *de calvo*: Calvam trifilem segmentatus unguento. h. e. qui calvam unguenti velut segmentis imbuit, vel quasi calvam sulcatam unguentis habens. Alii aliter legunt.

Segmentum, i, *tagliamento*, *divisione*, [illegible], Germ. *abschnitzling*, Gall. *piece*, *morceau*, Hisp. *tajada*, [illegible], quicquid ab aliqua re secatur, ut sunt insiforæ, & virgulæ factæ ex gemmis, & unionibus, a *segmen*. *Plin. l.* 36. *c.* 6. Crassior arena latioribus segmentis terit, & plus erodit marmoris. ¶ Per Synecdochen dicitur de ornamento colli, quod monile vocatur, qui ex segmentis fieri consuevit, idest ex bracteolis auri, vel argenti. *Juven. sat.* 2. *v.* 124. Segmenta, & longos habitus, & flammea sumit. ¶ Usurpatur de particulis purpuræ, & de bracteolis auri, vel argenti, ex quibus vermiculatim compositis pretiosissimæ conficiebantur vestes, quæ segmentatæ dicebantur, & per Synecdochen de ipsis vestibus. *Ovid. l.* 3. *de Arte*: Quid de veste loquar? non jam segmenta requiro. *Valer. Max. l.* 5. *c.* 2. Permisit quoque his purpurea veste, & aureis uti segmentis. Nonnulli in his, & aliis locis segmenta interpretantur fasciolas, quæ vestis extrema parte assutæ, junctæque ornamento sint indumentis muliebribus, vel quibus nova nupta amicitur, ut ait *Probus*. Alii accipiunt pro margaritis, & murenulis. ¶ Translate segmenta dicuntur partes cœli, vel terræ, in quas Astronomi cœlum, & terram mente, & cogitatione secuerunt. *Plin. l.* 6. *c.* 33. Plura sunt autem hæc segmenta mundi, quas nostri circulos appellavere, Græci parallelos.

Segnesco, is, n. 3. segnis fio. *Cal. Aurelian. Acut.* 2. *c.* 28. Mitescentibus, & segnescentibus sputis.

Segnipes, edis, o. qui tarde incedit. *Juven. sat.* 8. *v.* 67. Tritoque trahunt epirhedia collo Segnipedes.

Segnis, & gne, o. 3. *pigro*, *tardo*, *poltrone*, [illegible], Ger. *treg*, Gal. *tardif*, *paresseux*, Hisp. *perezoso*, *floxo*, [illegible], ignavus, iners, piger, tardus. *Virg.* 3. *Æn.* Haud segnis strato surgit Palinurus, & omnes Explorat ventos. *Liv. l.* 24. *c.* 13. Segnior ad credendum. *Cic. pro Planc. c.* 3. segnior ad imperandum. *Apul. in Apol.* 1. Segnissimum corpus. *Ovid.* 5. *Trist. eleg.* 8. Dextra non segnis dare vulnera. *Tac. Ann.* 16. *c.* 14. Inquies animo, & occasionum haud segnis. *Id.* 12. *Ann. c.* 26. Segnis indoles, *ingegno stupido*. ¶ Interdum segne dicitur, quod segnes facit, ut otium segne. *Ovid.* 1. *de Pon. eleg.* 6. *Server. in Ætna*: Segne pondus. ¶ Ponitur etiam segnis pro infecundo, sterili. *Virg.* 1. *Geor.* segnisque horreret in arvis Carduus.

Segnitas, atis, idem ac segnities, apud vet. *Acc. apud Non. c.* 2. *n.* 808. Eo anne, quod eorum segnitate ardet somus. Quod vero *ibid.* addit *Non.* ex *Cic. lib.* 2. *de Orat. cap.* 61. alii libri omnes habent *segnitiem* pro *segnitatem*.

Segniter, adv. *pigramente*, [illegible], pigre, ignave, tarde. *Liv. l.* 2. *c.* 58. Segniter, miose, negligenter, contumaciter omnia agere. *Id. l.* 40. *c.* 27. Segnius oppugnare. *Tacit. l.* 2. *hist. c.* 71. Segniter ferre injuriam. h. e. non ægre.

Segnitia, æ, idem ac segnities. *Terent. Andr.* 5. 3. Enimvero, Dave, nihil loci est segnitiæ, atque socordiæ. *Cic.* 1. *Fin. c.* 2. Rudem esse omnino in nostris Poetis aut inertissimæ segnitiæ est, aut fastidii delicatissimi. *Sueton. in Claud. c.* 5. Super veterem segnitiæ notam, ebrietatis quoque, & aleæ infamiam subiit.

Segnities, ei, f. 5. *pigrezza*, [illegible], pigritia, inertia. *Plaut. Trin.* In hujusmodi negotio diem sermone terere segnities mera est. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 61. Castigemus etiam segnitiem hominum, atque inertiam.

Segregatim, adv. *appartatamente*. *Prudent. in præfat. Hamartig. v.* 39. Et segregatim numen æternum colens.

Segregatio, onis, *separazione*. *Tertul. de anim. c.* 42. Segregatio spiritus.

Segregatus, a, um, *separato*. *Cic. in Tusc. c.* 18. Quid ea vita fœdius? quid deformius sola relicta? a comitatu pulcherrimo segregata.

Segregis, vel Segrex, egis, adject. idem quod segregatus. *Senec. l.* 4. *de Benef. c.* 18. Quæcunque vaga nascebantur, & etiam acta segregem. *Sidon. l.* 9. *ep.* 3. Civitates situ segreges.

Segrego, as, a. 1. *separare*, [illegible], Ger. *absondern*, Gal. *separer*, Hisp. *apartar*, [illegible], separo ab aliorum grege, sejungo, secerno. *Plaut. Trin.* 1. 2. 42. Suspicionem, & culpam ut a se segregent. *Cic. pro Arch. c.* 2. A. Licinius non segregandus, cum sit civis, a numero civium. *Liv. l.* 1. Erga ut segregaret pugnam eorum, capessit fugam. ¶ Segregare sermonem, est tacere. *Plaut. Pæn.* 1. 2. 136. Segrega sermonem, tædet. ¶ Reperitur etiam divisim usurpatum, per Tmesin. *Lucr. l.* 1. *v.* 452. Dissidio potis est sejungi, seque gregari.

Segregus, a, um, adject. idem quod segregis. *Auson. in parental. carm.* 9. Ipse suo vivens segregus arbitrio.

Segrex, V. Segregis.

Segullum, i, terræ genus in summo solo, ex quo metallarii cognoscunt subesse venam auri. *Plin. l.* 33. *c.* 4. Aurum qui quærunt, ante omnia segullum tollunt: ita vocatur indicium.

Segusiani, m. 2. Secusiani, Sebusiani, populi Galliæ Celt. inter Æduos, & Sequanos ad Bor. Arvernos ad Occ. Velaunos, & Allobroges ad Mer. uti etiam Allobroges ad Or. ubi hodie prov. *le Forest*, *le Lyonnois*, *le Beaujolois*, & *la Bresse*. *Cæs. de B. G.*

Segusio, vel Segusium, ii, *Susa*, opp. Galliæ Subalpinæ ad Duriam fluvium. *Plin. l.* 3. *c.* 17.

Seia, æ. f. Dea frumentis præposita, quamdiu sub terra essent, sic dicta a serendo, ut scribit *Plin. l.* 18. *c.* 2.

Sejanianus, a, um, ad Sejanum pertinens. *Senec. de consol. ad Marc. c.* 1. Sejaniani satellites.

Sejanus, a, um, adject. ad Sejum pertinens. Est autem *Sejus* nomen proprium Romanum. *Var. l.* 3. *R. R. c.* 2. Sejanæ ædes. *Et ibid.* Sejanæ palliones. *Gell. l.* 3. *c.* 9. Sejanus equus.

Sejanus, i, Ælius Sejanus, præcipuus Tiberii amicus, ejusque favore ad summam potentiam evectus, tandem ob affectati imperii suspicionem, eodem Tiberio auctore, miserrime periit cum magna suorum strage. V. *Tac.* 4. *Ann.* & *Juven. sat.* 10.

Sejugatus, a, um, adject. *segregato*, *separato*. *Cic. l.* 1. *Divin. c.* 31. Humani animi eam partem, quæ sensum, quæ motum habeat, non esse a corpore sejugatam. *Apul. lib.* 4. *Metam.* Si spiritus corpore semel fuerit sejugatus.

Sejuges, m. 3. equi seni ad unum currum adhibiti, vel currus, qui a sex equis trahuntur. *Plin. l.* 34. *c.* 5. Serum hoc, & in his non nisi a Divo Augusto sejuges, sicut & elephanti. *Apul. in Flor.* 3. Uni, cui omnes provinciæ quadrijuges, & sejuges currus ubique gentium ponere gratulantur. ¶ Sejuges etiam dicantur separati, sejuncti, vel qui sine jugo, & legibus sunt. *Solin. cap.* 10. *de Sardinia*. Sejuges gentes ad unum morem conjugare.

Sejunctim adv. *separatamente*. *Tibullus l.* 4. *ep.* 1. *v.* 103. Non desunt qui aliter leg.

Sejunctio, onis, [illegible], actus sejungendi, separatio, divisio. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 53. Propositioque, quid sis dicturus, & ab eo, quod est dictum, sejunctio, & reditus ad propositum, &c.

Sejunctus, a, um, [illegible], separatus, divisus. *Cic. Ver.* 5. *c.* 84. Defensio remota ab utilitate Reipublicæ, sejuncta a voluntate legis. *Nep.* 16. 3. Et sejunctum a re proposita est. *Cic.* 5. *Fam. ep.* 9. Si hoc tempore omni, quo sejuncti fuimus, simul una, & Romæ fuissemus.

Sejungo, is, xi, ctum, a. 3. *disgiungere*, *separare*, [illegible], Ger. *abschneiden*, Gal. *disjoindre*, Hisp. *desunir*, [illegible], seorsum jungo, per se pono, separo, segrego. *Cic. l.* 10. *Fam. ep.* 6. Sejunge te, quæso, aliquando ab iis, cum quibus te non tuum judicium, sed temporum vincula conjunxerunt. *Id.* 3. *de nat. Deor. c.* 24. Fortunam nemo ab inconstantia, & temeritate sejunget.

Seligo, inis, f. planta foliis tamaricis. *Plin. l.* 25. *c.* 11.

Selache, n. plur. [illegible], contractum pro [illegible], pisces plani, & cartilaginosi, splendenti cute. *Plin. l.* 9. *c.* 24.

Selas, atis, n. [illegible], splendor, meteori quoddam genus. *Apul. de Mundo*. Selas Græci vocant incensi aeris lucem.

Selectio, onis, *scelta*, [illegible], actus seligendi. *Cic.* 2. *Fin. c.* 13. Ut eam rerum selectione expoliarent.

Selector, oris, m. qui selegit. *Augustin. l.* 7. *de civ. Dei*, *c.* 3.

Selectus, a, um, *scelto*. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 30. Itaque in illis selectis ejus, brevibusque sententiis, quas appellatis [illegible], &c. ¶ Selecti Judices erant Judices causarum publicarum, qui una cum Prætoribus quæstionum Perpetuarum in Decurias distributi judicia de criminibus publicis, & capitalibus exercebant, ita dicti, quod a Prætore Urbano non sorte, sed judicio, & jurejurando inito Magistratus seligebantur ex Ordinibus iis, apud quos judicia essent. *Sigon. de ant. jur. C. R. l.* 2. *c.* 18. *Cic. pro Cluent. c.* 43. Prætores Urbani jurati debent optimum quemque in selectos Judices referre.

Selenion, ii, [illegible], herba pæonia, apud *Apul. de herb. c.* 64.

Selenitis, itidis, f. gemmæ species, *apud Plin. l.* 37. *c.* 10.

Selenitium, ii, genus hederæ. *Plin. l.* 16. *c.* 34.

Selenogonon, herba eadem, quæ Selenion. *Apul. de herb. c.* 64.

Seleusium, ii, genus tritici præcipuum. *Plin. l.* 18. *c.* 7.

Seleucenses, ium, populi Seleuciæ. *Plin. l.* 5. *c. ult.*

Seleucia, f. 1. cognomento Magna, *Mosul*, urbs Mesopotamiæ, ad Tigrim flu. contra Ctesiphontem. *Plin. l.* 5. *c.* 26. ¶ Seleucia cognomento Pieria, *Soldin*, & *Seleuche Jalber*, urbs Syriæ, apud ostia Orontis. *Plin. l.* 5. *c.* 12. ¶ Seleucia etiam, cognomento ad Belum, *Divertigi*, urbs Syriæ, in Cassiotide reg. ad Belum flu. *Plin. l.* 5. *c.* 23.

Seleucianus, a, um, adject. a Seleucia, ut Seleuciana provincia. *Cic. Att. l.* 4. *ep.* 17.

Seleucides, um, aves, Casii montis incolis gratæ. *Plin. l.* 10. *c.* 27.

Seleucus, m. 2. unus ex principibus Alexandri, qui primus post ejus mortem annos 40. regnavit in Syria. *Justin. l.* 15.

Selga, f. 1. *Philadelphia*, urbs A. Pamphyliæ, medit. Lyrbæ proxima, inter Pergen ad Occ. & Cybira in Or. Hinc

Selgiticus, a, um, adject. a Selga, ut Selgiticum oleum, factitium, ex herbis selectis compositum, nervisque admodum utile. *Plin. l.* 23. *c.* 7.

Selibra, æ, f. *mezza libra*, [illegible], dimidia libra, a *semilibra*, per Sync. *Plin. l.* 14. *c.* 16. Meloathri selibras in musti congios duos additis. *Gel. l.* 7. *c.* 18. Darent argenti pondo libram scilicet, & selibram. *Martial. l.* 4. *epigr.* 46. Et thuris, piperisque tres selibræ.

Seligo,

Selĭgo, is, egi, ectum, a. 3. *fare scelta, eleggere, discernere*, בחר, Ger. *aussondern*, Gal. *choisir, elire*, Hisp. *apartar, escoger*, ἐκλέγω, ἀπολέγω, seorsum colligo, secerno. *Cic. in Orat. c.* 29. Quæ exempla selegissem, nisi vel nota esse arbitrarer, vel posse eligere, qui quærerent. *Id. ibid. c.* 15. Nec vero utetur imprudenter hac copia, sed omnia expendet, ac seliget.

Selīnis, is, f. idem ac Selinus, Siciliæ oppidum. *Virg.* 3. *Æn. v.* 705. palmosa Selinis. *Sil. l.* 14. *v.* 201. palmis onusta Selinus.

Selinophyllum, σελινόφυλλον, herba, quæ & callitrichon dicitur. *Apul. de herb. c.* 47.

Selīnum, i, σέλινον, herbæ, cujus multæ species, ut selinum egrion, selinum hydacion, &c. *Apul. de herb. c.* 8. 506. & 118.

Selinuntii, orum, m. populi Siciliæ, ex Selinunte oppido. *Plin. l.* 3. *c.* 8.

Selīnus, untis, m. 3. *Madoni*, fl. Siciliæ, qui ex agro Hyccaræ, seu Panormitano in Austr. fluens, apud Selinuntem urb. mari excipitur. ¶ Item *Selino*, fl. Achajæ, qui in sin. Corinthiacum fluit. ¶ Item fl. Ciliciæ. *Lucan. lib.* 8. *v.* 260. ¶ Item fl. geminus Ephesi, apud Dianæ templum. *Plin. l.* 5. *c.* 29.

Selīnus, untis, f. 3. *Terra de Pulici*, urbs Siciliæ, in ora Aust. inter Thermas ad Or. 18. M. P. & Mazaram ad Occ. 13. condita e Megarensibus, sive a Phœnicibus anno a capta Troja 307. post Urb. conditam 107. eversa a Carthaginiensibus. *Plin. l.* 3. *c.* 8.

Selinusius, a, um, adject. a Selinunte oppido, ut Selinusia terra, *Plin. l.* 35. *c.* 16.

Seliquastrum, i, genus sedilis. *Var. l.* 4. *de L. L.* Ab sedendo appellantur sedes, sedile, solium, sellæ, seliquastrum. *Fest.* Seliquastra sedilia antiqui generis appellantur, quæ non minus a sedendo dicta sunt. Quibus Festi verbis adductus *Godeschalcus Stewechius ad l.* 2. *Arnobii*, *in Varronis verbis pro solium suspicatur legendum solium. Hygin. l.* 2. *Astron. de Cassiopea.* Inter sidera sedens, in seliquastro constituta est. *Paul. l.* 4. *de supellect. legata.* Instrumenti significatione thecæ, & seliquastra in supellectilis adnumerari solent. Ita legit *Haloander*. Alii *sedularia*.

Sella, æ, f. *sedia*, ἕδρα, θρόνος, idem quod sedes, a *sedendo*. *Cic.* 1. *de Div. c.* 46. Cum virgo staret, & Cæciliæ in sella sederet. *Et paulo post*: Ut in ejus sella requiescerer. ¶ Dicebatur etiam de throno, in quo Magistratus sedebant. *Cic.* 3. *Ver. c.* 46. Qui ordo ad Pisonis sellam isto Prætore solitus sit convenire. ¶ Sella curulis dicebatur, quæ fuit propria Magistratuum Curulium, ut Consulum, Prætorum, Censorum, Ædilium Curulium, cum per urbem irent. *Cic. Att. l.* 4. Maloque in illa tua sedicula, quam habes sub imagine Aristotelis, sedere, quam in istorum sella curuli. *Duabus sellis sedere*, proverbium est de iis, qui duo, vel plura negotia inter se diversa eodem tempore suscipiunt, vel qui duobus certantibus, neutri favent, sed utriusque amici videri volunt. Hinc in Ciceronem, qui nec Pompejo certus amicus, nec Cæsari fuisse videbatur, sed utriusque adulator, usurpavit *Laberius*, ut narrat *M. Sen. l.* 3. *controv.* 18. *sub fin.* ¶ Sellæ familiaricæ, & sellæ familiæ sunt loca ad exonerandum ventrem ædificata. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 13. In eoque (sterquilinio) quidam sellas familiaricas ponunt. *Cato de R. R.* Equile, sellas familiæ, carnaria, &c. ¶ Dicuntur & sellæ absolute. *Scribon. Larg.* Deinde ex stomacho cruorem rejiciunt, postea per sellas abundantius eundem dejiciunt. Hujusmodi etiam erant, quas Patrocilianas vocat *Martial. l.* 12. *epigr.* 78. Sellas ante petit Patrocilianas. Et pedit deciesque, viciesque. ¶ Dicitur etiam *sella* de ephippiis, *sella*, *l.* 8 *Cod. Theodos. tit.* 5. *leg.* 47.

Sellæ, arum, m. populi Epiri. *Lucan. l.* 3. Chaonio veteres liquerunt vertice Sellæ. *Plin. l.* 4. *proœm.* Dryopes, Sellæ, Hellopes, Molossi.

Sellaria, æ, f. ἑδρασμός, locus, in quo sedes disponi solebant. *Suet. in Tiber. c.* 43. Secessu vero Caprensi etiam sellariam excogitavit, sedem arcanarum libidinum. *Plin. l.* 34. *c.* 8. Violentia Neronis in urbem convecta, & in sellariis domus aureæ disposita.

Sellariŏlus, a, um, ἑδραῖος, quod ad sellariam spectat, ut Sellariolæ popinæ, idest in quibus desident homines ignavi ad libidinem, & luxum. *Martial. l.* 5. *epigr.* 71. In sellariolis vagus popinis.

Sellāris, re, adject. a *sella*, ut sellaris gestatio. *Cal. Aurel. l.* 1. *Tard. t.* 4.

Sellārius, a, um, adject. a *sella*. Sellariæ dictæ sunt meretrices, quia in sellis sedentes homines alliciebant, auctore *Vet. interpr. Juven.* ad illud *sat.* 3. *v.* 13. Et dubitas alta Chionem deducere sella. ¶ Sellarii etiam dicti sunt pathici, & portentosæ libidinis inventores. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 1. Tunc primum ignota ante vocabula reperta sunt sellariorum, & spintriarum, ex fœditate loci, & multiplici patientia.

Sellisternium, ii, n. apparatus sellarum *apud Tacit. Annal.* 15. *t.* 44. *ubi alii aliter.*

Sellŭla, læ, f. *seggetta*, parva sella. *Tacit. hist. c.* 85. In domum uxoris sellula defertur.

Sellularii, m. c. ἑδραῖοι, opifices, qui sedendo opus faciunt. *Liv. lib.* 8. *cap.* 20. Quia opificum quoque vulgus, & sellularii, minime militiæ idoneum genus, exciti dicuntur.

Sellularius, a, um, adject. sedentarius, ut sellularii artifices, qui sedendo opus faciunt, apud *Apul. l.* 2. *Florid.* Sellularii quæstus, qui artes sedentarias factitando fiunt. *Gel. l.* 3. *c.* 1.

Semadapertus, & Semiadapertus, a, um, adject. *mezzo aperto*. *Ovid.* 1. *Amor. eleg.* 6. aditu fac janua parvo Obliquum capiat semadaperta latus.

Semaxii, orum, m. olim per convicium dicti sunt Christiani, quod ad stipitem dimidii axis vincti comburerentur. *Tertul. Apol. c.* 50. Licet nunc sarmenticios, & semaxios appelletis, quia ad stipitem dimidii axis revincti sarmentorum ambitu exurimur.

Sembella, æ, f. selibra, quasi *semilibella*. *Var. l.* 4. *de L. L.* Sembella, quod sit libellæ dimidium.

Semel, adv. *una volta*, פעם אחת, Ger. *ein mal*, Gal. *une fois*, Hisp. *una sola vez*, ἅπαξ, unica vice, uno tempore. *Cic.* 7. *Ver.* Si ille semel verus archipirata securi percussus esset. *Id. pro Cluent.* Ut ea semel, atque iterum præjudicata, condemnatus in judicium venerit. *Id. pro Font. cap.* 8. Semel, atque iterum, ac sæpius dare pecuniam. *Liv. l.* 23. *cap.* 9. Tuam doleo vicem, cui ter proditæ patriæ sustinendum est crimen, semel, cum defectionem inisti ab Romanis, iterum, cum pacis cum Annibale fuisti auctor; tertio hodie, cum restituendæ Romanis Capuæ mora tu es. *Plin. l.* 7. *c.* 48. In sella curuli semel ac vicies sedit, *ventuna volta*. *Id. l.* 11. *c.* 14. Thus meti semel anno solet, *una volta all' anno*. *Colum. l.* 12. *c.* 30. Semel in diebus triginta seu. ¶ Aliquando accipitur pro summatim, aut in summa. *Quintil. lib.* 9. *c. ult.* Denique, ut semel finiam, sic fere componendum, quomodo pronuntiandum erit. *Id. lib.* 12. *c.* 1. Et, ut semel omnia complectar. ¶ Metaleptice ponitur pro omnino, penitus, prorsus. *Cic. pro Dejot.* Cum facile exorari Cæsar, tum semel exorari soles. ¶ Item pro immutabiliter, irrevocabiliter, quia quod semel tantum fit, non habet regressum, ut rursus fiat. *Virg.* 11. *Æn. v.* 418. Et humum semel ore momordit. *Ovid. epist.* 5. *v.* 103. Nullo reparabilis arte Læsa pudicitia est, deperit illa semel, *una volta per sempre*.

Semĕles, es, f. 1. Σεμέλη, Cadmi Thebarum Regis, & Hermiones filia, ex qua Jupiter Bacchum genuit. *Ovid.* 3. *Met. Horat. l.* 1. *carm. od.* 19. Mater sæva Cupidinum, Thebanæque jubet me Semeles puer, &c.

Semelēius, a, um, quod ad Semelem spectat, ut Proles Semeleia, idest Bacchus. *Ovid.* 5. *Metam. v.* 329. Delius in corvo, proles Semeleia capro.

Semellitāni, m. 2. pop. Siciliæ, quorum oppidum Semellium. *Plin. l.* 3. *c.* 8.

Semellium, n. 2. *Salemi*, opp. Siciliæ, medium fere inter Mazaram ad Austr. & Segestam ad Bor.

Semen, inis, *seme, semenza*, זרע, Germ. *saamen*, Gall. *semence*, Hisp. *simiente*, σπέρμα, σπόρος, principium illud, ex quo tanquam ex causa materiali res gignuntur, ut semen frumenti, hordei, hominis, &c. a *sero*, quasi serimen, ut *nomen a nosco*, *flumen a fluo*. *Lucret. l.* 4. Cum semen forte virile, &c. *Cic. pro Rosc. Amer.* Quem sua manu spargentem semen, qui missi erant, convenerunt. ¶ Antonomastice, seu per excellentiam semen dicitur frumenti genus, quod zeam duplicem, ζειὰ δίκοκκος, appellant. Ita dicitur a præstantia frugis. *Plin. l.* 18. *c.* 8. Qui ea utuntur, non habent far. Est & hæc Italiæ, in Campania maxime, semenque appellatur. *Id. ib. c.* 24. Serere in jugero temperati soli justum est tritici, aut siliginis modios quinque, farris, aut seminis (quod frumenti genus ita appellamus) decem, hordei sex. ¶ Dicitur etiam semen de virgultis, & surculis. *Colum. l.* 3. Ex ejusmodi vitibus lecta semina multum, bonumque vinum præbebunt. *Id. de arborib. c.* 20. Semina trifurca maxime ponito. ¶ Translate accipitur pro causa, vel pro auctore alicujus rei, & eo, a quo quid ortum est. *Cicer.* 2. *Offic.* Nec vero unquam bellorum civilium semen, & causa deerit. *Id.* 2. *Phil. c.* 23. Ut igitur in seminibus causa est arborum, & stirpium, sic hujus luctuosissimi belli semen tu fuisti. *Sen. epist.* 73. Semina virtutum. ¶ Item pro genere, seu stirpe. *Cic. in Rul.* 2. *cap.* 35. Non ingenerantur hominibus mores tam a stirpe generis, ac seminis, quam ex iis rebus, quæ vitæ consuetudine suppeditantur. *Sueton. in Calig. c.* 23. Nec ullo firmiore indicio sui seminis esse credebat, quam feritatis. ¶ De stellis minutioribus, *Manil. l.* 5. *v.* 726. Tum conferta licet cæli fulgentia templa Cernere seminibus densis.

Sementātio, onis, sementis jactio. *Tertul. de spectac. c.* 8.

Sementatūrus. V. Semento.

Sementĭcus, a, um, σπόριμος, quod seminari potest. *Plin. l.* 18. *c.* 7. Sementica autem triticum, hordeum, fabam, napum, rapam appellant. Alii leg. *sementiva*.

Sementĭfer. V. Serpentifer.

Sementīnus, a, um, quod ad semen, vel sementem spectat. Sementina pyra, quæ usque ad sementis tempus durant. Alii dicta tradunt a seminum multitudine. *Cat. cap.* 7. Pyra volema, aniciana, & sementina. Alii leg. *sementiva*. ¶ Sementina dies, seu Sementinæ Feriæ, festum fuit apud Romanos ex genere eorum, quæ stata non erant, quod agebatur, postquam agricolæ semina terræ mandassent. *Paul. apud Fest.* Sementinæ feriæ fuerunt institutæ, quasi ex iis fruges grandescere possent. *Id.* Conceptivæ feriæ festa dicebantur, quæ incertis diebus servabantur quotannis, ut Sementivæ, Compitalitiæ. In plerisque manuscriptis est *Sementiva*. *Ovid.* 1. *Fast. vers.* 658. Nec Sementina est ulla reperta dies. Alii hic quoque leg. *sementiva*.

Sementis, is, f. *semina*, *seminagione*, זריעה, Germ. *saýung*, Gal. *semoison*, Hisp. *sementera*, σπόρος, satio, vel seminatio, a *semen*. *Cic.* 1. *de Orat.* Tamen nemo tam sine oculis, tam sine mente vivit, ut, quid sit sementis, ac messis, quid arborum putatio, ac vitium, quo tempore anni, aut quo modo ea fiant, omnino nesciat. *Colum. l.* 11. Si autumnum sementem facturus est. ¶ Nonnunquam accipitur pro seminandi tempore. *Colum. l.* 2. *c.* 9. Altam sulco seminari debet post æquinoctium, media fere sementi, læto solo. ¶ Aliquando pro semine jam terræ mandato. *Colum. l.* 2. *c.* 8. At ubi venit imber, multorum dierum sementis uno die surgit. ¶ Interdum pro segete. *Gel. l.* 2. *t.* 9. Et castita in sementes forte concesserat tempestiviores. ¶ Eleganter translate usurpatur. *Cic.* 2. *de Or. c.* 65. Ut sementem feceris, inquit, ita & metes. *Idem* 3. *de nat. Deor.* Hanc igitur a Diis immortalibus tantam arbitramur malorum sementem esse factam? ¶ In accusativo aliquando reperitur *sementim*, & in ablativo *semente*. *Cato c.* 17. Sementim facito ita. *Colum. l.* 2. *c.* 12. Peracta sementi, sequens est cura sarritionis. ¶ Joculariter *Plaut. Men.* 5. 7. 23. Hisce ego jam sementem in ore faciam, pugnosque obseram. h. e. in ore eorum, tanquam in agro pugnos seram.

Sementīvus, a, um, adject. qui seritur, vel serendo aptus est, ut sementivum semen. *Tertul. de jejun.* 4. V. Sementicus, & Sementinus.

Semento, as, n. 1. σπερματίζω, semen produco. *Plin. l.* 18. *c.* 18. Et in primis inutile nasci herbas sementaturas.

Semermis, & me, o. 3. ἡμίοπλος, pro dimidia tantum parte armatus. *Liv. lib.* 30. *t.* 28. Ex agrestium semermi turba. *Tac. Ann.* 3. *t.* 39. Semermes, ac palantes trucidati sunt. ¶ Sunt qui malunt scribere *Semiermis*. ¶ Invenitur etiam semermus, a, um. *Tacit. l.* 1. *Annal.* 1. 68. Paucos, ac semermos. *Id.* 3. *Ann. c.* 45. Statuerat a tergo semermes.

Semestris, & stre, o. 3. *di sei mesi*, ἑξαμηνιαῖος, ἑξάμηνος, quod est sex mensium. *Cic. Att.* 10. *epist.* 8. Jam intelliges, id Regnum vix semestre esse posse. *Plin. l.* 8. *c.* 39. Semestrem vitam excedere. *Sueton. in Aug. c.* 35. Sibique instituit consilia sortiri semestria, cum quibus de negotiis ad senatum referendis tractaret. h. e. consiliarios, qui per senos menses sibi in consilio essent, quosque postea, aliis allectis, removeret.

Semestrium, ii, *spazio di un mezzo meso*. *Colum. lib.* 11. *c.* 2. Hoc igitur semestrium, & deinceps sequentia, tempestatibus annotatis, persensimus. V. totum *Colum.* locum, ex quo intelliges, falli eos, qui semestrem exponunt spatium sex mensium.

Semēsus, a, um, *mezzo mangiato*, Ger. *benagen*, *halb gessen*, Gal. *a demi mangé*, Hisp. *medio comido*, ἡμίβρωτος. *Hor. l.* 2. *sat.* 6. Semesaque lardi Frusta dedit. *Suet. in Tib. c.* 34. Solemnibus ipse cœnis pridiana sæpe, ac semesa obsonia apposuit.

Semet. V. Sui.

Semĕtrum, i, quod est sine mensura, non symmetrum, ut dissona semetra, apud *Prudent. in Psychom. v.* 289. ubi quidem aliter leg.

Semiacerbus, a, um, adject. *mezzo acerbo*, *mal maturo*. *Pallad. in Aug. tit.* 13. Uvæ semiacerbæ succus.

Semiadopertŭlus, a, um, adject. *mezzo aperto*. *Apul. lib.* 3. *Met.* Oculi adi, ac tremuli, jamjamque semiadopertuli.

Semiagrestis, e, adject. *mezzo rusticano*, *poco civile*. *Aurel. Victorin. in Diocler. n.* 17. Maximianum fidum amicitia, quanquam semiagrestem, militiæ tamen, atque ingenio bonum, imperatorem jubet.

Semiambustus, a, um, adject. *mezzo abbruciato*. *Sueton. in Calig. c.* 59. Cadaver tumultuario rogo semiambustum.

Semiamictus, a, um, adject. *mezzo vestito*, *mal vestito*. *Apul. l.* 1. *Met.* Scissili palliastro semiamictus. Adde *l.* 7.

Semiamputātus, a, um, dimidia parte amputatus. *Apul. l.* 1. *Metam.*

Semianimis, & me, o. 3. & semianimus, a, um, *mezzo morto*, Ger. *halb todt*, Gal. *a demi mort*, Hisp. *medio muerto*, ἡμίθνητος, ἡμιθανής, semivivus, semimortuus. *Virg.* 11. *Æn.* Semianimes volvuntur equi. *Lucret. l.* 6. *v.* 1256. Languida semianimo cum corpore membra videres. *Cic.* 1. *de Div. c.* 47. *ex Ennio*: Subigit ipsa feris transfigens unguibus anguem Semianimum, & varia graviter cervice micantem. *Liv. l.* 28. *c.* 23. Et in succensum rogum semianima pleraque injicerent corpora.

Semiannŭus, a, um, *di mezz' anno*, ut semiannua nox, apud *Martian. Capell. l.* 6. *pag.* 194.

Semiapertus, a, um, *mezzo aperto*, ἡμιανέῳκτος, dimidia sui parte apertus. *Liv. lib.* 26. *c.* 39. Poenos ex multis trepida fuga incedentes, semiapertis portarum foribus, in urbem compulit.

Semiassus, a, um, *mezzo arrostito*, semicombustus. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 44. *ex Poeta*: Heu reliquias semiassi Regis, denudatis ossibus, per terram sanie delibutas fœde divexarier.

Semiatrātus, a, um, adject. dimidia parte atratus. *Var.* apud *Non. c.* 5. *n.* 398. Liberti semiatrati exsequiantur. Alii, leg. *semiatri*.

Semibarbărus, a, um, *mezzo barbaro*, qui dimidia parte barbarus est. *Sueton. in Cæs. c.* 76. Quosdam e semibarbaris Gallorum recepit in Curiam. h. e. Narbonenses, ut quidam interpretes putant, quod hi inter barbaros majoris cultus essent, atque elegantiæ. *Capitolin. in Maxim.* Adolescens, & semibarbarus.

Semibos, ovis, o. ἡμίβους, dimidia sui parte bos. *Ovid. l.* 4. *Trist. eleg.* 6. Centimanumque Gygen, semibovemque virum.

Semicanalicŭlus, i, m. *mezzo canaletto*. *Vitruv. l.* 4. *t.* 3.

Semicānus, a, um, adject. *mezzo canuto*. *Apul. l.* 8. *Met.* Cincinnis semicanis, & pendulis capillatus.

Semicaper, pri, com. *mezzo capra*, ἡμίτραγος, qui dimidia sui parte caper est. Epitheton est Faunorum, & Satyrorum, qui inferiore sui parte capris similes finguntur. *Ovid. 5. Fast. v. 101.* Semicaper coleris succinctis Faune Lupercis.

Semicinctium, ii, ἡμιζώνιον, cinctus, sive zona minus lata. *Isid. Orig. l. 19. c. 33.* Cinctus est lata zona, & minus lata semicinctium, & utrisque minima cingulum. Alii definiunt genus vestis brevissimæ, quo venter, & velanda teguntur. *Petron. in Satyr.* Inclusus ego suspendio vitam finire constitui, & jam semicinctio stanti ad parietem spondæ me vinxeram, cervicemque nodo condebam. Est & apud *Martial. l. 14. epigr. 153.* in titulo ipsius epigrammatis.

Semicirculāris, & re, o. 3. *semicircolare*, ἡμικύκλιος, quod habet medii circuli formam. Apud *Colum. lib. 5. c. 2.* quo loco posita est figura semicirculi, leguntur hæc verba: *semicircularis agri forma*; quæ tamen incertum, sintne *Columellæ*, an alterius, qui ad explicandam figuram ea addiderit.

Semicirculātus, a, um, semicirculi forma factus. *Cels. l. 7. c. 26. extr. 2.* Ferramentum fecit rectum in summam partem labrosum, in imam semicirculatum.

Semicircŭlus, i, m. *mezzo circolo*, Ger. *halbcirkel*, Gal. *demi cercle*, Hisp. *medio circulo*, ἡμικύκλιον, medius circulus. *Cic. 5. Fin. c. 20.* Cumque non habeant ingenuas ex doctrina oblectationes, circulos aliquos, & semicirculos consectari. *Scalig.* legit *sessiunculas*. *Colum. l. 5. c. 2.* Si semicirculus fuerit ager. Et mox. Si autem minus, quam semicirculus erit.

Semiclausus, & Semiclusus, a, um, adject. *mezzo chiuso*. *Apul. l. 10. A. A.* Semiclauso ore balbutiens. *Inscript. apud Fabr. pag. 230.* Silvane sacra semicluse fraxino.

Semicoctus, a, um, *mezzo cotto*, *guastetto*, ἡμίεφθος, dimidia parte coctus, semicrudus. *Plin. l. 18. c. 11.* Ex tritico candidissima atque grandissima eligunt grana, & semicocta in ollis.

Semicombustus, a, um, adject. *mezzo bruciato*. *Prudent. in Rom. v. 859.* Alunt olivo semicombustas faces.

Semiconfectus, a, um, adject. *mezzo fatto*, ut semiconfectus cespes. *Sidon. l. 6. ep. 10.*

Semiconspicuus, a, um, adject. qui dimidia conspicitur. *Apul. l. 3. A. A. post init.* Nonnulli per fenestras semiconspicui.

Semicorporālis, & le, o. 3. idem ac semicorporeus. *Firmic. l. 2. c. 12.* Aries est signum in cælo masculinum, semicorporale, oculis languidis, articum.

Semicorporeus, a, um, *mezzo corporale*, dimidia corporeus. *Firmic. l. 1. c. 12.* Cancer signum est in cælo femininum, mobile, semicorporeum, irrationale.

Semicremātus, a, um, *mezzo abbruciato*, ἡμίφλεκτος, dimidia parte crematus. *Ovid. in Ibin. v. 634.* Membra tenens Stygiæ semicremata rogi.

Semicremus, a, um, adject. idem quod semicrematus. *Ovid. 12. Met. v. 287.* Semicremoque novat repetitum stipite vulnus.

Semicrūdus, a, um, *mezzo crudo*, ἡμιώμος, pro dimidia parte crudus. *Colum. l. 6. c. 26.* Lupini semicrudi conteruntur. *Sueton. in Aug. c. 1.* Semicruda exta. *Stat. l. 4. Silv. 9. v. 49.* Quid, si cum bene mane semicrudus Illatam tibi dixero salutem? idest, cibo pro dimidia parte digesto.

Semicubitālis, & le, o. 3. quod dimidio cubito constat. *Liv. l. 42. c. 65.* Ut palmæ spiculum hastili semicubitali infixum.

Semideus, i, m. *semideo*, ἡμίθεος, medius inter naturam humanam, & divinam. V. Heros. *Ovid. in Ibin. v. 80.* Fluminaque, & Nymphæ, semideumque genus. idest Dii Indigetes. *Lucan. l. 9. v. 851.* Nos in templa tuam Romana accepimus Isin, Semideosque canes.

Semidies, iei, f. dimidium diei. *Ausonius in Eclogario de ratione dier. v. 5. & alibi.*

Semidigitālis, le, adject. qui habet magnitudinem dimidii digiti. *Vitruv. l. 10. c. ult.* Terebrantur foramina digitale, semidigitale, sesquidigitale.

Semidoctus, a, um, *mediocremente dotto*, ἡμιμαθής, qui est mediocris eruditionis. *Cic. 2. de Orat. c. 42.* Hæc ut & properans, & apud doctos, & semidoctus ipse percurro.

Semiermis, V. Semermis.

Semifactus, a, um, ἡμιτελής, pro dimidia tantum parte factus. *Tac. l. 15. An. c. 7.* Semifacta opera fuga persopit.

Semifastigium, ii, dimidium fastigii. *Vitruv. l. 7. c. 5.*

Semifer, ra, rum, *mezzo bestia*, ἡμίθηρος, quod parte dimidia fera est, cujusmodi erant Centauri, qui anteriore, seu superiore parte homines erant, posteriore, seu inferiore equi. *Cic. 2. de nat. Deor. ex Arato:* Tum gelidum valido de pectore frigus anhelans Corpore semifero magno Capricornus in orbe. *Ovid. 2. Metam. v. 633. de Chirone Centauro.* Semifer interea divinæ stirpis alumno Lætus erat. ¶ Semifer etiam dicitur, qui non omnino ferus est, *mezzo salvatico*. *Plin. l. 8. c. 57. de sorice:* Semiferum & ipsum animal, cui vivaria in doliis idem, qui apes instituit.

Semiformis, & me, o. 3. *informe*, *a mezzo formato*, ἡμίμορφος, quod dimidiam formam habet. *Col. l. 8. c. 5.* Pullique semiformes interimuntur. *Id. l. 4. c. 25.* Luna semiformis.

Semifultus, a, um, ἡμιστήρικτος, pro dimidia parte fultus. *Martial. l. 5. epigr. 14.* Subselliique semifultus extremo.

Semifūmans, antis, *mezzo fumante*. *Sidon. l. 1. ep. 7.* Qui adhuc in eo semifumantem præfecturæ nuper extortæ dignitatem venerabatur.

Semifunium, ii, dimidius funis. *Cat. de R. R. c. 135.*

Semigætŭlus, a, um, adject. qui ad Gætulos vel regione, vel moribus accedit. *Apul. in Apol.* Memet professus sum, seminumidam, & semigætulum.

Semigermānus, a, um, quod de Germanis participat. *Liv. l. 21. c. 38 ad fin.* Utique cum quæ ad Apenninum ferant, obsepta gentibus semigermanis fuissent.

Semigræce adv. *Lucil. apud Fel. Longum de Orthogr.*

Semigræcus, a, um, ἡμιέλλην, quod de Græcis participat. *Var. l. 2. de R. R. c. 1.* Ut semigræcis pastoribus dicam Græce.

Semigrăvis, & ve, o. 3. *mezzo aggravato*, ἡμιβαρής, pro dimidia parte gravis. *Liv. l. 25. c. 24.* Quia magna pars in turribus epulati, aut sopiti vino erant, aut semigraves potabant.

Semigro, as, n. 1. *partirsi*, ἀποικίζω, ad seorsum habitandum me confero. *Cic. pro Cæl. c. 7.* Reprehendistis, a patre quod semigrarit.

Semihians, tis, nom. ex partic. *mezzo aperto*. *Apul. l. 10. A. A.* Semihiantes compressit labias. *Catul. carm. 61. Epithal. Jul. & Manl. v. 220.* Dulce rideat ad patrem semihiante labello.

Semihiulcus, a, um, adject. dimidio, vel aliquantum hiulcus, semiapertus. *Poeta quidam apud Gel. l. 19. cap. 11.* Dum semihiulco savio meum puellum savior.

Semihŏmo, inis, com. *mezzo uomo*, ἡμιάνθρωπος, qui dimidia parte homo est. *Virg. 8. Æn. v. 194.* Hic spelunca fuit vasto submota recessu Semihominis Caci.

Semihōra, æ, *mezza ora*, ἡμιώριον, spatium dimidium unius horæ. *Cic. pro Rab. perduel. reo, c. 2.* Meque ea comparato, & constituto spatio defensionis in semihoræ curriculum coegisti.

Semijejunium, ii, *mezzo digiuno*. *Tertul. adv. Psych. c. 13.* Stationum semijejunia interponentes.

Semijūgĕrum, i, ἡμιπλεθρον, medium jugerum. *Colum. l. 4. c. 18.* Vel in semijugera omnibus modis dirimatur.

Semilăcer, ra, rum, *mezzo lacero*, ἡμίσπαστος, dimidia parte lacer. *Ovid. 7. Met. v. 344.* Semilacerque toro tentat consurgere.

Semilăter, ris, m. *mezzo mattone*, *Vitruv. l. 2. c. 3.* Una parte lateribus ordines, altera semilateres ponuntur.

Semilautus, a, um, adject. *mezzo lavato*. *Catul. carm. 55. in Caf.* Semilauta crura.

Semilīber, ra, rum, *mezzo libero*, ἡμιελεύθερος, media libertate fruens. *Cic. Attic. l. 13. ep. 31.* Obsecro, abjiciamus ista, & semiliberi saltem simus.

Semilībra, æ, f. *mezza libra*, selibra. *Apul. l. de herb. c. 99.* Adipis cervinis semilibra.

Semilixa, æ, m. ἡμικαπηλος, qui fere lixa est, *soldato vile*. *Liv. l. 30. c. 28.* Cui Statorius semilixa ducere exercitus solitus sit. Adde *l. 28. c. 28.*

Semilixŭla, æ, f. genus placentæ, seu libi inconditæ facti. *Var. l. 4. de L. L.*

Semilunaticus, a, um, *mezzo lunatico*, qui paulo minus est, quam lunaticus. *Jul. Firmic. l. 7. c. 3. ad fin.* Semilunatici nascentur.

Semimadĭdus, a, um, *mezzo bagnato*, ἡμίβροχος, dimidia parte madidus. *Col. l. 2. c. 4.* Ne lutosus ager tractetur, neve exiguis nimbis semimadidus.

Semimarīnus, a, um, ἡμιθάλασσος, quod & de mari, & de terra participat. *Lucr. l. 5. v. 890.* Aut rapidis canibus succinctas semimarinis Corporibus Scyllas.

Semimas, aris, m. 3. *castrato*, Ger. *verschnitten*, Gall. *chastré*, Hisp. *capado*, ἡμίανδρος, castratus, eviratus, ut semimares capri, *Varr. l. 3. R. R. c. 9.* Semimaris ovis exsecto, *Ovid. 1. Fast. v. 588.* ¶ Dicitur & de hermaphroditis, qui utrumque sexum participant. *Liv. l. 31. c. 12.* Ante omnia abominati semimares. *Ovid. 4. Metam. v. 380.* Ergo ubi se liquidas, quo vir descenderat, undas Semimarem fecisse videt.

Semimascŭlus, li, m. semivir, castratus. *Fulgent. l. 3. mythol. c. 5.* Berecynthia Attin castrando semimasculum fecit.

Semimatūrus, a, um, adject. *mezzo maturo*. *Pallad. in Jun. tit. 12.* Hordeum semimaturum.

Semimedus, a, um, pene Medus, ut Semigræcus, *apud Apuleium in Apolog.*

Semimetopia, orum, n. plur. dimidiæ metopæ. *Vitruv. l. 4. c. 3.* In extremis angulis semimetopia sint impressa. V. Metopa.

Semimitra, æ, f. *piccola mitra*, *o cuffia*. *Ulpian. l. 25. ff. de aur. argen. &c.* Vittæ, mitræ, semimitræ.

Semimortuus, a, um, *mezzo morto*, ἡμιθανής, quod pro dimidia parte mortuum est. *Catul. ad Licin. epigr. 47. (al. 51.)* At defessa labore membra, postquam semimortua lectulo jacebant.

Seminālis, & le, o. 3. *da semenza*, quod ad sementem faciendam spectat. *Colum. l. 11. c. 2.* Viciæ pabularis modios septem, vel octo, viciæ seminalis modios quinque, vel sex. ¶ Seminalia absolute pro ipsa semente usurpat *Tertul. l. 1. adv. Marcion. c. 13.*

Semināuis, ne, adject. *mezzo voto*, dimidio inanis. *Plin. l. 2. c. 18. de Luna:* In triquetrum seminanis ambitur orbe.

Seminarium, ii, *seminario*, *semenzaio*, φυτευτήριον, locus, in quo surculi arborum, aut vitium panguntur, ut ubi ad certam adoleverint magnitudinem, in alium locum transferantur. *Colum. l. de Arbor. c. 1.* Qui vineam, vel arbustum constituere volet, seminaria prius facere debet. *Id. l. 5. c. 6.* Si ulmorum seminarium paratum habuerit. ¶ Translate sumitur pro quacunque origine tum in bonam partem, tum in malam. *Cic. 1. Off. c. 17.* Id autem est principium urbis, & quasi seminarium Reipublicæ. *Id. in Pison.* Ex illo fonte, & seminario triumphorum cum arida folia laurea retulisses. *Id. 2. Catil. c. 10.* Scitote, hoc in Republica seminarium Catilinarium fore.

Seminarius, a, um, ad semina pertinens. *Cato R. R. c. 10. sub fin.* Pilum fabarium unum, ferrearium unum, seminarium unum.

Seminatio, onis, *il seminare*, σπορά, actus seminandi. *Var. l. 2. de R. R. c. 6.* Ad seminationem onagrus idoneus, quod e fero fit mansuetus facile, &c.

Seminātor, oris, *seminatore*, σπορεύς, qui seminat. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 34.* Omnium autem rerum, quæ natura administrantur, seminator, & sator, & parens, ut ita dicam, atque educator, & altor est mundus. *Id. l. 9. c. 26.* Seminator malorum.

Seminātus, a, um, *seminato*, genitus. *Plaut. Amph. 1. 2. 19.* Alter decumo post mense nascetur puer quam seminatus.

Seminĕcis, vel Seminex, cis, *mezzo morto*, ἡμιθνής, ἡμιθανής, qui semimortuus est, qui gravi vulnere acceptus morti est vicinus. *Liv. l. 29.* Qui circa Regem seminecem restantes, deinde pilo terræ affixum pugnabant. *Ovid. 6. Metam.* Atque ita semineces partim ferventibus artus Mollit aquis, partim subjecto torruit igni. *Sil. l. 6. v. 22.* Seminecum lumina. ¶ In recto casu exempla nondum vidimus.

Seminium, ii, idem ac semen, vel planta, aliudve quidvis, quod de se aliquid potest producere. *Colum. l. 2.* Nonnunquam superficie terra latentibus seminiis. *Var. l. 2. de R. R. c. 6.* Ego, inquit, de asinis potissimum dicam, quod sum Reatinus, ubi optimi, & maximi fiunt, e quo seminio ego hos procreavi pullos. ¶ Item pro sobole, & fœtu. *Lucret. l. 3. v. 743.* Denique cur acris violentia triste leonum Seminium sequitur.

Semĭno, as, a. 1. *seminare*, [illegible], Ger. *säyen*, Gall. *semer*, Hisp. *sembrar*, *sembrar*, sero, semen spargo, semina terræ trado, vel mando. *Colum. l. 2. c. 9.* Seminari debet hordeum post æquinoctium. *Id. l. 2. c. 8.* Ne seminarentur agri, nisi cum terra pluviis maduisset. ¶ Interdum ponitur pro gignere, producere. *Virg. 6. Æn. v. 206.* Quale solet sylvis brumali frigore viscum Fronde virere nova, quod non sua seminat arbos. *Colum. l. 6. c. 24. de tauris:* Quoniam si parte dextra desiluit, marem seminasse manifestum est, si læva, feminam. ¶ Translate sumitur pro spargere, divulgare. *Lactant. l. 4.* Et cultum Dei per totam terram seminaret.

Seminōsus, a, um, adject. seminibus plenus. *Auct. priapeor. carm. 51.* Seminosæ cucurbitæ.

Seminūdus, a, um, *mezzo nudo*, ἡμίγυμνος, dimidia parte nudus. *Liv. l. 9.* Primi Consules prope seminudi sub jugum missi. Adde *l. 24. c. 40.*

Seminumida, æ, m. V. Semigætulus.

Semiobrutus, a, um, adject. *mezzo coperto*, ut dolio semiobrutus, apud *Apul. l. 9. A. A.*

Semionustus, a, um, *mezzo carico*, dimidio onustus. *Sisenna apud Priscian. sub fin l. 10.* Naves semionustæ.

Semiorbis, is, m. dimidius orbis, *semicircolo*. *Sen. l. 1. quæst. natur. c. 8.* In semiorbe nihil prohibet aspici totam pilam.

Semipagānus, a, um, adject. ἡμιαγροῖκος, fere rusticus, semidoctus, rudis, ut sunt ii, qui fere semper in pagis morantur. *Pers. in prol. vers. 6.* Ipse semipaganus Ad sacra vatum carmen affero nostrum.

Semipătens, tis, nom. ex partic. *semiaperto*, dimidio patens. *Sidon. l. 7. ep. 6.* Semipatentibus jacere vestibulis.

Semipăter, V. Semo.

Semipedālis, & le, o. 3. ἡμιποδιαῖος, quod medii pedis longitudinem habet. *Plin. l. 13. c. 4.* Semipedales ramorum relinquentes truncos.

Semipedaneus, a, um, adject. idem ac semipedalis. *Colum. l. 4. c. 1.* Abunde est, semipedaneam consitis resolutam visibus terram subjicere.

Semiperactus, a, um, semiperfectus. *Paulin. Nolan. carm. 20. nat. 7. S. Felic. v. 305.* Homo semiperactus.

Semiperemptus, a, um, adject. *Tertul. in Sodom. c. 4.* Semiperempta etiam si quæ illic jugera. h. e. semiambusta.

Semiperfectus, a, um, dimidia parte perfectus. *Sueton. in Calig. c. 21.* Opera sub Tiberio semiperfecta absolvit.

Semipes, edis, m. *mezzo piede*, ἡμιπόδιον, mensura dimidii pedis, hoc est octo digitorum. *Plin. l. 12. c. 19.* Deinde rubescit, addito semipede. *Vitruv. l. 5. c. 3.* Apertura altæ semipedem.

Semiphalarica, æ, f. telum phalarica minus, cubitale, quod manu jaculabantur. *Gel. l. 10. c. 25.*

Semipiscīna, æ, dimidium piscinæ, parva piscina. *Var. l. 3. R. R. c. 13.* Lacus, qui intra Stylobatam unus venit, sit semipiscina.

Semiplacentīnus, a, um, ἡμιπλακεντῖνος, aliqua ratione Placentinus. *Cic. in Pison. c. 6.* Calatinus, credo, aliquis, aut Africanus, aut Maximus, & non Cæsonius Semiplacentinus Calventius.

Semipleno, adv. *imperfettamente*. *Sidon. l. 4. ep. 22.* Præterita infructuose, præsentia semiplene dicuntur.

Semiplēnus, a, um, *mezzo pieno*, ἡμιπληρής, plenus pro dimidia parte. *Liv. l. 25. c. 30.* Impuviso adorti semiplenas stationes. *Cic. 7. Verr. c. 25.* Semiplenas naves. *Velles. l. 2. c. 80.* Duodecim semiplenas legiones.

Semiplotia, orum, n. 2. ἡμιπλάτεια, solea dimidiata, quibus in venando utebantur, ut plantis pedem ponerent, *Fest.* Ploti appellati sunt Umbri, pedibus planis

planis quod assent. Unde soleas dimidiatas, quibus utuntur in venando, quod planius pedes ponerent, vocent semiplotia.

Semipuella, æ, f. *mezzo fanciulla*. *Auson. in Gripho*, v. 61. Tres volucres, tres semideæ, tres semipuellæ.

Semipullatus, a, um, adject. semiatratus, dimidia parte pulla veste indutus. *Sidon. l. 1. ep. 7.* Accubitores semipullati.

Semipulsus, a, um, adject. In fragm. incerti Auct. quod *Censorino* adnectitur, in exemplum pedis denarii referuntur hæc verba antiquaria cujusdam Poetæ, *cap. 14. ad fin.* Qui impete semipulsus onera gravi fores strepitu terrent.

Semiputatus, a, um, *mezzo tagliato*, ἡμικλάδευτος, dimidia ex parte putatus, seu cæsus. *Virg. 2. Ecl.* Semiputata tibi frondosa vitis in ulmo est.

Semiramis, is, vel idis, fem. Regina Assyriorum, Nini uxor, mulierum omnium, quarum ex historia ad nos perlata notitia est, longe celeberrima, quam cum Cyro præcipue Alexander admiratus fertur, quod in illa & magnitudo animi, & rerum gestarum claritas plurima emicuisset. Cum Ninus decessisset, relicto impubere adhuc filio Ninya, Semiramis non immaturo ausa tradere imperium, nec ipsa palam tractare, tot ac tantis gentibus vix patienter uni viro, nedum feminæ parituris, simulavit se pro Nini uxore filium, pro femina puerum. Nam & statura utrique mediocris, & vox pariter gracilis erat, & lineamentorum qualitas matri, ac filio similis. Igitur brachia, ac crura velamentis, caput tiara texit. Et ne novo habitu aliquid occultare videretur, eodem ornatu & populum vestiri jussit: quem morem vestis exinde gens universa tenet. Sic primis initiis sexum mentita puer esse credita est. Magnas deinde res gessit: quarum amplitudine, ubi invidiam superatam putavit, quæ esset, fassa est, quemve simulasset. Nec hoc illi dignitatem Regni ademit, sed admirationem auxit, quod mulier non feminas modo virtute, sed etiam viros anteiret. Hæc Babylonem condidit, murumque urbi cocto latere circumdedit, arenæ vice bitumine interstrato: quæ materia in illis locis passim e terra exæstuat. Multa & alia præclara hujus Reginæ fuere. Siquidem Æthiopiam quoque imperio adjecit. Sed & Indiæ bellum intulit: quo, præter illam, & Bacchum, seu Liberum Patrem, & Alexandrum Magnum, nemo intravit. ¶ Verum eadem tam portentosæ libidinis fuisse creditur, ut & equum usque ad coitum adamarit, & filii concubitum expetierit. Cum igitur a filio concubitum petisset, ab eodem interfecta est. *Justin. l. 36. c. 2.* Assyriis regibus genus ex Regina Semirami fuit. *Id. l. 1. c. 2.* Relicto impubere filio, & uxore Semiramide.

Semiramius, a, um, adject. ad Semiramidem pertinens, ut Semiramiæ turres, h. e. Babylonicæ: *Claudian. de consul. Prob. & Olybr.* v. 162. Semiramium genus. *Ovid. 5. Metam.*

Semirasus, a, um, adject. *mezzo raso*, semitonsus. *Catull. carm. 55. (al. 59.) de Rufa*: Ab semiraso tunderetur ustore.

Semireductus, a, um, ἡμισυνηχθείς, semicontractus, partic. a *semis*, & *reducor*. *Ovid. 2. de Arte am.* v. 614. Protegitur læva semireducta manu.

Semirefectus, a, um, *mezzo rifatto*, ἡμιεπισκευασθείς, dimidia parte refectus. *Ovid. ep. 7.* v. 176. Laniataque classis Postulat exiguas semirefecta moras.

Semirosus, a, um, adjectiv. *mezzo rosicato*, ut semirosus penis apud *Arnob. l. 6.*

Semirotundus, a, um, quasi rotundus. *Apulejus l. 41. Metam.*

Semirutus, a, um, *mezzo rovinato*, ἡμιθραυστος, semidirutus. *Liv. l. 32. c. 17.* Purgato loco, qui strage semiruti muri cumulatus erat. *Flor. l. 2. c. 15.* Plus negotii fuit cum semiruta Carthagine, quam integra. *Stat. l. 5. Silv. 3.* v. 104. Etiam semirutos subito de pulvere vultus, Parthenope.

Semirus, m. a. *Simari*, fl. Magnæ Græciæ, cum opp. cogn. quod alluit. *Plin. l. 3. c. 10.*

Semis, nomen indeclin. *mezzo*, *la metà*, ἥμισυ, dimidius. Est ab ἥμισυ. *Fest.* Semis, semodius, semuncia, qua ratione ex Græco trahuntur alia, quæ s literam pro aspiratione eorum habent, ut ἑπτά, septem, ὕλη, sylva, sic ista ab eo, quod illi ἥμισυ dicunt, declinata videntur. Hæc *Fest.* Alii deducunt a *semis*, & *as*. *Vitruv. l. 4. c. 1.* Septem crassitudinis diametros in altitudinem columnæ Doricæ, Jonicæ octo semis constituerunt. ¶ In compositione abjicit s, ut *semidoctus*, *semiplenus*, *semisomnus*.

Semisenex, is, m. *mezzo vecchio*, ἡμιγέρων, qui pro dimidia ætate senex est. *Plaut. Mil. 3. 1. 34.* O lepidum semisenem! Alii leg. *senem*.

Semisepultus, a, um, ἡμιταφής, dimidia parte sepultus. *Ovid. 1. ep.* v. 55. Semisepulta virum curvis feriuntur aratris Ossa.

Semisermo, onis, m. imperfectus sermo. *Hieronym. Epist. 43. (al. 7.) ad Chromat.* &c.

Semisiccus, a, um, adject. *mezzo secco*, *seccherecio*. *Pallad. Febru. tit. 24.* Vellendi sunt thalli adhuc semisicci.

Semisicilicus, i, m. dimidium sicilici. *Pallad. in Novembri c. 22.*

Semisomnis, e, & **Semisomnus**, a, um, adject. *mezzo addormentato*, ἡμίυπνος, fere adhuc dormiens, non satis experrectus. *Cic. Fam. 7. ep. 1.* Cum illi interea spectarent communes mimos semisomni. *Id. Verr. 7. c. 36.* Cum is etiam tum semisomnus stuperet. *Liv. l. 30. c. 5.* Multos semisomnos hausit flamma. *Plaut. Curc. 1. 1. 11.* Siccam, semisomnam.

Semisonans, tis, nom. ex particip. ut semisonantes litteræ, *semivocali*, apud *Apulej. de Mundo*.

Semisopitus, a, um, *mezzo addormentato*, ἡμικοίμητος, semisomnis. *Ovid. l. 1. Am. el. 14.* Purpureo jacui semisopita toro. *Id. Heroid. ep. 10.* v. 10. movi Thesea prensuras semisopita manus. Heinsius utroque loco legit *semisupina*, quia prima in *sopio* longa est, hic autem contra leges metri corripitur. *Liv. l. 25. c. 39.* Pars semisopitos hostes cædunt. Gronovius ex MSS. legit *semisomnos*.

Semisoporus, a, um, adject. semisomnus. *Sidon. carm. 12.* v. 40. Semisopora levi scalpebat lumina penna.

Semispatha, æ, f. dimidia spatha. *Veget. l. 2. de Re Milit. c. 15. & 16.*

Semissalis, le, adject. semisse constans, ut usuræ semissales, apud *Modestin. l. 30. Dig. tit. 12. l. 20.* *sei per cento*.

Semissarius, a, um, adject. semissalis. Heres semissarius dicitur, qui dimidiam hereditatem consequitur. *leg. 116. (al. 113.) l. 30. Dig. de legat. l. 1.*

Semissis, is, *mezza libbra*, Germ. *das halbe theil*, Gal. *la moitié de quelque chose*, Hisp. *la mitad de la libra*, dimidia pars assis, idest sex unciæ, quasi *semiassis* per Syncopen. *Cic. Att. l. 15. ep. 11.* De Tulliano semisse M. Axianum adhibebis, ut scribis. ¶ Refertur quoque ad monetam, quemadmodum triens, & quadrans. *Cic. pro Sext.* Ut remissis semissibus, & trientibus, quinta prope pars vectigalium tolleretur. ¶ Item ad mensuram, quemadmodum & as. *Plin. l. 18. c. 19.* Justum est proscindi agri semissem, iterari assem. ¶ Semissis usura dicitur quoties de centum nummis senos nummos usuræ nomine quotannis percipimus. *Plin. l. 14. c. 4.* Ex his tamen usuræ multiplicatæ semissibus. ¶ Semissis homo, dicitur homo vilis, & quasi semihomo, vel quasi nullius pretii, & vix semisse æstimandus. *Vatin. Cic. l. 5. Fam. ep. 10.* Simius, non semissis homo, contra me arma tulit.

Semisupinus, a, um, ἡμιύπτιος, media parte supinus. *Ovid. l. 3. de Arte* v. 788. Cum jacet in dextrum semisupina latus. *Martial. l. 6. epigr. 35.* Vitreisque tepentem Ampullis potas semisupinus aquam.

Semita, æ, f. *sentiero*, שביל, Ger. *fussweg*, Gal. *sentier*, Hisp. *senda*, ἀτραπός, οἶμος, via angustior, via arcta, dimidia via, quasi semiiter, ut ait *Varr. lib. 4. de L. L.* Differt a via, quæ est angustior, quam via. *Plaut. Cur. 2. 3.* Quin cadat, quin capite sistat in via, de semita. *Id. Cas. 3. 5. 40.* De via in semitam regredere. *Virg. 9. Æn. vers. 383.* Rara per occultos ducebat semita calles. *Martial. l. 7. ep. 61.* Jussilli tonsores, Germanice, arescere vicos: Et modo quæ fuerat semita, facta via est. ¶ Interdum tamen semita reperitur pro via. *Cic. 4. Verr.* Hanc pecuniam, quæ via modo visa est exire ab isto, eadem semita revertisse. ¶ Translate usurpatur pro regula, vel ratione vivendi. *Horat. l. 1. ep. 18.* Et fallentis semita vitæ.

Semitalis, & le, o. 3. quod ad semitas pertinet. Semitales Dii, vel Manes, erant Lares publici, hoc est ii, qui urbis erant custodes, qui etiam dicebantur

Tom. II.

Dii Præstites, *Compitales*, *Viales*, quia in compitis, semitis, viis publicis statuebantur. *Auctor Priap. De Sabino*: Neque ulla vota Semitalibus Diis esse facta.

Semitarius, a, um, qui semitas percurrit. *Catull. ad Contubernales*, *carm. 35.* Omnes pusilli, & semitarii mœchi. Semitarios mœchos vocat, qui vulgaria scorta, & in semitis prostituta sectantur.

Semitatim, adv. per semitas. *Titin.* apud *Charis. l. 2.* Semitatim fugi, atque effugi.

Semitatus, a, um, adject. semitis divisus. *Martial. l. 6. ep. 74.* Calvam trifilem semitatus unguento. h. e. quasi sulcis unguento pictis in calva. Alii leg. *segmentatus*.

Semitectus, a, um, adject. *mezzo coperto*. *Apul. l. 4. A. A.* Capulis semitectis. Adde *Arnob. l. 6.*

Semito, as, a. 1. semitis distinguo, ut *limito* est limites constituo. *Plin. l. 17. cap. 22.* Semper vero quintanis semitari: hoc est ut quinto quoque palo singula juga paginæ includantur. Hæc *Plin.*

Semitonium, ii, ἡμιτόνιον, *mezzo tuono di voce*. *Macrob. lib. 2. in Somn. Scip. c. 1.* Sonum tono minorem veteres semitonium vocitare voluerunt.

Semitractatus, a, um, nom. ex partic. *trattato per la metà*, *o imperfettamente*, ut semitractata materia. *Tert. de fuga in persecut. c. 1.*

Semitrepidus, a, um, adject. *mezzo tremante*. *Apul. l. 7. A. A.* Semitrepidus juxta mucrones Martios constitutus.

Semitritus, a, um, ἡμιτριβής, dimidia parte tritus. *Col. l. 1. c. 6.* Quæ collocata semitrita frumenta protegantur.

Semivietus, a, um, mollis, flaccidus, fere consumptus. *Col. lib. 12. c. 16.* Alii foliis citrigineis, nonnulli plataninis semivietas uvas contegunt.

Semivir, viri, m. *mezzo uomo*, Ger. *halber mann*, Gall. *demi homme*, Hisp. *medio hombre*, ἡμίανδρος, non perfecte vir, eunuchus. *Ovid. 4. Met.* Quisquis in hos fontes vir venerit, exeat inde semivir. *Plin. l. 11. c. 49.* Testes homini tantum injuria, aut sponte naturæ franguntur, idque tertium ab hermaphroditis, & spadonibus semiviri genus habent. ¶ Ponitur etiam pro eo quod media parte vir, media bestia est. *Ovid. 9. ep.* Semivir occubuit vi, Lernæoque veneno Nessus, & infecit sanguis equinus aquas. ¶ Translate sumitur pro effeminato, molli. *Virg. 4. Æn.* v. 215. Et nunc ille Paris cum semiviro comitatu. *Liv. l. 33. c. 28.* Qui tam atrocem cædem pertinere ad illos semiviros credebant.

Semivivus, a, um, *semivivo*, *mezzo morto*, ἡμίζωος, semimortuus. *Cic. 3. Verr. c. 17.* Ibi hominem ingenuum, domi nobilem, P. R. socium atque amicum, fumo excruciatum, semivivum reliquit. ¶ Translate sumitur pro debili, & exigui vigoris. *Cic. pro Sext. c. 59.* Et cum erat reclamatum semivivis mercenariorum vocibus.

Semivocalis, & le, o. 3. ἡμίφωνος, quod proxime ad vocem accedit. *Var. l. 1. R. R. c. 17.* Instrumenti genus vocale servi, semivocale boves, mutum plaustra. ¶ A Grammaticis semivocales literæ dicuntur, quæ quasi dimidium vocalium sonum habent. *Priscian. l. 1.* *Quintil. l. 1. c. 4.*

Semivolucris, is, f. quæ dimidia parte volucris est. *Symmachus l. 1. ep. 47.* Tricinium semivolucrum puellarum. h. e. Sirenum.

Semiustulandus, a, um ἡμιοπτηθησόμενος, particip. pass. temporis futuri, vel ger. a *semis*, & *uro*. *Suet. in Tib. c. 75.* Atellam potius deferendum, & in Amphitheatro semiustulandum.

Semiustulatus, a, um, idem quod semiustus. *Cicer. pro Mil. cap. 13.* Tu P. Clodii cruentum cadaver ejecisti domo, tu spoliatum imaginibus, exequiis, infelicissimis lignis semiustulatum nocturnis canibus dilaniandum reliquisti.

Semiustus, a, um, *mezzo abbruciato*, Germ. *halb verbrent*, Gal. *à demi brulé*, Hisp. *medio quemado*, ἡμίφλεκτος, ἡμίκαυτος, dimidia parte ustus. *Cic. in Phil. 2.* Ipsæ faces, quibus semiustum latus illius est. *Virgil. Æneid. 3.* Semiustum fulmine corpus. Alii leg. *semiustum*. ¶ Translate *Liv. lib. 22. cap. 40.* Se popularis incendium priore Consulatu semiustum effugisse.

Semizonarius, ii, m. qui semicinctia facit. *Plaut. Aulul. 3. 5. 42.* Strophiarii astant, semizonarii.

Semnion, ii, n. σέμνιον, herba pavonis picturis similis, odore eximio, sic dicta a majestate, & pulchritudine. *Plin. l. 24. c. 17.*

Semnones, V. Senones.

Semo, onis, m. Semones erant Dii ex illorum numero, qui minorum gentium dicuntur, hoc est ex hominibus in Deos relati, quasi *semihomines*, seu *semihomones* (*homonem* pro hominem dixit *Enn.* apud *Priscian. l. 6.*) *Fulgentius de verb. antiq.* Semones dici voluerunt deos, quos cælo nec dignos adscriberent, propter meriti paupertatem, sicut Priapus, Vertumnus: nec terrenos eos deputare vellent, per gratiæ venerationem. *Ovid. 6. Fast.* v. 213. Quærebam, nonas Sanco, Fidione referrem, An tibi Semo pater: tunc mihi Sancus ait: Cuicunque ex istis dederis, ego munus habebo: Nomina trina fero, sic Quidam minus recte leg. *An tibi semipater*, Ac. *Liv. l. 8. c. 20.* Bona (Vitruvii damnati) Semoni Sanco censuerunt consecranda. V. *Sangus*.

Semodialis, le, adject. semodio constans, ut semodialis placenta. *Cato R. R. c. 75.*

Semodius, ii, masc. *mezzo moggio*, Germ. *halb mass*, Gall. *demi boisseau*, Hisp. *medio celemin*, ἡμιμέδιμνος, dimidius modius, a *semis*, & *modius*, quasi semimodius. *Col. l. 2. c. 11.* Quod eadem quatuor modios, nonnunquam & tribus, interdum etiam duobus, ac semodio jugerum occupat. *Juven. sat. 14.* v. 66. Et tamen uno Semodio scobis hæc emundat servulus unus.

Semote, adverb. *separatamente*, ut semota aliquid tenere. *Plin. Valerian. l. 3. c. 4.* Adde *Marcell. Empir. c. 20. post med.* & *Diomed. Grammat. l. 1.*

Semotus, a, um, nom. ex particip. ἀποσπασθείς, segregatus, separatus, remotus. *Lucret. l. 1. v. 46.* a nostris semotus. *Id. l. 2. v. 19.* cura semotu', metuque. *Lactant. lib. 5. cap. 15.* Nihil a sapientis ratione semotius. *Auctor Dialogi de Orat. c. 2.* Arcana semotæ dictionis. h. e. a vulgari usu remotæ.

Semoveo, es, ovi, otum, 2. a. *rimuovere*, *levar via*, הפריד, Ger. *beyrucken*, Gall. *tirer à part*, Hisp. *apartar*, *quitar*, ἀποκινέω, seorsum moveo, separo, sejungo. *Cic. de Arusp. resp. c. 12.* Itaque qui antea voce præconis a liberis semovebantur, tuis ludis non voce, sed manu liberos a se segregabant. *Id. 1. Acad. c. 9.* Nam Strato ejus auditor, quamquam fuit acri ingenio, tamen ab disciplina omnino semovendus est. *Id. 3. de Or. c. 5.* Neque res lumen habere possunt, si verba semoveris.

Semper, adv. *sempre*, תמיד, Ger. *allezeit*, Gall. *toujours*, Hisp. *siempre*, ἀεί, omni tempore. Nugantur hic Etymologi, dum originem acutius indagant. *Cic. 1. Tusc. c. 23.* Quod semper movetur, id sempiternum est.

Semperflorium, ii, herba, eadem quæ sempervivum. *Apul. de herb. c. 123.*

Semperlenitas, atis, continuata lenitas. Putat *Donatus*, unam dictionem esse. Sed re vera duæ sunt inter se distinctæ, ut *semper fervens*, *semper florens*. *Ter. Andr. 1. 1. 4.* Et heri semper lenitas, verebar, quorsum evaderet.

Sempervlva herba, eadem quæ sempervivum. *Apul. de herb. c. 123.* Herbæ sempervivæ folia potui dentur. *Pallad. l. 1. tit. 35.* Contra erucas, semina, quæ spargenda sunt, sempervivæ succo madefiant.

Sempervivum, i, *semprevivo*, ἀείζωον, herbæ genus, ita dictum a perpetua viriditate, quod & *aizoon* Græca voce appellat *Plin. l. 25. c. ult.* ejusque duo genera enumerat, majus, & minusculum: additque, majus ab Italis vocari etiam sedum magnum, minusculum ab aliquibus sempervivum: quamquam utrunque genus uno etiam sempervivi nomine appellatur. *Apul. de herb. c. 123.*

Sempiterne, adv. *perpetuamente*, semper, apud veteres. *Pacuvius* apud *Non. c. 2. n. 778.* Populoque ut sempiterne sospitent.

Sempiternitas, atis, *perpetuità*. *Apul. in Trismegist.* Mundus stabili sempiternitate circumvallatus.

Sempiterno, adv. semper. *Solin. c. 48.* Tenacibus foliis sempiterno inumbrantur. Adde *Caton.* apud *Charis. l. 2.*

Sempiternum, adverb. in *sempiterno*, sempiterne. *Plaut. Aulul. 2. 2. 26.* Quod tibi sempiternum salutare sit.

Sempiternus, a, um, *sempiterno*, *eterno*, תמיד, Ger. *ewig*, Gal. *eternel*, Hisp. *eterno*, ἀΐδιος, αἰώνιος, perpetuus, semper durans, a *semper*, & *æternus*. *Cic.*

l. 5. Fam. ep. 12. Ut me sempiterno gloriæ per eum commendari velim. *Id. 1. Tusc. c. 23.* Quod semper movetur, id sempiternum est. *Id. 4. Catil. c. 9.* Ignis Vestæ perpetuus, & sempiternus.

Semproniānus, a, um, adject. ad Sempronium pertinens, ut Sempronianum Senatusconsultum. *Cic. 12. Fam. ep. 29.*

Semprōnius, ii, nomen Romanum. *Cic. 1. de Orat. c. 9.* Tib. & C. Sempronii eloquentissimi.

Semprōnius, a, um, adjectiv. ad Sempronium pertinens, ut Semproniæ leges. *Cic. Verr. 5. c. 63. & Phil. 1. c. 6.* ¶ Semproniæ leges latæ a Tib. & C. Sempronio Gracchis trib. pl. plures fuerunt: Agraria, ne quis ex publico agro plus quingenta jugera possideret: judiciaria, lata A. U. DCXXX. ut judicia, quæ semper antea penes ordinem senatorium fuissent, ad Equites transferrentur: Militaris, ne minor annis 17. ad militiam cogeretur. De suffragiis, ut Sociis Latinis jus suffragii perinde ac civibus R. esset: & aliæ, quas V. apud *Hotomann. in Lex.* ¶ Sempronia horrea locus erat, in quo lege Gracchi fuerunt horrea, ad custodiam frumenti publici. *Festus.*

Semuncia, æ, f. *mezza oncia*, ἡμιούγκιον, dimidia uncia. *Cic. pro Cæc.* Facit heredem ex deunce, & semuncia Cæcinam. *Liv. l. 34.* Ne qua mulier plus semuncia auri haberet. *Pers. sat. 5. vers. 121.* Hæreat in stultis brevis ut semuncia recti.

Semunciālis, & le, o. 3. ἡμιουγκιαῖος, quod mensuram, pondus, vel valorem semunciæ exæquat, ut semunciales asses, apud *Plin. l. 33. c. 3.*

Semunciārius, a, um, ἡμιουγκιαῖος, idem ac semuncialis. *Liv. l. 7. c. 27.* Semunciarium tantum ex unciario fœnus factum. *pro di mezzo per cento.* V. *Unciarius.*

Semurīnus, a, um, adject. ad Semurium pertinens. *Martial. l. 9. ep. 43.* Campis dives Apollo Semurinis. V. dicta in *Campo.*

Semurium, n. 2. campus vicinus Romæ, in quo erat templum Apollinis. *Cic. in Anton. l. 6. c. 5. & Macrob. l. 1. Saturn. c. 10.*

Semustus, a, um, idem ac semiustus. V. *Semiustus.*

Sena, æ, & in plur. Senæ, arum, fem. oppidum Piceni, seu Umbriæ, in litore Adriatici maris, non longe a Metauro fl. a Gallis Senonibus condita, ut ex *Polybio* constat *l. 2.* Hinc *Sil. l. 8. v. 454.* Et Clanis, & Rubico, & Senonum de nomine Sena. *Id. l. 15. v. 551.* qua Sena relictum Gallorum a populis servat per sæcula nomen. *Plin. l. 3. c. 14.* Senogalliam vocat, Itali nunc *Sinigaglia.* ¶ Item oppidum Hetruriæ, inter Romam 107. & Florentiam 31. M. P. *Siena.* Hanc *Plin. l. 3. c. 5.* Senensem coloniam appellat.

Senacŭlum, i, *palazzo di consiglio*, [Hebrew], Ger. *rathauss*, Gal. *senat*, Hisp. *senado*, *consejo*, βουλευτήριον, locus, ubi Senatores conveniebant, seu ubi consultandi gratia consistebant; quemadmodum locus, ubi cœnarent, cœnaculum vocabatur. *Fest.* ¶ Sed temporis progressu senaculum aliud fuit. Senaculum, inquam, non erat locus, in quo Senatores de rebus publicis deliberarent: nam hic Senatus, vel Curia dicebatur; sed locus, in quo consistebant, antequam in Curiam vocarentur. Perspicue hoc cernitur in verbis *Valerii Maximi lib. 2. cap. 2. num. 6.* Sed ut a luxu perditis moribus ad severissima majorum instituta transgrediar, antea Senatus assiduam stationem eo loci peragebat, qui hodie quoque Senaculum appellatur, nec expectabat, ut edicto contraheretur, sed inde citatus protinus in Curiam veniebat, ambiguæ laudis civem existimans, qui debitis Reipubl. officiis non sua sponte, sed jussus fungeretur, quia quidquid imperio cogitur, exigenti magis, quam præstanti acceptum refertur. Hæc *Valer. Max.* ¶ Sed tamen Senaculum, & Curia promiscue a Grammaticis accipiuntur. In hac acceptione tria Senacula Romæ fuerunt, quæ a *Festo* his verbis numerantur: Senacula tria fuisse Romæ, in quibus Senatus haberi solitus sit, memoriæ prodidit Nicostratus in libro, qui inscribitur, De Senatu habendo: unum, ubi nunc est ædes Concordiæ, Capitolium, & Forum, in quo solebant Magistratus cum senioribus deliberare: alterum ad portam Capenam: tertium circa ædem Bellonæ, in quo exterarum nationum Legatis, quos in urbem admittere nolebant, Senatus dabatur. ¶ Etiam Heliogabalus fecit mulieribus Senaculum, ubi solemnibus saltem diebus conventus fieret matronalis, ut in ejus vita prodit *Lampridius c. 4.*

Senariŏlus, a, um, dimin. a *senarius*, ut Versus senarioli. *Cicer. 5. Tusc. c. 23.* Tenebam etiam quosdam senariolos, quos in ejus monumento esse inscriptos acceperam.

Senarius, a, um, *senario*, ἑξαμερής, quod constat sex rebus, ut Versus senarii, qui constant sex pedibus. *Cic. in Orat. c. 55.* Comicorum senarii propter similitudinem sermonis sæpe objecti sunt.

Senātor, oris, masc. *Senatore*, βουλευτής. Senatores erant viri primi, & supremi Ordinis, qui Rempublicam prudentia, & auctoritate una cum Regibus, vel Magistratibus, vel Imperatoribus, seam in rebus gravioribus sententiam dicendo, gubernabant. Dicti sunt a *Senatu*, quæ vox est a *senes*, quia senatus a senioribus constabat. *Ulp. l. nuptæ, 12. ff. de Senatoribus.* Senatores autem accipiendum est eos, qui a Patriciis, & Consulibus usque ad omnes viros illustres descendunt, quia hi soli in Senatu sententiam dicere possunt. *Fest.* Senatores a senectute dici satis constat, quos initio Romulus elegit centum, quorum consilio Rempublicam administraret. Itaque etiam Patres appellati sunt, & nunc, cum Senatores adesse jubentur, quibusque in Senatu sententiam dicere licet, quia hi, qui post lustrum conditum ex junioribus Magistratum ceperunt, & in Senatu sententiam dicunt, & non vocantur Senatores ante, quam in senioribus sunt censi. *Cic. 3. de Leg. c. 18.* Est enim ipse Senator is, cujus non ad auditorem referatur animus, sed qui per se ipse spectari velit. Huic jussa tria sunt, ut adsit, nam gravitatem res habet, cum frequens ordo est: ut loco dicat, id est rogatus: et modo, ne sit infinitus. Nam brevitas non modo Senatoris, sed etiam Oratoris magna laus est in sententia. ¶ *Senator* in feminino genere. V. *Salutator.*

Senatōrius, a, um, *Senatorio*, βουλευτικός, quod est Senatoris, vel ad Senatum spectat. *Cic. 5. Verr.* Socios, leges, Rempublicam Senatorio consilio maxime passe tuendi. *Id. pro Plan.* Lysanias adeptus est Ordinem Senatorium. *Tacit. l. 13. Ann. c. 28.* Senatoria ætas. *Sueton. in Claud. c. 24.* Senatoria dignitas.

Senātus, us, m. *Senato*, βουλή, γερουσία, multitudo virorum, qui sunt Ordinis Senatorii; summus ac princeps in Rep. ordo. Inde autem nomen accepit, ut bene ait *Festus*, quia a senioribus constabat, haud aliter, ac Lacedæmone, quod ex γέρουσι constabat, γερουσία vocabatur. *Cic. de Sen. c. 6.* Consilium, & ratio, & sententia nisi esset in senibus, non summum Consilium majores nostri Senatum appellassent. Apud Lacedæmonios quidem ii, qui amplissimum Magistratum gerunt, ut sunt, sic etiam appellantur senes. *Ovid. 5. Fast.* Nomen & ætatis mite Senatus habet. ¶ Notat etiam dignitatem Ordinis Senatorii, quam aliquis impetrabat a Regibus, a Consulibus, a Censoribus, ab Imperatoribus. *Cicer. l. 13. Fam.* Hoc autem tempore cum Cæsar in Senatum legit. h. e. ei contulit dignitatem Senatoriam. ¶ Item notat locum, in quem Senatores congregabantur, ut sententiam de Republica dicerent, qui etiam Curia dicebatur. *Cic. l. 4. Fam. ep. 1.* Te frustra in Senatum, sive potius in conventum Senatorum esse venturum. ¶ Item ipsum consessum, seu subsellia Senatorum. *Sueton. in Ner. c. 12.* In orchestram senatumque descendit. ¶ Dicitur etiam *Senatus*, *ti*, 2. declin. *Cic. Divin. in Verr. c. 3.* Quod in unaquaque re beneficii senati, populique R. juris habui. *Id. ad Brut. ep. 2.* Neque senatum, neque senati ducem. *Sallust. in Catil. c. 30.* Senati decretum. ¶ *Senatum esse*, & *Senatum haberi*, est Senatores convocari ad quippiam deliberandum. *Cic. 2. Fam. ep. 4.* Senatus haberi ante Cal. Febr. non potest. *Id. ib. ep. 2.* Ea die senatus erat futurus. ¶ Senatum mittere, dimittere, *licenziare i Senatori*, *sciorre il congresso*. *Cic. Q. Fr. l. 2. ep. 1. & de amic. c. 3.* ¶ Senatum vocare, convocare, cogere, edicere, *far consiglio*, *radunar i Senatori*. *Cic. 5. Fam. ep. 2. l. 10. ep. 12. & 28.* Sic *Sueton. in Cæs. c. 80.* Senatum edicere in Curiam Pompeii. ¶ Similiter Senatum habere dicebantur ii Magistratus, qui jus habebant Senatus convocandi. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 4.* Cum pomœrium postea intrasset habendi senatus causa. ¶ In senatum venire, interdum significat senatorem fieri. *Cic. pro Planc. c. 18.* Usque ad illam ætatem in senatum venire non potuit. ¶ Dari senatus dicitur, cum legati in senatum admittuntur, & audiuntur. *Nepos in Annib. c. 7.* Priusquam his (Legatis Rom.) senatus daretur, navem conscendit. ¶ Senatu movere aliquem, est a senatu ejicere. *Cic. pro Cluent. c. 43.* Ut alter de senatu moveri velit, alter retineat, & ordine amplissimo dignum existimet.

Senatus auctoritas V. in seq. dictione.

Senatusconsultum, i, *decreto del Senato*, δόγμα, Senatus sententia, sive id, quod Senatores decreverunt. *Cic. 1. Catil.* Habemus enim Senatusconsultum in te, Catilina, vehemens, & grave. *Id. ad Q. Fr.* Ad 4. Idus Majas Senatusconsultum factum est de ambitu in Afranii sententiam. ¶ Etiam senatus auctoritas, decretum Senatus erat, cum hoc tamen discrimine, quod cum senatus legitimus, id est quo loco, quo die, quo numero, a quo Magistratu oporteret, habitus, aliquid vel de publica, vel de privata re decreverat, tum, si ex collegio Tribunorum Pl. nemo intercedebat, rata Senatus voluntas erat, & Senatusconsultum dicebatur, eoque nomine inscriptum publicis tabulis consignabatur. Sin autem vel Senatus non legitimus aliquid decreverat, vel Tribunus Pleb. intercesserat, infirmum, ac penitus irritum decretum illud erat, nec Senatusconsultum, sed *Senatus auctoritas* vocabatur, propterea quod auctoritatem quandam publicis tabulis testata Senatus voluntas habere videbatur. *Livius l. 4. c. 57.* Si quis intercedat senatusconsulto, auctoritate se fore contentum. *Cic. 1. Fam. ep. 7.* S. C. nullum extat, quo reductio Regis Alexandrini tibi adempta sit, eaque, quæ de ea scripta est, auctoritas, cui scis intercessum esse, tantam vim habet, ut &c. *Cælius Ciceroni ep. 8. l. 8. Fam. referens verba cujusdam Senatusconsulti.* Si quis huic S. C. intercesserit, Senatui placere auctoritatem perscribi, & de ea re ad Senatum, Populumque referri. ¶ Interdum tamen senatus auctoritas pro S. C. accipitur. *Cic. pro Domo sua c. 37.* Ex senatus auctoritate & Senatum, & omnes bonos mutata veste vidi. Ex ejus autem orat. pro Sext. c. 11. & 12. & pro Planc. c. 35. aperte colligitur, de ea re Senatusconsultum factum fuisse. *Id. 2. de legib. 15.* Senatus auctoritas de Bacchanalibus. Ex Livio autem constat *l. 39. c. 18. & 19.* senatus illud consultum fuisse.

Senĕca, m. 1. nomen duorum excellentium virorum. L. Annæus Seneca filius M. Annæi Senecæ viri Cordubensis, Equestris Ordinis, eruditissimi, ex Helvia Albina, frater Junii Annæi Gallionis, & L. Annæi Melæ patris Lucani, Philosophus Stoicus, præceptor Neronis Imp. a quo divitiis ingentibus auctus, cum in Pisonianæ conjurationis suspicionem venisset, jussus mortem sibi eligere, sibi venas incidit, & interiit. Plura egregie scripsit, quæ adhuc extant. *Plin. l. 14. c. 4.* eum vocat principem eruditorum. De ejus eloquentia judicium habes apud *Quintil. lib. 10. cap. 1. & Gell. l. 12. c. 2.* ¶ Senecam dictum, quod canus natus sit, scribit *Cassiodorus.* ¶ Libri Declamationum, qui una cum hujus Senecæ scriptis edi solent, ad ejus patrem, quem diximus, M. Annæum referuntur. ¶ L. Annæus Seneca, alter, similiter Cordubensis. Poeta tragicus. Scripsit tragœdias decem gravissimo stylo, adeo ut Tragicorum princeps vociteter. Sunt tamen, qui harum auctorem in dubium vocant.

Senecio, onis, herba capite numerosa lanugine asperso, cauliculis subrobicundis, ita dicta, quod vere canescat. *Plin. l. 26. c. 13. & Apuleius de Herbis c. 75.* Eadem fortasse est, quæ *Avia* dicitur a *Columella l. 6. c. 14.* ¶ Est etiam cognomen Romanum, ut *Claudius Senecio*, *Herennius Senecio*, &c. quorum meminit *Tacit. & Plin. jun.*

Senecta, æ, f. idem ac senectus. *Cic. de Sen. c. 8. ex Cæcil.* Tum etiam in senecta hoc reputo miserrimum, sentire, ea ætate se esse odiosum alteri. *Virg. 6. Æn.* Viret alter, fortemque senectæ.

Senectus, utis, f. *vecchiezza*, [Hebrew], Germ. *das alter*, Gall. *vieillesse*, Hisp. *la vejez*, γῆρας, senum ætas, de qua V. in *Ætas*. *Cic. in Top.* Senectus est occasus vitæ. *Id. de Sen.* Temeritas est videlicet florentis ætatis, prudentia senectutis. *Id. 5. Phil. c. 11.* Homo senectute confectus. *Id. in Brut. c. 48.* Ad summam senectutem vivere. *Id. Phil. 8.* Summa senectute esse. ¶ Eleganter translata sumitur pro gravitate, & maturitate. *Cic. in Bruto, c. 2.* Cum oratio jam nostra canesceret, haberetque suam quandam maturitatem, & quasi senectutem. *Id. ibid. c. 76.* Plena litteratæ senectutis oratio. ¶ Item pro austeritate, & tristitia, quæ propria senum est. *Hor. Epod. 13.* dumque virent genua, & decet, obducta solvatur fronte senectus. ¶ Senectus præterea dicitur pellis, quam veris tempore serpentes exuunt, quæ & a Græcis γῆρας. *Plin. l. 8. c. 30.* Anguis modo & stelliones senectutem exuere, eamque protinus devorare.

Senectus, a, um, idem ac senilis. *Lucr. l. 3. v. 779.* Quidve foras sibi vult membris exire senectis? *Sallust. l. 4. Hist. apud Priscian.* Omnes, quibus ætas senecto corpore, animus militaris erat. *Plaut. Amph. 4. 2. v. 13.* Senecta in ætate a me mendicitas malem. *Apul. l. 7. Met.* Senecta infirmitas.

Senensis, se, adject. ad Senam urbem pertinens, ut Senense prædium, apud *Cic. de clar. Or.* quo scilicet non longe a Metauro fl. Asdrubal fusus est. Senensis colonia. *Plin. l. 4. c. 14.*

Senĕo, es, nui, n. 2. *essere vecchio*, [Hebrew], Germ. *so dro altm*, Gall. *vieillir*, Hisp. *envejecer*, γηράω, senex sum. *Catull. de Phaselo, 4.* Quieta recondita senet. *Sueton. in Aug. c. 2.* Avus tranquillissime senuit. ¶ Ab hoc verbo *Priscian. l. 9.* deducit particip. *senectus*, *a*, *um*, quod V.

Senescendus, a, um, particip. a senesco. *Varr. l. 6. L. L. pag. 48.* Sæculum dictum a sene, quod longissimum spatium senescendorum hominum id putarunt.

Senesco, is, n. 3. *invecchiarsi*, *divenire vecchio*, γηράσκω, senex fio. *Ovid. 6. Fast. v. 771.* Tempore labimur, tacitisque senescimus annis. *Plin. l. 6. c. 4.* Feminas gigni celerius, quam mares, sicut celerius senescere. ¶ Translate sumitur pro decrescere. *Varro l. 1. de R. R. c. 37.* Quædam facienda in agris potius crescente Luna, quam senescente. *Cic. 2. Tusc. c. 2.* Oratorum laus ita ducta ab humili venit ad summum, ut jam, quod natura fert in omnibus fere rebus, senescat. ¶ Item pro remitti, relaxari. *Cic. l. 7. Fam. ep. 7.* Visa est mihi ipsa fortasse jam senescentis morbi remissio profuisse. ¶ Item pro declinare. *Cic. 2. de nat. Deor.* Quorum alterum hiemi senescenti adjunctum est, alterum æstati. *Liv. l. 25.* Annibalem ipsum jam & fama senescere, & viribus. ¶ Item pro aboleri, interire. *Liv. l. 5.* Vitia senescant, maturescunt virtutes. *Cic. 2. de Or.* Ut laudem eorum jam prope senescentem ab oblivione hominum, atque a silentio vindicarem. ¶ Item pro vanum fieri. *Liv. l. 35. c. 12.* Ne cunctando senescerent consilia. ¶ Item pro torpescere. *Liv. l. 1.* Civitas otio senescit. ¶ Particip. senescendus, *che ha, o deve invecchiare*. *Varr. l. 5. de L. L.* Sæculum dictum a sene, quod longissimum spatium senescendorum hominum id putarunt.

Senex, is, m. & f. *vecchio*, [Hebrew], Germ. *alt*, Gal. *vieil*, Hisp. *viejo*, γέρων, senio confectus, ætate provectus, grandis natu. Differt a *vetus*. Nam *senes* vocantur quantum ad privatam ipsorum vitam, quod usque ad senilem ætatem vixerint, *veteres* quantum ad publicum tempus, quod alia ætate vixerunt, etiamsi ad senium non pervenerint. *Var. l. 6. de L. L. ex poeta*: Nam vera pusus tu, tua amica senex. *Cic. de Senect. c. 10.* Mature fias senex, si diu velis esse senex. *Plaut. Mil. 3. 1. 37.* Senex nequiquam ingenio est. ¶ Eleganter dicitur de rebus inanimatis. *Martial. l. 3. ep. 58.* Multa fragrat testa senibus autumnis. h. e. vino multorum annorum. *Plaut. Strich. 3. 1. 8.* Quasi senex subeicit dies, h. e. nocti proximus. *Cic. pro Sext. c. 9.* Senex memoria clarorum hominum. Alii aliter leg. ¶ *Senicis*, vel *senecis* in genit. pro *senis* dixit *Plaut. in fragm. Cistellar. vel Cistellar. apud Priscian. l. 5.* ¶ Comparat. est *senior*. *Varro apud Censorin. de die nat. c. 14.* seniores distinguit a senibus ea ratione, quod seniores vocatos ait, qui quarto ætatis gradu sint usque ad annum sexagesimum, quod tum primum senescere corpus incipiat: senes vero esse, qui ultra eam ætatem processerint, quod eo tempore corpus senio jam laboret. Verum hoc discrimen a Scriptoribus non servatur. Nam Annibal apud *Liv. l. 30. c. 30.* se senem appellat, 44. annos natus, auctore *Polybio*. Sic contra *senior* pro sene passim legitur usurpatum. *Ovid. 12. Met. v. 183.* Tum senior.

Quam-

Quamvis obstet mihi tarda vetustas, &c. de Nestore loquitur. *Quintil. l. 3. c. 1. de Isocrate.* En seniore praecipere Aristoteles pomeridianis scholis coepit. ¶ Seniores interdum iidem sunt ac Senatores. *Liv. l. 14. c. 60.* Publice ad Seniores (ita Senatum vocabant) mandata habuisset. *Var. l. 4. de L. L.* Senaculum vocatum, ubi seniores consisterent. ¶ Saepe *senior* adjective usurpatur. *Ovid. 15. Met. v. 470.* mortem senioribus imputet annis. *Cic. 2. de Leg. c. 4.* Quo vis non modo senior est, quam aetas &c.

Seni, ae, a, adject. numerale distributivum, a *sex*. *Curt. l. 8. c. 14.* Senos viros singuli currus trahebant. *sei a uomini per cocchio.* ¶ Saepe sumitur pro cardinali *sex*, *sei*. *Cic. 4. Ver. c. 49.* Pueri enuorum senum Senatorium nomen nundinati sunt. *Ovid. 5. Fast. v. 621.* post decies senos annos. h. e. sexaginta.

Senica, ae, f. *vecchia*, mulier senex. *Pomp. apud Non. c. 1. n. 59.* Me exercet senica nequam.

Senicŭlus, li, m. *vecchietto*. *Apul. l. 1. Met. sub fin.* Demonstro seniculum in angulo sedentem.

Senidēni, ae, a, adject. *sedici*, decem & sex. *Tacit. Ann. 1. c. 36.* Missionem dari nicena stipendia meritis, exauctorari qui senadena fecissent.

Seniensis, se, ad Seniam pertinens, quae nunc *Segna*, oppidum Liburniae. *Plin. l. 3. c. 21.* & *Tacit. 4. hist. c. 45.*

Senilis, & le, o. 3. *senile, di vecchio*, [Hebrew], Germ. *altlich*, Gall. *de vieillard*, Hisp. *de viejo*, γεροντικός, quod ad senem pertinet. *Cic. de Div. l. 2. c. 23.* Is autem Tages puerili specie dicitur visus, sed senili fuisse prudentia. *Ovid. 5. Fast. v. 58.* Inque suo pretio ruga senilis erat.

Seniliter, adv. γεροντικῶς, more senum. *Quintil. l. 1. c. 11.* Tremere seniliter.

Senio, onis, m. 3. ἑξάς, jactus tali sex puncta continens, ita dictus a numero senario. Sunt tamen inter eruditos, qui putant, senionis nomine quaternarium numerum intelligi. V. Interpret. ad *Sueton. in Aug. c. 71.* ¶ *Pers. sat. 3. v. 48.* quid dexter senio ferret, Scire erat in votis, damnosa canicula quantum Raderet &c. *Martial. l. 13. ep. 1.* Senio nec nostrum cum cane quassat ebur. *Sueton. loc. cit.* Talis enim jactatis, ut quisque canem, aut senionem miserat, in singulos talos singulos denarios in medium conferebat.

Senior. V. Senex.

Senipes, edis, adject. sex pedibus constans. *Sidon. carm. 23. v. 131. de Menandro.* Hic dum senipedem stilum polibat. h. e. versus sex pedum, seu senarios.

Senium, ii, n. *vecchiaja*, idem quod senectus, & quae inde sequitur infirmitas. *Cic. de Univ.* Quod omni morbo, senioque caret. ¶ Translate *Id. pro Mil.* Luget senatus, moeret equester ordo, tota civitas confecta senio est. *Horat. l. 1. ep. 18.* Surge, & inhumanam senium depone Camenae. h. e. morositatem, tristitiam. *Turpil. apud Non. c. 2. n. 1.* Quia odio ac senio nihil sunt hae nuptiae. h. e. taedio, ut idem *Nonius* interpretatur. Sic *Plaut. Truc. 2. 5. 13.* Id illi morbo, id illi senio est, ea illi miserae miseria est. ¶ Senium lunae est ultima ejus decrescentia, cum proxime ad novilunium accedit. *Plin. l. 7. c. 48.* Quidam Lunae senio annum determinabant, ut Aegyptii. itaque apud eos aliqui singula millia annorum vixisse produntur. ¶ Interdum *senium* dicitur de homine sene, tristi, moroso, difficili. *Terent. 2. 3. 10.* Ut illum Dii Deaeque senium perdant, qui me hodie remoratus est.

Sena, ae, f. 1. Sena, *Misa*, fl. Umbriae, in ora Senonum, qui ad Senogalliam urb. mari Hadriatico excipitur. Ortelio est *Cesano*, inter Fanum, & Senogalliam.

Senogallia, *seu*. *Sinigaglia*, urbs Umbriae. *Plin. l. 3. c. 14.* V. Sena.

Senones, um, m. populi Galliae Lugdunensis, nunc *la Diocese de Sens*, & *d'Auxerre*. *Plin. lib. 4. cap. 18.* Hi aliquando Alpes transgressi una cum aliis Galliae populis in Italiam descenderunt, eamque regionem insederunt, quae ab Utente fluvio usque ad Aesim extenditur, indeque Romam aggressi incenderunt A. U. 365. tandemque a Furio Camillo victi fugatique sunt. V. *Liv. l. 5. c. 35.* &c. Ab his Senogallia condita, & dicta est, ut supra diximus in *Sena*. *Sil. l. 3. Silv. 3. v. 198.* Et Senonum furias Latiae sensere cohortes. ¶ Item populi Germaniae, Suevorum pars, quos rectius Semnones vocari, volunt Geographi. *Velle. l. 2. c. 106.*

Senonicus, a, um, ad Senones pertinens. *Gel. l. 17. cap. ult. circa med.* Post non longo tempore bellum Senonicum fuit.

Sensatus, a, um, adject. *sensato*, νουνεχής, sensu pollens. *Jul. Firmic. l. 3. c. 12.* Mars homines faciet sensatos, callidos, astutos.

Sensibilis, & le, o. 3. *sensibile*, Germ. *empfindlich*, Gall. *sensible*, Hisp. *sensible*, αἰσθητός, quod sentitur, vel sentiri potest, idest percipi aliquo ex quinque sensibus externis. *Senec. ep. 124.* Sensibile judicant bonum; nos contra intelligibile. *Apulei. in Trismegisto.* Mundus, qui dicitur sensibilis, receptaculum est omnium sensibilium specierum.

Sensibiliter, adv. *sensibilmente*. *Arnob. l. 7.* Nec odor sensibiliter commovere potest eos aura nidoris alicujus.

Sensicŭlus, i, m. ἐνθυμημάτιον, exigua sententia, *picciolo pensiere*, *o sentimento*. *Quintil. l. 8. c. 5.* Inde minuti, corruptique sensiculi, & extra petiti.

Sensifer, ra, rum, αἰσθητοφόρος, sensum ferens. *Lucr. l. 3. v. 273.* Sensifer unde oritur primum per viscera motus. & *vers. 938.* Longe ab sensiferis primordia motibus errant.

Sensifico, cas, a. 1. *render sensibile*. *Martian. Capel. l. 9. de Musica*: Hac potuit rupes sensificam canit.

Sensificus, a, um, αἰσθητικός, quod sensus causam praestat. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 9.* Spiramentum sensificum ad sua quaeque loca naturali lege ducentes.

Sensilis, & le, o. 3. αἰσθητός, sensibus subjectus, idem ac sensibilis. *Lucr. l. 2. v. 887.* Ex insensilibus ne credas sensile gigni.

Sensim, adverb. *a poco, a poco*, [Hebrew], Ger. *gemaehlich*, Gal. *peu a peu*, Hisp. *poco a poco*, ἠρέμα, ἠρέμα, paulatim, pedetentim. *Cic. de Senect.* Sensim, & sine sensu aetas senescit. *Id. 1. Offic.* Magis decere censent sapientes sensim dissuere (amicitiam) quam repente praecidere. *Id. ibid. c. 33.* Sensim pedetentimque mutationem facere.

Sensualis, e, adject. *sensibile, che ha senso*, sensu praeditus. *Tertull. de anim. cap. 41.* Stoici somnum resolutionem sensualis vigoris affirmant. *Prudent. in Romanos*, *vers. 346.* Aelem sibi ipse (Deus) mente in hominis condidit Vivam, serenam, sensualem, stabilem.

Sensualitas, atis, *sensibilità*. *Tertul. de anim. cap. 17.* Plato irrationalem pronuncians sensualitatem.

Sensum, i, id quod mente conceptum est, *sentimento*, νόημα, & usurpatur in num. plurali. *Cic. 1. de Orat. c. 8.* Quod exprimere dicendo sensa possumus. *Id. l. 3. c. 14.* Sensa mentis, & consilia sic verbis explicat.

Sensus, us, m. 4. *senso*, *sentimento*, [Hebrew], Germ. *sin*, Gal. *sens*, Hisp. *sentido*, αἴσθησις, facultas animae, qua objecta sensibilia apprehendunt, a sup. *sensum* verbi *sentire*. Sensuum alii sunt externi, alii interni. Externi sunt quinque, visus, auditus, olfactus, gustus, tactus. Interni duo sunt, sensus communis, & phantasia, sive imaginatio, ad quam pertinet memoria. Differunt autem *sensus*, & *sensa*. Nam *sensus* sunt facultates, quibus res sentimus; *sensa* sunt res, quae sentiuntur. *Cicer. 2. de nat. Deor.* Sensus autem interpretes, ac nuntii rerum in capite, tanquam in arce, mirifice ad usus necessarios & facti, & collocati sunt. *Plin. l. 10. c. 69.* Ex sensibus ante caetera homini tactus, deinde gustus. reliquis superatur a multis. Aquilae clarius cernunt, vultures sagacius odorantur, liquidius audiunt talpae obrutae terra, tam denso, atque surdo naturae elemento. ¶ Ponitur etiam pro actione sentiendi. *Cic. 3. Ver. cap. 18.* Tametsi nullus in te sensus humanitatis, nulla ratio unquam fuit religionis. *Sulpic. ad Cic. l. 4. Fam. ep. 5.* Si quis etiam inferis sensus est. ¶ Item pro sententia, opinione. *Cic. l. 3. Fam. ep. 9.* Unum fere sensum fuisse bonorum omnium. *Id. 13. Attic. epist. 7.* Valde mihi placebat sensus ejus de republica. *Id. in Partition. cap. 16.* Penetrare ad sensum, opinionemque judicis. Huc pertinet illud *Quintil. l. 8. c. 5.* ubi docet, sensum proprie esse corporis, consuetudinem tamen tenere, ut pro mentis conceptu accipiatur; seu pro eo, quod quis animo sentiat. *Terent. Adel. 4. 1. 17.* Ego illius sensum pulcre calleo. ¶ Sensus communis est judicium, seu opinio, quam omnes habere solent de rebus, qui usu rerum & consuetudine acquiritur: unde stulti, & hebetes communi sensu carere dicuntur. *Quintil. l. 1. c. 2.* Sensum ipsum, qui communis dicitur, unde discet, cum se a congressu, qui non hominibus solum, sed mutis quoque animalibus naturalis est, segregarit? *Horat. l. 1. sat. 3. v. 66.* communi sensu plane caret. ¶ Est etiam sensus idem quod verborum sententia, seu id, quod verbis significatur, *senso*, *significato*. *Senec. epist. 7.* Egregia dicta circa eundem fere sensum. *Gel. l. 7. cap. 2.* Horum versuum sensus hic est. *Phaedr. fab. 63. v. 19.* Nec testamenti potuit sensus colligi. ¶ Praeterea interdum ponitur pro notitia, judicio, captu. *Cic. 1. de Orat. c. 3.* Ut id maxime excellat, quod longissime sit ab imperitorum intelligentia, sensuque disjunctum. ¶ Item pro affectu, seu motu animi. *Id. 2. de Or. c. 43.* Tantum habet aim, si est suaviter, & cum sensu tractatum, ut, &c. *Id. de amic. c. 8.* Sensus amoris. *Id. pro Flac. c. ult.* Percipere sensum ex moerore patrio. *Id. 3. de Orat.* Ut oratio admirabilis, ut polita sit, ut sensus, ut dolores habeat.

Sententia, ae, *sentenza*, *parere*, *opinione*, [Hebrew], Germ. *meinung*, Gall. *sentence*, Hisp. *sentencia*, γνώμη, id, quod animus sentit, animi sensus, vel judicium, conceptus mentis, opinio. *Cic. pro R. Am.* Id, quod ad rem mea sententia maxime pertinet. *Id. 3. de Leg.* Id totum dixi ex Crassi sapientissimi hominis sententia. *Id. 4. Fam. ep. 4.* In hac sum sententia, ut nihil faciamus. *Id. 3. Offic. c. 33.* Si honestatem tueri sententia est. *se t'ho intenzione, o voglia*. *Id. 7. Fam. epist. 24.* Manere in sententia. *Et l. 16. ep. 4.* Esse in eadem sententia. *Id. ad Q. Fr. l. 2. ep. 1.* dicere sententiam de aliqua re. Et *ibid.* ire in sententiam alicujus. Et *ib.* Rogari sententiam, *esser dimandato del suo parere*. *Lactant. l. 1. c. 10.* In senatu deorum summae est auctoritatis, primaeque sententiae. h. e. primus omnium sententiam rogatur. *Caes. l. 1. B. C. c. 2.* In eandem sententiam loquitur Scipio. *Ter. Adel. 3. 5. 5.* Sin aliter de hac re est ejus sententia. Rursus *Cic. pro Cael. c. 29.* de sententia alicujus aliquid facere, *di parere, a suggestione d'altri*. ¶ *Ex sententia*, est ex voto, ad voluntatem, prout cupimus. *Cicer. Fam. 2. ep. 7.* Quoniam satis feliciter, & ex mea sententia Rempubl. gessimus. *Id. 3. Attic. ep. 20.* Omnia sunt ex sententia. ¶ *Ex animi sententia*, significat vere, sincere, fideliter. *Cic. 3. Offic. c. 29.* Quod ex animi tui sententia juraveris, id non facere, perjurium est. *Id. 3. de Orat. c. 64.* Ridicule illud L. Porcius Nasica Censori Catoni; cum ille, Ex animi tui sententia tu uxorem habes? non hercule, inquit, ex mei animi sententia. Hic secundo loco *ex animi sententia* significat ex voto, libenter. ¶ De sua sententia facere aliquid, *di sua testa*, *di suo capriccio*, *Liv. l. 38. c. 45.* ¶ Sumitur etiam sententia pro judicio, idest pro decreto judicis. *Quintil. l. 5. c. 13.* Judices secundum leges dicturi sententiam. *Cic. Ver. 6.* Judices cum de te sententiam ferrent. *Id. 1. de Or.* Socrates damnatus primis sententiis. *Id. rursus Ver. 6.* Servus omnibus sententiis absolvitur. ¶ Item pro re, quae verbis exprimitur, *significato*, *senso*. *Cic. 1. de Or. c. 2.* Quid est enim tam furiosum, quam verborum vel optimorum, atque ornatissimorum sonitus inanis nulla subjecta sententia, nec scientia? ¶ Sententia item est genus Figurae Rhetoricae. *Quintil. l. 8. c. 5.* Sententiae etiam vocantur lumina orationis, praesertim quae in clausulis sunt breviter collecta. ut, Obsequium amicos, veritas odium parit. *Auctor ad Her. l. 4.* Sententia est oratio sumpta de vita, quae aut quid sit, aut quid esse oporteat in vita, breviter ostendit, hoc modo: Difficile est eum virtutem revereri, qui semper secunda fortuna sit usus. *Cic. 1. de Or. c. 8.* Sapientibus sententiis ornata oratio.

Sententialiter, adverb. *in forma di sentenza*, *o decreto*. *Macrob. lib. 5. Saturn. c. 16.* Sententialiter proferre. *Tertul. de car. Christi, cap. 18.* Sententialiter, & definitive pronuntiare.

Sententiŏla, ae, γνωμίδιον, parva sententia. *Cic. 3. Phil. c. 9.* Sententiolas edicti cujusdam memoriae mandavi.

Sententiōse, adv. *sentenziosamente*, γνωματευτικῶς, per sententias. *Cic. 2. de Orat. c. 71.* Saepe etiam sententiose ridicule dicuntur. *Id. in Orat. c. ult.* Composite, & apta sine sententiis dicere insania est: sententiose autem sine verborum & ordine, & modo, infantia.

Sententiōsus, a, um, *pieno di sentenze*, Germ. *voll spruche*, Gall. *sententieux*, Hisp. *sentencioso*, γνωμολογικός, quod sententiis abundat, id est dictis quibusdam breviter collectis. *Cic. in Brut. c. 95.* Genera autem Asiaticae dictionis duo sunt, unum sententiosum, & argutum, sententiis non tam gravibus, & severis, quam concinnis, & venustis, &c.

Senticētum, i, n. *prunaio*, ἀκανθών, locus, in quo sentes abundant. *Plaut. Capt. 4. 2. 80.* Non enim ire in senticeta, eo non soleo.

Senticōsus, a, um, *prunoso*, ἀκανθώδης, spinosus, & asper, a *sentis*. *Afranius apud Fest.* Quam senticose verba pertorquet turba.

Sentina, ae, f. 1. *sentina*, Germ. *der phul im schiff*, Gall. *sentine*, Hisp. *sentina*, ἀντλος, pars navis inferior, in quam, quicquid instillat aquarum, defluit, quibus corruptis tetrum odorem emittit. *Caes. l. 3. B. C. c. 28.* Milites confecti & tempestatis, & sentinae vitiis. *Cic. de Sen.* Cum alii malos scandant, alii per foros cursent, alii sentinam exhauriant. ¶ Translate sumitur pro infima conditione, vel statu, vel fortuna. *Cic. lib. 9. Fam. ep. 15.* Sedebamus in puppi, clavumque tenebamus, nunc autem vix est in sentina locus. ¶ Item pro faece plebis, praesertim pro turba forensi. *Cic. Att. l. 1. ep. 16.* Sentinam Urbis exhauriri, & Italiae solitudinem frequentari posse arbitrabar. ¶ Item pro multitudine hominum sceleratorum. *Cic. in Catil. 2. c. 4.* O fortunatam Rempublicam, si quidem hanc sentinam hujus Urbis ejecerit.

Sentinātor, oris, masc. qui sentinam exhaurit. *Paulin. Nolan. epist. 36. (al. 49.) sect. 16.*

Sentino, as, n. 1. *Fest.* Sentinare, satagere, dictum a sentina navis, quam quis, ut aqua liberet, evacuare contendit. Itaque sentinare, subsistet periculum vitare. Caecilius: Capit consilium, postquam sentinat satis. Hive *Festus*. Itaque sentinare est vitandi naufragii causa sollicite sentinam exhaurire. *Gel. l. 19. c. 1. de maris tempestate*: Tum postea complorantibus nostris omnibus, atque sentinantibus, dies quidem tandem illuxit, sed nihil de periculo, neque de saevitia remissum. Ita legit *Scaliger ad Fest.* Alii *in sentina satis agentibus*.

Sentinōsus, a, um, adject. *Cato apud Non. c. 2. n. 645.* Si indu naves putidas, & sentinosas commeatum onerare volebant. *h. e.* in sentina vitiosas.

Sentinum, n. e. *Sentino*, opp. Umbriae, in con. Piceni, ad Sentinum fl. apud Saxoferratum, eversum a Longobardis. Pop. Sentinates, apud *Plin. l. 3. c. 14.*

Sentinus, i, m. Deus, qui sensus puerperio largiri putabatur. *Augustin. lib. 7. de Civ. Dei, cap. 2.*

Sentio, is, si, sum, ire, 4. *sentire*, [Hebrew], Germ. *empfinden*, Gall. *sentir*, Hisp. *sentir*, αἰσθάνομαι, sensu percipio. *Cic. 2. Phil. c. 45.* Sed nimirum, ut quidam morbo aliquo, & sensus stupore suavitatem cibi non sentiunt. *Id. 3. de Orat. c. 42.* Non ut dictum est, in eo genere intelligitur, sed ut sensum est. *Plaut. Curc. 1. 2. 29.* Sentio sonitum. *Caes. l. 1. B. C. c. 67.* Censebant, ut noctu iter facerent; posse prius ad angustias perveniri, quam sentirentur. *Plin. lib. 32. c. 4. ad fin.* sentire morbos articularios. ¶ Translate dicitur de animo pro intelligere. *Cic. 1. Offic.* Unus homo sentit, quid sit ordo, quid sit quod deceat in factis dictisque, qui modus. *Id. pro Arch.* Ipse animus sentit, nescio quid in se esse divinum. ¶ Item pro advertere, *accorgersi*. *Cic. de Am. c. ult.* Nunquam illum ne minima quidem re offendi, quod quidem senserim. *Ter. Adel. 3. 3. 8.* Si me senseris eum quaeritam. ¶ Item pro judicare, existimare, opinari, *aver sentimento*. *Cic. l. 1. Fam.* Nos hoc sensimus, si exploratum tibi sit, te illius Regni posse potiri, non esse cunctandum. *Id. l. 4.* Parthi res mirabiliter de te sentiunt, & loquuntur. *Id. in Catil.* Qui omnia de Republica praeclara, atque egregia sentirent. *Id. pro R. Am. c. 49.* Fateor insaniae, qui cum illis senserim, idest fuerim ejusdem opinionis. *Id. 4. Catil. c. 7.* Causa est haec inventa sola, in qua omnes sentirent unum atque idem. ¶ Frequens senti-

sentire, est fame laborare. *Liv. l.* 25. Famem Campani sentiebant. ¶ Cariem sentire, est cariem pati. *Plin. l.* 11 *c.* 7. Celerites ut cariem sentit. hoc est efficitur cariosa. ¶ Vetustatem sentire, est senescere. *Plin. l.* 11. *cap.* 42. Ita temperato, ut vetustatem non sentiret. ¶ Sentire pro aliquo, vel ab aliquo, est sua sententia ei favere, ab ejus partibus stare. *Plaut. Rud.* 4. 3. 6. Omnia patiar, dum hic a me sentiat. *Gel. l.* 5. *c.* 10. Nam si judices pro causa mea senserint. ¶ Sentire graviter de aliquo, est malam de eo opinionem habere. *Caes. l.* 2. *B. C.* Quid irati gravius de vobis sentire possent? Sic male sentire de aliquo, apud *Quintil. l.* 2. *c.* 1. ¶ Sentire humiliter, & demisse de aliquo, *aver basso concetto*. *Cic. Tusc.* 5. *c.* 8. ¶ Sensti pro sensisti legitur apud *Terent. Andr.* 3. 3. 11.

Sentis, is, f. & masc. 3. *spina*, [illegible], Germ. *dorn*, Gall. *epine*, Hisp. *espina*, [illegible], spina. *Virg.* 2. *Æn.* Improvisum aspris veluti qui sentibus anguem Pressit humi nitens. *Col. lib.* 6. *c.* 3. Liberantur arva sentibus, qui aestivo tempore per Caniculae ortum recisi, plerunque intereunt radicitus. ¶ Sentis canis dicitur quoddam rubi majoris genus, erecti quadam more ferens, Graecis [illegible], *Col. l.* 11. *c.* 3. ¶ Translate sentes dicuntur a *Plaut. Cas.* 3. 4. 1. servi rapaces, quia, inquit, quod tetigere, illico rapiunt: si eas eruptum, illico scindunt.

Sentisco, is, n. idem quod sentio, cognosco, adverto. *Lucret. l.* 3. *v.* 394. Quam primordia sentiscant concussa animai. Et *l.* 4. *vers.* 587. Et genus agricolum late sentiscere.

Sentus, a, um, *orrido*, *aspro*, [illegible], horridus, instar loci sentibus obsiti. *Ter. Eun.* 2. 2. 5. Viden sentum, squallidum, aegrum, pannis, annisque obsitum. *Virg.* 6. *Æn. v.* 462. Per loca senta situ cogunt.

Seorsum, adv. *separatamente*, [illegible], Germ. *sonderlich*, Gall. *a part soy*, Hisp. *a parte*, [illegible], separatim. *Plaut. Epid.* 3. 3. 11. In aediculam seorsum illhac, jube. *Col. Cic. lib.* 8. *Fam. ep.* 9. Quod seorsum a Collega puto mihi omnia paranda. *Liv. l.* 21. *c.* 52. Traditique in custodiam omnes sunt, sed seorsum cives, sociique. ¶ Seorsum ab aliquo sentire, est diversam ab eo habere opinionem. *Plaut. Capt.* At ego aio, recte, qui abs te seorsum sentio. ¶ Interdum significat nominatim. *Ter. Adel.* 5. 9. 14. Omnibus gratiam habeo, & seorsum tibi praeterea, Demea.

Seorsus, adv. idem ac seorsum. *Plaut. Rud.* 5. 2. 27. Numi octingenti aurei in marsupio infuerunt: praeterea centum denaria Philippea in pasceolo seorsus. *Afranius apud Charis. l.* 2. Principium hoc oro, in animo ut sic tuo statuas, Officiis cogi, ut abs te seorsus sentiam de re uxoria. *Lucr. l.* 4. *v.* 496. Seorsus item sapor oris habet vim, seorsus odores Nascuntur.

Seorsus, a, um, adject. *separato*, seorsum positus. *Terentian. Maurus de carmine Jambico in fine*: Nunc quia quae potui, videor tractasse seorsa. *Auson. Idyl.* 17. *v.* 5. seorsis obsistunt studiis.

Sepa. V. Seps, sepis.

Sepaceus, a, um, adject. idem quod sebaceus. *Apul. l.* 4. *A. A.* Cereis, sepaceis instrumentis clarescunt tenebrae.

Separ, aris, o. divisus, separatus, diversus. *Solin. c.* 7. *de Boeotia*. Duo flumina natura separi. *Valer. Flac. l.* 5. *v.* 38. Ossaque nec tumulo, nec separe conteget urna. Adde *Stat.* 4. *Theb. v.* 482.

Separabilis, & le, o. 3. *separabile*, [illegible], quod separari potest. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 10. Nec separabilem a corpore esse.

Separate. V. dictionem seq.

Separatim, adv. *separatamente*, [illegible], Ger. *absonderlich*, Gall. *separement*, Hisp. *apartadamente*, [illegible], divisim, seorsum. *Cic.* 3. *Pers.* Pluris fit conjunctim, quam sapere ipsum separatim. *Id.* 3. *Fam. ep.* 16. Separatim a reliquis civibus. *Id.* 2. *de Invent. c.* 52. Separatius quaedam adjungere. (hoc comparativum videtur esse a positivo *separate*, cujus nondum exempla vidimus) *Caes. l.* 7. *B. G.* Mediocribus circum se intervallis separatim singularum civitatum copias collocaverat. ¶ Interdum ponitur pro peculiariter, cui opponitur communiter. *Cic. l.* 13 *Fam. ep.* 11. Videor mihi, cum separatim de probitate ejus, & moribus dicturus fuissem. *Id. epist.* 12. Alia epistola communiter tibi commendavi legatos Arpinatium, ut potui, diligentissime, ac separatim Q. Fufidium.

Separatio, onis, *separazione*, [illegible], actus separandi, sejunctio, segregatio, divisio. *Cic. l.* 2. *de Invent. c.* 18. Facti a definitione separatio. *Quintil. l.* 7. *c.* 2. Congregatio criminum accusantem adjuvat, separatio defendentem. *Gel. l.* 2. *c.* 8. Separatio animi & corporis pro morte.

Separativus, a, um, *separativo*, ad separandum idoneus. *Diomed. sub fin. l.* 1. Aut, conjunctio separativa.

Separator, onis, m. *separatore*, [illegible], qui separat. *Tertull. de praescriptionib. c.* 30. a med. Unitum ante quam separaretur, posteriorem ostendit separatorem.

Separatrix, icis, f. *separatrice*, quae separat. *August. lib.* 12. *de Trinit. c. penult.* Voluntas conjunctrix & separatrix hujuscemodi rerum.

Separatus, a, um, *separato*, [illegible], sejunctus, segregatus, divisus. *Cic.* 4. *Tusc. c.* 15. Quando igitur virtus est affectio animi, & virtus ipsa per se sua sponte, separata etiam utilitate, laudabilis. *Id. Att. l.* 14. *ep.* 18. Ista vero, quae tu contexi vis, aliud quoddam separatum volumen exspectant. *Tertul. de anim. c.* 18. Intellectus separatior.

Separe. V. Separ.

Separo, as, a. 1. *separare*, *dividere*, *distinguere*, [illegible], Ger. *abtheilen*, *absondern*, Gall. *separer*, Hisp. *apartar*, [illegible], sejungo, segrego, divido, distraho, a *se*, & *paro*. *Cic. l.* 5. *Fam. ep.* 12. Qui omnes a perpetuis suis historiis ea, quae dixi, bella separaverunt. *Id. in Rull. c.* 1. 32. Cum illa dum maria pertenui discrimine separentur. ¶ Cum accus. & ablativo sine praeposit. *Lucan. l.* 9. *v.* 523. quidquid pulvere sicco Separat ardentem tepida Berenicida Lepti.

Sepelibilis, & le, o. 3. [illegible], quod sepeliri, seu occultari potest, vel debet. *Plaut. Cist.* 1. 1. 64. Facito, ut facias stultitiam sepelibilem.

Sepelio, is, ivi, ultum, a. 4. *seppellire*, *sotterrare*, [illegible], Ger. *begraben*, Gall. *ensevelir*, Hisp. *enterrar*, [illegible], tumulo mortuum mando, in sepulcrum infero, humo injecta contego. *Cic.* 2. *de Leg.* Mortuum in urbe ne sepelito, neve urito. *Id. pro Flac.* Vos in complexu conjugum vestrarum trucidatos incendio patriae sepelire conatus est. *Serv. ad Cic. l.* 4. *Fam. ep.* 12. Ut in quo vellemus gymnasio, eum sepeliremus, nobis permiserunt. ¶ Translate accipitur pro tegere, occultare. *Cic.* 2. *Tusc.* Amittenda igitur fortitudo est, aut sepeliendus dolor. ¶ Item pro tollere, omnino extinguere, abolere. *Cic. pro Leg. Man. c.* 11. Quod bellum exspectatione Pompeji attenuatum, atque imminutum est, adventu sublatum, & sepultum. ¶ *Sepultus sum*, idem est ac perii, & plus, quam nullus sum, auctore Donato. *Ter. Phor.* 5. 8. Lemni habuit aliam. C. Nullus sum. P. Ex qua filiam suscepit, & eam clam educat. C. Sepultus sum. ¶ Sepelire se vino, & epulis, est se ingurgitare, immodice potare, & commessari. *Sen. ep.* 12. ¶ Sepelire somnum, est e dormiendo cessare. *Plaut. Mostel.* 5. 2. Ubi somnum sepelivi omnem, atque edormivi crapulam.

Sepelitus, a, um, adject. *sepolto*. *Cato apud Priscian. l.* 18.

Sepes, edis, m. & f. qui sex pedes habet, [illegible]. Hinc sepedes populi dicuntur formicae ab *Apuleio l.* 6. *A. A.*

Sepes, is, f. *siepe*, septum ex lignis, ramis arborum, aut spinis confictis, quo clauduntur agri, aut horti, [illegible], [illegible]. *Virg.* 1. *Georg. v.* 270. segeti praetendere sepem. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Ea quae Lemni nocturno aditu occulta coluntur, silvestribus sepibus densa. *Colum. l.* 11. *c.* 3. Vetustissimi auctores vivam sepem structili praetulerunt. ¶ Legitur & *seps* in recto casu. *Auson. in monosyllab.* Bucolico *sepes* dixit Maro, cur Cicero *seps*? Porro quo loco Cicero *seps* usurparit, adhuc ignoratur. *Valer. Flac. l.* 6. *v.* 537. non pascua, nec sepa Hic tibi *&c.* *seps* hoc loco ovile significat. Al. leg. *nec hac*.

Sepias, masc. 3. *Capo Queratena*, prom. Macedoniae, prope Pelasgicum sin. Aliis est *Capo Manasteri*. *Plin. l.* 4. *c.* 9.

Sepia, ae, f. *seppia*, Ger. *meerspin*, Gall. *seche*, Hisp. *xibia*, [illegible], piscis marinus, atrum humorem (quod & atramentum dicitur a *Cic. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 50.) vomens, quo aquam circa se adeo infuscat, ut ea se celet, & piscatoris manus effugiat, *Plin.* teste *lib.* 9. *c.* 29. & *Cic. loc. cit.* ¶ Nam metonymice pro atramento scriptorio ponitur a *Persio*, ubi in *sat.* 3. *v.* 13. crassus calamo quod pendeat humor, Nigra quod infusa vanescat sepia lympha.

Sepicula, ae, f. *piccola siepe*. *Apul. l.* 9. *A. A.* Dum forte passerem incantantem sepiculae consecutatur arripere.

Sepimen, inis, n. idem quod sepimentum. *Apul. l.* 1. *Florid. circa init.* Colliculus sepimine consecratus.

Sepimentum, i, *clausura*, [illegible], Germ. *verzaunung*, Gall. *closture*, Hisp. *seto*, *espinal*, [illegible], id quo aliquid sepitur. *Var. l.* 1. *R. R. c.* 14. Primum naturale sepimentum, quod obseri solet virgultis, aut spinis. *Cic. l.* 1. *de Leg. c.* 24. Atque haec omnia quasi sepimento aliquo vallabit disserendi ratione, veri & falsi judicandi scientia.

Sepinum, n. 2. Saepinum, *Supino*, col. & opp. Samnii, intra Apenninum M. Pop. Sepinates. *Plin. l.* 3. *c.* 12.

Sepio, is, psi, ptum, a. 4. *circondare*, [illegible], Ger. *umzaunen*, Gall. *clorre*, Hisp. *cercar*, [illegible], [illegible], circundo, circumvallo, claudo, a *seps*, vel *sepes*. *Cic. l.* 15. *Fam. ep.* 4. Vallo, & fossa circundedi, sex castellis, castrisque maximis sepsi. *Id.* 2. *de nat. Deor.* Quae primum oculos membranis tenuissimis vestivit, & sepsit. *Id.* 2. *de Orat. c.* 34. Ubi enim locum omnem cogitatione sepseris, nihil te effugiet, atque omne quod erit in re, occurret atque incidet. *Id. ibid. l.* 1. Inventa vestire atque ornare oratione, post memoria sepire. *Id.* 3. *Attic. ep.* 23. Nulla lex est, quae non ipsa se sepiat difficultate abrogationis.

Sepiola, ae, f. [illegible], parva sepia. *Plaut. Cas.* 2. 8. 57. Emito sepiolas lepidas, lolliguncolas, ordeias.

Seplasia, orum, n. 2. [illegible], forum, sive platea Capuae, in Campania, in qua unguentarii negotiabantur. *Fest.* Seplasia, forum Capuae, in quo plurimi unguentarii erant. *Cic.* 2. *Agr. c.* 34. In Albana, & Seplasia quae concursatio? *Valer. Max. l.* 9. *c.* 1. *n.* 1. *in Externis*: Ac tum demum fracta, & contusa Punica feritas est, cum Seplasia ei, & Albana castra esse coeperunt. *Var. apud Non. c.* 3. *n.* 214. Dotis dato insulam Chium, agrum Caecubum, Seplasia Capuae, macellum Romuli.

Seplasia, ae, f. idem quod Seplasia, orum. *Cic. in Pison. c.* 11. Seplasia te primum aspexit. ¶ Ponitur figurate pro illis, qui in Seplasia negotiabantur, & pro quibuscunque hujusmodi negotiatoribus. *Plin. l.* 33. *in fine*: Demetrius a tota Seplasia accusatus. *Id. lib.* 34. *c.* 11. Credunt Seplasiae omnia fraudibus corrumpenti.

Seplasiarius, ii, unguentarius, a seplasiis, [illegible]. *Lampr. in Heliogab. cap.* 30. Pinxit se ut cupedinarium, ut seplasiarium, ut popinarium.

Sepono, is, sui, situm, a. 3. *mettere da banda*, *separare*, [illegible], Ger. *neben sich setzen*, Gall. *reserver*, Hisp. *poner a parte*, [illegible], [illegible], seorsum pono, separo. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 6. Seposuisse a caeteris dictionibus eam partem dicendi, &c. *Id.* 3. *de Or.* Ut alius aliam sibi partem, in qua elaboraret, seponeret. *Id. Att. l.* 13. Id ego ad illud fanum sepositum putabam. *Liv. l.* 1. Captivam pecuniam in aedificationem ejus templi seposuit. *Horat. de art. poet.* Scimus inurbanum lepido seponere dicto, *separare distinguere*. ¶ Seponere aliquem pro removere, relegare. *Tacit.* 1. *hist. c.* 13. Mox suspectum in provinciam Lusitaniam, specie legationis seposuit. *Suet. in Aug. c.* 65. Agrippam ob ingenium sordidum, ac ferox, abdicavit, seposuitque Surrentum.

Sepositio, onis, f. *il porre in disparte*, *o separatamente*, *riposta*. *Ulpian. l.* 2. *ff. de pollicitat.* Si forte qui decimam vovit, decesserit ante sepositionem.

Sepositus, a, um, seorsum positus, separatus, *riposto*, *posto in disparte*, *o separatamente*. *Cic.* 6. *Ver.* Quod celari oportuerat, habebat sepositum, ac reconditum. *Id.* 1. *de Div.* Quamobrem Sibyllam quidem sepositam, & conditam habeamus. ¶ Ponitur etiam pro remoto, qui in longinquis habitat finibus. *Martial. l. de spectac. epigr.* 3. Quae tam seposita est, quae gens tam barbara, Caesar, ex qua spectator non sit in urbe tua? ¶ Item pro relegato. *Tacit.* 1. *hist. c.* 88. Sepositus per eos dies C. Dolabella in coloniam Aquinatem. ¶ *Sepostus* per sync. *Silius l.* 8. *v.* 378. ipsius mensis seposta Lyaei Setia.

Seps, epis, m. [illegible], genus lacertae, seu parvus serpens, cujus ictu membra percussa putrescunt. Non Latinam, sed Graecam habet originem. Unde *Ausonius in Technopaegnio* ait: At Libyae ferale malum sit Romula vox sepa. Est autem [illegible], ut ait Nicandri Scholiastes, idest a putrefaciendo eos, qui percussi fuerint. Habet enim vim [illegible], hoc est erodendi, & putredinem corporibus morsu suo inferendi. *Isid. l.* 12. *c.* 4. Seps, exigua serpens, quae non solum corpus, sed & ossa veneno consumit. Cujus Poeta (*Lucanus l.* 9. *v.* 723.) sic meminit: Ossaque dissolvens cum corpore tabificus seps. *Plin. l.* 9. *c.* 3. Lacerta, quam hi sepem, alii chalcidicem vocant, in vino pota morsus suos sanat. *Id. l.* 29. *c.* 2. Serpentes, quas sepas vocant.

Seps. V. Sepes.

Sepse, pro se ipse, dictum esse a *Cicerone*, testatur *Sen. ep.* 108. *post med.*

Septas, adis, f. dictus est a veteribus numerus septenarius, qui Graece dicitur [illegible], spiritu in s transeunte, teste *Macrob. l.* 1. *in somn. Scip. c.* 6.

Septejugis currus est, qui a septem jumentis jugo vinctis trahitur. Legitur haec vox in *vet. Inscript.* apud *Grut. pag.* 337. *lin.* 8.

Septem, *sette*, [illegible], Ger. *sieben*, Gall. *sept*, Hisp. *siete*, [illegible], nomen numerale cardinale, a Graeca voce allata. *Virg.* 6. *Æn. v.* 646. Septem discrimina vocum. *Cic.* 2. *de Leg.* Thales, qui sapientissimus inter septem fuit.

September, bris, m. *Settembre*, [illegible], Germ. *Herbstmonat*, Gall. *Septembre*, Hisp. *Setiembre*, [illegible], [illegible], unus ex mensibus anni, ita dictus, quod septimum obtineat locum a Martio, a quo Romulus annum inchoavit. *Var. l.* 5. *de L. L.* *Auson. de mensib.* Septembri, Octobri autumnus, totoque Novembri. ¶ Adjective *Cic. Attic. l.* 1. *ep.* 1. Excurremus mense Septembri. *Horat. l.* 1. *ep.* 16. Septembribus horis.

Septembonus, a, um, adject. valde, perfecte bonus (nam numerus septenarius perfectionem quandam continet. V. *Macrob. l.* 1. *somn. Scip. c.* 6.) ut septembona brassica, apud *Cat. de R. R. c.* 157.

Septemfluus, a, um, [illegible], quod septem alveis, rivis, aut fontibus fluit. *Ovid.* 15. *Met. v.* 733. Perque papyriferi septemflua flumina Nili victrices egisse rates.

Septemgeminus, a, um, [illegible], quod septem habet partes. *Virg.* 6. *Æn.* Et septemgemini turbant trepida ostia Nili. *Stat. lib.* 1. *silv.* 2. Septemgemina Roma.

Septemmatrus. V. Septimatrus.

Septemmestris, is, adject. *di sette mesi*, ut septemmestris infans, *Censorin. de die nat. c.* 8.

Septemnervia, ae, f. herba eadem quae plantago major. *Apul. de herb. c.* 1.

Septempeda, ae, f. *S. Severino*, oppidum Piceni ad Potentiam fluvium. Ejus populi Septempedani. *Plin. l.* 3. *c.* 13.

Septempedalis, le, o. 3. [illegible], quod septem pedes est longum. *Plaut. Curc.* 3. 1. 61. Ibi nunc statuam vult dare auream solidam, faciundam ex auro Philippeo, quae fiet septempedalis.

Septemplex, icis, o. [illegible], quod in septem partes divisum est. *Virg.* 12. *Æn. v.* 925. Et clypei extremos septemplicis orbes Per medium stridens transit femur. *Ovid.* 2. *Trist.* Solus ad ingressus missus septemplicis Istri.

Septemviralis, le, adject. ad Septemviros pertinens, ut Septemviralis auctoritas. *Cic. Phil.* 12. *c.* 9. ¶ Septemviralis homo, qui Septemviratu praeditus est. *Id. Philip.* 13. *c.* 12. Septemvirales Lento, & Nucula. ¶ Septemviralia judicia erant, quae a septem judicibus, ex Centumvirorum ordine selectis, exercebantur. Hinc liber Pauli JCti *de Septemviralibus judiciis*, citatur in titulos *leges* 13. 28. & 32. *Digest. de inoffic. testam.*

Septem-

Septemvirātus, us, m. Septemvirorum dignitas. *Cic. Phil.* 2. c. 38. Eundem in Septemviratu nonne destituisti?

Septemviri, orum, m. *ἑπτάνδρες*, magistratus erat Romanus septem viris constans, cujus officium erat epulas in sacrificiis parare: quam ob rem Septemviri Epulonum dicti sunt. V. *Epulo*. *Plin. l.* 2. *ep.* 11. Modo consularis, modo Septemvir Epulonum. ¶ Fuere praeterea Septemviri agris dividundis, & assignandis creati. *Cic. Philip.* 6. c. 5. Haec agrorum assignatio L. Caesaris sententia dissoluta est; huic enim assensi, septemvirum acta sustulimus. *Id. Attic. l.* 15. *ep.* 19. Antonius voluit fieri septemvir. ¶ Denique septemviri judiciorum qui fuerint, V. *Septemviralis*.

Septenārius, a, um, *settenario*, *ἑπταδικός*, quod ex septem constat, ut Septenarius numerus, Septenarius versus. *Cic.* 2. *Tusc. c.* 44. Cum tam bonos septenarios fundat ad tibiam. *Macrob. l.* 1. *in Somn. Scip. c.* 6. Septenarius numerus. *Martial. l.* 4. *epigr.* 46. Et crasso figuli polita caelo Septenaris synthesis Sagunti. h. e. vas septem unciarum capax, vel septem pocula Saguntina. V. *Synthesis*.

Septendĕcim, & Septemdecim, *diciassette*, *ἑπτὰ καὶ δέκα*, nomen numerale cardinale indecl. *Cic.* 7. *Ver. c.* 47. Nos in septendecim populis Siciliae non aratum.

Septēni, ae, a, *sette*, *ἑπτά*, nomen numerale distributivum, quod plerumque pro cardinali *septem* ponitur. *Cic.* 4. *Ver. c.* 49. Pueri annorum septenum denum. *di diciassette anni*. *Virg.* 3. *Aen.* Serpens septena volumina versans. *sette giri*. *Martial. l.* 6. *epigr.* 73. Sic septenis parcite jugeribus. *quattordici*.

Septennis, & ne, o. 3. *di sette anni*, *ἑπταετής*, quod est septem annorum. *Plaut. poel. Poen. v.* 66. Puer septennis surripitur. *Id. Men.* 5. 9. 56. Quot annos eras natus? M. Septennis. In plurib. Plauti codicibus legitur *septuennis*, more antiquo.

Septennium, ii, *tempo di sette anni*. *Pruden. tetrast. Vet. Testam.* 6. *de Pharaonis somnio*: Famis duo per septennia tempus.

Septentrio, onis, vel Septentriones, um, num. pl. m. 3. *ἄρκτος*, septem stellae prope polum Arcticum. V. Triones. *Festus* Septentriones septem stellae appellantur a septem bobus junctis, quos triones a terra rustici appellant, quod juncti simul terram arent, quasi terriones. Quidam a septem stellis, quod id astrum Graeci *ἅμαξαν* dicant, quia habet partem quandam temonis speciem. Unde ait Ennius: Superat temo stellas. Sed & Physici eum situm septem stellarum contemplati, Septentriones dici ajunt, quod ita sunt sitae septem stellae, ut ternae proximae specie efficiant veluti trigona. Haec *Fest.* Vide & *A. Gellium*, *lib.* 2. *c.* 21. Graeci *ἅμαξαν*, idest plaustrum vocant. Latini similiter Plaustrum appellant. Ex septem siquidem stellis duae pariles uno in loco cernuntur, quae pro bobus accipiuntur, reliquae quinque plaustri figuram designant. Itaque & proximum sidus Bootes Graecis, Latinis bubulcus dicitur, quia more bubulci currum sequitur. Atque hae septem stellae sidus efficiunt, quod dicitur Ursa minor, & a *Vitruv. l.* 9. *c.* 6. minor Septentrio. Alterum vero sidus, quod Ursa major, & a *Vitruv. ibid.* Septentrio major vocatur, viginti septem stellis constat, quae & ipsae positione plaustrum referunt. Hinc est, quod frequentius a Scriptoribus Septentriones, cum de sideribus sermo est, in plurali numero usurpantur. *Plaut. Amph.* 1. 1. 117. Nam neque se Septentriones quoquam in caelo commovent. *Caes. l.* 7. *B. G.* Erat a Septentrionibus collis. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Inflectens autem Sol cursum tum ad Septentriones, tum ad Meridiem, aestates, & hyemes efficit. ¶ Septentrio item nomen est venti, qui Austro objectus est, ita dicti, quod a Septentrionibus stellis spiret. Graece Aparctias appellatur, quod ab Arcto flat. Poetae fabulantur, filium esse Astraei. *Cic. Att. l.* 9. *ep.* 6. Ex ea die fuere Septentriones venti. *Liv. l.* 26. *c.* 45. Acer Septentrio ortus stagnum inclinatum eodem, quo aestus, ferebat. ¶ Item ponitur pro polo Septentrionali. *Plin. l.* 2. *c.* 21. Siderum in navigando nulla observatio, Septentrio non cernitur. ¶ Hoc nomen reperitur etiam divisum per Tmesin. *Virg.* 3. *Georg. v.* 381. Talis Hyperboreo septem subjecta trioni.

Septentrionālis, & le, o. 3. *Settentrionale*, *ἀρκτικός*, quod spectat ad Septentrionem. *Vitruv. l.* 9. *c.* 6. Septentrionalis circulus. *Plin. l.* 4. *c.* 17. Septentrionalis ultra hos, & proxima Occidentis parte non gignit Oceanus.

Septentrionārius, a, um, idem ac Septentrionalis. *Gel. l.* 2. *c.* 22. Septentriones autem habent ob eandem causam unum (ventum): is objectus, directusque in Austrum, Latine Septentrionarius, Graece *ἀπαρκτίας* appellatus.

Septiceps, V. Biceps.

Septiciāna libra, apud *Martial. l.* 8. *ep.* 71. dicta est libra Romana, quae secundo bello Punico attritis Romanorum opibus, ex duodecim unciis ad octo & semunciam redacta est, dicta est *Septiciana* a *Septis*, quo loco Romae negotiatores versabantur, & ad pondus vendebant.

Septicollis, le, septem habens colles. *Prudent. in Romano v.* 413. cum puer Mavortius Fundaret arcem septicollem Romulus. *h. e.* Romam.

Septicus, a, um, *corrosivo*, *σηπτικός*, putrefactivus, a *σήπω*, *putrefacio*, unde *σηπτικά*, medicamenta, quae vim habent erodendi, putrefaciendique. *Plin. l.* 28. *c.* 9. Quin & sanguis eorum septicam vim habet.

Septies, adv. *sette volte*, Germ. *sieben mahl*, Gall. *sept fois*, Hisp. *siete veces*, *ἑπτάκις*, septem vicibus. *Cic.* 2. *Phil.* Ubi est septies millies sestertium; quod in tabulis, quae sunt ad Opis, patebat. *Plin. l.* 16. *c.* 40. Septies restituto templo. *Liv. lib.* 28. *cap.* 6. Euripus septies die temporibus statis reciprocat.

Septifāriam, adv. a *sette modi*, septem modis. *Santra de verb. antiq. apud Non. c.* 2. *n.* 779. Et postea invenimus septifariam divisum.

Septifluus, a, um, adject. idem quod septemfluus. *Petron. in Satyr.* quem Lydus adorat septifluus. Alii leg. *vestifluus*.

Septifolium, ii, n. *ἑπτάφυλλον*, herba sic dicta a foliorum numero. *Apulej. de herb. c.* 116.

Septifŏris, re, adject. septem fores, seu foramina habens. *Alcim. Avit. l.* 2. *v.* 83. septiforis vultus. *Sidon. l.* 2. *ep.* 2. Fistula septiforis.

Septimāna, ae, f. *settimana*, *ἑβδομάς*, septem dierum spatium. Legitur in *Cod. Theodos. leg.* 3. *de Spectac.*

Septimānae Nonae dicuntur a *Varrone l.* 5. *de L. L.* quae septimo mensis die occurrunt. Adde *Macrob. l.* 1. *Sat. c.* 14. & *Censorin. de die nat. c.* 20.

Septimāni, m. 2. pop. Galliae Narb. quorum regio Septimania a *Sidon. l.* 3. *ep.* 1. dicitur, urbs vero Biterrae, sic dicti a septima legione, quae ibi locata fuerat. *Plin. l.* 3. *c.* 4. ¶ Septimani foetus dicuntur ab *Arnob. l.* 3. *pag.* 105. foetus, qui septimo mense nascuntur.

Septimania, ae, f. primum dicta est regio, seu ager circa Biterras urbem Galliae Narbonensis, quia Septimanis militibus, illuc in coloniam missis, assignatus fuit; deinde tota Narbonensis provincia hoc nomine appellata fuit, quae hodie *Linguadoca* dicitur. Ibi primum Gothi in Galliam irruentes sedem posuerunt. *Sidon. l.* 3. *ep.* 1.

Septimātrus, uum, septem dies festi Minervae dicati. *Var. l.* 5. *de L. L.* ubi *Alex. ab Alex. l.* 2. *c.* 22. legit *Septemmatrus*. Adde *Paul. epitomator. Festi*, in voce *Quinquatrus*.

Septimontiālis, le, adject. ad Septimontii diem pertinens, ut Septimontiale sacrum, *Sueton. in Domit. c.* 4. Septimontialis satio, *Col. l.* 2. *c.* 10.

Septimontium, ii, erat dies festus Romae, mense Decembri celebratus ob inclusum pomoeriis septimum collem, ut ait *Plutarchus*; vel ita dictus, quod in septem montibus fiebant sacra, auctore *Festo*, & *Var. l.* 5. *de L. L.*

Septimontius, ii, m. Deus, quem Septimontii sacris Romani colebant. *Tertul. l.* 2. *ad Nation. c.* 13.

Septimum, adv. *la settima volta*, septima vice. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 32. Cur enim Marius tam feliciter septimum Consul domi suae senex est mortuus? In quibusdam MSS legitur *septies*.

Septimus, a, um, *settimo*, שביעי, Ger. *der sieben*, Gall. *septième*, Hisp. *seteno*, *ἕβδομος*, unus ex septem. *Plin. l.* 7. *c.* 5. Ut tamen in septimum & quinquagesimum, atque centesimum vitae duraret annum. *Cic. pro Cluent. c.* 27. Sententiae septima accederet. *Plaut. Pers.* 2. 3. 8. Ibi mercatum dixit esse die septimi. V. *Dies*.

Septingenārius, a, um, quod septingentorum numerum complectitur. *Var. l.* 2. *R. R. c.* 10. Septingenariis enim meis (gregis) tu octingenarius habuisti.

Septingēni, ae, a, adject. idem quod Septingenteni, per syncopen. *Plin. l.* 33. *c.* 3. *de auro*: Nec aliud laxius dilatatur, aut numerosius dividitur, utpote cujus unciae in septingenas & quinquagenas bracteas spargantur.

Septingentesimus, a, um, o. s. 2. *ἑπτακοσιοστός*, ultimus, sive unus ex septingentis. *Liv. l.* 1. *in proem.* Ut quae supra septingentesimum annum repetatur.

Septingenti, ae, a, *settecento*, *ἑπτακόσιοι*, nomen numerale distributivum. Declinatur pluraliter tantum. *Liv. l.* 23. Firmatis septingentorum militum de exercitu Annibalis praesidio. *Plin. l.* 35. *c.* 2. Nominibus septingentorum illustrium.

Septingenties, adverb. *settecento volte*. *Plin. l.* 36. *c.* 13. Milonem sestertium septingenties aeris debuisse.

Septio, onis, actus sepiendi, sepimentum. *Vitruv. l.* 5. *c. ult.* Locus, qui in ea septione finitus fuerit. Et mox. Inter septiones fundamenta fodientur.

Septipes, edis, adject. *di sette piedi*. *Sidon. l.* 8. *epist.* 9. *in carm.* Hic Burgundio septipes frequenter Flexo poplite supplicat quietem. h. e. Burgundio giganteae staturae.

Septizonium, n. *Settizonio*. Duplex fuit Romae aedificium hoc nomine appellatum, alterum a Severo excitatum, ut narrat *Spartian. in ejus vita*, *cap.* 19. alterum multo vetustius, de quo *Sueton. in Tito c.* 1. Natus est Titus prope Septizonium, sordidis aedibus. *Casaubonus* tamen *ad loc. Spartiani citat.* putat, unicum fuisse Septizonium, illud nempe, cujus Suetonius meminit, a Severo ita instauratum, ut plane novum videri posset. Fuit autem hoc Severi Septizonium in decima urbis regione, ut constat ex *Pomponio Laeto in libello de regionib. Urbis Romae*. Appellatum est autem hoc nomine, quia moles erat alte assurgens, & septem fasciis, seu zonis cincta, quae septem veluti moles aliam super aliam impositas referebant.

Septuagenārius, a, um, adject. *settuagenario*, *Leg.* 3. *Dig. de jur. immunit.* Antequam septuagenarius fieret.

Septuagēnus, a, um, distributivus numerus, quod fere ponitur pro ordinali septuagesimus, *settantesimo*. *Plin. l.* 25. *c.* 10. Septuageno coitu durare libidinem contactu herbae cujusdem. *Col. l.* 5. *c.* 2. Septuagies septuageni fiunt quatuor millia, & nongenti.

Septuagesimus, a, um, adject. *settantesimo*, *ἑβδομηκοστός*. *Cic.* 1. *de Div. c.* 23. Cyrus ad septuagesimum pervenit, cum quadraginta natus annos regnare coepisset.

Septuagies, adverb. *settanta volte*. *Colum.* V. *Septuagenus*.

Septuaginta, *settanta*, *ἑβδομήκοντα*, decies septem. *Cic.* 5. *Ver. c.* 52. Unus ager Agyrinensis centum septuaginta aratoribus inanior cum sit.

Septuennis, V. Septennis.

Septum, i, *serraglio*, *chiusura*, *φράγμα*, omnis locus munitus, & quodam sepimento vallatus, cujusmodi sunt stabula, ovilia, caprilia, bubilia, & id genus reliqua. *Cic. Phil.* 3. Quibus enim septis tam immanes belluas continebimus? *Var. l.* 1. *R. R. c.* 11. Intra septa villae habeat aquam. *Id. ibid. c.* 14. De septis, quae tutandi fundi causa fiunt. ¶ Apud Romanos item septa dicta sunt loca in Campo Martio inclusa tabulatis, in quibus Populus Romanus stabat Comitiorum tempore, quae duo fuere, unum, in quo Populus stabat, antequam ad suffragia vocaretur, alterum, in quo Magistratus ille, qui Comitiis praeerat, & ministri, ut praecones, & alii. Haec septa pontibus distinguebantur, per quos Populus ex uno septo in alterum suffragia ferebat. *Ovid.* 1. *Fast.* Est quoque, quo Populum jus est includere septis. idest ait dies comitialis. ¶ Hic quoque mercatores negotiabantur. *Martial. l.* 9. *ep.* 60. in septis Mamurra diu, multumque vagatus, Hic, ubi Roma suas aurea vexat opes. ¶ Ponitur etiam septum pro obicibus, & claustris, quibus utimur ad impetus fluviorum coercendos. *Ulp. ff. de rivis*, *l.* 1. Septa sunt, quae ad incile opponuntur aquae derivandae, compellendaeve ex flumine causa, sive ea lignea sint, sive lapidea, sive ex alia qualibet materia ad continendam transmittendamque aquam excogitata. ¶ Septum transversum, *settotraverso*, dicitur a Medicis membrana illa in humano ventre, quae superiora viscera ab inferioribus separat, Graece *διάφραγμα*. *Cels. l.* 1. *in praefat.* & *l.* 4. *c.* 1.

Septunciālis, le, o. 3. *ἑπτούγκιος*, quod est unciarum, seu partium septem, ut Septuncialis satio, quae seritur media, & ultima pars sementis, vel, ut alii explicant, qua seritur semijugerum, & duodecima jugeri pars. *Col. l.* 2. *c.* 10. Media sementis pars seri, & pars ultima debet, quae septuncialis satio dicitur.

Septunx, cis, m. *sette oncie*, *ἑπτούγκιον* mensura, vel pondus septem unciarum, hoc est assis partes septem. *Liv. l.* 23. *c.* 19. Septunces auri in singulos pretium convenit. ¶ Item in agri mensuris septunx dicitur, qui continet semijugerum, & jugeri partem duodecimam. *Col. l.* 5. *c.* 1. Pars dimidia, & una duodecima, pedes sexdecim millia, & octingentos, hoc est septunx, in quo sunt scropula CLXVIII. *Liv. l.* 5. *c.* 24. Triumvirique ad id creati terna jugera, & septunces viritim diviserant. ¶ Accipitur etiam septunx pro septem cyathis vini. Solebant enim veteres, quando se paulo liberius invitabant, tot vini cyathos ebibere, quot erant literae in amasiorum, amicarumque nominibus, singulosque cyathos appellabant uncias. *Martial.* 8. *ep.* 51. *de phiala ab Instante Rufo sibi data*: Det numerum cyathis Instantis litera Rufi, Auctor enim tanti muneris ille mihi. Si Telethusa venit, promissaque gaudia portat, Servabor domina Rufe triente tuo. Si dubia est, septunce trahar, si fallit amantem, Ut jugulem curas, nomen utrumque bibam. *Instans* constat septem literis, *Rufe* vocativus quatuor. Si Telethusa Martialis amica venit, epoturus est trientem, idest quatuor cyathos, quot sunt literae in vocativo *Rufe*. Si dubium est, ventura sit, necne, bibet septuncem, hoc est septem cyathos, quot sunt literae in *Instans*. Si omnino ventura non est, bibet utrumque nomen, idest undecim cyathos. Tot enim literas habent duo haec nomina *Instans*, & vocativus *Rufe*.

Septuōse, adv. *oscuramente*, *σκοτεινῶς*, obscure, a sepio. *Liv. Andron. apud Non. c.* 2. *n.* 777. Ita septuose dictum abs te datur, quod consecutum sapiens aegre contulit.

Septŭplus, a, um, *settuplo*, *ἑπταπλάσιος*, septem continens. *Augustin. serm.* 83. (*al.* 13. *de verb. Dom.*) *n. med.* Septuplum soles pro toto computari, quoniam septem diebus volvitur tempus.

Septus, a, um, *circondato*, *cinto*, *περιφραγμένος*, circondatus, clausus, munitus, partic. a sepio. *Cic.* 3. *Fin.* Quod si qui satis opibus hominum sibi contra conscientiam septi esse, & muniti videntur. *Id.* 9. *Attic. ep.* 12. Fossa, & vallo septus. *Id. Phil.* 12. Septus legibus, & judiciorum metu. *Liv. l.* 1. Albana pubes inermis ab armatis septa.

Sepulcrālis, le, o. 3. *ἐπιτάφιος*, quod ad sepulcrum pertinet. *Ovid.* 8. *Met. v.* 480. Ante sepulcrales infelix astitit aras. *Id. Heroid. epist.* 2. *v.* 20. Fax sepulcralis.

Sepulcrētum, ti, locus, ubi sepulcrorum est frequentia. *Catul. ep.* 55. (*al.* 60.) Saepe quam in sepulcretis vidistis ipso carpere a rogo coenam.

Sepulcrum, cri, *sepolcro*, *sepoltura*, *avello*, קבורה, Germ. *grab*, Gall. *tombeau*, Hisp. *sepulcro*, *τάφος*, locus, in quo corpus, ossave hominis sepulta sunt, tumulus. *Festus*: Sepulchrum est, ut ait Gallus Aelius, in quo mortuus sepultus est, quod antiqui bustum appellabant, isque cippis, aut aliqua alia re mortui causa designatus est, intra quos sepultura est facta. *Cic. pro R. Am.* Cui de tanto patrimonio ne iter quidem ad sepulcrum patrium relictum est. *Id. de Sen.* Nec sepulcra legens vereor, quod ajunt, ne perdam memoriam. ¶ In quibusdam veteribus monumentis legitur sepulchrum cum aspiratione.

Sepultor, oris, qui sepelit, libitinarius, *ἐνταφιαστής*, *becchino*. *August. de Trin. l.* 4. *c.* 3. sepultores corporis mortui. Translate *Tertul. de anim. c.* 46. Octavianum Caesarem, civilium orbium sepultorem vocat.

Sepultūra, ae, f. *sepoltura*, קבר, Ger. *begräbnuss*, Gall. *enterrement*, Hisp. *sepultura*, *ταφή*, actus sepeliendi, funeratio. *Cic.* 1. *Tusc.* Cujus hoc dicto admonemur, ut aliquid etiam de humatione, & sepultura dicendum existimem. ¶ Interdum etiam funus, & proprie exequias ipsas denotat. *Cic.* 2. *Phil.* Qui illam insepultam sepulturam effecerant. *Id.* 2. *de Leg.* Nec de mortui laude, nisi in publicis

blicis sepulturis, nec ab alio, nisi qui publice ad eam rem constitutus esset, dici licebat. ¶ Quandoque accipitur pro sepulcro. *Sulp. Cic. l. 4. Fam. ep. 12.* Ab Atheniensibus, locum sepulturæ intra urbem ut darent, impetrare non potui.

Sepultuarius, a, um, adject. ad sepultumm pertinens. *Auct. de limitib. apud Goes. pag. 296.* Fines sepultuarii, sive cinerarii.

Sepultus, a, um, *seppellito, sotterrato*, קָבוּר, Germ. *begraben*, Gall. *ensevely*, Hisp. *enterrado*, θαπτόμενος. Differt ab humato, *Plin. l. 7. c. 54.* Sepultus intelligitur quoquo modo conditus, humatus vero, humo tectus. ¶ Translate usurpatur pro posito, collocato. *Cic. in Pison.* Hæc sunt, o carnifex, in gremio sepulta Consulatus tui. ¶ Item pro occiso. *Tac. l. 3. hist. c. 35.* Cæterum assidere sepultæ urbis ruinis noxæ tabo humus haud permisit. ¶ Item pro sopito. *Virg. 2. Æn. v. 265.* Invadunt urbem somno, vinoque sepultam. *Id. 6. Æn.* Occupat Æneas aditum custode sepulto.

Sequacitas, atis, f. assiduitas, vel facilitas sequendi. *Sidon. l. 9. ep. 9.* Tribuit & quoddam dictare celeranti scribarum sequacitas saltuosa compendium. *Id. l. 4. ep. 12.* Pigra sequacitas.

Sequaciter, adverb. sequendo. *Arnob. l. 1. pag. 49.* Concludere acutissime syllogismos, ordinare sequaciter inductiones suas.

Sequana, æ, m. *la Seine*, fl. Galliæ celeberrimus, qui Belgicam, Celticamque disterminat, teste *Plin. l. 4. c. 17.*

Sequani, m. a. pop. Galliæ Lugdunensis, quorum tractus hodie Comitatus Burgundiæ, *la Franche Comté*, seu *la Comté de Bourgogne* vulgo dicitur. *Plin. l. 4. c. 17.* ¶ Adjective *Lucan. l. 1. v. 425.* Optima gens flexis in gyrum Sequana frenis.

Sequanicus, a, um, quod ad Sequanos spectat. *Martial. l. 4. ep. 19.* Hanc tibi Sequanicæ pinguem textricis alumnam.

Sequax, acis, o. *seguace*, רוֹדֵף, Germ. *leichtfolgig*, Gall. *qui suit*, Hisp. *quien sigue*, ἀκολουθητικός, quod aliquid sequitur. *Virg. l. 5. Æn.* Malemque sequacibus undis. *Lucret. l. 2. v. 47.* Curæque sequaces. ¶ Item pro eo, quod facile, sive aptum est ad sequendum, quocunque trahatur, ut Lanæ sequaces, quæ nentis manum sequuntur. *Martial. l. 13. ep. 57.* Nilsacuos ridebis olus, lanasque sequaces. *Plin. l. 11. c. 37. de cornibus*: Adeo sequax naturæ est, ut in ipsis viventium corporibus ferventi cera flectantur. *Id. l. 36. c. 26.* Nec est alia materia nunc sequacior. *Plin. jun. in Paneg. c. 45.* Flexibiles quamcunque in partem ducimur a Principe, atque, ut ita dicam, sequaces sumus. ¶ Item pro lento, & quod attactu digitos sequitur, cujusmodi est pix, viscum, bitumen. *Plin. l. 7. c. 15.* Quin & bituminum sequax alioquin, ac lenta usura. ¶ Item pro eo, quod se spargendo dilatat. *Pers. in proœm.* Quorum imaginem lambunt hederæ sequaces.

Sequela, æ, ἀκολουθία, sequendi actus. *Lact. de Opif. Dei*, *c. 4.* Mors sequela morborum est. *Gel. l. 6. c. 1.* Alia quoque nata sunt incommoda, ab ipsis cohærentia, eaque non per naturam, sed per sequelas quasdam necessarias facta dicit, κατὰ παρακολούθησιν, *in conseguenza.* ¶ Interdum ponitur pro accessione. *Scævola l. 93. ff. de solut.* Et quasi generale quid retinendum est, ut ubi ei obligationi, quæ sequelæ locum obtinet, principalis accedit. *Ulpian. leg. 14. ff. de furtis:* Si jumenta tibi commodavero, quorum sequela erat equuleus.

Sequentia, æ, f. sequela. *Frontin. de aquæduct. pag. 133.* Multiplicatio in amplioribus modulis servare sequentiæ suæ regulam debet.

Sequester, stri, m. 2. vel sequester, stris, m. 3. *sequestro*, *mezzano*, ἐγγυητής, μεσίτης, apud quem plures rem aliquam, de qua controversia est, deposuerunt, ut inquit *Modestin. de verb. signif. Festus:* Sequester is dicitur, qui inter aliquos, qui certant, medius, ut inter eos convenerit, depositum ita tenet aliquid, ut ei reddat, cui id deberi jure sibi constiterit. Dictus est, ut docet *Gellius l. 20. c. 10.* quod ejus, qui electus sit, utraque pars judicium sequatur. Est enim medius inter duos altercantes, apud quem aliquid seponitur. *Plaut. Rud. 4. 3. 65.* Tu istuc hodie non feres, nisi das sequestrum, aut arbitrum, cujus hæc res arbitratu fiat. *Lucan. l. 10. v. 472.* Sequester pacis. *mediatore.* ¶ Ponitur etiam pro eo, apud quem pecunia deponitur, vel qui rem perficiendam suscipit, & inde lucrum facit, ut pro conductore corrumpendi judicii, vel corrumpendorum Tribuum in Comitiis. *Cic. 2. Ver. c. 30.* Aut sequestres, aut interpretes corrumpendi judicii solent esse. *Id. 4. Ver. c. 44.* Is est C. Clodius, qui in Sicilia sequester istius, interpres, confector negotiorum, prope collega Timarchidi numerabatur. *Id. pro Cluent. c. 8.* Quo sequestre in illo judice corrumpendo dicebatur esse usus. ¶ Item pro eo, qui e litigatore edoctus docet patronum, idest pro procuratore litis, *sollecitatore*. *Quintil. l. 12. c. 8.* Quo modo autem sequester ille, & media litium manus, & quidam interpres impendit æquo animo laborem in alienas actiones, &c.

Sequester, stra, strum, vel sequestris, & stre, o. 3. *mezzano*, *intromesso*, μεσέγγυος, quod est medium inter aliquas res, ut Pax sequestra, idest induciæ, quia mediæ sunt inter bellum præteritum, & futurum. *Virg. 11. Æn.* Bis senos pepigere dies, & pace sequestra Per sylvas Teucri, mistique impune Latini Erravere jugis.

Sequestrarius, a, um, adject. Sequestraria actio a JCtis dicitur, qua aliquid apud sequestrem depositum, dum lis transigeretur, ea peracta repetitur. *leg. 12. ff. Depositi. & l. 9. ff. de dolo malo.*

Sequestratio, onis, f. depositio apud sequestrem. *Cod. l. un. de sequestratione pecuniæ.*

Sequestrator, oris, m. *Symmach. lib. 8. epist. 54.* Dolor officiorum familiarium sequestrator.

Sequestratorium, ii, locus, in quo aliquid tanquam apud sequestrem deponitur. *Tertul. de resurr. carn. cap. 32.* Seminibus sequestratorium terra est, illic deponendis, & inde repetendis.

Sequestratus, a, um, nom. partic. sepositus, objectus, depositus. *Macrob. l. 7. Satur. c. 11.* Commascula frontem, & sequestrata verecundia, quam in te facies rubore indicat, confer nobiscum libere quod occurrit.

Sequestro, as, a. 1. deponere apud sequestrem. *Prudent. in hymno exsequiar. v. 127.* Hominis tibi membra sequestro. *Tertul. de resurr. carn. c. 26.* Corpora medicata mausoleis, & monumentis sequestrantur. *Sidon. l. 1. ep. 11.* Vir ab infamia sequestrandus. h. e. collocandus in tuto, ut ad eum pertingere infamia non possit.

Sequestro, adv. *in sequestro*, apud sequestrem, ut Pecuniam sequestro deponere, hoc est in manibus sequestris, donec sententia decisum fuerit, cujus esse debeat. *Gel. l. 20. c. 10.* Quod apud sequestrem depositum erat, sequestro positum, per adverbium dicebant. *Plaut. Merc. 4. 3. 36.* Immo sic sequestro mihi data est. ¶ Se sequestro ponere, est se se separare ab eo, cum quo antea fueris conjunctus. *Cato apud Gell. l. c.* Per Deos immortales nolite vos sequestro ponere.

Sequior, comparativum masc. & fœm. Sequius, neut. *minore*, *peggiore*, *inferiore*, deterior, pejor, χείρων, ἥττων. *Apul. l. 10. Metam.* Si sequioris sexus edidisset fœtum. h. e. fœmineum. *Ulpian. l. 8. ff. de Transact.* Personarum contemplatio habenda est, utrum frugi vitæ, & qui aliis sufficere sibi possint, an sequioris. *Liv. l. 2. c. 37.* Invitus quod sequius sit, de meis civibus loquor. *che sia loro pregiudiziale.*

Sequor, eris, quutus, vel cutus sum, d. 3. *seguire*, *seguitare*, ἕπομαι, est aliquo præcedente iter facere, a verbo Græco ἕπω, conversa consonante priore, & spiritu aspero. *Plaut. Amph. 2. 1. 81.* Sequere hac igitur me. *Ter. And. 1. 1. 101.* Funus interim procedit, sequimur, ad sepulcrum venimus. *Virg. 1. Æn.* Hos tota armenta sequuntur A tergo. ¶ Translate sumitur pro consequi, seu consequens esse, adjungi. *Cic. de Am.* Dispares mores disparia studia sequuntur. *Id. de Arusp. Resp.* Pœna sequitur scelus. ¶ Item pro ejusdem esse opinionis, vel sententiæ. *Cic. 1. Fin.* Id jubet Plato, quem ego auctorem vehementer sequor. *Id. 2. Fin.* Si secutus esset eorum sententiam. *Id. ibid.* Hujus ego nunc auctoritatem sequens. ¶ Item pro ejusdem factionis esse, aliquem sectari. *Cic. l. 9. Attic.* Non omnibus in rebus labentem, vel potius ruentem Pompejum sequutus sum. *Id. de Attic.* Ne quis concessurum putet, amicum bellum patriæ inferentem sequi. ¶ Item pro amplecti. *Cic. pro Mur.* Qui remoti a studiis ambitionis, otium, ac tranquillitatem vitæ secuti sunt. *Id. 2. de Leg.* Ego & amœnitatem, & salubritatem hanc sequor. ¶ Item pro exercere. *Cic. pro Mur.* Servius hic nobiscum hanc urbanam militiam respondendi, scribendi, cavendi, plenam sollicitudinis ac stomachi secutus est. ¶ Item pro persequi, insequi. *Ovid. 2. Metam.* sequi feres. *Tacit. 4. hist. c. 29.* Sequi pilo hostem. ¶ Item pro captare, quærere. *Cæs. l. 1. B. C. c. 1.* Sin Cæsarem respiciant, atque ejus gratiam sequantur. ¶ Videtur etiam usurpatum pro dicere, narrare. *Virg. Ecl. 6.* Quid loquar, aut Scyllam Nisi, quam fama secuta est Dulichias vexasse rates, &c. ¶ Item pro insistere in aliqua re. *Tacit. 1. hist. c. 35.* Propere sequi, quod piget inchoare. ¶ Item pro indulgere, obtemperare, *secondare*. *Id. 1. Annal. c. 49.* Sequitur ardorem militum Cæsar. ¶ Sequi vestigia aliquem. *seguire a passo a passo*. *Liv. l. 9.* ¶ Fortunam suam sequi, est uti successu, & occasione fortunæ. *Liv. l. 22.* ¶ Consuetudinem sequi, est facere secundum consuetudinem. *Plin. l. 1. epist. 6.* Tu ergo, inquit, quam consuetudinem sequeris? ¶ Sequi fidem alicujus Populi, aut Principis, est illi fidelem esse. *Cic. 2. de Div.* Quod fidem secutus amicitiamque Populi R. functus sit officio. *Cæs. l. 5. B. G. c. 20.* Mandubratius adolescens Cæsaris fidem secutus. ¶ *Sequi verbum est*, quod vulgus dicit, *interpretar a rigore*. *Cic. pro Cæc.* Nonne, si verbum sequi volumus, hoc intelligamus necesse est, eum detrudi, cui manus afferentur? ¶ Usurpatur etiam absolute, pro fieri, hinc esse, *venir in conseguenza*. *Cic. de Fato:* Nec, si omne enuntiatum verum, aut falsum est, sequitur illico, esse causas immutabiles, & æternas. *Id. 2. Fin.* Nec sequitur, ut cui cor sapiat, ei non sapiat palatus. ¶ Item usurpatur in transitionibus, pro consequens est, proximum est. *Cic. 2. de nat. Deor.* Ac de prima quidem parte satis dictum est. Sequitur, ut doceam &c. ¶ Eleganter *sequi* dicuntur, quæ lenta sunt, & flectuntur facile. *Plin. l. 7. ep. 9. in carm.* Ut laus est ceræ, mollis cedensque sequatur Si doctos digitos, jussaque fiat opus.

Sequutuleja, vel Secutuleia, dicitur mulier, quæ virum appetit, & sectatur. *Petron. in Satyr.* Tanquam mulier secutuleia, unius noctis pacto omnia vendidit.

Sequutor, vel Secutor, oris, m. ἀκόλουθος, qui sequitur, assecla. *Apul. l. 9. A.* Acerrimum rubiginem uxori sequutorem, securam dirigit profectionem. ¶ Speciatim Secutor dicebatur in ludo gladiatorio. Sed quisnam esset, viri eruditi varie explicant. *Isid. l. 18. Orig. c. 55. ita scribit:* Secutor est ab insequendo retiarius dictus. Similiter quidam Lexicographi secutorem eundem fuisse censent, atque mirmillonem, qui pugnabat contra retiarium. Verum *Jos. Scalig. in Not. ad Manil.* docet, secutorem fuisse, qui Græcis ἔφεδρος, ultarque a Martiale *suppositicius* appellatur, & in veteribus Glossis tertiarius, quia nimirum ex duobus gladiatoribus altero interfecto tertius sufficeretur. *Juven. sat. 8. v. 210.* Ergo ignominiam graviorem pertulit omni Vulnere cum Graccho jussus pugnare sequutor. *Sueton. in Calig. c. 30.* Retiarii tunicati quinque numero gregatim dimicantes, sine certamine ullo, totidem sequutoribus succubuerant, cum occidi juberentur, unus resumpta fuscina, omnes victores interemit. Vide de his *Lips. Saturn. l. 2. c. 7.*

Sequutus, seu Secutus, a, um, partic. a sequor. *Plin. l. 23. c. 11.* Et sequuta die contra semam eutem sinceram circumferens, *il giorno seguente*.

Ser, eris, m. σήρ, aliquis ex Serica regione, ut Assyrius ex Assyria. *Sidon. carm. 5. v. 43.* Assyrias gemmas, Ser vellera, thura Sabæus. *Auson. in Technopægn. cap. de histor.* Ser vestifluus. Adde *Senec. in Herc. Oet. v. 667.*

Sera, æ, f. *serratura*, κλεῖθρον, fustis, quo clauduntur ostia, ut *Festus* definit. *Varr. l. 6. de L. L.* Seræ, quibus remotis fores panduntur. *Ovid. l. 1. Amor. eleg. 6.* Tempore noctis eunt, excute poste seram. *Juv. sat. 6. v. 346.* Adde seram, cohibe; Sed quis custodiet ipsos Custodes?

Sera, adv. V. Serus.

Seranus, vel Serranus, i, m. cognomen M. Atilii civis Romani, inde dictum, quod dum in agro sereret, ad honores in Republ. capessendos vocatus fuerit, teste *Plin. l. 18. c. 3.*

Serapeum. V. Serapium.

Seraphim, f. vel n. indeclin. onus ex ordinibus supremæ Hierarchiæ Angelorum. Vox est Hebraica, a שָׂרַף, *uffir*, *ardere*, quia a claritate, & aspectus splendore quasi flammantes, & ignei visi sunt. *Isid. l. 7. Orig. c. 5. Prudent. Cathemer. 4. v. 4.*

Serapias, adis, f. σεραπιάς, &

Serapion, ii, n. herba, quæ & orchis dicitur, foliis porri, caule palmeo, flore purpureo, radice gemina, testiculis simili. *Plin. l. 26. c. 10. Apul. de herb. c. 15.*

Serapicus, a, um, adject. ut Serapicæ cœnæ apud *Tertul. Apol. c. 39.* h. e. sumptuosæ, quales in honorem Serapidis celebrari solebant. Quidam legunt *Serapiaca* eodem sensu.

Serapis, is, & idis, m. σέραπις, Deus Ægyptiorum, & præcipue Alexandrinorum, idem qui Apis. V. *Apis*. *Martial. l. 9. epig. 30.* Vincebant, nec quam turba Serapis amat. *Martian. Capel l. 1.* Te Serapim Nilus, Memphis veneratur Osirim. *Plin. l. 37. c. 5.* Esse etiam nunc in labyrintho Ægypti Serapim e smaragdo. *Spartian. in Sever. c. 17.* Propter religionem dei Serapidis. ¶ Quidam Critici contendunt scribendum *Sarapis*.

Serapium, vel Serapeum, i, n. templum Serapis. *Lamprid. in Alex. Sever. c. 27.* Serapium decenter ornavit. *Tertul. in Apol. c. 18.* Ptolemæi bibliotheca apud Serapeum.

Serarius. V. Sectarius.

Serbi, m. a. populi Scythiæ Europææ, ad Mæotidem paludem, qui in Germaniam profecti Serabi dicti sunt, & in Misnia, alias in Mysia infer. inter ostia Istri consedere, quorum regio nunc *Servia*, quasi Serbia nominatur, & in Mysiam super. migrantes, ei nomen Serviæ quasi Serbiæ indidere, in ea parta, quæ Pannoniæ hæret. *Plin. l. 6. c. 7.*

Seres, indeclin. urbs Arabum, in confin. Troglodytarum. *Plin. l. 6. c. 29.*

Serenator, oris, m. epithetum Jovis serenum cœlum inducentis. *Apul. de Mundo sub fin.* Dicitur & fulgurator, & tonitrualis, & fulminator, item serenator.

Serenatus, a, um, nom. ex particip. εὐδιασθείς, *serenato*, *sereno*. *Sil. l. 10. v. 637.* Ecce serenato clarum jubar emicat axe. Et v. 665. Læta serenati facies aperitur Olympi.

Serenifer, a, um, adject. serenitatem afferens, ut serenifer Aquilo. *Avien. in Phænom. Arat. v. 989.*

Serenitas, atis, *serenità*, [illegible], Ger. *wetterschone*, Gall. *serain*, Hisp. *sereno*, εὐδία, puritas, claritas, tranquillitas aeris. *Cic. 2. de Divin. c. 45.* Hæc igitur cum sit tum serenitas, tum perturbatio cœli. *Col. l. 3. c. 1.* Vitis imbribus magis, quam serenitatibus offenditur. ¶ Translate *Liv. l. 42. c. 62.* Nec nimis credere serenitati præsentis fortunæ.

Sereno, as, a. 1. *rasserenare*, הִשְׁבִּיחַ, Ger. *heiter machen*, Gall. *faire serain*, Hisp. *hazer sereno*, εὐδιάζω, serenum, & alerum reddo, tranquillo, clarifico. *Virg. 1. Æn. v. 259.* Vultu, quo cœlum, tempestatesque serenat. ¶ Sæpe translate sumitur. *Virg. 4. Æn.* Consilium vultu tegit, ac spem fronte serenat. h. e. fronte serena ostendit. *Plin. l. 2. c. 6. de Sole:* Atque etiam nubila humani animi serenat.

Serenum, i, subst. n. αἴθριον, serenitas, vel cœlum serenum. *Virg. 1. Georg. v. 394.* Nec minus ex imbri Soles, & aperta serena Prospicere. *Plin. l. 11. c. 24.* Aranei sereno non texunt, nubilo texunt. *Sil. l. 5. v. 58.* Caligo in terras nitido resoluta sereno.

Serenus, a, um, *sereno*, [illegible], Germ. *heiter*, Gall. *serain*, Hisp. *sereno*, αἴθριος, tranquillus, sine nubibus, sine imbre. *Virg. 6. Æn.* Ac velut in pratis, ubi apes æstate serena Floribus insidunt variis. *Martial. l. 4. epigr. 64.* Cœlo perfruitur sereniore. ¶ Ponitur interdum pro sicco, quia serenitas cœli siccitatis causa est. *Virg. 1. Georg. ad fin.* unde serenas Ventus agat nubes, quid cogitet humidus Auster. *Plaut. Merc. 5. 2. 35.* Hic Favonius serenus est, hic auster imbricus. ¶ Translate capitur pro læto. *Cic. Tusc. 3. c. 15.* Nec vero eadem frons erat, quam M. Crassi illius veteris, quem semel ait in omni vita risisse Lucilius, sed tranquilla, & serena. ¶ Item pro felici, prospero. *Auct. ad Her. l. 4.* Ita falsi amici sereno vitæ tempore præsto sunt. *Sil. l. 15.* Sed currunt albaf-

que

qui dies, horæque fereni. ¶ Item pro lucido. *Plin. l. 9. c. 35.* Serenum colorem margaritæ per claritatem matutinam contrahunt. ¶ Serenissimi olim dicti Rom. Imperatores, quasi plenissimi tranquillitatis, vel summa cultus serenitate, & affabilitate præditi. *Justinian. l. Imperialis benevolentia, Cod. de nupt.*

Serēnus, i, Q. Serenus Sammonicus, medicus, scripsit heroico carmine de variis morborum curationibus, quæ extant, non inelegantes. Occisus est a Caracalla inter cœnandum, ut narrat *Spartian. in Caracall. c. 4.* Carus fuit Severo, & Gordiano majori, ut est apud *Capitol. in Gordiano jun. c. 18.* ¶ Filium habuit eodem nomine, qui Gordiani junioris præceptor fuit. *Id. ibid.*

Seres, rum, m. Σῆρες, populi Scythiæ Asiaticæ, quorum regio Serica, nunc Cataia, *kitay*. Apud hos arbores esse dicuntur, quæ non solum folia, sed lanam quoque proferunt tenuissimam, ex quorum frondibus candorem depectunt aquæ perfusa, ex quo vellere vestimenta conficiunt, quæ Serica nuncupantur, ut describit *Solin. c. 63.* V. Bombyx. Hinc *Plin. l. 6. c. 17.* Seres lanificio silvarum nobiles. Et *Virg. 2. Georg. v. 121.* Velleraque ut foliis depectant tenuia Seres. *Lucan. l. 10. v. 142.* compressum pectine Serum. ¶ Ser in singul. num. V. supra suo loco.

Serēsco, is, n. 3. *seccarsi*, יבש, Germ. *trucken werden*, Gall. *se secher*, Hisp. *secarse*, Ξηραίνομαι, siccus fio, quasi *serenesco*, idest serenus fio, quoniam serenitas sicca est. *Lucret. l. 1. v. 305.* Denique fluctifrago suspensæ in litore vestes Uvescunt, eædem dispansæ in Sole serescunt.

Serēsco, is, n. 3. in serum abeo. *Plin. l. 11. c. 41.* Omne autem lac igne spissatur, frigore serescit.

Sergia Tribus Romana rustica, dicta ab u Sergia familia nobili, & perantiqua. Ejus meminit *Ascon.* & antiquæ inscriptiones apud Meursium.

Sergia, & Sergiana, æ, f. genus olivæ apud *Cat. de R. R. c. 6.* & *Col. l. 5. c. 8.*

Seria, æ, f. πίθος, vas fictile oblongum. *Var. l. 3. de R. R. c. 2.* Nihilo magis torcular, vasa vindemiatoria, aut serias olearias, aut trapetas. *Liv. lib. 24. cap. 10.* Ut serias, doliaque, quæ in eo loco erant, provoluta velut impetus torrentis tulerit. *Pers. sat. 2. vers. 11.* Et o si Sub rastro crepet argenti mihi seria dextro Hercule.

Sericarius, ii, m. *tessitore di panni di seta*, Germ. *seiden weber*, Gall. *tisseran de soye*, Hisp. *texedor de seda*, σηρικοϋφάντης, qui vestes sericas texit. *Firmic. lib. 8. Math.* Sericarius textor nascitur, qui habuerit horoscopum in vigesima octava parte Arietis.

Sericātus, a, um, *vestito di seta*, σηρικοφόρος, indutus serico. *Sueton. in Calig. c. 52.* Armillatus in publicum processit, aliquando sericatus, & cycladatus.

Sericus, a, um, *sericus*. *Flor. lib. 3. cap. 11. a med.* Signa auro, sericisque vexillis vibrantia.

Sericātum, i, n. genus arboris odoriferæ, cujus nomen tantum cognitum est nostro orbi, inquit *Plin. l. 12. c. 22.*

Sericum, i, *seta*, Ger. *seyden*, Gall. *soye*, Hisp. *seda*, σηρικόν, quod texitur a Seribus Asiæ populis. Quidam veterem putarunt, Sericum neri a cortice arboris Indicæ. Hanc fuisse quorundam sententiam auctor est *Pausan. in Eliac.* Id ipse est *Strabo l. 15.* cum ait. Τοιαῦτα δὲ καὶ σηρικὰ ἔκ τινων φλοιῶν ξαινομένης βύσσου, Tales & Serica esses, bysso ex corticibus quibusdam carminato. Sericum item esse arborum lanam sensit *Ammian. Marcel. l. 23.* Sed dicere videtur, arbores apud Seres in frondibus lanam tenuissimam producere, quæ a Seribus inde pectitur. V. Seres. In hac sententia quoque fuisse videtur *Tertul.* cum *lib. de habitu mulieb.* scribit: Age nunc, si ab initio rerum & Milesii oves tondentes, & Seres arbores nerent. Alii Sericum arboribus depecti agnoscunt, verum non ex arborum natura, sed bombycum opere fieri tradunt. Sic clare *Isid. l. 19. c. 27.* Sericum dictum, quia id Seres primi miserunt. Vermiculi enim ibi nasci perhibentur, a quibus hæc circum arbores fila ducuntur. Vermes autem ipsi græce βόμβυκες, nominantur. Isidoro favet locus Chrysostomi a *Brodæo* quoque adductus. Καλὰ, inquit, τὰ σηρικὰ ἱμάτια, ἀλλὰ σκωλήκων ἐστὶν ὑφάσματα. Pulchra sunt vestimenta serica, sed vermium textura. Difficilius dictu, utrum sequutus *Maro*, cum 2. *Georg.* ait: Velleraque ut foliis depectent tenuia Seres: aut *Seneca*, cum *in Herc. Oet.* scripsit: Qua Phœbeis subditus Euris legit Eois Ser arboribus: aut *Claudian.* cujus illud: Stamine quod molli tondent de stipite Seres. ¶ Inter sericum, & bombycinum discrimen ponit *Ulp. l. 23. ff. de aur. arg. leg.* Vestimentorum sunt omnia lanea, linea, vel serica, vel bombycina. Bombycina quid sit, indicat locus hic *Plin. l. 11. c. 22.* Bombyces telas araneorum modo texunt ad vestem, luxumque fœminarum, quæ bombycina appellatur. Atqui hæ vestes etiam Coæ vocabantur, quia bombyces nascerentur e Co insula. Bombycina igitur fit e textura vermiculorum toti jam Europæ notorum. Sed serica tela unde Seres, quæ ex interiore Asia peterentur, non æque constabat. Quare mirum non est, *Ulpianum* bombycinum a serico distinxisse. ¶ Usque ad Justiniani tempora incognita Imperio Romano fuerunt semina vermiculorum, qui serica nerent fila. Ejus demum temporibus eo perlata, filaque ibi neri a vermiculis, & inde texi serica cœpere, ut constat ex *Procopii Gothicor. l. 4.* ¶ Primo mulieres solæ serico utebantur. Prima autem illis temporibus sericis tanta erat caritas, ut auro rependeretur. *Plin. l. 6. c. 17.* Tam multiplici opere, tam longinquo orbe petitur, ut in publico fœmina translucat. Cœperant tamen jam tum viri eo uti: sed lege hoc repressum fuit: quod accidit A. U. 769. quo decretum factum, ut ait *Tac. Ann. l. 2.* ne vasa auro solida ministrandis cibis fierent, Ne vestis serica viros fœdaret. *Vopisc. in Aureliano:* Vestem sericam neque ipse in vestiario suo habuit, neque alteri utendam dedit. Neque *Dionis* ævo, qui vixit temporibus Severi Imper. viris hoc concessum fuit, ut constat ex libro ejus 43. Paulatim vero & viri serica veste uti cœpere. Unde *Solinus*, qui post eos vixit *cap. 53.* ait. Hoc illud est sericum, in usum publicum damno severitatis admissum, & in quo ostendere potius corpora, quam vestire, primo fœminis, nunc etiam viris persuasit luxuriæ libido. ¶ Plura de serico, ac bombycino *Jul. Scaliger ad Cardan. Exerc. 108. Dalecampius ad Plin. l. 11. c. 23. Raphael Volaterr. l. 18. Comment. Urb. Lazar. Bayf. l. de re vestiar. c. 5. & 6. Brodæum l. 2. Miscel. c. 22. Tiraquel. in legg. connubial. leg. 3. n. 18.* At in primis operæ fuerit adire, quæ *Salmasius* observavit ad *Tertullianum de Pallio*, & *Historiam Augustam*, & *Solinum*.

Sericus, a, um, σηρικός, quod ad Seres populum spectat, ut Vestis serica, quæ nempe apud Seres texitur. *Horat. Epod. 8.* Quid? quod libelli Stoici inter Sericos jacere pulvillos amant? *Plin. l. 21. c. 3.* Lautissimum quippe habetur e nardi folio eas dari, aut veste serica versicolores unguentis madidas. ¶ Serica, orum, absolute pro vestibus sericis. *Martial. l. 9. epigr. 38.* Nec dentes aliter, quam Serica nocte reponas. ¶ Sagittæ Sericæ, quibus Seres utebantur. Serica enim gens Parthis vicina sagittandi arte excelluit. *Horat. l. 1. od. 29.* Doctus sagittas tendere Sericas Arcu paterno. ¶ Sericus Oceanus, *il mar de Tartaria*. *Plin. l. 6. c. 13.*

Series, ei, f. 5. *serie*, *ordine*, סדר, Ger. *ordnung*, Gall. *suite*, *ordre continuel*, τάξις, ordo, & quasi quædam rerum continuata progressio, a *sero*, hoc est necto. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 4.* Est admirabilis quædam continuatio seriesque rerum, ut alia ex aliis nexa, & omnes inter se aptæ colligatæque videantur. *Id. 1. de Div.* Fatum autem id appello, quod Græci εἱμαρμένην, idest ordinem seriemque causarum.

Serietas, atis, f. *serietà*. *Sidon. l. 9. ep. 3.* Cum serietate dictare. *Auson. in Parental. 2. v. 6.* Et gravitas comis, lætaque serietas.

Serilia, um, n. 3. funiculi, qui sparto conseruntur. Ita exponit *Fest.* illud *Pacuvii:* Suta lino, & sparteis serilibus.

Serio, adv. *seriamente*, *daddovero*, Ger. *ernstlich*, Gall. *a bon escient*, *de bon*, Hisp. *de veras*, σπουδαίως, vere, cum gravitate, absque joco. *Plaut. Amph. 3. 2. 23.* Cum ne sermonem nec joco, nec serio habeas. *Terent. Eun. 3. 3. 22.* Misit porro orare, ut venirem, serio. *Liv. l. 4. c. 25.* Regem serio egere.

Seriŏla, æ, f. πιθίσκος, exigua seria, urnula. *Pers. sat. 4. v. 29.* Seriolæ veterem metuens deradere limum.

Seriphium, ii, absinthium marinum, quod & Seriphum dicitur. *Plin. l. 32. c. 9.*

Seriphius, a, um, quod ad Seriphum ins. spectat, ut Seriphium saxum. *Tac. 4. Ann. c. 21.* ¶ Seriphia rana, βάτραχος ἐκ Σερίφου, græcum proverb. in hominem mutum, vel taciturnum, vel canendi, dicendique imperitum. Nam in Seripho insula ranæ non coaxant, teste *Plin. l. 8. c. 58.*

Seriphus, f. 2. *Serphina*, *Serfino*, *Serfone*, *Serfanto*, *Serfonte*, ins. maris Ægæi, una Cycladum. *Plin. l. 4. c. 12.*

Seris, is, f. *spezie di cicoria*, σέρις, intybus sativus, seu hortensis. *Var. l. 3. R. R. c. 10.* Serunt herbam, quæ vocatur seris.

Seritas, atis, f. *tardezza*, ut seritas epistolarum, apud *Symmach. l. 3. ep. 28.* ubi alii leg. *celeritas*.

Serius, a, um, *serio*, *grave*, Germ. *ernsthafftig*, Gall. *grave*, Hisp. *grave cosa*, *y de veras*, σπουδαῖος, gravis, minime jocosus. *Cic. 1. Offic.* Ludo & joco uti illo quidem licet, sed sicut somno & quietibus cæteris, tum, cum gravibus seriisque rebus satis fecerimus. *Terent. Eun. 3. 3. 7.* Rem seriam agere. ¶ Seria, orum, absolute pro rebus seriis. *Cic. 2. Fin. c. 26.* Joca, & seria cum aliquo conferre. *Horat. l. 1. sat. 1. v. 27.* amoto quæramus seria ludo.

Sermo, onis, m. *sermone*, *discorso*, *ragionamento*, *il parlare*, *linguaggio*, דבור, Ger. *rede*, Gall. *propos*, *devis*, Hisp. *sermon*, *palabra*, λόγος, locutio, oratio. *Servius* ducit a *serendo*, ad illud *Virg. 6. Æn. v. 160.* Multa inter sese vario sermone serebant. ¶ Primo significat propriam cujusque nationis linguam. *Nep. in Att. c. 4.* Suavitas latini sermonis. *Cic. 1. Offic.* Sermone eo debemus uti, qui notus est nobis. *Horat. l. 3. od. 8.* Docte sermones utriusque linguæ. ¶ Præterea frequentissime ponitur pro oratione, collocutione. *Cic. 1. de Orat. c. 73.* Cum mihi sermo cum hoc ipso Crasso esset de te institutus. *Id. ibid.* Habere sermonem bene longum. *Id. de Invent.* Conferre sermonem cum aliquo. *Id. de Arusp. resp. c. 15.* De Alexandrinis video eius sermonem. *Id. 9. Fam. ep. 8.* Fect sermonem habitum in Cumano inter nos. *Id. Att. l. 7. ep. 3.* Sed hæc eorum: nam ista multi sermonis sunt, *richiedono un lungo discorso*. *Id. Qu. Fr. l. 1. ep. 1.* Primus enim habuit de hac reprehensione plurimum sermonis. *fo ne parlò assai*. *Id. Ver. 6. c. 7.* In sermonem hominum, atque in magnam vituperationem venire, *dar da dire*. *Id. Phil. 10. c. 7.* In ore, atque in sermone omnium esse. *Id. pro Mil. c. 10.* Versari in sermone pervagato civitatis. ¶ Est etiam pars orationis rhetoricæ. Nam *Auct. ad Heren. l. 3. c. 13.* ita dividit universam orationem, (quod attinet ad vocem moderandam) ut una pars sit sermo, alia contentio, tertia amplificatio. Sermonem definit orationem remissam, & finitimam quotidianæ locutioni: contentionem describit orationem acrem, & ad confirmandum, & confutandum accommodatam, &c. ¶ Præterea *sermones* inscribuntur libri duo Satyrarum *Horatii* ob eam causam; quia pedestri sermone sint potius, quam tumenti; vel quia ad præsentes scribuntur. Epistola enim ad absentes loquimur, sermone ad præsentes. Quamvis igitur hoc opus Satyram esse *Horatius* ipse profiteatur (*l. 2. sat. 1. v. 1.*) tamen proprios titulos voluit ei accommodari, hos primos duos libros *Sermonum*, posteriores *Epistolarum* inscribens. Hæc *Acron ad l. 1. Horat. ante Satyra 1.*

Sermocinanter, adv. *discorrendo*. *Sidon. l. 8. ep. 6.* Sermocinanter horas extrahere.

Sermocinatio, onis, f. *discorso*, *dialogo*, figura rhetorica, qua aliquem loquentem inducimus. *Quint. l. 9. c. 2.* Sermones hominum assimulatos dicere διαλόγους malunt, quam, quod Latinorum quidam dixerunt, sermocinationem. *Auct. ad Heren. l. 4. cap. 52.* Sermocinatio est, cum alicui personæ sermo attribuitur, & is exponitur cum ratione dignitatis.

Sermocinatrix, icis, f. *parlatrice*, *favellatrice*, quæ sermocinatur. *Quint. l. 3. c. 4.* Quam sane permittamus dicere sermocinatricem.

Sermocinor, aris, d. 1. *parlare*, דבר, Germ. *reden*, *sprach halten*, Gall. *parler*, *deviser*, Hisp. *hablar*, *razonar*, ὁμιλεῖν, sermonem habeo, loquor. *Cic. 2. de Invent. c. 17.* Quibus in rebus homines in consuetudine scribendi, aut sermocinandi eo verbo uti soleant, considerabitur. *Id. 3. Ver. c. 52.* Libenter se est esse facturum, & se cum isto diligenter sermocinaturum.

Sermonālis, le, adject. *Tert. adv. Prax. c. 5.* Non sermonalis, sed rationalis Deus.

Sermōnor, aris, depon. idem quod sermocinor. De ea sic *Gel. l. 17. c. 2.* Sermonari rusticius videtur, sed rectius: sermocinari crebrius, sed corruptius.

Sermuncŭlus, i, m. parvus sermo. *Cic. Att. l. 13. ep. 11.* Sermunculum enim omnem aut restinxerit, aut sedaris. *Id. pro Dejot. c. 12.* Nonne intelligis, Cæsar, ex urbanis malevolorum sermunculis hæc ab istis esse collecta?

Serōsus, a, um, adject. qui cutis porrigine ex scabie laborat. *Theod. Priscian. l. 1. c. 12.* Serosos, quos nos petiginosos dicimus, & asperitatis cutis simili curare.

Sero, as, a. 1. *serrare*, *chiudere*, κλείω, claudo. *Col. l. 6. c. ult. de mulo feminibus:* Fœmina serari, & interdum nunc solent. Ita Calepinus, sed legendum *secari*.

Sĕro, is, sevi, & serui, satum, a. 3. *seminare*, זרע, Ger. *sayen*, Gall. *semer*, Hisp. *sembrar*, σπείρω, semino, a verbo græco alleto. *Cæs. l. 5. B. G.* Frumenta non serunt, sed lacte, & carnibus vivunt. *Virg. 1. Georg.* Exercete viri tauros, serite hordea campis. ¶ Aliquando significat plantare. *Cic. 1. Tusc. c. 14.* Serit arbores, quæ alteri sæculo prosint. *Col. l. 3. c. 20.* Si unum genus (vitis) severimus, cum id acciderit, quod ei noxium est, tota vindemia privabimur. *Col. l. 3. c. 4.* Vitem conserat, & cum severit, summa sedulitate culturæ serviat. ¶ Translate sumitur pro generare. *Cic. 1. Tusc.* Non enim temere, ac fortuito sati & creati sumus. ¶ Item pro movere, excitare, ut Serere bella, certamina, discordias, lites, crimina in aliquem, &c. *Liv. l. 2. c. 1.* In aliena urbe cum Patribus serere certamina. *Id. l. 31.* Incusaverat, bella ex bellis seri. *Id. l. 3. c. 40.* Serere civiles discordias. *Id. l. 24. c. 23.* Serere crimina in Senatum, *sparger accuse contro 'l Senato*. *Virg. 12. Æn. v. 228.* Varios rumores serere. *Plaut. Pœn. 3. 2. 10.* Serere lites. ¶ Serere sermones, est colloqui. *Plaut. Mil. 3. 1. 106.* Quæ hujus similes sermones serat. *Liv. l. 34.* Serere colloquia cum aliquo. ¶ *Plaut. Epid. 1. 2. 80.* Mihi istic nec seritur, nec metitur. h. e. hæc res nihil ad me pertinet, ut quæ neque meo periculo fit, neque emolumento. ¶ Addunt Lexicographi aliud *sero*, *is*, *rui*, *rtum*, quod significet nectere, connectere, tanquam ab εἴρω; item aliud, quod significet dicere, tanquam ab ἐρῶ, vel ἔρω. verum hujusmodi simplicia verba non sunt in usu nisi in compositis *consero*, *dissero*, &c. Apud Lucanum tamen legitur partic. *sertus*, pro connexus, consertus, ubi ait *l. 10. v. 164.* Accipiunt sertas nardo florente coronas. Sic sertæ flores, apud *Apul. l. 10. Metam.* & *Minuc. Fel. in Octav.* h. e. serta e floribus.

Sēro, adv. *di sera*, *a sera*, בערב, Ger. *spat*, *langsam*, Gall. *au soir*, Hisp. *tarde*, ὀψέ, vespere, vespertino tempore, post Solis occasum. *Cic. Att. l. 7.* Eo die venit sero alter Consul. ¶ Per Synecdochem ponitur pro tarde, *tardi*, *tardamente*. *Cic. in Brut.* Quam ea sero prodierit in lucem. *Id. ad Q. Frat.* Hoc de genere nihil te nunc quidem moneo; sero est enim. ¶ Comp. serius, superl. serissime. *Cic. 3. de Orat.* Ad mysteria biduo serius venerunt. *Plin. l. 15. c. 7.* Tarentinæ serissime legi. *Cæs. l. 3. B. C. c. 75.* Ut quam serissime cognosceretur. ¶ *Sero sapiunt Phryges*, proverb. est natum a Trojanis, qui post decimum tandem annum velle cœperant Helenam Achivis reddere. *Fest.*

Serotĭnus, a, um, adject. *serotino*, *serotino*, qui sero venit, ut Poma serotina, quæ post legitimum tempus, vel tardius cæteris maturescunt. *Col. l. 3.* Locis frigidis, & autumni temporibus æquosis præcoces serito: locis hybernis serotinas serito. *Id. l. 8. c. 5.* Item serotini pulli, quia ab solstitio nati capere iustum incrementum non potuerunt. ¶ Hujus vocis penultimam plerique Grammatici corripiunt: *Scaliger* tamen *de causis L. L. l. 4. c. 98.* in fine longam putavit.

Serpens, tis, nom. partic. *serpeggiante*, *che va serpendo*, qui serpit, ἕρπων. *Cic. 5. Tusc.* Bestias serpentes quasdam, quasdam esse gradientes. *Id. de Sen. c. 15.* Vitem serpentem multiplici lapsu, & erratico ferro amputans coercet ars agricolarum. *Id. 4. Catil. cap. 3.* Malum obscure serpens. ¶ Frequentissime serpens dicitur anguis, & quodcunque animal sine pedibus graditur, in masc. & femin. gen. *biscia*, *serpente*, נחש, Germ. *schlang*, Gall. *serpent*, Hisp. *culebra*, ὄφις. *Ovid. 3. Met.* Longo caput extulit antro Cæruleus serpens, hor-

pentaque fibila misit. *Id.* 2. *Met.* v. 773. semefaxumque reliquit Corpora serpentum. *Plin. lib.* 8. c. 14. Nota est, in Punicis bellis ad flumen Bagradam a Regulo Imperatore, balistis, tormentisque, ut oppidum aliquod, expugnata serpens 120 pedum longitudinis. *Id. lib.* 25. *cap.* 21. Contra serpentium ictus. ¶ Serpentes quoque pro pediculis legimus, more Græcorum, a quibus [illegible] vel [illegible] appellamur. *Plin. l.* 7. c. 51. Ut Pherecydes Syrius copia serpentum ex eo corpore ejus erumpente expiraverit. Adde *Apul. in orat. de. n.* 17. *al. l.* 2. *sub fin.*

Serpentaria, æ, f. *serpentaria*, herba, quæ & viperina dicitur, foliis mollibus, gustu asperu, quæ prodest ad morsus viperarum. *Apul. de virtut. herb.* c. 5.

Serpentifer, a, um, adject. qui serpentes fert. *Virg. in Ciri*, v. 477. Æginamque simul, serpentiferamque Seriphum. Alii leg. *Semoniferam*. h. e. fertilem sementis.

Serpentigena, æ, com. 2. [illegible] ex serpentibus natus. *Ovid.* 7. *Met.* v. 212. Vos serpentigenas in se fera bella dedistis. Loquitur de illa juventute, quæ ex serpentis a Cadmo occisi dentibus humi satis nata est.

Serpentiger, ra, rum, [illegible], quod serpentes gerit. *Ovid. l.* 4. *Trist. eleg.* 7. Sphyngaque, & Harpyias, serpentigerosque Gigantes. Alii leg. *serpentipedesque*. h. e. serpentis similes pedes habentes.

Serpentipes. V. dictionem præced.

Serperastrum, seu Serperastrum, i, instrumentum, quod geniculis puerorum ambulare discentium alligabatur, ne vari fierent, aut compernes, a *serpendo*. Serpunt enim magis pueri, quam gradiuntur. *Var. l.* 8 *de L. L.* Non sequitur, ut stulte faciant, qui pueris in geniculis alligent serperastra, ut eorum depravata corrigant crura. ¶ Hinc Serperastri, homines sordidi, & avari, quales erant comites Pictorum, & Proconsulum. Ita dicti sunt, ut *Turneb. l.* 21. c. 7. censet, a serperastris, quæ geniculis infantium alligabantur, vel a rasilis per humum serpentibus, & reptantibus, quod hi propter avaritiam omnia raderent. *Paul. Manut.* explicat homines, qui nihil sublime cogitent, sed humi serpant, pecuniæ, qua nihil sordidius, addicti. Suspicatur tamen apud Ciceronem, qui hac voce usus est, legi posse *Cerberastris*, quasi Cerberi imitatoribus, famelicis scilicet hominibus, & ad pecuniam, similar Cerberi ad offam, latrantibus. *Cic. Att. l.* 7. *ep.* 3. De serperastris cohortis meæ nihil est, quod doleas.

Serpo, is, psi, ptum, n. 3. *serpeggiare, andare serpendo*, [illegible], Ger. *kriechen*, Gall. *se trainer, glisser*, Hisp. *gatear por el suelo*, ἕρπω, more serpentis incedo, ventre ingredior, paulatim progredior, a verbo græco allato, spiritu aspero converso in *s*, quod in plurimis fit. *Cic.* 5. *Fin.* Serpere anguiculos, natare anaticulas, evolare merulas, cornibus uti videmus boves, vespas aculeis. *Plin. l.* 11. c. 23. Pinnis, quibus in mari utuntur, humi quoque vice pedum serpunt. ¶ Translate dicitur de plantis, quæ ob caulis infirmitatem cum stare non possint, humi procumbunt. *Plin. l.* 21. c. 16. Aculeatarum caules aliquarum per terram serpunt, ut ejus, quam coronopum vocant. *Virg. Ecl.* 8. Hedera serpit. ¶ Item de hominibus, ut de scriptoribus, qui nimis humili utuntur genere dicendi. *Horat. in Arte Poet.* Serpit humi, tutus nimium, timidusque procellæ. ¶ Transfertur & ad inanimata, pro progredi, crescere, dilatari. *Cic. de Amic.* c. 23. Serpit, nescio quo modo, per animos virtus amicitia. *Id.* 1. *de nat. Deor.* Si semel, Velleius, [illegible] genus hoc argumenti, attende, quo serpat. *Id.* 3. *de nat. Deor.* Hac in immensum serpet. *Liv. l.* 30. c. 6. Flamma per continua serpens. *Cels. l.* 6. c. 18. Ulcus serpit alte, atque late. ¶ *Serpsit* pro *serpserit*, usi sunt antiqui, auctore *Festo*. ¶ Serpor, passive. *Solin.* c. 32. Insula ipsa cum nullo serpatur angue.

Serpula, æ, f. idem ac serpens, apud veteres. *Fest.*

Serpyllifer, a, um, adject. serpyllum ferens. *Sidon. l.* 8. *ep.* 11. *in carm.* Qua serpyllifera olet catinia baccas per gemmas ruber botelius.

Serpyllum, & Serpillum, i, n. *serpollino*, ἕρπυλλον, genus herbæ, a græca voce allata, quæ ab ἕρπω, *serpo*. Nam serpyllum, sylvestre imprimis, serpit, dispergitque sese per humum quibusdam ramusculis tenuibus, qui quatenus terram attigerint, radicem agunt, & per se propagant. *Plin. l.* 20. c. 22. Serpyllum a serpendo putat dictum. Quod in sylvestri evenit, in petris maxime. Sativum non serpit, sed ad palmi altitudinem increscit. ¶ Pro *serpyllum*, *serpullum*, per u in Romano codice legi scribit *Pier. ad Ecl.* 2. *Virg.* Allium, serpyllumque herbas contundit olentes. & 4. *Georg.* Et olentia late Serpylla.

Serra, æ, f. *sega*, [illegible], Ger. *sagen*, Gall. *scie*, Hisp. *sierra*, πρίων, instrumentum dentatum, quo ligna, & lapidea secantur. *Cic.* 5. *Tusc.* c. 40. Ne stridorem quidem serræ audiunt, tunc cum acuuntur. *Col. de arbor.* c. 9. Vitem serra præcidem. *Martial. l.* 14. *epigr.* 143. Serra secare. ¶ *Serram ducere*, proverbialis locutio, quæ significat altercari, contendere; ducta ab iis, qui serra aliquid secantes vicissim trahunt, retrahuntque. *Var. l.* 3. *R. R.* c. 6. Fortasse an tecum serram duceret. Alii tamen aliter leg. Sic *Tertul. de car. resurr.* c. 3. Quamdiu per hunc locum serram reciprocabimus? h. e. de eadem re frustra altercabimur. ¶ *Serra præliari* dicitur, cum assidue acceditur, & receditur, neque ullo tempore consistitur. *Cat. apud Fest.* Sive ipsis sis cuneo, aut globo, aut serra, uti adoriare. ¶ Est etiam serra genus piscis formam serræ in aspera cute referentis. *Plin. l.* 32. c. *ult.* ¶ Item currus qui rotis lateres dentatis vertitur, ut usum teremus frumenta. *Hieronym. l.* 1. *in Amos*, c. 1.

Serra, æ, m. cognomen Tiberii fl. *Serv. in* 8. *Æn.* In sacris etiam Serra dicebatur. Unde est nunc: Et pinguia culta secantem.

Serrabilis, le, adject. qui serra facile secari potest. *Plin. l.* 16. c. 43. *de lignis*: Serrabilia, ac fictilia, quæ modice humida. Ita legit *Harduin.* alii *dolabilia*.

Serracillum, i, clavus navis. Ita exponitur in Glossis, & legitur a quibusdam in *leg.* 57. ff. *ad leg. Aquil.* ubi alii *servaculum*.

Serracum, i, genus currus, idem quod Sarracum. *Sidon. l.* 4. *ep.* 18. Nulla serraca, nulla cisia subvehendis oneribus attrahebantur.

Serrago, inis, f. *segatura*, fragmenta minutissima, quæ humi cadunt, cum aliquid serra secatur. *Cæl. Aurel. Tard. l.* 4. c. 8. Cum cervini cornu serragine aspersa. *Id. Acut. l.* 2. c. 14. Caprinum cornu nigrum, sed albæ ejus serrago. *Plin. l.* 37. c. 2. *de gemmis*. Infestantur plurimis vitiis, scabro, serragine, &c. Alii rectius leg. *ferragine*.

Serranæ tibiæ, V. Serranus.

Serrata dicitur herba chamædrys, quia serrata folia habet. *Plin. l.* 24. c. 15.

Serratim, adv. *in modo di sega*. *Apul. de herb.* c. 2. Folia serratim scissa. *Vitruv. l.* 6. c. 11. Dentes continenti muro serratim struantur.

Serratorius, a, um, adject. in modum serræ factus. *Ammian. l.* 23. c. 4. In modum serratoriæ machinæ connexi.

Serratorium, ii, locus, ubi serra ligna secantur, quemadmodum molearina locus est, ubi molitur. Novum hæc vox auctorem habet c. 1. n. 300.

Serratura, æ, f. *segatura*, serrandi actus. *Pallad. l.* 3. *tit.* 17. *de insitione*. Arborem serra recidemus, post serraturam, plagam ferramentis acutis incidamus.

Serratula, f. diminut. herba betonica foliis serratis. *Plin. l.* 25. c. 8.

Serratus, a, um, *fatto in forma di sega*, [illegible], quod in serræ modum est denticulatum, ut Serrati dentes, qui inter se distincti sunt, & pectinatim stipati ad similitudinem dentium serræ. *Plin. l.* 11. c. 37. Dentium tria genera, serrati, aut continui, aut exerti. Serrati pectinatim coeuntes, ne contrario occursu atterantur, ut serpentibus, piscibus, canibus: continui, ut hominum, equo: exerti, ut apro, hippopotamo, elephanto. ¶ Nummi serrati, qui impressa serræ nota signati sunt. *Tac. de morib. Germ.* c. 5. Pecuniam probant veterem, & diu notam, serratos, bigatosque.

Serro, as, a. 1. *segare*, serra seco, πρίζω. *Veget. de re milit. l.* 2. c. 25. Pali dedolantur, atque serrantur.

Serrula, æ, f. *seghetta*, πριόνιον, parva serra. *Colum. l. de arbor.* c. 6. Si fieri potest, juxta aliquem nodum serrula desecato. *Cic. pro Cluent.* c. 64. Serrulas adunca, & tormenta.

Serta, æ, f. *fune, corda*, σχοινίον, funis, sive restis, a *sero*, idest necto, quia vere serta. h. e. conserta, sive plexa. *Tibul. l.* 2. *eleg.* 5. v. 97. Aut e vestæ sua tendunt umbracula sertis Vincla. *Pallad. in Martio*. Serta linea. ¶ Est etiam idem ac sertum, seu corona. *Propert. l.* 2. *eleg.* 32. v. 37. Cum tot præpendant demissæ in pocula sertæ. *Cornel. Sever. apud Charis. l.* 1. Huc ades Annia crinem circumdata serta. ¶ Serta Campana herbæ genus est. *Cato R. R.* c. 107.

Sertatus, a, um, adject. coronatus, serto circumdatus. *Martian. Capel. l.* 3. Caput regali majestate sertatum.

Sertor, oris, m. idem ac assertor. *Fest.*

Sertorianus, a, um, adject. ad Sertorium pertinens, ut Sertoriana tempora. *Cic. Ver.* 7. Sertoriani milites. *Id. ibid.*

Sertorius, ii, Civis Rom. e Nursia oriundus, civili bello Marii, & Syllæ una cum Cinna Marianas partes secutus, Sylla tandem rerum potito, in Hispaniam aufugit, ibique multas res præclare gessit, & quatuor Romanorum duces contra se missos variis cladibus affecit. Denique a Perpenna socio suo per insidias in cœna interfectus est. *Lucan. l.* 2. Quique feros movit Sertorius exul Hiberos. V. *Flor. l.* 3. c. 22.

Sertula Campana, herba eadem quæ meliloton, apud *Plin. l.* 21. c. 9.

Sertum, i, *ghirlanda, corona*, [illegible], Ger. *kranz*, Gall. *couronne de fleurs*, Hisp. *guirnalda*, στέφανος, στέμμα, corona, præsertim quæ ex floribus, herbis, frondibus texitur, a *sero* pro necto, ut notat *Plin. l.* 21. c. 2. Usurpatur fere in plurali numero. *Cic.* 5. *Tusc.* Incendes odores, & sertis redimiri jubebis, & rosa. *Virg.* 6. *Ecl.* Serta procul tantum capiti delapsa jacebant.

Sertus, a, um, [illegible]. V. *Sero* in fine.

Serva, æ, *serva, massara*, [illegible], Ger. *dienstmagd*, Gall. *servante*, Hisp. *sierva*, *moza*, *ama*, δούλη, ancilla, quæ servit, cui opponitur libera. *Virg.* 5. *Æn.* Olli serva datur, operum haud ignara Minervæ. *Ulpian. l.* 1 *ff. de serv. corrupt.* Qui servum, servam recepisse, &c.

Servabilis, & le, adject. *servevole*, [illegible], quod servari potest. *Ovid. lib.* 4. *Trist. eleg.* 5. Ex istare caput nulli servabile. *Plin. l.* 14. c. 3. Duracina sine ullis vasis in vita servabilis.

Servaculum, i, [illegible], quod servat, & sumitur pro anchora, ut censet *Hotoman. in Lex. Jur.* Alii rectius putant significare scapham, in quam nautæ in maximis tempestatibus descendunt. *Ulpian. l.* 29. *ff. ad leg. Aquil.* Parvi refert navem immittendo, aut servaculum ad navem ducendo, aut tua manu damnum dederis.

Servans, antis, o. *osservante*, τηρῶν. *Cic.* 1. *Tusc.* Tum in eodem orbe in duodecim partes distributo quinque feri stellas, easdem cursus constantissime servantes disparibus inter se motibus. *Virg.* 2. *Æn.* v. 426. Cadit & Ripheus, justissimus unus Qui fuit in Teucris, & servantissimus æqui.

Servatio, onis, f. actio servandi, seu observandi. *Plin. l.* 10. *epist.* 121. Usque in hoc tempus, Domine, neque cuiquam diplomata commodavi, neque in rem ullam, nisi tuam, misi. quam perpetuam servationem meam quædam necessitas rupit, *questo mio riguardo, o cautela*.

Servator, oris, *salvatore*, σωτήρ, qui servat, & liberat. *Cic. pro Dom.* c. 38. Servator urbis. *Liv. l.* 34. c. 50. Persequentibus cunctis, servatorem, liberatoremque acclamantibus. *Ovid. l.* 4. *de Pont. eleg.* 15. Teque meæ causam, servatoremque salutis. ¶ Item observator, *osservatore*. *Lucan. l.* 8. v. 172. Doctus ad hæc latus tacit servator Olympi.

Servatrix, icis, f. *salvatrice*, σώτειρα, quæ servat. *Ter. Hec.* 5. 4. 15. O Bacchis, o mea Bacchis, servatrix mea. *Cic.* 5. *Fin.* c. 9. Non dubitemque dicere omnem naturam esse servatricem sui. Alii legant *conservatricem*.

Servatus, a, um, *conservato, salvato*, [illegible]. *Virg.* 3. *Æn.* Servatum ex undis Strophadum me litora primum Accipiunt. *Ovid. Trist.* 3. *eleg.* 1. Servati cives. *Horat. l.* 2. *od.* 14. Cæcuba servata centum clavibus.

Servia, f. 1. *Servia*, pars ampla Hungariæ. Extenditur inter Croatiam, mare Hadriaticum, & flu. Danubium, & Moraviam. Dividitur in maritimam, & mediterraneam. V. Geographos.

Serviæ, arum, f. serta, coronæ. *Plin. l.* 21. c. 5. Cum e floribus fierent serta, a serendo serviæ appellabantur. Alii legunt *sericæ*, alii *sertæ*.

Servianus, a, um, ad Servium Sulpicium pertinens, quem Juris civilis auctorem, & virum bene litteratum *Gell. l.* 2. c. 10. vocat, & *Pompon.* laudat *l.* 2. *Digest. tit.* 2. *leg.* 2. *a med.* Hinc Serviana actio, in quampluribus *Digestorum* locis.

Serviculus, li, m. *piccol servo*. *Tertul. de Idolol.* c. 10.

Servientia, æ, f. *servitù*. *Plaut. Rud.* 4. 2. 13. Paupertatem, & servientiam tolerare. Alii legunt *paupertatem heri, qui & meam sententiam*, &c.

Servilia lex agraria, lata a P. Servilio Rullo Trib. pleb. de vendendis agris Italiæ, Syriæ, Asiæ, & Libyæ, & provinciarum, quas Pompejus subegerat, Cicerone acriter dissuadente, perlata non est. ¶ Servilia altera de Civitate lata a C. Servilio Glaucia Trib. pleb. sanxit, ut Latinis jus esset civitatis assequendæ in locum ejus, quem accusando repetundarum damnassent. *Cic. pro Balb.* & *Ascon. in Orat. pro Scauro*. ¶ Servilia item, judiciaria, lata a Q. Servilio Cæpione, judicia, quæ lege Sempronia ad solos Equites pertinebant, Senatorio ordini communicavit. *Tac.* 12. *Ann. Cic. in Brut.* & *pro Scauro*, & *ibid. Ascon.*

Servilianus, a, um, adject. deductum a Servilio, quod est nomen proprium Romanum, ut Serviliani horti. *Suet. in Ner.* c. 47.

Servicola, in, m. & f. qui servos colit. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 53. *de meretricibus*. Versarier inter istas miseras, cœno delibutas, servicolas sordidas.

Servilii, m. a. familia Plebeja Romæ, sed illustris. In ea natus est P. ille Servilius, vir triumphalis, qui a devictis Isauris Asiæ populis Isaurici cognomen accepit. *Strabo l.* 14. Item P. Servilius Rullus, qui primus Romæ solidum aprum in convivio apposuit. *Plin. l.* 8. c. 51. Item hujus filius, ille Servilius Rullus legis agrariæ promulgator, quem Cicero in Consulatu suo subvertit. *Plin. ib.*

Servilis, & le, o. 3. *servile, da servo*, δουλικός, quod servorum est, vel quod ad servos pertinet. *Cic.* 1. *Phil.* c. 2. Cujus a cervicibus jugum servile dejecerunt. *Liv. l.* 1. Comparando eorum ætatem, & ipsam minime servilem indolem. ¶ Serviles litteræ dicuntur, quas vel servi discere, & scire possunt, ut legere & scribere. *Sen. de tranquill.* c. 9. Plerisque ignaris etiam servilium literarum, libri non studiorum instrumenta, sed cœnationum ornamenta sunt. ¶ Servile adverbii more positum pro serviliter. *Claud. de Bel. Gild.* v. 367. fractos inglorius armos Supposuit servile gemens.

Serviliter, adv. *servilmente*, δουλικῶς, servorum more. *Cic. l.* 2. *Tusc.* c. 33. Ne quid serviliter, muliebriterve faciamus.

Servio, is, ivi, itum, n. 4. *servire*, עָבַד, Ger. *dienen*, Gall. *servir*, Hisp. *servir*, δουλεύω, in servitute sum, domino ministerium exhibeo. Proprie servorum est, dum heri præceptis obsequuntur. Usurpatur vel absolute. *Cic.* 4. *Catil.* Hostes alienigenæ aut oppressi serviunt, aut recepti beneficio se obligatos putant. ¶ Vel cum dat. *Cic. pro L. Man.* Servire Populo Romano, quam imperare aliis maluisse. ¶ Vel cum accus. suæ significationis. *Plaut. Aul.* 4. 1. 6. Nam qui amanti hero servitutem servit. *Cic. pro Mur.* Si servitutem serviant. Dicitur etiam *servire servitute* ab eodem *Plaut. Mil.* 2. 4. 2. ¶ Sæpe capitur pro morem gerere, operam alicui dare, præsto esse. *Cic.* 2. *Catil.* Qui alios amabat turpissime, aliorum amori flagitiosissime serviebat. ¶ Item pro subjectum esse, obnoxium esse. Sic prædia servira dicuntur, in quibus venditor aliquem sibi servitutem servavit. *Cic. de l. Agr.* 3. Capite hoc prædia omnia, quæ serviebant, non servient. ¶ Item pro accommodare se, aptare se. *Cic. pro Sext.* Sed etiam moderate, & huic tempori serviam potius, quam dolori meo. *Id. ad Brutum*, 6. Tibi nunc populo, & scenæ, ut dicitur, serviendum est. h. e. debes te præsentibus hominum moribus accommodare. ¶ Item pro incumbere, dare operam. *Cic. pro R. Am.* Nonne optatissimum sibi putant esse, filios suos rei familiari maxime servire? *Id.* 3. *Tusc.* Alius gloriæ servire, alios pecuniæ. ¶ Item pro habere rationem, ut servire ætati alicujus, posteritati, valetudini, famæ, existimationi, &c. *Cic.* 2. *Fin.* Hujus ætati, & huic non hæc primum fortasse audienti servire debemus. *Id. ad Q. Fr. lib.* 2. *epist.* 2.

epist. 6. Reliquum est, ut te orem, valetudini tuæ, si me, & omnes tuos valere vis, diligentissime servias. ¶ Olim futurum indicativi habebat etiam in *ibo*, ut alia verba quartæ conjugationis. *Plaut. Men.* 5. 9. 42. Tanquam si me emeris argento, liber servibo tibi. ¶ Usurpatur etiam impersonaliter. *Cic.* 1. *Off.* Primum ut ne cui noceatur, deinde ut communi utilitati serviatur. ¶ Reperitur etiam in constructione passiva. *Sen. de Tranquill. c.* 9. Assuescamus cœnare posse sine populo, & paucioribus servis serviri. ¶ Servire auribus alicujus, est blandiri, adulari. *Cæs. l.* 2. *B. Civ.*

Servitium, ii, *servitù*, δουλεία, servitus, famulatus. *Ter. Andr.* 4. 2. 51. Ego, Pamphile, hoc tibi pro servitio debeo. *Virg.* 1. *Ecl.* Neque servitio me exire licebat. *Id.* 1. *Æn.* Cum domus Assaraci Phthiam, claraisque Mycenas Servitio premet. ¶ Usurpatur etiam pro ipsis servis, præsertim in num. pl. *Cic.* 7. *Verr. c.* 4. Cœptum esse in Sicilia moveri aliquot locis servitium suspicor. *Id.* 4. *Catil. c.* 6. Hic Gallos accersivit, servitia concitavit, Catilinam evocavit.

Servitricius, a, um, adject. ut servitricium stabulum, quod a servis frequentatur, & teritur. *Plaut. Pers.* 3. 3. 13.

Servitūdo, inis, f. *servitù*, idem ac servitus. Legitur apud *Liv. l.* 24. *c.* 25. in quibusdam codicib. *Servitudinis, indignitatisque homines expertes*. In aliis *servitutes*.

Servitus, otis, *servitù*, *schiavitù*, δουλεία, conditio servorum, necessitas serviendi, actus serviendi. *Ter. Andr.* 1. 1. 9. Ut semper tibi apud me justa, & clemens fuerit servitus, scis. *Cic.* 2. *Phil.* 1. 44. Pax est tranquilla libertas, servitus postremum malorum omnium, non modo bello, sed morte etiam repellendum. *Id. in Pison. c.* 54. In servitutem adducere. *Id.* 6. *Phil.* servitutem pati. *Plaut. Aulul.* 4. 1. 6. Servitutem servire. Rursus *Cic. in epist. ad Octav.* Dare aliquem in servitutem. ¶ Translate servitus dicitur etiam de rebus inanimatis, ut de prædiis, pro ea subjectione, qua res aliqua aliquid ab alia patitur. *V. Servus, a, um. Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *epist.* 1. *c.* 2. Calvus aiebat, aqua dempta, & ejus aquæ jure constituto, & servitute illi fundo imposita, tamen nos pretium servare posse, si vendere vellemus. *Ulpian. leg.* 20. *Dig. de acquir. rer. dom.* Si servus fuit fundus, cum servitutibus transit.

Servius Tullius, sextus Rex Romanorum, quem vulgo ex serva natum esse credunt. Post L. Tarquinii Prisci, in cujus aula educatus fuit, necem, Tanaquilis Reginæ astu ad Regnum provectus, Hetruscos ingenti prælio fudit, primus censum, & lustrum instituit, Urbis pomœrium protulit, Quirinali, & Viminali collibus muro inclusis. Tandem jam ætate provectior a L. Tarquinio, qui postea *Superbus* appellatus est, genero suo est interfectus, & insepultus in viam abjectus, idque instinctu Tulliæ filiæ suæ, quæ etiam, cum accurreret ad virum suum Regem salutandum, conspecto patris cadavere, aurigam ejus reverentia lore torquentem compulit, ut per patris corpus carpentum ageret, a quo tam immani scelere ei vico, in quo gestum est, Scelerati nomen mansit. *V. Dionys. Halic. l.* 4. *Ant. Rom.* & *Liv. l.* 1.

Servius Maurus Honoratus, Grammaticus, ille idem qui a Macrobio in Saturnalibus colloquens inducitur, Virgilii Opera perpetuis commentariis illustravit.

Sērŭla, æ, f. parva sera. *Hygin. fab.* 144. Prometheus ignem in serula detulit in terras. h. e. in parvo fuste accenso. Lege *ferula*.

Sērum, i, *sera*, ערב, Ger. *abend*, Gal. *le soir*, Hisp. *la tarde*, ὀψία, δείλη, *lardes*, extrema diei pars. Suapte natura adjectivum est. Nam *tempus* subintelligitur. *Liv. l.* 7. *c.* 8. Castrorum oppugnatione, quia serum erat diei, abstinere. *Id. l.* 10. Extrahebaturque in quam maxime serum diei certamen. *Suet. in Aug. c.* 17. Nec multo post navali prælio apud Actium vicit, in serum dimicatione protracta. *Tacit. Ann.* 1. *c.* 21. Jamque sero diei subducit legiones.

Sĕrum, i, *siero*, *siere*, Ger. *kesmatcken*, Gal. *petit lait*, Hisp. *suero*, ὀρός, ὀῤῥός, aqua lactis a caseosa parte separata. *Virg.* 5. *Georg. v.* 405. Acremque Molossum pasce sero pingui. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 468. Denique viam liquido vimina rara serv.

Servo, as, a. 1. *servare*, *tenere*, *custodire*, *salvare*, שמר, Ger. *erhalten*, *wiesen*, Gal. *garder*, *sauver*, Hisp. *guardar*, *salvar*, σώζω, φυλάττω, τηρέω, tueor, custodio, retineo, incolumem præsto, ab ἔρυω, quod idem notat. *Ter. Eun.* 3. 8. 19. Serva, obsecro, hæc nobis bona. *Cic.* 4. *Pos.* Ut, inquit, in fidibus, si nulla earum ita contenta numeris sit, ut concentum servare possit. *Vatin. Cic. l.* 5 *Fam. epist.* 9. Si tuam consuetudinem in patrociniis tuendis servas. *Liv. l.* 26 *c. ult.* Servare ordinem. *Cic.* 1. *Off.* Servare officia adversum aliquem. *Id. ibid.* Servare promissa. *Id. in Vatin.* Servare fidem. ¶ Servare domi, est domi manere ad eam custodiendam, *attendere a casa*. *Ter. Eun.* 4. 7. 10. Solus Sannio servat domi. Al. leg. *domum*. *Plaut. Mostell.* 2. 2. 21. Natus nemo in ædibus servat. ¶ Servare se ad aliquid, *riservare*. *Cic. pro Planc.* Ad ea tempore revocavi, ad quæ tu te ipse servaris. *Id. Attic. l.* 3. *epist.* 17. Paucis diebus habebam certos homines, quibus darem literas: eo me servavi. ¶ Servare in vetustatem, est aliquid in loco reponere, ut diu, sive in aliquot annos integrum, incorruptumque duret. *Col. l.* 12. 1. 28. Si in vetustatem servare voles, in cado, &c. ¶ Cum infinitiv. *Stat.* 9. *Theb. v.* 188. infectaque sanguine tela Conjugibus servant, parvisque ostendere natis. ¶ Ponitur etiam pro a periculis liberare, salutem afferre. *Cic. l.* 14. *Fam. ep.* 2. Qui cæteros servavi, ut nos periremus. *Plaut. Amph.* 1. 1. 156. Quid si ego illum tractim tangam, ut dormiat? So. Servaveris: nam continuas has tres noctes pervigilavi, *sarai la mia salute*. ¶ Item pro tenere. *Virg.* 7. *Æn.* Curvam servans sub imagine falcem. ¶ Item pro recuperare. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 17. Calvus aiebat, aqua dempta, & ejus aquæ jure constituta, & servitute illi fundo imposita, tamen nos pretium servare posse, si vendere vellemus. *Ulp. l.* 10. *Dig. de fidejuss. & mand.* Sed in id duntaxat tibi obligatus ero, quod a Titio servare non potueris. ¶ Item pro inhabitare, possidere. *Virg.* 4. *Georg. v.* 383. Centum quæ sylvas, centum quæ flumina servant. ¶ Item pro sollicite, ac diligenter observare. *Plaut. Asin.* 4. 1. 60. Tuus servus servet, Veneri ne eas des, ne viro. *Id. Rud.* 4. 1. 4. Uxor scelesta me omnibus modis servat, ne, &c. *mi tiene gli occhi addosso*. *Virg.* 6. *Æn.* Qui Libyco nuper cursu dum sidere servat, Excidet puppi. ¶ *Servare de cœlo*, fuit genus auspicii, quo Magistratus in Comitiis fulgura, & tonitrua observabant. *Cic. Att. l.* 7. Bibulus de cœlo tum servasset, nec ne, sibi quærendum non fuisse. *Id. ib. l.* 4. Proscripsit, se per omnes dies comitiales de cœlo servaturum. *Idem pro Dom.* Negant, fas esse agi cum populo, cum de cœlo servatum sit. ¶ *Serva*, *guardati*, cave. *Horat.* 2. *Sat.* 5. *v.* 59. Hic fossa est ingens, hic rupes maxima: serva. ¶ *Servasso*, pro servavero, *servassit* pro servaverit. *Plaut. Mostell.* 2. 5. 71. & 5. 5. 25.

Sērus, a, um, *tardo*, אחרון, Germ. *spath*, Gall. *tardif*, Hisp. *tardio*, χρόνιος, tardus. *Cic. l.* 2. *Fam. ep.* 7. Sera gratulatio reprehendi non solet, præsertim si nulla negligentia prætermissa est. *Virg.* 1. *Georg.* Illic sera rubens accendit lumina Vesper. idest nocti vicina. *Mart. l.* 8. *ep.* 35. Esse velis, oro, serus conviva Tonantis. idest sero mori. *Plin. lib.* 15. *c.* 15. *de pyris*: Serissima omnium Amerina. *Col. l.* 4. *c.* 23. Siccitas seriorem potationem facit. ¶ Seri nepotes, apud *Virg.* 2. *Georg.* & Sera posteritas, *Ovid.* 1. *de Pont. el.* 5. *i posteri, che verranno lungo tempo dopo di noi*. ¶ *Seri studiorum*, sunt indocti; qui scilicet sero discunt, aut didicerunt. *Horatius l.* 1. *Sat.* 10. *v.* 21. ¶ Sumitur etiam pro tristi, funesto. *Virg.* 5. *Æn. v.* 524. Seraque terrifici cecinerunt omina vates. ¶ *Sera* adverbii more positum pro sero, *tardi*. *Virg.* 4. *Georg.* Nec sera comantem narcissum.

Servŭla, æ, δουλίσκη, exigua serva. *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 12. Eumque per manus servulæ servatum, & eductum. Alii leg. *Sepulla*, vel *Serpullæ*, vel *Sep. Rullæ*, quæ sunt propria ancillæ cujusdam nomina.

Servŭlus, i, δουλάριον, parvus servus. *Cic. pro Quint. c.* 6. Servulum unum abducit.

Servus, a, um, adject. *servo*, *schiavo*, *soggetto*, qui alieni servit. *Horat. lib.* 1. *ep.* 19. *v.* 19. O imitatores, servum pecus! *Plin. l.* 2. *c.* 6. Matre serva natus. *Ovid. l.* 1. *de remed. amor.* servum vitiis pectus habere. ¶ Prædia serva, ædes servæ dicuntur a JCtis, quæ aliqua in re alteri obnoxia sunt; exempli causa ædes servæ sunt, quæ altius tolli non possunt, ne officiatur luminibus vicini, quæ stillicidium in vicini aream, vel tectum avertere non possunt, &c. prædium servum est, cujus dominus alteri permittere tenetur, ut per illud aquam derivet, aut semitam faciat, &c. *Cic. Agrar.* 3. *c.* 2. Prædia libera meliore conditione sunt, quam serva. V. in Digest. titulum *de servitutib.* & *de commun. præd.* & *de servit. rustic.* & alibi.

Servus, i, *servo*, *schiavo*, עבד, Ger. *diner*, Gal. *valet*, Hisp. *siervo*, δοῦλος, famulus, puer, mancipium, is, qui non est sui juris, sed alieno dominio subjectus est, cui *liber* opponitur, videturque dictus a *servando*, quia servi primum e captivis facti sunt, & servati ad ministerium, cum jura belli eos liceret occidi; vel a *servando*, h. e. custodiendo, quia ad custodiendas res domini adducuntur, vel quia ipsi in vinculis custodiri olim solebant. *Cic.* 1. *Off.* Ulysses contumelias servorum, ancillarumque pertulit. *Id. l.* 6. *Att. ep.* 5. Pollucem servum a pedibus Romam misi. *Id. pro Cluent.* Legum servi omnes sumus, ut liberi esse possimus. ¶ De variis servorum divisionibus V. JCtos, præsertim *Justinian. l.* 1. *Institution.* ¶ Servi publici erant Magistratuum apparitores, & generatim ii, quibus publica res aliqua curanda demandata erat. *Cic.* 13. *Phil.* Quos Antonius loris in convivio cædi jubebat a servis publicis. *Id. Verrin.* 5. Cur non, hoc auctore, Romæ servi publici ad vectigalia accedunt?

Sesăma, æ, f. σησάμη, idem ac sesamum. *Plin. l.* 18. *c.* 10. Æstiva frumenta dixmus, sesamam, milium, panicum. Sesama ab Indis venit, ex ea & oleum conficiunt.

Sesaminus, a, um, σησάμινος, quod est ex sesame, ut Oleum sesaminum. *Plin. l.* 25. *c.* 4. Sesaminum aurium dolores sanat, & ulcera, quæ serpunt.

Sesamoīdes, is, *sesamoide*, σησαμοειδής, herba sesamo similis, folio molliore, grano amaro. *Plin. l.* 22. *c.* 23.

Sesămum, i, n. *sisamo*, *sisamo*, σήσαμον, genus frumenti Indici, ut vocat *Plin. l.* 18. *c.* 10. vel, ut placet *Columellæ l.* 2. 1. 7. genus leguminis. Semen habet vasculis inclusum, papaveris modo. Suavissimum gustui est, ideoque præcipuum habens inter bellaria, & condimenta locum. Hinc *Petron. in Satyr. circa init.* Mellitos verborum globulos, & omnia dicta factaque, quasi papavere & sesamo sparsa. *Plaut. Pæn.* 1. 2. 112. Obsecro hercle, ut multa loquitur! Mi. nihil nisi laterculos, sesamum, papaveremque, triticum, & frictas nuces.

Sesāmum, n. 2. opp. Bithyniæ, in conf. Paphlagoniæ, apud Amastridem orb. quæ ex Sesamo, Cromna, & Cytoro proximis urbibus in unam urbem coaluit, teste *Strabone*. *Plin. l.* 6. *c.* 2.

Sescenare, vel Sescenaris, is, m. vox antiqua. Videtur esse a *sacena*, quæ vox apud *Festum* ponitur dolabra Pontificalis. Itaque sescenare bovem possumus intelligere, qui hujusmodi dolabra percussus, mactatusque est. *Liv. l.* 41. *c.* 15. Exposuit Patribus, bovis sescenaris, quem immolavisset, jecur defluxisse.

Sescuncia, æ, f. *un' oncia, e mezza*, τετρημόριον, uncia, & unciæ dimidium. *Col. l.* 5. *c.* 2. Quæ summa efficit jugeri sescunciam. *Id. l.* 12. *c.* 57. Laseris radicis sescuncia.

Sescuncialis, & le, o. 5. τετρημοριαῖος, sescunciationes. *Plin. l.* 13. *c.* 15. Tota crassitudine sescunciali. h. e. unius pollicis, & dimidii.

Sescunx, vel sesquiunx, cis, m. sescuncia. *Plin. l.* 36. *c.* 15. Fastigiura vero servari in pedes denos sescuncem, *un pollice, e mezzo di altezza ogni dieci piedi*.

Sescŭplex, & Sesquiplex, icis, idem quod sescuplus. *Cic. in Orat. c.* 57. Ut in singulis modus insit aut sescuplex, aut duplex, aut par. *Quintil. lib.* 9. *c.* 4. Aut sescuplex, et paeon.

Sescŭplus, a, um, ἡμιόλιος, quod numerum, pondus, aut mensuram totam in se continet, & præterea ejus dimidium. Alio nomine *sesquialter* dicitur. E. g. ternarius dicitur esse sescuplus binarii, quia continet binarium, & ejus dimidium: senarius dicitur esse sescuplus quaternarii, quia quatuor in se continet, & insuper dimidiam ejus partem. *Censorin. de die natal. c.* 11. novem dies cum sex collatos, ait, sescuplam rationem facere. *Quintil. l.* 9. *cap.* 4. Tria ad duo relata sescuplum faciunt. ¶ Legitur & *sesquiplus*.

Seselis, is, f. *seseli*, σέσελι, herba folio feniculi, sed crassiore, semina quoque non absimili, sed callosiore, & hebetiore, capite anethi, in quo granum habet oblongum, & angulosum, &, cum editur, acre, radice autem longa, & odore non ingrato. Vulgus herbariorum saxifragum majorem appellat. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 49. Cervæque paulo ante partum perpurgant se quadam herbula, quæ seselis dicitur.

Sesia. V. Sessia.

Sesostris, is, m. rex Ægyptiorum, qui regibus captivis curru junctis vectus triumphasse dicitur. *Plin. l.* 33. *c.* 3. *Lucan. l.* 10.

Sesqui, nom. indecl. *altrettanto, e la metà*, Ger. *anderthalb*, Gall. *autant, & la moitié*, Hisp. *otro tanto, y la mitad*, ἐπίτριτος, tantundem, & ejus dimidium. Conflatur ex semisque, hoc est, & semis. *Cic. de Orat. cap.* 56. Ut necesse sit, partem pedis aut æqualem esse alteri parti, aut altero tanto majorem, aut sesqui. Ita fit æqualis dactylus, duplus jambus, sesqui pæan. Ubi dactylum æqualem vocat, quia syllaba longa duas breves æquat: jambum vocat duplum, quia habet unam partem altera tanto majorem altera, cum syllaba longa æqualis sit duabus brevibus, pæanem vocat sesqui, quia, cum constet una syllaba longa, & tribus brevibus, tres illæ breves illam longam dimidio superant, seu, quod idem est, continent longam, & ejus dimidium. ¶ Frequentius usurpatur in compositione, ut *Sesquihora*, *sesquilibra*, *sesquimodius*, &c.

Sesquialter, ra, rum, *sesquialtero*, ἡμιόλιος, quod quantitatem aliquam in se continet, & ejus dimidium. *Cic. de Univ. c.* 7. Deinde tertiam, quæ esset secundæ sesquialtera, primæ tripla. Sesquialteris autem intervallis, & sesquitertiis, & sesquioctavis sumptis ex his colligationibus in primis intervallis, sesquioctavo intervallo, sesquitertia omnia explebat.

Sesquicŭlearis, & re, n. 5. τετρακοτυλιαῖος, quod colei mensuram continet, & dimidii. *Col. l.* 12. 1. 18. Sunt autem seris sesquiculearibus doliis picis duræ pondo vicena quina.

Sesquicyăthus, i, m. cyathus cum dimidio. *Cels. l.* 6. *c.* 7. Nuces amaræ quindecim, mellis sesquicyathus.

Sesquidigitālis, le, adject. sesquidigitum continens. *Vitruv. l.* 10. *c.* 22. Foramen semidigitale, digitale, sesquidigitale.

Sesquidigitus, i, m. *un dito, e mezzo*. *Vitruv. l.* 8. *c.* 6. Canalis latus digitum, altus sesquidigitum.

Sesquihōra, f. 1. *un' ora, e mezza*, τετραμοίριον, una hora cum dimidia. *Plin. ep.* 9. *l.* 4. Egeram horis tribus, & dimidia supererat sesquihora.

Sesquijugĕrum, i, jugerum cum dimidio. *Plin. l.* 18. *c.* 19. Justum est proscindi jugerum uno die, iterari sesquijugerum.

Sesquilībra, f. 1. *una libra, e mezza*, τετραλίτρον, una libra cum dimidia alterius. *Col. l.* 12. *c.* 36. Sal erit autem rasinariis sesquilibram in duas urnas musti adjicere.

Sesquimensis, m. 5. *un mese, e mezzo*, τετρημηνον, unus mensis cum dimidia parte alterius. *Varro l.* 1. *de R. R. c.* 27. Ejus cursus annalis primum fere circiter ternis mensibus ad fructus ali divisus in quatuor partes totus, & idem subtilius in sesquimenses octo.

Sesquimodius, m. 2. *un moggio, e mezzo*, τετραμεδιμνον, unus modius cum dimidia parte alterius. *Varro l.* 1. *de R. R. cap.* 43. Cum easdem, si fregeris, vix sesquimodio concipere possis. *Cic.* 5. *Verr. c.* 92. Nunquam tam grati hi sesquimodii Q. Hortensii fuissent.

Sesquiobŏlus, m. 2. τετρημιωβολον, obolus cum dimidio. *Plin. l.* 26. *c.* 8. Dejectuque, quod supernatat, reliquos succos purgat utraque parte sesquioboli in aqua mulsa.

Sesquioctāvus, a, um, ἐπόγδοος, quod octavum, & ejus dimidium continet. *Cic. de Univers. c.* 7. Sesquioctavo intervallo sesquitertia omnia explebat.

Sesquiopĕra, æ, τετρημιεργον, opera diei unius, & dimidiati. *Col. l.* 2. *c.* 13. Fabæ occantur sesquiopera, sarriuntur sesquiopera, metuntur una.

Sesquiŏpus, eris, n. idem quod sesquiopera. *Plaut. Capt.* 3. 5. 65. Inde ibis porro in latomias lapidarias. ibi cum octonos alii lapides ecfodiunt, nisi quotidianus sesquiopus confeceris, sexcentoplago nomen indetur tibi.

Sesquipedalis, & le, n. 3. τριημιπόδιαιος, quod sesquipede constat. *Plin. l. 7. c.* 2. Sesquipedales gigni quosdam longiores, in trimatu implentes vitæ cursum, haud ignotum est. ¶ *Sesquipedalia verba*, turgida, inflata, prætumida, gravia; qualia Tragicis Poetis solent esse familiaria. *Hor. in Arte v.* 97. Projicit ampullas, & sesquipedalia verba.

Sesquipedaneus, a, um, adject. idem quod sesquipedalis. *Plin. l.* 9. *c.* 47. Lucerna piscis attollit a mari sesquipedanea fere corona.

Sesquipes, edis, m. 3. un piede, e mezzo, τριημιπόδιον, mensura unius pedis, & dimidii. *Col. l.* 3. *c.* 13. Nisi tamen si scaturigo plaustris obvia, plur, quam sesquipedem, prohibent intendere. *Martial. l.* 8. *epigr.* 60. Summa Palatini poterat æquare colossi, Si fieres brevior, Claudia, sesquipede.

Sesquiplaga, æ, f. una ferita, e mezzo, dun ictus, sed impares. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 67. Cum via duobus ictibus caput amputavisset, sævitiam apud Neronem jactavit sesquiplaga interfectum a se dicendo.

Sesquiplaris, V. Simplaris.

Sesquiplex, V. Sescuplex.

Sesquiplus, V. Sescuplus.

Sesquisenex, qui senis ætatem prætergressus est multis annis, atque adeo est decrepitus. *Vetus Poeta apud Var. l.* 6. *de L. L.* ut quidem legit *Turneb. l.* 23. *c.* 10. & *Scalig. in conject.* nam alii aliter.

Sesquitertius, a, um, adject. qui continet ternarium numerum cum dimidio. *Cic. de Univ. c.* 7. Intervalla sesquitertia, & sesquioctava.

Sesquiulysses, & sescuulysses, is, m. quasi unus, & dimidius Ulysses. Varro hoc titulo inscripsit unam e satyris suis, posuitque pro homine astutissimo, & callidissimo. Citat hanc satyram *Plin. in præfat. hist. natur.* & *Nonius* sæpe.

Sessia, vel Sesia, æ, f. nomen columnæ in Circo maximo, in cujus summitate simulacrum erat Sejæ, vel Sesiæ Deæ frumentorum, ita dictæ *a serendo*, quod sementis præesset, onde & ipsi columnæ datum nomen. *Tertul. de Spectac. c.* 8.

Sessibulum, i, id, in quo sedemus. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 54. Quæ tibi olenat stabulum, statumque, sellam, & sessibulum merum. ¶ Item sedendi actus, quiete, posata. *Apulei. l.* 2. *A. A.* Pro metu latronum nulla sessibula, ac nec sufficientem supellectilem parare nobis licet.

Sessilis, & le, n. 3. ἑδραῖος, quod sedet, vel sedere videtur. *Sessiles lactucæ*, humiles, quæ humi projectæ sunt, latæ magis, quam altæ, quasi quæ e natura sedere cogantur, neque sursum velii possint, aut in sublime ascendere, ἑδραῖαι. *Martial. l.* 3. *ep.* 48. Et utrumque porrum, sessilesque lactucas. Sic sessilas malvæ apud *Pallad. in Octobr. tit.* 10. ¶ *Pira sessilia*, quæ brevissimo pede sunt. *Plin. l.* 15. *c.* 15. Inferte nominum causa ab barbaricis, venereisque, quæ coloreta dicunt, regiisque, quæ minimo pediculo sessilia. ¶ Sumitur etiam passive, ut Tergum sessile, idest latum, in quo quis possit sedere. *Ovid. Met.* 12. *v.* 401. Sic tergum sessile, sic sunt Pectora celsa toris.

Sessimonium, ii, id, in quo sedemus, ut Deorum sessimonia, idest loca, in quibus Dii sedent, hoc est, ubi simulacra Deorum reponuntur, quasi sedeant. *Vitruv. l.* 7. *in præfat.*

Sessio, onis, f. sessione, il sedere, ישיבה, Ger. das sitzen, Gal. assiette, assiement, Hisp. session, ἕδρασις, sedendi actus. *Cic.* 1. *Off. c.* 35. Status, incessus, sessio, accubatio, vultus, oculi, manuum motus teneant illud decorum. ¶ Ponitur etiam pro sedili. *Cic.* 2. *de Or. c.* 5. In quo porticus hæc ipsa, ubi inambulamus, & palæstræ, & tot locis sessiones gymnasiorum, & Græcorum disputationum memoriam quodammodo commovent? ¶ Translate, vel metaleptice ponitur pro mora, & quiete. Nam sedere quandoque valet nihil agere, tempus otiose terere. *Cic. Att. lib.* 14. *epist.* 14. Illam sessionem Capitolinam mihi non placuisse, tu testis es. Reprehendit Brutum, & Cassium, qui illo ipso primo die post Cæsarem interfectum, Senatum in Capitolium non vocarint, sed otiosi tempus consumpserint.

Sessites, masc. 3. *Sessia*, *Sesia*, f. Galliæ Cisalpinæ, qui apud Varellum, Romanianum, & Vercellas fluit, Ducatum Mediolanensem a Pedemontano Principatu determinat, & per agrum Vercellensem in Padum labitur infra Casale. *Plin. lib.* 3. *cap.* 16.

Sessito, as, n. 1. καθίζομαι, sæpe sedeo. *Cic. in Bruto c.* 15. Ut quem Deam in Periclis labris scripsit Eupolis sessitavisse.

Sessiuncula, læ, f. parva sessio. *Semicirculus*.

Sessor, oris, ἑδράτης, qui sedet. *Hor. lib.* 2. *ep.* 2. *v.* 130. in vacuo lætus sessor, plausorque theatro. ¶ Item habitator, incola. *Nepos in Cimone*, 2. 2. Sessores veteres urbe, insulaque ejecit.

Sessorium, ii, *lectica*. *Cæl. Aurel. Acut. l.* 2. *c.* 15. Quolibet sessorio leniter moveri.

Sessus, us, m. sessio, sedendi actus. *Apul. l.* 3. *Flor.* Locum sessui impertiunt.

Sestertiarius, ii, m. homo pauper, qui vix sestertium habet in censu. *Petron. in fragment.* Gladiatores sestertiarii.

Sestertiolus, i, parvus sestertius. *Martial. l.* 1. *epigr.* 59. Sed sestertiolum donavit mentula Phœbo Bis decies, hoc da tu mihi, pluris emam.

Sestertius, ii, m. sesterzio, σηστέρτιον, nummus argenteus, quarta pars denarii, itaque respondet quinque solidis Venetis. Hoc nomen natura sua adjectivum nomen est: *Nummus* enim subintelligitur. Dicitur quasi *semistertius*. Causa appellationis est, quod valebat duobus assibus, & semisse, ut quinarius quinis, denarius denis. *Varro l.* 4. *de L. L.* Sestertius, quod semis tertius. Dupondius enim, & semis antiquus sestertius est. & veteris consuetudinis, ut retro ære dicerentur, ita semistertius, semis quartus pronuntiarent. *Vitr. l.* 3. *c.* 1. Nostri autem primo decem fecerunt antiquum numerum, & in denario decem æreos asses constituerunt, & ea re compositio ad hodiernum diem denarii nomen retinet: etiamque quartam ejus partem, quod efficiebatur ex duobus assibus, & tertio semisse, sestertium vocitaverunt. Hinc causa patet, cur in veteribus libris pro *sestertius*, scribatur H. S. Nam duæ lineolæ asses binos, S. autem semissem notat. *Cic. ult. Parad.* Capit ille ex suis prædiis sexcenta sestertium, ego centena ex meis. id est sexcenta millia, & centena millia sestertiorum. ¶ Mulctæ hujus monetæ duo genera videntur fuisse, unum, quod *sestertius* masculino genere dicerent, valeretque quartam partem denarii; alterum, quod *sestertium* in neutro genere, libras Venetas 250. Ac putat Budæus, hinc eo fieri, quod sestertium haberet eamdem proportionem ad libram Romanam, quæ & mina, & pondo dicebatur, quam sestertius ad *assem*, hoc est ad libram æris gravis, ita ut, quemadmodum sestertius capiebat duas æris libras, & semissem, sic sestertium complecteretur duas argenti libras, & semissem. Singulæ autem libræ valebant drachmas, vel denarios centum, hoc est sestertios quadringentos. Duas itaque libras, & dimidia sestertios mille, idque uno nomine sestertium dicebant in neutro genere. Decem ergo sestertia valebant decem millia nummorum sestertiorum. Eam Budæi opinionem secuti Alciatus, Lambinus, & alii. Sed *sestertium* numero singulo, neutroque genere apud neminem legas vel Oratorum, vel Poetarum, ut Budæus ipse agnoscit. Quod vero Poetæ *sestertia* dicunt, ut *Juvenal. sat.* 1. *v.* 93. id per Metaplasmum fit metri gratia. Quod ad locum Ciceronis in Paradoxis, Sallustii in Catil. ac similes, videntur in iis Auctores non voces perscripsisse, sed notas usurpasse, quas cum imperiti librarii integras exprimere vellent, *sestertia* perscripsere pro *sestertium*, in genitivo plurali. Igitur millia quidem omnino per sestertia intelligenda fere sunt, sed idem sæpe intelligi debet etiam per sestertios, quia, cum numerus excederet mille sestertios, Romani concise loquebantur, & scribebant, ut infra videbimus. ¶ Interdum *sestertium* dicebant, interdum *nummum*, interdum utrumque conjungentes *nummum sestertium*. *Macrob. lib.* 2. *Saturn. cap.* 4. *de Augusto*. Sublimis Actiaca victoria revertebatur: occurrit ei inter gratulantes corvum tenens, quem instituerat, hæc dicere, Have Cæsar victor, Imperator. Miratus Cæsar officiosam avem viginti millibus nummorum emit. *Vitruv. lib.* 1. *cap.* 4. Nummum sestertio singulis municipibus mancipio dedit. *Cic. Div. in Verr. cap.* 10. In modios singulos, duodenos sestertios exegisse. ¶ Pro numeri item ratione aliter, atque aliter loquebantur Romani. Per casum rectum & absque ulla sermonis præcisione loquebantur necessario usque ad numerum millenarium. Ita dicebant *sestertios viginti*, *triginta*, *centum*, *ducenti*, *mille*. *Gel. lib.* 2. *cap.* 24. Sylla Dictator legem tulit, ut feriis solemnibus sestertios trecenos in cœnam insumere jus, potestasque esset, cæteris autem aliis diebus non amplius tricenos. *Id. ibid.* Lex Julia ab Augusto pervenit ad populum, qua profestis quidem diebus ducenti finiuntur, Kalendis, Idibus, Nonis, & aliis quibusdam festivis treceni, nuptiis autem, & repotiis mille sestertii essent. Adduximus utrumque Gellii locum, prout emendat Hotomannus, *lib. de re nummaria*, *pag.* 81. & 83. Nam ut in vulgatis leguntur codicibus, omnino numerus fallit, quando & priore in loco omnes summa est valis, pro uni Sillani opibus, & in posteriore, ubi vulgo *H. S. millies* legitur, stupendæ luxuriæ summa est, non parsimoniæ, quam leges sumptuariæ præscribunt. Atque id magis patebit ex iis, quæ post dicemus de ratione per adverbia numerandi. ¶ Cum vero numerus excedit mille sestertios, nec tamen est decies centenorum millium, in hujusmodi summis triplex occurrit loquendi ratio. Prima ed simplicissima, cum dicere *mille sestertii*, vel *sestertium*, *bis millia nummum*, sive *sestertium*, *octo millia sestertium*, *viginti quinque millia sestertium*, &c. *Macrob. lib.* 3. *Saturn. cap.* 15. Asinius Celer mullum unum septem millibus nummum mercatus est, in qua re luxuriam illius seculi seculo eo magis licet æstimare, quod Plinius Secundus temporibus suis negat facile mullum repertum, qui duas pondo libras excederet. Sed *Plin. l.* 9. *c.* 18. auget pretium. Asinius Celer, inquit, mullum unum mercatus octo millibus nummum. *Plin. jun. l.* 1. *epist.* 19. Esse tibi centum millium censum, satis indicat, quod apud nos Decurio es. Igitur ut te non Decurione solum, verum etiam Equite Romano perfruamur, offero tibi ad implendas Equestres facultates trecenta millia nummum. Quo ex loco cognoscimus, ut ante, & sub Augusto, ita Plinii quoque ætate censum Equestrem fuisse quadringenta millia sestertium, hoc est decem millia Philippeorum, seu Scutatorum Venetorum. At Senatorum census ante Augustum erat octoginta millia nummum; hoc est viginti Scutatorum Venetorum, seu Philippeorum millia, sub Augusto autem duodecies sestertium, quod est triginta millia Scutatorum Venetorum, seu Philippeorum. *Suet. in Aug. cap.* 41. Senatorum censum ampliavit, ac pro octingentorum millium summa duodecies HS taxavit, supplevitque non habentibus. ¶ Altera loquendi ratio est, quæ vocem *millium* omittit, sed vel apice superscripto indicatur, vel subintelligitur. Nam non semper scribebant *centena sestertium millia*, sed etiam C̄HS, ubi lineola signat millia, vel simplicius scribebant *centena HS*, ubi HS est genitivus *sestertium*, ac subintelligitur *millia*. Ita capiendus *Plinius*, cum *lib.* 10. *cap.* 51. & *l.* 35. *cap.* 12. ait, Æsopum histrionem tragicum habuisse patinam fictilem, quæ taxaretur HS sexcentis. Nam non sexcentos nummos intelligit, sed sexcenta millia sestertium. Sic *Gel. lib.* 5. *cap.* 2. Equus Alexandri Regis & capite, & nomine Bucephalus fuit. Emptum Chares scripsit talentis tredecim, & Regi Philippo donatum: æris nostri summa est HS 312. Bucephalum emptum ait sestertium trecentis, & duodecim, supple *millibus*: nisi scribere malis HSCCC XII, ut apex sit pro *millibus*. Multa hujusmodi occurrunt apud antiquos. Non paucis tamen locis pro *sestertium*, ut supra diximus, corrupte legitur *sestertia*. Imo Budæus, & alii, quoties C HS, aut CC HS, vel simile inveniunt, legendum putant *centena sestertia*, aut *ducena sestertia*, cum soli Poetæ dicant *sestertia*, pro *mille nummis sestertiis*. *Horat. l.* 1. *ep.* 7. Cum septem donat sestertia, mutua septem Promittit, persuadet, uti mercetur agellum. Intelligit septem millia sestertium. Neque enim agellus septem nummis sestertiis emi potest. *Id. l.* 2. *ep.* 2. Clarus ob id factum donis ornatur honestis, Accipit & bis dena super sestertia nummum, Qualis fuisset illa Luculli liberalitas, si militi propter expugnatum castellum donasset viginti sestertios? Quare intelligit 20. millia sestertium. ¶ Cum numerus maximum erat decies centenorum millium, tunc veteres utebantur adverbiis *decies*, *vicies*, *centies*, *ducenties*, &c. In ejusmodi locis si addatur *centena*, tantummodo intelligitur *millia*. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 335. Et ritu decies centena dabuntur Antiquo. *Martial. l.* 2. *epigr.* 65. Illa illa dives mortua est Secundilla, Centena decies quæ tibi dedit dotis. Indicat uterque Poeta modum dotis amplissimum, qui erat decies centena millia sestertium, idest viginti quinque millia Philippeorum. ¶ At si post adverbium, aut adverbia (nam & *decies quinquies sestertium*, & *vicies quater*, vel *ducenties vicies sestertium* geminato adverbio dicitur) non subjiciatur alter numerus, intelligenda sunt *centena millia*. *Senec. de consol. ad Helv. c.* 10. Cum sestertium millies in culinam congessisset. *Id. ib. c.* 9. C. Cæsar centies HS cœnavit uno die. ¶ Sestertius etiam dicitur de rebus ratione pedum, & milliarium. E. g. bipalium, quod est genus ferramenti agri fodiendis accommodati, rustici dicebant *sestertium*, quia latum esset duos pedes, & dimidium. *Col. lib. de Arb. c.* 1. Ipsum autem agrum, quem seminario destinaveris planum, & succisum, sat erit bipalio vertere, quod vocant rustici sestertium. Sic in *leg.* 12. *Tab.* sestertius pes, qui est pedum duorum, & dimidii. ¶ Est etiam sestertium genus veli triplici licio texti, ut tertium filum duobus impar sit. *Suet. in Aug. c.* 83. Ita, ut in extremis spatiis subsultim decurreret, sestertio, vel lodicula involutus. Al. aliter leg.

Sestiacus, a, um, ad Sestum pertinens. *Stat. lib.* 1. *silv.* 3. *vers.* 27. Sestiacos nunc fama sinus, pelagusque natatum Jactet. *Auson. in Mosel. vers.* 287. Sestiacum pelagus.

Sestiana, vel Sextiana mala, genus quoddam malorum, ita dictum a quodam Sextio, qui primus ea in Italiam invexit; vel ut alii putant, a Sesto urbe Hellesponti, ubi copiose proveniunt. *Col. l.* 5. *c.* 10. & *l.* 12. *c.* 45.

Sestias, adis, adject. Hero puella, quæ fuit ex arce Sesti. *Stat.* 6. *Theb. v.* 576. Sedet anxia turre suprema Sestias in speculis. Adde *Sidon. carm.* 11. *v.* 71. ¶ Item ad Sestum ipsum pertinens. *Sidon. carm.* 2. *vers.* 506. Abydenique sinus, & Sestias ora.

Sestis, idis, f. Sestias. *Ovid. heroid. epist.* 18. *v.* 1. Mittit Abydenus, quam mallet ferre, salutem, Si cadat ira maris, Sesti puella, tibi. *Al. leg.* *Sesta*, a *Sestus*, a, um, pro Sestiacus.

Sestus, seu Sestos, f. 2. *Sesto*, urb Thraciæ, in Chersoneso, ad Hellespontum, contra Abydum arcem Asiæ, quæ duæ arces simul nunc vocantur *Dardanelli*. *Plin. l.* 4. *c.* 11. *Lucan. l.* 2. Xerxis pontibus adnavit Sestos Abydo.

Sesuvii, vel Sessuvii, m. 2. populi Galliæ Celt. qui aliter, & melius, Sessui dicti sunt, ubi hodie pars meridionalis Normandiæ. *Cæsar*.

Seta, æ, f. seta, שער, Ger. bürsten, Gal. soye, Hisp. seda, χαίτη, pilus crassior, durior, rigidiorque, qualem sues habent. *Plaut. Cas. a.* 5. *sc.* 2. 49. Ita, quasi setis, labra mihi compungit barba. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 21. In hoc medio apparatu fulgentem gladium e lacunari seta equina appensum demitti jussit, ut impenderet illius beati cervicibus.

Setabis, is, f. *Xativa*, urbs Hisp. Tarraconensis, ad fluvium cognominem, ubi nobilissimum linum provenit, & tertium in Europa palmam, ut ait *Plin. l.* 19. *c.* 1. Hinc *Sil. l.* 3. *v.* 373. Setabis & telas Arabum sprevisse superba, Et Pelusiaco filum componere lino. ¶ Populi Setabitani. *Plin. l.* 3. *c.* 3.

Setabitanus, V. Setabis.

Setabus, a, um, adject. ad Setabim pertinens, ut sudaria Setaba, *Catul. carm.* 12. hoc est e lino setabo, quæ *setaba* absolute dixit *Plin. in præfat. hist. nat.*

Setæ, m. 1. pop. Indiæ argenti ditissimi, sicut Dardæ auri. *Plin. l.* 6. *c.* 19.

Setania, æ, f. & Setanium, ii, n. species mespilorum. *Plin. l.* 15. *c.* 20. Mespilis tria genera, anthedon, setania, &c. *Plaut. Truc. a.* 5. *v.* 26. Non possunt militares pueri setanio educier. Alii aliter leg. ¶ Sunt etiam setaniæ cepæ quædam minimæ, sed sapidissimæ, apud *Plin. l.* 19. *c.* 5. ¶ Item setanium est bulbi species. *Id. ib. c.* 6.

Setia, f. 1. *Sezza*, urbs Campaniæ juxta Pomptinas paludes, in colle, patria Valerii Flacci. Celebris fuit ejus ager vini feracitate, & nobilitate, ut inter cæteros notat *Plin. l.* 3. *c.* 5. Hinc eodem Setiæ nomine eum appellat *Stat. l.* 2. *silv.* 2. *v.* 92. ubi ait; nec quod tibi Setia canos Restrinxit cineres.

Se-

Setiger, ra, rum, χαιτοφόρος, quod setas gerit. *Virgil. 10. Æn. v. 170.* Setigeræ fœtum suis, intonsamque bidentem Attulit. ¶ Setiger absolute pro apro. *Ovid. l. 8. Met. v. 376.* nisi setiger inter opacas Nec jaculis isset, nec equo loca pervia silvas.

Setīnus, a, num, adject. *di Sezza*, ad Setiam urbem pertinens, ut Setini agri. *Plin. l. 3. c. 5.* Setinum vinum. *Juvenal. sat. 10. v. 27.* Idem *Plin. l. 14. cap. 6.* scribit, hujusmodi vinum ab Augusto cæteris aliis Italiæ vinis fuisse prælatum.

Setōsus, a, um, *setoso*, *pieno di sete*, שׂעיר, Ger. *voll borsten*, Gal. *qui a fort de soyes*, Hisp. *cerdoso*, χαιτήεις, χαιτώδης, quod est setis plenum. *Plin. l. 8. c. 45.* Torva fronte, auribus setosis. *Prop. l. 4. el. 1. v. 25.* Verbera pellitus setosa movebat arator. idest scuticas ex caprina pelle villosa.

Setŭla, læ, f. parva seta. *Arnob. l. 7.* Solas immolare diis lanas, vulsasque ex hostiis setulas.

Seu, *ovvero*, a *si*, ē, εἴτε, conjunctio disjunctiva, qua jungimus ea, quorum alterum, non utrumque affirmamus, a *sive*, ut *neu* a *neve*. *Cic. pro Quinct.* O fortunatum hominem, qui hujuscemodi nuntios, seu potius Pegasos habet. *Id. ib.* Seu recte, seu perperam facere cœperunt. *Virgil. 10. Æn.* Sive errore viæ, seu tempestatibus acti. *Liv. l. 21. c. 7.* In tantas brevi creverant opes, seu maritimis, seu terrestribus fructibus, seu multitudinis incremento, seu sanctitate disciplinæ.

Sevēre, adv. *severamente*, *gravemente*, αὐστηρῶς, graviter, aspere. *Cic. 2. Fin.* Ita gravitas, & severe voluptatem secernit a bono. *Id. pro R. Com. c. 15.* Cum illis exactæ ætatis severissime fructum, quem meruerunt, retribuam. *Cæs. lib. 3. B. Civ.* Brundusium ad suos severius scripsit. Adde *Justin. l. 3. c. 3.*

Severiānus, a, um, adject. a Severo, quod est nomen proprium, ut Severiana pyra, a quodam Severo insitore sic appellata. *Plin. l. 15. c. 15.* ¶ Severianæ thermæ, a Severo Imper. constructæ. *Spartian. in Sev. c. 19.*

Severĭtas, atis, *severità*, *gravità*, זעף, Ger. *ernste*, Gal. *rudesse*, Hisp. *rigor*, αὐστηρότης, gravitas morum, durities, asperitas. *Cic. de Sen.* Severitatem in senectute probo, & eam, sicut alia, modicam: acerbitatem nullo modo. ¶ Dicitur etiam in rebus judicialibus de illa parte justitiæ facilitati, & misericordiæ contraria, qua judex nihil omnino de supplicio remittit, neque a vero discedit. *Cic. 7. Verr.* Cum ille vestra severitate permotus multa signa dederat, quamobrem is responsurus non videretur. *Id. l. 9. Fam. ep. 14.* Summa severitas animadversionis. ¶ Item in rebus oratoriis, de styli gravitate. *Cicer. in Brut.* Crassus in summa comitate habebat etiam severitatis satis. ¶ Translata, seu per Catachresin dicitur de asperitate cujuscunque rei. *Plin. l. 13. c. 3. de unguentis*: Quando etiam corruptissimo in genere magis tamen juvat quædam spisæ vitii severitas.

Severĭter, adv. idem ac severe. *Titinnius apud Non. c. 11. n. 3.* Severiter hodie sermonem amica mecum contulit.

Severĭtūdo, inis, idem ac severitas. *Plaut. Epid. 5. 2. 5.* Quid illuc est, quod illi caperet frons severitudine?

Sevērus Mons, *Monte Severo*, seu melius, *della Mufta*, al. *Monte Nero*, *Monte di S. Giovanni*, mons Sabinorum versus Reate, & conf. Aprutii ult. *Virgil. 7. Æn. v. 713.* Qui Tetricæ horrentes rupes, montemque Severum, Casperiamque colunt. Sunt qui putant, hic esse adjectivum, & intelligi montem præruptum, asperum.

Sevērus, a, um, *severo*, *grave*, קשה, Ger. *rauch*, Gal. *severe*, *rude*, Hisp. *rigoroso*, αὐστηρός, gravis, asper, acerbus, durus. *Virg. 8. Æn.* Romulidis, Tatioque seni, Curibusque severis. *Cic. in Brut.* Q. Ælius Tubero fuit vita severus, & congruens cum ea disciplina, quam colebat. *Idem 3. Off. c. 3.* Magnus vir in primis, & qui semper indulgens in patrem, idem acerbe severus in filium. *Liv. lib. 4. c. 26.* Severissimi imperii vir. *Catul. carm. 5.* Rumores senum severiorum. ¶ Usurpatur quoque in rebus judicialibus, pro eo, qui nihil de pœna a lege constituta remittendum censet. *Cic. pro L. Mur.* Neque severus esse in judicando, qui alios in se severos esse judices non vult. *Id. Verr. 2. c. 10.* Severus ad judicandum. *Id. 7. Ver.* Posteaquam judicia severe Romæ fieri desierint. ¶ Item in rebus Oratoriis, pro tetrico, in quo nihil facetiarum est. *Cic. in Brut.* Rutilius in quodam tristi, & severo genere dicendi versatus est. *Id. ib.* Unum sententiosum, & argutum, sententiis non tam gravibus, & severis, quam concinnis, & venustis. ¶ Item pro veraci, fideli, & qui se corrumpi non sinit. *Plin. l. 11. c. 52.* Addidit morum aspectus similis modo apud nos Trogus & ipse auctor severissimus. *Cic. 5. Ver.* Cujus legis non modo a Populo R. sed etiam ab ultimis nationibus jampridem severi custodes requiruntur. ¶ Translate autem homines, & actiones hominum egreditur. Itaque interdum accipitur pro vehementi, austero, aspero, quod palatum pungit. *Hor. l. 1. od. 27.* Vultis severi me quoque sumere partem Falerni? ¶ Item pro mœsto, tristi, funesto, quod horrorem aspectu incutit. *Virgil. 3. Georg. v. 37.* Invidia infelix Furias, amnemque severum Cocyti metuet. *Lucr. lib. 4. v. 461.* Severa silentia noctis. ¶ Ungues severi dicuntur, qui diligentissime exigunt atque explorant alicujus rei lævitatem. *Pers. sat. 1. v. 64.* ut per leve severos Effundat junctura ungues.

Sevērus, ri, nomen proprium. Cornelius Severus poeta, & declamator Augusti tempore, scripsit bellum Siculum, sed imperfectum reliquit, teste *Quintil. lib. 10. c. 1.* atque id ipsum etiam excidit. Præterea carmen de Ætna, ut colligitur ex *Seneca epist. 79.* quod extat. Est etiam quoddam fragmentum, quod ejus nomine circumfertur, de morte Ciceronis, apud *Senec. in Suasor. 6.* ¶ Severus Sulpitius, Episcopus Bituricensis, qui Sæculo Christi V. vixit, scripsit non ineleganter, ut ea tempora ferebant, de vita S. Martini, libros historiarum, dialogos quosdam, & epistolas.

Sevīni, m. 2. iidem qui Sebini, ita appellati a cultu, seu moribus. *Plin. l. 3. c. 2.*

Sevir, iri, m. quasi sexvir, nomen est dignitatis, ut Duumvir, Decemvir. Seviri fuere tempore Imperatorum, qui locum habebant in equestri militia, videnturque eam potestatem obtinuisse, quam olim Legati militares, vel etiam Magistri Equitum. *Jul. Capitolin. in M. Antonino Philos. c. 6.* Pius consulem secum Marcum designavit, & Cæsaris appellatione donavit, & sevirum turmis equitum Romanorum, jam consulem designatum, creavit, & edenti cum collega sevirales ludos assedit. ¶ Sevirum alii erant seniores, alii juniores, ut ex veteribus Inscriptionibus apparet. Videntur etiam Seviri civilis dignitatis fuisse, nam in iisdem Vet. Inscr. leguntur Seviri juri dicundo; item Seviri Augustales, & Flaviales: hi tamen postremi non Magistratus, sed Sacerdotes fuerunt. V. *Inscription. Gruter. pag. 19. n. 6. & Reines. class. 5. num. 99.*

Sevirālis, le, adject. ad Sevirum pertinens, ut Sevirales ludi, apud *Capitolin. in Antonin. Philos. c. 6.* ¶ Absolute Sevirales, idem qui Sevir. *Inscript. apud Gruter. pag. 2.* Numerius Mattialis Astigitanus Sevirales. h. e. sevir Astigi, quæ urbs est Hispaniæ.

Sevirātus, tus, m. dignitas Seviri. *Inscript. apud Gruter. pag. 400. n. 7.* Hic pro Sevirātu in Rempubl. dedit HS. m ∞ &c.

Sevo, onis, m. *le Montagne di Norvegia*, mons Scandinaviæ longissimus, qui a mari Albo, & extremis Lappiæ finibus lunato cursu per Lappiam regionem, deinde inter Botniam, & Finnorum Marchiam, tandem inter Sueciam, & Norvegiam ad fauces sinus Codani 300. M. P. longitudine procurrit. *Plin. l. 4. c. 13.*

Sevocātus, a, um, *chiamato*, *o tratto in disparte*, seorsum vocatus, seductus. *Petron. in Sat. c. 110.* Ancilla sevocatum me non minus decoro exornavit capillamento. ¶ Translata *Cic. l. 1. de Div. c. 30.* Cum est somno sevocatus animus a societate, & a contagione corporis. h. e. separatus, sejunctus.

Sevŏco, as, a. 1. *chiamar da banda*, *separatamente*, Germ. *neben sich berussen*, Gal. *appeller à part*, Hisp. *llamar apartando*, ἀποκαλέω, seorsum, seu in aliquam partem voco, vel duco. *Cic. 2. Phil.* Ob ejus consilii societatem, cum interficeretur Cæsar, tum te a Trebonio vidimus sevocari. *Id. pro Mur.* Facis, ut rursus Plebs in Aventinum sevocanda esse videatur. ¶ Translate sumitur pro separare, sejungere, abstrahere. *Cic. 1. Tusc.* Se seque ab his semper sevo-

cassent. *Id. ibid.* Cum a voluptate, idest a corpore, cum a re familiari, quæ est ministra, & famula corporis, cum a Republica, cum a negotio omni sevocamus animum. ¶ Sevocare ad se de communi, est de eo, quod multis commune est, furari. *Cic. pro Quinct.* De communi, quicquid poterat, ad se in privatam domum sevocabat.

Sevum cum derivatis, V. Sebum.

Sex, *sei*, שש, Ger. *sechs*, Gall. *six*, Hisp. *seis*, ἕξ, nomen numerale cardinale, indeclinabile, a voce Græca allata, mutato spiritu in s, quomodo ab ἑπτά, est septem. *Liv. l. 7. c. 5.* T. Manlius, qui postea Torquatus appellatus est, secundum in sex locis tenuit. *Id. l. 45.* Eodem bello in Macedoniam peditum Romanorum sex millia, sociorum nominis Latini sex millia, &c.

Sexagenarius, a, um, o. 1. 2. qui sexaginta annos habet. *Quintil. l. 6. de risu*: Cicero objurgatus, quod Publiliam, cum sexagenarius esset, virginem duxisset, Cras, inquit, mulier erit. ¶ Sexagenarii senes in Republica R. suffragio caruerunt. Erant enim a publicis negotiis liberi, & expediti, ut proditum est a *Varrone l. 2. de vita P. R.* teste *Nonio*. Narrant, cum primum suffragia per pontem ferri cœpta sunt, juniores conclamavisse, ut sexagenarii de ponte dejicerentur. Veriti enim sunt, ne senes suis suffragiis sibi potius, quam juvenibus Magistratus tribuerent. Hinc proverbium ortum est, *Sexagenarios de ponte dejiciendi*. Hanc hujus proverbii originem exploratissimam esse, asserit *Festus in voce Sexagenarius*.

Sexagēnus, a, um, o. 1. 2. *sessanta*, ἑξήκοντα, sexaginta, nomen numerale distributivum, quod ponitur etiam pro cardinali sexaginta. *Cic. 7. Ver.* Sexagena millia modiorum. *Liv. l. 8. c. 8.* Ordo sexagenos milites, duos centuriones, vexillarium unum habebat. *Inscript. apud Gruter. pag. 235.* Sexagenos denarios plebi dedi, *sessanta per uno*.

Sexagēsies, adverb. idem quod sexagies. *Martian. Capell. l. 6. de terra ambitu*. Illa stadia quingenta trecenties sexagesies complicata &c.

Sexagesĭmus, a, um, adject. *sessantesimo*, ἑξηκοστός, numerus ordinalis sexaginta continens. *Flor. l. 2. c. 2.* Intra sexagesimum diem. *Martial. l. 6. epigr. 70.* Sexagesima messis.

Sexagenquini, *sessantacinque*, sexaginta quinque, ut Fistula sexagenumquinum, *Frontin. de aquæd. artic. 35.*

Sexagies, adv. *sessanta volte*, ἑξηκοντάκις. *Cic. Philip. 2. c. 18.* Si sestertium sexagies peteres. h. e. sexagies centena millia sestertium, quæ sunt centum octoginta millia scutatorum. *Id. pro S. Rosc. Amer. c. 2.* Bona patris hujusce S. Roscii, quæ sunt sexagies. h. e. sexagies centena millia sestertium, quæ valent centum octoginta millia scutatorum.

Sexaginta, *sessanta*, ἑξήκοντα, decies sex, nomen numerale cardinale, indeclinabile. *Cic. 3. Ver.* Possum sexaginta decreta proferre.

Sexangulātus, a, um, adject. sexangulus, ut crystallos sexangulata, apud *Solin. c. 46. de Arabia*.

Sexangŭlus, a, um, o. 1. 2. *che ha sei cantoni*, ἑξάγωνος, quod habet sex angulos. *Plin. l. 37. c. 2.* Quare sexangulis nascatur lateribus, non facile ratio inveniri potest. *Id. l. 11. c. 11.* Apum sexangulæ omnes cellæ. *Ovid. 15. Met. v. 382.* Nonne vides, quos cera tegit sexangula fœtus, Melliferarum apium sine membris corpore nasci?

Sexatrus, sextus dies post Idus. *Var. l. 5. de L. L.* Ab Tusculanis post diem sextum Idus similiter vocatus sexatrus, & post diem septimum septimatrus. V. Triatrus.

Sexcēni, æ, a, adject. seicentoni. *Colum. l. 3. c. 3.* Singula jugera vinearum sexcenas urnas vini præbuisse. *Curt. l. 5. c. 1.* Equitibus sexceni denarii tributi.

Sexcentēni, a, um, o. 1. 2. ἑξακόσιοι, nomen numerale distributivum. *Col. l. 3. c. 5.* Qui ducentos quadragenos pedes obtinent, sexcentani malleoli pangendi sunt.

Sexcentesĭmus, a, um, o. 1. 2. *seicentesimo*, ἑξακοσιοστός, ultimus, sive unus ex sexcentis. *Plin. l. 8. c. 7.* Anno Urbis sexcentesimo quinquagesimo quinto.

Sexcenti, æ, a, o. 1. 2. ἑξακόσιοι, *seicento*, nomen numerale cardinale, pluralis tantum numeri. *Curt. l. 6. c. 4.* Additis sexcentis equitibus. ¶ Sæpe usurpatur pro numero ingenti, & infinito. *Ter. Phor. 4. 3.* Sexcentas perinde potius scribito dicas: Ubi *Donat.* Apud nos sexcenta dicere pro infinito numero jam usitatum est. *Cic. pro R. Am.* Sexcenti sunt, qui inter sicarios, & de veneficiis accusabant. *Id. 2. de Div.* Sexcenta licet ejusmodi proferre.

Sexcenties, adv. *seicento volte*, ἑξακοσιάκις, sexcentæ vices. *Cic. Att. l. 4. ep. 16.* Ut forum laxaremus, & usque ad atrium Libertatis explicaremus, contempsimus sexcenties sestertium.

Sexcentoplagus, a, um, o. 1. 2. ἑξακοσιόπληκτος, qui sexcentas plagas accipit. *Plaut. Capt. 3. 1. 68.* Sexcentoplagus nomen indetur tibi. h. e. sexcentas plagas accipies.

Sexdēnus, Sexdecies, Sexdĕcim. V. *Senideni*, *Sedecies*, *Sedecim*.

Sexennis, & ne, o. 3. *di sei anni*, ἑξαετής, quod est sex annorum. *Plaut. Pœn. 4. 2. 80.* Inde surreptos fere sexennes. *Plin. l. 8. c. 32. de cervis.* Singulos annis adjicientibus ramos usque ad sexennes.

Sexennium, ii, o. 2. ἑξαετία, tempus sex annorum. *Cic. de Div. l. 44.* Quod quidem sexennio post Vejos captos factum esse videmus.

Sexies, adv. *sei volte*, שש פעמים, Ger. *sechs mahl*, Gal. *six fois*, Hisp. *seis vezes*, ἑξάκις, sex vicibus. *Liv. l. 4. c. 32.* Vejentem hostem sexies victum pertimescant.

Sexsignani, m. cognomen Coconsatum, seu Consolatum pop. Aquitaniæ, sicut Tarbelli cognominantur Quatuor Signani. *Plin. l. 4. c. 19.*

Sexprimi, orum, m. sex viri, qui in aliquo ordine principes sunt. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 30.* L. Alenus chirographum sexprimorum imitatus est. V. *Decemprimi*.

Sextadecimani, milites legionis XVI. *apud Tacit. Hist. 3. c. 22.*

Sextāni, m. pop. Galliæ Narb. quorum urbs Arelate. *Plin. l. 3. c. 4.*

Sextans, antis, m. 3. ἑξαντλίτης, *due oncie*, a sextus, quia sunt sexta pars assis. *Plin. l. 26. c. 11.* Prodest & vino myrteo sorbere; mentæ sextans, vivi sulphuris uncia. *Suet. in Aug. c. 77.* Senos sextantes non excessit. Ubi *sextans* est duorum cyathorum mensura, idest, sexta pars sextarii, cum sextarius duodecim cyathos contineat. ¶ Erat etiam sextans nummulus æreus, duas uncias valens, tertia parte minor quadrante. *Liv. l. 2.* Extulit eum Plebs, sextantibus collatis in capita. ¶ Item mensura continens sextam partem jugeri. *Var. l. 1. R. R. c. 10.* Ab hoc principio mensores nonnunquam dicunt, in subsecivum esse unciam agri, aut sextantem, aut quid aliud. *Col. l. 5. cap. 1.* Pars sexta, pedes quatuor millia, & octingentos, hoc est sextans, in quo sunt scrupula quadraginta octo. ¶ Legitur & *sestans*.

Sextantālis, le, adject. sextantem continens, ut sextantales fusi, apud *Vitruv. l. 10. c. 6.* h. e. crassitudinem habentes duarum unciarum, seu pollicum.

Sextantarius, a, um, o. 1. 2. ἑξαντλιαῖος, quod sextantis habet pondus. *Plin. l. 33. c. 3.* Constitutum, ut asses sextantario pondere ferirentur. ¶ Sextantarii asses, ut Festus scribit, in usu esse cœperunt ex eo tempore, quo propter bellum Punicum secundum, quod cum Hannibale gestum est, decreverunt Patres, ut ex assibus, qui tum erant librarii, fierent sextantarii, per quos cum solvi cœptum esset, & populus ære alieno liberaretur, & privati, quibus debitum publice solvi oportebat, non magno detrimento afficerentur.

Sextariŏlus, li, m. parvus sextarius. *Augustus apud Auctorem vitæ Horatii, qui a quibusdam Suetonius creditur*. Itaque licebit, in sextariolo scribas.

Sextarius, ii, m. *sestiere*, sexta pars congii. Hæc mensura apud antiquos tam liquidis, quam aridis serviebat. Capiebat duas cotylas, seu heminas, & duodecim cyathos. Ejus partes erant, ut assis, sextans, quadrans, triens, quincunx, semissis, septunx, bes, dodrans, dextans, deunx, idest, duo cyathi, tres, quatuor, quinque, dimidius sextarius, septem cyathi, octo, novem, decem, undecim. *Cicer. lib. 2. Off. cap. 16.* Si emere aquæ sextarium mina cogerentur. *Juven. sat. 6.* De quo sextarius alter Ducitur ante cibum, rabidam facturus orexin. hoc est bibitur. *Col. l. 2. c. 9. de panico, & milio.* Quippe sexta-

eis fere quatuor jugerum implent. *Id. l.* 12. *cap.* 5. Salis sextarium subtarito. ¶ Scribitur & *sestarius*.

Sextius, a, um, adject. a *Sextius* nom. proprium Romanorum, ut Sextia tabula apud *Cic. pro Quint. c.* 6. h. e. taberna Sextii cujusdam argentarii in foro, una ex illis, ad quas acta in foro ipso scribebantur. ¶ Sextia lex, dicta est a Sextio Trib. pl. qui eam tulit, scivitque, ut Consul unus de plebe crearetur. *Liv. l.* 6.

Sexticepsus, sex habens capita, sex summitates, pro sexticeps. *Var. l.* 4. *de L. L.* Esquilinus mons sexticepsus. ¶ Eadem ratione dicitur *ibid.* quatticepsos, qui quatuor habet cacumina, bicepsos pro *biceps*, qui duo, &c.

Sextilis, is, m. 3. *Agosto*, mensis anni, a sextus, quod sextum obtineret locum a Martio, a quo Romulus annum inchoaverat. *Ovid.* 2. *Fast. Var. l.* 5. *de L. L.* ¶ Postea Augustus appellatus est, ex decreto Senatus, a Cæsare Octaviano Augusto, qui hoc mense, victo M. Antonio, bellis civilibus finem imposuit. *Hor. l.* 1. *ep.* 7. Quinque dies tibi pollicitus me rure futurum, Sextilem totum mendax desideror. ¶ Adjective *Id. ibid. ep.* 11. Sextili mense.

Sextum, *la sesta volta*, ut *secundo*, *tertio*, *quarto*. ¶ Pro sexies, *sei volte*, sex vicibus. *Trebel. Poll. in Gallien. c.* 17. Lavit ad diem septimo æstate, vel sexto.

Sextŭla, æ, f. 1. sexta pars unciæ. Ita docet *Var. l.* 4. *de L. L.* Item Fannius, versu illo: Sextula quæ fertur. nam sex his uncia constat. Continet quatuor scrupula, hoc est, assis partem LXXII. *Cic. pro Cæc. c.* 6. Facit hæredem ex deunce, & semuncia Cæsenniam, ex duabus sextulis M. Fulcinium libertum superioris viri, Æbutio sextulam aspergit. Alludit *Cic.* ad *sextulam*, quæ & mensura est, & vas etiam eam mensuram capiens. unde festive dixit *sextulam aspergit*, & paulo post *ansam* ei tribuit. V. dicta in *Aspergo*, *n.* ¶ Est & mensura agri. *Col. l.* 5. *c.* 1. Pars septuagesima secunda pedes quadringentos, hoc est sextula, in qua sunt scrupula quatuor.

Sextum, *la sesta volta*, sexta vice. *Cic. in Pison. c.* 3. Qui C. illi Mario fortissimo viro & Consuli, & sextum Consuli, &c.

Sextus, a, um, n. s. *sesto*, שִׁשִּׁי, *Ger. das sechst*, *Gal. sixième*, *Hisp. sexto*, ἕκτος, ultimos, sive unus ex sex. *Cic.* 3. *Off.* Plenus est sextus liber de Officiis Hecatonis talium quæstionum. *Col. l.* 11. *c.* 2. Sexto decimo calendas Januarii. *Vallej. l.* 1. *c.* 3. Sextus ab Hercule.

Sextusdecimus, a, um, *decimosesto*, *sestodecimo*, ἑκκαιδέκατος. *Colum. lib.* 11. *cap.* 2. *ad fin.* Sextodecimo cal. Januar. *Tacit.* 1. *Annal. cap.* 37. Sextadecima legio. *Et cap.* 17. Sextusdecimus stipendii annus.

Sexu, u, n. 4. idem ac sexus, quemadmodum dicitur genus, & genu, gelus, & gelu. *Afranius* apud *Fest.* Orbus virile sexu adoptavit sibi. *Sisenna l.* 4. *Hist.* apud *Non. cap.* 3. *num.* 193. Tum in muro virile, ac muliebre sexu, populi multitudine omni collecta.

Sexungŭla, æ, f. sex habens ungulas seu digitos in manu. *Plaut. Truc.* 2. 1. 57. hoc nomine appellat meretriculam rapacem, & amatorum bona persundantem.

Sexus, us, m. 4. *sesso*, *natura*, *Ger. geschlecht*, *Gal. sexe*, *Hisp. sexo*, φύσις, γένος, habitus, natura, id, quo viri, vel fœminæ sumus. *Fest.* ut *Scaliger* corrigit. Sexus, aliter secus, natura, habitusque, ex Græco, quare illi vocant ἕξιν. *Col. in præf. l.* 1. Quod a natura sexum viris denegatum muliebri motu mentiantur. *Lactant. l.* 1. *c.* 16. Ex duobus sexibus alter fortior, alter infirmior est.

Sexus, i, n. 2. idem ac sexus, us, ut vulgus, vulgi. *Plaut. Rud.* 1. 5. 19. Virile sexus nunquam habui ullum. *Tacit.* 4. *Ann. cap.* 62. Affluxere virile, ac muliebre sexus, omnis ætas, &c. ¶ In allato Plauti loco alii leg. *secus*, quod idem sonat.

S ANTE I.

Si, *se*, אִם, *Ger. wann*, *Gall. si*, *Hisp. si*, *si*, conjunctio conditionalis, a voce Græca εἰ lata, præmisso *S*, quemodo & ab εἷμι, *sum*, abjecto *i*. Veteres per *ei* proferebant, ut alia, in quibus est *i* longum. Id confirmat originem. Usurpatur tam cum indicativo, quam cum conjunctivo. *Cic.* 2. *Fam. ep.* 6. Nunquam labere, si te audies. *Id. Att. l.* 15. Si hortos inspexeris, dederis mihi, quod ad te scribam. ¶ Interdum est conjunctio causalis, pro *quia*, vel *siquidem*, & habet vim approbandi, seu confirmandi. *Virg.* 1. *Georg.* Vestro si munere tellus Chaoniam pingui glandem mutavit arista. *Cic.* 1. *Catil. c.* 3. Si illustrantur, si erumpunt omnia. ¶ Interdum adversativa, pro *etsi*, *etiamsi*, *quamvis*, cum conjunctivo, & interdum cum indicativo. *Ter. Eun.* 1. 1. 4. Redeam? non, si me obsecret. *Id. ibid.* 3. 2. 26. Nam si ego digna hac contumelia sum maxime, at tu indignus, qui faceres tamen. ¶ Est etiam adverbium optantis, pro *utinam*. *Virg.* 6. *Æn. v.* 187. Si nunc se nobis ille aureus arbore ramus Ostendat nemore in tanto. ¶ Item adverbium dubitandi, pro *an*. *Virg.* 4. *Æn. v.* 110. Sed fatis incerta feror, si Jupiter unam Esse velit Tyriis urbem. *Terent. Heaut.* 1. 1. 118. Ibo, visam si domi est. *Horat. l.* 1. *ep.* 6. *v.* 41. chlamydes Lucullus, ut ajunt, si posset centum scenæ præbere, rogatus. ¶ Item temporis, pro *ubi*, *postquam*. *Terent. Phorm.* 2. 1. 18. Meditata mihi sunt omnia mea incommoda, herus si redierit, molendum usque in pistrino, vapulandum, habendæ compedes. ¶ Inter conjunctionem *si*, & verbum veteres interdum interponebant *est*. *Terent. Phorm.* 2. 3. 40. Si est, patrue, culpam ut Antipho in se admiserit. idest si admisit. Adde *Macr.* 4. 1. 43. Interdum subintelligitur. *Ovid.* 6. *Fast. v.* 113. Huc aliquis juvenum dixisset amantia verba, Reddebat tales protinus illa sonos. ¶ *Si* pro ac si, vel quasi. *Plaut. Capt.* 2. 3. 58. Si servus meus esses, nihilo secius obsequiosus mihi semper fuisti. ¶ *Si ne* pro si non. *Id. Rud.* 3. 4. 28. Si ne ei caput exoculassitis, ego vos virgis circumvinciam.

Siagon, onos, σιαγών. *Cæl. Aurel. Tard.* 2. *c.* 1. & 4. siagonas appellat temporum, & maxillarum musculos, Græce τὰ σιαγόνια, maxillas significant.

Siagonitæ, arum, m. σιαγονῖται, maxillarum musculi. *Cæl. Aurel. Acut.* 2. *c.* 10.

Sibe pro sibi olim scriptum, usurpatumque fuit, teste *Quint. l.* 1. *c.* 7. *de orthogr.*

Sibe, V. Sui.

Sibilātrix, icis, quæ sibilat, ut sibilatrix fistula, *Martian. Capel. l.* 9.

Sibilātus, us, m. actus sibilandi, sibilus. *Cæl. Aurel. l.* 2. *Acut. c.* 27. Cum quodam vehementi sibilatu.

Sibĭlo, as, n. 1. *sibilare*, *fischiare*, שָׁרַק, *Ger. pfeiffen*, *Gall. siffler*, *Hisp. silvar*, σιφλίζω, συρίττω, sibilum facio, vel edo. *Virg.* 11. *Æn.* Arrectisque horret squamis, & sibilat ore. ¶ Sibilare aliquem, est sibilis insectari, contemnere. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 66. populus me sibilat, at mihi plaudo Ipse domi. *Cic. Att. l.* 2. *ep.* 19. etiam modestos homines sibilare docuerunt.

Sibĭlus, i, m. *sibilo*, *fischio*, שְׁרִיקָה, *Germ. pfeiffen*, *Gall. sifflé*, *Hisp. silvo*, συριγμός, sonus, qui fit ore, compressis dentibus, & parum diductis labris. *Cic. Att. l.* 2. *ep.* 18. Pulsum clamoribus, & convitiis, & sibilis consectantur. *Col. l.* 6. *c.* 3. Sibiloque (boves) allectari, quo libentius bibant. ¶ Reperitur etiam sibilum in gen. n. præsertim in *Lucan. lib.* 9. Angues stridula fuderunt vibratis sibila linguis. *Ovid.* 13. *Met. v.* 785. Senserunt toti pastoria sibila montes. *Sever. apud Non.* 2. 3. *n.* 200. Suave sibilum. ¶ Dicitur & de sonitu venti inter arbores flantis. *Virg. Ecl.* 5. Nam neque me tantum venientis sibilus Austri, &c.

Sibĭlus, a, um, idem ac sibilans. *Virg.* 3. *Georg.* Tollentemque minas, & sibila colla tumentem Dejice. *Id.* 2. *Georg.* Sibila lambebant linguis vibrantibus ora.

Sibina, vel Sybina, æ, f. σιβύνη, Illyricis est telum venabuli simile. *Ennius*: Illyrici restant, sicis sibinisque fodentes. Hæc *Paul.* ex *Festo*.

Sibus, a, um, acutus, callidus. *Fest.*

Sibylla, æ, f. 1. *Sibilla*, σίβυλλα, virgo fatidica, seu, ut *Varro* ait, cujus pectus Numen recipit, & quæ vaticinatur. *Plaut. Pseud.* 1. 23. Has quidem literas credo, nisi Sibylla legerit, interpretari alium posse neminem. *Cic.* 2. *de Divin.* Sibyllæ versus observamus, quos illa furens fudisse dicitur. ¶ Sibyllæ decem fuerunt. Prima fuit *Persica*, cujus mentionem fecit Nicanor, qui res gestas Alexandri Macedonis scripsit. Secunda *Libyca*, cujus meminit Euripides in Lamiæ prologo. Tertia *Delphica*, de qua Chrysippus loquitur in eo libro, quem de Divinatione composuit. Quarta *Cumæa* in Italia, quam Nævius in libris belli Punici, Piso in Annalibus nominat. Quinta nata Babylone, quæ *Erythræa* appellata est, quam Apollodorus Erythræus affirmat suam fuisse civem, eamque Graiis Ilium petentibus vaticinatam & perituram esse Trojam, & Homerum mendacia scripturum. Sexta *Samia*, de qua scripsit Eratosthenes in antiquis Annalibus Samiorum reperisse se scriptum. Septima *Cumana*, nomine *Amalthea*, quæ ab aliis *Demophile*, vel *Herophile* nominatur. Octava *Hellespontica*, in agro Trojano nata, vico Marpesso, circa oppidum Gergythium, quam scribit Heraclides Ponticus Solonis, & Cyri fuisse temporibus. Nona *Phrygia*, quæ vaticinata est Ancyræ. Decima *Tiburtina*, nomine *Albunea*, quæ Tibure colebatur ut Dea, juxta ripas Anienis, cujus in gurgite simulacrum ejus inventum esse dicitur tenens in manu librum. Hujus sacra Senatus in Capitolium transtulit. *Varro in libris Rer. Divin. apud Lactant. l.* 1. *c.* 6. Vide *Augustinum l.* 18. *de Civ. Dei*, *c.* 23. ac imprimis, quæ de his commentariolo integro complexus Onuphrius Panvinius. ¶ Harum omnium celeberrima, & nobilissima Erythræa fuit. Nam *Fenestella* de Quindecemviris tractans ait, restituto Capitolio retulisse ad Senatum C. Curionem Consulem, ut Legati Erythras mitterentur, qui carmina Sibyllæ conquisita Romam reportarent, itaque missos esse P. Gabinium, M. Otacilium, L. Valerium, qui descriptos a privatis versus circa mille Romam deportarunt. Idem a *Varrone* scriptum est. Celebris item fuit Sibylla Cumæa, cujus libri a Romanis occulebantur, nec eos ab ullo, nisi a Quindecemviris inspici fas erat. Hanc, ut Poetæ fabulantur, Apollo adamavit, & ei obtulit poscendi, quod vellet, arbitrium. Illa hausit arenam manibus, & tam longam vitam poposcit, oblita petere perpetuam juventutem. Cum illam vitæ longitudinem obtinuisset, tamen Venerem pati dedignata est. Sibyllæ hujus ope Æneas ad Inferos descendit, & iterum ad Superos regressus est. Eo tempore Sibylla annos septingentos transegerat, illi sexcenti adhuc anni in humana forma supererant, quibus elapsis paullatim decrescere debebat, donec ad minimam molem, & in simplicem vocem redigeretur. *Ovid.* 14. *Metam.* & *Serv. in* 6. *Æn.* ¶ Æqua clara Cumana fuit, quæ novem libros attulisse dicitur ad Regem Tarquinium Priscum, & pro iis trecentos aureos postulasse. Cum Rex aspernatus esset pretii magnitudinem, & derisisset mulieris insaniam, illa in conspectu Regis tres combussit, ac pro reliquis idem pretium postulavit. Tarquinius multo magis mulierem insanire ratus est. Denuo tribus aliis exustis, cum in eodem pretio perseveraret, motus est Rex, ac reliquos trecentis aureis emit. *Lactant. loc. cit.*

Sibyllīnus, a, um, σιβυλλιακός, quod est Sibyllæ. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Multa ex Sibyllinis vaticinationibus, multa ex Haruspicum responsis commemorare possum. *Id. de Arusp. Resp. c.* 13. Sibyllinus sacerdos. ¶ Libri Sibyllini, iidem libri decem Sibyllarum, qui Romæ in Capitolio diligentissime asservabantur. *Lactant. l.* 1. *c.* 6. M. Varro, quo nemo unquam doctior, ne apud Græcos quidem, neque apud Latinos vixit, in libris rerum divinarum, quos ad C. Cæsarem scripsit Pontificem Maximum cum de Quindecemviris loqueretur, Sibyllinos libros, ait, non fuisse unius Sibyllæ, sed appellari uno nomine Sibyllinos, quod omnes feminæ vates Sibyllæ sunt a veteribus nuncupatæ, vel ab unius Delphidis nomine, vel a consiliis Deorum denuntiandis, &c. Et infra: Et sunt singularum singuli libri, qui, quia Sibyllæ nomine inscribuntur, unius esse creduntur, suntque confusi, nec discerni, ac suus cuique assignari potest præter Erythrææ, quæ & nomen suum carmini verum inseruit, & Erythræam se nominatum iri praelocuta est, cum esset orta Babylone. Hæc *Lactant.* Sed nonnulli, teste *Serv. in* 6. *Æn.* dicunt, Sibyllam Erythræam, quæ deinde Cumæa dicta est, fuisse: hanc autem Romana fata conscripsisse, incenso Apollinis templo, librosque Romam allatos esse. ¶ Primum Tarquinius Priscus emit tres libros Sibyllæ Cumanæ trecentis aureis, jussitque eos in Capitolio religiosissime asservari. Deinde refecto Capitolio C. Curio Consul, teste *Fenestella*, ad Senatum retulit, ut Legati Erythras mitterentur, qui carmina Sibyllæ conquisita Romam reportarent. Missi sunt P. Gabinius, M. Otacilius, L. Valerius. Hi descriptos a privatis versus mille circiter reportavere. Denique progressu temporis ex omnibus urbibus Italiæ, Græciæ, & maxime Asiæ, ubicunque Sibyllæ libri diligentissime conquisiti, & Romam allati sunt. ¶ Asservabantur in Capitolio, in cella subterranea, in arca quadam lapidea. Horum legendorum, & interpretandorum causa Duumviri a Tarquinio Superbo instituti sunt, qui *Duumviri sacrorum* appellabantur. Deinde Decemviri, ac tandem Quindecemviri creati sunt. *Cic.* 2. *de Divin.* ¶ Hos libros Stilico, cum adversus Honorium, & Arcadium Principes defectionem moliretur, exussit. *Rutilius*: Nec tantum patriis saevires proditor armis, Sancta Sibyllinæ fata cremavit opis. ¶ Sacerdotes, seu Duumviri, seu Decemviri, seu Quindecemviri Sibyllini, erant Sacerdotes, quorum erat Sibyllinos libros custodire; &, quoties prodigia contigissent, libros illos aperire, & interpretari, & lectisterniis ad pulvinaria Deorum factis, eos placare, illorumque minas avertere. *Cic. de Arusp. Resp.*

Sibyna. V. Sibina.

Sic, adv. *si*, *così*, *in tal modo*, *in tal guisa*, *in tal maniera*, *di modo*, *di sorte*, כֵּן, *Ger. also*, *Gal. ainsi*, *Hisp. assi*, οὕτω, οὕτως, ita, adverbium similitudinis. Variis particulis conjungitur. *Cic.* 2. *de Divin.* Sive sic sit, sive illo modo. *Id. l.* 7. *Fam. ep.* 17. Sic ei te commendavi, & tradidi, ut gravissime, diligentissimeque potui. *Id. lib.* 16. *Fam.* Apud eum sic fui, tanquam domi meæ. *Id. pro Planc.* Hujus Præfectura plena est virorum fortium, sic, ut nulla tota Italia frequentior dici possit. *Cæl. Cic. l.* 8. *Fam. ep.* 4. Ego tamen sic nihil expecto, quemodo Paullum Consulem. ¶ Interdum idem est ac talis. *Ter. Phorm.* 3. 2. Sic sum, si placeo, utere. *Id. Andr.* 1. 1. Sic vita erat, facile omnes perferre, ac pati. *Cic. pro Rosc. Com.* Sic est vulgus, ex veritate pauca, ex opinione multa æstimat. *Id. pro Rosc. Amer.* Sic vita hominum est. ¶ Interdum ponitur pro tam, tantopere. *Plaut. Trin.* 3. 2. 42. Nihil sic celere est, nec volucre. *Horat. l.* 2. *sat.* 8. Tum parochi faciem nil sic metuentis, ut acres Potores, &c. ¶ Est etiam adverbium affirmandi, seu affirmative respondendi. *Virg.* 4. *Æn.* Sed moriamur, ait. Sic? sic juvat ire per umbras. Ita exponit *Servius*. Alii dicunt, hoc loco *sic* duplicari majoris expressionis causa. Legunt enim, *Sed moriamur, ait. Sic sic juvat ire per umbras*. *Albinovan. el.* 2. *n.* 93. Sic est. *cash* 2. ¶ Item optandi. *Horat. l.* 1. *carm. od.* 3. Sic te Diva potens Cypri, sic fratres Helenæ lucida sidera, ventorumque regat Pater, &c. ¶ Item demonstrandi. *Ter. Eun.* 3. 5. Ego limis aspectu sic per flabellum clanculum, &c. *Cic. in Orat. c.* 63. Verborum ordinem immuta; fac sic: Comprobavit filii temeritas. ¶ Est & conjunctio illativa, idem valens, quod *igitur*. *Cic.* 4. *Tusc.* Sic tot simul virtutes continentiæ, gravitatis, justitiæ, fidei defecerunt.

Sica, æ, f. *sica*, *daga*, תַּעַר, *Ger. ein dolch*, *Gall. dague*, *poignard*, *Hisp. daga*, *cuchillo*, ξίφος, genus gladii brevioris. *Cic.* 3. *Catil.* Non enim jam inter latera nostra sica illa versabitur. *Id. ibid.* E quibus ille maximum sicarum numerum, & gladiorum extulit.

Sicambri, orum, m. σύγαμβροι, populi Germaniæ inferioris, inter Mosam, & Rhenum, ubi nunc *la Ducea di Vvestfalia*. Horum mos erat, crines in nodum solvere. Hinc *Martial. de Spectac. epigr.* 3. Crinibus in nodum tortis venere Sicambri.

Sicambria, æ, f. Sicambrorum regio. *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 383. Militet ut nostris detonsa Sicambria campis.

Sicani, m. 2. pop. Hispaniæ, apud fl. Sicanum, seu Cingam, quorum opp. Sicane, ita dicti a Sicano Rege. Hi ante Trojanum bellum eodem Sicano duce in Siciliam migrarunt, unde insula de Regis nomine Sicania appellari cœpit. *Virg.* 5. *Æn.* Undique conveniunt Teucri, mixtique Sicani.

Sicania, æ, f. Sicilia. *Ovid.* 5. *Metam.* Sicaniam peregrina colo, sed gratior omni, &c. V. *Sicani*.

Sicănis, idis, f. 3. quæ spectat ad Sicaniam. *Ovid. in Ibin*, *v.* 598. Plurima qua flammas Sicanis Ætna vomit.

Sicanius, a, um, quod ad Sicaniam, seu Siciliam spectat. *Virg.* 8. *Æn. v.* 416. Insula Sicanium juxta latus, Æoliamque Erigitur Liparen.

Sica-

Sicanus, a, um, quod spectat ad Sicaniam. *Sil. l.* 14. *v.* 579. Cætera Elysiæ aderat gens Sicana votis. *Virg. Æn.* 5. *v.* 23. Fida reor fraterna Erycis, portusque Sicanos.

Sicarius, ii, m. *sicario*, [illegible], Ger. *todtschleger*, Gall. un *meurtrier*, Hisp. *permovedor*, [illegible], qui sica hominem interficit, & quicunque arma gestat paratus ad quamlibet cædem hominis, gladiator, grassator. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 14. Vetus videlicet sicarius, homo audax, & sæpe in cædis versatus.

Siccabilis, le, adject. *Cal. Aurel. Tard. l.* 5. *c.* 1. Quidam tanquam siccabile humoris ophitem lapidem ligaverunt. hoc est, humoris siccativum.

Siccaneus, a, um, [illegible], quod est naturaliter siccum, quod nullo humore irriguum, vel aspersum est. *Col. l.* 2. *c.* 17. Ejus prati animadvertimus duo genera, quorum alterum est siccaneum, alterum riguum.

Siccanus, a, um, idem ac siccaneus. *Plin. l.* 16. *c.* 17. *de ulmis*: Italia Attineas vocat excelsissimas, & ex iis siccanas præfert, quæ non sint riguæ.

Siccatio, onis, f. actus siccandi. *Plin. lib.* 34. *c.* 13. Emplastra, quibus quæritur refrigeratio, & siccatio.

Siccativus, a, um, adject. siccatorius, ut siccativum malagma. *Cal. Aurel. l.* 4. *Acut. c.* 3.

Siccatorius, a, um, adject. siccandi vim habens. *Theodor. Priscian. de diæta, c.* 10. Origanum est siccatorium.

Siccatus, a, um, adject. *seccato*. *Ovid. l.* 13. *Met. v.* 564. Siccatosque queri fontes.

Sicce, idem ac *sic*. V. Ce.

Sicce, adv. *seccamente*, Germ. *truckenlich*, Gall. *seichement*, Hisp. *secamente*, [illegible], aride. *Colum. l.* 6. *c.* 12. Ne in aquam pedem mittat, & ut sicce stabuletur. ¶ Translate sumitur pro tenuiter, parce, paucis verbis. *Cic. de opt. gen. Orat. c.* 4. Id vero desinant dicere, qui subtiliter dicunt, eos solos Attice dicere, idest quasi sicce.

Siccensis, se, ad Siccam pertinens, quod est Numidiæ oppidum. *Sallust. in Jug. c.* 60. & *Plin. l.* 5. *c.* 3.

Siccesco, is, n. 3. sine præt. & sup. *seccarsi*, [illegible], Ger. *trucken werden*, Gal. *devenir sec*, Hisp. *secarse*, [illegible], siccus fio, a sicceo. *Colum. l.* 12. *c.* 48. Deinde in Sole reposito, aut in furno, ut siccescat. *Plin. lib.* 18, *c.* 34. Terra siccescere repente.

Siccificus, a, um, adject. siccandi vim habens. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c. ult. in fin.* Inest aeri vis quædam remediabilis, & siccifica.

Siccine, adv. *così*, [illegible], sic ne, an sic, adv. interrogandi. *Terent. Eun.* 4. 7. 34. Siccine agis? *Propert. l.* 2. *eleg.* 15. Siccine lente jaces?

Siccitas, atis, f. *siccità*, *seccagine*, [illegible], Ger. *dirre*, Gal. *secheresse*, Hisp. *sequedad*, [illegible], humoris vacuitas, qualitas humiditati contraria. *Cæs. l.* 4. *B. G.* Qui eum propter siccitates paludum, quo se reciperent, non haberent. *Cic. ad Q. Fr. l.* 2. *epist.* 17. Aquamque, quam ii ducebant non longe a villa bene sane fluentem, præsertim maxima siccitate. ¶ Translate sumitur pro inopia, sterilitate, tenuitate. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 4. Neque enim flumine conturbat inanitate verborum, nec subtilitate sententiarum, si oratione est siccitas.

Sicco, as, a. 1. *seccare*, [illegible], Germ. *trucknen*, Gal. *secher*, Hisp. *secar*, [illegible], quod humidum erat, siccum reddo. *Virgil.* 4. *Æn.* Atque atros siccabat veste cruores. *Plin. l.* 8. *c.* 24. Mergitque se limo sæpius, siccatque Sole. ¶ Interdum ponitur pro evacuare, exhaurire. *Hor. l.* 2. *sat.* 6. *v.* 68. Siccat inæquales calices conviva, solutus Legibus insanis.

Siccoculus, a, um, [illegible], quod est siccis oculis, idest nec lippis, nec lacrymosis. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 75. Genus nostrum semper siccoculum fuit.

Siccus, a, um, *secco*, *asciutto*, *arido*, [illegible], Ger. *dorr*, Gal. *sec*, Hisp. *seco*, [illegible], quod est aridum, & sine humore. *Horat. l.* 1. *sat.* 4. sicci agri. *Cels. l.* 1. *c.* 1. Siccissimi cibi. *Plin. l.* 34. *c.* 8. Corpora gracilitera, siccioraque. ¶ *Siccis oculis*, *siccis genis* aliquid videre, tacere, est sine lacrymis. *Propert. l.* 1. *eleg.* 17. *v.* 11. An poteris siccis mea fata reponere ocellis? *Ovid.* 1. *Trist. eleg.* 3. *v.* 18. Carmina nec siccis perleget ista genis. ¶ *In sicco*, est extra aquam. *Virg.* 1. *Georg.* Cumque marinæ in sicco ludunt fulicæ. *Plin. l.* 26. *c.* 7. Neque in mari, neque in sicco. ¶ Translata pro sobrio, cui opponitur madidus, vinolentus. *Hor. l.* 1. *ode* 18. Siccis omnia nam dura Deus proposuit. *Cic.* 2. *Acad.* Alius adultis, alius senibus, alius ægris, alius siccis, alius vinolentis. ¶ Et universim pro eo, qui parce, & tenuiter vivit. *Horat. l.* 1. *epist.* 17. accedes siccus ad unctum. ¶ In oratione siccus dicitur, in qua nulla est verborum redundantia. *Cic. de clar. Orat. c.* 55. Nihil erat in ejus orationibus nisi sincerum, nihil nisi siccum, atque sobrium. *Id. de Opt. gen. Orat. c.* 3. Oratores sani, & sicci. ¶ Sicca Luna dicitur, cum serenitatem inducit, & siccitatem. *Plin. l.* 17. *c.* 9. Curandum, ut ab occasu æquinoctiali flante vento fiat, luna decrescente, & sicca.

Sicelicon, n. herba, quæ alio nomine Psyllion dicitur, radice tenui, grana similia fabæ habens in cacumine, folia canino capiti non dissimilia, semen autem pulici. *Plin. l.* 25. *c.* 11.

Sicelis, idis, f. 3. *siciliana*, quæ est ex Sicilia, a Græca voce allata. *Ovid. Heroid. epist.* 15. *v.* 52. Quid mihi cum Lesbo? Sicelis esse volo. *Virg.* 4. *Ecl.* Sicelides Musæ, paulo majora canamus. hoc est Musæ Theocriti. nam in Eclogis Virgilius Theocritum imitatus est, qui fuit ex Syracusis Siciliæ urbe.

Sicera, æ, f. *sicera*, [illegible], omnis potio inebrians, vino excepto, ut quæ conficitur e succo dactylorum, pomorum, frumenti. *Tertul. adv. Psych. c.* 9. ex *Levit. cap.* 10.

Sichæus, i, m. filius Philisthenis, nepos Phœnicis, pronepos Agenoris, patruelis Pygmalionis, Didonis, & Annæ. Sed secundum Justinum, a quo *Acerbas* vocatur, fuit avunculus, non patruelis Didonis. Functus est Sacerdotio Herculis, qui honor secundus a Rege erat. Uxorem duxit Didonem, patruelem, seu neptem suam. Huic magnæ, sed dissimulatæ opes erant, aurumque metu Regis non tectis, sed terræ crediderat, quam rem etsi homines ignorabant, fama tamen loquebatur. Qua incensus Pygmalion, oblitus juris humani, patruelum suum, seu avunculum, eundemque generum sine respectu pietatis occidit. *Justin. l.* 18. & *Virg.* 1. *Æn.*

Sicila. V. Sicula.

Sicilatus, a, um, adject. parva sica armatus. *Capitolin. in Maxim. & Balbin. c.* 17. Sicilatus latro. Aliæ leg. *sic elatus*.

Sicilia, æ, f. *Sicilia*, Σικελία, insula ampla Italiæ, vel potius maris Mediterranei, inter mare Tyrrhenum, seu Thuscum ad Sep. & Occ. mare Siculum, ab ea dictum, ad Or. & mare Libycum, seu Africum ad Mer. separata ab Italia angusto freto 1500. pass. *Plin. l.* 3. *c.* 8. Primum dicta est Trinacria, a τρεῖς, & ἄκρα, *tres*, & *extra*, & ἄκρα, *summitas*, *extremitas*, quia tribus promontoriis excurrens est, Peloro contra Italiam, Pachyno contra Græciam, Lilybæo contra Africam. Item vocata est *Triquetra*, quia est formæ triangularis, cujus trianguli unus angulus, qui in Mer. vergit, *Pachynus* dicitur, alter *Pelorus*, qui ad Sept. spectat, tertius *Lilybæus*, qui Carthaginem maxime spectare videtur. Deinde *Sicania* appellata est, a Sicano Rege, qui ante Trojana bella, cum amplissima Iberorum, sive Hispanorum manu eo advectus, insulam de suo nomine Sicaniam, populumque Sicanos appellavit. Tandem nuncupata est Sicilia, a *siciliro*, quasi sicilisa, quia olim Italiæ connexa fuit, idest agro Brutio, postea maris impetu ab ea avulsa est, ut *Virgilius* canit *Æn.* 3. *v.* 414. *Justin. l.* 4. *c.* 1. & alii. Quæ res & Rhegio nomen fecit. Nam est a *[illegible]*, *scindor*. Sed alii dicunt, sic nominatam esse a Siculis Latii pop. qui suis sedibus pulsi ab Oenotriis, & Pelasgis in hanc insulam migrarunt.

Sicilices, um, f. 3. [illegible], spicula hastarum, lancearum, venabulorum. *Festus, sive Paulus*. sicilices hastarum spicula lata. *Ennius*: Incedit veles vulgo sicilicibus latis. Ubi manuscripti quidam, *sicilibus*.

Sicilicula, læ, f. falcula, gladiolus, parva sica. *Plaut. Rud.* 4. 4. 105. Post est sicilicula argentea, & duæ connexæ maniculæ.

Sicilicus, i, *peso di due dramme*, [illegible], pars assis quadragesimaoctava, seu quarta pars unciæ, quæ scrupula sex, sive, quod in idem recidit, drachmas duas continet. *Priscian. in libello de ponderibus*. Drachmata si gemines, aderit, quem dixeris ante, Sicilicus. *Scæv. leg.* 51. *ff. de leg. 3.* Cum noverca universæ hereditatis habeat dodrantem, semunciam, & sicilicum. ¶ In mensuris sicilicus est quarta pars pollicis. *Plin. l.* 13. *c.* 15. Mensa solida tribus sicilicis intra quatuor pedes, totidemque intra semipedem crassitudinis. h. e. lata pedes quatuor, minus tertia pollicis parte. Adde *l.* 31. *c.* 6. ¶ Apud *Festum* legitur *sicilicum* in neutro gen. Sicilicum, inquit, dictum, quod semunciam secet.

Siciliensis, & se, o. 3. quod ad Siciliam spectat. *Cic. in Brut.* Interim me Quæstorem Siciliensis excepit annus. idest quo Quæsturam gessi in Sicilia. *Id.* 3. *de nat. Deor.* Siciliense fretum.

Sicilimentum, i, n. herba siciliendo resecta, idest quam fœnisecæ prima sectione relictam, iterata sectione demetunt. *Cato cap.* 5. Item fœnum cordum, sicilimenta de prata demito, eaque arida condito.

Sicilio, is, ivi, itum, a. 4. *tagliare*, [illegible]. Verbum est proprie ad prata pertinens, quæ tunc siciliri dicuntur, cum ea, quæ prima sectione relicta sunt a fœnisecis, iterata sectione demetuntur. *Varro l.* 1. *de R. R. c.* 49. Quo facto siciliendа prata, idest falcibus consecanda, quæ fœnisecæ præterierunt, ac quasi barba tuberosum reliquerunt campum: a qua sectione arbitror dictum, sicilire pratum. *Plin. l.* 18. *c.* 28. Prata quotiee secta sunt, sicilire, hoc est quæ fœnisecæ prætereunt, secari.

Sicilisso, vel Sicilissito, as, n. 1. Siculos imitor, Siculorum lingua male loquor. *Plaut. Men. prol. v.* 12. Non Atticissat, verum Sicilissitat. *Festus in voce Atticissat* hoc eodem loco *Plauti* legit *Sicilissat*.

Sicinnistæ, m. 1. mimi, qui vitam mortui repræsentabant, & sicinnium saltabant, a σείω, *quatio*, & κινέω, *moveo*. *Gel. l.* 20. *c.* 2. Quos sicinistas vulgus dicit, qui rectius locuti sunt, sicinnistas litera N gemina dixerunt. Sicinnium enim genus veteris saltationis fuit. Saltabundi autem canebant, quæ nunc stantes canunt. Posuit hoc verbum Lucius Accius Poeta in Pragmaticis, appellatque sicinnistas ait, nebuloso nomine, credo propterea nebuloso, quod sicinnium ita diceretur, et obscurum esset. Hæc *Gellius*.

Sicinnium, ii, n. genus veteris saltationis, in exequiis adhiberi solitum, al. *sicinnis*. *Gel. l.* 20. *c.* 2. V. Sicinnistæ.

Siclus, i, m. genus monetæ Hebraicæ. *Plautus Pers.* 3. 1. 66. Adde *Isidor. l.* 16. *orig. c.* 24.

Sicoris, is, m. fluvius Hispaniæ, qui oritur ad radices Pyrenæi, & prope Aragoniam in Iberum influit. *Lucan. l.* 4. Hesperios inter Sicoris non ultimus amnes.

Sicubi, adv. *se in qualche luogo*, Ger. *so etwan*, Gal. *si en quelque lieu*, Hisp. *si en algun lugar*, [illegible], si aliquo loco, a *si*, & *ubi*, inserto *c*. *Cic. pro Corn. Balbo c.* 13. Ac sicubi esset, lex id Gellia, & Cornelia sustulisset.

Sicula, æ, f. *pugnaletto*, [illegible], parva sica, gladiolus, & translate virile hominis membrum. *Catull. carm.* 66. (*al.* 68.) *v.* 21. Languidior tenera cui pendens sicula beta. ¶ In veteribus Gloss. legitur *Sicila*.

Sicule, Siculorum more, aut lingua. *Fest.* in *Atticissat*. Atticissat, Attice loquitur. Plautus: Non Atticissat, sed Sicilissat. id est Sicule loquitur.

Siculi, orum, m. 2. pop. Latii, ita dicti a Siculo Rege, qui suis sedibus pulsi, secundum Thucydidem ab Opicis, secundum Antiochum ab Opicis, & Oenotriis, secundum Hellanicum ab Oenotriis, & Japygibus, & secundum Dionysium, & Cluverium ab Oenotriis, & Pelasgis, secundum Philistum a Pelasgis, & Umbris, in insulam proximam trajecerunt, quæ tunc Sicania dicebatur, ante Trinacria, eique Siciliæ nomen indiderunt. Olim incolæ Siciliæ vitam opiparam ducebant. Hinc prov. apud *Platonem l.* 1. *de Rep. Mensa Sicula*, & apud *Athenæum lib.* 14. *Coquus Siculus*. Alio tamen tempora non deliciis, sed laboribus operam dantes, militiæ inserviebant, ut *Siculus miles*, proverb. apud Zenodotum, de mercenaria militia, ac nullum ministerii genus lucri gratia recusante. *Aula Sicula* apud Juvenalem pro impetu dum proverb. dicitur, qualis Siculorum Tyrannorum.

Siculus, i, m. filius Itali. *Dionys. Hal. l.* 1. *Rom. Ant.* Sed *Solinus* asserit, filium fuisse Neptuni. Alii filium Neptuni, fratrem Itali; Alii filium Corythi, & Electræ, fratrem Dardani. Regnavit in Lucania, & in Latio. Hinc incolæ Lucaniæ, Latii, aliarumque regionum Siculi dici cœpti sunt. *Dionys. l. c.*

Siculus, a, um, quod ad Siciliam spectat. *Virg.* 1. *Æn.* Vix e conspectu Siculæ telluris in altum &c. *Juvenal. Sat.* 9. *v. ult.* Siculos cantus effugera. h. e. cantus Sirenum juxta Siciliam in mari habitantium. *Idem Sat.* 13. *v.* 50. Sicula torvus eum conjuge Pluton. h. e. Proserpina, quæ dum in Ætna Siciliæ monte moraretur, a Plutone rapta fuit. Siculum mare, *Mar di Sicilia*, quod a Sicilia Cretam usque excurrit. Angustum, atque anceps est, alterno cursu modo in Thuscum, modo in Ionium influens, & Scyllæ, Charybdisque horrendis nominibus inclytum, in quibus Scylla est scopulus versus Sept. Charybdis mare vorticosum versus Mer. *Plin. l.* 3. *c.* 5.

Sicunde, adv. [illegible], si ex aliquo loco. *Cic. Att. l.* 13. *ep.* 30. Sicunde potes eruere. *Liv. l.* 26. *c.* 38. Sicunde spes aliqua se ostendisset.

Sicut, *come*, *siccome*, [illegible], Ger. *gleich wie*, Gal. *ainsi que*, Hisp. *assi como*, [illegible], quemadmodum, adverbium similitudinis, ex *sic*, & *ut*. *Cic. de Or. l.* 1. *c.* 26. Nihil est quod cogat homines, sicut in foro non bonos Oratores, item in theatro malos Actores perpeti. *Id. pro L. Man. c.* 9. Sicut Poetæ solent. ¶ Ponitur etiam pro tanquam. *Cic. pro R. Com.* Sicut in aram, confugit in hujus domum. ¶ Interdum tamen non res similes, sed diversas, & plane contrarias denotat, & ita in priore membro ponitur. *Quintil. l.* 1. *c.* 3. Sicut firmiores in literis profectus alit æmulatio, ita incipientibus, atque adhuc teneris jucundior eo ipso, &c. ¶ Habet etiam venustatem magnam in disponendo, quoties antecedentem sententiam annectit cum sequenti. *Quintil. in proœm. lib.* 1. Nonnunquam ita desunt, ut bona etiam ingenii, studiique corrumpant, sicut & hæc ipsa sine doctore perita, studio pertinaci legendi, scribendi, dicendi multa, & continua exercitatione per se nihil prosunt.

Siculi, adv. item ac sicut, ex *sic*, & *uti*. *Cic. de Or.* Reliquæ duæ, sicuti sanguis in corporibus, sic illæ in perpetuis orationibus fusæ esse debebunt. *Plin. l.* 7. *c.* 14. Ferunt Crassum avum Crassi in Parthis interempti nunquam risisse, ob id Agelastum vocatum, sicuti nec flesse multos.

Sicyon, onis, f. *Vasilica*, *Basilica*, urbs Peloponnesi, olim caput Sicyoniæ reg. in colle, ab ora sin. Corinthiaci 3. M. P. patria Arati Poetæ, & Praxillæ Poetriæ. Ab ea regiuncula adjacens Sicyonia dicta fuit, inter Corinthiam ad Or. & Achajam ad Occ. Scribit *Plin. l.* 36. *c.* 5. hanc urbem diu fuisse officinarum omnium metallorum patriam. ¶ *Sicyoni* pro Sicyone in sexto casu. *Plaut. Cistell.* 1. 3. 8. Fuerunt Sicyoni jamdiu Dionysia.

Sicyonis, idis, f. ins. maris Ægæi, ex adverso Epidauri, in qua Minerva Sicyonia cognominata est. *Plin. l.* 4. *c.* 12.

Sicyonius, a, um, adject. ad Sicyonem pertinens. *Virg.* 2. *Georg.* teritur Sicyonia bacca trapetis. ¶ Sicyonii, orum, populi Sicyonis incolæ. Molles hi, & munditiei nimii amatores aliquando fuerunt, præsertim in calceis. Hinc *Cic. l.* 1. *de Orat. c.* 54. Si mihi calceos Sicyonios attulisses, non uterer, quamvis essent habiles, & apti ad pedem, quia non essent viriles. ¶ Hujusmodi calcei dicuntur etiam *Sicyonia*, *orum*, absolute. *Lucret. l.* 4. *v.* 1118. & pulchra in pedibus Sicyonia rident.

Sideralis, & le, o. 3. *siderale*, quod ad sidera pertinet. *Plin. l.* 7. *c.* 49. Posceret videtur locus ipse sideralis scientiæ sententiam. *Id. l.* 18. *c.* 24. Sideralis difficultas. h. e. quæ circa siderum cognitionem est.

Sideratio, onis, f. *costellazione*, [illegible], constitutio siderum, constellatio, sidus natalitium, horoscopus. *Firmic. l.* 4. *c.* 13. Malus siderationis influxus. ¶ Sideratio item vocatur morbus plantarum, cum siccitate Caniculæ, vel Cancri exarescunt, atque emoriuntur insitæ, ac novellæ arbores, præcipue vites, ac ficus. A Græcis vocatur ἀστροβολία, vel ἀστροβολισμός, sideris percussio. *Plin. lib.* 17. *cap.* 24. Proprium tamen siderationis est ab ortu Canis siccitatum vapor, cum insitæ, ac novellæ arbores moriuntur, præcipue ficus, & vites.

vites. ¶ Per translationem siderationis nomen accommodatur animalibus, quæ membro aliquo, aut corpore universo exarescunt, unde & siderata ab eo appellantur. Aliqui dicunt, hunc morbum e cœlo vi quadam sideris provenire existimari, quod repentino quodam impetu evenit. *Plin. l. 17. c. 24.* Sideratio, & membrorum dolor. ¶ Ex his liquet, cur *Martialis* sideratam optet linguam Bacchara, qui, siquid peteretur, haud intelligere se simulabat. Locus est *l. 7. ep. 19.* Hoc opus est, subito fias ut sidere mutus, Dicere ne possis, Bacchara, quid sit opus. Sic *l. 11. ep. 86.* Sidere percussa est subito tibi, Zoile, lingua.

Sideratitius, a, um, adject. sideratus, ut sideratitia jumenta, apud *Veget. de re veterin. l. 3. c. 33.*

Sideratus, a, um, *assiderato*, ἀστρόβλητος, qui siderationis morbo affectus est, qui sidere vexatur, & laeditur. *Plin. lib. 28. c. 16.* Sideratis urina pulli asinini nardo admixto perunctione prodesse dicitur. V. *sideratio*.

Sidereus, a, um, *stellare*, Germ. *gestirn*, Gall. *d'astre*, Hisp. *sidereo*, ἀστέριος, quod ex sidere est, vel ex sideribus constat, vel sideribus ornatur, &c. *Ovid. 4. Fast. v. 941.* Pro cane sidereo canis hic imponitur aræ. *Virgil. 3. Æn.* Nec lucidus æthra siderea polus. *Martial. l. de spectac. epigr. 2.* Hic ubi sidereus propius videt astra colossus. ¶ *Sidereus* dicitur ab *Ovid. 4. de Ponto, eleg. ult. v. 6.* Pedo poeta, quia divinus, & doctus fuit; vel quia sublimis, & altiloquus; vel tandem quia de astris fortasse scripsit.

Siderion, ii, σιδήριον, herba, sic dicta, quod omnia vulnera ferro illata sanat. nam σίδηρος ferrum significat. *Plin. l. 23. c. 4. & l. 26. c. 14.*

Siderites, æ, m. σιδηρίτης, lapis magnes, a σίδηρος, *ferrum*, quia ferrum trahit. *Plin. l. 36. c. 16. de magnete*: Sideritin ob hoc alio nomine appellant quidam Heracleum. ¶ Gemma item est ex genere adamantium, ferrei splendoris, quam Solinus, nescio unde, ait in metallis ferreis legi. *Plin. l. 37. c. 4.* Post hunc & siderites ferrei splendoris, pondere ante cæteros, sed natura dissimilis: nam & ictibus frangitur, & alio adamante perforari potest, quod & Cyprio evenit, &c.

Sideritis, herba eadem, quæ Heliotropium. *Apul. de herb. c. 49.*

Sideritis, is, f. herba, cujus multa genera affert *Plin. l. 25. c. 5.* & multæ virtutis est in vulneribus curandis.

Sideropœcilos, σιδηροποίκιλος, gemma ferrei coloris, & guttis variantibus. *Plin. l. 37. c. 10.*

Sideror, aris, pass. seu dep. 1. *siderarsi*, *essiderarsi*, Germ. *ueberwerben werden*, Gall. *s'engourdir*. Hisp. *adormecerse*, ἀστροβολίζομαι, σφακελίζω, est sidere Cancri, seu, ut vulgus loquitur, Caniculæ afflari, arescere. V. *Sideratio*. *Plin. l. 9. c. 16.* Fluviatilium siluros Caniculæ exortu sideretur.

Sidicinum Teanum, n. 2. urbs Apuliæ Dauniæ. *Plin. l. 3. c. 5.*

Sidicinus, a, um, adject. a Sidicino urbe, ut Sidicina æquora, *Virgil. 7. Æn.* Sidicina cohors, *Silius l. 5.*

Sido, is, sidi, n. 3. *mettersi a sedere*, *discendere*, *calare*, ירד, Germ. *sich nider lassen*, Gall. *s'asseoir*, Hisp. *asentarse*, καθίζειν, ad sedendum me demitto, deorsum feror, descendo. *Virg. 6. Æn. v. 203.* Sedibus optatis gemina super arbore sidunt. *Plin. lib. 6. c. 28.* Sed certis canalibus adeo profundum, ut nullæ anchoræ sidant. h. e. fundum inveniant, in quo hæreant. *Colum. l. 12. c. 24.* Patiemur picem considere; ubi siderit, aquam eliquabimus. *Plin. l. 12. c. 25.* Sidere ad ima vasis. ¶ Sidere naves dicuntur, cum brevi vado deprehensæ carina in arenam impingunt, & quassantur; vel cum gravi ictu percussæ, solutis compagibus, aquam recipiunt & merguntur. *Tacit. 2. Ann. c. 6.* Quædam naves planæ carinis, ut sine noxa siderent. *toccassero fondo*. *Nepos in Chabr. in fine*. Navis rostro percussa cœpit sidere. ¶ Translate *Senec. de Constant. Sapient. c. 2.* Civitas degenerans, & sua mole sidens. h. e. in pejus ruens. *Tacit. 2. hist. c. 13.* Sidente paulatim metu. *cessando il timore*.

Sidon, onis, f. 3. *Saide*, urbs Syriæ, in Phœnicia, in ora maris Medit. cum portu capaci. Nomen accepit, teste Isidoro, a Sidone Chanaam filio. Alii dictam volunt a Sida Beli filia, vel a piscium ubertate, quos Sidones Phœnices vocant. *Plin. l. 5. c. 19.*

Sidonicus, a, um, adject. idem quod Sidonius. *Sallust. in Jugurth. c. 114.* Lingua, cultusque pleraque Sidonica.

Sidonis, idis, adject. fœm. quæ est ex Sidone urbe. *Ovid. 10. Met. v. 267.* Collocat hanc stratis concha Sidonide tinctis. ¶ Penultimam corripit *Silius*, dum ait *l. 8. v. 70.* Sidonis in Latio trepidabat naufraga terra. Adde *Ovid. 3. Fast. v. 649. & l. 3. de ar. am. v. 252.*

Sidonius, a, um, Σιδώνιος, quod ad Sidonem urb. spectat. *Virg. 1. Æn. v. 613.* Obstupuit primo aspectu Sidonia Dido. *Id. 4. Æn. v. 75.* Sidoniasque ostentat opes. ¶ Sidonii, orum, m. populi Sidonis. *Justin. l. 18. c. 3.* ¶ Apud Sidonem ingens erat marinarum concharum copia, ex quarum sanguine purpuræ optimus color efficiebatur, quemadmodum & apud Tyrum urbem. *Martial. l. 14. ep. 154. de lana.* Ebria Sidoniæ cum sim de sanguine conchæ. *Virg. 4. Æn.* Sidonia chlamys. *Senec. in Herc. Oet. v. 663.* Sidonium ahenum. V. *Ahenum*.

Sidonius, ii, m. C. Sollius Sidonius Apollinaris, Gallus, patria Lugdunensis, religione Christianus, Arvernæ Episcopus, floruit sæculo Christi quinto, scripsitque epistolarum libros aliquot, & carmina (quæ omnia extant) stilo non illo quidem inerudito, sed duriusculo, præsertim in epistolis, in quibus etiam multa inveniat Latinæ linguæ studiosus nullo modo imitanda, verba audacter novata, aut insolenter deducta, phrasesque inconditas, & a Latina gravitate longe abhorrentes. Ille tamen, ut ejus temporis ratio studiorum erat, maximas laudes consecutus est, statua etiam Apollinari laurea, Romæ in foro Trajani collocata, ob poesim, ab Anthemio Augusto donatus.

Sidus, eris, n. 3. *costellazione*, *segno celeste*, כוכב, Germ. *gestirn*, Gall. *astre*, Hisp. *estrella*, *constellacion*, ἄστρον, signum ex pluribus stellis compositum, ut Aries, Andromeda, Leo, &c. *Manil. l. 1.* Formas distinguere tantum Contenta, & stellis distinguere sidera certis. Hinc dextro sidere editus, *nato sotto buona costellazione*, apud *Stat. l. 3. Sil. 4.* ¶ Frequentissime pro stella usurpatum reperitur. *Cic. 2. de nat. Deor.* Solis, Lunæ, siderumque omnium distinctionem, varietatem, pulchritudinem, ordinem. ¶ Item pro planetis. *Plin. l. 7. c. 60. de Solis umbra in horologio*: A Columna Mænia ad Carcerem inclinato sidere. *Tacit. Ann. 1. c. 70.* Sidere æquinoctii, quo maxime tumescit Oceanus. h. e. Sole æquinoctium faciente. ¶ Sidera tangere, vel ferire, est felicem esse, magnum esse. *Ovid. 7. Met. v. 61.* Quo conjuge felix, Et Diis chara ferar, & sidera vertice tangam. *Hor. l. 1. od. 1.* Sublimi feriam sidera vertice. *Propert. l. 2. sat. 8. v. 43.* Nunc mihi summa licet contingere sidera plantis. ¶ Metonymice ponitur pro tempestate, *stagione*, quia quædam sidera tempestatem afferunt. *Ammian. l. 22. c. 13.* Sidere tum instante brumali. ¶ Hinc sidus confectum, vel confectum esse dicitur, quando tempestas, quam sidus illud infert, sævit. *Plin. lib. 18.* Verti jussit ipsa die folia, ut esset confecti sideris signum. ¶ Item pro cœli temperamento, *clima*. *Plin. in Paneg. c. 15.* Diversam aquarum temperiem, patriumque sidus ferre consuevisti. Item pro cœli influentia, *influenza*, & fere de malo influxu. *Liv. l. 8.* sidere pestifero icti. *Petron. in Satyr.* Animos juvenum ad magna surgentes, veluti pestilenti quodam sidere afflavit. ¶ Hoc sensu sidus frequenter accipitur pro quodam morbi genere, de quo satis diximus in voce *sideratio*. *Plin. l. 2. c. 41.* Afflantur alii sidere, alii commoventur statis temporibus alvo, nervis, capite, mente. ¶ Sidus fervidum, apud *Horat. epod. 1.* est Canicula. ¶ Translate *Ovid. 4. de Pont. eleg. 3.* O sidus Fabiæ, Maxime, gentis ades. h. e. decus, & ornamentum. *Col. l. 10. v. 92.* Pingit & in varios terrestria sidera flores. ¶ Usurpatur interdum hæc vox in amantum blanditiis. *Sueton. in Calig. c. 13.* Super fausta nomina, sidus, & pullum, & pupum appellantium, &c. ¶ Varia hujus nominis ab Etymologis origo affertur; ex quo etiam nascitur scribendi varietas. Scribunt enim quidam sydus per y, ducuntque a σύν, & εἶδος videm, quia sidus, quæ plures stellas notat, simul conspiciatur: alii scribunt *sidus* per latinum ι, derivant-

que cum *Varr. l. 6. de L. L.* ab *insidendo*, quæ quidem scriptionis ratio probatior est, tum quia sidus vox Latina est, non Græca, tum quia sic legitur in veterib. libris, teste *Manut. in Orthogr.*

Siem, sies, siet, pro *sim*, *sis*, *sit*, frequens est apud Comicos, *Plautum* præsertim. V. *sum*.

Sifilo, as, n. 1. idem ac sibilo apud veteres. *Non. c. 12. n. 49.* ubi Homeri exemplum affert, & usurpat etiam verbale *Sifilatio* sine Auctoris ullius exemplo.

Sigalion, n. 2. Σιγαλίων, simulacrum apud Ægyptios in sacris Isidis, & Serapidis, quod digito labiis impresso silentium imperare videbatur, quod alio nomine Harpocrates dicebatur, a σιγάω, *taceo*. *Auson. epist. 25.* Aut tua Sigalion Ægyptia oscula signet.

Sigeius, a, um, adject. ad Sigeum promontorium pertinens. *Ovid. Heroid. ep. 1. v. 33.* Hac ibat Simois, hac est Sigeia tellus.

Sigeum, n. 2. *Capo Janizzari*, Σίγειον, prom. Troadis, in ora maris Ægæi, apud ost. Scamandri fl. contra Tenedum ins. cum urbe cogn. ubi Achilles sepultus est. Dictum est, ut quidam volunt, a σιγάω, *sileo*, eo, quod Hercules præmio suo a Laomedonte fraudatus, simulato discessu, ibi se occultarit, indeque silentio magno reversus, Ilium repente adortus sit, & ceperit. *Serv. in 2. Æn.*

Sigeus, a, um, adject. a Sigeo promontorio, ut Sigei campi, *Virg. 7. Æn. v. 294.* Sigea freta, *Id. 2. Æn. v. 312.*

Sigillaria, um, n. dies festi Romanorum, ita dicti a *sigillum*, quod ultro citroque sigilla, sive imagunculas, & munuscula alia mitticularent. Hoc festum *Lucilius* indicat, cum ait: Servorum festu' dies est, Quem plane hexametro versu non dicere possis. Nam *Sigillariorum* vocem versus hexameter non admittit. Ideo sic per Periphrasin *Ausonius Idyll. 26.* Festa sigillorum nomine dicta colunt. ¶ Sigillaria continuo erant post Saturnalia. *Macrob. l. 1. cap. 10.* Saturnalia non tantum die, idest quartodecimo Calendarum solita celebrari, sed post in triduum propagata. Sigillariorum adjecta celebritas in septem dies discursum publicum, & lætitiam religionis extendit: nomen ex eo sigillaribus, quod ultro citroque sigilla, sive imagunculas, & munuscula alia mittitarent. Hæc *Macrob.* Ipsa quoque munuscula, quæ tali festo mittebantur, Sigillaria dicuntur. *Senec. Epist. 12.* Ego sum Felicio, cui solebas sigillaria afferre.

Sigillaria, um, n. vicus Romæ, ubi sigilla vendebantur. *Gel. l. 5. c. 4.* Apud Sigillaria forte in libraria ego, & L. Paulus poeta consederamus. ¶ Sigillaria etiam dicuntur Deorum imagunculæ, *Tertull. de Orat. c. 12.* Adoratis sigillaribus suis.

Sigillariarius, ii, m. qui sigillaria facit, hoc est sigilla, & alia minuta opera. *Inscript.* apud *Reines. class. 11. n. 89.* T. Flavio T. F. Largonio Fabro statuario sigillariario.

Sigillaritius, a, um, adject. ad sigillaria pertinens. *Spartian. in Adrian. c. 17.* Saturnalitia, & Sigillaritia frequenter amicis inopinantibus misit. Subaudi munera. ¶ Sigillaritius annulus est, quo utimur ad obsignandas epistolas, vel aliam quampiam rem sigillo notandam. *Vopisc. in Aurelian. c. ult.* Uxori, & filiæ annulum sigillaritium quasi privatus instituit.

Sigillarius, ii, m. sigillorum conflator, & faber, ἀγαλματοποιός. *Inscript.* apud *Reines. class. 11. n. 89.* Statuario sigillario. ¶ Legitur & Sigillararius apud *Fabret. pag. 177. & pag. 243.*

Sigillatim, adv. *spezzatamente*, *in particolare*, idem ac singillatim, seu singulatim, cui *generatim*, & *universe* opponuntur. *Cic. 7. Verr. c. 35.* Quid ego de cæteris Civium Rom. suppliciis sigillatim potius, quam generatim, atque universe loquar? *Terent. Phorm. 5. sc. ult. v. 42.* Qualis sigillatim in illum fuerim. ¶ Animadvertendum, hæc tria *sigillatim*, *singillatim*, & *singulatim* promiscue, & alterum pro altero in optimis Codicibus legi.

Sigillator, oris, sigillarius. *Vet. Inscriptio apud Murat. p. 936. n. 2.*

Sigillatus, a, um, sigillis, idest parvis signis, seu imaginibus ornatus, ut Scyphi sigillati, idest emblematis, & incrustamentis ornati. *Cic. 6. Ver. c. 14.* Jubes me scyphos sigillatos ad Prætorem statim afferre. *Id. Att. l. 1. ep. 10.* Patellia sigillata duo.

Sigillolum, i, n. parvum sigillum, seu imaguncula. *Arnob. l. 6.* Sigilliolis hominum, & sacreis supplicatis humanis.

Sigillum, li, n. *piccola immagine*, *sigillo*, חותם, Germ. *siegel*, Gall. *sceau*, *cachet*, Hisp. *sello*, σφραγίς, parvum signum, imaguncula, parva figura, parva statua, a *signum*, ut *tigillum* a *tignum*. *Cic. 6. Ver. c. 22.* Apposuit patellam, in qua sigilla erant egregia. ¶ Speciatim sumitur pro imagine, quam in obsignandis epistolis, vel aliis scripturis, in cera, vel in alia materia imprimimus. *Cic. 4. Acad. c. 26.* Quid si ejusmodi ceræ centum sigilla hoc annulo impressero?

Sigla, orum, n. *abbreviature*, σημεῖα, σίγλαι, note compendiariæ, litteræ singulares, quæ vocem integram significant, ut S. V. B. E. E. Q. V. singulæ hæ literæ vocem signant, hoc modo, *Si vales, bene est, ego quidem valeo*. Sunt autem *sigla* dicta per syncop. pro *sigilla*, quia sunt parva signa compendii causa in scribendo inventa. *Justinian. in epist. ad Antecessor.* Eandem pœnam falsitatis constituimus adversus eos, qui leges nostras per siglorum obscuritates ausi fuerint conscribere. Omnia enim, idest & nomina prudentium, & titulos, & librorum numeros per consequentias literarum volumus, non per sigla manifestari.

Sigma, atis, n. σίγμα, lectus ad mensas rotundas accommodatus, vel ligneum sedile, in quo perpetuus lectulus stratus erat ad convivas recipiendos. Nam veteres olim recta linea sedebant, lectulis ita dispositis, ut ab una tantum parte discumberetur. postea sigma inventum est, ut eidem mensæ plures assidere possent. Dictum est autem sigma a figura semicirculari Græcæ literæ σ, quæ majori forma ad similitudinem latinæ C scribebatur, ut videre est in antiquis monumentis. Itaque *Apul. l. 5.* suggestum semirotundum appellat. *Lamprid. in Heliog. c. 25.* Primus invenit sigma in terra sternere, non in lectulis, ut a pedibus utres per pueros ad reflandum spiritum solverentur. *Martial. l. 10. epigr. 48.* Septem sigma capit, sex sumus, adde Lupum. *Id. l. 14. epigr. 87.* Accipe lunata scriptum testudine sigma: Octo capit: veniat quisquis amicus erit. ¶ Eodem nomine appellatur solium semicirculare in balneis. *Sidon. l. 2. ep. 2.* Ita ut ministeriorum se se non impediente famulatu, tot possit recipere sellas, quot solet sigma personas.

Signaculum, i, n. *segnacolo*, *segno*. *Tertul. in Apol. c. 21.* Signaculum corporis. *Prudent. in Psychom. v. 360.* Inscripta oleo frontis signacula.

Signanter, adverb. signate, expresse, peculiariter, singulatim. *Auson. in gratiar. act.* Signanter, & breviter omnia indicare.

Signarius, ii, m. *statuario*, *scultore*, ζῳδιοποιός, qui signa, h. e. statuas facit, sigulator. *Inscript.* apud *Murator. pag. 963. n. 4.* Matio Aprili artifici signario, qui vixit annis XXXII. &c.

Signate, adv. evidenter, significanter. *Gel. l. 2. c. 6.* Qui proprie, & signate locuti sunt. *Ammian. l. 23. c. 6.* Forma hoc vocabulo signatius appellata.

Signatio, onis, f. notatio, significatio. *Auctor dialogi de Orat. c. 16.* Hoc primum interrogabo, quos vocetis antiquos, quam Oratorum ætatem significatione ista determinetis.

Signator, oris, m. *sigillatore*, σφραγιστής, ἐπισημαντής, qui signat. Speciatim signatores dicebantur, qui testamentis, aut causis signandis adhibebantur. *Sallust. in Catil.* Ex illis testes, signatoresque falsos commodare, fidem, fortunas, pericula vilia habere. *Suet. in Tib. c. 23.* Illatum deinde Augusti testamentum, non admissis signatoribus, nisi Senatorii ordinis.

Signatorius, a, um, σφραγιστικός, quod signat, seu quo ad signandum utimur, ut signatorius annulus, *leg. 74. ff. de V. S.*

Signatura, æ, f. actus signandi, sigillum. *Suet. in Ner. c. 17.* Cautum, ut in testamentis primæ duæ ceræ, testatorum modo nomine inscripto, vacuæ signaturis ostenderentur.

Signatus, a, um, *segnato*, σφραγισθείς, insignitus, qui signum habet. *Virg. 1. Georg.*

Et

Et admorso signata in stirpe cicatrix. *Ovid. 2. de Arte.* Aspice, signatum sanguine pectus habet. *Id. 8. Metam.* Signata saxa nomina. ¶ Signatæ tabellæ, seu epistolæ, *sigillate*. *Nepos in Pelop. c. 3.* Cum epistola jam accubanti in convivio esset data, sicut erat signata. *Tibul. l. 4. eleg. 7.* signatis mandare tabellis. ¶ Signatum argentum est in pecuniam redactum, impressa publica pecuniæ nota, *argento in moneta*. *Cic. Ver. 7. c. 23.* Navis plena argenti facti, atque signati. ¶ Signata puella est integra, inviolata, quasi clausa, & obsignata. *Lucil. apud Non. c. 2. n. 783.* Primum Chrysidem negat signatam reddere. Eadem ratione *signeia sacra* dixit *Var. apud eund. c. 4. n. 431.* & *signata limina*, h. e. obserata, custodita, *Propert. l. 4. eleg. 1. v. 146.* ¶ Comparativum *signatior*. *Tertul. de resur. carn. c. 13.* Quid expressius, & signatius in hanc causam? h. e. significantius.

Signia, f. 1. *Segna*, *Segni*, urbs Volscorum, in Latio, in summo jugo Lepini M. ab urbe Roma 30. M. P. a Præneste 9. *Liv. l. 1. c. 56.* ¶ Ibi organa inventa fuere, & modulationes, quibus utitur Romana Ecclesia, teste *Petrarcha*.

Signatarlo, is, ect, actum, a. 3. idem ac significo. *Marcian. l. 63. §. 3. ff. ad S. C. Trebel.* Nam si auditus capaces sunt, vel interrogati nutu possint significare. Rectius alii leg. *significare*.

Signifer, eri, m. *alfiere*, נושא, Ger. *fenderich*, Gall. *porteenseigne*, Hisp. *alferez*, σημειοφόρος, qui signum fert, vexillifer. *Cic. 4. Ver.* Sit in alio exercitu signifer. *Id. 2. de Div.* Cum signifer primi hastati signum non posset movere loco. *Ovid. 3. Fast.* Romanaque aquilæ signifer hostis erat. ¶ Signifer appellatur etiam Zodiacus, quia in eo sunt duodecim sidera, seu signa, per quæ Sol decurrit. *Plin. l. 2. c. 10.* Propter obliquitatem signiferi. ¶ Translate signifer sumitur pro duce, & auctore. *Cic. pro Planc. c. 30.* Qui causæ nostræ duces, & quasi signiferi fuissent. *Id. pro Mil. c. 33.* Cum tantum ausus sit ultor pro mortuo, quid signifer pro vivo non esset ausus?

Signifer, era, erum, σημειοφόρος, quod signum fert. Sic orbis signifer dicitur circulus ille cælestis, in quo duodecim signa sunt. *Cic. 2. de Divin. cap. 42.* Vim quandam esse ajunt signifero in orbe, qui Græce ζωδιακὸς dicitur. Sic signifer dicitur polus a *Lucan. l. 3. v. 254.* ¶ Signifer crater dicitur a *Valer. Flac. l. 1. v. 337.* in quo artificiose signa, & imagunculæ insculptæ sunt. ¶ Signifera puppis, apud *Lucan. l. 3. v. 338.* est navis prætoria, in qua est vexillum.

Signifex, icis, m. ἀγαλματοποιὸς, qui signa facit, idest statuas. *Arnob. l. 6. pag. 199.* Inter significes ille memoratus Phidias. *Apul. l. 2. A. A.* Egregius ille signifex. Legitur etiam apud *Sidon. l. 6. ep. 12.* & *Marcian. Capel. l. 2.*

Significabilis, le, adject. *significativo*, significans. *Var. l. 5. de L. L.* Fatur is, qui primum homo significabilem ore emittit vocem.

Significans, antis, o. 3. *significante*, ..., apertus, & evidens. *Quintil. l. 9. c. 2.* Dilucida, & significans descriptio. *Id. l. 8. c. 1.* Quo nihil inveniri potest significantius. *Gel. l. 1. c. 13.* Quod genus homines a Græcis significantissimo vocabulo λάλος appellatos.

Significanter, adv. ἐμφαντικῶς, expresse. *Quintil. l. 6. c. 3.* Non parum significanter etiam illa in schola ἐξ dicebamus. *Cic. 3. Fam. ep. 12.* Acrius, apertius, significantius dignitatem tuam defendissem. *Quintil. Declam. 247.* Illud quam fieri potest brevissime, & significantissime comprehendite.

Significantia, æ, f. idem ac significatio. *Var. apud Non. c. 4. n. 384.* Varia adverbii significantia. *Arnob. l. 4.* Ex rerum eventu ipsius nominis significantiam traxit. *Et ibid.* Ad rerum significantias aptare.

Significatio, onis, f. *significato*, *senso*, ... *Gel. l. 1. c. 22.* Inveteravit falsa, atque aliena significatio verbi. *Cic. in Partit. c. 31.* Significationem scripti eo trahere, quo expediat. ¶ Item indicium, indicatio. *Cic. pro Leg. Manil. c. 3.* Uno nuncio, una literarum significatione cives Rom. necandos denotavit. *Cæs. l. 6. B. Gal.* Ne qua ejus adventus procul significatio fiat. ¶ Item figura oratoria, h. e. emphasis. *Auct. ad Heren. l. 4. c. 53.* Significatio est, quæ plus in suspicione relinquit, quam positum est in oratione.

Significativus, a, um, adject. qui aliquid significat. *Ulpian. leg. 73. Dig. de Verb. obligat.* Appellatio certæ rei significativa.

Significatorius, a, um, adject. significativus, ut significatorium verbum, *Tertul. adversf. Hermog. c. 32.*

Significatus, us, m. *significato*. *Gel. l. 5. c. 12.* Ve particula duplicem significatum habet. ¶ Item *indizio*. *Plin. l. 18. c. 25.* Ipsi dies raro non aliquos tempestatum significatus habent.

Significatus, a, um, *dimostrato*. *Cicero*, *Tacitus*, & *alii passim*. V. Significo, a cujus supino formatur hoc nomen.

Significo, as, a. 1. *dimostrare*, *far sapere*, *far intendere*, *significare*, רמז, Ger. *anzeigen*, Gall. *signifier*, Hisp. *significar*, σημαίνω, signum facio, per signa notum facio, demonstro, ostendo. *Plaut. Truncul. 4. 3. 14.* Etenim sic istuc volo: ne inter vos significetis, ego ero paries. *Cic. pro R. Amer. c. 34.* Quid hæc tanta celeritas festinatioque significet? *Id. ibid. c. 20.* Ut significent, si fuerunt. *Id. Att. l. 1. c. 20.* Cum ego antea tibi significarem per literas, me sperare, &c. *Id. 1. Tuscul. c. 36.* Carere hoc significat, egere eo quod habere velis. ¶ *Gel. l. 18. c. 12.* testatur veteres aliquando *significor* pro *significo* deponentium forma usurpasse.

Significus, i, m. idem qui signifex. *Apul. de Deo Socrat.* Non pudet me non esse significum.

Signinus, a, um, adject. quod ad Signiam Volscorum urbem spectat. *Cels. l. 4. c. 5.* Potui quidem aptissimum est vinum frigidum, maximeque Signinum. *Plin. l. 5. c. 15. de pyris:* Et in iis Tarentina, Signina, quæ alio colore testacea appellant. ¶ Signinum opus dicebatur, quod fiebat e tusis testis, addita calce. In pavimentis olim magnopere commendabatur. Nomen ex eo est, quod melioris notæ essent testæ apud Signinos. *Plin. l. 35. c. 13.* Quid non excogitavit ars? fractis etiam testis utendo, sic, ut firmius durent, tusis, calce addita, quæ vocant Signina, quo genere etiam pavimenta excogitavit. Adde *Vitruv. l. 2. c. 4.* & *l. 8. c. ult.* ¶ Signini, orum, Italiæ populi, *Plin. l. 3. c. 5.*

Signitenens, tis, adject. idem qui signifer. *Ennius apud Var. l. 4. de L. L.* Qua cava cæli signitenentibus conficit bigis, hoc est stellatis.

Signo, as, a. 1. *segnare*, סמן, Ger. *zeichnen*, Gall. *marquer*, Hisp. *señalar*, σφραγίζω, signo aliquo noto, signum alicui rei imprimo. *Virg. 3. Georg. v. 171.* Et summo vestigia pulvere signant. *Ovid. 4. Fast.* Signare aratro mœnia. *Id. 3. Amor. eleg. 7.* Signare humum limite. *Cic. de Part. c. 10.* Signare in animo speciem alicujus rei, *imprimere*. ¶ Signare argentum, aurum, est in pecuniam redigere, quod fit impresso publico signo, seu nota Principis, *far moneta*, *coniare*. *Cic. Fam. 13. ep. 10.* Cum signaretur argentum Apolloniæ. *Plin. l. 33. cap. 3.* Proximum scelus fuit, qui primus ex auro denarium signavit. ¶ Significat etiam obsignare, claudere, sigillo annuli impresso, *sigillare*. *Martial. l. 9. epigr. 89.* Nunc signat meus annulus lagenam. V. Signatus. ¶ Item indicare, ostendere, *significare*. *Plaut. Cistel. 4. 2. 18.* Cui excidit hæc cistella: certe eccum locum signat, ubi ea excidit. *Quintil. l. 6. c. 3.* Et ut proprie utriusque differentiam signem. *Id. l. 2. c. 14.* Signare verba Latina Græcis verbis, *spiegare*. ¶ Item designare, describere. *Virg. 2. Georg.* Quin etiam cæli regionem in cortice signant. *Id. 3. Æn.* Postibus adversis figo, & rem carmine signo. *Colum. lib. 1. cap. 3.* Quod vir eruditissimus traditum vetus præceptum, numeris signavit, *spiegò in verso*. ¶ Signare vota, est vota nuncupata, & in charta, seu libello conscripta obsignare, & Deorum genibus affigere. *Plin. l. 10. ep. 44. ad Trajan.* Solemnia vota pro incolumitate tua & suscepimus, & solvimus, precati Deos, ut velint ea semper solvi, semperque signari. Ita explicat *Turneb. l. 1. c. 17.* Aliis signare vota, est persolvere, h. e. id, quod Diis promisimus, postquam voti compotes facti sumus, præstare. *soddisfare*, *adempire il voto*.

Signum, i, n. 2. *segno*, אות, Ger. *zeichen*, Gall. *marque*, Hisp. *señal*, σημεῖον, proprie est parva quædam significatio indicans totius rei qualitatem, inquit *Donatus*, vel res aliqua, quæ aliquid aliud a se diversum indicat, qualis est rubor, quo pudor significatur; qualia item sunt, quæ pro tabernis ad res venales significandas suspendi solent; item characteres, seu notæ literarum, quibus utimur in scribendo, item notæ genitivæ, quæ cum ipsis rebus nascuntur; item notæ, quæ pecudibus, vel aliis rebus inuruntur, &c. *Cic. 2. de Orat. c. 43.* Nisi ei tu signa doloris tui verbis, sententiis, voce, vultu, collacrymatione denique ostenderis. *Virg. 1. Georg.* Aut pecori signum, aut numeros impressit acervis. *Quintil. l. 3. c. 6.* Signis aliquid colligere. *Terent. And. 3. 1.* Quæ oportet signa ad salutem esse, omnia huic esse video, *segni di salute*. Rursus *Cic. 3. ad Q. Fr. ep. 3.* Occupationum mearum signum tibi sit librarii manus. *Id. 1. de Divin. c. 16.* Signum dare cantandi. *Id. de Arusp. resp. c. 11.* Vis innumerabilis servorum in scenam, signo dato, irrupit. ¶ Speciatim signum dicitur de sideribus, idest de cæli constellationibus, ut de sideribus circuli Zodiaci, & aliis. Causa nominis est, quia quorundam animalium imaginem referunt. Zodiaci signa duodecim sunt, Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpius, Sagittarius, Capricornus, Aquarius, Pisces. *Cic. 1. de Invent.* Nam & signorum ortus, & obitus definitum quendam ordinem servant. *Horat. l. 1. sat. 6. v. 126.* Rabiosi tempora signi, idest dies caniculares. ¶ Item de vexillis, quia nempe sunt signum belli. *Cic. in Catil. 2. c. 6.* Cum arma, cum secures, cum fasces, cum tubas, cum signa militaria scirem esse præmissa. Hinc conferre signa cum hostibus, *attaccar la battaglia*, apud *Cic. in Pison. c. 23.* Signis infestis inferri in hostem, &, infesta signa hosti inferre, *andar ad assaltar il nemico*. *Idem pro Pomp. cap. 16.* & *pro Flac. c. 2.* & *Liv. l. 3. c. 60.* ¶ Militare etiam signum est illud, quod tribunis militum dari solet ab Imperatore, quo dignoscere possint eos, quibus excubias agendi cura demandata est, *il contrassegno della sentinella*: quod quidem signum constat uno, aut duobus fere verbis, quorum ii solum conscii sunt, qui in statione vigilant, quo fit, ut quicumque ea verba ignorant, aditu, & transitu facile prohibeantur. *Suet. in Claud. c. 42.* Excubitori tribuno signum de more poscenti, non temere aliud dedit, quam ἄνδρ' ἐπαμύνασθαι, &c. *Id. in Calig. c. 56.* Tribuno cohortis prætoriæ signum petenti, Priapum, aut Venerem dare consuevit. ¶ Atque hæc signa vocalia dicuntur a *Veget.* nam erant alia Vigiliarum signa non vocalia, scilicet ver. gr. tesserulæ quædam ligneæ, quæ excubiis distribuebantur, & medio stationis tempore a Tribuno repetebantur. Vide de his plura apud *Lips. l. 3. de milit. Rom. dial. 9.* & *Veget. de re milit. c. 5.* ¶ Dicitur etiam signum de statuis, simulacris, imaginibus, sive sculptilibus, sive fusilibus, ad effigiem hominum, vel bestiarum, & aliarum rerum fabricatis. *Cic. 3. Ver.* Delum venit, ibi ex fano Apollinis religiosissimo nocte clam sustulit signa pulcherrima, atque antiquissima. *Virg. 5. Æn.* Cymbiaque argento perfecta, atque aspera signis, idest imaginibus decorata, & ornata. ¶ Item de instrumento, quo quid obsignamus, & notamus, vel potius de imagine, quam hoc instrumento in re aliqua imprimimus. *sigillo*. *Cic. in Catil. 3.* Tum ostendi tabulas Lentulo, & quæsivi, cognosceret ne signum. *Id. ibid.* Literæ omnes integris signis Prætoribus traduntur. *Id. pro Quinct. c. 6.* Tabulæ maxime nobilium hominum signis consignantur. Hinc sub signo aliquid ponere, vel habere, *tener chiuso*, *a forza sigillo*. *Cic. 9. ad Attic.* & *Agrar. 1.* ¶ Item, ut diximus, de iis rebus, quæ ad tabernas solent suspendi. *Quintil. l. 6. c. 4.* Tabernæ autem erant circa forum, ac scutum illud signi gratia positum. ¶ Item de miraculis insolitis, de prodigiis, ostentis, auguriis, quæ boni aliquid, vel mali pronuntiant. *Cic. 1. Divin.* Equus ejus repente concidit, nec eam rem habuit religioni, objecto signo, ut peritis videbatur, ne committeret prælium.

Sil, silis, n. 3. genus pigmenti luteum colorem, quemadmodum ochra, reddens: inveniturque ceu limus quidam in argenti, & auri fodinis, quemadmodum etiam illud aliud pigmentum, quod cæruleum a colore dicitur. *Auson. in monosyll.* Sit ne peregrina vox nominis, aut Latii sil. *Plin. l. 33. c. 13.* Sile pingere primi instituerunt Polygnotus, & Mycon. Adde *Cels. l. 5. c. 23. n. 1.*

Sila, f. 1. *Sila*, sylva Bruttiorum, in Calabria, juxta Apenninum M. magnitudinem ad 200. M. P. patens, a Taberna Rhegium usque perducta, ubi picis laudatissimæ copia. *Virg. 12. Æn. v. 715.*

Silaceus, a, um, ex sile compositus, luteus. *Vitruv. l. 7. c. 5.* Silacei, & miniacei cunei. *Plin. l. 35. c. 7.* Silacei colores. ¶ Sunt qui apud *Vitruv.* legendum putent *syllaceus*, deriventque a *Sylla*, quem scribit *Plutarchus* ita appellatum a faciei rubore: sed absurdum est quidquam in Vitruvio mutare.

Silanus, i, m. *canale*, *a condotto d'acqua*, fistula, seu tubus, unde aqua salit, κρουνός. *Lucret. l. 6. v. 1263.* proque voluta Corpora silanos ad aquarum strata jacebant. *Cels. l. 1. c. 28.* Confert etiam aliquid ad somnum silanus juxta cadens. ¶ *Cujacius l. 11. Observation. c. 2.* his quos attulimus locis legit *Silvanus*, atque significari lapideos tubos figura hominis, & præsertim Silvani effictos.

Silarus, *Silaro*, *Sele*, fl. Picentinorum, illos a Lucanis dividens. Oritur ex Apennino M. in prov. Principatus cit. deinde aliquot auctus fluviis in sin. Salernitanum se exonerat. *Plin. l. 2. c. 103.* In flumine Silari ultra Surrentum non virgulta modo immersa, verum & folia lapidescunt, alias salubri potu ejus aquæ. Idem scribit *Sil. l. 8. v. 581.*

Silatum, n. 2. jentaculum. *Fest.* Silatum antiqui pro eo, quod nunc jentaculum dicimus, appellabant, quia jejuni vinum sili conditum ante meridiem absorbebant.

Silaus, i, herba apii similitudine. *Plin. l. 26. c. 8.*

Silena, æ, f. *Lucr. l. 4. v. 1166.* Simula, Silena aut Satyra est. h. e. ea fœmina, quæ simula, nempe naso simo & coliso est, *Silena aut Satyra* vocatur.

Silens, entis, o. 3. σιγῶν, partic. a sileo. *Plaut. Epid. 2. 2. 33.* Ego abscessi silens. ¶ Metonymice anni silentes dicebantur quinque illi anni, quos tota silebant novi discipuli Pythagoræ, solum ea, quæ dicerentur, audientes. *Claudian. de Consul. Mall. Theod. v. 157.* Pythagoræ monitus, annosque silentes. Sic *Ovid. 15. Metam. v. 66.* cœtus silentum vocat Pythagoræos discipulos. ¶ Metaleptice ponitur pro mortuo, ut Animæ, vulgus, concilium, cœtus, sedes silentum. *Ovid. 5. Fast.* Mox etiam Lemures animas dixere silentum. ¶ Sæpe translate sumitur. Silens cælum, est tempus serenum. *Plin. l. 18. c. 28.* Alia sunt illa, quæ silente cælo, serenisque noctibus fiunt, nullo sentiente, nisi cum facta sunt. Sic silentes venti, apud *Col. l. 12. c. 23.* h. e. non spirantes. Sic dies silens a ventis, h. e. tranquillus, *Idem l. 4. c. 29.* Luna silens dicitur, quando non amplius apparet super terram, utpote in interlunio, nobis non lucens. *Plin. l. 16. c. 39.* Utilissime in coitu ejus sterni, quem diem alii interlunium, alii silentia Lunæ appellant. ¶ Flos silens, qui non amplius crescit, & quodammodo declinat, vel, ut alii interpretantur, qui nondum se explicat, & aperit. *Col. l. 12. c. 7.* Silentem florem vitis albæ, & asparagi. ¶ Vinea silens, & surculus silens, nondum germinans. *Col. lib. 4. c. 27.* Fossor protinus adhuc silentibus vineis inducendus est. *Id. lib. 11. c. 2.* Surculi quoque silentes ad insitionem non præcipue, utiliterque leguntur. ¶ Luci silentes, nox silens, & hujusmodi a Poetis dicuntur, *Virg. l. 4. Æn. Sil. l. 17.* & aliis, quia noctu silere cuncta videntur, & similiter in lucis propter hominum infrequentiam nulli prope strepitus exaudiuntur.

Silenter, adv. *tacitamente*. *Juvencus l. 3. v. 462.* qua pinguia rura silenter Agmina Jordanis viridis prorumpit amœno.

Silentiarii, m. 2. σιγῶντες, dicti sunt, quorum ministerio Imperator utebatur ad ea, quæ ad quietem palatii pertinebant. *Justinian. l. ult. Cod. de excus. tut.* Viros clarissimos sacri nostri palatii Silentiarios, circa latus nostrum militantes, de tutelis, & curationibus excusari sancimus. *Leg. 30. Cod. de inoff. testam.* Spectabilis Silentiarii.

Silentiosus, a, um, adject. silens, tacitus, quietus. *Apul. lib. 11. Metam. circa init.* Nactus opacæ noctis silentiosa secreta.

Silentium, ii, n. *silenzio*, דממה, Ger. *stille*, Gall. *silence*, Hisp. *silencio*, σιγή, taciturnitas, reticentia. *Cic. de Or.* Hæc cum Crassus dixisset, parumper & ipse conticuit, & cæteris silentium fuit. *Id. 1. de Divin.* Silentium fieri. *Id. in Brut. c. 22.* Silentio aliquid præterire. *Id. Att. l. 5. ep. 16.* De Partho silentium est, *non se ne parla*. *Hor. l. 2. sat. 6. v. 57.* ut unum scilicet egregii mor-

mortalem, aliique silenti, *uomo di gran secreto*. *Petr.* l. 10. c. 7. habere silentium. *tacere*. *Quint.* l. 1. c. 5. Silentium tacere. *Terent. prolog. Hecyr.* v. 33. Silentium dare. *Ovid. de arte am.* l. 2. v. 603. Præstant silentia rebus. ¶ *Silentio*, absolute eleganter usurpatur. *Cæs.* l. 7. *B. G.* c. 58. Silentio e castris egressus, *cotonamente*, *quietamente*. *Cic.* 1. *Tusc.* Plagas silentio ferre, *senza lamentarsi*. Eodem sensu dicimus, per silentium aliquid agere: quod legitur apud *Tacit.* 4. *Ann.* c. 53. & alibi sæpe, & *Terent. prol. Phorm.* v. 31. ¶ Silentium noctis est intempestæ noctis tempus, quod & conticinium dicitur. *Liv.* l. 5. Se noctis silentio vocem audisse majorem humana. Similiter apud *Virg.* 2. *Æn.* v. 255. tacitæ per amica silentia Lunæ, est nocte tranquilla, neque enim de interlunio Lunæ intelligi potest, ut quidam putarunt, cum scribat *Petron.* in *Sat.* in plenilunio accidisse Trojæ excidium, de quo sermo. ¶ In auspiciis Silentium dicitur cum nullum vitium intervenerit. *Cic.* l. 2. *de Div.* c. 34. Peritum esse necesse est eum, qui, silentium quid sit, intelligat: id enim silentium dicimus in auspicio, quod omni vitio caret. ¶ Translate silentium sumitur pro quiete, otio, ignavia, cessatione. *Cic.* in *Pison.* Perpetuum silentium judiciorum. *Sallust.* in *Catil.* c. 1. Vitam silentio transigere. *Tacit.* in *Agric.* c. 39. Studia fori, & civilium artium decus in silentium agere. *Id. ib.* c. 3. Ad ipsos ætatis terminos per silentium venimus.

Silentus, a, um, adject. Silens. *Laevius* apud *Gel.* l. 18. c. 7. Loca silenta.

Silēnus, m. Σειληνός, Bacchi nutricius, & pædagogus, semper asino vehi solitus, quem Aratus in gratiam alumni inter sidera translatum dicit. Dictus est a σιλλαίνειν, h. e. petulanter ludere. *Hor. in art. Poet.* v. 239. Custos famulusque Dei Silenus alumni. ¶ Sileni quoque cæteri comites Bacchi dicti fuerunt, imo & Bacchus ipse Silenus vocatus est, ut ex Suida constat. *Cic.* 1. *Tusc.* Fertur etiam de Sileno fabella quædam, qui cum a Mida captus esset, hoc ei muneris pro sua missione dedisse scribit, docuisse Regem, *Non nasci homini longe optimum esse, proximum autem quam primum mori*. *Virg.* 6. *Ecl.* Chromis, & Mnasylus in antro Silenum pueri somno videre jacentem, Inflatum hesterno venas, ut semper, Iaccho. ¶ Hoc nomine item Græcus Historicus fuit, qui res Hannibalis descripsit. *Cic.* 1. *de Div.*

Silĕo, es, lui, sine sup. *tacere*, דם, Ger. *still schweigen*, Gall. *se taire*, Hisp. *callar*, σιγάω, taceo, silentio utor. Cornelius Fronto *silere*, & *tacere*, ita distinguit, ut illo loquentis sermo comprimatur, hoc vero de iis utamur, qui nec loqui cœperunt. Sed alii contra omnino scribunt, *sileo*, & *taceo* inter se differre, quod silere dicatur, qui nondum cœpit loqui, tacere qui jam cœpit. *Plaut. Pæn. prol.* v. 3. Silete, atque tacete, atque animum advortite. ¶ Utcumque sit de hujusmodi horum verborum discrimine, quod præter quorundam Grammaticorum nimis subtilia commenta, nullo certo fundamento nititur, verbum *sileo* usurpatur, vel absolute. *Cic.* 1. *Acad.* c. 1. Silent enim diutius Musæ Varronis, quam solebant, hoc est nihil scribit, nihil edit Varro. *Ovid. Met.* 10. v. 389. Muta silet virgo. ¶ Vel cum abl. & præp. *de*. *Cic.* 6. *Verr.* Me non solum de vestris monumentis silere oportebit. ¶ Vel cum acc. *Cic. Att.* l. 2. Sed nihil affirmo, tu hæc silebis. ¶ Vel passive. *Cic. pro Planc.* c. 6. Ea res siletur. ¶ Vel cum infinito. *Hirt. de bell. Hisp.* c. 3. Unus ex nostris respondit, ut silent verbum facere. ¶ Translate accipitur pro cessare, quiescere, nihil agere, otiosum esse. *Cic. pro Mil.* c. 4. Silent leges inter arma. *Tacit.* 3. *hist.* c. 47. Nec cæteræ nationes silebant; subita per pontum arma barbarum mancipium moverat. *Virg.* 9. *Æneid.* Somno vinoque soluti Procubuere: silent late loca. ¶ Silere æquor dicitur, cum placidum est. *Id. Ecl.* 9.

Siler, eris, n. 3. frutex aquosis locis crescens, qui nonnunquam arborescit, adeo ut baculos rustici ex eo faciant, quasi pusilla salix, cujus etiam generibus annumerari creditur, auctore Ruellio, qui contendit, non esse id, quod seseli Massiliense Officinæ, & siler montanum appellant. *Virg.* 2. *Georg.* v. 12. Ut molle siler, lentæque genistæ.

Silēsco, is, n. 3. *tacere*, σιωπάω, sileo, tacitus fio. *Ter. Adelph.* 5. 2. 10. Dum hæ silescunt turbæ. *Virg.* 10. *Æn.* Eo dicente Deum domus alta silescit. ¶ Translate sumitur pro quietum fieri. *Catul. carm.* 63. Furor sibi silescit.

Silex, icis, m. aut f. 3. *selice*, *selce*, חלמיש, Ger. *kißling*, Gall. *caillou*. Hisp. *pedernal*, κόχληξ, lapis durus, ex quo ignis excuti solet. *Virg.* 1. *Æn.* Ac primum silici scintillam excudit Achates. ¶ Accipitur nonnunquam latius silicis appellatio, ut etiam de petris, & marmoribus, & etiam de quolibet lapide dicatur. *Plin.* l. 36. c. 18. Idem Lunensem silicem serra secari, at Tusculanum dissilire igni. *Virg. Æn.* 8. v. 233. Stabat acuta Silex præcisis undique saxis. *Ovid.* 7. *Met.* v. 107. terrene silices fornace soluti. ¶ Translate *Tibul.* l. 1. el. 1. v. 78. Nec in tenero stat tibi corde silex. ¶ Dicitur etiam *saxum silex*, *lapis silex*. *Liv.* l. 1. c. 24. Porcum saxo silice percussit. *Plaut. Pæn.* 1. 2. 77. Tu ex lapide silice stultior.

Siliānus, a, um, ad Silium aliquem pertinens, quod est nomen proprium Romani hominis. *Cic. Attic.* l. 12. *epist.* 17. Silianum negotium. *Et ibid.* Siliana villa.

Silybum, i, n. σίλυβον. *Cardo Maria*, herba spinosa, chamæleoni albo similis, in Cilicia, Syria, & Phœnice nascens, succumque lacteum emittens. *Plin. lib.* 22. c. 22. & l. 26. c. 12. ¶ Legitur & *Sillybum*.

Silicarius, ii, m. *Frontin. de aquæduct. Rom.* l. 2. Silicarios refert inter opifices aquæductuum.

Silicernium, ii, n. epulum funebre, quod in exequiis celebrabatur. *Varr.* apud *Non.* c. 1. n. 134. Funus exsequiati cum plausu ad sepulcrum, antiquo more silicernium confecimus, id est περίδειπνον, quo pransi discedentes dicimus alius alii, vale. *Festus*: Silicernium dicitur cœna funebris. ¶ *Paulus* apud *Festum* ait, silicernium proprie esse genus farciminis, quod adhibebatur in funebri epulo. Hinc & *Arnob.* l. 7. inter farcimina silicernium refert. ¶ Tribuitur hinc hæc vox seni decrepito, quod ejus causa brevi silicernium futurum sit. *Teren. Adelph.* 4. 2. 48. I sane, ego te exercebo hodie, ut dignus es, silicernium. *Fulgent. Planciad. de prisco serm.* n. 8. Silicernios senes dixit in masc. genere, additque exemplum *Cæcilii Atimeti in hist. de Gorg. Leontino*, his verbis. Qui jam silicernius sui finem temporis expectaret. De etymo vocis multa scripsere *Nonius*, *Servius*, *Donatus*, & alii, quæ omnia, utpote vana, & incerta piget hic referre. *V. Voss.* in *Etymol.*

Silices, m. 3. pop. Armeniæ majoris, montani, apud quos oritur Tigris, & Tyrium fl. excipit. *Plin.* l. 6. c. 6.

Siliceus, a, um, χερμάδιος, quod est ex silice. *Cat. de R. R.* c. 18. Ibi lapides siliceos in totum forum statuito. *Vitruv.* l. 8. c. 3. Silicea saxa. ¶ Translate *Senec.* l. 3. *de Ira*, c. 8. Impudicorum cœtus fortem quoque, & siliceum virum emollit.

Silicia, æ, f. herba eadem, quæ fœnum græcum, sic dicta, quod inter silices nascitur. *Plin.* l. 24. c. 19.

Silicius, a, um, adject. idem ac siliceus. *Plin.* l. 26. c. 16. *de malluvio*: Nunc item pugillares, lectorumque silicios, aut laminas. h. e. operimenta e silice, seu marmore secta lectis addita. Alii leg. *filiceas laminas*. h. e. fili colore tinctas.

Silicula, vel Siliquula, æ, f. parva siliqua. *Var. de R. R.* l. 1. c. 23. Lupinum necdum siliculam cepit.

Siliginarius, ii, m. siliginis venditor, vel distributor. *Ulpian.* l. 52. *ff. de furtis*, & *Inscript.* apud *Spon. Erud. Antiq. pag.* 64.

Siligineus, a, um, σιλιγνίτης, quod est factum ex siligine. *Plin.* l. 18. c. 9. Siliginea farina modius Gallicæ XXII. libras panis reddit. *Sen. ep.* 123. Malum panem dicis. Expecta, bonus fiet etiam, illum tenerum tibi, & siligineum fames reddet.

Siligo, inis, f. 3. *siligine*, Ger. *rocken*, Gall. *bled a blanc*, Hisp. *trigo candial*, σιλίγνιον, ζέα, genus frumenti, ex quo laudatissimus panis conficitur. *Plin.* l. 18. c. 9. Siliginem proprie dixerim tritici delicias, candida est, & sine virtute, & sine pondere, conveniens humidis tractibus, quales Italiæ sunt, & Galliæ Comatæ: Sed & trans Alpes in Allobrogum tantum, Arvernorumque agro pertinax: in cæteris ibi partibus biennio in triticum transit. *Col.* l. 2. c. 9. Omne triticum solo uliginoso post tertiam sationem convertitur in siliginem. *Juven. sat.* 5. v. 70. Sed tener, & niveus (panis) mollique siligine factus Servatur domino.

Siliqua, æ, f. *vega*, *siliqua*, *baccello*, λοβός, involucrum leguminum, folliculus, seu integumentum, cui grana leguminum includuntur, & siquid leguminibus est simile. *Virg.* 1. *Georg.* Grandior ut fœtus siliquis fallacibus esset. *Plin.* l. 18. c. 12. *de fabis*: Siliquæ, caulesque gratissimi sunt pabuli pecori. ¶ Per Synecdochem siliquæ ponitur pro integro legumine. *Horat.* l. 2. *ep.* 1. v. 123. Vivent siliquis, & pane secundo. *Pers. sat.* 3. Siliquis, & grandi pasta polenta. In his, & similibus locis quidam dubitant, utrum siliquæ arboris, an leguminis intelligantur. Sed satius est intelligere legumina, ut phaseolus, pisa, lupina, quibus constat vesci solere, qui tenui victu gaudent. Nam involucris, quæ proprie siliquæ, sola pecora vescebantur. ¶ Dicitur etiam de fœno græco. *Colum.* l. 11. c. 12. Fœnum græcum, quod siliquam vocant rustici, duo tempora sationum habet, quorum alterum est Septembris mensis, cum pabuli causa seritur, alterum autem mensis Januarii ultimo, cum in messem seminatur. ¶ Item de fructu arboris, quæ Græcis κερωνία, vel κερατωνία, fructus vero κεράτιον nominatur, a κέρας, *cornu*, quia est incurvus instar cornu. Latine siliqua dicitur, vel siliqua græca, vel etiam faba græca, quia figura siliquam refert, quæ legumina continet. *Plin.* l. 15. c. 24. Haud procul abesse videatur, & praedulces siliquæ, nisi quod in iis cortex ipse manditur: Digitorum hominis longitudo illis, & interim falcata, pollicari latitudine. *Id.* l. 17. c. 18. Siliquæ Græcæ, & Persicis ante brumam per autumnum. *Colum.* l. 5. c. 10. Siliquam Græcam, quam quidam ceration vocant, & persicum ante brumam per autumnum serito. ¶ Item de arbore in Syria, & Jonia, & circa Gnidum, & in Rhodo, quam Jones ceraunian vocant. *Plin.* l. 13. c. 8. Similis his siliqua, quam Jones ceraunian vocant, trunco & ipsa fertilis, sed pomo siliquæ. ¶ Denique siliquæ nomen est minimi ponderis. *Vetus Auctor de ponderib.* Ponderum pars minima calculus est, qui constat ex granis ciceris duobus, & apud quosdam siliqua pensante, quæ tribus granis hordei declaratur in pondere. *Et paulo post*. Drachme, quæ constat siliquis 18. & scrupulus, qui est ex siliquis 6. &c. *Pan. de ponder.* v. 60. Semina sex aliis siliquis latitantia curvis Attribuunt scrupulo.

Siliquastrum, i, n. *gengiovo*, πιπερίτις, herba hortensis, a *siliqua*, quod siliquæ habeat similitudinem, ut menastrum a menta, ob eandem causam. *Plin.* l. 19. c. 12. Panax piperis saporem reddit, magis etiam siliquastrum, ob id piperitidis nomine accepto.

Siliquor, aris, d. 1. est siliquam, seu integumentum emittere, siliqua tegi. *Plin.* l. 17. c. 9. Nihil esse utilius lupini segete, prius quam siliquetur, aratro, vel bidentibus versa. *Id.* l. 18. c. 7. Siliquantur vero omnia diversis diebus, & ab ima primum parte paulatim flore subeunte.

Silius Italicus Poeta, ex Italica Pelignorum urbe, consulatum Romæ gessit eo anno, quo Nero occisus est, vixitque deinde usque ad Trajanum, quo tempore jam senex, media ætate fruit in Campania secessu, tædio insanabilis clavi, quo diu afflictatus fuerat. Scripsit de bello Punico libros septemdecim heroico carmine. Plura de eo vide apud *Plin.* l. 3. *epist.* 7.

Silli, orum, m. σίλλοι. genus carminis apud Græcos, simile Latinorum satyris, cujusmodi librum in Platonem composuisse Timonem refert *Gel.* l. 3. c. 17. Hinc

Sillybus, V. Silybus.

Sillographus, i, masc. *maledico*, *satirico*, σιλλογράφος, qui mordacia carmina scribit. *Ammian.* l. 22. c. 16. Sillographus imitetur Scriptores maledicos.

Silo, onis, m. *cigliuto*, qui prominentia supercilia habet. Ita *Non.* c. 1. n. 101. interpretatur. *Varr. ibid.* Non unum scribunt esse grandibus superciliis, silonem quadratum, &c. ¶ Rectius tamen exponitur idem ac *simus*, hoc est simus, & expandis naribus, *di naso largo*, *e schiacciato*, *rincagnato*. Certe in *Glossis* tam *silo*, quam *silus* dicitur σιμός. *Plaut.* quoque hac ratione usurpat cum ait, *Rud.* 2. 4. 81. Eequem recalvum, ac silonem senem, statutum, ventriosum, torvis superciliis, &c. Nam si *silo* esset, qui prominentia supercilia habet, inepte subjecisset *torvis superciliis*. Præterea *Plin.* l. 11. c. 37. *sect.* 59. *Hard.* docet cognomina *Silonum* apud Romanos a naribus, non a superciliis orta esse. ¶ In verbis *Plaut.* est qui legit *silenum*, est qui *silanum*.

Silphium, ii, n. σίλφιον, herba quædam, imbre tantum proveniens, quemadmodum & fungi, cujus folia, & radix ad varios in medicina usus adhibentur. Ex ea succus emanat, qui laser dicitur. *Plin.* l. 22. c. 13.

Silva, æ, f. *selva*, *bosco*, Ger. *wald*, Gall. *forest*, Hisp. *bosque*, δρυμός, ὕλη, locus, ubi multitudo arborum est. Etymologi ducunt ab ὕλη, ideoque *sylvam* per *y* scribunt. Rectius tamen per latinum *i* scribitur, quod in omnibus veter. monumentis ita legitur, testibus *Manut.* in *Orthog. Dausq.* & aliis. *Cic. Att.* l. 12. *ep.* 16. Mane me in silvam abstrudo densam, atque asperam. *Virgil. Æn.* 6. Itur in antiquam silvam, stabula alta ferarum. ¶ Dicitur etiam de loco sentibus, virgultis, tribulis denso, & impedito. *Virg.* 2. *Georg.* v. 17. Pullulat ab radice aliis densissima silva. ¶ Differt a *nemore*, quod plerumque significat locum deliciarum causa arboribus consitum. *Cic.* 1. *de Divin.* c. 52. Multos nemora, silvæque commovent. Item a *luco*, qui est silva incædua, & diis sacra; silva vero notat locum, unde ligna cædere, & asportare licet. *Liv.* l. 24. Lucus frequenti silva, & proceris abietis arboribus septus. Item a *saltu*, qui est locus in silva seclusus, ubi pascuntur armenta. *Catul. carm.* 34. Silvarumque virentium saltuumque reconditorum. Hæc tamen discrimina passim non servantur, præsertim a Poetis. ¶ Metonymice silva accipitur pro ipsis arboribus. *Virg.* 2. *Georg.* v. 26. Silvarumque aliæ pressos propaginis arcus Exspectant. ¶ Translate sumitur pro quacumque congerie, & prima veluti materia, ex qua deinde quod volumus, efficimus. *Cic.* 3. *de Or.* c. 26. Primum silva rerum, sententiarumque comparanda est. *Id. in Or.* c. 3. Ubertas, & quasi silva dicendi. ¶ Silvam comæ dixit *Juven. sat.* 9. v. 13. capillos densos, & incomptos. ¶ *Ligna ferre in silvam*, proverbiali locutione dicitur is, qui aliquid alieni tribuit, quo is maxime abundat: cui respondet Italicum proverbium, *dar acqua al mare*. *Horat.* l. 1. *sat.* 10. ¶ Interdum hæc vox apud Poetas trisyllaba est, ut apud *Horat. Epod.* 13. Nunc mare, nunc siluæ. *Priscian.* l. 1. *pag.* 546. *Putschii*.

Silānus, vel Sylvanus, i, m. Deus silvarum præses, ὑλαῖος θεός, quemadmodum Pan pecorum, & agrorum. *Virg.* 2. *Georg.* Panaque, Silvanumque senem, Nymphasque sorores. Hic Cyparissum puerum in deliciis habuisse dicitur: fabulantur enim Poetæ, Cyparissum cervam habuisse mansuefactam, eamque unice adamasse: quam cum Silvanus imprudens occidisset, puer doloris impatientia contabuit, cujus mortem ægre ferens Silvanus, in arborem cupressum eum commutavit, quam amasii desiderio semper dicitur circumferre. Hinc *Virg.* 1. *Georg.* v. 20. Et teneram ab radice ferens, Silvane, cupressum. ¶ *Vetus Auctor de limit.* apud *Rigalt. pag.* 202. Omnis possessio tres Silvanos habet: unus dicitur domesticus, possessioni consecratus; alter dicitur agrestis, pastoribus consecratus; tertius dicitur Orientalis, cui est in confinio lucus positus. Hæc ille. Sed fortasse hi omnes unum, eundemque deum constituunt diversis loco, aut titulo cultum. ¶ Mars etiam Silvanus dictus est, apud *Cat. de R. R.* c. 83. fortasse, quia in silvis cultus fuit. ¶ Silvani olim dicebantur tubi, ex quibus aqua salit. V. Silanus.

Silvaticus, vel Sylvaticus, a, um, adject. *di selva*, *selvaggio*, *selvatico*, ad silvam pertinens, ὑλαῖος. *Var.* l. 1. *R. R.* c. 12. Falces arreaticæ sex, silvaticæ quinque, arborariæ tres. *Plin.* l. 32. c. 9. Mus silvaticus. *Cato R. R.* c. 8. Laurus silvatica.

Silvesco, vel Sylvesco, is, n. 3. *farsi selva*, *insalvatichire*, in silvam redigi, seu silvestres, & infructuosas arbores fieri, quæ antea cultæ erant, & fructuosæ: item in nimiam ramorum, sarmentorumve ubertatem luxuriari. *Col.* l. 4. c. 11. Nec pati vitem supervacuis frondibus silvescere. *Cic. de Senect.* c. 15. Ne vitis silvescat sarmentis.

Silve-

Silvester, & Silvestris, vel Sylvester, Sylvestris, e, adject. *silvestre*, *selvaggio*, Ger. *des vvalds*, Gall. *sauvage*, Hisp. *silvatico*, ὑλαῖος, ἄγριος, quod est silvæ, vel in silva. *Cic. de Amic. c.* 19. Delectamur locis montosis, & silvestribus. *Liv. l.* 27. Tumulus erat silvestris inter Punica, & Romana castra. *Plin. l.* 16. *c.* 27. Silvestriora omnia tardiora. *Horat. l.* 1. *ep.* 2. Silvestrem flammis, & ferro mitiget agrum. h. e. sterilem, & herbis oblitum infructuosis. ¶ Translate ponitur pro agresti, & rustico. *Virg. Ecl.* 1. Silvestrem tenui meditabor arundine musam. *Horat. de ar. poet.* v. 391. Silvestres homines. *Sen. Hippol.* v. 459. Truculentus, & silvestris, & vitæ inscius. ¶ *Silvester* in fœm. gen. *Petron. in Satyr. c.* 111. testis silvester Aedon, Atque urbana Progne. Al. leg. *silvestris*.

Silvia, vel Sylvia, æ, f. filia Tyrrhenis armentarii Latini Regis Laurentum, cujus cervus mansuetus ab Ascanio vulneratus initium fuit belli inter Latinos, & Trojanos. *Virg.* 8. *Æn.* ¶ Est etiam cognomen Rheæ, seu Iliæ filiæ Numitoris, quæ a Marte compressa Romulum, & Remum peperit. *Ovid.* 2. *Fast.* v. 383.

Silvicola, vel Sylvicola, æ, m. & f. qui, & quæ silvas colit. *Propert. l.* 3. *eleg.* 12. Oscula silvicolis empta dedere viris.

Silvicultrix, vel Sylvicultrix, icis, f. quæ in silvis habitat, ut silvicultrix cerva, apud *Catul. carm.* 64. (al. 58.) v. 72.

Silvifragus, vel Sylvifragus, a, um, adject. silvas frangens. *Lucret. l.* 1. *v.* 273. montesque supremos Silvifragis vexat flabris.

Silviger, & Sylviger, a, um, adject. idem quod silvosus. *Plin. l.* 30. *c.* 3. Montes silvigeri ab Aquilonis tantum parte sunt.

Silvius, & Sylvius, ii, m. filius Æneæ, & Laviniæ Latini regis filiæ, natus post Æneæ mortem, ideoque & *Posthumus* appellatus: Silvius autem dictus est, quia in silvis a matre editus, & a pastoribus educatus fuit, ut scribit *Dionys. Halicarn. l.* 1. Regnante Albæ Ascanio, majore Æneæ filio, summum sacerdotium jussu populi gessit, regnavitque & ipse post Ascanium annis 29. ab eoque omnes Albanorum reges Silvii sunt appellati. *Id. ibid.* Sed *Liv. l.* 1. *c.* 1. 2. & 3. hos Silvium cum Julo confundit, atque fuisse filium Ascanii.

Silunculus. V. Cilunculus.

Silvosus, vel Sylvosus, a, um, adject. *selvoso*, *pieno di selve*, ὑλώδης, silva, vel arborum densitate obsitus. *Liv. l.* 9. *c.* 2. Saltus duo alti, angusti, silvosique sunt. *Plin. l.* 12. *c.* 5. Superiores rami emicant silvosa multitudine.

Silurus, i, m. σίλουρος, peculiaris Nili piscis, ex eo appellatus, quod sæpe σείει οὐράν, h. e. movet caudam. *Plin. l.* 9. *c.* 15. Sunt & in quibusdam amnibus haud minores, silurus in Nilo, esox in Rheno, attilus in Pado, &c. *Juven. sat.* 4. v. 33. Vendere municipes fracta de merce siluros.

Silus, a, um, m. σιμός, qui habet nasum sursum versus repandum. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 29. Ecquos silos, flaccos, frontones, capitones, quæ sunt in nobis? *Fest.* silus appellatur naso sursum versus repando: unde galeæ quoque ad similitudinem silæ dicebantur.

Silvula, vel Sylvula, læ, f. *selvetta*, ὑλάριον. *Col. l.* 8. *c.* 15. Totus locus silvulis occupatur.

Silybum, i, n. σίλυβον, spina lata, folia ferens chamæleontis albi. *Plin. l.* 22. *c.* 22.

Sima, æ, f. suprema pars coronæ, h. e. id, quod coronæ superimponitur, ἐπιθεσις, ab ἐπιτίθημι, impono; a Latinis ita dicitur, quia sit obtusum quiddam, & hebes instar caprini nasi. Italice *goletta* dicitur. *Vitruv. l.* 3. *c.* 3. Insuper coronas simæ, quas Græci ἐπιθεσίδας dicunt.

Simæthæus, a, um, adject. idem quod Simæthius. *Ovid.* 4. *Fast.* v. 470. Quaque Simæthæus accipit æquor aquas.

Simæthis, idis, f. nomen Nymphæ. *Ovid.* 13. *Metam.* v. 624. Acis erat Fauno, Nymphaque simæthide cretus.

Simæthius, a, um, adject. ad Simæthum fl. pertinens. *Virg.* 9. *Æn.* v. 584. Simæthia circum flumina. ¶ Simæthius heros, est Acis filius Simæthidis, apud *Ovid.* 13. *Metam.* v. 753.

Simæthus, m. 2. *Jaretta*, fl. Siciliæ, qui recipit aliquot fluvios, & Vallem Demonæ a Neetiss separans, infra Morgantium in mare Siculum se exonerat. *Sil. l.* 14. v. 232.

Simia, æ, f. *scimia*, קוף, Ger. *aff*, Gall. *singe*, Hisp. *mona*, πίθηκος, animal sine cauda, hominum figuræ proximum, in Libya nascens, a *simus*, quod sima sit, idest pressis naribus. *Enn. apud Cic. l.* 1. *de nat. Deor. c.* 35. Simia quam similis turpissima bestia nobis! ¶ Simias etiam dicimus homines aliorum imitatores affectatos: quia simia non solum figura, sed etiam gestibus actiones hominum imitatur. *Plin. l.* 1. *epist.* 5. Rusticum insectatus, atque etiam Stoicorum simiam appellat. Adde *Capitolin. in Maxim. jun. c.* 1.

Simila, æ. f. *fiore di farina*, [illegible], Ger. *semmelmehl*, Gall. *la fleur de farine*, *farine de pur froment*, Hisp. *semola*, *flor de harina*, σεμίδαλις, farina alba, flos farinæ triticeæ, ea pars, quæ media est inter pollinem, & secundarium, potissimam nutriendi vim habens, quæ etiam similago dicitur. Sunt enim molitæ farinæ partes quatuor, pollen, simila, secundarium, sive cibarium, furfures. *Cels. l.* 2. *c.* 18. Ex tritico firmissima siligo, deinde simila. *Martial. l.* 13. *epigr.* 10. Nec poteris similæ dotes numerare, nec usus.

Similagineus, a, um, adject. ex similagine factus, ut similagineus panis, apud *Senec. ep.* 119. ubi alii leg. *siligneus*.

Similago, inis, f. idem ac simila. *Plin. l.* 18. *c.* 10. Similago ex tritico fit laudatissima. Ex Africo justum est e modiis redire semodios, & pollinis sextarios quinque. Ita autem appellant in tritico, quod florem in siligine. Hoc ærariæ officinæ, chartariæque utuntur. Præterea secundarii sextarios quatuor, furfurumque tantundem. Panes vero e modio similaginis cxxii. e floris modio cxvii.

Simile, adv. idem ac similiter. *Cic.* 1. *Acad.* 1. 3. Simile vos cum perturbare, ut illi Rempublicam, sic vos Philosophiam bene jam constitutam velitis, &c. Plerique tamen leg. *similiter*.

Similigenus, a, um, adject. qui est similis generis. *Cal. Aurel. Acut.* 2. *c.* 19. Admiscere sibi similigena.

Similis, & le, o. 3. *simile*, *somigliante*, דומה, Ger. *gleich*, Gal. *semblable*, Hisp. *semejante*, ὅμοιος, quod similitudinem cum re aliqua habet. Usurpatur vel absolute. *Cic.* 2. *Catil.* Simili Senatusconsulto C. Mario, & L. Valerio Coss. permissa est Respublica. ¶ Vel cum gen. *Cic. l.* 12. *Fam. ep.* 22. Spes tamen una est, aliquando Populum Rom. majorum similem fore. *Plin. l.* 12. *c.* 17. Mastice bitumini similior. ¶ Vel cum dat. *Cic.* 1. *de Leg.* Nihil est enim unum uni tam simile, tam par, quam omnes inter nosmetipsos sumus. *Idem pro Marcel. c.* 3. Hunc simillimum Deo judico. Vel cum accus. & præpos. *inter*. *Cic.* 4. *Acad.* Anaxagoras materiam infinitam, sed ex ea particulas similes inter se minutas, &c. ¶ Vel præter genitivum, aut dativum, aut accusativum, cum ablativo rei, in qua est similitudo, vel sine præpos. vel cum præpos. *in*. *Cic.* 1. *Tusc.* Quærerem ex eo, cujus suorum similis fuisset Africani fratris nepos, facie patris, vita omnium perditorum ita similis, ut esset facile deterrimus. *Id.* 4. *Ver.* Si aliqua in re Verri similis fuero. ¶ Vel apud Poetas etiam cum accus. per Hellenismum. *Virg.* 1. *Æn.* Os, humerosque Deo similis. ¶ Vel cum membro orationis, & conjunctione *ac*, vel *atque*. *Cic.* 4. *Fin.* Nec si ille sapiens ad tortoris equuleum a Tyranno ire cogatur, similem habeat vultum, ac si ampullam perdidisset. *Id.* 3. *Fin.* Itaque & similis erit finis boni, atque antea fuerat. ¶ Vel cum partic. *ut*. *Cic. de Sen. c.* 6. Similesque sunt, ut si qui gubernatorem in navigando agere nihil dicant. Al. leg. *similesque sunt iis*, *qui* &c. ¶ Reperitur *simile est*, pro similis est, per Hellenismum. *Nav. apud Non. c.* 3. *n.* 205. Tu pueri pusilli simile es. ¶ Simile, substant. *Cic.* 4. *de Fin. c.* 27. Ecce aliud simile dissimile. *Auct. ad Heren. l.* 2. *c.* 29. Simile vitiosum est, quod ex aliqua parte dissimile est. ¶ Aristoteles similis apud *Juvenal. sat.* 2. *v.* 6. est imago Aristotelis, *il ritratto*. Hoc sensu *Stat. l.* 3. *silv.* 3. v. 200. te lucida saxa, Te similem doctæ referet mihi linea ceræ. *Et l.* 2. *silv. ult.* v. 128. Solatia vana subministras Vultus, qui similis notatus auro Stratis prænitet.

Similitas, atis, f. idem ac similitudo. *Cæcil. apud Non. c.* 2. *n.* 827. Vide, Demea, hominis quid fert morum similitas. Adde *Vitruv. l.* 2. *c.* 9.

Similiter, adv. *similmente*, ὁμοίως, pariter, eodem modo. Usurpatur vel absolute. *Cic. pro Rosc. Amer.* Nequaquam tamen similiter oratio mea exire, atque in vulgus emanare poterit. ¶ Vel cum partic. *ac*, *atque*, *ut*. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 3. Similiter facis, ac si me roges, &c. *Id.* 1. *Off. c.* 25. Similiter facere eos, qui inter se contenderent, uter Rempublicam potius administraret, ut si nautæ inter se certarent, quis eorum potissimum gubernaret. *Id. Agrar. c.* 4. Similiter, ut mihi videtur, atque in illa lege, qua, &c. ¶ Reperitur etiam cum dativo. *Plin. l.* 11. *c.* 25. Similiter his & scorpiones terrestres vermiculos ovorum specie pariunt. ¶ *Similiter imitari aliquem*, est propius ad ejus actiones imitatione accedere. *Phædr. l.* 5. *fab.* 5. Acclamat populus, scurrem multo similius imitatum.

Similitudo, inis, f. *similitudine*, דמות, Ger. *gleichheit*, Gall. *semblance*, Hisp. *semejança*, ὁμοιότης, exemplar, imago, species, forma, collatio. *Cic.* 1. *Off. c.* 17. Nihil autem amabilius, nec copulatius, quam morum similitudo bonorum. *Id.* 2. *Tusc. c.* 13. Sunt enim quædam animi similitudines cum corpore. *Id.* 13. *Phil. c.* 13. Omnes habent similitudinem inter se. *Liv. l.* 25. *c.* 16. Similitudine veri rapi. ¶ Similitudo item est genus Figuræ Rhetoricæ, quæ etiam Epagoge græce dicitur. *Auct. ad Heren. l.* 4. Similitudo est oratio traducens ad rem quampiam aliquid ex re dispari simile. *Quintil. l.* 5. *c.* 13. Eludere similitudines.

Similo, as, a. 1. *somigliare*, *essere simile*, דמה, Ger. *gleich seyn*, Gall. *ressembler*, Hisp. *parecer*, *semejar*, ὁμοιόω, similis sum, refero, repræsento. Construitur cum accus. *Martial. l.* 1. *epigr.* 35. Cum sint cornua tibi, similent quæ cornua Lunæ. Plerique leg. *simulent*.

Siminînus, a, um, adject. de simia. *Jul. Obseq. de prodig. C. Mario, C. Flacco Coss.* In Lucanis duo agni equinis pedibus nati, alter siminino capite. ¶ Siminina herba est, quæ græce pythecion dicitur, & cynocephalion, & ab Italis cerebrum canis. *Apul. de herb. c.* 86.

Simiŏlus, i, m. πιθήκιον, parvus simius. Translate ponitur pro eo, qui stannque alterum imitatur. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 2. Hic simiolus animi causa me, in quem inveheretur, delegerat.

Simitu, adv. idem ac simul, apud Comicos præsertim. *Plaut. Trinum.* 2. 3. 1. Multas res simitu in meo corde verso. *Id. Merc.* 2. 2. 8. Ita tres simitu res agendæ sunt.

Simius, ii, m. *scimmione*, idem ac simia. *Martial. l.* 14. *epig.* 202. Callidus emissas eludere simius hastas: Si mihi cauda foret, cercopithecus eram. ¶ Translate ponitur pro affectato imitatore. *Sen. l.* 4. *controv.* 26. Quid putatis argentarium esse? Cestii simius est.

Simo, as, a. 1. simum facio, deprimo. *Lucil. apud Non. c.* 2. *n.* 772. Simavit tamen ad nares, delphinus ut olim. ¶ Ita emendant plerique Critici, cum antea legeretur *suos* pro *simo*.

Simŏis, entis, m. *Simoers*, Turc. *Chisme*, fl. Phrygiæ min. ex Ida M. profluens, cui Xanthus miscetur, qui lacum apud Sigeum cum Scamandro confluente efficiunt. *Virg.* 5. & 6. *Æn.*

Simōnes, nomina appellantur delphini, eam vocantur. Ad eam enim vocem accedere solent. Ita autem dicuntur a simis, patulisque naribus. *Plin. l.* 9. *c.* 8. & *Solin. c.* 12. (al. 22.) ¶ Rectus casus singularis erit *Simo*. Ita enim apud *Terent. in Andria* senex hoc nomine inducitur.

Simonĭdes, is, m. 3. Σιμωνίδης, Poeta Lyricus e Cea ins. qui Melicus dictus est, Stesichori æqualis. Quatuor literas invenit, ζ, η, ψ, ω, & octavam in lyræ chordam. *Plin. l.* 7. *c.* 56. Idem excogitavit artem memoriæ. *Cic. in Orat. l.* 2. *c.* 86. ¶ Simonides alter, filius sororis Simonidis superioris, cognominatus Melicerta, qui ante bellum Peloponnesiacum fuit, scripsitque genealogiam libris tribus. ¶ Item alius, Poeta Jambicus, filius Crinei, ex Amorgo ins. qui in commovenda miseratione cæteris præstitit. *Quintil. l.* 10. *c.* 1. ¶ Simonides quoque Poeta Epicus, natione Carystius, sive Erythræus, qui scripsit Græcorum apud Aulidem conventum, trimetrorum libros duos, & alia. ¶ Item Poeta Epicus, patria Magnes, Antiochi Magni tempore, cujus res gestas scripsit, ac bellum adversus Galatas. *Suid.*

Simonidēus, a, um, adject. a Simonide. *Catul. carm.* 39. *v.* 8. Mœstius lacrymis Simonideis. h. e. lacrymabili commiseratione, quali Simonides Poeta Ceus flebili carmine defunctos prosequebatur, nam præcipua ejus laus in funebri carmine fuit, teste *Quintil.*

Simplāris, re, adject. &

Simplarius, a, um, adject. idem ac simplex, a quo deducitur. Hinc simplariæ venditiones dicuntur a JCtis, pro quibus venditor non tenetur de dupla emptori repromittere, sed tantum de simpla, h. e. de simplici rei venditæ pretio. *Ulpian. l.* 37. *de evict.* & *l.* 48. *ff. de Ædil. edict.* ¶ Simplaris armaturæ, apud *Veget. l.* 2. *de re milit. c.* 7. est ordo militum, qui simplam accipiebat annonam, quemadmodum duplaris, qui duplam. *Id. ib.* addit torquatos *duplares* fuisse, qui scilicet ob virtutem torque donati duplam præterea annonam accipiebant: & *simplares*, qui simplam. Atque posteriore hoc loco alii leg. *sesquiplares*, hoc est qui unam, & semis annonam consequebantur. nam *sesquiplaris* significat eum, qui unam rem aliquam, & præterea ejus dimidium habet.

Simplex, icis, o. 3. *semplice*, ἁπλοῦς, quod nullo modo compositum est, ut sunt quatuor mundi elementa, terra, aqua, ignis, aer. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Omnem enim naturam necesse est, quæ non solitaria sit, neque simplex, sed cum alio conjuncta, atque connexa, &c. *Plin. l.* 25. *c.* 7. herba simplici caule. *Teren. prol. Heaut. v.* 6. Duplex quæ argumento facta est simplici. ¶ Translate accipitur pro puro, aperto, libero. *Cic.* 4. *Acad.* Cum simplici homine simpliciter agerem, nec magnopere contenderem. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. Simplicior si quis, qualem me sæpe libenter, &c. *Sen.* 2. *de Ira*, *c.* 19. Simplicissimi omnium habentur iracundi. Sic simplicia verba, *Sueton. in Tiber. c.* 62. ¶ Item pro vero, & sincero, cui falsum opponitur. *Cic.* 2. *Fin. c.* 14. His initiis inducti omnia vera diligimus, idest fidelia, simplicia, constantia, tum vana, falsa, fallentia odimus. ¶ Anni simplices sunt rudes, & doli nondum capaces, cujusmodi sunt in pueritia, aut prima adolescentia, a quibus etiam simplex toga, & pura, quæ prætexta dicebatur, geri solebat. *Mart. l.* 10. *epigr.* 20. Tu mihi simplicibus, Mani, dilectus ab annis, Et prætextata cultor amicitia. ¶ Simplex cibus, purus, non affectatus, aut aliquo condimento corruptus, vel compositus. *Plin. l.* 11. *c.* 53. Homini cibus utilissimus simplex. ¶ Simplex etiam notat directum, non flexuosum. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Flexuosum iter habet, ne quid intrare possit, si simplex, & directum pateret. ¶ Item imperitum, rudem, aut omnia credulum. *Ulpian. l.* 14. *ff. de relig.* Non autem oportet ornamenta cum corporibus condi, quod homines simpliciores faciunt. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. nec sic, ut simplex Nævius, unctam Convivis præbebit aquam. ¶ Verba simplicia a Grammaticis dicuntur, quæ nulla alia dictione componuntur. *Cic. in Orat. c.* 54.

Simplicĭtas, atis, fem. *semplicità*, *schiettezza*, ἁπλότης, puritas, sinceritas. *Quintil. l.* 3. *c.* 7. In paucis, atque humilibus accusator simplicitate gloriari potest. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 5. Simplicitas convivalium fabularum. *Velle. l.* 2. *c.* 203. Dolabella vir simplicitatis generosissimæ, *schiettezza d'animo nobile*.

Simplicĭter, adv. *semplicemente*, Ger. *einfeltiglich*, Gall. *simplement*, Hisp. *sencillamente*, *con simplicidad*, ἁπλῶς, sine commixtione, singulariter. *Cic. in Top.* Cum autem quæritur, quale id sit, aut simpliciter quæritur, aut comparate. *Quint. l.* 2. *c.* 12. Simplicius docere. ¶ Translate sumitur pro pure, sincere, sine dolo. *Cicer.* 2. *Off.* Hæc præscripta servantem licet graviter, magnifice, animoseque vivere, atque etiam simpliciter, fideliter, & vitæ hominum amice. *Plin. l.* 8. *c.* 4. Elephas homine obvio forte in solitudine, & simpliciter oberrante clement, placidusque etiam demonstrare viam traditur. idest imprudenter ab itinere deflectente, non venationis causa. *Plin. jun. ep.* 3. *l.* 5. Amice, & simpliciter reprehenderunt. *Tacit. hist.* 2. *c.* 15. Simplicissime inter nos loquimur. *Id. de Germ. c.* 5. Interiores (Germani) simplicius, & antiquius permutatione mercium utuntur.

Simplicitus, adv. idem ac simpliciter. *Plaut. Mercat.* 2. 1. 15. Sed rem simpliciter dicam, si operæ est eum hac. Ita legit *Non.* c. e. n. 463. Sed in editis omnibus aliter omnino legitur.

Simplico, as, a. 1. simplum facio. *Pallad. l.* 2. *tit.* 16. Lapis subter, vel testa ponenda est, ut radicem non simplicet, sed repercussa respergat.

Simpludiaria funera sunt, in quibus adhibentur duntaxat simplices ludi, quasi *simpliciaria*. Hic opponuntur indictiva, in quibus adhibentur non ludi modo, sed etiam desultores. *Festus*.

Simplus, a, um, *semplice*, unicus, minime multiplex. *Cic. in Top. c.* 11. Alia sunt contrariorum genere, ut duplum, simplum, multa, pauca, longum, breve. *Liv. l.* 49. *c.* 15. Negare, tantum militum effici posse; vix, si simplum ex formula imperetur, effecturos. h. e. simplicem illum militum numerum, qui ex formula fœderis debebatur. *Plaut. Pan.* 5. 6. 23. Obsecro te, ut liceat simplum solvere, h. e. tantum quantum debeo, non duplum. ¶ Apud JCtos simpla promitti, & de simpla caveri dicitur, cum ob evictionem simplum rei pretium promittitur. *Leg.* 5. & 35. *Dig. de eviction.* Similiter *Var. l.* 2. *R. R. c.* 10. Si mancipio non datur, dupla promitti, aut si ita pacti, simpla.

Simpulariarius, ii, m. simpulorum artifex. *Inscript.* apud *Murator. pag.* 965. *n.* 1. M. Minucius M. libertus Lampadius simpulariarius vivus fecit sibi & suis.

Simpulatrix, icis, f. mulier rebus divinis dedita, a *simpulum*. *Fest.* Simpulum vas parvum, non dissimile cyatho, quo vinum in sacrificiis libatur. Unde & mulieres rebus divinis deditæ simpulatrices dicuntur.

Simpulo, & contracte Simplo, onis, m. qui compotationibus indulget, a *simpulum*. *Satrius* apud *Fulgent. Planciad. de prisco serm. n.* 49. Summates viti facti sunt simpulones ganei.

Simpulum, i, n. calix, quo vinum in sacrificiis libabatur, κύαθος. *Festus:* Simpulum vas parvum, non dissimile cyatho, quo vinum in sacrificiis libabatur. Originem hujus vocabuli afferre conatus est *Varro l.* 4. *de L. L.* his verbis: Quo vinum dabant, ut minutatim funderent, a guttis guttum appellarunt; & quo sumebant minutatim, a sumendo simpulum nominavere. *Apul. in Apol.* Simpulo, & catino fictili sacrificare. *Plin. l.* 13. *c.* 12. Sed fictilibus prolibatur, simpulis innocentius. ¶ Fluctus *in simpulo excitare*, est in re minima turbas ciere. *Cic.* 3. *de Legib. c.* 16. Excitabat enim fluctus in simpulo, ut dicitur, Gratidius; quos post filius ejus Marius in Ægæo excitavit mari.

Simpuviatrix dicitur mulier, quæ simpuvium porrigit in sacrificiis. *Vet. Juvenal. Scholiast. ad Sat.* 6. *v.* 342.

Simpuvium, ii, n. vas ligneum, teste *Non. c.* 15. *n.* 12. sacrificiis aptum, in quo pontifices libare vinum solebant, itaque dictum videtur, quasi *simbuvium*, a simul bibendo, ut notat *Scholiastes vetus* ad illud *Juvenal. sat.* 6. *vers.* 342. Simpuvium ridere Numæ. ¶ Scribitur & *Sympuvium*.

Simul, adv. *insieme*, *in compagnia*, *di compagnia*, [Hebrew], Ger. *mit einander*, Gal. *ensemble*, Hisp. *a una*, ἅμα, ὁμοῦ, [Greek], pariter, adv. congregandi. Usurpatur vel absolute. *Cic. Att. l.* 3. *ep.* 10. Propter propinquitatem loci totos dies simul eramus. ¶ Vel cum abl. & præp. *cum*. *Cic. de Am.* Cum corporibus simul animos interire, atque omnia morte deleri. ¶ Et omissa præpositione. *Sil. l.* 5. *v.* 418. avulsa est protinus hosti Ore simul cervix. *Tac. l.* 4. *Ann. c.* 55. Verum Hypæpeni, Trallianique Laodicenis, ac Magnetibus simul transmissi. ¶ Usurpatur etiam cum conjunctionibus *ac*, *&*. *Cic. Att. l.* 1. Demonstravi hæc illi, simul & illud ostendi. *Plin. l.* 9. *c.* 35. Superbo simul, ac procaci fastu, ut Reginæ meretrix. *Quinctil. l.* 10. *c.* 1. Qua mens simul, visusque perstringatur. ¶ Quandoque geminatur, & habet eandem pene vim, quam *cum*, & *tum*, sive *partim*. *Liv. l.* 1. Adeo omnes simul spernebant, simul tantam in medio crescentem molem sibi, ac posteris suis metuebant. *Tac in Agric. c.* 25. Cum simul terra, simul mari bellum impelleretur. ¶ Interdum significat *et*-*iam*. *Sallust. in Catil.* His amicis, sociisque confisus Catilina, simul quod æs alienum per omnes terras ingens erat. ¶ Est etiam adverbium temporis, & ponitur pro eodem tempore. *Cic. in Brut.* Q. Hortensii ingenium, ut Phidiæ signum, simul aspectum, & probatum est. ¶ Item pro statim, quam primum, postquam, & conjungitur cum particulis *ac*, *atque*, *ut*, *primum*, *subito che*. *Cic.* 3. *Ver.* Verres simul, ac tetigit provinciam, statim Messanam literas dedit. *Id.* 2. *de nat. Deor.* Quædamque serpentes ortæ extra aquam, simul ac primum niti possunt, aquam persequuntur. *Id.* 5. *Fin.* Omne animal simul atque natum sit, voluptatem appetere. *Id.* 4. *Acad.* Itaque simul ut experrecti sumus, visa illa contemnimus. ¶ Reperitur etiam sine particulis. *Cic.* 4. *Acad. c.* 11. Simul inflavit tibicen, a perito carmen agnoscitur. *Id. l.* 6. *Fam.* Simul accepi a Seleuco tuas literas, statim quæsivi e Balbo, &c.

Simulacrum, i, n. *simulacro*, *immagine*, *effigie*, [Hebrew], Ger. *bild*, Gall. *image*, *idole*, Hisp. *imagen*, εἴδωλον, idolum, imago, effigies, forma, a *simulo*, ut *lavacrum* a *lavo*. Proprie enim sic dicitur ficta alicujus imago. Nam simulacra principio ex desiderio mortuorum orta sunt, ut qui jam defecerant, vivere viderentur. *Cic. pro Arch.* An, cum statuas, & imagines non animorum simulacra, sed corporum studiose multi summi homines reliquerint, &c. *Id.* 4. *Verr.* Effigies illa erat, simulacrumque Mithridatis. ¶ Dicitur etiam de rebus incorporeis, pro signo, nota, similitudine. *Cic. l.* 10. *Fam. epist.* 1. Nec leges ullæ sunt, nec judicia, nec omnino simulacrum aliquod, ac vestigium civitatis. *Id.* 2. *Fin.* Ergo in bestiis erunt secreta a voluptate humanarum quædam simulacra virtutum?

Simulamen, inis, n. *rappresentanzione*, [Greek], simulacrum, assimulatio, repræsentatio. *Ovid.* 10. *Met. v.* 726. *de Adonide:* Annua plangoris peraget simulamina nostri. Loquitur de sacris annuis in honorem Adonidis, quæ Adonia dicebantur, in quibus Adonis plangebatur, ac luctus Veneris referebatur.

Simulamentum, ti, n. simulatio, fictio, *finzione*. Legitur in titulo *c.* 22. *l.* 15. apud *Gell.* ubi affert historiam de Sertorio duce, deque astu ejus, commentisque simulamentis &c.

Simulans, antis, o. 3. *chi simula*, *e finge*, [Greek]. *Cic. de Am.* Et litigare se simulans blanditur. *Ovid.* 2. *Am. el.* 6. Non fuit in terris vocum simulantior ales. Al. leg. *simulacior*, ut sit a *simulax*, *acis*.

Simulanter, adverb. ficte, simulate. *Apulej. l.* 8. *A. A.* Quead simulanter revicta Charite suscipit &c.

Simulate, adv. *fintamente*, [Greek], ficte. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c. ult.* Mala enim, & impia consuetudo est contra Deos disputandi; sive ex animo id fit, sive simulate.

Simulatilis, le, simulatus, fictus. *Venant. Fortun. l.* 2. *de vita Mart. v.* 276. Nec stat imaginibus simulatilis umbra figuræ.

Simulatio, onis, f. *simulazione*, *finzione*, [Greek], [Greek], actus simulandi, fictio. *Cic. l.* 3. *Fam. ep.* 9. Fronte, atque vultu, quibus simulatio facillime sustinetur. *Id.* 3. *Ver.* Simulatio officii. ¶ Interdum ponitur pro similitudine. *Plin. l.* 11. *c.* 44. Simiarum genera perfectam hominis simulationem continent facie, naribus, auribus, palpebris, &c. Al. leg. *imitationem*.

Simulator, oris, masc. *simulatore*, [Greek], qui simulat. *Cic.* 1. *Off. c.* 30. De Græcis autem dulcem, & facetum, festivique sermonis, atque in omni oratione simulatorem, quem εἴρωνα Græci nominaverunt, Socratem accepimus.

Simulatrix, icis, f. 3. quæ simulat. *Stat.* 4. *Theb. v.* 551. Colchis, & Ææa simulatrix litore Circe.

Simulatus, a, um, *simulato*, *finto*, [Greek], fictus. *Virg.* 1. *Æn.* Flagrantesque Dei vultus, simulataque verba. *Nepos* 10. 3. Simulata amicitia. *Petron. in fragment.* Simulatus exit Proditionis opus.

Simulo, as, a. 1. *simulare*, *fingere*, [Hebrew], Germ. *gleissen*, Gall. *feindre*, Hisp. *fingir*, [Greek], [Greek], fingo, imitor, pro me fero, quod non est, pro vero falsum ostendo. *Plaut. Pers.* 1. 3. 4. Simulabo, quasi non videam. ¶ Simulare, & dissimulare differunt, quia simulare dicitur de eo, quod non est, sive de falsitate; dissimulare versatur circa id, quod est, sive circa veritatem. *Virg.* 1. *Æn.* Spem vultu simulat, premit altum corde dolorem. *Cicer.* 10. *Fam. ep.* 8. Multa & simulavi invitus, & dissimulavi cum dolore. *Plin. l.* 3. *ep.* 14. Ille sive quia non sentiebat, sive quia non sentire simulabat. *Ovid.* 3. *Metam.* Simulare se anum, *fingersi una vecchia*. ¶ Aliquando tamen *simulare* ponitur pro dissimulare. *Plaut. Curcul.* 2. 3. *v.* 25. simulabo, quasi non noverim. ¶ Simulare in aliquem, pro aliquem insimulare, *accusare*. *Plaut. Stich.* 1. *c.* 19. Quasi nunquam quicquam in eos simulem.

Simultas, atis, f. *odio occulto*, *nemicizia*, [Hebrew], Ger. *groll*, *feindschafft*, Gall. *haine couverte*, Hisp. *odio cubierto*, ἔχθρα, latens odium inter eos, qui amici esse videntur, & generatim quælibet inimicitia. *Festus*, sive *Paullus*. Simultas, idest odium, dicta ex contrario, quæ minime sint simul. Potest & a simulatione dicta existimari. *Cic. pro Flac.* An simultates, nescio quas, cum libertis Flaccus exercet. *Cic. pro L. Man. c. ult.* Simultates suscipere. *Cæs. l.* 2. *B. C. c.* 25. Huic simultas cum Curione intercedebat. *Nepos in Attic. c.* 17. In simultate cum aliquo esse. *Quint. l.* 5. *c.* 1. Simultates cum aliquo gerere.

Simultas, adv. idem ac similiter apud vet. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 148. Exossabo eum simultar, ut murænam coquus. Alii leg. *similiter*.

Simulus, a, um, dim. a *simus*. *Lucret. l.* 4. *v.* 1166. Simula, (puella) Silena ac Satura est; labiosa, Philema.

Simus, a, um, *schiacciato*, *camuso*, σιμός, qui est pressis naribus, a Græca voce allata. *Virgil.* 10. *Eclog.* Dum tenera attondent simæ virgulta capellæ.

Sin, *ma se*, Ger. *wenn aber*, Gall. *mais si*, *si non*, Hisp. *mas si*, εἰ δὲ, εἰ δὲ μὴ, sed si, si vero, si autem, conjunctio conditionalis. *Cic. Att. l.* 9. *ep.* 15. Si mihi veniam, quam peto, dederis, utar illius conditione, sin minus, impetrabo aliquid a me ipso. *Id. ad Brutum l.* 11. *ep.* 14. Si ita est, omnia faciliora, sin aliter, magnum negotium. ¶ Conjungitur etiam cum *autem*. *Cic. Att. l.* 10. Si vir esse volet, præclara synodia, sin autem, erimus nos, qui solemus. ¶ Aliquando *sin* solum reperitur, non præcedente *si*. *Cic. de Am.* Quamobrem primum danda opera est, ne qua amicitiarum dissidia fiant, sin tale aliquid evenerit, ut extinctæ potius amicitiæ, quam oppressæ videantur. ¶ *Sin quis* pro sin aliquis. *Cic.* 2. *Off. c.* 22. Danda est opera, ne tributum conferendum sit; sin qua necessitas hujus muneris alicui Reip. obvenerit &c. ¶ Ponitur interdum pro sin aliter. *Cic. Att. l.* 16. *ep.* 23. Veruntamen si pares æque inter se, quiescendum, sin, latius manabit, & quidem ad nos, deinde communiter.

Sina, masc. 1. Sinai, *Monte Sina*, *Monte Sinai*, Turc. *Gebel Mousa*, idest mons Moysis, mons Arabiæ Petrææ, excelsus, ubi Deus Moysi legem dedit. ¶ Sina item locus Phrygiæ marmoribus celebris. *Synnas*.

Sinæ, m. 1. *Chinesi*, pop. Asiæ extremi ad Or. ultra Indiam, extra Gangem, quorum regio perampla Sinarum Imperium dicitur, vulgo *la China*.

Sinape, is, n. 3. idem ac sinapi. *Col. l.* 11. *c.* 3. Sinape, atque coriandrum uti sata sunt, sua sede immota permanent.

Sinapi, n. indecl. *senape*, *senapa*, σίναπι, herba semen ferens tanta acrimonia, ut lacrymas cieat comedenti, in hybernis condimentis usitatissimum. *Plin. l.* 19. *c.* 8. Et acerrimum sapore, ignei effectus, ac saluberrimum corpori sinapi nulla cultura, melius tamen planta translata.

Sinapis, is, fem. σινάπις, idem ac sinapi. *Plaut. Pseud.* 3. 2. 29. Teritur sinapis scelerata cum illis. *Col. l.* 10. *v.* 122. Seque lacessenti fletum factura sinapis.

Sinapizo, as, a. 1. sinapi compono, vel condio. *Veget. l.* 1. *c.* 4. 6. Diligenter sinapizare.

Sinapodes, m. 3. pop. Asiæ, in desertis. Inflexis, & lentis cruribus potius serpere, quam incedere videntur. *Mela l.* 3. *c.* 11.

Sincere, adv. *sinceramente*, *puramente*, [Greek], ἀληθινῶς, pure, vere, sine mendacio, ingenue, integre, non simulate. *Cæs. l.* 7. *B. G.* Hæc ut intelligatis, inquit, sincere a me pronunciari. *Cic. Att. l.* 3. *ep.* 15. Crassi libertum nihil puto sincere locutum.

Sinceritas, atis, f. *sincerità*, *purità*, *integrità*, [Greek], [Greek], puritas, integritas. *Plin. l.* 31. *c.* 7. Salinarum sinceritas summam fecit suam differentiam. *Col. l.* 4. *c.* 26. Atque aliæ convertendæ, quæ sinceritatem habent, aliæ summovendæ, quæ vel cariosæ, vel justo breviores sunt.

Sinceriter, adv. idem quod sincere. *Gell. l.* 13. *c.* 16. Quas qui sinceriter cupiunt.

Sincerus, a, um, *sincero*, *puro*, *sano*, [Greek], [Greek], purus, simplex, cui nihil admistum est. Sunt, qui putant scribendum *syncerus* per *y*. Verum semper per Latinum *i* in vett. libb. ac Virgilio Carpensi exaratum reperiri, testatur *Manut. in Orthographia*. *Hor. l.* 1. *ep.* 2. *v.* 53. Sincerum est nisi vas, quodcunque infundis, acescit. *Senec. ep.* 108. Ex amphora primum quod est sincerissimum, effluit. ¶ Translate sumitur pro vero, incorrupto, incontaminato, minime fucato. *Cic. Att. l.* 10. *ep.* 16. Mirabilia multa, nihil simplex, nihil sincerum. *Liv. l.* 29. *c.* 4. Nihil sincera fide cum Romanis acturum. *Ovid.* 7. *Metam. v.* 453. nulla est sincera voluptas. ¶ Per Catachresim accipitur etiam pro integro, illæso, non mutilato. *Lucr. l.* 3. *v.* 718. Sin ita sincera membris ablata profugit, Ut nullas partes in corpore liquerit ex se. *Ovid.* 1. *Met.* Rursus sinu vulnere corpus, Sincerumque fuit. *Cic. l.* 13. *Fam. ep.* 51. Hoc mihi da, atque largire, ut M. Curium sartum & tectum, ut ajunt, ab omnique incommodo, detrimento, molestia sincerum integrumque conserves. *Gell. l.* 18. *c.* 10. Sinceriore corpusculo fieri. h. e. a febri convalescere, & vires recuperare. *Plaut. Men.* 2. 2. 16. Porci sacres sinceri. h. e. integerrimi, & ad sacrificium idonei.

Sinciput, itis, n. βρέγμα, pars capitis anterior, aures, temporaque complectens, ut occiput, pars posterior, quasi *semi caput*, ut inter alios auctor est *Velius Longus de Orthog.* Nempe quia eo dimidium capitis significatur. Unde Gl. Phil. Sinciput, ἡμικέφαλον. *Sidon. carm.* 5. *v.* 402. Fortique lacerto Disjicit ancipiti miserabile sinciput ense. ¶ Olim sincipita verrina, sive aprugna aceto condita, & ad esum præparata in deliciis erant. *Plin. l.* 8. *c.* 51. Interdicta quoque cœnis abdomina, glandia, testiculi, vulvæ, sincipita verrina. Hinc *Juvenal. sat.* 13. Comedam, inquit, flebile nati sinciput elixi, Pharioque madentis aceto. ¶ Per Synechdochen ponitur pro capite. *Plaut. Men.* 3. 2. 41. Non est tibi sanum sinciput, adolescens.

Sindon, onis, f. σινδών, velum linteum, subtilissimum. Si *Lazaro Baysio*, *l. de re vestiaria*, credimus, ita dicta est a Sidone, quæ sindone nobilis, ubi & Tyrus, itidem Phœnices urbs, unde & Tyriam sindonem Martialis vocat. *Mart. l.* 4. *ep.* 19. Nec sic in Tyria sindone tutus eris.

Sine, *senza*, [Hebrew], Ger. *ohne*, Gall. *sans*, Hisp. *sin*, ἄνευ, absque, præp. ex iis, quæ abl. serviunt. *Cic. pro Quinct.* Qui ab adolescentulo quæstum sibi instituisset sine impendio. *Id. pro Cal.* Homo sine re, sine fide, sine spe, sine sede, sine fortunis. *Id.* 1. *de Orat.* sine controversia.

Singiberi. V. Zingiberi.

Singilio, onis, masc. genus vestis brevioris & simplicis, [Greek]. *Trebell. Poll. in Claud. c.* 17. Singiliones Dalmatenses decem. Alii leg. *cingiliones*. h. e. parvos cinctus. Alii aliter.

Singillarius, a, um, adject. idem ac singularius, ut singillarius motus, apud *Tertull. de anima c.* 6.

Singillatim, adv. *singolarmente*, Ger. *besonder*, Gall. *singulierement*, Hisp. *singularmente*, καθ' ἕκαστον, singulariter, secundum singulos. *Cic.* 5. *Tusc.* Hæque voluptates singillatim extenuantur. *Id. Div. Ver. c.* 15. Singillatim unicuique respondere. ¶ V. quæ diximus in Sigillatim.

Singlariter, adverb. per syncopem pro singulariter. *Lucret. l.* 6. *v.* 1065. Quæ memorare queam inter se singlariter apta.

Singularie, adverb. idem quod singulariter. Usus est hac voce *Cicero*, teste *Charis. Grammat. l.* 2.

Singularis, & re, o. 3. *singolare*, *unico*, Ger. *einig*, Gall. *singulier*, Hisp. *singular*, ἑνικός, unicus. *Plin. l.* 28. *c.* 10. Democritus etiamnum effectus auget ejus, qui singularis natus sit. *Senec. in Troad. v.* 1026. Secant fluctus rate singulari. *Auson. in Periocb. l.* 7. *Iliad.* Ab Ajace prælium singulare conseritur, *duello*. ¶ Singularis numerus apud Grammaticos est, qui unica tantum rem significatur.

tur. *Quintil. l. 1. c. 5.* ¶ Verbis singularibus gratias agere, est iis verbis, quae unum tantum, non etiam plures complectantur, *in termini particolari*. *Cic. 4. Catil.* Primum quod mihi gratias egistis singularibus verbis. ¶ Locus singularis, apud *Suet. in Aug. c. 72.* est solitarius. ¶ Aliquando accipitur pro separato, simplici, non composito. *Cic. 4. Acad.* Quintum genus esse dicunt, a quo astra sunt, mentesque singulares. ¶ Metaleptice ponitur pro excellenti, & tam in malum, quam in bonum sumitur. *Cicer. 4. Acad. c. 43.* Omitto, per ipsum Aristotelem meo judicio in Philosophia prope singularem. *Id. 4. Ver. c. 7.* Quo facilius de singulari ejus impudentia existimare possitis.

Singularitas, atis, f. *singolarità*. *Tertul. advers. Gnost. c. 10.* Salva & proprietate generis, & singularitate.

Singulariter, adv. *singolarmente*, Ger. *sonderlich*, Gall. *singulierement*, Hisp. *singularmente*, ἑνικῶς, numero singulari. *Charis. l. 1.* Sunt quaedam, quae singulariter cum declinantur, in pluralibus mutant genera, hic locus, pluraliter haec loca, & hi loci. *Quintil. l. 9. c. 3.* De pluribus singulariter: acer Romanus in armis. ¶ Accipitur etiam pro unice, magnopere, mirum in modum. *Cic. 4. Ver. c. 47.* Quem ego singulariter in Prætura mea dilexissem. *Plin. l. 4. ep. 15.* Rufum singulariter amo.

Singularius, a, um, idem ac singularis. *Plaut. Capt. 1. 2. 3.* His indito catenas singularias, istas majores, quibus sunt vincti, demito, hoc est simplices, minores, & leves, non duplices. *Gel. l. 9. c. 4.* Homo singulariæ velocitatis. *Id. l. 17. c. 9.* Literæ singulariæ sine coagmentis syllabarum. Adde *Turpilium* apud *Non. c. 8. v. 60.*

Singulātim, adv. *singolarmente*, καθ' ἕκαστον, unumquodque seorsum, vel per se, cui opponitur generatim, universe. *Cic. 2. de Inv.* Singulatim de unoquoque genere in secundo libro dicemus. *Id. 1. Verr.* Ut ea, quae singulatim, ac diu collecta sint, uno tempore universa perdamus. ¶ Vide quae supra in *Sigillatim* adnotavimus.

Singultans, antis, o. 3. λύζων, qui frequentes singultus emittit. *Virg. 9. Æn. v. 333.* Truncumque relinquit Sanguine singultantem. idest cum singultu animam efflantem. *Stat. l. 5. silv. 5. v. 26.* Verba singultantia. h. e. singultibus interrupta.

Singultātus, a, um, nom. particip. cum singultu emissus. *Ovid. l. 3. Trist. eleg. 5. v. 16.* Et singultatis oscula missa sonis.

Singultim, adv. μετὰ λυγμοῦ, cum singultu. *Apul. lib. 2. A. A.* Lamentabiles questus singultim instrepebat. ¶ Singultim loqui, est loqui sermone interrupto, & veluti voce identidem compressa, quod usuvenire solet verecundis, & timidis natura. Talem locutionem ἰσχνοφωνίαν vocant Græci. *Hor. l. 1. sat. 6. v. 56.* Ut veni coram, singultim pauca locutus, idest verbis interruptis.

Singultio, is, ivi, itum, n. 4. *singhiozzare*, λύζω, singultum emitto. *Plin. lib. 34. cap. 1.* Non singultiantibus, nec si cum febre dyspnœa sit, &c. *Colum. l. 8. c. 11. de pullis gallinaceis:* Sequitur grex velut matrem, gallinam singultientem.

Singulto, as, neut. 3. frequenter singultio. *Stat. 5. Theb. v. 260.* Trepidas in limine vitæ Singultant animas. h. e. cum singultu emittunt. V. *Singultans*.

Singultus, us, masc. 4. *singulto*, *singhiozzo*, חִפָּזוֹן, Germ. *daskluxen*, Gall. *hoquet*, Hisp. *solloço*, λυγμός, dissensio spiritus, & interruptio in fletu. *Cic. pro Planc.* Non modo lacrymulam, sed multas lacrymas, & singultum cum fletu videre potuisti. ¶ Neque solum hominis est singultus, verum etiam brutorum animantium. *Virgil. 3. Georg. de equis:* Imaque longo Ilia singultu tendunt. *Col. l. 8. c. 5.* Quod se facere gallinæ testantur crebris singultibus interrecta voce acuta.

Singulus, a, um, *ciascuno da per se*, Ger. *jetliche*, Gall. *chacun*, Hisp. *cadauno*, ἕκαστος, unusquisque per se, hoc est separatim ab aliis. Fere usurpatur in numero plurali, ut cætera distributiva. *Cic. 3. de Or. c. 35.* Refert etiam, qui audiant, Senatus, an Populus, an Judices, frequentes, an pauci, an singuli. *Id. Att. l. 9. ep. 18.* Legiones singulas posuit Brundusii, Tarenti, Siponti, *una per luogo*. *Id. Agrar. 2.* Descripsit denis jugera in singulos, *dieci per uno*. *Sueton. in Aug. c. 37.* Exegit etiam, ut quoties consulatus sibi daretur, binos pro singulis collegas haberet, *uno in vece di due*. ¶ Quando usurpatur de tempore, adhibetur in abl. sine præp. vel cum præp. in, vel in acc. cum præp. in, ut Singulis horis, diebus, annis, vel in singulis diebus, vel in singulos dies. Sed tamen in dies, & in dies singulos, usurpantur cum comparativo, aut verbo incrementi. *Cic. 2. de nat. Deor.* Quod efficitur in cælo singulis diebus, & noctibus. *Id. ibid.* Sol binas in singulis annis reversiones ab extremo contrarias facit. *Id. 4. Ver.* Lex est de religione, quæ in annos singulos Jovis Sacerdotem sortito capi jubeat. *Id. Att. l. 5. ep. 7.* Quotidie, vel potius in dies singulos breviores literas ad te mitto. *Id. 2. Catil. c. 1.* Crescit in dies singulos hostium numerus. ¶ Interdum singuli dicuntur, qui soli, & solitarii sunt. *Senec. de otio Sapien. c. 27.* Proderit tamen prima in seipsum secedere: meliores erimus singuli. *Id. l. 4. quæst. nat. proœm.* Quod est miserrimum, nunquam sumus singuli. ¶ Usurpatur & *singulus* in singulari num. pro singulari, unico. *Plaut. Cistell. 4. 2. 59.* At at singulum video vestigium. *Gell. l. 18. c. 13.* Nemo singulo multabatur. *Et l. 19. c. 8.* Singulo numero dicenda sunt. *August. l. 2. de doctr. Christ. c. 5.* Singulus quisque deus est, *cadauno*.

Sinis, is, m. Σίνις, crudelissimus latro Corinthi, qui Isthmum obsidebat, & captos homines inflexis vi arboribus alligabat, remissisque discerpebat: unde πιτυοκάμπτης dictus est. Nomen habet a σίνω noceo. *Propert. l. 3. eleg. 21. v. 37.* Arboreasque cruces Sinis, & non hospita Grajis Saxa, & curvatas in sua fata trabes. *Stat. 12. Theb. v. 576.* Non trucibus monstris Sinin, infandumque dedisti Cercyona?

Sinister, stra, strum, *sinistro*, שְׂמָאלִי, Ger. *linck*, Gall. *à gauche*, Hisp. *a siniestra mano*, σκαιός, ἀριστερός, quod est ex parte manus lævæ. *Catul. carm. 12.* manu sinistra non belle uteris. *Liv. l. 3.* Duo extra ordinem millia, quæ in sinistrum cornu Romanorum in ipso certamine impressionem facerent, tenuere. *Quintil. l. 11. c. 3.* Sinister pes. ¶ Metaleptice ponitur pro adverso, noxio, infelici, quod quæ sinistra manu fiunt, minus recte fieri videmus. *Virg. 2. Georg.* Arboribusque, satisque Notus, pecorique sinister. *Id. 9. Ecl.* Sinistra cornix. *Plin. ep. 18. l. 7.* Igitur ad alios hanc sinistram diligentiam conferant. Sic sinistra fama, & rumor sinister, apud *Tacit. 6. Ann. c. 32.* & *l. 2. histor. c. 93.* Sinistra interpretatio, *storta*, *maliziosa*, apud eund. *in Agric. c. 5.* ¶ Item pro pravo. *Ovid. 2. Trist. v. 257.* Quodcumque attigerit (matrona) (si qua est studiosa sinistri) Ad delinquendum doctior esse potest. ¶ In Auguriis apud Romanos accipiebatur pro prospero, felici, læto, sed apud alios gentes pro adverso, infelici, tristi, ut Aves sinistræ, auspicia sinistra. *Varro* apud *Fest.* A Deorum sede cum in Meridiem spectes, ad sinistram sunt partes mundi exorientes, ad dexteram occidentes. Hinc factum arbitror, ut sinistra meliora auspicia, quam dextra esse existimentur. Hæc *Varro*. *Cic. 2. Div. c. 35.* Sinistrum fulmen, auspicium optimum habemus ad omnes res. *Id. ibid. c. 39.* Ita nobis sinistra videntur, Grajis & barbaris dextra, meliora. V. *Lævus*. ¶ Gradus hujus vocis sunt *sinisterior*, & *sinistimus*. *Cels. l. 4. c. 1.* Cor in pectore sub sinisteriore mamma situm. *Festus:* Sinistimum auspicium. *Priscianus l. 3. sub init.* *sinistrior* contracte scribit.

Sinisteritas, atis, f. ἀμουσία, σκαιότης, imperitia, rusticitas, cui opponitur dexteritas. *Plin. l. 9. ep. 5.* Plerique dum verentur, ne gratiæ potentiam nimium impertiri videantur, sinisteritatis, atque etiam malignitatis famam consequuntur.

Sinistimus, V. Sinister.

Sinistra, æ, f. *mano sinistra*, *mano manca*, שְׂמֹאל, Ger. *die lincke hand*, Gall. *la gauche*, Hisp. *mano yzquierda*, σκαιά, ἀριστερά, manus læva. *Ovid. 3. Fast. v. 869.* Dicitur infirma cornu tenuisse sinistra. *Cic. 1. de Divin.* Cur a dextra corvus, a sinistra cornix faciat ratum.

Sinistra, adv. ἐπ' ἀριστερᾷ, a parte sinistra. *Cic. 4. Acad. c. 40.* Innumerabiles supra, infra, dextra, sinistra, ante, post, alios dissimiles, alios ejusdem modi mundos esse?

Sinistre, adv. *sinistramente*, σκαιῶς, male, perverse, in malam partem. *Tac. 2. hist. c. 7.* Cæterum utraque cædes sinistre accepta. *Hor. de ar. poet. v. 452.* derisum semel, exceptumque sinistre.

Sinistrorsum, & Sinistrorsus, adverb. *verso la sinistra*, לִשְׂמֹאל, Ger. *auff linke hand*, Gall. *à gauche*, Hisp. *hazia la mano yzquierda*, ἐπ' ἀριστερά, versus sinistram. *Horat. l. 2. sat. 3. vers. 50.* Ille sinistrorsum, hic dextrorsum abit. *Cæs. l. 6. B. G. c. 25.* Hinc se flectit sinistrorsus, diversis a flumine regionibus.

Sinistroversus, adv. idem ac sinistrorsum. *Lactant. l. 3. c. 6.* Aut dextro, aut sinistro versus ceciderunt.

Sinistus, i, sacerdos apud Burgundios omnium maximus, & perpetuus, obnoxius discriminibus nullis, ut Reges. *Ammian. l. 28. c. 5.*

Sinnadicus. V. Synnadicus.

Sino, is, sivi, situm, n. 3. *permettere*, *lasciare*, נָתַן, הִנִּיחַ, Germ. *lassen*, *zulassen*, Gall. *laisser faire*, *permettre*, Hisp. *dexar*, *permittir*, ἐάω, συγχωρέω, ἀφίημι, permitto, patior. *Cic. Catil. 1. c. 5.* Non feram, non patiar, non sinam. *Id. Phil. 11. c. 13.* Qui latrocinium in Syriam penetrare sivisset. *Id. Q. Fr. 2. ep. 6.* Concionatus est, comitia haberi non siturum. *Id. pro Sext. c. 44.* Accusare eum per Senatus auctoritatem non est situs. *Ter. Andr. 5. 3. 30.* Sine te hoc exorem. *Liv. l. 2. c. 40.* Sine sciam. *Virg. 4. Georg. v. 6.* Si quem Numina læva sinunt. ¶ Cum dativo *Juvencus l. 1. v. 24.* Et sine defunctis defunctos condere terræ. Interdum ponitur pro relinquere. *Plaut. Pseud. 6. 7. 14.* Nam me in taberna usque adhuc sineret Syrus. ¶ *Siris*, *is*, *it*, pro *Siveris*, *is*, *it*. *Liv. l. 34. c. 24.* Ne istuc Jupiter Opt. Max. sirit. *Plaut. Trinum. 2. 4. 150.* Per deos, atque homines dico, ne tu illum agrum tuum siris unquam fieri. *Id. Pœn. 3. 1. 20.* Ut meas gnatas reperire me sirtis. *Id. Bacch. 3. 3. 64.* Ne Di sirint. ¶ *Sistis* pro *siveritis* legitur apud *Cic. pro Planc. c. 57. in fin.*

Sinon, onis, m. 3. filius Sisyphi. Hic cum Græcis Trojam profectus, post bellum decennale ab iisdem subornatus, sua sponte se Trojanis capiendum obtulit, & ad Priamum deductus, illi, & Trojanis Græcos abiisse, & equum ligneum pro voto Minervæ relictum, atque ideo in urbem recipiendum esse persuasit, ex quo illi incendium secutum est. *Virg. 2. Æn.* Sed secundum Euphorionem hoc ab Ulysse factum est. Hujus inventum fuit significatio specularis. *Plin. l. 7. c. 56.*

Sinōpe, & Synopes, es, f. *Sinopi*, urbs Asiæ min. in Paphlagonia, in ora Ponti Euxini, cum portu, regia Mithridatis, patria Diogenis Cynici, condita a Macrino Coo anno, quo Lipara. Ei adjacet fluvius etiam Sinopa dictus. *Valer. Flacc. l. 5. v. 109.* Assyrios complexa sinus stat opima Sinope.

Sinopeus, ei, m. Σινωπεύς, qui est ex Sinope urbe. *Ovid. 1. de Pont. ep. 3.* Non doluit patria Cynicus procul esse Sinopeus. *Plaut. Curc. 4. 3. v. 73.* Sinopeas, Arabas, Cares. ¶ Legitur & *Synopeus*.

Sinopicus, a, um, quod ad Sinopem urbem spectat, ut Sinopica rubrica, apud *Cels. l. 6. c. 6.* & *Vitruv. l. 7. c. 1.* V. dictionem seq.

Sinōpis, idis, f. *sinopia*, σινωπίς, σινώπη, rubricæ genus præstantissimum. Sic dicebatur a Sinope urbe Ponti, unde & γῆ Ποντική, terra Pontica, item rubrica Pontica dicebatur. Sed generatim pro rubrica sumebatur, ut magnes proprie, qui ex Magnesia, sed generatim sic vocatur lapis, qui ferrum trahit. *Plin. l. 35. c. 5.* Sinopis inventa est primum in Ponto, inde nomen, a Sinope urbe. Nascitur & in Ægypto, Balearibus, Africa; sed optima in Lemno, & in Cappadocia, effossa e speluncis, &c. Sed *Strabo l. 12.* sic scribit, In Cappadocia nascitur ea, quæ Sinopica rubrica dicitur, omnium optima, quæ cum Iberica decertat. Idcirco Sinopica appellatur, quod eo mercatores eam deferebant, prius quam Ephesiorum emporium tam celebre esset.

Sinuāmen, inis, n. curvatio, inflexio in modum sinus. *Prudent. de Psychom. v. 873.* Sinuamine subter Subductas conchæ in speciem.

Sinuatio, onis, f. κόλπωσις, curvatio instar sinus. *Fulgent. l. 1. Mythol. p. m. 26.* Corniculata Lunæ sinuatio.

Sinuātus, a, um, *curvato*, *curvo*, κολπωθείς. *Plin. l. 2. c. 9.* Luna sinuata in orbem. *Ovid. 14. Metam.* curvos sinuatur in arcus.

Sinuessa, fem. 1. prius Sinope, col. & urbs ext. Campaniæ, in ora, ubi Massicus M. desinit, ubi nunc *Rocca di Mondragone*. *Liv. l. 10.* in saltu Vescino Sinopa dicitur Græca urbs fuisse, Sinuessa deinde a Romanis colonis appellata. *Silius l. 8. v. 529.* tepentem Sinuessam appellat, propter thermas, quæ ibi fuere. V. *Plin. l. 31. c. 2.*

Sinuessanus, a, um, adject. ad Sinuessam pertinens. *Horat. l. 1. ep. 5.* Inter Minturnas, Sinuessanumque Petrinum.

Sinuo, as, n. 1. *torcere*, *incurvare*, Ger. *biegen*, Gall. *courber*, Hisp. *corbar*, *encorvar*, κολπόω, curvo, in sinus flecto. *Virg. 2. Æn.* Sinuatque immensa volumine terga. *Ovid. 2. Met.* Tremulæ sinuantur flamine vestes. idest tumentur, augentur, in sinus colliguntur. ¶ Interdum notat cavare. *Cels. l. 7. c. 2.* Qui proxima, & adhuc sana rodendo sinuet.

Sinuōse, adv. involute, obscure. *Gell. l. 12. c. 5.* Dicam ego indoctius, ut ajunt, & apertius, quæ fuisse dicturum puto sinuosius, & solertius.

Sinuōsus, a, um, *torto*, *curvo*, Ger. *das viel krumb hat*, Gall. *qui a plusieurs plis, & détours*, κολπώδης, curvatus, inflexus, in modum sinus. *Virg. 11. Æn.* Saucius at serpens sinuosa volumina versat. *Plin. l. 11. c. 37.* Cor prima domicilia intra se animo, & sanguini præbet, sinuoso specu, & in magnis animalibus triplici, in nullo non gemino. ¶ Translate ponitur pro involuto, obscuro, tecto. *Quintil. l. 2. c. 4.* Sinuosa narratio. *Pers. sat. 5. v. 27.* Sinuoso in pectore figere. h. e. intimo.

Sinus, i, m. vel Sinum, i, neut. vasis genus ita dictum, teste *Varr. l. 4. L. L.* quia majorem cavationem, quam pocula, habeat. *Virg. in Ecl. 7. v. 33.* Sinum lactis, & hæc te liba, Priape, quotannis Expectare sat est. *Plaut. Curc. 1. 1. 83.* Hic cum vino sinus fertur.

Sinus, us, m. *seno*, חֵיק, Ger. *busem*, Gall. *sein*, Hisp. *seno*, κόλπος, pars illa, quæ est intra pectoris, brachiorumque complexum. *Virgil. 4. Æn.* Sinum lacrymis implevit obortis. ¶ Gestare aliquem in sinu, est fovere, impense amare. *Terent. Adelph. 4. 5.* Hic non amandus? hiccine non gestandus in sinu? ¶ *In suum ipsius sinum inspuo*, prov. cum admonemus aliquem, ut domesticorum malorum recordatione, desinat arrogantius insectari vitam alienam. *Plin. l. 28. c. 4.* Veniam quoque a Diis spei alicujus audacioris petimus, in sinum spuendo. ¶ In sinu gaudere, est tacitam apud se voluptatem sentire, neque vulgo proferre gaudii notas. *Cic. 3. Tusc.* Ut in sinu gaudeant, gloriose loqui desinant. *Prop. l. 2. el. 26.* In tacito cohibe gaudia clausa sinu. ¶ Metonymice capitur pro præcordiis. *Ovid. ep. 5.* Attoniti micuere sinus, gelidusque cucurrit, Ut mihi narrasti, dura per ossa timor. ¶ Translata sumitur pro intima quadam familiaritate, vel amicitia. *Cic. l. 14. Fam. ep. 4.* Iste vero sit in sinu semper, & complexu meo. *Id. ad Q. Fr. l. 2. ep. 12. de Pompejo:* Mihi crede, in sinu est, neque ego discingor. idest eum amo, est mihi amicissimus, neque hanc amicitiam dissolvere cogito. *Id. 3. Verr.* Calumniatores ex sinu suo apposuit. idest ex suis intimis, & maxime familiaribus. ¶ Item pro potestate. *Scævola, l. qui testamentum, ff. de probation.* Quod omnem fortunam, & substantiam, siquam a matre susceperat, in sinu meo habui sine cautione. ¶ Item pro securitate, & præsidio. *Plin. in Paneg.* Gestus Consulatus non in hoc urbis otio, & intimo sinu pacis. ¶ Dicitur item per translationem de laxitatibus vestium, quæ inter plicas intermediæ sunt. *Virg. 1. Æn.* Nuda genu, nodoque sinus collecta fluentes. ¶ In toga Romana sinus erat pars quædam laxior, & tanquam excurrens in dextram partem, ut cum corpus toga amictum, involutumque esset, a dextro in sinistrum humerum rejiceretur, & a sinistro humero in brachium plerunque descenderet, & ab eo exciperetur, aut ipsum involveret. *Suet. in Cæs. c. 82.* Toga caput obvolvit, simul sinistra manu sinum ad ima crura deduxit. *Horat. l. 2. sat. 3. v. 172.* Ferre sinus non laxo.

lean. ¶ Subducere sinum bonis, est oblata bona recusare. *Senec. in Thyest.* Cur bonis tantis sinum subducis? ¶ Sinum ex toga facere, est extremas togæ oras ita contrahere, ut in media sinus, hoc est capacitas quædam relinquatur. *Liv. l.* 21. Tum Romanus, sinu ex toga facto, Hic, inquit, vobis bellum, atque pacem portamus, utrum placet, sumite. ¶ Item dicitur de velis, quæ ventis flantibus curvantur, & sinuosa redduntur. *Virg.* 5. *Æn.* Colligere arma jubet, validisque incumbere remis, Obliquatque sinus in ventum. *Juven. sat.* 2. v. 49. Tutos pande sinus. ¶ Item de cassibus venatoriis. *Mart. l.* 13. *ep.* 100. Pulcher adest onager, mitti venatio debet Dentis Erythræi; jam removete sinus. *Juven. sat.* 4. v. 41. Implevitque sinus. ¶ Sinus in mari sunt flexuosi litorum anfractus, excavati maris in terram recessus, curva litora mare quasi brachiis amplectentia, quæ in fluminibus cornua vocantur, *seno*, *golfo*. *Cic.* 7. *Verr.* Ubi primum ex alto sinus ad urbem a litore inflectitur. *Id. ibid.* Qui sinus quosdam obsedisse maritimos, aut aliqua promontoria, aut prærupta saxa tenuisse dicuntur. ¶ Sinus in serpentibus dicuntur volumina, & spiræ sinuati corporis. *Cic. in Arat.* Et draco conficitur sinus e corpore flexus. ¶ Denique sinus ponitur pro latebra, & recessu, quo aliquid tegimus. *Tac.* 2. *hist. c.* 92. Id omnium servilia ingenia corrumpebant, abditis pecuniis per occultos, & ambitiosos sinus. ¶ In illo *Ovid. Heroid. epist.* 8. v. 62. Perque sinum lacrymæ fluminis instar eunt: quidam sinum exponunt oculorum cavitatem; quod similiter facit *Servius* in verbis Virgilii, quæ primo loco attulimus. Verum ea notio hisce exemplis non satis probatur.

Sion, onis, f. collis in parte meridionali urbis Hierusalem, in quo structa fuit arx David.

Siparium, ii, *παραπέτασμα*, velamentum, quo in scenis utebantur mimi, ad scenam velandam, quod aliter vocatur aulæum, teste *Festo*. Sic autem dictum est, quia velandi causa obsiperetur, sive objiceretur. *Donat. vel alius quispiam in prol. Ter.* Aulæa in scena in terra sternuntur, quod pictis ornatus erat ea Attalica regia Romam usque perlatus, pro quibus siparia ætas posterior accepit. Est autem mimicum velum, quod populo obsistit, dum fabularum actus commutantur. *Cic. de Prov. Cons. c.* 6. Quibuscum jam in orchestra helluatur, antea post siparium solebat.

Siphnius, a, um, ad Siphnum insulam pertinens, ut Siphnius lapis, apud *Plin. lib.* 36. *cap.* 22.

Siphnos, f. 2. *Sifano*, ins. maris Ægæi, una Cycladum, cum urbe satis ampla in colle. *Plin. l.* 4. *c.* 12.

Sipho, onis, m. *cannone*, *canale*, [Hebrew], Ger. *eine rohre*, Gall. *tuyau*, Hisp. *aguatocho*, *σίφων*, fistula, seu canalis, unde aqua effluit. *Col. l.* 3. *c.* 10. Naturali enim spiritu omne alimentum virentis quasi quædam anima per medullam trunci veluti per siphonem, quem diabetem vocant mechanici, trahitur in summum. *Plin. l.* 2. *c.* 83. *de aqua in summis jugis erumpente*: Quo spiritu acta, & terræ pondere expressa siphonum modo emicet. *Plin. ep.* 42. *l.* 10. Et alioqui nullus usquam in publico sipho, nulla hama, &c. Loquitur de instrumento adversus incendium comparato, quod altissime in ipsa usque ædium fastigia aquam exprimit & ejaculatur. *Juvenal. sat.* 6. v. 309. *de urina longo tractu emissa*. Effigiemque Deæ longis siphonibus implent.

Siphunculus, i, m. *σιφώνιον*, exigua fistula ex ære, vel marmore, aliave materie, per quam aqua exilit a fonte, dimin. a sipho. *Plin. l.* 5. *ep.* 6. E stibadio aqua siphunculis effluit. ¶ Legitur & *sipunculus*.

Sipo, as, a. 1. jacio, disjicio. *Fest. in Prosapia*.

Sipolindrum, i, n. nomen ficti aromatis, joculariter usurpatum a coquo apud *Plaut. Pseud.* 3. 2. 43.

Sipontum, neut. 2. *Siponto*, col. & urbs exc. Apuliæ Dauniæ, in ora lit. ad rad. Gargani M. Condita fuit a Diomede, & eversa a Saracenis. *Plin. l.* 3. *c.* 11. ¶ A *Silio l.* 8. v. 636. dicitur *Sipus*, *untis*. ¶ Sipontinus, i, qui est ex Siponto. Hoc nomine sæpe laudatur Nicolaus Perottus Siponti Episcopus, qui commentarium linguæ Latinæ edidit, titulo *Cornucopia*.

Sipus. V. Sipontum.

Sipyleius, vel Sipyleius, a, um, adject. a Sipylo, ut Sipyleia genitrix, h. e. Niobe, apud *Stat. l.* 3. *silv.* 1. v. 33. ubi alii legunt *Sipylias*.

Sipylos, vel Sipylus, i, mons Phrygiæ, seu Mæoniæ, ubi Niobe in saxum conversa est. *Propert. l.* 2. *eleg.* 20. Nec tantum Niobe bis sex ad busta superba Sollicito lacrymas depluit e Sipylo. ¶ Apud hunc montem Antiochus ab Romanis ingenti prælio victus est, ut est apud *Liv. l.* 37. *c.* 37. ¶ Urbs etiam hoc nomine fuit ad hujus montis radices, quæ terræ motu absorpta est. *Plin. l.* 2. *c.* 91. ¶ Legitur & *Sipulus*.

Siquando, adv. *se qualche volta*, *se una volta*, Ger. *wann etwan*, Gall. *si quelque fois*, Hisp. *si alguna vez*, *εἴποτε*, si aliquando, si aliquo tempore. *Cic. de Amic.* Siquando de amicitia, quam nec usu, nec ratione habent cognitam, disputabunt. *Ter. Eun.* 3. 1. 14. Negotii siquando odium ceperat. *Liv. l.* 8. *c.* 4. Siquando unquam usurpandæ libertatis tempus optasse.

Siquidem, *poichè*, *perchè*, Germ. *denn*, Gall. *car*, Hisp. *pues*, *εἴγε*, *εἴπερ*, quoniam, enim, quippe, conjunctio causalis. Componitur ex *si*, & *quidem*, ex quibus vocibus *si* cum per se producatur, tamen hic corripitur. Non habet autem significationem partium, ex quibus componitur. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 1. Nam cum apud Græcos antiquissimum e doctis sit genus Poetarum, siquidem Homerus fuit, & Hesiodus ante Romam conditam, Archilochus regnante Romulo, &c. *Ovid.* 11. *Metam.* v. 219. nec avi magis ille superbit Nomine, quam soceri: siquidem Jovis esse nepoti, Contigit haud uni, conjux Dea contigit uni. ¶ *Si* quidem, duabus distinctis vocibus, est si certe, si tamen, *se pure*, *se certamente*. *Cic. Catil.* 2. *c.* 4. O fortunatam rempublicam, si quidem hanc sentinam ejecerit. *Teren. Eun.* 3. 1. Si quidem me amaret, tunc istud prodesset, Gnatho. ¶ Interdum etiam in hac significatione hæ dictiones conjunctæ sunt. *Ovid.* 4. *Fast.* v. 603. *de Proserpina*: Nos quoque tentemus, siquidem jejuna remansit, Sic minus inferni conjugis uxor erit.

Siquis, siqua, siquod, vel siquid, *se alcuno*, Germ. *so einer*, Gall. *si aucun*, Hisp. *si alguno*, *εἴ τις*, si aliquis. *Cic. l.* 1. *Fam.* Regis causa si qui sunt, qui velint, qui pauci sunt. *Id. pro Planc.* Siquid cum periculo aperiri vellet. *Id. Attic. l.* 1. *ep.* 7. Si quo pacto potes. *Virg. Ecl.* 7. v. 4. Si qua tui Corydonis habet te cura, venito. *Id. Æn.* 9. v. 406. Siqua suis unquam pro me pater Hyrtacus aris Dona tulit, siqua ipse meis venatibus auxi. ¶ Interdum conjungitur cum *alius*, qua clausula utimur, cum significare volumus, quempiam in re aliqua vehementer excellere. *Sueton. in Claud. c.* 40. Siquem alium, & se liberum esse. ¶ Siquando legitur *siqua* neutr. plur. pro *siquæ*, error potius censendus est, quam probabilis lectio.

Siquo, adv. si in aliquem locum. *Cic. Att. l.* 8. *ep.* 2. Eas, si quo ille misit, in publico proponat, velim.

Siræum, i, n. *vin cotto*. *Plin. l.* 14. *c.* 9. Siræum, quod nostri sapam appellant. ¶ Legitur & Syræum.

Sirape, æ, genus condimenti, quod fit ex sampsa, h. e. succo olearum expresso, cui admiscentur sal, careum, cyminum, semen feniculi, & anisum Ægyptium. ¶ Legitur hæc vox in titulo c. 49. *l.* 12. apud *Colum.* eo autem capite idem Auctor ejus conficiendæ rationem tradit.

Sircitula, æ, genus uvæ condituris aptæ. *Col. l.* 12. *c.* 43.

Sircula, æ, f. uva, Vesicula etiam dicta, quæ in ollis condiebatur, & servabatur. Harduinus ait Venetiis vocari *uva marzemina*. *Plin. l.* 14. *c.* 2.

Siredones, um, f. *σειρῆνες*, eædem quæ Sirenes. *Auson. Idyl.* 11. v. 20. Tres in Trinacria Siredones omnia terna.

Sireмps, & Sirempse (quorum alterum rectus casus videtur, alterum ablativus) vox perantiqua, & obsoleta, quæ significat *similis re ipsa*, ut *Festus* exponit. *Plaut. Amph. prol.* v. 73. Sirempse legem jussit esse Jupiter, quasi magistratum sibi, alterive ambiverit. h. e. similem re ipsa legem esse voluit, ac si quis per ambitum magistratum obtinuisset. *Sen. ep.* 91. Omnium rerum, quas terra premit, sirempa lex esto. h. e. eadem lege, & conditione tenentur. Al. leg. *sirjem unam esse*. Adde fragmenta duo vet. legum apud *Gruter. pag.* 508. & 528.

Siren, enis, f. *Serena*, Ger. *ein meer wunder*, Gall. *Sirene*, Hisp. *Serena*, *σειρήν*, marini monstri genus, quod superiore sui parte virginis formam refert, inferiore in duas piscis caudas desinit. Quidam deducunt *ἀπὸ τοῦ σύρειν*, quod delenifico cantu attraherent navigantes. Unde & Syrenes per *y* scribere malunt. Quam opinionem merito damnat *L. Joh. Scoppa l.* 5. *Collect. c.* 30. Nam græce dicuntur *σειρῆνες*, ei autem mutatur in *i*. Sirenes secundum fabulas tres sorores fuere, filiæ Acheloi fluminis, & Calliopes Nymphæ, quarum nomina fuerunt Parthenope, Lygia, & Leucosia. Sed secundum *Leontium* fuerunt filiæ Acheloi fl. & Terpsichores Musæ, & quatuor fuere, his nominibus, Aglaosis, vel Aglaope, Thelxiope, Pisinoe, Ilyge, seu Lygia. Primo juxta Pelorum prom. Siciliæ, post in Capreis, insulis maris Tyrrheni, Campaniæ adjacentibus, habitaverunt. Harum una voce, altera tibiis, alia lyra, vel cithara canebat tam blande, ut cantus dulcedine nautas sopirent, sopitos demergerent, demersos etiam devorarent. Ulysses autem, cum illac ei iter esset, sociorum aures cera obturavit, ne insidiosos Sirenum cantus possent exaudire, se ipsum vero malo navis jussit alligari, atque ita periculum tutus evasit. Sirenes itaque, cum se contemni viderent, impatientia doloris se præcipitaverunt in mare. Sed *Ovid. l.* 5. *Metam.* tradit, has fuisse socias Proserpinæ, eamque raptam diu quæsiisse, quam cum non invenissent, optavisse in mari vivere, & in marina monstra conversas esse, sursum versus virginea forma, postrema corporis parte pisces. *Cic. l.* 5. *Fin.* dicit, mulieres fuisse, quæ scientiam multarum rerum profitebantur. V. *eund. ibid. c.* 18. *Serv. in* 5. *Æn.* ubi fabulam narravit, hæc addit: Secundum veritatem meretrices fuerunt, quæ transeuntes, quoniam eos perducebant ad egestatem, his fictæ sunt inferre naufragia. Has Ulysses contemnendo deduxit ad mortem. ¶ Fuerunt, qui & aves quasdam in India esse tradiderint, Sirenas appellatas, cantu homines mulcentes, ut deinde somno gravatos lacerarent, ut narrat *Plin. l.* 10. *c.* 49. *Virg.* 5. *Æn. sub fin.* Jamque adeo scopulos Sirenum advecta subibat. ¶ Translate *Horat. l.* 2. *sat.* 3. v. 14. Vitanda est improba Siren desidia. ¶ *Suet. de illust. Grammat. c.* 11. narrat, Valerium Catonem propter suavitatem carminum, Latinam Sirenem appellatum fuisse.

Sirenæus, a, um, ad Sirenas pertinens. *Hieronym. ep.* 62. *c.* 1. Sirenæos cantus obturata aure pertransis.

Sirenes, um, f. 3. genus fucorum, ut nymphæ genus apum. *Plin. l.* 11. *c.* 16. Cætera (apum) turba, cum formam capere cœpit, nymphæ vocantur, ut fuci, sirenes, aut cephenes.

Sirenius, a, um, adject. ad Sirenas pertinens. *Gel. l.* 16. *c.* 8. Tanquam ad Sirenios scopulos consenescas.

Sirenusæ, f. *le Sirene*, tres insulæ velut scopuli in sinu Pæstano, apud prom. Sirenusarum, quod supra prædictum fuit, quarum propior Leucosia, sive Leucasia, *la Licosa*, dicitur, altera Parthenope, *S. Pietro*, tertia Ligea, *Gallo*, seu *la Galetta*, & aliis *il Gallo*. Nomen accepere a Sirenibus, quæ apud illud prom. sepultæ sunt. *Plin. l.* 3. *c.* 10.

Siriacus, a, um, adject. a Sirio astro. *Avien. in Arat.* Et ceu Siriaco torretur spica calore.

Siriasis, is, f. *σειρίασις*, morbus ex inflammatione membranarum cerebri cum corporis totius siccitate, qualem vehemens Solis æstus tempore solstitii, aut diebus canicularibus solet afferre, inprimis pueris, quem fortasse solstitialem morbum *Plautus* vocat in *Trinummo a.* 2. *sc.* 4. Est a *σειρίαω*, quod a *σείριος*, *Sirius*. *Plin. l.* 22. *c.* 21. Folia infantium destillationibus, quod siriasin vocant, illita medentur. *Id. l.* 30. *c.* 15. Ossibus in canino fimo inventis adustis infantium, quæ vocatur siriasis, adalligatis emendatur.

Sirim, is, it, V. in Sino.

Siris, m. 3. *Sene*, *Senno*, fl. Magnæ Græciæ, in Lucania trans Apenninum M. Oritur in sim. Calabriæ cit. Grumentum rigat, & prope opp. Sirim, *Torre di S. Basilio*, in sin. Tarentinum se exonerat. *Plin. l.* 3. *c.* 11.

Sirium, i, neut. herba, alio nomine Artemisia, & Serpyllum majus. *Apul. de herb. c.* 10.

Sirius, ii, m. *σείριος*, stella in ore Canis, quæ cum Sole conjuncta æstum ejus duplicat, mortaliumque corpora nimio calore languida reddit. *Virg.* 3. *Æn.* v. 141. tum steriles exurere Sirius agros. ¶ Adjective ponitur pro nimis fervido, ut Sirius ardor. *Virg.* 10. *Æn.* v. 273. Sirius rupes. *Prudent. in hymn. Epiphan.* v. 22. V. Canicula.

Sirmio, onis, f. peninsula in lacu Benaco prope Veronam, *Sermione*. *Catul. carm.* 32. Peninsularum Sirmio, insularumque ocelle.

Sirpe, is, n. pars quædam silphii, quæ magnæ existimationis, & pretii erat, vel ipsum laserpitium. *Plaut. Rud.* 3. 2. 15. Si speres tibi hoc anno multum futurum sirpe, & laserpitium. ¶ Scribitur & *syrpe*. *Solin. c.* 40. Apud Cyrenenses syrpe gignitur, odoratis radicibus, &c.

Sirpices, um, iidem qui irpices. *Var. l.* 4. *de L. L.*

Sirpicus, vel Syrpicus, a, um, adject. a Sirpe, ut Sirpicum lac, idem quod silphii succus, seu laser. *Solin. cap.* 40. Lac sirpicum usu derivante laser nominatum.

Sirpo, (rectius quam scirpo) as, a. 1. necto, ligo, vincio. Usus est *Var. l.* 4. *de L. L.* qui dicit uti dolia sirpata, cum alligata sunt.

Sirpus, cum derivatis. V. Scirpus.

Sirulugus, i, m. animal quoddam, quod nec quale esset, nec ubi nasceretur, traditum est ab auctoribus. Ita *Plin. l.* 30. *c.* 15. ubi Harduinus ex MSS. *Subjugus* legit pro *Sirulugus*.

Sirus, i, m. spelunca subterranea condendo, & asservando frumento effossa. *Var. l.* 1. *R. R. c.* 57. Quidam granaria habent sub terris, speluncas, quas vocant *σειροὺς*, ut in Cappadocia, & Thracia. *Colum. l.* 1. *c.* 6. Transmarinis quibusdam provinciis puteorum in modum, quos appellant siros, exhausta humo, editos a se fructus recipit. Adde *Curt. l.* 7. *c.* 4. ¶ Quidam scribunt *Syrus*, sed minus recte.

Sis, *se vuoi*, si vis. Particula est Comicis familiaris, ac Ciceroni quoque, & aliis usurpata ad imperium leniendum. *Don. in Eun. a.* 4. *sc.* 7. Quia imperativa verba sunt contumeliosa, addebant veteres, Sis, quod significat, si vis. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 16. Age nunc refer animum, sis, ad veritatem. *Plaut. Amph.* 2. 1. 38. Jam sequere, sis, herum. *Id. Asin.* 3. 3. 80. Age sis, hunc delude. *Pers. sat.* 1. v. 107. Vide sis, ne majorum tibi forte Limina frigescant. *Plaut. Cas.* 2. 6. 49. Age sis. Et *Pœn.* 1. 2. 15. Apage sis. ¶ Usurpatur interdum simpliciter extra imperativum modum. *Plaut. Asin.* 3. 3. 93. Quæso hercle, Libane, sis herum tuis factis sospitari, da mihi istas viginti minas.

Sis, pro suis, apud vet. *Enn. apud Fest.* Postquam lumina sis oculis bonus Ancus reliquit.

Sisapo, onis, f. *Puente*, *Ovejuna*, oppidum Hispaniæ Bæticæ, ubi præstantissimum minium fodiebatur. *Plin. l.* 3. *c.* 1. & *l.* 33. *c.* 7. Nunc *Cic. Phil.* 2. *c.* 19. Quid erat in terris, ubi in tuo pedem poneres, præter unum Misenum, quod cum sociis, tanquam Sisaponem tenebas? Ubi *Turneb. l.* 10. *c.* 22. alludit, inquit, ad minii ex metallis Sisaponensium, quæ societates publicanorum exercebant; dicit enim, Antonium non unum possessorem Miseni fuisse, sed possessionis socios habuisse multos.

Sisaponensis, se, adject. ad Sisaponem pertinens, ut Sisaponensis regio. *Plin. l.* 33. *cap.* 7.

Sisara, æ, f. herba apibus gratissima, quam & ericen vocant. *Plin. l.* 21. *c.* 16.

Sisenna, æ, m. L. Sisenna quidam fuit Romanæ historiæ scriptor, doctus vir, & studiis optimis deditus, bene Latine loquens, non sine facetiis. Ita eum laudat *Cic. in Brut. c.* 64.

Siser, eris, n. 3. *σίσαρον*, herba pastinacæ non dissimilis, quæ hodie vulgo servilla, sive cherville appellatur. *Plin. l.* 19. *c.* 5. Inter medica dicendum siser, & ipsum Tiberius Princeps nobilitavit, flagitans omnibus annis a Germania. Gelduba appellatur

pellatur castellum Rheno impositum, ubi generositas præcipua. Inest longitudinis nervus, qui decoctis extrahitur, amaritudinis tamen magna parte relicta, quæ mulso in cibis temperata, etiam in gratiam vertitur. *Col. l.* 14. *c.* 5. Pastinaca, & siser, atque inula convalescunt alte pastinato, & stercorato solo. ¶ Usurpatur etiam in masculino genere. *Plin. l.* 20. *c.* 5. Hiceſius idem stomacho utiles videri dixit, quoniam nemo tres siseres edendo continuaret.

Sison agrion, herba caule fœniculi, radice magna, nigra, & gravissimi odoris, succo plena, flore nigro, alio nomine peucedanos, & pinastellus. *Apul. de herb. cap.* 94.

Sispes, & Sispita, pro Sospes, & Sospita dixisse aliquando veteres, probat *Reines. in Inscrip. vet. pag.* 583. his verbis: Sacerdos Junonis Reginæ Sispitæ, &c. & paulo interjecto: Sacerdotis Jovi Sisp. h. e. *Sospiti*. Juno Sispita legitur etiam in nummo Commodi apud Vaillant. & in Museo Thaupoli.

Sisto, is, stiti, statum, a. 3. *fermare*, הִקְצִיב, Germ. *stellen*, Gal. *arrêter*, Hisp. *estancar*, *detener*, ἵστημι, stare facio, coerceo, reprimo, seu retineo, ab ἵστω, sive ἵστημι. *Tacit.* 12. *Ann. c.* 39. Nec ideo fugam sistebat. *Ovid.* 7. *Metam.* Sistens querelas. *Virg.* 6. *Æn. vers.* 465. Siste gradum, teque aspectu ne subtrahe nostro. ¶ Præteritum habet *stiti*, non *steti*. *Gel. lib.* 2. *c.* 14. In libro vetere M. Catonis, qui inscribitur contra Tiberium exulem, scriptum quidem sic erat: Quid si vadimonium capite obvoluto stitisses? Recte illa *stitisses* scripsit; sed falsi & audaces emendatores *stetisses* fecerunt, tanquam *stitisses* vanum & nihili verbum esset. Quin potius ipsi nequam & nihili sunt, qui ignorant *stitisses* dictum a Catone, quoniam sisteretur vadimonium, non staretur. *Ulp. l.* 2. *ff. de re, per quem factum erit*, &c. Si reus dolo actoris non stiterit, non habebit ex hoc edicto adversus eum actionem. ¶ In supino habet *statum*, non *stitum*. Patet ex participio passivo *status*, & ex præterito *status sum*. *Ulpian. l.* 2. *ff. si ex noxali causa*: Non videri in eadem causa statum. ¶ Sumitur etiam pro statuere, constituere, ut fana, vel templa sistere. *Tac.* 4. *hist. c.* 53. Haruspices monuere, templum iisdem vestigiis sisteretur. *Festus*: Sistere fana cum in urbe condenda dicitur, significat loca in oppido futurorum fanorum constituere, quod Antistius Labeo ait, in commentario quartodecimo Juris Pontificii, fana sistere esse lectisternia certis locis, & Diis habere. *Paul. apud Fest.* Sistere fana cum dicerent, significabant lectisternia certis in fanis locis componere. ¶ Item pro confirmare, corroborare, & quasi nutantem fulcire. *Virg.* 6. *Æn. v.* 857. Hic rem Romanam magno turbante tumultu sistet eques. *Plin. in Paneg.* Magnum hoc tuum non erga homines modo, sed erga tecta ipsa meritum sistere ruinas, solitudinem pellere. ¶ Item pro præstare, & quasi præsentiam corporis exhibere. *Plaut. Curc.* 5. 3. 6. Ubi tu es, qui me libello Venerio citasti? sevis me: Sisto ego tibi me, & mihi contra itidem te ut sistas, suadeo. *Cic. Attic. l.* 5. *ep.* 15. Ut te ante Calendas Januarias, ubicunque erimus, sistas. *Ulpian. l. si servum, ff. si ex noxali causa agatur*: Si servum in eadem causa sistere quis promiserit, & liber factus sistatur. *Id. l.* 3. §. 1. *ff. de re per quem*, &c. Qui impedit aliquem judicio sisti. *Id. ibid.* Verum qui alios quoque rogaverit, ut eum detinerent, vel abducerent, ne in judicio sisteret. ¶ Sistere vadimonium, est, obire, h. e. se in judicio sistere. *Cic. pro Quinct. c.* 8. Venit Romam Quintius; vadimonium sistit. ¶ Est etiam verbum neutrum, & ponitur pro consistere, stare. *Cic.* 5. *Ver. c.* 96. Qui Rempubl. sistere negat posse, ni, &c. *Virg.* 1. *Georg.* Sistunt amnes, terræque dehiscunt. Aliqui subintelligunt *suos cursus*. ¶ Usurpatur impersonaliter. *Ulpian. l. ult. ff. si quis in jus vocatus*, &c. Cum quis in judicium sisti promisit, neque adjecit pœnam, si statum non esset.

Sistratus, a, um, qui sistrum gerit. *Martial. l.* 12. *epigr.* 29. *de Ægyptiis*. Linigeri fugiunt calvi, sistrataque turba.

Sistrum, stri, n. σεῖστρον, crepitaculum æneum, quo Ægyptii Sacerdotes in Isidis sacris uti solebant, ἀπὸ τοῦ σείειν, hoc est a quatiendo, propterea quod concussum argutum, sonorumque ederet tinnitum. *Ovid.* 2. *Amor.* Per tua sistra precor, per Anubidis ora verendi. *Martial. l.* 4. *epig.* 54. Hoc quatiat tenera garrula sistra manu. ¶ Hoc instrumentum apud Ægyptios vicem tubæ exhibebat. *Virg.* 8. *Æn. v.* 696. Patrio vocat agmina sistro.

Sisurna, æ, f. vulgare stragulum, vel tunica ex pellibus. *Ammian. l.* 16. *c.* 6.

Sisymbrium, ii, n. herba. *Plin. l.* 20. *c.* 22. Sisymbrium silvestre a quibusdam thymbræum appellatur, pedali non amplius altitudine. Quod in riguis nascitur, simile nasturtio est. Quod in sicco ortum, odoratum est, & inseritur coronis. Hæc *Plin. Ovid.* 4. *Fast. v.* 865. Cumque sua domina date grata sisymbria myrto.

Sisyphæus, a, um, Sisyphius *Avien. in Arat. v.* 397. *de Merope*. Postquam Sisyphæa vincla, Et thalamos sævo sortita est omine divum.

Sisyphides, æ, m. patronymicum, Ulysses Sisyphi filius ex Anticlea, quam Laertæ desponsatam ille violaverat. *Ovid.* 3. *de ar. am. v.* 313. His sua Sisyphides auditis pene resolvit Corpora: nam sociis illita cera fuit.

Sisyphius, a, um, adject. a Sisypho. *Propert. l.* 2. *eleg.* 20. Tumque ego Sisyphio saxa labore geram.

Sisyphus, m. 2. Σίσυφος, Æoli filius, frater Crithei, Salmonei, Athamantis, ætate Danai Regis Argivorum, vel certe Lyncei filii Ægisthi, qui Danao successit. Uxorem duxit Meropem filiam Atlantis. Secundum *Eusebium* condidit Ephyren urbem, quæ deinde Corinthus appellata est. *Ovid.* 4. *Fast.* Sisyphus alter, filius Æoli, regnante Athenis Ægeo, mortalium omnium sui ætatis astutissimus. Hic cum Isthmum occupavisset inter duo maria Jonium, & Ægæum, & latrociniis Atticam infestaret, homines, quos in suam potestatem redegisset, ingentis saxi pondera oppressos interficiebat, ut *Lactantius* scripsit, vel, ut *Servius*, eos sibi pedes abluere jubebat, operique intentos calce in mare dejiciebat. Tandem a Theseo interfectus est. Itaque Poetæ fabulantur, Sisyphum hunc eo supplicii genere apud Inferos plecti, ut saxum ingens in montis cujusdam verticem cogatur provolvere, quod cum ad summum pene extulerit, repente deorsum relabitur. *Ovid.* 3. *Metam.* Aut petis, aut urges rediturum Sisyphe saxum.

Sisyrinchium, ii, n. σισυρίγχιον, genus bulbi. *Plin. l.* 19. *c.* 5.

Sitanius panis dicitur a *Plin. l.* 22. *c.* 25. qui conficitur ex quodam tritici genere, V. *Alicastrum*.

Sitarchia. V. dictionem sequentem.

Sitarcia, æ, f. σιταρκία, viaticum, sive commeatus nauticus, *provvisione di vitto per navigare*, a σῖτος, *cibus*. Usurpat hanc vocem *Hieronym.* in vita Malchi *prope fin.* item *Vetus Juvenalis Scholiast. in sat.* 12. *v.* 61. Sic *Apul. l.* 2. *Metam.* Hæc enim sitarcia navigio Veneris indiget sola. Plures tamen hic leg. *sitarchia*, σιταρχία, h. e. præfectum nautici viatici.

Sitella, æ, f. κωλπίδιον, parva situla, dim. Accipitur frequenter pro ea urna, e qua sortes duci consueverant. *Plaut. Cas.* 2. 3. 34. Conjiciam sortes in sitellam, & sortiar tibi, & Chalino. *Liv. l.* 25. *c.* 3. Tribuni populum summoverunt: sitellaque allata est, ut sortirentur, ubi Latini suffragium ferrent. ¶ Item pro vase, in quo suffragia diribenda ponuntur. *Cic. in fragment. oration. pro Cornel.* apud *Ascon.* Dum tabellæ diribentur, dum sitella defertur.

Sithonia, f. 1. regio Thraciæ, apud sinum Macedoniæ, & oram maris Ægæi, ubi Sithon M. Hinc

Sithonis, idis, f. quæ est e Sithonia regione. *Ovid. Heroid. ep.* 2. *v.* 6. Nec vehit Actæas Sithonis unda rates.

Sithonius, a, um, adject. a Sithonia, ut Sithoniæ nives, apud *Virg. Ecl.* 10. *v.* 66.

Siticines, m. 3. qui apud sitos, idest mortuos, & sepultos canere soliti erant honoris causa cantus lamentabiles, a *situs*, & *cano*, ut *liticines* a *lituus*, *tubicines* a *tuba*. *Gel. l.* 20. *c.* 2. ex Attaio Capitone. Usus est hac voce *Cato* apud eundem *ibid.* & apud *Non. c.* 1. *n.* 168.

Sitibundus, a, um, διψαλέος, quod sitim affert, vel auget. *Plin. l.* 23. *c.* 6. Melimela, & reliqua dulcia stomachum, & ventrem solvunt, siticulosa, æstuosa, sed nervos non lædunt. ¶ Accipitur etiam pro vehementer sitiente, sicco, arido. *Horat. Epod. od.* 3. Nec tantus unquam siderum insedit vapor Siticulosæ Apuliæ. *Col. de arb. c.* 16. Sed si aspera, & siticulosa loca arboribus obserenda sint.

Sitiens, entis, o. 3. *sitibondo*. *Cic. in Pison. c.* 25. Ipse cum hominibus quindecim male vestitis ad portam Cælimontanam sitiens pervenerim. ¶ Translate ponitur pro sicco, arido. *Virg.* 4. *Georg.* Jam rapidus torrens sitientes Sirius Indos Ardebat cælo. *Ovid. l.* 1. *de Ponto*, *el.* 7. Et dare, jam sitiens quas bibat, hortus aquas. ¶ Item pro vehementer cupiente. *Cic. Att. l.* 2. *ep.* 14. Proinde ita fac venias ad sitientes aures. *Id pro Planc. c.* 5. Deinde sitientem me virtutis tuæ deseruisti, ac dereliquisti. ¶ Sitiens luna dicitur, cum sicca est, non imbrifera. *Plin. l.* 17. *c.* 9. Fimum miscere terræ plurimum refert Favonio flante, ac luna sitiente. *Id. ibid.* mox *siccam lunam* appellat.

Sitienter, adv. διψητικῶς, cum siti, cupide, ardenter. *Cic.* 4. *Tusc. c.* 17. Nec sitienter quid appetens.

Sitio, is, ivi, itum, a. 4. *avere sete*, צָמָא, Ger. *dursten*, Gal. *être altéré*, Hisp. *tener sed*, διψάω, siti laboro, appeto bibere. *Ovid.* 1. *Fast. v.* 216. Quo plus sunt potæ, plus sitiuntur aquæ. *Justin. l.* 1. *c.* 8. Satia te sanguine, quem sitisti. ¶ Transfertur etiam ad plantas, agros, & alia, quæ tunc sitire dicuntur, cum æquo sicciora sunt, humoremque desiderant. *Cic. in Or. c.* 24. Siquidem est eorum gemmare vites, sitire agros, lætas esse segetes, luxuriosa frumenta. *Virg.* 4. *Georg.* Cum sitiunt herbæ, & pecori jam gratior umbra est. ¶ Item per translationem accipitur pro vehementer cupere. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 5. Nec sitio honores, nec desidero gloriam. *Id.* 3. *Phil. c.* 7. Etenim aderat Lucius frater gladiator Asiaticus, qui sanguinem nostrum sitiebat. ¶ Sitire etiam dicuntur, quæ arida sunt, & humore carent. *Plin. l.* 17. *c.* 14. *ante med.* Olea circa media siccatur: inde & surculi: cacumina sitiunt. ¶ V. alia in *Sitiens*.

Sitis, is, f. *sete*, צָמָא, Ger. *durst*, Gall. *soif*, Hisp. *sed*, δίψα, δίψος, appetitus bibendi. *Cic.* 1. *Fin.* Cum cibo, & potione fames, sitisque depulsa est. ¶ In acc. sing. desinit in *im*, in abl. in *i*. Plurali autem numero caret. *Cic. de Sen.* Quas quidem sic avide arripui, quasi diuturnam sitim explere cupiens. Dicimus autem sitim accendere, relinquere, extinguere, relevare, expellere, sedare &c. *Cic. Horat. Ovid. & al.* Sic enecari siti, *morir di sete*. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 5. ¶ Cum de solo aliquo usurpatur, significat ariditatem, siccitatem. *Virg.* 4. *Æn. v.* 42. *de Africa*. Hinc deserta siti regio. ¶ Translate ponitur pro nimia alicujus rei cupiditate. *Cic. Parad.* 1. Neque enim unquam expletur, nec satiatur cupiditatis sitis. *Horat. l.* 1. *ep.* 18. Argenti sitis importuna, famesque. *Juvenal. Sat.* 10. *v.* 140. Fama sitis.

Sitista ova. V. Schistum.

Sititor, oris, m. qui sitit, διψῶν, διψητής. Translate *Apulej. lib.* 2. *Metam. sub init.* Sititor novitatis.

Sitive, adv. *quanto al sito*, quoad situm. *Tertul. advers. Prax. c.* 29. Licet aqua fontis sitive patiatur in rivio.

Sitonia, æ, f. σιτωνία, cura rei frumentariæ, a σῖτος, *frumentum*. *Ulpian. l.* 2. *Dig. de vacat. & immunit.* Septumdecimum ætatis annum agentem ad munus sitoniæ vocari non oportet.

Sittace, es, idem ac Psittacus. *Plin. l.* 10. *c.* 42. India hanc avem mittit; sittacen vocat, viridem toto corpore, &c.

Sittacene, es, regio Assyriæ, quæ & Palæstine dicta est, in qua Sittace oppidum. *Plin. l.* 6. *c.* 27.

Sittyba, æ, f. σιττύβα, membrana, qua libri conteguntur, & a pulvere, tinearum, & temporis injuriis integri conservantur. *Cic. Att. l.* 4. *ep.* 5. Bibliothecam mihi tui pinxerunt constructione, & sittybis. *Id. ib. ep.* 8. Postquam mihi sittybis libros illustrarunt. Utroque tamen loco magna est lectionum varietas.

Situatus, a, um, nom. tu particip. *situato*, *posto*, situs. *Flor. l.* 2. *c.* 18. Numantia in tumulo apud flumen Durium situata.

Situla, æ, f. *secchia*, ἀντλητήρ, ὑδρία, vas ad aquam hauriendam. *Paul. l.* 40. *Dig. de contrahend. empt.* Rota quoque, per quam aqua traheretur, nihilo minus ædificii est, quam situla. ¶ Est etiam urna, a qua sortes educuntur. *Plaut. Cas.* 2. 6. 7. Adsunt quæ imperavisti omnia, uxor, sortes, situla, atque egomet.

Situlus, m. idem quod situla. *Cato de R. R. c.* 10. Trullas tres, situlum aquarium unum, pelvim unam. *Vitr. l.* 10. *c.* 9. Situli ærei congiales.

Siturus. V. Sino.

Situs, us, m. *sito*, מַצָּב, Ger. *gelegenheit*, Gall. *assiette*, Hisp. *sitio*, *disposicion*, θέσις, τοποθεσία, qualitas, & positio loci. *Cic.* 6. *Ver.* Nam ipsa Messana, quæ situ, mœnibus, portuque ornata sit. *Id. Acad.* 4. *c.* 39. Qui sint situs partium, quam vim quæque pars habeat &c. *Cæs.* ¶ Quia autem res sitæ, ac relictæ negliguntur, neglectæque humore, & sordibus obducuntur, inde fit, ut situs metonymice accipiatur pro lanugine illa, quam res relictæ, imprimis in loco humido, & sordido, obducere solent, *muffa*, αὐχμός, εὐρώς. *Don. in illud Virg.* 7. *Æn.* Sed te victa situ, &c. Situs est corruptio ex humore, & diuturnitate contracta, qua deteriores fiunt species, uno loco, & prolixo tempore constitutæ. *Serv. in* 6. *Æneid.* Situs est lanugo ex humore procreata, quæ fit in locis Solis carentibus. *Virg. ibid.* Per loca senta situ. *Col. l.* 5. *c.* 24. Jam vero muscus, qui more compedis crura vitium, & vineta comprimit, situque, & veterno macerat, ferro distringendus, & eradendus est. ¶ Solet autem in locis situlentis odor quidam teter, & aspernabilis olfacientium nares offendere, qui & ipse situs dicitur, *puzzore*. *Plin. l.* 21. *c.* 6. Pessimum esse crocum, quod situm redolet. ¶ Translate accipitur pro squalore quodam in vultu, capite, totoque corpore, & habitu, cum scilicet cultu omni neglecto corpus horriditatem quandam, & ingratum contrahit odorem, ut in pauperibus, in reis, in iis, qui se mœrori totos dederunt. *Luc. l.* 6. Fœda situ macies. *Cic. in Tusc.* 3. *ex Poeta*: Situ nidoris, barba pædore horrida. ¶ Item pro torpore, & inertia ex diuturno otio. *Virg.* 7. *Æn.* Sed te victa situ, verique effœta senectus. ¶ Item pro ruditate, hebetudine. *Quintil. l.* 1. *c.* 2. Excitanda mens, & attollenda semper est, quæ quendam veluti in opaco situm ducit.

Situs, a, um, *posto*, *messo*, κείμενος, positus. *Cic. pro Mur.* 38. Quanquam hujusce rei potestas omnis in vobis sita est. *Id.* 1. *Fin.* Est situm in nobis, ut adversa quasi perpetua oblivione obruamus. *Liv. lib.* 30. *c.* 24. Et sinum ab alto claudit, in quo sita est Carthago. ¶ Speciatim siti dicuntur, qui mortui, & sepulti sunt. Aliqui ita definiunt: Situs dicitur defunctus, qui ad tempus in aliquo loco conditus est, donec alio transferatur, vel justum ei fiat sepulcrum. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 22. Declarat Ennius de Africano, Hic est ille situs. Vere. Nam siti dicuntur ii, qui conditi sunt. Nec tamen eorum ante sepulcrum est, quam justa facta, & corpus incensum est. *Liv. l.* 26. His siti sunt Acarnanes, qui adversus vim, atque injuriam Ætolorum pro patria pugnantes mortem occubuerunt. ¶ Aliquando situs accipitur pro condito, constructo, ædificato. *Tac. lib.* 3. *Ann. cap.* 38. Urbemque Philippopolin a Macedone Philippo sitam.

Sive, a *si*, a *fio*, אוֹ, Germ. *oder*, Gall. *ou*, Hisp. *o*, ἤτε, εἴτε, vel si, aut si, conjunctio disjunctiva conditionalis, quæ modo indicativum regit, modo conjunct. *Ter. And.* 1. 3. Sive ista uxor, sive amica est, gravida e Pamphilo est, *o sia ella moglie*, *o amica*. *Plin. l.* 2. *ep.* 41. Quæ præstant multarum urbium faciem, sive ipso mari, sive litore utare. *Ovid. in ep. Penelopes*: Sive quis Antilochum narrabat ab Hectore victum, Antilochus nostri causa timoris erat: Sive Menœtiaden falsis cecidisse sub armis, Flebam successu posse carere dolos. ¶ Interdum *sive* non geminatur, sed priore loco omittitur, semper tamen subintelligitur. *Hor. l.* 1. *od.* 6. Cantamus vacui, sive quid urimur. idest sive vacui sumus. ¶ Ponitur etiam pro *vel*. Vide Vel. ¶ Aliquando vim habet explanandi, seu declarandi. *Quintil. l.* 1. *c.* 6. Ut Aristarchus, & ætate nostra Palæmon; qui vocabulum, sive appellationem nomini subjecerunt.

Sium, i, n. σίον, herba in aqua nascens, tenuiter copiosa, sapore nasturtii. *Plin. l.* 22. *c.* 22.

S ANTE M.

Smaragdinus, & Smaragdineus, a, um, adject. *smeraldino*, qui est ex smaragdo, vel smaragdi colorem referens, σμαράγδινος. *Cels. l. 5. c. 19. n. 5.* Emplastrum, quod perviride est, smaragdinum appellatur. *Martian. Capell. l. 1.* Smaragdinea viriditas. *Venant. Fort. l. 8. carm. 6.* Et smaragdineo janua poste viret.

Smaragdites, æ, m. dictus est mons juxta Carchedonem, in quo smaragdi legebantur. *Plin. l. 37. c. 5.*

Smaragdus, i, m. & f. *smeralda*, ברקת, Ger. *smaragd*, Gal. *une émeraude*, Hisp. *la esmeralda*, σμάραγδος, gemma viridis, & translucida, tertiam in ordine gemmarum nobilitatem obtinens. *Plin. l. 37. c. 5.* Tertia auctoritas smaragdis perhibetur pluribus de causis. Nullius color aspectu jucundior est, &c. ¶ Penultima hujus vocabuli longa est. *Ovid. l. 2. Am. el. 6.* Tu poteras virides pennis hebetare smaragdos. Sed interdum correpta invenitur. *Martial. l. 5. epigr. 11.* Sardonychas, smaragdos, adamantas, jaspidas uno Portat in articulo. ¶ Sumitur interdum pro colore viridi. *Phædr. l. 3. fab. 19. de pavone.* Nitor smaragdi collo refulget tuo. *Auctor. carm. de Phœnice, qui ab aliquibus Lactantio tribuitur.* Albicat insignis mixto viridante smaragdo.

Smaris, idis, f. σμαρίς, pisciculus marinus littoralis, qui a *Gesnero* Mœna candida vocatur. *Plin. l. 32. c. 6.*

Smecticus, a, um, σμηκτικός, quod habet vim abstergendi, & purgandi, idem ac smegmaticus. *Plin. l. 30. c. 4.* Omnium quidem cochlearum cinis spissat, calfacit smectica vi.

Smegma, atis, n. σμῆγμα, omne medicamentum, quod valet ad emaculandum, & abstergendum, a σμήχω, *abstergo*. *Plin. l. 22. c. 25.* Si vero coelesti aqua decoquantur, succus ille smegma fit, quo solent fovere gangrænas. *Id. l. 24. c. 7.* Mastiche lentisci replicandis palpebris, & ad extendendam cutem in facie, & smegmata adhibetur. ¶ Græce σμῆγμα significat etiam massam ex variis odoramentis confectam ad abstergendas manus, ut ex *Antiphane apud Athenæum* ostendit *Fulv. Ursin. in append. de triclin.*

Smegmaticus, a, um, σμηγματικός, quod habet vim detergendi. *Plin. l. 31. c. 7.* Sudorem ciet, alvum solvit in vino, & aqua, acopis, & smegmaticis utilis. Alii leg. *smecticis*.

Smilax, acis, f. *smilace*, σμίλαξ, nomen puellæ cujusdam, quæ amore Croci pueri capta extabuit, & in herbam sui nominis mutata est, ut est apud *Ovid. l. 4. Metam. v. 283.* Hujus autem herbæ, quæ folio est hederaceo, flore candido, lilium olente, duo genera refert *Plin. l. 24. c. 10.*

Smilium, ii, n. σμίλιον, nomen collyrii apud *Cels. l. 6. c. 6.*

Smintheus, i, m. Σμινθεύς, Apollinis cognomen, qui apud Mysios, in Phrygia minore, sive in Æolide, in urbe Chryse, colebatur, a σμίνθος, quomodo murani vocari, auctor est *Eustathius*, quasi μυοκτόνος, *occisor murium*. Huc respiciens *Arnobius l. 3.* Apollinem vocat perniciem murium. Hujus nominis duplicem originem refert Homeri Interpres. Prior est, fuisse in Chrysa oppido Crinim Sacerdotem Apollinis, cui Deus iratus immisit in agros illius mures, qui fructus illius exedebant, postea que ejusdem sacrificiis placatus, cum pestem hanc tollere vellet, ad Ordem pastorem illius venit, a quo hospitio acceptus, pollicitusque mali remedium, mures sagittis omnes interfecit, eoque facto jussit, pastorem Crinidi indicare, ipsum Apollinem humana specie apud se divertisse, & ab eo mures occisos: quod audiens Crinis, templum Deo construxit, vocavitque Apollinis Sminthei, quod Æolicæ linguæ dialecto mures σμίνθοι vocantur. Altera talis est: Cum Cretenses aliquando coloniam deducturi essent, ab Apolline responsum acceperunt, ut ibi urbem conderent, ubi eis terræ geniti obstitissent. Venientibus igitur ad Hellespontum, noctu mures clypearum lora arroserunt. Itaque mane cum id factum viderent memores oraculi orbem posuerunt, eamque Sminthiam appellaverunt, templo etiam Apollini extructo, quem ob eventu Smintheum cognominarunt. *Ovid. 12. Met.* Talibus intonsum compellat Sminthea dictis.

Sminthius, a, um, ad Smintheum pertinens. *Arnob. l. 3. pag. 119.* Apollo Sminthiorum pernicies murium.

Smyrna, æ, f. *le Smirne*, Turc. *Ismir*, urbs marit. Joniæ, hodie primaria regionis, & sedes Satrapæ Turcarum, partim in monte, partim in planitie, prius condita a Tantalo, deinde amplificata ab Amazonibus anno mundi 3203. vel a Theseo, patria Homeri, ad Meletem fl. illam ambientem. Dicta est a Smyrna Amazone. *Plin. l. 5. c. 29.* ¶ A Græcis hoc nomine etiam myrrha significatur. Hinc *Lucret. l. 2. v. 502.* Hinc contemptus odor smyrnæ, mellisque sapores. ¶ Hinc poema Cinnæ vatis de Myrrha puella, quæ cum patre concubuit, Smyrna dictum est. De eo *Catull. carm. 95. (al. 94.)* Smyrna mei Cinnæ nonam post denique messem, Quam cœpta est, nonamque edita post hiemem.

Smyrnæus, a, um, adject. a Smyrna insula, ut Smyrnæa plectra, h. e. Homeri carmina, qui Smyrnæus fuit, apud *Silium l. 8. v. 595.* Adde *Lucan. l. 9. v. 984.*

Smyrnium, ii, n. *macerone*, σμύρνιον, herba, quæ & olus atrum dicitur, unde dicta quod in cacumine umbellam habet odore smyrnæ, seu myrrhæ. *Plin. l. 27. c. 13.*

Smyrrhiza, æ, f. herba cicutæ simillima caule, foliis, & flore, minor tamen, & exilior, alio nomine myrrhis. *Plin. l. 24. c. 16.*

Smyrus, i, m. σμῦρος, piscis genus, apud *Plin. l. 32. c. 11.*

S ANTE O.

Soboles, is, f. *generazione*, *figliuolanza*, *stirpe*, ילד, Germ. *stamm*, Gal. *engeance*, Hisp. *linage*, *hijos*, γονή, progenies, propagatio, proles. *Cic. 1. Off. c. 17.* Quæ propagatio, & soboles origo est Rerumpublicarum. *Id. 3. de Leg.* Censores populi ævitates, soboles, familias, pecuniasque censento. *Virg. 4. Æn.* sobolem suscipere. ¶ Dicitur etiam de arboribus, & herbis. *Col. de arborib. c. 12.* Materia, quam inseveris, si sobolem, vel superiores ramos habebit &c. *Pallad. l. 12. tit. 7.* Exstirpandæ sunt soboles a radice. ¶ Sunt qui scribendum putant *suboles*, respicientes ad originem, quæ est *sub*, & *oleo*, quod notat crescere: atque hoc modo etiam legitur in quibusdam antiquioribus libris, & lapidibus, teste *Manut. in Orthograph.*

Sobolesco, vel subolesco, (de quo V. *Soboles*) is, sine præt. & sup. n. 3. *crescere*, פרה, Germ. *aufwachsen*, *wachsen*, Gall. *croitre*, Hisp. *crecer*, ἀναβλαστάνω, subnascor, succresco. *Liv. l. 29. c. 3.* Illis Romanam Plebem, illis Latium juventutem præbuisse majorem semper, frequentioremque pro tot cæsis exercitibus subolescentem.

Sobrie, adv. *sobriamente*, νηφαλίως, σωφρόνως, temperanter. *Cic. 1. Off. c. 30.* Intelligemus, quam sit turpe diffluere luxuria, & delicate, ac molliter vivere, quamque honestum parce, continenter, severe, sobrie. ¶ Item caute, prudenter, cum cura, ut temperantes homines solent. *Plaut. Pers. 4. 1. 6.* Si quam rem accures sobrie, atque frugaliter, solet illa recte sub manus succedere. *Id. Captiv. 2. 1. 28.* Cauto est opus, ut hoc sobrie, sine arbitris, accurate agatur, docte & diligenter.

Sobriefactus, a, um, nom. particip. ad sobrietatem redactus. *Apul. l. 8. Met.* Sobriefactus sermone.

Sobrietas, atis, f. *sobrietà*, νῆψις, σωφροσύνη, temperantia. *Senec. de Tranquill. c. ult.* Tristis sobrietas removenda paulisper.

Sobrina, æ, f. *cugina*. *Plaut. Pœn. 5. 2. 108.* Mihi sobrina tua mater fuit.

Sobrini, orum, m. *cugini*, ἀνεψιαδοῖ, filii patruelium, vel consobrinorum, vel amitinorum, quasi sororini, *Cajus l. 3. ff. de grad. & affin.* Item patrui magni, amitæ magnæ, avunculi magni, materteræ magnæ, nepos, neptis: qui ex fratribus patruelibus, aut consobrinis, aut amitinis undique propagati, proprie sobrini vocantur. Ita eum locum legit *Hotomannus*, *Observ. l. 9. c. 12.* *Justinian. l. 3. Instit. tit. 6. de gradibus cognationum*, §. 6. Item sobrini, sobrinæ, idest qui, quæve ex fratribus, vel sororibus patruelibus, vel consobrinis, vel amitinis progenerantur. ¶ Sobrinorum gradus, ut *Trebatius* ait, est ultimus inter gradus cognationum, unde, ut idem addit, sobrinorum liberi se mutuo sobrinos vocant de proximo nomine, quia proprium non habent. Vide *Paullum l. 10. ad fin. ff. de gradibus*: cujus verba emendat idem *Hotomannus*, in *Comment. verb. Juris*. *Ter. Andr. 4. 6.* Est ne hic Crito sobrinus Chrysidis? *Cic. 1. Off. c. 17.* Sequuntur fratrum conjunctiones, post consobrinorum, sobrinorumque. ¶ Sumitur etiam pro quocunque cognato. *Ter. Phorm. 2. 3. 37.* Eho tu, sobrinum tuum non noras? Hunc paulo superius *cognatum* vocaverat.

Sobrius, a, um, *sobria*, Germ. *nüchtern*, Gal. *sobre*, Hisp. *templado*, νήφων, σώφρων, qui in cibo, & potu temperans est. *Cic. 4. Acad.* Nam vinolenti quidem, quæ faciunt, eadem approbatione faciunt, quæ sobrii. ¶ Interdum sobrius dicitur qui sanæ mentis est, frugi, prudens. *Cic. Ver. 5. c. 27.* Homines satis plane frugi, ac sobrii. *Id. 2. de Or. c. 32.* Diligentes, & memores, & sobrii oratores. ¶ Præterea ea sobria dicuntur, per quæ sobrii sumus. *Tibul. l. 1. el. 6.* Ipse bibebam Sobria supposita pocula victor aqua. *Claud. de IV. Consul. Honor. v. 412.* paupertas sobria. Sic sobria rura dicuntur a *Stat. l. 4. Silv. 2.* quæ nullis sunt consita vitibus. ¶ Non sobria est, quæ sobria transfigitur. *Propert. l. 3. elg. 17.* ¶ Sobria verba, h. e. prudenter, caute, modeste prolata. *Martial. l. 3. epigr. 18.*

Soccatus, a, um, adject. soccis indutus. *Senec. 2. de Benef. c. 12.* De capite consularis viri soccatus audiebat.

Soccifer, i, m. qui soccos gestat. *Sidon. carm. 9. v. 215.* Socciferi jocos Menandri spectate.

Socculus, i, m. ἐμβάδιον, parvus soccus. *Suet. in Vitel. c. 2.* Detractumque socculum dextrum inter togam, tunicasque gestavit assidue. *Plin. l. 9. c. 35.* Cum & pedibus margaritas, nec crepidarum tantum obstragulis, sed totis socculis addunt.

Soccus, i, m. ἐμβάτης, κοθορνίσκος, genus calceamenti, humilius cothurno, proprium mulierum apud Romanos. Nam si quando viri soccis usi leguntur, ut Caligula apud *Sueton. c. 52.* Cæsar apud *Senec. l. 2. de Benef. c. 12.* itemque alii apud *Plin. l. 37. c. 2.* mollities damnantur ab iisdem Scriptoribus. *Sueton. loc. cit.* Aliquando cycladatus, modo in speculatoria caliga, nonnunquam socco muliebri. ¶ Apud Græcos tamen soccus virorum etiam fuit. Itaque pallium & soccos iis tribuit *Cicero*, *pro Rabirio Post. c. 10.* ubi narrat P. Rutilium Rufum a Mithridate Mitylenis conquisitum ad necem, crudelitatem regis vestitus mutatione vitasse, soccosque & pallium sumpsisse. ¶ Porro quia Comœdiæ fere Græcæ erant, histrionesque soccati prodibant (ex quo socci comici a *Plin. l. 7. c. 3.* scenici a *Plaut. Pseud. 4. 6. 21.* dicuntur) hinc soccus interdum pro Comœdia ponitur, quemadmodum cothurnus pro Tragœdia. *Horat. de ar. poet. v. 90.* Socco digna carmina. Et v. 80. Hunc socci cepere pedem (jambum) grandesque cothurni.

Socer, eri, m. *suocero*, חם, Ger. *schwäher*, Gal. *beau pere*, Hisp. *suegro*, πενθερός, uxoris meæ pater. *Cic. 1. Off. c. 35.* Nostro quidem more cum parentibus puberes filii, cum soceris generi non lavantur. ¶ *Socer magnus* est uxoris meæ avus, qui & *prosocer* dicitur, cujus relativum est Progener. *Major socer*, est uxoris meæ proavus. *Modestin. ff. l. 38. tit. 10. l. 4.* ¶ Viri etiam mei pater, socer dicitur. *Modestin. loc. cit.* Pater viri, uxorisque, socer, mater autem eorum, socrus appellatur; cum apud Græcos proprie viri pater ἑκυρός, mater vero ἑκυρά, & uxoris pater πενθερός, mater vero πενθερά vocetur.

Socera, æ, f. eadem quæ socrus. *Inscriptio lapidis in Anglia reperti, apud Gruter. pag. 546. n. 5.* Patri pientissimo, & soceræ tenacissimæ. Quæ tamen Inscriptio parum sapit antiquitatem. Adde *pag. 743. n. 9.*

Socerus, i, m. idem ac socer. *Plaut. Men. 5. 3. 34.* Abiit socerus, abiit medicus, nunc solus sum. *Id. Cas. 4. 2. 18.* Meus socerus, compar, commaritus villicus.

Socia, æ, f. *compagna*, ἑταίρα, comes. *Cic. in Brut.* Pacis est comes, otiique socia, & jam bene constitutæ civitatis quasi alumna quædam eloquentia. *Id. 1. de Or.* Praeclaras duas artes constituerat, atque inter se pares, ejusdem sociæ dignitatis. ¶ Socia tori vel thalami est uxor. *Ovid. 10. Metam. v. 268.* Appellatque tori sociam.

Sociabilis, & le, a. 3. *sociévole*, Germ. *gesellig*, Gall. *qui s'accompagne*, Hisp. *compañero*, συνδυαστικός, quod facile conjungitur alteri. *Plin. l. 29. c. 42.* Eadem & curribus maxime sociabilis glutino. ¶ Interdum ponitur pro sociali. *Liv. l. 40. c. 8.* Sociabilem consortionem inter binos Lacedæmoniorum Reges salutarem per multa secula ipsis, patriæque.

Socialis, & le, a. 3. *da compagno*, Germ. *zu den gesellen*, Gall. *social*, Hisp. *social*, *sociable*, ἑταιρικός, quod est sociorum, ut Amor socialis, idest qualis solet esse inter socios. *Ovid. 7. Met.* Mutua cura duos, & amor socialis habebat. *Liv. l. 34. c. 56.* Cum qui hostes nunquam fuerint, ad amicitiam sociali fœdere inter se jungendam coeant. ¶ Judicium sociale, quod sociorum causa fit. *Cic. 4. Ver.* Primum si ita esset, tamen vos in quæstione de pecuniis repetundis, quæ sociorum causa constituta est, lege, judicioque sociali, sociorum querimonias audire oporteret. ¶ Bellum sociale dictum est, quod a sociis Populi Romani in ipsos Romanos commotum est, quod iis jus civitatis R. negassent. V. *Flor. l. 3. c. 18.*

Socialitas, atis, f. *società*, *compagnia*, *affabilità*. *Plin. in Paneg. c. 49.* Non remissionibus tuis eadem frequentia, eademque illa socialitas interesset?

Socialiter, adverb. *amichevolmente*, *da compagno*. *Horat. de ar. poet. v. 258.* sede secunda Cederet, aut quarta socialiter.

Sociatio, onis, f. *unione*, conjunctio. *Martian. Capell. lib. 1. post init.* Sic igitur rata inter eos sociatio copulare nuptialem constrinxit.

Sociatrix, icis, f. συμμίκτουσα, quæ sociat. *Val. Flac. l. 5. v. 499.* Sed me nuda fides, sanctique potentia justi Huc tulit, ac medii sociatrix gratia Phryxi.

Sociatus, a, um, συμμεμιγμένος, *collegato*, *unito*. *Cic. 1. de Leg.* Quibus ex rebus cum omne genus hominum sociatum inter se esse intelligatur. *Id. in Somn.* Quam consilia, cœtusque hominum jure sociati, quæ civitates appellantur. *Id. de Am.* Ut quoniam solitaria non posset virtus ad ea, quæ summa sunt, pervenire, conjuncta, & sociata cum altera perveniret.

Sociennus, a, um, vel sociennus, idem ac socius, apud Vet. ut ab *alius alienus*. *Plaut. Amph. 1. 1. 250.* Amphitruonis te esse ajebas Sosiam. S. Peccaveram. Nam Amphitruonis socienum me volui dicere. *Id. Aulul. 4. 4. 31.* Ibo intro, atque illi socienno tuo jam interstringam gulam.

Societas, atis, f. *società*, *compagnia*, חבר, Germ. *gesellschafft*, Gall. *societé*, Hisp. *compañia*, κοινωνία, consociatio, communio, communitas. *Cic. l. 4. Fam.* Me autem non oratio tua solum, & societas pene ægritudinis, sed etiam auctoritas consolatur. *Id. 4. Fin.* Nati sumus ad societatem, communitatemque generis humani. *Id. pro S. Rosc. Am.* Coire societatem sceleris cum aliquo. *Id. de Fato.* Cum philosophia magnam habere societatem. *Id. pro Quint. cap. 3.* Facere societatem cum aliquo. Sic sociatatem inire, apud *Sueton. in Cæs. c. 19.* Ad societatem alicujus se applicare, apud *Nepot. in Aristide*, c. 2. Societatem conflare, apud *Cic. de Arusp. resp.* dirimere, apud *eund. pro Dom.* &c. ¶ Metonymice sumitur pro multitudine hominum, qui inter se aliquo modo conjuncti sunt. *Cic. pro Domo c. 56.* Omnes societates, omnes ordines. *Cæs. l. 3. B. C. c. 3.* Magnam pecuniam societates earum provinciarum sibi numerare coegit.

Socio, as, a. 1. *accompagnare*, *unire*, συμμίγνυμι, συνεταιρίζω, jungo, conjungo, quasi socium socio appono. *Cic. pro Planc. c. 9.* Quid, si testium studium cum accusatore sociatum est? *Id. 3. de Or.* Cum tu summi imperii gubernatione districtus tantam vim rerum cum dicendi exercitatione sociaris. *Liv. l. 39. c. 13.* Eos esse, qui aut conjurare, aut sociari facinoribus, aut stuprum pati noluerint. *Sil. l. 1.* Et se participem casus sociarat in omnes. *Virg. 4. Æn. v. 16.* Sociare se alicui vinclo jugali, *maritarsi*. *Id. 1. Æn.* Sociare aliquem domo,

domo, *vincolo in casa*. *Stat. 1. Theb.* Sociare juvencos aratro imposito, *mettere sotto* &c. *Silius l. 12.* Sociare dextras, *darsi la mano, e la fede*. *Ovid.* 12. *Met.* Sociare carmina nervis, *accoppiare il suono al canto*. *Valer. Flac. l.* 5. v. 280. Sociare curas, *comunicare i pensieri*. Sic sociare gaudia cum aliquo, apud *Tibul. l.* 3. *eleg.* 3.

Socīfraudus, i, m. qui socium fallit. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 128. Furcifer, sociofraude, parricida. Alii leg. *sociofraude*.

Socius, ii, m. *compagno*, חבר, Ger. *mit gesell*, Gall. *compagnon*, Hisp. *compañero*, ἑταῖρος, σύμμαχος, qui in aliqua re cum aliquo conjunctus est, consors, particeps, par. *Cic. l.* 13. *Fam. ep.* 71. T. Augustus periculorum meorum socius. *Id. Attic.* 11. *ep.* 14. Culpæ socius. *Ter. Haut.* 3. 3. 9. Socius in negotio. *Plaut. Asin.* 2. 2. 12. Socius ad malam rem. *Lucan. l.* 1. v. 92. Regni sociae. ¶ Inter negotiatores socii sunt, qui lucri & damni communionem inierunt. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 40. Titus Roscius non unum rei pecuniariæ socium fefellit, sed novem &c. *Id. pro Quint. c.* 24. Edere sibi socium in bonis, *farsi un compagno*. ¶ Hinc *pro socio* formula juris est, qua significatur actio persequendi in judicio illum, qui socium fraudaverit, quæ de re titulus est in Digestis, *l.* 17. *tit.* 2. ubi de societatibus multa. *Cic. pro Flac. c.* 18. Nicomedes & furti, & pro socio damnatus est. *Id. pro Quint. c.* 3. Qua in re ita diligens erat, quasi ii, qui magna fide societatem gererent, arbitrium pro socio, condemnari solerent. V. Arbitrium. *Ulpian. loc. Dig. cit. leg.* 31. Ut sit pro socio actio, societatem intercedere oportet. ¶ Socii in rebus publicis dicebantur, qui fœdere aliquo cum Romanis conjuncti erant, *confederati*. *Cic. Fam.* 15. Qui fidelissimus socius trans Taurum, amicissimusque Pop. Rom. existimatur. *Liv. l.* 41. Et dena millia peditum sociis, nominique Latino, & sexcentos imperarent equites. V. de his *Sigon. l.* 1. *de antiq. jure Ital.* ¶ Socii navales, qui & classiarii, erant milites, qui navibus imponebantur, & non solum ad pugnandum, sed etiam ad remigandum: quare hoc militiæ genus vilius erat multo, quam terrestre, tum quia constabat fere ex libertinis colonorum, aut ex iis, qui infimo censu essent, ut ex *Polyb.* ostendit *Lips. de milit. Rom. l.* 1. *dial.* 2. tum quia plura, quam terrestres milites, stipendia facere debebat, antequam missionem impetrare posset, ut est apud eund. *ib. l.* 3. *Dial.* 19. *Liv. l.* 21. *c.* 50. Ut sociis navalibus affatim instructam classem, ita inopem militum Pœnus habebat. *Id. l.* 32. *c.* 23. Navales socii, relictis nuper classibus, ad spem honoratioris militiæ transgressi. *Id. l.* 44. *c.* 21. Quinque millia navalium socium conscripta. pro *sociorum*. atque ita sæpe Livius. Socius, & sodalis differunt in eo, quod sodalis proprie dicitur, qui est ejusdem collegii, ut definit *Cajus l.* 4. *Dig. de colleg. & corp.* socius vero magis latam habet significationem. V. Sodalis. ¶ Inter comitem quoque, & socium discrimen est. V. Comes.

Socius, a, um, *di compagnia*, חבר, Ger. *gesell*, Gal. *compagnon*, Hisp. *compañero*, σύμμαχος, comes, consors, particeps. *Cic. pro Marc.* Semperque mea consilia pacis, & togæ socia, non belli, atque armorum fuerunt. *Id.* 2. *Phil. c.* 18. Cum tamen tu nocte socia, hortante libidine, cogente mercede, per tegulas demitterere, *col favor della notte*. *Virg.* 2. *Æn.* v. 371. socia agmina, *truppe alleate*. *Stat. l.* 1. *Theb.* v. 130. sociisque comes discordia regnis. h. e. quæ a pluribus simul tenentur. *Ovid.* 2. *amor. eleg.* 14. Socius sanguis, *parentela*.

Socordia, (secordia apud *Fest.*) æ, f. *pigrizia*, ἀπονοία, ῥᾳθυμία, *accidia*, negligentia, tarditas in consulendo, meditando, prospiciendo, quid faciendum sit. *Ter. Andr.* 1. 3. Enimvero, Dave, nihil loci est segnitiæ, neque socordiæ. Ubi vetus Interpres ita monet: Segnitia ad agendum, socordia ad considerandum. *Auct. ad Her. l.* 2. Affert socordiam, atque desidiam. *Liv. l.* 7. *c.* 35. Qui delendi omnis exercitus fortuna per socordiam usus non sit. *Tac. l.* 2. *Ann. c.* 38. Languescet alioqui industria, intendetur socordia. ¶ Pro stultitia etiam usurpatur a Catone apud Festum. Sic *Sueton. in Claud. c.* 3. Si quem socordiæ argueret, stultiorem ajebat filio suo Claudio.

Socordĭter, adv. *pigramente*, *imprudentemente*, ῥᾳθύμως, sine consilio, pigre, inerter. *Liv. l.* 1. *c.* 22. Ab Albanis socordius res acta.

Socors, (vel secors, apud *Fest.*) dis, o. 3. *senza cervello*, *di poco senno*, *fuor di mente*, הבל, Ger. *unbehertzt*, Gall. *étourdy*, *lourdaut*, Hisp. *aturdido*, *atontado*, ῥᾴθυμος, sine corde, sine animo, sine consilio, ignavus, iners. Est e *se*, hoc est sine, & *cor*. *Ter. Adel.* 4. 3. 62. Nolim cæterarum rerum te socordem eodem modo. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Ut excitaret homines non socordes ad veri investigandi cupiditatem. *Id. in Brut. c.* 26. Ejus æqualem M. Glabrionem bene institutum avi Scævolæ diligentia, socors ipsius natura, negligensque tardaverat. *Sidon. l.* 5. *ep.* 7. Claudius socordior, Nero impurior. *Apul. Apolog.* Socordissimi Scythæ. *Tacit.* 3. *hist. c.* 31. Miles futuri socors.

Socrătes, is, m. 3. Σωκράτης, Philosophus Atheniensis, filius Sophronisci sculptoris, & Phænaretæ obstetricis, quem, teste Laertio, omnium mortalium sapientissimum oraculi responsum judicavit; vixit paulo ante Platonem, cujus etiam præceptor fuit. A *Quintil. l.* 1. *c.* 10. appellatur omnium philosophorum fons; a *Cic.* 2. *Fin. c.* 1. Philosophiæ parens. Primus enim, ut *id.* ait 5. *Tusc. c.* 4. Philosophiam devocavit e cœlo, & in urbibus collocavit, & coegit de vita & moribus, rebusque bonis & malis quærere, h. e. philosophiæ moralis inventor, & institutor fuit. Cum ad provectam ætatem pervenisset, accusatus, tanquam communes Deos contemneret, & novos introduceret, cum se dæmonem familiarem habere diceret, cujus consilio in rebus gerendis uteretur, capitis damnatus est: itaque in carcere sumpta cicuta interiit. Plebs secundum ejus mortem facti pœnitens, accusatores exilio multavit, eique statuam æneam dedicavit. Plura de eo *Plato*, & *Cicero in Academ. de Fin.* & *Tuscul.* ¶ Fuit etiam hoc nomine quidam pictor, de quo *Plin. l.* 35. *c.* 11.

Socratice, adv. Socratico more. *Cic.* 2. *Att. ep.* 9.

Socratĭcus, a, um, adject. ad Socratem pertinens, σωκρατικός. *Cic.* 1. *Offic. cap.* 29. Philosophi Socratici. *Horat. de ar. poet.* v. 310. Rem tibi Socraticæ poterunt ostendere chartæ.

Socrualis, le, adject. *di suocera*, ut socrualis munificentia. *Sidon. l.* 7. *ep.* 2. socrualis hæreditas. *Id. l.* 8. *ep.* 9.

Socrus, us, f. *suocera*, חמות, Germ. *schwiger*, Gal. *belle mere*, Hisp. *suegra*, ἑκυρά, πενθερά, uxoris, aut mariti mater. Nam & ad generum, & ad nurum refertur. Antiquis, *Prisciano* teste, socrus communis erat generis. Postea in fœminino quidem *socrus* retinuere, sed in masculino *socer* dixere. *Cic. pro Cluent.* Nubit genero socrus, nullis auspiciis, nullis auctoribus, funestis ominibus omnium. V. *Socer*.

Sodālis, is, m. *compagno*, ἑταῖρος, συνήθης, is, quocum versari suevimus, maxime præsertim qui rerum levium, lætarumque cum altero particeps est, qualia sunt convivia, ab ἔδω, *esculentus*. Nam sodales vocantur, quibuscum forvimus. Vel sodalis quasi *sedalis*, quia sodales crebro assident, ut *Festus* scribit. *Cic. l.* 12. *Fam.* Qui & familiarissimus, & sodalis Dolabellæ eram. *Id.* 3. *Ver. c.* 36. Num ille quoque sodalis istius erat in hoc morbo, & cupiditate. idest eodem animi vitio tenebatur. ¶ Hinc alia quoque res, quæ simul esse solent, sodales appellantur. Sic *Horat. l.* 1. *od.* 25. Hebrum frigidissimum Thraciæ fluvium, hiemis sodalem appellat; & *lib.* 3. *od.* 18. craterem Veneris sodalem. ¶ Sodales etiam dicebantur, qui erant ejusdem collegii. *Cajus l. ult. ff. de colleg. & corp.* Sodales sunt, qui ejusdem collegii sunt, quam Græci ἑταιρείαν vocant. ¶ Item in Comitiis sodales dicebantur, qui erant ejusdem factionis, & coitionis. *Cic. pro Planc.* Ego Plancium & ipsum gratiosum esse dico, & habuisse in petitione multos cupidos sui, gratiosos, quos tu si sodales vocas, officiosam amicitiam nomine inquinas criminoso. ¶ *Sodales Titii* erant Sacerdotes, qui Sabinorum Deorum sacra curarunt, instituti a Tito Tatio Sabinorum Rege Romuli socio, unde & nomen habuere. Quidam tradunt, nomen iis inditum esse ab avibus, idest a titiis, quomodo columbæ agrestes vocantur. *Var. l.* 4. *de L. L.* Titii Sodales, dicti ab titiis avibus, quas in auguriis certis observare solent. ¶ *Sodales Augustales* erant Sacerdotes, qui Imperatoribus rem divinam faciebant. *Tac. l.* 1. *Ann. c.* 54. Idem annus novas cæremonias accepit, addito Sodalium Augustalium Sacerdotio, ut quondam T. Tatius retinendis Sabinorum sacris Sodales Titios instituerat. ¶ Adjective *Ovid. de remed. amor.* v. 586. Quum relevet lectos, turba sodalis abest.

Sodalĭtas, atis, f. *compagnia*, συνουσία, συνήθεια, familiaritas, & convictus multorum. *Cic.* 3. *Ver.* Atque abs te officia tutelæ, sodalitatis, familiaritatisque flagitet? ¶ Interdum sumitur pro turba hominum, quæ in Comitiis eidem Candidato favebat. *Cic. ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 3. Senatusconsultum factum est, ut sodalitates, decuriatique discederent. ¶ Sodalitates quoque erant cœtus hominum rerum sacrarum causa. *Cic. pro Cæl.* Fera quædam sodalitas, & plane pastoritia, atque agrestis germanorum Lupercorum. ¶ Item sodalitates erant cœtus honestorum hominum animi causa, qui inter se convivia celebrabant. *Cic. de Sen. c.* 13. Habui semper sodales. Sodalitates autem, me Quæstore, institutæ sunt, sacris Idæis Magnæ Matris acceptis. Epulabar igitur cum sodalibus omnino modice, &c.

Sodalitiarius, ii, m. qui in aliquo sodalitio est. Legitur in quadam veteri inscriptione apud *Fabret. p.* 329.

Sodalitium, ii, n. *compagnia*, συνέδριον, sodalium cœtus, vel multitudo, idem quod sodalitas. *Auct. ad Her. l.* 4. *c.* 51. Venit in ædes quasdam, in quibus sodalitium erat eodem die futurum. *Catul. carm.* 97. *de Cælio*, & *Quint.* fraternum vere dulce sodalitium. ¶ Speciatim sumitur pro coitione aliquorum ejusdem Tribus ad corrumpenda suffragia popularia. Ultimis enim præsertim temporibus Romanæ Reipublicæ erant, qui tribules decuriarent, & conscriberent, ut populorum pecunia corrumperent. Quod criminosum fuit, & lege Licinia coercitum, Cn. Pompejo, & M. Licinio Crasso Coss. anno 697. Hæc lex in eos lata fuit, qui sodalitia, & qui ambitum commisissent. Hujusmodi porro crimen ad ambitum pertinebat, quoniam pecuniæ largitio fiebat. Sed ab eo differebat, quia ambitus in profusa benignitate consistebat, sodalitium vero crimen erat, quoniam qui tribules decuriasset, & conscripsisset, multitudinem cogere videbatur. Deinde in sodalitiis per sodales decuriatos, & conscriptos res agebatur, in ambitu per sequestres, & divisores. *Sigon. de Judiciis l.* 2. *c.* 30. Itaque scriptum est apud Asconium, Milonem anno 698. eodem tempore de ambitu, & de sodalitiis apud diversos Quæsitores, & a diversis accusatoribus esse postulatum. *Cic. pro Planc. c.* 15. In qua tu nomine legis Liciniæ, quæ est de sodalitiis, omnes ambitus leges complexus es.

Sodalitius, a, um, adject. *di compagnia*. *Ammian. l.* 13. *c.* 9. Sodalitiis adstricti consortiis.

Sodes, *se udisti*, *se nulla è*, *che t'impedisca*, si audes, ut *sis* pro *si vis*. *Cic. in Or. c.* 45. Libenter etiam copulando verba jungebant, ut Sodes pro si audes, Sis pro si vis. *Donat. in Andr. a.* 1. *sc.* 1. in illud, *Dic sodes*: Dic, inquit, imperativum est: ideo temperavit injuriam blandimento, sodes. Est autem, si audes. Ex quibus *Donati* verbis, atque etiam ex usu colligitur, in hac voce aliquid deprecatorium, aut exhortatorium contineri. *Ter. Andr.* 4. 1. *sc.* 1. Rogitabam, heus puer, dic, sodes, quis heri Chrysidem habuit? *Cic. Att. l.* 7. *ep.* 3. Tartessium istum tuum mihi exeunti jube, sodes, nummos curare. ¶ Integrum *si audes* legitur apud *Plaut.* cujus hæc verba refert vet. *Scholiast.* ad *Sat.* 3. Persii. Dic mihi, si audes, quæ est, quam ducere vis uxorem?

Sodĭi, m. 2. pop. Iberiæ. *Plin. l.* 6. *c.* 10.

Sodiaus, m. 2. fl. Gedrosiæ, sive Capisenæ reg. navigabilis, qui in Cophem recipitur. *Plin. l.* 6. *c.* 23.

Sodŏma, æ, f. vel Sodomum, i, n. vel Sodoma, orum, n. plur. *Sodoma*, urbs Palæstinæ, ad lac. Asphaltitem, quondam maxima, de cœlo cum aliis tacta, & a lacu absorpta, cujus adhuc vestigia apparent. Hic poma proveniunt aspectu quidem pulcherrima, sed levi tactu fumum exhalant, fuliginem favillaceam intrinsecus continentia. *Solin. c.* 38. *de Judæa*. Duo oppida, unum Sodomum, alterum Gomorrum. *Serv. Sulpic. l.* 1. *hist. sacræ*, *c.* 6. Sodoma divinis ignibus conflagravit. *Tertul. in Apolog. c.* 40. Sodoma, & Gomorra igneus imber excussit.

Sodŏmi, orum, m. populi Sodomæ. *Tertul. in carm. de Sodom. c.* 4. Nusquam sunt Sodomi, nusquam illorum impia lucent Mœnia.

Sodomītæ, arum, m. Sodomi incolæ. Adjective Sodomita ciuis, apud *Prudent. in Vincent.* v. 193. & Sodomita libido, *Id. in Psychomach.* v. 42. Sodomitæ enim ob fœdos masculorum concubitus igne cœlesti absumpti sunt.

Sodomitĭcus, a, um, ad Sodomitas pertinens. *Hieronym. l.* 3. *in Ezech.* 2. 16. v. 49. Rerum omnium abundantia & deliciæ peccatum Sodomiticum est.

Sogdiāna regio, f. 1. *Zagatay*, *seu Usbeck*, regio ampla Asiæ, pars Tartariæ Asiaticæ, inter Scythiam intra Imaum ad Sept. Bactrianam propriam, & Margianam ad Mer. Scythiam extra Imaum ad Or. mare Caspium ad Occ. Caput est Maracanda. *Cur. l.* 7. *c.* 10. ¶ Sogdiani, ejus regionis populi. *Plin. l.* 6. *c.* 16.

Sol, olis, m. *Sole*, ἥλιος, princeps planetarum, seu stellarum errantium, qui adventu suo diem, recessu noctem efficit. Poetice appellatur *Phœbus*. Solis vox a Sabinis est accepta, ut *Varro* innuit *l.* 4. *de L. L.* Hi vero Solem vocarunt a *σέλας*, *fulgor*, uti *ἕλιος*, ab *ἕλη*, quomodo, ut Eustathius, & alii tradunt, vocatur ἡ τοῦ ἡλίου αὐγή, splendor Solis. *Ciceroni* dictus videtur, quia solus: inquit enim *l.* 2. *de nat. Deor.* Cum Sol dictus sit, vel quia solus ex omnibus est tantus, vel quia, cum est exortus, obscuratis omnibus solus apparet. Et *lib.* 3. Cumque tu Solem, quia solus esset, appellatum esse dicas. *Id. rursus* 2. *de nat. Deor.* Jam Apollinis nomen est Græcum, quem Solem esse volunt. ¶ Poetæ fabulantur filium esse Hyperionis, ut est apud *Cic.* 3. *de nat. Deor.* Sed *Ovid. l.* 1. *Fast.* ipsum Solem Hyperionem vocat, dum ait: Placat equo Persis radiis Hyperione cinctum, Ne detur celeri victima tarda Deo. ¶ Adeo magnus est, ut terram centies, & quadragies contineat, ut ait *Jos. Blancanus in Cosmogr. l.* 10. *c.* 3. *n.* 4. *Cicero* de Solis magnitudine ita scribit *l.* 2. *Acad.* Quid potest esse Sole majus, quem Mathematici amplius duodeviginti partibus confirmant majorem esse, quam terram? At *Epicurus* censet, Solem tantum esse, quantus videtur, vel paullo aut majorem, aut minorem. *Cic.* 2. *Acad.* & 1. *Fin.* ¶ Sol niger, infaustum diem notat. *Horat. l.* 1. *sat.* 9. Hunccine Solem tam nigrum surrexe mihi? Sic contra Soles candidi, pro diebus felicibus, apud *Catul. carm.* 8. ¶ *A primo Sole*, est post Solis ortum. *Juven. sat.* 2. Officium cras Primo a Sole mihi peragendum in valle Quirini. ¶ *Sole novo*, est oriente die, Sole adhuc recenti, needum ferventi. *Virg.* 1. *Georg.* At cum Sole novo terras irrorat Eous. ¶ *Sole*, & *Sole nihil utilius*, proverb. apud *Plin. l.* 31. *c.* 9. ¶ *Nondum omnium dierum Sol occidit*, alterum proverb. apud *Liv. l.* 39. *c.* 26. quo significatur finem rei nondum apparere, ad quem multis periculis perveniendum sit. ¶ Metonymice ponitur pro Solis splendoribus, vel radiis in num. pl. *Martial. l.* 8. *ep.* 14. Hybernis objecta locis specularia puros Admittunt Soles, & sine fæce diem. ¶ Item pro æstibus, vel ardoribus. *Hor. epod.* 2. perusta Solibus pernicis uxor Appuli. ¶ Item pro diebus. *Virg.* 3. *Æn.* v. 203. Tres adeo incertos cæca caligine Soles Erramus pelago. *Horat. l.* 4. *od.* 2. & o sol pulcher, o laudande, canam, recepto Cæsare felix. ¶ Usurpatur etiam translate. *Cic. Att. l.* 9. *ep.* 10. *al.* 12. *de afflicta Pompeji fortuna*: Sol (ut est in tua quadam epistola) excidisse mihi e mundo videtur. idest muneris sepulta omnia mihi videntur propter obscuratam Pompeji gloriam, & dignitatem, cujus splendore Respublica, ut terra Sole, recreabatur. *Id.* 2. *de nat. Deor.* Quo quidem anno P. Africanus, Sol alter, extinctus est. ¶ Hoc nomen etiam hominibus impositum fuit. Hinc multi Soles recensentur. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* Cumque tu Solem, quia solus esset, appellatum esse dicas, Soles ipsi quam multi a Theologis proferuntur? Unus eorum Jove natus, nepos Ætheris, alter Hyperione: tertius Vulcano Nili filio, cujus urbem Ægyptii volunt esse eam, quæ Heliopolis appellatur: quartus is, quem heroicis temporibus Acantho Rhodi peperisse dicitur, avum Jalysi, Camiri, & Lindi: quintus, qui Colchis fertur Æetam, & Circen procreavisse.

Solāgo, ginis, f. *girasole*, herba, quæ & heliotropium dicitur. *Apul. de herb. c.* 49. & 63.

Solāmen, inis, n. *sollievo*, *consolazione*, נחמה, Germ. *trost*, Gal. *soulagement*, Hisp. *solaz*, παραμύθιον, solatium. *Virg.* 3. *Æn.* v. 663. Solamenque mali de collo fistula pendet.

Solanum, i, n. *solano*, στρύχνος, genus herbæ. *Plin. lib. 27. cap. 13.* Solanum Græci strychnon vocant, ut tradit Cornelius Celsus. Huic vis reprimendi, refrigerandique.

Solanus ventus dicitur a *Vitruv. lib. 1. cap. 6.* qui ab Oriente æquinoctiali flat, *vento di Levante.*

Solaris, & re, o. 3. *solare*, *du Sole*, ἡλιακός, quod est Solis. *Ovid. l. 5. Trist. el. 9.* Eneque (quod ii brave fit) lumen solare videbo. ¶ Solaris herba, genus herbæ, quod se cum Sole circumagit, etiam nubilo die, Græcis ob eundem causam heliotropion dicitur. *Cels. l. 5. c. 27.* Bibere oportet herbæ solaris, quam ἡλιοτρόπιον Græci vocant, semen.

Solarium, ii, n. *orologio da Sole*, ὡρολόγιον ἡλιακόν, instrumentum, quo horæ cognoscuntur ad Solem, vel ex umbram faciunt. *Varro lib. 5. de L. L.* Solarium, quod in eo horæ ex Sole inspiciebantur. *Cic. 2. de nat. Deor.* Aut cum solarium, vel ex aqua contemplere, intelligere declarari horas arte, non casu. V. *Plin. l. 7. cap. 60.* ubi multa de solario Romæ primum facto. ¶ Dicitur etiam solarium horologium. *Plin. loc. cit.* Solarium horologium statuit ad ædem Quirini. ¶ Solarium præterea dicitur locus editus in domo, in quo veteres solebant apricari, nempe quia Soli esset expositum, ἡλιαστήριον. *Plaut. Mil. 2. 4. 25.* Nam certe neque solarium apud nos, neque hortus ullus, neque fenestra, nisi clathrata. *Ulpian. l. si arbor, ff. de servit. urb. præd.* Si arbor in heliocamino, vel solario Solem adimat, &c. *Macrob. lib. 2. Saturn. cap. 4.* Cum Augustus de Tyria purpura, quam emi jusserat, obscuritate quereretur, dicente venditore, erige altius, ac suspice, his usus est salibus: Quid ergo, ut me Populus Romanus dicat bene cultum, in solario ambulaturus sum?

Solarium, ii, n. vectigal, quod pro solo penditur, a *solum*, quod terram notat. *Ulp. l. 2. Dig. Ne quid in loc. vel iter. publ.* Si tamen obstet ædificium id publico usui, utique is, qui operibus publicis procurat, debebit id deponere, aut si non obstet, solarium ei imponere. Sic enim vectigal hoc appellatur ex eo, quod pro solo pendatur. *Adde leg. 39. Dig. de legat. & fid.* 1.

Solatiolum, i, n. παραμυθίδιον, exiguum solatium. *Catul. ad passerem Lesbiæ, ep. 2.* Ut solatiolum sui doloris.

Solatium, ii, n. *consolazione*, παραμυθία, consolatio, solamen. *Cic. l. 7. Fam. ep. 3.* Vacare culpa magnum est solatium. *Id. 6. Ver. c. 60.* Ut illi haberent hæc oblectamenta, & solatia servitutis. *Id. de clar. Orat. c. 3.* Solatia dare alicui. *Id. Ver. 7.* Reportare solatium ex aliqua re. *Id. Fam. 15. ep. 16.* In maximo dolore solatio esse. *Cæs. l. 1. B. G. cap. 20.* Solatio esse alicui. *Tacit. 3. Ann. c. 54.* Solatio aliquem afficere. ¶ Translate *Cic. Agrar. 2.* Vectigal solatium annonæ. *Ulpian. l. 13. ff. com. præd.* Nisi talis consuetudo in illis lapidicinis consistat, ut si quis voluerit ex his cædere, non aliter hoc faciat, nisi prius solitum solatium pro hoc domino præstet. h. e. pretium, mercedem. *Alciat.* hic legit *solarium.*

Solator, oris, m. *consolatore*, qui aliquem solatur. *Stat. l. 5. silv. 5. v. 40.* Ingentum mitte solator. *Tibul. l. 1. eleg. 3.* Ipse ego solator, &c.

Solatum, i, n. genus morbi, cum quis nimio solis æstu corripitur. *Fest.*

Solatus, a, um, ἡλιόβλητος, qui Solis nimio æstu male affectus, corruptusque est, quemadmodum siderati, qui sidere. *Plin. l. 29. cap. 6.* Sic & solatis prosunt. ¶ Est etiam participium a *solor*, *che ha consolato*. *Virg. 1. Georg.* longo cantu solata laborem. ¶ Item a *solo*, as, pro desolatus, *desolato*. *Senec. Oedip. v. 5.* Prospiciet avida peste solatas domos.

Soldurii, m. 2. idem ac devoti, idest arctissimum genus amicorum, apud Gallos. *Cæs. l. 3. B. G. c. 22.* Adcantuannus, qui summam imperii tenebat, cum sexcentis devotis, quos illi soldurios appellant: quorum hæc est conditio, ut omnibus in vita commodis una cum his fruantur, quorum se amicitiæ dediderint: si quid iis per vim accidat, aut eundem casum una ferant, aut sibi mortem consciscant. Neque adhuc hominum memoria repertus est quisquam, qui eo interfecto, cujus se amicitiæ devovisset, mori recusaret.

Soldus, i, m. 2. idem ac solidus, pro nummo, per Syncopen. *Mart. l. 4. ep. 37.* Ex insulis, fundisque tricies soldum, Ex pecore redeunt ter ducena Parmensi. Ubi *soldum* genitivus pluralis est pro *soldorum*, seu *solidorum*, ut *sestertium* pro *sestertiorum*.

Soldus, a, um, per syncopen pro solidus. *Horat. l. 1. sat. 2. v. 115.* inane abscindere soldo.

Solea, æ, f. *scarpa*, סנדל, Ger. *pantoffeln*, Gal. *patin*, *pantoufle*, Hisp. *alcorque*, *chapin*, ἐμβάς, σανδάλιον, calceamenti genus, quo solæ plantarum calces obteguntur, cæteris pedis partibus nudis relictis, ansulis tantum quibusdam in superiore parte coeuntibus revinctum. *Gel. l. 13. c. 20.* ex *Castricio*, Omnia enim ferme id genus, quibus plantarum calces tantum infime teguntur, cætera prope nuda, & teretibus habenis vincta sunt, soleas dixerunt, nonnunquam voce Græca crepidulas. ¶ Differt a *calceo*, quod *calceus* calcem munit, unde & nomen, *solea* vero obtegit tantummodo solum, sive plantam pedis. ¶ Communis erat viris æque, & mulieribus, sed viri domi tantum, foris vero calceis utebantur. Itaque *Asinius ad Cic. lib. 10. epist. 32.* inter alia, quæ in Balbo culpat, hoc ponit, quod soleis pedibus is, qui Quæstor erat, obambularet in maxima hominum multitudine, quæ ad spectaculum gladiatorium confluebat. Apud *Gellium* quoque *loc. cit.* habet illa *Castricii* verba: Soleatos vos Populi Romani Senatores per Urbis vias ingredi nequaquam decorum est, non hercle vobis minus, quam illi tum fuit, cui hoc M. Tullius pro turpi crimine objectavit. *Plaut. Trin. 2. 8.* Date jam soleas, atque intro me actutum ducite. Ubi meretrix quædam loquitur. *Cic. de Arusp. Resp.* P. Clodius a crocota, a mitra, a muliebribus soleis, purpureisque fasciolis, a strophio, &c. ¶ Non solum vero solea dicitur de iis, quæ ex corio, vel ex lana fiunt, sed etiam de iis, quæ ex ferro, vel argento, vel alia materia metallica, quæ pedibus equorum, & aliorum jumentorum subjiciuntur. *Sueton. in Ner. cap. 30.* Nunquam carrucis minus mille fecisse iter traditur, soleis mularum argenteis, canusinatis mulionibus. ¶ Dicitur etiam de compedibus, *ceppi*. *Cicer. 2. de Invent.* Et statim, quod effugiendi potestas non fuit, ferreæ soleæ in pedes inductæ sunt. ¶ Per Metaphoram solea etiam dicitur piscis, nempe a planitie, qua soleam refert, *sogliola*, βούγλωσσος. *Plin. l. 9. c. 20.* Marinorum alii sunt plani, ut rhombi, soleæ, passeres. ¶ Transfertur & ad alia. *Festus:* Solea, ut ait Verrius, est non solum ea, quæ solo pedis subjicitur, sed etiam materia robustea, super quam paries craticius extruitur. *Paull.* Solea vel ea dicitur quæ solo pedis subjicitur, vel genus piscis, vel materia robustea, super quam paries craticius extruitur. ¶ Imo & est inter instrumenta oleo conficiendo idonea. *Col. lib. 12. cap. 50.* Oleo autem conficiendo molæ utiliores sunt, quam trapetum, trapetum, quam canalis, & solea.

Soleartus, ii, m. *calzolajo*, Ger. *solenschuster*, Gal. *cordonnier*, Hisp. *capatero*, σανδαλοποιός, sutor solearum. *Plaut. Aul. 3. 5. 40.* Solearii astant, astant molochinarii.

Soleatus, a, um, σανδαλοφόρος, qui soleis indutus est. *Cic. 7. Ver. c. 33.* Stetit soleatus Prætor Populi Romani cum pallio purpureo, tunicaque talari, muliercula nixus, in litore. *Martial. l. 12. ep. 84.* Etsi jam lotus, jam soleatus erit.

Solemne, Sollemne, vel Solenne, is, & in plur. numero Solemnia, vel Solennia, ium, substant. n. *solennità*, ἑορτή, festum, quod singulis annis certo tempore fit, celebritas, ritus, cæremonia. *Cic. de Arusp. Resp.* Omnia solemnia, ac justa ludorum omnibus rebus summa cum cæremonia esse servata. *Virg. 6. Æn.* Et statuent tumulum, & tumulo solemnia mittent. *Juven. sat. 10.* Incolumi Troja Priamus venisset ad umbras Assaraci magnis solemnibus. *Tacit. l. 11. Ann. c. 26.* Cuncta nuptiarum solemnia celebrat. *Id. l. 12. Ann. c. ult.* Et funeris solemne perinde, ac Divo Augusto, celebrat. ¶ Sumitur etiam pro instituto, more, consuetudine. *Cic. Attic. l. 7. epist. 6.* Tantum igitur nostrum illud solemne servemus, ut ne quem istuc eunem sine literis dimittamus. *Suet. in Aug. c. 44.* Feminis ne gladiatores quidem, quos promiscue spectari solemne olim erat, nisi ex superiore loco spectare concessit. ¶ *Horat. l. 1. ep. 1. v. 101.* Insanire putas solemnia me. h. e. putas mihi insaniam esse solemnem, & usitatam. *me solemne pazzo.*

Solemnis, vel sollemnis, vel solennis, ne, o. 3. *solenne*, Ger. *jahrzeitlich*, Gal. *solemnel*, Hisp. *solemne*, ἐτήσιος, quod omnibus, singulisque annis fit. *Fest.* Solemnia sacra dicuntur, quæ certis temporibus, annisque fieri solent. ¶ Varie afferitur ab Etymologis hujus vocis origo, ex qua varia quoque nascitur scribendi ratio. Alii enim deducunt a *solus*, & *annus*, & scribunt *solennis*: alii ab Osco *sollus*, totus, & *l* literam geminant, alii denique a Græco ὅλος, totus, & στενός, *angustus*, & scribunt *solemnis*. *Manut. in Orthogr.* duo affert antiqua monumenta, in quibus *sollemnis* legitur, neque tamen eam scriptionem improbat, quæ unicum *l* adhibet. Verum utcunque sit de his, ad vocis notionem veniamus. Itaque solemnis dicitur, quod statis temporibus cum celebritate, & apparatu fit. *Virg. 5. Æn. v. 53.* Annua vota tamen, solemnesque ordine pompas. *Cic. 1. Tusc.* Cum enim illam ad solemne, & statutum sacrificium curru vehi jus esset. *Apul. l. 11. Metam.* Solemnissimæ preces. ¶ Quia vero quod solemne est, non fere prætermittitur, nec ullo modo negligitur, inde est, quod solemnis ponitur pro consueto, præscripto, legitimo, constituto. *Cic. pro Dom.* Si Tribunus Pl. verbis non minus priscis, & pene solemnibus bona civis cujuspiam consecrarit. *Id. pro Quinct.* Nullum esse officium tam sanctum, atque solemne, quod non avaritia comminuere, atque violare soleat. Sic *Stat. 8. Theb. v. 174.* sollemnia arma vocat, quæ ob religionum mutari non possunt. *Leg. 21. Dig. qui testam. fac. poss.* Solemnis testium numerus. h. e. a lege præscriptus.

Solemnitas, atis, f. *solennità*, ἑορτή, Ger. *zeit*, Gal. *sollemnité*, Hisp. *solemnidad*, ἑορτή, festum, quod omnibus & singulis annis celebratur. *Gel. l. 2. c. 24.* Quo edicto per dierum varias solemnitates usque ad duo millia surepant cenarum propagatur est. ¶ Ponitur etiam pro actu quocunque solemni, & publico. *Ulp. l. post mortem, ff. de adoptionibus:* Nec per alium ejusmodi solemnitatem peragere potest. *Leg. 25. Dig. de adopt.* Solemnitas adoptionis. h. e. legitimus ritus.

Solemniter, adv. *solennemente*, Ger. *nachzeitlichen*, Gal. *sollemnement*, Hisp. *solemnemente*, νομίμως, ἐξ ἔθους, secundum solemnitatem, ex more, ex instituto. *Liv. l. 5. c. 46.* Ibique omnibus solemniter peractis, eadem revertens, &c. *Plin. l. 8. c. 1.* Ibique se purificantes solemniter aqua circumspergi, atque ita salutato sidere in sylvas reverti, &c.

Solemniscus, adv. idem ac solemniter, apud Vet. *Liv. apud Non.* Solemniscus eum laudet lubens.

Solen, enis, σωλήν, piscis quidam marinus, qui & ὄνυξ appellatur a Græcis. *Plin. l. 32. c. ult.*

Solens, entis, o. 3. εἰωθώς, partic. a soleo. *Plaut. Amph. 1. 1. 43.* Si dixero mendacium, solens meo more fecero. *Id. Cas. 5. 1. 14.* Lubens fecero, & solens.

Soleo, es, solitus sum, n. 2. *solere*, *essere solito*, רגיל, Ger. *pflegen*, Gall. *accoutumer*, Hisp. *acostumbrar*, εἴωθα, εἴθισμαι, consuevi, mos meus est. *Cic. 1. de Orat.* Ipsa vero præcepta sic illudere solebat, &c. *Id. de Am.* Si prius, quod maxime reprehendere solitus sit, dixero. *Id. 2. de Orat. cap. 15.* Quod optimo cuique Athenis accidere solitum est. ¶ Præteritum habet *solitus sum*: reperitur tamen etiam *solui*. *Cæl. apud Non. c. 10. n. 35.* Dum, & septingenti lictores domum deportavissent, qui ductoribus hostium antea soluerint foeti. *Sallust. in fragm. l. 2. Hist.* Neque subsidiis, uti soluerant, compositis. ¶ Solere cum viro, vel muliere, est consuetudinem habere, rem habere, corpora miscere. *Plaut. Cist. 1. 1. 37.* Viris cum suis nos solere prædicant. ¶ Usurpatur etiam impers. *Cic. 1. de Orat.* Ut in conditionibus scribi solet. *Id. pro Cluent.* Cum quædam in collibus, ut solet, controversia pastorum esset orta. idest ut fieri solet.

Solers, vel melius sollers, (ut vult *Manut. in Orthogr.*) ertis, o. 3. *destro*, *perito*, חכם, Ger. *klug*, Gal. *fin*, *ingenieux*, Hisp. *cuerdo*, *sabio*, δεξιός, πανοῦργος, ingeniosus, prudens, sagax. Ducunt Etymologi ab Osco *sollus*, quod totum notat, & a Latino *ars*. *Hor. l. 4. od. 8.* Parrhasius sollers nunc hominem ponere, nunc Deum. *Id. de art. poet.* Musa lyræ sollers. *Cic. 2. de nat. Deor.* Et hæc omnia esse providæ, solertisque naturæ. *Id. pro R. Com.* Jam quo quisque est sollertior, & ingeniosior, hoc docet iracundius, & laboriosius. *Sallust. in Jug. c. 96.* Sylla sollertissimus omnium factus est.

Solerter, seu sollerter, adv. *peritamente*, Germ. *geschicklich*, Gall. *subtilement*, Hisp. *diligentemente*, ἀγχινόως, artificiose, perite, ingeniose. *Cic. 2. de Leg.* Quam irritata ratio res ad vitam necessarias sollerter consecuta est. *Id. 2. de nat. Deor. c. 44.* Præsertim cum multis partibus sint illa perfecta, quam hæc simulata, sollertius. *Id. 6. Ver. c. 55.* Tu illius æris temperationem, tu operum lineamenta sollertissime perspicis.

Solertia, vel melius sollertia, æ, f. *destrezza*, *pratica*, *prudenza*, חכמה, Ger. *kugheit*, Gal. *adresse*, Hisp. *solercia*, ἀγχίνοια, prudentia, perspicacitas, industria. Sumitur tum in bonam partem, tum in malam. *Cic. de Sen. c. 17.* Mirari se non modo diligentiam, sed etiam solertiam ejus, a quo essent illa dimensa, atque descripta. *Id. 1. Offic.* Sic homines, ac multo etiam magis natura congregati adhibent agendi, congregandique sollertiam.

Soli, m. 2. Solæ, Pompeiopolis, *Palesoli*, Σόλοι, urbs Ciliciæ, maritima, a Solone condita, patria Arati Poetæ. Apud Solos fons est, qui olei vicem explet. *Plin. l. 31. c. 2.* ¶ Hinc Solensis apud eund. *Plin. l. 11. c. 9.*

Solar, aris, n. id, quo solium integitur, a *solium*, ut a *torus toral*, ob *solar*. *Varro apud Non. ut refert Martinius in v. Solium*: Phrygio qui pulvinar poterat pingere, solar levigabat.

Solaris, re, adject. ad balnei solium pertinens. *Spart. in Caracalla, c. 9.* Thermarum sellam solarem architecti negant posse ulla imitatione, qua facta est, fieri.

Solicinus, a, um, adject. qui solus canit. *Martian. Capel. l. 2.* Musæ nunc solicanæ, nunc concinentes.

Solicitatio, seu sollicitatio, onis, f. *sollecitazione*, פתוי, Ger. *bewegung*, Gal. *sollicitation*, Hisp. *solicitacion*, ὑπόνοια, incitatio, excitatio, quæ fit proposita spe, vel incusso metu. *Cic. in Catil. 3. c. 9.* Jam vero illa Allobrogum sollicitatio a Lentulo, cæterisque domesticis hostibus, &c. ¶ Interdum sumitur pro tristitiæ illatione, seu afflictione, quæ fit ab alio, ut ait *Donat. Ter. And. 1. 5.* Tot me impediunt curæ, quæ meum animum diverse trahunt, amor, hujus misericordia, nuptiarum sollicitatio.

Solicitator, seu sollicitator, oris, m. *sollecitatore*, מפתה, Ger. *anstrenger*, Gal. *sollicitateur*, Hisp. *solicitador*, ἐνοχλητής, qui sollicitat, tentator, ut Solicitator alienarum nuptiarum, idest qui pudicitiam matronæ conatur labefactare. *Paul. l. 3. ff. de extraord. crim.* Solicitatores alienarum nuptiarum, itemque matrimoniorum interpellatores. *Sen. controv. 15.* Solicitator matronæ.

Solicitatus, seu sollicitatus, a, um, *sollecitato*, *tentato*. *Brut. Cic. l. 11. Fam. epist. 5.* Delectibus habitis, & pecuniis imperatis, exercitibus sollicitatis. *Liv. l. 31. c. 5.* Sollicitati milites. *Lucr. l. 2. v. 963.* Corporis sollicitata in suis sedibus. h. e. commota, perturbata.

Solicite, seu sollicite, adv. *sollecitamente*, Ger. *sorgfältiglich*, Gal. *soigneusement*, Hisp. *con cuydadosamente*, ἐπιμελῶς, cum sollicitudine, diligenter, accurate. *Ovid. l. 4. de Pont. el. 6.* Qui mala sollicite nostra levatis. *Plin. l. 1. ep. 19.* Nam sollicitius custodiendus est honor. *Sen. ep. 93.* Minimeque est de quo sollicitissime quæritur.

Solicito, vel sollicito, as, a. 1. *sollecitare*, פתה, Germ. *sorgfältig machen*, Gal. *solliciter*, Hisp. *poner cuydado*, *solicitar*, ἀναπείθω, est allicere aliqua spe, vel metu impellere, tentare, ut Solicitare pudicitiam mulieris, Solicitare animos militum. In veteribus libris gemino *ll* scribitur, teste *Manut. in Orthogr.* *Plin. lib. 8. cap. 43.* Sollicitare oves ad se. *Cicer. pro Cluent. cap. 26.* Cujus servum Diogenem Fabricius ad venenum Habito dandum spe, & pretio sollicitare cœpit. *Id. 4. Catil.* Pretio sperantur sollicitari posse animos egentium, atque imperitorum. *Ovid. 3. de Pont. epist. 3.* Sollicitare legitimos toros. *Sen. Controv. 15.* Sollicitare matronam. ¶ Nonnunquam in bonam partem acci-

accipitur. *Plin. l. 4. epist.* 13. Circumspicias præceptores, quos sollicitare possimus. h. e. tentare, an docendi munus suscipere velint. *Senec. 3. de Benef. c.* 11. Sollicitare ad laborem. ¶ Interdum ponitur pro vertere, arare, quam notionem esse in hoc verbo primam, & propriam quidam dicunt, nempe quia a *solum*, & *cieo*. *Virg. 3. Georg.* Sollicitanda tamen tellus, pulvisque movendus. *Tibul. l. 1. eleg. 7.* Et teneram ferro sollicitavit humum. ¶ Interdum pro navigare. *Claud. in præfat. l. 1. de raptu Proserp.* Et rudibus remis sollicitavit aquas. h. e. movit, agitavit. ¶ Interdum pro aperire. *Ovid. 3. Amor. eleg.* 1. Per me decepto didicit custode Corinna Liminis adstricti sollicitare fidem. ¶ Accipitur quoque pro curam injicere, angere, inquietare. *Ter. Andr.* 5. 3. Cur meam senectutem hujus sollicito amentia? *Cic. ad Q. Frat. l. 3. epist.* 3. Sed me illa cura sollicitat, angitque vehementer. *Id. l. 16. Famil. epist.* 17. Valetudo tua me valde sollicitat. ¶ Sollicitare spicula dextra, apud *Virg.* 12. *Æn. v.* 404. ubi loquitur de Japide Æneæ vulnus curante, est tractando experiri, an avelli possint. ¶ Sollicitare feras arcu, est persequi, venari, *Ovid. 1. Amor. eleg.* 7. ¶ Sollicitare stamina pollice docto, apud eund. 11. *Met. v.* 170. est lyræ chordas arte pulsare. ¶ Sollicitare pacem. h. e. turbare quietem. *Liv. l. 1. c.* 21. *& l. 34. c.* 16.

Sollicitudo, seu sollicitudo, inis, f. *sollecitudine*, *affanno*, [Hebrew], Ger. *sorgfältigkeit*, Gall. *sollicitude*, *soin*, Hisp. *cuydado*, *congoxa*, μέριμνα, cura, anxietas, inquietudo, quæ mentibus inhæret. *Cic. 4. Tusc.* Sollicitudo, ægritudo cum cogitatione. *Id. 1. Fin.* Easque ipsas sollicitudines, quibus eorum animi noctes, diesque exeduntur. *Id. de clar. Orat. c. ult.* Sollicitudine afficere. *Id. 8. Attic. epist.* 17. In sollicitudine esse. *Id. Fam. 9. epist.* 17. Afferre alicui sollicitudinem. *Id. 1. Fin.* Sollicitudinibus angi. *Terent. Phorm. 4. 1.* 22. Hæc res mihi est sollicitudini. Eodem modo locutus est & *Cic. Fam. 16. ep.* 7.

Sollicitus, seu sollicitus, a, um, *sollecito*, [Hebrew], Ger. *sorgfältig*, Gal. *qui est en souci*, *soigneux*, Hisp. *cuydadoso*, *congoxoso*, [Greek], inquietus, anxius, curis affectus. Construitur vel absolute. *Cic. 2. Fin.* Num igitur eum postea censes anxio animo, aut sollicito fuisse? *Id. Mario l. 7. Fam. epist.* 3. Sollicitum autem te habebat cogitatio cum officii, tum etiam periculi mei. *Liv. l. 2.* Sollicitumque hostem ad lucem tenere. ¶ Vel cum ablat. sine præp. *Cic. 1. Agr.* Sollicitare mihi civitatem suspicione, suspensam metu tradidistis. ¶ Vel cum ablat. & præpos. *ex*. *Ter. Andr. 2. 1. sc.* 3. Laborat e dolore, atque ex hoc misera sollicita est, &c. idest propter hoc, propter hanc rem. ¶ Vel cum ablat. & præpos. *de*. *Cic. Tiron. l. 16. epist.* 7. Solliciti eramus de tua valetudine mirum in modum. ¶ Vel cum ablat. & præpos. *in*. *Quintil. l. 8. c.* 3. Nec sum in hoc sollicitus. ¶ Vel cum ablat. & præpos. *pro*. *Gell. l. 19. c.* 1. Sollicitus pro anima nequissimi nebulonis. ¶ Vel cum accus. vicem. *Liv. l.* 8. Cum clamor undique ab sollicitis vicem Imperatoris militibus sublatus. ¶ Vel cum membro orationis. *Cic. Cal. l. 10. Famil.* Mirifice sum sollicitus, quidnam de provinciis decernatur. ¶ Interdum ponitur pro pleno sollicitudinis. *Cic. de Amic.* Omnia semper suspecta, atque sollicita sunt. ¶ Interdum pro agitato, impulso. *Virg. 4. Georg. v.* 262. Mare sollicitum stridet refluentibus undis. ¶ Interdum ponitur pro timido, *Ovid. 5. Fast.* Imbelles capreæ, sollicitusque lepus. *Martial. lib. 14. epist.* 111. Peccant securæ nimium, sollicitæque manus. idest debiles, & quæ aliquid frangere metuunt. ¶ Sumitur etiam active, pro eo, quod sollicitudinem injicit, sollicitudinem, & curas affert. *Virg. 10. Ecl.* Sollicitos Galli dicamus amores. *Horat. l. 1. ser. sat.* 6. Nam siquis laudat Arelli Sollicitas ignarus opes. ¶ Compar. *sollicitior*, sup. *sollicitissimus*. *Plaut. Cic. l. 10. Fam. epist.* 18. Sollicitiorem certe hominem non suis contractis neminem puto fuisse. *Sen. lib. de brev. vit. c.* 15. Brevissima, ac sollicitissima ætas.

Solidamen, inis, n. idem ac solidamentum. *Venant. Fortun. l. 6. carm.* 2.

Solidamentum, i, n. firmamentum, firmitas. *Lactant. de Opif. Dei, c.* 7. Deus igitur solidamenta corporis, quæ ossa dicuntur, &c.

Solidatio, onis, f. *rassodamento*, *fermezza*, actus solidandi. *Vitruv. l. 5. c.* 3. Solidationes ita erunt faciendæ. Loquitur *Vitruv.* de fundamentis ædificiorum, quæ palustri solo extruuntur. Adde *l. 7. c.* 1.

Solidatrix, icis, f. quæ solidum reddit. *Arnob. l.* 4. Cartilago ossium solidatrix.

Solidatus, a, um, nom. ex particip. *rassodato*, firmatus, ut solidati mori, apud *Tacit. 2. hist. c.* 19. Facies solidata veneno, *Lucan. l. 8. v.* 691. h. e. medicamento firmata contra putrefactionem.

Solide, adv. *interamente*, [Greek], integre, vere, omnibus modis. *Ter. Andr.* 5. 5. Nam hunc scio mea solide solum gavisurum gaudia. *Plaut. Trin. 4. 2.* 8. Hic homo solide sycophanta est. *Id. ib. v.* 47. Id solide scio. ¶ Item firme. *Gell. l. 19. c.* 3. Aqua solidius, latiusque concreta. *Columel. l. 12. c.* 54. Cella solide contecta.

Solidesco, is, sine præt. & sup. *soldarsi*, [Hebrew], Germ. *fest werden*, Gal. *se souder*, Hisp. *soldarse*, [Greek], solidus fio, consolidor, conglutinor, coeo. *Plin. l. 11. c.* 37. Vesica membrana sonat, vulnerata cicatrice non solidescit. *Vitruv. l. 7. c.* 3. Calx solidescit.

Solidipes, edis, o. 3. [Greek], quod solidos habet pedes, non bifurcatos. *Plin. l. 10. c.* 63. Contra naturam solidipedum, aut bisulcorum supra suncta est mulsum fœtus. Adde *l. 11. c.* 37.

Soliditas, atis, f. *solidità*, [Hebrew], Germ. *steiffe*, Gall. *solidité*, Hisp. *firmeza*, [Greek], perfectio illa, qua aliquid integrum, & plenum est secundum omnem dimensionem, per longum, latum, & profundum, integritas, firmitas. *Cic. 1. Fin. c.* 6. Atomos, idest corpora individua, propter soliditatem censet in infinito inani ita ferri, ut &c. *Id. 1. de nat. Deor. c.* 37. Speciem Dei percipi cogitatione, nec esse in ea ullam soliditatem. ¶ Ponitur & pro tota aliqua re, quæ græce ὅλον dicitur. *Gordian. leg. 1. Cod. Quo quisque ordine*: Quoties duobus non separatim, sed pro indiviso munus injungitur, & ita ut unusquisque eorum periculo soliditatis videtur obstrictus. ¶ Soliditates a *Vitruv. l. 7. c.* 3. accipiuntur pro fundamentis, seu substructionibus calce, & tectorio firmatis, & induratis.

Solido, as, a. 1. *soldare*, [Hebrew], Germ. *fest machen*, Gall. *souder*, Hisp. *soldar*, [Greek], solidum, & firmum reddo, roboro, firmo, glutino. *Virg. 1. Georg. v.* 179. Et creta solidanda tenaci. *Plin. l. 28. c.* 16. Lardum elixum solidat ossa fracta. *Vitruv. l. 7. c.* 1. Solum festucationibus solidare. ¶ Solidare rationes, *saldar le partite*, phrasis est *Ascon. in Ver.* 3. *c.* 36.

Solidum, adv. idem quod solide, valde. *Apul. l. 5. A. A.* Venus irata solidum, exclamavit repente.

Solidus, a, um, *solido*, [Hebrew], Ger. *fest*, Gal. *solide*, Hisp. *firme*, [Greek], quod habet tres dimensiones, longitudinis, latitudinis, & profunditatis, plenum, integrum, nihil concavi, aut vacui habens. *Cic. 1. de nat. Deor.* Cum duæ formæ præstantes sint, ex solidis globus (sic enim σφαῖραν interpretari placet) ex planis autem circulus, aut orbis, qui κύκλος græce dicitur. *Id. 1. de Div.* Annibalem Cælius scribit, cum columnam auream, quæ esset in fano Junonis Laciniæ, auferre vellet, dubitaretque, utrum ea solida esset, an extrinsecus inaurata, perterebravisse. ¶ Sæpe accipitur pro integro, quod neque concavum est, neque ex partibus compositum, sed ex uno, eoque jugi constat corpore. Sic columnas dicimus esse ex solido marmore, non quæ marmoreis tectæ sunt crustis, sed quæ ex uno confectæ sunt lapide. *Virg. 6. Æn.* Tum Phœbo, & Triviæ solido de marmore templa Instituam. *Idem 3. Georg.* In foribus pugnam ex auro, solidoque elephanto Gangaridum faciam. ¶ Interdum ponitur pro duro. *Virg. 3. Georg.* solida glacies. *Ovid. Heroid. epist.* 12. Solida humor. *Stat. 8. Theb. v.* 408. Solida nix. hoc est grando. *Colum. lib.* [illegible] *cap.* 8. Solidior caseus. *Vitruv. l. 1. c.* 5. Solidissima structura. ¶ Translate dicitur etiam de rebus incorporeis, pro toto, integro, perfecto. *Terent. Eun.* 5. 2. 31 Ut solidum parerem hoc mihi beneficium. *Id. Andr.* 4. 1. 13. Nonne tibi satis esse hoc visum solidum est gaudium? *Horat. l. 1. od.* 1. Nec partem solido demere de die. *Cic. pro Rab. Postb. c.* 17. Ita bona veneant, ut solidum suum cuique solvatur, h. e. integrum. *Paul. l. 26. ff. de usu, & usufr.* &c. Quo extincto solidam proprietatem ad legatarium voluit pertinere. h. e. plenam, & non deducto usufructu. ¶ Item pro vero, sincero. *Cic. 3. Fin.* Nisi nescio quam illam umbram, quod appellant honestum, non tam solido, quam splendido nomine. *Id. ib.* In quibus nulla solida utilitas, omnisque puerilis est delectatio. *Plin. l. 7. c.* 40. Quo semel recepto, solida felicitas non est. ¶ In solidum aliquid promittere dicuntur plures debitores, fidejussoresve, quorum unusquisque se rei totius debitorem, fidejussoremve constituit. *Julian. l. reos, ff. de duobus reis*: Quia non fuerat adjectum, singulos in solidum spopondisse. *Ulpian. l. his verbis, cod. tit.* Eum, qui absens fuerit, non teneri, præsentem autem in solidum esse obligatum. *Javol. l. 2. eod. tit.* Ipso jure & singulis in solidum debetur, & singuli debent. ¶ In solido esse, vel locare, est in tuto esse, vel ponere. *Sen. 3. de benef. c.* 4. Præsentia bona nondum in solido sunt: potest illa casus aliquis incidere. *Virg. 11. Æn. v.* 427. multos alterna revisens Lusit, & in solido rursus fortuna locavit. ¶ Solidæ rationes, *partite saldate*. *Ascon. in Ver. 3. c.* 36.

Solidus, i, m. [Greek], nummus aureus, justi, ac sui ponderis, ita dictus, quasi integer, ad discrimen aureorum dimidiatorum, & tertiariorum, qui semisses, ac tremisses appellati sunt. *Lamprid. in Alexand. c.* 39. Conflari eos jussit, & tremisses tantum, solidosque formari. *Papinian. l. 47. ff. de manumissis testam.* Viginti solidos a singulis hominibus inferendos esse heredi.

Solifer, ra, rum, ἡλιοφόρος, quod Solem fert, sive continet. *Senec. Herc. Oet. v.* 159. Aut qui soliferæ suppositus plagæ Vicino Nabatha vulnera dirigit.

Soliferreum, seu solliferreum, i, n. [Greek], genus teli, ab Osco *sollus*, idest totus, & a *ferrum*, quod totum sit ferreum. *Fest. in Solitaurilia*: Quia solum Osca totum, & solidum significat: Unde tela quædam soliferrea vocantur tota ferrea. *Liv. l. 34. c.* 14. Ut emissis soliferreis, falaricisque gladios strinxerunt.

Solifuga, V. Solipuga.

Soligena, æ, com. 1. ἡλιογενής, qui ex Sole genitus est. *Valer. l. 5. Argon. v.* 317. Nec fama fefellit, Soligenam Æetem media regnare sub Arcto.

Soliloquium, ii, n. *soliloquio*. *Augustin. l. 2. Soliloq. c. 7. ad fin.* Hujusmodi sermocinationes, quoniam cum solis nobis loquimur, soliloquia vocari, & inscribi volo, novo quidem, & fortasse duro nomine, sed ad rem demonstrandam satis idoneo.

Solimnia, æ, f. ins. maris Ægæi, in sinu Pegasico. *Plin. l. 4. c.* 12.

Solinates, m. 3. pop. Italiæ, in Umbria. *Plin. l. 3. c.* 14.

Solino, as, a. 1. idem ac consulo, apud veteres. *Fest.*

Solinus, i, m. C. Julius Solinus, patria Ægyptius, ut eruditis quibusdam videtur (peregrinum certe fuisse, non Romanum, satis indicat affectatus ejus stylus, incomptaque locutio) scripsit librum de variis rebus memorabilibus, qui Polyhistor inscribitur, in quo multa ab aliis Scriptoribus excerpsit, præsertim a Plinio. Extat etiam fragmentum carminis de variis piscibus. Quo tempore vixerit non satis constat. Posteriorem Alexandro Mammææ fuisse contendit Salmasius, qui luculenta in eum commentaria edidit.

Solipuga, seu Solipunga, æ, genus bestiolæ maleficæ, idest phalangium cantharidi simile. Gloss. vetus Solipunga, [Greek], idest helioscorpius, muscæ genus, Sphalangion, musca venenata. *Plinius* ait esse genus formicarum. *Solinus* dicit, araneorum formam habere. Invenitur in leguminibus, ut *Nicander*, & *Plinius* prodidere. *Festus* ita scribit. Solipunga genus bestiolæ maleficæ, quod acrius, concitatiusque fit fervore Solis, a quo nomen traxit. Alii deducunt a *solum*, quod notat plantam pedis, & a *pungo*. Lexicographi legunt *Solifuga*, definiunt genus formicæ venenatæ, afferunt, dictam esse a fugiendo Sole. *Auctor Thes. L. L. in Solpuga* rationem affert. Solpuga, inquit, genus formicarum venenatum, quod a fugiendo Solem solifuga etiam nominatur. Concitatur enim acrius fervore Solis, idcoque eum fugit, quantum potest. *Plin. l. 22. ad fin.* Et leguminibus innascuntur bestiolæ venenatæ, quæ manus pungunt, & vitæ periculum afferunt, solipugarum generis. Al. leg. *Solifugarum*. *Id. lib. 8. c.* 29 Citra Cynamolgos Æthiopas late deserta regio est a scorpionibus, & solipugis gente sublata. Al. leg. *solpugis*. *Id. l. 29. c.* 4. Est & formicarum genus venenatum; Solipugas *Cicero* appellat, salpugas Bœtica.

Solis gemma dicitur quædam colore candido, & ad speciem Solis in orbem fulgentes spargens radios. *Plin. l. 37. c.* 10.

Solis Fons, Hammonis Fons, *Cenzaron di Mahmu*, fons intra Marmaricæ solitudines, ubi Jovis Hammonis oraculum, a Memphi in Occ. itinere 12. dierum. ¶ Item fons in regione Troglodytarum, qui circa meridiem dulcis, & frigidus est, circa mediam noctem amarus, & fervens. *Plin. l. 2. c.* 103.

Solis mensa, Ital. *Paese della Cuccagna*, Gal. *pays de la Cocagne*, Hisp. *Tierra di Megolione*, Bel. *luy Lackerlande* Ger. *Schlur auffenlande*, locus Æthiopiæ, in Meroe ins. quem semper novis epulis instructum fabulantur. Proverbialiter dicitur de opulentiorum hominum domibus, quæ omni rerum copia ubertim affluunt, & inopum alimentis expositæ sunt. *Cal. Rhod. l.* 6.

Solistimum, seu sollistimum tripudium, dicebatur, cum in auspicando esca ex ore pulli decidebat, quod prosperum auspicium erat. *Cic. 1. de Div. c.* 15. Nostri quidem Magistratus auspiciis utuntur coactis. Necesse est enim, offa objecta cadere frustum ex pulli ore, cum pascitur. Quod autem scriptum habetis, avi tripudium fieri, si ex ea quid in solum ceciderit hoc quoque, quod dixi coactum, tripudium solistimum dicitis. *Id. l. 2. c.* 34. Cum offa jam cecidit ex ore pulli, tum auspicanti tripudium solistimum nuntiant. *Liv. lib. 10. cap.* 40. Cum pulli non pascerentur, pullarius auspicium mentiri ausus, tripudium solistimum Consuli nuntiavit. *Plin. l. 10. c. 21. de gallis gallinaceis*: Horum sunt tripudia solistima. ¶ Est hæc vox a *solum*, h. e. terra, ut ex verbis Ciceronis allatis colligitur: quidam tamen Etymologi malunt deducere ab Osco *sollus*, h. e. totus, atque hac ratione duplici *ll* scribunt.

Solitanæ cochleæ, genus cochlearum in Africa. Fortasse iis nomen est a [Greek], *descus*, propter magnitudinem. Aliqui censent dictas esse a quodam loco Africæ. *Var. l. 3. de R. R. c.* 14. Nam & valde amplæ sunt quædam ex Africa, quæ vocantur solitanæ, ita ut earum calices quadrantes octoginta capere possint. *Plin. lib. 30. cap.* 6. Laudatissimæ autem sunt cochleæ Africanæ, ac his solitanæ.

Solitaneus, a, um, adject. a solitos, *solito*, *consueto*. *Theod. Priscian. l. 3. c.* 1. Solitaneum libellum conficere. *Marcel. Empir. c.* 20. Solitanei stomachi dolores.

Solitarius, a, um, *solitario*, [Hebrew], Ger. *einsam*, Gal. *solitaire*, Hisp. *solitario*, μοναχός, qui solus vivit, ut Homo solitarius, qui celebritatem, hominumque frequentiam odit, solitudineque, & secessu oblectatur. *Cic. 1. Offic. c.* 11. Ergo etiam solitario homini, atque in agro vitam agenti opinio justitiæ necessaria est. ¶ Ponitur etiam pro solo, sine alterius consortio. *Cic. 2. de nat. Deor.* Omnem enim naturam necesse est, quæ non solitaria sit, neque simplex, &c. *Id. de Amic. c.* 23. Sic natura solitarium nihil amat, semperque ad aliquid, tanquam adminiculum, annititur.

Solitas, atis, f. idem ac solitudo, a *solus*. *Accius apud Non. c. 2. n.* 803. Tum solitatem memicas, formidas tibi. *Apul. in Apol.* Solitatem deligere.

Solitaurilia, rum, n. solemnia apud Romanos sacrificia, in quibus tria immolabentur animalia, aries, verres, & taurus, ita dicta ab Osco *sollus*, quod totum significat, & a ταῦρος, *taurus*, qui notat ὄρχις, idest partem illam, quæ est inter podicem, & scrotum. Nomen ex eo impositum est, quod his sacrificiis solidæ, h. e. non castratæ hostiæ præberentur. *Fest.* Solitaurilia hostiarum trium diversi generis immolationem significant, tauri, arietis, verris, quod omnes eæ solidi, integrique sunt corporis. Atque harum hostiarum omnium immolati sunt tauri, quæ pars scilicet ceditur in castratione. *Glossæ veteres*: Solitaurilia, θυσία ἐν νοΐ, κριῷ, ἢ ταύρῳ. ¶ Pro *solitaurilia* legitur & *suovetaurilia*, composita voce ex *sue*, *ove*, & *tauro*, ut notat *Quintil. lib.* 1. *cap.* 5. & *Var. lib. 2. R. R. cap.* 1. & fortasse illud *solitaurilia*, quod a *Festo* assertum, ex *suovetaurilia* depravatum sit; quod nonnulli Critici opinati sunt. *Liv. l. 1. c.* 44. Ibi instructum exercitum omnem suovetaurilibus lustravit:

atque conditum lustrum appellatum, quia in censendo finis factus est. *Tac. 4. hist. c. 53.* Lustrata suovetaurilibus area, Jovem, Junonem, Minervam precatus &c. Adde *2. Ann. c. 37.*

Solite, adv. remotis arbitris, sine socio. *Plaut. Amph. 1. 1. 131.* Ubi sunt isti scortatores, qui solite invisi cubant? Alii vo *solitæ* interpretantur de more. Alii rectius leg. *qui soli noctu cubant.*

Solito, as, n. 1. [illegible], frequenter soleo. *Gel. l. 7. c. 1.* Scipionem Africanum solitavisse noctis extremo, priusquam dilucularet, in Capitolium ventitare.

Solitudo, inis, f. *solitudine*, *deserto*, [Hebrew], Germ. *einode*, Gal. *desert*, Hisp. *desierto*, *soledad*, ἐρημία, locus, ubi nemo, vel nullus habitat, locus desertus, recessus, secessus, aut locus frequens oppositus. *Caes. l. 4. B. G. c. 3.* Civitatibus maxima laus est, quam latissimas circum se vastatis finibus solitudines habere. *Cic. 7. Ep.* Si in aliqua desertissima solitudine ad saxa, & ad scopulos hæc conqueri, & deplorare vellem. *Id. 1. Offic.* Alitet ampla domus dedecori domino sæpe fit, si est in ea solitudo. *Id. in Brut. c. 63.* Quod erat ab Oratoribus quædam in foro solitudo. ¶ Translata dicitur etiam de personis, pro eo statu, in quo aliquis neminem habet, qui se defendat. *Cic. 3. Ver. c. 58.* Ut aliorum solitudo, & pueritia quam firmissimo præsidio munita sit. *Id. pro Cæc.* Qui jamdiu Cæsennia viduitate, ac solitudine aleretur. *Idem pro Quinct.* Quod si tu judex nullo præsidio fuisse videbere contra vim, & gratiam solitudini, atque inopiæ. ¶ Item pro luctu, & sordibus, quæ ex nimia quadam tristitia, & mœrore contrahuntur. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 4.* Si tuam solitudinem communemque calamitatem nemo despexerit.

Solitus, a, um, *solito*, [Greek], [Greek], consuetus, a *soleo*. *Ovid. 1. Fast.* Tertia quæ solito tempore bruma refert. ¶ Usurpatur etiam in ablativo sine nomine substantivo, cum nominibus comparativis, & cum adverbiis gradus comparativi. *Ovid. 2. de Art.* Tu neque subjectus, solito neque blandior esto. *Liv. l. 25.* Reatæ visus Sol rubera solito magis, sanguineoque similis.

Solivagus, a, um, *solitario*, [Greek], qui solus vagatur. *Cic. 5. Tusc. c. 13.* Alias volucres cœlo frui libero: serpentes quasdam, quasdam esse gradientes, earum ipsarum partim solivagas, partim congregatas. *Id. de Univ. c. 6.* Cœloque solivago, & volubili, & in orbem incitato complexus est. idest quod per se movetur. *Id. 1. Offic. c. 44.* Solivaga cognitio, & jejuna videatur.

Solium, ii, n. *soglio*, θρόνος, sella regia, in qua Reges jus dicentes sedebant. *Virg. 11. Æn. v. 301.* Præfatus Divos solio rex infit ab alto. *Et 7. Æn.* solio medius consedit avito. ¶ Per Synecdochen ponitur pro sella quacunque, ut pro illa, in qua Jurisconsulti jus respondent. *Cic. 1. de Leg. c. 3.* Quo minus more patrio, sedens in solio, consulentibus responderem. ¶ Accipitur quoque pro alveo in balneis, in quo se lavabant. *Cels. l. 7. c. 26.* Interpositis duabus horis, in solium aquæ calidæ resupinus demittendus est. *Id. lib. 1. c. 3.* In solium bene calidum descendere. *Plin. l. 33. c. 12.* Fœminæ lavantur, & nisi argentea solia fastidiunt. *Suet. in Aug. c. 82.* Ut insidens ligneo solio, quod Hispanico verbo duretam vocabat, manus, ac pedes alternis jactaret. ¶ Item pro sarcophago, sive loculamento sepulcrali, in quo conduntur defuncti. *Curt. l. 10. c. 1.* Septimus dies erat, ex quo corpus Regis jacebat in solio. *Flor. l. 4. c. 11. de Cleopat.* In Mausoleum se (sepulcra Regum sic vocant) recepit. Ibi maximos, ut solebat, induta cultus in differto odoribus solio, juxta suum se recepit Antonium. Adde *Sueton. in Ner. c. 50.* & *Plin. l. 35. c. 12.*

Solia appellantur sedilia, in quibus non plures singulis sedere possunt. *Festus.*

Sollemnis }
Sollers } V. supra unico *l* scripta.
Sollicito }

Solliciturius, in omni re curiosus. *Liv. apud Fest.*

Solliferolum est, cum sedilia sternuntur, quæ solia dicuntur. *Fest.*

Sollus, a, um, totus, omnis, solidus, lingua Oscorum. *Fest.*

Solo, as, a. *disertare*, *rovinare*, ἐρημόω, locum aliquem desertum reddo, vastum facio, depopulor, a *solus*. *Stat. 5. Theb. v. 148.* Furor omnibus idem, Idem animus solare domos, &c.

Solor. V. Sola.

Solœcismus, i, m. *solecismo*, σολοικισμός, vitium Grammaticale, quo partes orationis male inter se componuntur. Dictus est a *Solis*, teste *Strabone l. 14.* non quidem a *Solis* urbe Cypri, sed a *Solis* oppido Ciliciæ, ut indicat *Diogen. Laert. in Solone*, quod ejus incolæ Atheniensibus vitiose loqui arguerentur. Nam cum Solon in Ciliciam profectus esset, urbem condidit, ac *Solos* a suo nomine appellavit, ubi paucos Athenienses, quos secum deduxerat, reliquit, abiens in Cyprum, qui non multo interjecto tempore, corrupto patrio sermone, incongruenti partium structura loqui cœperunt. Quare factum est, ut qui in ea parte peccarent, σολοικίζειν, solœcissare dicerentur. *Gel. l. 5. c. 20.* de hac voce ita scribit. Cum Græcum vocabulum sit solœcismus, an Attici homines, qui elegantius locuti sunt, usi eo sint, quæri soles. Sed nos neque solœcismum, neque barbarismum apud Græcorum idoneos adhuc invenimus. Nam sicut βάρβαρον, ita σόλοικον dixerunt. Nostri quoque antiquiores solœcum facile, solœcismum haud scio an unquam dixerint. Quod si ita est, neque in Græco, neque in Latino solœcismus probe dicitur. *Quintil. l. 1. c. 5.* Solœcismus est in oratione comprehensionis unius sequentium, ac priorum inter se inconveniens positio. ¶ Fit quatuor modis, aut adjectione, ut *Scribo tem calamo*, pro *Scribo calamo*: vel detractione, ut *Eo forum*, pro *in forum*. vel transmutatione, ut *Autem non habuit*, pro *Non autem habuit*. vel immutatione, ut *Stulti grave ferunt res adversas*, pro *graviter*. V. Grammaticos. ¶ Urbane *Juven. sat. 6.* Solœcismum liceat fecisse marito. *Martial. l. 5. epigr. 39.* Unus cum sitis, duo, Calliodore, sedetis. Surge, solœcismum, Calliodore, facis.

Solœcista, æ, m. σολοικιστής, qui solœcismos loquitur. *Hieron. l. 3. in Rufin. c. 3.* Et te in omnibus nequaquam solœcistam, ac barbarum, sed mendacem, subdolum, impudentem esse convincam.

Solœcum, i, n. idem quod solœcismus. V. Gell. in voce præced.

Solon, onis, m. Σόλων, vir Atheniensis, vel, ut alii tradunt, Salaminius, unus ex Sapientibus Græciæ, peritus Politicæ, & Legum ferendarum, qui Atheniensibus leges dedit, post Codri mortem, annumque ordinavit, ut menses. Pisistrato per tyrannidem Athenas occupanti sponte cessit, variasque urbes peregravit, tandemque in Cypro insula mortuus est. Laudatur passim a Scriptoribus tanquam justissimus. *Juven. sat. 10. v. 274.* Et Crœsus, quem vox justi facunda Solonis, &c.

Solor, aris, d. 1. *consolare*, [Hebrew], Ger. *trosten*, Gal. *consoler*, Hisp. *consolar*, παραμυθέω, consolationem affero. *Cic. in Vatin.* Antonius hac una re miseriam suam solatur. *Virg. 5. Æn.* Quas bonus Æneas dictis solatur amicis. *Ovid. 1. Fast.* Hinc pater, hinc conjux lacrymas solantur. ¶ Translate usurpatur extra mœrorem, pro levare, sublevare, recreare. *Virg. 1. Georg. v. 159.* Concussaque famem in sylvis solabere quercu. *Tacit. Ann. 16. c. 13.* Cladem Lugdunensem quadragies sestertio solatus est princeps. ¶ Partic. solandus passiva significatione. *Ovid. 3. Trist. eleg. 4.* Solandus cum simul ipse forem.

Solox, ocis, f. proprie ovis non tonsa, ab Osco *sollus*, hoc est totus, solidus, quia pecudes integræ, ac cum tota lana, utpote intonsæ, sacrificiis asservabantur. *Fest.* Solox, lana crassa; & pecus, quod passim pascitur non tectum. Titinnius in Barathro, Ego ab lana soloces ad purpuram data. Et *Lucil.* Pascali pecore, ac montano, hirto, atque soloce. ¶ Sumitur etiam, ut in *Festo* verbis vidimus, pro lana crassa. *Tertul. de Pal. c. 4.* Endromidis solocem aliqua multitia synthesi extruxit. *Symmach. lib. 1. epist. 3.* Quare elaboratam solocis filo accipe cantilenam.

Solpuga. V. Solipuga.

Solsequium, ii, n. *girasole*, ἡλιοτρόπιον, herba solaris, ita dicta, quia Solem sequitur, vel quia æstivo solstitio floret. *Apul. de herbis, c. 49.*

Solstitialis, & le, o. 3. *solstiziale*, Germ. *zur zeit der sonnen wende*, Gall. *solstitial*, Hisp. *solsticial*, τροπικός, quod ad solstitium pertinet. *Cic. 3. de nat. Deor.* Cur se Sol referat, nec longius progrediatur solstitiali orbe, itemque brumali. h. a Tropico Cancri, & Capricorni, in quibus solstitia fiunt. *Id. 1 Tusc. c. 39.* Solstitiali die. *Plin. l. 2. c. 11.* Item quia circa solstitialem circulum habitantium meridie ad Septentrionem umbræ cadunt, ortu vero ad Occasum. *Solstitialem circulum* vocat *il tropico del Cancro*, quia in eo solstitium æstivum fit. *Vide eund. ib. c. 70.* ¶ Solstitialis plaga est ea cœli pars, ubi est ortus æstivus. Nam a *solstitium* dicitur, solstitium vero est θερινὴ τροπή, idest conversio æstiva, ut Glossæ veteres docent. *Solin. c. 58.* Qua solstitiali plagæ obvia est. ¶ Morbus solstitialis, idem est ac σείρασις, morbus nimirum ex inflammatione membranarum cerebri cum corporis totius siccitate, quia hujusmodi morbum vehemens Solis æstus tempore solstitii, vel etiam diebus Canicularibus solet afferre imprimis pueris. Aliqui intelligunt morbum subitaneum, qui ex subversione sensuum provenit. Ut enim cum Sol ad primam Cancri partem venit, & solstitium æstivum facit, plurimæ fiunt mutationes, ex. gr. ex vino optimo fit vappa, ita etiam tunc hominum sensus convulsiorum avertuntur. *Plaut. Trin. 2. 2. sc. 4.* Nemo extat, qui ibi sex menses vixerit: ita cuncti solstitiali morbo decedunt. ¶ Spina solstitialis, genus spinæ, ita dictum, quia solstitio provenit, vel floret. *Colum. l. 1. c. 18.* Alias per ver evellamus, ut inulas, ac solstitiales spinas. ¶ Acini solstitiales, qui solstitio pereunt. *Plin. l. 14. c. 16.* Acinorum labruscæ pars æstu moritur prius, quam reliqui, qui solstitiales dicuntur. ¶ Etsi vero solstitialis a *solstitio* deducitur, tamen in hac voce sæpe Solis tantum significatio attenditur, & accipitur pro solari. *Liv. l. 1.* Descriptque dies solis anno, qui solstitiali circumagitur orbe, idest solari. ¶ Hinc *Annus solstitialis*, idem est ac solaris. *Serv. in illud 4. Æn.* Vixi, & quem dederat cursum fortuna, peregi. Tribus humana vita continetur. Natura, cui ultra centum, & viginti solstitiales annos concessum non est, &c. ¶ Herba solstitialis est, quæ Solem spectat, cujus plures sunt species, heliotropium, condurdon, &c. Aliqui dictam putant a solstitio, quod respiciat solstitia, seu circulos tropicos. *Plaut. Pseud. 1. 1. 36.* Quasi solstitialis herba paulisper fui. Repente exortus sum, repentino occidi. Alludit ad naturam heliotropii, quod Sole existente super terram floret, occidente contrahitur. *Calvus* solstitialem interpretatur vitæ brevis, putatque probabilius esse, *Plautum* universim herbas intellexisse, vel flores uno tantum perseverantes die, aut spatio prorsus minimo. *Plin. l. 26. c. 5.* Condurdon, herba solstitialis, flore rubro suspensa in collo, comprimere dicitur strumas.

Solstitium, ii, n. *solstizio*, Germ. *sonnenwend*, Gall. *solstice*, Hisp. *solsticio*, ἡλίου τροπή, Solis statio, idest regio illa cœli, ad quam cum Sol pervenit, nec progreditur, nec regreditur, itum tempus, quo dies in eadem quantitate consistunt, nec crescunt, nec decrescunt. Singulis annis duo solstitia sunt, unum æstivum, alterum hyemale. Sunt enim duo tropici, æstivus, & hybernus. Æstivus est, per quem Sol paulo post Idus Junias, transmittens, ut ajunt, octavam partem Cancri, solstitium æstivum facit, quo tempore remeare incipit ad inferiores circulos. Hybernus est, per quem Sol octavam Capricorni partem transmittens, solstitium hybernum facit, quo tempore altiores incipit circulos petere, paulo post dimidium mensis Decembris. *Colum. l. 7. c. 5.* Magis ad rem pertinet, ut ante æstivum, quam hybernum solstitium convalescat. ¶ Plerumque solstitii nomine significatur æstivum, hybernum autem solstitium bruma vocatur. *Var. lib. 5. de L. L.* Alter motus Solis est, alter Cœli, quod movetur a bruma ad solstitium. *Et paulo post.* Cum venit in medium spatium inter brumam, & solstitium. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 7.* Aut, tot rebus ipsis se immutantibus, Solis accessus, discessusque solstitiis, brumisque cognosci? *Virg. 1. Georg. v. 100.* Humida solstitia, atque hyemes orate serenas.

Solubilis, le, adject. *solubile*, qui solvi facile potest, ut caro solubilis, *Prudent. in Rom. v. 307.* solubilis pons, *Ammian. l. 26. c. 8.* ¶ Item qui facile solvit, ut solubilis aer, apud *Cal. Aurel. Acut. 2. c. 37.*

Solum, i, n. *suolo*, ἔδαφος, ὑπόβαθρον, omne id, quod sustinet, & alicui rei subjacet, fundamentum. *Cæs. l. 1. B. G.* Demonstrant, sibi præter agri solum nihil esse reliqui. hoc est præter fundum agri. *Id. l. 7.* Fossam pedum viginti latam directis lateribus duxit, ut ejus solum tantumdem pateret, quantum summa labra distabant. *Cic. pro Balb.* Vos mutæ regiones imploro, & sola terrarum ultimarum. ¶ Speciatim solum pro terra ponitur. *Cic. in Rul.* Quod solum tam exile, & macrum est, quod aratro perstringi non possit? *Velles. l. 2. cap. 4.* Numantiam solo æquare, *smantellare*. ¶ *Solum vertere*, est exilii causa domicilium mutare. *Cic. pro Cæc.* Qui volunt pœnam aliquam subterfugere, aut calamitatem, eo solum vertunt. *Liv. l. 3.* Collegæ eorum exilii causa solum verterunt. ¶ Item pro planta pedis, quam vulgo soleam vocant, quæ callosa fit, & dura discalceatis. *Lucret. l. 1. v. 925.* Avia Pieridum peragro loca nullius ante Trita solo. *Cic. 5. Tusc. c. 32.* Mihi amictus est Scythicum tegmen, calceamentum solorum callum, cubile terra. ¶ Item pro solea calceamenti ex corio. *Plaut. Bacch. 2. 2. sc. 3.* Qui habeat auro suppactum solum. *Martial. l. 9. ep. 75.* Et mordere luto putre, vetusque solum. ¶ Item pro mensa. *Virg. 7. Æn.* Et Cereale solum pomis agrestibus augent.

Solum, adv. *solamente*, [Hebrew], Germ. *nur allein*, Gal. *seulement*, Hisp. *solamente*, μόνον, μόνως, tantum, tantummodo. *Cic. in Philip. 2. c. 51.* Nos notationem solum habemus. *Idem 1. de Leg.* De una re solum dissident, de ceteris mirifice congruunt. *Id. 2. de Orat.* Tantum incendium non oratione solum, sed multo etiam magis ei, &c.

Solummodo, adv. *solamente*, idem quod solum, tantummodo. *Plin. l. 34. c. 8.* Unum solummodo Zenonis statuam. *Quint. Decl. 274.* Non hoc solummodo erit. *Ulp. l. 9. ff. tit. 2. leg. 23.* Pretii solummodo æstimationem fieri.

Solvo, is, solvi, solutum, a. 3. *sciogliere*, *slegare*, [Hebrew], Germ. *auffbinden*, *auflösen*, Gal. *soudre*, *delier*, Hisp. *desatar*, λύω, διαλύω, quod ligatum est, a vinculis libero, enodo. *Virg. 7. Æn.* Solvite crinales vittas, capite Orgia mecum. ¶ Solvere etiam dicuntur, qui navi vehuntur, cum, soluto fune, quo retinetur, recedunt. In hac vero significatione usurpatur vel absolute, h. e. sine accusat. sed tamen semper accus. *navem*, vel *funem* subintelligitur. *Cic. l. 16. Fam. ep. 9.* Nos eo die cœnati solvimus. *Id. 3. Off.* Si idem scias, complures mercatores Alexandria solvisse. *Cæs. lib. 4. B. G.* Naves ex superiori portu leni vento solverunt. ¶ Vel cum accus. *Cæs. lib. 1. B. C. c. 28.* Pompejus sub noctem naves solvit. ¶ Translate sumitur pro liberare quocunque modo, cum ablat. sine præpos. ut Solvere obsidione, Solvere animum curis, metu, religione, Solvere legibus. *Virg. 1. Æn.* Solvite corde metum, Teucri, secludite curas. Aliqui legunt *corda metum*. *Cic. pro Cæc.* Ut religione civitas solvatur. *Id. 11. Phil.* solvi legibus. ¶ Item pro purgare. *Ovid. 2. Fast.* Ipsum quoque Palea Phoci Cæde per Æmonias solvit Acastus aquas. ¶ Item pro auferre, tollere, removere. *Tac. l. 4. Ann. c. 24.* Primo sui incessu solvit obsidium. ¶ Item pro laxare, relaxare, onere levare. *Plin. l. 24. c. 18.* Uvæ solvit alvum. Sic solvere ventrem, apud *Col. l. 9. c. 13.* ¶ Hinc solvere animum, & solvere aliquem, *sollevare*, *ricreare*. *Mart. l. 9. ep. 28.* Qui spectatorem potui fecisse Catonem; Solvere qui Curios, Fabriciosque graves. *Horat. l. 2. sat. 6.* qui tamen arctum solveret hospitiis animum. ¶ Item pro aperire. *Brut. Cic. l. 11. Fam. ep. 10.* Ergastula solvere. *Col. l. 6. c. 14. de vena:* Deinde, cum ad ictum intumuit, cultello solvitur. *Nep. in Annib. c. 11.* Solvere epistolam. ¶ Item pro discutere. *Cels. l. 2. c. 6.* Nisi febris accessit eo tempore, quo ebrietas solvi debet. *Virg. 4. Æn.* Solvere pudorem. ¶ Item pro explanare, diluere, respondere iis, quæ objiciuntur. *Quintil. l. 5. c. 13.* Nec enim positum a se argumentum solvit Orator. ¶ Item pro mollem, & tenerum facere, mitiorem reddere. *Plin. l. 2. c. 39.* humor in liquorem solutus. *Horat. lib. 1. od. 4.* Solvitur acris hyems grata vice veris, & Favoni. ¶ Solvere etiam accipitur pro debitum reddere, debitam pecuniam creditori numerare, *pagare*. In hac significatione est tertii ordinis, & præter accusativum pretii, & dativum personæ exigit ablat. rei cum præpos. *pro*. Sed tamen interdum aliquis ex his casibus omittitur. *Cæs. l. 3. B. G. cap. ult.* Militibus pecuniam pro his rebus solvit. Al. leg.

dis-

dissolvit. *Cic. Att. l. 5. ep. 2.* Mistmus, qui pro vectura solveret. *Idem in Ver.* 5. Pro quo frumento pecunia soluta non est. ¶ *Solvere ab aliquo*, est a quoquam acceptam pecuniam creditori numerare. *Cic. Att. l. 7. ep. 27.* Frater laborat, ut tibi quod debet, ab Egnatio solvat. ¶ *Solvere aliquem*, est illi satisfacere, pecunia reddita eum dimittere. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 138. Ego ad forum hinc ibo, ut solvam militem. ¶ *Ad denarium solvere*, est ad denarii rationem, seu universo debito ad hanc monetæ speciem redacto. *Cicer. pro Quintl. c.* 4. Decidis, statuisque tu propter necessitudinem, quæ tibi cum Scapulis est, quid iis ad denarium solveretur. ¶ *Ad diem solvere*, est die statuto. *Cic. Att. l. 16. epist.* 16 Ut pecuniam reliquam Buthroti ad diem solverent. ¶ *Solvendo esse*, vel non esse, est posse, vel non posse satisfacere pro ea re, pro qua obligati sumus. *Cic. 2. Phil.* Tu nunc solvendo eras. *Id. 2. Off.* Ne videatur non fuisse solvendo. *Vitr. l. 10. cap.* 6. dixit, Ad solvendum non esse. ¶ Sumitur etiam pro satisfacere de quacunque re. *Ter. Adelph.* 2. 2. Neque tu verbis unquam solves, quod mihi re malefeceris. *Cic. pro R. Am. c* 8. Qui nondum etiam paterno funeri justa solvisset. *Id. in Phil.* 3. Vota, quæ nunquam solveret, nuncupavit. Sic fidem solvere. V. *Fides*. ¶ Solvi interdum est mori. *Senec. ep.* 19. Nobis solvi, perire est. *Plin. l. 4. c.* 21. Admotis ad venas serpentibus, quasi somno soluta est. *Petron. in Satyr.* Solvi inedia. ¶ Solvere vitam alicui, *ammazzare*. *Propert. l. 2. eleg.* 10. (*al.* 7.) Figite certantes, atque hanc mihi solvite vitam. ¶ Solvi luctu, apud *Virg.* 2. *Æn.* &, solvi in lacrymas, apud *Lucan. l. 8. disfarsi in pianto*. ¶ Solvi æstu, *indebolirsi dal troppo calore*. *Ovid.* 2. *de art. am.* ¶ Solvere in Venerem corpora, *abbandonarsi alla lussuria, e infiacchirsi*. *Virg.* 4. *Georg.* ¶ *Solvere operam*, interdum est sacra facere. Operari enim verbum est in sacris frequentissimum. *Afran.* apud *Non. c.* 12. Solvo operam Dianæ. ¶ A Poetis usurpatus per *u* vocalem, & syllabis distinctus per Diæresim. *Tibul. l. 4. el.* 5. Nulla queat posthac quam soluisse dies.

Solus, a, um, *solo*, לבד, Ger. *alleinig*, Gall. *seul*, Hisp. *solo*, μόνος, unicus, incomitatus. Usurpatur vel absolute. *Cic.* 3. *Off. c.* 10. Cui cum visum esset utilius solum se, quam cum altero regnare. *Id.* 3. *Verr.* Quod a nobis novem solis diebus prima actio sui judicii transacta sit. ¶ Vel cum gen. aut acc. cum præp. *inter*, aut abl. cum præp. *ex*. *Cic.* 3. *de Or. de Stoicis:* Soli ex omnibus eloquentiam virtutem, ac sapientiam esse dixerunt. *Plin. l. 9. c.* 27. Solus omnium accipenser, squamis ad os versis, contra aquas natando meat. ¶ Aliquando jungitur cum *unus*. *Cic. de Arusp. resp. c.* 7. Uno illo solo antistite sacrorum dissentiente. *Id. in Pison. c.* 40. Cives R. te unum solum suum depeculatorem venisse senserunt. ¶ Interdum ponitur pro solitario, deserto. *Ter. Andr.* 2. 4. Venit meditatus alicunde ex solo loco. *Cicer.* 1. *de Divin.* Cum in locis solis mœstus errares. ¶ Genitivum facit *solius*, olim etiam *soli*, *solæ*, *soli*, quemadmodum & in dativo. *Ter. Eun.* 5. 6. 3. Mihi solæ ridiculo fuit. *Cato in Orig.* apud *Priscian. l.* 6. Soli Lucii Manilii beneficium gratum fuit.

Solūte, adv. *scioltamente*, *liberamente*, Germ. *liederlich*, Gall. *sans soucy*, *librement*, Hisp. *sueltamente*, λελυμένως, libere. *Cic. 2. de Div.* Si aut tenere dormiens incitatus animus, aut somno relaxatus solute moveatur, ac libere. *Tacit. Ann.* 13. c. 47. Quo solutius lascivires. ¶ Translate capitur pro sine disciplina, cura, sollicitudine. *Cic. in Brut. c.* 80. Tam solute egisset, tam leniter, tam oscitanter. ¶ Item pro clare, aperte. *Cic. in Brut. c.* 29. Nisi id queat solute, & suaviter dicere.

Solutĭlis, le, adject. qui solvi potest, λύσιμος, *scompaginato*, *mal unito*. *Sueton. in Ner. c.* 34. Solutilem navem, cujus vel naufragio, vel cameræ ruina periret, commentus est.

Solūtim, adverb. solute, laxe. *Tertul. de Pall. c.* 5. Tota molitio pallii est opere solutim.

Solūtio, onis, f. 3. *scioglimento*, λύσις, actus solvendi. *Cic. 1. de Or.* Linguæ solutum, vocis sonus, latera, vires. *Id. 3. Tusc. c.* 23. Ipsam ægritudinem λύπην Chrysippus, quasi solutionem totius hominis, appellatam putat. ¶ Item infirmatio, debilitatio, ut Solutio stomachi, cum naturales ejus facultates aut amissæ sunt, aut certe imbecilliores redditæ. *Plin. l. 20. c.* 23. Cum melle, aut adipe, aut cera ad stomachi solutiones inspersum polentæ modo. ¶ Item pro satisfactione de pecunia, aut alia re debita, *pagamento*. *Cic. 2. Off. c.* 24. Solutio rerum creditarum. *Id. Att. l.* 15. Tamen, nisi explicata solutione, non sum discessurus. idest nisi videro esse, unde satisfiat creditoribus meis.

Solūtor, oris, m. *pagatore*. *Tertul. l. 4. advers. Marcion. c.* 17. Solutori utique pignus restituendum esse.

Solūtus, a, um, *sciolto*, *disciolto*, *slegato*, ἀπολελυμένος, λυθείς, a vinculo expeditus. *Cic. Att. l. 1. ep.* 13. Epistola, quam, anchora soluta, de phaselo dedisti. *Plaut. Truculent.* 4. 3. 63. Reus solutus, testes vincti. *Phædr. l. 3. fab.* 7. *v.* 20. Canis solutus catena. *Horat. Epod.* 10. Navis soluta, *sciolta dal lido*. *Ovid.* 2. *Am. el.* 11. *v.* 23. Funis solutus. *Id. Heroid. ep.* 12. *v.* 4. Charta soluta. *h. e.* explicata, evoluta. *Nepos in Annibal. c.* 11. Soluta epistola, *h. e.* aperta. *Plin. l.* 10. *c.* 36. Solutus volatus, *volo spedito, e libero*. *Cic. l. 2. de Div. c.* 2. Motus solutus, ac liber. *Propert. l. 4. eleg.* 6. *v.* 31. Crines in colla soluti. *Horat. l.* 1. *od.* 30. Gratiæ zonis solutis. *Ovid. l. 1. de ar. am. v.* 41. Loris solutis ire, *a briglia allentata*. *Id. 2. de ar. am. v.* 47. Ceræ solutæ igne, *disfatte*, *liquefatte*. *Id.* 3. *am. eleg.* 6. *v.* 93. Nives solutæ. *Horat. l. 1. od.* 4. Flos, terræ quem ferunt solutæ. *h. e.* ab hieme & glacie liberæ. *Ovid.* 2. *de ar. am. v.* 237. Imber cœlesti nube solutus. *Claudian. l. 2. in Rufin. v.* 258. galeasque solutis Humectat lacrymis. *Quintilian. declam.* 9. *c.* 7. Solutus lacrymis, *sciolto in lagrime*. *Scribon. Larg. compos.* 27. Cicatrices solutæ. *h. e.* resolutæ, diductæ, rursus apertæ, ἀναλυόμεναι. ¶ *Soluta terra* dicitur, quæ rarior est, & versari facile potest, cui opponitur densa, spissa, & gravis. *Colum. l. 3. c.* 24. Soluta & facilis terra. *Plin. l. 17. c.* 22. Tenerum, & solutum solum. *Frontin. de aquæd. artic.* 13. Solutiores alpæ, *h. e.* quas facile fluens amnis abradit. Sic *Plin. l. 23. c.* 9. Agaricon mas spissior, fœmina solutior. ¶ *Soluta alvus* est laxa, fusa, *ventre rilassato*. *Plin. l. 14. c.* 18. Solutam alvum firmare. ¶ Translate est dissolutus. *Tacit. 4. Ann. c.* 73. Solutum obsidium. *Juvenal. sat.* 9. *v.* 79. Solutum conjugium. *Sallust. in Jug. c.* 43. Plebis vis soluta, atque in multitudinem dispersa. *Id. ib. c. 43. in fin.* Milites, quos, soluto imperio, licentia corruperat. *Gell. l.* 18. *c.* 2. Soluta quæstio. Et *c.* 13. Soluta captio. ¶ Item liber, expeditus. *Cic. 4. Ver. c.* 73. Animo soluto, & libero esse. *Id. pro Rabir. Post. c. 5. in fin.* Solutus, ac liber lege. *Id. 2. de Orat. c.* 6. Solutus opere. *Id. Agrar.* 3. *c.* nlt. Solutus a cupiditatibus, liber a delictis. *Horat. Epod.* 2. Solutus omni fœnore. *Id. l. 2. sat.* 6. *v.* 119. Solutus mala ambitione. *In Ædil. edicto* apud *Gell. l.* 4. *c.* 2. Solutus noxa. *Plin. l. 22. c.* 4. Senatus cura belli solutus. *Justin. l.* 14. *c.* 2. Solutus metu mortis. *Id. l. 3. c.* 3. Solutus religione jurisjurandi. *Quintil. l.* 5. *c.* 14. Animæ soluta corpore. *Cic. Fam.* 3. *epist.* 5. Quo mea ratio facilior & solutior esse posset. *h. e.* expeditior. *Id. l. 1. Fam. ep. 9. ad fin.* Si essent omnia mihi solutissima, tamen in republica non alius essem. *Id. 1. de Fin. c.* 10. Cum soluta nobis est eligendi optio. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 35. Maxime solutum, & sine obtrectatore fuit prodere &c. *Catul. carm.* 32. *ad Sirmion. v.* 7. O quid solutis est beatius curis? ¶ Cum genitivo. *Horat. l. 3. od.* 27. Famuli soluti operum. ¶ *Risus solutus est effusus*, liberior, cachinnus. *Virg. 2. Georg. v.* 386. Versibus incomptis ludunt, risuque soluto. ¶ *Solutus homo*, hoc est a curis liber, atque adeo mente hilaris, serenus, lætus *Horat. l. 1. ep.* 3. *v.* 19. Fœcundi calices quem non fecere disertum? Contracta quem non in paupertate solutum? ¶ *Solutus gaudio vultus* apud *Petron. in Satyr. c.* 91. est gaudio carens, tristis. V. integrum locum. *Soluta oratio* est quæ metro caret, *prosa*: cui opponitur carmen. *Varr. in fin. l. 6. de L. L.* Libri duo de oratione soluta, de poetica unus. Et *initio l.* 6. Ut in soluta oratione, sic in poematis. Adde *Cic.* 3. *de Or. c.* 48. & *Varr. l. 9. L. L. pag.* 157. & *Gel. l.* 7. *c.* 24. ¶ Huc pertinent illa *Ovid.* 4 *Trist. eleg.* 10. *v.* 23. totoque Helicone relicto, Scribere conabar verba soluta modis. *Tibul. l. 4. eleg.* 1. *v.* 36. Canere vincto pede, aut soluto. *Stat. l. 5. silv.* 3. *v.* 101. Sive orsa libebat Aoniis vincire modis, seu voce soluta spargere. *Quintil. l. 10. c.* 1. Historia est quodammodo carmen solutum. ¶ Porro *soluta* dicitur oratio, non quod numeris & pedibus careat: (debet enim, ut bella fluat, & apte cadat, suos numeros habere, qui plane iidem sunt cum iis, quos Poetæ in carminibus adhibent: qua de re multa *Cicero l. 3. de Orat. c.* 44. & *sequent.* & *in Orat. c.* 56. & *sequent.* & *Quintil. l. 9. c.* 4. &c.) sed quia ab adstricta illa metrica lege soluta est, & liberius incedit. Est enim elaboratæ verborum compositionis præcipua laus, ut *numeris oratoriis numeris vincta sit, tamen soluta videri possit*, ut *Quintil. ibid.* loquitur. Quare idem *Quintil.* non longe ab initio ejusdem capitis prosam orationem in duo genera dividit, ut *alia vincta sit, atque contexta*, (qualis est in orationibus) *alia soluta, qualis in sermone, & epistolis. Quod non eo*, inquit, *dico, quia non illud quoque solutum habeat suos quosdam, & forsitan difficiliores etiam pedes: neque enim aut hiare semper vocalibus, aut destitui temporibus volunt sermo, & epistola: sed non fluunt, nec cohærent, nec verba de verbis trahunt: ut potius laxiora in his vincula, quam nulla sint*, &c. ¶ Apud *Horat. lib. 4. od.* 2. *numeri lege soluti* sunt versus ad libitum Poetæ effecti, non quidem sine metro, sed modo hac, modo illa metri lege compositi, modo breviores, modo longiores, modo lyrici, modo heroici, &c. ut fit in dithyrambis. ¶ *Solutus in dicendo* est idem, qui expeditus, facilis, copiosus, & verbis ad voluntatem fluentibus, quidquid libuerit, clare explicans. *Cic. in Bruto, c.* 47. Philippus satis creber in inveniendis, solutus in explicandis sententiis. *Id. ibid. c.* 48. Omnium oratorum solutissimus in dicendo. Et *cap.* 70. Torquatus a natura ad dicendum factus solutus, atque expeditus. ¶ *Soluti agri* dicuntur a *Siculo Flacc. de condit. agror. pag.* 3. *Goes.*, quorum fines deprehendi non possunt. ¶ Ponitur etiam *solutus* pro languido, debilitato, fracto. *Justin. l. 9. c.* 6. Solutus mero. *Virg.* 9. *Æn. v.* 236. Somno, vinoque soluti. *Ovid. 8. Metam. v.* 712. annis, ævoque soluti. *Id. Metam.* 10. *v.* 612. membra languore soluta. *Petron. c.* 138. Animalia soluta mero, ac libidine. *Stat. l. 3. Theb. v.* 255. Æquor longa ventorum pace solutum. *h. e.* tranquillum, quietum. ¶ Et absolute *Petron. c.* 140. Lumborum solutorum esse. *Lucan. l.* 2. *v.* 559. Solutus, & defectus. ¶ Hinc *Solutus stomachus* est, qui cibum non retinet, vel non concoquit, *stomaco debole*: quem morbum *Cels. l. 4. c.* 5. resolutionem stomachi appellat. *Petron. c.* 117. Solutioris stomachi esse. *Scribon. Larg. compos.* 91. Solutum stomachum habere. ¶ Hinc etiam *solutus* dicitur de mortuis. *Ovid. in Ibin, v.* 146. Sive manu facta morte solutus ero. *Petron. c.* 111. Solutus inedia, *morto di fame*. *Flor. l. 4. c.* 12. *in fin.* Sic morte, quasi somno, soluta est. *Senec. in epigr. super exilio ad Corsicam*. Parce relegatis, hoc est jam parce solutis. Al. plerique leg. *sepultis*. ¶ Sumitur item pro effœminato, molli, delicato. *Cic. de clar. Or. c.* 62. *in fin.* Solutus, & mollis in gestu. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. Sinum togæ in dextrum humerum ab imo rejicere solutum, ac delicatum est. *Id. l. 1. c. 2.* (*al.* 3.) Pueri soluti, ac fluentes. ¶ Item pro remisso, negligenti. *Cic. Catil.* 2. *c.* 12. Mea lenitas si cui solutior visa est. *Liv. l. 3. c.* 8. Solutiore cura esse. *Tacit. Ann.* 16. *c.* 18. Dicta factaque ejus solutiora, & quamdam sui negligentiam præferentia. *Aurel. Vict. de Cæsar. c.* 33. Secundis rebus solutior. *Justin. l.* 34. *c* 2. Apud eos neglecta omnia, & soluta sunt. *Plin. l. 2. ep.* 11. Sententia solutius. *h. e.* minus severa. ¶ Item pro immoderato, effræni, & qui nulla re coerceri, & astringi potest, qui modum non servat. *Liv. l.* 27. *c.* 31. Quo minus conspectus, eo solutior erat. *Id. l. 2. c.* 3. Libido solutior. *Senec. de constant. Sap. c.* 11. Solutissimæ linguæ esse. *linguacciuto*. *Suet. in Aug. c.* 44. Spectandi solutissimum morem corrigere. *Tac.* 2. *histor. c.* 99. Nimia fortunæ indulgentia soluti in luxum. *Apul. in Apol.* Soluta audacia præditus. *Eumen. in paneg. ad Constantin. c.* 2. Solutam, perditamque disciplinam reformare. *Valer. Max l. 6. c. 9. n.* 2. Vita solutior. *Justin. l. 3. c.* 3. Soluti mores, *sregolati*. ¶ Denique *solutus* idem est quod dissolutus, persolutus, *pagato*. *Cic. Attic. l. 16. ep.* 6. Hoc, quod satisdato debeo, peto a te, ut plane expedias, & solutam relinquas. ¶ Urbane, & translate *Virg.* 7. *Æn. v.* 5. Exsequiis rite solutis. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 452. Justa soluta Remo. *Id. 6. Fast. v.* 248. Vota soluta Deæ. ¶ *In solutum accipere* est accipere ad satisfactionem, aut certe in deductionem debiti, *ricevere a conto di debito*: & *dare in solutum*, vel *pro soluto* est transferre aliquid in creditorem, ut in liberationem debiti cedat, *dare a conto*. Quæ phrases leguntur apud *Senec. l. 2. de Benef. c.* 26. & *Ulpian. Dig. l. 42. tit.* 13. *leg. ult.* & *l. 46. tit. 3. leg.* 45. Sic *Hermogenian. Dig. l. 41. tit. 4. qui inscribitur pro soluto, leg.* 1. Pro soluto usucapit, qui rem debiti causa recepit. & *Marcel. Dig. l. 46. tit. 3. leg.* 48. Pro soluto habere aliquid. Sic *Senec. ep.* 8 *in fin.* Hoc non imputo in solutum, *nol metto a conto*. ¶ Aliquando *solutus* dicitur ipse creditor, cui satisfactum est solutione debiti. *Paul. Dig. l. 12. tit.* 1. *leg.* 31. Omnia, quod habiturus esset actor, si litis contestandæ tempore solutus fuisset, restituendum est. Fortasse legendum *solutum*.

Solyma, orum, urbs Palæstinæ, quæ postea *Hierosolyma* appellari cœpit. *Martial. l. 11. ep.* 95. Solymis quod natus in ipsis.

Solymi, m. 2. pop. Asiæ, qui postea Milyes appellati sunt, Lyciis, & Pisidis proximi. *Plin. l. 5. c.* 27. eosdem cum Pisidis facit. ¶ Item pop. Palæstinæ, quorum urbs *Solyma*. *Tacit. 5. hist. c.* 2. Solymos carminibus Homeri celebratam gentem.

Solymus, a, um, adject. ad Solymos pertinens. *Juven. sat.* 6. *v.* 543. Interpres legum Solymarum.

Somniālis, le, adject. ad somnia pertinens. *Fulgent. l. 1. Mythol.* sub initium, & Inscriptio apud *Reines. Class.* 10. *n.* 4.

Somniātor, oris, m. qui somniat, vel somniis fidem adhibet. *Senec. l.* 1. *controvers.* Erat ex somniatoribus totus. *Tertul. advers. Gnost. c.* 2. Ne credatis sermonibus somniatoris illius.

Somniculōse, adv. ὑπνωτικῶς, negligenter. *Plaut. Capt.* 2. 1. 31. Haud somniculose hoc agendum est.

Somniculōsus, a, um, *sonnolento*, *sonnacchioso*, נרדם, Germ. *vollschlaffig*, Gall. *qui se laisse aller au sommeil*, Hisp. *cargado de sueno*, *sonoliento*, ὑπνωτικός, plenus somno, & ignavia. *Cic. de Sen.* Quæ vitia sunt non senectutis, sed inertis, ignavæ, somniculosæ senectutis. *Martial. l. 3. ep.* 58. Somniculosi glires.

Somnĭfer, ra, rum, *sonnifero*, ὑπνοφόρος, quod affert somnum. *Plin. l.* 18. *c.* 25. Visque somnifera etiam sativo papaveri.

Somnĭfĭcus, a, um, ὑπνωτικός, quod somnum facit, seu inducit. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Et viso dracone spargere somnifica medicamenta.

Somnio, as, a. 1. *sognare*, חלם, Germ. *traumen*, Gall. *songer*, Hisp. *soñar*, ὀνειρώττω, per quietem aliquid quasi vigilans video. *Cic. 1. Div. c.* 20. Somniavit, se peperisse satyriscum. *Plin. l. 28. c.* 4. Aristoteles, & Fabianus, plurimum somniari circa vernum, & autumnum tradunt. ¶ Sæpe somniare dicuntur, qui aliquid inepte, & sine ratione dicunt, aut faciunt. *Cic. 1. de nat. Deor. c.* 8. Portenta, & miracula non disserentium philosophorum, sed somniantium. *Plaut. Captiv.* 4. 2. 68. Hic vigilans somniat.

Somniōsus, a, um, ὀνειρώδης, qui crebris somniis vexatur. *Plin. l. 28. c.* 19. Somniosos fieri lepore sumpto in cibis, Cato arbitratus.

Somnium, ii, *n. sogno*, חלום, Germ. *traum*, Gall. *songe*, Hisp. *sueno*, ὄνειρος, illusio, quam patimur cum dormimus, phantasma, visum. *Enn.* apud *Cic. 1. Divin. c.* 21. Somnium facere. *Cic. ibid. c.* 26. Enarrare somnium. *Id. ibid.* Admonitio in somniis. ¶ Sæpe sumitur pro re inani & vana. *Teren. Adelph.* 2. 1. 30. De argento somnium. *Id. Phorm.* 3. 6. 33. Somnium: utin' hæc ignoraret suum patrem? ¶ Dicitur etiam de inerte homine. *Terent. ib.* 5. 4. 31. Tu quantus quantus, nihil nisi sapientia es; ille futilis, somnium.

Somnolentia, æ, f. *sonnolenza*. *Sidon. l. 2. ep.* 2. Ubi somnolentiæ cubiculariorum dormiendi locus est.

Somnolentus, a, um, adject. *sonnolento*, somno plenus. *Apul. l. 1. A. A.* In media verba somnolentum desinere. *Solin. c.* 33. Somnolentum arbor sustinet.

Somno-

Somnorinus, V. Somnurnus.

Somnurnus, a, um, ἐνυπνιακός, quod in somno videtur, a *somnus*, ut a *corvus colurnus* pro *corvinus*. *Varr.* apud *Non.* c. 5. n. 790. Levis mens unquam somnurnas imagines Affatur, non umbrantur somno pupulæ. Alii leg. *somnorinas imagines*, h. e. per somnium visas. Alii aliter.

Somnus, i, m. *sonno*, שׁנה, Ger. *schlaff*, Gall. *sommeil*, Hisp. *sueno*, ὕπνος, sopor, actus dormiendi, quies. *Cic.* in *somn. Scip.* Arctior somnus me complexus est. *Id. ib.* E somno excitare. *Id.* 4. *Tuscul.* c. 43. Ex somno excitare. *Id. Attic.* 8. *ep.* 1. Somnum capere. *Id. Tuscul.* 1. c. 47. Dare se somno. *Id.* 3 *de nat. Deor.* c. 59. In somnis videre aliquid. *Virg.* 6. *Æn.* v. 520. Somno gravari. *Id.* 2. *Æn.* Excuti somno. *Id.* 9. *Æn.* Proflare somnum pectore, *russare*. *Sueton.* in *Aug.* c. 56 Arcto somno devinci. *Tac. de Germ.* c. 22. Somnum in diem extrahere. *Quintil.* l. 9. c. 4. Somnum petere. *Ter. Heaut.* 3. 1. 82. Hac nocte somnum oculis non vidi meis. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 31. Fuit mirifica vigilantia, qui toto suo consulatu somnum non viderit. Loquitur de *Caninio*, cujus Consulatus fuit paucarum horarum. *Plin.* l. 26. c. 8. Ire in somnum, *esser sonnacchioso*, *gaire letargo*. ¶ Servi ad somnum dicebantur, qui ad cubiculum domini excubantes silentia faciebant, ne eum dormientem quis excitaret. *Curt.* l. 6. c. 11. Per dispositos, quos ad somnum habebat &c. Sunt qui leg. *super somnum*. ¶ Translate somnus ponitur pro torpore, atque ignavia. *Tacit.* 2. *Histor.* c. 90. Conscia omni Italia, per quam somno & luxu pudendus incesserat. *Sallust.* in *Catil.* c. 2. Multi mortales dediti ventri, atque somno. ¶ Poetæ fabulantur, Somnum deum esse filium Erebi, & Noctis, cujus regiam apud Cimmerios positam describit *Ovid.* 11. *Metam.* v. 597. V. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* c. 17.

Somphus, i, σομφός, cucurbitæ silvestris genus. *Plin.* l. 20. c. 3.

Sonabilis, & le, o. 4. *risonante*, ἠχητικός, quod sonat, sonorum. *Ovid.* 9. *Met.* v. 783. Crepitusque sonabile sistrum.

Sonandus, a, um, ἠχητέος, partic. pass. temporis futuri, vel gerundium nominativi. *Ovid. de art. am.* l. 1. v. 205. Et magno nobis ore sonandus erit, idest gravi carminis genere celebrandus.

Sonans, antis, o. 3. *sonante*, ἠχῶν, a verbo *sono*. *Virg.* 3. *Æn.* Turba sonans prædæ pedibus circumvolat uncis. *Ovid.* 12. *Met.* Noctes, diesque patet, tota est ex ære sonanti. *Plin.* l. 6. *ep.* 16. Meatus animæ illi gravior, & sonantior erat. ¶ *Sonantes luci* dicuntur propter murmur fontium, vel fluviorum, qui per illos fluere solent. *Virg. Ecl.* 10. v. 58. per rupes videor, lucosque sonantes ire. Adde 4. *Georg.* v. 363. Sic *Æn.* 7. v. 82. lucosque sub alta Consulit Albunea, nemorum quæ maxima sacro Fonte sonat.

Sonaturus, a, um, partic. temporis futuri, a sono. *Hor.* l. 1. *sat.* 4. Magna sonaturum des nominis hujus honorem.

Sonax, acis, adject. sonans, sonorus. *Apul.* l. 8. *Milesf.* Aper dentibus attritu sonaci spumeus. *Ovid.* 1. *Met.* v. 333. Cæruleum Tritona vocat, conchaque sonaci Inspirare jubet.

Sonchus, i, m. *cicerbita*, *grispignolo*, σόγχος, herba, intybi quædam species. *Plin.* l. 22. c. 22. & l. 26. c. 16.

Sonipes, edis, m. 3. ψοφόπους, qui pedibus sonat. *Grat.* in *Cyneg.* v. 43. Vix operata suo sacra ad Bubastia lino Velatur sonipes festivi turba Canopi. h. e. suppedaneis crepitaculis instructa saltans. ¶ Dicitur etiam de equis, qui currendo pedibus sonant. *Virg.* 4. *Æn.* v. 135. Stat sonipes, & fræna ferox spumantia mandit.

Sonito, as, neut. 1. ἀπηχεῖν, frequenter sono. *Solin.* c. 8. *de Italia*. Locrensium cicadæ ultra cæteras sonitent.

Sonitus, us, m. *suono*, *strepito*, המון. Ger. *ton*, Gall. *son*, Hisp. *sonido*, ἦχος, sonus, strepitus. *Cic.* in *Somn.* Hoc sonitu completæ aures obsurduerunt. *Id.* 1 *Tusc.* Quo sonitu reddito, ridens, Propino, inquit, hoc pulchro Critiæ. *Nepos in Alcib.* c. 10. Sonitus flammæ. ¶ *Sonitis* pro sonitus in genit. usurpaverunt *Pacuv.* & *Cæcil.* apud *Non.* c. 8. n. 67.

Sonivius, a, um, adjectiv. idem ac sonans. Augures enim *sonivium tripudium* vocabant, cum ex ore pullorum aliquid excidit cum sonitu, seu strepitu. *Cic.* 6. *Famil. epist.* 6. Non igitur ex alitis volatu, nec ex tripudiis solistimis, aut sonivis tibi augurer. *Festus*: Sonivium tripudium, ut ait Appius Pulcher, quod sonit, cum pullo excidit puls quadrupedive ex ore.

Sono, as, ui, itum, o. 1. *suonare*, *fare strepito*, המה, Ger. *tonen*, Gall. *sonner*, Hisp. *sonar*, ἠχέω, sonum facio, sonum edo. *Plaut. Curc.* 1. 2. 18. Atque bo, cuja vox sonat procul? *Virg.* 2. *Æn.* v. 113. Toto sonuerunt æthere nimbi. ¶ Cum ad instrumentum refertur, ablativum exigit sine præp. ut Sono citharæ, fidibus, &c. *Hor.* l. 2. *od.* 13. Et te sonantem plenius aureo, Alcæe, plectro. ¶ Aliquando accipitur pro sono referre, repræsentare, effingere, & tunc cum acc. construitur. *Virg.* 1. *Æn.* v. 328. Nec vox hominem sonat. ¶ Item pro loqui, pronuntiare. *Cic. pro Arch.* c. 8. Ut etiam Cordubæ natis Poetis pingue quiddam sonantibus atque peregrinum, tamen aures suas dederat. ¶ Item pro significare. *Cic.* 3. *Off.* c. 21. Ut hæc duo verba inter se discrepare, sed tamen unum sonare videantur. ¶ Legitur & præteritum *sonavi*. *Tertull. ad Scapul.* c. 2. Pristina quid tonitrua sonaverint, sciant qui obdurmierunt. ¶ Hinc partic. *sonaturus*, & *sonandus* V. suis locis. ¶ Passive *Horat. Epod.* 17. Sive mendaci lyra voles sonari. h. e. carmine laudari. *Albinovan. eleg.* 1. v. 108. questus Ad surda tenui voce sonantur aquas. ¶ Et impersonaliter. *Apul.* l. 5. *Met.* Jubet citharam loqui, psallitur, tibias agere, sonatur. ¶ Est etiam *Sono*, *is*, 3. conjug. *Lucret.* l. 3. v. 157. Caligare oculos, sonere aures, succidere artus. *Enn.* apud *Non.* c. 10. n. 4. Æs sonit, franguntur hastæ.

Sonor, oris, m. 3. *strepito*, ψόφος, sonus vehementior. *Virg.* 7. *Æn.* Magno veluti cum flamma sonore Virgea suggeritur costis undantis aheni. *Id.* 9. *Æn.* Et crines albos, & sævo sonoribus arma. *Tac.* 14. *Ann.* c. 36. Ut spernerent sonores barbarorum, & inanes minas.

Sonore, adv. ἐνηχῶς, cum sonitu. *Gell.* l. 4. c. ult. Et in jure stans, clare oscitavit, ac sonore oscitavit.

Sonorinus, a, um, adject. Sonorinæ imagines dicuntur a *Varr.* apud *Non.* c. 2. n. 700. quas sibi sentire videntur ii, qui morboso aurium tinnitu laborant. Alii tamen aliter leg.

Sonorus, a, um, *sonoro*, *strepitoso*, המון, Germ. *laut tonend*, Gall. *qui rend grand son*, Hisp. *que mucho suena*, *sonoro*, ἠχώδης, πολυηχής, ψοφώδης, quod graviter sonat. *Virg.* 1. *Æn.* v. 53. Luctantes ventos, tempestatesque sonoras. *Tibull.* l. 3. *eleg.* 4. Sonoræ citharæ.

Sons, ontis, o. 3. *colpevole*, אשם, Germ. *schuldig*, Gall. *coupable*, Hisp. *culpado*, ὑπαίτιος, nocens, noxius, criminis alicujus convictus. *Cic.* 1. *Off.* c. 24. Idque est viri magnanimi rebus agitatis punire sontes, multitudinem conservare. *Id.* 3. *de Leg.* Vincula sontium servanto, capitalia vindicanto. *Virg.* 10. *Æn.* Omnes per mortes animam sontem ipse dedissem. *Ovid.* 13. *Met.* Immeritique manus, sudataque sanguine sonti. ¶ Dii sontes dicuntur a *Stat.* l. 3. *Thebaid. vers.* 610. qui noxii sunt hominibus, & injurii.

Sontiates, m. 3. *Soltz*, pop. & opp. Aquitaniæ, sub Auscis, in tractu Armeniaco, inter Lactoram ad Occ. & confluentes Tarnis in Garumnam fl. ad Or. *Cæsar de B. G.*

Sonticus, a, um, *nocevole*, *grave*, קשה, Ger. *schadlich*, Gall. *mechant*, Hisp. *culpado*, βλαβερός, noxius, gravis, vehemens, a *sons*. Morbus sonticus veteribus dicebatur, qui ita gravis erat, ut solitas functiones impediret, quem qui pateretur, justam excusationem habere putabant, cum minus in judicium vocatus se sistere cogeretur. Idem est, ac sacer, sive comitialis, qui & morbus major vocatur. *Venulejus l. ult. ff. de Ædil. edicto*. Quoties morbus sonticus nominatur, eum significari Cassius ait, qui noceat. Nocere autem intelligi, qui perpetuus sit, non qui tempore finiatur. Sed & morbum sonticum videri qui inciderit in hominem, postquam is natus sit. *Plin.* l. 36. c. 19. Gagates deprehendit sonticum morbum, & virginitatem suffitus. ¶ Sontica causa est causa morbi sontici. item justa, legitima, vera, quia morbus sonticus est justa causa absentiæ. *Fest.* Sontica causa dicitur a morbo sontico, propter quem, quod est gerendum, agere desistimus. M. Porcius *Cato de R. R.* Atili, quid dicam causæ extitisse, timidus ne sis, an impedimento tibi causam sonticam fuisse? *Tibul.* l. 1. *el.* 8. Parce, precor, tenero; non illi sontica causa est, sed nimius luteo corpora tingit amor.

Sonus, i, m. *suono*, צליל, Ger. *ton*, Gall. *son*, Hisp. *son*, ἦχος, quicquid auribus percipitur, sive id ex ore animalium proficiscatur, quod vocem appellantus, sive ex aliorum corporum collisione. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Aures cum sonum recipere debeant. *Id. ibid.* Itaque ad pingendum, ad fingendum, ad scalpendum, ad nervorum eliciendos sonos, ad tibiarum apta manus est. *Id. ib. de lingua*: Quæ sonos vocis distinctos, & pressos efficit. *Id.* 4. *Acad.* Futura tibi Empedocles videtur, et mihi dignissimum rebus his, de quibus loquitur, sonum fundere. ¶ Sumitur etiam pro prosodia, sive accentu. *Cic.* in *Orat.* Cum sit quidem e tribus omnino sonis, inflexo, acuto, gravi, tanta sit, & tam suavis varietas, perfecta in cantibus. ¶ Item pro verbis. *Ovid.* 6. *Fast.* Insimulet fictis insidiosa sonis. ¶ A veteribus interdum per quartam declinationem inflectebatur. *Sisenna* l. 4. *Hist.* apud *Non.* c. 8. n. 67. Postquam in sonu signorum prælium magno cum clamore vimmum commissum est.

Sophene, es, f. 1. Sophane, regio Armeniæ majoris, in conf. Mesopotamiæ, ubi Tigris sub terra conditus post 25. M. P. emergit. *Plin.* l. 5. c. 12. ¶ Populi *Sopheni* appellantur. *Lucan.* l. 2. v. 593.

Sophia, æ, f. σοφία, sapientia. Hac voce Cicero si quando utitur, Græcis literis scribit. At *Senec. epist.* 89. Sapientia est, inquit, quam Græci σοφίαν vocant. Hoc verbo quoque Romani utebantur, sicut philosophia nunc quoque utuntur: quod & togatæ tibi antiquæ probabunt, & inscriptus Dossenni monumento titulus. Hospes resiste, & sophiam Dossenni lege. Hæc *Senec.* Sic *Martial.* l. 1. *ep.* 112. Cum tibi sit sophiæ par fama, & cura Deorum. Adde *Afran.* apud *Gel.* l. 13. c. 8.

Sophianus, a, um, adject. σοφιαῖος, sapiens, doctus. *Corippus* l. 4. v. 288. Et sophianarum splendentia tecta novarum.

Sophisma, atis, n. *sofisma*, σόφισμα, genus fallacis argumentationis, conclusio fallax, commentum, & falsa oratio ita composita, ut vera esse videatur. *Cic.* 4. *Acad.* c. 24. Quorum sunt contorta, & aculeata quædam sophismata: Sic enim appellantur fallaces conclusiunculæ. *Gel.* l. 18. c. 13. Sophismata diluere.

Sophismaticus. V. diction. sequentem.

Sophismatium, ii, n. parvum, vel breve sophisma, σοφισμάτιον. Legitur in titulo capitis 13. l. 18. *Gellii*, ubi alii leg. *sophismatica* pro *sophismatio*.

Sophista, æ, sive Sophistes, æ, masc. *Sofista*, *letterato*, Germ. *Sophist*, Gall. *Sophiste*, Hisp. *Sophista*, σοφιστής, imitator Philosophorum, Philosophus apparens, qui fictam quandam, & inanem sapientiæ speciem jactitat, qui eloquentiam, & sapientiam omnium artium ostentationis, & quæstus gratia profitetur. Olim enim eloquentia, & sapientia conjunctæ erant. Differt ab Oratore, quia Sophista est artifex callidus, & ingeniosus, qui artificiosæ orationis delicias affectat. Deinde Orator versatur circa eloquentiam forensem, sed Sophista circa Epidicticam, seu demonstrativam. *Cic. Acad.* 4. c. 23. At quis est hic? num Sophistes? sic enim appellantur ii, qui ostentationis, aut quæstus sui causa philosophantur. *Id. de nat. Deor.* l. 1. c. 23. Nam Abderites quidem Protagoras, cujus a te modo mentio facta est, Sophistes temporibus illis vel maximus, &c. ¶ Sophistarum mos fuit paratos esse subito, & improviso de quacunque re dicere, & in conventu quæstionem poscere. *Cic.* 2. *Fin.* Eorum erat iste mos, qui tunc Sophistæ nominabantur, &c. ¶ Interdum tamen hoc nomine appellati sunt sani eloquentiæ doctores, & dicendi periti. *Gel.* l. 17. c. 5. Rhetoricus quidam sophista, utriusque linguæ callens: Sophistas vero & dicendi facultate, & multa præclararum rerum scientia valere arbitror.

Sophistice, adverb. *sofisticamente*, σοφιστικῶς. *Apul.* l. 2. *de dogm. Plat.* Sophistice imitata juridicialem statum.

Sophisticus, a, um, adject. *sofistico*, σοφιστικός, captiosus, cavillatorius. *Gel.* l. 7. c. 3. Res admodum insidiosa, & sophistica. *Id.* l. 18. c. 2. Captiosis sophisticæ solutio. *Apul.* l. 2. *de dogm. Platon.* Sophistica ars.

Sophocles, is, m. Σοφοκλῆς, filius Sophili, Atheniensis, Colonica Tribus, Poeta Tragicus, Græcorum Tragicorum princeps. Natus est Olympiade 73. ante Socratem annis 17. Fuit æqualis Euripidis, & Periclis, cujus etiam quandoque collega fuit in Prætura. *Cic.* 1. *Off.* ¶ Sophocles, & Pericles ab Atheniensibus adversus Spartanos duces electi sunt, qui diviso exercitu & Spartanorum agros vastaverunt, & multas Achajæ civitates Atheniensium imperio adjecerunt. *Justin.* l. 3. ¶ Sophocles tanta orationis suavitate fuit, ut vulgo μέλιττα, hoc est *apis* cognominaretur. Primus tragicas contentiones, et compositiones instituit. Exhibuit fabulas centum viginti tres, & adhuc plures, ut nonnulli volunt. Victorias autem viginti tres reportavit. Usque ad summam senectutem tragœdias fecit. Propter hoc studium cum rem familiarem negligere videretur, a filiis in judicium vocatus est, ut, quemadmodum Romano more male rem gerentibus bonis interdici solet, sic illum quasi desipientem a re familiari judices removerent. Tum dicitur eam fabulam, quam in manibus habebat, & proxime scripserat, Oedipum Coloneum recitasse judicibus, quæsisseque, num illud carmen desipientis videretur. Quo recitato sententiis judicum est liberatus. *Cic. de Sen.* ¶ Obiit sexto anno post Euripidis mortem, centum prope annos natus, repente ex insperato gaudio ob victoriam ex tragœdia Oedipode Coloneo. ¶ Sophocles alter, superioris nepos, Poeta item Tragicus, qui docuit tragœdias quadraginta. *Suid.* ¶ Sophocles item, Grammaticus, *minor* appellatus. Enarravit Lycophronem, Apollonium, aliosque Poetas. Ejus opera adhuc extant.

Sophocleus, a, um, Σοφόκλειος, quod ad Sophoclem spectat. *Virg.* 8. *Ecl.* Sola Sophocleo tua carmina digna cothurno. *Cic.* l. 16. *Fam. ep.* 18. An pangis aliquid Sophocleum?

Sophortia, æ, f. genus vitis apud *Col.* l. 3. c. 2.

Sophos, adv. ex Græco σοφῶς, *sapientemente*, *dottamente*, usurparunt Latini hanc vocem in acclamationibus, quibus aliquid recitantes prosequebantur, quomodo *euge*, *bene*, *belle*, &c. ¶ *Martial.* l. 6. *ep.* 48. Quod tam grande sophos clamat tibi turba togata. *Id.* l. 1. *ep.* 67. Non sex paratur aut decem sophos nummis.

Sophos, i, m. σοφός, *sapiente*, *dotto*, sapiens. Usi sunt aliquando etiam Latini hac Græca voce. *Ennius* apud *Cic.* 2. *de Fin.* c. 8. In quo Lælius clamores sophos ille solebat Edere.

Sopio, is, ivi, itum, a. 4. *addormentare*, ישן, Germ. *schlaffen machen*, Gall. *assoupir*, Hisp. *adormecer*, κοιμίζω, ὑπνίζω, soporo, soporem alicui induco. *Liv.* l. 24. c. 46. Lentior deinde, æqualiorque accidens auribus magnam partem hominum sopivit. *Ovid.* 7. *Met.* v. 213. Custodemque rudem somno sopistis. Sopiri interdum est animo linqui, deficere, *tramortire*. V. *Sopitus*.

Sopitus, a, um, *addormentato*, κατακοιμηθείς, qui jam cœpit dormire, a sopio. *Virg.* 1. *Æn.* v. 680. Hunc ego sopitum somno super alta Cythera, Aut super Idalium sacrata sede recondam. *Liv.* l. 25. c. 9. Nico ex improviso ad portas sopitos vigiles in cubilibus suis obtruncat. ¶ Translate sumitur pro eo, qui sensus amisit, *tramortito*, *stordito*. *Liv.* l. 25. c. 61. Sopitum fuisse Regem subito ictu, ferrum haud alte in corpus descendisse. *Id.* l. 42. c. 15. Saxa duo ingentia devolvunt, quorum altero caput ictum est regi, altero humerus sopitus. ¶ Item pro occulto, non apparente. *Virg.* 8. *Æn.* Impositum cinerem, & sopitos suscitat ignes. Item pro sedato. *Paterc.* l. 2. c. 89. Sopitus ubique armorum furor.

Sopor, oris, m. *sonno*, תרדמה, Ger. *schlaff*, Gall. *sommeil*, Hisp. *sueno*, ὕπνος, somnus gravior. *Plin.* l. 21. c. 18. Hujus semine somnum allici, sed modum servandum, ne sopor fiat. ¶ Ponitur tamen frequenter pro somno simpliciter. *Virg.* 6. *Æn.* Tum consanguineus lethi sopor, & mala mentis Gaudia. *Cic.* 1. *de Divin.* Cum jam quieti corpus nocturno impetu dedi, sopore placans artus

las-

languidus. ¶ Metonymice ponitur pro poculo soporifero. *Nepos in Dione, c. 2.* Patri soporem medicos dare coegit. ¶ Ponitur & pro segnitie. *Tac. 1. hist. c. 76.* Torpere ultra, & polluendam perdendamque Remp. relinquere, sopor & ignavia videretur.

Soporātus, a, um, *addormentato, sopito*, [illegible]. *Plin. l. 11. c. 75.* Aquatilia ipsa quiete cernuntur placida, ceu soporata. ¶ Translate sumitur pro sedato, leniro, quod interquievit. *Curt. l. 7. c. 1.* Recruduit soporatus dolor.

Sopōrifer, ra, rum, [illegible], quod soporem inducit. *Virg. 4. Æn. v. 486.* Spargens humida mella, soporiferumque papaver. *Plin. l. 9. c. 13.* Proterea dextræ pennæ tam soporiferam inesse, somnosque allicere subditam capiti tradunt.

Sopōro, as, a. 1. *addormentare*, [illegible], Ger. *einschläffen*, Gall. *endormir*, Hisp. *adormecer*, [illegible], soporem induco, stupefacio. *Plin. l. 28. c. 8.* Cauda flumina, & aquarum impetus sisti, serpentes soporari. *Stat. 11. Theb.* Et infestos angues omnia astra soporant.

Sopōrus, a, um, [illegible], quod somnum inducit, ut Nox sopora. *Lucan. l. 2. v. 236.* Sed nocte sopora Attia segnati pulsat non ampla Catonis. Adde *Virg. 6. Æn. v. 360.*

Sora, f. 1. *Sora*, urbs & col. Latii. *Juvenal. sat. 3. & Sil. l. 8.*

Soracte, is, n. vel Soractes, is, m. 3. *Monte S. Oreste*, & *Monte di S. Silvestro*, mons Faliscorum, in Hetruria, apud Tiberim. *Horat. l. 1. od. 9.* alta nive candidum Soracte. *Plin. l. 7. c. 2.* Ad montem Soractem. ¶ In hoc monte templum fuit Apollini dicatum. *Virg. 11. Æn.*

Soractinus, a, um, adject. ad Soracte pertinens, ut Soractinæ lapicidinæ. *Vitruv. l. 2. c. 7.*

Soracum, i, n. instrumentum, quo ornamenta portantur scenicorum, teste *Festo*. *Plaut. Pers. 3. 1. 64.* Librorum plenum soracum habeo. Quidam leg. *sorracum*.

Soranus, i, masc. Ditis, seu Plutonis cognomen, a *σορὸς*, *loculus*, *sepulchrum*. Aliqui censent dictum esse a Sora oppido ad Soractem montem sito, quod *Plin. l. 2. c. 20.* tradit, eo in tractu esse pestiferos spiritus exhalari, ut avibus sint lethales, unde videri posse Plutonem dictum esse Soranum non dissimili ratione ab ea, qua Avernum pro Inferis Poetæ acceperunt. *Servius*.

Sorbĕo, es, bui, bitum, vel psi, ptum, a. 2. *sorbire*, [illegible], Ger. *suppfen*, *surpffen*, Gall. *humer*, *avaler*, Hisp. *sorber*, [illegible], aliquid liquidum deglutio. Factum est vel a vocis sono, quem faciunt, qui sorbent, quod *Varro l. 5. de L. L.* tradit, vel a Græco ejusdem significationis verbo [illegible]. *Plin. l. 7. c. 53.* Ap. Saufeius, cum a balneo reversus mulsum bibisset, ovumque sorberet. *Id. l. 21. c. 23.* His, qui coagulum lactis sorbuerint. *Virg. 3. Æn. de Scylla & Charybdi:* imo barathri ter gurgite vastus Sorbet in abruptum fluctus. ¶ Simul flare & sorbere haud facile, proverb. apud *Plaut. Mostel. 3. 2. 104.* quo significatur, difficile duas res uno eodemque tempore peragi posse. ¶ Translate sorbere sumitur pro avide desiderare, seu præpropera spe devorare. *Cic. Phil. 11. c. 5.* Quem gurgitem, quam voraginem, quid eum non sorbere animo, quid non haurire cogitatione, cujus sanguinem non bibere censetis? ¶ Item pro perferre. *Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 9.* Ut ejus ista odia non sorbeam solum, sed etiam concoquam. ¶ Item pro delere, auferre. *Sil. l. 4. v. 578.* Cruor vestigia sorbet. idest ita replet vestigia, ut non cognoscantur. ¶ Sorberi navigia dicuntur, cum mari merguntur. *Senec. ep. 4.* Eodem die, ubi luserunt, navigia sorbentur. ¶ Præteritum *sorpsi* legitur in compositis. V. *Absorbeo*. Sed & in ipso simplici legi apud Veteres, testis est *Diomed. l. 1. pag. 363. Putsch.* & *Charis. l. 3. pag. 217.*

Sorbĭlis, & le, o. 3. [illegible], quod facile sorbetur. *Col. l. 8. c. 17.* Quique sunt cibi sorbilibus proximi, ut e mulctra recens caseus. Adde *Cels. l. 4. c. 5.*

Sorbillo, as, a. 1. *bere a centellini*, [illegible], minutim, & paulatim sorbeo, parum, sed frequenter sorbeo. *Ter. Adelph. 4. 2. 53.* Et cyathos sorbillans, paulatim hunc producam diem. *Apul. l. 2.* Sorbillat dulciter.

Sorbillum, i, n. [illegible], potiuncula sorbitioni apta. *Plaut. Pan. 1. 2. 185.* Hem, mihi jam videor propter te victitandum sorbillo. Al. *sorbilo*.

Sorbitĭo, onis, f. [illegible], sorbendi actio, & ipsum jusculum quod sorbetur. *Pers. sat. 4. de Socrate:* Sorbitio tollit quem diræ cicutæ. ¶ Metonymice ponitur pro eo, quod sorbetur, pro jusculo ad sorbendum præparato. *Col. l. 6. c. 10.* Factaque sorbitio per cornu infunditur. *Cels. l. 4. c. 7.* Ergo primis diebus danda est sorbitio ptisanæ, vel alicæ, vel orizæ.

Sorbitium, ii, n. jusculum sorbendo aptum, sorbillum. *Seren. Sammonic.*

Sorbitiuncŭla, læ, f. parva sorbitio. Est *Marcelli Empir. c. 10. ante med.*

Sorbum, i, n. *sorba*, [illegible], sorbi arboris fructus, similis piro, quod etiam malum sorbum appellatur, cui magna vis inest ventrem sistendi. *Cato c. 7.* Sorba in sapa cum vis condire, vel siccare, viridia facias. *Col. l. 5. c. 10.* Et mala sorba, pruna, post mediam messem usque ad Idus Feb. serito. *Martial. l. 13. ep. 26.* Sorba sumus molles nimium durantia ventres.

Sorbus, i, f. *sorbo*, [illegible], genus arboris proceræ. *Plin. l. 16. c. 18.* Aquosis montibus gaudent acer, fraxinus, sorbus, tilia, cerasus.

Sordĕo, es, n. 2. *essere sordido*, [illegible], Germ. *unrein seyn*, Gall. *être sale*, Hisp. *ensuziarse*, [illegible], sordidus sum. *Martial. l. 1. ep. 32.* Dum nulla teneri sordent lanugine vultus. ¶ Translate ponitur pro contemni, vilem existimari. *Liv. l. 4. c. 25.* Adeo in suis etiam sordere, nec a Plebe minus, quam a Patribus contemni. *Virg. Ecl. 2.* sordent tibi munera nostra.

Sordes, is, f. 3. *sporcizia*, *bruttura*, [illegible], Ger. *unrath*, Gall. *ordure*, Hisp. *suziedad*, [illegible], immunditia. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 57.* In sordibus aurium tanquam in visco inhæresceret. *Horat. l. 1. ep. 2.* auriculas collecta sorde dolentes. ¶ Translate dicitur de infima plebe urbis. *Cic. Att. l. 1. ep. 13.* Apud bonos iidem sumus, quos reliquisti, apud sordem urbis, & fæcem multo melius nunc, quam reliquisti. ¶ Item de ægritudine, mœstitia, squalore, qualis in lugentibus, & in reis cernitur. *Cic. l. 14. Fam. ep. 2.* Te nunc, mea Terentia, sic vexari, sic jacere in lacrymis, & sordibus. *Quintil. l. 6. c. 1.* At sordes, & squalores, & propinquorum quoque similem habitum scio profuisse. ¶ Item de immoderata parsimonia, & de avaritia, minimis etiam rebus lucrum captante. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1.* Scrutari te omnes sordes, excutere unumquemque eorum. *Id. pro Planc. c. 3.* Nullum hujus in privatis rebus factum avarum, nullam in re familiari sordem posse proferri. *Juven. sat. 1. v. 139.* Sed quis feret istas luxuriæ sordes? idest summam prodigalitatem cum insigni avaritia conjunctam. ¶ Per convicium quoque de homine flagitioso, & dedecoris pleno hæc vox adhibetur. *Cic. in Pison. c. 26.* O tenebræ, o lutum, o sordes, o paterni generis oblite, materni vix memor! ¶ *Sordis* in singulari casu recto usurpavit *D. Ambrosius*.

Sordesco, is, n. 3. *divenire sordido*, [illegible], Ger. *unrein werden*, Gall. *devenir ord*, & *sale*, Hisp. *ensuziarse*, [illegible], sordidus fio. *Hor. l. 1. ep. 20.* Contrectatus ubi manibus sordescere vulgi cœperis. *Plin. l. 11. c. 15. de melle:* Nunc verus e tanta cadens altitudine, multumque, dum venit, sordescens.

Sordicŭla, læ, f. parva sordes. *Marcell. Empir. c. 8.*

Sordidātus, a, um, qui vestibus, & corpore sordido est, quales erant rei delati, qui eo tempore, quo nec absoluti, nec damnati erant, & eorum etiam propinqui, & affines, neu capillos, aut barbam tondebant, non candida, sed obsoleta, tritaque veste uti solebant. *Cic. in Pison.* Nec minus lætabor, cum te semper sordidum, quam si paulisper sordidatum viderem. *Sordidum* dicit vilem, & abjectum, ac sine ullo vitæ nitore; *sordidatum* autem, accusatum, & reum. *Id. post red. in Sen.* Cum innumerabilis multitudo bonorum de Capitolio supplex ad eum sordidata venisset. *Plaut. Asin. 2. 4. 90.* Quamquam ego sum sordidatus, frugi tamen sum. ¶ Est etiam idem ac sordibus maculatus. *Sidon. l. 3. ep. 13.* sordidatissima conscientia.

Sordĭde, adv. *sordidamente*, [illegible], cum sordibus, immunde. *Cic. Attic. l. 15. c. 8.* Antonius sordide concionatus. *Lamprid. in Elagab. c. 33.* Sordidissime per plateas tractus est. ¶ Translate sumitur pro avare. *Cic. 2. de Or.* Si aspere, si arroganter, si turpiter, si sordide, si quoquo animi vitio dictum esse aliquid videatur. *Plin. l. 3. ep. 9.* Proconsulatum, sed sordide, gesserat. ¶ Sordide nasci, est humillimis natalibus nasci. *Auctor Dial. de Orat. quem alii Quintil. alii Tacito tribuunt, c. 8.* Quo sordidius, & abjectius nati sunt, ac &c.

Sordĭdo, as, a. 1. *sporcare*, [illegible], sordidum facio, fœdo. *Lactant. de ira Dei c. ult.* Templum cordis non fumo, non pulvere, sed malis cogitationibus sordidatur. *Sidon. carm. 23. v. 249.* Moto pulvere sordidatur aes.

Sordidŭlus, a, um, diminut. a sordidus. *Plaut. Pan. 1. 2. 58.* Servulorum sordidulorum scorta diobolaria. *Juvenal. sat. 3. vers. 149.* Si toga sordidula est.

Sordĭdus, a, um, *sordido*, *sporco*, *imbrattato*, [illegible], Ger. *unflätig*, Gall. *ord*, & *sale*, Hisp. *suzio*, [illegible], sordibus infectus, inquinatus, immundus. *Martial. l. 1. ep. 104.* Sordidior toga. *Cic. 3. Tusc. c. 23.* Sæpe est etiam sub palliolo sordido sapientia. ¶ Translate ponitur pro vili, ignobili, egeno. *Liv. l. 22. c. 25.* Unus inventus est suasor legis C. Terentius Varro, qui priore anno Prætor fuerat, loco non humili solum, sed etiam sordido ortus. ¶ Item pro turpi, inhonesto, indecoro. *Cic. 1. Off.* Illiberales, & sordidi quæstus mercenariorum. *Id. 2. Off.* Id cum periculosum ipsi est, tum etiam sordidum ad famam, committere, ut accusator nominere. ¶ Item pro avaro, tenaci. *Cic. 3. Fin.* Quis non odit sordidos, vanos, leves, futiles? *Hor. l. 2. od. 16.* Nec leves somnos timor, aut cupido sordidus aufert. idest avaritia. ¶ Item pro mendaci, impuro, obscœno. *Tibull. l. 3. el. 7.* Aut fallat blanda sordida lingua fide. ¶ Item pro barbaro, inculto, impolito. *Quintil. l. 8. c. 3.* Quædam hebes, sordida, jejuna, tristia, ingrata, vilis oratio est. ¶ Sordidæ voces appellantur a Grammaticis, quæ a vulgo tantum, & infimis hominibus usurpantur. *Gell. l. 16. c. 7.*

Sordĭtūdo, inis, f. [illegible], idem ac sordes. *Plaut. Pan. 5. 2. 10.* Ut mihi abstergerunt omnem sorditudinem.

Sordulentus, a, um, adject. sordidus. *Tertul. de Panit. c. 11.* Sordulentus, illotus.

Sorex, icis, m. *sorce*, *topo*, [illegible], Ger. *spitz mauss*, Gall. *souris*, Hisp. *raton*, [illegible], mus Ponticus, vel sylvestris. Differt a mure domestico magnitudine, & quia clarius strepit. Sed sæpe hæc nomina confunduntur. *Col. l. 12. c. 31.* Si serpens, aut mus, sorexque in mustum ceciderit. *Id. l. de arb. c. 15.* Vites, quæ secundum ædificia sunt, a soricibus, aut muribus infestantur. ¶ Soricum occentu auspicia dirimebantur. *Plin. l. 8. c. 57.* ¶ Sorex suo indicio perit, proverbialis Metaphora est, qua utimur, quoties significare volumus quempiam a se ipso proditum esse, sui vel imprudentia proditum esse, sui vel imprudentia detectum esse cautissima latere. *Ter. Eun. 5. 7.* Egomet meo indicio, miser, quasi sorex, hodie perii.

Sorĭcīnus, a, um, [illegible], quod est soricis. *Plaut. Bacch. 4. 8. 48.* Confossiorem te faciam soricina nenia. V. *Confossus*.

Soricŭlāta vestis, videtur fuisse, in qua lineæ intextæ repræsentabant quodammodo soricum figuram, a *soriculus*, quod a *sorex*. Sane ut a vermis vermiculus, unde opus vermiculatum, sic a sorex soriculus, atque inde analogica vestis soriculata. Favet opinioni, quod Plinius jungit vesti undulatæ, cui nomen inde, quod texturæ undas imitatur. Secundum Becmanum erat vestis coloribus conserta. Ita enim vocari conjectat a copia colorum, & plicarum, nempe a Græco *σωρὸς*, vel *σώρευμα*, quo acervus, ac rei alicujus copia signatur. *Turnebus l. 23. c. 29.* testatur, in veteribus libris legi *fororiculata*, & *fororelata*, ac vocari ita censet vestes furis, & latioribus regulis virgatas, ut ita dicantur, quasi furo regulatæ, a *furo*, unde *furculus*, & *regula*. Sunt, quibus ita vocari placet vestes ex lino, & serico confertas, & a consuendo quasi sericulatas dici. *Plin. l. 8. c. 48.* Undulata vestis primo e lautissimis fuit, inde soriculata defluxit.

Sorītes, æ, m. *σωρείτης*, argumentatio, quæ multas ratiocinationes acervatim convolvit, atque complectitur, a *σωρὸς*, acervus, quia pronunciata multa accumulat. Acervum similiter Persius appellat *Sat. ult. in fine*. Fuit propria argumentatio Stoicorum, & originem habuit e Chrysippo Philosopho Stoico. *Cic. 2. de Divin. c. 4.* Aut quo modo soriti resistas? quem, si necesse sit, Latino verbo liceat acervalem appellare. Sed nihil opus est. Ut enim ipsa Philosophia, & multa verba Græcorum, sic sorites satis Latino sermone tritus est. *Id. 4. Acad. c. 16.* Et primum quidem hoc reprehendendum, quod captiosissimo genere interrogationis utuntur: quod genus minime in Philosophia probari solet, cum aliquid minutatim, & gradatim additur, aut demitur. Soritas hos vocant &c.

Sorix, icis, f. [illegible], avis genus, quæ etiam sauria dicitur, ut corus, & caurus, e Græca voce allata. *Marius Victorinus l. 1. extremo c. de Orthogr.* Soria, aut saurix, avis tributa Saturno ab Auguribus, quia tarditati, & vetustati, & senectuti convenit. Nam & in veteratis maxime versatur locis, & noctium est, & noctis maxime primæ, & quia tempestatis nuntius, atque index pervi laris. *Plin. l. 10. cap. pen.* Soraces, & ardeolæ invicem fetibus insidiantes. Aptius tamen hoc loco de soricibus terrestribus intelligitur: nam *Plinius* loquitur de dissidiis avium cum terrestribus animalibus.

Soror, oris, f. *sorella*, [illegible], Ger. *schwester*, Gall. *sœur*, *ἀδελφὴ*, mulier quæ ab iisdem genitoribus, a quibus ego, procreata est. *Virg. 2. Geor.* Panaque, Sylvanumque senem, Nymphasque sorores. *Cic. pro Mil. c. 27. de Clodio:* Quem cum sorore germana nefarium stuprum fecisse &c. ¶ *Soror*, absolute, vel *soror Phœbi*, est Luna, seu Diana. *Ovid. 3. Fast.* Signaque, quæ longo frater percenset anno, Ire per hæc uno mense sororis equos? *Id. 15. Met.* Muta sorore Phœbi gelidum de corpore fontem Fecit. ¶ Soror item est Philomela apud *Ovid. c. Fast.* Et soror, & Progne, Tereusque duabus iniquus. ¶ Sorores doctæ, & novem sorores, sunt Musæ. *Ovid. l. 2. Trist. el. 1.* Doctas odissem jure Sorores. *Id. l. 5. el. 12.* Pace novem liceat vestra dixisse Sorores. ¶ Item Parcæ sorores dicuntur. *Hor. l. 2. ode 3.* Dum res, & ætas, & Sororum fila trium patiuntur atra. *Martial. l. 6. ep. 58.* Si mihi lanificæ ducunt non pulla Sorores Stamina. ¶ Item Furiæ. *Ovid. 10. Met.* Nec metues atro crinitas angue sorores? ¶ Translata accipitur pro simili, & quasi gemella. *Plin. l. 13. c. 4.* Minus speciosæ, sed sapore caryotarum sorores, ob hoc adelphides dictæ. Sic lævam manum dextræ sororem appellat *Virg. in Moreto, v. 28.* Et *Plaut. in Pæn. 1. 3. 9.* V. *Frater*. ¶ Sororum nomine, ut & fratrum, interdum significantur scorta, seu amasiæ, quæ turpi consortione junctæ sunt. V. *Frater*. ¶ Item amicæ honestæ, & familiares. *Virg. 11. Æn. v. 823.* Hactenus, Acca soror, potui. Et *lib. 1. v. 325.* monstrate, mearum Vidistis siquam hic errantem forte sororum.

Sororcŭla, f. diminut. parva soror. *Plaut. in fragm. Cistellaria*. Germana mea sororcula.

Sororicīda, æ, com. qui sororem occidit. *Cic. pro Domo, c. 10.* Quid? de me quod tulisse te dicis, parricida, fratricida, sororicida, nonne extra ordinem tulisti?

Soroculāta vestis. V. Soriculata.

Sorōrĭo, as, n. 1. cresco durarum sororum geminarum instar. *Fest.* Sororiare mammæ dicuntur puellarum, cum primum tumescunt, ut fraterculare puerorum. *Plautus in Frivolaria*. Tum papillæ primulum sororiabant: illud volui dicere, fraterculabant. *Plin. l. 35. c. d.* Mammas sororiantes, præcordia, maciemque corporis piscium magis corrigunt.

Sorōrĭus, a, um, quod ad sororem spectat. *Cic. pro Sext.* Homo fraternis flagitiis, sororiis stupris, omni inaudita libidine infamis. ¶ Oscula sororia, idest casta, & pudica, qualia sorores decent. *Ovid. 4. Metam. v. 334.* Poscenti Nymphæ sine fine sororia saltem Oscula. ¶ Sororium tigillum, locus Romæ sacer in honorem Junonis, ubi M. Horatius sub jugum missus, a cæde sororis expiatus est. Erat in angiportu, quod ferebat a Carinis deorsum ad Cyprium angiportum, ubi aræ erectæ stabant, & lignum supra eas transversum, duobus parietibus inter se adversis infixum, quod capiti exeuntium immenebat. *Liv. l. 1. & Festus*. ¶ Sororiæ cœna dicitur a *Plaut. Curcul. 5. 2. 60.* quæ ob repertam sororem celebratur. ¶ Sequiori ævo *sororius*, is dictus est maritus sororis meæ, *cognato*. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 1052. n. 12.* Cognatus dulcissimus Sororio amantissimo.

Sors, ortis, f. *sorte*, [illegible], Ger. *gluckfall*, Gall. *sort*, Hisp. *suerte*, [illegible], fortuitus alicujus rei eventus, id, quod cuique accidit in sortiendo. *Cic. 2. de Divin.*

vin. c. 41. Quid sorte est? Idem propemodum, quod micare, quod talos jacere, quod tesseras. *Id. Attic.* 2. *ep.* 12. Quod sors obtulerit, id acturos videtur. *Id.* c. *Verr.* Accusavi eum, quicum Quæstor fueram, quicum me sors, consuetudoque majorum conjunxeret. *Virg. Ecl.* 9. Sors omnia versat. ¶ Inter *sortem*, & *sortes* interest, quia *sors* est sortitio, *sortes* sunt sortis instrumenta, idest tessellæ quædam, seu taleolæ ligneæ inscriptæ. *Cic. l.* 2. *de Div. c.* 34. Simia, quem Rex Molossorum in deliciis habebat, & sortes ipsas, & cætera, quæ erant ad sortem parata, disturbavit, & aliud alio dissipavit. *Id. ib. l.* 2. *c.* 4. Sortes, quæ pueri manu miscentur, & tolluntur. V. ibi multa de origine sortium Prænestinarum, & de fortunæ æde Præneste posita. ¶ Usurpatur tamen & in sing. numero sors pro tessella, quæ sorte ducitur. *Cic. pro Lig. c.* 7. Tuberonis sors conjecta est S. C. cum ipse non adesset. h. e. tabella nomine Tuberonis inscripta in urnam missa est. *Id. Att.* 1. *ep.* 19. Cum de Consularibus mea prima sors exisset. ¶ Sorte ducere aliquem, *trar a sorte*. *Virg.* 6. *Æn. v.* 205. Ductus Neptuni sorte sacerdos. ¶ Ducere sortem, vel sortes, idem est ac sortiri. *Virg.* 6. *Æn. v.* 22. Stat ductis sortibus urna. *Id.* 9. *Æn.* Ducere sortem prædæ. ¶ Conjicere provincias in sortem, *metter alla sorte*. *Liv. l.* 30. *c.* 1. Tum prætorum provinciæ in sortem conjectæ. ¶ *Sorte*, in sexto casu, *a sorte*, *cavando la sorte*. *Cic.* 4. *Verr.* Verri sorte provincia Sicilia obvenit. *Id. Fam. c.* 1. *ep.* 10. Sorte aliquid alicui assignare. *Ex Fam.* 8. *ep.* 8. Sorte in provincias proficisci. ¶ Extra sortem, *senza cavar la sorte*. *Cic. Verr.* 4. Renuntiari extra sortem. ¶ Poetæ usurpant *sorti* pro *sorte*, quod sitne ablativus casus, an dativus, an adverbialiter positum, ut vult Servius, viderint Grammatici. *Virg.* 4. *Georg.* Sunt, quibus ad portas cecidit custodia sorti. *Silius l.* 7. *v.* 368. Queis tum cecidit custodia sorti. ¶ Sæpe sors accipitur pro statu ac conditione cujusque. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. Sua sorte nemo contentus vivit. *Suet. in Aug. c.* 19. Ultimæ sortis homines. *Horat. l.* 4. *od.* 11. Telephum, quem tu petis, occupavit non tuæ sortis juvenem puella. ¶ Dicitur etiam de oraculis, seu responsis, seu syngraphis, in quibus responsa inscripta continebantur. *Val. Max. l.* 1. *c.* 6. Retulerunt, præcipi sortibus, ut aquam ejus lacus emissam per agros diffunderent. *Virg.* 4. *Æn.* Lyciæ sortes. h. e. Apollinis oraculum. ¶ Item de fato, seu fatali necessitate. *Virg.* 2. *Æn.* Hic exitus illum sorte tulit. *Ovid. l.* 5. *Trist. el.* 3. Me quoque (si fas est exemplis ire Deorum) Ferrea sors vitæ, difficilisque premit. ¶ Item pro hæreditate, patrimonio. *Fest.* Sors & patrimonium significat, unde consortes dicimus, & Dei responsum, & quod cuique accidit in sortiendo. *Liv. l.* 1. *c.* 34. Puero in nullam sortem bonorum nato. ¶ Item pro summa, sive capite, & prima pecunia, quæ confertur in societatem, vel fœnori datur, ut inde lucrum fiat, *il capitale*. *Plaut. Mostell.* 3. 1. 34. Qui mihi neque fœnus, neque sortem argenti danunt. *Ulp. l. uxori*, *ff. de usu*, *& usufr. leg.* Fœnus quoque sortium, quas defunctus collocavit. ¶ Item pro progenie. *Ovid.* 6. *Fast. de Junone:* Si genus aspicitur, Saturnum prima parentem Feci, Saturni sors ego prima fui. ¶ Legitur & *sortis* in recto casu pro *sors*. *Plaut. Cas.* 2. 6. 28. Vide, ne qua illic insit alia sortis sub aqua.

Sorsum pro seorsum quidam auctoritate MSS. legunt apud *Plaut. Epid.* 3. 3. 21. In ædiculam istam sorsum concludi volo. Et apud *Catull. ep.* 20. *in rapacem viatorem:* Manumque sorsum habebis; hæc tibi expedis. Editi libri plerique habent *seorsum:* neque obstat ratio carminis. nam duæ vocales per συνίζησιν in unum coalescunt.

Sorticŭla, æ, f. 1. κληρίδιον, diminut. a *sors*. *Suet. in Ner. c.* 21. Sorticulaque in urnam cum cæteris demissa, intravit ordine suo.

Sortilegĭum, ii, n. *sortilegio*, χρησμωδία, rei futura per sortes & superstitiosas observationes exploratio. Usus *Plinius l.* 28. *c.* 4. cujus titulus est: De quibusdam sortilegiis, & saliva hominis.

Sortilĕgus, i, m. *sortilego*, *sortiere*, χρησμωδός, qui ductis sortibus prædicit futura, sive qui sibi scientia se prædicere simulat, a *sorte legenda*. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 58. Nunc illa testabor, non me sortilegos, neque eos, qui quæstus causa hariolentur, ne psychomantia quidem, quibus Appius amicus tuus uti solebat, agnoscere. ¶ Adjective *Horat. de art. poet. v.* 219. Sortilegis non discrepuit sententia Delphis.

Sortio, is, a. 4. idem ac sortior. *Varro apud Non. c.* 7. *n.* 12. Cum venerat Censores, inter se sortiant. *Plaut. Cas.* 2. 6. 43. Tibi permitto, tute sorti.

Sortior, iris, d. 4. *sortire*, *far le sorti*, *cavare a sorte*, Ger. *losen*, *loss werffen*, Gall. *tirer au sort*, Hisp. *sortear*, κληροῦν, κληροῦσθαι, sortes duco, sortitionem facio, sorte eligo. Varie construitur. *Plaut. Cas.* 2. 5. 34. Conjiciam sortes in cistellam, & sortiar tibi, & Chalino. *Virg.* 3. *Æn.* Sternimur optatæ gremio telluris ad undam, Sortiti remos. Ubi *Serv.* Sortiti remos, per sortem divisi ad officia remigandi, quis esset proreta, quis pedem teneret. *Cic. in Verr.* 2. Cum Prætores designati sortirentur, Q. Metello obtigit, ut is de pecuniis repetundis quæreret. *Id. Att. l.* 1. *ep.* 10. Prætores nondum sortiti sunt provincias. h. c. provincias inter se sorte diviserunt. *Id. l.* 1. *Fam. ep.* 9. Se se sortiturum esse cum Collega provinciam. *Id. ad Q. Fr. l.* 2. Sententiam dixit, ut ipsa judices per Prætorem Urbanum sortiretur. h. e. per sortem eligeres. *Id. pro Cluent.* Sortiri ad pœnam, & hominum delictum fortunæ judicio committere minime Censorium est. *Id.* 1. *de nat. Deor.* Hoc est non considerare, sed quasi sortiri, quid loquare. *Tacit.* 2. *hist. c.* 41. Dum legiones de ordine agminis sortiantur. ¶ Accipitur etiam pro per sortes aliquid recipere, sorte aliquid consequi, obtinere. *Cic.* 6. *Phil.* Cum C. Cæsare Magistratum sortitus est. ¶ Translate usurpatur pro accipere quocunque modo. *Lactant. l.* 7. Unde apparet, hominem, qui eo utitur, immortalem sortitum esse conditionem. *Hor. l.* 1. *sat.* 6. Sortiri amicum. ¶ Per Catachresim accipitur pro disponere. *Virg.* 3. *Æn. v.* 375. Sic fata Deum Rex Sortitur, volvitque vices. ¶ Item pro substituere, subministrare. *Virg.* 3. *Georg.* Et subolem armento sortire quotannis.

Sortis. V. *Sors* in fine.

Sortitĭo, onis, f. *sortizione*, κλήρωσις, actus sortiendi. *Cic. pro Cluent. c.* 46. Ut, si a multis esset flagitium rei militaris admissum, sortitione in quosdam animadverteretur. *Id. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 1. Sortitionem facere.

Sortīto, adv. *a sorte*, Ger. *durch das loss*, Gall. *en tirant au sort*, Hisp. *sorteando*, κλήρῳ, κατὰ κλῆρον, ex sorte, per sortem. *Cic.* 4. *Verr.* Quo in annos singulos Jovis Sacerdotem sortito capi jus erat. *Cal. Cic. l.* 8. *Fam. ep.* 8. Eos sortito in provincias mitti placere. ¶ Interdum accipitur pro naturaliter, vel occulta quadam fati ratione. *Hor. epod.* 4. Lupis, & agnis quanta sortito obtigit, tecum mihi discordia est.

Sortitor, oris, m. κληρωτής, qui sortitur. *Sen. in Troade v.* 981. Et iniquum ferat sortitor urnæ.

Sortitus, us, m. idem ac sortitio. *Cic. pro Domo c.* 19. Quid si etiam pluribus de rebus uno sortitu retulisti? *Virg.* 3. *Æn. v.* 323. Quæ sortitus non pertulit ullos.

Sortītus, a, um, nom. partic. a *sortior*. *Vellej. l.* 2. *c.* 59. Sortitus Macedoniam. ¶ Passiva *Ammian. l.* 18. *c.* 6. Morum probitate spectata sortita conjuge, liberisque susceptis. *Cic. l.* 4. *Attic. ep.* 16. Ab iis consiliis, quæ erant omnibus sortita. h. e. sorte data.

Sory, yos, n. genus Chalcitidis lapidis, quod in Ægypto optimum effoditur, nitens pinguiter nigrescens, & spongiosum, odoremque habens adeo stomacho contrarium, ut quibusdam olfactu modo vomitiones moveat, cæterum curationi oculorum utile. *Plin. l.* 34. *c.* 12.

Sos, eos, vel suos. *Ennius apud Fest.*

Sosianus, cognomen Apollinis, cujus statua cedrina fuit Romæ, ex Seleucia advecta: dictum a σώζω, servo. *Plin. l.* 13. *c.* 5.

Sospes, itis, com. *sano*, *e salvo*, Ger. *unverletzt*, Gall. *sauve*, Hisp. *salvo*, σῶος, salvus, incolumis. *Liv. l.* 5. Sospitesque omnes Romam ad propinquos restituit. *Hor. l.* 1. *od.* 36. Via una sospes navis ab ignibus. ¶ Non solum qui servatur, idest salvus est, sospes dicitur, sed etiam qui servat. Unde *Ennius* sospitem pro servatore posuit, teste *Festo*.

Sospita, æ, f. σώτειρα, servatrix. Hinc Juno Sospita apud Lanuvinos. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 29. Tam hercle, quam tibi illam vestram Sospitam, quam tu nunquam ne in somnis quidem vides, nisi cum pelle caprina, cum hasta, cum scutulo, cum calceolis repandis. At non est talis Argiva, nec Romana Juno. *Id. l.* 1. *de Divin. c.* 2. Quin etiam memoria nostra templum Junonis Sospitæ L. Julius &c.

Sospitālis, & le, o. 3. σωτήριος, quod sospitem facit. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 18. Quis est, qui moram occupato molestam obtulit? C. Qui tibi sospitalis fuit.

Sospitalĭtas, atis, f. salus, incolumitas. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 7. Victores Romani ad spectacula Dei sospitalitatis reduxit. Al. leg. sospitalis.

Sospĭtas, atis, f. felicitas, incolumitas, prosperitas. *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 17. Apollinem, modo sospitatem, modo pestem significantibus cognominibus adorantes.

Sospitātor, oris, m. σωτήρ, servator, a *sospes*. *Apul. l.* 9. *Metam.* Unus ex his, de cælo scilicet missus mihi sospitator.

Sospitātrix, icis, f. servatrix, ut Dea sospitatrix. *Apul. l.* 11. *Metam.*

Sospĭto, as, a. 1. *conservare sano e salvo*, Germ. *gesund erhalten*, Gall. *sauver*, Hisp. *salvar*, *librar*, σώζω, incolumem servo, salvo. *Liv. l.* 1. *c.* 16. Uti volens propitius suam semper sospitet progeniem. *Plaut. Aulul.* 3. 6. 10. Dii plus, pinisque sospitant istuc quod nunc habes.

Sotădes, is, m. Σωτάδης, Poeta Maronites, turpissimi illius carminis auctor, in quo omnes nefandarum libidinum referuntur species. Hinc carmen sumpto nomine ex argumento *Cinædos* inscripsit. *Suid.* Fragmenta quædam adhuc leguntur apud *Stobæum*. Hinc *Martial. l.* 2. *ep.* 86. ipsum Sotadem cinædum appellat.

Sotadēus, a, um, adject. a Sotade, ut Sotadeum carmen. *Quintil. l.* 1. *c.* 8. & *l.* 9. *c.* 4. ¶ Quibus autem pedibus hoc carmen constet, V. *Grammaticos*.

Sotadicus, a, um, adject. Sotadeus, ut Sotadici versus. *Plin. l.* 5. *ep.* 3.

Soter, ēris, m. vox Græca, quæ idem est ac servator. Σωτήρ. *Cic.* 4. *Verr. c.* 63. Eum non solum patronum illius insulæ, sed etiam Sotera inscriptum vidi, is enim aiunt eum soter, qui salutem dedit.

Sotēria, orum, n. pl. munera, quæ convalescentibus, & e morbo, aut aliquo servatis periculo ab amicis mittebantur. *Martial. l.* 12. *ep.* 56. Nam quoties surgis, soteria poscis amicos. ¶ Soteria etiam dicuntur vota, vel sacrificia pro salute amici persoluta. Unde *Statius l.* 1. *Syl.* 4. carmen gratulatorium, quod pro restituta Rutilio Gallico salute cecinit, inscripsit *Soteria*.

Sotericus, i, m. artifex lignarius valde rudis, unde Soterici lectus ponitur pro impolito, & nulla arte facto. *Senec. in epist. apud Gell. l.* 12. *c.* 2. Qui hujusmodi versus amant, liqueat tibi, eosdem admirari & Soterici lectos.

Sozūsa, æ, σώζουσα, herba artemisia, seu serpyllum majus. *Apulej. de herb. c.* 10.

S ANTE P.

Spacĭum, V. Spatium.

Spadicārius, ii, m. qui spadiceo colore inficit. *Jul. Firmic. l.* 3. *c.* 7.

Spadicum, i, n. idem quod spadix. *Ammian. l.* 24. *c.* 3. Termites, & spadices cernit assidua, quorum ex fructu mellis, & vini conficitur abundantia.

Spadix, īcis, m. *spazzola*, σπάδιξ, proprie significat ramum palmæ cum fructu ab arbore avulsum, teste *Gel. l.* 3. *c.* 9. & *l.* 2. *c.* 26. ¶ Hinc ponitur pro colore fructum ejus arboris referente, qui Italis *color bajo*, Latinis etiam Phœniceus dicitur. *Gell. l.* 2. *c.* 26. Rutilus, & spadix phœnicei συνώνυμος, qui factus Græce noster est, exuberantiam splendoremque significat ruboris, quales sunt fructus palmæ arboris non admodum sole incocti. *Virg.* 3. *Georg. v.* 81. *de equorum coloribus:* honesti Spadices, glaucique, color deterrimus albis. ¶ Est etiam spadix instrumentum quoddam musicum, cujus meminit *Pollux l.* 4. *c.* 30. sed non describit. *Quintil. l.* 10. *c.* 10. Psalteria, & spadices etiam virginibus probis recusanda.

Spado, onis, m. *eunuco*, סריס, Ger. *verschnittener*, Gall. *chastré*, Hisp. *castrado*, σπάδων, ille, cui testes, & cremasteres, hoc est musculi duo, a quibus testes sursum trahuntur, avulsi, extractique sunt, vel distorti, excisi, contusi. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Defluvium capillorum in spadonibus non visum. ¶ Translate spadones dicuntur surculi infrugiferi, seu qui nihil afferunt. *Col. l.* 3. *c.* 10. Ejusmodi surculos, qui nihil attulerint, spadones appellant.

Spadonātus, us, m. *Eunuchismo*, conditio castratorum. *Tertull. l.* 2. *de cultu fœm. c.* 9. Se spadonatui assignant propter regnum Dei.

Spadonĭus, a, um, quod ad spadonem spectat. Translate sumitur pro sterili. *Plin. l.* 15. *c.* 14. *de piris:* A conditione castrati feminis, quæ spadonia appellant Belgæ. *Id. c.* 30. *de lauro:* Ex fine ex spadonia, mire opacitatis patientia.

Spagas, adis, genus piceæ admodum candidæ. *Plin. l.* 24. *c.* 20.

Spargo, inis, f. aspergīnem significat. *Venant. Fortun. Epistola ad l.* 3. *carm.*

Spargo, is, si, sum, a. 3. *spargere*, זרה, Ger. *spreiten*, Hisp. *derramar*, σπείρω, passim aliquid jacto, dissemino, fundo, diffundo. *Col. l.* 2. *c.* 16. Pulverem stercoris per segetem spargere. *Plin. l.* 4. *c.* 15. In quo effusus Rhenus ab Septentrione in lacus, ab Occidente in omnem Mosam se spargit. *Cic.* 2. *Catil.* Sed etiam sicas vibrare, & spargere venena didicerant. *Id. Phil.* 3. Qui Populo de rostris nummos spargere solebat. *Hor. l.* 3. *od.* 15. Et stellis nebulam spargere candidis. h. e. nebula stellas obscurare. *Pers. sat.* 5. Totaque impune Suburra Permisit sparsisse oculos jam candidus umbo. h. e. libere, & sine metu circumspicere feminas in Suburra prostantes. *Virg.* 2. *Æn.* Hinc spargere voces in vulgus ambiguas. ¶ Metaleptice capitur pro expandere, extendere, dilatare. *Plin. l.* 3. *c.* 9. Differt, quod in brachia ramorum spargitur. *Id. l.* 12. *c.* 12. Cacumina in aristas se spargunt. ¶ Item pro sternere. *Virg.* 5. *Ecl.* Spargite humum foliis. ¶ Item pro madefacere. *Lucil. l.* 19. apud *Cic.* 1. *Tusc.* Latere pendens, saxa spargens tabo, sanie, & sanguine atro. *Virg.* 6. *Æn.* Corpusque recenti spargit aqua. ¶ Item pro dividere. *Liv. l.* 37. *c.* 20. Sparserent se toto passim campo. *Plin. l.* 21. *c.* 8. Genere enim tractamus in species multas se spargentia. ¶ Spargere se in fugam, dispergi. *Liv. l.* 33. *c.* 15. *in fin.* Ita se in fugam passim sparserant, ut ab ipsis agrestibus cæderentur circumvenirentur.

Spartĭlis, le, adject. qui spargi potest. *Tertul. de Pudic. c.* 2. Tanta sparsilitas eorum, qui Deo adulantur. *Scioppius* legit *futilia*.

Sparsim, adv. *sparsamente*, Germ. *hin*, *und her*, Gall. *ça & là*, *pesle*, *mesle*, Hisp. *acá*, *y acullá*, σποράδην, divisim, multis, variisque in locis, hic, & illic. *Plin. l.* 36. *c.* 7. Augustum undatim crispum in vertice, Tiberium sparsim concoluta canitie. *Gell. l.* 11. *c.* 2. Præterea ex eodem libro Catonis hæc etiam sparsim, & intercise commeminimus.

Sparsĭo, onis, f. actus spargendi, *spargimento*. *Stat. l.* 1. *Silv.* 6. *v.* 65. Jam noctis propioribus sub umbris Dives sparsio quos agit tumultus? Loquitur Statius de Domitiano varia missilia per ludos populo diripienda spargente.

Sparsīvus, a, um, adject. qui spargitur. *Petron. in Satyr.* Pila sparsiva exerceri.

Sparsus, a, um, *sparso*, κατεσπαρμένος. *Ter. Heaut.* 5. 5. 18. Rufam ne illam virginem, cæsiam, sparso ore, adunco naso? idest maculoso, lentiginoso. *Virg.* 3. *Æn.* Sparsasque per æquor Cycladas. h. e. hic, illic existentes. *Lucan. l.* 7. Sparsumque Senatus Corpus, & immensa populi in cæde jacentes. idest disjectum. *Cic. Att. l.* 1. *c. ep.* 13. *de literis:* Pure loquuntur humanitatis sparsæ sale. h. e. conspersæ. *Plin. l.* 26. *c.* 34. Item selenitium, cujus est minor acinus, sparsi racemus. *Lamprid. in Alex. Severo*, *c.* 41. Sparsum auro pallium. h. e. distinctum, variegatum. ¶ *Sparsus* particip. pro spargens. *Virg. Georg.* 4. prius haustus sparsus aquarum Ore fove. Alii leg. *haustu sparsus aquarum Ore fove*.

Sparta, æ, f. Lacedæmon, *Misitra*, *Musitra*, urbs Laconicæ, in Peloponneso, ad Eurotam fl. condita a Sparto nepote Inachi. *Plin. l.* 4. *c.* 5. Σπάρταν ἔλαχες, ταύταν κόσμει. h. e. *Spartam quam nactus es, hanc orna*, proverb. Græcum apud *Cic. l.* 4. *ad Att. epist.* 6. quo significatur in id incumbendum esse quod eligimus officiumque nostrum strenue obeundum. ¶ Dicitur & *Sparte*, es, præsertim a Poetis. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 83. Junonem Sparte, Pelopeiadesque Mycenæ.

Spartăcus, m. 2. Σπάρτακος, insignis gladiator ex Thracia, non corporis solum robore,

-phore, sed animi etiam magnitudine præstans. Una cum Chryso, & Oenomao, effracto Lentuli ludo gladiatorio, cum septuaginta gladiatoribus erupit Capua, manuque servorum congregata, quasi justo exercitu comparato, Cervesium montem in Campania occupavit: ubi cum a Clodio Glabro obsideretur, ejus castra diripuit, & Campaniam populatus, raptis Prætorum fascibus appellatus est Imperator. Inde Lentuli exercitum in Apennino dissipavit: apud Mutinam Cassii castra delevit. Tandem cum de Urbe invadenda deliberaret, a M. Crasso pulsus, fugatusque, cum Brutium angulum occupasset, nec in Siciliam præ navium penuria transire potuisset, cum suis omnibus fortissime dimicans quasi Imperator occisus est. *Lucan. l. 2.* Ut simili causa caderes, qua Spartacus hostis.

Spartānus, a, um, quod est e Sparta, sive ad Spartam pertinet. *Virg. 1. Æn.* Virginis os, habitumque gerens, & virginis arma Spartanæ. ¶ Spartani, orum, Spartæ cives, aut incolæ, qui insigni in ferendis plagis patientia fuere, unde & *plagipatidas* eos appellat *Plaut. Captiv. 3. 1. 11.* Hinc *Petron. in Satyr.* Tres plagas Spartana nobilitate concoxi.

Spartārius, a, um, adject. Spartarius campus locus est in Hispania prope Carthaginem novam, sparti feracissimus. *Strabo l. 3.* ¶ Eadem ratione Spartaria dicta est ipsa Carthago apud *Plin. l. 31. c. 8.* ¶ Spartarium quoque absolute dicitur locus sparto abundans. *Id. l. 13. c. 8.* In Hispania multa in spartariis mella herbam eam sapiunt.

Spartĕŏli, orum, m. per contemptum vocabantur cohortes Vigilum ab Augusto institutæ, in tutelam urbis Romæ, quæ arcendis incendiis noctu continuas vigilias agebant; vel quia calceis sparteis utebantur, vel a sparteis funibus, quorum multus est usus in restinguendis incendiis. Vetus *Juvenal. Scholiast. ad Sat. 14. v. 305.* ¶ Apud *Tertullian. in Apologetico c. 39.* Sparteoli sunt sportulæ sparteæ.

Spartĕus, a, um, [illegible], ex sparto compactus, & compositus. *Cato de R. R. c. 3.* Trochleas Græcanicas binas, quæ sparteis funibus ducantur. *Columell. l. 6. c. 12.* Solea spartea pes bovis induitur. ¶ Dicitur & Spartea, æ, absolute pro spartea solea, seu calceamento ex sparto confecto. *Id. ibid. c. 15.* Spartea calceata, per triduum (bos) curatur. Adde *Pallad. l. 1. R. R. 1. 24.*

Sparti, orum, m. pl. fratres Cadmei, a [illegible], *satus*, quia a dentibus serpentis sata nati sunt. Meminit eorundem Euripides in Phœnissis. *Lactant. l. 3. c. 4.* & *Ammianus Marcellinus l. 29.* ubi auctor est, sobolem hanc inde pronatasse, quod viri isti repentino quodam impetu, & exultanti pernicitate inopini per varia visebantur.

Spartiānus, V. Capitolinus.

Spartiātes, tis, m. idem qui Spartanus. *Cic. l. 5. Fam. ep. 12.* Agesilaus Spartiates. *Plaut. Pœn. 3. 5. 35.* Quem tibi nos Spartiatem esse dicimus.

Spartiātĭcus, a, um, adject. Spartanus. *Plaut. Pœn. 3. 4. 9.* Narrabo tibi res Spartiaticas.

Spartopolios, gemma sic dicta a colore sparti. *Plin. l. 37. c. 11.*

Spartum, i, [illegible], genus vitilium, idest herba Hispanica, ex qua funes nectuntur. *Plin. l. 19. c. 2.* Sparti quidem usus multa post secula cœptus est, nec ante Pœnorum arma, quæ primum Hispaniæ intulerunt. Herba & hæc sponte nascens, & quæ non queat seri, juncusque proprie aridi soli, uni terræ data vitio, &c.

Spărŭlus, li, m. parvus sparus piscis. *Martial. l. 3. ep. 6.* Res tibi cum rhombo est, at mihi cum sparulo.

Sparus, i, m. seu sparum, i, n. telum rusticum, in modum pedi recurvum. *Festus:* Spara parvissimi generis jacula, ab eo, quod spargantur dicta. *Lucilius:* Tum spara, tum rumices, portantur tragula porro. *Virg. 11. Æn.* Agrestesque manus armat sparus. Meminit & spari *Cicero in Miloniana*, *Nepos in vita Epaminondæ*, ubi eum sparo percussum, eoque ea velnere mortuum tradit, & *Gellius l. 10. c. 25.* ¶ Sparus quoque, piscis est genus adeo similis aurato, ut, ubi primum captus, etiam piscatoribus manus intentis imponat. *Plin. l. 9. c. 51.* Scorpionæ bis, ac spari vere, & autumno. *Et infra:* Spari, torpedo, squali circa æquinoctium.

Spasma, atis, n. idem ac spasmus. *Plin. l. 20. c. 22.* Ruptis, convulsis spasmaticis nervis salutare. Alii leg. *spasticis nervis*.

Spasmus, i, m. *spasimo*, [illegible], nervorum contractio, contortio, rigor, distentio, convulsio, a [illegible], quod non solum vellere significat, sed etiam contorquere. *Plin. lib. 22. c. 8.* Item ex mulsa auxiliatur renibus, stranguriæ, opisthotonicis, spasmis, lumbis.

Spastĭcus, a, um, *che patisce spasimo*, [illegible], cui aliquid intus convulsum est. *Plin. l. 21. c. 19.* Radicem decoctam bibere spasticis, eversis, convulsis, suspiriosis salutare.

Spatăle, es, f. 1. nomen Nymphæ, a *spatalium*, quod est ornamentum muliebre circa manus. *Claudian. de nupt. Honor. & Mar. v. 167.* Et gravibus Spatale baccis diadema ferebat Intextum, rubro quas legerat ipsa profundo.

Spatalium, ii, *maniglia*, ornamentum muliebre circa manus, quod fit ex auro, vel gemmis. *Plaut. Men.* Amabo, Menæchme, inaures da mihi faciendas, pondo duo nummum spatalia. *Plin. l. 13. c. 25.* Juba tradit, circa Troglodytarum insulas fruticem esse, qui vocetur Charitoblepharon, efficacem in amatoriis, spatalia eo facere, & monilia fœminas. *Tertull. de cultu fœminarum, cap. 13.* Manus spatalio circundari solita.

Spatalocinædus, i, m. cinædus, delicatus, a [illegible], *delicatus*. *Petron. in Satyr.* Huc, huc convenite nunc spatalocinædi.

Spatha, æ, seu spathe, es, f. *spatola*, [illegible], instrumentum, quo pharmacopolæ movent pharmaca in mortario, aut olla. *Plin. l. 13. c. 7.* Permiscentes spatha coquebant. *Col. l. 12. c. 22.* Deinde permisceto spatha lignea. Sic sæpe legitur apud *Celsum*. ¶ Est etiam gladii latioris genus, *spada*, sic dicta a spathæ similitudine. *Apul. l. 1. Metam.* Circulatorem aspexi spatham acutam devorasse. *Spartian. in Adriano, c. 10.* Capulo vix eburneo spatham clauderet. ¶ Insuper signat ramulos, unde palmulæ dependent. *Plin. l. 16. c. 26.* Palma sola, ut dictum est, in spathis habet fructum racemis propendentem. ¶ Sumitur quoque pro ipsa palma, vel certe pro palmæ genere. *Plin. l. 12. c. ult.* Est præterea arbor ad eadem unguenta pertinens, quam alii elaten vocant, quod nos abietem, alii palmam, alii spathen.

Spathalion, ii, n. *spazzola*, [illegible], termes palmæ, ramulus palmæ cum caryotis, seu dactylis dependentibus. Usus *Martialis l. 13. ep. 27. dist. 17.* ubi legas tale lemma, Spathalion caryotarum.

Spathe, V. Spatha.

Spathomēla, æ, f. [illegible], specillum chirurgicum, apud *Theodor. Priscian. l. 1. c. 14. & 27.*

Spathŭla, æ, f. [illegible], parva spatha. *Cels. l. 8. c. 15.* Necessaria est spathula lignea, & quæ crassitudinem duorum digitorum habeat.

Spatiātor, oris, m. qui spatietur, errator. *Fest.* Spatiatorem pro erratorem Cato posuit.

Spatiātus, a, um, [illegible], partic. a spatior. *Ovid. 3. Fast.* Spatiataque litore curvo Edidit incultis talia verba comis. *Plin. l. 5. c. 9.* Per totam spatiatus Ægyptum.

Spatiŏlum, i, n. *picciolo spazio*. *Pallad. l. 1. tit. 38.* Alvearia collocentur, spatiolis inter se patentibus segregata.

Spatior, aris, d. 1. *passeggiare*, [illegible], Ger. *spatziren*, Gall. *se promener*, Hisp. *passear*, [illegible], deambulo. *Cic. pro R. Am.* Ut, cum in mentem veniret ei, resideret, deinde spatiaretur. *Id. de op. gen. Or. 1. 3.* Sed ita, ut palæstricæ spatiari in xysto liceat. *Virg. 4. Æn. v. 62.* Aut ante ora Deum pingues spatiatur ad aras. *Ovid. 2. Met.* Nam cum per litora lentis Passibus, ut soleo, summa spatiarer arena. ¶ Translate sumitur pro extendi, dilatari, latius vageri. *Sen. de Ira, l. 3.* Et vires ejus, antequam spatientur, opprimere.

Spatiōse, adv. [illegible], late, diffuse, copiose. *Plin. l. 19. c. 5.* Quoniam spatiose fruticat. *Id. l. 25. c. 8.* In Creta autem non spatiose nascitur. *Propert. l. 3. el. 19.* Tu quoque, qui æstivos spatiosius exigis ignes, Phœbe.

Spatiōsĭtas, atis, f. *spaziosità*, *spazio*. *Sidon. l. 2. ep. 2.* Convenientibus mensuris exactissima spatiositate quadratur.

Spatiōsus, a, um, *spazioso*, [illegible], Germ. *besseig vveit*, Gall. *spatieux*, Hisp. *espacioso*, *ancho*, [illegible], amplus, vastus, capax. *Col. l. 6. c. 2.* Primum omnium spatiosum stabulum præparetur. *Silius l. 8. v. 480.* Insignis porta, qua non spatiosior alter. *Plin. in paneg. c. 63.* Spatiosissime sedes. ¶ Sumitur etiam pro magno. Nempe quia magna corpora magnum loci spatium requirunt. *Ovid. de Rem. Am. v. 421.* Parva necat morsu spatiosum vipera taurum. *Id. 2. de ar. am. v. 645.* ¶ Dicitur etiam de tempore. *Ovid. 1. amor. eleg. 8. v. 81.* Sed utinquam dederis spatiosum tempus in iram.

Spatium (rectius quam *spacium*, ut aliqui scribunt) ii, n. *spazio*, [illegible], Ger. *vveite*, Gall. *espace*, Hisp. *espacio*, [illegible], proprie stadium, intervallum, curriculum, locus, ubi cursu certatur. *Virg. 3. Georg.* Hic vel ad Elei metas, & maxima campi sudabit spatia. *Cic. de Sen.* Nec vero velim quasi decurso spatio ad carceres a calce revocari. ¶ A stadiis translata est vox ad quævis loca. *Cæs. l. 3. Bell. Gall.* Magno spatio paucis diebus confecto. *Cic. 2. de nat. Deor.* Spatiis immutabilibus ab Ortu ad Occasum commeans. ¶ Usurpatur etiam pro ambulatione, & decursu alicujus loci. *Cic. 1. de Orat.* Tum Scævolam, duobus spatiis, tribusve factis, dixisse. *Id. pro Mur.* Si uno basilicæ spatio honestamur, h. e. uno versu ambulationis. ¶ Translate quoque accipitur pro schola, & studio artium. Nam Philosophi veteres ambulando philosophabantur, Platonici in Academia, Aristotelici in Lyceo. *Cic. in Orat.* Fateor me Oratorem, non ex Rhetorum officinis, sed ex Academiæ spatiis extitisse. ¶ Item pro more, consuetudine, ratione vivendi. *Cic. de Am.* Desitrat enim jam aliquantulum de spatio, curriculoque consuetudo majorum. ¶ Ac quia ex loco, quem res occupet, judicamus de ejus magnitudine, inde pro cujusvis rei magnitudine sumitur. *Juven. Sat. 4. v. 39.* Spatium admirabile rhombi. *Plin. l. 7. c. 17.* Quod sit hominum spatium a vestigio ad verticem. *Gell. l. 1. c. 1.* Modum, spatiumque plantæ Herculis. ¶ Nec intra corpora translatio consistit, sed etiam ad tempus extensa est. *Cic. 1. Off. c. 33.* Spatium etiam deliberandi habuerunt. *Id. pro Arch.* Quoad longissime potest mens mea respicere spatium præteriti temporis. *Id. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 4.* Qui tibi biennii spatio nunquam in suspicionem avaritiæ venerit. *Id. pro Quint. 1. 3.* Tempus, & spatium dare. *Plane. ad Cic. l. 10. Fam. ep. 23.* Ut & spatium ad se colligendum homines haberent. *Liv. l. 8. c. 32.* Et iræ suæ spatium, & consilio tempus daretur. ¶ Item pro mensura pedum in carmine. *Cic. in Or. c. 57.* Trochæum autem, qui est eodem spatio, quo choreus, cordacem appellat.

Spatŭla, læ, f. pectoris animalium costæ latior. *Apic. l. 4. c. 3.* Spatulam porcinam coctam tessellatim concidas cum sua sibi tergilla. h. e. cum pelle & pulpa sua. ¶ Translate sumitur pro deliciis. *Var. apud Non. c. 1. n. 223.* Spatula eviravit pueros. ¶ Apud *Frontin. de colon. pag. 140. & 364.* spatula dicitur terminus in acumen erectus.

Speciālis, & le, o. 3. *speziale*, *singolare*, *proprio*, Germ. *eigen*, Gall. *special*, Hisp. *especial*, [illegible], quod est proprium, & velut peculiare. *Jul. Capitol. in M. Anton. Philos. c. 17.* Macrianorum familiam id speciale semper habuisse, ut &c. *Senec. ep. 58.* Hoc genus est primum, & antiquissimum, &, ut ita dicam, generale; cætera genus quidem sunt, sed specialia. Adde *Quintil. l. 5. c. 7. & l. 12. c. 2.*

Speciālĭtas, atis, f. *specialità*, vox efficta ab Antonio Grammatico, teste *Frontone*, & usurpata a *Tertull. l. 5. advers. Marcion. c. 8.*

Speciālĭter, adv. idem ac speciatim. *Col. l. 3. c. 9.* Atque de cura eligendi malleoli generatim præcepimus: nunc illud proprie specialiter, &c. Adde *Apulej. de Mundo*, & *Sidon. in ep. præfixa carmini 14.*

Speciārius, a, um, adject. idem quod specialis. *Cæsar l. 3. B. Civ. c. 53.* Cohortem postea duplici stipendio, frumento, vel speciariis, militaribusque donis amplissime donavit. Ita editi plerique habent. Cum tamen in MSS. aliter legatur, merito hæc vox suspecta Eruditis est. Quidam legendum putant *veste*, *pecuariis*, *militaribusque donis*.

Speciātim, adv. *spezialmente*, Germ. *in sonderheit*, Gall. *en special*, Hisp. *especialmente*, [illegible], particulariter. *Cic. post red. in Sen. c. 8.* Legem speciatim initio de salute mea promulgavit. Alii leg. *separatim*.

Speciātus, a, um, adject. specialis. *Tertul. adv. Hermog. c. 40.* Quid hodie informe in mundo? quid retro speciatum in materia?

Species, ei, f. 5. *spezie*, *immagine*, [illegible], Ger. *gestalt*, Gall. *espece*, Hisp. *especies*, [illegible], rei alicujus forma, effigies, facies, imago, a *specio*, quod notat videre, cernere, ut *effigies* ab *effingo*, *facies* a *facio*. Nam proprie species est id, quod in aliqua re cernitur. *Fest.* Speciem quam nos dicimus, [illegible] Græci dixerunt, Plato quidem ideam. *Plaut. Most. 4. 2. 49.* Præter speciem stultus es. h. e. stultior, quam ex vultu appares. *Cic. pro Rosc. Amer.* Esse aliquem humana specie, & figura, qui tantum immanitate bestias vicerit, &c. *Plin. l. 11. c. 25.* Vermiculus utorum specie pariunt. ¶ Ponitur etiam pro oculis, sive pro cernendi sensu, & pro aspectu, quæ Græce [illegible] dicitur. *Lucr. lib. 4. v. 240.* Verum nos oculis quia solis cernere quimus, Propterea fit, uti speciem quo vertimus, omnes Res ibi eam contra feriant forma, atque colore. *Vitruvius l. 7. c. 2.* Hæ propter altitudinis intervallum scandentis, oculi speciem fallunt. *Id. l. 5. c. 9.* Auferens ea oculis humorem crassum, aciem tenuem, & acutam speciem relinquit. ¶ Per Synecdochen accipitur pro spectro. *Fest. in Lympha:* Quicumque speciem quandam e fonte viderint. ¶ Item pro nocturna visione, id est pro ea re, quæ nocte in somno cernitur. *Cic. 4. Acad.* Eadem est in somniis species eorum, quæ vigilantes vidimus. *Liv. l. 26. de Scipione:* Pleraque apud multitudinem aut per nocturnas visa species, aut velut divinitus mente monita agens. ¶ Denique generatim pro quacunque re visa, pro spectaculo, aspectu. *Virg. 2. Æn.* Non tulit hanc speciem furiata mente Chorœbus. ¶ Translata dicitur etiam de rebus incorporeis. Nam etiam videre, seu cernere ab oculis ad mentem transfertur. *Cic. in Orat.* Insidebat videlicet in ejus mente species eloquentiæ, quam cernebat animo, re ipsa non videbat. *Id. ibid.* Quæ sit optima species, & quasi figura dicendi. ¶ Quoniam vero, ut dixi, non solum oculus, sed etiam mens videre dicitur, & oculus corporea cernit, mens vero incorporea, hinc factum est, ut species usurpetur pro natura universali, quæ etiam appellatur forma, & pars generi subjecta. *Cic. 1. Acad.* Hanc illi ideam appellabant, jam a Platone ita nominatam: nos recte speciem possumus dicere. *Id. in Top.* In divisione formæ sunt, quas Græci [illegible] vocant, nostri, siqui hæc forte tractent, species appellant: non pessime id quidem, sed inutiliter ad mutandos casus in dicendo. Nolim enim, ne si Latine quidem dici possit, *specierum* & *speciebus* dicere; & sæpe his casibus utendum est; at *formis*, & *formarum* velim, &c. *Id. 1 de Orat.* Genus autem id est, quod sui similes communione quadam, specie autem differentes duas, aut plures complectitur partes. Vide *Senec. epist. 58.* Metaleptice capitur pro forma, seu pulchritudine. Nam species est id, quod oculis cernitur, pulchritudo autem in se oculos hominum convertit. *Ovid. 5. Fast.* Et monet ætatis specie, dum florent, uti. *Juvenal. sat. 10. v. 310.* I nunc, & juvenis specie lætare tui. ¶ Pro externo conspectu, simulatione, prætextu, *apparenza*, *sembianza*. *Cic. de Am.* Specie quidam blanda, sed re ipsa multis locis repudianda est. *Id. 7. Ver.* Præclara classis in speciem. *Liv. l. 9.* Celata morte Tarquinii, per speciem alienæ fungendæ vicis suas opes firmavit. *Id. l. 40. c. 12.* Persuasoris speciem induit. ¶ Interdum species sumuntur pro certis, singulisque rebus. *Arcad. l. ult. Cod. de mun. & hon.* Cura quoque emendi frumenti, & olei harum specierum curatores creari mos est. *Scævola l. 19. Dig. de aur. arg. leg.* Mulier testamento multas species vestis, argenti reliquerat. ¶ Hinc de aromatibus etiam dicuntur, *spezie*. Nempe Seplasiarii species omnes, idest genera omnia aromatum divendunt. *Macrob. l. ult. Saturn. c. 8.* Species & acres, & calidæ superficium, cui apponuntur, exulcerant. *Marcian. l. ult. ff. de Publican.* Species pertinentes ad vectigal, cinnamomum, piper longum, piper album, &c. ¶ Item de contro-

troversia, quæstione, lite. *Ulpian. l. 18. Dig. de minor.* Divus Severus, & Antoninus non audiverunt restitui desiderantem adversus fratrem post speciem sub auditorio eorum finitam.

Specitas, atis, f. idem ac species. *Pompe Grammat.*

Specillatus, a, um, adject. *Vopisc. in Probo, c. 4.* Huic igitur dari jubebis tunicas duas, patinam argenteam librarum decem specillatam, &c. h. e. quæ habet exsculpta crebra parva specula. Quidam leg. *specillata*, ut sit diminut. a *speculum*.

Specillum, i, n. *tasto*, Germ. *meissel*, Gall. *éprouvette*, *sonde*, Hisp. *tienta*, *tala*, μήλη, instrumentum, quo utuntur Chirurgi ad scrutationem vulnerum, & fistularum, dim. a *speculum*. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 22.* Æsculapius, qui specillum invenisse dicitur. *Cels. l. 5. c. 28.* Ante omnia autem specillum demitti in fistulam convenit. ¶ Dicitur etiam de instrumento, quo oculos inungimus. *Varro l. 5. de L. L.* Hinc quo oculos inungimus, quibus specimus, specillum. *Plin. l. 7. c. 53.* Super omnes C. Julius medicus, dum inungit, specillum per oculum trahens.

Specimen, inis, n. *mostra*, Ger. *schauwfall*, Gall. *échantillon*, *épreuve*, Hisp. *muestra*, δεῖγμα, exemplar, argumentum, indicium, quale est illud exiguum, quod in mercibus a venditoribus spectandum profertur, ut ex eo emptores rem totam æstiment, a *specio*, quasi quod spectandum objicitur. *Cic. 3. de Orat.* Ingenii specimen est quoddam transilire ante pedes posita, & alia longe repetita sumere. *Id. 3. de nat. Deor.* Temperantiæ, prudentiæque specimen Pontifex Maximus Q. Scævola. *Id. Ver. 3. c. 8.* Specimen alicujus rei alicui dare. *Id. 2. Tusc. c. 14.* Specimen virtutis capere ex optima quaque natura.

Specio, is, exi, ectum, a. 3. *vedere*, Ger. *sehen*, Gall. *voir*, Hisp. *ver*, σκοπῶ, video, apud vet. *Varro l. 5. de L. L.* Spectura dictum ab specio antiquo, quo etiam Ennius usus: Vos epulo postquam spexit. *Id. ibid.* Speculum, quod in eo specimus imaginem. *Plaut. Casin. 3. 1. 2.* Nunc specimen specitur, nunc certamen cernitur.

Speciose, adv. καλῶς, ὡραίως, pulchre, ornate, cum ornatu. *Liv. l. 34. c. 7.* Equus tuus speciosius instratus erit, quam uxor vestita? *Col. l. 2. c. 2. de bubus:* Qui speciosius ingrediantur sublimes, & elatis capitibus. *Quint. l. 9. c. 4.* Hasta speciosissime contorta.

Speciositas, atis, f. species, pulchritudo. *Tertull. de cultu fem. c. 2.* Naturalis speciositas.

Speciosus, a, um, *vistoso*, *bello*, Ger. *woolgestalt*, Gall. *beau*, *joly*, Hisp. *hermoso*, *lindo*, ὡραῖος, pulcher, formosus. *Cels. l. 2. c. 2.* Si plenior aliquis, & speciosior, & coloratior factus est. *Senec. de benef. l. 3. c. 7.* Hoc speciosissimum est in beneficio, quod dedimus vel perdituri. ¶ Item speciem veri habens, *speciose*. *Cic. Att. l. 16.* Reversionis has speciosas causas habeo. *Liv. l. 1. c. 23.* Sed si vera potius, quam dictu speciosa dicenda sunt. ¶ Interdum ponitur pro claro, illustri. *Ulp. l. speciosas, ff. de verb. sign.* Speciosas personas accipere debemus clarissimas personas utriusque sexus, item eorum, qui ornamentis Senatoriis utuntur.

Specto, as, a. 1. freq. a *specio*. *Plaut. Cist. 1. c. 92.* Per Dionysia mater pompam me spectatum duxit. Alii leg. *spectatum*.

Specuum, ii, n. *tasto*, μήλη, instrumentum teres, & parvum, quo Medici ad tentandam vulnerum, ac fistularum viam, & profunditatem utuntur, a *specio*. *Pacuvius:* Ut Medici faciunt, qui prius specio vulnus tentant.

Spectabilis, & le, o. 3. *spettabile*, *riguardevole*, Germ. *achtbar*, Gall. *illustre*, Hisp. *illustre*, ἀξιοθέατος, spectatu dignus. *Ovid. l. 2. de Ponto, el. 2.* Ipse super currum placido spectabilis ore. *Tac. in vita Agricolæ, c. 34.* In quibus pulchram, & spectabilem victoriam ederetis.

Spectabilitas, atis, f. qualitas, qua quis spectabilis, hoc est admiratione, & honore dignus est. *Cod. l. 11. tit. 56. leg. 1.* In Officio spectabilitatis tuæ. Adde *l. 9. tit. 27. leg. 3.* Sed hic loquendi modus a latinæ linguæ puritate, & majestate quam longissime abest.

Spectaculum, i, n. *spettacolo*, Ger. *spectackel*, *schauwspiel*, Gall. *spectacle*, Hisp. *espectaculo*, θέα, θέαμα, quicquid spectatur. *Cic. 3. Verr.* Constituitur in foro Laodiceæ spectaculum acerbum, & miserum, & grave toti Asiæ provinciæ. *Id. 2. de nat. Deor. c. 37.* Circuitus Solis, & Lunæ spectaculum hominibus præbent. ¶ Speciatim dicitur de ludis publicis. *Cic. pro Mur.* Spectacula sunt tributim data. *Id. 5. Fin. c. 18.* Ut pompa, ludis, atque ejusmodi spectaculis tenenatur. ¶ Aliquando accipitur pro loco, unde spectatur. *Cic. pro Sext.* Excitatus est plausus ex omnibus spectaculis. *Liv. l. 1. c. 35.* Divisa loca Patribus, Equitibusque, ubi spectacula sibi quisque facerent, fori appellati. *Plaut. Curcul. 3. 1. 47.* Emittur ventus turbo, spectacula ibi ruunt.

Spectamen, inis, n. idem quod specimen, probatio, experimentum. *Plaut. Men. 5. 6. 1.* Spectamen bono servo id est, ut absente hero rem heri diligenter tutetur.

Spectamentum, i, n. spectaculum. *Cornel. Fronto, de differ. voc.* Spectacula loca sunt, unde spectamus, spectamenta, quæ spectantur.

Spectandus, a, um, nom. partic. dignus qui spectetur, spectabilis. *Plin. l. 10. c. 42.* Nec vulgaris psittaci forma, quamvis non spectanda. *Horat. l. 4. od. 14.* Spectandus in certamine Martio.

Spectate, adv. ἐνδόξως, egregie, feliciter. *Pl. l. 11. c. 1.* Quæ spectatissime floreant, celerrime marcescere. *vistosissimamente*.

Spectatio, onis, f. 3. θεωρία, actus spectandi. *Cic. lib. 7. Fam. epist. 1.* Apparatus spectatio tollebat omnem hilaritatem. ¶ Ponitur etiam pro probatione pecuniæ. *Cic. 4. Ver.* Primum pro spectatione, & collybo, deinde pro nescio quo cerario. ¶ Item pro consideratione, & respectu. *Flor. l. 2. c. 7.* Macedonicum bellum nomine amplius, quam spectatione gentis fuit.

Spectativus, a, um, θεωρητικός, speculativus, contemplativus. *Quintil. l. 3. c. 3.* Ut ille sit spectativæ partis, hæc activæ.

Spectator, oris, m. 3. *spettatore*, Germ. *zuseher*, Gall. *spectateur*, Hisp. *spectador*, θεατής, qui aliquid spectat. *Cic. 2. de nat. Deor.* Sunt enim e terra homines non ut incolæ, atque habitatores, sed quasi spectatores superarum rerum, atque cælestium. *Id. 1. de Orat.* Quem nunc meaturum ineptiarum testem, & spectatorem fortuna constituit. ¶ Speciatim dicitur de iis, qui ad ludos spectandi causa conveniunt. *Cic. de Arusp. Resp.* Quorum ludorum ipsi Dii te spectatorem esse voluerunt. *Plaut. Amph. in fine.* Nunc spectatores clare plaudite. ¶ Sumitur etiam pro judice, probatore. *Ter. Eun. 3. 5.* Cum me ipsum noris, quam elegans formarum spectator siem.

Spectatrix, icis, f. θεάτρια, quæ spectat. *Plaut. Merc. 3. 4. 11. de Fortuna:* Divum, atque hominum quæ spectatrix, atque hera eadem es hominibus. *Lucan. l. 9. v. 159.* Neque enim tibi turba terenda est Spectatrix scelerum. Adde *Ovid. l. 2. Amor. eleg. 12. v. 26.*

Spectatus, a, um, *sperimentato*, ἐδοκιμασμένος, *conosciuto*, *provato*, cognitus, & probatus, cujus scilicet plurimum spectata, considerata, & probata virtus est. *Cic. 3. Phil.* Spectata multis, magnisque rebus singularis integritas. *Id. 1. Ver.* Ad meam fidem, quam habent spectatam jam, & diu cognitam, confugiunt. *Id. 2. Ver.* Homo in rebus judicandis spectatus, & cognitus. *Gell. l. 13. c. 10.* Summa vir auctoritate, gravitateque, & a Divo Hadriano in mores, atque literas spectatus. *Rursus Cic. pro R. Am. c. 50.* Cæcilia Balearici filia, spectatissima femina. *Sil. l. 1. v. 440.* Quo non spectatior alter Voce movere fora, atque orando fingere mentes. ¶ *Spectatus sum* deponentis forma pro *spectavi*. *Var. l. 2. R. R. c. 4.* In Arcadia scio me esse spectatum suem, quæ præ pinguitudine carnis non modo surgere non posset, sed etiam ut in ejus corpore sorex exesa carne nidum fecisset, & peperisset mures.

Spectile. V. Spetile.

Spectio, onis, f. actus spiciendi, seu aspiciendi. Speciatim usurpatur in rebus Auguralibus, in quibus Augures habebant duntaxat spectionem; Magistratus, quippe qui omne jus auspiciorum possidebant, & spectionem, & obnuntiationem habebant. Sed tamen spectio duplex est: spectio avium, fulgurum, &c. & spectio, seu consideratio, & judicium de iis, quæ apparuissent, sinerentne, an impedirent res agendas. Igitur Augures habebant quidem primum genus spectionis, sed alterum genus non habebant, quod ad Magistratus pertinebat. Nuntiatis enim ab Augure, quæ visa essent, pertinebat ad Magistratum, ut videret, an iis auspiciis rem gerere vellet. Similiter nuntiatio duplex est: nuntiatio augurii, & nuntiatio evocandæ concionis, quæ fere obnuntiatio vocatur. Augures habebant spectionem, & solum augurii nuntiationem, Magistratus & spectionem, & nuntiationem evocandæ concionis, seu obnuntiationem. Ex *Festo*. *Varro lib. 3. de L. L.* In auspiciis distributum est, qui habeant spectionem, qui non habeant. *Cic. Phil. 2. c. 32.* Quod te Sacerdotis jure facere posse dixisti, si Augur non esses, & Consul esses, minus facere potuisses? Vide, ne etiam facilius. Nos enim nuntiationem solam habemus, Consules, & reliqui Magistratus etiam spectionem. Ita leg. Nannius Fretius, *Manut.* & *Lambin*. Alii *respectionem*. Sententia enim est. Nos Augures habemus tantum jus nuntiandi Magistratui de eo, quod viderimus. Consules, & reliqui Magistratus habent etiam jus considerandi auguria, & judicandi, utrum iis res gerendæ impediantur, necne. Igitur secundum Festum Augures habebant duntaxat spectionem, non etiam nuntiationem, idest solum spectionem avium, & fulgurum, & nuntiationem auguris, non etiam nuntiationem avocandæ concionis; Magistratus vero habebant & spectionem, idest judicium de auguriis, & nuntiationem, idest obnuntiationem ad dissolvenda Comitia. Secundum Ciceronem Augures habebant solum nuntiationem, non etiam spectionem, idest simpliciter jus nuntiandi sua auguria, non vero de iis statuendi. Magistratus autem habebant & spectionem, idest considerationem, & judicium de auspiciis, & nuntiationem, idest obnuntiationem, quæ declarabant Comitia divinitus prohiberi.

Specto, as, a. 1. *guardare*, *mirare*, *vedere*, Ger. *schawen*, Gall. *regarder*, Hisp. *mirar*, ὁρῶ, aspicio, intueor, freq. a *specio*. *Varro l. 5. de L. L.* Spectare dictum a specio antiquo, quo etiam Ennius usus: Vos epulo postquam spexit, &c. Construitur vel absolute. *Cic. in Somn.* Igitur alte spectare si voles, atque hanc sedem, & æternam domum contueri. ¶ Vel cum acc. *Cic. 1. Tusc.* Quodque nunc facimus, cum laxati curis sumus, ut spectare aliquid velimus, & visere. ¶ Vel cum accus. & prap. *ad*, vel *in*. *Cic. de Divin.* Qui ad Meridiem spectans in media linea consistit. ¶ Translate sumitur pro vergere, versum esse, e regione esse. *Varro l. 1. de R. R. c. 24.* Nisi qui in ventum Favonium spectet. *Cæs. l. 5. bel. Gal.* Hujus lateris alter angulus, qui est ad Cantium, ad orientem Solem, inferior ad Meridiem spectat. *Cic. 7. Ver.* Quid attinuit, te jubere in ea parte figere, quæ ad fretum spectaret? *Col. l. 12. c. 16.* Ut oblita ora earum deorsum spectent. *Plin. l. 3. c. 2.* Opacus est, & nemorosus, & scatebris fontium riguus, qui spectat Africam. ¶ Item pro considerare. *Cic. 1. Phil.* In judice spectari & fortuna debet, & dignitas. *Virg. 3. Ecl.* Si ad vitulam spectes, nihil est, quod pocula laudes. h. e. si vitulæ pretium tecum reputes; vel, ut *Servius* interpretatur, si pocula cum vitula compares. ¶ Item pro cogitare, aliquid tanquam finem agendi sibi proponere. *Cic. Att. l. 9.* Græciam spectare potius, quam Hispaniam. *Id. pro Rab.* Ut nihil, nisi sempiternum, spectare videatur. ¶ Item pro cavere, etiam atque etiam videre. *Plaut. Asin. 4. 1. 33.* Spectandum, ne cuiquam anulum det, neque roget. ¶ Item pro tendere, inclinare, pertinere. *Liv. l. 23. c. 3.* Res ad seditionem spectat. *Cic. l. 4. Fam. ep. 2.* Omnia utriusque consilia ad concordiam spectaverunt. *Id. 4. Acad.* Quo enim spectat illud, cum artificia tolli quereris a nobis, nisi ut opifices concitentur? *Id. 1. Tusc.* Quorsum igitur hæc spectat oratio? *Id. 3. Fin.* Eorum definitiones eodem spectant. *Id. 1. de Orat.* Quæ cogitatis, penitusque perspectis, & in unum exitum spectantibus, & nunquam fallentibus rebus continetur. ¶ Item pro æstimare, judicare. *Cic. pro Rosc. Am.* Nemo illum ex trunco corporis spectabat, sed ex artificio comico æstimabat. *Id. ibid.* Quem tu si ex censu spectes, Eques Romanus est, si ex vita, homo clarissimus est, &c. ¶ Item pro probare, examinare. *Ovid. l. 1. Trist. el. 4.* Scilicet ut fulvum spectatur in ignibus aurum. ¶ Item pro rationem alicujus habere. *Cic. 2. Off.* At vero ille tenuis, cum quicquid factum sit, se spectatum, non fortunam putet. ¶ Item pro suspicere, admirari. *Horat. l. 1. ep. 16. v. 57.* Vir bonus, omne forum quem spectat, & omne tribunal. ¶ Usurpatur etiam impersonaliter. *Plin. l. 10. c. 70. de piscibus:* Plausu congregari feros ad cibum, consuetudine spectatur. ¶ Item more deponent. V. *Spectatus*.

Spectrum, i, n. *immagine*, *fantasma*, Ger. *gespenst*, Gall. *spectre*, εἴδωλον, φάσμα, φάντασμα, simulacrum, idolum, phantasma, imago rei alicujus, quæ oculis se se offert, vel phantasiæ occurrit, a *specio*. *Cic. l. 15. Fam. ep. 16.* Qui putant etiam διανοητικὰς φαντασίας spectris Catianis excitari: nam ut tu fugiat, Catius Insuber Epicureus, qui nuper est mortuus, quæ Democritus εἴδωλα, hic spectra nominat. V. reliqua ejus epistolæ, & *Gell. l. 5. c. 17.*

Spectus, us, m. idem ac aspectus, apud vet. a *specio*. *Pacuvius apud Fest.* Amplus, rubicundo colore, & spectu protervo ferox. *Apul. l. 3. Met.* Obliquato tamen spectu rem admirationis maximæ conspicio.

Specula, æ, f. ἐλπίδιον, parva spes, ut *recula*, exigua res. *Cic. l. 2. Fam. ep. 15.* Et eo magis, quod in communibus miseriis hac tamen oblectabar specula. *Plaut. Pers. 4. 5. 9.* Est ne quid in te speculæ?

Specula, æ, f. 1. *specola*, *veduta*, Ger. *schauwehorn*, Gall. *échauguette*, Hisp. *atalaya*, σκοπιά, locus editus, & eminens, unde aliquid eminus videri, & prospici potest. *Varro l. 5. de L. L.* Speculum, quod in eo specimus imaginem: Specula, de qua prospicimus. *Virg. 3. Æn. v. 239.* Dat signum specula Misenus ab alta. *Cic. 7. Ver. c. 35.* Prædonum adventum significabat ignis e specula sublatus. *Id. l. 4. Fam. ep. 3.* Multo ante, tanquam ex aliqua specula, prospexi tempestatem futuram. ¶ Sæpe translate sumitur pro vigilia, observatione. *Cic. pro Dejotaro, c. 8.* Rex semper in speculis fuit, cum a te animo esset alieno.

Speculabilis, le, adject. qui speculari, & conspici potest. *Stat. l. 10. Thebaid. v. 604.* Linquitur Eois longe speculabile proris Sunion.

Speculabundus, a, um, speculans. *Suet. in Tib. c. 65.* Aptatis enim navibus ad quascunque regiones meditabatur fugam, speculabundus ex altissima rupe identidem.

Speculamen, inis, n. speculatio. *Prudent. in Apotheosi, v. 20.* Habet intuitus speculamine glauco.

Specularia, rium, & riorum, n. res pellucida, quæ lumen admittit, quales erant quidam lapides, quibus ab antiquis obducebantur fenestræ ad immittendum lumen, & ventos excludendos. *Senec. de Provid. c. 4.* Quem specularia semper a flatu vindicarunt. *Id. ep. 90.* Quædam nostra demum prodisse memoria scimus, ut speculariorum usum perlucente testa clarum transmittentium lumen. Ulpian. l. quæsitum 12. §. si domus, ff. *de instructo, vel instrumento legato:* Itaque neque specularia, neque vela, quæ frigoris, vel umbræ causa in domo sunt, deberi. ¶ In sella quoque hujusmodi specularia usum habuere. *Juven. Sat. 4. v. 21.* Quæ vehitur clauso latis specularibus antro. ¶ Etiam arbores, uvas, rosas, aliaque id genus specularibus per hyemem custodiebant, quod ex Columella, Palladio, & aliis constat. *Martial. l. 8. ep. 14.* Pallida ne Cilicum timeant pomaria brumam, Mordeat & tenerum fortior aura nemus, Hybernis objecta notis specularia puros Admittunt Soles, & sine fæce diem. ¶ Specularia cornea, quod ex cornu factum est, quali vulgo utimur in laternis. *Tertull. de anim. c. 53.* Velut per corneum specular, obsoletior lux rerum est.

Specularis, re, o. 3. κατοπτρικός, quod ad speculum spectat, quod speculi vice fungitur. Specularis lapis, erat lapis vitri modo translucidus, qui ex Hispania, Cappadocia, Arabia portabatur, quo in tenues laminas, sive tessellas dissecto utebantur in fenestris loco vitrorum, quæ nunc in usu. Ita dicebatur, quia esset perspicuus, idest ad speculi similitudinem luceret, atque imaginem redderet. Eoque & διαφανῆ λίθον Græci appellant. *Plin. lib. 36. cap. 22.* Specularis vero (quoniam & hic lapis nomen obtinet) faciliore multo natura finditur in quamlibet tenues crustas. Hispania hunc olim citerior tantum dabat, nec tota, sed

sed intra centum millia passuum circa Segobricam urbem. Jam & Cypros, & Cappadocia, & Sicilia, & nuper inventum Africa, &c. ¶ Specularis significatio est, quæ fit igne e specula ostenso. *Plin. l. 7. c. 56.* Specularem significationem Trojano bello Sinon invenit.

Speculatio, onis, f. *speculazione*, θεωρία, θεώρημα, actus speculandi, contemplatio. *Ammian. l. 16. c. 10.* Speculationibus doctus.

Speculator, oris, m. *speculatore*, κατάσκοπος, σκοπός, qui tacite, & a longe speculatur, explorator, a *specula*. *Varro l. 5. de L. L.* Speculator, quem mittimus ante, ut respiciat, quæ volumus. *Cæs. l. 2. B. G.* Hac re Cæsar statim per speculatores cognita, insidias veritus, &c. *Cic. 2. de nat. Deor.* Nam oculi tamquam speculatores altissimum locum obtinent. ¶ Speculatores etiam dicebantur milites, qui literas, & mandata Imperatorum perferebant, qui plerumque ex cohorte speculatorum eligebantur. *Sueton. in Calig. cap. 44.* Magnificas Romam literas misit, monitis speculatoribus, ut vehicula ad forum usque pertenderent, nec nisi in æde Martis, ac frequenti Senatu Coss. traderent. *Tacit. 2. histor. c. 73.* Vix credibile memoratu est, quantum superbiæ Vitellio adoleverit, postquam speculatores e Syria, Judæaque, adactum in verba ejus Orientem nunciavere. ¶ Item satellites, qui corpus Principis custodiebant, qua ratione usurpat *Tacit. 2. histor. c. 25. 27. 31. & 33. V. Speculator.* ¶ Translate ponitur pro contemplatore, consideratore. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 30.* Non pudet igitur Physicum, idest speculatorem, venatoremque naturæ, ab animis consuetudine imbutis petere testimonium veritatis?

Speculatorium, ii, n. locus, ex quo speculemur, specula. *Apulej. de Mundo*: Nuncii speculatoriorum incensores assidui. Alii aliter leg.

Speculatorius, a, um, κατασκοπικός, quod ad speculandum spectat. Speculatoria navigia, quibus in mari speculamur, quid fiat. *Cæs. l. 4. B. G. c. 26.* Item speculatoria navigia militibus compleri jussit. *Liv. l. 22.* Inde duæ Massiliensium speculatoriæ præmissæ retulerunt, &c.

Speculatrix, icis, f. *speculatrice*, ἐπόπτις, quæ speculatur. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 18.* Paenæ Deæ sunt, speculatrices, credo, & vindices & facinorum, & sceleris. *Stat. l. 2. silv. 2.* Speculatrix villa profundi, h. e. quæ ad mare spectat.

Speculatus, us, m. idem quod speculatio. *Plin. l. 10. c. 73.* Feles quam occulto speculatu in musculos exsiliunt.

Speculatus, a, um, particip. e speculor. *Vellej. l. 2. c. 110.* Non segni providentia usi, speculatique opportunitatem. ¶ Passive pro speculis ornato, ut speculatum cubiculum: Auctor vitæ Horatii, quem quidam Suetonium esse putant.

Speculor, aris, d. 1. *speculare*, *guardare*, צפה, Germ. *aufspehen*, Gall. *guetter*, Hisp. *mirar*, *acalayar*, ἀποσκοπέω, prospicio, observo, exploro. *Cæs. l. 8. B. G.* Qui speculandi gratia essent iamissi. *Cic. 2. de Or. c. 30.* Nec insidiando, & speculando assequi potui, ut, quid Crassus ageret, suspicari liceret. *Id. 1. Catil.* Multorum te etiam oculi, & aures non sentientem, sicut adhuc fecerunt, speculabuntur, atque custodient. ¶ Item pro considerare, contemplari. *Virg. 1. Georg.* Nec frustra signorum obitus speculamur, & ortus.

Speculum, i, n. *specchio*, ראי, Germ. *spiegel*, Gall. *miroir*, Hisp. *espejo*, κάτοπτρον, instrumentum ex vitro, chalybe, stanno, argento, & fictilibus, in quo imaginem nostram videmus, a *specio*. *Cic. de Univ.* Id fit, cum speculorum levitas hinc, illincque altitudinem assumpsit. *Ovid. l. 3. de Arte*: Et speculum consulat ipsa suum. ¶ Speculum argenteum primus fecit Praxiteles Pompeji Magni ætate. *Plin. l. 33. c. 9.* ¶ De speculis e stanno mentionem facit *Id. l. 34. c. 17.* de lapideis speculis, *l. 36. c. 17.* & de smaragdo confectis, *lib. 37. c. 5.* ¶ Sæpe speculum translate usurpatur. *Cic. in Pison. c. 29.* Vitam alicujus in versibus tamquam in speculo intueri. *Ter. Adelph. 3. 3. 61.* Inspicere tamquam in speculum vitas omnium. ¶ Speculum lympharum pro aqua perlucida, quæ imagines reddit, dixit *Phædr. fab. 4.* Sic speculum Lunæ, *Tertull. de resurrect. carn. c. 9.* quia lumen solis repercutit. ¶ Speculum pro parvo specu usurpavit *Paulin. Aquilejens.* apud *Barth. l. 43. Adversar. c. 11.*

Specus, us, m. vel f. 4. vel 2. *speco*, idem ac spelunca, a σπέος, quod idem notat. *Attius apud Non. c. 8. n. 33.* Quod Dii interdum inferum penitus interpressum altis clausere specis! *Ovid. 1. Met v. 49.* Et specus in medio sylvis, & vimine densus. *Hor. l. 3. Od. 25.* Quæ nemora, aut quos agor in specus? *Gell. l. 5. c. 14.* Specum quandam nactus & nota*re*, latebrosamque, in eam me penetro, & recondo. ¶ Usurpatur translate. *Sil. l. 6. v. 276.* Tabificam expiret saniem specus ultima. *Virg. 9. Æn.* Reddit specus atri vulneris undam. h. e. profunditas. ¶ Legitur & specus, ci, o. 2. *Virg. 7. Georg. v. 368.* Hic specus horrendum, & sævi miracula Ditis Monstrantur.

Speguma, atis, n. æris micæ, seu ramenta, quæ in ærariis officinis, liquato jam ære, atque percocto, additis carbonibus, & accensis, colliquantur, & anhelantur. *Plin. l. 34. c. 13.*

Spelæum, i, n. σπήλαιον, spelunca, a Græco nomine allato. *Virg. in Ecl.* Certum est in sylvis inter spelæa ferarum Malle pati.

Spelta, æ, genus frumenti. *Rhemn. Fann. de Ponder. v. 10.*

Spelunca, æ, f. *spelonca*, מערה, Ger. *hole*, Gall. *caverne*, Hisp. *cueva*, *hoya*, σπήλαιον, σπέλυγξ, ἄντρον, antrum, montis cavitas, rupes excavata. *Virg. 6. Æn.* Spelunca alta fuit, vastoque immanis hiatu. *Cicer. 6. Verr. c. 48.* Etenim propter est spelunca quædam, conversa ad Aquilonem, infinita altitudine, qua Ditem Patrem ferunt cum curru extitisse.

Speluncosus, a, um, adject. *piena di caverne*, ut speluncosa loca, *Cæl. Aurelian. Acut. c. c. 37.*

Sperabilis, & le, o. 3. *sperabile*, ἐλπιστός, quod sperari potest. *Plaut. Capt. 3. 3. 3.* Hic ille est dies, cum nulla vitæ salus sperabilis est mearum.

Speratus, a, um, *sperato*, ἐλπισθείς, partic. a spero. *Plaut. Merc.* Spem speratam cum hanc obtulisti mihi, grates ago. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1.* Simul & illud cogita, non de re aliqua, & sperata gloria jam laborare, sed de parta dimicare. ¶ Veteres *speratam* dicebant sponsam. *Afran. apud Non. c. 2. n. 810.* Curre, & nuncia venire, & mecum speratam adduce. Sic *speratam* sponsam, vel nuptam, quæ sponsa futura sperabatur. *Hygin. fab. 33.* Hercules intervenit, centaurum occidit, & suam speratam abduxit. *Plaut. apud Varron. l. 5. de L. L.* Lubenter, mea sperata, consequor. ¶ *Id. Plaut. in Amphitr.* Speratam appellat eam quæ jam nupsit, 3. 2. 44. Amphitruo, *inquit*, uxorem salutat lætus speratam suam.

Sperchias, adis, f. 3. σπερχειάς, patron. fœm. a *Sperchius*. *Ovid. 2. Met. v. 250.* Æstuat Alpheus, ripæ Sperchiades ardent. Al. leg. Spercheides, ut fit a recto *Spercheis*, *idis*.

Sperchionides, æ, m. 1. σπερχειονίδης, patron. masc. a *Sperchius*. *Ovid. 5. Met. v. 86.* Caucasiumque Abarim, Sperchionidemque Lycetum. h. e. habitantem apud fl. Sperchium.

Sperchius, ii, m. *Agriamela*, al. *Selambria*, fl. Thessaliæ, qui ex Pindo monte oriens impete in sinum Maliacum labitur. Huic Achilles voverat comas, si rediisset a Troja incolumis. *Virg. 2. Georg. v. 487.* Sperchiusque, & virginibus bacchata Lacænis Taygeta.

Speres, vel spers, is, f. idem ac spes, apud vet. *Non. c. 2. n. 785.* Sperem veteres spem dixere: unde & *prospere* dicitur pro spe. *Fest.* Speres antiqui pluraliter dicebant, ut *Ennius l. 2.* Et semel effugit speres ita funditu' nostras. Et libro sextodecimo: Spero, si speres quicquam prodesse potes sunt. *Varro apud Non. loc. cit.* Quibus suam delectat ipse amicam, & se se speribus jactet suis. *Eumen. in paneg. ad Constantin. c. 15.* Pleni sperum, vacui commodorum.

Sperma, atis, o. *seme*, σπέρμα, semen. *Sulpit. Sev. l. 1.* Sperma in terram effundit.

Spernax, acis, o. 3. ἀπειθής, contemptor. *Sil. l. 8. v. 465.* Ductor Piso viros spernaces mortis agebat.

Spernendus, a, um, ἀπόβλητος, *sprezzabile*. *Tac. l. 14. Ann. c. 40.* Marcellus Asinio Pollione proavo clarus, neque morum spernendus habebatur.

Sperno, is, sprevi, spretum, a. 3. *sprezzare*, *rifiutare*, מאס, Germ. *verachten*, Gall. *mépriser*, Hisp. *menospreciar*, ἀπωθέω, ἀτιμάζω, ὀλιγωρέω, fastidio, despicio, rejicio, contemno, negligo. *Cic. 1. Fin.* Qui Ennii Medeam, aut Antiopam Pacuvii spernat, aut rejiciat? *Idem 2. de nat. Deor.* Veritas auspiciorum spreta est, species tantum retenta. ¶ A veteribus pro separare usurpabatur. *Ennius apud Non. c. 4. n. 435.* Melius est virtute jus: Nam sæpe virtutem mali nanciscuntur, jus, atque æquum se a malis spernit procul. *Plaut. Capt. 3. 3. 2.* Nunc spes, opes, auxiliaque a me segregant, spernuntque se.

Spero, as, a. 1. *sperare*, *avere speranza*, בטח, Ger. *hoffen*, Gal. *esperer*, Hisp. *esperar*, ἐλπίζω, fiduciam habeo, aliquid ex voto successurum esse. Construitur vel absolute. *Cic. pro Cluent.* Ut neque accusator timere, neque reus sperare debuerit. *Id. pro Dejot. c. 14.* Jubeo, te bene sperare, & bono animo esse. ¶ Vel cum acc. *Cic. pro L. Man.* Præterita meminisse, reliqua sperare videamur. ¶ Vel cum ablat. & præposit. *de*. *Cic. Att. l. 9. ep. 7.* Ita neque de otio nostro spero jam. ¶ Vel cum infinitivo. *Cic. 1. Catil.* Si illam meam pristinam lenitatem perpetuam sperant futuram. ¶ Aliquando est existimare, seu confidere, in qua acceptione de præterito etiam, & de præsenti usurpatur. *Cic. Att. l. 1. ep. 1.* Spero, tibi me causam probasse, tupio quidem certe. *Id. ib.* Cæteræ spem prolixæ esse, his dumtaxat urbanis competitoribus. *Metell. ad Cic. l. 5. Fam. ep. 1.* Te tam mobili in me meosque esse animo, non sperabam. *Terent. Eun. 3. 3. 11.* Spero me habere, qui hunc meo excruciem malo. ¶ Cum conjunctivo, & *ut* particula. *Q. Cic. de petit. consul. c. 5.* Qui abs te aliquod beneficium aut habent, aut, ut habeant, sperant. ¶ Sperare deos est in deos confidere. *Plaut. Cas. 2. 5. 38.* Diis sum fretus, Deos sperabimus. Nisi malis *Plautum* per ellipsim locutum esse, ut subaudiatur *propitios fore*, aut quid simile. ¶ Per Catachresim ponitur pro timere. *Virg. Æn. l. 4.* Hunc ego si potui tantum sperare dolorem. Adde *Cic. pro Rosc. Amer. c. 4.* & *Plaut. Mostell. 1. 3. 40.*

Spes, ei, f. 5. *speranza*, תקוה, Germ. *hoffnung*, Gal. *esperance*, Hisp. *esperanza*, ἐλπίς, expectatio boni, ut *Cicero* definit 4. *Tusc.* seu opinio venturi boni, ab antiquo *speres*. *Cæs. l. 2. B. C.* Plenos omnes spei, atque animi adversus eos proficiscitur. *Cic. 2. Phil.* Adolescentem summa spe & animi, & ingenii, præditum rei familiaris facultatibus. *Quintil. l. 1. c. 1.* Spem capere de aliquo. *Liv. l. 27. c. 48.* Spes affulget. *Senec. epist. 8.* Spe decipi. *Rursus Cic. 13. Fam. epist. 19.* In spe eramus, te facturum &c. *Id. Fam. 11. epist. 15.* Ingredi in spem. *Idem Attic. 2. epist. 21.* In spem adduci. *Id. 9. Fam. epist. 2.* In spem venire. *Id. 3. Att. ep. 9.* Spe niti. *Id. Agrar. 1.* Spe duci. *Id. pro Mar. c. 15.* Spe inflari. *Id. 5. Tusc. c. 12.* Spem in aliquo reponere. *Id. 12. Fam. epist. 27.* Spe bona esse. Illa quoque *Ciceronis* sunt, Spem alicui afferre, dare, injicere, ostendere, &c. *Id. Fam. 12. ep. 1.* Reipublicæ spes omnis in vobis est. *Id. 5. Fam. ep. 13.* Teneri aliquem spe. *Id. Attic. l. 15. ep. 1.* Præter spem. *Ter. Andr. 4. 1. 24.* Spe falsa aliquem producere. *Tacit. 2. hist. c. 13.* Spem concipere. *Id. ib. c. 4.* In spem erigi. *Id. Ann. 1. c. 8.* In spem secundam nepotes pronepotesque (heredes) scripserat. *In secondo luogo*: *in mancanza de' più propinqui*. *Liv. lib. 2. c. 15.* Spes incisa. ¶ Spes interdum dicitur id, in quo aliquid speramus. *Virg. 2. Æn.* O lux Dardaniæ, spes o fidissima Teucrum. *Id. Ecl. 1.* Gemelli, spes gregis. ¶ Interdum sumitur pro metu. *Stat. 9. Theb.* Dum spes nulla necis. *Lucan. l. 5. v. 454.* Naufragii spes omnis abit. ¶ Interdum pro lætitia. *Virg. 1. Æn.* spem vultu simulat, premit altum corde dolorem. ¶ In num. pl. habet nom. acc. & voc. cæteris casibus caret. *Cic. 3. Catil.* Existimare debetis, omnes Catilinæ copias, omnes spes, atque opes, his depulsis Urbis periculis, concidisse. ¶ *Salvian.* tamen *spebus* dixit *l. 3. de gubernat. ad fin.* ¶ *Spem pretio emere*, proverbialiter dicitur pro eo, quod est certum, & præsens detrimentum facere spe incerti lucri. *Ter. Adel. 2. 2. 11.* Spem pretio non emo.

Speustile, vel Spectile, is, n. caro intra umbilicum suis. *Plaut. in fragment. Carbonaria*, interprete *Paulo apud Fest.*

Speusippus, i, m. Σπεύσιππος, Philosophus Atheniensis, Platonis ex sorore nepos, quem Plato quasi Philosophiæ heredem reliquit. Octo annos Platonicæ scholæ præfuit. Composuit Dialogos, qui a Diogene commemorantur. Primus invenit, quo pacto ex gracilioribus lignis fierent vasa capacia. Ferunt, hunc senio confectum sibi mortem conscivisse mærore impulsum. Plutarchus vero scribit, illum pediculis effervescentibus interiisse. *V. Gel. l. 3. c. 17.*

Speusticus, a, um, adject. a σπεύδω, *festino*, ut speusticus panis, qui celerrime coquitur, *Plin. l. 18. c. 11.*

Sphacos, i, σφάκος, herba salvia. *Plin. l. 24. c. 6.*

Sphæra, æ, f. *sfera*, *globo*, כדור, Ger. *kugel*, Gall. *sphere*, Hisp. *esphera*, σφαῖρα, globus, corpus solidum rotundum unica superficie contentum, in cujus medio punctum est, a quo omnes lineæ rectæ ductæ ad circumferentiam, vel ad ambientem superficiem sunt æquales. *Cic. l. 2. de Nat. Deor. c. 18.* Cum duæ formæ præstantes sint, ex solidis globus (sic enim σφαῖραν interpretari placet) ex planis autem circulus, aut orbis. *Id. ib. c. 21.* Habent suam sphæram stellæ inerrantes, ab æthereâ conjunctione secretam & liberam. *Id. 3. de Orat. c. 40.* Quamvis sphæram in scenam, ut dicitur, attulerit Ennius, tamen in sphæra fornicis similitudo non potest inesse. ¶ Sphæræ lusus, est lusus pilæ, apud *Cæl. Aurelian. Chronic. l. 3. c. 11.* ¶ Est etiam *sphæra* descriptio motus siderum. Ejus plura sunt genera: alia enim est *sphæra Græcanica*, alia *Barbarica*, alia *Persica*, alia *Indica*. Dicitur *Græcanica* illa, in qua explicantur ortus, & occasus siderum, prout a Græcis in suo hemisphærio visuntur; *Barbarica*, quæ accommodata est ad clima Ægyptiorum, & sic de reliquis. *P. Nigidius Figulus* ad inclinationem utriusque cæli Ægyptiaci, & Græcanici scribens, alterum librum vocavit *sphæram Barbaricam*, alterum *Græcanicam*. Ex utroque fragmenta aliquot afferuntur a *Servio ad 1. Georg. v. 19. & 218.* a *Varrone* apud eund. *Serv. ad 1. Georg. v. 190.* & a *Probo in 1. Georg.* Hæc nos ex *Jos. Scalig. in comment. ad Manil.* ubi plura hac de re. ¶ *Jul. Firmicus Barbaricæ sphæræ* meminit *l. 8. c. 18. & 31.* & alibi; sed videtur eo nomine *sphæram Græcanicam* intelligere. Persequitur enim vires, & apotelesmata astrorum secundum ea nomina, quibus a Græcis vocantur.

Sphæralis, le, adject. *sferico*, ad sphæram pertinens, ut sphæralis forma, *Macrob. l. 7. Saturn. c. 16.* Sphæralis globositas, *Id. l. 1. in Somn. Scip. c. ult.*

Sphærica. V. Sphærita.

Sphæricus, a, um, sphæralis. *Macrob. l. 2. in Somn. Scip. c. 14.*

Sphærion, Σφαιρίον, nomen collyrii apud *Cels. l. 6. c. 6.*

Sphærista, æ, m. Σφαιριστής, qui pila, vel globis ludit. *Sidon. l. 2. epist. 9.* Ecce huc sphæristarum contra stantium paria inter rotatiles catastrophatum gyros duplicabantur.

Sphæristerium, n. 2. Σφαιριστήριον, locus pilæ lusui destinatus, a Σφαιρίζω, *pila ludo*. Erant sphæristeria cubicula in balneis, in quibus se tum aliis rebus, tum pilæ ludo veteres exercebant. *Plin. l. 5. ep. 6.* Apodyterio superpositum est sphæristerium, quod plura genera exercitationis, pluresque circulos capit. *Sueton. in Vespas. c. 20.* Valetudine prosperrima usus est, quamvis ad tuendam eam nihil amplius quam fauces cæteraque membra sibimet ad numerum in sphæristerio defricaret.

Sphærita, æ, f. Σφαιρίτης, supple πλακοῦς, placentæ genus, in cujus solo sphæræ, seu globuli multi positi sunt, a *sphæra*. *Cato c. 83.* Sphæritam sic facito, &c. Sunt qui leg. *Sphæricam*.

Sphæroides, is, *globoso*, *sferico*, ut sphæroides schema, *Vitruv. l. 8. c. 6.*

Sphæromachia, æ, f. *giuoco di palla*, certatio quæ fit pila, vel globo. *Statius in præfat. l. 4. silvar.* Sphæromachias spectamus, & pilaris lusio admittitur.

Sphagitides, um, f. Σφαγίτιδες, venæ duæ insignes utrinque ad jugulum apparentes, apud *Cels. lib. 4. cap. 1.* ubi tamen græcis literis hanc vocem scribis.

Sphagnos, i, Σφάγνος, & Σφάκος, alio nomine bryon, βρύον. Hac voce significantur cani arborum villi, quales in quercu maxime videmus, sed odore præstantes. *Plin. l. 12. c. 23. & l. 24. c. 6.*

Sphingius, ii, m. V. in voce sequenti.

Sphinx, ngis, f. 3. *Sfinge*, Σφίγξ, monstrum apud Thebas, cujus caput, & manus puellæ, corpus canis, alæ avis, vox hominis, ungues leonis, cauda draconis, a

Σφίγγα, *strange*, quod in scopulo insidens viæ imminenti ad portam Thebarum ænigmata proponere soleret prætereuntibus ita difficilia, ut se se expedire non possent, quod si illa ænigmata non dissolverent, ad eos advolabat, illosque ad se in rupem tractos unguibus lacerabat. *Ausonius Idyl.* 11. v. 40. Terruit Aoniam volucris, leo, virgo, triformis Sphinx, volucris pennis, pedibus fera, fronte puella. Hæc in fabulis. Re vera autem Sphinx erat, quemadmodum ex Socrate tradit Scholiastes Euripidis, ἐγχωρία χρησμολόγος δυσγνώστως μαντευομένη, vates ejus regionis, quæ responsa daret intellectu difficilia. Indeque a *Sophocle in Oedipo tyranno* vocatur ἡ ῥαψῳδός, idest contexens carmina. Vide, si, quæ de Sphinge notavit *Jos. Scaliger, Animadv. Euseb. ad ann.* 757. *Stat. lib.* 1. *Theb. v.* 66. Si Sphingos iniquæ Callidus ambages te præmonstrante resolvi. ¶ Cum Oedipus Thebas ingressurus esset, Sphinx ænigma ejusmodi ei proposuit. Quodnam animal mane quadrupes, meridie bipes, vespere tripes esset. Oedipus ænigmatis nodum dissolvit, & dixit, hominem esse, qui in infantia manibus, & pedibus repens veniat, quam incedens, quadrupes est factus vir, ut qui nulla alia, quam pedum adminiculo nititur, bipes: ingravescentibus autem annis, assumpto scipione, tripes. Hanc solutionem Sphinx tam ægre tulit, ut statim se de saxo præcipitaverit. *Plaut. Pæn.* 1. 3. 34. Isti orationi Oedipo opus conjectore est, qui Sphingi interpres fuit. ¶ Sphinx item animal est ex genere Simiarum, insigne duabus in maxilla maculis nigricantibus, cauda coloris subnigri, oblonga. *Plin. l.* 8. *c.* 21. ¶ Dicitur & Sphingina, æ, m. *Id. l.* 10. *c.* 72. Et Sphingium, ii, *Id. l.* 6. *c.* 29.

Sphondyli, orum, Σφόνδυλοι, concharum marinarum genus, apud *Celum. l.* 8 *cap.* 16.

Sphragis, idis, f. Σφραγίς, *sigillo*, vox Græca. Scribit *Plin. l.* 35. *c.* 6. terram Lemniam sphragidem appellatam, quia non nisi signata venundabatur. ¶ Apud *eund. l.* 37. *c.* 8. Sphragides sunt gemmæ quædam optimæ ad signandum. ¶ Apud *Cels. l.* 5. *c.* 20. sphragis dicitur pastillum quoddam ad obsignanda, & glutinanda vulnera utile.

Sphragitis, idis, f. Σφραγῖτις, sigillaturo. *Prudent. Perisleph.* 10. *v.* 1076. Quid si sacrandas accipit sphragitidas, &c.

Sphyræna, æ, f. Σφύραινα. V. Sudis.

Spica, æ, f. *spiga*, שבולת, Germ. *aher*, Gall. *épic*, Hisp. *espiga*, στάχυς, totum illud in frumento, quo grana continentur, cujus partes sunt glumæ, & aristæ. *Var. l.* 1. *R. R. c.* 48. Spica in hordeo, & tritico tria habet continentia, granum, glumam, aristam, & etiam primitus, spica cum oritur, vaginam. *Cic. de Sen. c.* 15. Culmoque erecta geniculato vaginis jam quasi pubescens includitur, e quibus cum emerserit, fundit frugem spicæ ordine structam, & contra avium minorum morsum munitur vallo aristarum. *Ovid.* 8. *Met. de apro Calydonio*: Et Cererem in spicis intercipis. ¶ Spica mutica est. *Var. l.* 1. *R. R. c.* 48. Spica mutica dicitur, quæ non habet aristas. Eæ enim quasi cornua sunt spicarum. ¶ Spicæ vox a frugibus ad alias etiam plantas extenditur. Hinc crocus dicitur e Pratis spica Cilissa, nimirum quia filis, sive capillamentis refert aristas. *Ovid.* 1. *Fast.* Et sonet accensis spica Cilissa focis. *idest* crocus advectus e Cilicia. *Plin. l.* 12. *c.* 12. Nardi cacumina in aristas se spargunt, ideo gemina dote nardi spicas, ac folia celebrant. ¶ Dicitur etiam de bulbo herbarum, præsertim vero allii. *Cato R. R. c.* 70. Ulpici spicas quatuor. *Col. l.* 11. *c.* 3. Ulpicum habet, velut allium, plures cohærentes spicas. ¶ Spicæ testaceæ, sunt laterculi coctiles, oblongi, & acuminati, quibus pavimenta fiunt. *Vitruv. l.* 7. *c.* 1. V. *Spicatus*. ¶ Spica denique est signum in cœlo, quod in Virginis parte decima oritur. *Col. l.* 11. *c.* 2. Decimoquarto Calendas Octobris Spica Virginis exoritur.

Spicatus, a, um, *spigoso*, Σταχυωτός, quod habet spicas. *Plin. l.* 21. *c.* 17. Aliud rursus spicatum genus herbarum. *Id. l.* 24. *c.* 15. Chamæcissus spicata est tritici modo, ramis quinis fere foliosa. ¶ Translate ponitur pro omni eo, quod concisum minutatim est in modum spicæ. *Gratius in Cynegetico*: Spicatasque fatas ferre ad nemora alta Dianæ. ¶ Pavimentum spicatum est, quod factum est ex laterculis oblongis, & angulatis spicæ figura, *a spina di pesce*. *Vitr. l.* 4. *c.* 1. & *l.* 7. *c.* 1. *Plin. l.* 36. *c.* 25.

Spiceus, a, um, *de spiga*, Germ. *aherin*, Gall. *d'épic*, Hisp. *d'espiga*, Σταχύϊνος, quod ex spicis est. *Virg. l.* 1. *Georg.* Spicea jam campis cum messis inhorruit. *Ovid.* 2. *Met.* Stabat nuda æstas, & spicea serta gerebat.

Spicifer, a, um, Σταχυοφόρος, quod fert spicas. *Sen. Herc. Oet. de Cerere*: Et spiciferæ concessa Deæ Attica Mystas claudis Eleusis. *Martial. l.* 10. *epigr.* 74. Non Hybla, non me spicifer capit Nilus.

Spicilegium, ii, n. *spigolamento*, *spigolazione*, Germ. *nachstoppelung der aher*, Gall. *amas d'epis*, Hisp. *cogimiento de espigas*, Σταχυολογία, collectio spicarum in agro a messoribus prætermissarum. *Var. l.* 1. *R. R. c.* 53. Messe facta spicilegium venire oportet.

Spicio, is, exi, ectum, a. 3. *guardare*, βλέπω, video, cerno, intueor. *Plaut. Mil.* 2. 2. 100. Qui supercilio spicit! *Enn. apud Fest.* spexit de pontibu' celsis.

Spiclum, i, n. idem ac spiculum, per Sync. *Lucr. l.* 3. *v.* 199. At contra lapidum conjectum, spiclorumque &c.

Spico, as, a. 1. *spigare*, *mandar fuori le spighe*, Ger. *ehrenschossen*, Gall. *jetter les épic*, Hisp. *espigar*, Σταχυηφορέω, spicas emitto. *Plin. l.* 18. *c.* 7. Grana in stipula crinito textu spicantur. ¶ Spicare quoque est concidere aliquid minutatim, sic, ut assulis multis referas spicam cum aristis suis, vel in modum spicæ acuere. *Gratius in Cynegetico v.* 118. Quid Macedum immensos libeat si dicere contos, Quam longa exiguos spicant hastilia dentes!

Spicula, æ, herba chamæpitys. *Apulei. de herb. c.* 26.

Speculator, oris, m. *alabardiero*, Ger. *trabant*, Gall. *halebardier*, Hisp. *alavardero*, δορυφόρος, satelles Principis carnifex, *a spiculum*, quia spiculum gestat. *Tacit.* 1. *hist. cap.* 31. Dilapsis speculatoribus, cætera cohors non aspernata concionantem. *Sueton. in Claud. c.* 35. Ut speculatores cum lanceis circumstarent. Utroque loco alii leg. *speculatores*.

Spiculatus, a, um, adject. acuminatus. *Solin. c.* 31. Cauda veluti scorpionis aculeo spiculata.

Spiculo, as, a. 1. *aguzzare la punta*, ἀκονάω, cuspidem acuo. *Plin. l.* 11. *c.* 1. *de insectorum aculeo*. Telum vero perfodiendo tergori quo spiculavit ingenio!

Spiculum, li, n. *dardo*, כידון, Ger. *glen*, Gal. *javeline*, Hisp. *lança*, λόγχη, ξυστόν, lancea brevis, seu (ut *Vegetius* est *l.* 2. *de re milit. c.* 15.) telum missile, cujus ferrum est triangulum, unciarum novem, hastile pedum quinque, & semissis. *Cic. in Pis.* L. Crassus homo sapientissimus nostræ civitatis spiculis prope scrutatus est Alpes. *Virg.* 5. *Æn.* Gnossia bina dabo levato lucida ferro spicula. ¶ Accipitur & pro sagitta. *Virg.* 11. *Æn.* Spicula converso fugientia dirigit arcu. ¶ Aliquando pro quacunque cuspide, & aculeo, ut sunt spicula sagittarum, & aculei apum. *Curt. lib.* 7. *cap.* 6. Rex sagitta ictus est, quæ in medio crure reliquerat spiculum. *Virg.* 4. *Æn. vers.* 237. *de apibus*: Ipsa venenum Morsibus inspirant, & spicula cæca relinquunt. ¶ Spicula pro solis radiis ponuntur a *Prudent. in hymno ad matutin.* ¶ *Spiclum* per syncop. V. suo loco.

Spiculus, a, um, adject. in modum spiculi factus. *Tertul. de pudic. c.* 7. Non lucernæ spiculo lumine, sed totius solis lancea opus est. *Schoppius in notis ineditis ad Tertul.* legit *spiculi*.

Spicum, i, n. idem ac spica. *Cicer.* 2. *de nat. Deor. cap.* 42. *de signo Virginis*: Spicum illustre tenens insigni corpore virgo. *Varr. apud Non. cap.* 3. *n.* 232. Neque in bona segete nullum est spicum nequam, neque in illa non aliquod bonum.

Spicus, ci, m. idem ac spica. *Fest.* Spicum masculine antiqui dicebant, ut hunc stirpem, & hunc amnem.

Spina, æ, f. *spina*, קוץ, Germ. *dorn*, Gall. *épine*, Hisp. *espina*. ἄκανθα, aculeus lentis, vel rubi, quo pungimur. *Virgil.* 5. *Ecl.* Carduus, & spinis surgit paliurus acutis. *Col. l.* 11. *c.* 3. Ea sint vastissimarum spinarum, maximeque rubi, & paliuri, &c. ¶ Spinam facere dicitur asparagus, cum pervenit, & spinosus fit. *Col. l.* 11. *c.* 3. Deinde cum spinam fecerit, collectis seminibus ipsis, &c. ¶ *Spina solstitialis*, est frutex, vel herba quæ solstitio provenit, vel floret. *Col. l.* 2. *c.* 18. Alias per ver evellamus, ut intuba, ac solstitiales spinas. ¶ Item pro aculeo, qualis hystricibus, serpentibus, & multis piscibus inest. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Quarum aliæ coriis tectæ sunt, aliæ villis vestitæ, aliæ spinis hirsutæ. *Plin. l.* 8. *c.* 35. Hystrices generat India, & Africa spina contectas. ¶ Translate spina dicitur vertebrarum in quocunque animali contextus inter se (quam & Græci ἄκανθαν nominant) qui est a collo ad extremum usque os, quod sacrum dicitur. Sic autem appellata est, quod ipsæ vertebræ in suo contextu processus utrinque ostendant, spinis haud absimiles. *Var. l.* 2. *R. R. c.* 7. Scapulis latis, spina maxime duplici. *Plin. l.* 11. *cap.* 37. Spina lumbis ossea, sed teretis structuræ, per media foramina a cerebro medulla descendente. ¶ Per translationem item accipitur pro inculto, & horrido dicendi genere, vel pro difficultate. *Cic.* 4. *Fin. c. ult.* Penitus nec acerbitatem sententiarum, nec disserendi spinas probavit. *Id.* 4. *Tusc. c.* 3. Spinas partiendi, & definiendi prætermittunt.

Spinalis, & le, n. quod ad spinam pertinet. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 9. Animæ per spinalem medullam probatur effectus.

Spinea, æ, f. genus vitis, quæ & spionia. *Plin. l.* 14. *c.* 2.

Spineola, æ, f. species rosæ, plurimis, sed minutissimis foliis. *Plin. l.* 21. *c.* 4.

Spinesco, is, n. 3. spinosus fio. *Martian. Capel. l.* 6. *metro ult.* Sentis spinescere membris.

Spinetum, ti, n. *luogo piantato di spine*, Germ. *dorn gestend*, Gal. *épinaye*, Hisp. *espinal*, ἀκανθών, locus spinis abundans. *Virg.* 2. *Ecl.* Nunc virides etiam occultant spineta lacertos.

Spineus, a, um, ἀκάνθινος, quod ex spinis factum est. *Ovid.* 2. *Met. v.* 789. Quem spinea tortum Vincula cingebant.

Spinifer, ra, rum, ἀκανθοφόρος, quod spinas fert. *Cic. in Arat. v.* 178. Spiniferam subter caudam pistricis adhæsit.

Spiniger, a, um, adject. idem quod spinifer. *Prudent. in passione Hippolyti*, *v.* 115. Spinigeris stirpibus hirtus ager.

Spinosulus, a, um, *spinosetto*, aliquantum spinosus. *Hieron. ep.* 83. *ad Ocean.* Prirum spinosulus noster obmutuit, postea vero, &c.

Spinosus, a, um, *spinoso*, ἀκανθώδης, spinis abundans. *Var. l.* 2. *R. R. c.* 3. Atque in spinosis locis pascuntur. *Plin. l.* 12. *c.* 15. Corticem levem myrrhæ, similemque unedoni, scabrum alii, spinosumque dixere. ¶ Translate sumitur pro duro, aspero, inculto. *Cic.* 1. *de Orat.* Sed hæc erat spinosa quædam, & exilis oratio, longeque a nostris sensibus abhorrebat. *Id. in Orat. c.* 32. Et postea quæ Dialectici dicuntur, spinosiora multo peperarunt.

Spinter, sive spinther, eris, n. ἀμφιδέαιον, βραχιονιστήρ, fibula in humeris, vel armilla, qua mulieres in summo brachio sinistro utebantur. *Fest.* Spinther vocabatur armillæ genus, quod mulieres antiquæ gerere solebant brachio summo sinistro. *Plaut. Men.* 3. 3. 4. Jubeas, spinther novum reconcinnarier. ¶ Fuit & nomen histrionis secundarum, qui ob similitudinem cognomen dedit P. Cornelio Lentulo, qui consul fuit cum Q. Cæcilio Metello Nepote A. U. 696. *Plin. l.* 7. *c.* 10. *a med.*

Spintria, æ, com. 1. repertor monstrosæ libidinis, novique concubitus, a σπινθήρ, *scintilla*, *igniculus*, nempe a monstrosiore libidinum ardore. *Suet. in Tib. c.* 43. Monstrosique concubitus repertores, quos spintrias appellabat. *Tac.* 6. *Ann. c.* 1. Tuncque primum ignota ante vocabula reperta sunt sellariorum, & spintriarum, ex fœditate loci, & multiplici patientia.

Spinturnicium, ii, n. genus avis deformis, & inauspicatæ, diminut. a *spinturnix*. *Plaut. Mil.* 4. 1. 42. Pithecium hæc est præ illa, & spinturnicium.

Spinturnix, icis, f. avis quædam deformis & obscœna, ejusdemque cum bubone ominis. *Plin. l.* 10. *c.* 13. & *Festus*.

Spinula, læ, f. *picciola spina*. *Arnob. l.* 2. Inhærens callo spinula.

Spinus, ni, m. *prugnuolo*, *susina salvatico*, Germ. *schlehebaum*, Gall. *prunier*, Hisp. *cirolo*, *montes*, κοκκυμηλέα, agrestis, seu sylvestris prunus. *Serv. in* 4. *Georg.* monet, *spinus* genere virili esse arborem prunorum, at sentes dici spinas in muliebri. rectius tamen in fæmin. genere usurpaveris, sicut cætera arborum vocabula. *Virg.* 4. *Georg.* Eduramque pyrum, & spinos jam pruna ferentes.

Spio, us, f. 4. contr. σπειώ, Nympha, filia Nerei, & Doridis, a σπέος, *spelunca*, quia Nymphæ in speluncis maris habitare dicuntur. *Virg.* 5. *Æn. v.* 826. Nisæe Spioque, Thaliaque, Cymodoceque.

Spionia, æ, f. vitis species, quæ & spinea quibusdam dicitur. *Plin. l.* 14. *c.* 2. Æstum fert spionia, quam quidam spineam vocant.

Spionicus, a, um, quod ad uvam spioniam spectat, ut Spionicus gustus, qui est uvæ spioniæ. *Col. l.* 3. *c.* 21. Sive est ille bituricus, seu basilicus, seu spionicus.

Spira, æ, f. *spira*, *rivoluzione*, *rivolgimento*, σπεῖρα, linea flexuosa faciens orbes non redeuntes in se, revolutio, sive circulus, qui in se ipsum non recurrit. De variis rebus usurpatur. *Fest.* Spira dicitur & basis columnæ unius tori, aut duorum, & genus operis pistorii, & funis nauticus in orbem convolutus: ab eadem omnes similitudine. Pacuvius, Quid cessatis socii ancoræ spiras sparteas? Ennius quidem hominum multitudinem ita appellat, cum ait, Spiras legionibus nexunt. Hæc *Festus*: Igitur spira sumitur pro basi columnæ unius tori, aut duorum. *Plin. l.* 36. *c.* 23. In Ephesiæ Dianæ æde primum columnis spiræ subditæ, & capitella addita. ¶ Item pro genere operis pistorii. *Cato de R. R. c.* 77. Spiram sic facito, quantum voles, pro ratione, ita, uti placenta fit, eadem omnino facito, &c. *ciambellone*. ¶ Dicitur & de fasciis galeri sub mento stringi solitis. *Juven. sat.* 8. *v.* 208. De faucibus aurea cum se Porrigat, & longo jactetur spira galero. ¶ Item de muliebri capilli ornamento. *Plin. l.* 9. *c.* 35. Lolliam Paulinam, quæ fuit Caji Principis matrona, nec serio quidem, aut solemni ceremoniarum aliquo apparatu, sed mediocrium etiam sponsalium cœna, vidi smaragdis, margaritisque opertam, alterno textu fulgentibus, toto capite, crinibus, spiris, auribus, collo, manibus, digitisque. ¶ Item de sinuosis anguium flexibus. *Virg.* 3. *Georg.* Nec rapit immensos orbes per humum, neque tanto Squameus in spiram tractu se colligit anguis. *Id. l.* 2. *Æn.* Spirisque ligant ingentibus. ¶ Dicitur etiam de arborum venis, & nodis in orbem convolutis. *Plin. l.* 16. *c.* 39. Publicum omnium vitium vocant spiras, ubi convolvere se venæ, atque nodi.

Spira, *Spira*, Ger. *Speyr*, urbs Germaniæ superioris, in Palatinatu Inferiori, ad Rhenum, media inter Argentoratum ad Mer. & Moguntiacum ad Bor. Dicta est a *spira*, quæ globum militarem signat, quia Constantinus Cæsar ibi cohortes Græcas collocaret, de quo *Mekerchus l. de pronunc. Ling. Græcæ*, *c.* 30.

Spirabilis, & le, o. 3. *spirabile*, ἀναπνευστός, vitalis, quo spiramus. *Virg.* 3. *Æn.* Per sidera testor, Per superos, atque hoc cœli spirabile lumen. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Animam denique ipsam spirabilem, si quis quærat, unde habeamus.

Spiraculum, i, n. *spiracolo*, נשמה, Ger. *lufftloch*, Gal. *soupirail*, Hisp. *respiradero*, ἀναπνοή, per quod odor, aerve expiratur, aut exhalat. *Virg.* 7. *Æn.* Hic specus horrendum, & sævi spiracula Ditis Monstrantur. *Plin. l.* 2. *c.* 93. Ut in Sinuessano agro, & Puteolano sunt, quæ spiracula vocant, mortiferum spiritum exhalantes.

Spiræa, æ, f. σπειραία, herba, cujus folia coronamentis apta sunt; quidam eandem esse putant cum illa, quam viburnum vocat Matthiolus. *Plin. lib.* 21. *c.* 9.

Spiræum, n. 2. *Capo Spiro*, prom. Peloponnesi, ad sin. Saronicum, inter Scyllæum prom. ad Austr. & Conchreas portum in Bor. ad Isthmum, apud Epidaurum, & Fanum Æsculapii. *Plin. l.* 4. *c.* 5. & 12.

Spiramen, inis, n. *spiraglio*, ἀναπνοή, id per quod exit spiritus. *Lucan. l.* 2. *v.* 183. Hic aures, alius spiramina naris aduncæ. *Stat.* 2. *Theb.* Reficis spiramina fossi Ignis.

Spiramentum, ti, n. *spiracolo*, ἀναπνοή, id, per quod exit spiritus, *a Spiramen*. *Virg.* 4. *Georg.* Nequicquam in tectis certatim tenuia cera Spiramenta linunt. *Plin. l.* 34. *c.* 10. Circumlito spiramento in caminis, donec vasa ipsa percoquantur. *Justin. l.* 4. *de Ætna monte*, Ubi acrior per spiramenta cavernarum ventus incubuit.

Spi-

Spirans, antis, o. 3. [illegible], perlin. a spiro. *Virg. 4. Georg.* Graviter spirantis copia thymbræ. ¶ Metaleptice, seu metonymice ponitur pro vivente. *Virg. 4. Æn.* Spirantia consulit exta. h. e. palpitantia, quasi adhuc vivæ. *Cic. pro Mil.* Ecquando ab eo spirante forum potuisset defendi, cujus non restiterit cadaveri curia? ¶ Item ponitur pro vitali, sive pro eo, quod vitam alit, & conservat, ut *Aura spirans*, idest qua spiramus, & vivimus. *Virg. 9. Æn.* Ab alto Æthere se mittit, spirantes dimovet auras.

Spiratio, onis, f. *respiro*, actus spirandi. *Scribon. Larg. Composit.* 47. Neque spiratio interpellatur. *Id. composit.* 180. Opium spirationem impedit.

Spirillum, i, n. barba capræ. *Festus.*

Spiritalis, le, adject. *pneumatico*, *di spirito*, *di fiato*, *o di vento*, [illegible]. *Vitruv. l. 10. c. 1.* Genus machinæ spiritale est, cum spiritus expressionibus impulsus, & plagæ vocesque *organice* exprimuntur. ¶ Item ad spiritum pertinens, & corpori, seu materiæ oppositus, *spirituale*. *Solin. c. 23. (al. 36.) sub fin.* In corporibus nostris commercia sunt spiritalia. *Tertul. Apolog. c. 22.* Substantiæ spiritales. *Prudent. in Rom. v. 14.* Et spiritali lacte pectus irrigat. ¶ Legitur & *spiritualis*, quod quidem quibusdam Grammaticis magis placet, cum sit a *spiritus*, verum antiquis monumentis non satis confirmatur.

Spiritaliter, adverb. *spiritualmente*. *Tertul. in exhortat. ad castitat. c. 10.* Spiritaliter sapit.

Spiritus, us, m. *spirito*, *anima*, *fiato*, רוח, Ger. *athem*, *geist*, Gall. *esprit*, Hisp. *espiritu*, [illegible], halitus, actus spirandi, spiratio, a *spiro*. *Cic. 2. de nat. Deor.* Tribus rebus animantium vita tenetur, cibo, potione, spiritu. *Id. ibid.* Excipiatque animam eam, quæ ducta sit spiritu, eandemque a pulmonibus respiret, & reddat. *Id. 1. de Or.* Deinde cum spiritus ejus esset angustior. *Et paucis interjectis*: Summa voce versus multos uno spiritu pronuntiare consuescebat, *a un fiato*. *Id. 1. Catil.* Potest ne hujus vitæ hæc lux, Catilina, aut hujus cœli spiritus esse jucundus? *Id. de Sen.* Quorum usque ad extremum spiritum provecta est prudentia. *Id. 2. Divin.* Spiritum ducere, *respirare*. *Plin. l. 2. c. 5.* Proximum spiritus, quem Græci, nostrique eodem vocabulo aëra appellant. *Virg. in Culice, v. 180.* Spiritibus rumpit fauces. *h. e.* afflatibus, & sibilis, de angue enim loquitur. ¶ Accipitur aliquando pro vento. *Virg. 2. Æn.* Boreæ cum spiritus alto Insonat Ægæo. *Col. l. 3. c. 19.* Veruntamen præstat aligere sationi siccatis, vel certa placidi spiritus diem. ¶ Translate sumitur pro animi elatione. *Cic. pro Sylla c. 9.* Res gestæ, credo, meæ me nimis extulerunt, ac mihi nescio quos spiritus attulerunt. *Cæs. l. 3. B. C.* His rebus tantum fiducia, ac spiritus Pompejanis accessit. *Liv. l. 36.* Spiritum alicujus frangere. *Curt. l. 5. c. 8.* Nobilitate vestra dignos spiritus capiatis. *coraggio*. ¶ Interdum spiritus accipitur pro odore, qui ex aliqua re spirat. *Lucret. l. 3. v. 223.* Spiritus unguenti suavis diffugit in auras. *Cels. l. 2. c. 26.* Spiritus tenuis odoris. ¶ Item pro anima. *Cic. pro Marcel.* Vita corpore & spiritu continetur. *Vellej. l. 2. c. 87.* Spiritum reddere, *morire*. *Id. ibid.* Spiritu privare, *ammazzare*. *Id. ibid. c. 123.* Subrefectus conspectu & alloquio carissimi spiritus, *di persona a se molto cara*. ¶ Divino spiritu afflari, h. e. Dei afflatu, & instinctu moveri. *Cic. pro Arch.* Poetas divino quodam spiritu afflari.

Spiro, as, n. 1. *spirare*, *esalare*, [illegible], spiritum duco, animam attraho, & emitto. *Cic. pro R. Am.* Non modo sine cura quiescere, sed ne spirare quidem sine metu possunt. *Cels. l. 2. c. 4.* Mali morbi testimonium est vehementer, & crebro spirare. ¶ Sæpe dicitur de ventis, pro flare. *Ovid. 11. Met.* Et præceps spirare valentius Eurus. ¶ Item de floribus, & aliis, pro exhalare, emittere, cum accusat. *Virg. 1. Æn.* Ambrosiæque comæ divinum vertice odorem Spiravere. *Lucret. l. 6. v. 690.* Spirat fons dulcis aquai. *Id. l. 5. v. 29.* Equi spirantes naribus ignem. ¶ Translate *Cic. de clar. Orat. c. 25.* Hanc ob causam videtur Lælii mens spirare etiam in scriptis, Galbæ etiam vis occidisse. h. e. superstes esse, non secus ac si Lælius adhuc viveret. *Liv. l. 3. c. 45.* Inquietum hominem, & tribunatum etiam nunc spirantem, locum seditionis quærere. h. e. vim tribunitiam repræsentantem. *Senec. in Thyest. v. 503.* Cum spirat ira sanguinem, nescit tegi. h. e. cum concupiscit cædem.

Spirula, læ, f. parva placenta in modum spiræ confecta. *Arnob. l. 2.* Spirulas, & botulos facere.

Spissamentum, i, n. *spessezza*, [illegible], quod in unguentorum confectionibus, & olivarum, aliarumque id genus fructuum conditura extremum additur, ne fluitet, quod conditum fuerit. *Col. l. 12. cap. 46.* Spissamentoque cooclæ imposito, contectum vas pelliculatur. *Senec. ep. 31.* Firmiori spissamento opus est, quo usum in sociis Ulyssem ferent.

Spissatio, onis, f. spissamentum, spissitudo. *Senec. ep. 86. sub fin.* Terram non aggessit tantum, sed calcavit, & pressit: negat quicquam esse hac, ut ait, spissatione efficacius. Alii leg. *pressione*.

Spissatus, a, um, *condensato*, *inspessito*, [illegible]. *Ovid. 15. Met. v. 250.* Ignis enim densum spissatus in aëra transit. *Lucan. l. 4. v. 77. de nubibus*: Spissataque fluunt, nec servant fulmina flammas.

Spisse, adv. [illegible], dense, sive ad multam spissitudinem. *Plin. l. 36. c. 25.* Dein spisse calcatis carbonibus inducitur sabulo, calce, ac favilla mistis. *Plin. l. 37. c. 8.* Non translucet moloc*h*ites spissius virens. *di un verde più carico*, *e più oscuro*. ¶ Metaleptice ponitur pro tarde. *Pacuvius apud Non. c. 4. n. 412.* Habet hoc senectus in se, cum pigra est ipsa, ut spisse omnia videantur confieri. *Cic. in Brut. c. 36.* Cum tamen spisse, atque vix, ut dudum ad Demosthenem, & Hyperidem, sic nunc ad Antonium, Crassumque pervenimus.

Spissesco, is, n. 3. *inspessirsi*, [illegible], spissus fio. *Lucr. l. 6. v. 475.* Facit, ut ante, cavam, doceo, spissescere nubem. *Cels. l. 5.* Humor spissescens.

Spissigradus, a, um, [illegible], qui tarde incedit, qui tardo passuum motu in ambulando utitur. *Plaut. Pæn. 3. 1. 3.* Homines spissigradissimos, tardiores multo, quam corbitæ sunt in tranquillo mari.

Spissitas, atis, f. *spessezza*, [illegible], spissitudo. *Plin. l. 18. c. 30.* Quoniam spissitate sua concalescit.

Spissitudo, inis, f. idem quod spissitas. *Sen. Quæst. Nat. l. 2. c. 30.* Est autem nubes spissitudo aëris crassi.

Spisso, as, a. 1. *inspessire*, [illegible], spissum facio. *Plin. l. 11. c. 41.* Omne lac igne spissatur. *Id. l. 33. c. 4.* Et farinæ modo spissatur in panem.

Spissus, a, um, *spesso*, *denso*, [illegible], densus, cui opponitur *rarus*, & [illegible], *densus*, *obscurus*. *Virg. 2. Georg.* Scrobibus superabit terra repletis Spissus ager. *Id. 8. Æn.* Interlucetque corona Non tam spissa viris. *Hor. l. 1. ep. 19.* Spissis indigna theatris Scripta pudet recitare. h. e. frequentis. *Plin. l. 16. c. 40.* Spississima arbor, ideo & gravissima, ebenus. *Col. l. 4. c. 33.* Spissius sameo. *Plaut. Epid. 2. 2. 46.* Tunicam rallam, tunicam spissam, h. e. densæ texturæ. ¶ Metaleptice sumitur pro tardo. Nam res spissa tarde, & cum difficultate penetratur. *Plaut. Cist. 1. 1. 77.* Spissum istud amanti est verbum, veniet, nisi venit. *Cic. Att. l. 10. ep. 18.* Sed hoc quoque timide scribo, ita omnia adhuc tarda, & spissa. *Id. ad Q. Fr. l. 2.* Scribebam illa, quæ dixeram, [illegible], spissum sane opus, & operosum.

Spithama, æ, f. *palmo*, [illegible], palmus, constans e duodecim digitis. *Plin. l. 7. c. 2.* Supra hos extrema in parte montium Trispithami Pygmæique narrantur, ternas spithamas longitudinem non excedentes.

Spithamæus, a, um, adject. *lungo un palmo*, [illegible]. V. *Trispithami*.

Splanchnoptes, is, m. [illegible], qui ex visceribus victimæ casus futura conspicit, nam [illegible] viscera sunt, & [illegible] videre significat. Hoc nomine appellata est statua veruntæ cujusdam Periclis a Stipace Cyprio facta. *Plin. l. 22. c. 17. & l. 34. c. 8.*

Splen, enis, m. *milza*, [illegible], viscus in sinistra animalis parte situm, succos crassos, & melancholicos in hepate genitos ad se attrahens, quorum parte subtilissima cum se aluerit, quod superest, proprio quodam meatu ad ventriculum remittit, & *lien* dicitur. *Plin. l. 23. c. 5.* Splenem ternis obolis pota (bryonia nigra) triginta diebus consumit. *Pers. sat. 1. v. 12.* Quid faciam? sed sum petulanti splene cachinno. h. e. splene effuso in risum: nam splen risus sedes dicitur.

Splendens, entis, o. 3. [illegible], lucens, *risplendente*. *Hor. l. 1. od. 19.* Urit me Glyceræ nitor Splendentis Pario marmore purius. *Claudian. de Gigantom. v. 77.* Clypeus splendentior igni. ¶ Translate est illustris. *Plin. l. 9. c. 5.* Auctores habeo in equestri ordine splendentes.

Splendeo, es, dui, sine sup. *risplendere*, *rilucere*, [illegible], luceo, splendorem emitto. *Virg. 7. Æn.* Splendet tremulo sub lumine pontus. *Martial. l. 4. ep. 79.* Et facies multo splendeat alba pilo. ¶ Transfertur etiam ad incorporea. *Cic. pro Sext. c. 28.* Virtus splendetque per se semper, neque alienis unquam sordibus obsolescit.

Splendesco, is, n. 3. *farsi lucente*, [illegible], splendidus fio. *Virg. 1. Georg.* Et sulco attritus splendescere vomer. ¶ Eleganter translate usurpatur. *Cic. de Sen.* Omnino canorum illud in voce splendescit etiam, nescio quo pacto, in senectute. *Id. in praf. Parad.* Nihil tam horridum, tam incultum, quod non splendescat oratione, & tanquam excolatur.

Splendico, as, n. 1. splendeo. *Apul. l. 5. A. A.* Splendicant gemmæ. Alii leg. *splendidant*.

Splendide, adv. *splendidamente*, [illegible], cum splendore, lucide, & translate nobiliter, præclare, magnifice. *Cic. 3. Tusc. c. 25.* Et acta ætas honeste, ac splendide tantam affert consolationem, &c. *Id. pro Quint. c. 30.* Magnifice, & splendide ornare convivium. *Id. 1. de Fin. c. 2.* Quid habent, cur Græca anteponant iis, quæ & splendide dicta sint, neque sint conversa de Græcis? h. e. nitide, & eleganter. *Gel. l. 14. c. 1.* Latius ea, & uberius, & splendidius, & profluentius exsequebatur. *Sen. ep. 47.* Splendidissime natus. h. e. illustri genere. *Horat. l. 3. od. 11.* perjurum fuit in parentem splendide mendax. h. e. decore, cum virtute. Loquitur de Hypermnestra, Danai filia, quæ 49. sororibus jussu patris maritos suos occidentibus, uni Lynceo suo pepercit.

Splendido, das, a. 1. splendidum reddo, polio. *Apul. in Apolog.* Splendidare dentes. ¶ Item splendidus sum. V. *Splendico*.

Splendidus, a, um, *splendido*, *risplendente*, [illegible], clarus, lucidus, nitidus. *Lucret. l. 2.* Lumina splendida solis. *Horat. l. 3. od. 13.* Fons splendidior vitro. *Cic. in Somn. Scip.* Circulus splendidissimo candore elucens. *Rursus Horat. l. 2. sat. 3. v. 14.* jussit quod splendida bilis. Ideo autem bilis splendida dicitur, quia sanguine ipso ejus humor purior est, liquidior, & magis lucens. ¶ Translate sumitur pro pulchro, specioso. *Cic. 5. Fin. c. 18.* Quod appellant honestum non tam solido, quam splendido nomine. ¶ Item pro excellenti, præstanti, nobili. *Cic. 1. Off.* In maximis animis, splendidissimisque ingeniis plerumque existunt honoris, imperii, potentiæ, gloriæ cupiditates. ¶ Item pro lauto, cui opponitur sordidus. *Cic. ad Q. Fr. l. 2.* Splendidus domi, gratiosus extra domum. *Nepos in Attic. cap. 10.* Elegans, non magnificus, splendidus, non sumptuosus. ¶ Item pro illustri. *Vellej. l. 2. c. 88.* Mecœnas equestri, sed splendido genere natus. ¶ Splendida Minois arbitria dicuntur ab *Horatio l. 4. od. 7.* h. e. severitatis, & majestatis plena.

Splendifice, adverb. splendide. *Fulgent. l. 1. Mythol.*

Splendifico, as, a. 1. splendidum, & lucidum facio. *Martian. Capell. 9.* Lumina ambrosium splendificant diem.

Splendor, oris, m. *splendore*, *luce*, נגה, Ger. *schein*, Gall. *lueur*, *splendeur*, Hisp. *resplendor*, [illegible], lux, nitor, claritas. *Plaut. Merc. 5. 2. 39.* Cœlum ut splendore est plenum, nonne ex adverso vides? *Hor. l. 1. sat. 4.* Hunc capit argenti splendor, stupet Albius ære. *Lucret. l. 4. v. 211.* Splendor aquæ. ¶ Per translationem sumitur pro nobilitate, gloria, dignitate. *Cic. pro L. Man. c. 14.* Nunc imperii nostri splendor illis gentibus lucet. *Id. pro Cluent. c. 69.* Honesti homines, & summo splendore præditi. ¶ Item pro perfectione, præstantia. *Cic. in Brut.* Actio vero ejus habebat & in voce magnum splendorem, & in motu summam dignitatem. ¶ Item pro puritate, elegantia. *Cic. in Brut.* Erat in verborum splendore elegans, compositione aptus.

Splendorifer, ra, rum, adject. splendorem ferens. *Tertul. de Judic. Dom. c. 5.* Splendoriferum quo lumine clarus.

Spleneticus, a, um, [illegible], lienosus, qui ex splene laborat, cui post inflammationem lien in pristinum non restituitur habitum, sed tumor permanet. *Plin. l. 20. c. 9.* Item spleneticis in vino albo per dies quadraginta.

Spleniatus, a, um, [illegible], splenio obvolutus. *Martial. l. 10. ep. 22.* Cur spleniato sæpe prodeam mento.

Splenicus, a, um, adject. idem quod spleneticus. *Plin. l. 21. c. 20.* Polium medici splenicis propinant ex aceto. Al. leg. *spleneticis*.

Splenium, ii, n. [illegible], herba, quæ splenis medetur, & usitatius dicitur *asplenum*. *Plin. l. 25. c. 5.* Teucrion quidam Hemionion vocant, spargentem juncos tenues, folia parva, asperis locis nascentem, austero sapore, nunquam florentem, neque semen gignit. Medetur lienibus. Constatque sic inventam. Cum exta super eam projecta essent, adhæsisse lieni, eumque exinanisse. Ob id a quibusdam splenion vocatur. Hæc *Plin.* ¶ Est etiam penniculus, vel fascia medicamento, aut emplastro illita, quæ fronti, aut oculis aliquo morbo laborantibus imponitur. *Martial. l. 8. epig. 29. de servo quodam stigmatis in fronte notato, & ad equestrem dignitatem evecto*: Et numerosa linunt stellantem splenia frontem. Ignoras, quis sit? splenia tolle, leges. ¶ Videtur esse emplastrum ipsum, quod illinitur, apud *Plin. l. 29. c. 9.* Superimponi oportet splenium e malis decoctum, lanamque succidam ex oleo, aut vino.

Spodium, ii, n. [illegible], cinis ignitus, seu extinctorum carbonum reliquiæ, & crassius illud excrementum, quod quidam scoriam appellant. *Plin. l. 23. c. 4.* Spodiumque e cauliculis vehementius inhibet rheumatismos. *Et in fine*: Nuclei palmarum cremati in fictili novo, cinere loto spodii vicem efficiunt. ¶ Sumitur etiam pro cinerula, seu repurgamento, quod ex fornacum parietibus everritur, in quibus æs Cyprium, aut plumbum, aut aliud metallum decoquitur. *Plin. l. 34. c. ult.* Fit & spodium ex plumbo, eodem modo, quo ex Cyprio ære diximus.

Spodos, f. 2. [illegible], idem ac spodium. *Plin. l. 34. c. 13.* Fit & in argenti fornacibus spodos, quam vocant laureotim. Utilissima autem oculis affirmatur, quæ fit in ærariis. *Id. l. 35. c. 13.* Etiamnum in ærariis reperiuntur, quem vocant pompholygem, & spodon. Differentia, quod pompholyx lotura paratur, spodos illota est.

Spoletinus, a, um, adject. a Spoletio urbe, ut Spoletinus populus. *Cic. pro Balb. c. 21.* ¶ Vina Spoletina inter optima habita sunt. Unde *Martial. l. 13. ep. 120.* De Spoletinis quæ sunt cariosa lagenis Malueris, quam si musta Falerna bibas. Adde *l. 14. ep. 116.* ¶ Invenitur & Spoletanus, quod probans *Priscian. l. 2. p. 592. Putsch.*

Spoletium, n. 2. Spoletum, *Spoleto*, urbs, & col. Umbriæ, ad Tessinum fl. *Liv. l. 24. c. 17.*

Spoliarium, ii, n. *spogliatojo*, [illegible], locus arenæ proximus, quo recipiebantur, & exuebantur gladiatores in arena mortui. Hinc apud *Lampridium in Comm. c. 18. & 19.* illa Senatus exclamatio mortuo Commodo, *Gladiatorem in spoliario*, & *Gladiatoris cadaver unco trahatur*, *Gladiatoris cadaver in spoliario ponatur*. In eodem sine spe curationis vulnerati occidebantur. Unde *Seneca ep. 94.* Numquid aliquem esse tam cupidum vitæ putas, ut jugulari in spoliario, quam in arena, malit? V. *Just. Lipsium l. 1. Saturn. c. 18. & de Amphitheatro c. 21.* ¶ Denique accipitur pro quocunque loco, in quo quis vestibus, pecunia, aliave re privatur. *Sen. l. 8. Contrav.* Volo nosse illud innantium spoliarium. *Plin. in Paneg. c. 36.* Nunc templum illud, nunc vere Deus, non spoliarium civium, cruentarumque prædarum sævum receptaculum.

Spoliatio, onis, f. *spogliamento*, *spoglio*, [illegible], spoliorum detractio. Generatim sumitur pro privatione cujuscunque rei. *Cic. 4. Ver.* Cum in legatione oppidorum, fanorumque spoliationes cogitares.

Spoliator, oris, m. *spogliatore*, שלל, Ger. *rauber*, Gall. *voleur*, *pilleur*, Hisp. *despojador*, [illegible], qui alterum spoliat. *Cic. 4. Ver.* Neque solum

solum spoliata illa patiere, sed etiam spoliatorem, vexatoremque eorum defendes?

Spoliatrix, icis. f. *συλήτρια*, quæ spoliat. *Cic. pro Cæl. c.* 22. Tu ne Venerem illam tuam spoliatricem spoliatam ornamentis? *Martial. l.* 4. *epigr.* 29. Sic spoliatricem commendat amicam.

Spoliatus, a, um, *spogliato*, *συληθεὶς*, privatus quacumque re. *Cic. in Brut. c.* 2. Cum forum P. R. quod fuisset quasi theatrum illius ingenii, voce erudita, & Romanis, Græcisque auribus digna spoliatum, atque orbatum videret. *Id. in Pison.* Nunc meam spoliatam fortunam cum tua florente conferrem. *Id. Att. l.* 16. *ep.* 1. Nihil illo Regno spoliatius, nihil Rege egentius. *Vellei. l.* 2. *c.* 8. Vita, reruumque suarum dominium concessa ei sunt; spoliata, quam tueri non poterat, dignitas.

Spolio, as, a. 1. *spogliare*, שלל, Germ. *ausziehen*, Gall. *dépouiller*, Hisp. *despojar*, *συλάω*, *σκυλεύω*, spolia alicui detraho, vestibus exuo, nudo. *Ter. Hec.* 1. 1. Quin spolias, mutiles, laceres. *Liv. l.* 1. Regemque in prælio obtruncat, & spoliat. ¶ Translate dicitur etiam de plantis. *Petron. in Satyr.* Dentibus folliculos pertusa spoliat. ¶ Transfertur & ad quamcumque aliam rem, pro privare, orbare. *Cic.* 3. *Ver.* Seseque tum scire, spoliatum esse fanum Junonis, & oppidum Samum. *Id. ibid.* Nesciebas, ab eo Cn. Carbonem Consulem non modo relictum, sed etiam spoliatum auxiliis, pecunia, nefarie oppugnatum, & proditum? *Id.* 2. *Off.* Spoliare fama probatum hominem. *Virg.* 6. *Æn.* Spoliare vita. *Cic. pro Cæl. c.* 18. Spoliare alienam pudicitiam. *Id. ibid.* Spoliare dignitatem.

Spolium, ii, n. *spoglia*, שלל, Ger. *raub*, *baut*, Gal. *pillage*, *idè pouille*, Hisp. *despojo*, *σκῦλον*, exuviæ, sive vestis, pellisve corpori detracta. *Lucret. l.* 3. Cum lubrica serpens Exuit in spinis vestem. Nam sæpe videmus Illorum spoliis vepres volitantibus auctas. *Id. l.* 5. Necdum res igni sciebant tractare, neque uti Pellibus, & spoliis corpus vestire ferarum. ¶ Speciatim usurpatur de omni eo, quod hostibus detrahitur. *Cic. pro Rosc. Am. c.* 50. Si spoliorum causa vis hominem occidere, occidisti. *Id. pro L. Man.* Cum eum vobis majores vestri exuviis nauticis, & classium spoliis ornatum reliquissent. ¶ *Spolia opima*, quæ Dux Duci detraxit, qualia fuerunt, quæ Romulus Regi Cæninensium manibus suis in acie occiso detraxit, & Jovi Feretrio obtulit. *Liv. l.* 1. Jupiter Feretri, inquit, hæc tibi victor Romulus Rex regia arma fero, templumque dedico, sedem opimis spoliis, quæ Regibus, Ducibusque hostium cæsis, me auctorem sequentes posteri ferent.

Sponda, æ, f. *letto*, *sponda*, מטה, Ger. *spondbette*, Gal. *chalit ou ses rets*, Hisp. *cuxa*, *lado de la cama*, *κλίνη*, lectus, vel lecti pars. *Horat. epod.* 3. Extrema & in sponda cubet. *Virg.* 1. *Æn.* Aulæis jam se Reginæ superbis Aurea composuit sponda.

Spondæus, i. seu spondeus, i, m. *σπονδεῖος*, seu *σπονδεῖος*, pes duabus syllabis longis constans, ut amnes, *Trojæ*, *possent*, a *σπονδή*, *libatio*, quod eo *ἐν ταῖς σπονδαῖς ἐχρῶντο*, idest in libationibus uterentur, ut scribit Hephæstionis Scholiastes, & Diomedes. *Cic. in Orat. c.* 64. Ne spondæus quidem funditus est repudiandus. ¶ *Spondæum carmen* idem est ac spondaicum. *Cic.* apud *Boeth. l.* 1. *de Mus.* Admonuisse tibicinem, ut Spondæum caneret, Pythagoras dicitur: quod cum ille fecisset, tarditate modorum, & gravitate cantus illorum furentem petulantiam resedisse.

Spondalia, orum, n. genus quoddam carminis trochaici in sacris adhibiti, quo etiam tibicines cum modos facerent, utebantur. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 46. Cum ardere oculi hominis viderentur spondalia illa dicentis, &c. Ita legit Gruter. At *Turneb. l.* 20. *c.* 17. mavult *spondaulia*. *Salmasius* etiam *spondaulia*, ab *αὐλός*, *tibia*.

Spondiæus versus dicitur, qui vel omnes spondeos habet, vel pro ultimo Dactylo spondeum. *Diomed. Grammat. l.* 3. & *Terentianus Maurus de comicis*, & *tragicis versib.*

Spondeo, es, spopondi, sponsum, a. 2. *promettere*, ערב, Ger. *freywillig*, *verheissen*, Gall. *promettre*, Hisp. *prometer*, *ὑπισχνέομαι*, promitto, polliceor. *Fest.* Spondere Verrius putat dictum, quod sponte sua, idest voluntate promittatur. *Varr. l.* 5. *de L. L.* Spondet, qui dicit sua sponte, spondeo. *Cic.* 14. *Phil.* 1. 9. Pausa aut morte, aut victoria se satisfacturum Reipub. spopondit. *Id. Lae. l.* 1. *Fam ep.* 9. Dependendum tibi est, quod mihi pro illo spopondisti. *Id. ad Trebon. l.* 15. *ep.* 21. Quod ego non modo de me tibi spondere possum, sed de te etiam mihi. ¶ Speciatim hoc verbum usurpatur in sponsalibus: nam spondere puellam alicui dicitur pater, qui eam sponsam ejus futuram pollicetur, pater vero adolescentis dicitur despondere, cum pro filio suo promittit, ut notat *Donat. ad illud Terent. And.* 1. 1. 75. Ultro ad me venit, unicam gnatam suam cum dote summa filio ut uxorem daret, placuit, despondi. Sic *Plaut. Trin.* 5. 2. 34. Spondesn' ergo tuam gnatam uxorem mihi? Ch. Spondeo. Verum hoc non semper servatur a Scriptoribus. V. Despondeo.

Spondēum, i. *σπονδεῖον*, poculum libatorium in sacrificiis adhibitum, a *σπένδω*, *libatio*. *Apul. lib.* 11. *Metam.* De penetrali fonte petitum (liquorem) spondeo libat.

Spondēus, V. Spondæus.

Spondyle, es, f. *σφονδύλη*, genus serpentis, quæ arborum radices exedit. *Plin. l.* 27. *c.* 13.

Spondylium, seu sphondylium, ii, *σφονδύλιον*, arbor ex genere ferularum, semen habens siseli simile, & in medicina tantum utile. *Plin. l.* 12. *c.* 26. & *l.* 24. *c.* 6.

Spondylus, i, m. *σπόνδυλος*, anterior pars conchæ, quæ aliter *τράχηλος*. *Fest.* Trachali appellantur muricum, ac purpuræ superiores partes. *Plin. l.* 32. *c.* 6. *de ostreis*: Neque in luto capta, neque in arenosis, sed solido vado, spondylo brevi, atque non carnoso, nec fibris laciniosa, ac tota in alvo. Alii per spondylum hic intelligunt partem ostreæ carnosam. ¶ Etiam spondylum dixere certum conchæ genus. *Plin. l.* 32. *c.* 11. Spondyli, smarides, stellæ, spongiæ. Pro quo sphondylon cum spiritu etiam legas apud *Col. l.* 8. *c.* 16. item *Macrob. l.* 3. *c.* 13. ubi refert Metelli verba ex quarto ejus Indice. Ac similiter *σφόνδυλον* legas apud *Galen. l.* 3. *de alim.* ¶ Sumitur etiam pro nodo, seu vertebra spinæ. Sunt autem in ipsa spina spondyli quatuor, & viginti, quorum septem collum constituunt, duodecim thoracem, quinque alii lumbos. *Plin. l.* 29. *c.* 4. Primum draconis spondylum aditus potestatum mulcere. *Martial. l.* 7. *epig* 19. Rosos tepenti spondylos sinu condit, & devorato capita turturum truncum. ubi spondylus pro quocunque animalis osiculo intelligi commode potest.

Spongia, æ, f. *sponga*, Ger. *schwam*, Gal. *esponge*, Hisp. *esponja*, *σπόγγος*, quiddam est in naturæ tertium ordinem habens, ut neque animal, neque frutex, sed medium inter utrumque genus dici possit. Græci *ζωόφυτα* appellant. Sensum enim iis esse apparet, quia, ubi avulsorem sensere, contractæ multo difficilius abstrahuntur, avulsæ relinquunt in petris veluti cruoris vestigium, atque ex his quasi molliores penicilli recrescunt, teste *Plin. l.* 9. *c.* 45. *l.* 16. *c.* 37. & *l.* 31. *c.* 11. ¶ Spongias antiqui in deliciis habuerunt, strigilum vice linteorumque, illis utentes ad distringenda, & mundanda corpora. Quapropter purpura tingebant eas, alias cum candidas faciebant, tinctas per æstatem sale spuma ad Lunam, & pruinas sternentes inversas, ut candorem biberent, ut *Plin.* scribit *l.* 31. *c.* 11. ¶ Apud antiquos item in usu erant tergendarum mensarum, adhibebanturque etiam ad obscœna emundanda. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* In pulmonibus autem inest raritas quædam, & assimilis spongiis mollitudo. *Sen. epist.* 70. Unus e Germanis lignum id, quod ad emundanda obscœna, adhærente spongia positum est, totum in gulam farsit. *Martial. l.* 14. *epig.* 144. Hæc tibi sorte datur tergendis spongia mensis Utilis, expresso cum levis imbre tumet. ¶ Erant etiam spongiæ in pictorio, & scriptorio instrumento ad delenda ea, quæ mutari oportet. Hinc Augustus apud *Sueton. in ejus vita*, c. 85. cum tragœdiam de Ajace composuisset, & non succedente stylo, abolevisset, quærentibus amicis, quidnam Ajax ageret? facete respondit, Ajacem suum in spongiam incubuisse. Hinc Spongiam impingere, apud *Auson. in præfat. Idyl.* 11. *Plin.* quoque *l.* 35. *c.* 10. narrat, Protogenem picturem celeberrimum, cum spumam in ore canis pingere se posse desperaret, iratusque spongiam in tabulam impegisset, reposuisse illam ablutos colores, casuque factum, quod longa cura non potuerat. ¶ *Spongiæ retiariorum*, quibus retiarii in ludis gladiatoriis utebantur ad siccandum, & reprimendum vulnerum sanguinem. Nam sæpe usuveniebat, ut retiarii, qui cum myrmillonibus depugnabant, vulnerarentur. Neque enim satis adversus perem suum muniti erant, cum toti in reti jaciendo intenti essent. *Tertul. de Spectac. c.* 25. Poterit de misericordia moveri defixus in morsus ursorum, & spongias retiariorum. ¶ Accipitur etiam spongia pro fungo. *Plin. l.* 19. *c.* 4. Necnon & carnosa aliqua appellabimus, & spongias in humore pratorum nascentes. ¶ Item pro radicibus asperagorum inter se implicatis. *Col. l.* 11. *c.* 3. Stirpes præfractæ excæcant oculos spongiarum, & quasi excæcant, nec patiuntur asparagum emittere. ¶ Pumex etiam lapis, quia cavernis plenus est, spongia dicitur a *Pallad. l.* 1. *tit.* 10.

Spongio, as, a. 1. *ἀποσπογγίζω*, spongia extergo. *Apic. l.* 1. *c.* 26. Diligenter spongiare.

Spongiŏla, æ, f. *parva spongia*. Ita dicitur quiddam præter naturam in quibusdam fruticibus, ut cynorrhodo nascens, & squamatim compactum spongiolæ cujusdam modo prependens e ramis, quod alii amentum, alii cachryn dicitur, Officinis *bedegar*. *Plin. l.* 25. *c.* 2. Alias apud auctores cynorrhodi una medicina erat, spongiola, quæ in mediis spinis ejus nascitur, cinere cum melle alopecias capitis expleri. ¶ Item pro radiculis asperagorum inter se implicitis. *Col. l.* 11. *c.* 3. In quam ita spongiolæ deprimuntur, ut facile superposita terra germinent.

Spongiŏlus, i, m. genus fungi pretiosi. *Apicius l.* 2. *c.* 1. & *alibi*.

Spongiŏlus, m. genus fungi spongiosi. *Apic. l.* 2. *c.* 1.

Spongiōsus, a, um, *spongoso*, *σπογγώδης*, quod similitudinem spongiæ habet. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Idcirco pulmo spongiosus.

Spongītes, æ, *σπογγίτης*, gemma spongiæ similis. *Plin. l.* 37. *c.* 10.

Spongizo, as, a. 1. idem ac spongio. *Apic. l.* 7. *c.* 16. & *l.* 8. *c.* 7.

Sponsa, æ, f. *sposa*, כלה, Ger. *braut*, Gal. *epouse*, Hisp. *esposa*, *νύμφη*, *μνηστή*, mulier, quæ promissa est. *Festus* sponsam ex Græco dictam ait, quod ii *σπονδὰς* interpositis rebus divinis faciant. *Plaut. Casin.* 1. *v.* 14. Hoc venisti sponsam præreptum meam. *Cic. Att. l.* 14. *epist.* 20. Suam cuique sponsam, mihi meam.

Sponsalia, orum, n. 2. *sponsali*, *sponsalizio*, *maritaggio*, Ger. *eheberedung*, Gall. *fiançailles*, Hisp. *desposorios*, *μνηστεία*, stipulatio, seu promissio, futurarum nuptiarum. *Ulpian. l.* 23. *ff. tit.* 1. *l.* 2. Sponsalia dicta sunt a spondendo. Nam moris fuit veteribus stipulari, & spondere sibi uxores futuras. *Juven. sat.* 6. Conventum tamen, & pactum, & sponsalia nostra Tempestate paras. ¶ Sponsalia apud Latinos per stipulationem contrahebantur, idest per interrogationem, & promissionem factas inter eum, qui daturus erat aliquam mulierem in uxorem, & inter eum, qui accepturus erat. *Gel. l.* 4. *c.* 4. Sponsalia in ea parte Italiæ, quæ Latium appellatur, hoc more, atque jure solita fieri, scripsit Serv. Sulpitius in libro, quem scripsit de dotibus. Qui uxorem, inquit, ducturus erat, ab eo, unde ducenda erat, stipulabatur, eam in matrimonium ductum iri, qui daturus erat, itidem spondebat. Is contractus stipulationum, sponsionumque dicebatur sponsalia. Tunc quæ promissa erat, sponsa appellabatur, qui spoponderat ducturum, sponsus. *Suet. in Aug. c.* 53. Dies sponsaliorum. ¶ Sponsalia interdum sumuntur pro convivio sponso præberi solito. *Cic. ad Q. Fratr. l.* 2. *epist.* 6. Ad VIII. id. Apr. Sponsalia Crassipedi præbui. Huic convivio Quintus puer defuit. *Id. ep. præced.* scripserat, Tulliam suam Crassipedi esse desponsatam.

Sponsālis, le, adject. ad sponsum, sponsamve pertinens, ut sponsalis largitas, *l.* 1. *Cod. Theodos. de repud.* Adde *Tertul. advers. Valent. c.* 31.

Sponsalitius, a, um, adject. ad sponsum, vel sponsalia pertinens, ut sponsalitia arrha, de quibus titulus est in *Cod. Justin.* & sponsalitia donatio, apud *Sidon. l.* 7. *epist.* 2.

Sponsĭo, onis, f. *promissione*, *promessa*, ברכה, Ger. *zusagung*, Gal. *promesse*, Hisp. *fianca*, *ἐγγύη*, promissio, a spondeo. *Paul. de verb. signific.* Sponsio appellatur non solum, quæ per sponsi interrogationem fit, sed omnis stipulatio, promissioque. *Cic. l.* 2. *de Leg. c.* 16. Diligentia votorum satis in lege dicta est, ac voti sponsio, qua obligamur Deo. ¶ Speciatim sponsio erat contentio, & altercatio, quæ fiebat depositis pignoribus, *scommessa*, vel, ut alii definiunt, genus actionis, quod fiebat interposita stipulatione certæ pecuniæ, quam perderet is, qui sponsione vinceretur, & coram Recuperatoribus, aut alio Judice disceptabatur. *Cic.* 3. *Offic.* Cum is sponsionem fecisset, nisi vir bonus esset. *Id.* 3. *Ver.* P. Rubrius Q. Apronium sponsione lacessivit, ni Apronius dictitaret, te sibi in decumis esse socium. *Id. pro Cæcin.* Vincere sponsionem. *Id. pro Quint.* Sponsione vincere. *Valer. Max. l.* 2. *c.* 8. *n.* 2. Sponsione aliquem provocare. ¶ Concipiebantur autem sponsiones modo negatico, per particulam ni, ut apparet ex allatis exemplis, & ex *Brisson. de Formul.* *initio l.* 5. Itaque cum ait *Cic. pro Cæcin. c.* 16. Sponsionem facere possent, *ni adversus interdictum Prætoris vis facta esset*; idem est ac si diceret, nisi probaretur vim factam esse. *Valer. Max. l.* 6. *c.* 1. *n.* 10. sponsionis formulam extulit per particulam *quod*: item *l.* 7. *c.* 2. *n.* 4. cujus verba sunt. A M. Lutatio judex additus de sponsione, quam is cum adversario, quod vir bonus esset, fecerat. ¶ Fiebat hujusmodi sponsio plerunque in interdictis. *Cic. pro Cæc.* P. Dolabella Prætor interdixit, ut est consuetudo de vi, hominibus armatis sine ulla exceptione, tantum, ut, unde dejecisset, restitueret. Restituisse se dixit, sponsio facta est, hac de sponsione vobis judicandum. *Quintil. l.* 7. Ut in sponsionibus, quæ ex interdictis fiunt. ¶ Sponsio item fuit genus fœderis, de qua V. Fœdus. *Liv. l.* 9. Itaque non, ut vulgo credunt, Claudiusque etiam scribit, fœdere pax Caudina, sed per sponsionem facta est.

Sponsiuncŭla, læ, f. parva sponsio. *Petron. in fragm. Tragur. pag.* 44.

Sponso, as, a. 1. *far gli sponsali*, *μνηστεύω*, sponsalia contraho. *Paul. l.* 38. *ff. de ritu nupt.* Inde oriundam, vel ibi domicilium habentem uxorem ducere non potest, quamvis sponsare non prohibeatur.

Sponsor, oris, m. *promettitore*, *chi fa la sicurtà*, ערב, Ger. *zusager*, Gal *fiancier*, Hisp. *fiador*, *ἐγγυητής* qui promittit, qui pro altero spondet. *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 8. Tulliola deliciæ nostræ tuum munusculum flagitat, & me ut sponsorem appellat. *Id. l.* 6. *Fam. ep.* 19. De tuo negotio quod sponsor es pro Pompeio, si Galba consponsor tuus redierit. *Id. pro Quinct.* Cur cæteri sponsores, & creditores non convenerint. *Ovid. ep.* 2. *v.* 33. Promissus socios ubi nunc Hymenæus in annos? Qui mihi conjugii sponsor, & obses erat. ¶ Sponsor voci feminini generis adjectum. *Ovid. Heroid. ep.* 16. *v.* 113. comitata Cupidine parvo Sponsor conjugii stat Dea picta sui.

Sponsum, i, n. idem quod sponsio. *Cic. pro Quinct. c.* 9. Te judicem sumpsit, sponso egit. Aliqui legunt *sponsu*.

Sponsus, us, m. idem ac sponsio. *Serv. Sulpic. apud Gel. l.* 4. Si post eas stipulationes uxor non dabatur, qui stipulabatur, ex sponsu agebat.

Sponsus, a, um, *promessa in matrimonio*, *μεμνηστευμένη*, part. a spondeor. *Teren. Phorm.* 4. 3. 52. Quantum ab hac accipio, quæ sponsa est mihi.

Sponsus, si, m. *sposo*, Ger. *breutegam*, Gal. *époux*, Hisp. *esposo*, *μνηστήρ*, cui spondetur puella, sive qui spopondit eam se ducturum, a *spondeo*. *Ulpian. l. in potestate*, *ff. de sponsal.* In potestate manente filia, pater sponso nuntium remittere potest. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 26. Soror Horatii sponsi nomen appellans identidem. ¶ Ponitur etiam pro proco. *Horat. l.* 1. *ep.* 2. *v.* 28.

Spontālis, & le, o. 3. idem quod spontaneus, ultroneus. *Apul. l.* 4. *Metam.* Cumque nulli nostrum spontale parricidium suadere persuadere posses.

Spontaliter, adv. *spontaneamente*. *Sidon. l.* 8. *ep.* 9. Id non modo non coactus, verum etiam spontaliter facio.

Spontanĕus, a, um, *spontaneo*, *volontario*, *αὐθαίρετος*, *αὐθαίρετος*, voluntarius, naturalis. *Sen. ep.* 121. Agilitas spontaneus motus est. *Macrob. l.* 1. *in somn. Scip. c.* 12. Appetitus spontaneæ mortis. Adde *Solin. c.* 8.

Sponte, *da sua posta*, *di volontà*, נדבה, Germ. *freywillig*, Gall. *de bon gré*, Hisp. *de buena gana*, *αὐτομάτως*, ultro, suapte natura, per se. Est nomen anomalum casus ablativi, qui solus in usu est, ab inusitato *spons*. *Cic. de Sen. c.* 15.

19 Senes sicut sua sponte, nulla adhibita vi, consumptus ignis extinguitur. *Id. in Orat. c.* 33. Sed quia sua sponte squalidiora sunt, adhibendus erit orationis nitor, *per se stesso, naturalmente*. *Tac.* 3. *hist. c.* 26. Nec sponte Antonii properatum. *Lucan. l.* 5. *v.* 99. Pa[r]que fuit non sponte ducum. *Virg.* 2. *Georg. c.* 47. *de arborib.* Sponte sua, quæ se tollunt in luminis auras. *da se, senza cultura*. *Cæs. l.* 1. *B. Gal. c.* 9. Iis cum sua sponte persuadere non possent. *da se soli*. ¶ Reperitur tamen & genitivus *spontis*. *Col. l.* 9. *c.* 4. Est enim sativa & altera suæ spontis, itemque semper virens pinus, & minor ilex. *Cels. l.* 1. *c.* 1. Sanus homo, qui & bene valet, & suæ spontis est, nullis obligare se legibus debet. *Gel. l.* 15. Spontis suæ mortem manet.

Spontis, V. Sponte.

Sponteus, a, um, adject. pro *Spontaneo* legitur a *Salmas. in c.* 2. *Solini*. ubi alii *spontaneus*.

Sporădes, dum, f. pl. insulæ maris Ægæi, sic dictæ a σπείρω, *spargo*, quod sparsæ sint, non glomeratæ, ut Cyclades. Eas enumerat, & describit *Plin. l.* 4. *c.* 12.

Sporta, æ, f. *sporta*, סל, Germ. *korb*, Gall. *panier*, *corbeille*, Hisp. *espuerta*, σπυρίς, vasis genus ex viminibus, juncis, aut sparto, aut simili leviore materia. *Sallust. in fragm. l.* 2. *Hist.* E muris carnes sportis demittebant. *Cat. R. R. c.* 133. Sportæ fæcariæ.

Sportella, æ, f. *sportella*, σπυρίδιον, exigua sporta, dim. a *sportula*, ut *cistella* a *cistula*. *Cic. l.* 9. *Fam. ep.* 20. Dediscenda tibi sunt sportellæ, & artolagani tui.

Sportŭla, æ, f. 1. *sportella*, σπυρίδιον, parva sporta. *Plaut. Curc.* 2. 3. 10. Qui incedunt suffarcinati cum libris, cum sportulis. *Id. Men.* 2. 4. 2. Sportulam cape, atque argentum, ecce nummos tres habes. ¶ Quia vero sportulis cibi, pecuniæque ferri solent, quæ a magnatibus dabantur iis, qui vel officii gratia comitarentur, vel prima luce in atrium salutandi gratia convenirent: unde est, quod per Metonymiam accipi solent pro pecunia, cibisve sportula contentis. Atque hinc quoque liquet, cur *sportula* opponatur *cœnæ rectæ*, cum sportula non fuerit vere cœna, sed cœnam ementiretur. Quippe sordidiores non dignabantur clientes suos cœna, sed cuique suos asses aliquot dabant, vel cibaria, atque hoc *sportula* dicebatur: at liberaliores ad cœnam clientes vocabant, lauteque eos pascebant, quæ idcirco *recta cœna* dicebatur. *Sueton. in Dom. c.* 7. Sportulas publicas sustulit, revocata cœnarum rectarum consuetudine. *Martial. l.* 8. *epigr.* 50. Promissa est nobis sportula, recta data est. *Juven. sat.* 3. *v.* 249. Nonne vides, quanto celebretur sportula fumo? Centum convivæ, sequitur sua quemque culina. ¶ Sportulæ etiam dictæ sunt largitiones, & distributiones pecuniarum, quæ ab iis fieri solebant, qui vel virilem sumebant togam, vel nuptias celebrabant, vel magistratum inibant. *Trajan. ad Plin. l.* 10. *ep.* 118. Invitatio, quæ singulos ad solemnes sportulas contrahit. V. *ep.* 117. *Plin. ad Trajan.*

Spretio, onis, f. *sprezzo*, contemptus. *Liv. l.* 40. *c.* 5. Ex composito sermones ad spretionem Romanorum trahebant. Alii leg. *ad spem*.

Spretor, oris, m. *spregiatore*, καταφρονητής, qui spernit, contemptor. *Ovid.* 8. *Metam. v.* 613. Utque Deorum Spretor erat, mentisque ferox Ixione natus.

Sprētus, a, um, *sprezzato*, ἀτιμωθείς, contemptus, neglectus. *Virg.* 1. *Æn.* Spretæque injuria formæ.

Sprētus, us, m. *sprezzo*, contemptus. *Apul. de Deo Socr. post princ.* Insolentissimo spretu Deos negligit. *Sidon. l.* 3. *ep. ult.* Spretui maximo est judiciis otiosorum latinæ linguæ proprietas.

Spūma, æ, f. *spuma*, *schiuma*, ἀφρός, rara quædam fex, quæ per ebullitionem, aut vehementem agitationem rebus liquidis supernatat. *Cic.* 3. *de nat. Deor. de Venere*. Altera spuma procreata, ex qua, & Mercurio Cupidinem secundum natum accepimus. *Virg.* 1. *Æn.* Et spumas salis ære ruebant. *Lucret. l.* 3. *v.* 490. fulminis ictu Concidit, & spumas agit, ingemit, & tremit artus.

Spumabundus, a, um, adject. spumans, spumeus. *Apul. in Apol.* Patiem suam spumabundus conspuisset.

Spumans, antis, o. g. *spumante*, ἀφρίζων, partic. a spumo. *Virg.* 4. *Æn. v.* 524. Aut spumantis apri cursum clamore prementem. *Id. ecl.* 5. *v.* 78. Pocula spumantia lacte. *Id. Æn.* 4. *v.* 135. Stat sonipes, & fræna ferox spumantia mandit. *Auct. ad Heren. l.* 4. *c.* 55. Spumans ex ore scelus, & anhelans crudelitatem.

Spumātus, a, um, *spumato*, *schiumato*, ἀφρισμένος, spuma aspersus. *Cic.* 1. *de Div. c.* 7. *ex poeta*: Saxaque cana, salis niveo spumata liquore.

Spumātus, us, m. spumæ ebullitio, vel ipsa spuma, ἀφρισμός. *Stat. l.* 1. *Silv.* 4. *v.* 104. anguis abundat spumatu.

Spumesco, is, n. 3. ἀφρίζομαι, spumosus fio. *Ovid. ep.* 2. *v.* 87. At si nostra tuo spumescant æquora remo.

Spumĕus, a, um, *spumoso*, ἀφρώδης, spuma abundans. *Virg.* 2. *Æn.* Non sic aggeribus ruptis cum spumeus amnis Exiit. ¶ Sumitur etiam pro eo, quod spumæ colorem refert. *Plin. l.* 15. *c.* 28. Spumeus color malis.

Spumĭdus, a, um, adject. *spumoso*. *Apul. in Apol.* Humor crassus, & spumidus.

Spumĭfer, ra, rum, *spumoso*, ἀφροφόρος, spumosus. *Stat. l.* 1. *Achil. v.* 59. Illi spumiferos glomerans a pectore fluctus.

Spumigĕna, næ, m. & f. ex spuma natus, ut Cytherea spumigena, apud *Martian. Capel.*

Spumĭger, ra, rum, idem quod spumifer. *Ovid.* 11. *Metam. v.* 140. Spumigeroque tuum fonti, qua plurimus exit, Subde caput.

Spumo, as, n. 1. *mandar fuori la spuma*, *far la spuma*, ἀφρίζω, spumam emitto. *Plin. l.* 32. *c.* 7. Et postquam desierit spumare, tepidum infundere. *Virg.* 2. *Georg. v.* 6. Spumat plenis vindemia labris.

Spumōsus, a, um, ἀφρώδης, quod spumam facit. *Virg.* 6. *Æn.* Inter saxa virum spumosa immerserat unda. *Plin. l.* 12. *c.* 7. Lycium aptissimum medicinæ, quod est spumosum. *Claudian. de VI. Consul. Honor. v.* 458. Addue quo scissas spumosior insultat undas.

Spuo, is, spui, sputum, n. 3. *sputare*, πτύω, salivam ejicio, a verbo græco allatum. *Virg.* 4. *Georg. v.* 97. Et terram ficco spuit ore viator Aridus.

Spurcāmen, inis, n. spurcities. *Prudent. Cathem.* 9. *v.* 56. Gregis suilli sordida spurcamina.

Spurcātus, a, um, *sporcato*. *Catul. in Comin. ep.* 103. Si Comini arbitrio populi tua cana senectus Spurcata impuris moribus intereat.

Spurce, adv. *sporcamente*, *βυπαρῶς*, fœde, impure. *Cic.* 1. *de Invent.* Siquid eorum spurce, superbe, crudeliter, malitiose factum proferetur. *Id.* 2. *Phil. c.* 39. Qui in illam miseram tam spurce, tam impie dixeris. *Id. Att. l.* 11. *ep.* 13. Deinde perscribit spurcissime, quas ob causas fecerit. *Cato apud Plin. l.* 29. *c.* 1. Spurcius nos quam alios fœdant.

Spurcidĭcus, a, um, αἰσχρολόγος, qui spurca loquitur. *Plaut. Capt. prol. v.* 56. Neque spurcidici insunt versus.

Spurcifĭcus, a, um, *βυπαροποιός*, qui spurca, & fœda facit. *Plaut. Trin.* 4. 1. 7. Spurcificum, immanem, intolerandum, vesanum.

Spurcilŏquium, ii, n. sermo de rebus turpibus. *Tertull. de resurr. carn. c.* 4. Spurciloquio experiri in congressibus.

Spurcitia, æ, f. *sporcizia*, *sporchezza*, ἀκαθαρσία, immunditia. *Colum. l.* 1. *c.* 5. Et quodcunque rubiginis, aut spurcitiæ resedit. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 16. Spumam, & omnem spurcitiam eximere.

Spurcities, ei, f. 5. idem ac spurcitia. *Lucret. l.* 6. *v.* 21. At contra nobis tæni teterrima cum sit Spurcities.

Spurco, as, a. 1. *sporcare*, *lordare*, *imbrattare*, *βυπαίνω*, fœdo, vitio. *Paul. l.* 1. *ff. de extraord. crim.* Siquis fimo corrupto aliquem perfuderit, cœno, luto oblinierit, aquas spurcaverit, fistulas, lacus, quidve ad injuriam publicam contaminaverit. *Cel. JCt. apud Ulpian. l. si servus, ff. ad leg. Aquil.* Cum eo agi posse Aquilia, qui vinum spurcavit, vel effudit, vel acetum fecit, vel alio modo vitiavit. *Plaut. Men.* 1. 2. 57. Nam ex istoc loco spurcatur nasum odore illutibili. Quidam hoc loco putant usurpari *spurcor* deponentium more; sed passive accipi potest. *nasum* autem accusativus est Græco more positus.

Spurcus, a, um, *sporco*, *lordo*, μιαρός, *βυπαρός*, impurus, obscœnus, lutulentus. *Col. in præf. l.* 1. Quid recusaret collis, quid campestris positio, quid humidus, & graminosus, quid siccus, & spurcus ager. *Plin. l.* 17. *c.* 2. Spurcum nubilum. *Gel. l.* 17. *c.* 9. Si quid est urina spurcius. ¶ Per Metaphoram de vino dicitur. *Fest.* Spurcum vinum est, quod sacris adhiberi non licet, ut ait Labeo Antistius, cui aqua admixta est, defrutumve, aut igne tactum est, mustumve, antequam defervescat. ¶ Item de moribus. *Cic.* 2. *Tusc. ex quodam Poeta*: Samnis spurcus homo, vita illa indignus, locoque. *Id. pro Domo, c.* 10. Scilicet tu helluoni spurcissimo Sex. Clodio omnes frumentarias provincias tradidisti. *Non. c.* 4. *n.* 425. observat, spurcum olim usurpatum pro sævo, aut sanguinario, & Ciceronem *spurcam tempestatem* dixisse, h. e. vehementissimam, & asperrimam.

Spurīna, æ, m. dux Regis Parthorum, qui Crassum interemit. ¶ Item Mathematicus, & vates, qui Cæsari prædixit, ut Martias caveret Idus. *Suet. in Cæs.* & *Valer. Max.* ¶ Item adolescens egregia forma, qui cum fœminas, virosque ad libidinem aspectu decoro invitaret, oris pulchritudinem vulneribus sponte dehonestavit. *Valer. cap. de verecundia.*

Spurium, ii, n. αἰδοῖον, ea pars, qua fœminæ id sunt, quod sunt, a σπορά semen. *Isid. l.* 9. *c.* 5. *Apul. in Apol.* Sumpta, inquit, de mari spuria, & fascina. Loquitur Apulejus de rebus marinis idem, quod obscœnæ partes, nomen forentis.

Spurius, a, um, *bastardo*, ממזר, Germ. *bastart*, Gall. *batard*, Hisp. *bastardo*, νόθος, qui ex certa matre, patre autem incerto natus est, ut definit *Ulpian.* Differt autem a *Notho*, quia hic proprie dicitur, qui certos parentes ostendere potest, sed illegitimo concubitu junctos. *Modestin. lib.* 23. *ff. de stat. hom.* ¶ Spurius etiam appellatur is, qui ex justis quidem nuptiis est susceptus, ulmorum cum uxor cum marito ab hostibus capta, in servitute enixa est, verum sola deinde cum filio reversa est. *Marcian. l.* 25. *ff. de capt. & postlim. rev.* ¶ Translate spurii versus dicuntur, qui incerti auctoris sunt. *Auson. ep.* 2. *v.* 19. Quique notas spuriis versibus apposuit. *Id. in præfat.* 7. *Sapient. v.* 13. Pone obelos igitur, spuriorum stigmata vatum.

Sputāmen, inis, n. sputus, sputatio. *Prudent. Apotheos. v.* 676. Humectam sacro sputamine terram contrectans. Adde *Tertul. adv. Gnost. c.* 10.

Sputamentum, i, n. sputamen. *Tertul. de Spectac. c. ult.* Sputamentis dedecoratus.

Sputatilĭcus, a, um, καταπτυστος, consputatione dignus, levis. *Cic. in Brut. c.* 74. *de C. Rufo*: Fuit accusator, inquit, vetus, quo accusante Chirtilium, Sisenna defendens dixit, quædam ejus sputatilica esse crimina. Tum C. Rufius, Circumvenior, inquit, Judices, nisi subvenitis. Sisenna, quid dicas, nescio: metuo insidias. Sputatilica quid est hoc? sputa quid sit, scio, tilica, nescio. Maximi risus. Sed ille tamen familiaris meus recte loqui putabat esse, insolitate loqui.

Sputātor, oris, m. πτυστής, qui frequenter spuit. *Plaut. Mil.* 3. 1. 52. Minime sputator, screator sum.

Sputisma, atis, n. sputus, sputamen. *Vitruv. l.* 7. *c.* 4. Quod poculis, & sputismatis affunditur, simul atque cadit, siccescit.

Sputo, as, a. 1. *sputare*, πτυστάζω, frequenter spuo. *Plaut. Capt.* 3. 4. 18. Nam illic isti, qui sputatur, interdum morbus venit. idest morbus comitialis, quem nominantes solemus despuere. *Id. Merc.* 1. 1. 27. Tua causa rupi ramices, jamdudum sputo sanguinem.

Sputum, i, n. *sputo*, πτύελον, πτύσμα, saliva. *Martial. l.* 2. *epigr.* 26. Inque suos mittit sputa subinde sinus.

Sputus, i, vel sputus, us, m. idem ac sputum. *Lactant. l.* 4. Et impurato ore exspuent venenatos sputos. Al. leg. *sputus*. *Cal. Aurel. Tard.* 4. *c.* 4. Cum plurimo sputu.

S ANTE Q.

Squalde vestis, V. Squalus, a, um.

Squalens, entis, nom. ex partic. idem ac squalidus, horridus, sordidus, incultus. *Virg. Æn.* 2. *v.* 277. Squalentem barbam. *Lucan. l.* 8. *v.* 57. atro squalentes pulvere vestes. *Ovid.* 3. *Fast.* squalentia tela venenis. h. e. atro, & pallido colore tincta, & livida, qualis in succis venenatis esse solet. ¶ Squalens auro vestis dicitur, quæ veluti aureis squamis distincta est, nam squalens a *squama* dicitur. Vide Squaleo, & Squalidus. *Virg. Æn.* 10. Per tunicam squalentem auro. *Id.* 12. *Æn. v.* 87. auro squalentem alboque orichalco Circundat loricam humeris. ¶ Hinc generatim squalens accipitur etiam pro fulgenti, splendido. *Virg. Georg.* 4. *v.* 91. *de rege apum*: Alter erit maculis auro squalentibus ardens, Et rutilis clarus squamis. *Id. ib. v.* 13. picti squalentia terga lacerti.

Squalentia, æ, f. squalor, sordes. *Tertul. in exhort. ad castit. c.* 10. Ingredi non secundum carnem squalentiæ concupiscentiam.

Squalĕo, es, lui, sine sup. n. 2. *essere squallido*, *essere sporco*, אבל, Germ. *ab seyn*, Gal. *etre plein de crasse*, *& ordure*, Hisp. *estar sucio*, αὐχμέω, sordidus sum, incultus sum. *Festus*: Squalidum, incultum, & sordidum, ait Verrius significare, sic dictum, quod proxime ad similitudinem squamæ piscium accedit, &c. *Gel. l.* 2. *c.* 6. Squalere dictum est a squamarum crebritate, asperitateque, quæ in serpentium, pisciumque coriis visuntur. *Virg.* 3. *Georg.* Squalent abductis arva colonis. *Quintil. l.* 10. *c.* 1. Neque ergo arma squalere situ, ac rubigine velim. ¶ Sumitur etiam pro mœstum esse, in luctu esse, quia qui mœsti sunt, sordidati vivunt. *Cic. pro Sext.* Erat igitur in luctu Senatus, squalebat civitas, publico consilio veste mutata. *Id. pro Mil. c.* 8. Tota civitas confecta senio est, squalent municipia, afflictantur coloniæ.

Squales, is, f. idem ac squalor. *Var. apud Non. c.* 3. *n.* 23c. Ager derelinqueretur, ac periret squale, scabreque, illuvie, ac vastitudine.

Squalesco, is, o. 3. squalidus fio. *Flav. Caper Grammat. pag.* 2240. *edit. Putschii*: Sive squalescere.

Squalĭde, adv. *lordamente*, Germ. *unsaubelich*, Gall. *salement*, Hisp. *suziamente*, *βυπαρῶς*, horride, inculte. *Cic.* 4. *de Fin. c.* 3. Sed vos squalidius; illorum, vides, quam niteat oratio.

Squaliditas, atis, f. neglectus, squalor. *Ammian. l.* 26. *c.* 11. Squaliditate maxime rerum ordinem implicare.

Squalĭdus, a, um, *squallido*, *sporco*, *lordo*, טמא, Ger. *unsauber*, Gal. *crasseux*, *sale*, Hisp. *suzio*, αὐχμηρός, sordidus, incultus. *Fest.* Squalidum, incultum, & sordidum, ait Verrius, significare, sic dictum, quod proxime ad similitudinem squamæ piscium accedit, utique eorum, qui in profunditatibus abditi paludum squalent maxime. Unde Ennius in Telepho: Quam vestitus squalida septus stola. V. Squalen. *Ter. Eun.* 2. 2. 5. Video sentum, squalidum, ægrum, pannis, annisque obsitum. *Ovid. l.* 1. *Fast.* Squalidaque humanis ossibus albet humus. *Cic. in Orat. c.* 53. Quia sua sponte squalidiora sunt, adhibendus erit in his explicandis quidam orationis nitor. ¶ Squalidum aurum dicitur, quod vesti inculcatum est, instar squamæ, & valde rutilum. Ita enim exponit *Gel. l.* 2. *c.* 6. apud quem legimus hunc *Accii* versum: Ejus serpentis squamæ squalido auro, & purpura prætextæ. ¶ Sumitur etiam squalidum pro aspero, quia quæ squamata sunt, tactu asperitatem habent. *Lucr. l.* 2. *v.* 468. cum squalida constent, Provolvi simul ut possint, & lædere sensus.

Squalĭtas, atis, f. *squallidezza*, squalor. *Accius apud Non. c.* 3. *n.* 232. Operta squalitate est, luctuque horrificali. *Lucil. ibid.* Squalitate obrutus.

Squalitūdo, dinis, f. squalitas. *Accius apud Non. c.* 3. *n.* 231. Speciem egregiam, indignam clade, & squalitudine.

Squalor, oris, m. *sporchezza*, *lordura*, זוהמה, Ger. *unrath*, Gal. *crasse*, *ou as d'ordure*, Hisp. *suziedad*, αὐχμός, inquinatio, sordes. *Gel. l.* 2. *c.* 6. Sic in corporibus incultis, squamosisque alta congeries sordium squalor appellabatur. *Cic.* 5. *Verr.* Non ut decumanus squaloris plenus, ac pulveris, sed unguentis oblitus, vino, vigiliisque languidus. *Liv. l.* 2. *c.* 23. Obsita erat squalore vestis, fœdus corporis habitus. ¶ Translate dicitur de iis, qui in luctu, & mœrore sunt.

sunt. Cic. Terent. 14. Fam. ep. 3. Nam mihi ante oculos dies, noctesque versatur squalor vester, & mœror. Metel. Cic. l. 3. Itaque vi luctu, & squalere fom.

Squalus, i, m. piscis marinus ex genere cartilaginosorum, qui parit circa æquinoctium vernum. Huic pisci ab asperitate nomen impositum videtur. Namque a squalus pro squalidus. Squalidum enim, & leve, sive glabrum apponuntur a Lucretio. Plin. l. 9. c. 51. Sargi, torpedo, squali circa æquinoctium. Meminit ejus piscis etiam Var. l. 3. de R. R. c. 3. Ovid. in Halieut. & Col. l. 8. c. 17.

Squalus, a, um, idem ac squalidus. Enn. apud Non. c. 10. n. 5. Strata terræ lavum lacrymis vestem squalam, & sordidam. Al. leg. squaldam, ut sit per syncopen pro squalidam.

Squama, æ, f. squama, scaglia, קשקשת, Ger. fischschupen, Gal. escailles, Hisp. escamas, λεπίς, id, quo corium piscis, aut serpentis tegitur. Cic. 2. de nat. Deor. c. 47. Pluma alias, alias squama videmus obductas. Virg. 11. Æn. v. 754. Arrectisque horret squamis, & sibilat ore. ¶ Translate ex similitudine squamarum in piscibus, & serpentibus, loricarum quoque catenulæ squamæ dicuntur, maglie. Virg. 9. Æn. v. 707. Nec duplici squama lorica fidelis, & auro sustinuit. Id. l. 11. Quem pellis ahenis In plumam squamis auro conserta tegebat. ¶ Squama quoque de ære dicitur, idest de scoria, quæ ex æris ictibus excutitur. Plin. l. 34. c. 11. Ibi flatu crebriore excutiuntur, velut milii squamæ, quas vocant florem. Et infra: Differentia hæc est, quod squama excutitur ictibus iisdem pulsibus, flos cadit sponte. ¶ Sermonis squamam, h. e. incultæ orationis rubiginem, asperitatemque dicendi dixit Sidon. l. 3. ep. 3.

Squamans, tis, squamas habens squamosas. Manil. l. 3. v. 412. cum se Delphinus in astra Erigit, & squamas stellis imitantibus exit. Alii leg. squamam, ut exire squamam locutio Græca sit, & valeat, squamam emittere, excernere, exhibere.

Squamatim, adv. λεπιδωτῶς, ad similitudinem squamarum. Plin. l. 16. c. 10. Nutamenta squamatim compacta dependent.

Squamatus, a, um, adject. squamis obductus. Tertul. in Apol. c. 21. Squamatos, aut cornutus, aut plumatus amator.

Squameus, a, um, scaglioso, λεπιδωτός, plenus squamis. Virg. 2. Georg. v. 154. Neque tanto Squameus in spiram tractu se colligit anguis.

Squamifer, ra, rum, λεπιδοφόρος, quod squamas fert. Cic. in Arato: Squamiferi pisces.

Squamiger, ra, rum, quod squamas habet, idem ac squamifer. Lucr. l. 1. v. 162. E terra posset oriri Squamigerum genus. idest pisces. Plin. l. 11. c. 37. Simili modo squamigeris, atque serpentibus.

Squamosus, a, um, scaglioso, λεπιδωτός, squamis plenus. Cic. 2. de nat. Deor. c. 44. ex Arat. Hanc Aries tegit, & squamoso corpore Piscis. Virg. 4. Georg. Squamosusque draco, & fulva cervice leæna.

Squamula, æ, f. exigua squama. Cels. lib. 7. c. 26. In se attrahens quasdam quasi squamulas.

Squarrosus, a, um, λεπρώδης, is, cujus cutis exurgit ob assiduam illuviem. Fest. Squarrosos ab eadem squamarum piscium similitudine ait (Varrius) dictos, quorum cutis exurgat ob assiduam illuviem, Lucil. Varronum, ac rupicum squarrosa incondita rostra.

Squatina, æ, f. squadra, ῥίνη, ῥίνη, piscis ex genere planorum, quo propter squalorem, hoc est asperitatem cutis, ligna, & ebora poliuntur, Græce dicitur ῥίνη, vel ῥίνη, quia ea ut lima utuntur. Nam ῥίνη, lima. Gallis vocatur Angelos marinus, quod instar Cherubim alas habeat utrinque expansas. Plin. l. 9. c. 12. Aspera cute, ut squatina, qua lignum, & ebora poliuntur. Id. c. 51. Ex planis squatina sola bis, Autumno, & Vergiliarum occasu parit. Id. l. 32. c. 11. Rhina, quam squatinam vocamus. Quædam vetus editio habet squatum, quod idem est.

Squatoraia, æ, f. piscis ex squatina, & raia natus. Plin. l. 9. c. 51. Piscium diversa genera non coeunt, præter squatinam, & raiam, ex quibus nascitur priore parte raiæ similis, & nomen ex utroque compositum apud Græcos trahit.

Squatus, i, m. idem ac Squatina. V. Squatina.

Squilla, æ, f. squilla, σκίλλα, bulbus nobilissimus, cæpæ modo multipliciter tunicatus, qui etiam hodie in Officinis nomen retinet, & aliter scilla dicitur. Pallad. l. 8. tit. 8. ¶ Est præterea squilla, parvus piscis, qui cum pinna pisce comparandi cibi iniit societatem. Alio nomine pinnophylacem, vel pinnoterem vocant. Cic. 2. de nat. Deor. c. 48. Pinna vero (sic enim Græce dicitur) duabus grandibus patula conchis cum parva squilla quasi societatem coit comparandi cibi. Itaque cum pisciculi parvi in concham hiantem innataverunt, tum admonita a squilla pinna morsu comprimit conchas. Horat. l. 2. sat. 4. Tostis marcentem squillis recreabis. ¶ Alterius generis videtur esse illa, quæ a Juvenale describitur sat. 5. v. 80. & inter grandiores, delicatioresque cibos enumeranda.

Squinanthus, i, σχοίνανθος, genus junci odorati, apud Pallad. in Octobri tit. 24.

S ANTE T.

St, zitto, vox silentium indicentis, apud Comicos. Terent. Phorm. 5. 1. 16. Quid? non is, obsecro, es, quem semper te esse dictitasti? C. St. S. Quid has metuis fores? Vetus Poeta apud Var. l. 5. de L. L. Isis, & Harpocrates digito qui significat st.

Stabiæ, f. 1. Castell' a mare. Castell' a mare di Stabia, urbs Campaniæ, in ora sin. Neap. cum portu capaci, ad rad. collis. Plin. l. 3. c. 5.

Stabianus, a, um, adject. a Stabiis, ut Stabianus ager, apud Plin. l. 31. c. 2. & l. 31. n. 1.

Stabilimen, inis, n. stabilimento, חזוק, Germ. sterckung, Gall. affermissement, Hisp. firmeza, βεβαίωσις, firmamentum, corroboratio, id, quod aliquid firmiter munit. Cic. 3. de nat. Deor. c. 27. ex Poeta. Addo, inquit, hoc, quod mihi portento cælestium Pater Prodigium misit Regni stabilimen mei.

Stabilimentum, i, n. idem ac stabilimen. Plaut. Curc. 2. 3. 88. Hæc sunt ventri stabilimenta, panis, & assa bubula, poculum grande.

Stabilio, is, a. 4. stabilire, fermare, קים, Ger. bestætigen, Gal. établir, Hisp. establecer, βεβαιόω, stabile facio, firmo. Plaut. Amph. 1. 1. 39. Regique Thebano Creonti regnum stabilivit suum. Cic. 4. de Fin. Cum alter stabilire Rempub. studuerit, alter evertere. Plin. l. 9. c. 18. Et in fluctibus se velut anchoris stabiliunt.

Stabilis, le, o. 3. stabile, immutabile, נאמן, Germ. steif, Gall. ferme, asseuré, Hisp. firme, βέβαιος, aptus ad standum, firmus, & fixus. Cic. 1. de Orat. Nihil est enim tam insigne, nec tam ad diuturnitatem memoriæ stabile, quam id, in quo aliquid offenderis. Id. 2. de nat. Deor. Habere non errantem, & vagam, sed stabilem, certamque sententiam. Plaut. Merc. 3. 4. 68. Stabilis patria. h. e. in qua quis perpetuo habitat. Verba ejus sunt: Qui fiat fugæ? quæ patria, aut domus tibi stabilis esse poterit? Terent. Adelph. 1. 1. 41. Errat, qui imperium credit stabilius, vi quod fit, quam quod amicitia adjungitur. Cato in præf. R. R. Quæstus stabilissimus, guadagno sicurissimo. Tacit. Ann. 1. c. 43. Id stabile ad pœnitentiam, id fidei vinculum erat, sarà testimonio di un pentimento sincero, e durevole. ¶ Mala stabilia, poma non decidua, & quæ diutius in arbore stent, vel diu maturitatem retinent, neque cito corrumpuntur. Cato c. 7. Eo lotium suillum, aut stercus ad radicem eorum addere oportet, ut stabilia mala fiant. ¶ Stabile est, certum, statutum est. Plaut. Bacch. 3. 4. 25. Profecto stabile est, me patri aurum reddere.

Stabilitas, atis, f. stabilità, fermezza, אמונה, Ger. bestendigkeit, Gall. fermeté, Hisp. firmeza, βεβαιότης, firmitas. Cæs. l. 4. B. G. Nobilitatem equitum, stabilitatem peditum in præliis præstant. Cic. 5. Tusc. cap. 14. Qui poterit aut corporis firmitate, aut fortunæ stabilitate confidere? Plin. l. 23. c. 3. Gingivis, & oris ulceribus, dentium stabilitati efficacissime subvenit.

Stabiliter, adv. stabilmente, firme. Vitruv. l. 10. c. 14. Tympanum stabiliter inclusum. Suet. in Claud. c. 20. Molem stabilius fundans.

Stabilitor, oris, m. qui firmat, & stabilit aliquid. Sen. l. 4. de benef. c. 7. Deus, quod stant beneficio ejus omnia, Stator, stabilitorque est. Alii aliter leg.

Stabilitus, a, um, stabilito, partic. a stabilior. Cic. 2. Tusc. Hoc igitur probe stabilito, & fixo, excutiendum est, &c. Lucret. l. 3. v. 203. quo quæque magis cum pondere magno Asperaque inveniuntur, eo stabilita magis sunt.

Stabulans, antis, o. 3. partic. a stabulor. Col. lib. 6. c. 3. Attilium Consulem grande fecisse adversus serpentem in illis locis stabulantem prælium. Sil. l. 3. v. 399. Tartessos stabulantis conscia Phœbo. h. e. occidentis.

Stabularia, f. 1. πανδοκεύτρια, mulieres, ut inquit Augustin. l. 18. de Civit. quæ exercent stabulum, & viatores mercede pascunt.

Stabularius, ii, m. ostiere, stalliere, Germ. wirt, Gal. hostelier, valet d'étable, Hisp. mesonero, establerizo, πανδοχεύς, caupo viatores pretio recipiens. Sen. l. 2. de Benef. c. 14. Nemo se stabulario, aut cauponi hospitem judicat. Apul. l. 1. A. A. Sumo sarcinulam, & pretio mansionis stabulario persoluto, capessimus iter. Ulpian. l. 1. ff. nautæ, caupones, &c. Caupones, & stabularios eos æque accipiemus, qui cauponam, & stabulum exercent. ¶ Stabularius item dicitur, qui stabuli, hoc est loci, ubi animalia stant, curam gerit, famiglio di stalla. Var. l. 2. de R. R. c. 10. In quibus stabularii solent equas abigere. Col. l. 6. c. 23. Si velut ex militari disciplina intra stabularii castra manserint.

Stabulatio, onis, f. stallaggio, ἐνσταθμεύσις, mansio in stabulo, seu locus, ubi animalia stabulantur. Col. l. 6. c. 3. Itaque hyberna stabulatio eorum præparanda est.

Stabulo, as, a. 1. alloggiare alla stalla, Germ. im stall halten, in stall thuen, Gall. établer, mettre à l'étable, Hisp. recebir, e poner en el establo, σταθμεύω, in stabulum recipio. Var. l. 2. de R. R. Danda opera, ut pabulo vendito alienum pecus in suo fundo pascat, & stabulet. ¶ Est etiam verbum neutrum idem significans, quod stabulor. Virg. 6. Æn. v. 286. Centauri in foribus stabulant. Stat. l. 2. Theb. Geticoque pecus stabulare sub Hæmo.

Stabulor, aris, d. 1. αὐλίζομαι, in stabulo dego. Ovid. 13. Metam. v. 822. pecudes, multæ stabulantur in antris. Col. l. 6. c. 23. Curæque fuerit, ut stabulentur sicco in loco. Var. l. 3. c. 3. R. R. Villas, in quibus stabulentur turdi, ac pavones.

Stabulum, i, n. alloggiamento, σταθμός, locus, in quem longo itinere fessi succedere solent, quod & diversorium, & hospitium dici solet, a stando. Ulp. l. lex Cornelia, ff. de injur. & fam. libell. Tantum igitur ad meritoria, vel stabula non pertinebit. Petron. in Satyr. Nec viam diligenter tenebam, nec quo loco stabulum esset, sciebam. ¶ Sumitur etiam pro loco, ubi meretrices stare consueverant, seu pro lupanari. Plaut. Pœn. 1. 2. 53. An te ibi vis inter istas versarier miseras, cœno delibutas, servilicolas sordidas, quæ tibi olant stabulum? Hinc Curio apud Sueton. in Cæs. c. 49. Cæsarem per convicium Nicomedis stabulum appellabat, quia credebatur pudicitiam suam Nicomedi subjecisse. Huc etiam pertinet illud Cic. 2. Phil. c. 28. Hujus in sedibus pro cubiculis stabula, pro triclinus popinæ sunt. ¶ Item pro quacunque statione, seu habitatione. Sallust. in Jug. c. 18. de Getulis. Cibus erat caro ferina, atque humi stabulum? ¶ Speciatim stabulum dicitur locus, in quo equi, & alia animalia consistunt, sive sub tecto, sive etiam sub dio, stalla, אורוה, Germ. herberg, Gall. étable, Hisp. establo, ἱπποστάσιον, qui locus etiam a varietate pecudum varie nominatur. Nam ubi equi tenentur, equile dicitur, ubi boves, bovile, ubi oves, ovile, ubi capræ, caprile, ubi sues, hara. Virg. 7. Æn. Ardua tecta petit stabuli, & de culmine summo Pastorale canit signum. Id. l. 8. Quatuor a stabulis præstanti corpore tauros Avertit. Id. l. 6. Itur in antiquam silvam, stabula alta ferarum. Col. l. 8. c. 11. Stabula pavonum. ¶ Sumitur etiam translate pro sede, seu loco. Plaut. Mosl. 2. 1. 3. Nusquam stabulum est confidentiæ. Id. Truc. 2. 7. 32. Ipsa quæ sit stabulum flagitii?

Stachys, ys, f. στάχυς, herba marrubio similis, sed folia habens longiora, & candidiora. Plin. l. 24. c. 15.

Stacta, æ, vel stacte, es, f. 1. στακτή, oleum ex cinnamomo, & myrrha infusa sudans. Plin. l. 12. c. 15. Sudant sponte, prius quam incidantur, stacten dictam. Lucret. l. 2. v. 846. Sicut amaracini blandum stactæque liquorem. Plaut. Mosl. 1. 3. v. 151. Vin' unguenta? Ph. Quid opus est? cum Stacta accubo. Col. lib. 10. Sed melior stacte ponatur Achaica myrrha. Ubi Achaicam myrrham vocat Græcam, hoc est, quæ in Cilicia, & Amano monte proveniret.

Stactæus, a, um, στακταῖος, quod ad stacten spectat, ut myrrha stactea, idest stillatitia, ex qua stacte exprimitur. Plin. l. 32. c. 26. Genera myrrhæ complura, Troglodytica, sylvestrium prima, Erythræa sequens, & Minæa, in qua stactæ, & Atramitica est.

Stacula, æ, f. genus vitis apud Plin. l. 14. c. 2.

Stadialis, le, adject. stadium continens. Vetus auctor Gromaticus apud Rigalt. pag. 298. Stadialis ager habet passus centum vigintiquinque.

Stadiatus, a, um, adject. Stadiatæ porticus, apud Vitruv. l. 5. c. 11. sunt in quibus, ceu tectis stadiis, per hyemem cœlo non sereno athletæ exercebantur.

Stadiodromus, i, m. σταδιοδρόμος, qui in stadio cursu certat, qui stadium percurrit. Firmic. l. 8. c. 8. Si Mars respexerit leporem amfestum in horoscopo, faciet stadiodromos. ¶ Sumitur etiam pro loco, in quo ludi, & cursus exercentur. Plin. l. 34. c. 8. Qui fecit stadiodromon Astylon, qui Olympiæ ostenditur.

Stadium, ii, n. stadio, Ger. lauffplatz, hat. 125. schritt, Gal. stade, Hisp. stadio, carrera, στάδιον, curriculum, locus, in quo cursu, & lucta certabant athletæ, quod erat spatium sexcentorum viginti quinque pedum, sive centum, & viginti quinque passuum, teste Plin. lib. 2. c. 23. quæ octava pars est milliarii, quippe quod mille constat passibus. Cic. 3. Off. Qui stadium currit, eniti & contendere debet, quam maxime possit, ut vincat. Id. 2. Tusc. c. 23. Ut in stadio cursores exclamant, quam maxime possunt. ¶ Stadium ab Hercule institutum tradunt, eumque pedibus suis metatum esse id stadium, quod erat Pisis apud Jovem Olympium, idque fecisse longum pedes sexcentos viginti quinque. Inde postea alia stadia in terris Græciæ ab aliis instituta sunt, quæ similiter fuere pedum 625. sed tamen aliquanto breviora, propter differentiam magnitudinis pedis Herculani, & cæterorum hominum. Sed Gellius l. 1. c. 1. dicit, stadium Olympicum, & cætera in Græcia fuisse pedum sexcentorum. ¶ Quia vero locus ille, in quo in cursu se exercebant, fuit longus 125. passus, hinc factum est, ut stadium usurpetur pro hujusmodi mensura in universum, dicaturque de quibuscunque terræ spatiis, quemadmodum milliarium. Cic. Att. l. 18. Cum a Leucopetra profectus (inde enim transmittebam) stadia circiter trecenta processissem. ¶ Effertur & genere masc. in plurali a Macrob. l. 1. in somn. Scip. c. 15. Ultra trecentos, & sexaginta stadios.

Stagira, orum, n. pl. Libanova, urbs Macedoniæ, in prov. Amphaxitide, prope Strymonicum sin. patria Aristotelis, qui inde Stagirites dictus est.

Stagirites, æ, m. ex Stagire. Cicero Acad. 1. c. 4. Plin. l. 4. c. 10.

Stagnans, antis, o. 3. stagnante. Virg. 4. Georg. Effuso stagnantem flumine Nilum. Claudian. de Nilo v. 38. Effluit Ægypto stagnantior.

Stagnatilis, le, adject. di stagno, ut stagnatiles pisces. Plin. Valer. l. 2. c. 42.

Stagnatum, i, n. genus vasis e stanno ad coquendum apti. Plin. Valer. l. 1. cap. 31. Coquere in stagnato ad ignem.

Stagnatus, a, um, λιμνώδης, aqua stagnante oppletus, paludosus. Col. l. 10. v. 11. Nam neque sicca placet, nec quæ stagnata palude. Ovid. 15. Met. v. 269. Stagnata paludibus hument.

Stagnensis, se, di stagno, ad stagnum pertinens. Augustin. enarrat. in Psalm. 103. ad fin. Fulicas aves esse marinas, vel stagnenses novimus.

Stagneus, a, um, adject. idem quod stanneus, di stagno, a stannum. Plaut. in fragment. apud Festum in Nervus: Muriatica autem video in vasis stagneis. Scribon. Larg. compos. 230. Stagnea pyxis.

Stagninus, a, um, adject. ut stagninus color, colore di acqua stagnante, apud Frontin. de aquæduct. l. 1.

Stagno, as, n. 1. star fermo, non scorrere, Ger. aussschwellen, Gal. faire étang, Hisp. hazerse estanque, λιμνάζω, stagnum facio, & dicitur de mari, aut flumine, cum litore, aut ripas prætergressum, aliquo in loco consistit, ut aqua

aque

neque effluunt, neque sorbentur. *Plin. lib.* 13. c. 11. Papyrus nascitur in palustribus Ægypti, aut quiescentibus Nili aquis, ubi evagatæ stagnant. ¶ Aliquando active accipitur pro inundare. *Tac. l.* 1. *Ann. cap.* 76. Auctus Tiberis plana Urbis stagnaverat. ¶ Sumitur etiam pro aquam continere, nec absorbere, stagnum, vel paludem fieri. *Ovid.* 1. *Met. v.* 324. Jupiter ut liquidis stagnare paludibus orbem, Et superesse videt de tot modo millibus unum. *Plin. l.* 17. c. 26. Vindemiator Hispaniarum stagnante solo uvas demetit.

Stagnōsus, a, um, adject. *pieno di stagni*. *Ammian. l.* 17. c. 58. (*al.* 13.) Soli natura stagnosa, & referta salicibus.

Stagnum, i, n. *stagno*, *acqua morta*, [Hebrew], Germ. *see*, *weyer*, Gall. *estang*, Hisp. *estanque*, λίμνη, lacus, ubi aqua manet, & non movetur. *Festus*: Stagnum quidam dici putant, quod in eo aqua perpetuo stet, alii, quod is locus a Græcis στεγνὸς dicitur; quia bene contineat aquam. *Virg.* 4. *Georg.* At liquidi fontes, & stagna virentia musco Adsint. *Cic.* 1. *de Div.* Absurdoque sono fontes, & stagna cietis. ¶ Ponitur interdum pro mari. *Virg.* 10. *Æn.* Cum pedes incessit medii per maxima Nerei Stagna viam scindens. ¶ Item pro parte maris profundissima. *Virg.* 1. *Æn.* Emissamque hyemem sensit Neptunus, & imis Stagna refusa vadis.

Stagonias, æ, σταγονίας, species thuris stillatim emanantis, a στάζω, stillo. *Plin. l.* 12. c. 15.

Stagonītis, itis, f. σταγονῖτις, succus stillans resinæ modo ex quadam ferula, qui & galbanum dicitur. *Plin. l.* 12. c. 25.

Stalagmia, orum, n. inaures ex bacca pendula, oblongæ, ita dictæ quia guttæ aqueæ pendentis (quæ Græce σταλαγμός) similitudinem referunt. *Plaut. Men.* 3. 3. 18.

Stalagmias, æ, m. σταλαγμίας, stiria seu gutta cujusdam succi stillantis. *Plin. l.* 34. c. 12.

Stamen, inis, n. *stame*, *filo*, Ger. *kunkel*, Gall. *estaim*, Hisp. *estambre*, νῆμα, filum illud rectum, quod in opere textorio per pectinem transmissum est, cui subtemen, seu subtegmen opponitur, quod stamini transversaliter intertexitur: item illud quod a colo detrahitur, & fuso netur. *Varro l.* 4. *de L. L.* Stamen a stando, quod eo stat omne in tela velamentum. Staminis, & subteminis discrimen optime exponit *Salmasius in Tertullianum*, *de Pallio*, ubi docet, subtemen, quod Græcis κρόκη, pretiosius fuisse stamine, quod Græcis στήμων. Mollius quippe, & subtilius subtemen, imo in subsericis vestibus stamen de lino, subtemen de serico, item in auro textilibus stamen ex serico, subtemen ex aureis filis. *Ovid.* 6. *Met. v.* 54. Et gracili geminas intendunt stamine telas. *Id.* 3. *de Arte*; Rejice succinctos operoso stamine fusos. *Plin. l.* 8. *cap.* 48. Inde factum, ut nubentes virgines comitaretur colus compta, & fusus cum stamine. ¶ Stamina in lyra sunt fides, quæ & fila dicuntur. *Ovid.* 11. *Metam. v.* 170. tum stamina docto Pollice sollicitat. ¶ Dicuntur præterea stamina in ligno, vel herbis quædam quasi filamenta recto ordine extensa. *Plin. l.* 16. *cap.* 38. Pulpa mero stamine, & tenui constat. ¶ Denique stamen pro infula a flamine usurpatur a *Propert.* ubi ait *l.* 4. *eleg.* 9. alma Sacerdos Puniceo canas stamine vincta comas.

Staminarius, a, um, adject. a stamine. *Staminariæ* titulus est cujusdam Comœdiæ a Laberio compositæ, quæ intercidit. *Gell. l.* 16. c. 7. Laberius in Staminariis.

Staminātus, a, um, adject. stamine contextus, ut staminatæ vestes, apud *Petron. in fragment. Tragur.*

Stamineus, a, um, στημόνιος, quod ad stamen spectat. *Propert. l.* 3. *el.* 6. (*al.* 4.) Staminea rhombi ducitur illa rota. ¶ Stamineæ venæ in lignis dicuntur, quæ rectæ, & in longum ductæ sunt instar staminis extensi. *Plin. l.* 16. c. 43. Magna glutini ratio, propter ea, quæ sectilibus laminis ac in alio genere operiuntur: stamineam in hoc usu probant venam &c.

Stanneus, a, um, quod ex stanno factum est. *Plin. l.* 29. c. 3. Tum in stannea pyxide conditur.

Stannum, i, n. *stagno*, στάννον, metalli genus, quod in fodinis invenitur cum argento, & in fornace primum liquescit. *Plin. l.* 34. c. 16. Plumbi nigri origo duplex est. Aut enim sua provenit vena, nec quicquam aliud ex se parit, aut cum argento nascitur, mixtisque venis conflatur. Ejus, qui primus fluit in fornacibus liquor, stannum appellatur, qui secundus, argentum: quod remansit in fornacibus, galena, quæ portio est tertia additæ venæ. Hæc rursus conflata dat nigrum plumbum, deductis partibus duabus. *Id. ib. cap.* 17. Stannum illitum æneis vasis saporem gratiorem facit, & compescit æruginis virus. ¶ Ex verbis *Plinii* allatis recte notant Eruditi, prave eos sentire qui putant, stannum idem esse cum Græcorum κασσίτερο, seu plumbo albo: nam plumbi albi nomine significatur genus quoddam metalli, quod nobis ignotum est. V. *Plin. cit. l.* 34. c. 16.

Stans, antis, n. 3. *stante*, partic. a sto. *Cic. in Catil.* Quod incolumes cives, quod stantem urbem reliquit. *Hor. Satyra* 4. *l.* 1. *v.* 9. *de Lucil.* In hora sæpe ducentos Ut magnum versus dictabat stans pede in uno. *Ovid.* 6. *Fast. de frugibus*: Grande caput, stantes oculi, rostra apta rapinæ. idest extantes, vel immobiles. *Id.* 7. *Met.* Freta stantia. h. e. quieta. *Idem de Pont. eleg.* 7. Vina stantia gelu. h. e. concreta. ¶ In illo *Propertii l.* 4. *eleg.* 5. *v.* 11. Quippe & Collinas ad fossam moverit herbas, Stantia currenti diluerentur aquæ. *Stantia* sunt segetes, frutices, arbores, & quidquid supra terram exstat, ac prominet, inquit *Broukhusius*.

Staphis, idis, f. *stafusaria*, σταφίς, genus vitis, quæ etiam astaphisagria, & Latinis pituitaria, & pedicularis dicitur. *Plin. l.* 23. c. 1. Astaphisagria, sive staphis, quam uvam taminiam aliqui vocant falso; suum enim genus habet, cauliculis nigris rectis, foliis labruscæ, fert folliculos verius, quam acinos, virides, similes ciceri, in his nucleum triangulum. Maturescit cum vindemia, nigrescitque, cum taminiæ rubentes noriman acinos, sciamusque illam in apricis nasci, hanc non nisi in opacis.

Staphylagria, herba quædam apud *Apul. de herb. c.* 74.

Staphylinus, f. σταφυλῖνος, pastinaca. Duorum generum est, hortensis, quam σταφυλῖνον κηπαῖον nominat Dioscorides, & agrestis, quam idem σταφυλῖνον ἄγριον appellat, Romani etiam pastinacam erraticam. *Col. lib.* 9. c. 4. Tum agrestis pastinaca, & ejusdem nominis edomita, quam Græci σταφυλῖνον vocant. ¶ Sed fere hoc nomine pastinaca agrestis vocatur. *Plin. l.* 19. c. 5. Ex iis pastinacæ unum genus agreste sponte provenit, staphylinos Græce dicitur, &c.

Staphylodendros, σταφυλόδενδρον, n. genus arboris, de qua ita *Plin. l.* 16. c. 16. Est & trans Alpes arbor simillima aceri albo materia, quæ vocatur staphylodendron, fert siliquas, & in iis nucleos sapore nucis avellanæ.

Staphyloma, atis, n. σταφύλωμα, vitium oculi acino uvæ simile. *Veget. l.* 2. *de re veterin. c.* 19.

Stapia, æ, f. *staffa*, instrumentum, in quod pedes ponimus equo sedentes. *Vet. Inscript. Romæ*. Equo casu desiliens, pes hæsit stapiæ, tractus interiit. Inscriptio tamen hæc non admodum vetusta videtur, quemadmodum nec ipsa stapiæ inventio, ut contendit *Galeottus Martius*. V. *Hieron. Magium Miscell.* 2. 14.

Stat, abat, statum est, imp. i. in animo est, certum est, deliberatum est. *Virg.* 2. *Æn.* Stat casus renovare omnes, omnemque reverti Per Trojam. *Cic. Att. l.* 3. Neque adhuc stabat, quo potissimum. *Id. l.* 9. *Fam. ep.* 5. Modo stet nobis illud, una vivere in studiis nostris. ¶ Ponitur etiam pro causam esse. *Plin. l.* 18. c. 25. Non stat per me, quominus cælum intelligas, & cælestia scias.

Stata Mater, Dea quædam apud Romanos. *Fest.* Statæ Matris simulacrum in foro colebatur. Postquam id collustravit (*Scaliger legit*, Cælius stravit) ne lapides igne corrumperentur, qui plurimus ibi fiebat nocturno tempore, magna pars populi in suos quisque vicos retulerunt ejus Deæ cultum.

Statānum vinum inter generosiora connumeratur a *Plin. l.* 14. c. 6. proveniteque in Campania non longe a Falerno agro.

Statānus, sive Statulinus, vel Statilinus, m. στάτανος, Deus puerilitatis præses, cui sacrificabant, cum primum pueri inciperent stare, atque ire, ut Fabulinus, cui sacrificabant, cum primum fari inciperent. *Varro apud Non. cap.* 12. *in fine.*

Statārius, a, um, *fermo*, *immobile*, Ger. *statig*, Gall. *ferme*, Hisp. *firme*, ἑδραῖος, στάδαιος, fixus, firmus, immobilis. Stataria pugna est, qua collato utrinque pede sic decertatur, ut nemo loco recedat, sed quisque remaneat, ubi steterat. *Ammian. l.* 14. c. 6. ¶ Statarius miles, qui in loco suo constanter pugnat. *Liv. l.* 9. c. 19. Statarius uterque miles, ordines servans. ¶ Statarium prandium, quod milites stantes capiunt. *Mamertin. in Paneg. Juliano c.* 11. Qui semper statarium prandium ad necessitatem humani corporis capiat. ¶ Stataria comœdia est ea, quæ lenis, tranquillaque, non affectibus æstuans. Nam hujusmodi fabulæ a stantibus, non discursantibus, tumultuantibusve peraguntur. *Don. in Heaut.* Comœdiæ aut motoriæ sunt, aut statariæ, aut mistæ. Motoriæ, turbulentæ: statariæ, quietiores: mistæ, ex utroque actu consistentes. *Id. in prologum Adelph.* Hujus fabulæ tota actio cum sit mista ex utroque genere, ut fere Terentianæ omnes, præter Heautontimorumenon, tamen majori ex parte motoria est. Nam statarios locos perpaucos habet. *Id. in prologum Adelph.* Ipsi senes in statariæ charactere partem aperiens, in motoria partem ostendens. Nam duo agendi sunt principales modi, motorius, & statarius, ex quibus ille tertius nascitur, qui dicitur μικτός. *Ter. Heaut. prol. v.* 36. Date potestatem, mihi statariam agere ut liceat per silentium. ¶ Statarii actores, qui minus actuosi, eoque statariis comœdiis aptiores sunt, quam motoriis. *Cic. in Bruto c.* 30. Volo enim, ut in scena, sic etiam in foro, non eos modo laudari, qui celeri motu, & difficili utantur, sed eos etiam, quos statarios appellant, quorum sit illa simplex in agendo veritas, non molesta. *Id. ib. c.* 68. C. deinde Piso statarius, & sermonis plenus Orator, &c.

Statera, æ, f. *stadera*, [Hebrew], Germ. *beisswag*, Gall. *balance*, Hisp. *balança*, σταθμός, ζυγός, instrumentum, quo res suis lancibus ponderantur. Est ab ἱστάναι, quod interdum est appendo, libro, pondero, unde & σταθμίς, mensura, στατική, ponderandi ars. Proprie differt a trutina, ut species a genere. Duæ enim species trutinæ, libra, quæ binas habet lances; statera, quæ stilo constat punctis distincto, quæ pondera discriminant. *Vitruv. l.* 10. c. 8. Id autem ex trutinis, quæ stateræ dicuntur, licet considerare. *Cic. l.* 2. *de Orat. c.* 38. Ad ea probanda, quæ non aurificis statera, sed quadam populari trutina examinantur. ¶ Erat item statera, vasis genus in argentea supellectili, quod & tympanum, & magida appellant. *Plin. l.* 33. c. 11. Tympana vero se juvene appellata staterat, & lances, quas antiqui magidas appellaverant.

Statice, es, f. στατική, herba septem caulibus veluti rosæ capita sustinens. *Plin. l.* 26. c. 8.

Staticŭlum, i, n. statua, a *statuo*, quia statuitur, sive erigitur, ac defigitur. *Tertul. adv. Gnosticos c.* 2. Comminuetis staticula eorum. ¶ Staticulum item, genus vehiculi, seu gestatorii, sicut essedum, & petoritum. *Plin. l.* 37. c. 10. Reddunt species fluminum, nemorum, & jumentorum, & esseda, & staticula, & equorum ornamenta. *Id. l.* 34. c. 17. Ad vorta quoque staticula invoit luxuria pervenit.

Staticŭlus, i, m. σχῆμα, ὀνόματα, saltatio non motoria, sed stataria, qualis erat in choris Τριάγωνον, ut *Turnebus* docet *l.* 17. c. 10. & *l.* 18. c. 4. Hinc staticulos dare, χορεύειν, *ballare*. *M. Cato apud Macrobium l.* 2. *Saturn. c.* 10. Descendit de canterio, inde staticulos dare, ridicularia fundere. *Plaut. Pers.* 5. 2. 43. Nequeo, leno, quin tibi saltem staticulum dem, olim quem Hegea faciebat.

Statiellenses, & Statielli, vel Statyelli, pop. Liguriæ, inter Apenninum M. & Tanarum fl. quorum urbes Aquæ Statiellorum, & Alexandria. *Plin. l.* 3. c. 5.

Statilinus. V. Statanus.

Statim, adv. *subito*, [Hebrew], Ger. *ein weegs*, Gall. *soudain*, Hisp. *luego*, εὐθύς, παραυτίκα, sito, illico, continuo, protinus. Usurpatur vel absolute. *Cic. in Q. vas.* Itaque hoc sum aggressus statim Catone absoluto. *Martial. l.* 12. *ep.* 95. Ridenti dominæ statim remittit. ¶ Vel cum partic. ut. *Cic. Att. l.* 2. *ep.* 12. Has literas scripsi statim, ut eas legeram. *subito che*. *Id. Att. l.* 12. *ep.* 18. Nam ut heri me salutavit, statim Romam profectus est. ¶ Vel cum partic. atque. *Ulp. l. si maritus, ff. ad l. Juliam*; Et primum Pomponius putat admitti ad accusationem extraneum posse statim, atque negaverit. ¶ Item cum partic. quam. *Ulp. l.* 1. §. *habet*, *ff. usufructuarius quemadmodum caveat*: Quarum prior statim committitur, quam aliter fuerit usus. ¶ Item cum abl. & prep. a, vel ab. *Plin. l.* 27. c. 9. Semipedalibus ramulis quinis, senisve a radice statim foliosis. ¶ Statim (producta prima syllaba) significat constanter, perseveranter, a stando. *Plaut. Amph.* 2. 1. 83. Nec recedit loco, quin statim rem gerat. Et *vers.* 150. Ita statim stant signa. Ita *Non. c.* 4. *n.* 423. ¶ Sunt tamen quidam Poetæ qui etiam in prima hujus vocis significatione produxerunt. *Avien. in Phænom. Arat. v.* 398. Tum succisa Ceres statim cum mergite culmi. Adde *Alcim. Avit. l.* 2. *v.* 180. Qui non videntur imitandi.

Statina, æ, f. Dea, quæ infantibus stare incipientibus præerat. *Tert. de An. c.* 39. Prima constitutio infantis super terram Statinæ Deæ sacram est.

Statinæ, f. 1. plur. aquæ in Campania, in Pithecusa ins. quæ subito terræmotu natæ sunt. *Plin. l.* 2. c. 88. *Stat. lib.* 3. *Sylv. car.* 5. Ænariæque lacus medicos, Statinasque renatas.

Statio, onis, f. *consistenza*, [Hebrew], Ger. *stelle*, Gall. *place*, *havre*, *station*, Hisp. *estanca*, *estancia*, στάσις, actio standi, vel consistendi, commoratio, habitatio. *Cic. Att. l.* 6. *ep. ult.* Athenis statio mea nunc placet. *Lucret. l.* 4. *v.* 389. Quæ manet in statione, ea præter creditur ire. Loquitur de navi, quæ fertur, dum stare creditur. *Petronl. l. e. sub fin.* Eaque functio longissima statione mortali destinata successores quam fertissimos. idest longissima vita. *Plin. l.* 2. c. 16. Percussa in qua diximus parte, & triangulo, Solis radio inhibentur rectum agere cursum, & ignea vi levantur in sublime. Hoc non protinus intelligi potest visu nostro, ideoque existimantur stare, unde & nomen accepit statio. ¶ Metonymice in fluminibus sic vocatur locus, ubi tuto naves stare possunt, ut est *Ulp. pandect. l.* 43. *tit.* 12. *leg.* 1. In mari portus dicitur. Sed tamen etiam de mari statio usurpatur, idest de loco in litore sinuoso, in quo naves ad tempus possunt consistere, minus tamen tuto, quam in portu. *Virg.* 4. *Georg.* Statio tutissima nautis. *Id.* 2. *Æn. v.* 23. Nunc tantum sinus, & statio male fida carinis. *Velles. l.* 2. c. 72. Exitialem tempestatem fugientibus, statio pro portu foret. *Serv. ad loc. cit.* 2. *Æn.* hanc inter portum, & stationem statuit differentiam, ut statio dicatur locus, ubi naves ad tempus consistunt; portus vero, ubi hiemant. ¶ Appellatur & sic locus, ubi tuto ad tempus milites stant. Hujusmodi loca etiam stativa, & præsidia dicuntur. *Lentul. l.* 12. *Fam. ep.* 15. Ut etiam a Rhodiis urbe, portu, statione, quæ extra urbem est, commeatu, aqua denique prohiberentur nostri milites. Adde *Tacitum Hist.* 3. c. 9. ¶ Locum item vigilibus ad excubias agendas assignatum, stationem vocamus, quod in eo subsistere cogantur, neque illum sine gravi noxa possint relinquere. *Virg.* 9. *Æn.* Servantque vices statione relicta. *Cæs. l.* 5. *B. C.* Alteras cohortes in statione habere. *Cic. de senect. c.* 20. *allegorice*: Vetat Pythagoras injussu Imperatoris, idest Dei, de præsidio & statione vitæ discedere. ¶ Persæpe ponitur pro militibus ipsis, qui in statione dispositi sunt. *Liv. l.* 5. Non stationem pro portis excubare, non armatos esse in muris. ¶ Usurpatur de quocunque loco, in quem multi conveniunt, & in quo consistunt, ut de officinis, & de gymnasiis, in quibus artes traduntur, de locis, ubi de jure respondetur, &c. *Gell. l.* 13. c. 13. Quæsitum esse memini in plerisque Romæ stationibus jus publice docentium, aut respondentium. ¶ Item de locis publicis, in quæ post negotia solent cives convenire confabulandi, vel potius desidendi gratia, *ragunanza*. *Plin. jun. l.* 1. *ep.* 13. Plerique in stationibus sedent, tempusque audiendis fabulis conterunt. *Juv. sat.* 11. *v.* 3. Omnis Convictus, thermæ, stationes, omne theatrum De Rutilo. ¶ Statio jumentorum est stabulum, *Paul. JCtus l.* 13. *Dig. de usufr.* ¶ Christiani veteres stationes appellaverunt suos conventus, quibus

quibus in templis orabant. *Tertull. de coro. sub fin.* Similiter de stationum diebus non putant plerique sacrificiorum orationibus interveniendum, quod statim solvenda sit accepto corpore Domini. Ergo devotum Deo obsequium eucharistia resolvit, an magis Deo obligat? Nonne solemnior erit statio tua, si ad aram Dei steteris? *Et mox*. Si statio de militari exemplo nomen accepit, utique nulla lætitia, sive tristitia obveniens castris stationes militum rescindit. ¶ Pro jejunio usurpari ajunt a *Tertull. de jejun.* c. 1. Stationes in vesperam producere. & c. 10. Hæc erit statio sera, quæ ad vesperam jejunans, pinguiorem orationem Deo immolat. Sed revera nihil est aliud, quam mora orantium in templo, cujus moræ jejunium consequens erat, modo usque ad nonam, modo usque ad vesperam.

Stationalis, & le, o. 3. Στασιμος, quod firmiter stat, vel stare existimatur, a *stando*. *Plin. l. 2. c. 15. de stella Martis:* Eadem stationalis senis mensibus commoratur in signis, alioqui bimestris, cum ceteræ utraque statione quaternos menses non impleant.

Stationarius, a, um, quod ad stationem spectat. Stationarii milites sunt præsidiarii, qui in locis hosti finitimis agitant stationes: Item qui in urbibus, aut provinciis tenentur ad populorum quietem tuendam, *soldati di guarnigione*. *Ulp. l. 1. §. hoc autem, ff. de fugitivis:* Qua declaratur & Præsides, & Magistratus, & milites stationarios dominum adjuvare debere in inquirendis fugitivis. ¶ Stationarii tabelliones, qui in stationibus cum adjutoribus, ministrisque suis morabantur, & instrumentis subscribebant, quos Justinianus in Novella 44. Συμβολαιογράφους appellat, idest contractuum scribas, qui & tabularii dicuntur. *Alciat. l. 6. Parerg. c. 19.*

Stativa, orum, n. pl. Σταθμοί, ἱσμοι, στρατόπεδον, loca in quibus castra habentur, quod ibi milites stent, ac morantur, *campo*, *quartiere*. *Liv. l. 6.* Dictator exercitum in stativis tenebat. *Id. l. 3. c. 2.* In Latino agro stativa habuit, *pose quartiere, s'accampò*. *Tacit. 2. hist. c. 66.* Ipsa itinerum spatia, & stativorum mutationes venditante duce. V. *Stativus*.

Stativus, a, um, σταθμικός, quod stat, vel quod pertinet ad stationem. Præsidium stativum, quod certis locis custodiæ, & securitatis gratia disponitur. *Cic. 12. Phil. c. 10.* Hæc vigilia, hæc custodia, hoc præsidium stativum. ¶ *Castra stativa*, quæ & *stativa* absolute, munitiones sunt militares, quibus copiæ sepiuntur, ut adversus repentinum hostium incursum tutæ sint. *Cic. 7. Verr.* Iste novo quodam ex genere Imperator, pulcherrimo Syracusarum loco, stativa sibi castra faciebat. V. *Stativa*. ¶ Aquæ stativæ sunt, quæ non excurrunt, quibus opponuntur aquæ perennes. Prioris generis sunt putei, & lacus, alterius fluvii, & fontes. *Varro apud Non. c. 3. n. 135.* Secundo de stativis aquis, ut sunt lacus, & stagna, & putei, & mariæ. *Plin. l. 2. c. 88.* In eadem & oppidum haustum profundo, alioque motu terræ stativis emersisse. Ita recte legit *Scalig. in Conject. ad Varr.* Alii leg. *stagnum*. Alii *stationes*. Huc pertinere videtur & illud *Cic. Agrar. 2. c. 15.* Numquid causæ est, quin omnes agros, urbes, stativa, portus, totam denique Bithyniam decemviri vendituri sint? Ubi *stativa* alii interpretantur lacus marinos, piscosos, qui cara venduntur propter piscium copiam: alii intelligunt recessus maris, seu stationes, in quibus naves ad tempus reciperentur, quemadmodum in voce *Statio* notavimus. ¶ Stativæ feriæ sunt, quæ certis fixisque anni temporibus celebrantur. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 16.* V. *Feria*.

Statius, ii, m. Cæcilius Statius Poeta Comicus, cui Volcatius Sedigitus primas Comœdiæ partes tribuit. Sed a Cicerone nonnunquam malus linguæ Latinæ auctor, interdum etiam ferreus scriptor appellatur. V. *Gell. lib. 4. in fine*. ¶ Statius alter, cognomento Papinius, Poeta Heroicus, Domitiani temporibus, Juvenalis, & Martialis æqualis, cujus multa extant poemata, Sylvarum libri quatuor, Thebaidos libri 12. præterea Achilleidos opus inchoatum, quod morte occupatus absolvere non potuit. Scripsit & Agaven tragœdiam, quam inopia coactus Paridi histrioni vendidit. V. *Juven. sat. 7. v. 83.*

Statonia, f. 1. *Scstone*, Στατωνία, opp. seu pag. Hetruriæ, apud oram Austr. inter Saturniam, & Rosetum. Hic vina olim generosa proveniebant. ¶ Populi Statones appellantur a *Plin. l. 3. c. 5.* Ager rure circa positus, Statoniensis ab *eod. l. 2. c. 95.* Statoniensis a *Varr. l. 3. R. R. c. 12.*

Stator, oris, m. *guardiano*, *custode*, שומר, Ger. *stattknecht*, Gall. *huissier*, *sergent*, Hisp. *portero*, *alguazil*, κλητήρ, servus alicujus rei custos, a *stando* sic dictus. *Auctor Priapeorum*, *carm. 32.* Stator hic libidinosus. h. e. horti custos. ¶ Præterea stator idem est ac viator, aut tabellarius, qui Magistratui præsto est, ut illius jussu quemlibet arcessat, aut literas perferat. *Cic. Fam. 2. ep. 17.* Literas a te mihi stator tuus reddidit Tarsi. *Ulpian. l. 4. Dig. de Offic. Proconf.* Nemo proconsulum statores suos habere potest, sed vice eorum milites ministeria in provinciis funguntur. Rursus *Cic. 2. Fam. ep. ult.* Existimari esse faciendum, ut ad te statores meos, & lictores cum literis mitterem. ¶ Est præterea stator epithetum Jovis apud Romanos, a *sistendo* impositum illi a Romulo, quod Romanos a Sabinis in fugam versos stare fecerit. Græci ἐρύσιον vertunt, nonnunquam etiam ἀνατρέπτης. *Liv. l. 1. c. 12.* Deme terrorem, fugamque fœdam siste. Hic ego tibi templum Statori Jovi, quod monumentum sit posteris, tua præsenti ope servatam urbem esse, voveo. *Ovid. 6. Fast. circa finem:* Tempus idem Stator ædis habet, quam Romulus olim Ante Palatini condidit ora jugi.

Statua, æ, f. *statua*, מצבה, Ger. *bild*, Gall. *statue*, Hisp. *estatua*, ἄγαλμα, ἀνδριάς, simulacrum ex ære, aliove metallo, quod alicui vel mortuo, vel etiam viventi antiquitus decernebatur, & in foro, aut aliquo in loco conspicuo collocabatur, ad alicujus rei bene gestæ memoriam, a *stando*. Generalius est autem imaginum nomen, quam statuarum, cum pictas etiam tabellas imagines vocemus, ad quas certe statuarum appellatio non extenditur. Imo *Plinius* non temere statuam appellat, nisi ex metallo confectam. Nam quæ ex marmore exsculpitur, simulacrum potius, vel imaginem, vel signum appellat. *Plaut. Bacch. 4. 4.* Hunc hominem decet auro expendi, huic decet statuam statui ex auro. *Cic. pro Sext.* Statuas alicui statuere. *Id. 9. Phil.* nostri statuas multis decreverunt, sepulcra paucis. *Id. pro Arch.* Cum statuas, & imagines non animorum simulacra, sed corporum, studiose multi summi homines reliquerint. *Plin. l. 1. ep. 17.* Neque magis decorum est, statuam in foro populi R. habere, quam ponere. ¶ Speciatim statua Romæ dicebatur simulacrum cujusdam histrionis. *Fest.* Statua est Ludii ejus, qui quondam fulmine ictus in circo, sepultus est in Janiculo, cujus ossa postea ex prodigiis, oraculorumque responsis Senatus decreto intra Urbem relata in Volcanali, quod est supra Comitium, obruta sunt, superque ea columna cum ipsius effigie posita est.

Statuaria, æ, f. 1. ἀνδριαντοποιική, ars statuas conficiendi. Differt a sculptura, quia statuariæ nomine intelligitur fusoria, qua ex ære, vel ex alio metallo statuæ conficiuntur. sculptura autem est, qua ex marmore, ebore, ligno, aut alia materia simili, simulacra scalpro exsculpuntur. *Plin. l. 35. c. 12.* Laudat & Praxitelem, qui plasticen matrem statuariæ, sculpturæque, & cælaturæ esse dixit. *Id. l. 36. c. 3. de sculptura:* Non omittendum, hanc artem vetustiorem fuisse, quam picturam, aut statuariam.

Statuarius, ii, masc. *statuario*, *scultore*, ἀγαλματοποιός, ἀνδριαντοποιός, statuarum artifex, qui ex ære, alioque metallo fusoria arte statuas facit. Celebres statuarii recensentur Lysippus, Phidias, Praxiteles, Polycletus, Alcamenes, Myron, &c. V. *Plin. l. 34. c. 7. & 8.*

Statuarius, a, um, ἀγαλματοποιικός, quod ad statuarum conficiendarum rationem pertinet. *Plin. lib. 34. c. 7.* Fuisse autem statuariam artem familiarem Italiæ quoque, & vetustam, indicat Hercules ab Evandro sacratus.

Statuliber, ri, a *Festo* dicitur esse is, qui testamento, certa conditione proposita, jubetur esse liber, & si per heredem est, quominus statuliber præstare possit, quod præstare debet, nihilominus liber esse videtur. Hæc *Festus*. Ad de *Paul. JCtum l. 2. Dig. tit. 9. leg. ult.* ¶ *Statulibera* in fœm. genere legitur apud *Ulpian. l. 40. ff. tit. 7. leg. 6. & 16.*

Statulinus. V. Statanus.

Statumaria, æ, f. herba alio nomine proserpinaca. *Apulej. de herb. c. 18.*

Statumen, inis, n. Στήριγμα, quicquid ad rem muniendam additur, quo ea stare possit. Hinc dicitur de palo, sive pedamento vitis, χάραξ. *Col. l. 4. cap. 16.* Vehementioribus statuminibus statim impedanda est. ¶ Item de fictis stipitibus cujusdam machinæ, qua jumenta clausa curantur. *Col. l. 6. c. 16.* Primis autem duobus statuminibus imponitur firmum jugum, ad quod jumenta capistrantur. ¶ Cæsari quoque statumina sunt, quæ Plinio costæ, hoc est transtra, ligna, quæ latere navis suppingunt. Ait enim *l. 1. B. Civ. c. 54.* Carinæ primum, & statumina ex levi materia fiebant, reliquum corpus navium coriis integebatur. ¶ Usurpatur etiam pro strato, pro eo, quod alicui rei substernitur. *Vitruv. lib. 7. c. 1.* Tunc insuper statuminetur, non minore saxo, quam quod possit manum implere: statuminibus inductis ruderetur.

Statuminatio, onis, f. munitio ea in pavimentis quæ fit lapidibus, & cæmentis liberalibus, & manualibus sine calce, & arena, cui deinde ruderatio superinducitur, quæ calce, arena, & rudere efficitur. *Vitruv. l. 7. c. 1.* Statuminatione facta, rudus inducatur.

Statumino, as, a. 1. *sostentare*, *fortificare*, *stabilire*, ἐρείδω, τειχίζω, χαρακόω, statuminibus quibusdam sustineo, fulcio, firmo. *Plin. l. 17. c. 22.* Eodem modo etiam statuminato. *Id. l. 18. c. 6.* Ora autem earum (fossarum) binis utrinque lapidibus statuminata, & alio superintegi. *Vitruv. l. 7. c. 1.* Tum insuper statuminetur, non minore saxo, quam quod possit manum implere.

Statuncula, æ, f. *statuina*. *Petron. in fragment. Tragur.* Ex hac massa fabri sustulerunt, & fecerunt catilla, paropsides, statunculas.

Statuo, is, tui, tutum, a. 3. *ponere*, הציב, Germ. *setzen*, Gall. *poser*, *arrêter*, Hisp. *establecer*, τίθημι, pono, colloco, figo, extruo. *Cic. 2. de Inv.* Thebani in finibus æneum trophæum statuerunt. *Virg. 3. Ecl.* Craterasque duos statuam tibi pinguis olivi, *Id. 4. Æn. v. 655.* Urbem præclaram statui. *Liv. l. 1. c. 13.* Equus Curtium in vado statuit. *Terent. Adelph. 3. 2.* Sublimem illum arriperem, & capite in terram statuerem, ut cerebro dispergat viam. *Cic. 3. de Or. c. 37.* Statuere aliquid ante oculos. ¶ Significat etiam sistere, *fermare*. *Plaut. Bacch. 2. 3. 57.* Navem extemplo statuimus. *Arnob. l. 1.* Statuerunt errantes aquas. ¶ Translate sumitur pro judicare, decernere, constituere, *deliberare*, *stabilire*. *Cic. 3. Verr.* Iste certa statueret, ac deliberaverat non adesse. *Id. l. 3.* Neque tamen possum statuere, utrum magis mirer, &c. *Id. Att. l. 9. ep. 17.* Ex illius sermone statuam, Arpinum ne mihi eundum sit, an alio. *Liv. l. 6. c. 39.* Proinde ipsi primum statuerent apud animos, quid vellent. *deliberassero fisso fiessi*. ¶ Item pro damnare, punire. *Cæs. l. 1. B. G.* Ne quid gravius in fratrem statueret. *Tac. l. 1. Ann. c. 83.* Satis visum de Vitellia statuere. *Id. l. 12. Ann. c. 54.* Jus statuendi etiam de procuratoribus dederet. ¶ Item pro censere, existimare, prorsus ita opinari. *Cic. 2. Fin.* Qui summum bonum statuit, non dolere. ¶ Item pro præfinire, præscribere, assignare. *Cic. 5. Verr.* Ego in isto reo legem hanc mihi statuo, vivendum esse, &c. *Id. 11 Fam. ep. 23.* Statuere sibi finem aliquem. *Liv. l. 28. c. 35.* Statuere locum colloquio. *Id. lib. 21. c. 44.* Statuere terminum. *Id. l. 1.* Statuere alicui stipendium de publico. *assegnare*. ¶ *Exemplum statuere in homine*, vel *in hominem*, idem est, quod edere exemplum. *Cic. 4. Verr.* In quo homine tu statueris exemplum ejusmodi. *Id. 3. Verr.* in quo aliquid exempli Populus R. statui putat oportere. ¶ *Statuere documentum*, est dare, tradere. *Cic. ad Brutum*, 15. In posterum documentum statueram, ne quis talem amentiam vellet imitari. ¶ *Statuere de se*, est sibi ipsi mortem afferre, non expectata Judicum, vel principia damnatione. *Tac. 6. Ann. c. 29.* Eorum, qui de se statuebant, humabantur corpora, manebant testamenta. ¶ Usurpatur etiam impersonaliter. *Cic. 2. Phil.* Statuitur, ne post M. Brutum Proconsulem sit Creta provincia.

Statura, æ, f. *statura*, גודל, Ger. *die leibes maß*, Gall. *stature*, Hisp. *altura*, μέγεθος, status, seu modus, seu quantitas corporis. *Cic. 2. Phil. c. 16.* Velim mihi dicas, nisi molestum est, L. Turselius qua facie fuerit, qua statura. *Sueton. in Tiber. c. 68.* Corpore fuit amplo, statura, quæ justam excederet. *piuche ordinaria*. ¶ Translate *Col. l. 5. c. 3. de arboribus:* Producat in tantam staturam, quantam permittit agricola: hoc est crassitudinem, & altitudinem.

Staturus, a, um, partic. futuri temporis, a *sto*, *stat*. *Liv. l. 3. c. 60.* Haud scio, an magno detrimento certamen staturum fuerit, *se la battaglia gli sarebbe costata cara*. *Plin. l. 25. c. 13.* Anaxilaus auctor est, mammas a virginitate illitas semper staturas.

Status, us, m. *stato*, *lo star fermo*, מעמד, Ger. *stat*, *etat*, Hisp. *estado*, στάσις, κατάστασις, actio standi, consistentia. *Cic. 3. Fin.* Per se, ut quidem habitus oris, & vultus, ut status, & motus, in quibus sunt præponenda quædam, & rejicienda. *Id. 1. Off.* Status, incessus, sessio, accubatio. ¶ Item *la star in piedi*. *Gell. l. 2. c. 1.* Stare solitus Socrates dicitur pertinaci statu perdius, atque pernox. ¶ Sumitur etiam pro statura, habitu, & positione corporis, *sito*, *positura*, *statura*. *Cic. Att. l. 6. ep. 1.* Quam statuam esse ejusdem, status, amictus, annulus, imago ipsa declarat. *Id. 3. de Orat.* Hic status est totius mundi atque naturæ, rotundum ut cœlum, terraque media sit. *Ter. Eun. 3. 5. 49.* Tura equidem istuc ne tuum impudens videre nimium vellem, qui esset status, flabellulum tenere te asinum tantum. *che bella figura facevi*. *Col. l. 7. c. 9.* Scrofæ probantur longissimi status. Hoc sensu speciatim dicitur habitus ille, quo pugiles, gladiatores, milites ad luctandum, & præliandum se componunt. *Petron. in Satyr. c. 93.* Furca de carnario rapta, statum præliantis componit. *si pone in atto di combattere*. *Plaut. Mil. 4. 9. 12.* In statu stat senex, ut adoriatur mœchum, Hinc translate *Cic. in Orat. c. 37.* Quo genere sæpe adversarios de statu omni dejeciamus. ¶ Translate accipitur pro fortunæ conditione, ordine, dignitate, loco. *Cic. de Arusp. Resp.* Hunc statum, qui nunc est, qualiscunque est, nulla alia re, nisi concordia retinere possumus. *Id. ib. c. 28.* Deteriore statu esse. *Id. in Pison. c. 2.* Convellere statum Reip. h. e. labefactare, *sconvolgere*. *Id. Verr. 4. c. 4.* Deducere aliquem de statu vitæ suæ. *farle mutare il tenor di vita*. *Id. Verr. 2. c. 4.* Restituere provinciam in statum pristinum. *Id. Fam. 6. ep. 2.* statum suum tenere. *Id. 1. Off.* Res acerbas ita ferre, ut nihil a naturæ statu discedas. *Liv. l. 32. c. 31.* Cum in statu hoc res esset. *Tacit. 3. Ann. c. 28.* Multorum excisi status, & terror omnibus intentabatur. h. e. multis vita adempta, erepta fortunæ, dignitates &c. ¶ Per Metaphoram item in decertationibus forensibus status dicitur id, in quo defensor primum insistit ad repugnandum. *Cic. in Top. c. 25.* his verbis definit: Refutatio accusationis, in qua est depulsio criminis, Græce στάσις dicitur, Latine status appellatur, in quo primo insistit quasi ad repugnandum congressa defensio. Vide *eund. l. 1. de Inv.* ubi constitutionem explicat, item Auctorem ad *Her. l. 1.* Alii Rhetores ita describunt, Status est quæstio, quæ ex prima causarum conflictione nascitur. E. g. intentio accusatoris est, *Sylla conjurasti cum Catilina*: depulsio vero defensoris est, *Non conjuravi*. Ex hac conflictione nascitur illa quæstio, *Conjuraverit ne Sylla cum Catilina*, quam Oratores statum, vel constitutionem appellant. *Quintil. l. 3. c. 5.*

Status, a, um, *prefissato*, partic. a sistor. *Neratius l. si procurator, ff. si quis cautionibus:* Tantum ex ea stipulatione, non stato reo, procuratori debetur. ¶ Ponitur etiam pro constituto, τεταγμένος. *Fest.* Status dies vocatur, qui judicii causa est constitutus cum peregrino. Ejus enim generis ab antiquis hostes appellabantur, quod erant pari jure cum Populo Romano, atque hostire ponebatur pro æquare. *Plaut. in Curcul.* Si status condictus cum hoste intercedit dies, tamen est eundum, quo imperant, ingratiis. Hæc *Fest. Cic. 1. Offic.* Indicant enim duodecim tabulæ, Aut status dies cum hoste. ¶ Item pro firmo, stabili, ut Stata Sacra, vel sacrificia, τακταὶ θυσίαι, quæ certis, ac statutis diebus fiebant, quæ non mutabantur, sed firma, & stabilia erant, diversæ ab illis, quæ indictivæ vocabantur, quæ nimirum vel in alia tempora rejici poterant, vel etiam omitti penitus. *Fest.* Stata sacrificia sunt, quæ certis diebus fieri debent. *Cato*, Tu, quod in te fuit, sacra stata solemnia, capite sancta

sta deformisti. *Cic. 1. Tusc.* Cum enim illam ad solemne, & statum sacrificium curru vehi jus esset. *Ovid. 1. Fast.* Quid a Festis non stata sacra petis? *Plin. l. 18. c. 39.* Jam primum hanc injuriam omnibus annis accidere non posse propter statos siderum cursus. *Plinius alter l. 9. ep. 39.* Stato die. ¶ Item pro medio, mediocri, temperato, ut Stata forma. *Gel. l. 5. c. 11.* Intar enim pulcherrimam feminam, & deformissimam media quadam forma est, quæ a nimiæ pulchritudinis periculo, & a summo deformitatis odio vacat, qualis a Q. Ennio in Menalippe perquam eleganti vocabulo stata dicitur, quia neque ἐπίρρυτος futura sit, neque ποινή, quam formam modicam, & modestam Phavorinus non mehercle inscite appellabat uxoriam. Ennius autem in ista, quam dixi, tragœdia eas fere feminas ait incolumi pudicitia esse, quæ stata forma forent. Hæc *Gell.*

Statutio, onis, f. actus statuendi, & collocandi. *Vitruv. l. 10. c. 5.* Una statutio tigni.

Statutus, a, um, *statuito, decretato*, גזור, Ger. *angesetzt*, Gall. *ordonne, arrete*, Hisp. *establecido*, τεταγμένος, constitutus, datus, decretus ex conventione. *Cic. 5. Verr. c. 41.* Cum animo statutum deliberatumque aliquid habere. *Id. l. 12. Fam. ep. 25.* Neque enim statuti quid in tanta perturbatione habere potuissi. *Liv. l. 31. c. 28.* Concilium Ætolorum statuta die, quod Panætolicum vocant, futurum erat. ¶ Statutus homo dicitur, qui magnæ staturæ est. *Plaut. Rud. 2. 2. 11.* Recalvum, ac silonem senem, statutum, ventriosum.

Steatites, æ, στεατίτης, gemma sic dicta, quod sevo similis sit, quod a Græcis στέαρ appellatur. *Plin. l. 37. c. 11.*

Steatōma, atis, n. στεάτωμα, tumor foris in corpore apparens, pinguem intus materiam continens, sevo similem, a στέαρ, *sevum*. *Plin. l. 26. c. 14.* Eadem & contra steatomata efficax.

Stega, æ, f. *cassero*, στέγη, locus in navi contectus, tabulatum navis, in quo nautæ ambulant, a στέγω, *tego*. *Petronius* appellat constratum puppis. Qua ratione & Cicero navem constratam dicit, quæ Cæsari tecta. *Plaut. Bacch. 2. 3. fr. 3. v. 44.* Forte assedi in stega. *Id. Stich. 3. 1. 12.* Sine advocatis ibidem in cercuro, in stega, in amicitiam, atque gratiam convortimus.

Stegnæ febres dicuntur, quæ cutem adstringunt, ejusque spiracula præcludunt, impediuntque humorum transpirationem, a στεγνός, *constrictus*. *Plin. l. 23. c. 7.*

Stela, læ, f. pila lapidea, seu columna. στήλη. *Plin. l. 6. c. 28.* Stelæ lapideæ literis ignotis.

Stelephūros, i, f. herba ex genere spicatarum, foliis perpetuo virentibus. *Plin. l. 21. c. 17.*

Stelis, idis, f. στελίς, genus visci ex arbore larice desudans. *Plin. l. 16. c. ult.*

Stella, æ, f. *stella*, כוכב, Ger. *stern*, Gall. *etoile*, Hisp. *estrella*, ἀστήρ, corpus cæleste lucidum, ab ἀστέρα, per Aphæresin. Latini enim ab obliquis Græcorum rectos suos formare solent. Differunt stellæ a sideribus, quod stellæ singulæ sint, sidera vero ex pluribus stellis composita, quæ & signa cœlestia vocamus, cujusmodi sunt Aries, Taurus, &c. V. *Sidus*. *Cic. l. 1. de Div. c. 6.* Ita ut nec terræ fremitus, nec cœli discessus, nec lapideus, aut sanguineus imber, nec trajectio stellæ, nec faces aliæ terrebunt. *Stella che sembra correre*, a radente. *Id. 1. de nat. Deor.* Erraticis etiam stellis divinitatem tribuit. ¶ *Diurna stella*, est Lucifer, et *nocturna*, seu *noctifera*, est Hesperus. *Plaut. Men. 1. 1. 26.* Inde usque ad diurnam stellam crastinam perpotabimus. ¶ Interdum ponitur pro sidere, idest signo ex multis stellis compacto. *Ovid. l. 3. Fast.* Stella Lycaoniam vergit declivis ad Arcton Miluius. ¶ Stella signum lætum, & prosperum est. *Fest.* Stellam significare ait Ateius Capito lætum, & prosperum, auctoritatem secutus P. Servilii Auguris. ¶ Est & piscis hoc nomine, tam calidi temperamenti, sic, ut utera etiam, quæ contigerit, credatur, *pesce stella*. Tantam vim habet concoquendi, ut cochleas cum testis suis totas varet, & commoveat. *Plin. l. 9. c. 60.* ¶ Item figura stellam referens. *Colum. l. 4. c. 17.* Vitem in stellam dividere. *Et ib.* Jugum in stellam decussare.

Stella Aruntius, Poeta Patavinus lepidissimus, familia Consulari ortus. Violantillam amavit, puellam Neapolitanam, quam tandem uxorem duxit. Hæc in deliciis habuit columbam, avara dicatam Veneri, quam Stella flevit defunctam pulcherrimo carmine, opusque ipsum Columbam inscripsit. *Martial. l. 1. ep. 8.* Stellæ delicium mei, columba.

Stellans, antis, o. 3. ἀστερίζων, stella instar micans. *Cic. 1. de Div. ex Poeta.* Et subito stellanti nocte perempta est. *Ovid. 1. Met. de pavone.* Et gemmis caudam stellantibus implet. ¶ Ponitur etiam pro stellis distincto. *Cic. 1. de Divin. c. 12. ex Poeta:* Nam Pater altitonans stellanti nixus Olympo. *Virg. 7. Æn. v. 210.* Stellantis regia cœli. ¶ Stellans volatus, qui a stella fit. *Plin. l. 18. c. 26.* Ita appellant rustici stellantes volatus, Græci autem lampyridas.

Stellāris, re, adject. *di stello*. *Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 14.* Anima est scintilla stellaris essentiæ.

Stellātes ager, Stellatus campus, *Campo Magrano*, ager Campaniæ, in territorio Calensi, miræ fertilitatis, in quo 16300. Samnites a Romanis Ap. Claudio Cos. cæsi sunt. *Cic. Agrar. 2.* ¶ Item ager Hetruriæ prope Capenam oppidum. *Fest.*

Stellatīna Tribus rustica fuit in agro Stellate in Hetruria, facta a Censoribus A. U. 369. simul cum Arniensi. *Liv. l. 6. & Festus.*

Stellatūra, æ, f. lucellum illud, quod consequebantur Tribuni annonam erogantes, detrahendo militibus aliquid annonæ ab Imperatoribus ipsis assignatæ, quod hodie etiam Tribunis, & Præfectis insolens non est. *Had. Junius in Nomenclatore*, & plures alii scribunt, stellaturam dici annonam militarem. De etymo valde disceptatur. *Pratæus in Lexico* censet stellaturas fuisse tesseras, per quas annonæ species militibus mitterentur, & ita dictas ἀπὸ τοῦ στέλλειν, hoc est a mittendo. Sed στέλλειν etiam notat dimittere. Nec dubium, quin princeps, & honestissima ratio, cur aliquid Tribuni militibus detraherent de stipendio, fuerit ea nomine vocationis, sive dimissionis temporariæ. Quare ex eo potius stellatura dicta sit. Nec minus placet sententia Jo. Baptistæ Egnatii, cui id vocabulum factum videtur a vafritie stellionum: unde & stellionatus crimen nomen accepit: Nempe ut *stellatura* contractum sit ex *stellionatura*, *stellator* ex *stellionator*. Vide præter eos, quos diximus, Casaubonum, & Salmasium, Notis in Spartianum, *Lamprid. in Alex. c. 15.* Qui per stellaturas militibus aliquid abstulissent. *Spartian. in Pescennio c. 3.* Quos constitit stellaturas accepisse.

Stellatus, a, um, *stellato*, Germ. *gestirnet*, Gall. *etoile*, Hisp. *estrellado*, ἀστερόεις, stellis distinctus, vel ornatus. Proprie est cœli epitheton, cum est clarum, & serenum. *Cic. 5. Tusc. c. 3.* Nec stellatus Cepheus cum uxore, genero, filia traderetur. ¶ Transfertur etiam ad alia. *Virg. Æn. 4. v. 261.* Olli stellatus jaspide fulva Ensis erat. h. e. capulus distinguebatur multa jaspide. *Plin. l. 10. c. 67.* Salamandra animal lacerti figura stellatum. ¶ Per translationem quoque sumitur pro splendido, magnifico, ornato instar cœli, splendente instar stellarum. *Claudian. l. 2. de rapt. Pros. v. 230.* Hæc graditur stellata rosis, hæc alba ligustris.

Stellĭfer, ra, rum, *stellifero*, Ger. *sterntragend*, Gall. *qui porte etoiles*, Hisp. *que trahe estrellas*, ἀστροφόρος, quod stellas fert. Proprie est cœli epithetum. *Cic. in Somn. c. 5.* Quam ob causam summus ille cœli stelliferi cursus, cujus conversio est concitatior, acuto, & excitato movetur sono.

Stellĭger, ra, rum, idem ac Stellifer. *Stat. 12. Theb. v. 565.* Radios declinat, & horret Stelligeri jubar omne poli.

Stellimĭcans, antis, *stellata*, stellis micans. *Varro:* Libus pictus hisce signis stellimicantibus.

Stellio, onis, m. *tarantola*, ἀσκαλαβώτης, γαλεώτης, animal non dissimile lacertæ, multo tamen minus, tergum habens lucentibus quibusdam guttis depictum ad modum stellarum. Duplex Latinæ vocis etymon ponit *Festus:* Stellionem genus ajunt lacertæ, quod Verrius dictum ait, quia ejus stillat cibo, potius, quam quod alibi (dicit) a stellarum similitudine, quia varium est. Hinc *Ovidius l. 5. Met. fab. 7.* Aptumque colori Nomen habet variis stellatus corpore guttis. Glossæ Latino-Græcæ Philoxeni interpretantur ἀσκαλαβώτης. Quam vocem Perottus ait esse a Græco ἀσκάλοις, *circulus*, quia, ut ait, circulis quibusdam hoc animal sit depictum. *Donatus ad Eun. Terent.* etiam γαλεώτην vocari scribit: ubi refert, Terentium a quibusdam erroris argui, quod pro Menandrico illo γαλεώτης γέρων, dicat colore mustelino, cum γαλῆ quidam mustela sit, sed γαλεώτης stellio. Est & tertia appellatio, ἀσκαλαβώτης, enhotes. *Plinius l. 29. c. 4. al. 5.* Hunc (stellionem) Græci colotem vocant, & ascalaboten, & galeoten. Rore, & araneis vescitur, teste *Plin. l. 11. c. 26.* Morsus ejus raro interimit hominem, tamen semistupidum facit, & varie afficit. *Virg. 4. Georg.* Nam sæpe favos ignotus adedit Stellio. ¶ Translata dicitur de homine malo, doloso, fraudulento, invido, quia hoc animal exuit quotannis cutem, exutamque devorat, invidens homini comitialis morbi remedium. *Plin. lib. 30. cap. 10.* Operæ pretium est scire, quomodo præripiatur, cum exuitur membrana hyberna, alias devoranti eam, quoniam nullum animal fraudulentius invidere homini tradunt. Inde stellionem nomen ajunt in maledictum translatum. Hæc Plinius, quibus confirmatur interpretatio veteris Glossarii, in quo stellio exponitur ἀπατεὼν, πανοῦργος. *Apul. l. 5. Met.* Sed nunc irrisui habita quid agam? quo me conferam? quibus modis stellionem istum cohibeam? &c. Ubi Venus ita filium Cupidinem stellionem vocat.

Stellionātus, us, m. criminis genus, cum dolo quid factum est, & titulus criminis deficit, ut siquis rem alienam sciens obliget, vel cuipiam pigneratam alii denuo oppignoret, vel in pignora dando pro auro æs subjecerit, vel sciens statu liberum dissimulata ejus conditione vendiderit, vel creditor numeratam sibi pecuniam iterum acceperit. *JCti l. 7. §. 1. ff. ad Turpil. l. 1. ff. stellionatus, l. 36. ff. de pign. act. l. 29. §. pen. ff. mandat. l. 9. 1. ff. de statu lib. &c.*

Stello, as, a. 1. lucidum reddo stellis facio, illustro, orno. *Plin. l. 37. c. 7. de quibusdam gemmis.* Quoniam stellarum Hyadum & numero, & dispositione stellantur. *Symmach. l. 3. ep. 2.* Oratio verborum stellatur nitore.

Stemma, atis, n. *corona, ghirlanda*, נזר, Ger. *kraantz*, Gall. *guirlande, couronne*, Hisp. *guirnalda*, στέμμα, corona, sertum, a στέφω, *corono*, idest a perf. pass. ἔστεμμαι. *Firmic. l. 3. c. 8.* Magnos viros faciet Mercurius, qui fastis, & gloriosis stemmatibus coronentur. ¶ Speciatim usurpari solet pro coronis illis, in quarum medio cera expressi erant majorum vultus, lineis discurrentibus ad imagines pictas, & significantibus cognationum gradus. Qua de re v. *Tiraquellum de Nobilitate, c. 6.* *Plin. l. 35. c. 2.* Expressi cera vultus singulis disponebantur armariis, ut essent imagines, quæ comitarentur gentilitia funera, semperque defuncto aliquo, totus aderat familiæ ejus, qui unquam fuerat populus. Stemmata vero lineis discurrebant ad imagines pictas. Hæc *Plin. Senec. lib. 3. de benef. c. 28.* Nomina familiæ multis stemmatum obligata flexuris. ¶ Hinc ponitur pro serie generis, seu familiæ. *Senec. l. 7. de benef. c. 3.* Totum Regni Persici stemma percense. *Martial. l. 4. ep. 40.* Atria Pisonum stabant, cum stemmate toto. *Juv. sat. 8.* Stemmata quid faciunt? quid prodest, Pontice, longo Sanguine censeri? *Suet. in Ner. c. 73.* Quod in vetere gentilium stemmata C. Cassii percussoris Cæsaris imaginem retinuisset. ¶ In illo *Martial. de Spectac. epigr. 16.* Cæsaris atque Jovis confer nunc stemma: juvenci Par onus ut tulerint, altius iste tulit. quidam Interpretes *stemma* exponunt machinam, quæ aliquid sustinet, a Græco στήριγμα: alii intelligunt de re mira, & præclare gesta: alii denique aliter leg.

Stenocorĭāsis, f. 3. στενοχωρίασις, morbus equorum, cum amissis viribus visus eorum constringitur, & debilitatur. *Veget. l. 2. de re veterin. c. 16.*

Stentor, ŏris, m. Στέντωρ, clamosus ille tubicen apud Homerum, in exercitu Græcorum, qui clamores aliorum quinquaginta immani voce superabat, ut *Id. Iliad. E. v. 786.* ait. Hinc *Juv. sat. 13. v. 112.* Tu miser exclamas, ut Stentora vincere possis.

Stentorĕus, a, um, adject. a Stentore, ut Stentorea vox pro maxima. *Arnob. l. 2.* Infantes sub uberibus matrum stentoreos ediderunt vagitus.

Stephaniscidium, ii, n. nomen proprium diminutivum a *Stephanium*, quod est nomen mulieris. *Plaut. Stich. 5. 4. 37.*

Stephanītæ vites, idest coronariæ, dicuntur quæ per statumina calamorum materiis ligatis, in orbiculos, gyrosque flectuntur, & materiis submissis earundem statuminibus per orbem, & in coronam connectuntur. *Col. l. 3. c. 2.* Nec solum quæ jucunditate saporis, verum etiam quæ specie commendari possint, censeri debent, ut stephanitæ, et tripedaneæ.

Stephanītis, idis, f. στεφανῖτις, uva vitis stephanitæ seu coronariæ. *Plin. l. 14. c. 3.*

Stephanomĕlis, is, f. herba ita dicta, quod melino colore in coronis placeat. *Plin. l. 26. c. 13.*

Stephanoplŏcus, m. & f. στεφανοπλόκος, ὁ, ἡ, qui, vel quæ serta texit. Et

Stephanopōlis, is, fem. στεφανόπωλις, quæ serta, & coronas vendit. *Plin. l. 35. c. 11.* Glyceram inventricem coronarum pinxit sedentem cum corona, quæ e nobilissimis ejus tabula stephanoplocos, ab aliis stephanopolis appellata est, quoniam Glycera coronas venditando sustentaverat paupertatem.

Stephănos Alexandri, herba, species chamædaphnes, frutice ramoso, folio crassiore, ac molliore, quam lauri. *Plin. l. 15. c. 30.* ¶ Latine dicitur pervinca, & folium victoriæ. *Apulej. de herb. c. 58.* ¶ Stephanos aphrodites, alia herba est, quæ & sisymbrium. *Apulej. de herb. c. 105.*

Stercorarius, a, um, κοπρικός, quod ad stercora pertinet. *Varro l. 1. R. R. c. 22.* Aratra cum vomeribus sex, crates stercorarias quatuor.

Stercoratio, nis, f. *il letamare*, Ger. *das misten*, Gall. *fumement de terre*, Hisp. *estercolamiento*, κοπρισμός, stercorandi actus. *Col. l. 2. c. 18.* Si tamen aliqua causa intempestivam stercorationem facere prohibuerit. Adde *Plin. l. 17. c. 27. & Varr. l. 1. R. R. c. 38.*

Stercorātus, a, um, *letamato*, κεκοπρισμένος, stercore fœcundatus. *Plin. l. 18. c. 23.* Nisi stercorato seri non oportere. Subaudi *agro*, ut sit participium absolute positum. *Colum. l. 11. c. 2.* Quam pinguissimo, & novo loco, si minus, quam stercoratissimo.

Stercorĕus, a, um, κοπρεῖος, plenus stercore. *Plaut. Mil. 2. 1. 12.* Stercoreus, plenus perjurii, atque adulterii.

Stercŏro, as, a. 1. *letamare*, Ger. *misten*, Gall. *fumer, amander la terre*, Hisp. *estercolar*, κοπρίζω, stercore agros aspergo, fimum agris fœcunditatis gratia adhibeo. *Plin. l. 28. c. 23.* Ager si non stercoratur, alget: si nimium stercoratus est, aduritur. *Cic. de Sen. c. 15.* Homerus Laertem lenientem desiderium, quod capiebat a filio, colentem agrum, & eum stercorantem facit. ¶ Ponitur etiam pro pinguefacere quocunque modo, adhibita alia quavis re, quæ fimi vicem supplet. *Col. l. 2.* Vicia, & faba stercorare agrum dicuntur.

Stercorōsus, a, um, *pieno di sterco*, κοπρώδης, plenus stercore. *Col. l. 8. c. 3. de aqua.* Nam stercorosa pituitam concitat. *Id. l. 9. c. 4.* Villosum, quod nascitur in oleribus, & stercorosis herbis. *Cato c. 52. R. R.* Locus stercorosissimus.

Sterquilinium, V. Sterquilinium.

Sterculius, vel Stercutius, dictus est Picumnus Fauni filius, qui primus stercorandi rationem invenisse dicitur; ob id eo nomine a Romanis cultus. *Lactant. l. 1. c. 20.* Colitur & Sterculius, qui stercorandi agri rationem primus induxit. *Plin. l. 17. c. 9.* Italia regi suo Stercutio ob hoc inventum immortalitatem tribuit. *Macrob. l. 1. Sat. c. 7.* scribit, hoc nomine Saturnum appellatum esse.

Stercus, oris, n. *sterco*, צואה, Germ. *dreck, mist*, Gall. *fiente*, Hisp. *estiercol, abolladura*, κόπρος, cibi excrementum. *Cic. 1. de Div. c. 27.* Se interfectum in plaustrum a caupone esse conjectum, & supra stercus injectum. *Col. l. 2. c. 6.* Novalia stercore saturare. ¶ Per Metaphoram usurpatur de homine abjectissimo, quæ tamen Metaphora vitanda est. *Cic. 3. de Orat.* Nolo stercus Curiæ dici Glauciam.

Sterelytis, itidis, f. spuma argenti durata, & soluta instar pulveris. *Plin. l. 33. c. 6.*

Stereobāte, æ, f. fulcimentum e muro exstructum, in quo columna cum sua basi, seu stylobata nititur, a στερεός, *firmus*, *solidus*. A nonnullis architectis

Italis

Italis vocatur *sgocc.* *Vitruv. l. 5. c. 3.* Uti stemiora fiet inferiora superioribus, quæ stercobaræ appellantur, nam excipiunt onera.

Stergéthron, i, neutr. στεργηθρον, ita nominatur ab aliquibus sempervivæ herba, quia ut ait *Plin. lib. 25. c. 13.* amatoriis conveniit. *Apul. de herb. cap. 123.*

Sterigmus, i, m. στηριγμος, meteori genus, nempe lux quædam in cœlo apparens immobilis, ut capenit *Apulej. de Mundo.*

Sterilesco, is, anom. 3. *divenire sterile.* *Solin. c. 57.* ubi alii aliter leg.

Sterilesco, i, n. 3. *diventa sterile*, Ger. *unfruchtbar werden*, Gall. *devenir sterile*, Hisp. *bolverse esteril*, στειρόομαι, sterilis fio. *Plin. l. 8. c. 50.* Capræ pinguedine sterilescunt. *Id l. 7. c. 15.* Fruges tactu sterilescunt.

Sterilicula, læ, f. vulva porcæ virginis. *Petron. in fragm. Tragur.*

Sterilis, & le, o. 3. apud veteres sterilus, a, um, *sterile*, עקר, Ger. *unfruchtbar*, Gall. *sterile*, Hisp. *esteril*, ἀκαρπος, infœcundus, fructum non ferens, sine prole. *Fest.* Sterilam mulierem appellabant, quam Græci στεῖραν dicunt, quæ non concipit semen genitale. *Lucret. l. 2. v. 844.* Et fructu sterila, & succo jejuna feruntur. *Virg. 3. Æn.* Sterilis ager. *Plin. l. 11. c. 39.* Sterilis in gignendo est, seu masculus, seu femina. *Id. l. 16. c. 32.* Arbores steriliores. *Catul. de Berenyxab. v. 58.* Vir sterilis, *castrato.* ¶ Usurpatur sæpe translate. *Plin. in Pan. c. 50.* Quod momentum, quod imo temporis punctum aut beneficio sterile, aut vacuum laude? *Tacit. 1. hist. c. 3.* Sæculum virtutum sterile. *Martial. l. 10. ep. 58.* Sterilis labor. *Plaut. Mil. 3. 1. 15.* Sterilis prospectus, *veduta inamena.* *Pers. sat. 5. v. 75.* Heu steriles veri, quibus una Quiritem Vertigo facit! h. e. nescii, a vero alieni.

Sterilitas, atis, f. *sterilità*, עקרות, Ger. *unfruchtbarkeit*, Gall. *sterilité*, Hisp. *esterilidad*, στείρωσις, infertilitas, infœcunditas. *Cic. 1. de Div. c. 57.* Nonnunquam etiam quæ sit vel sterilitas agrorum, vel fertilitas futura. *Plin. l. 10. ep. 24.* Agrorum continuæ sterilitates. *Col. l. 1. c. 10.* Sterilitas annonæ, *carestia.*

Sterilus. V. Sterilis.

Sternax, acis, o. 3. qui sternit, ut Sternax equus, qui sessorem excutit, ac in terram dejicit. *Virg. 12. Æn. v. 344.* Et sternacis equi lapsum cervice Thymœten. ¶ Hac voce etiam usi sunt pro supplice, & humi se sternente. *Sidon. l. 5. ep. 14.* Carnicum humiliatarum, & sternacium civium suspiriosa contubernia. Et *l. 4. ep. 12.* Respondit ipse, quanquam esset trepidus, & sternax.

Sterno, nis, stravi, stratum, a. 3. *atterrare*, *gettare per terra*, השכיב, Ger. *darwerffen*, Gall. *abbattre*, Hisp. *derribar*, καταβάλλω, in humum dejicio. *Horat. l. 4. ode 14.* Primosque, & extremos metendo, Stravit humi sine clade victor. *Liv. l. 24. c. 38.* Sternite omnia ferro. *Id. l. 31.* Cæde ingenti sterni. *Virg. 11. Æn.* Sternere aliquem morti. *Id. 1. Georg.* Pavor stravit mortalia corda, *abbatté gli spiriti.* ¶ Sternere se, *coricarsi.* *Virg. 4. Georg.* Sternunt se somno diversæ in litore phocæ. *Liv. l. 27. c. 47.* Fessique aliquot somno, ac vigiliis sternunt corpora passim. ¶ Præterea quia quæ alta sunt in terram dejiciendo, ipsam terram, vel alia complanamus, sterno etiam notat complanare, æquare, componere. *Virg. 5. Æn.* Placidi straverunt æquora venti. hoc est plana fecerunt, quæ prius intumuerant, tranquillum mare reddiderunt. *Id. 9. Eclog.* Et nunc omne tibi stratum silet æquor. ¶ Item quia sternendo fit, ut id, supra quod sternimus, tegamus, sternere etiam pro tegere sumitur. *Virg. Æn. 9.* Sternitur omne solum jaculis. *Liv. lib. 9.* Sternere locum saxis. *Aurel. Vict. de vir. illustr. c. 34.* Viam usque Brundusium stravit lapidibus. ¶ Denique ponitur pro instruere, apparare, ornare. *Cic. 2. Ver.* Publice sibi convivia parari, sterni triclinia etiam in foro jubebat. *Id. pro Cluent.* Lectum illum genialem, quem biennio ante filiæ suæ nubenti straverat, in eadem domo sibi ornari, & sterni, expulsa, atque exturbata filia, jubet. Sic sternere equos. V. Stratus. ¶ Sternere sibi viam, *farsi strada.* *Lucret. l. 3. v. 1044.* Xerxes ipse viam qui quondam per mare magnum Stravit. Sic *Stat. 12. Theb.* Fama sibi stravit benignam iter.

Sternamentum pro sternutamentum habent quædam Gellii editiones *l. 12. c. 5 ad fin.*

Sternuo, is, nui, nutum, n. 3. *sternutare*, *sternutire*, πταίρειν, est flatum e pectore exurgentem cum capitis concussione emittere. *Plin. l. 7. cap. 6.* Oscitatio quidem in enixu lethalis est, sicut sternuisse a coitu abortivum. *Col. l. 8.* Naribus insecuntur, versanturque, donec sternuat ovis. ¶ Translate sternuere dicitur lumen lucernæ cum crepitu scintillantis. *Ovid. Heroid. ep. 19. v. 151.* Sternuit & lumen: posito nam scribimus illo; Sternuit, & nobis prospera signa dedit. ¶ Sternuere omen apud *Propert.* est sternutamento omen dare. Sic enim ille *l. 2. eleg. 3. v. 34.* Num tibi nascenti primis, mea vita, diebus Aridus argutum sternuit omen Amor? *Macrob. in l. de different. Græci, & Lat. verb. c. de frequentat.* legit, *Candidus Augustæ sternuit omen Amor.* Ex quo alii emendarunt *augustum.* Fuit etiam qui legeret, *Aridus angustum.*

Sternutamentum, i, n. idem ac sternutatio. *Cic. 2. de Div.* Pedis offensio nobis & abruptio corrigiæ, & sternutamenta erunt observanda. *Plin. l. 20. cap. 12.* Semen tritum, & haustum naribus sternutamenta movet. ¶ Ponitur etiam pro medicamento sternutationem evocante. *Plin. l. 26. c. ult.* Eadem siccata consita sternutamentum est.

Sternutatio, onis, f. *starnuto*, πταρμός, actus sternutandi. *Apul. l. 9. Met.* Ut est ingenium metalli, crebras ei sternutationes sommovebat. *Scribon. Larg. compos. 10.* Sternutationem invitare.

Sternuto, as, n. 1. *sternutare*, πταρνυω, πταίρω, freq. a sternuo. *Plin. l. 28. c. 8.* Proboscidis tactu capitis dolor levatur: efficacius, si & sternuret. ¶ Cur sternutantibus salutem solcamus precari (cujus ritus etiam meminere Xenophon *l. 3. de expeditione Cyri.* *Plin. l. 28. c. 2.* *Apul. l. 9.* atque alii) in causa est, quod sternutamenta sint a capite, caput autem cum sit Jovi sacrum, castissima, maximeque divina hinc omnia proficisci, creditum fuit. Vide hoc de more *Plutarchum*, *l. de Homero*, e junioribus *Alexandrum ab Alexandro*, *l. 2. c. 26.* & *Joann. Dorzam in Petronium*, *l. 2. c. 4.*

Sterope, es, f. Στερόπη, filia Atlantis, una Plejadum, quam nonnulli Asteropen vocant. A Marte amata fuit, ex quo Parthaonem peperit, qui fuit Rex Calydoniæ. *Ovid. 4. Fast.* Nam Steropen Marti concubuisse ferunt. ¶ Relata est inter astra. *Ovid. l. 1. Trist. el. 10.* Sæpe minax Steropes sidere pontus erat.

Sterópes, is, m. filius Neptuni, & Amphitritæ, frater Brontis, & Pyracmonis, unus ex Vulcani ministris, a στεροπή, *fulgur*, per Aphæresin, pro ἀστεροπή. *Virg. 8. Æn.* Brontesque, Steropesque, & nudus membra Pyracmon.

Sterquilinium, nii, n. *fossa da sterco*, דומן, Ger. *mistgrub*, Gall. *fumier*, Hisp. *muladar*, *navajo*, κοπρών, locus stercoribus plenus, seu stercoris receptaculum. *Col. l. 1. c. 6.* Sterquilinia duo sint; unum, quod nova purgamenta recipiat, & in annum conservet: alterum, ex quo vetera vehantur. ¶ Translate usurpatur de homine vili. *Plaut. Pers. 3. 3. 3. de lenone:* Eho lutum lenonium Commixtum, eho tu sterquilinium publicum. ¶ Legitur & *sterculinum* tum in *Vet. Gloss.* tum apud *Marcell. Empir. c. 34.* ubi ait: In sterculino defodere.

Stertinus, a, um, adject. qui stertit, ignavus, desidiæ plenus. *Petron. in fragment. Tragur.* Tu autem stertera, etiamnum ploras?

Sterto, is, n. 3. *russare*, *ronfare*, Ger. *schnarchen*, Gall. *ronfler*, Hisp. *roncar*, ῥέγχω, dormiendo ronchos emitto. A sono stertentium effictum est, uti & Græcum ῥέγχω, & ῥύγχω. Fere in malam partem sumitur. *Ter. Eun. 5. 9.* Fatuus est, insulsus, tardus, stertit noctesque, & dies. *Cic. 4. Acad.* Per me vel stertas, licet, inquit Carneades, non modo quiescas. *Juvenal. sat. 4. v. 57.* Ad calicem vigilanti stertam naso.

Stesichorus, i, m. Στησίχορος, Poeta Lyricus, ex Himera Siciliæ urbe, a qua Himeræus est dictus. Alii ex Methauria urbe natum dicunt. Alii ex Palantio Arcadiæ oppido, unde profugus Catanam venerit. Natus est 37. Olympiade, & 56. obiit. Vocatus est Stesichorus, quoniam primus cum cithara cantu chorum instituit. Nam prius Tisias vocabatur. *Suid.* Fertur lusciniam aliquando in ore Stesichori infantis cecinisse, mirabili auspicio, summum eum Poetam futurum, & tantus suavitate omnes, qui ante eum fuissent, superaturum. Fratrem habuit Mamertinum, optimum Geometram. Fuit excellentissimus Lyricus, a quo Stesichorium carmen dictum. *Horat. l. 4. od. 6.* Stesichorique graves Camenæ. Narrant, eum scripsisse Helenæ vituperationem, ex quo excæcatum fuisse, rursusque ob palinodiam visum recuperasse. Quam fabulam tetigit & *Horat. in Epod. ad Canidiam* sic scribens; Infamis Helenæ Castor offensus vice, Fraterque magni Castoris victi prece, Adempta Vati reddidere lumina. Extat de ejus scriptis judicium apud *Quintil. l. 10. c. 1.*

Sthenelēius, a, um, adject. ad Sthenelum pertinens. *Ovid. Heroid. ep. 9. v. 25.* Quem non mille feræ, quem non Sthenelejus hostis, &c.

Sthenelus, i, m. Σθένελος, filius Capanei, in exercitu fuit Græcorum ad Trojam. *Horat. l. 1. od. 15.* Pugnæ Sthenelus sciens.

Stibadium, ii, n. στιβάδιον, sella, seu lectus semicircularis mensis rotundis accommodatus, quo usi Romæ pro tribus lectis, postquam mensæ citreæ, quæ rotundæ erant, in honore magno apud omnes esse cœperunt. *Servius ad 1. Æn. v. 705.* Antiqui stibadia non habebant, sed stratis tribus lectis epulabantur; unde & triclinium sterni dicitur. ¶ Dictum est stibadium a στιβάδιον, quod est diminutivum a στιβάς, quod in Glossis veteribus stramentum exponitur, quasi stratum cubandi causa. Nempe voce hac στιβὰς significatur torus ex herbis, aut frondibus factus, quali olim fortasse veteres usi sunt, ut *Suidas*, & *Athenæus* scripserunt. Postea ex alia materia fieri consuevit. *Plin. l. 5. ep. 6.* Stibadium candido marmore, vite protegitur, vitem quatuor columellæ Carystiæ subeunt; e stibadio aqua, velut expressa cubantium pondere, sipunculis effluit. *Sidon. l. 2. ep. 2.* In cœnatiuncula stibadium, & vitreum habent. ¶ Stibadium, & sigma idem sunt. Nam apud *Martial. l. 14.* cujus *epigram. 87.* est *Stibadia*; ipsum vero epigramma sic habet: Accipe lunata scriptum testudine sigma: octo capit, veniat quisquis amicus erit.

Stibium, ii, n. quod & stibi, & stimmi dicitur, *antimonio*, metalli genus, simile galenæ, sed magis radians, quod vulgo antimonium dicitur. Græce dicitur στίβι, στίμμι, στίμμις, a στίβω, seu στείβω, *adstringo*, quia eam vim habet. Usus ejus est mulieribus in fucanda facie: Petulantiores vero ad venustandos oculos olim stibio utebantur. Vide de eo *Georgium Agricolam*, *l. 10. de nat. fossilium*, c. 11. *Plin. l. 33. c. 6.* In iisdem argenti metallis, ut proprie dicamus, spumæ lapis candidæ, nitentisque, non tamen translucentis, stimmi appellant, alii stibium, alii alabastrum, alii larbason. Duo ejus genera, mas, & femina, &c.

Stibi, bis, f. idem ac stibium. *Cels. l. 6. c. 6.*

Stica, æ, f. uvæ genus, quæ a Latinis appiana dicitur. *Plin. l. 14. c. 4.*

Stichus, i, m. nomen servi, apud Plautum, quo Comœdiam suam inscripsit, a στίζω, *pungo*, quia servi punctis quibusdam in facie, aliave parte notabantur.

Sticilla, læ, f. genus vitis, apud *Col. l. 3. c. 2.*

Stigma, atis, n. *segno*, *segnale*, *bollatura*, כתובת, Ger. *malzeichen*, Gall. *marque*, Hisp. *señal*, στίγμα, nota, signumve, quod inuritur, vel quod compunctum est, a στίζω, *pungo*. Hujusmodi sunt militum puncta in cute manus, de quibus *Vegetius l. 1. c. 8.* & *l. 2. c. 5.* item servorum puncta in facie, aliave parte. *Martial. l. 6. ep. 64.* Stigmata nec vafra delebit Cinnamus arte. *Id. l. 10. ep. 56.* Tristia servorum stigmata delet Eros. *Sen. l. 3. de Benef.* Alicui stigmata inscribere. ¶ Per translationem quandoque ponitur pro infamia. *Suet. in Cæs. c. 73.* A quo sibi versiculis de Mamurra perpetua stigmata imposita non dissimulaverat.

Stigmatias, æ, m. 1. στιγματίας, servus notis compunctus. *Cic. Off. l. 2. c. 7.* O miserum, qui fideliorem & barbarum, & stigmatiam putares, quam conjugem. Alii leg. *stigmatium.*

Stigmaticus, a, um, στιγματικός, stigmate notatus. *Petron. in Satyr.* Dicta in calvos stigmaticosque jaculari. Alii leg. *stigmosos.* V. etiam dictionem præced.

Stigmo, as, a. 1. *stimatizzare*, notis, seu stigmatis noto, στιγματίζω. *Prudent. in Rom. vers. 1080.* Quancunque partem corporis fervens nota stigmaverit.

Stigmosus, a, um, στιγματίας, idem ac stigmaticus. *Plin. lib. 1. ep. 5. referens, & deridens verba cujusdam Causidici:* Vitelliana cicatrice stigmosum. V. etiam *Stigmaticus.*

Stilbon, onis, στίλβων, stella Mercurii, a στίλβω, *luceo.* *Cic. 2. de nat. Deor. c. 20.* Stella Mercurii στίλβων appellatur a Græcis.

Stilico, vel Stilicho, Στιλίκων, & Στιλίχων, Honorii Imper. socer, & Occidentis administrator, quem Claudianus Poeta multis laudibus celebravit. Hic cum me plurimas felicissime gessisset, ut Eucherium filium ad Imperii fastigium eveheret, adversus Principes conjuravit, eumque Gothorum irruptioni resistere posset, ut Imperatorum vires minueret, pessus est, Italiam ferro, flammisque crudelissime devastari. *Claudian. de III. Conf. Honor. v. 144.* Bellipotens Stilico, cujus multi robur in armis, Pace probata fides. *Id. l. 2. in I. Conf. Stilic. in fine.* Scribunt æthereis Stiliconem sidera fastis.

Stiliconius, a, um, adject. ad Stiliconem pertinens. *Claudian. l. de nupt. Honor. & Mar. v. 177.* Agnoscat famulum virgo Stiliconia pontum.

Stilla, æ, *goccia*, *gocciola*, דלף, Germ. *tropff*, Gall. *goutte*, Hisp. *gota*, σταλαγμός, pars minima aquæ, vel alius liquoris. Est diminutivum a *Stiria*. *Fest. sive Paul. in Stiricidium;* Stiria enim principale est, stilla diminutivum. Stillam, & guttam sic distinguit *Cornel. Fronto*, quod gutta stet, stilla cadat. Verum id discrimen a Scriptoribus non servatur. *Plin. l. 29. c. 4.* Ex eo, cum opus sit, teritur stillis additis in oleum perunguntur. *Cic. 3. de Fin. c. 14.* Ut interit magnitudine maris Ægæi stilla muriæ.

Stillatim, adverb. *a stilla a stilla.* *Var. l. 4. de L. L.* Inter stillicidia, & flumina hoc interest, quod stillicidium, eo quod stillatim cadat, flumen, quod fluit continue.

Stillatitius, a, um, σταλακτικός, quod guttatim stillat, ut Resina stillatitia. *Plin. l. 17. c. 22.* Eadem resina, si non aqua levius decoquatur, coleturque, rufo colore lentescit, ac stillatitia vocatur.

Stillativus, a, um, adject. idem quod stillatitius, ut stillativum mel. *Plin. Valer. l. 2. c. 18.*

Stillatus, a, um, nom. particip. *caduto a goccia a goccia*, ἀποσταλαγμός, stillando effusus. *Ovid. 2. Met. v. 368.* Stillataque sole rigescunt De ramis electra novis.

Stillicidium, ii, n. *stilla*, *che cade*, σταλαγμός, stillatio, actus stillandi, vel aqua illa, quæ cecidit. *Varro l. 5. de L. L.* A quo lege prædiorum urbanorum scribitur: Stillicidia flumina aquæ, uti (*ita recte emendat Scaliger*) fluant, cadantque. Inter hæc hoc interest, quod stillicidium, eo, quod stillatim cadat: flumen, quod fluit continue. *Fest.* Stiricidium quasi stillicidium, cum stillæ concretæ frigore cadunt. *Plin. l. 17. c. 12.* Stillicidii brevis definitio est omnium (arborum) quæ protecta frondis ita diffunduntur, ut per ipsas non defluant imbres, stilla sæva est. *Id. l. 25. c. 3.* Stillicidium vesicæ. Præterea stillicidium dicitur pars tecti, quæ anterius prominet, & æquæ pluviæ guttas projicit, *grondaia*, γεισιπόδισμα. *Cic. 1. de Leg.* Ut libellos conficiam de stillicidiorum, ac parietum jure? *l. 8. Dig. quemadm. servit.* Stillicidia jus habere in aream alterius. h. e. jus derivandi, & projiciendi tecti sui aquam in aream vicini.

Stillo, as, n. 1. *stillare*, *gocciare*, στάζω, λείβω, guttatim fluo, sive guttas emitto. Usurpatur vel absolute. *Martial. l. 1.* Vivebant laceri membris stillantibus artus. ¶ Vel cum abl. *Lucan. l. 7.* Omnisque cruenta Altis stillavit roribus arbor. ¶ Usurpatur etiam active. *Hor. in Arte v. 429.* Etiam stillabit amicis Ex oculis rorem. idest illacrymabit. ¶ Et passiva. *Plin. l. 28. c. 7.* Et contra morsum ejusdem bibitur, stillaturque. ¶ Translate sumitur pro suggerere, insinuare, inferere. *Juv. sat. 3. v. 122.* Nam cum facilem stillavit in aurem Exiguum de naturæ, patriæque veneno.

Stilus, li, m. στῦλος, Græce columnam significat, a voce allata, cujus rationem fuisse qui *stylus* scribant: quamquam cum in Latinam linguam vox hæc translata sit, consuetudo obtinuit, ut Latinis litteris scriberetur. Itaque primo significat

gnificat instrumentum ligneum, vel ferreum, vel alterius materiæ, quod in modum columnæ teret, arectum, acuminatumque fit. *Col. l. 11. c. ult.* Et ligneo stilo, lauatis vel rubi, vel ferulæ medullis, stercus immittere. ¶ Item teres virgultum. *Id. l. 5. c. 10.* Danda est opera, ut dum teneros ramulos habent, veluti pampinentur, & ad unum stilum prima anno semina redigantur. ¶ Item radicem oblongam. *Id. ibid.* Omnis autem nux unam radicem mittit, & simplici stilo prorepit. ¶ Præterea sæpissime ponitur pro instrumento scriptorio ferreo, vel æneo, quo in ceratis tabulis veteres scribebant, quod ab una parte acuminatum erat ad literas formandas, ab altera obtusum & planum ad delendum, si opus esset, quod scriptum fuerat, & ceram rursus complanandam; alio nomine *graphium* dictum est. *Symposius in ænigm. de stilo.* De summo planus, sed non ego planus in imo: Versor utrinque manu, diverso & munere fungor: Altera pars revocat, quidquid pars altera fecit. *Plaut. Bacch.* 4. 4. 63. Effer cito stilum, ceram, tabellas. ¶ Metonymice ponitur pro forma scriptionis, seu structura verborum, charactere, genere dicendi. *Terent. in prol. Andr.* v. 12. Dissimili oratione sunt factæ, ac stilo. *Cic. in Brut. c.* 95. Orationes Attico stilo scriptæ. *Plin. l. 1. ep.* 8. Stilus pressus, & demissus. *Quintil. l. 1. c.* 1. Stilus rudis. *Id. l. 2. c.* 4. Stilus negligens. *Sueton. in Aug. c.* 85. Tragœdiam magno impetu exorsus, non succedente stilo, abolevit. ¶ Item pro ipsa scribendi exercitio. *Cic. 1. de Or. c.* 33. Stilus optimus, & præstantissimus dicendi effector, & magister. *Id. 3. de Or. c.* 49. Cum exercitatione, tum stilo, qui & alia, & hos maxime ornat, & limat, formanda nobis oratio est. ¶ Stilum vertere, est ejus partem planam scriptis impingere, delere, inducere, mutare. *Hor. l. 1. Sat.* 10. v. 72. Sæpe stilum vertas, iterum quæ digna legi sint, Scripturus. *Cic. 4. Verrin.* Vertit stilum in tabulis suis, quo facto causam omnem avertit suam. Huc pertinet & illud ejusdem *Cic. 2. de Orat. c.* 23. Ubertas orationis stilo depascenda est. h. e. resecanda sunt superflua.

Stimmi, n. 3. *στίμμι*, stibium. *Plin. l.* 33. *c.* 6.

Stimŭla, læ, f. Dea apud veteres, nominata a stimulis, quibus ad nimium actum homo impellitur, ut interpretatur *August. l. 4. de civ. Dei, c.* 11. Seu quæ stimulat ad libidinem, secundum *Scholiast. Juvenal. ad Sat.* 2.

Stimulatĭo, onis, *stimolazione*, *κέντρισις*, actus stimulandi. *Plin. l. 35. c.* 2. Estque hæc stimulatio summa, & ingens. Addunt aliqui etiam locum *Cic. 2. Agrar. c.* 3. sed varia ibi lectio.

Stimulātor, oris, m. *stimolatore*, *κέντωρ*, qui stimulat. *Cic. pro Domo c.* 5. Seditionis quidem stimulator, & concitator tu fuisti. Alii leg. *restimulator*.

Stimulātrix, icis, f. 3. *stimolatrice*, *κέντειρα*, quæ stimulat. *Plaut. Most.* 1. 2. 62. Atque necem scelestam stimulatricem.

Stimulātus, a, um, *stimolato*, *κεντηθείς*. *Cic. pro Dom.* Deinde aram aliquam in litore deserto summis stimulatus, aut religione aliqua consecraret. *Ovid. l. 1. de Arte*, v. 591. Jurgia præcipue vino stimulata caveto.

Stimulĕus, a, um, *κέντρειος*, quod ad stimulum spectat, ut Supplicium stimuleum, quod stimulis infligitur. *Plaut. Mil.* 2. 6. 31. Nisi tibi supplicium stimuleum dederitur.

Stimŭlo, as, a. 1. *stimolare*, *pungere*, *κεντέω*, pungo, a stimulus. *Silius l. 4. v.* 440. Quadrijugos atro stimulat Bellona flagello. ¶ Fere translata usurpatur pro cruciare, vexare, angere, sollicitum habere. *Plaut. Cist.* 2. 1. 4. Jactor, crucior, agitor, stimulor, versor in amoris rota. *Cic. pro R. Am. c.* 2. Hunc mihi ex animo scrupulum evelle, qui me dies, noctesque stimulat, ac pungit. *Id. in Parad.* 2. Te conscientiæ stimulant maleficiorum tuorum. ¶ Item pro concitare, commovere, agere, impellere. *Ter. Heaut.* 2. 1. Magis nunc amicæ dicta stimulant. *Liv. l.* 2. Hæc indignatio ferocem animum ad vexandum sævo imperio exercitum stimulat.

Stimulōsus, a, um, adject. stimulis plenus. *Cæl. Aurel. Tard.* 5. c. 9. Stimulosum desiderium Venereæ voluptatis.

Stimŭlus, i, m. & stimulum, i, n. *stimolo*, *κέντρον*, aculeus, fustis acutæ cuspidis, quo rustici boves suppungunt, a *στίζω*, pungo. *Tibul. l. 1. eleg.* 1. Aut stimulo tardos increpuisse boves. *Plaut. Men.* 5. 2. 112. Jam astiti in currum, jam lora teneo, jam stimulum in manu est. ¶ *Si stimulos pugnis cædis, manibus plus dolet*, proverb. apud *Plaut. Truncul.* 4. 2. 55. quo significatur sese damno quempiam adversari potentiori, quem vincere nunquam possit. Huic simile est illud apud *Terent. Phorm.* 1. 2. 28. Nam quæ inscitia est, adversum stimulum calces? ¶ In bellicis munitionibus stimuli erant sudes acutæ humi latenter defixæ, ad hostium incursionem sistendam. *Cæsar l. 7. B. G. c.* 73. Taleæ pedem longæ ferreis hamis infixit totæ in terram defodiebantur, mediocribusque intermissis spatiis, omnibus locis disserebantur, quos stimulos nominabant. *Et c.* 82. Postea quam propius successerunt, se ipsi stimulis inopinantes induebant. ¶ Per translationem ponitur pro cruciatu, & omni eo, a quo vexamur. *Cic. 2. Tusc.* Non modo stimulos doloris, sed etiam fulmina fortunæ contemnamus, licebit. ¶ Item pro incitamento, incitatione. *Cic. pro Arch.* Quæ noctes, & dies animum gloriæ stimulis concitat. *Id. pro Sext. c.* 5. Quos stimulos admoverit homini fortassis studioso victoriæ. *Lucan. l. 1. v.* 263. Stimulos addere.

Stinguo, is, nui, nctum, a. 3. *estinguere*, deleo, tollo, extinguo. *Cic. in Arat.* apud *Priscian. l.* 10. Neque longa vetustas Interimet stinguens præclara insignia cœli. *Lucret. l. 2. v.* 827. Evanescere paulatim, stinguique colorem.

Stipa, vel stypa, æ, f. idem ac stupa. *Serv. in 1. Æn.* Stipant, densant. Translatio a navibus, in quibus stupa interponitur vasis, quam stipam dicunt.

Stipatĭo, onis, f. actus stipandi. *Plin. l. 10. c.* 22. Feri (anseres) proferuntur ad primos; ita cæteri stipatione naturali propellunt eos, *collo stretti uniti l'un l'altro gli spingono*. *Quintil. l. 5. c.* 14. Aggressionum, & enthymematum stipatio, *folla di pruove*. ¶ Item caterva hominum aliquem comitantium, *seguito*, *corteggio*. *Cic. pro Syl. c.* 23. Ejus aspectus, concursatio, stipatio, greges hominum perditorum metum nobis, seditionesque afferebant. *Plin. l. 4. ep.* 16. Adeundi mihi locus, nisi a tribunali, nisi per ipsos judices, non fuit, tanta stipatione cætera tenebantur, *tanta era la calca*.

Stipātor, oris, m. *chi è di guardia*, qui alterum stipat, & ad ejus latus astat tutelæ, seu amicitiæ causa, *σωματοφύλαξ*. *Cic. Agr.* 2. c. 13. Stipatores corporis constituit eosdem ministros &c. *Id. 2. Offic. c.* 7. Præmittebat de stipatoribus suis, qui scrutarentur arculas muliebres. ¶ *Servius in 2. Æn.* scribit, eos etiam stipatores vocari, qui stupam in naves indunt: nam & *stipam* pro stupa usurpari.

Stipātus, a, um, adject. *circondato*, *accompagnato*, *cinto*. *Cic. pro Mur. c.* 24. Catilina stipatus choro juventutis. *Plin. l. 6. ep.* 33. Stipatum tribunal, *cinto da calca di gente*. *Liv. l. 33. c.* 18. Stipata phalanx, *condensato*, *e unito in se stesso*. *Sidon. l. 3. ep.* 2. Ab omni ordine, sexu, ætate stipatissimus.

Stipendiālis, & le, o. 3. idem ac stipendiarius, ut Fœdus stipendiale, apud *Sidon. Apollin. in carm. post ep. 9. l.* 8. *confederazione tributaria*.

Stipendiārius, a, um, *tributario*, Ger. *der das schatzung geben muss*, Gall. *fermier*, Hisp. *pechero*, *ὑποτελής*, tributarius, vectigalis, qui solvendo stipendio obnoxius est, ut Civitates stipendiariæ, quæ servitute oppressæ aliquid populo victori, ex. gr. Populo Romano, pependerunt. *Cæs. l. 1. B. G. c.* 30. Reliquasque civitates stipendiarias haberent. ¶ Stipendiarium vectigal est tributum certum, quod nulla habita ratione fertilitatis, vel sterilitatis anni solvitur. *Cic. 5. Verr.* Cæteris aut impositum vectigal est certum, quod stipendiarium dicitur, aut Censoria locatio constituta. ¶ Stipendiarii, absolute dicuntur populi, qui stipendia solvunt. *Cic. 3. Verr.* Socii, stipendiariique Populi R. *Cæs. l. 7. B. G.* Stipendiariis Heduorum expugnatis. ¶ Sumitur interdum stipendiarius pro eo qui stipendia accipit, ut stipendiarii milites. *Liv. lib. 8. cap.* 8. Clypeis antea Romani usi sunt; deinde postquam stipendiarii facti sunt, scuta pro clypeis fecere. ¶ Apud *Veget. l. 1. de re milit. c.* 18. Stipendiarii milites dicuntur, qui aliquot jam stipendia fecere, & opponuntur tyronibus. Ejus verba sunt: Non tantum a tyronibus, sed a stipendiariis militibus salitio E- quorum districte est semper exacta.

Stipendiātus, a, um, adject. *stipendiato*, is cui stipendium alendi causa solvitur. *Tertull. l. 3. advers. Marcion. c.* 13. *de infantibus Ponticis*: Pannis armati, & butyro stipendiati.

Stipendĭor, aris, d. 1. *servire a stipendio*, Ger. *versolden*, Gall. *estre a la solde*, Hisp. *merecer sueldo*, *μισθοφορέω*, stipendia facio, vel mereor. *Plin. l. 6. c.* 19. Regi eorum peditum sexcenta millia, equitum triginta millia, elephantorum noningenti per omnes dies stipendiantur.

Stipendiōsus, a, um, adject. qui stipendia facit, ut stipendiosus miles, *soldato pagato*. *Veget. l. 2. c.* 25.

Stipendĭum, ii, n. *stipendio*, *paga*, שכר, Ger. *lohn*, *Kriegssold*, Gall. *solde*, *gage*, Hisp. *sueldo*, *μισθοφορά*, æs militare, seu præmium, quod militibus datur. Ita dicitur quasi *stipipendium* a stipe pendenda. Nam ante nummum signatum Quæstores stipem militibus appendere solebant, non annumerare. Non tamen milites Romani ab initio Urbis stipendium acceperunt, neque eodem anno equites, quo pedites. Peditibus enim datum est anno Urbis 347. Anxure Volscorum oppido capto, ac direpto; equitibus anno 350, bello Vejenti. V. *Liv. l. 4. & Sigon. de ant. jure C. R. l. 1. c.* 15. ¶ Stipendium diurnum peditis secundum *Polybium* erant duo oboli, centurionis duplex, equitis drachma, seu denarius; qui quidem denarius, teste *Plinio l. 33. c.* 3. decem asses valebat, bello Punico sexdecim. Aliis temporibus stipendium peditis erat denarius, centurionis duplex, equitis tres denarii; imo & pro varietate militiæ varium. Leg. *Tac. Ann.* 1. *Cic. pro Cæl. c.* 5. Merere stipendia. *Id. pro Corn. Balb. c.* 27. Victorem exercitum stipendio afficere. *Id. Fam.* 11. *epist.* 26. Dare stipendium militibus. Sic stipendium alicui decernere, persolvere, numerare, &c. apud *eund. Fam. 3. epist. 7. l. 5. ad Attic. ep.* 24. & in *Pison. c.* 36. &c. Stipendia alicui constituere. *Quintil. l. 3. c.* 8. ¶ Interdum milites Romani propter ignominiam stipendio privabantur. Atque hi ære diruti appellabantur. *Liv. lib.* 40. *Fest. & Sigon. V. Æs.* ¶ Metaleptice, seu Metonymice stipendium pro annis militaribus usurpatur. Legitima stipendia Romanis lege Servii Tullii triginta annorum spatio conclusa fuere, intra annum 16. & 47. ætatis. Intra hoc spatium stipendia ex lege necessario conficienda, equiti decem annorum fuerunt, pediti sex, aut, si Honores petere vellet, decem: sæpe tamen ad senectutem usque in castris detinebantur: quare sub initium Principatus Tiberii suborta hoc nomine seditione in castris Pannonicis, placuit post sexdena stipendia milites exauctorari, quatuorve post annos, antequam missionem adipiscerentur, sub vexillis retineri indulgentiore militiæ genere, quo tempore veterani dicebantur. V. *Tacit. Annal. 1. c.* 36. Hinc *milites emeritis*, vel *confectis stipendiis*. Ita enim dicebantur, qui legitima stipendia confecerant omnia, idest qui annos a lege præscriptos militaverant, & soluti juramento ab exercitu dimittebantur. *Cic. pro L. Man.* Partem militum, qui jam stipendiis confectis erant, dimisit. *Id. de Sen. per translationem*: At illa quanti sunt, animum tanquam emeritis stipendiis libidinis, ambitionis, contentionis, inimicitiarum, cupiditatum omnium secum esse, secumque, ut dicitur, vivere? *Liv. l.* 39. Ut Ebutio emerita stipendia essent, ne invitus militaret. *Tacit. 1. An. c.* 36. Dare missionem vicena stipendia meritis, *a chi ha militato vent' anni*. *Id. l. 5. c.* 7. Se suis equis stipendia facturos promittunt, *che averebbero militato con cavalli proprj*. *Id. l. 3. c.* 27. Stipendia pedibus facere, *esser soldato di fanteria*. ¶ Tributum quoque stipendium vocatur, teste Pomponio J. C. *Cæs. l. 1. Bell. Gall.* Stipendium capere jure belli, quod victores victis imponere consueverunt. *Liv. l.* 2. Pauperes satis stipendii pendere, si liberos educent. *Catul. de nupt. Pel. & Thet. v.* 173. Indomito nec diro ferens stipendia Tauro. h. e. tributum septem juvenum, & totidem puellarum, quod ab Atheniensibus Minotauro pendebatur. ¶ Hinc interdum pro mulcta, seu pœna usurpatur. *Horat. epod.* 17. Quæ finis, aut quod me manet stipendium? Effare, jussas cum fide pœnas luam.

Stipes, itis, m. *tronco*, *stipite*, *ἀκμών*, truncus, aut validus fustis. *Ovid. in Ibin*, v. 237. viridi de stipite factas faces admovent. *Id. Heroid. epist.* 10. v. 101. Mactare aliquem nodoso stipite. *Cæs. l. 1. B. Civ. c.* 27. Fossas transversas viis perducit, atque ibi sudes, stipitesque præacutos defigit. ¶ Per translationem accipitur pro stulto, insulso, & fatuo. *Cic. de Arusp. Resp. c.* 3. Itaque eum nunquam a me accusandum esse putavi, non plus quam stipitem illum, qui quorum hominum esset, nesciremus, nisi se Ligurem ipse diceret. *Terent. Heaut.* 5. 1. 4. Caudex, stipes, asinus.

Stĭpidōsus, a, um, adject. durus, ligneus, stipitem referens, ut stipidosa radix, *Apul. de herb. c.* 67. Stipidosi fruticis rami, *Id. ib. c.* 74.

Stipo, as, a. 1. *riempire & fissare*, *σάττω*, *στοιβάζω*, *πιλέω*, calco, condenso, in unum cogo, claudendo coarcto, a *στείβω*, *rassiffa*, *condenso*. Unde *stypo*, sive *stupo* quidam scribendum existimant, vel a *στοιβάζω*, quod idem fere significat. *Virg. 1. Æn. v.* 432. Aut cum liquentia mella Stipant, & dulci distendunt nectare cellas. *Id. l. 3. Æn. v.* 465. Stipatque carinis ingens argentum, Dodonæosque lebetas. ¶ Frequenter ponitur pro circundare. Sic stipari dicuntur Principes, qui custodiæ causa satellitio cinguntur: item qui amicorum, clientium, comitumve turba sepiuntur. *Cic. 2. Phil. c.* 12. Senatum stipaverit armatis. *Id. pro Mil. c.* 4. Non enim corona consessus vester cinctus est, ut solebat, non usitata frequentia stipati sumus. ¶ Interdum est adjungere. *Horat. l. 2. Sat. 3. v.* 11. Stipare Platona Menandro: idest tanquam stipatorem, & comitem Platoni Menandrum adjungere.

Stips, f. vel stipes, is, *asse*, *moneta*, æs, assis, pecunia ex ære. *Varro l. 4. L. L.* Nam quod asses libræ pondo erant, qui acceperant majorem numerum, non in arca ponebant, sed in aliqua cella stipabant, idest componebant, quo minus loci occuparet, a stipando stipem dicere cœperunt. *Ulpian. l. 17. ad Edictum*: Stipendium a stipe appellatum est, quod per stipes, idest modica æra, colligitur. *Fest.* Stipem esse nummum signatum, testimonio est & id quod datur stipendium militi, & cum spondetur pecunia, quod stipulari dicitur. *Plin. l. 33. c.* 10. Populus R. stipem spargere cœpit Sp. Postumio, C. Marcio Coss. tanta abundantia pecuniæ erat. *Liv. l. 38. c.* 45. Stipem a tyrannis, castellanisque colligere. ¶ Fere sumitur pro pecunia, quæ vel mendicantibus dabatur, vel Diis offerebatur. *Liv. l.* 25. Stipem Apollini conferre. *Cic. 2. de Leg. c.* 9. in XII. *tab.* Stipem cogere. *Sueton. in Aug. c.* 91. Stipem emendicare a populo. *Ovid. Fast. v.* 190. *de Jano*. Stipis adjice causam, Pars mihi de festo ne labet ulla tuo. *Auctor Paneg. ad Pison. v.* 114. Miserum parva stipe focilat. ¶ Item pro pecunia, quæ strenæ loco offerebatur. *Sueton. in Calig. c.* 42. Stetit in vestibulo ædium Cal. Januar. ad captandas stipes. ¶ Item pro lucro quocunque. *Colum. l. 8. c.* 1. Villaticæ pastiones, sicut pecuariæ, non minimam colono stipem conferunt. ¶ Cæteri casus hujus nominis, præter eos, qui in allatis exemplis usurpantur, non sunt in usu. Affert quidem *Charisius Grammat. l.* 1. rectum *stips*, sed nullum affert exemplum. *Stipes* vero in recto casu singulari usurpat *Tertull. de Spectac. c.* 27.

Stipticus, a, um, *stitico*, *lazzo*, *astringente*, *στυπτικός*, quod stipat, sive obstruit, quod habet vim stipandi, seu densandi. *Plin. l. 24. c.* 13. Inter medicamenta, quæ stiptica vocant, nihil efficacius radice rubi mora ferentis. *Pallad. l. 3. tit.* 31. Quod vinum medicinæ quoque proderit, ubi stipticis est utendum. ¶ Sunt qui scribunt stypticus, nam a *στύφω*, *obstringo*, derivant.

Stipula, æ, f. *paglia*, *stoppia*, קש, Ger. *stupffel*, Gall. *esteul*, *estouble*, Hisp. *paja*, *καλάμη*, arundo agrestis, calamus frumenti, puta tritici, hordei, & similium, quod scilicet continet spicam, cujus internodia genicula dicuntur. *Ovid. 4. Fast.* Moxque per ardentes stipulæ crepitantis acervos Trajiciat celeri strenua membra pede. *Virg. 1. Georg.* Sæpe etiam steriles incendere profuit agros, Atque levem stipulam crepitantibus urere flammis. ¶ Spicæ etiam, quæ post messorum terga leguntur, stipulæ vocantur. *Cajus l. 30. Dig. de verb. signif.* Stipulæ illectæ sunt in messe dejectæ, necdum lectæ, quas rustici, cum vacaverit, colligunt. *Terent. Adelph.* 5. 3. 62. Meridie ipso faciam, ut stipulam colligant. ¶ Accipi etiam videtur stipula pro parva fistula ex pluribus stipulis

lis cera compacta. *Virg. Ecl.* 3. Stridenti miserum stipula disperdere carmen.

Stipulatio, onis, f. *stipulazione, contratto*, ἐπερώτησις, genus contractus, quod verbis obligationem pariebat. Nam contractus alii nominati erant, alii innominati. Nominati alii re pariebant obligationem, alii verbis, alii literis, alii solo, nudoque consensu. Re obligatio contrahebatur, cum ea non nisi re tradita, acceptaque concipiebatur, ut in mutuo, commodato, deposito, pignore. Verbis contrahebatur obligatio per stipulationem, ad quam fidejussio pertinebat. Literarum obligatio ea erat, quæ per scripturam fiebat, neque tamen omnis, sed præcipue ad nomina, quæ in tabulis accepti, & expensi fiebant, contrahebatur. Obligatio ex consensu erat, quæ sine rei traditione, sine stipulatione, sine nominibus, nudo consensu, solaque conventione contrahebatur, unde & inter absentes, & inter surdos, ac mutos recte fiebat. Erant autem quatuor, emptio, locatio, societas, mandatum. *Sigon. de Judiciis, l.* 1. *c.* 5. Stipulationem ita Pomponius definit, *l.* 3. §. *stipulatio*, *ff. de verbor. oblig.* Stipulatio est verborum conceptio, quibus is, qui interrogatur, daturum, facturumve se, quod interrogatus est, respondet. Hoc nomen nonnulli natum esse, & a stipula profectum, ut Isidorus tradit *l.* 5. *c.* 24. Causa ex eo esse videtur, quia in contractibus agrariis stipulam manu solerent tenere, quæ agrum integrum repræsentaret. *Varro l.* 4. *de L. L.* & *Festus in Stipem*, dici putant a stipe, quia repromissio sit pecuniæ, quam veteres stipem dixere. Ita stipulari sit stipe proposita postulare aliquid sibi promitti, idque verbis conceptis. Alii malunt, ita vocari a firmitate, quod firmandarum obligationum causa interponeretur. Nam veteres, quod firmum esset, id a stipite dixere stipulum. Ita *Paullus, l.* 5. *Recept. Sentent. Justinianus initio Tit. de verbor. oblig.* & *Isidorus l.* 10. *Orig. Cic. l.* 1. *de Leg.* Stipulationum, & judiciorum formulas componam. *Id. Att. l.* 16. Etsi nondum stipulationem legeram. Acceptam facere stipulationem, est eum, qui per stipulationem promisit, obligatione liberare. *Ulp. lib. Julianus, ff. de doli mali, & de metus exceptione.* Et amplius agendo cum stipulatore consequar, ut mihi acceptam faciat stipulationem.

Stipulatiuncula, æ, f. ἐπερωτημάτιον, parva stipulatio. *Cic.* 1. *de Or. c.* 38. Cum in circulo decipiare adversarii stipulatiuncula.

Stipulator, oris, m. ἐπερωτητής, qui stipulatur, seu per interrogationem obligat promissorem. Ceterum sicut judiciorum, & ceterarum actionum forensium, ita & stipulationum certæ erant formulæ, quarum qui periti essent, stipulatores dicebantur, adhibebanturque in iis, ne stipulantes circumvenirentur. Hoc sensu *Sueton. in Vitell. c.* 14. Foeneratorum, inquit, & stipulatorum via nulli pepercit. Ubi stipulatores ideo cum foeneratoribus conjungit, quia usuræ non nisi ex stipulatione debebantur. Adde *Cic. pro Quint. c.* 17. ubi tamen alii leg. *astipulator.*

Stipulatus, us, m. idem ac stipulatio. *Quintil. Declam.* 12. Stipulatu legati nostri perimus. *Ulp. l.* 1. *ff. de verbor. obligat.* Acquiret ei ex stipulatu actionem.

Stipulatus, a, um, particip. passivum signif. stipulando promissus. *Cic. pro Rosc. Com. c.* 5. Hæc pecunia necesse est, aut data, aut expensa lata, aut stipulata sit.

Stipulor, aris, com. 1. *fare contratto, interrogare*, ἐπερωτάω, διομολογοῦμαι, est certis, & solemnibus quibusdam verbis aliquem interrogare, an velit aliquid dare, vel facere, quo respondente, & promittente, oritur legitima obligatio. V. *Stipulatio. Cic. pro Rosc. Com. c.* 5. Stipulatus es? ubi? quo tempore? quo præsente? quis spopondisse me dicit? nemo. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 165. Quantum vis, stipulare, & protinus accipe quod vis. ¶ Stipulandi formula legitur apud *Plaut. in Pseud.* 1. 1. ubi Calidorus inquit: *Dabis mi argenti mihi hodie viginti minas?* respondet Pseudolus: *Dabo.* Et ibid. 4. 6. 14. *Nullum*, inquit Simo, *periculum est, quod sciam, stipulator, ut concepisti verba: viginti minas dabin'?* respondet Ballio, *Dabuntur.* ¶ Stipulari stipulationem idem est ac stipulari simpliciter, *fare stipulazione. Ulpian. l.* 3. *Dig. Judic. solvi.* ¶ Dicimus stipulari ab aliquo. *Pompon. l.* 9. *Dig. rem pupill. salv. for.* Pupillus a tutore stipulatur, rem salvam fore. h. e. obligat tutorem. ¶ Et *stipulari alicui. Ulpian. Dig. l.* 46. *tit.* 4. *leg.* 8. & *Paul. Dig. l.* 44. *tit.* 7. *leg.* 43. ¶ *Priscian. l.* 8. *pag.* 794. *Putsch.* hoc verbum refert inter communia, quod tam activa significatione, quam passiva usurpetur, dicaturque *stipulor a te*, pro *interrogo te*, & *interrogor a te*. Hinc est, ut pro promittere a quibusdam usurpetur, non quia revera promittere significet, sed quia qui legitime promittit, antea interrogatur. *Simon. apud eund. Priscian. ibid.* Lætoria lex, quæ vetat minorem xxv annis stipulari. ¶ *Stipulo, as*, activa forma usurpatum legimus apud *Symmach. l.* 1. *ep.* 11. juxta quosdam Codices, sed juxta alios aliter.

Stiria, æ, f. *goccia, stilla*, σταλαγμός, gutta. *Fest.* *Stiricidium*, *quasi stillicidium, cum stillæ concretæ frigore cadunt. Stiria enim principale est, stilla diminutivum.* *Virg.* 3. *Georg. v.* 366. Stiriaque impexis induruit horrida barbis. *Martial. l.* 7. *ep.* 36. Turpis ab inviso pendebat stiria naso. *Plin. l.* 34. *c.* 12. Quarum e latebris destillantes hyberno gelu stiriæ, stalagmias vocant.

Stiria, æ, f. inc. *Steyer*, Ital. *Stiria*, Gall. *Stirie*, prov. Germaniæ, ubi olim pars Norici, & Pannoniæ sup. versus Muram, & Dravum fl.

Stiriacus, a, um, adject. stillans, stillatitius, a *stiria*, gutta. *Solin. c.* 40. Pingue roscidum cum arefactum inoleverit, guttis stiriacis legitur.

Stiricidium, ii, n. idem ac stillicidium, *stiria. Fest.* Stiricidium, quasi stillicidium, cum stillæ concretæ frigore cadunt.

Stirpesco, is, sine præt. & sup. ῥιζογονέω, in stirpem convertor. *Plin. l.* 9. *c.* 8. *de asparago:* Nam si defringatur, stirpescere, & intermori.

Stirpitus, adver. *fino dalle radici*, ῥιζόθεν, usque ab ima stirpe, radicitus, funditus. *Cic.* 4. *Tusc. c. ult.* Hunc errorem quasi radicem omnium malorum stirpitus Philosophia se extracturam pollicetur.

Stirps, pis, 3. *stirpe*, ῥίζα, ῥιζόφυτον, radix, vel truncus arboris. Vox est dubii generis, nam cum notat arboris partem, in utroque usurpatur; cum de hominibus dicitur, in foeminino plerumque effertur. *Virg.* 12. *Æn. v.* 208. Cum semel in sylvis imo de stirpe recisum. *Hor. l.* 3. *od.* 29. Stirpesque raptas, & pecus, & domos. ¶ Ponitur etiam pro ferula, seu virgulto, quod de radice nascitur. *Col. l.* 3. *c.* 17. Stirpes arbores dicuntur, quæ sua sponte proveniunt. *Virg.* 2. *Georg.* Inde, ubi jam validis amplexæ stirpibus ulmos Exierint. *Cic.* 7. *Verr.* Ego naves inanes fuisse dico, remiges, nautasque dimissos, reliquos stirpibus vixisse palmarum. ¶ Item pro planta. *Cic.* 5. *Fin.* Aristoteles animantium omnium ortus, victus, figuras persecutus est; Theophrastus autem stirpium naturas, omniumque fere rerum, quæ a terra gignerentur, causas, atque rationes. *Id. de nat. Deor. l.* 2. Quarundam stirpium, & herbarum utilitates longo usu percepimus. ¶ Translate dicitur etiam de hominibus, pro principio, origine, genere: item pro gentis propagatione, agnatione, sobole, *stirpe, progenie*, [Hebrew], Ger. *ursprung*, Gall. *race*, Hisp. *linaje*, γενεά. *Virg.* 3. *Æn.* Quæ vos a stirpe parentum Prima tulit tellus. *Cic. de Am.* Qui aliquandiu propter ignorantiam stirpis, & generis in famulatu fuerent. *Id. in Brut.* O generosam, inquit, stirpem, & tanquam in unam arborem plura genera, sic in istam domum multorum insitam sapientiam! *Liv. l.* 1. *c.* 1. Brevi stirps quoque virilis ex novo matrimonio fuit. h. e. proles. ¶ Hoc sensu etiam in masculino genere usurparunt Veteres, *Enn. Liv.* & alii, quorum exempla refert *Festus.* ¶ Dicitur item de quocumque principio, vel origine, vel fundamento. *Cic.* 3. *Tusc. c.* 6. Ita sunt altæ stirpes stultitiæ. *Id.* 4. *Fin. c.* 2. Differo eam partem, quæ quasi stirps est hujus quæstionis. *Id. in Catil.* 1. Extinguetur, atque delebitur non modo hæc tam adulta Reipublicæ pestis, verum etiam stirpe, ac semen malorum omnium.

Stiti præteritum est verbi *Sisto*, quod V.

Stitio, onis, f. idem ac statio. *Tertull. de pall. c.* 2. Sol stitionibus annuis, luna modulationibus menstruis variat. Alii leg. *stationibus.*

Stiva, æ, f. *stiva*, ἐχέτλη, aratri manubrium, quo cursus ejus dirigitur. Dicta est quasi stativa: quod, puto, voluit Varro, cum 4. *de L. L.* a stando deduxit stivam. *Virg.* 1. *Georg. v.* 174. Stivaque, quæ currus a tergo torqueat imos. *Ovid.* 8. *Met. v.* 218. Aut pastor baculo, stivave innixus arator. *Id.* 4. *Fast.* Inde premens stivam designat moenia sulco.

Stlata, æ, f. navis piratica, πειρατικὴ πλοῖον εἶδος. Originem indicat Festus in schedis Pomponii Læti; Stlata genus erat navigii latum magis, quam altum, sic appellatum a latitudine: sed ea consuetudine, qua stlocum pro locum, & stlitem antiqui pro litem dicebant. *Adde Gell. l.* 19. *c. ult.*

Stlataris, & re, o. 3. quod ad stlatam spectat. *Caper Grammat.* Stlataris sine C littera scribendum est, a stlata, nave piratica.

Stlatarius, a, um, quod ad stlatam spectat, quod mari portatum est. *Juven. sat.* 7. *v.* 134. Spondet enim Tyrio stlataria purpura filo. h. e. peregrina, longe advecta, & ideo pretiosior. Alii purpuram stlatariam interpretantur latum clavum purpureum. nam quemadmodum *stlitem* pro *lite*, sic *stlatum* pro *lato* dixisse videntur antiqui. ¶ Stlatarium bellum apud *Petron.* idem est, ac navale.

Stlembus, a, um, gravis, & tardus. *Fest.* Stlembus, gravis, tardus: sicut Lucilius, Apulidæ pedibus stlembum dixit, cum refert equum pigrum, & tardum.

Stlitibus judicandis dicebant veteres pro litibus. *Festus.*

Stloppus, i. m. sonus, quem edunt buccæ inflatæ, collisæque. Gloss. vett. *Stloppus* ποππυσμός. Est nomen factum per Onomatopoeiam. *Persius sat.* 5. Nec stloppo tumidas intendis rumpere buccas. In vulgatis est *scloppo.*

Sto, as, steti, staturus, n. 1. *stare, stare in piedi*, [Hebrew], Ger. *stehen*, Gall. *etre debout, demeurer en un etat*, Hisp. *estar*, ἵσταμαι, est proprie in se, & sua mole consistere, cui opponitur sedere, a στάω εῶ. Dicitur & de rebus animatis, & de inanimatis. *Plaut. in prol. Capt. v.* 2. Hi stant hic ambo, non sedent. *Ter. Eun.* Interea, dum ante ostium sto, notus mihi quidam obviam Venit. *Virg.* 8. *Æneid.* Stabat acuta silex. *Cic.* 4. *Acad. c.* 39. Qui adversis vestigiis stent contra nostra vestigia. ¶ Ponitur etiam pro quiescere, moram, consistere. *Plaut. Merc.* 5. 2. 26. Sta, Charine. *fermati. Virg.* 2. *Ecl.* Cum placidum ventis staret mare. *Id.* 3. *Æn.* Stare loco nescit. *Cic.* 2. *Catil.* Hos, quos video volitare in foro, quos stare ad curiam. ¶ Item pro prominere. *Lucil. apud Non. c.* 4. *n.* 411. Hic corpus solidum invenies; hic stare papillas Pectore marmoreo. ¶ Item pro horrere. Catullus *ibid.* Familiæ fame pereunt, ager stet sentibus. ¶ Item pro plenum esse. *Virg.* 12. *Æn. v.* 407. Jam pulvere coelum stare vident. ¶ Item pro manere, permanere, durare. *Cic. pro Rab. perd. reo:* Idemque violavit, si in fide non stetit. *Virg.* 4. *Æn.* Et bene apud memores veteris stet gratia facti. ¶ Item pro manere in pristino statu. *Cic.* 4. *Acad.* Ut hodie stet Asia Luculli institutis servandis, & quasi vestigiis persequendis. *Id.* 2. *Off. c.* 1. Utinam Respublica stetisset, quo coeperat statu. *Id. l.* 13. *Fam. ep.* 30. Per quos homines, ordinesque steterim. ¶ Item pro dignitatem, & auctoritatem suam retinere. *Cic. l.* 1. *Fam. ep.* 4. Ad 16. Cal. Febr. cum in Senatu pulcherrime staremus. ¶ Item pro constantem esse, in sententia manere. *Cic. ad Brutum.* Qui si steterit idem, mihique paruerit. *Id. Att. l.* 5. Stamus animis, &, quia consiliis, ut videmur, bonis utimur, speramus. ¶ Item pro immobilem esse, fixum esse. *Ovid.* 3. *Met.* Sic stat sententia. *Id.* 2. *Æn. v.* 750. Stat casus renovare omnes. *Liv. l.* 21. *c.* 30. Annibali sententia stetit pergere ire, atque Italiam petere. *Cic. Attic. l.* 3. *ep.* 14. *extr.* Nos in Asiam convertemus. neque adhuc stabat, quo potissimum. sed scies. ¶ Item pro præstitutum, prædeterminatum, præfinitum esse. *Virg.* 10. *Æneid.* Stat sua cuique dies, breve, & irrevocabile tempus Omnibus est vitæ. ¶ Item pro positum esse. *Virg.* 1. *Æn. v.* 650. Omnis in Ascanio chari stat cura parentis. ¶ Item pro constare, valere, æstimari, magno pretio emptum esse. *Liv. l.* 23. *c.* 30. Multoque sanguine, ac vulneribus ea Poenis victoria stetit. *Quinctil. Decl.* 13. Quanti steterit mihi, quod semel imperata non feci. *Paterul. l.* 2. *c.* 84. Utrique vindicta libertatis morte stetit. *Horat. l.* 1. *Sat.* 2. *v.* 122. Magno pretio stare. ¶ Item pro favere, tueri causam alicujus, sequi ejus partes. *Cic. in Bruto.* Ut nemo contra civium perditorum popularem, turbulentamque dementiam a Senatu, & a bonorum causa steterit constantius. *Liv. l.* 26. Ac Dii prope ipsi cum Annibale starent. *Id. l.* 38. Pro Juba, atque Afris inimicissimis Populi R. stetisse. ¶ Cum particula *contra*, est adversari, resistere. *Cic. in Brut.* Cum is contra populi studium stetisset. ¶ Item pro inhærere, persistere, præstare, observare. *Cic. Att. l.* 7. Omnes cupiebant, Cæsarem stare, abductis præsidiis, conditionibus his, quas tulisset. *Id.* 3. *Off.* Facere promissa, stare conventis, reddere deposita. *Liv. l.* 41. *c.* 19. Stare priore foedere. *Id. l.* 8. Quo satis certo auctore stetur. h. e. cui inhærere possimus, cui assentiri, credere. *Quinctil. l.* 7. *c. ult.* Verbis ne magis standum sit, an voluntate. ¶ Item pro obedire, obtemperare, parere. *Cic. c. Pis. c.* 12. Sed stare etiam oportet eo, quod sit judicatum. *Id. Att. l.* 8. Tuo potius stabam judicio, quam meo. *Id. ibid.* Uterque Censor Censoris opinione standum non putavit. ¶ Item pro placere. *Ter. in prol. Hec.* Partim sum earum exactus, partim vix steti. Ubi *Don.* Agitur fabula, cum recitatur, stat, cum placet. Sic *Horat. l.* 2. *ep.* 1. *v.* 176. Securus, cadat, an recto stet fabula talo. ¶ Est etiam verbum servorum, & significat paratum esse ad ministrandum. *Gell. l.* 15. *c.* 12. Nulla apud me fecit popina, neque pueri eximia facie stabant. *Sueton. in Cæs. c.* 49. Etiam ad cyathum & vinum Nicomedi stetisse, *aver servito di coppiere.* ¶ Item militantium, pro consistere in loco suo. *Nepos in Epamin. c. ult.* Postquam ad Cadmeam pugnare cum Lacedæmoniis coepit, in primis stetit, *combatte nelle prime file*. *Cic.* 2. *Tuscul. c.* 23. Ut fit in prælio, ut ignavus miles fugiat, quantum possit, & ob eam causam pereat nonnunquam, cum ei, qui steterit, nihil tale evenerit. ¶ Item meretricum cum prostant, & amatores captant. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 30. olenti in fornice stantem. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 238. Quod steterant multis in carcere fornicis annis. ¶ Per me non stat, quominus &c. *io non impedisco.* *Terent. Andr.* 4. 2. 16. Si poterit fieri, ut ne pater per me stetisse credat. *Quintil. l.* 3. *c.* 8. Non per me stetit, sed per illa. Et cum infinito. *Scævola in leg. Patr. Dig. de legat.* 3. Si per eum non stetit parere defuncti voluntati. ¶ In æquo alicui stare, est æqualem esse. *Sen. de Benef. l.* 2. *c.* 29. Quod infra Deos sumus, quod non in æquo illis sumus, quod non in æquo illis stetimus. ¶ Usurpatur etiam impersonaliter. *Ter. Eun.* 2. 1. 40. Quid agitur? P. Statur. *Cic.* 1. *Off.* Jam illis standum non esse quis non videt, quæ coactus quis metu, quæ deceptus dolo promiserit? ¶ *Stans, stans*, & *staturus*, V. suis locis.

Stoebe, es, f. στοιβή, genus herbæ spinosæ in foliis simul & in caule, quæ alio nomine phleos dicitur, nostrisque temporibus incognita est. *Plin. l.* 22. *c.* 15.

Stoechades, f. 3. *les isles d'Hyeres*, ins. Galliæ Narb. in ora Provinciæ, contra Olbiam, & inter fl. Sambracitanum ad Or. & Telonem ad Occ. Tres sunt præcipuæ, eisque adjacent duæ aliæ parvæ admodum. *Plin. l.* 3. *c.* 5. ¶ Stoechas, *ados*, herba quædam est, in iis insulis proveniens, hyssopo similis, odorifera, gustu amaro, *stecade*. *Plin. l.* 27. *c.* 12.

Stoecas, V. etiam præced.

Stoice, adv. *Stoicamente*, στωϊκῶς, Stoicorum more. *Cic. in præf. Parad.* Stoice solet, nullis oratoriis ornamentis adhibitis, dicere. *Id. pro Mur. c.* 36. Agis mecum severe & Stoice.

Stoici, m. 2. *Stoici*, στωϊκοί, genus Philosophorum, qui a Zenone Cittico originem habuere, ita dicti a στοά, *porticus*, quod Zeno Athenis in portico Philosophiam docuit, nempe in portico illa, quæ Poecile dicta est a varietate picturæ, idest a ποικίλος, *varius*, quam Polygnotus gratuito pinxit. Deum dicebant esse rationem quandam per omnem naturam rerum pertinentem, item legem naturalem recta imperantem, prohibentemque contraria: iidem divinitatem tribuebant æthera, astris, annis, mensibus, annorumque mutationibus. Nihil bonum existimabant, nisi honestum. Felicitatem in sola virtute constituebant. Itaque eorum axiomata fuerunt, solum honestum bonum esse; in quo virtus sit, ei nihil deesse ad beate vivendum; solum sapientem esse divitem, formosum, regem; omnes stultos servos esse, peccata esse æqualia; & hujusmodi. Hæc & alia multa eorum placita passim leges apud Ciceron. præsertim in libris philosophicis. V. etiam orationem ejus pro Murena, ubi salse eos eludit in persona M. Catonis, c. 29. & 30.

Stoicida, dæ, m. patronym. idem ac Stoicus, sed per contumeliam, quasi sit is, qui Stoicus videri velit, & tamen moribus sit omnino contrarius Stoicæ disciplinæ, & severitati. *Juv. sat.* 2. *v.* 64. Fugerunt trepidi vera, ac manifesta canentem

orntem Stoicidæ. Quidam volunt hanc vocem significare virum mollem, & Stoicidam nomen esse femininum de viro dictum, ea ratione, qua apud *Virg.* 9. *Æn.* quidam Rutulorum Trojanos per convicium sic ridet: O vere Phrygiæ, neque enim Phryges &c.

Stoicus, a, um, quod ad Stoicos spectat, ut Philosophia Stoica, Secta Stoica, Libelli Stoici, &c. *Hor. Epod.* 8. Quid? quod libelli Stoici inter sericos Jacere pulvillos amant?

Stoidis, f. 3. insl. maris Persici, apud fretum, seu fauces illius, in qua margarita proveniunt. *Plin. l.* 6. *c.* 25.

Stola, æ, f. *stola*, גלב, Germ. *lang kleid*, Gall. *habillement*, Hisp. *vestidura estola*, Στολή, genus vestis usque ad imos pedes demissæ, sic dictæ a Στέλλω, quod inter alia significet ἐνδύειν, περιβάλλειν, *induere, circumdare*: quare a Veteribus de quovis indumento usurpabatur, ut notat *Non. c.* 14. *n.* 6. *Ennius apud eund. ibid.* Cedo & cavo vestitus squalida septa stola. Speciatim vero stola fuit vestis peculiaris, qua Græci, & Latini usi sunt. Sed stola Latinis erat vestis muliebris, Græcis etiam virilis. Hinc *Plutarchus* scribit, ab Alexandro cuidam esse permissum, ut stola Persica uteretur. De Latinis vero ita *Ulpian. l. vestis, ff. de auro, & arg. leg.* Muliebria sunt, quæ matris familiæ causa parata sunt, quibus vir non facile uti potest sine vituperatione, velut stolæ, pallia, tunicæ, &c. *Hor. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 99. Ad talos demissa stola, & circumdata palla. *Cic.* 2. *Phil. c.* 18. Sumpsisti virilem togam, quam statim muliebrem stolam reddidisti. ¶ Fuit proprie honestarum matronarum. Erat ad imos usque demissa pedes, cujus extremam partem ambiebat instita assuta, quæ erat fasciola quædam, sive limbus. *Ovid. lib.* 2. *Trist.* Ecquid ab hac omnes rigidas summovimus artes, Quas stolæ contingi, vittaque sumpta vetat? *Martial. l.* 3. *ep.* 93. Rugosiorem cum geras stola frontem. ¶ Metonymice stola nonnunquam pro ipsa matrona, sive honesta muliere accipitur. *Stat. l.* 1. *Sylv.* 2. *v.* 235. Hinc eques, hinc juvenum cœtu stola mixta laborat. ¶ Stola etiam accipitur pro veste sacerdotali, qua Sacerdotes in rebus sacris utuntur, quæ & orarium vocatur. *Apul. l. ult. Met.* Procedit duodecim sacratus stolis, habitu quidem satis religioso, &c.

Stolatus, a, um, Στολωτός, stola ornatus: & quoniam stola honestarum tantummodo matronarum vestis erat, factum est, ut stolatum accipiamus pro matronali, & honesto. *Martial. l.* 1. *ep.* 36. Quis Floralia vestit, & stolatum Permittit meretricibus pudorem? idest matronalem verecundiam.

Stolide, adv. *stolidamente, pazzamente*, Ger. *unverbeglich*, Gal. *sottement*, Hisp. *locamente*, ἀνοήτως, stulte, inepte. *Liv. l.* 25. *c.* 19. Id non promissum magis stolide, quam stolide creditum. *Ammian. l.* 19. *c.* 8. Stolidius erumpentes. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 3. Robore corporis stolide ferme. *Plin. l.* 25. *c.* 24. Pulmones mala stolide tument. *fuor di misura*.

Stoliditas, atis, f. *stolidità, pazzia*, fatuitas, stultitia. *Florus l.* 3. *c.* 3. Quadam stoliditate barbarica. *Gel. l.* 18. *c.* 4. Qui ignorat, ejusdem stultitiæ esse vanitatem, & stoliditatem.

Stolidus, a, um, *stolido, pazzo*, נבל, Ger. *unverbrig*, Gal. *sot, niais*, Hisp. *bovo*, ἀνόητος, ἀναίσθητος, μωρός, excors, stultus, fatuus. *Cic. de Div. l.* 2. Semper fuit, ut apud Ennium est, stolidum genus Æacidarum. *Liv. lib.* 34. Ut & stolidam fiduciam hosti augeret. *Plaut. Mil.* 4. 2. 33. Nullum est hoc stolidius saxum. *Ovid.* 13. *Met. v.* 774. Risit, &, O vatum stolidissime, falleris, inquit.

Stolo, onis, m. μόσχος, id, quod e radicibus circum arbores enascitur, fruticatio inutilis ex arborum radicibus, a Græco Στέλλω, mitto, quia emittitur e radicibus, aut caudicis lateribus. *Varro l.* 1. *R. R. c.* 2. Quod effodiebat circum arbores radices, quæ nascerentur e solo, quos stolones appellabant. *Plin. l.* 17. *c.* 1. Stolonum Liciniæ gentis. Ita enim appellatur in ipsis arboribus fruticatio inutilis. ¶ Metaphorice accipitur pro stolido. Nempe homo imprudens plane inutilis est, eoque optime confertur coliculis istis, qui ex arboribus succrescunt. *Auson. ep.* 4. *v.* 94. Sed jam non potes, o stolo, doceri.

Stolo, onis, m. cognomen familiæ Liciniæ. *Varro l.* 1. *R. R. c.* 2. Nam Stolonis illa lex, quæ vetat plus quingenta jugera Civem Romanum, & qui propter diligentiam culturæ Stolonum confirmavit cognomen, quod nullus in ejus fundo reperiri poterat stolo, quod effodiebat circum arbores radices, quæ nascerentur e solo, quos stolones appellabant. *Adde Plin. l.* 17. *c.* 1.

Stomacace, es, f. 1. Στομακάκη, vitium gengivæ cum dentes decidunt, a Στόμα, & κακόν, quod oris vitium est. *Plin. l.* 25. *c.* 3. In Germania, trans Rhenum castris a Germanico Cæsare promotis, maritimo tractu fons erat aquæ dulcis solus, qua pota intra biennium dentes deciderent, compagesque in genibus solverentur, Stomacacen medici vocabant, & sceloturben ea mala.

Stomachabundus, a, um, adject. indignabundus. *Gell. l.* 17. *c.* 8. Pous atrocibus oculis stomachabundus.

Stomachans, antis, o. 3. ἀγανακτῶν, partic. a stomachor. *Cic. in Bruto c.* 95. Sæpe eidebam cum irridentem, tum etiam irascentem, & stomachantem Philippum.

Stomachanter, adv. stomachantis more. *Augustin. de vita beata, circa med.* Quasi stomachanter arridens.

Stomachicus, a, um, Στομαχικός, qui ex stomacho laborat. Proprie is dicitur, cassæ Ægyneta, cujus stomachus, sive ventriculus cibum assumptum non retinet. *Plin. l.* 25. *c.* 5. *de helleboro*: Medetur ita morbis comitialibus, ut diximus, vertiginosis, melancholicis, insanientibus, podagricis, incipientibusque tympanicis, stomachicis, spasticis, &c.

Stomachor, aris, d. 1. *nauseare, abbominare*, קצף, Ger. *zornen*, Gal. *se depiter, se courroucer*, Hisp. *ensanarse*, ἀγανακτέω, abhorreo, abominor, indignor, perturbor. *Cic. l.* 15. *Fam. ep.* 16. Si enim stomachabere, & moleste feres, plura dicemus. *Id. l.* 4. *Acad.* Et homo natura lenissimus stomachari tamen cœpit. *Id. Att. lib.* 14. *ep.* 21. Amariorem enim me senectus facit, stomachor omnia. ¶ Vel cum dat. *Cic. lib.* 10. *Fam. ep.* 26. Itaque jucundissimis tuis literis stomachatus sum in extremo. ¶ Vel cum ablat. & præposit. cum. *Cic.* 2. *de Orat. cap.* 66. Illud, quod Scipio, cum stomacharetur cum C. Metello, dixisse dicitur, &c. h. e. C. Metellum abominaretur. ¶ Vel cum membro orationis. *Id. Capitoni, in ep. ad Attic. lib.* 16. Non dubito, quin mirere, atque etiam stomachere, quod tecum de eadem re agam sæpius.

Stomachose, adv. *con ira, sdegnosamente*. *Cic.* 10. *Att. ep.* 5. Rescripsi ei stomachosius.

Stomachosus, a, um, *fastidioso, collerico*, קצף, Germ. *unwirsch*, Gall. *depité*, Hisp. *sanudo*, ὀργίλος, qui cuncta fastidit, qui facile irascitur, vel indignatur. *Hor. l.* 1. *ep.* 15. Læva stomachosus habena Dicet equus. *Firmic. l.* 5. *c.* 10. Erunt hi quoque animo malo, & stomachoso. ¶ Ponitur etiam pro eo, quod iram movet, seu indignationem. *Cic. l.* 2. *de Or.* Me quidem hercule valde illa movent stomachosa, & quasi submorosa ridicula, &c. *Id. l.* 3. *Fam. ep.* 11. Stomachosiores meas literas quas dicas esse, non intelligo.

Stomachus, i, m. *stomaco*, Ger. *der speisror, der magen*, Gall. *estomac*, Hisp. *estomago*, Στόμαχος, apud Græcos collum, sive cervix cujusque rei in corpore animalis, quod quasi fistula se habet. Sane Hippocrates utero quoque, ac vesicæ cervicem eo nomine appellat, in lib. de aere, aquis, & locis, & lib. de superfœtationibus, de sterilibus, & de morbis mulierbribus, &c. Dictus est stomachus, quasi Στενὸν μῆκος, angusta longitudo. Per excellentiam vero notat œsophagum, sive fistulam, quæ cibum defert in ventriculum. Hæc significatio fecit, ut vulgo Στόμαχος dici velint, quasi Στόμα χέω, quia sit os, ac vestibulum cibum in ventriculum infundens. Hac significatione non vero utuntur Latini, quanquam non uno modo. Nam interdum quidem eo nomine, signant priorem quoque œsophagi partem, quæ subest faucibus. *Cic. l.* 2. *de nat. Deor. c.* 54. Linguam autem ad radices ejus hærens excipit stomachus, quo primum illabuntur ea, quæ accepta sunt ore. Is utraque ex parte tonsillas attingens, palato extremo, atque intimo terminatur. *Cels. l.* 4. *c.* 1. Dein deo duo itinera incipiunt. Alterum asperam arteriam nominant, alterum stomachum. Arteria exterior ad pulmonem, stomachus interior ad ventriculum fertur. ¶ Interdum vero ima solum œsophagi pars eo vocabulo appellatur, sive, ut Medici ajunt, alterum extremum œsophagi, insertum ventriculo, sive orificium ventriculi sinistrum, situm sub cartilagine mucronata, quam ob id natura videtur comparasse, ut ipsius esset propugnaculum. *Plin. l.* 2. *c.* 37. Summum gulæ fauces vocantur, extremum stomachus. ¶ Sæpe autem sumitur stomachus pro ipso ventriculo, in quo cibus concoquitur. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Easque, cum stomachi calore concoxerit, evomere. *Hor. l.* 2. *sat.* 2. Jejunus raro stomachus vulgaria temnit. *Cels. l.* 4. *c.* 5. Vulgatissimum vero, pessimumque stomachi vitium est resolutio, idest cum sibi non tenax est, soletque desinere ali corpus, ac sic tabe consumi. ¶ Per metaphoram accipitur stomachus pro ea animi vi, qua res aut sua amicas naturæ amat & appetit, aut inimicas respuit, ut stomachus cibos. *Plin. l.* 2. *ep. ult.* Tranquilli mei stomachum multa sollicitant, vicinitas urbis, opportunitas viæ, mediocritas villæ. h. e. emendi cupiditatem. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 1. Ludi apparatissimi, sed non tui stomachi, nec di tuo genio. ¶ Item sæpissime pro fastidio, odio, ira, indignatione, &c. *Cic. l.* 2. *Fam. ep.* 15. Ut scires, me tamen in stomacho solere ridere. h. e. in indignatione. *Id. Att. l.* 4. *ep.* 15. Locus ille animi nostri, stomachus ubi habitabat olim, concaluit. h. e. locus ille, ubi sedes iræ fuit, calorem concepit ad concoquenda, quæ dura sunt. *Id. ad Q. Fr. l.* 3. Superiori epistolæ quid respondeam, nihil est, quæ plena stomachi, & querelarum est. *Id.* 4. *Tusc.* Tracte definitionem iracundiæ, intelliges eam stomacho non egere. id est ira. *Id.* 16. *Attic. ep.* 3. Erumpere stomachum in aliquem, *sfogar la sua colera*. ¶ Movere stomachum proprie significat turbare, *sconvolger lo stomaco*. *Plin. l.* 13. *c.* 23. Cynosbatus A-pulum vomitus facit, stomachum & alvum movet. ¶ Translate est ad iram excitare. *Cic. Att. l.* 6. *ep.* 3. In quo tamen ille mihi risum magis, quam stomachum movet. Eodem sensu dicimus, stomachum alicui facere. *Idem lib.* 5. *Fam. ep.* 9. Non illi quidem ut mihi stomachum facerent.

Stomatice, es, f. *stomatica*, *medicamento per la bocca*, a Στόμα, ατος. *Plin. l.* 23. *c.* 6. Fit medicamentum, quod stomatice vocatur, utilissimum oris vitiis, narium, aurium &c. *Id. l.* 24. *c.* 13. Mora, quæ in his nascuntur, stomatices efficaciorem præbent.

Stomaticus, a, um, Στοματικός, oris vitio laborans, cui os est exulceratum. *Plin. lib.* 24. *c.* 14. Hujus flos cum melle epiphoris illinitur, & ignibus sacris, stomaticisque ex aqua bibendus datur.

Stomoma, atis, n. Στόμωμα, est genus æris squamæ subtilius, ex summa scilicet æris lanugine decussum. *Plin. l.* 34. *c.* 11.

Storax, ecis. V. Styrax.

Storea, æ, f. *stora, stuoja*, Ger. *decke, flechte*, Gal. *natte*, Hisp. *estora*, Στορέα, teges vilior, ex juncis, aut stramentis, a Στορέω, sterno, quia humi sternitur. Apud Cæsarem, Plinium, & alios in plerisque manuscriptis est *storia*. *Liv. l.* 30. *c.* 3. Numidæ præcipue arundine textis, storeaque. *Plin. l.* 15. *c.* 16. Candida separari, stramentis, storeis, paleisve substerni. *Cæs. l.* 2. *B. C. c.* 9. Storeas ex funibus anchorariis tres fecerunt.

Strabo, onis, m. *guercio, chi guarda di traverso, stralunato*, Ger. *schieler*, Gal. *louche, bigle*, Hisp. *visco, romeo*, Στραβός, Στραβών, qui oculos habet distortos. Est a στρέφειν, seu στραβός, quod a στρεβλός, quia oculis est distortis, ac depravatis. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Ecquos si non tam strabones, at pætulos esse arbitramur? Multi enim, qui litora intrarunt integris oculis, strabones sunt facti. *Horat. l.* 1. *sat.* 3. strabonem appellat pætum pater. ¶ Hinc nata sunt Strabonum cognomina apud Romanos, quia scilicet primi eorum, qui sic vocati sunt, distortis oculis fuere. *Plin. l.* 11. *c.* 37.

Strabo, onis, m. vir Ponticus, ex Amasia urbe Ponti, id, quod ipse de se testatur, & Stephanus prodidit, matre e Gnossia Cretensi urbe, eruditione Græcus, professione Philosophus Stoicus, & Geographus. Claruit Romæ temporibus Augusti, & Tiberii. Amicitia usus est Ælii Galli, cum quo Nilum navigavit, & totam fere Ægyptum lustravit, & magnam Africæ partem. Scripsit Commentarios Geographicos, qui etiam hodie omnium manibus teruntur. *V. Voss. de Histor. Græcis*, *c.* 6.

Strabonus, a, um, adject. idem quod strabo. *Petron. in fragm. Tragur.* Strabonea est, non euro.

Strabus, a, um, adject. idem quod strabo. *Nonius c.* 1. *n.* 109. Strabones sunt, quos strabos nunc dicimus. *Var. apud Priscian. lib.* 6. De Venere pæta strabam facit.

Strages, is, f. *strage*, מגפה, Ger. *niderlag*, Gall. *tuerie, deffaite*, Hisp. *estrago*, Σφαγή, clades, cum aut vento arbores, aut bello homines, aut alia quæpiam de causa res aliquæ sternuntur. *Cic.* 3. *de Leg.* Sed ille quas strages edidit? *Id.* 3. *Phil.* Ille ex Mirmillone dux, ex gladiatore imperator quas fecit strages, ubicunque posuit vestigia? *Silius l.* 3. *v.* 206. Strages nemorum. *Virg.* 12. *Æn.* dabit ille (nimbus) ruinas Arboribus, stragemque satis, ruet omnia late. *Liv. l.* 32. *c.* 17. Locus strage muri semiruti cumulatus. *Id. l.* 10. *c.* 34. Recentibus vestigiis fugæ, ac strage rerum in trepidatione nocturna passim relictarum, *robe sparse qua, e là*. *Id. l.* 4. Stragem pecorum dare.

Stragulum, i, n. *drappo da coperte, soprazzata*, στρῶμα, ἐπίβλημα, omnis vestis, quæ sternitur, cujus generis erant imprimis peristromata, seu peripetasmata, seu aulæa, seu Attalica, seu Babylonica, quibus aulæ, & triclinia, nonnunquam etiam lecti sternebantur, item pallia, quæ lectis imponebantur, item vestes illæ, quæ equis injiciuntur, &c. a sterno. *Varro l.* 4. *de L. L.* Quicquid insternebant a sternendo stragulum appellabant, quale est Græcorum pallium. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 21. Collocari jussit hominem in aureo lecto, strato pulcherrimo textili stragulo, magnificis operibus picto. *Plin. l.* 13. *c.* 11. Et e libro vela, tegetesque, nec non & vestem, atque stragula. *Martial. l.* 14. *epigr.* 147. Stragula purpureis lucent villosa tapetis.

Stragulus, a, um, quod sternitur, ut Vestis stragula. *Cic.* 4. *Ver.* Dicebant, Scyphorum paria complura, hydrias argenteas, pretiosam vestem stragulam, multa mancipia pretiosa Verri data esse. *Id. ibid.* Dico, te maximum pondus auri, & argenti, eboris, purpuræ, plurimam vestem Melitensem, plurimam stragulam Syracusis exportasse.

Stramen, inis, n. *strame, paglia*, Germ. *stroh*, Gal. *estrain*, Hisp. *paja de la cama*, *heno*, κάρφη, κάρφος, ἄχυρον, stipula, vel quidvis aliud, quod solo quiescendi gratia sternitur, ut sunt culmi, qui pecori substernuntur. *Virg.* 11. *Æn. v.* 67. Hic juvenem sublimem in stramine ponunt. *Ovid. Met.* 5. *v.* 447. contectam stramine forte casam.

Stramentarius, a, um, adject. ut falces stramentariæ, quibus stramen ceditur, apud *Caton. de R. R. c.* 10.

Stramentatum ire, hoc est, ad stramenta colligenda, ea ratione, qua dicimus *frumentatum ire*, &c. *Hygin. fab.* 14. Idmon apud Lycum cum stramentatum exisset. ¶ Quibusdam tamen Criticis ea lectio suspecta est.

Stramentitius, a, um, ἀχυρώδης, quod ex stramento fit, ut Tectum stramentitium, tegetes stramentitiæ. *Petron. in Satyr.*

Stramentum, i, n. idem ac stramen. *Var. l.* 1. *R. R. c.* 50. Tertio modo metitur, ut stramentum medium subsecent, quod manu sinistra summum prehendunt, a quo medio messem dictam puto; infra manum stramentum; quod terræ hæret, postea subsecatur. *Cæs. l.* 6. *B. G.* Et levefacta insule in casas, quæ more Gallico stramentis erant tectæ, jacere cœperunt. *Col. l.* 6. *c.* 3. Hyberna stabulationi boum præparanda sunt stramenta. ¶ Accipitur etiam pro stragulo. *Caput Dig. l. ult. tit. penult. leg.* 234. Ofilius ad Atticum ait, his verbis, & vestimenta, & stramenta contineri. Sine his enim neminem vivere posse.

Stramineus, a, um, *di strame*, καρφηρός, quod ex stramine est. *Ovid. l.* 2. *Am. el.* 9. Stramineis esset nunc quoque densa casis.

Strangia, æ, f. Στραγγία, genus tritici in Græcia. *Plin. l.* 18. *c.* 7.

Strangulabilis, le, adject. qui strangulari potest. *Tert. de Anim. c.* 32. Anima ascensu scalarum fatigabilis, submersu piscinarum strangulabilis.

Strangulatio, onis, f. *strangolazione*, חנק, Germ. *erwurgung*, Gal. *estranglement*, Hisp.

Hisp. *ahogamiento*, πνίξις, στραγμός, actus strangulandi, suffocatio, ut Strangulatio vulvæ, idest compressio, & angustia uteri. *Plin. l.* 20. *c.* 15. Cuminum sylvestre strangulationes vulvæ potum in vino aperit, tribus drachmis in tribus cyathis vini.

Strangulator, oris, m. qui strangulat. *Spartian. in Severo, c.* 14. Narcissum Commodi strangulatorem leonibus objecit.

Strangulatrix, icis, f. quæ strangulat. *Prudent. in Rom. v.* 1103. Manus strangulatrix faucium.

Strangulatus, us, m. idem ac strangulatio. *Plin. l.* 20. *c.* 18. Datur & olfactandum ex aceto in strangulatu vulvæ.

Strangulatus, a, um, πνιγείς, *strangolato*. *Plin. l.* 7. *c.* 7. Ut Fabius Senator poto in lactis haustu uno pilo strangulatus.

Strangulo, as, a. 1. *strangolare*, חנק, Ger. *erwurgen*, Gal. *estrangler*, Hisp. *ahogar*, στραγγαλίζω, ἄγχω, πνίγω, neto stringendo gulam, a στραγγάλη. *Cic. l.* 9. *Fam. ep.* 22. Nos autem ridicule, si dicimus, Ille patrem strangulavit, honorem non præfamur. ¶ Translate sumitur pro premere, gravare, molestia afficere. *Juven. sat.* 10. *v.* 15. Sed plures nimia congesta pecunia cura Strangulat. ¶ Strangulare divitias in arca, est conclusas servare, nec quicquam inde ad usum, aut ad amicorum usum depromere, quod tanquam invitæ, & constrictæ retineantur constipatæ, ut quæ respirare nequeant, & suffocentur. *Stat.* 2. *Sylv.* 2. *v.* 130. Non tibi sepositas infelix strangulat arca Divitias. ¶ Strangulare segetas dicitur nimia terræ lætitia, pro pinguedine opprimere. *Quint. l.* 8. *in Proœm.* Et velut læto gramine sata strangulant. Strangulare sonitum, est comprimere, & compescere, ne totus exeat. *Plin. l.* 2. *c.* 43. de tonitru: Spiritum nube cohibitum sonum, natura strangulante sonitum. ¶ Cum de fœmina dicitur, obscœnum est, quia refertur ad vulvam. *Cic. Famil. l.* 9. *ep.* 22. *ad Pætum*. Vide *Strangulatio*, & *Strangulatus*, *us*.

Stranguria, æ, f. *difficultà d'orina*, στραγγουρία, urinæ stillicidium, cum urina per intervalla, & guttatim defluit, a στράγξ gutta, & οὖρον, urina. Hunc morbum periphrasi exprimit *Cato de re rust. c.* 156. Nunc de illis, quibus ægre lotium it, quibusque substillum est. Differt a dysuria, δυσουρία, qua difficulter urina redditur, nec sine dolore emittitur. *Cic.* 2. *Tusc.* Quamvis idem forticulum se in torminibus, & in stranguria sua præbeat. *Plin. l.* 24. *c.* 13. Aspalathus discutit stranguriæ.

Stranguriosus, a, um, adject. stranguria laborans. *Marcel. Empir. c.* 26.

Strata, æ, V. Stratus, a, um.

Strategēma, rectius quam Strategema, atis, n. στρατήγημα, fallere ducis consilium ad hostem circumveniendum, astutia rei militaris, facinus consilio potius, quam viribus gestum, a στρατηγεῖν, exercitum duco. Sunt qui stratagema scribant, ut secundam corripiant in versu. Sed obstat, quod Græce per η scribatur. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 6. Consilium illud Imperatorum fuit, quod Græce στρατήγημα appellant. ¶ Translate dicitur de quocunque ingenioso consilio. *Cic. Att. l.* 5. *ep.* 2. Cum interim Rufio noster, quod se a Vestorio observari videbat, strategemate hominem percussit.

Strategematica, orum, n. στρατηγηματικά, solertia facta ducum, callida consilia militaria. *Frontin. præm. l.* 1. *Strategem.*

Strate, adverb. late, diffuse, a sterno. *Juvencus lib.* 3. *v.* 655. Strate tendentem diffusa umbracula ficum.

Stratĕ, & Stratŏlis, f. cognomina sunt, & convicia meretricum apud *Plaut.* referente *Gel. l.* 3. *c.* 3.

Strategĭum, i, n. στρατήγιον, tabernaculum ducis, prætorium. *Vitruv. l.* 5. *c.* 9.

Strategia, æ, f. στρατηγία, præfectura, seu locus, ubi præfectus jurisdictionem habet. *Plin. l.* 6. *c.* 9. *de Armenia*: Dividitur in præfecturas, quas ii strategias vocant. *Id. l.* 4. *c.* 11. Thracia in strategias quinquaginta divisa.

Stratēgus, i, m. *capitano*, dux exercitus, στρατηγός, dictus ἀπὸ τοῦ ἄγειν τὸν στρατόν, a ducendo exercitu. *Plaut. Curcul.* 2. 3. 6. Nec strategus, nec tyrannus quisquam. ¶ Pro magistro convivii. *Id. Stich.* 5. 4. 20. Strategum te facio huic convivio. *soprastante*.

Stratiōtes, is, f. στρατιώτης, herba millefolium, frutex exiguus, palmi altitudine, foliis avicularum pennas imitantibus, brevi admodum, dissectoque foliorum exortu. Est & stratiotes aquatica, sine radice vivens, aquis tantum supernatans, folia habens sempervivo similia, sed majora. *Plin. l.* 24. *c.* 18. Celebratur autem & a Græcis stratiotis, sed ea in Ægypto tantum, & inundatione Nili nascitur, aizoo similis, ni majora haberet folia. Refrigerat mire, & vulnera sanat, ex aceto illita, &c.

Stratiotice, es, fem. στρατιωτική, eadem herba, quæ stratiotis. *Apulej. de herb. cap.* 88.

Stratiotĭcus, a, um, στρατιωτικός, militaris, a στρατιώτης, miles. *Plaut. Mil. Gl.* 2. 4. *sc.* 8. *v.* 49. Muliebres mores discendi, obliviscendi stratiotici. *Id. Pseud.* 2. 2. 9. Stratioticum nuntium advenientem percutiam probe.

Stratŏlis V. Strate.

Strato, onis, m. Στράτων, Philosophus Lampsacenus, discipulus, & successor Theophrasti, præceptor Ptolemæi Philadelphi, qui ob insignem naturalis Philosophiæ cognitionem Physicus est cognominatus. Hic omnem vim divinam in natura sitam esse censebat, quæ causas gignendi, augendi, minuendique habeat, sed careat omni sensu, & figura. *Cic.* 1. *de nat. Deor.*

Stratonice, es, Ariarathis Cappadocum regis filia, uxor Eumenis regis Pergami, Attalique mater. *Strab. lib.* 13. ¶ Item filia Demetrii Poliorcetæ, uxor Seleuci, quam ille filio Antiocho ex ejus amore ægrotanti concessit. *Plutar. in Demetr.*

Stratonicea, æ, f. urbs Cariæ, Macedonum colonia. *Livius l.* 33. *c.* 18. *Plin. l.* 5. *c.* 29. ¶ Item urbs Mesopotamiæ ad Babylonem. *Id. l.* 6. *c.* 22.

Stratonicensis, se, adject. ad Stratoniceam urbem pertinens, ut Stratonicensis ager. *Liv. l.* 33. *c.* 18.

Stratonicus, i, m. qui Ætor fuit Philippi, deinde Alexandri Macedonum regis, homo ditissimus, atque ob id apud Græcos in proverbium transiit, ut apud Latinos Crassus. De hoc Stratonico mentionem facit *Plaut. Rud.* 4. 2. 57.

Strator, oris, m. ἀναβολεύς, qui equum domino sella insternit, ipsumque in equum sustollit. *Spartianus in Caracalla c.* 7. Cum illum in equum strator suus levaret. *Ulp. de off. Procons. leg.* 4. Proconsul stratores suos habere non potest.

Stratorius, a, um, ad sternendum pertinens. *Paul. l.* 3. *sentent. tit.* 7. *de legat.* Vestes stratoriæ legato cedunt. *h. e.* vestes stragulæ.

Stratum, i, subst. n. *strato*, στρῶμα, id quod stratum est, super quod quiescendum sit, ut culmi, qui equis sternuntur, in quibus dormiant, item lectus, qui homini paratur. *Virg.* 3. *Æn.* Haud segnis strato surgit Palinurus. *Liv. l.* 21. *c.* 4. Ea neque molli strato, neque silentio accersita. ¶ Strata item generaliter dicuntur omnia, quæ equis, mulisve insternuntur. *bardatura*. *Plin. l.* 7. *c.* 56. Frænos, & strata equorum Pelethronium invenisse dicunt. *Sen. ep.* 81. Equos amatores solvi jubet stratum. ¶ Apud *Vitruv. l.* 10. *c.* 19. stratum est tabulatum, seu pavimentum ligneum in machina unetaria.

Stratūra, æ, f. actus sternendi. *Sueton. in Claud. c.* 24. Collegio quæstorum pro stratura viarum gladiatorium munus injunxit.

Stratus, us, m. idem quod stratum, quo equi insternuntur. *Solin. c.* 57. de bucephalo: Accepto regio stratu, neminem unquam alium, quam dominum vehere dignatus est.

Stratus, a, um, *disteso per terra*, στρωτός, humi extensus. *Virg.* 7. *Ecl.* Strata jacent passim sua quæque sub arbore poma. *Id.* 1. *Æn. v.* 700. Stratoque super discumbitur ostro. *Cic. Attic. l.* 10. Qui nos sibi quondam ad pedes stratos ne sublevavit quidem. *Liv. l.* 28. *c.* 14. stratus equus, *cavallo bardato*. ¶ Via strata est, in qua lapides strati sunt, ut sunt viæ in urbibus, & ultra omnes viæ, quæ ab urbe Roma in alias Italiæ urbes ducebant. *Liv. l.* 8. Facto judicio vivæ sub terram ad portam Collinam dextra via strata defossa scelerato campo. ¶ Strata viarum, idem ac viæ stratæ. *Virg.* 1. *Æn. v.* 422. Miratur portas, strepitusque, & strata viarum. ¶ Strata, æ, absolute pro via strata, vel pro via simpliciter, a qua Itali *strada*. *Europ. l.* 9. *c.* 9. Aurelianus interfectus in itineris medio, quod inter Constantinopolim, & Heracleam est stratæ veteris. *Juvencus de Jesum Bapt.* Sternite jam stratas amplas.

Strebula, æ, f. seu strebula, orum, n. pl. caro circum coxendices. *Varro l.* 6. *de L. L.* Caro strebula, Opilius scribit, circum coxendices suos nobis. Id Græcum est ab hujus loci versura. *Fest.* Strebula Umbrico nomine Plautus appellat coxendices hostiarum, quas Græci μηρία dicunt, quæ in altaria imponi solebant, ut Plautus ait in Frivolaria, Strebula agnina. *Arnob. l.* 7. Non enim placet carnem strebulam appellare, quæ taurorum e coxendicibus demitur.

Strena, æ, f. *mancia*, Ger. *newjahrgeschenck*, Gal. *estrene*, Hisp. *estrenas*, ἐπινομίς, munus quod dabatur die festo, & fere anni initio, boni ominis gratia. De cujus origine hæc scribit *Festus*. Strenam, inquit, vocamus, quæ datur die religioso, ominis boni gratia, a numero, quo significatur, alterum, tertiumque venire similis commodi, veluti trenam, præposita S litera, ut in loco, & lite solebant antiqui. *Symmach. l.* 10. *ep.* 28. Ab exortu pene urbis Martiæ strenarum usus adolevit, auctoritate Tatii regis, qui verbenas felicis arboris ex luco Strenuæ anni novi auspices primus accepit. ¶ Hujusmodi strenas solebant donare clientes patronis, curiique Principibus, quod ultimum quidem sub Augusto cœpit, Tiberius vero prohibuit, sed mox Caligula revocavit; de quo ita *Sueton. in ejus vita c.* 42. Edixit, & strenas ineunte anno se recepturum, stetitque in vestibulo ædium Cal. Januar. ad captandas stipes, quas plenis ante eum manibus, ac sinu omnis generis turba fundebat. *V. eund. in August. c.* 57. *& in Tiber. c.* 34. ¶ Dabantur autem strenæ boni ominis gratia, ut ex *Festo* diximus. Hinc *strena bona*, bonum omen est. *Plaut. Stich.* 5. 2. 24. Domum redeundi principium placet: bona scæva, strenaque obviam occessit mihi.

Strenia, æ, f. eadem ac Strenua. *Varro de L. L. l.* 4. Hinc oritur caput Sacræ viæ, ab Streniæ sacello.

Strenua, æ, fem. Dea, quæ strenuum facere credebatur, quæ & *Strenia*. *August. lib.* 4. *de Civit. Dei, cap.* 16. Ex hujus Deæ luco viris strenuis Kal. Jan. mittebantur verbenæ felicis arboris, quæ exinde strenæ vocatæ videntur, ut in *strena* diximus.

Strenue, adv. *fortemente*, *diligentemente*, Ger. *dapferlich*, Gall. *vaillamment*, Hisp. *esforçadamente*, ἀνδρείως, fortiter, diligenter. *Cic. pro Rab. perd. reo*. Ac si illorum laude mihi arma capienda essent, non minus strenue caperem, &c. *Id. Att. l.* 16. *ep.* 6. Magis commode, quam strenue navigavi. *Id. ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 2. Domus utriusque nostrum ædificatur strenue. ¶ Sumitur etiam pro celeriter, protinus. *Curt. l.* 8. *c.* 1. Revocatoque strenue Oxarte, futurum se in ejus potestate respondit. ¶ Superlat. *strenuissime* habet *Veget. l.* 1. *c.* 27.

Strenuitas, atis, f. *fortezza*, *valore*, *diligenza*, גבורה, Ger. *strengheit*, Gall. *vaillance*, Hisp. *valentia*, ἀνδραγαθία, fortitudo, celeritas, agilitas. *Ovid.* 9. *Met. v.* 320. Strenuitas antiqua manet.

Strenuo, as, n. 1. strenue me gero. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 34. Dum tu strenuas, res erit soluta. Sunt qui hanc lectionem sollicitant.

Strenuus, a, um, *forte*, *valoroso*, *diligente*, גבור, Ger. *streng*, Gall. *vaillant*, Hisp. *valiente*, ἐνεργητικός, fortis, celer, vigilans, & ad res gerendas promptus. *Cic.* 2. *Phil.* Ut cognosceremus te, si minus fortem, attamen strenuum. *Ovid.* 9. *Met.* Una ministrarum media de plebe Galanthis, Flava comas aderat, faciendis strenua jussis. *Col. l.* 8. Magister pecoris mer, durus, strenuus, laboris patientissimus, alacer, atque audax esse debet. *Plaut. Epid.* 3. 4. 10. Strenuiori deterior si prædicet suas pugnas. *Plin. l.* 18. *c.* 5. Fortissimi viri, & milites strenuissimi ex agricolis gignuntur, minimeque male cogitantes. *Curt. l.* 9. *c.* 1. Transiliebantque in vehicula strenue saltu. *Rursus Plaut. Rud.* 2. 2. 8. Adolescentem strenua facie, rubitundum, fortem. *un certo da gagliardo*, *e ardito*.

Strepito, as, n. 1. *strepitare*, πατάγειν, strepitum facio, freq. a strepo. *Virg.* 1. *Georg. v.* 413. Inter se foliis strepitant. *Tibul.* 2. *el.* 2. strepitantibus advolat alis. *Id. ibid. eleg.* 5. strepitantia arma.

Strepitus, us, m. 4. *strepito*, *mormorio*, המיה, Ger. *geraüsch*, Gal. *bruit*, Hisp. *estruendo*, ψόφος, lenior sonitus, murmur, susurrus. *Cic.* 2. *Ver. c.* 25. Tum vero non strepitu, sed maximo clamore suam Populus R. significavit voluntatem. *Cæs. l.* 4. *B. G.* Atque ipso terrore equorum, & strepitu rotarum ordines plerunque perturbant. *Horat. l.* 4. *od.* 3. O testudinis aureæ Dulcem quæ strepitum, Pieri, temperas. ¶ Accipitur etiam pro fastu, & pompa divitum, a comitantium strepitu dicta. *Quint.* 13. *Declam.* Hic cum me evocasset subito trepidum, totoque fortunæ suæ strepitu circumstetisset. ¶ Antiqui hoc nomen etiam per secundam inflectebant. *Ennius apud Non. c.* 8. *n.* 32. Quid in castris strepiti sit? ¶ *In strepitu exaudire aliquid*, est quod *Plaut. Capt.* 3. 4. 27. dixit *quasi per nebulam* h. e. confuse, indistincte. *Cic. l.* 13. *ep.* 46. (*al.* 48.) Heri nescio quid in strepitu videor audisse, cum diceres te in Tusculanum venturum.

Strepo, is, pui, pitum, n. 3. *fare strepito*, *o romore*, המה, Ger. *rauschen*, Gal. *faire bruit*, Hisp. *hazer estruendo*, ψοφέω, pedibus, aut alio quocunque modo strepitum facio, susurro, murmuro. Est a sono, ut *strideo*, & similia. *Cic.* 1. *de Div.* Inter se strepere, aperteque artem obterere. *Virg.* 6. *Æn.* Strepit omnis murmure campus. *Liv. l.* 32. *c.* 24. Strepunt aures clamoribus plorantium sociorum, sæpius nos, quam Deorum invocantium opem. *Plin. l.* 11. *c.* 10. Cum advesperascit, in alveo strepunt. ¶ Strepere aliquid, est submurmurare. *Liv. l.* 2. Hæc cum sub ipso vallo, portisque streperent.

Strepsicĕros, ōtis, m. στρεψικέρως, animal quoddam transmarinum, cornua habens erecta, & in leve fastigium exacuta, rugatumque ambitu contorta, quemadmodum *Plin. l.* 11. *c.* 37. *parum a princip.* describit. *Capitolin. in Pio, cap.* 10. Edidit munera, in quibus elephantos, & strepsicerotas, & crocodilos etiam exhibuit.

Streptos, i, στρεπτός, uvæ genus, ita dicta, quod cum sole circumagitur, a στρέφω verto. *Plin. l.* 14. *c.* 3.

Stria, æ, f. eminentia illa, quæ in columnis est inter canaliculos, sive sulcos. Striæ hoc a strigibus differunt, quod striæ sunt partes eminulæ, & extuberantes, striges vero sunt partes depressiores, interque strias subsidentes. *Vitr. l.* 3. *c. ult.* Columnarum striges faciendæ sunt vigintiquatuor, ita excavatæ, ut norma in cavo strigis cum fuerit conjecta, circumacta ita ancombus striarum dextra, ac sinistra angulos tangat, &c. ¶ Dicitur etiam de herbis, pro parte eminula, & protuberante. *Plin. l.* 22. *c.* 23. Quorundam ex his facile noscuntur venena, diluto rubore, rancido aspectu, livido intus colore, rimosa stria, pallida per ambitum labro.

Striatūra, æ, f. *scanalatura*, ipsa forma striata. *Vitruv. l.* 4. *c.* 3. Perfectionem striaturæ habere. *Sidon. l.* 4. *ep.* 8. Senis cavati striaturis.

Striatus, a, um, *scanalato*, quod striis distinctum est. *Plin. l.* 21. *c.* 5. Candor ejus eximius, foliis foris striatis, & angustis, in latitudinem paulatim se dilatantibus, effigie calathi. *Id. lib.* 37. *cap.* 10. Exeos nucleo olivæ similis est, striata concharum modo, non adeo candida. ¶ Striata frons est rugosa, caperata, qualis est senum. *Apulej. l.* 10. *A. A.* Senili tristitia striatam gerens frontem.

Striblĭgo, inis, f. *solecismo*, σολοικισμός, barbaræ orationis vitium, alias solœcismus, a στρεβλός, *curvus*, *pravus*. *Gel. l.* 5. *c.* 20. Solœcismus a Sinnio Capitone, ejusdemque ætatis aliis imparilitas appellatus, vetustioribus Latinis striblign dicebatur, a versura scilicet, & pravitate tortuosæ orationis, quasi strobiligo quædam. *Arnob. l.* 1. Striblĭgines & vos istas libris illis in maximis, atque admirabilibus non habetis?

Stricte, adv. *strettamente*, *rigorosamente*, Germ. *engstiglich*, Gall. *estroitement*, Hisp. *apretadamente*, στενῶς, arcte. *Cic. de Amic. cap.* 16. Nec observare stricte, ne plus reddat, quam acceperit. *Pallad. l.* 2. *cap.* 6. Post bonam vinculorum strictius, post exiguum laxius vincta. *Gel. l.* 16. *c.* 3. Fasciis ventrem strictissime circumligare. *Paul. Digest. lib.* 8. *tit.* 2. *leg.* 19. Si quis strictius interpretetus.

Stri-

Strictim, adv. *strettamente*, ἀκριβῶς, stricte. *Plaut. Capt.* 2. 2. 18. Utrum strictim ne attonsurum dicam esse, an per pectinem, nescio, *sin fulla pelle*. ¶ Saepe accipitur pro compresse, breviter, singula stringendo, quae sparsa, ac diffusa sunt, breviter, & quasi summatim colligendo. *Cic. pro Cluent. c.* 10. Cum ea, quae copiosissime dici possunt, breviter a me, strictimque dicuntur.

Strictipellae, vel strictivellae dicuntur per convicium meretrices, quae pellem stringunt, & rugas vultus complanant, ut amatoribus furum faciant. *Plaut. in frag. apud Gell.* l. 3. c. 9. ubi alii leg. *strativola*, quod & ipsum convicium est in meretrices, & *Var. l.* 6. *de L. L.* ubi alii reponunt *strictabilla*, vel *strictabella*, qua voce notari potuit anus, quae prave incedunt, neque planum pedem in vestigio ponunt, sed extremo tantum tadunt, & solum veluti stringunt. *Strictare* enim *Varr. loc. cit.* exponit, aegre consistere.

Strictivus, a, um, δρεπτικός, quod stringitur, ut Strictivae olivae, quae manu colliguntur, ad differentiam caducarum. *Cato c.* 146. Oleae caducae modii quinquaginta, strictivae modii decem.

Strictor, oris, m. qui oleas manu stringit. *Cato de R. R. c.* 144.

Strictūra, ae, f. scintilla erumpens e massa ferri candentis, cum stringitur, & malleo tunditur; ita eum *Nonius* c. 1. n. 77. & c. 12. n. 21. exponunt quidem Lexicographi. *Virg.* 8. *Æn. v.* 421. Striduntque cavernis Stricturae chalybum, & fornacibus ignis anhelat. *Servius* tamen aptius interpretatur ipsas ferri massas, quae candendo stringuntur, & malleo densantur. Nam & *Varro*, quem idem *Servius* citat, eodem pacto usus est hac voce, cum scripsit, in Ilva Italiae insula nasci quidem ferrum, sed in stricturas non posse cogi. *Plinius* quoque *l.* 34. c. 14. eo nomine massas ferri significat, quae excoctae in ferrum transeunt. Sic *Prudent. l.* 2. *adv. Symmach.* Decoquat in massam fervens strictura securae. Denique *Lucilius*, quem *Nonius cit. c.* 1. pro se affert, contra ipsum facit. Ait enim: Crebrae ut scintillae in stricturis &c. ¶ Est etiam strictura idem quod striatura, canaliculus, incisura. *Petron. in Satyr.* Supercilia usque ad malarum stricturam currentia. Alii leg. *scriptura*, & intelligunt lanuginem, quae malas quodammodo inscribit. Alii *junctura*.

Strictus, a, um, *stretto*, ἐσφιγμένος. *Cic.* 2. *Phil. c.* 9. Cum tu illum in foro, spectante Populo R. stricto gladio insectatus es? *Caes. l.* 3. *B. C. c.* 58. Folia ex arboribus stricta, h. e. manu collecta. Sic *Horat. l.* 1. *ep.* 14. Strictis frondibus explere bovem disjunctum. *Ovid. de remed. Amor. v.* 233. est artis strictissima janua nostrae, angusta, i. e. *difficile da entrarvi*. ¶ Translate sumitur pro parco, avaro. *Firmic. l.* 5. c. 2. Pariet strictos, avaros, sordidos, & qui in omni vita gratiam laetitiae vitent. ¶ Item pro eo, qui brevi, & concisa oratione utitur. *Auct. Dial. de Orat. c.* 25. Strictior Calvus, numerosior Asinius. ¶ Item pro severo. *Stat. l.* 3. *Silv.* 5. v. 87. Nulla foro rabies, aut strictae jurgia legis. ¶ Aliquando est leviter vulneratus. *Stat.* 8. *Theb. vers.* 334. fregerat Lucana cuspide frontem Strictus aper.

Strictulus, i, m. pro hystriculus. h. e. pilis vestitus, hirsutus. *Arnob. lib.* 5. In speciem duri, atque hystricali pusionis.

Stridens, entis, o. 3. τρίζων, partic. a strideo. *Virg.* 3. *Georg.* Montesque per altos Contenta cervice trahunt stridentia plaustra. *Id.* 6. *Æn.* Et bellua Lernae Horrendum stridens, flammisque armata Chimaera.

Strideo, es, dui, n. *stridere*, *fare stridore*, *strepitare*, חרק, Germ. *geigen*, Gal. *crisser*, *bruire*, Hisp. *rechinar*, τρίζω, τρύζω, stridorem, aut strepitum edo, a τρίζω, quod idem notat, & a sono factum est. *Virg.* 1. *Æn.* Foribus cardo stridebat ahenis. *Idem* 4. *Georg.* Ut mare sollicitum stridet refluentibus undis. V. *Stridens*.

Strido, is, di, sine sup. idem ac strideo. *Plin. epist.* 26. *l.* 9. At cum strident funes, curvatur arbor, gubernacula gemunt. *Virg.* 4. *Georg.* Liquefacta boum per viscera toto Stridere apes utero, & ruptis effervere costis. *Hor. l.* 2. *sat.* 8. v. 78. Stridere secreta diversos aure susurros.

Stridon, onis, f. *Strigon*, *Stron*, urbs olim Pannoniae sup. nunc Stiriae, in conf. Illyrici, ad Muram fl. ¶ Patria fuit D. Hieronymi, qui proinde *Stridonensis* appellatur.

Stridor, oris, m. *stridore*, *strepito*, חריקה, Germ. *geigen*, Gall. *crissement*, Hisp. *ruydo*, τριγμός, βρυγμός, strepitus, ingratus sonus, qualis in funibus agitatae a ventis, in foribus cardinibus, & anguium sibilis, & in ferramentis rotis male junctis intelligitur. *Virg.* 1. *Æn. v.* 87. Insequitur clamorque virum, stridorque rudentum. *Cic.* 5. *Tusc. cap.* 40. At vocem citharoedi non audiunt; ne stridorem quidem serrae tum, cum acuitur.

Stridulus, a, um, τριζώδης, λιγυρός, quod stridet. *Ovid. l.* 3. *Trist. el.* 12. Nec, ut ante, per Istrum Stridula Sauromates plaustra bubulcus agit. *Id.* 10. *Met. v.* 6. Fax lacrymoso stridula fumo. h. e. crepitans, & scintillans.

Striga, ae, f. sulcus, qui uno ductu peragebatur in longitudinem, ut scamnum in latitudinem. A rusticis cum strigae, tum scamni vocem acceperunt agrimensores. Igitur striga erat mensura, qua agri ita disponebantur, ut in longitudinem longiores essent; sive, quod idem est, ut a Septentrione in Meridiem in longitudinem respicerent: scamnum erat mensura, qua agri ita disponebantur, ut longiores essent in latitudinem, h. e. ut respicerent in longitudinem ab Occidente in Orientem. Nam agrimensores in Italia longitudinem accipiebant a Septentrione in Meridiem, latitudinem vero ab Occidente in Orientem. *Hygin. in Gromaticis*: Omnem mensurae hujus quadraturam dimidio longiorem, sive latiorem facere debebimus, & quod in latitudinem longius fuerit, scamnum appellare, quod in longitudinem, strigam. ¶ Interdum striga est vocabulum castrense, et significat spatium turmarum, in quo equi stringuntur, & interquiescunt ad urinam mittendam, & ut a continuo itinere respirent. *Caper*, *de verbis dubiis*: Striga in turma, ubi equi destringuntur. *Charis. l.* 1. Striga castrense est vocabulum, intervallum turmarum significans, in quo equi stringuntur. ¶ Est & alia strigae acceptio, nempe pro ordine rerum inter se continuate collocatarum. *Fest.* Strigae appellabantur ordines rerum inter se continuate collocatarum, a stringendo dictae. *Col. l.* 2. c. 19. Utrunque siccatum coarctabimus in strigam, atque ita manipulos vinciemus. Altera lectio habet *struem*. Atque hinc est, quod (ut auctor est *Hyginus libello de castrorum munitione*) striga dicatur ordo, & series equorum in castris tendentium. Neque enim haec diversa est significatio ab ea, quam ponit *Festus*, sed tantummodo generalis vocabuli ad rem specialem accommodatio.

Strigātus, a, um, quod strigae formam habet, ut Ager strigatus. *Aggenus Urbicus*, *l.* 1. *Comment. in Julium Frontinum*: Strigatus ager est, qui a Septentrione in longitudinem in Meridianum decurrit. Scamnatus autem, qui eo modo ab Occidente in Orientem crescit. Et latitudinem hanc secundum idioma artis voluit Frontinus in Orientem intelligi.

Striges. V. Strix.

Strigil, lis, n. idem ac strigilis. *Non. c.* 9. *n.* 195. ex *Varrone*.

Strigilecŭla, lae, f. diminut. parva strigilis. Ita eam describit *Apul.* 1. *Florid.* (*al.* 2.) Praedicabat, fabricatum sibimet honestam strigileculam, recta fastigatione clausulae, flexa tubulatione ligulae, ut et ipsa in manu capulo moveretur, & sudor ex ea rivulo laberetur.

Strigilis, is, *stregghia*, Ger. *striegel*, Gal. *étrille*, Hisp. *almohaza*, στλεγγίς, ξύστρα, instrumentum dentatum, ex ferro, auro, argento, vel alia materia, quo hominum sordes abradendo expoliuntur. Nam strigilibus utebantur veteres in balneis ad radendas sordes corporis, sudoremque tergendum, praecipue in frictionibus ante cibum. Est a *stringo*, abjecto *n*, quomodo ab eodem *striga* dicitur. Figuram strigilis depictam, vide, si, apud Hieron. Mercurialem l. 1. Artis Gymnasticae c. 8. *Cic.* 4. *Fin. c.* 10. Ad illam vitam, quae cum virtute degatur, ampulla, aut strigilis accedat. *Juven. sat.* 3. v. 262. Sonat unctis strigilibus. *Pers. sat.* 5. v. 126. I puer, & strigiles Crispini ad balnea defer. ¶ Interdum accipitur pro instrumento ad radendum lignum apto. *Pallad. l.* 5. *tit.* 4. Arbor ferrea strigili subrasa. ¶ Item pro specillo, sive clystere oricularia, idest quo medicamentum auribus instillatur. *Scribonius Largus composit.* 37. Prodest herbae urceolaris, aut cucurbitae ramentorum succus tepens per strigilem in foramen auris dolentis infusus. *Plin. l.* 29. *c. ult.* Cum opus sit, strigili tepefacta infundere. ¶ Item pro parva massa auri. *Plin. l.* 33. c. 4. Hispania strigiles vocat auri parvulas massas, quod tunc omnia solum in massa, aut ramento rapitur, cum cetera metallis reperta igni perficiantur. ¶ Denique strigilis accipitur pro strige, idest parte cava in columnis, &c. *Vitruv. l.* 4. c. 4. ut studeant, & alii leg. nam ab aliis *striges* reponitur.

Strigilium, ii, seu strigillum, ut aliqui scribunt, n. 2. specillum, quo in aures medicamentum infunditur. *Cels. l.* 6. c. 7. Commodissimeque per strigillum instillatur. Alii leg. *strigilem*.

Strigiles, gium, f. idem quod striges, h. e. cavitates in columnis. *Vitruv. l.* 4. c. 4. Striarum, & strigilium circuitus. Alii leg. *strigium*.

Strigmentum, ti, n. ξύσμα, ῥύπος, γλοιός, sordes, quae destringuntur, & abstergantur de corporibus, a *stringendo*. *Cels. l.* 2. c. 6. Alvus quoque varia pessima est, quae strigmentum, sanguinem, bilem viridem, aliquid modo diversis temporibus, modo simul, & in mixtura quadam, discreta tamen repraesentat. *Plin. l.* 9. c. 15. Anguillae atterunt se scopulis, ea strigmenta vivescunt. *Id. l.* 15. c. 4. Notum est, Magistratus honoris ejus octingenis sestertiis strigmenta olei vendidisse. ¶ Ponitur etiam pro quocunque ramento. *Plin l.* 20. *c.* 3. *de cucurbita silvestri*. Succus ex strigmentis illitus cum rosaceo, & aceto infantium ardores refrigerat. *Val. Max. l.* 9. c. 14. *num.* 9. Ut candentium juglandium strigmentis barbam sibi, & capillum adurerent. Alii leg. *putaminibus*.

Strigo, as, n. 1. idem quod stringo, & dicitur de equis, & jumentis, cum interquiescunt, & destringuntur ad urinam mittendam, aut vires recuperandas. Apud *Phaedr. l.* 5. *fab.* 7. ita loquitur mula ad muscam se increpantem: Auter insolentiam, nam ubi strigandum, & ubi currendum est, scio. *Plin. l.* 18. c. 19. In arando versum peragi, nec strigare in actu spiritus, h. e. non interquiescere, usque dum totus versus agri confic iatur. Ita ex Codicib. & MS. legit *Harduin*. Quidam alii nec *striare in actu saepius*. ¶ Translata *Sever. ep.* 91. Rursus ad honesta nitantes, quanto magis incubuerint, minusque sibi vincere, ac strigare permiserint, admirabor, & clamabo: tanto melior surge, & rumpe &c.

Strigo, onis, vel strigor, oris, *strigone*, homo maleficus. *Plaut. Bacch.* 2. 3. 46. Longum est strigonem maleficum exquirarier. Ita legit *Muretus l.* 10. *var. lect.* c. 19. Alii aliter. *Festus*, strigones, vel strigores dici ait homines densarum virium.

Strigōsus, a, um, *macilente*, Germ. *aussgemergelt*, Gal. *efflanqué*, Hisp. *consumida*, ἀσαρκής, macilentus, & dicitur proprie de jumentis, quorum corpora fames, aut nimius labor stringit, & macra reddit. *Col. l.* 7. c. 6. Ut largi sit uberis, & non strigosissimi corporis. *Liv. l.* 27. c. 47. Equi strigosiores. *Gel. l.* 4. c. 20. Equum strigosum, & male habitum, sed equitem ejus uberrimum, & habitissimum viderent. ¶ Translate ponitur pro jejuno, nimis parco in dicendo, ut Strigosus Orator. *Cic. in Brut. c.* 16. Verum est certe genere toto strigosior. h. e. gracilior, tenuior.

Stringo, is, xi, ctum, a. 3. *stringere*, אזר, Ger. *strengen*, Gal. *étreindre*, Hisp. *apretar*, ἀπρίγγω, arcto, comprimo, a voce Graeca allata, quae idem significat. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 66. Ita hodie te stringam ad carnarium. *Gell. l.* 17. c. 8. Mare gelu stringi, κρυσταλλοῦσθαι. ¶ Saepe translate sumitur. *Cic.* 3. *Off.* Nullum vinculum ad stringendam fidem jurejurando majores arctius esse voluerunt. ¶ Metaleptica sumitur pro educere, nudare. *Liv. l.* 7. c. 5. Procul inde omnibus abire jussis, cultrum stringit. *Idem ibid.* Nisi in me strinxeritis ferrum. ¶ Item pro decerpere, colligere. *Virg.* 2. *Georg.* Sed tamen & quernas glandes nunc stringere tempus, Et lauri baccas. *Id. Ecl.* 9. hic ubi densas Agricolae stringunt frondes. h. e. amputant, decutiunt. ¶ Item pro movere, tangere. *Virg.* 10. *Æn.* Atque animum patriae strinxit pietatis imago. ¶ Item pro leviter vulnerare. *Virg.* 8. *Æn.* Hunc primum levis hasta Themillae strinxerat. *Id.* 10. *Æn.* hasta strinxit aliquid magno de corpore Turni. *Ovid.* 1. *Amor. el.* 7. Unda stringitur tepido Noto. h. e. Noto leviter flante verberatur, & crispatur. ¶ Item pro radere, dolare. *Sil. l.* 6. Jam nautica pubes Aut sylvas stringunt remos. ¶ Item pro radere. *Virg. Æn. l.* 8. Pinea quem flumine cernas Stringentem ripas. *Ovid.* 1. *Metam.* Vestigia leporis canis stringit. *Id.* 3. *Amor. el.* 2. Stringere metas rota. ¶ Item pro maledicere, obtrectare. *Ovid. l.* 5. *Trist. el.* 7. Quam tua delicto stringantur pectore nostro, idest maledictis laedaris nostra culpa. ¶ Stringere rem perentis ingluvie, *divorare*, *consumare il patrimonio*. *Horat. l.* 1. *sat.* 2. v. 8.

Stringor, oris, m. actus stringendi. *Lucret. l.* 3. v. 694. Morbus ut indicat, & gelidai stringor aquai, h. e. frigus aquae, quo dentes perstringuntur. de dentibus enim ibi est sermo.

Stringotomium, ii, n. culter anatomicus. *Veget. de re veterin.* l. 2. c. 27. Stringotomio decernere.

Strio, as, a. 1. *scanalare*, strias facio. *Vitr. l.* 4. c. 3. Columnas autem striari viginti striis oportet. ¶ Striare etiam dicuntur boves, cum peracto, aut non peracto priore versu, alius super alium innititur. Hoc autem fieri, dum boves adhuc in priore versu anhelant, non convenit. *Plin. l.* 18. *cap.* 19. In arando versum peragi, nec striare in actu saepius. V. *Strigo*.

Strix, igis, f. στρίγξ, canaliculus in columna striata. Nomen ex eo esse videtur, quod strigilis more sit sulcata. Nisi potius a Graeco στρίξ, sive στρίγξ. Nam apud *Vitruvium* legimus *l.* 10. c. 15. Canaliculi, qui Graece στρίξ dicitur, longitudo foraminum XIX. Quomodo a stria differat, V. *Stria*. *Vitruv. l.* 4. c. 4. Circa strigium cava, & angulos striarum. ¶ Strix item, στρίξ, στρίγξ, avis est nocturna, vel vespertilio, vel noctua, vel saltem avis noctuae similis, *strige*. *Plin. l.* 11. c. 39. Esse in maledictis jam antiquis strigem convenit; sed quae sit avium, constare non arbitror. *Serenus Sammonicus c.* 59. putat, striges ubera immulgere labris infantium. Ait enim: Praeterea si forte premit strix atra puellos Virosa immulgens exertis ubera labris. Quod fabulosum est. *Plin. l.* 11. c. 39. Nec lac, nisi animal parienti, volucrum vespertilioni tantum. Fabulosum enim arbitror de strigibus, ubera eas infantium labris immulgere. Ovidius autem infantes sine nutricum custodia relictos a strigibus e cunis rapi tradit, sanguinemque omnem ab illis exsorberi. Sic enim scribit 6. *Fast.* Sunt avidae volucres, non quae Phineia mensis Guttura fraudabant, sed genus inde trahunt. Grande caput, stantes oculi, rostra apta rapinae, Canities pennis, unguibus hamus inest. Nocte volant, puerosque petunt nutricis egentes, Et vitiant cunis corpora rapta suis. Carpere dicuntur lactentia viscera rostro, Et plenum poto sanguine guttur habent. Est illis strigibus nomen, sed nominis hujus Causa, quod horrenda stridere nocte solent. *Plaut. Pseud.* 3. 2. 30. Cum condiunt, non condimentis condiunt, sed strigibus, vivis convivis intestina quae exedint. ¶ Item strix a veteribus lamia, seu mulier malefica dicebatur, cujus proprium esse credebant infantes fascinare suo contactu, & lacte, munerumque oblatione, *strega*, Germ. *eule*, Gal. *chevesche*, Hisp. *bruxa*, στρίγξ, λαμία, γυνή φαρμακίς. *Festus*. Striges, aves nocturnas, ut ait Verrius, Graeci στρίγγας appellant: a quo maleficis mulieribus nomen inditum est, quas volaticas etiam vocant.

Strobĭlus, i, m. στρόβιλος, nux pinea, quae etiam Graecis dicitur conus, contraria, cocalus, a στρόβιλος, vertex, turbo, *trochus*. *Ulp. l. lign.* , *in fine*, *ff. de legat.* 9. De pinu etiam integri strobili ligni appellatione continebuntur. ¶ Strobilus quoque est arbor ex pinastrorum genere. *Plin. l.* 16. c. 10. *de pinastro*. Easdem arbores alio nomine esse per oram Italiae, quas strobilos vocant, plerique arbitrantur, &c. Plerique Cod. habent *tibulos*.

Strobus, i, f. στρόβος, genus arboris odoriferae. *Plin. lib.* 12. *cap.* 17. Petunt & in Carmanos arborem strobum ad suffitus, perfusam vino palmeo accendentes. ¶ Sumitur etiam pro ladano, quod est genus odoris, qui fit ex succo ladae herbae, & aliorum fruticum odoratorum, qui barbis caprarum inhaerescit, dum pascuntur, & pulvere glomeratur, ac Sole incoquitur. *Plin. l.* 12. c. 17.

Recentiores ex Auctoribus Arabon hoc vocant.

Strombus, i, m. στρόμβος, concha tortilis in mari, e τρόμβος, turbo, trochus, quod idem est, ac στρόβιλος. Plin. l. 32. c. 10. Strombi in aceto putrefacti lethargicos excitant odore. Id. ib. c. 11. Strepini, strombus, solen, sive aulos.

Strongyle, f. 1. Stromboli, ins. Siciliæ, una Æoliarum, in mari Tyrrheno, sic dicta a rotunditate. ¶ Item ins. Cretæ, ante Lyctum opp. Naxi ins. ¶ Item ins. parva Lyciæ. ¶ Item Strongyle, olim Macalla, Strongoli, urbs Magnæ Græciæ, in ora, inter Crotonem ad Austr. & Christianam ad Bor. ¶ Strongyle quoque, Pergola, opp. Naxi, in saxo, ubi rudera templi Baccho olim dicati. Plin. l. 4. c. 12.

Strongylos, vel Strongylus, i, f. insula Siciliæ, eadem quæ Strongyle. Silius l. 14. v. 260. perflataque Strongylos Austris.

Strophe, æ, f. στροφή, versutia, acumen, tergiversatio fraudulenta, cunctatio subdola, a στρέφω, verto. Plin. l. 1. ep. 18. Ego aliquam stropham inveniam, agamque causam tuam. Martial. l. 3. ep. 9. Nihil stropharum est, jam falarium dandum est. ¶ Apud Vitruv. l. 10. c. 8. strophæ sunt vincula, quibus remi ad scalmos alligantur.

Strophades, f. 3. Strivali, duæ insulæ parvæ maris Jonii, ante Cyparissum prom. ita dictæ a στρόφω, verto, vel a στροφή, conversio, nempe a conversione Calais, & Zethæ, qui Harpyas e Regno Phinei ejecerunt, & ad has usque insulas persecuti sunt, ubi admoniti, ut Jovis canes alterius persequi desisterent, reversi sunt. Virg. 3. Æn. in cap. Strophades Grajo sunt nomine dictæ Insulæ Jonio in magno.

Strophiarius, ii, m. στροφιοπώλης, qui strophia facit. Plaut. Aul. 3. 5. 42. Strophiarii adstant, adstant semizonarii.

Strophiolum, i, n. dim. a strophium. Plin. l. 21. c. 2. de coronis, Strophia appellantes, unde nata strophiola.

Strophium, ii, n. στρόφιον, seu ταινία, fascia pectoralis. Catul. carm. 65. Non tereti strophio lactantes vincta papillas. Turpil. apud Non. c. 14. n. 8. Inter vias epistola excidit mihi, infelix inter tunicam & strophium quam collocaram. ¶ Præterea strophium est sertum, seu corona, quæ caput cingitur. Plin. l. 21. c. 2. Tenuioribus (coronis) utebantur antiqui, strophia appellantes, unde nata strophiola. Festus. Struppus (al. Stroppus) est, ut Atteius philologus existimat, quod græce στρόφιον vocatur, & quod sacerdotes pro insigni habent in capite: quidam coronam esse dicunt, aut quod pro corona insigne in caput imponatur, quale sit strophium. ¶ Item vitta seu fascia, qua flores in serta vinciuntur. Prudent. Cathemer. 3. v. 28. Sertaque mystica dactylico liga strophio. ¶ Item vinculum, quo anchora alligatur. Apulej. l. 11. Metam. Navis absoluta strophiis anchoralibus.

Strophosus, a, um, adject. qui strophi morbo laborat. Veget. l. 1. c. 17. Animalia strophosa, quibus venter frequentes dolet.

Strophus, i, m. volvulus, intestinorum dolor, cum circa umbilicum intestina torquentur, στρόφος. Apul. de herb. c. 26. Chamæpytis strophi dolorem tollit.

Stroppus. V. in Strophium.

Structe, adv. cum apparatu, ornate. Tertul. de cultu fœm. c. 11. Quæ vobis causa est structius procedendi.

Structilis, & le, n. κατασκευαστός, quod structum est, ut Structiles caueles, structiles columnæ, quæ non sunt ex uno lapide, sed ex multis, quibus opponuntur solidæ, quæ ex uno, solidoque constant lapide. Ulp. l. fructus, §. 1. ff. si servitus vindicetur: Superque eum parietem columnas structiles imponere. Vitruv. l. 8. c. 7. Canales structiles. ¶ Lapis structilis, lapis minutior, qui aliis imponitur ad domos struendas. Ulp. l. ult. sorte, §. modus, ff. si servitus vindicetur: Forte ut reficiat lapide quadrato, vel lapide structili. ¶ Cæmentum structile, lapis cæsus ad fundamentum jaciendum, cui ædificium superstruitur. Martial. l. 1. epig. 77. Non silice duro, structilive cæmento. ¶ Sepes structiles, manu factæ, quibus opponuntur vivæ. Col. l. 11. c. 3. Vetustissimi auctores vivam sepem structili prætulerunt.

Structio, onis, f. actus struendi, structura. Pallad. l. 12. tit. ult. Petroselinum sternitur speciæ structionis. Inscript. apud Reines. class. 7. n. 16. Scaleris structio.

Structor, oris, m. 3. οικοδόμος, ποιητής, qui aliquid struit. Speciatim ponitur pro ædificatore, & fabro cæmentario, muratore. Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 5. A puero ut discessi, in aream tuam veni: res agebatur multis structoribus. ¶ Item pro eo, qui annonam parat. Cic. Att. l. 14. ep. 3. Erant autem structores nostri ad frumentum profecti, cum inanes redissent, &c. ¶ Item pro eo, cujus cura est mensas castruere, & decoro manuum gestu cibos discerpere, ac propinare, scalco. Serv. in 1. Æn. Struere est ordinare, componere: unde & structores dicuntur ferculorum compositores. Martial. l. 10. ep. 48. Et quæ non egeant ferro structoris ofellæ. Juvenal. sat. 5. v. 120. Structorem saltantem spectes, & chironomonta volanti cultello.

Structorius, a, um, adject. qui struitur, ut opera structoria alicui locare. Tertul. in Apolog. c. 14.

Structura, æ, f. struttura, fabbrica, κατασκευή, ratio struendi, ædificatio. Liv. l. 21. c. 11. de muris Sagunti: Cæmenta non calce durata erant, sed interlita luto, structuræ antiquæ genere. Vitruv. l. 2. c. 8. Structurarum genera hæc sunt: reticulatum (opus) quo nunc omnes utuntur, & antiquum, quod incertum dicitur. ¶ Translate Cic. de opt. gen. orat. c. 2. Structura verborum. Ovid. 4. de Ponto, eleg. 13. v. 4. Structura carminis. ¶ Ponitur item pro ipsa mole structa. Vitruv. l. 5. c. 12. de portubus faciendis: Erit ea una parte statio, ex altera parte structuris, sive aggeribus expediantur progressus. Ea autem structuræ, quæ in aqua sunt futuræ, videntur sic esse faciendæ, &c.

Structus, a, um, κατασκευασθείς, dispositus, fabricato. Cic. de Sen. Fundit frugem spicæ ordine structam. Id. in Or. c. 70. Si aut compositi Oratoris bene structam collocationem dissolvas permutatione verborum. Virg. 3. Æn. Templa Dei saxo venerabar structa vetusto. Lucr. l. 4. v. 561. Saxorum structa, pro structa saxa, ut dicitur ardua montium, strata viarum, &c.

Strues, is, f. catasta, massa, congerie, ערך, Germ. holtzbeige, Gall. tas, monceau, Hisp. montón, σωρός, αὖος, θημών, congeries, seu acervus rerum, a struo. Cic. Att. l. 5. ep. 13. Strues falinerum apparatur. Liv. l. 21. c. 27. Struem ingentem lignorum faciunt. Plin. l. 14. c. 4. Cucurritque non nemo ad spectandas uvarum in iis vineis strues. ¶ Speciatim sumitur pro genere libi, quod in sacris antiqui prolibabant. Fest. Strues genera liborum sunt, digitorum conjunctorum non dissimilia, qui superjecta panicula in transversum continentur. Ovid. lib. 1. Fast. v. 276. Hunc adolet flammis cum strue farra suis.

Strufertarii, m. 2. qui ad arbores fulguritas sacrificabant. Fest. Strufertarios appellabant antiqui, ut ait Verrius, homines conductos mercede, qui ad arbores fulguritas, aut piacularium commissarum causa sacrificia quædam strue, & ferto, solemnibus verbis faciunt, Precor te, Jupiter, uti mihi volens propitius sies. Quod & nullo etiam sibat adhibito strufertario. Hæc Festus.

Struix, icis, f. 3. κατασκευή, extructio cujusvis rei, a strue. Fest. Struices antiqui dicebant extructiones omnium rerum. Plaut. Men. 1. 1. v. 26. Cereales cœnas dat, ita mensas extruit, Tantas struices concinnat patinarias. Apud Nonium etiam, Serva tella, est Struix malorum, imo apud Solinum quoque c. 8. & 41. ubi in vulgaribus est struem, & strubus, a veteri codice struicem, & struicibus reponit Andreas Schottus, l. 3. Observ. Human. c. 25.

Struma, æ, f. scrofula, Ger. kropff, Gall. ecrouelles, goitre, Hisp. puerca, lamparon, χοιράς, tumor cervicem præcipue infestans, cum scilicet circa guttur glandulæ quædam pure, & sanguine pleno oriuntur, quamvis & in aliis interdum corporis partibus gignantur, ut in alis, inguinibus, lateribus. Vide Cels. l. 5. c. 28. Dicitur etiam scrophula, a scrophis, seu scrofis, quæ id morbi genus patiuntur, quemadmodum & Græcis eadem de causa χοιράς vocatur. Cels. l. 1. c. 9. Frigida aqua strumas excitat. Cic. pro Sext. c. 64. Is medeatur Reipublicæ, qui exsecant pestem aliquam tanquam strumam civitatis. ¶ Strumam dibapho tegere, proverb. h. e. alicujus turpia facta dignitate aliqua, seu honesta munere tegere & obliterare. Cic. Att. l. 2. ep. 9. Denique etiam Vatinii strumam sacerdotii διβάφῳ vestiant.

Strumaticus, a, um, idem ac strumosus. Firmic. l. 8. c. 19. Vicesima tertia pars Arietis si in horoscopo fuerit inventa, strumaticum faciet.

Strumea, vel struma, æ, f. genus herbæ, quarta ranunculi species, ita dicta a struma. Plin. l. 25. c. ult. Nostri herbam strumeam vocant, quoniam medetur strumis, & panis, parte in fumo suspensa. Hæc herba est, qua mendicantes bene valentes sibi crura, & lacertos dilaniant, quo possint impudentius stipem extorquere, vel hac impostura peculiolam aucupari. Hinc nonnullis barbaris ulcerata vulgo dicitur, aliis scelerata. Ruellius.

Strumella, læ, f. parva struma. Marcel. Empir. c. 15.

Strumentum, i, n. idem quod instrumentum, a struo. Tertul. l. 1. ad uxor. c. 7. Gnomenis ad strumentum æternitatis demonstrata.

Strumosus, a, um, χοιραδώδης, qui strumas patitur. Juven. sat. 10. v. 309. Nec prætextatum rapuit Nero lurpedem, nec strumosum, &c.

Strumus, i, herba eadem quæ strychnos, & cucubalum, soporifera. Apul. de herb. c. 74. & Plin. l. 19. c. 8.

Struo, is, xi, ctum, a. 3. ordinare, mettere in ordine, בנה, ערך, Ger. bauwen, aufrichten, κατασκευάζω, ordino, ordinate apto, compono. Serv. in 1. Æn. Struere est ordinare, componere: unde & structores dicuntur ferculorum compositores. Cic. 3. de Orat. Collocationis est componere, & struere verba, &c. Ovid. 1. Metam. Altaque congestos struxisse ad sidera montes. ¶ Speciatim sumitur pro ædificare, facere, efficere. Horat. l. 2. od. 18. Et sepulcri immemor, struis domos. Hirt. l. 8. B. G. c. 41. E regione ejus vineas agere adversus montem, & aggeres struere cœpit. ¶ Item pro moliri, machinari, parare. Ter. Heaut. 3. 1. 3. Num me fefellit, hosce id struere? Cic. pro Cluent. c. 64. Ut velle, atque optare aliquid calamitatis filio potius, quam id struere, & moliri videretur. Liv. l. 13. Struere invicem insidias. Sic dicimus struere alicui crimina, mortem, &c. Tacit. 11. Annal. c. 12. & l. 4. c. 10. ¶ Item pro excitare, movere. Cic. 2. de Or. Atque iisdem his ex locis & odium in alios struere discemus, & a nobis, ac nostris dimovere. ¶ Item pro instruere. Tac. l. 4. Ann. c. 67. Struebantur, qui monerent perfugere, &c. ¶ Struere rem, est augere suo vobis. Pers. Sat. 2. v. 44. Rem struere exoptas cæso bove, Mercuriumque arcessis fibre.

Struppus, i, m. Strophium, corona, seu vitta, apud Fest. cujus verba V. in Strophium. Paulus apud eund. Fest. scribit Struppos fuisse fasciculos de verbenia factos, qui Deorum capitibus in pulvinaribus imponebantur.

Struthea mala, quæ & struthiomela una voce dicuntur, στρουθόμηλα, mala Cydonia, seu cotonea minora, teste Plin. l. 15. c. 11. Fortasse nomen sit ex passeris parvitate. Nam στρουθός, passer. Plaut. Pers. 1. 3. 7. Commisce mulsum, struthea, colutheaque appara. Col. lib. 5. c. 10. Cydonia, quorum genera tria sunt, struthia, chrysomelina, mustea.

Strutheum, i, n. pars virilis, a στρουθός, passer, quæ avis est salacissima. Festus. Strutheum in mimis præcipue vocant obscœnam partem virilem, a salacitate videlicet passeris, quæ Græce στρουθός dicitur.

Struthio. V. in dictione sequenti.

Struthiocamelinus, a, um, adjectiv. di struzzo, ut struthiocamelinum sevum apud Plin. l. 29. c. 5.

Struthiocamelus, i, m. struzzo, στρουθοκάμηλος, passer marinus, hoc est transmare advectus, maximus omnium avium. Antiquiores Græci στρουθὸν μεγάλην aut στρουθὸν λιβυκὴν appellarunt. Dictus videtur a στρουθός, non quo passerem significat, sed qua generatim pro omni ave accipitur, & e κάμηλος, camelus, quia colli, ac crurum longitudine camelo similis est. Hanc avem ita describit Plin. l. 10. c. 1. Sequitur natura avium, quem grandissimi, & pene bestiarum generis struthiocameli Africi, vel Æthiopici, altitudinem equitis insidentis equo excedunt, celeritatem vincunt: ad hoc demum datis pennis, ut currentem adjuvent, cætero non sunt volucres, nec a terra tolluntur. Ungulæ iis cervinis similes, quibus dimicant, bisulcæ, comprehendendis lapidibus utiles, quos in fuga contra sequentes ingerunt pedibus. Concoquendi sine delectu devorata mira natura, sed non minus stoliditas, in tanta reliqui corporis altitudine, cum colla frutice occultaverint, latere se se existimantium. Præmia ex iis ova, propter amplitudinem pro quibusdam habita vasis, conosque bellicos, & galeas adornantes pennæ. Hæc Plin. Adde Tertullian. de Virg. veland. cap. ult. ¶ Vocatus etiam Struthio, onis, ejecta compositionis parte. Vopiscus in Firmo ad fin. Sedentem ingentibus struthionibus vectum esse. Lamprid. in Heliogab. Sexcentorum struthionum capita una cœna exhibuit.

Struthium, ii, n. στρούθιον, herba, quæ & radicula, & lanaria appellatur, quia succum habet purgandis, & albicandis lanis aptum. Plin. l. 19. c. 3.

Struthopodes, qui pedes similes struthii habent. Plin. lib. 7. c. 2. Indiæ fœminas plantas adeo parvas, ut Struthopodes appellentur.

Strychnus, i, στρύχνος, herba eadem quæ strumus. Plin. l. 18. c. 8.

Stryges, is, f. στρύγις, genus frumenti vilioris, ingratique in cibis saporis, apud Hippocratem. Hinc Plaut. Pseud. 3. 2. 31. Non condimentis condiunt, sed strygibus. Alii leg. strigibus.

Strymon, onis, m. Conazus, Stromona, al. Readine, el. Radini, al. Marmara, al. Ischar, fl. Macedoniæ, qui ex Orbelo M. al. ex Scomio M. manat, & per Granos, & Lœos in mare Ægeum fluit, & sinum Strymonicum denominat, qui nunc il Golfo di Contessa. Virg. 4. Georg. deserti ad Strymonis undam. ¶ Item urbs Thraciæ.

Strymonis, idis, f. Strymonia. Propert. l. 4. eleg. 4. Strymonis abscissos fertur aperta sinus. h. e. Amazon.

Strymonius, a, um, adject. ad Strymonem pertinens, ut Strymoniæ grues. Virg. 1. Georg. v. 120. Strymoniæ Matres. Ovid. in Ibin.

Studeo, es, dui, sine sup. studiare, procurare, attendere, שקד, Ger. studiren, Gall. estudier, Hisp. estudiar, σπουδάζω, studium adhibeo, alicui rei operam do. Usurpatur vel absolute. Quintil. l. 12. c. ult. Nunc computamus annos, non quibus studuimus, sed quibus viximus. ¶ Vel cum dativo. Cic. 1. de Orat. Ut nemo fere studuisse ei scientiæ vehementius videatur. Id. 4. Phil. Quia studebat laudi, & dignitati, multum in virtute profecerat. ¶ Vel cum accus. & prep. in. Quintil. l. 10. c. 2. Poetæ, & pictores in id solum student, ut describere tabulas mensuris, ac lineis sciant. ¶ Vel cum abl. & prep. in. Gel. l. 13. c. 2. ex Catone: Siquis in ea re studebat. ¶ Vel cum solo accusativo, præsertim communi. Cic. 5. de Fin. cap. 1. Ut id ipsum quod studet, facere possit ornatius. Ter. Andr. 1. 1. 31. Horum ille nihil egregie præter cætera studebat. ¶ Interdum notat conari, eniti, & construitur cum infinitivo, vel cum membro orationis. Cic. de Orat. Qui studeat omnium rerum vim, naturam, causasque nosse. Idem de Amic. Fierique studebam ejus prudentia doctior. ¶ Interdum causas agere. Martial. l. 10. epig. 19. Dum centum studet auribus virorum. h. e. dum causas agit apud Centumviros judices. ¶ Accipitur etiam pro favere, alicujus partes sequi. Sallust. in Catil. in or. Cæsaris: Neque studere, neque odisse, sed minime irasci decet. Cic. pro Cæl. c. 4. Studuit Catilinæ, cum jam aliquot annos esset in foro, Cælius. ¶ Item pro curam habere, cum genit. Cic. 3. de nat. Deor. ex Pacuv.: Parentem habere avarum, illepidum in liberos, Difficilem, qui te nec amet, nec studeat tui. ¶ Item pro cupere, seu velle. Nepos in Pelop. c. 2. Cum tempore ipso, quo studuerant, pervenissent. Cic. Phil. 6. Unum omnes sentitis, unum omnes studetis. Plaut. Mil. sc. ult. Minus has res studeant, &c. In his & similibus loquendi modis quidam volunt ellipsim esse, & subaudiendum aliquod infinitum, ut habere, consequi, &c. Aliquando etiam infinitus exprimitur. Cic. in Partit. Studeo, mi pater, Latine ex te audire ea, quæ &c. Ter. Eun. 5. 5. Dum studes dare verba nobis. ¶ Usurpatur etiam passive impersonaliter. Plin. l. 35. c. 12. Hic & similitudinem

nem reddere instituit; ante eum quam pulcherrimas facere studebatur.

Studiose, adv. *studiosamente*, *diligentemente*. Germ. *fleissiglich*, Gall. *soigneusement*, Hisp. *estudiosamente*, [illegible], cum studio, diligenter. *Cic. 2. de Orat.* Qui cum studiose pila luderet. *Id. in Brut.* Haec studiose duo adolescentes ingeniosissimi audire soliti sunt. *Plin. l. 4. epist. 26.* Libellos studiosissime comparere. *Nep. in Agesil. c. 3.* Armari studiosius.

Studiosus, a, um, *studioso*, *diligente*, *sollecito*, [Hebrew], Ger. *fleissig*, Gall. *studieux*, Hisp. *estudioso*, [Greek], diligens, assiduus, perseverans, qui alicui rei deditus, atque addictus est. Usurpatur vel absolute. *Cic. de opt. gen. Or. c. 5.* Putavi mihi suscipiendum laborem utilem studiosis. *Id. 4. Acad.* Homo valde studiosus, ac diligens. ¶ Vel cum genitivo. *Cic. l. 4. Fam. ep. 3.* Te ab initio aetatis memoriae tuae summe omnium doctrinarum studiosum fuisse. *Id. 2. de Orat.* Studiosi dicendi adolescentes. *Idem 4. Fin.* Studiosissimus Philosophiae. ¶ Item cum ablat. cum praeposit. in. *Id. Fam. 5. ep. 9.* Studiosiorem in aliquo colendo esse. ¶ Reperitur & cum dativo. *Plaut. 3. 1. 207.* Qui nisi adulterio, studiosus nulli aliae rei est. ¶ Item pro amatore, fautore, benevolo. *Cic. in Brut. c. 26.* Habet certos sui studiosos, qui, &c. *Id. 6. Fam. ep. 8.* Viri sunt optimi, & tui similium studiosi.

Studium, ii, n. *studio*, *diligenza*, [Hebrew], Germ. *fleiss*, *ernst*, Gall. *etude*, *soin*, Hisp. *estudio*, [Greek]. *Cic. 1. de Inv. c. 25.* Studium est animi assidua, & vehemens ad aliquam rem applicata magna cum voluntate occupatio, ut Philosophiae, Poeticae, Geometriae, literarum. ¶ Plus est, quam diligentia. Nam studium cum animo jungitur, diligentia interdum operae tantum est. *Caes. l. 4. B. G.* Non omnes eadem alacritate, ac studio, quo in pedestribus uti praeliis consueverant. *Cic. 2. de Div.* Quorum studio legendi meum scribendi studium vehementius in dies incitatur. *Id. de clar. Orat.* Studium in aliqua re collocare. ¶ Saepe ponitur pro simplici exercitatione. *Terent. Andr. 1. 1. 29.* Ut animum ad aliquod studium adjungant. *Virg. 1. Aen.* Studiisque asperrima belli. *Col. in praef. l. 1.* Studium agere. ¶ Sumitur etiam pro voluntate, sententia, ardore animi, &c. *Cic. ad Brut. 14.* Omni studio a te, mi Brute, contendo, ut Ciceronem meum ne dimittas. *Id. de Amic.* Voluntatum, studiorum, sententiarum summa consensio. *Virg. 2. Aen. v. 39.* Scinditur incertum studia in contraria vulgus. ¶ Item pro cupiditate, desiderio. *Cic. de Sen.* Equidem afferor studio patres vestros, quos colui, & dilexi, videndi. *Id. 1. Acad.* Cum Zenone Arcesilas sibi omne certamen instituit, non pertinacia, aut studio vincendi. ¶ Item pro amore, favore, officio. *Cic. pro Planc.* Comitiis, praesertim Aediliiis, studium esse populi, non judicium. ¶ Pro opera. *Marcian. l. si pragnans, ff. de fideicom. libert.* Si praegnans ancilla moram non studio manumissoris, sed fortuito patiatur, ne manumittatur, &c. ¶ Pro studio litterarum, & scientiarum. *Quintil. in prooem. l. 1.* Studia alicujus ab infantia formare. *Sueton. de illustr. Grammat. c. 9.* Studia leviter attingere. *Hor. l. 2. ep. 2.* Annos dare studiis. *Velle. l. 2. c. 59.* Apolloniam eum in studia miserat. ¶ Item pro loco, in quem studendi causa convenitur. *Capitol. in M. Anton. Philos. c. 26.* Apud Aegyptios civem se egit, & philosophum in omnibus studiis, templis, locis. *Salmas.* legit *stadiis*. *In Cod. Theodos. l. 14. tit. 9. leg. 3.* Privatarum aedium studia sibi interdicta esse cognoscant. V. Antiquitates *Benev. p. 112. 113. 119.* ¶ *Studio* in sexto casu significat *de industria*, data opera, *a posta*. *Cic. pro Sex. Rosc. c. 32.* Ut omnes intelligant, me non studio accusare, sed officio defendere.

Stulte, adv. *stoltamente*, *pazzamente*, Germ. *narrisch*, Gal. *sottement*, Hisp. *locamente*, [Greek], insipienter, imprudenter. *Cic. 2. de Leg. c. 7.* Quid est enim verius, quam neminem esse oportere tam stulte arrogantem? &c. *Id. de nat. Deor. c. 28.* Haec & dicuntur, & creduntur stultissime. *Sen. l. 5. Controv. 34.* Gorgias multo stultior, quam Promethei Parrhasius supplicium pinxisset.

Stultesco, is, n. *diventare stolto*. *Plaut. Most. 4. 2. 49.* Puere, praeter speciem stultescit. Alii rectius leg. *stultus es*.

Stultiloquentia, ae, f. idem ac stultiloquium. *Plaut. Trin. 1. 2. in fin.* Occlusioremque habeant stultiloquentiam.

Stultiloquium, ii, n. [Greek], imprudens sermo. *Plaut. Mil. 2. 3. 25.* Ni reprimas tuum stultiloquium.

Stultiloquus, a, um, adject. qui stulte loquitur. *Plaut. Pers. 4. 3. 45.* Tace stultiloque; nescis quid instet boni.

Stultitia, ae, f. *pazzia*, [Hebrew], Ger. *narrheit*, Gal. *folie*, *sotise*, Hisp. *locura*, [Greek], dementia, amentia, dementia, imprudentia. *Cic. 2. de Div. 43.* Non omnis error stultitia dicenda est. *Id. 3. Tusc. c. 30.* Est proprium stultitiae aliorum vitia cernere, oblivisci suorum. *Plin. l. 11. c. 52.* Auricularum magnitudo loquacitatis, & stultitiae nota est. ¶ Interdum gravia quaedam crimina stultitiae nomine appellantur, elevandi, & extenuandi causa. *Plaut. Aulul. 4. 10. 22.* Tibi altero supplicatum venio ob stultitiam meam. h. e. ob stuprum filiae tuae illatum. Adde *Mostel. 5. 2. 34.* & *Terent. Heaut. 3. 2. fi.*

Stultividus, a, um, adject. qui stulte, & prave videt. *Plaut. Mil. 2. 3. 64.* Vin' jam faciam, ut stultividum te fatearis?

Stultulus, a, um, adject. dimin. a stultus. *Apul. l. 9. Metam.* Tu stultule asine, intra terminos pistrini contentus.

Stultus, a, um, *stolto*, *pazzo*, [Hebrew], Ger. *narr*, Gal. *fou*, *sot*, Hisp. *bovo*, *loco*, [Greek], amens, imprudens, improvidus, incautus. *Cic. l. 9. Fam. ep. 22.* Stultorum plena sunt omnia. *Idem pro Mil.* Homines stultissimi. *Idem Ver. 7. c. 39.* Stultum consilium. *Idem 3. de Orat.* Stulta loquacitas. *Plaut. Curcul. 4. 3. 19.* Stulto stultior. *Ovid. 2. de Pont. eleg. 9.* stultam artem vocat libros suos de arte amandi, quia propter eos in exilium missus fuit. ¶ Differt a fatuo, quia levius est stultum esse, quam fatuum. Fatuus enim dicitur, qui omnino desipit. *Afran. apud Isid. l. 10.* Ego stultum me existimo, fatuum esse non opinor. *Cic. 3. Phil. c. 9.* Ut hominem stultum magis etiam infatuet mercede publica. ¶ Differt etiam ab insano; nam insanus est, qui abjecta ratione, cum furore, & impetu omnia facit. *Teren. Eun. 2. 2. 23.* Hic homines prorsus ex stultis insanos facit. ¶ Dies stulti, sunt aetas adolescentiae. *Tibul. l. 1. eleg. 4.* Vidi jam juvenem, premeret cum serior aetas, Moerentem, stultos praeteriisse dies. ¶ Stultorum feriae, seu festum, idem dies erat, qui Quirinalia, quo illi sua Fornacalia celebrabant, nempe 18. (al. 17.) Februarii. *Fest.* Quirinalia mense Februarii, dies, quo Quirino fiunt sacra. Idem stultorum feriae appellatur, quod quidam, qui suorum Fornacalium sacra Romae ignoraverant, ea potissimum rem divinam faciunt.

Stupa, vel Stuppa, ae, f. *stoppa*, [Hebrew], Ger. *werck*, Gal. *etoupe*, Hisp. *estopa*, [Greek], pars vilior lini, vel cannabis, quae cortici proxima est. *Plin. l. 19. c. 1.* Quod proximum cortici fuit, stupa appellatur, deterioris lini, lucernarum fere luminibus aptior. *Fest.* Stuppam linum impolitum appellant Graeci Dorii. *Liv. l. 1.* Id sicut in pilo, quadratum stuppa circumligabant, linebantque pice.

Stuparius, a, um, [Greek], quod ad stupam pertinet, ut Stuparius malleus, quo lina tunduntur. *maciulla*. *Plin. l. 19. c. 3.* Mox arefacta tunduntur in saxo stupario malleo.

Stupefacio, is, feci, factum, a. 3. *stupefare*, [Greek], stupentem reddo. *Liv. l. 3. c. 39.* Privatos deinde luctus stupefecit publicus pavor.

Stupefactus, a, um, *stupefatto*. *Sen. Thyeste*: Fratris aspectu stupefactus haesit. *Cic. 3. de Orat. c. 14.* Stupefacti dicentem intuentur.

Stupendus, a, um, adject. *stupendo*, *ammirabile*. *Nazar. in paneg. Constant. c. 6.* Venire ad ingentium virtutum stupenda penetralia.

Stupens, entis, o. 3. [Greek], partic. a stupeo. *Plin. l. 14. c. 21.* Quoniam vini natura non gelascit, alias ad frigus stupens tantum, *perdendo la sua forza*. *Curt. l. 8. c. 4.* Calor stupentia membra commovit. *le membra istupidite*. *Id. l. 6. c. 9.* Attonito stupentique similis stetit.

Stupeo, es, pui, sine sup. n. 2. *essere stupido*, *stupirsi*, *maravigliarsi*, [Hebrew], Ger. *erstaunen*, Gall. *etre etonné*, Hisp. *estar pasmado*, [Greek], est quodammodo sensum rerum non habere, torpore quodam captum languere immobilem, aut inopia consilii, aut aliqua alia re tarditatem inficiente. *Pierius* scribit, se in oblongo illo codice, quem delicias suas vocabat *Pomponius Laetus*, tum item in aliis antiquis Maronis, Horatii, Terentii, aliorumque Scriptorum libris *stipet*, & *obstipuit* invenisse per *i*. Atque haec scribendi ratio eorum confirmat opinionem, quibus placet, *stupere*, sive *stipere* a *stipes* mutata quantitate dici, quia stipitis, vel trunci instar sit, qui stupet. Usurpatur vel absolute. *Cic. 7. Ver.* Confirmant ipsi se, cum is etiam tum semisomnus stuperet. *Sen. Hippol. v. 607.* Curae leves loquuntur, ingentes stupent. *Ovid. 1. Amor. eleg. 6.* Verba stupuerunt ignavo palato. ¶ Vel cum ablat. sine praepos. *Ovid. l. 1. Trist. eleg. 2.* Ambiguis ars stupet ipsa malis. h. e. navigandi peritia propter ventos adversos, & inter se pugnantes stupet, incerta quid agat. *Pers. sat. 3.* Sed stupet hic vitio. h. e. insanus est factus vitiis. ¶ Sumitur etiam pro admirari cum quodam stupore, cum accus. vel abl. *Horat. l. 1. sat. 4. v. 28.* Hunc capit argenti splendor, stupet Albius aere. *Id. ib. sat. 6. v. 15.* Qui stupet in titulis, & imaginibus. *Virg. 2. Aen.* Pars stupet innuptae donum exitiale Minervae.

Stupesco, is, n. 3. *stupefarsi*, [Greek], stupesco, stupidus fio. *Cic. 3. de Orat. c. 26.* Incidat, aspiciat, admiretur, stupescat.

Stupeus, vel Stuppeus, a, um, *di stoppa*, quod ex stupa factum est. *Virg. 2. Aen.* Ex stupea vincula collo Intendunt. *Id. 8. Aen. v. 694.* Stupea flamma manu spargitur. h. e. fax e stupa.

Stupiditas, atis, f. *stupidità*, *stupidezza*, [Greek], stupor. *Cic. 2. Phil. c. 31.* In quo primum incredibilem stupiditatem hominis cognoscite.

Stupido, as, a. 1. stupidum facio. *Martian. Capel. l. 1.* Pectore saxificam dicunt horrere Medusam, Quod pavidum stupidet sapiens solertia vulgus.

Stupidus, a, um, *stupido*, [Hebrew], Ger. *erstaunt*, Gal. *etonné*, Hisp. *pasmado*, [Greek], qui torpore quodam captus languet immobilis, aut inopia consilii, aut aliqua alia re tarditatem inficiente. *Auct. ad Heren. l. 4. c. 35.* Omnes stupidi timore obmutuerunt. *Cic. de Fat.* Zopyrus physiognomon stupidum esse Socratem dixit, & bardum. *Plaut. Epid. 4. 2. 13.* Quid stas stupida? quid taces? *Varr. apud Non. c. 4. n. 437.* Andromeda vincta, & proposita ceto non debuit patri suo homini stupidissimo in os exspuere vitam? hoc est Stulto, iniquo, ut ipse *Nonius* exponit. ¶ Pro scenico scurra, *Zanni*, usurpat Capitolinus in Anton. Phil. c. 29. & Juvenalis Sat. 8. 197.

Stupor, oris, m. *stupore*, [Hebrew], Ger. *erstaunung*, Gall. *etonnement*, Hisp. *espasmo*, [Greek], alienatio quaedam sensuum. *Cic. pro Dom.* Eam animi duritiem, sicut corporis, quod, cum uritur, non sentit, stuporem potius, quam virtutem putarem. *Id. in Pison. c. 1.* Stupor, debilitasque linguae. *Id. 2. Phil. c. 16.* Tantus igitur te stupor oppressit, ut non scias? &c. ¶ Pro admiratione, *Justinus l. 11. c. 7.* *Claudian. de II. Consul. Stiliconis v. 344.* *Arnob. l. 1.*

Stuporatus, a, um, adject. stupore affectus. *Tertul. de cult. fem. c. 3.* Omnia gloria vana, & stuporata.

Stupratio, onis, f. violatio. *Arnob. l. 3.* Ad oris sacri comparatas stuprationem.

Stuprator, oris, m. *stupratore*, *violatore*, [Greek], qui stuprat. *Sen. in Hippol. v. 897.* Hic dicat ensis, quem tumultu territus Liquit stuprator. *Quintil. l. 7. c. 5.* Stuprator an decem millia dare debeat, quae poene huic crimini constituta est.

Stupratus, a, um, *stuprato*. *Cic. 2. Fin.* Stuprata per vim Lucretia a Regis filio, testata cives se ipsa interemit.

Stupre, adv. *vergognosamente*, [Greek], turpiter. *Naevius apud Fest.* Foede, stupreque castigor cotidie.

Stupro, as, a. 1. *stuprare*, [Hebrew], Germ. *hurerey treiben*, Gal. *violer*, *corrompre*, Hisp. *violar*, *desvirgar*, [Greek], vitio, stuprum infero. *Cic. 5. Fin.* Qui interficeret filiam, ne stupraretur a Vatia. *Cic. l. 5. Fam. epist. 10.* Qui tot ingenuas matresfamilias stupravit. ¶ Sumitur etiam pro foedare, maculare, polluere. *Cic. de Arusp. resp.* Pulvinar, quod stuprarat.

Stuprosus, a, um, [Greek], qui ad stuprum propensus est. *Val. Max. l. 6. cap. de pudicitia, n. 8.* Metellus quoque Celer stuprosae mentis acer punitor extitit.

Stuprum, i, n. *stupro*, [Hebrew], Ger. *hurerey*, Gal. *violation*, Hisp. *violacion*, [Greek], proprie significat illicitum coitum cum virgine, vel vidua, ut scribit *Papinian. l. 6. ff. ad leg. Jul. de adult.* Sic *Cic. 4. Tusc.* Stupra dico, & corruptelas, & adulteria, incesta denique. *Id. 3. Offic. c. 29.* Inferre stuprum virgini. ¶ Ponitur tamen & pro adulterio. *Cic. 3. de Fin.* Lucretia per vim oblatum stuprum voluntaria morte luit. *Id. 3. Offic.* Gyges reginae stuprum intulit. *Plaut. Amph. 3. 2. 2.* Ita me stupri a viro argutam meo! ¶ Et pro incesto. *Cic. pro Mil.* Clodius cum sorore germana nefarium stuprum fecit. ¶ Et translate pro turpitudine, & dedecore. *Naev. apud Fest.* Ii perire mavolunt ibidem, quam redire cum stupro ad suos populares.

Stura, ae. f. fl. Galliae Subalpinae, qui ex Alpibus Cottiis per Marchiam Salutiensem fluit, ac apud Clarascum opp. Tanaro congreditur. ¶ Item flu. ejusdem Galliae, qui per fines Taurinorum in Padum inter Augustam Taurinorum, & Clavasium labitur. *Plin. l. 3. c. 16.*

Sturnus, i, m. *stornello*, [Greek], genus avis gregatim volans. *Plin. l. 10. c. 24.* Sturnorum generi proprium catervatim volare, & quodam pilae orbe circumagi, omnibus in medium agmen tendentibus. *Id. c. 42.* Habebant & Caesares juvenes item sturnum, luscinias Graeco, atque Latino sermone dociles.

Stygialis, le, adject. *di Stige*, idem ac Stygius. *Virg. in Ciri, v. 374.* Hinc magico exorata Jovi Stygiali sacra.

Stygius, a, um, *stigio*, *infernale*, ad Stygem paludem spectans, infernalis. *Virg. 4. Aen.* Sacra Jovi Stygio, quae rite incepta paravi, &c. idest Diti, seu Plutoni. *Sen. Herc. Fur.* Hic saevus umbras territat Stygius canis. idest Cerberus. ¶ Aqua Stygia, est aqua Stygis fontis. De hac sic *Vitr. l. 8. c. 3.* Est in Arcadia Nonacris nominata, quae habet in montibus stillantes ex saxo frigidissimos humores. Haec autem aqua Stygos hydor appellatur, quam neque argenteum, neque aeneum, neque ferreum vas potest sustinere, sed dissilit, ac dissipatur. Conservare autem eam, & continere, nisi ungula mulina, nil potest. ¶ Interdum Stygius sumitur pro mortifero, venenato. *Ovid. 3. Metam. de serpente*: Quique halitus exit Ore niger Stygio, vitiatas inficit herbas.

Stylobata, ae, vel Stylobates, ae, m. *piedestallo*, [Greek], basis, sive pes columnae, quia ex [Greek], columna. Differt a stereobata, quia stereobatae sunt parietes, qui subjiciuntur columnis, & onera excipiunt, stylobatae sunt ea, quae stereobatis superimponuntur, & super quae demum disponuntur columnae. *Vitruv. l. 3. c. 3.* Extructis fundamentis, ad libramentum stylobatae sunt collocandi: supra stylobatas columnae disponendae. *Var. l. 3. R. R. c. 5.* Subter columnarum stylobateo.

Stylus. V. Stilus.

Stymma, atis, n. [Greek], spissamentum, & domitura unguenti ex odoramentis constans, a [Greek], *stringo*, *condenso*. Vulgo marcum vocant. *Plin. l. 13. c. 1.* Ratio unguenti faciendi duplex, succus, & corpus. Ille olei generibus fere constat, hoc odorum: haec stymmata vocant, illa hedysmata.

Stymphalicus, a, um, adject. ad Stymphalum lacum pertinens. *Plaut. Pers. 2. 1. 4.* Cum avibus Stymphalicis, cum Antaeo deluctari mavelim.

Stymphalides, f. 3. aves in lacu Stymphalo, tantae magnitudinis, ut Solis radios obumbrare dicerentur, omnem Arcadiam devastantes, donec ab Hercule aenei crepitaculi sonitu pellerentur. *Virg. seu quivis alius, qui auctor est carminis de 12. laboribus Herculis*: Stymphalides pepulit volucres discrimine quinto.

Stymphalis, idis, f. [Greek], quae ad montem, seu lacum, seu fluvium Stymphalum spectat, vel quae est e Stymphalo urbe. *Ovid. 2. Fast. v. 273.* Testis erit Pholoe, testes Stymphalides undae.

Stymphalius, a, um, adject. Stymphalicus. *Catul. carm. 69. ad Mall. v. 112. de Hercule*: Tempore, quo certa Stymphalia monstra sagitta Perculit imperio deterioris heri.

Stymphalus, i, m. & Stymphalum, i, n. *Monte Poglisi*, mons Peloponnesi, in Arcadia, altissimus: item lacus, & fluvius, qui ex eodem monte per agrum Argivorum fluens, mutato nomine, Erasinus dicitur, teste *Pausania*. Item urbe

nius ad radices ejusdem montis posita. *Lucan. l. 3. v. 31.* uncisque timenda Unguibus Arcadiæ volucres Stymphala colentes. *Stat. l. 4. silv. 3. ad fin. de Hercule*. quantusque ravalem Stymphalum, quantusque jugis Erymanthon aquosis Terruerit.

Stypa, V. Stipa.

Stypteria, æ, f. *στυπτηρία*, *allume*, alumen, a *στύφω*, *astringo*, quia adstringendi vim habet. *Ulp. l. 3. ff. de reb. eor. qui sub tut.* Si lapidicinas, vel quæ alia metalla pupillus habuerit stypteriæ, vel alterius materiæ.

Stypticus, V. Stipticus.

Styrax, acis, f. *storace*, *στύραξ*, arbor cotoneæ malo similis, fructu majore, quam avellana, specie candidi pruni. Manat ex ea liquor ejusdem nominis, quem Officinæ storacem appellant, coloris flavi, resinosi, albicantibus fragmentis, odoris perseverantis. *Plin. l. 12. c. 17.* Ex Syria revehunt styracem, acri odore ejus in focis abigentes suorum fastidium. *Virg. in Ciri, v. 178.* Non styrace Idæo fragrantes uncta capillos.

Styx, ygis, f. *Stige*, *Στύξ*, fons Arcadiæ, ex Pheneo lacu, & ex Nonacri monte manans ex saxo, & in fluvium evadens, tam frigidus, ut ejus aqua pota statim enecet, ferrum, & æs erodat, solaque mulæ ungula possit in ea contineri, cætera vasa frigoris vehementia statim dirumpantur. *Plin. l. 2. c. 103. & l. 31. c. 2.* ¶ Hoc veneno quidam Alexandrum ab Antipatro, non sine Aristotelis consilio, putant peremptum. *Theophrastus* tradit, in Styge pisces parvos esse, qui & ipsi lethales sunt, auctore *Plin. l. 31. c. 2.* ¶ Styx etiam palus est Thessaliæ, teste *Plinio*, ex qua Titaresius flu. egreditur. ¶ Est & alia palus in Ægypto, juxta Memphim, quam veteres Stygem vocavere, ambiens Abaton insul. ¶ *Homerus* etiam finxit, Stygem Inferni esse paludem, cujus fabulæ occasionem cepit ex Styge fonte Nonacridis regionis, cujus aqua, ut diximus, tanti frigoris est, ut moriantur, qui inde biberint. *Serv. ad Æneid. 6. v. 295.* scribit, Stygem paludem ex Acherontis æstuariis nasci. Hanc Superi tanta in veneratione habuerunt, ut per Stygem jurare soliti essent, & nefas ducerent quidquam eorum, quæ per Stygem jurassent, non observare: siquis autem Deorum hoc jusjurandum violasset, centum annis a nectare abstineret, & numinis majestate esset privatus. Hac de re *Servius* sic scribit, enarrans illum locum *Virg. 6. Æn. v. 134.* Quod si tantus amor menti, si tanta cupido est, Bis Stygios innare lacus, bis nigra videre Tartara. Dicitur, *inquit*, Victoriæ Stygis filia bello Gigantum Jovi favisse: pro cujus remuneratione Jupiter tribuit, ut jurantes Dii per ejus matrem, non audeant fallere. Ratio autem hæc est. Styx mœrorem significat: unde *ἀπὸ τοῦ στυγεροῦ*, idest e tristitia, Styx dicta est. Dii autem læti sunt semper: unde & immortales. Ergo quia mœrorem non sentiant, jurant per rem suæ naturæ contrariam, idest tristitiam, quæ est æternitati contraria. Ideo jusjurandum per exsecrationem habent. Hæc *Serv.* Hinc *Virg. 6. Æneid.* Stygiamque paludem, Dii cujus jurare timent, & fallere numen. ¶ Ponitur etiam Styx pro ipsis Inferis. Hinc ad Stygem mitti, est vita privari. *Martial. l. 4. ep. 60.* Cum Tiburtinas damnet Curiatius auras, Inter laudatas ad Styga missus aquas.

S ANTE U.

Suada, æ, f. s. *πειθώ*, persuasionis Dea, a *suadeo*. At Græce eodem modo vocatur Pitho, *πειθὼ ἀπὸ τοῦ πείθειν*, *persuadere*. *Cic. de Cl. Or.* Suadæque medullæ, *πειθὼ* quam vocant Græci, cujus effector est Orator, hanc Suadam appellavit Ennius: Ejus autem Cethegum medullam fuisse vult, ut quam Deam in Periclis labris scripsit Eupolis sessitavisse, hujus hic medullam nostrum Oratorem fuisse diceret.

Suadela, æ, fœm. idem ac Suada, *Πειθώ*. Aliqui dicunt, ex *Plutarcho*, Suadelam nuptiis una cum Venere præfuisse. *Phurnutus* etiam scribit, assidere Veneri Gratias, Suadelam, Mercurium, quod Suadela oratione, & gratia amatores pelliciat. *Hor. l. 1. ep. 6.* Ac bene nummatum decorat Suadela, Venusque. ¶ Est etiam idem ac suasio. *Plaut. Cistel. 2. 3. 24.* Jam perdocebam illam ad me suadela mea.

Suadens, tis, partic. *persuasivo*, ut suadentia verba, *Stat. Theb. 11. v. 635.*

Suadenter, adverb. *con persuasivo*. *Arnob. l. 1.* Suadenter loqui in litibus.

Suadeo, es, si, sum, a. e. *persuadere*, פתה, Ger. *rathen*, Gall. *exhorter*, *suader*, Hisp. *induzir*, *persuadir*, *πείθω*, accommodatis, & suavibus verbis aliquem in opinionem meam inducere conor, hortor, moneo, auctor sum alicui alicujus rei. Usurpatur vel absolute. *Cic. Att. lib. 8.* Quo in suadendo plus auctoritatis haberem. ¶ Vel cum acc. personæ, per Zeugma, si sit conjunctum alteri verbo petenti accusativum. *Cic. l. 15. Fam. ep. 4.* Hæc, quæ supra scripta sunt, eo spectant, ut te horter, & suadeam: reliqua sunt, quæ pertinent ad rogandum. ¶ Vel cum acc. rei, ut Suadere legem, quod est populum ad accipiendam legem adhortari. *Cic. de Sen.* Cum legem Voconiam magna voce, & bonis lateribus suasissem. ¶ Vel cum dat. personæ. *Cic. l. 2. Fam.* Nemo est, qui tibi sapientius suadere possit te ipso. ¶ Vel cum acc. rei, & dat. personæ. *Cic. 2. Phil.* Quibus aliquid contra Cæsarem Pompejo suaserim. *Id. Att. l. 8.* Memini, quid mihi tum suaseris per Theophanem Cuteonem. ¶ Vel cum ablat. & præposit. *de*. *Quintil. l. 3. c. 8.* Suasuris de pace hæc duo præcipue non esse voluit. ¶ Vel cum conjunctivo, & partic. *ut*. *Cic. de Prov. Cons.* Non postea me, ut sibi essem legatus, non solum suasit, verum etiam rogavit. ¶ Vel cum infinitivo. *Curt. l. 7. c. ult.* Cophas admissus suadere cœpit Arimazo, Petram tradere. ¶ Transfertur & ad res inanimatas, quæ tum suadere dicuntur, cum rei alicujus faciendæ nobis præbent occasionem. *Virg. 2. Æn.* Suadentque cadentia sidera somnos. *Ovid. l. 1. Am. eleg. 6.* Nox, & amor, vinumque nihil moderabile suadent. ¶ Suadere silentia digito, est digito silentium indicere. *Ovid. 9. Met.* ¶ Usurpatur & passive. *Plaut. Trinum. 3. 2. 44.* Minus placet, magis quod suadetur, quod dissuadetur, placet. ¶ Differunt *suadeo*, & *persuadeo* in eo, quod *suadere* significet hortari, *persuadere* autem est vincere suadendo animum auditoris, & id obtinere, quod contendimus. *Cic. 2. Phil. c. 11.* An C. Trebonio persuasi? cui ne suadere quidem ausus essem. Hoc tamen discrimen perpetuum non est. nam *persuadeo* usurpatum invenitur pro simplici *suadeo*. Vide Persuadeo.

Suadiludius, V. Suaviludius.

Suadus, a, um, adject. *persuasivo*, suadendi vim habens. *Apul. 11. Metam.* Suade majestas. *Symmach. l. 3. ep. 6.* Delenifica, & suade facundia.

Suarius, ii, m. *porcajo*, *συβώτης*, custos suum, qui sues pascit. *Plin. l. 8. c. 51.* Compertum, agnitam vocem suarii furto abactis (suibus) mersoque navigio inclinatione lateris unius remeasse. ¶ Item qui carnem suillam vendit. *Inscript. apud Gruter. pag. 361. n. 5.* Corpus suariorum, & confectuariorum.

Suarius, a, um, quod ad sues pertinet. *Plin. l. 7. c. 12.* Is erat suarii negotiatoris vile mancipium. *Ulpian. l. 1. §. cura carnis, ff. de off. Præfecti Urb.* Ideo & forum suarium sub ipsius cura est.

Suasio, onis, f. *persuasione*, *esortazione*, Germ. *rathgebung*, Gall. *suasion*, Hisp. *persuasion*, *παραίνεσις*, *προτροπή*, actus suadendi, adhortatio. *Cic. in Brut.* In suasione legis Serviliæ summis ornat Senatum laudibus. *Id. ibid.* Talium suasionum, qualem Isocrates fecit Panegyricum. *Id. 2. de Orat.* Cui secernamus ea præcepta, quæ de suasionibus tradenda sunt, aut laudationibus.

Suasor, oris, m. *esortatore*, יועץ, Germ. *rathgeber*, Gal. *exhortateur*, Hisp. *induzidor*, *σύμβουλος*, qui suadet. *Cic. 3. Off. c. 30.* Hujus deditionis ipse Posthumius, qui dedebatur, suasor, & auctor fuit.

Suasorius, a, um, *esortatorio*, *παραινετικός*, *συμβουλευτικός*, quod pertinet ad suadendum, ut *Suasorium munus*, idest officium suadendi. *Suasorium genus causæ*, idest genus deliberativum, quo suademus, vel dissuademus. *Quintil. l. 8. in proæm.* Suasoriis accedere tertiam partem ex conjectura, possetne fieri, an esset futurum, quod deliberaretur. Adde *l. 3. c. 10.* ¶ Suasoriæ orationes, quibus aliquid suadetur, quales sunt declamationes M. Annæi Senecæ.

Suasum, i, vel suasus color, genus coloris pulli. *Fest.* Suasum, color appellatur, qui fit ex stillicidio fumoso in vestimento albo. *Plautus Truc. 2. 2. 16.* Quia tibi suaso infecisti propudiosam pallulam. Quidam autem legunt *insuaso*. Nec desunt, qui dicant, omnem colorem, qui fiat inficiendo, suasum vocari, quod quasi persuadeatur in alium ex alio transire. *Idem*: Insuasum appellabant colorem similem luteo, qui fiebat ex fumoso stillicidio. Hæc *Fest.* Suasum, an insuasum colorem dicere oporteat, dubitari potest. Et jam olim fuisse dubitatum, patet ex verbis *Festi*. Præterea in Gloss. vett. legas, *Insuasum*, [illegible]. Ubi *Joseph Scaliger* legit, [illegible]. Nempe quia est color ille, quem videmus in trabibus diutino fumo infectis.

Suasus, a, um, partic. *persuaso*, *esortato*. *In argumento Aulul. Plauti v. 6.* Megadorus a sorore suasus ducere uxorem.

Suasus, us, m. idem ac suasio. *Sulpit. Apollinar. in argum. Andr. Terent.* Davi suasu non repugnat Pamphilus. *Ulpian. l. item si obstetrix, §. 1. ff. ad leg. Aquil.* Siquis per vim, vel per suasum medicamentum alicui infuderit.

Suatim, adv. *da porco*, *ὑηνῶς*, ad similitudinem suis. *Nigid. apud Non. c. 1. n. 190.* Sunt etiam adsimulanter dicta hæc, canatim, suatim, bovatim, quæ ab animalibus sumuntur.

Suave, V. Suavis.

Suaveolens, tis, *di odor soave*, ut suaveolens amaracus, apud *Catul. carm. 62. v. 7.* ¶ Legitur & *suave olens* divisum.

Suaveolentia, æ, f. *odor soave*. *Sidon l. 8. ep. 14.* Ad suaveolentiam pudicitiæ impellere. Adde *Augustin. l. 8. Confession. c. 6.*

Suaviatio, onis, f. *φίλημα*, actus suaviandi, osculatio. *Gel. l. 18. c. 2.* Suaviationes puerorum, & puellarum. *Plaut. Bacch. 1. 2. 8.* Suavis suaviatio.

Suavidicus, a, um, adject. suavia, vel suaviter dicens, ut suavidici versus, apud *Lucr. l. 4. v. 181.*

Suavidus, a, um, adject. suavis. *Theod. Priscian. de diæta, c. 20.* Suavida sit potio ad bibendum.

Suavillum, vel Savillum, i, n. genus placentæ ex farina, caseo, ovo, & melle, apud *Cat. de R. R. c. 84.*

Suaviloquens, entis, o. 3. *ἡδυεπής*, *ἡδυλόγος*, qui suaviter loquitur. *Cic. in Brut. c. 15. ex Ennio*. Additur Orator Cornelius' suaviloquenti ore Cethegus. *Lucr. l. 1. v. 944.* Suaviloquens carmen.

Suaviloquentia, æ, f. *ἡδυέπεια*, loquendi suavitas, facultas suaviter loquendi. *Cic. in Brut. c. 15.* Et Oratorem appellat, & suaviloquentiam tribuit.

Suaviloquus, a, um, idem ac suaviloquens. *Lucr. l. 1. v. 328.* Nunc suaviloquis age paucis Versibus ostendam, &c.

Suaviludius, ii, m. qui ludis alius oblectat. *Tertul. de Spectac. c. 20. & de cor. mil. c. 6.* Al. leg. *suadiludius*, & exponunt de eo, qui ludum suadet.

Suavio, as, a. 1. idem ac suavior. *Pompon. apud Non. c. 7. n. 69.* Ego illam non amplectar, non suaviem?

Suaviolum, i, n. *φιλημάτιον*, dimin. a suavium. *Catul. ad Juventium, carm. 98.* Suaviolum dulci dulcius ambrosia.

Suavior, aris, seu savior, aris, d. 1. *baciare*, נשק, Ger. *kussen*, Gal. *baiser*, Hisp. *besar*, *φιλεῖν*, suavium do, cum voluptate, vel præ gaudio osculor. *Cic. Att. l. 16. ep. 3.* Atticam nostram cupio suaviari: ita mihi dulcis salus visa est per te missa ab illa. *Gel. l. 3. c. 15.* Quum ibi eum tres adolescentes amplexi, coronis suis in caput patris positis, suavierentur. Alii leg. *saviarentur*. *Catul. ad Veranium*. Lucidum os, oculosque suaviabor.

Suavis, & ve, o. 3. *soave*, *dolce*, מתוק, Ger. *suss*, Gal. *doux*, *souef*, Hisp. *suave*, *ἡδύς*, dulcis, jucundus. *Cic. pro Corn. Balbo*, Comes, benigni, faciles, suaves homines esse dicuntur. *Id. l. 13. Fam. ep. 27.* Quam suavis esset inter nos, & quanta conjunctio. *Id. l. 8. Fam.* Suavissimum mihi est tuæ memoriæ dare operam. *Hor. l. 1. sat. 10.* At sermo lingua concinnus utraque Suavior. ¶ *Suave* neutrum eleganter adverbii modo ponitur pro suaviter. *Virg. Ecl. 3.* Suave rubens hyacinthus.

Suavitas, atis, f. *soavità*, *dolcezza*, *ἡδύτης*, *γλυκύτης*, dulcedo, jucunditas. *Cic. 2. Phil.* Ut quidam morbo aliquo, & sensus stupore suavitatem cibi non sentiunt. *Idem Ap. l. 13. Fam. ep. 1.* Cherissimum te mihi esse cum propter multas suavitates ingenii, officii, humanitatis tuæ, &c.

Suaviter, adv. *soavemente*, *ἡδέως*, jucunde. *Cic. 4. Acad.* Quam suaviter voluptas sensibus nostris blandiatur. *Id. l. 15. Fam. ep. 21.* Nunc ad epistolam venio, cui copiose, & suaviter scriptæ, nihil est, quod multa respondeam. *Id. 3. Fam. ep. 12.* Gratiæ illæ, de quibus suavissime quodam in proœmio scripsisti. *Horat. l. 2. sat. 8.* Et leporum avulsos, ut multo suavius, armos, Quam si cum lumbis quis edat.

Suavitudo, inis, fœm. idem ac suavitas. *Plaut. Stich. 5. 5. 14.* Age mulsa mea, suavitudo, salta. *Amb. ad Her. l. 3. c. 10.* Quoniam igitur res eædem vocis firmitudini, & pronuntiationis suavitudini prosunt.

Suavium, ii, seu Savium, ii, n. *bacio*, נשיקה, Germ. *kusser*, *kuss*, Gal. *baiser*, Hisp. *beso*, *φίλημα*, osculum. Falluntur, qui *Donatum* sequuti, suavium tantum libidinum esse autumant. Nam *Cic. l. 16. Att. ep. 11.* Atticæ, inquit, quoniam hilarula est, meis verbis suavium des. ¶ Est a *suavis*, ut *Var. apud Non. c. 4. n. 55.* docet: neque aliter videtur ab osculo differre, quam quod osculum ab *ore* dicitur, suavium a *suavitate*, ut *Non. ibid.* notat. *Plaut. Pseud. 4. 2. 38.* Savia super savia. *Id. Cas. 3. 3. 3.* Savium poscere. *Id. Cas. 3. 2. 38.* Savium impingere alicui. *Id. Curc. 1. 1. 56.* Savium pangere. *Id. Asin. 4. 1. 53.* Savium alicui facere. ¶ Est etiam vox blandientis. *Ter. Eun. 3. 2. 3.* Meum suavium quid agitur? ¶ Videtur interdum usurpari pro ipso ore, vel pro ipsis labiis ad suaviandum compositis. *Vetus Poeta apud Gel. l. 19. c. 11.* Dum semihiulco savio meum puellum savior. *Plaut. Mil. 1. 1. 56.* Itaque meretrices dum labiis ductant eum, majorem partem videas valgis saviis. Adde *Rud. 2. 4. 10.*

Sub, *sotto*, תחת, Ger. *unter*, Gall. *sous*, Hisp. *debaxo*, *ὑπὸ*, subtus, prep. extra, quæ interdum abl. interdum acc. serviunt, *ab ὑπὸ*, ut *ab ex ἐκ*. Aliquando denotat motum ad locum, & acc. petit. *Cic. 2. Phil. c. 9.* Nisi illum in sub scalas tabernæ librariæ conjecisset. *Id. 3. Fin. c. 18.* Ille sub judicium sapientis, & delectum cadunt. ¶ Aliquando refertur ad statum in loco, & tunc abl. exigit. *Hor. l. 1. od. 1.* Manet sub Jove frigido Venator teneræ conjugis immemor. *Virg. 8. Æn.* Arma sub adversa posuit radiantia quercu. *Cic. 3. Phil.* Sub nomine pacis bellum lateret. ¶ Translate *Cic. pro Arch. c. 10.* Jussit Poetæ præmium tribui sub ea conditione, ne quid postea scriberet, *con condizione che*, &c. *Liv. l. 23. c. 40.* sub Annibale magistro omnes belli artes edoctus. *Sueton. in Calig. c. 48.* sub pœna mortis aliquid denunciare. ¶ Aliquando refertur ad tempus, & cum ablat. significat *in*. *Quintil. l. 5. c. 10.* Sub Alexandro, *ne' tempi d'Alessandro*. *Sueton. in Tito, c. 8.* Quædam sub eo fortuita ac tristia acciderunt. *sotto'l suo imperio*. *Flor. l. 2. c. 17.* Cum pari temeritate sub nocte castra consulis adisset. *in tempo di notte*, *o fatta già notte*. *Cæs. l. 1. Bel. Civ. c. 27.* Ne sub ipsa profectione milites oppidum irrumperent. *in tempo della partenza*. ¶ Pro paulo ante. *Suet. in Claud. c. 43.* Sub exitu vitæ signa quædam pœnitentiæ dedit. *poco avanti di morire*. ¶ Reperitur etiam eodem sensu cum accus. *Suet. in Aug. c. 16.* Sub horam pugnæ ab amicis excitatus est. ¶ Item statim post. *Cæs. l. 3. B. C. c. 28.* Pompejus sub noctem naves solvit. h. e. incipiente nocte. *Id. l. 2. B. C. c. 33.* Sub vesperum Cæsar portas claudi, militesque ab oppido exire jussit. Sic *Liv. l. 27. c. 15.* Sub ortum lucis. *sul far del giorno*. ¶ Item *in*, vel *per*. *Liv. l. 1. c. 22.* Utrinque Legati fere sub idem tempus ad res repetendas missi. *Virg. Æn. 1.* Sub noctem cura recursat. ¶ Aliquando ordinem importat, idemque valet, quod *post*, cum acc. vel etiam cum abl. *Cic. l. 10. Fam. ep. 16.* Sub eas literas statim recitatæ sunt tuæ. *Virg. 5. Æn.* Quo deinde sub ipso Ecce volat, calcemque terit jam calce Diores. ¶ Ponitur etiam pro juxta, cum abl. *Varro l. 1. de R. R. c. 30.* Sub urbe Roma, & locis plerisque. ¶ Item pro ante, cum acc. vel abl. *Virg. 2. Æn.* Postesque sub ipsos Nituntur gradibus. *Cæs. de B. C. l. 1.*

l. 1. *c.* 37. Sub oculis domini suam probare operam. ¶ Sub armis esse, *esser' armato*. *Virg.* 3. *Georg. v.* 116. Sub ictu habere aliquid, *esser' a tiro, aver' a colpo*. *Senec. ep.* 73. ¶ Sub manus, *facilmente*. *Plaut. Mil.* 3. 2. *in fine*: Lepide hoc succedit sub manus negotium. ¶ Sub manu esse, *h. e.* in promptu, ad manum. *Planc. ad Cic. Fam.* 10. *ep.* 13. ¶ Jungitur interdum *sub* cum præposit. *de*. *Plin. l.* 2. *c.* 3. Si de sub Alpibus. idest de sub ipsis faucibus Italiæ, &c. ¶ *Sub vos placo*, in precibus idem est ac supplico vobis. *Fest.*

Subabsurde, adv. ὑπατόπως, aliquantum inconvenienter. *Cic.* 2. *de Or. c.* 68. Quæ a prudentibus subabsurde, falseque dicuntur.

Subabsurdus, a, um, *un poco inconveniente*, ὑπάτοπος, aliquantulum absurdus. *Cic.* 2. *de Or. c.* 67. Sunt illa subabsurda, sed eo ipso nomine sæpe ridicula.

Subaccūso, as, a. 1. ὑπαιτιάομαι, leviter accuso. *Cic. pro Planc. c.* 35. Meum discessum, quem sæpe defleras, nunc quasi reprehendere, & subaccusare voluisti.

Subacidŭlus, a, um, *acidetto*, aliquantum acidus. Quidam legunt hanc vocem in Catone *R. R. c.* 108. Sed lectio minime certa est.

Subacĭdus, a, um, *un poco forte*, *a garbo*, ὑπόξυς, aliquantum acidus. *Plin. l.* 12. *c.* 25. Esse enim debet lenis, non subacidus.

Subactĭo, onis, f. κατεργασία, actus subigendi. *Vitruv. l.* 2. *c.* 4. Arena fluviatica bacillorum (al. *baculorum*) subactionibus in tectorio recipit soliditatem. *Arnob. l.* 3. Subactionibus ciborum dentes trini generis habere. ¶ Translate *Cic.* 2. *de Or. c.* 30. Subactio mihi ingenio opus est; subactio autem est usus, auditio, lectio, literæ.

Subactor, oris, m. qui subigit, & obsceno sensu qui alterius pudicitiam violat. *Lamprid. in Heliogab. c.* 5. Posterioribus (corporis partibus) eminentibus in subactorem rejectis, & oppositis. Adde *eund. in Commodo*, *c.* 3.

Subactus, us, m. idem ac subactio. *Plin. l.* 18. *c.* 7. Quod in subactu congium aquæ capiat.

Subactus, a, um, *soggiogato*, χειρωθείς, victus, domitus. *Cic. pro Font.* Galli a nostris Imperatoribus subacti, & bello domiti. *Luc. l.* 1. Gentesque subactas Vix impune feres. ¶ Interdum ponitur pro coacto. *Tac. l.* 6. *Ann. c.* 16. Multitudine periclitantium subactus. *Id. l.* 13. *Ann. c.* 13. Donec vi amoris subactus. ¶ Interdum pro mollito. *Col. l.* 4. *c.* 29. Fissura diligenter subacto limo linitur. ¶ Item pro culto, arato. *Cic. de Sen.* Quæ cum gremio mollito, ac subacto semen sparsum accepit. ¶ Translate sumitur pro exercitato, exculto. *Cic.* 2. *de Or. c.* 30. Subacto mihi ingenio opus est, ut agro non semel arato, sed novato, & iterato. *Liv. l.* 45. Ipsi a pueris eruditi artibus militiæ, tot subacti, atque durati bellis.

Subadjŭva, æ, m. *sotto ajutante*. *Cod. Theodos. leg.* 3. *de agent. in reb.* Ut periculum se & adjutor, & subadjuvæ subituros esse cognoscant. Adde *leg. ult. Cod. Justin. tit. eod.*

Subadmovĕo, es, a. 2. aliquantum admoveo, *avvicinare*. *Col. l.* 6. *c.* 36. Hujuscemodi mari sensim magistri subadmovere debent generis ejusdem fœminas.

Subærātus, a, um, ὑπόχαλκος, quod subter se æs habet, ut *Aurum subæratum*, quod foris quidem aurum ostendit, intus autem æs occultat. *Pers. sat.* 5. *v.* 106. Neque subærato mendosum tinniat auro.

Subagitatĭo, onis, f. actus subagitandi, & rem obscenam perficiendi. *Plaut. Captiv. in fine*. Ad pudicos mores facta hæc fabula est, neque in hac subagitationes sunt, neque ulla amatio. In quibusdam Codicib. leg. *subigitationes*.

Subagitātrix, icis, f. quæ subagitat, & cum sui sexus æqualibus obscena patrat, quæ Græce τριβάς dicitur. *Plaut. Pers.* 2. 2. 45. Ne me attrecta, subagitatrix.

Subagĭto, vel Subigĭto, as, a. 1. ὑποψάω, lascive contrecto. *Plaut. Mil.* 3. 1. 57. Neque unquam alienum scortum subagito in convivio. *Id. ib.* 3. 9. Subagitare alienam uxorem. In plerisque *Plauti* Codicib. legitur *subigito* pro *subagito*.

Subagrestis, & ste, o. 3. *un poco selvatico*, *un poco brusco*, ὑπάγροικος, aliquantulum agrestis. *Cicer. de clar. Or. c.* 74. Sonabatque contrarium Catulo, subagreste quiddam, planeque subrusticum.

Subalāris, & re, o. 3. ὑπομάσχαλος, quod sub alis est. Unde scribit *Lamprid. in Heliog. c.* 19. Nec cubuit in accubitis facile, nisi iis, quæ pilum leporinum haberent, aut plumas perdicum subalares, sæpe culcitas mutans. h. e. plumas sub alis perdicum: Al. leg. *plumas perdicum, subalares culcitas sæpe mutans*. h. e. pulvinos, quibus humeri, & brachia cubando fulciuntur. *Nep. in Alcib. c.* 10. Familiaris sui subalare telum eripuit. h. e. quod sub alis, seu brachiis gestatur.

Subalbeo, ortis, subalbus. *Cassiod. l.* 5. *epist.* 34.

Subalbĭcans, tis, num. ex partic. idem ac subalbidus. *Var. l.* 3. *R. R. c.* 9. *de gallis*. Oculis ravis, ut nigris, palee rubra subalbicante.

Subalbĭdus, a, um, *bianchiccio*, ὑπόλευκος, aliquantulum albidus. *Plin. l.* 21. *c.* 13. Ramulos habet candidos, folia subalbida, abrotono similia. Adde *Cels. l.* 5. *c.* 28.

Subalbus, a, um, *bianchiccio*. *Varro R. R. l.* 1. *c.* 9.

Subalpinus, a, um, ὑπάλπειος, quod est ab alpibus. *Plin. l.* 13. *c.* 7. Radica lenta, subnigra, sine odore, aquosa, montibus Subalpinis plurima. ¶ Italia Subalpina, pars illa, quæ hodie Pedemontium, seu Pedemontana regio vocatur, *Piemonte*. *Plin. l.* 26. *cap.* 15. Nisi in paucis locis Subalpinæ Italiæ.

Subamārus, a, um, *amaretto*, ὑπόπικρος, aliquantulum amarus, in amaritudinem nonnihil declinans. *Cic. de Fato*, *c.* 4. Ut alios dulcia, alios subamara delectent. ¶ *Subamarum* adverbii more positum. *Ammian. l.* 8. Subamarum arridens.

Subaperĭo, is, a. 4. *aprir alquanto*. *Arnob. l.* 2. Qui civem in plumeat subaperiat crustulas. *Apic. l.* 8. *c.* 7. Subaperies noriculam sub cutem.

Subaquanĕus, a, um, adject. *che sta sott' acqua*, ὕφυδρος. *Tertul. de anim. c.* 32. Subterraneum, & subaquaneum viventia careus haustu aeris.

Subaquĭlus, a, um, adject. *alquanto bruno*, *e fosco*, colorem habens ad aquilum accedentem. *Trebel. Poll. in Zenob.* Fuit vultu subaquilo, fusci coloris. *Plaut. Rud.* 2. 4. 9. Eja, corpus cujusmodi! subvolturium! illud quidem, subaquilum volui dicere.

Subarātor, oris, m. qui subarat. *Plin. lib.* 17. *c.* 24. Vel etiam subarator imprudens luxavit radices.

Subarātus, a, um, partic. a subaro. *Plin. l.* 16. *c.* 28. Et subarata ocyus fanescunt.

Subarescens, tis, nom. particip. aliquantum arescens. *Vitruv. lib.* 7. *c.* 3. Trullissatione subarescente.

Subargutŭlus, a, um, aliquantulum argutus. *Gel. l.* 15. *c.* 30. Si forte iidem garruli natura, & subargutuli sunt.

Subarmālis, le, adject. Subarmalis vestis, & subarmale, is, absolute, est genus vestimenti, quod sub armum rejicitur, & complicatur. *Vopisc. in Aurel. c.* 13. Togam dictam subarmalem. *Trebel. Pol. in Claud. c.* 14. Subarmale unum cum purpura Maura. *Spartian. in Sever. c.* 6. Prætorianos cum subarmalibus inermes sibi jussit occurrere. Alii *subarmale* exponunt vestem, quæ sub armis gestatur.

Subăro, as, a. 1. ὑπαρόω, subtus arando terram moveo. *Plin. l.* 16. *c.* 27. Item quæ subarantur, aut quæ ablaqueantur, celeriora neglectis.

Subarroganter, adv. ὑπαλαζόνως, aliquantum arroganter. *Cic.* 4. *Acad. c.* 36. Vereor ne subarroganter facias, si tuam dixeris.

Subasper, a, um, adject. aliquantum asper. *aspretto*. *Cels. l.* 3. *c.* 28. *de vitiligine*.

Subassentiens, tis, nom. partic. *accordantesi alquanto*. *Quint. l.* 11. *c.* 3. *a med.* Sunt & illi breves gestus, cum manus leviter pandata, parvis intervallis, & subassentientibus humeris movetur.

Subasso, as, a. 1. *cuocere lentamente*, lente, vel aliquantum asso. *Apic. l.* 4. *c.* 2. Pisces curatos subassabis.

Subatĭo, onis, f. appetitus in Venerem. *Plin. l.* 11. *c.* 35. *de suibus*. Remedium, ne prima subatione, neque ante flaccidas aures coitus incipiat.

Subaudĭo, is, a. 4. *sottointendere*. *Ascon. in action.* 2. *in Ver. c.* 2. *Senatorie* enim bis subauditur, & senatorio ordini, & nomini senatorio. Et ad c. 9. ad illa verba: *sed etiam Q. Metellum*. Subaudi consulem. *Ulpian. l.* 1. *in fi. ff. de hered. instituend.* Non putavit valere, quoniam deest aliquid: sed & ipsa valebit, subaudito *Jubeo*.

Subaudĭtĭo, onis, f. *Servius ad Æn. l.* 10. *v.* 33.

Subaurātus, a, um, auro leviter illitus. *Petron. in Satyr. c.* 32.

Subauscŭlto, as, a. 1. *ascoltare di nascosto*, ὑπακροάομαι, leviter ausculto. *Plaut. Mil.* 4. 2. 3. Tace, subauscultemus, ecqua de me fiat mentio. *Cic.* 2. *de Orat.* Subauscultando excipere voces eorum, & procul, quid narrent, attendere. *Id. Att. l.* 10. *ep.* 18. Omnes κορυφαῖοι videntur subauscultare, quæ loquor.

Subaustērus, a, um, adject. aliquantum austerus. *Cels. l.* 3. *c.* 6. Vinum austerum, vel certe subausterum. Adde *l.* 6. *c.* 6.

Subbalbe, adv. aliquantum balbe. *Spartian. in Geta*, *c.* 3. Subbalbe canorus.

Subballĭo, onis, m. Ballionis (quod est lenonis nomen) vicarius. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 13.

Subbasilicānus, a, um, qui sub basilicis versatur, ut *subrostranus*, qui plurimum obambulat sub rostris. *Plaut. Capt.* 4. 2. 35. Quorum odos subbasilicanos omnes abigit in forum.

Subbĭbo, is, a. 3. ὑποπίνω, aliquantum bibo. *Plaut. Truc.* 4. 3. 58. Qui improbus est, sive subbibit, sive adeo caret temeto, Tamen ab ingenio est improbus. *Suet. in Ner. c.* 30. Si paulum subbibisset.

Subbīni, æ, a, adject. idem quod bini. *Manil. l.* 4. *v.* 846. Ipsa (docet titulus causæ) quæ Ecliptica signa Dixere antiqui, pariter subbina laborant, Nec vicina loco, sed quæ contraria fulgent. *due per volta*.

Subblandĭor, iris, d. 4. ὑποθωπεύω, paululum, & leviter blandior. *Plaut. Cas.* 3. 3. 22. Non matronarum est officium, sed meretricium viris alienis, ut vir, subblandirier. ¶ *Subblandibitur*, pro *subblandietur*, antique. *Plaut. Bacch.* 3. 4. 19.

Subbrĕvis, ve, adject. aliquantum brevis. *Plin. l.* 21. *c.* 7. Saliunca folio quidem subbrevi, & quod necti non possit.

Subcœlestis, te, adject. qui est sub cœlo. *Tertul. adv. Valent. c.* 32.

Subcærulĕus, a, um, adject. aliquantum cæruleus. *Cels. l.* 6. *c.* 5. *ad Plin.* Creta subcærulea.

Subcandidus, a, um, ὑπόλευκος, aliquantulum candidus, ad colorem candidum nonnihil accedens. *Plin. l.* 27. *c.* 8. Folia bovis linguæ similis, minora, subcandida.

Subcăvus, a, um, adject. *concavo*, subter cavus. *Lucret. l.* 6. *v.* 536. Ventus per loca subcava terræ Collectus.

Subcenturĭo, onis, m. ὑπεκατοντάρχης, qui centurioni subjicitus, seu centurionis vices gerit. *Liv. l.* 8. *c.* 8. Ut subcenturionem sibi, quem vellet, legeret.

Subcerno, vel Succerno, is, a. 3. *passare per setaccio*, ὑποσήθω, idem quod per cribrum cernere. *Plin. l.* 18. *c.* 11. Farinarum cribro subcernunt. ¶ Translate *Plaut. Pœn.* 3. 1. 20. Iste quidem gradus subcretus (vel *succretus*) est cribro pollinario. h. e. valde tardus est, & veluti subsultans, non secus ac si cribro agitaretur. *Sever. in Ætna*, *v.* 493. *de mari*: Progrediens late diffunditur, & subcernens. h. e. fluctus succutiens, crispans, & exagitans.

Subcilles. V. Subsilles.

Subcingŭlum. V. Succingulum.

Subcisivus. V. Subsecivus.

Subcoactum, i, n. tegumenti genus ex lana coacta. V. in Coactilia.

Subcœno, as, n. 1. *cenar di fatto*, *o di nascosto*. *Quintil. l.* 6. *c.* 3. Galba de piscibus, qui cum pridie ex parte adesi, & versati postero die appositi essent, Festinemus, inquit, alii subcœnent.

Subcontumeliōse, adver. ὑποβριστικῶς, aliquantum contumeliose. *Cic. Att. l.* 2. *ep.* 7. Hercule, verum ut loquamur, subcontumeliose tractatur noster Publius.

Subcŏquo, is, a. 3. Est Marcelli Empir. *c.* 36. *a med.*

Subcorniculārius, i, minister Cornicularii. *Inscriptam apud Grut. p.* 1108.

Subcortex, icis, interior cortex. *Veget. l.* 4. *de Re Veterin. c.* 29.

Subcrassŭlus, a, um, adject. aliquantum crassus. *Capitolin. in Gordian. c.* 6. Corporis qualitate subcrassulus.

Subcrētus, vel Succretus, a, um, nom. partic. *crivellato*, ut tala cribro succreta. *Cato R. R. c.* 18. Testa tusa, & subcreta. *Vitruv. l.* 2. *c.* 5.

Subcrispus, a, um, *alquanto crespo*, *o riccio*, qui crines habet aliquantulum crispos. *Cic.* 4. *Ver. c.* 44. Videtis illum subcrispo capillo nigrum?

Subcrūdus, a, um, *mezzo crudo*, *non cotto in tutto*, &c, *Ger. rouwabart*, *oder rauch*, Gall. *encor cru*, Hisp. *un poco crudo*, ὑπωμος, quod non omnino coctum est. *Cat. c.* 156. Coquito paulisper, uti subcruda fiet. *Cels. lib.* 6. *cap.* 13. Subcrudum incidendum, ne, si diutius ibi pus permanserit, os lædat.

Subcruentus, a, um, ὕφαιμος, aliquantulum cruentus. *Cels. l.* 4. *c.* 18. Descendunt interdum etiam leviter subcruenta. idest cruentum aliquid mistum habentia.

Subcubonĕus, i, m. qui alteri subjicitur. *Titin. apud Non. c.* 3. *n.* 104. Ancillarum subcuboneum esse.

Subcultro, as, a. 1. cultro subter incido, seco. *Apic. l.* 4. *c.* 2. Subcultrare pulpas. Adde *l.* 8. *c.* 8.

Subcunĕātus, a, um, adject. cuneis subter firmatus, & fultus. *Vitr. lib.* 6. *c.* 11. Subjecti, & subcuneati postes.

Subcurātor, oris, m. ὑποκουράτωρ, qui curatoris locum tenet. *Julian. l. in facto, ff. de neg. gest.* Eidemque alium subcuratorem constitutum.

Subcursor, oris, m. equus sorsorius. *Lucil. apud Gel. l.* 1. *c.* 16. Campanus sonipes subcursor nullus sequetur.

Subcurvus, a, um, adject. *alquanto curvo*. *Ammian. l.* 16. *c.* 27. (al. 9.) Corpore non indecoro, nec mediocris staturæ, subcurvus.

Subcustos, odis, cum ὑποφύλαξ, ἀντιφύλαξ, qui pro alio custode substitutus est. *Plaut. Mil.* 3. 2. 34. Huic subcustodem suum Foris ablegavit.

Subcotiliæ, arum, f. locus in Sabinis, ubi aquæ sunt frigidissimæ, & stomacho utilissimæ. *Cels. l.* 4. *c.* 5.

Subdealbo, as, a. 1. *Var. apud Non. c.* 2. *n.* 18. Leges ruinæ ne jacentem subdealbet alga danti frigore. *Scaliger* aliter omnino legit, qua sit autem horum verborum sententia, non ita facile dixeris.

Subdebĭlis, le, adject. *alquanto debole*, ut subdebile femur. *Sueton. in Vitel. c.* 17.

Subdebilitātus, a, um, ὑπεκλελυμένος, aliquantulum debilitatus. *Cic. Att. l.* 11. *ep.* 14. Te subdebilitatum novas rationes tuendi mei quærere.

Subdeficiens, tis, nom. partic. *mancando a poco a poco*. *Curt. lib.* 7. *cap.* 7. Hæc quassa adhuc voce subdeficiens, vix proximis exaudientibus dixerat.

Subdefĭcĭo, is, paulatim deficio. *Augustin. serm.* 343. *edition. recent. sub fin.* Si in labore subdeficimus, adjutorium imploremus.

Subdiālis, & le, o. 3. ὑπαίθριος, quod est sub dio, hoc est sine tecto. *Plin. l.* 34. *c.* 12. Illa super terram ex subdialibus petris cæditur. ¶ Subdialia, pavimenta quibus conteguntur domus, pedali crassitudine, ex contusa testa fistucata. *Plin. l.* 36. *c.* 25. Subdialia Græci invenere. ¶ Subdiales deambulationes, quæ sine tecto, sub aperto aere constructæ sunt, quas *Vitruvius* vocat hypæthras. *Plin. l.* 14. *c.* 29.

Subdiffĭcĭlis, & le, o. 3. ὑποδύσκολος, aliquantulum difficilis. *Cic. de Amic. c.* 19. Existit autem hoc loco quæstio quædam subdifficilis.

Subdiffīdo, dis, n. 3. *diffidare alquanto*. *Cic. Att. l.* 15. *ep.* 20. Ego, quo die audivi, subdiffidere cœpi.

Subdisjunctīvus, a, um, adject. *Proculus JCtus leg.* 124. *ff. de verb. signif.* Hæc verba, ille, aut ille, non solum disjunctiva sunt, sed etiam subdisjunctiva: disjunctivum est, veluti cum dicimus, Aut dies, aut nox est, quorum posito altero, necesse est tolli alterum: Subdisjunctivi autem genera sunt duo; unum cum ex propositis finibus ita non potest utrunque esse, ut possit neutrum esse, ut, Aut sedet, aut ambulat: alterius generis est, cum ex propositis finibus ita non potest neutrum esse, ut possit esse utrunque, veluti cum dicimus, Omne animal aut facit, aut patitur.

Subdistinctĭo, onis, est nota interruptionis in legendo, qua pronuntiationis terminus ita suspenditur, ut statim id, quod sequitur, succedere debeat. *Diomed. Grammat. l.* 2.

Subdistinguo, is, a. 3. *fare una seconda distinzione*. *Ascon. Pedian. in Ver. de jurisd.*

puris l. Sicil. ad fin. Multi subdistinguunt, & separatim addunt, &c.

Subditītius, a, um, *finto, supposto*, ὑποβεβλημένος, ὑποβλητος, suppositilius. *Cic. 7. Ver. c. 17.* Si hunc subdititium archipiratam in eandem custodiem dedisset. *Quintil. l. 1. c. 4.* Et libros, qui falso viderentur inscripti, tanquam subdititios summovere familia.

Subditīvus, a, um, ὑποβολιμαῖος, idem quod subdititius, & in alterius loco positus. *Plaut. Amph. 2. 2. 198.* Namque de illo subditivo Sosia mirum nimis est. *Arnob. l. 5. adverf. Gentes, de Allegoriis fabularum*: Sed allegoricis sensibus, & subditivis intelliguntur omnia illa secretis.

Subdĭto, as. 1. frequent. a subdo. *Lucret. l. 6. v. 603.* vis ipsa pericli Subditat hunc stimulum quadam de parte timoris. h. e. addit, subdit.

Subdĭtus, a, um, *messo sotto*, שבבג, Germ. *untergelegt*, Gall. *fournis, sujet*, Hisp. *subdito, sometido*, ὑποτεταγμένος, subtus immissus, partic. a subdor. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 10.* Quæ effervescant subditis ignibus. *Id. 5. Ver.* Quos in eorum locum subditos domi suæ reservavit. ¶ Judex subditus dicitur, qui in alterius locum suffectus est. *Post.* ¶ Subditus partus, est suppositus, hoc est sublatus ab ea muliere, quæ peperit, & alteri appositus. *Terent. Heaut. 5. 3. 11.* Subditum se suspicetur. ¶ Subditus etiam dicitur, qui alteri subjectus est. *Tibul. l. 4. eleg. 1. v. 67.* inferno Plutoni subdita regna. *Pers. sat. 3. v. 124.* unde datum sentis, tot subdite rebus?

Subdĭu, adverb. *fra il giorno*, ὑφ᾽ ἡμέραν, idem quod die, sive interdiu. *Plaut. Mostel. 3. 2. 78.* Nam subdiu Sol agit bis perpetuum diem.

Subdĭval, lis, n. pars domus superior, quæ sub dio est. *Tertull. adv. Jud. c. 11.* Subdival domus.

Subdivālis, le, adject. idem quod subdialis. *Ammian. l. 19. c. 23.* (al. 11.) Nostri pruinis subdivales moras difficile tolerabant. Alii leg. *submrvales*.

Subdivĭdo, is, a. 3. quod divisum est rursus divido. *Tertul. adverf. Jud. c. 11.* Septem dimidiæ hebdomadarum sunt subdivisæ.

Subdivisio, onis, f. *sottodivisione*, alia divisio post primam divisionem. Vox est cadentis latinitatis, legiturque *Cod. l. 6. tit. 2. leg. 22. & l. 3. tit. ult. leg 37.*

Subdo, is, didi, ditum, a. 3. *sottoporre, metter sotto*, שבבג, Ger. *underleigen*, Gall. *soumettre*, Hisp. *someter*, ὑποτίθημι, suppono, subjicio. *Cato de R. R. c. 105.* Ignem subdito: ubi bullabit vinum, ignem subducito. *Plin. l. 8. c. 16.* Subdere leones jugo. *Tacit. 4. Ann. c. 62.* Fundamenta per solidum subdere. *Lucret. l. 5. v. 302.* Nec tamen hanc possis oculorum subdere visu. h. e. ante oculos ponere. *visu* pro *visui* positum est. *Plaut. Curc. 2. 3. 18.* Et datores, & factores omnes subdam sub solum. h. e. humi sternam. ¶ *Subdere ignem, ac materiam seditioni*, per translationem ponitur pro augere, & fovere seditionem, animosque jam satis incitatos vehementius inflammare. *Liv. l. 8. c. 32.* Irritatis militum animis subdere ignem, ac materiam seditioni. ¶ *Subdere equo calcaria*, est ventrem equi calcaribus pungendo ad cursum incitare, *spronare*, quod & per translationem accipitur pro quovis modo urgere, *incitare*. *Ovid. l. 2. de Art. v. 732.* Admisso subdere calcar equo. ¶ Aliquando subdere accipitur pro substituere, sufficere. *Cic. pro Dom. c. 32.* Quis in meum locum judicem subdit? Sic *subdere puerum*, est partum supponere, & unum pro alio matri apponere, *Paul. Leg. Qui falsam, Dig. ad leg. Corn.* & in Argumento *Mercatoris Plaut.* Sic subdere testamentum, apud *Tacit. 14. Ann. c. 40.* est vero testamento occultato, fictum aliud, & suppostitium ostendere. Et, *subdere reos*, est falso insimulare. *Id. Ann. 15. c. 44.* Et subdere crimina, *fingere accuse false*. *Id. 3. Ann. c. 87.* ¶ Item pro suggerere, suppeditare. *Liv. l. 7.* Ac sicui gens, sicui sua virtus, sicui etiam majestas, sicui honores subdere spiritus potuerunt.

Subdocĕo, es, a. 2. ὑποδιδάσκω, vicem præceptoris occupo, vel horis subsecivis doceo. *Cic. Attic. l. 8. epist. 4.* Ciceronesque nostros meo potius labore subdoceri, quam me alium vis magistrum quærere, *ripetitore, sostituto*.

Subdoctor, oris, m. qui post alium docet, *sottomaestro*. *Auson. in Professorib. 22. tit.* Victorio subdoctori, sive proscholo.

Subdŏle, adv. *con inganno*, ὑπούλως, caute, & fraudulenter. *Plaut. Trin. 2. 1. 21.* Em consectatur, subdole blanditur, ab re consulit. *Cic. in Brut. c. 9.* Nihil acuta inveniri potuit in eis causis, quas scripsit, nihil, ut ita dicam, subdole, nihil versute, quod ille non viderit.

Subdŏlus, a, um, *ingannatore, astuto*, δόλιος, fraudulentus, astutus, dolosus, occulte decipiens. *Plaut. Epid. 2. 3. 13.* Quo pacto fiat subdola adversu senem. *Ovid. 1. de art. v. 598.* Fac, titubet blæso subdola lingua sono. *Martial. l. 3. ep. 58.* Sed tendit avidis reta subdolum turdis.

Subdŏmo, as, ui, itum, a. 1. valde domo, subigo. *Plaut. Asin. 3. 3. 112.* Sic isti soleat superbi subdomari.

Subdubĭto, as, n. 1. *dubitare alquanto*, Ger. *etwas zweifeln*, Gall. *se douter un amement*, Hisp. *dudar un poco*, ὑποδιστάζω, nonnihil addubito, parumper dubito. *Cic. l. 2. Fam. ep. 12.* Te subdubitare, qua essem erga illum voluntate. *Id. Att. l. 14 epist. 13.* Jam enim dico meum: antea, crede mihi, subdubitabam.

Subdūco, is, xi, ctum, a. 3. *sottrarre*, יגרע, Ger. *entwenden*, Gall. *soustraire*, Hisp. *sostraer*, ὑφέλκω, subtraho, aufero, eripio, demo, cui contrarium est *subdo*. *Virg. 3. Ecl.* Et succus pecori, & lac subducitur agnis. *Cic. 2. Tusc. c. 17.* Subduc unum diem cibum athletæ. *Ovid. l. 1. de Ponto el. 6.* Subducunt oneri colla perusta boves. *Juven. sat. 1.* Et nos ergo manum ferulæ subduximus. ¶ Interdum est furtim subtrahere, furari, surripere. *Plaut. Curc. 2. 3. 81.* Cum dormiscit, ego ei subduco annulum. *Martial. l. 12. ep. 29.* Subduxit mappas quatuor Hermogenes. ¶ Subducere se de aliquo loco, vel ex aliqua societate, est seusim, & clanculum discedere, ita ut nullus videat. *Ter. Eun. 4. 7.* Et tum eo clam subduxti te mihi. *Cic. ad Q. Fr. l. 3.* De circulo se subduxit. *Virg. 9. Ecl.* Qua se subducere colles Incipiunt. h. e. retrahere, recedere, & vallem latiorem facere. ¶ Subducere rationem, summam, calculum, est computare, quod & inire, & habere, & facere rationem dicimus. Nam minor numerus majori in calculatione subtrahitur. *Plaut. Capt. c. 2. 89.* Ibo intro, atque intus subducam ratiunculam. *Cic. l. 1. Fam. ep. 9.* Rationibus subductis, summam feci cogitationum mearum. *Id. 2. Fin.* Voluptatum calculis subductis, prælium ineunt. *Id. Att. l. 5. epist. 21.* Quid opus est, inquam? rationes conferatis. Assidunt, subducunt, ad nummum convenit. *Id. ibid.* Recte, inquit Scaptius, sed subducamus summam. ¶ Accipitur etiam pro sursum ducere, levare, extollere, ut *Subducere naves*, idest in terram trahere, quod terra altior mari sit, sicut a contrario deducere est e terra in mare ducere. *Virg. 1. Æn.* Quassatam ventis liceat subducere classem. *Cæs. B. C. l. 3. c. 23.* Naves reliquas, si vellet, subduci, & refici juberet. ¶ Succum subducere spiritu, est sursum trahere. *Plin. l. 20. c. 14.* Recentis succus narium vitia spiritu subductus emendat. ¶ Subducere supercilia, est erigere, quod est severi hominis, superbi, & despicientis. *Senec. l. 2. de benef. c. 2.* Aut timide negavit, aut promisit, sed difficulter, sed subductis superciliis, sed malignis, & vix exeuntibus verbis. Sic *Propert. l. 2. eleg. 8. (al. 21.)* Nunc volo subducto gravior procedere vultu. ¶ Subducere animam, est anhelitum sursum attrahere. *Cato R. R. c. 157.* ¶ Subducere alvum, est ciere, ut excrementa facile egerat, *lubricare*. *Gel. l. 4. c. 11.* Aristoxenus dicit, nullo sæpius leguminc Pythagoram usum, quam fabis, quoniam is cibus & subduceret sensim alvum, & levigaret. Adde *Cels. l. 3. c. 4.* ¶ *Subduce* pro *subduxisse* dixit *Varro l. 2. R. R. c. 2.*

Subductārius, a, um, quo quid subducitur, seu levatur. *Cato R. R. c. 12.* Funes loreos quinque, subductarios quinque, medipontos quinque.

Subductĭo, onis, f. ὑπαγωγή, ἀνελκυσμός, ἀφαίρεσις, actus subducendi, idest subtrahendi. *Cæs. l. 5. B. G. c. 1.* Ad celeritatem onerandi, subductionesque paulo facit humiliores, quam quibus in nostro mari uti consuevimus. ¶ Item ratio, computus, *sottrazione*. *Cic. 2. de Orat. c. 30.* Statim occurrit naturali quadam prudentia, non his subductionibus, quas isti docent.

Subductus, a, um, nom. ex particip. *detratto, computato*. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 29.* Inita subductaque ratione scelem meditantes. ¶ Item *rubato*. *Horat. l. 1. ep. 17.* subducta viatica plorat. ¶ Item *tratto fuori*. *Virg. 3. Æn. v. 135.* Subductæ litore puppes. ¶ Item *ritirato, sicuro, difeso*. *Plin. l. 2. ep. 17.* Cubiculum subductum omnibus ventis. *Martian. Capel. l. 6.* Concavis subductitiosis terræ latebris abdere. ¶ Subductus vultus, V. in *Subduco*.

Subdulcis, & ce, o. 3. *un poco dolce*, ὑπόγλυκυς, nonnihil habens dulcedinis. *Plin. l. 26. c. 8.* Radix subdulcis, in petris nascens, aut sub arboribus vetustis.

Subdūrus, a, um, adject. aliquantum durus, subdifficilis. *Q. Cic. de petit. consul. c. 12.* Hoc probabile est, illud alterum subdurum tibi homini Platonico suadere.

Subĕdo, is, edi, esum, a. 3. *mangiar sotto*, ὑποτρώγω, subtus edo. *Ovid. 11. Met. v. 783.* Dixit, & a scopulo, quem rauca subederet unda, Decidit in pontum.

Subĕo, is, ivi, vel ii, itum, n. 4. *andar sotto, sotto entrare*, בא, Ger. *darunter gehen*, Gall. *entrer*, Hisp. *subir*, ὑπεισέρχομαι, subtus eo, intro, ingredior, ascendo. Varie construitur. *Cæs. l. 1. B. G.* Qui intra annos quatuordecim tectum non subissent. *Liv. l. 28.* Ut subeundi sæpe ad mœnia urbis recursus pateret. *Virg. 4. Æn.* Quem subiisse humeris confectum ætate parentem. h. e. parenti humeros supposuisse, parentem humeris gestavisse. *Id. l. 6.* Pars ingenti subiere feretro. *Liv. l. 34. c. 16.* Subire ad portam. Rursus *Virg. Æneid. l. 10. de Lauso*: Jamque assurgentis dextræ, plagamque ferentis Æneæ subiit mucronem, ipsumque morando Sustinuit. hoc est se supposuit ensi Æneæ jam sublato ad plagam inferendam, ictumque parma sustinuit. *Hor. l. 1. sat. 9.* Subire onus. ¶ Subire vultum alicujus, est in ejus conspectum venire. *Cic. pro Quint.* Denique ipsius inimici vultum superbissimum subiit. ¶ Cum infinito *Claudian. de consul. Theod. v. 45.* assiduo cum Dorida vicerit usu, Jam clavum totamque subit torquere carinam. ¶ Usurpatur etiam pro scandere, ascendere. *Liv. l. 2.* Quia loco iniquo subeundum erat ad hostes. *Plin. l. 4. c. 11.* Hæmi excelsitas sex millia passuum subitur. *Id. l. 31. c. 3.* Nec levitatis in pluvia aqua argumentum est subiisse eam in cælum. ¶ Item pro succedere. *Liv. l. 27.* Primæ legioni tertia, dextræ alæ sinistra subiit. *Ovid. 1. Met. v. 130.* In quorum subiere locum fraudesque, dolique. *Sil. l. 1. v. 566.* Defessis subeunt rebus. ¶ Item pro succrescere. *Virg. 2. Georg.* Ne subeant herbæ, neu pulvere victa fatiscat. ¶ Item pro aggredi. *Val. Flacc. l. 6. Argon.* Illum ubi congressu subiit Gesander iniquo. ¶ Translate sumitur pro suscipere. *Cic. Att. l. 3.* Istos labores, quos nunc in suffragiis suscipis, non subisses. *Id. 7. Ver. c. 71.* Inimicitiæ sunt? subeantur. Labores? suscipiantur. ¶ Item pro incurrere. *Cic. ad Brut. ep. 18.* Subire famam temeritatis. *Id. Divin. in Ver. c. 14.* Subire invidiam orationis, pro *invidiam*. *Id. Att. l. 12. ep. 6.* Minus sermonis subissem, minus accepissem doloris. h. e. non tantus de me sermo sinister esset. ¶ Item pro pati. *Cic. 3. Off.* Qui retinendi officii causa cruciatum subierit voluntarium. ¶ Item pro advenire, *venire*. *Virg. 3. Georg.* Subeunt morbi, tristisque senectus, &c. *Ovid. l. 4. de Pont. el. 15.* Ne subeant animo tædia justa tuo. *Curt. l. 3. c. 2.* Sera pœnitentia subiit Regem. *Cic. 2. de Orat. c. 33.* Omnes sententiæ, verba omnia sub acumen stili subeant, & succedant necesse est. ¶ Item pro in mentem venire, succurrere. *Liv. l. 32. c. 20.* Subit animum cogitatio. *Plin. l. 7. c. 46.* Subeunt in hac reputatione Delphica oracula. ¶ Subire judicem, est quodammodo obrepere, & latenter ad id quod volumus, eum inducere. *Quintil. l. 4. c. 5.* Fallendus est judex, & variis artibus subeundus, ut aliud agi, quam quod nos petimus, putet. ¶ Subire loquentem, est loquenti respondere. *Claudian. de Consul. Mall. Theod. v. 173.* subiit ille loquentem Talibus.

Subello, is, quidam exponunt subere defrico, in illo Lucilii apud *Non. c. 2. n. 202.* Rador, subellor, desquamor, pumicor, ornor. Sed alii rectius *subvellor* legunt.

Sŭber, eris, n. *sovero, sughero*, Germ. *Korck, pantoffelholtz*, Gall. *liege*, Hisp. *furo, alcornoque*, φελλός, arbuscula glandifera, corticem habens prærassum, cui inniti solent qui natare discunt. *Plin. l. 16. c. 8.* Suberi minima arbor, glans pessima, rara, cortex tantum in fructu, prærassus, ac renascens, atque etiam in denos pedes undique explanatus, &c. *Id. c. 25.* Serotino autem germine malus, tardissimo suber. Ubi perperam aliqui legebant *tardissimus*, ut probarent etiam masculini generis esse posse. *Col. l. 4. c. 26.* Nam est præcipua cuneis fissa ilex, quercus, & suber, & siqua sunt similia robora. *Pers. sat. 2.* Ut ramale vetus vegrandi subere coctum.

Suberectus, a, um, aliquantum erectus. *Marcell. Empir. c. 20.* Artus suberecti, recubantesque, *sollevati, e appoggiati*.

Subĕrĕus, a, um, adject. *di sovero*. *Seren. Sammonic. carm. 35.* subereus cortex.

Subĕries, ei, f. idem esse quod Suber. definitur enim a *Pesto*, genus arboris, ex quo cortex natatorius detrahitur, confirmaturque auctoritate *Lucilii*.

Subĕrĭgo, is, exi, ectam, a. 3. subtus erigo. *Silius l. 15. v. 155.* Isthmon curvata sublime suberigit unda. ¶ Hinc suberectus apud *Apul. l. 2. Met.*

Subernus, a, um, adject. idem quod subereus. *Sidon. l. 2. ep. 2.* Piscator retia suberinis corticibus extendit.

Subĕrro, as, n. 1. ὑποπλανάομαι, sub aliqua re erro, ut Suberrare montibus, hoc est errare sub montibus. *Claud. de consul. Prob. & Olybr. v. 255.* Indigenas fluvios, Italæ quicumque suberrant Montibus. h. e. sub Italis montibus fluunt.

Subex. V. Subices.

Subexhĭbĕo, es, a. 2. idem quod exhibeo, vel subtus exhibeo. *Arnob. l. 6.* Præsentiam vobis quandam his numinum subexhiberi simulacris.

Subexplĭco, as, a. 1. subtus explico, expendo. *Arnob. l. 7.* Æsculapius repsit ut coluber, non pedibus se ferens, neque suas subexplicans itiones, sed ventre nixus, ac pectore.

Subfermentātus, a, um, nom. particip. aliquantum fermentatus. *Tertull. adverf. Valentinian. c. 27.*

Subfervefacĭo. V. Suffervefacio.

Subflāvus, vel Sufflavus, a, um, adject. *gialliccio, biondetto*, aliquantum flavus. *Sueton. in Aug. c. 79.* Capillum leniter inflexum, & subflavum.

Subfrīgĭde, adverb. *alquanto freddamente*, ὑποψυχρῶς, aliquantum frigide. *Gel. l. 2. c. 9.* Nimis minute, ac prope etiam subfrigide.

Subfrīgĭdus, a, um, *un poco freddo*, ὑπόψυχρος, nonnihil frigidus. *Ammian. l. 17. c. 12.* Oblatrantes argumento subfrigido.

Subgrandis, & de, o. 3. ὑπομέγας, grandiusculus, aliquantulum grandis. *Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 2.* Subgrande cubiculum autem, & hybernum altum valde probavi.

Subgrăvis, & ve, o. 3. ὑποβαρύς, aliquantulum gravis. *Plin. l. 27. c. 9.* Radice tenui, nigra, subgravi odore. Al. leg. *gravi odore*.

Subgrunda. V. Suggrunda.

Subhærĕo, es, si, sum, n. 2. sub aliqua re hæreo. *Cels. l. 5. c. 28.* At cartilago ubi subhæsit, ipsa sedes docet. *Valer. Max. l. 6. c. 3. n. 10.* In suspicione, & crimine subhæreat necesse est.

Subhastārius, a, um, adject. qui sub hasta, seu auctione ponitur, ut subhastarum possessiones. *Cod. Theodos. l. 3. tit. 6.*

Subhastatĭo, onis, f. *vendita all'incanto*. *Leg. 2. Cod. de rescind. vend.* Sub nomine subhastationis publicæ.

Subhasto, as, a. 1. *vendere all'incanto*, Ger. *in auff roff verkauffen*, Gall. *vendre à l'encant*, Hisp. *vender en almoneda*, λαφυροπωλέω, est sub hastam mittere, hoc est per auctionem vendere. Solebat enim hasta figi in publicis auctionibus. *Cod. l. 7. tit. 33. l. 3.* Et allegaverit res soli, quæ pignori datæ sunt, diu subhastatas. *Solin. c. 10. de Thracia*: Nupturæ non parentum arbitrio transeunt ad maritos, sed quæ præ aliis specie valent, subhastari volunt.

Subhorrĕsco, scis, rui, n. 3. nonnihil horresco. *Sisen. apud Non. c. 5. n. 7.* Subito mare subhorrescere, cæcosque fluctus in se provolvere.

Subhorrĭdus, a, um, ὑποφρικώδης, aliquantulum horridus. *Cic. pro Sext. c. 9.* Quia eum tristem semper, quia taciturnum, quia subhorridum, atque incultum videbant.

Subhumĭdus, a, um, adject. aliquantum humidus. *Cels. l. 3. c. 6.* Subhumidi oculi.

Subjacĕo, es, cui, n. 2. *giacere, o esser posto sotto*, ὑπόκειμαι. *Plin. l. 5. ep. 6.*

Tusci

Tusci Apennino saluberrimo montium subjacent. *Colum. l.* 10 *v.* 195. Et maner facili mollissima subjacet arvo.

Subjacto, as, a. 1. *tirare in su*, *lanciare*, ἀναῤῥιπτῶ, sæpe in altum jacto, ut cum in areis frumenta vanno e paleis secernuntur. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 52. His tritas oportet e terra subjactari vallis, aut ventilabris.

Subjeci pro alto aere, seu pro nubibus posuit *Enn. apud Gell. l.* 4. *c.* 17. vel a subjiciendo, quæ significat in altum tollere, vel quod proxime Diis subjiciuntur.

Subiculum, i, n. quod subjicitur. Hinc a *Plauto* subiculum flagri dicitur μαστιγίας, qui flagris subjicitur, in *Persa.* 3. 3. 14. Vir summe populi, stabulum servitritium, Scortorum liberator, subiculum flagri.

Subidus, a, um, adject. Æditons vetus poeta apud *Gell. l.* 19. *c.* 9. Dicere cum conor curam tibi Pamphila cordis, Quid mi abs te quæram? verba labris abeunt: Per pectus miserum manat subido mihi sudor: Sic tacitus, subidus; duplo ideo pereo. *Subidus* videtur esse a *subando*, & significare libidine æstuantem, mollem, deliciis amorum deditum, minime durum, aut rusticum. Alii interpretantur secretem, videntem, peritum rei amatoriæ: unde *insubidus* ponitur pro rudi, rustico, ignaro.

Subjecte, adv. demisse, humiliter, more hominis subjecti. *Cæs. l.* 3. *B. C. c.* 84. Hæc quam posset demississime, atque subjectissime exponit.

Subjectio, onis, *il soggiungere*, Ger. *furstellung*, Gall. *sujettion*, Hisp. *sujecion*, ὑποταγή, actus subjiciendi. *Auct. ad Her. l.* 4. Illud quoque probandum est genus sententiæ, quod confirmatur subjectione rationis. ¶ Speciatim accipitur pro suppositione rei adulterinæ pro vera. *Liv. l.* 39. *c.* 19. Qui falsis testimoniis, signis adulterinis, subjectione testamentorum, fraudibus aliis contaminati, eos capitali pœna afficiebant. ¶ Ponitur pro eo, quod subjicitur, pro basi. *Vitr. l.* 10. *c.* 15. *in catapulta descriptione:* Subjectio foraminum duodecim. ¶ Subjectio etiam, Græce Antipophora, est Figura sententiarum, per quam Orator, vel Poeta post interrogationem ipse responsum subjungit, ita dicta a *subjiciendo*, quia notat subrogationem. *Auct. ad Her. l.* 4. Subjectio est, cum interrogamus adversarios, aut quærimus ipsi, quid ab illis, aut quid contra nos dici possit, deinde subjicimus id, quod dici oportet, aut quod non oportet, aut nobis adjumento futurum sit, aut obfuturum illis e contrario. ¶ Inservit etiam ad explicandum aliud Figuræ genus, quæ dicitur Hypotyposis. *Cic.* 3. *de Or. c.* 53. Rerumque, quasi gerantur sub aspectum quasi subjectio, quæ & in exponenda re plurimum valet, & ad illustrandum id, quod exponitur.

Subjective, adv. *Martian. Capell. l.* 4. *p.* 120.

Subjectivus, a, um, adject. qui subjicitur, seu postponitur. *Tertullian. de Virg. veland. c.* 4. Subjectivum prius est antecessivo. *Apul. de syllog. categorem.* Pars subjectiva nominatus, veluti subditus.

Subjecto, as, a. 1. *lanciare*, ἀναῤῥιπτῶ, in altum ejaculor. *Virg.* 3. *Æn. v.* 241. Nigramque alte subjectat arenam. ¶ Ponitur etiam pro subjicere, seu supponere. *Ovid.* 4. *Met. de Salmacide Nympha:* Subjectatque manus, invitaque pectora tangit. *Hor. l.* 2. *sat.* 7. *v.* 94. Et acres Subjectat lasso stimulos.

Subjector, oris, m. ὑποβολεύς, qui subjicit, & fere in malam partem accipitur. *Cic.* 2. *Catil. c.* 4. Quis tota Italia veneficus, quis gladiator, quis latro, quis sicarius, quis parricida, quis testamentorum subjector &c.? h. e. qui falsa testamenta pro veris subjicit.

Subjectus, us, m. 4. idem ac subjectio. *Plin. l.* 26. *c.* 15. Vulvas quoque procidentes inhibet fotu, vel suffitu, vel subjectu.

Subjectus, a, um, *soggetto*, *sottoposto*, כבוש, Germ. *underthan*, Gall. *sujet*, Hisp. *sugeto*, *subdito*, ὑποτεταγμένος, subditus, alterius imperio parens, obnoxius. *Cicer.* 2. *de nat. Deor.* Nulli naturæ est obediens, aut subjectus Deus. *Id.* 4. *Tuscul.* Tanquam in mare, quod est ventis subjectum. *Id.* 5. *Tusc.* Sin autem virtus subjecta sub varios, incertosque casus famula fortunæ est. *Virg.* 6. *Æn.* Parcere subjectis, & debellare superbos. *Hor. l.* 2. *sat.* 6. Per totum hoc tempus subjectior in diem, & horam Invidiæ. ¶ Item quod subjicitur in aliquo rerum ordine. *Cic.* 4. *Tuscul.* Sub metum subjecta sunt pigritia, pudor, terror, timor &c. *Phædr. fab.* 19. Habent insidias hominis blanditiæ mali, quas ut vitemus, versus subjecti monent &c.

Subigito. V. Subagito.

Subigo, is, egi, actum, a. 3. *soggiogare*, *sottomettere*, כבש, Ger. *underfich zwingen*, Gall. *soumettre*, ὑπάγω, δαμάζω, subjicio, domo, in potestatem, vel ditionem redigo, ex *sub* & *ago*. *Cic. pro Corn. Balbo c.* 10. Quos Gaditanis adjutoribus omnes subegimus, atque in ditionem nostram redegimus. *Plaut. Mostell.* 5. 2. 52. Ego illum verberibus, ut sis quietus, subegero. ¶ Accipitur etiam pro impellere, sursum agere. *Virg.* 1. *Georg.* Non aliter, quam qui adverso vix flumine lembum Remigiis subigit. ¶ Item pro cogere. *Tac. l.* 14. *Ann. c.* 14. Notos quoque equites Romanos operas arenæ promittere subegit. *Id.* 1. *Ann. c.* 40. Ut ederet socios, subigi non potuit. *Id.* 3. *hist. c.* 8. Subigere exercitum ad deditionem. ¶ Item pro attrectare, agitare, miscere. *Cato c.* 74. Farinam in mortarium indito, aquam paulatim addito, subigitoque pulchre. ¶ Item pro terere, ut *Gallice frotter*, quod sutores faciunt, cum stramentum sutorium conficiunt. Urbane & ambigue *Macrob. l.* 2. *Saturn. cap.* 3. Plancus in judicio forte amici, cum molestum testem destruere vellet, interrogavit (quia sutorem sciebat) quo artificio se tueretur, ille urbane respondit: *Gallam subigo*. Sutorium hoc habetur instrumentum: quod non infacete in adulterii exprobrationem ambiguitate convertit. Nam Plancus in Mevia Galla nupta male audiebat. Hæc *Macrob.* ¶ Item pro bene arare, terram probe versare. *Virg.* 1. *Georg.* Ante Jovem nulli subigebant arva coloni. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Quibus cum terræ subiguntur fissione glebarum, &c. ¶ Item pro suffodere. *Virg.* 2. *Georg.* Aut scrobibus mandet mutata subactis. Hinc subactum ingenium, idest excultum apud *Cic.* 2. *de Orat.* ¶ Item pro acuere. *Virg. Æn.* 7. Subiguntque in cote secures. ¶ Subigere aliquem maledictis, est infectari. *Plaut. Trinum.* 2. 2. 103.

Subjicio, is, jeci, jectum, a. 3. *sottoponere*, *sottomettere*, Ger. *unterwerffen*, Gal. *soumettre*, *assujettir*, Hisp. *someter*, ὑπάγω, suppono. *Cic.* 3. *Verr.* Ligna, & sarmenta circumdare, ignem subjicere cœperunt. *Id.* 2. *Off. c.* 7. Subjiciunt se homines imperio alterius, & potestati. *Id. ibid.* Hastam in foro ponere, & bona civium voci subjicere præconis. *Idem ibid.* Huic verbo omnes, qui ubique sunt, qui Latine sciunt, duas res subjiciunt, lætitiam in animo, commotionem suavem jucunditatis in corpore. h. e. duo significata dicunt esse sub hoc verbo. *Liv. l.* 3. *c.* 69. Fœdiora his, quæ subjiciebantur oculis nuntientes. *Id. l.* 39. In locum alterius subjicere. *Quinctil. l.* 8. *c. ult.* Translatio permovendis animis plerumque, & signandis rebus, ac sub oculos subjiciendis reperta est. ¶ *Subjicere arietem*, est illum pro se immolare. *Fest.* ut Scaliger corrigit: Subjici aries dicitur, quem quis agit, ut pro se cædatur, ut ait Antistius: Quod fit, ut ait Cincius libro de officio Jurisconsulti, exemplo Atheniensium, apud quos expiandi gratia aries inigitur ab eo, qui scelus admisit pœnæ pendendæ loco. *In leg. Numæ.* Pro capite occisi, & natis ejus in concione arietem subjicito. ¶ Item falsa, seu adulterina pro veris supponere. *Cic.* 14. *Phil. c.* 3. Testamenta, credo, subjiciunt, aut ejiciunt vicinos. *Plin. l.* 10. *c.* 9. Causa subjiciendi pullos patatur, quod &c. ¶ Item pro colere, arare. *Cic.* 2. *de Leg.* Terræ cultum segniorem suspicor fore, si ad eam colendam, terroque subjiciendam superstitionis aliquid accesseris. ¶ Item pro submittere, subornare. *Quinctil. l.* 5. *c.* 7. *de testibus:* Nam frequenter ab adversario subjici solent. *Cæs. l.* 2. *B. Civ. c.* 33. Subjicitur L. Metellus, qui hanc rem distrahat. ¶ Item pro suggerere, submonere, in memoriam redigere. *Ter. Phor.* 2. 3. 40. Si meministi, quod olim dictum est, subjice. *Liv. l.* 45. *c.* 18. *in fin.* Subjicere consilia certiora. *Cic. Verr.* 7. Cupio mihi ab illo subjici, si quid præterea. ¶ Item pro subdere, addere, adjungere. *Cic.* 2. *de Div.* Et quidem, cur sic opinetur, rationem subjicit. *Id.* 7. *Verr.* At quæ causa tum subjiciebatur ob ipsa, Judices, hujus tam nefariæ crudelitatis? ¶ Item pro respondere. *Virg.* 3. *Æn.* Subjicio, & raris turbatus vocibus hisco. ¶ Item pro sursum jacere. *Virg.* 12. *Æn. v.* 287. Et corpora saltu Subjiciunt in equos. *Id. Ecl.* 10. Quantum vere novo viridis se subjicit alnus. h. e. se erigit, & altior fit. *Ovid.* 10. *Metam. v.* 183. Tollere Tænarides orbem properabat, at illum Dura repercussum subjecit in aera tellus In vultus, Hyacinthe, tuos. ¶ Item pro exponere, objicere. *Liv. l.* 38. Subjicere aliquid calamitati. *Cic.* 2. *de Orat.* Subjicere fraudem nocentis odio civium. ¶ Item pro hastæ subjicere, *vender' all' incanto*. *Sueton. in Calig. c.* 38. Auctione proposita, reliquum spectaculorum subjecit, & venditavit.

Subjicito, as, a. 1. ὑποβάλλω, frequenter subjicio. *Plaut. Cas.* 5. 4. 1. Nunc tu si venis subjicitare me, proba est occasio. Alii leg. *subjgitare*.

Subimpero, as, a. 1. afferur a quibusdam ex *Tacit. Ann.* 4. *c.* 13. sed ibi legitur *ubi imperando*, non *subimperando*.

Subimpudens, entis, o. 3. *alquanto sfacciato*, ὑπαναίσχυντος, nonnihil impudens. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 17. Interdum timidus in labore militari, sæpe autem etiam subimpudens videbare.

Subinanis, & ne, o. 3. ὑπόκενος, nonnihil vacui habens, aut inanitatis. *Cic. ad Att. l.* 2. *ep.* 17. Quin etiam, quod est subinane in nobis, & non ἀφιλόδοξον, &c.

Subinde, adv. *poi*, *poscia*, אחר, Ger. *aus vorge darauff*, Gall. *incontinent apres*, Hisp. *luego*, εἶτα, deinde, post. *Hor. l.* 1. *ep.* 8. Si dicet recte, primum gaudere, subinde Præceptum auriculis hoc instillare memento. *Velleii. l.* 1. *c.* 7. Qui dicet, Capuam ab iisdem conditam, ac subinde Nolam. ¶ Ponitur etiam pro identidem, *di quando in quando*. *Suet. in Tib. c.* 57. Subinde in objurgando appellans eum lutum a sanguine maceratum. *Plin. l.* 2. *ep.* 7. Erit pergratum mihi hanc effigiem ejus subinde intueri, subinde respicere.

Subindo, is, a. 3. *soggiungere*, *aggiungere*. *Aurel. Vict. de orig. Rom. c.* 3. Secundum quod auctor cognomento hoc intulit *Hanc Janus Pater*, &c. ac subindit *Janiculum huic*, &c.

Subinflatus, a, um, adject. inflatus, superbiens. *Arnob. lib.* 2. In opinionem scientiæ subinflati pectoris tumore tolli.

Subinfluo, is, n. 3. subtus fluo. *Senec. l.* 3. *Quæst. nat. c. ult.* Aliæ aquæ subinfluunt terras, aliæ circumfluunt.

Subinjectus, a, um, particip. a *sub*, & *injicio*. *Senec. Controv.* 13. Subinjecta manu, satelles, quid timeris? inquit. *poste la mano addosso*.

Subinsulsus, a, um, ὑπανάλγητος, aliquantulum insulsus. *Cic. de opt. gen. Or. c.* 3. Est vitiosum in sententia, si quid absurdum, aut alienum, aut non acutum, aut subinsulsum est.

Subintelligo, is, *sottointendere*. *Hieron. epist.* 35. *al.* 145.

Subintro, as, a. 1. *sottentrare*, subeo, succedo. *Augustin. l.* 1. *de civ. Dei, c.* 32. Populo bellicoso, & solis antea ludis Circensibus assueto, ludorum scenicorum delicata subintravit insania.

Subintroduco, is, est *Augustini in epist.* 78. *al.* 157.

Subintroeo, is, *subentrare*. *Arnob. l.* 6. Qui Mars fuerat, subintroire speciem Jovis possit Hammonis. h. e. Jovis personam induere.

Subinvideo, es, n. 2. ὑποφθονέω, aliquantulum invideo. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 10. Subinvideo tibi ultro te etiam accersitum ob eo.

Subinvisus, a, um, ὑπομισούμενος, aliquantulum invisus. *Cic. pro Rab. Post. c.* 14. Subinvisum apud malevolos Posthumi nomen propter opinionem pecuniæ.

Subinvito, as, a. 1. ὑποκαλέω, aliquantulum invito, & provoco. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 1. Quod me quadam epistola subinvitaras.

Subirascor, eris, d. 3. *adirarsi alquanto*, ὑποργίζομαι, nonnihil irascor. *Cic.* 2. *Fin. c.* 4. Etsi satis clemens sum in disputando, tamen interdum soleo subirasci.

Subiratus, a, um, aliquantum iratus. *Cic.* 2. *de Or. c.* 16. Sed ut solebat C. Lucilius sæpe dicere, homo sibi subiratus, mihi propter eam ipsam causam minus, quam volebat, familiaris.

Sobis, bis, f. avis ex genere picorum, quæ aquilarum nidos infestat, & earum ova frangit. *Plin. l.* 10. *c.* 19. ¶ Ab Aristotele vocatur σίττη, vel ut alii leg. σίππη, sitta.

Subitaneus, a, um, idem quod subitus. *Col. l.* 2. *c.* 6. Si subitaneus imber incesserit.

Subitarius, a, um, idem ac subitus. Subitarii milites, qui subito colliguntur. *Liv. l.* 3. *c.* 4. Ad eum expellendum Latios, Hernicique, & Colonia Antium dare Quinctio subitarios milites (ita tum repentina auxilia appellabant) jussi. *Id. ib. c.* 30. Exercitum subitarium scribere.

Subito, adv. *all' improvviso*, פתאם, Ger. *gehlingen*, Gall. *soudain*, Hisp. *subitamente*, ἐξαίφνης, repente, confestim, ex tempore. *Cic. pro Font. c.* 15. Cum tot bella aut subito necessaria suscipiantur, aut subito, atque improviso nascantur. *Virg.* 4. *Georg.* Dixit, & ex oculis subito, ceu fumus in auras Commistus tenues fugit. ¶ Item festinanter, præpropere, *alla presta*, *in pressia*. *Cæs. l.* 2. *B. Gall. c.* 33. Scutis ex cortice factis, aut viminibus intextis, quæ subito, ut temporis exiguitas postulabat, pellibus induxerant.

Subitus, a, um, *subito*, *repentino*, *improvviso*, פתאמי, Ger. *schnell*, Gall. *subit*, *soudain*, Hisp. *subito*, αἰφνίδιος, repentinus. *Cic. l.* 10. *Fam.* Neve in rebus tam subitis, tamque angustis a Senatu consilium petendum putes. *Id. l.* 13. *ep.* 1. Num propter opera instituta multa multorum, subitum est ei remigrare. ¶ Substantive more *Tacit. in Agric. c.* 37. Quatuor equitum alæ ad subita belli retentæ. *Id.* 13. *Ann. c.* 59. Subitis etiam fortes viros terreri.

Subjugalis, & le, o. 3. ὑποζύγιος, sub jugo assuetus, domitus. *Prudent. in Rom. v.* 333. Jumenta, pecus, subjugales belues.

Subjugator, oris, m. *soggiogatore*, ut, malorum subjugator. *Apulej. de morib. Philos.*

Subjugatus, a, um, nom. ex partic. *soggiogato*, ut subjugata provincia. *Ascon. in Verrin. de præt. urb.* subjugatus exercitus. *Veget. l.* 3. *de re milit. c.* 20.

Subjuges, & ge, o. 3. ὑποζύγιος, ὑποζυγιώδης, quod sub jugo est, quod jugo assuevit. *Plin. l.* 11. *c.* 49. Nero ostentabat hermaphroditas subjuges carpento suo equas. Al. leg. *subjunctas*. ¶ Subjugia lora, quibus jugum collis boum, vel equorum aptatur. *Cato c.* 153. Subjugia in lustrum lora pedum XIX.

Subjugium, ii, n. retinaculum, quo jumenta sub jugo junguntur. *Vitruv. l.* 10. *c.* 8. Eadem ratione jumenta, cum juga eorum subjugiorum loris per medium temperantur, æqualiter trahunt onera.

Subjugo, as, a. 1. *soggiogare*, כבש, Ger. *uberwinden*, Gall. *subjuguer*, Hisp. *sojugar*, ὑποτάσσω, debello, & imperio subjicio, quasi sub jugo pono. *Claud. de 6. Consul. Honor. v.* 249. Nulla est victoria major, Quam quæ confessos animo quoque subjugat hostes. *Lactant. l.* 4. *c.* 10. Ingratum populum legi subjugavit.

Subjugus, a, um, adject. qui sub jugo est. ὑποζύγιος. *Apulej. l.* 7. *A. A.* Protinus uxor ejus avara mole machinariæ subjugum me dedit.

Subjunctivus modus, qui etiam conjunctivus, & adjunctivus dicitur, ὑποτακτικός, est unus ex modis verborum, ita dictus, quia subjungitur alteri verbo, vel potius alterum verbum ei subjungitur. Nam eget aliqua re, ut sententia locutionis plena sit, ut Cum clamem, quare me tacere dicis? *Diomed. l.* 1. *Priscian. l.* 8. Adde *Apul. de syllog. categor.*

Subjunctus, a, um, nom. partic. adjunctus, conjunctus. *Cic. de Arusp. resp. c.* 17. Video in Aruspicum responsis hæc esse subjuncta. *Virg.* 10. *Æn. v.* 157. Puppis rostro subjuncta leones, h. e. subjunctos seu appositos habens leones.

Subjungo, is, xi, ctum, a. 3. *soggiungere*, *aggiungere*, הדביק, Ger. *dran henckea*, Gall. *ajouter*, Hisp. *anadir*, *ayuntar de baxo*, ὑποζεύγνυμι, adjungo, addo, subjicio. *Cic.* 1. *de Orat.* Ac si jam placet omnes artes Oratori subjungere. *Id. in Orat.* Aristoteles Translationi hæc ipsa subjungit. *Plin. l.* 7. *epist. ult.* Venimus ad Consules: dicit Senecio, quæ res ferebat: aliqua subjungo. ¶ Ponitur etiam pro subjugare. *Cic.* 2. *Agr. c.* 36. Ut sub vestrum jus, jurisdictionem, potestatem, terrarum orbem subjungeretis? *Adde Verr.* 3. *c.* 21. ¶ Item pro ad currum jungere. *Virg. Ecl.* 5. curru subjungere tigres.

Sublabium, ii, n. herba, quæ & cynoglossum, & lingua canis appellatur. *Apul. de herb. c.* 96.

Subla-

Sublabor, eris, lapsus sum, d. 3. *scorrere*, *fuggire*, *cadere*; Germ. *allgemach da hin fallen*, Gall. *choir peu à peu*, *ou sous le faix*, Hisp. *caer poco à poca*, *de baxo*, ὑπολισθάνω, prætereo, latenter decurro, fugio. *Virg.* 1. *Georg.* Sic omnia fatis In pejus ruere, ac retro sublapsa referri. *Plin.* l. 10. *ep.* 72. Quæ sunt vetustate sublapsa, reparentur.

Sublabro, as, a. 1. ὑποχειλίζω, cibum inter labra mitto, ut interpretatur *Nonius* c. 2. n. 774. *Nævius ibid.* Jam ego illis fulcient sublabiabo esui illud frustipus.

Sublacrimans, tis, aliquantum lacrimans, ut Sublacrimantes oculi, apud *Veget.* l. 1. c. 30. *vet. veterin.*

Sublamina, næ, f. lamina, quæ alicui rei supponitur. *Cato de R. R.* c. 21. Sublaminas minutas supponito.

Sublapsus, a, um. V. Sublabor.

Sublaqueo, as, a. 1. subtus laqueo, necto, vincio. *Inscript. apud Gruter. pag.* 172. n. 14. Sublaqueavit trabes tecti ferro.

Sublaqueum, seu sublacum, *Subiaco*, *Sollaga*, opp. Æquorum, in Latio, in Campania Romana, in colle, ad fontes Anienis. *Tacit.* 14. *Ann. cap.* 22.

Sublate, adv. *altamente*, ὑψηλῶς, sublimiter, magnifice, splendide. *Cic. de Clar. Orat.* c. 55. Quoniam ergo honorum Oratorum duo genera sunt, unum attenuate, presseque, alterum sublate, ampleque dicentium. *Id. pro Domo*, c. 36. Nihil enim unquam de me dixi sublatius asciscendæ laudis causa potius, quam criminis depellendi.

Sublatia, æ, n. 2. subtus lateo, ὑπολανθάνω. *Varr. de R. R.* l. 1. c. 48 Ex quasi corona fiunt spicarum, quæ primitus cum oriuntur, neque plane apparent, qua sublatent, herba ea vocatur vagina.

Sublatio, onis, f. *innalzamento*, ἔπαρσις, actus sustollendi. Translate dicitur de animo, pro elatione, superbia. *Cic.* 2. *Fin.* c. 4. *de voluptate*: Qui eam sic definiunt, sublationem animi sine ratione opinantis se magno bono frui. ¶ Notat etiam ablationem, seu destructionem. *Quinctil.* l. 7. c. 1. Ac restitutio pro sublatione judicii sit.

Sublaturus. V. Sustollo.

Sublatus, a, um, *sollevato*, *innalzato*, ἀρθείς, μετεωρισθείς, elevatus, arrectus. *Plin.* l. 11. c. 19. Gregatim sublatæ vento in maria, aut stagna decidunt. *Cic. Verr.* 6. c. 3. Sublatis manibus sacra quædam reposita in capitibus sustinebant. *Gel.* l. 16. c. 19. Sublatissima voce cantare. *Ovid. in Halieut.* v. 34. Sidens flatu, & sublatior ardet, Concussitque toros. ¶ Translate ponitur pro inflato, superbiente, ferociente. *Cæs. lib.* 1. *de Bell. Gal. cap.* 15. Quo prælio sublati Helvetii, quod quingentis equitibus tantam multitudinem equitum propulerant, audacius subsistere. *Ter. Hecyr.* 3. 5. 56. Sublati animi. ¶ Interdum reperitur pro suscepto. *Sueton. in Ner.* c. 5. Decessit Pyrgis, sublato filio Nerone ex Agrippina. Adde *Paul. Dig.* l. 29. *tit.* 1. *leg.* 91. ¶ Notat etiam ablatum. *Horat.* l. 3. *Od.* 24. Virtutem incolumem odimus, Sublatam ex oculis quærimus invidi.

Sublavo, as, 1. subtus lavo. *Apul. de herb.* c. 7. Herbæ folia fricata se sublavet. *Cels.* l. 6. c. 18. *prope fin.* Si humidum, vino austero sublavandum est. Alii leg. *sublinendum*.

Sublectio, onis, f. electio, selectio. *Tertul.* l. 4. *adversus Marcion.* c. 31.

Sublecto, as, a. 1. oblectando clam decipio. *Plaut. Mil.* 4. 2. 74. Ut ludo! Mi. Quid ago? ut sublecto os!

Sublectus, a, um, *eletto in luogo d' altri*. *Varro* l. 5. *de L. L.* Hinc Legitima: & collegæ, qui una lecti, & qui in eorum locum suppositi, sublecti: additi, adlecti, &c. ¶ Item surreptus. *Plaut. Rud.* 3. 4. 43. Liberos parentibus sublectos habebis.

Sublego, is, egi, ectum, a. 3. *raccogliere*, ὑπολέγω, colligo. *Hor.* l. 2. *sat.* 8. Et alter Sublegit, quodcunque jaceret inutile. *Colum.* l. 12. c. 50. Nisi bacca tempestatibus in terram decidit, & necesse est eam sublegere. ¶ Translate ponitur pro excipere, audire. *Plaut. Mil.* 4. 2. 98. Clam nostrum hunc illi sublegerunt sermonem. ¶ Item pro cursim legere, primis tantum oculis. *Gell.* l. 3. c. 2. Cum hus in ea Capitonis epistola sublegissemus. ¶ Item pro furari, furtu aliquid surripere. *Virg.* 9. *Ecl.* v. 21. Vel quæ sublegi tacitus tibi carmina nuper. ¶ Sublegere etiam est eligendo aliquem in locum ex-locum substituere. *Liv.* l. 23. c. 23. Et ita in demortuorum locum sublectorum, ut ordo ordini, non homo homini prælatus videretur. *Justin.* l. 3. c. 3. Populo sublegendi senatum potestatem permisit.

Sublestus, a, um, *debole*, *tenue*, רפה, Ger. *schwach*, Gall. *infirme*, *frivole*, Hisp. *flaco*, *enfermo*, ἀσθενής, infirmus, tenuis, ut *Festus* interpretatur. Hinc sublestum vinum, h. e. languidum, dilutum. *Plaut. apud eund. Fest.* & vinum sublestissimum. *Id. in fragm. apud Non.* c. 2. *num.* 830. ¶ Sublesta fides, h. e. tenuis, infirma. *Plaut. Bacch.* 3. 6. 13. Amici lingua factiosi, inertes opera, sublesta fide. *Id. Pers.* 3. 1. 20. Gravior fit paupertas, fides sublestior.

Sublevo, as, a. 1. *sollevare*, הקים, Germ. *aufheben*, Gall. *soulager*, *soulever*, Hisp. *alivar*, ἀνεγείρω, sursum leno, attollo. *Cic. Att.* l. 10. *ep.* 4. Alter is, qui nos sibi quondam ad pedes Stratos ne sublevat quidem. *Suet. in Vesp.* c. 24. Dumque surgit, ac nititur, inter manus sublevantium extinctus est. ¶ Per translationem sumitur pro favere, defendere, ducta translatione ab iis, qui cum objecti sunt, eriguntur, & tolluntur. *Cic.* 4. *Tusc.* c. 37. Derisus est a ceteris, ab ipso autem Socrate est sublevatus. *Id.* 3. *Verr.* Sed eadem æstimatione alter sublevarat aratores, alter everterat. *Cæsar.* l. 3. *B. Civ.* c. 80. Sublevare inopiam alicujus. ¶ Item pro elevare, infirmare, minuere. *Cic. Fam.* 8. *ep.* 3. Sublevare odia. *Id. de Amic.* c. 14. Una illa sublevanda offensio est. h. e. lenienda, mitiganda.

Sublica, æ. f. *sostegno d' un ponte*, ἄκρις, ἀρδίς, tignum, super quod pons construitur. Est vocabulum Volscum. Nam Formiani ita vocabant tigna, quibus pons eorum innixus erat, teste Festo. *Cæs.* l. 4. *B. Gall.* c. 17. *in descriptione Rhenani pontis*. Non sublicæ modo directæ ad perpendiculum, sed pronæ, ac fastigiatæ, ut secundum naturam fluminis procumberent.

Sublices, cum, m. tigna pontem sustinentia, sublicæ. *Festus*.

Sublicium, ii, n. ideo quod sublica. *Liv.* l. 23. c. 37. Quin muro satis per alto, subjectis validis sublicis, pro solo usus erat. Alii leg. *Sublicæ*.

Sublicius Pons, qui & Æmilius, unus ex Romæ pontibus, cujus adhuc durent vestigia, sub monte Aventino, ubi *l' Arsenale*, ad eam partem Tyberis, quam Janiculum ab urbe dirimit, sine clavis ferreis ea arte constructus, ut trabes sine fulturis eximi possent, ac reponi. Id enim religiosum esse cœpit, ex quo defendente Coclite, ægre revolsus est. Dictus est autem *Sublicius*, quod ligneus esset, & sublicis fulciretur. *Plin.* l. 36. c. 15. ¶ Hic pons extructus fuit ab Anco Rege, cui placuit Janiculum Urbi conjungere. *Liv.* l. 1. ¶ Ab hoc ponte sæpius a Pontificibus refecto, ut cit, & ultra Tiberim facere sacra solerent, Pontifices dictos esse Varro existimat *l.* 4. *de L. L.* *Idem l.* 6. ait, ab hoc ponte Argeorum simulacra quotannis a Sacerdotibus jaci solere.

Sublido, dis, isi, isum, a. 3. aliquantum obliddo. *Prudent. apotheos.* v. 548. Murmur sublidis voce minuta.

Subligaculum, li, n. *braca*, *braga*, מכנסים, Germ. *nider Kleid*, Gall. *brayes*, Hisp. *bragas*, περίζωμα, natium, femorumque involucrum, amiculi genus, quo histriones femora, & partes pudendas velabant. *Cic.* 1. *Off.* c. 35. Scenicorum mos tantam habet veteris disciplinæ verecundiam, ut in scenam sine subligaculo prodeat nemo.

Subligar, aris, n. 3. idem ut subligaculum. *Martial.* l. 3. *ep.* 87. Si pudor est, transfer subligar in faciem. Adde *Juvenal. sat.* 6. *vers.* 70.

Subligatio, onis, f. actus subligandi. *Pallad.* l. 1. *tit.* 6. Subligatio acerbis ovis facienda est.

Subligatura, æ, f. subligatio. *Theodor. Priscian.* l. 1. c. 28. Hernias subligatura procurare.

Subligo, as, a. 1. *legare sotto*, Germ. *untenbinden*, Gall. *lier par dessous*, Hisp. *atar por de baxo*, ὑποδέω, subtus ligo, aut simpliciter ligo. *Virg.* 8. *Æn.* v. 459. Tum lateri, atque humeris Tegæum subligat ensem. *Id.* l. 11. Clypeumque ex ære sinistræ Subligat. *Plin.* l. 17. c. 22. Ubi nec vetera corpora fieri cœtet subligato.

Sublimatus, a, um, nom. ex particip. *elevato*, *posto in alto*. *Epitome Victoris in Claudio*. Pallas prætoriis ornamentis sublimatus. *Vitruv.* l. 6. c. 9. Sublimata granaria.

Sublime, adv. *in alto*. *Cic.* 2. *de Divin.* Eaque scuta, quæ fuerunt sublime fixa, sunt humi inventa. *Id.* 1. *Tusc.* c. 43. Theodori quidem nihil interest, humine, an sublime putrescat. *Id. ibid.* c. 17. Perspicuum debet esse, animos, cum a corpore excesserint, sive illi sint animales, idest, spirabiles, sive ignei, sublime ferri. ¶ Translate *Quintil.* l. 9. c. 4. Quis dubitat, alia lenius, alia concitatius, alia sublimius esse dicenda?

Sublimen, inis, n. limen internus domus. *Propert.* l. 2. *el.* 13. v. 37. (*al. eleg.* 17) At nullo de me teritur sublimine amor, qui &c.

Sublimis, & me, o. 3. *sublime*, *alto*, רם, Germ. *hoch*, Gall. *élevé en haut*, Hisp. *ensalçado*, μετέωρος, in altum elevatus. *Paul. apud Fest.* Sublime est in altitudinem elatum. Id autem dicitur a limine superiore, quia supra nos est. *Virg.* 1. *Æn.* Ipsa Paphum sublimis abit. *Cic.* 2. *Tusc.* ex Poeta: Ea sublimi vertice fui. *Liv.* l. 1. c. 16. Hæc locutus, sublimis abiit. *Juvenal. sat.* 11. v. 24. qui fert, quanto sublimius Atlas Omnibus in Libya sit montibus. ¶ Sublimem rapere, est raptum sublimem in aërem ferre. *Virg.* 5. *Æn.* Sublimem pedibus rapuit Jovis armiger uncis. *Plaut. Mil.* 5. 1. 1. Si non sequitur, rapite sublimem foras. h. e. suspendite. ¶ In sublime, est in altum. *Plin.* l. 8. c. 7. Arrepta scuta jaciunt in sublime. ¶ Translate *Horat. de ar. Poet.* Versus sublimes fuctatur. *Ovid.* 4. *Trist. el. ult.* Nomen sublime. h. e. illustris fama. *Id.* 1. *Fast.* v. 301. Venus, & vinum sublimia pectora fregit. *animi generosi*. ¶ Sublimissimi Judices, sunt Præfecti Prætorio, Quæstores, Magistri Officiorum, *l.* 37. §. *pen.* & *l. pen. C. de appellat.* Inde sedes Prætoriana sublimissima appellatur, *l.* 14. *C. de judic.*

Sublimitas, atis, f. *sublimità*, *altezza*, μετεωρισμός, ὑψηλότης, altitudo, exaltatio, elevatio a terra. *Plin.* l. 19. c. 5. Natura sublimitatis acida. *Col.* l. 8. c. 3. Eaque longitudinis, & altitudinis duodenum pedes habeant, nec plus latitudinis, quare media sublimitas. ¶ Sublimitates, in plur. numero, *Tertul. advers. Valentinian.* c. 7. & *Apul. de mundo*.

Sublimiter, adv. *altamente*, μετεώρως, alte. *Col.* l. 8. c. 11. Quoniam nec sublimiter potest, nec per longa spatia volitare. Adde *Cat. R. R.* c. 70.

Sublimo, as, a. 1. *sublimare*, *alzare*, רומם, Ger. *erheben*, Gall. *élever en haut*, Hisp. *ensalçar*, μετεωρίζω, exalto, in altum sublevo. *Fest.* Sublimavit, dixit Cato, idest in altum extulit, Originum libro secundo. In maximum decus, atque in excelsissimam claritudinem sublimavit. *Apul. in Plat.* Aquila ennu se nubium tenus altissime sublimavit. Adde *Solin.* c. 35. & *Sidon.* l. 3. *ep.* 2.

Sublimus, a, um, idem ut sublimis. *Lucret.* l. 1. v. 340. At nunc per maria, ac terras, sublimaque cœli, &c. *Accius apud Non.* c. 2. n. 45. Aut sæpe ex humili sede sublima evolat.

Sublingio, onis, m. servus culinarius, lingendis magis patinis, quam coquendis obsoniis idoneus. *Plaut. Pseud.* 3. 2. 103. Jam hic quoque scelestus est coqui sublingio. *Camerarius* edidit *coqui sub linteo*.

Sublinio, is, a. 4. Idem quod sublino. *Plaut. Mil.* 2. 1. 75. Sublinitum est os custodi mulieris. V. dictionem seq.

Sublino, is, levi, litum, a. 3. *ungere leggiermente*, Ger. *ein wenig*, *under streichen*, Gall. *oindre un peu par dessous*, Hisp. *untar un poco por de baxo*, ὑποχρίω, leviter ungo, aliquantulum tingo, vel noto. *Plin.* l. 35. c. 6. Hæc minium sublinunt, adulterantque. ¶ *Sublinere os alicui*, est illudere, & pro ridiculo habere, decipere, *schernire*, *beffare*, *ingannare*. Tractum a genere ludi, auctore *Nonio*, quo dormientibus ora pinguntur, &, ut Budæus legit, fuligine inficiuntur. *Plaut. Aul.* 4. 6. 2. Ab sublevit mihi os penissume. *Id. Capt.* 5. 4. *ad fin.* Ita mihi stolido sursum vorsum os sublevere offuciis.

Sublitus, a, um, partic. a sublinor. *Plin.* l. 33. c. 6. *de argento vivo*: Cum æra inaurantur, sublitum bracteis pertinacissime retinet.

Sublividus, a, um, *alquanto livido*, Germ. *gilbicht*, Gall. *un peu livid*, Hisp. *un poco cardeno*, ὑπόπελιος, aliquantulum lividus. *Cels.* l. 5. c. 28. Pustulæ eminent sublividæ, aut pallidæ. Adde c. 26. n. 10.

Sublucanus, a, um, *dell' Aurora*, ἀντιλύκανος, quod est circa lucem, ut *antelucanus*, quod lucem antecedit. *Plin.* l. 11. c. 12. Sublucanis temporibus.

Subluceo, es, n. 2. *risplendere alquanto*, Ger. *ein wenig scheinen*, Gall. *entreluire*, *luire un peu*, Hisp. *luzir un poco*, ὑπολάμπω, aliquantulum luceo. *Cic. in Arato*: Hunc retinens Aries sublucet corpore toto. *Ovid.* 1. *Amor. eleg.* 5. Qualia sublucent fugiente crepuscula Phœbo. *Id. ep.* 20. Candida nec mixto sublucent ora rubore.

Sublucidus, a, um, adject. *alquanto lucido*, ut sublucidus lutus. *Apul.* l. 6. *A. A. post princip.*

Sublucco, as, a. 1. *tagliare*, ὑποκλαδεύω, ramos arborum supputo, & *Festus*: Sublucare arbores, est ramos earum supputare, & veluti subtus lucem mittere: conlucare autem succisis arboribus locum implere luce.

Sublugeo, es, a. 2. idem, quod lugeo. *In Cenotaph. Pisano C. Cæsaris*. Matronas, quæ in Colonis nostris sunt, sublugere &c.

Subluo, is, lui, lutum, a. 3. *lavare di sotto*, ὑπολούω, subtus lavo, expurgo. *Martial.* l. 6. *ep.* 81. Inguina sic toto subluis in solio. *Col.* l. 6. c. 32. Intertrigo bis in die subluitur aqua calida. *Cæs.* l. 7. *B. Gall. cap.* 69. Cujus collis radices duo duabus ex partibus flumina subluebant. h. c. subter fluendo alluebant.

Subluridus, a, um, ὑποχλωρός, aliquantulum luridus. *In suppositu Amphitr. Plauti sc. Quis tam vafte*, &c. Ut primum coivit cicatrix vulula, sublurida.

Sublustris, & stre, o. 3. *alquanto chiaro*, ὑπόλαμπρος, idem quod subillustris, hoc est obscurus quidem, sed tamen lumine aliquo illustratus, ut Sublustris nox, & sublustris umbra, quæ habet aliquid luminis. *Virg.* 9. *Æn.* Et galea Euryalum sublustri noctis in umbra Prodidit immemorem. *Liv.* l. 5. c. 47. Nocte sublustri cum primo inermem, qui tentaret viam, præmisissent. ¶ Translata ponitur pro eo, quod habet aliquid ornamenti. *Gell.* l. 13. c. 24. *de Catonis oratione*: Quæ quoniam sunt eloquentiæ Latinæ tunc primum exorientis lumina, verba quædam sublustria libitum est ἐκπαρεστηκέναι.

Subluteus, a, um, adject. aliquantum luteum. *Arnob.* l. 3. Color purpurei luminis affectione subluteus. *Apul.* l. 2. *Florid.* Non color lacteus ille, vel lividus, vel utrinque subluteus.

Sublutus, a, um, partic. a subluor. *Martial.* l. 2. *ep.* 42. Zoile, quid solium subluto podice perdis?

Subluvies, ei, f. 5. *bruttura*, *fordidezza*, ῥύπος, sordes, & immunditiæ, quas & illuviem, & proluviem vocamus. *Apul.* l. 9. *Met.* Via subluvie cœnosa lubrica. ¶ Est etiam genus morbi in discrimine ungulæ ovium nascens. *Col.* l. 7. c. 5. Clavi quoque dupliciter infestant ovem, sive cum subluvies, atque intertrigo in ipso discrimine ungulæ nascitur, seu cum idem locus tuberculum habet.

Submagister, & Summagister, tri, promagister. *Inscriptio in Museo Veron.* p. 82. *num.* 1.

Submanans, tis, nom. partic. subtus manans. *Vitruv.* l. 8. c. 1. Aquæ ex montibus sub terra submanantes.

Submanus. V. Summanus.

Submassa. V. Massa.

Submeio, is, n. 3. subtus meio. *Marcell. Empir.* c. 8.

Submeiulus, li, m. qui in lectulo mingit. *Marcell. Empir.* c. 26.

Submemoratio, onis, f. ὑπόμνημα, commentarius, scriptum, documentum, in quo aliquid memoriæ causa perscribitur. *Modest. leg.* 13. *Dig. de excusat. tutor.* &c. Oportet autem unum testari ante Tribunal, vel aliter in submemorationibus.

Submergo, is, si, sum, a. 3. *sommergere*, *annegare*, טבע, Germ. *unter das wasser trucken*, Gall. *enfoncer*, Hisp. *abogar*, *anegar*, ὑποβρύχιον, sub aquas mer-

mergo. *Virg. 1. Æn.* Pallas ne exurere classem Argivum, atque ipsos potuit submergere ponto?

Submersio, onis, f. actus submergendi, ut submersio seminum, apud *Arnob. l. 5.* h. e. seminum in terram depositio.

Submersus, a, um, *sommerso*, βυθιος, ὑποβρύχιος, partic. e submergor. *Cic. 1. de Div. c. 33.* Submersus equus voraginibus non extitit. *Id. 2. de nat. Deor. c. 39.* Quot genera, quamque disparia partim submersarum, partim fluitantium, & innatantium belluarum, partim ad saxa nativis testis inhaerentium? *Col. l. 12. c. 4.* Ubi non innatent, sed semper sint jure submersa. *Claudian. de IV. Consul. Honor. v. 225.* Virtus submersa tenebris.

Submersus, us, m. *sommersione*. *Tertul. de anima, c. 32.*

Submerus, a, um, ὑπάκρατος, fere merus. *Plaut. Stich. a. 5. ad fin.* Ne iste edepol vinum poculo pausillulo saepe exantlavit submerum scitissime.

Subminia, æ, f. vestis genus, a minium, propter coloris rubedinem. *Plaut. Epid. a. 2. sc. 2. v. 48.* Crocotulam, supparum, aut subminiam, ricam, basilicum, aut exoticum.

Subministratio, onis, f. actus subministrandi. *Tertul. in Apoleg. c. 48.* Subministratio incorruptibilitatis.

Subministrator, oris, m. suppeditator, largitor. *Sen. ep. 115.* Subministrator, testisque libidinum, quarum sibi usum capiendo abstulit.

Subministratus, us, m. actus ministrandi. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 12.* Cibus exiguo subministratu publaturn penuriam consolatur.

Subministro, as, a. 1. *sommministrare, porgere, dare*, הכין, Germ. *dargeben*, Gal. *fournir*, Hisp. *bastecer, prover*, ὑπουργεῖν, subservio, porrigo, suppedito. *Cæs. l. 1. Bel. Gal. c. 40.* Hæc sibi esse curæ, frumentum Sequanos, Leucos, Lingones subministrare. *Cic. l. 1. de Invent.* Qui bonis arti plurima adjumenta, atque ornamenta subministravit. *Id. pro Cal. c. 9.* Palam ei eum tela jaciuntur, clam subministrantur.

Submisse, vel summisse, adv. *umilmente*, ταπεινῶς, ὑφειμένως, humiliter, demisse. *Cic. pro Planc.* Qui mihi non nimis submisse supplicarat. *Id. 1. Offic. c. 26.* Submissius se gerere. *Id. 2. de Orat. c. 53.* Submisse dicere. *parlar basso.*

Submissim, adv. *con bassa voce*. *Suet. in Aug. c. 74.* Nam & ad communionem sermonis tacentes, etiam submissim fabulantes provocabat.

Submissio, onis, f. *sommissione, abbassamento*, ταπείνωσις, χάλασμα, actus submittendi, depressio. *Cic. 1. Off. c. 41.* Ex locutione, ex reticentia, ex contentione vocis, ex submissione, ex cæteris similibus facile judicabimus, quid eorum apte fiat. *Id. in Orat. c. 25.* Submissio orationis. *Id. in Top. c. 18.* Parium comparatio nec elationem habet, nec submissionem; est enim æqualis.

Submissus, us, m. immissio, inductio. *Tertul. l. 3. contra Marcion. c. 16.* Ex submissu erroris ulciscitur.

Submissus, a, um, *sommesso, abbassato*, καθειμένος, nom. ex partic. a submittor. *Liv. lib. 1.* Eo submissas infantibus adeo mitem præbuisse mammas. *Id. l. 44. c. 9. de testudine militari:* Stantibus primis, secundis submissioribus, postremis etiam genu nixis. ¶ Translate ponitur pro humili, non elato, non claro. *Cic. pro Planc.* Submissa voce agere, tantum ut judices audiant. *Cæs. l. 3. bell. Civ.* Submissa oratione loqui de pace, atque altercari cum Vatinio incipit. ¶ Transfertur etiam ad animum, pro vili, & abjecto. *Cic. 1. Off.* Privatum oportet æquo, & pari cum civibus jure vivere, neque submissum, & abjectum, neque se efferentem. *Id. 4. Tusc.* Nequid humile, submissum, molle, effœminatum, fractum, abjectumque faciamus. ¶ Item pro placato. *Stat. 1. Theb. v. 663.* ardentem tenuit reverentia cædis Latoidem, tristemque viri submissus honorem Largitur vitæ.

Submitto, is, si, ssum, a. 3. *sottomettere*, הכניע, Ger. *nieder lassen*, Gall. *soumettre*, Hisp. *someter*, ὑποτάττω, subdo, subjicio. *Hor. l. 1. epist. 1.* Et mihi res, non me rebus submittere conor. ¶ Submittere fasces populo, vel januæ domus alicujus dicebantur Magistratus, cum transeuntes ante populum, vel ad populum concionem habentes, vel alicujus ædes ingredientes, inclinari eos, & deprimi jubebant. *Liv. l. 2. de P. Valerio Poplicola.* Vocato ad concionem populo, submissis fascibus in concionem ascendit. *Plin. l. 7. c. 30.* Fasces lictorios januæ submisit is, cui se Oriens, Occidensque submiserat. ¶ Hinc fasces submittere per Metaphoram est cedere. *Cic. in Brut.* Et cum tibi ætas nostra jam cederet, fascesque submitteret. ¶ Submittere fœtum matribus est supponere, seu alendum præbere. *Col. l. 7. c. 4.* Singuli agni binis matribus submittendi. ¶ Tauros submittere, est subjicere jugo ad arandum, domare, subjugare. *Virg. 1. Ecl.* Pascite, ut ante, boves, pueri, submittite tauros. Quidam interpretantur, *educate, atque alite propagandæ sobolis gratia.* ¶ Accipitur etiam pro demittere, deorsum mittere, *lasciar cadere. lasciar andare, lasciar crescere*, ut Submittere capillum, vel barbam, Submittere progeniem, vel pampinum vitis, idest non resecare, sed sinere, ut crescat, & uvas progeneret. *Col. l. 3. c. 10.* Ideo in resecem submitti, ut progenerare possit. *Id. l. 11. c. 2.* Submittere prata in fœnum. *Plin. l. 7. epist. 27.* Reis moris est submittere capillum. ¶ Submittere genua, est flectere, & incurvare. *Plin. l. 8. c. 1. de elephantis:* Nam, quod ad docilitatem attinet, Regem adorant, genua submittunt, coronas porrigunt. *Id. l. 11. c. 48.* Hac de causa inter initia pasci, nisi submissis genibus, non possunt. ¶ Submittere se, per Translationem, est se se humiliare. *Cic. de Am.* Quamobrem ut ii, qui superiores sunt, submittere se debent in amicitia, sic quodammodo inferiores extollere. *Id. pro Planc.* Appellavi Populum, Tribubus submisi me, & supplicavi. ¶ Submittere animum, est animum despondere, demittere. *Brutus ad Atticum l. 15. Pom. epist. 3.* Neque enim decet, aut convenit nobis periculo ulli submittere animum nostrum. *Liv. l. 23. c. 13.* Ne, qui Cannensi ruinæ non succubuissent, ad minores calamitates animos submitterent. ¶ Vocem submittere, est demittere, remittere. *Cic. 9. Ver.* Sæpe illum, qui sit secundarum, aut tertiarum partium, cum possit aliquanto clarius dicere, quam ipse primarum, multum submittere, ut ille princeps quam maxime excellat. ¶ Usurpatur pro minuere, extenuare. *Plin. l. 29. c. 1.* Æmuli pretia submittunt. ¶ Item pro clanculum, & furtim mittere, seu allegare. *Cic. 5. Verr.* Submittebat iste Timarchidem, qui moneret eos, qui saperent, ut transigerent. *Cæs. l. 4. bell. Gall.* Et quos laborantes conspexerat, iis subsidia submittebat. *Suet. in Cæs.* Submissis nonnunquam lictoribus, atque militibus. ¶ Item pro subornare. *Suet. in Ner. c. 28.* Submissis Consularibus viris, qui regio genere ortam pejararent. ¶ Item pro subrogare, vel successorem mittere alicui. *Cic. de Prov. Cons.* Huic vos non submittetis? hunc diutius manere patiemini? ¶ Item pro substituere. *Ulp. l. verus fine quæstiu, in fin. ff. de usufructu:* Debebit ex natis gregem supplere, idest in locum capitum defunctorum, vel inutilium alia submittere. ¶ Item pro admissarios facere, alere procreandæ causa sobolis. *Virg. 3. Georg. v. 160.* Et quos aut pecori malint submittere habendo. *Id. ibid. v. 73.* Tu modo quos in spem statuis submittere gentis.

Submœstus, a, um, adject. *alquanto mesto*, subtristis. *Ammian. l. 30. c. 7.* Demisse ambulans, ferperque submœstus.

Submoleste, adv. ὑποδυσχερῶς, aliquantum moleste. *Cic. Att. l. 5. epist. 21.* Te non esse Romæ meo tempore pernecessario, submoleste fero.

Submolestus, a, um, ὑποδυσχερής, nonnihil molestus. *Cic. ad Att. l. 16. ep. 4.* Illud est mihi submolestum, quod parum properare Brutus videtur.

Submoneo, es, a. 2. ὑπομιμνήσκω, latenter, leviter, paulum moneo. *Ter. Eun. 5. 3. 22.* Submonuit me Parmeno, quod ego arripui. *Plin. l. 1. ep. 2.* Quoties paulum itinere decedere non intempestivis amœnitatibus submonebamur.

Submorosus, a, um, ὑποδύσκολος, nonnihil morosus. *Cic. lib. 2. de Orat. cap. 69.* Me quidem hercule valde illa movent stomachosa, & quasi submorose ridicula.

Submotor, oris, m. qui submovet. *Liv. l. 45. c. 29.* Submotor aditus, præco, accensus, insueta omnia oculis, auribusque.

Submotus, a, um, *rimosso*. *Cic. pro Flacc.* Quæ sciscerat Plebs, aut quæ Populus juberet submota concione, distributis partibus, &c. *Plin. l. 2. epist. 12.* Submotus a proconsulatu.

Submotus, vel Summotus, us, m. actus submovendi. *Plin. l. 8. c. 46. de Apis Cura* se proripuit in cœtus, incedit submoto lictorum. Sunt, qui aliter leg.

Submoveo, es, vi, tum, a. 2. *rimuovere*, הסיר, Ger. *danenschaffen*, Gall. *oster, destourner*, Hisp. *arredrar*, ἀπωθέω, clam moveo, arceo, depello, removeo, amoveo. *Liv. l. 3. c. 48.* I, inquit, lictor, submove turbam, & da viam domino ad prehendendum mancipium. *Senec. de Provid.* Felix Sylla, quod ei descendenti in forum gladio submoverent. *Vell. l. 2. c. 68.* Submovere a republica. *Rursus Liv. l. 40.* Submovere aliquem in extremam aciem. ¶ Translate sumitur pro cohibere, absterrere. *Cic. pro R. Am.* Ut quos natura ipsa retinere in officio non potuisset, ii magnitudine pœnæ maleficio submoverentur. ¶ Item pro separare. *Plin. l. 3. c. 20. de Alpibus:* Germaniam ab Italia submovens. ¶ *Submosses* pro submovisses, ait *Horatius l. 1. Sat. 9.*

Submurmuro, as, submisse murmuro. *August. l. 6. Confess. c. 9. & alibi.*

Submusso, vel Summusso, as, n. 1. submisse musso. *Accius & Enn. apud Festum.*

Submussus, vel Summussus, i, m. idem ac murmurator. *Nævius apud Festum.*

Submuto, vel Summuto, as, a. 1. *mutare*, aliquid pro alio muto, ὑπαλλάττω. *Cic. in Orat. c. 27.* Hanc Hypallagen Rhetores, quia quasi submutantur verba pro verbis, Metonymiam Grammatici vocant. Respicit *Cic.* ad verbum Græcum ὑπαλλάττω.

Subnascor, eris, d. 3. ὑποφύομαι, ultra, & post jam nata nascor, succresco. *Plin. l. 13. c. 23.* Atque ita subnasci sui generis palmas. *Id. l. 12. c. 3.* Malus Assyria omnibus horis pomifera est, aliis cadentibus, aliis maturescentibus, aliis vero subnascentibus. ¶ Hinc particip. subnatus. *Ovid. in Halieut. v. 90.* Nam vada subnatis imo viridentur ab herbis.

Subnato, as, n. 1. *nuotar sotto*. *Silius l. 14. v. 483.* pars subnatat unda Membrorum, pars exstat aquis.

Subnecto, is, xui, xum, a. 3. *attaccare*, Germ. *onderbinden*, Gall. *lier, nouer pardessous*, Hisp. *travar por debaxo*, ὑποσυνάπτω, ὑποδέω, sub aliqua re necto, subligo, appendo. *Virg. 3. Æn.* Lato quam circum amplectitur auro Baltheus, & tereti subnectit fibula gemma. *Plin. l. 28. c. 3.* Duabus literis Græcis P, & A, chartam inscriptam, circumligatam lino, subnectebat collo. ¶ Translatum sumitur pro subjungere, adjungere, adscribere. *Plin. l. 24. c. 14.* His subnectemus ea, quæ Græci communicatione nominum in ambiguo fecere, anne arborum essent. Aliud exemplar habet, *subtexemus*. *Quintil. l. 3. cap. 3.* Ita, ut inventioni judicium subnecterent.

Subnego, as, a. 1. ὑπαρνέομαι, fere, vel quodammodo nego. *Cic. l. 7. Fam. ep. 10.* Veruntamen quod præsenti tibi prope subnegaram.

Subnervo, as, a. 1. *snervare*, nervo cædo, debilito, νευροκοπέω. *Tertull. advers. Judæos, c. 10.* Subnervare taurum. *Apulej. in Apoleg.* Subnervare calumnias.

Subnexus, a, um, partic. a subnector. *Stat. 5. Sylv. 3. v. 113.* Speciesque comare subnexus utraque.

Subniger, gra, grum, *negretto*, ὑπομέλας, nonnihil habens nigredinis. *Plaut. Merc. 3. 4. 55.* Bucculentum, breviculum, subnigris oculis, oblongis malis. *Varro l. 2. de re rust. c. 6.* Subnigris labris pecudes.

Subnivalis. V. Subdivalis.

Subnixus, a, um, particip. verbi Subnitor, cujus alia tempora non sunt in usu, *che s'appoggia, o sostenta*, se fulciens, nixus alicui rei. *Manil. l. 1. v. 376.* Axe subnixos rotundus. *Virg. 1. Æn.* Solio subnixa resedit. ¶ Accipitur interdum pro fidenti. *Liv. l. 4. c. 42.* Subnixus & fidens innocentiæ animus. *Gell. l. 17. c. 2.* Subnixo animo. h. e. erecto, fiducia pleno. ¶ Et in malam partem. *Cic. 1. de Orat.* Hæc quam sit facilis, illi viderint, qui ejus artis arrogantia, quasi difficillima sit, ita subnixi ambulant. *Liv. l. 23.* Qui Annibalem subnixum victoria Cannensi ab Nola repulisset.

Subnotatio, onis, f. *sottoscrizione*. *In Cod. Theodos. l. 8. tit. 5. leg. 22.*

Subnoto, as, a. 1. *notare, osservare*, ὑποσημειόω, idem ac noto, observo, animadverto. *Martial. l. 1. ep. 68.* Et non sobria verba subnotasti. *Id. l. 6. ep. 82.* Cum vultu, digitoque subnotasset. ¶ Ponitur etiam pro subscribere, *sottoscrivere*, ὑπογράφειν. *Plin. l. 1. ep. 10.* Sedeo pro tribunali, subnoto libellos, conficio tabulas.

Subnuba, æ, f. quæ uxoris loco in domo est, pellex. *Ovid. Heroid. ep. 6. v. 153.* Quod gemis Hypsipyle, lecti quoque subnuba nostri. Alii leg. *succuba*.

Subnubilus, a, um, *oscuretto*, ὑπονέφελος, aliquantum nubilus, subobscurus. *Cæs. lib. 3. bel. Civ. cap. 54.* Et quinque intermissis diebus, alteram noctem subnubilam nactus, tertia inita vigilia, silentio exercitum eduxit. *Ovid. 2. de Rem. Am. v. 599.* Limes erat tenuis longa subnubilus umbra.

Subo, as, n. 1. συβάω, Veneream libidinem habeo, libidine prurio. Dicitur proprie de suibus fœmininis, ut *furio* de maribus. *Plin. l. 10. c. 63.* Verres subantis audita voce, nisi admittatur, cibum non capit. ¶ Translate dicitur etiam de aliis animalibus. *Apul. in Apol.* Memento de solis piscibus hæc volumina a me conscripta, qui eorum coitu progignantur, qui ex limo coalescant, quoties, & quid anni cujusque eorum generis fœminæ subent, mares suriant. *Lucret. l. 4. v. 1190.* Nec ratione alia volucres, armenta, feræque, Et pecudes, & equæ maribus subsidere possent, Si non ipsa quod illarum subat, ardet abunde Natura &c. ¶ Item de hominibus. *Hor. Epod. 12.* Jamque subando Tenta cubilia, tectaque rumpit.

Subobscœnus, a, um, ὑπαισχρος, non omnino vacans obscœnitate. *Cic. in Orat. c. 26.* Ut nec nimis frequenti, ne scurrile sit, nec subobscœno, ne mimicum.

Subobscure, adver. *alquanto oscuramente*. *Gel. l. 3. c. 14.* Subtiliter quidem, sed subobscure explicat.

Subobscurus, a, um, ὑποσκοτεινός, aliquantum obscurus, intellectu difficilis. *Cic. de Cl. Or. c. 7.* Grandis erant verbis, crebri sententiis, compressione rerum breves, & ob eam ipsam causam interdum subobscuri.

Subodiosus, a, um, ὑπομίσητος, aliquantulum odiosus. *Cic. Att. l. 1. ep. 5.* Cum eas audire (quod erat subodiosum) leve putassem.

Subodoror, aris, depon. *subodorare, presentire, penetrare qualche cosa occulta*. Est *Ammian. l. 16. c. 2.*

Suboffendo, is, a. 3. ὑποσκάζω, aliquantulum offendo. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 6.* Nam apud illam perditissimam, atque infimam fæcem populi Pompejus propter Milonem suboffendit.

Suboleo, es, lui, litum, n. 2. ὑπόζω, leviter oleo, idest odorem reddo, & translate præsentior, indicium do. *Plaut. Cas. 2. 3. 48.* Tu ecastor tibi homo malam rem quæris. *Sc.* subolet, sentio. *Id. ibid. v. 59.* Subolet jam uxori, quod ego machinor. *Ter. Phorm. 3. 1. 10.* Numquid patri subolet?

Subolesco. V. Sobolesco.

Subolfacio, is, a. 3. idem quod olfacio. *Petron. in Satyr.*

Subopsio, onis, inter munera militaria recensetur, & significat eum, qui Tribuno, vel Centurioni, vel alteri cuicunque vicariam operam præstat. Legitur in Inscriptionibus apud *Gruter. pag. 529. n. 8.* & apud *Fabrett. p. 345.* V. *Optio*.

Suborior, iris, vel eris, ortus sum, ὑποφύομαι, subnascor, exorior. *Lucr. l. 2. v. 1035.* Ex infinito suboriri copia posset. *Plin. l. 2. c. 93.* Metallorum opulentia tam varia, tam fœcunda, tot sæculis suboriens.

Subornator, oris, m. qui subornat, & instruit. *Ammian. l. 23. c. 8.* Subornatore, & conscio præfecto prætorii. *Lamprid. in Commod. c. 19.* Servorum subornatores.

Subornatus, a, um, *subornato*. *Liv. l. 39.* Itaque ad invidiam ei faciendam legatos Ambracienses subornatus criminibus in Senatum introduxit, idest clam instructos criminandi materia. *Cic. in Vatin. c. 1.* Accusatores subornati, & instructi. ¶ Item ornatus, instructus, munitus. *Senec. epist. 24.* Vides hominem non eruditum, nec ullis præceptis contra mortem subornatum. *Id. 3. de Benef. c. 28.* In multum, & quidem non vulgarem cultum subornati. h. e. vestiti. *Cic. 1. de leg. c. 22.* Intelliget, quemadmodum a natura subornatus in vita venerit, quantaque instrumenta habeat ad obtinendam sapientiam.

Subortuo, as, a. 1. ὑποκοσμέω, aliquantulum orno, honoro, laudo. *Plancus Cic. l. 10.*

l. 10. *Fam. ep.* 13. Tu Cicero, quod adhuc fecisti, idem praesta, ut vigilanter, nervoseque nos, qui stamus in acie, subornes. ¶ Subornare item accipitur pro clam submittere, latenter seducere, *subornare*. *Cic. pro Dejot.* Malitiam indicam subornabit, finget videlicet aliquod crimen venenì. *Id. pro Rosc. Com. c.* 17. Falsum subornaasse testem Roscium Cluvium. *Id. Phil.* 13. *c.* 16. Pecunia aliquem subornare.

Subortus, us, m. idem quod ortus, exortus. *Lucret. l.* 5. *v.* 303. Sic igitur solem, lunam, stellasque putandum Ex alio, atque alio lucem jactare subortu. ¶ Est etiam idem quod occasus, nam quemadmodum ortus dicitur cum sidus aliquod supra terras apparet, ita subitus cum sub terris oritur. *Manil. l.* 3. *v.* 354. Stant veri stellarum ortus, verique subortus.

Subostendo, is, a. 3. idem fere quod ostendo. *Tertul. l.* 4. *adverf. Marcion. c.* 38

Subpallidus, a, um, *pallidetto*, *pallidiccio*, ὕπωχρος, ad palllorem accedens, vel aliquantulum pallidus. *Cels. l.* 5. *c.* 28. Alterum est in nus super corpus eminens, durum, latum, subviride, subpallidum, magis exulceratum. Adde *l.* 2. *c.* 4.

Subpalpor. V. Suppalpor.

Subpateo, es, ui, n. 2. subtus pateo. *Apulej. l.* 8. *Metam.* Delapsus in proximam lacunam, quae fruticibus imis subpatet. *Id. l.* 7. Invento mi campis subpatentibus.

Subperturbo, as, a. 1. aliquantum turbo. *Senec. in apocolocynth. sub fin.* Pusillam subperturbatur. Sunt qui leg. *superturbatur*.

Subpingo, is, a. 3. idem quod pingo. *Avien. in prognost. Arat. v.* 138. Igneo subpinxerit ora rubore.

Subpinguis, & gue, *grassetto*, ὑπόπιον, nonnihil pinguis. *Cels. l.* 6. *c.* 4. Pejus est, quod densam cutem, & subpinguem, & ex toto glabram fecit.

Subpraefectus, i, m. *sottoprefetto*. Inscriptio apud Gruter. *pag.* 473. n. 6. & 513. n. 4.

Subprocurator, oris, m. qui sub procuratore rem administrat. *Inscript.* apud *Gruter pag.* 591. n. 5. Aeliae Agrippinae Conjugi Karissimae Hypaticus Aug. Lib. Subproc. XX. benemerenti fecit.

Subpodet. V. Suppodat.

Subradio, as, a. 1. irradio, illustro. *Tert. de resurrect. carn. c.* 29.

Subrado, is, subtus rado, vel modice rado. *Cato R. R. c.* 50. In vinea ficos subradito alta.

Subrancidus, a, um, ὑπόσαπρος, aliquantulum rancidus. *Cic. in Pis. c.* 27. Exstructa mensa, non conchyliis, aut piscibus, sed multa carne subrancida.

Subrasus, a, um, nom. ac particip. aliquantum, vel subtus rasus. *Pallad. l.* 3. *tit.* 4. Arbor terrea stringis subrasa hilarior fiet.

Subraucus, a, um, ὑποβράγχαλος, aliquantulum raucus. *Cic. de Clar. Orat. c.* 38. Omnisque motus cum verbis, sententiisque consentiens, vox permanens, verum subrauca natura.

Subrectio, onis, f. actus erigendi. *Arnob. l.* 5. Phallorum illa, fascinorumque subrectio, quos ritibus annuis adorat, & concelebrat Graecia.

Subrecturus, a, um, particip. a *subrego*, h. e. sustollo, erigo. *Plin. l.* 37. *c.* 9. *de quodam Obelisco*. Ipse Rex cum subrecturus esset, vereturque, ne machinae ponderi non sufficerent, &c.

Subrectus, vel Surrectus, a, um, ὀρθωθείς, erectus, elevatus, altus. *Sil. l.* 10. *v.* 152. Conanus in hastam Ilia cornipedis subrecta cuspide transit. *Colum. l.* 7. *c.* 3. Surrecta & patula cornua. *Senec. l.* 6. *quaest. nat. c.* 23. Subrecti montes. *Liv. l.* 7. *c.* 10. Mucrone surrecto.

Subrefectus, a, um, nom. ac particip. *ristorato alquanto*. *Vellej. l.* 2. *c.* 123. Subrefectus aspectu, alloquioque carissimi.

Subregulus, i, m. *piccolo Re*, *o ad altri soggetto*. *Ammian. l.* 17. *c.* 17. (al. 11.) Agilimundos subregulos, aliique optimates.

Subremaneo, es, n. 2. idem quod remaneo. *Tertul. de anim. c.* 18. Aqua nec in fine subremanet.

Subremigo, as, n. 1. *vogare*, subtus remigo. *Plin. l.* 9. *c.* 20. Brachiis subremigans, media cauda, ut gubernaculo, se regit. *Virg.* 10. *Aen.* Ac laeva tacitis subremigat undis.

Subrepo, is, psi, ptum, n. 3. *rampicarsi di nascosto*, ὑφέρπω, latenter repo. *Cels. lib.* 9. *cap.* 1. Siquidem propter exiguitatem corporis facile clathris subrepunt. ¶ Translate sumitur pro ire, subire. *Cic. pro Sext. c.* 39. Emergebat subito, cum sub tabulas subrepserat. ¶ Item pro venire, advenire, accedere. *Tibull. l.* 1. *el.* 1. Jam subrepet iners aetas, nec amare decebit. *Plin. l.* 2. *c.* 52. Huic oblivionem cibi subrepere ajunt. ¶ Item pro pauletim ingredi. *Quinctil. l.* 4. *c.* 1. Insinuatio subrepat animis, maxime ubi frons causae non satis honesta est. ¶ *Subrepsti* pro *subrepsisti*, per syncopen. *Catul. ad Rufum, carm.* 78. (al. 76.) ¶ Scribitur & *surrepo*.

Subreptio, onis, f. ὑφαίρεσις, actus subrependi, fallacia, fraus. *Apulej. l.* 10. *Metam.* Dejerant, nullam se prorsus fraudem, nullam subreptionem fecisse. ¶ Elicere, vel impetrare aliquid per subreptionem est obtinere aliquid a superiore per falsam rei narrationem, vel simulatae causae subjectionem, *leg.* 2. *Cod. de legib. & constitut.* Nec habeat fructum rescripti per subreptionem eliciti.

Subreptitius, vel Surreptitius, a, um, adject. *surrettizio*, *furtivo*, ἀθαμίνιος, κλεψιμαῖος, qui clam surreptus est, a *surripio*. *Plaut. Men. prol. v.* 40. Adoptat illum puerum surreptitium sibi filium. ¶ Item qui clancularius, celatus, a subrepo. *Id. Curcul.* 1. 3. 48. Quousque, quaeso, ad hunc modum inter nos utimur amore subreptitio?

Subreptim, as, n. 1. ὑφαρπάζω, freq. a subrepo. *Cato apud Gell. l.* 10. *c.* 13. In cubiculum subreptitavit e convivio.

Subreptivus, a, um, adject. *surrettizio*, *finto*, *falso*, ut, subreptiva defensione muniri. *leg.* un. *Cod. Theodos. de mancipib.*

Subresido, es, n. 2. subsisto, pausam facio, cesso. *Tertul. l.* 2. *ad uxor. c.* 1.

Subrideo, es, si, sum, n. 2. *sorridere*, *ghignare*, *sogghignare*, Ger. *lächlen*, Gall. *sourire*, Hisp. *sonreyr*, ὑπομειδιάω, latenter rideo, aliquantulum, leviter rideo. *Cic. pro R. Com. c.* 8. Qua de causa? subridet Saturius veterator, ut sibi videtur. *Virg.* 10. *Aen. v.* 742. Subridens mixta ira.

Subridicule, adv. ὑπογελοίως, aliquantulum ridicule. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 61. At in male olentem, Video me a te circumveniri, subridicule Philippus.

Subrigo, vel Surrigo, is, rexi, rectum, a. 3. *alzare*, הקים, Ger. *aufsteigen*, Gall. *dresser*, *élever*, Hisp. *ensalzar*, *enhestar*, ἀνίστημι, erigo, in altum elevo. *Virg.* 3. *Aen. v.* 583. Tot linguae, totidem ora sonant, tot subrigit aures. *Plin. l.* 36. *c.* 9. Subrigere obeliscum. *Id. l.* 10. *c.* 29. Subrigere cristam. ¶ *Surgere* pro *surrigere* per syncopen. *Plaut. in fine Epidici*. Plaudite, valete, lumbos surgite, atque extollite.

Subriguus, a, um, *alquanto bagnato*, ὑπόβρεχος, aliqua ex parte riguus, subaquosus. *Plin. l.* 17. *c.* 18. In crasso, aut humido, aut subriguo, a messe ad brumam.

Subringor, eris, depon. 3. aliquantulum ringor, stomachor, irascor. *Cic.* 4. *Attic. epist.* 5. Erimus uberiores, si & ille libenter accipiet, & hi subringentur, qui villam me moleste ferunt habere.

Subripio. V. Surripio.

Subrogatus, vel Surrogatus, a, um, nom. particip. *sostituito*, suffectus. *Valer. Max. l.* 6. *c.* 3. n. 2. Magistratibus non subrogatis.

Subrogo, vel Surrogo, as, a. 1. *sostituire*, Germ. *an eines andern stelle erwehlen*, Gall. *subroger*, *substituer*, ἀντικαθίστημι, substituo, alterum in demortui locum sufficio. *Cic. ad Brut. epist.* 5. Statim enim collegam sibi subrogasset. *Liv. l.* 2. *c.* 7. Quia nec collegam subrogaverat in locum Bruti. ¶ Lex subrogari dicitur, cum ei aliquid adjicitur. *Ulpian. in fragment. tit.* 1.

Subrostrani, m. a. qui plurimum obambulant sub Rostris, quod faciebant homines otiosi, omniumque rumorum aucupes. *Cael. Cic. l.* 8. *Fam. ep.* 1. Te ad 9. Cal. Jun. subrostrani (quod illorum capiti sit) dissiparant periisse. Alii leg. *Subrostrarii*.

Subrotatus, a, um, adject. Subrotatus aries dicitur a *Vitruv. l.* 10. *c.* 19. militaris machina, quae rotis suppositis agitur.

Subrotundus, a, um, adject. *ritondetto*, aliquantulum rotundus, ut subrotunda radicula, apud *Cels. l.* 5. *c.* 18. n. 14.

Subrubeo, es, n. 2. ὑπερυθραίνομαι, aliquantum rubeo, nonnihil rubeo. *Ovid. l.* 2. *de art. am. v.* 310. Plenaque purpureo subrubet uva mero.

Subruber, a, um, adject. *alquanto rosso*. *Cels. l.* 5. *c.* 28. Subrubra caro.

Subrubeus, pro subruber usurpatur a Nonio Grammatico *c.* 19. n. 8. Ostrina, inquit, ab ostri colore, qui est subrubeus.

Subrubicundus, a, um, *rossetto*, ὑπέρυθρος, rubicundulus, aliquantum rubicundus. *Plin. l.* 25. *c.* 13. Herba est trium nodi specie, & mollitia, cauliculis subrubicundis. *Senec.* 3. *de Ira*, *c.* 4. Subrubicundus vultus.

Subrufus, a, um, ὑπόπυῤῥος, aliquantulum rufus. *Plaut. Capt.* 3. 4. 115. Subrufus aliquantum, crispus, cincinnatus. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Indica gentium suarum habet nomen, subrufo colore, in attritu sudorem purpureum emanat.

Subrumo, as, a. 1. sub mammam submitto, a ruma. *Festus*: Subrumari dicuntur hoedi, cum ad mammam admoventur, quia ea rumen vocabant, vel quia nondum habent lac sugentes. *Col. l.* 7. *c.* 4. Ut & suis quotidie matribus, & alienis non amantibus agni subrumentur.

Subrumpo, is, upi, uptum, a. 3. *rompere*, idem ac rumpo. *Arnob. l.* 2. Aliorum subrumpant, & labefaciant scita.

Subrumus, a, um, ὑπομάστιος, quod adhuc sub mamma est, a ruma, quae mammam notat. *Varro l.* 2. *de R. R. c.* 1. Si parum habet lactis mater, subjiciat sub alterius mammam, qui appellantur subrumi, idest sub mamma. Antiquo enim vocabulo mamma rumis, ut opinor. *Fest.* Mamma autem rumis dicitur. Unde rustici hoedos lactentes subrumos vocabant, qui adhuc sub mammis habentur.

Subruncinator, oris, m. Hoc nomine Deum olim invocabat Flamen Cerealis, teste Fabio Pictore apud *Serv. ad Virg.* 1. *Georg.*

Subruncivi, vel Surruncivi limites, *strade consortive*, in agris dicuntur, ubi terra runcatur, & a vepribus, sentibusque purgatur, ut iter facientibus expedita transitio sit. Differunt ab actuariis, quia hi omnium iter facientium commodo inserviunt: subruncivi vero finitimorum, & mensurae tantum discriminandae causa sunt constituti. *Hygin. de limitib. pag.* 152. *edit. Goes.*

Subruo, is, rui, rutum, a. 3. *scavare*, *rovinare*, חתר, Ger. *untergraben*, Gall. *ruer dessus dessous*, Hisp. *derrocar*, ὑπορύττω, suffodio, vel suffosso fundamento diruo. *Caes. l.* 2. *Bell. Gal. c.* 6. Testudine facta portas succedunt, murumque subruunt. ¶ Translate sumitur pro vincere, domare, subjugare. *Hor. l.* 3. *od.* 16. Et subruit aemulos Reges muneribus. ¶ Item pro confundere, perturbare, evertere. *Lucr. l.* 4. *v.* 864. Et omnis subruitur natura.

Subrustice, adverb. aliquantum rustice. *Gell. in praefat. operis, seu l. ult. c. ult.* Interpose, ac prope subrustica.

Subrusticus, a, um, *rusticotto*, *villanella*, ὑπάγροικος, aliquantum rusticus. *Cic. de clar. Orat. cap.* 74. Sonabatque contrarium Catulo, subagreste quiddam, planeque subrusticum. *Id.* 5. *Famil. ep.* 12. pudor quidam paene subrusticus.

Subrutilo, as, n. 1. clarus aliquantum fum. *Claud. Mamert. l.* 1. *de statu anim. c.* 15. Si purgatae mentis intendas aciem, subrutilare tibi jam debet, quod sit anima.

Subrutilus, a, um, *rossetto*, ὑπόπυῤῥος, in rutilum vergens colorem. *Plin. l.* 10. *c.* 5. Media magnitudine, colore subrutilo, raro conspectu.

Subrutus, a, um, nom. partic. *rovinato*, *diroccato*. *Liv. l.* 21. *c.* 11. Subruti cuniculo muri. *Stat.* 9. *Theb.* Vestigia subruta limo fallaci.

Subsalsus, a, um, ὑφάλμυρος, quod salis saporem nonnihil refert. *Plin. l.* 11. *c.* 59. Subsalsa gustanti herba.

Subsanno, as, a. 1. *beffeggiare*, *ridere di alcuno*, לעג, Germ. *verspotten*, Gall. *se mocquer*, Hisp. *escarnecer*, χλευάζω, irrideo, a *sanna*, quae est oratio cum mordacitate aliquem ridens. *Tertull. adverf. Jud. c.* 13.

Subscribendarius, ii, m. qui subscribit. Est nomen officii, de quo aliquoties mentio fit in *Cod. Theodos.*

Subscribo, is, psi, ptum, a. 3. *sottoscrivere*, Ger. *unterschreiben*, Gall. *souscrire*, Hisp. *firmar*, ὑπογράφω, est sub aliqua re scribere. *Cic. pro Cluent.* Sicut in statuis inauratis, quas posuit ad Juturnae, quibus subscripsit, Reges a se in gratiam esse reductos. *Trebon. Cic. l.* 12. *Fam.* Ego tamen nactus in navigatione nostra pusillum laxamenti, concinnavi tibi munusculum ex instituto meo, & tibi infra subscripsi. ¶ Est etiam simpliciter adnotare. *Cic. Ver.* 5. *c.* 51. Numerus aratorum quotannis apud magistratus subscribitur, *si dà in nota*. *Quinctil. l.* 12. *c.* 8. Nec sit tanta memoriae fiducia, ut subscribere audita pigeat. ¶ Translate ponitur pro favere, adstipulari, assentiri. *Ovid.* 2. *Trist. eleg.* 2. Neve, precor, magni subscribere Caesaris iram. *Cels. l.* 3. *c.* 4. Ulterioribus diebus cubantis luxuriae subscripsit, *soddisfece l'appetito dell'infermo*. ¶ Frequens est hujus verbi usus in judiciis. Itaque *subscribere judicium cum aliquo* est actionem seu judicium instituere, judicio cum aliquo experiri, *piantare una lite*. *Subscribere alicui in aliquem* est accusatorem se cum aliquo contra alterum profiteri. Qui enim reos deferre, seu accusare parabant, non ante admittebantur, quam eorum, quibus intendebant litem, nomina perscripsissent in libro, quem offerrent judicibus, & subscripsissent suum: similiter qui se contra aliquem accusatores adjungebant, suum nomen cum aliis accusationis sociis subscribebant. *Plin. l.* 5. *ep.* 1. Ille cum ceteris subscripsit centumvirale judicium, mecum non subscripsit. *Et paulo post*. Sciste non subscripsisse mecum, & jam biennium transisse, omnisque me usucepisse. *Cic. pro Cluent. c.* 47. Nam in L. Pupilium subscripsit L. Gellius, quod is pecuniam accepisset. *Id. Q. Fr. l.* 3. *epist.* 3. Gabinium de ambitu reum fecit P. Sylla, subscribente privigno Memmio. *Nepos in Attic. c.* 6. Neminem neque suo nomine, neque subscribens accusavit. ¶ Hinc *Subscribere dicam alicui* est actionem intentare. *Plaut. Pers.* 3. 6. 9. Cras subscribam homini dicam. ¶ *Censum subscribere*, est sententiam ferre, & suo nomine subsignare, *sottoscrivere la sentenza*. *Id. pro Cluent. cap.* 43. Video, judices, animadvertisse censores in judices quosdam illius consilii Juniani, cum istam ipsam causam subscriberent. *Id. ibid. c.* 45. Nam haec quidem, quae de judicio corrupto subscripserunt, quis est, qui ab illis satis cognita, & diligenter judicata arbitretur?

Subscriptio, onis, sem. *sottoscrizione*, Germ. *unterschreibung*, Gall. *subscription*, Hisp. *firma*, ὑπογραφή, actus subscribendi, subsignatio. *Cic. Att. lib* 6. At mehercule ego cum in turma auratarum equestrem, quas hic Metellus in Capitolio posuit, animadvertissem in Serapionis subscriptione Africani imaginem. *Ulp. l.* 1. ff. *de constit. Princip.* Quodcunque igitur Imperator per epistolam, & subscriptionem statuit, &c. Hotomannus hoc loco notat, subscriptiones Principum esse constitutiones, quibus respondent praesentibus sese per libellus consulentibus; nam cum absentibus responderent, epistolas vocari. ¶ Interdum subscriptio epistolae dicitur non ipsa nominis perscriptio, sed clausula adjecta, qua felicitas optabatur iis, ad quos mittebatur epistola. Hac ratione (ut docet ex Dione *Casaubonus*) intelligendus est locus ille *Suetonii in Tiber. c.* 32. Cum Rhodiorum magistratus, quod literas publicas sine subscriptione ad se dederant, evocasset, ne verbo quidem insectatus, ac tantummodo jussos subscribere remisit. ¶ Est etiam subscriptio idem quod adnotatio, perscriptio. *Cic. Ver.* 5. *c.* 48. In Leontio agri jugerum subscriptio, & professio non est plus xxx millium. ¶ In judiciis subscriptio accipitur pro sententiae latione, seu pro scriptione, quae fit ad sententiam ferendam, *giudizio*, *sentenza*. *Cic. pro Cluent. c.* 43. Itaque illud ostendam, populi R. suffragiis saepenumero censorias subscriptiones esse deletas. *Et c.* 44. Ne subscriptio censoria non minus calamitatis civibus, quam illa acerbissima proscriptio possit afferre. ¶ Item pro accusatione. *Quinctil. declam.* 15. Numquid ibique, judices, in tanti sceleris subscriptione deposco, ne nominibus reos velitis aestimare, sed moribus? *Senec. l.* 3. *de Benef. c.* 26. Subscriptionem componere. Alii leg. *proscriptionem*. *Cic. Div. in Ver. c.* 15. Ex illo grege notatorum, qui subscriptionem sibi postularunt, h. e. facultatem subscribendi sui nominis una cum principe Verris accusatore, & simul cum eo accusandi. V. *Subscribo*.

Sub-

Subscriptor, oris, m. qui subscribit. Speciatim sumitur pro eo, qui accusatori adjungitur, secundasque obtinet accusationis partes. *Cic. Divin. in Ver. c. 15.* Veniet paratus cum subscriptoribus exercitatis, & disertis. Ubi *Asconius*: Subscriptores dicuntur, qui adjuvare accusatorem solent, quos oportebat submissius agere, quam eum, quem sequebantur. *Adde l. 3. Q. Fr. ep. 4.* ¶ Ponitur etiam pro eo, qui ejusdem est sententiae, pro approbatore. *Gell. l. 3. c. 11.* Quos subscriptores, approbatoresque hujus verbi habemus.

Subscriptus, a, um, *sottoscritto*. *Modestin. Dig. l. 49. t. 1. leg. 30.* Post subscriptam epistolam.

Subscus, udis, f. *spranga*, tabella utrinque in modum caudae hirundinis excisa, quae immittitur, ut trabes, aliave committat. *Festus*: Subscudes appellantur cuneatae tabellae, quibus tabulae inter se configuntur, quia quo immittuntur, succiditur. *Pacuvius in Nyptris*. Nec ulla subscus cohibet compagem alvei. ¶ Differt subscus a securicula; quia haec ex una tantum parte in modum parvae securis seu hirundininae caudae formatur, & immittitur, subscus vero ex utraque parte eam figuram habet, & utrinque compingitur; hujusmodi est ferrum illud, quod in molendinis superiorem molam immissum, eam sustinet, & versat, quod proinde a *Vitruv. l. 10. c. 10.* subscus ferrea appellatur. *Id. Vitruv. l. 4. c. 7.* Eae trabes ita fiunt compactae subscudibus, & securiculis, ut compactura duorum cubitorum habeat laxationem. ¶ In plural. numero *subscudines* pro subscudes dixit *Augustin. lib. 15. de Civit. Dei.*

Subsecivus, vel subsicivus (e *sub*, & *seco*) vel Subcisivus, vel Succisivus (a *sub*, & *caedo*) a, um, adject. quod succiditur, seu subsecatur. Hinc *subsecivum tempus* est, quod veluti subsecatur & detrahitur a gravioribus, & ordinariis negotiis, & occupationibus, & in alias res obiter, & quasi furtim impenditur: & *subseciva opera*, quae tali tempore impenduntur. *Gell. l. 18. c. 10.* Quantum temporis habui subsicivi, medicinae quoque libros attigi. *Plin. in praefat. hist. natur.* Succisivis temporibus ista curamus, idest nocturnis, ut quid vestris putetis cessatum horis. *Cicer. 2. de Orat. c. 89.* Quae ego sero, quae cursim arripui, quae subsecivis operis, ut ajunt, ista a puero, summo studio, summis doctoribus. *Graev.* legit *subcisivis* ex MSS. *Senec. ep. 53.* Exercet philosophia regnum suum; dat tempus, non accipit: non est res subseciva, ordinaria est. *h. e.* non est obiter, & quasi aliud agendo tractanda, sed primis & ordinariis curis, & serio. Adde *Plin. jun. l. 3. epist. 15.* & *Cic. l. 1. de Legib. c. 3.* ¶ Subseciva, inquit *vetus auctor de limitib. apud Rigalt. pag. 199.* sunt proprie, quae sator de materia praecidens quasi supervacua abjicit: inde *subsecivos agros*, quos in pertica divisos recusant, quasi steriles, aut palustres. Praeterea, ut idem docet, subseciva in agris dicuntur partes, quae in divisura agri non efficiunt centuriam, idest jugera ducenta. Quare generatim subseciva dicuntur portiunculae agrorum, quae velut reliquiae in dividendo superfuerunt. *Var. lib. 1. R. R. cap. 10.* Ab hoc principio mensores nonnunquam dicunt, in subcisivum esse unciam agri, aut sextantem, aut quid aliud, cum ad jugerum pervenerunt. *Sueton. in Domitian. c. 9.* Subseciva, quae divisis per veteranos agris carptim superfuerunt, veteribus possessoribus ut usucapta concessit. ¶ Ponitur interdum subcisivus pro interrupto, & mutationi obnoxio. *Apul. de Deo Socrat.* Cum vivacitas illic aeterna, & indefecta sit, hic caduca, & subcisiva. ¶ Item pro eo quod reliquum est, quod superest, *restante*. *Apulej. l. 11. Metam.* Quod subcisivum, quamvis iterato jam traditioni remansisset. *Id. l. 3.* Sed una tantum subcisiva sollicitudo nobis relicta est.

Subseco, as, avi, ctum, a. 1. *tagliare*, גזר, German. *abschneiden*, Gall. *scier*, *couper*, ὑποτέμνω, subtus seco, reseco, abscindo. *Ovid. 6. Fast. vers. 230.* Non ungues ferro subsecuisse licet. *Var. l. 1. R. R. c. 50.* Manipulum, ut quemque subsecuerint, ponunt in terra. *Plin. l. 18. c. 17.* Evelluntur e terra, non subsecantur.

Subsectus, a, um, partic. *tagliato*, *reciso*. *Colum. l. 2. c. 9.* Adultas segetes radicibus subsectis enecare.

Subsecundarius, a, um, ὑποδευτερῶος, quod secundo tempore advenit, subsecivum, seu subsicivum. *Gell. l. 20. c. ult. seu in praefat. op.* Ea omnia subsiciva, & subsecundaria tempora ad colligendas hujuscemodi memoriarum disceptatiunculas conferam.

Subsellium, ii, n. *sedia*, מושב, Ger. *gestuel*, *banck*, Gall. *banc*, *siege*, Hisp. *silla*, ἕδρα, θᾶκος, sedes, scamnum, a sella. *Varro l. 4. de L. L.* Ut subsipere, quod non plane sapit, sic quod non plane erat sella, subsellium dictum. ¶ Differt a sella, quia non habebat integrae sellae formam, ut ex *Varrone* apparet. Alii discrimen afferunt, quod subsellium erat inferius, & humilius sella. Unde Asconius scribit in Divin. subsellia esse Tribunorum, Triumvirorum, Quaestorum, & hujusmodi minora judicia exercentium, qui non in sellis curulibus, nec in tribunalibus, sed in subselliis considebant. *Plaut. Stich. 3. 2. 33.* Scis tu me esse imi subsellii virum. idest qui soleam sedere in infimo loco. *Cels. l. 7. c. 26.* Homo resupinus super subsellium, aut lectum est collocandus. ¶ Speciatim dicitur de sedibus, seu pulpitis in theatro, in quibus qui histriones recitantes audiebant, sedere consueverant. *Suet. in Aug. c. 44.* Ut, quoties quid spectandi usquam publice ederetur, primus subselliorum ordo vacaret Senatoribus. ¶ Item de sedibus in Curia, ubi Senatores sedebant. *Cic. 1. Catil.* Quid, quod ab adventu tuo ista subsellia vacua facta sunt? quid, quod omnes Consulares, qui tibi persaepe ad caedem constituti fuerunt, simul atque assedisti, partem istam subselliorum nudam, atque inanem reliquerunt? ¶ Item de sedibus judicum, ac praesertim eorum judicum, qui publicis judiciis disceptandis operam dabant. *Cic. in Vatin.* Quaero ex te, num quis reus post Urbem conditam in tribunal sui quaestoris ascenderit, eumque vi deturbarit, subsellia dissiparit, &c. Tribunal Cicero Praetori assignavit, qui judiciis publicis praeerat, & quaesitor vocabatur, subsellia vero judicibus, qui reos sententiis suis judicabant. *Id. pro Cluent.* Accusabat Tribunus Plebis idem in concionibus, idem ad subsellia. ¶ Item de sedibus, in quibus sedebant rei, accusatores, & testes. *Cic. pro R. Am.* Quorum alterum sedere in accusatorum subselliis video. ¶ Metonymice subsellia ponuntur pro publicis judiciis. *Cic. 1. de Orat.* Age vero, ne semper forum, subsellia, rostra, curiamque meditere. *Id. in Brut.* Grandiorem, & pleniorem vocem desiderant subsellia. *Idem pro Cluent.* Rem ab subselliis in rostra detulit. hoc est a judicio judicum selectorum ad judicium populi. *Idem Famil. 3. epist. 9.* Longi subsellii judicatio. h. e. quae longa inquisitione judiciali transigitur. ¶ Homo e *subselliis*, est peritus in causis, negotiisque forensibus. *Cic. Div. in Ver. c. 15.* ¶ Denique subsellia interdum ponuntur pro ipsis hominibus, qui in subselliis sedent. *Martial. 1. epigr. 27.* Sextiliane, bibis quantum subsellia quinque.

Subsentio, is, a. 4. *presentire*, *aver qualche sentore*. *Terent. Heaut. 3. 1. 62.* Etsi subsensi id quoque, illos ibi esse, & id agere inter se clanculum.

Subsequens, tis, particip. *susseguente*, *che vien dietro*, *e dopo*. *Cicer. 2. de Nat. Deor. c. 20.* Stella solem tum antecedens, tum subsequens. *Plin. l. 21. cap. 19.* Subsequenti anno, initio veris emittant, &c.

Subsequenter, adv. *susseguentemente*. *Messala Corvinus*, *seu quicunque alius auctor est lib. de progen. August.* Nunc ad Reges Romanos, consules, dictatores, tribunos militares, at plebejos subsequenter calamum deducam.

Subsequor, eris, quutus, vel cutus sum, d. 3. *seguire dietro*, *e dopo*, הרדיף, Germ. *bald nach hin folgen*, Gal. *suivre de pres*, Hisp. *seguir despues*, ἐπιφέρομαι, statim sequor. *Plaut. Bacch. 4. 4. 72.* Cedo manum, ac subsequere propius me ad fores. *Caes. l. 4. B. G.* Agmen subsequi jussit. *Cic. 3. de Orat.* Omnes autem hos motus subsequi debet gestus. ¶ Translate *Cic. Fam. 3. ep. 1.* Mirifice ipse suo sermone subsecutus est humanitatem tuarum literarum. h. e. praedicavit. *Id. in Partit. cap. 7.* Quae omnia plurimum valebunt, si cum orationis genere consentient, ejusque vim, ac varietatem subsequentur. *e s' accorderanno colla di lei forza ec.*

Subsericus, a, um, adject. *mezzo di seta*. *Lamprid. in Heliog. c. 26.* Primus Romanorum holoserica veste usus fertur, cum jam subserica in usu essent.

Subsero, is, sevi, situm, n. 3. *sottoseminare*, *sottopiantare*, ὑποφυτεύω, subtus semino, vel planto. *Col. lib. 4. c. 15.* Nec tamen vineam tam subseri, tum fructus capiendus est. Translate *Ammian. l. 16. c. 10.* Res monuit, de Eleutherio pauca subserere.

Subsertus, a, um, nom. partic. subter insertus. *Apulej. l. 7. A. A. sub fin.* Subsertis manibus exsolvo sibi fasciam.

Subservio, is, n. 4. *prestar una spezie di servitù*, Ger. *dienstlich seyn*, Gal. *servir sous un autre*, Hisp. *servir muy bien*, ὑπηρετέω, quasi servio, morem gero. *Plaut. Men. 5. 2. 16.* Ita istae solent, quae viros subservire sibi postulant, fretae dote feroces. ¶ Subservire orationi alicujus, est ea dicere, quae pertineant ad confirmandam alterius orationem. *Ter. Andr. 4. 4. 14.* Tu, ut subservias orationi, utcunque opus sit, verbis, vide.

Subsessa, ae, f. *insidie*, *aguati*, ἐνέδρα, insidiae, quibus in itinere exercitus imparatus, ac nihil tale suspicans opprimi solet, a *subsideo*, quod interdum significat delitescere. *Veget. l. 3. R. milit. c. 6.* Adversarii in iis locis, quae sibi opportuna intelligant, subsessas occultius collocant. *Et c. 22.* Si ab his, qui in subsessa fuerint, observentur. *Serv. ad Aen. 11. v. 268.* Hostium dolos subsessas vocamus.

Subsessor, oris, m. *insidiatore*, ἐπίβουλος, qui delitescens insidiatur. *Senec. in Hippolyt. v. 51.* Tu praecipiti clamore feras subsessor ages. *Servius ad 5. Aen. v. 498* Subsessores vocantur, qui occisuri aliquem delitescunt. ¶ Translate *Valer. Max. l. 7. c. 2. extern. n. 1.* Subsessores alieni matrimonii. *Arnob. lib. 4.* Subsessoris, & adulteri persona.

Subsicco, as, a. 1. aliquantum sicco. *Colum. l. 6. c. 14.* Tumor cervicis aqua madefactus subsiccatur.

Subsidens, entis, o. 3. partic. e subsido. *Col. l. 6. c. 1.* Dorso recto, planoque, vel etiam subsidente. h. e. aliquantum inflexo, seu curvo.

Subsidentia, ae, f. *deposizione*, quidquid ex aqua stagnante sordium in fundo subsidit. *Vitruv. l. 8. c. 3.* Dissipant quae ex aquarum subsidentia in corporibus usfederunt.

Subsideo, es, edi, essum, n. 2. *sedere*, *fermarsi*, ישב, Germ. *unten sich setzen*, Gal. *s'asseoir*, Hisp. *assentarse*, ὑποκαθίζω, ὑφίσταμαι, subtus sedeo, subsisto, consisto. *Cic. Att. lib. 5.* Itaque subsedi in ipsa via, dum haec, quae longiorem desiderant orationem, summatim tibi perscriberem. *Caes. B. G. c. 36.* Magna praeterea multitudo calonum, magna vis jumentorum, quae in castris subsederat, facta potestate subsequitur. ¶ In aquis quoque, caeterisque liquoribus subsidere dicuntur, quae imum petierunt fundum, ibique subsidunt. *Colum. lib. 12. cap. 1.* Villica debet curam adhibere, ut si quae faeces, aut amurca in fundis vasorum subsederint semel, statim emundentur. ¶ Est etiam subsidere, in aliquo loco latenter subsistere, insidiandi causa. *Cicer. pro Milon. cap. 19.* Cur neque ante occurrit, ne ille in villa resideret, nec in loco subsedit, quo ille noctu venturus esset? *Virg. 11. Aen. v. 268* devictam Asiam subsedit adulter.

Subsidialis, le, adject. *ausiliario*, subsidiarius, ut subsidiales copiae, *Ammian. l. 14. c. 17.* Subsidialis manus, *Id. l. 17. c. 24.* (*al. 10.*)

Subsidiarius, a, um, *che soccorre*, *ausiliario*, Germ. *der zu hulffe kompt*, Gall. *subsidiaire*, Hisp. *el que ayuda*, *e soccorre*, βοηθητικός, quod in subsidium datur, aut venit. *Liv. lib. 5.* Paulum erat ab dextera editi loci, quem subsidiariis repleri placuit. Subaudi, *militibus*. *Id. l. 9. c. 27.* Qui subsidiarias cohortes, quae integrae ad longioris pugnae casus reservabantur, in primam aciem extemplo emisit. ¶ Subsidiarius palmes, idem qui praesidiarius, resex, custos, vinarius. *Col. l. 4. c. 24.* Subsidiarius, idemque custos in pollicem resecari non debet.

Subsidior, aris, d. 1. *venire in soccorso*, subsidio sum. *Hirt. l. 8. B. G. c. 13.* Sed etiam qui longius subsidiari consueverant.

Subsidium, ii, n. *sussidio*, *ajuto*, עזרה, Germ. *hulf*, Gall. *aide*, *secours*, Hisp. *ayuda*, *socorro*, βοήθεια, συμμαχία, acies eorum, qui expectabant, ut aliis periclitantibus essent auxilio, e *subsidendo*, ut *praesidium* e *praesidendo*, *obsidium* ab *obsidendo*. *Festus*: Subsidium dicebatur, quando milites subsidebant in extrema acie, labentique acie succurrebant: quod genus militum constabat ex iis, qui emeruerant stipendia, locum tamen retinebant in exercitu, quae erat tertia acies Triariorum, ut Plautus in Frivolaria: Age nunc, subsidite omnes, quasi solent Triarii. Simili modo dicti praesidiarii, ante eos collocati qui erant, aut in alio loco praepositi. ¶ Quomodo a praesidio, & auxilio differant, ostendit *Cornelius Fronto*, & ante eum *Varro l. 4. de L. L.* Pilani, inquit, Triarii quoque dicti, quod in acie tertio ordine extremis subsidio deponebantur. Quod hi subsidebant, ab eo subsidium dictum. A quo Plautus. Agite nunc, subsidete omnes, quasi solent Triarii. Auxilium appellatur ab auctu, cum accesserant, qui adjumento essent, alienigenae. Praesidium est dictum, quia extra castra praesidebant in loco aliquo, quo tutior regio esset. *Cic. l. 15. Fam. ep. 4.* His ego subsidiis ea sum consecutus, quae nullis legionibus consequi potuissem. *Caes. l. 2. B. G. c. 6.* Subsidium mittere alicui. ¶ Translate accipitur pro quocunque adminiculo, auxilio, opitulatione. *Cicer. pro L. Man. de vectigalibus* Pacis ornamenta, & subsidia belli requiretis. *Id. 1. de Orat. c. 45.* Subsidium sibi aliquod comparare. *Id. pro Quint.* Diligentiam sibi subsidio comparare. *Id. Attic. l. 8. ep. 17.* Ire subsidio alicui. *Et l. 6. ep. 3.* Subsidio alicui venire *Caes l. 3. B. C. c. 70.* His difficultatibus duae res erant subsidio. ¶ Accipitur etiam subsidium pro loco, in quo navigia subsidere possunt, & stare, & suffugia habere. Ita subsidium simile quiddam est portui, & stationi, etsi minus. Haec subsidia Graeci videntur ὕφορμοι appellare. *Tacit. l. 4. Ann. c. 77.* Vix modicis navigiis pauca subsidia.

Subsido, is, idi, n. 3. *inchinarsi*, *discendere*, *calare*, ירד, Germ. *sich nieder lassen*, Gall. *s'abbaisser*, Hisp. *baxarse*, *abaxarse*, ὑποκαθίζω, ὑφίσταμαι, subtus sedeo, descendo, pessum eo. Fit enim cum motu. *Virg. 3. Aen.* Subsidunt undae, tumidumque sub axe tonanti Sternitur aequor aquis. *Id. 12. Aen.* se collegit in armis, Poplite subsidens. *Ovid. 1. Met.* Jussit & extendi campos, subsidere valles. i. e. depressas esse. *Liv. l. 28.* Subsidunt Hispani adversus emissa tela ab hoste, inde ad emittenda ipsi consurgunt. *Senec. ep. 108.* In amphora, quod turbidum est, subsidit. *Lucan. l. 1.* Subsidunt urbes, terraeque dehiscent. *si subbisseranno.* ¶ Ponitur etiam pro commorari, cui opponitur proficisci. *Cic. ad Caes. l. 6. Fam. ep. 8.* Quid sim tibi auctor, in Sicilia ut subsidas, an ut ad reliquias Asiaticae negotiationis proficiscare? ¶ Item pro se subjicere. *Hor. Epod. od. 16.* Juvet ut tigres subsidere cervis. idest succumbere ad coitum. ¶ Item pro deficere, cessare, minui. *Plin. l. 22. c. 8.* Mulierum menses sive subsidant, sive abundent. *Quint. l. 3. c. 8.* Impetus dicendi subsidit. ¶ Praeteritum hujus verbi est *subsidi*, quanquam frequentius in usu sit *subsedi* a *subsideo*, ductum. *Claud. de VI. Cons. Honor. v. 345.* hic tabescente solutus Subsidit galea, liquefactaque fulgure cuspis Canduit, & subitis fluxere vaporibus enses.

Subsiduus, a, um, adiect. in imo subsidens. *Grattius in Cyneget. v. 474.* Subsiduasque fraces, diffusaque Massica.

Subsignanus, a, um, adiect. qui sub signis, seu vexillis est, unde subsignanus miles nihil differre videtur a vexillario. Erat autem subsignanus neque legionarius, neque auxiliarius; ita dictus, quod non sub aquila, quae ad legiones pertinebat, sed sub proprio vexillo, seu signo militaret. Erat e Romanis copiis, & eadem disciplina merebat, qua legiones: immo e legionibus sumptus existimatur, & veterani loco habitus, donec assignatis agris, & praemiis militia prorsus solveretur. *Tacit. hist. 1. c. 70.* Subsignanum militem, & grave legionum agmen hibernis adhuc Alpibus traduxit. *Idem 4. hist. c. 33.* Subsignano milite media firmare.

Subsignatio, onis, f. *sottoscrizione*, actus subsignandi, subscriptio. *Paull. l. 39. ff. de verb. sign.* Nam veteres subsignationis verbo pro subscriptione uti solebant.

Y y   ¶ Apud

¶ Apud *Tertull. de poenit. c.* 2. componere aliquem per subsignationem poenitentiæ. h. e. conformare, & comparare aliquem impressa illi, & subsignata poenitentia.

Subsignatus, a, um, subscriptus. *Paull. l.* 39. *ff. de verb. sign.* Subsignatum dicitur, quod ab aliquo subscriptum est. Nam veteres subsignationis verbo pro subscriptione uti solebant.

Subsigno, as, a. 1. *sottoscrivere*, Ger. *underzeichen*, Gal. *soubsigner*, Hisp. *poner el sello*, *firmar*, ὑπογράφω, subscribo, subnoto. *Festus*: Subsignare pro subscribere utimur. ¶ *Subsignare apud ærarium*, est in publicas tabulas apud ærarium referre. *dar' in nota*. *Cic. pro Flacc. c.* 32. Illud quæro, sint ne ista prædia censui censendo: habeant jus civile, sint, necne, mancipi: subsignari apud ærarium, apud censorem possint? ¶ Significat etiam obligare, obnoxium reddere. *leg. ult. Cod. de administr. tut.* Res, quarum gubernationem gerunt, pro cautela litis subsignare. h. e. quasi in pignus deponere. *leg.* 5. *Dig. de jure immunit.* Ne extenuentur facultates eorum, quæ subsignatæ sunt fisco. ¶ Translate *Plin. l.* 3. *ep.* 1. Igitur eundem mihi cursum, eundem terminum statuo, idque jam nunc apud te subsigno. h. e. polliceor, *o sto mi obbligo*.

Subsilio, & sussilio, is, lui, vel livi, saltum, a. 4. *saltare in su*, דלג, Germ. *aufspringen*, Gal. *tressaillir*, *sauteler*, Hisp. *saltar de abaxo arriba*, ἀνάλλομαι, sursum salto. *Plaut. Curc.* 1. 2. 64. Subsilite, obsecro, & mittite istanc foras. *Lucr. lib.* 2. *v.* 191. Nec cum subsiliunt ignes ad tecta domorum, Legitur & *sussilio*.

Subsilles, f. 3. idem ac ipsullices, idest bracteæ in virilem, muliebremque speciem expressæ, seu imagunculæ, quibus Magi utebantur, ut eas, quorum imagines essent, pellicerent in amorem. *Festus*, *& Voss. in Etymol.* in voce *Ipsullices*. In quibusdam codicib. Festi leg. *subcilles*.

Subsimilis, le, adject. *alquanto simile*. *Cels. l.* 5. *c.* 26. *n.* 35. Melli albo subsimilis. *Ulpian. l.* 1. *Dig. Si cui plus quam &c.* Hodie tamen subsimile aliquid fit in fideicommissis.

Subsimus, a, um, ὑπόσιμος, aliquantulum simus. *Varro l.* 2. *de R. R. c.* 5. Pilosis auribus, compressis malis, subsimisve, gibberibus demissis, &c.

Subsipere, inquit *Var. l.* 4. *de L. L.* dicitur id, quod non plane sapit.

Subsisto, is, stiti, a. 3. *fermare*, *trattenere*, עמד, Ger. *bestehen*, Gal. *subsister*, *s'arreter*, Hisp. *susistir*, ὑφίστημι, idem ac sisto, idest stare facio, retineo. *Liv. l.* 1. *c.* 4. Jam non feras tantum subsistere, sed in latrones prædæ onustos impetum facere, pastoribus rapta dividere. ¶ Est etiam verbum neutrum, pro gradum, seu cursum sistere, remanere, commorari, *fermarsi*, ὑφίσταμαι. *Cic. pro Mil. c.* 19. Sic Miloni, cum insidiator esset, si illum ad Urbem noctu accessurum sciebat, subsistendum, atque expectandum fuit. *Virg.* 1. *Æn. v.* 242. Quater ipso in limine portæ Substitit. *Liv. l.* 4. An alter ad comitia habenda subsisterit. *Plin. l.* 12. *c.* 25. Subsistit proceritas balsami intra bina cubita. h. e. altius non procedit. *Rursus Ovid. heroid. ep.* 15. *v.* 69. dolor artibus obstat, Ingeniumque meis substitit omne malis. h. e. defecit, repressum est. ¶ Item pro resistere, stare contra aliquem. *Cæs. l.* 1. *B. Gal. c.* 15. Quo prælio sublati Helvetii, audacius subsistere, nonnunquam ex novissimo agmine prælio nostros lacessere coeperunt. *Brutus Cic. l.* 11. *Fam. ep.* 10. Non, si Varronis thesauros haberem, subsistere sumptibus possem. ¶ Item pro dubitare. *Ulp. l. servum*, §. 1. *ff. de poenis.* Et quantum ad filium familias, verum est, in servo vero subsistimus.

Subsitus, a, um, adject. *situato sotto*. *Apul. l.* 6. *A. A. post princ.* Inter subsitæ convallis lucum.

Subsolanus, a, um, adject. sub sole positus. *Plin. l.* 7. *c.* 2. Sunt & satyri subsolani Indorum montibus perniciosissimum animal. ¶ Subsolanus ventus, & subsolanus, i, absolute, *vento di Levante*, est qui ab ortu æquinoctiali spirat, ita dictus, quia sub sole nasci videtur, qua ratione a Græcis quoque ἀπηλιώτης appellatur. *Plin. l.* 2. *c.* 47. Ab oriente æquinoctiali Subsolanus, ab oriente brumali Vulturnus: illum Apeliotem, hunc Eurum Græci appellant. Eadem omnino scribit *Seneca l.* 5. *quæst. natur. c.* 16. Quare falsus videtur Phavorinus philosophus apud *Gell. l.* 2. *c.* 22. qui dicebat Subsolanum, Græce Apeliotem, eumdem esse ac Eurum.

Subsono, as, n. 1. subtus sono. Translate *Sisenna apud Charis. l.* 2. Quanti dantur, inquit, inquit Olympias. simul hæc dicens fuscinum dedit, ut scilicet subsonaret quanti preti. h. e. clam indicaret.

Subsortior, iris, d. 4. ἐπικληρόω, ὑποκαθίσταμαι, est sorte aliquem in rejecti locum judicum loco substituere. Electis enim sorte judicibus, qui judicaturi erant, liberum erat accusatori ac reo ex eo numero eos rejicere, qui iniqui sibi futuri putabantur: qua rejectione facta, iterum sortiebantur alios judices, ad legitimum numerum complendum: quod *subsortiri* dicebatur. *Cic.* 3. *Ver. c.* 20. Cum iis judicibus, quos in horum locum subsortitus es. *Id. pro Cluent. c.* 35. Sive quod ex lege subsortitus judicem non esset.

Subsortitio, onis, f. ἐπικλήρωσις, suffectio, quæ sorte fieri solebat a Prætore ad supplendum numerum judicum. *Cic.* 3. *Ver. c. ult.* De subsortitione illa Juniana judicum nihil dico. *Id. pro Cluent. c.* 33. Quod C. Verres subsortitionem ejus in eo codice non haberet, qui tum interitus proferebatur. *Suet. in Cæs. c.* 41. Quotannis in demortuorum locum ex his, qui recensiti non essent, subsortitio a Prætore fieret. V. *Subsortior*.

Subspargo, gis, a. 3. clam, seu subtus spargo. *Tertul. de resurr. carn. c. ult.* Hæreticorum versutiis semina subspargere.

Substamen, inis, n. filum quod sub stamine texitur. *Scholiastes Juvenal. ad Sat.* 2. *v.* 66. Vestes molli intentæ substamine.

Substantia, æ, f. *sostanza*, Germ *wesen*, Gall. *substance*, Hisp *substancia*, ὑπόστασις, οὐσία, essentia, aut natura cujusque rei. *Apulei. in Trismegist.* Deus in se complectitur omnium rerum substantiam. *Nazar. in Paneg. Constant. c.* 24. Crassam & caligantem aciem simplex & inconcreta substantia naturæ tenuit eludit. ¶ Quandoque substantia ponitur pro materia, & argumento, circa quod versatur cardo totius rei. *Quinctil. in proœm. l.* 2. Prima apud Rhetorem elementa, & quæ de ipsa Rhetoricæ substantia quæruntur, tractabimus. ¶ Quandoque pro facultatibus. *Ulp. l. tutor*, *ff. de suspectis tutoribus*. Si pupilli substantiam expilavit. *Quintil. declam.* 55. Cujus census ex manibus, ex laboribus substantia. *sostentamento*. ¶ Quandoque pro cibo, quo corpus alitur & subsistit. *Prudent. cathemer.* 7. *v.* 40. *de Moyse*: Omni carentem cerneret substantia.

Substantialis, le, adject. *sostanziale*, ut substantialis differentia, *Tertul. de resur. carn. c.* 45. ¶ Apud *Ammian. l.* 21. *c.* 2. substantiales potestates dicuntur dæmones, sive spiritus incorporei.

Substantialiter, adverb. *sostanzialmente*. *Tertul. adver. Valentinian. c.* 7.

Substantiola, æ, f. *Hieronym. ep.* 27. *ad Eustoch. c.* 12. Paterna, & materna substantiola. *h. e.* parvæ facultates.

Substantivalis, le, adject. *sostanziale*. *Tert. adverf. Valentinian. c.* 27. Substantivalis, non agnitionalis forma.

Substantivus, a, um, *sostantivo*, ὑπαρκτικός, substantialis, qui per se stare potest, ut substantiva res, apud *Tertull. adv. Prax. c.* 26. & *adv. Hermog. cap.* 36. ¶ Substantivum nomen a *Grammaticis* dicitur, quod in oratione per se stare potest, ut *orator*, *sermo*, *prudentia*, cui opponitur adjectivum.

Substerno, is, stravi, stratum, a. 3. *distendere sotto*, מצע, Germ. *understreuwen*, Gall. *estendre dessous*, Hisp. *derramar por debaxo*, ὑποστρώννυμι, subtus sterno. *Ter. Andr.* 4. 4. 6. Ex ara hinc sume verbenas tibi, atque eas substerne. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 32. Cubilia ibi, nidosque construunt, eosque, quam possunt, mollissime substernunt. ¶ Ponitur etiam pro subjicere, supponere. *Cic. de Univ. c.* 8. Omne, quod erat concretum, atque corporeum, substernebat animo. *Suet. in Aug. c.* 8. Substernere pudicitiam suam alicui. Et eodem sensu *Catul. de nupt. Pel. & Thetid. prope fin.* Ignaro mater substernens se impia nato. ¶ Substernere semina hordei apud *Colum. l.* 5. *cap.* 9. est spargere, seminare. ¶ Præteritum *substrovi* habet *Ovid.* 5. *Metam.*

Substillum, i, n. tempus humidum, sive ante pluviam, quia jam stillat, sive post eam, quia stillare nondum desinit. *Fest.* Substillum antiqui appellabant tempus ante pluviam jam pene uvidum, & post pluviam non persiccum, quod jam stillaret, aut nondum desiisset. *Tertul. l. de Pallio*, *c.* 2. Aut imbres ruunt, & siqua missilia cum imbribus, dehinc substillum, & denuo sudum. ¶ Ponitur etiam pro ægritudine, quando stillatim urina mittitur, quam Græci vocant στραγγουρίαν. *Cato de R. R. c.* 156. Nunc de iis, quibus ægre lotium it, quibusque substillum est.

Substituo, is, tui, tutum, a. 3. *sostituire*, *sottoporre*, *mettere sotto*, Germ. *an eines anderen statt setzen*, Gall. *substituer*, Hisp. *substituir*, ὑφίστημι, ὑποκαθίστημι, pono sub aliqua re, subjicio. *Liv. l.* 28. Substituerat animo speciem quoque corporis amplam, ac magnificam. *Plin. l.* 6. *ep.* 31. Substituebatur crimini Sempronius Senecio, Eques Romanus, idest accusabatur, agebatur reus, tanquam id crimen fecisset. ¶ Frequenter sumitur pro sufficere, in locum alterius surrogare. *Cic.* 7. *Ver. c.* 58. Iste homo nefarius in eorum locum, quos domum suam de piratis abduxerat, substituere, & supponere coepit cives Romanos, &c. *Plin. l.* 3. *c.* 6. In vicem novellam sobolem substituat. *Id. l.* 30. *c.* 54. Pro eis alia substituenda.

Substitutio, onis, f. *sostituzione*, ὑποκατάστασις, actus substituendi, ut substitutio hæredis, de qua integer titulus est *l.* 28. *Digest. tit.* 6.

Substitutivus, a, um, adject. qui substituitur. *Apulei. l.* 3. *de dogm. Plat. seu de syllogism. categoric.* Conclusio substitutiva, vel conditionalis: Ajax qui regnat, si sapit, beatus est: substituis enim conditionem, qua &c.

Substitutus, a, um, *sostituito*. *Cic. l.* 2. *de Divin. c.* 2. Philosophiam nobis pro Reipublicæ procuratione substitutam putabamus.

Substo, as, stiti, statum, vel stitum, n. 1. *sussistere*, *star costante*, *sostenere*, ὑφίσταμαι, subsisto, constans sum, sustineo. *Ter. Andr.* 5. 4. 55. Perii, metuo, ut substet hospes. *Cic. in Top.* Quarum rerum nullum substet quasi corpus. Priore loco alii leg. *subsistat*, posteriore *subest*. At sine controversia *Cels. l.* 6. *c.* 10. Si pure substantia non rumpuntur hi tumores, incidendi sunt.

Substomachans, antis, aliquantum iratus, *Augustin. in fi. l.* 3. *Confession.* Substomachans tædio.

Substramen, inis, n. *strame*, ὑπόστρωμα, quod animalibus, vel alii cuipiam rei substernitur. *Var. l.* 3. *de R. R. c.* 10. Sed habeant molle substramen e palea, aliave aliqua re. *Silius l.* 12. *v.* 444. Lubrica roborei aderant substramina plaustris.

Substramentum, ti, n. idem quod substramen. *Cato de R. R. c.* 161. Asparagum substramentis operito, ne peruratur.

Substratus, us, m. ὑπόστρωσις, actus substernendi, vel id, quod substernitur. *Plin. l.* 24. *cap.* 9. Suffitu quoque, aut substratu fugare venenata. Adde *lib.* 28 *cap.* 30.

Substrepo, is, n. 3. aliquantum strepo. *Apul. lib.* 5. *Metam.* Semianimi voce substrepens.

Substrictus, a, um, ὑποσφιγχθείς, partic. a substringor. *Colum. l.* 2. *cap.* 3. Boves cum ab opere disjunxerit, substrictos confricet. ¶ Est & nomen ex participio, pro arcto, contracto, parvo, gracili, cui opponitur prominens, & effusus. *Plin. l.* 32. *c.* 3. *de testibus*: Quinimo parvos esse, substrictosque, & adhærentes spinæ, nec adimi sine vita animalis posse. *Colum. l.* 6. *cap.* 10. Ut sit magna portio corporis, ventre paulo substrictiore, &c.

Substridens, tis, particip. aliquantum stridens. *Ammian. l.* 36. *cap.* 4. Ira exundante substridens.

Substringo, is, inxi, ictum, a. 3. *stringere*, חגר, Ger. *einstrengen*, Gal. *retrainder*, *reserrer*, Hisp. *apretar*, *estrechar*, ὑποσφίγγω, idem ac stringo, vel subtus constringo, contraho, complico. *Quinctil. lib.* 10. *cap.* 6. Omissa supplere, & effusa substringere. *Martial. lib.* 10. *epigr.* 39. Festinant trepidi substringere carbasa nautæ. *Juvenal. sat.* 6 *v.* 435. substringere bilem. h. e. iram compescere. ¶ Significat etiam obstringere, seu accommodare, apud *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *prope fin.* Aurem substringe loquaci. *obbliga li tuo orecchio alle sue ciancie.*

Substructio, onis, f. *fondamento d' una fabbrica*, ὑποδομή, id quod in imo struitur, & quasi basis ædificium totum sustinet. *Vitr. l.* 1. *c.* 5. Non solum in muro, sed etiam in substructionibus parietes hac ratione religati non cito vitiabuntur. ¶ Ponitur etiam pro quacunque mole, quæ sub alia, vel circa illam in parte inferiori struitur. *Cæsar. l.* 2. *B. C. c.* 25. Substructionibus ejus operis maximis. Ital. *sporti*, *e volte*. ¶ Item pro tota fabrica, præsertim quæ vasta & magnifica sit. *Cic. pro Mil. c.* 20. Quo in fundo, propter insanas illas substructiones, facile mille hominum versabatur valentium.

Substructum, i, n. idem ac substructio, fundamentum. *Vitruv. l.* 8 *c.* 7. Substructum ad libratam factum.

Substructus, a, um, nom. partic. *fabbricato*. *Liv. l.* 6. *c.* 4. Capitolium saxo quadrato substructum. ¶ *Ovid. l.* 1. *Trist. eleg.* 10. Barbara pars læva est avidæ substructa rapinæ. h. e. instructa.

Substruo, is, a. 3. *sottofabbricare*, *far i fondamenti*, [illegible], Ger. *underbauwen*, Gal. *batir par dessous*, Hisp. *edificar de baxo*, ὑποδομέω, subtus struo, ab imo extruo, subædifico, fundamentum jacio, a fundamentis erigo. *Plaut. Most.* 1. 2. 39. Primum dum parentes fabri liberum sunt, & fundamentum liberorum substruunt, excellunt, &c.

Subsultim, adv. *saltellando*. subsiliendo, per saltus. *Suet. in Aug. c.* 83. Ita, ut in extremis spatiis subsultim decurreret.

Subsulto, as, n. 1. *saltellare*, ὑπάλλομαι, frequenter subsilio. *Plaut. Cas.* 2. 3. 10. Ut subsultabat, postquam vicit villicus! *Id. Capt.* 3. 4. 104. Tu subsultas, ego miser vix asto præ formidine. *Quintilian. l.* 9. *c.* 4. Monosyllaba si plura sint, male continuabuntur, quia necesse est compositio multis clausulis concisa subsultet. ¶ In quibusdam *Plauti* codicibus legitur *sussulto*.

Subsum, subes, n. anom. *esser sotto*, *esser nascosto*, ὕπειμι, subtus sum, insum, sub aliqua re sum, lateo. *Planc. ad Cic. Fam.* 10. *ep.* 18. Subest intra cutem vulnus. *Cic. Phil.* 9. *c.* 2. In qua periculi suspicio non suberat. *Id.* 3. *de Fin. c.* 10. Intelligatur aliquam subesse ejusmodi causam, ut &c. *Id. Att. l.* 3. *ep.* 25. (*al.* 23.) Si ulla spes saluti nostræ subesset. ¶ Significat etiam adesse, instare. *Cic. pro Mil. c.* 16. Præsertim cum dies comitiorum subesset. *Plancus Cic. Fam.* 10. *ep.* 21. Putabam, posse me subesse propinquis locis, ut si durius aliquid esset, succurrere celeriter possem. ¶ Præteritum *subfui* non est in usu.

Subsurdus, a, um, aliquantum surdus. Translate *Quinctil. l.* 11. *c.* 3. Deinde vox non subsurda, rudis, immanis, &c.

Subsutus, a, um, nom. ex partic. a subsuor. *Hor. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 29. Quarum subsuta talos tegat instita veste. Ubi *subsutam vestem* vocat, cujus fimbriæ, seu extremitati instita, idest limbus, seu fascia assuebatur.

Subtabidus, a, um, aliquantum tabidus. *Ammian. l.* 26. *c.* 6. (*al.* 17.) Stetit itaque subtabidus: excitum putares ab inferis.

Subtacitus, a, um, adject. aliquantum tacitus, *Prudent. Hamartig. v.* 174. Hinc schola subtacitam meditatur gignere sectam.

Subtectus, a, um, adject. *coperto*. *Vitruv. l.* 9. *c.* 6, *de siderib.* Sub avis cauda pedes equi sunt subtecti.

Subtegmen. V. subtemen.

Subtego, is, a. 3. subtus tego. *Ammian. l.* 19. *c.* 6. Ferrea munimenta cælum omne subtexerunt.

Subtegulanea, orum, n. pl. *pavimenti al coperto*, ὑπόστεγα, κατάστεγα, στεγανά, pavimenta sub tecto, quæ alias barbarica dicuntur, ex tassis tusis, rudere, & calce constantia. Differunt a subdialibus, quæ Græci vocant ὑπαίθρα, quia subtegulanea fiunt sub tecto, subdialia sub dio, sive aere aperto. *Plin. l.* 36. *c.* 25. Pavimenta credo primum facta, quæ nunc vocamus barbarica, atque subtegulanea.

Subtel, elis, n. 3. cavum pedis. *Priscian. l.* 5. *de vocib. instel.* Est enim subtel in pede, quod vola in manu. Unde *Priscian.* exponit κοῖλον τοῦ ποδός. Perottus scribit *subtal*, ac dici putat, quia sit sub talo.

Subtēmen, inis, n. *trama*, κρόκη, filum, quod sub stamine texitur, a *sub*, & *stamen*. *Varro l. 4. de L. L.* Stamen a stando, quod eo stat omne in tela velamentum, subtemen, quod subit stamini. *Ovid. 6. Met. v. 55.* Inseritur medium radiis subtemen acutis. *Ter. Heaut. 2. 3.* Anus subtemen nebat. præterea una ancilla erat. *Virg. 3. Æn.* Fert picturatas auri subtemine vestes. ¶ Legitur & *subtegmen* eodem sensu: nam qui ita distinguunt, ut *subtemen* sit quod explicuimus, *subtegmen* vero dicatur quasi *subtegimen*, & significet pannum illum, quo vestes suffulciuntur sive commoditatis, sive ornatus gratia, *fodera*, nullo id idoneo confirmant exemplo. *Auson. epigr. 36.* Sive probas Tyrio textam subtegmine vestem. *Plin. l. 13. c. 11. de chartarum confectura.* E secundo corio staminα facta sunt, e primo subtegmina. h. e. secundis philyris papyri chartæ stamen, & veluti stamen factum est, ex primis subtegmen, seu textura: texebatur enim papyrus in morem telarum. V. *Harduin. in eorum ver. ap. Plin.*

Subtendo, is, a. 3. sursum tendo, extollo. *Virg. in Ciri, v. 7.* Altius ad magni subtendit sidera mundi. Alii leg. *suspendit*.

Subtento, as, a. 1. ὑποτανύσμαι, idem quod tento. *Plaut. Truc. 2. 2. 31.* Advenisti huc subtentatum exornatis ossibus. Alii aliter leg.

Subtentus, a, um, subtus extensus. *Cato de R. R. c. 10.* Lectum in cubiculo unum, lectos loris subtentos quatuor. h. e. de tabulato, seu solatio loris propendentes, qui mos erat antiquorum.

Subtenuis, & nue, o. 3. ὑπόλεπτος, aliquantulum tenuis. *Varro l. 2. de R. R. c. 7.* Non angusta juba, crebra, fusca, subcrispa, subtenuibus setis, implicata in dexteriorem partem cervicis.

Subter, *sotto*, תחת, Ger. *unter*, Gal. *dessous*, Hisp. *debaxo*, ὑπό, præpositio locum denotans inferiorem, sicut *super* superiorem signat, a *sub*, ut *inter* ab *in*, *præter* a *præ*. Fere accusandi casum poscit, sive quietis, sive motus verbis adjungatur. *Cic. 4. Tusc. c. 10.* Plato iram in pectore, cupiditatem subter præcordia locavit. ¶ Interdum a Poetis cum ablativo usurpatur. *Virg. 9. Æn. v. 515.* Cum tamen omnes Ferre juvet densa subter testudine casus. ¶ Ponitur & sine casu, adverbialiter. *Cic. de Somn. Scipionis c. 4.* Deinde subter medium fere regionem Sol obtinet.

Subteractus, a, um, nom. partic. a *subter*, & *ago*. *Cels. l. 5. c. 28.* Idque vitium subteractis quasi quibusdam radicibus serpit.

Subtercavātus, a, um, adject. *scavata di sotto*. *Solin. c. 8. de avib. Diomedeis.* Cum fetificandi adest tempus, rostro scrobes excavant, deinde surculis superpositis tecta cratium imitantur, & sic contegunt subtercavata.

Subtercurro, is, n. 3. *corver sotto*. *Vitruv. l. 9. c. 7. de siderib.* Perseus dexterioribus subtercurrens basim Vergiliarum.

Subtercutaneus, a, um, adject. *che sta sotto la cute*, ut subtercutaneus morbus, *Idropisia*. *Aurel. Vict. epitom. in Adriano.*

Subterdūco, is, xi, ctum, a. 3. *sottrarre*, Ger. *sic verschleichen*, Gall. *se soustraire*, Hisp. *hurt d escondidas*, ὑπεξάγω, ὑπάγω, est se subtrahere, clam se subducere ex aliqua societate, vel loco, subterfugere. *Plaut. Mil. 2. 3. 72.* Serva istas fores, nec tibi clam se subterducat istinc. *Id. Asin. 2. 2. 92.* Si huic occasioni tempus sese subterduxerit.

Subterfluo, is, xi, xum, ὑπορρέω, subtus fluo. *Plin. l. 8. c. 30.* Torrente rapido minaciter subterfluente.

Subterfundo, as, a. 1. *stabilire*, *o fermar sotto*. *Lactant. l. 2. c. 8.* Cum fabricaretur cœlum, terraque subterfundaretur.

Subterfugio, is, gi, gitum, n. 3. *fuggire*, *schivare*, ὑπεκφεύγω, clam aufugio. *Ulp. l. eum qui certo, ff. de privil. credit.* Nam & eum, qui recedit, hoc est qui subterfugit, ut ne secum aliqua actio moveatur, latitare placet. *Plaut. Bacch. 4. 6. 2.* Subterfugisse sic mihi hodie Chrysalum. ¶ Aliquando ponitur pro vitare, detrectare, cum acc. ut Subterfugere crimen, laborem, militiam, periculum, pœnam, &c. *Plaut. Merc. 1. 2. 82.* Nequaquam ego mare subterfugi sævis tempestatibus. *Cic. 3. Off. c. 26. de Ulysse:* Insimulans eum Tragœdiæ simulatione insaniæ militiam subterfugere voluisse.

Subterjacĕo, es, n. 2. *esser posto sotto*. *Avien. Arat. l. 2. v. 196.* Hic genus ardentem cum subterjacet urnam.

Subterjacio, is, a. 3. *gettar sotto*. *Pallad. l. 3. tit. 18.* Hordei grana subterjaciuntur.

Subterior, oris, adject. comparativ. a subter, idem quod inferior. *Æmil. Macer. 5. v. 13.* Noxius sanguis per subteriora dicitur expelli.

Subterlābor, eris, lapsus sum, d. 3. *scorrere sotto*, Ger. *entrinnen*, Gal. *s'écouler*, Hisp. *huyr a escondidas*, ὑπεκδιαδύω, labor sub aliqua re. *Virg. 10. Ecl.* Cum fluctus subterlabere Sicanos. ¶ Ponitur etiam pro clam elabi, & effugere. *Liv. l. 30. c. 25.* Sed neque rostro ferire celeritate subterlabentem poterant.

Subterlino, is, lini, vel levi, litum, a. 3. ὑπαλείφω, subtus lino, imam rei alicujus partem perlino. *Plin. l. 28. c. 7.* Sotira obstetrix tertianis, quartanisque efficacissimum dixit, plantas ægris subterlini.

Subterluo, is, a. 3. subtus lavo, subluo. *Claudian. de VI. Cons. Honor. v. 177.* Gurgite sidereo subterluit Oriona.

Subterluvio, onis, f. subluvies, proluvies. *Claud. Mamert. l. 1. de statu anim. c. 2.* Loca humoris assidui subterluvione cedentia.

Subtermeo, as, n. 1. *passare di sotto*, ὑποπορεύομαι, subtus transeo. *Claudian. de balu. Aponi, v. 61.* Et junctos rapido pontes subtermeat æstu.

Subterno, as, n. 1. *nuotar sotto*, subnato. *Solin. cap. 32. de Ægypto:* Delphini crocodilos eliciunt ad natandum, demersique astu tenera ventrium subternatantes secant.

Subternus, a, um, adject. idem quod infernus, a *subter*. *Prudent. Hamartig. v. 922.* tepidos subterna nocte caminos. *Id. l. 1. advers. Symmach. v. 392.* Religionis opem subternis poscere ab umbris.

Subtĕro, is, trivi, tritum, a. 3. *pestare*, *diminuire*, דרך, Ger. *zerreiben*, Gall. *broyer menu*, Hisp. *desmenuzar*, *quebrado*, comminuo. *Col. l. 12. c. 5.* Salis sextarium subterito, & subtritum cum quartario mellis aceto diluito. ¶ Ponitur etiam pro continuo attritu subtus consumere. *Cato c. 72.* Boves ne pedes subterant, prius, quam in viam quoquam agas, pice liquida cornua infima ungito.

Subterpendĕo, es, n. 2. subtus pendeo. *Pallad. in Martio, tit. 10.* Mala sine terræ tactu subterpendentia.

Subterranĕus, a, um, *sotterraneo*, *che è sotto terra*, ὑπόγειος, quod est sub terra. *Col. l. 1. c. 6.* Vinctis quam saluberrimum subterraneum ergastulum, angustis illustratum fenestris. *Tacit. de German. c. 16.* Specus subterraneos aperire.

Subterrēnus, a, um, adject. &

Subterrĕus, a, um, adject. idem quod subterraneus. *Arnob. l. 7. p. 226.* Opinionem necesse est frustrari, quam super atris pecudibus habetis, Diisque subterreis. *Apul. l. 9. A. A.* Subterrenas orbis plagas illuminabat.

Subterseco, as, a. 1. subtus seco. *Cic. in Arat. v. 273.* medium subtersecat hic Capricornum.

Subtertenuo, as, a. 1. *legare di sotto*. *Lucr. l. 1. v. 312.* Annulus in digito subtertenuatur habendo. Scribi tamen potest divisim *subter tenuatur*.

Subtervăcans, antis, particip. a *subter*, & *vaco*, *vacuo di sotto*. *Senec. lib. 6. Quæst. nat. c. 15.* Decidunt in illum subtervacantem locum. Nisi malis divisim scribere *subter vacantem*.

Subtervŏlo, as, n. 1. *volar sotto*. *Stat. 3. Theb. v. 669.* fragor intonat ingens Hortantum, & celso subtervolat astra tumultu.

Subtervolvo, is, a. 3. subtus volvo. *Ammian. l. 22. c. 20.* Ita Pontus perstringitur gelu, ut nec amnium cursus subtervolvi credantur.

Subtexo, is, xui, xtum, a. 3. *coprire*, tego, abscondo, quasi subtus texendo cooperio. *Virg. 3. Æn.* Et cœlum subtexere fumo. *Stat. l. 3. Sil. 1.* Cœlum subtexitur umbra. ¶ Translate ponitur pro subdere, subjungere, veluti texendo addere, *soggiungere*, προστίθημι. *Plin. l. 23. cap. 11.* Singulis corporum morbis remedia subteximus. *Liv. l. 37. c. 48.* Subtexit deinde fabulæ huic, legatos interrogatos esse &c. *Vellej. l. 1. c. 14.* Huic rei haud intempestive subtextura videmur, civitates propagatas, auctumque Romanum imperium &c.

Subtextus, a, um, adject. intextus, immixtus. *Manil. l. 3. v. 311.* Et subtexta malis sunt bona.

Subtililoquentia, æ, f. subtilis oratio. *Tertul. l. 5. cont. Marc. c. 19.*

Subtililoquus, a, um, adject. subtiliter loquens. *Tertul. l. 5. adv. Marc. c. 19.*

Subtīlis, & le, o. 3. *sottile*, דק. Ger. *rein*, Gal. *subtil*, Hisp. *delgado*, λεπτός, tenuis, gracilis, cui crassus opponitur, *a tela*. *Lucret. l. 4. v. 830.* ventus subtili corpore tenuis. & *v. 85.* Subtile filum. *Plin. l. 11. c. 5.* Apes fucum subtilissimum contrahunt. ¶ Translate *Horat. l. 2. sat. 8. v. 38.* Fervida quod subtile exsurdant vina palatum. *delicata*. *Col. l. 8. c. 16.* Subtilior gula, *gusto fino*. *Cic. 2. de Orat. c. 23.* Acutissimum, & subtilissimum dicendi genus. *Id. 2. de nat. Deor. c. 47.* Solers, subtilisque descriptio partium, *diligente*, *minuta*. *Id. l. 15. Fam. ep. 6.* Judicium subtile. *acuto*, *perspicace*. *Id. pro Planc. c. 5.* C. Serenus subtilissimus homo: fuit enim & animi satis magni, & consilii. ¶ Subtile dicendi genus idem est aliquando, quod stilus simplex, tenuis, infimus. *Cic. Fam. 9. ep. 21.* Privatas causas, & eas tenues agimus subtilius, capitis, aut famæ scilicet ornatius. Adde *de clar. Orat. c. 9.* ¶ *Ad subtile* apud Censorin. *de die nat. c. 17.* idem est quod *subtiliter*. Ita enim ait: Seculum quid sit, usque adhuc arbitror ad subtile examinatum non esse.

Subtilĭtas, atis, f. *sottigliezza*, דק, Germ. *subtilheit*, Gall. *subtilité*, Hisp. *sutileza*, λεπτότης, tenuitas, gracilitas. *Plin. l. 10. in fin.* Immensæ subtilitatis animalia. ¶ Translate est macies, ac jejunitas. *Cic. de clar. Orat. c. 16.* Lysia est genere toto strigosior, sed habet tamen suos laudatores, qui hac ipsa sua subtilitate admodum gaudent. ¶ Item acumen. *Cic. 4. Fam. ep. 4.* Subtilitas, & elegantia scriptorum. *Quintil. l. 1. c. 4.* Intima quæstionum naturalium subtilitas.

Subtīliter, adv. *sottilmente*, *argutamente*, λεπτῶς, acute, acriter, tenuiter. *Cic. 1. Acad.* Sed Zenonem Arcesilam anteiras ætate, valdeque subtiliter differeret. *Id. l. 9. Fam. ep. 21.* Privatas causas, & eas tenues, agimus subtilius, capitis, aut famæ scilicet ornatius. *Id. pro Corn. Balb.* A quo hæc, quæ ego nunc percurro, subtilissime sunt omnia perpolita. *Liv. l. 3.* Numerum subtiliter exsequi, *per minuto*.

Subtimĕo, es, a. 2. ὑποδείδοικα, aliquantulum timeo, subvereor, subformido. *Cic. 1. Phil. c. 14.* Numquid subtimes, ne ad te hoc crimen pertinere videatur?

Subtinnio, is, aliquantum tinnio. *Tertul. de pal. c. 4.*

Subtitŭbans, antis, aliquantum titubans. *Prudent. in Apotheosi, v. 650.* subtitubante fide.

Subtractus, a, um, *sottratto*, *tolto via*. *Ulp. l. sed si mori, ff. de donat.* Ut nunc plenissimam habeat infirmitatem, quando ab hac luce fuerit subtractus. *Callistrat. l. 2. Dig. de jure Fisci.* Ea subtracta esse creduntur, quæ nocitura causa ejus fuerunt.

Subtrăho, is, xi, ctum, a. 3. *sottrarre*, *togliere di sotto*, גנב, Ger. *entziehen*, Gal. *soustraire*, Hisp. *sacar*, ὑφέλκω, aufero, de medio aufero, removeo, adimo. Usurpatur vel cum solo accusat. *Cic. 3. de Or.* Neque verba sedem habere possunt, si rem subtraxeris. *Cæs. l. 8. B. G.* Quæ si clandestina fuga subtrahere conarentur. ¶ Vel cum acc. & dat. *Cic. pro Mur.* Nolite mihi subtrahere vicarium meæ diligentiæ. *Virg. 6. Æn.* Siste gradum, teque aspectu ne subtrahe nostro. Ubi *aspectu* nostro dativus est more antiquorum. ¶ Vel cum acc. & abl. cum præp. *a*, vel *ab*. *Cic. ad Q. Fratr. l. 2.* Quo ego me libentius a curia, & ab omni Reipublicæ parte subtraho. ¶ Vel cum acc. & abl. & præp. *de*. *Cic. 3. Off.* Qui si occiderit, multum de communi utilitate subtraxerit. ¶ Subtrahere etiam est surripere, furari. *Plaut. Cas. 2. 2. 18.* Ei haud commodi est, quin circa aut subtrahat. Aut stuprum invenerit. ¶ Item abducere, tollere. *Colum. lib. 3. cap. 4.* Eam materiam, quæ lædere videbatur, ducendo sæpius alvum, subtrahebant.

Subtristis, & ste, o. 3. ὑπολύπηρος, aliquantulum tristis. *Ter. Andr. 2. 6. 16.* Subtristis visus est esse aliquantulum mihi.

Subtrītus, a, um, ὑποτετριμμένος, attritus, partic. a subtero. *Plaut. Asin. 2. 2. 73.* Quibus subtritæ ad femina jam erant ungulæ. idest attrita usque coriosa.

Subturpĭcŭlus, a, um, dim. a *subturpis*, & idem signat. *Cic. Att. l. 4. ep. 5.* Etiam subturpicula mihi videbatur esse παλινῳδία.

Subturpis, & pe, o. 3. ὑπαίσχρος, quod turpitudinis nonnihil habet conjunctum. *Cic. 2. de Or. c. 66.* Et quæ sunt, quod ridiculi propterea est, subturpia.

Subtus, adv. *sotto*, תחת, Ger. *unter*, Gall. *sous*, Hisp. *de baxo*, ὑποκάτω, idem quod *sub*, a *sub*, ut ab *in intus*. *Var. l. 2. R. R. c. 9.* Labris subnigris, aut rubicundis, neque resimis superioribus, neque pendulis subtus, mento suppresso.

Subtūsus, a, um, nom. partic. aliquantum tusus, seu percussus. *Tibul. l. 1. eleg. 9. (Al. 11.)* Flet teneras subtusa genas. Al. leg. *suffusa*.

Subvas, ădis, m. qui subsistit in locum prioris vadis, seu qui pro ipso vade spondet. *Gel. l. 16. c. 10.* Vades, & subvades.

Subūcŭla, æ, f. *camiscia*, כתונת, Ger. *hemb*, Gall. *chemise*, Hisp. *camisa*, ὑποχίτων, intima vestis, quæ fere ex lino fit, ita dicta, quod ea subtus induamur, seu quia tunicæ subsit, ut tunica pallio. *Var. l. 4. de L. L.* Capitium ab eo, quod capit pectus, idest, ut antiqui dicebant, indutu comprehendit. alterum, quod subtus, a quo subucula, alterum, quod supra, a quo supparus. *Horat. l. 1. ep. 1.* Subucula pexæ Trita subest tunicæ. *Suet. in Aug. c. 82.* Hyeme quaternis cum pingui toga tunicis, & subucula thorace laneo, & feminalibus, & tibialibus muniebatur. ¶ Sumitur etiam pro libi genere. *Fest.* Subuculam Ælius Stilo, & Cloatius iisdem fere verbis demonstrant vocari, quod Diis detur ex halica, & oleo, & melle. Nam de tunicæ genere notum est omnibus. *Paul. ibid.* Subucula genus libi dicitur, ex halica, & oleo, & melle: & genus vestimenti.

Subŭcŭlātus, a, um, ὑποχιτωνωτός, subucula indutus. *Quintil. l. 8. c. 3.* Nec a verbis modo, sed a nominibus quoque derivata sunt quædam, ut a Cicerone subuculatum, & ab Asinio fimbriatum, & figulatum. Alii pro *subuculatum* leg. *sypharatum*.

Subvectio, onis, f. ἀνακομιδή, actus subvehendi. *Cæs. l. 7. B. G. c. 10.* Ne ab re frumentaria duris subvectionibus laboraret. Adde *Liv. l. 24.*

Subvecto, as, a. 1. freq. a subveho. *Plaut. Asin. 2. 2. 74.* Ipsos, qui tibi subvectabant rure huc virgas ulmeas. *Virg. 6. Æn. v. 303.* Et ferruginea subvectat corpora cymba.

Subvector, oris, m. qui subvehit. *Avien. in descriptione Orbis, v. 193.* Bosphorus Inachiæ subvector virginis olim.

Subvectus, us, m. idem ac subvectio. *Tac. l. 15. c. 4.* Et provisi ante commeatus, quorum subvectu, &c.

Subvectus, a, um, partic. a subvehor. *Ovid. 8. Met.* Illa dato subvecta per aera curru Devenit in Scythiam.

Subvĕho, is, xi, ctum, a. 3. *portare in alto*, *innalzare*, הגביה, Ger. *hinaufführen*, Gal. *enlever*, Hisp. *levar*, ὑπανάγω, extollo. *Lucret. l. 5. v. 536.* Ast alium subter, contra qui subvehat orbem. *Plin. l. 31. c. 2.* Sæpe etiam lapides subvehunt, portantes aliena pondera. ¶ Sæpe usurpatur pro advehere, vehiculis, vel navibus afferre. *Cæs. l. 1. B. G.* Eo frumento, quod flumine Arare navibus subvexerat. *Liv. l. 9. c. 15.* Infestis omnibus viis, per quas commeatus ex Samnio subvehebatur. *Id. l. 24. c. 40.* Subvehi adverso flumine.

Subvello, is, a. 3. subtus vello. *Lucil. apud Non. c. 2. n. 101.* Rador, subvellor, desquamor, pumicor, ornor. h. e. pilos corporis mihi vello.

Subvenio, nis, n. 4. *sovvenire*, *ajutare*, עזר, Germ. *zu hülff kommen*, Gal. *secourir*, Hisp. *socorrer*, βοηθέω, subsidio venio, suppetias fero, auxilior, adjuvo. *Cic. l. 15. Fam. epist. 4.* Cum eo animo venissem, ut utrique provinciæ, si ita tempus ferret, subvenirem. *Id. Att. l. 2. ep. 12.* Huic quoque rei subventum est maxime a nobis. *Id. ibid. 15. epist. 14.* Gravedini quovis omni ratione subvenis. h. e. remedium affer. Sic *Tacit. Ann. 15. c. 68.* Non aliter tot flagitiis

gitis ejus subveniri potuisse. ¶ Cum accusativo communi, *Plaut. Pseud.* 1. 3. 74. Si neque ille adest, neque hic qui venit, quicquam subvenit. ¶ Ponitur & pro intervenire, advenire. *Tacit. Ann.* 2. c. 51. Ceteros vis sua, aut equites cum Stertinio subvenientes, periculo exemere. *Gell. l.* 19. c. 7. Ut quæque vox digna animadversione subvenerat, memoriæ mandabamus. ¶ *Subvenibo*, pro *subveniam*, ἀρχαϊκῶς. *Plaut Men.* 5. 7. 20. Desrodam, & subvenibo sedulo.

Subvento, as, n. 1. freq. a subvenio. *Plaut. Rud.* 1. 4. 31. Spes bona, obsecro, subventa mihi.

Subventor, oris, m. *che ajuta*, *sovvenitore*. *Inscript. apud Gruter.* p. 459. n. 1. Populi subventori. *Et p.* 1095. n. 7. Subventori civium necessitatis.

Subventūrus, a, um, partic. temporis futuri a subvenio. *Cic. Att. l.* 8. Quin is Domitio subventurus esset. *Ovid. lib.* 2. *Am. el.* 16. Et subventuros auferat unda Deos.

Subverbustus, a, um, συγμένος, servus, verbero, a *verber*, ut a *jus justus*, ab *arbor arbustum*, ab *onus onustus*. Secundum *Festum* dicitur quasi *sub veru ustus*, *b* pro *u* posito. Scribit enim: Subverbustam, veribus ustam significat Plautus, cum ait, Ulcerosam, compeditam, subverbustam, sordidam. ¶ Opponitur liberis. *Tertull. de Pallio c.* 4. Libertinos in equestribus, subverbustos in liberalibus, dedititios in ingenuis, rupices in urbanis, scurras in forensibus, paganos in militaribus.

Subverĕor, eris, itus sum, d. a. *dubitare*, aliquantulum vereor. *Cicer. lib.* 4. *Fam. ep.* 10. Venit enim mihi in mentem subvereri interdum, ne te delectet tarda decessio.

Subversio, onis, f. *sovversione*, actus subvertendi. *Arnob. l.* 1. Subversio humani generis. *Et lib.* 5. Animorum subversiones.

Subverso, as, a. 1. freq. a subverto. *Plaut. Curc.* 4. 1. 23. Vel qui ipsi vortant, vel qui alios subversandos præbeant. Alii leg. *ut versentur*.

Subversor, oris, m. *eversor*. *Tacit. Ann.* 3. c. 28. Suarum legum auctor idem, ac subversor.

Subversus, a, um, adject. eversus. *Lucret. l.* 5. v. 1135. subversa jacebat pristina majestas. *Tacit.* 4. *hist.* c. 42. Subversæ domus. *Id. Ann.* 13. c. 39. Subversi portarum obices.

Subverto, is, ti, sum, a. 3. *voltare*, הפך, Germ. *umkehren*, Gal. *renverser*, Hisp. *trastornar*, ἀνατρέπω, est, quod subtus est, supra vertere, ut fit in arando. *Col. l.* 11. c. 2. Idem, qui lupinum stercorandi agri causa seris, nunc demum aratro subvertit. ¶ Translate dicitur de quacunque re pro destruere, tollere, delere, *sovvertire*, καθαιρεῖν. *Sall. in Jug.* c. 30. Probarent ne tantum flagitium, an decretum Consulis subverterent, parum constabat. ¶ Item pro perdere calumniis. *Tacit. l.* 3. *Ann.* c. 25. Cum omnis domus delatorum interpretationibus subverteretur.

Subvespĕrus, ventus est occidentalis apud *Vitruv. l.* 1. c. 6.

Subvexus, a, um, ἀνάρροπος, devexus. *Liv. lib.* 25. *cap.* 36. Omnia fastigio leni subvexa.

Subvillicus, i, m. *sottofattore*, villicus qui est sub alio villico. Legitur in *Inscriptionib. apud Gruter.* non semel.

Subviridis, & de, *verderognolo*, *verdiccio*, ὑπόχλωρος, aliquantulum viridis. *Plin. lib.* 25. *cap.* 9. Therionaca fruticosa, foliis subviridibus, flore roseo. *Id. lib.* 37. *cap.* 10. Balaniæ genera duo habent, subvirides, & Corinthii æris similitudine.

Subŭla, æ, f. *lesina*, Ger. *ahl*, Gal. *alene*, Hisp. *alesna*, ὀπήτιον, instrumentum sutorum, quo illi calceos suentes corium perforant, quasi suubula, per Sync. a *suendo*. *Martial. l.* 3. *ep.* 16. Quodque tibi tribuit subula, sica rapit. *Col. l.* 6. c. 2. Mica subula pars auriculæ levissima circumscribitur. ¶ Subula leonem excipere, proverbio dicuntur illi, qui magnis periculis levia adhibent remedia. *Senec. epist.* 82. *in fine*.

Subulcus, ci, m. *porcajo*, συβώτης, qui suum dux est, vel cui porcorum ovitreadorum cura commissa est. *Var. l.* 2. *R. R.* Ut subulcus facile circumspicere possit, ne quis porcellus a matre opprimatur. *Col. in præf. l.* 1. Porculatoris vero, & subulci diversa professio, diversæ pastiones.

Subŭlo, onis, m. αὐλητής, tibicen. *Fest.* Subulo Tusce tibicen dicitur. Itaque Ennius: Subulo quondam marinas propter adstabat plagas. *Varr. lib.* 6. *de L. L.* Apud Ennium, Subulo finitimas propter adstabat aquas. Subulo dictus, quod ita dicunt tibicines Tusci. Quocirca radices ejus in Etruria, non Latio quærendum est. ¶ Subulones etiam dicuntur cervorum quoddam genus rectis cornibus, & in modum subulæ acuminatis, simplicibus, & non ramosis. Gloss. vet. *Subulones*, σπίγοι, θῶες. *Plin. l.* 11. c. 37. Aliis simplicia tribuis (cornua) ut in eodem genere (cervorum) subulonibus ex argumento dictis. *Id. l.* 28. c. 17. Sunt & qui suum sim. cinerem profuisse scripserint in passo, & cervi pulmonem, maxime subulonis. ¶ Denique subulo dicitur pædico, qui pueros quasi subula perforet. Ita exponit *Turneb.* locum illum *Ausonii epigr.* 69. Perverso veneris postico volnere fossor, Lucili vatis subulo pullipremo.

Subvŏlo, as, n. 1. *volare in su*, Germ. *auffliegen*, Gal. *voler en peu en haut*, Hisp. *volar*, ὑπερπέταμαι, sursum volo. *Cic.* 1. *Tusc.* c. 17. Sic hæ sursum rectis lineis in cœlestem locum subvolent. *Ovid.* 4. *Met.* Numerusque ex ordine major Subvolat, & tenues plausit circumvolat alis.

Subvolturius. V. Subvulturius.

Subvolvo, vis, a. 3. ὑπεκκυλίω, sursum volvo. *Virgil.* 1. *Æn.* v. 424. Molirique arcem, & manibus subvolvere saxa.

Subūra, æ, f. vel Suburra, *la Suburra*, vicus, & via Romæ, in 2. regione, quæ Cœlimontana vocatur, & vulgo *Rione de' Monti*, ubi olim meretrices habitabant. Nomen Suburæ ex eo fortasse est, quod locus is sub urbe fuerit. Nam muro terreo suberat, ut docet Junius apud *Var. l.* 4. *L. L.* Verum idem *Varro ibid.* & *Festus* scripsere, Suburam a pago Succusano dictam, hoc vero maxime probari eorum auctoritate, qui ajunt ita appellatam & regionem urbis, & tribum, a stativo præsidio, quod solitum sit succurrere Esquiliis, infestantibus eam partem urbis Gabinis, indicioque esse, quod adhuc ea tribus per C literam, non B, scribatur. *Martial. l.* 6. Famæ non nimium bonæ puellam, Quales in media sedent Suburra. *Pers. sat.* 5. Totaque impune Suburra Permisit sparsisse oculos mihi candidus umbo.

Suburanenses, ium, incolæ Suburæ. *Fest. in October*.

Suburānus, vel Suburranus, a, um, quod ad Suburam spectat. *Festus*: Suburanam Tribum antea Succusanam per C appellabant ex nomine regionis. Nam partem illam quoque tradunt fuisse Succusanam dictam. Verrius autem ait, se miratum esse, cur non a nomine pagi Succusani, in quo milites exercerentur. *Hor. Epod.* 5. Senem, quod omnes rideant, adulterum Latrent Suburranæ canes.

Suburbanĭtas, atis, f. τὸ προαστεῖον, locorum suburbanorum situs, urbis vicinitas. *Cic.* 4. *de Ver. de Sicilia c.* 3. Sic populo Romano jucunda suburbanitas est hujusce provinciæ.

Suburbānum, ni, subst. n. προάστειον, τὸ ἐν τῷ προαστείῳ χωρίον, prædium urbi vicinum. *Suet. in Aug.* Nutrimentorum ejus ostenditur adhuc locus in avito suburbano, juxta Velitras permodicus. *Cic. pro Rab. Post.* c. 10. In hortis, aut suburbanis suis.

Suburbānus, a, um, *vicino alla città*, προαστεῖος, ὁ ἄστει παρακείμενος, quod urbi vicinum est. *Cic.* 2. *de Div.* Aqua Albana deducta ad utilitatem agri suburbani, non ad arcem, urbemque retinendam. *Id.* 1. *de Or. c.* 21. Academiæ illi, ac Lyceo tuum hoc suburbanum gymnasium anteponere.

Suburbicarius, a, um, idem ac suburbanus, ut Suburbicariæ regiones, Suburbicariæ partes, *Cod. Theodos. l.* 9. *de annonis, & tributis*.

Suburbĭum, ii, n. προάστειον, *sobborgo*, frequentes extra urbem domus instar vici urbani ædificatæ. *Cic.* 12. *Phil. cap.* 10. Qui Terminalibus nuper in suburbium, ut eodem die reverterer, ire non ausus sim?

Suburgĕo, es, a. 2. aliquantum urgeo. *Virg.* 5. *Æn.* Dum proram ad saxa suburget.

Subūro, is, ssi, stum, a. 3. leviter uro. *Suet. in Aug. c.* 68. Solitusque sit crura suburere nuce ardenti. Hinc *subustus* apud *Paulin. Nol. carm.* 7.

Suburra. V. Subura.

Subustĭo, onis, f. *Leg.* 31. *Cod. Theodos. de oper. publ.* Subustio Thermarum vocatur, quæ ab *Ammiano l.* 31. c. 1. Succensio lavacri dicitur, hoc est calefactio, quia lavacra ex inferiore loco calefiebant.

Subvulsus, vel Subvolsus, a, um, nom. ex particip. *pelare*, *netta da peli*. *Scipio apud Gel. lib.* 7. *cap.* 12. Qui barba volsa, feminibusque subvolsis ambulet.

Subvulturĭus, a, um, qui fusco colore est instar vulturis. *Plaut. Rud.* 2. 4. 9. Eja corpus hujusmodi subvulturium! illud quidem, subaquilum volui dicere.

Succăsus, us, m. *il cadere all' ingiù*. *Varro apud Non.* c. 6. n. 21. Ventus succasu vehementius sufflare. Alii leg. *sue casu*.

Succedanĕus, a, um, *successore*, Ger. *nachfolger*, Gall. *successeur*, Hisp. *sucessor*, διάδοχος, ἀντικείμενος, quod alteri succedit, seu quod pro alio subjicitur. *Plaut. Epid.* 1. 2. 37. Ut meum tergum stultitiæ tuæ subdas succedaneum? *Ulp. l.* 3. *in fine, ff de administr. tutor.* Nec patiuntur, ut succedanei sint alieni periculi. *Id. l.* 4. *ff de Magist. conv. Serv.* Hæres ipsius, dolo proximæ culpæ succedaneus est. Eopse modo in *Cod.* legas, succedaneum damni, solutionis, functionis, &c. ¶ Succedanea, seu succidanea hostia dicebatur, quæ in locum alterius succedebat, & mactabatur. *Serv. in* 2. *Æn.* v. 140. More antiquo hostia si effugisset, effugia dicebatur, quæ autem supposita fuerat, succedanea appellabatur. *Gel. l.* 4. c. 6. Si primis hostiis litatum non erat, aliæ post easdem ductæ hostiæ cædebantur, quæ quasi prioribus jam cæsis, luendi piaculi causa subdebantur, & succidebantur; ob id succidaneæ nominatæ. *Apul. l.* 8. *Met.* Postquam nos cervam pro virgine, sed hominem pro homine succidaneum videre. ¶ Disputant Grammatici, & Etymologi, sit ne succidanea hostia a *succedendo*, an a *succidendo*, quod scilicet posteriore loco cædatur: hoc ecrtitur defenditur a *Gellio loc. cit.* illud a Mario Victorino, & aliis: sed tota hujusmodi lis nihil ad notionem, usumque verbi facit.

Succēdo, is, essi, essum, n. 3. *andar sotto*, *entrare*, Ger. *unterhingehen*, Gall. *succeder*, Hisp. *suceder*, ὑπέρχομαι, subeo, ingredior. *Cic. pro Dom.* Is tectum, quo imbris vitandi causa succederet, nullum haberet. *Cæs. l.* 2. *B. G.* Testudine facta portis succedunt, murumque subruunt. *Virg.* 5. *Æn.* Parvæ succedimus urbi. *Liv. lib.* 1. Nec manere ergo, nec transire aperta ausus, sensim ad montes succedit. *Sallust. apud Serv. in Eclog.* 5. Cum murum hostium successisset, pœnas dederat. *Rursus Cic.* 1. *de Orat. c.* 33. Sub acumen stili subeant, & succedant, necesse est. ¶ Sumitur etiam pro in alterius locum venire, *succedere*. *Cæs. l.* 5. *B. G.* Integrique, & recentes defatigatis succederent. *Cic. l.* 12. *Fam. ep.* 4. Dolabella valde vituperabatur ab hominibus non insulsis, quod tibi tam cito succederet. *Id.* 3. *Off.* Ut veros hæredes moveat, in eorum locum ipse succedat? ¶ Usurpatur etiam impers. *Cic. in Pison.* Cum tu non solum, quod tibi succederetur, sed quod Gabinio non succederetur, exanguis, & mortuus concidisti. *Id. l.* 13. *Fam. ep.* 30. Qui, cum forte Quæstor Macedoniam obtineret, neque ei successum esset. ¶ Est etiam prospere cedere, felicem exitum habere, *aver buon successo*, *andar bene*. Varie construitur. *Ter. Andr.* 4. 1. 46. Hac non successit, alia aggrediemur via. *Cicer. Q. Fr. l.* 2. *ep.* 13. Si ex sententia successerit, bene erit opera posita. *Plaut. Mil.* 3. 2. *in fine*. Lepide hoc succedit sub manus negotium. *Liv. lib.* 21. Non ita prospere, ubi ad effectum operis ventum est, cœptis succedebat.

Succendo, is, endi, ensum, a. 3. *accendere*, הבער, Ger. *anzunden*, Gal. *enflammer*, Hisp. *encender*, ὑφάπτω, ignem subjicio, accendo, incendo. *Lucan. lib.* 6. v. 178. alterius flamma crinesque, genasque Succendit. ¶ Translate est incitare. *Id. ibid.* v. 171. movit tantum vox illa furorem, Quantum non primo succendunt classica cantu.

Succensĕo, es, sui, sine sup. *adirarsi*, קצף, Ger. *zornig sein*, Gall. *se marrir*, Hisp. *ensañar*, ὀργίζομαι, irascor. *Cic. pro Dejot. c.* 13. Non enim jam metuo, ne illi succenseas: illud vereor, ne tibi illum succensere aliquid suspicere. *Ter. Andr.* 2. 3. 6. Si id succenseat nunc, quia non det tibi uxorem Chremes. *Gel. l.* 16. c. 11. Psyllos re aquaria defectos, eam injuriam graviter Austro succensuisse. *Plaut. Bacch.* 3. 4. 27. Ne quid ei succenseat mea causa de auro.

Succensĭo, onis, f. calefactio, ut succensio lavacri, *Ammian. l.* 31. c. 1. V. *Subustio*. ¶ Item accensio, illustratio. *Tertull. de resur. carn. c.* 25. Redaccendimus enim & stellarum radii, quos matutina succensio extinxerat. ¶ Item indignatio, ira, a *succenseo*. *Symmach. l.* 5. *ep.* 35. Literæ tuæ officii plenitudine memoriam succensionis obliterant.

Succensus, a, um, nom. ex particip. *acceso*. *Liv. l.* 28. In succensum rogum injicere corpora. *Cic. in Pison. c.* 18. Succensis ignibus torreri. ¶ Translate *Senec. in Herc. Fur.* v. 779. Lapithasque multo in bella succensi mero. *Ovid. heroid. ep.* 15. v. 197. Succensus amore. *Silius l.* 1. v. 169. Succensus ira.

Succentīvus, a, um, adject. qui cum alio canit. *Varr. lib.* 1. *R. R. c.* 2. Dextera tibia alia, quam sinistra, ita ut tamen sit quodammodo conjuncta, quod est altera ejusdem carminis modorum incentiva, altera succentiva, *accordata con l' altra*.

Succentor, oris, m. qui succinit, & cantum suum cum alio, sed submissius, accommodat: hanc enim eandem significationem habet *succino*, cujus est verbale. Translate *Ammian. l.* 29. c. 38. Paulo succentore fabularum crudelium, h. e. impulsore. ¶ *Isidorus l.* 6. *Orig. c.* 19. aliter succentorem definit: ait enim tres esse in cantando gradus, primum succentoris, (h. e. ejus, qui cantum incipit) secundum incentoris, tertium accentoris.

Succenturiātus, a, um, ὑπεκατοντάρχημένος, qui additus est in supplementum centuriæ, partic. a succenturior. *Ter. Phorm. a.* 1. *sc.* 4. *in fine*. Nunc prior adito tu, ego in insidiis hic ero succenturiatus, siquid deficies. Ubi sic *Donatus*: Tota Metaphora de re militari est. Succenturiati dicuntur, qui explendæ centuriæ gratia subjiciunt se ad supplementum ordinum.

Succenturio, as, a. 1. *reclutare*, ὑποκαταλέγω, est in locum occisorum militum alios substituere, a *centuria*. *Festus ex Plauto*, & Cæcilio: Succenturiare est explendæ centuriæ gratia supplere, subjicere. ¶ Translate dicitur de quacunque re, cum in locum rei, quæ aufertur, alia statim substituitur. *Gel. l.* 15. c. 8. Sit alia esca melior, atque amplior succenturietur.

Succentus, us, m. cantus post cantum. *Martian. Capella l.* 1. *pag.* 6.

Succerda. V. Sucerda.

Succerno. V. Subcerno.

Successĭo, onis, f. *successione*, Ger. *nachtretung*, Gall. *succession*, Hisp. *succession*, διαδοχή, actus succedendi. *Cic.* 1. *Fin.* Sic in omni re doloris amotio successionem efficit voluptatis. *Cal. Cic. l.* 3. *Fam. ep.* 1. Quod adhuc nihil retulit de successione provinciarum Galliarum. *Brutus ad Attic. in epist. ad Brutum*, 17. Si merces Antonii oppressi poscitur in Antonii locum successio. ¶ Item successus. *Cic. in fragmen. in Hortens. apud Augustin. de vita beata*: Ejusque omne institutum voluntatemque omnem successio prospera consecuta est.

Successīve, adv. *successivamente*, ἐκ διαδοχῆς, per successionem. *Spartian. in Caracal. c.* 8. In advocatione fisci successive. Sed alii leg. *successisse*.

Successīvus, a, um, adject. *che succede*, qui post alium succedit. *Lactant. de opif. Dei*, c. 12. Duobus sexibus maris, ac feminæ copulatis, successiva proles patitur.

Successor, oris, m. *successore*, Ger. *nachfahr*, Gall. *successeur*, Hisp. *successor*, διάδοχος, qui alteri succedit. *Cic. l.* 2. *Fam. ep.* 17. Meriem quidem successorem tarde video esse venturum. *Ovid. de remed. am.* v. 462. Successore novo tollitur omnis amor. ¶ Successorem alicui dare, est imperium ei abrogare, summovere, exauctorare: utebantur enim eo dicendi modo ad invidiam moliendam,

Spar-

Spartian. in Adrian. c. 11. Septicio Claro Præfecto, & Suetonio Tranquillo epistolarum magistro successorem dedit. *Id. in Pio, cap.* 5. Pactus imperator nulli eorum, quos Adrianus provexerat, successores dedit.

Successorius, a, um, adject. ad successionem pertinens. *Ammian. l.* 14. *c.* 8. Seleucus cum post Alexandrum successorio jure teneret regna Persidis. *Ulpian. l.* 1. *ff. l.* 38. *tit.* 9. Successorium edictum idcirco propositum est, ne bona hæreditaria vacua sine domino diutius jacerent.

Successus, us, m. *buon successo*, Ger. *ausgang*, Gal. *aventure*, *bonheur*, Hisp. *sucesso*, τύχη, eventus prosper. *Virg.* 2. *Æn.* Atque hic successu exultans, animisque Choroebus. *Liv. in præf. operis*, Ut orsis tanti operis successus prosperos darent. *Ovid. de remed. amor. v.* 624. Successumque artes non habuere meæ. *Idem Heroid. ep.* 1. *v.* 18. Successu carens. ¶ Sumitur & pro cursu temporis continuato, & succedente. *Justin. l.* 1. *c.* 8. Cyrus regnavit annos xxx. non initio tantum regni, sed continuo totius temporis successu admirabiliter insignis. ¶ Proprie est actus succedendi, & subeundi. h. e. accessus a loco ad locum. *Cæs. l.* 2. *B. G. c.* 20. Quarum rerum magnam partem temporis brevitas, & successus, & incursus hostium impediebant.

Successus, a, um, κατευοδωθείς, quod prospere cessit, partic. pass. a succedo. *Cic. l.* 16. *Fam. ep.* 21. Nam cum omnia mea causa velles mihi successa, sum etiam tua. ¶ Successum, more substantivi, *buon successo*. *Ovid. Met.* 2. *v.* 788. *de Invidia*: Murmure parva dedit, successurumque Minerva indoluit. Alii leg. *successurumque*.

Succidaneus. V. Succedaneus.

Succidia, æ, f. *carne porcina salata*, Ger. *speck seite*, Gal. *flèche de lard*, Hisp. *lardo salado*, ταριχεία, tergum suis, sive massa carnis porcinæ sale durata, & in quotidianos usus servata. *Varro l.* 4. *L. L.* Succidia ab suibus succidendis. Nam id pecus primum occidere cœperunt domini, & , ut servarent, salire. *Id. l.* 2. *R. R. c.* 4. Ignavum, & sumptuosum esse, qui succidiam suspenderit in carnario potius ab laniario, quam ex domestico fundo. ¶ Translate de aliis rebus usurpatur. *Cic. de Sen.* Jam hortum ipsi agricolæ succidiam alteram appellant. *Cato apud Gel. l.* 13. *c.* 24. Succidias humanas facere, h. e. homines occidere.

Succido, is, succidi, succisum, a. 3. *tagliare*, קצץ, Ger. *abhauen*, Gal. *couper*, Hisp. *cortar*, ὑποτέμνω, ὑποκόπτω, idem ac cædo, vel subtus cædo, subseco, a *sub*, & *cædo*. *Virg.* 1. *Georg.* At rubicunda Ceres medio succiditur æstu. *Plin. l.* 15. *c.* 32. Postea tota arbor succiditur, & medulla ejus uritur.

Succido, is, succidi, succasum, n. 3. *cadere sotto*, ὑποπίπτω, subtus cado, sub onere cado. *Plaut. Curc.* 2. 3. 35. Genua media succidunt lassitudine. *Sen. de Prov.* Etiamsi succiderit, de genu pugnat. *Lucret. l.* 5. *v.* 110. Succidere horrisono posse omnia victa fragore.

Succidus, a, um, o. s. a. *succido*, *sudicio*, *immondo*, Ger. *feucht*, Gal. *sureux*, *humide*, Hisp. *sucio*, succi plenus, pinguis, sordidus, a *succus*, ut Lana succida. *lana di fresco tosata*, *e non purgata*. *Var. l.* 2. *R. R. c.* 11. Tonsuræ tempus inter æquinoctium vernum, & solstitium, cum sudare inceperunt oves: a quo sudore recens lana tonsa succida est appellata. *Martial. l.* 11. *ep.* 28. Succida palliolo vellera quinque petit. *Juvenal. sat.* 5. *v.* 24. Vinum, quod succida nolit Lana pati. ¶ Succida mulier, est bene habita, bene valens, succi plena, *bene in carne*. *Plaut. Mil.* 3. 1. 191. Siccam, succidam, quam lepidissimam potes, quamque adolescentem maxume.

Succiduus, a, um, *chino*, ὑποπίπτων, pronus ad cadendum, sive ferme cadens. *Ovid.* 10. *Met. v.* 458. At illi Poplite succiduo genua intremuere. *Id. ep.* 13. Succiduo dicor procubuisse genu. *Claud. l.* 3. *de rapt. Pros. v.* 133. Succidui titubant gressus.

Succincte, &

Succinctim, adverb. *succintamente*, breviter. *Claud. Mamert. in præfat.* Succinctim, atque uti digito dumtaxat. *Ammian. l.* 28. *c.* 1. Nec pigebit docere succincte. *Sidon. l.* 5. *ep.* 9. Pabor super his aliquæ succinctius.

Succinctorium, ii, n. περίζωμα, campestre subligar. *August. serm.* 10. *de verb. Dom. sub fin.*

Succinctulus, a, um, adject. diminut. a succinctus. *Apul. l.* 2. *Milés.* Ipsa linea tunica mundule amicta, & russea, fasciola altiuscule sub ipsas papillas succinctula.

Succinctus, a, um, *succinto*, ὑπεζωσμένος. *Cic.* 13. *Phil. c.* 16. Galbam audium pugione succinctum videtis. ¶ Translate ponitur pro agili, & parato. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. Ac non modo, atque succincti ad omnem clausulam non accurrunt modo, sed etiam excurrunt. ¶ Item pro circumdato, circumsepto. *Cic.* 2. *Agr.* Deinde Carthago est, quod cum hominum copiis, tum ipsa natura, ac loco, succincta portubus, armata muris, excurrere ex Africa, imminere ita fructuosissimis insulis P. R. videbatur. *Stat. l.* 4. *Silv.* 1. Succincta curis pectora. ¶ *Plin. l.* 16. *c.* 10. Arbores graciles, succinctioresque, & enodes. hoc est minus ramosæ, *meno sparse*. *Augustin. epist.* 157. Succinctior brevitas. *più succinta*.

Succineus, a, um, ἠλέκτρινος, quod est ex succino. *Plin. l.* 12. *c.* 23. Succineis novaculis, aut argenteo apparatu comitante.

Succingo, is, inxi, inctum, a. 3. *cingere*, ὑποζώννυμι, subtus cingo, vestis lacinias cingulo coerceo, ut solemus, quo expeditiores simus ad aliquod opus faciendum. *Hor. l.* 2. *sat.* 6. Veluti succinctus cursitat hospes. ¶ Translate sumitur pro circumdare, circumsepire, munire. *Cic.* 7. *Verr.* Quod multo se pluribus, & majoribus canibus succinxerat. idest pluribus copiis, majore potentia, ut ait *Budæus*. *Ovid.* 13. *Met. de Scylla*: Illa feris atram canibus succingitur alvum. *Plin. in Paneg. c.* 49. Frustra se terrore succinxerit, qui septus charitate non fuerit: armis enim arma irritantur.

Succingulum, vel subcingulum, i, n. balteus, a succingo. *Festus*: Succingulum appellabant antiqui balteum. Plautus (*Men.* 1. 3. 17.) Ab Hippolyta succingulum Hercules æque magno nunquam abstulit periculo.

Succino, is, cinui, centum, a. 3. *cantare dopo*, ὑπᾴδω, canendo subsequor, posteriore loco cano, cui opponitur præcino. *Hor. l.* 1. *ep.* 18. Clamat, Victum date, succinit alter, Et mihi dividuo findetur munere quadra.

Succinum, ni, *ambra*, ἤλεκτρον, idem quod electrum. Succinum vocatur, quia fit arborum succus, ut *Plinius* scribit *l.* 37. *c.* 3. Siquidum in Septentrionalibus Oceani insulis sudat ex arboribus pinei generis, ut tempore, aut mari induratur, & Oceano intumescente defertur in litus. Merito itaque ab *Ambrosio Hexamer. l.* 5. *c.* 15. dicitur esse lacryma virgulti. *Plin. l.* 37. *c.* 3. Succina etiam gemmis, quæ sunt translucidæ, adulterandis magnum habent locum, &c. Plura de succino V. apud eund. *l.* 4. *v.* 56. & *loc. cit.*

Succinus, a, um, idem ac succineus. *Martial. l.* 6. *ep.* 15. Implicuit tenuem succina gutta feram.

Succipio, is, pro suscipio quidam putant legi apud *Lucret. l.* 5. *v.* 403. sed non est a consueta & optima scribendi ratione recedendum.

Succisio, onis, f. actus succidendi. *Sidon. l.* 1. *ep.* 2. Pilis infra narium antra fruticantibus quotidiana succisio.

Succisivus. V. Subsecivus.

Succisus, a, um, *tagliato*. *Cæs. l.* 4. *B. G. c.* 19. Omnibus eorum agris vastatis, frumentis succisis.

Succlamatio, onis, *lo gridare*, ὑποφώνησις, idem quod acclamatio. *Liv. l.* 40. *c.* 46. Si ex eo, quod aut inter se loquuntur, aut succlamationibus apud concionantem imperatorem significent, quid sentiant, &c.

Succlamo, as, n. 1. *gridare*, ὑποφωνεῖν, idem quod acclamo, sive alterius orationem clamore excipio. *Liv. l.* 3. *c.* 50. Hæc Virginio vociferanti succlamabat multitudo, nec illius dolori, nec suæ libertati se defuturos. ¶ Usurpatur & impers. *Brutus Cic. l.* 11. *Fam. ep.* 13. Succlamatum est & frequenter a militibus. ¶ Passive *Quintil. declam.* 19. Omnium maledictis succlamatus. h. e. exagitatus, oneratus.

Succollatus, a, um, *portato sulle spalle*. *Suet. in Othone*, *c.* 6. Succollatus, & a præsentis numerati imperator consalutatus.

Succollo, as, a. 1. *portar su le spalle*, κατωμαδὸν αἴρω, in collum attollo, cervicibus subjectis porto, quod proprie eorum est, qui aliquem in lectica gestant, a *sub*, & *collum*. *Suet. in Claud. c.* 10. Ab his lecticæ impositus, & quia servi diffugerant, vicissim succollantibus in castra delatus est. *Plin. l.* 35. *c.* 10. Succollantium specie mulieres labentes, trepidæque feruntur. *Var. l.* 3. *R. R. c.* 16. Apes Regem suum succollant.

Succonditor, oris, m. qui in factionibus circi, ludisque circensibus sub currum, & jugum sese condebat, si forte casu juncti essent equi, aut loris se impedirent. *In epig. vet.* quod affert, & explicat *Turneb. l.* 11. *Advers. c.* 11. M. Vipsanio fulloni tinctori, M. Vipsanio Migniori viatori, M. Vipsanio Quartino succonditori, M. Vipsanio Eroti aurigatori.

Succosus, a, um, *succoso*, *pieno di succo*, ἔγχυλος, plenus succo, succulentus. *Plin. l.* 12. *c.* 31. Est & in Pamphylia, sed acrior, minusque succosos. *Colum. l.* 4. *c.* 29. Stirpes succosioris libri. ¶ Ponitur etiam pro eo, quod natura humectum, & irriguum est. *Colum. l.* 2. *c.* 17. Meliusque habetur fœnum, quod natura succoso gignitur cœlo, quam quod irrigatum aquis elicitur.

Succresco, is, evi, etum, n. 3. *crescere*, גדל, Germ. *furbin wachsen*, Gall. *croître peu à peu*, Hisp. *crecer*, ὑπαυξάνομαι, idem ac cresco, vel successive cresco. *Plaut. Trin.* 1. 1. 8. Iterum mores mali quasi herba irrigua succreverunt uberrime. *Ovid.* 9. *Met.* Succrescit ab imo, Tortaque paullatim lentus premit inguina cortex. *Cic.* 3. *de Orat. in fine*. Non enim ille mediocris orator vestræ quasi succrescit ætati, sed & ingenio peracri, & studio flagranti.

Succretor, V. Subcretus.

Succrotilus, a, um, tenuis, exilis. *Fest.* Succrotila tenuia dicebatur, & alta vox. *Titinius*: Fœmina tabulara succrotila vocula. *Afranius in epistola*. Loquebatur succrotila voce serio. *Plautus in describendis mulierum cruribus gracilibus*, Cum extortis talis, cum succrotilis crusculis belle, quæ non pedibus irent. Sed *Festus* ipse versum hunc aliter, atque aliter citat. In *Crocotilum* legit, *cum crocotilis crusculis*, sive, ut in manuscripto est *crocotilis*. In *Vossi* vero *cum sadilis crusculis*.

Succuba, æ, m. & f. qui, vel quæ sub aliquo cubat: & speciatim qui in re Venerea se alteri subjicit, ὑπόκοιτος. Igitur succuba est mulier adultera, quæ in locum legitimæ uxoris se alteri viro subjicit. *Ovid. heroid. ep.* 6. *v.* 153. Lusta quoque succuba nostri Mœreat, & leges sentiat ipsa suas. *Heinsius legit subnuba*. *Apul. l.* 5. *Metam.* Tunc indignata Venus exclamavit, vel maxime Psychen illam meæ formæ succubam, mei nominis æmulam. h. e. quæ debitum meæ pulchritudini cultum intercipit. Adde *l.* 10. ¶ In mascul. gen. *sfruttatore* succubam dixit *Prudent. in Rom. v.* 195. scortum masculum intelligens.

Succubo, as, bui, bitum, n. 1. ὑποκοιμάω, cubo sub aliquo re. *Apul. l.* 2. *Metam. post princ.* Humi prostratus lectulo succubans jacet. Et *l.* 9. illum, qui instar testudinis alveum succubabat, depulso tegmine cunctis palam facere.

Succubonēus, V. Subcubonēus.

Succudo, is, udi, usum, a. 3. idem quod cudo, se cudendo fabricor. *Var. lib.* 4. *de L. L.* Lorica a loris, quod de corio crudo pectoralia faciebant: postea succuderunt Galli e ferro, sub id vocabulum, ex annulis ferream tunicam.

Succulentus, a, um, *succoso*, ἔγχυμος, succo plenus. *Apul. l.* 10. *A. A.* Corium arvina succulenta moliveram. Et *l.* 2. Inenormis proceritas, succulenta gracilitas.

Succumbo, is, ubui, ubitum, n. 3. *cadere sotto*, נפל, Ger. *unter erligen*, Gall. *succomber*, Hisp. *caer*, *ser vencido*, ὑποπίπτω, subtus cado, subjicior, oneri impar sum. *Liv. l.* 6. Cui succumbere oneri coacta plebes. *Ovid. l.* 4. *Trist. eleg.* 2. Jam ferus Cæsaribus Germania, totus ut orbis, Victa potest flexo succubuisse genu. ¶ Usurpatur etiam pro rem Veneream pati. *Var. l.* 2. *de R. R. c.* 10. Quibus usus earum non denegavit, ante nuptias ut succumberent, quibus vellent. ¶ Translate dicitur de animo pro frangi, ac debilitari. *Cic.* 2. *de Fin.* Turpe esse viro debilitari, dolere, frangi, succumbere. *Idem* 2. *Tusc.* Non quod doleant, animove succumbant. *Id. l.* 9. *Fam. ep.* 11. Aut fortunæ succumbendum putem. ¶ Item pro subjacere, cedere, dedere se. *Virg.* 4. *Æn.* Huic uni forsan potui succumbere culpæ. *Ovid. Heroid. epist.* 3. Succumbere precibus alicujus. *lasciarsi vincere*.

Succurro, is, succurri, ursum, n. 3. *soccorrere*, *sovvenire*, *porgere aiuto*, *soccorso*, עזר, Germ. *zu hulff kommen*, Gall. *secourir*, Hisp. *socorrer*, βοηθέω, ἐπικουρέω, auxilium præsto, suppetias fero, subvenio. *Virg.* 1. *Æn.* Non ignara mali, miseris succurrere disco. *Cic.* 2. *Ver.* Sed ut infamiæ communi succurreram. *Id.* 3. *Ver.* Ut & vitæ patris, & pudicitiæ sororis succurreret. ¶ Usurpatur etiam pass. impersonaliter. *Liv. l.* 3. Cujus adversæ fortunæ velit succursum. *Cels. l.* 8. *c.* 4. Os fractum, nisi succursum est, gravibus inflammationibus afficit. ¶ Significat etiam subire, accurrere, *correr sotto*, *sottoporsi*. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 11. Licet hercules omnes in me terrores, periculaque impendeant omnia, succurram, atque subibo. ¶ Item in mentem venire, *venir in mente*: & hac ratione impersonaliter usurpatur. *Virg.* 2. *Æn.* Pulchrumque mori succurrit in armis. *Cic. in Fam.* Neque enim mihi succurrebant verba, quæ ante discessum a Dolabella audieramus.

Succus, ci, m. *succo*, *umore*, Ger. *saft*, Gall. *suc*, Hisp. *zumo*, χυλός, χυμός, humor tam in animalium, quam in plantarum corporibus, quo illa aluntur, ita dictus a *sugendo*, ut quidam existunt, quod singula membra, quantum cuique opus est, ex eo exugant, attrahantque. Si gemino scribatur *c*, erit e supino *suctum*, *c* in *u* converso. Verum ex *Pierii castig. ad Ecl.* 3. constat in antiquis codicibus, ac iis etiam, quæ geminatione consonantium gaudent, vocem hanc unico scribi *c*. Ac similiter in Philoxeni Glossis exaratum, *Sucus*, χυλός. Ideoque magis verisimile fit esse a præsenti *sugo*, ut ita dicatur quasi *fugus*, ut est apud *Donat. in Eun.* 4. 2. *sc.* 3. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Principio eorum, quæ gignuntur e terra, stirpes & stabilitatem dant iis, quæ sustinentur, & ex terra succum trahunt, quo alantur ea, quæ radicibus continentur. *Virg.* 3. *Ecl.* Et succus pecori, & lac subducitur agnis. *Terent. Eun.* 2. 3. 26. Corpus solidum, & succi plenum. Ubi *Donatus*: Succus est humor in corpore, quo abundant bene valentes. ¶ Qui rem herbariam ex professo tractandam susceperunt, succum distinguunt a lacryma, & liquore, ut *lacryma* sit, quæ sponte profluit, *liquor*, qui scarificato cortice emanat, *succus*, qui ex plantis contusis exprimitur. Quæ differentia, ut cognitu digna est, ita a Scriptoribus nullo pacto observatur. Nam & *Plinius* succum accipit pro resina, sive pice ex arboribus sponte profluente. Ita enim habet *l.* 14. *c.* 20. Arborum succo manantium, picem, resinamque aliæ ortæ in Oriente, aliæ in Europa ferunt. ¶ Interdum ponitur pro sapore. *Virg.* 2. *Georg.* Pomaque degenerant succos oblita priores. ¶ Translate usurpatur pro ratione, seu substantia cujuscunque rei, pro plenitudine, copia, vigore, ducta metaphora a corporibus bene valentibus. *Cic. Att. l.* 4. *epist.* 16. Amisimus, mi Pomponi, non omnem modo succum, & sanguinem, sed etiam colorem, & speciem pristinam civitatis. *Id. in Brut.* Ut opinio mea fert, succus ille, & sanguis incorruptus usque ad hanc ætatem Oratorum fuit, in qua naturalis inesset, non fucatus nitor. *Quintil. in proœm. l.* 1. Exhibere omnem ingenii succum, *indebolir l'ingegno*. ¶ Succum in genit. plural. pro *succorum* habet *Apul. l.* 10. *A. A.* Sapidissimis succuum intrimentis condita pulmenta.

Succusani, m. a. pop. Latii, Fregellanis finitimi, ad Lirim fl. qui & Lirinates dicti sunt. *Plin. l.* 3. *c.* 5.

Succussator, oris, m. *cavallo*, *che trotta e sbatte la vita*, ὑποσείων, equus, qui duriore gressu sessorem concutit. *Lucil. apud Non. c.* 1. *n.* 55. Succussatoris tardi, tarique caballi.

Succussatura, æ, *sbattimento*, succussus equi prave ingredientis. *Non. c.* 6. *n.* 60. Gradarius equus est, nullo gradu, & sine succussatura nitens.

Succussio, onis, f. *sbattimento*. *Sen. l. 6. quæst. nat. c. 2c.* Succussio est, cum terra quatitur, & sursum, ac deorsum movetur.

Succusso, as, a. 1. *sbattere*, Ger. *auff bacilien*, Gal. *secouer*, Hisp. *sacudir*, [illegible], freq. a succutio, proprieque dicitur de equis, qui duriore gradu incedentes, sessorem succutiunt, ut notat *Non. c. 1. n. 35. Accius ibid.* Agite, ne eculeus ne succusset gressus, caute ingredimini.

Succussor, oris, m. idem ac succussator. *Lucil. apud Non. c. 1. n. 35.* Campanus sonipes succussor nullu' sequatur.

Succussus, us, m. *sbattimento de cavallo, che trotta*, [Hebrew], Ger. *erschutlung*, Gal. *secousse*, Hisp. *sacudimiento*, [Greek], [Greek], actus succutiendi, seu succussandi. *Cic. 2. Tusc. 21. ex Poeta*: Pedetentim, inquit, ite, & sedato nisu, ne succussu arripiat major dolor.

Succussus, a, um, nom. ex partic. *sbattuto*. Traudata *Valer. Max. l. 6. c. 9. ex*tern. n. 3. Semel duntaxat cultum reurevit, perquam brevi tristitiæ salebra succussum.

Succutio, is, cussi, cussum, a. 3. [Greek], subtus quatio, *sbattere*. *Ovid. 2 Met. n. 167.* Succutiturque alte, similisque est currus inani.

Sucerda, æ, f. *sterco di porco*, suillum stercus. *Lucil. apud Non. c. 2. n. 813.* Hic in stercore humi, fabulisque fimo, atque sucerdæ. ¶ *Titin. apud Fest.* scribit *sucerda*.

Sucro, onis, m. 3. *Xucar*, f. Hisp. Tarraconensis. Oritur ex eodem monte, quo Tagus, in Castella nova, & in lim. Aragoniæ, deinde Concham urb. & Alarconium rigat, hinc auctus fl. *Gabriel*, *Algarra*, aliisque minoribus, in mare Ibericum, in sinum Sucronensem ab eo dictum se exonerat, inter Dianium, & Setabim. *Plin. l. 3. s. 3.* ¶ Est etiam Sucro oppidum in eadem Hispaniæ Tarraconensi, hodie *Succa*. *Plin. ibid.*

Suctus, a, um, adject. *succiato*, emunctus. *Pallad. in Februa. tit. 26.* Porca sua nutrire debet, quæ frequentiora numero sucta deficiet.

Suctus, us, m. *succiamento*, [Greek], actus sugendi, humoris attractio. *Plin. l. 8. c. 30.* Aliis diebus rursinoc, ut primum pedum suctu vivunt. *Id. l. 28. s. 3.* Tactu ipso levant percussos, suctuve modico.

Sucula, æ, f. *porcelletta*, [Greek], [Greek], parva porca, dim. a *sus*, quasi *suicula*, ut *bucula* a bos. *Plaut. Rud. 4. 4. 125.* Post est sicilicula argenteola, & duæ connexæ maniculæ, & sucula. Gr. Quin tu i directa cum sucula, & cum porculis. Ubi *Plaut.* alludit ad machinam tractoriam, de qua statim dicemus. ¶ Suculæ etiam Latinis dicuntur stellæ in capite Tauri, quæ Græcis [Greek] Hyades appellantur; quod sidus vehemens est, & terra, marique turbidum, tamquam in ortu suo, quam occasu pluvias, tempestates, largosque imbres concitat. *Plin. l. 2. s. 9. & Serv. ad 1. Georg.* ¶ Nomen id ex veterum imperitia originem capit. Putarunt enim, quia [Greek] Græce suculam, sive porcellam notat, sidus hoc ita appellatum, quæ suculæ similitudinem referat. Sed errorem hunc refellit *Tullius l. 2. de nat. Deor.* Tauri, inquit, caput stellis conspersum est frequentibus, has Græci stellas [Greek] vocitare suerunt, a pluendo, [Greek] enim est pluere. Nostri imperite suculas, quasi a suibus essent, non ab imbribus nominatæ. Adde *Plin. l. 8. c. 26. & Gell. l. 13. s. 9.* ¶ Est etiam suculæ appellatio translata ad machinas, de qua notione *Turneb. in Adversariis l. 8. c. 25.* Fuit autem machina tractoria, quam ita describit *Budæus*; Sucula est machinæ tractoriæ generis. constat autem tereti ligno, duobus, aut pluribus vectibus trajecto utrinque, æqua extantibus longitudine. Hæc dum versatur, funis, qui ductarius dicitur, circa eam obvolvitur. Sic vocata est a scrophæ similitudine. Nempe quod etiam hæc machina suum porculum haberet. Nam in medio circiter sucula batillus, aut uncus, qui figebatur, ut teneret funem, qui dum versabatur, suculæ circumplicabatur, porculus vocabatur. *Cat. de R. R. c. 19.* Porculum in media sucula facito. *Vitr. l. 10. c. 2.* Cum autem funis habet caput ad suculam religatum, & vectes ducentes eam versant, funis se revolvendo circa suculam involvitur. & ita sublevant onera ad altitudinem, & operum collocationes.

Suculentus, a, um, adject. *da porco*, *bestiale*, *brutale*. *Prudent. in proœm. Namartig. v. 37.* Cuno in fœtorem tela muntem dirigit; mens illecebro venelatur ebria, Ex quo furores fluulantos colligit.

Suellus, i, m. *piccola porcella*. *Justinian. Institution. de rer. divis. §. 37.* Agni, hædi, vituli, equuli, & suculi.

Sudabundus, a, um, adject. *pieno di sudore*, sudans. *Auct. Panegyr. ad Pison* totaque Iudoc Turba repente suos jam sudabunda relinquit.

Sudariolum, i, n. dimin. a sudarium. *Apul. in Apol.* Si hodie illud sudariolum tu intercepisses.

Sudarium, ii, n. *sudario*. *fazzoletto*, [Hebrew], Ger. *schnup tuch*, Gall. *mouchoir*, Hisp. *panuelo*, [Greek], [Greek], linteum, quo sudor faciei detergitur, & nares purgantur. *Martial. l. 11. epigr. 40.* Jam mihi nigrescunt tonsa sudaria barba. *Sueton. in Nerone, c. 48.* Adoperto capite, & ante faciem obtenso sudario, equum ascendit quatuor solis comitantibus. *Quintil. l. 6. 2. 3.* Cum reus, agente in eum Calvo, candido frontem sudario tergeret.

Sudarius, ii, m. qui sudat. *Jul. Firmic. l. 3. s. 7.* Fuerit ex coitu sudarius.

Sudatio, onis, f. actus sudandi. *Sen. epist. 87. (al. 86.)* In quas corpora multa sudatione exinanita demittamus. ¶ Ponitur & pro ipso loco in palæstra, vel balneis, in quo sudor elicitur. *Vitruv. l. 5. c. 11.* Concamerata sudatio.

Sudator, oris, m. [Greek], qui sudat. *Plin. l. 23. c. 1.* Dysentericis, sudatoribus, in longa tussi, in epiphoris, meracum.

Sudatorium, ii, n. *stufa*, *luogo da sudare*, [Greek], caldarium, vaporarium, Laconicum, locus in balneis, testudinis instar constructus, aerem plane continens ab igne sine fumo accenso, ita dictum, quia ad eliciendum sudorem factum est. *Sen. de vita beata*: Circa balnea, & sudatoria, ac loca ædilem metuentia. *Id. ep. 51. (al. 52.)* Quid mihi cum istic calentibus stagnis? quid cum sudatoriis? in quæ siccus vapor corpora exhausturus includitur.

Sudatorius, a, um, [Greek], quod pertinet ad sudationem. *Plaut. Stich. 2. 2. 73.* Vel unctiones Græcas, sudatorias, vel alias malis.

Sudatrix, icis, f. *Martial. l. 12. epigr. 18.* Dum per limina te potentiorum Sudatrix toga ventilat. h. e. quæ sudorem elicit.

Sudatus, a, um, [Greek], sudore madefactus. *Quintil. l. 11. c. 3.* Et vigilandæ noctes, & fuligo lucubrationum bibenda, & in sudata veste durandum. ¶ Interdum ponitur pro eo, quod per sudorem emittitur, vel in modum sudoris fluit. *Ovid. 10. Metam.* Sudataque ligno Thura ferat. ¶ Interdum active pro eo, quod sudorem facit, seu pro eo, quod cum sudore fit. *Stat. 3. Theb. v. 289.* Labor gelido sudatus in Æmo. *Claudian. l. 2. de raptu Proserp. v. 16. de Venere*: illi sudata marito Fibula purpureos gemmis suspendit amictus. hoc est cum sudore, & arte multa elaborata. *Prudent. 2. advers. Symmach. v. 330.* Romanum nomen, sudataque bella.

Sudes, is, f. *pertica*, *bastone*, [Hebrew], Ger. *pfaal*, Gal. *pieu*, Hisp. *palo*, [Greek], pertica, contus, vallus. *Virg. Georg. 2. v. 25.* Quadrifidasve sudes, & acuto robore vallos. *Cæs. l. 1. B. Civ.* Atque ubi sudes, stipitesque præacutos defixit. *Liv. l. 26. c. 31.* Tertio die sudibus inter se in modum justæ pugnæ concurrerunt.

Sudertani, or. 2. pop. Hetruriæ, quorum opp. Sudertum, *Sovreto*, inter Populoniam, & Massam. *Plin. l. 3. c. 5.*

Sudiculum, n. parva sudes, qua servorum terga subinde ardebantur. *Fest.* Sudiculum genus flagelli, quod vapulantes sudantes facit. Alii leg. *suduculum*, eodem sensu.

Sudificus, a, um, adject. *che fa sereno*, serenum, seu sudem inducens. Affertur hæc vox in Thesauro L. L. confirmaturque duobus carminibus ex *Gel. l. 2. c. 22. & alt.* quæ quidem carmina in Gellio non inveniuntur nisi Græca, quæ aliquis forte in Latinam vertens, Græcum [Greek], transtulit *sudificus*.

Sudis, vel, ut *Vossio* placet, Sudes, is, f. *pesce argentino*, *sfirena*, [Greek], piscis infimæ magnitudinis, & sapore non ingrato. Ita vocatur a sudis similitudine. *Plin. l. 32. c. 11. in fin.* Sunt præterea a nullo auctore nominati, sudis Latine appellata, a Græcis sphyræna, rostro similis nomine, magnitudine inter amplissimos, raros, sed tamen non degener.

Sudo, as, n. 1. *sudare*, Germ. *schwitzen*, Gal. *suer*, Hisp. *sudar*, [Greek], sudorem emitto. Usurpatur vel absolute. *Cic. l. 2. de Orat.* Cum ille diceret, se sine causa sudare. *Id. 2. de Divin. c. 27.* Nuntiatum est Senatui, Deorum sudasse simulacra. *Horat. de Ar.* Sudavit, & alsit. ¶ Vel cum ablativo. *Virg. 1. Georg.* Unde cavæ tepido sudant humore lacunæ. *Liv. l. 27. c. 4.* Quatuor signa sanguine multo diurn, ac noctem sudasse. ¶ Vel cum accus. pro exudare, sive sudando producere. *Virg. 4. Ecl.* Et duræ quercus sudabunt roscida mella. ¶ Metaphorice ponitur pro vehementer laborare. Nam magnos labores solet & sudor comitari. *Cic. pro Sext.* Sudandum est his pro communibus commodis. *Prudent. Peristeph. 2. v. 76.* Sudavit impar prælium.

Sudor, oris, m. *sudore*, [Hebrew], Germ. *schweiss*, Gall. *sueur*, Hisp. *sudor*, [Greek], excrementum aqueum, per cutem exundans. *Cic. 2. de Divin.* Nec enim sanguis, nec sudor, nisi e corpore fluit. *Cels. l. 2. c. 17.* Sudorem elicere. *Virg. 2. Æn.* Salsusque per artus sudor iit. *Id. l. 3.* Tum gelidus toto manabat corpore sudor. ¶ Reperitur etiam pro humore. *Lucret. l. 2. v. 464.* Sudor uti omnis est. Metonymice ponitur pro labore. *Cic. pro Pont. c. 1.* Multo ejus sudore, ac labore sub Pop. Rom. imperium, ditionemque ceciderunt. *Id. l. 1. de Orat. c. 60.* Stylus ille tuus multi sudoris est. ¶ In plur. num. *Claudian. in II. Consul. Stilic. v. 243.* Sudoribus ora Pulverulenta rubent.

Sudorus, a, um, adject. sudore madens. *Apul. l. 3. Florid.* Sudoro affatim corpore, diutinis obriguit.

Sudum, i, n. *luogo sereno tra le nuvole*, [Hebrew], Ger. *schon himmel*, Gal. *serain*, Hisp. *sereno*, *y claro*, [Greek], pars serena inter nubes. *Virg. 8. Æn.* Arma inter nubes cœli in regione serena Per sudum rutilare vident. ¶ Accipitur etiam pro siccitate, sive serenitate, cum scilicet nulla est pluvia. *tempo sereno ed asciutto*. *Plaut. Mil. 2. 2. 1.* Curate, ut splendor meo sit clypeo clarior, Quam Solis radii esse olim, cum sudum est, solent. *Cic. l. 16. Fam. epist. 18.* Horologium mittam, & libros, si erit sudum.

Sudus, a, um, adject. *sereno*, *ed asciutto*. *Virg. 4. Georg. v. 77. de apibus.* Ergo ubi ver nactæ sudum, camposque patentes, Erumpunt portis. *Apul. l. 11. Metam.* Nudo sudoque luminis splendore.

Suecia, æ, f. inc. *Swveden*, Ital. *Suezia*, Gall. *Suede*, Regnum Europæ, versus Septentrionem. Majorem Scandinaviæ partem complectitur. Terminatur a Septent. Lapponia Norvegica, a Mer. mari Baltico, ab Or. Moscovia, ab Occ. Dania, & Norvegia. Alias Daniæ, & Norvegiæ unitum fuit. hodie proprio subest Regi. Totius Regni caput est Holmia, *Stockolm*, prope Melerum lacum.

Sueo, es, evi, etum, n. 2. *essere solito*, [Greek], soleo. *Lucret. l. 1. v. 301.* Usurpare oculis, nec voces cernere suemus. Et *v. 54. per diæresim*. Appellare suemus, & hæc eadem usurpare. ¶ Præteritum *suevi* commune est cum *suesco*, ideo quæ pro eo afferri solent, exempla huc congessimus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 43. ex poeta.* Has Græci stellas, hyadas appellare suerunt. Per syncop. pro *sueverunt*. *Id. l. 15. epist. 1.* A te id, quod suesti, peto. Est autem *suesti* per syncop. pro *suevisti*. *Claudian. in Cons. Prob. & Olybr. v. 44.* Suaverat innumeras hominum ditare catervas.

Suera, æ, f. caro suilla. Affertur hæc vox a *Turnebo l. 22. c. 6. ex Var. l. 4. de L. L.* ubi alii aliter leg.

Suesco, is, n. 3. *assuefarsi*, consuetudinem capio, [Greek]. *Tac. 2. Ann. c. 44.* Drusus in Illyricum missus est, ut suesceret militiæ. ¶ Interdum active sumitur pro assuefacere. *Id. ibid. c. 32.* Divisusque exercitus, ut Tusfarinas lectos viros, & Romanum in modum armatos castris attineret. disciplina, & imperiis suesceret. Sunt tamen, qui hic quoque neutrum esse putant, ut *suescere* non ad *viros*, sed ad *Tacfarinatem* referatur. ¶ Præteritum *suevi* V. in Sueo.

Suessa, æ, f. olim Aurunca, *Sessa*, urbs, & col. Campaniæ, agro unice fertilis, in collu, inter Cajetam, & Capuam. *Sil. l. 8. v. 399.* Suessa, atque a duro Frusino haud imbellis aratro. ¶ Fuit patria Lucilii. Hinc *Auson. ep. 15. v. 9.* rudes Suessæ camœnas, dixit.

Suessiones, m. 3. Suessones, Suessonas, Vessones, pop. Galliæ Belg. quorum tractus nunc Suessionensis, *le Soissonnois*, & Laudunensis, *le Laonnois*, urbs eorum Suessones, seu Augusta Suessionum, *Soissons*, ampla, & munita. *Plin. l. 4. c. 17.*

Suetonius Tranquillus, Grammaticus, & Rhetor Romanus, scriptor, Vopisci judicio, emendatissimus, & candidissimus, Plinii junioris amicus, scripsit stilo eleganti, & erudito duodecim priorum Imperatorum Vitas, librum de illustribus Grammaticis, alterum de claris Rhetoribus, quæ omnia extant. Vitæ quorundam Poetarum, ut Horatii, Lucani, Juvenalis, libellus item de Viris illustribus, ejusdemne Suetonii sint, nec ne, disputant Critici.

Suetus, a, um, *solito*, [Greek], [Greek], solitus, partic. a suesco. *Virg. 5. Æn.* Quibus acer Eryx in prælia suetus Ferre manum. *Cic. Att. l. 6.* Civitates omnes suis legibus & judiciis suetæ, [Greek] adeptæ revixerunt. *Liv. lib. 5.* Abstinere sustuc ante talibus consiliis.

Suevi, m. 2. pop. Germaniæ Sept. sub Vindilis, valde extensi, sub quibus septem nationes fuere, teste Tacito, nempe Angli, Varini, Cavinnes, Deuringi, Eudoses, & Huithones, & Suardones, ubi hodie Duc. Megalopolitanus, & Pomerania. Caspar Peucerus credit, Suevos totam illam oram Sept. tenuisse, quam nunc incolunt Cassubii; Poloni ex parte, & Pomerani conversi, ad Aquilonium litus maris Baltici, quod Suevicum mare ab eis denominatum, ea ex parte, ubi & fl. Suevi nomine, *Die Schwein*, in mare influit. Inde profecti circa Danubium consedere, & hodie sunt in parte Australi Germaniæ, versus fontes Danubii, ubi prov. Suevia dicta. *Lucan. l. 2. v. 51.* Fundat ab extremo flavos aquilone Suevos. V. *Cluver. German. antiq. l. 3. c. 24.*

Suevia, f. 1. inc. *Schwaben*, Gal. *Souabe*, Ital. *Suevia*, prov. ampla Germaniæ, inter Franconiam ad Bor. Helvetiam ad Mer. Rhenum ad Occ. quo separatur ab Alsatia, & Bavariam ad Or. *Tacit. de Germ. c. 43. & 45.*

Suevicus, a, um, adject. &

Suevus, a, um, adject. ad Suevos pertinens. *Propert. l. 3. eleg. 3.* Suevo perfusus sanguine Rhenus. *Tacit. de Germ. c. 43.* Dextro Suevici maris litore. ¶ Ponitur & pro flavo, seu rutilo, quia Suevorum crines hujus coloris erant. *Silius l. 5. v. 134.* Triplex crista jubas effundit crine Suevo.

Suevus, m. 2. *Spree*, fl. Germaniæ, qui oritur ex montibus Bohemiæ, per Lusatiam, & Marchiam fluit, mixtusque Havellæ in Albim influit. Ortelio est *Pene*, qui medius fluit inter Oderam ad Or. & Havellam ad Occ. ¶ Aliis est Odera, *l'Oder*.

Sufes, vel Suffes, etis, m. summus Magistratus Carthagine. *Festus in schedis Pomponii Læti*: Sufes dictus Pœnorum Magistratus, ut Oscorum Meddixtuticus. *Liv. l. 28. c. 38.* Ad colloquium Suffetes eorum, qui summus Pœnis est Magistratus, cum Quæstore elicuit. *Sen. de tranquil. c. 3.* Non vis enim, nisi Consul, aut Prytanes, aut Ceryx, aut Sufes, administrare Rempublicam.

Suffarcinatus, a, um, *carricato*, *aggravato*, [Hebrew], Ger. *auffgefullet*, Gal. *chargé de ballons*, Hisp. *cargado*, [Greek], gravatus, oneratus, sarcina quapiam oneratus. *Terent. Andr. 4. 5.* Virum vidi Cantharam suffarcinatam. *Plaut. Curc. 2. 3. 10.* Qui incedunt suffarcinati cum libris.

Suffarcino, as, a. 1. *caricare*, *empire*, onero, impleo, a *sub*, & *farcio*. *Apul. l. 9. Metam.* Veteratricem feminam multis anxiens precibus, multisque suffarcinat muneribus.

Suffarraneus, a, um, qui far in castra convehit. *Plin. l. 7. c. 34.* Mulionem castrensem suffarraneum fuisse, &c. Notat tamen Harduin. variare MSS.

Suffectio, onis, f. *sostituzione*, substitutio. *Arnob. l. 5.* Putorem temperare suffectione unguentorum.

Suffectura, æ, f. idem quod suffectio. *Tertul. l. 2. adv. Marcion. c. 28.*

Suffectus, a, um, *sostituito*, subrogatus, substitutus, partic. a sufficior. *Liv. l. 2.* Suffectus est in Lucretii locum M. Horatius Pulvillus. ¶ Accipitur etiam

pro infecto, maculato. *Virg.* 2. *Æn.* Ardentesque oculos suffecti sanguine, & igni. *Valer. Flac. l.* 2. *v.* 204. Et maculis suffecta genas. *Senec. l.* 1. *Quæst. nat. c.* 5. Dicitur tibi, nubem Sole esse suffectam. h. e. Solis lumine coloratam, & veluti tinctam. Sunt qui leg. *sufferram.* h. e. fumos oppletam.

Sufferentia, æ, f. *sofferenza, tolleranza.* *Tertull. de Orat. c.* 4. Et *l.* 4. *adv. Marcion. c.* 24.

Suffero, ers, e. anom. *soffrire, sostenere,* [illegible], Germ. *ertragen,* Gall. *souffrir,* Hisp. *sufrir, padecer,* ὑποφέρω, ὑπομένω, τλάω, ὑπέχω, ἀνέχω, [illegible], perfero, sustineo, patior. *Terent. Heaut.* 3. 1. 4. Satrapes si fiet amator, nunquam sufferre ejus sumptus queat. *Virg.* 2. *Æn.* Nec claustra, nec ipsi Custodes sufferre valent. *Plaut. Merc.* 1. 2. 4. Vix suffero anhelitum, *non posso più, mi sento crepare.* verba sunt sollicita currentis. *Id. Asin.* 3. 2. 10. Quis me fortior ad sufferendas plagas? ¶ Ponitur etiam pro pati. *Ter. And.* 5. 3. 17. pro hujus peccatis ego supplicium ut sufferam? *Cic. Catil.* 2, *c. ult.* Ut ne improbus quidem quisquam in hac urbe pœnam sui sceleris sufferat.

Suffertus, a, um, [illegible], partic. a sufferciar, sicut *refertus* a *refercior.* Significat plenum, densum, spissum. *Sueton. in Ner. c.* 20. Mediaque in orchestra frequenti populo epulatus, si paulum subbibisset, aliquid se sufferti tinnituram, Græco sermone promisit. h. e. cantaturum se aliquid, quod Græci dicunt [illegible], idest magnum quiddam, & succi plenum, quod auditoris aures impleat: vel voce plena, & sonora. *Egnatius* legit *suffertum.* Aliud exemplum ex *Seneca in Quæst. nat.* V. in *Suffectus.*

Suffervefacio, is, a. 3. *scaldare alquanto,* Germ. *ein wenig siedig machen,* Gall. *faire un peu bouillir,* Hisp. *hazer poco caliente,* ὑποθερμαίνω, subfervidum reddo. *Plin. l.* 18. *c.* 15. Vulgo nec suffervefaciunt. ¶ Hinc passivum *suffervefio,* ὑποθερμαίνομαι. *Id. l.* 27. *c.* 9. Affirmant lapillos, qui suffervefiant, rumpi.

Suffervefactus, a, um, ὑπόζεστος, paulum fervefactus, partic. a suffervefio. *Plin. l.* 22. *c.* 25. In vesicæ vero dolore semuncia amyli cum ovo, & passi tribus (unciis) ovis suffervefacta a balneo. *Id. l.* 24. *c.* 7. Ad mulierum mammas bruma ex vino suffervefacta cum polline farraceo.

Suffervefio, V. Suffervefacio.

Sufferveo, es, bui, n. 2. *bollire alquanto,* Germ. *ein wenig sieden,* Gall. *bouillir un peu,* Hisp. *hervir un poco,* ὑποζέω, aliquantum ferveo. *Apul. de her. cap.* 115. Rutæ cauliculos contrito, additis aquæ cyathis tribus, & aceti heminas, & sufferveat. ¶ Scribitur & *subferveo.*

Suffes, pro Sufet legitur in nonnullis *Livii* codicibus.

Suffibulum, i, n. *Fest.* Suffibulum est vestimentum album, prætextum quadrangulum, oblongum, quod in capite Virgines Vestales, cum sacrificant, semper habere solent, idque fibula comprehenditur.

Sufficiens, entis, o. 3. *sufficiente, bastante.* *Liv. l.* 2. Non sufficientibus jam viribus ad Consularia munera obeunda, intra paucos dies moritur. *Curt. l.* 8 *c.* 4. Regam sufficientem melis, quibus ipsi cellerant, deferere erubescebant. h. e. adversus mala constantem. *Leg. ff. de jur. codicil.* Sufficientium testium facultatem habere. *Tertul. l.* 5. *adv. Marcion. c.* 2. Sufficientissima definitio.

Sufficienter, adv. *sufficientemente,* ἀρκούντως, satis. *Ulpian. l.* & *si quid,* §. 1. *ff. de usufr.* & *quemadmodum:* Sufficienter autem alere, & vestire debet secundum ordinem, & dignitatem mancipiorum. Adde *Pallad. l.* 2. *tit.* 5.

Sufficientia, æ, f. *sufficienza.* *Tertul. l.* 1. *ad uxor. c.* 4.

Sufficio, is, eci, ectum, a. 3. *sostituire,* ὑφίστημι, ἀντικαθίστημι, substituo. *Virg.* 2. *Georg.* Atque aliam ex alia generando suffice prolem. *Cic. pro Mur.* Nam ne sufficiatur Consul, non timent. *Vatin. Cic. l.* 5. *Fam. ep.* 10. Si mehercule Appii os haberem, in cujus locum suffectus sum. ¶ Accipitur etiam pro subministrare, *somministrare, dare, porgere,* ἐπαρκεῖν. *Virgil.* 2. *Æn.* Ipse Pater Danais animos, viresque secundas sufficit. *Liv. l.* 3. *c.* 22. Milites excursionibus sufficere. h. e. subinde mittere. ¶ Item pro maculare. *Cic. in Horten.* apud *Non. cap.* 4. *n.* 405. Ut ii, qui combibi purpuram volunt, sufficiunt prius lanam medicamentis quibusdam. ¶ Item neutre more pro satis esse, *esser sufficiente, bastare,* ἀρκέω. *Curt. l.* 9. *c.* 5. Adeo resolutus, ut ne ad evellendum quidem telum sufficeret dextera. *Virg.* 5. *Æn. v.* 21. Nec nos obniti contra, nec tendere tantum sufficimus. *Liv. l.* 29. *c.* 31. Sufficiebat his mons abunde alimentis hominum. *Cic.* 2. *Phil. c.* 7. Nec scribæ sufficere, nec tabulæ nomina illorum capere potuerunt.

Suffigo, is, xi, xum, a. 3. *ficcare,* Ger. *auffheffsen,* Gall. *ficher dessus,* Hisp. *hincar,* [illegible], [illegible], idem, quod affigo. *Horat. lib.* 1. *serm. sat.* 3. Si quis eum servum, patinam qui tollere jussus, Semesos pisces, tepidumque ligurierit jus, In cruce suffigat. *Hirt. de bel. Afric. c.* 60. Postero die Juba Numidas eos, qui loco amisso fuga se receperant in castra, in cruce omnes suffixit. *Plin. lib.* 33. *cap.* 1. Aureis clavis suffigere crepidas. *Sen. in Theb. a.* 1. *nos* stimulos dolori suffigere. ¶ Legitur & *subfigo* apud *Jul. Firmic. de err. proph. relig. cap.* 8.

Suffimen, inis, n. *profumo,* [illegible], Germ. *beräuchung,* Gall. *parfumement,* Hisp. *sahumerio,* θυμίαμα, θυμίασις, suffitio, suffitus. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 731. I, pete virginea, populus, suffimen ab ara.

Suffimento, as, a. 1. *profumare.* *Veget. l.* 3. *vel veterin. c.* 2. Suffimentare aliquid.

Suffimentum, i, neut. idem ac suffimen. *Fest.* Suffimenta sunt, quæ faciebant ex faba, milioque molito, mulso sparso: Ea Diis dabantur eo tempore, quo uvæ calcatæ prælo premebantur. *Cic.* 2. *de Leg. cap.* 14. Nam & iis sine illius suffimentis expiati forent.

Suffio, is, ivi, vel ii, itum, a. 4. *profumare,* [illegible], Ger. *beräuchen,* Gall. *parfumer,* Hisp. *sahumar,* ὑποθυμιάω, significat adolere, & suffumigare, ut docent *Serv. in* 4. *Georg.* & Glossæ veteres tum Cyrilli, ubi θυμιάω exponitur *suffio,* tum Philoxeni, in quibus est *Suffitio,* ὑποθυμίασις. *Lucret. l.* 2. *v.* 1096. Ignibus ætheriis terras suffire feraces. *Virg. l.* 4. *Georg.* At suffire thymo, cerasque recidere inanes Quis dubitet? *Colum. lib.* 12. *c.* 18. Cellæ quoque vinariæ omni stercore liberandæ, & bonis odoribus suffiendæ. *Plin. l.* 20. *c.* 12. suffire totam vulvarum causa. *Id. l.* 28. *cap.* 8. Nervis (hyænæ) a dorso, armisque suffiendus nervorum dolore.

Suffiscus, i, m. saccus, marsupium. *Fest.* Suffiscus dicebatur folliculus testium arietinorum, qui celebris usus erat pro marsupio: forsitan dictus suffiscus a fisci similitudine.

Suffitio, onis, f. *profumo,* ὑποθυμίασις, actus suffiendi, suffitus, suffimentum. *Plin. l.* 25. *c.* 22. Orpheus, & Hesiodus suffitiones commendavere. *Col. l.* 6. *c.* 6. Ne rursus nimia suffitione medicata sint.

Suffitor, oris, m. ὑποθυμιατής, qui suffit, seu suffumigat. *Plin. l.* 34. *c.* 8. Lycius & ipse puerum suffitorem.

Suffitus, us, m. *profumo,* θυμίασις, suffumigatio, a suffio. *Plin. l.* 24. *c.* 10. A multis ita suffitus pro thure assumitur.

Suffitus, a, um, *profumato,* ὑποθυμιαθείς, suffumigatus. *Plin. l.* 20. *c.* 17. Anisum dolores capitis levat suffitum naribus. *Col. l.* 9. *c.* 14. Suffitas deinde, & æstivantes apes refrigerare oportet.

Suffixus, a, um, [illegible], *conficcato,* particip. a suffigor. *Cic. in Pison.* An ego, si te, & Gabinium cruci suffixos viderem? &c. *Silius lib.* 1. *v.* 153. Erecto suffixus robore.

Sufflabilis, le, adject. *spirabile.* *Prudent. in Apotheos. v.* 842. Spiramus quotiens animæ sufflabilis auras.

Sufflamen, inis, n. lignum illud, quo currus in declivibus locis nimio ru ruentes cohibentur. *Juven. sat.* 9. *vers.* 148. Ipse ro[illegible] flamine Consul. ¶ Accipitur etiam translate [illegible] impedimenta, retardatione. *Juven. sat.* 16. *v.* 50[illegible] flamine litis.

Sufflamino, as, a. 1. ruentem currum [illegible] *shalt.* Aliquando Ixionis miseri ro[illegible] neum accipitur pro comprimere [illegible]

præfat. l. 4. *excerpt. controverf.* Tanta illi erat velocitas orationis, ut vitium fieret. Itaque D. Augustus optime dixit, Aterius noster sufflaminandus est. Adeo nedum currere, sed decurrere videbatur, nec verborum tantum illi copia, sed etiam rerum erat.

Sufflammo, as, a. 1. inflammo, accendo. *Sidon. l.* 4. *ep.* 6. Calumniam plectibili sufflammat invidia.

Sufflatio, onis, f. ὑποφύσησις, ἐμφύσησις, *gonfiamento.* *Plin. l.* 9. *c.* 7. Bullantium aquarum sufflatio.

Sufflatus, a, um, vento inflatus, *enfiato.* *Plin. l.* 8. *c.* 38. Sufflatæ cutis distentu ictus hominum, & morsus canum lynces arcent. ¶ Hinc sumitur pro tumido, superbo. *Var.* apud *Non. c.* 1. *n.* 57. Neque aere, aut genere, aut multiplici scientia sufflatus quærit Socratis vestigia. ¶ Translate *Auct. ad Heren. l.* 4. *c.* 10. Nam gravi figuræ, quæ laudanda est, propinqua est ea, quæ fugienda est, quæ recte videbitur appellari, si sufflata nominabitur.

Sufflavus. V. Subflavus.

Sufflo, as, a. 1. *soffiare,* [illegible], Ger. *blasen,* Gall. *souffler,* Hisp. *soplar,* φυσάω, φυσιάζω, est flare in rem aliquam, vel subtus flare, vel flatu excitare. *Plin. l.* 34. *c.* 8. Buthyreus Lycius Myronis discipulus fuit, qui fecit dignum præceptore puerum sufflantem languidos ignes. ¶ Sumitur etiam pro inflare, sive flatu extendere. *Plaut. Stich.* 5. 4. 42. Age tibicen, quando bibisti, refer ad labia tibias, suffla celeriter tibi buccas. ¶ Translate usurpatur pro intumescere, irasci. *Plaut. Cas.* 3. 3. 19. Hic sodalis tuus, amicus optimus, nescio quid se sufflavit uxori suæ. Alii omittunt *se,* & suponunt, nescio quid dixit in aurem.

Suffocabilis, le, adject. *che soffoca.* *Cal. Aurel. l.* 1. *Acut. c.* 9. Parvus locus suffocabilis erit aeris paupertate.

Suffocatio, onis, f. πνῖξ, πνιγμός, actus suffocandi. *Plin. lib.* 20. *cap.* 5. Ejus semen contritum, & in vino potum tumentem alvum, & suffocationes mulierum, doloresque levat. Ubi *suffocationes* appellat, cum vulvæ conversione mulieres animo deficiunt, & pene exanimantur. Quæ hujusmodi morbo laborant *hysterica* vocantur.

Suffocatus, a, um, *soffocato.* *Quintil. lib.* 11. *cap.* 3. Vox ultra vires urgenda non est. nam est suffocata sæpe, & majore nisu nimis elara est. *Plin. l.* 20. *c.* 22. sinapi vulvarum conversione suffocatas (mulieres) excitat odore, *donne isteriche.* V. Suffocatio.

Suffoco, as, a. 1. *soffocare,* [illegible], Ger. *ersticken,* Gall. *suffoquer, étouffer,* Hisp. *ahogar,* πνίγω, ἄγχω, spiritum præcludo obstrictis faucibus, a *sub,* & *faux.* Au in o abit, quomodo ex *aulla* est *olla,* a *plaudo explodo.* *Lucret. l.* 3. *v.* 905. Aut in melle situm suffocari, atque rigere. *Cic. pro Mur. c.* 59. Qui gallum gallinaceum suffocaverit. ¶ Translate sumitur pro quovis modo enecare, opprimere, extinguere. *Cic. Att. l.* 9. *ep.* 7. Consilium primum est suffocare Urbem, & Italiam fame.

Suffoco, as, a. 1. a. *sub,* & *focus,* significat, igni subjicere, igne purgare, & quasi sub focum mittere. *Propert. lib.* 4. *eleg.* 8. *vers.* 84. Dein quemcumque locum externæ tetigere puellæ, Suffocat, & pura limine tergit aqua. Ita cum *Scaligero* plerique. *Beroaldus* leg. *suffit:* quod & *Broukusius* probat.

Suffodio, is, di, ssum, a. 3. *cavare sotto,* [illegible], Germ. *graben,* Gall. *creuser,* Hisp. *cavar por de baxo,* ὑπορύττω, subtus fodio, ab inferiore parte fodio, excavo. *Col. l.* 2. *c.* 18. Neque suem velimus, quoniam rostro suffodiat, & cespites excitat. ¶ Suffodere equum, est eum confodere, & proprie sub ipso sessore occidare. *Cæs.* 4. *B. G. cap.* 12. suffossis equis, compluribusque nostris dejectis, reliquos in fugam conjecerunt.

Suffossio, onis, f. *scavamento,* ὑπορυγή, actus suffodiendi. *Sen. ep.* 52. *al.* 49. Et ipsum solum suffossionibus tremeret, & cuniculis.

Suffossus, a, um, ὑπορυγείς, partic. a suffodior. *Virg.* 11. *Æn.* Quorum alter habenas Suffosso revolutus equo dum colligit. *Cic. de Arusp. Resp. c.* 15. A Sex. Serrano sanctissima sacella suffossa, inversa, inædificata, oppressa. V. *Suffodio.*

Suffrænatio, vel Suffrenatio, onis, f. colligatio, & arcta structura, quæ lapidem veluti fræno retinet. *Plin. l.* 36. *c.* 22. Sed ad structuram, infidelis, nisi multa suffrænatione devinctus.

Suffragans, antis, o. 3. *suffragante.* *Cic. l.* 10. *Fam. ep.* 5. Fortuna suffragante videris res maximas consecutus. *Q. Cic. de pet. Conf. c.* 7. Nemo ab ignotis hominibus nullis suffragantibus meritis honore afficitur.

Suffragatio, onis, f. *ballottazione in favore, raccomandazione, broglio,* ψηφοφορία, actus suffragandi. *Cic. pro Mur. c.* 18. In Consule declarando multum etiam apud universum P. R. auctoritatis habet suffragatio militaris. *Id. ibid.* Suffragatio urbana.

Suffragator, oris, m. ψηφιστής, qui suffragatur, qui suffragium fert. *Cic. pro Mur. c.* 7. Tua nobilitas hominibus literatis & historicis est notior, suffragatoribus obscurior. *Plin. ep.* 20. *l.* 3. Addabat quosdam ex suffragatoribus.

Suffragatorius, a, um, ψηφιστικός, quod pertinet ad suffragatores, vel ad suffragia. *Q. Cic. de petit. Conf. c.* 7. Fore ex eo non brevem, & suffragatoriam, sed firmam, & perpetuam amicitiam. h. e. similem favori, & benevolentiæ suffragatorum.

Suffragatrix, icis, f. est *D. Augustini l.* 18. *de C. D. c.* 10. & 18.

Suffraginosus, a, um, cujus suffragines morbo vitiatæ sunt. *Col. l.* 6. *c.* 38. *de mulis:* Suffraginosæ hordeacea farina imponitur.

Suffragium, ii, n. *suffragio, balla,* ψῆφος, χειροτονία, significatio voluntatis, judiciique nostri in creandis Magistratibus, legibus jubendis, reis judicandis, &c. quæ fit vel voce, vel tabella, vel calculis. *Cicer.* 3. *de Leg.* Si hæc suffragiis, aut scitis multitudinis probarentur. *Juven. sat.* 8. Libera si dentur populo suffragia, quis tam Perditus, ut Senecam dubitet præferre Neroni? *Velle. l.* 2. *cap.* 49. Suffragiis populi se committere. Rursus *Cic. pro Dom. c.* 18. ferre suffragium de capite alicujus, *ballottare.* *Id.* 15 *Fam. ep.* 12. Fieri consulem cunctis suffragiis, *a pieni voti.* *Horat. l.* 2. *ep.* 2. captare populi suffragia. *Liv. l.* 3. *c.* 17. Inire suffragium, *far una ballottazione.* ¶ Populus R. initio suffragia voce tulit; deinde variis latis hac de re legibus, per tabellas: quæ tabellæ cistis deferebantur, & a diribitoribus populo distribuebantur. V. *Manut. in l. de leg. Rom.* In his tabellis variæ inscribebantur literæ, A, hoc est *antiquo,* & *absolvo;* C. *condemno;* N. L. *non liquet;* U. R. *uti rogas* &c. ¶ Suffragium pro ruina & casu quodam accipiunt in illo *Ovidii de nuce v.* 119. Quid nisi suffragium nimbis rotantibus essem? sed legendum est ex melioribus codicib. *suffugium nimbos vitantibus.* nam & secunda syllaba in *suffragium* longa est, & ea ratione nimis obscura, & veluti extorta est sententia.

Suffrago, inis, f. *piegatura, giuntura, garetto,* Germ. *biegung verknie,* Gall. *les jarets des jambes derrieres des bêtes,* Hisp. *quartilla,* ἰγνύς, flexura in posterioribus quadrupedum cruribus retrorsum incurvata, quæ in prioribus contrario modo inflexa genu dicitur, sic appellata, quod ibi cruris continuitas divisa, ac quodammodo fracta appareat. *Plin. l.* 8. *c.* 45. Victimarum probatio in vitulo, ut cauda articulum suffraginis contingat. *Id. l.* 11. *c.* 45. Aves, ut quadrupedes, alas in priora curvant, suffragines in posteriora. ¶ Dicitur etiam per Catachresin de quadam vitium sobole. *Col. l.* 4. *c.* 24. Et, si soboles, quam rustici suff[illegible]nem vocant, radicibus adhæret, diligenter explantanda, ferroque evell[illegible]

Suffragor, aris [illegible] in favore, Germ. *stim geben,* Gall. *donner sa* [illegible], Hisp. [illegible], ψηφίζομαι, suffragium ferendo alicui faveo. [illegible] adversor. *Cic. pro Mur.* Si nihil erit præter [illegible], si, ut suffragantur, nihil valent gratia. [illegible] adjuvare, auxilio esse, favere. *Cic.* 7. *Verr.* [illegible] vehementer adversaretur, illius spes falsa, & in[illegible] agatur. *Idem ad Brut. ep.* 28. suffragari cupidi[illegible] *c.* 3. Ornata est pronunciatio, cui suffragatur vox [illegible]bilis. V. Suffragans.

Suffre-

Sublabor, eris, lapsus sum, d. 3. *scorrere*, *fuggire*, *cadere*, Germ. *allgemach darbon fallen*, Gall. *choir peu à peu*, *ou sous le faix*, Hisp. *caer poco à poco*, *de baxo*, ὑπολισθάνω, pertereo, latenter decurro, fugio. *Virg. 1. Georg.* Sic omnia fatis In pejus ruere, ac retro sublapsa referri. *Plin. l. 10. ep. 70.* Quæ sunt vetustate sublapsa, reparentur.

Sublabro, as, a. 1. ὑποχειλίζω, cibum intra labra mitto, ut interpretatur *Nonius c. 2. n. 774. Novius ibid.* Jam ego illis subiens sublabrabo eius illud sinciput.

Sublacrimans, ntis, aliquantum lacrimans, ut Sublacrimantes oculi, apud *Veget. l. 3. c. 30. rei veterin.*

Sublamina, næ, f. lamina, quæ alicui rei supponitur. *Cato de R. R. c. 21.* Sublaminas minutas supponito.

Sublapsus, a, um. V. Sublabor.

Sublaqueo, as, a. 1. subtus laqueo, necto, vincio. *Inscrip. apud Gruter. pag. 172. n. 14.* Sublaqueavit trabes tecti ferro.

Sublaqueum, seu Sublacum, *Subiaco*, *Sullaga*, opp. Æquorum, in Latio, in Campania Romana, in colle, ad fontes Anienis. *Tacit. 14. Ann. cap. 22.*

Sublate, adv. *altamente*, ὑπερηφάνως, sublimiter, magnifice, splendide. *Cic. de Clar. Orat. c. 55.* Quoniam ergo bonorum Oratorum duo genera sunt, unum attenuate, presseque, alterum sublate, ampleque dicentium. *Id. pro Domo, c. 36.* Nihil enim unquam de me dixi sublatius, asciscendæ laudis causa potius, quam criminis depellendi.

Sublateo, es, n. 2. subtus lateo, ὑπολανθάνω. *Varr. R. R. l. 1. c. 48.* Ex quibus cornua sunt spicarum, quæ primitus cum oriuntur, neque plane apparent, quæ sublatent, herba ea vocatur vagina.

Sublatio, onis, f. *innalzamento*, ἄρσις, actus sustollendi. Translate dicitur de animo, pro elatione, superbia. *Cic. 2. Fin. c. 4. de voluptat.* Qui eam sic definiunt, sublationem animi sine ratione opinantis se magno bono frui. ¶ Notat etiam ablationem, seu destructionem. *Quintil. l. 7. c. 2.* An restitutio pro sublatione judicii sit.

Sublaturus. V. Sustollo.

Sublatus, a, um, *sollevato*, *innalzato*, ἀρθείς, μετεωρισθείς, elevatus, erectus. *Plin. l. 11. c. 29.* Gregatim sublatæ vento in maria, aut stagna decidunt. *Cic. Verr. 6. c. 3.* Sublatis manibus sacra quædam reposita in capitibus sustinebant. *Gel. l. 18. c. 19.* Sublatissima voce cantare. *Ovid. in Halieut. v. 54.* fidens flato, & sublatior ardet, Concussitque toros. ¶ Translate ponitur pro inflato, superbiente, ferociente. *Cæs. lib. 1. de Bell. Gal. cap. 15.* Quo prælio sublati Helvetii, quod quingentis equitibus tantam multitudinem equitum propulerant, audacius subsistere. *Ter. Hecyr. 3. 5. 56.* Sublati animi. ¶ Interdum reperitur pro suscepto. *Sueton. in Ner. c. 5.* Decessit Pyrgis, sublato filio Nerone ex Agrippina. Adde *Paul. Dig. l. 29. tit. 5. leg. 01.* ¶ Notat etiam ablatum. *Horat. l. 3. Od. 24.* Virtutem incolumem odimus, Sublatam ex oculis quærimus invidi.

Sublavo, as, 1. subtus lavo. *Apul. de herb. c. 7.* Herbæ folia succo se sublavet. *Cels. l. 6. c. 18. prope fin.* Si humidum, vino austero sublavandum est. Alii leg. *subluendum*.

Sublectio, onis, f. electio, selectio. *Tertul. l. 4. advers. Marcion. c. 31.*

Sublecto, as, a. 1. oblectando clam decipio. *Plaut. Mil. 4. 2. 74.* Ut ludo! Mi. Quid ago? ut sublecto os!

Sublectus, a, um, *eletto in luogo d' altri*. *Varro l. 5. de L. L.* Hinc Legitima, & collegæ, qui una lecti, & qui in eorum locum suppositi, sublecti: additi, adlecti, &c. ¶ Item surreptus. *Plaut. Rud. 3. 4. 43.* Liberos parentibus sublectos habebis.

Sublego, is, egi, ectum, a. 3. *raccogliere*, ὑπεκλέγω, colligo. *Hor. l. 1. sat. 8.* Et alter Sublegit, quodcunque jaceret inutile. *Colum. l. 12. c. 50.* Nisi bacca tempestatibus in terram decidit, & necesse est eam sublegere. ¶ Translate ponitur pro excipere, audire. *Plaut. Mil. 4. 2. 98.* Clam nostrum hunc illi sublegerunt sermonem. ¶ Item pro cursim legere, primis tantum oculis. *Gell. l. 3. c. 21.* Cum hoc in ea Capitonis epistola sublegissemus. ¶ Item pro furari, furto aliquid surripere. *Virg. 9. Ecl. v. 21.* Vel quæ sublegi tacitus tibi carmina nuper. ¶ Sublegere etiam est eligendo aliquem in locum alicujus substituere. *Liv. l. 23. c. 23.* Et ita in demortuorum locum sublectorum, ut ordo ordini, non homo homini prælatus videretur. *Justin. l. 3. c. 3.* Populo sublegendi senatum potestatem permisit.

Sublestus, a, um. *debole*, *tenue*, ‭רפה‬, Ger. *schwach*, Gall. *infirme*, *frivole*. Hisp. *flaco*, *enfermo*, ἀσθενής, infirmus, tenuis, ut *Festus* interpretatur. Hinc sublestum vinum, h. e. languidum, dilutum. *Plaut. apud eund. Fest.* & vinum sublestissimum. *Id. in fragm. apud Non. c. 2. num. 830.* ¶ Sublesta fides, h. e. tenuis, infirma. *Plaut. Bacch. 3. 6. 13.* Amici lingua factiosi, inertes opera, sublesta fide. *Id. Pers. 3. 1. 20.* Gravior fit paupertas, fides sublestior.

Sublevo, as, a. 1. *sollevare*, ‭הרים‬, Germ. *auffheben*, Gall. *soulager*, *soulever*, Hisp. *alivier*, ἀνεγείρω, sursum levo, erigo. *Cic. Att. l. 10. ep. 4.* Alter is, qui nos sibi quondam ad pedes stratos ne sublevat quidem. *Suet. in Vesp. c. 24.* Dumque surgit, ac nititur, inter manus sublevantium extinctus est. ¶ Per translationem sumitur pro favere, defendere, ducta translatione ab iis, qui cum abjecti sunt, eriguntur, & tolluntur. *Cic. 4. Tusc. c. 37.* Derisus est a ceteris, ab ipso autem Socrate est sublevatus. *Id. 5. Verr.* Sed eadem ista æstimatione alter sublevarat aratores, alter everterat. *Cæsar. l. 3. B. Civ. c. 80.* Sublevare inopiam alicujus. ¶ Item pro elevare, infirmare, minuere. *Cic. Fam. 8. ep. 3.* Sublevare odia. *Id. de Amic. c. 24.* Una illa sublevanda offensio est. h. e. lenienda, mitiganda.

Sublica, æ, f. *sostegno d' un ponte*, ἐπίκριον, tignum, super quod pons construitur. Est vocabulum Volscum. Nam Formiani ita vocabant tigna, quibus pons eorum innixus erat, teste Festo. *Cæs. l. 4. B. Gall. c. 17. in descriptione Rhenani pontis.* Non sublicæ modo directæ ad perpendiculum, sed pronæ, ac fastigiatæ, ut secundum naturam fluminis procumberent.

Sublices, cum, m. tigna pontem sustinentia, sublicæ. *Festus*.

Sublicium, ii, n. idem quod sublica. *Liv. l. 23. c. 37.* Quum muro satis per se alto, subjectis validis sublicis, pro solo usus erat. Alii leg. *Sublicis*.

Sublicius Pons, qui & Æmilius, unus ex Romæ pontibus, cujus adhuc durant vestigia, sub monte Aventino, ubi *l' Arsenale*, ad eam partem Tyberis, quæ Janiculum ab urbe dirimit, sine clavis ferreis ex arte constructus, ut trabes sine fulturis eximi possent, ac reponi. Id enim religiosum esse cœpit, ex quo defendente Coclite, ægre revulsus est. Dictus est autem *Sublicius*, quod ligneus esset, & sublicis fulciretur. *Plin. l. 36. c. 15.* ¶ Hic pons extructus fuit ab Anco Rege, cui placuit Janiculum Urbi conjungere. *Liv. l. 1.* ¶ Ab hoc ponte sæpius a Pontificibus refecto, ut cis, & ultra Tiberim sacra fierent, Pontifices dictos esse Varro existimat *l. 4. de L. L.* *Idem l. 6.* ait, ab hoc ponte Argeorum simulacra quotannis a Sacerdotibus jaci solere.

Sublido, dis, isi, isum, a. 3. aliquantum ablido. *Prudent. apotheos. v. 848.* Murmur sublidit voce ramuta.

Subligaculum, li, n. *braca*, *braga*, ‭מכנסים‬, Germ. *nider kleid*, Gall. *brayes*, Hisp. *bragas*, περίζωμα, native, femorumque involucrum, amiculi genus, quo histriones femora, & partes pudendas velabant. *Cic. 1. Off. c. 35.* Scenicorum mos tantam habet veteris disciplinæ verecundiam, ut in scenam sine subligaculo prodeat nemo.

Subligar, aris, n. 3. idem ac subligaculum. *Martial. l. 3. ep. 87.* Si pudor est, transfer subligar in faciem. Adde *Juvenal. sat. 6. vers. 70.*

Subligatio, onis, f. actus subligandi. *Pallad. l. 1. tit. 6.* Subligatio acerbis uvis facienda est.

Subligatura, ræ, f. subligatio. *Theodor. Priscian. l. 2. c. 28.* Hernias subligatura procurare.

Subligo, as, a. 1. *legare sotto*, Germ. *unterbinden*, Gall. *lier par dessous*, Hisp. *atar por de baxo*, ὑποδέω, subtus ligo, vel simpliciter ligo. *Virg. 8. Æn. v.* 459. Tum lateri, atque humeris Tegeæum subligat ensem. *Id. l. 11.* Clypeumque ex ære jubentur Subligat. *Plin. l. 17. c. 22.* Ubi usu varia cœperit fieri, vites subligato.

Sublimatus, a, um, nom. ex partisip. *elevato*, *posto in alto*. *Epitome Victoris in Claudio.* Palliis prætoriis ornamentis sublimatus. *Vitruv. l. 6. c. 9.* Sublimata granaria.

Sublime, adv. *in alto*. *Cic. 2. de Divin.* Eæque scuta, quæ fuerant sublime fixa, sunt humi inventa. *Id. 1. Tusc. c. 42.* Theodori quidem nihil interest, humine, an sublime putrescat. *Id. ibid. c. 18.* Perspicuum debet esse, animos, cum a corpore excesserint, sive illi sint animales, idest, spirabiles, sive ignei, sublime ferri. ¶ Translate *Quintil. l. 9. c. 4.* Quis dubitet, alia lenius, alia concitatius, alia sublimius esse dicenda?

Sublimen, inis, n. limen internum domus. *Propert. l. 4. el. 19. v. 37.* (*al. eleg. 17.*) At nullo de me sentiet sublimine amor, qui &c.

Sublimis, & me, o. 3. *sublime*, *alto*, ‭רם‬, Germ. *hoch*, Gall. *elevé en haut*, Hisp. *ensalzado*, μετέωρος, in altum elevatus. *Paul. apud Fest.* Sublime est in altitudinem elatum. Id autem dicitur a limine superiore, quia supra nos est. *Virg. 1. Æn.* Ipsa Paphum sublimis abit. *Cic. 2. Tusc.* ex Poeta. Ea sublimi vertice sunt. *Liv. l. 1. c. 16.* Hæc locutus, sublimis abiit. *Juvenal. sat. 11. v. 24.* qui sciit, quanto sublimior Atlas Omnibus in Libya sit montibus. ¶ Sublimem rapere, est raptum sublimem in aerem ferre. *Virg. 5. Æn.* Sublimem pedibus rapuit Jovis armiger uncis. *Plaut. Mil. 5. 1. 1.* Si non sequitur, rapite sublimem foras. h. e. suspendite. ¶ In sublime, est in altum. *Plin. l. 8. c. 7.* Arrepta scuta jaciens in sublime. ¶ Translate *Horat. de ar. Poet.* Versus sublimes ructatur. *Ovid. 4. Trist. el. ult.* Nomen sublime. h. e. illustris fama. *Id. 1. Fast. v. 301.* Venus, & vinum sublimia pectora fregit. *animi generosi*. ¶ Sublimissimi Judices, sunt Præfecti Prætorio, Quæstores, Magistri Officiorum, *l. 37. §. pen. & l. pen. C. de appellat.* Inde sedes Prætoriana sublimissima appellatur, *l. 14. C. de judic.*

Sublimitas, atis, f. *sublimità*, *altezza*, μετεωρισμός, ὑψηλότης, altitudo, exaltatio, elevatio a terra. *Plin. l. 19. c. 5.* Natura sublimitatis avida. *Col. l. 8. c. 3.* Eæque longitudinis, & altitudinis duodenos pedes habeant, nec plus latitudinis, quam media sublimitas. ¶ Sublimitates, in plur. numero, *Tertul. advers. Valentinian. c. 7. & Apul. de mundo*.

Sublimiter, adv. *altamente*, μετεώρως, alte. *Col. l. 8. c. 11.* Quoniam nec sublimiter potest, nec per longa spatia volitare. Adde *Cat. R. R. c. 70.*

Sublimo, as, a. 1. *sublimare*, *alzare*, ‭רומם‬, Ger. *erheben*, Gall. *elever en haut*, Hisp. *ensalzar*, μετεωρίζω, exalto, in altum sublevo. *Fest.* Sublimavit, dixit Cato, idest in altum extulit, Originum libro secundo. In maximum decus, atque in excelsissimam claritudinem sublimavit. *Apul. in Flor.* Aquila cum se nubium tenus altissime sublimavit. Adde *Solin. c. 35. & Sidon. l. 3. ep. 2.*

Sublimus, a, um, idem ac sublimis. *Lucret. l. 5. v. 340.* At nunc per maria, ac terras, sublimaque cæli, &c. *Accius apud Non. c. 2. n. 45.* Aut sæpe ut humili sede sublima evolat.

Sublingio, onis, m. servus culinarius, lingendis magis patinis, quam coquendis obsoniis idoneus. *Plaut. Pseud. 3. 2. 103.* Jam hic quoque scelestus est coqui sublingio. *Camerarius edidit coquit sub lingua*.

Sublinio, is, a. 4. idem quod sublino. *Plaut. Mil. 2. 1. 75.* Sublinitum est os custodi mulieris. V. dictionem seq.

Sublino, is, levi, litum, a. 3. *ungere leggiermente*, Ger. *ein wenig*, *unden streichen*, Gall. *oindre un peu par dessous*, Hisp. *untar un poco por de baxo*, ὑποχρίω, leviter ungo, aliquantulum tingo, vel noto. *Plin. l. 35. c. 6.* Hæc minium sublinunt, adulterantque. ¶ *Sublinere os alicui*, est illudere, & pro ridiculo habere, decipere, *schernire*, *beffare*, *ingannare*. Tractum a genere ludi, auctore *Nonio*, quo dormientibus ora pinguntur, &, ut Budæus legit, fuligine infriguntur. *Plaut. Aul. 4. 6. 2.* Ab sublevit mihi os penissime. *Id. Capt. 3. 4. ad fin.* Ita mihi stolido sursum versum os sublevere offuciis.

Sublitus, a, um, partic. a sublinor. *Plin. l. 33. c. 6. de argento vivo:* Cera inaurantur, sublitum bracteis pertinacissime retinet.

Sublividus, a, um, *alquanto livido*, Germ. *gelblecht*, Gall. *un peu tané*, Hisp. *un poco cardeno*, ὑποπέλιος, aliquantulum lividus. *Cels. l. 5. c. 28.* Pustulæ eminent sublividæ, aut pallidæ. Adde *c. 26. n. 20.*

Sublucanus, a, um, *dell' Aurora*, ὑπόφαυσις, quod est circa lucem, ut *antelucanus*, quod lucem antecedit. *Plin. l. 11. c. 15.* Sublucanis temporibus.

Sublucco, es, n. 2. *risplendere alquanto*, Ger. *ein wenig scheinen*, Gall. *entreluire*, *luire un peu*, Hisp. *lucir un poco*, ὑπολάμπω, aliquantulum luceo. *Cic. in Arate:* Hunc retinens Aries sublucet corpore totos. *Ovid. 1. Amor. eleg. 5.* Qualia sublucent fugiente crepuscula Phœbo. *Id. ep. 20.* Candida nec misto sublucent ora rubore.

Sublucidus, a, um, adject. *alquanto lucido*, ut sublucidus lucus. *Apul. l. 6. A. A. post princip.*

Subluco, as, a. 1. *tagliare*, ὑπολαμπρύνω, ramos arborum supputo. & *Festus:* Sublucare arbores, est ramos earum supputare, & veluti subtus lucem mittere: collucare autem succisis arboribus locum implere luce.

Sublugeo, es, n. 2. idem, quod lugeo. *In Cenotaph. Pisano C. Cæsaris.* Matronas, quæ in Colonia nostra sunt, sublugere &c.

Subluo, is, lui, lutum, a. 3. *lavare di sotto*, ὑποκλύζω, subtus lavo, expurgo. *Martial. l. 6. ep. 81.* Inguine sic toto subluis in solio. *Col. l. 6. c. 32.* Intertrigo bis in die subluitur aqua calida. *Cæs. l. 7. B. Gall. cap. 69.* Cujus collis radices duo duabus ex partibus flumina subluebant. h. e. subter fluendo alluebant.

Subluridus, a, um, ὑποχλωρος, aliquantulum luridus. *In suppositis Amphitr. Plauti sc. Quis tam vasto, &c.* Ut primum exivit excetrix astula, sublurida.

Sublustris, & stre, o. 3. *alquanto chiaro*, ὑπόλαμπρος, idem quod subillustris, hoc est obscurus quidem, sed tamen lumine aliquo illustratus, ut Sublustris nox, & sublustris umbra, quæ habet aliquid luminis. *Virg. 9. Æn.* Et galea Euryalum sublustri noctis in umbra Prodidit immemorem. *Liv. l. 5. c. 47.* Nocte sublustri cum primo inermem, qui tentaret viam, præmisissent. ¶ Translate ponitur pro eo, quod habet aliquid ornamenti. *Gell. l. 13. c. 24. de Catonis oratione:* Quæ quoniam sunt eloquentiæ Latinæ tunc primum exorientis lumina, verba quædam sublustria libitum est commemorare.

Subluteus, a, um, adject. aliquantum luteus. *Arnob. l. 5.* Color purpurei luminis offectione subluteus. *Apul. l. 2. Florid.* Non color lacteus ille, vel lividus, vel utrinque subluteus.

Sublutus, a, um, partic. a subluor. *Martial. l. 2. ep. 42.* Zoile, quid solium subluto podice perdis?

Subluvies, ei, f. 5. *bruttura*, *sordidezza*, ῥύπος, sordes, & immunditiæ, quas & illuviem, & proluviem vocamus. *Apul. l. 9. Mar.* Via subluvie cœnosa lubrica. ¶ Est etiam genus morbi in discrimine ungulæ ovium nascens. *Col. l. 7. c. 5.* Clavi quoque dupliciter infestant ovem, sive cum subluvies, atque intertrigo in ipso discrimine ungulæ nascitur, seu cum idem locus tuberculum habet.

Submagister, & Summagister, tri, *promagister*. Inscriptio in Museo *Veron. p. 82. num. 1.*

Submanans, tis, nom. partic. subtus manans. *Vitruv. l. 8. c. 1.* Aquæ ex montibus sub terra submanantes.

Submanus. V. Summanus.

Submassa. V. Massa.

Submeio, is, n. 3. subtus meio. *Marcell. Empir. c. 8.*

Submeiulus, li, m. qui in lectulo mingit. *Marcell. Empir. c. 26.*

Submemoratio, onis, f. ὑπόμνημα, commentarius, scriptura, documentum, in quo aliquid memoriæ causa perscribitur. *Modest. leg. 13. Dig. de excus. tutor.* &c. Oportet autem unam testari ante Tribunal, vel aliter in submemorationibus.

Submergo, is, si, sum, a. 3. *sommergere*, *annegare*, ‭שיקע‬, Germ. *unter das wasser trucken*, Gall. *enfoncer*, Hisp. *anegar*, *auegar*, καταδύω, sub aquas mer-

mergo. *Virg. 1. Æn.* Pallas ne exurere classem Argivum, atque ipsos potuit submergere ponto?

Submersio, onis, f. actus submergendi, ut submersio seminum, apud *Arnob. l. 5.* h. e. seminum in terram depositio.

Submersus, a, um, *sommerso*, βυθιος, ἀναβρύχων, partic. a submergor. *Cic. 1. de Div. c. 33.* Submersus equus voraginibus non extitit. *Id. 2. de nat. Deor. c. 39.* Quot genera, quamque disparia partim submersarum, partim fluitantium, & innatantium belluarum, partim ad saxa nativis cestis inhærentium? *Col. l. 12. c. 4.* Ubi non annatent, sed semper sint jure submersa. *Claudian. de IV. Consul. Honor. v. 221.* Virtus submersa tenebris.

Submersus, us, m. *sommersione*. *Tertul. de anima, c. 32.*

Submerus, a, um, ὑπάκρατος, fere merus. *Plaut. Stich. a. 1. ad fin.* Nec iste edepol vinum poculo pausillulo sæpe exantlavit submerum scitissume.

Subminia, æ, f. vestis genus, a minio, propter coloris rubedinem. *Plaut. Epid. a. 2. sc. 2. v. 48.* Crocotulam, supparum, aut subminiam, ricam, basilicum, aut exoticum.

Subministratio, onis, f. actus subministrandi. *Tertul. in Apolog. c. 48.* Subministratio incorruptibilitatis.

Subministrator, oris, m. suppeditator, largitor. *Sen. ep. 115.* Subministrator, testisque libidinum, quarum sibi usum capiendo abstulit.

Subministratus, us, m. actus ministrandi. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 12.* Cibus exiguo subministratu publicam penuriam consulatur.

Subministro, as, a. 1. *somministrare*, *porgere*, *dare*, הגיש, Germ. *dargeben*, Gal. *fournir*, Hisp. *bastecer*, *proveer*, ὑπουργέω, subservio, porrigo, suppedito. *Cæs. l. 1. Bel. Gal. c. 40.* Hæc sibi esse curæ, frumentum Sequanos, Leucos, Lingones subministrare. *Cic. l. 5. de Finibus.* Qui huic arti plurima adjumenta, atque ornamenta subministravit. *Id. pro Cal. c. 9.* Palam in eum tela jaciuntur, clam subministrantur.

Submisse, vel summisse, adv. *umilmente*, ταπεινῶς, ὑφειμένως, humiliter, demisse. *Cic. pro Planc.* Qui mihi non nimis submisse supplicarat. *Id. 1. Offic. c. 26.* Submissius se gerere. *Id. 2. de Orat. c. 53.* Submisse dicere. *parlar basso*.

Submissim, adv. *con bassa voce*. *Suet. in Aug. c. 74.* Nam & ad communionem sermonis tacentes, etiam submissim fabulantes provocabat.

Submissio, onis, f. *sommissione*, *abbassamento*, ταπείνωσις, χάλασις, actus submittendi, depressio. *Cic. 1. Off. c. 41.* Ex locutione, ex reticentia, ex contentione vocis, ex submissione, ex ceteris similibus facile judicabimus, quid eorum apte fiet. *Id. in Orat. c. 25.* Submissio orationis. *Id. in Top. c. 18.* Parium comparatio nec elationem habet, nec submissionem: est enim æqualis.

Submissus, us, m. immissio, inductio. *Tertul. l. 5. contra Marcion. c. 16.* Ex submissu erroris ulciscitur.

Submissus, a, um, *sommesso*, *abbassato*, καθειμένος, nom. ex partic. a submittor. *Liv. lib. 1.* Eam submissas infantibus adeo mitem præbuisse mammas. *Id. l. 44. c. 9. de testudine militari:* Stantibus primis, secundis submissioribus, postremis etiam genu nixis. ¶ Translate ponitur pro humili, non alto, non claro. *Cic. pro Planc.* Submissa voce agam, tantum ut judices audiant. *Cæs. l. 3. bell. Civ.* Submissa oratione loqui de pace, atque altercari cum Vatinio incipit. ¶ Transfertur etiam ad animum, pro vili, & abjecto. *Cic. 1. Off.* Privatum oportet æquo, & pari cum civibus jure vivere, neque submissum, & abjectum, neque se efferentem. *Id. 4. Tusc.* Nequid humile, submissum, molle, effeminatum, fractum, abjectumque faciamus. ¶ Item pro placato. *Stat. 1. Theb. v. 663.* ardentem tenuit reverentia cædis Latoidem, tristemque viri submissus honorem Largitur vitæ.

Submitto, is, si, ssum, a. 3. *sottomettere*, הכניע, Ger. *nieder lassen*, Gall. *soumettre*, Hisp. *someter*, ὑποτάττω, subdo, subjicio. *Hor. l. 2. epist. 1.* Et mihi res, non me rebus submittere conor. ¶ Submittere fasces populo, vel januæ domus alicujus dicebantur Magistratus, cum transeuntes ante populum, vel ad populum concionem habentes, vel alicujus ædes ingredientes, inclinari eos, & deprimi jubebant. *Liv. l. 2. de P. Valerio Poplicola.* Vocato ad concionem populo, submissis fascibus in concionem ascendit. *Plin. l. 7. c. 30.* Fasces lictorios januæ submisit is, cui se Oriens, Occidensque submiserat. ¶ Hinc fasces submittere per Metaphoram est cedere. *Cic. in Brut.* Et cum tibi ætas nostra jam cederet, fascesque submitteret. ¶ Submittere fœtum matribus est supponere, seu alendum præbere. *Col. l. 7. c. 4.* Singuli agni binis matribus submittendi. ¶ Tauros submittere, est subjicere jugo ad arandum, domare, subjugare. *Virg. 1. Ecl.* Pascite, ut ante, boves, pueri, submittite tauros. Quidam interpretantur, *educate*, *atque alite propaganda sobolis gratia*. ¶ Accipitur etiam pro demittere, deorsum mittere, *lasciar cadere*. *lasciar andare*, *lasciar crescere*, ut Submittere capillum, vel barbam, Submittere propaginem, vel pampinum vitis, idest non resecare, sed sinere, ut crescat, & novas progeneret. *Col. l. 3. c. 10.* Ideo in resecem submitti, ut progenerare possit. *Id. l. 11. c. 2.* Submittere prata in fœnum. *Plin. l. 7. epist. 27.* Reis moris est submittere capillum. ¶ Submittere genua, est flectere, & incurvare. *Plin. l. 8. c. 1. de elephantis:* Nam, quod ad docilitatem attinet, Regem adorant, genua submittunt, coronas porrigunt. *Id. l. 11. c. 48.* Hac de causa totet insuia pasci, nisi submissis genibus, non possunt. ¶ Submittere se, per Translationem, est se se humiliare. *Cic. de Am.* Quamobrem ut ii, qui superiores sunt, submittere se debent in amicitia, sic quodammodo inferiores extollere. *Id. pro Planc.* Appellavi Populum, Tribubus submisi me, & supplicavi. ¶ Submittere animum, est animum despondere, demittere. *Brutus ad Antonium l. 11. Fam. epist. 3.* Neque enim decet, aut convenit nobis periculo ulli submittere animum nostrum. *Liv. l. 23. c. 15.* Ne, qui Cannensi ruina non succubuissent, ad minores calamitates animos submitterent. ¶ Vocem submittere, est demittere, remittere. *Cic. 1. Ver.* Sæpe illum, qui est secundarum, aut tertiarum partium, cum possit aliquanto clarius dicere, quam ipse primarum, multum submittere, ut ille princeps quam maxime excellat. ¶ Usurpatur pro minuere, extenuare. *Plin. l. 29. c. 1.* Æmuli pretia submittunt. ¶ Item pro clanculum, & furtim mittere, seu allegare. *Cic. 5. Verr.* Submittebat iste Timarchidem, qui moneret eos, qui saperent, ut transigerent. *Cæs. l. 4. bell. Gall.* Et quos laborantes conspexerat, iis subsidia submittebat. *Suet. in Cæs.* Submissis nonnunquam lictoribus, atque militibus. ¶ Item pro subornare. *Suet. in Ner. c. 28.* Submissis Consularibus viris, qui regio genere ortam pejerarent. ¶ Item pro subrogare, vel successorem mittere alicui. *Cic. de Prov. Cons.* Huic vos non submittetis? hunc diutius manere patiemini? ¶ Item pro substituere. *Ulp. l. verus fuit quæstio, in fin. ff. de usufructu:* Debebit ex natis gregem supplere, idest in locum capitum defunctorum, vel inutilium alia submittere. ¶ Item pro admissarius facere, alere procreandæ causa sobolis. *Virg. 3. Georg. v. 160.* Et quos aut pecori malint submittere habendo. *Id. ibid. v. 73.* Tu modo quos in spem statuis submittere gentis.

Submœstus, a, um, adject. *alquanto mesto*, subtristis. *Ammian. l. 30. c. 1.* Demisse ambulans, semperque submœstus.

Submoleste, adv. ὑποδυσχερῶς, aliquantum moleste. *Cic. Att. l. 5. epist. 21.* Te non esse Romæ meo tempore pernecessario, submoleste fero.

Submolestus, a, um, ὑποδυσχερής, nonnihil molestus. *Cic. ad Att. l. 16. ep. 4.* Illud est mihi submolestum, quod parum properare Brutus videtur.

Submoneo, es, ui, 2. a. *ammonire*, ὑπομιμνήσκω, latenter, leviter, paucis moneo. *Ter. Eun. 5. 3. 22.* Submonuit me Parmeno, quod ego arripui. *Plin. l. 1. ep. 2.* Quoties paulum itinere decedere non intempestivis amœnitatibus submonebamur.

Submorosus, a, um, ὑποδύσκολος, nonnihil morosus. *Cic. lib. 2. de Orat. cap. 69.* Mihi quidem hercule valde illa movent stomachose, & quasi submorosa ridicula.

Submotor, oris, m. qui submovet. *Liv. l. 45. c. 29.* Submotor aditus, præco, accensus, insueta omnia oculis, auribusque.

Submotus, a, um, *rimosso*. *Cic. pro Planc.* Quæ sciscerot Plebs, aut quæ Populus juberet submota concione, distributis partibus, &c. *Plin. l. 2. epist. 12.* Submotus a proconsulatu.

Submotus, vel Summotus, us, m. actus submovendi. *Plin. l. 8. c. 46. de Api:* Cum se proripuit in cœtus, incedit submotu lictorum. Sunt, qui aliter leg.

Submoveo, es, vi, tum, a. 2. *rimuovere*, הסיר, Ger. *davonschaffen*, Gall. *oster*, *destourner*, Hisp. *arredrar*, ἀπωθέω, clam moveo, arceo, depello, removeo, amoveo. *Liv. l. 3. c. 48.* I, inquit, lictor, submove turbam, & da viam domino ad prehendendum mancipium. *Senec. de Provid.* Felix Sylla, quod ei descendenti in forum gladio submovetur. *Velles. l. 2. c. 88.* Submovere a republica. *Rursus Liv. l. 40.* Submovere aliquos in extremam aciem. ¶ Translate sumitur pro cohibere, absterrere. *Cic. pro R. Am.* Ut quos natura ipsa retinere in officio non potuisset, ii magnitudine pœnæ maleficio submoverentur. ¶ Item pro separare. *Plin. l. 3. c. 20. de Alpibus:* Germaniam ab Italia submovent. ¶ *Submosses* pro submovisses, est *Horatii l. 1. Sat. 9.*

Submurmuro, as, submisse murmuro. *August. l. 6. Confess. c. 9. & alibi.*

Submusso, vel Summusso, as, n. 1. submisse musso. *Attius & Enn. apud Festum.*

Submussus, vel Summussus, i, m. idem ac murmurator. *Nævius apud Festum.*

Submuto, vel Summuto, as, a. 1. *mutare*, aliquid pro alio muto, ὑπαλλάττω. *Cic. in Orat. c. 27.* Hanc Hypallagen Rhetores, quia quasi submutantur verba pro verbis, Metonymiam Grammatici vocant. Respicit *Cic.* ad verbum Græcum ὑπαλλάττω.

Subnascor, eris, d. 3. ὑποφύομαι, ultra, & post jam nata nascor, succresco. *Plin. l. 11. c. 23.* Atque ita subnasci sui generis palmas. *Id. l. 12. c. 3.* Malus Assyria omnibus horis pomifera est, aliis cadentibus, aliis maturescentibus, aliis vero subnascentibus. ¶ Hinc particip. subnatus. *Ovid. in Halieut. v. 92.* Num vada subnatis imo viridentur ab herbis.

Subnato, as, n. 1. *nuotar sotto*. *Silius l. 14. v. 483.* pars subnatat unda Membroture, pars exstat aquis.

Subnecto, is, xui, xum, a. 3. *attaccare*, Germ. *unterbinden*, Gall. *lier*, *nouer pardessous*, Hisp. *atravar por debaxo*, ὑποσυνδέω, ὑποδέω, sub aliqua re necto, subligo, appendo. *Virg. 5. Æn.* Lato quam circum amplectitur auro Baltheus, & tereti subnectit fibula gemma. *Plin. l. 28. c. 2.* Duabus literis Græcis P, & A, chartam inscriptam, circumligatam lino, subnectebat collo. ¶ Translate sumitur pro subjungere, adjungere, adscribere. *Plin. l. 24. c. 14.* His subnectemus ea, quæ Græci communicatione nominum in ambiguo fecere, anne arborum essent. Aliud exemplar habet, *subtexemus*. *Quinctil. l. 3. cap. 3.* Ita, ut inventioni judicium subnecterent.

Subnego, as, a. 1. ὑπαρνέομαι, fere, vel quodammodo nego. *Cic. l. 7. Fam. ep. 12.* Veruntamen quod præsenti tibi prope subnegaram.

Subnervo, as, a. 1. *snervare*, nervo cædo, debilito, νευροκοπέω. *Tertull. advers. Judæos, c. 10.* Subnervare taurum. *Apulej. in Apolog.* Subnervare calumnias.

Subnexus, a, um, partic. a subnector. *Stat. 3. Sylv. 3. v. 115.* Speciesque comam subnexus utraque.

Subniger, gra, grum, *negretto*, ὑπομέλας, nonnihil habens nigredinis. *Plaut. Merc. 3. 4. 55.* Bucculentum, breviculum, subnigris oculis, oblongis malis. *Varro l. 2. de re rust. c. 6.* Subnigris labris pecudes.

Subnivalis. V. Subdivalis.

Subnixus, a, um, particip. verbi Subnitor, cujus alia tempora non sunt in usu, *che s'appoggia*, *o sostiene*, se fulciens, nixus alicui rei. *Manil. l. 1. v. 376.* Axe subnixus rotundus. *Virg. 1. Æn.* Solio subnixa resedit. ¶ Accipitur interdum pro fidenti. *Liv. l. 4. c. 42.* Subnixus & fidens innocentiæ animus. *Gell. l. 17. c. 2.* Subnixo animo, h. e. erecto, fiducia pleno. ¶ Et in malam partem. *Cic. 1. de Orat.* Hæc quam sit facilis, illi viderint, qui ejus artis arrogantia, quasi difficillima sit, ita subnixi ambulant. *Liv. l. 23.* Qui Annibalem subnixum victoria Cannensi ab Nola repulisset.

Subnotatio, onis, f. *sottoscrizione*. *In Cod. Theodos. l. 8. tit. 5. leg. 22.*

Subnoto, as, a. 1. *notare*, *osservare*, ὑποσημαίνω, idem ac noto, observo, animadverto. *Martial. l. 1. ep. 18.* Et non sobria verba subnotasti. *Id. l. 6. ep. 82.* Cum vultu, digitoque subnotasset. ¶ Ponitur etiam pro subscribere, *sottoscrivere*, ὑπογράφειν. *Plin. l. 1. ep. 10.* Sedeo pro tribunali, subnoto libellos, conficio tabulas.

Subnuba, æ, f. quæ uxoris loco in domo est, pellex. *Ovid. Heroid. ep. 6. v. 153.* Quod gemit Hypsipyle, lecti quoque subnuba nostri. Alii leg. *succuba*.

Subnubilus, a, um, *oscuretto*, ὑπονέφελος, aliquantum nubilus, subobscurus. *Cæs. lib. 3. bel. Civ. cap. 54.* Et quinque intermissis diebus, alteram noctem subnubilam nactus, tertia inita vigilia, silentio exercitum eduxit. *Ovid. 2. de Rem. Am. v. 599.* Limes erat tenuis longa subnubilus umbra.

Subo, as, n. 1. σκύζω, Veneream libidinem habeo, libidine prurio. Dicitur proprie de suibus fœminis, ut *furio* de maribus. *Plin. l. 10. c. 63.* Verres subantis audita voce, nisi admittatur, cibum non capit. ¶ Translate dicitur etiam de aliis animalibus. *Apul. in Apol.* Memento de solis piscibus hæc volumina a me conscripta, qui eorum coitu progignantur, qui ex limo coalescant, quoties, & quid anni cujusque eorum generis fœminæ subent, mares suriant. *Lucret. l. 4. v. 1190.* Nec ratione alia volucres, armenta, feræque, Et pecudes, & equæ maribus subsidere possent, Si non ipsa quod illarum subat, ardet abunde Natura &c. ¶ Item de hominibus. *Hor. Epod. 12.* Jamque subando Tenta cubilia, tectaque rumpit.

Subobscœnus, a, um, ὑπαισχρος, non omnino vacans obscœnitate. *Cic. in Orat. c. 26.* Ut nec nimis frequenti, ne scurrile sit, nec subobscœno, ne mimicum.

Subobscure, adver. *alquanto oscuramente*. *Gel. l. 3. c. 14.* Subtiliter quidem, sed subobscure explicat.

Subobscurus, a, um, ὑποσκοτεινός, aliquantum obscurus, intellectu difficilis. *Cic. de Cl. Or. c. 7.* Grandes erant verbis, crebri sententiis, compressione rerum breves, & ob eam ipsam causam interdum subobscuri.

Subodiosus, a, um, ὑπομισητός, aliquantulum odiosus. *Cic. Att. l. 2. ep. 5.* Cum eas audire (quod erat subodiosum) leve putassem.

Subodoror, aris, depon. *subodorare*, *presentire*, *penetrare qualche cosa occulta*. Est *Ammian. l. 26. c. 1.*

Suboffendo, is, a. 3. ὑποσκάζω, aliquantulum offendo. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 6.* Nam apud illam perditissimam, atque infimam fæcem populi Pompejus propter Milonem suboffendit.

Suboleo, es, lui, litum, n. 2. ὑπόζω, leviter oleo, idest odorem reddo, & translate præsentior, indicium do. *Plaut. Cas. 2. 3. 48.* Tu ecastor tibi homo malam rem quæris. *Sc.* subolet, sentio. *Id. ibid. v. 59.* Subolet jam uxori, quod ego machinor. *Ter. Phorm. 3. 1. 10.* Numquid patri subolet?

Subolesco. V. Sobolesco.

Subolfacio, is, a. 3. idem quod olfacio. *Petron. in Satyr.*

Suboptio, onis, inter munera militaria recensetur, & significat eum, qui Tribuno, vel Centurioni, vel alteri cuicunque vicariam operam præstat. Legitur in Inscriptionibus apud *Gruter. pag. 529. n. 8.* & apud *Fabrett. p. 345.* V. *Optio*.

Suborior, iris, vel eris, ortus sum, ἀναφύομαι, subnascor, exurgo. *Lucr. l. 2. v. 1035.* Ex infinito suboriri copia posset. *Plin. l. 2. c. 93.* Metallorum opulentia tam varia, tam fœcunda, tot sæculis suboriens.

Subornator, oris, m. qui subornat, & instruit. *Ammian. l. 15. c. 8.* Subornatore, & conscio præfecto prætorii. *Lamprid. in Commod. c. 19.* Servorum subornatores.

Subornatus, a, um, *subornato*. *Liv. l. 39.* Itaque ad invidiam ei faciendam legatos Ambracienses subornatos criminibus in Senatum introduxit, idest clam instructos criminandi materia. *Cic. in Vatin. c. 2.* Accusatores subornati, & instructi. ¶ Item ornatus, instructus, munitus. *Senec. epist. 14.* Vides hominem non eruditum, nec ullis præceptis contra mortem subornatum. *Id. 3. de Benef. c. 28.* In militum, & quidem non vulgarem cultum subornati. h. e. vestiti. *Cic. 1. de leg. c. 22.* Intelliget, quemadmodum a natura subornatus in vita venerit, quantaque instrumenta habeat ad obtinendam sapientiam.

Suborno, as, a. 1. ὑποκοσμέω, aliquantulum orno, honoro, laudo. *Plancus Cic. l. 10.*

l. 10. *Fam. ep.* 13. Te Cicero, quod adhuc fecisti, idem praste, ut vigilanter, nervoseque nos, qui stamus in acie, subornes. ¶ Subornare item accipitur pro clam submittere, latenter seducere, *subornare*. *Cic. pro Dejot.* Medicum indicem subornabit, finget videlicet aliquod crimen veneni. *Id. pro Rosc. Com.* c. 17. Falsum subornavit testem Roscius Cluvium. *Id. Phil.* 13. c. 10. Pecunia aliquem subornare.

Subortus, us, m. idem quod ortus, exortus. *Lucret. l.* 5. *v.* 303. Sic igitur solem, lunam, stellasque putandum Ex alio, atque alio lucem jactare subortu. ¶ Est etiam idem quod occasus; nam quemadmodum ortus dicitur cum sidus aliquod supra terras apparet, ita subortus cum sub terris oritur. *Manil. l.* 3. *v.* 354. Stant veri stellarum ortus, verique subortus.

Subostendo, is, a. 3. idem fere quod ostendo. *Tertul. l.* 4. *advers. Marcion. c.* 38.

Subpallidus, a, um, *pallidiccio, pallidetto*, ὕπωχρος, ad pallorem accedens, vel aliquantulum pallidus. *Cels. l.* 5. *c.* 28. Alterum est tuberculum super corpus eminens, durum, latum, subviride, subpallidum, magis exulceratum. *Adde l.* 2. *c.* 4.

Subpalpor. V. Suppalpor.

Subpateo, es, ui, n. 2. subtus pateo. *Apulej. l.* 8. *Metam.* Delapsus in proximam foveam, quae fruticibus imis subpatet. *Id. l.* 7. Immitto me campis subpatentibus.

Subperturbo, as, a. 1. aliquantum turbo. *Senec. in apocolocynth. sub fin.* Pusillum subperturbatur. Sunt qui leg. *superturbatur*.

Subpingo, is, a. 3. idem quod pingo. *Avien. in prognost. Arat. v.* 131. ignito subpinxerit ora rubore.

Subpinguis, & gue, *grassetto*, ὑπόπιων, nonnihil pinguis. *Cels. l.* 6. *c.* 4. Pejus est, quod densam cutem, & subpinguem, & ex toto glabram facit.

Subpraefectus, i, m. *sottoprefetto*. Inscriptio apud Gruter. *pag* 493. *n.* 6. & 513. *n.* 4.

Subprocurator, oris, m. qui sub procuratore rem administrat. *Inscript.* apud *Gruter. pag.* 591. *n.* 1. Aeliae Agrippinae Conjugi Karissimae Hypaticus Augg. Lib. Subproc. XX. benemerenti fecit.

Subpudet. V. Suppudet.

Subradio, as, a. 1. irradio, illustro. *Tert. de resurrect. carn. c.* 29.

Subrado, is, subtus rado, vel modice rado. *Cato R. R. c.* 50. In vinea ficos subradito alte.

Subrancidus, a, um, ὑπόσαπρος, aliquantulum rancidus. *Cic. in Pis. c.* 27. Exstructa mensa, non conchyliis, aut piscibus, sed multa carne subrancida.

Subrasus, a, um, nom. ex particip. aliquantum, vel subtus rasus. *Pallad. l.* 5. *tit.* 4. Arbor ferrea strigili subrasa hilarior fiet.

Subraucus, a, um, ὑποβραγχαλέος, aliquantulum raucus. *Cic. de Clar. Orat. c.* 38. Omnisque motus cum verbis, sententiisque consentiens, vox permanens, verum subrauca natura.

Subrectio, onis, f. actus erigendi. *Arnob. l.* 5. Phallorum illa, fascinorumque subrectio, quos ritibus annuis adorat, & concelebrat Graecia.

Subrecturus, a, um, particip. a *subrego*, h. e. sustollo, erigo. *Plin. l.* 37. *c.* 9. *de quodam Obelisco.* Ipse Rex cum subrecturus esset, veretur que, ne machinae ponderi non sufficerent, &c.

Subrectus, vel Surrectus, a, um, ὀρθός, erectus, elevatus, altus. *Sil. l.* 10. *v.* 252. Conamus in hastam Ilim cornipedis subrecta cuspide transit. *Colum. l.* 7. *c.* 3. Surrecta & patula cornua. *Senec. l.* 6. *quaest. nat. c.* 21. Subrecti montes. *Liv. l.* 7. *c.* 10. Mucrone surrecto.

Subrefectus, a, um, nom. ex particip. *ristorato alquanto*. *Vellej. l.* 2. *c.* 123. Subrefectus aspectu, alloquioque carissimi.

Subregulus, i, m. *piccolo Re, e ad altri soggetto*. *Ammian. l.* 17. *c.* 17. (al. 12.) Agilimundus subregulus, aliique optimates.

Subremaneo, es, n. 2. idem quod remaneo. *Tertul. de anim. c.* 18. Aqua nec in fine subremanet.

Subremigo, as, n. 1. *vogare*, subtus remigo. *Plin. l.* 9. *c.* 30. Brachiis subremigans, media cauda, ut gubernaculo, se regit. *Virg.* 10. *Aen.* Ac laeva tacitis subremigat undis.

Subrepo, is, psi, ptum, n. 3. *rampicarsi di nascosto*, ὑφέρπω, latenter repo. *Col. lib.* 9. *cap.* 1. Siquidem propter exiguitatem corporis facile clathris subrepunt. ¶ Translate sumitur pro ire, subire. *Cic. pro Sext. c.* 59. Emergebat subito, cum sub tabulas subrepserat. ¶ Item pro venire, advenire, accedere. *Tibull. l.* 1. *el.* 1. Jam subrepet iners aetas, nec amare decebit. *Plin. l.* 2. *c.* 21. Huic oblivionem cibi subrepere ajunt. ¶ Item pro paulatim ingredi. *Quintil. l.* 4. *c.* 1. Insinuatio subrepat animis, maxime ubi frons causae non satis honesta est. ¶ *Subrepsti* pro *subrepsisti*, per syncopen. *Catul. ad Rufum, carm.* 78. (al. 76.) ¶ Scribitur & *surrepo*.

Subreptio, onis, f. ὑφαίρεσις, actus subrependi, fallacia, fraus. *Apulej. l.* 10. *Metam.* Dejerant, nullam se prorsus fraudem, nullam subreptionem factitasse. ¶ Elicere, vel impetrare aliquid per subreptionem est obtinere aliquid a superiore per falsam rei narrationem, vel simulatae causae subjectionem, *leg.* 2. *Cod. de legib. & constitut.* Nec habeat fructum rescripti per subreptionem eliciti.

Subreptitius, vel Surreptitius, a, um, adject. *surrettizio, furtivo*, κλοπιμαῖος, ὑποβολιμαῖος, qui clam surreptus est, a *surripio*. *Plaut. Men. prol. v.* 60. Adoptat illum puerum surreptitium sibi filium. ¶ Item qui clancularius, celatus, a subrepo. *Id. Curcul.* 1. 1. 48. Quousque, quaeso, ad hunc modum inter nos utimur amore subreptitio?

Subreptito, as, n. 1. ὑπερπύζω, freq. a subrepo. *Cato apud Gell. l.* 10. *c.* 13. In cubiculum subreptitavit e convivio.

Subreptivus, a, um, adject. *surrettizio, finto, falso*, ut, subreptiva defensione muniri. *leg.* un. *Cod. Theodos. de mancipib.*

Subresideo, es, n. 2. subsisto, pausam facio, cesso. *Tertul. l.* 2. *ad nat. c.* 1.

Subrideo, es, si, sum, a. 2. *sorridere, ghignare, sogghignare*, Ger. *lächlen*, Gall. *sourire*, Hisp. *sonreyr*, ὑπομειδιάω, latenter rideo, aliquantulum, leviter rideo. *Cic. pro R. Com. c.* 8. Qua de causa? subridet Saturius veterator, ut sibi videtur. *Virg.* 10. *Aen. v.* 742. Subridens mixta ira.

Subridicule, adv. ὑπογελοίως, aliquantulum ridicule. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 61. At in male olentem, Video me a te circumveniri, subridicule Philippus.

Subrigo, vel Surrigo, is, rexi, rectum, a. 3. *alzare*, זקף, Ger. *aufrichten*, Gall. *dresser, élever*, Hisp. *ensalçar, enhestar*, ἐπαίρω, erigo, in altum elevo. *Virg.* 3. *Aen. v.* 183. Tot linguae, totidem ora sonant, tot subrigit aures. *Plin. l.* 36. *c.* 9. Subrigere obeliscum. *Id. l.* 10. *c.* 29. Subrigere cristam. ¶ *Surgite* pro *surrigite* per syncopen. *Plaut. in fine Epidici.* Plaudite, valete, lumbos surgite, atque extollite.

Subriguus, a, um, *alquanto bagnato*, ὑπόβρεχος, aliqua ex parte riguus, subaquosus. *Plin. l.* 17. *c.* 18. In crasso, aut humido, aut subriguo, a messe ad brumam.

Subringor, eris, depon. 3. aliquantulum ringor, stomachor, irascor. *Cic.* 4. *Attic. epist.* 5. Erimus uberiores, si & illo libenter accipiet, & hi subringentur, qui villam me moleste ferunt habere.

Subripio. V. Surripio.

Subrogatus, vel Surrogatus, a, um, nom. particip. *sostituito*, suffectus. *Valer. Max. l.* 6. *c.* 3. *n.* 2. Magistratibus non subrogatis.

Subrogo, vel Surrogo, as, a. 1. *sostituire*, Germ. an eines andern stellerwehlen, Gall. *subroger, substituer*, ἀντικαθίστημι, substituo, alterum in demortui locum sufficio. *Cic. ad Brut. epist.* 5. Statim enim collegam sibi subrogasset. *Liv. l.* 2. *c.* 7. Quia nec collegam subrogaverat in locum Bruti. ¶ Lex subrogari dicitur, cum ei aliquid adjicitur. *Ulpian. in fragment. tit.* 1.

Subrostrani, m. 2. qui plerumque obambulant sub Rostris, quod faciebant homines otiosi, omniumque rumorum aucupes. *Cael. Cic. l.* 8. *Fam. ep.* 1. Te ad 9. Cal. Jun. subrostrani (quod illorum capiti sit) dissiperant periisse. Alii leg. *Subrostrarii*.

Subrotatus, a, um, adject. Subrotatus aries dicitur a *Vitruv. l.* 10. *c.* 19. militaris machina, quae rotis suppositis agitur.

Subrotundus, a, um, adject. *ritondetto*, aliquantulum rotundus, ut subrotunda radicula, apud *Cels. l.* 5. *c.* 28. *n.* 14.

Subrubeo, es, n. 2. ὑπερυθριάω, aliquantum rubeo, nonnihil rubeo. *Ovid. l.* 2. *de ar. am. v.* 316. Plenaque purpureo subrubet uva mero.

Subruber, a, um, adject. *alquanto rosso*. *Cels. l.* 5. *c.* 28. Subrubra caro.

Subrubeus, pro subruber usurpatur a *Nonio* Grammatico *c.* 19. *n.* 8. Ostrius, inquit, ab ostri colore, qui est subrubeus.

Subrubicundus, a, um, *rossetto*, ὑπέρυθρος, rubicundulus, aliquantum rubicundus. *Plin. l.* 25. *c.* 13. Herba est trium generis specie, & mollitia, cauliculis subrubicundis. *Senec.* 3. *de Ira*, *c.* 4. Subrubicundus vultus.

Subrufus, a, um, *rossiccio*, ὑπόπυῤῥος, aliquantulum rufus. *Plaut. Capt.* 3. 4. 115. Subrufus aliquantum, crispus, cincinnatus. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Indica gentium suarum habet nomina, subrufo colore, in attritu sudorem purpureum emanat.

Subrumo, as, a. 1. sub mammam submitto, a *ruma*. *Festus*: Subrumari dicuntur haedi, cum ad mammam admoventur, quae ea rumen vocabatur, vel quia rumine trahunt lac sugentes. *Col. l.* 7. *c.* 4. Ut & suis quotidie matribus, & alienis non amentibus agni subrumentur.

Subrumpo, is, upi, uptum, a. 3. *rompere*, idem ac rumpo. *Arnob. l.* 2. Aliorum subrumpant, & labefaciant scita.

Subrumus, a, um, ὑπομάζιος, quod adhuc sub rumine est, a *ruma*, qua mammam notat. *Varro l.* 2. *de R. R. c.* 1. Si parum habet lactis mater, subjiciat sub alterius mammam, qui appellantur subrumi, idest sub mamma. Antiquo enim vocabulo mamma rumis, ut opinor. *Fest.* Mamma autem rumis dicitur. Unde rustici haedos lactentes subrumos vocabant, qui adhuc sub mammis habentur.

Subruncinator, oris, m. Hoc nomine Deum olim invocabat Flamen Cerealis, teste Fabio Pictore apud *Serv. ad Virg.* 1. *Georg.*

Subruncivi, vel Subrunsivi limites, *strade conserve*, in agris dicuntur, ubi terra runcatur, & e vepribus, sentibusque purgatur, ut iter facientibus expeditus transitus sit. Differunt ab actuariis, quia hi omnium iter facientium commodo inserviunt: subrunsivi vero finitimorum, & mensurae tantum disterminandae causa sunt constituti. *Hygin. de limitib. pag.* 152. *edit. Goes.*

Subruo, is, rui, rutum, a. 3. *scavare, rovinare*, חתר, Ger. *untergraben*, Gall. *ruer dessus dessous*, Hisp. *derrocar*, ὑπορύττω, suffodio, vel suffosso fundamento diruo. *Caes. l.* 2. *Bell. Gal. c.* 6. Testudine facta portis succedunt, murumque subruunt. ¶ Translate sumitur pro vincere, domare, subjugare. *Hor. l.* 3. *od.* 16. Et subruit aemulos Reges muneribus. ¶ Item pro confundere, perturbare, evertere. *Lucr. l.* 4. *v.* 864. Et omnis subruitur natura.

Subrustice, adverb. aliquantum rustice. *Gell. in praefat. operis, seu l. ult. c. ult.* Incuriose, ac prope subrustice.

Subrusticus, a, um, *rusticheto, villanello*, ὑπάγροικος, aliquantum rusticus. *Cic. de clar. Orat. cap.* 74. Sonabatque contrarium Catulo, subagreste quiddam, planeque subrusticum. *Id.* 5. *Famil. ep.* 12. pudor quidam paene subrusticus.

Subrutilo, as, n. 1. clarus aliquantum sum. *Claud. Mamert. l.* 1. *de statu anim. c.* 25. Si purgatae mentis intendas aciem, subrutilare tibi jam debet, quid sit anima.

Subrutilus, a, um, *rossetto*, ὑπέρυθρος, in rutilum vergens colorem. *Plin. l.* 20. *c.* 3. Media magnitudine, colore subrutilo, rerum conspectu.

Subrutus, a, um, nom. partic. *rovinato, diroccato*. *Liv. l.* 21. *c.* 11. Subruti cuniculo muri. *Stat.* 9. *Theb.* Vestigia subruta limo fallaci.

Subsalsus, a, um, ὑφαλμυρος, quod salis saporem nonnihil refert. *Plin. l.* 20. *c.* 19. Subsalsa gustanti herba.

Subsanno, as, a. 1. *beffeggiare, ridere di alcuno*, לעג, Germ. *verspotten*, Gall. *se moquer*, Hisp. *escarnecer*, χλευάζω, irrideo, a *sanna*, quae est oratio cum mordacitate aliquem ridens. *Tertull. advers. Jud. c.* 11.

Subscribendarius, ii, m. qui subscribit. Est nomen officii, de quo aliquoties mentio fit in *Cod. Theodos.*

Subscribo, is, psi, ptum, a. 3. *sottoscrivere*, Ger. *unterschreiben*, Gall. *souscrire*, Hisp. *firmar*, ὑπογράφω, est sub aliqua re scribere. *Cic. pro Cluent.* Sicut in statuis inauratis, quas posuit ad Juturnae, quibus subscripsit, Reges a se in gratiam esse reductos. *Trebon. Cic. l.* 12. *Fam.* Ego tamen nactus in navigatione nostra pusillum laxamenti, concinnavi tibi munusculum ex instituto meo, & tibi infra subscripsi. ¶ Est etiam simpliciter adnotare. *Cic. Ver.* 3. *c.* 51. Numerus aratorum quotannis apud magistratus subscribitur, *si dà in nota*. *Quintil. l.* 11. *c.* 8. Nec sit tanta memoriae fiducia, ut subscribere tedita pigeat. ¶ Translato pariter pro favere, adstipulari, assentiri. *Ovid.* 1. *Trist. eleg.* 2. Neve, precor, magni subscribite Caesaris irae. *Cels. l.* 3. *c.* 4. Ulterioribus diebus cubantis luxuriae subscripsit, *soddisfece l'appetito dell' infermo*. ¶ Frequens est hujus verbi usus in judiciis. Itaque *subscribere judicium cum aliquo* est actionem seu judicium instituere, judicio cum aliquo experiri, *piantare una lite*. *Subscribere alicui in aliquem* est accusatorem se cum aliquo contra alterum profiteri. Qui enim reos deferre, seu accusare parabant, non ante admittebantur, quam eorum, quibus intendebant litem, nomina perscripsissent in libro, quem offerrent judicibus, & subscripsissent suum: similiter qui se contra aliquem accusatoribus adjungebant, suum nomen cum aliis accusationis sociis subscribebant. *Plin. l.* 5. *ep.* 1. Ille cum ceteris subscripsit centumvirale judicium, mecum non subscripsit. *Et paulo post.* Scio te non subscripsisse mecum, & jam biennium transisse, omniaque me suscepisse. *Cic. pro Cluent. c.* 47. Nam in L. Popilium subscripsit L. Gellius, quod is pecuniam accepisset. *Id. Q. Fr. l.* 3. *epist.* 3. Gabinium de ambitu reum fecit P. Sylla, subscribente privigno Memmio. *Nepos in Attic. c.* 6. Neminem neque suo nomine, neque subscribens accusavit. ¶ Hinc *Subscribere dicam alicui* est actionem intentare. *Plaut. Poen.* 3. 6. 5. Cras subscribam homini dicam. ¶ *Causam subscribere*, est sententiam ferre, & suo nomine subsignare, *sottoscrivere la sentenza*. *Id. pro Cluent. cap.* 42. Video, judices, animadvertisse censores in judices quosdam illius consilii Juniani, cum istam ipsam causam subscriberent. *Id. ibid. c.* 43. Nam haec quidem, quae de judicio corrupto subscripserunt, quis est, qui ab illis satis cognita, & diligenter judicata arbitretur?

Subscriptio, onis, fem. *sottoscrizione*, Germ. *unterschreibung*, Gall. *subscription*, Hisp. *firma*, ὑπογραφή, actus subscribendi, subsignatio. *Cic. Att. lib.* 6. At mehercule ego cum in turma auratarum equestrium, quas hic Metellus in Capitolio posuit, animadvertissem in Serapionis subscriptione Africani imaginem. *Ulp. l.* 1. *ff. de constit. Princip.* Quodcunque igitur imperator per epistolam, & subscriptionem statuit, &c. Hotomannus hoc loco notat, subscriptiones Principum esse constitutiones, quibus respondent praesentibus sese per libellos consulentibus; nam cum absentibus responderent, epistolae vocari. ¶ Interdum subscriptio epistolae dicitur non ipsa nominis perscriptio, sed clausula adjecta, qua felicitas optabatur iis, ad quos mittebatur epistola. Hac ratione (ut docet ex Dione *Casaubonus*) intelligendus est locus ille *Suetonii in Tiber. c.* 32. Cum Rhodiorum magistratus, quod literas publicas sine subscriptione ad se dederant, evocasset, ne verba quidem insectatus, ac tantummodo jussos subscribere remisit. ¶ Est etiam subscriptio idem quod adnotatio, perscriptio. *Cic. Ver.* 3. *c.* 48. In Leontino agro jugerum subscriptio, & professio non est plus xxx millium. ¶ In judiciis subscriptio accipitur pro sententiae latione, seu pro scriptione, quae fit ad sententiam ferendam, *giudizio, sentenza*. *Cic. pro Cluent. c.* 43. Itaque illud ostendam, populi R. suffragiis saepenumero censorias subscriptiones esse deletas. *Et c.* 44. Ne subscriptio censoria non minus calamitatis civibus, quam illa acerbissima proscriptio possit afferre. ¶ Item pro accusatione. *Quintil. declam.* 15. Numquid inique, judices, in tanti sceleris subscriptione deposco, ne nominibus reos velitis aestimare, sed moribus? *Senec. l.* 3. *de Benef. c.* 26. Subscriptionem componere. Alii leg. *proscriptionem*. *Cic. Div. in Ver. c.* 15. Ex illo grege moratorum, qui subscriptionem sibi postularunt, h. e. facultatem subscribendi sui nominis una cum principe Verris accusatore, & simul cum eo accusandi. V. *Subscribo*.

Sub-

Subscriptor, oris, m. qui subscribit. Speciatim sumitur pro eo, qui accusatori adjungitur, secundasque obtinet accusationis partes. *Cic. Divin. in Ver. c.* 15. Venit paratus cum subscriptoribus exercitatis, & disertis. Ubi *Asconius*: Subscriptores dicuntur, qui adjuvare accusatorem solent, quos oportebat submissius agere, quam eum, quem sequebantur. *Adde l.* 3. *Q. Fr. ep.* 4. ¶ Ponitur etiam pro eo, qui ejusdem est sententiæ, pro approbatore. *Gell. l.* 5. *c.* 21. Quos subscriptores, approbatoresque hujus verbi habemus.

Subscriptus, a, um, *sottoscritto*. *Modestin. Dig. l.* 29. *t.* 1. *leg.* 30. Post subscriptam epistolam.

Subscus, udis, f. *spranga*, tabella utrinque in modum caudæ hirundinis succisa, quæ immittitur, ut trabes, aliave committas. *Festus*: Subscudes appellantur cuneatæ tabellæ, quibus tabulæ inter se configuntur, quia quo immittuntur, succiditur. *Pacuvius in Nyptra*: Nec ulla subscus cohibet compagem alvei. ¶ Differt subscus a securicula; quia hæc ex una tantum parte in modum parvæ securis seu hirundininæ caudæ formatur, & immittitur, subscus vero ex utraque parte eam figuram habet, & utrinque compingitur; hujusmodi est ferrum illud, quod in molendino superiorem molam immissum, eam sustinet, & versat, quod proinde a *Vitruv. l.* 10. *c.* 10. subscus ferreus appellatur. *Id. Vitruv. l.* 4. *c.* 7. Eæ trabes ita sint compactæ subscudibus, & securiculis, ut compacturæ duorum cubitorum habeat laxationem. ¶ In plural. numero *subscudines* pro subscudes dixit *Augustin. lib.* 15. *de Civit. Dei*.

Subsecivus, vel subsicivus (a *sub*, & *seco*) vel Subcisivus, vel Succisivus (a *sub*, & *cædo*) a, um, adject. quod succiditur, seu subsecatur. Hinc *subsecivum tempus* est, quod veluti subsecatur & detrahitur a gravioribus, & ordinariis negotiis, & occupationibus, & in alias res obiter, & quasi furtim impenditur: & *subseciva opera*, quæ tali tempore impenditur. *Gell. l.* 18 *c.* 10. Quantum temporis habui subsicivi, medicinæ quoque libros attigi. *Plin. in præfat. hist. natur.* Succisivis temporibus ista curamus, idest nocturnis, ne quid vestris putetis cessatum horis. *Cicer.* 2. *de Orat. c.* 89. Quæ ego sero, quæ cursim arripui, quæ subsecivis operis, ut ajunt, ista a puero, summo studio, summis doctoribus. *Gruter.* legit *subcisivis* ex MSS. *Senec. ep.* 53. Exercet philosophia regnum suum; dat tempus, non accipit: non est res subseciva, ordinaria est. *h. e.* non est obiter, & quasi aliud agendo tractanda, sed primis & ordinariis curis, & serio. Adde *Plin. jun. l.* 3. *epist.* 15. & *Cic. l.* 1. *de Legib. c.* 3. ¶ Subseciva, inquit *vetus auctor de limitib. apud Rigalt. pag.* 199 sunt proprie, quæ sutor de materia præcidens quasi supervacua objicit: inde *subsecivi agri*, quos in pertica divisos recusant, quasi steriles, aut palustres. Præterea, ut idem docet, subseciva in agris dicuntur partes, quæ in divisum agri non sufficiunt centuriam, idest jugera ducenta. Quare generatim subseciva dicuntur portiunculæ agrorum, quæ velut reliquiæ re dividendo superfuerunt. *Var. lib.* 1. *R. R. cap.* 10. Ab hoc principio mensores nonnunquam dicunt, in subcisivum esse unciam agri, aut sextantem, aut quid aliud, cum ad jugerum pervenerunt. *Sueton. in Domitian. c.* 9. Subseciva, quæ divisis per veteranos agris carptim superfuerunt, veteribus possessoribus ut usucapta concessit. ¶ Ponitur interdum subcisivus pro interrupto, & mutationi obnoxio. *Apul. de Deo Socrat.* Cum vivacitas illic æterna, & indefecta sit, hic caduca, & subcisiva. ¶ Item pro eo quod reliquum est, quod superest, *restante*. *Apulej. l.* 11. *Metam.* Quod subcisivum, quamvis itineris jam traditioni remansisset. *Id. l.* 3. Sed una tantum subcisiva sollicitudo nobis relicta est.

Subseco, as, cui, ctum, a. 1. *tagliar*, גזר, German. *abschneiden*, Gall. *scier*, *couper*, *detrancher*, subtus seco, reseco, abscindo. *Ovid.* 6. *Fast. vers.* 230 Non ungues ferro subsecuisse licet. *Var. l.* 1. *R. R. c.* 50. Manipulum, ut quemque subsecuerint, ponunt in terra. *Plin. l.* 18. *c.* 17. Evelluntur e terra, non subsecantur.

Subsectus, a, um, partic. *tagliato*, *reciso*. *Colum. l.* 2. *c.* 9. Adultas segetes radicibus subsectis enecare.

Subsecundarius, a, um, ὑποδευτερεύων, quod secundo tempore advenit, subsecivum, seu subsicivum. *Gell. l.* 20. *c. ult. seu in præfat. op.* Ea omnia subsiciva, & subsecundaria tempora ad colligendas hujuscemodi memoriarum disceptatiunculas conferem.

Subsellium, ii, n. *sedia*, מושב, Ger. *gestuel*, *banck*, Gall. *banc*, *selege*, Hisp. *silla*, ἕδρα, θᾶκος, sedes, scamnum, a selle. *Varro l.* 4. *de L. L.* Ut subsipere, quod non plane sapit, sic quod non plane erat sella, subsellium dictum. ¶ Differt a sella, quia non habebat integræ sellæ formam, ut ex *Varrone* apparet. Alii discrimen afferunt, quod subsellium erat inferius, & humilius sella. Unde Asconius scribit in Divin. subsellia esse Tribunorum, Triumvirorum, Quæstorum, & hujusmodi minora judicia exercentium, qui non in sellis curulibus, nec in tribunalibus, sed in subselliis considebant. *Plaut. Stich.* 3. 2. 33. Scis tu me esse imi subsellii virum. idest qui soleam sedere in infimo loco. *Cels. l.* 7. *c.* 26. Homo resupinus super subsellium, aut lectum est collocandus. ¶ Speciatim dicitur de sedibus, seu pulpitis in theatro, in quibus qui histriones recitantes audiebant, sedere consueverant. *Suet. in Aug. c.* 44. Ut, quoties quid spectandi usquam publice ederetur, primus subselliorum ordo vacaret Senatoribus. ¶ Item de sedibus in Curia, ubi Senatores sedebant. *Cic.* 1. *Catil.* Quid, quod ob adventu tuo ista subsellia vacua facta sunt? quid, quod omnes Consulares, qui tibi persæpe ad cædem constituti fuerunt, simul atque assedisti, partem istam subselliorum nudam, atque inanem reliquerunt? ¶ Item de sedibus judicum, ac præsertim eorum judicum, qui publicis judiciis disceptandis operam dabant. *Cic. in Vatin.* Quæro ex te, cum quis reus post Urbem conditam in tribunal sui quæstoris ascenderit, eumque vi deturbarit, subsellia dissiparit, &c. Tribunal Cicero Prætori assignavit, qui judiciis publicis præerat, & quæsitor vocabatur, subsellia vero judicibus, qui reos sententiis suis judicabant. *Id. pro Cluent.* Accusabat Tribunus Plebis idem in concionibus, idem ad subsellia. ¶ Item de sedibus, in quibus sedebant rei, accusatores, & testes. *Cic. pro R. Am.* Quorum alterum sedere in accusatorum subselliis video. ¶ Metonymice subsellia ponuntur pro publicis judiciis. *Cic.* 1. *de Orat.* Age vero, ut semper forum, subsellia, rostra, curiamque mediteris. *Id. in Brut.* Grandiorem, & pleniorem vocem desiderant subsellia. *Idem pro Cluent.* Rem ab subselliis in rostra detulit. hoc est a judicio judicum selectorum ad judicium populi. *Idem Famil.* 3 *epist.* 9. Longi subsellii judicatio. h. e. quæ longa inquisitione judicialis transigitur. ¶ *Homo a subselliis*, est peritus in causis, negotiisque forensibus. *Cic. Div. in Ver. c.* 13. ¶ Denique subsellia interdum ponuntur pro ipsis hominibus, qui in subselliis sedent. *Martial.* 6. *epigr.* 87. Sextiliane, bibis quantum subsellia quinque.

Subsentio, is, a. 4. *presentire*, *aver qualche sentore*. *Terent. Heaut.* 3. 1. 62. Etsi subsensi id quoque, illos ibi esse, & id agere inter se clanculum.

Subsequens, tis, particip. *susseguente*, *che vien dietro*, *e dopo*. *Cicer.* 2. *de Nat. Deor. c.* 20. Stella solem tum antecedens, tum subsequens. *Plin. l.* 10. *cap.* 29. Subsequenti anno, exitu veris emittunt, &c.

Subsequenter, adv. *susseguentemente*. *Messala Corvinus*, *seu quicunque alius auctor est lib. de progen. August.* Nunc ad Reges Romanos, consules, dictatores, tribunos militares, ut plebejos subsequenter calamum deducam.

Subsequor, eris, quutus, vel cutus sum, d. 3. *seguire dietro*, *e dopo*, ובא אחרי, Germ. *bald nach hin folgen*, Gal. *suivre de pres*, Hisp. *seguir despues*, ἐφέπομαι, statim sequor. *Plaut. Bacch.* 4. 4. 72. Cedo manum, ut subsequere propius me ad fores. *Cæs. l.* 4. *B. G.* Agmen subsequi jussit. *Cic.* 3. *de Orat.* Omnes autem hos motus subsequi debet gestus. ¶ Translate *Cic. Fam.* 3. *ep.* 1. Mirifice ipse suo sermone subsecutus est humanitatem tuarum literarum. h. e. prædicavit. *Id. in Partit. cap.* 7. Quæ omnia plurimum valebunt, si cum orationis genere consentient, ejusque vim, ac varietatem subsequentur. *e s' accorderanno colla di lei forza ec.*

Subsericus, a, um, adject. *mezzo di seta*. *Lamprid. in Heliog. c.* 26. Primus Romanorum holoserica veste usus fertur, cum jam subserica in usu essent.

Subsero, is, sevi, situm, a. 3. *sottoseminare*, *sottopiantare*, ὑποφυτεύω, subtus semino, vel planto. *Col. lib.* 4. *c.* 15. Nec mox vineam tum subseri, cum fructus capiendus est. Translate *Ammian. l.* 16. *c.* 10. Res monuit, de Eleutherio pauca subserere.

Subsertus, a, um, nom. partic. subter insertus. *Apulej. l.* 7. *A. A. sub fin.* Subsertis manibus exsolvit sibi fasciam.

Subservio, is, o. 4. *prestar una spezie di servitù*, Ger. *dienstlich seyn*, Gal. *servir sous un autre*, Hisp. *servir muy bien*, ὑπηρετέω, quasi servio, morem gero. *Plaut. Men.* 5. 1. 16. Ita istæ solent, quæ viros subservire sibi postulant, fretæ dote feroces. ¶ Subservire orationi alicujus, est ea dicere, quæ pertinent ad confirmandam alterius orationem. *Ter. And.* 4. 4. 14. Tu, ut subservias Orationi, utcumque opus sit, verbis, vide.

Subsessa, æ, f. *insidie*, *aguati*, ἐνέδραι, insidiæ, quibus in itinere exercitus imparatos, ac nihil tale suspicans opprimi solet, a *subsideo*, quod interdum significat delitescere. *Veget. l.* 3. *R. milit. c.* 6. Adversarii in iis locis, quæ sibi opportuna intelligunt, subsessas occultius collocant. *Et c.* 22. Si ab his, qui in subsessa fuerint, observentur. *Serv. ad Æn.* 11. *v.* 268. Hostium dolos subsessas vocamus.

Subsessor, oris, m. *insidiatore*, ἐνεδρευτής, qui delitescens insidiatur. *Senec. in Hippolyt. v.* 52. Tu præcipiti clamore feras subsessor ages. *Servius ad* 3. *Æn. v.* 498 Subsessores vocantur, qui occisuri aliquem delitescunt. ¶ Translate *Valer. Max. l.* 7. *c.* 2. *extero n.* 2. Subsessores alieni matrimonii. *Arnob. lib.* 4. Subsessoris, & adulteri personæ.

Subsicco, as, a. 1. aliquantum sicco. *Colum. l.* 6. *c.* 14. Tumor cervicis aqua madefactus subsiccatur.

Subsidens, entis, o. 3. partic. a subsido. *Col. l.* 6. *c.* 2. Dorso recto, planoque vel etiam subsidente. h. e. aliquantum inflexo, seu curvo.

Subsidentia, æ, f. *deposizione*, quidquid ex aquis stagnantis sordium in fundo subsidit. *Vitruv. l.* 8. *c.* 3. Dissipant quæ ex aquarum subsidentia in corporibus offenderunt.

Subsideo, es, edi, essum, n. 2. *sedere*, *fermarsi*, ישב, Germ. *unten sich setzen*, Gal. *s'asseoir*, Hisp. *assentarse*, ὑποκαθίζω, ἐφίζομαι, subtus sedeo, subsisto, consisto. *Cic. Att. lib.* 5. Itaque subsedi in ipsa via, dum hæc, quæ longiorem desiderant orationem, summatim tibi perscriberem. *Cæs. B. G. c.* 36. Magna præterea multitudo calonum, magna vis jumentorum, quæ in castris subsederat, facta potestate subsequitur. ¶ In aquis quoque, cæterisque liquoribus subsidere dicuntur, quæ imum petierunt fundum, ibique subsidunt. *Colum. lib.* 12. *cap.* 1. Villica debet curam adhibere, ut si quæ fæces, aut sanies in fundo vasorum subsederint semel, statim emundentur. ¶ Est etiam subsidere, in aliquo loco latenter subsistere, insidiandi causa. *Cicer. pro Milon. cap.* 19. Cur neque ante occurrit, ne ille in villa resideret, nec in loco subsedit, quo ille noctu venturus esset? *Virg.* 11. *Æn. v.* 268 devictam Asiam subsedit adulter.

Subsidialis, le, adject. *ausiliario*, subsidiarius, ut subsidiales copiæ, *Ammian. l.* 24. *c.* 27. Subsidialis manus, *Id. l.* 27. *c.* 24. (*al.* 10.)

Subsidiarius, a, um, *chi soccorre*, *ausiliario*, Germ. *der zu hulffe kompt*, Gall. *subsidiaire*, Hisp. *el que ayuda*, *o socorre*, βοηθικός, quod in subsidium datur, aut venit. *Liv. lib.* 3. Paulum erat ab dextera editi loci, quem subsidiariis repleri placuit. Subaudi, *militibus*. *Id. l.* 9. *c.* 27. Qui subsidiarias cohortes, quæ integræ ad longioris pugnæ casus reservabantur, in primam aciem extemplo emisit. ¶ Subsidiarius palmes, idem qui præsidiarius, resex, custos, vinarius. *Col. l.* 4. *c.* 24. Subsidiarius, idemque custos in pollicem resecari non debet.

Subsidior, aris, d. 1. *venire in soccorso*, subsidio sum. *Hirt. l.* 8. *B. G. c.* 13. Sed etiam qui longius subsidiari consueverant.

Subsidium, ii, n. *sussidio*, *ajuto*, עזרה, Germ. *hulf*, Gall. *aide*, *secours*, Hisp. *ayuda*, *socorro*, βοήθεια, συμμαχία, acies eorum, qui exspectabant, ut aliis periclitantibus essent auxilio, a *subsidendo*, ut *præsidium* a *præsidendo*, *obsidium* ab *obsidendo*. *Festus*: Subsidium dicebatur, quando milites subsidebant in extrema acie, labentique aciei succurrebant: quod genus militum constabat ex iis, qui emeruerant stipendia, locum tamen retinebant in exercitu, quæ erat tertia acies Triariorum, ut Plautus in Frivolaria: Age nunc, subsidite omnes, quasi solent Triarii. Simili modo dicti præsidiarii, ante eos collocati qui erant, aut in alio loco præpositi. ¶ Quomodo a præsidio, & auxilio differant, ostendit *Cornelius Fronto*, & ante eum *Varro l.* 4. *de L. L.* Pilani, *inquit*, Triarii quoque dicti, quod in acie tertio ordine extremis subsidio deponebantur. Quod hi subsidebant, ab eo subsidium dictum. A quo Plautus. Agite nunc, subsidete omnes, quasi solent Triarii. Auxilium appellatur ab auctu, cum accesserant, qui adjumento essent, alienigenæ. Præsidium est dictum, quia extra castra præsidebant in loco aliquo, quo tutior regio esset. *Cic. l.* 15. *Fam. ep.* 4. His ego subsidiis ea sum consecutus, quæ nullis legionibus consequi potuissem. *Cæs. l.* 2. *B. G. c.* 6. Subsidium mittere alicui. ¶ Translate accipitur pro quocunque adminiculo, auxilio, opitulatione. *Cicer. pro L. Man. de vectigalibus* Pacis ornamenta, & subsidia belli requiretis. *Id.* 2. *de Orat. c.* 45. Subsidium sibi aliquod comparare. *Id. pro Quint.* Diligentiam sibi subsidio comparare. *Id. Attic. l.* 8. *ep.* 17. Ire subsidio alicui. *Et l.* 6. *ep.* 3. Subsidio alicui venire. *Cæs. l.* 3. *B. C. c.* 70. His difficultatibus duæ res erant subsidio. ¶ Accipitur etiam subsidium pro loco, in quo navigia subsidere possunt, & stare, & suffugia habere. Ita subsidium simile quiddam est portui, & stationi, etsi minus. Hæc subsidia Græci videntur ὅρμους appellare. *Tacit. l.* 4. *Ann. c.* 67. Vix modicis navigiis pauca subsidia.

Subsido, is, sedi, n. 3. *inchinarsi*, *discendere*, *calare*, ירד, Germ. *sich nieder lassen*, Gall. *s'abbaisser*, Hisp. *baxarse*, *abatirse*, ὑποκαθίζω, ἐφίζομαι, subtus sedeo, descendo, pessum eo. Fit enim cum motu. *Virg.* 3. *Æn.* Subsidunt undæ, tumidumque sub axe tonanti Sternitur æquor aquis. *Id.* 12. *Æn.* se collegit in arma, Poplite subsidens. *Ovid.* 1. *Met.* Jussit & extendi campos, subsidere valles. i. e. depressas esse. *Liv. l.* 28. Subsidunt Hispani adversus emissa tela ab hoste, inde ad mittenda ipsi consurgunt. *Senec. ep.* 108. In amphora, quod turbidum est, subsidit. *Lucan. l.* 1. Subsident urbes, terræque dehiscent. *si subbisseranno*. ¶ Ponitur etiam pro commorari, cui opponitur proficisci. *Cic. ad Curion. l.* 6. *Fam. ep.* 8. Quid sim tibi auctor, in Sicilia ne subsidas, an ut ad reliquias Asiaticæ negotiationis proficiscare? ¶ Item pro se submittere. *Hor. Epod. od.* 16. Juvet ut tigres subsidere cervis. idest succumbere ad coitum. ¶ Item pro deficere, cessare, minui. *Plin. l.* 22. *c.* 8. Mulierum menses sive subsidant, sive abundent. *Quint. l.* 3. *c.* 8. Impetus dicendi subsidit. ¶ Præteritum hujus verbi usi *subsidi*, quamquam frequentius in usu sit *subsedi* a *subsideo*, ductum. *Claud. de VI. Cons. Honor. v.* 345. hic tabescenta solutis Subsidit galea, liquefactaque fulgore cuspis Canduit, & subitis fluxere vaporibus enses.

Subsiduus, a, um, adject. in imo subsidens. *Gratius in Cyneget. v.* 474. Subsiduasque fæces, diffusaque Massica.

Subsignanus, a, um, adject. qui sub signis, seu vexillis est, unde subsignanus miles nihil differre videtur a vexillario. Erat autem subsignanus neque legionarius, neque auxiliarius; ita dictus, quod non sub aquila, quæ ad legiones pertinebat, sed sub proprio vexillo, seu signo militaret. Erat e Romanis copiis, & eadem disciplina merebat, qua legiones: immo e legionibus sumptus existimatur, & veterani loco habitus, donec assignatis agris, & præmiis militia prorsus solveretur. *Tacit. hist.* 1. *c.* 70. Subsignanum militem, & grave legionum agmen hibernis adhuc Alpibus traduxit. *Idem* 4. *hist. c.* 33. Subsignano milite media firmare.

Subsignatio, onis, f. *sottoscrizione*, actus subsignandi, subscriptio. *Paull. l.* 39. *ff. de verb. sign.* Nam veteres subsignationis verbo pro subscriptione uti solebant.

¶ Apud *Tertull. de pœnit. c.* 8. componere aliquem per subsignationem pœnitentiæ. h. e. conformare, & comparare aliquem impressa illi, & subsignata pœnitentia.

Subsignatus, a, um, subscriptus. *Paull. l.* 39. *ff. de verb. sign.* Subsignatum dicitur, quod ab aliquo subscriptum est. Nam veteres subsignationis verbo pro subscriptione uti solebant.

Subsigno, as, a. 1. *sottoscrivere*, Ger. *underzeichen*, Gal. *soussigner*, Hisp. *poner el sello*, *firmar*, ὑπογράφω, subscribo, subnoto. *Festus*: Subsignare pro subscribere utimur. ¶ *Subsignare apud ærarium*, est in publicas tabulas apud ærarium referre. *der' in nota*. *Cic. pro Flacc. c.* 32. Illud quæro, sint ne ista prædia censui censendo: habeant jus civile, sint, necne, mancipi: subsignari apud ærarium, apud censorem possint? ¶ Significat etiam obligare, obnoxium reddere. *leg. ult. Cod. de administr. rer.* Res, quarum gubernationem gerunt, pro cautela litis subsignare, h. e. quasi in pignus deponere. *leg.* 5. *Dig. de jure immunit.* Ne extenuentur facultates eorum, quæ subsignatæ sunt fisco. ¶ Translate *Plin. l.* 3. *ep.* 1. Igitur eundem mihi cursum, eundem terminum statuo, idque jam nunc apud te subsigno. h. e. polliceor, *a te mi obbligo*.

Subsilio, & sussilio, is, lui, etiam livi, sultum, n. 4. *saltare in su*, דלג, Germ. *auffspringen*, Gal. *tressaillir*, *sauteler*, Hisp. *saltar de abaxo arriba*, ὑφάλλομαι, sursum salto. *Plaut. Curc.* 2. 2. 64. Subsilite, obsecro, & mittite istanc foras. *Lucr. lib.* 2. *v.* 191. Nec cum subsiliunt ignes ad tecta domorum. Legitur & *sussilio*.

Subsilles, f. 3. idem ac ipsullices, idest bracteæ in virilem, muliebremque speciem expressæ, seu imagunculæ, quibus Magi utebantur, ut eos, quorum imagines essent, pellicerent in amorem. *Festus*, *& Voss. in Etymol.* in voce *Ipsullices*. In quibusdam codicib. Festi leg. *subcilles*.

Subsimilis, le, adject. *alquanto simile*. *Cels. l.* 5. *c.* 16. *n.* 11. Melli albo subsimilis. *Ulpian. l.* 1. *Dig. Si cui plus quam &c.* Hodie tamen subsimile aliquid fit in fideicommissis.

Subsimus, a, um, ὑπόσιμος, aliquantulum simus. *Varro l.* 2. *de R. R. c.* 5. Pilosis auribus, compressis malis, subsimis, gibberibus demissis, &c.

Subsipere, inquit *Var. l.* 4. *de L. L.* dicitur id, quod non plane sapit.

Subsisto, is, stiti, a. 3. *fermare*, *trattenere*, עמד, Ger. *bleiben*, Gal. *subsister*, *s' arreter*, Hisp. *subsistir*, ἐφίστημι, idem ac sisto, idest stare facio, retineo. *Liv. l.* 1. *c.* 4. Jam non feras tantum subsistere, sed in latrones præda onustos impetum facere, pastoribus rapta dividere. ¶ Est etiam verbum neutrum, pro gradum, seu cursum sistere, remanere, commorari, *fermarsi*, ὑφίσταμαι. *Cic. pro Mil. c.* 19. Sic Miloni, cum insidiator esset, si illum ad Urbem noctu accessurum sciebat, subsistendum, atque expectandum fuit. *Virg.* 2. *Æn. v.* 243. Quater ipso in limine portæ Substitit. *Liv. l.* 4. An alter ad comitia habenda subsisteret. *Plin. l.* 12. *c.* 25. Subsistit proceritas balsami intra bina cubita. h. e. altius non procedit. *Rursus Ovid. heroid. ep.* 15. *v.* 69. dolor artibus obstat, Ingeniumque meis substitit omne malis. h. e. defecit, repressum est. ¶ Item pro resistere, stare contra aliquem. *Cæs. l.* 1. *B. Gal. c.* 13. Quo prælio sublati Helvetii, audacius subsistere, nonnunquam ex novissimo agmine prælio nostros lacessere cœperunt. *Brutus Cic. l.* 11. *Fam. ep.* 10. Nam, si Varronis thesauros haberem, subsistere sumptibus possem. ¶ Item pro dubitare. *Ulp. l. forum*, §. 1. *ff. de procur.* Et quantum ad filium familias, verum est, in servo vero subsistimus.

Subsitus, a, um, adject. *situato sotto*. *Apul. l.* 6. *A. A. post princ.* Inter subsitæ convallis lucum.

Subsolanus, a, um, adject. sub sole positus. *Plin. l.* 7. *c.* 2. Sunt & satyri subsolanis Indorum montibus pernicissimum animal. ¶ Subsolanus ventus, & subsolanus, i, absolute, *vento di Levante*, est qui ab ortu æquinoctiali spirat, ita dictus, quia sub sole nasci videtur, qua ratione a Græcis quoque ἀφηλιώτης appellatur. *Plin. l.* 2. *c.* 47. Ab oriente æquinoctiali Subsolanus, ab oriente brumali Vulturnus: illum Apelioten, hunc Eurum Græci appellant. Eadem omnino scribit *Seneca l.* 5. *quæst. natur. c.* 14. Quare falsus videtur Phavorinus philosophus apud *Gell. l.* 2. *c.* 22. qui dicebat Subsolanum, Græca Apelioten, eundem esse ac Eurum.

Subsono, as, n. 1. subtus sono. Translate *Sisenna apud Charis. l.* 2. Quanti dantur, tanti, inquit Olympias. simul hæc dicens suavium dedit, ut scilicet subsonaret quanti pretii. h. e. clam indicaret.

Subsortior, iris, d. 4. ἐπικληρόω, ὑποκληρόομαι, est sorte aliquem in rejectorum judicum loco substituere. Electis enim sorte judicibus, qui judicaturi erant, liberum erat accusatori ac reo ex eo numero eos rejicere, qui iniqui sibi futuri putabantur: qua rejectione facta, iterum sortiebantur alios judices, ad legitimum numerum complendum: quod *subsortiri* dicebatur. *Cic.* 3. *Ver. c.* 30. Cum in judicibus, quos in horum locum subsortitus es. *Id pro Cluent. c.* 35. Sive quod ex lege subsortitus judicem non esset.

Subsortitio, onis, f. ὑποκλήρωσις, suffectio, quæ sorte fieri solebat a Prætore ad supplendum numerum judicum. *Cic.* 3. *Ver. c. ult.* De subsortitione illa Juniana judicum nihil dico. *Id. pro Cluent. c.* 33. Quod C. Verres subsortitionem ejus in eo codice non haberet, qui tum interlitus proferebatur. *Suet. in Cæs. c.* 41. Quotannis in demortuorum locum ex his, qui recensiti non essent, subsortitio a Prætore fieret. *V. Subsortior*.

Subspergo, gis, a. 3. clam, seu subtus spargo. *Tertul. de resur. carn. c. ult.* Hæreticorum versutiis semina subspargere.

Substamen, inis, n. filum quod sub stamine texitur. *Scholiastes Juvenal. ad sat.* 2. *v.* 66. Vestes molli intextæ substamine.

Substantia, æ, f. *sostanza*, Germ *wesen*, Gall. *substance*, Hisp. *substancia*, ὑπόστασις, οὐσία, essentia, aut natura cujusque rei. *Apulej. in Trismegist.* Deus in se amplectitur omnium rerum substantiam. *Nazar. in Paneg. Constant. c.* 24. Crassam & caligantem aciem simplex & inconcreta substantia naturæ tenuis eludit. ¶ Quandoque substantia ponitur pro materia, & argumento, circa quod versatur cardo totius rei. *Quinctil. in proœm. l.* 1. Prima apud Rhetorem elementa, & quæ de ipsa Rhetoricæ substantia quæruntur, tractabimus. ¶ Quandoque pro facultatibus. *Ulp. l. tutor*, *ff. de suspectis tutoribus*. Si pupilli substantiam expilavit. *Quinctil. declam.* 13. Cujus census ex manibus, ex laboribus substantia. *sostentamento*. ¶ Quandoque pro cibo, quo corpus alitur & subsistit. *Prudent. cathemer.* 7. *v.* 40. *de Moyse*: Omni carentem cerneret substantia.

Substantialis, le, adject. *sostanziale*, ut substantialis differentia, *Tertul. de resur. carn. c.* 45. ¶ Apud *Ammian. l.* 21. *c.* 2. substantiales potestates dicuntur dæmones, sive spiritus incorporei.

Substantialiter, adverb. *sostanzialmente*. *Tertul. adver. Valentinian. c.* 7.

Substantiola, æ, f. *Hieronym. ep.* 27. *ad Eustoch. c.* 22. Paterna, & materna substantiola. h. e. parvæ facultates.

Substantivalis, le, adject. *sostanziale*, *Tert. advers. Valentinian. c.* 27. Substantivalis, non agnitionalis forma.

Substantivus, a, um, *sostantivo*, ὑποστατικός, substantialis, qui per se stare potest, ut substantiva res, apud *Tertull. adv. Prax. c.* 26. & *adv. Hermog. cap.* 36. ¶ Substantivum nomen a *Grammaticis* dicitur, quod in oratione per se stare potest, ut *orator*, *sermo*, *prudentia*, cui opponitur adjectivum.

Substerno, is, stravi, atum, a. 3. *distendere sotto*, הציע, Germ. *understrewen*, Gall. *étendre dessous*, Hisp. *derrocar por debaxo*, ὑποστρώννυμι, subtus sterno. *Ter. Andr.* 4. 4. 6. Ex ara hinc sume verbenas tibi, atque eas substerne. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 52. Cubilia ibi, nidosque construunt, eosque, quam possunt, mollissime substernunt. ¶ Ponitur etiam pro subjicere, supponere. *Cic. de Univ. c.* 8. Omne, quod erat concretum, atque corporeum, substernebat animo. *Suet in Aug. c.* 8. Substernere pudicitiam suam alicui. Et eodem sensu *Catul. de nupt. Pel. & Thetid. prope fin.* Ignaro mater substernens se impia nato. ¶ Substernere semina hordei apud *Colum. l.* 5. *cap.* 9. est spargere, seminare. ¶ Præteritum *substravi* habet *Ovid.* 5. *Metam.*

Substillum, i, n. tempus humidum, sive ante pluviam, quia jam stillat, sive post eam, quia stillare nondum desinit. *Fest.* Substillum antiqui appellabant tempus ante pluviam jam pene uvidum, & post pluviam non persiccum, quod jam stillaret, aut nondum desisset. *Tertul. l. de Pallio*, *c.* 2. Aut imbres ruunt, & aqua missilia cum imbribus, dehinc substillum, & denuo sudum. ¶ Ponitur etiam pro ægritudine, quando stillatim urina mittitur, quam Græci vocant στραγγουρίαν. *Cato de R. R. c.* 156. Nunc de iis, quibus ægre lotium it, quibusque substillum est.

Substituo, is, tui, tutum, a. 3. *sostituire*, *sottoporre*, *mettere sotto*, Germ. *an eines andern statt setzen*, Gall. *substituer*, Hisp. *substituir*, ὑφίστημι, ἀντικαθίστημι, pono sub aliqua re, subjicio. *Liv. l.* 28. Substitueret animo speciem quoque corporis amplam, ac magnificam. *Plin. l.* 6. *ep.* 31. Substituebatur criminis Sempronius Senecio, Eques Romanus, idest accusabatur, agebatur reus, tanquam id crimen fecisset. ¶ Frequenter sumitur pro sufficere, in locum alterius surrogare. *Cic.* 7. *Ver. c.* 28. Iste homo nefarius in eorum locum, quos domum suam de piratis abduxerat, substituere, & supponere cœpit cives Romanos, &c. *Plin. l.* 5. *c.* 6. In vicem novellam sobolem substituat. *Id. l.* 20. *c.* 54. Pro eis alia substituenda.

Substitutio, onis, f. *sostituzione*, ἀντικατάστασις, actus substituendi, ut substitutio hæredis, de qua integer titulus est *l.* 28. *Digest. tit.* 6.

Substitutivus, a, um, adject. qui substituitur. *Apulej. l.* 3. *de doct. Plat.* seu *de syllogism. categorem.* Conclusio substitutiva, vel conditionalis: Ajax qui regnat, si sapit, beatus est: substituit enim conditionem, qua &c.

Substitutus, a, um, *sostituito*. *Cic. l.* 2. *de Divin. c.* 2. Philosophiam nobis pro Reipublicæ procuratione substitutam putabamus.

Substo, as, stiti, statum, vel stitum, n. 1. *sussistere*, *star costante*, *sostenere*, ὑφίσταμαι, subsisto, constans sum, sustineo. *Ter. Andr.* 3. 4. 11. Peril, metuo, ut substet hospes. *Cic in Top.* Quarum rerum nullum substet quasi corpus. Priore loco alii leg. *subsistat*, posteriore *subest*. At sine controversia *Cels. l.* 6. *c.* 30. Si pure substante nos rumpuntur hi tumores, incidendi sunt.

Substomachans, antis, aliquantum iratus. *Augustin. in fi. l.* 3. *Confession.* Substomachans tædio.

Substramen, inis, n. *strame*, ὑπόστρωμα, quod animalibus, vel alii cuipiam rei substernitur. *Var. l.* 3. *de R. R. c.* 10. Sed habeant molle substramen e palea, aliave aliqua re. *Silius l.* 12. *v.* 444. Lubrica roboreis aderant substramina plaustris.

Substramentum, ti, n. idem quod substramen. *Cato de R. R. c.* 161. Asparagum substramentis operito, ne peruratur.

Substratus, us, m. ὑπόστρωσις, actus substernendi, vel id, quod substernitur. *Plin. l.* 24. *cap.* 9. Suffitu quoque, aut substratu fugant venenata. Adde *lib.* 28 *cap.* 30.

Substrepo, is, n. 3. aliquantum strepo. *Apul. lib.* 5. *Metam.* Semianimi voce substrepens.

Substrictus, a, um, ὑποσφιγκτός, partic. a substringor. *Colum. l.* 2. *cap.* 3. Boves cum ab opere disjunxerit, substrictus contineat. ¶ Est & nomen ex participio, pro arcto, contracto, parvo, gracili, cui opponitur prominens, & effusus. *Plin l.* 32. *c* 3. *de testibus*: Quinimo parvos esse, substrictosque, & adhærentes spinæ, nec adimi sine vita animalis posse. *Colum. l.* 6. *cap.* 20. Ut sit magna portio corporis, ventre paulo substrictiore, &c.

Substridens, tis, particip. aliquantum stridens. *Ammian. l.* 26. *cap.* 4. Ira exundante substridens.

Substringo, is, inxi, ictum, a. 3. *stringere*, אסר, Ger. *einstrengen*, Gal. *retaindre*, *reserrer*, Hisp. *apretar*, *estrenir*, ὑποσφίγγω, idem ac stringo, vel subtus constringo, contraho, complico. *Quinctil. lib.* 10. *cap.* 6. Omissa supplere, & effusa substringere. *Martial. lib.* 12. *epigr.* 39. Festinans trepidi substringere carbasa nautæ. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 432. substringere bilem. h. e. iram compescere. ¶ Significat etiam obstringere, seu accommodare, apud *Horat. l.* 2. *sat.* 5. *prope fin.* Aurem substringe loquaci. *obbliga il tuo orecchio alle sue ciancie*.

Substructio, onis, f. *fondamento d' una fabbrica*, ὑποδόμησις, id quod in imo struitur, & quasi basis ædificium totum sustinet. *Vitr. l.* 1. *c.* 5. Non solum in muro, sed etiam in substructionibus parietes hac ratione religati non cito vitiabuntur. ¶ Ponitur etiam pro quacunque mole, quæ sub alia, vel circa illam in parte inferiori struitur. *Cæsar. l.* 2. *B. C. c.* 25. Substructionibus ejus operis maximis. Ital. *sproni*, *o volte*. ¶ Item pro tota fabrica, præsertim quæ vasta & magnifica sit. *Cic pro Mil. c.* 20. Quo in fundo, propter insanas illas substructiones, facile mille hominum versabatur valentium.

Substructum, i, n. idem ac substructio, fundamentum. *Vitruv. l.* 2. *c.* 7. Substructum ad libram factum.

Substructus, a, um, nom. partic. *fabbricato*. *Liv. l.* 6. *c.* 4. Capitolium saxo quadrato substructum. ¶ *Ovid. l.* 1. *Trist. eleg.* 10. Barbara pars læva est avidæque substructa rapinæ. h. e. instructa.

Substruo, is, a. 3. *sottofabbricare*, *far i fondamenti*, [illegible]פה, Ger. *underbauwen*, Gal. *batir par dessous*, Hisp. *edificar de baxo*, ὑποδομέω, subtus struo, ab imo extruo, subædifico, fundamentum jacio, a fundamentis erigo. *Plaut. Most.* 1. 2. 39. Primum dum parentes fabri liberum sunt, & fundamentum liberorum substruunt, extollunt, &c.

Subsultim, adv. *saltellando*. subsiliendo, per saltus. *Suet. in Aug. c.* 83. Ita, ut in extremis spatiis subsultim decurreret.

Subsulto, as, n. 1 *saltellare*, ὑφάλλομαι, frequenter subsilio. *Plaut. Cas.* 2. 5. 10. Ut subsultabat, postquam vicit villicus! *Id. Capt.* 3. 4. 104. Tu subsultas, ego miser vix asto præ formidine. *Quintilian. l.* 9. *c.* 4. Monosyllaba si plura sunt, male continuabuntur, quia necesse est compositio multis clausulis concisa subsultet. ¶ In quibusdam *Plauti* codicibus legitur *sussulto*.

Subsum, subes, n. anom. *esser sotto*, *esser nascosto*, ὕπειμι, subtus sum, insum, sub aliqua re sum, lateo. *Planc. ad Cic. Fam.* 10. *ep.* 18 Subest intra cutem vulnus. *Cic. Phil.* 9. *c.* 2. In qua periculi suspicio non subesse. *Id.* 3. *de Fin. c.* 20. Intelligatur aliquam subesse ejusmodi causam, ut &c. *Id. Att. l.* 3. *ep.* 23. (*al.* 23.) Si ulla spes saluti nostræ subesset. ¶ Significat etiam adesse, instare. *Cic. pro Mil. c.* 16. Præsertim cum dies comitiorum subesset. *Plancus Cic. Fam.* 10. *ep.* 21. Putabam, posse me subesse propinquis locis, ut si durius aliquid esset, succurrere celeriter possem. ¶ Præteritum *subfui* non est in usu.

Subsurdus, a, um, aliquantum surdus. Translate *Quinctil. l.* 11. *c.* 3. Deinde vox non subsurda, rudis, immanis, &c.

Subsutus, a, um, nom. ac partic. a subsuor. *Hor. l.* 1. *sat.* 2. *v.* 29. Quarum subsuta talos tegat instita veste. Ubi *subsutam vestem* vocat, cujus fimbriæ, seu extremitati instita, idest limbus, seu fascia assuebatur.

Subtabidus, a, um, aliquantum tabidus. *Ammian. l.* 26. *c.* 6. (*al.* 17.) Stetit itaque subtabidus: excitum putares ab inferis.

Subtacitus, a, um, adject. aliquantum tacitus. *Prudent. Hamartig. v.* 174. Nine schola subtacitam meditatur gignere sectam.

Subtectus, a, um, adject. *coperto*. *Vitruv. l.* 9. *c.* 6. *de siderib.* Sub avis cauda pedes equi sunt subtecti.

Subtegmen. V. subtemen.

Subtego, is, a. 3. subtus tego. *Ammian. l.* 19. *c.* 6. Ferrea munimenta cælum omne subtexerunt.

Subtegulanea, orum, n. pl. *pavimenti al coperto*, ὑπόστεγα, ὑπόστεγα, στεγανά, pavimenta sub tecto, quæ alias barbarica dicuntur, ex testis tusis, rudere, & calce constantia. Differunt a subdialibus, quæ Græci vocant ὑπαίθρα, quia subtegulanea fiunt sub tecto, subdialia sub dio, sive aere aperto. *Plin. l.* 36. *c.* 25. Pavimenta credo primum facta, quæ nunc vocamus barbarica, atque subtegulanea.

Subtel, elis, n. 3. cavum pedis. *Priscian. l.* 5. *de vocib. incl.* Est enim subtel in pede, quod vola in manu. Unde *Priscian.* exponit κοῖλον τοῦ ποδός. Perottus scribit *subtal*, ac dici putat, quia sit sub talo.

Sub-

Subtēmen, inis, n. *trama*, *ἄτριον*, filum, quod sub stamine texitur, a *sub*, & *stamen*. *Varro l. 4. de L. L.* Stamen a stando, quod eo stat omne in tela velamentum, subtemen, quod subit stamini. *Ovid. 6. Met. v. 55.* Inseritur medium radiis subtemen acutis. *Ter. Heaut. a. 3.* Anus subtemen nebat, praeterea una ancilla erat. *Virg. 3. Æn.* Fert picturatas auri subtemine vestes. ¶ Legitur & *subtegmen* eodem sensu. nam qui ita distinguunt, ut *subtemen* sit quod explicuimus, *subtegmen* vero dicatur quasi *subtegimen*, & significet pannum illum, quo vestes subsuuntur sive commoditatis, sive ornatus gratia, *fodera*, nullo id idoneo confirmant exemplo. *Auson. epigr. 36.* Sive probas Tyrio textam subtegmine vestem. *Plin. l. 13. c. 11. de chartarum confectura.* E secundo earo staminea facta sunt, e primo subtegmina. h. e. secundis philyris papyri chartae stamen, & veluti stamen factum est, ex primis subtegmen, seu textura: texebatur enim papyrus in morem telarum. V. *Harduin. in eorum loc. cap. Plin.*

Subtendo, is, a. 3. sursum tendo, extollo. *Virg. in Ciri*, v. 7. Altius ad magni subtendis sidera mundi. Alii leg. *suspendis*.

Subtento, as, a. 1. *ὑποτανύω*, idem quod tento. *Plaut. Truc. 1. 2. 51.* Advenisti huc subtentatum exornatis ossibus. Alii aliter leg.

Subtentus, a, um, subtus extensus. *Cato de R. R. c. 10.* Lectum in cubiculo unum, lectos loris subtentos quatuor. h. e. de tabulatis, seu fulcris loris propendentes, qui mos erat antiquorum.

Subtenuis, & nue, o. 3. *ὑπόλεπτος*, aliquantulum tenuis. *Varro l. 2. de R. R. c. 7.* Non angusta iuba, crebra, fusca, subcrispa, subtenuibus setis, implicata in dexteriorem partem cervicis.

Subter, *sotto*, תחת, Ger. *unter*, Gal. *dessous*, Hisp. *debaxo*, *ὑπό*, praepositio locum denotans inferiorem, sicut *super* superiorem signat, a *sub*, ut *inter* ab *in*, *praeter* a *prae*. Ferme accusandi casum poscit, sive quietis, sive motus verbis adjungatur. *Cic. 4. Tusc. c. 10.* Plato iram in pectore, cupiditatem subter praecordia locavit. ¶ Interdum a Poetis cum ablativo usurpatur. *Virg. 9. Æn. v. 515.* Cum tamen omnes Ferre juvat densa subter testudine casus. ¶ Ponitur & sine casu, adverbialiter. *Cic. de Somn. Scipionis c. 4.* Deinde subter mediam fere regionem Sol obtinet.

Subteractus, a, um, nom. partic. a *subter*, & *ago*. *Cels. l. 5. c. 28.* Idque vitium subteractis quasi quibusdam radicibus serpit.

Subtercavātus, a, um, adject. *scavata di sotto*. *Solin. c. 8. de avib. Diomedeis.* Cum fetificum adest tempus, rostro scrobes excavant, deinde surculis superpositi texta cratium imitantur, & sic contegunt subtercavata.

Subtercurro, is, n. 3. *correr sotto*. *Vitruv. l. 9. c. 7. de sideribus.* Perseus dexterioribus subtercurrens basim Vergiliarum.

Subtercutaneus, a, um, adject. *che sta sotto la cute*, ut subtercutaneus morbus, *hydropisis*. *Aurel. Vict. epitom. in Adriano.*

Subterdūco, is, xi, ctum, a. 3. *sottrarre*, Ger. *sie verschleichen*, Gall. *se soustraire*, Hisp. *hurtarse a escondidas*, *ὑπεξάγω*, *ὑπάγω*, est se subtrahere, clam se subducere ex aliqua societate, vel loco, subterfugere. *Plaut. Mil. 2. 3. 72.* Serva istas fores, Ne tibi clam se subterducat istinc. *Id. Asin. 2. 2. 12.* Si huic occasioni tempus sese subterduxerit.

Subterflŭo, is, xi, xum, *ὑπορρέω*, subtus fluo. *Plin. l. 8. c. 30.* Torrente rapido minaciter subterfluente.

Subterfundo, as, a. 1. *stabilire*, a *fermar sotto*. *Lactant. l. 2. c. 8.* Cum fabricaretur coelum, terraque subterfundaretur.

Subterfugio, is, gi, giturn, n. 3. *fuggire*, *schivare*, *ὑποφεύγω*, clam aufugio. *Ulp. l. eum qui toto*, *ff. de prowl. credit.* Nam & eum, qui recedit, hoc est qui subterfugit, ut ne secum aliqua actio moveatur, latitare placet. *Plaut. Bacch. 4. 6. 2.* Subterfugisse sic mihi hodie Chrysalum. ¶ Aliquando ponitur pro vitare, detrectare, cum acc. ut subterfugere crimen, laborem, militiam, periculum, poenam, &c. *Plaut. Merc. 1. 2. 80.* Nequicquam ego mare subterfugi saevis tempestatibus. *Cic. 3. Off. c. 26. de Ulysse:* Insimulant eum Tragoediae simulatione insaniae militiam subterfugere voluisse.

Subterjacĕo, es, n. 2. *esser posto sotto*. *Avien. Arat. l. 1. v. 196.* Hic genus ardentem cum subterjacet axem.

Subterjacio, is, a. 3. *gettar sotto*. *Pallad. l. 3. tit. 18.* Hordei grana subterjaciuntur.

Subterior, oris, adject. comparativ. a subter, idem quod inferior. *Æmil. Macer. 2. v. 23.* Nocuus sanguis per subteriora dicitur expelli.

Subterlābor, eris, lapsus sum, d. 3. *scorrere sotto*, Ger. *entrinnen*, Gal. *s'écouler*, Hisp. *huyr a escondidas*, *ὑπεκρέω*, labor sub aliqua re. *Virg. 10. Ecl.* Cum fluctus subterlabere Sicanos. ¶ Ponitur etiam pro clam elabi, & effugere. *Liv. l. 30. c. 25.* Sed neque nostra ferire celeritate subterlabentem poterant.

Subterlĭno, is, lini, vel levi, litum, a. 3. *ὑπαλείφω*, subtus lino, imam rei alicujus partem perlino. *Plin. l. 28. c. 7.* Sutrix obstetrix tertianis, quartanisque efficacissimum dixit, plantas aegris subterlini.

Subterlŭo, is, a. 3. subtus lavo, subluo. *Claudian. de VI. Conf. Honor. v. 177.* Gurgite sidereo subterluis Oriona.

Subterlŭvio, onis, f. subluvies, proluvies. *Claud. Mamert. l. 1. de statu anim. c. 2.* Loca humoris assidua subterluvione cedentia.

Subtermĕo, as, n. 1. *passare di sotto*, *διαπεράω*, subtus transeo. *Claudian. de balin. Aponi*, v. 61. Et junctos rapido pontes subtermeat amne.

Subternăto, as, n. 1. *nuotar sotto*, subnato. *Solin. cap. 32. de Ægypto:* Delphines crocodilos alliciunt ad natandum, demersique acuta tenera ventrium subternatantes secant.

Subternus, a, um, adject. idem quod infernus, a *subter*. *Prudent. Hamartig. v. 932.* rapidos subterna nocte caminos. *Id. l. 2. adver. Symmach. v. 392.* Religionis opem subternis poscere ab antris.

Subtĕro, is, trivi, tritum, a. 3. *pestare*, *diminuire*, שחק, Ger. *zerreiben*, Gall. *broyer menu*, Hisp. *desmenuzar*, *ὑποτρίβω*, comminuo. *Col. l. 12. c. 3.* Salis sextarium subtritum, & subtritum cum quartario mellis aceto diluito. ¶ Ponitur etiam pro continuo attritu subtus consumere. *Cato c. 72.* Boves ne pedes subterant, prius, quam in viam quoquam agas, pice liquida cornua infima ungito.

Subterpendĕo, es, n. 2. subtus pendeo. *Pallad. in Martio*, *tit. 10.* Male fixae terrae tecta subterpendentia.

Subterrānĕus, a, um, *sotterraneo*, *che è sotto terra*, *ὑπόγειος*, quod est sub terra. *Col. l. 1. c. 6.* Vinctis quam saluberrimum subterraneum ergastulum, angustis illustratum fenestris. *Tacit. de German. c. 16.* Specus subterraneos aperire.

Subterrēnus, a, um, adject. &

Subterrēus, a, um, adject. idem quod subterraneus. *Arnob. l. 7. p. 226.* Opinionem necesse est frustrari, quam super atris pecudibus habetis, Diisque subterreis. *Apul. l. 9. A. A.* Subterrenas nobis plagas illuminabas.

Subtersĕco, as, a. 1. subtus seco. *Cic. in Arat. v. 273.* medium subtersecat hic Capricornum.

Subtertenŭo, as, a. 1. *logorare di sotto*. *Lucr. l. 1. v. 312.* Anulus in digito subtertenuatur habendo. Scribi tamen potest divisim *subter tenuatur*.

Subtervăcans, antis, particip. a *subter*, & *vaco*, *vacuo di sotto*. *Senec. lib. 6. Quaest. nat. c. 23.* Decidens in illum subtervacantem locum. Nisi malis divisim scribere *subter vacantem*.

Subtervŏlo, as, a. 1. *volar sotto*. *Stat. 3. Theb. v. 669.* fragor intonat ingens Hortantum, & vasta subtervolas astra tumultu.

Subtervolvo, is, a. 3. subtus volvo. *Ammian. l. 22. c. 20.* Ita Pontus perstringitur gelu, ut nec amnium cursus subtervolvi credantur.

Subtexo, is, xui, xtum, a. 3. *coprire*, tego, abscondo, quasi subtus texendo cooperio. *Virg. 3. Æn.* Et caelum subtexere fumo. *Stat. l. 3. Sil. 1.* Caelum subtexitur umbra. ¶ Translate ponitur pro subdere, subjungere, veluti texendo addere, *soggiungere*, *προστίθημι*. *Plin l. 25. cap. 11.* Singulis corporum morbis remedia subtexemus. *Liv. l. 37. c. 48.* Subtexit deinde fabulae huic, legatos interrogatos esse &c. *Velley. l. 1. c. 14.* Huic rei haud intempestive subtexturi videmur, civitates propagatas, auctumque Romanum imperium &c.

Subtextus, a, um, adject. intextus, immixtus. *Manil. l. 3. v. 322.* Et subtexta malis sunt bona.

Subtīlĭlŏquentia, ae, f. subtilis oratio. *Tertul. l. 5. contr. Marc. c. 19.*

Subtīlĭlŏquus, a, um, adject. subtiliter loquens. *Tertul. l. 5. adv. Marc. c. 19.*

Subtīlis, & le, o. 3. *sottile*, דק, Ger. *rein*, Gal. *subtil*, Hisp. *delgado*, *λεπτός*, tenuis, gracilis, cui crassus opponitur, *arcta*. *Lucret. l. 4. v. 899.* ventus subtili corpore tenuis. & *v. 85.* Subtile filum. *Plin. l. 11. c. 5.* Apes fucum subtilissimum contrahunt. ¶ Translate *Horat. l. 2. sat. 8. v. 38.* Fervida quod subtile exsurdant vina palatum. *delicato*. *Col. l. 8. c. 18.* Subtilior gula, *gusto fino*. *Cic. 2. de Orat. c. 53.* Acutissimum, & subtilissimum dicendi genus. *Id. 2. de nat. Deor. c. 47.* Solers, subtilisque descriptio partium, *diligente*, *minuta*. *Id. l. 15. Fam. ep. 6.* Judicium subtile. *acuto*, *perspicace*. *Id. pro Planc. c. 5.* C. Serenus subtilissimus homo: fuit enim & animi satis magni, & consilii. ¶ Subtile dicendi genus idem est aliquando, quod illius simplex, tenuis, infimus. *Cic. Fam. 9. ep. 21.* Privatas causas, & eas tenues agimus subtilius, capitis, aut famae scilicet ornatius. Adde *de clar. Orat. c. 9.* ¶ *Ad subtile* apud Censorin. *de die nat. c. 17.* idem est quod *subtiliter*. Ita enim ait: Seculum quid sit, usque adhuc arbitror ad subtile examinatum non esse.

Subtīlĭtas, atis, f. *sottigliezza*, דק, Germ. *subtilheit*, Gall. *subtilité*, Hisp. *sutileza*, *λεπτότης*, tenuitas, gracilitas. *Plin. l. 30. in fin.* Immensae subtilitatis animalia. ¶ Translate est macies, ac jejunitas. *Cic. de clar. Orat. c. 16.* Lysia est genere toto strigosior, sed habet tamen suos laudatores, qui hac ipsa sua subtilitate admodum gaudent. ¶ Item acumen. *Cic. 4. Fam. ep. 4.* Subtilitas, & elegantia scriptorum. *Quintil. l. 1. c. 4.* Intima quaestionum naturalium subtilitas.

Subtīlĭter, adv. *sottilmente*, *ornatamente*, *λεπτῶς*, acute, acriter, tenuiter. *Cic. 1. Acad.* Sed Zeno cum Arcesilam anteiret aetate, valdeque subtiliter dissereret. *Id. l. 9. Fam. ep. 21.* Privatas causas, & eas tenues, agimus subtilius, capitis, aut famae scilicet ornatius. *Id. pro Corn. Balb.* A quo haec, quae ego nunc persequor, subtilissime sunt omnia perpolita. *Liv. l. 3.* Numerum subtiliter exsequi, *per minuta*.

Subtĭmĕo, es, n. 2. *ὑποδειμαίνω*, aliquantulum timeo, subvereor, subformido. *Cic. 2. Phil. c. 14.* Numquid subtimes, ne ad te hoc crimen pertinere videatur?

Subtinnio, is, aliquantum tinnio. *Tertul. de pal. c. 4.*

Subtĭtŭbans, antis, aliquantum titubans. *Prudent. in Apotheosi*, v. 690. subtitubante fide.

Subtractus, a, um, *sottratto*, *tolto via*. *Ulp. l. sed si mors*, *ff. de donat.* Ut omnem plenissimam habeas infirmitatem, quando ab hac luce fueris subtractus. *Callistrat. l. 1. Dig. de jure Fisci.* Ea subtracta esse creduntur, quae nocitura causa ejus fuerunt.

Subtrăho, is, xi, ctum, a. 3. *sottrarre*, *cogliere di sotto*, משך, Ger. *entziehen*, Gal. *soustraire*, Hisp. *socar*, *ὑφέλκω*, aufero, de medio aufero, removeo, adimo. Usurpatur vel cum solo accusat. *Cic. 3. de Or.* Neque verba sedem habere possunt, si rem subtraxeris. *Caes. l. 8. B. G.* Quae si clandestina fuga subtrahere conarentur. ¶ Vel cum acc. & dat. *Cic. pro Mur.* Nolite mihi subtrahere vicarium meae diligentiae. *Virg. 6. Æn.* Siste gradum, teque aspectu ne subtrahe nostro. Ubi *aspectu nostro* dativus est more antiquorum. ¶ Vel cum acc. & abl. cum praep. *a*, vel *ab*. *Cic. ad Q. Frat. l. 2.* Quo ego me libentius a curia, & ab omni Reipublicae parte subtraho. ¶ Vel cum acc. & abl. & praep. *de*. *Cic. 3. Off.* Qui si occideris, multum de communi utilitate subtraxerit. ¶ Subtrahere etiam est surripere, furari. *Plaut. Cas. 2. 5. 28.* Ei haud commodi est, quin cive aut subtrahas. Aut stupro invenerit. ¶ Item abducere, tollere. *Colum. lib. 3. cap. 4.* Eam materiam, quae laedere solebatur, ducendo supras alvum, subtrahebant.

Subtristis, & ste, o. 3. *ὑπόλυπος*, aliquantulum tristis. *Ter. Andr. 2. 6. 16.* Subtristis visus est esse aliquantulum mihi.

Subtrītus, a, um, *ὑποτετριμμένος*, attritus, partic. a subteror. *Plaut. Asin. 1. 2. 73.* Quibus subtritae ad femina jam erant ungulae. idest attritu nimio consumptae.

Subturpĭcŭlus, a, um, dim. a *subturpis*, & idem signat. *Cic. Att. l. 4. ep. 5.* Etiam subturpicula mihi videbatur esse παλινῳδία.

Subturpis, & pe, o. 3. *ὑπαίσχρος*, quod turpitudinis nonnihil habet commixtum. *Cic. 2. de Or. c. 66.* Et quae sint, quod ridiculi proprium est, subturpia.

Subtus, adv. *sotto*, מתחת, Ger. *unter*, Gall. *sous*, Hisp. *de baxo*, *ὑποκάτω*, idem quod *sub*, a *sub*, ut ab *in intus*. *Var. l. 2. R. R. c. 9.* Labris subnigris, aut rubicundis, neque resimis superioribus, neque pendulis subtus, mento suppresso.

Subtūsus, a, um, nom. partic. aliquantum tusus, seu percussus. *Tibul. l. 1. eleg. 9. (al. 11.)* Flet teneras subtusa genas. Al. leg. *suffusa*.

Subvas, idis, m. qui subsistit in locum prioris vadis, seu qui pro ipso vade spondet. *Gel. l. 16. c. 10.* Vades, & subvades.

Subūcŭla, ae, f. *camiscia*, כתונת, Ger. *hemb*, Gall. *chemise*, Hisp. *camisa*, *ὑποχίτων*, intima vestis, quae fere ex lino fit, ita dicta, quod ea subtus induamur, seu quia tunicae subsit, ut tunica pallio. *Var. l. 4. de L. L.* Capitium ab eo, quod capit pectus, idest, ut antiqui dicebant, comprehendit. alterum, quod subtus, a quo subucula, alterum, quod supra, a quo supparus. *Horat. l. 1. ep. 1.* Subucula pexae Trita subest tunicae. *Suet. in Aug. c. 82.* Hyeme quaternis cum pingui toga tunicis, & subucula thorace laneo, & feminalibus, & tibialibus muniebatur. ¶ Sumitur etiam pro libi genere. *Fest.* Subuculam Ælius Stilo, & Cloatius iisdem fere verbis demonstrans vocari, quod Diis detur ex halica, & oleo, & melle. Nam de tunicae genere notum est omnibus. *Paul. ibid.* Subucula genus libi dicitur, ex halica, & oleo, & melle: & genus vestimenti.

Subūcŭlātus, a, um, *ὑποχιτωνωτός*, subucula indutus. *Quintil. l. 8. c. 3.* Nec a verbis modo, sed a nominibus quoque derivata sunt quaedam, ut a Cicerone subuculatum, & ab Asinio fimbriatum, & figulatum. Alii pro *subuculatum* leg. *sullaturit*.

Subvectio, onis, f. *trasportamento*, actus subvehendi. *Caes. l. 7. B. G. c. 10.* Ne ab re frumentaria duris subvectionibus laboraret. Adde *Liv. l. 24.*

Subvecto, as, a. 1. freq. a subveho. *Plaut. Asin. 2. 2. 74.* Ipsos, qui tibi subvectabant rure huc virgas ulmeas. *Virg. 6. Æn. v. 303.* Et ferruginea subvectat corpora cymba.

Subvector, oris, m. qui subvehit. *Avien. in descriptione Orbis*, v. 193. Bosphorus Inachiae subvector virginis olim.

Subvectus, us, m. idem ac subvectio. *Tac. l. 15. c. 4.* Et provisi ante commeatus, quorum subvectu, &c.

Subvectus, a, um, partic. a subvehor. *Ovid. 8. Met.* Illa dato subvecta per aera curru Devenit in Scythiam.

Subvĕho, is, xi, ctum, a. 3. *portare in alto*, *innalzare*, הוביל, Ger. *hinaufahren*, Gal. *enlever*, Hisp. *ervar*, *ὑποκομίζω*, attollo. *Lucret. l. 5. v. 516.* Ast alterum subter, contra qui subvehat urbem. *Plin. l. 31. c. 1.* Saepe etiam lapides subvehunt, portantes aliena pondera. ¶ Saepe usurpatur pro advehere, vehiculis, vel navibus afferre. *Caes. l. 1. B. G.* Eo frumento, quod flumine Arare navibus subvexerat. *Liv. l. 9. c. 13.* Infestis omnibus viis, per quas commeatus ex Samnio subvehebatur. *Id. l. 24. c. 40.* Subvehi adverso flumine.

Subvello, is, a. 3. subtus vello. *Lucil. apud Non. c. 1. n. 102.* Radus, subvellor, desquamor, pumicor, ornor. h. e. pilos corporis mihi vello.

Subvenio, nis, n. 4. *sovvenire*, *ajutare*, עזר, Germ. *zu hülffkommen*, Gal. *secourir*, Hisp. *socorrer*, *βοηθέω*, subsidio venio, suppetias fero, auxilior, adjuvo. *Cic. l. 13. Fam. epist. 4.* Cum eo animo venissem, ut utrique provinciae, si ita tempus ferret, subvenirem. *Id. Att. l. 1. ep. 12.* Huic quoque rei subventum est maxime a nobis. *Id. ibid. 13. epist. 14.* Gravedini quaeso omni ratione subveni. h. e. remedium affer. Sic *Tacit. Ann. 15. c. 68.* Non alitur tot flagitiis

gitiis ejus subveniri potuisse. ¶ Cum accusativo communi, *Plaut. Pseud.* 1. 3. 74. Si neque illa adsit, neque hic qui venit, quicquam subvenit. ¶ Ponitur & pro intervenire, advenire. *Tacit. Ann.* 2. c. 11. Cæteros eis sua, aut equites cum Stertinio subvenientes, periculo exemere. *Gell. l.* 19. c. 7. Ut quæque vox digna animadversione subvenerat, memoriæ mandabamus. ¶ *Subvenibo*, pro *subveniam*, ἀρχαϊκῶς. *Plaut. Men.* 5. 7. 20. Defendam, & subvenibo sedulo.

Subvento, as, n. 1. freq. a subvenio. *Plaut. Rud.* 2. 4. 12. Spes bona, obsecro, subventa mihi.

Subventor, oris, m. *che ajuta*, *sovvenitore*. *Inscript. apud Gruter. p.* 459. *n.* 1. Populi subventori. *Et p.* 1095. *n.* 7. Subventori civium necessitatis.

Subventurus, a, um, partic. temporis futuri a subvenio. *Cic. Att. l.* 8. Quin is Domitio subventurus esset. *Ovid. lib.* 2. *Am. el.* 16. Et subventuros auferat unda Deos.

Subverbustus, a, um, *στιγματίας*, servus, verbero, a *verber*, ut e *rus rustus*, ab *arbor arbustum*, ab *onus onustus*. Secundum *Festum* dicitur quasi *sub veru ustus*, *b* pro *u* posito. Scribit enim: Subverbustam, veribus ustam significat Plautus, cum ait, Ulcerosam, compeditam, subverbustam, sordidam. ¶ Opponitur liberali. *Tertull. de Pallio c.* 4. Libertinos in equestribus, subverbustos in liberalibus, dedititios in ingenuis, rupices in urbanis, scurras in forensibus, paganos in militaribus.

Subvereor, eris, itus sum, d. 2. *dubito alquanto*, aliquantulum vereor. *Cicer. lib.* 4. *Fam. ep.* 10. Venit enim mihi in mentem subvereri interdum, ne te delectet tarda decessio.

Subversio, onis, f. *sovversione*, actus subvertendi. *Arnob. l.* 2. Subversio humani generis. *Et lib.* 5. Animorum subversiones.

Subverso, as, a. 1. freq. a subverto. *Plaut. Curc.* 4. 2. 23. Vel qui ipsi vortant, vel qui alios subversandos præbeant. Alii leg. *ut versentur*.

Subversor, oris, m. eversor. *Tacit. Ann.* 3. c. 28. Suarum legum auctor idem, ac subversor.

Subversus, a, um, adject. eversus. *Lucret. l.* 5. v. 1135. subversa jacebat pristina majestas. *Tacit.* 4. *hist. c.* 42. Subversæ domus. *Id. Ann.* 13. c. 39. Subversi portarum obices.

Subverto, is, ti, sum, a. 3. *voltare*, הפך, Germ. *umkehren*, Gal. *renverser*, Hisp. *trastornar*, καταστρέφω, est, quod subtus est, supra vertere, ut fit in arando. *Col. l.* 11. c. 2. Idem, qui lupinum stercorandi agri causa serit, nunc demum aratro subvertit. ¶ Translate dicitur de quacunque re pro destruere, tollere, delere, *sovvertire*, καθαιρεῖν. *Sall. in Jug. c.* 30. Probarent ne tantum flagitium, an decretum Consulis subverterent, parum constabat. ¶ Item pro perdere calumniis. *Tacit. l.* 3. *Ann. c.* 25. Cum omnes domus delatorum interpretationibus subverteretur.

Subvesperus, ventus est occidentalis apud *Vitruv. l.* 1. c. 6.

Subvexus, a, um, *ἀνάντης*, clivosus. *Liv. lib.* 25. *cap.* 36. Omnia fastigio leni subvexa.

Subvillicus, i, m. *sottofattore*, villicus qui est sub alio villico. Legitur in *Inscriptionib. apud Gruter.* non semel.

Subviridis, & de, *verdicognolo*, *verdiccio*, ὑπόχλωρος, aliquantulum viridis. *Plin. lib.* 25. *cap.* 9. Tharsonace fruticosa, foliis subviridibus, flore roseo. *Id. lib.* 37. *cap.* 10. Balanitæ genera duo habent, subvirides, & Corinthii æris similitudine.

Subula, æ, f. *lesina*, Ger. *ahl*, Gal. *alesne*, Hisp. *alesna*, ὀπήτιον, instrumentum sutorum, quo illi calceos suentes corium perforant, quasi suibula, per Sync. a *suendo*. *Martial. l.* 3. *ep.* 16. Quodque tibi tribuit subula, sica rapit. *Col. l.* 6. c. 1. Mox subula pars auriculæ latissima circumscribitur. ¶ Subula leonem excipere, proverbio dicuntur illi, qui magnis periculis levia adhibent remedia. *Senec. epist.* 82. *in fine*.

Subulcus, ci, m. *porcajo*, ὑφορβός, qui suum dux est, vel cui porcorum nutriendorum cura commissa est. *Varr. l.* 2. *R. R.* Ut subulcus facile circumspicere possit, ne quis porcellus a matre opprimatur. *Col. in præf. l.* 1. Porculatoris vero, & subulci diversa professio, diversæ pastiones.

Subulo, onis, m. *αὐλητής*, tibicen. *Fest.* Subulo Tusce tibicen dicitur. Itaque Ennius: Subulo quondam marinas propter adstabat plagas. *Varr. lib.* 6. *de L. L.* Apud Ennium, Subulo quondam marinas propter adstabat aquas. Subulo dictum, quod ita dicunt tibicinem Tusci. Quocirca radices ejus in Etruria, non Latio, quærendum est. ¶ Subulones etiam dicuntur cervorum quoddam genus rectis cornibus, & in modum subulæ acuminatis, simplicibus, & non ramosis. *Gloss. vet.* *Subulones*, ἀρίγνοι, θῆρα. *Plin. l.* 11. c. 37. Aliis simplicia tribuit (cornua) ut in eodem genere (cervorum) subulonibus ex argumento dictis. *Id. l.* 28. c. 17. Sunt & qui suum sim. cinerem profuisse scripserint in potu, & cervi pulmonem, maxime subulonis. ¶ Denique subulo dicitur pædico, qui pueros quasi subula perforat. Sic exponit *Turneb.* locum illum *Ausonii epigr.* 69. Per varias veneris postica vulnere fossor, Lucili vatis subulo pullipremo.

Subvolo, as, n. 1. *volare in su*, Germ. *auffliegen*, Gal. *voler en peu en haut*, Hisp. *volar*, ἀναπέτομαι, sursum volo. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 17. Sin hæ sursum rectis lineis in cœlestem locum subvolent. *Ovid.* 4. *Met.* Numerusque ex ordine major Subvolat, & remos plausis circumvolat alis.

Subvolturius. V. Subvulturius.

Subvolvo, vis, a. 3. ἀνακυλίω, sursum volvo. *Virgil.* 1. *Æn.* v. 424. Molirique arcem, & manibus subvolvere saxa.

Subura, æ, f. vel Suburra, *la Suburra*, vicus, & via Romæ, in 2. regione, quæ Cælimontana vocatur, & vulgo *Rione de' Monti*, ubi olim meretrices habitabant. Nomen Suburæ ex eo fortasse est, quod locus is sub urbe foret. Nam muro terreo suberat, ut docet Junius apud *Var. l.* 4. *L. L.* Verum idem *Varro ibid.* & *Festus* scripsere, Suburam a pago Succusano dictam, hoc vero maxime probari eorum auctoritate, qui aiunt ita appellatam & regionem urbis, & tribum, a stativo præsidio, quod solitum sit succurrere Esquiliis, infestantibus eam partem urbis Gabinis, indicioque esse, quod adhuc ea tribus per C literam, non B, scribatur. *Martial. l.* 6. Famæ non nimium bonæ puellæ, Quales in media sedent Suburra. *Pers. sat.* 5. Totaque impune Suburra Permisit sparsisse oculos mihi candidus umbo.

Suburanenses, ium, incolæ Suburæ. *Fest. in October*.

Suburanus, vel Suburranus, a, um, quod ad Suburam spectat. *Festus*: Suburanam Tribum antea Succusanam per C appellabant ex nomine regionis. Nam partem illam quoque tradunt fuisse Succusanam dictam. Verrius autem ait, similatum esse, cur non e nomine pagi Succusani, in quo milites exercerentur. *Hor. Epod.* 5. Senem, quod omnes rideant, adulterum Latrent Suburanæ canes.

Suburbanitas, atis, f. τὸ προάστειον, locorum suburbanorum situs, urbis vicinitas. *Cic.* 4. *de Ver. de Sicilia c.* 3. Sic populo Romano jucunda suburbanitas est hujusce provinciæ.

Suburbanum, ni, subst. n. προάστειον, τὸ ἐν τῷ προαστείῳ χωρίον, prædium urbi vicinum. *Suet. in Aug.* Nutrimentorum ejus ostenditur adhuc locus in avito suburbano, juxta Velitras permodicus. *Cic. pro Rab. Post. c.* 10. In hortis, aut suburbanis suis.

Suburbanus, a, um, *vicino alla città*, προάστιος, ὁ ἄγχι προαστείου, quod urbi vicinum est. *Cic.* 2. *de Div.* Aqua Albana deducta ad utilitatem agri suburbani, non ad arcem, urbemque retinendam. *Id.* 1. *de Or. c.* 21. Academiæ illi, ac Lyceo tuum hoc suburbanum gymnasium anteponam.

Suburbicarius, a, um, idem ac suburbanus, ut Suburbicariæ regiones, Suburbicariæ partes, *Cod. Theodos. l.* 4. *de annonis, & tributis*.

Suburbium, ii, n. προάστειον, *sobborgo*, frequentes extra urbem domus instar vici urbani ædificatæ. *Cic.* 12. *Phil. cap.* 10. Qui Terminalibus nuper in suburbium, ut eodem die reverterer, ire non ausus sim?

Suburgeo, es, a. 2. aliquantum urgeo. *Virg.* 5. *Æn.* Dum proram ad saxa suburget.

Suburo, is, ssi, stum, a. 3. leviter uro. *Suet. in Aug. c.* 68. Solitusque sit crura suburere nuce ardenti. Hinc *subustus* apud *Paulin. Nol. carm.* 7.

Suburra. V. Subura.

Subustio, onis, f. *Leg.* 32. *Cod. Theodos. de oper. publ.* Subustio Thermarum vocatur, quæ ab *Ammiano l.* 31. c. 1. Succensio lavacri dicitur, hoc est calefactio, quia lavacra ex inferiore loco calefiebant.

Subvulsus, vel Subvolsus, a, um, nom. ex particip. *pelato*, *netto da' peli*. *Scipio apud Gel. lib.* 7. *cap.* 12. Qui barba vulsa, feminibusque subvulsis ambulet.

Subvulturius, a, um, qui fusco colore est instar vulturis. *Plaut. Rud.* 2. 4. 9. Ecquod corpus cujusmodi subvulturium? illud quidem, subaquilum volui dicere.

Succasus, us, m. *il cadere all' ingiù*. *Varro apud Non. c.* 6. *n.* 21. Ventus succasu vehementius sufflare. Alii leg. *sue casu*.

Succedaneus, a, um, *successore*, Ger. *nachfolger*, Gall. *successeur*, Hisp. *successivo*, διάδοχος, ἀντίθετος, quod alteri succedit, seu quod pro alio subjicitur. *Plaut. Epid.* 1. 2. 37. Ut meum tergum stultitiæ tuæ subdas succedaneum? *Ulp. l.* 3. *in fine*, *ff. de administr. tutor.* Nec patiuntur, ut succedanei fiant alieni periculi. *Id. l.* 4. *ff. de Magistr. conv.* Serv. Hæres ipsius, dolo proximæ culpæ succedaneus est. Eoque modo in *Cod.* legas, succedaneum damni, solutionis, functionis, &c. ¶ Succedanea, seu succidanea hostia dicebatur, quæ in locum alterius succedebat, & mactabatur. *Serv. in* 2. *Æn. v.* 140. More antiquo hostia si effugisset, effugia dicebatur, quæ autem supposita fuerat, succedanea appellabatur. *Gel. l.* 4. c. 6. Si primis hostiis litatum non erat, aliæ post easdem ductæ hostiæ cædebantur, quæ quasi prioribus jam cæsis, luendi piaculi causa subdebantur, & succidebantur; ob id succidaneæ nominatæ. *Apul. l.* 8. *Met.* Postquam non cervam pro virgine, sed alteram pro homine succidaneum videre. ¶ Disputant Grammatici, & Etymologi, sit ne succidanea hostia a *succedendo*, an a *succidendo*, quod scilicet posteriore loco cædatur: hoc acriter defenditur a *Gellio loc. cit.* illud a Mario Victorino, & aliis: sed tota hujusmodi lis nihil ad notionem, usumque verbi facit.

Succedo, is, essi, essum, n. 3. *andar sotto*, *entrare*, Ger. *underbingehen*, Gall. *succeder*, Hisp. *suceder*, ὑπέρχομαι, subeo, ingredior. *Cic. pro Dom.* It tectum, quo imbris vitandi causa succederet, nullum haberet. *Cæs. l.* 2. *B. G.* Testudine facta portis succedunt, murumque subruunt. *Virg.* 5. *Æn.* Parvæ succedimus urbi. *Liv. lib.* 1. Nec manere ergo, nec transire aperta ausus, sensim ad montes succedit. *Sallust. apud Serv. in Eclog.* 5. Cum murum hostium succedisset, pœnas dederat. *Rursus Cic.* 1. *de Orat. c.* 33. Sub umbra (?) falls subeant, & succedant, necesse est. ¶ Sumitur etiam pro in alterius locum venire, *succedere*. *Cæs. l.* 5. *B. G.* Integrique, & recentes defatigatis succederent. *Cic. l.* 12. *Fam. ep.* 4. Dolabella valde vituperabatur ab hominibus non insulsis, quod tibi tam cito succederet. *Id.* 3. *Off.* Ut veros hæredes moveat, in eorum locum ipse succedat? ¶ Usurpatur etiam impers. *Cic. in Pison.* Cum tu non solum, quod tibi succederetur, sed quod Gabinio non succederetur, exanguis, & mortuus concidisti. *Id. l.* 13. *Fam. ep.* 10. Qui, cum forte Quæstor Macedoniam obtineret, neque ei successum esset. ¶ Est etiam prospere cedere, felicem exitum habere, *aver buon successo*, *andar bene*. Varie construitur. *Ter. Andr.* 4. 1. 46. Hac non successit, alia aggrediemur via. *Cicer. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 13. Si ex sententia successerit, bene erit opera posita. *Plaut. Mil.* 3. 2. *in fine*. Lepide hoc succedit sub manus negotium. *Liv. lib.* 21. Non ita prospere, ubi ad effectum operis ventum est, cœptis succedebat.

Succendo, is, endi, ensum, a. 3. *accendere*, יצת, Ger. *anzünden*, Gal. *enflammer*, Hisp. *encender*, ὑφάπτω, ignem subjicio, accendo, incendo. *Lucan. lib.* 6. v. 178. alterius flamma crinesque, genasque Succendit. ¶ Translate est incitare. *Id. ibid. v.* 171. movit tantum vox illa furorem, Quantum non primo succendunt classica cantu.

Succenseo, es, sui, sine sup. *adirarsi*, קצף, Ger. *zornig sein*, Gall. *se marrir*, Hisp. *ensañar*, ἀγανακτέω, irascor. *Cic. pro Dejot. c.* 13. Non enim jam metuo, ne illi succenseas: illud vereor, ne tibi illum succensere aliquid suspicere. *Ter. Andr.* 2. 3. 2. Si id succenseat nunc, quia non det tibi uxorem Chremes. *Gel. l.* 16. c. 11. Psyllos re aquaria defectos, eam injuriam graviter Austro succensuisse. *Plaut. Bacch.* 3. 4. 27. Num quid ei succenseat mea causa de auro.

Succensio, onis, f. calefactio, ut succensio lavacri, *Ammian. l.* 31. c. 1. V. *Subustio*. ¶ Item accensio, illustratio. *Tertull. de resur. carn. c.* 25. Redaccenduntur enim & stellarum radii, quos matutina succensio extinxerat. ¶ Item indignatio, ira, a *succenseo*. *Symmach. l.* 5. *ep.* 55. Literæ tuæ officii plenitudine memoriam succensionis oblitterant.

Succensus, a, um, nom. ex particip. *acceso*. *Liv. l.* 28. In succensum rogum injicere corpora. *Cic. in Pison. c.* 18. Succensis ignibus torreri. ¶ Translate *Senec. in Herc. Fur. v.* 779. Lapithasque multo in bella succensi mero. *Ovid. heroid. ep.* 15. *v.* 197. Succensus amore. *Silius l.* 1. *v.* 169. Succensus ira.

Succentivus, a, um, adject. qui cum alio canit. *Varr. lib.* 1. *R. R. c.* 2. Dextera tibia alia, quam sinistra, ita ut tamen sit quodammodo conjuncta, quod est altera ejusdem carminis modorum incentiva, altera succentiva. *accordata con l'altra*.

Succentor, oris, m. qui succinit, & cantum suum cum alio, sed submissius, accommodat: hanc enim eandem significationem habet *succino*, cujus est verbale. Translate *Ammian. l.* 19. c. 38. Paulo succentore fabularum crudelium, h. e. impulsore. ¶ *Isidorus l.* 6. *Orig. c.* 19. aliter succentorem definit: ait enim tres esse in cantando gradus, primum succentoris, (h. e. ejus, qui cantum incipit) secundum incentoris, tertium accentoris.

Succenturiatus, a, um, ὑποκατάλογος, qui additus est in supplementum centuriæ, partic. a succenturior. *Ter. Phorm. a.* 1. *sc.* 4. *in fine*: Nunc prior adito tu, ego in insidiis hic ero succenturiatus, siquid deficies. Ubi sic *Donatus*: Tota Metaphora de re militari est. Succenturiati dicuntur, qui explendæ centuriæ gratia subjiciunt se ad supplementum ordinum.

Succenturio, as, a. 1. *reclutare*, ὑπολοχαγέω, est in locum occisorum militum alios subsituere, a *centuria*. *Festus ex Plauto*, & Cæcilio: Succenturiare est explendæ centuriæ gratia supplere, subjicere. ¶ Translate dicitur de quacunque re, cum in locum rei, quæ aufertur, alia statim substituitur. *Gel. l.* 15. c. 8. Et alia esca melior, atque amplior succenturietur.

Succentus, us, m. cantus post cantum. *Martian. Capella l.* 1. *pag.* 6.

Succerda. V. Sucerda.

Succerno. V. Subcerno.

Successio, onis, f. *successione*, Ger. *nachtretung*, Gall. *succession*, Hisp. *succession*, διαδοχή, actus succedendi. *Cic.* 1. *Fin.* Sic in omni re doloris amotio successionem efficit voluptatis. *Cæl. Cic. l.* 8. *Fam. ep.* 1. Quod adhuc nihil retulit de successione provinciarum Galliarum. *Brutus ad Attic. in epist. ad Brutum*, 17. Si metus Antonii oppressi positus in Antonii locum successio. ¶ Item successus. *Cic. in fragmen. in Hortens. apud Augustin. de vita beata*: Ejusque omnis institutum voluntatemque omnem successio prospera consecuta est.

Successive, adv. *successivamente*, ἐκ διαδοχῆς, per successionem. *Spartian. in Caracal. c.* 8. In advocationem fisci successive. Sed alii leg. *successisse*.

Successivus, a, um, adject. *che succede*, qui post alium succedit. *Lactant. de opif. Dei*, c. 12. Duobus sexibus mistis, ac feminæ copulatis, successiva proles patitur.

Successor, oris, m. *successore*, Ger. *nachfahr*, Gall. *successeur*, Hisp. *successor*, διάδοχος, qui alteri succedit. *Cic. l.* 2. *Fam. ep.* 17. Marium quidam successorem tarde video esse venturum. *Ovid. de remed. am. v.* 462. Successore novo tollitur omnis amor. ¶ Successorem alicui dare, est imperium ei abrogare, summovere, exauctorare: utebantur enim eo dicendi modo ad invidiam molliendam.

Spar-

Spartian. in Adrian. c. 11. Septicio Claro Præfecto, & Suetonio Tranquillo epistolarum magistro successores dedit. *Id. in Pio, cap.* 5. Pactus imperator nulli eorum, quos Adrianus provexerat, successores dedit.

Successorius, a, um, adject. ad successionem pertinens. *Ammian. l.* 14. *c.* 8. Seleucus cum post Alexandrum successorio jure teneret regna Persidis. *Ulpian. l.* 1. *ff. l.* 38. *tit.* 9. Successorium edictum ideirco propositum est, ne bona hæreditatis vacua sine domino diutius jacerent.

Successus, us, m. *buon successo*, Ger. *auffgang*, Gal. *aventure, bonheur*, Hisp. *sucesso*, νίκη, eventus prosper. *Virg.* 2. *Æn.* Atque hic successu exultans, animisque Choroebus. *Liv. in præf. operis*, Ut orsis tanti operis successus prosperos darent. *Ovid. de remed. amor. v.* 624. Successumque artes non habuere meæ. *Idem Heroid. ep.* 1. *v.* 58. Successu carere. ¶ Sumitur & pro cursu temporis continuato, & succedente. *Justin. l.* 1. *c.* 8. Cyrus regnavit annos XXX. non initiis tantum regni, sed continuo totius temporis successu admirabiliter insignis. ¶ Proprie est actus succedendi, & subeundi. h. e. accessus a loco ad locum. *Cæs. l.* 2. *B. G. c.* 20. Quarum rerum magnam partem temporis brevitas, & successus, & incursus hostium impediebant.

Successus, a, um, εὐπροχωρούμενος, quod prospere cessit, partic. pass. a succedo. *Cic. l.* 1. *ad. Fam. ep.* 21. Nam cum omnia mea causa velles mihi successa, tum etiam tua. ¶ Successum, nom. substantivi, *buon successo*. *Ovid. Met.* 2. *v.* 789. *de Invidia*: Murmura parva dedit, successorumque Minervæ indoluit. Alii leg. *successuumque*.

Succidaneus. V. Succedaneus.

Succidia, æ, f. *carne porcina salata*, Ger. *speck seite*, Gal. *flèche de lard*, Hisp. *lardo salado*, ταριχεία, tergum suis, sive massa carnis porcinæ sale durata, & in quotidianos usus servata. *Varro l.* 4. *L. L.* Succidia ab suibus concidendis. Nam id pecus primum occidere cœperunt domini, & , ut servarent, salire. *Id. l.* 2. *R. R. c.* 4. Ignavum, & sumptuosum esse, qui succidiam suspenderit in carnario potius ab laniario, quam ex domestico fundo. ¶ Translate de aliis rebus usurpatur. *Cic. de Sen.* Jam hortum ipsi agricolæ succidiam alteram appellant. *Cato apud Gel. l.* 13. *c.* 24. Succidias humanas facere, h. e. homines occidere.

Succido, is, succidi, succisum, a. 3. *tagliare*, גזז, Ger. *abhawen*, Gal. *couper*, Hisp. *cortar*, ὑποτέμνω, ὑποκόπτω, idem ac cædo, vel subtus cædo, subseco, a *sub*, & *cædo*. *Virg.* 1. *Georg.* At rubicunda Ceres medio succiditur æstu. *Plin. l.* 15. *c.* 30. Postea tota arbor succiditur, & medulla ejus uritur.

Succido, is, succidi, succasum, n. 3. *cadere sotto*, ὑποπίπτω, subtus cado, sub onere cado. *Plaut. Curc.* 2. 3. 31. Genua media succidunt lassitudine. *Sen. de Prov.* Etiamsi succiderit, de genu pugnat. *Lucret. l.* 5. *v.* 330. Succidere horrisono posse omnia victa fragore.

Succidus, a, um, n. 5. 2. *succido, sudicio, immondo*, Ger. *feucht*, Gal. *frouant, humide*, Hisp. *sucio*, succi plenus, pinguis, fœdidus, a *succus*, ut Lana succida. *lana di fresco tosata, e non purgata*. *Var. l.* 2. *R. R. c.* 11. Tonsuræ tempus inter æquinoctium vernum, & solstitium, cum sudare inceperunt oves: a quo sudore recens lana tonsa succida est appellata. *Martial. l.* 11. *ep.* 28. Succida palliolo vellera quinque petit. *Juvenal. sat.* 5. *v.* 24. Vinum, quod succida nolit Lana pati. ¶ Succida mulier, est bene habita, bene valens, succi plena, *bene in carne*. *Plaut. Mil.* 3. 1. 190. Siccam, succidam, quam lepidissimam potes, quamque adolescentem maxume.

Succiduus, a, um, *china*, ὑποπίπτων, pronus ad cadendum, sive ferme cadens. *Ovid.* 10. *Met. v.* 458. At illi Poplite succiduo genua intremuere. *Id. ep.* 13. Succiduo dicor procubuisse genu. *Claud. l.* 3. *de rapt. Pros. v.* 133. Succidui titubant gressus.

Succincte, &

Succinctim, adverb. *succintamente*, breviter. *Claud. Mamert. in præfat.* Succinctim, atque uti digito denotem. *Ammian. l.* 28. *c.* 1. Nec pigebit docere succincte. *Sidon. l.* 1. *ep.* 9. Fabor super his aliqua succinctius.

Succinctorium, ii, n. περίζωμα, campestre subligar. *August. serm.* 20. *de verb. Dom. sub fin.*

Succinctulus, a, um, adject. diminut. a succinctus. *Apul. l.* 2. *Milef.* Ipsa linea tunica mundule amicta, & russea, fasciola altiuscule sub ipsas papillas succinctula.

Succinctus, a, um, *succinto*, ὑπεζωσμένος. *Cic.* 13. *Phil. c.* 16. Galbam eodem pugione succinctum videtis. ¶ Translate ponitur pro agili, & parato. *Quintil. l.* 2. *c.* 2. At nunc proni, atque succincti ad omnem clausulam non exurgunt modo, sed etiam excurrunt. ¶ Item pro circumdato, circumsepto. *Cic.* 2. *Agr.* Deleta Carthago est, quod cum hominum copiis, tum ipsa natura, ac loco, succincta portubus, armata muris, excurrere ex Africa, imminere ita fructuosissimis insulis P. R. videbatur. *Stat. l.* 4. *silv.* 3. Succincta auris pectora. ¶ *Plin. l.* 16. *c.* 30. Arbores graciles, succinctioresque, & enodes. hoc est minus ramosæ, *meno sparse*. *Augustin. epist.* 157. Succinctior brevitas. *più succinta*.

Succineus, a, um, ἠλέκτρινος, quod est ex succino. *Plin. l.* 22. *c.* 25. Succineis novaculis, aut argenteo apparatu comitante.

Succingo, is, inxi, inctum, a. 3. *cingere*, ὑποζώννυμι, subtus cingo, vestis lacinias cingulo coerceo, ut solemus, quo expeditiores simus ad aliquod opus faciendum. *Hor. l.* 2. *sat.* 6. Veluti succinctus cursitat hospes. ¶ Translate sumitur pro circumdare, circumsepire, munire. *Cic.* 7. *Verr.* Quod multo se pluribus, & majoribus canibus succinxerat. idest pluribus copiis, majore potentia, ut ait *Budæus*. *Ovid.* 13. *Met. de Scylla*: Illa feris atram canibus succingitur alvum. *Plin. in Paneg. c.* 49. Frustra se terrore succinxerit, qui septus charitate non fuerit: armis enim arma irritantur.

Succingulum, vel subcingulum, i, n. balteus, a succingo. *Festus*: Succingulum appellabant antiqui balteum. Plautus (Men. 1. 3. 17.) Ab Hippolyta succingulum Herculei æque magno neutiquam abstulit periculo.

Succino, is, cinui, centum, a. 3. *cantare dopo*, ὑπᾴδω, canendo subsequor, posteriore loco cano, cui oppositus præcino. *Hor. l.* 1. *ep.* 18. Clamat, Victum date, succinit alter, Et mihi dividuo findetur munere quadra.

Succinum, ni, *ambra*, ἤλεκτρον, idem quod electrum. Succinum vocatur, quia sit arborum succus, ut *Plinius* scribit *l.* 37. *c.* 3. Siquidem in Septentrionalibus Oceani insulis sudat ex arboribus pinei generis, ac tempore, aut mari induratur, & Oceano intumescente defertur in litus. Merito itaque ab *Ambrosio Hermolao l.* 5. *c.* 15. dicitur esse lacryma virgulti. *Plin. l.* 37. *c.* 3. Succina etiam gemmis, quæ sunt translucidæ, adulterandis magnum habent locum, &c. Plura de succino V. apud *eund. l.* 4. *c.* 16. & *loc. cit.*

Succinus, a, um, idem ac succineus. *Martial. l.* 6. *c.* 15. Implicuit tenuem succina gutta feram.

Succipio, is, pro suscipio quidam putant legi apud *Lucret. l.* 5. *v.* 403. sed non est a consueta & optima scribendi ratione recedendum.

Succisio, onis, f. actus succidendi. *Sidon. l.* 1. *ep.* 2. Pilis infra narium antra fruticantibus quotidiana succisio.

Succisivus. V. subsecivus.

Succisus, a, um, *tagliato*. *Cæs. l.* 4. *B. G. c.* 19. Omnibus eorum agris vastatis, frumentis succisis.

Succlamatio, onis, *lo sgridare*, ἐπιβόησις, idem quod acclamatio. *Liv. l.* 40. *c.* 26. Si ex eo, quod aut inter se loquantur, aut succlamationibus apud concionantem Imperatorem significent, quid sentiant, &c.

Succlamo, as, a. 1. *gridare*, ἐπιβοάω, idem quod acclamo, sive alterius orationem clamore excipio. *Liv. l.* 3. *c.* 50. Hæc Virginio vociferanti succlamabat multitudo, nec illius dolori, nec suæ libertati se defuturos. ¶ Usurpatur & impers. *Brutus Cic. l.* 11. *Fam. ep.* 13. Succlamatum est & frequenter a militibus. ¶ Passive *Quintil. declam.* 19. Omnium maledictis succlamatus. h. e. exagitatus, onerstus.

Succollatus, a, um, *portato sulle spalle*. *Suet. in Othone, c.* 6. Succollatus, & a præsente comitatu imperator consalutatus.

Succollo, as, a. 1. *portar su le spalle*, κατωμαδὸν φέρειν, in collum attollo, cervicibus subjectis porto, quod proprie eorum est, qui aliquem in lectica gestant, a *sub*, & *collum*. *Suet. in Claud. c.* 10. Ab his lecticæ impositus, & quia ceteri diffugerant, vicissim succollantibus in castra delatus est. *Plin. l.* 35. *c.* 10. Succollantium specie mulieres lubentes, trepidasque ferentes. *Var. l.* 3. *R. R. c.* 16. Apes Regem suum succollant.

Succonditor, oris, m. qui in factionibus circi. Indidique circensibus sub curruum, & jugum sese condebat, si forte male juncti essent equi, aut loris se expedirent. *In epig. vet.* quod affert, & explicat *Turneb. l.* 11. *Adverf. c.* 11. M. Vipsanio Iulloni tinctori, M. Vipsanio Mignioni viatori, M. Vipsanio Quartino succonditori, M. Vipsanio Eroti aurigatori.

Succosus, a, um, *succoso, piena di succo*, ὀπώδης, plenus succo, succulentus. *Plin. l.* 12. *c.* 31. Exit & in Pamphylia, sed acrior, minusque succosus. *Colum. l.* 4. *c.* 29. Stirpes succosioris libri. ¶ Ponitur etiam pro eo, quod natura humectum, & irriguum est. *Colum. l.* 2. *c.* 17. Meliusque habetur fœnum, quod natura succoso gignitur cælo, quam quod irrigatum aquis elicitur.

Succresco, is, evi, etum, n. 3. *crescere*, גדל, Germ. *herbin uberchsen*, Gall. *croistre peu a peu*, Hisp. *crecer*, ὑπαυξάνομαι, idem ac cresco, vel successive cresco. *Plaut. Trin.* 1. 2. 8. Interim mores mali quasi herba irrigua succreverunt uberrime. *Ovid.* 9. *Met.* Succrescit ab imo, Totaque paulatim lentus premit inguina cortex. *Cic.* 3. *de Orat. in fine*. Non enim ille mediocris orator vestræ quasi succrescit ætati, sed & ingenio peracri, & studio flagranti.

Succritas, V. Subcretus.

Succrotilus, a, um, tenuis, exilis. *Fest.* Succrotila tenuis dicebatur, & alta vox. *Titinius*: Fœmina fabulare succrotila vocula. *Afranius in epistola*. Loquebatur succrotila voce serio. *Plautus in describendis mulierum cruribus gracilibus*, Cum extortis talis, cum succrotilis crusculis bella, quæ non pedibus irent. Sed *Festus* ipse versum hunc aliter, atque aliter citet. In *Crocotilum* legit, *cum crocotilis crusculis*, sive, ut in manuscripto est *crocotilis*. In *Todi* vero *cum todillis crusculis*.

Succuba, æ, m. & f. qui, vel quæ sub aliquo cubat: & speciatim qui in re Venerea se alteri subjicit, ὑπόκοιτος. Igitur succuba est mulier adultera, quæ in locum legitimæ uxoris se alteri viro subjicit. *Ovid. heroid. ep.* 6. *v.* 153. Lecti quoque succuba nostri Moreat, & leges sentiat ipsa suæ. *Heinsius legit subcuba*. *Apul. l.* 5. *Metam.* Tunc indignata Venus exclamavit, vel maxime Psychen illam meæ formæ succubam, mei nominis æmulam. h. e. quæ debitum meæ pulchritudini meritum intercipit. Adde *l.* 10. ¶ In mascul. gen. *floruleutem succubam* dixit *Prudent. in Rom. v.* 192, scortum masculum intelligens.

Succubo, as, bui, bitum, n. 1. ὑποκοιμάω, cubo sub aliqua re. *Apul. l.* 8. *Metam. post princ.* Humi prostratus lectulo succubans jacet. Et *l.* 9. Illius, qui instar testudinis alveum succubabat, depulso tegmine cunctis palam fecere.

Succubonens, V. Subcubonens.

Succudo, is, udi, usum, a. 3. idem quod cudo, se cudendo fabricor. *Var. lib.* 4. *de L. L.* Lorica a loris, quod de corio crudo pectoralia faciebant: postea succuderunt Galli e ferro, sub id vocabulum, ex anulis ferream tunicam.

Succulentus, a, um, *succoso*, πολύχυμος, succo plenus. *Apul. l.* 10. *A. A.* Corium arvina succulenta moliveram. Et *l.* 2. Inenormis proceritas, succulenta gracilitas.

Succumbo, is, ubui, ubitum, n. 3. *cadere sotto*, נפל, Ger. *under erligen*, Gall. *succomber*, Hisp. *caer*, *ser vencido*, ὑποπίπτω, subtus cado, subjicior, oneri impar sum. *Liv. l.* 6. Cui succumbere oneri coacta plebes. *Ovid. l.* 4. *Trist. eleg.* 2. Jam fera Cæsaribus Germania, totus ut orbis, Victa potest flexo succubuisse genu. ¶ Usurpatur etiam pro rem Veneream pati. *Var. l.* 2. *de R. R. c.* 10. Quibus mos eorum non denegavit, ante nuptias ut succomberent, quibus vellent. ¶ Translate dicitur de animo pro frangi, ac debilitari. *Cic.* 2. *de Fin.* Turpe esse viro debilitari, dolere, frangi, succumbere. *Idem* 2. *Tusc.* Non quod doleant, animove succumbant. *Id. l.* 9. *Fam. ep.* 11. Aut fortunæ succumbendum putem. ¶ Item pro subjacere, cedere, dedere se. *Virg.* 4. *Æn.* Huic uni forsan potui succumbere culpæ. *Ovid. Heroid. epist.* 5. Succumbere precibus alicujus. *lasciarsi vincere*.

Succurro, is, succurri, ursum, n. 3. *soccorrere, sovvenire, porgere aita, soccorso*, עזר, Germ. *zu hulff kommen*, Gall. *secourir*, Hisp. *socorrer*. Βοηθέω, ἐπαμύνω, auxilium præsto, suppetias fero, subvenio. *Virg.* 1. *Æn.* Non ignara mali, miseris succurrere disco. *Cic.* 6. *Ver.* Sed ut infamiæ communi succurrerem. *Id.* 5. *Ver.* Ut & vitæ patris, & pudicitiæ sororis succurreret. ¶ Usurpatur etiam pass. impersonaliter. *Liv. l.* 3. Cujus adversæ fortunæ velit succursum. *Cels. l.* 8. *c.* 4. Os fractum, nisi succursum est, gravibus inflammationibus afficit. ¶ Significat etiam subire, accurrere, *correr sotto*, *sottoporsi*. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 11. Licet hercules omnes in me terrores, periculaque impendeant omnia, succurram, atque subibo. ¶ Item in mentem venire, *venir in mente*: & hac ratione impersonaliter usurpatur. *Virg.* 2. *Æn.* Pulchrumque mori succurrit in armis. *Cic. in Fam.* Neque enim tibi succurrebant verba, quæ ante discessum a Dolabella audieramus.

Succus, ci, m. 2. *succo, umore*, Ger. *saffl*, Gall. *suc*, Hisp. *zumo*, χυλός, χυμός, humor tam in animalium, quam in plantarum corporibus, quo illa aluntur, ita dictus a *sugendo*, ut quidam volunt, quod singula membra, quantum cuique opus est, ex eo exugant, attrahantque. Si gemino scribatur c, erit a supino *suctum*, *t* in *c* converso. Verum ex *Pierii castig. ad Ecl.* 3. constat in antiquis codicibus, ac iis etiam, quæ geminatione consonantium gaudent, vocem hanc unico scribi c. Ac similiter in Philoxeni Glossis exaratum, *Sucus*, χυλός. Ideoque magis verisimile fit esse a præsenti *sugo*, ut ita dicatur quasi *sugus*, ut est apud *Donat. in Eun.* 4. 2. *sc.* 3. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Principio eorum, quæ gignuntur e terra, stirpes & stabilitatem dant iis, quæ sustinentur, & ex terra succum trahunt, quo alantur ea, quæ radicibus continentur. *Virg.* 3. *Ecl.* Et succus pecori, & lac subducitur agnis. *Terent. Eun.* 2. 3. 56. Corpus solidum, & succi plenum. Ubi *Donatus*: Succus est humor in corpore, quo abundant bene valentes. ¶ Qui rem herbariam ex professo tractandam susceperunt, succum distinguunt a lacryma, & liquore, ut *lacryma* sit, quæ sponte profluit, *liquor*, qui scarificato cortice emanat, *succus*, qui ex planta contusa exprimitur. Quæ differentia, ut cognitu digna est, ita a Scriptoribus nullo pacto observatur. Nam & *Plinius* succum accipit pro resina, sive pice ex arboribus sponte profluente. Ita enim habet *l.* 14. *c.* 20. Arborum succo manantium, picem, resinamque alibi arte in Oriente, alibi in Europa ferunt. ¶ Interdum ponitur pro sapore. *Virg.* 2. *Georg.* Pomaque degenerant succos oblita priores. ¶ Translate usurpatur pro ratione, seu substantia cujuscunque rei, pro plenitudine, copia, vigore, ducta metaphora a corporibus bene valentibus. *Cic. Att. l.* 4. *epist.* 16. Amisimus, mi Pomponi, non omnem modo succum, & sanguinem, sed etiam colorem, & speciem pristinam civitatis. *Id. in Brut.* Ut opinio mea fert, succus ille, & sanguis incorruptus usque ad hanc ætatem Oratorum fuit, in qua naturalis inesset, non fucatus nitor. *Quintil. in proœm. l.* 1. Exhibere omnem ingenii succum, *adoperar l'ingegno*. ¶ Succum in genit. plurali pro *succorum* habet *Apul. l.* 10. *A. A.* Sapidissimis succum imprimentis condita pulmenta.

Succusani, m. 2. pop. Latii, Fregellanis finitimi, ad Lirim fl. qui & Lirinates dicti sunt. *Plin. l.* 3. *c.* 5.

Succussator, oris, m. *cavallo, che trotta e sbatte la vita*, ὑποσείστης, equus, qui duriore gressu sessorem concutit. *Lucil. apud Non. c.* 2. *n.* 55. Succussatoris tardi, tarique caballi.

Succussatura, æ, *sbattimento*, succussus equi prave ingredientis. *Non. c.* 6. *n.* 60. Gradarius equus est, molli gradu, & sine succussatura nitens.

Succussio, onis, f. *scotimento*. *Sen. l. 6. quæst. nat. c. 21.* Succussio est, sum terra quatitur, & sursum, ac deorsum movetur.

Succusso, as, a. 1. *scotere*, Ger. *auff bewegen*, Gal. *secouer*, Hisp. *sacudir*, ἀνασείω, freq. a succutio, propieque dicitur de equis, qui duriore gradu incedentes, sessorem succutiunt, ut notat *Non. c. 2. n. 55.* *Accius ibid.* Agite, ac vulnus ne succusset gressus, caute ingredimini.

Succussor, oris, m. idem ac succussator. *Lucil. apud Non. c. 2. n. 55.* Campanus sonipes succussor nullu' sequetur.

Succussus, us, m. *scotimento di cavallo, che trotta*, Ger. *erschutlung*, Gal. *secousse*, Hisp. *sacudimiento*, ὑποσεισμός, ἀνάσεισμα, actus succutiendi, seu succussandi. *Cic. 2. Tusc. 21. ex Poeta*: Pedetentim, inquit, ite, & sedato nisu, ne succussu arripiat major dolor.

Succussus, a, um, nom. ex partic. *scotuto*. Translate *Valer. Max. l. 6. c. 9. ex tern. n. 5.* Semel duntaxat vultum mutavit, perquam brevi tristitiæ solebre succussum.

Succutio, is, cussi, cussum, a. 3. ὑποσείω, subtus quatio, *scotere*. *Ovid. 2 Met. v. 167.* Succutiturque alte, similisque est currus inani.

Sucerda, æ, f. *sterco di porco*, suillum stercus. *Lucil. apud Non. c. 2. n. 813.* Hic in stercore humi, fabulisque fimo, atque sucerdis. ¶ *Titin. apud Fest.* scribit *succerda*.

Sucro, onis, m. 3. *Xucar*, fl. Hisp. Tarraconensis. Oritur ex eodem monte, quo Tagus, in Castella nova, & in lim. Aragoniæ, deinde Concham urb. & Alarconium rigat, hinc auctus fl. *Gabriel*, *Algarra*, aliisque minoribus, in mare Ibericum, in sinum Sucronensem ob eo dictum se exonerat, inter Dianium, & Setabim. *Plin. l. 3. c. 3.* ¶ Est etiam Sucro oppidum in eadem Hispania Tarraconensi, hodie *Sueca*. *Plin. ibid.*

Suctus, a, um, adject. *succiato*, emunctus. *Pallad. in Februa. tit. 26.* Porca sex nutrire debet, quia frequentiore numero sucta deficiet.

Suctus, us, m. *succiamento*, μύζησις, actus sugendi, humoris attractio. *Plin. l. 8. c. 30.* Aliis diebus resistunt, ac priorum pedum suctu vivunt. *Id. l. 28. c. 3.* Tactu ipso levant percussos, suctuve modico.

Sucula, æ, f. *porcelletta*, ὗς, χοιρίδιον, parva porca, dim. a *sus*, quasi *suicula*, ut *bucula* a bos. *Plaut. Rud. 4. 4. 125.* Post est sicilicula argenteola, & duæ connexæ maniculæ, & sucula. Gr. Quin tu i dierecta cum sucula, & cum porculis. Ubi *Plaut.* alludit ad machinam tractoriam, de qua statim dicemus. ¶ Suculæ etiam Latinis dicuntur stellæ in capite Tauri, quæ Græcis ὑάδες Hyades appellantur; quod sidus vehemens est, & terra, marique turbidum, tamque in ortu suo, quam occasu pluvias, tempestates, largosque imbres concitat. *Plin. l. 2. c. 9.* & *Serv. ad 1. Georg.* ¶ Nomen id ex veterum imperitia originem cepit. Putarunt enim, quia ὗς Græce suculam, sive porcellam notat, sidus hoc ita appellatum, quia suculæ similitudinem referat. Sed errorem hunc refellit *Tullius l. 2. de nat. Deor.* Tauri, inquit, caput stellis conspersum est frequentibus, has Græci stellas ὑάδας vocitare suerunt, a pluendo, ὕειν enim est pluere. Nostri imperite suculas, quasi a subus essent, non ab imbribus nominatæ. Adde *Plin. l. 18. c. 26.* & *Gell. l. 13. c. 9.* ¶ Est etiam suculæ appellatio translata ad machinas; de qua notione *Turneb. in Adversariis l. 6. c. 25.* Fuit autem machina tractoria, quam ita describit *Budæus*; Sucula est machina tractorii generis. constat autem tereti ligno, duobus, aut pluribus vectibus trajecto utrinque, æquo extantibus longitudine. Hac dum versatur, funis, qui ductarius dicitur, circa eam obvolvitur. Sic vocata est a scrophæ similitudine. Nempe quod etiam hæc machina suum porculum haberet. Nam in media circiter sucula batillum, aut uncus, qui figebatur, ut teneret funem, qui dum versabatur, sucula circumplicabatur, porculus vocabatur. *Cat. de R. R. c. 19.* Porculum in media sucula facito. *Vitr. l. 10. c. 2.* Cum autem funis habet caput ad suculam religatum, & vectes ducentes eam versant, funis se involvendo circa suculam extenditur. & ita sublevant onera ad altitudinem, & operum collocationes.

Suculentus, a, um, adject. *da porco*, *bestiale*, *brutale*. *Prudent. in proœm. Hamartig. v. 37.* Cæco in fœtorem telo mentem dirigit; mens illecebra ventilatur ebria, Ex quo furores suculentem colligit.

Suculus, i, m. *piccolo porcello*. *Justinian. Institution. de rer. divis. §. 37.* Agni, hædi, vituli, equuli, & suculi.

Sudabundus, a, um, adject. *pieno di sudore*, sudans. *Auct. Panegyr. ad Pison.* totaque laudat Turba repente suos jam sudabunda relinquit.

Sudariolum, i, n. dimin. a sudarium. *Apul. in Apol.* Si hodie illud sudariolum intercepisses.

Sudarium, ii, n. *sudario*, *fazzoletto*, סודר, Ger. *schnup tuch*, Gall. *mouchoir*, Hisp. *panuelo*, καψιδρώτιον, ἱδρωμάκτρον, linteum, quo sudor faciei detergitur, & nares purgantur. *Martial. l. 11. epigr. 40.* Jam mihi nigrescunt tonsa sudaria barba. *Sueton. in Nerone, c. 48.* Adoperto capite, & ante faciem obtenso sudario, equum ascendit quatuor solis comitantibus. *Quintil. l. 6. c. 3.* Cum reus, agente in eum Calvo, candidam frontem sudario tergeret.

Sudarius, ii, m. qui sudat. *Jul. Firmic. l. 3. c. 7.* Pariet ex coitu sudarios.

Sudatio, onis, f. actus sudandi. *Sen. epist. 87. (al. 86.)* In quo corpore multa sudatione exinanito demittamus. ¶ Ponitur & pro ipso loco in palæstra, vel balneis, in quo sudor elicitur. *Vitruv. l. 5. c. 11.* Concamerata sudatio.

Sudator, oris, m. ἱδρωτής, qui sudat. *Plin. l. 23. c. 1.* Dysentericis, sudatoribus, in longa tussi, in epiphoris, meracum.

Sudatorium, ii, n. *stufa*, *luogo da sudare*, ὑπόκαυστον, caldarium, vaporarium, Laconicum, locus in balneis, testudinis instar constructus, aerem plane continens ab igne sive fumo accenso, ita dictum, quia ad eliciendum sudorem factum est. *Sen. de vita beata*: Circa balnea, & sudatoria, ac loca ædilem metuentia. *Id. ep. 51. (al. 52.)* Quid mihi cum istis calentibus stagnis? quid cum sudatoriis? in quæ siccus vapor corpora exhausturus includitur.

Sudatorius, a, um, ἱδρωτικός, quod pertinet ad sudationem. *Plaut. Stich. 2. 1. 73.* Vel unctiones Græcas, sudatorias, vel alias malit.

Sudatrix, icis, f. *Martial. l. 12. epigr. 18.* Dum per limina te potentiorum Sudatrix toga ventilat. h. e. quæ sudorem ciisit.

Sudatus, a, um, ἱδρωμένος, sudore madefactus. *Quintil. l. 12. c. 3.* Et vigilandæ noctes, & fuligo lucubrationum bibenda, & in sudata veste durandum. ¶ Interdum ponitur pro eo, quod per sudorem emittitur, vel in modum sudoris fluit. *Ovid. 10. Metam.* Sudataque ligno Thura ferat. ¶ Interdum active pro eo, quod sudorem facit, seu pro eo, quod cum sudore fit. *Stat. 5. Theb. v. 189.* Labor gelido sudatus in Æmo. *Claudian. l. 1. de raptu Proserp. v. 16. de Venere*: illi sudata marito Fibula purpureos gemmis suspendit amictus. hoc est cum sudore, & arte multa elaborata. *Prudent. 2. advers. Symmach. v. 550.* Romanum nomen, sudataque bella.

Sudes, is, f. *pertica*, *bastone*, יתד, Ger. *pfaal*, Gal. *pieu*, Hisp. *palo*, σκόλοψ, pertica, contus, vallus. *Virg. Georg. 2. v. 25.* Quadrifidasque sudes, & acuto robore vallim. *Cæs. l. 1. B. Civ.* Atque ibi sudes, stipitesque præacutos defigit. *Liv. l. 26. c. 51.* Tertio die sudibus inter se in modum justæ pugnæ concurrerunt.

Sudertani, m. 2. pop. Hetruriæ, quorum opp. Sudertum, *Sovretto*, inter Populonium, & Massam. *Plin. l. 3. c. 5.*

Sudiculum, n. parva sudes, qua servorum terga subinde cædebantur. *Fest.* Sudiculum genus flagelli, quod vapulantes sudantes facit. Alii leg. *suduculum*, eodem sensu.

Sudificus, a, um, adject. *che fa sereno*, serenum, seu sudum inducens. Affertur hæc vox in Thesauro L. L. confirmaturque duobus carminibus ex *Gel. l. 2. c. 22.* & *al.* quæ quidem carmina in Gellio non inveniuntur nisi Græca, quæ aliquis forte in Latinum vertens, Græcum αἰθρηγενέτης, transtulit *sudificus*.

Sudis, vel, ut *Vossio* placet, Sudes, is, f. *pesce argentino*, *sfirena*, σφύραινα, piscis infimæ magnitudinis, & sapore non ingrato. Ita vocatus a sudis similitudine. [illegible] *l. 32. c. 11. in fin.* Sunt præterea e nullo auctore nominati, sudis Latine appellata, a Græcis sphyræna, rostro similis nomine, magnitudine inter amplissimos, rarus, sed tamen non degener.

Sudo, as, n. 1. *sudare*, Germ. *schwitzen*, Gal. *suer*, Hisp. *sudar*, ἱδρόω, sudorem emitto. Usurpatur vel absolute. *Cic. l. 2. de Orat.* Cum ille diceret, se sina causa sudare. *Id. 2. de Divin. c. 27.* Nuntiatum est Senatui, Deorum sudasse simulacra. *Horat. de Ar.* Sudavit, & alsit. ¶ Vel cum ablativo. *Virg. 1. Georg.* Unde cavæ tepido sudant humore lacunæ. *Liv. l. 27. c. 4.* Quatuor signa sanguine multo diem, ac noctem sudasse. ¶ Vel cum accus. pro exudare, sive sudando producere. *Virg. 4. Ecl.* Et duræ quercus sudabunt roscida mella. ¶ Metaphorice ponitur pro vehementer laborare. Nam magnos labores solet & sudor comitari. *Cic. pro Sext.* Sudandum est his pro communibus commodis. *Prudent. Peristeph. 1. v. 76.* Sudavit impar prælium.

Sudor, oris, m. *sudore*, זיע, Germ. *schweiss*, Gall. *sueur*, Hisp. *sudor*, ἱδρώς, excrementum aqueum, per cutem emanans. *Cic. 2. de Divin.* Nec enim sanguis, nec sudor, nisi e corpore fluit. *Cels. l. 2. c. 17.* Sudorem ciere. *Virg. 3. Æn.* Salsusque per artus sudor iit. *Id. l. 3.* Tum gelidus toto manabat corpore sudor. ¶ Reperitur etiam pro humore. *Lucret. l. 1. v. 464.* Sudor uti maris est. Metonymice ponitur pro labore. *Cic. pro Font. c. 2.* Multo ejus sudore, ac labore sub Pop. Rom. imperium, ditionemque ceciderunt. *Id. l. 1. de Orat. c. en.* Stylus ille tuus multi sudoris est. ¶ In plur. num. *Claudian. in II. Consul. Stilic. v. 243.* Sudoribus ora Pulverulenta rubent.

Sudorus, a, um, adject. sudore madens. *Apul. l. 3. Florid.* Sudoro essatim corpore, diutine obtegui.

Sudum, i, n. *luogo sereno tra le nuvole*, בהיר, Ger. *schön himmel*, Gal. *serain*, Hisp. *sereno*, *y claro*, αἴθριον, pars serena inter nubes. *Virg. 8. Æn.* Arma inter nubes cœli in regione serena Per sudum rutilare vident. ¶ Accipitur etiam pro siccitate, sive serenitate, cum scilicet nulla est pluvia. *tempo sereno ed asciutto*. *Plaut. Mil. 1. 1. 1.* Curate, ut splendor meo clypeo sit clarior, Quam Solis radii esse olim, cum sudum est, solent. *Cic. l. 16. Fam. epist. 18.* Horologium mittam, & libros, si erit sudum.

Sudus, a, um, adject. *sereno*, *ed asciutto*. *Virg. 4. Georg. v. 77. de apibus*. Ergo ubi ver nactæ sudum, camposque patentes, Erumpunt portis. *Apul. l. 11. Metam.* Nudo sudoque luminis splendore.

Suecia, æ, f. inc. *Suweden*, Ital. *Suezia*, Gall. *Suede*, Regnum Europæ, versus Septentrionem. Majorem Scandinaviæ partem complectitur. Terminatur a Septent. Lapponia Norvegica, a Mer. mari Baltico, ab Or. Moscovia, ab Occ. Dania, & Norvegia. Alias Daniæ, & Norvegiæ unitum fuit: hodie proprio subest Regi. Totius Regni caput est Holmia, *Stockolm*, prope Melarum lacum.

Sueo, es, evi, etum, n. 2. *essere solito*, ἐθίζομαι, soleo. *Lucret. l. 1. v. 302.* Usurpare oculis, nec voces cernere suemus. Et *v. 54. per diæresim*: Appellare suemus, & hæc eadem usurpare. ¶ Præteritum *suevi* commune est cum *suesco*, ideo quæ pro eo afferri solent, exempla huc congessimus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 43. ex poeta*. Has Græci stellas, hyadas appellare suerunt. Per syncop. pro *sueverunt*. *Id. l. 15. epist. 8.* A te id, quod suesti, peto. Est autem *suesti* per syncop. pro *suevisti*. *Claudian. in Cons. Prob. & Olybr. v. 44.* Sueverat innumeras hominum ditare catervas.

Suere, æ, f. caro suilla. Affertur hæc vox e *Turnebo l. 12. c. 6.* ex *Var. l. 4. de L. L.* ubi alii aliter leg.

Suesco, is, n. 3. *assuefarsi*, consuetudinem capio, ἐθίζομαι. *Tac. 2. Ann. c. 44.* Drusus in Illyricum missus est, ut suesceret militiæ. ¶ Interdum active sumitur pro assuefacere. *Id. ibid. c. 52.* Divisusque exercitus, ut Tacfarinas lectos viros, & Romanum in modum armatos castris attineret, disciplina, & imperiis suesceret. Sunt tamen, qui hic quoque neutrum esse putant, ut *suesceret*, non ad *viros*, sed ad *Tacfarinatem* referatur. ¶ Præteritum *suevi* V. in Sueo.

Suessa, æ, f. olim Aurunca, *Sessa*, urbs, & col. Campaniæ, agro mire fertili, in colle, inter Caietam, & Capuam. *Sil. l. 8. v. 399.* Suessa, atque a duro Frusino haud imbellis aratro. ¶ Fuit patria Lucilii. Hinc *Auson. ep. 15. v. 9.* rudes Suessæ camenas, dicit.

Suessiones, m. 3. Suessones, Suessiones, Vessones, pop. Galliæ Belg. quorum tractus ager Suessionensis, *le Soissonois*, & Laudunensis, *le Laonnois*, urbs vero Suessones, seu Augusta Suessionum, *Soissons*, ampla, & munita. *Plin. l. 4. c. 17.*

Suetonius Tranquillus, Grammaticus, & Rhetor Romanus, scriptor, Vopisci judicio, emendatissimus, & candidissimus, Plinii junioris amicus, scripsit stilo eleganti, & erudito duodecim priorum Imperatorum Vitas, librum de illustribus Grammaticis, alterum de claris Rhetoribus, quæ omnia extant. Vitæ quorundam Poetarum, ut Horatii, Lucani, Juvenalis, libellus item de Viris illustribus, ejusdemne Suetonii sint, nec ne, disputant Critici.

Suetus, a, um, *solito*, *avvezzo*, εἰθισμένος, solitus, partic. a suesco. *Virg. 5. Æn.* Quibus acer Eryx in prælia suetus Ferre manum. *Cic. Att. l. 6.* Civitates omnes suis legibus & judiciis suetæ, αὐτονομίαν adeptæ revixerunt. *Liv. lib. 5.* Abstinere fortius ante talibus consiliis.

Suevi, m. 2. pop. Germaniæ Sept. sub Vindilis, valde extensi, sub quibus septem nationes fuere, teste Krantzio, nempe Angli, Verini, Caviones, Deuringi, Eudoses, & Huithones, & Suardones, ubi hodie Duc. Megalopolitanus, & Pomerania. Caspar Peucerus credit, Suevos totam illam oram Sept. tenuisse, quam nunc incolunt Cassubii; Poloni ex parte, & Pomerani universi, ad Austrinum litus maris Baltici, quod Suevicum mare ab iis denominatum, ea in parte, ubi & fl. Suevi nomine, *Die Schweine*, in mare influit. Inde profecti circa Danubium consedere, & hodie sunt in parte Australi Germaniæ, versus fontes Danubii, ubi prov. Suevia dicta. *Lucan. l. 2. v. 51.* Fundat ab extremo flavos aquilone Suevos. V. *Cluver. German. antiq. l. 3. c. 24.*

Suevia, f. 1. inc. *Schwaben*, Gal. *Souabe*, Ital. *Suevia*, prov. ampla Germaniæ, inter Franconiam ad Bor. Helvetios ad Mer. Rhenum ad Occ. quo separatur ab Alsatia, & Bavariam ad Or. *Tacit. de Germ. c. 43. & 45.*

Suevicus, a, um, adject. &

Suevus, a, um, adject. ad Suevos pertinens. *Propert. l. 3. eleg. 2.* Suevo perfusus sanguine Rhenus. *Tacit. de Germ. c. 43.* Dextro Suevici maris litore. ¶ Ponitur & pro flavo, seu rutilo, quia Suevorum crines hujus coloris erant. *Silius l. 5. v. 134.* Triplex crista jubas effundit crine Suevo.

Suevus, m. 2. *Spree*, fl. Germaniæ, qui oritur ex montibus Bohemiæ, per Lusatiam, & Marchiam fluit, mixtusque Havellæ in Albim influit. Ortelio est *Pene*, qui medius fluit inter Oderam ad Or. & Havellam ad Occ. ¶ Aliis est Odera, *l'Oder*.

Sufes, vel Suffes, etis, m. summus Magistratus Carthagine. *Festus in schedis Pomponii Læti*: Sufes dictus Pœnorum Magistratus, ut Oscorum Meddixtuticus. *Liv. l. 28. c. 38.* Ad colloquium Suffetes eorum, qui summus Pœnis est Magistratus, cum Quæstore elicuit. *Sen. de tranquil. c. 3.* Non vis enim, nisi Consul, aut Prytanes, aut Ceryx, aut Sufes, administrare Rempublicam.

Suffarcinatus, a, um, *caricato*, *aggravato*, עמוס, Ger. *auffgefullet*, Gal. *chargé de baillons*, Hisp. *cargado*, συμπεφορτισμένος, gravatus, oneratus, sarcina quapiam oneratus. *Terent. Andr. 4. 5.* Verum vide Cantharam suffarcinatam. *Plaut. Curc. 2. 3. 10.* Qui incedunt suffarcinati cum libris.

Suffarcino, as, a. 1. *caricare*, *empire*, onero, impleo, a *sub*, & *farcio*. *Apul. l. 9. Metam.* Veteratricem fœminam multis exorat precibus, multisque suffarcinat muneribus.

Suffarraneus, a, um, qui far in castra convehit. *Plin. l. 7. c. 34.* Mulionem castrensem suffarraneum fuisse, &c. Nunc tamen Harduin. variare MSS.

Suffectio, onis, f. *sostituzione*, substitutio. *Arnob. l. 3.* Putorem temperare suffectione unguentorum.

Suffectura, æ, f. idem quod suffectio. *Tertul. l. 2. adv. Marcion. c. 28.*

Suffectus, a, um, *sostituito*, subrogatus, substitutus, partic. a sufficior. *Liv. l. 2.* Suffectus est in Lucretii locum M. Horatius Pulvillus. ¶ Accipitur etiam pro

pro infecto, maculato. *Virg.* 2. *Æn.* Ardentesque oculos suffecti sanguine, & igni. *Valer. Flac. l.* 2. *v.* 104. Et maculis suffecta genas. *Senec. l.* 1. *Quæst. nat. c.* 5. Dicetur tibi, nubem Sole esse suffectam, h. e. Solis lumine coloretam, & veluti tinctam. Sunt qui leg. *suffusam*. h. e. lumine oppletam.

Sufferentia, æ, f. *sofferenza*, *tolleranza*. *Tertull. de Orat. c.* 4. Et *l.* 4. *adv. Marcion. c.* 24.

Suffĕro, ers, a. anom. *soffrire*, *sostenere*, [illegible], Germ. *ertragen*, Gall. *souffrir*, Hisp. *sufrir*, *padecer*, ὑποφέρω, ὑπομένω, τλάω, πάσχω, ἀνέχω, ὑπέχομαι, perfero, sustineo, patior. *Terent. Heaut.* 3. 1. 4. Satrapes si fiet amator, nunquam sufferre ejus sumptus queat. *Virg.* 2. *Æn.* Nec claustra, nec ipsi Custodes sufferre valent. *Plaut. Merc.* 1. 2. 4. Vix suffero anhelitum, *non posso più*, *mi sento crepare*. verba sunt sollicite currentis. *Id. Asin.* 3. 2. 10. Quis me fortior ad sufferendas plagas? ¶ Ponitur etiam pro pati. *Ter. And.* 3. 5. 17. pro hujus peccatis ego supplicium ut sufferam? *Cic. Cornel.* 1. *c. ult.* Ut ne improbus quidem quisquam in hac urbe pœnam sui sceleris sufferat.

Suffertus, a, um, πυκνός, partic. a suffercior, sicut *refertus* a *refercior*. Significat plenum, densum, spissum. *Sueton. in Ner. c.* 20. Mediaque in orchestra frequenti populo epulatus, si paulum subbibisset, aliquid se sufferti tinniturum, Græco sermone promisit. h. e. acuturum se aliquid, quod Græci dicunt παχύ, idest magnum quiddam, & succi plenum, quod auditoris aures impleat: vel voce plena, & sonora. *Egnatius* legit *suffersum*. Aliud exemplum ex *Seneca in Quæst. nat.* V. in *Suffectus*.

Suffervefacio, is, a. 3. *scaldare alquanto*, Germ. *ein wenig siedig machen*, Gall. *faire un peu bouillir*, Hisp. *hazer poco caliente*, ὑποθερμαίνω, subfervidum reddo. *Plin. l.* 18. *c.* 11. Vulgo nec suffervefaciunt. ¶ Hinc passivum *suffervefio*, ὑποθερμαίνομαι. *Id. l.* 37. *c.* 9. Affirmant lapillos, qui suffervefiant, rumpi.

Suffervefactus, a, um, ὑπόζεστος, paulum fervefactus, partic. a suffervefio. *Plin. l.* 22. *c.* 25. In vesicæ vero dolore semuncia amyli cum ovo, & passi tribus (*unciis*) ovis suffervefacta a balneo. *Id. l.* 24. *c.* 7. Ad mulierum mammas brutia ex vino suffervefacta cum polline farreo.

Suffervesio, V. Suffervefacio.

Suffervĕo, es, bui, n. 2. *bollire alquanto*, Germ. *ein wenig sieden*, Gall. *bouillir un peu*, Hisp. *hervir un poco*, ὑποζέω, aliquantum ferveo. *Apul. de her. cap.* 113. Rutæ cauliculos conterito, additis aquæ cyathis tribus, & aceti heminas, & suffervent. ¶ Scribitur & *subferveo*.

Suffes, pro Sufes legitur in nonnullis *Livii* codicibus.

Suffibŭlum, i, n. *Fest.* Suffibulum est vestimentum album, prætextum quadrangulum, oblongum, quod in capite Virgines Vestales, cum sacrificant, semper habere solent, idque fibula comprehenditur.

Sufficiens, entis, o. 3. *sufficiente*, *bastante*. *Liv. l.* 2. Non sufficientibus jam viribus ad Consularia munera obeunda, intra paucos dies moritur. *Curt. l.* 8. *c.* 4. Regem sufficientem malis, quibus ipsi cesserant, deferere erubescebant. h. e. adversus mala constantem. *Leg. ff. de fun. codicil.* Sufficientium testium facultatem habere. *Tertul. l.* 3. *adv. Marcion. c.* 8. Sufficientissima desinitio.

Sufficienter, adv. *sufficientemente*, ἀρκούντως, satis. *Ulpian. l. & si quid*, §. 2. *ff. de usufr. & quemadmodum*: Sufficienter autem alere, & vestire debet secundum ordinem, & dignitatem mancipiorum. Adde *Pallad. l.* 1. *tit.* 5.

Sufficientia, æ, f. *sufficienza*. *Tertul. l.* 2. *ad uxor. c.* 4.

Sufficio, is, eci, ectum, a. 3. *sostituire*, ὑφίστημι, ἀντικαθίστημι, substituo. *Virg.* 2. *Georg.* Atque aliam ex alia generando suffice prolem. *Cic. pro Mur.* Nam ne sufficiatur Consul, non timeat. *Varro. Cic. l.* 5. *Fam. ep.* 10. Si mehercule Appii os haberem, in cujus locum suffectus sum. ¶ Accipitur etiam pro subministrare, *somministrare*, *dare*, *porgere*, ἐπαρκέω. *Virgil.* 2. *Æn.* Ipse Pater Danais animos, viresque secundas Sufficit. *Liv. l.* 3. *c.* 61. Milites excursionibus sufficere. h. e. subinde mittere. ¶ Item pro maculare. *Cic. in Hortens.* apud *Non. cap.* 4. *n.* 405. Ut ii, qui combibi purpuram volunt, sufficiunt prius lanam medicamentis quibusdam. ¶ Item neutro more pro satis esse, *esser sufficiente*, *bastare*. ἀρκέω. *Curt. l.* 9. *c.* 3. Adeo resolutus, ut ne ad evellendum quidem telum sufficeret dextera. *Virg.* 3. *Æn. v.* 21. Nec nos obniti contra, nec tendere tantum sufficimus. *Liv. l.* 29. *c.* 31. Sufficiebat hic mons abunde alimentis hominum. *Cic.* 2. *Phil. c.* 7. Nec scribæ sufficere, nec tabulæ nomina illorum capere potuerunt.

Suffīgo, is, xi, xum, a. 3. *ficcare*, Ger. *aufftecken*, Gall. *ficher dessous*, Hisp. *hincar*, προσπήγνυμι, ἀνασκολοπίζω, idem, quod affigo. *Horat. lib.* 1. *serm. sat.* 3. Si quis eum servum, patinam qui tollere jussus, Semesos pisces, tepidumque ligurierit jus, In cruce suffigat. *Hirt. de bel. Afric. c.* 66. Postero die Juba Numidas suos, qui loco omisso fuga se receperant in castra, in cruce omnes suffixit. *Plin. lib.* 33. *cap.* 3. Aureis clavis suffigere crepidas. *Sen. in Theb. a.* 1. nos vos stimulus dolori suffigere. ¶ Legitur & *subfigo* apud *Jul. Firmic. de err. proph. relig. cap.* 8.

Suffīmen, inis, n. *profumo*, [illegible], Germ. *berauchung*, Gall. *parfumement*, Hisp. *sahumerio*, θυμίαμα, θυμιατόν, suffitio, suffitus. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 731. I, pete virginea, populus, suffimen ab ara.

Suffimento, as, a. 1. *profumare*. *Veget. l.* 3. *vel veterin. c.* 2. Suffimentare aliquid.

Suffimentum, i, neut. idem ac suffimen. *Fest.* Suffimenta sunt, quæ faciebant ex faba, milioque molito, mulso sparso: Ea Diis dabantur eo tempore, quo uvæ calcatæ prælo premebantur. *Cic.* 2. *de Leg. cap.* 24. Nam & iis fine illatæ suffimentis expiati sumus.

Suffĭo, is, ivi, vel ii, itum, a. 4. *profumare*, [illegible], Ger. *berauchen*, Gall. *parfumer*, Hisp. *sahumar*, ὑποθυμιάω, significat adolere, & suffumigare, ut docent *Serv. in* 4. *Georg.* & Glossæ veteres tum Cyrilli, ubi θυμιάω exponitur *suffio*, tum Philoxeni, in quibus est *Suffitio*, ὑποθυμίασις. *Lucret. l.* 2. *v.* 1096. Ignibus ætheriis terras suffire feraces. *Virg. l.* 4. *Georg.* At suffire thymo, cerasque recidere inanes Quis dubitet? *Colum. lib.* 12. *c.* 18. Cella quoque vinaria omni stercore liberanda, & bonis odoribus suffienda. *Plin. l.* 20. *c.* 12. Suffire tetam vulvarum causa. *Id. l.* 28. *cap.* 8. Nervis (*hyænæ*) a dorso, armisque suffiendos nervorum dolores.

Suffiscus, i, m. saccus, marsupium. *Fest.* Suffiscus dicebatur folliculus testium arietinorum, qui celebris usus erat pro marsupio: forsitan dictus suffiscus a fisci similitudine.

Suffitio, onis, f. *profumo*, ὑποθυμίασις, actus suffiendi, suffitus, suffimentum. *Plin. l.* 15. *c.* 12. Orpheus, & Hesiodus suffitiones commendavere. *Col. l.* 2. *c.* 6. Ne rursus nimia suffitione medicata fiat.

Suffitor, oris, m. ὑποθυμιατής, qui suffit, seu suffumigat. *Plin. l.* 34. *c.* 8. Lycius & ipse puerum suffitorem.

Suffitus, us, m. *profumo*, θυμίαμα, suffumigatio, a suffio. *Plin. l.* 24. *c.* 11. A multis in suffitus pro thure assumitur.

Suffitus, a, um, *profumato*, τεθυμιαμένος, suffumigatus. *Plin. l.* 20. *c.* 17. Anisum dolores capitis levat suffitum naribus. *Col. l.* 9. *c.* 14. Suffitas deinde, & æstivantes apes refrigerare oportet.

Suffixus, a, um, ὑποπεπηγμένος, *conficcato*, particip. a suffigor. *Cic. in Pison.* An ego, si te, & Gabinium cruci suffixos viderem? &c. *Silius lib.* 2. *v.* 133. Erecto suffixus robore.

Sufflabilis, le, adject. *spirabile*. *Prudent. in Apotheos. v.* 842. Spiramus quotiens animæ sufflabilis auras.

Sufflāmen, inis, n. lignum illud, quo currus in declivibus locis nimio impetu ruentes cohibentur. *Juven. sat.* 8. *vers.* 148. Ipse rotam stringit multo sufflamine Consul. ¶ Accipitur etiam translate pro quocunque retinaculo, impedimento, retardatione. *Juven. sat.* 16. *v.* 50. Nec res atteritur longo sufflamine litis.

Sufflamino, as, a. 1. ruentem currum sufflamine sistere. *Senec. in Apocolocyntosi*. Aliquando Ixionis miseri rotam sufflaminandam. ¶ Per translationem accipitur pro comprimere, retinere, refrænare in universum. *Senec. in præf. l.* 4. *excerpt. controverf.* Tanta illi erat velocitas orationis, ut vitium fierat. Itaque D. Augustus optime dixit, Aterius noster sufflaminandus est. Adeo nedum currere, sed decurrere videbatur, nec verborum tantum illi copia, sed etiam rerum erat.

Sufflammo, as, a. 1. inflammo, accendo. *Sidon. l.* 4. *ep.* 6. Calumniam plebibili sufflammat invidia.

Sufflatio, onis, f. ὑποφύσησις, ἐμφύσημα, *gonfiamento*. *Plin. l.* 9. *c.* 7. Bullantium aquarum sufflatio.

Sufflatus, a, um, vento inflatus, *enfiato*. *Plin. l.* 8. *c.* 38. Sufflatæ satis distentæ ictus hominum, & morsus canum lynces arcent. ¶ Hinc sumitur pro tumido, superbo. *Var.* apud *Non. c.* 1. *n.* 57. Neque auro, aut genere, aut multiplici scientia sufflatus quærit Socratis vestigia. ¶ Translate *Auct. ad Heren. l.* 4. *c.* 10. Nam gravi figuræ, quæ laudanda est, propinqua est ea, quæ fugienda est, quæ recte videbitur appellari, si sufflata nominabitur.

Sufflavus. V. Subflavus.

Sufflo, as, a. 1. *soffiare*, [illegible], Ger. *blasen*, Gall. *souffler*, Hisp. *soplar*, φυσάω, φυσίζω, est flare in rem aliquam, vel subtus flare, vel flatu excitare. *Plin. l.* 34. *c.* 8. Buthyreus Lycius Myronis discipulus fuit, qui fecit dignum præceptore puerum sufflantem languidos ignes. ¶ Sumitur etiam pro inflare, sive flatu extendere. *Plaut. Stich.* 5. 4. 41. Age tibicen, quando bibisti, refer ad labia tibias, suffla celeriter tibi buccas. ¶ Translate usurpatur pro irasci, tumescere, irasci. *Plaut. Cas.* 3. 3. 19. Hic sodalis tuus, amicus optimus, nescio quid se sufflavit uxori suæ. Alii omittunt *se*, & exponunt, nescio quid dixit in aurem.

Suffocabilis, le, adject. *che soffoca*. *Cal. Aurel. l.* 1. *Acut. c.* 9. Parvus locus suffocabilis erit aeris paupertate.

Suffocatio, onis, f. πνῖξ, πνιγμός, actus suffocandi. *Plin. lib.* 20. *cap.* 5. Ejus semen contritum, & in vino potum tumentem alvum, & suffocationes mulierum, doloresque lenit. Ubi *suffocationes* appellat, cum vulvæ conversione mulieres animo deficiunt, & pene exanimantur. Quæ hujusmodi morbo laborant *hysterica* vocantur.

Suffocatus, a, um, *soffocato*. *Quintil. lib.* 11. *cap.* 3. Vox ultra vires urgenda non est. nam est suffocata sæpe, & majore nisu nimis clara est. *Plin. l.* 20. *c.* 20. Sinapi vulvarum conversione suffocatas (mulieres) excitat odore, *donne isteriche*. V. Suffocatio.

Suffōco, as, a. 1. *soffocare*, [illegible], Ger. *ersticken*, Gall. *suffoquer*, *étouffer*, Hisp. *ahogar*, πνίγω, ἄγχω, spiritum præcludo obstrictis faucibus, a *sub*, & *faux*. Ao in o abit, quomodo ab *aulla* est *olla*, a *plaudo explodo*. *Lucret. l.* 3. *v.* 905. Aut in melle situm suffocari, atque rigere. *Cic. pro Mur. c.* 29. Qui gallum gallinaceum suffocaverit. ¶ Translate sumitur pro quovis modo onerare, opprimere, extinguere. *Cic. Att. l.* 9. *ep.* 7. Consilium primum est suffocare Urbem, & Italiam fame.

Suffōco, us, a. 1. a. *sub*, & *focus*, significat, igni subiicere, igne purgare, & quasi sub focum reittere. *Propert. lib.* 4. *eleg.* 8. *vers.* 84. Dein quemcunque locum externæ tetigere puellæ, Suffocat, & pura limina tergit aqua. Ita cum *Scaligero* plerique. *Beroaldus* leg. *suffit*. quod & *Broukusius* probat.

Suffŏdio, is, di, ssum, a. 3. *cavare sotto*, [illegible], Germ. *graben*, Gall. *creuser*, Hisp. *cavar por de baxo*, ὑπορύττω, subtus fodio, ab inferiore parte fodio, excavo. *Col. l.* 9. *c.* 18. Neque suem velimus, quoniam rostro suffodiat, & caspites excitet. ¶ Suffodere equum, est eum confodere, & proprie sub ipso sessore occidere. *Cæs.* 4. *B. G. cap.* 12. suffossis equis, compluribusque nostris dejectis, reliquos in fugam conjecerunt.

Suffossio, onis, f. *scavamento*, ὑπορυχή, actus suffodiendi. *Sen. ep.* 30. *al.* 49. Et ipsum solum suffossionibus tremeret, & cuniculis.

Suffossus, a, um, ὑπορυγμένος, partic. a suffodior. *Virg.* 11. *Æn.* Quorum alter habenas Suffosso revolutus equo dum colligit. *Cic. de Arusp. Resp. c.* 15. A Sex. Sereno sanctissima sacella suffossa, incensa, inædificata, oppressa. V. *Suffodio*.

Suffrænatio, vel Suffrenatio, onis, f. colligatio, & arcta structura, quæ lapidem veluti fræno retinet. *Plin. l.* 36. *c.* 22. Sed ad structuram, infidelis, nisi multa suffrænatione devinctus.

Suffrăgans, antis, o. 3. *suffragante*. *Cic. l.* 10. *Fam. ep.* 5. Fortuna suffragante viderit res maximas consecutus. *Q. Cic. de pet. Consf. c.* 7. Nemo ab ignotis hominibus nullis suffragantibus meritis honore afficitur.

Suffragatio, onis, f. *ballottazione in favore*, *raccomandazione*, *broglio*, ψηφοφορία, actus suffragandi. *Cic. pro Mur. c.* 18. In Consule declarando multum etiam apud universum P. R. auctoritatis habet suffragatio militaris. *Id. ibid.* Suffragatio urbana.

Suffragator, oris, m. ψηφιστής, qui suffragatur, qui suffragium fert. *Cic. pro Mur. c.* 7. Tua nobilitas hominibus literatis & historicis est notior, suffragatoribus obscurior. *Plin. ep.* 20. *l.* 3. Addebat quosdam ex suffragatoribus.

Suffragatorius, a, um, ψηφιστικός, quod pertinet ad suffragatores, vel ad suffragia. *Q. Cic. de petit. Consf. c.* 7. Fore ex eo non brevem, & suffragatoriam, sed firmam, & perpetuam amicitiam. h. e. similem favori, & benevolentiæ suffragatorum.

Suffragatrix, icis, f. est *D. Augustini l.* 18. *de C. D. c.* 10. & 18.

Suffraginosus, a, um, cujus suffragines morbo vitiatæ sunt. *Col. l.* 6. *c.* 38. *de mulo*: Suffraginosæ hordeacea farina imponitur.

Suffragium, ii, n. *suffragio*, *balla*, ψῆφος, χειροτονία, significatio voluntatis, judiciique nostri in creandis Magistratibus, legibus jubendis, reis judicandis, &c. quæ fit vel voce, vel tabella, vel calculis. *Cicer.* 3. *de Leg.* Si hæc suffragiis, aut scitis multitudinis probarentur. *Juven. sat.* 8. Libera si dentur populo suffragia, quis tam Perditus, ut Senecam dubitet præferre Neroni? *Vellej. l.* 2. *cap.* 49. Suffragiis populi se committere. Rursus *Cic. pro Dom. c.* 18. ferre suffragium de capite alicujus, *ballottare*. *Id.* 15. *Fam. ep.* 12. Fieri consulem cunctis suffragiis, *a pieni voti*. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. captare populi suffragia. *Liv. l.* 3. *c.* 17. Inire suffragium, *far una ballottazione*. ¶ Populus R. initio suffragia voce tulit; deinde cautis latis hac de re legibus, per tabellas: quæ tabellæ cistis deferebantur, & a diribitoribus populo distribuebantur. V. *Manut. in l. de leg. Rom.* In his tabellis variæ inscribebantur literæ, A, hoc est *antiquo*, & *absolvo*; C. *condemno*; N. L. *non liquet*; U. R. *uti rogas* &c. ¶ Suffragium pro ruina & casu quodam accipiunt in illo *Ovidii de nuce v.* 119. Quid nisi suffragium nimbis vitantibus assem? sed legendum est ex melioribus codicib. *suffugium nimbos vitantibus*. nam & secunda syllaba in *suffragium* longa est, & ea ratione nimis obscura, & veluti extorta est sententia.

Suffrāgo, inis, f. *piegatura*, *giuntura*, *garetto*, Germ. *biegung werbain*, Gall. *les jarets des jambes derrieres des bêtes*, Hisp. *quartilla*, ἰγνύς, flexura in posterioribus quadrupedum cruribus retrorsum incurvata, quæ in prioribus contrario modo inflexa genu dicitur, sic appellata, quod ibi cruris continuitas divisa, ac quodammodo fracta appareat. *Plin. l.* 8. *c.* 45. Victimarum probatio in vitulo, ut cauda articulum suffraginis contingat. *Id. l.* 11. *c.* 45. Aves, ut quadrupedes, alus in priora curvant, suffragines in posteriora. ¶ Dicitur etiam per Catachresin de quadam vitium sobole. *Col. l.* 4. *c.* 24. Et, si soboles, quam rustici suffraginem vocant, radicibus adhæret, diligenter explantanda, ferroque avellenda est.

Suffrāgor, aris, d. 1. *dar la balla in favore*, Germ. *stim geben*, Gall. *donner sa voix*, Hisp. *dar su voto*, *e favor*, ψηφίζομαι, suffragium ferendo alicui faveo. Ei contrarium *refragor*, quod est adversor. *Cic. pro Mur.* Si nihil erit præter ipsorum suffragium, tenue est, si, ut suffragantur, nihil valent gratia. ¶ Sumitur etiam generatim, pro adjuvare, auxilio esse, favere. *Cic.* 7. *Verr.* Cui legi cum vestra dignitas vehementer adversaretur, istius spes falsa, & insignis impudentia maxime suffragatur. *Idem ad Brut. ep.* 18. suffragari cupiditati alicujus. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. Ornata est pronunciatio, cui suffragatur vox facilis, magna, beata, flexibilis. V. Suffragans.

Suffra-

Suffranatio. V. Suffraginatio.

Suffrendens, tis, partic. infrendens. *Ammian. l.* 15. c. 19. Inflato cervice suffrendens.

Suffrico, as, cui, ctum, a. 1. *fregare.* ὑποτρίβω, leviter frico. *Col. l.* 12. c. 23. Et, si quid fecit aut labris vasorum, aut lateribus inhæsit, erade, ac suffricato.

Suffringo, is, egi, actum, a. 3. *rompere*, ἀγνυμι, idem quod frango. *Plaut. Truc.* 2. 8. 8. Ut ego hisce suffringam talos. *Cic. pro R. Amer.* c. 20. Opinor, iis crura suffringentur.

Suffrio, as, a. 1. ὑποτρίβω, idem quod frio, hoc est, friatum, sive comminutum inspergo. *Col. l.* 12. c. 38. Scopulis aridæ myrti scoria suffriatur. Quidam legunt, *foria suffricatur.*

Suffuĕram, præt. plusquam perf. a subsum. Fest. *Suffuerat*, *sub eodem tecto fuerat.*

Suffugio, is, gi, gitum, n. 3. *rifuggire*, ὑποφεύγω, idem ac fugio, vel confugio, vel clam fugio. *Liv. l.* 24. c. 46. Imber a nocte media coortus custodes, vigilesque dilapsos a stationibus suffugere in tecta coegit. *Lucret. l.* 4. v. 361. Suffugit sensum. h. e. effugit.

Suffugium, ii, n. *rifugio*, מנוס, Germ. *zuflucht*, Gall. *refuge*, Hisp. *recogida*, καταφυγή, quo quis suffugit, hoc est securitatis causa se se recipit. *Ovid. de nuce v.* 119. Quid, nisi suffugium nimbos astantibus essem? *Tac. de Germ. c.* 16. Subterranei specus suffugium hiemi, & receptaculum frugibus.

Suffulcio, is, si, ltum, a. 4. *sostentare*, סמך, Ger. *understuetzen*, Gall. *appuyer*, Hisp. *sustentar*, ὑπερείδω, sustento, subtus fulciendo sustineo. *Plaut. Mil.* 2. 2. 54. Ecce autem ædificat, columnam mento suffulsit suo. *Lucret. l.* 4. v. 865. Propterea capitur cibus, ut suffulciat artus, Et recreet vires.

Suffultus, a, um, ὑπερεισθείς, *sostentato. Varro l.* 1. *de re rust.* Ut majoribus perticis suffultæ vites auras non pertimescant. *Lucr. l.* 4. v. 428. Porticus suffulta columnis.

Suffumigo, as, a. 1. *fumigare*, קטר, Ger. *undenauff rauchen*, Gall. *parfumer*, Hisp. *sahumar*, ὑποκαπνίζω, idem quod fumigo, vel subtus fumum excito. *Cels. lib.* 7. *cap.* 20. Vulvæ dolens sulphure suffumigari debet. *Id. lib.* 5. *cap.* 27. Quidam super prunam eo (scorpione) imposito, vulnus suffumigant.

Suffundatus, a, um, nom. ex partic. subtus fundatus, *posto sotto per fondamento. Varro apud Non.* c. 1. n. 236. In domibus lateritiis paululum modo lapidibus suffundatis habitabant.

Suffundo, is, fudi, fusum, a. 3. *spargere*, נסך, Ger. *ausgiessen*, Gall. *epandre*, Hisp. *derramar*, ὑποχέω, ἐγχέω, affundo, infundo, superfundo. *Plaut. Curc.* 2. 3. 3. Mane, suffundam aquulam. *Col. l.* 6. Lacte, & assueti mulæ ad os in fauces demittitur, utrumque in os suffunditur. ¶ Ponitur etiam pro spargere generatim, pro dilatare, extendere. Sic suffundi rubor faciem dicimus, cum sanguis subter cutem se se dispergens, faciem inficit rubore. *Virg.* 3. *Georg. de Aurora:* At si virgineum suffuderit ore ruborem, Ventus erit. *Sen. l.* 2. *de Clem.* c. 6. Imbecillos oculos esse scias, qui ad alienam lippitudinem suffunduntur. *Id.* 2. *de Ira:* Suffundere oculorum aciem. h. e. torvis. *Stat.* 12. *Theb.* Suffundi maculis. *Var. l.* 2. *R. R.* c. 8. Suffundere vires cibo animalibus ad feturam. h. e. suppeditare, vires augere.

Suffūror, aris, d. 1. *rubare occultamente*, גנב, Germ. *verstohlen*, Gall. *derober*, Hisp. *hurtar*, κλέπτω, clam furor. *Plaut. Truc.* 2. 7. 13. Hæc cum video fieri, suffuror, suppilo, de præda prædam capio.

Suffuscŭlus, a, um, adject. aliquantum fuscus. *Apulej. l.* 2. *A. A.* Proceros, & suffusculos.

Suffuscus, & Subfuscus, a, um, adject. *alquanto fosco, oscuro. Tac. in Agric.* c. 12. Gignit & Oceanus margarita, sed subfusca, & liventia.

Suffusio, onis, f. *suffusione*, ὑπόχυσις, actus suffundendi, aspersio, inspersio. *Plin. l.* 22. c. 23. In suffi, uva, felle veteri suffusione. ¶ Specialiter suffusio dicitur morbus oculorum, qui fit ex concreto humore inter tunicas ante ipsam pupillam collecto, quo visus usque adeo impeditur, ut discretas rerum species, & colores apprehendere non possit, *cataratta. Plin. l.* 25. c. 20. Habet suas utilitates nostræ suffusiones oculorum. *Cels. l.* 6. c. 6. Suffusio quoque, quam Græci ὑπόχυσιν nominant, interdum oculi potentiæ, qua cernit, se opponit.

Suffūsus, a, um, *asperso, sparso*, ὑποχυθείς, inspersus, aspersus. *Cic. l.* 1. *Fam. epist.* 9. Novi animum tuum mihi amicissimum, tum nulla in ceteros malevolentia suffusum. *Id.* 2. *de nat. Deor.* Nam tenuis, ut perluceat, & æquali calore suffusus æther non satis aptus ad stellas continendas videatur. *Id.* 1. *Tusc.* Empedocles animum esse censet cordi suffusum sanguinem. *Liv. l.* 30. c. 15. Masinissæ hæc audienti non rubor solum suffusus, sed lacrymæ etiam obortæ. *Ovid* 2. *Trist.* Sales felle suffusi, *facezie pungenti.* ¶ Comparativum *suffusior* legitur apud *Tertul. de anim.* c. 38. ubi usurpat pro eo, qui majoris pudoris est.

Sugambri, orum, m. iidem qui Sicambri, populi Germaniæ, Rheni amnis accolæ, ubi nunc Wesphaliæ Ducatus. *Tacit. Ann.* 2. c. 26. Sic Sugambros in deditionem acceptos. ¶ Adjective *Id. Ann.* 4. c. 47. Recepti subsidio Sugambræ cohortis.

Suggĕro, ris, gessi, gestum, a. 3. *dare*, *somministrare*, הגיש, Ger. *underhaltungge ben*, Gall. *bailler*, *& fournir*, Hisp. *dar lo que otro ha menester*, ὑπομιμνήσκω, subministro, suppedito. *Cic.* 2. *de Or.* Singulis generibus argumentorum copiam suggerunt. *Liv. lib.* 3. Suggerere materiam criminibus. ¶ Ponitur etiam pro adjungere. *Cic.* 2. *de Or.* Ambiguum explicatur, cum ea verba, quæ desunt, suggesta sunt. ¶ Item pro in locum substituere, sufficere. *Liv. l.* 2. Bruto statim Horatium suggerunt. ¶ Item pro in memoriam redigere. *Cic.* 2. *Fin.* c. 14. Ubi si memoria forte defecerit, tuum est, ut suggeras. ¶ Item pro suadere. *Ulp. l. sed etsi*, §. *item*, *ff. ex quibus causis majores*, &c. Unde quæsitæ æquitas restitutionem suggerit. ¶ Item pro exigere, postulare. *Ulp. l. ex facto circa fin. ff. de her. instit.* Quæ res in proposito quoque suggerit, ut Italicarum rerum esse credantur eæ res, quas in Italia testator esse voluit.

Suggestio, onis, *suggestione*, *suggerimento*, actus aliquid consulendi, vel monendi, seu proponendi. *Vopisc. in Aurelian.* c. 14. Hoc igitur quod Nerva in Trajano adoptando, quod Trajanus in Adriano, & cæteri deinceps proposita suggestione fecerunt &c. *Id. ibid.* c. 19. Referimus ad vos, P. C., Pontificum suggestionem. *Symmach. l.* 9. *ep.* 25. Sed plura tribues vel tuo provisa studio, vel aliorum suggestione comperta. ¶ Additur a quibusdam locus *Quintil. l.* 9. c. 2. ubi agens de figura Responsionis, inquit: Quod schema quidam per suggestionem vocant. Sed legendum omnino est *subjectionem* optimis quibusque Codicib. ¶ Proprie suggestio significat aggestionem, additionem unius rei ad aliam: quo sensu *Cæl. Aurel. Tard.* 2. 13. Potus suggestione auctus. h. e. subinde addendo largius datus.

Suggestus, us, m. & Suggestum, i, n. omne id, quod in altum est aggestum, a *suggero*, quod est sursum gerere. *Statius l.* 1. *Sylv.* 2. v. 113. Calliæ procul aspice frontis honorem, Suggestumque comæ. Quo significatur κόρυμβος, ... idest, tutulus cincinnorum, seu globus capillorum. *Var. l.* 3. *R. R. cap.* 5. Ex suggesto laterum prodeunt anates in stagnum. ¶ Specialiter sumitur pro loco editiore, unde ad populum verba fiunt, *pulpito*, מגדל, Ger. *cantzel*, *predigstul*, Gall. *chaire*, Hisp. *pulpito*, ἀναβαθμός. *Liv. l.* 8. c. 14. Rostrisque earum suggestum in foro exstructum adornari placuit. *Plin. l.* 34. c. 5. Eodemque in Consulatu in suggesta missa devictis Antiatibus defixerat. *Cic.* 1. *Divin.* Ascendere in suggestum. *Id.* 5. *Tusc.* c. 20. In suggestis communibus consistere. ¶ Ponitur etiam suggestus pro actu suggerendi, *suggestione*. *Ulpian. l.* 1. *Dig. de Magistr. conven.* Si ex suggesta eorum vel nominibus ab eis acceptis preses dederit.

Suggillatio, onis, f. *lividura*, *contusione*, ὑπωπιασμός, actus suggillandi. *Plin. l.* 32. c. 7. Reliquos carnes impositæ suggillationem expiunt. ¶ Translate sumitur pro contumelia, ignominia. *Plin. lib.* 7. *cap.* 45. Juxta hæc Variana clades, & majestatis ejus fœda suggillatio. *Adde Liv. l.* 43. c. 14. Scribitur & *Sugillatio.*

Suggillatiuncŭla, læ, f. parva suggillatio. *Claudius Mamert. l.* 2. c. 9.

Suggillatus, us, m. idem ac suggillatio. *Tert. l.* 4. *adv. Marcion.* c. 34.

Suggillātus, & Sugillatus, a, um, *livido*, *contuso*, percussus, lividis maculis deformatus. *Plin. lib.* 20. *cap.* 6. Cinis allii ex oleo, & garo illitus suggillata, aut liventia ad colorem reducit. *Id. lib.* 28. *cap.* 9. Caseus recens cum melle suggillata emendat. ¶ Translata est infamia notatus, contumelia affectus. *Liv. lib.* 4. *cap.* 35. Viros spectatos primis annis suggillatos, repulsos, risui patribus fuisse; desisse postremo præbere ad contumeliam os.

Suggillo, vel Sugillo, as, a. 1. *percuotere*, *macchiare*, Ger. *kolsch machen*, Gall. *marquer de coups*, Hisp. *magullar*, ὑπωπιάζω, est ita percutere, ut sub ictu contingant livores, ac maculæ luridæ. ¶ Translate est alicujus existimationem lædere, contumelia afficere, *infamare*, *pungere*. *Ulpian. l. Sed si hac lege. Dig. de in jus voc.* Si famosa actio non sit, & pudorem non suggillet. ¶ Sudant Etymologi in assignanda hujus verbi origine: alii putant esse a *sub* & *cilium*, ut proprie significet cilium, seu oculum lividum ictu facere: scribuntque duplici gg: alii derivant a *sugo*, & unicum g appingunt. V. *Voss. in Etymol.*

Suggredior, eris, d. 3. *andare occultamente*, *accostarsi*, Ger. *heimlich gehen*, Gall. *aller en cachette*, Hisp. *andar a escondidas*, ὑπέρχομαι, latenter gradior, accedo. *Tacit. Ann.* 13. c. 21. Cœlis qui barbarorum propius suggrediebantur. *Id.* 2. *Ann.* c. 12. Suggressi propius speculatores.

Suggrunda, & Subgrunda, æ, f. *grondaja*, γεῖσον, γεῖσα, pars tecti prominens, quæ stillicidium a pariete arcet: a *grunda*, quo nomine in vet. *Gloss.* idem significatur, nempe prominentia, & veluti supercilium parietis arcendis pluviis inventum. *Varro l.* 3. *de R. R.* c. 3. Apes enim subter suggrundas, ob initio villatico usæ tecto. *Vitruv. l.* 10. c. 21. Testudo habet superne subgrundas proclinatas.

Suggrundarium, ii, neut. sepulcrum infantium, qui nondum excessissent diem quadragesimum. Fulgentius Planciades l. de sermone prisco. Suggrundaria antiqui dicebant sepulcra infantium, qui necdum quadraginta dies implessent, quia nec busta dici poterant, quia ossa, quæ comburerentur, non erant, nec tanta cadaveris immanitas, qua locus tumesceret, unde neque tumuli appellari merebantur. Adducit deinde *Rutilii Geminii* locum in *Astyanacte*. Melius suggrundarium misero quæreres, quam sepulcrum.

Suggrundatio, vel Subgrundatio, onis, f. γεισώματα, γεισηπόδισμα, suggrundiorum, h. e. prominentium tectorum structura. *Vitruv. l.* 4. c. 2. Sub tectis si majora spatia sunt, columen in summo fastigio culminis, unde & columnæ dicuntur, & transtra, & capreoli, si commoda, columen, & cantherii prominentes ad extremam suggrundationem.

Suggrundium, ii, n. idem ac suggrunda. *Plin. l.* 25. c. 13. Alii sergethron vocant, quod amatoriis conveniat, alii hypogeson, quoniam in suggrundiis fere nascitur.

Sugillo. V. Suggillo.

Sugo, is, xi, ctum, a. 3. *suggere*, Germ. *saugen*, Gall. *succer*, Hisp. *chupar*, μυζάω, μύζω, succum labris extraho, seu elicio. *Cic. Tusc.* 3. c. 1. Ut pæne cum lacte nutricis errorem suxisse videamur. *Id.* 2. *de nat. Deor.* c. 47. Alia sugunt, alia carpunt, alia vorant, alia mandunt.

Sui, sibi, se, *di se*, ἑαυτοῦ, pronomen reciprocum primitivum. Est generis omnis, & utriusque numeri. *Cic.* 2. *Fin.* Ut & sui, & Metrodori memoria colatur. *Id. Fam.* 13. *ep.* 10. A te peto, ut des operam, ut intelligat, meam commendationem usui magno sibi fuisse. *Id. in Orat.* c. 28. Ne ipse quidem sua tanta eloquentia mihi persuasisset, ut se dimitterem. *Id. Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. Cum ad illum scribas, nihil te recordari de se. ¶ Nonnunquam usurpatur reciproce, quemadmodum & *suus*. *Horat. lib.* 2. *sat.* 1. Grande malum Turius, si quis se judice certet. pro eo. ¶ Interdum *se* repetitur. *Virg. Ecl.* 3. At mihi sese offert ultro meus ignis Amyntas. ¶ Quando ablativo *se* adjungitur, præposit. *cum* semper postponitur. *Cic. de Senect.* c. 14. Secum esse, secumque, ut dicitur, *vivere*, *viver a se stesso*, quod *Pers. sat.* 4. v. 52. dixit, secum habitare. ¶ Additur sæpe huic pronomini syllabica particula *met*. *Sil. lib.* 13. v. 662. Ipsa quidem virtus sibimet pulcherrima merces, *a se stesso*. *Liv. l.* 2. c. 12. Ne, ignorando regem, semet ipse aperiret, quis esset. *Sueton. de illustr. Grammat. cap.* 10. Philologus ab semet nominatus. ¶ Interdum sui usurpatur pro suus. *Cic. de Univers.* c. 13. Imitantes genitorum, & effectorem sui. ¶ Dativus *sibi* eleganter adjectiva *suus* adjungitur. *Terent. Adelph.* 5. 8. 36. Suo sibi hunc jugulo gladio, *col suo proprio coltello*. *Cic. de Amic.* c. 3. Factus est consul bis, primum ante tempus, iterum sibi suo tempore. *Col. l.* 12. c. 34. Singula suo sibi jure eluito, *col suo proprio brodo*. ¶ Ire ad se, est ad domum suam. *Plaut. Men.* 5. 2. 22. Repente expetit me ut ad sese irem. Sic *Cic. pro Mil.* c. 19. Devertit Clodius ad se ad Albanum.

Suile, is, n. 3. *porcile*, Ger. *sewstal*, Gall. *establi a porceaux*, Hisp. *cahurda*, συφεός, συφεών, stabulum suum, septum, in quo nutriuntur porci. Differt ab hara, quod eo nomine significetur scropharum cubile, cui singulæ scrophæ separatim cum suis suculis includuntur. *Colum. l.* 7. *cap.* 9. Diligens autem porculator frequenter suile converrat, & sæpius haras.

Suillus, a, um, *di porco*, *porcino*, ὕειος, dim. est a *suinus*, ejusdem tamen cum illo significationis. *Liv. l.* 22. c. 10. Ex suillo, ovillo, caprino grege. *Plin. l.* 8. c. 52. At in Arabia suillum genus non vivit in ullo genere.

Suinus, a, um, *di porco*, ὕειος, quod ex sue est. *Var. l.* 2. c. 4. Hinc enim conciliator suinæ carnis datur populo. Alii leg. *suillæ.*

Suiones, m. 3. Suedi pop. Germaniæ, in ora maris Baltici, in Pomerania, inter Lemovios, & Rugios, a quibus *Swine* fretum inter Usedomiam, & Julinum ins. videtur nominari. *Tacit. de Germ.* c. 44. & 45.

Sulcāmen, inis, n. idem quod sulcus. *Apul. l.* 6. *A. A.* Glebæ Siculæ sulcamina.

Sulcātor, oris, m. αὐλακιστής, qui sulcat. Translate navigator. *Sil. l.* 7. v. 363. Sulcator ovvita ponti. *Stat. l.* 11. *Theb.* v. 388. Nigri sulcator Averni. ¶ Item qui rodit. *Claudian. l.* 2. *de rapt. Proserp.* v. 340. lateris sulcator operni Vultur. ¶ Proprie adhibuit *Prudent. l.* 2. *advers. Symmach.* v. 939. Leontini sulcator campi.

Sulcātus, a, um, αὐλακωθείς, *solcato*. *Lucan. l.* 1. v. 168. Et quondam duro sulcata Camilli Vomere.

Sulci, vel Sulchi, orum, m. *Solo*, urbs Sardiniæ in ora Australi. *Claudian. de B. Gildon. ad fin.* Post adit antiquos ductos Carthagine Sulcos. ¶ Ejus incolæ Sulchitani dicuntur a *Plin. l.* 3. c. 7.

Sulco, as, a. 1. *solcare*, *far solchi*, Ger. *furch machen*, Gall. *couper ou ouvrir par rayons*, Hisp. *assulcar*, αὐλακίζω, sulcos facio, proscindo. *Col. l.* 11. c. 2. In subacta jam terra latiores porcæ sulcantur. ¶ Ponitur etiam pro effodere, excavare. *Plin. lib.* 9. *cap.* 6. Satinosque se per complures dies, alveum in vado sulcasset. ¶ Translate usurpatur pro navigare. *Virg.* 10. *Æn.* Sulcat maria alta carina. *Ovid. l.* 1. *de Ponto el.* 4. Nos fragili ligno vastum sulcavimus æquor. Eadem ratione *Propert. l.* 4. *eleg.* 8. pedibus teneris sulcare pruinas. hoc est ambulando findere. ¶ Item pro corrugare, asperum, & inæqualem facere. *Ovid.* 3. *Met.* Sulcavitque cutem rugis.

Sulcŭlus, i, m. *solchetto*, αὐλάκιον, parvus sulcus. *Col. l. de Arb. cap.* 30. Surculos disponi per sulculos pedales convenit.

Sulcus, ci, m. *solco*, תלם, Ger. *furch*, Gall. *rayon*, Hisp. *sulco*, αὖλαξ, fossa oblonga, quæ instar arando fit vomere. Differt a scrobe, quod sulcus est proscissio terræ in longum producta, scrobs in figuram quadratam, vel circularem, aut similem. Vel quia sulcus non tantæ profunditatis est, quanta scrobs efficitur. *Cic. l.* 2. *de Divin. cap.* 23. Cum terra aratur, & sulcus altius esset impressus. *Virg.* 1. *Georg.* At si non fuerit tellus fœcunda, sub ipsum Arcturum sat erit tenui suspendere sulco. *Id. Ecl.* 4. Telluri infindere sulcos. *Plin. l.* 18. c. 19. Arvum sulcis subigere. ¶ Interdum accipitur pro ipsa aratione. Hinc fit, ut tertio, quarto, quinto sulco serere dicamus, pro eo, quod est tertia, quarta, aut quinta aratione. *Plin. l.* 18. c. 20. Quarto seri sulco, Virgilius existimatur voluisse, cum dixit, optimam esse segetum, quæ bis Solem, bis frigora sensisset. Adde *Plin. jun. l.* 5. *ep.* 6. ¶ In vitium quoque, cæterorumque arbo-

arborum plantationibus sulcum appellamus fossam in longum ductam, in qua plantantur semina. *Virg. 2. Georg.* Ausim vel tenui vitem committere sulco. ¶ *Translate* dicitur de quacunque re, quæ in longitudinem excavata est, ut de rugis in veste, & in fronte, de vulneribus, &c. *Claud. l. 3. v. 425. de raptu Proserp.* & ora fatiscant Vulneribus, grandesque rubent in pectore sulci.

Sulfur, V. Sulphur.

Sulla, V. Sylla.

Sulmo, onis, m. *Sulmona*, *Solmona*, urbs parva Pelignorum, in Aprutio, apud Saxum fl. inter Aquilam & Venafrum, patria Ovidii Poetæ. Hinc illa 4. *Trist. eleg. 10.* Sulmo mihi patria est, gelidis uberrimus undis, Millia qui novies distat ab urbe decem. ¶ Condita est, & nominata a Solymo Phryge, ut *Idem* docet 4. *Fast. v. 79.*

Sulmonensis, se, adject. *di Sulmona*, ad Sulmonem pertinens. *Juven. sat. 6. v. 186.* De Sulmonensi mera Cecropis.

Sulphur, uris, n. *solfo*, *zolfo*, גפרית, Ger. *schwebel*, Gall. *soufre*, Hisp. *azufre*, θεῖον, terræ pinguedo quæ a *Plin. l. 35. c. 15.* terræ generibus assignatur, ab aliis quibusdam inter metallica corpora, seu mineralia numeratur. *Virg. 3. Geor.* Et spumas miscent argenti, ac sulphura viva. *Id. 2. Æn.* Et late circum loca sulphure fumant. *Plin. l. 35. c. 15.* In terræ autem reliquis generibus, vel maxime miræ naturæ est sulphuris, quo plurima domantur. Nascitur in insulis Æoliis inter Siciliam, & Italiam, quas ardere diximus. Sed nobilissimum in Melo insula. In Italia quoque invenitur in Neapolitano, Campanoque agro, collibus, qui vocantur Leucogæi. Quod est cuniculis effossum, perficitur igni. Hæc *Plin.* ¶ Sulphur sacrum, est fulmen, quia ubi cecidit, sulphureum odorem relinquit. *Pers. sat. 2. v. 25.* ocius ilex Sulphure discutitur sacro. ¶ *Vossius in Etymol.* putat rectius scribi *sulfur*, quia hæc vox apud Latinos natum in usu est. At *Manut. in Orthogr.* consuetudinem probat scribendi cum *ph*, additque in quibusdam vet. monumentis legi *sulpur*, quia Veteres aspirationem parce adhibebant.

Sulphurans, antis, nom. ex particip. idem ac sulphureus, ut aquæ sulphurantes. *Tertul. advers. Valentinian. c. 15.*

Sulphuraria, æ, f. *solfanaria*, sulphuris fodina, vel locus ubi sulphur præparatur. *leg. 8. Dig. de Pœnis*, & *l. 52. Dig. de Pœnis*.

Sulphuratio, onis, f. mistura sulphuris subterranea, sulphuris locus sub terra. *Sen. l. 3. Nat. Quæst.* Aut sulphuratio contraxit humorem.

Sulphuratus, a, um, *insolforato*, θειώδης, quod sulphur habet admistum. *Martial. l. 10. ep. 3.* Sulphurato empta ramento. *Plin. l. 31. c. 3.* Depressis puteis sulphurata, vel aluminosa occurrentia putearios necant. *Tertul. l. 1. cont. Marcion. c. 28.* Sulphuratiorem eis gehennam præparabit. ¶ Sulphurata, orum, absolute, sunt ligna exilia, vel fila sulphure imbuta ad ignem accendendum, *solfanelli*. *Martial. l. 1. epigr. 42.* Pallentia sulphurata fractis permutat vitreis. *Plin. lib. 36. cap. 19.* Scintilla excepta sulphuratis, aut fungis.

Sulphureus, a, um, *sulfureo*, θειώδης, quod ex sulphure est, sive sulphuris naturam, odorem, colorem refert. *Virg. 7. Æn.* Audiit amnis Sulphurea Nar albus aqua. *Plin. l. 36. c. 19.* Cum uritur, odorem sulphuream reddit.

Sulphurosus, a, um, adjectiv. idem ac sulphureus, ut Sulphurosi fontes. *Vitruv. lib. 8. c. 3.*

Sulpitia, æ, f. poetria Romana nobilis, cujus ingenium, castitatem, fidemque erga maritum laudat *Martial. l. 10. epigr. 35. & 38.* Extat ejus carmen, seu satyra, qua in Domitiani tempora invehitur. Duos præterea senarios jambicos ex ejus carminibus allegat vetus Juvenalis *Scholiastes ad Sat. 6. v. 537.*

Sulpicius, ii, (rectius quam *Sulpitius*, ut ex vet. monum. ostendit *Manut. in Orthogr.*) nomen Romanum multorum illustrium virorum. C. Sulpicius Gallus, P. Sulpicius, & Serv. Sulpicius nobiles eloquentia fuere; quos laudat *Cic. in Brut. c. 20. & 55. & de Harusp. resp. c. 19.* ¶ Sulpicius Apollinaris Grammaticus, Pertinacis Imperatoris præceptor, laudatur a *Gel. l. 4. c. 17.* ut vir præstanti literarum scientia. Hic Terentii fabularum periochas jambicis versibus scripsit. ¶ Severus Sulpicius Nicobrix Gallus, æqualis D. Hieronymi, scripsit eleganti, & terso stilo, ut illis temporibus, vitam B. Martini, & duos præterea sacræ historiæ libros. Hunc *Josephus Scaliger in prolegom. de emendat. temp.* Ecclesiasticorum scriptorum purissimum merito appellat.

Sultis, *se volete*, *s'il vous plait*, si vultis, apud veteres, qui eo utebantur ad imperium leniendum. *Plaut. Capt. 2. 3. 96.* Servate istum, sultis, intus servi, ne quoquam pedem efferat sine custode. *Id. Asin. prol. v. 2.* Hoc agite, sultis, spectatores, nunc jam.

Sum, es, fui, n. anom. *essere*, היה, Ger. *seyn*, Gall. *être*, Hisp. *ser*, εἶναι, ὑπάρχω, habeo essentiam, existo. A Grammaticis appellatur verbum substantivum, quod, cum cætera omnia verba actionem importent, aut passionem, solum hoc substantiam rei denotet. Construitur cum nominativo præcedente. *Cic. 1. de nat. Deor.* De Diis, neque ut sint, neque ut non sint, habeo dicere. ¶ Vel cum duobus nominativis, uno præcedente, altero subsequente. *Cic. de Amic.* Nihil enim stabile est, quod infidum est. ¶ Aliquando verbum *sum* omittitur. *Virg. 1. Æn.* Tu ne ille Æneas, quem Dardanio Anchisæ, &c.? *Id. l. 3.* Nam Polydorus ego. ¶ Accipitur etiam pro vivere. *Cic. Att. l. 12.* Longumque illud tempus, cum non ero. ¶ Item pro manere, commorari. *Cic. lib. 4. Fam. ep. 7.* Nonne mavis sine periculo domi tuæ esse, quam cum periculo alienæ? *Id. l. 2. de Orat.* Ut hic sitis hodie. ¶ Item pro expositum esse, vergere, *essere a dirimpetto*, cum accus. & præp. *ad*. *Cæs. l. 1. B. G.* Aquitania a Garumna flumine ad Pyrenæos montes, & eam partem, quæ est ad Hispaniam. ¶ Item pro solere. *Cic. l. 12. Fam. ep. 10.* Quod si, ut est, cessabit, lacessam. ¶ Nonnunquam pretium importat, in qua significatione genitivum exigit pretii indeterminati, vel ablativum pretii certi, aut determinati. *Terent. Adelph. 5. 9. 20.* Argentum, quanti est, sumito. *Cic. 1. Offic.* Ita fit, ut considerate agere pluris sit, quam cogitare prudenter. *Id. 4. Verr.* Cum in Sicilia sestertiis binis tritici modius esset, ad summum ternis. ¶ Usurpatur etiam cum dativo personæ æstimantis. *Cic. l. 15. Fam. ep. 15.* Magni erunt mihi tuæ literæ. ¶ Interdum refertur ad dominium, vel possessionem, & genitivum poscit. *Cic. l. 2. Fam. epist. 15.* Jam me Pompeji totum esse scis. ¶ Interdum ad proprietatem, cum genitivo. *Cic. de Sen.* Ut petulantia, ut libido magis est adolescentium, quam senum. ¶ Interdum ad convenientiam, congruentiam. *Cic. 1. de Or. c. 18.* Nitidum quoddam genus est verborum, sed palæstræ magis, & olei, quam hujus civilis turbæ atque fori. ¶ Interdum ad opus, munus, officium cum gen. *Cic. pro L. Man.* Erit humanitatis vestræ magnum eorum civium numerum calamitate prohibere. ¶ Significat etiam habere. Tunc est tertii ordinis. *Cic. 3. Off.* Nulla enim nobis cum Tyrannis societas, sed potius summa distractio est. *Terent. Hecyr. prol.* Hecyra est huic nomen fabulæ. *Plaut. Amph. prol. v. 19.* Nomen Mercurii est mihi. ¶ Item afferre, afficere. Usurpatur cum duobus dativis. *Cic. 1. Offic.* Cui dedecori esse nefas, & vitium judicandum est. *Id. l. 2.* Id Reipublicæ est ornamento. ¶ In hac acceptione reperitur etiam cum dat. & ablat. *Plaut. Mil. 3. 1. 143.* Nihil me pœnitet jam, quanto sumptu fuerim tibi. Sed fortasse *quanto sumptu* dativus est. Nam dativus quartæ declinationis prisco seculo etiam in u exibat. Adde, quod eo loco alii leg. *sumptui*. ¶ Signat aptum esse, cum dativo. *Ulpian. l. qui penum legat, ff. de pen. leg.* Aristo notat, etiam quæ esui, potuique non sunt, contineri legato. ¶ Denotat etiam laudem, vel vituperationem, partem, statum, affectionem corporis, vel animi, vel quid simile. Et usurpatur interdum cum ablativo, ut *Esse animo bono*, *viribus*, *præsenti*, *vacuo*, *Esse magna æstimatione*, *Esse capite*, vel *supercilio rasis*: interdum cum genit. ut *Esse nullius consilii*, *Esse cibi minimi*, & *fere vulgaris*. *Cic. pro Sex.* Me nullius animi, nullius consilii fuisse confiteor. *Id. l. 6. Fam. ep. 16.* Fac, animo forti, magnoque sis. *Id. 4. Ver. c. 35.* Esse summo honore. *Id. 14. Fam. epist. 3.* Esse studio mirifico erga aliquem. *Id. de Amic.* Si quis ea asperitate est, & immanitate naturæ. *Id. 3. de Leg.* Qua quisque sit lege, conditione, fœdere. *Id. l.* 16. *ep. 13.* Incredibili sum solicitudine de tua valetudine. ¶ Significat etiam accidere, evenire. *Horat. l. 3. od. 1.* Est, ut viro vir latius ordinet arbusta sulcis. *Cic. Att. l. 3. ep. 21.* Si erit, ut volumus. ¶ Item licere, cum infinito. *Virg. Æn. 6. v. 595.* Nec non & Tityon terræ omniparentis alumnum Cernere erat. *Gell. l. 13. c. 24.* Est tamen non nusquam invenire, ita scripsisse quosdam. ¶ *Esse ab aliquo*, & *pro aliquo* est cum aliquo sentire, ab aliquo stare, alicui favere. *Cic. 2. de Orat. c. 38.* Critolaus erat ab Aristotele. *Id. pro Cluent.* Judicia partim nihil contra Habitum valent, partim pro eo sunt. ¶ *Esse ab aliquo* significat etiam ex alicujus familia, vel domo esse. *Terent. Andr. 3. 1. 3.* Ab Andria est ancilla hæc. *Plaut. Curcul. 2. 3. v. 82.* Credo, te esse ab illo. ¶ *Apud aliquem recte esse*, est eum, ejusque omnia bene se habere. *Cic. Att. l. 2. ep. 7. (al. 5.)* Apud matrem recte est, eaque nobis curæ est, *tutto va bene*. Eodem sensu dicimus, bene, vel male esse alicui. *Cic. Fam. 16. ep. 21.* Spero ex tuis literis, tibi melius esse. *Ter. Adelph. 1. 1. 8.* Cogitat, tibi bene esse soli, cum sibi sit male. ¶ Esse apud aliquem, vel cum aliquo, interdum ponitur pro cœnare apud aliquem. *Ter. Heaut. 1. 1. 110.* Dionysia hic sunt, hodie apud me sis, volo. Et 1. 2. 11. Quam vellem Menedemum invitatum, ut nobiscum hodie adesset lautius. ¶ Adhibetur interdum eleganti circumlocutione. *Terent. Phorm. 5. 8.* Sin est, ut velis manere illam apud te. h. e. Sin vis illam manere, &c. *Horat. lib. 1. ep. 12.* non est ut copia major Ab Jove donari possit tibi. h. e. non potest tibi donari &c. ¶ Præterea infiniti prope sunt hujus verbi usus. Esse in intimis alicujus, *essere de' più intrinseci*. *Cic. Att. 4. ep. 16.* Sic esse in amore, in deliciis, esse in gratia cum aliquo, apud *Eund. Verr. 6. c. 1.* & *Att. 2. ep. 9.* ¶ Est mihi in animo, *ho intenzione*, *ho stabilito*. *Id. Att. 3. ep. 21.* ¶ Esse in spe, *sperare*. *Id. Fam. 14. ep. 3.* ¶ Esse in mora alicui, *impedirlo*, *trattenerlo*. *Ter. Andr. 2. 3. 13.* ¶ Esse in noxa, *esser reo*. *Ter. Phorm. 2. 1. 36.* ¶ Est mihi minus cum illo, *non son troppo suo confidente*. *Cic. Fam. 15. ep. 10.* ¶ *Esse in aliqua re* aliquando significat habere, possidere. *Cic. Fam. 13. ep. 30.* Nullam arbitramur de ea hæreditate controversiam eum habiturum: & est hodie in bonis. Adde *Verr. 6. c. 6.* ¶ *Esse ad aliquid* est prodesse. *Cato R. R. c. 11.* Est ad alvum crudam. ¶ Infinitum *esse* ponitur aliquando pro rei natura, *l'essenza*, τὸ εἶναι. *Lucret. l. 4. v. 98.* necesse est Esse in imaginibus missis consistere verum. ¶ In conjunctivo olim usurpabatur, *siem*, *sies*, *siet*, pro *sim*, *sis*, *sit*. *Cic. in Orat. c. 47.* Siet plenum est, sit imminutum; licet utare utroque. *Ter. Phorm. 3. 4.* Sin potest, in probro siem. *Plaut. Amph. 1. 1. 34.* Sin aliter fient animati. Et 3. 1. 43. Irata ne sies. ¶ In imperativo secunda persona est *es*, & *esto*. *Terent. Eun. 1. 2. 4.* Bono animo es. *Plaut. Asin. 4. 1. 56.* Si dixerit, bos ei multa esto. ¶ Sæpe *esto* est affirmantis, & concedentis, *sia così*, *diasi*. *Ter. Heaut. 3. 3. 10.* At mihi fides apud hunc est, &c. Ch. Esto: at certe concedes, &c. *Virg. 7. Æn.* Non dabitur regnis, esto, prohibere Latinis. ¶ Participia *ens*, & *futurus* V. suis locis.

Sumen, inis, neut. οὖθαρ, οὔθαρ, extimus venter suillus infra umbilicum cum ipsis uberibus, sumen olim Romæ in deliciis habitus, præcipue si e primipara exsisus esset sua uno die post fœtum editum. G. Cyr. [illegible], *sumen*, *subventrale*. Item ἐγγάστριον, *sumen*. Dictum est a *sue*. Nam suis est abdomen. Vel potius est a sugendo, quasi sugimen: quæ Nonii sententia est, qui & *Lucilium* pro mulieris uberibus usum docet *c. 6. n. 34.* Lucilii autem verba sunt. Quod si nulla potest mulier tam corpore duro Esse, tamen tenero moveat succussa lacerto, Et manus uberibus lactanti in sumine sidat. ¶ Proprie tamen est sumen ea pars suilli ventris, qua ubera continentur, ut dictum est. *Plin. l. 11. c. 37.* *Proximum* ejectitiæ est excisæ uno die post partum. Hujus & sumen optimum, si modo fœtus *non* hauserit: ejectitiæ deterrimum. *Martial. l. 13. epist. 44.* Esse putes nondum sumen: sic ubere largo Effluit, & vivo lacte papilla tumet. Alii leg. esse potes nondum sumen. ¶ Translate usurpatur pro pinguedine, ubertate. *Varro l. 1. de R. R. cap. 7.* Campos Roseæ Italiæ dixit esse sumen, in quo relicta pertica postridie non appareret propter herbam.

Suminatus, a, um, adject. ut suminata caro, apud *Arnob. l. 2.* h. e. caro suminis. ¶ Suminata etiam dicitur scrofa, quæ lactat suculos. *Lamprid. in Alex. Severo, c. 22.* Jussit, ne quis suminatam occideret, ne quis lactantem. h. e. neque scrofam, neque suculum, seu porcellum.

Summa, æ, fem. *somma*, [illegible], Ger. *ein Sum*, *hauptbegriff*, Gall. *somme*, *abregé*, Hisp. *suma*, κεφάλαιον, collectio, seu quantitas rerum, quæ numerantur. Ita dicitur a *summus*, quia vere summus est is numerus, quo colligitur totum. *Cic. in Hort. apud Non. c. 3. n. 18.* Quid tu, inquam, soles, cum rationem a dispensatore accipis, si æra singula probasti, summam, quæ ex eis confecta sit, non probare? *Id. 1. Off. cap. 18.* Addendo, deducendoque videre, quæ reliqui summa fiat. *Id. Att. 5. ep. 21.* Summam subducere. *sommare*. Sic summam conficere. *Id. in Somn. Scip. c. 2.* & summam facere. *Id. Att. 4. ep. 53.* Apud *Sueton. in Domitian. c. 11.* actor summarum non dicitur, qui rationibus dispungendis præest. *Plin. l. 9. c. 35.* Quæ summa quadringenties sestertium colligebat, *ascendeva*, *montava*, *faceva*, &c. ¶ Usurpatur sæpe translate. *Quinctil. l. 1. c. 1.* Hoc per singulos annos prorogatum in summa profecit. h. e. in cumulum excrescit. ¶ Dicitur etiam de capite cujuscunque rei. *Ovid. 1. Amor. eleg. 9. v. 37.* Summa ducum Atrides. h. e. princeps, & caput cæterorum ducum. *Cic. l. 13. Fam. ep. 76.* Summa est, in quo mihi gratissimum facere possis, si curaveris, &c. *questa è la conclusione*. *Id. pro Rosc. Am. c. 51.* Summa Reipublicæ in hujus periculo tentatur. *Sen. extrema epist. 40.* Summa ergo summarum hæc est: tardiloquum te esse jubeo. *Quinctil. l. 3.* Aliam, quo significamus summam illam, in qua causa vertitur, *il punto principale*. ¶ Summam habere, est primum locum obtinere. *Plaut. Truncul. 4. 2. 15.* Salus summam habet hic apud nos. Summa rerum, *tutte le cose*. *Liv. l. 1.* Qui summæ rerum præessent. *Id. l. 3.* Venissetque in periculum summa rerum. ¶ Ponitur etiam pro complemento. *Quinctil. l. 3. c. 2.* Huic studium, & incrementum dederit utilitas, summam ratio, & exercitatio. ¶ Ad summam, *in somma*, ac summatim comprehendam, ne plura, breviter. *Cic. 1. Off. c. 41.* Ad summam, ne agam de singulis, &c. *Id. 4. Pro. c. 21.* Ad summam ea, quæ Zeno &c. ¶ In summa, idem, ac ad summam. *Cic. Q. Fr. l. 2. ep. ult.* Drusus erat de prævaricatione a tribunis ærariis absolutus, in summa quatuor sententiis, cum senatores, & equites damnassent. *Id. ib. l. 3. ep. 5.* In omni summa me ad otium converto, *in somma delle somme*. Adde *Plin. l. 1. ep. 22.*

Summalis, le, adject. qui summam continet, completus. *Tertullian. advers. Hermog. c. 31.*

Summanalia, ium, n. 3. liba farinacea in modum rotæ efficta, ut ait *Festus*, a *Summanus*, quia eorum in sacris Summani usus erat.

Summano, as, a. 1. omnia rapio, ac devoro, Plutonis, sive Orci instar, a *Summanus*. Quidam deducunt a *manus*, ut sit idem, ac involare, sive manus vola arripere. Verum obstat, quod secunda sit porrecta, ut versus tertius, & quartus ex his, quos infra afferimus, ostendunt. Sunt enim jambici senarii, qui trochæum respuunt. *Plaut. Curc. 2. 3. v. 41.* LE. Quis tu homo es? CU. Libertus illius, quem omnes Summanum vocant. LE. Summane, Salve. Qui Summanus? fac, sciam. CU. Quia vestimenta, ubi obdormivi ebrius, Summano. Ob eam rem me omnes Summanum vocant.

Summanus, i, m. ᾅδης, Plutonis cognomentum, a Manibus, quasi summus Manium, ut scribit *Capella l. 2.* quanquam *Ovid. 6. Fastor. v. 731.* tanquam incerti alicujus Dei meminit, & de quo non constet, cum inquit: Reddita, quisquis is est, Summano templa feruntur. Huic Deo nocturna fulgura attribuebantur, sicut Jovi diurna, ut *Plin. l. 2. c. 52.* docet. Templum habuit Romæ, eodem *Plin.* teste *l. 29. c. 4.* non longe ab æde Juventutis. Mentionem ejus fecit & *Cic. l. 1. Div. c. 30.* & *Plaut. Bacch. 4. 8. 34.* ubi & *Submanus* legitur

Sum-

Summarium, rii, n. *sommario*, Ger. *auszug*, Gall. *sommaire*, Hisp. *sumario*, ἐπιτομή, idem quod breviarium, a *summa*. *Sen. ep.* 39. Vide, ne plus proficere sit ordinaria oratio, quam quæ nunc vulgo breviarium dicitur, olim cum Latine loqueremur, summarium dicebatur.

Summarius, ii, m. *primario*, princeps, primarius. *Cic. Attic. l.* 10. *ep.* 1. Nisi forte iste summarius ei potest persuadere, ut &c. ita legit *Lambinus*. Videtur autem Cicero perstringere aliquem ex factione Cæsaris, qui cæteris antecellere vellet, vel etiam ipsi Cæsari, qui summæ rerum imperium affectabat. Verum Critici fere omnes eam lectionem suspectam habent: itaque alii *Summanes*, alii *summatem*, alii *Numerium*, alii denique aliquid aliud omnino dissimile substituunt.

Summas, atis, com. *primate*, *principe*, *primario*, [illegible], Ger. *derotchst*, Gell. *primat*, Hisp. *grande*, *principal*, [illegible], optimas, primas, princeps civitatis, a *summus*. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 90. Nunc tibi hæc ego loquor, deliciæ summatum virum. *Apul. l.* 11. Benevolis præceptis summatis Deæ excitatus. h. e. Isidis Deæ præpotentis. *Sidon. l.* 9. *ep.* 6. Puella moribus, natalibusque summates.

Summatim, adverb. *sommariamente*, *brevemente*, Ger. *zu oberst*, Gell. *sommairement*, *bref*, Hisp. *brevemente*, [illegible], ἐν ἐπιτομῇ, in summa, breviter, & omnibus quasi simul comprehensis. *Cic. Att. l.* 5. *ep.* 16. Dein hæc, quæ longiorem desiderant orationem, summatim tibi perscriberem. *Id. l.* 10. *Fam. ep.* 28. Sed illa cognosces ex aliis, a me pauca, & ea summatim. ¶ Aliquando etiam summatim a *summus* fit, & significat a summa extremitate, per summum. *Col. de arb. l.* 3. *cap.* 6. Sin autem eo usque exaruit (scilicet vineæ truncus) ut reviveri non possit, primo anno summatim, ita ne radices ejus, aut lædas, ablaqueato.

Summatus, us, m. *signoria*, [illegible], imperium, *Reamm summe*, principatus. *Lucret. l.* 5. *v.* 1141. Imperium sibi cum, ac summatum quisque petebat.

Summe, adverb. *sommamente*, Ger. *zum hochsten*, Gall. *extremement*, Hisp. *muy grandemente*, [illegible], maxime, excellenterque. Jungitur fere nominibus positivis; raro superlativis. *Cic. lib.* 13 *Fam. epist.* 19. Tale enim tuum judicium de homine eo, quem ego unice diligo, non potest mihi non summe esse jucundum. *Plin. epist.* 11. (al. 27.) *lib.* 10. Habui illum Quæstorem in Consulatu, mei summe observantissimum.

Summergo, V. Submergo.

Summitas, atis, f. *sommità*, *altezza*, [illegible], Germ. *die hohe*, Gall. *sommet*, Hisp. *cima*, ἄκρα, vertex, sive fastigium, altitudo. *Pallad. l.* 2. *tit.* 6. Ut quatuor pedibus e terra summitas ejus (vitis) insurgat. *Macrob. l.* 1. *Sat.* 2. 6. Cum duæ summitates duobus interjectionibus vinciuntur. *Censorin. de die nat. c.* 13. Ad terræ summitatem.

Summitto, V. Submitto.

Summo, adverb. *in fine*. *Quint. l.* 7. *c.* 1. Ut putet primo firmora esse ponenda, summo firmissima, imbecilliora medio, quia & initio movendus sit judex, & summo impellendus.

Summœnianus, a, um, adject. Summœnianæ dicebantur meretrices, quæ Romæ sub ipsis urbis mœnibus in fornicibus habitabant. *Martial. l.* 3. *ep.* 81. Summœnianas cœnet inter uxores. Adde *l.* 11. *ep.* 62.

Summœnium, ii, neut. locus Romæ sub mœnibus, ubi meretrices prostabant. *Martial. lib.* 1. *epigr.* 35. At meretrix abigit testem veloque, seraque. Nullaque Summœni fornice rima patet. Alii leg. *Submœnium*.

Summopere, adv. *sommamente*, [illegible], Germ. *zum hoffteglten*, Gall. *extremement*, Hisp. *muy grandemente*, [illegible], maxime, vehementissime. *Cic. de Invent. l.* 1. *c.* 8. Vitia vero hæc sunt certissima exordiorum, quæ summopere vitare oportebit.

Summotenus, adverb. *fino alla sommità*. *Apulej. l.* 3. *Metam.* Floribus celer fessis, ac florescentibus summotenus.

Summoveo, V. Submoveo.

Summula, æ, f. parva summa. *Sen. ep.* 76. Summulas minutas distribuit sentibus servis. *Juvenal. sat.* 7. *v.* 174. Summula ne pereat.

Summum, i, neut. summa, seu altissima pars, fastigium, vertex. *Cic. de Div.* c. 57. Bacillum incumum, & leviter a summo inflexum. *Idem* 3. *Fin. c.* 14. Qui demersi sunt in aqua, nihilo magis respirare possunt, si longe non absunt a summo, quam etiam si essent in profundo.

Summum, adv. *al più*, τὸ μέγιστον, τὸ ἔσχατον, ad summum. *Cic.* 5. *Verr.* Duo millia nummum, aut summum tria dedisset. *Id. Att. l.* 12. *epist.* 43. Sed igitur fortasse erat, summum perendie.

Summus, a, um, *sommo*, *supremo*, ὕψιστος, ὑπέρτατος, ἔσχατος, supremus, altissimus, a supremus per Syncopen. *Virg.* 4. *Æn.* Summoque ulularunt vertice Nymphæ. *Nepos in Annib. c.* 9. Amphoras complet plumbo, summas operit auro. h. e. summam amphorarum partem. *Cic.* 4. *Fin.* 2. 23. Ad summam aquam appropinquare, *a fior d'acqua*. ¶ Ponitur etiam pro extremo, sive ultimo. *Virg.* 2. *Æn.* Venit summa dies, & ineluctabile tempus Dardaniæ. *Cic. in Hort.* apud *Non. c.* 5. *n.* 440. Vicit ad summam senectutem valetudo optima. ¶ Item pro maximo, præstantissimo, amplissimo. *Cic. pro L. Man.* In summo Imperatore quatuor has res inesse oportere, &c. *Id. ibid.* Omnia summa in eo sunt. *Id.* 3. *de Leg. c.* 16. Utinam ista animo, atque virtute vobiscum versari in summa republica, quam in municipali maluisses. h. e. in Romana. ¶ Aliquando pro laudabili, glorioso. *Virg.* 9. *Æn.* Me ne igitur socium summis adjungere rebus, Nise, fugis? ¶ Item pro nobili, illustri. *Cic.* 6. *Fam. ep.* 18. Summo loco natus. *Plaut. Mostell.* 5. *c.* 20. Summis ornatus generibus. ¶ Summa hiems dicitur, cum maxime sævit, *il cuor dell'inverno*. *Cic.* 13. *Fam. epist.* 60. Quod pro salute mea multa pericula adierit, summa hieme navigarit. Sic *Verr.* 7. *cap.* 31. Summa æstas. ¶ Summa res, est idem quod summa rerum. *Virg.* 2. *Æn. v.* 322. Quo res summa loco, Panthu? *Tacit. hist.* 4. *c.* 71. Summæ rei periculum facere. ¶ Summus amicus, *amico intrinseco*. *Ter. Phorm.* 1. 1. Amicus summus meus, & popularis Geta. ¶ Aliquando summus sine substantivo ponitur, sed intelligitur *amicus*. *Ter. Eun.* 2. 2. Plurima salute Parmenonem summum suum impertit Gnatho. ¶ Ad summum, *al più*, *al più*. *Cic. pro Mil.* Unus, aut ad summum duo inventi sunt, qui Milonis causam non probarent. h. e. non plures, quam unus, aut duo ex omnibus. ¶ A summo bibere, est, quod Græci dicunt ἐν κύκλῳ πίνειν, h. e. ab eo conviva, qui summus, h. e. primo loco accumbit, usque ad imum. *Plaut. Pers.* 5. 1. 19. A summo septenis cyathis committe hos ludos. *Id. Asin.* 5. 2. 41. Da, puere, ab summo. tu interibi ab imo da suavium. V. *Accumbo*.

Summusso, as, n. 1. tacite musso. *Ennius apud Festum*. Quintus in occulto summussabat. *Accius ibid.* Non decet jere summussare.

Summussus, i, m. *Festus*: Summussi dicebantur murmuratores. *Nævius*, odi, inquit, summussos.

Summuto, V. Submuto.

Sumo, is, sumpsi, & sumsi, sumptum, & sumtum, a. 3. *pigliare*, [illegible], Germ. *nehmen*, Gall. *prendre*, Hisp. *tomar*, λαμβάνω, capio, accipio, e *sub*, & *emo*, quod antiquis notabat tollere, ut docet *Festus*. *Cic. de Clar. Orat. c.* 59. A Nævio sumpsisti multa, si fateris, vel si negas, surripuisti. *Id.* 2. *Agr.* Itaque hoc animo legem sumpsi in manus. *Id.* 4. *Acad.* Hæc autem, quæ jam dicam, sunt sumpta de primo. ¶ Nonnunquam accipitur pro arrogare sibi, sive attribuere, vendicare. *Cic. pro Planc. c.* 1. Quanquam non sentum mihi sumo, judices, neque arrogo, ut &c. *Id. Fam.* 13. *ep.* 50. Sumpsi hoc mihi, ut scriberem. *Id.* 2. *de Orat. c.* 72. Duo illa mihi pro meo jure sumo. ¶ Item eligere, suscipere. *Horat. l.* 1. *ep.* 3. Quis sibi res gestas Augusti scribere sumit? *Cic. Fam.* 16. *ep.* 11. Sumere regionem aliquam tuendam. *Id. in Vatin. c.* Sumere inimicitias. *Id.* 1. *Acad. c.* 1. Studium aliquod sibi sumere. *Tac.* 4. *Ann. cap.* 3. Sumitur in conscientiam Eudemus, *viene eletto per confidente*. ¶ Item pro emere. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 23. Tanti ista quatuor, aut quinque sumpsisti. ¶ Item pro consumere. *Ter. Adelph.* 5. 3. 68. I ergo intro, & cui rei opus est, hilarem hunc sumamus diem. *Id. Heaut.* 4. 1. 53. Frustra operam opinor, sumo, *perdo il tempo*. ¶ Item impendere, sumptus facere, *spendere*. *Plaut. Trinum.* 1. 4. 9. Minus certe in hisce rebus sumptum est sex minis. ¶ Est etiam Dialecticorum verbum, & significat ponere aliquid, quod tanquam certum habeas, *supporre*. *Lucret. lib.* 1. *v.* 973. Alterutrum fateare enim, sumasque, necesse est. *Cic.* 1. *de nat. Deor. cap.* 32. Beatos esse Deos, sumpsisti, concedimus. *Id.* 2. *Divin. cap.* 49. Ea sumunt ad concludendum, quorum eis nihil conceditur. ¶ Sumere obsequium animo, est animo obsequi. *Plaut. Bacch.* 4. 10. 8. Ego dare me ludum meo gnato institui, ut obsequium animo sumere possit. ¶ Sumere supplicium, est punire. *Cic.* 7. *Verr. c.* 69. Dixit se de vero archipirata sumpsisse supplicium. *Virg. Æn.* 12. *in fine*. Pœnam inimico ex sanguine sumit. ¶ Sumere prælium, est inire, *far battaglia*. *Sueton. in Cæs. c.* 60. Prælia non tantum destinato, sed ex occasione sumebat. ¶ Sumere spiritus, animum, superbiam dignam mentis, *prender coraggio*, [illegible]. Primum est *Cæs. l.* 1. *B. G.* alterum *Tacit. in Agric. c.* 31. tertium *Horat. l.* 3. *od.* 30. ¶ Sumere mortem, *darsi la morte*. *Tacit.* 4. *Ann. c.* 22. Tanquam uxor sponte mortem sumpsisset. ¶ Sumere mutuum, & sumere pecunias mutuas, *tor' ad imprestito*. *Plaut. Amph.* 2. 2. 587. & *Cic.* 3. *Verr. cap.* 50.

Sumptifacio, is, a. 3. *fare spesa*, *spendere*, *consumare*, [illegible], facio sumptum. *Plaut. Cas.* 3. 7. 1. Si nunc me suspendam, meam operam luserim, & præter operam restim sumptifecerim.

Sumptio, onis, f. 3. λῆμμα, [illegible], actus sumendi. *Cato de R. R. cap.* 152. Si sumpseris, in singulas sumptiones, &c. ¶ Ponitur etiam pro assumptione. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 53. Sed demus tibi istas duas sumptiones, ea, quæ λήμματα appellant Dialectici, sed nos Latine loqui malumus.

Sumptito, as, a. 1. freq. a sumo. *Plin. l.* 25. *c.* 5. Ut plerique studiorum gratia ad perspicienda acrius, quæ commentabantur, sæpius sumptitaverint.

Sumptuarius, vel Sumtuarius, a, um, [illegible], quod ad sumptum pertinet. *Cic. Att. l.* 13. *ep.* 7. Tu, velim, e Pollice cognoscas rationes nostras sumptuarias. ¶ Lex sumptuaria est, quæ de moderandis sumptibus lata est, quam Cato cibariam appellat, quia præcipue de sumptibus cœnarum erat. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 26. Lex sumptuaria, quæ videtur λιτότητα, (*frugalitatem*) attulisse, ea mihi fraudi fuit. ¶ Leges omnes sumptuarias diligenter enumeret *Gell. l.* 2. *c.* 24. itemque *Rosin. Antiquit. Roman. l.* 8. *c.* 13.

Sumptuose, adv. *sontuosamente*, δαπανηρῶς, cum magno sumptu. *Catull. ep.* 144. (al. 48.) Vos convivia lauta sumptuose De die facitis. *Cic. in Catil.* 2. *cap.* 10. Qui se insperatis, repentinisque pecuniis sumptuosius, insolentiusque jactarunt.

Sumptuositas, atis, fem. *spesa grande*, magnus sumptus. *Sidon. l.* 9. *ep.* 6. Quantum de bonusculis avitis paternisque sumptuositas domestica charybdis abligurisset.

Sumptuosus, vel Sumtuosus, a, um, *sontuoso*, *splendido*, Germ. *kostlich*, Gall. *somptueux*, Hisp. *costoso*, δαπανηρός, qui magnos sumptus facit. *Cic. in Parad.* Venio enim jam ad sumptuosos, relinquo istum quæstuosum. ¶ Sumitur etiam passive, pro eo, in quod magnus sumptus fit, aut factus est, *di grande spesa*. *Cic. in Pison.* Nihil apud hunc lautum, nihil elegans, nihil exquisitum, ne magnopere quidem præter libidines sumptuosum. *Id. Fato, lib.* 9. *Fam. ep.* 23. Exspecta igitur hospitem cum minime edacem, tum inimicum cœnis sumptuosis. *Id. Q. Fr. lib.* 3. *ep.* 8. Ludi sumptuosiores. *Senec. l.* 4. *Controv.* 25. Cœna sumtuosissima.

Sumptus, vel Sumtus, us, m. *spesa*, Germ. *kosten*, Gall. *dépense*, Hisp. *gasto*, δαπάνη, impensa, a *sumo*, quod inter cætera significat impendo, quia sumptus pecunia insumitur, sive impenditur. *Cic. pro Cluent.* Jam vero Romæ vixerint, quibus conviviis, quibus flagitiis, quantis, & quam profusis sumptibus. *Varr.* 6. *cap.* 10. Facere sumptum magnum in prandium. *Cic. Att. lib.* 11. *ep.* 13. Suppeditare sumptum alicui. *Et l.* 8. *ep.* 6. Mutuari ab aliquo in sumptum, *correre ad imprestito per spendere*. *Id.* 2. *de Invent. cap.* 29. Dare sumptum alicui, *dar da spendere il suo mantenimento*. (*Terent. Adelph.* 3. 3. 57. dare minam in sumptum dixit.) *Id. Cic. Q. Fr. lib.* 3. *ep.* 1. Ponere sumptum in aliqua re. *Id.* 2. *Invent. cap.* 38. Insumere sumptum in aliquam rem. Sic impendere sumptum ad incertum casum. *Id. Ver.* 5. *c. ult.* Et sumptui esse alicui. *Id. Attic.* 5. *ep.* 14. Et sumptum minuere. *Id.* 3. *Fam. ep.* 8. *sminuir la spesa*. ¶ Olim in genitivo sumpti dicebant, ut in cæteris nominibus quartæ declinationis. *Cato c.* 22. *R. R.* Eo sumpti opus est. Adde *Plaut. Trinum.* 2. 1. 21.

Sumptus, Sumtus, a, um, *preso*, *pigliato*, [illegible], acceptus, partic. a sumo. *Cic. de Am. c.* 1. Ego autem a patre ita eram deductus ad Scævolam sumpta virili toga. *Id. pro Rab. Posth. c.* 16. Vide hos quasi sumptos dies ad labefactandam illius dignitatem.

Sunium, n. 2. *Capo delle Colonne*, prom. Atticæ, inter Piræeum portum Athenarum ad Occ. & prom. Luonum Eubœæ in lior. cum opp. cogn. *Ter. Eun.* 1. 2. 35.

Suo. V. Simo.

Suo, is, sui, sutum, a. 3. *cucire*, [illegible], Germ. *butzen*, Gall. *coudre*, Hisp. *coser*, ῥάπτω, est sarcire, partes duas vel plures, vel alterius rei utriusque conjungere, & colligare. *Gell. l.* 17. *c.* 3. Plerasque naves loris suebant. V. *Sutus*. ¶ Capiti alicujus suere aliquid, proverbialis dictio, quæ significat, doli, vel mali aliquid alicui machinari. *Terent. Phorm.* 3. *c.* 6.

Suovetaurilia, V. Solitaurilia.

Supat, jacit: unde dissipat, dissicit. *Festus*.

Supellecticarius, a, um, quod ad supellectilem spectat, ut supellecticarius servus, cui supellectilis cura commissa est. *Ulpian. l.* 12. *Dig. de instr. vel instrum. leg.* & supellecticarius, absolute apud *Petron. in Satyr.*

Supellex, ectilis, f. *suppellettile*, *masserizia*, *arnesi di casa*, *mobile di casa*, [illegible], Ger. *haussrath*, Gall. *meubles*, *menages*, Hisp. *alhaja*, [illegible], [illegible], domesticum familiæ instrumentum, quod neque argento, aurove facto, vel vesti adnumeretur, ut definit *Pomponius l.* 1. *ff. de supell. leg.* Hoc nomine, ut inquit *Paulus l.* 33. *Dig. tit.* 10. *leg.* 3. continentur mensæ, trapezophora, delphica, subsellia, scamna, lecti inargentati, culcitæ, toralia, mappæ villosæ, vasa aquaria, pelves, aquiminaria, candelabra, lucernæ, trullæ, vasa ænea vulgaria, id est quæ non proprio sunt loco attributa, præterea capsæ, armaria, vitra escaria, & potoria. ¶ Originem vocis affert *Labeo apud Cels. ibid. leg.* 7. ex eo, quod olim legatis proficiscentibus locaretur, quæ sub pellibus usui forent, *h. e.* sub tentoriis. *Virg.* 1. *Georg.* Vilisque supellex, Arbuteæ crates, & mystica vannus Iacchi. *Cic.* 4. *Verr.* Supellex ex ære elegantior, & Deliaca, & Corinthia. ¶ Sæpe translate usurpatur. *Cic.* 1. *de Or.* In Oratoris instrumento tam lautam supellectilem nunquam videram. *Id. de Am. c.* 15. Amicos parare, optimam, & pulcherrimam vitæ, ut ita dicam, supellectilem. ¶ In ablativo æque recte dicitur *supellectile*, & *supellectili*. *Plin. l.* 18. *c.* 6. Denas argenti libras in supellectile emmani dabant. *Cic. Agrar.* 2. *c.* 53. Ornas tabernaculis, centuriis, supellectili. ¶ Veteres dixere etiam *supellectilis* in recto casu, teste *Festo*. ¶ In plurali numero quidam dicunt neutra positione *supellectilia*, sed nullo id Latino exemplo probant.

Super, [illegible], *sopra*, Ger. *auff*, Gall. *sur*, Hisp. *sobre*, ὑπέρ, præpositio ex iis, quæ accusativo, vel ablativo inserviunt, secundum significationis diversitatem, a voce Græca allata, aspiratione in *s* commutata, & *e* in *u*. Quidam hoc discriminis esse voluerunt inter super, & supra, quod super continuitatem, seu contiguitatem importet, ut *Sedeo super lapidem*, supra dicatur de iis, quæ interjecto spatio imminent, ut *Nubes impendent supra nos*. Sed hæc differentia perpetua non est, ut satis constat *Livii* testimonio, *l.* 44. ubi sic habet: Ubi enim montis, supra, subterque terram, per dies viginti quinque pugnatum est. Item illo *Hor. lib.* 2. *sat.* 8. *v.* 20. Nomentanus erat super ipsum, Porcius infra. Item illo *Suet. in Aug. c.* 43. Superque se subsellio secundo collocavit. hoc est in loco superiore, & honoratiore. Item illo *Curtii l.* 8. *c.* 3. Polypercon, qui cubi-

cubabat super Regem. V. *Accumbo*. ¶ In hac acceptione accusativum exigit, sive conjungatur cum verbis motus ad locum, sive cum verbis status in loco. *Cic. l. 2. de Leg.* Demetrius super tumulum noluit quidquam statui. *Id. 2. Fin.* Super eam (aspidem) assidere. ¶ A Poetis tamen interdum cum ablativo cum verbis status in loco usurpatur. *Virg. 1. Ecl.* Hic tamen hac mecum poteris requiescere nocte, Fronde super viridi. ¶ Ponitur etiam pro ultra, cum acc. *Virg. 6. Æn.* Super & Garamantas, & Indos Proferet Imperium. ¶ Item accipitur pro *praeter*. *Virg. 3. Æn.* O mihi sola mei super Astyanactis imago. h. e. o imago, quae mihi sola remanet praeter, vel post imaginem mei Astyanactis. Alii explicant, *superest*. *Suet. in Vitell. c. 13.* Famosissima super caeteras fuit coena ei data adventitia a fratre. Et cum ablat. *Silius l. 11. v. 142.* His super excisam primori Marte Saguntum. *Oltre a questo cosi*. ¶ Item pro *plusquam*, cum acc. *Suet. in Aug. c. 33.* Erant enim super mille, & quidam indignissimi. *Tac. l. 13. Ann. cap. ult.* Quae super octingentos, & quadraginta annos Remi, Romulique infantiam texerat. ¶ In hac acceptione etiam cum ablativo juncta legitur. *Suet. in Aug. c. 38.* Super triginta ducibus justos triumphos, &c. ¶ Super summum est servus a cubili. V. *Somnus*. ¶ Ponitur etiam pro *de*, cum abl. *Virg. 1. Æn.* Multa super Priamo rogitans, super Hectore multa. *Cic. Att. l. 16. ep. 6.* Hac super re scribam ad te Rhegio. Ubi adverte, aliquando *super* suo casui postponi. Sic & *Tac. 11. Ann. c. 13.* Multus ea super re rumor. ¶ Aliquando notat *pro*. *Virg. 4. Æn. vers. 233.* Nec super ipse sua molitur laude laborem. ¶ Aliquando *in*. *Virg. 9. Æn.* Ac veluti pleno lupus insidiatus ovili Nocte super media. Quidam exponunt, ultra mediam noctem. Sic super coenam, est coenae tempore. *Plin. l. 4. ep. 22.* Et, super vinum & epulas. *Curt. l. 8. c. 4.* ¶ Super omnia, *sopra tutto*, *più di tutto*, *spezialmente*. *Virg. 8. Æn. v. 303.* Super omnia Caci speluncam adjiciunt. *Ovid. 6. Met. vers. 927.* frustra clamato saepe parente, saepe sorore sua, magnis super omnia Divis. ¶ Usurpatur etiam adverbialiter, sine casu, & ponitur pro *desuper*. *Virg. 9. Æn.* Et super e vallo prospectant Troes. ¶ Interdum pro *insuper*, *amplius*. *Virg. 2. Æn.* Cui neque apud Danaos usquam locus, & super ipsi Dardanidae infensi poenas cum sanguine poscunt. Al. leg. *insuper*. *Cic. pro R. Com.* Satis, superque habere dicit. ¶ Interdum pro *praeter*. *Liv. l. 27. c. 20.* Marcellus etiam adverso rumore esse, super quam quod primo male pugnaverat, *oltrechè*. *Horat. l. 1. sat. 2. v. 65.* Poenas dedit usque superque, quam satis est, *assai più del necessario*.

Super, adject. *superiore*, superior, superus. *Lucret. l. 1. v. 649.* Naturam, quam totus habet super ignis, haberent. *Cato R. R. c. 149.* Ubi super, inferque vicinus permittet.

Supĕra, idem ac supra, apud vet. ut notat *Prisc. l. 14.* *Cic. in Arat.* Torvu' draco serpit subter, superaque retorquens Se se. *Lucr. l. 5. v. 429.* Id, quod jam supera tibi paulo ostendimus ante.

Superābĭlis, & le, o. 2. *superabile*, εὐκαταγώνιστος, quod facile superari potest. *Liv. l. 25 c. 23.* Haitilioremque aliquanto pristina opinione sua, & caeterorum omnium ratus esse, & vel mediocribus scalis superabilem. *Ovid. l. 5. Trist. el. 8.* Scilicet ut per vim non est superabilis ulli.

Superablŭo, is, a. 3. *Avien. in descrip. Orbis Terrae, v. 881.* Caspinam late circum superabluit unda.

Superabundo, as, n. 1. *soprabbondare*, עדף, Germ. *gar überflüssig seyn*, Gall. *abonder*, Hisp. *sobrar*, *rebosar*, *vagiesbu*, redundo, superfluo. *Ulp. l. non solent, ff. de reg. jur.* Non solent, quae superabundant, vitiare scripturas. Adde *Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 14.*

Superacervo, as, a. 1. coacervo, acervum super acervum impono. *Tertul. l. 2. ad Nation. c. 15.*

Superaccommŏdo, as, a. 1. *aggiustare sopra*. *Celsus l. 8. c. 10.* Ferulae superaccommodandae sunt, quae ossa contineant.

Superaddĭtus, a, um, *aggiunto sopra*. *Virg. 3. Ecl.* Lenta quibus torno facili superaddita vitis.

Superaddo, is, a. 3. *aggiunger sopra*, ἐπιπροστίθημι. *Virg. Ecl. 5.* Et tumulum facite, & tumulo superaddite carmen.

Superaddūco, is, a. 3. *condurre di più*. *Plaut. Truc. 2. 6. 53.* Quot ancillae sunt jam? Quin etiam superadducas, quae mihi comedint cibum?

Superadjĭcio, is, a. 3. *aggiungere*, superaddo. *Apic. l. 7. c. 4.* Ubi ossellae coctae fuerint, superadjicitur his haec conditura.

Superadĭmo, is, a. 3. insuper adimo. *Ammian. l. 14. c. 7.* Post statuas dejectas superadimenda vita.

Superadornātus, a, um, adject. *ornato di sopra*. *Senec. l. 4. quaest. nat. c. 5.* Signorum coagmenta solvuntur, nullum materiae superadornatae manet operimentum.

Superadsto, as, n. 1. *star sopra*. *Liv. l. 10. c. 3.* Male densatus agger mole super adstantium in fossam procubuit. *Manil. l. 5. v. 637.* Verticibus superadstantem, medium que secantem Caelum.

Superaggĕro, as, a. 1. aggere impleo. *Colum. l. 12. c. 44.* Scrobs ex humo, quae fuerat egesta, superaggeratur.

Superăgo, is, supra aliquid ago, seu duco. *Tibul. l. 4. eleg. 1. v. 157.* Sed durata riget densam in glaciemque nivemque; Quippe ubi non unquam Titan superegerit ortus. Passim & divisim legere *super egerit*.

Superallĭgo, as, a. 1. *legar sopra*, ἐπιδέω, superne alligo. *Plin. l. 30. c. 6.* Quidam racemum superalligant.

Superambŭlo, as, a. 1. *camminar sopra*. *Sedul. l. 3. v. 226.* calcatas Dominus superambulat undas.

Superamentum, i, n. quod superat, & superfluum est. *Ulp. leg. ligni, §. Officina, ff. de legat. & fideicom. 3.* Etiam surculae, & cremia, & sarmenta, & superamenta materiarum, & cirium stirpes, atque radices continebuntur.

Supĕrans, antis, o. 3. περιέχων, *che supera*. *Virg. 3. Æn. v. 473.* His victor superans animis, tauroque superbus. *Lucr. l. 5. v. 395.* Cum semel in terra fuerit superantior ignis. *Solinus c. 2. (al. 8.) de Italia.* Mons Vesulus superantissimus inter juga Alpium.

Superanteactus, a, um, ut superanteacta aetas. h. e. acta, *età passata*, *anni trascorsi*. *Lucret. l. 2. v. 673.* Cur superanteactam aetatem meminisse nequimus?

Superargumentans, tis, particip. insuper argumentans. *Tertul. advers. Hermog. c. 27.*

Superaspergo, is, *spargere sopra*, super spargo. *Apic. l. 4. c. 2.* Piperis pulverem superasperges.

Superatio, onis, f. *il superare*, actus superandi. *Vitruv. l. 3. in praefat.* In ambitione certationis contrariorum superatio.

Superātor, oris, m. *vincitore*. *Ovid. 1. Fast. v. 541.* Populi superator Hetrusci.

Superātrix, icis, f. *superatrice*. *Inscript. apud Fabret. pag. 383.* Aureliae omnium retro temporum castarum superatrici.

Superattollo, lis, a. 3. *alzar sopra*. *Plaut. Cas. 4. 4. 1.* Sensim superattolle limen pedes, nova nupta. h. e. tolle pedes super limen.

Superattrăho, is, a. 3. extollo, sursum traho. *Avien. in Arat. v. 1251.* Argo quod puppim curvis superattrahit oris.

Superātus, a, um, *superato*, *vinto*, ὑπερκρατηθείς. *Ovid. 12. Met.* Bello superatus Amyntor.

Superba, bae, f. herba, quam & chamaemelon vocant. *Apulej. de herb. c. 23.*

Superbe, adv. *superbamente*, *altieramente*, Germ. *hoffärtiglich*, Gall. *fierement*, Hisp. *altivamente*, ὑπερηφάνως, elate, fastuose. *Liv. l. 4.* Superbe a Samnitibus, qui Capuam habebant, Cumisque, Legati prohibiti commercio sunt. *Cic. pro Leg. Man. c. 5.* Legati quod erant appellati superbius. *Id. in Pison. c. 27.* Cujus tu superbissime decreta, & preces repudiasti.

Superbĭa, ae, f. *superbia*, גאוה, Ger. *hoffart*, Gall. *orgueil*, *fierté*, Hisp. *soberbia*, *altivez*, ὑπερηφανία, supergrediens elatio, arrogantia, insolentia. *Cic. 1. Off. c. 26.* Atque etiam in rebus prosperis, & ad voluntatem nostram fluentibus, superbiam magnopere, fastidium, arrogantiamque fugiamus. *Id. 2. de Orat.* Quod ego non superbia, atque inhumanitate faciebam. *Horat. l. 3. od. 30.* Ponere superbiam. *Plaut. Merc. 5. 2. 10.* Abjicere superbiam. ¶ Interdum usurpatur in bonam partem. *Horat. l. 3. od. ult.* Sume superbiam Quaesitam meritis, & mihi Delphica Lauro cinge volens Melpomene comam, *spiriti generosi*. ¶ Translate *Vitruv. l. 7. c. 3.* Semper album opus, propter superbiam candoris, non modo ex propriis, sed etiam ex alienis aedificiis concipit fumum.

Superbĭbo, is, a. 3. ἐπιπίνω, est post cibum, potumque assumptum alium potum superingerere. *Plin. l. 22. c. 1.* Aquam potum interponere utilissimum, itemque jugi superbibere ebrietati.

Superbĭfĭcus, a, um, γαυρωτικός, quod superbum facit. *Senec. Herc. Fur. v. 58.* Et superbifica manu Atrum per urbes ducit Argolicas canem. hoc est quae superbum eum facit ob tam multas victorias.

Superbĭloquentĭa, f. *parlar superbo*, μεγαληγορία, elatus, atque arrogans sermo. *Cic. 4. Tusc. c. 16.* Impendere apud Inferos saxum Tantalo faciunt ob scelera, animique impotentiam, & superbiloquentiam.

Superbĭo, is, n. 4. *insuperbire*, גאה, Ger. *stolz seyn*, Gall. *devenir fier*, *s'enorgueillir*, ὑπερηφανεύομαι, fastu quodam extollor. *Ovid. 11. Metam.* Nec avi magis ille superbis Nomine, quam soceri. *Plin. l. 10. c. 63. de equabus:* Currantes enim gloria superbire. *Stat. l. 8. Theb. v. 588.* Spoliare superbit Oenides. h. e. non dignatur, contemnit. ¶ Accipitur aliquando pro nobilitari, illustrari, celebrari. *Claud. l. 3. de rapt. Pros. v. 337.* Phlegraeis sylva superbit Exuviis. *Plin. l. 37. c. 7.* Hac (gemma) certe apud Menandrum & Philomenem tabulae superbiunt.

Superbĭter, adverb. idem ac superbe apud veteres. *Afran. apud Non. c. 11. n. 48.* Ille superbiter imperat. *Naevius ibid.* Superbiter contemptim conterit legiones.

Superbus, a, um, *superbo*, *altiero*, גאה, Ger. *stolz*, Gall. *fier*, *orgueilleux*, Hisp. *sobervio*, *altivo*, ὑπερήφανος, elatus, inflatus, arrogans, insolens. *Cic. 6. Verr.* Superbum est, & non ferendum, dicere &c. *Id. 7. Fam. ep. 23.* Superbiorem te facit pecunia. *Id. pro Rab. perduell.* Tarquinius ille superbissimus. ¶ Aliquando ponitur pro altus, elatus. *Virg. 7. Æn.* Atina potens, Tyburque superbum, hoc est alte aedificatum. Ita *Non. c. 4. n. 480.* ¶ Aliquando pro nobili, excellenti, praestanti. *Hor. l. 1. od. 35.* Vel superbos Vertere funeribus triumphos. *Virg. 1. Æn.* Hinc populum late regem, belloque superbum Venturum excidio Libyae. ¶ Aliquando pro ornato. *Virg. 2. Æn.* Barbarico postes auro, spoliisque superbi Procubuere. ¶ Aliquando pro iniquo. *Virg. 8. Æn.* Quos illi bello profugos egere superbo. ¶ Quae *Col. l. 5. c. 10. ad fin.* pira superba vocat, ideo sic appellantur, quia sunt prima adventu, ocyssima maturitate, decerpique properantia, ut est apud *Plin. in fine c. 14. & c. 15. l. 15.* ¶ Lexicographi quidam addunt, ex *Nonio*, antiquos etiam superbum pro mortuo usurpavisse, propter pompam funeris. *Plaut. Amph. 1. 1. 201.* Faciam ego hodie te superbum, ni hinc abis. *Plautus* non significat mortuum, quod *Nonius* putavit, *c. 2. n. 748.* sed eum, qui non ambulet pedibus suis, prout divites superbi solent. Divites prae superbia pedibus suis uti nolunt: Sosia si pedibus non isset, eo id futurum erat, quia male mulctatus ingredi pedibus non posset. Sequitur enim *Plautus:* Auferere, non abibis, si ego fustem sumpsero. ¶ Denique ponitur pro eo, quod superbe, severeque fit. *Cic. de provinc. Consular. c. 3.* Exercitus ille noster superbissimo delectu, & durissima conquisitione collectus omnis interiit. *leva rigorosissima*.

Supercaelestis, e, adject. qui supra caelum est. *Tertul. de anim. c. 23.* De supercaelestibus sedibus.

Supercalco, as, a. 1. *calcare sopra*, רמס, Ger. *zertretten*, Gall. *fouler aux pieds*, Hisp. *hollar*, ἐπιπατέω. *Col. l. 12. c. 39.* Ubi unum tabulatum feceris, vinum vetus conspergito, postea alterum supercalcato, & item vinum conspergito.

Supercerno, is, cravi, cretum, a. 3. ἐπικρίνω, est terram cribro purgatam injicere. *Plin. l. 17. c. 10.* Terraque cribris supercernitur pollicis crassitudine.

Supercĭdo, is, supercidi, casum, n. 3. *cadere su*, Germ. *oben darauff fallen*, Gall. *cheoir dessus*, Hisp. *caer sobre*, ἐπιπίπτω, super rem aliquam cado. *Col. l. 4. c. 9.* Ne, si transversa fuerit cicatrix, caelestem supercidentem aquam contineat. Alii leg. *superincidentem*.

Supercĭliōsus, a, um, *austero*, *grave*, ὀφρυόεις, σκυθρωπός, austerus, & gravis. *Senec. ep. 123.* Tristes, & superciliosi alienae vitae censores. *Martian. Capell. l. 8.* Me superciliosior increpabas.

Supercilium, lii, n. *ciglio*, גב, Ger. *augbrame*, Gall. *sourcil*, Hisp. *ceja*, *sobreceja*, ὀφρῦς, ἐπισκύνιον, pars extrema frontis, quae super oculos prominens brevibus vestitur pilis, ad oculi protectionem adversus ea, quae superne incidere possent, velut vallum quoddam a natura concessa. *Plin. l. 11. c. 37.* Supercilia homini & pariter, & alterne mobilia. *Cic. pro R. Com.* Supercilia illa penitus abrasa olere malitiam, & clamitare calliditatem videntur. ¶ Supercilia in Junonis tutela fuere. *Festus:* Supercilia in Junonis tutela esse putabant, quod iis protegantur oculi, per quos luce fruimur, quam tribuat Juno. Unde ipsa Dea Lucina quoque dicta videtur. ¶ *Supercilium salit*, prov. dicitur, quoties bona quaedam spes titillat animum nostrum. *Plaut. Pseud. 1. 1. 105.* Unde dicam, nescio, nisi quia futurum est. ita supercilium salit. V. *Erasm. Adag.* ¶ Metonymice, quoniam superciliis annuimus, & negamus, supercilium poni solet pro nutu. *Hor. l. 3. od. 1.* Reges in ipsos imperium est Jovis Cuncta supercilio moventis. ¶ Item pro gravitate, severitate, superbia. *Cic. Agr. 2. c. 34.* Hunc Capuae Campano supercilio, ac regio strepitu cum videremus. *Martial. l. 1. ep. 4.* Terrarum dominum pone supercilium. idest Imperatoriam gravitatem. ¶ Translata etiam dicitur de quacunque re, quae supereminet, pro rei summitate, & loco eminentiore. *Virg. 1. Georg. v. 108.* Ecce supercilio clivosi tramitis undam Elicit. *Liv. l. 27.* Ipse ad levem armaturam infimo stantem supercilio ducit. Sic supercilia Rheni, supercilia Mosae, legitur apud *Ammian. l. 14. c. 32. & l. 17. c. 58.* pro ripis Rheni, & Mosae. ¶ Apud Scriptores rei agrariae supercilium usurpatur pro spatio agri devexo, quod paucorum pedum modo aestimatur. *Siculus Flacc. de conditionibus agror.* & *Hygin.* apud *Goesium*.

Superclaudo, is, a. 3. claudo ex parte superiore. *Liv. l. 37. c. 27.* A continente arcta semitae aditum habet: a mari rupes caeso fluctibus superclaudunt. Pleraeque tamen optimae editiones habent *claudunt*.

Supercompōno, is, a. 3. super aliquid compono, colloco. *Apic. l. 4. c. 2.* Cepas concides in patinam, & pisces supercompones.

Superconcīdo, is, a. 3. *tagliar sopra*. *Apic. lib. 5. cap. 3.* Coliculorum minutias superconcidito.

Supercontĕgo, is, a. 3. superiori parte contego. *Cels. l. 4. c. 1.* Renes tunicis superconteguntur.

Supercorrŭo, is, n. 3. *cadere sopra*, ἐπικαταπίπτω, cado super aliquid. *Val. l. 3. c. 6. n. 5.* Factaque ingenti strage solis obrutus supercorruit.

Supercresco, is, vi, tum, n. 3. *crescere di sopra*, Germ. *darauber wachsen*, Gall. *surcroître*, Hisp. *sobrecrecer*, ἐπιφύομαι, super aliquam rem cresco, seu innascor. *Cels. l. 3. c. 28. de carcinomate:* Si id nimium supercrevit, tectanda squama aeris est. Et *cap. 22.* Carnem supercrescentem exedere.

Supercŭbo, as, avi, atum, n. *giacere*, *a star sopra*, Germ. *auff etwas ligen*, Gall. *coucher dessus*, Hisp. *estar en cima*, ἐπίκειμαι, superjaceo, superdormio. *Col. l. 7. c. 4.* Perforatis tabulis, quibus ovilia consternuntur, ut grex supercubet. *Apul. l. 6. Metam.* Europam tauro supercubasse.

Supercurro, is, n. 3. *soprabbondare*. *Plin. l. 7. ep. 18.* Agro propter id, quod vectigali large supercurrit, semper dominum, a quo exerceatur, inveniet.

Superdīco, is, a. 3. *aggiungere*, ἐπιλέγω, subjungo dictis, dico aliquid praeter id, quod dictum est. *Cic. 2. de Leg. c. 21. de liberatione haeredis a rebus sacris:* Quod si hoc, qui testamentum faciebat, cavere noluisset, admonet Jurisconsultus hic quidem ipse Mutius, Pontifex idem, ut minus capiat, quam omnibus haeredibus relinquatur: superdicebat, quicquid cepisset, adstringi. Alii aliter legunt. *Leg. 13. Dig. de jurejur.* Si quis juraverit in re pecuniaria, & pejuraverit, Imperator rescripsit, fustibus eum castigandum dimittere, & ita ei superdici: προπετῶς μὴ ὄμνυε. h. e. petulanter ne jurato. Quidam hic minus recte leg. *superinduci*.

Super-

Superdo, as, 1. ἐπιτίθημι, superimpono. *Cels. l. 7. c. 7.* Superdandum emplastrum, quo id glutinetur. *Id. ib. c. 2.* Glutinantia superdande.

Superdūco, is, a. 3. ἐπεισάγω, induco. Superducere novercam petet tum dicitur, cum priore uxore mortua filiis prioris matrimonii novercam inducit. *Quintil. in argumento Declam.* 181. Quidam filio superduxit novercam, & ex ea aliam filiam suscepit. *Capitolin. in Marco, c. ult.* Concubinam sibi adscivit, ne tot liberis superduceret novercam.

Superductus, a, um, nom. vel particip. inductus. *Donat. in prol. Eun.* Noverca superducta adolescenti. *Sidon. l. 3. ep. 37.* Pampinus superducta tesserat.

Superedĭtus, a, um, adject. *alto*, plus quam editus. *Lucret. l. 5. v. 707. de Luna.* Atque oriens obitus ejus (Solis) superedita vidit.

Superĕdo, is, edi, esum, a. 3. *mangiare dopo*, Ger. *darauff essen*, Gall. *manger pres, d'avantage*, Hisp. *sobrecomer*, ἐπεσθίω, post cibum assumptum alium superingero, rursus edo. *Plin. l. 19. c. 6.* Menander ex Græcis auctor est allium edentibus, betæ radicem in pruna tostam si superederint, odorem extingui.

Supereffŭo, is, n. 3. *soprabbondare*, *esser superfluo*. *Paulin. de obitu Celsi*, v. 531. Quidquid, inquor, tibi nollo supereffluis uso. ¶ Item supra fluo. *Valer. Flacc. lib. 4. Argon. v. 668.* Pluctuque coacto Angitur, & clausum scopulo supereffluit æquor.

Superemĭco, cas, n. 1. ex superiori parte emico. *Sidon. carm.* 15. *v.* 75. Hinc fieri ut terram levior superemicet unda.

Supereminentĭa, æ, f. *Augustin. serm. 40. de Temp. circa med.* Supereminentiæ Dei non competere intelligas.

Superemĭneo, es, n. 2. *soprastare*, Ger. *fur auss gegn*, Gall. *apparoitre par dessus*, Hisp. *sobrepujar*, ὑπερέχω, supra alios emineo. *Virg.* 1. *Æn. v.* 837. Victorque viros supereminet omnes. *Col. l.* 12. *c.* 47. Ut olivæ premantur, & jus supereminet. *Plin. l. 26. c. 8.* Supereminens extra aquam.

Superenascor, eris, dep. 3. *nascer sopra*. *Plin. lib. 19. cap. 3.* Superenato caule. Alii leg. *superato*.

Superenăto, as, n. 1. supra nato. *Lucan. l. 4. v.* 133. Tumidum superenatat amnem.

Superĕo, is, n. anom. supra gradior. *Lucr. l. 3. v.* 1045. Ac pedibus salsas docuit superire lacunas. Alii leg. *superare*.

Superercctus, a, um, adject. supra erectus. *Ammian. l.* 20. Velut e perpendiculo supererectum gerit solem.

Supererŏgo, as, a. 1. aliquid supra id quod debeo, erogo, seu largior, aut condono. *Legitur in Cod. Justin. l. 2. tit. 19. l. 14.*

Superescit, idem ac supererit. *Fest.* Superescit, significat supererit. *Ennius:* Dum quidem unus homo Romæ toga superescit.

Superevŏlo, as, n. 1. supra volo. *Lucan. l. 3. v.* 299. Agmine nobiscum rapto superevolat Alpem. hoc est celeriter, ac raptim transcendis.

Superexactio, onis, fem. exactio ultra debitum. V. titulum *Codicis* de superexactionibus.

Superexcurro, is, n. *stendersi sopra qualche cosa*. *Ulpian. l. 1. Dig. de arbor. cæd.* Si arbor ædibus alienis impendeat, utrum totam arborem jubeat prætor adimi, an id solum, quod superexcurrit.

Superexĕo, is, n. *Auson. Idyl. 18. in princ.* Ter binos deciesque novem superexit in annos. h. e. processit ad annos nonaginta sex.

Superexĭgo, is, a. 3. exigo aliquid supra id, quod debetur. *l.* 1. *Cod. tit.* 55. *leg.* 4. Superexigere damna.

Superextollo, is, a. 3. *alzare sopra gli altri*. *Tertul. de resur. car. c.* 24.

Superexulto, as, n. 1. vehementer exulto. *Symmach. l. 3. ep. 9.* Ubi tamen alii Codices habent *exulto*.

Superfĕro, ers, tuli, latum, a. anom. *portare sopra*, Ger. *uber tragen, oder schlagen*, Gall. *porter par dessus*, Hisp. *traher ponde sobre*, ὑπερφέρω, supra aliquid fero. *Plin. l. 32. c. 10.* Et periclitari partus, si superferatur.

Superficiālis, le, adject. *superfiziale*. *Tertul. l. 4. advers. Marcion. c.* 28.

Superficiarius, a, um, ἐπιφανειακός, quod ad superficiem refertur, ut Superficiariæ ædes, quæ in conducto solo positæ sunt, quarum proprietas & civili, & naturali jure ejus est, cujus est solum: Superficiaria prædia, quæ in conducto solo certa pensione annua habentur. *Sen. ep. 89.* Mathematica, ut ita dicam, superficiaria est, in alieno ædificat. *Ulp. l. 20. ff. fenus. erect.* Item prædia, quæ nostri patrimonii sunt, sed & vectigalia, vel superficiaria. Sic, superficiarius homo dicitur, qui conduxit solum, ut in eo ædificaret, & ob id annuam pensionem solvit. *Paul. l. 74. Dig. de rei vindic.*

Superficies, ei, f. 5. *superficie*, פני, Ger. *oberste*, Gal. *superficie*, *surface*, Hisp. *sobrefaz*, ἐπιφάνεια, superior, sive exterior pars cujusque rei, & facies, quæ exterius oculis cernitur. *Plin. l. 11. c. 49.* Longitudo superficiem corporum amplias. *Id. l. 9. c. 10.* Testudines tantæ magnitudinis Indicum mare emittit, ut singularum superficie habitabiles casas integant. Adde *Macrob. de Somn. Scip. l. 2. c. 2.* ¶ A Jurisconsultis superficies dicitur quidquid super soli faciem impositum est, ut ædes, areæ, vites, arbores, segetes. Unde est titulus de superficiebus *l. 43. Digest.* Sed plerumque domus superficies appellatur, ut *leg.* 23. *Dig. de Usucapionib.* ubi præterea *Javolenus* docet, domum duobus constare, solo, & superficie, h. e. solo, in quo domus fundatur, & parietibus, qui domum constituunt, & a solo disjungi non possunt. *Paul. l. Damni infecti. Dig. de damn. inf.* Qui conducto solo superficiem imposuit. *Cic. Att. l. 4. ep. 2.* Nobis superficiem ædium Consules de consilii sententia æstimarent HS vicies.

Superfīo, is, n. 3. supersum, resto, redundo, superfluo, a *super*, & *facio*. *Ulp. l. 1. ff. de aqua: & aquæ pluviæ arcendæ*. Iidem ajunt, aquam pluviam in suo retinere, vel superficientem ex vicini in suum derivare. Aliqui legunt *superfluentem*.

Superficium, ii, n. idem ac superficies. *Leg. 1. Dig. de superficieb. leg. 32. Dig. de jure Dot. & l. si area. Dig. de legat.* 2. Ita legitur in Pandectis Florentinis, & aliis quibusdam codicib. in aliis vero *superficies*. Adde *inscriptiones* apud *Gruter. pag.* 183. *in mense Febr. & pag.* 608. *n.* 8. in quibus sine controversia *superficium* legitur.

Superfīo, is, n. pass. anom. supra fio, vel supersum, redundo, superfluo, resto. *Col. l. 12. c. 2.* Tum separare, quæ consumenda sunt, & quæ superfieri possunt, ausudire, ne sumptus annuus monstrous fiat. *Auson. epigr.* 82. Incipe: Dimidium facti est cœpisse: superfit Dimidium: rursum hoc incipe, perficies. *Plaut. Stich. 4. 2. 12.* In vocem libentes, si superfiet locus.

Superfixus, a, um, adject. supra aliquid fixus. *Trebel. Pol. in Claud. c. 3.* Illi in Rostris posita est columna cum palmata statua superfixa. *Liv. l. 42. c. 60.* Superfixa (*hastis*) capita hostium portantes.

Superflexus, a, um, a superiori parte flexus, curvatus. *Sidon. lib. 8. ep.* 12. Superflexa crate.

Superfloresco, 1, neut. ἐπανθεῖν, post alium floresco. *Plin. l. 19. c. 5.* Particulatim cucumis flores, sibi ipse superflorescens.

Superflŭe, adv. *superfluamente*. *Martian. Capel. l. 3. & Symmach. l. 10. ep.* 72.

Superfluitas, atis, f. *superfluità*, מותר, Ger. *uberfluss*, Gall. *superfluité*, Hisp. *demasia*, *superfluidad*, περισσεία, abundantia. *Plin. l. 24. c. 1.* Alio improbo reptatu, pampinorumque superfluitate atria media complentes.

Superflŭo, is, xi, xum, neut. 3. *scorrere di sopra*, ἐπιῤῥέω, supra ripas fluo. *Plin. l. 31. c. 4.* Apolloniæ in Ponto fons juxta mare æstate tantum superfluit. ¶ Translate sumitur pro abundare, *soprabbondare*, נותר, Ger. *uberflussig sein*, Gall. *abonder estre superflu*, Hisp. *sobrar*, *abondar*, περισσεύειν. *Plin. l. 30. c. 15.* Reportatis, quæ superfluebant, quotidiani usus deliciis. *Cic. de Clar. Orat. c.* 91. Ut nimis redundantes nos, & superfluentes juvenili quadam dicendi impunitate reprimeret. *Senec. 2. de benef. c. 12.* Pecunia non superfluens, sed ad certum modum habendi parata.

Superflŭo, adv. idem quod superflue. *l. 7. Cod. tit. 34. l. 2. & l. 3. tit. 51. leg. 6. & Augustin. ep.* 28. *Catul. carm. 29. in Mamur. v. 7.* Et ille nunc superbus, & superfluens Perambulabit omnium cubilia. h. e. pecunia affluens.

Superfluum, i, n. superfluitas. *Papin. l. deducta, §. ult. ff. ad S. C. Trebel.* Hæres ejus, qui bonorum superfluum post mortem suam restituere fuerat rogatus.

Superflŭus, a, um, *superfluo*, יותר, Germ. *uberflussig*, Gall. *superflu*, Hisp. *demasiado*, *superfluo*, περιττός, redundans, abundans. *Plin. in Pan. c.* 82. Quibus moris est eadem illa nunc rigentia gelu flumina, aut campis superfusa, nunc liquida, ac deferentia lustrare navigiis. ¶ Translate dicitur de quacunque re abundanti. *Papin. l. deducta, §. ult. ff. ad S. C. Trebel.* Fructus superfluos restituere non videtur rogatus.

Superfœto, as, n. 1. *concepire sopra*, Ger. *noch empfangen*, Gall. *concevoir apres estre grosse*, Hisp. *empreñarse sobre preñez*, ἐπικυΐσκω, superiori fœtationi alteram addo, quod accidere solet quibusdam animalibus, quæ post unum fœtum ex coitu conceptum, rursus alium concipiunt a priore, unoque, aut altero die, vel etiam pluribus post primum emissum suo tempore enituntur. *Plin. l. 8. c.* 55. Lepus omnium prædæ nascens, solus præter dasypodem superfœtat, aliud educans, aliud in utero pilis vestitum, aliud implume, aliud inchoatum gerens pariter. *Id. l. 10. c. 63.* Dasypodes superfœtant, sicut lepores.

Superforaneus, a, um, adject. *Symmach. l. 3. ep. 48.* Superforanei laboris est, commendare superfluos. h. e. otiosi, superflui.

Superforatus, a, um, adject. *forato dalla parte superiore*. *Scrib. Larg. compos.* 84. Si utris superforatus casu fuerit. ¶ Editio tamen celeberrima *Joan. Rodii* in duas voces dividit.

Superfore. V. Superfum.

Superfrutĭco, as, n. 1. denuo pullulo. *Tertul. advers. Valentin. c.* 39. Talia ingenia superfruticant apud illos ex materni seminis redundantia.

Superfŭgio, is, n. 3. super aliquam rem fugio. *Valer. Flac. l. 3. v.* 554. intactas leris ipse superfugit undas.

Superfulgeo, es, n. 2. ἐπιλάμπω, desuper affulgeo. *Stat.* 1. *Sylv.* 2. *v.* 33. Templa superfulges, & prospectare videris.

Superfundo, is, udi, usum, a. 3. *spargere sopra*, Germ. *drauff giessen*, Gall. *verser dessus*, Hisp. *sobre derramar*, ἐπιχέω, superinjicio. *Col. l. 12. c. 57.* Hanc mixturam cum in catillo compescueris, oleum superfundito. *Tacit. in Agric. c.* 36. Superfundere magnam vini telorum. *Id. 3. histor. c. 14.* Amnis objectu molis revolutus campis adjacentibus superfunditur. ¶ Translate *Id. 3. histor. c. 2.* Sexdecim alarum conjuncta signa pulsu sonituque, & nube ipsa operient ac superfundent oblitos præliorum equites, equosque, *sopraffaranno*. *Liv. l. 5. c. 7.* Superfundenti se lætitiæ vix temperatum est, *allegrezza traboccante*. *Senec. de tranquill. cap. 8.* Habiliora sunt corpore pusilla, quæ in arma sua contrahi possunt, quam quæ superfunduntur. h. e. quæ vasta sunt, & velut extra arma sparguntur.

Superfusio, onis, f. actus superfundendi. *Pallad. l. 1. R. R. c. 17.* Solum testacei pavimenti superfusione levigetur.

Superfusus, a, um, *sparso sopra*, *inondante*. *Liv. l. 7. c. 3.* Quia etiam cum medios forte ludos Circum Tiberis superfuso irrigatus impedisset. hoc est inundante. ¶ Sæpe translate usurpatur. *Plin. l. 6. c. 13.* Hæc gens superfusa montibus Caucaseis ad Cyrum amnem Armeniæ confinium, atque Iberiæ descendit. hoc est sparsa per montes Caucaseos. ¶ Est etiam superfusa aqua inundatus, *allagato*, ut superfusa insula, apud *Senec.*

Superfutūrus. V. Superfum.

Supergĕro, is, gessi, gestum, a. 3. *gettare sopra*, Ger. *drauff tragen*, Gall. *porter, ou jetter dessus*, Hisp. *traer, e poner en cima*, ἐπιχωννύω, superjacio, & quasi aggeratim superimpono. *Col. lib. 11. c. 3.* Ut non nimium supergesta terra semine spinarum, quæ inhærens satis funiculorum, enasci possint.

Supergrĕdior, eris, d. 3. *camminare di sopra*, ὑπερβαλίζω, ὑπερβαίνω, super aliquid gressum facio, transeo, supero. *Plin. l. 28. c. 7.* Aut si omnino prægnans supergrediatur. ¶ Translate sumitur pro excellere. *Quinctil. lib. 6. in Proœm.* Supergredi omnem laudem. ¶ Activa forma usurpavit *Apuleius*, cum inquit *l. 10. Metam. circa princip.* Filius, qui jam duodecimum ætatis annum supergresserat.

Supergressus, a, um, partic. a supergredior. *Tacit. 13. Ann. c. 45.* Ætatis suæ fœminas pulchritudine supergressa, *superante in bellezza*, &c. *Sueton. in Claud. c. 14.* Legitimam pœnam supergressus, *eccedendo nel gastigare le pene stabilite dalle leggi*. ¶ Passive *Pallad. l. 12. tit. 4.* Agendum prius, ut altitudine animalium supergressa, modos transcendat injuriæ.

Supergressus, us, m. sublevatio, ὑπερβολή. *Tertul. de resurrect. carn. c. 40.* Quod ad præsens est temporale & leve pressuræ nostræ, per supergressum æternum gloriæ pondus perficiet in nobis.

Superhabĕo, es, a. 2. *aver sopra*, *tener sopra*. *Cels. l. 7. c. 20.* Eodem vero tempore superhabendum cataplasma ex lini semine. ¶ Divisum etiam legitur in aliquibus Editionibus.

Supĕri, orum, subst. masc. plur. *celesti*, *di ŝu*, ἐπουράνιοι, cœlites, cœlestia, qui cælum incolunt, quibus opponuntur inferi, idest Dæmones, & manes, qui sunt in terræ centro. *Virgil. 5. Æneid.* Superosque precati Trinacrii, Teucrique viri. *Ovid. 2. Metam.* Rex superum trepidare vetet. ¶ Superi etiam dicuntur homines vivi, qui supra terram degunt, quippe qui manibus, seu mortuis superiores sunt. *Senec. Herc. Fur.* Effregit ecce limen inferni Jovis, & opima victi Regis ad superos refert. *Velles. l. 2. c. 48. de Pompejo:* Quam apud superos habuit magnitudinem, illibatam detulisset ad inferos.

Superjacĕo, es, n. 2. *giacer sopra*. *Celsus l. 8. c. 9.* Cataplasma interdiu superjaceble.

Superjacio, is, jeci, jactum, a. 3. *gettare sopra*, *soprapporre*, Germ. *drauff werffen*, Gall. *jetter dessus*, Hisp. *sobreponer*, *arrojar sobre*, ἐπιβάλλω, superpono, vel superextendo. *Col. l. 2. c. 2.* Quæque temporibus autumni frutetis, & arboribus delapsa folia superjaciebantur. *Virg. 11. Æn.* Scopulosque superjacit undam Pontus. ¶ Translate sumitur pro addere. *Liv. l. 10. c. 30.* Sed superjacere quidam augendo fidem.

Superjacto, as, a. 1. *gettare sopra qualche cosa*. *Valer. Max. l. 9. c. 2. n. 4.* Infantes alios in conspectu parentum humo infligi, alios superjactatos pilis excipi jussit. *Plin. l. 9. c. 15.* Mugiles tam præcipuæ velocitatis, ut transversa navigia superjactent. h. e. jactent se super navigia, & transcendant.

Superjactus, a, um, nom. partic. a superjacio, *gettato sopra*. *Tacit. 5. hist. c. 6. de lacu Asphaltite:* Superjacta velut solido feruntur.

Superjectio, onis, f. actus superjaciendi, addendi, & augendi, & sumitur pro Hyperbole; quia augendo rerum veritatem transcendit. *Quinctil. l. 8. c. ult.* Est hæc eminens superjectio. Al. leg. *eminentius*.

Superjectus, a, um, idem quod superjactus, quin & frequentius. *Col. l. 6. c. 36.* Seminibus superjectis. *Cels. l. 7. c. 13.* Tunica superjecta. *Horat. l. 1. od. 2.* Et superjecto pavidæ natarunt æquore damæ. h. e. superfuso.

Superjectus, us, m. ἐπιπήδησις, saltus super rem aliquam. *Col. l. 6. c. 36.* Cum mas etiam superjectu eblanditus est.

Superillĭgo, as, a. 1. *legare sopra*, German. *darauff binden*, Gall. *lier par dessus*, Hispan. *atar por de sobre*, ἐπιδέω, idem quod superligo. *Plin. lib. 29. cap. 3.* Eadem cum olei trium ignes sacros leniunt, betæ foliis superilligatis. *Id. lib. 30. cap. 6.* Quidam recentem superilligant. Alii leg. *superalligant*.

Superillĭno, is, lini, vel levi, itum, a. 3. *ungere*, Ger. *drauff streichen*, Gall. *oindre par dessus*, Hisp. *untar por de sobre*, ἐπιχρίω, supra lino, idest ungo. *Celsus l. 3. c. 10.* Totum corpus superillinendum est.

Superillĭtus, a, um, partic. a superillinor. *Plin. l. 30. c. 11.* Superillito butyro ovillo cum melle.

Superimmĭneo, es, n. 2. *esser sopra*, *e addosso*. *Virg. 12. Æn. v. 306.* Ense sequens nudo superimminet. ¶ Legitur etiam divisum in duas voces.

Superimmitto, is, a. 3. *gettar sopra*. *Apic. l. 3. c. 1.*

Superimpendĕo, es, n. 2. *pendere sopra*, ἐπικρέμαμαι, impendeo supra rem aliquam. *Catul. Argon. v.* 286. Tempe, quæ sylvæ cingunt superimpendentes.

Su-

Superimpōno, is, sui, situm, a. 3. ὑπερτίθημι, idem quod impono, *sovrapporre*. *Colum. l.* 8. *c.* 3. Vimineos qualos superimponunt. ¶ Hinc Superimpositus, a, um. *Quinctil. l.* 2. *c.* 2. Manus superimposita. *Liv. l.* 21. *c.* 1. Stipendium superimpositum.

Superincendo, is, a. 3. valde incendo, instigo. *Valer. Flacc. l.* 2. *v.* 126. Hanc superincendit Venus.

Superincīdo, is, incidi, incasum, n. 3. *cadere sopra*, ὑπεμπίπτω, desuper in rem aliquam incido. *Liv. lib.* 2. Multis superincidentibus telis, incolumis ad suos tranavit. *Id. l.* 23. *c.* 25. Ruina superincidentium virorum.

Superincīdo, is, a. supra incido. *Celsus l.* 7. *c.* 31. Cutis superinciditur.

Superincresco, is, n. 3. super aliquam rem cresco. *Cels. l.* 8. *c.* 10. Superincrevit minus callus.

Superincŭbans, antis, partic. a *super*, & *incubo*, supra jacens, superincumbens. *Liv. l.* 22. *c.* 51. Substratus Numida mortuo superincubanti Romano vivus.

Superincumbo, is, n. supra incumbo. *Ovid. epist.* 11. *v.* 57. Superincumbens. *Ex v.* 17. Superincubui.

Superincurvātus, a, um, adject. curvatus super aliquid. *Apulej. l.* 9. *A. A.* Inclinatam uxorem superincurvatus secure dedolabat.

Superindīco. V. Superdico.

Superindictĭo, onis, f. &

Superindictum, i, n. Voces sunt Jurisconsultorum, quibus significatur extraordinarium munus impositum ultra solitam collationem, augmentum indictionis, seu vectigalis, quod solvendum indicitur pro aliqua necessitate, *gravezza straordinaria*. *leg.* 1. *Cod. de indictionib.* & *l.* 1. *Cod. de superindict.*

Superindūco, is, xi, ctum, a. 3. *sopranmettere*, ἐπάγω, superinjicio. *Plin. l.* 13. *c.* 17. Duum pedum terra superinducta. *Tertul. adv. Hermog. c.* 26. Dispositionem ejus superinduxit.

Superinductĭo, onis, f. *scritto posto sopra*, *e fra altro scritto*. *Leg.* 1. *Dig. de his, quæ in testam. delentur*. Si novissime testamento fuerit adscriptum: lituras, inductiones, superinductiones ipse feci.

Superinductitius, a, um, adject. subdititius, fictitius. *Tertull. l.* 5. *adv. Marcion. c.* 8. Quos propterea falsos, & superinductitios fratres appellat.

Superinductus, a, um, superinjectus. *Quintil. l.* 3. *c.* 8. Nervis illis, quibus causa continetur, adjiciunt superinducti corporis speciem.

Superindumentum, i, n. *sopravveste*. *Tertull. de resurr. carn. c.* 42.

Superindŭo, is, dui, dutum, a. 3. ἐπενδύω, super cætera vestimenta induo. *Suet. in Ner. c.* 48. Penulam obsoleti coloris superinduit.

Superinfundo, is, a. 3. *spargere sopra*. *Cels. l.* 8. *c.* 4. Mel superinfundendum. ¶ Scribitur & divisum *super infundo*.

Superingĕro, is, gessi, gestum, a. 3. ἐπισωρεύω, aggregatim superimpono. *Plin. l.* 18. *c.* 30. *sub fin.* Sunt, qui leguminum acervos superingerant. Hinc Superingestus. *Stat. l.* 1. *Sylv.* 1. *v.* 57.

Superinjectus, a, um, particip. a superinjicior. *Ovid.* 3. *Fast.* Tum superinjecta texere madentia terra.

Superinjĭcio, is, jeci, ectum, a. 3. *gettar sopra*, ἐπιβάλλω, desuper injicio. *Virg.* 4. *Georg.* Raras superinjice frondes. *Plin. l.* 18. *c.* 9. Farinæ vice cribris superinjici.

Superinsĕro, is, a. 3. *Virg. in Moreto*. dictas superinseris herbas. Al. leg. *superingeris*.

Superinsĭdeo, es, n. 2. idem quod insideo, immoror. *Lucret. l.* 3. *v.* 915. Jam desiderium rerum superinsidet una.

Superinspĭcio, is, a. 3. curam habeo, inspicio. *Sidon. l.* 9. *ep.* 3. Ecclesiam sacra superinspicere.

Superinsterno, is, a. 3. super sterno. *Liv. l.* 30. *c.* 10. Tabulas superinstravit.

Superinstillo, as, a. superstillo. *Apicius l.* 4. Olei modicum superinstillabis.

Superinstrātus, a, um, superiore parte stratus. *Silius lib.* 7. *v.* 288. Superinstrati tori pelle leonis.

Superinstrepo, is, n. 3. *Sil. l.* 2. *v.* 186.

Superinstructus, a, um, nomen ex particip. a *super*, & *instruo*. *Columell. l.* 9. *c.* 7. Ordines vasorum superinstructi in altitudinem. *disposti uno sopra l'altro*.

Superinstrŭo, is, a. 3. *fabbricar sopra*. *Impp. Sever. & Antonin. l.* 5. *Cod. tit.* 10. *leg.* 1. Superinstruera contamenatis.

Superinsulto, as, n. 1. *insultare standosopra*. *Claudian. in Gigantomach. vers.* 83. Dum superinsultans avidos languentia curru Membra terit.

Superintĕgo, is, texi, tectum, a. 3. *coprire sopra*, Ger. *oben darauff decken*, Gal. *couvrir par dessus*, Hisp. *cubrir encima*, ἐπιγκαλύπτω, superne intego. *Plin. l.* 18. *c.* 6. *in fin.* Ora utrinque lapidibus statuminari, & alia superintegi.

Superintŏno, as, n. 1. *tuonar sopra*, desuper tono. *Virg.* 9. *Æn. v.* 709. Dat tellus gemitum, & clypeum superintonat ingens.

Superinvĕho, is, a. 3. *portar sopra*. *Avien. in Arat. v.* 1159. Fluctigeni speciem monstri superinvehit Auster.

Superinvergo, is, a. 3. *versare sopra*. *Ovid.* 7. *Met. v.* 264. Superinvergens liquidi carchesia vini. ¶ Legitur & divisum.

Superinundo, as, n. 1. *inundare*. Translate *Tertul. de resurr. carn. c.* 63. Ejusmodi eloquiis superinundare.

Superinungo, is, a. 3. ἐπαλείφω, supra inungo. *Cels. l.* 7. *c.* 7. Superinungi collyrio aliquo, quo lippientes oculi superinunguntur.

Superĭor, & us, com. 3. *superiore*, Ger. *ober*, Gal. *superieur*, Hisp. *superior*, ἀνώτερος, κρείττων, altior, sublimior, editior, qui magis supra est, comp. a *superus*. *Cic. Att. l.* 12. Tota domus superior vacat, ut scis. ¶ Superior accumbere in cœna quis dicatur, vide *Accumbo*. ¶ Translata sumitur pro majore, potentiore, excellentiore. *Cic.* 1. *Offic. c.* 26. Quanto superiores sumus, tanto nos summissius geramus. *Id. l.* 13. *Fam. ep.* 3. Gravissimum est, cum superior factus sis ordine, inferiorem esse fortuna. ¶ Item pro eo, qui alium vincit. *Cæs. l.* 3. *B. G.* Nostri omnibus partibus superiores fuerunt. ¶ Dicitur de iis, qui ante nos vixerunt, qui etiam majores appellantur; de tempore, quod præcessit; de vita, quæ ante acta est, &c. *Varr.* 2. *R. R. c.* 4. Proavus, ac superiores de Tremelliis nemo appellatus Scrofa. *Cic. l.* 5. *Fam. ep.* 17. Superioribus temporibus nullas ad te literas misi. *Id. de Senect.* Quale cujusque studium in superiore vita fuit. *Id.* 1. *Catil. c.* 1. Quid proxima, quid superiore nocte egeris. *la notte innanzi*. *Idem* 5. *Tuscul.* Superior Africanus, hoc est senior. Sic, superior Dionysius, apud *Nepot.* co. *c.* 1.

Superjumentarius, ii, m. qui jumentariis præest. *Sueton. in Claud. cap.* 2. Quem barbarum, & olim superjumentarium ex industria sibi appositum, &c.

Superĭus, adv. *dalla parte superiore*, *di sopra*, ex superiore parte. *Pallad. l.* 1. *tit.* 44. Piscina superius construenda est. *Senec. l.* 5. *quæst. nat. c.* 8. Cum sol processit, alia superius repuntur, alia diffunduntur tempore. ¶ Superius dixi, superius posui, *ho detto di sopra*. *Capitolin. in Maximin. jun. c.* 1. De cujus genere superius dictum est. *Phædr. l.* 4. *fab.* 24. Quantum valerent inter homines literæ, dixi superius. Adde *Macrob. l.* 1. *in Somn. Scip. c.* 6. & *Scribonio Largo* loca plura, quæ in ejus Lexico congerit *Joan. Rhodius*.

Superlābor, eris, depon. 3. *scorrere sopra*. *Senec. epist.* 90. In aperto jacentes sidera superlabebantur.

Superlacrymo, as, n. 1. *lagrimare sopra*, ἐπιδακρύω, lacrymando irrigo. *Col. l.* 4. *c.* 24. Ne, ut jam ante diximus, superlacrymet, & gemmantem excæcet oculum.

Superlatĭo, onis, f. *iperbole*, ὑπέρθεσις, ὑπερβολή, oratio superans veritatem, alicujus augendi, minuendive causa, ut *Auctor ad Herenn. l.* 4. *c.* 33. definit. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 53. Tum augendi, minuendive causa, veritatis superlatio, atque trajectio. *Quintil. lib.* 1. *c.* 10. Per comparationes, & superlationes. ¶ A Grammaticis ponitur etiam pro gradu nominum superlativo. *Charisius l.* 2. *cap. de gradib.* Ipsa superlatio per se prælationem omnium significat. ¶ Interdum ponitur pro insigni cognomine a re aliqua sumpto, ut cum aliquis per excellentiam sapiens vocatur. *Valer. Max. l.* 6. *c.* 9. *n.* 12. Crasso omne potentiæ magnitudo locupletis nomen dedit? sed eidem postea inopia turpem decoctoris superlationem injunxit.

Superlatīvus, a, um, *superlativo*, ὑπερθετικός, quod superat, vel quod eminentiam denotat. Nomen superlativum illud est, quod rem ad summum gradum extollit, vel deprimit ad infimum, ut *doctissimus*, *indoctissimus*, *fortissimus*. *Charisius l.* 1. *Priscian. l.* 3.

Superlātus, a, um, ὑπερθείς, sursum elatus, elevatus, partic. a superferor. *Val. Max. l.* 8. *c.* 6. Ad auxilium servorum pileo superlato confugit. ¶ Superlata nomina, aut verba dicuntur, quæ augendi causa in oratione proferuntur. *Cic. in Partit. c.* 15. Illustris autem oratio est, si & verba gravitate delecta ponuntur, ac translata, & superlata, & ad nomen adjuncta, & duplicata. Intelligere videtur *Cic.* voces hyperbolicas. Nonnulli interpretantur nomina superlativa.

Superlimināre, is, n. *soglia di sopra*, Ger. *oberschwelle*, Gall. *le linteau*, Hisp. *umbral*, ὑπέρθυρον, limen ostii superius, hoc est lignum, sive lapis, qui postibus superincumbens, jugi formam efficit. *Plin. l.* 29. *c.* 4. Privatimque ovilibus circumlatum toties, & pedibus suspensum sursum in superliminari.

Superlĭno, is, a. 3. *ungere di sopra*. *Pallad. in Jun. tit.* 5. Tunc luto superlinis, & liberam gemmam relinquis. *Id. in Octobr. tit.* 14. Superlines dolium. *Scribon. Larg. Composit.* 253. Deinde hoc medicamentum superlinitur.

Superlĭtus, a, um, *unto dalla parte superiore*, nom. ex particip. a *super*, & *lino*. *Plin. l.* 22. *c.* 23. Visco superlitum, ut hæreat. Hinc superlitio apud *Marc. Empir. c.* 8.

Supermando, is, a. 3. *rimasticare*, ὑπερμασάομαι, post rem aliquam mansam, aliam mandendo superingero. *Plin. l.* 30. *c.* 6. Raphanos supermandi ex mulso aceto jubent.

Supermĕo, as, n. 1. ὑπερρέω, superfluo, sive superlabor. *Plin. l.* 2. *c.* 103. Quædam vero (aquæ) etiam dulces inter se supermeant alias, ut in Fucino lacu.

Supermetior, iris, ensus sum, dep. 4. *Tertull. de anim. c.* 38. Secunda post diluvium genitura supermensus est. hus est magis contulit, majore liberalitate mensos est alimenta hominibus.

Supermĭco, as, n. 1. supra mico. Translate *Senec.* 3. *de benef. c.* 32. Etiamsi quæ rata[illegible] exempla, nondum satis faciunt; nec beneficia parentum supermicant. L[illegible] ex bus. *codicib.* legit *supereminent*. Proprie *Avien. in Phænom. Arat. v.* 540. Tepidumque supermicat astrum.

Supermitto, is, a. 3. *sopraggiungere*, *soprapporre*. *Apic. l.* 2. *c.* 2. Et sic supermittes jecur. Et *l.* 5. *c.* 3. Pisa supermittes.

Supermundialis, le, adject. quæ supra mundum est, cœlestis, ut supermundiales substantiæ. *Tertull. de anim. c.* 18.

Supermunio, is, n. 4. a superiori parte munio, *Colum. l.* 9. *c.* 7. Convenit, alvearia porticibus supermuniri.

Supernas, atis, o. 3. ὁ ἄνωθεν, quod est supra, ut Abies supernas, quæ ad mare superum, hoc ad Adriaticum, nata est, & contra infernas, quæ nata est ad mare inferum, seu Tyrrhenum. *Plin. l.* 16. *c.* 39. Ideo Romæ infernas abies supernati præfertur. *Id. l.* 15. *c.* 22. Supernatia persica a Sabinis veniunt. ¶ Supernas ventus apud *Vitruv. l.* 1. *c.* 6. est, qui a dextra Aquilonis parte Orientem versus flat. *Græco verbo Levante*.

Supernăto, as, n. 1. *sopranuotare*, ἐπινοτάζω, in aquæ, alteriusve liquoris superficie fluito. *Col. l.* 12. *c.* 9. Deinde arido spissamento fœniculi sic comprimi, ut jus supernatet. *Plin. l.* 28. *c.* 9. Quod supernatat, butyrum est. *Id. l.* 7. *c.* 15. Supernatant bitumen.

Supernātus, a, um, ἐπιφυής, post, vel supra alios natus, præter alios natus. *Plin. l.* 19. *c.* 3. Supernato caule, quem magydarim vocarunt. Aut leg. *super nato*. *Prudent. in Apotheos. v.* 233. Sive supernatus fuerit sibi &c. *Cels. l.* 8. *c.* 1. Supernasis gravibus ulceribus, aut fistulis.

Supernē, adv. *di sopra*, Ger. *oben erab*, Gall. *d'en haut*, Hisp. *de arriba*, *soberanamente*, ἄνωθεν, desuper, de parte superiore. *Virg.* 1. *Æn. v.* 658. Unde superne Plurimus Eridani per sylvam labitur amnis. *Liv. l.* 1. Male sustinenti arma gladium superne jugulo defigit. ¶ Ponitur etiam pro supra. *Plin. l.* 33. *c.* 6. Argentum superne innatat, ut oleum aquis. ¶ Item pro sursum. *Plin. l.* 19. *c.* 5. Solum enim hoc genus superne tendit, non ut cætera, in terram.

Supernĭtas, atis, f. *altezza*. *Tertul. adv. Valentin. c.* 7. supernitatem superioritatum dixit.

Superno, as, n. 1. idem quod supernato. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 12. Mellis pars, quæ in imo est, utique præstat pondere, & ideo supernante pretiosior. Alii leg. *supernatante*. *Gel. l.* 9. *c.* 9. Gaudia pigra, & levia, & cunctantia, & quasi in summo pectore supernantia.

Supernomĭno, as, n. 1. *dar il soprannome*. *Tertul. Apolog. c.* 18. Ptolemæorum eruditissimus, quem Philadelphum supernominant.

Supernumerarius, a, um, adject. *soprannumerario*. *Veget. l.* 2. *c.* 19. Accensi, hoc est postea additi, quam fuisset legio completa, quos nunc supernumerarios vocant.

Supernus, a, um, *di sopra*, [illegible], Germ. *das von oben ist*, Gall. *qui est d'en haut*, *souverain*, Hisp. *soberano*, ὑπέρτερος, quod est supra. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Dentes similes aspidi, & se pensilibus, sed duo in superna parte dextra, lævaque longissimi. *Stat.* 8. *Theb.* Crines a fronte superni.

Supĕro, as, a. 1. *superare*, *avanzare*, [illegible]. Ger. *uberstiegen*, Gall. *surmonter*, Hisp. *sobrepujar*, ὑπερβαίνω, transcendo, subeo, supergredior, a *superus*. *Cic.* 1. *Tuscul.* Quam regionem eam superavit cursus, &c. *Virg. l.* 3. *Georg.* Superant montes, & flumina tranant. ¶ Per translationem ponitur pro vincere, antecellere, præstare. *Virg.* 5. *Ecl.* Quid, si idem certet Phœbum superare canendo? *Cic.* 7. *Verr.* Si cum aliorum improbitate certet, longe omnes multumque superabit. *Id.* 2. *Tusc.* Doctrina Græcia nos, & omni literarum genere superabat. *Id.* 4. *Fin.* Superare injurias fortunæ. ¶ Item pro excedere. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 53. Ne in eo re sumptus fructum superet. ¶ Item pro superesse, restare, suppetere, more neutrorum. *Liv. l.* 29. Multa die superante, excessit. *Virg. Ecl.* 9. Superet modo Mantua nobis. *Plin. l.* 8. *c.* 16. Quoniam ad persequendas feras virum non superant. ¶ Item pro abundare, superfluum esse, *soprabbondare*, *avanzare*. *Cic. in Parad.* 6. *c.* 3. Uter igitur est ditior? cui deest, an cui superat? qui eget, an qui abundat? *Id.* 5. *Fin. c.* 15. Deque eo, quod ipsis superat, aliis gratificari volunt. ¶ Ponitur etiam pro superstitem esse, supervivere. *Virg.* 4. *Æn. v.* 419. Quid puer Ascanius? superatne, & vescitur aura Ætheria? *Id.* 2. *Æn. v.* 643. Captæ superavimus urbi. ¶ Interdum etiam pro extolli, *alzarsi*. *Plaut. Stich.* 2. 3. 41. Radiosus ecce sol superabat ex mari. *Alii leg.* se se sol superabat ex mari.

Superobrŭo, is, rui, rutum, a. 3. ἐπιχώννυμι, re aliqua injecta operio. *Propert. l.* 4. *eleg.* 4. Dixit, & ingestis comitum superobruit armis.

Superobrŭtus, a, um, nom. ex particip. obrutus, coopertus. *Auson. epitaph.* 25. Hic Hecuba injectis perii superobruta saxis.

Superoccĭdo, is, n. 3. supra aliquem occido, *tramontar sopra*. *Macrob. l.* 1. *in Somn. Scip. c.* 18. Postquam sol demersus est, Luna Cœli marginem tenet, antecedenti superoccidens.

Superpendĕo, es, n. 2. *soprappendere*, Germ. *hinuber hangen*, Gall. *pendre par dessus*, Hisp. *estar colgado encima*, ὑπερκρέμαμαι, supra pendeo. *Liv. l.* 37. *c.* 27. Ita, ut quibusdam locis superpendentia saxa plus in altum, quam quæ in stationem sunt naves, promineant.

Superpictus, a, um, nom. ex particip. *dipinto di sopra*. *Solin. c.* 21. Panthera minutis orbiculis superpicta.

Superpingo, is, a. 3. *dipingere sopra*, Germ. *noch darauf mahlen*, Gall. *peindre par dessus*, Hisp. *pintar par de sobre*, ἐπιγράφω. *Avien. in Phænom. Arat. v.* 907. Cuncta superpingunt rutilam sua sidera noctem. ¶ Quod quidam Lexicographi addunt ex *Plin. l.* 33. *c.* 33. mendosum est.

Superplaudo, is, n. 3. *Solin. c. 2. de avibus in Diomedis insula juxta Apuliam*: Pennulas superplaudunt.

Superpondium, ii, n. *soprapeso*, Ger. *auffschlag*, Gall. *surpoids*, Hisp. *sobrepeso*, ἐπίμετρον, pondus auctarium, quod legitimæ sarcinæ adjicitur. *Apul. l. 7.* Exiguum scilicet & illud tantæ molis superpondium.

Superpōno, is, sui, situm, a. 3. *soprapporre*, Ger. *darauff legen*, Gal. *mettre dessus*, Hisp. *poner en cima*, ἐπιτίθημι, super aliquid colloco. *Plin. l. 19. c. 1.* Tantumque pollent, ut medicamentis quoque superponantur. *Col. l. 1. c. 5.* Et loci salubritas, editiorque situs ripæ permittet superponere villam profluenti.

Superpositus, a, um, *soprapposto*. *Ovid. Heroid. ep. 21. v. 190.* Ægra superposita membra fovere manu. Hinc superpositio apud *Cal. Aurel. Tard. l. 2. c. 13.*

Super quem. V. Super in fine.

Superquatio, is, n. 3. super concutio. *Avien. in Phænom. Arat. v. 1107.* Superquatit ira, furorque.

Superrasus, a, um, particip. a *super*, & *rado*, *raso di sopra*. *Plin. l. 31. c. 13.* Clavis pedum superrasie.

Superremus, a, um, superl. a superior. *Varro l. 6. de L. L. c. 3.*

Superrŭo, is, n. 3. *cader sopra qualche cosa*. *Apulej. l. 1. A. A.* Atque ego de alto decidens, Socratem superruo. *Id. l. 2.* Ecce uxor fleni intrurupit, & statim corpori superruens, &c.

Supersapio, is, n. 3. valde sapio. *Tertull. de anim. c. 18.* Plato illum ait supersapere, qui mente maxime sapiat.

Superscando, is, a. 3. *andare sopra*, ὑπερβαίνω, sursum ascendo. *Col. l. 11. c. 3.* Quam superscandant sentes utriusque sulci. *Liv. l. 7. c. 36.* Superscandens vigilum strata somno corpora miles.

Superscribo, is, a. 3. *scrivere sopra*, ἐπιγράφω, supra scribo. *Gell. l. 20. c. 6.* Festrum obleverunt, & *vestri* superscripserunt. *Modestin. l. 4. Dig. de operib. publ.* Nec præsidis quidem nomen licebit superscribere.

Superscriptus, a, um, nom. ex particip. *scritto sopra*. *Sueton. in Ner.* Ite multa & deleta, & inducta, & superscripta inerant.

Supersedeo, es, edi, essum, neut. a. *seder sopra*, ὑπερκάθημαι, super aliquid sedeo. *Sueton. in August. cap. 96.* Aquila tentorio ejus supersidens, duos corvos hinc & inde infestantes afflixit. ¶ Sæpissime ponitur pro a re aliqua cessare, rem institutam omittere, *soprassedere*, *cessare da far qualche cosa*, & construitur fere cum ablativo. *Cæs. lib. 1. Bel. Gall.* Prælio supersedere. *Cic. l. 4. Pam. epist. 2.* Supersedeas hoc labore itineris. *Id. l. 1. de Inv. c. 21.* Quod cum acciderit, omnino narratione supersedendum est. ¶ Vel cum dativo. *Hirt. de B. Afric. c. 75.* Supersedere pugnæ. ¶ Vel cum acc. *Gell. l. 2. c. 29.* Cognati, & affines operam, quam dare rogati sunt, supersedent. Sed subintelligi potest, *dare supersedent*. Vel figurate *Gellius* locutus est, figura Anastrophe, ut *Urbem quam statuo, vestra est*, pro *quam urbem statuo*. Vel scripsit, *opera*. ¶ Vel cum infinitivo. *Liv. lib. 21. c. 40.* Supersedissem loqui apud vos. *Suet. in Aug. cap. 93.* In peragrande Ægypto paulo deflectere ad visendum Apin supersedit. ¶ Reperitur etiam passive. *Auct. ad Her. l. 2. c. 17.* Hæc causa judicialis fieri non potest, sed quod potest vel ad Senatum, vel ad consilium venire, non visa est supersedenda. ¶ Usurpatur etiam impersonaliter. *Cic. 1. de Invent. c. 40.* Sunt autem, qui putant nonnunquam posse complexione supersederi. ¶ Supersedere etiam ponitur pro manere, perseverare, quasi in voluntate, & consilio sedere. Ita exponit *Nonius c. 1. n. 187.* illud *Turpilii*: Ut ille hac se abstineret, ego supersederem nuptiis.

Superseminator, oris, m. qui superseminat. *Tertull. de anim. c. 16.*

Supersemino, as, a. 1. *soprasseminare*. *Tertull. advers. Praxeam, c. 1.*

Supersessus, a, um, particip. passiv. *ommesso*, *tralasciato*. *Apulej. lib. 4. Florid.* post princip. Sed omnibus istis supersessis, nihil amplius spectari debet, quam &c.

Supersideo, es, n. 2. *seder sopra*. *Ammian. l. 25. c. 25.* Supersidentes utribus.

Supersiliens, entis, particip. a *super*, & *salio*. *Colum. l. 8. c. 3.* Perticæ dolantur in quadrum, ne teres lævitas earum supersilientem volucrem non recipiat.

Superspergo, is, si, sum, a. 3. *spargere sopra*, ἐπιπάσσω, inspergo, aspergo. *Cato c. 54. R. R.* Quæ herbosissima erunt, in tecto condito, & sale superspargito.

Superspersus, a, um, nom. ex particip. *asperso*. *Solin. c. 17. (al. 40.)* Gemmæ viridi colore, stellis puniceis superspersa. *Et c. 30. (al. 43.) de camelopardali*: Candidis maculis superspersa.

Superstagno, as, n. 1. *allagare di sopra*, ἐπιλιμνάζω, restagno, redundo. *Tacit. l. 1. Annal. c. 79.* Si amnis Nar in rivos deductus superstagnavisset.

Superstans, antis, o. 3. *che sta sopra*. *Virg. 10. Æn.* Quem congressus agit campo, lapsumque superstans Immolat. *Liv. l. 10. c. 6.* Essedis carrisque superstans hostis armatus, ingenti sonitu equorum, rotarumque advenit. *Suet. in Galba c. ult.* Statuam ei decreverat rostratæ columnæ superstantem.

Superstatumino, as, a. 1. statumine supra firmo. *Pallad. l. 1. tit. 9.* Superstatuminare rudus.

Supersterno, is, stravi, stratum, a. 3. *distendere sopra*, ὑποστρώννυμι, superextendo. *Col. l. 1. c. 6.* Simili modo pavimenta testacea supersternuntur. *Liv. l. 10. c. 29.* Obrutum (corpus Consulis) superstratis Gallorum cumulis erat.

Superstes, stitis, o. 3. *vivo*, *superstite*, שריד, Ger. *nach uberig*, Gall. *survivant*, Hisp. *que sobrevive*, περιγινόμενος, qui suis jam fato functis supervixit, & generatim qui post aliquod malum superest. *Ter. Heaut. 4. 4. 7.* Ita mihi, atque huic sis superstes. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 3.* Utinam te non solum vitæ, sed etiam dignitatis meæ superstitem reliquissem. *Ovid. l. 3. Trist. el. 7.* Me tamen extincto fama superstes erit. *Id. l. 3. Amor. eleg. 14.* Post mea mansurum fata superstes opus. ¶ Sumitur etiam pro salvo, & incolumi, absolute. *Ter. Andr. 3. 2. 7.* Deos quæso, ut sit superstes. ¶ Superstites olim dicebantur testes præsentes. *Fest.* Superstites, testes præsentes significat. Cujus rei testimonium est, quod superstitibus præsentibus ii, inter quos controversia est, vindicias sumere jubentur. Plautus in Artemone. Nunc mihi licet quidvis loqui, nemo hic adest superstes. *Cic. pro Mur. c. 12.* Carmen compositum est cum cæteris rebus absurdum, tum vero nulli usui: *utrisque superstitibus præsentibus istam viam dico: inite viam*.

Superstillo, as, a. 1. *gettar sopra a goccia, a goccia*. *Apic. l. 8. c. 7.* Superstillabis oleum, piper asperges.

Superstitio, onis, f. *superstizione*, Ger. *aberglaub*, Gal. *superstition*, Hisp. *superstition*, δεισιδαιμονία, θεοσέβεια, religio quæcunque delira, & anilis, in qua inest timor inanis Deorum, ut ait *Cic. l. 1. de nat. Deor. c. 42.* Unde manarit nominis ratio, docet *Id. ibid. l. 2. c. 28.* his verbis. Non Philosophi solum, verum etiam majores nostri superstitionem a religione separaverunt. Nam qui totos dies precabantur, & immolabant, ut sui liberi sibi superstites essent, superstitiosi sunt appellati: quod nomen postea latius patuit. *Et c. 72.* Superstitio hominum imbecillitatem occupavit. *Id. 1. de Leg. c. 11.* Superstitione constrictum. *Id. 1. de Fin. c. 18.* Superstitione imbutus. *Id. 2. Div. c. 4.* Animos superstitione obligari. *Liv. l. 26.* Superstitione captus. *Quintil. l. 4. c. 4.* Superstitiones novas inducere. ¶ Interdum in bonam partem sumitur, pro religione. *Justin. l. 39. c. 5.* His tot necessitatibus sanguinis adjicit superstitionem templi, quo abdita profugerit. *Et l. 41. c. 3.* In superstitionibus atque cura deorum, præcipua omnibus veneratio est.

Superstitiose, adverb. *superstiziosamente*, cum superstitione. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 39.* Neque id dicitis superstitiose, & aniliter, sed physica constantique ratione. ¶ Item nimis sollicite, & diligenter. *Quintil. l. 1. c. 1.* Non tamen hoc adeo superstitiose velim fieri, ut diu tantum loquatur Græce, aut discat, sicut plerisque moris est.

Superstitiosus, a, um, *superstizioso*, Ger. *aberglaubig*, Gall. *superstitieux*, Hisp. *supersticioso*, δεισιδαίμων, superstitione imbutus. *Cic. 2. de Divin. c. 39.* Imbecilli animi facile superstitiosa ista concipiunt. *Nigidius apud Gell. l. 4. c. 9.* Superstitiosa religione se alligare. *Tertul. in Scorp. c. 2.* Superstitiosissimum seculum. ¶ Superstitiosi proprie qui dicantur V. in *Superstitio*. ¶ Interdum superstitiosus homo dicitur, qui aliquid divinat. *Plaut. Curcul. 2. 3. v. 27.* Superstitiosus hic quidem est, vere prædicat. *Id. Rud. 4. 4. 95.* Quid si ista aut superstitiosa, aut ariola est, atque omnia, quidquid insit, vera dicet? *Cic. 1. Divin. c. 31. in poeta.* Missa sum superstitiosis ariolationibus.

Superstito, as, n. 1. *essere sano, e salvo*, περιγίγνομαι, superstes, & incolumis sum, supersum, freq. a supersto. *Plaut. Persa 3. 1. 3.* Ut mihi superstit, superet, ut superstitet. ¶ Antiqui hoc verbo usi sunt pro servare, sive incolumem præstare. *En. Monalep. apud Non. c. 1. n. 776.* Regnumque vestrum ut sospitent superstitentque.

Supersto, as, stiti, statum, n. 1. *star sopra*, ἐφίσταμαι, supra aliquid sto. *Liv. l. 40. c. 2.* Atrox cum vento tempestas signa in circo maximo cum columnis, quibus superstabant, evertit. V. *Superstans*.

Superstrictus, a, um, particip. a superstringo. *Apulej. l. 11. A. A.* Nam compressis in orbitum feminibus, & superstrictis accurate manibus, velamento me naturali probe muniveram.

Superstringo, is, a. 3. supra stringo, constringo. *Sidon. l. 4. ep. 20.* Balteis superstrinxerant clausa latere.

Superstrŭo, is, xi, ctum, a. 3. *sopra fabbricare*, ἐποικοδομέω, superædifico. *Tacit. 4. Ann. c. 60.* Neque fundamenta per solidum subdidit, neque firmis nexibus ligneam compagem superstruxit.

Supersum, es, fui, n. anom. *restare*, περίειμι, περιγίγνομαι, reliquus sum, resto. *Cic. Catilin. 3. c. 11.* Cum hostes vestri tantum civium superfuturum putassent, quantum infinitæ cædi restitisset. *Id. 3. de Orat. c. 24.* Hæ duæ partes, quæ mihi supersunt, illustrandæ orationis. *Id. Fam. 10. ep. 33.* Omnes qui supersunt de Hirtii exercitu. *Id. 9. Attic. ep. ult.* Quod superest scribe, quæso, quam accuratissime, quid placeat, quid censeas. *del rimanente, del resto*. *Scævola leg. Creditor. Dig. mandat.* Nullam actionem superfore ad recipiendum. ¶ Item superstitem esse, *sopravvivere*. *Plaut. Asin. 1. 1. 6.* Tuum vis unicum gnatum tuæ superesse vitæ sospitem, & superstitem. *Liv. l. 1. c. 34.* Lucumo superfuit patri, bonorum omnium hæres. ¶ Item redundare, affluere. *Cic. 2. de Orat. c. 25.* Vis ejus rei, quam definias, sic exprimatur, ut neque absit quicquam, neque supersit. *Id. 13. Fam. ep. 63.* Ne mihi superesse verba putes, quæ desint defutura. ¶ Item excellere, superiorem esse. *Cic. de republ. apud Gell. l. 1. c. 22.* Nec vero scientia juris majoribus suis Q. Tubero defuit, doctrina etiam superfuit. *Virg. 3. Georg.* superesse labori, *vincer la fatica*. Denique ponitur interdum pro interesse, adesse; cum sermo est de præsentia in judiciis, & litibus a patrono, vel procuratore exhibenda. *Augustus apud Sueton. in ejus vita c. 56.* Cunctari se, ne si superesset, eriperet legibus reum; sin deesset, destituere, & prædamnare amicum videretur. *Gell. loc. cit.* Cum is qui verba faciebat, reclamasset, *ego illi supersum*; respondisse prætorem festiviter, *tu plane superes, non ades*. *Ulpian. l. 1. Dig. de procuratorib.* Usus procuratoris perquam necessarius est, ut qui rebus suis ipsi superesse vel nolunt, vel non possunt, saltem per alios possint vel agere, vel conveniri. Adde *eund. leg. 3. Dig. de postulando*. Hanc tamen loquendi rationem ipse *Gellius ibid.* merito improbat, tanquam a propria hujus verbi notione maxime alienam. ¶ Aliquando hoc verbum per Tmesim dividitur, interjecta alia dictione. *Plaut. Curc. 2. 3. 85.* si quid super illi fuerit, id nobis sat est.

Supertectus, a, um, nom. particip. idem quod tectus, *coperto*. *Justin. l. 43. c. 4.* Plures frondibus supertectos indui vehiculis jubet.

Supertĕgo, is, a. 3. *coprire*, idem quod tego, vel ex superiori parte tego. *Apulej. l. 11. A. A.* Impigre superiorem exutus tunicam supertexit me celeriter. *Colum. l. 9. c. 14.* Et quamvis porticu protecta vasa, nihilo minus congestu culmorum, & frondium supertegemus. Adde *Pallad. in Mart. tit. 9.*

Superterrenus, a, um, adject. qui supra terram est. *Tertull. de resur. carn. c. 49.*

Supertraho, is, a. supra traho. *Plin. l. 18. c. 18.* Crates supertrahera.

Supervacaneus, a, um, *superfluo*, περιττός, superfluus, non necessarius. *Cic. l. 3. Fam. ep. 5.* Confirmata amicitia, & perspecta fide, commemoratio officiorum supervacanea est. *Liv. l. 10. c. 24.* Quin alter Consul pro supervacaneo, atque inutili habeatur? *Sallust. in Catil. c. 51.* De timore supervacaneum est disserere. ¶ Supervacaneum opus dicitur illud, quod horis subsecivis animi causa fit, cum scilicet a feriis operibus, & magis necessariis vacamus. *Cic. de Senect. c. 16.* Conditiora facit hæc supervacanei operis aucupium, atque venatio. Lambinus legit *supervacaneis operis*.

Supervăco, as, o. 1. supervacaneus, aut superfluus sum. *Gell. l. 1. c. 22.* *Superesse* ita dixerunt, ut eo verbo significarent superfluere, & supervacare, atque esse supra necessarium modum.

Supervacue, adverb. &

Supervacuo, adverb. *superfluamente*, *in vano*, *senza necessità*. *Ulpian. l. 14. Dig. de relig. & sumpt. fun.* Quod si supervacuo fuerit factum. *Paulus l. 3. recept. sententiar. tit. 5. sentent. 10.* Libertas supervacue data videtur. *Quint. declam. 16.* Supervacuo hos in matris causa movet, quæ cæca est.

Supervacuus, a, um, *supervacuo*, *superfluo*, *vano*, περιττός, ἀργός, quod non est necessarium, superfluum, præter rem. *Ovid. l. 3. de Ponto el. 7.* Sed meus timor ipse malorum Sæpe supervacuos cogit habere metus. *Colum. de arborib. c. 26.* Supervacuum est hoc loco repetere jam traditam rationem terebrationis. *Et c. 11.* Quidquid supervacui enatum fuerit, tollito.

Supervādo, is, n. 3. *ascendere*, *superare*, Ger. *uberhin gehen*, Gall. *aller outre ou par dessus*, Hisp. *subir en cima*, ὑπερβαίνω, super aliquid ascendo, supero, supergredior. *Sall. in Jug. cap. 75.* Omnes asperitates supervadere, ac naturam loci etiam vincere aggreditur. *Liv. lib. 32. c. 24.* Ruinas muri supervadebant.

Supervaganeus, a, um, adject. *Festus*: Supervaganea avis vocatur ab auguribus, quæ ex summo cacumine vocem emisit, quia quasi in altissimis, superque omnia vagatur, appellata.

Supervăgor, aris, *esser troppo vagante*, ὑπερπλανάομαι, est præter justum, & æquum vagari, superfluere. *Colum. lib. 4. cap. 21.* Vinea non est alia putatio, quam ut figuretur, quemadmodum supra instituimus, neve supervagetur. h. e. superfluos ramos habeat. *Id. ibid. cap. 22.* Supervagatam partem recidere.

Supervecto, as, a. 1. *portare sopra*. *Tertul. de baptism. c. 3.* Dei spiritus ab initio supervectabatur.

Supervectus, a, um, *portato sopra*. *Gell. lib. 16. c. 11.* Eosque universos, cumulis, montibusque arenarum supervectis, operuisse.

Supervĕho, is, xi, ctum, a. 3. ὑπεροχέω, super aliquid veho. *Catull. epig. 64. al. 66. de coma Beren. v. 44.* Quem maximum in oris Progenies Phthiæ clara supervehitur.

Supervenio, is, ni, entum, n. 3. *venire sopra*, *ascendere*, ἐπέρχομαι, ascendo, superscando, succedo. *Ovid. 10. Met.* Nam crure loquentis Terra supervenit. *Col. l. 6. c. 24.* Taurus ubi juvencam supervenit. *Plin. l. 9. c. 51.* Plani piscium, quibus cauda non est, aculeatique, ut testudines, in coitu superveniunt. ¶ Ponitur etiam pro ex inopinato venire, *sopravvenire*, *venire all' improvviso*, Ger. *unversehenlich dar zukommen*, Gall. *survenir*, Hisp. *sobrevenir*, ἐπέρχομαι. *Hor. l. 1. ep. 4.* Grata superveniet, quæ non sperabitur, hora. *Liv. 24.* Munientibus supervenit Marcellus. *Justin. l. 6. c. 11.* Dum non occasionem daret, securis & lætis superveniendum. *Gratius in Cyneg. v. 185.* Sis canis illa suos taciturna supervenit hostes. ¶ Item pro celerius tempore debito advenire. *Stat. 1. Achill.* Nescio quid magnum (nec me patria omina fallunt) Vis festina parat, tenerosque supervenit annos. ¶ Item pro innasci, adjungi. *Cels. l. 5. c. 28.* id & per se nascitur, & interdum ulceri ex alia causa facto supervenit.

Superventores, m. 3. apud *Ammian. l. 18. c. penult.* quidam militum ordo est, qui *superventores* appellantur, & cum *præventoribus* conjunguntur.

Superventus, us, m. *venuta sopra*, *sopravvenimento*, ἐπέλευσις, superveniendi actus.

ictus. *Plin. l. 9. c. 15.* Arescunt superventu multa, sterilescunt tactu fruges. *Veget. l. 1. c. 21.* Nocturno superventu equitum exercitum affligere. *assalto improvviso.*

Supervestio, is, a. 4. *vestir sopra, coprire*, ὑπερβάλλω. *Plin. l. 16. c. 33.* Imagines earum tenui folio, brevique, & virente supervestient. Harduin. legit *semper vestiens.*

Supervinco, is, a. 3. vinco, supero. *Tert. adv. Gnost. c. 13. ex Paulo Apostolo*

Supervivo, is, xi, ctum, n. 3. *sopravvivere*, περιβιόω, superstes sum. *Plin. l. 7. ep. 1.* Triginta annis generi suæ supervixit. *Flor. l. 4. c. 2.* Expeditioni superfuit, & supervixit. *Justin. l. 37. c. 3.* Olympias non diu filiis supervixit.

Superunctus, a, um, particip. a superungor. *Scribon. Larg. Composit. c. 9.* Hoc etiam superunctum ad puerorum epiphoras facit. Hinc superunctio apud *Cæl. Aurel. Acut. l. 3. c. 4.*

Superungo, is, xi, ctum, a. 3. *ungere di sopra*, ἐπαλείφω, supra ungo, superillino. *Cels. l. 7. c. 7.* Superungi collirio debet ex hac aliquo, quo lippientes oculi superunguntur. Alii legunt *superinungi*, & *superinunguntur.*

Supervolito, as, n. 1. *svolazzare*, freq. a supervolo. *Virg. 6. Ecl.* Et quibus ante Infelix sua tecta supervolitaverit alis.

Supervŏlo, as, n. 1. *volare sopra*, ὑπερπέταμαι, supra aliquid volatu ferri. *Ovid. 4. Met. v. 623.* Despectat terras, totumque supervolat orbem. *Plin. l. 7. c. 24.* Supervolantes alte alites.

Supervolvo, is, volvi, volutum, a. 3. *voltare di sopra*, ἐπικυλινδέω, supra volvo. *Avien. in Arat. v. 971.* Quinque supervolvit se partibus.

Supervolūtus, a, um, *voltato sopra*. *Colum. l. 11. c. 3.* Incrementum ejus supervoluto cylindro coercent.

Supervŏmo, is, a. 3. *vomitare sopra*. *Silius l. 10. v. 183.* supervomuit ille calentem Sanguinis effundens per hiantia viscera rivum.

Superurgĕo, es, a. 2. supra urgeo. *Tacit. 1. Ann. c. 63.* Sarcinæ præcipitantur, quæ levarentur alvei manantes per latera, & fluctu superurgente.

Supĕrus, a, um, *soprano*, עֶלְיוֹן, Ger. *ober*, Gall. *souverain*, Hisp. *soberano*, *de arriba*, ὁ ἄνω, supernus, qui supra est, cui *inferus* opponitur, a super. *Virg. 6. Æn.* Revocare gradum, superasque evadere ad auras. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 56.* Spectatores superarum rerum, atque cœlestium. ¶ Superum mare, idemque Adriaticum, sive Jonium, ita dictum, quod Italiam supra, hoc est ab Ortu alluat, quemadmodum mare Tyrrhenum ab Occasu, quod ideo inferum appellatur. *Cic. 3. de Orat. c. 19.* Ut Philosophi tanquam in Superum mare Jonium defluerent, Græcum quoddam, & portuosum, Oratores autem in inferum hoc Tuscum, & barbarum, scopulosum, atque infestum laberentur, in quo etiam ipse Ulysses errasset. ¶ *Superi* absolute sunt cœlestes. V. *Superi*. ¶ *Supera, orum*, idem ac cœlum. *Virg. 6. Æn. v. 787.* Omnes cœlicolas, omnes supera alta tenentes.

Supinātus, a, um, *volto all' insù*, ἀνασκευασμένος. *Virg. 2. Georg.* Ante supinatas Aquiloni ostendere glebas. *Quintil. l. 11. c. ult.* Aut eadem manu supinata in superiora jactetur. Hinc supinatim apud *Cæl. Aurel. Tard. l. 4. c. 3.*

Supine, adv. negligenter. *Sen. 2. de Benef. c. 24.* Alii beneficia supine accipiunt.

Supinĭtas, atis, f. *lo star supino*. *Quintil. l. 11. c. 3. a med.* Pectus ac venter ne projiciantur, observandum: pandant enim posteriora; & est omnis odiosa supinitas. *Solin. c. 3.* Planasiæ de situs supinitate sic vocatæ.

Supīno, as, a. 1. *voltare all' insù*, ὑπτιάζω, supinum colloco. *Hor. l. 2. Serm. sat. 7.* Nasum nidore supinor, h. e. nasum erigo in sublime; quod facere solent ii, qui aliquo odore vehementer delectantur. Est enim Græca constructio similis illi apud *Virg. 7. Æn.* Loricam induitur. *Stat. l. 6. Theb. v. 786.* Præcipitatque retro juvenem, atque in terga supinat. ¶ Translate sumitur pro planum facere, complanare, extendere, ut terminus in iis, qui supini jacent. *Stat. l. 10. Theb. v. 244.* Jamque supinantur fessis, lateque fatiscunt Penthei devexa jugi. ¶ Item pro erigere in arrogantiam. Solent enim arrogantes incedere supini. *Senec. l. 2. de benef. c. 13.* Ostendit, te non agnoscere ista bona, quibus tantum insanis: quidquid das, corrumpis. Libet itaque interrogare, quid tantopere te supinet.

Supīnum, i, n. pars verbi, duas habet terminationes in *u*, & um, ut, *amatum*, *auditum*, *amatu*, *auditu*, quæ participialia appellantur a *Quintil. l. 1. c. 4.* a cæteris vero Grammaticis supina. *Charis. l. 2. Priscian. l. 4.* ¶ Diomedes *l. 1.* hoc nomine etiam gerundia complectitur: Priscianus *loc. cit.* etiam participia passiva, a quibus ipsa supina nomen accepisse dixit, quia e participiis passivis oriuntur.

Supīnus, a, um, *supino*, *col ventre in su*, Ger. *rucklings*, Gall. *couché le ventre en haut*, Hisp. *trastornado*, *pando*, ὕπτιος, ὑπτιάζων, qui jacet ventre in cœlum verso, qui dorso incumbit, ab antiquo *suppus*, sive *supus*. *Cic. 1. de Divin. c. 43.* Omne animal, ut vult, ita utitur motu sui corporis, prono, obliquo, supino. *Juven. sat. 3. v. 280.* Cubat in faciem, mox deinde supinus. ¶ Dicitur etiam de quacunque re, quæ cœlum spectat, seu cœlum versus elevata est. *Virg. 3. Æn.* Tendoque supinas Ad cœlum cum voce manus. *Liv. l. 3. c. 10.* Supino ictu, tela in locum superiorem mittebant. ¶ Accipitur pro acclivi, sive montoso. *Hor. l. 3. od. 4.* Seu mihi frigidum Præneste, seu Tibur supinum. Hæc enim urbs in ascensu montis fuit constituta. ¶ Item pro eo, quod retro fit. *Ovid. l. 4. de Ponto, el. 5.* Fluminaque in fontes cursu reditura supino. Sic apud *Martial. l. 2. ep. 86.* Supinum carmen dicitur, quod in se ipsum recurrit, & ab utra parte incipiat, recte constat. ¶ Metonymice, quoniam supinus ille recubitus indicium est hominis soluti, & otiosi, factum est, ut supinus pro molli, otioso, & negligenti ponatur. *Juven. Sat. 1. v. 66.* Et multum referens de Mæcenate supino. *Martial. lib. 6. epigr. 42.* Supina aure audire aliquid. *Id. l. 2. epigr. 6.* Deliciæ supiniores. h. e. quæ magis reddunt ignavos, & molles. ¶ Ignorantia supina dicitur, qua quis ea ignorat, quæ nosse facili negotio posset, quæ vulgo crassa dicitur. *Ulp. l. Nec supina, dig. de juris & facti ignor.* Nec supina ignorantia ferenda est factum ignorantis. ¶ Ponitur etiam pro superbo, arroganti, nam hujusmodi homines erecta facie, & versis in altum oculis incedere solent. *Pers. sat. 1. v. 129.* Italo quod honore supinus Fregerit heminas Areti ædilis.

Suppactus, vel Subpactus, a, um, *solato*, nom. ex partic. a suppingo. *Plaut. Bacch. 2. 3. 98.* Qui soccis habeat auro suppactum solum. h. e. qui aurum in lamellas extensum sub soleis gestat.

Suppætulus, a, um, aliquantum pætus. *Var. apud Non. c. 6. n. 43.* Oculi suppætuli nigellis pupulis.

Suppalpo, as, a. 1. leniter palpo, adulor. *Symmach. l. 1. ep. 99.* Non discam dolo, utpote suppalpandi nescius.

Suppalpor, vel subpalpor, aris, dep. 1. adulor, blandior, gratificor. *Plaut. Mil. 2. 1. 68.* Occepit ejus matri suppalparier, vino, ornamentis, opiparisque obsoniis.

Suppar, aris, *quasi uguale*, Ger. *etliker massen gleich*, Gal. *presque pareil*, Hisp. *casi igual*, πάρισος, propemodum æqualis, ex *sub*, & *par*. *Cic. de Clar. Orat. c. 7.* Huic ætati suppares Alcibiades, Critias, Theramenes.

Supparasitor, aris, *compiacere*, *secondare*, ὑποκολακεύω, subservio, obsequor, tanquam parasitus. *Plaut. Amph. 3. 4. 10.* Accedam, atque hanc appellabo, & supparasitabor patri.

Suppăro, as, a. 1. apparo, accommodo, adjungo. *Tertul. de cultu fem. c. 7.* Ne exuvias alieni capitis fancto, & Christiano capiti suppares. *Id. de Anim. c. 25.* Labem corporis, & animæ supparare. ¶ Est item similem reddere, a *par*. *Tert. adv. Valent. c. 4.* Lupæ feminæ formam quotidie supparare, solemne est.

Suppărum, i, n. vel supparus, i, m. παράσημον, omne velum ex lino. *Festus*: Velum omne, quod ex lino est, dicitur supparum. ¶ Speciatim, ut Festus ait, Supparum dicebatur puellare vestimentum lineum, quod & subucula appellabatur. Additque, ita usum *Pomponium*, & *Afranium*. Verum non puellare solum, sed & matronale supparum fuit. *Lucan. l. 2. v. 363. de Marcia Catonis uxore*: humerisque hærentia primis Suppara nudatos cingunt angusta lacertos. ¶ Sed & aliis vestibus aptarunt, etiam civilibus. Idem Festus in nautis vocat Neptuno vestem consecratam supparum. Ad vestimenta mascula pertinent Nonii verba, *l. 14. n. 26.* Supparum est linteum femorale, usque ad talos pendens, dictum, quod subtus appareat. De mascula etiam veste usus *Varro apud eund. ib.* Hic induitur supparum, Coronam ex auro, & gemmis fulgentem gerit. ¶ Nec de veste solum usi, sed etiam de navium velis, non quibusvis, sed minoribus, ut docet *Fest.* quæ Summo malo, favente vento, pandi solent. *Lucan lib. 5. v. 429.* Summaque pandens suppara velorum, perituros colligit auras. *Stat. l. 3. sylv. 2. v. 27.* Vos summis annectite suppara velis. *Sen. epist. 77.* Solis enim licet supparum intendere, quod in alto omnes habent naves.

Suppedamentum, i, scabellum, quod pedibus supponitur. *Inscript. apud Grut. p. 1076.*

Suppedaneum, i, n. idem quod suppedamentum. *Lactant. l. 4. c. 12.* verba *Psalmi 109.* ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου, vertit, suppedaneum pedum tuorum.

Suppeditatio, onis, f. abundantia, affluentia. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 40.* Quæ ergo vita? Suppeditatio, inquis, bonorum, nullo malorum interventu.

Suppeditātus, a, um, particip. *somministrato*. *Cic. 4. Ver. c. 2.* Suppeditatu frumento exercitus maximos alere. *Id. Ver. 7. c. 51.* Remigi rem frumentariam esse suppeditatam.

Suppedĭto, as, a. 1. *somministrare*, *dare*, *porgere*, ספק, Germ. *darreichen*, Gal. *fournir*, Hisp. *administrar*, χορηγέω, ἐπαρκέω, suggero, ministro, præbeo. *Cic. 2. de leg.* Quæ terra fruges ferre, & ut mater cibus suppeditare possit. *Id. 2. Fin.* Suppeditat nobis Atticus de thesauris suis. *Id. Att. l. 11.* Unde nobis suppeditentur sumptus necessarii. *Id. pro Rab. perduel. c. 11.* Fistulis aqua suppeditabatur templis. *Id. 2. Agrar. c. 13.* Sumptum haurit ex ærario, suppeditat a sociis. h. e. a sociis erutuatus subministrat. *Terent. Heaut. 5. 1. 57.* Nam si illi pergo suppeditare sumptibus. h. e. subministrare quod insumat. ¶ *Cic. Catil. 2. c. 11.* Omissis his rebus omnibus, quibus nos suppeditamur, ille eget. Alii leg. *suppeditamus*, h. e. abundamus. ¶ Pro calcare, pedibus subjicere. Inscriptio quædam apud *Reines. in Var. pag. 503.* Mors omnia calcat, suppeditat, rapit. ¶ Sæpissime effertur neutrorum more, & significat satis esse, sufficere, parem esse. *Plaut. Asin. 2. 4. 17.* Labori non queo suppeditare. *Cic. 1. Off. c. 4.* Paret ea, quæ suppeditent ad cultum, & ad victum. ¶ Ponitur item, eadem constructione, pro abundare, suppetere. *Tacit. Ann. 15. c. 56.* Obsessis adeo suppeditavisse rem frumentariam constitit, ut horreis ignem injicerent. *Cic. de clar. Orat. c. 70.* Cujus etiam pater, si vita suppeditavisset, consul factus esset. *Id. 3. de Orat. c. 31.* In hoc tempus facile suppeditat omnis apparatus, ornatusque dicendi. ¶ Videtur etiam usurpari deponentium more. *Cic. Attic. l. 14. ep. 18.* De Parolciano nomine quod mihi suppeditatus est, gratissimum est. Verum hæc lectio plerisque suspecta est.

Suppēdo, is, n. 3. idem quod pedo, flatum ventris emitto. *Cic. 9. Fam. epist. 22.* Suppedit, flagitium est: jam erit nudus in balneo, non reprehendes. Alii aliter legunt.

Suppendĕo, es, n. 2. subter pendeo. *Col. l. 4. c. 26.* Ita colligare, ut solo vimine suppendeat. Quidam leg. *suspendeat*. h. e. supra pendeat.

Suppernātus, a, um, adject. a *sub*, & *perna*, in modum pernæ succisus. *Catul. carm. 17. v. 18. ad Coloniam.* sed velut alnus In fossa Liguri jacet suppernata securi. Alii aliter leg. *Festus*: Suppernati dicuntur quibus femina sunt succisa in modum pernæ suillæ.

Suppes, edis, qui sub pedibus jacet. *Petron. in fragment. Tragur.*

Suppetiæ, arum, f. 1. *ajuto*, עֵזֶר, Germ. *hulff*, Gall. *aide*, *secours*, Hisp. *socorro*, *ayuda*, ἐπικουρία, subsidium, quod fertur laboranti, quod mittitur ad rem sustentandam, ne labatur, aut pereat. *Valla* auxilium interpretatur. *Plautus* tamen in *Epid. 5. 2. 12.* diversa esse ostendit, cum ait, *Auxilia mihi, & suppetiæ sunt domi.* Si enim idem essent *suppetiæ*, & *auxilium*, alterum vacaret. Recte itaque auxilii nomine intelligimus, quod augendarum virium causa alicui submittitur, suppetias vero eas dicimus, quæ jam laboranti, & periclitanti feruntur, quod & subsidium dicimus. Habet autem hoc nomen solum nominativum, & accusativum numeri pluralis. *Hirt. de B. Afric. c. 5.* Nuntiabantur auxilia magno equitatus oppidanis suppetias venire. *Id. ibid. c. 25.* Suis finibus oppidisque suppetias profectus est. *Et c. 39.* Suis fugientibus suppetias ire contendit. *Plaut. Epid. 5. 1. 52.* Suppetias alicui ferre. *Id. Men. 5. 7. 30.* Suppetias advenire alicui.

Suppetitus, us, m. auxilium, suppetiæ. Usurpatur a *Nonio c. 2. n. 47.* in voce *Auxiliatum*.

Suppetĭor, aris, dep. 1. *soccorrere*, *dar ajuto*, *dar aiuto*. *Apulej. l. 8. A. A.* Pastorem illum suppetiatum ciet. *Et infra*: Facile est suppetiari miserrimo seni. *Et l. 7.* Omnem viciniam suppetiatum convocans.

Suppĕtit, ebat, imp. 3. *essere in pronto*, παραγίγνομαι, adsum, in promptu sum, occurro, venio in mentem. *Cic. 3. Ver.* Vereor, ne mihi crimina non suppeterent, ne oratio deesset. *Liv. l. 4. c. 48.* Non suppetit consilium. *non so che partito prendere.* ¶ Ponitur etiam pro sufficere, satis esse. *Cic. 5. Tusc.* Ut amori, ut ambitioni, ut quotidianis sumptibus copiæ suppetant. *Liv. lib. 2.* Rudis in militari homine lingua non suppetebat libertati, animoque. ¶ Item pro superesse, superfluere, abundare. *Plaut. Trin. 1. 2. 15.* Deosque oro, ut vitæ superstes suppetat. h. e. post se vivat. *Cic. 1. Pis. c. 4.* Et scribentur fortasse plura, si vita suppetet. Singularis est hujus verbi usus apud *Plaut. Pseud. 1. 5. 106.* Utinam quæ dicis, dictis facta suppetant. h. e. congruant, respondeant.

Suppetium, ii, n. idem quod suppetiæ. *Commodian. instruct. 43.* Suppetium nullum erit. *Et instruct. 71.* Petit suppetium.

Suppĭlo, as, avi, atum, a. 1. ὑφαιρέω, ast latenter, seu per fraudem petere. *Ulp. l. si quis uxori, ff. de furtis.* Furti actionem adversus eum, qui suppetiit, fignumario competere, non mihi.

Suppīlātor, oris, m. qui suppilat. *Laber. apud Non. c. 8. n. 56.* Quæ delirities vos suppilatores tecit?

Suppīlo, as, a. 1. *rapire*, *rubare*, גנב, Ger. *stechlen*, Gal. *piller*, Hisp. *saltear*, *hurtar*, ὑφαιρέομαι, furor, suffuror, rapio, surripio, a *pilo* prima producta, quod vel densare notat, vel furari. *Plaut. Truc. 2. 7. 15.* Hæc cum video fieri, suffuror, suppilo, & de præda prædam facio. *Id. Asin. 5. 2. 38.* Illa etiam suppilabat me, quod ancillas meas suspicabar. h. e. furabatur a me, quod ego suspicabar fieri ab ancillis. Sic *ib. 4. 2. 6.* Suppiles clam domi uxorem tuam. h. e. surripias uxori tuæ.

Suppingo, is, a. 3. a *sub*, & *pango*, subter compingo, *attaccar sotto*. *Plaut. Trinum. 3. 2. 94.* Fulmentas jubeam suppingi soccis. ¶ *Suppingo* a *pingo*. V. *Subpingo*.

Suppinguis, V. Subpinguis.

Supplanto, as, a. 1. *fare il gambetto*, *soppiantare*, ὑποσκελίζω, pede supposito in terram dejicio, a *sub*, & *planta*, quæ pedem notat. *Cic. 3. Off.* Qui stadium currit, supplantare eum, quicum certat, aut manu depellere nullo modo debet. ¶ *Supplantare verba*, est supprimere, & veluti strangulata voce afferre, quo suaviora videantur. *Pers. sat. 1. v. 35.* tenero supplantat verba palato. ¶ Est & supplantare, compositum a verbo *planto*, idem significans, quod sub re quippiam plantare. *Plin. l. 17. c. 23.* Supplantare in terram vites.

Supplantātus, a, um, *fatto cadere*. *Senec. epist. 13.* Qui supplantatum adversarium toto tulit corpore.

Supplaudo, is, n. 3. idem quod plaudo, vel tacite plaudo. *Tertul. de Idolol. c. 12.* Male nobis supplaudimus. *Idem de Pud. c. 19.* Nescio quid diversæ parti supplaudere videtur.

Supplausio, onis, f. supplosio. *Auctor. ad Herenn. lib. 3. c. 15.* Pedis dextri rara supplausione uti oportebit.

Supplementum, ti, n. *supplemento*, *aggiunta*, מלוא, Ger. *erfullung*, Gal. *supplement*, Hisp. *suplemento*, ἀναπλήρωμα, quod suppletur, quod ad supplendum rei alicujus numerum submittitur, ut *Militum*, & *remigum supplementa*, quæ ad justum numerum explendum succenturiantur, *reclute*. *Cic. lib. 3. Fam. epist. 3.* Censebant omnes fere, ut in Italia supplementum meis, & Bibuli legionibus scriberetur. *Liv. l. 2. c. 50.* Legiones veteres supplemento explevit. *Id. lib.*

2. c. 36. Decem millia novorum militum scripta in supplementum. *Colum. l. 9. c. 13. de apum morbis*: Nimia fatigata opera plurimæ pereunt, nec ullis juventutis supplementis frequentatæ novissime reliquæ intereunt.

Suppleo, es, evi, etum, a. 2. *supplire, empire, aggiungere*, מלא, Germ. *ersullen*, Gall. *suppléer*, Hisp. *suplir*, ἀναπληρόω, in deficientis locum aliquid substituo. *Virg. 3. Æn.* Remigium supplet, socios simul instruit armis. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. epist. 4.* De bibliotheca tua Græca supplenda, libris commutandis, Latinis comparandis, valde velim ista confici. *Liv. l. 29. c. 24.* Supplevitque statas legiones, *reclute*. ¶ Accipitur etiam pro subjungere, adjungere. *Cic. pro Planc.* Supplet enim ille nescio quis, & privatim dicis se dedisse. *Id. 2. de Or.* Ut referendis prætermissis verbis id scriptum, quodcunque defendimus, suppleatur. ¶ Aliquando pro implere. *Cato de R. R. c. 88.* Ibi fiscellam cum sale populari suspendito, & quassato, suppletoque identidem. *Ovid. 4. Met. v. 140.* Vulnere supplevit lacrymis.

Suppletus, a, um, particip. *supplito, reclutato*. *Cic. Phil. 8. c. 9.* Legionibus suppletis ex D. Bruti exercitu.

Supplex, icis, o. 3. *supplice, supplichevole*, מתחנן, Germ. *bittend*, Gall. *suppliant*, Hisp. *humilde*, ἱκέτης, ἱκέσιος, qui alteri abjecte, demisse, & humiliter supplicat, ad ejus pedes se prosternens, & genua flectens. *Cic. 3. Tusc. c. 32.* Cum se Alcibiades afflictaret, lacrymansque Socrati supplex esset, ut sibi, &c. *Id. Capitoni, in ep. ad Att. l. 16.* Nunquam putasti, luce, ut ad te supplex venirem. *Id. pro Mur.* Vester est supplex, Judices, vestram fidem obtestatus. *Virg. 8. Æn.* Itamque, ramasque Supplicibus supere votis. ¶ Libelli supplices, *memoriali*. *Martial. l. 8. epigr. 31.* Sed jam supplicibus dominum lassare libellis Desine.

Supplicamentum, i, n. idem quod supplicatio. *Apul. l. 1. A. A.* Supplicamenta solemnia. *Et infra*: Quantoque sumptu debeere procurare supplicamentis. *Arnob. l. 7.* Supplicamentis Diis præstare.

Suppliciter, adv. *supplichevolmente*. *Sedul. l. 2. Pasch. Operis.*

Supplicatio, onis, f. *supplica, pubblica preghiera*, תפלה, Ger. *bitt demütige*, Gall. *requête, supplication*, ἱκεσία, supplicandi actus, precatio. Frequentissime ponitur pro Deûm adoratione, & gratiarum actione pro re aliqua, quæ prospere evenit. Sic apud Romanos *supplicationes* dicebantur, quando re feliciter gesta, ex Senatusconsulto templa aperiebantur, Divorumque simulacra in lectulis collocabantur, populo certatim ad pulvinaria confluente, Diisque suis pro eorum in Remp. meritis supplicante, gratiasque agente. *Cic. in Catil. 3 c. 6.* Supplicatio Diis immortalibus pro singulari eorum merito meo nomine decreta est. *Id. de prov. Consul. c. 11.* Decem dierum supplicatio decreta Cn. Pompejo. *Id. Phil. 14. c. ult.* Prætor urbanus supplicationes per dies quinquaginta ad omnia pulvinaria constituat. *Cæs. l. 7. B. G. c. ult.* Supplicationem indicere. ¶ Hic honor supplicationis dabatur imperatoribus tanquam prærogativa quædam triumphi, ut ait *Cic. 15. Fam. epist. 5. & l. 7. ad Attic. ep. 1.* Nam supplicatione decernenda declarabatur, adeo insignem fuisse victoriam, ut pro ea Diis gratulari, gratiasque agere dignum esset. *Id. Cic. pro Syll. c. 30.* Cui uni togato supplicationem senatus decreverit. Loquitus *Cic.* de se ipso, gloriaturque, eum honorem, qui solummodo propter militares victorias haberi civibus solebat, se sine armis ob detectam Catilinæ conjurationem fuisse consecuturum.

Supplicator, oris, m. *supplice*. *Prudent. in passione martyr. Calaguritt. v. 24.* Latet hinc tersis revertit supplicator fletibus.

Supplice, suppliciter. *Varr. lib. 6. L. L. pag. 76.* Divum exta cante, divum deo supplice cante.

Suppliciter, adv. *supplichevolmente*, ἱκετικῶς, cum supplicatione, humiliter, demisse, abjecte. *Cic. pro Planc. c. 27.* Cumque defensor suppliciter, demisseque responderet. *Cæs. l. 1. B. G. c. 27.* Suppliciterque locuti, flentes pacem petissent.

Supplicitus, pro *suppliciter* quidam Lexicographi afferunt ex Justin. l. 14. sed ibi *suppliciter* legitur.

Supplicium, ii, n. *supplicazione*, ἱκεσία, idem quod supplicatio. *Sallust. in Catil. c. 52.* Non votis, neque suppliciis muliebribus Deorum auxilia parantur. *Id. in Jug. c. 55.* Itaque Senatus ob ea feliciter acta Diis immortalibus supplicia decernere, &c. *Tac. l. 3. Ann. c. 64.* Sed tum supplicia Diis, ludique magni a Senatu decernuntur. Hinc a *Plauto* supplicium usurpatur pro munere, quod alicui datur placandi causa, & gratiæ conciliandæ, *Trucul. a. 5. v. 8.* Ego, inquit, mea voluptas, si quid peccavi prius, supplicium ad te hanc minam fero auri. Plautum imitatus *Apulej. l. 11.* Tunc cuncti populi vanam onustas cromatis, & hujusmodi suppliciis certatim congerunt. ¶ Dicitur etiam de sceptris, seu insignibus Caduceatorum, seu Fecialium, seu Legatorum. *Fest.* Supplicia sunt, quæ caduceatores portarent. Ea sumebantur ex verbena fulcis arboris. Nec enim ex alia supplicia fas erat, quam de verbenis sumi. ¶ Item de sacrificio illo, quod faciebant, cum vellent aliquem fontem publice interficere, quo Diis supplicabant, & deprecabantur τὸ νεμεσητόν, idest precabantur, ne sibi culpæ verteretur, quod interficerent civem. *Festus*, Sinnius Capito ait, cum civis necaretur, institutum fuisse, ut Semoniæ res sacra fieret vervece bidenti, et eo sacrificio pœnæ soluti civibus, caput ipsum damnati, patrimoniumque, cui delibatum esset, id fierat sacrum Deo, (sive, ut Scaliger emendat) cujus causa id fieret, sacrum Diis Manibus esset. Indeque fuisse solitum, ut, quia tunc in forum supplicandi causa prodiret Rex Sacrorum, id vocaretur supplicium, hoc vero semper elatum a multis. Quo exemplo docet, supplicia dici supplicamenta. Nunc fere supplicia pro pœnis dicuntur. ¶ Quia vero, cum civem publice interfecturi essent, sacrificio Diis supplicabant, & expiationem precabantur, hinc supplicium dici cœptum est pro pœna capitali, *supplizio, pena*, עונש, Ger. *leibstraff*, Gal. *supplice*, Hisp. *tormento, pena*, τιμωρία, ποινή. *Cic. 7. Verr.* Includuntur in carcerem condemnati, supplicium constituitur in illos. *Id. l. 3. de nat. Deor.* Summo cruciatu, supplicioque Q. Varius homo importunissimus periit. *Id. 3. de Orat.* Rapi ad supplicium, *Id. Ver. 4.* Supplicio aliquem afficere. *Id. 2. Inv.* Sumere supplicium de aliquo. hoc est, supplicio afficere. *Nepos in Pausan. c. ult.* Dare aliquem ad supplicium. *Ter. Eun. 2. 2. 24.* Supplicium alicui dare. *Justin. l. 2. c. 5.* Supplicia luere, *pagar il fio*. Sic, supplicia ferre, apud *Cæs. l. 1. B. C. c. 84.*

Supplico, as, avi, atum, n. 1. *supplicare, pregar riverentemente*, התחנן, Ger. *demütiglich bitten*, Gall. *supplier*, Hisp. *suplicar*, ἱκετεύω, humiliter, & demisse precor, a *plico*. Nam qui humiliter precantur, manibus, pedibusque complicatis orant. *Cic. l. 6. Fam. ep. 14.* Neque Cæsari solum, sed etiam amicis ejus omnibus, quos mihi amicissimos esse cognovi, pro te, sicut adhuc feci, libentissime supplicabo. *Id. pro Font.* Præsertim cum tot res sint, quæ vestris animis pro hujus innocentia salute supplicent. ¶ Ponitur sæpe pro adorare. *Plaut. Curc. 4. 2. 41.* Volo hic in fano supplicare. *Suet. in Aug. c. 93.* Quod Judæam prætervehens, apud Hierosolymam non supplicasset. ¶ Usurpatur & impers. *Plin. l. 13. c. 1.* Iliacis temporibus non supplicabatur thure. ¶ *Supplicassis*, pro *supplicaveris*. *Plaut. Asin. 2. 4. 41.* Verba cave supplicassis.

Supplicue, adv. idem quod suppliciter. *Apul. l. 11. Met. sub fin.* Pro meo modulo supplicue gratiis persolutis. *Et l. 9.* Hortulanus supplicue respondit.

Supplodo, is, si, sum, a. 3. *battere con li piedi*, רקע, Ger. *mit den fussen klopffen*, Gal. *frapper du pied contre terre*, Hisp. *patear*, καταχροτέω, ἐπικροτέω, pedibus terræ illisis sonitum facio: quod plerunque fieri solebat in dolore, indignatione, contemptu. *Cic. 2. de Orat. c. 53.* Pedem nemo in illo judicio supplosit; credo, ne Stoicis renuntiaretur.

Supplosio, onis, f. ἐπικρότησις, actus supplodendi. *Cic. in fragm. apud Quintil. l. 11. c. 3. n. med.* Supplosio pedis ut contentionibus aut incipiendis, aut finiendis. Adde *l. 3. de Orat. c. 12.*

Suppœnitet, ebat, imp. 2. ὑπομεταμέλει, est aliquantulum, vel propemodum pœnitet. *Cic. Att. l. 7. ep. 114.* Nam & illum furoris, & hunc nostrarum copiarum suppœnitet.

Suppositor, oris, m. qui alienam mulierem subagitat. *Laber. apud Non. c. 3. n. 54.* Quæ delitias eos, suppositoras, facit eum cano cugio puellarier?

Suppono, is, sui, situm, a. 3. *sottoporre, metter sotto*, Ger. *underlegen*, Gall. *supposer, soumettre*, Hisp. *poner de baxo*, ὑποτίθημι, subtus pono, submitto. *Cic. 2. de nat. Deor.* Quin etiam anatum ova gallinis sæpe supponimus. *Ovid. l. 3. am. eleg. 9.* Prima jugis tauros supponere colla coegit. *Id. 5. Fast.* Cervicem cœlo suppositurus Atlas. ¶ *Supponere cultros*, est sub collo, & jugulo victimæ ponere, hoc est jugulare. Sed *jugulare*, in sacris ne dicerent, cavebant, quod omnis mali verbum esset, ne sacra vitiarent inauspicata voce. *Turneb.* *Virg. Æn. 6. v. 178.* Supponunt alii cultros, tepidumque cruorem Excipiunt pateris. ¶ Interdum est substituere. *Cic. pro R. Am.* In his operæ nostræ vicaria fides amicorum supponitur. ¶ Interdum subjicere. *Cic. l. 1. de Inv.* Nam ai tres partes, quas ante diximus, supponemus, judicialem, deliberativam, demonstrativam. ¶ Interdum adulterinum loco veri subjicere, ut *supponere testamenta*, id est falso testamento supposita persona obsignare. *Ter. Eun. 5. 3.* Quo relaram illi sacrilego gratiam, qui hunc supposuit nobis? *Cic. pro Cluent. c. 44.* Qui supposita persona falsum testamentum obsignandum curarit. *Id. l. 1. de Leg.* Jus esset latrocinari, jus adulterare, jus testamenta falsa supponere. ¶ *Supposivi*, in præterito pro *supposui* habet *Plaut. Trucul. 2. 3. 9. & 4. 3. 30.*

Supporto, as, a. 1. *portar, condurre*, ὑπάγω, subveho, importo. *Cæs. l. 1. B. G.* Aut rem frumentariam, ut satis commode supportari posset, timere dicebant. *Cassius l. 12. Fam. ep. 13.* Nisi quid navibus Laodicenorum supportarit.

Suppositio, onis, f. actus supponendi, ὑπόθεσις. *Plaut. Truc. 2. 4. 83.* Suppositionem pueri mihi credidit, *lo scambiamento d'un fanciullo per un altro*. *Colum. l. 8. c. 5. de ovis supponendis*: Nam & ipsa suppositio per hos fere dies commodissima.

Supposititius, a, um, ὑποβλητός, ὑποβεβλημένος, quod suppositum est, & alterius loco pro vero, & nativo positum. *Var. l. 2. R. R. c. 8.* Matri supposititiæ quoque inserviunt. ¶ Gladiator supposititius est, qui altero interfecto, vel lasso subjicitur, & certamini succedit. *Mart. l. 5. epigr. 25. de Hermete præstantissimo gladiatore*: Hermes supposititius sibi ipsi, h. e. qui nunquam pugnando defatigatur, nec successore indiget.

Suppositorius, a, um, adject. Cella suppositoria in balneis eadem est, quæ tepidaria, ita dicta quia frigidariæ supposita erat. tres enim erant balneorum cellæ, frigidaria, tepidaria, & caldaria, atque per frigidariam primum, deinde per tepidariam insuebat in caldariam. *Vopisc. in Chorin. c. 27.* Balneis ita frigidis usus est, ut solent esse cellæ suppositoriæ. V. ibi *Casaub. & Salmas.*

Suppositus, a, um, *sottoposto, supposto*, ὑποβεβλημένος, sub aliqua re positus, partic. a supponor. *Liv. l. 29.* Tegentibus tumulis, qui peropportune circa viæ flexus suppositi erant. ¶ Interdum ponitur pro fraudulenter posito. *Cic. 7. Verr. c. 27.* Ut ille suppositus facile, & libenter se illum, qui non erat, esse simularet.

Suppostor, oris, m. Suppostores enumerantur inter opifices monetæ conflandæ in quadam *Inscript. apud Salmas. in Solin. pag. 877.*

Suppostrix, icis, f. quæ supponit, speciatim quæ alienos pueros alit tanquam suos nutriendos clam præbet. *Plaut. Truc. 4. 2. 30.* Venefica, suppostrix puerum.

Suppostus, a, um, idem ac suppositus, per Sync. *Virgil. 6. Æn. v. 24.* Hic crudelis amor tauri, suppostaque furto Pasiphae.

Suppræfectus, i, qui est sub præfecto, vicesque ejus gerit. *Inscript. apud Gruter. pag. 323. n. 4.* Athenæus Firmus cornicularius Supprœf. Vigil. B. M. fecit.

Suppresse. V. Represse.

Suppressio, onis, f. *soppressione*, ἀφαίρεσις, actus supprimendi. *Cic. pro Cluent. c. 25.* Statuit ad easdem sibi prædas, ac suppressiones judiciales revertendum. h. e. injustas detentiones pecuniæ sibi ad corrumpendos judices oblatæ, & in usus proprios conversæ. V. integrum Ciceronis locum. ¶ Suppressiones nocturnæ dicantur, quoties per somnum spiritus supprimitur, aut etiam ipsa vox, ut incerta, indiscretaque edatur, quemadmodum in eo morbo accidere solet, qui Græcis *Ephialtes*, Latinis *Incubus* dicitur. *Plin. l. 27. c. 10.* Grana nigra auxiliantur & suppressionibus nocturnis, in vino pota, quo dictum est numero.

Suppressor, oris, m. qui supprimit, hoc est occultat alienum servum. *Call. lib. 6. Dig ad leg. Fav. de plag.* Apud quem unus aut alter fuerit fugitivus inventus, qui operas suas locaverit, ut pasceretur. & utique si idem antea apud alium fecerit, hunc non jure quis suppressorem dixerit.

Suppressus, a, um, *soppresso*, ἀποκεκρυμμένος, partic. a supprimor. *Ovid. l. 3. Trist. eleg. 3.* Si jam deficiam, suppressaque lingua palato. ¶ Fuga suppressa, est retenta, cohibita. *Ovid. 11. Met.* Cum vita suppressa fuga est. ¶ Navis suppressa, est depressa, sive submersa. *Justin. l. 2. c. 9.* Victi Persæ in naves confugerunt, ex quibus multæ suppressæ, multæ captæ. ¶ Mentum suppressum, est contractum, non oblongum, sed breve potius. *Var. l. 2. R. R. c. 9. de canibus*: Mento suppresso, ex eo enatis duobus dentibus, dextra, & sinistra. ¶ Vox suppressa, est summissa, *Cic. pro Syll. c. 10.* Qui cum suppressa voce de scelere P. Lentuli, de audacia conjuratorum omnium dixisset. *Id. in Orat. c. 25.* Erit enim, ut voce, sic etiam oratione suppressior.

Supprimo, is, essi, essum, a. 3. *sopprimere, reprimere*, עצר, Germ. *vertrucken*, Gall. *supprimer*, Hisp. *suprimir*, ἐπέχω, καταστέλλω, reprimo, cohibeo, compesco. *Cic. 3. Tusc.* Hæc officia sunt consolantium, tollere ægritudinem funditus, aut sedare, aut detrahere quam plurimum, aut supprimere. *Cæs. l. 1. B. C. c. 45.* Hostem insolenter insequentem supprimit. ¶ Ponitur etiam pro opprimere. *Plin. l. 11. c. 37.* Animus cibis supprimitur. ¶ Sæpe est occultare, dissimulare se habere, dolo malo retinere. *Cic. pro Cluent. c. 25.* Sexcentis millibus nummum se judicium corrupturum esse dixerat, quæ cum accepisset a pupillo, suppressit. *Liv. l. 3. c. 1.* Supprimere famam alicujus rei. ¶ Supprimere iter, est retrahere se ab itinere. *Cæs. l. 1. B. C.* Iter supprimunt, copiasque in castris continent.

Suppromo, is, psi, ptum, a. 3. ὑποταμιεύομαι, idem fere, quod promo. *Plaut. Mil. 3. 2. 22.* Eho tu scelesse, qui illi suppromis, eho tu. Alii leg. *qui illi suppromus es*.

Suppromus, i, m. *sottodispensiere*, ὑποταμίας, secundus promus, sive qui promo substituitur. *Plaut. Mil. 3. 2. 24.* Bono suppromo, & promo cellam creditam.

Suppudet, ebat, duit, imp. 2. aliquantulum pudet. *Cic. l. 9. Fam. ep. 1.* Sed quod eorum me suppudebat. *Id. l. 15. epist 16.* Puto, te jam suppudere, cum hæc tertia jam epistola ante te oppresserit, quam tu schedam, aut literam.

Suppuratio, onis, f. *suppurazione*, ἐμπύησις, ἐμπύημα, generatio puris. *Col. l. 6. c. 12.* Et cum maturuerit suppuratio, rescinditur ferro. *Plin. l. 20. c. 3.* Clavis pedum, & suppurationibus, quæ Græci vocant aposteemata.

Suppuratorius, a, um, ἐμπυητικός, quod ad suppurationem pertinet, vel quod suppurare facit. *Plin. l. 28. c. 4. ad fin.* Efficaciore ad eadem fragmenta u balrani, & ideo miscentur suppuratoriis medicamentis.

Suppuratum, i, n. ἐμπύημα, apostema. *Plin. l. 20. c. 4.* Strumisque vel suppuratis alligat.

Suppuratus, a, um, partic. a suppuro. *Plin. l. 22. c. 25.* Suppuratis triticea farina lenior. ¶ Translate sumitur pro impuro, permisto aliqua re malo. *Sen. ep. 81.* Horum, qui felices vocantur, aut ficta hilaritas est, aut gravis, aut suppurata tristitia. h. e. remissa, & diminuta, quemadmodum pure emisso dolor vulneris remittitur.

Suppuro, as, n. 1. *apostemarsi, convertirsi in marcia*, Ger. *eyterschwaren*, Gall. *apostemer, bouer*, Hisp. *apostemar*, ἐμπυΐσκομαι, in pus convertor. *Col. l. 6. c. 32.* Hic idem sanguis, nisi emissus fuerit, saniem creabit, qui, si suppuraverit, tarde procuratur. *Plin. lib. 25. c. 21.* Ossa fracta e capite extrahit, aut si quid in corpore suppurat.

Suppus, a, um, vel supus (veteres enim non geminabant consonas) *supino*, ὕπτιος, idem ac supinus. Est a *supare*, quod est jacere, a Græco ὕπτιος, ujecto τ. *Fest.* Suppum antiqui dicebant, quem nunc supinum dicimus, ex Græco, vide-

videlicet pro aspiratione ponentes literam, ut cum iidem ὕλας dicunt, & nos sylvas, item ἓξ, sex, & ἑπτά, septem.

Supputarius, a, um, adject. che serve a computare. *Tertul. in Apolog. c. 19.* Supputarii digitorum gesticuli. Alii leg. *supputatorius* eodem sensu.

Supputatio, onis, fem. *computo*. *Vitruv. l. 3. c. 1.* Cum ad supputationem crescat.

Supputator, oris, m. *computista*. *Firmic. l. 5. c. 8.* Boni erunt supputatores, arithmetici, geometræ.

Supputatorius. V. Supputarius.

Supputo, as, a. 1. *tagliare*, [illegible], Ger. *beschneiden*, Gall. *emonder*, Hisp. *podar*, ὑποκλαδεύω, subtus puto, leviter, & aliquantulum puto, subseco, sarmenta, vel ramos inutiles subseco. *Plin. l. 17. c. 10.* Præterea femina ipsa fruticantia supputare. ¶ Aliquando ponitur pro computare, vel calculum subducere. *Plaut. Aul. 3. 5.* Supputatur ratio cum argentario. Sed alii leg. *scat*, *putatur*, &c.

Supra, *sopra*, [illegible], Germ. *ob*, Gal. *sur*, *par dessus*, Hisp. *sobre*, ὑπέρ, præpositio accusativo casui serviens, a *supera*, per sync. *Cic. in Somn.* Divina supra Lunam sunt æterna. *Id. 2. de nat. Deor.* Nec tamen exissent unquam supra terram. ¶ Sæpe ponitur pro ultra, plusquam. *Cic. de Leg.* Hæc commemorantem, vereor, ne supra hominis fortunam esse videatur. *Liv. l. 30. c. 35.* Cæsa eo die supra millia viginti. *Col. l. 4. c. 27.* Si supra modum se numerus eorum profuderit. ¶ Item pro præter. *Plin. l. 11. c. 3. ad fin.* De Bombus, supra dictos, scripsera Theophrastus, &c. ¶ *Supra caput*, modus est loquendi, significans rem, quæ valde urgeat, & immineat. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 2.* Ecce supra caput homo levis, ac sordidus, sed tamen equestri censu Catienus. *Sallust. in Catil.* Dux hostium cum exercitu supra caput est. ¶ Supra aliquem accumbere. *Cic. Fam. 9. ep. 26.* Supra me Atticus, infra Verrius. V. *Accumbo*. ¶ Est etiam adverbium, & sine casu ponitur. *Cic. 3. de Orat. c. 5.* Omnia hæc, quæ supra, & subter sunt, unum esse. ¶ Cum adverbium est, sæpe valet *superius*, locum commutando. *Cic. 2. de nat. Deor.* Paulo supra, quam ad linguam stomachus annectitur. ¶ Item ante, superioribus verbis. *Cic. pro Cæc.* Ille, quem supra deformavi. ¶ Item magis, plus, amplius. *Cic. Att. l. 1. ep. 19.* Eos conseci, & absolvi, nescio, quam bene, sed ita accurate, ut nihil possit supra. *Sallust. in Catil.* Corpus patiens inediæ, algoris, & vigiliæ, supra quam cuique credibile est.

Supradictus, a, um, *sopraddetto*. *Pallad. Jan. tit. 14.* Præter raphanum semina supradicta deponunt. *Id. in Februar. tit. 33.* Supradictis potionibus mersa serventur. *Vopisc. in Aurelian. c. 9.* Supradicto viro.

Supraduco, is, a. 3. *tirar sopra*. *Valer. Probus Grammat.* (cujus etiam scribit *Sueton. de illustr. Grammat. c. ult.*) *de notis numerorum*: Qualibet figura, si et jacens recta linea supraducatur, tot significabit millenarios, quot per se significat unitates.

Suprajacio, is, a. superjacio. *Columella l. 11. c. 3.* Virgis stramenta superjaciuntur.

Supranatans, tis, particip. *galleggiante*, ut, supranatans bitumen in lacu Asphaltite, *Vitruv. l. 8. c. 3.*

Suprapositus, a, um, *sovrapposto*. *Cels. l. 6. c. 18.* Cataplasma suprapositum.

Suprascando, is, a. 3. *salir sopra*. *Liv. l. 1. c. 32.* Cum fines suprascandit.

Suprascribo, is, *scrivere sopra*. *Cic. Fam. 6. epist. 10.* Tibi polliceor, quæ suprascripsi. ¶ Legitur & divisum.

Suprascriptus, a, um, *soprascritto*. *Vitruv. l. 2. cap. 8.* Pons suprascriptus. h. e. de quo supra scriptum est. Adde *Cenotaph. Pisan. C. Cæsaris*, *sub fin.*

Supreme, adverb. supremum. *Priscian. l. 15.* testatur a Veteribus usurpatum fuisse.

Supremitas, atis, fem. supremum tempus, mors. *Ammian. l. 31. c. 39.* Nec Valenti sepulturam, qui supremitatis honor est, contigisse. ¶ Item summa dignitas. *Claud. Mamert. l. 2. c. 13.* Supremitates, & præeminentias adire.

Supremo, adv. *ultimamente*, ἐσχάτως, novissime. *Plin. l. 11. c. 53.* Eadem commeabat, ab eo recens assidue, exitura supremo, & sola ex omnibus peritura.

Supremum, adv. idem ac supremo. *Plin. l. 11. c. 37.* Ut neque ab homine supremum eos (oculos) spectari fas sit.

Supremus, a, um, *supremo*, *sommo*, [illegible], Germ. *oberist*, *letzt*, Gall. *le plus haut*, Hispan. *soberano*, ὑπέρτατος, ἀνώτατος, altissimus, a *super*. *Paul. apud Fest.* Supremum modo significat summum, modo extremum, modo maximum. *Virg. 4. Georg.* At chorus æqualis Dryadum clamore supremos Implerunt montes. ¶ Ponitur etiam pro maximo. *Plaut. Capt. 5. 2. 22.* Serva me supreme Jupiter. ¶ Item pro extremo, ultimo. *Cic. de Sen.* Quæ Socrates supremo vitæ die de immortalitate animorum disseruisset. *Hor. l. 1. ep. 5.* Supremo te Sole domi, Torquate, manebo. h. e. occidente. *Tac. l. 3.* Quod supremis in matrem officiis defuisset. Ubi *suprema officia* sunt, quæ morienti exhibentur. ¶ Hoc sensu absolute etiam usurpatur in plurali numero. *Id. 3. Ann.* Celebre carmen, quo Germanici suprema defleverat. *Id. lib. 1. Ann.* Solvere suprema militibus, *far l' esequie*. *Plin. lib. 16. cap. 44.* Circa suprema Neronis Principis. h. e. ultimis ejus vitæ annis. ¶ Supremum dicere alicui, *dar l' ultimo addio*, h. e. supremum vale. *Plaut. Asin. 3. 3. 4.* Mater supremum mihi tua dixit.

Supus. V. Suppus.

Sura, æ, fem. *la polpa della gamba*, Ger. *wuaden*, Gal. *le mollet*, Hisp. *pantorilla*, γαστροκνημία, pulpa tibiæ carnosa, & ventricosa. *Plin. l. 11. cap. 45.* Suræ homini tantum, & crura carnosa. ¶ Ponitur & pro toto crure. *Virg. 1. Æn.* Purpureoque alte suras vincire cothurno. ¶ Item pro osse posteriori, & minori ipsius cruris. *Cels. l. 8. c. 1.* ¶ Fuit etiam sura cognomen apud Romanos. Primus sic vocatus est P. Cornelius Lentulus Catilinæ socius, nempe quia is, cum Sylla rationem ab eo posceret pecuniæ publicæ, quam Quæstor tractaverat, dixerat, se non posse rationem reddere, sed præbiturum suram: ut pueri solent, qui, si in pilæ ludo deliquerint, pila suram præbent percutiendam. *Plutarch. in Cicerone*.

Surclo, as, a. 1. per syncop. pro *surculo*, *as*, est surculo connectere, ligare. *Apic. l. 4. c. 5. & l. 7. c. 4.*

Surcula, læ, f. idem quod surculus. *Apic. l. 4. c. 7. & l. 7. c. 2.*

Surculaceus, a, um, φρυγανώδης, quod est simile surculo, *Plin. l. 19. c. 7.* Surculacea in folliculo sunt raphano, sinapi, rapo. Subaudi; *semina*.

Surcularis, & re, o. 3. φρυγανοποιός, quod surculos generat. *Colum. l. 3. cap. 11.* Considerandum est, antequam pastinemus, surcularis, nec ne, sit terra.

Surcularius, a, um, φρυγανικός, quod ad surculos spectat, ut Surcularia cicada, quæ in surculis vivit, vel eo tempore apparet, quo arbores surculos amittunt. *Plin. l. 11. c. 26.* Quidam duo alia genera faciunt earum: surculariam, quæ sit grandior, frumentariam, quam alii avenariam vocant. Apparet enim simul cum frumentis arescentibus. ¶ *Surcularius ager*, qui surculis consitus est. *Var. l. 1. R. R. c. 2.* Colonus in agro surculario ne capra natum pascat.

Surculo, as, a. 1. a. *tagliare*, Ger. *brechen*, *hauwen*, Gall. *couper*, Hisp. *cortar*, φρυγανίζω, est surculos ramis adimere, ut altius crescant, & uberius a terra nutrimentum accipiant. *Col. l. 5. c. 9.* At primo surculari debent, ita, ut simplex stylus altitudinem maximi scrobis excedat.

Surculose, adv. φρυγανωδῶς, per singulos surculos, paulatim. *Plin. l. 18. c. 16.* Arescit surculose.

Surculosus, a, um, φρυγανώδης, surculis abundans. *Plin. l. 18. c. 7.* Reliqua legumina surculosa sunt.

Surculus, i, masc. *germoglio d' albero*, *marza*, [illegible], Ger. *schoß*, Gall. *jetton*, Hisp. *renuevo*, ἀκρεμών, φρύγανον, quod in ramis simplex oritur, & frondes gerit, detrahiturque interdum, & resecatur ex arbore ad alias rursus producendas. Est diminutivum a *surus*, quem *Festus* interpretatur palum, Enniumque eo usum docet. *Varr. l. 1. R. R. c. 40.* Ex arbore, a qua quis volet habere surculum. *Cic. 2. de Orat. cap. 69.* Amabo te, inquit, da mihi ex ista arbore, quos seram surculos. ¶ *Surculum defringere*, ex veterum Juris consultorum inducta consuetudine, dicebantur, qui possessionem aliquam arboribus consitam sibi vindicabant: eam enim ingressi ramulum ex aliqua arbore decerpebant, eumque in jus deferentes, in eo tanquam in tota possessione jus suum persequebantur; Ita quoque si possessio arboribus careret, glebam sumebant, ut in voce *Consertus* adnotatum est. *Cic. 3. de Orat. c. 28.* Non ut recuperare amissam possessionem, sed ut ex jure civili, surculo defringendo, usurpare videantur.

Surdaones, m. 3. pop. Hisp. cit. in Catalonia, in fin. Ceretanorum, quorum tractus *Campos de Cerdana*. *Plin. l. 3. c. 3.*

Surdaster, a, um, *mezzo sordo*, Ger. *halb dummer*, Gall. *sourdaut*, Hisp. *un poco sordo*, ὑπόκωφος, non plane surdus, surdulus, qui parum surdus est. *Cic. 5. Tusc. c. 40.* Erat surdaster M. Crassus, sed aliud molestius, quod male audiebat, etiam, ut mihi videbatur, injuria.

Surde, adverb. *sordamente*. Surde audire dicitur is, qui alterum loquentem parum attendit, sive socordia animi, sive quod cogitatione alia in re versetur. *Afranius apud Charis.* Amentes, quibus animi non sunt integri, surde audiunt.

Surdigo, ginis, f. *sordità*. *Marcell. Empir. c. 9.* Surdiginis molestiam pati.

Surditas, atis, f. *sordità*, Ger. *dumbeit*, Gall. *sourdaut*, Hisp. *sordedad*, κωφότης, privatio sensus audiendi. *Cic. 5. Tusc. c. 40.* In surditate vero quidnam est mali?

Surdus, a, um, *sordo*. [illegible], Ger. *taub*, Gall. *sourd*, Hisp. *sordo*, κωφός, ἀνήκοος, sensu auditus spoliatus. *Ter. Andr. 3. 1.* Utinam aut hic surdus, aut hæc muta facta sit. *Cic. 5. Tuscul.* In illis linguis, quas non intelligimus, quæ sunt innumerabiles, surdi profecto sumus. ¶ Reperitur & cum genitivo. *Col. lib. 3. cap. 10.* Id nobis Poeta velut surdis veritatis induiget. ¶ Comparativum *surdior*. *Ovid. 1. Amor. eleg. 6. ad janitorem*: O foribus surdior ipse tuis. Superlat. *surdissimus*. *Augustin. epist. 57. (al. 41.)* Durissime, immanissime, surdissime. ¶ Surdo narrare fabulam, proverbialiter dicitur is, qui operam apud aliquem insumit, quocum nihil est profecturus. *Terent. Heaut. 2. 1. 10.* Ne illa haud scit, quam mihi haud surdo narrat fabulam. ¶ Translate surdus dicitur, qui nulla re, non precibus, non muneribus, non misericordia flectitur. *Ovid. Heroid. epist. 7.* Ad munera surdus. *Id. 9. Metam. v. 946.* surdæque adhibent solatia menti. *Sil. l. 11. v. 354.* Surdus timori. ¶ Sumitur etiam passive, pro eo, quod non auditur. *Juven. sat. 7. v. 71.* Surda nihil gemeret grave buccina. Sic etiam *vota surda* dicimus, quæ non exaudiuntur. *Pers. sat. 6.* ¶ Item dicitur de loco, in quo non facile auditur. *Vitr. lib. 5. cap. 3.* Diligenter est animadvertendum, ne sit locus surdus. *Var. l. 8. de L. L.* Surdum theatrum. ¶ Transfertur quoque ad visum, & ad ejus objectum, ut Surdus color. *Plin. l. 37. c. 5.* Ad hæc quibusdam intercurrit umbra, surdusque fit color, qui improbatur etiam dilutior. *colore ottuso*, *ammaccato*. Item ad olfactum. Sic dicitur surdum, cujus odor non sentitur. *Pers. sat. 6.* Nec spirent cinnama surdum. ¶ Item ad linguam. *Ovid. l. 2. de Pont. el. 6.* Non erit officii gratia surda tui. h. e. non tacebitur a me. ¶ Denique translata sumitur pro ignobili, vili, cujus nomen sæpe non auditur. *Plin. l. 22. c. 1.* Quæ quanta debeatur etiam surdis, hoc est ignobilibus herbis, perhibebitur.

Surena, æ, f. nomen piscis est apud *Varron. l. 4. de L. L.* ¶ Surena item apud Parthos nomen erat summi magistratus post Regem, cui ex officio obtingebat novum regem diademate coronare. *Tacit. Annal. 6. c. 42.*

Surgite pro surrigite V. vocem sequentem.

Surgo, is, rexi, rectum, a. 3. *alzare*, idem ac *surrigo*, per Syncopen. *Plaut. Epid. v. ult.* Plaudite, valete, lumbos surgite, atque extollite.

Surgo, is, rexi, rectum, n. 3. *levarsi su*, *sorgere*, [illegible], Germ. *aufstehen*, Gall. *se lever*, Hisp. *levantarse*, ἀνίσταμαι, erigor, a *surrigo*, eliso, *i*, & abjecto altero *r*, quod dicitur pro *subrigo*, estque a *rego*. *Cic. 3. Off.* Surrexit e lectulo. *Id. 1. de Inv.* Ille multo ante lucem surrexit. *Virg. 3. Æn.* Haud segnis strato surgit Palinurus. *Horat. lib. 2. sat. 2.* Surgere de cœna. ¶ Translate dicitur de ventis, cum velute se erigentes flare incipiunt. *Virg. 3. Æn.* Ec fando surgentes demoror Austros? ¶ Item de astris, cum in nostrum hemisphærium ascendunt. *Horat. l. 1. sat. 4. v. 29.* Hic mutat merces surgente a sole ad eum, quo Vespertina tepet regio. h. e. ab Oriente ad Occidentem. *Id. l. 2. od. 9.* Vespere surgente. ¶ Item de ædificiis, cum paulatim a fundamento ad tecti fastigium elevantur, vel cum frondes eminent, & in altum attolluntur. *Virg. 1. Æn.* Surgentemque novæ Carthaginis arcem. ¶ Item per translationem ponitur pro oriri, nasci. *Virg. 1. Æn.* Quæ nunc animo sententia surgit? *Id. 9. Æn.* pugna aspera surgit. *Tacit. 2. hist. c. 42.* Rumor surrexit. ¶ Item pro crescere, augeri. *Virg. 4. Æn.* Ascanium surgentem, & spes heredis Juli Respice. *Id. 4. Georg.* Surgentes atterat herbas. *Ovid. 15. Met.* Mam surgit. *si gonfia*. ¶ Item pro pristinum statum, seu fortunam recuperare. *Cic. 12. Phil.* Semel cecidi scient, ut honestissime surgere possem. ¶ Usurpatur etiam impers. *Juven. sat. 4.* Surgitur, & misso proceres exire jubentur Concilio. ¶ Item active cum accus. *Arnob. l. 5. pag. 169.* Surrexisse se Deos, & nervis obriguisse divinis. ¶ Surrexe pro surrexisse. *Hor. l. 2. sat. 9. v. 72.* hunccine solem tam nigrum surrexe mihi?

Suria, æ, pro Syria, ex priscorum Latinorum consuetudine græcum *υ* in *u* mutandi. *Plaut. Truc. 2. 6. 49.* Ancillas adduxi ex Suria duas. ¶ Hinc & Surus pro Syrus. *Id. ibid. v. 60.* Abduce has a conspectu Suras.

Surio, is, n. 4. libidine prurio, subo, & dicitur proprie de suibus. *Festus in voce Sus*. Et translate de piscibus. *Apul. in Apolog.* ita distinguit, ut *subare* de feminis dicatur, surire de masculis. Quoties, inquit, & quid anni cujusque eorum generis (piscium) feminæ subent, mares suriant.

Surptus, V. Surreptus.

Surpsi per syncopen pro *surripui*. V. in *Surripio*.

Surrectio, onis, *resurrezione*. *Arator in Acta Apostol. l. 2. v. 514.*

Surrectito, as, n. 1. sæpe surgo. *Cato apud Gell. l. 10. c. 13.* In cubiculum surrectitavit e convivio. Alii leg. *subrepticavit*. h. e. sæpe in cubiculum clam irrepsit.

Surrecturus, a, um, Partic. temporis futuri a surgo. *Col. l. 6. c. 23.* Et sentibus ustis fruticem surrecturum in altitudinem compescit.

Surrectus, V. Subrectus,

Surrego, is, a. 3. idem ac surgo, apud Vet. *Fest.* Surregit, & sorctus antiqui ponebant pro surgit, & ejus participio quasi surrectus, quibus Livius frequenter usus est.

Surremo, is, emi, vel empsi, emptum, a. 3. est sursum emere, idest suscipere, sumere, ab emo, quod antiqui etiam tollere signabat. *Fest.* Surremit, sumpsit: Inque manum surremit hastam.

Surrentinus, a, um, adject. ad Surrentum pertinens, ut Surrentini colles. *Colum. l. 3. c. 2.* Surrentina vina. *Horat. l. 2. sat. 4.* quæ celebrantur a Scriptoribus inter generosiora, propter vicinitatem Massici montis.

Surrentum, *n. Surrento*, *Sorrento*, *Sorriento*, urbs Picentinorum, maritima, A. inter Neapolim, & prom. Minervæ.

Surrepo. V. Subrepo.

Surreptitius. V. Subreptitius.

Surreptus, a, um, nom. et particip. *rapito*, *rubato*, a surripio. *Cicer. Phil. 14. c. 4.* Quæ in urbe tam immanis Hannibal capta, quam in Parma surrepta Antonius? *Plaut. Pœn. prol. v. 109.* Rogitat, unde sit, capta ne, an surrepta sit. ¶ *Surptus* dicitur per syncop. pro *surreptus*. *Plaut. Pœn. 4. 2. 80. & 5. 2. 98.* ubi tamen alii *surreptus* substituunt, alii *surruptus* eodem sensu.

Surrexe. V. Surgo.

Surrigo. V. Subrigo.

Surripio, is, ripui, reptum, a. 3. *togliere nascostamente*, *rubare*, [illegible], Ger. *verzuchen*, Gall. *emporter*, Hisp. *hurtar de secreto*, ὑφαιρέω, latenter capio, clam aufero, furor. Varie construitur. *Cic. de clar. Orat. c. 19.* Tu qui a Nævio vel sumpsisti multa, si fateris; vel, si negas, surripuisti. *Id. pro Dom. c. 25.* Qui ex ejus custodia per insidias regis amici filium surripuisset. *Id. Attic. l. 5. ep. 16.* Surripere aliquid spatii ad scribendum, *rubar' un poco di tempo*. *Id. Parad. 6.* Quanti est æstimanda virtus, quæ nec eripi, nec surripi potest unquam? *Ovid. ep. 11.* Crimina sunt oculis surripienda patris. Id est cavendum est, ne pater hæc rescisceat. ¶ Surripere se alicui, est subducere se ab ejus con-

conspectu. *Plaut. Men.* 5. 2. 56. Ut surripuisti te mihi dudum de foro. ¶ Usurpatur a Poetis cum Syncope. *Hor. l.* 2. *sat.* 3. Unum me surpite morti. *Id. l.* 4. *od.* 13. Quæ spirabat amores, Quæ me surpuerat mihi.

Surrógo. V. Subrogo.

Surruncivi. V. Subruncivi.

Surruptus. V. Surreptus.

Sursum, adv. *in su, in alto*, לְמַעְלָה, Ger. *ob sich*, Gall. *en haut*, Hisp. *arriba*, ἄνω, superam partem versus, cui opponitur *deorsum*. Est compositum a *versum*, quasi *supraversum*, vel *superversum*. *Ter. Adel.* 4. 2. Præterito hac recta platea sursum. *Id. Eun.* 2. 2. 47. Nec sursum deorsum recursitas. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Nares, eo quod omnis odor ad superiora fertur, recte sursum sunt. ¶ *Sursum versum*, aut *versus* est versus superiorem locum, aut partem aeris, vel loci. *Cic. in Partit.* Et idem quasi sursum versus, retroque dicatur. *Id. in Orat. c.* 39. Cum gradatim sursum versum reditur.

Surus, i. m. palus, a quo diminutive fit surculus. *Enn. apud Fest.* ¶ *Surus* pro *Syrus* V. in *Syria*.

Sus, is, com. 3. *porco, o porca*, חֲזִיר, Ger. *schwein*, Gal. *porc*, Hisp. *puerco*, ὗς, σῦς, porcus, vel porca, & dicitur tam de feris, quam de domesticis. *Var. l.* 2. *de R. R. c.* 4. Sus græce dicitur ὗς, olim thysus ab illo verbo, quod dicunt θύειν, quod est immolare. Ab suilla enim genere pecoris immolandi initium primum sumptum videtur: cujus vestigia, quod initiis Cereris porci immolantur, & quod initiis pacis fœdus cum feritur, porcus occiditur: & quod nuptiarum initio antiqui Reges, ac sublimes viri in Hetruria in conjunctione nuptiali, nova nupta, & novus maritus primum porcum immolant. *Ovid. lib.* 4. *Fast.* A bove succincti cultros removete ministri, Bos aret, ignavam sacrificate suem. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Sus quid habet præter escam? ¶ Sues Veneri invisi fuerunt. *Fest. in Suillum.* Suillum genus invisum Veneri prodiderunt Poetæ, ob interfectum ab Apro Adonim, quem diligebat Dea: quidam autem, quod immundissimi sint sues ex omni mansueto pecore, & ardentissimæ libidinis, itaut opprobrium mulieribus inde tractum sit, cum subare, & surire dicuntur. ¶ *Sus Minervam docet.* *Fest.* Sus Minervam, in proverbio est, ubi quis id docet alterum, cujus ipse inscius est. *Cic.* 1. *Acad.* Nam etsi non sus Minervam, ut ajunt, tamen inepte quisque Minervam docet. *Id.* 2. *de Orat. c.* 57. Docebo sus (ut ajunt) oratorem eum, quem &c. ¶ *Sidon. in ep.* 17. *l.* 7. *ad Volusian.* Rure paludicola temnis populosa Ravenna, Et quæ lanigeram de sue nomen habet. h. e. Mediolani agnum. Cum enim Gallis consilium esset eam urbem condendi, solum effodientibus ferunt invenisse suem dimidio lanatam, a quo portento ductum Mediolani nomen. V. *Isid. l.* 15. *Orig. c.* 1. ¶ In recto casu reperitur etiam *suis*. *Prudent. l.* 2. *contra Symmach. v.* 813. Spurca suis nostræ amos aetat.

Susque, deque fero, ἄνω, καὶ κάτω, proprie est sursum, & deorsum, sed translate usurpatum, *susque, deque ferre*, vel *susque, deque habere*, est æquo animo ferre, nihil pensi habere, sursum, ac deorsum hoc est, non magni facere, non magni pendere, *non curarsi, lasciar correre*, ἀδιαφορεῖν. *Cic.* 14. *ad Attic. ep.* 6. De Octavio susque deque. *Laber. apud Gel. l.* 16. *c.* 9. Nunc tu lentus es, nunc tu susque deque fers. *Plaut. Amph.* 3. 2. 5. Atque id me susque deque esse habiturum putas. ¶ *Susque deque esse* significat nihili esse, nihil fieri, ad nihil valere. *M. Var. apud Gel. loc. cit.* Quod si non horum omnium similia essent principia, ac postprincipia, susque deque esset. *Lucil. ibid.* Verum hæc ludus ibi, susque omnia deque fuerunt: susque & deque fuere, inquam, omnia ludu' jocosque. Alii legunt *susque hæc deque fuere inquam* &c. ut tollatur &, quod videtur superfluum.

Susa, orum, n. pl. *Sus, Sustra*, σοῦσα, urbs ampla Asiæ, in Regno Persarum, Susianæ regionis caput, & regia, ad Eulæum fl. versus montes, inter Seleuciam magnam, & Persepolim. Hæc urbs a Memnone condita fuit. Sed *Straboni* placet, originem habuisse e Tithono Memnonis patre. *Plin. l.* 6. *c.* 27. scribit conditorem fuisse Darium Hystaspis filium. Etymologus, & Stephanus nomen ajunt accepisse a σοῦσον, quod lingua Punica, ac Phrygia idem est, ac λείριον, seu κρίνον, *lilium*, ob liliorum illis locis crescentium copiam. In hac urbe fuit nobilis illa Cyri regia, candido, varioque marmore, columnis aureis, magnaque gemmarum copia exornata, cœli in lacunaribus habens simulacrum stellis micantibus insignitum. *Propert. l.* 2. *eleg.* 13. Nec tot Achæmeniis armantur Susa sagittis.

Susceptio, onis, f. *intraprendimento*, ἀνάληψις, ὑποδοχή, actus suscipiendi. *Cic.* 3. *Fin. c.* 9. Sic ea, quæ proficiscuntur a virtute, susceptione prima, non perfectione recta sunt judicanda. *Id. pro Mur. c.* 2. Atque etiam ipsa susceptio causæ reprehensa est.

Suscepto, as, a. 1. frequentativum a *suscipio*, sed ejusdem fere significationis. *Apul. l.* 2. *Met. sub. fin.* Vicariam pro me lanienam susceptavit.

Susceptor, oris, m. ὑποδέκτης, ἀναδοχεύς, qui suscipit. *Ascon. in Ver. de Prat. Urb.* Extraordinariarum pecuniarum susceptor. Speciatim dicitur de eo, qui lusoribus domi suæ ludendi dat locum. *Ulpian. l.* 1. *ff. de aleator.* Prætor susceptorem verberatum quidem, & damnum passum, ubicunque, & quandocunque non vindicat. ¶ Item pro eo, qui aliquid faciendum conducit, redemptor. *Justinus l.* 8. *c.* 3. Mittit, qui opinionem sererent, regem Philippum magna pecunia locare & muros per civitates, & fana, & templa facienda, & ut per præcones susceptores sollicitarent. ¶ Susceptores præterea dicuntur, qui annonis, & tributis ætarii recipiendis præpositi sunt. V. titulum *Codicis de susceptoribus.*

Susceptum, i, n. *impresa*, ἐπιχείρημα, ἐγχείρημα, ἔργον, res suscepta, inceptum facinus. *Ovid.* 11. *Met.* Susceptaque magna labore Crescere difficili.

Susceptus, a, um, ἀναδεχθείς, partic. a suscipior. *Cic. pro Quinct.* Transigere susceptum negotium. *Idem post red. ad Quir.* Sempiternam pœnam sustinerem mea voluntate susceptam. *Justin. l.* 23. *c.* 10. A captiva susceptum puerum Herculem vocavit. ¶ Suscepti etiam dicebantur clientes. *Serv. ad illud Æn.* 6. *v.* 609. Et fraus innexa clienti. Vult, inquit, intelligi prævaricatores, qui patroni sunt clientium, quos nunc susceptos vocamus. Adde *Ammian. l.* 17. *c.* 10.

Suscio, is, a. 4. *sapere*, γιγνώσκω, idem quod scio, sive cognosco. *Plaut. Men.* 2. 3. 78. Quid negotii est suscito? quid eo opus est? Alii aliter leg.

Suscipio, is, cepi, ceptum, a. 3. *pigliare, intraprendere*, קִבֵּל, Germ. *annehmen*, Gal. *prendre, recevoir*, Hisp. *recebir, tomar*, ὑπολαμβάνω, capio, sumo. Est a *susum*, & *capio*, quod *Priscianus* scribit *lib.* 1. vel a *sub*, & *capio*, ut dicatur quasi *succipio*. Sane *Pierius in* 1. *Æn.* scribit, *succepio* in veteribus aliquot notis invenisse. Tam ad animum, quam ad corpus refertur. *Cic.* 1. *de Fin.* Pericula, labores, dolorem etiam, optimus quisque pro patria, & pro suis suscipit. *Id. pro Cluent.* Neque mihi quidquam oneris suscepi. *Id. Fam.* 12. *ep.* 24. Suscipere alicujus causam. *Id.* 2. *Offic.* Æs alienum amicorum suscipere, *obbligarsi a pagar i debiti degli amici.* *Idem Attic. lib.* 14. Suscipere cogitationem, quidnam sit agendum, *pensare.* *Idem* 2. *de nat. Deor. c.* 24. Suscepit autem vita hominum, consuetudoque communis, ut &c. invexit. *Id. pro Pomp.* Ne qua insignis huic imperio macula, atque ignominia suscipiatur, *accioché questo impero non riceva* &c. *Id. pro Mur.* Suscipere personam viri boni, *entrar a comparire per dabbene.* *Id. pro Cluent.* Suscipere parricidium, *commettere.* *Val. Max. l.* 2. 49. Suscipere vota pro salute alicujus, *far de' voti.* ¶ Suscipere liberos, est tollere, h. e. educare, nutrire. V. Tollo. *Cic. Att. lib.* 11. *ep.* 9. Hæc ad te die natali meo scripsi: quo utinam susceptus non essem! ¶ Usurpatur etiam simpliciter pro liberos gignere, vel habere. *Cic. Fam.* 5. *ep.* 16. Cum beatissimi illi sint, qui liberos non susceperunt. *Id.* 3. *Phil. c.* 6. Ipse ex libertini filia susceperat liberos. *Id.* 5. *Ver.* Susceperas enim liberos non solum tibi, sed etiam patriæ. ¶ Suscipi in lucem, est nasci. *Cic. de Arusp. resp.* Eodem enim tempore & suscipimur in lucem, & hoc cœlesti spiritu augimur. ¶ Accipitur item suscipere pro eo, quod est sermonem excipere, & in vicem respondendi succedere. *Virg.* 6. *Æn.* suscipit Anchises, atque ordine singula pandit. ¶ Item pro fulcire, & ab imo munire aliquid, ne ruat. *Plin. l.* 10. *ep.* 48. *de Theatro Nicæa ruinæ proxima*: Nam fulturæ, ac substructiones, quibus subinde suscipitur, non tam firmæ mihi, quam sumptuosæ videntur. ¶ Est etiam verbum disputantium, & ponitur pro assentiri, admittere. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 32. Qui, quod in hac causa difficillimum est, suscipiant, posse animum manere corpore vacantem.

Suscitabulum, n. 2. *suscitamento, incitamento*, ἐγερτήριον, ἐπεγερτήριον, ἐρεθισμός, incitamentum. *Var. apud Non. c.* 2. *n.* 826. Phonascus adsum vocis suscitabulum.

Suscitatio, onis, f. ad vitam revocatio. *Tertul. de car. Chr. c.* 33.

Suscitator, oris, m. *chi risuscita altrui.* *Tertul. advers. Praxeam, c.* 28.

Suscito, as, a. 1. *eccitare, destare*, הֵעִיר, Ger. *auffwecken*, Gal. *susciter*, Hisp. *suscitar*, ἐγείρω, excito, a *sursum*, & *cire*. *Plaut. Most.* 1. 1. 98. Quæ me somno suscitas. *Cic* 4. *Tusc. c.* 19. E somno suscitari. ¶ Translate sumitur pro adhortari, impellere, incitare. *Virg.* 1. *Æn.* Æneas ciet Martem, & se suscitat ira. *Cic. pro Rosc Com.* Suscitare testem contra aliquem. ¶ Item pro rem extinctam renovare. *Brut. Cic. l.* 13. *Fam. epist.* 3. Bellum civile suscitare. *Virg.* 5. *Æneid.* Acrior ad pugnam redit, & vim suscitat ira.

Susiane, es, f. *Suhistan, Cusistan, Elevan*, regio Asiæ, in Regno Persarum, ita dicta a Susis urbe metropolitana. Habet ab Occ. Assyriam, ab Or. Persidem, a Sept. Mediam, a Mer. sinum Persicum. *Plin. l.* 6. *c.* 23. Flumen Oroatis per Susianem fluit.

Susiani, orum, m. Susianes regionis populi. *Plin. l.* 6. *c.* 27.

Susinus, a, um, σούσινος, quod ex liliis confectum est, ut Susinum oleum, quod & lirinum dicimus, a σοῦσον, quod lingua Punica, ac Phrygia idem est, ac λείριον, idest lilium. Persicum quoque esse, docet *Stephanus usqi* περσικόν. *Plin. l.* 13. *c.* 2. *de unguentis*: Susinum tenuissimum omnium est. Constat ex liliis, balano, calamo, melle, cinnamomo, croco, myrrha, aspalatho.

Susis, idis, adject. fœm. ad Susianen pertinens. *Sidon. l.* 7. *epist.* 17. *in carmine*: Elapsus regis truculenta Susidis ira.

Suspectatio, onis, f. *sospetto*. *Cic.* 2. *de Invent. c.* 16. Si aliquas minus honestas suspectationes injectas diluemus. Ita legit *Grav.* ex quodam codice. Alii *suspiciones*.

Suspectio, onis, f. idem ac suspicio. *Ter. Andr.* 3. 2. 25. Nam qui istæc tibi incidit suspectio? Alii leg. *suspicio*. *Paulin. ad Auson. epist.* 2. *v.* 65. Duceret in sanctum suspectio falsa parentem. *Auson. ad Paulin. epist.* 24. *v.* 8. Consignat verisimilis suspectio culpam. Quidam hic quoque leg. *suspicio*. V. Suspicio in fine.

Suspecto, as, a. 1. *guardar in su*, הִבִּיט, Ger. *auffsehen*, Gall. *regarder en haut*, Hisp. *mirar arriba*, ὑποβλέπω, ἀναβλέπω, sursum specto, freq. a suspicio. *Plin. l.* 8. *c.* 16, Leo suspectans. h. e. sursum spectans. *Id. l.* 11. *c.* 29. Solicite suspectantibus populis (locustas volantes) ne suam operiant terram. ¶ Est etiam suspicari, suspectum habere, *sospettare, aver' in sospetto*. *Tacit.* 3. *hist. c.* 8. Omnem prolatationem, ut inimicam victuriæ, suspectabant. *Id.* 4. *Ann. c.* 3. Pellit domo Sejanus uxorem, ne pellici suspectaretur, *per non renderfi sospetto alla concubina*.

Suspector, oris, m. *miratore*. *Sidon. l.* 3. *ep.* 3. Morem vestrorem suspector, ac veneraturque.

Suspector, aris, dep. 1. idem quod suspecto. *Ammian. l.* 28. Impetrarunt, ut hi, quos suspectati sunt, compingerentur in vincula.

Suspectus, us, m. ἀνάβλεψις, actus suspiciendi, idest sursum aspiciendi. *Virg.* 9. *Æn.* Turris erat vasto suspectu, & pontibus altis. *Plin. l.* 9. *c.* 38. Laus ei summa colos sanguinis concreti, nigricans aspectu, idemque suspectu refulgens. ¶ Ponitur etiam pro altitudine. *Virg.* 6. *Æn.* Quantus ad æthereum cœli suspectus Olympum. ¶ Item pro admiratione. *Ovid.* 5. *Fast.* Protinus intereunt suspectus honorum. *Sen. de Benef. l.* 1. *cap.* 15. Nimius sui suspectus, & insitum mortalitati vitium se, suaque mirandi.

Suspectus, a, um, partic. a *suspicior*, vel etiam a *suspicor*, quemadmodum a *conspicor* est *conspectus*. *Fest.* Suspectus est diversæ significationis. A suspicor enim, & suspicio partim venit. Itaque non mirum, si non una significatio duci potest. ¶ Fere tamen accipitur pro eo, de quo est suspicio, in quo subest suspicio alicujus rei, *sospetto*, ὕποπτος, ὑπόπτον. Usurpatur vel absolute. *Cicer. de Amic.* Omnia semper suspecta atque sollicita sunt. *Id.* 2. *Offic. cap.* 9. Quo quis versutior, & callidior est, hoc invisior, & suspectior. *Virg.* 3. *Æn.* Gargaraque domos, suspectaque linquimus arva. *Liv. l.* 24. Ipsum ut ambiguæ fidei virum suspectum jure pridem habebat. ¶ Vel cum dativo personæ. *Cic.* 1. *Catil.* Si meis civibus tam graviter suspectum, atque infensum viderem. *Sueton. in Tit. cap.* 6. Suspectissimum quemque sibi haud cunctanter oppressit. ¶ Vel etiam cum ablat. rei, & præpos. *de*. *Cicer.* 3. *Offic.* Cum filius patri suspectus esset de noverca. ¶ Vel cum ablat. & præpos. *in*. *Suet. de clar. Grammat. cap.* 16. Suspectus in aliqua virgine. ¶ Vel cum ablat. & præp. *super*. *Sallust. in Jugur. c.* 71. Suspectus super aliquo scelere. ¶ Vel cum ablat. sine præpos. *Curt. l.* 8. *c.* 8. In Callisthenem olim contumacia suspectum pervicacioris iræ fuit. *Tac. histor.* 2. *c.* 46. Licinius intima familiaritate suspectus consilii ejus fovisse. ¶ Vel cum genit. *Tac.* 3. *Ann. c.* 29. Suspectus nimiæ spei Sejanus. ¶ Ponitur interdum, sed raro, pro suspicioso, *sospettoso*. *Cat. in distich.* Suspectus cave sis, ne sis miser omnibus horis. nam timidis, & suspectis aptissima mors est.

Suspendeo, V. Suppendeo.

Suspendiosus, a, um, *appiccato*, ἀπαγχόμενος, qui laqueo nexili strangulatus est. *Plin. lib.* 28. *cap.* 4. Cardinibus ostiorum aceto affusis, lutum fronti illitum capitis dolorem sedare, item laqueum suspendiosi circundatum temporibus.

Suspendium, ii, n. *appiccamento*, ἀγχόνη, ἀπαρτήσεως, suspensio. *Cic.* 5. *Verr.* Ut homines injuriæ tuæ remedium morte, ac suspendio quærerent. *Martial. l.* 2. *epigr.* 116. Jam suspendia sæva cogitabas. *Sueton. in Aug. c.* 65. Suspendio vitam finivit.

Suspendo, is, endi, ensum, a. 3. *sospendere*, תָּלָה, German. *auffhencken*, Gall. *pendre*, Hisp. *ahorcar*, ἀρτάω, κρεμάω, sursum pendo, appendo, aliquid sursum ligo, ut pendeat. *Virg.* 4. *Georg.* tignis nidum suspendat hirundo. ¶ Sumitur etiam pro sublevare, sustollere, *alzare*. *Apul. l.* 6. *Metam.* Cum deberet manum porrigere, capistro suspendere, cauda sublevare, nullum mihi ferebat auxilium. ¶ Suspendere ædificium, vel parietem, est in fornicem substruere, *fabbricar su volte, o archi*. *Cic. in Top. cap.* 4. Non ejus vitio, qui demolitus est, damnum factum est, sed eres operis vitio, quod ita ædificatum est, ut suspendi non posset. ¶ Est etiam suspendendo interimere, Strangulare, *appiccare*. Et construitur vel cum simplici accus. *Cic.* 5. *Ver.* Centuripinam Dioclem, hominem locupletem, suspendisse se constat. ¶ Vel cum dat. *Cic. pro Rab. perd. reo*: Caput obnubito, infelici arbori suspendito. ¶ Vel cum ablat. & præpos. *in*. *Cic.* 5. *Ver.* Hominem corripi, ac suspendi jussit in oleastro quodam. ¶ Vel cum ablat. & præp. *de*. *Cic. de Orat. l.* 2. *c.* 69. Quod diceret, uxorem suam suspendisse se de ficu. ¶ Vel cum accus. & præp. *in*. *Ulpian. l.* 6. *sacrilegii*, §. 1. *ff. ad leg. Juliam peculatus*: Et scio, multos etiam ad bestias damnasse sacrilegos, nonnullos & vivos exussisse, alios vero in furcas suspendisse. ¶ Item fulcire, *puntellare*. *Senec. l.* 6. *de benef. c.* 15 *sub fin.* Agentem ex imo rimas insulam incredibili arte suspendit. ¶ Metonymice, seu metaleptice ponitur pro arare. Nempe quia terra, dum proscinditur, sursum elevatur. *Virg.* 1. *Georg.* Tellurem tenui suspendere sulco. *Stat. l.* 1. *Theb.* 4. Littora vomere suspendere. ¶ Translate accipitur pro intermittere, differre. *Liv. l.* 39. *c.* 29. Moris aliquantulum oratio Regis legatos, itaque medio responsum rem suspenderunt. *Ovid.* 4. *Fast.* Dat tamen exequias, nec jam suspendere fletum Sustinet. *Quintil. l.* 1. *c.* 8. *de lectione pueri*: Sciat, ubi suspendere spiritum debeat, quo loco versum distinguere, *pigliar fiato, far pause*. ¶ Item pro cohibere, sistere. *Plin. l.* 28. *c.* 7. Mista præterea ovorum candido liquore, madidaque lana frontibus impositum fluxionem oculorum suspendit. ¶ Item pro incertum reddere, suspensum habere, *tener sospeso*. *Curt. l.* 9. *c.* 7. Ea ipsa res omnium animos expectatione suspenderat. *Sueton. in Tiber. cap.* 24. Ambiguis

guis senatum responsis, & callida cunctatione suspendent. ¶ *Suspendere de pa-rietibus*, translate est parare, novum aliquid instituere, ducta translatione a supellectile, quam, ubi emimus, domi suspendere solemus. *Var. apud Non. c. 2. n. 649.* Ubi dicatos primus Zeno novam hæresim novo pusillo suspendisse. Ita exponit *Turneb. l. 15. Adversar. c. 4.* ¶ Suspendere naso. V. Nasus.

Suspensio, onis, *f. fabbrica a volta*, opus fornicatum. *Vitruv. l. 5. c. 10. de fornace hypocausti*: Ipsa per se ita flamma facilius pervagabitur sub suspensione. ¶ Translate sumitur pro animi incertitudine. *Hirt. de bel. Afric. c. 48.* Exercitus ejus magis suspensione animi ante adventum Jubæ commovebatur. Plerique leg. *suspensiore animo*.

Suspensūra, æ, f. opus a terra elevatum, & suspensum. *Vitruv. l. 5. c. 10. de balneis*: Suspensura caldariorum ita sunt faciendæ, &c. *Senec. ep. 90. (al. 91.)* Quædam nostra prodiisse memoria scimus, ut suspensuras balnearum, & impressos parietibus tubos, per quos circumfunderetur calor. h. e. balnea a terra substructionibus & pilis elevata, ut sicciora sint, & facilius calorem concipiant. Horum structuram describit *Pallad. l. 1. tit. 40.* ubi quædam invenies locum *Vitruvii* citatum illustrantia. *Plinius l. 26. c. 3.* hujusmodi balneas pensiles vocat.

Suspensus, a, um, *sospeso, elevato*, ἀπῃωρημένος, μετέωρος, partic. a suspendor. *Cic. 2. Agrar.* Romam in montibus positam, & convallibus, cœnaculis sublatam, atque suspensam, &c. *Horat. l. 2. sat. 8.* Interea suspensa graves aulæa ruinas in patinam fecere. *Terent. Phorm. 5. 6.* Suspenso gradu placide ire, *camminar' in punta di piedi*. *Liv. l. 8.* Suspensus recte manibus se demisit. *Plin. l. 20. c. 20.* Radicem ejus filo suspensam in collo gerere. *Senec. l. de Benef. 4. c. 12.* Suspensis amici bonis libellum dejecit. Ubi *suspensa bona* dicit proscripta, quæ venalia pendent in tabula. Alii leg. *suspensum amici bonis libellum*. *Colum. l. 12. cap. 52.* Suspensa mola olivam frangito. idest non vehementer, & toto pondere conterente quod subditum est. *Id. l. 3. cap. 13.* Neque enim parum refert suspensissimum esse pastinatum, & si fieri possit, vestigio quoque inviolatum. h. e. terram probe pastinatam, & non conculcatam, qualis est, quæ recens arata, & subacta est. ¶ Est etiam cohibitus. *Ovid. 1. Amor. eleg. 7.* Suspensæ diu lacrymæ fluxere, *trattenute*. ¶ Translate sumitur pro incerto, ac dubio. *Virg. 6. Æn.* Dicam equidem, nec te suspensum nate tenebo. *Cic. ad Consules, l. 15. Fam. epist. 1.* Etsi intelligebam, socios infirmo animatos esse, & novarum rerum exspectatione suspensos. *Tac. 1. Ann. c. 11.* Suspensa verba, *ambigue parole*. *Plin. l. 6. ep. 12. ad Fabatum*: Tu vero non debes suspensa manu commendare mihi, quos tuendos putas. h. e. dubitantes, & timide. *Id. l. 10. epist. 42.* In suspenso relinquere. ¶ Item pro sollicito, anxio. *Liv. l. 8. c. 13.* Inter spem, metumque suspensos animi habetis. *Hirt. de bel. Afric. c. 48.* Suspensiore animo commoveri. *Propert. l. 3. eleg. 5.* Suspensis auribus ista bibam, *con orecchi attenti*. ¶ Suspensus somnus dicitus pro levi, inquieto, in quo mens curis est fatigata, cui contrarius est profundus somnus. *Cic. 1. Tusc. ex poeta*: Mater, te appello, tu, quæ curam somno suspenso levas.

Suspicabilis, le, adject. *pieno di sospetto, e dubbio*. *Arnob. l. 1.* medicinam vocat artem suspicabilem.

Suspicātrix, icis, f. *sospettosa*. *Var. l. 6. de L. L.*

Suspicax, acis, o. 3. idem quod suspiciosus. *Liv. l. 40. c. 14.* Minime malus, ac suspicax frater. *Tac. l. 1. Ann. c. 14.* Etiam Q. Haterius, & Mamercus Scaurus suspicacem animum perstrinxere. *Id. l. 3. Ann. c. 11.* Iis haud alias intentior populus plus sibi in Principem occultæ vocis, aut suspicacis silentii permisit.

Suspicio, is, exi, ectum, a. 3. *guardare in su*, ἀναβλέπω, sursum aspicio. *Cic. 5. Tusc. c. 25.* Astra suspicere. *Idem in Somn.* Aliquanto post suspexit in cœlum. ¶ Translate sumitur pro admirari, venerari, quasi supra nos aspiciamus illum esse collocatum, quem admiramur. *Cic. 2. Offic.* Eos suspiciunt, maximisque efferunt laudibus. *Id. in Orat. de eloquentia*: Quam suspicerent omnes, quam admirarentur. ¶ Suspicere etiam significat suspectum habere. *Sallust. in Jugur.*, ut refert *Non. c. 4. n. 438.* Per idem tempus Bomilcar suspectus Regi, & ipse eum suspiciens, novas res cupere, ad perniciem ejus dolum quærere.

Suspicio, onis, *sospizione, sospetto*, Ger. *argwohn*, Gall. *soupçon*, Hisp. *sospecha*, ὑποψία, actus suspicandi. *Plaut. Pseud. 1. 5. 149.* Suspicio mihi non est, vos suspicarier, &c. *Cic. 1. Fin.* Plerumque improborum facta primo suspicio insequitur. *Id. 7. Att. ep. 8.* Suspicionem afferre. *Id. pro Cluent. c. 38.* Suspicionem injicere alicujus rei. *Id. pro Cæl. c. 4.* Dare locum suspicioni. *Id. 2. Fam. epist. 16.* Movere suspicionem alicui, *dar sospetto*. *Id. Ver. 7. c. 4.* Vocare in suspicionem. *Id. in Vatin. c. 2.* In suspicionem venire. *Id. de Arusp. resp. c. 17.* Multi sunt, in quos hujus maleficii suspicio cadat. *Auct. ad Heren. l. 4. c. 27.* Facere suspicionem. Rursus *Cic. pro Cluent. c. 45.* Ponere aliquem in suspicione. *Id. pro Cæl. c. 10.* A suspicione abesse. *Id. pro Rosc. Am. c. 10.* In ea re nulla subest suspicio. ¶ *Habere suspicionem*, est in suspicione esse. *Cic. Att. l. 16. epist. 4.* Navigatio habet suspicionem periculi. *Nep. in Epamin. c. 6.* Habebat Menecles suspicionem adulterii. ¶ Significat etiam suspicari, *sospettare*. *Cic. ad Pompej. l. 8. Attic. post epist. 11.* Cum ad te litteras misissem, suspicionem nullam habebam, te reip. causa mare transiturum. ¶ Ponitur interdum suspicio pro levi cognitione, opinione, conjectura. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 13.* Esse gentes sic immanitate efferatas, ut apud eas nulla suspicio deorum sit. *Id. 3. de nat. Deor. c. 25.* Illam intelligentiam non modo comprehendere animo, sed ne suspicione quidem possum attingere. ¶ Habes hoc verbum antepenultimam longam. Ratio hujus moduli est, quod per Syncopen factum est ex *suspicatio*. *Martial. l. 11. ep. 46.* Oblinitus, minimæ siqua est suspicio rimæ.

Suspiciōse, adverb. ὑπόπτως, suspicionem injiciendo, *dando sospetto, mettendo in sospetto*. *Cicer. de clar. Orat. c. 34.* Suspiciosius dicere, & criminosius. *Quint. l. 4. c. 2.* Narrare aliquid suspiciose.

Suspiciōsus, a, um, *sospettoso*, Ger. *argwoenig*, Gall. *soupçonneux*, Hisp. *sospechoso*, ὑποπτευτικός, qui pronus est ad suspicionem, qui multis distrahitur suspicionibus. *Cic. 7. Ver.* An te, id, quod fieri solet, conscientia timidum, suspiciosumque faciebat? *Id. pro Planc.* In tam suspiciosa, ac maledica civitate locum sermoni obtrectatorum reliquit. ¶ Sumitur etiam passiva pro eo, qui suspectus est, seu de quo suspicio habetur. *Cic. pro Rosc. Amer.* Verum id, quod adhuc est suspiciosum, nisi perspicuum res ipsa fecerit, hunc affinem culpæ judicatote. *Id. pro Planc. c. 3.* Suspiciosissimum negotium. ¶ Suspiciosa mula, quæ nescio quid semper suspicatur, & timet, *ombrosa*. *Col. l. 6. c. 38.* Suspiciosæ mulæ sanguis detrahitur. Alii legunt *suspiriose*.

Suspiciter, adv. *con sospetto*. Usurpatur a *Non. c. 4. n. 537.*

Suspico, as, n. 1. idem quod suspicor. *Plaut. Cas. 2. 6. 42.* Ne memores, aut suspices. Alii leg. *suspicere*. Adde *Men. 5. 9. 12.* sed ibi quoque dubia est lectio.

Suspicor, aris, d. 1. *sospettare*, Ger. *argwoehnen*, Gall. *soupçonner*, Hisp. *sospechar*, ὑπονοῶ, ὑπολαμβάνω, suspicionem habeo, puto, opinor. Est a *sub*, & *specio*. *Cic. 3. Ver.* Hospes janitor, qui nihil suspicaretur. *Id. Att. l. 7.* Scribe, non modo si quid scies, aut audieris, sed etiam siquid suspicabere. *Id. in Brut.* Licet aliquid etiam de M. Popilii ingenio suspicari. *Id. 1. de nat. Deor.* In quo neque figuram divinam, neque sensum quisquam suspicari potest. *Cæs. l. 8. B. G.* Tamen id consilium cum fugæ causa initum suspicaretur.

Suspīratio, onis, f. actus suspirandi. *Sen. l. 7. de ira*. Sentiet itaque suspirationes quasdam, & umbras affectuum. *Plin. in præf.* Inde illa nobilis M. Ciceronis suspiratio: O te felicem, M. Porci. h. e. exclamatio.

Suspīrātus, us, idem quod suspirium. h. e. actus ipse suspirandi. *Ovid. 14. Met. v. 129.* Respicit hunc vates, & suspiratibus haustis, Nec Dea sum, dixit.

Suspīrātus, a, um, adject. *invocato con sospiri*. *Sil. l. 15. v. 82.* Quid suspiratos magno in discrimine nautis Ledæos referam fratres?

Suspīriōse, adv. *con asma*. *Colum. l. 7. c. 5. de ovibus*. Suspiriose laborantibus auriculæ ferro rescindendæ.

Suspīriōsus, a, um, *asmatico*, ἀσθματικός, qui spirandi difficultatem patitur. *Plin. l. 23. c. 7.* Siccæ fici utiles anhelantibus, & suspiriosis.

Suspirītus, us, m. *sospiro*. *Liv. l. 30. c. 15.* Cum crebro suspiritu, ac gemitu aliquantum temporis consumpsisset. *Plaut. Merc. 1. 2. 4.* Enicato suspiritus. h. e. istas crebras anheli pectoris respirationes pervince animi firmitudine. ¶ Adducunt quidam alia insuper loca tum ex ipso *Plauto*, tum etiam ex *Cic. Att. l. 1. epist. 18.* sed ubique lectio variat.

Suspīrium, ii, n. *sospiro*, אנחה, Ger. *seuffzen*, Gall. *soupir*, Hisp. *sospiro*, στεναγμὸς, στεναχή, suspiratio, hoc est ab imo pectore spiratio, quæ plerumque doloris, & curarum signum est. *Cic. Tusc. 4. c. 34.* Sine sollicitudine, sine desiderio, sine cura, sine suspirio. *Ovid. 10. Met.* Myrrha, patre audito, suspiria duxit ab imo Pectore. *Col. l. 6. c. 14.* Interdum tumore palati cibos respuit, crebrum suspirium facit. ¶ Est etiam morbi quoddam genus respirationem infestans, *asma*, *difficoltà di respiro*. *Senec. ep. 54.* Uni morbo quasi assignatus sum, quem quare Græco nomine appellem, nescio: satis enim apte dici suspirium potest. V. *Hieron. Mercurial. l. 6. var. lect. c. 14.*

Suspīro, as, n. 1. *sospirare*, נאנח, Germ. *seuffzen*, Gall. *soupirer*, Hisp. *sospirar*, στένω, spiritum ab imo pectore traho, quod sollicitudinis, aut doloris argumentum est. *Cic. Att. l. 1. epist. 18.* Reperire ex magna turba neminem possumus, quicum aut jocari libere, aut suspirare familiariter possimus. *Ovid. epist. 10.* Ingemit, & tacito suspirat pectore. ¶ Per translationem accipitur pro desiderare, & sic fere accusativo jungitur. *Juven. sat. 14.* Suspirat longo non visam tempore matrem. *Tibul. l. 4. eleg. 5.* Quod si forte alios jam nunc suspirat amores. ¶ Vel acc. cum præp. *in*. *Ovid. 1. Fast.* Hanc cupit, hanc optat, solam suspirat in illam. Suspirare, etiam est sursum expirare, exhalare, emittere. *Lucan. l. 6.* Quique nec humentes nebulas, nec rore madentem Aera, nec ventos tenues suspirat Anauros. Adde *Sil. l. 12. v. 136.*

Susque, V. supra post Sus.

Sussilio, V. Subsilio.

Sussulto, V. Subsulto.

Sustendo, dis, a. 3. Sustendere insidias. h. e. clam tendere, quidam legunt apud *Sallust. in Jugur. c. 113.* obi alii rectius *tendere*.

Sustentācŭlum, i, n. *sostentacolo*, ἔρεισμα, fulcimentum, quod aliquid sustinet. *Tacit. 2. histor. c. 28.* Sin victoriæ sanitas, sustentaculum, columen in Italia verteretur, &c.

Sustentatio, onis, *f. dilazione*, dilatio. *Cic. 2. de Invent. c. 49.* Utrum statim fieri necesse sit, utrum habeat aliquam moram, & sustentationem. ¶ Est etiam Rhetoricum schema, Græce παράδοξον. *Quintil. l. 9. c. 2.* Sed nonnunquam communicantes aliquid inexspectatum subjungimus, quod & per se schema est, ut in Verrem Cicero: quid deinde? quid censetis? furtum fortasse, aut prædam aliquam? deinde cum diu suspendisset judicum animos, subjecit quod multo esset improbius. hoc Celsus sustentationem vocat. Est autem duplex, &c. V. ibi cætera.

Sustentātus, us, m. actus sustentandi. *Apulej. in Apolog.* Levia sustentatui, gravia demersui. *Auson. in periocha 5. Odyss. Homeri*. Cujus ille sustentatu ad usque Phæacum litus evadit.

Sustentātus, a, um, *sostentato*, partic. a sustentor. *Cic. pro Mur.* Respublica magnis meis laboribus sustentata. *Lucret. l. 5. v. 96.* multosque per annos Sustentata ruet moles, & machina mundi.

Sustento, as, a. 1. *sostentare, sostenere*, סמך, Ger. *auffenthalten*, Gall. *soutenir, soustenir*, Hisp. *sostentar*, ἀνέχω, crebro, multumque sustineo, fulcio, conservo, a *sursum*, & *teneo*. *Virg. 10. Æn.* Huic frater subit Alcanor, fratremque ruentem sustentat dextra. *Cic. 2. Off. c. 24.* Valetudo sustentatur notitia sui corporis, & observatione. ¶ Sustentare se, est fortem animum in rebus adversis gerere. *Cic. l. 14. Fam. ep. 4.* Quod reliquum est, sustenta te, mea Terentia, ut potes. *Id. Att. l. 3.* Me vix, misereque sustento. ¶ Speciatim ponitur pro alere, seu reficere, & egestatem alicujus sublevare. *Terent. Adelph. 3. 4. 36.* Solus omnem familiam sustentat. *Cic. de provinc. consul. c. 5.* Qui se etiam nunc subsidiis patrimonii, aut amicorum liberalitate sustentant. ¶ Item pro consolari, recreare, reficere. *Cic. Att. l. 3.* Terentiam unam omnium ærumnosissimam sustentes tuis officiis. *Id. Att. l. 10. ep. 4.* præclara conscientia sustentor, & recreor. ¶ Item pro tolerare, perferre, patienter ferre. *Cic. in Pison.* Cum sustentare vix posset mœrorem tuum, doloremque decessionis. *Cæs. l. 7. B. G. c. 17.* Pecore a longinquioribus vicis adacto extremam famem sustentarent. ¶ Item pro differre. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 7.* Ædificationem Arcani ad tuum adventum sustentari placebat. Sic sustentare aciem, est cohibere ne ad pugnam progrediatur, & certamen differre. *Hirt. de Bello Afric. c. 82.* Dubitante Cæsare, sibique eruptione pugnari non placere, clamitante, & etiam atque etiam aciem sustentante, subito dextro cornu, tubicen a militibus coactus canere cœpit. ¶ Significat etiam pugnantes in acie milites adhortari, confirmare. *Tacit. 1. Ann. c. 65.* Cæcina dum sustentat aciem, suffosso equo delapsus circumveniebatur.

Sustineo, es, nui, entum, 2. a. *sostenere*, סבל, Ger. *auffhalten*, Gall. *soutenir, endurer*, Hisp. *sostener*, βαστάζω, ὑφίσταμαι, ἀνέχω, sustento, fulcio, tueor, conservo, a *sursum*, & *teneo*. *Cic. 2. de nat. Deor.* Cum omnes mundi partes sustineantur calore. *Plin. l. 14. c. 15.* Vineæ sine adminiculis se ipsæ sustinent. *Ovid. 2. de ar. am. v. 486.* Sustinet immundum sima capella marem. h. e. inscendentem se ad coitum patitur. ¶ Sæpe translate sumitur pro tueri, defendere, *conservare*. *Cic. 4. Acad.* Philo ea sustinere vix poterat, quæ contra Academicorum pertinaciam dicebantur. *Id. 7. Verr.* Videbat illis monarchis testibus tantum hoc crimen sustinere se nullo modo posse. *Id. pro Dom.* Qui non solum consiliis suis, sed specie ipsa dignitatem Reipublicæ sustinent. *Id. pro Rab. Post.* Labentem excepit, corruere non sivit, fulsit, & sustinuit, re, fortuna, fide, hodieque sustinet. ¶ Item pro alicui rei parem esse, rei se congruentem gerere. *Cic. post red. in Sen.* Nomen Consulatus, magnitudinem tanti imperii nec intueri, nec sustinere, nec capere potuerunt. ¶ Item pro repræsentare. *Cic. 2. de Or.* Tres personas unus solus sustineo summa animi æquitate, meam, adversarii, judicis. ¶ Per translationem quoque usurpatur pro non cedere alicui in quacumque re, resistere. *Cic. 3. Off.* Cum Persarum impetum nullo modo posset sustinere. *Id. Cassio, l. 15. Fam. ep. 14.* Absens hominum sermones facilius sustinebis. ¶ Item pro tolerare, ferre, perferre. *Cic. 3. Phil.* O Dii immortales, quis hujus potentiam poterit sustinere? *Brutus Cic. l. 11. Fam. ep. 10.* Non, si Varronis haberem, sustinere sumptum possem. *Plin. l. 1. ep. 12.* Et cur, inquit, me putas hos tantos dolores tamdiu sustinere? ¶ Item pro alere, egestatem sublevare. *Virg. 2. Georg.* Hinc patriam, parvosque nepotes sustinet. *Liv. l. 39. c. 9.* Meretriculæ munificentia sustinebatur. ¶ Item pro reprimere, cohibere, compescere, retinere. *Cæs. l. 4. B. G.* Ut in declivi, ac præcipiti loco incitatos equos sustinere, & brevi moderari, ac flectere didicerint. *Cic. 4. Acad.* Cum se a respondendo, ut aut approbet, aut reprobet quid, sustineat, ut neque neget aliquid, neque ajat. *Id. ibid.* Sustinenda est potius omnis assensio, ne præcipitet, si temere processerit. *Liv. l. 42.* Sustinebant tela, ne in permixtos hostibus suos conjicerent. *Tacit. 3. Hist. c. 23.* Sustinuit labentem aciem Antonius. h. e. retinuit, ne fugæ se daret. ¶ Item pro differre. *Liv. l. 5.* Comprehensque a Centurione, quem sibimet ipsi præfecerant, rem in noctem sustinuere. *Id. l. 3. c. 60.* Sustinuit consilium bellum. ¶ Item pro posse, audere. *Ovid. 4. Fast.* Nec jam suspendere fletum Sustinet. *Suet. in Calig. c. 30.* Hanc ut crudelissimam cædem & deflevit edicto, & eos, qui spectare sustinuissent, execratus est.

Sustollo, is, sustuli, sublatum, a. 3. *sollevare, alzare*, נשא, Germ. *auffheben*, Gall. *elever en haut*, Hisp. *alzar*, ἀναφέρω, ἀναίρω, sursum tollo, attollo, in altum erigo. Fere usurpatur in præteritis, quæ communia sunt cum verbo *tollo*, quod V. Non desunt tamen etiam aliorum temporum exempla. *Plaut. Pers. 1. 2. 136.* Age, sustolle hoc amiculum. *Id. ibid. 5. 5. 45.* Græcæ sunt hæ columnæ, sustolli solent. *Catull. in Argon. seu de nupt. Pel. & Thet. v. 235.* Candidaque intorti sustollant vela rudentes. *Cic. pro Dejot. c. 30.* Dejotarum cum plures

plures in equum sustulissent. *Virg. 2. Æn. v. 153.* Sustulit exutas vinclis ad sidere palmas. ¶ Ponitur etiam pro suscipere, tollere (V. *Tollo*) ut cum dicimus quempiam ex uxore liberos sustulisse. Nam quemadmodum mater dicitur peperisse, ita pater sustulisse. *Cic. Phil. 13. c. 10.* Qui ex Fadia sustulerit liberos. ¶ Nonnumquam pro educare. *Cic. 3. Tuscul. c. 13.* Ego cum genui, tum morituros scivi, & ei rei sustuli. *Virg. 9. Æn.* Moeonio Regi quem serva Lycimnia furtim Sustulerat. ¶ Nonnunquam pro necare, auferre de medio, perdere, subvertere. *Cic. de Divin. l. 1. c. 3.* Xenophanes divinationem funditus sustulit. *Id. 1. Off.* Majores nostri Carthaginem funditus sustulerunt. *Id. Att. l. 15. ep. 12.* Eam rem Servilia sublaturam ex senatus consulto se esse dicebat. *Sueton. in Nerone, c. 39.* ex Poeta: Quis neget Æneæ magna de stirpe Neronem? Sustulit hic matrem, sustulit ille patrem. Priore loco sumitur pro necare, posteriore pro portare. ¶ Item pro efferre, attollere. *Liv. l. 38. c. 3.* Sustulerant animos Ætoli post Attali adventum.

Susum, idem ac sursum, apud vet. *Cato c. 157. R. R.* Ita subducito susum animam, quam plurimum poteris. Legitur etiam apud *Plautum* non semel in quibusdam MSS. teste *Pareo in Lex. Crit.*

Susurrāmen, inis, n. susurratio. *Apulej. l. 1. Miles. sub init.* Magico susurramine amnes agiles reverti. *Martian. Capel. l. 7.* Hilaro susurramine respondere.

Susurrātim, adverb. con voce bassa. *Martian. Capel. l. 6.* Alicui susurratim decenter arridere.

Susurrātio, onis, f. *sorda mormoragione*, ψιθυρισμὸς, actus susurrandi. *Cal. Cic. l. 8. Fam. ep. 1.* Quod ad Cæsarem attinet, crebri, & non belli de eo rumores, sed susurrationes duntaxat veniunt. h. e. secretæ inter paucos de Cæsare obtrectationes, & colloquia. Alii leg. *susurratores*.

Susurrātor, V. dictionem præcedentem.

Susurro, onis, m. *susurratore*, *mormoratore*, ψιθυρὸς, ψιθυριστὴς, qui occulte maledicendo odium in aliquem, aut dissensionem molitur, obtrectator, delator. Caussam nomini præbuit, quod delatores, ne exaudiri possint, in aures solerent susurrare. *Sidon. l. 5. ep. 7.* Aures mariti susurronum fæce completas opportunitate falsi sermonis erudirent.

Susurro, as, n. 1. *susurrare*, *mormorare*, ψιθυρίζω, lenem, & submissum strepitum edo, qualis est aut apium murmur, aut aquæ molliter defluentis, aut venti leviter spirantis. *Virg. in Culice:* Ima susurrantis repetebant ad vada lymphæ. *Id. 4. Georg. v. 260. de apibus:* tractimque susurrant. ¶ Sumitur etiam pro submissa voce loqui, pro clanculum dicere, *parlare sotto voce*, התלחש, Ger. *pfispen*, Gall. *murmurer entre ses dentes*, Hisp. *zumbar*, *murmurar*, ψιθυρίζειν. *Ter. Andr. 4. 5.* Jam susurrari audio, civem Atticam esse hanc. *Ovid. epist. 18.* Aut ego cum chara de te nutrice susurro.

Susurrum, i, n. idem ac susurrus. *Ovid. 7. Met. v. 825.* Procris adit, linguaque refert audita susurra.

Susurrus, ri, m. *susurro*, *mormoragione*, *mormorio*, לחש, Germ. *geraeusch*, Gall. *bruit*, *murmure*, Hisp. *zumbido*, ψιθυρισμὸς, parvum, & submissum murmur. *Cic. 4. Tusc.* Leviculus sane noster Demosthenes, qui illo susurro delectari se dicebat aquam ferentis mulierculæ, ut mos in Græcia est, insusurrantisque alteri, &c. *Hor. l. 1. od. 9.* Lenesque sub noctem susurri. ¶ Sumitur interdum pro clandestina obtrectatione, seu delatione. *Plin. in Paneg. c. 62.* Ne responsis clandestinas existimationes, nullisque magis, quam audientibus insidiosos susurros. ¶ In quarta declinatione affert *Apulej. l. 3. Florid.* Vox, inquit, hominis & fistula susurru jucundior, & buccinæ significatu longinquior.

Sutāres, m. 3. idem ac sutores, quasi continuo sedentes, vel stantes in sutrina. *Plaut. Aul. 3. 5. 39.* Calceolarii, sutares, diabathrarii. Sic est in quibusdam MSS. Editi libri plerique habent *sutores*.

Sutēla, æ, f. *stratagemma*, dolosa astutia, techna callide consuta, a *suo*, per Metaphoram, ut *cautela* a *caveo*, *suadela* a *suadeo*, quemadmodum Græci dicunt ῥάπτειν, & συρράπτειν δόλους, imo & *Plautus* consuere dolos. *Fest.* Sutelæ, dolosæ astutiæ, a similitudine suentium dictæ sunt. *Plaut. Capt. 3. 5. 35.* Atque ob sutelas tuas te morti misero.

Suterna. V. Sutrina.

Sutilis, & le, o. 3. *cucito*, *rappezzato*, *unito insieme*, ῥαπτὸς, quod consutum est, a *suo*. *Virg. 6. Æn.* Gemuit sub pondere cymba Sutilis. *Id. l. 10.* Taurumque sutilis alvo Baltaus. *Martial. l. 9. ep. 95.* Sutilis aptetur decies rosa crinibus. h. e. in modum coronæ compacta.

Sutor, oris, m. *calzolaio*, ῥάπτης, qui calceos suit. *Cic. pro Flacco c. 7.* Se velle dixit, id sutores, & zonarii conclamarunt. *Plin. l. 35. c. 10. de Apelle*: Feruntque a sutore reprehensum, quod in crepidis una intus pauciores fecisset ansas, eodem postero die superbo emendatione pristinæ admonitionis cavillante circa crus, indignatum prospexisse, denuntiantem, ne supra crepidam sutor judicaret: quod & ipsum in proverbium venit.

Sutoritius, a, um, adject. idem ac sutorius, ut sutoritium atramentum. *Marcell. Empir. c. 8.*

Sutōrius, a, um, *sutorio*, quod ad sutorem pertinet. *Cic. Att. l. 6. ep. 1.* Nostri enim, credo, graves habent Turpionem sutorium, & Vectium mancipem. ¶ Atramentum sutorium, χαλκανθὲς, χάλκανθον, idem ac chalcanthum, quod vulgo vitriolum dicimus, a perspicuitate vitrea. *Plin. l. 34. c. 12.* Græci cognationem æris nomine fecerunt & atramento sutorio: Appellant enim chalcanthum. *Celsus l. 5. c. 1.* Atramentum sutorium, quod Græci χάλκανθον appellant. V. *Plin. l. c. Cic. l. 9. Fam. ep. 21.* Jam pater ejus accusatus a M. Antonio, sutorio atramento absolutus putatur. *Paullus Manutius* absolvi atramento sutorio putat idem esse, quod voluntaria morte a damnationis judicio liberari. Nam *Galenus l. 13. Meth. c. 20.* nominat chalcanthum inter ea, quæ habent δύναμιν φθαρτικὴν, idest vim corrumpendi. *Erasmo* id proverbium visum est, ac putabat idem esse, quod judicium corrumpere; quia, ut obscurantur literæ atramento sutorio scriptæ, sic in judicio Carboniano obscuratum de eo fuerint judicum sententiæ. *Turnebus l. 6. c. 1.* sententiam esse vult, ut sutorium atramentum nigras ducit maculas, sic eum maculoso, & infami judicio corruptis judicibus absolutum esse.

Sutriballus, i, m. sutor, qui ruptos calceos reconcinnat. *Vetus Juvenalis Scholiast. ad Sat. 3.* Consutu vulnere: a sutriballo sutus.

Sutrīna, æ, f. 1. *bottega da calzolaio*, Ger. *schuster werkstat*, Gall. *boutique de cordonnier*, Hisp. *tienda de çapatero*, σκυτεῖον, officina sutoris, in qua calcei fiunt. *Plin. l. 35. c. 10.* Tonstrinas, sutrinasque pinxit, & asellos, & obsonia, ac similia. ¶ Adjective *Tacit. 15. Ann. c. 34.* Tabernæ sutrinæ alumnus. Sic *Plin. l. 7. c. 56.* Fulloniam artem Nicias, (invenit) sutrinam Boethius. ¶ Videtur etiam pro ipsa sutoris arte absoluta poni. *Varro apud Non. c. 2. n. 760.* Qui sutrinas facere inscius, nihil homo agit. Est qui legit *suternas* eodem sensu.

Sutrīnum, i, n. 2. ars sutrina. *Sen. ep. 92.* (al. 90.) Quo sutrinum quoque inventum a sapientibus diceret.

Sutrīnus, a, um, adject. V. in *Sutrina*.

Sutrium, ii, n. 2. *Sutri*, col. & urbs Hetruriæ, ad fl. *Pozzolo*, rupibus undique cincta. Cum Sutrini a Romanis defecissent, ad eos compescendos Camillus missus est, qui ut celeritate eos opprimeret, jussit, milites trium dierum commeatum secum ferre. *Liv. l. 6.* Hinc prov. *Quasi Sutrium eant*, apud *Plaut. in Cas. 3. 1. 10.* & apud *Fest.* cum quid celeriter fit, & instructe.

Sutrīus, a, um adject. ad Sutrium urbem pertinens. *Silius l. 8. v. 491.* Sabatia quique stagna tenent, Ciminique lacum, qui Sutria tecta.

Sutūra, æ, f. *cucitura*, ῥαφὴ, ῥαφία, actus suendi. *Liv. l. 38. c. 29.* Sed triplex scutale crebris suturis duratum. *Cels. l. 5.* Sutura oras jungit, quæ ne ipsæ quidem inter se contingere ex toto debent. ¶ Translata etiam de aliis rebus dicitur, pro commissura, qua partes junguntur. *Cels. l. 8. c. 1.* Raro calvaria solida sine suturis est, & id caput firmissimum, atque a dolore tutissimum est: ex ceteris quæ pauciores sunt suturæ, eo capitis valetudo commodior est.

Sutus, a, um, *cucito*, partic. a suor. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 60.* Cultus dico agrorum, extructionesque tectorum, tegumenta corporum vel texta, vel suta, omnemque fabricam æris, & ferri. *Virg. 4. Georg. v. 33.* Seu corticibus suta, seu vimine texta alvearia.

Suus, a, um, *suo*, Ger. *sein*, Gall. *son*, Hisp. *su*, *suyo*, ὃς, ἴδιος, σφέτερος, pronomen reciprocum derivativum. Olim erat *sos*, *sa*, *sam*, ut est apud *Fest. Cic. 5. Tusc. de bestiis:* Nonne pro suo partu ita propugnant, ut vulnera excipiant? *Id. pro Quint. c. 7.* Alphenus utebatur populo sane suo. h. e. sibi favente. *Id. Att. l. 14. ep. 12.* Octavius, quem sui Cæsarem salutant, e suos fautores. *Horat. epod. 9.* Ventis iturus non suis. h. e. non secundis. *Rursus Cic. 2. Agrar.* Petere consulatum anno suo. *h. e.* tempore legitimo. *Id. 5. Verr. c. 60.* Scandilius dicit, se suo tempore redditurum. *a suo tempo. Modestin. l. 26. Dig. de neg. gest.* Ex duobus fratribus uno quidem suæ ætatis, alio vero minore annis. h. e. majore 25. annis, quæ ætas legitima dicitur. *Rursus Cic. de clar. Orat. c. 1.* Hortensius cessit e vita suo magis, quam suorum civium tempore. *quando a lui, matere; ma troppo presto per i suoi cittadini. Id. 4. de Fin. c. 4.* Qui sciet, ubi quidque positum sit, is etiam, si quid obrutum erit, poterit eruere, semperque esse in disputando suus. h. e. sibi constans. *Plaut. Pers. 4. 3. 3.* Ancilla mea quæ fuit hodie, sua nunc est. h. e. sui juris, *libera. Ulpian. l. 7. Dig. quibus ex caus.* Furiosus hanc venditionem pati non potest, quia non se occultat, qui suus non est. h. e. compos mentis. *chi è fuor di se stesso.* ¶ Interdum ei additur *sibi*, nulla necessitate, sed tantum veluti cujusdam festivitatis gratia. V. *Sui*. ¶ Eodem modo jungitur interdum cum *proprius*. *Liv. l. 3. c. 70.* Ne suo proprio cum Italo exceptum equites restituissent. ¶ Usurpatur in neutro gen. more substantivi. *Cic. Att. l. 2.* Sed ii suum tam diligenter tenent, quam ego, aut tu. *h. e.* suam rem, suas opes. *Id. pro Quinct.* Ut ad suum quisque quamprimum sine cujusquam dedecore, infamiaque perveniat. h. e. quod ad se pertinet. ¶ Reperitur quoque pro *ejus*. *Cic. Att. l. 2. ep. 6.* Non destiti rogare, & petere mea causa, suadere, & hortari sua. *Id. eod. l. 10. ep. 11.* Indulsit illi quidem suus pater semper. *Adde pro Quint. c. 17.* ¶ Item pro *sui*. *Plaut. Asin. 2. 4. 42.* Jam hic me abegerit suo odio. Alii tamen exponunt *suo nauseadia*. ¶ Aliquando sumitur pro proprio. *Pers. sat. 5. v. 52.* Velle suum cuique est. *Cic. pro Rosc. Am.* Sua quemque fraus, & suus terror maxime vexat, suum quemque scelus agitat. ¶ Componitur sæpe cum *pte*, & significat suum ipsius, seu proprium. *Plaut. Merc. 5. 4. 9.* Suapte culpa. *In argum. Rudentis*. Suapte patris. *Cic. 1. Tusc.* Ut terrena, & humida suopte nutu, & suo pondere in terram, & in mare ferantur. *Liv. l. 1.* Suopte ingenio. ¶ Item cum *met*, & idem notat. *Tac. l. 14.* Suomet ipsi metu conflictabantur. *Sall. in Jug.* Necesse est suomet ipsi more præcipites eant. ¶ *Suum* pro *suorum*, *Terent. Adelph. 3. 3. 57.* Est similis majorum suum.

S ANTE Y.

Syagros, *Cap Fartak*, seu *Cap Sacholet*, prom. Arabiæ Fel. in ora maris Rubri ad Or. inter fauces sin. Arabici & sin. Persici. *Plin. l. 6. c. 23.*

Sybaris, is, m. *Sibari*, *Cochile*, fl. Magnæ Græciæ. Ortus ex finibus Brutiorum, apud Moranum, al. ex Apennino monte, in Calabria citeriore, ac in sinum Tarentinum non longe a Crathi se se exonerat. Ejus aqua oves, & boves nigros facit, sicut contra Crathis albos, teste *Plinio l. 31. c. 2.* Facit etiam bibentes sternutare, ut *Strabo narrat l. 6.* ¶ Præterea Sybaris, Σύβαρις, urbs est Magnæ Græciæ, in ora sinus Tarentini, ad ostia Sybaris, al. inter ostia Sybaris, & Crathis fl. juxta Thurium post illius excidium exædificatum. Condita fuit a Trœzeniis, teste *Solino*. Alii scribunt ab Achivis confecto bello Trojano fuisse conditam. Quondam clarissima fuit, & tam potens, ut quatuor gentibus vicinis imperaris, & viginti quinque urbibus. *Ovid. 15. Met.* Præterit & Sybarim, Salentinumque Neethum.

Sybaritæ, arum, m. Συβαρῖται, cives urbis Sybaris in Magna Græcia. Deliciis dediti fuere præ omnibus aliis populis, eratque ingeniosissimi omnium voluptatum architecti. *Quintil. l. 3. c. 9.* Frugalitas apud Sybaritas forsitan odio foret. ¶ Traditur hisce fuisse consuetudo, ut convivas in proximum annum invitarent, ne spatium interim deesset, aut convivatori conquisitis terra, marique deliciis epulas extruendi, aut convivis ipsis corpus auro, gemmisque exornandi. Hinc *Mensa Sybaritica* in proverbium abiit, sicut & *Syracosana*, ut *Suidas* auctor est. Iidem instituerunt, Suida referente, ut equi ad tibiæ cantum saltare condiscerent. Sic otio, & deliciis operam dabant, ut nullas artes, quæ sonum ederent, nullosque gallos in urbe esse vellent. Fuere etiam summe fastuosi. Hinc adagium, *Sybarita per plateas* apud *Erasm.* Hi postremo adversus Crotoniatas bello suscepto, cum trecenta hominum millia in aciem eduxissent, turpissime tamen victi, eaque cum urbe sua sunt deleti. Unde ortum est proverbium, *Sybaritica calamitas*, ut *Stephanus* scribit: qua de re & *Athenæus l. 12.* verba facit.

Sybaritānus, a, um, Συβαριτικὸς, quod ad Sybaritas spectat. *Plin. l. 8. c. 42.* Docilitas tanta est, ut universus Sybaritani exercitus equitatus ad symphoniæ cantum saltatione quadam moveri solitus inveniatur.

Sybariticus, a, um, adject. idem quod Sybaritanus. Sybaritici libelli dicuntur, qui lascivis rebus pleni sunt, & obsceni argumenti. *Martial. l. 12. ep. 97.* Musæi pathicissimos libellos, qui certant Sybariticis libellis. ¶ Sybaritica mensa. V. Sybaritæ.

Sybaritis, idis, f. Συβαρῖτις, opus Hemitheonis cujusdam cinædi de generibus voluptatum, & obscœnarum deliciarum, a Sybaritis populis. *Ovid. de Trist. l. 2. v. 417.* Nec qui composuit nuper Sybaritida, fugit.

Sybota, orum, n. pl. *Sivota*, port. & opp. Epiri. ¶ Item ins. apud Leucimnam prom. Corcyræ ins. in ora Or. *Cic. 5. Att. ep. 9.* ¶ Item ins. ante Leucadiam, apud quam ingens pugna navalis inter Corinthios olim, & Corcyræos fuit.

Sybōtes, æ, m. *porcaro*, συβώτης, subulcus. *Manil. l. 5. v. 120.* Et fidum Laertiadæ genorre Syboten. Ita leg. *Scalig.* alii: *Et fidum in terris alrum genuere Booten. Hygin. fab. 126.* Ulysses pervenit ad quandam casam suam, ubi erat nomine Eumæus sybotes.

Sycaminon, n. urbs ant. Phœnices, in conf. Palæstinæ, media inter Ptolemaidem & Cæsaream. Locus nunc *Carmele* dicitur. Pop. Sycaminii.

Sycaminus, i, f. συκάμινος, morus, arbor. *Cels. l. 3. c. 18.* Græci morum sycaminum appellant. ¶ Hoc arboris genere utuntur Ægyptii in aggeribus Nili, per quos incrementa aquæ dispensantur, & coercentur. *Ulp. l. 7. ff. de extraord. crim.* Sed & metallo quidem secundum suam dignitatem, siquis arborem sycaminon exciderit. Nam & hæc res vindicatur extra ordinem non levi pœna, idcirco quod hæ arbores colligunt aggeres Niloticos, per quos incrementa Nili dispensantur, & diminutiones aquæ coercentur.

Syce, es, fœm. 1. ins. parva Joniæ, ante Ephesum. *Plin. l. 5. c. 31.*

Sycion agrion, herba, quæ & cucumis anguinus dicitur. *Apulej. de herb. c. 113.*

Sycites, æ, m. συκίτης, gemma, a fici colore dicta. *Plin. l. 37. c. 11.* Melites mali coloris, chalcites æris, sycites fici. ¶ Est item sycites genus vini factitii ex fico. *Plin. l. 14. c. 16.* Sic fit & sycites e fico, quem alii palmiprimum, alii catorchiten vocant.

Sycolatronidæ, arum, m. vox ficta joculariter a *Plaut. Mil. 1. 1. 43.* ad quandam Gentem designandam.

Sycomōrus, i, f. *sicomoro*, *ficomoro*, συκόμορος, arbor mediæ naturæ inter ficum, & morum. *Dioscor. l. 1. c. 182.* συκάμινος δένδρον μέγα ὅμοιον τῇ συκῇ, πολύκαρπον σφόδρα, τοῖς φύλλοις ὅμοιον μορέᾳ, Sycomorus, arbor magna, similis fico, frondosa valde, foliis morum referens. Atque hæc causa nominis. Nam συκῆ, *ficus*, μορέα, *morus*. Quanquam aliam affert Dioscorides. Vult enim sic dici ἀπὸ τὸ ἄνωσον τῆς γλίσχρος, propter gustum inefficacem. Quasi fatuam ficum diceris. Quod apertius est, si συκόμορος scribatur per ο, qua ratione producenda esset penultima. In Græcis Codicibus D. Lucæ c. 19. varie hæc vox exaratur, legitur enim συκομωρέα, συκομωραία, συκομορέα, & συκομωρέα.

pomum: ¶ *Celsus l.* 3. *c.* 18. inversis vocibus, e quibus id nomen constatum est, *morosycon* in Ægypto appellari ait, quasi dicas *moroficum*. Nonnulli ficum Ægyptiam vocant, *Theophrastus* Ægyptiam morum. Fructum fert ter, quaterque quotannis, non ramis, ut ficus, sed caudice ipso, caprificis similem, sed eorum grossulis dulciorem, & qui in interiori fractu nulla, qualia in fico sunt, frumenta habeat, nec, nisi ferro, unguibusque scalpatur, maturescentem. Nascitur præcipue in Rhodo, & Caria, aliisque locis frumenti non admodum feracibus, populisque in annonæ penuria pro pane, frumentoque satisfacit. *Ruellius*.

Sycophanta, æ, m. *calunniatore*, רכיל, Ger. *beschwiler*, Gall. *calomniateur*, Hisp. *calomniador*, συκοφάντης, delator, calumniator, a σῦκον, *ficus*, & φαίνω, *pro* ἐγκαλῶ, *accuso*. Lege olim apud Athenienses cautum erat, ne quis ficus Athenis exportaret. Qui deferebant adversus legem eam peccantes, ii sunt dicti συκοφάνται. Et quia minuta est hæc accusatio, ideoque parum honesta, ea de causa calumniatoribus id nomen tributum fuit. Aliam etiam nominis causam affert *Festus* his verbis. Sycophantas quidam eo hoc dictos putant. Atticos quondam juvenes solitos ajunt in hortos quorumdam irrumpere, ficosque deligere, quam ob causam legem factam, qui id fecisset, capital esset ei, quam pœnam qui persequerentur ob parvula detrimenta, sycophantas appellatos. Hæc *Festus*. Alii nominis hujus etymon ad hujusmodi referunt fabulam, quam & Maximus Planudes in vita Æsopi refert. Cum Xanthi Philosophi servus ficus domino ex agro allatos absumpsisset, ejus rei culpam in Æsopum conservum suum conjecit. Qui, ut domino innocentiam suam probaret, aquam tepidam ebibit, eandemque puram, ut hauserat, evomuit. Quod cum jubente hero alter quoque fecisset, una cum aqua ficuum quoque frusta ejecit. Ea ratione prodito calumniatore factum est, ut sycophantam dicamus, qui insontem falso crimine calumniatur. Vide & *Aristophanis Scholiastem*, ac *Etymologici Magni Auctorem*. ¶ A Latinis Comicis hoc nomen fere usurpatur pro quovis fallaci homine, fraudulento, mendaci, doloso, improbo, *furbo*, *bugiardo*, *ingannatore*. *Plaut. Pœn.* 5. 2. 72. At hercle te hominem & sycophantam, & subdolum, qui venisti nos captatum, &c. *Terent. Andr.* 4. 5. 20. Clamitent, me sycophantam hæreditates persequi. ¶ Interdum etiam pro adulatore, & callide blandiente. *Plaut. Amph.* 1. 3. 8. Nimis hic scitus est sycophanta, qui quidem meus sit pater. Observatote, quam blande mulieri palpabitur. *Id. Menæch.* 2. 1. 34. Sycophantæ, & palpatores plurimi in urbe hac habitant.

Sycophantĭa, æ, f. *fallacia*, *inganno*, תרמית, Germ. *lefferung*, Gall. *calomnie*, Hisp. *calomnia*, συκοφαντία, mendacium, fallacia. *Plaut. Asin.* 1. 1. 56. Per fallaciam, quam amabat, abduxit a lenone mulierem, neque puduit id ætatis sycophantias struere. *Id. ibid.* 3. 2. 1. Perfidiæ laudes, gratiasque habemus merito magnas, Cum nostris sycophantiis, dolis, astutiisque, scapularum confidentia, &c.

Sycophantiōse, adv. *con inganni*, συκοφαντικῶς, dolose, seu per calumniam. *Plaut. Pseud.* 4. 7. 113. Ego nec sycophantiose quicquam ago, nec malefice.

Sycophantor, aris, d. 1. *ingannare*, *trattare furbescamente*, συκοφαντέω, sycophantias struo, falso accuso. *Plaut. Trin.* 3. 3. 57. Quamquam hoc me ætatis sycophantari pudet.

Sycophyllon, συκόφυλλον, herba foliis fico similibus, alio nomine hibiscus. *Apulej. de herb. c.* 38.

Sycōsis, f. σύκωσις, ulcus nascens in iis corporis partibus, quæ pilis conteguntur, ita dictum a fici similitudine, quod σῦκον Græce appellatur. Est enim carnis quædam excrescentia ulcus vel durum & rotundum proferens, vel humidum & inæquale; quæ hujus vitii duo genera sunt. Ita *Celsus l.* 6. *c.* 3. qui tamen ipsam vocem Græcis literis scribit.

Sycūsa, fœmin. 1. Sycussa, ins. parva maris Ægæi, ante Ephesum urb. *Plin. l.* 31. *c.* 5.

Sydus cum derivatis V. *Sidus*.

Syēne, es, fœm. 1. *Asna*, *a Isna*, urbs Ægypti superioris in conf. Æthiopiæ in *Præfectura* Girgii. Hic nullas solstitii æstivi tempore umbras Sol facere dicitur circa meridiei tempus, quia urbs sub ipso Cancri tropico sita est. Hinc *Lucan. l.* 2. *vers.* 586. calida medius mihi cognitus axis Ægypto, atque umbras nunquam flectente Syene.

Syenītes, æ, com. 1. qui est ex Syene urbe. *Ovid. Met.* 5. *v.* 74. Ecce Syenites genitus Methione Phorbas. Sic Syenites marmor, *Plin. l.* 36. *c.* 8.

Sygăros, i. 2. *Chifosa*, ins. sinus Arabici, in quo nulli sunt canes, illatique moriuntur. *Plin. l.* 6. *c.* 28.

Syla, æ. 1. mons Lucaniæ, sylvam habens ejusdem nominis, ambris latrociniis infamem, unde & nomen accepisse videtur, nempe a συλάω, *spolio*, *prædor*. *Virg.* 12. *Æn.* Ac velut ingenti Syla, summove Taburno, Cum duo, &c.

Syllăba, æ, f. *sillaba*, Ger. *sylben*, Gall. *syllabe*, Hisp. *syllaba*, συλλαβή, comprehensio literarum, vel unius vocalis enuntiatio temporum capax. Dicta est a συλλαμβάνω, *comprehendo*, ut proprie hoc nomine vocetur id, quod ex pluribus literis constat; quod autem una vocali perficitur, abusive syllaba vocatur. *Cic. Parad.* 3. Si versus pronunciatus est syllaba una brevior, aut longior. *Senec. ep.* 48. Tu mihi verba distorques, & syllabas digeris. ¶ Per Synecdochen ponitur pro qualibet oratoria, aut poetica scriptione. *Martial. l.* 1. *ep.* 29 *de Catullo*: Verona docti syllabas amat vatis. Marone felix Mantua est.

Syllabātim, adv. *sillaba per sillaba*, κατὰ συλλαβάς, per singulas syllabas. *Cic Att. l.* 13. *ep.* 25. Ergo ego ne Tironi quidem dictavi, qui totas περιοχάς persequi solet, sed Spintheri syllabatim. *Id.* 4. *Acad. c.* 38. Cum enim tuus iste Stoicus sapiens syllabatim tibi ista dixerit.

Syllaceus color. V. Silaceus.

Sylla, m. 1. Σύλλας, familia Patricia Romæ ex gente Corneliorum Rufinorum, quasi ὕλλας, ab ὕλλος, *sucula*, *porcellus*, quasi ab ὗς, *sus*. Ergo similis fam cognomen est, ac *Porcii*, & *Suillii*. Si credimus *Macrob. l.* 1. *Saturn. c.* 17. Sylla contractum est ex Sibylla. Scribit enim, Cornelium Rufinum Decemvirum bello Annibalico, inspectis libris Sibyllinis, primo Sibyllam, ac post Syllam cognominatum, atque id cognomen in posteritate ejus retentum. Verum dissentit Plutarchus in vita Marii, ubi L. Cornelium Syllam nomen habere docet ab horrendo faciei rubore candori mixto. Unde Atticus quidam subsannatos eum vocabat morum farina conspersum. Ex hac familia fuit L. Cornelius Sylla, ille, qui bello civili Rempublicam perturbavit. Puer literis Græcis, ac Latinis eruditus fuit. In adolescentia omnibus flagitiis inquinatam vitam egit, usque ad Quæsturam, quam sub Mario adeptus est, in qua vitam omnem penitus commutavit. Erat astutus, facundus, acer, sui securus, gloriæ cupidus, pecuniæ maximus largitor, animo grandis, adeo ut de illo dubitari potuerit, inquit Sallustius, fortior ne, an felicior esset. Missus a Mario ad Bocchum Regem Legatus, Jugurtham vinctum retulit. Mithridatem Asiam crudelissime vastantem compescuit. Socialis belli luctus repressit. Cinnæ dominationem fregit. Certavit bello civili cum C. Mario, eoque oppresso, Urbem infesto exercitu ingressus quatuor millia deditorum, qui Marianarum partium fuerant, in campo Martio interfici jussit, ad portam vero Collinam septuaginta amplius millia. Ea cæde peracta, celebrem illam proscriptionis tabulam proposuit, in qua ex ipso Equestris, & Senatorii ordinis fere duo millia ad mortem designabantur, quorum admodum pauci ultimum supplicium effugerunt. Dictator effectus ita Rempublicam oppressit, ut teste *Cicerone in Ver.* 3. *c.* 35. nemo illo invito nec bona, nec patriam, nec vitam retinere posset. Postremo Republica constituta Dictaturam deposuit, & privatus Puteolos concessit, ubi pediculorum morbo periit. Quapropter C. Julius Cæsar dicere consuevit, Syllam literas nescivisse, quia Dictaturam deposuerat, ut scribit *Tranquillus* in ejus vita, *c.* 77. V. *Flor. l.* 3. *c.* 21. ¶ Scribitur & *Sulla*, ex consuetudine scilicet Romanorum Græcum υ in u vertentium, atque ita exaratum legitur in lapidibus Capitolinis, quos affert *Manut. in Orthograph.* Cæterum ætate Ciceronis, cum Græcæ litteræ in magno honore esse cœpissent, Græca υ recepta fuit, & frequentius usurpata, ut *Manut. ibid.* notat. quare *Sylla* potius, quam *Sulla* scribendum videtur.

Syllānus, & Sullanus, a, um, συλλανός, quod ad Syllam pertinet. *Cic. Att. l.* 10. *ep.* 7. Non fuisset & illa non tam acerba Africano sapientissimo viro, non tam dirus dies illa Syllanus callidissimo viro C. Mario.

Syllatūrio, is, n. 4. est Syllam, ejusque mores, crudelitatem, & proscriptionem imitari. *Cic. Att. l.* 9. *ep.* 10. Hoc turpe Cnæus noster biennio ante cogitavit: ita syllaturit animus ejus, & proscripturit jam diu.

Syllepsis, f. 3. σύλληψις, Figura verborum, per quam ponitur aliquod verbum vel in principio, vel in medio, vel in fine, quod alia etiam membra ejusdem periodi regere, & sustentare debeat, sed in iis assumitur cum aliqua mutatione vel generis, vel numeri, vel alius accidentis, ut in illo *Virg.* 9. *Æn.* Vos, o Calliope, precor, aspirate canenti. h. e. tu, o Calliope, vosque cæteræ Musæ. Et in illo *Cic.* 1. *de Or.* Quamobrem hoc vos docebo, Sulpiti. Ubi intelligitur etiam Cotta. ¶ Est Græca vox, ducta a συλλαμβάνω, comprehendo. *Charis. l.* 1. *Diomed. l.* 2.

Syllogismaticus, a, um, adiect. syllogismis constans, ut syllogismaticum Aristotelis verbiloquium. *Fulgent. l.* 1. *Mythol.*

Syllogismos, i, m. *sillogismo*, συλλογισμός, collectio, quæ ratiocinando fit, genus argumentationis ex tribus propositionibus constans, quæ sunt propositio, assumptio, complexio, seu, ut Logici loquuntur, major, minor, conclusio, ut *Omne bonum est amandum: atqui virtus est bona: igitur virtus est amanda.* Est a συλλογίζομαι, colligo, ratiocinor. *Quintil. l.* 5. *c.* 7. In syllogismo tota ratiocinatio ab eo est, qui intendit. *Plin. l.* 2. *ep.* 3. Crebri syllogismi, circumscripti, & effecti. h. e. breves, & elaborati.

Syllogisticus, a, um, adject. ad syllogismum pertinens. *Quintil. l.* 3. *c.* 10. Cicero statum syllogisticum ratiocinativum appellat.

Sylva cum derivatis V. *Silva*.

Symæthus. V. Simæthus.

Symbari, m. 2. populi feri, inter Arabiæ montes, Nilum incolentes, qui elephantorum venatu victitabant. *Plin. l.* 6. *c.* 30.

Symbŏla, æ, f. collatio, pecunia, quæ ab iis, qui communi sumptu cœnaturi sunt, confertur, a συμβάλλω, *conjicio*, *confero*. Symbola, & symbolum in eo differunt, quod symbola erat collatio eranistæ ad convivium, idest ejus, qui cœna collatitia cœnaturus erat: symbolum vero, ut Casaubonus docet ad Athenæi *l.* 3. *c.* 31. erat anulus, vel aliud, quod arrhæ loco ei dabatur, qui convivium parabat. Cæterum autem in symbolæ voce peccarunt librarii, qui symbolum pro symbola scripserunt. *Ter. Andr.* 1. 1. Symbolam dedit, cœnavit. Ubi vulgo perperam *symbolum*. Nam *symbolam* in antiquis codicibus legi, testantur *Georgius Fabricius*, & *Gabriel Faernus*, suisque hanc lectionem probat *H. Stephanus*, libello de abusu linguæ Græcæ. *Id. Eun.* 3. 4. 2. In hunc diem ut de symbolis essem. Etiam hic est a recto *symbola*, non a *symbolum*. *Plaut. Stich.* 3. 1. 35. Eadem symbolam dabo, & jubebo, ad Sagarinum cœnam coqui. *Id. Curc.* 2. 4. *sc.* 1. *v.* 7. Symbolarum collatores, apud forum piscatum.

Symbolĭce, adver. *simbolicamente*, *sotto allegorie*, συμβολικῶς. *Gell. l.* 4. *c.* 11. Testiculos more Pythagoræ operte, atque symbolice κυάμους appellatos, quia sint αἴτιοι τοῦ κυεῖν δυνεῖν, καὶ αἴτιοι τοῦ κυεῖν.

Symbŏlum, li, n. *contrassegno*, *indizio*, σύμβολον, Græce ponitur pro quocunque signo, indicio, nota, a συμβάλλω, *conjicio*. Latini symbolum usurparunt pro anulo, quia eo pro signo utebantur ad literas, & vasa obsignanda, &c. *Plin. l.* 33. *c.* 1. Græci anulum a digitis appellavere, apud nos prisci ungulum vocabant, postea & Græci, & nostri symbolum. V. *Symbola*. ¶ Item tesseram, quæ loco syngraphæ utebantur in contractibus. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 53. Miles hic reliquit symbolum, expressam in cera ex anulo suo imaginem. Sæpissime hanc eandem vocem repetit *Plautus* in eadem Fabula, & fere in gen. masculino usurpet. V. vocem seq.

Symbŏlus, i, m. σύμβολος, idem quod symbolum, idest anulus, tessera, chirographum, &c. *Plaut. Bacch.* 2. 3. 29. Eo præsente homini extemplo ostendit symbolum, Quem tute dederas ad eum, ut ferret filio. N. Quid? ubi ei ostendit symbolum? C. Infit dicere adulterinum, & non eum esse symbolum. *Id. Pseud.* 2. 2. 57. Dato eum symbolum illi. *Justin. l.* 2. *c.* 12. Solicitare Ionas... in partes suas statuit, &, cum colloquendi copiam non haberet, quo applicaturi erant, symbolos proponi, & saxis proscribi curat, &c. Quo in loco *symbolos* videtur appellare notas, quas Themistocles proposuerat, ut Jonas his notis procul admoniti eo naves appellerent, & verba legerent, quæ in saxis proscribi curarat.

Symmăchus, i, m. σύμμαχος, Orator Romanus, qui missus fuit a Senatu Constantinopolim ad Theodosii liberos, rogatum, ut Vestales a Christianis destrui minime pateretur. Cujus rei gratia putabant se adversa multa a Diis esse passos. Ejus orationem & Prudentius, & Ambrosius, qui hujus meminerunt, acerrime confutarunt. Extant ejus epistolæ, viris tamen magis, qui sana a corruptis possunt discernere, quam adolescentulis legendæ. ¶ Fuit & Symmachus sacrorum librorum interpres, doctrinæ parum sinceræ, cujus meminit Eusebius.

Symmetria, æ, f. *proporzione*, *simmetria*, Ger. *gleichformigkeit*, *proportion*, Gal. *symmetrie*, Hisp. *simetria*, συμμετρία, commensuratio, convenientia mensurarum, apta membrorum, & partium omnium proportio, quæ quibus adest, symmetra, σύμμετρα dicuntur. *Vitruv. l.* 1. *c.* 2. Symmetria est ex ipsius operis, membris conveniens consensus, ex partibusque separatis, ad universæ figuræ speciem, ratæ partis responsus. *Plin. l.* 34. *c.* 8 *de Myrone statuario*: Numerosior in arte, quam Polycletus, & symmetria diligentior. *Id. ibid.* dicit, symmetriam non habere Latinum nomen; quam tamen alii scriptores variis vocabulis exprimere conati sunt: nam *Plin. jun. l.* 2. *ep.* 5. congruentiam, & æqualitatem appellat; *Sueton. in August. c.* 79. commoditatem; *Gell. l.* 1. *c.* 1. competentiam; *Vitruv.* etiam *l.* 3. *c.* 1. commensum.

Symmĕtrus, a, um, adject. congruens, *proporzionato*. *Vitruv. l.* 2. *c.* 2.

Symmeniānum, trifoliato, vel (ut Ruellio placet) symmoniacum, herbæ genus. *Col. l.* 6. *c.* 17. Plus enim ejusdem radix contusa prodest, vel symmoniacum trifolium, quod invenitur confragosis locis, efficacissimum traditur odoris gravis, neque absimilis bitumini, & idcirco Græci eam ἀσφάλτιον appellant, nostri autem propter figuram vocant acutum trifolium. Nam longis, & hirsutis foliis viret, caulemque robustiorem facit, quam pratense.

Symmysta, æ, m. ejusdem Dei, vel collegii sacerdos. *Apulej. in Apolog.* Unius Liberi patris symmystæ, qui adestis.

Sympasma, ătis, n. σύμπασμα, hoc est aspergo, seu id, quod aspergitur: a σύν, cum, & πάσσω, aspergo, conspergo. *Sympasmata* vocant Medici medicamenta, quæ corpori inspergunter. *Cæl. Aurel. Acut. l.* 2. *c.* 38.

Sympathia, æ, f. *simpatia*, *inclinazione naturale*, Germ. *mitleidung*, Gall. *sympathie*, Hisp. *sympathia*, συμπάθεια, compassio, naturalis consensus, & convenientia, qualis est maris cum Lunæ natura, & heliotropii cum natura Solis. Græca vox est, & Græcis perpetuo literis scribitur a Cicerone, quem quidam Lexicographi afferunt ad ejus usum confirmandum. Usus est tamen Latine *Vitruv. l.* 1. *c.* 1. ubi ait: Similiter cum Astrologis, & Musicis est disputatio de sympathia stellarum. Item *Var. apud Non. c.* 6. *n.* 57. Quam sympathiam lumbi ad oculos haberent.

Symphonia, æ, f. *sinfonia*, *concerto musicale*, Ger. *zusammen stimmung*, Gall. *symphonie*, Hisp. *symphonia*, συμφωνία, consonantia, & musicus concentus, ἀπὸ τοῦ συμφωνεῖν, quod est consonare, sive concinere. *Horat. de art. poet. v.* 374. Ut gratas inter mensas symphonia discors offendit. *Senec. ep.* 51. Ad symphoniam canere. *Cic. Ver.* 5. *c.* 44. cum in eis conviviis symphonia caneret, maximisque poculis ministraretur. *Id. pro Cæl. c.* 15. Baja acta convivia, comissationes, cantus, symphonias &c. ¶ Sumitur etiam pro organo musico. *Isid. l.* 3. *c.* 21.

l. 3. c. 21. Symphonia vulgo appellatur lignum cavum ex utraque parte, pelle extensa, quam virgulis hinc, & inde Musici feriunt, fitque in ea ex concordia gravis, & acuti suavissimus sonus. Id vero *Isid.* cum nullo exemplo confirmet, non facile usurpandum videtur. ¶ Symphonia item genus herbæ est, quæ & gomphena dicitur. *Apulejo* eadem est, ut Apollinaris, sive hyoscyamus. *Plin. l. 26. c. 7.* Symphonia, vel gomphena alternis viridibus, candidisque per caulem foliis, in posca sanguinem rejicientibus medetur.

Symphoniăcus, a, um, adject. *sinfoniaco*, ad symphoniam pertinens. Symphoniaci homines, servi, vel pueri, *sonatori, musici, συμφωνιακοί*, sunt qui ad modulationes musicas concentusque conficiendos comparantur. *Cic. pro Mil. c. 21.* Milo suo caso symphoniacos pueros nunquam ducebat. *Id. Divin. Ver. c. 17.* Symphoniacos servos abducebat per injuriam, quibus se in classe uti velle dicebat. *Ascon. Pedian.* ad hunc locum notat, adhibitos fuisse etiam in navibus symphoniacos, qui remigantibus celeusma canerent, vel per alteram vocem, hoc est ore prolatam, vel per citharam, ut in Argo navi. ¶ Symphoniaca herba, eadem ac symphonia. *Pallad. l. 9. tit. 12.* Si curabis æstu cantularum lacerentur, herbam symphoniacam circa arboris truncum torquebimus in coronam, vel ex ea juncta imum caudicem cubile faciamus.

Symphreatides, dum, m. 3. vel potius symphreatidæ, arum, m. 1. συμφρατίδαι, qui iisdem utuntur puteis, & per Metaphoram qui sunt ejusdem patriæ, seu civitatis. *Cic. l. 2. de Leg. c. 2.* Ut vester Atticus, priusquam Theseus eos demigrare ex agris, & in astu quod appellatur, omnes se conferre jussit, & symphreatidas eo Atticis fieri. Alii aliter legunt.

Symphȳton, n. σύμφυτον, genus herbæ. Duplex est. Unum dicitur symphyton petræum, estque herba in saxis nascens, origani similis, aut cunilæ bubulæ, ramis tenuibus, & parvis, tribus, aut quatuor a radice, capitulis thymi, surculosa tota, odorata, gustu dulcis, salivam ciens, longa radice, subrufa, digiti crassitudine. Alterum dicitur symphyton majus, quod caule nascitur duorum cubitorum, aut majore, angululo, inani, ut sonchus, & crassu, qui per brevia intervalla circumdatur foliis lanuginosis, oblongis, &c. Officinæ nomen symphyti retinuerunt. Herbariis, & vulgo *consolida major* vocatur, *consolida maggiore, rigaligo*. *Plin. l. 26. c. 8.* Symphyti radix illita enterocelas cohibet.

Symplectos, pes est metricus constans duabus longis syllabis, & tribus brevibus. *Diomed. Grammatic. l. 3.*

Symplēgădes, dum, f. 3. *le Pavonare*, συμπληγάδες, insulæ duæ sunt, vel potius scopuli maris Euxini, apud os Bosphori Thracii, unde 13. M. P. al. mille, & quingentis passibus ab Europa distantes, quæ alias Cyaneæ, item Planetæ dicuntur, quod errare videantur. Dictæ sunt a συμπλήσσεσθαι, quod est connecti, conjungi. Nam Poetæ fabulati sunt, olim eas inter se concurrisse. Fabulæ occasionem præbuit, quia tam modico sunt inter se discretæ intervallo, ut ex adverso quidem intrantibus geminæ cernantur, paulum vero deflexa acie, coeuntium speciem præbeant. *Plin. l. 4. c. 13. & l. 6. c. 12. Ovid. 15. Met.* Timuit concursibus Argo Undarum sparsas Symplegadas elisarum, Quæ nunc immotæ perstant, ventisque resistunt. *Id. l. 1. Trist. el. 9.* Altera namque parat Symplegadas ire per altas. ¶ Poetæ etiam in numero singulari *Symplegas* dicunt, quasi una tantum insula sit. *Claud. in Eutrop. l. 1. v. 30.* Vitant instabilem rursus Symplegada nautæ. *Lucan. lib. 2.* Vanaque percussit pontum Symplegas inanem. ¶ Usurpatur etiam hoc nomen translate. *Martial. l. 11. ep. 100.* Si constringantur gemina Symplegade culi, Et Minyas intrant, Cyaneasque nates. Ubi per *geminam symplegadem* natea intelligit, simulque alludit ad Symplegades insulas, quas inter Minyæ navi Argo prætervecti sunt.

Symplĕgas. V. vocem præcedentem.

Symplĕgma, atis, n. συμπλεγμα, amplexus, complicatio. *Martial. l. 12. ep. 43.* Quo symplegmate quinque copulentur. *Plin. l. 36. c. 5.* Cephisodoti Praxitelis filii laudatum est Pergami symplegma, signum nobile, digitis corpori verius, quam marmori impressis.

Sympŏsiăcus, a, um, adject. *da convito*, συμποσιακός, convivalis, ad symposium, seu convivium pertinens. In titulo c. 13. *l. 6. A. Gellii ita legitur:* De quæstiunculis apud Taurum philosophum in convivio agitatis, quæ sympotica vocantur. ¶ Notatur etiam hoc adjectivo liber Platonis, & Plutarchi, quod Symposium inscribitur, quia scilicet hujusmodi quæstiones continet. *Gel. lib. 4. c. 11.* Plutarchus in Symposiacis dicit. *Id. l. 17. c. 11.* Plutarchus in libro Symposiacorum.

Sympŏsium, ii, n. *convito*, משתה, Ger. *gasterey*, Gall. *festin*, *banquet*, Hisp. *combite*, συμπόσιον, compotatio, convivium, a σὺν, simul, & πίνω, bibo. *Cic. l. 9. Fam. ep. 24.* Ut sapientius nostri, quam Græci: illi συμπόσια, aut σύνδειπνα, idest compotationes, aut concœnationes, nos convivia, quod tum maxime simul vivitur. ¶ Hoc nomine inscriptus est Platonis liber περὶ ἔρωτος, h. e. de amore, in quo Alcibiadem cum aliis inducit in convivio disputantem. *Gel. l. 1. c. 9.* A Symposio Platonis incipere jussit, propter Alcibiadis comissationem. *Nepos in Alcib. c. 2.* De quo mentionem facit Plato in Symposio.

Sympuvium. V. Simpuvium.

Synăda. V. Synnada.

Synærĕsis, f. 3. συναίρεσις, contractio, Figura, quæ duæ syllabæ in unam contrahuntur, nullo sublato elemento, quæ etiam *Episynalœphe*, & *Synecphonesis* vocatur, cui contraria est *Diæresis*, seu *Dialysis*, qua una syllaba in duas dividitur. a σὺν, simul, & αἱρέω. *Virg. Æn. l. 6.* Ferreique Eumenidum thalami. ¶ Vox Græca est, & Græce scribenda.

Synagōga, æ, f. *sinagoga*, *congregazione*, συναγωγή, congregatio, cœtus, a συνάγω, congrego. Hoc nomine præcipue Hebræorum Ecclesia, sive societas in rebus sacris appellata est. *Tertul. advers. Jud. c. 6. & 13. & l. 3. advers. Marcion. c. 22.*

Synalœphe, es, f. 1. συναλοιφή, Figura Poetica, qua ultima vocalis, aut diphthongus præcedentis dictionis a prima vocali, vel diphthongo sequentis excipitur, & quodammodo absorbetur, a σὺν, simul, & ἀλείφω, *pressio*, vel ἀπὸ τοῦ συναλείφειν, hoc est a conglutinando, propterea quod per eam duæ syllabæ in unam coalescant. *Virg. 2. Æn.* Conticuere omnes, intentique ora tenebant. V. Grammaticos, *Charis. l. 4. Diomed. l. 2.* & alios. ¶ Vox ipsa Græca est, & græce scribenda.

Synanche, es, f. *schinanzia*, συνάγχη, morbus acutus, quo fauces tumescunt, & spiritus intercluditur: Græca vox ab ἄγχω, strangulo, Latine *angina* dicitur. ¶ Cum Milesii oratores Athenas venissent petitum auxilium, Demosthenes acriter contendit apud populum, ut eis negaretur. Re in posterum diem dilata, noctu Milesii Demosthenem adierunt, multaque data pecunia obtinuerunt, ut postero die contra se dicere abstineret. Postridie Demosthenes lana multa collum fautesque convolutas habens in concionem prodiit, & quod contra Milesios non diceret, synanches morbum excusavit. Tum unus e populo, qui rem totam forte noverat, exclamavit, *non synanche Demosthenem, sed argyranche laborare*, hoc est argenti angina, qua pecunia corruptus fuerat. Rem narrat *Gel. l. 11. c. 9.*

Synanchĭcus, a, um, adject. *che patisce di schinanzia*. *Apulej. de herb. c. 109.* Synanchica passio. *Theod. Priscian. l. 1. c. 17.* Synanchicos efficere.

Synapothnescontes, συναποθνήσκοντες, simul morientes, commorientes, titulus cujusdam Græcæ Comœdiæ. *Plaut. in fragm. apud Priscian.* Synapothnescontes Diphili est Comœdia: Eam Commorientes Plautus fecit fabulam.

Synaristōsæ, arum, συναριστῶσαι, mulieres simul epulantes, quas repræsentavit in fabula quadam Menander, quæ ideo hoc nomine appellatur. *Plin. l. 35. c. 9. de femine mysti*. Apud Menandrum Synaristosæ hoc edunt.

Synathrœsmus, i, m. συναθροισμός, Figura, qua multa simul coacervantur, ἀπὸ τοῦ συναθροίζειν, quod est congerare, seu congregare. Potest autem & singulis verbis, & plurium verborum conjunctione fieri. Singulis verbis, ut apud *Terent. Heaut. 1. 2. 53.* Mea est, procax, potens, magnifica, sumptuosa, nobilis. Plurium verborum conjunctione, ut apud *Sallust. in Catil. c. 5.* Audax animus, cujuslibet rei simulator, alieni appetens, sui profusus, ardens in cupiditatibus &c. ¶ Ipsa vox Græca est, & Græce scribenda.

Syncerastum, i, n. συγκεραστόν, Græce est rarum commentio, quasi contemperatum, a συγκεράννυμι, *rimmescolo, contempero*. Per Synecdochem ponitur pro omni edulio. *Varro l. 6. de L. L.* Pacuvius in Phagone, Honos synceratio perit. Syncerastum est omne edulium antiquo vocabulo Græco.

Syncerastus, i, m. nomen servi apud *Plautum in Pœnulo*, a cibo sic dictum. *Beroaldo* ita dici videtur quasi medulla plenus, & pinguis.

Syncērus cum derivatis. V. sincerus.

Synchysis, f. 3. σύγχυσις, Græce est confusio, fusio, turbatio ordinis, a συγχέω, seu συγχύνω, *confundo*. A Grammaticis accipitur pro Hyperbato obscuro, seu transgressione confusa, & perturbata, idest pro vitio Grammaticali, quo verba inter se longius permiscentur, & confunduntur, quam æquum sit, ut apud *Hor. l. 1. Serm. sat. 5.* Namque pila lippis inimicum, & ludere crudis. Rectus ordo erat. Namque pila ludere inimicum est lippis, & crudis. V. *Charisium l. 4.* & alios. ¶ Vox Græce scribenda.

Syncŏpa, æ, vel Syncope, es, f. 1. συγκοπή, concisio, Figura Poetica, per quam litera, vel syllaba de medio dictionis subtrahitur, a συγκόπτω, *taglio*, *abscindo*, ut *periclis*, pro *periculis*, *vixet* pro *vixisset*, cui contraria est Epenthesis. *Virg. 4. Æn.* Cum genera extimuem, memet super ipsa dedissem. ¶ Usitata etiam est Oratoribus, aliisque Scriptoribus in quibusdam vocabulis. *Cic. in Or. c. 46.* Atque etiam a quibusdam sero jam emendatur antiquitas, qui hæc reprehendunt. Nam *Pro Deum atque hominum fidem*, *Deorum* ajunt. Ita credo, hoc illi nesciebant, ho dabat hanc licentiam consuetudo? Itaque idem Poeta, qui insolitius contraxerat; *Patris mei meum factum pudet*, pro *meorum factorum*, & *Texitur: exitium examen rapit*, pro *exitiorum*, non dicit *liberum*, ut plerique loquimur, cum *Cupidos liberum*, aut *In liberum loco* dicimus, sed ut isti volunt, *Neque enim unquam in gremium extollas liberorum ex te genus*. &c. Hæc Cicero. V. eund. ibid. c. 47. & 46. ubi multa ad hanc rem. ¶ Vox ipsa Græca est, & Græce scribitur a plerisque antiquis Grammaticis, *Charis. l. 4. Diomed. l. 2.* & aliis. ¶ A Medicis ponitur syncopa pro animi subita defectione, *deliquio*. Sed neque hoc sensu Latinum usum habet.

Syncŏpe, es, n. 1. Syncopa dicuntur jumenta, quæ subita virium defectione in itinere corruunt. *Veget. l. 1. de re Vet. c. 36.*

Syncrisis, f. 3. Figura, eadem quæ Antithesis, qua res, atque personæ contrariæ inter se comparantur, ut apud *Cic. pro Mur. c. 9.* Vigilas tu de nocte, ut consultoribus tuis respondeas, ille, ut mature, quo intendit, cum exercitu perveniat, te gallorum cantus, illum buccinarum strepitus excitat. ¶ Vox Græca est, a συγκρίνω, *simul judico*, *comparo*.

Syndĭcus, i, m. *Sindico*, *rappresentante di qualche università*, *collegio*, *o Città*, σύνδικος, qui ab aliquo collegio, vel civitate ad causam ipsius agendam, ejusque jura tuenda electus est. A *Cic. in Divin. Ver.* actor dicitur. *Hermogenian. l. 1. Dig. de munerib. & honorib.* Munerum civilium quædam sunt patrimonii, alia personarum, personalia sunt civilia munera, defensio civitatis, idest ut Syndicus fiat, ut &c. *Arcadius leg. ult. ejusd. tit.* Defensores quoque, quos Græci συνδίκους appellant, qui ad certam causam agendam vel defendendam eliguntur. *Cajus Dig. l. 3. tit. 4. leg. 1.* Quibus autem permissum est corpus habere, collegii, societatis, sive cujuscumque alterius nomine, eorum proprium est, ad exemplum reip. habere res communes, arcam communem, & actorem, sive syndicum, per quem tamquam quod communiter agi, fieri oporteat, agatur, fiat.

Synecdŏche, es, f. 1. συνεκδοχή, Comprehensio, Intellectio, Tropus, per quem totum pro parte, vel vice versa, vel antecedentia pro consequentibus usurpantur. Hæc definitio complectitur octo illius modos, quibus Synecdoche fit. V. *Quintil. l. 8. c. 6.* ubi interdum Græcis, interdum Latinis literis hanc vocem scribit. ¶ Est etiam Figura verborum per detractionem, per quam aliquod vocabulum prætermittitur, quod facile ex cæteris intelligitur. Hæc Figura ab Auctore ad Her. non agnoscitur, vel cum Aposiopesi confunditur. Hujusmodi est illa apud *Cic. Att. l. 16.* Ego, si Tiro ad me, cogito in Tusculanum. h. e. si Tiro ad me venerit, cogito proficisci in Tusculanum.

Synecphonēsis, f. συνεκφώνησις, figura metrica, eadem quæ Synæresis, Græcæ originis, atque usus. *Mar. Victoria. Grammat. l. 1.*

Synĕdrus, m. 3. σύνεδρος, consessor, adsessor, consiliarius. *Liv. l. 45. c. 32. de Macedonibus:* Senatores, quos Synedros vocant, legendos esse, quorum consilio Respublica administraretur.

Synemmĕnon, i, συνημμένον, adjunctum, connexum, uti explicat *Gell. l. 16. c. 8.* ubi ostendit quid sit συνημμένον ἀξίωμα apud Græcos. ¶ *Nete synemmenon*, *trite synemmenon*, *paranete synemmenon* nomina sunt chordarum musicarum apud *Vitruv. l. 5. c. 4.* quarum prior *nete synemmenon*, h. e. ultima conjunctarum, respondere videtur ei, quæ a recentioribus Musicis dicitur *D la sol*. altera *paranete synemmenon*, h. e. penultima conjunctarum, *C sol fa*. tertia *trite synemmenon*. h. e. tertia conjunctarum, *B fa b mi*.

Synephēbi, m. 2. συνέφηβοι, adolescentes simul pubescentes. Quod nomen inditum est comœdiæ Statii Cæcilii. *Cic. 1. de Fin.* Synephebos ego, inquit, potius Cæcilii, aut Andriam Terentii, quam utramque Menandri legam? *Id. de Sen. c. 7.* Ait Statius in Synephebis.

Synephītes, æ, m. συνεφίτης, gemma lactei coloris, alio nomine galactites. *Plin. l. ult. c. 10.* Galactites ex uno colore lactis est. Eandem dicunt leucogæam, & leucographiam, appellam & synephitem, tritam lactis succo & sapore notabilem.

Synesius, ii, m. συνέσιος, Philosophus Christianus, e Pentapoli Africæ. Præsul Ptolemaidis factus, scripsit Græce libros in Grammatica, & Philosophia, Panegyricos, Epistolas, & alia. *Suid.*

Syngrapha, æ, f. *scrittura*, *cauzione*, *obbligo in iscritto*, Ger. *handschrifft*, Gall. *cedule*, Hisp. *cedula*, συγγραφή, scriptura, sive schedula, quæ fit propria manu contrahentium ad pactorum fidem, & ab utroque subscribitur, ac ab utraque parte servatur, a συγγράφω, *conscribo*, *simul scribo*. Differt a chirographo, ut ostendunt hæc *Asconii verba in 3. Verr.* Inter syngraphas, & cætera chirographa hoc interest, quod in cæteris tantum, quæ gesta sunt, scribi solent, in syngraphis etiam contra fidem veritatis pactio venit, &, non numerata quoque pecunia, aut non integre numerata, pro temporaria voluntate hominum scribi solent more institutoque Græcorum: & ceteræ tabulæ ab una parte servari solent, syngraphæ signatæ utriusque manu, utrique parti servandæ traduntur. Hæc *Asconius*. *Cicer. l. 7. Fam. ep. 17.* Tamquam enim syngrapham ad Imperatorem, non epistolam attulisses, sic pecunia ablata, domum redire properabas. *Id. de Arusp. resp. c. 13.* Alterum putabo regem, si habuerit, unde tibi solvat, quod ei per syngrapham credidisti. *Id. pro Dom. c. 50.* Facere syngraphas cum aliquo. *Id. pro Mur. c. 17.* Agere ex syngrapha, *far lite sopra una cauzione, o scrittura*. *Id. Attic. l. 5. ep. 21.* Postulare aliquid ex syngrapha. *pretendere in vigor d' una scrittura d' obbligo*.

Syngrăphus, i, m. idem ac syngrapha. *Plaut. Asin. 4. 1. 1.* Age, illum ostende, quem conscripsi, syngraphum inter me, & amicum, & lenam. ¶ Idem Plautus syngraphum posuit etiam pro chirographo, quod belli tempore datur, ut liber transitus quoquo sit, *passaporto*, *salvocondotto*. Sic enim ait *Captiv. 2. 3. 90.* Eadem opera a Prætore sumam syngraphum, quem hic ferat secum ad legionem, hinc ire huic ut liceat domum.

Synizēsis, is, f. συνίζησις, a σὺν, simul, & ἵζω, sedeo: figura est apud Grammaticos, cum duæ vocales, aut vocalis, & diphthongus in unam syllabam quasi considunt, ut in illo *Virg. Æn. 1. v. 702.* Aurea composuit sponda, mediamque locavit: & *Lucret. l. 1. v. 306.* Uvescunt: eadem dispansæ in sole serescunt: & apud Græcos Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος. *Servius ibid.*

Synnada, æ, f. & Synada, orum, n. 2. Synada, *Sinada*, urbs Phrygiæ Magnæ, hodie pene jacens, apud Juliopolim, & Eumeniam, marmore clara. *Cic. l. 3. Fam. ep. 8.* Iisdem diebus meus conventus erat Apameæ, Synnadis, Philomeli, tuus Tarsi. *Plin. l. 5. c. 29.* Alter conventus a Synnada accipit nomen.

synna-

Synnadensis, e, adject. ad Synnada urbem pertinens, ut Synnadense forum, *Cic. Att. l. 5. ep. 21.*

Synnadicus, a, um, adject. idem quod Synnadensis, ut Synnadicus lapis, apud *Plin. l. 35. c. 1.* ¶ Legitur & *Synnadicus*.

Synnas, vel Synas, vel Sinas, adis, (tot enim modis scriptum invenitur) f. urbs Phrygiæ, eadem quæ Synnada, marmoribus pulcre maculosis celebris. *Stat. l. 2. silv. 4. v. 36.* Sola nitet flavis Nomadum decisa metallis Purpura, Sola cavo Phrygiæ quam Synnados antro Ipse cruentavit maculis lucentibus Atys. *Id. l. 2. silv. 2. v. 87.* Synnade quæ moesta Phrygiæ fodere secures.

Synochitis, idis, f. συνοχῖτις, gemma, qua Magi umbras inferorum evocatas teneri asserunt. *Plin. l. ult. c. 11.* Anancitide in hydromantia dicunt evocari imagines Deorum, synochitide umbras inferorum evocatas teneri.

Synodia, æ, f. συνοδία, *congresso, colloquio*, congressus, colloquium, a σὺν, *simul*, & ὁδὸς, *via*. *Cic. Att. l. 10. ep. 7.* Injecta autem mihi spes quædam est, velle mecum Servium Sulpicium colloqui: Si vis esse volet, præclara synodia: Sin autem, erimus nos qui solemus. *Pleræque editiones habent* συνωδία *Græcis literis exaratum.*

Synodicus, a, um, adject. in itinere conjunctus. Synodica Luna dicitur a *Jul. Firmic. l. 3. c. 6.* cum est in conjunctione cum sole, quo scilicet tempore lumine omnino caret.

Synoditæ, arum, m. συνοδῖται, videntur esse monachorum comites in itinere, solent enim Monachi iter facientes aliquem ex collegii sui internuntiis ordine comitem ubique. hujusmodi monachos nunc Itali vocant *Laici*, aut *Conversi*. *Arcad. & Honor. l. 7. Cod. de episcop. audient.* Addictos supplicio nulli clericorum, vel monachorum, eorum etiam, quos Synoditas vocant, liceat vindicare.

Synodontes, συνόδοντες, pisces, qui & synagrides dicuntur. *Plin. l. 32. c. 11. Ovid. in Halieut. v. 107.*

Synodontites, m. 2. συνοδοντίτης, gemma ex cerebro synodontis piscis. *Plin. l. ult. c. 10.* Synodontites e cerebro piscium est, qui synodontes vocantur.

Synŏdus, di, f. 2. *sinodo, congresso*, σύνοδος, conventus, sive cœtus Ecclesiasticus religionis causa collectus. Scribitur & *Synhodus*. est enim ab ὁδὸς, via. *Leg. 23. Cod. de episc. & cler.* A sua Diœceseos synodis audiantur. *Ammian. l. 15. c. 7.* Synodus, ut appellant, removit (Athanasium) a sacramento quod obtinebat.

Synœcīosis, f. 3. συνοικείωσις, Figura verborum per detractionem, per quam duæ res inter se diversæ in oratione conjunguntur. Dicta est a σὺν, *simul*, & οἶκος, *domus*. Nam res diversas in unam sedem orationis congregat. Habet magnum usum, ut ait *Rutilius Lupus*, vel ex laude vitium, vel ex vitio laudem expetendi. Hujusmodi est tritum illud: *Tam deest avaro, quod habet, quam quod non habet.* *Quinctil. l. 9. c. 3.* ubi tamen Græcis literis scribit.

Synœcium, ii, n. contubernium, cohabitatio, σὺν, *simul*, & οἶκος, *domus*. *Petron. in Satyr. pag. 26.* Aliquis ex his, qui in eodem synœcio potant. Alii leg. *gynæcio*, seu *gyneceo*.

Synonētrum, i, n. συνώνητρον, publica specierum comparatio, quæ in commune fit, ut frumenti, vestium, armorum, & similium rerum ad publicum usum conquisitarum. *l. 3. Cod. Theodos. de publ. comparat.*

Synonymia, æ, f. συνωνυμία, Figura verborum per adjectionem, per quam plura verba ejusdem significationis in oratione ponuntur, quæ Latine dicitur Interpretatio, a σὺν, *simul*, & ὄνομα, *nomen*, quasi nomine cum alio in significatione communio. *Cic. 1. Catil.* Hic tu qua lætitia perfruere? quibus gaudiis exultabis? quanta in voluptate bacchabere? *Id. 2. Catil.* Abiit, excessit, evasit, erupit. *V. Quinctil. l. 8. c. 3.* ubi hanc vocem Græce scriptam usurpat.

Synōpe. *V.* Sinope.

Synopsis, is, f. *compendio, ristretto*, σύνοψις, a σὺν, *simul*, & ὄπτομαι, *video*. Usurpatur passim pro compendio multarum rerum sub uno aspectu positarum: sed hoc sensu caret idoneo latini scriptoris exemplo. ¶ Est item Ital. *inventario*, perscriptio compendiaria bonorum, ut simul omnia conspici possint. *Ulpian. l. 5. Dig. de reb. eor. qui sub tut. &c.* Si nemo invenitur, aut suspecti sunt, qui inveniuntur, jubere edi rationes, itemque synopsin bonorum pupillarium, advocatumque pupillo dari. *Alii leg.* itemque, si opus sit, pupillarium bonorum advocatum pupillo dare. ¶ Apud *Jul. Frontin.* Synopsis vocatur descriptio ædificii. *disegno, modello.*

Synoris, idis, f. *un paio*, par duarum rerum: a συνωρίς, biga. *Hieronym. epist. 7. ad Demetriad.* A sancta Christi synoride virgini traditum. *Al. aliter leg.*

Syntagma, atis, n. *trattato*, tractatus, documentum, σύνταγμα. Habet hanc vocem *Cic. l. 9. Fam. epist. 7. l. 12. ad Attic. epist. 47. & l. 16. epist. 7.* Sed ubique Græce scribit: est autem a σὺν, *cum*, & τάττω, *ordino*, *compono*.

Syntaxis, is, f. ordo, compositio, σύνταξις, a συντάττω, *ordino*, *compono*. Cicero habet hanc vocem ad *Att. l. 27. ep. 16. & l. 13. ep. 14.* sed græcis literis scribit. ¶ Adhibetur etiam a Grammaticis pro ordinatione, seu constructione partium orationis. *V. Priscian. l. 17. in princip.*

Syntecticus, a, um, συντηκτικὸς, qui syntexi frequenter corripitur, & animi deliquio laborat, vel cujus corpus longo morbo exhaustum est, & colliquefactum. *Plin. l. 22. c. 23.* Præcordiorum vitiis, syntecticis, comitialibus in vino, in aqua mulsa linguæ paralysi.

Syntexis, f. 3. σύντηξις, colliquatio, & tabes corporis ex diuturno morbo, extenuatio præ macie: item, defectio, & animi deliquium, quæ alias syncope dicitur, a συντήκομαι, quod est liquesco. *Plin. l. 20. c. 25.* Tali sorbitionis genere emendantur syntexes.

Synthĕsis, es, f. *composizione*, σύνθεσις, compositio, rerum quarumvis congeries, ac constructio, a συντίθημι, *compono*, *constituo*. *Seren. Sammonic. c. 60. de venenis prohibendis:* Antidotus multis Mithridatica fertur Consociata modis: sed Magnus scrinia regis (*Mithridatis*) Cum raperet victor, vilem deprehendit in illis Synthesin, & vulgata satis medicamina risit. *ingredienti di poco valore, o virtù.* ¶ Speciatim sic vocatur vestium variarum copia in arca constructa, & asservata. *Scævola l. 38. Dig. de aur. arg. leg.* Quæro, an ea universa veste, id est an ex synthesi tunicas singulas, & palliola Sempronia eligere possit. ¶ Eadem ratione vasorum congeries synthesis dicitur. *Stat. l. 4. silv. 9. v. 44.* Aut unam dare synthesin quid horres Alborum calicum, *un servigio di bicchieri*. *Martial. l. 4. ep. 46.* Et crasso figuli polita cæno Septenaria synthesis Sagunti. ¶ Sæpissime accipitur pro veste quadam cœnatoria, cujus usus erat domi in cœna, foris vero Saturnalium tempore. Erat autem veluti linteum pallium, quo cæteris vestibus depositis involvebantur cœnaturi, itemque in Saturnalibus eo amicti prodibant, quia eo tempore crebrius convivia agitabant. Extra hæc tempora synthesi indutum prodire, mollitiei dabatur, & probro: hinc reprehendit Neronem *Suetonius in ejus vita c. 51.* quod tali cultu incederet. *Martial. l. 5. ep. 80.* Undecies una surrexti, Zoile, cœna, Et mutata tibi est synthesis undecies. *Id. l. 14. ep. 1. de Saturnalium celebratione:* Synthesibus dum gaudet eques, dominusque senatus: Dumque decent nostrum pilea sumpta Jovem. ¶ Denique synthesis est figura syntaxeos, ubi constructio non ad verba, sed ad verborum sensum refertur, estque duplex: alia, cum nomini collectivo singularis numeri verbum pluralis subjicitur, ut in illo *Virg. Æn. 1. v. 216.* *Pars in frusta secant:* Alia, cum altero substantivo nomine posito, alterum subintelligitur, & cum illo adjectivum concordat, ut in illo *ejusd. Æn. 12. v. 899.* Vix illud lecti bis sex cervice subirent, Qualia nunc hominum producit corpora tellus. *corpora* enim posuit, sed *vi lecti* ad *homines*, quod in mente habebat, retulit. Utrumque syntaxeos genus est in illo *Statii Theb. 7. v. 605.* Subeant Tegeæ juventus Auxilio tardi.

Synthesīnus, a, um, adject. a synthesi. *Sueton. in Ner. c. 51.* Plerumque synthesinam indutus. subaudi *vestem*. h. e. synthesim.

Syntŏnus, a, um, adject. σύντονος. *Quinctil. l. 9. c. 4. prope fin.* Quotidie magis lascivimus, syntonorum modis saltitantes. Ubi *syntona* videntur esse musica quædam scabella, quæ pedibus pulsata symphoniacum quendam, ejusdemque semper tenoris sonum edebant modemodo voci aptum. Alii tamen leg. *Sybariticorum*.

Syntrophium, ii, n. συντρόφιον, herba, quæ rubus, seu ruscus dicitur. *Apulei. de herb. c. 87.*

Syphax, acis, m. Σύφαξ, Numidiæ Rex, qui cum Scipioni per Lælium fuisset conciliatus, belliquæ societatem cum eo iniisset, postea violata fide Annibali adhæsit. Tandem victus a Masinissa, vivus in Scipionis manus perductus est, a quo in triumphum ductus, & deinde in carcerem inclusus veneno, vel inedia vitam finit, ut Polybius narrat. Nam *Liv. l. 30. c. ult.* dicit, eum mortuum fuisse Tybure ante triumphum. Regnum ejus Masinissæ concessum est. Ejus regia fuit Siga urbs. *Plin. l. 5. c. 2.* In obliquis penultimam longam habet. *Ovid. 6. Fast. v. 769.* Postera lux melior mactit Masinissa Syphacem. Reperitur tamen corrupta. *Claud. de bello Gild. v. 91.* Haurire venena Compulimus dirum Syphacem, fractumque Metello, &c.

Syracosius. *V.* Syracusius.

Syracūsæ, arum, f. 1. *Siracusa*, *Saragosa*, Συράκουσαι, urbs Siciliæ, quatuor urbibus constans, Neapoli, Achradina, Tyche, & Insula, teste *Cicerone 4. Verr. Diodoro*, & *Livio*; ambitu supra 22. M. P. Est in ora orientali Vallis Notinæ, ubi fons Arethusa, inter Catinam & Pachynum prom. Prius Ortygia dicebatur. Condita fuit ab Archia Corinthio, teste Stephano. Fuit pulcherrima, & potentissima. Genuit multos magnos viros, in his Archimedem summum illum Mathematicum, Theocritum, qui Bucolica scripsit, Epicharmum, & Demolchum ejus filium insignem Comicum Olympiade 73. Philemonem novæ Comœdiæ scriptorem, ætate Alexandri Magni, qui anno 90. nimio risu obiit, Phocinum item Comicum sub Gelone Tyranno. Vino etiam celebris est. *Solinus in Polyhistore* scribit, in Sicilia primum Comœdiam inventam fuisse. *Ovid. 4. Fast.* Utque Syracusas Arethusidas abstulit armis Claudius, & bello te quoque cepit, Eryx.

Syracusāni, orum, m. pl. cives Syracusarum, qui & Syracusii, & Arethusii. Ditissimi erant. Eo divitiarum pervenere, teste *Strabone l. 6.* ut proverbio diceretur, *Ne decima quidem Syracusanorum pars*, in eos, qui se divitias vendidarent. Ut autem olim erant opibus florentissimi, sic fuere & voluptatibus deditissimi, ut propterea *Mensa Syracusana*, proverbio satis vulgato, apud Aristophanem, Athenæum, & alios, de mensa lautissima diceretur. Olim longum bellum cum Catinensibus gessere. *Justin. l. 4. c. 3. & 4.*

Syracusius, & Syracosius, & Syracusanus, a, um, adject. *Siracusano*, ad Syracusas pertinens. *Claud. in epigr. de sphæra Archimedis:* Ecce Syracusius transtulit arte senex. *Ovid. 4. Fast.* Arte Syracusia suspensus in aere clausa stat globus. h. e. arte Archimedis. Alii leg. *Syracosia*. *Id. in Ibin.* Utque Syracosio perstricta fauce Poetæ. h. e. Philemoni, qui Syracusius fuit. *Vir. Ecl. 5.* Syracusio versu ludere. h. e. Bucolico, quale fuit carmen Theocriti Syracusii. Hic quoque alii leg. *Syracosio*. *Plaut. Men. 5. 9. 20.* Siculus sum Syracusanus.

Syræum, *V.* Siræum.

Syri, orum, m. pl. pop. Syriæ, qui etiam in Cappadocia sunt, teste Strabone, qui & Leucosyri *Plinio*, & *Ptolemæo*. *Cic. 2. de Or.* Nostros homines similes esse Syrorum venalium, ut quisque optime Græce sciret, ita esse nequissimum. ¶ Fortunam coluere. Pisces etiam venerati sunt, quibus vesci nefas putabant. Causam *Ovidius 2. Fast.* affert, quia, cum olim Venus una cum Cupidine Typhonem fugeret, bello Gigantum, & in Euphratem cantatum strepitu perterrita prosiluisset, duo pisces accurrere, qui eos suis humeris incolumes vexerunt, qui etiam eo merito in cœlum a Poetis translati fuisse finguntur. ¶ Hortorum cultores fuisse feruntur, ut *Multa Syrorum olera*, apud *Plinium l. 20. c. 5.* vice proverbii habeatur in eos, qui in rebus plus voluptatis, quam utilitatis afferentibus occupantur. ¶ Callidi, & fraudulenti sunt. Hinc *Syri adversus Phœnices* apud *Suidam* proverbium est in versipelles, & fraudulentos mutuo, qui hoc agant, ut dolis se mutuo circumveniant, quales erant inter se Syri, & Phœnices. Nisi dicamus, hoc proverbium in maleficos proferri, quales Syros fuisse tradunt. ¶ Plurimi Syrorum servi erant apud Romanos: unde *Syrus* servile nomen est apud Comicos. *Juvenal. sat. 6.* Quam, quæ longorum vehitur cervice Syrorum.

Syria, æ, f. 1. *Soria*, Turcis *Souristan*, Συρία, prov. Asiæ. Ejus fines sunt a Sept. Amanus mons, quo a Cappadocia, & Armenia separatur, a Mer. Arabia Petræa, & Ægyptus, ab Occ. ejusdem Arabiæ Petrææ pars, & mare Syriacum, sive Phœnicium, usque in Ægyptum, & Amanus mons, quo a Cilicia submovetur, ab Or. Euphrates amnis, quo discernitur a Mesopotamia, usque ad Thapsacum opp. atque inde Arabia deserta. ¶ Differt ab Assyria. Nam Assyria est ultra Mesopotamiam, & trans Tigrim fl. Mediam, & Susianam versus. Cæterum multi hæc nomina confundunt, ut *Herodotus*, qui Syros a Græcis dictos, Assyrios a Barbaris dici scribit, & illis Chaldæos annumerat. *Acron* quoque, & *Porphyrio* insignes Grammatici, apud Horatium, eam, quæ nunc Syria dicitur, olim Assyriam dictam, addita syllaba, scribunt. Ammianus Marcellinus similiter *l. 23.* scribit, quæ olim Assyria dicebatur, nunc omnem Syriam appellari.

Syriăcus, a, um, Συριακὸς, quod ad Syriam pertinet, ut Boves Syriaci, idest qui sunt in Syria. *Plin. l. 8. c. 45.* Syriacis non sunt palearia. ¶ Syriacus Prætor, qui Syriam regit. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 2.* Nam si tu interioribus viciniis tuis, Ciliciæque, & Syriaco anteponis. ¶ Syriacum, seu Syrium mare, Phœnicium Plinio, Sidonium Eustathio, Judaicum Tacito, *Mare di Soria*, mare apud Syriam, quod Phœniciam, Palæstinamque alluit. ¶ Radix Syria, idem ac Silphium, quod Latini laserpicium vocant, quia, ut inquit Dioscorides, ex Syria, & Media optima hujusmodi radix afferebatur. Vulgus nostrum hanc herbam, ut inquit Ruellius, pariter & radicem ab auctoritate, & nobilitate Angelicam, & radicem S. Spiritus, & Imperatoriam appellat. *Col. l. 11. c. 13.* Nec minus, si veram, & æstivum fructum voles habere, Syriacæ radicis, & rapi, utpique semina obrues. ¶ Syriacus ros, *Zuccherino*, cœli sudor, sive aeris se se expurgantis succus, in foliis stirpium concrescens, præcipue in Syria, juxta Libanum montem, unde & nomen accepit. Arabes manna appellant: quo nomine utuntur & Officinæ. Quidam accipiunt pro succo radicis silphii, qui Græcis ὀπὸς κυρηναϊκὸς etiam dicitur, hoc est succus Cyrenaicus, quod in Cyrenaica provincia, quemadmodum & in Syria, optimus nasceretur in silphio. *Col. l. 9. c. 13.* Vel uvæ passæ cum rore Syriaco cum pari mensura pinsitæ. ¶ Syriacus raphanus, species raphani cæteris raphani speciebus suavior, & tenerior, & patientior hyemis. A Syria, unde primum advectus fuit, nomen retinuit. *Plin. l. 19. c. 5.* Alterum rapi figura, quod vocant Syriacum, suavissimum fere, ac tenerrimum, hyemisque patiens. Pœnicipuum tamen est, quod e Syria non pridem advectum apparet, quoniam apud Auctores non reperitur: id autem tota hyeme durat. ¶ Lapis Syriacus, idem ac tecolithus, qui calculos renum frangit, qui alias Judaicus vocatur, ut Aetius auctor est. Causa utriusque nominis est, quia nascatur in Judæa, sive Syria Palæstinæ. Meminit & *Solinus* & alii.

Syriatĭcus, a, um, adject. idem quod Syriacus. *Florus l. 2. c. 9.* Syriatico bello successit, ut debebat, Ætolicum. *Salmasius* notat, in antiquis codicibus frequentius reperiri *Syriaticus*, quam *Syriacus*. Alii tamen in loco Flori allato leg. *Syriaco*.

Syrictæ, m. 1. συρίκται, pop. inter Nomadas Indiæ. *Plin. l. 7. c. 2.* Megasthenes gentem inter Nomadas Indos narium loco foramina tantum habentem, anguium modo loripedem, vocari Syrictas.

Syrĭcus, a, cum, adject. idem quod Syriacus, ut Syrica mala. *Colum. l. 5. c. 10.* Syricum atramentum. *Plin. l. 37. c. 6.* ubi docet, ita vocari colorem quendam factitium ex sinopide, & sandyce mixtis, quo minium adulteratur.

Syringatus, a, um, adject. excavatus in modum fistulæ, intus inanis factus. Hædus syringatus dicitur ab *Apic. l. 8. c. 6.* cujus intestina probe expurgata, omni emissa fæce, & vacua facta sunt, ut condimentis farciri possint, quibus postea confutis, integrum coquitur, & mensæ infertur.

Syria-

Syringia, æ, f. genus calami, qui totus concavus est, utilissimus fistulis, quoniam nihil est ei cartilaginis atque carnis. *Plin. l. 16. c. 36.*

Syringites, æ, m. 1. συριγγίτης, gemmæ genus, a σύριγξ, *fistula*. *Plin. l. 37. c. 10.* Syringites fistulæ internodio similis, perpetua fistula cavatur.

Syrinx, gis, f. Nympha Arcadiæ, quæ cum Panos vim effugere non posset, miseratione Deorum mutata est in palustres calamos. *Ovid. 1. Met.* Inter Hamadryadas celeberrima Nonacrinas Najas una fuit, Nymphæ Syringa vocabant. ¶ Ex iis calamis idem Pan concinnuvit fistulam, quam sæpe inflabat ad Nymphæ desiderium levandum, eodemque nomine Σύριγγα, appellavit, quæ vox Græce calamum, seu fistulam pastoritiam significat: item canaliculum, seu cavitatem in catapulta. *Vitruv. l. 10. c. 15.* Canaliculi, qui Græce σύριγξ dicitur, longitudo &c. Alii leg. τρύξ. ¶ Sunt etiam syringes cavitates subterraneæ. *Ammian. lib. 22. c. 39.* Sunt & syringes subterranei quidam, & flexuosi secessus. *Id. lib. 27. c. 15.* Aut in cavernis minutis terrarum, quas syringas vocamus.

Syriscus, i, adject. diminut. a *Syrus*, Συρίσκος. Apud *Terent. Adelph. 5. 1.* ita appellatur Syrus servus blandiendi causa.

Syrissa, æ, f. Σύρισσα, mulier e Syria, a *Syrus*, ut Libyssa a Libys, Cilissa a Cilix. *Virg. in Copa*, v. 1. Copa Syrissa, caput Graja redimita mitella.

Syrite, es, f. 1. ins. Joniæ, apud Ephesum, quæ nunc mediterranea effecta est. *Plin. l. 2. c. 89.*

Syrites, æ, m. 1. Συρίτης, genus lapidis. *Plin. l. 11. c. 37.* In vesica lupi lapillos, qui syrites appellatur.

Syrium, ii, n. Σύριον, oleum, seu succus lilii expressus. *Plin. lib. 21. cap. 19. & lib. 13. c. 4.*

Syrius, a, um, Σύριος, quod est ex Syria. *Virg. 2. Georg.* Crustumiis, Syriisque pyris, gravibusque volemis. *Col. l. 5. c. 10.* Ea sunt Crustumina regia, Signina, Tarentina, quæ Syria dicuntur. ¶ Syrium munus, unguentum e Syria. *Prop. l. 2. el. 11.* Cum dabitur Syrio munere plenus onyx. ¶ Syria Dea, eadem videtur esse quæ Cybele Deum mater, ut probat *Selden.* in libro de Diis Syris. Alii Venerem esse voluerunt, alii Junonem. *Flor. l. 3. c. 19.* Syrus quidam, fanatico furore simulato, dum Syriæ Deæ comas jactat, ad libertatem servos concitavit.

Syrma, atis, n. Σύρμα, genus vestis longæ, humum verrens, a Σύρω, traho. *Donat. sive alius prolegom. in Ter.* Syrmata dicta sunt ab eo, quod trahuntur, quæ res ab fœminea luxuria instituta est. Nempe syrma vestis erat oblonga; unde *profundum* appellat *Sidonius l. 8. ep. 11.* Hoc vestis genere in tragœdiis utebantur, teste Polluce, quo personæ heroum, vel heroinarum viderentur proceriores. *Valer. in Phormione, apud Priscian. l. 6.* Quid his cum tragicis versibus, & syrma facis! Ubi *syrma* antique usurpat pro *syrmate*. *Juven. sat. 8. v. 229.* Longum tu pone Thyestæ syrma, vel Antigones. Quo ex loco patet, *syrma* ad utrumque sexum pertinuisse. *Prudent. in Psychomachia v. 363.* Ut tener incessus vestigia syrmate verrat. ¶ Metonymice ponitur pro tragœdia, pro stylo tragico. *Martial. l. 4. epigr. 49.* Musa nec insano syrmate nostra tumet. idest stylo tragico. *Id. l. 12. ep. 96.* Aptasti longum tu quoque syrma tibi. h. e. tu quoque te ad tragœdiam contulisti.

Syrmaticus, a, um, adject. ut syrmaticum jumentum, apud *Veget. l. 3. Rei veter. c. 22.* h. e. claudicans, & dolore ejusque coxam trahens.

Syrna, f. 1. Σύρνα, opp. in Cherroneso Cariæ adhærente, a Podalyrio conditum, & e nomine Syrnes uxoris ejus ita appellatum. Ferunt enim, Podalyrium, cum in Cariam esset ejectus, a caprario quodam fuisse servatum, & ad Damæthum regem deductum, cujus filiam de tecto delapsam cum detracto ex utroque brachio sanguine servasset, admiratus hominis ingenium Damæthus, filiam, ejus beneficio servatam, ei uxorem tradidit, Cherroneso illi in dotem attributa; in quo Podalyrius duas urbes condidisse traditur, quarum alteri uxoris, alteri pastoris nomen indidit. *Steph.*

Syrbotæ, m. 1. pop. Æthiopiæ, altitudinis octo cubitorum, ad Astapum fl. inter Nomades. *Plin. l. 6. c. 30. l. 7. c. 2.*

Syrophœnicia, æ, f. regio Phœniciæ proxima Syriæ maritimæ.

Syrophœnix, icis, com. 3. qui est ex Syrophœnice, idem ac Phœnix. *Juven. sat. 8.* Obvius assiduo Syrophœnix udus amomo.

Syros, i, f. *Sira*, insula maris Ægæi, una ex Cycladibus, patria Pherecidis. *Plin. l. 4. c. 12.*

Syrpe. V. Sirpe.

Syrticus, a, um, adject. ad syrtim pertinens. *Senec. de vita beat. c. 14.* Deprensosi in mari syrtico, modo in sicco relinquuntur, modo torrente unda fluctuantur. *Id. epist. 90.* Gentes syrticæ. ¶ Ponitur & generatim pro arenoso, sterili. *Lucan. l. 10. c. 38.* Syrticus Ammon. *Sidon. l. 8. ep. 12.* Syrticus ager, & vagum solum.

Syrtis, is, vel idis, f. *sirte*, σύρτις, locus arenosus in mari a σύρω, *traho*, quasi σύρσις, *tractus*. Etymon id approbat Sallustius in Jugurtha, ubi a tractu syrtes Africæ nominatas ait. Ac respexit eodem *Festus Avienus*, cum ait, Late trahit æquora syrtis. *Virg. 10. Æn.* In syrtis, in saxa volans vos Turnus adurro. Ubi *syrtis* accusativus pluralis est per contractionem pro *syrtes*, vel *syrteis* more Græcorum. ¶ Speciatim, per excellentiam, dicitur de mari vadoso, & scopuloso Africæ, inter Byzacenam ad Occ. & Cyrenaicam ad Or. longe, lateque diffuso, *le secche di Barbaria*, quod apud *Senecam* mare Syrticum. In magnam, & parvam dividitur. Magna, seu major sinus est magnus maris Mediterranei in ora Africæ, inter Leptim magnam ad Occ. & Berenicen urb. Cyrenaicæ ad Or. vulgo *Golfo di Solocho*, & *Golfo de Palo*, al. *Golfo di Sidra*. Syrtis parva, seu minor est sinus maris Mediterranei in ora Africæ, inter Taphruras ad Occ. & Zetham prom. ad Or. apud Leptim magnam, *Golfo di Caps* Ortelio, & *Golfo di Berres* Fazello. Utraque Syrtis navigantibus est periculosissima, quod mare ibi vadosum sit, arenæ vehens cumulus, qui loci faciem vicissim immutant, dorsique, & brevia in alia, atque alia loca transferunt. *Sallust. in Jug. c. 78.* Duo sunt sinus prope in extrema Africa, impares magnitudine, pares tamen natura, quorum proxima terris perlata sunt, cæterum, uti fors tulit, alta, alias tempestate vadosa. Nam ubi mare magnum esse, & ventis sævire cœpit, limum, arenamque, & saxa ingentia fluctus trahunt: ita facies locorum cum ventis simul mutatur. *Virg. 4. Æn.* Et Numidæ infræni cingunt, & inhospita Syrtis. ¶ Aliæ quoque celebres syrtes sunt, ut in America Septentrionali, in mari Æthiopico, &c. de quibus V. Geographos. ¶ Translate Syrtis patrimonii; h. e. vorago: quam tamen metaphoram minus probat *Cicero l. 3. de Orat. c. 41.* & *scopulum* aptius esse scribit.

Syrtites, æ, gemma, ita dicta quod circa Syrtes Libyæ permixta arenis, fluctibus expulsæ fervente freto reperitur. *Plin. l. 37. c. 10.*

Syrus, i, scrobs subterranea. V. *Sirus*.

Syrus, a, um, adject. idem quod Syrius, & Syriacus, ut Syra lagena, *Martial. lib. 4. epigr. 46.* Syra vina, *Horat. l. 1. od. 31.* ¶ Syri, populi Syriæ, V. supra Syri.

Systema, matis, n. *sistema*, Σύστημα, compages, constructio. Solet adhiberi pro rerum dispositione, quo sensu nondum vidimus idoneum latini scriptoris exemplum. ¶ Transfertur ad explicanda genera multorum tonorum musicalium, qua de re V. *Mart. Capellam l. 9. tit. quid sit systema*.

Systole, es, f. 1. Συστολή, Figura Poetica, per quam syllaba natura longa corripitur. *Virgil. 6. Æneid.* Illæ autem, paribus quas fulgere cernis in armis. ¶ Locum etiam habet, cum syllaba longa positione, altera consonante extrita, brevis fit. *Lucan. lib. 8.* Cur obitis Magno tumulum, Manesque vagantes? V. *Diomed. lib. 2.* & *Charis. lib. 4.* qui tamen Græce semper hanc vocem usurpant.

Systylos, i, Σύστυλος, species ædium columnas habens rariores pycnostylo, crebriores autem diastylo, ita ut inter unam alteramque columnam duarum columnarum crassitudo interjaceat. *Vitruv. l. 3. c. 2.*

Syzygia, vel Syzugia, συζυγία, conjugatio, conjunctio, a σύν, & ζεύγνυμι, *copulo*, *jungo*. Figura est Poetica, quæ fit variorum pedum velut in unum pedem collecta conclusione, ut definit *Sergius Grammat. in Donat. pag. 1832. editionis Putschii*. ut si v. g. dictio aliqua quatuor syllabarum numerum excedens, in duas partes, aut tres dividatur, hæ partes syzygiæ appellantur, ut *ædificatio* nullum per se pedem efficit, at si dividatur hoc modo *ædifi-catio*, duos dactylos facit; si hoc modo *ædifica-tio*, choriambum, & pyrrhichium.

DE LITTERA T.

T Litera consonans muta, cognationem quandam habet cum *d*, ut ait *Quintil. l. 1. c. 4.* Veteres namque *Alexanter*, & *Cassantra* olim scripsere, quod postea *Alexander*, & *Cassandra*. ¶ In veteribus Senatusconsultis litera T subscripta significabat, illud Senatusconsultum a tribunis pl. quoque approbatum fuisse. *Valer. Max. l. 2. c. 2.* ¶ In prænominibus T. significat *Titus*, ut T. Livius, T. Manlius.

T ANTE A.

Taautes, Deus apud Phœnices, ut Saturnus apud Latinos. *Var. l. 4. de L. L.* Principes dei Cœlum, & Terra, hi iidem, qui in Ægypto Serapis, & Isis, qui sunt Taautes, & Astarte apud Phœnicas.

Tabanus, i, m. 2. *tafano*, Germ. *bræme*, Gall. *taon*, Hisp. *tavano*, μύωψ, vel οἶστρος, prout Glossæ Cyr. interpretantur, muscæ genus, quod & *asilum* Latini nominant, in ore aculeum habens, quo armenta maxime infestat. Unde Poetæ fingunt, Jo puellam, tabano a Junone immisso, versam fuisse in insaniam. *Varro lib. 2. de R. R. c. 5.* Itaque quod eas æstate tabani concitare solent, & bestiolæ quædam minutæ sub cauda. *Plin. l. 11. c. 28.* Reliquorum quibusdam aculeus in ore, ut asilo, sive tabanum dici placet, item culicibus, & quibusdam muscis.

Tabefactus, a, um, nom. particip. *liquefatto*. *Solin. c. 8.* Tabefactis nivibus, & liquentibus.

Tabella, æ, f. *tavoletta*, πινάκιον, parva tabula. *Plin. l. 16. c. 39.* Lignum tabellis pictorum immortale. *Cic. 7. Fam. ep. 23.* Exhedria tabellis ornare, *di quadri*. *Martial. l. 11. ep. 30.* Pistor multiplices struit tabellas. h. e. placentas in modum tabellarum. ¶ Dicitur etiam de codicillo, in quo scribebant, *scrittura*, *lettera*. *Fest.* Tabellis pro chartis utebantur antiqui, quibus ultro, citrove, sive privatim, sive publice opus erat, certiores absentes faciebant. Unde adhuc tabellarii dicuntur, & tabellæ missæ ab Imperatoribus. Hæc *Fest.* Fiebant tabellæ istæ e fago, abiete, buxo, tilia, sive phylira, acere, citro, ebore. Iis vero cera inducebatur: unde *ceratas tabellas* legimus, & *ceram* simpliciter pro *tabellis*. Hasce tabellas postquam scripserant, lino obligabant, & ceram anulo suo obsignabant. Hinc *Plaut. Pseud. a. 1. sc. 1. v. 39.* Phœnicium Calidoro amatori suo Per ceram, & linum, literasque interpretes Salutem mittit. Et *Bacch. a. 4. sc. 4. v. 98.* Cedo tu ceram, ac linum actutum, age, obliga, obsigna cito. Et *Cicero 3. Catil. c. 5.* Tabellas proferri jussimus, quæ a quoque dicebantur datæ. Primum ostendimus Cethego, signum cognovit. Nos linum incidimus, legimus: erat scriptum ipsius manu, &c. Rursus *Plaut. Curc. 2. 3. 86.* Tabellas obsignare, *sigillare*. *Juvenal. sat. 6. v. 179.* Si tibi legitimis pactam, junctamque tabellis Non es amaturus. h. e. uxorem ductam rite, & secundum leges, conventione matrimoniali in tabellis perscripta. Tabellis obsignatis cum aliquo agere, est suo illum scripto convincere. *Cic. 5. Tusc. c. 11.* Tu quidem tabellis obsignatis agis mecum, & testificaris, quid aliquando dixerim, aut scripserim. ¶ Tabellæ item dicebantur, in quibus populus suffragium, aut judices sententiam perscribebant. *Cic. in Pis.* Me universa civitas non prius tabella, quam voce priorem Consulem declaravit. *Id. 2. Ver.* Ceratam unicuique tabellam dari cera legitima, non illa infami, ac nefaria. ¶ In Comitiis de legibus diribitores duo tabellarum genera populo distribuebant, unum, in quo duæ literæ U. R. scriptæ erant, idest *Uti rogas*, *Uti tu*, *qui legem fers*, *me rogas*, *ita jubemus*, alterum, in quo litera A, quæ significabat *Antiquo*, idest *legem respuimus*. Si igitur cives legem acciperent, punctum scribebant in tabellis, in quibus erant literæ U. R. illoque puncto significabant, se velle, sicuti interrogabantur: si improbabant, punctum scribebant in tabellis, in quibus erat litera A, & eo puncto significabant, se antiqua velle, legemque illam repudiare. *Sigon. de Judiciis, l. 3. c. 15.* In Comitiis de reis ternæ tabellæ dabantur, sive judicium a Populo, sive a Judicibus fieret, quarum in una scriptum erat A, idest *Absolvo*; in altera C, idest *Condemno*; in tertia N. L. idest *Non liquet*, h. e. *caussam plane non intelligo*, *quare neque absolvo*, *neque condemno*. Igitur cives, in quo vellent tabella, punctum scribebant, quemadmodum cuique videretur. *Sigon. de Judiciis, l. 2. c. 22.*

Tabellarius, ii, m. *corriero*, *portalettere*, Hebr. [illegible], Ger. *brieffträger*, Gall. *courrier*, Hisp. *correo*, γραμματοφόρος, qui tabellas, idest literas perfert. *Cic. 2. Phil. c. 31.* Janitor, quis tu? a Marco tabellarius. *Id. l. 14. Fam. ep. 22.* Nos quotidie tabellarios vestros expectamus. ¶ Accipitur item pro eo, qui rationes conficit, & data, acceptaque in tabulas refert, *computista*. *Sidon. lib. 4. ep. 11.* Ille suscipiebat hunc granditer, habens in eo consiliarium in judiciis, vicarium in ecclesiis, procuratorem in negotiis, villicum in prædiis, tabellarium in tributis, in lectionibus comitem, in expositionibus interpretem, in itineribus contubernalem. Alii leg. *tabularius*.

Tabellarius, a, um, πινακικός, quod ad tabellas pertinet. Lex tabellaria fuit, ne suffragia posthac a Populo voce, sed tabella, idest ne palam, & aperte, sed clam, & occulte ferrentur. Hac lege constitutum fuit genus illud libertatis Civium Romanorum, quo Civium suorum gratiæ non erant obnoxii; qui enim palam alicui repugnare non audebant, per tabellas quidvis peterant efficere sine ullius offensione. Hujus generis leges quatuor fuere. Prima Gabinia, lata a Gabinio, ut populus in creandis Magistratibus suffragium non, ut antea, voce, sed per tabellas ferret: altera Cassia, lata a L. Cassio Longino, ut in judiciis quoque tabellæ adhiberentur, excepto perduellionis crimine. Tertia Papiria, lata a C. Papirio Carbone, oratore illo eloquentissimo, ut leges etiam per tabellas juberentur, aut vetarentur: quarta denique Cœlia, lata a quodam Cœlio trib. pl. quæ sancit, ut etiam in judiciis perduellionis usus tabellarum esset: atque his quatuor legibus completi sunt ea omnia, quæ suffragiis ferendis transigi poterant. *Cic. 3. de Legib. c. 15.* Quis non sentit, auctoritatem omnem optimatium tabellariam legem abstulisse? V. *eund. ibid. & cap. 16.* *Plin. lib. 3. epist. 20.* & *lib. 4. epist. 25.* ¶ Tabellariæ naves sunt, quæ præmitti solent, & nuntiare secuturæ classis adventum. *Senec. epist. 77.* (*al. 78.*) *inviso*.

Tabellio, onis, m. *notajo*, γραμματεύς, notarius, qui tabulas, hoc est testamenta, & publicas scripturas conficit. *Firmic. l. 4. c. 5.* Tabelliones publicos facit, qui ex literis quærant vitæ subsidia. *Capitolin. in Macrino, cap. 4.* Venatur primo, mox etiam tabellio. ¶ Utrum idem notarius dici possit, V. *Notarius*.

Tabeo, es, bui, sine sup. n. 2. *liquefarsi*, τήκομαι, langueo, deficio, consumor. *Ovid. 7. Met. v. 541.* Lanæque cadunt, & corpora tabent. ¶ *Virg. 1. Æn. v. 172.* Sale tabentes artus in litore ponunt. h. e. fessos, & languidos incommodis navigationis, & nausea.

Taberna, æ, f. 1. *bottega*, Ger. *laden*, Gall. *boutique*, *logis*, Hisp. *tienda*, *venta*, ἐργαστήριον, dicta est quasi *tabulerna* per syncop. a *tabula*. nam proprie significat ædificium, seu casam ex tabulis constructam, ut ait *Ulpian. l. 183. Dig. de Verb. sign.* quo sensu fortasse usurpavit *Horat. l. 1. od. 4.* Pallida mors æquo pulsat pede pauperum tabernas, regumque turres. quamquam & de loco, ubi merces

res venduntur, commode accipi potest. Differt ab officina, quia in hac res ab opificibus efficiuntur, in taberna vero venduntur. *Cic. 2. Philip. c. 9.* Taberna libraria. *Id. pro Cluent. c. 63.* Instructa, & ornata taberna medicinæ exercendæ causa, *una spezieria*. *Var. l. 7. de L. L.* Taberna vinaria. *Plaut. Men. 3. 2. 81.* Taberna diversoria. *osteria*. *Cic. 2. de Inv. c. 4.* Divertere ad tabernam, *andar all' osteria*. *Liv. l. 26. c. 11.* Taberna argentaria. *bottega da orefice*. ¶ Romæ in foro plures erant tabernæ, præcipue argentariæ, apud quas auctiones fieri solebant, ut ex *Cic. pro Cæc.* & *Quintil. l. 6.* colligitur. Aliæ veteres dicebantur, aliæ novæ, quarum mentio fit a *Plaut. in Curcul. 4. 1. 19.* & a *Liv. l. 26. c. 27.* ¶ Pro officina *Juvenal. sat. 13. v. 45.* & jam siccato nectare tergens Brachia Vulcanus Liparæa nigra taberna.

Tabernaclarius, ii, m. qui tabernas conficit. *Inscript. apud Gruter. pag. 642. n. 8.* Collegium tabernaclariorum.

Tabernacŭlum, li, n. *tabernacolo, alloggiamento, padiglione*, [illegible], Ger. *hutten*, Gall. *tabernacle*, Hisp. *tienda de lienço, o tablas*, σκήνωμα, subitaria quoddam tectum frondibus, aut stragulis opertum, adversus Solis, tempestatisque injuriam; cujusmodi sunt, quæ in castris excitantur, & modo huc, modo illuc transferuntur, a *taberna*, quod veluti taberna quædam sit. *Cæs. l. 6. B. G.* Hic, dissisus suæ, ac omnium saluti, inermis ex tabernaculis prodit. *Cicer. in Pison. c. 25.* Domum mihi biduo ante conduxeras; quæ si vacua non fuisset, in campo Martio mihi tabernaculum collocassem. Et translate. *Id. 3. de Orat. c. 20.* Qui in una philosophia quasi tabernaculum vitæ suæ collocarunt. ¶ Capere tabernaculum augures dicebantur, cum ad augurium captandum locum eligebant, tabernaculumque statuebant, ex quo de cœlo servarent. *Cic. l. 2. Div. c. 17.* Cum tabernaculum vitio cepisset imprudens. *Id. ibid. l. 3. c. 35.* Tabernaculo recte capto.

Tabernarius, ii, m. *bottegaio*, [illegible], Germ. *kramer*, Gall. *taverniér*, Hisp. *tendero, o mesonero*, [illegible], κάπηλος, institor, qui in taberna merces suas venales habet, qui eas minutatim vendendis præest. *Cic. pro Flac. cap. 8.* Opifices, & tabernarios, atque illam omnem fæcem civitatum, quid est negotii concitare? ¶ Sumitur etiam pro eo, qui præest curandis tabernis, ut aquarius pro aquarum, & aquæductuum curatore. *Cæl. Cic. l. 8. Fam. ep. 6.* Nisi ego cum tabernariis, & aquariis pugnarem, veternus civitatem occupasset. Tabernarios *Cælius* hic vocat non omnes omnium mercium institores, verum eos omnes, quorum in tabernas homines cibi gratia conveniunt, hoc est caupones. V. Manut. ad hunc locum. ¶ Adjective tabernarias blanditias dixit *Apul. in Apolog.* hoc est, rusticas, plebejas, viliores, quales adhiberi solent ab hominibus cauponas frequentantibus, vel ab ipsis cauponibus ad hospites alliciendos.

Tabernŭla, æ, f. *picciola bottega*. *Apul. l. 7. Met.* Nocte tabernulam quandam, vitatis maris fluctibus, incubabat.

Tabes, is, f. *liquefazione, lentore*, τῆξις, colliquatio, liquefactio, liquor, a Dorico τάκω, pro τήκω, idest liquo, liquefacio. *Ovid. 9. Met. de Hercule in Oeta monte.* Ambustique sonant nervi, cæcaque medullis Tabe liquefactis, &c. *Id. 3. de Pont. eleg. 1.* Tinctaque mortifera tabe sagitta madet. *Liv. l. 21. c. 36.* Fluentem tabem liquescentis nivis. *Plin. l. 9. c. 35. de Cleopatra:* Cujus (aceti) vis in tabem margaritas resolvit. ¶ Item sæpe pro corporis humani colliquatione ex morbi diuturnitate, vel nimia extenuatione ex curæ, animique ægritudine procedente, pro morbo, quo corpus consumitur, *tisica, tisichezza*, Ger. *schwindsucht*, Gall. *tisie*, Hisp. *tisica*, τῆξις, φθίσις, ἀτροφία, μαρασμός, μαρασμός, quia, ut calor ignis metalla, sic morbus is corporis soliditatem liquefacit, & solvit. Hujus tres sunt species. Una, cum corpus non alitur, & ita summa oritur macies, quæ, nisi occurratur, occidit, ἀτροφία dicitur a Græcis, & qui hoc malo laborant, ἄτροφοι. Altera, ubi malus corporis habitus est, ideoque omnia alimenta corrumpuntur. Hanc Græci καχεξίαν nominant. Tertia, quam Græci φθίσιν vocant, ἀπὸ τοῦ φθίνειν, quod est consumi, & tabescere, cum in pulmonem descendit a capite pituita, & frequens tussis oritur, cum exulceratione. Ex hac febricula levis fit, ex qua frequens tussis est, unde pus excreatur. Hæc *Cels. l. 3. c. 22.* *Cic. 3. Tusc.* Habet ardorem libido, levitatem lætitia gestiens, humilitatem metus, sed ægritudo majora quædam, tabem, cruciatum, afflictionem &c. *Virg. 6. Æn.* Hic quos durus amor crudeli tabe peredit. Ubi *Serv.* Tabe, corpore defluente paulatim. ¶ Eadem ratione tabes in arboribus dicitur, cum inarescunt, & paulatim deficiunt. *Plin. l. 17. c. 24.* Sicuti tabes cum invaserit arborem, aut uredo. ¶ Translata ponitur pro corruptela, pernicie. *Sallust. in Catil. apud Fest.* Uti tabes plerosque civium animos invaserat. *Tacit. Ann. 11. c. 6.* Ut quomodo vis morborum pretia medentibus, sic fori tabes pecuniam advocatis ferat. h. e. litium contagio.

Tabesco, is, bui, n. 3. *liquefarsi*, τήκομαι, liquesco, in humorem dissolvor, a *tabes*. *Cels. l. 6. c. 15.* In acris aceti eminam tritum salem conjiciunt, donec tabescere desinat. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 10.* Aquilonibus, reliquisque frigoribus adjectis, durescit humor, & idem vicissim mollitur tepefactus, & tabescit calore. ¶ Translate sumitur pro consumi, deficere, languere. *Plaut. Capt. 1. 2. 31.* Ego, qui tuo mærore maceror, macesco, consenesco, & tabesco miser. *Cic. Att. l. 2. ep. 14.* Otio tabescere. *Id. 2. Catil. c. 4.* Desiderio alicujus tabescere. Rursus *Plaut. Stich. 5. 1. 8.* Dies quasi senex tabescit. h. e. occasui proximus est. Eodem modo locutus est *Lucret. l. 5. v. 679.*

Tabidŏsus, & Tabiōsus, a, um, adject. idem ac tabidus. *Tertul. in Apol. c. 13.* Enecta, & tabidosa, & scabiosa quæque mactatis. *Id. de Pudic. c. 14.* Cadaver tabiosum.

Tabidŭlus, a, um, adject. diminutivum a *tabidus*. *Virg. in Ciri, v. 181.* Tabidulamque videt labi per viscera mortem.

Tabĭdus, a, um, *liquefatto, consumato*, quod colliquescit, seu solvitur. *Liv. l. 21. c. 36.* In levi tantum glacie, tabidaque nive volutabantur jumenta. ¶ Translate accipitur pro eo, quod quovis modo corrumpitur. *Ovid. l. 1. de Pont. el. 1.* Sic mens mea tabida facta, De nive manantis more liquescit aquæ. ¶ Sumitur etiam active, pro tabifico, quod corrumpit. *Ovid. l. 4. de Pont. el. 8.* Tabida consumit ferrum, lapidemque vetustas. *Martial. l. 1. ep. 79.* Indignas premeret pestis cum tabida fauces.

Tabificabĭlis, & le, o. idem ac tabificus. *Attius apud Non. c. 2. n. 852.* Par mei orbificor liberorum letho tabificabili.

Tabifĭcus, a, um, *liquefattivo*, φθιτικός, quod liquefacit. *Lucret. l. 6. v. 737.* Albas decedere in unguen Tabificis subigit radiis Sol omnia lustrans. ¶ Translata sumitur pro omni eo, quod vim habet corrumpendi. *Cic. 4. Tusc. c. 16.* Hæ tabificæ mentis perturbationes sunt, ægritudinem dico, & metum. *Lucan. l. 5.* Tabificus aer. *infetto*.

Tabifluus, a, um, adject. tabe fluens. *Prudentius in Apotheosi, v. 890.* corpus vocat hospitium cratis tabifluæ.

Tabiōsus. V. Tabidosus.

Tabis, is. 3. *Tabin*, prom. Scythiæ, in ora maris Eoi, al. inter Seres, & Scythas. *Plin. l. 6. c. 17.*

Tabitūdo, inis, f. idem quod tabes. *Plin. l. 22. c. 25. de alica:* Peculiariter tamen ad tabitudinem longo morbo redactis subvenit.

Tablīnum, i, n. *archivio*, γραμματοφυλάκιον, [illegible], tabularium, locus, in quo tabulæ, & instrumenta, monumentaque rerum gestarum asservabantur. Factum est per Syncopen ex *tabulinum*, quod a *tabula*, quomodo & a *figulo* figlinum dicimus, pro figulinum. *Fest. ex Scaligeri restitutione:* Tablinum proxime atrium locus dicitur, publicarum rationum causa factus, quod antiqui Magistratus in suo imperio tabulas rationum ibi habebant. *Plin. l. 35. c. 2.* Tablina codicibus implebantur, & monumentis rerum in Magistratu gestarum. ¶ Accipitur etiam pro loco, in quo tabulæ pictæ, & signa disponuntur ornatus causa, *galleria*, πινακοθήκη. *Apul. l. ult. Florid.* Medici cum intraverint ad ægrum, uti visant, nemo eorum quod perpulcra tablina in ædibus videns, & lacunaria auro oblita, &c. *Varro* etiam fortasse hoc sensu usurpavit apud *Non. c. 1. n. 112.* Ad focum hyeme commabant, æstivo tempore in propatulo, rure in corte, in urbe in tablino, quod Mænianum possumus intelligere. ¶ Legitur & *tabulinum* præsertim in adductis *Varronis*, & *Apuleji* locis.

Tablissare, hoc talis in tabula ludere, usurpatum fuisse a veteribus scribit *Diomedes l. 2.*

Tabo. V. Tabum.

Tabrăca, f. 1. *Tabarca*, col. & urbs Africæ, in ora maris Medit. in R. Algerii, & Constantina prov. cum portu capaci. *Juv. sat. 10. & Sil. l. 3.*

Tabŭla, æ, f. *tavola*, [illegible], Ger. *tafel*, Gal. *table*, Hisp. *tabla*, [illegible], asser, pars arboris, quæ in longitudinem secta est, varia crassitudine. *Cic. 3. Offic. c. 23.* Si tabulam de naufragio stultus arripuerit. ¶ Quoniam vero tabulæ ad multas, & varias res antiqui usi sunt, hinc tabula specietim varie accipitur. Nam tabula dicebatur instrumentum, quo tesseris, seu talis ludebant, quæ *lusoria tabula* vocabatur, & *latruncularia*, item *alveus*, & *alveolus*, in quo pyrgus erat, seu turris, in quam tali conjiciebantur. *Senec. de tranquil. animi c. 14.* Lusisse tu Canium in illa tabula putas? illusit. ¶ Item sumitur pro pictura, *quadro*: nam veteres in tabulis ligneis pinxere. *Cic. 5. de Fin. c. 1.* Epicuri imaginem in tabulis habent. *Propert. lib. 1. eleg. 2.* Qualis Apellæis est color in tabulis. ¶ Item usurpabatur pro instrumento, in quo scribebant, & metonymice pro quacunque scriptura. Nam scribebant plerumque in tabulis ligneis cera obductis. *Liv. l. 4.* Constitutum est, eam domum unicuique nostrum debere existimari, ubi quis sedes, & tabulas haberet, suarumque rerum constitutionem fecisset. Hinc *tabulæ accepti*, *& expensi*, idest codices, in quibus describebant pecuniam, quam accipiebant, & expendebant. *Cicer. pro Rosc. Com.* Si tabulas C. Fannius accepti, & expensi profert suas in suam rem suo arbitratu scriptas. *Id. 6. Att. ep. 2.* Tabulæ Dicæarchi. h. e. liber de Geographia. ¶ Item tabulæ erant codices, in quibus sua testamenta scribebant, quo nomine & ipsa testamenta vocabantur. *Ulp. l. 1. ff. de bonor. poss. secund. tabul.* Tabulas testamenti accipere debemus omnem materiæ figuram. Igitur scriptura qualiscunque fiat, sive chartæ, sive membranæ, sive corium alicujus animalis, tabulæ recte dicuntur. *Cic. pro Cæl.* Cælius tabulas nullas fecit. *Martial. lib. 5. epigr. 33.* Quadrantem Crispus tabulis, Fauftine, supremis Non dedit uxori. Cui dedit ergo? sibi. ¶ Literæ item, & syngraphæ omnes tabularum nomine appellabantur. *Cic. pro Flac.* Ne corrumpi tabulæ facile possint, idcirco lex obsignatas in publico poni voluit. *Plaut. Asin. 4. 1. 18.* Ne epistola quidem ulla sit in ædibus, nec cerata adeo tabula. ¶ Erant etiam tabulæ auctionariæ, in quibus argentarii, quarum rerum auctio futura esset, perscribebant. Hinc metonymice *tabula* pro auctione ponitur. *Cic. pro Cæc.* Adest ad tabulam, licetur Ebutius. *Id. l. 14. Fam. ep. 2.* Quemadmodum a Vestæ ad tabulam Valeriam ducta esses. h. e. a templo Vestæ ad tabulam, in qua scripta lex Valeria de venditione bonorum proscriptorum, & profugorum, ut & tu ipsa bona nostra vendere cogereris. Alii explicant, ad tabulam Valeriam, h. e. ad tabernam Valerii argentarii: nam ad hujusmodi tabernas acta fori perscribebantur, & præsertim auctiones. Hujusmodi autem fuit *tabula Sestia*, de qua idem *Cic. pro Quint. c. 6.* ¶ Tabulæ in comitiis quoque, & in judiciis locum habuerunt. V. *Tabella*. *Cicer. in Pison.* Cum primum comitiis tuis dederet tabulam prærogativæ. ¶ Demum in tabulis ex ære leges scribebantur, deinde in foro pro Rostris illæ tabulæ figebantur, ut ab omnibus legi possent. Unde per Metonymiam tabula etiam legem signat. *Cic. 12. Phil.* Num figentur rursus hæ tabulæ, quas vos decretis vestris refixistis? *Id. l. 12. Fam. ep. 1.* Tabulæ figuntur, immunitates dantur. ¶ Tabulæ novæ erant lex de ære alieno plebis creditoribus invitis relaxando. *Sigon. de ant. jure C. R. l. 1. c. 6.* Alii ita definiunt: Tabulæ novæ appellantur, quando debitores creditas pecunias cum usuris persolvere non coguntur ipsis creditoribus, & abolitis prioribus debitis, novæ tabulæ conficiuntur. Hanc legem ut nemo unquam nisi perturbandæ Reipublicæ cupidus promulgavit, sic optimus semper quisque, & acri animo vir amantissimus repudiavit. *Cic. 2. Offic. c. 23.* Tabulæ vero novæ quid habent argumenti, nisi ut emas mea pecunia fundum, & eum tu habeas, ego non habeam pecuniam? *Sallust. in Catil.* Tunc Catilina polliceri cœpit tabulas novas, proscriptionem locupletum. ¶ Duodecim tabulæ, idem est, ac leges duodecim tabularum, quæ erant leges Romanorum, ab Atheniensibus, aliisque Græcorum civitatibus, quæ sapientissimæ tunc habebantur acceptæ. Cum enim ob crebras plebis contentiones cum Patribus, ob nexorum injurias a fœneratoribus, ob legem agrariam ferendam, ob alterum Consulem de plebe creandum, aliisque de causis maxime turbaretur Respubl. placuit communes quasdam leges ferri, quibus æque omnes tenerentur. Itaque missis in Græciam tribus Legatis, descriptæ sunt inde variæ leges, ex quibus a Decemviris optimæ quæque selectæ, & in duodecim Tabulis perscriptæ sunt, circa annum Urbis 302. eæque populo promulgatæ centuriatis Comitiis perlatæ sunt. His legibus quantum auctoritatis tributum sit, docet *Cicer.* apud quem Crassus *l. 1. de Orat. c. 44.* Fremant, inquit, omnes licet; dicam quod sentio: bibliothecas mehercule omnium philosophorum unus mihi videtur XII. Tabularum libellus, si quis legum fontes & capita viderit, & auctoritatis pondere, & utilitatis ubertate superare. Vide *Rosin. l. 8. antiq. Rom. c. 6.* ubi hæ leges collectæ habentur & explicatæ. ¶ Apud rei rusticæ Scriptores tabula sumitur pro agrorum mensura. *Pallad. lib. 3. tit. 9.* Nonnulli ternos pedes inter singulas vites dimittunt: sed hoc genere divisionis in jugerali tabula pangentur tria millia. quod si duos semis pedes inter vites relinqui placuerit, in eadem tabula ponentur vites quatuor millia. *jugeralis tabula* est idem ac jugerum.

Tabulamentum, i, n. *tavolato*, tabularum, seu asserum colligatio. *Frontin. l. 1. stratag. c. 5.* Junxit dolia, constravitque tabulamentis.

Tabularia, æ, f. idem quod tabularium, ut Tabulariæ publicæ. *Claud. apud Non. c. 3. n. 150.*

Tabulāris, & re, o. 3. [illegible], quod ad tabulas pertinet, ut *Temperatura æris tabularis*, quæ accommodatissima erat conficiendis æreis tabulis, quibus ea incidebantur, quorum memoriam posteritati traditam volebant. *Plin. l. 34. c. 9.* Æs omne frigore magno melius funditur, sequensque temperatura statuaria est, eademque tabularis, hoc modo massa conflatur, &c. ¶ Substantive *tabularia*, rium, dicuntur laminæ æreæ igne candentes, quæ reis torquendis admovebantur. *Senec. 3. de ira, c. 19.* Fidiculis, tabularibus, equuleo, igne torquere. Alii leg. *tibularibus*.

Tabularium, ii, n. *archivio, cancellaria*, γραμματοφυλάκιον, locus, in quo tabulæ, hoc est instrumenta, & literæ, & acta publica reponuntur. *Virg. l. 2. Georg. v. 502.* Nec ferrea jura, Insanumque forum, aut populi tabularia vidit. *Cic. pro Arch. c. 4.* Hic tu tabulas desideras Heracliensium publicas, quas Italico bello, incenso tabulario, interiisse scimus omnes.

Tabularius, rii, m. ratiocinator, supputator. *Senec. epist. 88.* Non esse feliciorem, cujus patrimonium tabularios lassat. *Ulp. l. ult. ff. si mensor falsum modum dixerit:* Ego & adversus tabularium puto actiones dandas, qui in computatione fefellit. ¶ Dicitur etiam de tabellionibus, qui Magistratuum acta, & rationes conscribunt, *notaj pubblici*; quo munere ante Arcadii constitutionem servi publici fungebantur. Differunt tamen tabularii a tabellionibus, quod his rationum tabulæ nullæ committuntur. *Arcad. l. ult. ff. de mun. & honor.* Logographi, vel tabularii. *Ulpian. l. 3. de tab. exhib.* Si custodiam tabularum ædituus, vel tabularius suscepit.

Tabulātim, adverb. *a misura di tavole*, dispositione per tabulas jugerales facta. *Pallad. lib. 3. tit. 9.* Maxime expediat genera sarmentorum tabulatim disponi.

Tabulatio, onis, f. 3. [illegible], tabularum compositio, & textura. *Cæs. l. 2. B. C. c. 9.* Ne aut tela tormentis missa tabulationem perfringerent.

Tabulātum, i, n. *solajo, palco*, [illegible], Germ. *saffiafel*, Gall. *plancher*, Hisp. *sobrado*, [illegible], solarium, idest plana superficies, tabulis constrata. *Cato c. 3. R. R.* Si in terra, vel tabulato olea nimium diu erit, putrescet. *Cæs. 6. B. G. c. 28.* In extremo ponte turrim tabulatorum quatuor constituit. ¶ Rursus tabu-

tabulata dicuntur rami extenti in arboribus in plana tendentes, non in altitudinem crescentes. *Col. l. 5. c. 6.* Cum deinde adolescere incipient ulmi, falce formanda sunt, & tabulata instituenda. *Virgil. 2. Georg. v. 361.* summasque sequi tabulata per ulmos.

Tabulatus, a, um, adject. tabulis constratus. *Plin. l. 2. ep. 17.* Adhæret dormitorium membrum, transitu interjacente, qui suspensus, & tabulatus conceptum vaporem salubri temperamento huc illuc digerit, & ministret.

Tabulinum. V. Tablinum.

Tabum, i, n. corruptus sanguis, juxta Servium, vel αἷμα νεκροῦ, *sanguis mortui*, ut Philoxeni Glossæ interpretantur, a *tabes*, vel a τήκω, Dorice, pro τήκω, *liquo*, *liquefacio*. Est nomen aptoton, idest duorum tantum casuum, genitivi & ablativi. *Virg. 3. Æn.* Et terram tabo maculant. *Ovid. 4. Metam. v. 762.* Protinus Lividus nigro squalentia tabo Tecta petit. *Cic. 1. Tusc. ex Poeta:* Saxa spargens tabo, sanie, & sanguine atro. *Lucan. l. 6. v. 547.* Stillantis tabi saniem, virusque coactum. ¶ *Tabus* m. g. *Senec. in Herc. Oet. v. 519.* Tabum fluentem vulneris dextra excipit, Tradique nobis unguine infersum sua. Al. leg. *tabem infertam*.

Taburnus, m. a *Taburno*, mons Campaniæ, in conf. Samnii, apud Caudium, inter Capuam, & Nolam, Casertæ urbi finitimus, olivis inter alias abundans. *Virg. 2. Georg. v. 38.*

Tacape, f. 1. *Capes*, *Capi*, col. & urb. Africæ, ad Syrtim parvam, & ostia Tritonis, inter Thenas & Getaam prom. Hic ager fertilissimus, & vites habens. *Plin. l. 18. c. 22.*

Tacapensis, e, adjectiv. a Tacape, ut Tacapensis ager, apud *Plin. lib. 16. c. 27.*

Taceo, es, cui, citum, a. 2. *tacere*, *star cheto*, שתק, Germ. *schweigen*, Gall. *se taire*, Hisp. *callar*, Σιγάω, Σιωπάω, nihil loquor, sileo, obmutesco. Usurpatur vel absolute. *Cicer. 3. Agr.* Si illa solum sanciret, quæ a Sylla essent data, tacerem. ¶ Vel cum acc. *Cic. 1. de Or. c. 26.* Enuntiabo apud homines familiarissimos quod adhuc semper tacui, & tacendum putavi. ¶ Vel cum abl. & prep. *de*. *Cicer. Att. lib. 1. ep. 19.* Nimis diu de rebus alicujus tacere. ¶ Usurpatur & impersonaliter. *Ter. Ad. 3. 4. 28.* Ignotum est, tacitum est, creditum est. *Cicer. 3. Agr.* Ut doceam Rullum posthac in his saltem tacere rebus, in quibus de se, & de suis lacitt tacere velit. ¶ Translate etiam dicitur de iis, quæ sine voce sunt, pro quiescere. Sic agrum, & mare tacere dicimus, in quo nullus auditur strepitus. *Virgil. 9 Ecl.* Cum tacet omnis ager. *Ovid. heroid. epist. 11.* Plectra dolore tacent. ¶ Quoniam vero, cum aliquid laude dignum est, laudamus; & e contrario malefacta non laudamus, factum est, ut tacenda non laudanda, & non tacenda laudanda dicantur, per Metalepsin. *Ovid. lib. 2. de art. v. 603.* Exigua est virtus præstare silentia rebus: At contra gravis est culpa, tacenda loqui. *Martial. l. 6. ep. 50.* Vir Celtiberis non tacende gentibus.

Taciturnus. ¶ Tacitus, a, um, adject. tacens. *Donat. in vita Virgilii*: Quare ille sæpe tacitabundus discedebat.

Tacite, adv. *tacitamente*, Σιγῇ, Σιωπηλῶς, cum silentio, secreto, submisse. *Plaut. Pœn. prol. v. 32.* Matronæ tacite spectent, tacite rideant. *Liv. l. 41. c. 15.* Et quanquam dissimulare, & tacite habere id, petique constituerat. *Cicer. pro Leg. Man. c. 5.* Tacite rogare.

Tacito, adv. idem quod tacite. *Justin. l. 18. c. 4.* Mitigato interim vultu, fugam tacito molitur.

Taciturnus, a, um, adject. diminutivum a *tacitus*. *Varro apud Non. c. 1. n. 234.* Novus maritus tacitulus taxim uxoris solvebat cingulum.

Tacitum, i, n. *secreto*, res arcana. *Ovid. 3. amor. eleg. 7. vers. 51.* Taciti vulgator. *Senec. epist. 54.* Ei, qui soleat ebrius fieri, non dari tacitum. ¶ *Per tacitum*, est per silentium. *Senec. in Thyest. vers. 196.* Nullis nota Quiritibus ætas per tacitum fluat. Tacitum ferre, *Cicer. Attic. lib. 2. epist. 5. & Liv. lib. 3. c. 45.*

Taciturio, is, n. 4. tacere cupio. *Sidon. lib. 8. ep. 16.* Etsi tacere nondum cœpimus, certe taciturire jam deliberavimus.

Taciturnitas, atis, f. *taciturnità*, Σιγή, Σιωπή, actus tacendi, silentium. *Cic. l. 2. Fam. ep. 5.* Sed nostri hominis tarditatem, & taciturnitatem. *Id. Att. l. 7. ep. 8.* Suspicionem mihi majorem tua taciturnitas attulerat.

Taciturnus, a, um, *taciturno*, Ger. *still*, Gal. *taciturne*, Hisp. *taciturno*, Σιγηλός, Σιγηρός, Σιωπηρός, qui natura facile tacet, qui paucorum est verborum, & minime garrulus. *Cic. pro Sext. c. 9.* Quia tristem semper, quia taciturnum, quia subhorridum, atque incultum videbant. *Horat. l. 1. ep. 2. v. 83.* Ingenium statua taciturnius. ¶ Translate sumitur pro quieto, in quo nullus auditur strepitus. *Horat. lib. 3. ode 29.* Caretque Ripa vagis taciturna ventis. ¶ Superlat. *Plaut. Curc. 1. 1. 20.* Valet ne ostium? PH. Bellissimum hercle vidi, & taciturnissimum.

Tacitus, a, um, *tacito*, Germ. *stillschweigend*, Gall. *tacite*, *quoy*, Hisp. *tacito*, Σιωπῶν, qui tacet. *Cic. 4. Ver. c. 73.* Cum id quoque constabit, vos jam me tacito intelligetis. ¶ Tacitum os alicui præbere, est nihil prorsus respondere. *Cic. 1. Ver.* Qui testes priore actione interrogare noluerit, & iis tacitum os præbere maluerit, &c. ¶ Aliquando passive sumitur, pro eo, quod tacetur. *Virg. 6. Æn.* Quis te, magne Cato, tacitum, aut te Cosse, relinquat? *Cic. l. 3. Fam. ep. 8.* Sed prima duo capita epistolæ tuæ tacita mihi quodammodo relinquenda sunt. ¶ Tacitæ induciæ sunt, quæ verbis non exprimuntur. *Liv. l. 2.* Intercessere pauci dies, velut tacitis induciis utrinque quiete sumpta. ¶ Tacitum ferre aliquid dicitur is, de quo tacetur aliquid, quod taceri maxime cupit. *Liv. l. 3. c. 45.* Petro hinc tibi summovendus sum, Appi, ut tacitum feras, quod celari vis. *Cic. Att. l. 2. ep. 3.* Cætera si reprehenderis, non tacitum feres. *non la porterai fuori scoccato da mi risenta*. ¶ Metonymice ponitur pro eo, quod tacere facit, vel cum taciturnitate conjunctum est. *Cic. pro Cluent.* Vocat me alio jamdudum tacita vestra expectatio. *Liv. l. 3.* Sed silentium triste, ac tacita mœstitia ita defixit omnium animos. ¶ Translate sumitur pro quieto, quod sine strepitu fit. *Ovid. l. 6. Fast.* Tacitisque senescimus annis. h. e. qui fluunt absque eo quod sentiamus. *Stat. 2. Sylv. 1.* Timide primum vestigia jungit Accessu tacito. ¶ Item pro occulto. *Cicer. Attic. lib. 4. epist. 16.* Senatus decrevit, ut tacitum judicium ante comitia fieret.

Tacitus, prænomine Cornelius, Orator clarissimus, æqualis, ac familiaris Plinii junioris, sub Vespasiano, Domitiano, Nerva, Trajano, Hadriano. A Vespasiano, & aliis ad honores evectus est, Galliæ Belgicæ rationes procuravit. Historiam Principum conscripsit ab Augusto usque ad Hadrianum, quæ ad nos haud integra pervenit. Scripsit & de claris Oratoribus, præterea vitam Agricolæ soceri sui. Scripsit quoque de moribus, ac situ Germanorum, atque hæc omnia stilo sublimi, presso, arguto, & sententioso. *Flavius Vopiscus* tradit hunc auctorem tanquam a suis progenitoribus, Tacitum Imp. quotannis decies describi, ne liber periret, eumque in omnibus bibliothecis apponi jussisse.

Tactilis, & le, o. 3. quod tangi potest. *Lucr. lib. 5. vers. 159.* Tactile nil nobis quod sit, contingere debet.

Tactio, onis, f. *toccamento*, ἁφή, actus tangendi. *Cicer. 4. Tusc. c. 9.* Et qualis est hæc aurium, tales sunt oculorum, & tactionum, & odorationum, & saporum. *Plaut. Aulul. 4. 10. 14.* Quid tibi ergo meam me invito tactio est? h. e. quid meam rem tangis?

Tactus, us, m. *tatto*, Ger. *berurung*, Gal. *touchement*, Hisp. *tacto*, ἁφή, tangendi actus. *Virg. 2. Æn.* Tactuque innoxia molli Lambere flamma comas. ¶ Tactus item est unus ex quinque corporis sensibus a cerebro per nervos in totum corpus diffusus. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 56.* Tactus in toto corpore æquabiliter fusus est, ut omnes ictus, omnesque nimios & frigoris, & caloris appulsus sentire possimus. *Plin. lib. 10. c. 69.* Ex sensibus ante cætera homini tactus, deinde gustus, in reliquis superatur a multis.

Tactus, a, um, *toccato*, τεθιγμένος, partic. a tangor. *Cic. pro Cæc. c. 19.* Verum ita est, ut dicis, te dejectum debeo intelligere, etiamsi tactus non sis. *Id. post red. c. 3.* Tribuni sanctissimum corpus non solum tactum, ac violatum manu, sed etiam vulneratum ferro, confectumque vidistis. *Idem l. 2. de Orat. c. 30.* Illud tertium, quod & a Crasso tactum est, *toccato brevemente*, *accennato*. *Manil. lib. 3. eleg. 22.* Tacta loqui, *cose vere*, *o come toccate con mano*. ¶ Tactus de cœlo, idem est ac fulmine percussus. *Cicer. 2. de nat. Deor.* Natta statua de cœlo tacta. *Plin. l. 35. c. 4.* Simulacrum e cœlo tactum. ¶ Translate accipitur pro commoto, incitato. *Ovid. 4. Trist. eleg. 5.* Tactus cupidine laudis.

Tæda, æ, f. *face*, *facella*, לפיד, Ger. *vallen*, *fackeln*, Gal. *torche*, Hispan. *tea*, *hac*, *hachon*, fax ex arbore, quæ picem fert. Est a δαΐς, sive δᾳς, quod faculam, vel lampadem signat. Ab accusativo δᾷδα est tæda, ut ab ἰλλοῦμαι dicimus τὴν ἰλλουσίαν, unde *hebdomadis* dicunt Latini. *Cæs. lib. 3. B. C.* Magno vento, & secundo completas onerarias naves tæda, & pice, & stupa, reliquisque rebus, quæ sunt ad incendia, in Pomponianam classem immisit. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 24.* Agitari, ac perterreri furiarum tædis ardentibus. ¶ Per Synecdochen Latini tædam usurpant etiam pro ipsa arbore. *Juvenal. sat. 12. v. 57.* I nunc, & ventis animam committe, dolato Confisus ligno, digitis a morte remotus Quatuor, aut septem, si sit latissima tæda, h. e. tabula ex pinu, vel picea, ac qua navis compingitur. Adde *Plin. l. 16. c. 10.* ¶ Per Metonymiam dicitur de morbo arborum, qui ex abundantia succi, & ubertate larga luxuriantis naturæ provenit. *Plin. l. 17. c. 24.* Aliquæ vero & obesitate, ut omnia, quæ resinam ferunt, nimia pinguedine in tædam mutantur. ¶ Item de nuptiis. Mos enim antiquorum erat, ut in nuptiis faces, & tædæ semper præirent, quod antea non nisi per noctem nubentes ducebantur a sponsis, ut *Varro* inquit. *Virgil. 4. Æn. v. 18.* Si non pertæsum thalami, tædæque fuisset. *Sen. in Agamemn. v. 259.* Nec regna sociam ferre, nec tædæ sciunt. *Stat. l. 3. Silv. 4.* Jungere tædas. ¶ Scribitur & *teda* sine diphthongo.

Tædescit, ebat, impers. 3. idem quod tædet. *Minut. Fel. in Octav.* Quos prius tædescit impudicitiæ suæ, quam pudescit.

Tædet, ebat, tæsum est, imp. a *rincrescere*, *infastidire*, קוץ, Ger. *verdruss haben*, Gal. *s'ennuyer*, Hisp. *aborrescer*, ἄχθομαι, *Baruvoum*, est tædium, idest satietatem, & fastidium capere. Construitur a parte anteriore cum genitivo, vel infinitivo, a posteriore cum accusativo, eoque expresso, vel tacito. *Teren. Eun. 1. 1.* Et tædet, & amore ardeo. *Id. Phorm. 3. 2.* At enim tædet jam audire eadem millies. *Cic. Att. l. 5.* Quid quæris? tædet omnes nos vitæ. *Idem 2. Verr.* Quos libidinis, infamiæque suæ neque pudeat, neque tædeat. *Plaut. Mostel. 1. 4. 5.* Convivii, sermonisque tæsum est. Alii leg. *pertæsum*, quod certe est usitatius. ¶ Reperitur etiam præteritum *tæduit*. *Sidon. l. 8. epist. 15.* Cœperam scribere, sed operis arrepti laborem perspecto tæduit inchoasse.

Tædifer, a, um, δᾳδοφόρος, qui tædam fert. Tædifera Dea est Ceres, quæ dicitur tædas ad ignem Ætnæ inflammasse, cum investigare vellet filiam Proserpinam a Plutone raptam. cujus etiam sacra noctu fiebant, in quibus Sacerdotes Deam imitati faces deferebant. *Ovid. 2. epist. vers. 42.* Et per tædiferæ mystica sacra Deæ.

Tædio, as, n. 1. *tediarsi*, tædio afficior, fastidio. *Lamprid. in Alexand. Severo, cap. 29.* Si necessitas cogeret, ante lucem actis operam dabat, & in longam horam producebat, neque unquam tædiaverit, aut morosus, aut iratus resedit. Adde *Veget. lib. 3. rei veterin. cap. 2.* ¶ *Isaaci Casauboni* judicio verbum hoc elegantissimum est, at nostro corruptam potius Latinitatem sapit.

Tædiose, adv. Tribuitur *Apul. de Deo Socrat.* sed varia ibi lectio.

Tædiosus, a, um, *tedioso*, quod tædii plenum est. *Firmic. l. 1. c. 3.* Ille invisam longam, ac tædiosam lucis sustinet feminam.

Tædium, ii, n. *tedio*, *fastidio*, *noia*, ??? , Ger. *verdruss*, Gal. *ennuy*, Hisp. *enojo*, *enfado*, ἄχθος, κόρος, fastidium, satietas. *Ovid. 9. Met.* Nec tædia cœpti Ulla mei capiam. *Juven. sat. 7.* Tædia tunc subeunt animos. *Quintil. l. 2. c. 11.* Lectionis tædium vicibus levant. *Liv. l. 34. c. 34.* Tædium afferre. *Id. l. 8. c. 2.* Cœpit eum tædium belli. *Plin. l. 30. c. 15.* Tædium adducere.

Tædulus, a, um. *Fest.* Tædulum antiqui interdum pro fastidioso, interdum quod omnibus tædio esset, ponere soliti sunt.

Tænarides, æ, m. qui est ex Laconia. *Ovid. 10. Metam. vers. 183.* Tollere Tænarides orbem properabat. Loquitur Ovidius de Hyacintho ab Apolline adamato.

Tænaris, idis, adject. f. ad Tænarum, seu Laconiam pertinens. *Ovid. Heroid. epist. 17. v. 6.* Excepit portu Tænaris ora suo.

Tænarius, a, um, adject. ad Tænarum pertinens, item Lacedæmonius. *Virg. 4. Georg. v. 467.* Tænarias etiam fauces, alta ostia Ditis. *Plin. l. 36. c. 22.* Tænarius lapis. h. e. qui circa Tænari promontorium effoditur. *Ovid. Heroid. epist. 11. v. 45.* Tænariæ faciem culpasse maritæ. h. e. Helenæ Menelai Lacedæmoniorum regis uxoris.

Tænarus, i, f. & Tænarum, i, n. Ταίναρος, & Ταίναρον, *Capo di Matapan*, alias, *Capo Matua*, promontorium Peloponnesi in Laconia, dividens sinum Messeniacum a Laconico, cum oppido cognomine, aliquantum tamen distante, quod hodie dicitur *Maina*, & *Capo delle Quaglie* copia coturnicum, quæ illic est. Hoc loco specus horrendum, & profundissimo hiatu cernitur: propter quod ibi descensum esse ad inferos olim vestimatum est, fabulanturque Poetæ hac extractum Canem Cerberum ab Hercule fuisse, ut ait apud *Senec. in Herc. Fur. vers. 806. & seqq.* Quare Poetice interdum pro ipsis Inferis ponitur. Celebre etiam fuit eidem marmore, quod Tænarius lapis a *Plinio* dicitur. *Plin. l. 4. cap. 5.* Oppida (Laconiæ) Tænarum, Amyclæ, Pheræ, Leuctræ. *Lucan. lib. 9. v. 36.* Doride tunc Maleam, & apertam Tænaron umbris, inde Cythera petit. *Horat. lib. 1. od. 34.* Styx, & invisi horrida Tænari sedes.

Tænia, æ, f. ταινία, fascia, & speciatim vitta, infula, item vittæ extremitas. *Festus ita scribit*: Tænias Græcam vocem sic interpretatur Verrius, ut dicat ornamentum esse laneum capitis honorati, ut sit apud *Cæcilium in Androgyno*, Sepulcrum plenum tæniarum. Et alter, Dum tæniam, qui vulnus vinciret, petit. *Ennius in Alexandro*, Volans de cœlo cum corona, & tæniis. *Attius in Neoptolemo*. Decorare est satius, quam urbem tæniis. Hæc *Fest.* Sed in primo Cæcilii versu non accipitur pro capitis ornamento, verum pro fasciis, quibus mortui involvi solent a Græcis, quas ipsi ταινίας appellant. Palliatam enim comœdiam, non togatam scripsit. Cæterum si Romano more interpreteris, coronæ sepulcrales intelliguntur, & ita locum habebit sententia *Verrii*. Ad sepulchra enim lanæ cum frondibus, atque floribus afferebantur. *Jos. Scal. Castig. ad Fest.* Græce est ταινία, quod a τείνω, *extensus*, a τείνω, *extendo*. *Virg. 5. Æn.* Puniceis ibant evincti tempora tæniis. Ita *Vossius* legit. Pes ultimus spondæus est per Synæresin. Alii legunt *tænis*, & dicunt esse a *tæna*, non a *tænia*, nam & *tæna*, & *tænia* dici, testatur *Serv. Id. lib. 7.* Fit tortile collo Aurum, ingens coluber, fit longæ tænia vittæ. *Plin. l. 13. c. 12. de charta:* Deprehenditur & lentigo oculis, sed inserta mediis glutinamentis tænia, fungo papyri bibula, vix nisi litere fundente se, tantum inest fraudis. ¶ Tæniæ præterea dicimus lapides sub aquis candicantes, in longum porrectos, a fasciarum similitudine. *Plin. in Præfat. l. 3.* Frequentes quippe tæniæ candicantis vadi carinas territant. ¶ Est & tænia, pisciculi genus, a gracilitate, & longitudine dictum, *tenia*. *Plin. lib. 32. cap. 7.* Idem tæniæ secur siccatum cum oleo cedrino perunctis pilis novem mensibus. ¶ Item dicitur de lumbricis ventris, quod instar fasciarum sint lati, ac longi. *Plin. lib. 11. cap. 33.* Sicut intra hominem tæniæ tricenum pedum, aliquando & plurium longitudine. ¶ In architectura tænia dicitur pars epistylii Dorici, in modum regulæ ducta, epistylio sub triglyphis adpacta, & triglyphis ipsis perpetuam quodammodo basim efficiens: hanc quidam Italice *lista*, alii *corrente* appellant.

lant. Galli *plattebande*. *Vitruv. lib.* 4. *cap.* 3.

Taeniŏla, æ, f. *tænidion*, parva tænia. *Colum. lib.* 11. *c.* 3. Ita ut radix ejus liquido fimo illita, & involuta tribus algæ tæniolis pangatur. h. e. quibusdam quasi fasciolis.

Tapocon, inquit *Fest.* appellarunt Græci genus scribendi deorsum versus, ut nunc dextrorsum scribimus.

Tater, V. Teter.

Tagaste, f. 1. Tagastba. Tagastensis oppidum, *Tagasta*, urbs Africæ, in Numidia, in medit. in R. Algerii, & prov. Constantina, patria D. Augustini inter Hipponem Regium ad Bor. & Siccam Veneriam in Mer.

Tagax, acis, o. 3. furunculus, ab antiquo *tago*, quod idem est ac tango. Nempe ab ea tangendi significatione, quo pro furari accipitur. *Fest.* Tagax, furunculus, a tangendo dictus, cujus vocabuli Lucilius meminit: Et mutonis manum perscribere posse tagacem. *Cic. Att. l.* 6. *ep.* 3. Quæstor levis, libidinosus, tagax. Sic eum locum corrigit *Casaubon*: Alii leg. *fugax*.

Tagenia, orum, n. pisces quidam, qui τηγανιστοὶ Græce appellantur. *Plaut. in fragm. Fest. in Nervola*. Bonam naritam, & camarum, & tagenia. Vide *Athenæum*.

Tages, is, m. 3. τάγης, filius Terræ, vel, ut aliis placet, filius Genii, & nepos Jovis, qui Etruriæ populos haruspicinam traditur docuisse. *Fest.* Tages nomine, Genii filius, nepos Jovis, puer dicitur disciplinam aruspicii dedisse duodecim populis Etruriæ. *Ovid.* 15. *Met. v.* 558. Indigenæ dixere Tagem, qui primus Etruscam Edocuit gentem casus aperire futuros. V. *Cicer. lib.* 2. *de Divin. c.* 23.

Tago, is, a. 3. idem ac tango, apud vet. ut *frago* dixere pro *frango*. *Pacuv. apud Fest.* Ut ego, si quis me tagit, & tagam.

Tagrus, m. 2. Tagos, *Monte di Sintra*, mons Lusitaniæ, apud ostia Tagi fl. apud Cascajum opp. & Sintram. Ibi equas vento concipere tradunt *Varro*, & *Columella*. Aliis est *Monte Junto*.

Tagus, m. 2. inc. *Tajo*, Ital. *Tago*, Gal. *Tage*, fl. Hispaniæ. Oritur in Castella nova, & in ipso limite Aragoniæ, prope fontes Sucronis, & Turiæ, deinde per Castellam novam fluens, auctus aliquot fluviis minoris notæ, juxta Toletum, & Talaveram labitur: hinc rigatis Norba, Cæsarea, & aliquot oppidis Extremaduræ prov. per Portugalliam fluit, ubi receptis aliquot fluviis, æstuarium amplum efficit, & infra Ulyssiponem Oceano miscetur. Aureas arenas trahit. Circa hunc fluvium, si *Plinio* credimus, equæ flanti Favonio obversæ animalem spiritum concipiunt, equosque gignunt pernicissimos, sed qui tertium vitæ annum non excedant. *Ovid.* 1. *Amor. eleg.* 15. auriferi ripa beata Tagi.

Talaionĭdes, æ, m. Adrastus Talai filius. *Stat. Theb.* 5. *v.* 18. Dux Talaionides.

Talăon, onis, m. 3. sive Talaus, i, m. 2. ταλαὸς, filius Jasii, nepos Abantis, frater Amphionis, & Atalantæ, qui Argis regnavit. Filios habuit Eurydicem, Phlegeum, Adrastum. *Ovid. in Ibin*: Quam Talai, Tyndareique gener, *idest* Orpheus, qui duxit Eurydicen filiam Talai, & Menelaus, qui Helenam filiam Tyndari.

Talāria, ium, n. pl. τὰ πέδιλα, calceamenta alata, qualia Mercurio tribuuntur, a *talus*, quia talis annecterentur. *Virg.* 4. *Æn.* Pedibus talaria nectit Aurea. ¶ *Talaria induere*, proverbialis Allegoria, pro eo, quod est fugam adornare, quasique velle quopiam avolare. *Cic. Att. lib.* 14. *epist.* 15. Nemo est istorum, qui otium non timeat: quare talaria induamus. ¶ Talaria quoque dicuntur quæcunque ad talos spectant, ut tumores, quos in talis generat podagra. *Senec. epist.* 54. Dubio, & incipiente morbo quæritur nomen, qui ut cœperit talaria intendere, necesse est fateri podagram.

Talāris, & re, o. 3. ποδήρης, quod ad talos pertinet, ut *Vestis talaris*, quæ ad talos usque descendit. *Cic.* 7. *Verr. c.* 13. Stetit soleatus Prætor Populi Romani cum pallio purpureo, tunicaque talari, muliercula nixus, in litore. ¶ Talaria ludus, est ludus talorum. *Quintil. l.* 1. *c.* 3. Ipsam fori sanctitatem ludorum talarium licentia solvere.

Talarius, a, um, ἀστραγαλωτός, quod pertinet ad talos, ut *Talarius ludus*, idest ludus talorum. *Cic.* 1. *Offic. c.* 42. Adde his, si placet, unguentarios, saltatores, totumque ludum talarium. ¶ Lex talaria erat de talorum ludo recte, & sine fraude exercendo in conviviis, cum talorum jactu convivii magistrum sortiebantur. Hinc ambigue apud *Plaut. Mil.* 2. 1. *in princ.* cum Periplectomenes jussisset, talos defringi omnibus, quicunque in suas tegulas ascendissent: atque adeo, inquit, ut ne legi fraudem faciant talariæ, accuratote, ut sine talis domi agitent convivium. Ubi & ad talos pedis confractos, & ad lusorios lapide alludit.

Talasĭo, seu Talassio, onis, m. vel Talassus, i, seu Talassius, ii, vox quædam, qua apud Romanos sponsa sponsi domum ingrediente magna voce clamabatur, quemadmodum in itinere tres illi prætextati pueri, a quibus deducebatur, respondentibus vicissim pueris puellisque, clara voce concinebant, *Hymen*, o *Hymenæe*. *Sigon. l.* 1. *de ant. jur. C. R. c.* 9. Quidam Lexicographi dicunt, Talassionem apud Romanos carmen nuptiale fuisse, & Deum ipsum nuptiarum præsidem, quem Græci vocant Hymenæum. Ab aliis scriptum est, fuisse Deum virginitatis. De nominis caussa sic *Liv. l.* 1. quo loco de *raptu Sabinarum virginum tractat*: Unam longe ante alias specie, ac pulchritudine insignem a globo Talassii cujusdam raptam ferunt, multisque sciscitantibus, cuinam eam ferrent, identidem, nequis eam violaret, Talassio ferri clamitatum: inde nuptialem hanc vocem factam. At *Servius* ut de re sic scribit, *ad* 1. *Æn.* Hinc etiam apud Romanos Talassio invocatur. Cum enim in raptu Sabinarum Plebejus quidam raptam pulcherrimam duceret, ne ei auferretur ab aliis, Talassionis eam ducis nobilis esse simulavit: cujus nomine fuit puellæ tuta virginitas. Non absimilem historiam narrat *Plutarch. in Romulo*, & *Quæst. Rom.* Sed in his alteram quoque adducit nominis caussam, ut nempe sit a lanificio, quia Græci τὰς ταλάρους, hoc est calathos, sive quasillos, quibus lana continetur, ταλάσιον quoque appellarent: in nuptiis autem eam vocem usurpatam, ut novæ nuptæ ad opera, & labores, ac lanificia imprimis excitarentur. Eadem *Varronis* sententia fuit, & *Festi*. Ab antiquis omnibus recedit in *Originibus suis Bochartus*. Censet enim, quia falsedo stimulet Venerem, unde & Venus a mari orta fingitur, hinc Talasionem, seu Talassionem, vel potius Thalassionem appellatum a θάλασσα, hoc est mare. *Martial. l.* 1. *ep.* 36. Quid si me jubeas Talassionem Verbis dicere non Talassionis? *Id. l.* 12. *epigr.* 42. Nec tua defuerunt verba, Talasse, tibi. *Catul. carm.* 72. Lubet jam servire Talassio.

Talius, V. Talaon.

Talĕa, æ, f. *taglia*, *piantone*, קנה, Ger. *zweig*, Gal. *scion*, *plantal*, Hisp. *estaca para plantar*, ξυλάριον, θάλλος, θάλλιον, id, quod ab arbore reciditur, ut in solo depangatur, ac plantetur, surculus præcisus ex utraque parte, ut in terram inseratur, quemadmodum illud, quod inseritur ramo, calamus, & tessera, seu tessella vocatur. Præcisis enim lignis vel pedali, vel cubitali magnitudine nonnullæ arbores leruntur. *Non. c.* 4. *n.* 473. taxonis scissiones lignorum, vel præsegmina. *Var. l.* 1. *de R. R. c.* 40. Deinde in oleaginis seminibus arboris videndum, ut sit de tenero ramo ex utraque parte æquabiliter præcisum, quos alii clavolos, alii taleas appellant. *Plin. l.* 17. *c.* 17. Myrtus & taleis seritur. moros talee tantum, quoniam ramo eam seri religio fulgurum prohibet. Quapropter de taleatum lege nunc dicendum est. Servandum in eo ante omnia, ut taleæ ex feracibus fiant arboribus, ac curetur, ne scabræ, aut bifurcæ, neve tenuiores, quam ut manum impleant, ne minores pedalibus, ut illibato cortice, atque ut sectura inferior ponatur semper, & quod erit a radice, accumuleturque germinatim terra, donec robur planta capiat. Hæc *Plin.* ¶ Accipitur etiam pro fude, seu palo oblongo. *Cæs. l.* 7. *B. G. c.* 71. Ante hæc taleæ pedem longæ ferreis hamis infixæ totæ in terram defodiebantur. ¶ In Architectura taleæ sunt graciliores trabes, quibus murorum compages intus connectitur. Ita vero dicuntur, quia talearum instar sunt rectæ, & teretes. *Vitruv. lib.* 2. *c.* 3.

Talentarius, a, um, adject. a *talentum*. Talentariæ balistæ dicuntur, quæ pondera jaciunt pondere talenti, h. e. 60. librarum. *Sisen. apud Non. c.* 18. *n.* 12. Balistas quatuor talentarias.

Talentum, i, n. τάλαντον, כִּכָּר, Germ. *talent*, Gall. *talent*, Hisp. *talento*, νόμισμα, nummus imaginarius apud veteres, qui continebat sexaginta minas, seu libras, h. e. sex millia drachmarum, sive denariorum. Si ad pecuniæ Venetæ æstimationem redigas, valebat sex mille ducatos argenteos. Nam drachma Attica ejusdem valoris fuit, ac denarius Romanus: denarius autem idem fere erat, ac libella Veneta. Ex uncia enim argenti olim Romæ septem percussere denarios, deinde octo ferire cœperunt. Secundum monetam Gallicam valebat sexcentos coronatos, singulis coronatis solidis Turonensibus triginta quinque æstimatis, ut *Budæus*, & alii *Scriptores Galli* tradidere. *Cic.* 5. *Tusc.* Cum legati ab Alexandro quinquaginta ei talenta attulissent, quæ erat pecunia temporibus illis, Athenis præsertim, maxima. ¶ Porro plura talentorum genera fuere secundum gentium varietatem, *Atticum*, *Æginæticum*, *Euboicum*, *Hebraicum*, *Babylonium*, *Ptolemaicum*, *Syrium*, *Tyrium*, *Antiochenum*, &c. Hæc talenta in hoc inter se conveniebant, quod omnia ex sexaginta sui generis minis constarent, sed omnia fere inter se diversa erant pondere, & pretio, quod minæ illæ in quibusdam civitatibus majores erant, in aliis minores, quæ similiter minarum diversitas ex varietate drachmarum nata est, quæ apud alios populos majoris erant pretii, & ponderis, quam apud alios. Talentum Atticum continebat sexaginta minas Atticas, seu sex millia Atticarum drachmarum. *Rhemnius Fannius*: Cecropium superest post hæc docuisse talentum Sexaginta minas seu vis, sex millia drachmas, Quod summum doctis perhibetur pondus Athenis. ¶ Fuit & alterum talenti Attici genus, quod talentum magnum vocant, quod ad minus talentum sesquitertii habebat proportionem. Nam cum talentum minus sexaginta tantum haberet minas, magnum talentum minas habebat octoginta. Utrunque autem talenti genus Atticum erat. Neque mirum videri debet, Athenienses duplici talento fuisse usos, cum etiam duplex apud eos fuerit mina, major, & minor, quæ eandem inter se proportionem habebant, quam talentum majus, & minus. Erat enim mina Attica major centum drachmarum, cum minor septuaginta quinque tantum haberet drachmas. Antiqui etiam Græci usi sunt talento centum, & viginti minarum, teste *Vossio*. Denique Atheniensibus in usu fuit etiam talentum minarum triginta, ut idem *Vossius* tradit. *Talentum Æginæticum* erat centum minarum Atticarum, seu decem mille drachmarum Atticarum. Habebat enim se talentum Atticum ad Æginæticum ut 6. ad 10. *Talentum Hebraicum* quintuplex fuit. Unumquodque autem dividebatur in mille siclos, qui quidem sicli in quintuplici fuere differentia. Siclus duas drachmas valebat. *Talentum publicum minus* tantumdem valebat, ac Talentum Atticum. *Talentum sacrarii* Hebræis erat altera parte majus, quam Atticum, idest valebat 120. minas, seu duodecim millia drachmarum. Ac fuit hoc talentum omnium longe antiquissimum, quo & Abrahami, Isaaci, & Jacobi tempore Hebræi utebantur, quanquam necdum sacrarii talentum dici potuerit. Imo, ut diximus, & antiquis Græcis hujusmodi talentum in usu fuit, quod ex *Dionysio Halicarnasseo*, *Vitruvio*, & *Hesychio* probari potest. *Talentum regium*, hoc est quo Judæi sub Regibus usi sunt, habuit se ad talentum sacrarii, ut dodrans ad assem, hoc est ut novem ad duodecim: continebat enim nonaginta minas, seu novem millia drachmarum. *Talentum numismatum*, prout *Suidas* in voce *obolus* vocat, se ad talentum Atticum habuit ut semissis, ad talentum vero sacrarii ut quadrans, sive tres unciæ. Valuit igitur triginta minas, seu tria millia drachmarum. *Vossius* scripsit, hoc talentum fuisse ad talentum sacrarii ut unciam. Atheniensibus quoque, ut supra diximus, in usu fuit. *Talentum publicum majus* ad sacrarii talentum se habuit, ut dextans ad assem, h. e. ut decem ad duodecim, valuit enim centum minas Atticas, seu decem millia drachmarum. *Talentum Babylonium* fuit septuaginta Atticarum minarum, seu septem millium drachmarum, eoque se ad Hebraicum talentum sacrarii habuit, ut septunx ad assem. *Ælian. l.* 1. *c.* 22. *de var. hist.* scribit, talentum Babylonicum fuisse septuaginta duarum minarum Atticarum, idest septem millium, & ducentarum drachmarum: *Herodotus* vero scribit, fuisse septuaginta minarum Euboicarum. *Euboicum talentum* fuit sexaginta minarum Euboicarum, seu sex mille drachmarum Euboicarum. Septuaginta minæ Euboicæ æstimabantur septuaginta duabus Atticis. Eadem proportio erat in drachmis, sive denariis. Ex. gr. triginta quinque drachmæ Euboicæ triginta sex drachmas Atticas valebant. Quare talentum Euboicum æstimabatur drachmis Atticis centum, & septuaginta supra sex millia. *Syrium talentum* valebat drachmas Atticas mille & quingentas. *Fest.* Talentorum non unum genus. Atticum est sex millium denarium. Rhodium, & Cistophorum quatuor millium quingentorum denarium. Alexandrinum duodecim millium denarium. Neapolitanum sex millium denarium. Syracusanum trium millium denarium, &c. V. *Gronov. de pecun. vet. l.* 3. *c.* 3. ¶ Cæterum quoties apud Scriptores talenti mentio occurrit, nisi aliud addatur, de minore talento Attico fere intelligimus, quod fuit minarum sexaginta, quæ quidem minæ singulæ drachmas Atticas centum continebant. *Virg.* 5. *Æn. v.* 248. Et argenti magnam dat ferre talentum.

Taleŏla, æ, f. ξυλάριον, parva talea. *Col. l.* 3. *c.* 17. Complures taleolas terræ mandaverunt.

Talia, æ, f. folliculus cepæ. *Festus*.

Talio, onis, f. *taglione*, *pena equivalente*, ἀντιπάθεια, æqualis retributio, vindicta, hostimentum. Sumitur in malam partem, & dicitur a *talis*, quod nempe aliquis tale quid patitur, quale fecit: e. g. si quis manum alicui amputavit, illi etiam manus amputatur; siquis alteri oculum eruit, ipsi quoque oculus eruitur. *Fest.* Talionis mentionem fieri in duodecim ait Verrius, hoc modo. Si membrum rupserit (alii corrigunt *ruperit*, vel *rupit*,) ni cum eo pacit, talio esto. Neque id quid significet, indicat. Puto, quia notum est. Permittit enim lex parem vindictam. *Plin. l.* 7. *c.* 54. Sicut in Cornelia familia nemo ante Syllam Dictatorem traditur crematus: idque voluisse, veritum talionem, eruto C. Marii cadavere. *Gel. l.* 11. *c.* 1. Taliones illæ tum reciprocæ argutiores profecto, quam veriores fuerunt.

Talipĕdo, as, a. 1. *scappucciare*, *sdrucciolare*, συμποδίζομαι, pedibus vacillo, & quasi supra talos insisto. *Fest.* Talipedare antiqui dicebant pro vacillare pedibus lassitudine, quasi trahat pedes, ut talis videatur insistere, aut identidem tollere pedes. *Lucr. l.* 3. *v.* 503. Tum quasi talipedans primum consurgit. Alii leg. *vacillans*.

Talis, & le, o. 3. *tale*, כָּזֶה, Ger. *solch*, Gal. *tel*, Hisp. *tal*, τοιοῦτος, ejusmodi, ejus generis. *Virg.* 1. *Æn.* Haud equidem tali me dignor honore. *Cic.* 2. *Off. c.* 13. Quales sumus, tales esse videamur. *Id. pro Quint. c.* 13. Tot, talesque viri. *Id. Fam.* 15. *ep.* 4. Tale, ac tantum jusjurandum. *Id. Att.* 16. *ep.* 8. Tale aliquid putavi fore, *qualche cosa di simile*. *Id.* 2. *Leg. c.* 3. Talibus quibusdam argumentis docent, *con tali, o simili argomenti*. *Liv. l.* 5. *c.* 1. Tale quid dictum referre. ¶ Jungitur eleganter cum particulis, *ac*, *atque*, *ut*, *qui*. *Cic. in Vatin. c.* 4. Honos tales paucis est delatus, ac mihi. *Id.* 1. *Off. c.* 26. Tales enim nos esse putamus, ut jure laudemur. *Id. Fam.* 10. *ep.* 6. Talem te esse oportet, qui te ab impiorum societate sejungas. *Ter. Phorm.* 5. 8. 39. Talis, atque hic est, infortunio.

Taliscumque, lecumque, idem ac talis. *Auctor. Priapeor. carm.* 23. Taliscumque puer dominus florentis agelli Imposuit mensæ, nude Priape, tuæ. V. integrum epigramma.

Taliter, adv. *talmente*, כָּכָה, Germ. *solcher gestalt*, Gall. *tellement*, Hisp. *en tal manera*, τοιῶς, tali modo. *Cic. Att. l.* 10. Etenim audieram nemini taliter licere. Alii rectius leg. *aliter*. *Plin. l.* 35. *c.* 18. Nec cameras ante eum taliter adornari mos fuit. Adde *Martial. l.* 5. *epigr.* 7.

Taliltrum, i, n. *buffetto*, κονδυλισμός, ictus digiti altero digito contorti, & vibrati. *Sueton. in Tiber. c. 68.* Articulis ita firmis, ut caput pueri, vel etiam adolescentis talitro vulneraret.

Talla, vel Thalla, æ, f. cortex seu folliculus cepæ. *Lucil. apud Non. c. 3. n. 67.* Lacrymosæque ordine tallæ.

Talpa, æ, f. & m. *talpa*, חֻלְדָּה, Ger. *maulwurff*, Gal. *taupe*, Hisp. *topo*, *aaraaal*, animal muri simile, nigri coloris, captum oculis, quod arva, & hortos suffodit. *Virg. 1. Georg. v. 183.* Aut oculis capti fodere cubilia talpæ. Ubi *Servius*: mutavit genus, nam hæc talpa dicitur. *Cic. 4. Acad. c. 23.* Quid? talpam num desiderare lumen putas?

Talpanus, a, um, adject. Talpana vitis, apud *Plin. l. 14. c. 3.* fortasse dicta est, quia mustum colore talpæ fert.

Talpinus, a, um, *di talpa*, ad talpam pertinens. *Cassiodor. l. 9. Variar. ep. 3.* Talpinum animal imitantes itinere fodiunt, quæ nullis ante patuerunt.

Talthybius, m. 2. Ταλθύβιος, præco Agamemnonis in Græcorum exercitu, qui ante cum Eurybata ab Agamemnone missus est ad Achillis castra, ut Briseidem ab eo abduceret. *Ovid. in ep. Briseid. 3. v. 6.* Nam simul Eurybates me, Talthybiusque vocarunt, Eurybati data sum, Talthybioque comes.

Talus, i, m. prænomen apud Sabinos. *Fest.* Talus in Sabinorum nominibus prænominis loco videtur fuisse.

Talus, li, m. *tallone*, עָקֵב, Ger. *die versen*, Gal. *talon*, Hisp. *carnical*, *dervaiyakos*, os in articulo pedis animalium bisulcorum, exuberans, concava vertebra ligatum, quadratum forma, altera parte concavum, altera fere planum. Tali proprie homini non sunt, neque animalibus digitos, aut solidas habentibus ungulas, sed tantum (ut diximus) bisulcis. *Plin. l. 11. c. 46.* Talos assuc In- dicus unus solipedum habet. Hominem qui existimarunt habere, facile convi- cti. Lynx tantum digitos habentium simile quidam talo habet. Leo etiam- num tortuosine. Talus autem rectus est in articulo pedis ventre eminens, concava in vertebra ligatus. Hæc *Plin.* ¶ Per Catachresim tamen talos quoque in homine dicimus pro una parte cruris. *Cic. pro Cluent. c. 40.* Purpura usque ad talos demissa. *Horat. l. 2. ep. 2.* talus a vertice pulcher ad imos, de capo a piede. Translate *Id. l. 2. epist. 1. v. 176.* securus, an recto stet fabula talo. h. e. placeat, an explodatur; ducta a talo pedis translatione. *Pers. sat. 5. vers. 105.* recto vivere talo. h. e. celso, & erecto gradu in viam virtutis incedere, honeste vivere. ¶ Tali item dicebantur ossicula quædam quadrilatera, quibus olim lusitabant, quæ similiter Græci *astragali* vocabantur. Differebant a cubis, sive tesseris, quia tesseræ latera sex habebant, tali quatuor duntaxat. Etsi enim sex essent tali latera, tamen quatuor tantum in usu ludentium erant. Nam duo erant ita incurva, ut illis talus vix posset consistere. Proinde sciendum, in talo binarium, & quinarium, qui duo numeri sunt in tesseris oppositi, desiderari. Talis autem quatuor ludebant, eosque conjiciebant fere in urnam, seu pyrgum, seu turriculam, unde agitati in abacum, seu tabulam lusoriam cadebant, ad evitandas hominum fraudes, qui subdola manu uti vellent. *Cic. de Sen.* Ex multis lusionibus nobis talos relinquant, & tesseras. *Id. 3 de Or.* Ut si velim ego talis optime ludere, aut pilæ studio tenear. *Id. 2. de Div.* Quid est tam incertum, quam talorum jactus? *Sen. in Apocoloc.* Talos mittere. ¶ Ex tali partibus, præter incurvas, una *supina* dicebatur, & *ternio*, quæ ternarii vices obibat, altera *prona*, & *quaternio*, quæ quaternarii, tertia *Chius*, & κύων, idest canis, vel canicula, quæ significabat unitatem, quarta κῷος, & ἑξίτης, Latine *Cous*, & *senio*, quæ sex continebat. Omnes autem casus talorum ex consuetudine ludentium annumerati quinque, & triginta erant, ut ait *Eustathius*, nempe quatuor simplices eadem omnes facie, duodeviginti geminati, duodecim triplices, unus quadriformis, ultimus omnium, quippe quo nullus numerosius accrevit. Quidem ex his a Diis, alii ab Heroibus, alii a claris hominibus, aut a meretricibus nomen accipiebant, nonnulli ab eventibus, qui cum laude, aut probro acciderant. Inter eos enim casus quidem *Venus* dicebatur, aut *iactus Venereus*. Non enim Venus unius tali facies fuit, ut canis, & senio, sed Venus dicebatur, quoties tali quatuor ita excidebant, ut diversa esset omnibus facies: qui iactus inter trigintaquinque ultimus numerabatur, quod *Martialis* significat *l. 14.* his verbis; Cum steterit nullus vultu tibi talus eodem, Munera me dices magna dedisse tibi. Item casus quidam erat, qui dicebatur *Stesichorius*, octonarium significans, quod sepulchrum Stesichori, quod erat in Himera urbe Siciliæ, octo fuerit angulorum. Item alius, qui *Euripedeus*, qui quadraginta significabat. Nam Euripides unus fuisse traditur e quadraginta Præfectis post triginta Tyrannos Athenis expulsos. Qui canem, sive unitatem jecerat, nummum unum deponebat. Hinc damnosus vocabatur. *Pers. sat. 3. vers. 49.* Damnosa canicula quantum raderet. Senio dextar, sive felix erat, quia qui eum jecerat, quatuor nummos auferebat. Aliqui dicunt, senionem significavisse quaternarium, quod qui jeceret duos seniones, ille quatuor nummos lucrabatur. *Pers. sat. 3. vers. 48.* Quid dexter senio ferret, Scire erat in voto. Erat tamen & ludi quædam ratio, in qua senio æque damnosus erat, atque canis. *August. in epist. ad Tib. apud Suet.* Talis enim jactatis, ut quisque canem, aut senionem miserat, in singulos talos singulos denarios conferebat in medium, quos tollebat universos, qui Venerem jeceret. ¶ Veneris jactus felicissimus erat. Nam qui Venerem jeceret, sex nummos lucrifaciebat, & quicquid caniculæ jactu amisisset. *Cic. 1. de Divin. c. 13.* Quatuor tali jacti casu Venereum efficiunt. Num etiam centum Venereos, cccc. talus jeceris, casu futuros putas? *Id. l. 2. c. 59.* Tamen nemo est, quin sæpe jactans Venereum aliquando jaciat, nonnunquam etiam iterum, ac tertium. *Propert. l. 4. eleg. 9.* Me quoque per talos Venerem quærente secundos, Semper damnosi subsilient canes. ¶ Talorum jactu Venereo, quod lætissimum foret, in compotatione principatum sortiebantur veteres, seu, quod idem est, trahebant Symposiarcham, seu Regem convivii, seu arbitrum bibendi. *Horat. lib. 1. od. 4.* Nec regna vini sortiere talis. *Idem lib. 2. od. 7.* Quem Venus arbitrum dicet bibendi?

Tam, adv. *tanto*, Germ. *also*, Gall. *tant*, *si*, Hisp. *tanto*, τοσοῦτον, tantum, adeo, ita. Fere cum nominibus positivis usurpatur, subsequente, vel præcedente adverb. *quam*. *Cic. 1. de Orat.* Nemo Orator tam multa ne in Græco quidem otio scripsit, quam multa sunt nostra. ¶ Usurpatur etiam cum diminutivis. *Terent. Adelph. 2. 4. 11.* Tam ob parvulam rem. ¶ Interdum adverb. *quam* subintelligitur. *Cic. de Amic.* Nihil est enim tam naturæ aptum, tam conveniens ad res vel secundas, vel adversas. ¶ Interdum pro adverb. *quam* adjungitur particula *atque*, vel *ut*, vel relativum *qui*, *quæ*, *quod*. *Plaut. Amph. 3. 1. 287.* Tam consimilis est, atque ego. *Cicer. de Amic.* Quæ enim domus tam stabilis, quæ tam firma civitas est, quæ non odiis, atque dissidiis funditus possit everti? *Id. 2. Famil. epist. 1.* Neque tam eramus amentes, ut explorata nobis esset victoria. ¶ Reperitur etiam cum comparativis. *Cicer. pro Dejot.* Per dexteram te istam oro, istam, inquam, dexterem non tam in bellis & præliis, quam in promissis & fide firmiorem. *Virgil. 7. Æneid. vers. 787.* Tam magis illa fremens, & tristibus effera flammis, Quam magis effuso crudescunt sanguine pugnæ. ¶ Item cum superlativis. *Terent. Heaut. 3. 1. 44.* Namque adolescens quam minima in spe situs erit, Tam facillime patris pacem in leges conficiet suas. ¶ Cum superlativis etiam separatim sine adverb. *quam* reperitur. *Cicer. 12. Phil.* Nondum erat vestitus tam gravissimis, tamque multis judiciis, ignominiisque concisus. ¶ Usurpatur quoque cum nominibus substantivis. *Cicer. in Brut.* Utinam non tam fratri pietatem, quam patriæ præstare voluisset. ¶ Item cum pronominibus. *Cicer. lib. 3. Famil. epist. 2.* Tam autem fuus amicus Reipublicæ, quam qui maxime. *Id. 13. Fam. epist. 3.* Tam mihi gratum id erit, quam quod gratissimum. ¶ Item cum verbis. *Cicer. 1. Offic.* Nihil est, quod tam deceat, quam in omni re gerenda, consilioque capiendo servare constantiam. ¶ Item cum adverbiis. *Cic. 2. Ver.* Ecquis unquam tam palam de honore, tam vehementer de salute sua contendit, quam ille, atque illius amici, ut ne hæc mihi delatio detur? ¶ Aliquando cum adverbiis superlativis. *Sallust. in Jugurt. cap. 31.* Quare quisque pessime fecit, tam maxime tutus est. ¶ Veteres etiam pro *tamen* usi sunt. *Nonius apud Festum*: Qui, si taceat, dum videat, tam enim sciat, quid scriptum sit. *Titinnius ibid.* Quanquam estis nihili, tam simul vobis consului.

Tama, æ, f. genus tumoris. *Fest.* Tama dicitur, cum labore viæ sanguis in crure descendit, & tumorem facit. Lucilius, Inguen ne exsistat, papulæ, tama, ne boa noxit.

Tamarici, m. 2. pop. Gallæciæ, per quos Tamaris fl. excurrit, in quorum peninsula Aræ Sestianæ Augusto dicatæ. *Plin. l. 4. c. 21.*

Tamarici fontes, tres fontes in Gallæcia, octonis pedibus distantes, & in unum alveum magno amne coeuntes, qui singulis diebus duodecies, & aliquando vicies siccantur. *Plin. l. 31. c. 2.*

Tamăris, m. 2. *Tamar*, *Tambre*, fl. Hispaniæ in Callaicis, seu in Gallæcia, qui in Oceanum Atlanticum cadit prope opp. *Muros*.

Tamariscus, i, f. idem quod Tamarix. *Pallad. in Novembr. tit. 8.* Apes ex tamarisci floribus mella conficiunt.

Tamaritæ, m. 1. pop. Asiæ Hircanis finitimi, qui Bacchum ex India victorem redeuntem summo honore excipientes, illi sacra tempore vindemiæ constituerunt, choreas circum torcularia musto despumantia agentes.

Tamărix, icis, f. *tamarice*, μυρίκη, humilis frutex, Ameriæ ramis, folio angusto, carnoso, & fere pinnato, quæ aliter myrica dicitur. Duo ejus sunt genera, unum sylvestre, omnino sterile, unde & infelix lignum appellatur: alterum fructiferum, quod in Ægypto altissimas æquat arbores, ramis ex herbaceo, fulvoque variegatis, lignoso fructu, galla majore, in quo semen gustu asperum, ejusdem effectus cum galla. *Lucan. l. 9. v. 97.* Et tamarix non læta comis. *Plin. l. 24. c. 9.* Myricen, quam & tamaricem vocat Lenæus, similem scopis Amerinis dicit. *Et paulo post*: Vulgus infelicem arborem appellat, ut diximus, quoniam nihil ferat, nec seratur unquam. Corinthus, & quæ circa est regio, bryonam vocat, ejusque duo genera facit, sylvestrem plane sterilem, alteram mitiorem. Hæc fert in Ægypto, Syriaque etiam abundanter lignosum fructum, majorem galla, asperum gustu, quo Medici utuntur vice gallæ, & in compositionibus, quas antheras vocant. Hæc *Plin.*

Tamde, idem quod *tam* antique. *Lucil. apud Fest.* Tamde mihi infestus, quam &c.

Tamen, *nientedimeno*, *nulladimeno*, *nondimeno*, *tuttavia*, *pure*, אַךְ, Ger. *jedoch*, Gal. *neanmoins*, Hisp. *empero*, ὅμως, μέντοι, nihilominus, conjunctio adversativa. Respondet particulis *quanquam*, *quamvis*, *licet*, *etsi*, *tametsi*, *etiamsi*. *Cic. 2. Offic.* Et quanquam omnes virtus nos ad se allicit, tamen justitia, & liberalitas id maxime efficit. *Id. l. 3.* Quod turpe est, id quamvis occultetur, tamen honestum fieri nullo modo potest. Adde *eund. Cic. ad Att. 9. ep. 9. pro Rosc. Amer. c. 50. & Fam. 4. epist. 12.* ¶ Usurpatur interdum sine illis particulis. *Cic. Attic. l. 6. epist. 2.* Pro Appio aut hic omnia facimus, honeste tamen. *Id. Attic. lib. 3. epist. 2.* Me quidam boni viri, non optimis tamen auctoribus, adhuc Thessalonicæ tenebant. ¶ Interdum ponitur in principio orationis, ubi alteri respondetur, & ad aliam orationem referri potest. *Cic. 9. Fam. epist. 19.* Tamen a malitia non discedis. ¶ *Tamen ne*, & interdum solum *tamen* ponitur in interrogationibus. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 29.* Tamen ne ista tam absurda defendas? *Id. Divin. Ver. c. 6.* Tamen his iniquissimis te offeres? tamen in aliena causa loquere? tamen eos defendes? &c. ¶ *Si tamen*, & *nisi tamen* servit correctioni. *Ovid. 3. Trist. eleg. ult.* Nunc incorrectum populi pervenit in ora, In populi quidquam si tamen ore meum. *Plin. in Paneg. c. 93.* Ullam ne tibi pro beneficiis referre gratiam parem possumus, nisi tamen illum, ut semper nos meminerimus consules fuisse? *Id. l. 8. epist. 17.* Parvulum differt, patiaris adversa, an exspectes; nisi quod tamen &c.

Tamenetsi, *benchè*, idem quod etiamsi, quamvis. *Pol. Asin. ad Cicer. lib. 10. Famil. epist. 33.* Tamenetsi tantam calamitatem Reipub. quam tardissime audire optandum est. *Cic. 3. de Orat. c. 42. ex poeta*: At Romanus homo, tamenetsi res bene gesta est, Corde suo trepidat. *Id. 3. Att. epist. 17.* Tamenetsi hoc te audire ab aliis malo.

Tames, m. 3. prom. Indiæ, inter Indum, & Gangem, quod Taurus M. attollit. *Mela l. 3. c. 7.*

Tametsi, *benchè*, *sebbene*, *quantunque*, Germ. *obwol*, Gal. *bien que*, Hisp. *aunque*, καί, καίτοι, εἰ καί, etsi, etiamsi, quanquam, quamvis. Factum est per syncopen ex *tamenetsi*. In principio periodi indicativo gaudet. *Cic. 4. Ver. 34.* tametsi priore actione ex Heraclii Syracusani testimonio cognovistis, tamen vobis alio loco demonstrabitur. ¶ Cæteris in locis non respuit conjunctivum. *Teren. Eun. 2. 1. 10.* Memini, tametsi nullus moneat. ¶ Usurpatur eleganter cum interrogatione. *Cic. 6. Ver.* Tametsi quæ est ista laudatio, cum laudator interrogatus lædat necesse est? ¶ Reperitur etiam pro tamen. *Terent. And. 3. 2. 23.* Ego jam te commotum reddam. D. Tametsi hoc verum est. Al. leg. *tamenetsi*.

Tamiacus, a, um, adject. unde prædia tamiaca, h. e. possessiones propriæ patrimonii Principis, ita dictæ, quod earum reditus cellariis Principis, quod proprie ταμιεῖον dicitur, deputati essent. neque solum prædia, sed coloni, & inquilini, & servi, qui in eis erant, tamiaci dicebantur. *leg. 1. & 2. Cod. de prædiis tamiac. &c.*

Taminia, vel Taminia uva, genus uvæ, acinos habens rubentes. *Plin. l. 23. c. 1.* Astaphis agria, sive staphis, quam uvam taminiam aliqui vocant falso (suum enim genus habet) cauliculis nigris, foliis labruscæ, fert folliculos verius, quam acinos, virides, similes ciceri, in his nucleum triangulum. Maturescit cum vindemia, nigrescitque, cum taminiæ rubentes noverimus acinos, sciamusque illam in apricis nasci, hanc non nisi in opacis.

Tamne? *tanto? a tal segno? adeo ne?* *Afran. apud Fest.* Tamne arcula tua plena est aranearum?

Tanager, gri, m. *il Negro*, fl. Lucaniæ, qui oritur prope lacum Nigrum, In lim. Basilicatæ prov. ad rad. Apennini, deinde in Bor. tendens, rigatis Atinæ, Auleta, aliisque oppidulis, in Silarum fl. se exonerat, receptis prius aliquot fluviis minoribus, & nominatim *la Bosta*, qui prope Pitarnum oritur. *Virg. 3. Georg. v. 151.*

Tanagra, æ, f. *Anatoria*, oppidum Bœotiæ, ubi galli gallinacei nascuntur ad prælia assidue nobiles. *Plin. l. 10. c. 21.*

Tanagræus, a, um, adject. a Tanagra. *Stat. 9. Theb. v. 743.* Prima Tanagræum turbavit arundo Choroebum.

Tanagricus, a, um, adject. ad Tanagram pertinens, ut Tanagrici galli, apud *Var. l. 3. R. R. c. 9.* Tanagricum gallinarum genus, apud *Col. l. 8. c. 2.*

Tanais, m. 3. nunc *Don*, Ital. *Tanai*, *la Tana*, fl. Sarmatiæ Europææ, in Moscovia, antiquus limes inter Asiam, & Europam. In Resan Olera oritur, ex lacu *Ivanowoe Lozero*, & primum recta per Tartarorum Precopensium agros versus Or. labitur, & haud longo a Vulga fl. intervallo, & Sarrisa opp. cubitu se flectens, atque aliquot aliis amnibus auctus, in Mæotidem pal. prope Tanaim urb. se exonerat. *Horat. lib. 3. od. 10.* Extremum Tanaim si biberes, Lyce.

Tanaitæ, m. 1. Tanais fl. accolæ, qui a Suitis, Anchetis, & Satarneis deleti sunt. *Plin. l. 6. c. 7. Ammian. l. 31. c. 8.* (*al.* 3.)

Tanaiticus, a, um, adject. ad Tanaitas pertinens. *Sidon. carm. 11. v. 479.* Scythicæ potor Tanaiticus undæ. *Id. carm. 11. v. 96.* Stringat hyperboreis Tanaitica crusta pruinis.

Tanaquil, m. f. Tarquinii Prisci uxor, magni animi mulier, Hetruscæ disciplinæ peritissima, cujus opera, interfecto Prisco, Servius Tullius Regnum Romanorum occupavit. *Dionys. Halic. l. 3. & 4. Rom. Ant. Liv. l. 1. c. 34. & seq.* ¶ Ponitur & pro quavis uxore viro imperante. *Auson. epist. 23. v. 31.* Tanaquil tua nesciat istud.

Ta-

Tanărus, m. 2. *Tanaro*, fl. Liguriæ, navigabilis, qui ex Apennino M. oritur, & in Padum apud Augustam Batienorum influit, irrigatis Ceba, Alba Pompeia, Asta, & Alexandria, quam intermeat.

Tandem, adv. *finalmente*, *alla fine*, *ultimamente*, בעתירתי, Ger. *endlich*, Gal. *enfin*, Hisp. *ultimadamente*, *alle postre*, τοτέ, τελευταῖον, τίως, εἰς ὕστερον, postremo, denique, ad extremum, post longam moram. *Fest.* Tandem cum significet aliquando, interdum tamen ex supervacuo ponitur, ut apud Terentium in Phormione, cum ait: Ita ne tandem uxorem duxit Antipho injussu meo? non enim hic tempus ullum significat: At Cicero etiam duplicat temporalem significationem, cum ait: Tandem aliquando. *Virgil. Æneid. lib. 3.* Jam tandem Italiæ fugientis prendimus oras. *Cic. 1. Catil.* Ibis tandem aliquando, quo te jam pridem tua ista cupiditas effrænata, ac furiosa rapiebat. *Id. pro Quinct. cap.* 30. Aliquando tandem volle consistere. ¶ Sæpe est particula expletiva, quæ tamen vim quandam addit orationi. *Cicer. 1. Catil.* Quousque tandem abutere, Catilina, patientia nostra? *fino a quando mai?* *Id. 1. de nat. Deor.* Hic per Deos ipsos, de quibus loquimur, quam tandem est? *Ter. Adelph. 4. 5.* In qua civitate tandem te arbitrare vivere? ¶ Tandem tandem, reticentia quædam est cum e superiore sermone, nonnihil ornatus habens. *Plaut. Cur. 2. 1. 7.* At tandem tandem. PH. Tandem es odiosus mihi. ¶ *Tandem denique* per pleonasmum dixit *Apulei. l. 4. Met.*

Tandiu, & Tamdiu, adv. *tanto tempo*, Germ. *so lang*, Gal. *si long tems*, Hisp. *tanto tiempo*, ἐπὶ τοσοῦτον, τόσον χρόνον, tanto tempore. *Cic. 7. Ver.* Nam tandiu fuit in carcere Apollonius. ¶ Sæpe ei respondet quandiu, vel una ex his particulis *quoad*, *quam*, *dum*, *donec*. *Cic. 7. Ver.* Ignominia autem illa gravis tamdiu in illo homine fuit, quandiu iste in provincia mansit. *Id. 1. Offic.* Et discere, quandiu voles, tandiu autem velle debebis, quoad te, quantum proficias, non pœnitebit. *Id. lib. 2.* Tibi enim Gracchus P. F. tandiu laudabitur, dum memoria rerum Romanarum manebit. *Id. in Brut.* Vixitque tandiu, quam licuit in civitate bene, beateque vivere. *Col. l. 12. c. 15.* Itaque subinde alium salem tandiu ingerat, donec in totum permeneat integer.

Tangibilis, le, adject. quod tangi potest. *Lactant. l. 7. c. 12.* Manu tangibilis. *Id. ib. c. 12.* Corpus tangibile, & visibile.

Tango, is, tetigi, tactum, a. 3. *toccare*, נגע, Ger. *anruren*, Gal. *toucher*, Hisp. *tocar*, ἅπτομαι, tactus sensu investigo, seu deprehendo, manu apprehendo, a θίγω, aut θιγγάνω, quod idem notat. *Lucr. l. 1. v.* 304. Tangere enim & tangi, nisi corpus, nulla potest res. *Cic. 2. Fam. ep. 17.* De præda mea nummum nec attigit, nec tacturus est quisquam. ¶ Translate accipitur pro contiguum esse. *Cic. pro R. Am. c. 7.* Fundus decem, & tres reliqui, qui Tiberim fere omnes tangunt. ¶ Item pro pervenire. *Cic. 3. Ver.* Verres simul ac tetigit provinciam, statim Messanam literas dedit. ¶ Item pro commovere, perturbare, quia tangendo quodam modo moveri videntur ea, quæ tanguntur. *Cic. Att. l. 2. ep.* 19. Cætera modice me tangunt. *Virg. 1. Æn.* Sunt lacrymæ rerum, & mentem mortalia tangunt. ¶ Item pro describere, mentionem facere, obiter attingere. *Cic. pro R. Am. c.* 30. Neque omnia dicam, & leviter unumquodque tangam. *Id. 4. Acad.* Sed ubi Socrates, ubi Aristoteles ista tangit? ¶ Item pro pungere acri dicto. *Ter. Eun. 3. 1. 30.* Quo pacto Rhodium tetigerim in convivio. ¶ Item pro clam aliquid attrectare, furari. *Plaut. Mil. 3. 2. 20.* Tetigit calicem clanculum. h. e. exhausit. *Id. Epid. 5. 2. 40.* Ifthuc adeo te tetigi triginta minis. h. e. tibi per fraudem surripui. *Id. Pœn. 5. 5. 7.* Ære militari tetigero lenunculum. Quo loco notat *Muretus*, verbum *tango* hic usurpari ad minuendam invidiam, quæ figura μείωσις dicitur, h. e. imminutio. Huc pertinet & illud *Plauti Pseud. 1. 1. 118.* Tuum tangam patrem. h. e. decipiam, circumveniam. ¶ Item pro percutere. *Horat. l. 3. od. 26.* Sublimi flagello tange Chloem. Hinc, *de cœlo tangere* est fulmine icere. V. *Tactus*. ¶ Tangere mulierem, est cum ea rem habere. *Horat. l. 1. sat. 2.* matronam nullam ego tango. ¶ Tangere plantam fimo bibulo, est linere, tingere. *Pallad. l. 2 tit. 16.* ¶ Tangere rem acu, *toccar in ponto*, *indovinare*. *Plaut. Rud. 5. 2. 19.* ¶ Tangere ulcus, *ritoccar la piaga*, *rinnovar il dolore*. *Ter. Phorm. 4. 4. 9.*

Tangomĕnas. V. Tingomenas.

Taniecæ, arum, partes suillæ longiores, ut costæ, &c. *Varro R. R. l. 2. c. 4.* Alii leg. *Taneta*.

Tanis, is, f. Τάνις, civitas Ægypti, cui proximum quoddam Nili ostium Taniticum appellatur. *Plin. l. 5. c. 10.*

Tanos, m. e. gemmæ genus. *Plin. l. 37. c. 5.* Inseritur smaragdis, & quæ vocatur tanos, e Persis veniens gemma, ingrate viridis, atque intus sordida.

Tanquam, & Tamquam, adverb. *come*, כ, כמו, Germ. *als*, *ob*, Gal. *comme*, *ainsi que*, Hisp. *como*, ὁμοίως, ὥσπερ, veluti, sicut, quemadmodum. Sub eodem verbo casum antecedenti similem exposcit. *Cic. in Bruto c. 74.* Ætatis illius ista fuit laus, tanquam innocentiæ. ¶ Interdum tamen vocabulorum proprietas aliud exigit, ut in statu, & motu locali. *Cic. l. 13. Fam. ep. 76.* Apud eum sic fui, tanquam domi meæ. ¶ Admittit etiam partic. *sic*, vel ante, vel post. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1.* Neve te obrui tanquam fluctu, sic magnitudine negotii sinas. *Id. post red. ad Quir. c. 1.* Sed tanquam bona valetudo jucundior est eis, qui e gravi morbo recreati sunt, sic ea omnia desiderata, magis, quam assidue percepta, delectant. ¶ Jungitur etiam verbis. *Plin. l. 2. c. 63* Tanquam nesciamus, hanc esse solam, quæ nunquam irascatur homini. ¶ Quando cum verbis construitur, sæpe flagitat partic. *si*. *Cic. lib. 5. Fam. ep. 15.* De Dolabella quod scripsi, suadeo, videas, tanquam si tua res agatur. *Id. l. 12. Fam. ep. 9.* Tanquam enim si clausa sit Asia, sic nihil perfertur ad nos. ¶ Interdum ei additur syllabica particula *met*, quæ emphasim quandam addit sententiæ. *Plaut. Mil. 5. 2. 69.* Tanquammet genium meum.

Tantalēus, a, um, Ταντάλειος, quod ad Tantalum spectat. *Prop. l. 2. el. 1. v.* 68. Tantalea poterit tradere poma manu. ¶ Tantalēus, i, pro *Tantalus*. *Propert. lib. 4. eleg. 1.* Sisyphe mole vaces; taceant Ixionis orbes, Fallax Tantaleo corripiare liquor. Ductum est a Græco Ταντάλειος, pro Τάνταλος.

Tantalĭcus, a, um, Ταντάλειος, quod spectat ad Tantalum, seu Tantali proprium est. *Claud. de rapto Proserp. l. 2. v.* 336. Non aqua Tantalicis subducitur invida curis. Alii leg. *Tantaleis*.

Tantalĭdæ, arum, m. pl. Atreus, & Thyestes, filii Pelopis, nepotes Tantali. *Ovid. 2. Fast. v.* 627. Tantalidæ fratres absint, & Jasonis uxor.

Tantalĭdes, æ, masc. 1. Pelops filius Tantali. *Ovid. in Ibin.* Tantalides tu sis, Thereïcusque puer. *Id. l. 2. Trist. eleg. 1.* Quid? non Tantalides agitante copidine currus Pisæam Phrygiis vexit eburneis equis? ¶ Item Thyestes filius Pelopis, nepos Tantali. *Ovid. l. 4. de Ponto, el. ult.* Trinacriusque suæ Perseidos auctor, & actor, Tantalidæ reducis, Tyndaridosque Lupus. ¶ Item Agamemnon filius Atrei, vel potius Plisthenis, pronepos Tantali. *Ovid. 12. Met. in fin.* A se Tantalides onus, invidiamque removit. *Id. l. 3. Fast.* Respice Tantaliden: eadem Dea tela tenebat, &c.

Tantălis, idis, f. Ταντάλις, Niobe filia Tantali. *Ovid. 6. Met. v.* 211. Dira convicia facto Tantalis adjecit.

Tantălus, i, masc. Τάνταλος, filius Jovis secundi, antiquissimus Rex Corinthiorum. Poetæ fabulantur, hunc propter pietatem mensis Deorum dignatum fuisse. Fabulæ fortasse originem traxit a turris Corinthiæ altitudine, in quam si quis ascendisset, videbatur in cœlum ascendere, & cum Diis esse. *Boc. l. 5 Gen. Deor.* ¶ Tantalus alter, filius Jovis tertii ex Plote Nympha, pater Pelopis, & Niobes, avus Atrei, Thyestis, Plisthenis, & Lysidices, proavus Agamemnonis, & Menelai, Rex Phrygiæ. Scelestissimus fuit. Nam hic Jupiter ille fuisse dicitur, qui Ganymedem Trois Regis Dardaniæ filium rapuit. qua de causa etiam ille cum Troe bellum fuit, teste *Eusebio*. Hic præterea, cum Deos convivio excepisset, ut eorum divinitatem experiretur, Pelopem filium, membratim discerptum, coctumque iis apposuit comedendum. Illi vero, cum abhorruissent a cibo, non solum abstinuere, sed collectis in unum membris puerum in formam pristinam reduxere, & revocata per Mercurium anima, eam illi restituere. Sed cum advertissent, humerum deesse puero, quem devoraverat Ceres, luco consumpto, eburneum refecere. Tantalum autem ad Inferos detruserunt, ubi perpetua fame & siti torqueretur, in puteo immersus, in quo poma capiti imminerant, quæ cum carpere vellet, elevarentur, aquæ vero ad mentum usque ascenderant, quæ, cum se se inclinans vellet bibere, delaberentur. *Cic. 1. Tusc. c. 5.* Mento summam aquam attingens siti enectus Tantalus. ¶ Sunt, qui dicant, hoc tormenti genus Tantalo inditum esse, quod Deorum secreta mortalibus revelaverit. *Ovid. l. 2. Am. el. 2.* Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat Tantalus, hoc illi garrula lingua dedit. Secundum *Platonem in Cratyle* dictus est Tantalus quasi ταλάντατος, idest infelicissimus, quod eventi adhuc adversa plurima, & gravia contigerunt, tandemque patria ejus omnis subversa est, defuncto autem saxum in caput suspensum est, & ipsi impendet. *Cic. lib. 4. Tusc. qu. c. 16.* Cui misere proximus est is, qui appropinquans aliquod malum metuit, exanimatusque pendet animi: quam vim mali significantes Poetæ, impendere apud Inferos saxum Tantalo faciunt, ob scelera, animique impotentiam, & superbiloquentiam. ¶ Tantalus alter, filius Thyestæ ex Merope uxore Atrei ejus fratris, qui una cum Plisthene, & Harpagige fratribus ab Atreo interfectus est, & oppositus esca patri. *Sen. in Thyest.*

Tanti, *per tanto*, τοσούτου, gen. pretii, & jungitur cum verbis æstimandi. *Ter. Adelph. 2. 1. 49.* Ubi me dixero dare tanti. *Plaut. Merc. 2. 4. 22.* Tanti quanti poscit, vin' tanti illam emi? *Cic. de Amic. c. 16.* Ut quanti quisque se ipse faciat, tanti fiat ab amicis, *tanto sia stimato dagli amici*, *quanto &c.* ¶ Aliquid esse tanti, est tanti æstimari, seu dignum esse, ob quod aliquid fiat. *Cœl. ad Cic. l. 8. Fam. ep. 14.* Tanti non fuit Arsacem capere, Seleuciam expugnare, ut earum rerum, quæ hic gestæ sunt, spectaculo caruerim, *non pagò la spesa*. *Cic. 2. Catil. c. 7.* Est mihi tanti, Quirites, hujus invidiæ tempestatem subire, dummodo a vobis belli periculum depellatur.

Tantīdem, *altrettanto*, tanti etiam, æquo magno pretio. *Cic. 5. Ver.* Tantidem frumentum emerunt, quanti, &c. *Id. ib.* Coegit Segestanenses a Decimo tantidem publice accipere. *Enn. apud Var. l. 6. de L. L.* Tantidem quasi feta canes sine dentibu' latrat.

Tantillus, a, um, *tanto picciolo*, *tanto poco*, dim. a tantulus, quod a tantus. *Ter. Adelph 4. 2.* Quem ego modo puerum tantillum in manibus gestavi meis. *Catull. ad Juventium*, 9. Nec possum fletibus ullis Tantillum vestrum demere sævitiæ. ¶ *Tantillum* accusativus adverbii more positus. *Plaut. Rud. 4. 4. 106.* Si herale tantillum peccassis.

Tantisper, adv. *tanto tempo*, Germ. *so lang*, Gall. *tandis que*, Hisp. *entre tanto que*, μέχρι ἄν, τέως, tandiu, a *tantus*, & *per*, ubi *per* est paragogon, ut ab ὅπως. Postulat post se *dum*, & *quoad*. *Cic. l. 2. de Inv.* Deinde est in carcerem deductus, ut ibi esset tantisper, dum culeus, in quem dejectus in profluentem deferretur, compararetur. *Ulp. l. 3. §. hoc autem, ff. de stat. aliquo privat.* Qui vult ire, agere tantisper, quoad de servitute constet. ¶ Usurpatur etiam sine prædictis particulis, pro aliquanto tempore. *Plaut. Aul. 4. 5. 6.* Tantisper hic ego ad januam concessero. *Cic. Att. l. 12. ep. 13.* Totus dies scribo, non quo proficiam quid, sed tantisper impedior. ¶ Interdum notat instare. *Cic. 5. Tusc.* Sed videro, quid efficiant, tantisper hoc ipsum magni æstimo, quod pollicetur. *Liv. l. 1. c. 3.* Tantisper tutela muliebri res Latina, & regnum avitum, paternumque puero stetit.

Tanto, adv. *tanto*, τόσῳ, τοσούτῳ, idem ac tantum, nisi quod cum comparativis usurpatur. *Cic. 5. Ver.* Reperietis, quinquies tanto, Judices, amplius istum, quam quantum ei in cellam sumere licitum sit, civitatibus imperasse. *Suet. in Tib.* Tanto magis, quod ab Urbe recedens, &c. *Plin. l. 9. c. 38.* Quippe majores tanto, quanto recentiore. ¶ Conjungitur etiam cum *ante*. *Cic. 7. Ver.* Quod si Cleomenes non tanto ante fugisset. ¶ Usurpatur etiam pro *tanti*. *Plin. l. 12. c. 18.* Tanto nobis deliciæ, & fœminæ constant. Nisi malis adjectivum esse, & subaudiri *pretio*. ¶ *Tanto melior* formula est laudantis, & approbantis. *Plaut. Pers. 2. 5. 25.* Omnes sycophantias comparavi, quo pacto ab lenone auferam hoc argentum. Sa. Tanto melior, *benissimo*, *tanto meglio*. *Id. Truc. 2. 5. v. 60.* Nam tibi talentum argenti, Philippicum est, tene tibi. Ph. Tanto melior: noster esto. *Ter. Heaut. 3. 2. 36.* Etenim quo pacto id fieri soleat, calleo. Ch. Tanto melior. Adde *Phædr. l. 3. fab. 5.* ¶ Conjungitur etiam cum superlativo. *Catull. ep. 50.* Tanto pessimus omnium poeta, quanto tu optimus omnium patronus.

Tantopĕre, adverb. *tanto*, *sì grandemente*, Germ. *so heftig*, Gall. *si fort*, Hisp. *sì grandemente*, τοσοῦτον, τοσῶς, tantum, tam vehementer, usque adeo, ex *tantus*, & abl. *opere*. Itaque dividit *Plautus Cas. 3. 1. 2.* Hoc erat ecastor, quod me tanto vir opere orabat meus. *Cic. pro Mur.* Istud nescio quid, quod tantopere didicisti. *Id. 1. de Orat.* Neque enim tantopere hanc a Crasso disputationem desiderabam, quantopere ejus in causis oratione delector.

Tantŭlum, adv. *un tantino*, tam parum, dim. a tantum. *Cic. 6. Ver. c. 68.* De omnibus nobis siquis tantulum de recta regione deflexerit. *Id. ib. c. 71.* Si tantulum oculos dejecerimus, præsto esse insidias.

Tantŭlus, a, um, *sì picciolo*, *sì poco*, tam parvus, dim. a *tantus*. *Cic. de Sen.* Quæ ex fici tantulo grano, aut ex acino vinaceo, aut ex cæterarum frugum, ac stirpium minutissimis seminibus tantos truncos, ramosque procreet. *Id. Att. l. 4.* Dices, tantula ne in causa? *Id. pro R. Am.* Deinde cur tantulo venierint. Subauditur *pretio*. ¶ Usurpatur etiam substantive, ut cætera adjectiva. *Cic. 4. Ver.* Et vendidisset, si tantulum moræ fuisset, quominus ei pecunia illa numeraretur. *Id. pro R. Am.* Si ex eo negotio tantulum in rem suam convertisset.

Tantum, adv. *tanto*, τοσοῦτον, tantopere, tam vehementer, usque adeo: cui respondet *quantum*. *Plaut. Most. 5. 2. 94.* Tu, ut occepisti, tantum, quantum quis, fuge. *Virg. 4. Georg. v. 101.* Nec tantum dulcia, quantum Et liquida. *Cic. Att. l. 11. ep. 1.* De fano illo tantum, quantum me amas, velim cogites. ¶ *Tantum abesse*, est tam longe distare. *Cic. 1. Off.* Id autem tantum abest ab officio, ut nihil magis officio possit esse contrarium, *tanto è lontano*, *che anzi &c.* *Id. 4. Acad.* Tantum abesse dicebat, ut id consentaneum esset, ut maxime etiam repugnaret. ¶ Ponitur etiam pro solum. *Cic. pro Mur.* Nihil dicam arrogantius, tantum dicam, &c. ¶ *Tantum non*, est solum non, locutio usitata de re non plane peracta, pro fere, ferme, propemodum, *quasi*, *poco meno che*. *Liv. l. 4. c. 2.* Ex cum hostes tantum non accessissent. *Suet. in Tib. cap. 11.* Tantum non adversis tempestatibus Rhodum enavigavit. ¶ *Tantum quod*, est vix dum. *Suet. in Aug. c. 96.* Navis Alexandrina, quæ tantum quod appulerat, *allora allora*. *Cic. Fam. 7. ep. 23.* Tantum quod ex Arpinati veneram, cum mihi a te literæ redditæ sunt, *appena io era ritornato*, *che &c.* ¶ Significat etiam *solum quod*. *Cic. 3. Verr. c. 45.* Tantum quod hominem non nominat, causam quidem totam perscribit. *Id. Verr. 5. c. 53.* Tantum quod aratoribus Metellus obsides non dedit. Alii hic leg. *tantum non*.

Tantummŏdo, adv. *solamente*, μόνον, μόνως, solum. *Cic. 3. de Orat.* Neque eum oratorem tantummodo, sed hominem non putant. *Id. pro Syll.* Quæ omnia suppressa voce dixit, tantummodo ut vos, qui ea probabatis, possetis exaudire.

Tantundem. V. Tantusdem.

Tantus, a, um, *tanto*, *così grande*, Germ. *so groß*, Gall. *si grand*, Hisp. *tanto grande*, τόσος, τηλικοῦτος, tam magnus, vel tam parvus, a *tam*, converso *m* in *n*, euphoniæ causa. *Cic. 2. de Divin.* Sol major ne, quam terra sit, an tantus, quantus videatur. ¶ Sæpe absolute ponitur, sine relativo *quantus*, quod tamen facile potest intelligi. *Plaut. Bacch. 1. 2. 16.* Tantus natu Deorum nescis nomina. *così vecchio*. *Cic. 2. de nat. Deor.* Ni tanti ignes, tamque multi. *Id. 3. de nat. Deor.* Urbe tanta, atque tali. ¶ Sæpe conjunctivum regit cum particula *ut*. *Cœl. Cic. l. 8. Fam. ep. 10.* Sin autem aut non erit istic bellum, aut tantum erit, ut vos, vel successores parvis additis copiis sustinere possint. *h. e.* tam parvum. ¶ Putet aliquis, assumere post se etiam particulam *quod*;

en

ex illo *Cic. pro Cal. c.* 1. Mirtur profecto, quæ sit tanta atrocitas hujusce causæ, quod diebus festis, ludisque publicis hoc judicium exerceatur. Sed illud *quod*, si recte attendas, ab adject. *tanta* minime pendet. ¶ Usurpatur etiam substantive, ut cætera adjective. *Cæs. l. 6. B. G.* Præsidii tantum est, ut ne murus quidem cingi possit. ¶ *In tantum*, est tantopere, vel usque adeo, eatenus, *Virg. 6. Æn.* Nec puer Iliaca quisquam de gente Latinos In tantum spe tollet avos. *Sen. lib. 2. de Benef.* Quomodo danti in tantum producenda notitia est muneris sui, in quantum delectatura est, eum datur. *Plin. l. 10. c.* 33. Quædam aves in tantum pariunt, ut effætæ moriantur. *tanto spesso, che ec.* ¶ *Tantum est*, elegans formula, cum significamus, nihil amplius restare. *Terent. Eun.* 5. 5. 26. Nunquid est aliud mali reliquum? Pa. Tantum est. *tanto, e non più*. *Plaut. Merc.* 1. 2. 12. Nunquid amplius? Ly. tantum est. ¶ *Tantus* pro *tam*. *Plaut. Amph.* 5. 1. 5. Tanta mira facta sunt in ædibus. ¶ *Tanti* pro *tot*. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 37 Quasi mihi non sexcenta tanta soleant credier. *Cajus l.* 64. *Dig. de legat.* 2. Quod si minus, in tantos quanti inveniantur. *Valer. Flac. l.* 5. *v.* 635. quid tanta coeunt in prœlia gentes?

Tantusdem, tantadem, tantundem, *altrettanto*, τοσοῦτος, τοσαύτη, τοσοῦτο, æque tantus, æque multus. *Ulp. l. si pro parte, ff. de in rem verso*: Si decem in rem domini verterit, & postea tantandem summam a domino mutuatus sit. ¶ Fere usurpatur substantive. *Cic. 2. de Leg. c.* 19. Quæ morte, testamentove ejus tantundem capiat, quantum omnes heredes. *Id.* 1. *Tusc. c.* 43. Undique enim ad Inferos tantundem viæ est. *Plaut. Pers.* 4. 4. 36. Si tibi subiti nihil est, tantundem est mihi.

Taos, m. 2. gemmæ genus, a ταώς, *pavo*, quia pavoni similis est. *Plin. l.* 37. *c.* 11. Taos pavoni est similis, item aspidi, quam vocari chelidoniam invenio.

Tapanta, *vel* τάπαντα, omnia, Græca vox latinis literis scripta legitur apud *Petron. in Satyr.* Trimalchionis tapanta est. Loquitur *Petron.* de uxore cujusdam divitis, quæ viri animum ita sibi subegerat, ut in omnibus imperaret. V. integrum locum in voce *Quare*.

Tapes, etis, m. *tapete*, Germ. *teppich*, Gall. *tapis*, Hisp. *alhombra*, *tapete*, τάπης, τάπις, idem ac aulæum, h. e. vestis stragula, variis coloribus intexta, qua aularum parietes, pavimenta, mensæ, nonnunquam etiam lecti sternuntur. *Virg. 6. Æn. v.* 358. Cratarasque sinus, pulchrosque tapetas. *Id. l.* 10. Qui forte tapetibus altis Extructus toto perflabat pectore somnum. ¶ Rectus casus *tapes* non est in usu.

Tapēte, is, n. idem ac tapes. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 14. Neque Alexandrina belluata conchyliata tapetia. Ubi *tapetia belluata* vocat, ut Græci ζωωτά, hoc est in quibus ζῶα, sive belluæ sunt acu pictæ.

Tapētum, i, n. idem ac tapes. *Virg. 7. Æn. v.* 277. Instratos ostro alipedes, pictisque tapetis.

Tapinōma, atis, n. *umiltà*, *bassezza di dire*, dictio humilis, ταπείνωμα. *Sidon. l. 4. ep.* 3. O eloquium non exilis, sed subtilis ingenii, quod nec per scaturigines hyperbolicas intumescit, nec per tapinomata depressa tenuatur.

Tapinophronēsis, ταπεινοφρόνησις, vox Græca, quæ animi demissionem, seu abjectionem significat, *viltà*, *e bassezza d'animo*, a ταπεινός, *humilis*, & φρονέω, *sapio*, *sentio*. Usurpatur a *Tert. adverf. Psych. c.* 12.

Tapinōsis, eos, f. 3. ταπείνωσις, humiliatio, a ταπεινόω, *humilio*. Hoc nomine appellatur vitium Grammaticale, cum rei magnitudo, vel dignitas verbi humilitate deprimitur, seu minuitur, ut siquis parricidam vocet hominem nequam. *Virg.* 1. *Æn.* Apparent rari nantes in gurgite vasto. *Ubi Servius*: In gurgite vasto, Tapinosis est, idest rei magnæ humilis expositio. Prudenter tamen Virgilius humilitatem sermonis epitheto plerumque sublevat, ut hoc loco *Vasto* addidit.

Taprobāna, seu Taprobane, f. 1. *Ceylan*, *Ceylon*, *Zeilan*, inc. *Tanarisin*, idest terra deliciarum, ins. ampla Asiæ, & Indiæ intra Gangem, in mari Indico, in ore sinus Gangetici, prope prom. Commarium, & partem Australem peninsulæ Indiæ cis Gangem, a qua tantum dirimitur freto *Manaar*. Nobilis est felici aromatum proventu. Affluit margaritis, & etiam gemmis, ac auro, maxime apud Palægones pop. Lucet ibi Canopos, sidus clarum, & amplissimum. Homines corporum magnitudine alios antecellunt, cæruleis oculis, atroci visu, terrifico sono vocis. Vivunt ultra centum annos. *Avien. in perieges. v.* 777. Insulæ Taprobanæ gignit tetros elephantos, Et super astriferi torretur sidere cancri. *Plin. l. 7. c.* 2. In Taprobana insula longissimam vitam sine ullo corporis languore traduci. V. *eund. l. 6. c.* 22.

Tapulla, lex quædam convivalis ficto nomine, & jocoso carmine conscripta a Valerio Valentino. *Lucil. apud Fest.*

Tarandus, m. 2. τάρανδος, animal apud Scythas. *Plin. l. 8. c.* 34. Mutat colores Scytharum tarandus, nec aliud ex iis, quæ pilo vestiuntur, nisi in Indis lycaon, cui jubata traditur cervix. *Et paucis interjectis*: Tarando magnitudo, quæ bovi, caput majus cervino, nec absimile, cornua ramosa, ungulæ bifidæ, villus magnitudine ursorum. Sed cum libuit sui coloris esse, asini similis est. Tergori tanta duritia, ut thoraces ex eo faciant. Colorem omnium arborum, fruticum, florum, locorumque reddit metuens, in quibus latet, ideoque raro capitur. Mirum esset, habitum tam multiplicem dari, mirabilius & villo.

Taranis, m. 3. dicebatur Jupiter a Gallis, cui humano sanguine litabant. *Lucan. l.* 1. *v.* 446. Et Taranis Scythiæ non mitior ara Dianæ.

Taras, antis, m. τάρας, filius Neptuni, qui primus Tarentum condidisse creditur, & a nomine suo appellasse. Græce enim Tarentum τάρας dicitur. *Bocc. l.* 10. *Gen.*

Taras, antis, m. *Tara*, fl. Magnæ Græciæ, qui oritur apud Massafram opp. & in sin. Tarentinum apud Tarentum urb. cui nomen dedit, influit. *Stat. l.* 1. *silv.* 1. *v.* 103.

Taratalla. *Martial. l.* 1. *ep.* 51. Si tibi Mistyllus cocus, Æmiliane, vocatur, Dicetur quare non Taratalla mihi? Horum versuum hæc est sententia: Æmilianus quidam coquum suum Mistyllum vocabat, ducto fortasse nomine ab illo *Homeri* versu *Iliad.* 2. μίστυλλόν τ' ἄρα τ' ἄλλα. h. e. secabant autem & alias res. Cur non liceat, inquit *Martialis*, quemadmodum tibi a primo verbo illius carminis, ita mihi e sequentibus nomen coquo imponere, & *Taratalla* appellare?

Taratantāra, f. 1. vox tubæ, ab Ennio ficta. *Serv. in 9. Æn.* in eum versum: At tuba terribilem sonitum procul ære sonoro. Hemistichium, *inquit*, *Ennii*. Nam sequentia iste mutavit. Ille enim ad exprimendum tubæ sonum ait *taratantara*. Et multa hujusmodi Virgilius, cum aspera invenerit, mutat.

Tarcho, & Tarchon, ontis, m. Τάρχων, dux, & aruspex Hetruriæ, qui Æneæ suppetias tulit adversus Turnum, & Rutulos. *Virg. 8. Æn. v.* 603. Haud procul hinc Tarcho, & Tyrrheni tuta tenebant Castra locis. *Id.* 10. *Æn. v.* 299. Effusus Tarchon socios consurgere tonsis, &c. *Id.* 11. *Æn. v.* 727. Tarchontem in prælia sæva, &c.

Tardabĭlis, le, adject. tardus, torpescens, ut tardabilis rigor. *Tertull. de anim. c.* 43.

Tardātus, a, um, *tardato*, *ritardato*, βραδυνθείς, particip. a tardor. *Virg.* 5. *Æn.* At non tardatus casu, neque territus heros Acrior ad pugnam redit. *Cic. ad Brut.* Si ea, quæ ex tempore suscepta sunt, ut agerentur, non tardata, & procrastinata sunt. *Plin. l. 8. c.* 8. Ac præacuta bipenni hoc crure tardato. h. e. debilitato.

Tarde, adv. *tardamente*, *tardi*, Germ. *langsamlich*, Gal. *tard*, *lentement*, Hisp. *tardamente*, ὀψὶ, βραδέως, lente, pigre, cunctanter. *Cic. lib.* 14. *Fam. ep.* 15. Cum sane adversis ventis usi essemus, tardeque, & incommode navigassemus. ¶ Accipitur aliquando pro sero, hoc est vespertino, vel nocturno tempore. *Cicer. pro Mil.* Videte nunc illum primum egredientem e villa subito. Cur vesperi? quid necesse est tarde? ¶ Comp. tardius, sup. tardissime. *Cic.* 4. *Acad.* Inimicorum calumnia triennio tardius, quam debuerat, triumphavit. *Id. l.* 2. *Fam.* Quo & propter longinquitatem, & propter latrocinia tardissime omnia perferuntur.

Tardesco, is, n. 3. *divenir tardo*, βραδύνομαι, tardus fio. *Lucret. l.* 3. *v.* 480. Tardescit lingua, madet mens.

Tardigemŭlus, la, um, adject. tarde, & lente gemens. *Nevius apud Gell. l.* 19. *cap.* 7. Tardigemulo senio oppressus. Alii leg. *tardigenulo*, ut sit a *tardus*, & *genu*, & idem significet quod *tardigradus*.

Tardigrădus, a, um, *che va tardo*, βραδύπους, qui tarde graditur. *Cic.* 2. *de Div. cap.* 64. *ex Pacuv.* Quadrupes tardigrada, agrestis, humilis, aspera.

Tardilŏquus, a, um, βραδύγλωσσος, qui tarde loquitur. *Sen. ep.* 40. Summa summarum hæc erit, tardiloquum te esse jubeo.

Tardĭpes, edis, o. 3. βραδύπους, qui tarde incedit, aut claudicat, epithetum Vulcani, qui claudus esse dicitur. *Catull. in annales Volusii* 34. 2. Electissima pessimi Poetæ Scripta tardipedi Deo daturum. idest igni. *Col. l.* 10. *circa fin.* Quin & tardipedi sacris jam dite solutis.

Tardĭtas, atis, f. *tardanza*, איחור, Ger. *langsamkeit*, Gal. *tardiveté*, Hisp. *tardanza*, βραδύτης, qualitas celeritati contraria, pigritia, cunctatio, mora. *Cic. pro Rab. perd. reo c.* 7. Non ad insequendum sibi tarditatem pedum, sed ad fugiendum impedimento fore putabat. *Idem de Univ.* Quæ in octo cursibus celeritates, tarditatesque declararet. *Id. in Orat. c.* 68. Tarditas ingenii, *ingegno non pronto*.

Tardĭties, ei, f. 5. idem ac tarditas, apud vet. *Accius apud Non. c.* 2. *n.* 866. Multa amittuntur tarditie, & socordia.

Tardĭtūdo, inis, idem ac tarditas, apud vet. *Plaut. Pœn.* 3. 1. 19. Podagrosi estis, ac vicistis cochleam tarditudine.

Tardiuscŭlus, a, um, ὑποβραδύς, aliquantum tardus, dim. a tardus. *Ter. Heaut.* 3. 2. Est ille Cliniæ servus tardiusculus.

Tardo, as, a. 1. *ritardare*, אחר, Ger. *aufhalten*, *saumen*, Gall. *retarder*, Hisp. *detener*, *retardar*, βραδύνω, moror, remoror, moram alicui injicio, tarditatem affero. Usurpatur cum acc. *Cæs. l. 5. B. G.* Atque ut eorum auxilia tardaret. *Cic. l. 7. Fam. ep.* 5. Mea quidem tibi non ignota dubitatio aut impedire profectionem meam videbatur, aut certe tardare. *Id.* 11. *Phil.* Vereor, ne exercitus quoque nostri tardentur animus. ¶ Vel cum infinitivo. *Cæs. l. 2. B. C. c.* 42. Reliqui hoc timore propius adire tardarentur. ¶ Translata ponitur pro reprimere. *Cæs. l. 1. B. C.* Quo facilius impetum Cæsaris tardaret. ¶ Est etiam neutrum absolutum, & significat moram trahere. *Cic. ad Brut. ep.* 18. Aut tardare, & commorari te melius esset tibi.

Tardor, oris, m. tarditas. *Varro apud Nonium c.* 3. *n.* 253.

Tardus, a, um, *tardo*, עצל, Germ. *lansam*, Gall. *tardif*, Hisp. *tardo*, βραδύς, cunctator, cunctabundus, serus, remissus, piger, iners. *Cic.* 1. *de Inv.* Formosus, an deformis, velox, an tardus sit. *Id. de clar. Orat. cap.* 59. Tardum esse in cogitando. *Id.* 1. *Off.* Ad inituram tardiores. *Ovid.* 8. *Metam.* Tardus ætate. *Plin. l. 9. c.* 42. Tardissimi piscium. ¶ Cum infinito. *Sil. lib.* 3. *v.* 233. docilis fallendi, & nectere tectos Nunquam tarda dolos. ¶ Tardæ noctes dicuntur hibernæ a *Virg.* 2. *Georg. v.* 482. & *Æn. v.* 730. quæ diu super terras morantur, & tarde recedunt: Contra tardos menses æstivos appellat *Georg.* 1. *vers.* 32. qui dies habent longiores. ¶ Per translationem ad animi, vel ingenii tarditatem refertur, & accipitur pro hebeti, cui ingenium non est promptum. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 5. Sed quia nimis indociles quidam, tardique sunt. *Id.* 3. *Agr.* Sed quem vestrum tam tardo ingenio fore putavit, &c. ¶ Item pro difficili. *Plin. l.* 23. *c.* 1. Quippe cum sit tardum dictu, pluribus prosit, an noceat. ¶ Quandoque ponitur pro perseveranti, & duriore. *Virg.* 2. *Georg.* Media fert tristes succos, tardumque saporem Felicis mali. Sic *Nonius*. *Servius* vero interpretatur saporem tardum, vix sensibilem. ¶ Quandoque pro denso, ac crasso. *Virg.* 5. *Æn.* Stupa vomens tardum fumum.

Tarentīnus, a, um, *Tarentino*, ταραντῖνος, quod ad Tarentum spectat, vel ex Tarento est, vel in Tarentinis agris crescit. ¶ *Tarentini equites*, qui longe jaculari consueverant. *Ælian. non longe a principio libri de instruendis aciebus*: Tarentinorum duo sunt genera. Nam alii longius jaculentur, & ob eam rem equites jaculatores dicuntur, & *Tarentini* speciali vocabulo: alii, cum semel, aut bis jaculum miserint, quo leviori utuntur, manus de cætero cum adversariis conserunt, & comminus pugnare incipiunt, non secus, quam quos hastatos appellari retulimus. *Leves* hos nominari solitum est. Ergo Tarentinorum alii *Tarentini* nomine suo vocantur, qui de longe jaculari consueverunt, alii *Leves*, qui pugnam cominus subeunt. *Cic. Att. l. 5. ep.* 19. Quæ de Tarentinis in militiis laboravi, ea tibi grata esse gaudeo. *Liv. l.* 35. Dein Cretenses auxiliares, & quos Tarentinos vocabant equites, binos secum trahentes equos. *Et infra*, Luce orta, Cretensium levis armatura, & Tarentini equites super torrentem prælium commiserunt. ¶ Tarentinus sinus, *Golfo di Taranto*, sinus Magnæ Græciæ, pars maris Jonii, inter duo promontoria, Japigium ad Bor. & Lacinium ad Aust. & inter Calabriam citeriorem, Basilicatam, & Terram Hydruntinam, prov. Regni Neapolitani. Sic dicitur a Tarento urbe in ejus intimo recessu. ¶ *Tarentina nux*, quæ in agro Tarentino nascitur. Est e juglandium genere, adeo fragili putamine, & ita mollis, ut vix attrectata rumpatur. Sed tamen Tarentinarum nucum duo genera sunt, unum fragili putamine, alterum duro, *Plin. l.* 15. *c.* 22. ¶ Sunt etiam nuces pineæ Tarentinæ. *Plin. l.* 15. *c.* 10. Harum genus alterum Tarentinum, digitis fragili putamine, aviumque furto in arbore. ¶ Similiter Tarentinæ castaneæ, Tarentina pyra, Tarentinæ ficus, Tarentina vina, Tarentinæ myrti, Tarentinæ cypressi, &c. quæ in agro Tarentino proveniunt. *Plin. lib.* 15. *cap.* 23. *Id. lib.* 15. *c.* 17. *Colum. l.* 5. *c.* 10. ¶ *Venenum Tarentinum*, est purpura Tarentina, quæ rubedinis plusculum habet. *Horat. lib.* 2. *ep.* 1. Lana Tarentino violas imitata veneno.

Tarentum, i, n. *Taranto*, τάρας, urbs ampla Magnæ Græciæ, in Messapia, seu Calabriæ prov. in Salentinorum confinio, olim clarissima Respublica, quæ cum Romanis bellum gerere ausa fuit, cum arce præmunita, & porto olim capacissimo. Condita fuit, & nominata a Tarante filio Neptuni. Deinde est amplificata, expulsis incolis, a Spartanis, idest a Partheniis, anno U. C. 43. seu 47. duce Phalanto, vel Palanto, quod idem proditum est a *Justino lib.* 3. & 20. & *Virgilius* significat *lib.* 3. *Æn.* dum ait: *Hic sinus Herculei* (*si vera est fama*) *Tarenti Cernitur*. hoc est, a Spartanis aucti, & habitati, ex quorum gente Hercules fuit. Quidam putant sic appellari a Sabina voce *tarentum*, quæ illis molle significat, propterea quod in agro Tarentino & nuces juglandes, & nuces pineæ, & lanæ mollissimæ proveniunt. Hinc *Horat. lib.* 2. *sat.* 4. Pectinibus patulis jactat se molle Tarentum. Ex hac urbe ortum traxerunt cives illustres, Aristoxenus Musicus, Aristotelis familiaris, Rhinthon Tragicus, & Comicus, Iccus Medicus, & Archyta summus Mathematicus. Tarenti obiit M. Pacuvius Tragœdiographus, patria Brundusinus. ¶ Cæterum ejus incolæ fere molles fuere, & deliciis dediti. Hinc imbelle Tarentum dictum est ab *Horat. l.* 1. *ep.* 7. ¶ Tarentus fem. genere, *Sidon. carm.* 5. *v.* 435. Ipsaque, quæ petiit, trepidaret uncta Tarentus.

Tarinātes, m. 3. Taranates, pop. Sabinorum, quorum opp. Taraunum, *Tarano*, ad Himelem fl. apud montem Severum, & Cures.

Tarmes, itis, m. vermis genus, e τέτρημαι, præterito verbi τείρω, *tero*; exedit carnes, ut ait *Festus*, item lignum, ut ex his Plauti verbis colligitur *Mostell.* 3. 2. 140. Postes ambo ab infimo tarmes secat.

Tarpeja, æ, f. 1. Ταρπηΐα, virgo Romana, filia Sp. Tarpeji, regnante Romulo. Cum Sabini propter raptas virgines bellum Romanis intulissent, duce T. Tatio Rege, & castra inter Quirinalem, & Saturnium, seu Capitolinum collem posuissent, sequenti die præteriere radices Capitolii, ut explorarent, siqua forte collis pars vel clam, vel vi aperta capi posset. Hos Tarpeja, cujus patri loci illius custodia mandata erat, de sublimi aspiciebat, quam, ut Fabius, & Cincius scribunt, cupido cepit armillarum, quas in sinistris brachiis illi gestabant, & anulorum, quos in digitis ferebant. Sed, ut L. Piso tradit, virginem præclari facinoris cupido incessit, ut hostes armis denudatos suis civibus objiceret. Itaque per occultum colloquium cum Sabinis pacta, proditurum se arcem, si pro mercede quidquid in sinistro brachio gestabant, sibi dedissent, aperta clanculum portula, noctu eos recepit, eumque pro armillis & auro, eorum scuta ex pacto poposcisset, irati Sabini scutis in eam injectis obruere. *Liv. l.* 1. *c.* 12.

paulo

paulo aliter rem narrat. *Ovid. 14. Metam. v. 778.* arcifque via Tarpeja reclufa, Digna animam pœna congeftis exuit armis.

Tarpejus mons, Rupes Tarpeja, Tarpejum faxum, [illegible], mons Romæ, idem, qui antea Saturnius, & poftea Capitolinus, ita dictus a Tarpeja filia Sp. Tarpeji, quæ cum Sabinis arcem in eo ædificatam prodidiffet, aurum fcutis obruta, ibidem fepulta eft. *Virg. 8. Æn.* Hinc ad Tarpejam fedem, & Capitolia ducit, Aurea nunc, olim fylveftribus horrida dumis. *Propert. l. 4. el. 1.* Tarpejus pater. h. e. Jupiter. ¶ Tarpejæ coronæ funt, quas obtinebant ii, qui victores in ludis Jovi Capitolino dicatis fuiffent. *Martial. l. 9. ep. 41.* Sic Tarpejæ quercus. h. e. coronæ a quercu. *Id. l. 4. ep. 54.* ¶ De *Tarpeja lege*, cujus meminit *Feft. in voce Peculatus*, diximus in *Ateria*. Invenitur & Tarpejanus apud *Apicium l. 8. c. 6.*

Tarquinienfis, & fe, o. 3. quod ad Tarquinios urbem fpectat, ut Ager Tarquinienfis. *Plin. l. 7. c. 52.* Qui in Tarquinienfi feras pafcere inftituit. ¶ Tarquinienfis lacus, idem qui Sabatæ, five Sabatius, five Sabatinus, ita dictus a Tarquiniis urbe vicina. *Plin. l. 2. c. 95.*

Tarquinii, orum, m. pl. familia Romæ Regalis, ex qua fuere L. Tarquinius Prifcus Rex, L. Tarquinius Superbus Rex, L. Tarquinius Collatinus, &c. *Virg. 6. Æn.* Vis & Tarquinios Reges, animamque fuperbam Ultoris Bruti.

Tarquinii, orum, m. pl. Tarquiniæ *Ptolemæo*, Tarquinia *Antonino*, olim Tarchona, feu Tarcnna, *Tarquene*, feu *la Tarquinia*; vulgo *la Turchina*, [illegible], colonia, & urbs Hetruriæ, ultra lacum Sabatinum, qui & Tarquinienfis dictus eft. Condita fuit hæc urbs a Tarchonte, qui Æneæ opem contra Turnum tulit, & Tarchona ab illo nominata. Progreffu temporis dicta eft Tarquinia, & Tarquinii. Aliqui fcribunt Tarquiniam effe appellatam a Tarquinio Prifco Rege. Sed potius Rex ab urbe nomen accepit, ut *Collatinus a Collatia*.

Tarquitius, a, um, adject. a Tarquitia familia Romana, ut Tarquitiæ fcalæ, quas Tarquinius fuperbus fecerat. *Feftus.* Al. leg. *Tarquiniæ* eod. fenfu.

Tarracina, æ, f. oppidum Volfcorum, idem quod Anxur. *Plin. lib. 3. cap. 5.* ¶ Apud *Liv. l. 4. c. 59.* eft Tarracinæ, arum. ¶ Legitur & *Terracina*.

Tarraco, onis, f. *Tarragona*, [illegible], urbs, olim colonia Romanorum, Hifpaniæ citerioris, in ora Catalauniæ, & maris Mediterranei, in tumulo, ad oftia Tulcis fl. cum portu, media inter Barcinonem ad Bor. & Dertufam ad Mer. Condita eft a Scipionibus, dum in Hifpania bellum gererent. Ab ea tertia Hifpaniæ pars nomen Tarraconenfis accepit. Abundat vino optimo. *Mart. l. 13. ep. 118.*

Tarraconenfis, fe, adject. a Tarracone, ut Tarraconenfis regio. *Plin. l. 3. c. 1. & 3.*

Tarfenfis, fe, adject. a Tarfo oppido, ut Tarfenfe pelagus. *Colum. lib. 8. cap. 16.* ¶ Tarfenfes, ejus urbis incolæ. *Cic. l. 3. ad Att. ep. 21.*

Tarfus, i, Ταρσὸς, *Tarfo*, Ciliciæ metropolis, apud oftia Cydni fluvii, a Perfeo ædificata, patria fuit D. Pauli Apoftoli. De ea meminere *Lucan. l. 3. & Plin. l. 5. c. 27.*

Tartareus, a, um, *infernale*, ταρτάρειος, quod ad tartarum fpectat. *Cic. 2. Tufc. c. 9. ex Poeta:* Hanc a tartarea tenebrica abftractum plaga Tricipitem eduxit hydræ generatum canem. *Virg. Æn. l. 7.* Cornuque recurvo Tartaream intendit vocem. h. e. terribilem, aut fortem, inquit *Servius*. ¶ Tartareæ forores, h. e. Furiæ. *Stat. 5. Theb. v. 66.*

Tartarinus, a, um, ταρταρώδης, horrendus, terribilis. *Feft.* Tartarino extm dixit Ennius, horrendo, & terribili Verrius vult accipi, a Tartaro, qui locus apud Inferos. *Enn. apud Varron. l. 9. de L. L.* Corpore tartarino prognata paluda virago.

Tartarus, i, m. & in plurali tartara, orum, n. *inferno*, שאול, Ger. *die hölle*, Gal. *les enfers*, Hifp. *infierno*, ὁ τάρταρος, τὰ τάρταρα, locus profundiffimus inferorum, ex quo Acheron fluvius erumpit. *Serv. ad Æn. 6. v. 135. & 295.* ¶ Poetæ fabulantur, effe filium Terræ fine patre. Fortaffe eft a ταράττω, *perturbo*, [illegible], quam originationem affert Etymologus; ideft quia quæ in ipfo funt, omnia perturbata, & confufa funt. Plutarchus lib. de primo frigido ita fcribit, [illegible]. Ideft, Tartarus bis a frigore appellatus eft. Atque id oftendit quoque Hefiodus, dicens, tartarum aerofum, five obfcurum. Et qui horrore concutiuntur, ac tremunt, dicuntur tartarizare. ¶ Eft etiam Tartarus fluvius Italiæ in regione Veronenfi, *il Tartaro*, qui ex Athefi in Padum decurrit, ex quo unum ex Padi oftiis Tartarum a *Plin. l. 3. c. 16.* vocatur. *Tacit. 3. hift. c. 9.*

Tarteffis, idis, adject. fem. ut Tarteffis lactuca apud *Colum. l. 10. v. 185.* & alibi.

Tarteffiacus, a, um, adject. a Tarteffo urbe. *Sil. l. 16. v. 114.* Ad Tarteffiacos tendit per litora portus.

Tarteffius, a, um, adject. Tarteffiacus. *Ovid. 14. Metam. v. 416.* Prefferat occiduus Tarteffia litora Phœbus.

Tarteffus, f. 2. *Tariffa*, urbs Hifp. Bæticæ in ora freti Herculei, contra Mauritaniam Ting. alio nomine *Carteja*. Ibi feles maximæ gignuntur, ut *Feles Tarteffia* fit in proverbium deducta, de copia rerum. ¶ Poetæ ufurpant in occafus folis defcriptione. *Silius l. 3. v. 399.* Tarteffus ftabulanti confcia Phœbo. ¶ Etiam Gadium infula Tarteffus dicta eft. *Plin. l. 4. c. penult.*

Tarvifanus, & Tarvifianus, ad Tarvifium pertinens. *Plin l. 3. c. 18. & vet. Infcriptiones apud Muratorium p. 819. & 1085.* Hinc Tarvifani montes, ex quibus Plinius fcribit Silim oriri. Invenitur & *Taurifanus* in vetuftis MSS. Plinii.

Tarvifium, ii, n. Tarvifus Venantio Fortunato, olim Taurifium, *Trevifo*, *Trevigi*, [illegible], urbs Venetiæ, Marchiæ Tarvifinæ caput, ad Silim fl. Nomen accepit a tauro beftia, quod indigenæ illi, qui ab Antenore ex fuis fedibus exturbati funt, ubi ille Patavium condere ftatuit, taurum quendam ferum dimiferunt, ut ubi ille confifteret, urbem fibi novam conftruerent, quod & fecerunt. Pop. Tarvifini. *Fortunatus in vita S. Martini l. 4.* Qua meat Tarvifus refidet, fi molliter intrans.

Tarus, m. 2. *il Taro*, fl. rapidiffimus Galliæ Togatæ, qui ex Apennino M. in Padum per Æmiliam, & agrum Parmenfem decurrit, Æmiliam fecans. *Plin. l. 3. c. 16.*

Tafconium, ii, n. terra alba fimilis argillæ, ex qua tutini fiunt, in quibus coquitur aurum. *Plin. l. 33. c. 4.* Catini fiunt ex tafconio. Hæc eft terra alba fimilis argillæ. Neque enim alia afflatum, ignemque, & ardentem materiam tolerat.

Tat. V. Tatæ.

Tata, æ, m. pater, vox puerorum, qua illi utuntur, cum patrem vocant, ut mammam appellant matrem. *Varro apud Non. c. 2. n. 97.* Cum cibum, ac potionem buas, ac papas vocent, & matrem mammam, patrem tatam. *Martial. l. 1. ep. 101.* Mammas, atque tatas habet Afra, fed ipfa tatarum Dici, & mammarum maxima mamma poteft. ¶ Ponitur & pro nutritore, educatore. *Infcript. apud Fabret. p. 142.* Saturnino pater, & Phœbus tata fecerunt. *Alia apud Gruter. p. 662. n. 6.* Elpidius Pamphilus Platoni tatæ fuo bene merenti fecit.

Tatæ, interjectio eft admirantis. *Plaut. Truc. 3. 1. 18.* Tatæ? ecquis eft? Alii leg. *Tat.* quæ vox legitur & apud *Charif. l. 2. ex Nav.* quemadmodum & *tatae*: quæ omnes eundem fenfum habere videntur, funt tamen perantiquæ, ut idem *Charif.* ibidem notat. ¶ Eft etiam tatæ particula exultantis, & joculariter exclamantis. *Id. Stic. 5. 7. 3.* Fac tu hoc modo. St. at tu hoc modo, Sa. babæ! St. tatæ! Sa. papæ! St. pax! Defcribit *Plautus* faltantium fervorum jocos.

Tatienfes, ium, m. 3. una ex tribus Tribubus Populi Romani regnante Romulo, ideft Sabini illi, qui T. Tatii Regis ductu bellum Romanis propter virginum raptum intulerant, deinde fœdere percuffo domicilium Romam tranftulerunt. Dicti funt a T. Tatio. *Varro l. 4. de L. L. Pedian. in 3. Verr.* ¶ Aliqui dicunt fuiffe fecundam Equitum centuriam, quæ ex centum Sabinis equitibus conftabat. *Liv. l. 1. & Aurel. Victor. de Vir. illuftr. Ovid. 3. Faft.* Quin etiam partes totidem Tatienfibus ille, Quofque vocant Ramnes, Luceribufque dedit.

Tatius, m. 2. Sabinorum Rex, qui ob Sabinarum Virginum raptum, bellum Romanis intulit. Proditione Tarpejæ virginis Capitolio capto, ex fuperiore loco adverfus Romanos in aciem defcendit. Cum aliquandiu acerrime, fed varia victoria pugnatum effet, tandem dirempto interventu Sabinarum mulierum prælio, pax ita convenit, ut Sabini in urbem, Tatius in Regni partem acciperetur. Regnavit in montibus Capitolio, & Quirinali, ut Romulus in Palatino, & Cœlio. Sed breve imperium obtinuit. Nam cum ejus propinqui Legatos Laurentium pulfaffent, eamque injuriam ille inultam reliquiffet, illorum pœnam in fe convertit. Cum Lavinium ad folemne facrificium veniffet, concurfu oppidanorum facto, eft interfectus. *Dionyf. Hal. Ant. l. 2. & Liv. l. 1. Virg. 8. Æn.* Subitoque novum confurgere bellum Romulidis, Tatioque feni, Curibufque feveris.

Tattæus, a, um, [illegible], quod ad Tattam lacum Phrygiæ Magnæ fpectat, ut Tattæus fal, qui & Phrygius, oculis præcipue utilis. *Plin. l. 31. c. 7.*

Tau, V. *Al.*

Taura, æ, f. *vacca fterile*, Ger. *unfruchtbare kuh*, Gall. *vache taureliere*, Hifp. *machorra*, ταῦρα, vacca fterilis. *Varro l. 2. de re ruft. c. 5.* Quæ fterilis eft vacca, taura appellatur. *Feft.* Tauras vaccas fteriles appellabant, ait Verrius, quæ non magis pariant, quam tauri. Sed vero fimilius fit, ex Græca dictas, quia Græci vaccas ταύρας appellant. *Col. l. 6. c. 22.* Et utique tauræ, quæ locum occupant fœcundarum, ablegandæ.

Taurea, æ, f. 1. *nervo di bue*, Ger. *peitfch*, Gal. *nerf de bœuf*, Hif. *nervio de buey*, ταυρέα, ταυρεία, fcutica e corio bubulo confecta, a ταῦρος, *taurus*. *Juven. fat. 6. v. 491.* taurea punit Continuo flexi crimen, facinufque capilli. *Tertull. l. ad Martyres c. ult.* Alii tetas venatorum taureas patientiffimis fcapulis inambulaverunt.

Taureus, a, um, *di toro*. *Ovid. 4. Faft. v. 342.* Et feriunt molles taurea terga manus.

Tauri, m. 2. Tauro-Scythæ, pop. Scythiæ parvæ, in Sarmatia Europæa, qui Tauricam Cherfonefum incoluere, uti & Dromum Achillis penınf. & tractum inter Carcinitem fin. ad Or. & Boryfthen. oft. ad Occ. Fuerunt omnino inhofpitales, moribufque immaniffimis. Hofpites omnes Dianæ folebant immolare, cujus facrificii primus auctor Thoas fuiffe perhibetur, unde & Diana ipfa Thoantea dicitur. *Herodotus tamen l. 4.* auctor eft, non Dianam effe, fed Iphigeniam Agamemnonis filiam, cui Tauri humanas victimas folebant immolare, naufragos præfertim, & Græcos, quovis cafu illuc delatos, quorum poft preces peractas caput clave feriebant, truncum de rupe detrudebant, caput cruci affigebant. Hoftibus autem in bello captis, aut prælio occifis capita præcidebant, & perticæ fuffixa, quam maxime fublimia fupra fumarium ftatuebant, exiftimantes hoc ad totius domus tutelam, cuftodiamque pertinere.

Taurica Cherfonefus, olim Gazaria, *Straboni* Scythica Cherfonefus, *Appiano* Cherfonefus Pontica, *Plinio* Peninfula Taurorum. *Tartaria minore*, *Gazaria*, inc. *Crimski*, al. *Prezcopska*, ταυρική, χερσόνησος, peninf. in fine Europæ, ita dicta a Tauris pop. qui eam incoluerunt, vel quia fita eft fub Tauri fidere. Stephanus vocatam fcribit, quod ibi Ofiris tauros junxerit ad arandam terram.

Tauricornis, ne, adject. *che ha le corna di toro*. *Prudent. in Rom. v. 182.* Saltat Tonantem tauricornem ludius. h. e. Jovem in taurum verfum ad rapiendam Europen.

Tauricus, a, um, ταυρικός, quod ad Tauros fpectat. *Ovid. l. 1. de Ponto, el. 2.* Culta Oreftex Taurica terra Deæ. *Id. 4. Trift. el. 4.* Nec procul a nobis locus eft, ubi Taurica dira Cæde pharetratæ pafcitur ara Deæ. V. *Tauri*.

Taurifer, a, um, ταυροτρόφος, quod magnum taurorum habet proventum, ut Campi tauriferi, in quibus magna taurorum pafcitur copia. *Lucan. l. 1. v. 473.* Tauriferis ubi fe Mevania campis Explicat.

Tauriformis, & me, o. 3. *che ha forma di toro*, ταυρόμορφος, formam tauri habens. *Hor. l. 4. od. 14.* Sic tauriformis volvitur Aufidus. *Tauriformem* appellat, vel quia flumina taurinis cornibus pinguntur, ut ait *Servius*, vel quia in modum tauri fluenta tauri exundat, & ripas urget: vel quia murmur labentium aquarum mugitus taurorum imitatur: vel denique quia ripæ fluminum plerumque tortuofæ funt inftar cornuum taurinorum.

Taurigenus, a, um, quod ex tauro genitum eft. *Attius* apud *Macrob. l. 6. Saturn. c. 5.* Taurigeno femine ortum fuiffe, an humano.

Tauriis, mafc. 2. Ταυρεῖα, Βοεῖα, ludi apud Romanos, in circo Flaminio, in honorem Deorum inferorum. *Feft.* Taurii ludi inftituti Diis inferis ex hac caufa videntur. Tarquinio (fuperbo) regnante cum magna incidiffet peftilentia in mulieres gravidas, earum fœtus infecti funt ex carne divendita populo taurorum immolatorum. Ob hoc ludi Taurii appellati funt, & fiunt in circo Flaminio, ne intra muros avocentur Dii inferi. Sed Taurios ludus Varro ait vocari, quod eis ludis difcipulus pendens a doctore in crudo corio tauri folitus fit impelli, atque ufque eo inibi cogi docere, quoad confifteret, & fola virtute talorum conftaret pedum firmitas. Hæc *Feftus*.

Taurilia, um, n. 3. ludi Romani, iidem qui Taurii. *Liv. l. 39. c. 22.* Per eos dies ludi Taurilia per biduum facti religionis caufa. ¶ Eft etiam Taurilia vicus in montibus Euganeis non longe ab Apono. V. *Euganei colles*.

Taurini, m. 2. pop. Italiæ, in Gallia Subalpina, ad radices Alpium Cottiarum inter Segufinos, Salaffos, Libicos, Vagiennos, & Brigantios, a Suerrnis remotiores, in eo tractu, ubi nunc pars propria Pedemontii, verfus Taurinum, & pert Bor. Marchionatus Salutiarum.

Taurinum, n. 2. Augufta Taurinorum, Taurafia, Taurania, Colonia Taurina, *Torino*, urbs Galliæ fubalpinæ, tantifper a Pado fl. in planitie fertili admodum, & rigua, ubi Duria in Padum cadit, permunita, quæ in dies evadit amplior, & fplendidior, cum arce firmiffima, ac pulcherrima, fedes Principis Pedemontani, Ducis Sabaudiæ, ac regionis totius Pedemontanæ conventus juridicus.

Taurinus, a, um, adject. ad Taurinos populos pertinens. *Silius l. 3. v. 646.* Taurinis ductor ftatuit tentoria campis.

Taurinus, a, um, *di toro*, Ger. *vom ftier*, *oder ochfen*, Gall. *de taureau*, Hifp. *de toro*, ταύρειος, quod ex tauro eft, ut Tergum taurinum, ideft corium tauro detractum. *Virg. 1. Æn.* Taurino poffent quantum circundare tergo. *Plin. l. 20. c. 13.* Item vitiligines, verrucas, ftrumas, & fimilia cum hircino, & adipe fuillo, ac taurino fevo.

Taurifci, m. 2. pop. Pannoniæ fup. quorum regio *Steyrmarck*, pars Stiriæ Or. in conf. Hungariæ, ubi urbes Petovio, Variana Caftra, Bolentium. ¶ Item pop. Alpini, in fin. Helvetiorum, apud Alpes fummas, & ortum Rhodani, quorum urbs *Uren*, ita dicta ab uris, qui funt genus taurorum, primus Helvetiorum conventus, qui ex Italia in Helvetiam proficifcentibus occurrit, inter Adulam M. & Lucernam urb. ¶ Sunt & Taurifci, pop. Norici, Alpini, inter Vacorium, feu Villacum, & Salisburgum, Alpes Noricas incolentes, in plures tractus divifi, *krumler Taurn.* alibi *Felber Taurn*, & alibi *karn Taurn.* ¶ Carni quoque Taurifci Plinio dicuntur, qui Carnicas alpes incolunt. *Plin. l. 3. c. 20. & 25.*

Taurobolita, æ, fem. Dianæ cognomen inde ductum, quod a Tauris Scythiæ populis humano fanguine ei facrificaretur. *Infcript. apud Grut. pag. 309. n. 2.*

Taurobolitus, a, um, particip. deponentis forma a *taurobolior*, *aris*, h. e. qui taurobolium fecit. *Lamprid. in Heliog. c. 7.* Matris Deum facra accepit, & taurobolitus eft, ut typum eriperet, & alia facra, quæ penitus habentur condita.

Taurobolium, ii, n. ταυροβόλιον, facrificium taurorum, qui in facris Matris Deum Cybeles immolabantur, quemadmodum Criobolium, facrificium arietum. Hinc *taurobolium* (vel *tauropolium*: nam & hoc modo legitur in vet. infcriptionib.) *facere*, apud *Gruter. in infcript. pag. 30. & 31.* & *Taurobolium accipere*, h. e. in facris Matris Deum initiari. Qui taurobolium accipiebat, & confecrandus erat, in fcrobem profundam demittebatur. Deinde fcrobs ipfa tabulis fternebatur, quæ multis foraminibus pertufæ erant: fuper has tabulas taurus auratus cornibus immolabatur, cujus fanguis per foramina defluens, oculis, naribus,

bus, capite, toto denique corpore a subjecto homine excipiebatur, qui expiari hac ratione dicebatur, lustrarique adeo, ut viginti totos annos purus mundusque esse diceretur. V. Salmas. *in Lamprid. in Heliogab. c. 7.*

Tauromenitanus, a, um, adject. a Tauromenio, ut Tauromenitana sedes, *Sil. l. 4. v. 557.* ¶ Tauromenitani, orum, ejus urbis incolæ. *Cic. 4. Verr. c. 66.*

Tauromenium, n. 2. Tauromenium, *Taormina*, urbs Siciliæ, cum portu in ora Or. in valle Demona, in planitie. Mare ibi adjacens euripum facit sæpius die ac nocte reciprocans, quam alius in locis. *Plin. l. 2. c. 97.* Hinc Tauromenitanam charybdim nominat *Lucan. l. 4. v. 461.* ¶ Ager circa hanc urbem fertilis est vinis inter generosiora enumerati ab eodem *Plin. l. 14. c. 2. & 6.*

Tauropolium. V. Taurobolium.

Taurubulæ, arum, f. ita appellatur a *Stat. l. 3. Silv. 1. v. 129.* via Herculea septem stadiorum apud Lucrinum traducendorum boum causa deducta.

Taurulus, i, m. *piccol toro. Petron. in fragment. Tragur.*

Taurunum, urbs Pannoniæ inf. in conf. Mœsiæ a confluentia Savi in Danubium 3. M. P. ex cujus ruinis crevit in vicinos urbs Alba Græca, Hungaris antiquis Alba Bulgarica, recentioribus *Nandor Alba*, Germ. *Griechs Weissenbur*, Ital. *Belgrado*, Gall. *Belgrade*, Slavis *Beograd*, in Servia regione, ad rad. collis, permunita, ampla, cum arce valida. Anno 1717. a Principe Eugenio expugnata est, & in Caroli VI. Imperatoris ditionem redacta.

Taurus, i, m. *toro, bue*, שור, Germ. *stier*, Gall. *taureau*, Hisp. *toro*, ταῦρος, mas in genere bubulo, & vaccarum admissarius. *Virg. 3. Georg.* Atque ideo tauros procul, atque in sola relegant Pascua. ¶ Accipitur & pro quocunque forti bove. *Virgil. 1. Georg.* Ergo age, terræ Pingue solum primis extemplo a mensibus anni Fortes invertant tauri. ¶ Item pro statua, seu simulacro, aut imagine bovis, qualis fuit taurus ille, quem Perillus effecit, quemque Phalaridi Tyranno Agrigentinorum in Sicilia dono dedit, ut eo ad homines torquendos uteretur, quem cruciatum ipse Perillus Tyranni jussu primum expertus est. *Cic. 6. Verr.* Ille nobilis taurus, quem Phalaris habuisse dicitur. *Ovid. l. 3. Trist. el. 12.* Utque dedit justas tauri fabricator aheni, Sic ego do pœnas artibus ipse meis. ¶ Taurus item est signum Zodiaci, constans ex triginta tribus stellis. Hic est taurus ille, cujus imagine Jupiter Europam rapuit, & ex Phœnice in Cretam transvexit. *Virg. 1. Georg.* Candidus auratis aperit cum cornibus annum Taurus. ¶ In cauda tauri sunt stellæ vii, quæ appellantur Vergiliæ, in fronte Hyades, vel Suculæ. *Plin. l. 2. c. 41.* ¶ Accipitur quoque pro radice arboris. *Quintil. l. 8. c. 2.* Sicut in his, quæ homonyma dicuntur, ut taurus animal ne sit, an mons, an signum in cœlo, an nomen hominis, an radix arboris, nisi distinctum non intelligitur. ¶ Item pro avicula ex genere carduelium, ita dicta, quod taurorum mugitus imitetur, præsertim in agro Arelatensi. *Plin. l. 10. c. 42.* Est quæ boum mugitus imitetur, in Arelatensi agro, taurus appellata, alioquin parva. ¶ Item dicitur de scarabeis terrestribus. *Plin. l. 30. c. 5.* Tauri vocantur scarabei terrestres ricino similes, nomen cornicula dedere. Alii pediculos terræ vocant. ¶ Item taurus, & Græce ταῦρος significat ὄρρον, idest partem illam, quæ est inter podicem, & scrotum, quomodo exponit Eustathius, vel τὸ αἰδοῖον τοῦ ἀνδρός, idest membrum pudendum viri, prout interpretatur Suidas, unde apud Aristophanem ἄταυρωτος dicitur virgo intacta. *Diomed. l. 2. c. de amphibol.* Cum taurum, nec scias, utrum de armento, an obscœnam corporis partem, an montem, qui est in Cilicia, an qui est in sideribus, taurum dicamus. *Fest.* in *Solitaurilia*. Atque harum hostiarum omnium (puta tauri, arietis, verris) immolati sunt tauri, quia per scilicet cæditur in castratione. ¶ Item ficta farinacea. *Fest. sive Pauli.* Tauri verbenæque in commentario sacrorum significant ficta farinacea.

Taurus, i, m. Ταῦρος, vir tertium, Philosophus Platonicus, A. Gellii familiaris. Floruit sub Antonino Pio. Scripsit de differentia sectarum Platonis, & Aristotelis, de corporeis, & incorporeis, & alia. Laudatur sæpe ab *eod. Gell. in noctib. Atticis.*

Taurus, masc. 2. *Tauro*, κεραύνιον, mons maximus Asiæ, qui a Lycia ad Occ. usque ad extremos Seres in Or. perducitur, pater multorum montium per Asiam ad Boream, & ad Austrum vergentium, quos utrinque velut ramenta emittit. Varia pro locorum diversitate nomina assumit. Nam in Lycia Cragus dicitur, in Pamphylia Coracesius, & Sarpedon, in Cilicia Taurus, vulgo *Caraman*, in Armenia min. Antitaurus, inc. *Mongarrus*, in Syria Amanus, in Mesopotamia Chaboras, in Mesopotamiæ, & Armeniæ majoris confinio Niphates, in Armenia majore Pariedrus, & Gordiæus, ac Moschicus, in Colchide Coraxicus, in Iberia, & Albania Caucasus, in Media Zagrus, in conf. Assyriæ ult. Orontes, Jasonius, Coronus, & Choatras, in Parthia Parachoatras ad Mer. in Carmania Strogylos, in Hyrcania Coronus, in Margiana Sariphus, in Bactriana Paropamisus, in Scythia Imaus, inter Scythiam, & Indiam Emodus. In Cilicia adeo nivibus obruitur, ut ante mensem Junium, teste *Cic. l. 5. ad Att. ep. ult.* transiri nequeat. ¶ Item mons Germaniæ, in fin. Carnorum. Item mons Sarmatiæ Europææ, juxta Mæotidem pal. ¶ Item mons Tauricæ Chersonesi, unde Tauri pop. & ipsa penins. Taurica. ¶ *Item el Tor*, mons Arabiæ Petrææ, ad sin. Arabicum, cum opp. cogn.

Tautologia, æ, f. ταυτολογία, Græce est ejusdem rei eloquium, ejusdem sententiæ per alia, atque alia verba repetitio: Figura apud Poetas frequens, qua res eadem multis verbis idem significantibus explicatur. Hujusmodi est illa apud *Virg. 1. Æn.* Quem si fata virum servant, si vescitur aura Ætherea, neque adhuc crudelibus occubat umbris.

Taus, m. 2. Taum, Tava, inc. *Tay*, al. *Sutherk*, al. *Sour Eski*, flu. amplus Scotiæ, illam bifariam secans, nempe in Septentrionalem, seu Trans-Taanam & in Meridionalem, seu Cis-Taanam. Oritur in Albania prov. ex Grampio M. & Lacum Taum efficit, deinde in Atholia prov. aliquot auctus fluviis, per Perthiam prov. fluit, tandem, rigata Abernethea, in Oceanum Germ. se exonerat.

Tax, τάξ, vox fictitia, strepitum verberum exprimit. *Plaut. Pers. a. 2. sc. 3. v. 12.* Tax, tax tergo meo erit. Monent critici, in quibusdam MSS. legi tax tax.

Taxa, æ, f. lauri quædam species. *Plin. l. 15. c. 30.*

Taxatio, onis, f. *tassazione, stima*, τίμησις, actus taxandi. *Plin. l. 9. c. 33.* At illa cornilarium id esse, consumpturamque se ut in cœna taxationem confirmans, &c. *Id. l. 13. c. 15.* Interiit nuper incendio a Cethegis descendens. H. S. quatuordecim permutate, latifundii taxatione, si quis prædia tanti mercari malit.

Taxator, oris, m. qui aliquem maledictis tangit. *Fest.* in *Taxat.*

Taxatus, a, um, nom. particip. *tassato, stimato*. *Sueton. in Calig. c. 38.* Cognoscebat de talibus causis, taxato prius modo summæ. *Plin. l. 2. c. 6.* Modii duo annulorum Carthaginem missi, dignitas equestris taxata mensura.

Taxea, æ, f. *lardo*, laridum apud Gallos. *Afran.* apud *Isid. l. 20. c. 2.*

Taxeus, a, um, adject. qui est e taxo arbore, ut taxea silva. *Stat. l. 5. Silv. 5. v. 24.*

Taxicus, a, um, adject. ad taxum arborem pertinens, ut *taxica venena*, quæ quidam eadem fuisse putarunt, quæ nunc *toxica*, teste *Plin. l. 16. c. 10.*

Taxila, orum, n. pl. urbs maxima *India* cit. inter Indum, & Hydaspem, forte *Cambaia*, in Regno Cambaico, vel interior *Citor*. In hac urbe, teste Philostrato, Apollonius invenit elephantum, quem vittis, & myrteis coronis indigenæ ornabant. Eum autem regnicis illius hominem esse dicebant, qui pro Rege Poro contra Alexandrum pugnaverat: quem idcirco Alexander Soli dicavit, torques aureos circa cornua adaptans. Pop. Taxilæ. *Plin. l. 6. c. 20.*

Taxillus, i, m. idem ac talus, apud vet. unde nomen talus per Syncopen factum est. *Cic. in Or. c. 45.* Quam literam etiam e maxillis, a taxillis, & vexillis, & paxillis consuetudo elegans Latini sermonis evellit.

Taxim, is, it, a 3. tetigero, vel tetigerim, futurum subjunctivi, apud veteres, ab antiquo *tago*, pro *tango*, ut *faxim*, pro *fecero*, vel *fecerim*. *Varro apud Non. c. 2. n. 846.* Ne meum taxis liberum.

Taxim, adverb. *pian piano*, sensim, & quasi tangendo sæpius, apud vet. *Pompon. apud Non. c. 2. n. 840.* Adoptatu clandestino tacitus taxim perspectavi peracutum. Adde *Varr. ib. c. 1. n. 234.*

Taxo, as, a. 1. ψηλαφάω, pressius, crebriusque quicquam tango, a *tago* pro *tango*, ut *vexo* a *veho*. *Gell. l. 2. c. 6. Macrob. l. 6. c. 7. & Festus.* ¶ Translate sumitur pro notare, reprehendere, vituperare. *Suet. in Aug.* Sed etiam ut nummularii nepotem se taxat Augustum. *Plin. l. 25. c. 25.* Eadem causa in piris taxatur superbiæ cognomine. ¶ Metaleptice accipitur pro æstimare, *tassare*, ערך, Germ. *würdigen*, Gall. *taxer*, Hisp. *tassar*, τιμάω. Id inde est, quia ad æstimandum, ponderandumque crebro tactu, ac tractatu opus sit. *Plin. l. 17. c. 1.* Illos, qui frugiferas tanti taxaverunt. *Id. l. 35. c. 12.* Talentum Atticum XVI. M. taxat Varro. *Senec. de consol. ad Marc. c. 19.* Tanti quodque malum est, quanti illud taxavimus.

Taxus, xi, f. σμῖλαξ, arbor abieti similis, baccasque ferens, quibus lethale venenum inest, præcipue in Hispania, & Arcadia. *Virg. 9. Ecl.* Sic tua Cyrneas fugiant examina taxos. *Plin. l. 16. c. 10.* Similis (abieti sc. & piceæ) etiamnum aspectu est, nequid prætereatur, taxus, minus virens, gracilisque, & tristis, ac dira, nullo succo, ex omnibus sola baccifera. Mas noxio fructu. Lethale quippe baccis, in Hispania præcipue, venenum inest. Vasa etiam viatoria ex ea vinis in Gallia facta, mortifera fuisse compertum est. Hanc Sextius smilacem a Græcis vocari dixit, & esse in Arcadia tam præsentis veneni, ut qui obdormiant sub ea, cibumve capiant, moriantur. Sunt qui & *taxica* hinc appellata dicant venena, quæ nunc *toxica* dicimus, quibus sagittæ tinguntur. Repertum innoxiam fieri, si in ipsam arborem clavus æreus adigatur. ¶ Ob noxiam vim inter ferales habetur, ideoque Inferis tributum. *Sil. l. 13. v. 595.* Vasta comas, nemorosaque brachia fundit Taxus, Cocyti nigra frondosior umbra. *Lucan. l. 6. v. 645. de Dite.* Phœbo non pervia taxus opacat.

Taygete, es, vel Taygeta, æ, f. 1. Ταϋγέτη, filia Agenoris, ex qua Jupiter Lacedæmonem genuit urbis sibi cognominis conditorem, etsi sint, qui Taygetæ filiæ Atlantis, item quæ Semeles filium faciant. *Bocc. l. 2. Gen. Deor.* ¶ Taygete altera, filia Atlantis, & Pleiones, una Plejadum. *Ovid. 4. Fast. Virgil. 4. Georg. v. 232.* Taygete simul os terris ostendit honestum Plejas, &c.

Taygetus, masc. & Taygeta, orum, mons Laconicæ, apud Eurotam fl. & Spartam urb. Amyclis imminens, unde Amyclæus dicitur, non ille quidem admodum magnus, sed tamen excelsus, & erectus, sacer Libero Patri, ut tradit *Serv. in 2. Geor.* item Castori, & Polluci, qui in ejus radicibus nati dicuntur, quod & Homerus asserit in Hymnis. *Virgil. 2. Georg.* O ubi campi, Sperchiusque, & virginibus bacchata Lacænis Taygeta. *Claudian. de bello Getico.* Culmina Taygeti trepida vidistis Amyclæ. *Lucan. l. 4.* Gelidique inculta juventus Taygeti. ¶ Hujus montis bona pars cum terræ motu corruisset, Spartam oppressit. *Cicer. 1. de Divin. & Plin. l. 2. c. 79.*

T ANTE E.

Te, syllabica adjectio, quæ extra compositionem nihil significat, in compositione autem aliquid addit significationi dictionis, cum qua componitur, ut *Tute id fecisti*, idest tu ipse per te, & non per alium. *Cic. l. 1. Fam.* Ut tute mihi præcepisti.

Teanum, & Theanum, i, n. cognomento Sidicinum, *Tiano*, col. & urbs Campaniæ, in colle, inter Cales & Suessam. ¶ Teanum alterum, Apulum cognominatur, *Tiano*, al. *Civitate*, urbs Apuliæ Dauniæ, apud Frentanorum fines, in monte Apennino, inter Luceriam ad Or. & Larinum in Corum.

Tearus, m. 2. fl. Thraciæ, qui ex 38 fontibus manat, partim calidis, partim frigidis, & in Contadesdum amnem influit, qui in Agrianem illabitur, & eum in Hebrum. Ad hunc fluvium cum pervenisset Darius I. Hystaspis filius, aquis ejus delectatus, triduum ibi commoratus est, columnamque erexit cum elogio ejus laudes continente. *Herod. l. 4.*

Teate, n. 3. *Chieti*, urbs Marrucinorum caput, in Aprutio cit. in lim. ulterioris, ad Aternum flu. in colle, media inter Anxanum ad Eur. & Atriam ad Bor. *Sil. l. 17. v. 454.* Marrucina domus, clarumque Teate ferebat.

Teatini, orum, m. populi Marrucinorum Teates incolæ. *Plin. l. 3. c. 12.*

Teba, æ, f. *colle*, collis, Sabinorum lingua. *Varr. l. 3. R. R. c. 1.*

Techna, æ, f. *arte, artifizio, furberia*, תחבולה, Ger. *betrug*, Gal. *finesse*, Hisp. *arte par engañar*, τέχνη, Græca vox est, quam Latine artem, seu artificium interpretari possumus. Utuntur hac voce & Latini, sed fere in deteriorem partem, pro dolo, astutia, impostura, fraude, sive fallacia. *Ter. Heaut. 3. 2. 62.* Falli te sinas technis per servulum. Adde *Plaut. Mostell. 3. 2. 10.*

Technicus, a, um, τεχνικός, artificiosus. *Quintil. l. 2. c. 3. sub finem:* Et velut decretis technicorum tutos putent. h. e. eorum, qui omnino artem sequuntur.

Technopægnion, ii, τεχνοπαίγνιον, ludus artificiosus, a τέχνη, *ars*, & παίγνιον, *ludus*. *Ausonius* hoc nomine inscripsit carmen suum, quod est *Idyll. 12.* in cujus præfatione ad Pacatum Procons. Technopægnion, inquit, nomen dedi, ne aut ludum laboranti, aut artem crederes defuisse ludenti. Continet autem illud carmen versus monosyllaba finitos, & interdum etiam incipiens, omnesque multa arte compositos.

Technophyon, n. 2. τεχνόφυον, artium officina, παρὰ τὸ φύειν τὰς τέχνας, h. e. a producendis artibus. *Suet. in Aug. c. 72.* Erat illi locus in edito singularis, quem Syracusas, & technophyon vocabat.

Tecolithos, i, gemma nucleo olivæ similis. *Solin. c. 30.*

Tecte, adverb. *occultamente, oscuramente, copertamente*, κρυφίως, latenter, occulte, cui contrarium est aperte. *Cic. Att. l. 1. ep. 14.* Et tamen ab illo aperte, tecte quicquid est datum, libenter accepi. *Id. l. 9. Fam. ep. 22.* Quod tu in epistola appellas suo nomine, ille tectius penem.

Tectonicus, a, um, adject. ad ædificia, vel ad ædificandum pertinens, a Græco τέκτων, *fabricans*. *Auson. in Mosell. v. 298.* Quis potis innumeros cultus, habitusque locorum Pandere, tectonicas per singula prædia formas, *o disegni delle fabbriche*.

Tector, oris, m. *che imbianca, o incrosta i muri*, Ger. *vergipser*, Gall. *qui enduit les parois*, Hisp. *encalador, enyessador*, κονιατής, qui opus tectorium parieti inducit. *Var. l. 3. de R. R. c. 2.* Quam nec pictor, nec tector vidit unquam. *Tertul. de Idolol. c. 8.* Albarius tector, *imbiancatore*.

Tectoriolum, ii, n. parvum tectorium. *Cic. l. 9. Fam. ep. 22.* Bella tectoriola: dic ergo etiam pavimenta isto modo: non potes.

Tectorium, ii, n. *intonicato, o intonacato, intonico, κονίαμα*, operimentum parietum, vel soli, a tegendo, quia ut parietes, ac solum loricarent, ut loquitur *Varro l. 1. de R. R.* Constabat tectorium opere albario, arenato, & marmorato. Albarium fiebat ex gypso, aut pura calce: arenatum dicebatur arena cum calce, marmoratum arena cum marmore tuso. Inductio tectorii *trullissatio* dicebatur, quia fieret trulla. Plura de his vide apud *Vitruvium*, & ad eum *Philandrum l. 7. c. 3. & Budæum in Pand. ad l. quod si servus, §. 1. ff. de in rem verso.* *Cic. 3. Verr. c. 55.* Dico esse, in qua tantum tectorium vetus delerum sit, & novum inductum. *Id. Att. l. 1. ep. 6.* Quos in tectorio atrioli possim includere. *Plin. l. 36. c. 23.* Tectorium, nisi ter arenato, & bis marmorato inductum est, non satis splendoris habet. *Vitruv. loc. cit.* Tectorio udo colores inducere, *dipingere a muro fresco*. ¶ Sumitur etiam pro fuco, quo mulieres faciem illinunt. *Juven. sat. 6. v. 456.* Tandem aperit vultum, & tectoria prima reponit. ¶ Translate tectorium linguæ ponitur pro sermone simulato. *Pers. sat. 5. v. 25.* Pulsa dignoscere cautus, Quid solidum crepet, & pictæ tectoria linguæ.

Tectorius, a, um, κονιατικός, στεγαστικός, quod ad tegendum pertinet. *Cic. 2. de Leg. c. 26.* Neque id opere tectorio exornari, nec Hermas hos, quos vocant, licebat imponi, *intonacare*. *Plaut. Mil. 2. 5. 18.* Tectorius peniculus, h. e. penicillus, quo parietes dealbantur.

Tectosages, masc. Tectosagi, pop. Germaniæ, juxta Hercyniam sylvam, quorum

adhuc

adhuc extat vestigium ecx *Teck*, in Duc. VVirtembergensi. ¶ Tectosages item, & Tectosagi pop. Galliæ Narb. versus Garumnam flu. inter Volcas Arecomicos, Heleuteros, Consoranos, & Ausicios, ubi hodie pars Orientalis, seu superior Occitaniæ, quorum urbes fuerunt Narbo, Tolosa, Carcasso, Bliterræ, Agatha, Nemausus. Hi olim Gallorum omnium fortissimi habiti sunt, qui cum domi multitudine abundarent, relictis sedibus, per Græciam tunc gentium victricem in Asiam penetrarunt, & supra Phrygiam in uberrimis Cappadociæ campis consederunt. ¶ Igitur Tectosages, populi etiam Galatiæ in Asia fuerunt, quorum urbes Ancyra, Olenus, Corbeuntus.

Tectulum, li, n. parvum tectum. *Hieronym. ep. 47. ad matr. & fil. a med.* Ne maledici homines sub uno tectulo vos manentes, lectulum quoque criminentur habere communem.

Tectum, cti, n. *tetto, coperto, tasa*, גג, Ger. *dach*, Gal. *toit*, Hisp. *tejado*, ὄροφος, summa pars domus, qua cæteræ teguntur, a *tectum* supino verbi *tego*. *Cic. in Brut.* Sed Athenis sunt quoque plus interfuit firma tecta in domicilio habere, quam Minervæ signum ex ebore pulcherrimum. ¶ Per Synecdochen ponitur pro domo. *Cic. ad Lepidum, l. 6. Fam.* Si modo tecti satis est ad comitatum nostrum recipiendum. *Virg. 1. Æn.* Quare agite, o tectis juvenes succedite nostris.

Tectura, æ, f. tectorium, crusta calcis, marmoris contusi, aut alterius materiæ, quæ parietibus superinducitur. *Pallad. l. 1. tit. 15.* Parietum tectura sic fiet fortis, & nitida. Adde *ibid. tit. 17.*

Tectus, a, um, *coperto*, מכסה, Ger. *bedeckt*, Gal. *couvert*, Hisp. *cubierto*, κεκαλυμμένος, opertus, partic. a tegor. *Cic. 2. de nat. Deor.* Quarum aliæ coriis tectæ sunt, aliæ villis vestitæ. *Et infra:* Ut tecti, ut vestiti, ut salvi esse possemus. ¶ *Tectæ oves*, eædem, quæ a patria Tarentinæ, sive Græcæ dicebantur, quæ, quod mollissimam ferrent lanam, pellibus tectæ pascebantur, ne vellera aut conspurcarentur, aut dumis adhærescerent. Qua de re vide *Col. l. 7. c. 4. Plin. l. 8. c. 47.* Ovium summa genera duo, & tectum, & colonicum: illud mollius; hoc in pascuis delicatius. ¶ Sæpe translate sumitur pro defenso, protecto. *Cic. pro L. Man.* Propterea quod pericula facile, ne hominem præstare oportet, innocentia tecti pellemus. ¶ Item pro secreto, occulto, obscuro. *Cic. l. 9. Fam. ep.* cc. Itaque tectis verbis ea ad te scripsi, quæ apertissimis agunt Stoici. *Id. pro R. Am. c. 36.* Huc accedit, quod paulo tamen occultior, atque tectior vestra ista cupiditas esset. *Id. c. de Orat. c. 73.* Unum te in dicendo videri tectissimum, idest prudentissimum, qui tua consilia maxime tegeret; vel minime apertum vulneribus adversarii; & qui minime detegeres id, quod in causa lateret mali. *Id. pro Dejot. c. 6.* Quis consideratior illo? quis tectior? quis prudentior?

Tecum. V. Tu.

Teda. V. Tæda.

Tedanium, n. a. Tedanius, *Zermagna*, al. *Odria*, flu. Liburniæ, qui Liburniam ab Jepidia separat, & in mare Hadriaticum inter Seniam ad Occ. & Vegiam ad Or. influit.

Tedignilaquides, vox a *Plauto* ficta *Pers. 2. 6.* cc. significat, loquens digna de te.

Tegea, f. 1. & Tegeum, i, neut. secundum *Servium*, *Macis*, *Muchli*, urbs Peloponnesi, in Arcadia, ubi ossa Orestis gigantis Olympiade 58. inventa sunt. Tegeæ floruit Aristarchus Poeta, Euripidis contemperaneus, qui tragœdias scripsit 70. vixitque annos 80. ¶ Tegea altera, Tege, opp. medit. Africæ, apud fin. Numidicum.

Tegeæus, & Tegeus, a, um, adject. a Tegea, ponitur pro Arcadico. *Virg. 1. Georg. v. 18. de Pane.* Adsis o Tegææ favens, *Id. 5. Æn. v. 299.* Alter ab Arcadia, Tegeæ de sanguine gentis.

Tegeatæ, um, m. 3. Tegeæ oppidi incolæ. *Steph.*

Tegeaticus, a, um, adject. a Tegea oppido, idem est quod Arcadius. *Stat. l. 1. Silv. 2. v. 18.* Et de Mænalia volucer Tegeaticus umbra. h. e. Mercurius, qui in Arcadia natus est.

Tegeatis, idis, adject. fœmininum, quæ est ex Tegea Arcadiæ urbe, vel ex Arcadia. *Silius l. 13. v. 329.* cæsa Tegeatide capra.

Teges, etis, fem. ψιάθιον, ψίαθος, straguli genus, quam & stoream appellant, ex ulva, sive scirpo, aut sparto, in lodicis similitudinem, quo viliores utuntur, a *tego*. *Varro de R. R. l. 1. c. 22.* Sicque fiunt de cannabi, lino, junco, palma, scirpo, ut funes, restes, tegetes. *Plin. l. 21. c. 18.* Similia præcipit & de junco, quem mariscon appellant, ad texendas tegetes. *Col. l. 5. c. 3.* Sub ortum Caniculæ palmeis tegetibus vineas adumbrabat. *Id. l. 12. c. 30.* Canneæ tegetes, quibus oliva excipitur. *Juv. sat. 6. v. 117.* Ausa Palatino tegetem præferre cubili.

Tegeticula, æ, f. ψιαθίον, parva teges. *Varro l. 3. de R. R. c. 8.* Sed pro columbariis in pariete mutulos, aut palos in ordinem, supra quos tegeticulæ cannabinæ sint impositæ. *Id. l. 2. c. 11.* Diligentiores tegeticulis subjectis oves tondere solent, ne flocci intereant.

Tegeus, a, um, V. *Tegeæus*.

Tegile, lis, n. tegmen, velamen. *Apulej. l. 9. Metam.* Exiguo tegili tantummodo pubem injecti. Alii leg. *tegilla*.

Tegillum, i, n. ἐπωμάδιον, parvum tegmen, & speciatim cucullus, vel petasus e scirpis factus, vestis vilis, & plebeja, ut ex *Festo*, ac *Nonio* constat, dim. a *tegulum*, quod a *tectum*, quæ vestem signat, ut a *vesle*, quod itidem vestis genus, *vegillo*. *Fest.* Tegillum, cucullionculum ex scirpo factum. *Plaut. Rud. a. 2. sc. 7. v. 18.* Tegillum eccillud mihi unum arescit: id, si vis, dabo. *Varro apud Non. c. 2. n. 846.* Ob aquam e nubibus tortam, indicat fore, ut tegillum pastor sibi sumat.

Tegimen, inis, n. idem ac tegmen, a tego, ut *regimen a rego*. *Virg. 3. Æn.* Consertum tegimen spinis. *Et lib. 7.* Tegimen habet capiti. Ita in antiquis codicibus legitur, ut prima sede sit proceleusmaticus, ut alibi in *parietibus*, & *ariete*. *Ovid. 3. Met. v. 32.* Tegimen cui fulvæ leonis Pellis erat. *Sen. Herc. Fur.* Quonam abiit tegimen meum? Ita habent utrobique quædam vetustæ editiones, pro quo vulgati codices *tegmen* expressere.

Tegmen, inis, n. *coprimento*, *coperta*, *coperchio*, מכסה, Ger. *decke*, Gall. *couverture*, *couvercle*, Hisp. *cobertura*, σκέπασμα, κάλυμμα, quod aliquem tegit, a *tegimen*, per Syncopen. *Virg. 1. Ecl.* Tityre tu patulæ recubans sub tegmine fagi. *Cic. 5. Tusc. c. 32.* Mihi amictus Scythicum tegmen, calceamentum solorum callum, cubile terra. *Liv. l. 3.* Magna strages facta est, multosque imperitus nandi, aut invalidos, graves loricis, aliisque tegminibus hausere gurgites. ¶ Pro tecto, æde, domo. *Stat. l. 1. Theb. v. 406.* subit uno tegmine, cujus Fusus humo gelida partem prior hostis agebat.

Tegmentum, i, n. tegmen. *Cæs. l. 3. B. C. c. 44. in fin.* Ex centonibus, aut coriis tunicas, aut tegmenta facere. *Plin. Valerian. l. 2. c. 50.* Tegmentum testudinis.

Tego, is, xi, ctum, a. 4. *coprire*, כסה, Ger. *decken*, Gall. *couvrir*, Hisp. *cubrir*, σκέπτω, operio, a στέγω, abjecto σ. *Ovid. l. 1. de Art.* Æquora quot pisces, fronde teguntur aves. *Plin. l. 13. c. 18.* Radicem lotos hæc habet opertam nigro cortice, quali & castaneas tegit. ¶ Per translationem accipitur pro celare, occultare. *Cicer. pro Rab. Post.* Tum, cum etiam feræ latibulis se tegant. *Id. pro Rab. perd. reo c. 7.* Ignaviam suam tenebrarum, ac parietum custodiis tegebat. *Id. in Pison.* Triumphi nomine tegebat, ac velabat cupiditatem suam. ¶ Metaleptice capitur pro tueri, defendere, conservare. *Cic. pro Cæc.* Arma esse suis omnibus, alia ad tegendum, alia ad nocendum. *Id. pro Planc.* Quod is meam salutem, atque vitam sua benevolentia, præsidio, custodiaque texisset. ¶ Tegere latus alicui est eum honoris causa comitari, & exteriorem partem comitando tenere apud *Horat. l. 2. sat. 5. v. 18.* quo sensu *tegere* absolute usurpat *Stat. l. 3. silv. 1. v. 26.* atque omnis pariter matertera vatem, omnis Apollineos tegeret, Bacchique sacerdos.

Tegula, æ, f. *tegola*, *coppo*, Ger. *ziegel*, Gal. *tuile*, Hisp. *teja*, κέραμος, ὑπόκεραμος, tectæ genus, quo domus teguntur, a *tego*, ut *regula a rego*. *Ter. Eun. 3. 5. v. 40.* Deum sese in hominem convertisse, atque per alienas tegulas Venisse clanculum per impluvium, fucum factum mulieri. *Plaut. Mil. 2. 6. 23.* Quod meæ confregisti imbrices, & tegulas. ¶ Imbrex. *Cic. 2. Phil. c. 18.* Cum tamen in aede foeni, hortam. Iis domum, cogente mercede, per tegulas demittere. ¶ Abit a quantitate verbi sui. *Ovid. 6. Fast. v. 310.* Strataque erat trepido tegula quassa solo. ¶ Extrema tegula stare, prover. quod valet, lapsui vicinum esse. *Senec. epist. 10.*

Tegulitius, a, um, adject. tegulis contectus. *Inscript. apud Gruter. pag. 54. n. 12.* Deo Mercurio Alteqiam tegulitiam ex voto posuit.

Tegulum, li, n. idem quod tegumen. *Plin. l. 16. c. 36.* Tegulo enim aquaticarum arundinum domos suas Septentrionales populi operiunt. *Et cap. 37.* Scirpi fragiles ad tegulum, tegetesque.

Tegumen, inis, n. idem ac tegmen. *Liv. l. 1. c. 20.* Et super tunicam æneum pectori tegumen, cœlestiaque arma, quæ ancilia appellantur, ferre. *Id. l. 36. c. 32.* Testudo collecta in suum tegumen.

Tegumentum, i, n. idem ac tegmen. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 55. ex poeta.* Palpebræque, quæ sunt tegumenta oculorum. *Id. 5. Fin. c. 37.* Puerorumque contextu corpori tegumenta faciebat. *Sueton. in Calig. c. 55.* Tegumenta equorum, *bardelle*. *Plaut. Trinum. 2. 2. 32.* Tegumentum ætati meæ, h. e. præsidium. ¶ In *Pandect. Florent.* legitur *tegmentum*.

Tegus, tegoris, pro tergus, oris, quidam legunt apud *Varron. l. 4. de L. L.* & apud *Plaut. Capt. 4. 3. 2.* ubi alii *tergus*. *Turneb. l. 22. c. 4.*

Tejum, n. Τήϊον, opp. Paphlagoniæ, in ore maris Euxini. Patria Anacreontis Poetæ fuisse creditur. Sed aliis patria ejus est Tejos, vel Teos Urbs Joniæ. V. *Teos*.

Tejus, a, um, adject. a Tejo oppido, Τήϊος, ut Anacreon Tejus apud *Horat. epod. 14.* Sic Teja Musa senis, apud *Ovid 2. Trist. v. 364.*

Tela, æ, f. *tela*, ערב, Ger. *gewebe*, Gal. *toile*, Hisp. *tela*, *lienzo*, quod texendo conficitur, ab antiquo *texula*, quod a *texo*. *Virg. 1. Georg. v. 294.* Percurrens pectine telas *Id. Æn. 4. v. 264.* Tenui telas discreverat auro. ¶ *Tela jugalis*, jugo imposita, in quo texitur ad alterum telarum discrimen, quæ pinguntur acu, texuntur radio, pectine, aut alio genere, sine jugo tamen. *Cato de R. R. c. 10.* Pilam ligneam unam, telam jugalem unam, pilas duas. ¶ Pro instrumento ipso, quo texitur. *Virg. 1. Georg. vers. 285.* & licia telæ addere. *Tibul. l. 2. eleg. 1. vers. 66.* Atque aliqua assidue textrix operata Minervam, Cantat, & applauso tela sonat latere. Adde *Sen. ep. 90.* ¶ Sæpe translate usurpatur. *Cic. 3. de Orat. c. 60.* Quanquam ea tela texitur, & ea incitatur in civitate ratio vivendi, ut posteritati ostenditur, ut &c. ¶ Item proverbialiter, ut *Telam exordiri*, quod est rem aliquam incipere, & aggredi. *Plaut. Bacch. 2. 3. 116.* Exorsa hæc tela non male est omnino mihi. ¶ Penelopes telam retexere, est rem inceptam interrumpere, & ad principium redire. *Cic. 4. Acad. c. 29.* Quid quod eadem illa ars (dialectica) quasi Penelope telam retexens, tollit ad extremum superiora? V. *Penelope*.

Telamon, ônis, masc. Τελαμών, filius Æaci, frater Pelei, pater Ajacis, qui ab eo Telamonius dictus. Regnavit in Salamine ins. *Valer. Flacc. l. 1. v. 353.*

Telamon, t. 3. Talamon, *Telamone*, opp. parvum Hetruriæ, in maritima parte agri Senensis, cum portu utcunque capaci, in ora maris Tyrrheni, prope ostia Almiæ fl. Conditum dicitur, & nominatum a Telamone Trojano, vel a Telamone Argonauta. *Plin. l. 3. c. 5.*

Telamônes, um, m. pl. *Atlantes*, ἄτλαντες, hominum simulacra, gibbosa fere figura, quæ in ædificiis mutulos, vel coronas sustinent, Atlantis instar, quem suis humeris cœlum fulcire propter Astrologiæ scientiam Poetæ fabulati sunt. Dicti sunt παρὰ τὸ τλῆναι, quod est sufferre, sustentare, & a Græcis *atlantes* etiam dicuntur, eadem origine. *Vitruv. l. 6. c. 10.* Item si qua virili figura signa mutulos, aut coronas sustinent, nostri telamones appellant, cujus rationes, quid ita, aut quare, ex historiis non inveniuntur: Græci vero eos ἄτλαντας vocitant. Adde *Ennium* apud *Serv.* in 1. *Æn.*

Telamoniâdes, dæ, m. Ajax filius Telamonis. *Ovid. Metam. 13. v. 231.* Nec Telamoniades etiam nunc hiscere quidquam Ausus.

Telamonius, a, um, adject. a Telamone, ut Telamonius vir, h. e. Ajax Telamonis filius. *Ovid 13. Met. v. 194.*

Telandros, f. 2. Τήλανδρος, opp. Lyciæ. *Plin. l. 5. c. 27.* ¶ Item ins. in mari Lycio. *Plin. l. 5. c. 31.*

Telchin, inis, seu Telchinis, is, fem 3. Rhodos ins. ita dicta a Telchinibus.

Telchines, um, m. pl. Τελχῖνες, filii Solis, & Minervæ, vel Saturni, & Aliopes, ut alii volunt, assessores Matris Idææ, seu Cybeles, in Creta, qui etiam Idæi, Curetes, Corybantes, Dactyli dicti sunt. Hi profecti sunt in Rhodum insulam, ac Jalisum urbem incoluerunt. Tandem cum omnia aspectu suo in pejus commutarent, a Jove sunt submersi. *Ovid. 7. Met.* Phœbeamque Rhodon, & Jalysios Telchinas, Quorum oculos ipso vitiantes omnia visu Jupiter exosus fraternis subdidit undis. ¶ Sunt, qui memorent, Telchines in Rhodo novem fuisse Rheæ comites in Cretam, qui quoniam Jovis alendi curam gesserunt, Curetes nominati sunt.

Telchius, ii, m. Τελχῖος, aurigæ Castoris, & Pollucis. *Plin. l. 6. c. 5. de Dioscuriade urbe Colchorum.* Sunt, qui conditam velint ab Amphito, & Telchio, Castoris, ac Pollucis aurigis putent, a quibus ortam Heniochorum gentem fere constat.

Telebôæ, arum, m. 1. seu Teleboes, um, m. 3. Τηλεβόαι, pop. Ætoliæ, seu Acarnaniæ, latrocinio famosi. *Arist. in Polit. & Plaut. Amph. prol. & a. 1. sc. 1.* ¶ Item pop. insulæ Capreарum, in mari Tyrrheno. *Virg. 7. Æn.* Teleboum Capreas cum Regna teneret Jam senior.

Telebôas, antis, m. Τηλεβόας, filius Ixionis, & Nubis, unus ex Centauris. *Ovid Metam. 12. v. 441.* Clithonium quoque, Teleboamque Ense jacent nostro.

Teleboides insulæ, eædem quæ Taphiæ, in Jonio mari. *Plin. l. 4. c. 12.*

Telegônus, i, m. Τηλέγονος, filius Ulyssis ex Circe. Hic patrem, cum grandis jam natu esset, videre cupiens, eum incognitum in Ithaca interfecit, cum & ipse incognitus a patre hospitio prohiberetur. Eum autem occidit rostro piscis illius, qui xiphias dicitur, quod est instar laminæ magni ensis, ut scribit Oppianus de piscibus, quod genus teli a matre accepit. Inde in Italiam rediens, Tibur condidit, al. Tusculum. *Ovid. 3. Fast.* Factaque Telegoni mœnia celsa manu. *Id. l. 4.* Et jam Telegoni, jam mœnia Tiburis udi Stabant.

Telemăchus, i, m. Τηλέμαχος, filius Ulyssis ex Penelope, quem ad Trojam proficiscens apud matrem reliquit. *Ovid in ep. Penelopes:* Tres sumus imbelles numero, sine viribus uxor, Laertesque senex, Telemachusque puer.

Telĕmus, i, masc. Τήλεμος, filius Eurymi, auste Homero in Odyssea, & Theocrito in Bucolicis. *Boccatius lib. 10. Gen. Deor.* scribit, filium fuisse Neptuni ex matre incerta, fortasse ex Euryme, Inter Cyclopas annumeratus est. Fuit vates egregius, qui Polyphemo prædixit, quæcunque ab Ulysse passus est. *Ovid. 13. Met.* Telemus Eurymides, quem nulla fefellerat ales, Terribilem Polyphemon adit, lumenque, quod unum Fronte geris media, rapiet tibi, dixit, Ulysses. *Id. in Ibin*, Pastor ut Ætnæus, cui casus ante futuros Telemus Eurymedes vaticinatus erat.

Telĕphi Fons, fons Lyciæ, in quo Telephus vulnera abluit, unde turbidus effectus est.

Telephium, ii, neut. herba portulacæ similis caule, & foliis, quæ crassa sunt, & carnosa: nascitur in cultis, & maxime inter vites: alio nomine *semperviuum sylvestre* dicitur. *Plin. l. 27. c. 13.*

Telĕphus, i, m. Τήλεφος, Herculis filius ex Auge Nympha, al. ex Augea filia Alei Arcadiæ Regis. Hic avi jussu expositus in sylvis a cerva nutritus est, deinde dono datus Regi Mysiæ pro filio educatus ei successit in Regno Mysiæ, seu Lyciæ. Cum Græcos ad expeditionem Trojanam proficiscentes prohibere vellet, ne per Mysiam transirent, ab Achille vulneratus est. Huic plagæ remedium nullum inveniebatur. Tandem Apollinis oraculum consuluit, qui respondit,

dit, cum fanari non posse, nisi ab eadem hasta, qua percussus fuerat. Igitur supplex medicinam ab Achille petiit. Achille assentiente Ulysses ex hastæ illius rubigine malagma effecit, & vulneri imposuit, quod sanatum est. *Ovid.* 14. *Metam.* Opusque meæ bis sensit Telephus hastæ. *Id. l.* 5. *Trist. el.* 2. Telephus æterna consumptus tabe perisset, Si non, quæ nocuit, dextra tulisset opem. ¶ Telephus alter Pergamenus Grammaticus. Scripsit fere omnia, quæ ad Grammaticam pertinent, inter cætera collectiones epithetorum eidem rei congruentium ad copiam parandam elocutionis. *Suid.*

Telĕta, æ, f. τελετή, sacrificium, expiatio per sacrificium. *Apulej. l.* 11. *Metam.* Quæ forent ad usum teletæ necessaria. *Et infra.* Cogor tertiam teletam suscipere.

Telethūsa, æ, fem. uxor Ligdi Cretensis ex Phæstu urbe, cui gravidæ vir præcepit, ut, si puellam peperisset, illam necaret. Cum ei Isis noctu apparuisset, & jussisset educare, quicquid natum esset, se enim illi opem allaturam, Telethusa puellam peperit, & puerum mentita, nutrici alendam dedit. A patre *Iphis* appellata est, quod avi nomen fuerat. Ad decimum tertium ætatis annum Iphis pervenerat, cum Ligdus pater ei despondit Janthem filiam Telestæ. Adventante igitur nuptiarum die, mater Isidis opem in ejus templo imploravit, quæ puellam in puerum convertit. *Ovid.* 9. *Metam.*

Telicardios, m. 2. gemma colore cordis. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Telicardios colore cordis Persis, apud quos gignitur, magnopere delectat, maculeraque appellant.

Teliger, a, um, adjectiv. qui tela fert, βεληφόρος. *Senec. Hercul. Oet. v.* 543. Timende matri teliger sævæ puer. h. e. Cupido.

Telīnum, τήλινον, genus unguenti pretiosissimi, ita dictum, quia præcipuum eorum, ex quibus componitur, est fœnum Græcum, quod Græcis τῆλις. Unde similiter τήλινον ἄλευρον dicunt Græci farinam ex fœno Græco confectam. *Plin. l.* 13. *c.* 1. Telinum fit ex oleo recenti, cypero, calamo, meliloto, fœno Græco, melle, malino, maro, amaraco. *Tertull. l. de Pallio*, *c.* 4. Quod apud Omphalen balsamo, aut telino spero factum.

Tellēnæ tricæ dictæ sunt ut videtur a quodam Tellene inepto poeta, & implicatas absurdasque res carminibus persequente, de quo *Erasm. in Adag. Arnob. l.* 5. *pag* 176. Jamdudum me fatenc hæsitare, circumluscere, tergiversari, tricas, quemadmodum dicitur, conduplicare tellenas.

Tellūmo, onis, m. Deus terræ, a tellus. *Voss. in Tellus.*

Tellus, uris, f. Dea terræ. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* Jam si est Ceres a gerendo, ita enim dicebas, terra ipsa Dea est, & ita habetur. Quæ est enim alia Tellus, nisi terra? *Id. ad Q. Fr. l.* 3. In quo de æde Telluris, & de porticu Catuli me admones. ¶ Non raro tamen Tellurem pro ipsa accipimus terra, quemadmodum Cererem pro ipsis frugibus. *Cic. in Somn. Scip.* Nam ea, quæ est media, & nona tellus, neque movetur, & infima est. *Virg. l.* 1. *Æn.* Ac magno telluris amore Egressi optata potiuntur Troes arena. Ubi *Servius*: Tellurem pro terra posuit, cum Tellurem Deam dicamus, terram elementum, ut plerumque Vulcanum ponimus pro igne. *Plin. l.* 2. *c.* 5. Cujus vi suspensam, cum quarto aquarum elemento, librari medio spatio tellurem.

Tellustris, e, adject. idem ac terrestris. *Capell. l.* 7. *p.* 237.

Telo, onis, masc. 3. Telo Martius, *Tolon*, *Toulon*, urbs Galliæ Narb. in Provincia, in ora maris Medit. in planitie, munita, probe culta, cum armamentario instructissimo, & portu capacissimo.

Telonarius, ii, m. *gabelliere*, vectigalibus exigendis præpositus, a τελώνιον, *telonium*, quod significat locum, ubi publicani sedent, & vectigal exigunt. *Cod. Theodos. de indulgent. debit. leg.* 3. & *Novell. c.* 1. *v.* 65. ubi in quibusdam codicib. legitur *teloneearius*: quod magis ad analogiam *telonii* accedit.

Telonium, ii, n. *banco de' gabellieri*, publicanorum mensa, τελώνιον. *Tertull. de Idolol. c.* 21. & *de Baptism. c.* 21.

Telos, i, insula una ex Sporadibus, unguento nobilis, a Callimacho Agathussa appellata. *Plin. l.* 4. *c.* 12.

Telum, i, n. *dardo*, *arma da lanciare*, זין, Germ. *geschoss*, Gall. *fleche*, *dard*, Hisp. *flecha*, *dard*, βέλος, πῖλον, omne, quod manu jaci potest; quo nomine lignum, ferrum, plumbum, lapis, & alia continentur. *Fest.* Tela proprie dici videntur ea, quæ missilia sunt, ex Græco videlicet eorum nomine, quia illi τηλόθεν teissa dicunt, quæ nos eminus. *Servius ad illud* 8. *Æn.* Desuper Alcides telis premit: Omne, inquit, quod jaci potest, telum vocatur, dictum ἀπὸ τοῦ τηλόθεν. *Cic.* 6. *Verr.* Telum, quod cuique fors offerebat, arripuit. ¶ Interdum teli vox ita late accipitur, ut pro quovis ense sumatur. Auctor ad *Her. l.* 1. Ajax in sylva, postquam resciit, quæ fecisset per insaniam, gladio incubuit. Ulysses intervenit. Occisum conspicatus, e corpore cruentum telum educit. *Cic. in Cæcil.* 1. Omnes sciunt, te stetisse in Comitio cum telo. ¶ Sæpe translate sumitur. *Cic. in Pison.* In me de corpore Reipublicæ tuorum scelerum tela revellentem. *Id. de Am. c.* 17. Nec mediocre telum ad res gerendas existimare oportet benevolentiam civium. h. e. instrumentum, quo sensu etiam *arma* usurpantur. ¶ Ponitur etiam pro quovis ictu. *Virg. Æn.* 5. *v.* 438. *de Entello cæstibus pugnante*: Corpore tela modo, atque oculis vigilantibus exit. ¶ Præterea dicitur de radiis Solis. *Lucr. l.* 1. *v.* 147. Non radii Solis, neque lucida tela diei. ¶ Metaphorice quoque telum vocatur morbi genus. *Isid. l.* 4. *Orig. c.* 6. Telum lateris dolor est. Dictum est autem ita a Medicis, quod dolore corpus transverberet, quasi gladius, pœna. *Serenus Sammon. c. de pectoris, & lateris vitiis medendis*: Est eis morbi, quod telum commemoratur, Cum subito furor insanus furit incitus ictu.

Temenites, æ, masc. epithetum Apollinis, cujus signum pulcherrimum & maximum in Sicilia fuit prope Syracusas, in loco, qui Temenos dicebatur. *Sueton. in Tiber. c.* 74.

Temerarie, adverb. *temerariamente*, temere. *Tert. de virgin. veland.* 3. & *Cod. Justin. lib.* 9. *tit.* 1. *leg.* 18.

Temerarius, a, um, *temerario*, *inconsiderato*, יד, Ger. *frevell*, Gall. *temeraire*, Hisp. *desatinado*, ἄβουλος, inconsultus, nullius consilii, qui facere aliquid suscipit, conatur, credit. *Cic. pro Cæl. cap.* 12. Ea sunt & turbulenta, & temeraria, & periculosa. *Ovid.* 8 *Met. v.* 407. Licet eminus esse Fortibus, Ancæo nocuit temeraria virtus. *Liv. l.* 25. Ad consilium prima specie temerarium magis, quam audax, animum adjecit. *Plaut. Asin.* 2. 1. 14. Sed quid hoc, quod picus ulmum tundit? haud temerarium est. hoc est non casu hoc, & sine ratione fit, sed aliquid portendit. ¶ Ponitur interdum pro incerto, non stabili. *Festus in Navalis scriba.* Columbariorum quæstus temerarius, incertusque. ¶ Tributum temerarium quid sit. V. in *Tributum.*

Temerātor, oris, m. *violatore*, *corruttore*, qui temerat, βεβηλωτής. *Stat. Theb.* 11. *v.* 12. Quantus Apollineæ temerator matris Averno Tenditur. h. e. Tityus qui Latonam corrumpere tentavit. *Leg.* 4. *Cod. de apparitorib.* Temerator legis. ¶ Item falsarius, *falsificatore*. *Leg.* 29. *Dig. ad leg. Cornel. de fals.* Si occultatus fuerit, pœnam temeratoris luit: perinde enim punitur, atque si falsum fecerit.

Temerātus, a, um, βεβηλωθείς, *violato*. *Ovid. ep.* 16. Ausus es hospitii temeratis advena sacris Legitimam nuptæ sollicitare fidem? *Liv. l.* 16. *c.* 13. Sepulcra majorum vulsa, temerata, ac violata. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 30. Castra infausta, temerataque.

Temĕre, adv. *temerariamente*, *inconsideratamente*, *senza cagione*, Ger. *vermegenlich*, Gall. *à la volée*, Hisp. *osadamente*, εἰκῆ, ἀνεπισκέπτως, ἀβούλως, inconsulte, stulte, imprudenter. *Virg.* 9. *Æn.* Temere inter tela jacentes. *Cic.* 1. *de Inv.* Domus ea, quæ ratione regitur, omnibus instructior est rebus, & apparatior, quam ea, quæ temere, & nullo consilio administratur. ¶ Non temere pro non sine causa. *Ter. Phorm.* 5. 9. Non pol temere est, quod tu tam times. *Auct. ad Her. l.* 2. *c.* 8. Non temere fama nasci solet. ¶ Item pro non sine periculo. *Plaut. Bacch.* 1. 1. 52. Rapidus fluvius est, non hoc temere transiri potest. ¶ Item fere. *Cic. ad Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. Qui hoc non in beneficii loco, sed in laboris ac muneris, non temere, nisi libertis suis deferebant. *Liv. l.* 30. *c.* 30. Non temere incerta casuum reputat, quem fortuna nunquam decepit. *Quinctil. l.* 1, *c.* 4. Illud ingeniorum velut præcox genus haud temere unquam pervenit ad frugem. ¶ Item vulgo, passim. *Hor. l.* 1. *od.* 12. unde vocalem temere insecutæ Orphea sylvæ. *Liv. l.* 22. Argentum temere per vias velut objectum ad prædam. ¶ Comp. *temerius*. *Accius apud Non. c.* 2. *n.* 841. Seu Euripides, qui choros temerius in fabulis, &c. Alii leg. *temerus.*

Temerĭtas, atis, f. *temerità*, פזיזות, Germ. *frevelheit*, Gal. *temerité*, Hisp. *temeridad*, προπέτεια, θρασύτης, imprudentia, inconsiderantia. *Cic. pro M. Marcel.* Nunquam enim temeritas cum sapientia commiscetur, nec ad consilium casus admittitur. *Id.* 1. *Off. c.* 15. Multi faciunt multa temeritate quadam, sine judicio, vel modo. *Id.* 1. *de Div. c.* 4. Omnibus in rebus temeritas in assentiendo, errorque turpis est.

Temerĭter, adv. idem ac temere. *Accius apud Non. cap.* 11. *num.* 54. Hoc in est, quod tu tam temeriter meam benevolentiam interisse es ratus.

Temerĭtūdo, inis, f. idem ac temeritas. *Pacuvius apud Non. c.* 2, *n.* 867. Ego tyranni novi temeritudinem?

Temĕro, as, a. 1. *macchiare*, *contaminare*, *violare*, חלל, Germ. *schanden*, Gal. *gâter*, *souiller*, Hisp. *manchar*, *ensuziar*, βεβηλόω, corrumpo, contamino. *Festus*: Temerare, violare sacra, & contaminare, dictum videlicet a temeritate. *Ovid.* 15. *Met.* Pereite mortales dapibus temerare nefandis Corpora. *Id.* 7. *Met.* Temerata fluvium venenis. *Tac. l.* 1. *Ann. c.* 53. Eandem Juliam in matrimonio M. Agrippæ temeraverat.

Temĕrus, a, um, adject. temerarius. *Accius apud Non. c.* 2. *n.* 841. V. *Temere* in fine.

Temĕsa, f. 1. urbs fuit ampla Brutiorum, ære celebris, in Calabria est. in ora maris Tyrrheni, prope sin. Hipponiatem, cujus rudera hodie dicuntur *Torre Loppa*. Alii credunt esse *S. Lucido*, castr. prope oram maris Tyrrheni. Aliis videtur esse *Malvcetto*, opp. inter Montem altum, & Marcopolim. Alii indigitant *Longo bura*, apud Cirellos, in ora. *Stat.* 1. *Achil. v.* 413. Æra domans Temesæ.

Temesæus, a, um, quod ad Temesam urb. spectat. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 441. Rursus aquam tangit, Temesæaque concrepat æra. ¶ *Temesæus Genius*, proc. Græcum de pœna res sacras violantibus imminente. Nam juste Temesam fuisse cellum Politæ, non ex Ulyssis comitibus sacrum, quod a barbaris violatum graves in eos exercuit pœnas. *Pausanias* tam aliter narrat: Politem ab incolis propter stupratam virginem interfectum, larvas illinc, nisi quotannis oblata virgine placarentur, grassari in illos, atque omni sexui perniciem afferre solitas fuisse, sicque Genium Temesæum in proverbium transiisse. Graviа enim mala alicui minantes, dicere solebant: *Aderit Temesæus Genius.*

Temētum, i, n. *vino*, vocabulum priscum, quo vinum significatur, ex articulo τὸ, & μέθυ, vinum, vel μέθη, ebrietas. *Donat. ad Ter. Andr.* 1. 4. *a.* & *Non. c.* 1. *n.* 14. sic dici putant, quod tentet mentem, h. e. labefactet. *Gell. l.* 10. *c.* 23. Qui de victu populi R. scripserunt, mulieres ætatem abstemias egisse dicunt, hoc est vino semper, quod temetum prisca lingua appellabatur, abstinuisse dicunt. *Plin. l.* 14. *c.* 13. Cato ideo propinquos feminis osculum dare jussit, ut scirent, an temetum olerent: hoc tum vino nomen erat: unde & temulentia appellata. *Horat. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 163. Pullos, ova, cadum temeti nempe modo isto. *Juvenal. sat.* 15. *v.* 25. De Corcyræa temetum duxerat urna. ¶ Sunt qui scribunt temetum a vino sic distingui, ut vinum nomen generale sit, *temetum* vero significet vinum purum, & nulla aquæ admixtura. afferuntque hunc locum *Cic. ex l.* 4. *de Republ. apud Non. loc. cit.* Carent temeto omnes mulieres, non vino. Verum in optimis quibusdam Codicib. quos vidimus ultima verba *non vino* desunt.

Temnītes, m. 3. τημνίτης, qui est ex Temno urbe. *Cic. pro Flac.* Heraclides ille Temnites homo ineptus, & loquax.

Temno, is, psi, ptum, a. 3. *sprezzare*, καταφρονέω, sperno. *Virg.* 1. *Æn.* Si genus humanum, & mortalia temnitis arma. *Hor. lib.* 2. *sat.* 2. Jejunus raro stomachus vulgaria temnit.

Temnos, f. 2. urbs Æolidis, medit. ultra Hermum fl. cum monte cogn. patria Hermagoræ Rhetoris. *Plin. l.* 5. *c.* 30.

Temo, onis, m. *timone*, Ger. *deichsel*, Gal. *timon*, Hisp. *timon*, ῥυμός, lignum longum, & extentum in aratro, vel curru, ad quod jugum ligatur. *Cic.* 2. *de nat. Deor. ex Arato*: Quod quasi temone adjunctam præ se quatit Arctum. *Ovid. l.* 2. *Met.* Aureus axis erat, temo aureus, aurea summæ Curvatura rotæ. ¶ Dicitur etiam de stipitibus, sive ligno transversariis, & longuriis. *Col. l.* 6. *c.* 19. Omnesque transversis sex temonibus, quasi vacerræ inter se ligantur. ¶ Temones in *Cod. leg.* 23. *de excusat. mun.* referuntur inter præstationes, & munera sordida: horum nomine præstabantur equi, tyrones ad militiam, & pecunia pro tyronibus, quæ aurum tyronicum dicebatur.

Temonarius, a, um, adject. ut temonaria onera, h. e. obligationes solvendi tributa, quæ temones appellantur. *leg.* 4. *Cod. de dignitatib.* ¶ Temonarii eorum, qui hujusmodi tributa exigunt. *leg.* 7. *Cod. Theodos. de tyronib.*

Tempe, n. indecl. n. pl. τέμπεα, & contracte τέμπη, regiuncula Thessaliæ, in valle amœnissima, per quam Peneus fl. decurrit, cincta Olympo, Ossa, & Pelio montibus, inter Larissam, & oram maritimam, cum urbe, quæ nunc *Lacostomo* dicitur. *Virg.* 4. *Georg.* Pastor Aristæus fugiens Peneia Tempe. ¶ Ibi aquæ me erudit. *Plin. l.* 31. *c.* 2. & *Ælian. l.* 3. *c.* 1. ¶ Sunt & Tempe in Bœotia, quæ Teumessa dicuntur a Teumeso M. ab *Ovidio* etiam Cygnea vocantur, 7. *Metam. v.* 371. ¶ Sunt & aliæ in Sicilia, dicta Heloria a nomine amnis. Denique quælibet loca amœna, nemorosa præsertim, & aquas habentia, per Synecdochen Tempe appellantur. *Virg. Georg.* 2. *v.* 469. Speluncæ, vivique lacus, ac frigida Tempe.

Temperacŭlum, li, n. temperatura. *Apul. l.* 1. *Florid.* Et cinnami merces, & ferri temperacula, & argenti metalla.

Temperamentum, ti, n. *temperamento*, *mescolanza*, temperatura, mixtio rerum cum proportione, proportio diversarum qualitatum in corpore mixto, μῖξις, κρᾶσις. *Plin. l.* 9. *c.* 36. Concharum ad purpuras & conchylia (eadem enim est materia, sed distat temperamento) duo sunt genera &c. *Id. l.* 19. *c.* 8. Æruca præcipue frigorum contemptrix diversæ est, quam lactuca, naturæ; ideirco jungitur illi fere in cibis, ut nimio frigori par fervor immixtus temperamentum æquet. *Scribon. Larg. composit.* 130. Teruntur ex cinere lixivia, qua culinarii utuntur, donec habeat mellis liquidi temperamentum. h. e. spissitudinem. Hac eadem ratione sæpius usurpatum legas apud eundem *Scribon.* ¶ Ponitur & pro modo, mediocritate, moderatione. *Plin. l.* 17. *c.* 24. Omnia modo constant, certoque temperamento. *Id. l.* 12. *c.* 25. Incidentis manus libratur artifici temperamento, ne quid ultra corticem violet. ¶ Translate *Cic.* 3. *de Leg. c.* 10. Inventum est temperamentum, quo tenuiores cum principibus æquari se putarent. *Liv. l.* 38. *c.* 44. Et, si nulla alia re, modestia certe & temperamento linguæ adolescens senem vicero. Alii leg. *temperando linguam.* Adde *Plin. in Paneg. c.* 3.

Tempĕrans, antis, o. 3. *temperante*, מתון, Germ. *messig*, Gal. *bien temperé*, Hisp. *templado*, σώφρων, moderatus, continens. *Cic. in Parad.* 3. An temperantem eum dixeris, qui in aliqua libidine se continuerit, in aliqua se effuderit? *Id. ibid. c.* 13. Homo sanctissimus, ac temperantissimus. *Liv. l.* 26. *c.* 22. Temperantiores a cupidine imperii. ¶ Temperans rei, aut famæ est, qui rei suæ parcit, aut famæ consulit. *Ter. Phorm.* 2. 1. 41. Si est, culpam ut Antipho in se admiserit, Ex qua re minus rei foret, aut famæ temperans. ¶ Temperans potestatis est, qui imperio, & potestate moderate utitur. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 46.

Temperanter, adv. *temperatamente*, σωφρόνως, μετρίως, temperate, moderate. *Tac. l.* 4. *Ann. c.* 33. Ex quibus modis temperanter haberetur. *Cic. Att. l.* 9. *ep.* 2. Nam quod ais, si hic temperantius egerit, consideratius te consilium daturum, &c.

Temperantia, æ, f. *temperanza*, Germ. *massigkeit*, Gall. *temperance*, Hisp. *templanza*, σωφροσύνη, continentia, modestia, moderatio, virtus moralis, quæ in temperandis voluptatibus corporis posita est. *Cic.* 1. *de Inv. c.* 54. Temperantia est rationis in libidinem, atque in alios non rectos impetus animi firma & mo-

& moderata dominatio: ejus partes sunt continentia, clementia, modestia. *Id. 2. Inv. cap.* 54. Temperantia est animi, quæ in rebus aut expetendis, aut fugiendis, rationem ut sequamur, monet. *Id. l.* 2. Transiet idem ad modestiam, vel temperantiam, quæ est moderatio cupiditatum, rationi obediens. *Plin. lib.* 28. *c.* 5. Temperantia in cibis.

Temperāte, adv. *temperatamente, mediocremente, μετρίως*, moderate, mediocriter, & quodam cum temperamento. *Cato c.* 69. *R. R.* Ubi temperata tepebit, tum cuminum indito, postea linito. *Cic. Att. lib.* 11. *ep.* 32. Ages, ut scribis, temperate. *Id. Att. l.* 3. *ep.* 1. Neque temperatius scribi potuerit. Alii leg. *temperantius*. habet tamen hoc comparativum *Senec. ep.* 18.

Temperatio, onis, f. *mescolanza, temperazione, κρᾶσις, μίξις*, mistio, temperamentum, temperatura. *Cic.* 6. *Verr.* Tu illius arti temperationem, tu operum lineamenta solertissime perspicis? *Id.* 4. *Tuscul. cap.* 13. Corporis temperatio, cum ea congruunt inter se, a quibus constamus. ¶ Aliquando idem valet, quod moderatio, sive gubernatio. *Cic.* 2. *de Div.* Hoc temperatio Lunæ, cœlique moderatio efficit. *Idem de Somn. Scip.* Deinde subter mediam fere regionem Sol obtinet, dux, & princeps, & moderator luminum reliquorum, mens mundi, & temperatio. *Id.* 3. *de Leg. c.* 5. Temperatio Reipublicæ.

Temperativus, a, um, adject. qui temperat, ut temperativa medicamina. *Cal. Aurelian. Acut.* 4. *c.* 1. *medicamenti mitiganti*.

Temperātor, oris, m. *temperatore, ἁρμοστής*, moderator, gubernator. *Cicer. in Orat.* Magni igitur judicii, summæ etiam facultatis esse debebit moderator illa, & quasi temperator hujus tripartitæ varietatis. *Martial. lib.* 4. *epigr.* 55. Quem fluctu tenui, sed inquieto Armorum Salo temperator ambit. Ubi Salonem fl. vocat armorum temperatorem, quia ejus aquis temperantur enses. *Senec. de vita beat. c.* 14. Temperator voluptatis. hic est qui voluptate temperate utitur.

Temperatūra, æ, f. *tempera, mescolanza, κρᾶσις, μίξις*, temperamentum, mistio. *Plin. l.* 34. *c.* 9. Sequens temperatura statuaria est, eademque tabularis. *Id. l.* 34. *c.* 15. *de temperatura ferri*: A robigine vindicatur cerussa, & gypso, & liquida pice: Hæc est temperatura, a Græcis antipathia dicta. ¶ Sumitur etiam pro proportione partiuve simplicium, quæ constituunt corpus mistum, ut cum quempiam calidæ, aut frigidæ, aut humidæ, aut siccæ temperaturæ esse dicimus. *Senec. ep.* 11. Conditio nascendi, & corporis temperatura, *complessione, temperamento*. ¶ Item pro temperie. *Var. apud Non. c.* 2. *n.* 848. Quæro, utrum hoc adduxerit cœli temperatura, an terræ bonitas.

Temperātus, a, um, mistus, partic. a temperor. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 24. Nam & auribus oblectatio magna parta est, inventa, & temperata varietate, & natura sonorum. ¶ Item administratus. *Velley. l.* 2. *c.* 60. Omnia pretio temperata, vendente Rempublicam consule. ¶ Sæpe nomen est, & ponitur pro moderato, mediocri, modesto, *temperato, modesto, μέτριος*. *Cic. l.* 11. *Fam. epist.* 27. Est autem ita temperatis, moderatisque moribus, ut summa severitas summa cum humanitate jungatur. *Id. Att. l.* 4. *ep.* 6. Hominem in summa magnitudine animi multa humanitate temperatum perdidimus. *Hor. l.* 2. *od.* 3. Æquam memento rebus in arduis Servare mentem, non secus in bonis ab insolenti temperatam lætitia. *Cal. ad Cic. lib.* 8. *Fam. epist.* 15. Temperatior in victoria. ¶ Temperata regio, temperatum tempus est, ubi frigus & calor ita temperata sunt, ut neutrum excedat, & molestum sit. *Varr. lib.* 1. *R. R. c.* 5. Temperatissimum anni tempus. *Vitruv. lib.* 1. *cap.* 4. Temperatissimæ cœli regiones. ¶ Temperata prædia sunt, quæ ad opus parata sunt, & instructa, ut iis quandocunque uti liceat. *Cato R. R. c.* 12. Prædia temperata quinque, supervacanea tria.

Tempĕri. V. Tempori.

Temperies, ei, fem. *temperamento, temperie, εὐκρασία*, temperamentum, diversarum rerum commistio æqua, & ad perfectionem perducta. *Plin. l.* 34. *c.* 2. Corinthii æris tria genera; candidum argento quam proxime accedens, in quo illa mixtura prævaluit, alterum, in quo auri fulva natura; tertium, in quo æqualis omnium temperies fuit. *Id. lib.* 16. *c.* 11. Resinæ temperies. ¶ Speciatim sumitur pro temperata, & moderata cœli constitutione. *Ovid. l.* 2. *de Pont. eleg.* 7. Temperie cœli corpusque, animusque juvatur. *Plin. ep.* 6. *l.* 5. Ut omnem pro me metum ponas, accipe temperiem cœli, regionis situm, villæ amœnitatem. ¶ Translate *Stat. l.* 2. *silv.* 6. *v.* 48. tranquillaque morum temperies. ¶ Ponitur etiam interdum pro quacunque cœli, seu anni constitutione, sive bona, sive mala sit. *Plin. l.* 18. *c.* 25. loquens de signis brumæ adventantis, & sementis ante eam faciendæ: Indocilis, inquit, est agricola hoc signum habeat inter suos vepres, humumque suam aspiciens, cum folia viderit decidua: sic indicatur anni temperies, alibi tardius, alibi maturius.

Tempĕro, as, a. 1. *temperare, mescolare*, מזג, Germ. *massigen*, Gall. *bien temperer*, Hisp. *templar*, *κεραννύω*, misceo, proportiona servata. *Cic. in Som.* Qui acuta cum gravibus temperans, varios æquabiliter concentus efficit. *Plin. l.* 7. *c.* 56. Æs conflare, & temperare Aristoteles Lydum Scythen monstrasse putat. *Horat. l.* 3. *od.* 19. Temperare aquam ignibus. ¶ Sæpe sumitur pro componere, constituere, efficere. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 1. Rem vero publicam nostri majores certe melioribus temperaverunt & institutis, & legibus. ¶ Item pro mitigare, moderari, lenire. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 19. Solis tum accessus modici, tum recessus & frigoris, & caloris modum temperant. *Suet. in Tiber. c.* 34. Temperare annonam. h. e. pretium annonæ minuere. ¶ Item pro administrare, regere. *Horat. lib.* 1. *od.* 12. Qui res hominum, ac Deorum, Qui mare, & terras, variisque mundum Temperat horis. *Cic.* 4. *Acad.* In eodem tanta prudentia fuit in constituendis, temperandisque civitatibus. Sic temperare ratem. *Ovid.* 13. *Met.* Temperata ora frenis. *Horat. l.* 1. *od.* 8. ¶ Item pro abstinere, cum dativo, ut *Temperare alicui*, idest abstinere ab injuria inferenda. *Liv. l.* 2. *c.* 29. Templis tamen Deum temperatum est. *Cic.* 3. *Ver.* Te putet quisquam sociis temperasse, qui ædem Castoris testem furtorum tuorum esse volueris? *Id.* 4. *Ver.* Si cuiquam ulla in re unquam temperaverit. ¶ Vel cum ablat. & præp. a, vel ab. *Virg.* 2. *Æn.* Quis talia fando Temperet a lacrymis? *Cæs. l.* 1. *B. G. c.* 7. Temperare ab injuria. ¶ Cum infinito etiam interdum jungitur hac notione. *Gel. lib.* 4. *c.* 9. Religiosi dies, in quibus & res divinas facere, & rem quempiam novam exordiri temperandum est. *Plaut. Pœn. prol. v.* 22. dormire temperent, & *v.* 33. tinnire temperant. ¶ Item pro modum imponere, continere, cohibere. *Plaut. Rud.* 4. 7. 28. Temperare linguæ. *Cic. pro Flac.* Ut qui ante dictum testimonium sibi temperarit. *Liv. l.* 32. Temperatum ægre est, quia missilibus pugnam inter se consererent. *Virg.* 1. *Æn. v.* 57. Temperare iras. *Plaut. Epid.* 1. 2. 8. Temperare in amore. ¶ *Temperint* pro *temperent*, ut *edint* pro *edant*, habet *Plaut. Truc.* 1. 1. 48.

Tempestas, idem quod tempestivus. *Festus*.

Tempestas, atis, f. *tempo*, idem ac tempus, ab antiquo genitivo *tempesis* pro *temporis*. *Plaut. Cas. prol. v.* 18. Ea tempestate flos Poetarum fuit. *Liv. l.* 1. *c.* 5. Qui multis ante tempestatibus ea tenuerat loca. *Sallust. in Jugur. c.* 96. Solertissimus omnium in paucis tempestatibus factus est. *in poche anni*, *a in poco tempo*. ¶ Reperitur pro die. *Cic.* 1. *Divin. c.* 25. *ex Poeta*. Tertia te Phthiæ tempestas læta locabit. ¶ Accipitur etiam pro tempore tranquillo, & sereno, *bonaccia*. *Cæs. lib.* 4. *B. G.* Nactus idoneam ad navigandum tempestatem, tertia fere vigilia solvit. *Cic. l.* 14. *Fam. ep.* 4. Si esset licitum per nautas, qui tempestatem prætermittere noluerunt. *Virg. l.* 9. *Æn. v.* 20. Unde hæc tam clara repente Tempestas? ¶ Frequentius in malam partem accipitur, ut idem sit, quod procella, turbo, grando, & generaliter quivis cœli inquietior status, *tempesta, burrasca, fortuna*, Germ. *die zeit*, Gall. *saison*, *disposition de temps*, Hisp. *tempo*, *χειμών*, *χειμασία*. *Plin. l.* 18. *c.* 28. Ante omnia autem duo genera cœlestis injuriæ meminisse debemus: unum quod tempestates vocamus, in quibus grandines, procellæ, cæteraque similia intelliguntur, quæ cum acciderint, vis major appellatur. *Plaut. Most.* 1. 2. 27. Tempestas venit confringit tegulas, imbricesque. *Cic. pro Mur.* Tempestates sæpe certo aliquo cœli signo commoventur. ¶ Romani tempestates in Deorum numero venerati sunt. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 20. Quod si nubes retuleris in Deos, referendæ certe erunt tempestates, quæ Populi Rom. ritibus consecratæ sunt. *Horat. Epod.* 10. Libidinosus immolabitur caper, & agna tempestatibus. ¶ Translate sumitur pro periculo, calamitate, infortunio, perturbatione. *Cic. l.* 15. *Famil. ep.* 4. Mitto, quod invidiam, quod pericula, quod omnes meas tempestates, & subieris, & multo etiam magis, si per me licuisset, subire paratissimus fueris. *Id.* 1. *Catil. c.* 9. Quanta tempestas invidiæ nobis impendeat.

Tempestive, adverb. *opportunamente, a suo tempo*, *εὐκαίρως*, suo tempore, opportune. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 62. Neque serendi, neque colendi, neque tempestive demetendi, percipiendique fructus, neque condendi, ac reponendi ulla pecudum scientia est. *Plin. l.* 16. *c.* 36. Cædi solebant tempestive usque ad Antigenem tibicinem. *Horat. l.* 4. *od.* 1. Tempestivius comissari. idest ante legitimam cœnæ horam. *Plaut. Truc.* 1. 1. 41. Qui nostræ ætati tempestive temperint. Sunt qui leg. *tempestive*.

Tempestivitas, atis, f. *tempo proprio per far qualche cosa*, *εὐκαιρία*. *Cic. de Sen. c.* 10. Sua cuique parti ætatis tempestivitas est data. *Plin. l.* 10. *c.* 34. Columbæ properantes tempestivitatem cibo.

Tempestivo, adv. V. Tempestive.

Tempestivus, a, um, *opportuno, fatto a suo tempo, εὔκαιρος, ὥριμος, ὡραῖος*, quod suo tempore fit, opportunum. *Cic.* 2. *Off. c.* 4. Nec hoc tempore sine hominum opera tempestivos fructus ex his capere possemus. *Id. pro L. Man. c.* 12. Inde Sardiniam cum classe venit, nondum tempestivo ad navigandum mari. *Col. l.* 2. *c.* 8. Deinde, si tempestivum erit, confestim, sin minus, postero die fines oculis perlustrare. h. e. si opportunum erit. *Gel. lib.* 2. *c.* 29. Sementis tempestivior. h. e citius solito matura. *Horat. l.* 1. *od.* 23. Virgo tempestiva viro, *nubile*. ¶ Tempestivus surgere dicitur, qui cum sit operosus & sanus, non se lectulo detinet ultra surgendi tempus. *Plinius l.* 7. *c.* 53. Nullis evidentibus caussis obiere, dum calciantur, duo Cæsares, Q. Fabius Maximus, & C. Vulcatius Gurges, omnes adeo sani atque tempestivi, ut de progrediendo cogitarent. ¶ Tempestiva convivia sunt, quæ ipsa cœnæ hora sine dilatione ulla ineuntur; quod facere solent qui negotiis carent, & gulæ serviunt. Et quia fere ejusmodi convivæ largius & diutius cibo vinoque indulgent, lætiores quoque & longiores sermones habent. *Cic. de Senect. c.* 14. Ego vero propter sermonis delectationem tempestivis quoque conviviis delector, nec cum æqualibus solum, sed cum vestra etiam ætate. *Id. Att. l.* 9. *ep.* 1. Multa e me tempestivis conviviis disputantur. *Id. Ver.* 5. *c.* 25. Statuitur Lollius in illo tempestivo gladiatorum convivio. *Curt. l.* 8. *c.* 1. Jamque iter parere in posterum jussus, solemni, & tempestivo adhibetur convivio. ¶ Hujusmodi convivia *intempestiva* etiam dicebantur eodem prorsus sensu: nam qui ita tempestiva ab intempestivis distinguunt, ut illa essent quæ solito maturius inciperentur, hæc quæ tardius, & multa nocte finirentur, nullo id idoneo exemplo confirmare videntur. Quamquam est aliquid discriminis: nam tempestiva convivia & in bonam, & in malam partem accipi possunt, ut ex allatis exemplis apparet; intempestiva vero in malam tantummodo partem usurpantur. *Curt. l.* 6. *c.* 2. Intempestiva convivia, & perpotandi pervigilandique insana dulcedo, ludique, & greges pellicum, omnia in externum lapsa sunt morem. *Et infra*: Cum intempestivis conviviis dies pariter noctesque consumeret. Addi solet etiam locus *Cic. pro Mur. c.* 6. ubi tamen optimæ quædam Editiones ex quamplurimis MSS. habent *tempestivo*, quod idem dicendum est de alio *Suetonii* loco in *Calig. c.* 45.

Tempestuōsus, a, um, adject. *θυελλώδης*, procellosus. *Sidon. l.* 4. *ep.* 6. Ad tempestuosos hostium incursus trepidare.

Tempestus, a, um, adject. idem quod tempestivus. *Festus*.

Tempĭcus, a, um, adject. *τεμπικός*, a Tempe, ut Tempicus agon, *Theodor. Priscian. lib.* 1.

Templātim, adv. per templa, ut vicatim, per vicos. *Tertul. in Apolog. c.* 42. Plus nostra misericordia insumit vicatim, quam vestra religio templatim.

Templum, i, n. *tempio*, היכל, Germ. *kirch*, Gall. *eglise*, *temple*, Hisp. *yglesia*, *templo*, *ναός*, *ἱερόν*, locus qui ab omni parte aspici, vel ex quo omnis pars videri potest. *Fest.* Contemplari dictum est a templo, idest loco, qui ab omni parte aspici, vel ex quo omnis pars videri potest, quem antiqui templum nominabant. *Varro* etiam *l.* 6. *de L. L.* a tuendo sic dici ait, idest ab aspiciendo, quia quo tuemur, templum est. Templum trifariam dicitur, a natura in cœlo, ab auspicio in terris, a similitudine sub terra. Igitur primum templum de cœlo dicitur: cujus quatuor partes erant secundum Augures, qui spectabant conversi a Sept. in Aust. sinistra ab Oriente, dextera ab Occasu, antica ad Meridiem, postica ad Septentrionem. *Ennius*: Contremuit templum magnum Jovis altitonantis. *Ter. Eun.* 3. 5. 42. Qui templa cœli summa sonitu concutit. ¶ Præcipue vero templum accipi solet pro ragione in terris, aut agro, qui certo carmine ab Augure lituo finitus, & notatus, consecratusque esset, unde in omnes cœli partes liber erat aspectus. Sane Augures interdum ea, quorum altitudo impediret, quominus liber quoquoversus aspectus foret, demoliri jubebant: ut C. Marius honori ædem eo summissiorem fecit, ne, si forte publicis obesset auspiciis, Augures eam demoliri juberent. Atque hinc lucem capit illud *Ciceronis l.* 2. *de Leg.* Urbemque, agros, & templa, liberata, & effata habento. *Liv. l.* 1. *c.* 7. Palatinum Romulus, Aventinum Remus ad inaugurandum templa capiunt. ¶ Nec vero solum hæc vox de regionibus apertis, & sub dio usurpata est, sed etiam de locis septis, & tectis, cujusmodi erant loca, in quibus Senatus habebatur. Nam in loco per Augures consecrato Senatum haberi necesse erat, alioquin Senatusconsulta non erant justa. Porro Senatus habebatur vel in templo simpliciter per Augures consecrato, ut in Curia Hostilia, vel Pompeia, vel Julia, vel in æde alicui Deo sacra, ut in æde Jovis, Apollinis, Martis, Bellonæ, Castoris, Concordiæ, Virtutis, Fidei, &c. *Cic. pro Dom.* Curia est sedes, ac templum publici consilii. ¶ Item templi vox de ædibus, quæ Diis consecratæ fuerunt, usurpatur. *Cic.* 6. *Ver.* Herculis templum est apud Agrigentinos non longe a foro, sane sanctum apud illos, & religiosum. ¶ Poni videtur etiam pro sepulchro. *Virg.* 4. *Æn.* Præterea fuit in tectis de marmore templum Conjugis antiqui. ¶ Transfertur ad multas res, ut *Templum mentis*, pro interioris animi secretis: *Templum linguæ*, idest pars, seu locus. *Lucr. l.* 4. *v.* 625. Linguæ sudantia templa. *Id. l.* 5. *v.* 104. Mentis templa. ¶ In architectura templa vocantur tigna minora transversim collocata super cantherios, seu tigna majora, quæ tectum domus sustinent; super hujusmodi templa asseres deinde compinguntur, qui tegulas superpositas habent. *Vitr. l.* 4. *c.* 2. Supra cantherios templa, deinde insuper sub tegulas asseres. *Id. ib. c.* 7. Supra id fastigium columen, cantherii, templa ita sunt collocanda &c. *Festus* etiam hujus notionis meminit, cum scripsit, templum dici etiam tignum, quod in ædificiis transversum ponitur.

Temporālis, le, o. 3. *temporale*, *πρόσκαιρος*, *ἐπίκαιρος*, quod ad tempus durat. *Quintil. l.* 6. *c.* 2. Adjiciunt quidam perpetuum, πάθος temporale esse: opponitur enim æterno. *Hermog. l. de injuria*, 45. *ff. de injur. & fam. libel.* Cæteri autem vel exilio temporali, vel interdictione rei certæ coercentur. *Tacit. in Agric. c.* 46. Temporalibus laudibus decorare. ¶ Temporalia verba apud *Var. l.* 7. & 8. *de L. L.* sunt, quæ per tempora declinantur.

Temporālitas, atis, f. ratio temporis. *Tertul. de Pal. c.* 1. Et si quid præterea conditio, vel dignitas, vel temporalitas vestit, *la moda*.

Temporāliter, adverb. ad tempus. *Tertull. advers. Jud. cap.* 2. Lex temporaliter observata.

Temporārius, a, um, *πρόσκαιρος*, quod non est perpetuum, sed ad tempus durans. *Plin. l.* 16. *c.* 33. Temporaria vis imbrium. *Curt. l.* 5. *c.* 5. Ut sunt Græcorum temporaria ingenia. h. e. pro temporum varietate mutabilia. *Nepos in Attic. c.* 11. Temporaria liberalitas. *Sen. ep.* 9. Temporariæ amicitiæ.

Temporātim, adv. pro temporum ratione, per tempora. *Tertul. de pal. c.* 1. Ter-

ra temporatim vestiri amant. *Id. de anim. c.* 48. Per nativitatas nominatius, temporetimque digerere.

Tempŏri, adv. *a tempo, a suo tempo, a buon' ora*, ἐν καιρῷ, ἀκαίρως, κατὰ καιρὸν, tempestive, ad tempus, suo tempore. *Cato R. R. c.* 2. Roget, quid operis siet factum, satisne tempori opera sient confecta. *Plaut. Rud.* 4. 2. 16. Vigilare oportet hominem, qui vult sua tempori conficere officia. ¶ Dicitur & *temperi* eodem sensu. *Plaut. Cas.* 2. 6. 60. Malo, Chalino, tibi cavendum censeo. Ch. Temperi: postquam oppugnatum est os. *Idem Pers.* 5. 1. 16. Mihi istuc tempori sero est. ¶ *Temporius*, & *temperius* comparativum est, *più presto, più a tempo*. *Colum. l.* 8. *c.* 4. Ut propter cibi specus temporius ad officinam redeant. *Ovid.* 4. *Met. v.* 237. modo surgis Eoo Temporius cælo, modo serius incidis undis. *Cic.* 9. *Fam. ep.* 16. Memini te mihi Phameæ cœnam narrare: temperius fiat: cetera eodem modo.

Tempŏro, as, a. 1. *Tertul. de resur. carn. c.* 61. Accepisti dentes ad pulsus linguæ temporandos. Alii leg. *temperandos*. nam hoc idem significare videtur.

Tempsis, m. 3. cacumen Tmoli M. in Lydia, tam insigni aeris temperie, ut incolæ supra 150. annos vivant, auctore Mutiano, ut refert *Plinius l.* 7. *c.* 48.

Temptor, vel temtor, oris, m. *sprezzatore*, qui temnit. *Senec. in Agamemn. v.* 595. Solus temptor levium deorum. Alii leg. *contemptor*.

Tempus, oris, neut. *tempo*, χρόνος, intervallum, quo aliquod corpus movetur, vel aliqua res fit. *Cic. lib.* 1. *de Invent. c.* 26. Tempus autem est id, quo nunc utimur (nam ipsum quidem generaliter definire difficile est) pars quædam æternitatis cum alicujus annui, menstrui, diurni, nocturnive spatii certa significatione. In hoc & quæ præterierunt, considerantur, &c. & item quæ instent in præsentia, & quæ maxime fiant, & quæ consequantur. Et *de Univ. c.* 9. Nesciunt, hos siderum errores id ipsum esse, quod rite dicitur tempus, multitudine infinita, varietate admirabili præditos. ¶ Ad constructionem quod attinet, fere in ablativo effertur sine præpositione, interdum etiam cum præposit. *in*, interdum in accusativo sine præposit. sæpe cum *per*. *Cic.* 1. *de Orat.* Ac fuit quidem tempus illud, cum mihi, &c. *Id. l.* 2. Tempus esset jam de ordine argumentorum, & de collocatione aliquid dicere. *Id.* 3. *Fam. ep.* 10. De qua alienum tempus est mihi tecum expostulandi. *Id. l.* 3. *Fam. ep.* 4. Ex quo tempore tu me diligere cœpisti. *Id. l.* 5. *ep.* 17. Superioribus temporibus ad te nullas literas misi. *Id.* 1. *Off. c.* 2. Cum statuissem hoc tempore ad te scribere. *Id. ib. c.* 37. Neque omnes iisdem rebus, nec in omni tempore, nec similiter delectamur. *Id. pro Cluent. c.* 5. Quasi ego potuerim illud, quod tam populare esset, in illo tempore præterire, *in quella occasione*. *Id.* 5. *Fam. ep.* 15. Omne tempus una fuissemus. *Id. in Brut. cap.* 83. Duo fuerunt per idem tempus dissimiles inter se. *Id.* 1. *Catil. cap.* 4. Quos ego ad me id temporis venturos esse prædixeram. ¶ Tempus ponere, consumere, insumere in aliqua re; *consumare, impiegare il tempo in qualche cosa*. *Cic. sæpe*. Tempus terere, conterere, *perder il tempo*. *Id. Phil.* 5. & *pro Rosc. Com.* Tempus traducere, *passar il tempo*. *Id.* 4. *Fam. ep.* 6. Tempus studiis impendere. *Plin. l.* 6. *ep.* 50. Constituere tempus alicui rei, *determinare il tempo per far qualche cosa*. *Cæs. l.* 3. *B. C.* Tempus alicui dare, *dar tempo*. *Cic. pro Quint.* &c. ¶ Aliquando tempus accipitur pro parte anni, vel diei. *Cic. Fam.* 7. *ep.* 1. Matutina tempora lectiunculis consumere, *l'ore della mattina*. *Ter. Heaut.* 1. 2. 18. Scio ut diei tempus est, vide sis, ne quo hinc abeas longius. *Liv. l.* 20. *cap.* 32. Erat tunc autumni tempus. *Hirt. de B. Alex. cap.* 43. Hiberno tempore anni. ¶ Item pro cœli plaga. *Varro l.* 2. *R. R. c.* 2. Quæ spectent magis ad orientem, quam ad meridianum tempus. ¶ Item pro opportunitate, *occasione*. *Nepos in Alcib. c.* 8. Tempus rei gerendæ non dimisit. *Iccirco l.* 2. *c.* 21. Insidiari temporibus. *Cic. Fam.* 11. *ep.* 16. Observare tempus faciendi aliquid. ¶ Item pro temporis conditione. *Cic.* 1. *Catil.* O tempora, o mores! *Ter. Heaut.* 4. 2. 54. Nunc ita tempus est mihi, ut cupiam filium, h. e. rerum mearum status. ¶ Item pro tempestate periculosa. *Cic. pro L. Man. c.* 1. Omne meum tempus amicorum temporibus transmittendum putavi. *Id. Phil.* 5. *cap.* 14. In illo tempore civitatis, quod post mortem Cæsaris consecutum est. ¶ Item pro necessitate. *Cic. pro Planc.* Non solum quid cuique debeam, sed etiam quid a me cujusque tempus poscat. *Id. Fam.* 4. *ep.* 9. Primum tempori cedere, idest necessitati parere, semper sapientis est habitum, deinde &c. ¶ Item pro commodo temporario. *Cic. pro Cluent. c.* 50. Illa oratio potius temporis mei, quam judicii, & auctoritatis fuit. *Id. ibid.* Omnes illæ orationes causarum, & temporum sunt, non hominum ipsorum, ac patronorum. ¶ *Ad tempus*, sumitur pro tempore constituto. *Cic. Att. lib.* 13. Ut Puteolos excurrere possem, & ad tempus redire. ¶ Vel pro brevi temporis spatio. *Cic.* 1. *Off.* Utrum perturbatione aliqua animi, quæ plerunque brevis est, & ad tempus. ¶ Vel pro commode, opportune. *Cic. pro Cæl.* Vos duo isti placere vultis, ad tempus ei mendacium vestrum accommodavistis. ¶ Vel pro re nata, sive ut temporis ratio postulat. *Planc. Cic. l.* 10. *Fam.* Sin autem in itinere mea se opposuerit, ad tempus consilium capiam. ¶ *Tempore*, idem est, ac adv. *tempori*, idest suo tempore, tempestive. *Plaut. Asin.* 3. 3. 141. Ut tempore, opportuneque attulistis. *Cic.* 4. *Ver.* Satis putabat se ad comitia tempore venturum, si pridie venisset. ¶ *Ex tempore*, est illico, sine præmeditatione. *Cic.* 3. *de Orat.* Versus fundere ex tempore. ¶ Interdum *ex tempore* significat pro re nata, sive ut tempus exigit. *Cic.* 2. *Off.* Expedire rem, & consilium ex tempore capere posse. ¶ *In tempore*, est opportune, commode. *Brut. Cic. l.* 11. *Fam.* Satis in tempore ad vos accedemus, ubi, quid valeant, sciemus. *Ter. Andr.* 3. 2. 52. Atque eccum in ipso tempore eccum ipsum obviam. ¶ *In tempus*, est apte ad tempus, seu ad rem præsentem. *Cic. Att. l.* 2. *ep.* 19. Ejusmodi sunt ii versus, ut in tempus ab inimico Pompeji scripti esse videantur, *fatti a posta per notare le cose presenti*. ¶ In omne tempus, *per sempre*. *Cic. Fam.* 5. *ep.* 15. Gratus, & optatus; dicerem, jucundus, nisi id verbum in omne tempus perdidissem. ¶ *Suo tempore*, est apto tempore, *a suo tempo, in tempo proprio*. *Cic.* 2. *de clar. Or. c.* 1. Hortensius cessit e vita suo magis, quam suorum civium tempore. *Plaut. Rud. prol. v.* 4. Signum, quod semper tempore exoritur suo. ¶ *Pro tempore*, est prout tempus fert. *Cæs. l.* 5. *B. G. c.* 8. Consilium pro tempore, & pro re capere. *Sallust. in Jug. c.* 57. Pro tempore, & loco paratis rebus. ¶ *Per tempus*, *a tempo, opportunamente*. *Plaut. Truc.* 2. 2. 84. Per tempus subvenistis. ¶ Ut temporibus illis, *come portavano quei tempi*, prout tunc erant tempora. *Cic. in Brut. c.* 58. Erat cum literis Latinis, tum etiam Græcis, ut temporibus illis, satis eruditus. ¶ Apud Grammaticos tempus in verbis dicitur inflexio verbi tempus aliquod designans, ut *amo* præsens tempus signat, *fui* præteritum, *dabo* futurum, &c. *Varro l.* 7. *de L. L.* In verborum genere, quæ tempora adsignificant, quod ea erant tria, præteritum, præsens, futurum, declinatio facienda fuit triplex, ut saluto, salutabam, salutabo. ¶ In pedibus quoque oratoriis, vel poeticis tempus est quantitas syllabæ longæ, vel brevis, quæ pedem componit. *Cic. in Orat. c.* 57. Quod idem facit in trochæo, qui temporibus & intervallis est par jambo.

Tempus, oris, & in plurali num. Tempora, rum, neut. *tempia, tempie*, κρόταφοι, pars faciei inter oculum, & aurem. *Virg.* 5. *Æn.* Temporibus geminis canebat sparsa senectus. *Id. Æn.* 9. it hasta Tago per tempus utrumque. *Auct. ad Her. l.* 4. *circa fin.* Et dubitanti Graccho, quid asset, neque tamen locum, in quo constiterat, relinquenti percutit tempus. ¶ Scriptum est etiam *tempora* hac ratione ab antiquis, quod se vidisse in quodam Ursini codice Virgiliano testatur *Hercules Ciofanus*.

Temulenter, adv. *da ubbriaco*, μεμεθυσμένως, ebrie. *Col. l.* 8. *c.* 8. Jam nunc Gangeticas, & Ægyptias aves temulentas eructent.

Temulentia, æ, f. *ubbriachezza*, μέθυσμα, ebrietas, a temetum. *Plin. l.* 14. *c.* 13. Cato, ideo propinquos fœminis osculum dare, ut scirent, an temetum olerent. Hoc tum nomen vino erat, unde & temulentia appellata. *Id. ibid. c.* 2. Siquidem temulentiam sola non facit.

Temulentus, a, um, *ubbriaco*, μέθυσος, violentus, ebriosus. *Ter. Eun.* 4. 5. Temulentu es. *Cic. pro Sext.* Qui non modo tempestatem tuam impendentem temulentus, sed ne lucem quidem insolitam posset. *Idem post red. in Sen. cap.* 6. Vini, somni, stupri plenus, gravibus oculis, fluentibus buccis, pressa voce, & temulenta. *Sidon. lib.* 3. *ep.* 13. Putidior, temulentior. *Apulej. lib.* 5. *Metam.* Cæsaries ambrosia temulenta, *molle e stillante*.

Tan', pro te ne? *Plaut. Asin.* 3. 3. 79. Ten' osculetur, verbero? *che egli ti baci briccone?* *Id. ibid. v.* 107. Ten' complectetur, carnufex?

Tenacia, æ, f. i. perseverantia, aut duritia. *Ennius apud Non. c.* 2. *n.* 5. *de equis*: Cujus tenaciam infrenari minis nequit.

Tenacĭtas, atis, f. *tenacità*, עקב, Ger. *gebigkeit*, Gal. *tenacité*, *chicheté*, Hisp. *tenacidad*, γλισχρότης, firmitas, & perseverantia aliquid retinendi. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 47. Cibumque partim oris hiatu, & dentibus ipsis capessunt, partim unguium tenacitate arripiunt, partim aduncitate rostrorum. ¶ Sæpe ponitur pro parsimonia, avaritia, sordibus. *Liv. l.* 34. *c.* 7. Sed in purpura, quam teritur, absumiturque, injustam quidem, sed aliquam tamen causam tenacitatis video.

Tenacĭter, adv. *tenacemente, ostinatamente*, ἀπρὶξ, cum tenacitate. *Ovid. Remed. ep.* 3. An miseros tristis fortuna tenaciter urget? *Apul. l.* 5. *Metam.* Tenacissime dissimulare. ¶ Comparativum *tenacius* legitur apud *Macrob. l.* 2. *Satur. c.* 3. & *Solin. c.* 52.

Tenacŭlum, i, n. retinaculum, vinculum, quo aliquid tenetur. *Terentian. Maurus in præfat. v.* 29.

Tenasmus. V. Tenesmus.

Tenax, acis, o. 3. *tenace*, Ger. *zah*, Gal. *chiche, qui tient, fort*, Hisp. *tenaz, avariento*, γλισχρός, qui quidquid attingit, facile retinet, a *teneo*. *Ovid.* 11. *Met.* Uvæ tenax gravida manat tellure bitumen. *Liv. l.* 39. Tenax equus, *cavallo duro di bocca*. ¶ Translate ponitur pro stabili, constanti, firmo. *Hor. l.* 3. *od.* 3. Justum, & tenacem propositi virum. *Virgil.* 4. *Æn.* Tam ficti, pravique tenax, quam nuntia veri. ¶ *Memoria tenax*, est constans, firma, quidvis optime tenens. *Quintil. l.* 1. *c.* 1. Tenacissima memoria. ¶ *Morbus tenax*, est contumax, molestus, quique difficulter propulsatur. *Sueton. in Claud. c.* 2. Variis, ac tenacibus morbis conflictatus est. ¶ Metonymice ponitur pro avaro, parco, sordido. Nam tenacitas effectus est avaritiæ. *Ter. Adel.* 5. 4. Ego ille agrestis, sævus, tristis, parcus, truculentus, tenax. *Cic. pro Cæl.* Illum filium familias patre parco, ac tenaci habere tuis copiis devinctum non potes.

Tendicŭla, æ, f. *lacciο*, παγίδιον, laqueus, quem avibus, sive feris tendimus. Hinc translate Tendiculæ literarum sunt captiones in literis, & syllabis, cum non rei æquitati, sed summo juri insistimus, ipsisque vocabulis adversarium irretire conamur. *Cic. pro Cæc. c.* 29. Tum aucupia verborum, & literarum tendiculas in invidiam vocant. ¶ Sunt etiam tendiculæ longæ perticæ, quibus fullones vestimenta distendunt. *Sen. lib.* 1. *Quæst. nat. c.* 3. Idem videbis accidere, si quando volueris observare fullonem, cum os aqua implevit, & vestimenta tendiculis diducta leviter aspergit. Alii tamen leg. *radiculis*, o *radicule*, æ.

Tendo, is, tetendi, tensum, & tentum, a. 3. *distendere, distendere*, מתח, Ger. *strecken*, Gall. *estendre, tendre*, Hisp. *estender*, τείνω, dilato, explico, extendo, ab antiquo tenno, quod est a τείνω, vel ab Æolico τέννω, quod idem notat. Antiquos autem tennere usurpavisse, videmus apud *Terent. Phorm.* 2. 2. Quia non recte accipitri tennitur, neque milvio. Ita enim legendum esse constat ex *Donato*. *Cic. de Univ. c.* 6. Animum ut in ejus medio collocaris, ita per totum tendit. *Id. pro Font. cap.* 17. Tendet ad vos virgo Vestalis manus supplices easdem, quas pro vobis Diis immortalibus tendere consuevit. *Virg.* 3. *Æn. v.* 268. Tendunt vela Noti. *Ovid.* 1. *de Art.* Scit bene venator, cervis ubi retia tendat. ¶ Specialiter sumitur pro tentoria, seu tabernacula figere, & habitare. Extenduntur enim tentoria, dum ponuntur. *Virg.* 2. *Æn. v.* 29. Hic Dolopum manus, hic sævus tendebat Achilles. *Cæs. l.* 7. *c.* 2. *in fin.* Hinc seorsim cohortem tendere ignominiæ causa jubet. ¶ Metaleptice, seu metonymice capitur pro offerre, porrigere, quia protendendo manum id fieri solet. *Virg.* 2. *Æn.* Parvumque patri tendebat Julum. ¶ Item pro vergere, inclinatum esse. *Plin. l.* 11. *cap.* 37. Tendit gula ad stomachum, deinde in ventrem. ¶ Item pro iter instituere, proficisci, pergere. Nam ambulando iter, vel gressus, seu pedes extendimus. *Virg.* 1. *Æn. v.* 204. Per varios casus, per tot discrimina rerum Tendimus in Latium. *Et infra*: Grassumque ad mœnia tendit. *Cic. Att. l.* 16. *epist.* 5. Itaque dubito, an Venusiam tendam, & ibi expectem. ¶ Item pro conari. Nam qui conantur, brachia, pedes, & omnia membra extendunt. *Virg.* 2. *Æn.* Ille simul manibus tendit divellere nodos. Adde *Livium l.* 24. *c.* 31. ¶ Per translationem *insidias tendere*, est parare, struere. Sumptum est a retibus, vel laqueis, qui avibus, & feris extenduntur. *Cic. pro Rosc. Com.* Ex perfidia, & malitia, per quam insidiæ tendantur alicui. *Sallust. in Catil. c.* 27. Interea Romæ multa simul moliri, Consuli insidias tendere. ¶ Item tendere translate sumitur pro objicere, proponere, exhibere, *porre innanzi, offerire*. *Cic. pro Fonte.* Se Pop. Rom. non metum belli, sed spem triumphi tendere. *Id.* 1. *de Orat.* Cunctis civibus lucem ingenii, & consilii sui porrigentem, atque tendentem. ¶ Item pro spectare, respicere, aliquid tanquam scopum sibi præfigere. *Cic. ad Brut. ep.* 17. Eo tendit, id agit, ad eum exitum properat vir optimus, ut sit illi Octavius propitius. *Liv. lib.* 4. Ad altiora, & non concessa tendere. ¶ Item pro operam dare, studere, incumbere in aliquam rem. *Ovid. l.* 4. *Trist. eleg.* 9. Frater ad eloquium viridi tendebat ab ævo. *Cic.* 2. *de Divin.* Ad reliqua acri tendebamus animo. ¶ Item pro resistere. *Liv. l.* 4. *c.* 8. Tribuni ne parvis quoque rebus incommode adversarentur, haud sane tetendere. Adde *l.* 10. *cap.* 6. *ad fin.* ¶ Item pro contendere. *Liv. ibid. c.* 7. Tribunorum militum comitia ut habeantur, tendunt. ¶ Participia *Tensus*, & *Tentus*. V. infra suis locis.

Tendor, oris, m. tensio, extensio. *Apul. l.* 4. *A. A.* Faucium tendore defatigata.

Tenebellæ, arum, f. parvæ tenebræ. *Claud. Mamert. l.* 2. *de stat. anim. c.* 9. Eruantur ex abditis tenebellarum.

Tenĕbræ, arum, f. 1. *tenebre, oscurità*, חשך, Ger. *finsternuss*, Gall. *tenebres*, Hisp. *tinieblas*, σκότος, privatio luminis, a *teneo*, ut a verto est *vertebræ*, a *salio salebræ*, quod homines in tenebris quasi teneantur, nec libere se commovere audeant, metuentes, ne vel impingant uspiam, vel e locis sublimioribus decidant. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Nos tenebras cogitemus tantas, quantæ &c. *Id.* 4. *Acad. c.* 19. Offundere tenebras alicui rei. Et *cap.* 5. Obducere tenebras rebus clarissimis. *Liv. l.* 31. *c.* 23. Primis tenebris movit, *sulle prime ore della notte*. *Cic. Phil.* 2. Prima luce, non tenebris dicitur rediisse, *non di notte*. ¶ Secundum fabulas sunt filiæ Erebi, & Noctis. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* Quod si ita est, Cœli quoque parentes Dii habendi sunt, Æther, & Dies, eorumque fratres, & sorores, qui a genealogis antiquis sic nominantur, Amor, Dolus, Metus, Labor, Invidentia, Fatum, Senectus, Mors, Tenebræ, Miseria, Querela, Gratia, Fraus, Pertinacia, Parcæ, Hesperides, Somnia, quos omnes Erebo, & Nocte natos ferunt. ¶ Translate hoc nomen sumitur pro cujuscunque rei obscuritate, pro miseriis, ærumnis. *Cic. pro Archia poeta*: Quæ jacerent in tenebris omnia, nisi literarum lux accederet. *Id. post red. in Sen.* Ex superioris anni caligine, & tenebris lucem in Republ. Calend. Jan. despicere cœpistis. *Virg. Æn.* 2. *v.* 92. Afflictus vitam in tenebris luctuque trahebam.

Tenebrarius, a, um, adjectiv. *oscuro, ignoto*, ut tenebrarius homo. *Vopisc. in Firmo, c.* 2.

Tenebratio, onis, f. *ottenebrazione, offuscamento*, ut tenebratio visus. *Cæl. Aurel. Tard.* 1. *c.* 4.

Tenebrĭco, as, n. 1. *ottenebrarsi*. *Tertul. advers. Jud. c.* 13. Sol media die tenebricavit. ¶ Tenebresco invenitur apud *D. Augustin. de Genesi ad literam. l.* 1. *c.* 12. ubi alii leg. tenebrasco.

Tene-

Tenebricositas, atis, f. caligo, tenebræ. *Cel. Aurel. Tard.* 1. 1. 4. Tenebricositatis vexari.

Tenebricōsus, a, um, *tenebroso*, *oscuro*, חשך, Germ. *finsterich*, Gall. *tenebreux*, Hisp. *lleno de tinieblas*, σκοτώδης, obsitus tenebris, offusus tenebris, obscurus. *Cicer.* 4. *Acad.* Esse sensus quidem nec obscuros dicit, nec tenebricosos. *Id. in Pison.* c. 8. Tu ex tenebricosa popina Consul extractus, cum illa saltatrice tonsa. *Id. in Vatin.* c. 5. Illud tenebricosissimum tempus ætatis tuæ patiar latere.

Tenebrĭcus, a, um, idem ac tenebricosus, apud Poetas. *Cic.* 2. *Tusc.* c. 9. *ex Poeta*: Hæc a tartarea tenebrica abstractum plaga Tricipitem eduxit Hydra generatum canem. *Tertul. de Pal.* c. 4. Tenebrica vestis. h. e. atra.

Tenebriōnes, m. 3. qui tenebras sectantur, seu in tenebris delitescunt, qui etiam lucifugæ dicuntur, vel qui mendaciis, & fraudibus suis tenebras ob oculos hominum objiciunt. *Var. apud Non.* c. 1. n. 67. Si accusator, & reus erunt tenebriones, uterque utrunque vituperato. ¶ In singulari habent *Varro*, & *Afranius apud Non.* c. 1. n. 67.

Tenĕbro, as, a. 1. *intenebrare*, tenebras induco. *Apul. l.* 8. *Metam.* Jam vespera semitam tenebrante. *Lactant. l.* 4. c. 19. Tenebrabitur dies lucis.

Tenebrōsus, a, um, *tenebroso*, *oscuro*, אפל, Germ. *voll finster*, Gall. *tenebreux*, Hisp. *oscuro*, σκοτεινός, quod tenebris plenum est. *Var. l.* 3. *de R. R.* c. 9. *de gallinis*: Eas includunt in locum tepidum, & angustum, & tenebricosum. *Virg.* 6. *Æn.* v. 107. Quando hic inferni janua Regis Dicitur, & tenebrosa palus Acheronte refuso. *Ovid.* 5. *Met.* Hanc metuens cladem, tenebrosa sede Tyrannus Exierat. *Tertul. de anim.* c. 1. Tenebrosior carcer. *Cod. Justin. lib.* 6. *tit.* 43. *leg.* 3. Tenebrosissimus error.

Tenedius, a, um, Τενέδιος, quod ad Tenedum insul. spectat. *Tenedius vir*, prov. de judice severo, teste *Eustathio*. *Tenedia securis*, prov. pro expedita, & severa justitia. Hæc proverbia inde nata sunt, quod Tenedii causas citissime terminabant. Duas enim, auctore *Suida*, secures suspensas in judicio tenebant, quarum altera juxta judicem parata erat. Nam Tenes Rex legem tulerat, ut a tergo judicis astaret aliquis securim manu tenens, paratus percutere reum, cui qui falsam jurasset. *Cic. ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 9. Tenediorum igitur libertas securi Tenedia præcisa est, cum eos, præter me, & Bibulum, & Calidium, & Favonium, nemo defenderet. ¶ *Tenedius fidicen*, prov. pro calumniatore, & falso teste. Tractum ab eo, quod Philonome tibicinem suum dicatur subornasse, qui apud Cygnum testaretur, ipsam a Tene de stupro fuisse interpellatam. V. *Erasm. Chiliad.* ¶ Tenedii, Tenedi incolæ. *Cic.* 3. *Ver.* c. 19.

Tenĕdos, seu Tenedus, f. 2. olim Leucophrys, item Calydna, nonnullis etiam Phœnice, & Lyrnessos, *Tenedo*, Τένεδος, ins. parva, sed amœna Asiæ min. in mari Ægæo, sive Hellesponto, contra Sigeum prom. Troadis. In hanc ex Troade navigavit cum novis colonis Tenes Cycni filius, conditaque urbe de nomine suo Tenedon eam vocavit, a qua & insula denominata est. Sacra fuit Apollini, qui ibi præcipue colebatur. Ante bellum Trojanum florentissima fuit, in qua Græci supremas illas, quibus Troja periit, insidias struentes, se occultarunt. Ei adjacent ad Austr. Calydnæ, insulæ duæ. *Cic.* 3. *Ver.* c. 19. Tenedo Tenem ipsum, qui apud Tenedios sanctissimus Deus habetur, qui illam urbem dicitur condidisse, cujus ex nomine Tenedus nominatur, hunc ipsum, inquam, Tenem pulcherrime factum, quem quondam in Comitiis vidistis, abstulit magno cum gemitu civitatis. Adde *Virg.* 2. *Æn.* v. 21.

Tenellŭlus, a, um, diminut. a tenellus. *Catul. ep.* 17. Ut puella tenellulo delicatior hœdo.

Tenellus, a, um, *tenerello*, λίαν ἁπαλός, ἁπαλώτερος, dimin. a tener. *Plaut. Cas. a.* 1. v. 20. Bellam, & tenellam Casinam. *Var. l.* 3. *de R. R.* c. 42. Aqua recenti insito inimica, tenellum enim cito facit putre.

Tenĕo, es, nui, ntum, e. a. *tenere*, ἔχω, καταλαμβάνω, apprehendo, possideo, occupo. *Virg.* 1. *Æn.* Aut portum tenet, aut pleno subit ostia velo. h. e. portum occupat. *Cic.* 1. *Tusc.* Cum pene in manu jam mortiferum illud teneret poculum. h. e. haberet. *Id.* 2. *Off.* Multa hereditatibus, multa emptionibus, multa dotibus tenebantur. h. e. possidebantur. *Id. pro Leg. Man.* Quam provinciam tenuistis a prædonibus liberam per hosce annos? ¶ Sæpe notat habitare. *Liv. l.* 1. c. 3. Multis ante tempestatibus ea tenuerat loca. ¶ Item detinere. *Cic. Att. l.* 11. Nunc quidem, nisi quid te tenuit, suspicor te esse in suburbano. *Id. l.* 11. *Fam.* Non teneo te pluribus. *non ti trattengo più a lungo*. *Id. l.* 16. *ep.* 2. Septimum jam diem Corcyræ tenebamur. ¶ Item includere, continere. *Virg.* 2. *Georg.* Texendæ sepes etiam, & pecus omne tenendum. ¶ Item servare, tueri, defendere. *Virg.* 8. *Æn.* Capitolia celsa tenebat. *Cæs. l.* 4. *B. G.* Sabinus interim omnibus rebus, loco se, & castris tenebat. h. e. salutem suam castrorum vallo tuebatur. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Cum tribus rebus animantium vita teneatur, cibo, potione, spiritu. *Id.* 1. *Phil.* Si consuetudinem meam, quam semper in Repub. habui, tenuero. *Id. pro Cæc.* Ut per interdictum meum jus teneam, atque injuriam tuam persequar. ¶ Item dirigere. *Virg.* 1. *Æn.* Sed vos qui tandem, quibus aut venistis ab oris? Quove tenetis iter? *Cic.* 3. *de nat. Deor.* Usque eam secundissimo vento cursum teneret. ¶ Item tegere. *Virg.* 1. *Georg.* Et obducto late tenet omnia limo. ¶ Translate sumitur pro intelligere. *Terent. Heaut.* 4. 3. Tenes, quid dicam? *Id. Andr.* 3. 2. Teneo, quid erret. *Cic. in Orat.* Quam etsi non cernimus, tamen animo tenere possumus. ¶ Item pro scire. *Cic.* 1. *de Div.* c. 25. Quæ a Romanis auguribus ignorantur, a Cilicibus tenentur. ¶ Item pro meminisse, reminisci. *Virg.* 9. *Ecl.* Numeros memini, si verba tenerem. *Martial. lib.* 4. *epigr.* 37. Et teneo melius ista quam meum nomen. ¶ Item pro coercere, cohibere, habere aliquem suis consiliis obtemperantem. *Cic.* 7. *Ver.* Paulo ante, Judices, lacrymas in morte misera navarchorum non tenebamus. *Id. de clar. Or.* Somnum isto loco vix tenebamus. *Id.* 4. *Acad.* Nec se tenuit, quin contra suum doctorem librum etiam ederet. *Id ad Q. Fr. l.* 3. Ego tamen teneo ab accusando eum me hercule. ¶ Item pro ligare, constringere, impedire. *Cic.* 6. *Ver.* Seque cum summa religione, tum summo metu legum, & judiciorum teneri. *Ovid.* 10. *Metam.* Sed quoniam fatali lege tenemur, Semper eris mecum. ¶ Item pro obligare, obnoxium reddere. *Cic.* 3. *Off.* Quandiu jurejurando hostium teneretur. *Id. ad Q. Fr. l.* 2. Ut qui non discessissent, ea pœna, quæ est de vi tenerentur. *Sen. de Benef. l.* 5. c. 8. Alligavit, & clausit, de vi non tenetur. *Ulpian. ff. de furt.* Si quis uxori res mariti subtrahenti opem, consilium accommodaverit, furti tenebitur. ¶ Item pro convincere, coarguere. *Cic.* 4. *Acad.* Si recte concluserit, teneo, si vitiose, minam Diogenes reddet. *Id.* 7. *Ver.* Quæ si dices, tenebere; sin alia dices, quæ a me dicta sunt, non refutabis. *Id. ibid.* Neque solum argumentis, sed etiam certis testibus istius audacia tenebatur. ¶ Item pro occupare. *Cic. de clar. Orat.* Et si me facile omni tuo sermone movisti. *Id. l.* 7. *Fam. ep.* 34. Cassius tuus, & Dolabella noster studiis iisdem tenentur. ¶ Item pro corripere, occupare, possidere. *Sall. in Jug.* Forte apud illum, quem inhonesta, & perniciosa libido tenet. ¶ Item pro obtinere. *Cæs. l.* 3. *B. C.* Pompejus interclusus Dyrrhachio, ubi propositum tenere non potuit. *Quintil. l.* 2. c. 1. Tenuit consuetudo, quæ quotidie magis invalescit, ut &c. *Liv. l.* 4. c. 30. Plebs tenuit, ne consules crearentur. ¶ Item pro gubernare, administrare. *Cic.* 1. *Off.* Pompilius Imperator tenebat provinciam. ¶ Item pro delectare. *Cic.* 3. *Fin.* Ut pompa, ludis, atque ejusmodi spectaculis teneantur? *Id.* 1. *de Leg.* Cujus studio teneor. *Id. Att. l.* 1. *ep.* 7. Summum me eorum studium tenet, sicut odium jam ceterarum rerum. ¶ Item pro durare. *Cæs. l.* 4. *B. G.* Romæ foedum incendium per duas noctes, ac diem unum tenuit. ¶ Item passive pro constare. *Cic. l.* 13. *Fam. ep.* 30. Non his modo causis, quæ speciem habent magnæ conjunctionis, sed iis etiam, quæ familiaritate, & consuetudine tenentur. ¶ Et pro stare, inniti. *Cic. Att. l.* 12. Occidimus, occidimus, Attice, jam pridem nos quidem, sed nunc fatemur, postquam unum, quo tenebamur, amisimus.

Tener, a, um, *tenero*, *molle*, רך, Ger. *zart*, Gall. *tendre*, Hisp. *tierno*, ἁπαλός, mollis, delicatus, minime robustus, a Græco τέρην, quod idem notat, per Metathesin. *Virg.* 2. *Georg.* Adeo a teneris consuescere multum est, *da fan-*

Tom. II.

ciulli. *Cic. l.* 1. *Fam. ep.* 6. Qui mihi a teneris, ut Græci dicunt, unguiculis es cognitus. h. e. ab infantia. *Col. l.* 5. c. 6. *de arboribus*. Eam partem cæli spectent, cui a tenero consueverunt. idest cum adhuc teneræ essent. *Plin. l.* 13. c. 4. Ramorum tenerrimus. ¶ Usurpatur etiam de rebus incorporeis. *Cic. de Amic.* Non sunt audiendi, qui virtutem duram, & quasi ferream esse volunt, quæ quidem est tum multis in rebus, tum in amicitia tenera, & tractabilis. *Id. in Or.* Nam sum est oratio mollis, & tenera, & ita flexibilis, ut sequatur, quocunque torqueas. ¶ Aliquando notat mollem, effœminatum, languidum. *Cic. Fam. l.* 3. *ep. ult.* Verum enim scribam: teneriore animo es. *Juven. sat.* 1. Spado tener.

Tenerasco, is, n. 3. idem ac teneresco. *Lucret. l.* 3. v. 767. Scilicet in tenero tenerascere corpore mentem.

Tenĕre, adv. *teneramente*, *delicatamente*. *Pallad. lib.* 1. *tit.* 6. *in fine*: Agri præsulem non ex delectis, & tenere educatis servulis ponas. *Plin. l.* 4. *ep.* 19. Audivi recitantem Sentium multa tenuiter, multa venuste, multa tenere, &c. *Petron. in fin.* Complexit illa mucrius manus. *Plin. l.* 13. c. 3. Cortex quam tenerrime derasus. ¶ Sunt qui etiam *tenerrite* dici volunt. *Charisius l.* 2. *p.* 162. *Putschii*.

Teneresco, is, n. 3. sine præt. & sup. *intenerirsi*, רך, Ger. *zart werden*, Gall. *s'attendrir*, Hisp. *enternecerse*, ἁπαλύνομαι, tener fio, mitesco. *Plin. l.* 17. c. 22. In tantum tenerescere acinos, ut rumpantur. *Id. l.* 28. c. 12. Cutem in facie erugari, & tenerescere, & candorem custodiri lacte asinino putant.

Tenerĭtas, atis, f. *tenerezza*, ἁπαλότης, mollities. *Cic.* 5. *Fin.* c. 21. In primo enim ortu inest & teneritas, & mollities quædam, ut nec res videre optimas, nec agere possint.

Teneritūdo, inis, f. idem ac teneritas. *Var. l.* 1. *de R. R.* c. 36. Sin siccitatem sunt, & terra teneritudinem habet.

Tenes, æ, m. 1. Τέννης, filius Cycni, & Scamandrodices, Tenedi urbis conditor, ut refert Lycophronis Scholiastes. *Cic.* 3. *Ver.* c. 19. Tenem apud Tenedios in Sicilia putans esse sanctissimum Deum, ac eorum urbem condidisse.

Tenesmus, i, m. *premiti*, *tenesmo*, τεινεσμός, τηνεσμός, frequens, sed irrita dejiciendæ alvi cupiditas cum tumore sedis, mucosa quædam tantummodo, & interdum cruenta egerentis, a τείνω, *extendo*, quia provenit ex humoribus quibusdam biliosis intestina extendentibus, & vellicantibus. *Plin. l.* 28. c. 14. Tenesmos, idest crebra, & inanis voluntas egerendi. *Nep. in Att.* c. 21. Nactus est morbum, quem medici putarunt esse tenesmon. *Cels. l.* 4. c. 18. hanc vocem scribit græcis literis. ¶ Legitur & *tenasmus*, præsertim in aliquibus *Plinii* codicibus.

Tenitæ, f. 1. Parcæ. *Fest.* Tenitæ (ita est in manuscriptis) fortium Deæ, quia fortium tenerent potestatem. Alii leg. *Tenitæ*.

Tealtrus, masc. 2. *Monte di Pollina*, mons Macedoniæ, in ora Occid. inter Apolloniam, & Dyrrhachium, Apolloniæ propior, a quo hodie nominatur.

Tenor, oris, m. *tenore*, *tuono*, *accento*, טעם, Ger. *thon*, Gall. *teneur*, *accent*, Hisp. *tenor*, τόνος, accentus, a τείνω, extendo, quemadmodum etiam Græci ab eodem verbo τόνος dixere. *Quintil. l.* 1. c. 5. Adhuc difficilior observatio est per tenores, quos quidem antiquis dictos tonores comperi, videlicet declinato a Græcis verbo, qui τόνους dicunt, vel accentus, quas Græci προσῳδίας vocant. *Et infra*. Item *Quantum*, *Quale* interrogantes gravi, comparantes acuto tenore concludunt. ¶ Translatum sumitur pro serie, continuatione æquabili, progressu, *tenore*, *continuazione*. *Cic. in Orat.* c. 6. Isque uno tenore, ut ajunt, in dicendo fluit, nihil afferens præter facilitatem, & æquabilitatem. Loquitur Cicero de æqualitate dictionis, nulla varietate reficientis auditorum aures. *Virg.* 2. *Georg.* Non alios prima crescentis origine mundi Illuxisse dies, aliumve habuisse tenorem Crediderim. *Liv. l.* 8. Fremitus æqualis, tenorque idem pugnæ in defatigationem ultimam, aut noctem spectabat. *Id. l.* 3. c. 5. Tenore uno rem peragere.

Tenos, f. 2. *Tinos*, *Tino*, *Tine*, *Tina*, ins. parva maris Ægæi, una Cycladum, circuitu 35. M. P. cum arce permunita in monte, cum urbe. Allii abundat, quibus Tenii frequenter vescuntur. In ea fons est, cujus aqua vino non miscetur, teste *Athenæo*. *Plin. l.* 4. c. 12. scribit, Hydrussam etiam appellatam esse ob aquarum copiam.

Tensæ, arum, f. (pro quo nonnulli *thensæ* scribunt) *carrette da processione*, erant sacri currus, super quos in ludis Circensibus Deorum simulacra collocabantur. *Ascon. in* 3. *Ver.* Thensæ sacra sunt vehicula pompæ ordinum, & hostiarum. Thensas alii a divinitate dici putabant, alii, quod ante ipsas lora tendantur, quæ gaudent manu tenere, & tangere, qui eas deducunt. *Cic. de Arusp. resp.* c. 11. Te appello, Lentule, cujus sacerdotii sunt tensæ, curriculi, præcentio, ludi, libationes. *Liv. l.* 5. c. 41. Quæ augustissima vestis est tensas ducentibus, triumphantibusque, ea vestiti medio ædium eburneis sellis sedere. *Suet. in Aug.* c. 43. *ad fin.* Thensas deduxere.

Tensio, onis, f. actus extendendi, *tensione*. *Vitr. l.* 1. c. 1. Brachia, quæ in eas tensiones includuntur. ¶ Tensio nervorum, tensio præcordiorum, morbi quoddam est genus apud *Scribon. Larg. compos.* 255. & 258.

Tensūra, æ, f. idem quod tensio. *Veget. l.* 1. c. 25.

Tensus, a, um, *teso*, *disteso*, τεταμένος. *Stat. l.* 3. *Silv.* 1. v. 52. Tensoque minos imitabitur arcu. *Idem* 9. *Theb.* v. 473. Tenso poplite. *Quint. l.* 11. c. 3. *ante med.* Vox quo remissior, hoc gravior: quo tensior, hoc acuta magis est.

Tentabundus, a, um, πειράζων, nunc hoc, nunc illud tentans. *Liv. l.* 21. c. 36. Ut ægre expeditus miles tentabundus, manibusque retinens virgulta, ac stirpes circa eminentes demittere se se posset. *brancolone*.

Tentāmen, inis, n. *sperimento*, *prova*, idem ac tentatio. *Ovid.* 3. *Met.* v. 341. Prima fide, vocisque datæ tentamina sumpsit Cærula Liriope. Ubi *fide* dixit pro *fidei*, more antiquo.

Tentamentum, ti, n. *esperimento*. In veteribus codicibus apud *Virgil.* & alios, *tempto*, & *temptamentum* legitur cum *p*. Sed posteriores hæc merito repudiarunt. *Virg.* 8. *Æn.* Nec prima per artem Tentamenta tui pepigi. h. e. cum nullo tecum pactus sum, ut te aut per artem aliquam, aut per legatos probarem, sed intrepidum me tibi commisi. *Ovid. l.* 7. *Met.* Meditataque pene relinqui Tentamenta fide. *fide* pro *fidei*, ut diximus in voce præcedenti. *Gell. l.* 9. c. 13. Tentamenti gratia.

Tentatio, onis, f. *prova*, *esperienza*, נסה, Germ. *versuchung*, Gall. *tentation*, *essay*, Hisp. *tentacion*, πειρασμός, experimentum. *Liv. l.* 4. c. 42. Ægre Hortensius passus, tentationem eam credens esse perseverantiæ suæ. *Cic. Att. l.* 10. *ep.* 17. Valetudinem tuam jam confirmatam esse & a vetere morbo, & a novis tentationibus, gaudeo. *da i nuovi assalti del male*.

Tentātor, oris, m. *tentatore*, πειραστής, qui tentat. *Hor. l.* 3. *od.* 4. Notus & integræ Tentator Orion Dianæ.

Tentātus, a, um, *tentato*, πειρασθείς, partic. a tentor. *Ovid.* 1. *de Ar.* Opprime tentatam, nec nisi victor abi. *Nep. in Epamin.* c. 4. Tentata est ejus abstinentia. *Vellej. l.* 2. c. 71. Tentata hostis misericordia. ¶ Item affectus, afflictus, ut tentatum frigore corpus. *Hor. l.* 2. *sat.* 1. v. 80.

Tentigo, inis, f. *πριαπισμός*, pruritus libidinis, a *tendo*, quia eo morbo inguina tum in viris, tum in fœminis extenduntur. *Auctor Priap.* Turpe quidem dictu, sed, ne tentigine rumpar, Falsa mihi posita fiet amica manus. *Juven. sat.* 7. v. 128. *de Messalina*: Tamen ultima cellam Clausit, adhuc ardens rigidæ tentigine vulvæ.

Tentipellium, ii, n. id quo pellis dilatatur. Pro *tentipellium* in quibusdam manuscriptis *Festi* codicibus perperam *tentipallium* per *a* legitur. Nomen habet a tendenda pelle. Verum non convenit inter *Verrium*, & *Festum*, num pellis nomine intelligi debeat humana, an bubula. *Verrius* intellexit pellem humanam, ut qui dicat, esse medicamentum, quo rugæ extenduntur. Verrii opinionem confirmat cum *Titinii* locus, Tentipellium inducitis, rugæ in ore extenduntur tum, tum, quod in veteribus Glossis legitur, *Tentipellium*, φάρμακον πρὸς ῥυτίδας. hoc est medicamen-

tum

tum ad regas. *Festus* vero bubulam pellem intelligit, quippe qui vult esse calceamentum fertatum, quo pelles extenduntur. Ubi per *pelles* manifeste calceos signat, quomodo & *Ovidius* dixit, Nec vagus in laxa pes tibi pelle natet.

Tento, as, a. 1. *tentare*, *toccare*, נסה, Germ. *versuchen*, Gal. *tenter*, *essayer*, Hisp. *tentar*, πειράζω, exploro, inquiro, a *tentum* supino verbi *teneo*. Est enim diu, multumque tenere, ac manibus tractare, ut solens aliquid exploretur. *Cic.* 2. *de Leg.* c. 3. Flumen ita frigidum, ut vix pede tentare id possim. *Col.* *l.* 8. *c.* 11. Sæpiusque digitis loca feminarum tentanda sunt. Nam in promptu gerunt ova. ¶ Translate sumitur pro considerare, contemplari. *Cic.* 1. *de leg.* Homo cum se ipse perspexerit, totumque tentarit. ¶ Item pro experiri, periculum facere. *Cic.* 7. *Ver. c.* 50. Belli fortunam tentare, ac periclitari solent. *Id. pro Cluent.* Cum essent animi servorum & spe, & metu tentati, ut aliquid in quæstione dicerent. *Id.* 1. *Tusc.* Tentavi, quid in eo genere possem. *Ulpian.* *l. si non mortis, ff. de inoffic. testam.* Si quis rescindere testamentum tentet. h. e. conetur. ¶ Item pro conari labefactare, seu corrumpere, ut *Tentare judicium*, *justitiam*, *integritatem*, *pudicitiam* &c. *Cic. pro Cluen.* Judicium pecunia esse tentatum non a Cluentio, sed contra Cluentium. *Juv. sat.* 10. *v.* 304. nam prodiga corruptoris Improbitas ipsos audet tentare parentes. ¶ Item pro irritare. *Cic. l.* 15. *Fam.* Erat metus injectus iis nationibus, quas nunquam Pop. Rom. neque lacessendas bello, neque tentandas putavit. ¶ Item pro invadere, infesto animo petere, ut *Tentare senectutem*, vel *solitudinem alicujus*, idest aggredi, & quatere aliquem senectute, vel necessitatiorum inopia infirmum. *Cic. pro Rab. perd. reo.* In omnibus iis avertendis omnis hominis senectus, infirmitas, solitudoque tentata est. *Flor. l.* 1. *c.* 14. Virum Thraciæ auxilii validum temere tentavit. h. e. armis aggressus est. *Cæs. l.* 3. *B. C. c.* 40. Simul ex terra scalis, & classe mœnia oppidi tentans. ¶ Item pro commovere, perturbare, urgere. *Cic.* 4. *Tusc. c.* 14. Illud animorum, corporumque dissimile est, quod animi valentes morbo tentari non possunt, corpore possunt. *Sueton. in Aug. c.* 81. Præcordiorum inflatione tentari. *Id. in Vespas. c.* 24. Motiunculis levibus tentari. ¶ Item vinum tentare pedes, & caput dicitur, quoniam vires adimit, & vacillare facit. *Virg.* 2. *Georg.* & *Plin. l.* 23. *c.* 1.

Tentoriolum, i, n. parvum tentorium. *Hirt. l.* 5. *B. Afric. c.* 47. Reliqui ex vestimentis tentoriolis factis, ex arundinibus coriis intextis, permanebant.

Tentorium, rii, n. *padiglione*, אהל, Ger. *zelt*, Gal. *tente*, *pavillon*, Hisp. *real*, *tienda*, σκηνή, ἐπαύλιον, αὐλαία, tabernaculum extensis velis contra æstum, cælique injuriam excitatum, a *tentum* supino verbi *tendo*. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 527. Sub Jove pars durat, pauci tentoria ponunt. ¶ Inter tentorium, & papilionem hoc est discriminis, quod tentorium proprie dicitur, quod ad brevem moram figitur, papilio vero est ad diu morandum aptum tabernaculum. *Trebel. Poll. in XXX. Tyran. n.* 15. Cui erant sigillata tentoria, & aurati papiliones. Quod tamen discrimen non semper servatur.

Tentorius, a, um, quod ad tentorium spectat. *Trebel. Pol. in Claud. c.* 14. Pellium tentoriarum decurias triginta.

Tentum, i, n. αἰδοῖον, veretrum, membrum virile, a sup. *tentum* verbi *tendo*. *Catul. carm.* 70. *in Gell.* Grandia te medii tenta vorare viri. ¶ Significat etiam tentorium. *Plin. l.* 5. *c.* 11. In tentum recepit. Ita legit *Salmasius*. alii aliter.

Tentus, a, um, *esteso*, *teso*, idem ac tensus. *Hor. Epod.* 16. Refertque tenta grex amicus ubera. *Id. lib.* 2. *sat.* 5. Seu pingui tentus omaso Furius. h. e. distentus. ¶ Est etiam idem quod detentus, retentus, a *teneor*. *Ammian.* *l.* 16. *c.* 11. Pignore tentus in Galliis. Et *l.* 29. *c.* 3. Ut tentus custodiretur.

Tentyre, orum, n. (*Juven. sat.* 15. *v.* 76.) & Tentyris, idis (*Plin. l.* 5. *c.* 9.) f. urbe Ægypti in insula cognomini, ubi crocodilorum copia.

Tentyritæ, m. s. Τεντυρῖται, pop. inf. Tentyridis in Ægypto. Accipitrem pro Deo colebant, serpentes olfactu fugabant, tanto terrori erant crocodilis, ut vel vocem eorum expavescerent, eaque audita protinus diffugerent. *Plin. l.* 8. *c.* 25. apud quem invenitur & Tentyritieus *l.* 19. *c.* 1.

Tenuabilis, le, adject. *estenuante*, *assottigliante*. *Cæl. Aurel. Acut.* 3. 4. Unctiones tenuabiles, & aperibiles.

Tenuatim, adv. *sottilmente*. *Apic. l.* 2. *c.* 4. Intestinum perquam tenuatim productum.

Tenuatus, a, um, *estenuato*, λεπτυνθείς, partic. a tenuor. *Hor. lib.* 2. *sat.* 2. Seu recreare voles tenuatum corpus, &c. *Ovid.* 3. *Met.* Tenuata vox,

Tenuescens, tis, qui tenuatur. *Censorin. in fragment. quod ei tribuitur*, *cap.* 3. Crescente luna pubescunt, tenuescente tenuantur.

Tenuiarius, ii, m. qui vestes tenues conficit. Legitur in duabus Inscriptionibus apud *Grater. pag.* 650. *n.* 8. & 1087. *n.* 8. & apud *Voss. l.* 2. *de vit. serm. c.* 32.

Tenuiculus, a, um, *assai tenue*, ὑπόλεπτος, ἰσχνός, dim. a tenuis. *Cic. l.* 9. *Fam. ep.* 19. Tenuiculo apparatu significas Balbum fuisse contentum.

Tenuis, & nue, o. 3. *sottile*, *tenue*, דק, דל, Ger. *dunn*, Gall. *mince*, *delie*, Hisp. *delgado*, *sutil*, λεπτός, subtilis, exilis, gracilis, cujus antithesis est *crassus*. Est a τείνω, quod est tendere. Ut proprie sit idem, quod *tenuis*, *extensus*, *exporrectus*. Nam quæ extenduntur, ea attenuantur, ut liquet in pannis, laminis, atque aliis. *Virg.* 4. *Æn.* Et tenui telas discreverat auro. *Cic. de Fat.* Athenis tenue cælum, ex quo etiam acutiores putantur Attici. *Id.* 2. *de nat. Deor.* Tenuissima membrana. ¶ Sumitur etiam pro parvo, exiguo. *Cic.* 4. *Verr.* Ibidis oppidum est, tenue sane, non longe a Syracusis. ¶ Sæpe translate sumitur. *Cic. pro Cæc.* Qui metu, ac tenui sæpe suspicione periculi fugerant. ¶ Aliquando usurpatur pro parco. *Horat. in Art.* In verbis etiam tenuis, cautusque serendis. *Cic.* 5. *Tusc.* Negas, ullam in sapiente vim esse fortunæ, tenuem victum antefert copioso. ¶ Item pro humili, ut Stylus tenuis. *Cic. in Orat.* Tenues, acuti, omnia docentes, & dilucidiora, non ampliora facientes. ¶ Item pro paupere. *Cic. in Partit.* Si obscuri testes erunt, aut tenues, dicendum erit, non esse ex fortuna fidem ponderandam. *Id.* 3. *de Leg.* Quo tenuiores cum principibus æquari se putarint. ¶ Item pro imbecillo. *Cæs. l.* 5. *B. G. c.* 40. Ipse Cicero cum tenuissima valetudine esset. ¶ Item pro acri, ingenioso. *Cic.* 4. *Acad. c.* 14. Tenuis, & acuta distinctio. ¶ Poetæ metri causa a syllabam in hac voce consonantem faciunt, & *u* producunt. *Virg.* 2. *Georg.* Tenuis ubi argilla, & dumosis calculus arvis. *Id. ibid. l.* 2. Tenuia nec lanæ per cælum vellera ferri.

Tenuitas, atis, *tenuità*, *sottigliezza*, λεπτότης, gracilitas, subtilitas. *Cic.* 1. *Tusc.* Casurusne in conspectum videatur animus, an tanta sit ejus tenuitas, ut fugiat aciem. *Plin. l.* 8. *c.* 33. *de chamæleonte*. Cauda prælonga in tenuitatem desinens. ¶ Translate dicitur de oratione. *Cic.* 3. *Fra. c.* 12. Propter limaturam quandam & rerum, & verborum tenuitatem. ¶ Item per translationem ponitur pro paupertate, rei familiaris angustia. *Cic.* 2. *Off.* Propter ærarii tenuitatem. *Id. l.* 16. *Fam. ep.* 55. Ut possum, ex meis angustiis illius sustento tenuitatem.

Tenuiter, adv. *sottilmente*, λεπτῶς, graciliter, subtiliter. *Cæs. l.* 3. *bel. Gall. c.* 13. Pelles pro velis, alutæque tenuiter confectæ. ¶ Sæpe translate sumitur. *Cic.* 4. *Verr.* Jamdudum mihi nimium tenuiter Siculorum erga te voluntatis argumenta colligere videor. *Id.* 2. *de Inv. c.* 16. Sed illæ tenuius, & acutius, & subtilius tractantur, hi autem gravius, & ornatius. *Id.* 6. *Verr. c.* 16. Jussit Timarchidem æstimare argentum, quo modo? qui qui unquam tenuissime in doratione histrionum æstimavit.

Tenuo, as, a. 1. *assottigliare*, *estenuare*, דקק, Ger. *dun machen*, Gal. *amenuiser*, Hisp. *amenguar*, λεπτύνω, tenuem, subtilem, macrum, debilem facio. *Virg.* 3. *Georg.* Ipsa autem macie tenuant armenta volentes. *Ovid.* 2. *de Pont. ep.* 7. Vomer tenuatur ab usu, h. e. minuitur, teritur. *Quint. l.* 1. *c.* 10. Ita sibi quoque tenuandos adipes. ¶ Translate *Horat. l.* 3. *od.* 3. Magna modis tenuare parvis. h. e. elevare, minora facere.

Tenor, oris, a. *laccio*, laqueus qui tenditur ad aves captandas. *Plaut. Bacch.* 4. 6. 22. apud *Non. c.* 5. *n.* 17. Ab transenna hic turdus lumbricum petit: pendebit hodie pulcre; ita intendi tenus. ¶ *Servius in* 6. *Æn. v.* 62. Tenus dici est extremam arcus partem, ubi nervus colligatur. V. *Lambinum ad Plautum l. c.*

Tenus, *fino*, עד, Germ. *bissan*, Gall. *jusques*, Hisp. *hasta*, μέχρι, usque ad, præpositio ex iis, quæ ablativo, vel genitivo serviunt, & in oratione semper postponitur. Usurpatur etiam vel absolute. *Hor. l.* 1. *ep.* 1. Est quadam prodire tenus, si non datur ultra, *non a gradine potio*. V. Quadantenus. ¶ Vel cum ablativo, si cum nomine numeri singularis jungatur. *Cic. pro Dejot. cap.* 13. Antiochus a Scipione devictus Tauro tenus regnare jussus est. *Id. de Off.* Sunt quidam homines non re, sed nomine tenus. *solo de nome*. *Id.* 3. *de Leg. c.* 6. Veteres verbo tenus acute illi quidem, sed non ad hunc usum popularem atque civilem de republica disserebant. h. e. *disputandi tantum gratia*, *in speculativo*. ¶ Reperitur etiam cum accusativo. *Flacc. l.* 1. *v.* 448. Et Tanain tenus immenso descendis ab Euro. ¶ Vel cum genitivo cum nominibus numeri pluralis. *Virg.* 3. *Georg.* 53. Et crurum tenus a mento palearia pendent. *Cic. in Fam.* 8. *ep.* 1. Illi rumores de Comitiis Cumarum tenus caluerunt. ¶ Cum nominibus numeri pluralis etiam cum ablativo reperitur. *Cels. l.* 1. *c.* 3. Demittere se inguinibus tenus in aquam calidam.

Teos, f. 2. Teius, *Sufor*, urbs, & portus Joniæ, in ora lit. inter Erythras ad Bor. & Colophonem ad Austr. patria Anacreontis, & Ecinnæ poetriæ. V. *Teium*. ¶ Item ins. Joniæ. ¶ Item urbs Scythiæ, ad paludem piscibus refertam, cui sereno tempore oleum innatat tanta copia, ut in vasa colligi possit, & necessariis usibus adhiberi. *Steph.*

Tepefacio, is, eci, actum, a. 3. *far tepido*, *riscaldare alquanto*, Ger. *lauv machen*, Gal. *tiedir*, *faire tiede*, Hisp. *entibiar*, θερμαίνω, tepidum reddo. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 15. *de Sole*. In ejus tactus est, non ut tepefaciat solum, sed etiam sæpe comburat. *Hor. l.* 2. *sat.* 3. In matris jugulo ferrum tepefecit acutum.

Tepefactus, a, um, *fatto tepido*, partic. a tepefio. *Virg.* 2. *Æn.* Atro tepefacta cruore Terra. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 10. Frigoribus adjectis durescit humor, & idem vicissim mollitur tepefactus & tabescit calore.

Tepefio, is, factus sum, n. pass. anom. *farsi tepido*, χλιαίνομαι, tepidus fio. *Plin. l.* 11. *c.* 6. Mature tepefiunt.

Tepens, entis, n. 3. *tepido*, χλιαινόμενος, partic. a tepeo. *Virg.* 3. *Georg.* Zephyriquo tepentibus auris Laxant arva sinus.

Tepeo, es, pui, sine sup. *esser tepido*, Ger. *lauv seyn*, Gall. *etre tiede*, Hisp. *estar tibio*, *entibiarse*, χλιαίνομαι, χλιαρὸς εἰμί, ὑποζέω, tepidus sum. *Cato de re rust. c.* 69. Ubi temperata tepebit, tum cuminum indito. *Plin. l.* 29. *c.* 4. Carnibus gallinaceorum, ita ut tepeant avulsæ, appositis, venena serpentium domantur. ¶ Translate tepere aliquo, est amoris ignem concipere erga aliquem, *innamorarsi*. *Horat. l.* 1. *od.* 4. Nec tenerum Lycidam mirabere, quo calet juventus, & mox virgines tepebunt. ¶ Interdum significat, in amore remissum esse. *Ovid.* 2. *Amor. eleg.* 2. *ad fin.* Seu tepet, indicium securas prodis ad aures; Sive ardet, officio fit miser ille tuo.

Tepesco, is, o. 3. *farsi tepido*, Germ. *lauv woerden*, Gall. *devenir tiede*, Hisp. *entibiarse*, χλιαίνομαι, tepidus fio. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 10. Atque etiam maria agitata ventis ita tepescunt, ut intelligi facile possit, in tantis illis humoribus esse inclusum calorem. *Virg.* 9. *Æn.* Et fixum ferrum in pulmone tepescit. ¶ Ponitur etiam pro calorem remittere, defervere, *intepidirsi*. Translate *Lucan. l.* 4. *v.* 284. Paulatim cadit ira ferina, mentesque tepescunt.

Tephria, æ, f. marmoris genus coloris cinerei, a τέφρα, *cinis*. *Plin. l.* 36. *c.* 7. Contra serpentes autem a quibusdam laudatur præcipue ex his, quem tephriam appellant, a colore cineris.

Tephritis, f. τεφρῖτις, gemma, quæ novæ Lunæ speciem habet in cornua curvatæ, cinerei tamen coloris, unde & nomen habet, nempe a τέφρα, *cinis*. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Tephritis novæ Lunæ speciem habet curvatæ in cornua, quamvis cinerei coloris.

Tepidarium, ii, n. χλιαρὸν λουτρόν, locus in balneis, in quo tepida aqua lavabantur, quemadmodum *caldarium*, in quo calida lavabantur, & *frigidarium*, in quo frigida. *Vitruv. l.* 5. *c.* 10. Ipsa caldaria, tepidariaque lumen habeant ab occidente hyberno. ¶ Ponitur etiam pro vase, in quo aqua tepida continetur. *Id. ibid.* Supra hypocaustum ahena tria sunt componenda, unum caldarium, alterum tepidarium, tertium frigidarium, & ita collocanda, uti ex tepidario in caldarium, quantum aquæ caldæ exierit, influat, de frigidario in tepidarium ad eundem modum.

Tepide, adv. χλιαρῶς, *tepidamente*. *Plin. l.* 5. *ep.* 6. Si natare latius, aut tepidius velis, in area piscina est. ¶ Translate *Augustin. l.* 8. *Confess. c.* 11. Jam tepidissime hoc dicebat.

Tepido, as, a. 1. *far tepido*, Germ. *lauv*, Gall. *tiedir*, Hisp. *tibia*, χλιαίνω, tepidum facio. *Plin. l.* 17. *c.* 28. In eodem agro bruma, tanto magis si nives jaceant, gelentve, ne frigus vires adurat, circumfundunt rigui, quod ibi tepidare vocans, memorabili natura in area solo.

Tepidus, a, um, *tepido*, χλιαρός, quod est medium inter calidum, & frigidum, seu quod calido, & frigido temperatum est. *Plin. l.* 12. *c.* 25. Præterea finguntur, densantur in tepida aqua. *Ovid. l.* 1. *de Arte*, *v.* 445. Tepidamque recalfacit mentem. ¶ *Tepidum* adverbialiter positum. *Ovid.* 4. *de Pont. ep.* 10. *v.* 43. At Notus, adverso tepidum qui spirat ab axe. Alii leg. *tepidus*.

Tepor, oris, m. *tepidezza*, Ger. *lauwlichkeit*, Gall. *tiedeur*, Hisp. *tibieza*, χλιαρότης, ἀλέα, media qualitas inter calorem, & frigus. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 15. Nec enim ille externus, & adventitius habendus est tepor. *Id. de Sen. c.* 15. Vestitaque pampinis nec modico tepore caret, & nimios Solis defendit ardores.

Teporatus, a, um, *fatto tepido*, χλιανθείς, tepidus factus. *Plin. l.* 36. *c.* 26. Fragmenta teporata agglutinantur tantum.

Teporus, a, um, adject. idem quod tepidus. *Sidon. l.* 9. *epist.* 15. Teporus flatus. *Auson. Idyl.* 24. Teporum veris æquinoctium.

Tepulus, a, um, adject. teporus, tepulos, ut tepula aqua, *Frontin. de aquæduct. artic.* 8.

Ter, adv. *tre volte*, שלש פעמים, Germ. *drey mahl*, Gall. *trois fois*, Hisp. *tres vezes*, τρίς, tribus vicibus, e τρίς, per Metathesin, vel a *tres*. *Cic. pro R. Am. c.* 46. Unde vix ter in anno audire nuntium possumus. *Hor. l.* 1. *od.* 35. Ter, quater anno. ¶ Aliquando non tam numerum significat, quam augmentum, ut Ter maximus, ter beatus. *Virg.* 1. *Æn. v.* 94. O terque, quaterque beati. *Horat. l.* 2. *od.* 14. Ter amplus Geryon. *Id. epod. Od.* 4. bis ter ulnarum toga. Lege *bis* 115.

Terapnæ. V. Therapnæ.

Tercenteni, æ, a, *trecento*, τριακόσιοι, trecenti. *Martial. lib.* 2. *epigr.* 1. Tercentena quidem poteras epigrammata ferre.

Tercenti, æ, a, *trecento*, τριακόσιοι, idem ac trecenti. *Martial. l.* 4. *ep.* 37. *Plaut. Pers.* 3. 3. 2. & *Cic.* 3. *Phil. c.* 4. quibus tamen locis al. leg. *trecenti*.

Tercentum, *trecento*, idem ac trecenti, sed indecl. *Virg.* 1. *Georg.* Tercentum nivei tondent dumeta juvenci. *Id.* 8. *Æn.* Maxima tercentum totam delubra per urbem Lætitia, ludisque viæ, plausuque fremebant.

Terdecies, adverb. *tredici volte*, ter & decies. *Vitruv. l.* 9. *c.* 4. Quem circulum luna terdecies in duodecim mensibus percurrit. *Cic. Ver.* 5. *c.* 80. Sestertium terdecies. Al. leg. *tredecies*. *Ausonius ep.* 7. *v.* 31. Binas terdecies, semel quaternas. h. e. triginta. ¶ Scribitur & *ter decies* separatis vocibus.

Terdeni, æ, a, *trenta*, τριάκοντα, triginta. *Virg.* 8. *Æn. v.* 47. Ex quo ter denis urbem redeuntibus annis Ascanius clari condet cognominis Albam.

Terebinthinus, a, um, quod est ex terebintho, ut Resina terebinthina, *trementina*. *Plin. l.* 24. *c.* 6. In arborum differentia placet terebinthina, odoratissima, atque levissima. Adde *Cels. l.* 5. *c.* 26.

Terebinthizusa, æ, nomen gemmæ sic dictæ, quod terebinthinæ resinæ colorem refert. *Plin. l.* 37. *c.* 8.

Terebinthus, i, f. τερέβινθος, *terebinto*, arbor materia lenta, & nigra, radice valida, in profundum acta, lauri pene folio, oleæ flore, sed puniceo, bacca primum herbacea, mox rubris, & cum maturuerint, nigricantibus, magnitudine fabæ, resinosis, & sulphurosis. Circa Idam, Macedoniamque est brevis, & fruti-

fruticosa, & tentorta, in Syria vero magna, & copiosa. Duo terebinthi sunt genera, sexu distincta, ex quibus mas sterilis est, teste Theophrasto. *Virg.* 10. *Æn.* v. 136. Inclusum buxo, aut Oricia terebintho. *Plin.* in *l.* 13. c. 6. Syria & terebinthum habet. Ex his mascula est sine fructu. Fœminarum duo genera, alteri fructus rubet lentis magnitudine, alteri pallidus, &c.

Terebra, æ, f. *trivella*, Ger. *borer*, Gal. *tariere*, Hisp. *barrena*, τέρετρον, τρύπανον, instrumentum, quo ligna perforantur, a *terendo*. *Col.* *l.* 4. c. 29. Nam antiqua terebra, quam solam veteres agricolæ noverant, scobem faciebat, perurebatque eam partem, quam perforaverat.

Terebrāmen, inis, n. foramen terebra factum. *Fulgent.* *l.* 1. *Mythol.* Furfuracea tinearum terebramine.

Terebrātio, onis, f. τρύπησις, actus terebrandi. *Col.* *l.* 4. c. 29. In illa autem, quæ fit per terebrationem, &c. ¶ Item foramen ipsum terebra factum. *Vitruv.* *l.* 9. c. 9. Translata ex terebratione in terebrationem.

Terebrātus, us, m. idem ac terebratio. *Scribon. Largus compos.* 206. De industria a Medicis cum terebratu exciditur, quod lædit eam os.

Terebrātus, a, um, *forato*. *Ovid.* 6. *Fast.* v. 697. Prima, terebrato per rara foramina buxo, Ut daret, effeci, tibia longa sonos.

Terebro, as, a. 1. *trivellare*, *forare*, נקב, Ger. *boren*, Gall. *percer*, Hisp. *barrenar*, τρυπάω, terebra perforo. *Virg.* 2. *Æn.* v. 38. Aut terebrare, cavas uteri & tentare latebras. *Col.* *l.* 5. c. 9. Eas terebrare Gallica terebra convenit. ¶ Translate, terebrare aliquem, apud *Plaut. Bacch.* 5. 2. 82. est blandis dictis alicujus animum pervincere, & exorare.

Teredo, inis, f. τερηδών, vermis, qui in ligno nascitur, illudque rodit, a *tero*. Quidam etiam deducunt a sono, quem edit in rodendo. Proprie de iis vermibus dicitur, qui in mari ligna terebrant. *Plin.* *l.* 16. c. 41. Teredines tantum in mari sentiuntur: nec aliud putant teredinem proprie dici. Terrestres, tineas vocant: culicibus vero similes thripas. ¶ Interdum tamen generatim de terrestribus quoque usurpatur. *Vitruv.* *l.* 5. c. 12. imo *Plinius* ipse vestium vermes sic appellat *l.* 8. c. 48. ubi de prætextis Servii Tullii ait: Mirumque fuit, nec defluxisse eas, nec teredinum injurias sensisse annis quingentis sexaginta.

Terensis, is, f. Dea frugibus terendis præsidens. *Arnob.* *l.* 4.

Terentia, æ, f. M. T. Ciceronis uxor, quam a Cicerone post reditum ab exilio repudiatam Sallustius uxorem duxit, ut inimici sui arcana certius posset discere ex ea, quæ omnium ejus consiliorum particeps fuerat, & socia. Centum, decem, & septem annos vixisse dicitur. *Plin.* *l.* 7. c. 48.

Terentiānus, a, um, τερεντιανός, quod ad Terentium spectat. *Quintil.* *l.* 6. c. 3. Nec minus niget, inquit, nec minus confidens, quam ille Terentianus est Phormio. h. e. ab Terentio inductus in ea Comœdia, quæ *Phormio* inscribitur. *Cic. de Amic.* c. 24. Terentiano verbo libenter utimur.

Terentiānus Maurus, Grammaticus, natione Afer, scripsit poema vario carminum genere, de litteris, syllabis, pedibus, metris, multiplici carminum genere. Hunc sucvilissimum grammaticorum appellat *Muretus*. Est Scriptor ætatis incertæ, sed tamen paulo post Martialis tempora floruisse videtur.

Terentīnus, a, um, quod ad Terentum spectat, ut Ludi Terentini, qui alio nomine seculares vocantur, qui centesimo quoque anno tribus diebus continuis, tribusque noctibus celebrabantur, tametsi postea ambitione Principum minora interjecto spatio aliquoties fuerint celebrati. *Auson. in Ternario*: Trina Terentino celebrata trinoctia ludo. V. *Secularis*. ¶ Terentina Tribus, una ex Tribubus Populi R. Erat in Sabinis. Denominata est a Terento, loco in Campo Martio. Facta est anno U. C. 453. M. Fulvio Pæto, T. Manlio Torquato Coss. a P. Sempronio Sopho, & P. Sulpitio Saverrione Censoribus, quo anno etiam Aniensis addita est. *Liv.* *l.* 10. c. 9. in fin. & *Cic. pro Planc.*

Terentius, ii, m. 2. Τερέντιος, Poeta Comicus, natione Afer, patria Carthaginiensis, Libertus fuit Romæ Terentii Lucani: e quo ob liberale ingenium optimis literis eruditus, in hominum nobilissimorum amicitiam pervenit, præcipue Scipionis, & Lælii: quorum etiam opera adjutus creditur in scribendo, ob sermonis elegantiam, ut testatur *Cicero ad Att.* *l.* 7. *ep.* 3. Scripsit fabulas sex, quæ omnium manibus teruntur. Posthac visendarum Athenarum cupiditate ductus, ex quo navim conscendit, nusquam deinde conspectus est. Quo fit, ut naufragio credatur periisse. Latius exequitur hujus vitam *Donatus* in *Prolegomenis Andriæ*. *Hor.* *l.* 2. *ep.* 1. Vincere Cæcilius gravitate, Terentius arte.

Terentius Scaurus, Grammaticus, quem *Gellius* *l.* 11. c. 15. dicit floruisse Adriani temporibus, librum de Cæselii Vindicis Grammatici erroribus scripsit.

Terentum, m. 2. locus apud Romanos in extremo Campo Martio, haud procul a Capitolio, ubi templum Plutonis, & Coest, araque sub terra Diis inferis dicata, quæ ludis tantum secularibus effossa terra ostendebatur, iisque peractis rursus claudebatur. In hoc loco, ut ait *Stephanus in Thes. L. L.* omnium, qui nascerentur, aut morerentur, nomina scribi solebant, quoties civitas lustrabatur. *Festus ita scribit de etymo*: Terentum in Campo Martio locum Verrius ait per *d* dicendum fuisse, quod terendus sit per ludos seculares Ditis Patris, & ita leviter teretur ab equis quadrigariis, ut earum lexis agilitas æquiparet motus rapidos velocis Lunæ: quod quam similiter relatum sit, cuivis manifestum est. *Paulus vero sic*: Terentum, locus in Campo Martio dictus, quod eo loco ara Ditis Patris in terra occultaretur. *Martial.* *l.* 4. *ep.* 1. Hic colat ingenti redeuntia secula lustro, Et quæ Romuleus sacra Tarentus habet. *Id.* *l.* 10. *ep.* 63. Bis mea Romano spectata est vita Terento. h. e. binos spectavi ludos seculares.

Teres, ĕtis, o. 3. *lungo*, *e rotondo*, עגול, Ger. *lang*, *und rund*, Gal. *ronde*, *en long*, Hisp. *rollizo*, στρογγύλος, κυλινδροειδής, quod in oblongo est rotundum. *Fest.* Teres in longitudine rotundatum, quales asseres natura ministret. *Virg.* 8. *Ecl.* Incumbens tereti Damon sic cœpit olivæ. *Liv.* *l.* 23. c. 8. Telum hastili tereti. ¶ Cum de corpore usurpatur, notat membrorum bonam habitudinem, decentemque pinguedinem, quæ tamen ad obesitatem non accedat. *Horat. Epod.* 11. Teres puer. *Id.* *l.* 2. *od.* 4. Teretes suras. *Lucret.* *l.* 1. v. 36. Teres cervix. ¶ Translate sumitur pro bono, æquali, & constanti. *Hor.* *l.* 2. *sat.* 7. v. 68. Fortis, & in se ipso totus teres, atque rotundus. ¶ Teres oratio dicitur, quæ æquabilis, & veluti rotunda est. *Cic.* 3. *de Or.* c. 52. Si habitum etiam orationis, & quasi colorem aliquem requiris, est plena quædam, & tamen teres. ¶ Hoc fere sensu *Gellius* usurpat comparativum *teretius*, cum ait *l.* 13. c. 20. Ciceroni mollius teretiusque visum est *fretu* scribere, quam *freto*. In quibusdam tamen MSS. legitur *rectiusque*. ¶ Teretes aures dicuntur, quæ recte dispositæ, & acri sensu præditæ sunt. *Cic. de opt. gen. Orat.* c. 4. Si teretes aures habent, intelligensque judicium.

Tereus, i, m. dissyllabum, Τηρεύς, Rex Thracum, Martis ex Bistonide Nympha filius, qui cum Prognen, Pandionis Athenarum Regis filiam in uxorem duxisset, & post aliquantum tempus ab ea rogaretur, ut sibi Philomelam sororem videndam accerseret, profectus Athenas, dum adducit puellam, eam vitiavit in itinere, & ei linguam, ne facinus indicaret, abscidit, & servo in carcere custodiendam tradidit, uxori referens, Philomelam in mari occisam periisse. Philomela tamen scelus Terei acu in lintea tela depictum ad sororem transmisit. Eo scelere cognito, Progne ad carcerem profecta est in Orgiis Bacchi, thyrsis, & pellibus pro more instructa, sororemque eodem indutam habitu ad regiam duxit. Hic communicato consilio, veluti furiis agitata, ut sororem ulcisceretur, Ityn filium interfecit, & patri epulandum apposuit. Prolato deinde capite, cum pater, se uxoris dolo filium in sua viscera condidisse agnosceret, & ad ultionem properaret, Progne mutata est in hirundinem, Philomela in avem sui nominis, Tereus in upupam, Itys in phasianum. *Ovid* 6. *Met. fab.* 7. ¶ Hoc nomen in vocativo *Tereu* facit dissyllab. *Ovid. Ibe. cit* v. 497. Ut voluere ambo, voluisti tu quoque, Tereu. ¶ In reliquis casibus est etiam trisyllabum. *Id. ibid.* v. 615. Artificem & medius immittam Tereos flammis.

Tergemĭnus, a, um, *triplice*, *triplicato*, τρίδυμος, triplex. *Liv.* *l.* 4. Modo tergemina victoriam triplicem triumphum ex his ipsis Volscis, & Æquis, & ex Hetruriis egistis. *Ovid.* 4. *Trist. eleg.* 4. Tergeminumque virum, tergeminumque canem. *Virg.* 4. *Æn.* v. 511. Tergemina Hecate. h. e. quæ tribus nominibus appellatur, Luna in Cœlo, Diana in terris, apud inferos Proserpina; ex quo & Triformis dicitur. *Horat.* *l.* 1. *od.* 1. Tergemini honores, h. e. tres præcipui, Ædilitas, Prætura, Consulatus. Alii intelligunt sextuplices, additis nimirum Quæstura, Tribunatu plebis, & Censura. Alii tergeminos exponunt amplos, plurimos, maximos: quo sane sensu *Martial.* *l.* 3. *epigr.* 46. Tergeminum mugiet ille sophos. h. e. plausu maximo prosequetur. ¶ Tergemini fratres, *tre fratelli nati ad un parto*. *Plin.* *l.* 7. c. 3. Tergeminos nasci certum est, Horatiorum, Curatiorumque exemplo.

Tergĕnus, eneris, n. quod est trium generum. *Auson. in Gripho*, v. 49. Tergenus omnigenum, genitor, genitrix, generatum. h. e. omne quod gignitur, trium generum est.

Tergĕo, es, si, sum, a. 2. idem ac tergo. *Cato* c. 2. Per ferias vero fossas veteres tergeri, viam publicam muniri, vepres recidi. *Juv. sat.* 14. v. 62. Vasa aspersa tergeat alter. *Liv.* *l.* 26. c. *ult.* Curare & tergere arma.

Tergeste, is, n. *Trieste*, urbs olim Carnorum, nunc Istriæ, in ora maris Hadriatici, & in intimo recessu sinus Tergestini ab ea dicti, cum portu capaci, cui adjacet castrum *Zuchi* dictum. Apud Romanos fuit in Tribu Pupilia. *Plin.* *l.* 3. c. 18.

Tergestīnus, a, um, adject. ad Tergeste pertinens, ut Tergestinus sinus, *Golfo di Trieste*. *Plin.* *l.* 3. c. 18.

Tergilla, æ, f. cutis suis crassa, cum sua pulpa, seu adipe: diminutiv. a *tergus*, *oris*. *Apic.* *l.* 4. c. 3. Spetulam porcinam coctam tessellatim concides cum sua tergilla.

Tergīnum, i, n. *staffile di cuojo*, lorum ex tergore, seu corio: revera adjectivum est, & subintelligitur *lorum*, eo cædebantur servi nocentes. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 22. Nunquam edepol vestrum durius tergum erit, quam terginum hoc meum.

Tergiversans, antis, o. 3. partic. a tergiversor. *Cic. pro R. Com.* Fannium invitum, & huc, atque illuc tergiversantem testimonium contra se dicere cogo.

Tergiversanter, adv. cum aversione, cum detrectatione. *Paterc.* *l.* 2. c. 9. Filium ejus Paulli, qui ad Cannas quam tergiversanter perniciosam Reipub. pugnam iniret, tam fortiter in ea mortem obiret.

Tergiversatio, onis, f. ὑποψία, τὸ νῶτον στρέφειν, subterfugium, detrectatio. *Cic. pro Mil.* c. 20. Quid ergo erat moræ, & tergiversationis?

Tergiversātor, oris, m. ὑποστολεύς, νωτοδάτης, qui tergiversatur, cunctator. *Gell.* *l.* 11. c. 7. Non enim Lucilium legisse, qui tergiversatorem *bovinatorem* dicit. *Arnob.* *l.* 7. Tergiversatorem in obsequio esse.

Tergiversor, aris, d. 1. *postergare*, *voltare le spalle*, *schivare*, *fuggire*, Germ. *ausflüchte suchen*, Gal. *tergiverser*, Hisp. *bolver las espaldas*, νωτίζω, στρέφομαι, ὑποστέλλομαι, proprie est tergum obvertere, & subterfugere. Unde in Glossis apte apponitur νωτοστροφέω. *Cic.* 3. *Tusc.* c. 28. Tergiversari non sinens, secumque rapiens ad tormenta. *Id. Attic.* *l.* 7. *ep.* 1. Non est locus ad tergiversandum contra Cæsarem. ¶ Transfertur etiam ad judicia. *Marcian.* *l.* 1. *ff. ad S. C. Turpilian.* Tergiversari, in universum ab accusatione desistere. *Cic. pro Planc.* c. 19. Quid taces? quid dissimulas? quid tergiversaris? *Id. pro Flacco*, c. 10. Hunc mutantem, & tergiversantem judicio ille persequitur. ¶ Item ad disputationes, controversias, & cætera hujusmodi, quæ verborum contentionem habent, pro fallere, & dicta mutare. *Cic.* 3. *Tusc.* c. 18. Quid tergiversamur, Epicure, nec fatemur, eam nos dicere voluptatem, &c. idest dissimulamus, & subterfugimus. *Id.* 3. *Off.* c. *ult.* In his tribus generibus non incallide tergiversantur.

Tergo, is, si, sum, a. 3. *nettare*, *forbire*, מחה, Ger. *abwischen*, Gal. *nettoyer*, Hisp. *alimpiar*, ἀπομάττω, mundo, nitidum facio. *Cic.* in *Parad.* 5. c. 2. In familia, qui tractant ista, qui tergunt, qui spargunt, non honestissimum locum servitutis tenent. *Ovid.* 13. *Met.* Manuque simul velati lacrymantia tersit Lumina.

Tergōro, as, a. 1. tergus facio, tego. *Plin.* *l.* 8. c. 36. Indurantes attritu arborum costas, lutoque se tergorantes. h. e. quasi tergus novum e luto sibi inducentes.

Tergu, u, n. 4. idem ac tergum, apud vet. *Lucr.* *l.* 2. v. 87. Neque quicquam a tergibus obstet. Alii leg. *tergis*, ut versus spondaicus sit.

Tergum, gi, n. *dosso*, *schiena*, גב, Ger. *der rugk*, Gal. *dos*, Hisp. *spinazo*, νῶτον, dorsum. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Tecs autem Deus non dignus uno redundat, sed capite, collo, cervicibus, lateribus, alvo, tergo, poplitibus. *Id.* 3. *Phil.* Antonius a tergo, a fronte, a lateribus tenetur. *Asin. Cic.* *l.* 10. *Fam. ep.* 31. Cum manibus ad tergum rejectis inambularet. ¶ Terga vertere, seu terga dare, est fugere. *Cæs.* *l.* 3. *bell. Gall.* Ut ne unum quidem nostrorum impetum ferrent, ac statim terga verterent. *Quintil.* *l.* 2. c. 13. Nonnunquam terga etiam dedisse, simulata fuga, proderit. Eodem sensu, præstare terga, dicit *Tacit. in Agric.* c. 37. Hinc tergum absolute pro fuga militari, quemadmodum *pectus* pro constantia in acie, & victoria ponitur. *Ovid.* 1. *Amor.* v. 209. Tergaque Parthorum, Romanaque pectora dicam. ¶ Non solum tergum de animalibus, verum etiam de rebus inanimatis dicitur. Unde librum in tergo inscriptum dicimus, idest a posteriori parte chartæ, vel membranæ. *Juven. sat.* 1. v. 6. Scriptus & in tergo, necdum finitus Orestes. Sic tergum collis, *la parte di dietro del colle*, apud *Liv.* *l.* 25. ¶ Tergum aquæ, seu maris est superior ejus superficies, quæ naves vehit, translatione ducta ab animalibus, quæ tergo gestant onera: qua ratione & *dorsum* usurpatur. *Ovid.* 1. *de Pont. ep.* 2. Dum meant celeri terga per amnis equo. *Avien. in Perieg.* v. 988. Ægæi per terga sali. ¶ *Tergus*, & *tergum* lato discrimine differunt, nam tergum notat dorsum animalis, *tergus* vero cutem, pellem, corium. *Celsus* *l.* 4. c. 1. Ventriculus, qui receptaculum cibi est, constat ex duobus tergoribus. ¶ Interdum tamen tergum, a Poetis præsertim, pro tergore ponitur. *Virg.* *Æn.* 1. v. 368. Taurino quantum possent circumdare tergo. Hinc & pro scuto; quia scuta olim animalium tergoribus tegebantur. *Id.* *Æn.* 10. v. 718. Et tergo decutit hastas.

Tergus, i, m. idem ac tergum, i. *Plaut. Asin.* 2. 2. 35. Habeo, opinor, familiarem tergum, ne quæram foris. Adde *Non.* c. 3. n. 241.

Tergus, oris, n. *pelle*, σκῦτος, βύρσα, δέρμα, corium, & proprie crassior illa pars, quæ tergum, idest dorsum tegitur. *Varro* *l.* 4. *de L. L.* deducit a tegendo. Hinc est, quod & *tegus* legitur pro *tergus*. V. *Tegus*. *Virg.* 1. *Æn. vers.* 211. Tergora diripiunt costis, & viscera nudant. *Plin.* *l.* 8. c. 10. Durissimum dorso tergus, ventres molles, setarum nullum tegumentum. Vide supra *tergum*.

Terias, æ, m. Tyrias, *Fiume di S. Leonardo*, fl. Siciliæ, qui vix mille pass. a Leontinis labitur in valle Netina, & postea in mare Jonium se exonerat. *Plin.* *l.* 3. c. 8.

Terina, æ, f. *Nocera*, opp. Brutiorum, in Calabria cit. ad sin. Hipponiatem, qui & Terinæus ab eo denominatur, nunc *Golfo di S. Eufemia*, apud ost. Ocinari, sive Sabbati fl. *Plin.* *l.* 3. c. 5.

Terinæus, a, um, adject. qui est ex Terina oppido. *Cic. Tuscul.* 1. c. 48. ¶ Terinæus sinus, *Plin.* *l.* 3. c. 5. V. *Terina*.

Termen, inis, n. pro terminus, i, dixit *Accius*, *Varr.* *l.* 4. *de L. L.*

Termentarium, ii, n. linteum, a terendo, pro *terimentarium*. *Varro* *l.* 4. *de L. L.* Hinc linteum, quod teritur corpore, termentarium.

Termentum, i, n. *detrimento*, *danno*, idem quod detrimentum. *Plaut. Bacch.* a. 4. *sc.* 9. v. 5. Non Pelides termentu' luis, prout ego herum expugnabo meum. In MSS. plerisque habetur tormento, teste *Pareo*.

Termes, itis, m. *ramo d'albero*, ramus cujuscunque arboris cum foliis, ut docet *Festus*. *Horat. Epod.* 16. Germinat & nunquam fallentis termes olivæ. *Gratius in Cyneg.* v. 131. *de arbore thurifera*: Termes ex Eois descendet virga Sabæis Mater odorati multum pulcherrima thuris. *Gell.* *l.* 6. c. 16. Spadica enim Dorici vocant avulsum e palma termitem cum fructu. ¶ *Vetus Scholiast. Horatii ad Epod. loc. cit.* notat, termitem proprie significare ramum oleæ, deinde & ad alias arbores extendi.

Termilæ, ar. 1. Τερμίλαι, pop. Lyciæ, e Creta oriundi, quos Sarpedon Minois, & Rhadamanti frater colonos ex Creta duxit, ac Termilas nominavit, cum prius Milyæ, & Solymi vocarentur, ut *Herodotus* refert. Postea Lycius Pandionis

dionis filius vestem e se Lycios appellarit. Quæ profecto ratio Lycios, ac Solymos eosdem esse ostendit, quanquam *Homerus* eos videatur separare.

Terminalia, orum, n. 2. & Terminalia, ium, n. 3. festa in honorem Dei Termini. Fiebant die vigesimo tertio Februarii, quo tempore ita annum quoque terminare viderentur. Nam Februarius ultimus anni mensis fuit, ac, cum intercalaretur, quinque dies de viginti octo Februarii diebus demebantur, ut remanerent viginti tres. *Varro l. 5. L. L.* Terminalia, quod is dies anni extremus constitutus. Duodecimus enim fuit mensis Februarius, & cum intercalatur, inferiores quinque dies demuntur mense. Hæc *Var.* Non semper tamen Terminalia hunc in diem incidebant. Quippe cum mensis Macedonius tantum esset dierum viginti duorum, tum Terminalia erant Kal. ipsis Februarii. Vide hac de re *Jos. Scaligerum l. 2. de Emend. Temp.* Hæc festa celebrabantur die immediate præcedente Regifugium, ut videre est in veteri Calendario. *Cic. 12. Phil. c. 10.* Qui Terminalibus nuper in suburbium, ut eodem die reverteretur, ire ausus non sim? *Liv. l. 43.* Tertio die post Terminalia calendæ intercalares fuere. *Macrob. l. 1. Saturn. c. 13. ad fin. de intercalandi ratione*: Dummodo eum (diem) in medio Terminaliorum locarent.

Terminālis, & le, o. 3. ὅριος, quod ad terminum spectat, ut Terminalis lapis, idest terminus lapideus, apud *Ammian. l. 18. c. 2.* Sic terminales palos figere, apud *Tertul. de jejun. c. 11.* ¶ Terminalia festa, celebrata in honorem Dei Termini. *Horat. epod. 2.* V. vocem præcedentem. ¶ Terminalis sententia, h. e. quæ rem definit, *sentenza definitiva*. *l. ult. Cod. de compensationib.* Litem terminali sententia componere.

Terminatĭo, onis, f. ὁρισμὸς, actus terminandi, definitio, distinctio, discretio. *Cic. 5. Fin. c. 10.* Exposita igitur, inquit, rerum expetendarum terminatione, cur ista se res ita habeat, deinceps demonstrandum est. *Id. in Orat. c. 54.* Ut Poetica, & versus inventus est terminatione aurium, observatione prudentium. *Id. ibid. c. 59.* Terminatiunculo aliquid concludere.

Terminātus, a, um, *finito, determinato*, ὡρισμένος, partic. a termino. *Cic. 5. Fin. c. 13.* Propterea, quod ipsa natura divitias, quibus contenta sit, & parabiles, & terminatas habet.

Terminātus, i, m. idem quod terminus. Usurpatur a *Frontin. de aquæductib. pag. 263.* Legitur etiam in quodam fragmento Legis Mamiliæ, quod affertur a *Voss. l. 3. de vet. form. c. 58.*

Termino, as, a. 1. *terminare, mettere in termini*, גבל, Germ. *auffzielen*, Gal. *borner, limiter*, Hisp. *acabar, destindar*. ὁρίζω, terminos constituo, certis finibus circumscribo, finio. *Cic. 1. Off.* Illorum fines, sicuti ipsi dixerant, terminavit, in medio relictum quod erat, Populo Romano adjudicavit. *Id. 3. Catil.* Quorum alter fines vestri imperii non terræ, sed cœli regionibus terminaret. Translate *Id. 1. de Fin.* Omni privatione doloris putat Epicurus terminari summam voluptatem. h. e. summam esse voluptatem privari doloribus. ¶ Sumitur etiam pro absolvere, finem imponere. *Cic. Att. l. 9. ep. 12.* Sententiam aliquando terminemus. *Id. pro Marc. c. 11.* Ut unde est orsa, in eodem terminetur oratio mea.

Terminus, i, m. *termine, fine*, גבול, Ger. *zielstein*, Gal. *terme, borne*, Hisp. *termino*, ὅρος, limes, qui agrum ab agro dividit, a Græco τέρμων, τέρμονος. *Cic. 4. Acad. c. 43.* Est inter eos non de terminis, sed de possessione contentio. ¶ Sæpe sumitur pro quocunque fine. *Cic. 4. Catil.* Cujus res gestæ, atque virtutes iisdem, quibus Solis cursus, regionibus, ac terminis continentur. *Id. de Orat.* Crassus mihi visus est Oratoris facultatem non illius artis terminis, sed ingenii sui finibus immensis describere. *Id. pro Quinct.* Certos mihi fines, terminosque constituam. *Id. pro Rab. c. 10.* Terminus contentionum. ¶ Cæteris nationibus & terminorum Deus erat, qui & ipse dictus est Terminus, ac sub figura termini, hoc est rudis, & informis lapidis, colebatur, ut est apud *Lactantium, l. 1. de falsa religione, c. 20.* cujus festum Terminalia. Termino autem, ut ait *Festus*, sacrificabant, quod in ejus tutela fines agrorum esse putabant. Hinc qui agri terminum aliquem aut exarasset, aut effodisset, is, & ejus boves sacri habebantur, teste eodem *Festo*, vel saltem ad metalla damnabatur, si servus; aut in insulam deportabatur, si liber fuisset, amissa tertia bonorum parte, ut ex *Paulo JCto lib. 5. sententiar.* ostendit *Sicului Flaccus*. De hujus sacris *Ovidius scripsit l. 2. Fast.* ¶ Narrant, cum templum Jovis Capitolini a L. Tarquinio Superbo ædificaretur in honorem Jovis, Junonis, & Minervæ, cæteros Deos cessisse, Terminum, & Juventutem restitisse, quod fuit augurium firmitatis, & prosperitatis Imperii Romani. Multæ enim in monte Tarpejo erant aræ Deorum, & Geniorum parvo spatio inter se distantes, a T. Tatio dedicatæ, quas alio transferre oportebat, & totam areæ templo, quod tribus illis Diis ædificandum erat, liberam relinquere. *Liv. l. 1.*

Termitĭus, a, um, adject. a termes, itis. *Grat. in Cyneg. v. 446.* Evincat ipse manu ramum pallente Sacerdos Termiteum quatiens. h. e. ramum oleagineum.

Termo, onis, m. idem ac terminus, apud vet. *Ennius apud Fest.* Ingenti vadit cursu, qua redditus termo est. *Et idem*: Hortatore bono prius, quam jam finibus termo ast.

Ternarius, a, um, τριαδικὸς, quod tria continet. *Colum. l. 11. c. 2. de scrobibus*: Eorum quaternarii, hoc est quoquo versum pedum quatuor, si est commodum terrenum, quatuordecim ab uno fiunt, ternarii autem duodeviginti.

Ternideni, æ, a, adject. distributivum, *tredici*, terni & deni. *Plin. l. 18. c. 16.* Ternadena ova subjicito æstate tuta, hieme pauciora, non tamen infra novena, *tredici per volta*. Sunt qui putant ternadena ova esse triginta, non tredecim, quorum sententia vel ex eo refellitur, quod ex ejusdem *Plinii* præcepto *l. 10. c. 54.* ova impari semper numero supponenda sunt.

Ternio, onis, m. *numero ternario*, numerus tria continens, τριάς. *Gell. l. 1. c. 20.* Numerus ternio, qui Græce dicitur τριάς.

Ternus, a, um, *tre*, τρισσὸς, nomen numerale distributivum. Fere pluraliter usurpatur, ut cætera ejusdem generis. *Cic. l. 9. Fam. ep. 22.* Cum loquimur terni, nihil flagitii dicimus, at cum bini, obscœnum est. *Idem Ver. 3. c. 48.* Terna medimna in singula jugera exigam. ¶ Interdum usurpatur loco numeri cardinalis. *Horat. l. 3. od. 19.* Ternos ter cyathos attonitus petet. *Id. l. 2, sat. 4. v. 76.* Immane est vitium dare millia terna macello.

Tero, is, trivi, tritum, a. 3. *tritare, rompere, consumare, logorare*, דקק, Ger. *reiben*, Gall. *broyer, piler*, Hisp. *hollar, trillar*, τρίβω, consumo, imminuo. *Plaut. Asin. 1. 1. 18.* Num me illuc ducis, ubi lapis lapidem terit? *Virg. 4. Georg.* Ipse labore manum duro terat. *Plin. l. 36. c. 23.* Jam vero & in Vulturno mari Italiæ arena alba nascens, quæ mollissima est, pila, molaque teritur, idest tunditur, comminuitur. *Id. l. 34. c. 18.* Deinde refrigeratum teritur in farinam. ¶ Sæpe translate accipitur pro consumere. *Cic. 5. Phil. c. 11.* Teretur interea tempus, belli apparatus refrigescent. *Liv. l. 1. c. 57.* Regii quidem juvenes interdum otium conviviis, comessationibusque inter se terebant. *durfas Cic. 3. de Orat. c. 51.* Terere ætatem in rebus discendis. ¶ Quoniam vero res novas, quibus sæpius utimur, terimus, seu consumimus, ut patet in vestibus & aliis, hinc metonymice terere accipitur pro usitatum, seu vulgare facere. *Cic. 4. Acad. c. 8.* Jam enim hoc verbum satis hesterno sermone trivimus. *Id. 3. Fin. c. 4.* Hæc ipsa quondam rerum nomina novarum nova videbantur, quæ nunc consuetudo diuturna trivit. ¶ Similiter metonymice, iter terere, est iter facere, quia via, per quam ambulamus, teritur, seu consumitur. *Virg. 1. Æn.* Sæpius e tectis penetralibus extulit ova Angustum formica terens iter. ¶ Reperitur etiam pro perdere, seu intermere, Græcorum imitatione, qui ἀποτρίβειν sic usurpant. *Nævius apud Priscianum*: Ut illum Dii terant, qui primum olitor cæpam protulit. ¶ Præteritum *terui* pro *trivi*, afferri solet ex *Plauto Pseud. 3. 2. 29.* Priusquam teruerunt, ocalos ut extillent, facit. Similiter attrivi, pro attrivi, ab attero, ex *Tibull. l. 1. eleg. 4. v. 42.* Aut opera insuetas atteruisse manus. Et priore quidem loco additur auctoritas *Prisciani*, qui *l. 8. pag. 682. Putsch.* dicitur probare *terverunt*. *Putsch.* tamen edidit *triverunt*, quod & in *Plauto* plures admittunt. Ad locum *Tibulli* quod attinet, ibi quoque incerta admodum lectio est: quamquam illud *atteruisse*, multis defenditur a *Broukusio*, & quod quidam intrusérunt *attenuasse*, omnino improbatur.

Terpsichŏre, es, f. 1. τερψιχόρη, una novem Musarum, quæ choris, & cantibus præest. Dicta a τέρπω, *diletto*, & χορὸς, *chorus*, *tripudium*, quod choreis, & tripudiis delectetur, vel, ut *Plutarchus* ait, quod maxima ætas pars hisce rebus delectetur, & gaudeat. Huic quidam citharæ inventionem tribuunt. ¶ Ponitur translate pro omni poetico studio. *Juven. sat. 7. v. 35.* tunc seque, suamque Terpsichoren odit facunda & nuda senectus.

Terra, æ, f. *terra*, ארץ, Ger. *erd*, Gal. *terre*, Hisp. *tierra*, γῆ, χθών, χθὼν, elementum frigidum, & siccum. *Varro l. 4. de L. L.* dictam ait, juxta Ælium Stilonem, quod pedibus teratur, suamque sententiam ut confirmat, quod in Augurum libris tera scribatur unico R. *Cic. 2. de nat. Deor.* At principio terra universa cernatur, locata in media mundi sede, solida, & globosa, & undique ipsa in sese nutibus suis conglobata, vestita floribus, herbis, arboribus, frugibus. *Id. 1. Tusc.* Persuadent Mathematici, terram in medio mundo sitam ad universi cœli complexum quasi puncti instar obtinere, quod κέντρον illi vocant. ¶ *Varro l. 1. de R. R. c. 9.* Terra tribus modis dicitur, communi, proprio, & mixto. Communi, ut cum dicimus, orbem terræ, & terram Italiam, cum & lapis, & arena, & cætera ejus generis sint in nominando comprehensa. Altero modo dicitur terra proprio nomine, quæ nullo alio vocabulo, neque cognomine adjectivo appellatur. Tertio modo dicitur terra, quæ est mista, in qua seri quid potest, & nasci, ut argillosa, aut lapidosa. Hæc *Varro*, quæ quidem omnia confirmari etiam possunt exemplis ex *Cicer.* petitis, *Lucret. Vitruv. Liv. & aliis*. ¶ Sunt, qui velint, hoc nomine in singulari numero totum elementum significari, in plurali aliquot ejus regiones. *Virg. 1. Æn.* Multum ille & terris jactatus, & alto. *Cic. 1. Catil.* Dubitas, si his moribus æquo animo non potes, abire in aliquas terras? Sed hæc differentia aut falsa est, aut certe non perpetua. Nam & terram frequentissime pro una qualibet regione legimus, & terras pro toto orbe. *Cic. de Amic.* Eorum, qui in hac terra fuerunt, Magnamque Græciam, quæ tum florebat, &c. *Virg. 4. Æn.* Et nunc magna mei sub terras ibit imago. Dicimus etiam, terra Italia, terra Græcia, pro regione Italia, Græcia, &c. *Callistrat. l. 3. Dig. de Abigeis*. Ut extra terram Italiam decem annis relegentur. ¶ Terra iter facere, *andar per terra*, sive pedibus, sive equo eatur. *Cic. pro Planc. c. 40.* ¶ Sternere terræ, *gettare a terra*. *Stat. 7. Theb. v. 755.* Sic terræ procumbere, *gettarsi a terra*. *Ovid. 1. Metam. v. 346.* Sic sæpe Poetæ terræ in dativo usurpant pro terra, vel in terram. ¶ *Terra ortus*, *Terra filius* tam in bonam, quam in malam partem adhiberi potest, tum quia terra orti dicuntur, quorum antiquissimum genus est, & in ipsa vetustate sepultum, tum quia etiam ita appellantur ignobiles homines, qui patrem & avum ciere non possunt. *Quintil. l. 3. c. 9.* Multum auctoritatis affert vetustas, ut iis, qui terra dicuntur orti. *Cic. l. 1. Attic. ep. 13.* Huic terræ filio nescio cui committere epistolam tantis de rebus non audeo. ¶ Terram videre, vel in terra esse dicuntur, qui ad molestiæ, prolixique laboris finem propemodum pervenerunt. Sumptum a navigantibus. *Plaut. Merc. 1. 2. 84.* Equidem jam me censebam esse in terra. *Cic. pro Mur. c. 2.* Quo tandem animo me esse oportet prope jam ex magna jactatione terram videntem? ¶ *Terra, marique*, vel *aut terra, aut mari*, est in omnibus locis, vel quacumque ratione. *Plaut. Pseud. 1. 3. 63.* Ego in hoc triduo aut terra, aut mari alicunde evolvam id argentum tibi. *Cic. 5. Fin. c. 4.* Ut nulla pars cœlo, mari, terra, ut poetice loquar, prætermissa sit. *Vatin. Cic. l. 5. Fam. ep. 9.* Ego tamen, terra, marique, ut conquireretur, præmandavi. ¶ *Percontari a terra ad cœlum*, proverbialis locutio est, quæ significat minute exquirere, & ab initio ad finem usque rem totam sciscitari. *Plaut. Pers. 4. 4. 53.* Volo hanc ego percontari. Sa. A terra ad cœlum, quid lubet. ¶ Genitivus pluralis terrarum eleganter jungitur cum quibusdam adverbiis loci, & vim quandam addit orationi. *Cic. Verr. 7.* Ubicumque terrarum, & gentium. *Id. Attic. l. 5. ep. 10.* Nesciebam, ubi terrarum esses. *in qual paese mai fossi.* ¶ A Veteribus terra Dea habita est variis nominibus appellata, Tellus, Vesta, Ceres, Mater, Cybele, &c. *Cic. l. 1. & 3. de nat. Deor. Plin. l. 2. c. 63. & Ovid. 6. Fast. v. 460.* Fabulantur autem esse eam filiam Demogorgonis, quæ ex incertis patribus Noctem pepererit, Tartarum, Famam, Tagem, Antæum. *Boccac. l. 1. Geneal. Deor.*

Terracina. V. Tarracina.

Terræmōtus, us, m. *terremoto, tremuoto*, רעש, Ger. *erdbidem*, Gal. *tremblement de terre*, Hisp. *terremoto, temblor de tierra*, γῆς σεισμὸς, terræ, ut vulgo creditur, concussio, quæ a spiritibus terræ inclusis, & exitum sibi molientibus fieri videtur. *Cic. 1. de Div.* Tantos terræmotus in Liguribus, Gallia, compluribusque insulis, totaque in Italia factos esse. *Id. ibid.* Apuliaque maximis terræmotibus conquassata esset. ¶ Dividitur hæc vox interdum, verbo aliquo interposito. *Plin. l. 2. c. 84.* Maximus terræ memoria mortalium extitit motus Tiberii principatu.

Terrēnum, ni, subst. o. *terreno*, שדה, Ger. *erdfeld*, Gall. *terrein*, Hisp. *terreno*, γῆ, terra cultui idonea. *Colum. l. 2. c. 2.* Callidissimi rusticarum rerum genera terreni tria esse dixerunt, campestre, collinum, montanum.

Terrēnus, a, um, *terreno, di terra*, Ger. *erdisch*, Gal. *de terre*, Hisp. *terrenal*, χερσαῖος, quod in terra natum est, vel in terra vivit, vel aliquid cum terra commune habet, vel denique ad terram pertinet. *Cic. 2. de nat. Deor.* Bestiarum autem terrenæ sunt aliæ, partim aquatiles, aliæ quasi ancipites, in utraque sede viventes. *Col. l. 11. c. 2.* Per hos quoque dies abstinent terrenis operibus. ¶ Sumitur etiam pro terreo, idest pro eo, quod ex terra est. *Cic. 1. Tusc.* Corpora nostra terreno principiorum genere confecta, ardore animi concalescunt. *Virg. 11. Æn. v. 850.* terreno ex aggere bustum. *Plin. l. 6. c. 17.* Terrenum iter. h. e. quod terra fit, non mari, aut amni, *viaggio per terra*. *Id. l. 35. c. 12.* Terrena vasa. h. e. fictilia.

Terrĕo, es, rui, itum, a. 2. *spaventare*, חתת, Ger. *einschrecken*, Gal. *epouvanter*, Hisp. *espantar*, φοβέω, timorem alicui incutio, metum injicio. *Cic. l. 2. Fam. ep. 15.* Nec me ista terrent, quæ mihi ad timorem proponuntur. *Id. pro Cluent.* Non mediocri ab eo cæteri proscriptionis, & mortis metu terrebantur. *Id. de Arusp. resp. c. 4.* Omnia cæde, incendiisque terrere.

Terrestris, (& aliquando Terrester in mascul.) *terrestre, di terra*, χερσαῖος, ἐπίγειος, γήινος, quod ad terram spectat. *Cic. 6. Verr.* Illud Flamininus ita ex æde sua sustulit, ut in Capitolio, hoc est in terrestri domicilio Jovis poneret. *Liv. l. 1.* Audi Jupiter, & tu Juno, Quirinusque. Diique omnes cœlestes, vosque terrestres, vosque inferi audite. *Id. l. 3.* Consignata omnia ad Senatum itinere terrestri misit. *Flor. l. 2. cap. 2.* Pastorius ille populus, vereque terrester. ¶ Terrestris cœna dicitur, in qua nihil nisi terra natum apponitur, ut olera, poma. *Plaut. Capt. 1. 2. 86.* Terrestris cœna est multis oleribus. ¶ Terrestris avis dicitur a *Plin. l. 10. c. 33.* quæ non alte volat, sed prope terram.

Terrĕus, a, um, *di terra*, γεηρὸς, quod ex terra est. *Col. l. 1. c. 6.* Horreum, cameræ contectum, cujus solum terreum, priusquam consternatur, perfusum. Alii leg. *terrenum*. *Cæs. l. 2. bell. Gall. c. 43.* Planities erat magna, & in ea tumulus terreus satis grandis. *Varr. l. 4. de L. L.* Terreus murus.

Terribĭlis, le, o. 3. *terribile, orrendo*, נורא, Germ. *erschröcklich*, Gall. *terrible*, Hisp. *terrible, espantoso*, φοβερὸς, formidabilis, horrendus. *Cic. pro Sext. c. 8.* Alter, o Dii boni, quam teter incedebat, quam truculentus, quam terribilis aspectu! *Id. in Parad. 2.* Mors terribilis est iis, quorum cum vita omnia extinguuntur. *Virg. 6. Æn. v. 277.* Terribiles visu formæ, lethumque, laborque. *Liv. l. 4. c. 26.* Alia aliis terribiliora afferebantur.

Terribĭlĭter, adverb. *terribilmente*. *Arnob. l. 1.* Sonus cœli terribiliter concrepantis.

Terricŏla, æ, com. 1. γηγενής, qui terram habitat. *Apulej. de Deo Socrat.* Inter terricolas, cœlicolasque.

Terricŭla, æ, f. idem ac terriculum. *Senec. de remed. fortuitor.* (Sunt hæc excerpta quædam ex *Seneca* libris, quæ in hac sua Editione *Lipsius* collegit, neque tamen

tamen *Seneca* esse putat, quod idem plerique alii Critici sentiunt) *ejus princip.* Sic ergo te forma, ut si quis tibi palam mortem minetur, omnes terriculas ejus deludas. *Lactan. de mort. persecut.* Terriculas tyrannicæ potestatis prodigare. Adde *Minuc. Fel. in Octav.*

Terriculamentum, i, n. *spauracchio*, *spaventacchio*, *larva*, *fantasma*, μορμολύκειον, phantasma, spectrum terrorem incutiens. *Apulej. in Apolog.* Nocturnum occursacula, bustorum formidamina, sepulcrorum terriculamenta. *Sidon. l. 7. ep. 1.* Prodigiorum terriculamenta.

Terriculum, i, n. *spavento*, Ger. *schreckbild*, Gal. *epouvantail*, Hisp. *espantajo*, φόβητρον, quod injicit terrorem. *Accius apud Non. c. 3. n. 244.* Proinde istac hæc tua aufer terricula, atque animum iratum comprime. *Liv. l. 5. c. 9.* Gauderentque Patres, sibi Tribunitiæ potestatis terriculis inventam esse aliam vim majorem ad coercendos Magistratus.

Terrificatio, onis, f. terriculamentum. Una est *Nonii c. 2. n. 523.*

Terrifico, as, a. 1. *spaventare*, idem ac terreo. *Lucr. l. 5. v. 133.* Et quæ res nobis vigilantibus obvia mentes Terrificet. *Virg. 4. Æn. v. 210.* Cæcique in nubibus ignes Terrificant animos.

Terrificus, a, um, *terribile*, φοβερός, terrorem incutiens, terribilis, formidabilis. *Virg. 5. Æn. v. 524.* Seraque terrifici cecinerunt omina vates. *Id. l. 7.* Fulgores nunc terrificos, sonitumque, metumque Miscebant operi.

Terrigĕna, æ, com. 1. *nato dalla terra*, γηγενής, ex terra genitus. *Cic. 2. de Div.* Terrigenam, tardigradam, domiportam, sanguine cassam potius, quam hominum more cochleam dicere. *Ovid. ep. 12.* Donec terrigenæ, facinus mirabile, fratres Inter se strictas conseruere manus.

Terrigĕnus, a, um, adject. a terra genitus. *Tertull. l. 2. cont. Marcion. c. 12.* Aquigena & terrigena animalia.

Terrilŏquus, a, um, δειματολόγος, qui terrorem afferentia loquitur. *Lucr. l. 1. v. 102.* Terriloquis victus dictis desciscere quæres.

Terripavium. } V. Tripudium.
Terripudium. }

Terrisŏnus, a, um, δειματοηχής, quod sono terret. *Claud. l. 1. de laudib. Stilic. v. 109.* Nec te terrisonus stridor venientis Alani.

Territio, onis, f. *spavento*, terrendi actio. *Ulpian. Dig. lib. 47. tit. 10. leg. 15.* Nuda interrogatio, vel levis territio non pertinet ad hoc edictum.

Territo, as, a. 1. *spaventare*, *impaurire*, frequenter terreo. *Virg. 4. Æn. v. 187.* Et magnas territat urbes. *Liv. l. 8. c. 28.* Minis territare, atque identidem admonere fortunæ.

Territoriālis, le, adject. ad territorium pertinens, ut territoriales termini, *Agenus in Frontin. de limitib. p. 47.*

Territorium, rii, n. *territorio*, עיר?, Ger. *landschafft*, Gall. *terroir*, Hisp. *territorio*, ἀγρός, χωρίον, intra quæ fines juris dicendi jus esset, prout lib. de agrorum conditionibus definit *Siculus Flaccus*, juxta emendationem Barnabæ Brissonii. Nam in vulgatis vox *juris* omittitur. Consentit *Pomponius*, *D. lib. 50. tit. 16. leg. 239.* a quo definitur: Universitas agrorum intra fines cujusque civitatis. *Varro* etiam *l. 4. de L. L.* Territorium, inquit, est locus communis, qui circa oppidum relinquitur. *Cic. c. Phil. c. 40.* Ut florentis coloniæ territorium minueretur. *Plin. l. 19. c. 6.* Extra territorium id abire.

Territus, a, um, adject. *spaventato*. *Vellej. l. 2. c. 70.* Denunciatione territus. *Ovid. 4. Metam. v. 232.* Inopino territa visu.

Terror, oris, m. *terrore*, *spavento*, *paura*, מורא?, Ger. *schrecken*, Gall. *frayeur*, Hisp. *espanto*, φόβος, timor, qui hominem concutit. *Cic. 4. Tusc.* Quæ subjecta sunt sub metu, ea sic definiunt, pigritiam metum consequentis laboris, terrorem metum concutientem. Ex quo fit, ut pudorem rubor, terrorem pallor, & tremor, & dentium crepitus consequatur. *Id. 5. Fin. c. 11.* Qui sibi injectu terrore mortis horrescunt. *Id. Att. l. 2. ep. 13.* Sed noster consanguineus non mediocres terrores jacit, atque denuntiat. *Id. Att. l. 6. ep. 8.* Terrorem alicui afferre. *Liv. l. 3. c. 4.* Terrorem incutere. *Id. l. 34. c. 28.* Terrori esse. *Id. ibid.* In terrorem conjicere. *Nepos in Attic. c. 9.* Magnis terroribus vexari. *Tacit. 4. histor. c. 33.* Terrorem facere. ¶ *Servius* inter terrorem, & metum sic distinguit, ut *terror* proprie sit, qui aliis infertur, unde & *terribilis* dicitur, *metus*, quem habent timentes. Sed hæc differentia non est perpetua. *Virg. 12. Æn.* Quod si tantus habet mentes, & pectora terror.

Terrōsus, a, um, adject. *terroso*, *pieno di terra*, ut arena terrosa, *Vitruv. l. 2. c. 4.*

Terrŭla, læ, f. parva terra. *Leg. un. Cod. de thesaur.* In alienis terrulis opes abditas perscrutari.

Terrulente, adv. terreno modo. *Prudent. in Rom. v. 378.* Rem spiritalem terrulente quærere.

Terrulentus, a, um, adject. terrenus. *Prudent. Peristeph. 2. v. 195.* Quod terrulentum ac sordidum, flammis necesse est decoqui.

Tersus, a, um, *terso*, *netto*, mundatus, purus, nitidus. *Ovid. 2. Met. v. 736.* Ut tersis niteant talaria plantis. ¶ Translate *Stat. in præfat. l. 2. Silvar.* Vir optimus, nec minus in judicio literarum, quam in omni vitæ colore tersissimus. *Plin. l. 2. ep. 3.* Tersæ præfationes. ¶ *Tersi dies*, h. e. sicci, sereni. *Festus.*

Tersus, sus, m. *il forbire*, *a nettare*. *Apul. l. 1. A. A.* E promptuario oleum unctui, lintea tersui profer. *Id. in Apolog.* Petere aliquid tersui dentium.

Tertiadecimanus, a, um, miles legionis tertiæ decimæ, apud *Tacitum hist. 3. c. 27.*

Tertiānus, a, um, *terzana*, τριταῖος, quod tertio quoque die recurrit, quod tertio ordine dispositum est. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 10.* Ne tertianas quidem febres, & quartanas divinas esse dicendum sit. Et absolute *Plin. l. 20. c. 14.* Xenocrates pulegii ramum lana involutum in tertianis ante accessionem olfactandum dari &c. ¶ *Tertiani*, orum, sunt tertiæ legionis milites. *Tacit. 3. hist. c. 24. & 13. Ann. c. 38.*

Tertiarium, rii, n. *quattro oncie*, τεταρτημόριον?, idem quod triens, hoc est unciæ quatuor, & tam de pondere, quam de mensura dicitur. In ponderibus etiam, teste *Budæo*, libræ tertiam partem significat: in mensuris autem tertiam partem congii. *Cato de re rust. c. 95.* Postea sumito bituminis tertiarium, & sulphuris quartarium. Apud *Vitruv. l. 3. c. 1.* tertiarius quid sit, V. in fine vocis *As*.

Tertiarius, a, um, quod tertiam rei alicujus partem recipit. *Plin. l. 34. c. 47.* Tertiarium vocant, in quo duæ nigri portiones sunt, & tertia albi.

Tertiatio, onis, f. τρίτωσις?, tertia operis repetitio. *Col. l. 11. c. 50.* Plurimum refert non refugere iterationem, multoque minus tertiationem.

Tertiāto, adverb. *Cato apud Charisium*, *l. 2.* Tertiato, & quartato verba dicere præ mæror. h. e. ter, & quater repetendo. V. *Tertiatus*.

Tertiātus, a, um, tertio repetitus. V. *Tertio*. *Col. l. 2. c. 4.* Iteratos esse oportebit, ac deinde circa Septembris calendas tertiatos. ¶ Tertiata verba dicuntur, in quibus tertio quid repetitur, quod in perturbatione loquentes facere solemus: alii tertiata verba ea esse dicunt, quæ ita confuse proferuntur, ut vix tertia eorum pars intelligatur, quod item in perturbatione usuvenit. *Apul. l. 5. Met.* Tremens, & tertiata verba sobstrepens sic ad illas ait.

Terticeps, ot. V. Biceps.

Tertio, as, a. 1. τριτόω, tertio repeto, ut Tertiare agrum, est tertio proscindere. *Col. l. 2. c. 4.* Nam commode proscinditur duabus, una iteratur, tertiatur dodrante, in liram redigitur quadrante operæ.

Tertio, & Tertium, adv. *la terza volta*, τὸ τρίτον; tertia vice. *Ter. Eun.* Non hercle veniam tertio. *Col. l. 3. c. 13.* Sarriantur sesquiopera, iterum sarriuntur una opera, & tertio una. *Cic. 2. de Div. c. 59.* Nemo est, quin sæpe jactans Venerem jaciat aliquando, nonnunquam etiam iterum, ac tertium. ¶ Tertium Consul esse dicitur, qui duobus jam perfunctus Consulatibus, tertium gerit. *Liv. l. 3. c. 22.* Consules creati Q. Fabius Vibulanus tertium, & L. Cornelius. *Inscript. apud Gruter. p. 1. n. 1.* M. Agrippa L. F. Cons. tertium fecit. Hac ratione dicitur Consul quartum, octavum, nonum, &c.

¶ Inter *tertium* & *tertio* discrimen aliquod esse putant Grammatici, nimirum quod *tertio* ad locum, & ordinem referatur, *tertium* ad tempus; quod idem dicendum de *quarto*, & *quartum*, *quinto*, & *quintum*, & similibus. Verum hæc differentia non videtur cognita fuisse optimis Scriptoribus. Narrat enim Tiro Ciceronis libertus apud *Gel. l. 10. c. 1.* cum Pompejus ædem Victoriæ dedicaturus esset, suumque nomen, & honores inscribi vellet, dubitatum fuisse, scribendum ne esset *Consul tertio*, an *tertium*, ea de re interrogatum ipsum Ciceronem persuasisse, quoniam sibi non satis liqueret, utrum rectius esset *tertium*, an *tertio*, ut *Tert.* perscriberetur, quo res quidem satis demonstraretur, sed dictio tamen ambigua verbi lateret. V. *Gell. loc. cit.* ubi hæc fusius in plum.

Tertium, adv. V. in voce præcedenti.

Tertius, a, um, *terzo*, שלישי, Ger. *der drit*, Gal. *troisième*, Hisp. *tercero*, τρίτος, ultimus, sive unus ex tribus, a *ter*, vel ab Æolico τέρτος, pro τρίτος. *Cic. 2. Tusc. c. 20.* Tertio quoque die. *Id. pro Rab. Post.* Modo vobis inspectantibus in judicio Gabinii tertio quoque verbo excitabatur. *ad ogni terza parola*. *Plin. jun. l. 4. ep. 27.* Tertius dies est, quod audivi recitantem Sentium. *Gel. l. 9. c. 4.* Cibum capere diebus tertiis, media abstinere. *ogni tre dì*. ¶ *Tertiæ notæ* he ba, tertio loco adscribenda, vel tertiam dignitatem post alias sortita. *Col. l. 9. c. 4.* Tertiæ notæ, sed adhuc generosæ marinus ros, & nostras cunila, quam duri satureiam. ¶ Ad tertias decoquere, est usque eo decoquere, dum una ex tribus partibus absumatur. *Plin. l. 20. c. 4.* ¶ Tertia, æ, nomen muliebre est. Mos enim fuit Romanis plures quam duas filias habentibus, ut eam, quæ primo loco nascebatur, primam, quæ secundo, secundam, quæ tertio, tertiam vocarent, & sic de reliquis, adjecto proprio nomine, ut *Livia prima*, *secunda*, &c. si vero duæ tantum essent, alteram *major*, alteram *minor* dicebatur. *Macrob. l. 2. Saturn. c. 2.* Filia Servilia erat Junia Tertia. ¶ Hinc est *Tertulla* nomen deductum a *Tertia* per diminutionem, quod legitur apud *Cic. l. 14. Att. ep. 20.*

Tertiusdecĭmus, a, um, apud *Celsum l. 3. c. 4. & Colum. l. 6. c. 36.*

Tertulla. V. in dictione præcedenti.

Tertulliānus, i, Τερτυλλιανός, Scriptor Ecclesiasticus, patria Carthaginiensis, multa scripsit, quæ extant, stylo aspero, &, ut ita dicam, salebroso, novitis insolenti deductione verbis, & plurima sæpe impedita, & obscura; non tamen sine veteris, probæque eruditionis ornamentis. Floruit sub Severo, & Caracalla.

Tertus, a, um, idem ac tersus, apud vet. *Varro apud Non. c. 2. n. 84.* Atrei terta nitet galea. *Id. ibid.* Alii sunt circumtonsi, & tertis, atque unctuli, ut mangonis esse videantur servuli.

Tervenefĭcus, m. maxime veneficus. *Plaut. Bacch. 4. 7. 15.* Ut pergræcetur tecum, tervenefice.

Teruncius, ii, m. τεταρτημόριον, τρίχαλκον, nummus perexiguus ejusdem pretii, ac quadrans, quomodo vocatur quarta pars assis, nisi quod teruncius erat argenteus, sed quadrans erat æreus. Ergo habet se teruncius ad semissem, ut quadrans ad sembellam, hoc est dimidium libellam: item ad assem, ut quadrans ad libellam. Nam materia, non pretio differunt. Dictus est a tribus unciis, quæ sunt quarta pars assis, seu libellæ. *Varro l. 4. de L. L.* Teruncius a tribus unciis dictus. *Cic. l. 2. Fam. ep. 16.* De præda mea teruncium non attigit quisquam. ¶ Teruncii aliquem facere, est parvi æstimare. *Plaut. Capt. 3. 1. 27.* Neque ridiculos jam teruncii faciunt.

Tesqua, & Tesca, orum, n. pl. loca augurio designata, juxta *Verrium*, vel loca consecrata ad augurandum, ut *Opilius Aurelius* tradidit apud *Festum*. Sæpius vero hoc nomine significantur loca adita, aspera, & inculta, ipso situ atque silentio religionem quandam, & horrorem incutientia. *Hor. l. 1. ep. 14.* Nam quæ deserta, & inhospita tesqua Credis, amœna vocat, mecum qui sentit, & odit, Quæ tu pulchra vocas. *Lucan. l. 6. v. 41.* Magnoque recursu Amplexus fines, saltus, nemorosaque tesqua. ¶ Apud Festum fere legitur *tesca*.

Tessella, æ, f. *tassello*, τετράγωνον, quævis res formam habens quadratam, cujusmodi sunt laterculi, sive lapides quadrati, quibus pavimenta sternuntur, dim. a *tessera*. *Plin. l. 37. c. 10.* Androdamas argenti nitorem habet, ut adamas figura quadrata, & semper tessellis similis. *Id. l. 17. c. 21.* Exempta cortice tessella. *Senec. l. 6. quæst. nat. c. 31.* Balneum tessellis stratum.

Tessellātim, adverb. tessellarum modo, ut tessellatim concidere, *Apic. l. 4. c. 3. & l. 7. c. 9.*

Tessellātus, a, um, *scaccato*, quod tessellis, idest parvis quadratis lapillis est compositum, ut *Pavimentum tessellatum*, quod etiam *sectile* dicitur, quoniam in particulas sectum est. *Suet. de Cæs. c. 46.* Munditiarum, lautitiarumque studiosissimum multi prodiderunt, quamvis tenuem adhuc, & obæratum, in expeditionibus tessellata, & sectilia pavimenta circumtulisse.

Tessĕra, æ, f. κύβος, figura Geometrica constans sex lateribus, seu superficiebus æqualibus, ex omni parte quadrata, quæ etiam *cubus* dicitur, ex τέσσαρα, hoc est quatuor. Nam Jones τέσσερα dicitur pro τέσσαρα. Ita vocatur, non quia quatuor latera habeat (sunt enim sex) sed quia est undique quadrata. *Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 5.* Fit enim tribus dimensionibus impletis corpus solidum, quod στερεὸν vocatur, qualis est tessera, quæ cubus vocatur. Item numerus Arithmeticus, qui ex omni parte quadratus est, cujus generis est viginti quatuor. *Martian. in Arithmetica l. 7.* Si tessera tesseram metitur. ¶ Tesseræ item dicuntur officula, quibus in alveolo ludimus, quæ punctis quibusdam distincta sunt, & quamcumque incubuerint partem, immotam stabilitatem habent. *dadi*. *Terent. Adelph. 4. 7.* Tesseris ludere. ¶ In hac acceptione tessera differt a talo. Nam talus quidem sex latera habebat, sed quatuor tantum in usu ludentium erant, quia duo ita erant incurva, ut illis talus vix posset consistere; tessera autem tum sex casus, sexque aspectus haberet, hi omnes in usu erant. *Cic. 2. de Div. c. 41.* Quid est sors? idem propemodum, quod micare, quod talos jacere, quod tesseras, quibus in rebus temeritas, & casus, non ratio, nec consilium valet. *Id. de Senect. c. 16.* Senib' talos relinquant & tesseras. ¶ In militia etiam tessera dicebatur symbolum, quo socii ab hostibus, & exploratoribus dignoscebantur. *segno*, *contrassegno*. Ea erat tabella vel taleola lata, interdum inscripta literis, interdum omni nota vacua, quæ militibus distribuebatur confusionis vitandæ causa, vel ad obeundas vigilias nocturnas, (qua de re V. supra in voce *Signum*) vel ad significanda Imperatoris jussa, expeditiones, prælia, & hujusmodi militaria munera; & hæc vocabatur tessera muta, quia sine voce ea symbolo Imperatoris voluntas innotescebat: alia autem erat tessera vocalis, quæ una, duabus, aut pluribus vocibus constabat ab Imperatore prolatis, & iis, ad quos spectabant jussa exequi, enunciatis. *Virg. Æn. 7.* Classica jamque sonant, it bello tessera signum. *Silius l. 15. v. 475.* Tacitum dat tessera signum. *Sueton. in Galb. c. 6.* Data tessera, ut manus penulis continerent. *Liv. l. 7. c. 35.* Cæteris omnibus tesseram dari jubet, ubi secundæ vigiliæ buccina datum signum esset, armati cum silentio ad se venirent. Item tessera est belli, & pacis futuræ signum. *Pompon. de orig. juris l. 2.* Deinde Q. Fabius, qui ad Carthaginienses missus legatus, cum essent duæ tesseræ positæ, una pacis, altera belli, arbitrio sibi dato, utram vellet, referret Romam, utramque sustulit, & ait, Carthaginienses petere debere, utram mallent accipere. ¶ Sumitur nonnunquam pro signo frumentario, quo exhibito, unusquisque frumentum pro portione accipiebat a præfecto annonæ, sicut Patavii fieri solet ab his, qui pauperum curam habent. Nam erogantur signa quædam plumbea, quibus exhibitis, sigillatim accipiunt certam mensuram farinæ, vel panis. *Suet. in Aug. c. 40.* Ne plebs frumentationum causa frequentius a negotiis avocaretur, ter in annum quaternorum mensium tesseras dare destinavit. *Juv. sat. 7. v. 174.* Summula ne pereat, qua vilis tessera venit Frumenti. ¶ Sic etiam dicuntur *tesseræ nummariæ*, quibus exhibitis summa nummum præscripta repensari solet. *Suet. in Aug. c. 41.* Frumentum in annonæ difficultatibus sæpe levissimo, interdum nullo pretio admensus est, tesserasque nummarias duplicavit. ¶ Item sumitur pro signo hospi-

hospitalitatis, quae *tessera hospitalis* dicebatur: Fuit antiqui moris tesseram dari hospitibus dimidiatam, quam quicunque attulisset ad hospitem, continuo agnosci posset, & hospitio accipi tanquam amicus, & vetus hospes. Hoc autem jus necessitudinis ad posteros transibat. Propterea tesseram hospitalem diligenter asservabant. *Plaut. Poen.* 5. 2. 86. Ego suos ipsius, quem tu quaeris. H. Hem quid audio? A. Antidamae me gnatum esse. H. Si ita est, tesseram conferre si vis hospitalem, eccam, attuli. A. Agedum huc ostende. est par probe: nam habeo domi. ¶ Tesseram hospitalem confregisse dicebatur, qui jus hospitii violabat, hoc est, ut ait *Erasmus*, qui sibi reditum in domum aliquam praecluserat. *Plaut. Cist.* 2. 1. 27. Hic apud nos jam Alcesimarche confregisti tesseram. ¶ Contesserare cum aliquo, pro hospitia jungere, amicitiam colere, dixit *Tertul. advers. Haeretic. cap.* 36. ¶ In vestibus item figurae quaedam quadratae, tesserae dicebantur, unde & vestes ipsae dictae sunt tessellatae. *Plin. l.* 35. *c.* 9. *de Zeuxide pictore*. Opes quoque tantas acquisivit, ut in ostentatione earum Olympiae aureis literis in palliorum tesseris intextum nomen suum ostentarit. ¶ Denique tesserae dicitur de lapillis, quibus pavimenta insternuntur, & conficiuntur. *Plin. l.* 37. *c.* 13. Tum nucleo crasso sex digitos induci, & ex tessera grandi non minus alta duos digitos strui. V. *Tessella*.

Tesserarius, ii, m. qui militibus tribuit tesseras. Gloss. Γραμματεύς, *scriba tesserarius*. *Tac.* 1. *hist. c.* 25. A quo Barbium Proculum tesserarium speculatorem, & Veturium optionem. Inscript. apud *Gruter. pag.* 550. nu. 2. Tesserarius in Leg. III.

Tessellarius, a, um, κυβικός, quod ad tesseras pertinet, ut tesserariae ars, apud *Ammian. l.* 14. h. e. ars tesseras in pavimentis disponendi.

Tesserula, ae, f. ψηφίδιον, parva tessera. Speciatim dicitur de tabella suffragiorum. *Varro l.* 3. *de R. R. c.* 5. Quendam deprehensum tesserulas conjicientem in loculum, eum ad Consulem tractum a fautoribus competitorum. ¶ Item de symbolo, seu signo frumentario, quod qui ad Praefectum annonae referebant, certam frumenti accipiebant mensuram. *Pers. sat.* 5. Scabiosum tesserula far Possidet. ¶ Tesserulae item dicebantur exigui quidam, & quadrati lapilli, ex quibus elegantiora pavimenta sternebantur, quae ab antiquis *tessellata* dicebantur. *Cic. in Orat. c.* 44. *ex Lucilio*: Quem lepide lexeis compostae, ut tesserulae omnes Arte pavimento, atque emblemate vermiculato!

Testa, ae, f. *testo*, *vaso di terra*, שׂרשׁ, Germ. *gebrandter krug*, Gall. *coquille*, *vaisseau de terre cuite*, Hisp. *vaso de barro*, *teja*, *o ladrillo*, κέραμος, omnis res fictilis cocta, cujusmodi sunt vasa escaria, & vinaria, lucernae, tegulae, lateres, testae, in quibus Athenienses, & alii suffragia scribebant, quae iis ὄστρακα dicebantur, & alia innumera. *Virg.* 1. *Georg.* Testa cum ardente viderent Scintillare oleum, & putres concrescere fungos. *Hor. lib.* 1. *epist.* 2. Quo semel est imbuta recens, servabit odorem Testa diu. *Auct. ad Her. l.* 4. *c.* 6. Prometheus, cum mortalibus ignem dividere vellet, ipse si a vicinis cum testa ambulans carbunculos corrogaret, non ridiculum videretur? ¶ Hoc quoque nomine appellatum fuit genus celerrimum naviculae, nempe quia fictile erat, vel quia testae formam habebat. *Cic. Att. l.* 10. *ep.* 4. Tamen arbitror esse commodius tarde navigare, quam omnino non navigare; &, si cum pro celerrimus exploratione videbuntur, & testis utemur. *Juven. sat.* 15. *de Aegyptiis*. Hac saevit rabie imbelle, & inutile vulgus Parvula fictilibus solitum dare vela phaselis, Et brevibus pictae remis incumbere testae. ¶ Item genus quoddam crotalorum fictilium, vel e testis priscum, quae in quibuslibet celtationibus pulsabantur. *Juven. sat.* 11. *v.* 170. Audiat ille Testarum crepitus, &c. Huc pertinet illud *Aristophanis in Ranis*. Ποῦ 'στιν ἡ τοῖς ὀστράκοις αὕτη κροτοῦσα; Hinc ad hujusmodi crotalorum similitudinem Testae dicti videntur quidam plausores, quos Nero, ut sibi cantanti faverent, clam submittere in theatrum solitus fuit. *Suet. in Ner. c.* 20. Adolescentulos equestris ordinis, & quinque amplius millia e plebe robustissimae juventutis undique elegit, qui plausuum genera condiscerent (bombos, & imbrices, & testas vocabant) operamque navarent cantanti sibi. ¶ Quin & ipsa fragmenta fictilium vasorum testae dicuntur. *Plin. l.* 36. *c.* 25. Necessarium binas per diversum constitiones substernī, capita earum praefigi, ne torqueantur, & rudeti novo tertiam partem testae tusae addi. ¶ Testa item dicitur tegmen cujuslibet rei durum, & fragile, quod Graeci ὄστρακον vocant, at in piscibus omnibus, qui duriore vestiuntur cortice, qui a Graecis ὀστρακόδερμοι appellantur. *Cic. 2. de nat. Deor. c.* 39. Quot genera, quamque disparia partim submersarum, partim fluitantium, & innatantium belluarum, partim ad saxa nativis testis inhaerentium. ¶ Item cranium capitis, *cranio*. *Cal. Aurel. l.* 2. *Tard. c.* 1. *ad fin.* Anatresim testae faciendam. Adde *l.* 2. *c.* 1. & *Auson. epigr.* 71. ¶ Item fragmentum ossis. *Cels. l.* 7. *c.* 12. Ergo specillo conquirenda est testa, quae recessit, & volsella protrahenda est. Si non sequitur, incidi gingiva debet, donec labantis ossis testa recipiatur. ¶ Metonymice usurpatur de ostreis, aliisve id genus piscibus duriore cortice contectis. *Hor. lib.* 2. *sat.* 4. Sed non omne mare est generosa fertile testae. *Hygin. Poet. Astron. l.* 2. *c.* 23. Testae Cancri.

Testabilis, le, adject. *che può esser testimonio*, qui jus habet testimonii dicendi. *Gel. l.* 6. *c.* 7. Jus testimonii dicendi ei tribuitur, testabilisque una omnium immunium ut sit, datur.

Testaceus, a, um, ὀστράκινος, ὀστρακώδης, quod ex testa est, sive quod testae duritiem imitatur. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Insectorum omnium, & quibus testacea operimenta, oculi moventur. *Plin. Jun. ep.* 46. *l.* 10. Quia sint caemente modo facti, nec testaceo opere praecincti. ¶ Item quod testae colorem habet, ut Testacea pila, quae etiam Signina dicebantur. *Plin. l.* 15. *c.* 15. Signina, quae alii colore testacea appellant.

Testamen, inis, n. *testimonio*, idem quod testimonium. *Tertul. carn. advers. Marcion. c.* 4. Hoc testamen erat virtutis.

Testamentarius, ii, m. *chi fa testamenti falsi*, ψευδοδιαθήκης, qui testamenta falsa confingit. *Cic. l.* 3. *Off. c.* 18. Non de sicariis, veneficis, testamentariis, furibus, peculatoribus hoc loco disserendum est. ¶ Posteriore saeculo hoc nomen usurpare coeperunt pro notario, confectore, & scriptore testamentorum. *Paul. ad l. Cornel. de Fals. l. impuberem*: Si testamentarius servo fidei commissariam libertatem dederit, videamus, ne id extra poenam sit. Adde *l.* 6. *Dig. de hered. instit.*

Testamentarius, a, um, *testamentario*, quod ad testamentum spectat, ut *Adoptio testamentaria*, qua quis per testamentum sibi filium adoptat. *Plin. l.* 35. *c.* 2. Cum Scipionis Africani transisset atrium, vidissetque, adoptione testamentaria Salutionis (hoc enim fuerat cognomen) Africanorum dedecori notam irrepentem Scipionum nomini.

Testamentum, i, n. *testamento*, διαθήκη, declaratio ultimae nostrae voluntatis. *Ulpian. l.* 1. *ff. qui testam. facere poss.* Testamentum est voluntatis nostrae justa sententia de ea, quod post mortem nostram fieri voluerimus. Est a *testamen*, quod a *testor*, ut a *moneo monumentum*, a *doceo documentum*, & similia. Quare merito *Gel. l.* 6. *c.* 12. Servium Sulpicium J. C. reprehendit, quod testamentum compositum diceret e mentis contestatione. *Cic.* 1. *Ver. c.* 41. Testamentum facere. *Id. de Arusp. resp. c.* 10. Testamentum conscribere. *Id. pro Cluent. cap.* 11. Testamentum mutare. *Id.* 2. *Phil. c.* 41. Testamentum irritum facere. *Id.* 1. *de Orat. c.* 57. Testamenta rumpere. *Id. Att.* 15. *ep.* 15. testamentum obsignare. *Id. Phil.* 14. *c.* 3. Subjicere testamenta, *falsificare*, & *Parad.* 6. *c.* 1. testamentum supponere, eodem sensu. *Horat. l.* 1. *ep.* 7. Testamenta resignare, *aprire*. *Nep. in Att. c.* 5. Testamento aliquem adoptare. *Rursus Cic.* 3. *Off. c.* 24. Testamento aliquid alicui relinquere. *Id.* 1. *de Fin. c.* 31. Testamento cavere aliquid, *ordinare*, *o provedere qualche cosa*. *Plin. l.* 14. *c.* 15. Testamentum nuncupare. V. *Nuncupo*. ¶ Etiam testamentum ad Civis Romani jura pertinuit. Hoc intelligi potest, quod neque testamentum facere legibus Romanis, neque aliquid testamento a cive accipere, nisi Civis Romanus poterat. *Sigon. l.* 1. *de ant. jure C. R. c.* 10. Itaque Cicero, cum Archiam in jure Civium versatum esse contenderet, ea maxime ratione usus est, quod eum testamentum legibus Romanis, iis praesertim temporibus, quae accusator criminabatur, fecisse affirmaret. & in *Or. pro Domo*, cum sui etiam in exilio ut Civis habitant esse rationem, rogatione Clodia neglecta, ostendere vellet, dixit: Quis in locum meum judicem subdidit? quis meorum amicorum testamentum discessu meo lecit, qui mihi non idem tribuerit, quod & si adessem? ¶ Porro apud Romanos tria olim testamentorum genera fuere, ut *Gell.* docet *l.* 15. *c.* 27. unum, quod calatis comitiis in populi concione fiebat: alterum in procinctu: tertium per familiae emancipationem, cui aes, & libra adhibebatur. Testamentum calatis comitiis erat illud, quod convocatis ad comitia populo scribebatur ab eo qui testari volebat, ipso teste populo adhibito; eaque ratione testamentum publicum erat, & publica auctoritate munitum. Testamentum in procinctu erat illud, quod fiebat a militibus jam jam pugnaturis: nam acie jam instructa, & procincta, h. e. ad praelium parata, antequam scuta caperent, tribus aut quatuor adhibitis testibus, sine scriptis testamenta faciebant, atque heredes nominabant. *Vellej. l.* 2. *c.* 5. Facientibus omnibus in procinctu testamenta, velut ad certam mortem eundum foret. Denique testamentum per familiae emancipationem dicebatur, cum paterfamilias, is, qui testari volebat, emancipatione, hoc est imaginaria quadam venditione, res omnes suas, universamque familiam suam vendebat ei, quem volebat successurem relinquere. Itaque quinque vocabantur testes, & libripens, omnes cives R. & puberes, atque iis praesentibus is, qui familiae emptor dicebatur, aereum nummum manu tenens, hujusmodi solemnem formulam proferebat: *hanc ego familiam, quae mihi empta est hoc aere, aeneaque libra, esse Quiritium meam esse ajo*: & nummo deinde libram percutiens, illum dabat ei, a quo hereditatem expectabat, quasi loco pretii. Porro venditor nihil emptori tradebat, sed heredem eum ita constituebat, ut post suam mortem jure posset hereditatem adire. Facta hac familiae emancipatione, tum venditor ordinabat, quid post mortem suam fieri vellet: dicebat enim emptori, seu successori: huic volo dari fundum, illi domum, alii centum solidos &c. quod ab *Ulpiano* testamenti nuncupatio dicitur. Hujusmodi heredis declaratio dicebatur etiam *testamentum per nexum*: Nexum enim, inquit *Gallus Aelius apud Fest.* dicitur id omne, quod per aes & libram fit, idque necti dicitur. Quo in genere sunt haec, testamenti factio, nexi datio, nexi liberatio. Tria haec testamentorum genera paulatim in desuetudinem abiere, & prius quidem illud, quod calatis comitiis, progressu deinde temporum etiam reliqua, obtinuitque tandem, ut qui testamenta conderent, suam voluntatem in tabulis perscriberent, adhibitisque legitimis testibus obsignarent, de quo quidem testamento, ejusque variis divisionibus consule JCtos, quorum est talia enucleate describere.

Testans, antis, o. 3. *testatore*, testamenti conditor. *Ulp. l. cum res*, *ff. de leg.* Nisi alia mens fuerit testantis.

Testatim, adv. *minutamente*, ὀστρακηδόν, minutim, apud veteres, tractum a testarum natura, quae in exigua fragmenta solent confringi. *Pomp. apud Non. c.* 2. *n.* 842. Jam istam colaphis comminuitam testatim tibi.

Testatio, onis, f. *testimonio*, עדוּת, Germ. *bezeugung*, Gall. *temoignage*. Hisp. *testimonio*, μαρτυρία, idem, quod testimonium. *Liv. l.* 8. Sicut in foederum ruptorum testationem ingenti fragore caeli procellam effusam. *Quintil. l.* 5. *c.* 13. Si quid ab adversariis testationibus comprehensum. ¶ Sumitur etiam pro tabula, seu scriptura consignata, quae testificandae alicujus rei causa fit, *scrittura*. *Quintil. l.* 5 *c.* 7. Saepe inter se collidi solent, inde testatio, hinc testes: haec enim se pars jurejurando, illa consensu signantium tuetur. *Paulus l. Lucius Titius*, *Dig. de his qui not. infam.* Atque in eam rem testationem apud praefectum Aerarii recitavit. *Ulpian. l.* 9. *Dig. de poen.* Testationem consignare.

Testato, adv. *con testimoni*, testibus adhibitis. *Scaevol. l.* 121. *Dig. de verb. oblig.* Post paucos dies testato creditori [illegible], paratum se esse Romae eam (pecuniam) numerare. ¶ Item expresse, aperte. *Ulp. l.* 1. *Dig. de peric. & comm. rei vend.* Priusquam testato denunciet emptori, ut &c. ¶ Item testamento facto, ut testato decedere, *morire fatto il suo testamento*. *Ulpian. l.* 43. *Dig. de jure fisci*. Sive testato, *Dig. lib.* 49. *tit.* 14. *leg.* 45. sive intestato decesserunt.

Testator, oris, m. *testatore*, διαθέμενος, testamenti conditor. *Sueton. in Ner. c.* 17. Cautum, ut in testamentis primae duae cerae, testatorum modo nomine inscriptae, vacuae signaturis ostenderentur.

Testatrix, icis, *testatrice*, quae testamentum fecit. *Modestin. lib.* 35. *in fine Dig. de legat.* 2. Nihil prohibet propter voluntatem testatricis fidei commissum peti.

Testatus, a, um, διαθέμενος, qui testamentum condidit, partic. a testor, cujus contrarium est *intestatus*, ἀδιάθετος, qui testamentum non condidit. *Ulpian. l.* 1. *Dig. de suis*, & *legitim. hered.* Intestati appellantur, qui cum possent testamentum facere, testati non sunt. ¶ Item qui testes vocavit. *Virg.* 12. *Aen.* Multa Jovem, & laesi testatus foederis aras. ¶ Item qui testimonium dedit. *Horat. l.* 1. *od.* 28. clypeo Trojana refixo tempora testatus. ¶ In significatione passiva testatus, μεμαρτυρημένος, dicitur apertus, vulgatus, ab omnibus cognitus, quod id quasi omnes testentur, *certo*, *provato*, *conosciuto*. *Cic.* 4. *Ver.* Ut res quam maxime clam, atque testata esse posset, in jus ad Metellum Carpinatium voco, tabulasque societatis in forum defero. *Id. pro Cael. cap.* 30. Ut & comprehendi Licinius facile posset, & res multorum oculis esset testatior. ¶ Superlativum *testatissimus* habet *August. l.* 8. *Confess. c.* 6. ¶ Testato ablat. absolutus, ut *comperto*, *cognito*, &c. *Plin. l.* 8. *c.* 36. *ad fin.* Caecibo veneficium inesse Hispaniae credunt, ossifurumque in spectaculis capita cremant testato, quoniam potum in usinam rabiem agat.

Testeus, a, um, adject. *di terra cotta*, fictilis. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 15. Medicinae ratio est cum testeis, terrenisque corporibus.

Testiculatus, a, um, adject. testiculis praeditus. *Veget. l.* 1. *veterin. c.* 7.

Testiculor, aris, d. t. *ad coitum bestias admitto*, a *testiculus*. *Fest. sive Paul.* Testiculari est jumentis maribus foeminas, vel mares foeminis admovere, licet alii dicant testificari. ¶ Pro testem esse, testimonium dicere, legitur apud *Plaut. Amph.* 2. 2. 194. Mihi quoque adsunt testes. Al. Qui testes? quid testiculare? &c. qui tamen versus una cum sequenti a Criticis passim tanquam suppositicius rejicitur.

Testiculus, li, m. dim. *testicolo*, ὀρχίδιον, dim. a *testis*, cum pro coleo accipitur. *Auct. ad Her. l.* 3. *c.* 20. Medicus testiculos arietinos tenens. *Juven. sat.* 11. *v.* 157. Nec pugillares defert in balnea raucus Testiculos.

Testificatio, onis, f. *testificazione*, μαρτυρία, actus testificandi, probatio per testes. *Cic.* 6. *Ver. c.* 45. Si etiam rei testificatio tolleretur, cantumque esset, eos testimonium non esse dicturos. *Id. de clar. Orat. c.* 80. Sefeque chirographa, testificationes, indicia, quaestiones, rem manifestam deferre diceret. ¶ Interdum idem est, quod declaratio, assertio, professio, *testimonianza*. *Cic. l.* 1. *Fam. ep.* 1. Sic egit causam tuam, ut neque eloquentia majore quisquam, nec gravitate, nec studio, nec contentione agere potuerit, cum summa testificatione tuorum in se officiorum.

Testificatus, a, um, particip. *chi ha chiamato in testimonio*, testatus. *Ovid. Heroid. ep.* 21. *v.* 134. Lingua praesentem testificata Deum. ¶ Sumitur etiam passive, quemadmodum & *testatus*, & significat certum, manifestatum, probatum, μεμαρτυρημένος. *Idem* 4. *Fastor. v.* 356. testificata loquor. *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 15. Mihi nota fuit, & abs te aliquando testificata tua voluntas omittendae provinciae.

Testificor, aris, d. t. *testificare*, *testimoniare*, העיד, Germ. *bezeugen*, Gall. *temoigner*, Hisp. *atestiguar*, μαρτυρέω, testor, testimonium dico, notum facio. *Cic.* 3. *de Orat.* Quod eo saepius testificor, ut auctoribus laudandis ineptiarum nomen effugiam. *Id. Att. l.* 8. *ep.* 9. Testificor me expertem belli fuisse. ¶ Significat etiam testari, & in testimonium invocare. *Cael. ad Cic. l.* 8. *Fam. ep.* 16. Nam Deos, hominesque, amicitiamque nostram testificor, me tibi praedixisse, &c.

Testis

Testimonialis, le, adject. ad testimonium pertinens, ut testimonialis compatatio. *Tertull. advers. Psych. cap.* 10. ¶ Testimonialis in *l. pen. Cod. Theodos. de veter. & titul. de testim. exhib.* sunt missionis honestae epistolae. *Veget. lib.* 2. *de re milit.* Contubernalibus, completis stipendiis, per testimoniales ex more dimissis.

Testimonium, ii, n. *testimonio, testimonianza*, עדות, Germ. *zeugnuss*, Gall. *témoignage*, Hisp. *testimonio, dicho*, μαρτυρία, testium depositio, quae & testatio dicitur. Proprie absentium est, cum dicta testium, quae alibi deposuerunt, apud judicem in scriptis proferuntur, quod genus Graeci μαρτυρίαν vocant. *Callistr. l. testium fides*, 3. *ff. de testibus*. Idem D. Hadrianus Rufino Proconsuli Macedoniae rescripsit, testibus se, non testimoniis crediturum. *Et infra*: Gabinio quoque Maximo in haec verba idem Princeps rescripsit: Alia est auctoritas praesentium testium, alia testimoniorum, quae recitari solent. *Cic. pro Mil. c.* 17. Legit testimonia testium vestrorum. *Id. pro Plac.* Testimoniorum religionem, & fidem nunquam ista natio coluit. ¶ Testimonium duplex est, manifestum, & caecum. Manifestum est, quod certos testes, & praesentes habet. Caecum, in quo multitudinem, aut civitatem dicimus scire, ut *Cicero Testis est tota Sicilia*. Est etiam in caeco testimonio tuituendum, tabulae, absentesque personae. *Haec Donatus in Terent. Andr.* 5. 4. 28. ¶ Dicimus etiam, testimonium in aliquem, & contra aliquem dicere. *Cic. pro Syl. c.* 27. & 3. *de nat. Deor. c.* 34. testimonium alicui dare, *Id. pro Rosc. Amer. c.* 6. & testimonium reddere, *Quintil. l.* 11. *c.* 1. eodem sensu. Dicere aliquid pro testimonio, *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 13. *dire in testimonianza*. ¶ Accipitur etiam latius testimonii vocabulum, pro omni eo, quod ab aliqua re externa sumitur ad faciendam fidem. *Cic. in Partit. c.* 2. Testimoniorum duo sunt genera, divinum, & humanum. Divinum, ut oracula, auspicia, vaticinationes, & responsa Sacerdotum, Aruspicum conjecturae. Humanum, quod spectatur ex auctoritate, & ex voluntate, & ex oratione, aut libera aut expressa, in quo sunt scripta, pacta, promissa, jurata, quaesita. *Id. Att. l.* 8. *ep.* 19. Cui rei testimonio sunt literae, quas Brundusium ad me misisti. ¶ Sumitur quoque aliquando pro elogio, quo sententiam nostram de re quapiam declaramus. *Cic.* 3. *de Leg.* Praeclarum mihi dedisti judicii tui testimonium.

Testis, is, com. *testimonio*, עד, Ger. *zeug*, Gal. *temoin*, Hisp. *testigo*, μάρτυς, qui, quaeve testimonium dicit, vel testimonio est, sive in judicio, sive extra judicium. Usurpatur vel absolute. *Cicer.* 3. *Off.* Cum jurato sententia dicenda sit, meminerit, Deum se habere testem. *Ovid.* 3. *ex Pont. ep. ult. v.* 50. Atque incorruptae pondera testis habet. *Sueton. in Claud. c.* 40. Inducto teste in Senatum, &c. ¶ Vel cum genitivo, & dativo. *Cic. l.* 1. *Fam. ep.* 7. Praeterea quidem Consularibus nemini possum aut studii erga te, aut officii, aut amici animi esse testis. ¶ Vel cum abl. & praep. *de*. *Cic. de Prov. Cons.* Cn. Pompeius idem mihi testis de voluntate Caesaris, & sponsor est illi de mea. ¶ Vel cum accus. & praep. *in*. *Cic.* 3. *Ver.* Satis multos ex illa calamitate Arminensium testes nobis in hanc rem reliquos esse. ¶ Vel cum infinitivo. *Cic. l.* 3 *Fam.* Atque in eo me non perseverasse, testes sunt rationes civitatum. ¶ Vel cum membro orationis. *Cic. l.* 5. *Fam.* Meus in te animus quam singulari officio fuerit, & Senatus, & populus R. testis est. ¶ *Testis locuples*, est testis fidei integrae, non mercenarius, aut qui pecunia, vel pretio accepto corrumpi possit. *Cic. pro Flac.* Locuples testis doloris sui. *Id.* 10 *Brut.* Ab inferis locupletissimos testes excitare. ¶ *Classicus testis*, est testis gravis auctoritatis, omni exceptione major, quales in testamentis signandis adhibebantur, ducta translatione e civibus Romanis primae classis, qui per excellentiam classici dicebantur, cum reliqui infra classem vocarentur. *Fest.* Classici testes dicebantur, qui signandis testamentis adhibebantur. ¶ *Testibus praesentibus aliquid facere*, est aperte, cui contrarium est clam, furtim, sine arbitris. *Plaut. Curc.* 1. 2. 38. Quod amas, ama testibus praesentibus. ¶ Testes producere, adhibere, citare testes in rem aliquam, testes refutare, habere, testibus uti, &c. apud *Ciceronem* passim leguntur.

Testis, is, m. *testicolo*, ὄρχις, δίδυμος, unum ex membris visilibus. Nomen inde est, quod haec membra testes sunt ἀρρενότητος, idest virilitatis. *Auctor Priapei*. Magnis testibus ista res agetur. *Plin. l.* 12. *c.* 49. Testes pecori armentoque ad crura decidui.

Testitrahus, a, um, adject. qui testes, h. e. testiculos trahit, epithetum est arietis apud *Tertul. de pal. c.* 1. *ex Laberio*, quia aries ob testiculorum magnitudinem eos trahere videtur potius, quam portare.

Testo, as, pro Testor, aris, scribit *Priscian. l.* 8. usurpatum fuisse a vetustissimis quibusdam scriptoribus.

Testor, aris, d. 1. *testificare*, העיד, Germ. *bezeugen*, Gall. *témoigner*, Hisp. *atestiguar*, μαρτυρέω, testimonio sum, fidem facio, ostendo. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* de venis, & arteriis. Utraeque autem crebrae, multaeque toto corpore intextae, vim quandam incredibilem artificiosi operis, divinique testantur. ¶ Accipitur quoque pro testem advocare, alterius imploratu testimonio aliquid asserere, & confirmare. *Virg.* 2. *Aen.* Vos aeterni ignes, & non violabile vestrum Testor numen, ait. *Cic. ad Q. Fr. l.* 1. *ep.* 3. Sed testor omnes Deos, me hac una voce a morte esse revocatum. *Id. pro Cluent.* Quibus illa Deos immortales de suo scelere testatur. *Plaut. Rud.* 3. 2. 51. Testem testor mihi. ¶ Interdum est simpliciter affirmare, profiteri, palam dicere. *Cicer. pro Mur. c.* 37. Ego, quod facio, omnium vestrum causa me facere clamo, atque testor. *Suet. in Claud.* Testatus quondam per edictum, tanto impensius petere se, &c. ¶ Accipitur item testari, pro testamentum condere. *Cic.* 2. *de Inv. c.* 21. Postea quisquam de filii pupilli re testari. *Liv. l.* 1. *c.* 34. Qui cum ignorans, nurum ventrem ferre, immemor in testando nepotis decessisset.

Testu, u, n. *coperchio, testo*, operculum fictile, quod ad tegendas ollas, & alia culinaria vasa adhibetur. *Charis. lib.* 1. Sunt quaedam tantum monoptota, ut genu, testu. *Cato de R. R. c.* 84. In catinum indito, catinum testu operito. *Id. ib. c.* 75. In foco calido sub testu coquito leniter. *Ovid.* 5. *Fast. vers.* 510. Stant calices: minor inde fabas, olus alter habebat: Et fumant testu pressus uterque suo. ¶ Quidam putant esse *testus*, *us*, m. quibus opponimus auctoritatem Charisii allatam.

Testuatium, ii, n. ταγηνίτης, libi, vel panis delicatioris genus, quod in testu coquebatur. *Varro lib.* 4. *de L. L.* Libum, quod libaretur, prius, quam esset coctum: testuatium, quod in testu calido coquebatur, ut etiam nunc Matralibus id faciunt matronae.

Testudineatus, & Testudinatus, a, um, adject. *fatto in forma di testudine, a volta*, καμαρωτός, fornicatus, concameratus, & incurvus testudinis more. *Col. l.* 12. *c.* 15. Et inter se acclives testudineato tecto more tuguriorum marcescentem fucum arcere, & interdum a pluvia defendant. *Vitruv. l.* 6. *c.* 3. *de cavis aedium*. Testudinata vero sunt, ubi non sunt impetus magni.

Testudineus, a, um, quod est testudinis. *Plaut. Amph. in suppositis, scena, quae incipit*: *Dii vostram fidem*. v. 60. Sive grallatorius, sive testudineus (gradus) fuerit, certum est mihi nunc scelestum perdere. *passo lento, passo di tartaruga*. ¶ Item quod ex testudine factum est. *Propert. lib.* 4. *eleg.* 6. Testudineae lyrae. *Martial. l.* 9. *epigr.* 60. Testudineum hexaclinon.

Testudo, inis, f. *testuggine*, Germ. *schildkrote*, Gall. *tortue*, Hisp. *galapago*, χελώνη, genus animalis ita dictum a testa, quod testa praeditum est tectum hoc animal, ut ait *Var. l.* 4. *de L. L.* Earum genera sunt marinae, palustres, terrestres, & lutariae, quae in dulci aqua diversantur. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* Testudines autem, & crocodilos dicunt, cum in terra partum ediderint, obruere ova, deinde discedere. Ita & nascuntur, & educantur ipsa per se se. *Plin. lib.* 9. *c.* 10. Testudines tantae magnitudinis Indicum mare emittit, ut singularum superficie habitabiles casas integant, atque inter insulas Rubri praecipue maris navigent cymbis. In terram egressae, in herbis pariunt ova, avium ovis similia, ad centena numero. Eaque defossa extra aquas, & cooperta terra, ac pavito pectore, & complanata, incubant noctibus. Educant foetus annuo spatio. ¶ Ab ea notione sumere olim tres, una in Architectura, altera in Musica, tertia in re militari. In Architectura notat opus concameratum, *volta, cupola*. *Non. c.* 1. *n.* 156. Testudines sunt loca in aedificiis camerata, ad similitudinem aquatilium testudinum, quae duris tergoribus sunt, & incurvis. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. Nunc hoc vel honestatem testudinis, vel valde bonum aestivum locum obtinebit. ¶ Altera translatio est, cum pro instrumento musico accipitur, quod Graecis similiter χέλυς. V. Chelys. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Quae circa & in fidibus testudine resonatur, aut cornu. *Virg.* 4. *Georg.* Ipse cava solans aegrum testudine amorem. ¶ Denique, uti diximus, haec vox ad militiam translata est. In militia notat, quod Graeci vocant συνασπισμός, quasi dicat *consertationem*, cum nempe corpora jungunt milites, clypeosque capitibus superimpositos ita condensant, ut satis firmum munimentum fiat adversus impetum lapidum, aliorumque telorum desuper incidentium. *Liv. l.* 34. *c.* 39. Sublatis super capita scutis, continuatisque ita inter se, testudine facta subibant. ¶ Similiter in militia testudo vocabatur machina contegendi causa fabricata, sub qua a militibus fossae, aliaque fiebant ad urbium oppugnationem. Haec tabulatis contexta erat, & crudo corio, aut ciliciis centonibus contecta, aliave materia, quae difficulter posset comburi. Intus autem habebat trabem funibus suspensam, quae si unco praemuniretur ferreo, falx dicebatur, eo quod incurvata esset eum in usum, ut lapides a muro evelleret; si vero ferro bifurco caput haberet munitum, aries dicebatur, sive quod arietis in morem retrorsum sederet, ut majore cum impetu feriret; sive quod geminis cornibus capitis arietini similitudinem referret. Testudo autem dicebatur, quod modo caput exereret, modo subduceret vivae testudinis ritu. *Caes. lib.* 4. *B. G.* Reliquis diebus turres ad altitudinem valli, falces testudinesque parare ac facere coeperunt. ¶ *Testudo volat*, proverb. de re impossibili, apud *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 352.

Testula, ae, f. ὀστράκιον, parva testa, vel testae fragmentum. *Col. l.* 11. *c.* 3. *de porris capitatis*: Tum testulae vel conchae quasi sedes in singulis subjectae seminibus adobruuntur, ut fiant capita latioris incrementi. ¶ Testulis in comitiis ferebantur suffragia. Hinc testula collabefieri, apud *Nepot. in Aristide, cap.* 1. est damnari.

Testum, i, n. idem quod testu, ex fictili, aliave materia. *Plin. lib.* 32. *cap.* 7. Ranarum corda in olei veteris sextario sub novo testo discoxere. ¶ Item testacea massa, qualis est laterum, & tegularum. *Sever. Sulpic. l.* 2. *hist. sacr. c.* 2. *de statua Nabuchodonosoris*: Sed testum, atque testum inter se confusum coire non poterat.

Testus, us, V. Testu.

Tetanici, m. a. τετανικοί, qui tetano laborant. *Plin. lib.* 23. *cap.* 7. Datur tetanicis, & spasticis.

Tetanothrum, i, n. τετάνωθρον, medicamentum, quo rugae tolluntur, & cutis faciei extenditur, quod etiam a τετανός, *extensus*, quia efficit δέρμα τεταμένον, idest cutem extensam, planamque. Differt a psilothro. Nam psilothris ad pilos evellendos, tetanothris ad extendendam in facie cutem utebantur. *Plin. lib.* 32. *cap.* 7. *de schoenyocolla*: Utilem eam in capitis doloribus affirmant, & tetanothris.

Tetanus, i, m. τέτανος, omnis convulsio, & rigiditas corporis, vel membrorum, cujusmodi est rigor, & immobilitas cervicis, cum spinae nervi, & musculi utrinque ex aequo obriguerint, ita ut cervicis vertebras neutram in partem flectere permittant, a τείνω, *extendo*. *Scribon. Larg.* 101. Facit & hoc medicamentum ad eos, quorum musculi maxillares cum maximo dolore tensi sunt adeo, ut aperiri os nullo modo possint. Tetanon hoc vitium Graeci dicunt. *Cels. l.* 2. *c.* 1. Frigus modo nervorum distensionem, modo rigorem infert: illud σπασμός, hoc τέτανος Graece nominatur.

Tetartaeum, i, n. τέταρτον, tetras, sive numerus quaternarius. *Col. l.* 3. *c.* 10. Quodqua catenus velut lectarum quodam contenti sumus tetartaeo.

Tetartemorion, n. a. τεταρτημόριον, quadrans, ac speciatim quarta pars zodiaci hoc est tria signa. *Plin. l.* 7. *c.* 49. Durat & ea ratio, quam Petosiris, ac Necepsos tradiderunt, & tetartemorion appellant, a trium signorum portione, qua posse in Italiae tractu centum. annos vitae contingere apparet.

Teter, tra, trum, *molesto, cattivo, tetro, sordido*, מגונה, Germ. *greulich*, Gal. *cruel, méchant*, Hisp. *feo, cruel, tenebroso*, molestus, foedus, malus. Quidam a *taedet* deducunt, unde & *taeter* scribendum censuerunt, quasi cujus taedeat. Ac favent huic sententiae aliqua vetera monumenta, quae affert *Manut. in Orthogr.* *Perotto* dici placuit ab *ater*, quia tetrum est, quod nigrum, ac tenebricosum. *Virg.* 3. *Aen.* Tum vero tetrum dira inter odorem. *Col. l.* 7. *c.* 5. Et spumam quandam tenuem tetri odoris exspuit. ¶ Translate sumitur pro malo, diro, crudeli. *Cic.* 4. *Tusc.* Ipsam aegritudinem, quam nos ut tetram, & immanem belluam fugiendam esse diximus. *Hor. l.* 1. *sat.* 2. Nam simul ac venas inflavit tetra libido. *Sulpit. Cic. l.* 4. *ep.* 12. Vir clarissimus ab homine taeterrimo acerbissima morte est affectus. *Id. l.* 8. *ep.* 15. teterrima hieme. *Cic.* 2. *offic. c.* 22. Nullum vitium tetrius, quam avaritia. *Id.* 1. *Tusc. c.* 40. Teterrimus in aliquem. ¶ *Tetrum* adverbii more *Prudent. Cathem.* 4. *v.* 22. Tetrum flagrat anim vapore cresco Horror conscius aestuante culpae.

Tethalassomenos vinum, h. e. marina aqua mixtum, a θάλασσα, mare. *Plin. lib.* 14. *cap.* 8.

Tethys, os, f. 3. Τηθύς, Coeli, & Vestae filia, soror Saturni, & Titani, uxor Neptuni, sive Oceani, mater fluviorum, & Nympharum. *Hesiod. in Theog. Bocc. lib.* 3. *Gen. Deor.* *Ovid.* 5. *Fast.* Duxerat Oceanus quondam Titanida Tethyn, Qui terram liquidis, qua patet, ambit aquis. h. e. Titani sororem. *Id. infra, de Hyadibus*: Pars Bacchum nutrisse putat, pars credidit esse Tethyos has neptes, Oceanique senis. ¶ Haec Tethys magna, seu major, & a Poetis cana cognominatur. Quidam causam afferunt, ut distinguatur a filia Nerei, & matre Achillis. Sed hujus nomen scribitur *Thetis*, cum aspiratione in prima syllaba, & litera *e* in secunda. *Ovid.* 2. *Fast.* Canamque petit Saturnia Tethyn. *Catul. de coma Beren.* Luce tamen cana Tethyi restituor. ¶ Interdum ponitur pro mari. *Lucan. lib.* 1. *vers.* 414. Tethyos unda vagae lunaribus aestuet horis.

Tethea, ae, f. piscis quidam marinus, qui in foliis marinis plerumque degit adfugens, qui tamen, secundum *Plin. lib.* 32. *cap.* 9. fungus potius, quam piscis dicendus est.

Tetinerim, is, it, antiquum praeteritum pro *tenuerim*, *is*, *it*, & *tetinisse* pro *tenuisse* olim usurparunt *Accius*, & *Pacuv.* apud *Non. c.* 2. *n.* 854.

Tetini praeteritum antiquum verbi *teneo*, pro tenui. *Paul. apud Fest.*

Tetrachordon, i, n. & Tetrachordus, i, m. & f. τετράχορδον, & τετράχορδος, quatuor chordas, seu quatuor sonos habens. Ab antiquis Musicis tetrachordon dicebatur quatuor in ordine positorum sonorum congruens fidaque concordia, ut *Martian. Capella* definit, h. e. quod dicunt recentiores Musici una quarta. In toto caeterum musicarum vocum systemate quinque tetrachorda constituebantur, quibus universe modulationum varietas continebatur, ita tamen ut dissimiles essent dispositiones, & intervalla tonorum, & hemitoniorum in tetrachordis diatonici generis, chromatici, & harmonici, ut explicat, quamvis satis obscure more suo, *Vitruv. l.* 4. *c.* 4. & fusius, apertiusque *Kircherus l.* 5. *Musurgiae univers. c.* 8. & 13. & *l.* 7. *c.* 8. quem consule. V. etiam *Philandrum in Vitruv. loc. cit.* ¶ Tetrachordos machina dicitur ab *eod. Vitruv. l.* 10. *c.* 13. organum hydraulicum, quod quatuor sonorum differentias habet, *organo di quattro registri*. ¶ Translate anni tetrachordon dixit *Varro apud Non. c.* 2. *n.* 52. quatuor anni tempora significans, *le quattro stagioni*.

Tetracolon, i, n. periodus quatuor membris constans, τετράκωλον. *Senec. l.* 4. *controvers.* 25. Myrrhedius dixit illud tetracolon: Serviebat forum cubiculo, praetor meretrici, carcer convivio, dies nocti. ¶ Translate ponitur pro numero quaternario cujuscumque rei. *Id. in praefat. l.* 5. *Controvers. de Capitone declamatore*: Nulli non post primum tetracolum perferendus, primum tetracolum quorum

rum faciam, quæritis? Latronis, Fusci, Albutii, Gallionis.

Tetradŏros, i, m. & f. τετράδωρος, quatuor palmorum magnitudinem habens. *Plin. lib.* 35. *c.* 14.

Tetradrachmum, i, n. τετράδραχμον, nummus quaternas valens drachmas. *Cassius Cicer. lib.* 12. *Fam. epist.* 13. Nam jam tenuis tetradrachmis triticum apud Dolabellam est. *Liv. lib.* 37. *c.* 58. Tetradrachma Attica triginta quatuor millia septingenta. *Id. l.* 34. *c.* 52. Signati argenti octoginta quatuor millia fuere Atticorum, tetradrachmum vocant &c. quidam hic leg. *tetradrachmam*, et sit fœminini generis.

Tetragnathius, ii, m. genus aranei, a τέτταρα, *quatuor*, & γνάθος, *maxilla*, propter multitudinem maxillarum. *Plin. l.* 29. *c.* 4. Tetragnathii duo genera habens, pejus medium caput dirimente linea alba, & transversa altera.

Tetragōnum, i, n. τετράγωνον, *tetragono*, *aspetto quadrato*, aspectus quadrangularis alicujus astri, apud Astrologos. *Auson. in Eclog. de ratione puerperii maturi*, seu *Idyll.* 15. *v.* 21. Fulgor tetragono aspectus vitale coruscat. *Et in fine*. Tetragona absolvet dubiarum vincla morarum. Alii priore loco leg. *tetragono aspectu*, ut sit *tetragonus*, *a*, *um*, adject. Cæterum nimia hac licentia penultima corripitur ab *Ausonio*, cum natura producenda sit.

Tetramĕter, a, um, adject. τετράμετρος. Versus tetrameter dicitur qui quatuor pedibus constat, cujusmodi est illud carmen, quod in exemplum adducitur a *Diomed. l.* 3. Fulmine nubibus obvia torques. Sunt tamen alia multa tetrametrorum genera, quæ V. apud *Grammatic.* & præsertim *Diomed. l.* 3. *Terentianus Maurus de metris* usurpet *tetrametrus* in recto casu, quod magis accedit ad Græcam vocem.

Tetrans, tis, quarta alicujus rei pars, quadrans, τεταρτημόριον. *Vitruv. l.* 4. *c.* 2. & 3. qui *l.* 4. *c.* 3. dixit etiam *tetrantorum* pro *tetrantium*, velut si esset *tetrantus*, *i*, quod quidem *Vitruvio* condonandum.

Tetrāo, onis, τετράων, avis quædam ex genere anserum, olim in deliciis habita, quæ a quibusdam Gallus ucos esse creditur. *Plin. lib.* 10. *cap.* 22. & *Sueton. in Aug. cap.* 21.

Tetrapharmăcum, i, n. emplastrum quoddam quatuor rebus constans, nempe cera, pice, resina, sevo taurino, aut, si hoc desit, vitulino: valet autem ad pus movendum. *Cels. l.* 5. *c.* 19. & 26.

Tetraphŏri. V. Hexaphori.

Tetrapŏlis, is, f. τετράπολις, sic dicta est Antiochiæ regio, in qua quatuor insignia oppida fuerunt. *Strab. l.* 16. ¶ Item ob eandem rationem regio Atticæ.

Tetraptōta, τετράπτωτα, nomina dicuntur, quæ quatuor tantum casus habent. *Priscian. lib.* 5.

Tetrăpus, τετράπους, quadrupes. hoc nomine inscriptus est liber octavus Apicii, eo quod in eo agitur de quadrupedum animalium obsoniis & condituris.

Tetrarcha, æ, seu Tetrarches, æ, m. *Tetrarca*, *Signore della quarta parte d' un Regno*, τετράρχης, qui quartam Regni partem obtinet, a Græco nomine allato. Ita vocatur non solum qui cum aliis tribus regnum aliquod occupat, sed etiam qui post tetrarchas imperium adeptus est, licet plures sint, vel etiam pauciores: item qui solus eam regionem tenet, quæ aliquando a quatuor tetrarchis possessa fuit. *Hirt. de bello Alexandrino c.* 67. Dejotarus Tetrarches Gallogræciæ tunc quidem pene totius, quod ei neque legibus, neque moribus concessum esse cæteri Tetrarchæ contendebant, &c. *Cic. Att. l.* 1 *ep.* 9. Qui Regna quasi prædia Tetrarchis, qui immanes pecunias paucis dederunt. *Hor. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 12. Habebat sæpe ducentos, Sæpe decem servos, modo Reges, atque Tetrarchas. *Lucan. l.* 7. *v.* 226. Sicci sed plurima campi Tetrarchæ, Regesque tenent, magnique Tyranni.

Tetrarchia, æ, f. τετραρχία, principatus quartæ partis alicujus regionis. *Cicer.* 2. *de Divin. cap.* 15. Quod posteaquam a Cæsare Tetrarchia Regno, pecuniaque mulctatus est. *Id. pro Dejot. cap. ult.* Negat, unquam se a te in Dejotari tetrarchia pedem discessisse.

Tetras, adis, f. numerus quaternarius. *Tertul. ad. Valentin.* 2. 7. & 8.

Tetrastichon, n. τετράστιχον, carmen quatuor versibus sententiam concludens, ut *distichon*, quod duobus versibus constat, a τέτταρα, *quatuor*, & στίχος, *versus*. *Martial. lib.* 7. *epigr.* 84. Quod non insulse scribis tetrasticha quædam. ¶ Adjective Tetrasticha porticus apud *Trebel. Pol. in Gallien. c.* 18. est, quæ quatuor columnarum ordines habet.

Tetrastylos, τετράστυλος, quatuor columnarum ordines habens, ut tetrastylas ædes, *Vitruv. l.* 9. *c.* 2. tetrastyla cava ædium, *Id. l.* 6. *c.* 3.

Tetre, adv. λυγρῶς, βδελυρῶς, moleste, dire, fœde. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 59. Multa facere impure ac tetre, cum temeritate, & impudentia. *Id. pro Dom. c.* 39. Quod severe de religione decerneret, impurissime, teterrimeque violasti? *Claudian. de laud. Stilic. l.* 2. *v.* 33. Blanda quidem vultu, sed qua non tetrius olla Ultricas fucata genas.

Tetrica, æ, f. Tetrica rupes, Tetricus mons, *Monte S. Giovanni*, mons Sabinorum asperrimus in Piceno. In tres montes dividitur, quorum unus hodie dicitur *Monte di S. Giovanni*, alter *Monte Severo*, reliquus *Monte Nero*. Fortasse nomen ab asperitate loci, vel quod eum montem homines tetrici & feroci incolerent, quales Sabini fuere. *Virg.* 7. *Æn. v.* 713. Qui Tetricæ horrentes rupes, montemque Severum, Casperiamque colunt. *Sil. l.* 8. *v.* 419. Tetrica comitantur rupe cohortes. *Serv. in Æn. loc. cit.* Tetricus mons Sabinorum, unde tristes homines tetricos dicimus.

Tetricĭtas, atis, f. αὐστηρότης, gravitas, severitas. *Ovid. vel Lucan. in paneg. ad Pison. v.* 92. Qualem nec dicere mœstum, nec fluidum, læta sed tetricitate decorum.

Tetrĭcus, a, um, *severo*, קשה, Ger. *rauche*, *unfreundlich*, Gal. *rude*, *apre*, Hisp. *aspero*, *riguroso*, αὐστηρός, tristis, severus, asper, a *teter*, ut *rivicus* a *rivus*, *modicus* a *modus*. *Ovid. l.* 1. *de Arte v.* 721. Hoc adito vidi tetricæ data verba puellæ. *Col. l.* 8. *c.* 11. Pavonum educatio magis urbani patris familiæ, quam tetrici rustici curam poscit. *Liv. l.* 1. *c.* 18. Tetrica & tristis disciplina Sabinorum. ¶ *Servius in Æn.* 7. *v.* 713. scribit tetricum hominem sic dici a Tetrico monte in Sabinis, de quo V. *Tetrica*.

Tetrinnio, is, n. 4. verbum fictum ad exprimendam anatum vocem. *Auctor. carm. de philom. v.* 22. In fluviisque natans forte tetrinnit anas.

Tetritūdo, inis, f. idem ac tetricitas. *Accius apud Non. c.* 2. *n.* 854. Ne hæc aspernabilem tetritudo mea in occulto faxit.

Tetro, as, n. 1. *macchiare*, μιαίνω, fœdo, conspurco, horridum, obscurumve facio. *Pacuvius apud Non. cap.* 2. *n.* 837. Beluarum, ac ferarum adventus ne tetret loca.

Tettigomētra, f. 1. τεττιγομήτρα, cicadarum matrix, idest involucrum, ex quo cicadæ oriuntur, a τέττιξ, *cicada*, & μήτρα, *matrix*, *uterus*. *Plin. l.* 11. *c.* 26. Fit primo vermiculus, dein ex eo quæ vocatur tettigometra, cujus cortice rupto circa solstitia evolant, noctu semper.

Tettigonia, æ, f. *piccola cicala*, cicadæ minoris genus. *Plin. l.* 11. *c.* 26.

Tetuli, præterit. antiquum verbi *fero*, pro *tuli*. V. *Fero* in fine.

Teucer, cri m. filius Scamandri nobilis Cretensis, regnante Minoe. Filiam nomine Bateam in uxorem dedit Dardano filio Corythi Regis Hetruriæ, & Electræ, filiæ Atlantis Regis Arcadiæ. Navigarat in Phrygiam, & habitavit circa Hellespontum. Ab hoc regio Teucria appellari cœpit, quæ postea Troas dicta est. Hinc Teucros campos, adjective dixit *Stat. lib.* 1. *Achil. v.* 86. pro *campis Trojæ*. ¶ Teucer alter, fil. Telamonis Regis Salaminis, quæ est insula sinus Saronici inter Peloponnesum, & Atticam, cum urbe cognomine, ex Hesione filia Laomedontis Regis Trojanorum. Post bellum Trojanum in patriam reversus, a patre in exilium ejectus est, quod Ajacis fratris sui mortem ultus non esset, qui in concertatione cum Ulysse de armis Achillis, cum arma Ulyssi adjudicata fuissent, in sylva gladio incumbens sibi ipse mortem consciverat. Igitur cum sociis iterum navem conscendens in Cyprum navigavit, ibique urbem in ora Or. condidit, quam ex patriæ nomine Salaminem appellavit, quæ postea Constantia dicta est. *Hor. l.* 1. *ode* 7. *Justin. l.* 44.

Teuchītes, æ, m. τευχίτης, junci odorati species laudatissima, ita dicta a loco, in quo nascitur. *Plin. l.* 12. *c.* 22. Laudatissimus ex Nabathæa juncus cognomine Teuchites, proximus Babylonius, pessimus ex Africa, ac sine odore, &c.

Teucri, orum, m. iidem qui Trojani. *Virg. Æn.* 1. & 5.

Teucria, æ, f. regio Troadis, vel ipsa Troja, sic dicta a Teucro filio Scamandri. *Virg. Æn.* 2. *v.* 26. Ergo omnis longo solvit se Teucria luctu.

Teucrion, ii, n. herba quædam, olim nomine trissago, & splenion, tenues juncos spargens, folia parva, asperis locis nascens, sapore austero, sine flore, ita dicta a Teucro Telamonis filio, qui eam invenisse traditur. *Plin. l.* 25. *c.* 5.

Teucris, idis, f. regio, & urbs Troadis. *Steph.* ¶ Item Batea Teucri filia, Dardani uxor. ¶ Item mulier aliqua Trojana. Hinc illud *Cic. l.* 1. *Attic. ep.* 10. Teucris illa, *lentum negotium*: quod ænigma esse videtur, putatque *Turneb. l.* 9. *advers. c.* 3. Teucridis nomine significari C. Antonium, qui, quemadmodum Cassandra illa Teucris multa vaticinabatur, & promittebat, quæ tamen nunquam evenire videbantur, sic is promissam Ciceroni pecuniam nunquam solvebat. Alii autem sic exponunt. C. Antonius olim cum Catilina ita conjunctus, ut illi regnum consul, non aliter quam Teucri filia Batea Dardano, comparare posse crederetur: ita porro libidinosus, ut Teucris, non Teucer appellandus sit. Verum hæc explicatio longius petita videtur.

Teumēsus, V. Teumessus.

Teutas, æ, m. Deus Gallorum, qui ab iis colebatur humana hostia. *Lactant. l.* 1. *Divin. instit. c.* 21.

Teutātes, is, m. idem qui Teutas. *Lucan. l.* 1. *v.* 444. Et quibus immitis placatur sanguine diro Teutates.

Theuthālis, idis, f. τευθαλίς, herba, quæ & polygonon, & sanguinaria dicitur. *Plin. l.* 27. *c.* 12.

Teuthrania, æ, f. regio supra Æolida, quam olim Mysi tenuere. *Plin. l.* 5. *c.* 3.

Teuthranteus, a, um, adject. ad Teuthraniam pertinens. Ea est regio Mysiæ, in qua Caicus amnis oritur. A *Plin. l.* 5. *c.* 30. dicitur Teuthrania, Τευθρανία, nomenque habet a Teuthrante Pandionis filio, Mysiæ rege. *Ovid.* 2. *Met. v.* 243. Peneusque senex, Teuthranteusque Caicus.

Teuthrantius, a, um, adject. a Teuthranto Atticæ oppido. *Ovid. Heroid. ep.* 9. *v.* 51. Non tibi crimen erunt Teuthrantia turba sorores. h. e. quinquaginta Thespii Attici filiæ, ab Hercule compressæ, cujus rei historia picta Teuthranti visebatur. Alii hoc quoque adjectivum a Teuthrante Mysiæ rege deducunt, quem Thespii patrem faciunt.

Teuthrantum, i, Atticæ oppidum. V. vocem præcedentem.

Teuthras, antis, m. rex Mysiæ, a quo Teuthrania regio dicta est.

Teutŏni, orum, populi Germaniæ prope Cimbros, in inferiore Saxonia, a quibus postea Germani, ab Italis *Tedeschi* appellati sunt. *Cicer. pro leg. Manil. cap.* 20. *ad fin.* Idem cum Cimbris, idem cum Teutonis bellum administraret. *Cæs. l.* 1. *B. G. cap.* 33. Ut ante Cimbri, Teutonique fecissent. *Plin. l.* 4. *c.* 14. Cimbri, Teutoni, ac Chaucorum gentes. Adde *Tacit.* 4. *histor. cap.* 73. ¶ In singulari num. *Lucan. lib.* 6. *vers.* 259. Cantaber exiguis, aut longis Teutonus armis.

Teutonĭcus, a, um, quod ad Teutonos spectat. *Martial. lib.* 14. *epigr.* 26. Caustica Teutonicos accendit spuma capillos. *Propert. lib.* 3. *eleg.* 3. Teutonicas Romæ refringat opes.

Teutria, i. i. *S. Domino*, vel *S. Domo*, ins. Apuliæ Dauniæ adjacens, una Diomedearum. *Plin. l.* 3. *c. ult.*

Texo, is, xui, textum, a. 3. *tessere*, ארג, Germ. *weben*, Gall. *tistre*, Hisp. *texer*, ὑφαίνω, telam conficio. Est a *tego*, ea forma, qua *vexo* a *veho*. *Tibul. l.* 2. *el.* 3. Illa gerat vestes tenues, quas fœmina Coa Texuit. *Cic.* 3. *de Orat.* Quanquam ea tela texitur, & ea incitatur in civitate ratio vivendi, ac posteritati ostenditur. V. *Tela*. ¶ Per translationem usurpatur pro struere, componere, ex quacunque materia. *Virg.* 10. *Ecl.* Dum sedet, & gracili fiscellam texit hibisco. *Id.* 11. *Æn.* Bis denas Italo texamus robore naves. *Cic. Att. l.* 4. *ep.* 1. Paullus in medio foro basilicam jam pene texuit iisdem antiquis columnis. *Id.* 4. *Acad.* Quas plagas ipsi contra se Stoici texuerunt. *Propert. l.* 3. *eleg.* 7. *v.* 3. Texeris causas lethi. ¶ Item pro scribere, colligere. *Cic. l.* 9. *Fam. ep.* 21. Epistolas vero quotidianis verbis texere solemus. *Id. ad Q. Fr. l.* 3. Sane texebatur opus luculente.

Textrina, æ, f. taberna, vel officina textoris. *Apulej. l.* 2. *Florid.*

Textĭle, is, subst. n. 3. opus texendo factum. *Liv. l.* 45. *c.* 35. Navi regia onerata Macedonicis spoliis, non insignium tantum armorum, sed etiam regiorum textilium. *Propert. l.* 1. *el.* 14. Variis serica textilibus.

Textĭlis, le, o. 3. *tessuto*, Ger. *das gewuebenst*, Gal. *tissu*, Hisp. *texido*, ὑφαντός, quod texendo factum est. *Virg.* 3. *Æn.* Textilibusque onerat donis, ac talia fatur. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 21. Collocari jussit hominem in aureo lecto strato pulcherrime, textili stragulo magnificis operibus picto. ¶ Vestem textilem Ægyptii invenerunt. *Plin. l.* 7. *c.* 56. ¶ Ante inventionem vestis textilis, nexilis in usu fuit. *Lucr. l.* 5. *v.* 1349. Nexilis ante fuit vestis, quam textile tegmen. ¶ Textilis pictura, quæ in tapetibus fieri, aut tela solet. *Cic.* 6. *Verr.* Nego ullam picturam neque in tabulis, neque textilem fuisse, quin quæsierit, inspexerit, &c. ¶ Textilis umbra palmitis, quæ multis palmitibus intertextis fit. *Martial. l.* 11. *ep.* 91. Hæc textilis umbra supini Palmitis. ¶ Textilem pestem vocat *Cicer.* 2. *Tusc. c.* 8. *ex Poeta*, vestem Nessi Centauri infectam sanguine, qua indutus Hercules periit.

Textor, oris, m. *tessitore*, *tessitore*, ארג, Gall. *tisserand*, Hisp. *texedor*, ὑφάντης, ἱστουργός, qui texit. *Cic. pro Planc. c.* 25. Si pro fabro, aut textore emimus. *Juv. sat.* 9. *v.* 30. Et male percussas textoris pectine Galli.

Textorius, a, um, adject. textus, contextus. *Senec. epist.* 113. Textorium totum illud est, quod cum maxime agitur.

Textricŭla, æ, f. *tessitorella*, ὑφαντρίς, dimin. a textrix. Hinc textriculas puellas dixit *Arnob. l.* 3.

Textrīna, næ, f. & Textrinum, i, n. locus, seu officina textoris, ἱστουργεῖον. *Cic.* 6. *Verr. c.* 26. Nulla domus in Sicilia locuples fuit, ubi iste textrinum non instituerit. Alii leg. *textrinum* Item ipsa texendi ars. *Plin. lib.* 11. *c.* 24. Ipsa per se pertinax ratio textrinæ. Alii leg. *trama*. ¶ Item navale, ubi naves texuntur, *arsenale*. *Ennius apud Serv. in illud Virg. Æn.* 11. *v.* 326. Italo texamus robore naves. Idem, *inquit*, campus habet textrinum navibus longis. Adde *Serv. Daniel. ad illud* 2. *Æn.* Sectaque intexunt abiete costas.

Textrinus, a, um, adject. textorius, quod ad textorem pertinet. *Cic.* 6. *Verr. c.* 46. Quod tamen oppidum iste textrinum ad conficiendam muliebrem vestem fuit. *Firmic. de err. proph. relig. c.* 17. Textrinæ ars.

Textrix, icis, f. *tessitrice*, ὑφάντρια, mulier textoriæ artis perita. *Tibull. l.* 2. *el.* 1. *v.* 63. Atque aliqua assidue textrix operata Minervam Cantat.

Textum, ti, n. *tessimento*, ὕφασμα, quicquid ex quovis materia contexitur, aut componitur. *Virgil.* 8. *Æn. v.* 625. Hastamque, & clypei non enarrabile textum. *Martial. l.* 3. *ep.* 58. Et dona matrem vimineo ferunt textu. *Catull. carm.* 64. texta carinæ. ¶ Textum orationis, est stilus, seu genus dicendi. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. Neque illud in Lysia dicendi textum tenue, atque rasum lætioribus numeris erat corrumpendum.

Textūra, æ, f. *tessitura*, Germ. *webung*, Gal. *tissure*, Hisp. *texedura*, ὕφανσις, ὕφασμα, συμπλοκή, actus texendi, vel etiam opus texendo factum. *Lucret. l.* 3. *v.* 211. Quam tenui constet textura. quamque loco se Contineat parvo. *Propert. l.* 4. *eleg.* 5. Coæ textura Minervæ.

Textus, us, m. idem ac textura. *Plin. l.* 9. *c.* 35. Alterno textu fulgentibus toto capite crinibus. *Idem lib.* 18. *cap.* 7. Grana in stipula crinito textu spicantur. ¶ Translate ponitur interdum pro contextu orationis, seu pro verbis alicujus auctoris, *testo*. *Ammian. l.* 15. *c.* 7. Rem brevi textu percurram. h. e. paucis verbis. *Id. ib. c.* 8. Ut ostendit textus superior. *Id. lib.* 27. *c. ult.* Quod contra

fer-

fœderum textum juvarentur Armeniæ. *Manil. l. 5.* quarum ratio manifesta per artem Collecta est, veniatque suo per carmina textu. *ordituro*.

Textus, u, m, *tessuto*, ὕφασμα, partic. a texor. *Virg. 2. Æn.* Hanc tamen immensam Calchas attollere Molem Roboribus textis, cœloque educere jussit. *Id. 5. Æn.* Parietibus textum cæcis iter. *Cicer. 2. de nat. Deor.* Tegumenta corporum vel texta, vel suta.

T A N T E H.

Thabor, m. 3. *Tabor*, mons Palæstinæ, in Galilæa, apud campum Esdrelon. ¶ Item mons Palæstinæ, in Tribu Nephthali versus Dan.

Thaïs, idis, f. Θαΐς, nobilis meretrix Alexandrina, quæ Atticam juventutem in sui amorem pellexit. Hanc suis carminibus celebravit Menander, Comicus Poeta Græcus, unde & Menandrea epitheto a Poetis insignitur. *Propert. l. 2. eleg. 6.* Turba Menandreæ fuerat nec Thaidos olim Tanta, in qua populus lusit Erichthonius.

Thalamēgus, i, θαλαμηγός, navis deliciarum magis causa, quam belli ornata, thalamis, & cubiculis instructa, pretiosisque obducta velis, aliisque regiis ornamentis; videturque ita dicta παρὰ τὸ ἄγειν τοὺς θαλάμους, h. e. quia thalamos habet, & cubicula. *Sueton. in Cæs. c. 52. de Cæsare, & Cleopatra*: Eadem nave thalamego pene Æthiopia tenus Ægyptum penetravit. *Senec. l. 7. de benef.* hujus generis naves *cubiculatas* vocat, *Plinius* vero *l. 7. c. 30.* [illegible].

Thalămus, mi, m. *camera degli sposi*, חדר, Germ. *die schlaffkammer derbeleute*, Gal. *chambre a coucher*, Hisp. *talamo*, θάλαμος, cubiculum nuptiale. *Vitruv. l. 6. c. 10.* In prostadis, dextra ac sinistra cubicula sunt collocata, quorum unum thalamus, alterum amphithalamus dicitur. *Virgil. 6. Æn.* Hic thalamum invasit natæ, vetitosque Hymenæos. ¶ Translate ponitur pro nuptiis, matrimonio, jure connubii. *Virg. 4. Æn.* Non licuit thalami expertem sine crimine vitam Degere more feræ? *Ovid. l. 1. Amor. el. 8.* Hæc sibi proposuit thalamos violare pudicos. *Stat. 5. Thebaid.* Thalami coacti, *nozze forzate*. ¶ Item pro quovis habitaculo. *Virg. 6. Æn. v. 280.* Ferreique Eumenidum thalami. *Id. 4. Georg. de apibus*, ubi jam thalamis se composuere, siletur.

Thalassa, θάλασσα, mare: Græca vox, qua inscribitur liber nonus Apicii auctoris culinaris, quia in eo libro de piscibus marinis condiendis, & de salsamentis agitur.

Thalassicus, a, um, θαλασσικός, idem ac thalassinus. *Plaut. Mil. 4. 4. 43.* palliolum habens ferrugineum, nam is color thalassicu'st. *Id. ib. 4. 6. 67.* Nescio, quis tecum incedit, ornatu quidem thalassico. *con abito marinaresco*.

Talassĭnus, a, um, θαλάσσινος, marinus, ut *Thalassinus color*, idest cæruleus, qui est similis fluctibus maris, a θάλασσα, *mare*. *Lucret. l. 4. v. 1120.* teriturque thalassina vestis Assidue.

Thalassio. V. Talassius.

Thalassites vinum dicitur, quod cum vasis suis in mare demergitur, ut ejus præcocior sit vetustas, inquit *Plin. l. 14. cap. 8.* Est autem vox a Græco θάλασσα, *mare*.

Thalassomĕli, n. θαλασσόμελι, decoctum ex aqua marina, pluvia, & melle. *Plin. l. 31. c. 6.*

Thales, etis, & Thales, is, m. Θαλῆς, Θάλης, unus ex septem Græciæ sapientibus, qui eodem tempore in Græcia floruerunt. Natus est, ut ex Apollodori sententia tradit Laertius, anno primo 35. Olympiadis. Fuit primus Philosophiæ inventor, id est Physicæ, Astronomiæ, Geometriæ, & hujus generis disciplinarum. Solis & Lunæ eclipsim primus prædixit. *Sidon. carm. 15. vers. 79.* Differuit de Ursæ minore, ut ait Callimachus. Aquam dixit esse initium rerum, Deum autem eam mentem, quæ ex aqua cuncta fingeret. Interrogatus, quid in rerum natura difficillimum existimaret, se ipsum, inquit, nosse. Eum olim Sapientes omnium sapientissimum esse decreverunt, quippe qui ad eum tripodem aureum, de quo inter piscatores ex Co ins. & Milesios lis fuerat, communi consensu miserunt, cum Apollo consultus respondisset, donum illud illius ætatis sapientissimo deberi. Discipulum habuit Anaximandrum, cujus auditor Anaximenes, & Hecatæus Historicus. A Thalete Jonica fluxit disciplina, sicut a Pythagora Italica. Vixit annos, ut Sosicrates tradit, nonaginta, ut alii, septuaginta. Obiit Olympiade 58. cum certamen spectaret, æstu, ac siti fatigatus. *Valer. Max. l. 4. 1. extern. n. 7.* Milesii Thaleti mensam dederunt. *Plaut. Capt. 2. 2. 24.* Thalem talento non emam Milesium. ¶ Thales alter, Poeta Lyricus Cretensis, quem e Creta Solon Spartam misit, cujus odis, ac poesi Spartani deliniti animorum feritatem nimiam ex Lycurgi legibus imbutam mitigarunt. *Plut. in Solone*.

Thaletĭcus, a, um, adject. a Thalete. *Sidon. carm. 15. v. 89.* Quartus Anaxagoras Thaletica dogmata servat.

Thalia, æ, f. Θάλεια, una Musarum, dicta a θάλλειν, quia semper virescat Poetarum gloria. Græce est θάλεια, unde Latinum Thalia, ει in ι longum converso. *Servius ad Ecl. 6.* ait *Thalea* per e Latius dici debere, ut in *Cytherea*, & *Medea*. Et sane in Romano codice sic scribi monet *Pierius*. Non tamen Maronem sic scripsisse verisimile est, quando *Servius* ipse agnoscit, eum propter euphoniam *Thalia* per i maluisse. Et sane utrunque rectum est, cum ει nunc abeat in ε, nunc in ι longum. *Virgil. 6. Ecl.* Nostra nec erubuit sylvas habitare Thalia. ¶ Est etiam una Gratiarum. Hæ enim tres sunt, *Aglaia*, *Thalia*, *Euphrosyne*. V. Gratiæ. ¶ Item Nymphæ nomen in Sicilia, juxta Symæthum fl. *Virg. 9. Æn.*

Thalictrum, i, n. θαλίκτρον, herba folio coriandri, sed paulo pinguiore, caule papaveris, in campestribus præcipue nascens, utilis contra ulcera. *Plin. l. 27. c. 13.*

Thallus, li, m. *gamba della cipolla*, θαλλός, caulis cepæ, qui ejus capitulum sustinet, a θάλλω, *vireo*, *pullulo*. *Colum. l. 11. cap. 3. ad fin.* Nec patiendum est, ut perarescat (semen caparum) aut totum decidat, verum integri thalli vellendi sunt. *Pallad. in Febr. tit. 24.* Vellendi sunt thalli adhuc semisicci cum semine. ¶ Item surculus, seu ramus olivæ. *Virg. in Ciri, v. 376.* Pargit Amyclæo spargens altaria thallo.

Thamnus, vel Thamnus, i, f. θάμνος, fruticis quædam species. *Colum. lib. 10. c. 7.* Asparagi, rusci, thamni (al. *tamni*) digitelli, pulcii, &c.

Thamyras, æ, m. Θαμύρας, Θάμυρις, Poeta ex Thracia, præstantissimus in canendo. *Ovid. l. 3. de Arte Am. v. 399.* Tu licet & Thamyram superes, & Amœbea canto. ¶ Cum omnes pulchritudine præcelleret, initio mares dilexit, deinde mutata consuetudine Musas amavit, cum quibus de cantu certavit his sca conditionibus, ac, si vinceret, earum complexu potiretur, sin succumberet, ab illis pateretur, quicquid eis videretur. Superatus & lyra, & oculis privatus est. Hinc manavit Græcum proverbium in eos, qui præter ingenium proprium aliquid agunt, Θαμύρας μαίνεται, *Thamyras insanit*. *Suid. & Erasm.*

Thapsia, æ, f. θαψία, frutex quidam foliis fœniculi, caule inani, nec excedente baculi longitudinem, semine ferulæ, radice candida: incisa lacteo succo manat: vim autem habet venenatam, quippe quæ etiam effodientibus nocet: remedium autem est cera corpus prius obducere. Dicta est e Thapso insula, in qua primum inventa traditur. Habet aliquos usus in medicina. V. *Plin. l. 13. c. 22.*

Thasĭus, sive Thasius, a, um, quod ad Thasum ins. spectat. *Virgil. 2. Georg.* Sunt Thasiæ vites, sunt & Mareotides uvæ. *Senec. ep. 86.* Thasius lapis. h. e. marmor quod optimum in ea insula effodiebatur. ¶ Thasium vinum laudatissimum est apud *Apuleyum in Apol.* & *alios*. Unde prodiit adagium, *Thasium infudisti*, apud *Aristophanem in Plut.* ubi quis vinum temperet, non aqua, sed alio vino potentiore.

Thassus, Thasus, Thesus, i, *Tassa*, ins. Thraciæ, in mari Ægæo, prope ostia Nessi fl. & versus Strymonicum sin. Habet opp. cogn. a Patria conditum. Miræ fertilitatis est, & auri etiam mineras habet, quod inde effoditur maxima copia. Hinc Callistratus Orator, ut *Zenodorus* scribit, Atheniensibus persuadere conatus est, ut regionem illam occuparent, tanquam feracissimam, & quæ auri etiam venas haberet, & tandem orationem concludens, dixit, *Summa Thasus bonorum est*. Quod in proverbium receptum est de bonis splendidis, quæ quis pollicetur. ¶ Nobili etiam marmore illustris fuit. Hinc *Stat. l. 1. Silv. 5. v. 34.* Non huc admissæ Thasos, aut undosa Carystos. h. e. hic non visuntur marmora Thasii, & Carystii.

Thaumantēus, a, um, adject. ut Thaumantea virgo, eadem quæ Thaumantias. *Ovid. 14. Met. prope fin.* Romuleos cum virgine Thaumantea Ingreditur colles.

Thaumantias, adis, f. Θαυμαντιάς, Iris, id est arcus cœlestis, filia Thaumantis ex Electra filia Oceani, nuntia Deorum. Cæterum ex admiratione hoc nomen accepit, nempe a θαῦμα, *miraculum*, quia arcum cœlestem apparentem admirari solemus, præcipue propter colorum varietatem. *Virg. 9. Æn.* Ad quem sic roseo Thaumantias ore locuta est.

Thaumantis, idis, f. Θαυμαντίς, idem quod Thaumantias. *Stat. 3. Sylv. 3. vers. 80.* Summi Jovis aliger Arcas Nuntius, imbrifera potitur Thaumantide Juno.

Thauris, f. 3. ins. Illyrici, Issæ proxima, ubi inter Vatinium, & Octavium navali prælio pugnatum est, & victoria penes Vatinium fuit. *Hirt. de B. Alex.*

Theætētus, i, Θεαίτητος, titulus est unius ex Dialogis Platonis, in quo disputat adversus falso jactatam a Sophistis scientiæ comparandæ rationem. *Gell. l. 13. c. 18.*

Theagĕnes, is, m. Θεαγένης, vir Atheniensis, qui de Homero scripsit. *Suid.* ¶ Theagenes alter, itidem Atheniensis, qui καπνός, idest *fumus*, est cognominatus, quod multa promittens, nihil præstaret. Pauper enim erat, ac dives videri volebat. *Suid.* ¶ Theagenes tertius, vir potens, in dicax Atheniis, qui liberalitate, ac beneficentia publice, ac privatim multa digna laude gessit. ¶ Theagenes quoque, athleta celebris, patria Thasius, qui centum quadraginta coronas ex certaminibus retulit.

Theamēdes, is, lapis est in Æthiopiæ montibus nascens, contrarius magneti, quippe qui ferrum sibi appositum statim abigit. *Plin. l. 36. c. 16.*

Theānum. V. Teanum.

Theatrālis, le, o. 3. *teatrale*, *di teatro*, Ger. *des schauwspil*, Gall. *de theatre*, Hisp. *de teatro*, θεατρικός, ad theatrum pertinens. *Cic. pro Sext.* Theatrales, gladiatoriique consessus. *Tac. lib. 1. Ann. c. 16.* Erat in castris Percennius quidam, dux olim theatralium operarum. *Id. Ann. 13. c. 23.* Theatralis lascivia. *Sidon. l. 3. ep. 13.* Theatrales sermones. h. e. obsceni. *Plin. l. 7. c. 30.* Theatralis lex. h. e. de ordine sedendi in Theatro. V. *Roscia*.

Theatrĭcus, a, um, theatralis. *Augustin. l. 2. de doctr. Christ. c. 18.* Ad theatricas nugas converti.

Theatridion, n. 2. θεατρίδιον, *piccol teatro*, parvum theatrum. *Varro l. 3. de R. R. c. 5.* Inter has, & exteriores gradatim substructum, ut theatridion avium. ¶ Plerunque tamen Græcis literis scribitur.

Theatrum, tri, n. *teatro*, Germ. *schauwhaus*, Gal. *theatre*, Hisp. *teatro*, θέατρον, ædificium in hemicycli speciem factum, ad videnda spectacula idoneum, a θεάομαι, *specto*, *video*. *Cic. 3. Fin.* Theatrum cum commune sit, recte tamen dici potest, ejus esse eum locum, quem quisque occuparit. *Ovid. l. 1. Amor. el. 7.* Sive ego marmorei respexi summa theatri. ¶ Sero Roma theatrum vidit: serius probavit, nec, nisi cum a prisca severitate multum degenerasset. Docet hoc cum *Livius l. 48.* & *Vellejus l. 1.* tum *Valer. Maxim. l. 2. c. 4.* cujus verba sunt: Theatra inchoata quidem sunt a Messalla, & Cassio Censoribus (anno U. C. 599.) cæterum auctore P. Scipione Nasica omnem apparatum operis eorum subjectum hastæ venire placuit. Atque etiam S. C. cautum est, nequis in Urbe, propiusve passus mille subsellia posuisse, sedensve ludos spectare vellet, ut scilicet remissioni animorum juncta standi virilitas, propria Romanæ gentis nota esset. Hæc *Val. Max.* Postea L. Mummius ludis, quos in triumpho fecit, theatrum extruxit, sed temporarium. Imprimis autem celebratur theatrum, quod in Ædilitate fecit M. Scaurus, de quo operæ pretium est legere *Plin. l. 36. c. 15.* At mansurum theatrum primus ex lapide quadrato extruxit Pompejus, idque ad ejus exemplum, quod Mitylenis viderat bello Mithridatico, eique Veneris ædem superposuit, teste *Tertull. de spect. c. 10.* Theatrum hoc igne fortuito haustum, scribit *Tacit. l. 3. Ann.* ¶ Forma theatri cujusque erat hemicycli. Qua in re differt ab amphitheatro, quod ex eo nomen habet, quod a duobus constaret theatris. Nam cum theatrum forma esset hemicycli, ac ante se haberet scenam, quæ ab uno theatri cornu ad alterum porrigebatur, amphitheatrum scena hac (nomine eo proscenium quoque, & postscenium comprehendo) carebat, sedibusque continenter dispositis procurrebat in orbem. Non tamen amphitheatrum plane circuli habuit figuram, sed ovi, quemadmodum scribit *Cassiodor. l. 5. ep. 42.* Respexit huc *Calpurn. in Ecl. de venatione Caesaris*. Et geminis medium se molibus alligat ovum. Nam vult, duas moles, hoc est duo theatra, in ovi speciem conjungi. Nec figura tantum, sed & usu theatrum, & amphitheatrum differebant. Nam in theatro ludi scenici, in amphitheatro gladiatorii fiebant, ac circenses. Itaque illud Veneri, hoc Marti sacrum fuit. V. *Lipsium comment. de amphitheatro*. ¶ Partes theatri hæ sunt. Primo erant *sedilia*, cum porticibus, & scalis, quorum ordines *cunei* dicti sunt. Deinde erat *orchestra*, quæ erat locus in medio theatro, hoc est interior pars, quæ concava: e qua theatrum ipsum cavea dicebatur, quæ vox postea transiit ad amphitheatrum. In orchestra apud Græcos chorus saltabat, apud Romanos Senatores sedebant. In orchestra erat locus editior, qui *thymele* vocabatur, id est ara, & erat pulpitum, in quo musicis instrumentis inserviebatur scenæ. Orchestræ proximum erat *proscenium*, idest locus a cornu uno theatri ad alterum porrectus, interque orchestram, & scenam constitutus, scena quidem depressior, orchestra autem altior, in medio sui pulpitum habens, qui agentium, ac loquentium locus erat. Dictum est, quia ante scenam esset. Proxima erat *scena*, in qua latere soliti actores, prius quidem tecti aulæis, postea vero sipparis, sive siparis. Denique ultimum fuit *postscenium*, idest locus post scenam, in quo multa occulte fiebant, quæ ab auditoribus audiebantur, non videbantur. In postscenio statuit Pollux *Bronteum*, in quo calculis compluribus in utres conjectis, perque æra versatis tonitrui similitudo referebatur. Fuere & aliæ theatri partes: sed præcipuas tantum commemorare animus fuit. Quare de cæteris, si voles, vide e veteribus quidem *Vitruv. l. 5. c. 5. & seq. Pollucem l. 4. c. 19. Cassiodor. l. 4. Var. ep. ult. Isidor. l. 18. Orig. c. 39.* a junioribus autem *Budæum annot. prior. in Pand. Cæl. Rhodig. l. 3. c. 8. Lilium Gyraldum dial. 6. Hist. Poetarum, Jul. Scalig. l. 1. de Re Poetica c. 21. Calliach. de mim. & pantom.* ¶ De ordine sedendi in Theatris V. in voce *Roscia*. ¶ Sæpe translate sumitur pro loco conspicuo ante omnium oculos. *Cic. 2. Tusc. c. 26.* Nullum theatrum virtuti conscientia majus est. *Idem lib. 11. Fam. ep. 28.* Magno theatro spectata est tum, cum &c. ¶ Metonymice ponitur pro spectaculo. *Cicer. l. 13. Fam. ep. 64.* Magnum theatrum habet ista provincia, adolescentis nobilis, ingeniosi, abstinentis commendationem atque gloriam. ¶ Item pro spectatoribus, seu pro multitudine spectante. *Cic. 3. de Or. c. 50.* Si in his paulum modo offensum est, theatra tota reclamant. ¶ Apud Græcos Theatra Curiæ vicem præbebant: ibi enim conveniebant de republica consultori. *Auson. de 7. Sapientib. in prol.* Atticis quoque, Quibus theatrum curiæ præbet vicem. *Nepos in Timoleont.* Veniebant in Theatrum, cum ibi concilium populi haberetur. Adde *Tacit. 2. hist. c. 80.*

Theba, æ, f. Θήβη, idem ac Thebæ, arum. *Stat. l. 8. Theb.* Vive superstes, ait, diræque ad mœnia Thebæ Solus abi.

Thebæ, arum f. pl. *Stives*, *Stibes*, *Tive*, urbs Bœotiæ, ad Ismenum fl. Condita fuit a Cadmo filio Agenoris Regis Phœnices, ut est in fabulis, ope quinque virorum, qui ex dentibus draconis ab ipso interfecti in terra satis exorti sunt. Unde & urbs Draconigena, & incolæ cives Ophionii sunt appellati. *Varro* tamen *l. 3. de R. R.* scribit, hanc urbem ab Ogyge ædificatam. Ejus mœnia deinde Amphion cithara canens construxisse dicitur, cum ad citharæ sonitum

tum saxa congregarentur, & invicem copularentur. Quod de ejus eloquentia intelligendum est, qua effecit, ut cives concordes inter se viverent, eaque concordia ipsi suæ urbi pro mœnibus essent. Verisimile tamen est, Amphionem & eloquentem fuisse, & re vera urbem mœnibus munivisse. Eadem dicta fuit Heptapylos, quia septem portas habuit. Vocata etiam est Dircæa, a Dirce vicino fonte. Fuit patria Bacchi, & Herculis. Inclyta etiam fuit duobus ducibus, Epaminonda, & Pelopida, item Pindaro Poeta. Eversa fuit ab Alexandro Magno. Hodie vero in vicum redacta est. Istic hirundines non nidificant, sicut Athenis cornices non videntur, teste *Plin. l.* 10. *c.* 24. quoniam urbs illa sæpius capta sit, ut *ibid.* subdit. *Juven. Sat.* 13. *v.* 26. Rari quippe boni: numero vix sunt totidem, quot Thebarum portæ, vel divitis ostia Nili. ¶ Usurpatur & in singulari numero. V. *Thebe*, & *Theba*. ¶ Thebæ altera, Hecatompylos, Diospolis, *Theues*, *Menie*, urbs Ægypti sup. condita a Busiride Rege, quondam clarissima, & potentissima, caput, & metropolis Thebaidis reg. Fuit insignis hæc urbs centum portis, ut docet *Plin. l.* 5. *c.* 9. unde & *Hecatompylos* appellata est, aliisque publicis, privatisque ædificiis. Fuit tota pensilis, adeo ut Reges vel maximos exercitus solerent educere nullo oppidanorum id sentiente, ut ait *Plin. l.* 36. *c.* 14. *Juven. sat.* 15. *v.* 6. Atque vetus Thebe centum jacet obruta portis. ¶ Thebæ quoque, *Zitun*, urbs Phthiotidis, in Thessalia, ad sin. Maliacum. ¶ Item Thebæ, postea Thebeste, urbs Africæ, condita a Baccho, sive Libero Patre. *Hieron. epist. ad Galatas*. ¶ Item urbs Ciliciæ, patria Andromaches uxoris Hectoris. *Ovid. in Ibin.* ¶ Item urbs ext. Corsicæ. ¶ Item Thebæ cognomine Lucanæ, *Il Lazzi*, opp. Bruttiorum medit. conditum ab Aoniis colonis, in Calabria cit. apud Crathim fl. *Plin. l.* 3. *c.* 11.

Thebaicus, a, um, adject. idem quod Thebanus, ut Thebaicus lapis, *Plin. l.* 36. *c.* 22. ¶ De illo *Stat. l.* 4. *silv. ult. v.* 46. Chartæ Thebaicæve, &c. V. in *Carrus*.

Thebăis, idis, & idos, Θηβαΐς, adject. fœmin. quæ est ex Thebis. *Stat. l.* 2. *silv.* 2. *v.* 60. Jam Methymnæi vatis manus, & chelys una Thebais, & Getici cedat tibi gloria plectri. *h. e.* cithara Amphionis Thebani. ¶ Thebais dicitur ab *Ovid.* 3. *de art. am. v.* 778. Andromache uxor Hectoris, filia Ætionis regis Thebarum Ciliciæ. ¶ Thebais etiam inscriptum est insigne poema Papinii Statii, in quo canit bellum Argivorum contra Thebas. ¶ Est præterea hoc nomine regio Ægypti, Æthiopiæ contermina, ita appellata a Thebis urbe ejus regionis capite. *Plin. l.* 5. *c.* 9. ¶ Item fluvius Lydiæ, qui Tralles alluit. *Id. l.* 5. *c.* 29. ¶ In quinto casu, *Stat. ad fin. Thebaidos*. O mihi bissenos multum vigilata per annos Thebai.

Thebānus, a, um, adject. ad Thebas pertinens, præsertimque ad eas, quæ in Bœotia, ut Thebani, orum, ejus urbis incolæ. *Cicer.* 1. *de Fato*, & 2. *de Inv.* Thebana agmina, *Stat. l.* 9. *Theb.* Thebana urx, *Horat. de ar. poet.*

Thebe, es, f. Nympha, a qua Thebarum urbs cognominata est: adamata fuisse dicitur in fabulis ab Asopo fluvio Bœotiæ, atque ex eo quinque filias suscepisse. *Ovid.* 3. *Amor. eleg.* 6. Quid referam Asopon? quem cepit Martia Thebe, Natarum Thebe quinque futura parens. *Martia* dicitur, vel quia ipsa urbs Thebæ bellicosa admodum fuit, seu quia ex eadem nympha Mars etiam filiam suscepisse dicitur. ¶ Ipsa quoque urbs Thebe dicitur in singulari num. *Stat. l.* 10. *Theb.* perituraque Thebe, si taceam. *Id. ib. l.* 9. premit agmina Thebes Hippomedon. ¶ Est præterea Thebe nomen virginis, e cujus gremio geminæ columbæ, ut est in fabulis, cum evolassent, altera ad Hammonis fontem tetendit, & ibidem responsa dedit, altera ad sylvam Dodonæam, ubi futura mortalibus præcinuit.

Theca, æ, f. *borsa*, *guaina*, *fodero*, תיק, Ger. *eruchen*, Gal. *etuy*, Hisp. *estuche*, θήκη. repositorium, vagina, loculus, in quo aliquid recondimus. *Varro l.* 1. *de R. R. c.* 48. Ut grani theca sit gluma, & apex arista. *Cic.* 6. *Ver. c.* 13. Efferri sine thecis vasa. *Id. Att. l.* 4. *ep.* 8. In hoc thecam nummariam ne retexeris. *Martial. lib.* 14. *epigr.* 19. Sortitus thecam calamis armare memento. *il pennaiuolo*, qui a *Suetonio in Claud. c.* 35. dicitur *theca calamaria*.

Thecŭla, læ, f. parva theca. Quidam hanc vocem legi putant apud *Cic. Att. l.* 9. *ep.* 6. ubi optimus quisque codex habet *tegula*.

Thedo, onis, m. pisciculus quidam sine spinis. *Auson. in Mosella*. Et nullo spinæ nociturus acumine Thedo. In variis Codicibus legitur *Tedo*, *Redo*, & *Rhedo*.

Thecātus, a, um, adject. theca inclusus. *Sidon. l.* 1. *ep.* 2. Thecatum arcum gestare.

Thelygŏnon, i, n. θηλυγόνον, herba feminæ milii, quod crataegono (quæ item herba est) est admodum simile, gustu tamen leniore. *Plin. l.* 27. *c.* 8.

Thelyphŏnon, i, n. θηλυφόνον, herba, quæ & scorpion dicitur, quia ejus tactu scorpiones moriuntur. *Plin. l.* 25. *c.* 10.

Thelyptĕris, idis, f. θηλυπτερίς, filix femina, multos ex se ramos producens. *Plin. l.* 27. *c.* 9.

Thema, atis, n. θέμα, positio, id, quod positum est. Specialiter sumitur pro positura cœli, sidere natalitio, affectione cœli natalitia, horoscopo. *Sueton. in August. c.* 94. Tantam mox fiduciam fati habuit, ut thema suum vulgaverit. ¶ Item pro argumento controversiæ declamandæ, pro quæstione, quæ pro fundamento dissertationis ponitur, *tema*. *Quintil. l.* 7. *c.* 2. Nam in schola certa sunt, & pauca, & ante declamationem exponuntur, quæ themata Græci vocant, Cicero proposita. *Senec. l.* 3. *controv.* 10. Thema controversiæ.

Themis, idis, f. Θέμις, filia Cœli, & Terræ, soror Jovis secundi, quæ ejus nuptias fugiens, ab eo in Macedonia compressa fuit, ex quo concubitu Minervam natam esse narrant. Hanc veteres coluere ut Deam præsidem justi, & honesti, & consiliorum. *Fest.* Themin Deam putabant esse, quæ præciperet hominibus id petere, quod fas esset, eamque id esse existimabant, quod & fas est. Est autem *Themin* græcus accusativus, Θέμιν. ¶ *Ammian. l.* 21. *c.* 1. scribit, Themin vaticiniorum Deam fuisse: unde & fatidica dicta est. Habuit templum in Bœotia juxta Cephisum amnem, ad cujus oraculum accessit Deucalion cum Pyrrha uxore post diluvium pro consilio recuperandi humani generis. *Ovid.* 1. *Met. v.* 320. Corycidas Nymphas, & numina montis adorant, Fatidicamque Themin, quæ tunc oracla tenebat. *Claud. l.* 1. *in Ruf. in præf.* & Themidis cœtus antra severa Deæ.

Themiscyra, f. 1. *Thermir*, *Themiscira*, al. *Livia*, al. *Fanagoria*, urbs Cappadociæ maritima, in conf. Ponti Galatici, & Polemoniaci, apud Thermodoontem fl. & ostia Iridis. Regio circa eam sita eodem nomine gaudet. *Plin. l.* 6. *c.* 3.

Themista, æ, f. mulier quædam Epicuri ætate, philosophiæ apprime dedita, & sapientissima habita illis temporibus. Hinc *Themista sapientior*, proverbium est apud *Cic. in Pison. c.* 26. ubi alii Themistam eandem esse putant ac Themin, alii denique aliter legunt.

Themistius, m. 3. Philosophus temporibus Juliani Apostatæ, cujus etiam Præfectus Prætorio fuit Constantinopoli. Scripsit Paraphrasin in Aristotelis Physic. lib. octo, in Analytica posteriora libris duobus. Præterea edidit sua, videlicet de intentione, & inscriptione Prædicamentorum, disputationes etiam quasdam. Hic Valentem Imp. quotidie sævientem in Orthodoxos auctoritate sua, & epistolis reddidit mitiorem. *Suid.*

Themistŏcles, is, m. Θεμιστοκλῆς, filius Neoclis Atheniensis. Prodigus, ac lascivus prima juventute, postea dux electus res inclytas gessit. Piræeum munivit bello maritimo. Persas apud Salaminem vicit. Cum ab ingrata patria exul factus esset, ad Xerxem se contulit, a quo princeps exercitus adversus Athenienses magno cum honore creatus, cum videret, patriæ suæ ingentis cladis periculum imminere, hausto tauri sanguine se ipse interemit, ne aut Regi de se merito fidelis non esset non pugnando viriliter, aut patriæ suæ hostis, atque oppugnator videretur. *Plutarch.* & *Nepos in vita Themist.*

Themistocleus, a, um, adject. ad Themistoclem pertinens, ut Themistocleum exilium, *Cic. Att. l.* 10. *ep.* 8.

Thensæ. V. Tensæ.

Theocrines, is, m. Θεοκρίνης, nomen cujusdam Atheniensis, qui primum tragœdiarum actor fuit, deinde calumniator, & sycophanta. Unde & Demosthenes in or. pro Ctesiphonte, Æschinem tragicum Theocrinem vocat. *Erasm. in Chiliad.* Christiani etiam olim per convicium hoc nomine appellabantur a Gentilibus, teste *D. Hieron. in epist. ad Furiam de viduitate*.

Theocritus, m. 2. Θεόκριτος, Poeta Syracusanus, Praxagoræ, qui cognominatus est Simichides, sive, ut alii malunt, Simichi, & Philinæ filius, qui sub Ptolemæo Lagi floruit. Alii Coum fuisse volunt, sed admodum juvenem Syracusas commigrasse. Appellatus fuit Moschus. Scripsit Dorica lingua Idyllia, in genere bucolico, quæ etiam hodie omnium manibus teruntur. *Suid.* ¶ Theocritus alter, Chius patria, unde & Theopompus ille Historicus, ejus æqualis, & in administratione Reipublicæ æmulus. Scripsit Historiam Libycam, & epistolas quasdam. *Suid.* Occisus fuit ab Antigono Rege propter somnia de eo dictum, etiam post juramentum de illi parcendo. *Macrob. l.* 7. *Satur. c.* 3.

Theodamantēus, a, um, adject. ad Theodamantem pertinens, Θειοδαμάντειος. *Propert. lib.* 1. *eleg.* 20. Theodamanteo proximus ardor Hylæ.

Theodămas, antis, m. Θειοδάμας, & Θειοδάμας, Rex Dryopidis in Epiro, pater Hylæ. Cum Herculi una cum uxore Dejanira, & filio Hyllo in Dryopes (al. Dolopes, al. Deiopes) venienti post occisum Oenei pincernam in Calydonia, esurientique puero cibum petenti denegasset, ille arreptum unum ex bobus Theodamantis mactavit, atque comedit. Quapropter Theodamas convocatis popularibus arma adversus Herculem movit. Ferunt, in eo certamine ita ab hostibus pressum fuisse Herculem, ut etiam Dejaniram uxorem armaret, quæ & in mamilla vulnerata est. Hercules tamen victoriam obtinens, Theodamantem occidit, filiumque ejus Hylam secum abduxit, quem charissimum habuit. ¶ Theodamas alius, filius Melampodis, divinandi arte insignis, quem Adrastus, aliique duces, qui Thebas obsidebant, in locum Amphiarai, postquam hic terræ hiatu interiit, suffecerunt. *Bocc. l.* 13. *Gen. Deor.*

Theodectes, is, m. Θεοδέκτης, Orator, Cilix genere, discipulus Platonis, Isocratis, & Aristotelis, qui ei suos de Rhetorica libros dedicavit. Conversus deinde ad tragœdias, scripsit fabulas 50. Scripsit & versibus artem Rhetoricam. Laudavit & virum Artemisiæ Mausolum, una cum claris eo tempore Oratoribus. Decessit Athenis anno ætatis quadragesimo primo. *Suid.* & *Cicer. in Orat.* ¶ Theodectes alter, superioris filius, similiter Orator. Scripsit encomium Alexandri Regis Epirotarum, commentarios historicos, artem Rhetoricam libris 7. aliaque complura. *Suid.*

Theodoreus, a, um, Θεοδώρειος, ad Theodorum pertinens. *Quintil. l.* 2. *c.* 11. Percunctanti, Theodoreus, an Apollodoreus esset, esset, &c. *Id. l.* 4. *c.* 5. *ante med.* Theodorei quoque solam relinquunt ultimam partem, &c. V. *Theodorus*.

Theodōrus, m. 2. Θεόδωρος, Byzantius Sophista, a Platone vocatus λογοδαίδαλος, idest Dædalus sermonum. Fuit subtilior Lysia in arte dicendi, sed in orationibus jejunior. Scripsit contra Thrasybulum, & Andocidem, & alia multa. *Suid.* & *Cic. in Brut.* ¶ Theodorus alter, Philosophus Cyrenaicus, Atheus fuit. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* ¶ Theodorus alius, nobilis Orator ex Gadara Syriæ urbe, non longe ab Ascalone. Verum ipse dici maluit Rhodius, teste Strabone, cujus tempore floruit. Ejus discipuli Theodorei sunt dicti, inter quos fuit Hermagoras, qui de arte Rhetorica scripsit. Tiberius Imperator, cum secessisset Rhodum, eum studiose audivit, ut *Quintil. l.* 3. *c.* 1. tradit.

Theodosia, f. 1. *Tosia*, al. *Caffa*, urbs Taurica Chersonesi, & Regni Bosphorani, ad ost. Istriani fl. caput Tartariæ min. hodie sedes Satrapæ Turcarum, cum portu in ora Ponti Euxini. *Plin. l.* 4. *c.* 12.

Theodosiānus, a, um, adject. a Theodosio, ut *Theodosianus Codex*, ita dictus a Theodosio juniore, qui ejus seculo Christi V. complectiturque Christianorum Principum constitutiones. Sic *Theodosianæ leges*, apud *Sidon. l.* 2. *ep.* 1.

Theodosiopŏlis, f. 3. *Esdron*, al. *Erzerum*, urbs Armeniæ majoris, ad Euphratem fl. ¶ Item urbs Phrygiæ Pacatianæ. ¶ Item urbs Syriæ. ¶ Item urbs Mesopotamiæ. ¶ Theodosiopolis etiam, ante Apros, urbs Thraciæ, ita dicta in honorem Theodosii Imp.

Theodosius, ii, nomen trium Imperatorum Magni, Junioris, & Adramyteni.

Theognis, idis, m. Poeta Siculus, Megaris natus, qui lectu dignas Parænesis conscripsit, fœdis tamen amoribus passim aspersis contaminatas.

Theogonia, æ, f. Θεογονία, Deorum origo. Hoc nomine extat opus Hesiodi, in quo Deorum genealogias explicat. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 14. Cum Hesiodi theogoniam interpretatur, tollit omnino insitas, perceptasque cognitiones Deorum.

Theologia, æ, f. *Teologia*, Ger. *verstand der schrifft Gottes*, Gal. *theologie*, Hisp. *teologia*, Θεολογία, scientia, quæ agit de Deo, & de rebus, quæ ad Deum proxime referentur, ut de Angelis, de mundi origine, & similibus. *Damasius in Lex. ad usum Delph.* roborat vocem hanc Varronis auctoritate. Non desunt exempla certa apud Auctores Sacros.

Theologicus, a, um, adject. *teologico*, ad theologiam pertinens, Θεολογικός, ut doctrina theologica, *Ammian. l.* 16. *c.* 6.

Theolŏgus, i, m. *Teologo*, Germ. *gelehrter der schrifft Gottes*, Gall. *theologien*, Hisp. *teologo*, Θεολόγος, qui circa Dei, & rerum divinarum contemplationem versatur. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 21. Principio Joves tres numerant ii, qui Theologi nominantur.

Theon, onis, m. Θέων, pictor Samius. *Quintil. l.* 12. ¶ Theon alter, insignis sculptor, unus ex illis quinque, qui Mausoleum cælavere. *Plin. l.* 35. *c.* 11. ¶ Theon alius, Philosophus Stoicus Antiochenus. Scripsit Apologiam Socratis. ¶ Theon alius, Philosophus Stoicus, Alexandrinus, qui ætate Augusti post Arium Philosophum emicuit. Scripsit in Physicam, & in artem Rhetoricam, & alia. ¶ Theon alius, Mathematicus Alexandrinus, sub Theodosio seniore. Scripsit de Astrologia, commentariosque in Ptolemæum, & Astrolabium parvum, & alia. ¶ Theon alius, Philosophus Smyrnæus. ¶ Theon alius, Sophista Alexandrinus, qui Ælius cognominatus est. Scripsit in Arte Rhetorica. ¶ Theon alius, Sophista Sidonius, tempore Constantini II. Præcepit in patria. ¶ Theon quoque Grammaticus, interpres Apollonii Rhodii. ¶ Theon item, Poeta quidam rabiosæ loquacitatis, petulantissimæque maledicentiæ. Unde factum est, ut Theonino dente rodi eum dicamus, qui conviciis lacessitur. *Acron in Hor. l.* 1. *ep.* 18.

Theoninus, a, um, Θεώνειος, quod ad Theonem maledicum Poetam spectat, ut dente Theonino rodere, idest conviciis, & maledictis lacessere. *Hor. l.* 1. *ep.* 18. *v.* 82. qui Dente Theonino cum circumroditur.

Theophănes, is, m. Θεοφάνης, Historicus Mitylenæus, scriptor rerum Pompeji Magni. *Cic. pro Arch. cap.* 10.

Theophrastus, m. 2. Θεόφραστος, Philosophus ex Ereso Lesbi oppido. Prius Tyrtamus appellatus est, deinde Euphrastus, & postremo Theophrastus, a Θεὸς, *Deus*, & φράσις, *elocutio*, ob oris, & eloquentiæ suavitatem quasi divinum, teste *Cic. in Orat. c.* 19. Fuit discipulus Aristotelis, & in schola successor. Lectitavit Platonem, audivit & Demosthenem. Visit Athenis, ibique scripsit de vegetabilibus, idest de plantis: item de legibus omnium civitatum: item librum de beata vita, in quo negat sapientem in tormentis beatum esse. Item de Rhetorica: Extant hodie tantum libri de plantis, conversi a Theodoro Gaza, & parva quædam opuscula. Habuit discipulos ad duo millia, excessitque admodum senex. Ejus meminit sæpissime *Cicero* in libris de Philosophia, & in Oratoriis.

Theopŏlis, f. 3. urbs Syriæ, ad Orontem fl. eadem, quæ Antiochia Magna, ita appellata a Justiniano Imp. idest urbs Dei, cum post ingentem terræmotum servata esset. *Steph.*

Theopompinus, vel Theopompius, a, um, adject. ad Theopompum pertinens. *Cic. Att. l.* 2. *ep.* 7. Itaque ἀνέκδοτα, quæ tibi uni legamus, Theopompino genere, aut etiam asperiora multo pangentur. Alii leg. *Theopompio*, a Græco Θεοπόμπειος: alii *Theopompeo*. Adde *in Orat. c.* 61.

Theopompus, i, Θεόπομπος, orator, & historicus, patria Gnidius, post Thucydidem & Herodotum gravissimus, idemque & maledicentissimus. Ejus memine-

re

m. Nepos in Alcib. c. 11. & *Quintil. l.* 10. *c.* 1.

Theorima, atis, n. Θεώρημα, speculatio, propositio speculativa, perceptio. Vox Græca est, & Græce usurpatur a *Cic. de Fato, c.* 6. at Latine a *Gell. l.* 1. *c.* 2. ubi ait Se in theorematibus tantum nugalibus oblectantes.

Theorematium, ii, n. diminutivum, parvum, seu breve theorema. *Gell. l.* 1. *c.* 13. Instructius deliberatiusque fore arbitramur theorematium hoc.

Theoretice, vel Theoretica ars, *la speculativa*, Θεωρητική, ars est, quæ positis ast in sola rerum inspectione, & contemplatione rerum, nullumque præterea actum exigit, qualis est Astrologia. Ita definit *Quintil. l.* 2. *c.* 18. (*al.* 21.) sed ipsam vocem Græcis literis scribit.

Theotocos, f. Θεοτόκος, quæ Deum peperit. Græca vox a Θεὸς, Deus, & τίκτω, pario: dicitur de una Maria Virgine. *Imp. Justinian. l.* 2. *Cod. tit.* 1. *leg. d.* Semper Virgo Maria, theotocos, seu Deipara.

Thera, f. 1. *Goes*, ins. maris Ægæi, apud Cretam, quæ, ut primum enata est, Calliste appellata fuit, teste *Plin. l.* 2. *c.* 87. juxta Diam, a qua Therasia postea avulsa est, proxima Anaphe. ¶ Thera item *Antimilo*, ins. maris Ægæi, apud Eubœam, & apud Meloo, Callimachi poetæ patria.

Theramenes, is, m. Philosophus Atheniensis, unus ex triginta Tyrannis. Cum a collegis multos insontes supplicio affici videret, ea de re conquerens, cum ceterorum omnium, tum præcipue Critiæ cujusdam, qui reliquos ut potentia, ita & immanitate antecedebat, odium in se concitavit, tandemque per calumniam circumventus, & innocens capitis damnatus est. Cum cicutam avide hausisset, quod reliquum erat, a poculo ejiciens, Propino, inquit, hoc pulchro Critiæ. V. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 40.

Theramnæ, f. 1. opp. Sabinorum, ex quo Appius Clausus, qui postea Claudius dictus est, originem habuit. ¶ Item oppidum Laconiæ, quod & Therapne dictum est. *Plin. l.* 4. *c.* 5.

Theramnæus, a, um, adject. a Theramnis. *Sil. l.* 8. *v.* 413. *Theramnæo a sanguine Clausi* Exultat rapidis Nero non imitabilia ausis. Loquitur *Silius* de Claudia familia, quæ originem habuit a Sabinis, qui cum Lacedæmonibus permixti erant.

Therapnæ, vel Terapnæ, arum, & *Terapne*, es, opp. Laconicæ, apud Eurotam & proximum Spartæ urbi, ubi Diana primum coli cœpit, teste *Solino*, patria Helenæ, Clytemnestræ, Castoris, & Pollucis. *Sil. l.* 6. *v.* 303. Misit Agenorem ductorem animosa Terapne. *Stat. l.* 3. *Theb.* Apollineasque Therapnas.

Therapnæus, vel Therapneus, a, um, adject. ad Therapnas pertinens. *Ovid. ep.* 16. *v.* 196. Rure Therapnæo nata puella. h. e. Helena. Penultima hujus vocis interdum a Poetis corripitur more Græcorum, apud quos etiam n liquida est. *Silius l.* 13. *v.* 43. Non unquam affirmat Therapnæis Ilion armis Cessurum.

Therasia, f. 1. *Santorini*, ins. Græciæ, in mari Ægæo, una Sporadum, circuitu 30. M. cum aliquot castellis, & vicis, a paucis habitata. *Plin. l.* 2. *c.* 87.

Theriaca, æ, vel theriace, es, f. *teriaca*, *triaca*, *tiriaca*, [illegible], Ger. *theriack*, Gal. *theriaque*, Hisp. *atriaca*, Θηριακή, Θηριακὰ, genus medicamenti compositi ex multis simplicibus adversus venena. Dicta est a Θηρίον, quod etsi universe notet feram, tamen & speciatim accipitur pro serpente, sive quia a viperæ carne fiat, sive quod remedium sit adversus serpentes, & generatim adversus venena. *Plin. l.* 20. *c. ult.* Serpilli duum denariorum pondus, opopanacis, & milii tantundem singulorum, trifolii pondus denarii, anethi, & fœniculi seminis, & anisi, & apii denariorum senum singulis generibus, ervi farinæ duodecim. Hæc tusa, cribrataque vino, quam potest, excellenti digeruntur in pastillos, victoriati pondere. Ex his singuli dantur ex vini mixti cyathis ternis. Hac theriaca magnus Antiochus Rex adversus omnia venena usus traditur. Adde *l.* 29. *c.* 1. & 4. ¶ Theriace item, genus vitis in Thasso, seu Thaso insula Thraciæ in mari Ægæo, cujus vinum venenis resistit. *Plin. l.* 14. *c.* 18. Apud eosdem vitis theriace vocatur, cujus & vinum, & uva contra serpentium ictus medetur.

Theriacus, a, um, adject. a theriaca, ut theriaci pastilli, apud *Plin. l.* 29. *c.* 4.

Therioma, atis, n. Θηρίωμα, genus quoddam ulceris, quod interdum per se nascitur, interdum ulceri ex alia quapiam causa facto supervenit, colorem habet lividum, vel nigrum, odorem fœdum, humoreque manat muco simili. *Cels. l.* 5. *c.* 28. *n.* 3.

Therionarca, Θηριονάρκη, herba torporem afferens serpentibus. *Plin. l.* 24. *c.* 17. & *l.* 25. *c.* 9.

Theriotrophium, Θηριοτροφεῖον, locus ubi feræ conclusæ aluntur. Vox Græca & Græce usurpata a *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 13.

Theristrum, i, n. Θέριστρον, vestis muliebris æstiva, teste *Polluce*, *l.* 7. *c.* 13. & *Isidor. l.* 19. *c.* 25. a Θερίζω, *æstatem transigo*, quod a Θέρος, *æstas*, cui contrarium χειμάστρον, *vestis hyemalis*, a χειμὼν, *hyems*, *tempestas*, ut idem copiose docet capite. *Tertull. de Pall. c.* 5. Qualis ille Hercules in theristro Omphales.

Thermæ, arum, f. pl. *bagni*, *stufe*, Ger. *warme bader von natur*, Gall. *bains*, Hisp. *banos*, Θερμαὶ, loca, quæ aquis sponte calentibus ad lavandum, aut sudorem provocandum apta erant, ut in Bajis, & in Aponi fonte. Hinc Thermæ vocantur quædam oppida prope istiusmodi calidas aquas sita, ut Thermæ in Sicilia in ora Meridionali inter Agrigentum, & Lilybæum, hodie *Sacca*, vel *Xacca*: item Thermæ altera in eadem regione, in Ora occidentali, ad Himeram fluvium, hodie *Termine*. ¶ Sæpe usurpatur de balneis structilibus, in quibus calefit aqua fornacibus. *Martial. l.* 7. *ep.* 33. Thermæ Neronianæ, h. e. extructæ a Nerone.

Thermæus sinus, idem qui Thermaicus. *Tacit.* 5. *Ann. c.* 10.

Thermaicus sinus, *Golfo di Salonichi*, sinus maris Ægæi, in Macedoniam extensus, in cujus intimo recessu ad Bor. Thessalonica urbs sita est, olim antea Therma. Extenditur a Mer. in Sept. & in eum se exonerant Axius, Peneus, Chabrus, Haliacmon, & aliquot alii fluvii. *Plin. l.* 4. *c.* 10.

Thermanticus, a, um, adject. calefaciendi vim habens, a Θερμαίνω, *calefacio*. *Apul. de herb. c.* 120. Menta virtutem habet thermanticam.

Thermapala ova, Θερμαπαλὰ ὠὰ, ova calida, & mollia. *Theodor. Priscian. l.* 2. *cap.* 10.

Thermefacio, is, feci, factum, a. 3. est in thermis calefacere, vel simpliciter calefacere. *Plaut. Stich.* 1. 3. 97. (*al.* 2. 1. 97.) Jam ne exta cocta sunt, quod thermefecerat? Ita est in quibusdam Lexicis. At optimæ editiones sic habent: *Jam ne exta cocta sunt? quot agnos feceras?*

Thermimus, a, um, adject. ut Therminum oleum, quod a lupinis factum est, qui Thermini a Dioscoride appellantur. *Plin. l.* 23. *c.* 4.

Thermitanus, a, um, adject. ad Thermas Siciliæ oppidum pertinens. *Cicer. Ver.* 4. *c.* 33. & 34.

Thermodon, ontis, *Pormon*, Θερμώδων, fl. Cappadociæ, qui in mare Euxinum inter Themiscyram ad Occ. & Polemonium ad Or. prolabitur. Eum Amazones incoluere. *Virg.* 11. *Æn. v.* 659. Quales Threiciæ cum flumina Thermodontis Pulsant, & pictis bellantur Amazones armis. Quidam putant legendum *Thermodontis* a recto *Thermodone*, quod tamen minus placet, cum in Græco fere semper legatur Θερμώδων, trisyllabum. *Ovid.* 4. *de Pont. eleg.* 10. Et tu fœminea Thermodon cognite turma.

Thermodonteus, a, um, quod ad Thermodontem spectat. *Prop. lib.* 3. *eleg.* 13. Thermodonteis turba lavetur aquis. ¶ Legitur & Thermodontæus per æ diphthongum.

Thermodontiacus, a, um, adject. Thermodonteus. *Ovid.* 9. *Metam. v.* 189. Thermodontiaco cælatus balteus auro.

Thermodontius, a, um, adject. Thermodonteus. *Senec. Herc. Fur. v.* 245. Thermodontia gens. *Id. in Herc. Oet. v.* 21. Hostis Thermodontia.

Thermopolium, ii, n. Θερμοπώλιον, caupona, ubi calida potoria venduntur, a Θερμὸς, *calidus*, & πωλέω, *vendo*. Nam calida olim in deliciis erant. Qua de re vide, quæ fuse notavit *Fulvius Ursinus Append. de Triclinio*, & *Lipsius l.* 1. *Elect. c.* 4. *Hieron. Mercurial. lib.* 2. *Var. Lect. cap.* 8. & alii. *Plaut. Curc. a.* 2. *sc.* 3. *v.* 13. Tum isti Græci palliati, capite operto qui ambulant, quos sem ex valeas hibentes in thermopolio. Ubi tamen in *Hermopolio* legi posset. Nam id in codice veteri reperit *Camerarius*, & suspicatur, Ἑρμῆν, sive Mercurium, cum præsit mercibus, cauponarum quoque Deum fuisse, ac fortasse effigiem ejus cauponis præponi solere, indeque dicta *Hermopolia*. *Id. Trinum.* 4. 3. 6. Satin' in thermopolio condalium es oblitus, postquam thermopotasti gutturem? Adde *Rud.* 2. 6. 45.

Thermopoto, as, a. 1. calida bibo. *Plaut. Trin.* 4. 3. 6. Postquam thermopotasti gutturem. h. e. calida potione gulam oblectasti.

Thermopylæ, arum, f. pl. *Bocca di Luppo*, al. *Scolos*, al. *Termenos*, angustiæ Oetæ M. in Thessalia ubi ex Phthiotide in Phocidem transitus est, 25. pedum tantum spatio, prope sin. Oetæum, seu Maliacum. Dictæ sunt a Θερμαῖς, *calidus*, & πύλη, *porta*, quia ibi sunt calidæ Herculi consecratæ. Juxta has erat conventus frequens totius Græciæ Ratis diebus. Ibi Leonidas Spartanorum Rex cum quatuor millibus militum partim ex Spartanis, partim ex sociis, adversus quingenta millia, & amplius Persarum duce Xerxe Rege triduum dimicavit, quarta die, dimissis sociis, cum sexcentis Spartanorum in hostium castra irrupit, per omnia castra victor vagatus est, cecidit, stravit omnia, tandem cum suis inter ingentes stratorum hostium catervas interiit. *Cic.* 1. *Tusc.* & *Justin. lib.* 2. *cap.* 11.

Thermospodium, ii, n. Θερμοσπόδιον, vas cinere calido plenum, in quo deponuntur ea, quæ frigescere nolumus. *Apic. l.* 4. *c.* 2. In Thermospodio apponere.

Thermulæ, arum, f. parvæ thermæ. *Martial. l.* 6. *epigr.* 42. Etrusci nisi thermulis laveris.

Therodamas, antis, Scythiæ rex fuit, qui ne per insidias occideretur, leones humano sæginatos sanguine in sui corporis custodiam alebat, quo sæviores eos haberet, si quando opus esset. Ejus meminit *Ovid.* 1. *de Pont. eleg.* 2.

Therodamanteus, vel Thermmedonteus, a, um, adject. a Therodamante, vel Theromedonte. *Ovid. in Ibin. v.* 383. Therodamanteos ut qui sensere leones.

Thersites, æ, m. Θερσίτης, Græcorum omnium fœdissimus, quem Achilles sibi procaciter conviciantem pugni ictu interfecit. Hujus insignis deformitas ab *Homero l.* 2. *Iliad.* graphica expressa effecit, ut cum hominem vehementer fœdum significare velimus, Θερσίτου ἀσχίωνα, idest Thersitæ faciem, eum habere dicamus. *Juven. sat.* 8. Malo, pater tibi sit Thersites, dummodo tu sis Æacidæ similis. ¶ Apud *Senec. l.* 3. *de ira c.* 23. Thersites pro homine conviciatore, & maledico ponitur.

Thesaurarius, a, um, Θησαυρικὸς, quod ad thesaurum spectat. *Plaut. Aul.* 2. 8. 25. Confige sagittis fures thesaurarios.

Thesaurensis, is, m. thesaurorum custos, unus ex officialibus præsidis thesaurorum. *l.* 2. *Cod. de palat. sacr. largit.*

Thesaurochrysonicochrysides, Θησαυροχρυσονικοχρυσίδης, fictum, a *Plaut. Capt. a.* 2. 35. nomen ad notandum prædivitem, & avarum hominem: conflatum est autem a vocibus Θησαυρὸς, *thesaurus*, κρύπτω, *abscondo*, ὄνυξ, *unguis*, & χρυσὸς, *aurum*, quasi eum significet, qui thesaurum auri unguibus, & formula congerit, & abscondit.

Thesaurus, i, m. *tesoro*, [illegible], Ger. *schatz*, Gal. *tresor*, Hisp. *tesoro*, Θησαυρὸς, aurum, vel argentum aliquo loco reconditum. *Cic. de Divin. l.* 2. *c.* 65. Respondit conjector, thesaurum defossum esse sub lecto. *Virg.* 1. *Æn.* Veteres tellure recludit Thesauros, ignotum argenti pondus, & auri. ¶ Sæpe accipitur pro repositorio, seu conditorio cujuscunque rei. *Vitruv. lib.* 5. *c.* 7. *ad fin.* In his operibus thesauri sunt civitatibus in necessariis rebus a majoribus constituti. *magazzini*. *Cic.* 1. *de Orat. c.* 5. Quid dicam de thesauro rerum omnium memoria? *Id. in Partit.* Qui illos locos tanquam thesauros aliquos argumentorum notatos habebit. *Plin. l.* 10. *c.* 72. Condit in thesauris maxillarum cibum. ¶ Sumitur etiam in malam partem, pro copia, & abundantia. *Plaut. Merc.* 1. 2. 5. Tu quidem thesaurum huc apportasti mali. *Id. in suppolit. Amph. scena, quæ incipit.* Quis tam vasto. *v.* 13. & *afferunt a Non.* 1. 6. *n.* 44. Hunc qui domi uxorem meam impudicitia impertivit, per quem teneo thesaurum stupri. h. e. per quem stupra multa fiunt in domo mea.

Theseis, idis, Θησηΐς, poema Thesei gesta complectens. *Juven. sat.* 1. Vexatus toties rauci Theseide Codri.

Theseus, i, dissyllabum, Θησεὺς, filius Ægei Regis Athenarum, & Æthræ, nepos Pandionis. In fabulis est, filium fuisse Neptuni. Dum esset adolescens, opera Medeæ novercæ pene veneno periit. Sed post mortem patris ad Regnum evectus, tam multa digna memoratu peregit, ut inter plures Hercules unus connumeretur. Debellavit Amazones una cum Hercule, earumque Reginam Hippolytam cepit, quam in Græciam duxit, & accepit in uxorem, ex qua Hyppolytum genuit. Creontem Regem Thebarum Argivos in bello cæsos sepeliri prohibentem interfecit. Oppressit terribilem taurum in Attica, apud Marathonem, idest eum, quem Hercules in Creta domuerat, & in Græciam adductum Atticæ immiserat. Minotaurum in labyrintho occidit, & incolumis ex eo evadens Ariadnæ Minois filiæ opera, quæ ei fili glomerem dederat, quo vias signaret, eam, sororemque ejus Phædram secum abduxit, sed relicta Ariadna in Chia ins. sibi conjugio Phædram copulavit. Debellavit Centauros. Scyronem, Procrusten, & Schinia latrones Atticæ neci dedit. Thebas domuit. Pirithoum præcipua coluit amicitia, quocum descendit ad Inferos, idest in Molossam reg. Epiri, ad rapiendam Proserpinam, sed occiso Pirithoo, ipse captus est, & aliquandiu in vinculis a Plutone detentus, donec ab Hercule, qui illum summa prosequebatur benevolentia, liberaretur. Primus instituit Athenis Panathenæa, hoc est communem celebritatem in honorem Minervæ, quæ Græce Ἀθηνᾶ nominatur. Idem in Isthmo funebres ludos instituit. Tres illi optiones Neptunus dedit, ille autem diversis temporibus optavit, ut Minotaurum conficeret, ut sibi ad Inferos daretur aditus, ut Hippolytum filium, qui a Phædra noverca ejus amore capta, & rejecta falso accusatus fuerat, quod se de stupro interpellasset, occideretur. Igitur optavit interitum filii sibi de noverca suspecti, & promissum a Neptuno exegit. Sed filii interitu impetrato in maximos luctus incidit. Postremo jam senior, tot, tantisque rebus gestis, Regno, patriaque pulsus, in insulam Scyrum navigavit, ubi periit, interemptus a Lycomede (al. Nicomede) vel ex loco edito post cœnam deambulando delapsus, ut quidam volunt. Apud Inferos ex pœnæ genere cruciari traditur, ut saxo affixus perpetuo sedeat, nec relevare se possit. *Virg. Æn.* 6. Sedet, æternumque sedebit Infelix Theseus. ¶ In genitivo singulari *Theseos* Græca positione dixit *Ovid.* 8. *Metam. v.* 268.

Theseus, a, um, adject. ad Theseum pertinens. *Ovid.* 1. *Trist. eleg.* 3. *v.* 66. O mihi Thesea pectora juncta fide! h. e. antiqua, firma, qualis fuit Thesei in Pirithoum. Ceterum Theseus *perfidus* etiam dicitur ob desertam Ariadnam, quam se ducturum promiserat. ¶ Thesei favi, usurpantur a *Martiale* pro melle Attico calcheis nimæ, *l.* 4. *epigr.* 13.

Thesidæ, arum, m. pl. Athenienses, ita dicti a Theseo Rege. *Virg.* 2. *Georg. v.* 383. Præmiaque ingentes pagos, & compita circum Thesidæ posuere.

Thesides, æ, m. Θησείδης, Hippolytus Thesei filius. *Ovid. ep.* 4. *v.* 65. Thesidea, Theseosque duas rapuere sorores.

Thesis, is, f. Θέσις, positio. Græca vox est, Græcisque litteris plerumque scribitur. Apud Rhetores sumitur pro quæstione, sive argumento disputationis, quod etiam thema dicitur, *questione*. Sed per excellentiam sic nominatur quæstio infinita, idest incerta, indeterminata, universalis, ejusmodi sunt, An animi hominum sint immortales: An res urbanæ bellicis rebus dignitate antecellant, &c. Differt ab Hypothesi, quæ Latine causa, vel controversia vocatur; quia hypothesis est quæstio finita, quæ versatur circa certas personas, tempora, loca, actiones, negotia, ejusmodi sunt, quæ in foro, & in senatu aguntur, e. g. an Milo Clodium jure occiderit. *Cicer. in Top.* Quæstionum duo sunt genera, alterum infinitum, alterum definitum. Definitum est, quod ὑπόθεσιν Græci, nos causam. Infinitum, quod Θέσιν illi appellant, nos propositum possumus

funus nominatur. Causa certis personis, locis, temporibus, actionibus, negotiis cernitur, aut in omnibus, aut in plerisque eorum. Propositum cut in aliquo eorum, aut in pluribus, nec tamen in maximis. Itaque propositum pars causæ est. *Senec. in proœm. lib. 1. controv.* Controversias, quas theses vocabant. ¶ Præterea thesis, secundum *Donatum*, appellatur Figura, quæ distinguendæ sunt orationes per commata, idest subdistinctiones; per cola, idest membra, per periodos, quæ finita sententia puncto notantur. Dicta est thesis, seu positio, seu positura, ut ajunt, quia punctis positis convenienter denotat sensuum partes, vel quia ibi vox pro intervallo dictionis deponitur.

Thesmophoria, orum, n. Θεσμοφόρια, festum Cereris, quæ Græce dicitur *Thesmophora*, quasi legifera, seu legislatrix. Prima enim Ceres leges invenisse proditur, quia ante frumentum a Cerere inventum homines sine lege vagabantur, ex agrorum autem divisione primo nata sunt jura, uti docent *Macrob. l. 3. Saturn. c. ult.* & *Serv. ad Æn. 4. v. 58.* qui & vocem ipsam usurpant. ¶ Alia similiter dicuntur Græce *Mysteria Magna*, & Latine *Initia Magna*. Instituta sunt ab Erechtheo Rege. Fiebant in Eleusine, mense Boedromione, idest Augusto. *Arnob. l. 5. adv. Gentes*, & *Sigon. de Rep. Athen. l. 1. c. 4.* ¶ Factum & *Thesmophoria*, sive *Mysteria*, sive *Initia parva*, quæ postea Theseus instituit, ut eis Herculem, tum forte hospitem suum, initiaret. Hæc celebrabantur mense Anthesterione, idest Novembri, al. Aprili.

Thespiacus, & Thespius, a, um, adject. ad Thespias pertinens, ut Thespia moenia, *Valer. Flac. l. 2. v. 477.* & moenia Thespiaca, *Id. ibid. v. 93.*

Thespiades, dum, f. Θεσπιάδες, Musæ, seu Nymphæ, a Thespiis opp. Bœotiæ, quod incolebant. *Var. l. 6. L. L.* & *Valer. Flac. l. 1. v. 368.*

Thespiæ, arum, f. Thespia, *Tespe*, Θεσπιαί, urbs Bœotiæ, in lim. Phocidis, prope Heliconem M. ad Austr. Crissæum sinum versus, satis ampla, media fere inter Copaidem lac. ad Bor. & Corinthiacum sin. ad Mer. Ibi fons, qui mulieribus conceptus repræsentat, teste *Plin. l. 31. c. 2.* Fuit etiam ibi celebre Cupidinis signum a Praxitele factum, Thespiensibusque dono datum a Glycera eorum cive. *Cic. 6. Ver. c. 60.* ¶ Thespiæ item, opp. Magnesiæ prov. Thessaliæ. *Plin. l. 4. c. 9.*

Thespienses, ium, Thespiarum incolæ. *Cic. 6. Ver. c. 60.*

Thespis, m. 3. primus Poeta tragicus apud Athenienses. *Horat. in Arte*, v. 276. Ignotum tragicæ genus invenisse Camœnæ Dicitur, & plaustris vexisse poemata Thespis.

Thespius. V. Thespiacus.

Thesproti, m. 2. pop. Thesprotiæ. *Lucan. lib. 3. v. 179.* Thesproti, Dryopesque ruunt, quercusque silentes.

Thesprotia, æ, f. Thesprotis, *Vajalizza*, regio Epiri, Chaoniæ proxime, ad oram lit. contra Corcyram ins. cujus urbs Buthrotum. *Plin. in proœm. l. 4.*

Thesprotis, idis, f. *Avien. in Arat. v. 384.* ortus Thesprotide terra.

Thesprotius, a, um, adject. ad Thesprotiam pertinens, ut Thesprotius sinus, apud *Liv. l. 8. c. 24.* qui hodie dicitur *Golfo di Butrinto*.

Thessali, m. 2. pop. Thessaliæ. *Cic. pro Cluent.* ¶ Maleficiis addicti fuisse, a Medea superstitiones, & veneficia edocti, traduntur. Hinc *Plautus Amph.* 4. 3. 9. veneficum appellat Thessalum: & *Thessala* vox pro incantamento accipitur ab *Horat. Epod. 5.*

Thessalia, æ, f. *Thessalia*, *Janna*, *Comenolitari*, *Tamenestia*, *Lamina*, pars ampla Regni Macedoniæ, quanquam distincta a Macedonia propria, ad sin. Pelasgicum, & Meliacum. Habet a Sept. Pieriam M. quo sejungitur a Macedonia, a Mer. Helladem, sive Græciam proprie dictam, idest reg. Bœotiam, ab Occ. Epirum, ab Or. mare Ægæum. Ora Thessaliæ inter Penei fl. ostia ad Bor. & Thermopylas ad Austr. continetur. Montibus Olympo, Ossa, Pelio, Pieria ad Bor. Othri, & Oeta, ad Mer. Pindo ad Occ. cingitur. Dicta est a Thessalo Æmonis, vel Jasonis, & Medeæ filio. Plura etiam alia habuit nomina apud veteres, semper a Regibus cognominata. Dicta enim est Æmonia, Æstiæotis, Pelasgia, Argos Pelasgicum, Hellas, Dryopis. Olim etiam Pyrrhæa dicta est, teste *Strabone lib. 10.* a Pyrrha Deucalionis uxore. ¶ In Thessalia montes 24. sunt, quorum nobilissimus Pierius, parens, domusque Musarum, Olympus, Pelion, Ossa, Gigantum bello memorati, Pindus, & Othrys, Lapitharum sedes. ¶ Flumina in ea, ut scribit *Herodotus*, sunt Apidanus, Enipeus, Onochonus, Pamisus, Peneus, Phœnix. ¶ In ea diluvium sub Deucalione contigit, stagnante Peneo fl. quod majorem partem populorum Thessaliæ absumpsit, paucis, qui ad montium culmina sese receperant, conservatis, inter quos Deucalion cum uxore Pyrrha Parnassum petiere, mitibusque ad se confugientes per summa Parnassi juga benigne fovebat, propter quod dictus est genus humanum reparasse. ¶ Herbas veneficas producit. ¶ Hic primum equi domari cœperunt. De his omnibus V. *Plin. l. 4. c. 7. & 8.*

Thessalicus, & Thessalius, a, um, adject. ad Thessaliam pertinens, ut Thessalica clades, *Lucan. l. 6. v. 62.* h. e. qua Pompejus in campis Thessalicis a Cæsare est afflictus. Thessalium decus, *Gratius in Cyneg. v. 128.*

Thessalis, idis, f. eadem quæ Thessalia. *Lucan. l. 6.* ¶ Item regio Hellesponti. *Plin. l. 5. c. ult.* ¶ Est etiam adjectivum femininum, idem ac Thessalica. *Ovid. 12. Met. v. 190.* Thessalidum virgo pulcherrima. *Id. Heroid. epist. 13. v. 112.* Thessalis ero.

Thessalius. V. Thessalicus.

Thessalonica, æ, f. *Salonichi*, urbs Macedoniæ, in intimo recessu sinus Thermaici, etiamnum ampla, populosa, dives, emporium amplum, cum portu capacissimo, ad ostia Echedori fl. Primum a Cassandro condita dicitur, & *Halia* appellata. Thessalonicæ autem nomen a Philippo Amyntæ filio accepit, cum ille in ejus agro Thessalos ingenti clade profligasset. *Plin. l. 4. c. 10.* *Claudian. l. 2. in Rufin. v. 179.* Murosque subibat, Thessalonica, tuos.

Thessalonicenses, ium, Thessalonicæ incolæ. *Cic. de provin. Consul. c. 2.*

Thessalus, a, um, ad Thessaliam pertinens. *Stat. 2. Achil. v. 382.* Thessalus senior. *h. e.* Chiron. *Claudian. de laudib. Serenæ, v. 13.* Thessala Alcestis.

Thestiadæ, um, m. Thestii filii Toxeus, & Plexippus. *Ovid. 8. Met. v. 434.* Thestiadæ clamant.

Thestiades, dum, f. Θεστιάδες, quinquaginta Thestii filiæ ab Hercule una nocte compressæ. quarum natu maxima, & minima geminos pepererunt, ceteræ singulæ marem. *Suid.* & *Pausan.*

Thestias, adis, patronym. femin. Althæa Thestii filia, & Meleagri mater. *Ovid. l. 3. Trist. eleg. 6.* cremasse suum fertur sub stipite natum Thestias.

Thestius, ii, m. filius Parthaonis ex Calydonie Nympha, al. ex Althæa, pater Toxei, & Plexippi. *Bocc. l. 9. Gen. c. 13.* ¶ Alius hoc nomine fuit Erechthei, vel ut alii volunt, Teuthrantis filius, cujus quinquaginta filias Hercules una nocte gravidas fecit. *Diodor. l. 5.*

Thestor, oris, m. Θέστωρ, pater Calchantis.

Thestorides, æ, m. 1. Calchas filius Thestoris. *Ovid. 12. Metam. v. 18.* At veri providus augur Thestorides, Vincemus, ait.

Theta, n. 2. Θῆτα, nomen literæ Græcæ, quæ apud nos valet *th* aspiratam. Hæc in Græcorum judiciis nota erat condemnationis, quemadmodum apud Latinos C, quod ea sit prima litera in dictione Θάνατος, mors. Huc allusit *Persius sat. 4. v. 13.* Et potis es vitio nigrum præfigere theta.

Thetis, tis, & tidis, f. filia Nerei Dei marini, uxor Pelei regis Thessaliæ, mater Achillis. *Horat. l. 4. od. 6.* Filius quamvis Thetidis marinæ. *Plaut. Epid. 1. 1. 33.* Tum illa prognatus Theti, sine, perdat. *Stat. 1. Achil. v. 80.* Ne patere Dardaniam frustra, Theti, mergere classem. Metonymice ponitur pro mari. *Virg. Ecl. 4. v. 32.* Tentam Thetim ratibus. ¶ Alia est *Thetis* (quæ rectius *Tethys scribitur*) Cæli & Vestæ filia, uxor Saturni, nempe hujus ævi, mater Doridis, quæ Thetin genuit. De utraque est locus *Catulli*, ubi etiam differentem syllabarum quantitatem videre est, *carm. 64. de nupt. Pel. & Thet. v. 28.* Te ne Thetis tenuit pulcherrima Neptunine? Te ne suam Tethys concessit ducere neptem?

Theumesius, vel Teumesius, a, um, adject. a Theumeso monte, & ponitur pro Thebano, ut Theumesius juvenis. h. e. Polynices Thebanus, *Stat. l. 1. Theb. v. 331.* ¶ Theumesius amnis est Ismenus, qui prope eum montem fluit. *Id. 9. Theb. v. 462.*

Theumesus, seu Teumesus, m. 2. mons Bœotiæ, in Hellade, seu Græcia proprie dicta, apud Thebas, ubi Hercules leonem interfecit, quemadmodum & alium in Argia regione Peloponnesi, in sylva Nemeæa. ¶ Item fl. Thessaliæ, cum Theumesa opp.

Theutoni. V. Teutoni.

Thia, æ, Θεία, insula in mari Cretico, una Sporadum, quam suo tempore emersisse scribit *Plin. l. 2. c. 88. & l. 4. c. 12.*

Thicis, m. 3. vel Thichis, *Ter*, *Terb*, Thera, *Ter*, *Tera*, fl. Hispaniæ Tarr. in Catalonia, qui ex Pyrenæis montibus ortus, in Mer. labitur versus Ausam, deinde in Or. tendens, Gerundam rigat, & in mare Medit. se exonerat. ¶ Item *le Tech*, fl. Galliæ Narb. in Com. Ruscinonensi. Oritur ex Pyrenæis montibus, in lim. Ceretaniæ, Ceretumque rigat, & paulo infra Helenam mari Med. miscetur.

Thisbe, es, f. 1. Hyantis, Ogygia, *Janiga*, opp. medit. Bœotiæ, sub Helicone M. haud procul ab ora sinus Crissæi, & a Thespiis, inter Creusam, & Thespias. Ibi columbarum copia. *Plin. l. 4. c. 7.*

Thisbeus, a, um, adject. ut Thisbeæ columbæ, *Ovid. 11. Met. v. 300.*

Thlasiæ, arum, m. spadones, quibus non evulsi, sed fracti sunt testiculi, θλαδίαι, a θλάω, frango. *l. 128. Dig. de verb. signific.* ¶ In singulari numero est Thlasias, æ, Græce θλασίας. ¶ Dicitur & *Thladias*, nam & Græce θλαδίας legitur.

Thlaspe, vel Thlaspi, n. indeclin. θλάσπι, herba est duorum generum: unum angustis foliis digitali longitudine, cauliculo semipedali, peltarum specie, semine incluso lenticulæ effigie, nisi quod infringitur, unde & nomen (nempe a θλάω *frango*) flore albicanti: alterum latis foliis, radice magna. *Plin. lib. 27. cap. 13.*

Thlibias, æ, m. θλιβίας, spado, cui attriti sunt testes, a θλίβω, tero. *l. 128. ff. de verb. signif.*

Thoanteus, a, um, adject. a Thoante, ut Diana Thoantea apud *Valer. Flac. l. 8. v. 208.* id est Taurica, cui hostias humanas sacrificabant.

Thoantias, adis, f. Hypsipyle filia Thoantis. *Ovid. Heroid. ep. 6. in fine.* Hæc ego conjugio fraudata Thoantias oro.

Thoas, antis, m. Θόας, Rex Tauricæ Chersonesi, ad quem delata est Iphigenia Agamemnonis filia, & ab eodem Dianæ Tauricæ sacris præfecta. Hunc postea occidit Orestes, a sorore adjutus, cum illum quoque Thoas Dianæ aræ destinasset. *Ovid. l. 3. de Pont. eleg. 2.* Regna Thoas habuit Mæotide clarus in ora, Nec fuit Euxinis notior alter aquis. ¶ Thoas alter, filius Liberi Patris ex Ariadne Minois filia, pater Hypsipyles, Rex Lemni ins. Cum ceteræ omnes Lemni mulieres viros suos, & parentes trucidarent, solus a filia servatus est, & clam navi impositus, in Chium ins. pervenit. *Ovid. 7. Metam.* ¶ Thoas item, filius Jasonis ex Hypsipyle filia Thoantis Regis Lemni, frater Eunei. Profectus est ad bellum Trojanum, cum Adrasto Rege. *Bocc. lib. 13. Gen. cap. 27.*

Thoes, m. 3. Θῶες, genus luporum. *Plin. lib. 8. c. 34.* Nam thoes (luporum id genus est procerius longitudine, brevitate crurum dissimile, velox saltu, venatu vivens, innocuum homini) habitum, non colorem mutant, per hyemes hirti, æstate nudi. ¶ Sunt, qui istos lupos cervarios nominant. Gloss. vet. *Lupus cervarius.* Θώς. Sed *Plinius* de thoe, & lupo cervario distinctis agit locis. Alii panthetis accensent. Sane *Scholiastes Homeri in 10. & 13. Iliad.* Θῶας exponit μικροπάνθηρας, quasi dicas, *minutos pantheras.* *Varinus* utrumque animal jungit: Nam et Θὼς ὁ λυκοπάνθηρος. Et favet *Oppianus*, qui thoem ex coitu lupi, & pardalis nasci ait. *Hesychius*, voce Θῶες, ait, generari ex hyena, & lupo. Ac similiter *Suidas* Θῶες: Nam per ω scribit. Apud Poetas tamen non aliter, quam per ο, reperias.

Tholus, m. 2. Θόλος, testudo ædificii, opus testudinatum, umbilicus testudinis in templis, ex quo donaria suspendi solebant. *Servius* ad illud *Virg. 9. Æn. v. 408.* Si qua tuis unquam pro me pater Hyrtacus aris Dona tulit, si qua ipse meis venatibus auxi, Suspendive tholo, aut sacra ad fastigia fixi: Tholus, *inquit*, proprie est veluti scutum breve, quod in medio tecto est, in quo trabes coeunt, ad quod dona suspendi consueverant. Alii tholum ædium sacrarum dicunt genus fabricæ Vestæ, & Panthei. Alii tectum sine parietibus columnis subnixum. Ædes autem rotundas tribus Diis dicunt fieri debere, Vestæ, Dianæ, Herculi, vel Mercurio. Hæc *Serv.* ¶ Pro genere ædis rotundo, & curvo tecto, quod Itali *cupola* dicunt, usurpare videtur *Ovid. 6. Fast. v. 282. de rotundo Vestæ Templo* Par facies templi: nullus procurrit in illo Angulus; a pluvio vindicat imbre tholus. *Et v. 296.* Mox didici curvo nulla subesse tholo. Apud *Varron.* quoque *l. 3. R. R. c. 5.* tholus dicitur tectum hemicyclii figura curvatum, columnisque pro parietibus sustentatum. Adde *Vitruv. l. 4. c. 7.* & ibid. *Bald. in Lex.*

Thomix, icis, f. Θῶμιξ, Græco nomine, inquit *Festus*, appellantur restes ex cannabe impolita, & sparto leviter torto. *Lucil. ibid.* Indimus ei thomices cannabinas. ¶ Fulcilli quoque, quos in collo habent, qui hujusmodi restes ferunt, ne lædantur, thomices dicuntur. *Opilius Aurelius ibid.*

Thoracatus, a, um, θωρακοφόρος, qui thorace indutus est. *Plin. l. 35. c. 10.* Parrhasius pinxit navarchum thoracatum. *Id. l. 37. c. 9.* Formatamque inde effigiem Neronis thoracatam.

Thorax, acis, m. *corazza*, *petto*, [illegible], Ger. *brust*, Gal. *poitrine*, Hisp. *hueco*, *pecho*, θώραξ, pectus, totum illud corporis spatium, quod duodecim costis utrimque circumscribitur, & pertinet anteriore quidem parte ad pectorale os, & septum transversum, declinat vero posteriore ad spinam duodecim vertebris circumscriptam. *Plin. l. 27. c. 7.* Absynthium thoracem purgat cum iride sumptum. ¶ Accipitur item pro quovis munimento pectus tegente, sive illud laneum sit, sive ferreum, sive ex alia materia confectum, *corazza*, *pettorale*. *Virg. 10. Æn. v. 337.* Thoraca simul cum pectore rupit. *Suet. in Aug. cap. 82.* Hieme quaternis cum pingui toga tunicis, & subucula thorace laneo, & feminalibus, & tibialibus muniebatur.

Thos, is. V. Thoes.

Thot, nomen Jovis quinti apud Ægyptios, a quo & primum suum mensem appellaverunt. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 22.*

Thous, i, Θόος, nomen canis apud *Ovid. 3. Met. vers. 220.* a θέω curro, vel a θοός velox.

Thraca, æ, f. idem ac Thracia, Θρᾴκη. *Virg. 12. Æn.* Gemit ultima pulsu Thraca pedum. ¶ Adjective pro Threicia. *Valer. Flac. lib. 2. v. 204.* qua primus Athos, & Pontus, & ingens Thraca palus.

Thrace, es, f. eadem quæ Thracia, Θρᾴκη. *Horat. l. 3. od. 25.* Hebrum prospiciens, & nive candidam Thracen.

Thraces. V. Thrax.

Thracia, æ, f. *Tracia*, *Romania*, *Rumelia*, regio ampla Europæ. Terminatur a Sept. Hæmo M. quo a Mœsis sejungitur, a Mer. mari Ægæo, ab Occ. Strymone fl. quo secernitur a Macedonia, ab Or. Ponto Euxino, Bosphoro Thracio, Propontide, & Hellesponto. Dicta est a Thrace Martis filio. Aliqui putant dictam esse ab asperitate, nempe a τρηχύς, *asper*, *durus*, *agrestis*. Est enim regio, ut *Pomponius* scribit, nec cœlo, nec solo tractabilis, &, nisi qua mari propior est, infecunda, frigidaque. Habet item feros homines, asperam cultu. Olim dividebatur in duas partes, in Thraciam cis Rhodopen, & in Thraciam trans Rhodopen. Postea divisa fuit in quatuor provincias, Thraciam proprie dictam ab Occ. Hæmimontum ad Bor. Rhodopen ad Mer. & Europam ad Or. versus Constantinopolim. Olim etiam divisa fuit in quinquaginta strategias, ut auctor est *Plinius*. V. *Cluver. l. 4. c. 13.* ¶ Fluvii celebres sunt,

Nestus,

Nessus, seu Nestus, Hebrus, Athyras, Bathynias. *Cluver. l. 4. c. 14.* ¶ In montibus Hæmus, Rhodope, & Orbelus Principatum tenent. *Id. ibid.* ¶ In ea Mars ubique colebatur, sicut & apud Getas, unde *Odrysius* dictus est.

Thracius, a, um, quod est ex Thracia. *Virg. 5. Æn. v. 565.* Quem Thracius albis Portat equus bicolor maculis. *Plin. l. 4. c. 11.* Thracius Bosphorus.

Thracus, a, um, ex Thracia. *Val. Flaccus l. 2. v. 201.* Thraca palus. *Adde Gellium l. 12. c. 25. & alibi.*

Thrascias, æ, m. Θρασκίας, & Θρακίας, *maestro Tramontana*, ventus flans inter septentrionem, & occasum solstitialem. *Plin. l. 2. c. 47.* Caret autem latino nomine, ut notat *Senec. l. 5. quæst. nat. c. 16.*

Thrasimenus. V. Trasimenus.

Thraso, onis, Θράσων, nomen gloriosi militis apud *Terent. in Eun.* Θράσος, *insolentia*, *audacia*.

Thrasonianus, a, um, ad Thrasonem pertinens. *Sidon. l. 1. ep. 9. ad fin.* Volo paginam gloriosa, idest quasi Thrasoniano fine concludere.

Thrax, acis, m. *Trace*, qui est ex Thracia, Thraciæ incola. *Virg. 3. Æn.* Terra procul vastis colitur Mavortia campis, Thraces arant. *Claudian. de VI Consul. Honor. v. 583.* Thrax erat; hic Thracum domitor &c. ¶ Thraces, vel ut in plerisque codicibus legitur, Threces, erant genus quoddam gladiatorum, qui parma armati (quæ Thracum propria fuit) & brevi gladio, seu sica pugnabant, & plerumque cum Myrmillonibus committebantur. *Paul. apud Fest.* Threces gladiatores a similitudine parmularum Thraciarum. *Auson. in Monosyl.* Quis Myrmilloni componitur æquimanus? Threx. Alii leg. *Thrax*. *Horat. l. 2. sat. 6.* Thrax est Gallina Syro par. Hic quoque alii leg. *Threx*. est autem *Gallina* nomen gladiatoris proprium.

Threce, es, f. eadem quæ Thrace, seu Thracia. *Ovid. 2. de ar. am. v. 588.* Mars Threcen occupat, illa Paphon.

Threcidicus, a, um, adject. idem quod Threcius, ut Threcidicus gladius, apud *Auson. de Commodo Cæs.* ¶ Threcidica etiam dicuntur arma, quibus utuntur gladiatores ii, qui Threces, seu Thraces vocantur. *Cic. Phil. 7. c. 6.* Cum ornasset Threcidicis comitem & familiarem suum.

Threciscus, a, um, parvulus Threx. *Capitolin. in Maximino c. 5.* Quid vis, Threcisce?

Threcius, &

Threicius, a, um, adject. idem qui Thracius. *Horat. l. 1. od. 24.* Threicius Orpheus. *Ovid. 2. Amor. eleg. 14.* Threcia Bacche.

Threissa, & Thressa, æ, quæ est ex Thracia. *Virg. Æn. l. 1. v. 320.* qualis equos Threissa fatigat Harpalice. *Horat. lib. 3. od. 9.* Me nunc Thressa Chloe regit.

Threnus, i, *lamento*, Θρῆνος. *Ausonius in Professor. n. 5. v. 3. & alibi.*

Threx, cis, m. idem quod Thrax. De Threcibus gladiatoribus V. in *Thrax*.

Thrips, ipis, m. Θρίψ, vermiculus, seu tinea culici admodum similis, qui arbores arodit. *Plin. l. 16. c. 41.*

Thronus, i, m. *trono*, Θρόνος, sedes, solium, quasi Θράνος. h. e. sedes. *In quodam epigr. apud Sueton. in Aug. c. 70.* Fugit & auratos Jupiter ipse thronos. *In Pervigil. Ven. v. 7.* Cum Dione jura dicet, fulta sublimi throno. *Prudent. in præfat. Hamartig. v. 10.* Una summa persultat throno.

Thucydides, is, m. Θουκυδίδης, historicus Atheniensis, filius Olori, sive Halori, summo loco natus, siquidem a Miltiade, & Cimone ortum trahebat, qui genus suum ad Æacum Jovis filium referebant; nobilior fuit ingenii laude. Scripsit enim historiam belli Atheniensium cum Peloponnesiibus tanta styli vecellratia, tantis sententiarum luminibus, ut teste *Cic. in Orat. c. 9.* post Herodotum omnes dicendi artificio in eo genere facile vicerit. Ejus tamen stylus ad eloquentiam aptus non est, ut idem *Cic.* docet *in Orat. c. 9.* & alibi. Nihilominus Demosthenes, teste *Dionysio Halicarnasseo*, adeo probavit, ut ejus libros octies sua manu descripserit, totosque fere edidicerit.

Thucydidius, a, um, qui Thucydidem imitatur. *Cic. in Orat. c. 9.* Aliqui se Thucydidios profitentur, novum quoddam imperitorum & inauditum genus.

Thula, es, f. 1. vel Thyle, Danis *Islande*, Gal. *Islande*, Hisp. & Ital. *Islanda*, ins. perampla maris Septentrionalis, omnium Borealissima, extensa majore parte ab Or. in Occ. Hæc extrema fuit earum, quæ in Septentrionali Oceano Romanis fuerunt cognitæ. Ortelius existimat, Thulen esse *Tilemarck*, tractum Norvegiæ, cui convenit latitudo Thules, teste Ptolemæo; Cambdenus autem opinatur, Thulen esse Schetlandiam ins. Oceani Deucaledonii, quæ etiamnum a nautis *Thyleasel* vocatur. Sed prior interpretatio de Islandia magis probatur. Thule tantam piscium copiam habet, ut illis exsiccatis lignorum loco ad ignem nutriendum utantur, præsertim ossibus. Adeo sunt ingentes. *Virg. 1. Georg.* tibi serviat ultima Thule.

Thunnus. V. Thynnus.

Thurarius, ii, qui thure tractat, ac vendit. *Firmic. l. 8. c. 25.* Vicesima septima pars Libræ si in horoscopo fuerit inventa, thurarios faciet, vel pigmentarios, seu pharmacopolas. Adde *Tert. de Idolol. c. 11.*

Thureus, a, um, λιβανωτός, quod est thuris. *Virg. 2. Georg.* Sola India nigrum Fert hebenum, solis est thurea virga Sabæis. *Id. 6. Æn. v. 225.* Congesta cremantur Thurea dona. *Col. l. 3.* Jam thuream plantam mature amplianam, florentesque hortos myrrha, & croco. ¶ Scribitur & *tureus* abjecta aspiratione.

Thuria, æ, f. & Thurium, ii, n. oppidum Messeniæ, nunc *Calamata*, urbs Calabriæ, quæ & Sybaris dicta.

Thuribulum, i, n. *profumiere*, *turibile*, θυμιατήριον, vas, in quo thus adoletur. *Cic. 6. Ver. c. 21.* Num etiam de L. Papirio viro primario, locuplete, honestoque Equite Romano thuribulum emisti? *Liv. l. 29. c. 14.* Thuribulis ante januas positis. ¶ Est etiam Thuribulum signum cæleste. V. *Ara*.

Thuricremus, a, um, quod thus cremat, vel in quo thus crematur. *Virg. 4. Æn. v. 435.* Thuricremis cum dona imponeret aris. *Ovid. 2. epist. v. 18.* Sæpe Deos supplex, ut tu scelerate valeres, Cum prece thuricremis devenerata focis.

Thurifer, ra, rum, λιβανοφόρος, quod thus fert, seu producit. *Ovid. 5. Fast.* Et domitas gentes, thurifer Inde, tuas. *Plin. l. 12. c. 14.* Ut illo modo, cum devenisset thuriferas gentes, supplicaret.

Thurificator, oris, m. qui thus adolet Diis. Legitur non semel apud *August. l. 2. contr. litter. Petil. c. 103.*

Thurilegus, a, um, qui thus colligit. *Ovid. 4. Fast. v. 569.* Nam modo thurilegos Arabas, modo despicit Indos.

Thuringia, æ, f. 1. Thuringen, Ital. *Turingia*, Gall. *Thuringe*, prov. Germaniæ, in Saxonia superiore, Landgraviatus titulo insignita. Terminatur ab Or. Misnia, ab Occ. Hassia, a Sept. Principatu Anhaltino, & Ducatu Brunsvicensi, a Mer. Franconia, & Principatu Hennebergensi. Olim Reges habuit proprios, tempore primæ stirpis Regum Franciæ. Nunc subest partim Duci Electori Saxoniæ, & partim Ducibus Weimariensibus, & Comitibus Mansfeldiæ. Totius provinciæ caput est Erfordia, *Erfort*, quæ subest Electori Moguntino.

Thurinus, a, um, V. in Thurium.

Thurium, ii, n. & Thurii, orum, m. oppidum magnæ Græciæ, a Philoctete conditum, non longe a loco, ubi Sybaris antea fuerat. ¶ Ejus populi Thurii. ¶ Sinus Thurinus, qui Tarentini pars est. De quo *Ovid. 15. Met. v. 52.* Thurinosque sinus, &c.

Thus, uris, seu tus, ut alii scribunt. *incenso*, λίβανος, lacryma exiguæ arboris in Arabia, cujus usus est in sacrificiis, a θύειν, quod idem est ac θυμιᾶν, *suffire*. Nec obstat, quod in antiquis codicibus tus legatur absque aspiratione, ut *Pierius* quoque agnoscit ad 1 *Georg.* Nam soliti fuere Latini voces a Græcis acceptas, aut deductas ita conformare, atque immutare, ut origine quoque Latinæ viderentur. Ita scripsere *silva*, non *sylva*, licet sit ab ὕλη; *lacrima*, non *lacryma*, etsi sit a δάκρυον; *scæna*, non *scena*, etsi sit a σκηνή; idemque in sexcentis aliis factum. *Serv. ad 1. Georg.* dici scripsit a *tundendo*, ut sic dicatur quasi *tusum*, nempe a glebis tusis, sive tunsis. *Virg. 1. Georg. v. 57.* India mittit ebur, molles sua thura Sabæi. *Pers. sat. 5.* Sed nullo thure litabit. ¶ Thus masculum, genus thuris, ita dictum, ut putatur, quod testium speciem habeat. *Plin. l. 12. c. 14.* Quod ex eo rotunditate guttæ pependit, masculum vocamus, cum alias non fere mas vocetur, ubi non sit fœmina. Religioni tributum, ne sexus alter usurparetur. Masculum aliqui putant a specie testium dictum. ¶ Thus terræ, genus herbæ. *Plin. l. 24. c. 6.* Chamæpitys, Latine abiga vocatur propter abortus, ab aliis thus terræ, cubitalibus ramis, flore pinus, & odore.

Thuscania, æ, f. olim Salumbrona, postea Tyrrhenia, Thuscia, seu Tuscia, & Thuscana, seu Tuscana, *Toscanella*, urbs Hetruriæ, prope Tarquinios, ad Martham fl. inter Castrum ad Occ. & Viterbium ad Or. ac inter Montem Physconem ad Bor. & Cornuetum ad Austr. Condita dicitur ab Ascanio Æneæ filio.

Thuscanicus, a, um. adject. idem quod Tuscanus, ut Thuscanica opera, *Vitruv. l. 4. c. 7.* Thuscanicæ statuæ, *Quinct. l. 12. c. 10.* Thuscanicæ columnæ, *Plin. l. 36. c. 23.* V. Thuscanus.

Thuscanienses, m. 3. populi Hetruriæ, quorum urbs Thuscania. *Plin. l. 3. c. 5.*

Thuscanus, a, um, & Tuscanus sine aspiratione, adject. ad Thuscos pertinens. Thuscanæ dispositiones dicuntur a *Vitruv. l. 4. c. 6. in fine*, ædificia, & qualibet opera architectonica, quæ ratione a Thuscis inventa, & usurpata efficiuntur. quæ quidem ratio erat omnium simplicissima, præsertim in columnis, quæ constabant solida basi, scapo simplici, capitulo item, & coronide, sine ullis ornamentis, hic scamillis in stylobate, sine volutis in epistylio, &c. quemadmodum *Philander* exhibitis figuris docet ad c. 2. l. 3. ejusd. *Vitruv.* De Thuscanicis vero ædibus loquitur ipse *Vitruv. l. 4. c. 7.*

Thusce, adverb. Thuscorum more. *Var. apud Gel. l. 2. c. 25.* Cum dicamus ab Osco, Thusco, Græco, Osce, Thusce, Græce.

Thusci, m. 2. Tusci, Hetrusci, Etrusci, Tyrrheni, *Toscani*, pop. antiquissimi Italiæ, quorum regio Thuscia, sive Tuscia, sive Hetruria, sive Etruria, sive Tyrrhenia. Ita dicti sunt ob peritiam sacrorum mysteriorum, & divini cultus, qua in re cæteris sunt excellentiores. Olim enim Romani rem ipsam nomine accuratius exprimentes *Thyoscoos*, ut Græci, vocabant. *Dionys. Halicarn. Rom. Ant. l. 1.* Θυοσκόος autem notat auspicem, qui intelligit ea, quæ per ignita sacrificia significantur, a θύος, *sacrificium*, & κοέω Jonice pro νοέω, *intelligo*, vel a θύος, & καίω, idest, *uro*, quod sacra adolet. Alii Tuscos dictos ajunt a Tusco Rege Herculis filio. *Festus*.

Thusculum, li, n. diminutivum, parvum, seu potius paucum thus. *Plaut. Aulul. 2. 8. 15.* Nunc thusculum emi, & hasce coronas floreas: hæc imponentur in foco nostro Lari.

Thuscus, seu Tuscus, a, um, *Tosco*, *Toscano*, τυῤῥηνός, quod ad Thusciam spectat. *Virg. 10. Æn.* Quæ manus interea Thuscis comitetur ab oris. *Cic. 3. de Orat.* Mare Thuscum. *Juvenal. sat. 11. v. 109.* Catinum Thuscum. h. e. fictile. Multa enim fictilia in Thuscia fiebant. Hinc *Thuscum fictile*, apud *Pers. sat. 2. v. 60.* ¶ *Thusco modo dotem quærere*, est victitare artibus meretriciis. nam Thusci filias suas exponere solebant, ut corpore quæstum facerent, teste *Herodoto*. Legitur hoc proverbium apud *Plaut. Cist. 2. 3. 20.* ¶ Thuscus vicus, unus ex vicis urbis Romæ, ita dictus a Thuscis illis, qui duce Lucumone, suppetias Romulo adversus T. Tatium, & Sabinos bellum gerenti tulerint, & Romæ domicilium sortiti ibi habitaverint. Ex *Sigon. l. 1. de ant. jur. C. R. c. 3.* Sed *Varro l. 4. de L. L.* hunc ducem Cœlem Vibennum appellat. Scribit enim, Cœlium montem a Cœle Vibenno Thusco dictum, qui Romulo auxilio fuit contra Sabinum Regem, eos, qui cum eo venerunt, Romæ remansisse, & post ejus obitum, quod nimis munita loca tenere dicerentur, deductos esse in planum, & ab eis esse dictum vicum Thuscum. Aliqui dicunt nominatum fuisse a quibusdam Thuscis ex exercitu Porsenæ Regis Hetruriæ, qui Romæ Rege ab obsidione discedente remanserint, ex quibus postea Cœles, & Vibenna Vejentes ejecti urbe sint, quod novis rebus studentes, Tarquinium reducere tentaverint. *Fest.*

Thussagetæ. V. Thyssagetæ.

Thya, æ, f. arbor odorata, radicem habens admodum crispam, multis operibus utilem, in Cyrenaica interiore nascens, & circa Ammonis delubrum. *Plin. l. 13. c. 16.*

Thyamis, is, f. fluvius Thesprotiæ in Epiro, hodie *Calama*. *Cic. Att. l. 7. ep. 2.*

Thyas, adis, f. Ita dictæ sunt Bacchi sacrificulæ, quæ & Bacchæ, & Mænades, & Bassarides. Rationem hujus nominis quidam referunt ad Thyam quandam Cephisi filiam, quæ prima omnium Dionysio initiata, Orgia ejus celebravit, Baccheoque furore correptis nomen reliquit, ut ab ea Thyades dicerentur. Alii hanc non Cephisi, sed Castalii cujusdam indigenæ filiam fuisse volunt. *Virg. 4. Æn. v. 302.* qualis commotis excita sacris Thyas, ubi audito stimulant trieterica Baccho Orgia. *Horat. l. 2. od. 19.* Pervicaces Thyadas.

Thyasus, i, m. *ballo*, θίασος, saltatio, sive chorea, quæ Baccho exhibebatur, a θυάζω, *Orgia celebro*. *Virg. 5. Ecl.* Instituit Daphnis Thyasos inducere Baccho.

Thyatira, f. 1. *Tyre*, *Tiro*, urbs Lydiæ, ad Hillum amnem, prope Hermum fluv. ¶ Thyatira quoque, insula parva maris Jonii, apud Echinadas, imo una Echinadum, teste *Plin. l. 4. c. 12.* Pop. Thyatireni. *Id. l. 5. c. 30.*

Thyella, f. 1. Hyella *Apollo*, opp. Bruttiorum, ab Oenotriis habitatum, in Calabria cit. apud Amantiam urb. Sed Barrio est *Thyena*, seu *Gineto*, opp. ejusdem tractus.

Thyene, es, f. Θυώνη, una ex Hyadibus, quæ & Tyche dicitur. *Ovid. 6. Fast. v. 712.* Tertia nox veniet; qua tu, Dodoni Thyene, Stabis Agenorei fronte videnda bovis.

Thyestes, is, vel Thyestes, æ, m. Θυέστης, filius Pelopis, & Hippodamiæ, nepos Tantali, frater Atrei, qui, cum fratri, cui pessime cupiebat, aliter nocere non posset, uxorem ejus per adulterium polluit. Propter hujusmodi flagitium Atreus eum in exilium ejecit, deinde revocavit ab exilio, ejusque filios illi epulandos apposuit. Tunc Sol retro fugisse fertur, ne scelere illo cernens pollueretur, *Berros. l. 11. Gen. c. 3. & 7.* V. Atreus. Thyestes Apollinem consuluit, quonam ratione fratrem ulcisci posset: qui respondit, ex illo, & ejus filia Pelopia exoriri posse eorum scelerum ultorem. Igitur sese cum filia commiscuit, ex eaque Ægisthum procreavit, qui Atreum primo interfecit, deinde cum Clitæmnestra adulterium patrevit, tandem Agamemnonem sustulit. *Pers. sat. 5.* aut si quibus olla Thyestæ Fervebit. *Cic. 3. Tusc. c. 12.* Tute, Thyesta, damnabis, &c. *Mart. l. 3. ep. 34.* quid scribis, amice, Thyesten? h. e. tragœdiam de Thyeste.

Thyesteus, a, um, Θυέστειος, quod ad Thyesten spectat. *Ovid. 15. Met. v. 461.* Neve Thyesteis cumulemur viscera mensis. *Cic. in Pison. c. 19.* Thyestea exsecratio.

Thyestiades, adis, m. Ægysthus Thyestis filius. *Ovid. 2. de ar. aman. v. 407.* Inde Thyestiaden thalamoque, animoque recepit.

Thyle, V. Thule.

Thymbra, æ, f. herba eadem quæ cunila, & satureia, teste *Plin. l. 19. c. 8. ad fin.* quamquam *Col. l. 10. v. 233.* satureiam sapore tantum thymbræ similem scribit. *Stat. l. 1. silv. 2. v. 21.* Olenti spargere thymbra. ¶ Hoc nomine appellatus est etiam campus Troadis, per quem Thymbrius fluvius in Scamandrum influit, nempe a copia hujus herbæ ibi felicissime provenientis.

Thymbræus, a, um, Θυμβραῖος, quod est ex Thymbra, vel ad Thymbrem spectat, ut Apollo Thymbræus, ita dictus a Thymbra campo, sylva, oppido Troadis, ubi colebatur, & ubi templum habuit, quod *Strabo* in ea parte fuisse tradit, qua Thymbrius fluv. in Scamandrum influit. Hoc in templo ferunt Achillem a Paride fuisse interemptum. Inde factus locus fabulæ, ut Achilles Apollinis sagittis diceretur esse interfectus. *Virg. 3. Æn. v. 85.* Da propriam Thymbræe domum.

Thymbre, es, f. 1. Thymbrium, opp. Troadis conditum a Dardano apud Trojam, sive Ilium urb. *Plin. l. 5. c. 30.*

Thymele, es, f. 1. Θυμέλη, Græce significat aram, a θύειν, sacrificare, ut *Suidas* scribit. Ita etiam vocatur locus editior in orchestra, id est pulpitum illud, in quo musicis instrumentis inserviebant scenæ. V. Theatrum. Quidam putarunt hoc sensu usurpari hanc vocem apud *Martial. l. 1. epigr. 5.* Qua thymelen spectat,

spectas, derisoremque Latinum, illa fronte, precor, carmina nostra legas. id est ludos scenicos. Sed aptius hic accipias pro nomine proprio mulieris saltatricis, quam ita appellat etiam *Juven. sat.* 1. *v.* 36. & *sat.* 8. *v.* 197. ¶ Pro saltatione videtur hanc vocem posuisse *Sidon. in carm.* 2 *epist.* 13. *l.* 9. ubi ait: Romam remittat urbe Thymelen, palemque doctas Citharistrias Corinthus. Quod si quis has quoque *Thymelen*, *Palemque* nomina propria esse dicat, non valde repugnaverim.

Thymelicus, a, um. adject. θυμελικός. Thymelici dicebantur citharœdi, & tibicines, qui in thymele canebant, *Isidorus de Terra*, *Isid. l.* 18. *c.* 47. Thymelici erant musici scenici, qui in organis, & lyris, & citharis præcinebant. Et dicti thymelici, quod olim in orchestra stantes cantabant super pulpitum, quod thymele vocabatur. ¶ Diversi erant a scenicis. *Scenici* enim dicebantur histriones, qui in scena fabulam agebant, *thymelici* vero, qui personam et fabula non habentes, ante scenam in orchestra maxime instrumentis scenæ inserviebant. *Vitruv. l.* 5. *c.* 8. Itaque ex eo scenici, & thymelici Græce separatim nominantur. *Ulpian. l.* 4. *c.* 10. *ff. de his, qui not. infam.* Neque thymelici, qui certaminibus sacris deserviunt, ignominiosi habentur. ¶ Ponitur interdum Thymelicus generatim pro scenico. *Apul. in Apol.* Thymelicum choragium, *apparatus scenicus*.

Thymiama, atis, n. θυμίαμα, genus suffimenti odorati ex variis aromatibus compositum, ut ex stacte, galbano, & ex majori parte thure, quod incenditur ad suffitus, a θυμιάω, odore. incendo. *Cels. l.* 5. *c.* 28. *n.* 12.

Thymiamæ oves, apud *Plaut. Bacch.* 5. 2. 11. eid. non dictæ esse a thymo, hoc est thymum amantes. Sed alii aliter leg. ex variis MSS & conjecturis.

Thyminus, a, um, θύμινος, quod ex thymo factum est. *Col. l.* 8. *c.* 33. Cum melle Attico, vel, si id non est, utique thymino celerites levatur.

Thymion, ii, n. θύμιον, ulcus quoddam scabrum, & aliquando sanguinem manans, quod supra corpus quasi verrucula eminet, modicum tamen, quia raro fabæ magnitudinem excedit: ita autem appellatur, quia summum colorem floris thymi repræsentat. Hæc *Cels. l.* 5. *c.* 28. *n.* 13. Adde *Plin. l.* 32. *c.* 10.

Thymites, æ, m. θυμίτης, vinum ex thymo collectum. *Col. l.* 12. *c.* 35. Vinum absynthiten, & hyssopiten, & abrotoniten, & thymiten, & marathriten, &c.

Thymōsus, a, um, θυμώδης, quod thymo abundat, vel ex thymo est. *Plin. l.* 11. *c.* 15. Thymosum mel non coit.

Thymum, i, n. frequentius, quam thymus, i, m. *timo*, Germ. *bienen kraut*, Gall. *thym*, Hisp. *tomillo*, θύμον, θύμος, frutex humilis odoratus, apibus gratissimus, a θύω, *suffio*, quia odorem exhalat. *Virg.* 3. *Ecl.* Dumque thymo pascentur apes, dum rore cicadæ. *Horat. l.* 4. *od.* 2. apis Matinæ Grata carpentis thyma. *Æmil. Macer.* Si desit thymus, pro thymo ponere thymbram Præcipiunt Medici. ¶ Duplex est, album, & nigrum. *Plin. l.* 21. *c.* 21. Thymum colligi oportet in flore, & in umbra siccari. Duo autem sunt genera ejus, candidum, radice lignosa, in collibus nascens, quod & præfertur: alterum nigrius, floribusque nigri, &c. ¶ Thymus quoque dicitur parva verruca in corpore, quæ & *Thymion* dicitur, quod V. supra. *Plin. l.* 23. *s.* 7. Crudæ grossi verrucas, & thymos tollunt.

Thymus, V. vocem præced.

Thyni, m. 2. pop. Thraciæ, ex adverso Bithyniæ. *Plin. l.* 3. *c. ult.*

Thyniacus, a, um, adject. ad Thyniam Thraciæ promontorium pertinens, ut Thyniacus sinus. *Ovid.* 1. *Trist. eleg.* 9. *v.* 35.

Thynias, æ, m. *Capo Tenia*, promontorium Thraciæ in ora maris Euxini. *Plin. l.* 4. *c.* 11.

Thynias, adis, f. *Sagora*, oppid. Thraciæ, in ora maris Euxini, ad Thyniam prom. apud Apolloniam. Gent. Thyniacus, a, um, ut Thyniacus sinus, *Golfo di Sagora*.

Thynnarius, a, um, adject. ad thynnum pertinens, ut thynnaria piscatio, *leg.* 13. *ff. commun. prad.*

Thynnus, sive thunnus, i, m. *tonno*, תִּנִּין, Ger. *thunnus*, Gal. *thon*, Hisp. *atun*, θύννος, θύννα, θυννίς, genus piscis marini, forte ab Hebræo תַּנִּין, quod ingentem piscem notat. Capitur copiosissime mense Majo, in freto Gaditano. Nam ad id temporis ex Oceano Atlantico in mare Mediterraneum irrumpit, non parvo Gaditanorum quæstu, qui infinitam eorum multitudinem retibus capiunt, cæterisque maetant, saliuntque, membratimque dissectos, & in cadis asservatos cellaii incremento per omnem Europam diffundunt. *Ovid. in Halieut. fragmen.* Et pavidi magno fugientes æquore thunni. *Horat. lib.* 2. *sat.* 5. Plures adnabunt thunni. ¶ In fœminino gen. *Plin. l.* 9. *c.* 13. Thynnus fœta.

Thynus, i, θύνος, oppidum Ciliciæ. *Plin. l.* 5. *c.* 27. Hinc

Thynus, a, um, adject. idem quod Cilicius. *Horat. l.* 3. *od.* 7. Thyna merce beatus.

Thyōne, es, uxor Nisi, & mater Bacchi. θυώνη. *Cic. l.* 3. *de nat. Deor. c.* 23.

Thyoneus, m. 3. per tres syllabas, θυωνεύς, cognomen Bacchi, a θυώνη, *Thyone*, quæ eadem ac Semele Bacchi mater. *Suidas*. Quidam a θύω, *sacrifico*, deductum putant, quod illi adhuc inter homines versanti sacrificaretur. *Ovid.* 4. *Metam.* Additur his Nyseus, indetonsusque Thyoneus. *Horat. l.* 1. *od.* 17. Semeleius Thyoneus.

Thyonianus, i, m. ad Thyoneum pertinens. *Catul. carm.* 27. hinc abite lymphæ Vini pernicies, & ad severos Migrate: hic merus est Thyonianus. *h. e.* hoc vinum omnino merum est, & quod Bacchum deceat.

Thyrei, m. 2. pop. Salentinorum, inter Tarentum, & Brundusium, quorum opp. *Tari*, in fin. Apuliæ Peucetiæ.

Thyre, es, f. ἡ θύρη, opp. Messeniorum. Cum de Thyreate agro bellum esset inter Argivos, & Lacedæmonios, res pugna jam multum utrinque commissa est, quibus omnibus interfectis, Othryades Spartanus, qui solus evaserat, se interemit, & aliis se comitem dedit. *Stat. l.* 4. *Theb. v.* 48. Et Lacedæmonium Thyre lectura cruorem.

Thyrea, f. 1. inf. Peloponnesi, apud Hermionen. Gent. Thyreaticus, a, um, ut Sinus Thyreaticus, qui & Hermionicus. ¶ Thyrea item, Thyrea, Thyreum, *Rusiagna*, opp. medit. Peloponnesi, in conf. Argivorum, & Spartanorum eadem quæ Thyre.

Thyreātis, idis, adject. fœmin. ad Thyre oppidum pertinens. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 664. *de Deo Termino.* Si tu signasses quondam Thyreatida terram, corpora non letho missa trecenta forent. V. Thyre.

Thyrōma, atis, n. *porta*, θύρωμα, ostium, janua. *Vitruv. l.* 4. *c.* 6.

Thyrsagetæ, (Thussagetæ. *Plin. l.* 4. *c.* 12. & *l.* 6. *c.* 7.) pop. Sarmatiæ, apud Mæoticam pal. finitimi Gelonis, Turcis, Budinis, Basilidis, qui sylvas incolunt, victumque sibi venatu comparant. *Valer. Flac.* 6. *Argon.* Non ego sanguineis gestantem tympana bellis Thyrsagetem, cinctumque vagis post terga flebo Pellibus.

Thyrsicŭlus, li, m. parvus thyrsus. *Apul. de herb. c.* 48. Thyrsiculi purpurei.

Thyrsiger, ra, rum, qui thyrsum gerit. Speciatim Bacchi cognomen est, quia thyrsum gestare solitus fuit. *Sen. in Med. v.* 110. Candida thyrsigeri proles generosa Lyæi.

Thyrsus, i, m. *tirso*, θύρσος, Græce significat quicquid se consurgit, ut in gracilitatem extenuetur, ut arbores coniferæ, cum piceæ, &c. *Hesych.* Κῶνοι, οἱ θύρσοι. οἱ στρόβιλοι, καὶ τὰ τοιαῦτα. ¶ Speciatim thyrsus dicitur de caule, idest de eo in herbis, quod virgulæ in modum, vel tali rectitudinem consurgit. *Serv. in* 12. *Æn.* Caulem autem medium fruticis, qui vulgo thyrsus dicitur. *Plin. l.* 19. *c.* 8. Inventum omnes thyrsos, vel folia lactucarum prorogare urceis conditos, ac recentes in patinis coquere. ¶ Est præterea thyrsus hasta aculeata, hederis obtecta, quam Bacchus gestare solitus fuit, & Bacchæ in Orgiis quatiebant. *Sam. Macrobius* ait, Liberum Patrem tsorra thyrsum, quod est latens telum, cujus mucro hederæ lambente protegitur. Et *Diodorus* scribit, Dionysum in exercitu habuisse mulieres thyrsis armatas. *Horat. l.* 2. *od.* 19. Liber gravi metuende thyrso. ¶ Metonymice sumitur pro furore, ardore, stimulo, instinctu. *Lucret. l.* 1. *v.* 922. Percussit thyrso laudis spes magna meum cor. *Ovid.* 4. *Trist. eleg.* 1. Sic ubi mota calent sacro mea pectora thyrso.

Thyrsus, m. 2. Thorsus, *Tirso*, *Torso*, fl. Sardiniæ, præcipuus intius insulæ, qui ortus in parte Boreali, deinde per mediam ins. fluens, in mare Sardoum se exonerat.

Thyssagetæ, V. Thyrsagetæ.

T ANTE I.

Tiāra, æ, f. & tiaras, æ, m. *tiara*, *mitra*, מִצְנֶפֶת, Ger. *vooiberzgerde*, *oder bischoffs hut*, Gall. *tiare*, Hisp. *tiara*, ἡ τιάρα, ὁ τιάρας, capitis ornamentum apud Persas. Verum Reges eorum recta soli tiara utebantur, & eum attollebant; cæteri sine apice, teste *Hesych.* & *Senec. l.* 3. *de benef. c.* 31. ¶ Etiam apud Phryges tiaræ usus erat, sed eam Sacerdotes tantum adhibebant, teste *Serv. in* 7. *Æn.* Et reges, teste *Juven. sat.* 10. *v.* 267. ubi eam Priamo tribuit. De ejus forma ita scribit *Hieron. ad Fabiolam*: Quartum est genus vestimenti rotundum pileolum, quasi sphæra media sit divisa, & pars ultera ponatur in capite. Hoc Græci, & nostri τιάραν, nonnulli galerum vocant. Non habet acumen in summo, nec totum usque ad comas tegit, sed tertiam partem a fronte inopertam relinquit, atque ita in occipitio vitta constrictum est, ut non facile labatur ex capite. *Virg.* 7. *Æn. v.* 247. Sceptrumque, sacerque tiaras, *Juven. sat.* 6. *v.* 515. Et Phrygia vestitur bucca tiara.

Tiarantus, m. 2. *Sereth*, fl. Scythiæ Europææ, qui per Daciæ fines, seu per Moldaviam, ubi opp. cogn. adluit, in Istrum influit.

Tiaratus, a, um, adject. tiara ornatus. *Sidon. l.* 8. *ep.* 3. Inter satrapas regum tiaratorum.

Tiare, es, f. Τιάρη, oppidum Teuthraniæ, quæ est regio Asiæ supra Æoliden, & partem Troadis. *Plin. l.* 5. *c.* 30.

Tibarēni, m. 2. Τιβαρηνοί, pop. Cappadociæ, apud Chalybes, intra montes, inter Chalybes ad Or. & eos, qui Cotyorum incoluut, ad Occ. in Armeniæ majoris confinio. Felicitatem in lusu, & risu collocabant. Tenacissimi erant justitiæ, ut qui, nisi ante denuntiato die, hostem non adorirentur. De his memoriæ prodidit *Nymphodorus*, muliere partu soluta virum in lecto decumbere, & tamquam partus auctorem ab uxore puerpera curari. Hi etiam, teste *Hierocapno*, quos dilexerant, funes suspendebant in patibulis. De Tibarenis scripsere etiam *Mela l.* 1. *c.* 21. & *Plin. l.* 6. *c.* 4.

Tibe pro *tibi* dixere Veteres, legiturque in quibusdam Edition. apud *Var. lib.* 3. *R. R. c.* 16.

Tiberiacum, n. *Bagnacavallo*, castr. Italiæ, in ditione Pontificia, & in Ducatu Ferrariensi, sed in Romandiola fere insertum, ad Senum flu.

Tiberiădis lacus, mare Tiberiadis, stagnum Tiberiadis, mare Galilææ, Genesara, *Lago di Genesareth*, lacus Terræ Sanctæ, seu Palæstinæ, in confinio Galilææ, per quem Jordanis labitur a Septent. in Mer. per 15. M. P. Extenditur inter Tribus Zabulon, & Isachar ad Occ. & dimidiam Tribum Manassis ad Or. Dictus est lacus Tiberiadis ab urbe Tiberiade, quæ ab Herode Tetrarcha ampliata, in honorem Tiberii Cæsaris sic appellata est, mare Galilææ a Galilæa regione vicina. V. *Plin. l.* 5. *c.* 15.

Tiberiānus, a, um, adject. ad Tiberium pertinens, ut Tiberianus principatus, & Tiberiana tempore, apud *Tertul. l.* 4. *cont. Marcion. c.* 8. & 7. ¶ Tiberiana etiam dicta sunt quædam pyra, quæ maxime Tiberio principi placuere. *Plin. l.* 15. *c.* 15. ¶ Invenitur & Tibereius apud *Statium l.* 3. *Sylv.* 3. *v.* 66.

Tiberias, adis, f. ante Genesara, seu Genesareth, *Tabarie*, urbs Palæstinæ, in Galilæa, in Tribu Zabulon, in ora occidentali maris Galilææ, seu Tiberiadis ab ea dicti. Amplificata fuit ab Herode Tetrarcha, & sic vocata in honorem Tiberii Cæsaris. Inde ortum traxit Justus, qui Judaicarum rerum scripsit historiam. Ob serpentum multitudinem habitatoribus plane vacua est. *Plin. l.* 5. *c.* 15.

Tiberīnis, idis, f. Τιβερῖνις, quæ Tiberim incolit, vel ad Tiberim habitat. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 597. Dixerat. convenerant omnes Tiberinides udæ, *h. e.* Nymphæ Tiberis.

Tiberīnus, i, m. Τιβερῖνος, nonus Rex Albanorum. Patrem habuit Calpetum, seu Capetum, seu Carpentum. Regnavit octo annos. Hunc prælio juxta flumen Albulam commisso periisse ferunt, cumque abreptus fuisset aquæ currentis impetu, flumen deinceps ab eo Tiberim cœpisse appellari. *Dion. l.* 1. Sed *Liv.* & *Ovid.* 14. *Metam.* prælii non meminere, scribunt simpliciter, Tiberinum in fluminis transitu esse submersum. *Servius* dicit, Albulam Tiberis nomen accepisse a Thybri antiquissimo Hetruriæ Rege, qui Latinos latrociniis infestabat, ac tandem juxta hoc flumen interfectus est. Filium reliquit nomine Agrippam. *Dionys.* & *Liv. l.* 1. Sed *Ovid. l.* 14. *Met.* scripsit, Tiberino duos filios fuisse, Remulum, & Acrotam. *Idem l.* 4. *Fast.* narrat, Tiberinum ante mortem vidisse filium Agrippam, & nepotem Remulum. ¶ Tiberinus item a superstitiosa antiquitate creditus est Deus esse Tiberis fluvii præses, cujus monitu Æneas Evandri sibi auxilia ascivit. *Virg.* 8. *Æn.* Huic Deus ipse loci fluvio Tiberinus amœno Populeas inter senior se attollere frondes Visus, &c. ¶ Quin & ipse fluvius in sacris dictus est Tiberinus, teste *Servio*.

Tiberīnus, a, um, Τιβερῖνος, quod ad Tiberim spectat. *Virg.* 1. *Æn.* Italiam contra, Tiberinaque longe Ostia. *Cic. pro Leg. Man.* Qui modo ante ostium Tiberinum classem hostium videbatis. ¶ Tiberina insula, al. Æsculapii insula, & Lycaonia, *Isola di S. Bartolommeo*, insula in urbe Roma, quam Tiberis fl. efficit, inter duos pontes. In ea fuit templum Æsculapii, ubi nunc cœnobium Monialium. Ibi etiam Jupiter colebatur, qui propterea Lycaonius cognominabatur. ¶ Dicitur & *Tibrinus* pro *Tiberinus* per syncopen. *Claudian. de laud. Serenæ*, *v.* 17. redeuntque per undas Claudia Tibrinas.

Tiberiopŏlis, f. 3. urbs Phrygiæ Magnæ, apud ortum Caystri fl. Dumeniæ, & Silbio proxima. ¶ Item *Varna*, urbs Thraciæ, in conf. Mysiæ inf. inter Anchialum ad Mar. & Tomos ad Bor. Aliis est *Strumizza*, vel *Stromizza*. Sed Strommeza, aut Strumitza, teste *Nicet. Gregora l.* 8. oppidulum est Triballorum, a Barna diversum, in fin. Macedoniæ, inter Strymonem, & Axium fl. in monte prærupto, ac saxoso.

Tibĕris, & Tibris, rectius quam Tybetis, & Tybris (ut ex vet. Inscript. probat *Manut. in Orthogr.*) ante Albula, *Tevere*, Τίβερις, flu. Italiæ, qui Hetruriam ab Umbria, Sabinia, & Latio discriminat, & Romam interluit. Oritur ex Apennino, & ex monte *Falterona* juxta vicum *Monte Coronaro* dictum, in agro Florentino, & in limite Romandiolæ. Hinc in Meridiem tendens, Burgum S. Sepulcri rigat; Deinde per ditionem Pontificiam fluens, juxta Tifernum Tiberinum labitur, ut prope Perusiam. Postea recipit Tiniam, & Tudertum rigat. Hinc auctus fluvii Palia, Nere, & Aniene, Romam interluit, & 12. M. P. infra in mare Tyrrhenum se exonerat. Ex ejus duobus ostiis hodie sinistrum ostium minime subiri potest, sed dextrum tantum, quod vulgo *Fiumicino* vocant; ideoque portum immensis sumptu, & opere ad hoc ostium prisci Cæsares construxerunt, & nunc in ejusdem ostii conservatione multum laborant Summi Pontifices. Dictus est a Tiberino Rege Albanorum, qui in eo submersus interiit. *Liv. l.* 1. *Ovid.* 14. *Met.* & 2. *Fast.* Aliqui dictum tradunt a Tiberino Rege Thuscorum, qui piratism exercens juxta eum in bello periit. Quod etiam sensisse videtur *Virg.* 8. *Æn.* cum inquit, Asperque immani corpore Thybris, A quo post Itali fluvium cognomine Thybrim Diximus, amisit verum vetus Albula nomen. Sunt, qui hoc nomen trahant a Græco ὕβρις, *injuria*. Ajunt enim, hunc eundem Thuscorum Regem circa hujus fluvii ripas latrocinari consuevisse, & transeuntes trahens afficere injuria, inde Thybrim cognominatum fuisse, quasi esset fluvius ὕβρεως, idest injuriæ. Ex qua ratione, cum ὕβρις aspiretur, Thybrim quoque cum aspiratione scribi volunt. Alii placet, advenas de Sicilia venisse, & Tybrim duxisse, ad similitudinem fossæ Syracusanæ, quam fecerunt Afri, & Athenienses juxta urbis murum. Quod vero *Dionysius*, *Livius*, & alii scripsere, ab Albano Rege Tiberim dictum, falsum esse, quia etiam

iam ante Albam orbem conditam Tybris dictus invenitur. Igitur incertum est, quoniam sit vera ratio hujus nominis scribendi, quia etymon incertum est. Alii per *e*, alii per *y* scribunt. A *Stephano de Urbibus* & Τίβερις, & Θύβρις appellatur. Præterea secundum *Servium* hic fluvius in sacris dicitur *Tiberinus*, in communi sermone *Tiberis*, & in Poemate *Tybris*, *is*, vel *idis*. Antea ab aquarum colore dictus est *Albula*. Tiberis, auctore *Plinio*, lupum inter pisces gignit, ut Ravenna rhombum, Rhodus ellopem, Sicilia murænam. *Horat. l. 1. carm. od. 2.* Vidimus flavum Tiberim retortis Litore Hetrusco violenter undis Ire dejectum monumenta Regis, Templaque Vestæ. *Cic. Att. l. 12. ep. 19.* Cogito interdum trans Tiberim hortos aliquos parare. ¶ Tiberis etiam, seu Tibris, seu Tybris appellatus est Deus præses flu. Tiberis. *Virg. 8. Æn.* Tuque, o Tybri, tuo genitor cum flumine sancto.

Tiberius, ii, m. 2. Τιβέριος, filius Tib. Claudii Neronis, & Liviæ Drusillæ, frater Drusi Neronis Germanici, illius, qui in Germania mortuus est, privignus Augusti, ejusdemque in Imperio successor. Puer Imperator callidissimus, idemque omni genere avaritiæ, libidinis, crudelitatis contaminatissimus. V. *Sueton. in ejus vita.*

Tibia, æ, f. 1. *osso anteriore della gamba*, *stinco*, [illegible], Germ. *schienbein*, Gall. *l'os de la jambe*, Hisp. *espinilla*, κνήμη, proprie os cruris in animali, suræ oppositum. *Cels. l. 8. c. 1.* ¶ Ab animali hoc nomen translatum est ad organum musicum ex arundine, aut buxo, aut oliva, vel ex tibiis gruum, interdum cervorum, & asinorum, nonnunquam ex auro, orichalco, ære, aut alia ductili materia factum, *flauto*. Est igitur tibia, αὐλός, [illegible], [illegible], instrumentum musicum, oblongum, teres, & foraminosum, quod inflatum, & digitis modo adductis, modo reductis temperatum, non injucundam reddit symphoniam. *Horat. de Art. v. 202.* Tibia, non ut nunc orichalco vincta, tubæque Æmula, sed tenuis, simplexque foramine pauco. *Cic. 1. Tusc.* Non intelligo quid metuat, cum tam bonos septenarios fundat ad tibiam. *Id. de clar. Orat.* Si tibiæ inflatæ non referunt sonum, abjiciendas eas esse tibicen putet. *Quintil. l. 1. c. 10.* Tibiis canere. ¶ Præcipuus tibiarum usus erat in scenis, ubi histriones eas per tibicines adhibebant: quanquam in conviviis quoque, in nuptiis, in funeribus, in triumphis, in bello, &c. tibiis canere mos fuit, ut ex *Plauti Cas. 4. 3. Auct. ad Her. l. 4. c. 33. Cic. 2. de Leg. c. 23. & 24. Stat. 4. Theb.* & aliis constat. V. *Rosin. Antiq. Rom. l. 5. c. 31. & 33.* Hinc illa, *tibiis dextris, & sinistris modos facere*; item *tibiis paribus*, & *imparibus*, & *tibiis Sarranis*, quæ leguntur in titulis Comœdiarum *Terentii*, &c. ostendunt diversitatem tibiarum in iis fabulis inflatarum. Tibia enim dextra dicebatur, quæ acutum sonum reddebat; sinistra quæ gravem, ita tamen quod essent simul quodammodo conjunctæ, quod dextra erat ejusdem carminis incentiva, sinistra succentiva, ut ait *Var. l. 1. R. R. c. 2.* Scribit autem *Plin. l. 16. c. 36.* sinistras tibias ex ea arundinis parte fieri solitas, quæ proxima terræ nascitur, quia latius foramen habet, & aptior ad gravem sonum reddendum, dextras autem ex superiori arundinis parte, ubi foramen angustius acutam vocem emittit. Cur autem una dextra diceretur, altera sinistra, ea ratio est, quod cum simul inflarentur, una quidem dextra parte oris, manuque dextra tenebatur, altera vero sinistra: nisi malis dicere, ita nuncupatas fuisse ab ipso loco, ubi tibicines canentes consistebant. V. *Manut. de quæsit. per epist. par. 3. epist. 4.* ¶ Tibiæ pares, & impares ita dictæ sunt, ut putat *Festus* in voce *Impares*, a pari, vel impari foraminum numero. ¶ Fuerunt & *Sarranæ tibiæ*, de quibus V. Sarranus. Cæterum de universa tibiarum ratione librum condidit *Caspar Bartolin.* quem consule. ¶ Tibiæ apertæ vocantur, quæ apertis foraminibus sonant clarius. Hinc *apertis tibiis dicere* apud *Quintil. l. 11. c. 3.* est clarissima voce dicere. ¶ Differt tibia a fistula, quod hæc ex multis calamis componitur: singulis unum tantum foramen habentibus, tibia vero multa habet foramina, & uno tantum calamo constat. *Plin. l. 16. c. 36.* Calamus alius totus concavus, quem Syringiam vocant, utilissimus fistulis, quoniam nihil est ei cartilaginis, atque carnis: Orchomenius est continuo foramine pervius, quem auleticon vocant: hic tibiis utilior, ille fistulis. ¶ Tibiæ inventrix fuisse traditur Pallas, quam inflando cum nimium buccas deformare sibi videretur, objecisse; eamque postea a Satyro susceptam, & usurpatam. Ita refert *Ovid. 6. Fast. v. 697.* ¶ Olim tibia usurpabatur in gen. m. *Var. apud Non. c. 3. n. 236* Quare meas libidines, ac tibias bilingos.

Tibiale, is, n. 3. [illegible], [illegible], Ger. *strumpf*, Gall. *bas de jambes*, Hisp. *medias*, [illegible]. velamentum tibiæ, seu cruris. *Suet. in Aug. c. 82.* Hyeme quaternis cum pingui toga tunicis, & subucula thorace laneo, & feminalibus & tibialibus muniebatur. ¶ Dicitur etiam de ocreis, sive armis, quibus crura muniuntur, *gambiere*. *Paul. leg. qui commeatus, ff. de re milit.* Si tibiale, vel humerale miles alienavit. V. Feminalia.

Tibialis, & le, o. 3. [illegible], idoneus ad tibias faciendas. *Plin. l. 16. c. 36.* Tertia arundo est tibialis calami, quem auleticon dicebant. ¶ Aura tibialis est, quæ inflando per tibiam transit, & sonum edit. *Sidon. in carm. l. 9. ep. 13.* Date mulos choraulas, Quibus antra per palati, Crepulis reflanda buccis Gemit aura tibialis.

Tibiatim, adverb. a tibia, quæ crus notat. *Titin. apud Fest.* Jam cum mulleis te ostendisti, quos tibiatim calceas. Ita restituit corruptum locum *Jos. Scalig.*

Tibicen, inis, m. αὐλητής, qui tibia canit, a *tibia*, & *cano*, ut fidicen, cornicen, lyricen. Prima aliorum morem penultimam producit, propter Crasin, sive Synæresin. Nam est contractum ex *tibiicen*. *Cic. 2. de Orat.* Tibicen sine tibiis canere non potest. *Idem 2. de Leg. c. 24.* Ad cantum, & tibicinem prosequi laudes doctorum virorum. *Horat. l. 2. ep. 1.* Nunc tibicinibus, nunc est gavisa tragœdia. ¶ Tibicines item, [illegible], pilæ dicuntur, sive columellæ, quibus rustici tecta sua fulcire solent, a similitudine tibia canentium. Nam ut qui tibia canunt, canentes sustinent, ita hujusmodi columnæ ligneæ sustinent tecta, inquit *Fest. Juven. sat. 3. v. 193.* Nos urbem incolimus tenui tibicine fultam Magna parte sui. Nam sic labentibus obstat villicus. *Ovid. 4. Fast. v. 695.* Hæc modo verrebat stantem tibicine villam. Translate *Arnob. l. 2.* Post Atlantem gestatorem, bajulum, tibicinem illum, ac destinam cœli.

Tibicida. V. Cibicida.

Tibicina, f. αὐλητρίς, mulier tibia canens. *Martial. lib. 14. epigr. 64.* Ebria nos madidis rumpit tibicina buccis. *Gell. l. 4. c. 13.* Fœminas etiam tibicinas in exercitu habuit. *Hor. l. 1. ep. 14.* Meretrix tibicina.

Tibicinium, ii, n. ars tibicinis. *Apulej. l. 1. Florid. post init.* Marsyas cum in artificio patrissaret tibicinii.

Tibicino, as, tibiis cano. *Fulgent. l. 3. Mythol. n. 9.* Ordo tibicinantium. ¶ Item tibicine, seu columella fulcio, sustento. *Tertul. de anim. c. 38.* Desiderabit inquilinus profuturæ domui, toto inquilinatus sui tempore, non ut ipse substruendus, nec ut ipse tibicinandus, sed tantummodo continendus.

Tibiscus, m. 2. (Pathissus *Plin. l. 4. c. 12.*) *Tyssa*, *Teissa*, fl. Hungariæ. Oritur ex Carpatho M. in ipso lim. Russiæ nigræ, & Transylvaniæ, deinde in Occ. tendens, auctus Zamo, Thure, & plurimis rivis, Tocharum rigat, recipitque Bodrocum, & Tarczacum fl. deinde in Mer. fluens, Zagivam recipit ad Zolnochium, Chrysium ad Czongradium, Marisum ad Segedinum, tandemque auctus fl. Temes, paulo infra Tibiscum opp. in Danubium se exonerat, supra Taurunum 4. l. infra Petrovaradinum vio 2.

Tibiscus, a, um, adject. ad Tibiscum per[illegible], ut Tibiscena ossa. *Val. Flac. l. 6. v. 52.*

Tibisis, is, fluvius Scythiæ ex Hæmo [illegible] nascens, & Septentrionem versus in Istrum influens. *Herodot. l. 4.*

Tibricola, æ, m. qui prope Tiberim habitat, Romanus. *Prudent. peristeph. 11. v. 174.* Pascit item sanctis Tibricolas dapibus.

Tibrinus. V. Tiberinus.

Tibris, & Tybris, is, & idis, m. idem qui Tiberis. *Claudian. de Consul. Prob. & Olybr. v. 226.* Est in Romuleo procumbens insula Tibri. *Virg. 7. Æn. v. 303.* optato conduntur Tibridis alveo.

Tibula, f. *Castel Aragonese*, urbs munita Sardiniæ, in ejus parte Boreali, & in Occidentali, contra Herculis insulam. Aliis est *Longosardo*.

Tibullus, m. 2. prænomine Albius, Poeta elegiographus. Natus est Romæ, C. Vibio Pansa, A. Hirtio Coss. anno U. C. 710. eodem anno, quo Ovidius Naso. Parentes habuit ex Equestri Ordine. Quod ingenio facili, & egregia forma foret, nobiliores civium sibi conciliavit, in quorum numero fuit Messala Corvinus. Familiariter dilexit Horatium, Ovidium, & Macrum Poetas. In amores, & delicias paulo proclivior fuit. Libros quatuor Elegiarum, sive Amorum composuit. Obiit virenti adhuc ætate, dum peteret cum Messala in Phæaciam. Eum ut elegantem, & tersum commendat *Quintil. l. 10. c. 1.* cultum vocat *Ovid. l. 3. de art. am. v. 764.*

Tibulus, i, f. arbor eadem, quæ pinaster. *Plin. l. 16. c. 10.*

Tibur, & Tybur, oris, n. *Tivoli*, Τίβουρ, Τίβυρα, [illegible], urbs olim Latii, nunc Campaniæ Romanæ, in conf. Sabinorum, in colle, ubi catarractæ Anienis. Condita fuit a Catyllo Arcade classis Evandri præfecto, nota Romam, ut *Cato*, *Solinus*, & alii quidam prodiderunt. Sed *Sextus Græcus* historicus scripsit, Catyllum Amphiarai filium, post patris apud Thebas ante bellum Trojanum interitum, in Italiam venisse, & in Italia tres liberos procreasse, Tyburtum, Coracem, & Catyllum, qui expulsis ex oppido haud longe ab urbe Roma posito veteribus Sicanis, a nomine *Tyburti*, qui ex tribus maximus natu erat, *Tybur* appellaverunt. Hic maxima pomorum copia, & crebri fontes. *Hor. l. 1. od. 18.* Circa mite solum Tiburis. *Virg. 7. Æn. v. 630.* Atina potens, Tiburque superbum. h. e. vel quia nobile, vel quia in monte situm.

Tiburnus, i, m. idem quod Tibur. *Horat. l. 1. od. 7.* Et præceps Anio, & Tiburni lucus.

Tiburs, rtis, adject. Τιβουρτῖνος, quod est ex Tibure. *Horat. lib. 2. sat. 4.* Picenis cedunt pomis Tiburtia succo. *Cic. 2. de Or. c. 65.* Villam in Tiburte habes, Subaudi *agro*. *Gell. l. 19. c. 5.* In Tiburte rus concesseramus. *Et infra.* Promit e bibliotheca Tiburti. ¶ Tiburtes, tum, populi sunt Tiburis incolæ. *Plin. l. 3. c. 16.* *Virg. Æn. 11.* pandere Tiburtum ex agmine Turchon portat ovans. *Tac. 14. Ann. c. 22.* Tiburtum fines. ¶ In recto casu singulari est *Tiburs*. *Inscript.* apud *Grut. pag. 446. n. 3.* Sex. Oppio Prisco patrono incomparabili S. P. Q. Tiburs ob merita ejus.

Tiburtinus, a, um, adject. *di Tivoli*, ad Tibur pertinens. *Martial. l. 4. ep. 57.* Tiburtina frigora. *Propert. l. 4. el. 7.* Tiburtina terra. ¶ Tiburtinum, i, villa fuit Pompeii in Tiburtino agro. *Cic. 5. Phil. c. 7.*

Tichobates, æ, m. qui super erectos muros graditur, a τεῖχος, *murus*, & βαίνω, *gradior*, quemadmodum *schœnobates* est, qui per funem ambulat. *Vopisc. in Carin. c. 18.* Exhibuit Tichobatem, qui per parietem aluto urso cucurrit.

Ticida, æ, m. Poeta quidam, qui de Perilla puella ab se adamata Elegias scripsit. *Ovid. 2. Trist. v. 533.*

Ticinum, i, n. postea Flavia Papia, & Papia, *Pavia*, urbs Insubriæ. ad Ticinum fl. olim regia Longobardorum, condita a Liguribus, Levis, & Maricis ante Mediolanum. *Plin. l. 3. c. 17.* Hinc Ticinensis apud *Aurel. Vict. in Epitome c. 35.* & Ticinus, a, um, apud *Silium l. 12. v. 548.*

Ticinus, m. 2. *Tesino*, fl. Insubriæ navigabilis. Erumpit ex Adula M. in conf. Helvetiorum, ac per lacum Verbanum excurrens, Ticinique urbis, nunc *Paviæ*, mœnia radens, in Padum excipitur, aquas suas perspicuas ad 10. M. P. inviolatas aquis Padi turbidis conservans. Alicubi arenas aureas habet. Thymalum piscem gignit. *Claudian. in 6. Consul. Honor. v. 195.* Colla levant pulcher Ticinus, & Addua visu. V. *Plin. l. 2. c. 103. & l. 3. c. 19.* ¶ Ticinus alter, *Tesino*, fl. Piceni non procul a ripa Transona.

Tifata, m. Tiphata, *Monte di Capua*, e *di Caserta*, mons Campaniæ, cum opp. olim cogn. inter Capuam, & Nolam extensus, qui Campaniam a Samnio discriminat. *Plin. l. 3. c. 5.*

Tifernates, tum, oppidi Tiferni incolæ, duplicis sunt generis, alii cognomine Tiberini, alii Metaurenses appellati. *Plin. l. 3. c. 14.*

Tifernum, Tiberinum cogn. urbs Umbriæ, caput regiunculæ cogn. ad Tiberim fl. ¶ Tifernum Metaurum, seu Metaurense, *S. Angelo in Vado*, urbs Umbriæ, ubi Duc. Urbini, versus fontes Metauri fl. a Tiferno Tiberino 16. M. P. in Bor.

Tifernus, m. *Tiferno*, fl. Frentanorum, qui oritur ex Apennino M. Frentanos ab Apulis Dauniis dividit, & in mare Hadriaticum per Larinum ad Thermulas influit, medius inter Frentonem ad Or. & Trinium ad Occ. *Plin. l. 3. c. 11.*

Tigillum, i, n. *travicella*, Ger. *balcke*, Gall. *soliveau*, Hisp. *vigita*, δοκίδιον, pertica, sive longurium. Est a *tignum*, ut *sigillum* a *signum*. *Liv. l. 1. c. 26.* Transmisso per viam tigillo, capite adoperto, velut sub jugum misit juvenem. *Tibul. lib. 2. eleg. 1.* Illis compositis primum docuere tigillis Exiguam viridi fronde operire domum. ¶ Generatim etiam pro quovis ligno accipitur. *Plaut. Aul. 2. 4. 22.* De suo tigillo fumus siqua exit foras. Ita habent veteres manuscripti, & excusi, non *tigillo*, quod *Lambinus*, *Bosius*, & alii quidam probant, ut tigillum sit a lignum ea forma, qua duo illa priora.

Tignarius, a, um, quod ad tignum spectat, ut Faber tignarius, quo nomine intelligitur non solum is, qui tigna dolat, sed etiam qui solaria ligna facit, hoc est trabes, & cætera ad tabulata domus utilia, denique omnis, qui ædificat. *Cic. in Brut. c. 73.* Ego me Phidiam esse mallem, quam vel optimum fabrum tignarium. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 194. n. 2.* Colleg. Fabr. tignarior.

Tignium, n. 2. *S. Maria in Giorgio*, opp. Piceni, in colle, medium fere inter Firmum, & Tolentinum.

Tignum, i, n. *trave*, [illegible], Ger. *latten*, Gall. *solive*, Hisp. *viga*, δοκός, δοκίς, δόκανον, lignum in ædificiis. *Cajus Dig. lib. 50. tit. 16. leg. 62.* Tigni appellatione in lege 12. Tabularum omne genus materiæ, ex qua ædificia constant, significatur. Dicitur autem a *tenendo*, ut ait apud *Ulp. tit. 3. ff. lib. 47. leg. 1.* Differt a trabe, quia trabs, teste *Festo*, sunt duo tigna ædificii gratia simul compacta. *Lucret. l. 2. v. 191.* Nec cum subsiliunt ignes ad tecta domorum, Et celeri flamma degustant tigna, trabesque. *Cæs. l. 4. B. G.* Tigna bina sesquipedalia ab imo præacuta, dimensa ad altitudinem fluminis. *Hor. de Arte v. 279.* Et modicis instravit pulpita tignis. ¶ Tigna etiam dicuntur in vineis perticæ, & pedamenta posita ad vites sustinendas. *Ulpian. lib. 1. ff. tit. 3. de tign. juncto.* ¶ Masculino gen. *Liv. l. 44. c. 5.* Longi duo validi asseres defigebantur: in eos transversi incumbentes tigni, ad tricenos longi pedes, ut pons esset, injungebantur.

Tigranes, is, m. Rex Armeniæ majoris, qui auxilium ferens Mithridati Regi, victus est primo a Lucullo, deinde a Pompejo Magno. Eum Pompejus in deditionem accepit, eique ad genua sibi procumbenti, ademptis Syria, Phœnice, Cilicia, Regnum Armeniæ restituit. *Lucan. l. 2. v. 637.* Tigranemque meum, nec Pharnacis arma relinquas.

Tigranocerta, f. 1. *Sirlis*, urbs Armeniæ majoris, ad Nymphæum fl. al. ad Nicephorum fl. versus confinia Assyriæ, in Turcomania, munita, inter Arthemitam ad Cæc. & Amidam ad Afr. nonnullis est *Sultania*, al. *Sava*. Sed hæ urbes in Media sunt, apud conf. Parthorum. Condita fuit a Tigrane, unde & nomen accepit, quasi Tigranis civitas. Nam *certa* Parthorum lingua urbem sonat. *Steph.*

Tigrifer, a, um, adject. tigres ferens. *Sidon. carm. 2. v. 444.* tigriferi pharetrata per arva Niphatis.

Tigrinus, a, um, τιγρινός, quod ad tigrem spectat, ut Mensæ tigrinæ, quæ longis macularum notis referunt virgatas, ut Poetæ vocant, tigres, quomodo etiam ab intorto macularum discursu dictæ sunt mensæ pantherinæ. *Plin. l. 13. c. 15.* Mensis præcipua dos in vena crispis, vel (sic recte Dalecampius emendat) in vertices parvos: illud oblongo evenit discursu, ideoque tigrinæ appellantur. hoc intorto, & ideo tales pantherinæ vocantur.

Tigris, is, & idis, f. *tigre*, Germ. *tigerthier*, Gall. *tygre*, Hisp. *tigre*, τίγρις, fera sævissima, & velocissima, in Hyrcania maxime abundans. De vocis origi-

re ita *Varro l. 4. de L. L.* Tigris, qui est ut leo varius, qui vivus capi adhuc non potuit, vocabulum a lingua Armenia. Nam ibi & sagitta, & quod vehementissimum flumen, dicitur Tigris. *Plin. l. 6. c. 27. de Tigri flumine.* A celeritate Tigris incipit vocari: Ita appellant Medi sagittam. *Virg. 4. Æn.* Hyrcanæque admorunt ubera tigres. *Ovid. Heroid. ep. 10. v. 86.* Quis scit, an hæc sævas tigridas insula habet? *Id. Metam. 7. v. 92.* tum me de tigride natum, Tum ferrum, & scopulos gestare in corde fatebor. *Horat. de Ar. Poet. v. 393* lenire tigres. *Stat. 6. Theb. v. 702.* Talao victori tigrim inanem &c. ¶ Est etiam nomen cani venatorio impositum ob velocitatem. *Ovid. 3. Met. v. 217.*

Tigris, is, & idis, m. *Tigre, Tegel*, fl. Asiæ, percelebris, sic dictus a velocitate, quasi sagitta. Nam sagitta ab Armenis tigris dicitur. *Varro l. 4. de L. L. Plin. l. 6. c. 27.* Oritur ex montibus Ararat, sive Armeniæ, & inter Assyriam, Mesopotamiamque fluens, & Chaldæam, sive Babyloniam interfecans, Euphrate recepto, labitur in sin. Persicum, Arabiam inter, & Persidem, prope Teredonem. *Virg. Ecl. 1. v. 63.* Aut Ararim Parthus bibet, aut Germania Tigrim. *Lucan. l. 3. v. 256.* Quaque caput rapido tollit cum Tigride magnus Euphrates.

Tigulli, m. 2. τιγοῦλλιοι, pop. Liguriæ, quorum urbes Tigullia, & Segesta. *Plin. l. 3. c. 5.*

Tigullia, f. 1. Tigulia, opp. Liguriæ, in ora lit. ad Oc. medium inter Genuam ad Occ. & Erycis portum ad Or. Plerique *Sestri* indigitant. Sed *Sestri* dicitur Segesta, quæ in mediterraneis est.

Tigurini, m. 2. τιγυρῖνοι, pop. inter Helvetios, Limagi fl. accolæ. *Cæs. l. 1. B. G. c. 12.*

Tilia, æ, f. *tiglio*, φιλύρα, arbor folio hederaceo, molliore & in angulare acutiorem rotundiore, & proliximo in orbem lente crispo, atque serrato, flore tantisper, dum calyculo continetur, herbaceo, dum emersit, flavo, fructu magnitudine fabæ, simili acinis hederæ, in quo semen prætenue, quantum atriplicis, omnibus animalibus ingratum, cum fabarum pabulo maxime ducantur. *Virg. 2. Georg.* Nec tiliæ leves, nec torno rasile buxum. ¶ Tiliæ item dicuntur vincula ex cortice hujus, vel etiam aliarum membranis tenuissimis, quæ inter corticem & lignum sitæ sunt. *Plin. l. 16. c. 14.* Inter corticem, & lignum tenues tunicæ multiplici membrana, e quibus vincula tiliæ vocantur. Tenuissimæ earum philyræ coronarum lemniscis celebres.

Tiliaceus, a, um, φιλύρινος, quod ex tilia confectum est. *Jul. Capitol. de Antonin. Pio:* Cum senex, & longus esset, incurvareturque, tiliaceis tabulis in pectore fasciabatur. *Col. l. 12. c. 45.* Arculæ fagineæ, vel etiam tiliaceæ, quales sunt, in quibus vestimenta forensia conduntur.

Tiliagineus, a, um, tiliaceus. *Colum. l. 12. c. 45.*

Tiliaris, re, adjectiv. idem quod Tiliaceus, ut Tiliaris tabula, *Cal. Aurelian. Tard. 4. c. 1.*

Tilos. V. Tylos.

Timavus, m. 2. *il Timavo*, fl. maximus Carnorum, sed brevissimi decursus. Oritur apud Fanum Diomedis, vulgo *S. Giovanni*, ex vicino monte, e novem fontibus erumpens, quibus confluentibus vix ad 2. M. P. latissimus Hadriaticum mare petit, ultra Aquilejam 7. M. P. Tergeste versus. *Plin. l. 3. c. 18.* Carnorum hæc regio, junctaque Japidum: amnis Timavus. *Pomp. Mela l. 2. c. 4.* Proxima est a Tergeste Concordia: interfluit Timavus novem capitibus exsurgens. *Virgilius* tamen 1. *Æn. v. 248.* ita de Timavo locutus est, ut eum non procul a Patavio collocare videatur: cum enim Antenoris iter describeret per medios Græcos, per sinus Illyricos, per regna Liburnorum, per fontem Timavi, ea sive licentia, sive incuria, qua Poetæ de rebus Geographicis loquuntur, cum præsertim longinqua describunt, statim subdit: Hic tamen ille urbem Patavi, sedesque locavit Teucrorum. Hinc *Lucanus l. 7. v. 192.* Timavum appellavit *Antenoreum*, & *Martial. l. 13. ep. 89.* dixit *Euganeum*, quamvis idem *Martial. l. 4. ep. 25.* habeat: Et tu Ledæo felix Aquileja Timavo. Unde orta est aliquorum opinio, duos esse Timavos, alterum in finibus Patavinorum, alterum in finibus Carnorum. Nos putamus, & Lucanum & Martialem citatis locis, & præterea *Statium lib. 4. silv. 7.* & insuper nonnullos posterioris ætatis Scriptores, *Virgilii* carminibus deceptos, Pataviano Meduaco Timavi nomen dedisse.

Timefactus, a, um, adject. *intimidito, impaurito.* *Lucret. l. 2. v. 43.* His tibi cum rebus timefactæ religiones Effugiunt animo. *Cic. 2. Off. c. 7.* timefacta libertas. Alii leg. *tremefacta.*

Timendus, a, um, adject. *terribile, da temersi.* *Ovid. Heroid. epist. 4. v. 104.* Dente timendus aper. *Id. 14. Metam. v. 256.* Ursa timenda. *Horat. epod. 6.* Voce timenda complere nemus.

Timens, tis, nom. ex particip. *timido, pauroso.* *Ovid. Metam. 14. v. 215.* Mortem timens. *Lucret. l. 7. v. 1237.* vitæ nimium cupidi, mortisque timentes. *Virg. Æn. 2. v. 729.* Comiti timens.

Timeo, es, mui, sine sup. 2. a. *temere, aver paura*, ירא, Ger. *furchten*, Gall. *craindre*, Hisp. *temer*, φοβοῦμαι, metuo, horreo, formido, vereor. Construitur vel absolute. *Cic. l. 1. Fam. ep. 9.* Magis etiam reprehendendi, qui se timere simularent. ¶ Vel cum accus. *Cic. l. 2. Fam. ep. 5.* Quanquam omnia sunt timenda, nihil magis, quam perfidiam timemus. *Martial. l. 12. ep. 19.* Colono Tanquam sus Calydonius timetur. ¶ Vel etiam cum dativo, præsertim cum de amicis sermo est, & tunc significat vereri, ne quid mali alicui accidat. *Ter. Heaut. 3. 2. 20.* Syre, tibi timui male. *Id. And. 2. 3.* Si illum relinquo, ejus vitæ timeo. *Quintil. l. 4. c. 1.* Religiosus judex libenter eum audit, quem justitiæ suæ minime timet, idest ne suæ justitiæ insidietur. ¶ Vel etiam cum abl. & præp. *a*, vel *ab*. *Cic. pro Syll. cap. 20.* A quo quidem genere, Judices, ego nunquam timui. ¶ Vel cum abl. & præp. *de*. *Cic. Att. l. 7. ep. 6.* De republica valde timeo. ¶ Vel cum abl. & præp. *pro*. *Gell. l. 19. c. 1.* Ipsum autem pro Aristippi anima timere. ¶ Vel cum membro orationis. *Cic. 2. Ver.* Jam nunc timeo, quidnam pro offensione hominum, & exspectatione omnium, & magnitudine rerum dignum eloqui possim. *Id. Att. l. 2. ep. 20.* Hæc quo sint eruptura, timeo. *Brut. Cic. l. 11. ep. 20.* Timeo, quemadmodum hæc explicari possint. ¶ Vel cum conjunctivo, & particula *ne* in iis, quæ nolumus, vel *ut* in iis, quæ volumus, seu cupimus fieri. *Ter. Andr. 1. 5.* Tum autem hoc timet, ne deseras se. *Cic. Att. l. 9. ep. 6.* Sed timeo, ne non impetrem, idest ut impetrem. *Id. l. 14. Fam. ep. 2.* Omnes labores te excipere video: timeo, ut sustineas. ¶ Vel cum infinito. *Curt. l. 9. c. 6.* Eloqui timeo. *Id. l. 4. c. 1.* Si te committere nobis times, dabimus fidem, impune venturum. ¶ Interdum significat aversari. *Horat. l. 1. ep. 5.* Nec modica cœnare times olus omne patella.

Timesco, is, n. 3. idem fere quod timeo. *Ammian. l. 31. c. 4.* Athanaricus parumper timescens.

Timide, adverb. *timidamente*, φοβερῶς, pavide; verecunde, minus audacter. *Cic. 5. Fin.* Tum ille timide, vel potius verecunde, Facio, inquit, equidem. *Id. 2. Tusc. 23.* Nequid abjecte, nequid timide, nequid ignave, nequid serviliter, muliebriterve faciamus. *Quintil. l. 11. c. 1.* Timidissime dicendum est. *Cæs. l. 1. B. C. c. 19.* Omnia trepidantius, timidiusque agere.

Timiditas, atis, f. *timidità*, יראה, Germ. *furchtsamkeit*, Gall. *timidité*, Hisp. *temor*, δειλία, proclivitas ad timorem, angustus, & parvus animus. *Cic. 4. de Fin.* Ex rebus enim timiditas, non ex vocabulis nascitur. *Idem 2. Phil. c. 29.* Cur ei bello propter timiditatem defuisti?

Timidule, adv. *con alquanto timore.* *Apul. l. 4. A. A.* Timidule per balneas reptare.

Timidus, a, um, o. l. 2. *timido, pauroso, di poco animo*, ירא, Ger. *furchtsam*, Gall. *craintif*, Hisp. *medroso*, δειλὸς, φοβερὸς, ἄτολμος, pavidus, meticulosus, qui est angusti animi. *Cic. 1. Off.* Ne imbecilles, atque timidi videamur. *Id. l. 3.* Quæ timido animo, humili, demisso, fractoque fiant. *Id. pro Mur.* Si in alterutro peccandum sit, malim videri nimis timidus, quam parum prudens. *Id. 2. Agrar.* Liberi a delictis, cauti in periculis, non timidi in concionibus. *Id. de Fin. l. 2. c. 20.* Ita non timidus ad mortem, ut in acie sit ob Rempubli-

cam interfectus. *Horat. l. 3. od. 19.* Codrus pro patria non timidus mori. *Sen. de vit. beat. c. 13.* Nocturna animalia abduntur in aliquas rimas, stricta lucis. *Cæs. l. 8. B. G.* Ut vix judicari posset, utrum secundis rebus insolentiores an adversis timidiores essent. *Ovid. l. 1. de Ar. v. 117.* Ut fugiunt aquilas, timidissima turba, columbæ.

Timolus. V. Tmolus.

Timor, oris, m. *timore, paura*, פחד, Ger. *forcht*, Gall. *crainte*, Hisp. *miedo*, φόβος, metus, opinio mali impendentis. *Cic. 4. Tusc. c. 8.* Terrorem metum concutientem, ex quo fit, ut pudorem rubor, terrorem pallor, & tremor, & dentium crepitus consequatur, timorem metum mali appropinquantis, pavorem metum mentem loco moventem, ex quo illud Ennii: Tum pavor sapientiam mihi omnem ex animo expectorat. *Brut. Anton. l. 11. Fam. ep. 2.* Maximo timore de donis efficiuntur amici nostri. Rursus *Cic. Att. l. 3. ep. 20.* Inducere timorem alicui. *Id. Fam. 2. ep. 15.* Magno in timore esse. *Id. ibid. l. 10. ep. 18.* Timorem alicui facere. *Id. Att. l. 5. ep. 14.* Magno timore esse. h. e. valde timere. *Lucan. l. 3. v. 82.* Magno timori esse populis. h. e. esse valde terribilem. Dicimus etiam, timorem excitare, deponere, abjicere, &c. *Cic. sæpe, & Ovid.* Sic timore perculsus, timore perterritus. *Cic. ad Brut. ep. 3. & Divin. c. 28.* ¶ Cæcis gentibus timor fuit in numero Deorum filius Erebi, & Noctis. *Cic. 3. de nat. Deor.*

Tina, æ, f. 1. *tino*, [illegible], vas vinarium, ex eorum genere, quæ in mensam inferuntur. *Var. l. 1. de vit. P. R. apud Non. c. 15. n. 7.* Antiquissimi in conviviis utres vini primo, postea tinas ponebant. Ex his *Varronis* verbis satis apparet hoc vasis genus minus, & omnino diversum ab eo, quod apud nos sub hoc vocabulo habetur. His namque vasis e ligno fabricatis nostri excipiunt mustum, & cum vinaceis ebullire sinunt.

Tinca, æ, *tinca*, piscis palustris, & fluviatilis, sine squamis. *Auson. in Mosel. v. 125.* Quis non & virides vulgi solatia tincas Norit?

Tinctilis, & le, o. 3. *tinto*, טבול, Germ. *tunckig*, Gall. *teint*, Hisp. *tenido*, βαπτὸς, quod intinctum est. *Ovid. l. 3. Trist. el. 10. v. 64.* Nam volucri ferro tinctile virus inest.

Tinctorium, &
Tinctorius, a, um, } V. Cinctorium.

Tinctura, æ, f. *tintura*, Germ. *tunckung*, Gal. *teinture*, Hisp. *tenidura*, βαφὴ, infectio, imbutio coloris. *Plin. l. 37. c. 9.* Adulteratur maxime tinctura.

Tinctus, us, m. idem ac tinctura. *Plin. l. 20. c. 48.* Et olim eodem nomine croceo tinctu.

Tinctus, a, um, *tinto*, βαφεὶς, βαπτὸς, immersus, madefactus, infectus. *Cels. l. 8. c. 4.* Spongia tincta in aceto. *Cic. 3. de nat. Deor.* Cum ei tunicam sanguine Centauri tinctam dedit. ¶ Sæpe translate sumitur pro ornato, imbuto. *Cic. in Brut. c. 58.* Illam patrio elegantia tinctam vidimus. *Id. 2. de Or. c. 20.* Sit mihi tinctus literis, audierit aliquid, legerit, &c. *Quintil. l. 4. c. 2.* Verba tincta sensu. h. e. non vana, & ad oratorem fusa, sed significantia. *Martial. lib. 10. ep. 33.* viridi tinctos ærugine versus. h. e. mordaces, maledicos.

Tinea, æ, f. *tignuola*, עש, Ger. *schab*, Gall. *teigne*, Hisp. *polilla*, σὴς, vermiculus, qui vestes, aut libros abrodit. Ita vocatur ob similitudinem qualemcunque a lumbrici genere, quod Græcis ταινία. *Hor. l. 1. ep. 20. ad librum suum.* Aut tineas pasces taciturnus inertes. ¶ Item tineæ sunt vermes in alvearibus apibus noxii. *Colum. l. 9. c. 14.* Tineæ, si apparuerint, everrantur, papilionesque enecentur, qui plerunque inter alveos morantes, apibus exitio sunt.

Tineola, æ, parva tinea. *Veget. l. 1. de Re Veter. c. 4.*

Tineosus, a, um, σητόβρωτος, plenus tineis, ut alvei tineosi, apud *Colum. l. 9. c. 14.*

Tingens, entis, o. 3. *tintore*, βαφεύς. *Plin. l. 9. c. 38.* Sed id tingentium officina ignorant.

Tingo, is, tinxi, tinctum, a. 3. *tingere, bagnare*, טבל, Germ. *tuncken*, Gall. *teindre*, Hisp. *tenir*, βάπτω, χρώζω, madefacio, inficio, humore, vel colore imbuo. *Virg. 3. Georg.* Ac vix suppositi tinguntur sanguine cultri. *Martial. lib. 1. epigr. 78.* Tingit cutem Charinus, & tamen pallet. *Horat. l. 4. od. 12.* Tingere aliquem poculis. *dargli da bere.* ¶ Poetice, tingi Oceano dicuntur astra, cum occidunt. *Virg. 1. Æn.* Quid tantum Oceano properent se tingere soles Hyberni. *Id. 1. Georg.* Arctos Oceani metuentes æquore tingi. ¶ In veteribus libris sæpe legitur *tinguo* pro *tingo*, teste *Manut. in Orthogr.*

Tingi, Tingis, *Tanger, Tangeri, Tangari*, urbs Africæ, caput Mauritaniæ Ting. in ore freti Herculei, cum portu capaci. Condita fuit ab Antæo, quem Hercules vicit. Hinc Tingitanus apud Mamertinum in Genethl. *Maximiani c. 16.*

Tingitana, f. 1. τιγγιτανία, extrema Mauritaniæ pars, quam nunc duo Regna *Fez*, & *Marocco*, occupant. Dicta est ab urbe Tingi. Ante cotata est Bogudiana, a Rege Bogud. Oppida in ea, Tingi, caput provinciæ, Julia Constantia, Zilis, Volubilis, Lixus, ubi regia Antæi, & certamen cum Hercule, & Hesperidum horti. *Cluver. l. 6. c. 7.*

Tingomenæ, arum, f. compotationes, in quibus merum ita large suppeditatur, ut & pavimenta tingantur, juxta illud *Horat. l. 2. od. 14.* Absumet hæres Cæcuba dignior servata centum clavibus, & mero tinget pavimentum superbo. In *fragment. Tragur. Petron.* legitur tingomenas facere, ubi alii *tangomenas* legere malunt.

Tinnimentum, i, n. κωδώνισμα, idem quod tinnitus. *Plaut. Rud. 3. 5. 26.* Illud quidem edepol tinnimentum est auribus.

Tinnio, is, n. 4. *suonare, far suono, squillare*, צלל, Ger. *klingen*, Gal. *tinter*, Hisp. *retenir*, ἠχέω, κωδωνίζω, sono. Proprie dicitur de metallis, cum pulsata sonum edunt. Tinnit enim aurum, argentum, æs, ferrum, stannum, orichalcum, & hujusmodi. *Var. l. 3. R. R. c. 16. de apibus:* Jaciendo in eas pulverem, & circum tinniendo ære. ¶ Tinnire quoque dicitur auris, cum inclusi subtiles, & leves vapores, interdum per membranam illam, quæ in auribus est, emergunt, & sonum illum fictitium edunt. *Catul. ad Lesb. epigr. 48.* (al. 52.) Sonitu suopte tintinant aures. *Voss. Scalig.* leg. *tintinant.* ¶ Sumitur etiam translate pro garrire, acute clamare. *Plaut. Cas. 2. 3. 32.* Ohe, jam satis uxor est: comprime te: nimium tinnis. relinque aliquantum orationis. *Suet. in Ner. c. 20.* Si paullum subbibisset, aliquid se sufferti tinnituturum promisit. h. e. cantaturum. *Cic. Att. l. 14. ep. 12.* Exspecto maxime, ecquid Dolabella tinniat. hoc est quid loquatur.

Tinnito, as, a. frequentativum a tinnio. *Auct. carm. de phil. v. 9.* Parus enim quamvis per noctem tinnitat omnem. Alii leg. *tinniat.* *Commodian. instruct. 64.* Hæc enim dico, ut in trivio tinnitas. h. e. captandæ plebeculæ causa cum tintinnabulo incedas.

Tinnitus, us, m. *tinnito, squillo*, Germ. *daskling*, Gall. *tintement*, Hisp. *retinin*, κωδωνισμός, metalli sonitus. *Virg. 4. Georg.* Tinnitusque cie, & Matris quate cymbala circum. *Plin. l. 18. c. 2.* Tinnitu aurium præsentire. *Ovid. 4. Fast. v. 207.* resona tinnitibus Ide.

Tinnulus, a, um, *risonante*, ἠχῶν, λιγυρὸς, idem ac tinniens, idest quod sonum edit. *Ovid. 4. Met. v. 393.* Tinnulaque ære sonant, & olent myrrhaque, crocique. *Catul. in epithal. Juliæ 36.* Nuptialia concinens Voce carmina tinnula. ¶ Translate *Quintil. l. 2. c. 3.* Tumidos, & corruptos, & tinnulos, & quocunque alio cacozeliæ genere peccantes, certum habeo, non virium, sed infirmitatis vitio laborare.

Tinnunculus, i, masc. *gheppio*, genus accipitris, quod in ædificiis nidificare solet, & libenter cum columbis versatur, easque ab aliorum accipitrum injuria defendit. *Plin. l. 10. c. 37. & Colum. l. 8. c. 8.*

Tintinnabulatus, a, um, qui tintinnabulum habet. *Sidon. l. 2. ep. 2.* armentalem ecmanare, quam nostrorum montium Tityri vagarentur inter greges tintinnabulatos. Al. leg. *tinnibulatos*, eodem sensu.

Tintinnabulum, i, n. *campanello, campana, squilla*, κώδων, instrumentum, plerunque æneum, interdum etiam ex stanno, argento, plumbo, aut

aut ex omnibus his una admixtis conflatum, quod percussum tinnitum edit, seu sonitum, a *tinniendo*. Ejus usus fuit apud antiquos in balneis; eo enim lavaturi convocabantur, & qui in balneo essent evocabantur, ut aliis locum darent. Hinc *Mart. l. 14. epigr. 163.* Redde pilam: sonat æs thermarum, ludere pergis? &c. ¶ In domibus tintinnabuli sonitu familia excitabatur, janitores præsertim, ut indicat *Suet. in Aug. c. 91.* ¶ In sacrificiis quoque adhibebantur tintinnabula. V. *Plaut. Pseud. 1. 3. 93. & seq.* ¶ Alios præterea usus tintinnabulorum recensuit *Hieron. Magius* in libello hac de re conscripto, quem V.

Tintinnaculi, orum, m. pl. *ἀργυροκόπος*, flagratores, lorarii, carnifices, a *tinniendo*, quia cædendo loris corpora tinnitum quendam excitabant. *Plaut. Truc. 4. 3. 8.* Nisi ad tintinnaculos vultis vos educi viros. *Turneb. l. 21. c. 21.* scribit, tintinnaculos dictos fuisse carnifices, qui tintinnabula habebant, quibus utebantur in sumendis suppliciis, nam qui ad supplicium ducebantur, tintinnabula gerebant, teste *Zonara*.

Tintinnio, is, & Titinnio, is, Tintinno, & Titinno, as, n. *risuonare*, tinnitum edo, tinnio, *κουδωνίζω*. *Afran. apud Fest.* Ciliarii impedimenta titinnire audio. *Nov. ibid.* Tintinnabant compedes. *Naev. apud Non. c. 1. n. 188.* Itaque ex ære in Saliaribus Alterius tintinnat.

Tintino, as, n. idem quod tinnio. V. Tinnio.

Tiphe, es, *τίφη*, genus frumenti. *Plin. l. 18. c. 8. & 10.*

Tiphys, m. 3. *Τῖφυς*, vir arte carpentaria celebris, qui primus gubernandæ navis adminicula instituit, Argonautarumque Colchica expeditione gubernator fuit. *Virg. eclog. 4.* Alter erit tum Tiphys, & altera, quæ vehat Argo Delectos heroas. *Ovid. Heroid. ep. 6. v. 48.* Quid tibi cum patria, navita Tiphy, mea?

Tipula, & Tippula, æ, f. genus insecti, quod in fontibus, ac rivis visitur, summa celeritate superficiem aquæ percurrens. *Fest.* Tippula bestiolæ genus sex pedes habentis, sed tantæ levitatis, ut super aquam currens non desidat. *Plautus Pers. 2. 2. 62.* Neque tippulæ levius pondus est, quam fides lenonis.

Tiresias, æ, m. *Τειρεσίας*, vir Thebanus, filius Everi, al. Peneti, insignis vates. Cum aliquando in Cithærone M. vidisset duos dracones coeuntes, observata fœmina eorum, occidit illam, quo facto in fœminam & ipse mutatus est. Deinde cum rursus post septem annos eodem pacto & marem draconem interfecisset, in pristinam formam rediit. Contigit igitur aliquando, certantibus inter se Jove, & Junone, vir ne, an fœmina majorem ex Venere voluptatem caperent, ut ille judex sit adhibitus, ut qui utrumque sexum fuisset expertus. Tiresias autem pro Jove sententiam tulit, asserens, multo plus voluptatis ex coitu fœminas percipere. Ob hujusmodi judicium a Junone excæcatus est. Jupiter autem in solatium visus amissi, divinationem illi dedit. Alii propterea excæcatum dicunt, quod Palladem nudam in fonte conspexerit. *Strabo l. 9.* auctor est, Tiresiæ sepulcrum fuisse sub Tilphosio M. Bœotiæ, juxta fontem Tilphossam, ubi profugus diem suum obiit, cum jam senex gelidissimam illius aquam hausisset. Ibi Thebani cives sepulto divinos honores tribuere. Fuit Tiresiæ filia fatidica nomine Manto, quæ in Italiam venit, & ex Tiberi fl. filium peperit Ocnum, qui in Cisalpina Galliæ oppidum condidit, & a nomine matris Mantuam appellavit. *Stat. l. 10. Theb.* Sic callidus ista Tiresias, natæque canit. ¶ A Poetis usurpatur pro homine cæco. *Juv. sat. 13. v. 248.* Nec surdum, nec Tiresiam quenquam esse Deorum.

Tiro, onis, m. *tirone*, *soldato novello*, *νεοσύλλεκτος*, miles novus, & fortis ad militiam exercendam. Scribitur non per *y*, sed per *i*, ut est in *Pand. Florent.* & in antiqua inscriptione: in quo perperam sententiam mutavit *Manutius*, falsa inscriptione deceptus. Nec enim veram esse, satis ostendit *Antonius Augustinus, dial. 11.* teste *Voss. in Etymol.* *Cic. 2. Tusc.* Ætas tironum plerumque melior, sed ferre laborem, contemnere vulnus, consuetudo docet. *Liv. l. 42.* Veteribus militibus tirones miscebantur. Adjectivi more, *tiro exercitus* dicitur, qui ex tironibus constat. *Cic. l. 7. Fam. ep. 3.* Signa tirone, & collectitio exercitu cum legionibus robustissimis contulit. ¶ Per translationem tironem appellamus, qui prima in quacunque arte ponit rudimenta, *novizio*, *νεοτελής*. *Cic. 1. de Orat. c. 50.* Putor, callidum quendam hunc, & nulla in re tironem, ac rudem in agendo esse.

Tiro, onis, m. libertus Ciceronis in omni literarum genere exercitatissimus, qui ipsi Ciceroni in studiis adjutor fuit. Libros de usu atque ratione linguæ Latinæ, item de variis, atque promiscuis quæstionibus composuit. Ad eum multæ Ciceronis epistolæ extant. *Gell. l. 7. c. 3. & l. 13. c. 9.*

Tirocinium, ii, n. *tirocinio*, *noviziato*, *νεοτελεια*, *ἀγύμναστον*, primum rudimentum, seu experimentum militiæ. Hinc tirocinium ponere, aut deponere, est, primum experimentum militiæ dare, & stipendia mereri incipere. *Justin. l. 12. c. 4.* Constantiores futuri, si non tantum tirocinia, verum & incunabula in ipsis castris posuissent. *Id. l. 9. c. 1.* Ut sub militia patris tirocinii rudimenta deponeret. ¶ Translate ponitur pro prima actione in quacunque arte, seu pro primis artis alicujus rudimentis. *Plin. l. 7. c. 48.* Luceja in scenam producta fuerat tirocinio a M. Pomponio Ædile Plebis. *Venulei. l. animad. ff. de ædil. edict.* Novitium autem non tirocinio animi, sed conditione servitutis intelligi. ¶ *Tirocinium fori* dicebatur, cum in forum primum adolescentes deducebantur, ut publice versari, & agere cum populo inciperent: & *tirocinium Oratorum* vocabatur, cum Oratores futuri in forum deducti quasi Oratoriæ arti, & agendis causis initiabantur. Hac tirocinii die posita prætexta togam virilem sumebant. *Sueton. in Tiber. c. 54.* Neronem, & Drusum Patribus commendavit, diemque utriusque tirocinii congiario Plebi dato celebravit. *Id. in Calig. c. 10.* Uno eodemque die togam sumpsit, barbamque posuit, sine ullo honore, qualis contigerat tirocinio fratrum ejus. ¶ *Tirocinium navium*, cum primum mari committuntur naves, & veluti in Neptuni militiam conscribuntur. *Plin. l. 24. c. 7.* Optima hæc a tirocinio navium. ¶ Tirocinio ætatis labi. h. e. simplicitate, inscitia. *Declam. in Sallust. c. 5.*

Tirolis, seu Tyrolis, is, f. Ital. *Tirolo*, Gal. *le Tirol*, regio Germaniæ Meridionalis, partem Orientalem Rhætiæ propriæ antiquæ tantum complectens. Terminatur a Sept. Bavariæ Ducatu, a Mer. ditione Veneta, ab Or. Diœcesi Salisburgensi, & Carinthia, ab Occ. Rhætis, & Helvetiis. Sic dicitur a Teriolo, hodie *Tirol*, tenui castro ad Athesim, prope Meranum. Ab Alpibus Tridentinis fere bifariam scinditur. Rigatur Athesi, & Œno fl.

Tironatus, us, m. tirocinium. *lib. 7. Cod. Theodos. tit. 13.* Tempore tironatus eorum procuratores præsententur.

Tironianus, a, um, quod ad Tironem Ciceronis libertum spectat. *Gell. l. 1. c. 7.* In oratione Ciceronis 5. in Verrem, libro spectatæ fidei, Tironiana cura, atque disciplina facto.

Tirunculo, æ, fœm. quæ in arte aliqua adhuc rudis est, nova, adolescens. *Col. l. 7. c. 12. de cane.* Quoniam tirunculæ nec recte nutrit, & educatio totius habitus aufert incrementum.

Tirunculus, i, m. parvus tiro, juvenculus, qui prima in arte aliqua cœpit ponere rudimenta. *Plin. l. 3. ep. 6.* Quod me quanquam tirunculum sollicitavit ad emendum. id est rudem in cognitione signorum. *Juven. sat. 11. v. 142.* Nec latus Aphræ Novit avis noster tirunculus.

Tirynthius. V. Tyrinthius.

Tis, σοῦ, genitivus singul. pronominis tu, apud vet. *Plaut. Mil. 2. 4. 42.* Tis egeat, qui te castet.

Tisiphone, es, f. *Τισιφόνη*, una ex Furiis, a *τίσις*, *ultio*, & *φόνος*, *cædes*, quia cædibus plectendis præest. *Hor. lib. 1. sat. 8.* Hecaten vocat altera sævam, altera Tisiphonen.

Tisiphoneus, a, um, *Τισιφόνειος*, ad Tisiphonem pertinens. *Ovid. 4. Trist. el. 9. v. 6.* cupiasque evadere vitæ Tempora, si possis, Tisiphonea tuæ. h. e. noxia, maligna, invida.

Titan, anis, vel Titanus, i, m. *Τιτάν*, filius Cœli, & Vestæ, frater Saturni. Sex filios ex Titea uxore suscepit, qui ab eo *Titanes* sunt appellati. Cum esset major natu, & patri succedere vellet, tamen animadvertens, matrem, & sorores Saturno magis favere, Regnum ipsi concessit, hac tamen lege, ne Saturnus prolem masculam educaret, ut Regnum ad suos filios perveniret. Igitur Saturnus liberos suos devorare cœpit, statim ac nati essent. Sed Opes, sive Rhea Saturni uxor Jovem, Neptunum, Plutonem nutriendos clam ablegavit, marito autem lapides, quos se peperisse dicebat, devorandos obtulit. Id cum Titan cognovisset, cum filiis suis bellum gessit adversus Saturnum, & Opim, quod conventionem non stetissent, eosque captos muro inclusit, qui postea a Jove filio victis Titanibus liberati sunt. *Bocc. l. 4. c. 1.* ¶ Ponitur etiam pro Sole. Nam Sol secundus filius fuit Hyperionis, teste *Cic. 3. de nat. Deor.* Hyperion vero Titanis. Aliqui dicunt, Hyperionem Solis, & Lunæ, stellarumque motus primum observasse, atque demonstrasse, ideo Solis parentem, & astrorum fingi. *Cicer. in Arate:* Quem cum perpetuo vestivit lumine Titan.

Titanes, um, m. pl. vel etiam Titani, orum, filii Titanis, & Titeæ. Sed aliqui dicunt ex Terra ortos esse absque patre. *Servius in 6. Æn.* Terra primum Titanas contra Saturnum genuit, Gigantes postea contra Jovem. Et ferunt fabulæ, Titanas ab irata contra Deos Terra ad suas ultionem creatos. Unde & Titanes dicti sunt ἀπὸ τῆς τίσεως, idest ab ultione. *Cic. 3. de Leg.* Noster vero Plato Titanum e genere statuit eos, qui ut illi Cœlestibus, sic hi adversentur Magistratibus. *Id. 2. de nat. Deor.* Sed etiam, ut cum Titanis, ut cum Gigantibus, propria bella gesserunt.

Titania, æ, f. Diana, seu Luna, filia Hyperionis, neptis Titanis. *Ovid. 3. Met.* Dumque ibi perluitur solita Titania lympha.

Titaniacus, a, um, idem ac Titanius. *Ovid. 7. Met. v. 398.* Hinc Titaniacis ablata draconibus intrat Palladias arces.

Titanis, idis, *Τιτανίς*, adject. femin. quæ ad Titanem, vel Titanas pertinet. *Ovid. 6. Met. v. 185.* Latonam Titanida. *Id. 5. Fast. v. 81.* Titanide Thetin. *Juvenal. sat. 8. v. 132.* Titanida pugnam.

Titanius, a, um, quod ad Titanes spectat. *Virg. 6. Æn.* Hic genus antiquum terræ, Titania pubes, Fulmine dejecti fundo volvuntur in imo. *Id. ibid.* Lucentemque globum Lunæ, Titaniaque astra. ¶ Substantive Titanium pro Sole posuit *Avien. in Arat. v. 157.*

Titanus, i, m. fluvius, & oppidum Mysiæ, seu Æolidis. *Plin. l. 5. c. 30.*

Titaresius, m. 2. Titaresus, Titeresias, *Τιταρήσιος*, fl. Thessaliæ, qui oritur ex Titano M. fluit apud Pharsalum urb. & in Peneum labitur. *Lucan. l. 6. v. 376.*

Tithonæus, a, um, adject. ad Tithonum pertinens, ut Memnon Tithonæus, h. e. Tithoni filius. *Avien. in perieg. v. 368.*

Tithonius, a, um, adject. ad Tithonum pertinens, ut Tithonia conjux, h. e. Aurora, *Ovid. 3. Fast. v. 403.* & *Tithonia* absolute dicitur a *Val. Flacc. l. 1. v. 311.*

Tithonus, m. 2. *Τιθωνός*, filius Laomedontis, frater Priami. Cum juvenis esset, & decorus, ab Aurora, ut fabulæ ferunt, dilectus, & raptus fuit, ex qua Memnonem genuit. *Virg. Æn. 4. v. 585.* Tithoni croceum linquens Aurora cubile. ¶ Immortalitatem impetravit a Diis, non tamen caruit infelici senecta. *Hor. l. 2. od. 16.* Longa Tithonum minuit senectus. ¶ Audita Memnonis filii morte, in cicadam versus est. *Hor. l. 1. od. 28.* Tithonusque remotus in auras.

Tithorea, æ, f. urbs Phocidis, in cacumine Parnassi M. a Tithorea Nympha. Ibi Zetus, & Amphion conditi sunt. *Pausan. l. 6.*

Tithymalus, m. & Tithymalon, n. *titimaglio*, *τιθύμαλος*, *τιθύμαλλον*, (*Suidas τιθύμαλλος* scripsit) herba folio lævi, albo, capite fabæ magnitudine, cujus septem species Dioscorides enumerat. *Plin. l. 20. c. 19.*

Titia lex dicta est a L. Titio, qui eam tulit, cavitque, ne quis ob orandam causam munere aut pecuniam a cliente acciperet. *Auson. epigr. 88.* ¶ De alia Titia lege V. in *Atilia*.

Titiæ aves. V. Titius.

Titianus, a, um, ad Titium aliquem pertinens, ut Titianus fundus. *Apud Digest. lib. 13. tit. 9. leg. 50.*

Titiens, sis, idem qui Tatiensis. *Propert. lib. 4. eleg. 1.* Hinc Tities, Rhamnesque viri, Luceresque coloni.

Titiensis tribus a prænomine Titii Regis appellata videtur, ait *Festus*, fuitque una ex illis tribus, in quas primum Romulus populum Romanum divisit, quæ a *Varrone l. 4. de L. L.* Tatiensis appellatur.

Titii Sodales, Sacerdotes Apollinis, qui extra Urbem in tuguriis certa auguria observabant, a titiis seu titiis avibus, quæ sunt palumbes, seu columbæ agrestes. *Varr. l. 4. de L. L.* Titii Sodales dicti ab titiis avibus, quas in auguriis certis observare solent. *Lucan. l. 1. v. 602.* Septemvirque epulis festis, Titiique Sodales.

Titillamentum, i, n. idem quod titillatio. *Fulgent. l. 2. Mythol.* Tantalus, cui fallax aqua gulosis labia titillamentis extingit.

Titillatio, onis, f. *solletico*, *γαργαλισμός*, actus titillandi. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 40.* At has leviores ducis voluptates, quibus quasi titillatio (Epicuri enim hoc verbum) sensibus adhibetur. *Id. de Sen. c. 14.* At non est voluptatum tanta quasi titillatio in senibus.

Titillatus, us, m. idem ac titillatio. *Plin. l. 11. c. 37.* Quod titillatu maxime intelligatur alarum, quas subit.

Titillatus, a, um, partic. a titillor. *Auson. in Epig. 108.* Titillata brevi cum jam sibi fine voluptas.

Titillo, as, a. 1. *titillare*, *solleticare*, *dileticare*, *γαργαλίζω*, est levi attrectatione alarum, aliarumve mollium corporis partium risum cuipiam movere. Factum est e *τίλλω*, *vello*, seu *vellico*, geminatione primæ syllabæ. Nam ex levi vellicatione, sive tractione provenit titillatio. Hoc sensu usurpatur *titillatus* nomen a *Plinio*. V. *Titillatus*, us. ¶ Per translationem accipitur pro commovere, provocare, blandiri. *Hor. lib. 2. sat. 3.* Præterea ne vos titillet gloria. *Cic. 1. de Fin. c. 11.* Si ea sola voluptas esset, quæ quasi titillaret sensus, ut ita dicam, & ad eos cum suavitate afflueret.

Titillus, li, m. titillatio. *leg. 2. Cod. Theodos. tit. 5.* Flagrum, sujus in cuspide brevis aculeus pigrescentes artus innocuo titillo poterit admonere.

Titinnius, ii, m. vetus quidam Poeta, cujus multa loca refert *Nonius* in suo opere de propriet. serm.

Titio, onis, *tizzone*, Ital. Ger. *brand*, Gal. *tison*, Hisp. *tizon*, *δαλός*, lignum adustum, quod ab igne extrahitur, torris. *Cels. l. 3. c. 12.* Maximeque involutis testis, & extinctis titionibus.

Titivillitium, ii, n. *cosa da nulla*, significat rem vilem, & nullius pretii. *Plaut. Cas. 2. 5. 39.* Non ego istuc verbum emissem titivillitio. ¶ *Festus* scribit vocem hanc esse nullius significationis, ut *blityri*, & *σκινδαψὸς* apud Græcos. *Fulgent. Planc. de Prisco serm. n. 22.* ait, titivillitia dici fila putrida, quæ de tela cadunt, *le filaccia*.

Titius, ii, m. poeta quidam Lyricus, cujus meminit *Hor. l. 1. ep. 3.* ¶ Titius etiam nomen fuit cujusdam incompositæ saltationis, & gesticulationis, de qua ita *Cic. de clar. Orat. c. 62.* Sextus Titius, inquit, homo loquax sane, & satis acutus, sed tam solutus, & mollis in gestu, ut saltatio quædam nasceretur, cui saltationi Titius nomen esset. ¶ Est præterea Titius Romanum nomen, ut L. Titius, P. Titius.

Titubans, antis, o. 3. *ἀκροσφαλής*, partic. a titubo. *Cic. pro Dom. c. 53.* Nedum valeat id, quod imperitus adolescens mente, ac lingua titubante fecisse dicatur. *Ovid. 4. Met.* Quique senex ferula titubantes ebrius artus Sustinet. idest Silenus.

Titubanter, adv. *inconstantemente*, *ἀσταθῶς*, *βραδέως*, inconstanter. *Cic. pro Cæl. c. 7.* Posuisset enim, atque id tamen titubanter, & strictim, conjurationis hunc propter amicitiam Catilinæ participem fuisse. *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 41.* Titubanter loqui.

Titubantia, æ, f. idem ac titubatio. *Suet. in Vitel. c. 6.* Ac de hac quoque liberos utriusque sexus tulit, sed marem titubantiæ oris prope mutum, & elinguem. *Id. in Claud. c. 30.* Titubantia linguæ.

Titubatio, onis, f. *titubazione*, *vacillamento*, *δίνησις*, *σφαλερότης*, actus titubandi. *Auct. ad Herenn. l. 2. c. 8.* Ut ne parvula quidem titubatione aut offensione impediretur. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 6.* Titubatio linguæ.

Titubatus, a, um, *vacillante*, συγχυθεὶς, partic. pass. a neutro titubo. *Virg. 5. Æn. v. 331.* Hic juvenis jam victor ovans vestigia presso Haud tenuit titubata solo.

Titubo, as, n. 1. *titubare*, *vacillare*, ‏מעד‏, Ger. *schwanken*, Gall. *chanceler*, Hisp. *bambalear*, *vaguear*, συγχέομαι, vacillo, instabilis sum, insistere nequeo: & proprie de lingua, ac pedibus dicitur. *Ovid. 3. Met.* Ille meus somnoque gravis titubare videtur. *Id. l. 3. Trist. el. 1.* Hæc ubi sum furtim lingua titubante locutus. ¶ Transfertur ad animum, quoties ob animo verba dissentiunt, quod inconstantiæ, ac levitatis signum esse dicitur. *Cic. pro Flac.* Una ex domo prodeunt. si verbo titubarint, quo revertantur, non habebunt. *Hor. l. 1. ep. 13.* Cave ne titubes, mandataque frangas. ¶ Usurpatur etiam impersonaliter. *Plaut. Mil. 3. 3. 69.* Cogitata, nequid, ubi miles venerit, titubetur. *Cic. 3. de Orat. c. 50.* Versus æque prima, & media, & extrema pars attenditur, qui debilitatur, in quacunque sit parte titubatum.

Titulo, as, a. 1. *intitolare*, *chiamare*, titulum seu nomen indere. *Tertul. adverf. Jud. c. 9.* Magos quoque Samaritanorum appellatione titulavit. *Id. de anim. c. 13.* Animæ nomine totius hominis mentem titulata est.

Titulus, i, masc. *titolo*, *dignità*, ‏כנוי‏, Ger. *titel*, Gall. *titre*, Hisp. *titulo*, *nomé*, dignitas, honor, nomen, a τίω, *honoratus*, quod ὑπὸ τίω, *honorare*. Si *Varronem* audimus, & *Festum*, dicitur a *tuendo*, quasi *tutulus*. Nam *Festus* & militas ait dici titulos, quia patriam tuerentur. *Cic. in Pison. c. 10.* Sustinere titulum Consulatus. *Ovid. 2. Fast. v. 15.* At tua prosequimur studioso pectore, Cæsar, Nomina, per titulos ingredimurque tuos. ¶ Præterea titulus notat inscriptionem; cujusmodi est inscriptio illa, quæ libri initio fit, quæ materiam ejus sub aspectum subjicit: una cum nomine Auctoris; item inscriptio, quæ singulis libri capitibus præfigitur, quam *Jurisconsulti* rubricam vocant, eaque summa rerum, quæ tractantur. *Ovid. l. 1. de Rem. Am.* Legerat hujus Amor titulum, nomenque libelli. *Mart. l. 27. ep. ult.* Primus ubi est, inquis, cum sit liber iste secundus? Quid faciam, si plus ille pudoris habet? Tu tamen hunc fieri si mavis Regule, primum, Unum de titulo tollere jota potes. *Suet. in Domit. c. 5.* Plurima, & amplissima opera incendio consumpta restituit, sed omnia sub titulo tantum suo, ac sine ulla pristini auctoris memoriæ. ¶ Sumitur apud Jurisconsultos interdum pro toto capite libri, videlicet pro omni eo, quod in contextu explicatur. Sic in libris legalibus titulus nomine non rubrica, sive inscriptio, sed totum capitulum vocatur. Nam inscriptio παραπέτασμα dicitur, *Titulo uti* dicitur in veteribus lapidibus, præsertim Brixianis, qui, inscriptione apposita, suum erga aliquem testatur animum. *Gruterus p. 306. 3. p. 458. 8. p. 471. 1. & Donius Class. 7. 186.* ¶ Item pro programmate, seu inscriptione, qua significatur, domum aliquam esse venalem, vel locandam. Hinc, sub titulum ire domus dicitur, quæ venalis fit. *Tibul. l. 2. eleg. 4.* Ite sub imperium, sub titulumque lares. Sic, sub titulum mittere, est venalem facere. *Ovid. de remed. amor. v. 302.* Sub titulum nostros misit avara lares. ¶ Insuper titulus ponitur pro prætextu, & causa. *Liv. l. 37. c. 54.* Et meminisse, quem titulum prætenderitis prius adversus Philippum, nunc adversus Antiochum belli. *Sueton. in Aug. c. 32.* Plurimæ factiones titulos collegii novi ad nullius non facinoris societatem coibant. *Festo præsso.*

Titos, vel Titius, masc. 2. genus avis, idem ac palumbes, seu columba agrestis. *Isidor. l. 12. Orig. cap. 7.* ait, palumbes appellari titos a moribus castis, quia amisso corporali consortio solitariæ incedant, nec carnalem copulam ultra requirant. *Cornutus in Pers. sat. 1. v. 20.* contrarium scribit, has aves ardere libidine, & ab hoc titos appellari a membri virilis magnitudine, qui ad libidinem sint proni. *Varr. l. 4. de L. L.* Titii sodales dicti ab titiis avibus, quas in auguriis certis observare solent.

Titus, masc. 2. τίτος, prænomen Romanis familiare, quasi τιτὸς, *honoratus*, quod a τίω, *honoro*. Sed *Festus* a tutando derivat, his verbis. Tituli milites appellantur, quasi tutuli, quod patriam tuerentur. Unde & Titi prænomen ortum est. At *Cornutus*, vel quisquis interpres ille *Persii*, qui nomen illud præfert, quo loco exponit illud Poetæ sat. 1. vers. 20. *Ingentes trepidare Titos*, ait, Titos a membri virilis magnitudine vocari eos, qui ad libidinem sunt proni, sicut aves, quibus comparantur, titi.

Titus, ex. 3. cognomine Vespasianus, filius Flavii, frater Domitiani, Imperator Romanorum, circa ann. Christi 81. Optimus Princeps fuit, Populoque Romano adeo charus, ut vulgo orbis amor, & deliciæ humani generis diceretur. V. ejus vitam apud *Suetn.*

Tityus, masc. 2. τιτυός, filius Jovis ex Elara filia Orchomeni, quam prægnantem Jupiter, timens Junonis iram, occultavit sub terram. ex quo factum est, ut nascens puer, ex terra natus videretur. Cum ad integram ætatem pervenisset, tantæ magnitudinis gigas evasit, ut jacens novem jugera occuparet. Aliquando captus amore Latonæ Apollinis matris eam de stupro interpellavit. Quamobrem Apollo iratus, sagittis ipsum confodit, & apud Inferos relegavit, ejusque jecur vulturibus lacerandum apposuit, hac lege, ut consumptum renasceretur illico, & sic nunquam vultures a discerpendo cessarent, nec ipse a patiendo. *Virg. 6. Æn. v. 595.* Nec non & Tityon terræ omniparentis alumnum Cernere erat. *Ovid. l. 1. de Pont. eleg. 2.* Sic inconsumptum Tityi, semperque renascens Non perit, ut possit sæpe perire, jecur. *Tibul. l. 1. eleg. 4.* Porrectusque novem Tityus per jugera terræ Assiduas atro viscere pascit aves.

T ANTE M.

Tmesis, f. 3. τμῆσις, species Hyperbati, qua aliqua vox, præsertim composita, dividitur, & inter utranque partem alia vox interponitur. *Virg. 1. Georg.* Septem subjecta trioni, pro Septentrioni. *Id. 5. Æn.* Et multo nebulæ circum Dea fudit amictu. pro circumfudit. Ubi *Servius*. Figura Tmesis est, quæ fit, cum secto uno sermone aliquid interponimus. Sed hoc tolerabile est in sermone composito. cæterum in simplici nimis est asperum, quod tamen faciebat antiquitas, ut Saxo cere comminuit brum. ¶ Oratores etiam hac figura utuntur. *Cic. pro Sext. c. 31.* quod judicium cumque subierat, demnabatur.

Tmolites, is, ex monte Tmolo, ut tmolites vinum apud *Plinium l. 14. c. 7.*

Tmolius, a, um, adject. ad Tmolum pertinens. *Ovid. 4. de Pont. epist. 15.* Africa quot segetes, quot Tmolia terra racemos.

Tmolus, & Timolus, li, masc. Τμῶλος, mons Phrygiæ Magnæ, in conf. Lydiæ, ad Bagoen in agro Trallensi, & Sardensi, vitibus consitus. Inter alia crocum plurimum gignit. Ex eo Pactolus amnis profluit, aureas arenas ferens. *Ovid. 5. Met.* Riget arduus alto Tmolus in ascensu, clivoque extensus utroque Sardibus hinc, parvis illinc finitur Hypæpis. *Id. l. 6. v. 15.* Deseruere sui Nymphæ vineta Timoli. *Plin. l. 5. c. 29.* Celebratur Lydiæ maxime Sardibus in latere Tmoli montis, qui ante Timolus dicebatur.

Tmolus, m. 2. fl. Phrygiæ Magnæ, in confin. Lydiæ, qui ex ejusdem nominis monte profluit, & in Mæandrum per Sardes, quas alluit, influit. In eo coticula invenitur auro explorando utilis. *Plin. l. 33. c. 8.*

T ANTE O.

Tocullio, vel Tocullio, onis, m. τοκυλλίων, fœnerator, a τόκος, usura. *Cic. l. 2. Att. epist. 1.* Neque enim ista tua negotia provincialia esse putabam, neque te in toculionibus habebam, hoc est non putabam te esse in iis, qui usuram exercent, pecuniam cum fœnore exigentes a provincialibus. Utitur autem *Cicero* Græco verbo, quia ad Atticum scribit Græcæ linguæ studiosissimum. In quibusdam libris legitur *decumanibus*, quod sane mendosum videtur.

Toli, &

Todilli, orum, m. parvæ quædam aves, quarum meminit *Plautus in Syro*, cum ait: Cum extritis talis, cum todillis crusculis. *Hæc Festus*. Quo tamen loco multiplex est lectionis varietas.

Tofaceus, & Tophaceus, a, um, τοφώδης, quod ex tofo est. *Plin. lib. 17. c. 7.* Est alba, rufa, columbina, argillacea, tofacea, arenacea.

Toficius, & Thophicius, a, um, adject. &

Tofinus, & Tophinus, a, um, adject. *di tofo*, qui est ex tofo, τόφινος. *Capitolin. in Maxim. c. 6.* Lapides toficios friare. *Sueton. in Claud. c. 21.* Circo marmoreis carceribus, auratisque metis, quæ utraque & tofina, ac lignea ante fuerant, exculto.

Tofosus, & Tophosus, a, um, adject. idem quod Tofaceus. *Sidon. l. 3. ep. 13.* Verruca humore tofosa.

Tofus, m. 2. *tufo*, τόφος, lapis cavernosus, & scaber, qui facile in arenam resolvitur. Pro eo etiam *tophus* scribitur, quasi plane Græcum sit. *Virg. 2. Georg. v. 214.* Et tofus scaber, & nigris exesa chelydris. *Plin. lib. 17. c. 4.* Nam tofus scaber naturæ.

Toga, æ, f. *toga*, ‏כתונת‏, Ger. *burgerrock*, Gal. *robbe longue*, Hisp. *toga*, *vestidura*, *vestidura*, externæ vestis communis omnium Romanorum, tum nobilium, tum ignobilium, tum locupletum, tum inopum. Unde *togatam gentem* pro Romanis posuit *Virg. 1. Æn. v. 286.* ¶ Dicta est a *tegendo*, tum quia totum tegebat corpus: tum quia aliis interioribus vestibus superinjiciebatur: tum etiam quia olim straguli vice lectos ea sternebant, teste *Varrone* apud *Non. c. 14. n. 25.* Hinc est, ut togam pro tecto etiam usurpaverit *Titinnius* apud *eund. Non. c. 1. n. 3.* quæ tamen notio jam obsolevit. Igitur toga vestis fuit rotunda, & usque ad pedes demissa, clausa, & sine manicis, quæ uno complexu totum corpus, & utrumque brachium operiebat. Ea in superiori parte, qua ad cervices sedebat, ita laxe aperiebatur, ut dextrum brachium commode exeri, imo & totus humerus ostendi posset: brachium vero sinistrum non per eundem hiatum exerebatur, sed ex inferiori parte sub ipsa toga extensum extremam oram in rugas, plicaturasque contractam colligebat, subducebatque ad sinistrum latus, læva manu extante. Rugas eas, & plicaturas, quæ superne a dextra cervicis parte cadentes exerto brachio colligebantur ad pectus, atque oblique ad sinistrum humerum instar balthei decurrebant, *sinum togæ* appellabant. Neque tamen semper, neque omnibus idem mos fuit togæ gestandæ: nam antiquissimis temporibus nulli sinus fuere, tum quia brachium sub toga tunc tenere solebant, quod præter cæteros diserte notat *Quintil. l. 11. c. 3.* tum quia ipsa toga angustior illis fuit, & magis corpori adstricta: postea fusior, laxiorque adhiberi cœpta est, maxime vero ab iis, qui molli vestitu gauderent; ex qua majores sinus fiebant, adeo ut interdum a dextera parte totum humerum usque ad lumbos detegerent, ad ostendendam pretiosam tunicam, vel latum clavum in ea intextum; a sinistra vero laciniam in humerum usque rejicerent. Præterea adolescentes cum primum virilem togam sumebant, solebant priore illo anno brachium (dextrum intellige; nam sinistrum semper collectam togæ laciniam sustinendo quodammodo impeditum erat) non exerere, præsertim si forensia stipendia auspicarentur, ut loquitur *M. Sen. in excerpt. controvers. lib. 5. controv. 6.* qui tamen mos etiam temporibus Ciceronis exoleverat, ut ex ipsius oratione *pro Cæl. cap. 5.* colligitur. Candidati quoque in honorum petitionibus brachium continebant, & tunc solum exerebant, cum prensandi causa manus porrigenda esset. quod videtur esse quibusdam *trans pondera dextram porrigere* apud *Hor. l. 1. ep. 6. v. 49.* hoc est dexteram togæ pondere cohibitam exerere, & extendere. ¶ Cum Romanis mos esset aperto semper capite, præsertim in Urbe, incedere (extra Urbem enim in itinere pileos, petasos, aut aliud tegumenti genus contra aeris injurias adhibebant) facile tamen erat, si opus esset, caput toga operire, quod fiebat partem superiorem togæ sub dextrum humerum dejectæ revocando, & supra caput adducendo: atque ea positione toga super utrunque humerum æqualiter sedebat, & nihilominus satis adhuc patebat ante pectus ad brachium exerendum: hac ratione caput obvolvebant sacra facturi: quod videre est in icone veteris lapidis apud *Ferrar. de re vestiar. l. 2. c. 10.* Cæsar quoque a conjuratis impetitus eodem modo caput obnupsit, ut est apud *Sueton. in ejus vit. c. 82.* Usum tamen est, aliquando non superiorem oram, sed inferiorem laciniam ad caput tegendum fuisse adhibitam, quod *Lipsius* apud eundem *Ferrar. loc. cit.* multis ostendit. ¶ An toga cingeretur, quæstio est apud Eruditos. Affirmat *Macrobius*, quem satis refellit *Ferrar. l. 2. c. 12.* At *Manut. de quæsit. per epist.* de tunica Macrobium, non de toga locutum fuisse putat. Sane in omnibus togatorum hominum imaginibus, quas affert idem *Ferrar.* nullus cinctus apparet, sed toga partim sinistro humero, partim sinistro brachio salta sustinetur. ¶ Materia togæ fuit lana cocta, quæ si longiore pilo esset, *toga pexa* dicebatur, scilicet ob villorum densitatem: hinc *tritam* togam *pexæ* opponit *Martial. l. 2. epigr. 44. & l. 3. epigr. 36.* ¶ Toga *rasa* dicebatur, quæ ex lanæ minime villosa confecta erat, eratque apta æstivo tempori, sicut *pexa* hiemali. *Id. l. 2. ep. 85.* ¶ A textura etiam & lanæ genere togæ dicebantur *rallæ*, *densæ*, &c. ¶ Color togæ albus fuit. hoc est nativus albæ lanæ, qui nonnihil ad fuscum accedit: propterea ut non alba solum, sed etiam candida esset, amplius adhuc dealbabatur, creta adhibita ad id apta: quam ob rem *cretatam ambitionem* dixit *Pers. sat. 5. v. 177.* candidatos intelligens. ¶ Toga vero atrata, seu pulla adhibebatur in privato luctu. V. *Pullus*. Nam in luctu publico, togis depositis, saga sumebant. *Cicer. Philip. 12. & 14.* ¶ Toga palmata dicebatur, quæ palmas intextas habebat. V. *Palmatus*. ¶ Toga picta. hoc est acu elaborata. V. *Pictus*. ¶ Alia præterea fuere togarum genera; *Prætexta*, de qua V. suo loco; *Pura*, quæ prætextæ opponitur, quia scilicet nullo purpuræ prætextu distincta, quam sumebant adolescentes, cum prætextam deponebant. *Cic. 9. Att. ep. 6.* Ciceroni meo togam puram cum dare Arpini vellem. Eadem dicebatur *virilis*, quia virilitatis initium indicabat: *libera*, quia initium quoddam erat libertatis, ut ait *Ovid. 3. Fast.* Quo autem die sumebatur, is dies celebrabatur magna propinquorum, amicorumque frequentia, ascendebantque in Capitolium, religionis, & boni ominis causa, teste *Valer. Max. l. 5. c. 4.* Atque hoc est, quod *Plin. l. 1. epist. 9.* vocat officium togæ virilis, & *Tertul. de Idol. c. 16.* solemnitates togæ. ¶ Toga purpurea fuit inter regum insignia, ut patet ex *Liv. l. 31. c. 11.* ¶ Quod ad usum togæ attinet, certum est ex testimonio *Varron. apud Non. c. 14. n. 25.* virorum æque, & mulierum communem fuisse: postea vero stolis uti matronæ cœperunt, togas reliquere meretricibus, quod præter alia satis ostendit illud *Horatii l. 1. sat. 2. v. 62.* quid inter Est, in matrona, ancilla, peccesve togata? Viri vero omnium ordinum promiscue togis usi sunt, tenuiores etiam, modo sumptus ad eam coemendam suppeteret: præcipue vero clientes, qui patronorum, & potentiorum limina frequentabant, togati huc illuc cursitabant salutaturi, sportulasque accepturi. qua de re sæpissime *Martialis*, qui propterea *l. 10. epigr. 47.* inter ea, quæ vitam faciunt beatiorem, *togam raram* enumerat, hoc est rara officia salutationum. & *epigr. 18.* togas ipsas usurpat pro clientibus salutationum officia obeuntibus. V. etiam *Togatus*. Plura de toga dicenda essent, an extra Urbem adhiberetur, an in castris, in conviviis, &c. de quibus ex professo, & luculenter *Ferrar. de re vestiar.* neque enim nobis omnia complecti in animo fuit. ¶ Translate toga pro pace accipitur: hinc tritum illud *Cicer.* carmen *in Pis. c. 30.* Cedant arma togæ. hoc est pacis artibus. *Id. 3. de Orat. c. 42.* Vir omnibus belli, ac togæ dotibus eminentissimus. *Tertull. de Pall. c. 5.* Plus læsera rempublicam togæ, quam loricæ.

Togatarius, ii, m. qui fabulas conscribit, quæ *togatæ* appellantur. *Sueton. in August. c. 45.*

Togatulus, a, um, pauperculus, dim. a *togatus*, qua dicitur de tenuioribus, qui principes civitatis officii gratia in forum deducebant, ac deinde domum reducebant ad sportulam captandam. *Martial. lib. 10. ep. 74.* Quandiu salutator Anteambulones, & togatulos inter Centum merebor plumbeos die toto?

Togatus, a, um, *togato*, Ger. *mit langen statlichen rocken bekleidet*, Gal. *vetu de robbe longue*, Hisp. *togado*, τηβεννοφόρος, toga indutus. Togati Romani appellati sunt, quoniam usus togæ proprius Romanorum fuit, at Græci dicebantur palliati, quod pallio uterentur. *Virgil. 1. Æn. v. 286.* Romanos rerum dominos, gentemque togatam. *Cic. 5. Phil. c. 5.* Græculus judex modo palliatus,

tus, modo togatus. ¶ Interdum speciatim togati dicti sunt homines tenuiores, qui principes civitatis officii gratia in forum deducebant, ac deinde domum reducebant. Togis enim amicti erant, non tunicis tantum, ut turba forensis. *Juven. sat.* 1. Sportula primo Limine parva sedet turbæ rapienda togatæ. *Idem sat.* 7. An tibi servi Octo, decem comites post te, an sit sella, togati Ante pedes. ¶ Interdum togatus accipitur pro urbano, cui sagatus, idest militaris opponitur. Nam toga pacis, sagum belli insigne fuit. *Cicer. pro Syl.* Cui uni togato Senatus supplicationem decrevit. idest eidem Magistratum gerenti. ¶ *Fabulæ togatæ* erant, in quibus Romani inducebantur, ut *palliatæ*, in quibus Græci. Ita dictæ sunt ab habitu. Nam vestis propria Romanorum fuit toga, Græcorum pallium. *Cic. pro Sext. c.* 55. Togatam agere. *Velle. l.* 2. *cap.* 9. Clara etiam fuere ingenia in Togatis Afranii, &c. Hujusmodi fabulæ mediæ erant inter Comœdias, & Tragœdias. *Senec. epist.* 8. Non attingam Tragicos, aut Togatas nostras; habent enim hæ quoque aliquid severitatis, & sunt inter Comœdias, & Tragœdias mediæ. ¶ *Opera togata*, dicebatur officium togatorum, idest hominum tenuiorum, qui deducebant, & reducebant Magistratus, & eos, qui dignitate, & opibus præcellerent. *Martial. l.* 3. *ep.* 46. Exigis a nobis operam sine fine togatam. ¶ Togata etiam dicta est ea Galliæ pars, quæ togis Romano more utebatur. V. Gallia *Mela l.* 2. *c.* 4. *Plin. l.* 3. *c.* 4.

Togŭla, æ, f. τηβέννιον, parva toga. *Cic. in Pison.* Togulæ lictoribus ad portam præsto fuerunt. *Martial. l.* 4. *ep.* 26. ignoscas, togulam, Posthume, plaris emo.

Tolentīnum, n. *Tolentino*, col. & urbs Piceni, apud Chientum fl. parva, sed satis culta, inter Maceratam & Camerinum. Pop. Tolentinates. *Plin. l.* 3. *c.* 13.

Tolenus, m. a. Telonus, Thelonus, fl. Marsorum, in Lirim labens, ubi Rutilius cum octo millibus Romanorum a Marsis cæsus est.

Tolerabĭlis, & le, o. 3. *tollerabile*, ἀνεκτός, ἀνασχετός, τλητός, φορητός, ὑποφερτός, quod tolerari potest. *Cic.* 1. *de Orat.* Tolerabilis Orator. *Id. de Sen. c.* 3. Moderati, & nec difficiles, nec inhumani senes tolerabilem agunt senectutem. *Id.* 12. *Att. ep.* 18. Nihil habeo tolerabilius, quam solitudinem. *Paulus JCtus l.* 18. *Dig. tit.* 5. *leg.* 18. Hanc esse tolerabilissimam sententiam puto.

Tolerabĭlĭter, adv. *tollerabilmente*, ἀνεκτῶς, cum tolerantia, patienter, facile, sine discrimine. *Col. l.* 3. *c.* 2. Quas Græci συζυγίας ὁνομάζουσι, nos discordantium comparationes tolerabiliter dicimus. *Cic. Fam.* 15. *ep.* 20. Quo tolerabilius igniculum desiderii tui feramus.

Tolerandus, a, um, adject. *da tollerarsi*. *Stat.* 1. *Theb. v.* 195. Toleranda nullis aspera fore populis.

Tolĕrans, antis, o. 3. *paziente*, ἐτοῖς, καρτερικός, patiens. *Col. l.* 8. *c.* 16. Piscium genera dulcis aquæ tolerantia. *Id. l.* 7. *c.* 10. Penuriæ tolerantissimus.

Toleranter, adv. *pazientemente*, καρτερικῶς, tolerabiliter, patienter. *Cic. l.* 4. *ep.* 6. Cum frangerem ipse me, cogeremque illa ferre toleranter. *Plin. l.* 8. *c.* 43. Anniculæ ad fecunditatem poscuntur, tolerantius tamen bimæ.

Tolerantĭa, æ, f. *tolleranza*, *pazienza*, καρτερία, ἀνοχή, ὑπομονή, τλῆσις, patientia. *Cic. in Parad. c.* 1. Tolerantia rerum humanarum. *Quintil. l.* 1. *cap.* 2. Tolerantia doloris laude sua non carebit.

Tolerātĭo, onis, f. *sofferimento*, ἀνοχή, actus tolerandi. *Cic.* 2. *Fin. cap.* 29. Quædam alia toleratio est verior, qua uti vos non potestis.

Tolerātus, a, um, adject. *Tacit. Ann.* 12. *c.* 11. Clementiam ac justitiam, quanto ignara Barbaris, tanto toleratiore capesseret. Al. leg. *toleranliora*.

Tolĕro, as, a. 1. *tollerare*, *patire*, *sopportare*, *soffrire*, נשא, Germ. *erdulden*, Gal. *endurer*, Hisp. *sufrir*, ὑπομένω, ἀνέχομαι, perpetior, fero, perfero, patior, sustineo. *Cic.* 2. *Catil.* Se facilius hyemem toleraturos putant. *Id. in Famil.* 7. *ep.* 18. Forti animo istam tolera militiam. *Id.* 1. *Tusc. c.* 7. Res ad patiendum tolerandumque difficilis. ¶ Accipitur etiam pro opitulari, adjuvare. *Plaut. Trin.* 2. 2. 57. Quia sine omni malitia est, tolerare ejus egestatem volo. Et *v.* 77. Cujus egestatem tolerare vis? ¶ Item pro sustinere, sustentare, alere. *Cæs. lib.* 3. *B. C. c.* 58. Erat summa inopia, adeo ut foliis ex arboribus strictis, & teneris arborum radicibus contusis equos alerent, & cogerentur his rationibus equitatum tolerare. *Ulp. l. in lege censoria*, 203. *ff. de verb. signif.* Ex quibus agris pater familias fructus caperet, quibus se toleraret. *Plin. l.* 33. *c.* 10. Octona millia equitum sua pecunia toleravisse. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 45. Simplici victu vitam tolerare. ¶ Tolerare absolute pro tolerare vitam. *Tacit. Ann.* 4. *c.* 40. Posse Liviam ipsam statuere, nubendum post Drusum, an in penatibus iisdem tolerandum haberes. ¶ Toleror, pro tolero, deponentium forma affert ex antiquorum usu *Priscian. l.* 8.

Toles, ium, f. inflammatio faucium. *Fest.* Toles, tumor in faucibus, quæ per diminutionem tonsillæ dicuntur.

Toletānus, a, um, ad Toletum pertinens. Toletani, orum, ejus urbis cives. *Liv. l.* 35. *c.* 22. *Plin. l.* 3. *c.* 3.

Tolētum, *Toledo*, Τολητον, col. & urbs Hisp. Tarr. olim caput Carpetanorum, postea regia Gothorum, & Maurorum, hodie caput Castellæ Novæ, & antea Regum sedes, ampla, & elegans, cum arce antiqua in colle, ad Tagum fl. circumfluentem, in umbilico Hispaniæ. Incolæ Toletani dicuntur. *Plin. l.* 3. *c.* 3.

Tollēno, onis, m. genus machinæ, quo trahitur aqua, alteram partem prægravante pondere, dictus a tollendo. Ita describit *Festus*, ex cujus verbis non obscure colligitur, tollenonem esse cum trabi in terram defixæ superne connectitur altera transversa, quæ nunc sursum, nunc deorsum agitur, cujus rei exemplum videmus in quibusdam puteis. Hujusmodi machinis Archimedes in obsidione Syracusarum Romanas naves ferrea manu in proram injecta extollebat, & in puppim statuebat, gravi ex altera parte plumbi libramento ad solum recellente, ut legere est apud *Liv. l.* 24. *c.* 34. qui tollenonis meminit etiam *l.* 38. *c.* 5.

Tollo, onis, m. idem ac tolleno. *Plaut. Rud.* 2. 5. 24. Heus sis tolloni gratia cape hanc urnam tibi. Plerique tamen Codices aliter omnino habent.

Tollo, lis, sustuli, sublatum, a. 3. *levare*, *alzare*, נשא, Ger. *erheben*, Gal. *élever*, Hisp. *alzar*, αἴρω, ἐπαίρω, ἀνυψόω, elevo, sursum erigo. *Cic. de Arusp. Resp.* Tollam altius tectum, non ut ego te despiciam, &c. *Id.* 3. *de nat. Deor.* An ut Sol, in currum cum Phaethontem filium sustulit? *Id.* 3. *Off.* Optavit, ut in currum patris tolleretur: sublatus est. ¶ Interdum notat capere. *Cic. pro Cæc. c.* 21. Qui saxa jacerent, quæ de terra ipsi tollerent. *Horat. l.* 1. *ep.* 7. At tu quantumvis tolle. ¶ Interdum assumere. *Cic. ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 10. Mea factum est verecundia, ut te proficiscens non tollerem. idest assumerem socium itineris. *Id. pro Rosc. Amer.* Fide, sapientiaque vestra fretus plus oneris sustuli, quam ferre me posse intelligo. ¶ Interdum gignere. *Cic.* 13. *Phil.* In autem humilitatem despicere audet cujusquam, qui ex eadem sustulerit liberos. *Suet. in Ner. c.* 5. Decessit Pyrgis morbo aquæ intercutis, sublato filio Nerone ex Agrippina. ¶ Interdum nutrire, quod a moribus, & institutis veterum sumptum est, qui, si infantes ali volebant, depositos humi tollebant, unde & Dea quædam *Levana* dicebatur, ut scribit *Augustinus*; si nolebant ali, jubebant exponi. *Ter. Andr.* 1. 3. 14. Quicquid peperisset, decreverunt tollere. *Idem Adelph.* 5. 3. 23. Tu illos duos olim pro re tollebas tua, quod satis putabas tua bona ambobus fore. ¶ Interdum auferre, removere, *togliere*. *Cic.* 5. *Ver.* Quod eorum simulacra sanctissima C. Verres ex delubris religiosissimis sustulisset. *Id. de Am. c.* 13. Solem e mundo tollere videntur, qui amicitiam e vita tollunt. *Idem pro Pont.* Nolacrunt ii, qui judicabant, hanc patere inimicitiis viam, quem quisque odisset, ut eum testimonio posset tollere. idest de medio auferre, privare vita, vel urbe. *Id.* 2. *Fin.* Te quidem, inquit, totum Epicurum pene e Philosophorum choro sustulisti. Huc pertinet tollere metum, suspicionem, dubitationem, &c. apud *Cic.* sæpe, & alios. ¶ Interdum occidere. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 33. Sed quia Drusum ferro, Metellum veneno sustulerat. *Id. pro R. Amer. c.* 7. Perfacile hunc hominem incautum, & rusticum, & Romæ ignotum de medio tolli posse. ¶ Interdum destruere, delere, abolere. *Cicer.* 1. *Off.* Majores nostri Carthaginem, & Numantiam funditus sustulerunt. *Id. in Phil.* Dictaturam funditus de Republica sustulit. ¶ *Animos tollere*, est superbire, audaciorem esse. *Ter. Hec.* 3. 5. Quia paullum vobis accessit pecuniæ, sublati animi sunt. *Propert. l.* 3. *eleg.* 18. I nunc, tolle animos, & tecum finge triumphos. ¶ *Cachinnum tollere*, est risum augere, in elatum, & immoderatum risum solvi. *Cic. de Fato c.* 5. In quo Alcibiades cachinnum dicitur sustulisse. ¶ *Clamorem tollere*, est summopere clamare. *Cicer.* 6. *Ver. c.* 43. Clamor a vigilibus, fanique custodibus tollitur. ¶ *In cœlum*, vel *ad astra tollere*, est summis laudibus celebrare, &, quantum fieri potest, cœlitibus æqualem facere. *Cic. pro Arch.* In cœlum hujus proavus Cato tolleret. *Id. Att. l.* 2. *ep.* 25. Quam ingenue, quam ornate nostras laudes in astra sustulit! ¶ *Gradum tollere*, est ambulare. *Plaut. Bacch.* 3. 6. 6. Is est, adibo contra, & tollam gradum. ¶ *Legem tollere*, est abrogare, antiquare, corrumpere. *Cic.* 1. *de Leg.* Quid? leges non jure rogatas tollere, &c. ¶ *Manus tollere*, est manus ad cœlum elevare, quod interdum signum est admirationis, interdum lætitiæ, & gratias agentis. *Cic.* 4. *Acad. c.* 19. Hortensius vehementer admirans, ut etiam manus sæpe tolleret. *Id. l.* 7. *Fam. ep.* 5. Sustulimus manus & ego, & Balbus. ¶ *Minas tollere*, est minari, timorem incutere. *Virg.* 3. *Georg.* Tollentemque minas, & sibila colla tumentem. ¶ *Oculos tollere*, est recreari, lætari. *Cic. l.* 16. *Fam. ep.* 10. Hac tamen epistola, quam Acastus attulit, oculos paullum sustulerunt. ¶ *Tollere se a terra*, est crescere, & de herbis, arboribusque dicitur. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 13. Neque se tollere a terra altius possunt. ¶ Tollo pro differo, *prolungare*, afferri solet ex *Plaut. Pœn.* 2. 2. *v.* 32. sed ibi legendum *extollo*.

Tolōsa, æ, f. cognomine Palladia, apud *Martial. l.* 9. *epigr.* 101. quod ibi per ea tempora florebant literæ, *Tolosa*, Τολῶσα, col. & urbs Galliæ Narb. in ipso limite Aquitaniæ, ad Garumnam fl. perampla, caput Occitaniæ provinc. ¶ Tolosa item, olim Iturissa, *Tolosa*, urbs Hispaniæ, in Guipuscoa prov. prope Orium fl. ad rad. Pyrenæorum M. satis culta.

Tolosānus, a, um, adject. ad Tolosam pertinens, ut Tolosana cathedra, *Sidon. in carm. l.* 9. *ep.* 16. ¶ Tolosanum aurum proverbio dicitur de re calamitosa, & possidenti noxia. Nam cum oppidum Tolosanum in terra Gallia Q. Cæpio consul diripuisset, multumque auri in ejus oppidi templis fuisset, quisquis ex ea direptione aurum attigit, misero, cruciabilique exitu periit. *Gell. l.* 3. *c.* 9. *Justin. l.* 32. *c.* 3. ¶ Tolosani, orum, incolæ sunt Tolosæ. *Plin. l.* 3. *c.* 4. & *l.* 4. *c.* 19.

Tolōsas, atis, m. qui est e Tolosa, ut Tolosas caseus, apud *Mart. l.* 12. *ep.* 32. ¶ Tolosates, tium, populi circa Tolosam Galliæ incolentes. *Cæs. l.* 1. *B. G. c.* 10. Qui non longe a Tolosatium finibus absunt.

Tolosensis, se, Tolosanus. *Justin. l.* 32. *c.* 3. Tolosensis lacus.

Tolus, i, nomen viri, cujus caput in ponendis Urbis Romæ fundamentis repertum Capitolio nomen dedit. *Arnob. l.* 6.

Tolutarius equus, *cavallo*, *che va di portante*, ἱπποπεδίτης, ἄθρομος. Dicitur a *tolutim*, quia tollit alterno glomeratim pedes. Aliqui volunt, dictum esse a pedum volubilitate, quasi *volutarium*. Hujus generis equi etiam *gradarii* dicuntur, quia gradu non vulgari incedant, sed alternis crure molliter explicantes, commodam sessori præbeant vectationem, citra ullam succussationis molestiam. *Senec. ep.* 87. Ita non omnibus obesis mannis, & asturconibus, & tolutariis præferres unicum illum equum a Catone defrictum?

Tolutĭlis, le, adject. ut tolutilis gradus. *Var. apud Non. c.* 2, *v.* 60. h. e. tolutim incedens.

Tolutĭloquentĭa, æ, f. linguæ volubilitas, a *tolutim*, & *loquendo*. *Nævius apud Non. c.* 1. *n.* 12. O pestifera, tuam tolutiloquentiam.

Tolūtim, adv. ἀμβλυχῶς, ἀθρόμως, *di portante*, pedes molliter tollendo, quod proprie ad equorum gradariorum incessum attinet, qui alternis crure molliter explicantes, commodissimam sessori præbent vectationem, quod genus equorum a Polluce ἄθρομοι appellantur. *Var. apud Non. c.* 1. *n.* 21. Ut equus, qui ad vehendum est natus, tamen traditur magistro, ut equiso doceat tolutim incedere. *Plin. lib.* 8. *c.* 42. In eadem Hispania Callaica gens, & Asturica equini generis, quos Thieldones vocamus, minori forma, appellatos asturcones gignunt, quibus non vulgaris in cursu gradus, sed mollis alterno crurum explicatu glomeratio, unde equis tolutim carpere incursus traditur arte.

Tomacīna, æ, f. idem ac tomaculum, nempe a τομή, quia est segmentum carnis, & imprimis porcinæ. *Var. l.* 2. *de R. R. c.* 4. Quotannis e Gallia apportantur Romam pernæ, tomacinæ, & tomaclæ, & petasones.

Tomacŭlum, i, neut. vel per syncopen tomaclum, *tomacella*, *mortadella*, ἀλλᾶς, ἴσικιον, genus edulii, quod fere fit ex jecore, abdomine, testiculis, & vulvis suum minutim concisis & jam semicoctis, infusis ovis crudis, & caseo optimo, & liquamine, pipere, aniso, gingibere, tegiturque omento suillo. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 355. Exta, & candiduli divina tomacula porci. *Martial. l.* 1. *ep.* 42. Fumantia tomacula.

Toma, f. sectio, incisio, τομή, a τέμνω, seco. *Auson. ep.* 5. *v.* 88. Tum quod bucolica tome relinquit. h. e. cæsura quæ in bucolicis versibus adhibetur, nempe cum versus hexametri pes quartus est dactylus dictionem finiens, ut in illo *Virg. Ecl.* 1. Sæpe tener nostris ab ovilibus imbuet agnus.

Tomentum, ti, n. γνάφαλλον, lana brevis, ac concisa, quæ ex vestibus a fullone poliendo detrahitur, & quicquid farciminis ex quacunque re, sive ex fœno, aut palea, sive ex pluma fuerit, quo culcitæ infarciuntur. *Var. lib.* 4. *de L. L.* Postquam transierunt ad culcitas, quod in eas sagos, aut tomentum, aliudve quid calcabant, ab inculcando culcita dicta. *Suet. in Tib. c.* 54. Adeo alimenta a Druso subducta, ut tomentum e culcita tentaverit mandere. ¶ Tomentorum plura genera fuerunt. Primo loco numerantur Leuconica, & Lingonica, quæ erant a lanæ rasæ floccis, & erant ditiorum hominum. Ut Lingonicum dixere tomentum a Lingonibus Celtarum populo, cujus Cæsar, & alii meminere, sic iidem Leuconicum vocarunt a Leuconibus, sive Leucones iidem, ac Lingones, sive potius iidem, ac Leuci, quos Lingonibus vicinos facit Ptolemæus. Hinc *Plin. l.* 8. *c.* 48. dicit, suo tempore tomenta Galliis discerni nominibus. ¶ Fuit & tomentum circense, quod fiebat ex arundinibus concisis, unde a Martiale concisa palus dicitur. Circense dictum est, quia in circo vanires, & fuit proprium pauperum. *Martial. l.* 14. *ep.* 160. Tomentum concisa palus circense vocatur. Hæc pro Leuconico stramina pauper emit. *Seneca de vita beata, c.* 26. Nihilo miserior ero, si lassa cervix mea in manipulo fœni acquiescet, & super circense tomentum per sutoras veteris lintei effluens incubabo. Fiebat etiam tomentum ex gnaphalio herba. Nempe gnaphalion dicta est, quia inde fieret gnaphalon, hoc est tomentum. *Plin. l.* 27. *c.* 10.

Tomex, sive tomix, icis, f. θώμιγξ, restis ex cannabi impolita, & sparto leviter torta, vel alia materia, ex qua funes fiunt. Scribitur a nonnullis thomex cum aspiratione, secutis Græcam vocem. *Colum. l.* 12. *c.* 32. Deinde fasciculos tomice palmea, aut juncea ligato. *Vitruv. l.* 7. *cap.* 3. Tomice ex sparto Hispanico religentur. *Pallad. l.* 1. *c.* 13. Et binas inter eas perticas erigemus, tomicibus alligatis.

Tomītæ, arum, m. Tomi oppidi incolæ. *Ovid.* 1. *Trist. eleg.* 2.

Tomitānus, a, um, adject. ad Tomum oppidum, seu Tomitas pertinens, ut Tomitana terra. *Ovid.* 1. *de Ponto*, *eleg.* 5.

Tomos, seu Tomus, f. *Kovons*, urb. Mœsiæ inf. in Bulgaria reg. in ora Ponti Euxini, Odesso proxima, celebris exilio P. Ovidii Nasonis. Dicta est a τομή, *sectio*, vel a τέμνω, h. e. frustum sectione ablatum, quia ibi Medea, cum fugeret ex Colchide una cum Jasone, Absyrtum fratrem secum adductum in membra discerpsit, eaque variis in locis sparsit, ut patrem persequentem in filii membris colligendis occupatum retardaret. *Ovid. l.* 3. *Trist. eleg.* 9. Inde Tomos dictus locus hic, quia fertur in illo Membra soror fratris consecuisse sui. ¶ Condita fuit a Milesiis. *Ovid. l.* 1. *Trist.* A quibus adveniat Milesia sospes ad urbem, Offensi quo me contulit ira Dei.

Tomus, i, m. Græce est sectio, pars, τόμος. Speciatim sic appellatur chartæ sectio, ex qua convoluta volumen efficitur, *un pezzo di carta*. *Martial. l.* 1. *epigr.*

pag. 0. Erat, meorum fus avare librorum, Heri poetam posse qui putas tanti, Scriptura quanti constat, & tomus vilis.

Tomyris, f. 3. Τόμυρις, Regina nobilis Massagetarum in Scythia, quæ Cyrum Persarum Regem, qui Scythis bellum intulerat, ejusque filium cum tertia copiarum parte per insidias occiderat, & ipsa ad angustias perductum, compositisque insidiis in montibus, cum ducentis Persarum millibus trucidavit. Neque hoc eventu victoriæ contenta fuit, aut emollita anim. rabies. Caput Cyri amputatum in utrem humano sanguine repletum conjici jussit, his verbis insultans: Satia te sanguine, quem sitisti, cujusque insatiabilis semper fuisti. V. *Justin. c.* 8. *Tibull. l.* 4. *eleg.* 1. *v.* 143. Nec qua regna vago Tomyris finivit Araxe.

Tonans, antis, o. 3. *tonante*, βροντῶν, particip. a tono, sive a tonat. *Cic.* 2 *de Div.* Jove tonante, & fulgurante comitia habere nefas. *Plin. l.* 15. *cap.* 30. Tiberium principem tonante cœlo ea coronari solitum ferunt contra fulminum metus. ¶ Tonans, tis, absolute dicitur Jupiter. *Sen. in Herc. Fur.* Soror Tonantis, hoc enim solum mihi nomen relictum est, &c.

Tonatio, onis, f. *tuono*, actus tonandi. *Senec. l.* 2. *Nat. Quæst. c.* 55. Fulguratio ostendit ignem, fulminatio emittit, illa, ut ita dicam, comminatio est, & tonatio sine ictu, ista jaculatio cum ictu.

Tondeo, es, totondi, tonsum, a. 2. *tosare*, [illegible], Germ. *scheren*, Gall. *tondre*, Hisp. *trasquillar*, κείρω, ξυρῶ, τίλλω, est lanam, capillos, & hujusmodi succidere, a τέμνω, *secare*. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 20. Tondebant barbam, & capillum patris. *Virg.* 3. *Georg. v.* 311. Nec minus interea barbas, incanaque menta Cinyphii tondent hirci, setasque comantes. Ubi quidam Interpretes *tondent* pro *tondentur* positum putant. sed ut ne hoc loco se res habeat, *tondere* certe dicitur non solum qui tondet, sed etiam qui tondetur, qua ratione & *lavo*, sæpe usurpatum legitur. *Sueton. in August. c.* 74. In capite comendo tam incuriosus, ut raptim compluribus tonsoribus operam daret, ac modo tonderet, modo raderet barbam. *Cels. l.* 6. *c.* 6. *n.* 8. Tondere ad cutem, *pro sulla pelle*. ¶ *Tonsus est* pro totondit. *Solin. c.* 14. (*al.* 9.) Crines tonsus est, & mœrorem vultu publicavit. ¶ Translate sumitur pro secare, demetere. *Virg.* 1. *Georg.* Arida prata tondentur. ¶ Item pro depascere. *Virg.* 1. *Georg.* Ter centum nivei tondent dumeta juvenci. ¶ Item pro spoliare, privare. *Plaut. Bacch.* 5. 1. 8. Tondebo auro usque ad vivam cutem. *h. e.* totum aurum emungam.

Tonico, is, n. 3. idem ac tono. *Varro apud Non. c.* 2. *n.* 358. Tunc repente cælitum altum tonitribus templum tonescit.

Tonitrualis, & le, o. 3. βροντικός, in quo fit tonitru. *Lucret. l.* 1. *v.* 1095. Neve ruant cœli tonitralia templa superne.

Tonitrualis, le, adiect. qui tonitrua immittit, h. e. Jupiter. *Apulej. de Mundo*. Dicitur (Jupiter) & fulgurator, & tonitrualis, & fulminator.

Tonitruo, as, n. tonitrua edo. *Com. add. ac. instruct.* 6. Insignem Jovem tonitrua te ut credas.

Tonitrus, us, m. in ablat. singulari Tonitru, & in dat. plurali Tonitribus, item Tonitruum, i, n. & in plurali Tonitrua, *tuono*, [illegible], Germ. *der donner*, Gall. *tonnerre*, Hisp. *trueno*, βροντή, βρόμος, sonus nubis ictæ, fragor ille, qui fit inter nubes, a tono. *Virg.* 4. *Æn.* Tonitru cœlum omne ciebo. *Cic. l.* 2. *de Div. c.* 18. Nonne perspicuum est ex prima admiratione hominum, quod tonitrua, jactusque fulminum extimuissent, credidisse ea efficere rerum omnium præpotentem Jovem? *Liv. l.* 8. *c.* 31. Subito coorta tempestas cum magno fragore, tonitribusque tam denso Regem operuit nimbo, &c. *Juven. sat.* 5. Facient optatas tonitrua cœnas. h. e. optatas propter tubera, quæ erant in deliciis ciborum, & dicebantur crescere præcipue tempore crebrorum tonitruum. *Festus in voce Claudiana tonitrua*. Ubi vero tonitrus similitudinem imitaretur. *Plin. l.* 8. *c.* 47. Tonitrus solitariis ovibus abortus inferunt. *Senec.* 2. *Nat. Quæst. c.* 56. Hæc antiqui *fulgetra* dicebant, *tonitrua* nos pluraliter dicimus: antiqui aut *tonitruum* dixerunt, aut *tonum*. *Trebell. Pol. in Gallien. c.* 5. Auditum præterea tonitruum, terra mugiente, non Jove tonante. ¶ Genitivus plur. frequentius sumitur a *tonitrus*, quam a *tonitruum*. *Cæl. ad Cic. l.* 8. *Fam. ep.* 2. Clamor tonitruum, & ridentium fremitus. ¶ Reperitur etiam *tonitruus*, *i*, m. *Hieronym. ep.* 61. *ad Pammach. cap.* 4. Tonitruus Gentium, flumen eloquentiæ Christianæ. ¶ Affertur a quibusdam Lexicographis, & a *Charis. Grammat. l.* 1. *tonitru*, *n.* 4. sed hujus positionis nullum adhuc exemplum vidimus.

Tono, as, nui, n. *tuonare*, [illegible], Germ. *donnern*, Gal. *tonner*, Hisp. *tronar*, βροντάω, strepo, & proprie dicitur de nubibus. *Virg.* 9. *Æn.* Cœlum tonat omne fragore. *Cic.* 1. *de Div.* Si fulserit, si tonuerit, si tactum aliquid erit de cœlo. *Id. ibid.* Cum tonuit lævum bena tempestate serena. ¶ Translate sumitur pro resonare. *Martial. lib.* 9. *epigr.* 72. Murmure jam sævo, verberibusque tonas. ¶ Tonare laudes alicujus, est magnopere efferre. *Plin. in pref. lib.* 3. Quanto tu ore laudes patris tonas. ¶ Tonare etiam dicuntur magni Oratores. *Cic. in Orat. c.* 9. Pericles ab Aristophane poeta fulgurare, tonare, permiscere Græciam dictus est. *Col. in præfat. l.* 1. Neque enim ipse Cicero terruisset tonantibus Demosthenem, Platonique. ¶ Legitur & *tono*, *is*. *Varr. apud Non. c.* 8. *n.* 245. Tympana non inani sonitu tonimus. h. e. polimus, sonamus.

Tonor, oris, m. ita dictus est ab antiquis tenor, hoc est accentus, teste *Quintil. l.* 1. *c.* 5.

°**Tonoticus**, a, um, adiect. vim intendendi habens. *Theodor. Priscian. de diæta*, *c.* 9. Mastice intus cathartica, foris tonotica.

Tonsa, æ, & Tonsæ, arum, f. ἐρετμός, inter remorum partes, quibus aqua tunditur. *Festus* deducit a *tondendo*, his verbis. Tonsam *Ennius* significat remum, quod quasi condessor ferro, cum ait *libro septimo*, Poste recumbite, vestraque pectore pellite tonsis. *Item*, Pone petunt, exin referunt ad pectora tonsas. *Ferro (Sisen)*, Alius in mari volt magno tenere tonsam. *Virg.* 3. *Æn. v.* 58. Et in lento luctantur marmore tonsæ. *Stat.* 5. *Theb. v.* 340. At ubi suspensis siluerunt æquora tonsis.

Tonsilis, & le, n. 3. *tosato*, κουρευτικός, quod tonsum est, a *tondeo*, ut *Tonsile nemus*, cujus rami eminentiores resecti sunt; *Tonsile corona*, seu *tonsile sertum*, ubi folia parum tantummodo eminent, *Tonsiles tapetes*, idest sine villis. *Martial. l.* 6. *ep.* 80. Tonsilibus sertis omne rubebat iter. *Plin. lib.* 12. *c.* 2. Primus C. Marius nemora tonsilia invenit. *Id. l.* 8. *c.* 50. Villo tonsili vestiuntur.

Tonsilla, æ, f. palus, ad quem naves ligantur, dim. a *tonsa*. *Fest.* Tonsillam ait esse *Verrius* palum dolatum in acumen, & cuspide præferratum, ut existimat, quem configi in litore navis religandæ causa. *Pacuvius in Medo*: Accessi ad eam, & tonsillam pegi saxo in litore.

Tonsillæ, arum, f. παρίσθμια, glandulæ faucium, item illarum glandularum morbus, dum vel inflammantur, vel ob affluxum materiæ aqueæ, & pituitosæ intumescunt, vel etiam quando ob defectum humiditatis nimium resiccantur, & ita deglutitionem quovis modo impediunt. *Fest.* Toles, tumor in faucibus, quæ per diminutionem tonsillæ dicuntur. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Tonsillæ in homine, in sue glandulæ. *Cic.* 2. *de Nat. Deor. c.* 54. Linguam autem ad radices ejus hærens excipit stomachus, quo primum illabuntur ea, quæ accepta sunt ore: is utraque ex parte tonsillas attingens palato extremo, atque intimo terminatur.

Tonsio, nis, f. actus tondendi. *Cato R. R. cap.* 2. *ad fin.* Pecus consideret tonsionem uti faciat. Ita Editio A. 1475. Aliæ *auctionem*.

Tonsito, as, a. 1. freq. a *tonso*. *Plaut. Bacch.* 5. 2. 9. Ratin' ter in anno tu has tonsitari?

Tonsor, oris, m. *barbiere*, [illegible], Ger. *scherer*, Gall. *barbier*, Hisp. *barbero*, κουρεύς, qui barbam, & capillos tondet, vel aliud quippiam. *Varro l.* 2. *R. R. c.* 11. Omnino tonsores in Italiam primum venisse ex Sicilia dicuntur post Romam conditam anno 454. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 20. Dionysius, ne tonsori collum committeret, tondere filias suas docuit. *Hor. l.* 1. *sat.* 7. Omnibus & lippis notum, & tonsoribus esse. h. e. rem apud omnes jam esse pervulgatam. ¶ Tonsor inæqualis dicitur ab *eod. Horat. l.* 1. *ep.* 1. *ad fin.* qui inæqualiter tondet.

Tonsorius, a, um, κουρικός, quod ad tondendum pertinet, ut Culter tonsorius. *Cic.* 2 *Off. c.* 7. Cultros metuens tonsorios, candente carbone sibi adurebat capillum.

Tonstricula, æ, f. κουρίδιον, dim. a tonstrix. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 20. Regiæ virgines ut tonstriculæ tondebant barbam, & capillum patris.

Tonstrina, æ, f. *barberia*, Ger. *scherstube*, Gal. *barberie*, Hisp. *barberia*, κουρεῖον, officina tonsoris. *Ter. Phorm.* 1. 2. 39. Ex advorsum ei loco tonstrina erat quædam. *Plin. l.* 29. *c.* 6. Hæc & vulneribus tonstrinarum sanguinem sistit.

Tonstrix, icis, f. *barbiera*, [illegible], Ger. *scheererin*, Gall. *barbiere*, Hisp. *barbera*, κουρεύτρια, quæ tondet, mulier tonsoris officio fungens. *Plaut. Truc.* 2. 4. 51. Tonstricem Syram novisti nostram.

Tonsura, æ, f. *tonsura*, *tosatura*, κουρά, tondendi actus. *Col. l.* 11. *cap.* 2. Oves Tarentinæ radice lanaria lavari debent, ut tonsuræ præparentur. *Plin. l.* 17. *c.* 27. Vitis tantum tonsuram annuam quærit, alternam myrtus, punica, oleæ.

Tonsus, us, m. 4. idem ac tonsura. *Plaut. Amph.* 1. 1. 288. Sura, pes, statura, tonsus, oculi, nasus, vel labra. *Accius apud Non. c.* 2. *num.* 850. Sed quænam hæc est mulier, funesta veste, tonsu lugubri?

Tonsus, a, um, *tosato*, Ger. *beschoren*, Gal. *tondu*, Hisp. *trasquilado*, κουρίας, ἀποκεκαρμένος, cui lana, vel barba, vel coma abscissa est. *Cic. in Pis. c.* 8. Cum illa saltatrice tonsa. *Martial. l.* 11. *epigr.* 40. Jam mihi nigrescunt tonsa sudantia barba. *Virgil.* 5. *Æn.* Ipse caput tonsæ foliis evinctus olivæ. Ubi sic *Servius*: Tonsæ olivæ, minutis foliis compositæ: Habiturum se autem coronam tonsilem dixit. Quibus ex verbis clare liquet, tonsilem coronam, & tonsam idem notare, coronam minutis foliis compositam. ¶ Aliquando pro privato, ut *Tonsi montes*, & *tonsæ valles*, quæ arboribus, & sylvis veluti comis suis vidutæ sunt. *Virg.* 4. *Georg.* Tonsis in vallibus illum Pastores, &c. ¶ *Tonsus reus* idem est, qui absolutus. nam dum causa ageretur, rei nec barbam, nec capillum resecabant, absoluti vero tondebant, & in Capitolium ascendebant gratias acturi. *Martial. l.* 2. *ep.* 74. Ad alta tonsum templa cum reum misit.

Tonus, i, m. *tuono*, *suono di voce*, Ger. *ton*, Gal. *ton*, *accent*, Hisp. *tono*, *tenor*, accentus, tenor, a τόνος, quod proprie intentio, & speciatim soni intentio. *Vitruv. l.* 5. *c.* 4. Harmonia tetrachordorum & tonos, & dieses habet binas: diesis autem est toni pars quarta. *Martian. Capel. l.* 9. Dulcisoni toni. ¶ In picturis splendor intermedius inter lumen, & umbram, tonus dicitur. *Plin. l.* 35 *c.* 5. Deinde adjectus est splendor alius hic, quam lumen, quem, quia inter hoc & umbram esset, appellaverunt Græci tonon. ¶ Invenitur & tonum gen. neutr. apud *Vitruv. l.* 9. *c. ult.*

Toparcha, æ, m. τοπάρχης, regionis præfectus. *Spartian. in Adrian. c.* 13. Toparchas, & reges ad amicitiam invitavit.

Toparchia, æ, f. τοπαρχία, regionis præfectura. *Plin. l.* 5. *c.* 14. Reliqua Judæa dividitur in toparchias decem.

Topazius, ii, f. *topazio*, Ger. *topass*, Gal. *topasse*, Hisp. *topacio*, τοπάζιον, gemma coloris aurei, & vitrei. Dicta est a Topazo insula Indiæ, quæ & *Paz*, dicebatur, & *Opaz*, & *Topaz*. V. *Plin. l.* 37. *c.* 8.

Topazos, f. insula maris Rubri, quæ topazium lapidem gignit. *Plin. lib.* 6. *cap.* 29. & *l.* 37. *cap.* 8.

Toper, adv. cito, statim, apud veteres. *Nævius apud Fest.* Capesse flammam Vulcani toper. ¶ Quemadmodum Græcis τάχα, cito & toper Latinis cito notat, & fortasse. *Accius apud eund. Fest.* Toper, ut fit, patris tuæ iræcie iras. ¶ Legitur & *topper*. ¶ *Quintil. l.* 1. *c.* 6. (*al.* 11.) ducit hanc vocem, ut nimis vetustam, inter obsoletas numerandam esse.

Tophus cum derivatis, V. *Tofus*.

Topia, orum, n. *pict. topiaria*, picturæ, in quibus regiones, nemora, portus, litora, flumina, & alia id genus repræsentantur. *Vitruv. l.* 7. *c.* 5. agens de ratione pingendi in ædificiis, cum dixisset, antiquos primum tectorio opere, & coloribus crustarum marmorearum varietates imitatos fuisse: Postea, inquit, ingressi sunt, ut etiam ædificiorum figuras, columnarumque & fastigiorum eminentes projecturas imitarentur, patentibus autem locis, ut exhedris, propter amplitudinem parietum, scenarum frontes Tragico more, aut Comico, aut satyrico designarent: ambulationibus vero, propter spatia longitudinis, varietatibus topiorum ornarent, ab certis locorum proprietatibus imagines exprimentes, pinguntur enim portus, promontoria, litora, flumina, fontes, euripi, fana, luci, montes, pecora, pastores: nonnullis locis item signorum megalographiam, habentem Deorum simulacra, seu fabularum expositas explicationes, non minus Trojanas pugnas, seu Ulyssis errationes, per topia, cæteraque, quæ sunt eorum similibus rationibus ab rerum natura procreata. Hactenus *Vitruv.* cujus verba duabus de causis longiora huc transtulimus: primum, ut facile intelligi possit, de pictura hic sermonem esse, non de topiario opere (de quo V. *Topiarium*) quod nonnulli putarunt; deinde ut quod *topiorum* nomine veniat, clare ex ipsis Vitruvii verbis explicaretur.

Topiæ, arum, f. genus quoddam ficuum, apud *Colum. l.* 5. *c.* 10.

Topiaria, æ, f. ars, quæ versatur circa opera topiaria, ut *argentaria*, quæ circa argentum. Hinc topiariam facere, est artem exercere topiarii operis. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. *c.* 2. Ut denique illi palliati topiariam facere videantur.

Topiarium opus, *lavoro fatto di frondi*, *erbe vaselsate*, *e fionli*, [illegible], opus ex arbore, aut frutice, aut herba, ornatus, aut vitandi æstus causa factum, ut sunt testudines, cameræ, naves, aviculæ, & hujusmodi, quæ ex buxo, vel hedera, & aliis, quorum natura sequax est, & flexibilis, fieri consueverant. Quidam topiarium dici ex eo volunt, quia funiculos Græci τόπια appellant, ut ex Hesychio discimus, cui τόπια, sive τόπεια, sive σχοινίον, exponitur κάλως σχοινίον. Ratio appellationis est, quod in opere topiario frutices, & arbusculæ tonsiles, quæ varie torquentur, & flectuntur, usque dum animalium, vel aliarum rerum similitudinem repræsentent, topiis, sive funiculis soleant colligari. Id magis placet, quam ut dicantur ita, quia arbusculæ illæ flexiles, & sequaces sint instar funiculorum, quod quibusdam aliis videtur. Hæc *Voss. in Etymolog.* Alii tamen ita dici censent a τόπος, idest locus, eo quod varia ita ea loca constituuntur, sive per excellentiam, quod loca hujusmodi ad voluptatem mire faciunt. *Cic. l.* 3. *ad Q. Fr. ep.* 1. *c.* 5. Topiarium laudavi: ita omnia convestivit hedera, &c. *Plin. l.* 15. *c.* 30. Accedit in topiario opere lauri genus, quæ taxa dicitur, ramos spargit a radice topiarii, accommodi operis.

Topiarius, ii, m. τοπιάριος, qui topiaria opera facit, sicut *coronarius*, qui facit coronas. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. Topiarium laudavi, ita omnia convestivit hedera, &c. *Junior. Plin. l.* 3. *ep.* 19. Atriculæ, topiarii, fabri.

Topiarius, a, um, ad topiaria opera aptus, ut Achanthus topiarius, apud *Plin. lib.* 22. *cap.* 22.

Topica, orum, n. pl. τοπικά, libri, in quibus de inventione argumentorum differitur, a τόπος, *locus*, quod in iis doceatur, quemadmodum ex certis locis argumenta eruantur. Ita inscripti sunt libri Aristotelis, & Ciceronis. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 19. Institui topica Aristotelis conscribere.

Topice, es, f. τοπική, ars inveniendorum argumentorum. *Cic. in Top. c.* 2. Inveniendi vero artem, quæ topice dicitur, quæ ad usum potius erat, & ordine naturæ certe prior, totam reliquerunt.

Topium. V. Topia.

Topper. V. Toper.

Toral, seu torale, is, n. ἐπίβλημα, στρῶμα, quodvis lecti stragulum, a *torus*. *Hor. l.* 1. *ep.* 5. *v.* 22. Ne turpe toral, ne sordida mappa Corruget nares. *Lamprid. in Elagab. c.* 19. Primus omnium privatorum toros aureis toralibus texit. *Torale* in recto casu habet *Varro l.* 4. *de L. L.*

Torcular, aris, n. *torchio*, *torcoletto*, [illegible], Germ. *trotte*, Gall. *pressoir*, *pressoire*, Hisp. *torno*, *lagar*, machina premendis uvis, oleisque accommodata, a *torquendo*, quia ea uvæ, & olivæ torquentur, ac premuntur. Differt a prælo, quia hoc est pars torcularis: torcular enim dicitur tota machina, qua oleæ, & uvæ premuntur. *Colum. lib.* 12. *cap.* 50. Olivam diligenter mundatam oportebit protinus in torcular deferri, & integras in fiscinis novis includi, prælisque

lisque subjici. *Plin. lib.* 15. *cap.* 1. An maturitas illa in torcularibus fiat, an remis. ¶ De quantitate penultimæ pugnant Grammatici. Plerique corripiendam censent: alii, qui producendam putant, afferunt illud *Fortunat. de partu Virg.* 149. Calcaturus erat qui torcularia solus, quod carmen mendosum esse alii contendunt.

Torculārium, ii, n. idem ac torcular. *Cato de re rust. cap.* 18. Torcularium si ædificare voles.

Torculārius, ii, m. ληνοβάτης, qui torculari uvas, vel olivas premit. *Col. l.* 12. *c.* 50. Quia interdum multitudo bacce torculariorum vincit laborem.

Torculārius, a, um, ληνοβατικός, quod ad torcular spectat. *Colum. lib.* 12. *cap.* 18. Tum lacus vinarii, & torcularii, & fora, omniaque vasa &c. Adde *Catonem cap.* 11.

Torculo, as, a. 1. torculari exprimo. *Venant. Fortun.* V. Apotheco.

Torcŭlum, i, n. idem ac torcular. *Plin. lib.* 18. *c.* 31. Viginti jugeribus sufficit unum torculum. *Var. l.* 1. *R. R. c.* 53. Torcula olearia.

Torculus, a, um, quod ad torcular spectat. *Cato c.* 135. Funem torculum si quis faciet. *Var. l.* 3. *R. R. c.* 2. Torcula vasa vindemiatoria.

Tores, is, m. idem ac torques, apud vet. *Charis. l.* 1. Servilius, ut etiam Flavius Pomponianus vocat, aureus tores pro torques.

Toreuma, atis, n. *opera di basso rilievo*, τόρευμα, vas (vel aliquid quippiam) cælatum, plerumque aureum, vel argenteum, a τορεύω, *scalpo*, *cælo*, quod a τόρος, quod est instrumentum, quo quid teritur, sive cælatur. *Cic.* 4. *Ver.* Toreumata sane nota, ac pretiosa auferuntur. *Id.* 6. *Ver.* De hoc Verri dicitur habere eum perbona toreumata, in his pocula duo quædam, quæ Heraclia nominantur, Mentoris manu summo artificio facta. *Martial. l.* 3. *epigr.* 3. Artis Phidiacæ toreuma clarum.

Toreutice, es, f. 1. *arte di scolpire*, o *intagliare*, τορευτική, anaglyptice sculpturæ, ars cælandi. Ejus partes plures fuere. Vel enim in corpore vasis cælat figuras, vel sigillo facit, quæ vasi includantur, & illigentur, (emblemata dixere) vel crustas cælatas vasis inducit, unde *crustarii* nomen. *Plin. l.* 34. *c.* 8. *de Phidia*, Primusque artem toreuticen aperuisse, atque demonstrasse merito judicatur. *Id. l.* 35. *cap.* 10. Ideo neque in hac, neque in toreutice ullius, qui servierit, opera celebrantur.

Tormen. V. Tormina.

Toretti, m. 2. pop. Scythiæ, seu Sarmatiæ Europææ, Jaxamatis proximi, ubi perfecti mellis copia. *Flacc. lib.* 6. *Argon.* Mellis honos Toretti, ditant sua mulctra Satarchen.

Tormentuōsus, a, um, adject. torminibus plenus. *Cal. Aurel. Acut.* 3. *c.* 4. Ligationes tormentuosi organi.

Tormentum, i, n. *artiglieria*, ὄργανον, id, quo aliquid torquetur, machina, quæ tela, ut saxa, pilas plumbeas, & alia jacit, cujusmodi fuit catena ferrea, qua solebant magnæ moles e catapultis torqueri, a *torquendo*, quia jacere significat. *Cic.* 2. *Tusc. c.* 24. Ut ballistæ lapidum, & reliqua tormenta telorum eo graviores emissiones habent, quo sunt contenta, atque adducta vehementius. *Tacit.* 4. *Histor. c.* 23. Excussa ballistis saxa stravere informe opus, & contra, vineasque parantibus, adactæ tormentis ardentes hastæ. ¶ Videtur etiam sumi pro eo quod tormento jacitur, ut sagitta, hasta. *Plin. l.* 8. *c.* 23. Nec pedibus tantum promodas serpentes, sed & missili volare tormento. *Stat. Theb. l.* 9. *v.* 145. nec illum impacta moverant Tormenta. ¶ Tormentum etiam dicitur cruciatus, qui alicui adhibetur quavis de causa, ut eculeus, fidiculæ, ignis, pectines ferrei, & similia, a *torquendo*, quia significat cruciare, *tormento*, [Hebrew], Germ. *peinigung*, Gall. *tourmens*, Hisp. *tormento*, βάσανος. *Cic. pro Dejot.* Cum more majorum de servo in dominum ne tormentis quidem quæri liceat. *Id. pro Sylla c.* 28. Quæstiones nobis servorum, ac tormenta accusator minitatur. *Id. in Parti. c.* 14. Perferre vim tormentorum. *Id.* 2. *Offic.* Adhibere tormenta. *Apul. lib.* 10. *Metam.* Vi tormentorum veritatem eruere. ¶ Translate *Hor. lib.* 1. *ep.* 2. Invidia Siculi non invenere Tyranni Majus tormentum. *Plin. l.* 19. *c.* 8. Nasturtium nomen accepit a narium tormento. *Plin. l.* 8. *epist.* 23. In tantis tormentis eram, cum hæc scriberem. ¶ Sic etiam vocarunt morbi genus, quod Græci εἰλεὸν vocant. Nominis causam his verbis affert *Cælius Aurelianus*, *l.* 3. *Acut. c.* 17. Tormentum dictum est, quod cogit ment ægrotantes convolvi, atque torqueri suorum intestinorum verticula: vel quod spiritus ob abstinentiam clausus se se involvens vinctiones, atque tormenta efficiat: vel quod vehementia dolorum supra eas partes, quæ patiuntur, ægrotantes arcuati, convolutique plicentur. ¶ Ducta metaphora a tormentis, quibus aliquis cruciatur, tormenta dicuntur purgationes, & politiones sæpius repetitæ, quæ vestibus adhibentur, ut niteant. *Senec. de Tranquil. c.* 1. Placet non ex arcula prolata vestis, nec ponderibus, aut mille tormentis splendere cogentibus expressa, sed domestica, & vilis.

Tormĭna, um, (nam tormen in singulari num. non est in usu) n. *dissenteria*, *dolore de ventre*, Germ. *bauchwehe*, Gal. *tranchées de ventre*, Hisp. *torcones*, στρόφοι, δυσεντερία morbus intestinorum, a *torquendo*. *Cels. l.* 4. *c.* 16. Proxima his inter intestinorum mala tormina esse consueverunt, δυσεντερία Græce vocatur. *Cic.* 2. *Tusc. c.* 19. Quamvis idem forticulum se in torminibus, & in strenguria sua præbeat. *Col. l.* 6. *c.* 7. Sequitur torminum vitium, quorum signum est cruenta, & mucosa ventris proluvies.

Torminālis, & le, n. 3. στροφωτικός, quod torminibus medetur. *Plin. l.* 15. *c.* 21. *de sorbis*: Quartum genus torminale appellant. *Cels. l.* 2. *c.* 30. Sorba, magisque ea, quæ torminalia. Vide totum utriusque locum.

Tormĭnes, pro Tormina, protulit *Nonius c.* 1. *n.* 135.

Tormĭnōsus, a, um, στροφώδης, dysentericus, qui tormina patitur. *Cicer.* 4. *Tusc. c.* 2. Itaque dicimus gravedinosos quosdam, quosdam torminosos, non quia semper sint, sed quia sæpe sint.

Tornăcum, n. 2. *Tournay*, urbs Galliæ Belg. olim caput Pleumosiorum, in Morinis, in lim. Hannoniæ, ad Scaldim fl. permunita, cum arce valida recens extructa. Pop. Tornacenses, olim Nervii, quia & ipsa urbs olim *Nerviî* appellata est.

Tornātor, oris, m. *torniajo*, *torniatore*, qui tornat. *Firmic. l.* 4. *c.* 7. Facit quoque tornatores, aut simulacrorum sculptores.

Tornātus, a, um, torno factus, rotundus. *Lucr. lib.* 4. *vers.* 361. Fit, quasi tornata ut saxorum structa tuantur. Alii leg. *ad tornum*. ¶ Translate sumitur pro facto, elaborato. *Horat. de Arte*, *vers.* 441. Et male tornatos incudi reddere versus.

Torno, as, a. 1. *fare al torno*, Germ. *trehen*, Gall. *tourner*, Hisp. *tornear*, τορνεύω, τορνόω, torno conficio, vel polio. *Cic. de Univ. c.* 6. Idque ita tornavit, ut nihil effici possit rotundius. *Plin. l.* 36. *c.* 22. Lapis est, qui cavatur, tornaturque in vasa coquendis cibis utilia. ¶ Interdum notat circumagere, in gyrum movere. *Plin. l.* 36. *c.* 13. Quarum in officina turbines ita librati pependerunt, ut puero circumagente tornarentur.

Tornus, i, m. *torno*, Ger. *drehyssen*, Gal. *tour*, *tourelier*, Hisp. *torno*, τόρνος, instrumentum fabrile, quo ligna, ebur, & reliqua hujusmodi circumagendo polita redduntur, a nomine Græco allato. *Virg.* 3. *Ecl.* Lenta quibus torno facili superaddita vitis. *Plin. l.* 7. *c.* 56. Normam autem, & libellam, & tornum, & clavem Theodorus Samius invenit. *Id. lib.* 6. *c.* 40. Calices ex terebintho solitus facere torno.

Torōne, f. 1. *Tarona*, opp. Epiri, in Thesprotia, ad ost. Thyamidis fl. inter ipsum, & Sybotam. Quibusdam hodie est *Parga*, seu *Perga*, oppidulum cum arce munita, in ora prov. *Larta*. ¶ Torone item, opp. Macedoniæ, ad sin. Toronaicum, inter Derrim, & Canastræum, cum portu, ita dictum a Torone filia Neptuni, *Plin. l.* 4. *c.* 10. ¶ Ad ejus portum tantus fit maris fragor, ut nihil exaudiatur inter loquendum. Hinc prov. Græcum in surdos, *Surdior Toronæo portu*.

Toronæus, seu Toronaicus sinus, *Golfo di Rampo*, al. *Golfo di Agiomama*, sin. prope Toronem opp. Macedoniæ.

Torōsus, a, um, qui pulpam carnis musculosam habet, in qua est robur, & fortitudo, a *toro*, quod notat partem in animali extantem carnosam. *Col. l.* 6. *c.* 13. Boves parandi sunt novelli, cervice longa, & torosa. *Pers. sat.* 3. *v.* 86. multumque torosa juventus. ¶ Per Metaphoram dicitur etiam de herbis. *Plin. l.* 19. *c.* 5. Brevior est, sed torosior, amariorque inula.

Torpēdo, inis, f. pigritia, segnities, stupor. *Sallust. in fragment. l.* 1. *Hist.* Hæc si placent, si tanta torpedo animos oppressit. *Cato apud Gel. l.* 11. *c.* 2. Torpedo plus detrimenti facit, quam exercitatio. ¶ Hoc nomine appellatur etiam piscis genus, qui limo mersus occultat se, & pisces supra natantes torpentes facit, &, postquam obtorpuere, devorat, a *torpeo*, quia torpedinem facit. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 50. Cornibus tauri, apri dentibus, morsu leones, aliæ fuga se, aliæ occultatione tutantur, atramenti effusione sepiæ, torpore torpedines. *Plin. l.* 9. *c.* 42. Novit torpedo vim suam, ipsa non torpens, mersaque in limo se occultat, piscium, qui secus supernatantes obtorpuere, corripiens. Adde *eund. l.* 32. *c.* 1.

Torpefacio, is, a. 3. torporem induco, torpidum reddo. Usus est *Nonius* in voce *Torporavit*, *c.* 2. *n.* 870.

Torpĕo, es, pui, sine sup. *esser pigro*, *esser languido*, [Hebrew], Ger. *faul*, *unde lass seyn*, Gal. *être engourdy*, *ou endormy*. Hisp. *entorne cerse*, *entorpecerse*, ναρκάω, ἀργῶς ἔχω, segnis sum, piger, remissus, languidus. *Virg.* 1. *Georg.* Nec torpere gravi passus sua Regna veterno. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Deum sic feriatum volumus cessatione torpere. *Liv. l.* 28. Torpere metu. *Id. l.* 6. Consilia torpent. *Stat.* 4. *Theb.* amnis torpens. h. e. cursu impeditus.

Torpesco, is, n. 3. *impigrirsi*, ναρκάω, torpidus fio, pigresco. *Sal. in Jug. c.* 2. Ingenium, quo neque melius, neque amplius in natura mortalium est, incultu, atque socordia torpescere sinunt. ¶ Translate sumitur pro speciem, seu pulchritudinem amittere. *Plin. l.* 9. *c.* 35. *de margaritis*: Flavescunt tamen & illæ senecta, rugisque torpescunt.

Torpĭdus, a, um, *pigro*, *stupidito*, [Hebrew], Germ. *faul*, Gall. *engourdy*, Hisp. *entorpecido*, ναρκώδης, torpens, piger, segnis, stupens. *Liv. lib.* 25. *cap.* 38. Tum inter torpidos somno, paventesque ad nec opinatum tumultum, & inermes in cubilibus suis oppressos illa cædes edatur. *Id. l.* 22. *c.* 53. stupore, & miraculo torpidi.

Torpor, oris, m. *pigrizia*, *stupidezza*, [Hebrew], Ger. *faul*, Gal. *engourdissement*, Hisp. *entorpecimiento*, νάρκη, ναρκώσις, ἀναισθησία, pigritia, segnities, stupor. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 50. Atramenti effusione sepiæ, torpore torpedines. *Virg.* 12. *Æn. v.* 867. Illi membra novus solvit formidine torpor.

Torporātus, a, um, adject. torpidus factus, stupefactus. *Lactant. l.* 2. *c.* 8. Humida nimiis rigoribus torporata concrescunt.

Torpōro, as, a. 1. ναρκόω, torporem induco, torpefacio. *Turp. apud Non. c.* 2. *n.* 870. Stupidus astat, ita ejus aspectus repens cor torporavit hominis amore.

Torquātus, a, um, στρεπτοφόρος, torque ornatus. *Ovid. ep.* 2. Assuit Alecto brevibus torquata colubris. ¶ *Milites torquati* erant, qui torque aureo ab Imperatore donati erant ob rem strenue gestam, qui duorum generum fuere, simplares, & duplares, ex quibus illi unam annonam præter laudem, hi duas consequebantur. *Veget. l.* 2. *c.* 7. Torquati duplares, torquati simplares erant, quibus torquis aureus solidus virtutis præmium fuit, quem qui meruisset, præter laudem interdum duas consequebatur annonas, duplares, duas, simplares, unam. *Plinius* tamen *lib.* 33. *c.* 2. auctor est, priscis Romanorum temporibus auxiliares tantum, & externos aureis torquibus donari solitos, at cives non nisi argenteis. ¶ *Palumbus torquatus*, cujus collum circulo quodam pennarum alterius coloris, veluti torque cingitur. Aristoteles Φάτταν appellat. *Martial. l.* 13. *epigr.* 62. Inguina torquati tardant, hebetantque palumbi.

Torquātus, i, m. cognomen T. Manlii, a torque impositum, quem occiso ad Anienem Gallo detraxit. V. *Gel. l.* 9. *c.* 13.

Torquĕo, es, si, sum, & tum, a. 2. *torcere*, *volgere*, [Hebrew], Germ. *winden*, Gal. *tordre*, Hisp. *torcer*, στρέφω, κάμπτω, περιάγω, κυκλόω, flecto, inflecto, curvo, in orbem ago. *Cic. de Univ. c.* 7. Deinde in orbem torsit. *Virg.* 2. *Georg. v.* 448. Ityreos taxi torquentur in arcus. *Id.* 1. *Æn.* At illum ter fluctus ibidem Torquet agens circum. idest in orbem agit, gyro celeri rotat. *Id.* 6. *Æn.* Torquetque sonantia saxa. h. e. secum abripit. ¶ Torquere fusum prægnantem stamina, *filare*, *Juven. sat.* 2. *v.* 55. &, torquere stamina pollice, eod. sensu, *Ovid.* 12. *Met.* ¶ Torquere comam igne, h. e. in cincinnos flectere, crispare, *Ovid.* 1. *de art. am. v.* 304. ¶ Torquere iter, *voltare strada*, *Stat.* 12. *Theb.* Sic, torquere vestigia ad sonitum vocis, apud *Virg.* 3. *Æneid.* ¶ Torquere aurem ab obscœnis sermonibus, h. e. avertere, *Hor. l.* 2. *ep.* 1. ¶ Sæpe sumitur pro torquendo jacere, jaculari, *lanciare*. *Virg.* 5. *Æn.* In medios telum torsisti primus Achivos. *Hor. l.* 2. *ep.* 2. Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina tignum. ¶ Item pro gubernare. *Virg.* 4. *Æn.* Cælum, & terras qui numine torquet. h. e. regit, in orbem agendo. ¶ Aliquando pro sustinere. *Virg.* 6. *Æn.* Ubi maximus Atlas Axem humero torquet. Nam cælum, quod Atlantis humeris innititur, perpetua conversione in orbem movetur. ¶ Præterea, torquere sæpe sumitur pro cruciatibus in aliquem sævire. Nam multis in tormentis, ut in eculeo, in rota, & aliis, miserorum membra flectuntur, & curvantur. *Cic.* 3. *Fin. c.* 13. Non posse sapientem beatum esse, cum eculeo torqueatur? ¶ Transfertur & ad animum, pro affligere, vexare, molestiam afferre. *Cic.* 3. *de Orat.* Aliquanto me major in verbis, quam in sententiis eligendis labor, & cura torquet. *Id. Att. l.* 8. *ep.* 14. Qua quidem expectatione torqueor. *Id. eidem*, *l.* 7. *ep.* 9. Equidem dies noctesque torqueor. ¶ Denique per translationem dicitur de quacunque re pro evertere, pervertere. *Cic. pro Cæc. c.* 72. Juris retinere sententiam, & æquitatem, plurimum valere oportere, verbo, ac litera jus omne torqueri.

Torques, & torquis, quis, m. *collana*, *collare*, [Hebrew]. Germ. *halsband*, Gall. *carquan*, *collier*, Hisp. *collar*, στρεπτός, ἀλύσιον, aureus, vel argenteus circulus, sæpe gemmis ornatus, qui pro colli, & summi pectoris ornamento gestatur, a *torqueo*, quia intortus, flexusque est. Unde & Græcis dicitur στρεπτὸς, a στρέφω, flecto. *Cic.* 3. *Off. c.* 31. Manlius is est, qui ad Anienem Gallo, quem ab eo provocatus occiderat, torque detracto, Torquati cognomen invenit. *Id.* 5. *Ver. c.* 80. Torque aliquem donare. *Stat.* 10. *Theb. v.* 517. Verba solo, vultusque cadunt, anilisque decores Torquis in hostiles cecidit per vulnus arenas. ¶ Reperitur & in fœmin. genere. *Claud. Quadrigar. apud Non. l.* 9. *c.* 13. Torquem detraxit, eamque sanguinolentam sibi in collum imponit. *Proper. l.* 4. *el.* 10. *v.* 44. (al. *eleg.* 11.) Torquis ab incisa decidit unca gula.

Torrefacio, is, a. 3. *arrostire*, [Hebrew], Ger. *dörren*, Gal. *rostir*, *sécher*, Hisp. *tostar*, *quemar*, ξηραίνω, torridum reddo, arefacio, ad ignem, solemve sicco. *Col. l.* 6. *c.* 7. Quidam vinaceorum duas libras torrefaciunt, & ita conterunt.

Torrefactus, a, um, *seccato*, *abbrustiato*, *arrostito*. *Col. l.* 2. *c.* 21. Et subinde opportunis torrefacta proteritur. *Arnob. l.* 7. Torrefacta carbonibus.

Torrens, entis, m. *torrente*, [Hebrew], Germ. *waldwasser*, Gall. *torrent*, Hisp. *chorro*, *corriente*, χειμάῤῥους, χαράδρα, fluvius temporarius, qui non de fonte, neque de viva aqua, sed a pluviis concitatus de montibus descendit, & brevi temporis intervallo siccatur præsertim æstatis siccitatibus, a *torreo*, quia cito torrescit, idest exsiccatur, auctore *Festo*. Vel torrens dicitur, quod unda rapida impetu æstuet, qua ratione & *torrens fretum* dixit *Justinus l.* 4. *cap.* 1. hoc est *æstuans*. Natura quippe sua adjectivum est. *Virg.* 2. *Æn.* Aut rapidus montano flumine torrens Sternit agros, sternit sata læta, boumque labores. *Cic.* 2. *Fin. cap.* 1. Cum fertur quasi torrens oratio. ¶ Sumitur etiam translate. *Quintil. lib.* 12. *cap.* 7. Id potius, quam se mari verborum torrenti dare quasi tempestatibus, quo vellent, auferendum.

Torrens, entis, o. 3. ardens, æstuans, exurens, adject. *Virg.* 4. *Georg.* Jam rapidus torrens sitientes Sirius Indos. *Hor. l.* 3. *ode* 1. Nunc torrentia agros Sidera, nunc hyemes iniquas. *Stat. lib.* 3. *Silv.* 1. *v.* 52. cœli cum torrentissimus axis Incumbit terris. *Claudian. in Fescenn. v.* 10. Torrentius Sirius. ¶ Interdum

dum idem est, quod defluens cum impetu, exundans, concitatus, rapidus. *Virg. Ecl.* 7. Torrentia flumina. *Stat. lib.* 1. *Silv.* 2. v. 97. Torrentes sanguine campi. *Id.* 7. *Theb.* v. 316. abruptis cum torrentissimus exit Pontibus. *Plin. l.* 3. *c.* 16. *de Pado flumine:* Augetur ad Canis ortus liquatis nivibus, agris, quam navigiis torrentior. ¶ Translate *Quint. l.* 3. *c.* 8. Torrens oratio. h. e. vehemens, concitata. *Juven. sat.* 3. v. 74. sermo promptus, & Isæo torrentior. *Lucan. l.* 7. Abstulit ingentes fato torrente minas. h. e. urgente.

Torrenter, *adv. precipitosamente, a guisa di torrente. Claudian. lib.* 2. *de raptu Pros.* v. 148. torrentius amne Hiberno, utrtaque movet pernicius hasta.

Torreo, es, rui, tostum, a. 2. *seccare, abbrustolire*, ξηραίνω, ad ignem, Solemve sicco, arefacio, ab obsoleto torrus, h. e. torridus, aridus, *Festus. Plautus in Casin.* Una eadem opera in furnum calidum condito, atque ibi torreto. *Cic. in Som. Scip. c.* 6. Torreri ardore solis. *Prop. l.* 4. *eleg.* 10. Sitis torret ora. ¶ Neque solum torrere de calore dicitur, verum etiam de frigore. *Varro apud Non. cap.* 6. n. 23. Ante lucem suscitat, frigore torret. ¶ Ponitur etiam pro assare, idest sine aqua ad ignem coquere, *arrostire*. *Virg.* 5. *Æn.* Subjiciunt verubus prunas, & viscera torrent. *Cic. in Pison. cap.* 18. Sapientem in Phalaridis taurum inclusum succensis ignibus torret. ¶ Translate *Horat. l.* 3. *od.* 9. Me torret face mutua Thurini Calais filius Ornithi. h. e. amoris flamma me adurit, & ego illum vicissim.

Torresco, is, n. 3. *abbrustolirsi, arrostirsi*. *Lucret. l.* 5. v. 903. Ignibus impositum calidis torrescere flammis.

Torridatus, a, um, adject. *abbrustolito*. *Martian. Capel. lib.* 6. Anhelis ardoribus torridatus.

Torrido, as, a. 1. comburo, aduro. Usurpatur a *Nonio* in voce *Torris*, *c.* 1. n. 51.

Torridus, a, um, *secco, arido*, ἄτμωδες, *λελαμπωμένος*, aridus, caustus, igne vel Sole torrefactus, ut *Zona torrida*, quæ inter duos Tropicos sita assiduo æstu torretur. *Virg.* 1. *Georg.* Quinque tenent cœlum Zonæ, quarum una corusco Semper Sole rubens, & torrida semper ab igni. *Id. Ecl.* 7. Torrida æstas. ¶ Dicitur etiam de iis rebus, quæ frigore, vel alia causa aratatæ sunt. *Cic. Agr.* 2. *c.* 34. Quem hominem ut grandi macie torridum Romæ, contemptum, abjectum videbamus. *Liv. l.* 21. *c.* 32. Pecora, jumentaque torrida frigore. *Id. l.* 4. *c.* 30. Torridi fontes.

Torris, is, m. δαΐς, δαλός, δαλός, sive, ut Æschylus vocat, [Greek], stipes semiustus, & adhuc ardens, aut saltem ignitus, a *torreo*. Lexicographi quidam asserunt, torrem dici de ligno tacito, cum ardet, titionem de ligno extincto. Verum hoc discrimen nullum est. nam *Celsus* titionem extinguere *l.* 3. *c.* 12. & *l.* 2. *c.* 17. dixit. *Virg.* 2. *Æn.* Obvius ambustum torrem Chorineus ab ara Corripit. *Ovid.* 8. *Met.* v. 512. Funereum torrem medios conjecit in ignes.

Torrus. V. in Torreo.

Torsio, onis, f. 3. *torcimento*, στρόφος, actus torquendi, tormentum. *Plin. lib.* 30. *c.* 27. Privatim ejus usus contra torsiones stomachi in tepida aqua, & cruditates. idest tormina ab humoribus crudis provenientia.

Torte, adv. [Greek], *tortuosamente*, oblique, transverse. *Lucr. l.* 4. v. 306. Quamvis torte, penitusque remota Omnia.

Tortilis, & le, n. 3. *torto*, στρεπτός, quod retortum, & replicatum est. *Ovid. in epist.* 16. v. 252. Tortilis a digitis excidit ansa meis. *Lucan. l.* 6. Hunc aut tortilibus vibrata phalarica nervis Obruat. *Plin. l.* 9. *c.* 51. Polypi pariunt vere ova tortili vibrata pampino.

Tortio, onis, f. idem ut torsio. *Senec. l.* 1. *Controv.* 4. Cum oculorum caliginem, animi defectionem, membrorum omnium tortionem descripsisset.

Tortivus, a, um, quod est novissime expressum, ut Mustum tortivum. *Col. lib.* 12. *c.* 36. Tortivum mustum dicitur, quod post primam pressuram vinacearum circumciso pede exprimitur. *Cato de re rust. c.* 23. Tortivum mustum circumcidaneum suo cum dolio dividito.

Torto, as, a. 1. *torcere bene*, [Greek], iterum atque iterum torqueo, freq. a *torqueo*. *Pompon.* apud *Non. c.* 2. n. 872. Et ubi insilui in cochlearum equuleum, ubi tolutim tortor. ¶ Item torquere, cruciare. *Lucret. l.* 3. v. 651. Recenti vulnere tortari. h. e. cruciari, torqueri. *Arnob. l.* 3. *pag.* 106. Dolorum acuminibus tortari.

Tortor, oris, m. qui cruciat, sive ad eruendam veritatem, sive ad puniendum crimen, sive ob immanitatem, & crudelitatem. *tortore, tormentatore, carnefice*, Ger. *peiniger*, Gal. *bourreau*, Hisp. *atormentador*, βασανιστής. *Cic. pro Cluent. c.* 63. Cum jam tortor, atque essent tormenta ipsa defessa. *Hor. l.* 3. *od.* 5. Atqui sciebat, quæ sibi barbarus Tortor pararet. ¶ Apollo cognomine *Tortor* statuam Romæ habuit, quæ fortasse quia posita erat in vico ubi torquebantur sontes, occasionem dedit vocabulo. *Suet. in Aug. c.* 70. V. *Martial. l.* 2. *ep.* 17.

Tortum, i, n. funis extensus ad torquendum. *Pacuv. apud Non. c.* 1. n. 827. Nam te in tenebras sæpe lacerabo fame clausum, & fatigans artus torto distraham.

Tortuose, adverb. *tortuosamente*. *Tertull. advers. Valentin. c.* 3. Per anfractus sortem suam evolvat, tortuose procedat.

Tortuositas, atis, f. *tortuosità, inviluppo*. *Tertull. l.* 4. *cont. Marcion. c. ult.* & *de Carne Christi, c.* 20.

Tortuosus, a, um, *tortuoso, torto*, [Greek], obliquus, anfractuosus, multis flexibus sinuosus. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 54. *de alvo:* Est autem multiplex, & tortuosa. *Id. ibid. c.* 57. *de sonis:* Et ex tortuosis, & inclusis locis referuntur ampliores. *Plin. l.* 11. *c.* 46. Lynx tantum digitos habentium, simile quiddam talo habet: leo artamnum tortuosius. *Augustin. l.* 2. *Confession. c. ult.* Tortuosissima nodositas. ¶ Translate *Cic.* 4. *Acad. c.* 31. Tortuosum genus disputandi. h. e. quod longe petit principia, & quasi per anfractus quosdam procedit. *Id. de Amic. c.* 18. Ingenium multiplex, & tortuosum, *simulatore, coperto, doppio*.

Tortus, a, um, *torto*, [Greek], sinuosus, obliquus. *Martial. lib. de spectac. ep.* 3. Crines torti in nodum. *Virg.* 4. *Æn.* Torti funes. *Id* 8. *Æn.* Tres imbris torti radios, tres nubis aquosæ. hoc est grandinis. Translate *Plaut. Men.* 4. 2. 25. Conditiones tetuli tortas, confragosas. h. e. obscuras, perplexas. ¶ Sumitur etiam pro cruciato, βασανισθείς. *Cic. in Top. c.* 20. Nam & verberibus torti, & igne fatigati quæ dicunt, ea veritas videtur ipsa dicere. *Hor. l.* 1. *ep.* 19. Commissumque teges & vino tortus, & ira, *sforzato dal vino*.

Tortus, us, masc. *torcimento*, idem ut tortio. *Cic.* 2. *Tusc. l.* 9. ex Poeta: Torsa multiplicabili Draco. *Virg.* 5. *Æn.* v. 276. Nequicquam longos fugiens dat corpore tortus.

Torva, acc. pl. adverbialiter positum, pro torve, ut etiam *torvum* in sing. loco adverbii ponitur. *Virg.* 6. *Æn.* v. 467. Talibus Æneas ardentem, & torva tuentem Lenibat dictis.

Torve, *adv.* [Greek], severe, terribiliter. *Plaut. Amph.* 4. 2. 8. Quid me torve aspectas? Alii leg. *stolide*.

Torvitas, atis, f. [Greek], severitas. *Fest.* Torvitas a ferocia taurorum dicta est. *Plin. l.* 7. *c.* 19. Exit hic animi tenor aliquando in rigorem quemdam, torvitatemque naturæ. ¶ Sæpius significat torvum aspectum, *guardatura fiera, e bieca*. *Tacit.* 2. *hist. c.* 9. Corpus insigne oculis, comaque, & torvitate vultus. *Plin. l.* 8. *c.* 17. Capitis torvitas. *Ammian. l.* 31. *c.* 7. Oculorum torvitas.

Torviter, adv. idem ut torve. *Enn. apud Non. c.* 11. n. 57. Quem nunc te tam torviter increpuisti.

Torulus, i, m. *cordoncino*, σχοινίον, funiculus, dim. a *torus*, quod propris funem notat. *Plaut. Amph. prol.* v. 144. Tum meo patri autem torulus inerit aureus sub petaso. *Ammian. Marcell. l.* 29. *c.* 7. Torulo capite circumflexo. Sunt, qui his locis *torulum* interpretantur parvum conum in capite ex capillis contortis factum, quod ornamentum præcipue mulierum est, ut legitur apud *Varron. l.* 4. *de L. L.* Torulus in mulieris capite ornatus. Et ad *Plautum* quidem quod attinet, putant respexisse eum ad morem Atheniensium, qui ut se αὐτόχθονας, hoc est antiquissimæ originis, & terræ filios declararent, capillos torquebant in conum, aureasque cicadas innectebant: nam cicadæ e terra procreari credebantur. Non desunt tamen qui *Plauti* & *Varronis* loca aliter legunt. V. *Taub. mann. ad Plaut. loc. cit.* ¶ Toruli in animalibus sunt parvi tori, hoc est partes carnosæ, seu pulposæ. *Apulej. l.* 7. *Metam.* Terga pulposis torulis uberia. ¶ Hinc apud *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. torulus accipitur pro ea ligni parte, circa medullam quæ magis albescit, tenerior que est, & teredinibus & putredini magis obnoxia, quæ idcirco rejici jubetur, cum ad aliquod intestinum opus lignum secatur. Verba *Vitruvii* sunt: Ima (pars arboris) cum excisa quadrifluviis disparatur, ejecto torulo ex eadem arbore ad intestina opera comparatur.

Torus, i, m. *letto*, στιβάς, lectus. Ita dicitur per Metonymiam, quia lecti tendebantur toris, idest funibus. Id enim Latinis olim *torus*, quo modo usus *Cato* apud *Scalig. in Conjectan. ad Varron. de L. L. pag.* 73. ¶ Grammaticis *torus* a torta herba dici videtur. *Serv. ad* 1. *Æn.* Torus dictus est, quia veteres super herbam tortam vel sedebant, vel discumbebant, ut 5. *Æn.* v. 388. Viridante toro consederat herbæ. *Plin. l.* 8. *c.* 48. Antiquis enim torus a stramento erat, qualiter etiam nunc in castris gausape. *Juvenal. sat.* 6. Sylvestrem montana torum cum sterneret uxor Frondibus, & culmo, vicinarumque ferarum Pellibus. *Virg.* 6. *Æn.* Riparumque toros, & prata recentia rivis Incolimus. ¶ Cæterum torus generatim pro quovis lecto accipitur. *Virg.* 2. *Æn.* toro pater Æneas sic orsus ab alto. *Stat. l.* 3. *Silv.* 1. Signis torus asper eburnis. ¶ Sæpe etiam translate pro nuptiarum, seu matrimonii vinculo. *Ovid.* 1. *Met.* v. 319. Cum consorte tori parva rate vectus adhæsit. *Id. lib.* 10. Appellatque tori sociam. ¶ Tori etiam dicuntur in quibus est robur, & fortitudo, cujusmodi in brachiis cernuntur: nempe vel ob rotunditatem, vel quia musculosæ illæ partes nervis, quasi toris, seu funibus sint compactæ. *Virg.* 3. *Georg.* v. 81. *de equis:* Luxuriatque toris animosum pectus. *Cic.* 2. *Tusc.* O pectora, o terga, o lacertorum tori. ¶ De venis quoque dicitur, cum varicum in morem quibusdam in locis turgescunt. *Cels. l.* 7. *c.* 18. At per ipsos venarum toros inæquale est. ¶ Per Metaphoram transfertur ad arbores, in quibus prominentes partium calli, & in se pulparum modo collecti, tori nuncupantur. *Col. de arb. c.* 16. Arbustivam vitem, quam putare, tam alligare diligenter oportet. Nam in eo fructus maxime ejus consistit, diutiusque perennat, quæ firmis toris, & idoneis locis religata est. Itaque omnibus annis convenit subsequi putationem, ita ut tori renoventur, & vitis per idoneos ramos disponatur. Hæc *Columella*. Aliqui suspicantur *toros* hic accipi pro vinculis: quemadmodum & in illo *ejusd. l.* 5. *c.* 6. Vitis novella tribus toris ad arborem alligetur. ¶ Præterea sic appellatur funiculus, ex quo triplicato, & intorto fit funis. *Cato R. R. c.* 135. Funem exordiri oportet longum pedes LXXII., toros III. habeat, lora in toros singulos IX, lata digitos duos. ¶ Translate *Cic. in Or. c.* 6. de Oratore mediocri. Addit aliquos, ut in corona, toros, omnemque orationem ornamentis modicis verborum, sententiarumque distinguit. Sensus est. In coronis sunt eminentiæ quædam, quæ tori vocantur ad similitudinem tororum in animalibus, aut vitibus: sic etiam in mediocri oratione nonnunquam, sed leniter, decet assurgere, ita ut modica verborum, & sententiarum ornamenta appareant.

Torvum, adv. idem ut torve, per Enallagen. *Virg.* 7. *Æn. vers.* 399. Torvumque repente Clamat, Io matres audite ubi quæque Latinæ.

Torvus, a, um, *torvo, terribile, feroce, orribile*, ὀξυωπός, γοργωπός, vel κατηφής, specie ipsa ferociam præ se ferens, aspectu formidabilis, terribilis. *Festo* placet esse a *taurus*, quia animal hoc ferum, & torvum. Vel torvus a *torquendo*, quasi torto vultu. *Virg.* 3. *Georg.* v. 51. Optima torvæ Forma bovis, cui turpe caput, cui plurima cervix. *Cic.* 2. *de nat. Deor. cap.* 42. *ex Poeta:* Torvu' draco serpit subter, supraque revolvens Sese. *Ovid.* 5. *Met.* v. 92. Torvis oculis tueri, *guardar bieco*. *Arnob. l.* 6. Leonis torvissima facies. ¶ Translate sumitur pro aspero, immiti, indomito. *Plin. l.* 17. *c.* 23. Culenea quoque torva sunt vina. *Catul. de coma Beren.* Prælia torva. *Apulej. in Apolog.* Tuba rudore torvior.

Tostus, a, um, adject. ex particip. a torreo, *abbrustolito, seccato, arrostito*. *Cic.* 3. *Tuscul. cap.* 19. ex *poeta:* Fana flamma deflagrata: tosti alti stant parietes. *Ovid.* 2. *Met.* v. 283. Tostos en aspice crines, Inque oculis fumum. *Id.* 12. *Met.* v. 155. Tosta caro. *Colum. l.* 12. *c.* 5. Tostum hordeum.

Tot, nomen numerale, indeclinabile, *tanti*, כמה, Ger. *so viel*, Gal. *tant*, Hisp. *tantos*, τοσοῦτοι, tam multi. Ei respondet nomen *quot* vel expresse, vel tacite. *Cic. l.* 2. *de Orat. c.* 31. Quot homines, tot causæ. *Id.* 5. *Tusc.* In his tot, & tantis, atque etiam, quæ plura possunt accidere. *Virg.* 1. *Æneid.* Quidve dolens Regina Deum tot volvere casus Insignem pietate virum, tot adire labores Impulerit. ¶ Tot pro *tam pauci*. *Albinovan. eleg.* 1. v. 339. Vix credens t[...] t rerum cepisse tot annos.

Totaliter, adv. *totalmente*, omnino. *Lactant. l.* 6. Totaliter cavere.

Totidem, nomen numerale indeclinabile, *altrettanti*, Ger. *eben so viel*, Gal. *tout autant*, Hisp. *otros tantos*, ἴσοι, ἰσάριθμοι, æque multi, nec plures, nec pauciores, a *tot*, & *dem*, ut *tantundem*, a *tantum*, & *dem*. *Virg.* 3. *Æn.* Tres adeo incertos cæca caligine soles Erramus pelago, totidem sine sidere noctes. *Cicer. Attic. l.* 6. *epist.* 2. Illum ego locum totidem verbis a Dicæarcho transtuli. *a parola per parola*. *Id. de clar. Orat. c.* 69. Totidem, quot dixit, ut aiunt, scripta verbis oratio. *Idem* 2. *Divin. cap.* 43. Procles, & Eurysthenes gemini fratres fuerant; nec totidem annos vixerunt: anno enim Procli vita brevior fuit. *cioè uno per uno*.

Toties, *adv. tante volte*, τοσαυτάκις, τοσάκις, tot vicibus, a *tot*, ut *quoties* a *quot*. Pro *toties*, & *quoties* in veteribus libris legitur *totiens*, & *quotiens*, cum *n*, approbantibus id *Vossio*, & *Capro*, qui ita disertim scribere jubent. *Virg.* 4. *Æn.* Quos ego jam toties sum dedignata maritos. *Cic. Att. l.* 7. *epist.* 12. Velim, mihi ignoscas, quod ad te scribo tam multa toties. *Id.* 2. *de Orat.* Quam toties, quoties præscribitur, Pæanem, aut Munionem citaremus. *Id. pro Cluent. c.* 18. Quotiescunque dico, toties mihi videor in judicium venire.

Totiuges, & Totiugus, a, um, adject. idem ac tantus, vel tam magnus. *Apulej. l.* 2. *Metam.* In qua (domo) totiugis jam diebus ne fumus quidem visus est ullus. ¶ Item tam varius. *Id. l.* 2. *Florid.* Totiugi scientia magnificus.

Totus, a, um, gen. totius, *tutto*, כל, Ger. *gantz*, Gall. *tout*, Hisp. *todo*, ὅλος, integer, universus, solidus. *Plaut. Most.* 1. 2. 36. Ædificantur ædes totæ denuo. idest integræ. *Terent. Eun.* 2. 2. 46. Sex ego te totos menses quietum reddam. *Cic. Att. l.* 11. *ep.* 15. Totos dies scribo. *Id. ad Q. Fr. l.* 2. *ep.* 1. Plancius totus est noster. *Id.* 1. *de Leg. c.* 18. Ubi illa sancta amicitia, si non ipse amicus per se amatur toto pectore, ut dicitur? ¶ *Toto corpore, atque omnibus ungulis*, proverbialis locutio, pro toto conatu. *Cic.* 2. *Tusc. c.* 24. Toto corpore, atque omnibus ungulis, ut dicitur, contentioni vocis asserviunt. ¶ Totus in aliqua re esse dicitur, qui in unam rem aliquam incumbit, & nihil præterea curat. *Terent. Adelph.* 4. 2. 51. Totus in amore est. ¶ In totum, *del tutto, totalmente*. *Plin. l.* 2. *c.* 9. *de Luna:* Siquidem in totum mutuata ab eo (sole) luce fulgere. ¶ *Ex toto*, eandem habet significationem. *Cels. l.* 3. *c.* 4. Antequam ex toto integer fiat, *totalmente sano*. *Id. l.* 7. *c.* 4. n. 3. Id non ex toto ita se habet. ¶ *Totus*, & *omnis* in eo differunt, quod totus ad quantitatem refertur, *omnis* ad numerum. *totus* partium, *omnis* numeri denotat plenitudinem. Aliquando tamen *totus* pro *omnis* usurpatur. *Stat.* 1. *Theb.* v. 81. Totos in pœnam ordire nepotes. *Apulej. l.* 6. *Metam.* Accumbebat cum sua Junone Jupiter, ac deinde per ordinem toti Dii. ¶ *Totum*, *ti*, absolute, *il tutto*, id quod integrum est. *Cic. l.* 1. *Acad.* Corporis bona alia ponebant esse in toto, alia in partibus. *Id. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. n. 1. Totum in eo est, tectorium ut concinnum sit. *tutto sta che &c. qui sta il punto, che &c.* ¶ Totus, penultima correpta, idem est ut tantus, τοσοῦτος, cui respondet *quotus*. *Manil. l.* 3. v. 447. Detrahitur summæ tota pars, quota demit utrinque &c. ¶ Hoc nomen in dativo singulari habet *toti* in omnibus generibus. reperitur tamen etiam *toto*, & *totæ*. *Cels. l.* 4. *c.* 18. Calida cataplasmata toto ventri imponere. *Plaut.* apud *Varr. l.* 6. *de L. L.* Gannit odiosus omni totæ familiæ. ¶ *Toti* etiam pro *totius* dixit *Afranius* apud *Priscian. l.* 6.

Toxicum,

Toxicum, ci, n. *tossico*, *veleno*, גיפט, Ger. *gifft*, Gal. *poison*, Hisp. *ponçona*, τοξικὸν, venenum, a τόξον, quo nomine Græci tum arcum, tum sagittam enotant, ut docent Homeri enarratores. *Plin. l.* 16. *c.* 10. Sunt qui & toxica hinc appellata dicant venena, quæ nunc toxica dicimus, quibus sagittæ tinguntur. *Festus.* Toxicum dicitur cervarium venenum, quo quidam pertingere sagittas soliti sunt. *Plaut. Merc.* 2. 4. 4. Certum est, ibo ad medicum, atque ibi me toxico morti dabo. *Ovid. l.* 4. *de Ponto*, *el.* 7. Aspicis & mitti sub adunco toxica ferro; Et telum causas mortis habere duas. *Id.* 2. *Amor. el.* 1. Miscent toxica.

T A N T E R.

Trabalis, & le, o. 3. *della grossezza d' un trave*, בריח, Germ. *tramig*, Gall. *de la grosseur d' une poutre*, Hisp. *de la grossura d' una viga*, δοκαῖος, magnus & pene ad trabis magnitudinem accedens, ingens instar trabis. *Virg.* 12. *Æn.* Telaque orantem multa trabali Desuper altus equo graviter serit. *Stat.* 4. *Theb.* v. 6. Dextraque trabalem Hastam intorsit agens. *Horat. l.* 1. *ode* 35. Te semper anteit seva necessitas, Clavos trabales, & cuneos manu Gestans, *chiodi da trave*. Hinc, *clavo trabali aliquid figere*, proverbialiter dicitur pro firmum & perpetuum facere. *Cic.* 7. *Ver. c.* 21. Ut hoc beneficium, quemadmodum dicitur, trabali clavo figeret.

Trabea, æ, fem. *trabea*, τήβεννα, παρυφὴ, περιπόρφυρος; vestis Romanorum, segmentata trabibus purpura expressis. Ejus tria genera recenset *Suetonius in lib. de vestimentis*, apud *Servium ad Æn.* 7. v. 187. Trabearum, inquit, tria genera: unum quod Diis sacratum, & est totum purpureum: alterum, quod est regum, quod est purpureum, sed habet aliquid albi: tertium Augurum, purpura, & cocco mistum. Hæc *Suetonius*. De trabea regia tactis est etiam *Plin. l.* 8. *c.* 48. Trabeis, inquit, usos accipio reges. *Idem l.* 9. *c.* 39. scribit, Romulum primo purpuram in trabea habuisse. *Virg.* 11. *Æn.* Et sellam regni, trabeamque insignia nostri. Verba sunt Latini regis. Cæterum regio hoc trabeæ genera, quod non totum ex purpura, sed ex purpureis fasciis, veluti trabibus (unde & nomen) intextis fuit, usi sunt etiam Romani Consules non quidem semper, sed quibusdam solemnioribus diebus. *Virg. Æn.* 7. v. 187. Ipse Quirinali trabea, cinctuque Gabino Insignis reserat stridentia limina Consul. *Claudian. l.* 2. *in I. Consul. Stilic.* v. 4. Quo tandem fletus trabeas auctora regnante fuderit, fastisque suum concesserit annum. ¶ Item Equites Romani, quo die transvectionem faciebant, (*V. Transvectio*) & alio etiam tempore ex peculiari instituto. *Tac. Ann.* 3. *c.* 2. *de funere Germanici*: Atrate plebs, trabeati equites, pro opibus loci, vestem, odores, aliaque funerum solemnia cremabant. *Suet. in Domit. c.* 14. Oblatum a Senatu novum honorem recusavit; quo decretum erat, ut quoties gereret consulatum, Equites Rom. quibus sors obtigisset, trabeati, & cum hastis militaribus præcederent eum, inter lictores apparitoresque. ¶ Forma trabeæ eadem fuit, quæ togæ, nisi quod Gabino ritu præcingebatur, ut est in verbis Virgilii allatis, ex quo quidam putant, trabeam militarem vestem fuisse, præsertim quia apud *Liv. l.* 31. *c.* 6. legitur, Consulem trabeatum in hostes exercitum duxisse, quamquam ibi pro *trabeatum* quædam optimæ Edition. habent *trajectum*. Sed de his, & aliis multis, quæ de trabea dici possunt, & de quibus pugnant inter se Eruditi, V. *Ferrar. de re vest. p.* 1. *l.* 2. *c.* 5. *&* 6. *Manut. de quæs. per epist. p.* 1. *ep.* 3. *Lips. ad l.* 3. *Ann. Taciti*, & alios.

Trabea, æ, m. τραβέας, nomen Poetæ, cui inter Comicos octavus locus assignatur. *Cic.* 4. *Tusc.*

Trabealis, le, adject. ad trabeam pertinens. *Sidon. carm.* 2. v. 2. Effulgens trabeale metalli Annum pande novum Consul vetus. *Trabeale metallum* vocat aurum, quod posterioribus Imperatorum temporibus assui trabeis mos fuit.

Trabeatus, a, um, τραβηφόρος, qui trabea indutus est. *Ovid.* 1. *Fast.* v. 37. Hoc igitur vidit trabeati cura Quirini. *Tac. Ann.* 3. *c.* 2. Trabeati equites. ¶ Trabeatæ etiam dictæ sunt quædam Fabulæ a C. Melisso Grammatico conscriptæ, in quibus inducebantur personæ trabeis indutæ. *Sueton. de illustr. Grammat. c.* 21.

Trabecŭla, læ, f. *travicella*, parva trabs. *Vitruv. l.* 10. *c.* 21. Habuerat medium contabulationem supra trabeculas.

Trabicus, a, um, adject. a trabe, ut Trabica navis. h. e. trabibus confixa. *Fest. ex Pacuv.*

Trabs, & Trabes, bis, f. *trave*, קורה, Germ. *tram*, Gall. *poutre*, Hisp. *viga*, δοκὸς, δοκὸς, lignum duplex ex duobus compactum tignis, ædificii gratia. Nam cum simplex est, non trabs, sed tignum dicitur, teste *Festo*, quamvis abusive de uno ligno quandoque dicatur. *Cæs. l.* 3. *bel. G.* Transtra ex pedalibus in altitudinem trabibus, confixa clavis ferreis, digiti pollicis crassitudine. *Virg.* 2. *Æn.* Auratasque trabes veterum decora alta parentum Devolvunt. ¶ Interdum trabs dicitur de ipsis arboribus. *Virg.* 9. *Æn.* Lucus in arce fuit summa, quo sacra ferebant, Nigranti picea, trabibusque obscurus acernis. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 19. *ex Ennio*: Casu cecidisset abiegna ad terram trabes. ¶ Nec solum ex ligno, sed etiam ex marmore trabes fiunt. *Plin. l.* 36. *c.* 8. Circa Syenem vero Thebaidis Syenites, quem ante pyropoecilon vocabant: Trabes ex eo fecere Reges quodam certamine, obeliscos vocantes. ¶ Per synecdochen accipitur pro navi. *Hor. l.* 1. *ode* 1. Ut trabe Cypria Myrtoum pavidus nauta secet mare. *Ovid.* 1. *de Ponto*, *ep.* 3. Quo duce trabs Colcha sacra cucurrit aqua. h. e. Argo navis. ¶ Item pro tecto, seu domo. *Horat l.* 3. *ode* 2. Sub iisdem sit trabibus. ¶ Et pro arbore. *Ovid.* 14. *Met.* v. 360. densum trabibus nemus. *Et l.* 8. v. 329. Silva frequens trabibus, quam nulla ceciderat ætas.

Trachali, m. 2. partes superiores muricum, & purpurarum. *Festus*: Trachali appellantur muricum, ac purpuræ superiores partes. Unde Ariminenses maritimi homines cognomen traxerunt Trachali.

Trachalus, m. 2. Orator Domitiani temporibus, magnæ vocis, pronuntiationisque felicitate. *Quinctil. l.* 10. *c.* 1. *l.* 12. *c.* 5.

Trachēlus, i, τράχηλος. Græce collum significat. Itaque hoc nomine *Vitruv. l.* 10. *c.* 15. partem quandam catapultæ appellat, a colli similitudine. V. *Bald. in Lex. Vitruv.*

Trachēotis, itis, f. τραχειῶτις, ita dicitur a *Plin. l.* 5. *c.* 27. Seleucia urbs, quia in ipsa Ciliciæ parte aspera, & montana, quæ Trachea dicitur, sita est.

Trachin. V. Trachyn.

Trachinia, f. 1. regiuncula Phthiotidis, in ora sinus Maliaci, ubi Heraclea urbs cognom. Trachin, & montes, seu petræ Trachiniæ.

Trachonitis, idis, *Bacar*, regio Palæstinæ, in Cœlesyria, inter Aquas Merom, & montem Hermon, ac inter terram Hus, & Regnum Basan Borealius. *Plin. l.* 5. *c.* 18.

Trachyn, ynis, & Trachin, inis, f. urbs Thessaliæ in Phthiotide, ad sinum Maliacum sub Œta monte, ab Hercule condita, unde & Heraclea dicitur. *Senec. in Herc. Oet.* v. 194. Resonetque malis aspera Trachyn. *Ovid.* 11. *Metam.* v. 634. Heracleam Trachyna jube sub imagine regis Halcyonen adeat. ¶ Nomen est etiam tragœdiæ Sophoclis. *Cic.* 2. *Tusc. c.* 8.

Trachynius, & Thrachynius, &

Trachynius, & Trachinus, a, um, adject. a Trachine urbe, ut Trachina tellus, *Ovid.* 11. *Met.* v. 269. Trachynia saxa, *Senec. in Herc. Oet.* v. 135.

Tracta, æ, f. & Tracta, orum, n. *massa di lana filata*, *o pettinata*, manipulus lanæ, qui circa fusum involvitur, postquam tractus, hoc est netus est. Nam trahere lanam, est nere. *Tibul. l.* 1. *eleg.* 7. v. 86. Firmaque conductis annectit licia telis, Tractaque de niveo vellere ducta putat. ¶ In panificio tractæ dicuntur partes farinæ manibus bene agitatæ, subactæ, & in longum tractæ in modum membranarum, ut eo agitatione melius fermententur. Nam trahere panem apud *Plin. l.* 18. *c.* 15. est subigere. *Id. ibid.* Eum (panem) novem diebus macerant, decimo ad speciem tractæ subigunt uvæ passæ succo. *Cato c.* 76. *R. R.* Alicam in aquam infundito, ubi bene mollis erit, in mortarium purum indito, siccatoque bene: deinde manibus depsito: ubi bene subactum erit, farinæ libras quatuor paulatim addito, id utrumque tracta facito. *Et infra*: Placentam fingito: tracta singula in totum solum primo ponito, deinde de mortario tracta linito, tracta addito singulatim, &c. ¶ Apud *Apicium* tracta est genus quoddam placentæ in modum membranæ factæ, deinde concisæ: unde pullus tractogalatus dicitur *ibid. l.* 6. *c.* 9. qui tractis, & lacte conditur. *Sic l.* 5. *c.* 1. Pultes tractogalatæ. *Sic l.* 8. *c.* 7. Porcellus tractomelitus. h. e. ex melle & tracta conditus.

Tractabilis, & le, o. 3. *trattabile*, *d. maneggiarsi*, εὐμεταχείριστος, quod tractari potest. *Cic. de Univ. c.* 4. Corporeum autem, & aspectabile, itemque tractabile omne necesse est esse, quod natum est. *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. Materies earum (arborum) tractabilis ad intestinum opus. *facile da lavorare.* ¶ Translate sumitur pro mansueto, pacato, facili. *Cic. de Am. c.* 13. *de virtute*: Quæ quidem est cum multis in rebus, tum in amicitia tenera, atque tractabilis. *Virg.* 4. *Æn.* Quassataque rates, & non tractabile cœlum. idest procellosum, inquietum, inpacatum. *Rursus Cic. Att. l.* 10. *ep.* 11. Nihil est enim ne tractabilius.

Tractabilitas, atis, f. qualitas, quæ aliquid tractari potest. *Vitruv. l.* 2. *c.* 9. Populus, salix, tilia in sculpturis commodam præstant tractabilitatem. *sono facili da lavorarsi.*

Tractabiliter, adverb. faciliter. *Gel. l.* 6. *c.* 2. Omnem illam vim, quæ de fato extrinsecus ingruit, inoffensius, tractabiliusque transmittunt.

Tractatio, onis, f. *maneggio*, *impresa*, μεταχείρισις, actus tractandi, exercitatio. *Cic.* 3. *de Or. c.* 52. Ut ii, qui in armorum tractatione versantur. *Id.* 2. *de Divin. c.* 5. Neque vero qui tibiis, aut fidibus uti volunt, ab Aruspicibus accipiunt earum tractationem, sed a Musicis. ¶ Translate sumitur pro compositione, concinnatione. *Cic. in Or. c.* 59. Est in utroque & materia, & tractatio, materia in verbis, tractatio in collocatione verborum. ¶ Item pro studio. *Cic.* 4. *Acad. c.* 2. *de Philosophia*. Profecto ejus tractatio optima, atque amplissimo quoque dignissima est. ¶ Item pro ratione, quæ quis alium secum versantem tractat, excipit, *trattamento*. *Quintil. l.* 4. *c.* 2. Quæ aelutypum male tractationis accusat. *Id. l.* 7. *c.* 3. Causæ abdicationis, dementiæ, malæ tractationis.

Tractātor, oris, m. qui tractat. Specialiter tractatores dicebantur, qui manu membra tractabant, & leniter fricabant. *Sen. epist.* 66. Quidni ego feliciorem putem Mutium, qui sic tentavit ignem, quam si manum illam tractatori præstitisset? Tractator etiam dicitur, qui de aliqua re differit, scribit, disputat. *Sidon. l.* 4. *ep.* 11. *in carm.* Orator, dialecticus, poeta, tractator, geometra, musicusque.

Tractatorium, ii, n. locus in quo causæ, & aliæ res aguntur. *Sidon. l.* 1. *ep.* 7. It in tractatorium frequens senatus.

Tractatrix, icis, f. quæ tractat, idest corpus alicujus manu tractat, & leniter fricat. *Martial. l.* 3. *ep.* 82. Percurrit agili corpus arte tractatrix.

Tractatus, us, m. *trattamento*, μεταχείρισις, actus tractandi, contrectatio. *Plin. l.* 8. *c.* 54. *de simiis*. Tractatu gaudent, similes gratulationem intelligentis. Alii legunt *tractari*. ¶ Translate sumitur pro studio. *Cic.* 3. *de Or c.* 23. Qui ipsarum artium tractatu delectati, nihil in vita aliud agunt. ¶ Item pro descriptione, *trattato*. *Quinctil. l.* 3. *c.* 9. Ante hominem patria, ac parentes, majoresque erunt, quorum duplex tractatus est. *Id. in proœm. l.* 8. Asperiorum tractatu rerum atteruntur ingenia. ¶ Item pro libri parte, in qua aliquid describitur. *Plin. l.* 24. *c.* 4. Tractatu toto separatim sententiæ ejus indicanda est.

Tractātus, a, um, *trasformato*, διαγραφεὶς, raptatus, partic. a tractor, quod a traho. *Ovid. Met.* 13. v. 410. Tractata comis antistita Phœbi. ¶ Item contrectatus, *toccato*, *maneggiato*. *Horat. l.* 2. *ep.* 1. Tractata notam, labemque remittunt Atramenta. ¶ Translate sumitur pro exercito, agitato. *Cic. pro Arch c.* 2. Persona propter otium, ac studium minime in judiciis, periculisque tractata est. ¶ Item pro excepto, accepto, *trattato*, διαχειρισθείς. *Cic. pro Cæl. c.* 2. Pater parum pie tractatus a filio. ¶ Item actus, transactus. *Auctor ad Herenn. l.* 4. *c.* 24. An ad suam revertetur nequiquam vitam alicubi honeste tractatam?

Tractim, adv. *continuamente*, ἑλκτῶς, longo tractu, diutine, sine intermissione. *Virg.* 4. *Georg.* v. 260. Tum sonus auditur gravior, tractimque susurrant. ¶ Tractim tangere, est leniter, & leviter tangere, manum trahendo, ut cum canes, felesque demulcemus tracta a capite ad caudam manu, & ut nutrices blandiuntur infantibus, ut somnum eis concilient, vultum eorum suaviter contingendo. Hinc per ironiam *Plaut. Amph.* 1. 1. 157. Quid si ego illum tractim tangam, ut dormiat? So. servaveris, nam continuas has tres noctes pervigilavi. Alii hunc locum ita exponunt: Quid si ego illum ita tangam, ut trahendo ad terram illidam, & humi affligendo ita obtundam, ut dormire videatur? nam supra v. 148. dixerat: *quatuor homines in soporem collocasse*.

Tractitius, a, um, adject. qui trahitur. *Aurel. Vict. in Epitom. c.* 23. scribit, Heliogabalum, quia post mortem tractus per vias, & in Tiberim projectus fuit, *tractitium*, & *Tiberinum* per contemptum fuisse appellatum.

Tracto, as, a. 1. *tirare a lungo*, ἕλκω, sæpe traho, in longum traho, freq. a *traho*. *Lucr. l.* 5. v. 930. Vulgivago vitam tractabant more ferarum. ¶ Sæpissime sumitur pro frequenter tangere, manu versare. *Cic.* 5. *Tusc.* Quæ gustemus, olfaciamus, tractemus, audiamus. *Col. l.* 6. *c.* 2. Talis notæ vitulos oportet, dum adhuc teneri sunt, consuescere manu tractari. *Plaut. Mil.* 2. 6. 50. Tractavisti hospitam ante ædes meas. h. e. attrectasti. *Lucr l.* 4. v. 903. Morsuque ferarum tractari. h. e. lacerari. ¶ Translate ponitur pro exercere. *Ter. in prol. Phorm.* v. 17. Qui artem tractant Musicam. ¶ Item pro administrare, curam habere, procurare, *maneggiare*. *Cic.* 2. *Verr* Eras tu Quæstor, pecuniam publicam tu tractabas. *Id. l.* 13. *Fam. ep.* 78. Dionysius servus meus, qui meam bibliothecam multorum nummorum tractavit. *Id. pro Sext.* Clavum imperii tenere, & gubernacula Reipublicæ tractare. ¶ Item pro gerere. *Cic. l.* 13. *Fam. ep.* 14. Quo in munere ita se tractavit, ut accepisse ab eo beneficium videar, non dedisse. idest ita se gessit. ¶ Item pro agere cum aliquo, accipere, suscipere, *trattare*, טפל, Germ. *handeln*, Gall. *traiter*, Hisp. *tratar*, ὁμιλεῖν, διαχειρίζεσθαι. *Cic. l.* 1. *Fam. ep.* 3. Omnibus rebus eum ita tractes, ut intelligat meam commendationem non vulgarem fuisse. *Id. l.* 13. *Fam. ep.* 17. Nec liberalius, nec honorificentius potuisse tractari nec se præsentem, nec rem familiarem absentis patroni sui. *Id. ad Q. Fr. l.* 1. *ep.* 3. Me summa simulatione amoris, summaque assiduitate quotidiana sceleratissime, insidiosissimeque tractavit. ¶ Item pro disserere, describere, operam dare. *Cic.* 1. *de Or.* Quis unquam res præter hunc tragicas pene comice, tristes remisse, severas hilare, forenses scenica prope venustate tractavit? *Id.* 2. *Acad.* A quibus hæc jamdiu tractantur. *Plin. l.* 2. *c.* 46. Scrupulosius tractabo ventos. h. e. de ventis disseram. ¶ Tractare causam est agere. *Cic. l.* 3. *Fam ep.* 12. Nunquam enim mihi videor tractasse causam difficiliorem. ¶ Interdum ponitur pro consulere, deliberare. *Tacit. Ann.* 1. *c.* 13. Augustus supremis sermonibus cum tractaret, quinam adipisci principem locum abnuerent, aut vellent. *Suet. in Aug. c.* 35. De negotiis ad Senatum referendis tractare. ¶ *Tractare animos*, est afficere, versare. *Cic. in Orat. c.* 28. Eloquentiæ est tractare animos, & permovere.

Tractogalatus, &
Tractomelitus } V. in *Tracta*.

Tractorius, a, um, ἑλκυστικὸς, quod spectat ad trahendum, ut Tractoriæ machinæ, quibus graviora onera sursum trahuntur. *Vitruv. l.* 10. *c.* 1. ¶ Tractoriæ literæ, de quibus titulus est *in Cod. l.* 12. sunt quæ dantur a Principe iis, qui ab eo mittuntur aliquo, vel evocantur, ut eis necessaria itineri publice præbeantur, adscriptis etiam stationibus, idest diversoriis, seu mansionibus, ubi excipi debeant, & vecturæ, & viatici copia eis suppeditetur.

Tractura, æ, V. Tracta.

Tractuōsus, a, um, adject. *viscoso*, glutinosus. *Cæl. Aurel. Acut.* 2. *c.* 32. Sudor crassus, & tractuosus.

Tractus,

Tractus, us, m. *tratto*, διαγωγή, ἕλκυσμα, actus trahendi. *Plin. l. 9. c. 48.* Dextra apprehenso filo in pugna est, modicus alias tractus. *con poca fatica si tira*. ¶ Translate ponitur pro cursu, fluxu, continuatione. *Cic. 2. de Or. c. 50.* Qui timor! quæ dubitatio! quanta hæsitatio, tractusque verborum! *Id. 2. de Or.* Neque verborum collocatione, & tractu orationis levi, & æquabili perpolivit illud opus. ¶ Item pro inflexione, declinatione, derivatione. *Quinctil. l. 8. c. 4.* In tractu, & declinatione talia sunt, qualia apud Ciceronem beatitas, & beatitudo. ¶ Per metonimiam, & metaphoram simul ponitur pro longitudine, serie, ordine in longum ducto. *Virg. 2. Georg.* Noctisque per umbras Flammarum longos a tergo albescere tractus. *Liv. l. 3.* Contemplatus, qui tractus castrorum, quæque forma esset. ¶ Item pro via, itinere, spatio. *Ovid. 2. Metam.* Longoque per aera tractu Fertur. ¶ Item pro circulatu serpentium progressu, qui Græcis *ουρμός* dicitur. *Virg. 2. Georg.* Squameus in spiram tractu se colligit anguis. ¶ Item pro regione, plaga, climate, spatio alicujus magnitudinis, ut cœli, vel terræ, *tratto*, *spazio*, *regione*, נגב, Ger. *strich*, Gal. *trait*, *contrée*, Hisp. *trecho*, χώρα, κλίμα. *Cic. pro Planc.* Totus ille tractus celeberrimus Venafranus, Allifanus, tota denique nostra illa aspera, & montosa regio. *Virg. 2. Georg.* Indicio est tractu surgens oleaster eodem. ¶ Item pro spatio temporis. *Vellej. l. 2. c. 9.* Eodem tractu temporum nituerunt Oratores Scipio, & Lælius.

Tractus, a, um, ἑλκυσθείς, ductus, part. a trahor. *Cicer. 2. de nat. Deor. c. 55.* Qui, sicut venæ, & arteriæ a corde tractæ, & profectæ, in omne corpus ducuntur. *Id. Phil. 11. c. 2.* Reliquum corpus tractum, & laceratum abjecit in mare. *strascinato*. ¶ Oratio tracta eadem est, quæ fusa, seu continuata, & extensa. *Cic. 2. de Or. c. 15.* Genus orationis fusum, atque tractum. *Id. in Orat. c. 20.* Tracta quædam & fluens expetitur, non hæc contorta, & acris oratio.

Traditio, onis, f. *consegna*, actus tradendi. *Cic. in Top. c. 5.* Abalienatio est ejus rei, quæ mancipi est, aut traditio alteri nexu, aut in jure cessio, inter quos ea jure civili fieri possunt. ¶ Translate sumitur pro documento, doctrina. *insegnamento*. *Gell. l. 13. c. 22.* Sed eam quoque traditionem fuisse, ut Nerio a quibusdam uxor esse Martis diceretur. *Quinctil. l. 3. c. 1.* Jejuna, atque arida præceptorum traditio.

Traditor, oris, m. qui tradit. *Arnob. l. 3. pag. 113.* Neque enim traditor alicujus esse scientiæ potius est, ut non ejus, quod tradit, rationem teneat. ¶ Item proditor, *traditore*. *Tacit. 4. hist. c. 24.* Quin potius interfecto traditore, virtutem suam malo omine exsolverent. *Ursinus & Acidalius* mallent *proditore*, quod certe est magis Latinum. *Sedul. l. 5. v. 61.* Traditor immitis, ferus proditor, impie latro.

Traditus, a, um, nom. particip. *dato*, *insegnato*. *Cic. 6. Fam. ep. 11.* A sapientissimis viris traditæ memoriæ, & scientiæ comprehendere. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 57.* Traditur & commendatur. *Tacit. 1. histor. c. 32.* Tradito more quemcumque principem adulandi. *essendo passato in costume*.

Trado, is, didi, ditum, a. 3. *dare*, נתן, Ger. *geben*, Gall. *bailler*, Hisp. *dar*, παραδίδωμι, ἐγχειρίζω, idem ac do, seu porrigo, ex *trans*, & *do*, de quo vide suo loco. *Cæs. l. 1. B. C.* Saxa multis locis præcupta iter impediebant, ut arma per manus necessario traderentur. *Id. ib. c.* Pecuniam ex publico tradunt. ¶ Sæpe ponitur pro dedere, dare in manus, sive in potestatem. *Cæs. l. 8. B. C.* Itaque necessitate coacti se tradiderant. *s'arresero*. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 2.* In custodiam tradere aliquem. *Id. de Prov. Cons.* Tradere in servitutem aliquem alicui. *Id. pro Dom.* Tradere aliquem alicui ad supplicium. *Id. ib.* Provinciam ad diripiendum tradere. ¶ Item, pro committere, commendare, *consegnare*. *Cic. l. 7. Fam. ep. 5.* Totum denique hominem tibi trado de manu, ut ajunt, in manum tuam istam, & victoria, & fide præstantem. *Id. 2. Phil. c. 2.* At enim te in disciplinam meam tradiderat. *Id. l. 14. Fam. ep. 1.* Ei m totum trade. ¶ Item pro transmittere, relinquere. *Anton. ad Cic. post ep. 13. l. 14. ad Att.* Non esse tradendas posteris inimicitias. *Plin. in l. 1. ep. 12.* Nam plerunque morbi quoque per successiones quasdam, ut alia, traduntur. ¶ Item pro adjicere, applicare, operam dare. *Cic. 1. de Div.* Qui salubri, & moderato cultu, atque victu quieti se tradiderit. *Id. 1. de Inv.* Se in studium aliquod tradere. ¶ Item pro præstare. *Cic. 3. Verr.* Quæsivit, quis ædem Castoris sartam tectam deberet tradere. ¶ Item pro docere. *Cæs. l. 6. B. G. c. 13.* De Deorum immortalium vi, ac potestate disputant, & juventuti tradunt. *Cicer. pro Planc.* Et qui se artem dicendi traditurum etiam ceteris profitebatur. Item pro dicere, referre, narrare. *Cic. 1. Tusc.* Nam Galbam, Africanum, Lælium doctos fuisse traduunt. *Id. 5. Tusc.* Traditum est etiam, Homerum cæcum fuisse. *Plin. l. 13. c. 1.* Unguenta quis primus invenerit, non traditur. ¶ *Tradere memoriæ* est memoriæ mandare, *mettere a mente*. *Cic. in Somn. Scip.* Et quæ dicam, trade memoriæ. Item scriptum relinquere, *lasciare scritto alla memoria de' posteri*. *Id. l. 2. de Inv. c. 1.* Quarum nomina multi poetæ memoriæ tradiderunt. ¶ Tradere scriptis, *lasciare scritto*. *Cic. 3. de Or.* Cujus ingenium, variosque sermones scriptis suis Plato tradidit. ¶ Tradere pro prodere, *tradire*, rarum est. *Sedul. in Acrostich. v. 74.* Tunc ille Judas carnifex ausus magistrum tradere. ¶ Tradere consuetudini Latinæ, h. e. in Latinum sermonem vertere. *Columell. in proœm. l. 12.* Hæc in Oeconomico Xenophon, & deinde Cicero, qui eum consuetudini Latinæ tradidit. ¶ Tradere se tristitiæ, *darsi alla malinconia*. *Cic. Fam. 5. ep. 14.*

Traduco, is, xi, ctum, a. 3. *tradurre*, *trasportare*, הוליך, Germ. *hindurch fahren*, Gall. *traduire*, Hisp. *traspassar*, μετάγω, per locum aliquem duco, vel de loco in locum duco. *transfero*, a *trans*, & *duco*. *Cæs. l. 1. B. G. c. 11.* Helvetii per angustias, & fines Sequanorum suas copias traduxerant. *Virg. Ecl. 8.* Atque satas alio vidi traducere messes. *Cic. pro Cluent. c. 48.* Traducere equum *passar banda*, *o passar innanzi col cavallo*. ¶ Interdum est trajicere, hoc est in litus, vel ripam ulteriorem transvehere, *traghettare*. *Cæs. l. 1. B. Gall. c. 12.* Tres jam copiarum partes Helvetios id flumen traduxisse. *Id. ib.* Ab eo postulat, ne quam multitudinem hominum amplius trans Rhenum in Galliam traduceret. *Id. ib. l. 7. c. 5.* Flaminius Arionam exercitum traducere maturavit. *Cic. lib. 2. de Inv.* Flavius ita magnus factus est, ut ex victimæ traduci non possent. ¶ Interdum transmittere, seu de loco, in quo quid natum est, alio mittere. *Juven. sat. 7.* Altera quæ nudo traducit Gallia talo. ¶ Translate sumitur pro transferre ex uno ordine in alium. *Cic. Att. l. 1. ep. 18.* (al. 12.) Is ad Plebem P. Clodium traducit. idest ex Patricio Plebejum facit. ¶ Item pro abducere, avertere, & alio convertere, aut trahere. *Cic. 1. Fam. ep. 2.* Ut mihi videres animum hominis ab omni alia cogitatione ad tuam dignitatem tuendam traducere. *Id. de Clar. Orat. c. 93.* Judicum animos a severitate ad hilaritatem, risumque traducere. ¶ Item impellere, trahere. *Id. pro Clu. c. 52.* Traduxit me ad suam sententiam. ¶ Item inflectere, convertere. *Id. 2. de Or. cap. 48.* Tum omnem orationem traduxi, & converti in increpandam Cæpionis fugam. ¶ Item pro transigere, terere, consumere, *menare*, *passare*, *consumare*. *Cic. de Sen. c. 23.* Ut vitam otiosam, & quietam sine ullo dolore, & contentione traducamus. *Id. l. 4. Fam. ep. 6.* Qua ratione nobis traducendum sit hoc tempus. ¶ Item pro accusare, sinistrum tamen de aliquo spargere, infamia afficere, deridere, quasi sit ducere per vicos, & plateas ad deridendum. *Martial. 1. ep. 54.* Quæ tua traducit manifesto carmina furto. hoc est arguit furti, infamat, convincit. *Liv. l. 2. c. 38.* Vestras conjuges, vestros liberos traductos per ora hominum? ¶ In imperativo est *traduc*. *Ter. Adel. 5. 7. 12.* Traduc familiam omnem ad nos. Legitur tamen & *traduce* in quibusdam Editionib. apud *Valer. Max. l. 4. c. 1.* ¶ *Traduxti* pro *traduxisti* per syncopem legitur apud *Plaut. Cas. 3. 3. 16.*

Traductio, onis, f. actus traducendi, seu ex uno in alium locum transferendi. *Auson. in gratiar. act. c. 4.* Traductio captorum. *Cic. pro Sex. c. 7.* Traductio ad plebem furibundi hominis. h. e. translatio Clodii ex Patricio ad Plebejum ordinem. *Id. 3. de Or. c. 42.* Traductio, atque immutatio in verbo. h. e. translatio ab uno ad alium sensum. ¶ Item cursus, fluxus. *Cic. 5. Divin. c. 56.* Traductio temporis, nihil novi efficientis, & primum quidque replicantis. ¶ Item irrisio, derisio. *Senec. l. 1. de ira, c. 6.* Cum dedecore, & traductione eorum exigere. ¶ Denique traductio est figura rhetorica, quæ facit, ut cum idem verbum crebrius ponatur, non modo non offendat animum, sed etiam concinniorem orationem reddat, hoc pacto: Qui nihil habet in vita jucundius vita, is cum virtute vitam non potest colere. Item, Eum tu hominem appellas, qui si fuisset homo, nunquam tam crudeliter vitam hominis petisset. Nec ex *Auct. ad Herenn. l. 4. c. 14.*

Traductor, oris, m. qui traducit, seu transfert. *Cic. Att. l. 2. ep. 9.* Sciat hic noster Hierosolymarius traductor ad plebem. h. e. Pompejus Hierosolymorum expugnator, qui Clodium a Patricio ordine ad Plebejum transtulerat.

Traductus, a, um, elect. ex particip. *tirato da un luogo all' altro*, *trasferito*. *Varr. R. R. c. 8.* Ex arboribus in arbores traductis vitibus vinea fit. ¶ Item actus, transactus. *Cic. pro Planc. c. 12.* O adolescentiam traductam eleganter.

Traductus, us, m. *transito*, locus, per quem aliquid traduci potest. *Ammian. l. 9.* Præsidiaro per eos traductus agentes.

Tradux, ucis, m. & f. ramusculus vitis, vel alterius arboris, qui in aliam arborem traducitur, seu transfertur. *Varro l. 1. R. R. c. 8.* Quartum pedamentum est nativum ejus generis, ubi ex arboribus in arbores traductis vitibus vinea fit, quos traduces, quidam rumpos appellant. *Col. l. 5. c. 7.* Novi traduces omnibus annis inter se ex arboribus proximis connectantur: Si tradux traducem non contingit, media virga inter eas deligetur. *Id. lib. 4. c. 29. de insitione*: Ex qua velut traducem inhærentem matri, palmitem attrahas, & per foramen transmittas. *Tacit. 2. hist. c. 25.* Vineæ nexu traduce impeditæ. ¶ Translate *Sever. in Ætna, v. 567.* Sacra marmore usque ætutas traduce materia. h. e. adeo firma, ut opera ex illa facta ad nostros usque traduxerit, ducta metaphora a vitibus, quæ traducum ope conservantur. *Prudent. in Apotheosi, v. 903.* Ne traduce carnis Transfundi in sobolem credatur fons animarum. h. e. mediante carne, quæ ab uno in alium quasi tradux propagatur.

Tragacanthe, es, f. τραγάκανθα, frutex in Creta insula maxime proveniens, spinæ albæ radice, ex qua lacryma manat aliquot usus in medicina habens. *Plin. l. 13. c. 21.* ¶ Dicitur & tragacantha, æ, ab eodem *Plin. l. 26. c. 24.*

Traginus porcellus est hircosus, hoc est hircum pilo, & habitu corporis quodammodo referens. *Apic. l. 8. c. 7.*

Tragelaphus, i, m. τραγέλαφος, *ircocervo*, animal juxta Phasin amnem nascens, barba, & armorum promisso villo hirco simile; cetera cervo: unde & nomen sortitus est, nam τράγος, *hircum*, ἔλαφος, *cervum* significat. *Plin. l. 8. c. 33.*

Tragemata, um, n. *treggea*, τραγήματα, bellaria, h. e. omne genus cibi deliciosiore, quod secundis mensis infertur. Græca tamen vox est, & Græce usurpata tum a *Gellio l. 13. c. 1.* tum ab ejus exscriptore *Macrob. l. 7. Saturn. c. 8.*

Tragea, f. 1. Tragiæ, Tragea, ins. parva maris Ægei, apud Samum, patria Theogitonis Philosophi Peripatetici. *Plin. l. 4. c. 12.* ¶ Item opp. Naxi ins. ubi Apollo colebatur, unde Trageus dictus est. *Strabo l. 14.*

Tragice, adv. *tragicamente*, τραγικῶς, more tragico, ritu tragicorum. Translate, seu metaleptice sumitur pro graviter, sublimiter, stilo gravi, verbis grandibus, quibus tragici utuntur. *Cic. in Bruto c. 11.* Hunc enim mortem rhetorice, & tragice ornare potuerunt.

Tragicomœdia, æ, f. genus fabulæ ex Tragœdia & Comœdia mixtæ, qualis est Amphitruo Plauti, eodem teste *ibid. in Prol. v. 59. & 63.* ibi enim & Dii, qui Tragicæ personæ sunt, & servi, qui Comicæ, inducuntur.

Tragicus, a, um, adject. *tragico*, τραγικός, quod ad tragœdiam spectat. *Cic. 1. de nat. Deor.* Ut tragici poetæ, cum explicare argumenti exitum non potestis, confugitis ad Deum. *Id. in Bruto cap. 55.* Fuit enim Sulpitius vel maxime omnium, quos quidem ego audiverim, grandis, &, ut ita dicam, tragicus Orator. ¶ Metaleptice sumitur pro tristi, crudeli, scelerato. Nam talia fere solent esse tragœdiarum argumenta. *Liv. l. 1. c. 46.* Tulit & Romana Regia sceleris tragici exemplum. ¶ *Tragicum* adverbii more positum. *Horat. l. 2. ep. 1.* Nam tragicum spirat satis, & feliciter audet. h. e. tragico & sublimi stilo scribit. ¶ Tragicus, i, absolute pro tragico Poeta. *Hor. de ar. poet.* Et Tragicus plerumque dolet sermone pedestri.

Tragœdia, æ, f. *tragedia*, Ger. *tragedi*, Gall. *tragedie*, Hisp. *tragedia*, τραγῳδία, poematis gravissimi genus, quo Regum, Principumve, aut eorum, qui in aulis Regum versantur calamitates depinguntur, tristissimum fere habens exitum. Dicta est a τράγος, *hircus*, & ᾠδή, *cantus*, quia præmium ejus, qui tragœdia vicisset, hircus erat, quem ille Baccho sacrificabat. Unde *Horat. in Arte.* Carmine qui tragico vilem certavit ob hircum. ¶ Differt a comœdia, quod in hac humiles, & privatæ personæ introducuntur, in tragœdia Reges, Principes, Duces, nonnunquam etiam Heroes, & Dii. Ad hæc comœdia a turbulentioribus fere rebus initium sumens, tranquillum, lætumque sortitur exitum, tragœdia autem totum quidem argumentum habet luctuosum, exitum autem tristissimum. *Cic. de Sen.* Sophocles ad summam senectutem tragœdias fecit. ¶ Translate sumitur pro magnificentia, magniloquentia, re ingenti. *Cic. 1. de Orat.* Neque vero istis tragœdiis tuis, quibus uti Philosophi maxime solent, Crasse, perturbor. ¶ *Tragœdias agere*, movere, excitare, est gravi dicendi genere uti, amplificare, exaggerare, interdum etiam tumultum commovere, seditionem concitare. *Cic. l. 2. de Orat.* Ne aut irrisione, aut odio digni putemur, si aut tragœdias agamus in nugis, &c. *Id. pro Mil. c. 7.* Quantas tragœdias excitant! *Quinctil. l. 6. de peroratione*: In parvis litibus has tragœdias movere tale est, quasi si personam Herculis, & cothurnos aptare infantibus velis.

Tragœdus, m. 2. *tolus*, *che recita tragedie*, τραγῳδός, auctor tragœdiæ. *Cic. 1. de Or.* Vox tragœdorum, gestus pene summorum actorum est requirendus. *Hor. l. 2. ep. 2.* Qui se credebat miros audire tragœdos. ¶ Fuit hoc nomine Romæ vicus, in quo quia Jovis statua ab Augusto dedicata fuit, ut est apud *Suet. in Aug. cap. 57.* is Jupiter Tragœdus appellatus est. Alii putant sic dictum Jovem, quod ad Plautum in Amphitr. induceatur histrionicam faciens: nam ea fabula mixta est ex Tragœdia, & Comœdia.

Tragopanas, adis, f. avis aquila major, cornua curva in temporibus habens, colore ferrugineo, capite phœniceo. *Plin. l. 10. c. 49.* qui tamen inter fabulosas recenset.

Tragopogon, onis, f. *barba di becco*, herba hircinæ barbæ similis, a τράγος, hircus, & πώγων, barba. *Plin. l. 21. c. 5.*

Tragula, æ, f. ἀκοντίς, *Bolis*, *dardo*, genus teli similitudine hastæ. A *trajiciendo* dici vult *Varro l. 4. de L. L.* Aliter vero *Festus*: Tragula, inquit, genus teli, dicta, quod ex scuto infixa trahatur. Unde *Scaliger trabulam* dicendum putabat, quasi diminutivum sit a *trabs*. Ab eadem etymologia id genus teli hamatum fuisse, suspicatur *Lipsius l. 4. Poliorcet. c. 4. Liv. l. 24. c. 42.* Cn. Scipionis femur tragula confixum erat. ¶ Tragula item, *tratta*, ἀμφίβληστρον, verriculum, sive rete piscatorum, quod subere innatat, ita dictum a *trahendo*. Nempe quod per undas, & in vadis trahatur. *Plin. l. 16. cap. 8.* Usus suberis anchoralibus maxime navium, piscantiumque tragulis, & cadorum obturamentis. ¶ Translate *Plaut. Epid. 5. 2. 24.* Tragulam in te injicere adornat. h. e. dolum, insidias tibi machinatur. *Idem Cas. 2. 4. 18.* Ego pol istam jam aliquovorsum tragulam decidam, nam si nihil impetrare potero, saltem fortiar. h. e. aliquo modo mihi istud feruero, remque hanc expediam, ducta translatione a tragula, quæ infixa corpori, non nisi lacero vulnere avelli potest: vel deducta metaphora a tragula rete, quam, ut evadas, aliquo loco cedere oportet.

Tragum, i, n. genus pultis ex tritici semine, hoc est ex zea factum, quod inter cibos non admodum acres, cum ptisana, & lenticula recensetur a *Cels. l. 4. c. 4.* Adde *Plin. l. 18. c. 7.*

Tragurium, n. Tragurum, *Trau*, urbs Dalmatiæ, in insula parva cogn. ponte juncta continenti, contra Bubuam, seu Boam ins. cui etiam ponte jungitur. *Plin. l. 3. c. 22.*

Tragus,

Tragus, vel Græco more Tragos, i, τράγος, herba semipede alta, fruticosa, sine foliis, pusillis racemis rubentibus, grano tritici acuta acumine, in maritimis nascens, quæ alio nomine scorpios dicitur. *Plin. l.* 5. *c.* 13. ¶ Est item genus piscis, qui & hircus latino vocabulo appellatur. *Plin. l.* 9. *c.* 45. Apud *Festum* legitur, Tragum esse genus conchæ mali saporis. ¶ Præterea sic dicitur fœtor alarum in hominibus. *Martial. l.* 11. *epigr.* 23. Inde tragus, celeresque pili, mirandaque matri Barba. ¶ Denique tragos genus est spongiarum fistulosum, prædurum, & asperum. *Plin. l.* 9. *c.* 45.

Traha, æ, f. *treggia*, Ger. *schleiffen*, Gal. *traineau*, Hisp. *rastra*, ἑλκυστρον, genus vehiculi sine rotis, quo coloni utuntur, a *traho*, ut monet *Servius*. Nam quia rotas non habet, non volvitur, sed trahitur. *Col. l.* 1. *c.* 21. Si pauca juga sunt, adjicere tribulam, & traham possis. ¶ Pro *traha* Poetæ per Epenthesin dicunt, *trahea*, ut navita pro nauta. *Virg.* 1. *Georg. v.* 164. Tribulaque, traheæque, & iniquo pondere rastri.

Trahartus, ii, m. qui traham ducit, vel trahe vehit. *Sidon. lib.* 6. *ep.* 1. Trahanos recensat inter calones, & lixas, qui sunt in impedimentis exercitus.

Trahax, acis, o. *rapace*, ʼגזל, Ger. *zugig*, Gal. *attrapant*, Hisp. *que trae*, ἑλκυστικός, qui omnia ad se trahit, rapax, avidus. *Plaut. Persa*. procax, rapax, trahax: trecentis versibus tuas impuritias loqui nemo potest.

Trahea. V. Traha.

Traho, his, traxi, tractum, a. 3. *trarre*, *tirare*, *strascinare*, *trascinare*, משך, Germ. *ziehen*, Gall. *attirer*, Hisp. *traer*, *llevar*, ἕλκω, ἄγω, per vim duco. Trahimur enim inviti, ducimur volentes. *Senec. ep.* 107. Ducunt volentem fata, nolentem trahunt. ¶ *Trahere* absolute, pro ad supplicium trahere, quemadmodum & *ducere* eodem modo usurpatur. *Sall. in Catil. c.* 51. Paulo post ipsi trahebantur. ¶ Non semper tamen est per vim ducere, sed sæpe amore ducere, sympathia ducere. *Cic. l.* 1. *de Div.* Magnes lapis est, qui ferrum ad se allicit, & trahit. *Virg.* 2. *Ecl.* Trahit sua quemque voluptas. ¶ Ponitur etiam pro reptare, idest ita aliquid ducere, vel gestare, ut tamen humo non attollatur, quod dicitur de iis, qui non ambulant, aut vix possunt ambulare. *Plaut. Cist.* 2. 1. 117. Amiculum hoc sustolle saltem. S. Sine trahi, cum egomet trahor. ¶ Item pro haurire, educere. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 9. Atque etiam ex puteis jugibus aquam calidam trahi. *Plaut. Trucul.* 2. 7. 41. Traxit ex intimo ventre suspirium. *Virgil.* 1. *Æn.* Operumque laborem Partibus æquabat justis, aut sorte trahebat. *Senec.* 3. *de Ira*, *c.* 10. Navigium aquam trahit. h. e. per rimam admittit, *fa acqua*. Huc etiam pertinet, trahere pocula, h. e. bibere. *Hor. Epod.* 14. Trahere odorem naribus, h. e. haurire, *Phædr. l.* 3. *fab.* 2. ¶ Item pro uere. *Hor. l.* 2. *Od.* 10. Nec Laconicas mihi Trahunt honestæ purpuras clientæ. ¶ Translate sumitur pro impellere, incitare, cogere. *Cic.* 1. *Off. cap.* 6. Omnes trahimur, & ducimur ad cognitionis, & scientiæ cupiditatem. *Id. pro Arch. c.* 11. Trahimur omnes laudis studio, & optimus quisque maxime gloria ducitur. *Idem pro Leg. Manil. c.* 7. Trahere alterum in eandem calamitatem. *Liv. l.* 38. *c.* 56. Multa alia me in diversum trahunt. h. e. dubium, incertumque faciunt, ut quam potissimum sequar opinionem, nesciam. *Id. l.* 25. Trahere aliquem ad defectionem. ¶ Item pro derivare, arcessere. *Plin. l.* 6. *c.* 28. A rege Cretæ Minoe, ut existimant, originem trahentes. ¶ Item pro capere. *Sall. in Jug.* Tum Marius ex copia rerum consilia trahit. ¶ Item pro accipere, suscipere, acquirere. *Cic. pro Corn. Balb.* Annus de nobis trahere spolia fœderatis licebit, de hostibus non licebit? *Id.* 3. *Phil. c.* 6. Qui propter hæsitantiam linguæ, stuporemque cordis cognomen ex contumelia traxerit. *Id.* 6. *Phil.* Aliquid salis ab uxore mima trahere poteras. *Plin. l.* 7. *c.* 19. Candorem trahunt quodam medicamine. ¶ Item pro prorogare, procrastinare, in longum ducere. *Cic. Att. l.* 10. *epist.* 8. Necesse est trahi id bellum. ¶ Item pro terere, consumere. *Virg.* 1. *Æn.* Nec non & vario noctem sermone trahebat Infelix Dido. ¶ Item pro remorari, detinere. *Val. Max. l.* 4. *c.* 5. Trahit eam sermone, quousque e schola redirent liberi. ¶ Item pro durare. *Flor. l.* 4. *c.* 2. Decem annos traxit ista dominatio. *Celsus*: Si quis in eo morbo diutius traxit. ¶ Item pro cogitare, reputare, agitare. *Sall. in Jug.* Marius multis diebus, & laboribus consumptis, anxius trahere cum animo suo, omitteretne inceptum, an fortunam opperiretur. *Id. ib.* Alia hujuscemodi animis trahebant. *Id. ib.* Dubium belli, atque pacis rationes trahere. *Cic.* 4. *Acad.* Quæ disputationibus huc, & illuc trahuntur. *Liv. l.* 35. *c.* 11. In diversum trahunt auctores. id est diversa sentiunt. ¶ Trahere animam, *respirare*, *vivere*. *Plin. l.* 11. *c.* 3. & *Tacit.* 2. *Annal.* ¶ Trahere vultum, *mostrar viso severo*. *Ovid.* 2. *Amor. eleg.* 2. *v.* 33. Cum bene vir traxit vultum, rugasque coegit. ¶ Trahere stipendia. *tirar la paga*. *Justin. l.* 12. *c.* 4.

Trajanalis, le, adject. a Trajano, legitur in *Inscript. apud Fabret. pag.* 434. Phœbus VI. vir Augustal. Trajanal. & Hadrianal. IIII. Vir.

Trajanus, a, um, adject. ad Trajanum Imp. R. pertinens, ut Trajanæ Thermæ, *Inscrip. apud Fabret. pag.* 677. ¶ De Trajana aqua V. in *Aurelius*, a, um.

Trajectio, onis, f. *l' oltrepassare da un luogo all' altro*, διάβασις, actus trajiciendi, translatio. *Cic.* 1. *de Div. c.* 1. Trajectiones, motusque stellarum observaverunt. *Id.* 3. *de Orat. c.* 53. Augendi, minuendive causa veritatis superlatio, atque trajectio. ¶ Speciatim sumitur pro transfretatione, transvectione, *tragetto*, *tragitto*, διαπεραίωσις. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 5. Dic quæso, num te illa terrent, triceps apud inferos Cerberus, Cocyti fremitus, trajectio Acherontis? Alii leg. *transvectio*. *Id. Att. lib.* 8. *ep.* 15. Cautior certe est mansio, honestior existimatur trajectio. ¶ Dicitur etiam de verborum transpositione, translatione de suo loco in alienum, quæ etiam in literis, & syllabis dicitur *Metathesis*, in vocibus appellatur *Hyperbaton*. *Cic. Or. c.* 69. Utitur ea trajectione verborum. ¶ Reperitur etiam pro contextu orationis, quia usque ad clausulam transcendum est, antequam habeamus sensum integrum. *Quintil. l.* 8. *c.* 2. Quare nec sermo sit tam longus, ut eum prosequi non possit intentio, nec trajectione tam tardus, ut in Hyperbaton finis ejus differatur.

Trajectitius, a, um, adject. quod alio trajicitur. *Ulpian. l.* 3. *Dig. de pecul.* Trajectitia pecunia. h. e. quæ in alium locum periculo creditoris transfertur.

Trajecto, as, a. 1. *trapassare*, freq. a trajicio. *Cels. l.* 7. *c.* 14. A quibusdam ad imum acu trajectatur.

Trajector, oris, m. qui trajicit. *Prudent. in Hamartig. v.* 875. Ignis trajector nubium.

Trajectura, æ, f. *sporto*. *Vitruv. l.* 4. *c.* 7. Supra trabes, & supra parietes trajecturæ mutulorum projiciantur.

Trajectus, us, m. *tragetto*, *tragitto*, διαπέρασις, actus trajiciendi, transfretatio. *Cæs. l.* 5. *B. G.* Quo ex portu commodissimum in Britanniam trajectum esse cognoverat. *Liv. l.* 1. *c.* 3. Qui in trajectu Albulæ amnis submersus celebre ad posteros nomen flumini dedit. *Rursus Cæs. lib.* 1. *B. C. c.* 20. Ne itinere aut trajectu intercluderetur. Quædam Edition. hic habent *transjectu*, quæ scribendi ratio usurpari etiam a nonnullis solet, sed altera usitatior est.

Trajectus, a, um, o. t. 2. *tragettato*, *tragittato*, διαπεραιωθείς, transvectus, partic. a trajicior. *Cic. post red. ad Quir. c.* 8. Cum parva navicula trajectus in Africam. ¶ Sumitur etiam pro transmisso. *Hor. l.* 2. *sat.* 3. In cor trajectu lateris miseri, capitisque dolore. ¶ Item pro ducto, deducto. *Ulp. l. quemadmodum*, §. 1. *ff. ad l. Aquiliam*. Per cujus domum trajectus erat aquæductus. ¶ Item pro transfixo, *trapassato*. *Ovid.* 5. *Metam.* Trajectis summovit vulnera cruris. *Plin. lib.* 11. *c.* 37. Ob hoc in prœliis, gladiatorumque spectaculis mortem cum risu trajecta præcordia attulerunt.

Trajicio, is, jeci, jectum, a. 3. *trarre da un luogo all' altro*, transfero, διαρρίπτω, διαβιβάζω. *Liv. l.* 30. Trajicere de nave in navem malos, & antennas. *Id. l.* 25. *c.* 14. Arreptum vexillum trans vallum hostium trajecit. *Lucr. l.* 4. *v.* 485. Et quocumque oculos trajecimus, omnia ferri. *dovunque voltiamo gli occhi*. ¶ Speciatim sumitur pro transvehere, transferre trans mare, flumen, montes, &c. *trasportare*, *tragittare*, העביר, עבר, Ger. *uberfuhren*, Gall. *passer*, *traverser*, Hisp. *passar*, περαιόω, διαπεραιόω. Duos fere habet accusativos, unum communem verbis omnibus activis, alterum vi præpositionis, vel hujus vice adverbium motus. *Plaut. Cic. lib.* 10. *Fam. ep.* 9. Exercitum ad Calendas Majas Rhodanum trajeci. *Ex epist.* 21. Exercitum hunc trajiciendum quam primum cures. *Brutus Cic. l.* 11. *ep.* 9. Si se Alpes Antonius trajecerit. ¶ Sæpe alter accusativus omittitur, qui tamen facile subintelligitur. *Cic. Att. lib.* 7. *ep.* 22. Et, si terra quidem, qui possum? mari, quo trajiciam? *Brutus Cic. l.* 11. *ep.* 13. Neque ex Italia tam celeriter exercitum trajici posse credebant. *Liv. l.* 22. Amnem vado trajecit. *Plin. l.* 8. *cap.* 32. Trajicere Cyprum. *passar in Cipro*. ¶ Accipitur quoque pro fundere. *Varro l.* 1. *de R. R. c.* 64. Trajicere in alia vasa. ¶ Item *trapassare*, διελαύνω. *Cic.* 4. *Fin.* Si Annibal ad portas venisset, murumque jaculo trajecisset. *Cæs. l.* 5. *B. G. cap.* 35. Utrumque femur tragula trajicitur. ¶ Translate est de suo loco in alienum transferre. *Cic. in Or. c.* 69. Ne verba trajiciamus aperte, quo melius aut cadat, aut volvatur oratio. ¶ Item de criminibus, pro transferre, *rivolgere*, *addossare*. *Cic.* 2. *Ver.* Ex illius invidia deonerare aliquid, & in te trajicere cœperit. ¶ Item pro rejicere, *rimettere*. *Ovid.* 10. *Metam.* Et arbitrium litis trajecit in omnes. *Liv. l.* 2. Trajicere rem ad novos Magistratus.

Tralatio. V. Translatio.

Trallianus, a, um, ad Tralles pertinens. *Cic. in Orat. c.* 70. Quasi vero Trallianus fuerit Demosthenes.

Tralles, f. 3. num. pl. vel Trallis, num. sing. *Cora*, urbe Asiæ min. in Lydia, inter Magnesiam, & Mæandrum f. ad Mer. & Caystrum fl. ad Bor. *Plin. l.* 5. *c.* 29. Trallis, eadem Evanthia, & Seleucia, & Antiochia dicta. *Juvenal. Sat.* 3. *v.* 7. Hic Andro, ille Samo, hic Trallibus, aut Alabandis.

Traloquor, eris, dep. 3. rem omnem enarro, a principio ad finem usque rem eloquor. *Plaut. Pers.* 3. 3. 7. Trecentis versibus tuas impuritias traloqui nemo potest. *dirle tutte*.

Traluceo. V. Transluceo.

Trama, æ, f. 1. *il tessere*, ערב, Ger. *eintrag*, Gal. *traime*, Hisp. *trama*, ἐπίπλοκη, quod ex stamine, & subtegmine fit. *Plin. lib.* 11. *c.* 24. Quam non ad hoc videtur pertinere cribratæ penitus telæ, & quadam politura arte, ipsa per se tenax ratio tramæ? Adde *Senec. ep.* 90. ¶ Translate *tramæ putres* ponuntur pro re nullius pretii. *Plaut. Rud.* 5. 2. 36. Quid dare velis, qui isthæc tibi indicet? La. nummos trecentos. Gr. tricas. La. quadringentos. Gr. tramas putridas. La. quingentos. Gr. cassam glandem. ¶ Trama apud *Varron. l.* 5. *de L. L.* videtur esse genus vestimenti tenui textura, & rara. Trama, inquit, quod trameat frigus id genus vestimenti. Hinc translate *tramæ figura* ponitur pro extenuatissimo corporis habitu umbram potius hominis, quam hominem referente. *Pers. Sat.* 6. *vers.* 73. Mihi trama figuræ Sit reliqua; ast illi tremat omento popa venter.

Trameo. V. Transmeo.

Trames, itis, m. *sentiero transversale*, שביל, Ger. *krumer fussteig*, Gall. *sentier*, Hisp. *senda*, στίβος, ἀτραπός, semita transversa, a *trameo*, seu *transmeo*, quia transversus scindit viam rectam. Ita *Var. l.* 6. *de L. L.* Sed generatim accipitur pro angusta semita, & a majori via remotiori, minusque trita. *Cicer. Phil.* 13. *c.* 9. Egressus est non viis, sed tramitibus. ¶ Ponitur etiam pro quavis via. *Prop. l.* 3. *el.* 16. Quo facit assiduo tramite vulgus iter. ¶ Trames quoque est νάπη, sive convallis, ac generatim locus saltuosus, virgultisque obsitus. *Serv.* Tramites sunt convalles, quæ de lateribus utrinque perviæ limitant montes: quæ solent etiam saltus nuncupari. *Prop. lib.* 3. *eleg.* 13. Si forte meo tramite quæris avem.

Tramitto. V. Transmitto.

Trano. V. Transno.

Tranquillatus, a, um, particip. *tranquillato*, *acquietato*. *Nepos* 25. *c.* 4. Tranquillatis rebus Romanis remigravit Romam.

Tranquille, adv. *tranquillamente*, γαληνῶς, leniter, placide, citra motum, & perturbationem. *Cic.* 3. *Tusc. c.* 11. Si volumus hoc, quod datum est, vitæ tranquille, placideque traducere. *Id. in Or. c.* 28. Qui nihil potest tranquille, nihil leniter dicere. *Senec. ep.* 71. Animus tranquillius inter divina mansurus. *Sueton. in Aug. c.* 5. Tranquillissime suevit.

Tranquillitas, atis, f. *tranquillità*, שקט, Germ. *stille*, Gal. *tranquillité*, Hisp. *sossiego*, γαλήνη, γαληνότης, quies maris tempestatis expers, ut serenitas est status quietus cœli. *Cic.* 4. *Acad.* Proficisci probo navigio, bono gubernatore, ex tranquillitate. *Id. Att. l.* 6. *ep.* 8. Nos longis navibus tranquillitates aucupaturi eramus. ¶ Per translationem accipitur pro quavis quiete, ut *tranquillitas vitæ*, & *animi*, hoc est securitas motuum omnium, & perturbationum expers. *Cic.* 1. *de Or. c.* 1. Locus quietis, & tranquillitatis plenissimus fore videbatur. *Id.* 1. *Off.* Ut tranquillitas animi, & securitas adsit. *Id. pro Mur. cap.* 27. Qui remoti a studiis ambitionis, otium, ac tranquillitatem vitæ secuti sunt.

Tranquillo, as, a. 1. *tranquillare*, *rendere tranquillo*, *abbonacciare*, *far bonaccia*, *calmare*, השקיט, Ger. *stille machen*, Gall. *appaiser*, Hisp. *sossegar*, γαληνιάω, tranquillum facio, tempestates sedo. *Plin. l.* 2. *c.* 103. Mare tranquillatur oleo. ¶ Translate sumitur pro sedare, lenire, liberare perturbationibus, cui opponitur *perturbare*. *Cic.* 1. *Fin. cap.* 16. Semper alit aliquid, quod tum vi sua, atque natura tranquillet animos. *Plaut. Capt.* 1. 2. 11. Vultum alicujus tranquillare.

Tranquillo, adv. V. in Tranquillus.

Tranquillus, a, um, *tranquillo*, שקט, Ger. *still*, Gal. *tranquille*, Hisp. *sossegado*, γαληνός, quietus, placidus, proprieque de mari dicitur, quando nulla exagitatur tempestate, ut *sereno* de cœlo. *Cic. pro Cluent. c.* 49. Ut mare, quod sua natura tranquillum sit, ventorum vi agitari, atque turbari. *Plaut. Cas. prol.* 2. 26. Tranquillum est, Alcedonia sunt circum forum. ¶ Translate sumitur pro pacato, leni, aperto perturbationum. *Plaut. Cist. a.* 3. *v.* 51. Si possum tranquillum facere ex irato mihi. *Ter. Phorm.* 3. 1. 13. Tranquilla res est. *Cic. de Sen. c.* 20. Sine qua meditatione tranquillo esse animo nemo potest. *Id. in Bruto*. Ut in transferendis, faciendisque verbis tranquillior, sic in ipsis numeris sedatior. *Id. Att. lib.* 7. *ep.* 7. Tranquillissimus autem animus meus, qui totum istud æqui boni facit. ¶ *Tranquillo* (supple *mari*) eleganter more adverbii usurpatur. *Plin. lib.* 9. *c.* 7. Piscium tranquillo oscitatio. *Senec. ep.* 85. Tranquillo, ut ajunt, quilibet gubernator est.

Trans, *oltre*, *oltra*, *di là*, מעבר, Ger. *jenseits*, Gall. *outre*, Hisp. *allende*, πέραν, πέρα, ultra, prep. ex iis, quæ accusativo serviunt, & jungitur tam motus verbis, quam quietis. *Cic. Att. l.* 12. *ep.* 19. Cogito interdum trans Tiberim hortos aliquos parare. *Id. pro Quinct. c.* 3. Et trans Alpes usque transfertur. *Horat. l.* 1. *ep.* 11. Cœlum, non animum mutant, qui trans mare currunt.

Transabeo, is, ivi, itum, n. anom. *passare*, διαπεράω, per aliquem locum, sive rem abeo, ultra eo. *Val. Flacc. l.* 4. *Argon. v.* 310. Turbine sic rabido populum, atque æquora longe Transabiit. *Stat. l.* 6. *Theb. v.* 309. Transabiere fuga. *Id. l.* 9. *v.* 126, trabs medium Politen transabit. *Virgil. Æneid.* 9. 431. Ensis transabiit costas. *Al. leg.* transadigit.

Transactio, onis, f. *aggiustamento*, pactio non gratuita de re dubia, & controversa, cujusmodi est, siquis paciscatur cum alio, se ei centum nummos aureos daturum, ut lite absistat, & jus omne, quod in re litigiosa prætendit, sibi cedat. *l.* 3. 7. 8. *Cr. ff. de transactionibus*. V. *Transigo*. ¶ Alio sensu *Tertul. de anim. c.* 55. Cum transactione mundi reserabuntur regna cœlorum. h. e. cum consumptione, destructione, fine rerum.

Transactor, oris, m. διαπράκτωρ, qui transigit, cujus ministerio ad rei alicujus transactionem utimur. *Cic.* 4. *Ver. c.* 58. Qui est rerum hujusmodi omnium transactor, & administer.

Transactus, *fatto*, *finito*, διαπεπραγμένος, peractus, perfectus, absolutus, par-

ticip. a transigor. *Ter. Adelph.* 2. 4. Ego jam te transacta convertam me domum cum obsonio. *Cic.* 2. *de Orat.* Quod transactis jam meis partibus ad Antonium audiendum venissi. ¶ *Facta, transacta omnia*, proverbium est, inquit *Donatus*, quo utimur cum volumus significare, nihil diligentiæ prætermissum, nihilque reliquum esse ad agendum. *Ter. Andr.* 1. 3. Contemptus, spretus, facta, transacta omnia. ¶ Sæpe transactus accipitur pro præterito, antecedenti, præcedenti. *Cic.* 4. *Tusc.* Quid, cum in rebus jam transactis, & præteritis orationes scribimus, num irati scribimus? *Auct. ad Her.* In consequenti tempore spectabitur, num quid re transacta relictum sit.

Transadigo, is, egi, actum, a. 3. *trapassare*, [illegible], trajicio. *Virg.* 9. *Æn.* Sed viribus ensis adactus Transadigit costas, & candida pectora rumpit. *Apulei. l.* 8. *Metam.* Ferro sub papilla transadacto.

Transigo, is, e 3. idem quod transadigo. *Lucan. l.* 10. v. 381. Terribilem justo transegit Achillea ferro.

Transalpinus, a, um. *di là dalle Alpi*, *Oltramontano*, ὑπεράλπειος, quod trans Alpes situm est, vel fit, ut Gallia Transalpina. *V. Gallia. Cic. l.* 8. *Fam. ep.* 13. Bracatis, & Transalpinis nationibus. *Id.* 2. *Off.* Nostri Imperatores ex Transalpinis bellis triumphabant.

Transaustrinus, a, um, adject. *posto di là dall' Austro*. *Martian. Capel. l.* 6. *de geom.* Altera regio transaustrini habitu desertione contrahitur.

Transbibo, bis, a. 3. idem quod bibo, ut dare aliquid transbibendum, apud *Cal. Aurelian. l.* 4. *Tard. c.* 7. & 8.

Transcædo. V. Transcido.

Transcendo, is, endi, ensum, n. 3. *ascendere di là*, [illegible], Germ. *hinuber steig*, Gall. *passer outre*, Hisp. *subir allende*, ὑπερβαίνω, supero, ascendendo transgredior, a *trans*, & *scando*. *Cic.* 4. *Catil. c.* 3. Latius opinione disseminatum est hoc malum, manavit non solum per Italiam, verum etiam transcendit Alpes. *Cæs. l.* 3. *B. G.* In naves inimicorum transcendere. *Liv. l.* 28. *c.* 42. Cum Aldrubal in Italiam transcenderet. h. e. transfretaret, trajiceret.

Transcensus, us, m. actus transcendendi. *Ammian. l.* 19. Occurrere multitudini transcensu scalarum jam propugnacula ipsa prensanti.

Transcensus, a, um, trajectus. *Sex. Rufus in Breviar. cap.* 6. Transcensis alpibus

Transcindo, is, scidi, scissum, a. 3. *lacerare*, [illegible], omnino scindo, conscindo, lacero. *Plaut. Pers.* 4. 8. 1. Transcindis loris omnes adventores domi. ¶ Hoc præteritum potest etiam duci a *trans*, & *cædo*, quod plerisque Criticis magis placet.

Transcribo, is, a. 3. *trascrivere*, *copiare*, *ricopiare*, [illegible], Ger. *hinuberschreiben*, Gal. *transcrire*, Hisp. *trasladar*. μεταγράφω, ἀντιγράφω, exscribo, live ob exemplari describo. *Cic. de nat. Deor. l.* 3. *c.* 30. Qui transcripsere tabulas publicas. *Auct. ad Her. l.* 4. *c.* 8. Si vestra manu tabulas, & orationes totas transcripsistis. *Plin. l.* 14. *c.* 1. Græcinus, qui alioqui Cornelium Celsum transcripsit. ¶ Interdum venale proscribere. *Quinctil. Declam.* 12. Quomodo satis accusabo vendentem? Spiritus nostros transcribis, salutem nostram exponis. ¶ Interdum scribere in coloniam. *Virg.* 5. *Æn.* v. 750. Transcribunt urbi matres. idest ad urbem. Ubi *Servius*: Romani moris verbum est: Transcripti enim in colonias deducebantur. ¶ Interdum per scripturam, aut instrumentum rem nostram in alterius dominium transferre. *Proculus l.* 12. *ff. de præscriptis verbis*: Ut eos fundos, si ipse vellet, eodem pretio mulier transcriberet viro. idest jam cessa traderet, ait *Budæus*. Sic in libris censualibus transcribere est rem censualem ab uno nomine in aliud transferre; & in rationibus transcriptio fieri dicitur, cum id, quod mihi expensum latum est, in aliud nomen transfertur, & nomen meum ex rationibus eximitur. *Liv. l.* 35. *c.* 7. Cum multis fœnebribus legibus constricta avaritia esset, via fraudis inita erat, ut in socios, qui non tenerentur iis legibus, nomina transcriberent. *Caius l.* 13. *ff. ad S. C. Velleianum*: Si hæreditatem emerit, & æs alienum hæreditarium in se transcribat. ¶ Translate sumitur pro transferre, tradere, tribuere. *Virg.* 7. *Æn.* Turne tot incassum fusos patiere labores, Et tua Dardaniis transcribi sceptra colonis? Ubi *Servius*: Transcribi, tradi. Sermo autem hic tractus est de pecunia, nam scribi est dari. *Sen. Thyeste* v. 13. In quod malum transcribor? *Sen. ep.* 4. Cum puerilem animum deposueris, & te in virum Philosophia transcripserit.

Transcriptio, onis, f. excusatio, prætextus. *Quinct. Declam.* 13. Jam privati veneni transcriptio est

Transcriptus, a, um, *copiato*. *Cic. pro Cluent. cap.* 14. Testamentum transcriptum in alias tabulas. ¶ Transcriptum prædium apud *Justin. l. ult. C. de præd. navicul.* est prædium ab uno nomine ad aliud translatum, *ceduto ad altri*.

Transcurro, is, transcurri, & transcucurri, transcursum, n. 3. *trascorrere*, *passare*, [illegible], Ger. *hinuber lauffen*, Gal. *courrir*, *passer outre*, Hisp. *correr allende*, [illegible], cursu me aliquo confero. *Ter. Eun.* 4. 6. 25. Tu abi, atque obsera ostium intus, ego dum hinc transcurro ad forum. *Liv. l.* 25. *c.* 39. Captis prioribus castris, in altera transcursum castra ab Romanis est. *Plin. l.* 2. *c.* 98. Protec ore populi transcucurrit. ¶ Aliquando est cursum conficere, vel potius ultra debiti cursus metam progredi. *Cic. in Bruto c.* 81. Dum Cyri, & Alexandri similis esse voluit, qui cursum suum transcurrerant. ¶ Aliquando excurrere, evagari. *Auct. ad Her. l.* 4. *c.* 34. Ne sine delectu temere, & cupide videatur in dissimilem transcurrisse. *Plin. l.* 9. *c.* 36. Quod si hactenus transcurrat expositio, fraudatam se protinus luxuria credat. ¶ Translata ponitur pro perstringere, cursim, & breviter persequi. *Quintil. l.* 4. *c.* 2. In narratione transcurram subtiles nimium divisiones quorundam.

Transcursio, onis, f. *il trascorrere*. *Cod. Justinian. l.* 6. *tit.* 23. *l.* 27. Decennii transcursione evanescere.

Transcursus, us, [illegible], actus transcurrendi. In transcursu aliquid facere, est obiter facere, quasi inter transcurrendum. *Plin. l.* 18. *c.* 13. In transcursu eas attigere nostri, paulo diligentius Græci. *Velleji. l.* 2. *c.* 55. Admonet promissæ brevitatis fides, quanto omnia transcursu dicenda sint. *con quanta brevità*, &c.

Transcursus, a, um, *oltrepassato*, *trascorso*. *Ammian. l.* 21. *c.* 14. Euphrate ponte navali transcurso. *Terent. Hecyr.* 3. 4. 17. Transcurso in arcem opus est. h. e. transcurrendum est in arcem: quemadmodum dicimus, *facto opus est* &c.

Transdanubianus, a, um, adject. *posto di là del Danubio*, ut Transdanubiana regio, *Liv. l.* 40. *c.* 58.

Transditus, a, um, particip. *consegnato*, traditus. *Cæsar l.* 7. *B. G. c.* 22. Parte jam obsidum transdita.

Transdo, is, a. 3. idem ac trado. *Ter. prol. Phorm.* 2. Retrahere a studio, & transdere hominem in otium. Ubi *Donatus*, *Transdere*, inquit, veteres sonantius, quod nos dicimus *tradere*. *Cæs. l.* 2. *B. C. c.* 22. Pecuniam ex publico transdunt. *Id. ib. c.* 20. Quod penes eum est pecuniæ, transdit. *Hirt. de B. G. l.* 8. *c.* 43. Necessitate coacti se transdiderant. *s' arrenderono*.

Transduco, is, xi, ctum, a. 3. *trasportare*, *condurre di là*, traduco. *Cic.* 6. *Ver.* Ut conarere clientelam tam illustrem, tam splendidam provinciæ transducere ad te. *Sen. l.* 1. *de Ira*, *c.* 13. Transduci mali in melius dicuntur, *idest* converti. *Col. l.* 3. *c.* 2. Transducere arbores. *idest* transplantare. ¶ Ubique tamen non desunt editiones, quæ *traduco* reposuerunt. Occurrit passim hoc verbum in Cæsaris commentariis, ut *l.* 1. *B. C. c.* 30. 40. 54. 81. 63. 84. &c. ut sine ulla dubitatione usurpari possit. ¶ Cum accus. sine præposit. quæ inest in ipso verbo. *Hirt de B. Alexandr. c.* 60. Legiones Bætim transducit.

Transenna, æ, f. *ferrata*, *rastello*, *gelosia*, [illegible], opus cancellatum, sive reticulatum, atque ut Græci vocant, [illegible], cancelli ferrei, vel lignei, sive viminei, qui fenestris, aut etiam mercibus oppositi visui pervii sunt. Appellatio ex eo videtur esse, vel quia aspectus transeat, contra quam fit in corpore solido, vel quia perticæ, unde transenna fit, se transeant mutuo, ut quæ ligneæ constent transversis. *Nonius c.* 2. *n.* 859. interpretatur fenestras. *Per transennam aspicere* proverbialis locutio est, qua significatur non propius, neque sigillatim, sed procul, obiter, & summatim inspicere; tractaque videtur a mercatoribus, qui mercibus, quas contrectari nolunt, cancellos objiciunt, ut prætereuntibus procul modo contemplari liceat, nec explicant eas nisi licitatori idoneo. *Cic. de Orat. c.* 35. Similiter nunc petit a Crasso, ut eam copiam ornamentorum suorum, quam constructam uno in loco, quasi per transennam prætereuntes strictim aspeximus, in lucem proferat, & suo quidque loco collocet. Sunt qui putant, locum hunc Ciceronis corruptum esse, atque legi debere, ut verba illa *per transennam* delenda sint, tanquam a librariis per imperitiam intrusa: quorum tamen conjecturæ Ciceronis editiones repugnant. ¶ Cæterum hæc vox alias quoque habet notiones: nam significat etiam rete ex funiculis cancellatis factum ad struendas avibus insidias. *Plaut. Bacch.* 4. 6. 12. Nunc ab transenna hic turdus lumbricum petit: pendebit hodie pulcre; ita intendi tenus. h. e. per transennam hic turdus procedit ad capiendum lumbricum, sed irretitus pendebit. ¶ Translate vero ponitur pro insidiis, dolo, fallacia. *Plaut. Rud.* 4. 7. 10. In ætate hominum plurimæ fiunt transennæ, ubi decipiuntur dolis: atque edepol in eas plerumque esca imponitur &c. *Id. Pers.* 4. 3. 11. Hunc ego hominem hodie in transennam doctis ducam dolis. ¶ Præterea significat funem extensum, ducta fortasse similitudine a transenna, qua rete significat, quæ funibus extensis tendebatur. *Sallust. in fragment. l.* 2. *histor.* Transenna demissum Victoriæ simulacrum cum machinato strepitu coronam capiti imponebat. *Nonius loc. cit.* hunc locum affert, ut suam probet interpretationem, qua dixit, transennam significare fenestram, & fortasse non aberravit a veritate, verum de hac significatione miræ sunt lites apud Criticos.

Transeo, is, ivi, & ii, itum, & anom. *passare*, *trapassare*, עבר, Ger. *druber gehen*, Gall. *passer*, Hisp. *passar*, [illegible], [illegible], [illegible], ultra eo, transgredior, trajicio, transmitto. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Cum Gracchus pomœrium transiret, auspicari est oblitus. *Id. in Pison.* Cum mare vastissimum hyeme transibas. *Nepos in Alcib. c.* 9. Ad Pharnabazum in Asiam transit. ¶ Transire dicitur cibus, qui facile in stomacho concoquitur, & egeritur. *Var. l.* 2. *R. R. c.* 11. Ex hoc lacte casei qui fiunt, maximi cibi, sunt bubuli, & qui difficillime transeunt surapti; secundo ovilli, minimi cibi, & qui facile dejiciuntur. ¶ Aliquando transire nihil aliud est, quam ire, aut se recipere. *Plaut. in Stich.* 4. 2. 43. Deos salutabo modo, postea ad te continuo transeo. ¶ Aliquando penetrare. *Cic.* 4. *Acad.* Quod quædam animalis intelligentia per omnia ea permeet, & transeat. ¶ Aliquando superare, antaire. *Virg.* 12. *Æn.* v. 719. Transire cursu equum. ¶ Metaleptice ponitur pro deficere, idest se ad hostes conferre. *Cic.* 3. *Ver.* Repente relinquas, deseras, ad adversarios transeas? ¶ Translate sumitur pro præterire, elabi. *Cic. Att. l.* 2. *ep.* 7. Quid? ergo exercitum retinentis, cum legis dies transierit, rationem haberi placet? Item pro excedere. *Cic.* 1. *Off.* Hi sine dubio finem, & modum transeunt. ¶ Item pro superare, non curare. *Cic. l.* 9. *Fam. ep.* 1. Videre sperare debere, si te viderim, & ea, quæ premant, & ea, quæ impendeant, me facile transiturum. ¶ Item pro mutari, converti. *Plin. l.* 35. *c.* 37. Vituli marini, & hyænæ in mille colores transeunt subinde. ¶ Item pro paucis & cursim attingere. *Cicer. pro Rosc. Amer.* Sed in animo est levitar transire, ac tantummodo perstringere, unamquamque rem. ¶ Item pro prætermittere. *Cic. Att. l.* 2. *ep.* 19. Equidem maluerim, quod erat susceptum ab aliis, silentio transire. *Cal. ad Cic. l.* 8. *Fam. ep.* 11. Multa transi, in primis ludorum expositiones, & funerum &c. *Plin. jun. ep.* 3. *l.* 5. Transeo enim Neronem. ¶ Item pro gradum facere ad aliam rem. *Cic.* 1. *de Inv.* Deinceps ad partitionem transeamus. ¶ Item pro transcurrere. *Gel. l.* 9. *c.* 4. ¶ *Transire in alia omnia*. V. Omnis. ¶ Transire in sententiam alicujus, *Liv. l.* 34. *seguire il parere*. ¶ Transire vitam, *passar la vita*, vivere. *Sallust. in Catil. in princ.* Omnes homines, qui se student præstare cæteris animalibus, summa ope niti decet, ne vitam silentio transeant. Al. tamen leg. *transigant*. ¶ Usurpatur & impersonaliter. *Cic.* 2. *Fin.* Cujus similitudine perspecta in formarum specie a dignitate transitum est ad honestatem dictorum, atque factorum. ¶ Item passive. *Paul. l. ult. ff. de serv. rust. præd.* Si flumen aut vado transiri potest, aut pontem habet. *Martial. l.* 4. *e.* 398. Tota transibitur orbis. ¶ *Transiet* pro *transibit*. *Tibull. l.* 1. *el.* 4. v. 23. Ah, si tardus eris, errabis, transiet ætas.

Transero, is, a. 3. *trapiantare*. *Cato c.* 133. *R. R.* Calicem pertusum sumito, aut quasillum; per eum ramulum transerito.

Transeunter. adv. *di passaggio*, in transitu, obiter. *Ammian. l.* 28. *c.* 4. Transeunter judiciorum fide discussa, supplicio lethali damnavit.

Transertus, a, um, nom. partic. a *trans*, & *sero*. *trapiantato*, [illegible]. *Stat. l.* 2. *Silv.* 1. v. 102. Vidi ego transertos alieno in corpore ramos Altius ire suis.

Transfero, fers, tuli, latum, a. anom. *trasportare*, [illegible], Germ. *hinuber tragen*, Gall. *transporter*, Hisp. *llevar allende*, μεταφέρω, de uno loco in alium fero. *Cæs. l.* 3. *bel. Civ.* Cæsar paulo ultra eum locum castra transtulit. *Cic.* 3. *Phil.* Ad se omnia ex his ornamenta transtulerit. ¶ Cum accusativo sine præposit. quæ inest in ipso verbo. *Hirt. de B. Alexand. c.* 60. *ad fin.* Castra Bætim transferri. *di là*, &c. ¶ Per translationem. *Cic. pro Quinct.* Tollitur ab atriis Liciniis, atque a præconum consessu Nævius, & trans Alpes usque transfertur. *Id. pro Mur.* Cum te de curriculo petitionis deflexisses, animumque ad accusandum transtulisses. *Id.* 4. *Acad.* Cur non se transtulit ad alios, & maxime ad Stoicos? ¶ Item pro conferre, attribuere, adscribere. *Cic. pro Sext.* Gracchum illum suum transferendi in nos criminis causa occidere cogitarent. *Id.* 3. *Ver.* Te hujus circumsessionis tuæ causam, & culpam in alios transtulisse? ¶ Item pro differre, prorogare. *Cal. Cic. l.* 8. *ep.* 6. Causa hæc integra in proximum annum transferetur. ¶ Item pro transcribere. *Cic.* 4. *Ver.* Literæ, lituræque omnes assimulatæ, expressæ de tabulis in libros transferuntur. *Id. pro Rosc. Com.* Qui tabulas conficiant, menstruas pene rationes in tabulas transferunt. ¶ Item pro vertere, convertere. *Cic.* 2. *de Or. c.* 49. Si placet, sermonem alio transferamus. ¶ Item pro vertere de una lingua in aliam, *tradurre*. *Cic. Att. l.* 2. *ep.* 2. Istum ego locum totidem verbis a Dicæarcho transtuli. *Plin. l.* 18. *c.* 3. In Latinam linguam transferre. *Quinctil. l.* 10. *c.* 5. Græcos Auctores transferre. *Sueton. in Cæs. c.* 30. Transferre ad verbum. ¶ Item pro aptare, accommodare. *Cic.* 3. *Off.* Quod ab Ennio positum in una re, transferri in multas potest. *Id.* 4. *Acad.* Illa definitio possit in aliam rem transferri quamlibet. ¶ Denique transferri vocabula dicuntur, cum a significatione propria propter aliquam similitudinem ad minus propriam transferuntur. *Cic. in Or.* Intexunt fabulas, verba apertius transferunt. *Id. ibid.* Cum verbum aliquod altius transfertur, idque in oratione humili ponitur, quod idem in alia deceret. V. *Translatio*.

Transfigo, is, xi, xum, a. 3. *trafiggere*, *trapassare*, דקר, Germ. *durchstechen*, Gall. *percer*, Hisp. *hincar*, [illegible], [illegible], per medium figo, transfodio, trajicio. *Liv. lib.* 1. *cap.* 26. Stricto itaque gladio, simul verbis increpans, transfigit puellam. *Id. lib.* 2. *cap.* 46. Q. Fabium gladio per pectus transfixit.

Transfigurabilis, le, adject. qui transfigurari potest. *Tertul. de carne Christ. c.* 6. Angeli in carnem humanam transfigurabiles.

Transfiguratio, onis, f. *trasfigurazione*, *trasformazione*, μεταμόρφωσις, actus transfigurandi, transformatio. *Plin. l.* 7. *c.* 55. Alias immortalitatem animæ, alias transfigurationem, alias sensum inferis dando.

Transfigurator, oris, qui transfigurat. *Tertull. lib.* 5. *advers. Marcion. cap.* 12. Dolosi transfiguratores sui.

Transfiguratus, a, um, adject. *transfigurato*. *Ulp. l. quid tamen*, *ff. quibus modis usus-*

fructibus amittatur. Ornamentum dissolutum, aut transfiguratum extinguit usumfructum.

Transfiguro, as, a. 1. *trasfigurare*, *trasformare*, Ger. *verstellen*, Gal. *transfigurer*, Hisp. *transfigurar*, μεταμορφόω, in aliam figuram verto. *Suet. in Nerone*, *c.* 28. Puerum Sporum, exsectis testibus, etiam in muliebrem naturam transfigurare conatus est. *Plin. l.* 17. *c.* 24. Transfigurantur amygdalæ ex dulcibus in amaras. *Quinctil. l.* 6. *cap.* 5. Animos judicum in eum, quem volumus, habitum formare, & velut transfigurare.

Transfixus, a, um, *trafitto*, διαπεπαρμένος. *Cic.* 2. *Fin.* Evelli jussit eam, qua erat transfixus, hastam. *Virg.* 1. *Æn.* Illum exspirantem transfixo pectore flammas Turbine corripuit.

Transfluo, is, xi, xum, n. 3. μεταρρέω, oltre fluo, effluo. *Plin. lib.* 11. *c.* 38. Sanguinem multis non transfluere transfossis evenit. *Claudian. in epist. ad Probin. v.* 5. Transfluxere dies. h. e. præteriere.

Transfodio, is, di, ssum, a. 3. *trapassare*, Ger. *durchgraben*, Gall. *percer tout outre*, Hisp. *traspassar*, διορύττω, διελαύνω, διαπείρω, perforo, trajicio, transfigo. *Ovid.* 5. *Met.* Gemino transfodit culmine pectus. *Liv. l.* 39. *c.* 42. Deinde fugienti, fidemque eorum, qui aderant, implorandi latus transfodisse.

Transformatio, onis, f. *trasformazione*, μεταμόρφωσις, *D. August. l.* 15. *de Trin. c.* 8. Transformationis donum.

Transformatus, a, um, *trasformato*. *Ovid. Metam.* 14. *v.* 74. Scylla in scopulum transformata.

Transformis, & me, o. 3. μεταμορφωτός, quod in formas diversas transformatur. *Ovid.* 8. *Met. v.* 871. At ubi habere suam transformia corpore sensit. *Id.* 3. *Fast. v.* 373. Ilia suæ faciem transformis adulterat arte.

Transformo, as, a. 1. *trasformare*, Ger. *verstellen*, Gal. *transformer*, Hisp. *transformar*, μεταμορφόω, in aliam formam muto. *Virgil.* 4. *Georg. v.* 441. Omnia transformat sese in miracula rerum. *Ovid.* 3. *Amor. el.* 12. Jupiter aut in aves, aut se transformat in aurum.

Transforo, as, a. 1. transfigo, trajicio. *Sen. l.* 2. *de Benef. c.* 6. Gladius idem & stringit, & transforat.

Transfossus, a, um, *passato da parte a parte*. *Valer. Flacc. l.* 6. *Arg. v.* 222. Cadit impiger una Inguine transfosso clari Taulantis alumnus. *Virgil.* 9. *Æn. v.* 544. Duro transfossi ligno.

Transfretanus, a, um, adject. *Oltramarino*, transmarinus. *Tertul. in Apol. c.* 32.

Transfretatio, onis, f. *passaggio di uno stretto di mare*. *Gel. l.* 10. *c.* 26. Negant, apud idoneum scriptorem reperiri posse pro transfretatione transgressum.

Transfreto, as, n. διαπορθμεύω, fretum trajicio, ex trans fretum. *passare uno stretto di mare*. *Sueton. in Cæs. c.* 34. Brundusium tetendit, quo Consules confugerant quam primum transfretaturi. ¶ Activa constructione *Ammian. l.* 22. *c.* 8. (*al.* 6.) Ne quis transfretare auderet Ægyptum.

Transfuga, æ, com. 1. *fuggitivo*, *disertore*, ἀποστάτης, αὐτόμολος, qui transfugit, & ad hostes deficit. *Paul. l. postliminium*, *ff. de captivis*: Transfuga autem non is solus accipiendus est, qui aut ad hostes, aut in bello transfugit, sed & qui per induciarum tempus ad eos, cum quibus nulla amicitia est, fide suscepta transfugit. *Cic.* 1. *de Div.* Non omnia illum transfugam ausum esse Senatui dicere. *Tacit. de Germ. c.* 12. Transfugas arboribus suspendunt.

Transfugio, is, gi, gitum, n. 3. *fuggire*, ערק, Ger. *hinuber fliehen*, Gal. *s'enfuyr*, Hisp. *huyr*, αὐτομολέω, διαφεύγω, de loco ad locum, vel de homine ad hominem fugio. *Cic. pro Quinct. cap.* 30. Fatetur, se non ab afflicta amicitia transfugere, atque ad florentem aliam devolare. ¶ Speciatim ponitur pro ad hostes deficere, *disertare*. *Liv. l.* 2. Magna clientium comitatus manu transfugit. *Plaut. Epid.* 1. 1. 28. Transfugere ad hostes.

Transfugium, ii, n. ἀπόστασις, αὐτομολία, defectio ad hostes. *Liv. l.* 22. *c.* 43. Ut transfugia impeditiora levibus ingeniis essent. *Tac. l.* 2. *hist. c.* 34. Nihil eorum Vitellianos fallebat, crebris, ut in civili bello, transfugiis.

Transfulgeo, es, n. transluceo. *Plin. l.* 37. *c.* 7. Transfulgent aureæ guttæ.

Transfumo, as, n. 1. διατυφόω, fumi modo transeo. *Stat.* 6. *Theb. v.* 399. Claustraque compressis transfumat anhelitus iræ.

Transfunctorius, a, um, adject. id, quod leviter, remisse, & perfunctorie fit, ut transfunctoria præcepta. *Tertull. l.* 2. *adv. Marcion. c.* 27. Transfunctoria expugnatio, *Id. adv. Valentin. c.* 6.

Transfundo, is, fudi, fusum, a. 3. μεταχέω, de vase in vas fundo. *Col. l.* 12. *c.* 32. Deinde cum sæpius eam in alia vasa transfuderant. ¶ Translatum sumitur pro transferre. *Cic. l.* 9. *Fam. ep.* 14. Libentius omnes meas (si modo sunt aliquæ meæ laudes) ad te transfuderim. *Id. Phil.* 2. *c.* 31. Omnem se amorem abjecisse illinc, atque in hunc transfudisse.

Transfusio, onis, f. *spargimento*, μεταγγισμός, actus transfundendi, translatio. *Plin. l.* 34. *c.* 18. Lavatur in linteis raris, ex aqua cœlesti, separatumque terrenum transfusione, cribratumque teritur.

Transfusus, a, um, nom. ex particip. *trasfuso*, *travasato*. *Cels. l.* 1. *in præfat.* Transfusus in arterias sanguis.

Transgero, is, a. 3. *trasportare*, transfero. *Plin. l.* 10. *c.* 33. Ova transgerunt alio. Ita *Harduin.* Alii leg. *transferunt*.

Transglutio, is, a. 4. *inghiottire*, voro. Est *Marcelli Empir. c.* 36.

Transgredior, eris, gressus sum, d. 3. *passare oltre*, *passare di là*, עבר, Germ. *uber gehen*, Gal. *passer outre*, Hisp. *passar allende*, ὑπερβαίνω, μεταβαίνω, διαπεράω, gradior trans aliquem locum, transeo. *Cic.* 1. *de Div.* Quod inauspicato pomœrium transgressus esset. *Brutus Cicer. l.* 11. *Fam. ep.* 26. Prius ut Alpes transgrederer, quam, quid istic ageretur, scirem. *Tacit.* 4. *hist. c.* 66. Transgredior ad vos, seu me ducem, seu militem vultis. *Plin. l.* 5. *c.* 83. In contrarias sedes transgressus. ¶ Dicitur etiam de iis, qui navi trajiciunt. *Tacit. in Agric. c.* 18. Hunc Britanniæ statum media æstate transgressus Agricola invenit. Adde *Sallust. in fragm. l.* 1. *hist. apud Gell. l.* 10. *c.* 26. ¶ Translate sumitur pro superare. *Plin. l.* 7. *c.* 25. Solus M. Marcellum transgressus, qui undequadragies dimicaverat.

Transgressio, onis, f. *trasgressione*, *passaggio*, διάβασις, μετάβασις, actus transgrediendi, transitus, transitus. *Cic. in Pison. c.* 33. Contra ascensum, transgressionemque Gallorum. ¶ Transgressio item est Tropus, alio nomine Hyperbaton. *Auct. ad Her. l.* 4. *cap.* 32. Transgressio est, quæ verborum perturbat ordinem perversione, aut transjectione. Perversione sic: Hoc vobis Deos immortales arbitror dedisse virtute pro vestra. Transjectione hoc modo: Instabilis in istum plurimum fortuna valuit, &c.

Transgressus, us, m. *passaggio*, idem quod transfretatio. *Sallust. in fragm. l.* 1. *hist. apud Gell. l.* 10. *c.* 26. Nactus obscuram noctem, æstu secundo, ulteriora prælium in transgressu conatus est. *Tacit. Ann.* 15. *c.* 7. transgressu Euphratis.

Transjacio, is, jeci, jactum, a. 3. jacio trans aliquam rem. *Solin. c.* 65. (*al.* 52.) Indorum nemora in tam proceram sublimantur excelsitatem, ut transjaci ne sagittis quidem possint.

Transjectio, onis, f. 3. *traspostazione*, ὑπέρβατον, Hyperbatum, trajectio, transpositio. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 32. Hujusmodi transjectio, quæ rem non reddit obscuram, multum proderit ad continuationes.

Transjectus, us, *tragitto*, *passaggio*, trajectus. *Cæs. l.* 4. *B. G. cap.* 21. Inde erat brevissimus in Britanniam transjectus. *Id. ib. l.* 5. *c.* 2. Quo ex portu commodissimum in Britanniam transjectum esse cognoverat. V. *Trajectus*.

Transjectus, a, um, διαπεπαρμένος, transfixus, perforatus, perterebratus, partic. a transjicior, seu transjacior. *Cic. de Univ. c.* 10. Jam vero terram altricem nostram, quæ transjecto axe sustinetur.

Transigo, is, egi, actum, a. 3. *passare da parte a parte*, transfigere, trajicere, penetrare. *Sil. l.* 4. Transegit pectora mucro. *Tac. l.* 14. *Ann. c.* 37. Gladio se ipsum transegit. ¶ Transigere item est peragere, perficere, absolvere, *spedire*, *finire*, גמר, Germ. *ausschreiben*, Gall. *passer*, *achever*, *parfaire*, Hisp. *passar*, *cumplir*, *acabar*, διαπράττεσθαι, διατελεῖν. *Liv. l.* 9. *c.* 32. Committere rem fortunæ, & certamen cum hoste transigere. *Ter. Andr.* 5. 6. Intus transigetur, si quid est, quod restet. *Cic.* 6. *Verr. c.* 13. Quod verbo transigere possum. *posso sbrigarmene in due parole*. *Id. Verr.* 3. *c.* 60. Prima actio a nobis octo diebus transacta est. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 38. Recede de medio. per aliam transigam. *Id. Verr.* 6. *c.* 24. Ut eo celerius de isto transigamus. ¶ Item degere, ducere. *Sall. in proœm. Catil.* Multi mortales vitam sicuti peregrinantes transegere. *Sueton. in Tiber. cap.* 3. Adolescentiam omnem per hæc fere transegit. ¶ Item controversiam mutuo consensu dirimere, convenire, pacisci, *accordarsi*, *aggiustarsi*, *venire a patti*, διαλύειν τὰς ἔχθρας. *Cic.* 5. *Verr.* Qui moneret eos, si saperent, ut transigerent. *Id. Verr.* 3. 54. Quod erat vix H. S. quadringentorum millium, transigunt H. S. ducentis millibus. *Id. ib.* Roscium pro sua parte cum Flavio transegisse. *Idem pro Quinct.* Ut quam primum tota res transigeretur. ¶ Differunt autem *transigere*, & *pacisci* in eo, quod is qui transigit, quasi de re dubia, & lite incerta, neque finita transigit; qui vero paciscitur, donationis causa rem certam, & indubitatam liberalitate remittit. Ita habetur *leg.* 1. *Dig. de transact.* ¶ Usurpatur etiam impersonaliter. *Cic. Att. l.* 4. *ep.* 15. Cum privatis non poterat transigi minore pecunia.

Transjicio, jecit, a. 3. idem quod trajicio. *Cæs. l.* 3. *B. C. c. ult.* Ad Achillam se ex regia transjecit. *Hirt. de B. Alex. c.* 31. Cum in Mauritaniam transjecisset. *Id. de B. Afric. c.* 88. Ferrum in cubiculum tulit, atque ita se transjecit.

Transilio, is, livi, vel lui, litum, n. 4. *saltar oltre*, פסח, Ger. *hinüber springen*, Gal. *sauter outre*, Hisp. *saltar allende*, ὑπεραλλομαι, ultra salio, a *trans*, & *salio*. *Liv. l.* 1. Vulgatior fama est, ludibrio fratris Remum novos transiluisse muros. *Suet. in Cæs. c.* 68. Acilius transiluit in navem. ¶ Per translationem ponitur pro navigare, præterlabi, prætervehi. *Hor. lib.* 1. *od.* 3. Si tamen impiæ Non tangenda rates transiliunt vada. ¶ Item pro excedere. *Hor. lib.* 1. *od.* 18. At ne quis modici transiliat munera Liberi. idest nimium bibat. ¶ Item pro negligere, omittere. *Cic.* 3. *de Or. c.* 40. Ingenii specimen est quoddam transilire ante pedes posita, & alia longe repetita sumere. *Id.* 3. *de Fin.* Cum ad summum bonum volunt pervenire, transiliunt omnia. ¶ Item pro tacere, silentio præterire. *Cic.* 2. *Phil.* Sed ne forte ea multis rebus gestis M. Antonii rem unam pulcherrimam transiliat oratio. *Plin. in Paneg.* Non transilivi P. C. Principis nostri Consulatum. ¶ Item pro transire, mutari. *Plin. l.* 37. *c.* 6. Onyx in gemmam transilit.

Transilis, & le, o. 2. διαβατικός, quod transit, transiliens, ut Palmes transilis, idest relictus, qui alios transilit. *Plin. l.* 17. *c.* 23. Oneratis enim vetustate malleus donare tempus, ut transilem faciant.

Transitans, antis, particip. *che passa*. *Cic. Att. l.* 5. *ep.* 21. Tullius legatus, ceteroquin abstinens, sed Julia lege transitans. Alii leg. *transeo*. V. ibi *Manut.*

Transitio, onis, f. *passaggio*, διάβασις, actus transeundi. *Cicer. in Brut. c.* 16. Ad plebem transitiones. *Liv. l.* 2. *c.* 23. Si qua nocturna transitio proditione fieri posset. ¶ Metaleptice sumitur pro defectione. *Liv. l.* 25. *c.* 13. Vocati sæpe ad transitionem ab hostibus per colloquia erant. *Id. l.* 34. Numidas ad transitionem perlicerent. ¶ Translate usurpatur pro Figura Rhetorica. *Auct. ad Her. l.* 4. *c.* 26. Transitio vocatur, quæ cum ostendit breviter, quod dictum sit, proponit item brevi, quod consequatur, ut, In patriam cujusmodi fueris, habetis, nunc in parentes qualis extiterit, considerate.

Transitor, oris, m. *passeggiere*, qui transit. *Amm. lib.* 13. *c.* 2. Ut subterraneus serpens foramen subsidens occultum, assulto subito transitores observans incessit.

Transitoria, orum, *di passaggio*. *Hieron. advers. Helvid. c.* 13. & *Epist.* 51. *al.* 60.

Transitorius, a, um, per quod transitur. *Suet. in Ner. c.* 31. Domum a Palatio Esquilias usque transitoriam fecit. *Transitoriam* vocat, quia per eam facilis erat a Palatio in Esquilias transitus.

Transitus, us, m. 4. *transito*, *passaggio*, μετάβασις, πέρασμα, διάβασις, actus transeundi, iter, via. *Cicer.* 3. *Tusc.* Fossæ transitum ponticulo ligneo conjunxit. *Plin. lib.* 12. *c.* 15. Petunt myrrham a Troglodytis Sabæi transitu maris. *Id. l.* 11. *c.* 36. Transitus in alias figuras. *cangiamento*. *Id. lib.* 6. *c.* 14. Angustus transitus, *passo stretto*. *Liv. l.* 21. *c.* 20. dare transitum alicui per aliquem locum, *conceder il passo*. ¶ Translate *Varr. l.* 9. *L. L. pag.* 154. Reliquas declinationes ab hujusmodi transitibus habebit. ¶ *In transitu* ponitur pro obiter, breviter, cursim. *Quinctil. l.* 6. *c.* 3. Eorum non simplex natura, nec in transitu tractanda. ¶ In picturæ transitus dicitur, ubi unus color finitur, & alius incipit. *Ovid. Met.* 6. *v.* 68. *de Iride*: diversi niteant cum mille colores, Transitus ipse tamen spectantia lumina fallit.

Transitus, a, um, *passato*, partic. pass. a transeo. *Liv. l.* 21. A tergo Alpes urgent via integris vobis, ea vigentibus transitæ. *Manil. l.* 2. *v.* 367. Alterius ductus locus est per transita signa. V. *Transitans*.

Transjungo, is, xi, ctum, a. 3. μεταζεύγνυμι, est, teste *Budæo*, in quadriga locum veterinis mutare, ut mulam temonariam facere, quæ præcedere solita sit, vel dextram, quæ sinistra esse solebat. *Ulp. l. Ædiles*, *ff. de Ædil. edict.* Si mula talis sit, ut transjungi non possit.

Translapsus, a, um, particip. a *trans*, & *labor*. *Claudian. l.* 1. *in Eutrop. v.* 376. ...repit cœli per inania cursum Diva potens, unoque Padum translapsa volatu &c. h. e. prætervolans.

Translatio, onis, f. 3. *traslazione*, *trasporto*, μεταφορά, μετακόμισις, actus transferendi. *Don. ad Ter. Phor. in prol. v.* 2. Transdere veteres dixerunt, sonantius, quod nos lenius tradere nunc dicimus, ut *Tralatum*, non *translatum* e contrario. *Cic.* 1. *Off.* Pecuniarum translatio a justis dominis ad alienos. *Plin. l.* 21. *c.* 4. Translatione quoque, ut viris, optime, ocyssimeque provenit. *col trapiantarsi*. Rursus *Cic. Ver.* 6. *c.* 43. Translatio criminis, *l'addossar ad altri una colpa*. ¶ Apud Rhetores Translatio sumitur pro mutatione verbi, vel sermonis a propria significatione in aliam, sed speciatim pro ea Tropi specie, quæ *Metaphora* a Græcis dicitur, estque Tropus, per quem aliqua vox a re, cujus est propria, ad aliam rem diversi generis, vel speciei cum similitudine transfertur, ut Prata rident, herba luxuriantur. *Cicer.* 3. *de Or. c.* 38. Hæ translationes quasi mutationes sunt, cum, quod non habeas, aliunde sumas. *Et infra c.* 39. Nonnunquam etiam brevitas translatione conficitur, ut illud: Si telum manu fugit.

Translatitie. V. Translative.

Translatitius, a, um, *traslatizio*, μετακόμιστος, quod transfertur, vel translatum est. *Ascon. in Verr.* 3. *cap.* 45. Translatitia dicuntur, quæ nova non sunt, nec nuper inventa, sed aliunde translata. Ex hac *Asconii* explicatione satis apparet, translatitium usurpari pro communi, usitato, noto, non exquisito. *Cic. loc. cit.* Sed in re tam usitata satis est ostendere, omnes antea jus ita dixisse, & hoc vetus edictum translatitium esse. *Id. Fam.* 3. *ep.* 8. Hoc vero, ex quo suspicio nata est, me exquisisse aliquid, in quo te offenderem, translatitium est. h. e. commune, non callide conquisitum. *Suet. in Aug. c.* 10. Ne publicum quidem, & translatitium jus ulla in re sibi sine pactione gracillimæ mercedis impertiente. *Id. in Nerone c.* 7. Celeberrimis patronis non translatitias, & breves, sed maximas, plurimasque postulationes certatim ingerentibus. *Plin. l.* 7. *cap.* 5. Translatitium in Ægypto est. h. e. usitatum, & minime novum. Aliqui legunt *translativum*. *Plin. jun. l.* 9. *ep.* 4. Nec tuæ naturæ est, translatitia hæc, & quasi publica officia a familiaribus amicis contra ipsorum commodum exigere. Nonnulli hic quoque legunt *translativa*. ¶ Scribitur & *tralatitius*.

Translative, adv. μετακομιστικῶς, perfunctorie, negligenter, remisse, languide. *Ulp. l.* 1. *de jure patron.* Patronorum querelas adversus libertos Præsides audire, & non translative exequi debent. *Marcian. l.* 1. *Dig. ad S. C Turpil.* Prævaricatorem esse eum ostendimus, qui colludit cum reo, & translative munere accusandi fungitur. Alii utrobique legunt *translatitie* eodem sensu: quibus

accedit & *Halotander*. Pandectæ quoque Florentinæ sic habent.

Translatīvus, vel tralatīvus, a, um, o. 1. 2. *μεταφορικός*, quod transfertur, vel transferri potest, aut solet. Quæstio, seu constitutio translativa est illa, in qua quæritur de translatione, vel commutatione actionis, seu, quod idem est, constitutio translativa est illa, in qua causa pendet, quia actio non fit iis circumstantiis, quibus facienda est, ac proinde indiget translationis, & commutationis, e. g. Utrum Populus Romanus, an Centum viri de hac re judicare debeant, Utrum cum eo, qui vasa argentea publica de loco privato sustulerit, furti, an peculatus agi oporteat. *Cic. 1. de Invent. c. 10.* At cum causa ex eo pendet, quod non aut is agere videtur, quem oportet, aut non cum eo, quicum oportet, aut non apud quos, quo tempore, qua lege, quo crimine, qua pœna oportet, translativa dicitur constitutio, quia actio translationis, & commutationis indigere videtur. *Id. l. 2. cap. 19.* Cum natura actio translationis, aut commutationis indigere videtur, quod non aut is agit, quem oportet, aut cum eo, quicum oportet, aut apud quos, qua lege, qua pœna, quo crimine, quo tempore oportet, constitutio translativa appellatur. ¶ Translativus etiam ponitur pro vulgari, communi, ordinario. V. *Translatitius*.

Translātor, oris, m. *μετακομιστής*, qui transfert. *Cicer. 7. Verr. cap. 58.* Verres ille vetus proditor Consulis, translator Quæsturæ, aversor pecuniæ publicæ.

Translātus, a, um, *trasferito*, *trasportato*, *μετακομισθείς*. *Cic. 1. Ver.* Accusandi voluntas ad viros fortes, spectatosque homines translata. *Id. Att. l. 16. ep. 3.* Hunc tu translatum in macrocollum lege in Arcano convivis tuis. ¶ Translata verba, seu vocabula sunt, quæ ab iis rebus, quarum propria sunt, ad alias ob similitudinem transferuntur. *Cic. in Or. cap. 27.* Tum illustrant eam, quasi stellæ quædam, translata verba, atque immutata. Translata ea dico, ut sæpe jam, quæ per similitudinem ab alia re aut suavitatis, aut inopiæ causa transferuntur: mutata, in quibus pro verbo proprio subjicitur aliud, quod idem significet, sumptum ex re aliqua consequenti. ¶ Translatum exordium est illud, quod aliud conficit, quam causæ genus postulat, ut si quis docilem faciat auditorem, cum benevolentiam causa desiderat, aut si principio utatur cum insinuationem res postulat. *Cic. lib. 1. de Invent. cap. 18.* ¶ Scribitur & *tralatus*.

Translātus, us, m. actus transferendi. Usurpatur a *Charis. Grammatico l. 2. c. de adverb.*

Translĕgo, is, a. 3. *trascorrere leggendo*, Germ. *durchlesen*, Gall. *lire tout*, *lire en courant*, Hispan. *trascorrer leyendo*, *διαναγινώσκω*, perlego, sive legendo transcurro. *Plaut. Asin. 4. 1. 5.* Age, quæso, mi herele translege.

Translūceo, & Tralūceo, es, n. *tralucere*, *trasparire*, Ger. *durchscheinen*, Gal. *luire à travers*, Hisp. *traslucirse*, *διαφαίνω*, pelluceo. *Ovid. l. 4. Met. v. 354.* In liquidis translucet aquis, ut eburnea si quis Signa tegat claro, vel candida lilia vitro. *Plin. l. 6. c. 17. de serico:* Tam multiplici opere, tam longinquo orbe petitur, ut in publico matrona transluceat. *Id. l. 37. c. 22.* Gemmæ translucentes. *trasparenti*. ¶ *Lucret. l. 4. v. 308.* Usque adeo e speculo in speculum translucet imago. h. e. de speculo in speculum transit.

Translūcĭdus, a, um, *trasparente*, *διαφανής*, quod adeo lucet, ut per illud aliquid aliud liceat aspicere; quod visui per medium sui transitum præbet; quod pellucidum est. *Plin. l. 36. c. 8.* Probantur quam maxime melleis coloris, in vertice maculosi, atque non translucidi. ¶ Translate sumitur pro nitente, & ornato. *Quinctil. l. 8. in proœm.* Similiter illa translucida, & versicolor quorundam elocutio res ipsas effeminat.

Transmarīnus, a, um, *oltra mare*, *oltramarino*, Ger. *jenseit dem meer her*, Gal. *d'outremer*, Hisp. *de allende el mar*, *ὑπερθαλάσσιος*, quod trans mare est, vel petitur. *Plaut. Most. 2. 2. 66.* Ego transmarinus hospes sum Diapontius. *Cic. 7. Verr. c. 28.* Privatim autem nec proficisci quoquam potes, nec accersere res transmarinas. *Id. 3. de Or.* Quid enim M. Catoni præter hanc politissimam doctrinam transmarinam, atque adventitiam defuit? h. e. præter Jurisprudentiam. Nam Romani petivere leges trans mare per tres legatos a civitatibus Græciæ, ut patet ex historia legum 12. Tabularum.

Transmeābĭlis, le, adject. qui transmeari potest. *Auson. in gratiar. act. ad fin.* Spatio non transmeabili.

Transmeatōrĭus, a, um, adject. ad transmeandum aptus. *Tertull. advers. Valent. c. 27.* Transmeatorio potius, quam generatorio more.

Transmĕo, as, n. 1. *passare*, *μεταβαίνω*, ultra meo, transeo. *Plin. l. 10. c. 23.* Ad quem ciconiæ non transmeant. *Id. l. 30. c. 11.* Sole transmeante. ¶ Legitur & trameo, as. *Lucret. l. 4. v. 204.* Qualia sunt vitri (*foramina*) species quæ trameat omnis. Adde *Varr. l. 4. de L. L.* ¶ Hinc transmeatus, a, um, apud *Ammian. l. 27. c. 8.* & *Apul. l. 6. Metam.*

Transmigrātĭo, onis, f. *cangiamento di paese*. *Prudent. in Hamartig. v. 448.* Hæc illa est Babylon, hæc transmigratio nostræ Gentis.

Transmīgro, as n. *mutar paese*, גלה, Ger. *auf ein andern lande ziehen*, Gall. *changer de demeure*, Hisp. *mudar posada*, *μετοικέω*, est domicilium, seu habitationem commutare, transire. *Liv. l. 5.* Hanc eandem rem actam esse, ut Vejos transmigraremus. *Suet. in Tib. c. 15.* E Carinis, ac domo Pompejana Esquilias in hortos Mecœnatianos transmigravit.

Transmissĭo, onis, f. *tragitto per mare da un luogo all' altro*, navigatio, trajectus. *Cic. Att. l. 4. ep. 17.* O navigationem amandam, quam mehercule ego valde timebam, recordans superioris tuæ transmissionis. *Id. 1. Phil. c. 2.* Quod ab urbe ea transmissio in Græciam laudabatur.

Transmissus, us, m. trajectus, sive trajiciendi spatium. *Cæs. l. 5. B. G. c. 13.* Pari spatio transmissus, atque est a Gallia in Britanniam.

Transmissus, a, um, partic. a transmittor. *Virg. 3. Æn. v. 403.* Quin ubi transmissæ steterint trans æquora classes. idest navigatione percursa.

Transmitto, is, si, ssum, a. 3. *tramandare*, *trasmettere*, *trasportare*, עבר, Ger. *hindurch*, *lassen*, Gal. *transmettre*, Hisp. *embiar allende*, *διαπέμπω*, ultra de loco ad locum mitto, per medium mitto. *Cic. Att. l. 9. ep. 3.* Nunc nihil potest, nisi supero (*mari*) transmitti quo iter inclusum est. *Liv. l. 21.* Reguli Gallorum capti donis cum bona pace exercitum per fines suos præter Ruscinonem oppidum transmiserunt. *Id. ibid. c. 20.* Transmittere bellum in Italiam. *Plin. l. 13. c. 12. de charta bibula:* Ad hoc transmittens literas lituræ metum afferebat adversis. *Id. l. 9. c. 22.* Lacus Benacus Mincium amnem transmittant. h. e. ex se effundens. *Plaut. Mil. 1. 1. 30.* Perque os elephanto brachium transmitteret. *Plaut. Epid. 3. 4. 27.* Mihi illam ut transmittat. Sic habent pleræque Editiones. ¶ Aliquando trajicere, perforare. *Sil. l. 7. v. 658.* Transmittit cuspide pectus. ¶ Aliquando transcendere, transire, percurrere. *Virg. 4. Æn.* Alia de parte patentes Transmittunt cursu campos. *Plin. l. 28. c. 4.* Cum quis tectum, in quo sit gravida, transmiserit lapide, vel missili. idest lapidem, vel missile ultra tectum conjecerit. ¶ Frequentes etiam usurpatur pro transnavigare, aut transire in aliquam regionem, ut *Transmittere mare*, quasi mittere se trans mare. Usurpatur autem vel absolute, vel cum casu præpositionis. *Cic. Att. lib. 8. epist. 11.* Lentulum ante puto transmissurum, quam poterit conveniri. *Id. ibid. l. 16. epist. 6.* Duo sinus fuerunt, quos transmitti oportet, utrumque pedibus, & equis transmisimus. *Id. ad Q. Fr. l. 2. ep. 6.* Eosdem ajebant nuntiare, te prima navigatione transmissurum. *Liv. l. 28.* Ni cum reliquis quinque navibus Adherbal velis in Africam transmisisset. ¶ Translate sumitur pro tribuere, demandare, impertiri. *Cic. pro L. Man. c. 1.* Omne meum tempus amicorum temporibus transmittendum putavi. *Id. supra c. 14.* Et quisquam dubitabit, quin huic tantum bellum hoc transmittendum sit? idest danda provincia belli administrandi. ¶ Item pro ducere, transigere, consumere. *Sen. ep. 15.* Transmittere ætatem per obscurum. idest vivere sine fama. *Plin. junior. l. 9. ep. 6.* Transmittere tempus inter pugillares, & libellos. *Stat. 3. Theb.* Operi transmittere noctes. idest totas noctes operari. ¶ Item pro præterire, tacere. *Sil. l. 7.* Haud las... Bacche, tuus tacitum transmittere honores. *Tacit. 4. hist. c. 9.* Eam sententiam modestissimus quisque, deinde oblivio transmisit. ¶ Dicitur & *tramitto*, quod præterquamquod veteribus in usu fuisse testatur *Donatus*, legitur etiam in quibusdam Editionib. *Ciceronis*, *Gellii*, & *Taciti*.

Transmontānus, a, um, *oltramontano*, Germ. *jenseit*, *dem berge*, Gal. *par de là les monts*, Hisp. *de allende los montes*, *ὑπερόριος*, qui ultra montes habitat. *Liv. l. 39. c. 2.* Subactis iis Apenninum omnibus, tum transmontanos adortus.

Transmōtĭo, onis, actus transmovendi. *Marc. Capella l. 5. p. 172.*

Transmōtus, a, um, *μετακινηθείς*, partic. a transmoveor. *Tac. l. 13. Ann. c. 35.* Quippe Syria transmotæ legiones, *rimosse dalla Soria*.

Transmŏvĕo, es, vi, tum, a. 2. *μετακινέω*, de loco in alium locum moveo, transfero. *Ter. Eun. 3. 1.* Labore alieno magnam partem gloriam Verbis sæpe in se transmovet, &c. h. e. sibi attribuit.

Transmūtātĭo, onis, f. actus transmutandi. *Quinctil. l. 1. c. 5.* Duos in uno nomine faciebat barbarismos, Tinca Placentinus, *precula* pro *pergula* dicens, & immutatione, cum *c* pro *g* uteretur, & transmutatione, cum *r* præponeret *e* antecedenti.

Transmūto, as, a. 1. *trasmutare*, *μεταλλάττω*, idem ac simplex muto. *Hor. l. 3. ode 29. de Fortuna:* Transmutat incertos honores, Nunc mihi, nunc alii benigna. *Lucret. l. 2. v. 487.* transmutans dextera lævis. Quidam Codices habent *tramutans*, quemadmodum etiam *tramitto* pro *transmitto* legitur.

Transnăto, as, n. 1. *nuotare oltra*, *διανήχομαι*, ultra nato, natando transeo. *Liv. l. 21. c. 27.* Ipsi cæteria superpositis incubantes flumen transnatavere. Alii leg. *tranavere* a *trano*. *Plin. l. 6. c. 27.* Sicut nec a Tigri pisces in lacum transnatant. Adde *Cæsar. l. 1. B. G.* ¶ Passive *Hygin. fab. 257.* Flumen ita crevit, ut transnatari non posset.

Transnătus, vel Tranatus, a, um, nom. partic. *passato nuotando*. *Frontin. l. 1. Stratagem. c. 7.* Transnato statim flumine. Et *l. 3. c. 13.* Transnato Tiberi.

Transnăvĭgo, as, *passare navigando*. *Frontin. l. 1. strateg. c. 4.* Angustias maris transnavigare. *Pomp. Mela, l. 2. c. 3.* Athos a Xerse transnavigatus.

Transno, & Trano, as, n. 1. *nuotare oltra*, Ger. *hinuber schwimmen*, Gal. *nager outre*, Hisp. *passar nadando*, *διανήχομαι*, *διανέω*, no ultra flumen, vel fretum, nando transeo. *Hor. l. 2. sat. 1.* Ter uncti Transnanto Tiberim somno quibus est opus alto. *Virg. 3. Georg.* Superant montes, & flumina tranant. ¶ Sumitur etiam pro transire, transferri. *Virg. 10. Æn.* grues æthera tranant. *Lucret. l. 4. v. 602.* foramina tranant.

Transnōmĭnātĭo, onis, Metonymia, apud *Diomedem*, & *Donatum in edit. Putschii*.

Transnōmĭno, as, a. 1. *mutar nome*, *μετονομάζω*, nomen commuto seu immuto, vel inverto. *Suet. de Clar. Grammat. c. 18.* L. Crassitius, genere Tarentinus, ordinis libertini, cognomine Pasicles, mox Pansam se transnominavit.

Transnŭmĕro, as, a. 1. *ὑπεραριθμέω*, ultra numero. *Auct. ad Her. l. 4. c. 50.* Tu isto plures mittas, oportet, inquit, si hodie vis transnumerari.

Transpădānus, a, um, *ὑπερπάδανος*, trans Padum habitans. *Cic. ad Cass. l. 12. Fam. ep. 5.* Tuos clientes Transpadanos etiam mirifice conjunctos cum causa habebamus. *Plin. l. 3. c. 17.* Transpadana regio.

Transpectus, us, m. *veduta*, *διόρασις*, actus transpiciendi, visus. *Lucr. l. 4. v. 271.* Janua cum per se transpectum præbet apertum.

Transpĭcĭo, is, exi, ectum, a. 3. *guardare oltra*, Ger. *hindurchsehen*, Gal. *voir à travers*, Hisp. *mirar allende*, *διαβλέπω*, ultra aspicio, perspicio. *Lucr. l. 4. v. 271.* Quod genus illa foris, quæ fere transpicimus. *Lactant. de opif. Dei, c. 8.* Per eas igitur membranas sensus ille, qui dicitur mens, ea, quæ sunt foris, transpicit.

Transplantātus, a, um, *trapiantato*. *Sedul. l. 1. v. 258.*

Transpōno, is, sui, situm, a. 3. *trasportare*, transfero, *μετατίθημι*. *Gell. l. 4. c. 5.* Illam statuam suaserunt in inferiorem locum transponi. ¶ Sæpius usurpatur pro trans flumen, vel mare vehere, trajicere, *traghettare*. *Justin. l. 23. c. 3.* Victorem exercitum transponere in Italiam. *Tacit. 3. Ann. c. 8.* Classis Amisiæ relicta, lævo amne transposuit militem dextros in terras iturum. *Plin. l. 10. ep. 69.* Transponere moneta in flumen.

Transportātĭo, onis, f. *trasportazione*, actus transportandi. *Sen. de consol. ad matrem c. 6.* Istæ populorum transportationes quid aliud, quam publica exilia sunt?

Transporto, as, a. 1. *trasportare*, העביר, Germ. *hinuber tragen*, Gal. *transporter*, Hisp. *llevar allende*, *διακομίζω*, de loco in locum portare, traducere, transmittere, transvehere. *Virg. 6. Æn.* Nec ripas datur horrendas, nec rauca fluenta Transportare prius, quam sedibus ossa quierunt. *Cic. in Pison. c. 20.* In quam tantum exercitum transportasset. *Id. Att. l. 7. ep. 17.* De pueris in Græciam transportandis tum cogitabam. *Id. eidem l. 8. ep. 17.* Inde navibus Dyrrachium transportarentur. *Liv. l. 26. c. 17.* Eum exercitum Puteolis in naves impositum Nero in Hispaniam transportavit. ¶ Item pro deportare in exilium. *Suet. in Aug. c. 65.* Agrippam nihilo tractabiliorem, imo in dies amentiorem in insulam transportavit.

Transpŏsĭtus, a, um, *trasportato*. *Gell. l. 12. c. 1.* Arbor in locum aliorem transposita.

Transpŏsĭtīvus, a, um, adject. qui transponit. *Quintil. l. 3. c. 6.* *Μετάληψιν* quam nos varie translativam, transumptivam, transpositivam vocamus.

Transrhēnānus, a, um, *di là dal Reno*, qui trans Rhenum incolit. *Cæs. l. 5. B. G.* Germanosque Transrhenanos sollicitare dicebantur. Adde *l. 4. c. 16.*

Transtĭbĕrīnus, a, um, *oltre il Tevere*, *ὑπερτιβέριος*, trans Tiberim incolens. *Martial. l. 1. ep. 42.* Hoc, quod Transtiberinus ambulator.

Transtigrĭtānus, a, um, adject. *di là dal Tigri*, trans Tigrim Armeniæ fluvium situs. *Sextus Rufus Itinerar. c. 25.* Transtigritanæ regiones. Adde *Ammian. l. 17. c. 12.*

Transtilla, orum, n. parva transtra, h. e. parvæ trabes transversim positæ. *Vitruv. l. 5. c. 12.* Deinde inter eas ex transtillis inferior pars sub aqua exæquanda & purganda. Aliæ editiones omittunt *ex transtillis*.

Transtineo, es, n. 2. *Plaut. Mil. 2. 5. 58.* Nunc hac, quod commeatus transtinet trans parietem. hoc est commeatus seu transitus trans parietem patet: paries nobis pervius est.

Transtrum, i. n. *ζυγός*, *σέλμα*, *θρᾶνος*, locus, vel tabula, super quam sedent remiges, sedile remigum in navibus. *ζυγὰ σελίδες*, *τὰ ζυγὰ τῶν πλοίων*. *Fest.* Transtra, & tabulæ navium dicuntur, & tigna, quæ ex pariete in parietem porriguntur. ¶ Est a *transeo*, unde transitum per Syncopen, quasi *transitrum*. Vel ita dicitur quasi transversim stratum. Usurpatur autem fere in num. plurali. *Virg. 5. Æn.* Furit immissis Vulcanus habenis Transtra per, & remos, & pictas abiete puppes. *Ovid. 14. Met.* Et incurvæ fumabant transtra carinæ. In singulari num. *Pers. sat. 5. v. 147.* Tu mare transilias? tibi torta cannabe fulto Cœna sit in transtro? Adde *Flor. epit. l. 89.* ¶ Transtra item in ædificio, ut videmus ex *Paste*, sunt trabes transversæ. *Vitr. l. 4. c. 2.* Trabes etiam supra columnas, & parastatas, & antes ponuntur in contignationibus, tigna, & axes sub tectis, si majora spatia sunt, & transtra, & capreoli, si commoda, columen, & cantherii, &c.

Transvārĭco, as, pedes distorqueo. *Veget. l. 3. Rei Veterin. c. 60.*

Transvectĭo, onis, *tragitto*, *διακόμισις*, actus transvehendi, transportatio. *Cic. 1. Tusc. c. 5.* Dic, quæso, num te illa terrent, triceps apud inferos Cerberus, Cocyti fremitus, transvectio Acherontis, mento summam aquam attingens siti enectus Tantalus? ¶ Transvectio item dicebatur recensio, seu recognitio, *mostra*, cum equites solemniter recensebantur, & ante oculos Censorum, vel Principis equo prætervehebantur. Fiebat autem hoc maxime modo. Idibus Quinctil. ex instituto Q. Fabii, ut refert *Liv. l. 9. in fine*, equites trabeati equis insidentes, corona ornati oleaginea, ab Honoris, sive Martis templo in Capitolium transvehebantur. Si sine culpa essent, abibant, sin aliter, sistebant, & equum vendere jubebantur. *Sueton. in Aug. c. 38.* Equitum turmas frequenter recognovit, post longam intercapedinem reducto more transvectionis. ¶ In MSS. quibusdam Codicibus legitur *travectio*, teste Pareo.

Transvectus. V. Transvehor.

Transvĕho, is, exi, ectum, a. 3. *trasportare*, transfero, transporto, transduco.

Sueт.

Sueton. in Cæs. c. 39. Neque exercitum in Britanniam transvexit, nisi ante portus, & navigationem explorasset. *Plin. l. c. c.* 12. *de triumpho Æmilii Pauli*: Primus dies signa, tabulasque, sequens arma pecuniasque transvexit. *Ulpian. Dig.* l. 47. *tit.* 3. *leg.* 3. Qui corpus defuncti in itinere per vicos, aut oppidum transvexerint. *Silius lib.* 4. *vers.* 488. pons qui Dardanium transvexerat agmen. ¶ Usurpetur etiam pro transire, trajicere, perforare, *passare*. *Cels. lib.* 7. *cap.* 7. *nu.* 8. Acus sub ipsis pilorum radicibus angulo immittenda est, ut ad tertiam partem palpebræ transvehat. *Al. leg.* transeat. *Varr. lib.* 2. *R. R. cap.* 7. Si cum flumen transvehundum est, gregi in primis progreditur. Al. leg. *travehundum*, quod idem est. Editio *Jenson. A.* 1472. & *Aldina* habent trajiciendum.

Transvĕhor, eris, ectus sum, *passare*, *passar' oltre*, ultra vehor, sive passivum sit, sive deponens, ut quidam Grammatici docent. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 18. *ex poeta*: Nemo hac unquam est transvectus æquora cursu. *Plin. l.* 8. *c.* 6. Transvecti ratibus. *Claudian. in I. Consul. Stilich. v.* 273. Transvehitur Tuscos. *Tacit. in Agric. cap.* 37. Transvectæ a fronte pugnantium alæ. *Liv. l.* 32. *c.* 15. Transvectis a mari commeatibus. *Sallust. in Jug. cap.* 18. Armenii navibus in Africam transvecti. ¶ Transvehi dicebantur Romani equites, cum solemniter recensebantur. *Liv. l.* 9. *in fine*. Ab eodem institutum dicitur, ut equites idibus Quintilibus transveherentur. *Sueton. in Aug. c.* 38. Neque detrahi quemquam in transvehendo ab accusatore passus est. V. *Transvectio*. ¶ Translate *Tacit.* 2. *hist. c.* 76. Abiit jam, & transvectum est tempus, quo posses videri concupisse.

Transvĕna, æ, m. hospes, qui ex longinqua regione transiens ad nos perveniat. *Tert. de spect. c.* 5. Traditur, Lydos ex Asia transvenas in Etruria consedisse.

Transvenio, is, n. 3. ex aliquo loco transeundo advenio. *Tertul. de anim. c.* 23. Anima inde (h. e. a Deo) transvenit.

Transverberātus, a, um, nom. partic. *passato da parte a parte*. *Liv. l.* 38. *c.* 22. Transverberatis scutis quidam intra se consertis hærebant. *Tacit.* 2. *hist. c.* 42. Transverberatur in utrumque locum.

Transverbĕro, as, a. 1. *trapassare*, רטח. Ger. *hindurch* , *treiben*, Gal. *transpercer*, Hisp. *traspassar*, διελαύνω, traasfigo, trajicio. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 1. Aut præclara bestia venabulo transverberatur? *Virg.* 11. *Æn.* Cujus apertum Adversi longa transverberat abiete pectus.

Transversa, acc. pl. loco adverbii transversa, seu obliqua. *Virg.* 3. *Ecl.* Novimus & qui te, transversa tuentibus hircis. *Idem* 5. *Æn. v.* 19. Mutati transversa fremunt venti.

Transversarius, a, um, *trasversale*, quod in transversum ponitur. *Cæs. l.* 7. *B. C. c.* 18. Transversaria tigna injiciuntur, quæ firmamento esse possint.

Transverse, adv. *a traverso*, *obliquamente*. *Vitruv. l.* 9. *c.* 9. In columella horæ transverse describantur.

Transversim, adv. idem quod transverse. *Tertul. de baptism. c.* 8. Manibus transversim obliquatis. *Plin.* l. 3. *c.* 1. Ad Gallicum Oceanum Iberico a mari transversim se pandens terra. Alii leg. *transversa*.

Transversus, a, um *trasversale*, *posto a traverso*, *obliquo*, עקלקלן, Ger. *überzwerch*, Gal. *qui est à travers*, Hisp. *atravessado*, πλάγιος, obliquus, lateralis, ut Linea transversa, quæ rectam lineam decussat, ut, si linea recta, verbi gratia, ab Ortu ducatur in Occasum, transversa dicetur, quæ a Septentrione ducta in Meridiem eandem mediam dissecat. *Hor. de Arte v.* 446. Incomptis illinet atrum Transverso calamo signum. *Liv. l.* 7. *c.* 7. Transversis itineribus in Tusculanos colles transire. *Cic.* 3. *de Or. c.* 33. Manilius transverso ambulans foro. ¶ Sæpe translate usurpatur, pro adverso, contrario. *Cic. in Bruto c. ult.* Cujus in adolescentiam per medias laudes quasi quadrigis vehentem transversa incurrit misera fortuna Reipublicæ. ¶ *Transversus agi* dicitur, qui ei, & impetu quodam ab instituto deflectitur. *Senec. ep.* 8. Transversos agit felicitas. ¶ Ex, & de transverso ire, venire, *venir per traverso*, occurrere alicui, nec opinanti supervenire, ductum ab iis, qui transversis itineribus incidunt in eos, qui recta via eunt. *Plaut. Pseud.* 4. 1. 45. Ex transverso cedit, quasi cancer solet. *Cic. Att.* l. 15. *ep.* 4. Ecce autem de transverso (quidam legunt *traverso*, quemadmodum *tralatus* pro *translatus* dicitur) L. Cæsar, ut veniam ad se rogat. *Auct. ad Heren. l.* 4. *c.* 10. Ecce ibi iste de transverso, Heus, inquit, puer &c. ¶ Transversum digitum, vel unguem discedere, proverbialis Hyperbole est, pro minimo spatio. *Plaut. Aul.* 1. 1. 18. Si hercle tu ex istoc loco Digitum transversum, aut unguem latum excesseris. *Cic.* 4. *Acad. c.* 18. Ab hac regula mihi non licet transversum, ut ajunt, digitum discedere. *Id. Att. l.* 13. *epist.* 20. In omni vita sua quemque a recta conscientia transversum unguem non oportet discedere.

Transverto, is, ti, sum, a. 3. in obliquum verto, huc & illuc verto, perverto. *Firmic. l.* 6. *c.* 13. Eorumque consilia hac, atque illac varia cogitatione transvertet. *Arnob. l.* 7. Præstare quæ bona sunt, quæ inimicis transvertere.

Transultus, us, n. 2. μεταπήδησις, ὑπεράλλομαι, transilio, ex *trans*, & *salto*. *Liv. lib.* 23. *cap.* 29. Sed quibus, desultorum in modum, binos trahentibus equos inter acerrimam sæpe pugnam in recentem equum ex fesso armatis transultare mos erat.

Transūmo, is, psi, ptum, a. 3. *pigliare altronde*, Germ. *auff die ander seite nechmen*, Gall. *prendre d' un autre*, Hisp. *tomar de otro*, μεταλαμβάνω, ex alio sumo. *Stat.* 3. *Theb. v.* 292. Hastam læve transumit, & alio (Haud modo) dissiluit curru.

Transumptio, onis, f. figura Rhetorica, Græce μετάληψις, quæ ex alio in aliud veluti viam præstat: tropus & rarissimus, & maxime improprius, Græcis tamen frequentior, qui Centaurum Chirona, & ὠκὺν θοὰς νήσους dicunt: nos quis ferat, si Verrem suem, aut Lælium doctum nominemus? est enim hæc in Metalepsi natura, ut inter id, quod transfertur, sit medius quidam gradus nihil ipse significans, sed præbens transitum. Hæc *Quintil. l.* 8. *c.* 6.

Transumptīvus, a, um, qui transumit. *Quintil. l.* 3. *c.* 6. μεταληπτικήν, quam nos vero translativam, transumptivam, & transpositivam vocamus.

Transuo, is, sui, sutum, a. 3. *cucire*, *trapassare*, Ger. *durchstechen*, Gal. *percer en cousant*, Hisp. *passar cosiendo*, διαῤῥάπτω, suo, pertuso. *Cels. l.* 7. *c.* 7. Cum toties acus transuat. *Id.* l. 7. *c.* 24. Cutis acu filum ducente transuitur. *Cel. l.* 6. *c.* 5. Media pars descripti orbiculi eadem fibula transuitur.

Transutus, a, um, perforatus. *Ovid.* 2. *Fast. v.* 363. Verubus transuta exta.

Transvolĭto, as, n. 1. idem quod transvolo. *Lucret.* l. 2. *v.* 333. Inter septa meant voces, & claustra domorum Transvolitant.

Transvŏlo, as, n. 1. διαπέτομαι, volando prætereo. *Plin.* l. 10. *c.* 22. Perdices non transvolant Bœotiæ fines in Atticam. *Id. l.* 9. *c.* 8. *de delphinis*. Tantoque ut nisu subeunt, ut plerumque vela navium transvolent. ¶ Translate ponitur pro transire. *Asin. Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 31. Num etiam Alpes poteram transvolare? ¶ Item pro transcurrere, celeriter ire. *Liv.* l. 3. Transvolat inde in partem alteram suis victoriæ nuntius. ¶ Item pro transfugere. *Plaut. Epid.* 2. 1. 33. Transvolaverunt ad hostes. ¶ Legitur & *travolo*, præsertim in loco *Plauti* adducto, & apud *Var.* l. 4. *de L. L.*

Transvolvo, is, a. 3. evolvo, revolvo. *Prudent. hymno in nat. Dom. v.* 29. Donec rotata annuum transvolverantur millia.

Transvŏro, as, a. 1. *divorare*, vehementer voro. *Arnob.* l. 1. Beluarum ritu comminutis cum ossibus transvorare. *Apulej. in Apolog.* Suasi uxori meæ, cujus jam universas opes transvoraram.

Trapētum, i, n. & Trapetus, i, & in plur. numero Trapetes, tum, m. *infrantojo*, *macinatojo*, τραπητόν, mola olearia, qua teruntur, seu premuntur olivæ, ἐλαιοτριβεῖον. *Virg.* 2. *Georg.* v. 519. teritur Sicyonia bacca trapetis. *Cato R. R. c.* 22. Trapetum emptus numerat quadringentis. *Id. ib. c.* 18. Trapetibus locum dextera. *Leg.* 19. *ff. Locati*. Prelum, & trapetum instructa funibus.

Trapezīta, æ, m. *banchiero*, Ger. *wechsler*, Gal. *changeur*, *banquier*, Hisp. *cambiador*, τραπεζίτης, mensarius, argentarius, nummularius, apud quem pecunia ponitur vel custodiæ, vel fœnoris causa. *Plaut. Capt.* 2. 2. *in fine*. Quantillum argenti mihi apud trapezitam siet.

Trapezophŏrum, i, n. vel trapezophorus, i, m. *trespolo*, τραπεζοφόρον, τραπέζιον, mensa, in qua pocula reponuntur, ut definit *Julius Pollux l.* 10. vel statua, quæ poculorum mensam sustinet, ut *Cujacius l.* 1. *c.* 16. censet. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 23. Quod tibi destinaras trapezophorum, si te delectat, habebis. *Paul. l.* 3. *ff. de supel. leg.* Supellectile legata hæc continentur, mensæ, trapezophora, delphica, subsellia, &c.

Trapĕzus, untis, f. Sinopensium Colonia, Τραπεζοῦς, Ital. *Trabisonda*, & *Trebisonda*, Turc. *Tarabuson*, urbs Asiæ min. in Cappadocia, in ora Ponti Euxini, ampla, cum portu capaci, aliquando etiam Imperatorum Græcorum sedes. *Plin. l.* 6. *c.* 4.

Trasymenĭcus, a, um, adject. ut Trasymenica strages, apud *Sidon. carm.* 9. *v.* 248. qua scilicet Romani ab Annibale afflicti sunt.

Trasymēnus, i, m. Trasumenus, Thrasimenus, Thrasymenus, *Lago di Perugia*, *Lago di Passignano*, *Lago di Castiglione*, lacus Hetruriæ, inter Perusiam & Cortonam. Dictus est a Trasimeno puero, quem Argylla Nympha rapuisse dicitur. Hic Romani cum Flaminio Consule ab Hannibale ingenti strage cæsi. *Liv. lib.* 22. *c.* 4.

Travio, as, n. 1. *trapassare*, transeo, pro transvio, a *trans*, & *via*, ut sit trans, sive per alia corpora sibi viam facere. *Lucr. l.* 4. *v.* 604. Qualia sunt, citri species quæ traviat omnis. *Id. l.* 6. *v.* 348. Integre transit Multa, foraminibus liquidis, quia traviat ignis. Alii legunt utrobique *trameat*.

Travĕhor. V. Transvehor.

Traulisi, τραυλίζει, balbutit, magna difficultate loquitur, vox Græca, a τραυλός, balbus, blæsus. *Lucret. lib.* 4. *vers.* 1157. Balba loqui non quit, traulizi, muta, pudens est.

Travŏlo. V. Transvolo.

Treba, f. 1. *Trevi*, opp. Latii, apud ortum Anienis fl. ubi montes Trebani. Inde aqua Romam perducta adhuc nomen habet *Fonte di Trevi*. ¶ Trebani dicuntur ejus incolæ. *Plin. l.* 3. *c.* 5. & 12.

Trebacĭter, adv. callide, astute. *Sidon. l.* 9. *ep.* 11. Malui factum confiteri simpliciter, quam trebaciter diffiteri.

Trebax, cis, adject. in rebus gerendis exercitatus, rerum peritus, atque adeo callidus, astutus, *che sa il viver del mondo*, evideturque ductum a Græco τρίβαξ, quod idem significat. *Sidon. lib.* 1. *ep. ult.* Colligit se trebacissimus senex. *Paulo ante dixerat*: horum litium, temporumque varietatibus exercitatus.

Trebellĭcum vinum, genus vini generosum in Campania. *Plin. l.* 14. *c.* 6.

Trebellius, lii, m. nomen Romanum, ut M. Trebellius, L. Trebellius, apud *Cic. pro Quint. c.* 3. & *Phil.* 6. *c.* 4. ¶ Trebellius Pollio scriptor historicus temporibus Constantii Imperatoris, vel certe Constantini ejus filii, scripsit vitas quorundam Imperatorum, quæ adhuc exstant.

Trebia, m. 1. *la Trebia*, Τρεβίας, fl. Galliæ Togatæ, qui oritur ex Apennino M. Æmiliam finit, & a Liguria separat, Bobium urb. alluit, & in Padum apud Placentiam influit. In plures alveos, cum ex nivibus, aut imbribus intumescit, dividitur, difficilisque est ad trajiciendum. Juxta hunc Hannibal Romanos maxima clade affecit. *Lucan. l.* 2. Quod non in Punica nati Tempora Cannarum fuvius, Trebiæque juventus.

Trebia, æ, f. Mutuscæ, *Trevi*, urbs Umbriæ, in colle, inter Fulginium 6. M. P. & Spoletium 9. ¶ Hinc Trebianus, a, um, apud *Arnobium in fine lib.* 3.

Trebiātes, m. 3. pop. Umbriæ, in quarta Italiæ regione, quorum urbs Trebia. *Plin. l.* 3. *c.* 14.

Treble, æ, f. instrumentum rusticum, fortasse dictum pro *tribla* per syncop. a *Tribula*. *Cato R. R. c.* 133. Plostra, treblæ albæ &c.

Trebūla, æ, f. 1. *Monte Leone*, olim urbs Aboriginum, nunc oppidulum in Sabinis, paullo citra Podium S. Laurentii, ubi ad Ecclesiam S. Victoriæ insignes extant Trebulanorum inscriptiones, cum vestigiis theatri, aliarumque antiquitatum. Ibi præstantissimi fiebant casei. *Martial. lib.* 13. *epigr.* 30. Trebula nos genuit, commendat gratia duplex. ¶ Trebula Suffena, opp. item in Sabinis, quod nunc Montorium creditur, paulo supra Nursiam. ¶ Trebula quoque, opp. Campaniæ, inter Capuam, & Suessulam, ubi villa Trebulanum.

Trebulānus, a, um, adject. ad Trebulam pertinens, ut Trebulanus ager. *Cic.* 2. *Agr. c.* 25. ¶ Trebulani, orum, Trebulæ incolæ. *Plin. l.* 3. *c.* 12.

Trecasses, masc. 3. Tricases, Tricasii, Tricassini, pop. Galliæ Celticæ, in conf. Galliæ Belgicæ, quorum urbs Trecasses, Trecæ, Urbs Trecassium, Augusta Trecarum, Augustobona, Augustomana, *Troyes*, ampla, & culta, caput Campaniæ, ad Albulam in Occ.

Trecenarius, a, um, adject. *Inscript. apud Fabret. pag.* 634. legitur: *Numisianus Gallus Trecenarius*; qui ita dictus fuisse creditur, quod trecentorum militum ductor esset.

Trecēni, æ, a, *trecento*, τριακόσιοι, idem ac trecenti, per Syncopen. *Liv. l.* 8. *c.* 8. Scribebantur autem quatuor fere legiones quinis millibus peditum, equitibus in singulas legiones trecenis. *Id. l.* 31. Attalus trecenos tantum milites in præsidium, Rhodii quadriremem unam ex classe, cum ad Tenedum staret, miserunt. Quidam legunt *Tricenis*, & *tricenos*. Sed *triceni* est triginta.

Trecentēni, æ, a, adject. *trecento*. *Col. l.* 5. *c.* 2. Duo millia trecenteni, & quadraginta. Alii leg. *triceni*.

Trecentesĭmus, a, um, adject. *trecentesimo*, qui trecenta continet. *Valer. Max. l.* 8. *c.* 13. *n.* 6. *extern.* Trecentesimum annum cumulare. *Liv. l.* 4. *c.* 7. Anno trecentesimo decimo, quam urbs Roma condita erat.

Trecenti, æ, a, adject. *trecento*, τριακόσιοι. *Virg.* 10. *Æn.* Sexcentos illi dederat Populonia mater Expertos belli juvenes, ast Ilva trecentos.

Trecenties, adv. *trecento volte*, τριακοσιάκις, trecentis vicibus. *Catul. in Jul. Cæs. cap.* 30. Ut ista vestra diffututa mentula Ducenties comesset, aut trecenties. Aliqui legunt *trecentum*. Perperam. Nam congruum est, ut etiam ultimus iste versus sit iambicus trimeter, seu senarius acatalecticus sincerus, ut alii præcedentes.

Trechedipna, orum, neut. τρεχέδειπνα, a τρέχω, *curro*, & δεῖπνον, *cœna*, ita dicitur a *Juvenale* toga cursoria, qua induti ad cœnam, seu sportulam accipiendam cives Romani cursitabant. Notat autem hac voce civitatis mores ad Græca vitia simul cum lingua ipsa degenerantes. *Sat.* 3. *vers.* 67. Rusticus ille tuus sumit trechedipna, Quirine. ¶ Qui legunt *Rechedipna*, nulla ratione probant.

Trediĕcies, adv. *tredici volte*, τρισκαιδεκάκις. *Cic. Ver.* 5. *c.* 80. Sestertium tredecies. Alii leg. *terdecies*: utrumque enim passim recte legitur, & usurpatur.

Tredĕcim, adv. *tredici*, τρισκαίδεκα, ter & decem vices. *Liv. l.* 36. *c.* 45. Tredecim captis navibus. *Tacit.* 3. *hist. c.* 59. Centum tredecim Treverorum senatores. ¶ Dividitur etiam, & invertitur. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 7. Fundos decem & tres reliquit.

Tredecĭmus, a, um, adject. *decimoterzo*. *Plin. l.* 1. *nat. hist. qui capitulorum index est*: Libro tredecimo continetur de unguentis &c.

Treis, idem ac tres, apud veteres, Græcorum more, qui τρεῖς per ei dicunt. *Virg.* 8. *Æn.* Treis imbris torti radios, treis nubis aquosæ Addiderant.

Tremebundus, a, um, *tremante*, רתת, Ger. *zitterend*, Gal. *tremblant*, Hisp. *temblante*, τρέμων, tremens. *Auct. ad Heren. l.* 3. Sin erit sermo in jocatione leviter, & tremebunda voce, cum parva significatione risus. *Cic. pro Dom. c.* 51. Aut si dixit aliquid verbis hæsitantibus, postemque tremebunda manu tetigit. *Col. l.* 10. *v.* 396. effœta tremebundior ubera porcæ.

Tremefacio, is, feci, factum, a. 3. *far tremare*, σείω, tremorem incutio. *Virg.* 8. *Æn. v.* 803. Et Lernam tremefecerit arcu. *Id.* l. 9. Annuit, & totum nutu tremefecit Olympum. *Cic.* 2. *de Div. ex Poeta*: At quum se gravido tremefecit corpore tellus.

Tremefactus, a, um, *impaurito*. *Virg.* 2. *Æn.* Tum vero tremefacta novus per pecto-

pectora cunctis insinuat pavor. ¶ Translate ponitur pro concusso, prostrato, labefacto. *Cic. 2. Off.* Quamvis enim demersæ sint leges alicujus opibus, quam eis tremefacta libertas. Alii leg. *tremefacta*.

Tremendus, a, um, *terribile*, φρικτὸς, δεινός, terribilis, metuendus, propter quem quis tremere debet. *Virg. 4. Æneid.* Mansisque adiit, Regemque tremendum. *Id. l. 8.* Matrisque egere tremenda Carmentis Nymphæ monita.

Tremens, entis, n. 3. *tremante*, τρέμων, partic. a tremo. *Cicer. 4. Tusc.* Ut ipsum Hectorem, quemadmodum est apud Homerum, toto pectore trementem provocasse ad pugnam pœniteret. *Id. ad Q. Fr. l. 3. ep. 2.* Et me trementi voce eculem appellavit.

Tremipes, edis, adject. qui pedibus tremit. *Var. apud Non. c. 6. n. 65.* Nec quassigipennas uoctes, tremipedes. Alii leg. *tremipedas*, ut sit a recto *tremipedus*: quod quidem minus placet. Alii *remipedes* reponunt.

Tremisco, is, sine pret. & sup. *tremare*, τρέμω, tremore concutior. *Virg. 5. Æn.* Tonitruque tremiscunt Ardua terrarum, & campi. ¶ Sumitur etiam pro timere. *Virg. 3. Æn. v. 648.* Sonitumque pedum, vocemque tremisco.

Tremissis, is, m. nummus valens tertiam solidi aurei partem. *Lamprid. in Alex. Sev. c. 39.* Tunc etiam, cum ad tertiam partem uori vectigal decidisset, tremisses aureorum formati sunt.

Tremo, is, mui, sine sup. n. 3. *tremare*, רגז, Germ. *zittern*, Gall. *trembler*, Hisp. *temblar*, τρέμω, τρομέω, commoveor, agitor, tremore concutior, a Græco verbo allato. *Virg. 1. Georg.* Terra tremit, fugere feræ. *Id. l. 3.* Stare loco nescit, micat auribus, & tremit artus. Ubi *artus* est accusativus partis pro ablativo *artubus*. *Cic. 2. Acad.* Ut si qui tremerent, & exalbescerent. *Id. 3. de Orat.* Locus est familiaris, Sapiens, si algebis, tremes. ¶ Metonymice ponitur pro timere. Nam timorem sæpe tremor consequitur. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 1.* Quid? si tibi bellum aliquod magnum, & periculosum administranti prorogatum imperium viderem, tremerem animo. *Liv. lib. 22.* In ea civitate, in qua Magistrum equitum, erigat, ac secures Dictatoris tremere atque horrere soliti sunt.

Tremor, oris, m. *tremore*, רעד, Ger. *das zittern*, Gal. *tremblement*, Hisp. *temblamiento*, τρόμος, σεισμὸς, corporis solidi motus, quo in suo loco stans movetur: cujus generis est motus terræ, cum ventis, seu ignibus inclusis concutitur: item motus in hominibus frigentibus, timentibus, febricitantibus. *Virg. 2. Georg.* Unde tremor terris, qua vi maria alta tumescant Obicibus ruptis. *Cicer. 4. Tusc. c. 8.* Ex quo fit, ut pudorem rubor, terrorem pallor, & tremor, & dentium crepitus consequatur. *Id. pro Flac. c. 4.* Tamen id, quod dixit, quanto cum pudore, quo tremore, & pallore dixit!

Tremule, adv. *tremolando*. *Apulej. l. 5. Metam.* Extimæ plumulæ tremula resultantes inquiete lasciviunt.

Tremulus, a, um, *tremante*, τρομώδης, τρομερὸς, qui tremit. *Cicer. 1. de Divinat. ex Poeta*: Haud modicos tremulo fundens e gutture cantus. *Virg. 8. Ecl.* Aspice, corripuit tremulis altaria flammis Sponte sua cinis. *Plin. lib. 20. cap. 5.* Ideo paralyticis, & tremulis dari jubet. ¶ Metonymice ponitur pro tremefaciente, seu pro eo, quod tremere facit. *Cicer. in Arato*: Dum fixum tremulo quatietur frigore corpus.

Trepidans, antis, o. 3. *tremante*, *trepidante*, ἀσπαίρων. *Virg. 4. Georg.* Et trepidantia bello Corda licet longe præsciscere. *Liv. l. 23. c. 7.* Trepidante tota civitate ad excipiendum Annibalem, visendumque. idest festinante, tumultuante, pro festinatione. V. *Trepido*.

Trepidanter, ἐπτοημένως, timide. *Suet. in Claud. c. 49.* Quod ut sensit, trepidanter effatus, &c. *Cæs. l. 1. B. C. c. 19.* Trepidantius, timidiusque omnia agere.

Trepidarii equi dicuntur, qui trepidantibus, hoc est crebriter salientibus pedibus incedunt, qui brevi, sed festino gradu ambulant. *Veget. l. 2. rei veterin. c. 58.* Equi, quos vulgo trepidarios, militari verbo guttonarios vocant.

Trepidatio, onis, f. *timore*, *paura*, τρόμος, actus trepidandi. *Cic. pro Dejot.* Num quæ trepidatio? num qui tumultus? *Liv. lib. 3. c. 3.* Nec opinata etiam res plus trepidationis fecit.

Trepide, adv. *con prestezza*, *e timore*, ἐπτοημένως. *Liv. l. 29. c. 31.* Classis a litoribus hostium plenis trepide soluta in Siciliam cursum tenuit.

Trepido, as, a. 1. *tremare*, τρέμω, φοβοῦμαι, φρίττω, tremo, paveo, timeo: a sono corporum, qui ex motibus contrariis oritur. *Festus* putavit, esse a τρέπω, verto. Sic enim scribit: Trepit, vertit, Unde trepido, & trepidatio, quia turbatione mens vertitur. *Ter. Eun. 5. 6. 8.* Quid est, quod trepidas? satin' salva? dic mihi. *Cæs. l. 5. B. G.* Tum demum Titurius, ut qui nihil ante providisset, trepidare, & concursare. *Cic. 3. de Orat. c. 42. ex Poeta*; At Romanus homo, tametsi res bene gesta est, Corde suo trepidat. ¶ Cum accusativo. *Juven. sat. 10. v. 21.* Et motæ ad lunam trepidabis arundinis umbram. *Et sat 8. v. 152.* Et occursum nusquam trepidabit amici. ¶ Cum ne, & conjunctivo. *Id. sat. 14. v. 64.* Ergo miser trepidas, ne stercore fœda canino Atria displiceant. Adde *sat. 1. v. 97.* ¶ Et quoniam a timentibus omnia properare aguntur, factum est, ut trepidare accipiatur pro festinare. *Virg. 4. Æn. v. 121.* Dum trepidant alæ, saltusque indagine cingunt. *Hor. l. 2. ode 4.* Cujus octavum trepidavit ætas Claudere lustrum. ¶ Usurpatur & impersonaliter. *Ter. Heaut. 3. 1. 35.* Trepidari sentio, cursari sursum prorsum.

Trepidulus, a, um, ὑποτρέμων, dim. a trepidus. *Gel. l. 2. c. 29.* Atque ubi rediit cassita, pulli trepiduli circumstrepere, orareque matrem, &c.

Trepidus, a, um, *timido*, *pauroso*, ἐπτοημένος, περίφοβος, pavidus, metuens, timens. *Liv. lib. 2. cap. 54.* At vero curia mœsta, ac trepida ancipiti metu. ¶ Ponitur etiam pro incerto, dubio. *Virg. 12. Æn. v. 589.* Illæ intus trepidæ rerum, per cerea castra Discurrunt. *Liv. lib. 1. c. 27.* Tullius in re trepida duodecim vovit Salios, fanaque Pallori, & Pavori. idest dubia, & ob hoc timorem inducente. *Id. l. 36. cap. 31.* Messenii trepidi rerum suarum. ¶ Item pro festino, quod qui timent, festinant gressus. *Virgil. 3. Æneid.* Hic me, dum trepidi crudeliu limine linquunt, Immemores socii vasto Cyclopis in antro Deseruere.

Trepondo, o. ind. τρίλιτρον, trium librarum pondus. *Quintil. lib. 1. c. 9.* Nam dua, & tre, & pondo diversorum generum sunt barbarismi. At duapondo, & trepondo usque ad nostram ætatem ab omnibus dictum est, & recte dici Messala confirmat.

Tres, & tria, o. 3. *tre*, τρεῖς, καὶ τρία, nomen numerale cardinale, a vocibus Græcis allatis. *Virg. 5. Æn.* Tres equitum numero turmæ, ternique vagantur Ductores. *Id. 8. Ecl.* Necte tribus nodis ternos, Amarylli, colores. ¶ Trium literarum homo. V. Litera. ¶ Tribus verbis, est breviter. *Plaut. Mil. 4. 2. 59.* Brevin', an longinquo sermone? M. Tribus verbis. *Id. Trin. 4. 2. 151.* Pax! te tribus verbis volo.

Tressis, & isse, o. 3. *vile*, τριῶν ἀσσαρίων, quod est trium assium, vile, minimi pretii. *Pers. sat. 5. v. 76.* Non tressis agaso.

Tresviri, m. 2. idem qui Triumviri. *Plaut. Amph. 1. 1. 3.* Quid faciam nunc, si Tresviri me in carcerem compegerint? *Cic. 3. de Or. c. 19.* Tresviri Epulones.

Treventinates, m. 3. pop. Samnii, in conf. Frentanorum, quorum urbs Treventinum. *Plin. l. 3. c. 12.*

Trevericus, a, um, adject. ad Treviros urbem pertinens, ut Trevericus ager. *Plin. lib. 18. cap. 20.*

Trevis, bis. qui est ex Trevirorum urbe. *Lucan. l. 1. v. 441.* Tu quoque lætatus converti prœlia Trevir.

Treviri, Treveri. pop. Galliæ Belgicæ, versus Mosellam fl. extensi, inter Rhenum fl. ad Oc. quo separabantur a Germania magna, Remos, Tungrosque ad Occ. Mediomatrices, & Virodunum ad Mer. & Ubios ad Bor. ubi nunc Trevirensis ditio, & pars Australis Duc. Luxemburgici, ubi erant Cæresi sub ipsis contenti. Eorum urbs est Treviri, seu Augusta Trevirorum, Ger. Trier, Gal. Treves, Ital. Treveri, ampla, & populata, ad Mosellam fl. ubi recipit Suravum. ¶ Sunt etiam Treviri iidem qui *Tresviri*, hoc est triumviri. *Cic. Fam. 7. Epist. 13.* ubi in ambiguo hujus vocis ludit.

Triambi, m. 2. qui terni in proscenio loquebantur. *Fest.* Jambi vocabantur, qui singuli e proscenio loquebantur, triambi, qui terni.

Triangularis, & re, *triangolare*, τρίγωνος, quod trianguli formam refert. *Col. l. 5. c. 2.* Triangularis agri forma.

Triangulum, i, n. *triangolo*, τρίγωνον, figura tres angulos habens, seu superficies plana tribus lineis rectis comprehensa. *Cic. 2. de Nat. Deor. c. 49.* Grues, cum loca calidiora petentes maria transmittunt, trianguli formam efficere. *Id. 2. de Div. c. 40.* Ea triangula illi, & quadrata nominant.

Triangulus, a, um, *triangolare*, τρίγωνος, quod triangularem figuram habet. *Col. lib. 5. c. 2.* Esto ager triangulus pedum quoquoversus trecentorum. *Plin. l. 13. c. 21.* Latera triangula.

Triarii, orum, m. 2. milites veterani spectatæ virtutis, qui in tertio acies loco collocabantur, pilis armati. Qui sint, & unde dicantur, docet hic locus *Varronis lib. 4. de L. L.* Hastati dicti, qui primi hastis pugnabant, Pilani, qui pilis, Principes, qui a principio gladiis. Pilani, Triarii quoque dicti, quod in acie tertio ordine extremis subsidio deponebantur. Quod ii subsidebant, ab eo subsidium dictum. A quo Plautus: Agite nunc, subsidete omnes, quasi solent Triarii. Nec *Varro. Liv. l. 22.* Nova de integro pugna exorta est, non illa ordinata per Principes, Hastatosque, ac Triarios, &c. ¶ Tertio loco prælium inibant post profligatos Velites, qui primo loco, & Principes, qui secundo loco pugnam capessebant. Hinc factus est locus proverbio, ut, cum in re aliqua laboratur, eoque res adducta est, ut extremo conatu, summisque viribus sit utendum, rem ad Triarios rediisse dicamus, ut docet *Liv. l. 8. c. 8.* ubi omnem pugnandi apud Romanos ordinem luculenter describit.

Triatrus, tertius dies post Idus. *Paulus ex Festo*: Quinquatrus festivus dies dictus, quod post diem quintam iduum celebraretur, ut triatrus, & sexatrus, & septimatrus, & decimatrus.

Tribacca margarita est tribus baccis seu unionibus constans. *Petron. in Satyr.* Quo margarita cara tribacca Indica? Alii leg. *caracalla*, *bacca Indica*.

Tribades, dum, f. 3. mulieres frictrices, quæ in sexum suum libidinem exercent, a τρίβω, *tero*, *frico*. Hoc nomine male audivit Sappho, quod monet Ovidius in ep. ipsius ad Phaonem. *Phædrus l. 4. fab. 14.* Rogavit alter, tribades, & molles mares quæ ratio procreasset.

Triballi, m. 2. *Bulgari*, τριβαλλοί, pop. Mœsiæ inf. quorum regio *Bulgaria*, urbs primaria Ternoba, seu Saphia. In Triballis populi feruntur fuisse, qui visu fascinabant, & interimebant, quos iratius diutius, & fixis oculis aspexissent, teste *Plin. l. 7. c. 2.*

Tribon, onis, m. τρίβων, *veste logora*, pallium tritum. *Auson. epigr. 53.* Pera, polenta, tribon, baculus, scyphus, arcta supellex.

Tribonianus, i, celebris Jurisconsultus, quæstor fuit Justiniani Imperatoris, eique operam suam præbuit in libro Novellarum componendo: Cæterum multis vitiis insignis, assentatione, fraudulentia, avaritia, omnis religionis contemptor, præsertimque Christianæ. *Suidas*.

Tribrachus, & tribrachys, m. τρίβραχυς, pes metricus ex tribus syllabis brevibus constans. a τρεῖς, *tres*. & βραχύς, *brevis*, ut *Dominus*, *loqueris*, *agimus*. *Diomed. Grammat. l. 3. Quintil. l. 9. c. ult.*

Tribrevis, is, adject. A *Diomed. Grammat. l. 3. cap. de pedibus* ita appellatur pes tribrachys, qui e tribus syllabis brevibus constat.

Tribuarius, a, um, adject. ad Tribum pertinens. *Cic. pro Planc. c. 19.* Itaque hæsitantem te in hoc sodalitiorum tribuario crimine ad communem ambitus causam contulisti. h. e. in crimine corrumpendarum tribuum in petitione alicujus honoris.

Tribula, æ, f. *trebbia*, idem ac tribulum. *Col. l. 2. c. 21.* Si pauca juga sunt, adjicere tribulam, & traham possis, quæ res utraque culmos facillime comminuit.

Tribulaslia, ium, n. 3. instrumentum tribulis, hoc est ferreis acuminibus contextum, quo utebantur in torquendo & cruciando. *Senec. 3. de Ira, c. 19.* Torserat per omnia, quæ in rerum natura tristissima sunt, fidiculis, tribulasliibus, equuleo, igne. Alii leg. *tabularibus*.

Tribularium, ii, n. locus ad triturum frumenti aptus, vel, ut alii explicant, locus in quo tribulæ, & similia instrumenta reponuntur. Affertur a Lexicographis quibusdam ex *Columella*, sed cum neque locum, neque verba citent, adhuc fides est penes ipsos.

Tribulatio, onis, f. 3. *tribolazione*, θλίψις, afflictio, oppressio, angustia. Habent hanc vocem *Tertullianus advers. Judæos, cap. 11.* ubi *diem tribulationis* ponit pro die extremi diei judicii; & *Jul. Firmicus de prof. relig.* verbis ex *Psalmis* desumptis: Oblivisceris inopiam nostram, & tribulationem.

Tribulatus, a, um, adjectiv. acuminatus, in modum tribuli. *Pallad. l. 1. tit. 43.* Falciculas brevissimas tribulatas, quibus filicem solemus abscindere.

Tribulis, & le, o. 3. φυλέτης, δημότης, φράτωρ, qui ex eadem Tribu est. *Cic. l. 13. Fam. epist. 24.* L. Cossinio amico, & tribuli tuo valde familiariter utor. *Liv. l. 5.* Vetus Claudia Tribus, additis postea novis tribulibus, qui ex eo venirent agro, appellata. ¶ Interdum accipitur pro non divite, ut *Tribus* pro pauperibus. *Hor. l. 1. ep. 13.* Ut cum pileolo soleas conviva tribulis. *Martial. l. 9. epigr. 50. de toga trita*: Nunc anus, & tremulo vix accipienda tribuli.

Tribulo, as, a. 1. *trebbiare*, *batter fuori il grano*, θλίβω, est tribula, aut alio quocunque instrumento commovere. *Gl. Cyr.* θλίβω, *tribulo*, *presso*, *premo*, θλίψις, ἡ στενοχωρία, *pressura*, *tribulatio*. *Cato R. R. c. 23.* Si indideris defrutum, aut marmor, aut resinam, dies viginti permisceto crebro, tribulatoque quotidie.

Tribulosus, a, um, adject. asper, spinosus, tribulis plenus. *Sidon. l. 3. ep. 2.* Viarum voragines tribulosæ. ¶ Translate *Id. l. 2. ep. 7.* Tribulosissima dissimulatio.

Tribulum, i, n. *trebbia*, חרוץ, Ger. *troschwagen*, Gall. *traine*, Hisp. *trillo*, τρίβολος, rusticum instrumentum, quo frumenta in area teruntur. *Var. l. 4. de L. L.* Hinc in messe tritura, quod tunc frumentum teritur, & tribulum, quo teritur. *Id. l. 1. de R. R. c. 52.* E spicis in aream excuti grana, quod fit apud alios jumentis junctis, ac tribulo. Id fit e tabula lapidibus, aut ferro asperata, quæ imposito auriga, aut pondere grandi trahitur jumentis junctis, ut discutiat e spica grana. *Plin. l. 18. c. 30.* Messis alibi tribulis in area, alibi equorum gressibus exteritur. *Virg. 1. Georg.* Tribulaque, traheæque, & iniquo pondere rastri.

Tribulus, i, m. *tribolo*, דרדר, Ger. *wasserneus*, Gall. *chardon*, *chausse trape*, Hisp. *abrojo*, τρίβολος, genus spinæ, herba folia ad portulacæ effigiem accedentibus, tenuioribus cirrulis, in terra stratis, spinis secundum folia rigidis, & prædoris. *Virg. 1. Georg. v. 153.* Lappæque, tribolique, interque nitentia culta Infelix lolium, & steriles dominantur avenæ. *Plin. l. 21. c. 15.* Aliquæ & secundum spinam habent folium, ut tribulus, & ononis. ¶ Est & alterum tribuli genus aquaticum, non nisi in amnibus nascens, coma duntaxat aquis eminente, folio ulmi effigie. *Plin. l. 21. c. 16.* Tribulus non nisi in palustribus nascitur: dira res alibi, juxta Nilum, & Strymonem amnes excipitur in cibis, inclinatus in vadum, folio ad effigiem ulmi, pediculo longo, &c. ¶ Per Metaphoram Græcis τρίβολοι, Latinis tribuli dicuntur stimuli illi ferrei, qui aliter vocantur murices, quos spargere moris erat in bello contra camelos, aut quadrigas falcatas, aut oppidanorum eruptionem. Nempe ita dicti sunt a triquetra figura, & ob eminentes cuspides. Extat vox hujus significationis apud *Vegetium l. 3. c. 24.*

Tribunal, alis, n. *tribunale*, כסא, Ger. *richterstul*, Gal. *tribunal*, Hisp. *tribunal*, δικαστήριον, βῆμα, locus excelsus arcuata figura, in quo residebat qui jus civibus, aut peregrinis reddebat, a *Tribunus*. Nam proprie est sedes Tribuni, ut *Papias* exponit, hoc est locus sublimior, ubi is jus dicit: sed per Synecdochen sumitur pro quovis loco, ubi jus redditur. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1.* Nullius inopiam, ac solitudinem non modo illo populari accessu, ac tribunali, sed ne domo quidem, & cubiculo esse exclusam. ¶ Apud Romanos tribunal fuit suggestus editior, unde conspici Magistratus ab omnibus poterat, mul-

multorum hominum capax, in quo sella curulis, jurisdictionis insigne, locata erat, ubi sedens Prætor cognoscebat, & pronuntiabat. Fuisse locum multorum hominum capacem, indicat *Cicero in Bruto c.* 48. Volo, hoc Oratori contingat, ut, cum auditum sit, eum esse dicturum, locus in subselliis occupetur, compleatur tribunal, &c. Et *l.* 1. *de Or. c.* 37. Nobis in tribunali Q. Pompeji Prætoris Urbani sedentibus. Et *Tacitus l.* 1. *c.* 75. Tiberius assidebat in cornu tribunalis, ne Prætorem curuli depelleret. ¶ Sellæ curulis meminit *Cic. Verrin.* 4. *c.* 38. Palam, inquit, de sella, ac tribunali pronuntiat: si quis &c. ¶ Forma tribunalis fuit arcuata. *Vitr. l.* 5. *c.* 1. de Basilica Julia, quam ipse architectatus fuerat. Item tribunal est in ea æde hemicycli schematis minore curvatura formatum. Ejus autem hemicycli in fronte est intervallum pedum quadraginta sex, introrsus curvatura pedum quindecim, uti eos, qui apud Magistratus starent, negotiantes in Basilica ne impedirent. ¶ *Pro vel de tribunali* idem est ac in tribunali, quemadmodum dicimus *pro rostris*. *Cic.* 3. *Fam. ep.* 8. Idque pro tribunali cum aliquid ageretur, intelligi potuisse. *Id. in Pison. c.* 5. Pro Aurelio tribunali delectus servorum habebatur. Sic Citare aliquem de tribunali, h. e. sedendo in tribunali, *Cic. Ver.* 7. ¶ De tribunali porro ii tantum Magistratus jus dicere, qui sellam curulem habebant, ut Consules, Prætores, Ædiles, Præsides in provinciis, & Proconsules: nam Tribuni, Quæstores, Triumviri, & alii pro subselliis sedebant, ut scribit *Asconius*. ¶ In castris quoque erat tribunal, ex quo Imperator jus dicebat, aut milites alloquebatur, quod olim de cespite extruebatur. *Tacit. histor.* 3. *c.* 10. Sensit ludibrium miles, disjectisque qui tribunal tuebantur, &c. *Id. ib. l.* 4. *c.* 25. Conscendit tribunal Vocula, reprehensumque militem duci jussit. ¶ *Tribunal nummarium* dicitur, in quo qui sedet, pecunia corrumpi se patitur. *Senec. l.* 1. *de benef. c.* 9.

Tribunātus, us, m. 4. *Tribunato*, χιλιαρχία, δημαρχία, Magistratus, seu dignitas Tribunorum. Aliud fuit Tribunatus, aliud Tribunitia potestas. Nam Sylla Tribunatum non sustulit, sed Tribunitiam potestatem. Rursus Romani Imperatores Tribunatum non gessere, sed Tribunitiam potestatem sumpserunt, ut *Dio* auctor est. Nam cum Plebeiis fas esset solis Tribunatum gerere, religio Imperatoribus fuit Tribunatum sibi vindicare, cum Patricii essent: cum vero Tribuni Pl. sacrosancti essent, Imperatores sibi potestatem Tribunitiam usurpavere, ut & ipsi sacrosancti essent, & inviolabiles. *Cic. de Am.* De C. Gracchi autem Tribunatu quid exspectem, non libet augurari. *Id.* 1. *de Orat. c.* 7. Tribunatum petere. *Id.* 11. *Att. ep.* 9. Inire tribunatum.

Tribunitĭus, a, um, *Tribunizio*, δημαρχικός, quod ad Tribunos pertinet. *Cic.* 2. *de Or.* Cum Tribunitia potestas esset constituta. (de Tribunitia potestate V. in voce præced.) *Id. l.* 2. *Q. Fr. ep.* 14. Tribunitii candidati. *Id. pro Cluent.* Spiritus Tribunitii. ¶ Tribunitius dicitur qui Tribunatum gessit, quemadmodum Consularis, qui Consulatum, Ædilitius, qui Ædilitatem. *Cic.* 13. *Phil. c.* 14. Qui Ædilitii? qui Tribunitii? qui Quæstorii?

Tribūnus, i, m. *Tribuno*, δήμαρχος, Magistratus apud Romanos, inde dictus, quod qui primum hoc nomine appellati sunt, præerant Tribubus, qua ratione Curiones vocati, qui præerant Curiis, hoc est decimæ Tribus cujusque partis, teste *Asconio in* 3. *Verr. Pomponius l.* 2. *de orig. juris*, §. 2. ita scribit. Dicti Tribuni, quod olim in tres partes populus divisus erat, & ex singulis singuli creabantur, vel quia Tribuum suffragio creabantur. ¶ Nomen Tribunorum antiquissimum est, atque una pene cum Urbe natum. Nam Romulus primum universum populum in tres partes divisit, quas appellavit Tribus, & singulis partibus suos duces dedit, eosque Tribunos vocavit: deinde singulas Tribus in decem partes secuit, & effecit 30. partes minores, easque vocavit Curias, quibus assignavit suos Duces, nomine Curionum: tertio distribuit singulas Curias in decem partes, quas nuncupavit Decurias, singulis duces attribuit, iisque nomen Decurionum indidit. ¶ Tribunorum varia fuerunt genera, *Tribunus Celerum*, *Tribuni militum Consulari potestate*, *Tribuni ærarii*, *Tribuni Plebis*. De singulis habes infra.

Tribunus Celerum, *Capitano del corpo di guardia*, Magistratus quidam in Monarchia, qui præerat trecentis illis Celeribus Equitibus, qui Regis corpus custodiebant, & rem militarem cum Regibus curabat. Fuit antiquissimus omnium Magistratuum. Nam ab ipso Romulo institutus est. *Pompon. de orig. juris, l.* 1. *Dig. tit.* 2. *l.* 2. Iisdem temporibus & Tribunum Celerum fuisse constat. Is autem Equitibus præerat, & veluti secundum locum a Regibus obtinebat; quo in numero fuit Junius Brutus, qui auctor fuit Regis ejiciendi. ¶ Diversus erat a cæteris Tribunis. Nam cæteri, qui tres erant, Tribubus præerant, unus Ramnensibus, alter Tatiensibus, tertius Luceribus, sed hic tribus Centuriis Equitum, qui Celeres vocabantur, imperabat. Dictus est a similitudine aliorum Tribunorum. Ut enim duces Tribuum dicti Tribuni, quod præerant tribubus, quæ tres erant, ita Tribunus Celerum ita appellatus, quod tribus Equitum Centuriis præerat. Hoc nomen retentum est usque ad institutionem Consulum. Nam postea Magistratus ista pro Tribuno dictus est Magister Equitum, & postremo Præfectus Prætorio. *Pompon. loc. cit.*

Tribuni Militares, duces legionum, qui peditibus legionum, non item equitibus præerant. Dicti sunt Tribuni, auctore *Varrone*, quod ab initio terni essent, tum, cum legio ex tribus millibus conficiebatur, ex ternis, quæ tum erant, Tribubus, Ramnium, Tatiensium, & Lucerum sumpti. ¶ Initio tres fuerunt, qui singuli mille peditibus præerant. Postea ut numerus peditum in legione auctus est, sic etiam Tribunorum militarium, iterum a tribus ad quatuor, atque ab his ad sex pervenerunt. Progressu temporis duodecim legi cœperunt, terni in singulas legiones, quæ quatuor erant. Deinde anno 441. quaterni in singulas legiones creati sunt, ut essent sexdecim. Interjectis inde temporibus, cum legio ex quinque millibus conscribi jam esset cœpta, ut sua ætate scribit *Polybius l.* 6. & postremo cum ex sex millibus, Tribuni militum ad quatuor legiones viginti quatuor, in singulas seni, lecti sunt. ¶ Ut Tribunorum militum numerus, sic eorum electio varia fuit. Modo enim ab exercitus Imperatore, modo populi suffragio creati sunt: quæ varietas usque ad extrema Reip. tempora perdurat. Nam C. Cæsar, & M. Cato Tribunatum militum a populo obtinuerunt, teste *Suetonio*, & *Plutarcho*. Per eadem vero fere tempora Proconsul *Cicero* Tribunatum militum alteri dedit, & pro altero petiit, ut ipse scribit *ad Atticum*: Scaptius cum a me Tribunatum accepisset, quem ego ex literis tuis ei detulissem, postea scripsit ad me, se uti nolle eo Tribunatu; & *ad Cæsarem*: Huic ego neque Tribunatum, neque Præfecturam peto, benevolentiam tuam peto. ¶ Quoniam autem legiones scribi quotannis quatuor erant solitæ, quæ Consulibus ad bella prope quotidiana proficiscentibus traderentur, factum est, ut, quemadmodum quatuor legiones primæ cæteris, quæ post ad eas adjunctæ sunt, clariores fuerunt, sic qui his legionibus præfuerunt, omnes aliarum duces honore antecesserint. Hi *Tribuni militum quatuor legionibus primis* sunt appellati. Propterea igitur præ cæteris celebrantur, quia majore, quam cæteri, non quidem potestate, sed dignitate fuerunt. Unde *Tr. Mil. L. IV. primis* in veteribus quibusdam æneis legum tabulis legitur, teste *Sigon.* ¶ Tribuni militum fasces non gestabant, quod ostendit *Livius* in seditione militari Scipionis apud Sucronem: Fugatis ex castris Tribunis, ad milites gregarios duos delatum omnium consensu imperium: qui nequaquam Tribunitiis contenti ornamentis, insignia etiam summi imperii fasces, securesque attrectari ausi. *Appianus* Tribunos militares aureo anulo usos scribit, cum cæteri ferreo uterentur. ¶ Officium Tribunorum militarium erat in castris milites continere, & ad exercitationem producere, vigilias circumire, rei frumentariæ præesse, querelas commilitonum audire, valetudinarios inspicere, denique & dare, & observare castrensia omnia. ¶ Dividebantur in *Rufulos*, seu *Rutulos*, & *Comitiatos*. *Rufuli* erant, qui ab Imperatoribus in exercitu lecti fuerant, ita dicti a *Rutilio Rufo*, qui legem tulit de jure Tribunorum, qui a Consulibus essent facti. *Comitiati* dicebantur, qui a populo in Comitiis creati essent. *Ascon. Pedian. in Divin.* Tribunorum militarium duo sunt genera, primum eorum, qui Rufuli dicuntur. Hi in exercitu creari solent. Alii sunt Comitiati, qui Romæ Comitiis designantur. *Fest. Pompejus.* Rufuli Tribuni militum appellabantur, quos Consules faciebant, non populus: de quorum jure quod Rutilius Rufus legem tulerat, quæ sit cavebatur multis modis (fis enim elevaverant eorum jus, ac tunc elevabant, qui populi suffragio creabantur) Rufuli a cognomine Rutilii, ac post Rutili appellati sunt.

Tribuni militum Consulari potestate, Magistratus Romæ, qui Consulare imperium obtinebant, & Consulum loco Rempublicam administrabant. Eorum hæc origo narratur. Crebris seditionibus Plebis, quibus Consules de suo quoque corpore creari petebat, externis etiam bellis ingruentibus, Plebe ipsa delectum pati negante, coacti tandem Patres sunt, ut aut civibus, aut hostibus de victoria concederent. Ab eorum sententiis, qui Tribunos Plebis cæde tollendos putabant, primores Patrum abhorrebant. Per hæc consilia eo res deducta est, sententia C. Claudii, & T. Genutii fratris M. Genutii Consulis, ut sex Tribuni militum, tres ex Patribus, & tres ex Plebe, Consulari potestate promiscue crearentur, de Consulibus nihil immutaretur. Igitur anno U. C. 330. tres Tribuni militares creati sunt, qui Consularem potestatem haberent, & quidem ex Patribus, consentiente Plebe. Plebe enim eo contenta fuit, quod ejus ratio habita esse videretur. Progressu temporis modo tres, modo quatuor, modo sex, aliquando ex solis Patribus, aliquando ex Patribus, & Plebe fuerunt. Eandem habebant auctoritatem, quam Consules, & usque ad annum U. C. 396. perduraruat. *Liv. l.* 4.

Tribuni Plebis, Magistratus Romæ, ex genere Magistratuum minorum, & ordinariorum, non dissimiles iis, qui apud Lacedæmonios *Ephori* dicebantur, quorum officium erat injuriam omnem intercessione sua prohibere, & commoda Plebis adversus Patres tueri. ¶ Hic Magistratus hanc habuit originem. Plebs ob fœneratorum avaritiam ære alieno oppressa sæpe postulavit a Patribus, ut contractuum obligationibus liberaretur, & sæpenumero decepta, tandem A. U. 261. conspiravit, ne amplius patribus in bello, neque ullis aliis in re adjuvaret: itaque secessit in Montem sacrum, neque reduci inde potuit, priusquam ea obtineret, quæ jamdiu conspiraret: inter quæ illud præcipuum fuit, ut Magistratus quotannis crearetur, qui Plebis jura defenderet, cæteris Magistratibus intercederet, & ne ipse quidem supremo Consulum imperio parere teneretur. Qui in eum Magistratum lecti sunt, *Tribuni plebis* appellati. V. *Liv. l.* 2. ubi universam de secessione, & Tribunorum origine historiam pluribus narrat. ¶ Præcipua Tribunorum potestas fuit in intercessionibus. Intercedere autem nihil aliud erat, nisi prohibere, ne vis a cæteris Magistratibus Plebi fieret, vel ne aliqua lex ferretur plebi invisa. ¶ Tribunorum tanta fuit auctoritas, ut quicquid Senatus decrevisset, ita demum ratum haberetur, si Tribuni approbassent. Stabant ergo, positis subselliis, in vestibulo Curiæ, ubi habebatur Senatus, quia templum ingredi non licebat, & quæcunque Senatores decrevissent, Tribunis animadvertenda perferebantur, ut, si pro Republica fore viderentur, approbarent, sin tere ad arbitrium rejicerent. Si Senatusconsultum approbassent, *T* literam in tergo subscribebant, qua nota significabatur, ita Tribunos quoque censuisse. *Val. Max. l.* 2. *c.* 1. *n.* 7. ¶ Illud etiam observatum est inter Tribunos, ut, si cæteri omnes unam rem probassent, unus vero prohibuisset, plus cæteris omnibus polleret, eosque impedire posset. ¶ Ne vero unquam eorum potestas minui, aut violari a quoquam posset, statutum est, ut sacrosancti haberentur, ita ut qui iis injuriam intulisset, sacer esset, qua de re V. in *Sacrosanctus*. ¶ Nihilominus hanc potestatem L. Sylla Dictator debilitavit, iratus Plebi, quod contra se pro C. Mario bello civili stetisset. Tulit enim, ne Tribunis Pl. legum ferendarum jus esset, neve iis, qui Tribuni Pl. fuissent, alios postea Magistratus capere liceret, ut scriptum est in *Appiani* historia. Tribunorum tamen jura post restituta sunt partim a Cotta, partim a Pompejo, & Crasso Coss. ¶ Tempore Monarchiæ Cæsares Tribunitiam potestatem sibi assumere consueverunt. Nempe ut sacrosancti a populo haberentur, ideoque impune violari non possent. *Suet. in Aug. Tac. l.* 3. *Ann.* ¶ Si plura de Tribunis Pl. scire voles, eos adi, qui scripsere de Magistratibus veteris populi Romani, tum imprimis Onuphrii Panvinii commentarios in 1. Fast. & l. 2. commentariorum Reip. Rom.

Tribuni Ærarii, ordo quidam eorum, qui stipendium militare Quæstori Imperatoris persolvebant. Sic vocati sunt, non quia publicas pecunias conquirerent (hoc enim, ut testatur *Varro l.* 4. *de L. L.* Quæstorum munus fuit) sed quod iis, ut ibidem *Varro* ait, a Quæstore ex ærario pecunia tribueretur, quam in stipendium militum erogarent. ¶ Horum ordo fuit perantiquus. Ejus enim meminit etiam *Cato apud Gell. l.* 7. *c.* 10. *Cic.* 4. *Catil.* Pari studio defendendæ Reipublicæ convenisse video Tribunos ærarios, scribas item universos.

Tribŭo, is, bui, butum, a. 3. *dare*, נתן, Ger. *geben*, Gall. *aider*, Hisp. *dar*, δίδωμι, do, largior, impertior, a *Tribus*. Tribui enim propria dicitur, quod tributum exigitur, & in publicum confertur. Admittit quemcunque accusativum. *Cic.* 1. *Off. c.* 5. Suum cuique tribuere. *Id. pro Mil. c.* 34. Tribuere misericordiam fortissimo viro, *aver compassione*. *Id. pro Cæl. cap.* 12. Tribuere silentium orationi alicujus. *prestar silenzio*. *Id.* 2. *de Or. c.* 11. Tribuere honorem alicui, *far onore*. *Id.* 4. *Pis. c.* 6. Tribuere gratiam inventoribus artium, *saperne grado*, *conoscersi obbligato*. ¶ Significat etiam deferre, æstimare. *Cic.* 4. *Acad. c.* 4. Quibus ille secundum fratrem plurimum tribuebat. *Id.* 4. *Fam. ep.* 1. Tantum tibi tribuo, quantum mihi arrogo. ¶ Item concedere, permittere. *Id.* 1. *Tusc. c. ult.* Hoc valetudini ejus tribuendum est. ¶ Item dividere, partiri. *Cic.* 2. *de Orat. c.* 4. Rem in partes tribuere. Adde *de clar. Orat. c.* 41. & 2. *de Fin. c.* 6.

Tribus, us, f. *Tribù*, φυλή, una ex partibus majoribus Populi Romani. Dixi *ex partibus majoribus*, ut a Curia secernerem, quæ erat pars minor Populi. Nam Romulus primum divisit populum in tres Tribus, quæ alio nomine Centuriæ Equitum appellantur a *Liv. l.* 1. deinde singulas tribus in decem partes distribuit, quas vocavit Curias; has vero rursus in decem partes, quas decurias appellavit. Itaque primo Tribus tres fuere, quarum una Ramnensium, altera Tatiensium, tertia Lucerum fuit, ut legimus apud *Varron. l.* 4. *de L. L.* & *Ascon. Pedian. in* 3. *Verrin.* Et fortasse ab hoc ternario numero ducenda est etymologia hujus vocis, quanquam *Plinius*, & *Livius* censent dictam esse Tribum a tributis, quæ a populo Romano in Tribus diviso conferebantur. ¶ Progressu temporis crescente civium numero, multisque aliis populis in civitatem Romanam allectis, aliæ subinde Tribus additæ sunt. Tarquinius enim Priscus sex fecit, Servius Tullius decem & novem, omnesque divisit in *Urbanas*, & *Rusticas*, illas ita appellando, quod in urbe essent, has quod in agro Romano. Postea vero Tribuum numerus usque ad triginta quinque auctus est, quarum nomina fuerunt, Æmilia, Aniensis, Arniensis, Claudia, Collina, Cornelia, Crustumina, Esquilina, Fabia, Falerina, Galeria, Lemonia, Mæcia, Menenia, Ocriculana, Palatina, Papiria, Pollia, Pomptina, Popillia, Pupinia, Quirina, Romilia, Sabatina, Scaptia, Sergia, Stellatina, Suburana, Terentina, Tromentina, Vejentina, Velina, Veturia, Ufentina, Voltinia. *Sigon. de ant. jur. Civ. R. l.* 1. At *Panvinius* pro Ocriculana Horatiam substituit, dicens, Ocriculanam fuisse extra numerum. *P. Manutius* omittit Ocriculanam, & Veturiam, adjungit Papiam, distinguit Pobliliam a Popilia, pro Menenia ponit Mecinam, pro Vejentina Vejentanam. Idem *Panvinius* recenset alias Tribus extra numerum 35. & sunt, Ælia, Camilla, Cestia, Cluentia, Cluvia, Flavia, Julia, Minucia, Ocriculana, Papia, Pinaria, Pumis, Sappinia, Taurina, Ulpia, Vacoria, vel Vaturia. Et addit, has decem, Æliam, Camillam, Cestiam, Cluentiam, Cluviam, Minuciam, Papiam, Puminam, Taurinam, Voturiam additas fuisse sociali bello. Sed *Sigonius* dicit, multas tribus ea 35. duo habere nomina, & in lapidibus, ac veteribus libris appellari interdum nomine loci, interdum nomine gentis, vel familiæ. ¶ Hujusmodi nomina partim ducta sunt a locis ubi Tribus constitutæ erant, ut *Suburana* a Subura regione urbis, *Palatina* a Palatio, *Lemonia* a pago

Lemo-

Lemonia &c. partim ab iis, a quibus sunt institutæ, ut Ulpia a Trajano, qui fuit ex gente Ulpia, Julia ab Augusto, qui fuit ex gente Julia &c. partim denique ab illustrioribus quibusdam familiis, ut Claudia, Papiria, Fabia &c. De his omnibus nominibus singillatim mentio fit etiam suis locis. ¶ Postquam Tribus Censoribus permissæ sunt, rusticæ honestiores urbanis esse cœperunt. Causa est partim quia agrestium vita, quæ laboriosa est, vitæ urbanorum, quæ est plena otii, ac desidiæ, anteferebatur, partim quia Censores urbanas Tribus omni sordidissimorum hominum genere, idest non solum artificibus, & turba forensi, sed etiam libertinis inquinaverant. Igitur a nobilibus, & ingenuis, non solum qui ruri vitam agebant, sed etiam qui urbem incolebant, in rusticas commigratum est. Eos enim pudebat numerari cum negotiatoribus, cum artificibus, cum turba forensi, cum libertinis. Hinc Censores, & cum novos homines in Tribus referrent, & cum aliquem ex veteribus civibus vellent honore afficere, in Tribus rusticas transferebant. Fuerunt autem Urbanæ tribus quatuor tantummodo, Palatina, Esquilina, Collina, & Suburana, reliquæ omnes rusticæ. Plin. l. 18. c. 3. ¶ In Tribus referre jus Censorum fuit, postquam instituti sunt. hi enim poterant novas Tribus addere, & Cives de una in aliam transferre. Atque huc pertinet Tribu movere, h. e. ex Tribu nobiliori in ignobiliorem transmittere ignominiæ causa. Cic. 2. de Orat. c. 67. Africanus Censor tribu movebat eum centurionem, qui in Pauli pugna non affuerat. ¶ Quotiescunque ad nomen alicujus Civis R. Tribus etiam adscribitur, ejus nomen ponitur in ablativo sine præpositione, & fere cognomini præponitur. Cic. in Ver. act. 1. c. 8. Inventum tamen esse ex eadem familia Q. Verrem Romilia, qui id se perfecturum polliceretur. h. e. ex Tribu Romilia. Id. Phil. 9. c. ult. Ser. Sulpitius Q. F. Lemonia Rufus. V. ipsum Cic. l. 8. Fam. ep. 8. & ibi Manut. ubi multa habebis hujusce constructionis exempla. ¶ Tribus explere est Tribuum tot suffragia obtinere, quot satis sunt ad honorem aliquem obtinendum. Liv. l. 3. c. 64. Cum pro studiis aperte petentium novem tribunorum alii candidati tribus non explerent, concilium dimisit.

Tributarius, a, um, tributario, ὑπόφορος, ὑποτελής, solvendo tributo obnoxius. Justin. l. 1. c. 7. Civitates, quæ Medorum tributariæ fuerant. Plin. l. 12. c. 1. Jam ad Morinos usque pervecta, ad tributarium etiam pertinens solum. ¶ Tributaria necessitas, est necessitas tributi conferendi. Justin. l. 32. c. 2. Antiochus sub specie tributariæ necessitatis nocte templum Elymæi Jovis aggreditur.

Tribūtim, adv. κατὰ φυλάς, per singulas Tribus. Cic. Att. l. 4. ep. 18. Populo tributim domi suæ satisfeceret. Horat. l. 2. sat. 1. Primores populi arripuit, populumque tributim.

Tributio, onis, f. distributio, divisio, partitio. Ulpian. l. Procurat. ff. de tribut. act. Tributio autem fieri debet pro rata ejus, quod cuique debetur. Cic. 1. de nat. Deor. c. 39. Hanc ἰσονομίαν appellat Epicurus, hoc est æquabilem tributionem.

Tribūtor, oris, m. datore, qui tribuit. Apul. ad Asclep. Mundus præstitor est, & tributor omnium, quæ mortalibus videntur bona.

Tributorius, a, um, adject. ad tribuendum pertinens. Hinc tributoria actio apud JCtos, de qua leg. 1. & passim toto tit. l. 14. ff.

Tribūtum, i, n. tributo, imposizione, gravezza, φόρος, τέλος, εἰσφορά, pecunia, quæ a privatis Reipublicæ, aut Principi penditur. Quomodo differat a vectigali, V. in Vectigal. Apud Romanos triplex fuit tributum, secundum capita, secundum censum, & extra ordinem, seu temerarium, auctore Festo. Tributum secundum capita dicebatur, quod a singulis patribus, vel matribus familias tam pauperibus, quam divitibus æqualiter conferebatur secundum numerum liberorum, quos in sua potestate habebant. Tributum ex censu erat, quod imperabatur a singulis familiis, habita ratione fortunarum. Tributum extra ordinem, quod & temerarium dicebatur, erat, cum propter penuriæ magnitudinem, qui habebant, quæcunque haberent, in commune conferebant, cujus generis fuit, quod collatum est statim post captam a Gallis urbem. Dictum est temerarium, quia temere, hoc est nec cum ordine Tribuum, & familiarum, nec cum proportione ad divitias conferebatur. ¶ Ultro tributum, quid sit, V. post vocem ultro. ¶ Dicimus tributum conferre, pagar tribute. Cic. 2. Off. c. 21. Tributum indicere, Liv. l. 4. Tributum imponere, irrogare, imperare, &c. Cæs. l. 3. B. C. Cic. Ver. 7. Plin. in Paneg. & al.

Tribūtus, i, m. idem ac tributum. Plaut. Epid. 2. 2. 43. Tributus major penditur.

Tribūtus, a, um, adject. a Tribu. Tributa Comitia erant genus Comitiorum, quibus Cives Romani suffragium ferebant secundum Tribus, in quas distributi erant. Hæc vero Concilia verius, quam Comitia dicebantur; quod ex plebe tantum constabant, exclusis Patribus. Hinc Liv. l. 2. Insignem, inquit, annum maxime tributa comitia faciunt, res major victoria suscepti certaminis, quam usu: plus enim dignitatis comitiis ipsis detractum est, patribus ex concilio summovendis, quam virium aut plebi additum, aut demptum Patribus. ¶ Hisce comitiis post annum U. C. 283. creabantur omnes magistratus minores, hoc est Tribuni plebis, Ædiles plebis, & Curules, Quæstores, Triumviri, itemque aliqui ex Sacerdotibus. Vide Sigon. de ant. jur. C. R. l. 1. c. 17. & Panvin. de Comit. Trib. &c.

Tribūtus, a, um, partic. a tribuo, is, data. Cic. 2. de Orat. cap. 11. Honos mulieri tributus. ¶ Item divisus, distributus. Id. 2. de Fin. c. 6. Omnis vis loquendi in duas tributa partes.

Trica, f. 1. urbs Apuliæ Dauniæ, eversa a Diomede una cum Apina. Hæ urbes in proverbium abiere pro nugis, rebusque futilibus, quod ignobiles fuerint, nulloque negotio eversæ sint. Plin. l. 3. c. 11. V. voc. seq.

Tricæ, arum, f. baje, ciancie, φλυαρίαι, λῆροι, nugæ, res nugatoriæ, ac frivolæ, res nihili, a Trica oppido ignobili Apuliæ, vel ex eo, quod tricæ, si Nonio credimus cap. 1. n. 26. sunt pili pedibus pullorum gallinaceorum involuti. Plaut. Rud. 5. 2. 36. LA. Nummos trecentos. GR. Tricas. ¶ Apinæ, tricæque, proverbialiter usurpatur pro rebus futilibus, & nugatoriis, a duobus ignobilibus Apulorum oppidis, quæ Diomedes nullo negotio evertit, ut Plin. l. 3. c. 11. narrat. Martial. l. 14. epigr. 1. Sunt apinæ, tricæque, & si quid vilius istis. ¶ Translate tricæ dicuntur tum quævis res viles, tum impedimenta, sive quia res nugatoriæ, ac frivolæ impediunt negotia seria, sive quia translatio sit a pilis pullorum gallinaceorum pedes involventibus. Plaut. Pers. 5. 1. sc. 2. Ut me in tricas conjecisti? Turpil. apud Non. loc. cit. Judicia, lites, turbas, tricas, contentiones maximas. Cic. Att. l. 10. ep. 8. Quomodo illa fert publicam cladem, quomodo domesticas tricas?

Tricameratus. V. Bicameratus.

Tricasses, ium, m. populi Galliæ Celticæ. V. Trecasses.

Tricastini, m. populi Galliæ Narbonensis, quorum tractus dicitur le Tricastin, in provincia Delphinatus, versus Rhodanum fluvium. Eorum urbs est Augusta Tricastinorum, Saint Paul. Plin. l. 3. c. 4. Hinc adjective Silius l. 3. v. 466. Jamque Tricastinis incedit finibus agmen.

Tricca, f. 1. Trica, Tricala, urbs Thessaliæ, alias in Æstiotide, ad Peneum & Gonon, & Pindo M. vicina. Dicta est a Tricca Penei filia. Hic templum Æsculapii fuit. Plin. l. 4. c. 8.

Triccæus, a, um, adject. ad Triccam urbem pertinens. Avien. in Arat. v. 206. Triccæi sidus stat ominis.

Tricenarius, a, um, τριακονταέτης, quod triginta continet, vel producit. Var. l. 1. R. R. c. 2. Nonne item in agro Faventino, a quo ibi tricenariæ appellentur vites, quod jugerum tricenas amphoras reddat? Arnob. l. 2. Quot vultis annos agere? vultis vicenarius? vultis tricenarius?

Triceni, æ, a, trenta, שלשים, Germ. je dreyssig, Gall. trente, Hisp. treinta, τριάκοντα, triginta, nomen numerale distributivum. Auct. ad Her. l. 3. Intervalla locorum mediocria placet esse fere paulo plus aut minus pedum tricenum. Horat. l. 2. od. 14. Non si trecenis, quotquot eunt dies, Amice, places illacrymabilem Plutona tauris. Alii legunt trecenis. Sed triceni idem est ac tricentini. Plin. l. 9. c. 36. Latent sicut muries circa Canis exortum tricenis diebus.

Tricennalia, lium, n. solemnitas tricesimo quoque anno celebrata. Orosius l. 7. c. 28. Constantinus tricennalibus suis Delmatium Cæsarem legit.

Tricennium, ii, n. spazio di trent' anni. Cod. Justinian. l. 7. tit. 31. leg. 1. Possessio connumeretur in decennium, vel viginti annorum spatium, vel tricennium.

Tricenteni. V. Trecenteni.

Tricenties, adv. idem ac trecenties. Martial. l. 3. epigr. 22. Dederas, Apici, bis tricenties ventri.

Triceps, ipitis, n. 3. τρικέφαλος, quod habet tria capita, a tricapitis, per syncopen, ut biceps a bicapitis. Cic. in Orat. c. 48. Quid in verbis junctis, quam scita insipientem, non insapientem, iniquum, non inæquum, tricipitem, non tricapitem? Id. 1. Tusc. c. 5. Dic, quæso, num te illa terrent, triceps apud inferos Cerberus? &c. Ovid. 8. Met. Tuque triceps Hecate.

Tricesimus, a, um, trigesimo, τριακοστός, ultimus ex triginta. Cicer. Att. l. 6. epist. 1. Tricesimo quoque die. Horat. l. 1. sat. 9. Hodie tricesima sabbata. Plin. l. 37. c. 13. Ante tricesimum sextum mensem attingi falce vetantur.

Tricessis, is, adject. valens tres decusses, hoc est asses triginta. Var. l. 4. de L. L.

Trichalcum, i, n. τρίχαλκον, moneta valens quartam oboli partem. Vitruv. l. 3. c. 1.

Trichias, æ, m. τριχίας, genus piscis, quod Gesner. putat esse idem ac sardam, sardella. Plin. l. 9. c. 15. Intrantium Pontum soli non remeant trichiæ.

Trichila, æ, f. pergola. Ita dicuntur pergulæ complexæ vitium, cucurbitarum, cucumerum, quas vulgo umbelles, & umbracula appellant, a trichinus, hoc est densus, sive spissus. Has describit Sidon. l. 2. ep. 2. cum ait: Sub umbra palmitis adulti, quam stipitibus allatis, cancellatimque pendentibus pampinum superducta texuerat. Virg. in Copa: Et trichila umbriferis frigida arundinibus. Colum. l. 10. v. 395. At qui sub trichila manantem repit ad undam.

Trichilum, li n. τρίχειλον, vas tria habens labra, unde aqua effundi potest. Penultimam habet natura longam, quæ tamen corripi etiam potest, si ea diphthongo ει vocalis abjiciatur, quod Poetis, Græcis præsertim, est familiare. Colum. l. 10. v. 378. Tum modo dependens trichili, modo more cylindri luteus cucumis.

Trichinus, a, um, τρίχινος, pilis densus, & quasi impeditus, a τρίχες, quomodo Græcis pili appellantur. Generatim notat densum, sive spissum, quod ex eo conjicere est, quia pergulis indidere nomen trichilarum, quia δασύφυλλα, idest densæ solent. Voss. in Trichila. Var. apud Non. c. 2. n. 884. Quod nunc quæstus trichinus erat, nunc est uber, ut quæstus sit magnus. Nonius interpretatur tardum, & quasi impeditum, & siccum, vel sine succo, ut sunt capilli.

Trichitis, is, f. τριχῖτις, genus aluminis. Plin. l. 35. c. 15. Concreti aluminis unum genus schiston appellant Græci, in capillamenta quædam canescentia dehiscens. Unde quidam trichitin potius appellavere. Hoc fit e lapide, ex quo & chalcitin vocant, ut sit sudor quidam ejus lapidis in spumam coagulatus, &c.

Trichomanes, n. τριχομανές, herba capillamentis abundans, adianto similis, exilior modo, & nigrior, foliis lenticulæ amaris, & adversis inter se. Plin. l. 27. c. 13.

Trichordis, de, adject. tres chordas habens. Sidon. l. 5. ep. 5. Novus Amphion in citharis trichordibus temperandis.

Trichorum, i, n. casa distinta in tre appartamenti, τρίχωρον, domus tripartita. Stat. l. 1. silv. 3. quid nunc ingenia mirer, Aut quid partitis distantia tecta trichoris? Spartian. in Pescenn. Nigr. c. 12. Domus ejus hodie Romæ visitur, quæ appellatur Pescenniana, in qua simulacrum ejus in trichoro constituit. h. e. in uno ex trichoris ejus domus, ut quidem explicat Casaubon. At Salmasius scribit, Trichora esse fastigia domorum acuminata, triangulari forma: veterum enim tecta omnia plana fuisse: deorum vero templa, itemque imperatorum ædes honoris causa fastigiata fuisse, & simulacris insuper impositis ornata: τρίχωρα autem idem esse, quod τρίγωνον, hoc est triangulari forma factum: quæ quidem interpretatio non omnibus Eruditis placet.

Trichrus, i, τρίχρους, lapis quidam in Africa. Plin. l. 37. c. 10. Trichrus ex Africa nigra est, sed tres succos reddit, a radice nigrum, medio sanguineum, summo candidum.

Tricies, adv. trenta volte, τριακοντάκις, triginta vices. Cic. 3. Ver. c. 38. His nominibus solis Cn. Dolabellæ H. S. ad tricies litem esse æstimatam. Liv. l. 28. c. 9. Pecuniæ in ærarium tulerunt sestertium tricies octoginta millia æris.

Tricinium, ii, n. canto di tre voci. Symmach. l. 1. epist. 47. Tricinium semivolucrum puellarum. h. e. trium Sirenum cantus.

Tricliniaris, V. Tricliniarius.

Tricliniarches, & Tricliniarcha, æ, m. τρικλινιάρχης, servus convivio præpositus, & totius triclinaris ministerii curator. Petron. in Satyr. cap. 22. Jam tricliniarches experrectus lucernis occidentibus oleum infuderat. Adde Inscript. apud Gruter. pag. 574. n. 4.

Tricliniaris, & re, n. 3. τρικλινιακός, quod ad triclinium spectat. Plin. l. 37. c. 1. Lectos tricliniares tres, vasa ex auro, & gemmis abacorum novem. Varr. apud Non. c. 15. n. 14. Apothecæ tricliniares.

Tricliniarius, a, um, adject. idem quod Tricliniaris, ut Tricliniaria stragula, coperte da letto, quibus tricliniares lecti sternebantur. Plin. l. 8. c. 48. Metellus Scipio, tricliniaria Babylonica H. S. octingentis millibus venisse, posuit in Capitonis criminibus. Id. l. 9. c. 39. Qua purpura (dibapha Tyria) quis non jam tricliniaria facit? Hoc loco quidam non stragula, sed vestimenta cœnatoria intelligunt. Utrobique autem alii leg. triclinaria, quod idem est. Inscrip. apud Gruter. pag. 576. n. 6. Tricliniarius servus. ¶ Tricliniaria, absolute sunt loca in ædibus ad cœnandum apta. Var. l. 1. R. R. c. 13. Hi laborant, ut spectent sua æstiva tricliniaria ad frigus orientis. Hic quoque alii triclinaria.

Triclinium, ii, n. triclinio, τρικλίνιον, lecti, & reliquus apparatus ad cœnam. Nomen triclinio fecit numerus τῶν κλινῶν, h. e. lectorum, quia Romani pransuri, vel cœnaturi τρεῖς κλίνας, hoc est tres lectos sternerent, quibus incumbentes cibos sumerent. Horat. l. 1. serm. sat. 4. Sæpe tribus lectis videas cœnare quaternos. Juven. sat. 5. Tertia ne vacuo cessaret culcita lecto. Serv. in 1. Æn. v. 698. Antiqui stibadia non habebant, sed stratis tribus lectis epulabantur. Unde & triclinium dictum dicitur. Sic Cicero: Sterni triclinia & in foro jubebas. Unde apparet errare eos, qui triclinium dicunt ipsam basilicam, vel cœnationem. Hæc Servius, qui tamen fallitur, cum negat pro loco domus cœnatoria accipi, ut infra videbimus. Var. de R. R. l. 3. c. 13. Erat locus celsus, ubi triclinio posito, cœnabamus. Vitr. l. 10. c. 6. In eis tricliniis quatuor strata. ¶ Nonnunquam tamen duo tantum lecti erant. Unde biclinii nomen apud Plautum, ex Latino bis, & Græco κλίνη. V. suo loco. ¶ Porro hi lecti, si unum tantum hominem caperent, dicebantur scimpodia. V. Scimpodium. Interdum & duos capiebant, quales non pauci cernuntur Romæ in lapidibus antiquis, in quibus maritus, & conjux accumbentes cœnant. Erant & qui tres, quatuor, quinque caperent. Postquam autem mensæ citreæ, quæ rotundæ, in honore magno apud omnes esse cœperunt, pro tribus lectis unum stibadium fuit, quod & sigma appellabatur. V. Stibadium, & Sigma. Metonymice triclinium accipitur etiam pro conclavi discubitorio, seu loco, in quo discumbebant, & cœnabant. Cic. Att. l. 13. epist. ult. Villa ita completa militibus est, ut vix triclinium, ubi cœnaturus ipse Cæsar esset, vacaret. Manil. l. 5. Nunc jam luxuriæ pars, & triclinia templis Concertant. Quintil. l. 11. c. 2. Vix eo limen egressum, triclinium illud supra convivas corruit. ¶ Cætera de triclinio, & conviviorum apud veteres ritu vide apud Philandr. in Vitruv. Hieronym. Mercurial. l. 1. de re Gymnast. c. 11. & Ciacconium, ac Fulvium in tract. de triclinio, item Just. Lipsium, lib. 3. antiq. lect. & Stuckium in convivialibus.

Trico, onis, m. contenzioso litigatore, ἐριστής, contentiosus, litigiosus, vel rixarum amans. Non. c. 1. n. 86. Interpretatur morosum, & durum ad reddendum. Lucil. apud Non. ibid. Lucius Cotta senex, Crassi pater hujus, Panci Magnus trico fuit nummarius, solvere nulli Lentus. Jul. Capitol. in Vero, c. 4. Et commisceretur cum triconibus, & committeret rixas.

Tricoccum, i, m. τρίκοκκον, girasole, heliotropium majus, apud Plin. l. 22. c. 21. A Dioscoride vocatur scorpiuron, quia semen fert scorpionis caudæ non dissimile.

Trico-

Tricolum, i, n. τρίκωλον, periodus tribus membris constans. *Sen. l. 2. controv. 12.* Hanc controversiam cum declamaret Maximus, dixit quasi tricolum tale, qualia sunt, quæ basilicam infestant. Adde *l. 4. controv. 25.*

Tricongius, ii, m. cognomen Novelli Torquati Mediolanensis, tribus congiis vini epotis, spectante Tiberio principe. *Plin. l. 14. c. 22.*

Tricor, aris, d. 1. *cianciare*, Ger. *girlen*, Gal. *caqueter*, Hisp. *defuariar*, λαρίω, φλυαρέω, nugor, nugas ago. Alii exponunt perplexe, & involute loqui. *Cic. Att. l. 14. ep. 19.* Publilius tecum tricatus est. *Id. eod. l. 15. ep. 13.* Tricatur scilicet, ut homo talis.

Tricornĭger, a, um, adject. tria cornua gerens. *Auson. in Technopægn.* Furca tricornigera specie pene ultima sum ψ.

Tricornis, & ne, o. 3. *di tre corni*, τρίκερως, quod tria habet cornua. *Plin. l. 8. c. 21.* Indicos boves unicornes, tricornesque.

Tricorpor, oris, o. 3. τρισώματος, quod tria habet corpora. *Virg. 6. Æn. v. 289.* Et forma tricorporis umbræ. idest Geryonis. *Sil. l. 3. v. 422.* Geryonis peteret cum longa tricorporis arva.

Tricōsus, a, um, adject. fallax, tergiversator, qui tricatur. *Lucil. apud Non. c. 1. n. 84.* Hic tricosu', bovinatorque, ore improbu' duro.

Tricuspis, idis, adject. *tricuspide*, τριγλώχιν, quod tres habet cuspides. *Ovid. 1. Met. v. 330.* Positoque tricuspide telo Mulcet aquas rector pelagi.

Tridacna, orum, n. pl. genus ostreorum, a τρὶς, *ter*, & δάκνω, *mordeo*. *Plin. l. 32. c. 6.* Necnon inter nos nepotis cujusdam nomenclator tridacna appellavit; tantæ amplitudinis intelligi cupiens, ut ter mordenda essent.

Tridens, entis, m. *tridente*, *forcone*, שלוש קלשון, Germ. *das drey zincken har*, Gal. *a trois dens*, Hisp. *de tres dientes*, τρίαινα, ferramentum tres habens dentes, sive cuspides. *Plin. l. 9. c. 15.* Thynni a gubernaculis non separentur, ut tridente quidem in eos sæpius jacto territi. ¶ Ab hac forma Poetæ peculiariter Neptuni sceptrum tridentem appellarunt. *Virg. 1. Georg. v. 13.* Cui prima frementem Fudit equum magno tellus percussa tridenti. ¶ Adjective *Valer. Flac. l. 1. v. 687.* Volat immissis cava pinus habenis, Infinditque salum, & spumas vomit ære tridenti.

Tridentĭfer, ra, rum, τριαινοφόρος, qui tridentem fert, quo nomine Neptunus cognominatur a Poetis. *Ovid. 8. Met. v. 596.* O proxima terræ Regna vagæ, dixi, sortite Tridentifer undæ.

Tridentĭger, ra, rum, idem ac tridentifer. *Ovid. 11. Metam. v. 203.* Cumque Tridentigero tumidi Genitore profundi. idest Neptuno.

Tridentinus, a, um, adject. ad Tridentum pertinens, ut Tridentinæ Alpes, apud *Plin. l. 3. c. 16.* ¶ Tridentini, orum, Tridenti incolæ. *Plin. l. 3. c. 19.*

Tridentipŏtens, entis, qui tridente potest; estque epithetum Neptuni. *Sil. l. 13. v. 139.* Dive tridentipotens, cujus maria im per alta Ordimur.

Tridentum, i, n. 2. Tridente. Ital. *Trento*, Germ. *Trient*, Gal. *Trente*, urbs Cenomanorum Venetiæ, in Rhætia propria, in Comitatu Tyrolensi, ad Athesim fl. in valle, inter altissimos montes. Ibi Concilium Oecumenicum indictum est anno salutis 1545. anno 4. Olympiadis 580. sub Pio IV. Pop. Tridentini.

Triduānus, a, um, *di tre giorni*, τριήμερος, quod est trium dierum. *Apul. l. 10. A. A.* Munus gladiatorium triduani spectaculi pollicitus.

Triduum, i, n. *spazio di tre giorni*, τριημερία, spatium trium dierum. *Terent. Andr. 2. 6. 9.* Nihil hercle: aut si adeo, bidui, aut tridui est hæc sollicitudo. *Cic. 2. de Leg.* Cotta censet habendas triduum ferias, & porco fœmina piaculum pati. *Id. pro Mil.* Clodius respondit, triduo illum, ad summum quatriduo periturum.

Triennium, ii, n. *triennio*, τριετία, spatium trium annorum. *Cic. 4. Verr.* Triennium provinciam obtinuisti. *Id. ad Q. Fratr. lib. 1. ep. 1.* Præclarum est summo cum imperio fuisse in Asia triennium. ¶ Interdum dicitur de festis triennalibus, quæ Græcis trieterica. *Ovid. 9. Met.* Ismariæ celebrant repetita triennia Bacchæ.

Triens, entis, m. τετράχαλκον, genus nummi tertiam partem assis valens, idest quatuor uncias. *Juv. sat. 3.* Nec habet infelix, quem porrigat ore trientem. ¶ Sumitur etiam pro tertia parte cujuscumque rei, ex. gr. hæreditatis, imperii, &c. Nam veteres universam hæreditatem ex duodecim partibus, assis instar, constare volebant, eamque assem appellabant. *Cic. Att. l. 7. ep. 8.* Dolabellam video Liviæ testamento cum duobus cohæredibus esse in triente. ¶ Item pro tertia parte jugeri, seu unciis quatuor. Dividebatur enim jugerum, ut as, in uncias duodecim. *V. Col. l. 5. c. 1.* ¶ Item pro tertia pedis parte, idest quatuor unciis, seu pollicibus. Nam in mensuris, teste *Budæo*, unciæ accipiuntur pro pollicibus, duodecim autem pollices constituunt pedem. Unde trientalis materia dicitur, quæ est crassitudinis tertiæ partis pedis, seu quatuor unciarum, seu quatuor pollicum. V. Trientalis. ¶ Item pro calice quatuor continente cyathos. *Propert. lib. 3. eleg. 10.* Cum fuerit multis exacta trientibus hora. *Martial. l. 10. epigr. 49.* Cum potes Amethystinos trientes.

Triental, alis, n. poculum tertiam partem sextarii capiens, ita dictum, quod esset trientis capax, idest quatuor cyathorum. *Pers. sat. 3. v. 100.* Calidumque triental Excutit e manibus. Al. leg. *trientem*.

Trientālis, & le, o. 3. τετραδάκτυλος, quod trientem continet, ut Herba trientalis, quæ altitudine æquat tertiam pedis partem, h. e. pollices quatuor. *Plin. l. 27. c. 5.* Asplenum sunt, qui hemionion vocant, foliis trientalibus multis, radice limosa, &c. *Vitruv. l. 10. c. 6.* De materia trientali scapos quatuor compegit.

Trientarius, a, um, adject. qui trientem continet, ut Trientariæ usuræ, quibus quaterna annua pro centum penduntur, *pro di quattro per cento*. *Capitolin. in Pio, c. 2.* Fœnus trientarium, hoc est minimis usuris exercuit, ut patrimonio suo plurimos adjuvaret. Adde *Lamprid. in Alex. Sever. c. 21.*

Trientius ager dictus est, qui pro tertia parte pecuniæ venditus est. *Liv. l. 31. c. 13.*

Trierarchus, i, m. τριήραρχος, Præfectus triremis, a τριήρης, *triremis*, & ἀρχή, *principatus*. *Cic. 3. Ver. c. 20.* Se se, cum esset Trierarchus, &c. *Tacit. 2. hist. c. 16.* Trierarchum Liburnicarum navium interfici jubet.

Triēris, is, f. idem quod triremis, τριήρης. *Nepos in Alcibiad. c. 4.* In trierem, quæ ad eum deportandum erat missa, ascendit. Plerique legunt *triremem*.

Trietericus, a, um, *di tre anni*, τριετηρικός, quod est triennale, vel quod tertio quoque anno fit, a τρεῖς, *tres*, & ἔτος, *annus*, ut Nox trieterica. *Stat. 2. Theb.* Nox est trieterica vobis, Nox patrio de more venit. ¶ Trieterica sacra, sive Trieterica Orgia, fuere sacra Bacchi, quæ tertio quoque anno sumptuosiora annuis ejus Orgiis agitabantur. Instituta sunt, cum ex India victor Liber Pater rediisset, & appellata a triennio, quo peregrinatus est. *Virg. 4. Æn. v. 302.* Thyas, ubi audito stimulant trieterica Baccho Orgia, nocturnusque vocat clamore Cithæron. *Ovid. 6. Met.* Tempus erat, quo sacra solent trieterica Bacchi Sithoniæ celebrare nurus.

Trietēris, idis, f. *spazio di tre anni*, τριετηρίς, spatium trium annorum. *Martial. l. 6. epigr. 38.* Aspicis, ut parvus, nec adhuc trieteride plena Regulus auditum laudet & ipse patrem. ¶ Sumitur etiam pro festo, quod tertio quoque anno celebratur. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 23. de Baccho.* Quintum Niso natum, & Thione, a quo trieterides constitutæ putantur. *Stat. l. 4. Theb.* Ludus, & atra sacrum recolet trieteris Opheltem.

Trifariam, adv. *in tre parti*, *a modi*, τριχῇ, tribus partibus, tribus modis. *Liv. l. 3. c. 22.* Ita trifariam adortus castra circumvenit. *Id. l. 9. c. 26.* Trifariam Romam muniebant. *Sueton. in Vitel. c. 13.* Sed vel præcipue luxuriæ, sævitiæque deditus, epulas trifariam semper, interdum quadrifariam dispertiebat.

Trifarie, adv. idem quod trifariam, usurpatur a *Diomed. Grammat. l. 1. sub fin. cap. de declin. mascul.* & præterea legitur in quodam libello *de progenie Augusti*, quem quidam putant *Messalæ Corvini* esse.

Trifarius, a, um, adject. *di tre sorte*, *a maniere*. *Solin. c. 27. (al. 40.)* Quorum trifarium genus scinditur. Ita codices quidam, sed alii *trifariam*. *Cassiod. l. 5. var. epist. 40.* Instructus trifariis linguis. hoc est tribus.

Trifatidicus, a, um, adject. *Auson. in Grypho, v. 85.* Trifatidicæ Sibyllæ. *Trifatidicas* appellat, quia Veteribus tres præcipuæ cognitæ fuerunt, Cumæa, Erythræa, & Cumana. Alii tamen leg. *tres fatidicæ*.

Trifaux, ucis, o. 3. τρίστομος, tres fauces habens. *Virg. 6. Æn. v. 417.* Cerberus hæc ingens latratu regna trifauci Personat.

Trifax, acis, telum longitudinis trium cubitorum, quod catapulta mittitur. *Enn. apud Fest.* Paries percussus trifaci.

Trifer, a, um, τρίφορος, quod ter quotannis fructum producit. *Plin. l. 16. c. 27.* Vites quidem & triferæ sunt, quas ob id insanas dicunt, quoniam in iis alia maturescunt, alia turgescunt, alia florent. *Col. l. 3. c. 10.* Omnes etiam biferæ, & triferæ.

Trifidus, a, um, τρισχιδής, quod in tres partes dividi potest, ut *Hasta trifida*, *Cuspis trifida Neptuni*: idest tridens: *Flamma trifida*, idest fulmen trisulcum, ab antiquo *fido* pro *findo*. *Ovid. 2. Met. v. 325.* Najades Hesperiæ trifida fumantia flamma Corpora dant tumulo. *Claudian. l. 2. de rapt. Proserp. v. 181.* Trifida cuspis Neptuni.

Trifilis, le, adject. tria fila habens. *Martial. l. 6. epigr. 74.* Medio recumbit imus ille qui in lecto, Calvam trifilem segmentatus argento, h. e. calvam tria tantum fila, seu capillos, vel admodum paucos capillos habentem.

Trifinium, ii, n. τριόριον, ubi trium agrorum terminus est. *Siculus Flac. de condit. agr. pag. 16.*

Trifissilis, le, adject. qui tripliciter finditur, trifidus. *Auson. epigr. 128. (al. 120.)* ψ dicit esse: nam trifissilis forma est.

Trifolinus, seu Tripholinus, m. 2. *Monte di S. Martino*, mons Campaniæ, Neapoli imminens, sic dictus a trifolii copia. Ibi optimum vinum provenit.

Trifolinus, a, um, quod ad Trifolinum M. spectat. *Juvenal. sat. 9. v. 56.* Te Trifolinus ager fœcundis vitibus implet. *Martial. l. 13. epigr. 114.* Non sum de primo, fateor, Trifoline Lyæo, Inter vina tamen septima vitis ero.

Trifolium, ii, n. *trifoglio*, τρίφυλλον, herbæ genus, ita dictum a tribus foliis, quibus constat. *Plin. l. 21. c. 9.* Folia coronat & trifolium. Tria ejus genera, minyanthes vocant Græci, alii asphaltion, majore folio, quo utuntur coronarii; alterum acuto, oxytriphyllon; tertium ex omnibus minutissimum, &c.

Triformis, & me, o. 3. *triforme*, τρίμορφος, quod tres habet formas, ut *Canis triformis*, idest Cerberus; *Dea triformis*, idest Hecate, sive Diana, sive Luna, sive Lucina. *Horat. l. 3. od. 22.* Quæ laborantes utero puellas Ter vocata audis, adimisque letho Diva triformis.

Trifur, uris, m. τρίφωρ, maximus fur, insignis fur, plus quam fur. Nam τρὶς, hoc est *ter*, in compositione augendi vim habet, & accipitur pro *valde*. *Plaut. Aul. 4. 4. 6.* Non fur, sed trifur.

Trifurcifer, a, um, maximus furcifer, insignis furcifer, plus quam furcifer. *Plaut. Rud. 3. 4. 59.* Tun' trifurcifer mihi audes inclementer dicere?

Trifurcium, ii, n. quod in modum trigeminæ furcæ erigitur. *Apul. de herb. c. 77.* Gramen, quod in se trifurcium habet.

Trifurcus, a, um, *triforcato*, τρίχηλος, τρίβολος, quod tria acumina habet. *Colum. lib. 5. cap. 10.* Trifurcum maxime ponito, ea extet minime tribus pedibus. *Id. ib. c. 11.* Surculi fiunt bifurci, vel trifurci. ¶ Sumitur etiam pro eo, quod in tres partes divisum est. *Colum. de arbor. c. 20.* Semina trifurca maxime ponito, ea extent supra terram trinis pedibus.

Triga, æ, f. *carro da tre cavalli*, Germ. *wagen fur der man drey ross spannet*, Gall. *chariot a trois chevaux*, Hisp. *carros de tres cavallos*, τρίιππον, vehiculi genus, quod a tribus equis trahitur, quasi trijuga. *Isid. l. 18. c. 36.* Quadrigæ, & bigæ, trigæ, & sejugæ, ab equorum numero, & jugo dictæ. *Ulpian. l. Ædiles ajunt, ff. de ædil. edict.* Et, si triga venierit, redhibenda erit tota.

Trigamus, a, um, qui tres uxores duxit. *Hieronym. l. 1. advers. Jovinian. c. 15.*

Trigarium, ii, n. τριιππεῖον, locus, ubi curule certamen trigis fit, qualis fuit juxta Campum Martium apud Romanos. *Plin. l. ult. c. 11.* Ne equos quidem in trigariis præferri ullos vernaculis animadverto. ¶ Translate sumitur pro quacunque societate trium rerum. *Martian. Capel. l. 9.* Trigarium supplicantis semper germanitatis adveniat.

Trigarius, ii, m. τριιππηλάτης, trigarum agitator. *Plin. l. 28. cap. 17.* Feruntque & Neronem principem hac potione recreari solitum, cum sic quoque se trigario approbare vellet.

Trigemini, æ, a, τρίδυμοι, tres uno partu editi, qui etiam *tergemini* dicuntur, ut fuere tres illi fratres Horatii apud Romanos, & illi tres Curiatii apud Albanos, regnante Tullo Hostilio, quorum certamen controversiam illam finivit, Albani ne, an Romani imperare deberent. *Liv. l. 1. c. 24.* Forte in duobus tum exercitibus erant trigemini fratres, nec ætate, nec viribus dispares. Horatios Curiatiosque fuisse satis constat. *Col. l. 7. c. 6. de capellis:* Parit autem, si est generosa proles, frequenter duos, nonnunquam trigeminos.

Trigeminus, a, um, *triplice*, triplex. *Plin. l. 15. c. 28.* Quorundam ortum trigemina est, corpus, deinde lignum, rursusque semen in ligno, ut persicis. ¶ Trigemina porta, *Porta di S. Paolo*, una ex portis urbis Romæ, eadem quæ Ostiensis, ita dicta, quia per eam trigemini fratres Horatii ad decertandum cum Curiatiis de imperio exierunt. *Liv. l. 35. c. 10.*

Trigemmis, & me, o. 3. τρίοφθαλμος, τριόφθαλμος, quod tres habet gemmas. *Colum. l. 3. c. 19.* Vallis, & uliginosi campi situ serimus etiam trigemmem (scilicet malleolum) qui est paulo minor dodrante, longior utique semipede. Atque non ab eo trigemmis dictus est, quod omnino trium oculorum est, cum fere circa plagam, qua matri abscissus est, plenus sit gemmarum, sed quod his exceptis, quibus est frequens in ipso capite, tres deinceps articulos, totidemque gemmas habet. *Plin. lib. 17. cap. 21.* Iidem cum decisi, nec intorti trigemmes.

Trigesies, adverb. *trenta volte*. *Vitruv. l. 1. c. 6.*

Trigesimus, a, um, *trigesimo*, τριακοστός, ultimus ex triginta. *Cic. de Sen. c. 6.* Cujus a morte jam tertius & trigesimus est annus.

Triginta, *trenta*, שלושים, Ger. *dreyssig*, Gal. *trente*, Hisp. *treynta*, τριάκοντα, ter decem, nomen numerale cardinale indeclinabile. *Virg. 3. Æn.* Triginta capitum fœtus enixa jacebit. Adde *Plin. l. 4. c. 22.*

Triglyphus, i, m. τρίγλυφος, vox est Architectorum, qua significatur pars quædam Zophori in ordine Dorico, tribus canaliculis, seu cavitatibus in longum ductis ornata, *lavoro fatto a canaletti nel fregio*. *Vitruv. lib. 1. cap. 2. & lib. 4. cap. 2.*

Trigon, onis, m. τρίγων, genus pilæ minimæ, duræ, & firmo pilo plenæ, qua ludebatur in Thermis, seu balneis exercitationis gratia. Nomen inde ductum, quod a tribus ludentibus jactabatur, & ita dispositis, ut trigoni, seu trianguli figuram efficerent, vel quod locus huic ludo destinatus triangularis formæ fuit. *Martial. l. 4. epig. 19.* Seu lentum ceroma teris, tepidumque trigona, Sive harpasta manu pulverulenta rapis. *Id. l. 7. epig. 71.* Sic palmam tibi de trigone nudo Unctæ det favor arbiter coronæ. *Trigonem nudum* dicit, quia nudi, & uncti eo exercebantur.

Trigonālis, le, adject. Trigonalis pila (quod legitur in titulo *epigr. 46. l. 14.* apud *Martial.*) eadem est quæ Trigon.

Trigonicus, & Trigonius, a, um, adject. *triangolare*. *Jul. Firmic. l. 2. c. 12.* Trigonica radiatio. ¶ *Trigonios* legitur apud *Hygin.* ut testatur *Danetius in Diction. ad usum Delph.*

Trigōnum, i, n. vel Trigonus, i, m. *triangolo*, τρίγωνον, & τρίγωνος. *Vitruv. l. 9. c. 2.* Regulæ schema habentes trigoni. *Manil. l. 2.* Quin adversa meant etiamque trigona trigonis. ¶ Hæc vox bis corripitur in penultima ab *Ausonio*, sed nimis licenter, cum natura longa sit. ¶ Est etiam genus marini piscis, quod alio nomine pastinaca marina nuncupatur. *Plaut. Capt. 4. 2. 71.* Scombrum, & trigonum, & cetum, & mollem caseum.

Trigo-

Trigonus, a, um, *τρίγωνος*, triangularis, *Manil. l. 2. v. 6.* Et quæcunque tamen dicuntur signa trigona.

Triborium, ii, n. *troppo di tre ore*. *Auson. in Mosel. v. 87.* post bina triboria.

Trijugus, a, um, adject. *Apul. l. 6. Metam. de Cerbero*: Canis prægrandis trijugo, & satis amplo capite præditus, hoc est triplici capite.

Trilibris, & bre, o. 3. *di tre libbre*, *τρίλιτρος*, quod est trium librarum. *Hor. lib. 2. sat. 2.* Laudas insane trilibrem mullum.

Trilinguis, & gue, o. 3. *di tre lingue*, Ger. *der drey zungen hat*, Gal. *qui a trois langues*, Hisp. *de tres lenguas*, *τρίγλωσσος*, qui tres linguas habet. *Horat. l. 3. od. 11. de Cerbero.* Quamvis furiale centum Muniant angues caput ejus, atque Spiritus teter, saniesque manet Ore trilingui. ¶ *Var. apud Isid. l. 15. c. 1.* Phocenses trilingues vocat, quia Græce, Latine, & Gallice loquebantur.

Trilix, icis, o. 3. *τρίμιτος*, quod ex tribus constat liciis, a *licium*, nempe a numero liciorum, hoc est filorum. *Virg. 3. Æn. v. 467.* Loricam consertam hamis, auroque trilicem. *Valer. Flac. 3. Argon.* Pes clypei cedentis opus, pertemque trilicem.

Triloris, re, adject. Triloris vestis dicitur, quæ tria aurea segmenta in modum lori intexta habet. *Vopisc. in Aurelian. c. 46.* Aliis dedit vestes monolores, aliis dilores, trilores aliis. V. ibi *Salmas.*

Trimacrus, i, *τρίμακρος*, pes metricus tribus syllabis longis constans, ut virtutes. V. *Grammaticos*.

Trimatus, us, m. *τριετία*, trium annorum ætas. *Plin. l. 8. c. 43.* Partus a trigesimo mense ocyssimus, sed a trimatu legitimus. *Colum. l. 8. c. 5.* Summovebimus autem veteres, idest quæ trimatum excesserunt.

Trimembris, e, adject. *trimembre*, triplicia habens membra. *Hygin. fabula 30. de Hercule*. Geryonem Chrysaoris filium trimembrem uno telo interfecit.

Trimetus, f. 2. Trimetus, Tremetus, Teutria, Diomedæa, *S. Maria di Tremiti*, ins. maris Hadriatici, major Diomedæarum, ante Garganum M.

Trimestris, & tre, o. 3. *di tre mesi*, *τρίμηνος*, *τριμηνιαῖος*, quod est trium mensium. *Plin. l. 7. c. 15.* Et hoc tale, tantumque omnibus tricenis diebus malum in muliere existit, & trimestri spatio largius. *Id. l. 10. c. 25.* Trimestres aves, & turdi.

Trimetri versus, tribus metris constans, cujus plures sunt species. *V. Diomed. l. 3.*

Trimetrius, a, um, adject. senariis constans. *Auson. ep. 16. v. 78.* Æsopiam trimetriam, quam vertit exili stilo. *h. e.* Æsopi fabulas trimetris versibus constantes. ¶ *Trimetria*, æ, carmen trimetrum. *Sidon. l. 9. ep. 13. in carm.*

Trimetron, n. 2. *τρίμετρον*, carminis genus tribus constans mensuris majoribus, idest pedibus sex. Unde senarii jambici trimetri appellati. *Horat. de ar. poet. v. 252.* Unde etiam trimetris accrescere jussit Nomen jambeis, cum senos redderet ictus.

Trimodia, æ, f. vas, quod tres modios continet, quæ mensura satoria vocatur, quoniam ex ea satores semina jaciunt in satione seminum. *Colum. l. 2. c. 9.* Nonnulli pelle bimæ satoriam trimodiam vestiunt, atque ita ex ea semina jaciunt. *Id. l. 12. c. 52.* Tum scalæ, corbulæ, decemmodiæ, trimodiæ sitariæ, quibus districta bacca suscipitur.

Trimodium, ii, n. *τρισμέδιμνον*, *τρίμοδον*, mensura trium modiorum. *Plaut. Men.* Nunc argumentum vobis demensum dabo, Non modio, neque trimodio, verum ipso horreo. *Plin. l. 33. c. 1.* Neque enim aliter potuissent trimodia illa anulorum Carthaginem ab Hannibale mitti.

Trimulus, a, um, *τριετίζων*, dim. a *trimus*. Usurpamus hanc vocem, cum de pueris loquimur. *Sueton. in Ner. c. 6.* Trimulus patrem amisit.

Trimus, a, um, *di tre anni*, Germ. *dreyjærig*, Gall. *de trois ans*, Hisp. *de tres annos*, *τριετής*, *τριετής*, quod est trium annorum. *Plaut. Rud. 3. 4. 39.* Trima quæ periit mihi, jam tanta esset, si vivit, scio. *Var. l. 2. de R. R. c. 7.* Videndum, ne sint minores trimæ, majores decem annorum. *Plin. l. 17. c. 11.* Arborem nec minorem bima, nec majorem trima transferri quidam præcipiunt.

Trinacria, æ, f. *Sicilia*, *Τρινακρία*, ins. maris Tyrrheni, eadem quæ Sicilia, a *τρεῖς*, *tres*, & *ἄκρα*, *summitas*, *promontorium*, nempe a tribus promontoriis, Peloro, Pachyno, & Lilybæo. *Virg. 3. Æn.* Trinacria fines Italos mittere relicta. ¶ Rhodus etiam hoc nomine quondam dicta est, teste *Plin. l. 5. c. 31.*

Trinacris, idis, f. *Τρινακρίς*, quæ ad Trinacriam spectat, Sicelis. *Ovid. 4. Fast. v. 419.* Terra tribus scopulis vastum procurrit in æquor Trinacris, a positu nomen adepta loci.

Trinacrius, a, um, *Siciliano*, *Τρινάκριος*, Siculus. *Virg. 3. Æn.* Præstat Trinacrii metas lustrare Pachyni.

Trinepos, otis, m. *τριτέγγονος*, filius abnepotis ita dictus, quod tertius a nepote. Ejus correlativum est *tritavus*. *Paul. ff. de grad.* Trinepos, trineptis, hi sunt filii, filiæve abnepotis, abneptis.

Trineptis, is, f. V. diction. praeced.

Trinitas, atis, f. *numero ternario*, numerus tria continens. *Tertul. adv. Valentin. c. 17.* Facta exinde trinitas generum est ex trinitate causarum. ¶ Antonomastice Trinitatis nomine significantur tres Divinæ Personæ, de quibus *Tertull. advers. Prax. & alibi sæpe*, multique præterea rei Christianæ Scriptores.

Trinium, o. 2. *Trigno*, flu. Frentanorum, in Aprutio, cum oppido cognom. qui profluit ex Apennino M. ubi is Majella appellatur, ac inter Tifernum ad Or. & Sarum ad Occ. ad Histonium oppidum in mare Hadriaticum labitur, Trivento urbe, & Trinio oppido irrigatis. *Plin. l. 3. c. 12.*

Trinoctialis, & le, n. 3. *τρινύκτιος*, quod est trium noctium. *Martial. lib. 12 epigr. 78.* Trinoctiali Affecit domicœnia clientem.

Trinoctium, ii, n. *τρινύκτιον*, spatium trium noctium. *Gel. l. 3. c. 2.* Non enim posse impleri trinoctium, quod abesse a viro usurpandi causa ex 12. Tabulis deberet. *Fabius Pictor apud eund. l. 10. 15.* De eo lecto trinoctio continuum non decubat.

Trinodis, & de, o. 3. *τρικόμβος*, quod tres nodos habet. *Ovid. ep. 4. v. 115.* Ossa mei fratris clava perfracta trinodi.

Trinummus, vel Trinumus, i, nomen est Plautinæ Comœdiæ, inde ductum, quia sycophanta quidam inducitur operam suam tribus nummis locans ad artes nugatorias, ut ibi legitur *a. 4. sc. 2. v. 1.*

Trinundinum, i, n. tres nundinæ, spatium trium nundinarum, h. e. 27. dierum. *Cic. l. 16. Fam. ep. 11.* Se præsentem trinundinum petiturum. *Id. Phil. 5. c. 3.* Ubi promulgatio trinundinum? Subaudi *per*. ¶ Legitur & divisim. V. Nundinæ. ¶ Adjective *Macrob. l. 1. Saturn. c. 16.* Scita, atque consulta, trinundino die proposita. *Et mox.* Inde mos tractus, ut leges trinundino die promulgarentur.

Trinus, a, um, *trino*, *tre*, *τρεῖς*, nomen numerale distributivum, idem ac terni. *Sueton. in Ner. c. 56.* Trinis in die sacrificiis colere perseveravit, *tre al giorno*. ¶ Usurpatur sæpe extra distributionem. *Cic. Att. l. 12. ep. 17.* Tullia mea litteras reddidit trinas. *Cæs. l. 7. B. G.* Eamque transgressi trinis castris potiuntur. *Plin. l. 2. c. 31.* Trinos Soles antiqui sæpius videre.

Triobolus, i, m. *τριώβολον*, nummus tres obolos valens, alio nomine hemidrachmium. Senos enim obolos drachma efficit, ut aiunt *Plinius*, *Pollux*, & alii. Trioboli nota ab altera parte effigiem Jovis, ab altera noctuam habebat. V. Obolus. *Plaut. Bacch. 2. 3. 16.* Negare, se si debere tibi triobolum. ¶ *Homo trioboli*, est homo nequam, & nullius pretii. *Plaut. Pan. 1. 2. 168.* Non ego homo trioboli sum.

Triocla, f. 1. Triocla, Tricala, Tricalum, urbs Siciliæ, apud oram Austr. in monte, versus oram maris Africi, excisa a Romanis post bellum servile. *Sil. l. 14. v. 271.* Et mox servili vastata Triocala bello.

Triones, um, m. 3. *bovi*, בקרים, Germ. *ochsen*, Gal. *boeufs*, Hisp. *bueyes*, *βόες* boves. *Var. l. 6. de L. L.* Triones etiam nunc boves appellantur a bubulcis, maxime cum terram arant. e quibus valentiores dicti glebarii, quod facile glebas proscindant. Sic omnes, qui terram arabant, a terra teriones. Unde triones ut dicerentur, detritum. Adde *Gel. l. 2. c. 21.* ¶ Triones item dicuntur duo Arcti, seu duo Ursæ, major, & minor, quæ sunt duo signa cœlestia prope Aquilonem, & Circulum hyemalem sita, quia utriusque signi stellæ plaustrum, & boves junctos referunt. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 41.* Altera dicitur esse Helice, cujus quidem clarissimas stellas totis noctibus cernimus, Quas nostri septem soliti vocitare triones. *Virg. 1. Æn.* Arcturum, pluviasque Hyadas, geminosque triones.

Trionymus, a, um, *di tre nomi*, tria habens nomina. *Sulpic. Sev. l. 2. hist. sacr. c. 42.* Trionyma solitarii Dei nom. h. e. unus Deus tria habens nomina.

Triophthalmos, i, m. gemmæ genus in Sicyonia, quod trium oculorum effigiem præ se fert. *Plin. l. 37. c. 11.* Triophthalmos cum onyche nascitur, tres hominis oculos simul exprimens.

Triorches, is, m. *τριόρχης*, avis ex accipitrum genere, a *τρεῖς*, *tres*, & *ὄρχις*, *testiculus*, quia tres testiculos habet. *Plin. l. 10. c. 8.* Triorchem a numero testium, cui principatum in Auguriis Phœmonœ dedit: buteonem hunc appellant Romani. ¶ Triorches idem dicitur tertium genus centaurii herbæ. *Plin. l. 25. c. 6.* Tertia est centauris, cognomine triorches. Qui eam secat, rarum est, ut non vulneret se se. Hæc succum sanguineum mittit. Theophrastus defendi eam, impugnarique colligentes tradidit a triorche accipitrum genere, a quo & nomen accepit.

Tripalis, & le, o. 3. quod tribus palis sustinetur. *Varro apud Non. c. 3. n. 171.* Quid tu? non vides, in vineis, quod tria pala habeant, tripales dici?

Triparcus, a, um, adject. *troppo parca*, nimis parcus, sordidus, tenax. *Plaut. Pers. 2. 3. 14.* Triparcos homines, vetulos, avidos, aridos.

Tripartito, adverb. *in tre parti*, *τριμερῶς*. *Cic. 5. Tusc. c. 14.* Bona tripartito dividere. *Liv. l. 21. c. 7.* Urbem tripartito aggredi.

Tripartitus, a, um, adject. *diviso in tre parti*, *τριμερής*. *Cic. 3. Off. c. 2.* Divisio tripartita. *Id. 3. Ver. c. 5.* Causa tripartita. Legitur & *tripertitus*.

Tripatinum, ni, n. *convito di tre portate*, trium ferculorum epulæ. *Plin. l. 35. c. 2.* Tripatinum, inquit Fenestella, appellabatur summa cœnarum lautitia: una erat murænarum, altera luporum, tertia myxonis piscis.

Tripectorus, a, um, *τρίστερνος*, *τριστήθοντος*, tria habens pectora. *Lucret. l. 5. v. 28.* Quidve tripectora tergemini vis Geryonai?

Tripedalis, & le, o. 3. *τριπεδιαῖος*, quod tres pedes longitudinis, seu latitudinis, seu profunditatis habet. *Plin. l. 24. c. 12.* Medion folia habet iridis sativæ, caulem tripedalem. *Liv. l. 38. c. 21.* Parma tripedalis.

Tripedaneus, a, um, idem ac tripedalis. *Cato c. 45.* Taleas oleaginas, quas in scrobe saturus eris, tripedaneas decidito. *Col. l. 3. c. 2.* Tripedaneæ vites.

Tripertitus. V. Tripartitus.

Tripes, edis, o. 3. *di tre piedi*, Germ. *dreyfussig*, Gall. *qui a trois pieds*, Hisp. *que tiene tres pies*, *τρίπους*, quod habet tres pedes. *Hor. lib. 1. sat. 3.* Modo sit mihi mensa tripes. *Martial. l. 12. ep. 32.* Ibat tripes grabatus, & bipes mensa. *Liv. l. 40.* Quod tripedem mulum Reate natum, nuntiatum erat.

Tripetia, æ, f. *scagno di tre piedi*. Ita vocabatur a Gallis rustica cathedra tribus pedibus fulta, teste *Sev. Sulp. dial. 2. c. 1. de vita B. Martini*.

Triphallus, i, m. cognomen Priapi, & significat eum, qui magnum phallum, h. e. penem habet. nam *tri* in compositione auget. *Auctor priap. carm. 83. v. 6.* ubi tamen alii aliter leg.

Triphylia, f. 1. Triphyllis, Triphilia, regiuncula Elidis, in Peloponneso, quam *Stephanus* eandem ac Elidem facit, ita dicta a Triphyla Clytii matre, vel a tribus populis, quasi Tripyle. Per eam Alpheus fl. decurrit. In ea est Pylos urbs, ad Scholium M. patria Nestoris, quæ Triphyliaca cognominatur, ad alterius Pyli differentiam, quæ est in ora Messeniæ, apud Coryphasium prom. Hinc Jupiter, qui a Triphyliis colebatur, Triphylius cognominatus est. *Paleph. c. 1.*

Tripictus, a, um, adject. *Prudent. Apotheos. v. 381. de titulo crucis Christi*. Pilatus jubet ignorans, i, scriba tripictis Digere versiculis, quæ sit suffixa potestas. h. e. tripliciter descriptis.

Triplaris, re, adject. Triplaris numerus est, cum de duobus numeris minor ter in majore numeratur, ut sunt tria ad unum, quindecim ad quinque, viginti septem ad novem. Hæc *Macrob. l. 2. in Somn. Scip. c. 1.* qui hac voce utitur etiam *l. 1. c. 6. & 19.*

Triplex, icis, o. 3. *triplice*, *triplicato*, שלשי, Ger. *dreyfach*, Gal. *triple*, Hisp. *triple*, *τριπλοῦς*, *τριπλάσιος*, quod est trium plicarum. *Hor. l. 1. Carm. ode 3.* Illi robur, & æs triplex Circa pectus erat. ¶ Ponitur etiam pro terno, seu trino. *Cic. 1. Acad. c. 5.* Fuit ergo jam accepta a Platone philosophandi ratio triplex. *Id. 1. Tusc. c. 10.* Plato triplicem finxit animum. *Ovid. 9. Met.* Nec me pastoris Iberi Forma triplex, nec forma triplex tua, Cerbere, movit. ¶ Interdum absolute usurpatur sine substantivo, quod tamen facile intelligitur. *Scrib. Largus*: Olei autem veteris triplex adjicitur. idest triplex pondus.

Triplicabilis, le, adject. triplex. *Sedul. l. 1. sub fin. de SS. Trinitate*: Quod simplex, triplexque, quodque est triplicabile, simplex.

Triplicatio, onis, f. actus triplicandi. *Jul. Firmic. l. 2. c. 20.* Nulla vel duplicatione, vel triplicatione. ¶ Apud JCtos triplicatio est secunda actoris defensio contra rei duplicationem opposita: seu triplicatio est id quod tertio loco post actionem refertur, atque in judicium objicitur. *l. Consilio Dig. de curat. furios. &c. & §. 1. Instit. de replicat.*

Triplicatus, a, um, nom. ex partic. *triplicato*, triplex effectus. *Plin. l. 7. c. 48.* Cornici novem nostras tribuit ætates Hesiodus, quadruplum ejus cervis, id triplicatum corvis.

Triplices, ium, m. 3. libelli, seu tabellæ ceratæ trium foliorum, in quibus res leviores scribi solebant, sicut graviores in quintuplicibus. *Martial. l. 14. ep. 6.* Tunc triplices nostros non vilia dona putabis, Cum se venturam scribet amica tibi.

Triplico, as, n. 1. *triplicare*, *τριπλασιάζω*, tribus vicibus multiplico. *Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 20.* Triplicabis septem, faciunt viginti unum. *Manil. l. 3. v. 574.* triplicabit Aquarius annos. *Gell. l. 1. c. 20.* Idem ipse numerus triplicatur.

Triplinthius, a, um, adject. ut murus lateritius triplinthius. *muro di tre pietre*, murus crassitudinem habens trium plinthorum, h. e. laterum coctilium. *Vitruv. l. 2. c. 8.*

Triplus, a, um, idem ac triplex. *Cic. de Univ. c. 7.* Deinde tertiam, quæ esset secundæ sesquialteræ, primæ tripla.

Tripodes. V. Tripes.

Tripolis, is, f. *Tripoli di Soria*, Turc. *Tarapolo*, al. *Trabolos*, urbs maritima Phœniciæ. Sic vocata est, quod tribus urbibus stadio inter se distantibus olim constaret, seu quod trium urbium esset colonia, hoc est Aradi, Tyri, & Sydonis, teste *Stephano*, *Plin. l. 5. c. 20.* ¶ Tripolis item, nomen est duarum urbium Africæ, in ora maris Mediterranei, quarum altera Tripolis vetus, altera Tripolis nova dicitur. Tripolis vetus, *Tripoli vecchio*, urbs Africæ, in ora maris Medit. in reg. Tripolitana, ubi alias Sabrata, media inter Leptim magnam ad Or. & Tacapam ad Occ. cum portu capaci. Tripolis nova, *Tripoli*, *Tripoli di Barbaria*, urbs ampla Africæ, ubi alias Oea urbs, caput Regni Tripolitani, cum portu capaci, & munito, sed piratica infamis, apud Syrtim parvam. ¶ Erant aliæ hujus nominis urbes, una in Thessalia, teste *Livio*, alia in Caria, *Stephano*, alia in Lydia, *Plinio*.

Tripolitanus, a, um, adject. a Tripoli urbe, ut Tripolitana provincia. *Europ. l. 8. c. 10.* ¶ Tripolitani, orum, ejus oppidi incolæ, *Plin. l. 5. c. 20.*

Tripondium, ii, n. pondus trium assium, seu librarum. *Institut. de hered. instituend. §. si plures.*

Triportenta, orum, n. magna portenta. *Pacuv. apud Varr. l. 6. de L. L.*

Triptolemus, m. 2. *Τριπτόλεμος*, filius Celei, Regis Eleusinii, & Metaniræ, qui primus in Græcia agriculturæ rationem creditur invenisse. Cum ejus pater Cererem filiam quærentem liberalissime hospitio suscepisset, illa pro remuneratione ostendit ei omne genus agriculturæ, filium etiam ejus Triptolemum recens natum per noctem igne fovit, per diem divino lacte nutrivit, & curru alatis serpentibus superpositum, per totum orbem misit ad usum frumentorum hominibus indicandum. *Aud. ad Her. l. 4.* Si Triptolemus, cum omnibus semen largiretur, ipse ab aliis hominibus id mutuaretur.

Triptotus, a, um, adject. *τρίπτωτος*. Apud Grammaticos nomen triptoton dicitur illud,

illud, quod per tres tantum casus declinatur. *Palæmon Grammat. Isid. l. 1. c. 6. & Martian. Capell. l. 3*

Tripudio, as, a. 1. *ballare*, הלל, Germ. *dantzen*, Gall. *danser*, Hisp. *dançar*, χορεύω, salto, pedibus terram pavio. *Cic. pro Sext. c. 41.* Sed illum tot jam in funeribus Reipublicæ exultantem, ac tripudiantem legum, si posset, laqueis constringeret.

Tripudium, ii, n. *tripudio*, *ballo*, מחולה, Germ. *dantz*, Gall. *dance*, Hisp. *dança*, χορός, χορεία, saltatio, quasi terripavium, h. e. terræ percussio, quæ pede fit. *Cic. 2. Divin. c. 34.* & *Festus*. Hinc *Liv. l. 1. c. 20.* Ac per Urbem ire canentes carmina cum tripudiis, solemnique salto jussit. *Catul. de Berec.* 5? (al. 64.) Quo nos decet citatis celerare tripudiis. ¶ Est & Auguralis una. Nam tripudium erat auspicium ex pullorum pastu, cum pullis vescentibus aliqua offæ particula illis ex ore in terram excidebat. *Cic. 1. 2. Divin. c. 34* Sed quia cum pascuntur, necesse est aliquid ex ore cadere, & terram pavire, terripavium primo, post terripudium dictum est. Hoc quidem jam tripudium dicitur. Cum igitur offa jam cecidit ex ore pulli, tum auspicanti tripudium solistimum nuntiant. Ergo hoc auspicium divini quicquam habere potest, quod tam sit coactum, & expressum? Quo antiquissimos Augures non esse usos, argumento est, quod decretum collegii vetus habemus, Omnem avem tripudium facere posse. Hæc *Cicero*. Hoc genus auspicii fuit proprium rerum gerendarum, idest Imperatoriæ in bello: atque Consules, Prætores, Dictatoresque pararent, qui forte rem gesserunt. Hujus hæc fuit consuetudo: singulis Magistratibus, qui imperium haberent, pullarii præsto erant, hi jussu eorum, antequam prælium susciperetur, esurientes pullos e cavea emittebant, iisque offam objiciebant, & diligenter spectabant, an pascerentur, & quomodo pascerentur, atque rei eventum ex eorum pastu conjiciebant. Nam si offa objecta aliquid a pullorum pascentium ore in terram decidisset, auspicium prosperum habebatur, sin minus, infaustum. Faustissimum vero erat, si integræ offæ ex pullis caderent, quo significabatur universum hostium exercitum prostratum iri: solistimum, si nihil caderet, infaustissimum, si pulli non pascerentur. *Liv. l. 10. c. 40.* Tertia vigilia noctis Papirius silentio surgit, & pullarium in auspicium mittit. Cum pulli non pascerentur, auspicium mentiri ausus, tripudium solistimum Consuli nuntiavit, Consul lætus auspicium egregium esse, & Diis auctoribus rem gesturos pronuntiat, signumque pugnæ proponit. ¶ Denique hoc auspicium fuit proprium eorum Imperatorum, qui in Consulatu, Prætura, Dictatura provinciam lege Curiata obtinuissent, hi non nisi addicentibus pullis rem ullam aggrediebantur: at Proconsules, & Proprætores, qui ex privatis provincias, & bella plebiscito, & Comitiis Tributis obtinuerant, tripudium non observabant. *Cic. 2. de Div. c 36.* Quam multi anni sunt, cum bella a Proprætoribus, & Proconsulibus administrantur, qui auspicia non habent? Itaque nec amnes transeunt auspicato, nec tripudio auspicantur.

Tripus, odis, masc. *di tre piedi*, τρίπους, quod habet tres pedes, ut est mensa, sella, & omne id, quod tribus pedibus sustinetur, cujusmodi fuit sella illa in templo Apollinis Delphici, in qua Phœbas, seu mulier Sacerdos Apollinis sedebat, & responsa dabat. *Cic. 3. de nat. Deor.* Quem concertavisse cum Apolline de tripode accepimus. *Plin. l. 34. c. 3.* Et vero factitavere & cortinas tripodum nomine Delphicas, quoniam donis maxime Apollinis Delphici dicabantur. *Sidon. l. 4. ep. 22.* Tripodes sellæ. ¶ Græci fortes viros tripodibus donabant, quia non facile succumbant. *Virg. 5. Æn.* Munera principio ante oculos, circoque locantur In medio, sacri tripodes, viridesque coronæ. *Horat. l. 4. od. 8.* Donarem tripodas præmia fortium Graiorum.

Triquetra, æ, f. Sicilia, ita dicta, quia forma est triangulari, teste *Plin. l. 3. c. 8. Quintil. l. 1. c. 6.* ait dictam esse Triquetram, quasi Triquedram, a tribus sedibus.

Triquetrum, i, n. τρίγωνον, triangulum, figura triangularis. *Plin. l. 2. c. 15.* Postea radiorum ejus contactu teguntur, & in triquetro a partibus centum viginti stationes matutinas faciens.

Triquetrus, a, um, τρίγωνος, triangularis. *Cæs. l. 5. Bell. Gall. cap. 13.* Insula natura triquetra, cujus unum latus est contra Galliam. *Col. l. 5. cap. 2.* Omnia agri aut quadrata, aut longa, aut cuneata, aut triquetra.

Triquetrus, a, um, Siculus, ad Siciliam spectans. *Hor. l. 2. sat. 6.* Quid? militibus promissa Triquetra Prædia Cæsar, an est Itala tellure daturus? *Sil. l. 5.* Nunc Ætnæa cohors, Triquetris quam miserat oris.

Triremis, is, f. *nave de tre ordini di remi*, Ger. *schiff mit drey rudern*, Gall. *trireme*, Hisp. *galera*, τριήρης, navis instructa tribus remorum ordinibus, uno super alium dispositis: imus enim ordo erat propior aquæ, superior propior foris navis, medius inter imum, & supremum. Remiges imi Θαλαμῖται vocabantur, medii Ζυγῖται, summi Θρανῖται. *Cic. 7. Ver. c. 17.* Navem Cybæam, maximam triremis instar, pulcherrimam, atque ornatissimam. *Cæs. l. 2. Bell. Civ.* Appulsa ad proximum litus trireme. *Liv. l. 21.* Quinquaginta quinqueremes, quadriremes duæ, triremes quinque. Adjective *Nepos in Themist. cap. 2.* Totidem naves triremes. ¶ Triremem primus fecit Aminocles Corinthius. *Plin. l. 7. c. 56.*

Tris, τρεῖς, tres, vetere scribendi more. *Virg. 1. Æn.* Tris Notus abreptas in saxa latentia torquet. *Cic. 4. Acad. c. 45.* Testatur sæpe Chrysippus, tris solas esse sententias, quæ defendi possint de finibus. Non est tamen ubique constans lectio.

Trischœnus, a, um, tres schœnos, hoc est 180. stadia continens, ut Trischœna mansura, apud *Plin. l. 5. c. 24.*

Triscurria, orum, n. *grandi buffonerie*, res admodum scurriles, & libero homine indignæ, quales fuisse ait *Juvenalis* Patriciorum Romanorum exercitationes in arena, & in scenis gladiatorum, & mimorum vices subeuntium. particula *tri* hoc loco auget, quemadmodum in *trifurcifer*. Verba *Juvenal.* sunt *sat. 8. v. 190.* populi frons durior hujus, Qui sedet, & spectat triscurria patriciorum, Planipedes audit Fabios, ridere potest qui Mamercorum alapas. *Scaliger* legit *transcurria*, h. e. excursiones in arena. Alii *triscurra*, h. e. indignam patriciorum scurram. Alii denique alia hujusmodi multa comminiscuntur.

Trisæclisenex, qui tria secla vixit. Epithetum est Nestoris usurpatum a *Nævio* apud *Gell. l. 19. c. 7.*

Trismegistus, masc. 2. *Trismegisto*, τρισμέγιστος, h. e. ter maximus. Hoc cognomine appellatus est Hermes, sive Mercurius quartus filius Nili, Rex Ægyptiorum; etsi alii dicunt, Trismegistum fuisse nepotem majoris Mercurii, quem Poetæ fabulantur fuisse filium Nili. Ita vero cognominatus est, quod summus Sacerdos esset, sapientissimus Philosophus, Rex potentissimus. Consueverunt enim Ægyptii ex omni Philosophorum numero Sacerdotes, ac rursus ex Sacerdotibus Regem eligere. Hic autem & Philosophos sapientia, & religione Sacerdotes, & in imperio administrando superiores omnes Reges superavit. Primus a Physicis ad divinorum speculationem se erexit. Primus de majestate Dei, de dæmonum ordine, animarumque mutationibus disputavit. Scripsit multa volumina, quibus arcana mysteria, & oracula produntur. Non enim ut Philosophus solum, sed etiam ut Propheta futura sæpe prædixit. *Diod. Sicul.* ¶ Hunc etiam afferunt occidisse Argum, urbem condidisse, & a se Hermopolim nominasse, & Ægyptiis leges, literasque tradidisse, sed literarum characteres animalium, arborumque figuras habuisse. *Cic. l. 3. de nat. Deor.* hæc tribuit Mercurio quinto, quem Ægyptii Thoyth, sive Theuth appellant.

Trispastos, i, genus machinationis tractoriæ, quod per tres orbiculos circumvolvitur, a τρεῖς tres, & σπάω, traho. *Vitruv. lib. 10. cap. 3.*

Trispithami, orum, m. τρισπίθαμοι, populi ultra Indiæ fines siti, qui tres spithamas longitudine non excedere dicuntur. *Plin. l. 7. c. 2.* Supra hos in extrema parte montium Trispithamos, Pygmæosque narrantur, ternas spithamas longitudine, hoc est ternos dodrantes non excedentes. Ita legit *Harduinus*. Alii *Spithamæi Pygmæi*.

Trissago, & Trixago, ginis, f. herba, quæ & chamædrys dicitur, foliis magnitudine mentæ, colore, & divisura quercus similibus, flore pene purpureo. *Plin. l. 24. c. 15. Cels. l. 8. c. 3.*

Trisso, as, n. 1. verbum fictum a voce hirundinis. *Auctor carm. de Philom. v. 26.* Trissat hirundo vaga.

Triste, ut tristis, substantivi more positum. *Virg. Ecl. 3.* Triste lupus stabulis. h. e. res tristis, & noxia.

Tristega, orum, neut. τὰ τρίστεγα, tres contignationes, vel ædes, quæ habent tres contignationes. *Hieronym. in c. 41. Ezech. & Alcim. Avit. l. 4. v. 245.*

Tristiculus, a, um, *alquanto malinconico*, ὑπόλυπος, subtristis, aliquantum tristis. *Cic. 1. de Div. c. 46.* Filiolam suam Tertiam, quæ tum erat admodum parva, animadvertit tristiculam.

Tristificus, a, um, ἀλγυνός, quod tristitiam affert. *Cic. 1. de Div. c. 7. ex Poeta.* Tristificas certant Neptuno reddere voces.

Tristimonium, ii, neut. tristitia. *Petron. in fragment. Tragur.* Cum nos in tristimonio essemus.

Tristis, & ste, o. 3. *tristo*, *mesto*, *di mala voglia*, *grame*, *meschino*, עצב, Germ. *trawrig*, Gall. *triste*, Hisp. *triste*, λυπηρός, κατηφής, mœstus. *Cic. 1. de Divin.* Quærerem ex te, quid tristis esses. *Liv. l. 24.* Lacus Trasimenus, & Cannæ, triste ad recordationem exemplar. *Id. l. 5. c. 51.* Tristissimi exitus fama. ¶ Quoniam vero tristitia in fronte hominis gravitatis, difficultatis, studii, iræ, minarum, crudelitatis indicium est, fit, ut tristis usurpetur aliquando pro gravi. *Cic. l. 6. de Rep. apud Non. cap. 4. num. 455.* Qui numero opinatum, & principum obtulit his vocibus, & gravitatis suæ liquit illum tristem, & plenum dignitatis sonum. *Idem 2. Ver.* Judex tristis, ac integer. ¶ Aliquando pro difficili. *Ovid. l. 1. de Rem. Am.* Janua nostræ artis est tristissima. hæc est maxima difficultas est in prima statim curatione. ¶ Aliquando pro irato. *Plaut. Cas. 2. 3. 14.* Eia mea Juno, non decet te esse tam tristem tuo Jovi. *Afran. apud Non. loc. cit.* Mihi erit tristior. ¶ Aliquando pro minaci. *Virg. 3. Æn.* Atque adytis hæc tristitia dicta reportat. ¶ Aliquando pro crudeli, sævo. *Virg. 2. Æn.* Illi mea tristia facta, Degeneremque Neoptolemum narrare memento. *Id. ibid.* Quo tristis Erinnys, quo fremitus vocat. ¶ Aliquando pro horrido, aspero. *Cic. in Orat.* Quod ipsum alii aspera, tristi, horrida oratione, neque perfecta, neque conclusa. ¶ Aliquando pro amaro. *Virg. 1. Georg.* Tristisque lupini Sustuleris fragiles calamos. *Id. 2. Georg.* Media fert tristes succos, tardumque saporem Felicis mali. ¶ Aliquando pro infausto, infelici, pro eo, quod tristes facit. *Pers. sat. 2. v. 27.* Triste jaces lucis, evitandumque bidental. *Cic. Att. l. 2. ep. 25.* Tristes litteræ, h. e. quæ tristia nunciant. Sic sidus triste, apud *Hor. l. 3. od. 3.* Hinc titulus librorum Ovidii *de Tristibus*, quia ibi de suo exilio, & ærumnis queritur.

Tristitas, atis, f. *tristezza*. *Pacuv. apud Non. c. 2. n. 869.* Volentem alligat quæ tristitas? Alii aliter leg.

Tristitia, æ, f. *tristezza*, עצב, Ger. *trawrigkeit*, Gal. *tristesse*, Hisp. *tristeza*, λύπη, ἄλγος, ἄνια, mœstitia, ægritudo. *Cic. 2. de Orat.* Judex tum ad tristitiam, tum ad lætitiam est contorquendus. *Id. 2. de nat. Deor.* Quarum intervallo tum quasi tristitia quædam contrahit terram, &c. *Lucceius apud Cic. l. 5. Fam. ep. 14.* Tristitiæ se tradere. ¶ Sæpe sumitur pro gravitate, severitate. *Cic. in Brut.* Homo non liberalitate, ut alii, sed ipsa tristitia, & severitate popularis. ¶ Cum arrogantia tristitiam conjungit *Tac. in Agric. cap. 9.* & cum malignitate *Sueton. in Ner. c. 32.* Quibus locis *tristitia* pro nimia severitate, aut crudelitate ponitur. ¶ Accipitur etiam pro acerbitate, aut calamitate. *Cic. 3. Offic.* Levitate verbi tristitiam rei mitigante. *Id. Attic. l. 12. ep. 39.* Hilaritatem illam, qua hanc tristitiam temporum condiebamus, *tempo calamitoso*.

Tristities, ei, f. idem quod tristitia, apud *Apulej. l. 6. & 9. Met.*

Tristitudo, inis, f. *tristezza*, melancholia. *Sidon. l. 8. ep. 11.* Animus tristitudine gravis. *Apul. l. 3. Metam.* Tristitudinem pectore mittere.

Tristius, adv. comp. ἀθυμότερον, majore tristitia. *Cic. de Sen. c. 19.* Facilius in morbos incidunt adolescentes, gravius ægrotant, acrius curantur. idest difficilius. *Id. Figulo, l. 4. Fam. ep. 13.* Quo facilius, quibus est iratior, respondere tristius possit. h. e. asperius.

Tristor, aris, depon. 1. *attristarsi*, mœrore afficior, tristis sum, λυπέω. *Senec. l. 2. de Ira c. 7.* Concitari, tristarique ob scelera. *Id. de Provid. c. 2.* Nunquam flere, nunquam tristari. *Cornel. Gall. ad August. de morte Virg.* Temporibus Lætis tristamur.

Trisulcus, a, um, τρισχιδής, *che ha tre punte*, quod tres acies habet, & a tribus partibus scindit, trifidus. *Virg. 3. Georg. v. 439.* Linguis micat ore trisulcis. *Ovid. 2. Met.* Cui dextra trisulcis ignibus armata est.

Trisyllabus, a, um, adject. *di tre sillabe*, tribus constans syllabis. *Var. l. 8. de L. L.* A socer fit trisyllabum socerì.

Tritavus, m. *quintavolo*, τριτοπάππος, pater atavi, h. e. quintus ante patrem meum. *Paullus leg. ult. Digest. de Gradibus, & Affinitatib.* Parentes usque ad tritavum apud Romanos proprio vocabulo nominantur: ulteriores, qui non habent speciale nomen, majores appellantur: item liberi usque ad trinepotes, ultra hos posteriores vocantur. *Plaut. Persa, a. 1. sc. 2. 5.* Pater, avus, proavus, abavus, atavus, tritavus, quasi mures semper edere alienum cibum.

Trite, τρίτη, h. e. tertia. Apud *Vitruv. l. 5. c. 4.* usurpatur ad significandam tertiam chordam, seu tonum in scala Musica.

Trithalis, lis, f. herba, sic dicta, quod ter in anno floret, a θάλος, germen. *Plin. l. 25. c. 13.*

Triticeus, a, um, σίτινος, quod ad triticum spectat. *Virg. 1. Georg.* At si triticeam in messem, robustaque farra Exercebis humum. *Ovid. 1. Fast.* Triticeos fœtus, passuraque farra bis ignem.

Triticiarius, a, um, adject. a tritico ductum. Apud JCtos condictio triticiaria dicitur actio personalis, per quam res omnis, excepta pecunia numerata, condicitur, hoc est denuntiatur, & repetitur, sive mobilis sit, sive immobilis, sive numero constet, sive mensura, ut habetur *lib. 1. Dig. de condict. tritic.* Unde autem hujusmodi denominatio ducta sit, nondum repertum est, ait *Accursius*.

Triticinus, a, um, qui est ex tritico, ut Triticinum amylum, apud *Plin. Valerian. l. 5. c. 31.*

Triticum, i, n. *formento*, חטה, Germ. *weitzen*, Gall. *froment*, *blé*, Hisp. *trigo*, πυρός, σῖτος, optimum frumenti genus radicibus multis, ut prætenuibus, folio uno, internodiis, seu geniculis quaternis, aut etiam quinis, tritreine altiore, quam hordei. Ita dictum putat *Var. l. 4. de L. L.* a *terendo*, quod e spicis teretur. *Plin. l. 18. c. 7.* Tritici genera plura, quæ fecere gentes. Italico nullum equidem comparaverim candore, ac pondere, montanis modo comparetur Italiæ agris, &c. *Cic. 1. de Div.* Midæ illi Phrygio, cum puer esset, dormienti formicæ in os tritici grana congesserunt.

Triton, onis, m. Deus marinus, filius Neptuni, & Salaciæ Nymphæ marinæ, quem Poetæ fingunt Neptuni tubicinem esse. *Ovid. 2. Met.* Cæruleos habet unda Deos, Tritona canorum, Proteaque ambiguum.

Triton, onis, m. *Rio de Capi*, fl. Africæ, qui ex tritonide palude, quæ & Pallantia, teste *Pliaio l. 4. c. 4.* a Pallade dicitur, in mare Africum apud Tacapen urb. ex qua hodie nominatur, influit, proximus hortis Hesperidum. ¶ Item fl. Bœotiæ parvus, apud quem Minervam natam, educatamque ferunt. Verum hoc alii ad Tritonem fl. Africæ, alii ad Tritonem fl. Cretæ referunt.

Tritonia, æ, f. τριτωνία, cognomen Minervæ ita dictæ, quod temporibus Ogygis Regis ad fl. Tritonem in Bœotia, vel, ut aliis placet, ad lacum Tritonidem in Africa, ex quo Triton fl. erumpit, vel, ut aliis, ad Tritonem fl. Cretæ, virginali primum habitu apparuerit. *Herodotus* ait, ad lacum Tritonidem virgines annis singulis inter se pugnare solitas lapidibus, & fustibus in venerationem Palladis.

Tritoniacus, a, um, adject. ad Tritoniam pertinens. *Ovid. 6. Met. v. 384.* ex iisdem satyri reminiscitur alter, Quem Tritoniaca Latous arundine victum Affecit pœna.

na. h. e. tibia a Pallade inventa. *Id.* 15. *Met.* v. 357. Cum Tritoniacam novies subiisse paludem.

Tritonium, es, f. e. opp. lit. Mysiæ inf. inter Calatem, & Tristum. *Pomp. Mela lib.* 2. *cap.* 2.

Tritonis, Idis, patronym. fœmin. *Virg.* 2 *Æn.* v. 226. sævæ Tritonidis arces. h. e. Palladis. *Silius l.* 3. v. 322. Hinc qui stagna colunt Tritonidis alta paludis. V. *Triton.*

Tritonius, a, um, adject. a Tritone palude. *Virg. Æn.* 2. summas arces Tritonia Pallas insedit. *Id. Æn.* 11. Armipotens belli præses Tritonia virgo.

Tritor, oris, m. τριπτής, qui terendo aliquid macerat. *Plaut. Persa* 3. 2. 17. Quid ais tu crux, stimulorum tritor? *Plin. l.* 35. *c.* 11. Nanque Erigonus tritor colorum Nealcæ pictoris in tantum ipse profecit, &c.

Tritura, æ, f. *trebbiatura*, ἀλοητός, actus triturendi, vel tempus triturendi, a supino *tritum* verbi *tero*. *Varro l.* 4. *de L. L.* Hinc in messe tritura, quod eum frumentum teritur. *Virg.* 3. *Georg.* Magnaque cum magno veniet tritura calore.

Trituro, as, a. t. *triturare*, *trebbiare*, ἀλοάω, frumentum spicis excutio. Translata *Sidon. l.* 7 *ep.* 8. Triturari variis passionum flagellis.

Tritus, us, m. τρῖψις, actus terendi. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 9. Nam & lapidum conflictu, atque tritu elici ignem videmus, & recenti fossione.

Tritus, a, um, *trito*, *pesto*, *logorato*, τετριμμένος, ἀτριβής, consumptus, vel tunsus. *Martial l.* 1. *ep.* 93. Cerea si pendet lumbis, & trita lacerna. *Ovid. l.* 4. *Trist. el.* 4. Ut patria careo, bis frugibus area trita est. ¶ Metonymice ponitur pro calcato, celebrato, frequentato. *Cic.* 2. *Phil. c.* 3. Cum Brundusium, iterque illud, quod tritum in Græciam est, non sine causa vitavissem. *Sen. de vita beat. cap.* 1. Tritissima quæque via, ac celeberrima. ¶ Translate *Cic.* 1. *Off. c.* 10. ex quo illud, Summum jus summa injuria, factum est jam tritum sermone proverbium. *Id.* 1. *Acad. c.* 7. Faciamus enim tractando usitatius hoc verbum, & tritius.

Triveneficа, æ, f. τρισφαρμακεύτρια, insignis venefica. *Plaut. Aul.* 1. 1. 8 Mitum, quin tua nunc me causa faciat Jupiter Philippum Regem, aut Darium, trivenefica.

Trivia, æ, f. τριοδῖτις, Diana, quod in triviis ejus simulacra poneretur, vel quod eadem sit, ac Luna, quæ tres vias percurrit, cœlestem, terrestrem, infernalem. *Varr. l.* 6. *L. L. Virg.* 6. *Æn.* Atque una Phœbi, Triviæque Sacerdos. *Ovid.* 3 *de Ponto el.* 2. Protinus immitem Triviæ ducuntur ad aram.

Triviæ lacus, Dianæ lacus, Stagnum Dianæ, Lacus Hippolyti, Lacus Nemorensis, Speculum Dianæ, *Lago di Nemi*, *Lago di Jenfano*, vel *Lanfano*, lacus parvus Latii, circuit 6. M. P. circiter, sic hodie dictus a castro Nemo ei adjacente. *Virg.* 7. *Æn.* Audiit & Triviæ longe lacus, audiit amnis, &c.

Trivialis, & le, o. 3. *triviale*, *volgare*, ἀγοραῖος, quod in trivio fit, vel quo in triviis utebantur. Unde Grammatica dicitur a *Quintil. l.* 1. *c.* 4. trivialis scientia, quia in triviis docebatur. ¶ Metaleptice accipitur pro vulgari, & minime exquisito, ut Verba trivialia, inculta, parum elegantia. *Suet. de Cl. Rhet. cap.* 6. Tantummodo verbis trivialibus egit. *Juven. sat.* 7. v. 55. nec qui Communi feriat carmen triviale moneta. Adde *Nemesian. Ecl.* 4. v. 10. & *Arnob. l.* 1. *pag.* 36.

Trivialiter, adv. *trivialmente*, passim, per trivia. *Arnob. lib.* 7. Infantes parvuli trivialiter & populariter instituti. Adde *Solin. c.* 11.

Triviatim, adv. per trivia, ut Triviatim diffultam. *Martian. Capel. l.* 1.

Trivium, ii, n. *luogo di tre strade*, [illegible], Germ. *ein orth an welchem drey weg zusammen stossen*, Gal. *carrefour*, Hisp. *encrucijada*, τρίοδος, locus, in quem tres viæ conveniunt, ut *bivium*, in quem duæ, *quadrivium*, in quem quatuor. *Cic.* 1. *de Divin. c.* 54. Ut ventum est in trivium, eadem qua cæteri, fugere noluit. ¶ Sumitur tamen sæpe pro quocunque loco frequenti, quo homines convenire solent. *Cic.* 1. *Agr. cap.* 3. Ut in atriis auctionariis potius, quam in triviis, aut in compitis auctionentur. ¶ Trivia, ut etiam quadrivia, erant rusticorum sacris attributa. Nam ibi oves cædebant, & serta appendebant. *Tibul. el.* 1. *l.* 1. Nam veneror, seu stipes habet desertus in agris, Seu vetus in trivio florida serta lapis. ¶ Arripere maledictum ex trivio. h. e. verba contumeliosa ex fæce plebis in triviis commorantis. *Cic. pro Mur. c.* 6.

Triumphalis, & le, o. 3. *trionfale*, Germ. *was zum triumph gehöret*, Gal. *triomphal*, Hisp. *triunfal*, θριαμβικός, quod ad triumphum pertinet. *Plin. l.* 22. *c.* 3. Triumphales coronæ. h. e. quibus triumphantes utebantur. *Quintil. l.* 10. *c.* 11. Habitus triumphalis. ¶ *Vir triumphalis*, qui triumphavit, sicut *Consularis*, qui consul fuit. *Suet. de Aug. c.* 25. Solum triumphales, quanquam & socios expeditionum, & participes victoriarum suarum nunquam donis impertiendos putavit. *Vellej. l.* 2. *c.* 6. Consularis, ac triumphalis vir. ¶ *Triumphalis provincia*, qua devicta Imperator triumphum reportavit. *Cic. in Pison. c.* 19. Ex ea provincia, quæ fuerit ex omnibus una maxime triumphalis. ¶ *Currus triumphalis*, quo vehebantur triumphantes. *Plin. l.* 7. *c.* 25. Curru triumphali reversus est. ¶ *Corona triumphalis*, qua Imperator in triumpho coronabatur. Hæ coronæ primum ex lauro fieri solebant, postea ex purissimo auro confectæ sunt, quod inde aurum coronarium appellabatur. *Zon. l.* 2. *Sigon. de Prov. c.* 10. *Plin l.* 22. *c.* 3. ¶ *Porta triumphalis*, porta urbis Romæ, per quam triumphi agebantur, hoc est Imperatores triumphantes in Urbem deducebantur. Hæc alio nomine *Capena* porta dicebatur, & *Appia*, quod ad viam Appiam sita erat. Hodie *D. Sebastiani porta* vocatur. *Cic. in Pison. c.* 23. ¶ *Vestes triumphales* fuere, quibus Imperatores induti triumphabant, idest tunica purpurea, palmata, & toga non solum purpurea, sed cocco etiam, auroque distincta. *Sigon. de Prov. l.* 2. *c.* 20. & *de Judic. l.* 3. *c.* 18. *Plin. l.* 8. *c.* 48. ¶ *Triumphales causæ* sunt, in quibus agitur de triumpho alicui decernendo. *Sueton. in Calig. c.* 3. Oravit & triumphales causas. ¶ *Aurum triumphale*, est, quod vestibus triumphalibus inseritur. *Plin l.* 9. *c.* 36. *de purpuræ succo, seu colore purpureo*: Diis advocatur placandis, omnemque vestem illuminat, in triumphali miscetur auro. ¶ *Cœna triumphalis*, convivium, quod Imperator triumphans facto sacrificio in Capitolio celebrabat. *Plin. l.* 9. *c.* 55. Cœnis triumphalibus Cæsaris Dictatoris sex millia numero murænarum mutuo appendit. ¶ *Statua triumphalis*, quæ habitu triumphantis facta est. *Plin. l.* 2. *ep.* 3. Heri a Senatu Vestritio Spurinnæ, Principe auctore, triumphalis statua decreta est. ¶ *Triumphalia ornamenta*, erant insignia, quibus triumphantes olim uti solebant, quæ postea favore Principum concedebantur interdum iis quoque, qui non triumphassent. *Sueton. in Aug. c.* 38. Super triginta ducibus justos triumphos, & aliquanto pluribus triumphalia ornamenta decernenda curavit. ¶ Hujusmodi ornamenta erant corona aurea, patera aurea, equi albi, toga picta, tunica palmata, sella curulis, & scipio eburneus: quæ omnia interdum *triumphalia* absolute appellantur. *Tacit.* 4. *hist. c.* 4. Muciano triumphalia de bello civili data. *Vellej. l.* 2. *c.* 116. Triumphalia adipisci. V. *Suet. in Claud. c.* 24. & *in Ner. c.* 15.

Triumphandus, a, um, partic. vel gerund. a triumpho. *Aurel. Vict. de Vir. illust. de Metello Numidico*: Achæos bis prælio fudit, triumphandos Mummio tradidit.

Triumphator, oris, m. θριαμβευτής, qui triumphat. *Apulej. in Apolog.* Ille vir de Sabinis, deque Samnitibus triumphator.

Triumphatorius, a, um, adject. idem quod triumphalis. *Tertul. l.* 5. *advers. Marcion. c.* 10. Verbum triumphatorium, & insultatorium.

Triumphatus, us, m. *trionfo*, θριαμβευσις, triumphatio. *Plin.* Ne triumphatu suo nimis superbiat Antonius. Ita referunt plerique Lexicographi: sed loci hujus fides adhuc est penes ipsos.

Triumphatus, a, um, *vinto*, θριαμβευθείς, de quo triumphatum est. *Virg.* 4. *Georg.* Bisque triumphatas utroque ab litore gentes. *Ovid. l.* 1. *Am. el.* 15. Roma triumphati dum caput orbis erit. *Plin. l.* 5. *c.* 5. Omnia armis superata, & triumphata.

Triumpho, as, n. 1. *trionfare*, [illegible], Germ. *siegbafftig ein reiten*, *triumphiren*, Gal. *triompher*, Hisp. *triunfar*, θριαμβεύω, triumphum ago. Usurpatur vel absolute. *Cic.* 1. *Fin.* Bella magna gesserat is, bis Consul fuerat, triumpharat. ¶ Vel cum abl. & præp. *de*, vel *ex*. *Cic. de Sen.* M. Curius cum de Samnitibus triumphasset. *Id. in Pison. c.* 23. Triumphare ex Macedonia. ¶ Vel cum accusativo. V. *triumphandus*. *Lactant. l.* 6. *c.* 23. Hic terram triumphabit, hic erit consimilis Deo. ¶ Translate sumitur pro exultare, sibi placere. *Cic. Att. l.* 9 *ep.* 16. Atque ego cum ea ipsa re magnam capio voluptatem, tum meum factum probari abs te triumpho, & gaudeo. *Id. pro Cluent. c.* 3. Tum vero illa egregia, ac præclara mater palam exultare lætitia, ac triumphare gaudio cœpit. *Id.* 2. *Catil.* Quin in hoc ipso, in quo exultat, & triumphat oratio mea, me vehementer accuset. ¶ Usurpatur & passive. *Liv. l.* 3. Tum primum sine auctoritate Senatus, Populi jussu triumphatum est. *Tacit. Annal.* 12. *c.* 19. Pro Mithridate non regnum precari, sed ne triumpharetur. h. e. ne in triumphum duceretur.

Triumphus, i, m. *trionfo*, θρίαμβος, genus honoris, qui haberi solitus est iis, qui imperium a Populo acceptum summa cum virtute, ac felicitate administrassent, nimirum ut domum redeuntes magna cum celebritate, & pompa in Urbem ingrederentur: ductum a voce Græca allata, ut *Varro l.* 5. *de L. L.* docet. *Cic. in Verr.* 7. Triumphum agere de aliquo. *Id. pro Balb.* Triumphum habere. h. e. triumphare. *Id. Verr.* 7. Per triumphum aliquem ducere, *menar in trionfo*. *Plin. l.* 7 *c.* 43. Ducere aliquem in triumpho. ¶ Translate *Cic. Fam.* 3 *ep.* 10. Agere triumphum justissimum ex inimicis. ¶ Triumphus honorum omnium amplissimus fuit, qui suffragio, aut studio civium deferretur. Ut autem imperium mandatum est Consulibus, Prætoribus, Dictatoribus, & privatis hominibus, iisque item omnibus prorogatum est, sic Consules, Dictatores, Prætores primum, deinde etiam reliqui triumpharunt. Igitur si qui de triumpho postulando cogitarent, aliquamdiu ad Urbem manebant, lictores, fascesque laureatos habebant: Senatu in ædem Bellonæ evocato, res a se gestas exponebant: denique triumphum petebant. Decreto inde a Senatu triumpho, quoniam sine imperio triumphare nemo poterat, qui sine Magistratu Urbem triumphi causa inituri erant, iis legem de imperio ferre necesse erat, id est in eo die, quo Urbem inirent, cum imperio essent. ¶ Conditiones de triumpho variæ fuerunt. Prima fuit, *Ne quis triumpharet, nisi quinque millia hostium una acie cecidisset*. Unde lex extitit, quam L. Marius, & M. Cato Tribuni Pl. tulerunt, qua pœnam Imperatoribus minati sunt, qui aut hostium occisorum in prælio, aut amissorum civium falsum numerum ad Senatum scripsissent, & jusserunt, eos, cum primum ad Urbem accessissent, apud Quæstores urbanos jurare, de utroque numero verum se ad Senatum scripsisse. Altera fuit, *Ne quis pro altero rem gessisset, sed is, cujus auspiciis res gesta esset, triumpharet*. Quod exemplo Q. Valerii Prætoris, & Q. Lutatii Consulis, bello Punico primo, confirmatur. Tertia, quæ more potius retenta, quam lege observata videtur, *Ne pro temperato, sed pro aucto imperio triumpharetur*. Hinc Q. Fulvio Consuli de Capua recepta, & L. Opimio Prætori de Fregellis in ditionem redactis triumphus negatus est. Quarta, *Ut de externis hostibus, non de civibus triumphus ageretur*. Quo factum est, ut neque L. Sylla de inimicis suis, neque Q. Catulus Consul de M. Lepido, neque C. Antonius de L. Catilina, quanquam illi adversus Rempublicam steterant, atque arma tulerant, triumpharint. ¶ *Pompa triumphi*, quanquam alia aliis temporibus pro rerum, ac victoriarum conditione fuit, tamen in hoc vere fuit semper eadem, ut senatus, qui ad portam obviam prodierat, ante iret: tum spolia de hostibus capta, & præda omnis auri, atque argenti, & oppidorum captorum simulacra, & captivorum hostium duces victi subsequerentur: tum Imperator auratis quadrigis, laurea coronatus, dextra lauri ramum tenens, ac minio illitus, bulla ornatus, vestibus triumphalibus indutus, idest tunica palmata, & toga picta, veheretur; currum vero Legati, & Tribuni militum in equis, & pedibus exercitus omnis victor laureatus cum cantu, & clamore sectaretur. Hanc vero pompam Imperator per Urbem in Capitolium ducebat, ibique taurum immolabat, ac splendidum convivium apparabat. Ad vesperam positis imperii insignibus domum omnino privatus se referebat, tibiis, & fistulis præcinentibus. *Cic. in Pison.* Differit de triumpho. Quid tandem habet iste currus? quid vincti ante currum duces? quid simulacra oppidorum? quid aurum? quid argentum? quid Legati, & Tribuni in equis? quid clamor militum? quid tota illa pompa? quid vehi per Urbem? *Liv. l.* 33. *de Flaminii triumpho Macedonico*: Triduum triumphavit. Die primo arma, tela, signaque ærea, & marmorea transtulit: secundo aurum, argentumque factum, infectumque, & signatum: tertio die coronas aureas, dona civitatum, translatæ 114. & hostiæ ductæ, & ante currum multi nobiles captivi, obsidesque, inter quos Demetrius Regis Philippi filius fuit. Ipse deinde Quinctius in Urbem est invectus, milites secuti currum frequentes, ut ex omni provincia exercitu deportato. His deceni quinquageni æris in pedites divisi, duplex centurioni, triplex equiti. ¶ Fuit & aliud triumphi genus, quod speciali nomine *Ovatio* appellabatur, de quo V. suo loco. De utroque autem plura V. apud *Sigon. l.* 1. *de jure ant. Civ. R. cap.* 22. & *de ant. jure Provinc. l.* 2. *c.* 10. & *Manut. de legib. Rom.*

Triumvir, iri, m. 2. *Triumviro*, εἷς τῶν τριῶν ἀρχόντων, unus ex Triumviris. Romæ Triumviri multiplices fuere, Triumviri Epulones, Triumviri capitales, Triumviri mensarii, seu monetales, Triumviri nocturni, Triumviri agrarii, seu Coloniæ deducendæ, Triumviri Reipublicæ constituendæ.

Triumviri Epulones, qui postea Quinqueviri, ac ultimo Septemviri, fuere Sacerdotes, qui Jovi, cæterisque Diis epulas instruebant. V. *Epulones*. *Liv. lib.* 33. *c.* 42. Romæ eo primum anno (idest 557.) Triumviri Epulones facti, C. Licinius Lucullus, P. Romulejus, qui legem de creandis his tulerat, & L. Porcius Læca: His Triumviris item, ut Pontifici, lege datum togæ prætextæ habendæ jus.

Triumviri capitales, erant tres viri Magistratu ornati, qui carceris custodiam habebant, ut cum animadverti oporteret, interventu eorum fieret. Creati sunt post Prætorem Peregrinum, eo tempore, quo Centumviri litibus judicandis, Quatuorviri curandarum viarum, Triumviri monetales. *Pompon. lib.* 1. *Digest. tit.* 2 *lib.* 1. Meminit etiam *Sigonius lib.* 1. *de ant. jure C. R. c.* 20. Sunt, qui hunc Magistratum eundem esse censeant, atque Magistratum Duumvirorum capitalium, qui a Tullo Hostilio originem habuere. Sed differebant. Nam Duumviri semper binario numero creati sunt, deinde exercebant judicium de perduellione, denique rarissime creati sunt, idest in causa P. Horatii, in judicio M. Manlii, in judicio C. Rabirii, ac postremo vetustate evanuerunt, ut docet *Sigonius l.* 2. *de vet. jure C. R. c.* 18. At vero Triumviri capitales tres semper fuere, nullum judicium exercuere, sed tantum carceri præerant, denique perpetui erant in Republica. *Cic. in Or. c.* 46. Planeque *Duorum virorum judicium*, aut *Trium virorum capitalium*, aut *Decemvirorum litibus judicandis* dico nunquam. Sententia est, in genitivo plurali usitatius dici *Duumvirum*, *Triumvirum*, *Decemvirum*, per Syncopem. *Val. l.* 5. *c.* 4. *n.* 7. Sanguinis ingenui mulierem Prætor apud tribunal suum, capitali crimine damnatam, Triumviro in carcere necandam tradidit. *Et infra*. Quæ tam admirabilis spectaculi novitas ab ipso ad Triumvirum, a Triumviro ad Prætorem, a Prætore ad concilium judicum perlata remissionem pœnæ mulieri impetravit.

Triumviri mensarii, seu monetales. Fuere tres viri Magistratu præditi, æris, argenti, auri flatores, quorum erat diligentia numismata ære, argento, auro fabricari. Instituti sunt eodem tempore, quo Triumviri capitales. *Pompon. l.* 1. *Dig. tit.* 2. *l.* 2. Meminit & *Sigonius l.* 1. *de vet. jure C. R. c.* 20. Diversi enim a Magistratu Quinqueevirorum mensariorum. Nam Quinqueviri mensarii quinque viri erant, hi tres, deinde Triumviri monetales pecuniæ cudendæ, & percutiendæ præerant. Quinqueviri mensarii creati sunt ad æs alienum Plebis Romanæ dissolvendum, quo illa prius obruta erat improbitate fœneratorum: dictique sunt, eo quod ad mensas sederent, & pecuniam dispensarent. Sed alii scribunt, Triumviros mensarios & nummularios, & monetæ omnis generis,

generis, ac formæ cuforibus præfuisse. Inscribebantur his notis, A. A. A. F. F. hoc est, auro, argento, ære flando, feriundo. *Liv. l.* 23. Et Romæ quoque propter penuriam argenti Triumviri mensarii rogatione Minucii Tribuni Plebis facti, L. Æmilius Papus, qui Consul, Censorque fuerat, & M. Atilius Regulus, qui bis Consul fuerat, & L. Scribonius Libo, qui tum Tribunus Plebis erat.

Triumviri nocturni, fuere qui Urbis curam nocte gerebant. Non multo tempore post rogationem Duumvirorum classis restituendæ, quæ facta est eo anno, quo App. Claudius Cæcus Censuram gessit, M. Valerio, & P. Decio Coss. creati sunt, ut ab iis, difficili bellorum, & civilium seditionum tempore, muri, custodiæque portarum per milites stationarios munirentur. Id etiam eorum curæ injunctum est, ut & nocturnas seditiones a civibus arcerent, & quies Urbi servaretur. Hujus Magistratus partes in officium Præfecti Vigilum demum traductæ sunt. *Pompon. l.* 2. *Dig. tit.* 15. *leg.* 2. *& Liv. l.* 9. *c. ult.*

Triumviri agrarii, seu Coloniæ deducendæ, dicti sunt, qui Plebem Romanam in agros hostibus ereptos, cum eo Colonias mitti placeret, deducebant. Sed modo Triumviri, modo Quinqueviri, modo Septemviri, modo Decemviri, modo Vigintiviri agris dandis, vel Coloniæ deducendæ creati sunt. V. *Sigon. l.* 2. *de ant. jure Italiæ, c.* 2. ¶ Creabantur Comitiis Tributis, omnibus Tribubus advocatis. Quare Rullo vitio vertit *Cicero* 2. *Agr.* quod Decemviros suos per decem, & septem Tribus sorte eductas crearet. Atque his quidem Comitiis Magistratum tantum, id est potestatem, ac jurisdictionem accipiebant, Imperium vero, id est belli gerendi facultatem, Curiatis. Imperio autem opus fuit, quod sub vexillo colonos, tanquam exercitum, deducerent. ¶ Pertinebat ad hujus Magistratus officium, ut & agros novis Colonis dividerent, & urbes designarent, & ædificare volentibus areas partirentur, & commodis regionibus urbem distinguerent, & legibus, Magistratibusque civitatem fulcirent, & ad speciem optimi gubernaculi Rempublicam effingerent. *Liv. l.* 3. Triumviros agro dando creant T. Quintium, A. Virginium, P. Furium.

Triumviri Coloniarum, qui fere Duumviri, interdum Quatuorviri, erant Magistratus prope Consulatui, aut Præturæ compar, qui Colonias regebant. Hi etiam Triumviri, aut Duumviri, aut Quatuorviri jure dicundo appellabantur. Horum Triumvirorum mentio fit in quibusdam veteribus lapidibus, quos affert *Sigon. l.* 2. *de ant. jure Ital. c.* 4.

Triumviri Reipublicæ constituendæ fuere C. Octavius, M. Antonius, & M. Lepidus, hoc enim nomine dominationis suæ consilia tegebant. *Nepos in Att. c.* 12. M. Antonius triumvir Reipublicæ constituendæ.

Triumvirālis, & le, n. 3. quod ad Triumviros spectat. *Hor. Ep.* 4. Sectus flagellis hic Triumviralibus Præconis ad fastidium. hoc est Triumvirorum capitalium. *Senec.* 2. *de Benef. c.* 11. Triumviralis proscriptio.

Triumvirātus, us, m. ἀρχὴ τῶν τριῶν, Magistratus, quem tres collegæ administrant. *Cic. in Brut.* Qui quidem in Triumviratu judicaverit contra P. Africani avunculi sui testimonium. *Liv. l.* 9. *c. ult.* Tribunatu ante gesto, Triumviratibusque, nocturno altero, altero coloniæ deducendæ.

Triuncis, is, m. τριούγκιον, τετράγωνον, numraut [illegible], qui postea quadrans dictus est. Nam tres unciæ sunt quarta pars assis. *Plin. l.* 33. *c.* 3. Quadrans antea triuncis vocabatur a tribus unciis.

Trixāgo. V. Trissago.

Troas, adis, fem. Τρωάς, regio Asiæ minoris, in Phrygia, quæ postea a Phrygibus occupata, Phrygia minor dicta fuit. Alii Mysiæ tribuunt. Adjacet Hellesponto, Homerus ab Æsepo usque ad Cayci fl. ostia ejus fines produxit. Sed *Plinius*, cæterique recentiores Lecto prom. eam ab Æolide dividunt. *Homerus* videtur sumpsisse pro Regno Trojanorum. In ea omnium nobilissimus Scamandrus. Metropolis Ilium, seu Troja, quæ a Græcis post decennalem obsidionem capta, & incensa est. Inde novum Ilium triginta stadiis a veteri distans: item Alexandri Troas, quæ & Alexandria. V. *Plin. l.* 5. *c.* 30. ¶ Adjective Nepos in *Pausan. cap.* 3. Colonas, qui locus in agro Troade est, se contulerat.

Troas Alexandri, Alexandria, Turcis *Eski Stamboul*, urbs Asiæ minoris, in Phrygia, ab Alexandro Magno extructa in ora literali maris Ægæi, paucis tantum milliaribus in Austrum a Trojæ ruderibus, apud Lectum prom. *Plin. l.* 5. *c.* 30.

Troas, adis, f. mulier ex Troade, patronymicum, seu gentile. *Virg.* 5. *Æn. v.* 613. At procul in sola secretæ Troades acta Amissum Anchisen flebant. idest Trojanæ mulieres. *Ovid. Heroid. ep.* 13. *v.* 137. Troasin invideo. ubi Troasin dativus pluralis est Græco more deductus pro *Troadibus*.

Trochæus, i, masc. τροχαῖος, pedis nomen in arte metrica; idem ac choreus, a τρέχω, *curro*, quia chori, ubi usitatus est, agilius moventur in morem currentium. Hoc nomine veteres appellarunt & tribrachyn, idest pedem ex tribus brevibus constantem, & pedem illum, qui jambo contrarius est, idest constat ex prima longa, secunda brevi. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. Jambo contrarius e longa, & brevi, hunc choreum nos, ut alii trochæum, nominemus. *Et paullo post*: Tres breves, trochæum, quem tribrachyn dici volunt, qui choreo trochæi nomen imponunt. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 47. Nam cum sint numeri plures, jambum, & trochæum frequentem segregat ab Oratore Aristoteles.

Trochāicus, a, um, adject. trochæis constans, ut Trochaicum metrum, *Diomed. Grammat. l.* 3.

Trochiliscus, i, masc. parvus trochilus. Hac voce usum putat *Casaubonus* Poetam aum, cujus jambicos dimetros in Apologia adducit *Apulejus*, Sed alii aliter legunt.

Trochīlus, i, m. *reatino*, *scricciolo*, *lui*, *forasiepe*, τροχίλος, avicula quædam, quæ etiam, rex avium, & regulus tum a Græcis, tum a Latinis appellatur, eoque nomine cum Aquila pugnare dicitur. *Plin. l.* 8. *cap.* 25. *de crocodilo*: Hunc saturum cibo piscium, & semper esculento ore, in litore somno datum, parva avis, quæ trochilos ibi vocatur, rex avium in Italia, invitat ad hiandum pabuli sui gratia, &c. *Id. l.* 10. *c.* 74. *de avibus inter se dissidentibus*: Aquilæ, & trochilus, si credimus, quoniam rex appellatur avium. ¶ Dicitur etiam trochilus in Architect. membrum, quod & *Scotia* vocatur, apud *Vitruv. l.* 3. *c.* 3.

Trochiscus, i, masc. *trocisco*, τροχίσκος, parvus trochus, seu parva rota. Trochisci dicuntur compositiones quædam Medicorum in formam rotulæ, seu globuli, quas Latini pastillos vocant. *Cels. l.* 5. *c.* 17. ¶ Est etiam hoc nomine piscis quidam seu verius bellua marina. *Plin. l.* 9. *c.* 52.

Trochlea, æ, f. *taglia*, *carrucola*, τροχιά, τροχιλέα, machina tractoria ad sublevanda & demittenda onera, continens rotulam æneam, ligneamve (cui propria nomen *trochlea* competit) axiculum per eam rotulam trajectum, & funem, qui circa rotulam currit. Exemplum ejus in puteis habemus. Ab aliquibus rechamus dicitur. *Vitruv. l.* 10. *c.* 2. Alligatur in summo trochlea, quam etiam nonnulli rechamum dicunt. *Cælius Rhodiginus l.* 26. *c.* 29. Rechamum dici putat ἀπὸ τοῦ ῥαχοῦ, idest scissura, quia ostium truncus, in quem orbiculi inferuntur, excavatur, & quodammodo scinditur. *Lucret. l.* 4. *vers.* 903. Multaque per trochleas, & tympana pondere magno Commovet, atque levi sustollit machina nisu. ¶ *Trochleis pituitam adducere*, translate dicitur pro difficulter expuere. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *de pronunciatione*. Jam tussire, & expuere crebro, & ab imo pulmone pituitam trochleis adducere, etsi non utique vocis sunt vitia, quia tamen propter vocem accidunt, potissimum huic loco subjiciuntur.

Trochleātim, adverb. per trochleam. *Sidon. lib.* 5. *ep.* 17. Trochleatim erecto lune.

Trochŭlus, i, masc. τροχίσκος, parvus trochus. *Plaut. Amph. prol. vers.* 144. Tum meo patri autem trochulus inerit aureus sub petaso. Alii leg. *torulus*.

Trochus, i, masc. *palèo*, *fattore*, τροχός, circulus seu rota ferrea, quæ ludi causa a pueris ferreo manubrio, quod clavis dicebatur, impulsa mittebatur: habebat autem circum inflexos parvos anulos, qui, dum jaceretur, tinnitum & sonum reddebant. Differt a turbine, quia turbo erat ligneus, vel etiam fortasse ex alia materia, sed non circularis, et in modum metæ factus. Trochus Græcorum inventum fuit. hinc *Horat. l.* 3. *od.* 24. græcum appellat, videtur autem dictus esse a τρέχω, *curro*. *Propert. l.* 3. *eleg.* 12. Increpat & versi clavis adunca trochi. *Martial. l.* 14. *epig.* 168. Inducenda rota est: das nobis utile munus: Iste trochus pueris, at mihi cantus erit. Et *Epig.* 169. Garrulus in laxo cur annulus orbe vagatur? Cedat ut argutis obvia turba trochis. Adde *l.* 11. *epig.* 22. ¶ Trochi figuram exhibet *Hieronym. Mercurial. l.* 3. *de arte gymn. c.* 8.

Troes, m. 3. Trojani. *Virg.* 2. *Æn.* Fuimus Troes, fuit Ilium, & ingens Gloria Teucrorum.

Trœzen, enis, f. Trœzene, Trœzena, Posidonia, Anthia, Hyperia, Saronia, Apollonia, Aphrodisias, *Trezene*, al. *Damala*, al. *Piada*, Τροιζήν, urbs Peloponnesi, in ora Argiæ, ad sin. Argolicum, inter Corinthum, & Scyllæum prom. Sic dicta a Trœzene filio Pelopis. *Ovid.* 2. *Fast.* Altaque Trœzene, Pittheaque mœnia. ¶ In hac regnavit Pittheus Æthræ pater, & avus maternus Thesei. Unde Pitthea cognominata est. *Ovid.* 15. *Met.* Est prope Pitthæam tumulus Trœzena sine ullis Arduus arboribus. ¶ Item *Trezene*, opp. medit. Messeniæ, ab Ithome in Or. supra 15. M. P. Apud Trœzenem portus est, qui Barba nominatur, teste Eustathio. Unde Græcum prov. *Trœzenem abeas*, in eos, qui cum imberbes sint, pilis tamen appositis barbam sibi effingunt. ¶ Trœzenis aquæ pedibus noxiæ sunt, omnia fere vitia illis inferentes, præsertim podagram, quam aquæ Cydni in Cilicia tollunt, auctore *Plin. l.* 31. *c.* 2. ¶ Item urbs parva Asiæ min. circa Cariæ regionem, in conventu Alabandarum. *Plin. l.* 5. *c.* 29.

Trœzenĭus, a, um, adject. a Trœzene, ut Trœzenius heros, apud *Ovid. Met.* 8. *v.* 566. hoc est Lelex, qui Trœzenis habitavit.

Trogilium, ii, n. Trogylium, Mycale, *Capo Tigrma*, al. *Gatonisi*, τρωγύλιον, prom. Joniæ, in ora, inter Ephesum, & ostia Mæandri fl. contra Samum ins.

Troglodytæ, masc. s. τρωγλοδύται, pop. Africæ, in Æthiopia sub Ægypto, ita dicti a τρώγλη, *foramen*, *caverna*, & δύω, vel δύομαι *subeo*, hoc est a specubus, in quibus habitabant. Serpentibus vivunt, venationibus dediti, velocissimi, ab uxore, & colloquio alieni. Abundant margaritis, & myrrha. Eorum regio Troglodytica dicta fuit, in ora Occ. sinus Arabici, nempe a Ptolemaide Ferarum ad Aromata prom. Nunc autem dicitur Ora Abexia, seu Abyssina, *la Costa degli Abissini*, quod sit pars Orientalis Imperii Abyssinorum. Aliis dicitur *Sirfia*. *Plin. l.* 5 *c.* 8.

Troglodytĭca, æ, f. s. τρωγλοδυτική, regio Æthiopiæ sub Ægypto, in qua Septentriones, si *Plin. l.* 2. *c.* 70. credimus, conspici non possunt. V. *Troglodytæ*.

Troglodytĭcus sinus, *Golfo di Melinde*, idem ac sinus Barbaricus, ad mare Barbaricum, & Asperum, quod Æthiopiam sub Ægypto alluit.

Trogus Pompejus, natione Gallus, Philosophus ac Historicus disertissimus; floruit sub Augusto, scripsitque quatuor & quadraginta voluminibus universi Orbis, sed præcipue Græcorum historiam, quam Justinus in epitomen redegit. Trogi vero libri non extant.

Troja, æ, f. Ilium, *Troja*, Turc. *Carasia*, Τροία, urbs Asiæ minoris, in Phrygia, apud Idam M. ab ora literali 3. M. P. ita dicta a Troe Rege. Dicta etiam fuit Dardania a Dardano, Teucria a Teucro, Ilium ab Ilo. Ejus mœnia secundum fabulas ab Apolline, & Neptuno Laomedontis Regis rogatu constructa fuere. Bis eversa fuit, primum ab Hercule ob Laomedontis perfidiam, deinde ab Agamemnone, & aliis Græciæ Principibus propter Helenæ raptum. ¶ Decem annorum obsidionem passa est. Cum Græci in Aulidem congregati, de bello deliberaturi, legatos Delphos ad Apollinem Patroclum, & Palamedem misissent, responsum retulere, Græcos Troja potituros post decem annos, sed minime potituros sine Achille, Ulysse, sagittis Herculis, & nisi Rhesi equos abduxissent antequam herbam Troadis gustassent, & de Xanti fl. aqua bibissent. Similiter Priamus legatos ad Apollinem Delphicum misit, qui de belli eventu Oraculum illud consulerent. Ei responsum est, Trojæ fatum tribus in rebus consistere, in Palladio, & cineribus Laomedontis, in vita Hectoris, Troili, Paridis. Ad bellum Trojanum septem, & quadraginta Principes mille, & ducentis navibus profecti sunt. Capta fuit a Græcis proditione Æneæ, propter odium in Paridem, quod ejus causa ab omnibus Sacerdotii honoribus excluderetur, ut Menecrates Xanthius monumentis prodidit. *Dionys. Halic. Rom. Antiq. l.* 1. Nonnulli scripsere, proditam fuisse a Thymœte, quem alii filium Priami ex Arisba dixerunt, alii nobilem Trojanum virum Arisbe. *Virgilius*, & alii fabulati sunt, captam fuisse ope cujusdam equi lignei, milite pleni, in urbem introducti, quem Græci, reditu in patriam simulato, quasi munus placandæ Palladi construxerint. V. 2. *lib. Æneid.* ¶ Troja quoque urbs alia ejusdem regionis, in ora lit. maris Ægæi, paucis milliaribus a veteris Trojæ ruderibus. V. *Troas Alexandri*: Hæc etiam hodie in ruinis jacet. ¶ Troja item, cogn. parva, urbs medit. Epiri, in Chaonia, & Cestrine reg. ¶ Item Troja, olim Æce, & Urbs Æcana, *Troja*, urbs Apuliæ Dauniæ, ad Chilarum fl. & rad. Apennini. ¶ Troja etiam, opp. exc. Latii, in agro Laurenti extructum ab Ænea, initio sui adventus in Italiam, antequam Lavinium conderet. *Dionys. l.* 5. *& Liv. l.* 1. ¶ Item opp. exc. ad initium maris Hadriatici situm, ab Antenore Trojano, & Henetis conditum. *Liv. l.* 1.

Troja, æ, f. sive Trojanus ludus, erat equestris puerorum ludus apud Romanos, in circo agi solitus. Nomen ex eo sortitus est, quod a Trojanis eum accepissent Romani, ut quem Æneas primus instituerit in Sicilia ad filii Ascanii, puerorumque cæterorum exercitationem. V. *Servium in* 5. *Æn.* qui ait, originem ejus ludi a Suetonio Tranquillo expressam esse in libro, quem scripserat de puerorum lusibus. *Virg.* 5. *Æn. v.* 596. Hunc morem, hos cursus, atque hæc certamina primus Ascanius, longam muris cum cingeret Albam, Retulit, & priscos docuit celebrare Latinos: Quo puer ipse modo, secum quo Troja pubes, Albani docuere suos: hinc maxima porro Accepit Roma, & patrium servavit honorem; Trojaque nunc, pueri Trojanum dicitur agmen. *Sueton. in Aug. c.* 43. Sed & Trojæ ludum edidit frequentissime majorum, minorumque puerorum delectu.

Trojădes, Mulieres Trojanæ apud *Persium Sat.* 1. *v.* 4.

Trojāni, orum, m. *Trojani*, pop. Asiæ min. in Phrygia, apud Hellespontum, quorum Reges ex Teucro nobili Cretensi, & ex Dardano filio Corythi Regis Hetruriæ, & Electræ filiæ Atlantis Regis Arcadiæ originem trahebant.

Trojānus, a, um, *Trojano*, τρωϊκός, quod ad Trojam spectat. *Virg.* 2. *Æn.* Trojanas ut opes, & lamentabile Regnum Eruerint Danai. *Hor. de Art.* Nec gemino bellum Trojanum orditur ab ovo. ¶ *Equus Trojanus* proverbiali Metaphora pro clandestinis insidiis accipitur, & latenti periculo, tractum a fabula equi lignei, cujus fraude Græci Troja potiti esse dicuntur. *Cic. pro Mur. c.* 37. Intus, intus, inquam, est equus Trojanus, a quo nunquam me Consule dormientes opprimemini. ¶ *Porcus Trojanus*, dicebatur aper, qui integer torrebatur, minutioribus animalculis veluti gravidus, quemadmodum & equus ille armatis hominibus gravidus fuit. *Macrob. l.* 3. *Saturn. c.* 13.

Troĭcus, a, um, τρωϊκός, Trojanus. *Cic. de Cl. Or. c.* 10. Neque enim jam Troicis temporibus tantum laudis in dicendo Ulyssi tribuisset Homerus. *Virg.* 11. *Æn.* Troica castra. Troicum ignem appellat *Statius l.* 1. *silv.* 1. *v.* 35. ignem perpetuum, qui Romæ servabatur in templo Vestæ, quia ejus Deæ sacra ex Troja Æneas in Italiam advexerat.

Troilus, Τρωΐλος, filius Priami, & Hecubæ, cujus vita inter Trojanorum fata numerabatur. Nam eo vivo Troja capi non poterat. Puer post Hectoris interitum ad prælium cum Græcis egressus est. Ad propriam virtutem etiam Hectoris fortitudinem videbatur adjunxisse. Nemo erat, qui Troilo resistere posset. Nunquam certavit, quin victoriam referret. Quo tempore Achilles Polyxenæ amore captus armis abstinebat, Græciæ Principes eum precati sunt, ut, si ipse congredi nollet, saltem suos Myrmidones bellum gerere sineret. Sed Troilus Myrmidones quoque ingenti strage fudit. Tandem Achilles arma sumpsit, primoque prælio a Troilo vulneratus incredibile est, quanta ira exarserit.

Igitur paucis post diebus e castris exivit, eo animo, ut vel morte occumberet, vel hostem ulcisceretur. Troilus post longum certamen arma amisit, equorum tamen pernicitate incolumis evasit. Ad extremum tertio prælio Troilus ex æquo decertavit. Ei æquus confossus est, a quo incertum. Igitur Achilles nactus Troilum peditem, aggressus est, & interfecit. *Virg.* 1. *Æn.* v. 478. Parte alia fugiens amissis Troilus armis, Infelix puer, atque impar congressus Achilli, Fertur equis, curruque hæret resupinus inani, Lora tenens tamen; huic cervixque, comæque trahuntur per terram, & versa pulvis inscribitur hasta.

Trojugĕna, æ, com. gen. *Trojano*, Τρωϊγενής, Trojanus, quasi in Troja seu Troade genitus, ea forma, qua Græcos vocarunt Graiugenas, quasi genitos in Græcia. *Virg.* 8. *Æn.* Trojugenas, & tela vides inimica Latinis.

Troïus, a, um, per tres syllabas, Τρώϊος, Trojanus. *Virgil.* 1. *Æn.* Et Troja gaza per undas.

Tromentina Tribus Romana, una ex Rusticis, appellata est ab agro Tromento in Hetruria, ubi constituta est A. U. 369. una cum Stellatina, Sabatina, & Arnensi. *Festus.*

Tropæatus, a, um, adject. tropæo ornatus. *Ammian. l.* 23. *c.* 5. (al. 14.) Trajanus, & Verus hinc sunt digressi victores, & tropæati.

Tropæi, m. 2. Τροπαῖοι, venti Altani, qui in terra geniti, cum mare perflarint, redeunt ad continentem, ita dicti ἀπὸ τῆς τροπῆς, h. e. a conversione. Iidem, cum in mare tendunt, *Apogæi* vocantur, quod a terra proficiscantur. *Plin. lib.* 2. *c.* 34. Namque & e fluminibus, & e nivibus, & e mari videmus, etiam tranquillo, & alios, quos vocant Altanos, e terra consurgere, qui cum e mari redeunt, Tropæi vocantur, si pergant, Apogæi. ¶ Tropæi item dicuntur in certo lusus genere, qui alios vellicant, insectantque, &, ne deprehendantur, convertunt se. *Suet. in Claudio Cæsare*, *cap.* 8. Et quoties post cibum obdormisceret, quod ei fere accidebat, olearum, ac palmarum ossibus incessebatur, interdum ferula, flagrove velut per ludum excitabatur a tropæis. Alii leg. *copreis*.

Tropæophŏrus, i, Τροπαιοφόρος, tropæum referens. *Apulej. de Mundo*, *sub fin.* Triumphator, propagator, & tropæophorus.

Tropæum, i, seu trophæum, n. *trofeo*, מַצֵּבָה, Ger. *siegszeichen*, Gal. *trophee*, Hisp. *trofeo*, Τρόπαιον, monumentum a victore erectum eo in loco, ubi hostes in fugam convertit. Hæc vox in antiquis codicibus, ac monumentis recta scribitur sine aspiratione, quemadmodum *Pierius* monuit ad 3. *Georg.* & 10. *Æn.* quidquid dicat *Marcellus Donatus*, qui in notis ad *Sueton. in Cæs. c.* 11. multis conatur ostendere, aspirationem appingendam esse: nam *trophæum* est a prava consuetudine, quæ nimius inducebatur aspirationis usus, adeo ut dicerent quoque *chorona*, *chenturio*, & similia. Etymon quoque repugnat. Nam Græca est Τρόπαιον, a τροπὴ, quo significatur fuga hostium. Prima tropæa ex arboribus confecta sunt, quas amputatis ramis hostium spoliis decorabant. Deinde etiam cœpta sunt fieri ex lapide, & in montibus, & locis eminentioribus collocari. Hinc *Sallustius* de Pompejo ait, eum devictis Hispanis tropæa in jugis Pyrenæi montis posuisse. Et Romæ in arcubus figebantur ex marmore ædificatis. De tropæis vide *Cæsarem Bullengerum* c. 3. *libri de spoliis bellicis*. *Virgil.* 11. *Æn.* Mezenti ducis exuvias tibi magne tropæum Bellipotens aptat, rorantes sanguine cristas, Telaque trunca viri, & bis sex thoraca petitum, Perfossumque locis, clypeumque ex ære sinistræ Subligat, atque ensem collo suspendit eburnum. *Auct. ad Her. l.* 4. Ponere tropæa in aliquo loco. *Plin. l.* 6. *cap.* 28. Statuere tropæa Jovi. ¶ Accipitur & pro victoria, seu pro spoliis, quæ victoria parantur. *Hor. l.* 2. *ode* 9. nove Cantemus Augusti tropæa. ¶ Sumitur & translate. *Cic.* 4. *Verr.* Signum cupiditatis, tropæum necessitudinis, indicium amoris.

Trophoniānus, a, um, adject. a Trophonio, ut Trophoniana Chæronis narratio, apud *Cic. l.* 7. *Att. ep.* 2. h. e. de Trophonii antro.

Trophonius, m. 2. Τροφώνιος, insignis architectus, qui subterraneum specum in Lebadia Bœotiæ regione construxit, quod ab ipso Trophonii antrum cognominatum est. Ibi cum aliquandiu oracula reddidisset, atque tandem fame interiisset, ferunt Genium quendam antrum hoc subiisse, atque ex eo oracula reddidisse. Qui hinc oracula sciscitabantur, nudi in aditu specus sedere soliti sunt, atque inde flatu quodam sub terram abripiebantur. Gestabant autem secum placentas, quas Lemuribus, serpentibusque occurrentibus objicerent. Deinde accepto oraculo, rursus per aliud hiatum in terram restituebantur. Creditum est, quotquot in hoc antrum descendissent, nunquam postea risisse. Hinc factus est locus Græco proverbio, ut homines tristes, & tetrici in Trophonii antro vaticinari dicantur. V. *Adagia Erasmi*. Meminit hujus Trophonii *Cic. l.* 1. *de Div.* c. 34. itemque *Plin. l.* 34. *c.* 8.

Tropĭcus, a, um, adject. quasi dicas conversivus, a Τρέπω, verto. Signa tropica sunt quatuor, Libra, Capricornus, Aries, & Cancer, ita dicta, quod Sol cum ad ea in Zodiaco pervenerit, conversionem cursus sui, & anni mutationem facit: nam cum est in signo Cancri, quo tempore dies longissimi sunt, solstitium æstivum facit, paulatimque revertitur, descenditque usque ad Capricornum, ubi solstitium hyemale efficit, diesque brevissimos; similiter cum est in signo Arietis, noctes diebus æquales reddit, & Ver inducit; cum vero Libram ingressus est, tunc quoque dies æquat noctibus, & affert Autumnum. *Manil. l.* 3. *v.* 624. Sed tamen in primis memori sunt mente notanda, Partibus adversis quæ surgunt condita signis, Divisumque tenent æquo discrimine Cœlum; quæ Tropica appellant, quod in illis quatuor anni Tempora vertuntur signis, nodosque resolvunt, Totumque emittunt converso cardine mundum, Inducuntque novas operum, rerumque figuras. Sequitur inde *Manilius* quatuor horum signorum affectus explicare. V. ibi reliqua. ¶ Apud Astronomos Tropici sunt duo circuli in sphæra, quorum alter Zodiacum in signo Cancri secat, alter in signo Capricorni, quia nimirum Sol cum ea signa tetigit, revertitur, ut dictum est. *Hygin. l.* 1. *Astron. c.* 6. Hos *Plin. l.* 2. *s.* 70. Solstitialem, & brumalem vocat. ¶ *Tropica*, absolute, h. e. mutationes, conversiones. *Petron. in Satyr. pag.* 21. Cœpi causam desidiæ præsentis excutere, cur pulcherrimæ artes perissent: tum ille: Pecuniæ, inquit, cupiditas hæc tropica instituit. *queste mutazioni*, *o stravaganze*. ¶ Tropica locutio, *parlar figurato*. *Augustin.*

Tropis, is, f. Τρόπις, Græcis sentinam navis significat: translate sumitur pro fundo lagenæ, atque hinc pro vino vapido, quod in fundo lagenæ est. Hujusmodi vino utebantur veteres in balneis vel ad lavanda corpora, vel ad vomitum provocandum. *Martial. l.* 12. *ep.* 84. Famosæ feret ipse tropim de fæce lagenæ.

Tropologĭce, adverb. tropologico more. *Hieron. in Sophon. c.* 1. Tropologice exponere aliquid.

Tropologĭcus, a, um, adject. *figurato*, Τροπολογικὸς, per tropos expressus. *Sidon. l.* 9. *ep.* 3. Tropologicum genus, & figuratum. *Hieron. ep.* 61. *ad Pammach. c.* 3. Tropologica interpositione aliquid subvertere.

Tropos, i, m. *Tropo*, Τρόπος, mutatio vocis, vel sermonis a significatione propria in aliam, cum similitudine. Dixi *vocis*, *vel sermonis*, quia aliqui Tropi in uno vocabulo positi sunt, ut *Metaphora*, alii in oratione, seu pluribus vocibus, ut *Allegoria*. Hoc nomen factum est a Τρέπω, verto. Quare Latine inversio, seu Immutatio dici potest. *Cic. in Brut. c.* 17. Ornari orationem Græci putant, si verborum immutationibus utantur, quos appellant Τρόπους, & sententiarum, orationisque formis, quæ vocant σχήματα. *Quintil. l.* 8. *c.* 6. Tropus est verbi, vel sermonis a propria significatione in aliam cum virtute mutatio. ¶ Differunt tropi a figuris in eo, quod tropi in verbis a propriis sensu translatis fiunt, figuræ vero in rebus ipsis; ideoque & propriis verbis & ordine collocatis figura fieri potest, ut notat *Quintil. l.* 9. *c.* 1.

Tros, ois, m. Τρὼς, filius Erichthonii, nepos Dardani, Rex Trojanorum. Filios procreavit, Ilum, Assaracum, Ganymedem. *Ovid.* 4. *Fast.* *Virgil.* 3. *Georg.* Demissæque ab Jove gentis Nomina, Trosque parens, & Trojæ Cynthius auctor.

Tros, ois, m. Τρὼς, Trojanus. *Virg.* 1. *Æn. v.* 573. Tros, Tyriusque mihi nullo discrimine agetur. ¶ *Troes* in plurali V. suo loco.

Trossŭli, m. Equites apud Romanos, qui sub Romulo *Celeres*, & postea *Flexumines* appellati fuerant, ita dicti, quod Trossulum opp. Hetruriæ sine peditibus expugnassent. *Fest.* Trossuli equites dicti, quod oppidum Tuscorum Trossulum sine opera peditum ceperint. Idem vero *Plin. l.* 32. *c.* 2. *Nonius c.* 1. *n.* 540. scripsit, Trossulos quasi torosulos dictos, hoc est bene habitos, & musculorum toris prævalidos. Eum induxit, ut ita scriberet, altera hujus vocis significatio, qua dici cœpit de iis, qui cultu, & vitæ delicatioris genere aliis antecellunt. *Varro apud Non. loc. cit.* Nunc emunt Trossuli nardo nitidi vulgo Attico talento equum. *Pers. sat.* 1. Unde istud dedecus, in quo Trossulus exultat tibi per subsellia lævis. ¶ Quia autem Trossuli vox in malam partem accipi cœperat, hinc factum videtur, ut Equites nominis hujus puderet, eos præsertim, qui veram nominis causam ignorarent, ut scribit *Plin. loc. cit.*

Trossŭlum, n. opp. medit. Thusciæ, exc. inter Volsinios 9. M. P. Parentinos 8. et inter Balneoregium, & Hortanum, apud Mevaniam opp. Locus adhuc dicitur *Trossulo*, vel *Trosso*, & vicina fossa, *el vado de Trossa*. Ex eo Equites Romani Trossuli dicti. *Plin. l.* 33 *s.* 2.

Trua, f. Τορύνη, cochlear, quo cibus in ollis inter coquendum agitatur. *Titin. apud Non. c.* 1. *n.* 68. Cocus magnum ahenum, quando fervit, paula confutat trua. ¶ A Varrone ita definitur, ut videatur esse genus vasis, vel potius canalis ad aquam transferendam. Scribit enim *l.* 4. *L. L.* Truæ, quæ a culina in lavatrinam aquam fundunt. Additque *ibid.* vocis originem. Trua, inquit, quod travolat ea aqua.

Trucidatĭo, onis, f. *trucidamento*, Φόνος, σφαγὴ, cædes crudelis. *Cic.* 4. *Phil. c.* 5. Nullus ei ludus videtur esse jucundior, quam cruor, quam cædes, quam ante oculos trucidatio civium.

Trucidātor, oris, m. qui trucidat. *Augustin. de civ. Dei*, *lib.* 2. *c.* 1. Ibi accipiebat limitem trucidatoris furor.

Trucĭdo, as, a. 1. *trucidare*, *tagliare a pezzi*, קָטַל, Ger. *grausamlich todten*, Gal. *massacrer*, Hisp. *matar cruelmente*, κατακόπτω, crudeliter occo. Est a *trux*. Ac forte non est derivatum simplex, sed compositum a *trucem*, & *cædo*. *Virg.* 2. *Æn. v.* 494. Rapiunt aditus, primosque trucidant. *Cic.* 1. *Catil. c.* 4. Et quos ferro trucidari oportebat, eos nondum voce vulnero. ¶ Usurpatur etiam translate. *Cic. pro Cæl. c.* 18. Ne effundat patrimonium, ne fœnore trucidetur. ¶ Hinc trucidatus, a, um, apud *Tacit.* 1 *Annal. c.* 45.

Trucŭlenter, adv. *crudelmente*, ὠμῶς, crudeliter. *Cic.* 2. *Agr. c.* 5. Truculentius se gerebat, quam cæteri. *Quintil. l.* 6. *c.* 1. Aspicere aliquem truculentissime.

Truculentĭa, æ, f. crudelitas. *Plaut. Trucul.* 3. 2. 7. Tuam exspecto truculentiam.

Truculentus, a, um, *crudele*, אַכְזָר, Ger. *schaurzlich*, Gall. *fier*, *cruel*, Hisp. *cruel*, ἀγριωπὸς, qui vultu crudelitatem præ se fert, aliosque terret. *Cic. pro Sex. c.* 8. Alter, o Dii boni, quam teter incedebat, quam truculentus, quam terribilis aspectu! *Ovid.* 14. *Met. v.* 804. Fœta truculentior ursa. *Auct. ad Heren. l.* 4. Truculentissimum facinus. ¶ Invenitur dativo junctum. *Plin. l.* 8. *s.* 4. Sic & Tigris etiam feris cæteris truculenta. ¶ Usurpatur etiam pro rustico, agresti, & a communibus voluptatibus abhorrente. *Senec. Hippolyt. v.* 469. Truculentos, & silvestres, & vitæ inscium tristem juventam, Venere deserta, colis. ¶ *Truculentus* titulus est Plautinæ comœdiæ, in qua inducitur quidam sævo ingenio, & inimico voluptatum.

Trudis, f. 3. ὀρέγων, contus præacuta cuspide, qua naves, aliaque repelluntur, a *trudo*. *Isid. l.* 18. *c.* 8. *Virg.* 5. *Æn. v.* 208. Ferratasque trudes. Ita est in antiquis quibusdam codicibus manuscriptis, & ita *Isidorus* legit, ubi vulgo *sudes*. Nec obstat, quod prior in *trudo* producatur, cum & a *duro*, quod priorem habet longam, *dures* dicamus non servata quantitate primigenii. *Tacit. l.* 3. *Ann. c.* 46. Quidam trudibus, aut furcis inertem molem prosternere.

Trudo, is, si, sum, a. 3. *spingere*, *sospingere*, *cacciare*, דָּחָה, Germ. *stossen*, Gall. *pousser*, Hisp. *empuxar*, ὠθέω, ὠθίζομαι, impello, propello. *Cic.* 1. *Tusc. c.* 19. Ut non ad mortem trudi, verum in cœlum videretur ascendere. *Plaut. Asin.* 3. 1. 30. Trudere aliquam foras. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 63. Trudere cohortes in paludem. *Hor. lib.* 2. *od.* 18. Truditur dies die. *un di segue*, *e caccia l' altro*. *Terent. Andr.* 4. 4. 40. Fallacia alia aliam trudit. proverbium est, cui respondet vulgatum illud, *un diavolo scaccia l' altro*.

Truentīnus, a, um, adject. a Truento. *Silius lib.* 8. *v.* 434. Quique Truentinas servant cum flumine turres.

Truentum, n. 2. seu melius Truentus, Ptolemæo Truentinum, *Tronto*, fl. Piceni. Oritur ex Apennino M. in ipso limite Umbriæ, deinde per Picenum fluens, recepto ad Asculum Castellano amne aliquot milliaribus infra, prope vicum, *Porto Ascoli*, in Hadriaticum se exonerat, dividitque Marchiam Anconitanam ab Aprutio ulteriore. *Plin. l.* 3. *c.* 13.

Trulla, æ, f. τρυβλίον, diminutivum a *trua*, ut docet *Varr. l.* 4. *de L. L.* vas potorium scypho minus profundum, manubriatum, ex auro, aut ære, aliave quapiam materia, *sazza*, *o boccale*. *Cic.* 6. *Ver. c.* 27. Erat vas vinarium ex una gemma pergrandi trulla excavata cum manubrio aureo. *Id. ib.* Mittit etiam trullam gemmeam rogatum, velle eam se diligentius considerare. *Hor. l.* 2. *sat.* 4. *v.* 144. Qui Vejentanum festis potare diebus Campana solitus trulla. idest vase fictili, qualia in Campania fingebantur. Alii saponunt pro vase æneo, *secchio*. ¶ *Acron* interpres Horatii scribit, trullam esse calicem deformem, & rusticanum. Sane *Cato de R. R. c.* 10. inter vasa etiam rustica commemorat, dum inquit: Villicum habere oportet ahenum quinquagenarium unum, trullas tres. Et *cap.* 13. In cellam olearium hæc opus sunt, trullæ aheneæ tres &c. Et infra: Urceos fictiles duos, trullas ligneas duas. *Turneb. l.* 7. *cap.* 22. Hic limis ait trullam esse vas aquarium, quo aqua hauritur de fistulis, ahenis, aut labris, & in alia vasa transfunditur; *cazza* dicitur a vulgo Italorum. ¶ Videtur etiam sumi pro vase, in quod ventris onus deponitur. *Plin. lib.* 34. *c.* 2. fiunt vasa matum Corinthia, quæ illi elegantiores modo in esculenta transferunt, modo in lucernas, modo in trullas, nullo munditiarum delectu. *Harduinus* legit *trulleos*. hoc est vasa ad lavandas manus. V. *Trulleum*. Addi solet in hanc sententiam locus *Martial. l.* 9. *epigr.* 98. Clinicus Herodes trullam subduxerat ægro. Deprensus dixit, stulte, quid ergo bibis? Item locus *Juvenal. sat.* 3. *v.* 108. Si trulla inverso crepitum dedit aurea fundo. Verum his locis commodius fortasse pro potorio vase trulla accipitur. ¶ Denique trulla putatur esse instrumentum, quo fabri murarii tectoriis inducendis, & poliendis utuntur, *cazzuola*. *Pallad. lib.* 1. *tit.* 15. prima trullis frequentetur inductio. Adde tit. 11. & *Isidor. l.* 19. *c.* 18. Cujus auctoritas in Latina lingua prorsus nullius est momenti. Hinc factum est verbum *trullissare* a *Vitruv.* usurpatum.

Trullĕum, i, n. *bacino*, vasis genus, quo manus proluuntur, χέρνιβον. *Varro l.* 4. *de L. L.* Ab eodem est appellatum trulleum. Simile enim figura, nisi quod latius concipit aquam, & quod manubrium cavum non est. *Varro l.* 2. *de vita P. R. apud Non. c.* 13. *n.* 32. Itaque ea sibi modo ponere, ac suspendere, quæ utilitas postularet, trulleum, matellionem, pelvim, nasiternam. ¶ *Trulleus*, *i*, m. idem quod *trulleum*, legitur ab *Harduino* apud *Plin. l.* 34. *s.* 2.

Trullissatĭo, onis, f. actus trullissandi, inductio tectorii. *Vitruv. l.* 7. *c.* 3. Postea autem supra trullissationes subarescente deformentur directiones arenati.

Trullisso, as, a. 1. *incrostare*, *intonicare un muro*, *oppure lisciarle con la cazzuola*, κονιάω, ἀναχρίω, trulla tectorium induco. *Vitruv. l.* 7. *c.* 3. Coronis explicatis parietes quam asperrime trullissentur. *Id. ibid.* Inferior pars testa cum calce trullissetur.

Truncatus, a, um, *troncato*. *Claudian. de B. Germ* v. 89. Manibus truncatus, & armis. *Plin. l.* 9. *ep. pen.* Quia antiquum illud e ligno quibusdam sui partibus truncatum est.

Trunco, as, a. 1. *troncare*, *tagliare*, κολούω, ἀποκόπτω, τέμνω, aliquid truncum reddo, mutilo, amputo, in partes scindo. *Val. l.* 6. *Argon. v.* 368. Nec in

medio

medio truncantem nuntmore cervos. ¶ Hoc verbum rari est usus, frequentiusque usurpantur ejus composita *detrunco*, *obtrunco*, &c.

Truncŭlus, i, *dagrucoletto*, στελεχίδιον, parvus truncus. *Cels. l. 2. c. 19.* Præcipue tamen in ungulis, trunculisque suum in petiolis capitulisque hædorum. h. e. frustis carnis.

Truncus, i, m. *tronco*, גזע, Germ. *stock*, Gall. *tronc*, Hisp. *tronco*, στέλεχος, πρέμνον, pars arboris eminentior, e qua rami amputati sunt. *Cic. 3. de Or. c. 46.* Quid in arboribus, in quibus non truncus, non rami, non folia sunt denique, nisi ad suam retinendam, conservandamque naturam? *Virg. 3. Georg.* Arboris obnixus trunco. ¶ Truncus item dicitur cadaver capite præciso. *Virg. 2. Æn. v. 557.* Jacet ingens litore truncus, Avulsumque humeris caput, & sine nomine corpus. ¶ Dicitur etiam de statura corporis. *Cic. pro Rosc. Com. cap. 10.* Nemo enim illum ex trunco corporis spectabat, sed ex artificio comico æstimabat. ¶ Truncus columnæ est ipse columnæ scapus sine basi, & epistylio. *Vitruv. l. 4. c. 1.* ¶ Translate truncus usurpatur de homine stupido. *Cic. in Pison. c. 9.* Sed qui tanquam truncus, atque stipes, si stetisset modo, potuisset tamen sustinere titulum Consulatus. *Id. 2. de nat. Deor. c. 30.* Qui potest esse in ejusmodi trunco sapientia? ¶ Item de parte præcipua cujuscunque rei, principio, radice, stirpe. *Cic. 3. Tusc.* Stirpes sunt ægritudinis quam multæ, quam amaræ, quæ ipso trunco everso omnes eligendæ sunt. *Id. in Or.* Nec ad numerum articulus cadens, trunco magis toto se ipse moderans. h. e. tota periodo, sive textu, & structura orationis.

Truncus, a, um, *troncato*, *tagliato*, קצוץ, Germ. *gestümlet*, Gal. *coupé*, Hisp. *cortado*, *descabeçado*, κολοβός, truncatus, mutilus. *Virg. 3. Æn. v. 659.* Trunca manum pinus regit, & vestigia firmat. *Id. l. 6. v. 497.* Et truncas inhonesto vulnere nares. *Id. 4. Georg.* Animalia trunca pedum. h. e. pedibus carentia. ¶ *Trunci* dicuntur homines, qui aliquo membro debiles aut manci sunt. *Plin. l. 7. c. 11. in fin.* Jam illa vulgata, varie ex integris truncos gigni, ex truncis integros, eademque parte truncos. ¶ Translate *Stat. 11. Theb.* Sermo truncus. h. e. inarticulatus, *parole tronche*.

Truo, onis, m. ὀνοκρόταλος, avis cygno similis, quæ supra rostrum nares habet valde prominentes, & in faucibus ipsis capacissimum ventriculum, quo omnia convertit, donec perfecta rapina, sensim inde in os reddita in veram alvum ruminantis modo refert. *Festus.* ¶ Truo item dicitur, qui enormem habet nasum. *Catul. apud eund. Fest.* Proh Dii immortales! unde prorepsit truo?

Truo, as, a. 1. *mescolare*, trua movere, miscere. *Festus in voce Antroare*.

Trusatĭlis, & le, o. 3. ὠστικός, quod truditur, e sup. *trusum* verbi *trudo*, ut *Mola trusatilis*, quæ manibus protruditur, unde & manualis vocatur. *Cato R. R. c. 10.* Molas asinarias duas, trusatiles unas. *Gel. l. 3. c. 3. de Plauto:* Ob quærendum victum ad circumagendas molas, quæ trusatiles appellantur, operam pistori locasset.

Trusĭto, as, a. 1. frequentat. a truso. *Phædr. fab. 38. v. 7.* Subito latrones ex insidiis advolant, interque cædem ferro mulum trusitant. h. e. verberando, & vulnerando impellunt.

Truso, as, a. 1. frequentat. a trudo. *Catul. carm. 56.* Deprendi modo pupulum puellæ trusantem. h. e. obscene eam urgentem.

Trusus, a, um, *cacciato*, *spinto*, particip. a trudo, is. *Tacit. l. 5. histor. c. 25.* Proceres in arma trusos.

Trutĭna, æ, f. *statera*, *bilancia*, כלס, Germ. *goldwage*, Gall. *ballance*, Hisp. *betila*, τρυτάνη, πλάστιγξ, ζυγός, σταθμός, statera. Vetus Persii Interpres, idest Cornutus, ad illud *sat. 1. v. 10.* Examenve improbum in illa Castiges trutina, monet trutinam esse foramen, intra quod est lingula, de qua examinatio est, quod alii æquamentum, alii libramentum, alii æquilibrium vocant. Sed pro statera manifeste accipit *Vitruvius l. 10. c. 8.* Similiterque usi Cicero, Juvenalis, & alii. *Vitr. loc. cit.* Id autem ex trutinis, quæ stateræ dicuntur, licet considerare. ¶ Sæpe translate sumitur pro judicio, examine, æstimatione. *Cic. 2. de Or.* Ad ea probanda, quæ non aurificis statera, sed populari quadam trutina examinantur. *Hor. lib. 2. sat. 3.* In trutina ponetur eadem.

Trutinātus, a, um, *pesato*, *esaminato*, particip. signif. passivum. *Sidon. l. 7. ep. 9. in concione:* Statu satis superque trutinato.

Trutĭnor, aris, dep. 1. *pesare*, *esaminare*, pondero, examino, σταθμίζομαι. *Pers. sat. 3. v. 82.* Exporrecto trutinantur verba labello.

Trux, ucis, o. 3. *torvo*, *feroce*, *severo*, אכזר, Ger. *grausam*, Gal. *cruel*, Hisp. *cruel*, ἄγριος, ὠμός, torvus, ferox, severus, ab atrox, per Aphæresin. *Cic. 2. de Div. c. 64. ex Poeta:* Capite brevi, cervice anguina, aspectu truci. *Id. 2. de nat. Deor. c. 42. ex Poeta:* E trucibusque oculis duo fervida lumina flagrant. *Id. 2. Agr.* Horridus, & trux tribunus plebis. *Tac. l. 4. Annal. c. 34.* Et Cæsar truci vultu defensionem accipiens, &c. *Plin. l. 22. c. 6. sub fin.* Herbæ tactu truces. *pungenti*. ¶ Cum infinito. *Sil. l. 3. v. 110.* Trux audere. ¶ Usurpatur etiam pro verendo. *Claud. de laud. Stilic. l. 1. v. 231.* Lucosque vetusta religione truces.

Trybĭlum, ii, n. τρύβλιον, catinus, paropsis, patina. *Plaut. Stich. 5. 4. 8.* Pro opibus nostris satis commode nucibus, fabulis, ficubus, olea in tryblio, &c.

Tryga antiqui vinum appellabant, teste *Festo*; nempe a τρύγη, quod Autumnalem fructuum omnium vindemiam significat. Hinc est *trygetus* apud *eund. ibid.* hoc est vindemiator, τρυγητής.

Trygĭnon, i, n. genus atramenti a vinaceis facti, a τρύξ, τρυγός vini fæces. *Plin. l. 35. c. 6.*

Trygon, ŏnis, m. τρυγών, piscis quidam venenatus. *Auson. ep. 4. v. 58.* Lethalis trygon.

Trylle, æ, f. idem quod trulla. *Dig. lib. 34. tit. 2. leg. 19. in Edit. Torrentii.*

Tryxălis, is, τρυξαλίς, animal simile locustæ, sine pennis, quod aliqui arbitrantur esse illud, quod gryllus vocatur. Ita *Plin. l. 36. c. 6.*

T ANTE U.

Tu, tui, tu, אתה, Ger. *du*, Gall. *tu*, *toy*, Hisp. *tu*, σύ, pronomen primitivum, a Dorico τύ. Dores enim mutant σ in τ. Itaque & pro σός, dicunt τεός, unde Latinum *tuus*. *Cic. pro Rab.* Tu mihi etiam legis Porciæ, tu C. Gracchi, tu horum libertatis, tu cujusquam denique hominis popularis mentionem facis. *Plaut. Mercat. 1. 1. 71.* Tibi aras, tibi occas, tibi seris, tibi eidem metis. *Terent. Eun. 4. 7.* Miseret me tui. ¶ Quando jungitur particula *cum*, ea fere postponitur. *Cic. 4. de Fin.* Quid si tecum ita loquantur? ¶ Interdum *tecum* ponitur pro *te* in accusativo: quod genus pleonasmi Comicorum est. *Terent. Hecyr. 4. 4. 64.* Oravi tecum, uxorem ne duceres. *Plaut. Bacch. 3. 3. 90.* Mnesiloche, hoc tecum oro, ut illius animum regas. ¶ Item pro *sibi*. Idem *Captiv. 5. 1. 10.* Tecum servavi fidem. ¶ *Te* etiam pro *tibi* positum aliquando videtur, sicut *me* pro *mihi*: de quo V. in *Ego*. Itaque quod dixit. *Terent. Heaut. 5. 2. 35.* *Te indulgebam*, fortasse hac ratione accipiendum est: quamquam non desunt exempla, in quibus *indulgeo* cum accusativo junctum legitur. V. ¶ Interdum ei jungitur cum syllabica adjectione *te*, & *met*, & significat *tu ipse*. *Plaut. Epid. 1. 1. 76.* Nisi quid tibi in tete auxilii est. *Cic. 1. Pom. ep. 8.* Ut tute mihi præcepisti. *Virg. Ecl. 3.* Tute ipse fatebere. *Senec. Hippolyt. v. 1017.* Nunc tibimet ipse supplicia irroga. *Lucret. l. 4. v. 913.* Tutemet in culpa cum sis, nec cernere possis. ¶ *Tu* interdum vox est blandientis. *Ter. Eun. 4. 3. 21.* Tam infandum facinus, mea tu, ne audivi quidem.

Tuatim, adv. tuo more, prout soles, a *tuus*, *Plaut. Amph. 2. 1. 4.* Ecce rem jam tuatim facis.

Tuba, æ, f. *tromba*, שופר, Germ. *trommet*, Gall. *trompette*, Hisp. *trompeta*, *anafil*, σάλπιγξ, instrumentum incurvum ex ære, orgenca, vel alia materia usitatum præcipue in bello, cujus sonitu milites, equique ad prælium inflammantur, ita dictum quia tubum infert, idest canalem teretem, ac concavum, quo aqua ducitur. *Cic. 2. Catil. c. 6.* Cum tubas, cum signa militaria, cum aquilam argenteam scirem esse præmissam. *Auct. ad Her. l. 4.* In concione de virtute loqueris, in prælio per ignaviam tubæ sonitum perferre non potes. ¶ Tuba ænea inventa fuit a Piseo Tyrrheno. *Plin. l. 7. c. 56.* ¶ Translate *Cic. Fam. ep. 13.* Tuba belli civilis. h. e. auctor, concitator. ¶ Poetice tuba ponitur pro poesi, & carminibus, præsertim heroicis. *Prudent. hymn. ante cib. v. 8.* Quæ veterum tuba, quæve lyra. *Martial. lib. 8. epigr. 3.* Dum tua multorum vincat avena tubas. ¶ Item pro oratorum grandiloquentia. *Sidon. l. 4. ep. 3.* Tuam tubam totus orbis jam venerabitur. ¶ De discrimine inter tubam, & buccinam V. *Buccina*.

Tubantes, m. 3. pop. Germaniæ, ubi hodie Ducatus Vvestphaliæ ex parte, tempore Cæsaris, & postea Marsis juncti, aut parum discreti sedibus, quorum opp. Benthemum, *Bentheim*. Secundum *Pyramium*, & *Ferrarium* eorum regio fuit *Twend*, in Transisalana, apud Frisiæ, & Vvestphaliæ confinia; in qua Almelum, & Ghurie opp. una cum Saliis veteribus, & Marsis.

Tubarius, ii, m. qui tubas facit, σαλπιγγοποιός, *l. 6. Dig. de jure immunit.* Tubarii, cornuarii, ærarii.

Tūber, eris, n. *tumore*, *gonfiamento*, ὄγκος, tumor, sive callus in quocunque corpore eminens, a *tumeo*, ut *faber a facio*. *Ter. Adelph. 2. 2.* Præterea colaphis tuber est totum caput. Quidam putant, hic adjectivum esse. Sed falluntur. Sententia enim est: caput est totum tumor. *Plin. l. 8. c. 18.* Tubera bina in dorso habent cameli. ¶ Translate *Horat. l. 1. sat. 3. v. 73.* Qui ne tuberibus propriis offendat amicum, Postulat, ignoscat verrucis illius. h. e. minoribus vitiis. ¶ Nec solum tuber dicitur de tumore in corpore animalium, sed etiam de callo prædura in arboribus eminente, de duritie illa in arboribus extante ad nodi similitudinem. *Plin. l. 16. c. 16.* Reperitur & in alno tuber tanto deterius, quanto ab acere alnus ipsa distat. ¶ Tuber quoque dicitur callus quidam terræ, seu fructus, qui sub terra nascitur, siccis in locis, sine ullo caule proveniens, nullisque radicis nixus capillamentis, vulgo *tartuffo*, seu *tartuffolo*, גמא, Ger. *bobe*, Gal. *truffes*, *bosse*, Hisp. *torondon*, ὕδνον. *Plin. l. 19. c. 2.* Tubera hæc vocantur, undique terra circumdata, nullisque fibris nixa, aut saltem capillamentis, nec utique extuberante loco, in quo gignuntur, aut rimas agente, neque ipsa terræ cohærent. Siccis hæc fere, & sabulosis locis, fruticetosisque nascuntur. Excedunt sæpe magnitudinem mali cotonei, etiam librali pondere, &c. *Id. c. 3.* De tuberibus hæc traduntur peculiariter, cum fuerint imbres autumnales, ac tonitrua crebra, tunc nasci, & maxime e tonitribus, nec ultra annum durare, tenerrima autem verno esse, &c. ¶ Hoc cibi genus in deliciis numeratum fuit apud veteres, præsertim quod ex Africa advehebatur. *Juven. sat. 5. v. 116.* post hunc radetur tuber, si ver Tunc erit, & facient optata tonitrua cœnas Majores: tibi habe frumentum. Alledius inquit, O Libye, disjunge boves, dum tubera mittas.

Tūber, ĕris, f. arbor ex malorum genere. *Col. l. 11. c. 2.* Possunt etiam his diebus cerasi, & tuberes, & armeniaca, atque amygdala, cæteræque arbores, quæ primæ florent, inseri commode. *Plin. l. 15. c. 14.* Peregrina sunt zizipha, & tuberes, quæ & ipsa non pridem venere in Italiam. Hæc ex Africa, illa ex Syria.

Tūber, eris, m. fructus tuberis arboris. *Sver. in Dom. c. 16.* Oblatos tuberes servare jussit in crastinum. *Plin. l. 15. c. 14.* Tuberum duo genera: candidum, & a colore sericum dictum: Peue peregrina sunt in uno Italiæ agro Veronensi nascentia, quæ lanata appellantur.

Tūber terræ, κυκλάμινος, herba folia habens minora, quam hederæ, nigrioraque, & tenuiora, sine angulis, in quibus albicant maculæ, caule exiguo, inani, floribus purpureis, radice lata, ut rapum videri possit, cortice nigro. Nascitur in umbrosis. *Plin. l. 25. c. 9.*

Tubĕrans, antis, partic. *protuberante*, tuber faciens. *Apul. l. 2. Metam.* Rosa soluta in sinu tuberante.

Tuberātus, a, um, apud Festum in *Ocrem*.

Tubercŭlum, i, n. *picciola protuberanza*, ὀγκίδιον, exiguum tuber. *Plin. l. 11. c. 11.* Apes regias extruunt tuberculo eminentes. *Col. l. 7. c. 5.* Seu cum idem locus tuberculum habet.

Tuberōsus, a, um, adject. *protuberante*, *pieno di tumori*. *Var. l. 1. R. R. c. 49.* Tuberosus campus. *Petron. in Satyr.* Calvus tuberosissimæ frontis.

Tubĭcen, inis, m. *trombettiere*, *trombetta*, σαλπιγκτής, qui tuba canit. Tubicinum usus fuit præcipue in militia. Hi enim ad prælium vocabant milites, & rursum receptui canentes, revocabant. *Veget. l. 2. c. 7.* Tubicines, cornicines, & buccinatores, qui tuba, vel æreo cornu, vel buccina committere prælium solent. *Sen. ep. 79.* Nec tubicen prædicationi nominis nostri silentium faciens. ¶ In funeribus quoque adhibiti sunt tubicines, qui canerent. Hinc de eo, qui desperatæ salutis sit, proverbio dicimus, *licet ad tubicines mittas*. h. e. funus tuum parare tibi potes, jam jam moriturus. *Petron. in Satyr. c. 85.* Si idem frigus genua, manusque tentaverit tuas, licet ad tubicines mittas. ¶ De discrimine inter tubicinem, & cornicinem. V. in *Æneator*. ¶ Tubicines itam fuere Sacerdotes, qui tubis lustrandis sacrificabant. *Festus:* Tubicines etiam ii appellentur, qui Sacerdotes viri speciosi publice sacra faciunt tubarum lustrandarum gratia.

Tubilustrium, ii, n. festum, quo tubarum lustratio fiebat. *Varro l. 5. de L. L.* Tubilustrium, quod eo die in atrio sutorio sacrorum tubæ lustrabantur. Adde *Festum*. Fiebat autem ea lustratio agna, ut ex Festo colligitur, idque 10. Cal. Aprilis, idest die 23. Martii, & 10. Junii, id est die 23. Maji. Id curare est in Calendario. Item e Fastis cognoscitur. *Ovid. 3. Fast.* Summa dies e quinque tubas lustrare canoras Admonet, & forti sacrificare Deæ. *Id. l. 5. v. 725.* Proxima Vulcani lux est, tubilustria dicunt, Lustrantur puræ, quas facit ille, tubæ.

Tubulatio, onis, f. dispositio alicujus rei in modum tubuli, excavatio. *Apulej. l. 2. Florid. post init.* Plexa tubulatione ligulæ.

Tubulātus, a, um, cavatus ad effigiem tubuli. *Plin. l. 9. c. 36.* Alterum purpura vocatur cuniculatim procurrente rostro, & cuniculi latere introrsus tubulato, qua proferitur lingua.

Tubŭlus, i, m. *canaletto*, Germ. *teuchelin*, Gall. *petit tuyau*, Hisp. *atanorille*, σωλήνιον, αὐλίσκος, canaliculus, seu fistula minor, dim. a *tubus*. *Varro l. 1. de re rust. c. 8.* Inde enim aliquot colligatas libris demittunt in tubulos fictiles cum fundo pertuso, quos cuspides appellant, qua humor adventitius transire possit. ¶ Tubuli olim in parietibus fiebant, quibus calor ignis ex fornace ascendens primum parietem, deinde & locum vicinum calefaciebat. *Procul. l. 13. Dig. de servit. urb.* Non licet tubulos habere admotos ad parietem communem, quod per eos flamma torretur paries.

Tuburcinabundus, a, um, adject. avide comedens, vorax. Vox est *Catonis*, & tanquam nimis vetusta rejicitur a *Quintil. l. 1. c. 6.*

Tuburcinātus, a, um, esus, devoratus, partic. a tuburcinor. *Apul. 6. Met.* Prandio raptim tuburcinato.

Tuburcĭnor, aris, d. 1. λαφύσσω, raptim comedo, ut *Non. c. 2. n. 851.* *interpretatur*. *Titin. ibid.* Tuburcinari sine me voltis reliquias. *Plaut. Pers. 1. 3. 42.* Tuburcinari de suo, siquid est domi.

Tubus, i, m. *canna*, *cannone*, *doccione*, צנור, Ger. *teuchel*, Gall. *tuyau*, Hisp. *anator*, αὐλός, σωλήν, canalis teres, & concavus, seu fistula major, qua aqua ducitur. *Plin. l. 16. c. 42.* Piceæ, alni ad aquarum ductus in tubos cavantur. ¶ Translate *Martial. l. 11. ep. 61.* Modo qui per omnes viscerum tubos ibat.

Tucca, æ, m. 1. vir eruditus, Augusti temporibus, Virgilio amicissimus, & ex parte testamenti hæres, cui Augustus una cum Vario, & Plotio Æneidem, quam cremari Poeta testamento jusserat, ea lege dedit emendandam, ut nihil adderet. *Servius*.

Tucētum, i, n. genus farciminis ex suillis extis, vel carnibus minutatim concisis, & omento, vel reticulo vestitis, factum coctumque sartagine ex oleo, vel buty-

butyro. *Vetus Persii Scholiastes*, tuceta, ait, esse carnes bubulas crassis condimentis conditas, quas toto anno servant Galli Cisalpini, *Vetus Glossa*. Tucetum, ζωμὸς παχὺς, *Fulgentius de prisc. serm.* escas regias dici ait. Ex qua scriptorum varietate colligere possumus, varii generis tuceta esse, pauperiorum quidem vulgaria, & ex vili conditura, ditiorum vero, & gulosiorum magis exquisita. *Pers. Sat.* 2. *v.* 43. Grandes patinæ, tucetaque crassa. *Apul. l.* 2. *A. A.* Tucetum perquam sapidissimum.

Tuder, tis, n. *Todi*, col. & urbs Umbriæ, in colle, apud Tiberim fl. medio inter Perusiam, & Narniam 20. M. P. patria S. Martini Papæ. *Sil. l.* 8. *v.* 644. Excelso summum qua vertice montis Devexum lateri pendet Tuder, atque ubi latis &c. Adde *Plin. l.* 3. *c.* 14.

Tuders, tis, adject. qui est ex Tuderti oppido. *Silius l.* 4. *v.* 222. Et Gradivicolam celso de colle Tudertem. *Id. l.* 8. *v.* 463. haud parci Martem coluisse Tudertes.

Tudes, itis, m. σφῦρα, malleus, ab antiquo *tudo* pro *tundo*, quomodo & *frago*, pro *frango*, & *pago* pro *pango* dicebant veteres. *Festus*: Tudites malleos appellabant antiqui a tundendo. Inde Ateius Capito existimat Tuditano cognomen inditum, quod caput malleoli simile habuerit.

Tudicula, æ, f. machina lignea, qua tunduntur oleæ, a *tudo* pro *tundo*. *Col. l.* 12. *c.* 50. Est & organum erectæ tribulæ simile, quod tudicula vocatur, idque non incommode opus efficit, nisi quod frequenter vitiatur, & si baccæ plusculum injeceris, impeditur.

Tudiculo, as, a. 1. commoveo, misceo, agito, ductum a tudicula, quæ in veterib. *Gloss.* exponitur cochlear, quo cibi in cacabis miscentur. *Var. apud Non. c.* 2. *n.* 844. Haccine nobis tibive tudiculasse. *Apic. l.* 3. *c.* 2. Cum bene ferbuerit, tudiculabis, & in mortario teres.

Tuditanus, i, m. cognomen M. Sempronii, qui fuit Consul cum C. Claudio Centhone anno U. C. 513. Dictus fuit a *tudes*, quod caput malleoli simile habuerit, ut scribit *Festus*. Ab illo deinceps Sempronii dicti sunt Tuditani.

Tudito, as, a. 1. proprie est malleolo impellere, ac protrudere, sed generatim notat propellere, protrudere, aut extundere, a *tudes*. *Festus*: Tuditantes, tundentes negotium significare ait *Cincius*, idest agentes. Ennius libro secundo: Hæc inter se tota vi tuditantes. *Lucret. l.* 3. *v.* 295. Et quantis intervallis tuditantia possint Concursare, coire, & dissultare vicissim. Adde *eund. l.* 2. *v.* 1141.

Tuendus, a, um, φρουρητέος, particip. vel gerund. passiva significatione a *tueor*. *Cic. l.* 2. *Fam. ep.* 9. Totus est nunc ab iis, a quibus tuendus fuerat, derelictus. *Id.* 3. *Ver.* Ædem Castoris P. Junius habuit tuendam.

Tuens, entis, m. 3. particip. a tueor. *Cic.* 2. *de Leg.* Sed æqualis illius cœlum atque terras tuentis, & regentis Dei. *Virg. Ecl.* 3. transversa tuentibus hircis.

Tueo, es, a. 2. idem quod tueor, defendo. *Inscript. apud Fabret. pag.* 498. per superos, qui estis, ossa mea tueatis.

Tueor, eris, tuitus sum, d. 2. *guardare*, *vedere*, צפה, Germ. *schirmen*, Gall. *garder*, Hisp. *guardar*, ὁράω, θεάομαι, proprie, ac primo notat videre. *Virg.* 1. *Æn. v.* 717. ardescitque tuendo. *Id.* 4. *Æn. v.* 362. Talia dicentem jamdudum aversa tuetur. ¶ Quoniam vero quæ aspicimus, ea sæpe asservamus, & quæ asservare volumus, ea jugiter aspicimus, hinc metonymice, seu metaleptice ponitur pro servare, conservare, defendere. *Cic. pro Dejot. c.* 8. Quibus fines suos ab excursionibus hostium, & latrociniis tueretur. *Liv. l.* 5. *c.* 4. Tueri familiam, *mantenere*. *Quintil. Declam.* 1. Tuitus sum adolescentis miserrimi causam. *Nepos in Att. c.* 21. Valetudinem tueri. *Id. in Phoc. c.* 1. Tueri paternam gloriam. ¶ Interdum est alere. *Scævola l. ult. ff. de rebus verso*. Sine quibus aut se tueri, aut servos paternos exhibere non posset. ¶ Reperitur etiam passive. *Var. l.* 3. *R. R. c.* 1. In pace a rusticis Romani alebantur, & in bello ab eis tuebantur. Adde *Vitruv. in præfat. l.* 8.

Tufa, æ, f. genus vexilli militaris. *Veget. l.* 3. *c.* 5. Aquilæ, dracones, vexilla, flammulæ, tufæ. Al. leg. *rufa*, alii *tuba*, ut notat *Lips. l.* 4. *de milit. Rom. Dial.* 5.

Tuguriolum, i, n. καλύβιον, parvum tugurium. *Apul. l.* 4. *Milef.* Perfracto tuguriolo.

Tugurium, ii, n. *tugurio*, *capanna*, סכה, Germ. *bauerhütte*, Gall. *hutte*, Hisp. *choza*, καλύβη, casa rustica, ex leviore materia excitata, arundine, aut ulva palustri, aut palea tecta. *Pompon. de verb. signif. l.* 180. Tugurii appellatione omne ædificium, quod rusticæ magis custodiæ convenit, quam urbanis ædibus, significatur. *Virg. Ecl.* 1. Pauperis & tuguri congestum cespite culmen. *Col. l.* 11. *c.* 13. Eriguntur inter se acclives testudineato tecto, more tuguriorum.

Tuguriunculum, i, n. tuguriolum. *Hieronym. in vita Hilarion.* Tuguriunculum, quod junco, & carice texerat.

Tuitio, onis, f. *difesa*, *conservazione*. *Cic. in Top. c.* 23. Naturæ partes habet duas, tuitionem sui, & ulciscendi jus.

Tuitus, partic. a tueor. V. *Tueor*.

Tulingi, m. 2. pop. Germaniæ sup. versus fontes Danubii, & Nicri fl. seu inter Brigantinum lac. & Abnobam M. ubi hodie Comitatus Nellemburgensis, & Furstenbergensis, in Suevia Meridionali, Rauracis, & Latobricis finitimi, quorum opp. *Stulingen*, ad Danubium. *Cluverius* eos ponit inter geminos Rhenorum confluentes, supra Curiam, & lac Brigantinum, ubi hodie pars Rhætorum.

Tullia, æ, f. nomen muliebre Romanum. Tullia filia Ser. Tullii, uxor fuit Tarquinii Superbi, quæ super interfecti patris corpus carpento vehi non dubitavit. *Liv. l.* 1. *c.* 46. ¶ Tullia, filia M. Tullii Ciceronis, de qua sæpe in *Epist. Fam.* Hanc blandiendi causa sæpe etiam Tulliolam appellat.

Tullia lex, lata a M. Tullio Cicerone duplex fuit, altera de legationibus liberis, h. e. ut earum tempus non indefinitum, ut antea, sed annuum esset: altera de ambitu, ne scilicet quis munus gladiatorium biennio, quo magistratum petebat, ederet, nisi ex testamento præstituta die; ut senatoribus de ambitu damnatis aqua & igni interdiceretur, ut reis morbum excusantibus pœna certa esset &c. V. *Cic. pro Mur. pro Sext. & in Vatin. Dio. l.* 37.

Tulliane, adv. Tulliano more. Agnoscitur a *Diomed. lib.* 1. *pag.* 397. *Putsch.*

Tullianum, i, subst. n. locus Romæ in carcere, noxiorum suppliciis destinatus, ita dictus a Servio Tullio, qui hanc carceris partem adjecit. *Fest.* Tullianum quod dicitur, partem quamdam carceris, Ser. Tullium Regem ædificasse ajunt. *Sallust. in Catil. c.* 55. Est locus in carcere, quod Tullianum appellatur.

Tullianus, a, um, adject. a Tullio, ut Tullianum caput. *Cic. Att. l.* 13. *ep.* 27.

Tulliola. V. Tullia, æ.

Tullius, ii, m. tubus, fistula aquæductus, vel fontis, saliens, silanus, rivus, a *tulo*, seu *tollo*, pro *tolo*, vel *tollo*, unde *tetuli*, & *tuli*. Nempe quia in altum aquam attollat, unde & saliens vocatur. *Eus. apud Festum*.

Tullius, ii, m. Τύλλιος, nomen gentilitium apud Romanos. Hinc Serv. Tullius Rex sextus, & M. Tullius Cicero eloquentiæ Latinæ princeps.

Tullus Hostilius, tertius Rex Romanorum, qui Numæ successit. *Liv. l.* 1. *c.* 26.

Tulo, is, a. 3. *portare*, usurpatum est a veteribus, teste *Priscian. l.* 8. & 10. & *Diomed. l.* 1. a quo remansit *tuli* in præterito verbi *Fero*.

Tum, *cosi*, *ma*, εἶτα, δὲ, ὕστερον δὲ, conjunctio, quæ in oratione plerunque subsequitur conjunctionem *cum*, eamdem fere significationis, nisi quod *tum* majus quiddam in se continet, aut specialius. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 1. Cum multæ res in Philosophia nequaquam satis adhuc explicatæ sint, tum perdifficilis quæstio &c. Adde 4. *Tusc.* 1. 1. ¶ In rebus paribus *tum* geminatur. *Cic.* 4. *Ver.* Tum semper, tum in his ipsis rebus. *Id. Att.* 9. *ep.* 3. Differo in utramque partem tum Græce, tum Latine, *ora in Greco*, *ora in Latino*. ¶ Sæpe conjungitur cum *autem*, pro *tum etiam*. *Cic.* 2 *de nat. c.* 39. Aer tum fusus, & extenuatus sublime fertur, tum autem concretus in nubes cogitur. ¶ Item cum *vero*, etiam sine particula *tum* præcedente, pro *tum etiam*. *Cic.* 1. *de Orat.* Ex his & dignitatem maxime expetendam videmus, tum vero ju-stus, atque honestus labor honoribus, præmiis, atque splendoribus decoratur. ¶ Accipitur etiam pro *&*, præsertim si sæpius repetatur. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Quia tum occultantur, tum rursus aperiuntur, tum abeunt, tum recedunt, tum antecedunt, tum autem subsequuntur, tum celerius moventur, tum tardius. ¶ Est etiam adverbium, & accipitur pro *deinde*, vel præterea, *in oltre*, *di poi*, *di più*. *Ter. Andr.* 1. 3. Laboret e dolore, atque ex hoc misere solicita est, tum autem hoc timet, Ne deseras se. *Id. Eun.* 3. 78. Quid tum postea? *che sarà poi?* *Cic.* 1. *Phil. c.* 8. Cedant arma togæ: quid tum? nonne cessarunt? *che seguì poi?* Sic, *tum præterea*, *in oltre*, *di più*. *Cic. act.* 1. *in Ver. c. ult.* ¶ Item pro *tunc*. *Cic. Att. l.* 7. *ep.* 6. Nisi forte hæc illi tum arma dedimus, ut nunc cum bene paratu pugnaremus. ¶ In hac acceptione similiter conjungitur eleganter cum *vero*, vel *autem*. *Virg.* 1. *Æn.* Tum vero ingentem gemitum dat pectore ab imo. ¶ Item cum *denique*, vel *demum*. *Cic. ad Q. Fr. l.* 1. *ep.* 1. Tum denique fore beatas Respublicas putavit, si aut docti, aut sapientes homines eas regere cœpissent. *Liv. l.* 2. *c.* 20. Tum demum impulsi Latini, perculsaque inclinavit acies. *allora finalmente*, *allora fu che &c.*

Tumba, æ, f. *tomba*, τύμβος, sepulcrum: a τύφω, uro, ut proprie sit bustum. *Prudent.* περὶ στεφ. 4. *de S. Hippol. v.* 9. Sunt & muta tamen tacitas claudentia tumbas Marmora.

Tumefacio, is, feci, factum, a. 3. *enfiare*, נפח, Germ. *aufsblehen*, Gall. *enfler*, Hisp. *hincar*, ἐξογκόω, tumidum facio. *Ovid.* 15. *Met. v.* 303. Extentam tumefecit humum.

Tumefactus, a, um, partic. a tumefio. *Martial. lib.* 4. *epigr.* 21. Dum nimium vano tumefactus nomine gaudes.

Tumens, entis, o. 3. οἰδαίνων, *gonfio*. *Virg.* 2. *Æn.* Pedes tumentes. ¶ Translate *Cic.* 3. *Tusc. c.* 9. Sin igitur inflatus, ac tumens animus in vitio est. idest superbiens. *Tacit.* 1. *hist. c.* 16. Nero longa Cæsarum serie tument.

Tumeo, es, mui, sine sup. *essere gonfio*, צבה, Germ. *blastig seyn*, Gall. *s'enfler*, Hisp. *hincar*, οἰδέω, οἰδαίνω, ὀγκόω, tumidus sum, inflatus sum. *Virg.* 2. *Georg. v.* 324. Vere tument terræ, & genitalia semina poscunt. *Ovid.* 3. *Met.* Igne micant oculi, corpus tumet omne veneno. *Tibul. lib.* 1. *eleg.* 8. Et tua jam fletu lumina fessa tument. ¶ Translate ponitur pro superbire, quoniam inflati quodam modo superbientium animi videntur. *Cic.* 3. *Tusc.* Sapientis autem animus semper vacat vitio, nunquam turgescit, nunquam tumet. *Hor. l.* 1. *ep.* 1. Laudis amore tumens. ¶ *Tumere alicui*, est alicui iratum esse, nam qui irascuntur, illis *jecur bile tumet*, ut *Hor. l.* 1. *od.* 13. loquitur. *Stat. l.* 2. *Silv.* 1. *v.* 58. Accensum quis bile fera? famulisque tumentem Leniet? ¶ Hinc tumere etiam dicuntur, qui irritati sunt, & seditiones, bellumve meditantur. *Tacit.* 2. *hist. c.* 32. Quoniam Galliæ tumeant. *Plin. in Paneg. c.* 80. Tumentes populos non imperio magis, quam ratione compescere. ¶ Huc pertinet & illud *Cic. Att. l.* 14. *ep.* 4. At ego te istuc quotidie aliquid novi suspicor: tument negotia. h. e. in eo statu sunt, ut in tumultum, aut bellum erumpant.

Tumesco, is, n. 3. *enfiarsi*, ὀγκόομαι, ὀγκώδης γίνομαι, tumidus fio, inflor. *Virg.* 1. *Georg.* Continuo ventis surgentibus aut freta ponti Incipiunt agitata tumescere. *Id.* 2. *Georg.* Maria alta tumescunt. ¶ Translate est irritari, superbire, gliscere. *Virg.* 1. *Georg. v.* 465. operta tumescere bella. *Claudian.* 1. *in Eutrop. v.* 178. alteque tumescunt servilem animi.

Tumide, adv. *superbamente*. *Plaut. Asin.* 3 3. 115. Ut tumide is! Ita Mnesilochus. Alii *ut re incedis!* *Senec. Suasor.* 2. *in fine*: Ut sententiam adjectione supervacanea, atque tumide perderet. Al. leg. *tumida*. *Id. l.* 4. *Controv.* 25. Tumidissime dixit Murrhedius.

Tumiditas, atis, f. idem ac tumor. *Firmic. l.* 8. *c.* 19. Qui ventris tumiditate correpti hac ex causa moriuntur.

Tumidosus, a, um, adject. tumidus, tumens, ut Tumidosi colles. *Ammian. l.* 21. *c.* 10. Al. leg. *tumulosi*.

Tumidulus, a, um, adject. diminut. *tumidetto*, ut tumidulæ gingivæ. *Apulej. in Apolog.*

Tumidus, a, um, o. 1. 2. *gonfio*, *enfiato*, *tumido*, צבה, Germ. *geschwollen*, Gall. *enflé*, Hisp. *hincado*, ὀγκώδης, inflatus. *Cic.* 3. *Tusc.* Num aliquod quodpiam membrum tumidum, ac turgidum non vitiose se habet? *Virg.* 3. *Æn. v.* 157. Nos tumidum sub te permensi classibus æquor. *Cels. l.* 2. *c.* 6. Tumidiores oculi. ¶ Tumidæ terræ dicuntur, quæ in collive surgunt. *Tacit.* 2. *Annal. c.* 23. ¶ Per translationem accipitur pro superbo. *Ovid.* 8. *Met. v.* 495. Vivusque, & victor, & ipso Successu tumidus Regnum Calydonis habebit? ¶ Item pro magno, ingenti. *Hor. lib.* 2. *sat.* 5. Urge, & Crescentem tumidis infla sermonibus utrem. h. e. magnis laudibus.

Tumor, oris, m. *gonfiatura*, *enfiagione*, *enfiamento*, נפח, Germ. *geschwulst*, Gall. *enflure*, Hisp. *hincazon*, οἴδημα, οἴδησις, ὄγκος, inflatio. *Cic.* 4. *Tusc.* Citiusque repentinus oculorum tumor sanatur, quam diuturna lippitudo depellitur. *Cels. l.* 4. *c.* 18. Donec aliquid ex tumore minuisse, coloremve ulceri magis naturalem reddidisse videatur. ¶ Tumores terræ dicuntur colles, & tumuli. *Frontin. de colon. pag.* 128. ¶ Translate ponitur pro perturbatione animi, præcipue pro superbia, & ira. *Cic.* 3. *Tusc.* Et quidem inveterato malo, cum tumor animi resedisset. ¶ Item pro rerum commotione, & eruptione. *Cic. Att. l.* 14. *ep.* 5. Ne deserere viderer hunc rerum tumorem.

Tumulamen, inis, n. *sepolcro*, tumulus. Vetus quoddam epitaphium apud *Fabret. pag.* 234. Ipse meis quod constitui tumulamina membris.

Tumulatus, a, um, *sepolto*. *Martial. lib.* 11. *epigr.* 91. Æolidos Canace jacet hoc tumulata sepulcro.

Tumulo, as, a. 1. *seppellire*, *sotterrare*, קבר, Ger. *begraben*, Gal. *enterrer*, Hisp. *sepultar*, θάπτω, sepelio, in tumulo condo. *Catul. Argon.* 39. *al.* 65. Nec injecta tumulabor mortua terra. *Ovid.* 8. *Met. v.* 710. Neu sim tumulandus ab illo.

Tumulosus, a, um, adject. *pieno di collinе*, *o tumuli*. *Sallust. in Jug. c.* 91. Pervenit in locum tumulosum.

Tumultuarie, adv. *in fretta*, ἐκ τοῦ αὐτοσχεδίου, cum tumultu, festinanter. *Ammian. l.* 24. *c.* 8. His raptim, ac tumultuarie actis. *Spartian. in Caracal. c.* 6. Tumultuarie cum Parthorum Satrapis manum contulit.

Tumultuarius, a, um, θορυβώδης, quod in tumultu factum est, ut *tumultuarii milites*, qui in tumultu avocabantur, idest in bello Italico, & Gallico. Hi milites fiebant per conjurationem. Nam quia singulos interrogare non vacabat propter præsens periculum, qui fuerat ducturus exercitum, ibat ad Capitolium, & exinde proferens duo vexilla, unum roseum, quod pedites evocabat, alterum cæruleum, quo equites, dicebat, *Qui vult salvam Rempublicam, me sequatur*, & qui convenissent, simul jurabant. Unde dicebatur illa militia conjuratio. *Serv. in* 8. *Æn. Sigon. l.* 1. *de ant. jur. C. R. c.* 15. *Liv. l.* 5. *c.* 37. Quippe quibus velut tumultuario exercitu raptim ducto ægre ad undecimum lapidem occursum est. *Id. l.* 38. Mens ea Senatui fuit, ut in Hispania tumultuarii milites legerentur. ¶ Translate sumitur pro omni eo, quod sine præmeditatione, & subito factum est, *fatto in fretta*, αὐτοσχέδιος, ut Tumultuarium opus, tumultuaria oratio, &c. Nam in tumultu omnia præpropere administrari publice, privatimque solita fuere cum bellum urgens, & quasi muris imminens solemnioribus actus non admitteret. *Quinct. l.* 10. *c.* 7. Nec tumultuarii, nec fortuiti sermonis contextum mirabor unquam.

Tumultuatim, adv. properanter, temere. *Sidon. l.* 4. *ep.* 11. Non tumultuatim doctrinæ suæ opes erogaturus.

Tumultuatio, onis, f. θορυβία, actus tumultuandi. *Liv. l.* 38. *c.* 2. Hæc tumultuatio Regem cupientem, si se sequerentur, raptim evadere angustias, revocare primos, & eadem, qua venerat, via referre coegit signa.

Tumultuo, as, n. 1. *fare tumulto*, θορυβέω, θορυβέομαι, in tumultu sum, in perturbatione sum. *Plaut. Rud.* 3. 2. 19. Ut mihi istud dicas negotii quid sit, quod tumultues. *Cæs. l.* 7. *B. G. c.* 61. Uno fere tempore sub lucem hosti-

bus

bus nuntiatur, in castris Romanorum præter consuetudinem tumultuari.

Tumultuor, aris, d. s. idem ac tumultuo. *Cic. 2. Agr. c. 37.* Ego is Consul, qui concionem metuam? qui Tribunos Plebis perhorrescam? qui sæpe, & sine causa tumultuer? *Id. pro Cal. c. 15.* Quid tumultuaris soror? quid insanis? *Auct. ad Her. l. 4. c. 15.* In otio tumultuaris, in tumultu solus es otiosus.

Tumultuose, adv. θορυβωδῶς, cum tumultu. *Liv. l. 5.* Adeo tumultuose excepta est clamoribus undique, & indignatione Patrum. *Cæs. l. 7. bell. Gal. c. 45.* Iis imperat, ut paulo tumultuosius omnibus in locis pervagarentur. *Liv. l. 1. c. 47.* In vestibulo regio, quam potuere tumultuosissime specie iræ in se omnes apparitores regios convertunt.

Tumultuosus, a, um, *tumultuante, sedizioso*, qui turbas excitare solitus est. *Liv. l. 4. c. 28.* In otio tumultuosi, in bello segnes. ¶ Sumitur etiam passive, pro eo, qui est plenus tumultus, *confuso*, θορυβώδης. *Plaut. Trin. 5. 2. 52.* Quis homo tam tumultuoso sonitu me excivit subito foras? *Cic. de Invent. c. 3.* Si ex seditiosa, ac tumultuosa vita se in studium aliquod traderent quietum. *Hor. l. 3. ode 1.* Neque tumultuosum sollicitat mare, *tempestoso*. *Liv. l. 2. c. 10.* Tumultuosissimum genus pugnæ. *Velle. l. 2. c. 74.* Italia tumultuosior.

Tumultus, us, m. *tumulto*, Germ. *auffruhr*, Gall. *trouble, mutinerie*, Hisp. *alboroto*, θόρυβος. Ita dicebatur a Rom. bellum aliquod subitum, quod ob periculi magnitudinem, hostiumque vicinitatem magnam Urbi trepidationem incutiebat. Proprie autem tumultum dicebant bellum Gallicum, aut Italicum. *Cic. 8. Phil.* Belli nomen ponendum in sententia quidam non putabant, tumultum appellare malebant, ignari non modo rerum, sed etiam verborum. Potest esse bellum sine tumultu, tumultus esse sine bello non potest. Quid est aliud tumultus, nisi perturbatio tanta, ut major timor (al. *tremor*) oriatur, unde etiam nomen ductum est tumultus? Itaque majores nostri tumultum Italicum, quod erat domesticus, tumultum Gallicum, quod erat Italiæ finitimus, præterea nullum tumultum nominabant. Gravius autem esse tumultum, quam bellum, hinc intelligi licet, quod bello vacationes valent, tumultu non valent. Hæc *Cic.* qui *Phil. 5. c. 12.* Rem, inquit, administrandam arbitror sine ulla mora, & confestim gerendam censeo, tumultum decerni, justitium indici, saga sumi dico oportere, delectum haberi sublatis vacationibus in Urbe, & in Italia. Hisce verbis *Cicero* omnia tumultus signa expressit, quibus apparet, omnia in tumultu præpropere administrari publice, privatimque solita, cum bellum urgens, & quasi muris imminens solemnes actus non admitteret. *Liv. l. 7.* Dictator cum tumultus Gallici causa justitium edixisset, omnes juniores sacramento adegit. ¶ Translate ponitur generatim pro omni perturbatione, trepidatione, metu. *Virg. 2. Æn.* Hic Ithacus vatem magno Calchanta tumultu Protrahit in medios. *Cæs. l. 2. B. Civ.* Hanc enim initio tumultus evocaverat, reliquæ nondum convenerant. *Cic. 2. Catil.* Mihi, ut Urbi sine vestro metu, ac sine ullo tumultu satis esset præsidii, &c. *Sallust. in Jugurt. c. 53.* Tumultum facere. *Tacit. 4. hist. c. 16.* Tumultum comprimere. *Liv. l. 25.* Præbere tumultum civitati. ¶ Reperitur etiam genitivus *tumulti*, ut sit 2. declinat. *Plaut. Cas. 3. 5. 22.* Quid intus tumulti fuit? *Ter. Andr. 2. 2. 28.* Nihil ornati, nihil tumulti.

Tumulus, i, m. *monticello*, תל, Ger. *hugel*, Gal. *tertre, monceau*, Hisp. *cerro*, λόφος; colliculus e terra nonnihil eminens, a *tumeo*. *Cæs. l. 1. B. G. c. 43.* Planities erat magna, & in ea tumulus terrenus satis grandis. *Virg. 2. Æn. v. 713* Est urbe egressis tumulus. ¶ Aliquando ponitur pro sepulcro, quia ibi coacervari terra consuevit. *Virg. 3. Æn. v. 321.* O felix una ante alias Priameia virgo Hostilem ad tumulum Trojæ sub mœnibus altis Jussa mori. *Cic. pro Arch.* Cum Alexander in Sigeo ad Achillis tumulum astitisset. ¶ *Tumulus honorarius*, est cenotaphium, hoc est vacuum sepulcrum, quod in mari submerso, eique, cujus corpus haberi non poterat, erigi solebat. *Suet. in Claud. c. 1.* Cæterum exercitus ei honorarium tumulum excitavit, circa quem, &c.

Tun'? pro Tune. *Ter. Eun. 1. 2. 6.* Hem, tun' ais? ubi forsit tu?

Tunc, *allora*, τότε, eo tempore. Dicitur de futuro, & præterito tempore. *Virg. 4. Æn.* Tunc decuit, cum sceptra dabas. *Cic. 7. Phil.* Sed erat tunc excusatio oppressis, misera illa quidem, sed tamen justa: nunc nulla est. *Horat. de ar. Poet. v. 103.* tunc tua me infortunia lædent. ¶ Interdum ei additur genitivus *temporis*. *Justin. l. 1. c. 4.* Sed de gente obscura tunc temporis Persarum Cambysi mediocri viro in matrimonio tradidit. ¶ Cum verbo præsentis temporis, *Stat. 5. Theb. v. 81.* Nam me tunc libera curia Virginitas, annique tegunt.

Tundo, is, tutudi, tusum, & tunsum, a. 3. *percuotere, battere, pestare*, כתש, Ger. *stampffen*, Gal. *frapper, broyer*, Hisp. *tundir*, κόπτω, πλήσσω, ἀράσσω, percutio, pulso, ab antiquo *tudo*, unde *tudes*, & *tuditare*. *Diomedes* docet, hoc verbum habere duplex præteritum, & duplex supinum, scil. *tutudi, tusum, tunsi, tunsum*. *Tutudi* affertur etiam a *Varr. l. 8. de L. L.* cujus quidem penultima plerumque brevis est, ut ex compositis patet, produxit tamen *Ennius* apud *Priscian. l. 10. in Contudit*. *Plaut. Asin. 2. 1. 14.* Sed quid hoc, quod picus ulmum tundit? *Cic. 7. Verr. c. 54.* Cum illi nihilominus jacenti latera tunderentur, ut aliquando spondere se diceret. *Ovid. 1. de ar. v. 535.* Tundere pectus. ¶ Translate dicitur de verbis, pro iterum, sæpius idem repetere. Et est translatio sumpta a malleo fabrorum sæpe percutiente. *Ter. Hec. 1. 2.* Tundendo, atque odio denique effecit senex. ¶ *Tundere assidue eandem incudem*, proverbialiter dicitur, pro indefatigabili assiduitate in operis alicujus studio perseverare, metaphora ducta a fabris, crebris ictibus incudem ferientibus, atque ita tandem aliquando ferri rigorem perpetuo labore vincentibus. *Cic. 2. de Or. c. 39.* Ego autem si quem nunc plane rudem institui ad dicendum velim, his potius tradam assiduis, uno opere eandem incudem diem noctemque tundentibus. ¶ *Tundere aures*, est obtundere, sæpe idem repetendo. *Plaut. Pœn. 1. 3. 25.* Pergin' aures tundere? Participia *tunsus*, & *tusus* V. suis locis.

Tunica, æ, f. *tonica, tonaca*, כתנת, Ger. *onderrock*, Gal. *tunique, saye*, Hisp. *sayo, habitol*, χιτών, vestis interior apud Romanos, cui toga superinduebatur, qua tum viri, tum mulieres utebantur, respondetque ei quæ ab Italis dicitur *sot' abito, camiciuola, sottana*. *Varro l. 4. de L. L.* censet esse vel a tuendo, vel ab induendo. Inquit enim: Tunica ab tuendo corpore, tunica ut induca. *Cic. 2. de Orat.* Diloricare tunicam, & judicibus cicatrices adversas ostendere. ¶ Tunica angustior, & brevior, quam toga, fuit, ac primum sine manicis, deinde manicata, ac cincto constricta est: de ejus longitudine ita *Quintil. l. 11. c. 3.* Cui laticlavi jus non erit, ita cingatur, ut tunicæ prioribus oris infra genua paululum, posterioribus ad medios poplites usque perveniant. Nam infra mulierum est, supra centurionum. ¶ Tunicæ manicatæ, & talares, idest usque ad talos demissæ, fuere mulierum propriæ: in viris semper probro objectæ sunt. *Gell. l. 7. c. 12.* Tunicis uti virum prolixis ultra brachia, & usque in primores manus, ac prope in digitos Romæ, atque omni in Latio indecorum fuit. Eas tunicas Græco vocabulo nostri χειριδωτὰς appellaverunt. Fœminisque solis vestem longe lateque diffusam decere existimaverunt ad ulnas, cruraque adversus oculos protegenda. Viri autem Romani primo quidem sine tunicis toga sola amicti fuerunt, postea substrictas, & breves tunicas citra humerum desinentes habebant. Quod genus Græci dicunt ἐξωμίδας. Hac antiquitate inductus P. Africanus Pauli filius P. Sulpitio Gallo homini delicato inter pleraque alia, quæ objectabat, id quoque probro dedit, quod tunicis uteretur manus totas operientibus. Hactenus *Gell.* *Cic. in Catil. c. 22.* Quos pexo capillo nitidos, aut imberbes, aut barbatos videtis, manicatis, & talaribus tunicis, velis amictos, non togis. *Virg. 9. Æn.* Et tunicæ manicas, & habent redimicula mitræ. ¶ Romani diu tunica caruerunt sola toga amicti, ut apparet ex *Gellii* verbis. Postquam vero tunica introducta est, eam fere semper, & ubique gestabant, una cum toga. Sed in exercitationibus togam ponebant, tunicam retinebant. *Plutarchus* scribit, Catonem majorem per hyemem tunica exomide sumpta, per æstatem nudum opus in agro perfecisse. Dixi *fere semper*. Nam tunicam multi & privati, & in Magistratu omiserunt. Testis est Acro, qui rationem reddens, cur *Horatius* Cethegos *cinctutos* dixerit, sic inquit: Cinctuti Cethegi tunicas non gerebant, sed pro tunica cinctum, vel campestre ab umbilico ad pedes, reliquo corpore extrio, & nudo, nisi toga tegeretur. Etiam Candidati sine tunica cum toga candida prensabant, ut *Plutarchus* scripsit in *Coriolano*. *Pedianus* Catonem prodidit, cum esset Prætor, sine tunica, campestri sub toga cinctum notavit, eumque morem repetisse ex statuis Romuli, & Camilli ætate factis. Contra plebecula, præsertim turba forensis (item rustici in agris) tunica usa est sine toga, aut pallio. Hinc *Horatius l. 1. ep. 7.* populum tunicatum vocat: Vilia vendentem tunicato scruta popello. ¶ Tunica duplex fuit, *recta*, & *clavata*. Recta tunica dicebatur, quæ erat sine clavis. Inventa est a Tanaquila uxore Tarquinii Prisci, teste *Plin. l. 8. c. 48.* Tunica clavata fuit, quæ claves purpureos intextos habuit. Hæc rursus duplex erat: alia clavos purpureos latos intextos habebat, alia angustos, illa dicebatur *latus clavus*, & *tunica lati clavi*, hæc *angustus clavus*, & *tunica angusti clavi*. Tunica lati clavi habuit originem a Tullo Hostilio, ut est apud *Plin. l. 9. c. 39.* Hujusmodi tunicarum varietas Ordines P. R. distinxit. Nam Senatores, & Equites tunicam clavatam induerunt, Plebs rectam, & sine clavis: deinde latus clavus fuit Senatorum, atque amplissimi Ordinis insigne, angustus clavus fuit proprius Equitum Romanorum. Itaque *Ovidius* ostendens sibi defuisse Senatoriam dignitatem, inquit *4. Trist. el. 10. v. 35.* Curia restabat, clavi mensura coacta est. *Lamprid. in Alexandro*: Tum satis esse constituit, ut Equites Romani a Senatoribus clavi qualitate discernerentur. Hinc Senatores *laticlavii*, Equites Romani *angusticlavii* dicti. V. *Clavus*. ¶ Etiam Sacerdotes tunica lati clavi utebantur. Imo & præcones hanc tunicam ultimis temporibus induerunt, ut scribit *Plin. l. 33. c. 1.* ¶ Postquam Romani plures tunicas adhibere cœperunt, ea proprie tunica dicta est, quæ sub toga induebatur; nam quæ carni adhærebat, indusium, & subucula vocabatur, & indusium quidem muliebre, subucula vero virilis, ut notant *Manut.* & *Ferrar.* locis infra citandis ex *Varr. Non.* & aliis; quamquam interdum omnes vestes, quæ sub toga sunt, *tunicæ* nomine veniunt, ut ex *Ovid. l. 1. & 3. de art. am.* constat. ¶ Tunica porro carni adhærens (tunica enim vocatur ab eodem *Ov. 2. Fast. v. 247.*) ex lino fuit, estque eadem cum ea, quæ *camiscia* Italice dicitur. Legitur autem linea tunica apud *Lampr. in Alex. Vopisc. in Aurel.* Plura de tunica V. apud *Manut. de quæsit. per epist. par. 1. ep. 2.* & *Ferrar. tota l. 3. par. 1. de re vestiar.* ¶ Tunica palmata dicta est, quæ palmas habebat intextas, fuitque propria victorum, & triumphantium. *Liv. l. 30. c. 15.* Masinissam toga picta, & palmata tunica donat. V. *Manut. loc. cit.* Eadem dicitur *Tunica Jovis* a *Juvenal. sat. 10. v. 38* tum quia tali habitu Jupiter Capitolinus indutus erat, tum quia triumphaturi eam ex Capitolio sumebant. V. *Pictus*. ¶ De tunica molesta V. *Molestus*. ¶ *Tunica pallio propior*, proverbium est, quo significatur, ex amicis alios esse nobis magis devinctos, quorum major habenda ratio sit, quemadmodum tunica propior est corpori, quam pallium, quod tunicæ superinjicitur. *Plaut. Trinum. 5. 2. 30.* Hunc pejorem æquum est me habere: tunica pallio propior. ¶ Translata tunica ponitur pro membrana. *Plin. l. 11. c. 37. de oculis*: Tenuibus membranis eos natura composuit, callosis contra frigora caloresque in extremo tunicis, quas subinde purificat lacrymationum salivis. Sic testiculorum tunicæ, apud *Cels. l. 7. c. 24.* ¶ In arboribus tunica dicitur liber interior post corticem. *Virg. 2. Georg. v. 75. de gemmis arborum*: Et tenues rumpunt tunicas. Eodem modo *tunica lupini*, est folliculus lupinum involvens apud *Juvenal. sat. 14. v. 153.* ¶ Denique tunica usurpatur pro velamento abscessus, seu tumoris in aliqua corporis parte. *Cels. l. 7. c. 2.*

Tunicatus, a, um, χιτωνοφόρος, qui sola indutus est tunica, hoc est qui nullam tunicæ superinduit togam, cui opponitur *togatus*, quales fuere pauperiores apud Romanos, præsertim turba forensis, denique etiam divites, cum se exercebant. *Cic. pro Cæl. c. 5.* Ut exercitatione, ludoque campestri tunicati uterentur. *Hor. l. 1. ep. 7.* Vilia vendentem tunicato scruta popello. ¶ Metaleptice sumitur pro indocto, imperito. Sic *Tacitus in Dial. de Or. c. 7.* vulgus imperitum appellat populum tunicatum. ¶ Translate *tunicatum cæpe* dixit *Pers. Sat. 4. v. 3.* h. e. multis involutum, velut tunicas habens. ¶ Tunicata quies est, quæ habetur ruri, ubi togis depositis, tunicati homines liberius vivent. *Martial. l. 10. epig. 51.* O soles! o tunicata quies!

Tunico, as, a. 1. *vestire*, χιτωνίζω, tunica aliquem induo. *Varro apud Non. c. 2. n. 873.* Hæc lanigeras detondari docuit, tunicareque homulum.

Tunicula, æ, f. *parva tunica*. *Plaut. Rud. 2. 6. 65.* Redactus sum ad hanc usque unam tuniculam. ¶ Translate *Plin. l. 26. c. 12.* Morbum regium in oculis præcipue mirari est, tenuitatem illam tunicularum felle subeunte. h. e. membranarum.

Tunsus, a, um, nom. particip. a tundo, *battuto, percosso, pestato*. *Virg. 1. Æn. v. 481.* Et tunsæ pectora palmis. *Id. 4. Georg. v. 266.* Proderit & tunsum gallæ admiscere saporem.

Tuntobriga, æ, f. urbs Callaicorum Braccariorum in Hispania Tarr. in Portugallia, in prov. Transmontana, in ruinis jacens, cujus manet tantum vicus *Borgua de Regue*, ad Tuelam fl.

Tuor, eris, tuitus sum, d. 3. *vedere*, הביט, Germ. *sehen*, Gall. *voir*, Hisp. *mirar*, ὁρῶ, idem ac tueor, apud veteres, quod proprie notat aspicere, contemplari, & metonymice servare, defendere. *Festus*: Tuor video, tueor defendo, in usu olim fuit: Sed jam promiscue utuntur, & ponitur tueor pro video, & contueor pro defendo.

Tuor, oris, m. *vista*. *Apulej. de Deo Socrat.* Fila tenuia usque adeo, ut radios nostri tuoris raritate transmittant.

Turba, æ, f. *turba, turbamento*, המון, Ger. *unordnung*, Gall. *trouble, bruit*, Hisp. *turba*, τύρβη, perturbatio cœtus, sive multitudinis, ut rixa duorum. *Ul. l. Prætor ait. ff. vi bonorum raptorum, & de turba*: Turbam autem ex quo numero admittimus? Si duo rixam commiserint, utique non accipiemus in turba id factum, quia duo turba non proprie dicuntur. Enimvero si plures fuerint, decem puta, aut quindecim homines, turba dicetur. Quid ergo, si tres, aut quatuor? turba utique non erit. Et rectissime Labeo inter turbam, & rixam multum interesse ait. Namque turbam multitudinis hominum esse turbationem, & cœtum, at rixam duorum. Hactenus *Ulpianus*, cujus doctrina non semper vera est; nam turba ponitur etiam pro quacumque turbatione, sive paucorum sit, sive multorum. *Ter. Heaut. 1. 1. 16.* Propter eam hæc turba, atque abitio evenit. *Cic. l. 6. Fam. ep. 6.* Et quanta in turba, quantaque in confusione rerum omnium viveremus. *Quintil. l. 2. c. 16.* Excitare turbas. *Ter. in Eun.* Turbas dare. h. e. turbationes afferre. ¶ Metonymice, quia multitudo fere non vacat perturbatione, turba accipitur pro multitudine. *Cic. 2. Verr.* Videt ad ipsum Fornicem Fabianum in turba Verrem, appellat hominem, & ei voce maxima victoriam gratulatur. *Ovid. l. 1. Am. el. 7.* Quaque tuos currus comitantum turba sequetur. *Nepos in Datam. c. 6.* In turbam exire. *divulgarsi*. ¶ *Turbam* de duobus tantum usurpat *Ovid. 2. Fast.* ubi loquens de Tito, & Arunte Tarquinii superbi filiis matrem osculantibus, ait *v. 715.* Oscula quisque suæ matri properata tulere, Non intellecto credula turba Deo. ¶ Translata usurpatur de quacunque multitudine. *Cic. 1. de nat. Deor.* Magnam turbam congregat ignotorum Deorum. *Id. in Bruto c. 52.* Præclare, inquit Brutus, teneo, qui istam turbam voluminum effecerit. *Lucan. l. 4. v. 251.* Turba scelerum. *Plin. l. 9. ep. 25.* Turba negotiorum. ¶ *Nonius c. 12. n. 26.* discrimen affert inter *turbam*, & *turbas*, ut turba dicatur de multitudine hominum, turbæ de perturbationibus: sed hæc differentia nulla est, nam *turbam facere* apud *Terent. Eun. 4. 1. 2.* est idem ac *turbas excitare*.

Turbamentum, i, n. *turbazione*, מבוכה, Ger. *unruhe*, Gall. *troublement*, Hisp. *turbamiento*, ταραχή, idem ac turbatio. *Sallust. in oratione Lepidi ad Populum R.* Maxima turbamenta Reipublicæ, atque exitia probata. *Tac. l. 1. hist. c. 23.* Quæque alia turbamenta vulgi.

Turbasso, it, it, futurum conjunctivi pro turbavero, apud veteres. *Cicer. 3. de Leg. c. 4. ex leg. XII. Tab.* Ast qui turbassit in agendo, fraus auctoris esto. Alii leg. *turbassitur*.

Turbate, adv. *turbatamente*, Ger. *unordentlich*, Gal. avec trouble, Hisp. *turbamento*, Τεταραγμένως, confuse, turbulente. *Caes. l. 1. B. C. c. 3.* His de censis aguntur omnia repente, atque turbate.

Turbatio, onis, f. *turbazione*. *Florus l. 4. cap. 6.* Divitiarum spes ex turbatione Reipublicae. *Gell. l. 19. c. 1.* Coloris, & vultus turbatio.

Turbator, oris, m. *turbatore*, עוכר, Germ. *betruber*, Gal. *brouillon*, *troubleur*, Hisp. *perturbador*, Ταρακτής, qui turbat. *Liv. l. 1. c. 16.* Cum patres ipse auctor a turbatoribus belli premeretur. Adde *Tacit. 1. Ann. c. 30.*

Turbatrix, icis, f. *turbatrice*, quae turbat. *Prudent. Psychom. v. 669.* placida turbatrix invida pacis. *Stat. 4. Theb. v. 369.* Accumulat crebres turbatrix lama pavores.

Turbatus, a, um, *turbato*, Τεταραγμένος, confusus, commotus. *Caes. l. 2. B. C.* Turbatum ex inopinato malo. *Cic. pro Planc. c. 14.* Ferre modice populi voluntates, allicere alienas, retinere paratas, placare turbatas. *Virg. 8. Aen. v. 435.* turbatae Palladis arma. h. e. vel concitatae & iratae, vel turbantis, inquit *Servius*. *Senec. l. 2. de Ira, c. 35.* Facies turbatior. *Sueton. in Tiber. c. 69.* Turbatiore caelo.

Turbella, ae, f. Ταραχίδιον, parva turba, parva perturbatio. *Plaut. Pseud. 2. 2.* turbellas dam. ¶ Legitur & *turbela* unico *l*.

Turben, V. Turbo, init.

Turbidatus, a, um, adject. *torbidato*, *torbido*. *Martian. Capell. l. 2.* Aer ex calore sepero, madoreque infern turbidatur.

Turbide, adv. *torbidamente*, Θολερῶς, confuse, turbulente. *Cic. 4. Tusc. cap. 10.* Intelligatur igitur, perturbationem jactantibus se opinionibus inconstanter, & turbide in motu esse semper. *Tacit. 3. Ann. c. 12.* Turbide, & seditiose.

Turbido, as, a. 1. *intorbidare*, *turbare*. *Sidon. lib. 6. ep. 1.* Animae serenitatem saecularium versutiarum flatibus turbidare. Adde *Martian. Capell. l. 1.*

Turbidulus, a, um, adject. *torbidetto*, *alquanto turbato*. *Prudent. Apotheos. v. 8.* Turbiduli sensus, & litigiosa argumenta.

Turbidus, a, um, *torbido*, *turbato*, עכור, German. *betrubet*, Gall. *trouble*, Hispan. *turbio*, Θολερός, ἄχρεος, confusus, commotus, conturbatus, a *turba*. Dicitur de omnibus rebus corporeis. *Cicer. 5. Tusc. c. 34.* Darius in fuga, cum aquam turbidam, & cadaveribus inquinatam bibisset, negavit unquam se bibisse jucundius. *Id. 1. de Inv.* Quasi ex turbida tempestate in portum, &c. ¶ Translate ponitur pro confuso, pleno perturbationum. *Cic. 1. Tusc. cap. 33.* Qui omni turbido motu semper vacet. *Id. 6. Famil. ep. 14.* Si turbidissime sapientes ferebas, tranquilliora laete feras. *Ovid. 1. Trist. eleg. 10.* Pectore sunt ipso turbidiora mari. *Tacit. l. 4. hist c. 68.* Mox C. Caesar turbidos comiti, &c. *Id. 1. hist c. 21.* Omne in turbido consilium. *ogni partito avea le sue confusioni*. ¶ Item pro elato, arrogantia tumente. *Virg. 10. Aen.* Atque animo spem turbidus hausit inanem. ¶ Item pro terribili. *Virg. 11. Aen.* Et Venulo adversum se turbidus infert. ¶ Item pro eo qui turbat molitur, & tumultum. *Tacit. 1. Ann. c. 38.* Reduxit in hyberna turbidos, & nihil ausos. ¶ *Turbidum* adverbialiter pro *turbide*. *Horat. l. 2. od. 19.* recenti mens trepidat metu, Plenoque Bacchi pectore turbidum laetatur. ¶ Cum genitivo, turbidus ausi, *Sil. l. 14. v. 214.*

Turbinatio, onis, f. στρόμβωσις, actus turbinandi. *Plin. lib. 15. c. 21.* Aliis rotunditas mali, aliis turbinatio pyri, aliis ovata species.

Turbinatus, a, um, *conico*, quod in figuram turbinis desinit. *Plin. l. 1. c. 37.* Cor homini infra laevam papillam turbinato mucrone in priora eminens. *Id. l. 37. c. 4.* Et laterum sexangulo laevore turbinatus in mucronem. *Id. l. 15. c. 15.* Turbinatior pyris figura, quam malis.

Turbineus, a, um, quod est in modum turbinis. *Ovid. 8. Met. v. 556.* Corpore turbineo juvenilia vortice mersit. h. e. aquis in modum turbinis praecipiti cursu inundantibus. de torrente enim loquitur.

Turbo, inis, m. *turbine*, *nembo*, סער, Ger. *wirwindbraus*, Gal. *tourbillon*, Hisp. *torvellino*, λαίλαψ, τυφώς, ventus verticosus, & validissimus, qui obvia quaeque deturbat, & prosternit. *Cic. 3. de nat. Deor.* Ergo imbres, nimbi, procellae, turbines sunt Dii putandi. *Id. l. 12. Fam. ep. 25.* Ut Minerva nostra, custos Urbis, quam turbo dejecerat, restitueretur. *Plaut. Curc. 5. 2. 47.* Exoritur ventus turbo. ¶ Saepe translate usurpatur pro turbatore. *Cic. pro Domo c. 53.* Tu procella patriae, turbo, & tempestas pacis, & otii. ¶ Item pro calamitate, aerumna. *Cic in Pison.* Ut qui maximis turbinibus, ac fluctibus Reipublicae navem gubernassem. ¶ Quoniam vero ventus iste in gyrum flat, metonymice turbo ponitur pro gyro, orbe, circulo, conversione in orbem. *Virg. 11. Aen.* Praecipitem scopulo, atque ingentis turbine saxi Excutit. *Sil. l. 3.* Alter lethiferum stridebat turbine serpens. *idest* gyro, spira. ¶ Item pro vortice aquarum. *Stat. 4. Theb.* Hoc turbo rapax, hoc lubrica fallunt Saxa. ¶ Est & turbo genus instrumenti lusorii, quod a pueris scutica in gyrum circumagitur, *paleo*, *fattore*, στρόβιλος, βέμβιξ. V. *Trochus*. *Virg. 7. Aen.* Ceu quondam torto volitans sub verbere turbo, Quem pueri magno in gyro vacua atria circum Intenti ludo exercent. *Tibull. l. 1. eleg. 5.* Namque agor, ut per plana citus sola verbere turbo, Quem celer assueta versat ab arte puer. *Charisius Grammat. l. 1. & Serv. in loc. Virg. cit.* legunt hic, turben, neutro genere. ¶ Ad hujus instrumenti similitudinem turbo dicitur, Graece κῶνος, quicquid formam habet in imo acutam, in summo latiorem, seu a lato paulatim desinit in acutum. *Cic. de Fato c. 18.* Sed revertitur ad cylindrum, & turbinem suum, quae moveri incipere, nisi pulsa, non possunt. *Ovid. 1. Metam. v. 335.* Cava buccina sumitur illi, Tortilis in latum, quae turbine crescit ab imo. ¶ Turbo etiam eadem ratione dicitur quoddam instrumentum ad nendum aptum. V. *Rhombus*. Hoc utebantur veneficae in incantationibus. *Horat. Epod. 17. v. 6.* Canidia parce vocibus tandem sacris, Citumque retro solve, solve turbinem.

Turbo, onis, m. Τύρβων, nomen proprium gladiatoris. *Hor. l. 2. sat. 3. v. 310.* Corpore majorem rides Turbonis in armis.

Turbo, as, a. 1. *turbare*, עכר, Ger. *betruben*, Gal. *troubler*, Hisp. *turbar*, Τυρβάζω, ταράττω, θορυβέω, turbas facio, commoveo, contundo, & dicitur de quacunque re, sive corporea, sive incorporea. *Cic. pro Cluent.* Mare, quod sua natura tranquillum est, ventorum vi agitatur, atque turbatur. *Id. ad Q. Fr. l. 3. ep. 1.* Simul, ne quid illa turbet, vide. *Id. ib. ep. 9.* Ad te ne haec quidem scribo, quae turbantur in Republica. *Id. 1. de nat. Deor. c. 14.* Aristoteles in tertio de Philosophia libro multa turbat, a magistro Platone dissentiens. *Tac. l. 3. Ann. c. 47.* Si una, alterave civitas turbet. h. e. tumultum aut seditionem moveat. ¶ Dicitur etiam de animo pro commovere, perturbationem aliquam in eo excitare. *Virg. 1. Aen.* Sed res animos incognita turbat. ¶ Usurpatur & impersonaliter. *Cic. pro Sylla*: Utrum quae facilius Romae ea, quae conabatur, efficeret, si in Hispania turbatum esset. *Virg. Ecl. 1.* totis usque adeo turbatur agris.

Turbor, oris, m. turba, perturbatio. *Cal. Aurel. Tard. 1. 4.* Turbor spiritus. *Et ibid.* Turborem magnum facere, atque stomachum vexare.

Turbula, ae, f. *piccola turba*. *Apulej. l. 11. Met.* Dimotis turbulis. *Et infra.* Turbulae complent totas plateas.

Turbulens, tis, adject. turbulentus. *Callistrat. l. 48. Dig. tit. 19. leg. 28.* In qui busdam civitatibus turbulentibus.

Turbulente, adv. *confusamente*, Ταραχωδῶς, confuse. *Cic. pro Domo c. 26.* Omnia contra leges, moresque majorum temere, turbulente, per vim, per furorem esse gesta. *Id. in Partit. c. 30.* Turbulentius agere. *Sidon. l. 2. ep. 13.* Turbulentissime regere.

Turbulenter, adv. idem ac turbulente. *Cic. l. 2. ep. 16.* Extremum illud erit, nos nihil turbulenter, nihil temere faciemus.

Turbulentia, ae, f. confusio, turba, perturbatio. *Tertull. adv. Hermog. c. 41.*

Turbulento, as, a. 1. διαθορυβέω, perturbo. *Apul. l. 9. A. A.* Me strepitu turbulentant. *Id. ib. l. 2.* Hospes totam civitatem turbulentat.

Turbulentus, a, um, *turbolento*, *confuso*, ἐμβριθής, ταραχώδης, plenus confusionis, ac perturbationis, turbidus. *Cic. 7. Verr. c. 10.* Ut nullus unquam dies tam magna, turbulentaque tempestate fuerit, quin aliquo tempore Solem ejus dies homines viderent. *Phaedr. fab. 1. v. 12.* Turbulentam aquam, *torbida*. ¶ Sumitur etiam pro amante turbarum, seu seditionum. *Cic. 2. de Or.* Ut mihi necesse fuit in Sex. Titium seditiosum civem, & turbulentum. ¶ Item pro eo, quod cum seditione conjunctum est, seu quod turbulente fit. *Cic. Att. l. 4. ep. 3.* Conciones turbulentae Metelli, temerariae Appii, furiosissimae Publii. ¶ Translate dicitur de animo pro commoto, perturbato. *Cic. 1. Fin.* Quemadmodum temeritas, & libido, & ignavia semper animum excruciant, & semper sollicitant, turbulentaeque sunt, sic si cujus in mente injustitia consedit, hoc ipso quod adest, turbulenta non potest non fieri. ¶ Item de re ad animum pertinente, pro eo, quod confusionis plenum est. *Cicer. 2. de nat. Deor.* Quae res genuit falsas opiniones, erroresque turbulentos. ¶ Denique de quibuscumque rebus, pro perturbato, calamitoso, aerumnoso. *Cic. pro Caec.* Ea sunt & turbulenta, & temeraria, & periculosa. *Id. in Pison. c. 13.* Meum turbulentissimum tempus tuo tranquillissimo praestat. *Liv. l. 2. cap. 61.* Turbulentior inde annus excepit L. Valerio, T. Aemilio Coss.

Turcae, arum, m. pl. Ital. *Turchi*, *Mosulmani*, Hisp. *los Turcos*, Gal. *les Turcs*, pop. Scythiae, seu Sarmatiae Asianae, qui Caucasios montes inter Pontum Euxinum, & Caspium mare incolebant, & suis sedibus egressi imperium suum longe lateque per Asiam, Europam, & Africam armis propagarunt, ac demum sedem Regni Byzantii, seu Constantinopoli constituerunt. Hi se ipsos Musulmanos, id est fideles, nominant. Constantinopoli potiti sunt anno 1453. Mahumete II. Rege, Pio II. Pont. Max. ¶ De iis meminere *Pomp. Mela l. 1. in fine*, & *Plin. l. 6. c. 7.* & cum Thyssagetis conjungunt. Verba Plinii sunt: Dandari, Thyssagetae, Turcae. *Pomponii* vero: Juxta Thyssagetae, Turcaeque vastas silvas occupant, aluntque venando. Ex quibus locis discimus, falli eos, qui Latine efferunt *Turci*, *orum*, imitati Graecos Scriptores rerum Constantinopolitanarum, qui Τοῦρκοι, & Τούρκους usurpant.

Turda, ae. V. Turdus.

Turdarius, vel Turdarium. *Varr. sub init. l. 5. de L. L.* Qui omnes verba ex verbis ita declinari scribunt, ut verba litteras alia adsumant, alia amittant, alia commutent, ut fit in turdo, in turdario, in turdelice.

Turdelix, icis, f. turdus exiguus. *Varro l. 5. L. L.* Verba ex verbis ita declinari, ut litteras alia adsumant, alia amittant, alia commutent, ut fit in turdo, turdario, turdelice.

Turdetani, m. *los Algarves*, pop. Hispaniae, partim in Lusitania Australi, ubi hodie Algarbiae Regnum, cum portu Portugalliae, partim in Baetica, ubi Hispalense territorium, & Ducatus Medinae Sidoniae in Vandalitia prov. teste Bretio. Facete *Plaut. Capt. 1. 2. 60.* cum dixisset, multis militibus opus esse, inter eos annumerat *panceos*, *placentinos*, *turdetanos*, ludens nimirum in ambiguo. nam *Turdetani* & populi sunt, & significare possunt eos qui turdos saginant, & vendunt: qui jocus in aliis quoque nominibus, qui ibidem leguntur, latet.

Turdillus, i, m. parvus turdus. Legitur a quibusdam apud *Senec. ep. 96. in fine*, ubi alii aliter.

Turduli, lorum, m. populi Hispaniae Baeticae, ubi nunc pars regni Granatensis, & Andalusiae. *Varr. l. 2. R. R. c. 10.* scribit, neque Basculos, neque Turdulos esse ad pecuariam rem idoneos: fortasse quia ea natio nimia mollis fuit.

Turdus, i, m. *tordo*, κίχλη, κίχλα, genus avis. A sono accepit nomen, quomodo juxta *Var. l. 4. de L. L.* a suis vocibus nomen impositum upupae, cuculo, corvo, pavoni, anseri, buboni, aliisque. Aliter *Isid. l. 12. c. 7.* Turdi, inquit, a tarditate dicti. hyemis enim confinio se referunt, hoc est in fine autumni. *Hor. l. 1. ep. 15.* Nil melius turdo, nil vulva pulchrius ampla. *Martial. l. 13. epigr. 92.* Inter aves turdus, si quis me judice certet, Inter quadrupedes gloria prima lepus. ¶ Quaeritur, an dicatur & *turda*. Negat *Varro l. 8. de L. L.* ubi clare ait, dici corvum, turdum, non dici corvam, turdam. Adde *l. 3. R. R. c. 5.* Sed omnes Persii codices, ac membranae, Casaubono attestante, *sat. 6. v. 24.* habent: Sollers turdarum nosse salivam. ¶ Est & turdum piscis, quem & ipsum κίχλην vocant Graeci. A colore turdi avis nomen habet, ut indicat *Varro l. 4. de L. L.* *Quintilianus* quoque *l. 8. c 2.* inter ea, quae a similitudine nomen habent, & soleam, & turdum piscem ponit. *Plin. l. 32. c. 11.* Turdus inter saxatiles nobilis.

Turem. V. Thureus.

Turgens, entis, o. g. οἰδαίνων, *gonfio*. *Plin. l. 20. c. 13.* Imponunt & mammis turgentibus decoctam rutam, & pituitis.

Turgeo, es, *gonfiarsi*, *enfiarsi*, צבה, Germ. *bartzen*, Gal. *s' enfler*, Hisp. *hincharse*, ὀγκόομαι, οἰδέω, inflor, tumeo. *Virg. 7. Ecl.* Jam laeto turgent in palmite gemmae. ¶ Translate sumitur pro commoveri, irasci. *Plaut. Cas. 2. 5. 17.* Nunc in fermento tota est, ita turget mihi. *Id. Most. 3. 2. 20.* Tota mihi turget uxor nunc domi. ¶ Item per translationem dicitur de oratione. *Auct. ad Her. l. 4. c. 10.* Ita gravis oratio saepe imperitis videtur ea, quae turget, & inflata est.

Turgescens, entis, o. 3. partic. a turgesco. *Plin. l. 8. c. 50.* Novembri mense, ut Martio pariant caprae turgescentibus virgultis.

Turgesco, is, n. 3. *gonfiarsi*, *enfiarsi*, צבה, Ger. *sich aufblahen*, Gal. *s' enfler*, Hisp. *hincharse*, ὀγκόομαι, turgidus fio, intumesco. *Cic. 3. Tusc. c. 9. ex Poeta*: Corque meum penitus turgescit tristibus irae. *Var. 3. de R. R. c. 9.* Et, ne tum denique in eorum corpore turgescat aqua, prohibendum.

Turgidulus, a, um, dim. a turgidus. *Catul. carm. 3.* Flendo turgiduli rubent ocelli.

Turgidus, a, um, *gonfio*, צבה, Germ. *bartzend*, Gal. *enflé*, Hisp. *hinchado*, ὀγκώδης, inflatus, tumidus, tumens. *Plaut. Mil. 4. 3. 15.* Cubare in navi lippam, atque oculis turgidis. *Cic. 3. Tusc.* Num aliquod quippiam membrum tumidum, ac turgidum non vitiose se habet? *Hor. l. 3. ode 13.* Cras donaberis haedo, cui frons turgida cornibus.

Turgor, oris, m. *gonfiamento*. *Martian. Capella lib. 2. pag. 35.* Distenditur magno cum turgore.

Turia, ae, f. *Albarazin*, urbs Hisp. Tar. alias Celtiberorum, nunc Aragoniae, in colle, a fontibus Turiae fl. exstructa ab Ausonibus pop. Italiae anno U. C. 640. Aliis videtur potius *Teruel*, urbs finitima in R. Aragoniae.

Turia, ae, m. Thurias, Durias, Turrum, Turulis, *Guadalaviar*, fl. Hispaniae Tarraconensis. Oritur una leuca a fontibus Tagi, supra Lobetum, hinc per Aragoniam fluens, ad Terulum recipit Albambrem fl. deinde per R. Valentiae labitur, & paulo infra Valentiam urb. in mare Mediterraneum, & sinum Sucronensem se exonerat.

Turifer, V. Thurifer.

Turii, m. 2. Thurii, Thurium, opp. & urbs ext. Magnae Graeciae, apud oram sinus Tarentini, & ostia Crathis, & Sybaris fl. ¶ Turii item, vel Thurium, *Turi*, opp. Apuliae Peucetiae, inter Cupersanum, & Aquam vivam ad 6. M. P.

Turio, onis, m. *vettuccia*, tenuis omnis ramusculus, qui est maxima in summis arboribus. *Col. l. 11. c. 48.* Lauri turiones in hoc usu mittito, ut olivas deprimant.

Turma, ae, f. *turma*, *torma*, *compagnia di soldati a cavallo*, גדוד, Germ. *geschwader reuter*, Gal. *bande de gens d' armes*, Hisp. *vanda*, *esquadra*, ἴλη, agmen triginta equitum, sive cum tribus Decurionibus triginta trium. Nam *Varro l. 4. de L. L.* disertim scribit, suo etiam tempore tres fuisse in turma Decuriones. Festus autem ita de Decurionibus: Decuriones appellantur, qui decem equitibus praesunt. Postea res mutata est. Nam turma facta est triginta duorum equitum, & unus toti turmae est praepositus, qui quanquam triginta duobus equitibus praeesset, tamen pristino retento nomine, & ipse Decurio vocabatur. Clare id ostendit *Vegetius lib. 2. cap. 14.* Quemadmodum, inquit, inter pedites centuria, vel manipulus appellatur, ita inter equites turma dicitur. Et habet una turma equites XXXII. Huic qui praeest, Decurio nominatur.

Ut

Ut enim centum, & decem pedites ab uno Centurione sub uno vexillo gubernantur, similiter XXXII. equites ab uno Decurione sub uno vexillo reguntur. ¶ De origine vocis ita *Varro l. 4. de L. L.* Turma terma est, quod terdeni equites ex tribus Tribubus, Titiensium, Ramnium, & Lucerum fiebant. Itaque primi singularum decuriarum Decuriones dicti, qui ab eo in singulis turmis sunt etiam nunc terni. Hæc Varro. *Cic. pro Marc.* Nihil sibi ex ista laude Centurio, nihil Præfectus, nihil cohors, nihil turma decerpit. ¶ Translate usurpatur pro quacunque multitudine. *Hor. lib. 3. ode 4.* Divosque, mortalesque turmas Imperio regit unus æquo.

Turmālis, & le, o. 3. ἰλάρχης, quod ejusdem turmæ est, quod est in eadem turma. *Liv. l. 5.* Manlius Consulis filius super castra hostium cum suis turmalibus evasit. ¶ Item quod ad turmam spectat. *Claudian. de bell. Gild. v. 447.* Excites insessus turmalis buccina somnos. *Stat. 4. Theb. v. 20.* Bellona turmale fremens. h. e. turmale classicum canens; vel generatim, ad arma excitans. *Id. l. 5. Sil. 2. v. 14.* non sanguine cretus Turmali, trabeaque Remi. h. e. non natus ex equestri ordine, sed ex senatorio, ut sequentia carmina declarant. ¶ Translate sumitur pro gregali, pro eo, quod est simul cum multis aliis. *Cic. de Or. c. 65.* Ex translatione: ut cum Scipio ille major Corinthiis statuam pollicentibus eo loco, ubi aliorum essent Imperatorum, turmales dixit displicere.

Turmarius, a, um, adject. idem ac turmalis. *Cod. Theodos. lib. 6. tit. 35.* Turmariorum, quos capitularios vocant, curam subire.

Turmātim, adv. *a schiera*, Ger. *mit schaaren*, Gall. *par bandes*, Hisp. *de vanda, en vanda*, ἰλαδόν, per turmas. *Hirt. l. 8. B. G. c. 18.* Turmatim in eum locum devenerunt. *Liv. l. 5.* Mox ululatus, cantusque dissonus, vagantibus circa mœnia turmatim barbaris, audiebant.

Turnus, m. 2. nobilis juvenis inter Laurentes, Latino regnante, consobrinus Amatæ Reginæ. Hic cum Latino bellum gessit ob Laviniam ejus filiam, quam cum ipse cuperet, Latinus maluit Æneæ Trojano in matrimonium collocare. V. *Dionysium Halic. Rom. Ant. l. 1. Livium l. 1. c. 2. & Virgilium l. 12. Æn.*

Turŏnes, m. 3. pop. Galliæ Lugdunensis, quorum tractus hodie Turonia dicitur, *la Touraine*, urbs vero Turones, Tours, Turonica urbs, Cæsarodunum, ad Ligerim fl. ubi ponte lapideo oblongo, & pulcherrimo jungitur, ex altera parte alluitur Cari fl. ampla, elegans, culta, emporium celebre in regione perferaci, & regna inter Aurelianos, & Andegavos. *Lucan. l. 1. v. 437.* Instabiles Turones circumsita castra coercent.

Turonĭcus, a, um, adject. ad Turones pertinens, ut Turonica Ecclesia, *Sulpic. Sever. de vita B. Mart. c. 2.*

Turpātus, a, um, adject. *imbrattato*. *Stat. 4. Theb. v. 106.* Herculea turpatus gymnada vultus Amnis.

Turpicŭlus, a, um, ὑπαισχρος, subturpis, dim. a *turpis*. *Cic. 2. de Orat. c. 61.* Tantum interest, quod gravitas honestis in rebus severis, jocus in turpiculis, & quasi deformibus ponitur. *Catull. Carm. 43.* turpiculo puella naso.

Turpĭdo, inis, idem quod turpitudo. *Tertull. de cor. Mil. c. 14.* Turpido, & dedecoratio.

Turpificātus, a, um, nom. particip. turpis factus, *reso deforme, laido, turpe*. *Cic. 3. Off. c. 29.* Quanta fœditas turpificati animi debet videri.

Turpilius, ii, m. vetus poeta comicus, cujus multa carmina afferunt *Nonius, & Priscianus.*

Turpiloquium, ii, turpis sermo. *Tertull. de Pudicit. c. 17.*

Turpilucricupĭdus, i, *che brama guadagno turpe, e disonesto*, αἰσχροκερδής. *Plaut. Trin. 1. 2. 63.* Turpilucricupidum te vocant cives tui.

Turpio Ambivius, actor comœdiarum, ætate Terentii.

Turpis, & pe, o. 3. *brutto, deforme*, רע, Ger. *ungestalt*, Gal. *laide*, Hisp. *feo*, αἰσχρός, δυσειδής, deformis, cui *pulcher* opponitur. *Ter. Phorm. 1. 2.* Lacrumæ, vestis turpis. *Virg. 3. Georg.* Optima torvæ Forma bovis, cui turpe caput. h. e. valde magnum, ideoque deforme. Eadem ratione *Id. ib. l. 4.* turpes Focas dixit. ¶ Transfertur etiam ad animum pro inhonesto, infami, indecenti. *Ter. Heaut. 5. 4.* Pudet Dicere hac præsente verbum turpe. *Cic. 1. Off.* Luxuria vero cum omni ætati turpis, tum senectuti fœdissima est. *Id. 8. Fam. ep. 12.* Iste omnium turpissimus, & sordidissimus. *Ovid. 1. Amor. el. 13.* Fabula non cœlo turpior ulla foret. ¶ *Turpe* neutrum interdum Poetice pro *turpiter* ponitur. *Catull. Carm. 43. v. 8.* Turpe incedere. *Stat. l. 3. Theb. v. 335.* Turpe gemens. Adde *Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 446.*

Turpĭter, adv. *bruttamente, indecentemente, vergognosamente*, Germ. *schaendlich*, Gal. *villainement*, Hisp. *deshonestamente*, αἰσχρῶς, fœde, indecore. *Cæs. l. 3. B. C.* Reliquos turpiter fugere coegerunt. *Cic. l. 1. de nat. Deor. c. 12.* Empedocles turpissime labitur. *Ovid. l. 5. Trist. el. 6.* Turpius ejicitur, quam non admittitur hospes.

Turpitūdo, inis, f. *turpitudine, bruttezza*, רע, מום, Germ. *schand*, Gall. *laideté*, Hisp. *fealdad*, αἶσχος, αἰσχρότης, deformitas. *Cic. pro Domo:* A Sex. Serrano sanctissima sacella suffossa, incensa, inædificata, oppressa, summa denique turpitudine esse fœdata nescimus? ¶ Translate sumitur pro vitio, labe, seu macula animi, vel alterius rei incorporeæ. *Cic. 2. de Or. c. 59.* Verborum turpitudinem, & rerum obscœnitatem vitare. *Auct. ad Heren. l. 1. c. 6.* Si causa turpitudinem habebit, exordiri poterimus his rationibus &c.

Turpo, as, a. 1. *bruttare*, αἰσχύνω, turpitudine afficio, fœdo. *Cic. 1. Tusc.* ex Poeta. Jovis aram sanguine turpari. *Hor. lib. 1. sat. 5.* At illi fœda cicatrix Setosam lævi frontem turpaverat oris.

Turricŭla, æ, f. *torricella*, parva turris. *Vitruv. l. 10. c. 19.* supra medium tecti fastigium turricula. ¶ Accipitur etiam pro vase illo in modum turris facto, per quod tali in alveolum mitti solent, & alio nomine *pyrgus* dicitur. *Martial. l. 14. ep. 17.* cujus titulus est, *Turricula*. Quærit compositos manus improba mittere talos: Si per me misit, nil nisi vota facit.

Turrĭfer, ra, rum, πυργοφόρος, quod turres fert. *Ovid. 4. Fast. v. 219.* At cur turrifera caput est onerata corona? Alii leg. *turrita*.

Turrĭger, ra, rum, πυργοφόρος, quod turres gerit. *Virg. 10. Æn. v. 253.* Turrigeræ urbes. *Plin. l. 21. c. 2.* Sed turrigeros elephantorum miramur humeros. ¶ Dea, sive Mater turrigera, Tellus, Ops, Cybele, Berecyntia, Mater Idæa. *Ovid. 4. Fast.* Phryx puer in sylvis facie spectabilis altis Turrigeram casto junxit amore Deam.

Turris, is, f. *torre*, מגדל, Germ. *turn*, Gall. *tour*, Hisp. *torre*, πύργος, ædificium in magnam altitudinem protensum. Juxta *Varronem l. 4. de L. L.* dicta est a *torvis*, quod hæ prospiciunt ante alias. Secundum *Isidorum l. 15. c. 11.* turres dictæ sunt, quod *teretes* sint, & longæ. Quippe vel rotundæ sunt, vel saltem procul videntibus rotundæ existimentur. *Cic. 5. Tusc.* Dionysius concionari ex turri alta solebat. *Virg. 10. Æn.* Miseri stant turribus altis Nequidquam. ¶ Turris item fuit machina bellica ambulatoria, nempe ligneum ædificium in magnam altitudinem erectum, subrectisque rotis huc illuc mobile, in imo habens arietem ad muros subruendos, in medio pontem super eosdem muros immittendum, in superioribus autem partibus milites contis, & sagittis armatos, qui hostes a mœnium defensione deturbarent. *Cic. 15. Fam. ep. 4.* Aggere, vineis, turribus urbem oppugnare. V. *Veget. l. 4. c. 17.*

Turrītus, a, um, *fortificato con torri*, πυργωθείς, ἔμπυργος, turribus instructus, turribus plenus. *Ovid. l. 3. Amor. el. 7.* Quid tibi turritis incingere mœnibus urbes? ¶ Accipitur quoque pro eo, cui turris superponitur, vel quod turres gestat. *Plin. l. 8. c. 7.* de elephantis. Iterum totidem turriti cum sexagenis propugnatoribus. ¶ Item pro eo, quod turrim capite tanquam coronam gerit, ut pro Cybele, seu Berecyntia, seu Matre Deorum, quæ turrita fingitur, quia terra est, quæ urbes sustinet. *Virg. 6. Æn.* Qualis Berecyntia Mater Læta Deum partu Phrygias turrita per urbes Invehitur curru. ¶ Item pro alto, sublimi, excelso, turris instar edito, facto ad turris similitudinem. *Virg. 3. Æn.* Gemino demittunt brachia muro Turriti scopuli.

Tursus, m. 2. *Torre, Turre*, fl. Carnorum, qui apud Forum Julium decurrit, & in mare Hadriaticum apud Aquilejam influit. *Plin. l. 3. c. 18.*

Tursio, onis, m. θύραινος, piscis delphino similis, suavissimus, & laudatissimus. *Plin. l. 9. c. 9.*

Turtur, uris, m. τρυγών, avis ex genere columbarum, a sono, quem edit. *Plaut. Mostell. 1. 1. 44.* Tu tibi istos habeas turtures, pisces, aves. *Cic. 2. Fin.* Turtures & cursu, & peregrinatione lætantur. *Virg. 1. Ecl.* Nec gemere aeria cessabit turtur ab ulmo.

Turturilla, æ, f. parvus turtur, quia turtures molles sunt, & lascivi, prosesque fœminæ, quæ si mare destituantur, dicuntur se mutuo conscendere: ada *Senec. ep. 96.* Hi, inquit, qui expeditiones periculosissimas obeunt, fortes viri sunt, primoresque castrorum: isti, quos publica quies, aliis laborantibus, molliter habet, turturillæ sunt, tuti contumeliæ causa. h. e. imbecilles homines, delicati, effœminati. *Isidorus*, eumque secutus *Lipsius* turturillam alunt dici locum, in quo corruptelæ fiebant, ducta itidem a turturibus denominatione. Alii in Senecæ loco aliter leg.

Turunda, æ, f. *ronda*, μάζα, ψωμός, offa, vel quid simile, cujusmodi sunt, quibus farciuntur altilia ad saginam, a *terenda*, ut *merenda* a *merendo*, *prebenda* a *præbendo*. *Cato c. 89.* Pollinæ, vel farinæ hordeaceæ conspersæ turundas facias. *Varro l. 3. de R. R. c. 9.* Farciunt turundis hordeaceis, partim admistis ex farina lolliacea, aut semine lini ex aqua dulci. ¶ Ponitur etiam pro linamento illo ex filis, quod in ulcus immitti a Medico solet, *tasta*. *Cato sup. 157.* Et, si fistula erit, turundam intro trudito: si turundam non recipiet, diluito, succum exprimito.

Tus. V. Thus.

Tuscania. V. Thuscania.

Tusci. V. Thusci.

Tusculanensis, e, adject. a Tusculano, ut Tusculanenses dies, h. e. in Tusculano rure transacti. *Cic. 9. Fam. ep. 6.*

Tusculānum, i, n. *Grotta Ferrata, S. Maria di Grotta Ferrata*, villa Ciceronis in agro Tusculano. Nunc ibi cœnobium insigne Monachorum. *Cic. Att. l. 1. ep. 9.* Nos Tusculano ita delectamur, ut nobismet ipsis tum denique, cum illo venimus, placeamus.

Tusculanus, a, um, τουσκλανός, quod ad Tusculum spectat, ut *Ager Tusculanus*, in quo erat villa Ciceronis celebratissima. *Quæstiones*, seu *disputationes Tusculanæ*, quæ in agro Tusculano in villa Ciceronis habitæ sunt. *Cic. 2. de Div.* Totidem subsecuti libri Tusculanarum disputationum res ad bene vivendum maxime necessarias aperuerunt.

Tuscŭlum, n. *Frascati*, col. & urbs Latii, in Campania Romana, ad rad. collis, inter urbem Romam, & Labicum, ubi plurimæ villæ, & palatia Principum Romanorum. Conditum existimatur a Telegono Ulyssis, & Circes filio, qui, cum patrem imprudens occidisset, in ea se se loca recepit. Sed *Baudrandus* dicit, vetus Tusculum omnino fuisse, ubi nunc est, in *Frascati* planitie, non in summo montis jugo, in quo tamen, & vestigia maximorum ædificiorum conspiciuntur, in eo enim jugo villam privatam, non oppidum fuisse. *Cic. pro Font. & Horat. Epod. 1.*

Tuscŭlus, la, um, adject. ad Tusculum pertinens, ut Tuscula tellus, *Tibul. l. 1. el. 8. v. 37.*

Tuscus. V. Thuscus.

Tussēdo, inis, f. idem ac tussis. *Apul. l. 9. Metam.* Assiduo pulsu tussedinis hiulci.

Tussicŭla, æ, f. *tossetta*, βηχίσκιον, parva tussis. *Plin. l. 5. ep. 19.* Veteris infirmitatis tussicula admonitus, rursus sanguinem reddidit.

Tussiculāris, re, adject. utilis ad tussim, ut tussicularia medicamenta, *Cæl. Aurelian. Acut. 2. 13.*

Tussiculōsus, a, um, adject. tussi laborans. *Cæl. Aurel. Acut. 2. c. 13.* Tussiculosa, & frigida senilis est ætas.

Tussĭcus, a, um, qui multum tussit. *Firmic. l. 5. c. 26.* Lum alios tussicos, alios splenicos efficiet. Adde *Marcell. Empir. c. 20.*

Tussiens, entis, o. g. particip. a tussio. *Plin. l. 20. c. 2.* Semen eorum cum cumino tritum, potumque in vino tussientibus auxiliatur.

Tussilāgo, inis, f. *unghia cavallina*, herba ad tussim apprime faciens, unde & nomen habet, estque duplicis generis. Officinæ ungulam caballi appellant, *Plin. l. 26. c. 6.*

Tussio, is, n. 4. *tossire*, Germ. *husten*, Gall. *tousser*, Hisp. *toser*, βήττω, tussim patior. *Plaut. Asin. 4. 1. 50.* Forte si tussire occepsit, ne sic tussiat, Ut cuiquam linguam in tussiendo proferat. *Hor. l. 2. sat. 5. v. 107.* Si quis forte cohæredum senior male tussiet.

Tussis, is, f. *tosse*, Ger. *husten*, Gall. *toux*, Hisp. *tosse*, βήξ, est vehementissima quædam afflatio, qua plurimus simul, celerrimeque foras actus spiritus, sive aer attrahit, propellitque una secum suo impetu ea, quæ vias suas obstruunt. *Ter. Heaut. 2. 3. 132.* Gemitus, screatus, tussis, risus abstine. *Virg. 3. Georg.* Et quatit ægros Tussis anhela sues. *Catull. ep. 41.* Malamque pectore expuli tussim.

Tusus, a, um, nom. particip. a tundo, *pestato*, ut tusa testa, *Vitruv. l. 2. c. 5.* Tusa herba, *Apulej. de herb. c. 28.*

Tutacŭlum, i, n. idem quod tutamentum, munimentum. *Prudent. l. 2. adversus Symmach. v. 387.* fide ut tutacula nodis, Invalidisque paret.

Tutāmen, inis, n. *difesa*, מגן, Germ. *schirm*, Gall. *defense*, Hisp. *defension*, ἀσφάλεια, ὀχύρωμα, munimentum, defensio, defensaculum. *Virg. 5. Æn. v. 262.* Donat habere viro decus, & tutamen in armis.

Tutamentum, i, n. idem ac tutamen, unde factum est. *Liv. l. 21. c. 61.* Ut ea sola ignibus aliquoties conjectis ab hoste etiam tutamentum fuerit.

Tutānus, i, m. Deus apud Romanos, idem, ut putant, atque Hercules, cui ara fuit extra portam Capenam, a *tutela*, quod adversus Annibalem tutatus esset Populum Romanum. Alius igitur fuit a Tutuno, vel Tutino, qui idem ac Priapus. *Var. apud Non. c. 1. n. 142.* Hercules tuam fidem, Noctu Annibalis cum fugavi exercitum, Tutanus hoc, Tutanu' Romæ nuncupor, Hoc propter omnes qui laborant, invocant.

Tutātio, onis, f. *Jul. Firmic. l. 4. c. 7.* Qui regias opes, thesaurosque fidei tutatione custodiant.

Tutātor, oris, m. idem quod tutor. *Apulej. de Deo Socrat.* Dubiis præmonitor, periculosis tutator, egenis opitulator.

Tutātus, a, um, partic. a tutor, depon. *chi ha difeso*. *Ovid. 5. Trist. el. 6. v. 25.* Nil nisi me solum primo tutatus es. ¶ Passiva significatione *Symmach. l. 9. ep. 11.* Ut auxilio tuo tutata possessio a molestiis vindicetur.

Tute, pronomen. V. Tu.

Tute, adv. *sicuramente*, ἀσφαλῶς, ἀκινδύνως, secure, sine periculo. *Auct. ad Her. l. 3. c. 5.* Eum tute vivere, qui honeste vivat. *Cn. Pomp. Cic. in ep. ad Att. l. 8. post epist. 11.* Ham te hic tutissime fore puto. *Pallad. lib. 1. tit. 6.* Semina tutius in agris, quam in horreis servantur.

Tutēla, æ, f. *tutela, difesa*, ἐπιτροπή, φρουρά, defensio, a *tutor*. *Cic. 5. Fin. de Jove:* Hoc intelligi volumus, salutem hominum in ejus esse tutela. *Senec. de Consol. ad Helv. c. 9.* Terra vix ad tutelam incolentium fertilis. *al mantenimento di chi la coltiva.* ¶ Tutela navis est signum seu simulacrum alicujus Numinis, quod in puppe constituitur, & ejus navis tutelam habet. *Ovid. 1. Trist. el. 9.* Est mihi, sitque precor flavæ tutela Minervæ Navis, & a picta casside nomen habet. *Valer. Flac. l. 1. v. 301.* Visa coronatæ fulgens tutela carinæ Vocibus hic instare ducis. ¶ Hinc & Genius alicujus loci tutela dicitur. *Petron. in fragm. Tragur.* Ita tutelam hujus loci habeam propitiam. Sic *Horat. l. 4. od. 14. ad Augustum:* O tutela præsens Italiæ, dominæque Romæ. ¶ Speciatim apud Jurisconsultos tutela, ut *Servius* definit, teste *Paulo l. 1. ff. de tutelis*, est vis, ac potestas in capite libero constituta ad tuendum eum qui per ætatem sua sponte se defendere nequit, jure civili data, ac permissa. *Cic. 1. de Or. c. 53.* Commendare filios suos tutelæ alicujus. *Id. 2. de Or. c. 46.* Tradere aliquem alicui in tutelam. *Id. 4. Fin. c. 14.* Subjicere aliquem alicujus tutelæ.

Alit

Alii leg. *tutelis* in plur. numero. *Id. pro Rosc. Com. cap. 6.* Pervenire in tutelam alicujus. ¶ Venire in tutelam suam, est e tutoris potestate exire, & juris sui fieri, *uscir di tutela*. *Cic. in Top. c. 11.* Si filius mortuus esset prius, quam in suam tutelam venisset. Eodem sensu dicimus, *tutelam recipere*, quod legitur apud *Sueton. in Claud. c. 2.* ¶ *Tutelæ suæ esse* est esse sui juris. *Senec. ep. 33.* Adjice, quod isti numquam tutelæ suæ fuer.

Tutēla, æ, f. *Tudela*, urbs Hisp. Tarr. in finibus Vasconum, in R. Neverra, ad Iberum fl. ubi recipit amnem *Queilas*. ¶ Tutela altera, *Tudela de Duero*, opp. Castellæ veteris, ad Durium fl. ¶ Tutela etiam, seu Tutella, *Tulle*, urbs Galliæ, in Aquitania prima, & Lemovicensi prov. ad Corretiam fl. & Solanam torrentem, caput prov. Lemovicensis.

Tutelāris, & re, o. 3. *tutelare, che difende*, ἐπιτροπικός, quod tuetur, quod quippiam in sua habet tutela, ut *Dii tutelares*, in quorum tutela urbes putabantur, qui in oppugnatione urbium certo carminis genere solebant evocari, ne cum ipsis etiam Diis bellum susceptum videretur, & ut urbes Deorum ope destitutæ facilius caperentur. *Arnob. l. 3. Macrob. l. 3. Saturn. c. 9.* ¶ Sumitur item pro eo, quod quacumque ratione ad tutelam pertinet. *Ulp. l. videamus, ff. de in litem jurando:* Videamus, in tutelari causa quis jurare, & adversus quem possit. *Paul. l. heredes, ff. de fidejussoribus, & nominatoribus, & heredibus tutorum:* Non excusetur hæres, si dicat, se instrumenta tutelaria non invenisse. ¶ Tutelaris Prætor est, ad quem pertinet pupillis tutores dare, quem primus instituit M. Antoninus Philosophus, cum antea ea res ad Consules pertineret, teste *Jul. Capitolin. in ejus vita c. 10.*

Tutelārius, ii, m. ἱεροφύλαξ, φύλαξ, custos, qui ædes publicas, & sacras suo periculo tuetur. *Plin. l. 34. c. 7.* Capite Tutelarius cavere pro eo, instituti publici fuit.

Tutelina, & Tutilina, æ, f. Dea, a *tutando* sic appellata, quod fruges precipue in ejus tutela essent. *Var. apud Non. c. 1. n. 143.* Tuam fidem, Tutelina, invoco. ¶ Ejus simulacrum stat in Circo positum, in columna collocatum, quæ & ipsa Tutelina dicta est. *Tertul. de spectac. c. 8.* ¶ Apud *Macrob. l. 1. Saturn. c. 16.* legitur *Tutilina* pro Tutelina.

Tuto, as, a. 1. idem ac tutor. *Plaut. Merc. 5. 2. 25.* Invoco vos Lares Diales, ut me tutetis. Alia exempla ex *Nævio, Pompon. & Pacuv.* affert *Non. c. 7. n. 70.*

Tuto, adv. *sicuramente*, Ger. *sicher*, Gal. *seurement*, Hisp. *seguramente*, ἀσφαλῶς, sine periculo, impune. *Plaut. Amph. 1. 2. 3.* Patri ut liceret tuto illam amplexarier. *Cic. 4. Ver.* Qua via tuto transire posse videamur. *Id. l. 14. Fam. ep. 3.* Ut tuto sim, quod laboras, id mihi nunc facillimum est, h. e. in tuto sim. *Id. 8. Att. ep. 1.* Non me quærere, ubi tutissimo essem. Ita cum *Charis. l. 1.* legunt *Victorius, Grævius & Gronov.* alii *tutissime*. V. *Tuto*.

Tutor, aris, d. 1. *difendere*, ??, Ger. *schirmen*, Gal. *defendre*, Hisp. *defender*, ἀσφαλίζω, defendo, diligenter defendo, protego. *Ter. prol. Hec. v. 42.* Ego interea meum non potui tutari locum. *Cic. pro Sylla*, Hunc patronum, defensorem, custodem illius solemnis per vos tutari, conservareque cupimus. *Hor. l. 2. ep. 1.* Res Italas armis tuteris, moribus ornes. *Plin. in præf. l. 7.* Truncos etiam, arboresque cortice interdum gemino a frigoribus, & calore tutata est. ¶ Usurpatur etiam passive. *Plaut. Amph. 2. 2. 10.* Patria, & prognati tutantur, servantur.

Tutor, oris, m. *tutore, difensore*, ἐπίτροπος, qui tuetur, defensor. *Hor. Epod. 2.* Et te pater Sylvane tutor finium. ¶ Speciatim sumitur pro pupilli defensore, pro eo, qui jus, & potestatem habet in capite libero, ad tuendum eum, qui se per ætatem nondum tutari potest. Hæc autem ætas est usque ad pubertatem, idest usque ad decimum quartum annum. Nam inde usque ad vigesimum quintum dantur curatores, qui etiam furiosis, & mente captis tota vitæ curriculo dari solent. *Paul. l. 1. ff. de tutelis:* Tutores autem sunt, qui eam vim, ac potestatem habent, exque re ipsa nomen acceperunt. Itaque appellantur tutores, quasi tuitores, atque defensores, sicut æditui dicuntur, qui ædes tuentur. *Liv. l. 1.* Postremo tutor etiam liberis Regis testamento instituetur. *Pers. sat. 3. v. 96.* Tutorem esse alicui. *Modestin. l. Cajus, ff. de excusationib.* Dare alicui tutorem. ¶ Sumitur etiam translate. *Cic. in Brut. c. 96.* Nos autem, Brute, quoniam post Hortensii clarissimi Oratoris mortem orbæ Eloquentiæ quasi tutores relicti sumus.

Tutorius, a, um, adject. *di tutore*. *Justin. l. 30. c. 3.* Mittitur, qui tutorio nomine regnum pupilli administret.

Tutrix, icis, f. *tutrice*. *Cod. Justin. lib. 5. tit. 35. leg. 3.* Filiorum suorum tutricem eam existere sancimus.

Tutulātus, a, um, qui tutulum gestat. *Varro l. 6. de L. L.* Tutulati dicti hi, qui in sacris capitibus (*Scaliger* leg. *apicibus*, id est flamineis) habere solent ut metam. Id tutulus appellatus ab eo, quod matresfamilias crines convolutos ad verticem capitis, quos habent uti velatos (*Scal.* elatos) dicunt tutulos, sive ab eo, quod tuendi causa capilli fiebant, sive ab eo, quod altissimum in urbe quod est, ea res tutissima tutulus vocatur.

Tutŭlus, i, m. 3. κόρυμβος, κρώβυλος, capillorum in conum congestus, in feminis, quem *Lucanus* nominat turritam frontis coronam, *Statius* celsos frontis honores, suggestumque comæ. V. *Tutulatus*. *Tertull. l. de Pallio c. 4.* Tuos certissime supra omnes cenvias augusta vestis, superque omnes apices, ac tutulos sacer suggestus deducit oculus. *Inscript. apud Gruter. pag. 579. n. 3.* Aponiæ Sutsessæ tutul. Ornatr. C. Batonius Epigonus Atriensis, conciatoste. ¶ Ponitur etiam pro apice flaminis, hoc est summo fastigio pilei, quo Flamen utebatur. *Fest.* Tutulum vocari ajunt Flaminicarum capitis ornamentum, quod fiat vitta purpurea innexa crinibus, & exstructum in altitudinem. Quidam pileum lanatum forma metalli figuratum, quo Flamines, ac Pontifices utuntur, eodem nomine vocari.

Tūtŭlus, i, prima producta, secunda correpta, m. ἀκρόπολις, altissima pars in urbe. *Varro l. 6. de L. L.* V. Tutulatus.

Tutūnus, i, m. Deus idem, qui Priapus hortorum tutor. *Arnob. l. 4.*

Tutus, a, um, *sicuro*, Ger. *sicher*, Gall. *seur*, Hisp. *seguro*, ἀσφαλής, ἀκίνδυνος, qui est extra periculum, tectus, munitus, incolumis, salvus, a *tueor*. Construitur vel absolute. *Cic. 1. de Fin.* Tutior vita, & voluptas plenior. *Id. pro Leg. Man.* Quis locus tam firmum habuit præsidium, ut tutus esset? ¶ Vel cum ablat. & præpos. *a*, vel *ab*. *Cic. 2. de nat. Deor.* Ut sint a frigoribus, & a caloribus tutiores. *Asin. Cic. l. 10. Fam. ep. 31.* In quibus plane tutum me ab insidiis inimici sciebam non futurum. ¶ Vel cum acc. & præp. *contra*, & *adversus*. *Cic. 7. Verr.* Nullius res tuta contra istam cupiditatem, & audaciam posset esse. *Cels. l. 5. c. 23.* Mithridates adversus venenorum pericula tutum corpus dicitur reddidisse. ¶ Vel cum acc. & præp. *ad*. *Liv. l. 36. c. 32.* Sicut testudinem, ubi collecta in suum tegimen est, tutam ad omnes ictus video esse. ¶ Vel cum ablat. causæ, seu instrumenti. *Dollabella Cic. l. 9. Fam. ep. 9.* Animadvertis, Cn. Pompeium nec nominis sui, nec rerum gestarum gloria, nec etiam Regum, ac nationum esse tutum. *Virg. 1. Æn.* Auxilio tutos dimittam, opibusque juvabo. ¶ Sumitur etiam pro sano, cauto, provido, nam qui sapit & cavet, tutus est. *Horat. lib. 2. sat. 3.* ex quo est habitus male tutæ mentis Orestes. *Id. de ar. poet.* Serpit humi tutus nimium, timidusque procellæ. ¶ *In tuto esse*, vel *collocare*, est in statu, vel loco tuto. *Cic. de Arusp. Resp.* Cum Dii immortales monent de optimatum discordiis, in tuto collocent Clodium. *Terent. Heaut. 4. 3. 30.* Nam qui ille poterit esse in tuto?

Tuus, a, um, *tuo*, Ger. *dein*, Gal. *tien*, Hisp. *tuyo*, σός, σέτερος, quod ad te pertinet, pronomen possessivum. Est a Dorico τεός, pro σός. Nisi simplicius sit dicere, ut a *me* est *meus*, sic a *tu* esse *tuus*. *Plaut. Pers. 4. 4. 37.* Tua mers est, tua indicatio est. *Cic. Fam. 13. ep. 17.* Qui & in bello tecum fuisset, & propter memoriam Crassi de tuis unus esset, h. e. unus tuorum amicorum. *Ter. Heaut. sc. ult. v. 12.* Me in tuis secundis respice. tuus est nunc Chremes. h. e. tuus amicus, tibi obsequens. *Plaut. Truculent. 2. 2. 46.* Bene volo illi facere, si tu non vis. Ph. nempe de tuo, *del tuo*, ¶ Interdum ponitur pro eo, quod est alicui accommodatum, opportunum, utile. *Martial. lib. 10. epigr. 19.* Sed ne tempore non tuo disertam Pulses ebria januam memento. *Et post:* Hæc hora est tua, dum furit Lyæus. ¶ *Tuum est*, idem est, atque tui officii, vel negotii est, ad te spectat, tua interest. *Ter. Andr. 4. 1. 54.* Tuum est, si quid præter spem evenit, mihi ignoscere. *Plaut. Stich. 5. 4. 36.* Haud tuum istuc est te vereri, *non è tuo costume*. ¶ In ablativo singulari admittit syllabicas particulas *pte*, & *met*, & significat tuo, vel tuo ipsius. *Plaut. Mil. 3. 1. 11.* Tibi tuopte consilio occludunt linguam. *Id. Trin. 3. 2. 40.* Tuopte sponte.

T ANTE Y.

Tyăna, f. 1. *Tiana*, urbs A. Cappadociæ, ad rad. Tauri M. inter Sasima & Faustinopolim, media fere inter Cæsaream ad Bor. & Tarsum urb. Ciliciæ ad Mer. patria Apollonii. *Plin. l. 5. c. 29.*

Tyanejus, a, um, quod ad Tyanam urb. spectat. *Ovid. 8. Met. v. 719.* Ostendit adhuc Tyanejus illis Incola de gemino vicinos corpore truncos.

Tybĕris. V. Tiberis.

Tybur. V. Tibur.

Tyche, es, f. 1. una ex quatuor partibus urbis Syracusanæ, a τύχη, *fortuna*, propter nobile in ea Fortunæ Deæ templum. *Cic. 6. Verr. c. 53.* Tertia est urbs, quæ, quod in ea parte Fortunæ fanum antiquum fuit, Tyche nominata est: in qua & gymnasium amplissimum est, & complures ædes sacræ: coliturque ea pars, & habitatur frequentissime.

Tychĭus, ii, m. τυχίος, faber celeberrimus apud *Homer. Iliad 7.* qui Ajacis clypeum fabricavit. *Ovid. 3. Fast. v. 823.* Sit Tychio doctior ille licet.

Tyde, es, f. 1. Tude, *Tuy*, urbs Hispaniæ Tarr. in Callaicis, seu in Gallæcia, ad Minium fl. supra ejus ostia 6. l. in Cæc. Condita fuit a Diomede, & de patris nomine dicta. *Sil. l. 3.* Oeneæ misere domus, Ætolaque Tyde.

Tȳdeus, i, per duas syllabas, m. Τυδεύς, filius Oenei Regis Calydoniæ ex Eurybœa, vel, ut aliis placet, ex Althæa. Cum fratrem suum Menalippum infcius occidisset, ad Adrastum Regem Argivorum se contulit, cujus filiam Deiphilem in conjugem sumpsit. Postea a Polynice, qui & ipse ibi exulabat, & alteram Adrasti filiam Argiam nomine in uxorem habebat, legatus ad Eteoclem Regem Thebarum, fratrem ejusdem Polynicis, missus est, ut pacti memor fratri Regnum redderet. Ad quem cum venisset, & legatione functus esset, Eteocles negavit, se Regno cessurum esse. Quo responso Tydeus vehementer commotus est, ita ut non sit veritus & hostis, & solus Thebanos omnes, quotquot tum forte cum Eteocle essent in convivio, ad quodlibet certaminis genus provocare. Atque ut animose provocavit, ita omnes (sic illi Pallas propitia erat) strenue vicit. Quam ob rem Thebani dolore, ac indignatione accensi reversuro insidias tetenderunt, collocatis ad opportunum locum, qua Tydeus transiturus erat, quinquaginta juvenibus cum duobus ducibus, Mæone filio Æmonis, & Lycophonte filio Autophoni. Sed eos omnes Tydeus ad ipsum locum occurrentes stravit, occiditque, fretus Deorum, qui sibi ministrabant, auguriis, uni tantum Mæoni parcens, quem inceptæ cladis nuntium ad Eteoclem remisit. Reversus ad Adrastum censuit, bellum Eteocli inferendum esse. Collectis igitur undique copiis, cum Adrasto, & Polynice, reliquisque Græciæ Principibus, ad bellum Thebanum profectus est, in quo post multas res præclarissime gestas a Menalippe quodam Thebano lethaliter vulneratus occubuit. Filium reliquit Diomedem. *Virg. 6. Æn.* Hic illi occurrit Tydeus, hic inclytus armis Parthenopæus.

Tydīdes, æ, Τυδείδης, Diomedes filius Tydei. *Virg. 1. Æn.* O Danaum fortissime gentis Tydide. *Hor. lib. 1. ode 6.* Tydidem Superis parem.

Tylos, seu Tylus, Tilue, f. 2. nomen duarum insularum in mari Rubro, in fl. ... Persico. Abundant unionibus, & margaritis, item oleis, ficubus, palmis, vitibus, variisque pomorum generibus. *Priscian. de situ orbis*. Hic Tylos est superans vestis miracula terræ. Vide *Plin. l. 6. c. 28.*

Tympania, orum, n. margaritæ genus superne rotundæ, ab inferiore parte planæ. *Plin. l. 9. c. 35.*

Tympanĭcus, a, um, τυμπανικός, qui tympanite laborat. *Plin. l. 23. c. 5.* Hydropicis, incipientibusque tympanicis, stomachicis, &c.

Tympanĭŏlum, li, n. parvum tympanum. *Arnob. l. 6. sub fin.* Tympaniola, tibiæ, psalteria.

Tympanista, æ, m. *tamburino*, τυμπανιστής, qui tympano pulsat. *Apul. de Deo Socrat.*

Tympanistria, æ, f. τυμπανίστρια, quæ tympanum pulsat. *Sidon. lib. 1. epist. 2.* Tympanistria, psaltria canit.

Tympanites, æ, m. τυμπανίτης, species hydropis sicca, in qua flatus totam abdominis, interdum & thoracis regionem tumentem faciunt. Nomen ex eo est, quia venter ita distentus sonum reddit tympani, si pulsetur. *Plin. Valer. l. 3. c. 12. & Cal. Aurel. Chronic. l. 3. c. 8.* Nam *Cels. l. 3. c. 21.* Græce usurpat.

Tympanĭticus, a, um, adject. tympanite laborans. *Veget. l. 3. c. 27.*

Tympanizo, as, n. 1. τυμπανίζω, tympanum pulso. *Suet. in Aug. c. 68.* Et ostensu maximo comprobavit versum in scena pronuntiatum de Gallo Matris Deum tympanizante. Videsne, ut cinædus orbem digito temperet?

Tympanotriba, æ, m. *tamburino*, ??, Ger. *trummenschlager*, Gall. *joueur de tambourin*, Hisp. *adufero*, *tanedor de atabal*, τυμπανοτρίβης, qui tympanum terit, idest pulsat. *Plaut. Truc. 2. 4. 9.* Tympanotribam amas, hominem non nauci. h. e. mollem, & effœminatum, quales erant Cybeles sacerdotes tympano pulsantes. *Turnebus* tradit, a Plauto vocari eum, qui sæpe in tympano per tormenta enervatus sit. Nam in tympano apud Græcos homines torquebantur.

Tympănum, i, n. *timpano*, *tamburo*, ??, Ger. *trummen*, Gall. *tambourines*, Hisp. *atabal*, *pandero*, τύμπανον, instrumentum ex una parte planum, rotundum, membrana vel corio clausum, quod baculo, vel etiam manibus pulsatur, quo gentes uti solebant in sacrificiis Cybeles, seu Matris Deorum. *Juvenal. sat. 3. v. 64.* Gentilia tympana secum Vexit, & ad circum jussas prostare puellas. *Virg. 9. Æn.* Tympana vos, buxusque vocat Berecyntia Matris Idææ. ¶ Est & tympanum vehiculi ligneum tectum, ut ait *Servius*, quia ad modum pellis in tympano, supra vehiculum asseres lati, & subtilea extenduntur: alii dicunt esse testudinem radiorum in rotis, hoc est lignum illud rotundum, quod canthos, seu circulum rotæ efficit: alii denique, atque, ut opinor, rectius, tympana esse ajunt rotam ex solido ligno factam. *Virg. 2. Georg. v. 444.* Hinc radios trivere rotis, hinc tympana plaustris. ¶ Etiam tympanum ad rem architectonicam transfertur. Est autem machina rotunda ad rotæ similitudinem, qua a calcantibus hominibus versante subvehuntur pondera, vel demittuntur. Hujusmodi etiam tympana in portubus videmus ad exonerandas naves accommodata. *Lucret. l. 4. v. 903.* Multaque per trochleas, & tympana pondere magno Commovet, atque levi sustollit machina nisu. ¶ Præterea tympanum est pars fastigii anterior in summis coronis columnarum, triangularis planaque figura, quæ intra ipsius fastigii coronas clauditur, *la spandato del frontispizio*. *Vitruv. l. 3. c. 3.* ¶ Item rota ad hauriendam aquam accommodata, quæ dum ab hominibus calcantibus versatur, aquam modiolis exceptam extollit, & versat in castellum, seu vas ad id paratum. *Id. l. 10. c. 9.* ¶ Item rotæ molendini interiores ad perpendiculum collocatæ, dentibusque insitis alias alium versantes, tympana dicuntur. *Id. ibid. c. 10.* V. *Bald. in Lex. Vitruv.* ¶ Denique tympana olim appellari consuevisse planas, & rotundas lances, quæ in mensis imponerentur, scribit *Plin. l. 33. c. 11.*

Tymphe, es, f. 1. mons Epiri, in Thesprotiæ reg. gypso abundans.

Tymphæi, m. 2. pop. Ætoliæ, al. Thessaliæ, al. Macedoniæ, inter Epirum ad Occ. & Thessaliam ad Or. quorum oppida Tymphæa, & Æginium. *Plin. lib. 4. cap. 1.*

Tyndarĕus, m. 2. Τυνδαρεύς, idem ac Tyndarus. *Ovid. in epist.* Me tibi Tyndareus vita gravis auctor, & annis Credidit.

Tyndarĕus, a, um, Τυνδάρειος, quod ad Tyndarum spectat, ut Puer Tyndareus. *Valer. Flacc. l. 1. v. 567.* Tyndareusque puer. hoc est Castor, aut Pollux.

Tyndarĭdæ, arum, m. 1. Pollux, & Castor filii Tyndari. Secundum *Servium in 2. Æn.* etiam Pollux Tyndarides dictus est, etsi ex Jove, & Leda fuerit procreatus, quemadmodum Poetæ Herculem Jovis filium appellant Amphitryoniadem. *Ovid. 5. Fast.* Abstulerant raptas Phœben, Phœbesque sororem Tyndaridæ fratres.

Tyndăris, idis, f. Τυνδαρίς, Helena, vel Clitemnestra filia Tyndari, & Ledæ, cum qua Jupiter adulterium patravit. *Virg. 2. Æn.* Non tibi Tyndaridis facies invisa Lacænæ.

Tyndăris, idis, f. Tyndarium, *lo Tindaro*, *S. Maria di Tindaro*, col. & urbs Siciliæ, in ejus litorali, condita, & nominata a Tyndaro Lacedæmonio patre Helenæ, nunc excisa, seu potius mari absorpta. *Plin. l. 2. c. 92.*

Tyndaritāni, orum, m. Tyndaridis oppidi incolæ. *Cic. Verr. 5. c. 47.*

Tyndărus, i, m. sive Tyndareus, Τυνδάρεως, filius Oebali, Rex Oebaliæ, seu Laconiæ, idest regionis Laconiæ. Habuit uxorem formosissimam Ledam, cum qua Jupiter adulterium patravit. Suscepit duos filios, Pollucem, & Castorem, & duas filias, Helenam, & Clitemnestram. *Bocc. l. 5. Gen. c. 40.*

Typhoeus, m. 2. per tres syllabas, Τυφωεύς, unus a Gigantibus, filius Titani, & Terræ, quem illa Jovi irata ad perniciem cœlestium fertur edidisse. Hic, cum in ingentem corporis molem adolevisset, eo vecordiæ provectus est, ut Jovem ad certamen de Regno provocaret, eumque de cœli possessione dejicere conaretur. Quapropter a Jove fulmine ictus est. Aliqui, ut Pindarus, & eum secuti *Ovidius 5. Met.* & *Strabo lib. 13.* fabulantur, in Sicilia sub monte Ætna sepultum fuisse, alii, ut Homerus in Catalogo, quem *Virgilius l. 9. Æn.* & *Lucanus l. 5.* sequuntur, detrusum esse sub Inarimen insulam Campaniæ. *Virg. 9. Æneid.* Inarime Jovis imperiis imposta Typhœo. *Lucan. l. 5.* Conditur Inarimes æterna mole Typhoeus.

Typhōĭus, a, um, per quatuor syllabas, Τυφώιος, quod ad Typhoeum spectat. *Virg. 1. Æn. v. 665.* Nate, Patris summi qui tela Typhoea temnis. idest quibus Typhoeum gigantem percussit.

Typhœus, a, um, adjectiv. idem quod Typhoĭus. *Claudian l. 3. de rapt. Pros. v. 183.* rupitne Typhœus carcere Inarimen?

Typhon, onis, m. Τυφῶν, idem qui Typhoeus. *Ovid. 2. Fast.* Terribilem quondam fugiens Typhona Dione. ¶ Typhon item, frater Osiridis, Regis Ægypti, qui ipsum clam necavit, & in viginti quinque partes corpus ejus discerpsit. Tandem ab Iside Regina sorore & uxore Osiridis in bello est interemptus, cum iis, qui cædis fuerant conscii, auxilio filii, cui Orus nomen erat. *Diod. Sicul. l. 1. c. 2.*

Typhon, onis, m. Τυφῶν, vortex fumigans, sed sine igne, flatus, seu ventus vorticosus miræ velocitatis, sed sine igne, a nube erumpens, a τύφω, *fumigo*. *Lucan. l. 7.* Et trabibus mistis avidos typhonas aquarum Detulit. *Plin. l. 2. c. 48.* Sin vero depresso sinu arctius rotati effregerint, sine igne, hoc est sine fulmine, verticem faciunt, qui typhon vocatur, id est vibratus ecnephias: defert hic secum aliquid abruptum e nube gelida, convolvens, versansque, & ruinam suo illo pondere aggravans, & locum ex loco mutans rapida vertigine: præcipua navigantium pestis, non antennas modo, verum ipsa navigia contorta frangens.

Typhus, i, m. τῦφος, Græce est fumus, a τύφω, *fumigo*. Per Metaphoram sumitur pro fastu, arrogantia, superbia, elatione, jactantia. *Arnob. l. 2.* Typhum, superciliumque deponere. *Et infra*: Typhum arrogantiamque frangere.

Typicus, a, um, adject. *figurativo*, *che adombra*, *e significa*. Usurpant *Sedulius l. 3. v. 208.* & *Arator in Acta Apostol. c. 13.*

Typus, i, m. *forma*, *figura*, *tipo*, צורה, Ger. *vorbild*, Gal. *type*, Hisp. *molde*, τύπος, forma alicujus rei, figura, imago, exemplar, umbra quædam, & adumbratio rudis. *Plin. l. 35. c. 12.* Umbram ex facie ejus ad lucernam in pariete lineis circumscripsit, quibus pater ejus impressa argilla typum fecit. ¶ Non solum vero typi dicuntur formæ illæ, ex quibus res efformantur, sed etiam insculptæ variarum rerum effigies, & formæ, quarum distincta varietate in tectoriis delectabantur, ita ut variæ quadræ, & crustæ variis cælatæ speciebus viderentur. *Cicer. Att. l. 1. ep. 9.* Præterea typos tibi mando, quos in tectoriolo atrioli possis includere. V. ibi *Manut.*

Tyra. V. Tyras.

Tyrangĭtæ, m. 1. Tyragetæ, Tyrigetæ, Tyritæ, pop. Sarmatiæ Europææ, in illo tractu, ubi hodie Podolia inferior, Prov. Mer. R. Poloniæ, versus Tyram fl. *Plin. l. 4. c. 12.*

Tyranna, æ, fœm. *tiranna*, mulier quæ tyrannidem occupat. *Trebell. Poll. in XXX. Tyran. c. 31.* Nemo dicturus est, me fœminas inter tyrannos cum risu & joco, tyrannas videlicet, & tyrannides, ut ipsi de me solent jactare, posuisse.

Tyrannĭce, adv. *tirannicamente*, Ger. *tyrannischer weise*, Gall. *tyranniquement*, Hysp. *cruelmente*, τυραννικῶς, tyrannorum more, crudeliter, violenter. *Cic. 5. Ver. c. 48.* Nunc ut hoc mittam ea, quæ regie, seu potius tyrannice statuit in aratores Apronius, prætermittam.

Tyrannicīda, m. com. *uccisore del tiranno*, τυραννοκτόνος, qui tyrannum occidit. *Plin. l. 7. c. 23.* Quæ torta non indicavit Harmodium, & Aristogitonem tyrannicidas. *Suet. in Tiber. c. 4.* Præmia tyrannicidarum. Adde *Quintil. l. 5. c. 10.* ¶ *Cicero* pro hac voce utitur circumlocutione, inquit enim *pro Mil. c. 29.* Græci deorum honores tribuunt iis viris, qui tyrannos necaverunt.

Tyrannicīdium, ii, n. τυραννοκτονία, actus tyranni occidendi. *Quintil. l. 7. c. 4.* Tyrannicidium est occidere tyrannum.

Tyrannĭcus, a, um, *tirannico*, Ger. *tyrannisch*, Gal. *tyrannique*, Hisp. *tiranico*, τυραννικός, quod est tyranni, hoc est crudele, & superbum. *Auct. ad Heren. l. 2. c. 30.* Tetrum, crudele, tyrannicum facinus. *Cic. 1. de Leg. cap. 15.* Aut si omnes Athenienses delectarentur tyrannicis legibus, num idcirco hæ leges justæ haberentur?

Tyrannis, idis, f. *tirannide*, *tirannia*, Ger. *tiranney*, Gal. *tyrannie*, Hisp. *tyrania*, τυραννίς, tyranni dominatio, imperium sævum, ac violentum. *Cic. 3. Off. c. 23.* Quid, si tyrannidem occupare, si patriam prodere conabitur pater? *Id. Att. l. 14. epist. 9.* O Dii boni, vivit tyrannis, tyrannus occidit. *Id. ibid. epist. 14.* Sublato tyranno, tyrannida manere video. *Juvenal. sat. 8.* Quid Nero tam sæva, crudaque tyrannide fecit?

Tyrannoctŏnus, i, m. τυραννοκτόνος, idem ac tyrannicida, a τύραννος, *tyrannus*, & κτείνω, *interficio*. *Cic. Att. l. 14. ep. 15.* Eum modo non inimicum tyrannoctonis, verum etiam amicum fore.

Tyrannopolīta, æ, m. civis ejus urbis, in qua tyrannus imperat. *Sidon. l. 3. ep. 8.* Visis nostrorum tyrannopolitarum.

Tyrannus, i, m. *tiranno*, *signore*, טירנו, Ger. *tyran*, Gal. *tyran*, Hisp. *tyrano*, τύραννος, rex seu monarcha, qui plenam habet in subjectos potestatem. Nam primo tyrannus in bonam partem pro rege, seu principe accipi consuevit. *Virg. 7. Æn.* Pars mihi pacis erit dextram tetigisse tyranni. hoc est Æneæ. Adde *Nepotem in Miltiade sub fin.* ubi docet ab incolis Chersonesi tyrannos dici, qui perpetua dominatione utuntur. ¶ Progressu temporis, crescente malitia, cum superbi reges regnare cœpissent, ad illos tantum hoc nomen restrictum est, qui per insolentiam viribus imperii abutebantur, non jure, & æquis legibus, sed vi, & quadam animi libidine dominabantur. *Cic. de Am. c. 15.* Hæc est enim tyrannorum vita, nimirum in qua nulla fides, nulla charitas, nulla stabilis benevolentiæ potest esse fiducia, omnia semper suspecta, atque sollicita sunt, nullus locus est amicitiæ. *Id. 2. Off.* Nec vero hujus tyranni solum, quem armis oppressa pertulit civitas, &c. ¶ Translate sumitur pro quocunque moderatore. *Hor. l. 2. od. 17.* Seu tyrannus Hesperiæ Capricornus undæ. ¶ Vetus quidam Interpres, cujus verba adducit *Casaubon. ad Trebell. Pollion. in XXX Tyrannis c. 31.* itemque *Servius ad Virg. 7. Æn.* scribunt, *Tyrannus* esse communis generis, ita ut etiam in fœminino genere usurpari possit. sed ad hoc confirmandum deest adhuc idonei Scriptoris exemplum.

Tyras, æ, m. & Tyra, Naparis, *Tyra*, *Turlo*, *Niester*, flu. Germano-Sarmatiæ, nunc Poloniæ. Oritur ex lacu parvo in Russiæ nigræ prov. a Premislia 9. l. Pol. in Or. a Leopoli 4. in Mer. hinc in Ortum tendens, signataque Pocutiæ tractu, Podoliam superiorem, & inferiorem a Moldavia separat, & in Bessarabiæ tractu in Pontum Euxinum se exonerat infra Bialogradam, ab ostio Istri 60. M. P. in Bor. *Plin. l. 4. c. 12.*

Tyras, f. 1. *Moncastro*, *Bialogrod*, *Akerman*, urbs Sarmatiæ Europææ, ad ostia Tyræ fl. via 5. M. P. supra ostia fl. caput Bessarabiæ. *Plin. l. 4. c. 12.*

Tyrianthĭnus, a, um, *color misto di porporino*, *e violetto*, τυριάνθινος, quod est colore facto ex janthino, hoc est violaceo, rursus Tyria purpura inebriato, ut Vestes Tyrianthinæ, quæ colore hujusmodi sunt infectæ. *Martial. l. 1. epigr. 54.* Sic interpositus vili contaminat uncto Urbica Lingonicus Tyrianthina bardocucullus. Adde *Plin. l. 9. c. 41.*

Tyridātes, is, m. Τιριδάτης, frater Vologesis Parthorum Regis, qui Neronis principatu Romam venit, & Regni Armeniæ diadema ab eo accepit. *Tac. l. 6. & 7. Ann.*

Tyrins, & Tiryns, this, f. Τίρυνς, ινθος, urbs Peloponnesi, Argis vicina, in qua Hercules educatus traditur. *Plin. l. 4. c. 5.*

Tyrinthĭus, ii, m. Hercules, a Tyrinthe urbe, in qua educatus est. *Virg. 7. Æn.* Postquam Laurentia victor Geryone extincto Tyrinthius attigit arva. *Sil. l. 8. v. 218.* Tyrinthius heros. ¶ Scribitur & *Tirynthius*.

Tyrissæi, m. 2. pop. Macedoniæ, in Emathia, inter Cyrrhestas, & Pellam urb. quorum urbs Tyrissa. *Plin. l. 4. c. 10.*

Tyristăsis, f. 3. Tiristasis, *Peristasi*, urbs Chersonesi Thraciæ, in ora ad Propontidem. *Plin. l. 4. c. 11.*

Tyrităce, es, f. urbs Colchorum, in ripa Phasidis fl. a Phaside urbe introrsum distans in mediterraneis. *Plin. l. 6. c. 4.*

Tyrium, ii, n. purpura Tyria. *Tertul. de pœnit. c. 11.* Num in coccinis, & Tyriis pro delictis supplicare nos condecet?

Tyrius, a, um, τύριος, quod spectat ad Tyrum urb. *Virg. 1. Æneid.* Nec tam aversus equos Tyria Sol jungit ab urbe. ¶ Tyria puella, Europa, filia Agenoris Regis Tyri, & totius Phœniciæ. *Ovid. 5. Fast.* Præbuit ut taurus Tyriæ sua terga puellæ Jupiter. ¶ Metonymice, quoniam in urbe Tyro laudatissima tingebatur purpura, factum est, ut Tyrium dicamus pro purpureo. *Ovid. l. 2. de Ar. v. 297.* Sive erit in Tyriis, Tyrios laudabis amictus. *Stat. l. 1. silv. 2. v. 151.* Tyrium ahenum. V. *Ahenum*. ¶ *Tyria maria*, prov. dicebatur de re admodum tumultuosa, periculique plena: & *Tyria maria excitare*, pro ingentes tumultus commovere. Inde natum est, quod Pœni Tyro oriundi adeo potentes in mari fuerunt, ut omnia maria infestantes navigationem redderent periculosam. *Afranius apud Fest.* ¶ Tyrii, orum, Tyri incolæ. *Virg. 1. Æn.* ¶ Dicitur etiam de Thebanis, quia Thebas Cadmus Tyri in Phœnicia natus condidit. *Stat. 3. Theb. v. 406.* Tyrius exul. *h. e.* Polynices filius Oedipodis Thebarum regis. *Id. l. 3. silv. 1. v. 16.* Tyriam plectram. *h. e.* Amphionis, qui Thebarum muros cantu extruxit. *Id. 11. Theb. v. 293.* Tyrii montes. *h. e.* qui sunt circa Thebas. ¶ *Tyrii*, *orum*, ipsi Thebani. *Id. ibid. l. 9. v. 489.*

Tyro cum derivatis, V. Tiro.

Tyropatina, æ, f. h. e. placenta in modum casei confecta ex lacte, ovis, & melle. *Apic. l. 7. c. 2.*

Tyros, V. Tyrus.

Tyrotarĭchus, i, m. τυροτάριχος, genus obsonii ex caseo, & salsamentis confecti, a τυρός, *caseus*, & τάριχος, *salsamentum*. Quidam volunt esse jus ex caseo salito expressum, quo in condimentis usi sint Veteres. *Cic. Att. l. 4. epist. 8.* hac voce utitur, & *l. 9. Famil. ep. 16.* ¶ Patella tyrotarichi apud *Apic. l. 4. c. 2.* est placenta ex tyrotaricho confecta, & condita, aliis præterea adhibitis condimentis, quæ is ibidem enumerat.

Tyrrhēni, Hetrusci, Thusci, *Toscani*, Τυῤῥηνοί, pop. Italiæ, quorum regio Tyrrhenia, sive Hetruria, sive Thuscia. Hos quidam indigenas Italiæ, alii advenas fuisse dicunt. Qui indigenas censent, hoc nomen ipsis inditum ajunt ab ædificiis munitis, quæ in urbium mœnibus erigi solent, quæ Græce τύρσεις, Latine turres appellantur, quod primi omnium in Italia turres extruxerint, in iisque habitarint, quemadmodum Mosynœci pop. Asiæ appellati sunt a μόσυνος, *turris*, quod habitarent in ædificiis ligneis munitis, & turrium instar excelsis. Sunt qui dicunt, eos alienigenas esse: alii ajunt, Lydus. sive sponte, sive ob agri sterilitatem, patria relicta, in Italiam navigasse, Tyrrhenum coloniæ ducem fuisse, gentique nomen a se imposuisse. Hunc vero Tyrrhenum alii dicunt filium fuisse Atyos ex Callithea, alii, Herculis ex Omphale. Sed *Xanthus Lydius* nullam de hac re mentionem facit. Alii dicunt, Tyrrhenus a Mysis ortum trahere, & ita appellatus esse a Tyrrheno Telephi filio, qui post Trojæ incendium in Italiam venerit. *Hellanicus Lesbius* dicit, Tyrrhenos eosdem fuisse, atque Pelasgos, hos, postquam in Italia cœperunt habitare, Tyrrhenorum nomen assumpsisse, condidisse Tyrrhenam urbem. Sed ab hoc *Myrsilus* dissentiens ait, Tyrrhenos post patriam relictam in ipsis suæ profectionis erroribus mutato nomine Pelargos appellatos ob quandam similitudinem avium, quæ pelargi, idest ciconiæ, vocantur, quod gregatim & per Græciam, & per multas alias regiones diu vagati fuerint. In hac sententiarum varietate censemus, Tyrrhenos potius indigenas fuisse, quam Lydos, aut Pelasgos: non Pelasgos, quia lingua diversa fuerit, non Lydos, quia nec eandem linguam habebant, neque eosdem Deos colebant, nec legibus, nec vitæ studiis similibus utebantur, sed in hisce rebus etiam plus a Lydis, quam a Pelasgis differebant. *Dionys. Halicarn. Rom. Antiq. l. 1. Virg. 11. Æn.* Tyrrheni, quæ tanta animis ignavia venistis? ¶ Tyrrheni quoque, pop. insulares maris Ægæi, Lemnum, Imbrum, & alias insulas oræ Thraciæ incolentes, a quibus Tyrrhenicus sinus dictus est.

Tyrrhenĭa, æ, f. Hetruria, Thuscia, *la Toscana*, regio Italiæ. Vide Hetruria. *Ovid. 14. Met.* Concurrit Latio Tyrrhenia tota, diuque, &c.

Tyrrhenum mare, Thuscum, Inferum, Notium, *il mare di Toscana*, Τυῤῥηνικὴ θάλασσα, pars ampla maris Mediterranei. Extenditur a Macra flu. usque ad Siculum fretum, inter Thusciam, Ditionem Pontificiam, Regnum Neapolitanum, Siciliam, Sardiniam, & Corsicam, in ora Italiæ, ejusque partes sunt Sinus Formianus, Neapolitanus, Salernitanus, Talaus, Terinæus. De etymo sic *Servius in 1. Æn.* Tyrrhenum mare dictum est, vel quod Thusciam alluit, id est Tyrrheniam, vel a Tyrrhenis nautis, qui se in hoc mare præcipitaverunt. Namque hoc habet fabula, dormientem in litore Liberum Patrem puerum nautas abstulisse Tyrrhenos, qui cum esset experrectus in navi, quo duceretur, interrogavit. Responderunt illi, quo vellet. Liber ait, ad Naxum insulam sibi sacratam. Sed cum alio vela deflecterent, iratum Numen tigris sibi sacratas visibus eorum objecit: quo terrore se illi in fluctus dedere præcipites. Hæc *Servius*. *Ovidius* quoque hanc eandem narrat fabulam, *Metam. 3. fab. 10.* additque, Tyrrhenos hosce nautas in Delphinos fuisse conversos. *Virg. 1. Æn. v. 67.* Gens inimica mihi Tyrrhenum navigat æquor.

Tyrrhēnus, m. 2. vir Lydus, filius Atyos ex Callithea, quintus a Jove. Nam ex Jove, & Terra genitus est Manes, qui primus in Mæonia, quæ postea Lydia dicta est, regnavit, ex hoc, & Callirhoe Oceani filia procreatus Cotys, Cotyi vero, qui uxorem duxit filiam Tulli Terrigenæ Halien, duo fuere filii, Asies, & Atys, ex Aty, Callithea Choræi filia Lydus, & Tyrrhenus nati sunt. Ex his duobus Lydus paternum regnum accepit, & a se regionem illam Lydiam appellavit, Tyrrhenus vero cum colonia in Italiam venit, magnamque partem in suam potestatem redegit, & suæ suis Tyrrhenorum nomen imposuit. Sed *Herodotus* ait, Tyrrhenum quidem fuisse filium Atyos, sed Atyn Mæonum, & Mæonas non sponte, sed ob agri sterilitatem a suis sedibus migrasse, Atyn universum populum in duas partes divisisse, sortique rem commisisse, ut altera pars, & alter filius remaneret, altera pars, & alter filius discederet, itaque Lydum ibi remansisse, Tyrrhenum discessisse. Quidam dixerunt, Tyrrhenum

num Herculis fuisse filium ex Omphale Lyda prognatum, hunc in Italiam profectum, Pelasgos ejecisse e suis urbibus, non omnibus, sed iis tantum, quæ trans Tiberim erant, & quæ ad Septentriones spectabant. Alii Thyrrhenum Telephi filium fuisse tradunt, & post Trojam captam in Italiam venisse. *Dionys. Halicarn. Roman. Antiq. l.* 1.

Tyrrhēnus, a, um, adject. ad Tyrrhenos pertinens. *Ovid.* 15. *Met. v.* 527. Gens Tyrrhena. *Virg.* 1. *Æn. v.* 67. Tyrrhenum æquor. *Stat.* 1. *Achil. v.* 56. Tyrrheni greges. *h. e.* delphini. cujus rei rationem V. in Tyrrhenum mare. ¶ *Tyrrhenum murmur*, apud *Stat.* 6. *Theb. v.* 404. est sonus tubæ, quam Tyrrhenus Herculis filius primus invenisse dicitur a *Plin. l.* 7. *c.* 56. & *Hygino fab.* 274. Hinc *Virg.* 8. *Æn. v.* 526. Tyrrhenusque tubæ mugire per æthera clangor.

Tyrrhīdæ, arum, m. a. filii Tyrrhi pastoris. *Virg.* 7. *Æn. v.* 483. Tyrrhidæ pueri, quem matris ab ubere raptum Nutribant.

Tyrrhus, m. 2. Τύῤῥος, pastor in agro Laurenti, amicus Latini Regis; ad quem in sylvas Lavinia post mortem Æneæ, timens sibi aliquam calamitatem ab Ascanio, fugit, ubi etiam Sylvium peperit. *Dionys. Rom. Ant. l.* 1. & *Serv. in* 7. *Æn.*

Tyrus, f. 2. Tyros, Sarra, *Sar*, Τύρος, urbs Syriæ, in Phœnicia in ora maris Mediterranei, apud Palætyram, inde 30. stad. ampla olim, & munita, in saxo undique prærupto, cum portu capaci, una ex iis, quæ Tripolim efficiebant, inter Sidonem ad Bor. 24. M. P. & Ptolemaidem ad Austr. 32. Ab Agenore Phœniciæ Rege ortum habuisse traditur, sicuti Sidon a Sichene. Olim insula fuit, septingentis passibus ab alto mari divisa, sed Alexandri Magni eam oppugnantis operibus continenti juncta est. *Plin. l.* 5. *c.* 19. *Curt. l.* 4. ¶ A Tyro variæ coloniæ ortum habuere, ut Leptis, Utica, & illa Romani Imperii æmula Carthago. *Lucan. lib.* 3. Et Tyros instabilis, pretiosaque murice Sidon. ¶ Circa Tyrum mara optima conchylia, & purpuræ capiuntur, tingendis vestibus apprime nobiles, ut est apud *Plin. l.* 4. *c.* 19. & *l.* 35. *c.* 6. hinc *Tyria vestes*, *Tyrius murex*, &c. pro excellenti purpura ponuntur, quam & ipsa Tyros pro purpureo colore usurpatur. *Martial. l.* 2. *epigr.* 29. Quæque Tyron toties epotavere lacernæ. *Idem lib.* 6. *epigr.* 2. Te Cadmea Tyros, me pinguis Gallia vestit.

Tzani, m. 2. iidem qui Sanni, qui sunt populi Themiscyræ ultra Trapezuntem, ut est apud *Plin. lib.* 6. *cap.* 4. Ita vocabantur ætate Eustathii.

DE LITTERA V.

V Litera vocalium ultima, quæ tamen etiam consonantis vice fungitur, quoties alteri vocali imminet, eamque comprimit, ut *votes*, *volvitur*. Poetæ interdum eam dissolvunt metri causa, ut *Horat. Epod.* 13. Nivesque deducunt Jovem: nunc mare, nunc siluæ, &c. ubi *siluæ* trisyllabum est. ¶ Aliquando in e conversa legitur. Olim enim dixere *Hecoba*, *notrix*, *probaveront*, *dederont*, pro *Hecuba*, *nutrix*; &c. teste *Quintil. l.* 1. *c.* 4. At contra scribebant *Pulyxena*, & *Chulcides*, pro *Chalcides*, & *Polyxena*. *Id. ibid.* Ponebatur etiam pro *i*, ut *lubens*, & *carnufex*, pro *libens*, & *carnifex*. ¶ Latini sæpe Græcam a in o vertebant, quod in voce *Sylla* adnotavimus. ¶ In numeris V. valet quinque.

V ANTE A.

Vacans, antis, o. *ozioso*, *privo d' affari*, σχολάζων, qui otiatur. *Cal. Cic. l.* 8. *Fam. ep.* 3. Hæc mihi certum, & jucundissimum vacanti negotium erat tecum id otii tempus consumere. *Ovid.* 9. *Met. v.* 611. Nec petit horamque, animumque vacantem. *Virg.* 3. *Georg. v.* 477. Saltus longe lateque vacantes. h. e. arte otiis, pecoribusque desertos. ¶ Milites vacantes erant supernumerarii, ad commoda solum participanda in numerum relati, quos *Sueton. in Claud. c.* 25. *supra numerum* appellat. *Lamprid. in Alexand. Sev. c.* 55. ¶ *Vacans mulier*, hoc est vidua, *Marcian. leg.* 5. *ff. de re publica*. ¶ *Bona vacantia* dicuntur, quorum nullus est heres. *Leg.* 1. *Cod. de bon. vacant.*

Vacanter, adv. *in vano*, ἀργῶς, supervacue, inaniter, frustra. *Gell. l.* 17. *c.* 10. Vacanter hoc etiam accumulavit, & inaniter.

Vacat, avit, imp. 1. *aver tempo*, σχολή ἐστι, otium, vel tempus vacuum est. Est tertii ordinis. Sed tamen non semper dativo exprimitur. *Virg.* 2. *Æn.* Et vacat annales nostrorum audire laborum. *Ovid.* 2. *Trist. v.* 216. Non vacat exiguis rebus adesse Jovi. *Juv. sat.* 1. Si vacat, & placidi rationem admittitis, edam. ¶ Quandoque ponitur pro curæ esse, placere. *Quintil. l.* 11. *c.* 1. Cui esse diserto vacat.

Vacātio, onis, f. *vacanza*, *esenzione*, σχολή, cessatio ab opere, immunitas. *Cic. Fam.* 9. *epist.* 6. Quæ studia vacationem habent publici muneris. *Id.* 2. *de Leg. c.* 4. Nullam tibi a causis vacationem dari video. *Id. de clar. Orat. c.* 31. Vacationem augures, quo minus judiciis operam darent, non habere. *Id.* 7. *Ver. c.* 22. Uti vacatione, *servirsi del privilegio di esenzione*. ¶ Vacatio militiæ dicitur, cum milites vel propter expletum stipendiorum tempus, vel propter ætatem, vel alia quapiam de causa militare non coguntur. *Cæs. l.* 6. *B. G. c.* 14. Druides militiæ vacationem, omniumque rerum habent immunitatem. *Nep. in Attic. c.* 9. Incidit bellum civile, cum haberet annos LX, usus est ætatis vacatione. *Cic.* 5. *Phil. c.* 12. Tumultum decerni, delectum haberi, sublatis vacationibus. *Id. ibid. c. ult.* Militibus veteranis, liberisque eorum eam vacationem esse, Senatui placere. ¶ Hujusmodi militares vacationes interdum pretio emebantur. hinc vacatio ponitur etiam pro ipso pretio. *Tac.* 1. *hist. c.* 46. Otho promisit, ex fisco suo vacationes annuas exsoluturum. h. e. pecuniam, qua soluta, liceret annum a militia abesse.

Vacca, æ, f. *vacca*, *Ger. kuh*, *Gal. vache*, *Hisp. vaca*, βοῦς, bos femina. *Varr. l.* 2. *de R. R. c.* 5. Discernuntur in prima ætate vitulus, & vitula, in secunda juvencus, & juvenca, in tertia, & quarta taurus, & vacca. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Cui non gestiret taurus equæ contrectatione, equus vaccæ?

Vacca, m. 1. Vacua, Vacos, Baccia, *Vouga*, fl. Hispaniæ Lusitanicæ, cum oppido, seu pago cognom. qui inter Durium ad Bor. & Mondam ad Austr. fluit, & in Oceanum Occid. fere medius decurrit inter Lacobricam, & Portum. *Plin. l.* 4. *c.* 21.

Vacca, æ, f. urbs Africæ, proxima Uzitæ, quæ se Cæsari dedidit. *Hirt. de B. Afr.* Pop. Vaccenses.

Vaccæi, m. 2. pop. Hisp. Tarrac. per quos Durius labitur, Arevacis ad Or. Vettonibus ad Austr. & ad Occ. Asturibus ad Arctos finitimi, quorum Regio *Regno di Leon* dici potest, tametsi hoc Regnum magis patet. *Plin. l.* 3. *c.* 3.

Vaccīnium, ii, n. 2. flos purpurei coloris, apud Romanos, idem qui hyacinthus, cujus herba cæpa agrestis dicitur, a quadam cæpæ similitudine. Habet enim, *Dioscoride* teste, folia bulbi, & radicem bulbaceam, caulem vero dodrantalem, minimo digito teneriorem, comam procumbentem, incurvamque, purpureorum florum plenam. Itaque Vaccinium hyacinthum esse, *Diosc. Ruell. Matthiol. Dodonæus*, aliique censent. Favent his Glossæ Philox. in quibus est *vaccinium*, ὑάκινθος, ὑάκινθος. Similiterque Glossæ Cyr. Ὑάκινθος ἄνθος, *vaccinium*. Plerique volunt, hunc florem eundem esse, atque violam, ut viola dicta sit quasi vitula, propterea quod Poetæ fabulentur, florem hunc in pabulum Ius puellæ jam in vitulam conversæ e terra fuisse effusum, quemodo & Græci similiter a puella nomine ἴον appellatur, ita hac ipsa occasione eundem florem vaccinium appellari, ut a vacca sit vaccinium, quemodo a mucco est muccinium. Sane vaccinia violas esse scripsit *Serv.* ad illud 2. *Virg. Eclog.* Alba ligustra cadunt, vaccinia nigra leguntur. Ac similiter Glossæ Phil. ubi legas, ἴον λευκόν, *ligustrum*, ἴον μέλαν, *vaccinium*, ἴον ἄνθος, *viola*, *veccinium*. Verum falli hosce, indicat illud *Ecl.* 10. *ejusd. Virg.* Quid tum, si fuscus Amyntas? Et nigræ violæ sunt, & vaccinia nigra. Ubi manifeste distinguit. Idem facit *Vitruv. l.* 7. *c.* 17. Tinctores cum volunt sil Atticum imitari, violam aridam conjicientes in vas cum aqua confervescere faciant ad ignem, &c. Et mox: Eadem ratione vaccinium temperantes, & lac miscentes, purpuram faciunt elegantem. Quanquam non desunt, qui ut hanc tueantur sententiam, dicant, violarum esse plura genera, & inter ea esse vaccinium. Quidquid tamen sit, illud certum est, vaccinium esse florem colore cæruleo ad nigrum accedente, *d' azzurro carico*, e *violetto carico*. Hinc *Virg.* nigra vaccinia dixit *Ecl.* 10. eodem modo, quo violas nigras. Et tamen violæ nigræ non sunt, sed valde nigricantes. ¶ *Plin. l.* 16. *c.* 18. scribit, vaccinia in Gallia esse purpurea, & ad servitiorum vestes tingendas apta (quod & *Vitruv.* innuit in verbis citatis) in Italia vero mancupiis seri, hoc est, ut exponit *Turneb. l.* 4. *c.* 16. seri a mangonibus, & adhiberi ad fricanda, & illinenda corpora mancipiorum venalium, quoniam iis pubertas tardetur; quod hujusmodi mercatoribus valde est utile. Addit hic *Harduinus*, duplex ex *Plinii* verbis colligi esse vaccinium, alterum Gallicum purpureum, alterum Italicum, quod idem sit ac hyacinthus, ut dictum est. ¶ Scribitur & *Vacinium* unico c.

Vaccīnus, a, um, *di vacca*, βόειος, quod est ex vacca. *Plin. l.* 24. *c.* 3. Cortex illinitur decoctus lacte vaccino serpentis plagæ.

Vaccŭla, æ, f. *vitellina*, parva vacca. *Virg. in Dirie*, v. 132. Vaccula nonnunquam secreta cubilia captans. Usi sunt præterea hac voce *Apul. l.* 7. & *Arnob. l.* 7.

Vacesco, is, n. anom. *votarsi*, vacuus fio. *Lucret. l.* 6. *v.* 1003. multaque vacescit in medio locus. Adde *v.* 1015.

Vacerra, æ, f. *palo*, יתד, *Ger. pfal*, *Gall. closon*, *Hisp. estaca*, σταυρός, proprie est stipes, ad quem equi alligantur, etsi generatim ita dicatur quicunque stipes, seu palus humi defixus, ad castra muniendas, hortos claudendos, & hujusmodi; per Metaphoram vero homo stupidus, qua ratione, & idem *stipes* vocatur. Ita de hujus vocis significationibus scribit *Fest.* & *Ælii*, Ateji, atque Livii auctoritatibus confirmat. *Col. l.* 6. *c.* 19. Omnesque transversis sex temonibus quasi vacerræ inter se ligantur. *Id. l.* 9. *c.* 1. *de vivariis claudendis*: Ubi vero neutrum patri familiæ conducit, ambo postulat vacerris includi. Sic enim appellatur genus clathrorum, idque fabricatur ex robore, quercu, vel subere.

Vacerrōsus, a, um, insania correptus, cerritus. Hoc nomen novo efformatum fuit ab Augusto, teste *Suet. in ejus vit. c.* 87.

Vacillans, antis, o. *vacillante*. *Cic. l.* 16 *Fam. ep.* 13. Accepi tuam epistolam vacillantibus literulis. hoc est non recte præ valetudine scriptis. *Id.* 3. *Phil.* In Galliam mutilatum ducit exercitum cum una legione, & ea vacillante.

Vacillatio, onis, f. *vacillamento*, σάλευσις, actus vacillandi. *Quint. lib.* 11. *c. ult.* Est & illa indecora in dextrum, ac lævum latus vacillatio, alternis pedibus insistentium.

Vacillo, as, n. 1. *vacillare*, *non essere costante*, נוע, *Ger. schwanken*, *Gall. vaciller*, *Hisp. bambanear*, σαλεύομαι, est proprie inconstantem esse, & quasi alternatim modo huc, modo illuc inclinari, nutare, fluctuare. *Nonnum* si audimus *c.* 3. *n.* 148. a baculo venit, quo se lassi, & infirmi sustentant. *Cic. in Brut. c.* 60. Cum ea eo in utramque partem toto corpore vacillante quæsivit, quis loqueretur e lintre. *Quintil. l.* 8. *c.* 3. Vacillare ex vino. ¶ Item tremere, nutare. *Lucret. l.* 5. *v.* 1235. sub pedibus tellus cum tota vacillat. *Id. ibid. v.* 1095. arbor ventis pulsa vacillans. ¶ Translate accipitur pro inconstantem, seu instabilem esse quacunque in re. *Cic. Att. l.* 12. *ep.* 1. Sed quod scribis igniculum matutinum, γεροντικὸν est memoriola vacillare. *Id.* 3. *Offic.* Justitia vacillat, vel jacet potius. ¶ Sic etiam vacillare testis dicitur, qui in dicendo testimonio sibi non constat, & modo affirmat, modo negat. *Modestin. l.* 2. *ff. de testib.* Testes, qui adversus fidem testationis vacillant, audiendi non sunt. ¶ Prima in hoc verbo syllaba corripitur a *Lucret.* præter adducta loca etiam *l.* 4. *v.* 1161. & *l.* 5. *v.* 195. producitur tamen ad *eod. l.* 3. *v.* 505. Tum quasi vacillans primum consurgit, & omnis, &c. Ex quo quidam duplici ll scribendum putarunt, quemadmodum & in quibusdam Festi MSS. exaratum cernitur.

Vacīve, adv. per otium, cum vacat. *Phædr. in præf. l.* 5. Quartum libellum dum vacive perleges, *nell' ore oziose*.

Vacīvitas, atis, f. *vacuità*, vacuitas. *Plaut. Curcul.* 2. 3. 40. Ita tibi vacivitate venio lassis lectibus. *Brut. ad Cic. l.* 11. *Fam. ep.* 10. Quantam cupiditatem hominibus injiciat vacivitas. Alii plerique leg. *vacuitas*.

Vacīvus, a, um, adject. *vacuo*, *disoccupato*, vacuus. *Plaut. Trinum. prol. v.* 12. Date vacivas aures, dum eloquor. *Id. Cas.* 3. 4. 6. Vacivas ædes fecisti mihi. *Id. Bacch.* 1. 2. 46. Valde afflictat me vacivum virium. h. e. sine viribus, invalidum.

Vaco, as, n. 1. *essere voto*, שכר, *Germ. obligen*, *Gall. vaquer*, *Hisp. dar obra*, ἀργὸς εἰμί, vacuus sum. Usurpatur vel absolute. *Cic. Att. l.* 12. *ep.* 11. Tota domus superior vacat, ut scis. *Plin. l.* 10. *ep.* 14. Rogo, dignitati, ad quam me provexit indulgentia tua, vel augurium, vel septemviratum, quia vacant, adjicere digneris, *sono vacanti*. ¶ Vel cum ablat. sine præp. *Virg.* 3. *Æn.* Hoste vacare domos, sedesque astare relictas. ¶ Vel cum præp. *a*, vel *ab*. *Cæs. l.* 3. *B. C. c.* 25. Hæc a custodiis classium loca maxime vacabant. ¶ *Vacans pecunia* dicitur, quæ non est occupata, *danaro morto*. *Paul. Dig. l.* 26. *tit.* 7. *l.* 11. ¶ Translate dicitur de quacunque re, pro carere, expertem esse, liberum esse. Usurpatur cum ablat. sine præpos. *Cic. l.* 7. *ep.* 3. Vacare culpa magnum est solatium. *Id.* 1. *Off. c.* 19. Nullum est tempus, quod justitia vacare debeat. *idest* in quo justitiam administrare non oporteat. ¶ Vel cum abl. & præp. *a*, vel *ab*. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 1. An ab omni curatione, & administratione rerum vacent. *Liv. l.* 7. *c.* 1. Ne quando a metu, ac periculis vacarent. ¶ Vel cum abl. partis, ut Vacare animo, quod est curis solutum esse. *Cic.* 1. *Div. c.* 6. Si vacas animo, neque habes aliquid, quod huic sermoni prævertendum putes. ¶ Quoniam vero qui negotiis carent, vitam otiosam agunt, metaleptice vacat otiosum esse, cessare, nihil agere, σχολάζειν. Tunc similiter usurpatur vel absolute. *Cic. l.* 12. *Fam. ep.* 29. Si ne tu quidem vacas, noli impudens esse, nec mihi molestiam exhibere. *Cæs. l.* 4. *B. G. c.* 8. Uæ ex parte a Suevis circiter millia passuum sexcenta agri vacare dicuntur. *idest*, non excoli, non arari. ¶ Vel cum abl. & præp. *a*, vel *ab*. *Cic. in Brut. c.* 78. Nullum tempus illi unquam vacabat aut a forensi dictione, aut a commentatione domestica, aut a scribendo, aut a cogitando. ¶ Per Metalepsin quoque, quoniam qui nullis negotiis impediuntur, attentius solent applicare animum ad aliquid, capitur pro dare operam, animum adjicere, studere. In hac acceptione construitur cum dativo. *Plin. ep.* 9. *l.* 1. Quod evenit mihi, postquam in Laurentino meo aut lego aliquid, aut scribo, aut etiam corpori vaco. *idest* corpus curo. *Curt. l.* 6. *c.* 7. Illic non vacasse sermoni suo Regem causatus est, *che il Re non avea avuto agio d' ascoltarlo*. ¶ Interdum reperitur cum accus. & præpos. *in*, vel *ad*. *Ovid. l.* 3. *de Pont. eleg.* 3. In nullum mea mens grande vacavit opus. ¶ *Vacare* impersonaliter V. supra in *Vacat*. ¶ Cum infinito, *Stat.* 8. *Theb. v.* 186. Tu Tyrias acies, adversaque signa vacasti sternere.

Vacuātus, a, um, *votato*, *vacuo*. *Colum. l.* 12. *c.* 50. Vacuata dolia. *Aurel. Vict. in Epitom. c.* 43. Sanguine vacuatus.

Vacue, adv. inaniter, futiliter. *Arnob. l.* 3. Inaniter, vacue, & sine ulla substantia constituta sunt omnia.

Vacuefacio, is, feci, factum, a. 3. idem ac vacuo, *votare*. *Nepos in Cimon. c.* 2. Scyrum, quam eo tempore Dolopes incolebant, vacuefecit. *Macrob. l.* 7. *Satur. c.* 12. Venas inedia vacuefacere. ¶ Apud *Lactant. l.* 4. *c.* 17. Vacuefacere circumcisionem, est tollere, abrogare.

Vacuefactus, a, um, partic. *votato*. *Cic. Catil.* 1. *c.* 7. Quid quod adventu tuo ista subsellia vacuefacta sunt? Al. leg. *vacua facta*. *Nepos in Timol. c.* 3. Novis civibus bello vacuefactas possessiones divisit. h. e. desertas, bello vastatas.

Vacuitas, atis, f. *privazione*, κενότης, κένωσις, inanitas, privatio, absentia. *Cic.* 1. *Fin. c.* 10. Ipsa liberatione, & vacuitate omnis molestiæ gaudemus. *Id.* 1. *Off. c.* 21. Adhibenda est vacuitas ab angoribus. ¶ *Vitruv. l.* 2. *c.* 7. Interveniorum vacuitates ignis occupans. h. e. loca vacua.

Vacīna,

Vacūna, æ, f. Dea vacantium, sive otiosorum, a vaco. *Vetus Interpres Horatii in l. 1. ep. 10.* Vacuna apud Sabinos plurimum colitur: quidam Dianam, nonnulli & Cererem esse dixerunt, alii Venerem, alii Victoriam, Deam vacationis, quod faciat vacare curis. Sed Varro primo rerum divinarum Minervam dicit, quod ea maxime hi gaudent, qui sapientiæ vacant. *Hæc ille.* Huic agricolæ, cum a laboribus rusticis vacarent, ut post perceptos fructus requiescerent, per hyemem vota solvebant, & sacrificabant. *Ovid. 6. Fast. v. 307.* Nam quoque cum fiunt antiquæ sacra Vacunæ, Ante Vacunales stantque, sedentque focos.

Vacūnæ Fanum, *Vacone*, pagus Sabinorum, ubi Vacunæ Dea colebatur. *Horat. l. 1. epist. 10. in fine.* hoc fanum putre vocat, quum vetustate collapsum erat.

Vacunālis, le, adjectiv. ad Vacunam pertinens. *Ovid. 6. Fast. v. 308.* Ante Vacunales stantque, sedentque focos.

Vacuo, as, a. 1. *votare*, ריקן, Ger. *leeren*, Gall. *vuider*, Hisp. *vaziar*, κενόω, vacuum reddo, vacuefacio. *Martial. l. 12. epigr. 6.* Elysium liceat si vacuare nemus. *Colum. l. 3. c. 13.* Qui ripam erigi jubeat, sulcumque vacuari.

Vacuus, a, um, *vacuo, voto*, κενός, inanis, non occupatus, nihil continens, a *vaco*. Usurpatur vel absolute. *Virg. 3. Georg.* Jamque elati sublime videntur Aere per vacuum ferri. *Liv. l. 27.* Vacuus paulo post equus, errans per orbem cognitus, &c. *id est* sine sessore. *Id. l. 31. c. 14.* Partem ædium vacuam facere. ¶ Vel cum abl. sine præp. *Cic. de Univ.* Nihil igitur vacuum videri potest. ¶ Vel cum ablat. & præp. *a*, vel *ab*. *Cic. 5. Tusc.* Maximeque, quod is locus ab omni turba id temporis vacuus esset. ¶ Metaleptice sumitur pro spatioso, vasto, ingenti. *Virg. 3. Georg. v. 143.* Saltibus in vacuis pascunt, & plena secundum Flumina. ¶ Translate accipitur pro experte cujuscunque rei, seu libero a quacunque re, & construitur vel absolute. *Cic. pro R. Am.* Cum ille confirmaret, se se prædia vacua filio traditurum. *Id. Att. l. 2. ep. 23.* Cum vacui temporis nihil haberem. *Id. in Brut. c. 3.* Nunc vero, inquit, si es animo vacuo, expone nobis quod quærimus. ¶ Vel cum ablat. sine præp. *Cic. Att. l. 10. ep. 18.* Consilium nostrum spero vacuum periculo fore. *Id. 2. Fin.* Cum vacui curis, etiam quid in cœlo fiat, scire avemus. ¶ Vel cum abl. & præp. *a*, vel *ab*. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 3.* Si erit ab isto periculo vacuus. *Id. 3. Verr.* Hora nulla vacua a furto, a scelere, a crudelitate, a flagitio reperietur. ¶ Reperitur etiam cum gen. *Ter. Heaut. 1. 1. 38.* Vacuum tempus ne quod dem mihi laboris. Al. leg. *vacivum*. *Hor. l. 1. sat. 2. ad fin.* Vacuus operum. *sbrigato dalle faccende.* ¶ Translate ponitur pro otioso, quia qui nullis curis occupatus, nullis negotiis irretitus est, is otiosus est. *Cic. in Brut. c. 5.* Itaque hunc elegimus diem, cum te sciremus esse vacuum. *Ovid. 3. de Pont. eleg. 1. v. 141.* Nec tamen jubeo, dum sit vacuissima, quæras. ¶ *Vacuum mihi est*, tempus mihi suppetit, vacat, *ho tempo*. *Sallust. apud Gell. l. 9. c. 12.* Postquam remoto metu Punico, simultates exercere vacuum fuit. *Tacit. 2. hist. c. 38.* Ubi subacto orbe, & æmulis urbibus, securas opes concupiscere vacuum fuit. ¶ *Vacua pecunia* dicitur, quæ nullum fœnus parit. *Leg. 28. Dig. Depositi.* ¶ *Vacua mulier*, sine marito. *Tacit. 13. Ann. c. 44.* ¶ *Vacua possessio* est, quæ nullum habet dominum, vel quam dominus libere alteri cedit. *Leg. penult. Dig. de acq. possess. & leg. 38. Dig. de Verb. oblig.* Hinc *venire in vacuum* est hæreditatem vacuam adire. *Horat. l. 2. sat. 5. v. 48.* ut scribare secundus Heres, & si quis casus puerum egerit Orco, In vacuum venias. ¶ *In vacuum pendere* dicitur de iis, qui cum æri alieno solvendo non sint, eorum bona venalia exponuntur in tabula suspensa in publicis locis, tanquam si vacua sint, h. e. a nullo possessa. *Suet. in Claud. c. 9.* Ad eas rei familiaris angustias decidit, ut cum obligatam ærario fidem liberare non posset, in vacuum lege prædiatoria venalis pependerit sub edicto præfectorum. ¶ Vertex vacuus, *capo vuoto, scemo, voto di cervello*. *Horat. l. 1. od. 18.* Attollens vacuum plus nimio gloria verticem.

Vadātus, a, um, partic. a vador, aris. *Horat. l. 1. sat. 9. v. 36.* & casu tunc respondere vadato debebat. h. e. ei, qui in jus vocaverat. ¶ Sumitur etiam passive, & translate accipitur pro obstricto, devincto. *Plaut. Bacch. 2. 1. 3.* Ita me vadatum amore, vinctumque attines. *Apul. l. 11. A. A.* Plane memineris, mihi reliqua vitæ tuæ curricula adusque terminos ultimi spiritus vadata.

Vadicasses, m. 3. Vadicassii, pop. Galliæ Lugdunensis, ubi hodie Nivernensis prov. *le Nivernois*, ad Ligerim fl. non in Normannia, ut aliqui scripserunt, sed longe ab ea in Mer. quorum caput Noviomagus Vadicassium, *Nevers*. Alii eis attribuunt tractum *la Vex de Constantin*, in Normannia, & opp. *Quarentan. Plin. l. 4. c. 18.*

Vadimōnis lacus, *Lago di Vadimone*, *Lago di Bassanello*, lacus admodum parvus Hetruriæ, in Prov. Patrimonii prope Bassanellum castr. a Tiberi fl. vix 3. M. P. Opacam habet sylvam sibi innatantem, quæ nunquam die, ac noctu eodem visitur loco. *Plin. l. 2. c. 93.* ¶ *Plin. jun. in epist. 20. l. 8.*

Vadimōnium, ii, n. *promessa di comparire in giudizio*, ערבון, Ger. *gelobung*, Gal. *promesse de comparoir en justice*, Hisp. *fianca*, ἐγγύη, ἐγγύησις, ὁμολογία, sponsio sistendi se in judicio ad diem præstitutam, per se, vel per advocatum, quod deserere non licet, a *vas*, *vadis*, ut *patrimonium* a *pater*, *matrimonium* a *mater*. Itaque *Vadimonium alicui imponere*, est necessitatem injicere comparendi in judicio. *Nep. in Timol. c. ult.* ¶ *Vadimonium obire*, est ad diem constitutam se in judicio sistere. *Cic. pro Quint. c. 16.* quo sensu *Id. ibid. c. 15.* dixit *ad vadimonium venire*. ¶ *Vadimonium sistere*, est idem ac *obire*, seu *ad vadimonium venire*. *Nep. in Att. c. 9.* Fulviæ, cum litibus distineretur, tanta diligentia officium suum præstitit, ut nullum illa stiterit vadimonium sine Attico. hic sponsor omnium rerum fuerit. Adde *Cic. pro Quint. c. 8.* ¶ Similiter *vadimonium facere* eodem sensu dicitur. *Plaut. Epid. 5. 2. 19.* Vadimonium ultro hic mihi facit. h. e. ultro se mihi offert. ¶ *Concipere vadimonium*, est exprimere certam formulam sponsionis sistendi se, seu comparendi. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 14.* Negat, in tanta multitudine eorum, qui una essent, quenquam fuisse, qui vadimonium concipere posset. ¶ *Vadimonium promittere*, est promittere comparere in judicio ad diem præstitutam per se, vel per advocatum. *Cicer. 5. Verr.* Statuit iste, ut arator decumano, quo vellet decumanus, vadimonium promitteret. ¶ *Vadimonium constituere*, est diem statuere, quo quis in judicio comparere debeat. *Cic. de Sen.* Omnia, quæ curant, meminerunt, vadimonia constituta, qui sibi, cui ipsi debeant. ¶ *Differre vadimonium*, est differre diem contentionis, quo reus in judicio comparere promiserat. *Cic. Att. l. 2. epist. 7.* In hominem ire cupiebam, non mehercule ut differrem cum eo vadimonium. *Plin. l. 7. c. 53.* Bebius judex, diem vadimonii differri jubet. ¶ *Vadimonium deserere*, est non comparere in judicio ad diem præstitutam, *cader' in contumacia*. *Cic. pro Quinct.* Non dubitavit, inquit, cum vadimonium desertum esset, bona proscribere. *Plin. in Præf.* Inscriptiones, propter quas vadimonium deseri possit. h. e. inscriptiones librorum promittentes multa adeo festiva, & magna, ut propter eorum librorum lectionem vadimonium deseri possit. ¶ *Vadimonium missum facere*, est vadimonii obligationem remittere, condonareque. *Cic. pro Quinct. c. 14.* Qui postea quoque eadimonium missum fecerit.

Vado, das, a. 1. *guadare*, *passare a guado*, vado trajicio. Affertur a Lexicographis quibusdam locus Papiniani JCti *l. ult. Dig. de servit. præd. rust.* ubi tamen alii aliter legunt. Item locus ex *Solino*, quem nos nondum invenire potuimus.

Vado, dis, si, sum, n. 3. *andare*, *camminare*, הלך, Germ. *gehen*, Gal. *aller*, Hisp. *yr*, βαδίζω, eo, iter facio. *Virg. 2. Æn.* Per tela, per hostes Vadimus haud dubiam in mortem. *Cic. Att. l. 4. ep. 10.* Ad eum postridie mane vadebam, cum hæc scripsi. *Id. ibid. l. 14. ep. 11.* Lentulus Spinther hodie apud me cras mane vadit, *si parte*. ¶ Transfertur ad flumina, pro fluere. *Plin. l. 5. c. 26.* Ex parte læva in Mesopotamiam vadit per ipsam Seleuciam. ¶ Præteritum *vasi* legitur apud *Tertull. de Pall. c. 3.* Ex præterea locum habet in compositis *evado*, *pervado*.

Vador, aris, atus sum, dep. 1. *citare in giudizio con sicurtà*, est alicui denunciare, ut in jus veniat, ejusque rei vades, seu sponsores ab eo postulare, ne fallat, ἐγγυάω. *Plaut. Pers. act. 2. sc. 4. v. 18.* Vadatur hic me. PÆ. Utinam vades desint, in carcere ut sis. *Cic. pro Quinct. c. 19.* Debere tibi dicis Quinctium, procurator negat: vadari vis, promittit: in jus vocas, sequitur: judicium postulas, non recusat. *Id. ib. c. 6.* Se jam neque vadari amplius, neque vadimonium promittere: siquid agere secum velit Quinctius, non recusare. Hic, cum rem Gallicanam cuperet revisere, hominem in præsentia non vadatur. Ita sine vadimonio disceditur. *Liv. l. 3. c. 13.* Tot vadibus accusator vadatus est reum. *Ovid. de remed. amor. v. 675.* Jamque vadaturus lectica prodeat, inquit, &c. ¶ Sumitur & passive, ut docet *Priscian. lib. 8.* est enim, ut ipse ait, verbum commune. V. *Vadatus*.

Vadōsus, a, um, *guadoso*, *pieno di guadi*, βραχώδης, τεναγώδης, qui frequentia habet vada, quæ transiri pedibus possunt. *Cæs. lib. 1. B. C. cap. 25.* Quod his locis vadosum mare erat. *Liv. l. 37. c. 14.* Quod in fluminis modum longum, & angustum, & vadosum ostium portus sit. *Solin. c. 52. (al. 65.)* Ganges, ubi vadosissimus est. *Pomp. Mela, l. 2. c. 5.* Atax ex Pyrenæo monte digressus, vadosusque est. Quidam hic leg. *vadus* eodem sensu.

Vadum, i, n. vel vadus, i, m. *guado*, *guazzo*, *acque basse*, מעבר, Ger. *furt*, Gal. *gué*, Hisp. *vaso*, *vado*, πόρος, τὰ βράχεα, locus in flumine, mari, vel lacu tam parvæ profunditatis, ut pedibus transiri possit. *Liv. l. 38. c. 18.* Portum, quia vado nusquam transitus erat, facere instituit. ¶ Sumitur etiam pro mari. *Virg. 3. Æn.* Sulcant vada salsa carinæ. *Catull. Argon. carm. 65.* Ausi sunt vada salsa cita decurrere puppi. ¶ Item pro fundo. *Plin. l. 31. c. 3. de puteis:* Ut illa vado exilias vena, non a lateribus. ¶ Translate, & proverbialiter *Res est in vado*, significat in tuto esse, quia, ut in profundo periculum, ita in vado securitas. *Ter. Andr. 5. 2.* Omnis res in vado est. *Plaut. Aul. 4. 10. 73.* Hæc propemodum jam esse in vado salutis res videtur. ¶ *Emergere e vado*, est maximam rei alicujus difficultatem superare. *uscire di travaglio*, tractum a navigantibus, qui non sine maximo discrimine intet brevia, & loca vadosa navigant. *Cic. pro Cluent. c. 25.* Sed quoniam emersisse jam e vadis, & scopulos prætervecta videtur oratio mea. ¶ Tentare vadum, est aggredi negotium aliquod. *Ovid. l. 3. de Arte, v. 469.* Verba vadum tentent abiegnis scripta tabellis. ¶ *Vadus* in mascul. genere usurpatur a *Sallust. l. 1. histor. apud Non. c. 3. n. 265.* & a *Varr. l. 1. de ora maritima*, *apud Serv. in 1. Æn.*

Væ, *guai*, *ahi*, interjectio male minantis, vel abominantis, a Græca voce οὐαί. *Ter. Andr. 2. 1. 1.* Væ misero mihi. *Virg. 9. Ecl.* Mantua væ miseræ nimium vicina Cremonæ. *Martial. l. 5. epigr. 34.* Si scieris, væ tibi, causidice. ¶ Cum accusativo. *Senec. in apolocynth. med.* Væ me: puto, concacavi me. ¶ Singularis est hujus particulæ usus apud *Liv. l. 5. c. 48.* Audita, inquit, intoleranda Romanis vox, væ victis esse. *che i vinti non si debbono aspettare se non disgrazie.* ¶ Invenitur etiam scriptum *veh* addita aspiratione.

Vadus, a, um. V. Vadosus.

Væneo. V. Veneo.

Vafellus, a, um, a, adjectiv. *astutello*, *furbetto*. *Festus in voce Altellus*. Sicut fit diminutive a macro macellus, a vafro vafellus, ita ab alterno altellus.

Vafer, fra, frum, *sottile*, *astuto*, ערום, Germ. *gescheid*, Gall. *fin*, *rusé*, Hisp. *recatado*, *astuto*, δεινός, πανοῦργος, subtilis, callidus, astutus. Contractum videtur ex *varifer*, quasi qui varia semper afferre norit, quibus se, vel alios possit extricare. *Cic. 3. de Rep. apud Non. c. 1. n. 70.* Non sunt in disputatione vafri, non veteratores, non malitiosi. *Horat. l. 1. sat. 2.* Illum aut nequities, aut vafri inscitia juris Postremum expellet. *idest* subtilis, vel in quo multi subtilitates versantur. Rursus *Cicer. 1. de nat. Deor. c. 15.* Jam vero Chrysippus, qui Stoicorum somniorum vaferrimus habetur interpres, &c. ¶ Comparativum vafrior est apud *Hieronym. ep. 23. ad Marcel.*

Vaframentum, i, n. *astuzia*, calliditas. *Val. Max. l. 7. c. 3.* Quantum imperium quam parvo interceptum est vaframento!

Vafre, adv. *sottilmente*, *astutamente*, πανούργως, subtiliter, astute, callide. *Cic. 4. Verr. 1. 53.* Nihil sane vafre, nec malitiose facere conatus est.

Vafrĭcia, aut Vafrĭtia, æ, f. *sottigliezza*, *astuzia*, calliditas, acumen. *Senec. epist. 49.* Non vacat mihi verba dubie cadentia consectari, & vafriciam in illis meam experiri.

Vagabundus, a, um, *vagabondo*, ἀλήτης, πλάνης, qui sedem stabilem nullam habet, sed modo huc, modo illuc aberrat, vagus, erro, errabundus. *Senec. de vita beata cap. 12.* Ille effusus in voluptates, ac vagabundus semper, & ebrius. Alii legunt *reptabundus*, alii *ructabundus*, *Gronovius* etiam *lapsabundus*. habet tamen *Augustin. l. 5. Confess. cap. 6. & l. 13. c. 3.*

Vagans, antis, o. πλανώμενος, *vagante*. *Cic. 2. de Div. cap. 38.* Quæ est igitur natura, quæ volucres huc, & illuc passim vagantes efficiat, ut significent aliquid? *Hor. l. 4. od. 15.* Et vaganti fræna licentiæ Injecit.

Vagatio, onis, fem. *il vagare qua, e là*, πλάνη, πλανησμός, ἄλη, actus vagandi. *Liv. l. 5. c. 8.* Neglectum Anxuri præsidium vagationibus militum, & Volscos mercatores vulgo receptando, proditis repente portarum custodibus oppressum est.

Vage, adv. *qua*, *e là*, ἀτάκτως, sparsim. *Auct. ad Her. l. 4. c. 8.* Quas idcirco nos vage dispersimus, sed a superioribus separavimus. *Liv. lib. 26. c. 39.* Qui vage effusus per agros, palantesque adortus, &c.

Vagedrūsa, m. 1. fons Siciliæ, idem qui Arethusa, apud Syracusas. *Sil. l. 14. v. 230.* Qui fontes, Vagedrusa, tuos, & paupera alveo Hypsam.

Vagienni, masc. 2. Vagenni, Bagienni, Basienni, Baemoni, pop. Liguriæ montanæ, seu Galliæ Subalpinæ, prope fontes Padi fl. ubi hodie Marchionatus Salutiarum, ad rad. Alpium. Horum primaria urbs erat Augusta Vagiennorum, quæ a multis creditur eadem, ac Salinæ, *Saluzzo*, circa ortum Padi. *Plin. lib. 3. cap. 5. & 20. Sil. lib. 8. v. 606.* Tum pernix Ligus, & sparsi per saxa Vagenni.

Vagīna, æ, f. 1. *fodero*, *guaina*, תער, Germ. *scheiden*, Gal. *fourreau*, Hisp. *vayna*, κολεός, ξιφοθήκη, theca gladii. *Cic. in Catil. 1. c. 2.* Veruntamen inclusum in tabulis, tanquam gladium in vagina reconditum. *Id. 1. Invent. cap. 4.* Gladium e vagina educere. *Virg. 4. Æneid.* Dixit, vaginaque eripit ensem Fulmineum. ¶ Translate dicitur de folliculo frumenti, quo spica etiamnum pubescens, necdum plane apparens circumvolvitur. *Cic. de Senect. cap. 15.* Culmoque erecta geniculato vaginis jam quasi pubescens includitur. ¶ Item de theca cujuscunque rei. *Plin. lib. 8. cap. 15.* Mirum, pardos, pantheras, leones, & similia condita in corporis vaginas unguium mucrone, ne refringantur, hebetenturque, ingredi. *Id. lib. 11. c. 37.* Omnia quidem principalia viscera membranis propriis, ac velut vaginis inclusit providens natura.

Vaginŭla, æ, f. κολεόδιον, parva vagina. *Plin. lib. 18. c. 7.* Et far in vaginulis servant ad satum.

Vagio, is, ivi, itum, neut. 4. *vagire*, βαΰζω, κνυζέω, κνύζομαι, ploro, proprium infantium, cum fletum emittunt. Est vox a sono facta. *Varro apud Gel. l. 16. c. 17.* Idcircoque vagire dicitur exprimente verbo sonum vocis recentis. *Cic. de Sen. c. 23.* Quod si quis Deus mihi largiatur, ut ex hac ætate repuerascam, & in cunis vagiam. ¶ Translate *vagire* tribuitur hœdis a *Varrone l. 6. de L. L.* & leporibus ab auctore *carm. de Philom. v. 60.* ubi etiam primam syllabam corripit præter communem usum.

Vagitanus. V. Vaticanus.

Vagito, as, a. 1. βαβάζειν, frequenter vagio. *Stat. 4. Sylv. 8. v. 35.* Cumque tibi vagitet tertius infans. Alii legunt *vagiret*.

Vagītus, us, m. *vagito*, βαϋγμός, κνυζηθμός, fletus infantium. *Virgil. 6. Æneid.* Continuo auditæ voces, vagitus & ingens, &c. *Quintil. l. 1. c. 1.* Edere vagitus. ¶ Dicitur etiam de quocunque ejulatu. *Cels. l. 7. in proœm.* Chirurgus perinde faciet omnia, ac si nullus ex vagitibus alterius affectus oriretur.

Vago, as, n. 1. idem ac vagor, *vagare*. *Plaut. Mil. 2. 3. 14.* Te alloquar vitii, probrique plena, Quæ circum vicinos vagas. Ita legit *Nonius*. Alii *vaga es*. *Var.* apud

apud Non. c. 7. n. 2. Pueri cum choro pari vagarunt. *Prudent. hymn. ante fomn. v. 29.* Liber vagat per auras Rapido vigore sensus.

Vagor, aris, d. 1. *vagare, andare vagando*, ἀλάομαι, πλανάομαι, περιφέρομαι, huc, illuc oberro, huc, atque illuc feror, ex ve, idest valde, & ago, h. e. feror. Usurpatur vel absolute. *Cic. Att. l. 8. ep. 1.* Vagamur egentes cum conjugibus, & liberis. ¶ Vel cum acc. & præp. *per*, vel *circum*. *Ovid. 1. Fast.* vagantur Incustoditæ læta per arva boves. *Suet. in Ner. c. 26.* Circum vicos vagabatur ludibundus. ¶ Vel cum abl. & præp. *in*. *Cic. 1. de Inv. c. 2.* Nam fuit quoddam tempus, cum in agris homines passim bestiarum more vagabantur. ¶ Vel cum abl. sine præp. loco acc. *Cic. pro Pont.* Hi contra vagantur læti, atque erecti passim toto foro. ¶ Vel cum adv. *huc, illuc, quocumque, quacunque*. *Cic. 2. Agr.* Quacunque velint, summo cum imperio, vagari ut liceat, conceditur. *Id. de Div. l. 2. c. 38.* Aves huc & illuc passim vagantes. ¶ Sæpe translate usurpatur. Sic animus vagari dicitur, cum aberrat ab ea re, quam agere cœperat: item cum inconstans est, instabilis. *Cic. 2. Off. c. 2.* Non enim sumus ii, quorum vagetur animus errore, nec habeat unquam, quid sequatur. ¶ Transfertur etiam ad alia, pro effluere, excurrere. *Cicer. pro Marc.* Vagabitur modo nomen tuum longe, atque late. *Id. 1. de Orat.* Ne vagari, & errare cogatur oratio.

Vagoritum, a. 2. Sessui, Sagium, *Seez*, urbs Sessuorum caput, in Gallia Lugdunensi, in Normannia prov. ad fontes Olinæ fl. Aliis est *Iegeron*, olim opp. Galliæ Celticæ, nunc pag. in Britannia min. apud oram Bor.

Vagulatio, onis, f. actus vociferandi. *Fest.* Vagulatio in lege 12. Tabularum significat quæstionem cum convicio.

Vagus, a, um, *vaga, vagante, vagabondo*, נד, Germ. *umbschweiffig*, Gall. *vagabond*, Hisp. *errado*, πλανής, πλάνος, πλανήτης, qui huc illuc vagatur, seu oberrat. *Cic. Att. l. 7. ep. 21.* Itaque vagus esse cogitabam. *Id. pro Cluent. c. 62.* Cum vagus, & exul erraret. *Hor. l. 4. od. 4.* Vagæ aves. ¶ Sumitur etiam pro fluente. *Hor. l. 1. od. 34.* Quo bruta tellus, & vaga flumina, &c. ¶ Metonymice usurpatur etiam extra personam. *Cic. pro Mil. cap. 26.* Vide, quam sit varia vitæ, commutabilisque ratio, quam vaga, volubilisque fortuna. *Id. 5. Fin. de bonis:* Motus solutos, & vagos a natura sibi tributos requirunt. *Martial. lib. 12. epigr. 38.* Discursus varios, vagumque mane. h. e. matutina huc illuc vagatio salutandi gratia. ¶ Translate sumitur pro amplo, copioso. *Cic. 2. de Orat.* Sed si illam quoque partem quæstionum Oratori volumus adjungere vagam, & liberam, & late patentem. ¶ Item pro communi multis rebus. *Plin. l. 27. c. 4.* Ambrosia vagi nominis est, & circa alias herbas fluctuati. h. e. ambrosiæ nomen multis herbis est commune. ¶ Item pro libero a numeris. *Cic. in Orat.* Solutum quiddam sit, nec vagum tamen, ut ingredi libere, non ut licenter videatur errare. ¶ Item pro instabili, inconstanti, incerto. *Cic. 2. de nat. Deor.* Est & philosophi, & pontificis, & Cottæ de Diis immortalibus habere, non errantem & vagam, ut Academici, sed, ut nostri stabilem certamque sententiam.

Vah, *vah*, ᾶ, interjectio insultantis. *Hieron. ad Damasum*. Sicuti nos in lingua Latina habemus interjectiones quasdam, ut in insultando dicamus *vah*, & in admirando *papæ*, & in dolendo *heu*, ita & Hebræi inter reliquas proprietates linguæ suæ habent interjectionem, &c. *Priscianus l. 1. de numero literarum, & l. 2. c. de syllaba*, scribit, factum esse per Apocopen ex *vaha*. *Plaut. Most. 1. 3. 39.* Vah, quid illa potest pejus quidquam muliere memorarier? ¶ Interdum est interjectio admirantis. *Plaut. Curc. 2. 3. v. 79.* Subegit solus intra viginti dies. LU. Vah. C. Quid mirare? ¶ Aliquando exultantis. *Plaut. Bacch. 4. 8. 39.* Vah, salus mea servasti me.

Vaha, interjectio exultantis, vel ridentis. *Plaut. Cas. 4. 4. 25.* Vaha. S. Quid negotii est?

Valachia, f. 1. *la Valachia*, pars antiqui Regni Hungariæ, ubi alias pars Daciæ. Terminatur a Sept. Transylvania, a Mer. Istro fl. & partim Bulgaria, ab Occ. Hungaria, ab Or. Moldavia. Ejus caput est Tergoviscum, *Tarase*.

Valdanus, m. 2. *Valpa*, fl. Pannoniæ inf. qui Valpum opp. Hungariæ alluit, ac in Danubium ad Valcum infra Dravum fl. influit. *Plin. l. 3. c. 25.*

Valde, adv. *molto, grandemente, sommamente*, λίαν, σφόδρα, ἄγαν, multum, vehementer, majorem in modum, ex *valide*, per Syncopen, ut *Priscianus* monet *l. 15.* Jungitur nominibus positivis. *Cic. l. 15. Fam.* De Hispania novi nihil, sed expectatio valde magna. ¶ Interdum verbis. *Cic. ad Tiron. l. 16. ep. 13. Fam.* Literas tuas valde expecto. *Id. l. 14. ep. 1. ad Att.* Quidquid volt, valde volt. ¶ Item adverbiis. *Cic. Att. l. 1. ep. 17.* Qui primum illud valde graviter tulerunt. *Id. 1. Fam. ep. 8.* Valde bene rem gerere. *Id. l. 14. Att. ep. 1.* Valde vehementer dicere. ¶ Etiam adv. *tam*, & *quam*. *Cic. 2. de Divin. c. 33.* Nihil est tam valde vulgare, quam nihil sapere. ¶ Dicimus & *valde quam*, sicut *sane quam*, & *per quam*. *D. Brut. ad Cic. l. 11. ep. 13.* Nam suos valde quam paucos habet. ¶ Comparativum est *validius*, più, *maggiormente*: superlat. validissime, *assaissimo*. *Horat. de ar. poet. v. 321.* Validius oblectat populum. *Id. l. 1. ep. 9.* novit me validius. *Senec. de brevit. vitæ, c. 8.* Dicere solent eis, quos validissime diligunt. Ita legi in veteribus libris suis, testatur *Muretus*: alii *valdissime*. ¶ Interdum *valde* est adverbium affirmantis, & ponitur pro *ita*, *sane*. *Plaut. Pseud. 1. 3. 110.* Meam amicam tu vendidisti? Ba. valde, viginti minis.

Valdius. V. Valde.

Vale, *sta sano, sta bene, addio*, ἔρρωσο, ὑγίαινε, χαῖρε, sanus, sive incolumis esto, secunda persona numeri sing. temporis præsentis modi imperativi verbi *valeo*. Hac voce utimur in discessu, vel cum remanentes respondemus abeunti. *Ter. Eun. 1. 2.* In hoc biduum, Thais, vale. *Virg. 3. Ecl.* Et longum formose vale, vale, inquit, Iola. ¶ Item in calce, seu fine epistolarum. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. ep. 6.* Mi frater vale. *Id. Att. l. 5. ep. 10.* Etiam, atque etiam vale. *Id. l. 14. Fam. ep. 8.* Valete, mea desideria, valete. ¶ Differt a *salve*, quod *salve* majus quiddam significare videtur, vel quod *vale* ad corpus referatur, *salve* ad pericula, & mala externa. *Cic. l. 16. Fam. ep. 6.* Vale, mi Tiro, vale, & salve. Quidam hoc discrimen afferunt, quod *salve* dicerent in salutatione matutina, *vale*, cum discedebant. Alii ita distinguunt, ut *salve* usurparetur in accessu, vel in literarum principio. Fatentur tamen hæc discrimina non esse perpetua. V. *Salveo*. ¶ *Vale facere*, est valere jubere, vale dicere. *Apulej. l. 4. A. A.* Vale facto discessimus. ¶ *Vale*, & *salve* item fuere verba postrema, quibus olim mortuos affabantur. *Varro apud Servium*: Vale, & salve, cum ad mortuos triferuntur, non id dictum est, quod aut valere, aut salvi esse possint, sed quod ab his recedimus, eos nunquam visuri. *Virg. 11. Æn.* Salve æternum mihi, maxime Palla, Æternumque vale.

Valedico, is, o. 3. *salutare, dire addio*: Hoc verbum duobus vocibus *vale*, & *dico* constat, & fere divisæ usurpantur a Scriptoribus: conjungit tamen *Ovidius*. nam secundam in *vale* corripuit, quæ alioquin longa est, sed vi compositionis corripi potest, ut docent Grammatici: *l. 1. Trist. el. 7. v. 81.* Idque quod ignoti faciunt, valedicere saltem.

Valens, entis, o. g. *valente, sano, gagliardo*, ἐρρωμένος, ἰσχυρός, ὑγιής, sanus, incolumis, firmus. *Cic. l. 16. Fam. ep. 9.* Sed tamen Asclepo medicus plane confirmat, propediem te valentem fore. ¶ Metaleptice ponitur pro potenti, forti, robusto, ἰσχυρός, ἰσχυρὸς, cui opponitur *imbecillus*. *Cic. Att. l. 7. ep. 3.* Qui, malum, tantas ei vires non dedisset, quam nunc tam valenti resisteret. *Id. in Or.* Valentiorum hæc laterum sunt, nec ab eo, quem informamus, aut expectanda, aut postulanda. *Id. 7. Ver. c. 54.* Hæc cum maxime loqueretur, sex lictores circumsistunt valentissimi. ¶ Item pro efficaci, utili, *giovevole*, *efficace*. *Plin. l. 20. c. 18.* Silvestri papaveri longum ac pusillum caput, & ad omnes effectus valentius. *Cels. l. 4. c. 15.* Valens est etiam adversus ulcera intestinorum mica glebæ cum salis hemina contrita.

Valenter, adv. *valorosamente, potentemente*, ἐρρωμένως, potenter, fortiter, robuste. *Colum. l. 1. c. 5.* Quippe quæ ab imo præstructa valenter resistent contra ea, quæ postmodum superposita incumbent. *Ovid. 11. Met. v. 481.* Et præceps spirare valentius Eurus.

Valentia, æ, f. *valore, potenza, gagliardezza, forza, d'potenza*, potentia, firmitas, fortitudo, robur, cui *invalentia* opponitur. *Titin. apud Non. c. 2. n. 68.* Sapientia gubernator navem torquet, non valentia.

Valentia, æ, f. opp. Latii, in monte Palatino, quod postea *Roma* appellatum est ab Evandro. *Solin. cap. 2.* Sunt, qui videri velint Romæ vocabulum ab Evandro primum datum, cum oppidum ibi offendisset, quod exstructum antea Valentiam dixerat juventus Latina, servataque significatione impositi prius nominis Græce *Ῥώμην*, Valentiam Latine nominatam. ¶ Valentia item, Ital. *Valenza*, Hisp. *Valencia*, urbs Hisp. Tarrac. alias Contestanorum, ad Turiam fl. qui paulo infra in sinum Sucronensem, nunc Valentinum dictum, se exonerat, ampla, nobilis, elegans, caput Regni Valentini, & totius Regni Conventus juridicus. *Plin. l. 3. c. 3.* ¶ Valentia quoque, *Valencia de Mombe*, seu *Valencia al Mino*, opp. Hispan. Tarracon. in con. Bracarum, & Callaicorum, in R. Portugalliæ, in ipso limite Gallaciæ, ad Minium fl. positum. ¶ Sunt præterea aliæ urbes hoc nomine nuncupatæ, de quibus V. Geographos. ¶ Hinc fit adject. *Valentinus*, nam Valentinos populos memorat *Plin. l. 3.* non semel.

Valentulus, a, um, aliquantum valens. *Plaut. Cas. 4. 4. 26.* Obsecro, ut valentula est! Pene exposivit cubito.

Valeo, es, lui, litum, n. *essere sano, gagliardo, robusto*, ὑγιαίνω, ἔρρωμαι, sanus sum. *Plaut. Amph. 2. 1. 34.* Equidem valeo, & sanus sum recte, Amphitruo. *Id. Persa 2. 5. 8.* Quid agitur? ut valetur? *Cic. de Fin.* Ut enter optime valere, & gravissime ægrotare nihil prorsus dicerent interesse. *Juvenal. sat. 6.* Valere stomacho. *Rursus Plaut. Mil. 4. 8. 8.* Matri oculi si valerent, mecum venisset. ¶ *Valere a morbo, ab oculis*, & ejusmodi, est morbo liberatum esse. *Plaut. Epid. 1. 2. 26.* A morbo valui, ab animo æger fui. *Gel. l. 13. c. ult.* Cum valebo ab oculis, revise ad me. ¶ *Ne valeam*, est jurandi formula imprecatorium. *Martial. lib. 2. epigr. 5.* Ne valeam, si non totis, Deciane, diebus, Et tecum totis noctibus esse velim. *possa morire*. ¶ Usurpamus etiam hoc verbum, cum discedimus, & in fine epistolarum, quo alicui bonam valetudinem precamur. V. *Vale*. Et quoniam abeuntes per hæc verba salutare solemus, *Vale*, & *salve*, invaluit consuetudo, ut hæc sumantur pro discedere, quod vel illi a nobis, vel quod nos ab illis, quibus sic loquimur, vale dicendo recedamus. *Cic. Att. l. 5. ep. 2.* Postea jam jussi valere, cum me spectans e sua villa, num quid vellem rogasset. *Suet. in Aug. c. 53.* Et discedens eo modo sedentibus valere dicebat. ¶ Alii leg. *vale dicebat*. ¶ Atque etiam hoc verbo utimur, cum stomacho, & indignatione commoti aliquem abire jubemus, & res suas sibi habere, *andarsene, attendere a se stesso*. *Ter. Adelph. 4. 4. 13.* Valeat, habeat illam, quæ placet. *Id. Andr. 4. 2. 14.* Valeant, qui inter nos dissidium volunt. *Cic. 1. de nat. Deor.* Si maxime talis est Deus, ut nulla gratia, nulla hominum charitate teneatur, valeat. ¶ Sæpe translate sumitur. *Plaut. Aul. 2. 2. 9.* Ain' tu, valere te? E. Pol ego haud a pecunia perbene. *non istò troppo bene di denari*. ¶ Metaleptice usurpatur pro posse, pollere, vim sive auctoritatem habere, *valere, potere, avere virtù*, ἰσχύω, δύναμαι. In hac acceptione usurpatur vel absolute. *Ter. Eun. 5. 2. 41.* Neque tam imperita, ut, quid amor valeat, nesciam. *Cic. in Brut.* Ubi plurimum proficere, & valere possent. *Id. post redit. in Sen.* Lex valet, hoc est servatur, vim suam obtinet. ¶ Vel cum abl. instrumenti, ut Valere corpore, viribus, opibus, potentia, auctoritate, voluntate, amicis, &c. *Cic. pro Dom.* Quasi ego in isto genere omnino quicquam aut cogitatione, aut potestate valerem. *Id. l. 1. Fam. ep. 7.* Qui plus opibus, armis, potentia valent. ¶ *Valere gratia* dicimur apud eos, quibus ipsi præstamus, aut quibus grati sumus. *Liv. l. 31.* Apud magnam partem Senatus & magnitudine rerum gestarum, & gratia valebat. ¶ Vel cum abl. & præp. *in*. *Martial. lib. 2. epigr. 84.* Siquid habes animi, siquid in arte vales. ¶ Vel cum abl. & præp. *pro*. *Plin. l. 20. c. 13.* Quæcunque ruta & per se pro antidoto valet, foliis tritis, & ex vino sumptis. ¶ Vel cum dativo. *Gel. l. 5. c. 12.* Nam & augendæ rei, & minuendæ parum valet. ¶ Vel cum dat. commodi. *Cic. l. 6. Fam. ep. 7.* Quicquid valebo vel auctoritate, vel gratia, valebo tibi. ¶ Vel cum acc. & præp. *ad*. *Cic. l. 3. de Orat.* Hoc valet ad agendum. *Id. 3. de Div.* Affectio astrorum valet ad quasdam res. ¶ Vel cum acc. & præp. *in*. *Cic. 1. Tusc. c. 16.* Ut in vulgus insipientium opinio valeat honestatis. *Quintil. l. 4. c. 5.* Quædam, etsi ipsa sunt, in id tamen valent, quod scio. ¶ Vel cum acc. & præp. *apud*. Sic valere apud aliquem, est gratiosum esse, & posse ab eo aliquid facile obtinere. *Cæs. l. 1. B. G. c. 17.* Quorum auctoritas apud Plebem plurimum valeat. *Cic. l. 3. de Orat.* Neque auctoritate quisquam apud me plus valere potest, neque voluntate. ¶ Vel cum acc. & præp. *contra*. *Cic. Fam. 11. ep. 27.* Non vereor, ne mea vitæ modestia parum valitura sit contra falsos rumores. *Id. 4. Acad. c. 27.* Hoc valet contra te. *fa contro di te*. ¶ Vel cum infinito. *Plin. l. 34. c. ult.* Sandaracha valet purgare, sistere, excalfacere, perrodere. *ha virtù di purgare &c.* ¶ Sumitur etiam pro significare, quasi sit vim, & potentiam habere. *Cic. 2. Off.* Hoc verbum quid valeat, non vident. *Suetan. in Vitel. c. ult.* Cui Tolosæ nato cognomen in pueritia Becco fuerat; id valet gallinacei rostrum. *Nepos in Themistocle*: Hoc eo valebat, ut ingrati ad depugnandum omnes cogerentur. ¶ Refertur quoque ad pretium, & æstimationem, pro æquale esse, continere, æstimari, *valere*, ἰσχύειν. Hæc significatio ducta est ex illa translatitia, seu metaleptica, qua notat posse vim habere. Hac notione usurpatur vel cum genitivis pretii incerti, ut *tanti, quanti, pluris, minoris*. *Paul. l. si servum meum, ff. ad leg. Aquiliam*: Si servum meum occidisti, non affectionem æstimandam esse puto, sed quanti omnibus valeat, hoc est omnium opinione, & æstimatione. ¶ Vel cum ablat. pretii itidem incerti, *magno, parvo, plurimo, maximo, minimo*. *Ulpian. l. 13. ff. de actionibus empti*: Quibus subtractis, quasi minimo valeret hæreditas, id est nullius fere, aut exigui pretii esset. ¶ Si vero pretium certum exprimatur, exigit accusativum. *Varro l. 4. de L. L. ad fin.* Denarii, quod denos æris valebant, quinarii, quod quinos. ¶ Vel ablativum. *Plin. l. 33. c. 3.* Aureus nummus post annum 62. percussus est, quam argenteus, ita ut scrupulum valeret sestertiis vicenis.

Valeria, æ, f. prov. Pannoniæ inf. inter Danubium, & Dravum fl. magis versus Danubium extensa, al. regio Pannoniæ sup. inter Dravum, & Savum, ultra Dravum extensa, circa Solvam, & Statuas Colossas, ubi hodie pars Hungariæ inf. longe a Stiria in Or. Alias dicitur Pannonia Interamnia, & Riparensis. *Ammian. l. 13. c. 11.* scribit ita nominatam esse a Valeria Diocletiani filia. ¶ Valeria quoque regio Latii, juxta lacum Fucinum, cujus urbes Valeria, sive Marsi, Carseoli, Amiternum, Furconium, Reate. ¶ Item Valeria, Colonia Julia Valeria, Castrum Album, *Valeria*, olim col. & urbs Celtiberorum, nunc pag. Hisp. Tarr. in Castella nova, in medit. apud Sucronem fl. Ejus incolæ *Valerienses* dicuntur. *Plin. l. 3. c. 3.*

Valeria via, una ex viis urbis Romæ, quæ ex porta Asinaria per Tybur urb. in Marsos ducebat, ita dicta, quod per eam in Valeriam regionem Marsorum iter erat. *Onuphr. Panvin. & Rosin. l. 1. antiq. Rom. c. 13.*

Valeria aquila, f. genus aquilæ omnium minimæ, sed viribus præcipuæ, quæ Græce μελανάετος dicitur, colore nigricanti, sine clangore, & sine murmuratione, ut scribit *Plin. l. 10. c. 3.*

Valerianus, a, um, ad Valerium pertinens, ut Valeriani milites, *Liv. l. 6. c. 13.* h. e. P. Valerii trib. militum consulari potestate.

Valerienses, ium, populi Hispaniæ Tarraconensis, quorum urbs Valeria. *Plin. l. 3. c. 3.*

Valerii, m. 2. gens Patricia apud Romanos, olim *Valesii* dicti, ut testatur *Quintil. l. 1. c. 4.* Ejus autem nominis originem multis narrat *Rosin. l. 5. Ant. Rom.* cap.

cap. 21. ex Zosimo, itemque Angelus Politian. miscellan. cap. 58. ¶ In Valeriorum familia multi celebres viri fuere, quorum primus P. Valerius, cognomento Publicola, qui quater consul fuit. V. Publicola.

Valerius Maximus, C. R. historicus, tempore Tiberii Imp. Militavit sub Sexto Pompejo, ut ipse de se testatur, ubi de institutis antiquis loquitur. Scripsit facta, & dicta memorabilia, ad eundem Tiberium. Eum legisse fere ostendit Gel. l. 12. c. 7.

Valerius Antias historicus Romanus scripsit annalium grandem numerum. nam Priscian. l. 9. citat ejus libros LXXIV. Gellius autem l. 7. c. 9. LXXV. qui tamen omnes perierunt. Ejus meminere etiam Censorinus, Ascon. & Macrob.

C. Valerius Flaccus a Setia Campaniæ urbe ortus, Poeta non ignobilis, scripsit heroico carmine libros octo Argonauticon (quamquam ultimus mutilus ad nos pervenit) Fl. Vespasiano nuncupatos, cujus tempore vixit. Paupere sorte usus est, & admodum juvenis decessit Patavii sub Domitiano. Eum quidam Patavinum fuisse putant, quia multo tempore in hac urbe domicilium habuit. Hinc a Martial. l. 1. epig. 62. vocatur spes & Alumnus Antenorei laris. Ejus mortem deflet Quintil. l. 10. c. 1. multumque laudat.

Valerius, a, um, adject. ad Valerios pertinens, ut Valeria gens. Cic. pro Flacc. c. 1. & 11. ¶ Valeria tabula, h. e. Valerii cujusdam argentarii, qui officinam in foro habebat, ad quam acta quædam forensia fieri solebant. V. Cic. in Vatin. c. 9. & Fam. 14. ep. 2.

Valesco, is, n. 3. divenir gagliardo, ἰσχύειν, validus fio, a valeo. Lucr. l. 1. v. 940. Sed potius tali facto recreata valescat. Tac. l. 1. histor. c. 38. Bona consilia mora valescunt.

Valetudinarium, ii, n. infermeria, νοσοκομεῖον, locus, in quo valetudinarii, & infirmi curantur, ut valetudinem malam bona permutent. Sen. ad Lucill. ep. 27. Tanquam in eodem valetudinario jaceam. Col. l. 11. c. 12. Sive alter languidior est, in valetudinarium confestim deducat.

Valetudinarius, a, um, mal sano, malaticcio, νοσώδης, νοσηλός, qui frequenter ægrotat. Cels. præf. lib. 1. versus fin. Quae valetudinarios nutriunt, &c. Adde Senec. de benef. l. 1. c. 11. & de ira l. 3. c. 33. ¶ Sumitur etiam active. Hinc valetudinarius medicus est, qui valetudine affectos curat, vel potius qui ministerio fungitur in valetudinario. Leg. ult. Dig. de jure immun. Quibusdam aliquam vacationem munerum graviorum conditio tribuit, ut sunt mensores, valetudinarii medici, capsarii, &c.

Valetūdo, inis, f. disposizione, stato, διάθεσις, habitudo corporis in animalibus, ab antiquo supino valetum verbi valere. Cum enim sit validus modo, sed & valetudo dicitur per e longum, plane verisimile est, quemadmodum veteres dixere olitum, & oletum, sic eosdem dixisse valitum, & valetum, & ab illo quidem esse validus, ab hoc valetudo. Vocabulum est medium, quo modo sanitas significatur, modo morbus. Igitur primum pro sanitate accipitur, sanità, gagliardezza, franchezza, ὑγίεια, εὐεξία, ὑγίεια, Cic. 2. Off. circa fin. Valetudo sustentatur notitia sui corporis, & observatione earum rerum, quæ res aut prodesse soleant, aut obesse, & continentia in victu omni, atque cultu, corporis tuendi causa, & prætermittendis voluptatibus, postremo arte eorum, quorum ad scientiam hæc pertinent. Hor. l. 1. epist. 4. Et cui Gratia, fama, valetudo contingat abunde? ¶ Accipitur item in deteriorem partem, pro morbo, malattia, ἀσθένεια, νόσος. Cic. 2. de Div. Æsculapius potest præscribere per somnium curationem valetudinis. Id. l. 4. Fam. ep. 1. Molesteque te fero, quod me propter valetudinem tuam, cum ad urbem accessissem, non vidisses. ¶ Sæpe confusionis tollendæ causa addimus epithetum, quo significationem ejus restringimus, dicimusque de sanitate valetudinem bonam, firmam, commodam, integram, &c. de morbo valetudinem acerbam, adversam, ægram, difficilem, duram, extremam, imbecillam, incommodam, infensam, infirmam, ingravescentem, longam, malam, perditam, pertinacem, tenuem, &c. Cic. 1. Fin. Ut enim medicorum scientiam non ipsius artis, sed valetudinis causa probamus. Id. 4. Tusc. Ii sunt ejusmodi constituti, quasi mala valetudine animi, sanabiles tamen. Id. in Brut. Is semper infirma, atque etiam ægra valetudine fuit. Id. Att. l. 5. ep. 8. Me incommoda valetudo tenebat jam duodecimum diem Brundusii. Suet. in Tiber. c. 68. Valetudine prosperrima usus. Plin. l. 21. c. 27. Valetudo calculorum, mal di calcoli. Cic. 14. Fam. ep. 4. Valetudo oculorum, mal d'occhi. ¶ Usurpatur etiam in plurali numero. Tacit. 4. Ann. c. 51. Valetudines principis regere solitus. Suet. in Aug. c. 80. Graves, & periculosas valetudines expertus est. ¶ Translate Cic. Tusc. 4. c. 37. Mala valetudo animi. Suet. in Calig. c. 50. Valetudo mentis, frenesia, pazzia.

Valgiōlum. V. Valgium.

Valgiter, adverb. valgo modo. Petron. in Satyr. commovebat valgiter labra, & me tanquam furtivis subinde osculis verberabat. Id. ibid. Obtorto valgiter labello.

Valgium, ii, n. instrumentum quoddam rusticum ad areas complanandas, a valgus. In Campania sane habetur genus id tali specie, quasi seræ duæ in diversum collocatæ, quo ut cylindro supplanantur areæ. Plin. l. 17. c. 20. Seritur mense Aprili, area æquata cylindris, aut valgio, alias densum. Harduinus tamen ex melioribus lib. & M. S. legit aut valgiolis densum. Alii valgioles. Valgiolum autem idem significat. ¶ Valgia a Fulgent. de prisc. serm. n. 47. exponuntur labellorum obtortiones in supinationem nos subactione peractæ.

Valgus, a, um, ἀνάπηρος, qui suras habet extrorsum intortas, & in diversum actas, qui, ut Petronius loquitur, crura in orbem pandit, quales pedes canteri habeant, & lacerti, quorum videlicet pars intus conditur, pars extra procedit, seu priora genua post curvantur, posteriora in priorem partem, ut Plinius loquitur l. 11. c. 43. cui varus opponitur, βλαισός, qui intrinsecum pedes, vel crura obtorta gerit, hoc est pedes habet intortos, & in se contractos, cujusmodi spadones, & castratos credimus. Fest. Valgos Opilius Aurelius, aliique complures ajunt dici, qui diversas suras habeant, & qui talos vitiosos habeant. Plaut. Mil. 3. 1. 188. Ne uxor mihi insciente pueros periat postea, aut varum, aut valgum, aut compernem, aut pætum, aut brochum filium. Cels. l. 8. c. 20. Crus longius altero, & valgius est. ¶ Translate dicitur de aliis etiam rebus, ut Suavia valga, idest oscula obtorta, seu quæ alicui dantur obtorto ore, seu labiis, ut cum meretrices osculantur aliquem labia obtorquendo ob delectationem. Plaut. Mil. 2. 1. 16. Majorem partem videas valgis suaviis.

Valide, adv. assai fortemente, ἰσχυρῶς, πάνυ, potenter, vehementer, majorem in modum. Plaut. Merc. prol. v. 40. Amare valide cœpi hic meretricem. Col. Cic. l. 8. Fam. ep. 8. Quem ego, cum pro amicitia validissime faverem ei, &c. Quintil. l. 10. c. 2. Nec promptum est dicere, utros peccare validius putem. Plin. l. 9. ep. 33. Validissime cupere.

Validitas, atis, f. validità, robustezza, forza. Apul. in Asclep. Membro & validitate, & tenuitate diversa.

Validus, a, um, sano, gagliardo, ἐῤῥωμένος, valens, sanus, firmus, a valeo. Ter. Hec. 3. 5. 7. Atque adeo, quod maximum est, sanum, atque validum. Liv. l. 3. Necdum ex morbo satis validus. ¶ Translate sumitur pro forti, robusto, potenti. Plaut. Amph. 1. 1. 8. Ita quasi incudem, me miserum homines octo validi cædant. Liv. l. 1. c. 15. Urbs valida muris. Id. l. 2. c. 39. Ducibus validior, quam exercitu, res Romana. Tac. 15. Ann. c. 53. Validus animi, uomo di grande spirito. Plin. in paneg. c. 9. Validissimum præsidium. Id. l. 3. ep. 9. Validus facundia.

Valiturus particip. V. in Valeo.

Vallaris, & re, n. 3. quod ad vallum spectat, ut Vallaris corona, qua donari solebat is, qui primus vallum hostium fuisset ingressus. Liv. l. 10. c. 46. Multæ civicæ coronæ, vallaresque, ac murales conspectæ. Id. l. 30. c. 28. Qui Imperatores, qui Consules Romanos sua manu occidissent muralibus, vallaribusque insignes coronis.

Vallatus, a, um, fortificato di palizzate. Plin. l. 35. c. 18. Non castra Punica ad tertium lapidem vallata. ¶ Sæpe translate sumitur pro munito, stipato, circumdato quacunque ratione. Cic. pro Mur. c. 24. Catilinam interea alacrem, atque lætum, stipatum choro juventutis, vallatum indicibus, atque sicariis.

Vallefactus, a, um, crivellato. Fest. juxta emendationem Salmasii. Valvoli folliculi fabæ, quasi vallivoli, quæ vallefacti excutiuntur. Ubi perperam vulgo, vallo facti pro vallefacti.

Vallefieri, est perire, interprete Festo, quia quæ vallo, hoc est cribro ejiciuntur, neglecta pereunt. Idem tamen Festus ducit a vallo militari, quod qui extra vallum expelluntur, facile pereunt. Alii pro vallefieri legunt vallescere eodem sensu.

Vallenses, m. 3. Valesani, Ital. Vallesiani, Ger. Wallisserlandt, pop. Galliæ, cis Rhodanum, ubi Sedunum, & Veragri, Helvetiis fœderati, inter Allobroges ad Occ. & Lepontios ad Or. quorum regio Vallensa, seu Valinsa, opp. Sedunum.

Vallescere. V. Vallefieri.

Vallesia, f. 1. Valesia, regio Galliæ Belgicæ, Allobrogibus, & Helvetiæ finitima, ubi pop. Vallesii, seu Valesii, olim Seduni, tametsi Valesii magis Sedunis petent, sic dicta a vallibus longis, vel multis, per quam Rhodanus fl. inter ortum suum, & Lemanum lac. decurrit, ubi Sedunum urbs primaria. ¶ Est & Vallesia, seu Valesia, Valois, regio Galliæ Belg. inter Picardiam, & Campaniam, in qua Sylvanectum urbs.

Vallicula, æ, f. picciola valle. Festus in voce Convallis.

Vallis, is, seu valles, is, fem. valle, ἄγκος, φάραγξ, ἄγκεα, planities a duobus lateribus inclusa. Fest. Convallis est planities ex omni parte comprehensa montibus, collibusve: Vallis duobus lateribus inclusa planities. Virg. 2. Georg. Complentur vallesque cavæ, saltusque profundi. Ovid. 8. Met. Concava vallis erant, quo se demittere rivi &c. ¶ Translate valles alarum est concava pars brachii, qua humero innectitur. Catul. carm. 68. in Rufum: Tibi fertur Valle sub alarum trux habitare caper. ¶ Totis vallibus fluere est longe lateque extendi, & exspatiari dicendo. Quintil. l. 5. c. ult. de eloquentia: Feratur non semitis, sed campis, non uti fontes angustis fistulis colliguntur, sed ut latissimi amnes, totis vallibus fluant. ¶ Valle. in recto casu singularis numeri legitur apud Virg. Æn. 11. v. 522. Est curvo anfractu valles accommoda fraudi. Ubi metri, inquit Servius, necessitate compellimur, ut valles dicamus. Sunt tamen, qui hoc loco legunt vallis, atque in ultimam syllabam produci posse ratione cæsuræ, cujus apud Virgilium plurima sunt exempla, quæ V. apud Emmanuel. Alv. l. 3. c. 6. præcepto 3.

Vallo, as, a. 1. fortificare, circondare, serrare, περιβάλλομαι, περιχαρακόω, περιτειχίζω, vallo ambio, & firmo. Luc. l. 4. vers. 224. Nulli vallarant oppida muri. Hirt. de B. Alex. c. 30. Vallare castra. ¶ Sæpe translate sumitur pro munire, quacunque ratione circundare, stipare. Val. Flac. l. 1. Argon. Ac nullam opem nullis vallaverit armis. ¶ Vallare aliquid ratione disserendi, est Dialecticis argumentis confirmare. Cic. 1. de Leg. c. 24. Atque hæc omnia quasi sepimento aliquo vallabit disserendi ratione.

Vellonia, vellium Dea. D. Aug. de C. D. l. 4. c. 8.

Vallum, i, neut. bastione, baluardo, fortificazione, χάραξ, περίφραγμα, ἔρυμα, murus e terra ad fossæ oram aggestus, crebris sudibus, sive palis munitus; munitio castrorum, quæ ex terra, & vallis fit. Itaque duæ ejus partes sunt, agger, & pali. Veget. l. 3. c. 8. Primum in noctis transitum, & itineris occupatione leviore cum sublati cespites ordinantur, & aggerem faciunt, supra quem valli, hoc est sudes, vel triboli lignei per ordinem digeruntur. Cic. l. 15. Fam. ep. 4. Vallo, & fossa circumdedi, seu castellis, castrisque maximis sepsi. Id. 5. Att. ep. 20. Vallo & fossa urbem cingere. ¶ Vallum cæcum quid sit, V. Cæcus ¶ Sæpe translate usurpatur. Cic. in Pison. Cujus ego imperio non Alpium vallum objicio. Idem de Sen. Contra avium minorum morsum munitur vallo aristarum.

Vallus, i, m. palo, χάραξ, sudes, seu palus, cujusmodi est, cui vitis alligatur, & quo castra muniuntur. Servius in illud 1. Georg. Quadrifidasque sudes, & acuto robore vallos: Bis, inquit, idem dixit. Nam & valli, & sudes idem sunt. Virg. 1. Georg. v. 264. Exacuunt alii vallos furcasque bicornes. ¶ Accipitur interdum pro ipso castrorum aggere, quod usitatius vallum neutro genere dicitur. Cæs. l. 3. B. C. c. 63. Erat eo loca fossa pedum quindecim, & vallus contra hostem in altitudinem pedum denum. Tibul. lib. 1. el. 1. Non arces, non vallus erat. Hirt. de B. Alex. c. 2. Triplicem vallum obducere. ¶ Habet & aliam significationem, qua sumitur pro exiguo vanno, crivello. Varro l. 1. de R. R. c. 52. His tritis, oportet e terra sublectari vallis, aut ventilabris, cum ventus spirat lenis. Ita fit, ut, quod levissimum est in eo, atque appellatur acus, eacietur foras extra aream, ac frumentum, quod est ponderosum, purum veniat ad corbem.

Valor, oris, m. prezzo, valore, τιμή, Ger. werth, Gal. prix, Hisp. valor, pretium, a valeo. Plin. l. 33. c. 3. Victoriati valore redimi potest. Ita Lexicographi plerique; sed ea Plinii verba merito suspecta esse debent.

Valvæ, arum, f. imposte, porte, θύραι, δικλίδες, januæ, quæ geminas habent partes in se coeuntes, ita dictæ quasi volvæ, quia introrsum revolvuntur. Cic. 1. de Div. In templo Herculis valvæ clausæ repagulis subito se ipsæ aperuerunt. Id. 6. Verr. c. 56. Valvas magnificentiores ex auro, atque ebore perfectiores nullas unquam ullo tempore fuisse. Ovid. 2. Met. Argenti bifores radiabant lumina valvæ. ¶ Valvæ dicuntur etiam ipsæ januæ, quæ valvas habent. Plin. l. 2. ep. 17. Triclinium undique valvas aut fenestras non minores valvis habet, atque ita a lateribus, a fronte quasi tria maria prospectat.

Valvātus, a, um, adject. valvas habens, ut Lumina fenestrarum valvata, apud Vitruv. l. 6. c. 6.

Valvŏlus, & Valvulus, i, m. scorza, guscio, Ger. schelffen, Gal. escorce, gousse, Hisp. hollejo, λοβός, folliculus leguminum, & præsertim fabæ. Festus: Valvuli folliculi fabæ appellati sunt, quasi vallivoli, quia vallo facti (lege fracti) excutiantur. Col. l. 6. c. 10. Lentes quoque valvulis exemptæ, & minute molitæ miscentur aquæ calidæ. Id. l. 7. c. 4. de cubas collis. Singula capita per hyemem recte pascuntur ad præsepia tribus hordei, vel fresæ cum suo valvulis fabæ.

Vama, masc. 1. fl. Indiæ navigabilis, quem Ganges excipit. Plin. l. 6. c. 18.

Vandăli, masc. 2. Venedi, Fanni, Sclavi, pop. Septentrionales, qui olim tenuere Germaniam ad oram maris Baltici, ubi Ducatus Megalopolitanus est, Vandalia olim dictus, deinde per Pomeraniam, Poloniam, Silesiam, Bohemiam, Russiam, Dalmatiam effusi sunt, postea progressi sunt in Galliam, inde in Hispaniam, ibique sedes in Bætica locarunt, quæ propterea Vandalia, seu Vandalitia magna ex parte nominata est, nunc Andaluzia, inde in Africam trajicientes, illam occuparunt, diuque tenuerunt, sicuti & Sardiniam, sub Genserico Rege. Alii Vandalos a Vanda Regina dictos tradunt, & primo in Polonia circa Vistulam fl. habitasse. Alii ex Beroso dictos malunt a Vandalo filio Tarsconis, nepote Manni Vandalorum. ¶ Hinc Vandalicus, a, um, apud Tacit. de Germ. cap. 2. ut Vandalica arma, Prosper Aquitan. l. de provid. in præfat.

Vane, adverb. vanamente, futiliter, frustra. Tertul. in Apolog. c. 49. Vulgus vane de nostra vexatione gaudet. Id. de Pudic. c. 1. Præcavendo vanissime quibus parcunt, & parcendo ineptissime quibus præcavent. Apulej. in Apolog. Multo vanius, & nequius excogitatum.

Vanesco, is, svanire, ἐξατμίζομαι, ἀφανίζομαι, vanus fio, in nihilum redigor. Cic. 2. de Leg. c. 9. Animi labes nec diuturnitate vanescere, nec manibus ullis elui potest. Ovid. l. 3. am. eleg. 6. Carmine læsa Ceres steriles vanescit in herbas. Tac. 5. hist. c. 7. In cinerem vanescere.

Vanga, æ, f. vanga, instrumentum rusticum, quo vepreta persequimur, ut docet Pallad. l. 1. tit. ult.

Vangiōnes, masc. 3. populi Germaniæ sup. ad Rhenum, in Gallia Belgica. nunc la Diocesi di Magonza, e di Worms. Plin. l. 4. c. 17. Luc. l. 1. v. 430. Et qui te laxis imitantur, Sarmata, braccis Vangiones.

Vaniloquus, a, um, vano, bugiardo, ψευδής, Ger. grosssprecher, Gall. vain parleur, Hispan. el que habla vanidades, ματαιολόγος, qui vana dicit, vaniloquus, a

vren-

mendax. *Plaut. Trin.* 2. 1. *in fine*; Cum probis potius, quam cum improbis vivere vaniloquis.

Vaniloquentia, æ, f. *parlar vago*, [illegible], Germ. *eitel geschwätz*, Gall. *vain parler*, Hisp. *habla vana*, ματαιολογία, vana, & inanis blateratio. *Liv. l.* 34. *c.* 24. Hæc vaniloquentia primum Aristhenum Prætorem Achæorum excitavit. *Tac. l.* 3. *Annal. c.* 49. Id Clutorius in domo P. Petronii, socru ejus Vitellia coram, multisque illustribus fœminis per vaniloquentiam legeret.

Vaniloquidorus, m. vox hibrida ficta a *Plaut. Pers.* 4. 6. 20. & conflata ex latinis vocibus *vanus*, & *loquor*, & ex græca δῶρον donum, significat eum qui vana verba donet, seu det, qui vana venditat.

Vaniloquus, a, um, *bugiardo*, ματαιολόγος, qui vana loquitur, mendax. *Plaut. Amph.* 1. 1. 223. Ergo istoc magis, quia vaniloquus, vapulabis. *Liv. l.* 35. *c.* 48. Is, ut plerique, quos opes regiæ alunt, vaniloquus, maria, terrasque inani sonitu verborum compleverat.

Vanitas, atis, f. *vanità*, הבל, Germ. *eitelkeit*, Gall. *vanité*, Hisp. *vanidad*, ματαιότης, levitas, inconstantia. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Nulla in cœlo nec fortuna, nec temeritas, nec erratio, nec vanitas inest. ¶ Sæpe ponitur pro mendacio, fallacia. *Cic.* 3. *Off.* Quod si vituperandi, qui reticuerunt, quid de iis existimandum est, qui orationi vanitatem adhibuerunt? *Id.* 3. *Tusc. c.* 1. Ut vanitati veritas, & opinioni confirmatæ natura ipsa cedat. ¶ Item pro elatione, & jactantia. *Tac. in Agric. c.* 18. Nec prosperitate rerum in vanitatem usus est.

Vanities, ei, f. idem quod vanitas. *Ammian. l.* 29. *c.* 3. Ad extollendam ejus vanitiem. *Apulej. l.* 2. *Met.* Vanities plebem.

Vanitudo, inis, f. idem ac vanitas. *Plaut. Capt.* 3. 4. 38. Pol ego, ut rem video, tu inventus vero, vanitudine qui convivitur. h. e. vanis dictis, & mendaciis. *Pacuv. apud Non. c.* 2. *n.* 884. Turpata vanitudine ætatem tuam.

Vanno, is, n. 3. *vagliare*, *crivellare*, λικμάω, est vanno fruges aut legumina movere, ac ventilare. *Lucil. apud Non. c.* 1. *n.* 29. Crissatura, ut si frumentum clunibus vannat. *Id. ib. obsceno sensu*: Hunc molere, illam autem ut frumentum vannere lumbis.

Vannus, i, f. *vaglio*, *crivello*, λίκνον, cribrum cereale, instrumentum latum ex viminibus, aliave materia, quo acus, paleæque post trituram a frumento aut legumine ventilando, & in sublime ejaculando secernuntur. *Virg.* 1. *Georg. v.* 166. Et mystica vannus Iacchi. Ubi *Servius*: Mystica, quod Liberi Patris sacra ad purgationem animæ pertinebant, & sic homines ejus mysteriis purgabantur, sicut vannis frumenta purgantur. *Joh. Pierius* testatur, in optimo illo Romano codice legi, *Et mystica vallus Iacchi*. *Col. l.* 2. *c.* 21. Ipsæ autem spicæ melius fustibus tunduntur, vannis expurgantur.

Vano, as, a. 1. ἀπατάω, fallo, apud veter. *Accius apud Non. c.* 2. *n.* 885. Sic illum vanans in angiportum deduxit.

Vanus, a, um, *vano*, רק, Ger. *leer*, Gall. *vain*, Hisp. *vano*, κενός, instabilis, caducus, facile elabens, & interiens. *Cicer. pro Planc.* Cum tibi vigilanti, assidenti, mærenti, vana quædam miser, atque inania falsa spe inductus pollicebar. ¶ Sumitur etiam pro vacuo, inani. *Virg.* 1. *Georg. v.* 226. Sed illos Exspectata seges vanis elusit avenis. ¶ Item pro raro, non denso, aut spisso, rare. *Liv. l.* 2. *c.* 47. Vanior jam erat hostium acies, dum abundante multitudine freti, subtracta subsidia mittunt ad castra oppugnanda. ¶ Item pro stulto, quasi mente vacuo, & qui in rebus inanibus studium collocat. *Juven. sat.* 3. Sic libitum vano, qui nos distinxit, Othoni. *Sallust. apud Gell. l.* 18. *c.* 4. Patris certius stolidior, an vanior. ¶ Item pro mentiente, levis inaniaque pro gravibus, & veris astutissime componente, *fallace*, *falso*. *Virg.* 1. *Æn.* Ni frustra augurium vani docuere parentes. *Plin. l.* 28. *c.* 7. Magorum artes vanissimi generis. *Cic. pro Quint. c.* 6. Si veritate amicitia colitur, qui amicum spoliare conatus est, vanum se esse fateatur. ¶ Poetæ usurpant *vana*, neutrum plurale loco adverbii, pro inaniter, frustra. *Virg.* 12. *Æn.* Ut vidit fulgentem armis, ac vana tumentem. Præterea vanus dicitur, qui aliqua re frustratus est, & genitivo jungitur a Poetis. *Silius l.* 12. *v.* 261. Nec forsan voti vanus foret, *ne sarebbe andato fallito al suo desiderio*, *sic ecc.* *Virg. Æn.* 12. *v.* 631. Aut ego veri vana feram. *o io vo lontano dal vero*.

Vapide, adv. *Vapide se habere* pro male se habere dicebat Augustus, ut in ejus vita testatur *Sueton. c.* 87.

Vapidus, a, um, adject. *insipido*, *guasto*, ἀτμώδης, proprie dicitur de vino, quod insipidum, nulliusque virtutis factum est. *Col. l.* 12. *c.* 5. In vini vapidi, ut acre fiat, sextarios duodequinquaginta. *Pers. sat.* 5. *v.* 148. Vejentanumque rubellum Exhalet vapida læsum pice sessilis obba. h. e. pice quæ cinaris vasis illita vinum insipidum facit. ¶ Translate *Id. ib. v.* 117. Astutam vapido servas sub pectore vulpem. h. e. vitiis corrupto.

Vapor, seu vapos, oris, m. *vapore*, אד, Germ. *dampff*, Gall. *vapeur*, Hisp. *vapor*, ἀτμός, ἀτμίς, tenuis exhalatio alicujus humoris. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 10. Aquarum enim quasi vapor quidam aer habendus est. ¶ Ponitur aliquando pro calore. *Virg.* 5. *Æn. v.* 683. Lentusque carinas Est vapor, & toto descendit corpore pestis. *Plin. l.* 9. *c.* 20. Ut Solis vapore ferato cortice non queant mergi. *Lucret. l.* 6. *v.* 952. Pervolitans permanat odos, frigusque, vaposque. Adde *Hor. Epod.* 3.

Vaporalis, le, adject. Vaporosus. *Augustin. de Genes. ad litt. l.* 2. *c.* 5.

Vaporaliter, vaporis more. *Augustin. l.* 2. *de Genes. ad litt. c.* 4. *extr.* Si potest aqua ad tantas guttarum minutias pervenire, ut supra istum aerem vaporaliter feratur. *Et l.* 3. *c.* 10. Aquarum tenues halitus aeri vaporaliter inseruntur.

Vaporarium, ii, n. *stufa*, Germ. *dampffloch*, Gall. *cheminee*, Hisp. *chimenea*, ἀτμιστήριον, locus in balneis, testudinis instar constructus, aerem plene continens ab igne sine fumo accenso, qui aliter *hypocaustum*, *caldarium*, & *tepidarium* vocatur. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. In balneariis assa in alterum apodyterii angulum promovi, propterea quod ita erant posita, ut eorum vaporarium, ex quo ignis erumpit, esset subjectum cubiculis.

Vaporate, adv. cum vapore, aut calore. *Ammian. l.* 24. *c.* 4. Effervescente vaporatius sole.

Vaporatio, onis, f. *svaporamento*, θυμίαμα, ἀναθυμίασις, vaporandi actus, vaporis excitatio. *Plin. l.* 28. *c.* 4. Perfundere caput aqua calida ante balinearum vaporationem, & postea frigida saluberrimum intelligitur. *Gel. l.* 19. *c.* 5. Cum aqua frigore aeris duratur, & coit, necessum est fieri vaporationem, & quandam quasi auram tenuissimam exprimi ex ea, & emanare. *Senec. l.* 6. *Quæst. nat. c.* 11. Vaporatio inundantium aquarum.

Vaporatus, a, um, calidus, vel calido vapore plenus. *Col. l.* 1. *c.* 5. Cum plerique amnes æstate vaporatis, hyeme frigidis nebulis caligent. *Id. l.* 2. *c.* 18. Glebæ solibus æstivis vaporatæ. h. e. excalfactæ, & arefactæ. ¶ Item in modum vaporis emissus. *Apulej. de Mundo*. Nebula est exhalatio vaporata. ¶ Translate *Pers. sat.* 5. *v.* 86. Inde vaporata lector mihi ferveat aure. h. e. purgata, & ad audiendum præparata: vel aure calefacta, & accensa ex lectionis suorum librorum.

Vaporeus, a, um, adject. *caldo*, a *pieno di caldo vapore*. *Arnob. l.* 6. Illud in rigoribus algidum, hoc vaporeum. Alii leg. *vaporum*.

Vaporifer, a, um, vel vaporiferus (neque enim de recto casu adhuc constat) a, um, *che svapora*, ἀτμοφόρος, ἀτμώδης, quod vaporem emittit. *Stat.* 3. *Silv.* 5. *v.* 96. Sive vaporiferas blandissima litora Baias. *Id. l.* 1. *Silv.* 3. *v.* 45. Vaporiferas fornaces.

Vaporo, as, n. 1. *svaporare*, *mandar vapore*, ἀτμίζω, vaporem emitto. *Plin. l.* 31. *c.* 2. *de differentiis aquarum*: Vaporant & in mari ipso, quæ Licinii Crassi fuere. ¶ Est etiam verbum activum, & pro suffire ponitur. *Virg.* 5 *Æn. v.* 481. Succedunt matres, & templum thure vaporant. *Plin. l.* 28. *c.* 11. Et dum coquuntur, oculos vaporari præcipiunt. ¶ Item pro calore temperare. *Hor. l.* 1. *ep.* 16. Sol discedens curru fugiente vaporet. ¶ Item pro arefacere. V. *Vaporatus*.

Vaporosus, a, um, adject. *pieno di vapori*. *Apulej. l.* 6. *A. A.* Balnearum vaporosi fontes. *Id. ib. l.* 9. Vaporosa caligo.

Vaporus, a, um, idem quod vaporosus, ut vaporus ardor, apud *Prudent. Peristeph.* 6. *v.* 155.

Vappa, æ, f. *vino svanito*, ἔξιτος, ἀκρατίνης, ἐξεστηκὼς οἶνος, vinum insipidum, & nullius virtutis, postquam omnis odor, saporque optimus evaporavit. *Plin. l.* 14. *c.* 20. Vitium musto, quibusdam in locis, iterum sponte fervere: qua calamitate, cum deferbuit, deperit sapor, vappæque accipit nomen. *Hor. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 144. Qui Veientanum festis potare diebus Campana solitus trulla, vappamque profestis. ¶ Per Metaphoram Latinis vappæ vocantur ἄχρηστοι, idest inutiles, ac nihili homines. *Hor. l.* 1. *sat.* 1. *v.* 103. Non ego avarum Cum veto te fieri, vappam jubeo, aut nebulonem. Obscœnus quoque Deus de se in *Ithyphallico carmine* 13. *Priap.* Nos vappæ sumus, & pusilla culti Ruris numina.

Vapularis, & re, n. 3. μαστιγίας, qui vapulat, verbero. Jocose *Plaut. Pers.* 1. 1. 21. Fui præfectus apud molas tribunus vapularis.

Vapulo, as, n. pass. 1. *esser battuto*, הכה, Germ. *schlagen werden*, Gall. *estre batu*, Hisp. *ser azotado*, τύπτομαι, μαστιγοῦμαι, verberor, cædor. *Terent. Adelph.* 2. 2. 5. Ego vapulando, ille verberando usque ambo defessi sumus. *Cæl. ad Cic. l.* 8. *Fam. ep.* 1. Susurratores vaniunt, alius equitem perdidisse, alius septimam legionem vapulasse. h. e. cæsam esse. *Plaut. Asin.* 3. 3. 9. Coctum, non vapulatum conductus fui. *Quintil. l.* 9. *c.* 2. Testis in reum rogatus, an ab eo fustibus vapulasset. *Scioppius in Minerv. Sanct. l.* 3. *c.* 3. ex quodam vetusto Rhetore ita legendum ait: *rogatus ab reo, num fustibus vapulasset*. *Senec. in Apocolocynt. in fine*. Producit testes, qui illum viderant ab illo flagris, ferulis, colaphis vapulantem. ¶ A Comicis usurpatur sæpe in contemptu. nam cum quis significare vult, aliquem se nihili facere, & spernere, jubet eum vapulare. *Plaut. Pers.* 2. 3. 16. Quid faciet mihi? verberibus cædi jusserit, compedes impingi? vapulet; ne sibi me credat supplicem fore. *Id. Cur.* 4. 4. 10. Vapulare ego te vehementer jubeo; ne me territes. *Id. Asin.* 2. 4. 72. Tun' libero homini male servus loquere? Le. vapula. Huc pertinet illud proverbium, *Vapula Papiria*, ortum a quadam ancilla, quæ libertate donata a Papiria hera sua, patronam suam contempsit, & cum eam salutare deberet, se ipsam salutabat, hera autem reponebat, ut inslar servæ vapularet. *Festus ex Sinnio Capitone* docet, tunc hoc proverbium dici solitum, cum vellent minantibus significare, se eos negligere, & non timere, fretos jure libertatis. Addit etiam ipsum *Plaut.* his verbis: Ideo dico, liberta salve, vapula Papiria, ubi *Ælius* ait: *vapula* positum esse pro *dole*; *Varro* autem pro *peri*, teste eodem *Festo*: quod quidem per eorum sententia facit, qui *vapulo* ab ἀπόλλυμι, *pereo* deducunt: ex quibus est *Scioppius*, qui loco citato contendit hoc præsertim fundamento nixus, hoc verbum non usurpari cum ablat. personæ agentis, & præposit. *a*, *ab*, & si quando usurpetur, ea ratione usurpari, qua dicimus *perire ab aliquo*. ¶ Translate *Cic. Att.* 1. *ep.* 14. Cum se omnium sermone sentiret vapulare. h. e. sibi obtrectari. *Plaut. Stich.* 5. 5. 10. Vapulat peculium. h. e. dissipatur.

Vara, æ, f. *un traverso*, lignum transversarium in aliqua lignea machina aliis ligneis arrectariis impositum, & compactum, ut aliquid sustineat. *Vitruv. l.* 10. *c.* 18. De materia primum basim subjectis cutis struit, supraque compingit arrectariis & jugis varas. Ita *Philander* hoc loco, & *Baldus* explicant; quorum sententia tamen in eo discrepat, quod ille eam rectas esse dicit, hic autem curvas. V. *Bald. in Lex.* ubi iconem etiam exhibet. ¶ *Sequitur vara vibiam*, proverbium est usurpatum ab *Auson. in proæm. Technopægn.* h. e. cadente vibia (quæ est lignum erectum & varam sustinet) varam etiam cadere necesse est, quippe vibia ipsa stante sustinetur. Usurpatur autem de iis, qui suo uni vitio indulserint, objecto omni pudore ad alia præcipites feruntur: vel de iis, qui aliquem errorem committunt, ex quo alii necessario errores sequuntur. ¶ In quibusdam Glossis, quas refert *Scalig. l.* 1. *lect. Auson. c.* 18. contraria ratione hoc proverbium refertur. Legitur enim *Varam vibia*: ex quo fit, ut contraria quoque his duabus vocibus notio tribuenda videatur, ut nimirum vel *vara* sit lignum erectum, *vibia* transversum, ut idem *Scaliger* exponit: vel quod ambæ erectæ sint: additur enim in iisdem *Glossis*: Perticæ duæ sunt inter se colligatæ, quæ asserem sustinent, unde proverbium, Vibia varam sequitur. Sane apud *Lucan. l.* 4. *v.* 439. varæ sunt furcillæ bicornes erectæ, quibus retia ad aucupium tenduntur. Verba *Lucani* sunt: Aut dum dispositis attollat retia varis Venator. Hæc duo loca hac ratione satis apte videntur explicari; quæ tamen si cum verbis *Vitruvii* allatis componantur, vereor, ut conciliari possint. neminem enim ambigere puto, quin *vara* apud *Vitruv.* lignum transversum sit. ¶ Illud denique admoneo, tum apud *Vitruv.* tum apud *Auson.* esse codices, in quibus aliter legitur. nam apud *Vitruv.* quidam pro *& jugis varas*, quidam habent *& jugis varas*: apud *Auson.* varo substituunt nonnulli *Sequitur ver hiemem*.

Varamus, m. s. *Varamo*, fl. Venetiæ, qui in Anassum, sive Plavem apud Bellunum urb. influit. Leander *Calore* dici scribit. *Plin. l.* 3. *c.* 18.

Varatio, onis, curvatio, a *varus*, ut varatio fluminis apud Auctores *de Limit. pag.* 257. *Goesii*.

Varduli, m. pop. Hispaniæ Tarr. sub Cantabris, ab Oceano ad Iberum fl. extensi, inter Vascones ad Or. & Autrigones ad Occ. ubi hodie Ipuscoa prov. cum Majore parte Alavæ tractus. Eorum caput fuit Tolosa urbs. *Plin. l.* 3. *c.* 3.

Varia, æ, f. ποικίλη, panthera, ita dicta a macularum varietate, quibus est spectabilis. Nam pantheræ diversicolorem, maculosamque pellem habent. *Plin. l.* 8. *c.* 17. Pantheræ, & tigres macularum varietate prope solæ bestiarum spectantur, cæteris unus, ac suus cujusque generis color est. *Et mox*: Nunc varias, & pardos, qui mares sunt, appellant in eo omni genere. *Et paulo post*. Primus autem Scaurus Ædilitate sua varias CL. universas misit. Allusit huc *Plaut. Epid.* 1. 2. 15. ubi, cum Epidicus dixisset, varie se valuisse, respondet *Thesprio*: Qui variæ valent, Capriginum hominum non placet mihi, neque pantherinum genus.

Variabilis, le, adject. *variabile*: qui variatur, seu mutatur. *Apul. de Mundo*. Aer inferior natura variabilis.

Varians, antis, o. g. ποικίλλων, *che varia*. *Plin l.* 14. *c.* 2. Via ulla magis tam denso uvarum partu impatiens variantis cœli. h. e. inconstantis, modo hoc, modo illo modo se habentis. *Colum. l.* 4. *c.* 20. Variantibus adhuc, & acerbis uvis. idest nondum nigris, sed colore adhuc vario.

Variantia, æ, f. idem ac varietas. *Lucret. l.* 1. *v.* 653. nedum variantia rerum Tanta queat densis, rarisque ex ignibus esse. Adde *l.* 3. *v.* 319.

Varianus, a, um, adjectivum a Quintilio Varo deductum, ut Variana clades, *Sueton. in Aug. c.* 23.

Variatim, adv. *variamente*, Germ. *anderst*, *und anderst*, Gal. *en diverses sortes*, Hisp. *en diversas maneras*, ποικιλμένως, diversimode. *Gell. l.* 5. *c.* 12. *Ve* enim particula, quæ in aliis, atque aliis vocabulis variatim per has duas literas, cum *a* litera media immissa dicitur. Sunt qui legunt *varie*, *tum*.

Variatio, onis, f. *variazione*, *varietà*, παραλλαγή, actus variandi, varietas, diversitas. *Liv. l.* 24. *c.* 9. Cæteræ centuriæ sine variatione ulla Consules eosdem dixerunt.

Variatus, a, um, *variato*, *vario*, πεποικιλμένος. *Cic. pro Mil. c.* 9. Eum, qui patris ulciscendi causa matrem necavisset, variatis hominum sententiis non solum humana, sed etiam Deæ sapientissimæ sententia liberatum. *Catul. carm.* 63. *v.* 50. Vestis hominum variata figuris. *Apul. l.* 3. *Florid.* Lyra concentu variatior.

Varicator, oris, m. qui variatur. *Ulpian. l.* 4. *Dig. de his, qui not. inf.* Prævaricator est quasi varicator, qui diversam partem adjuvat, prodita causa sua.

Varices. V. Varix.

Varicitur. V. Varitus.

Varico, as, avi, atum, a. 1. διαβαίνω, vel διίσταμαι τὰ σκέλη, sto pedibus introrsum intortis, a *varus*, id est qui crura habet introrsum incorta. *Quintil. l.* 11. *c.* 3. *de gestu pedum*. Varicare supra modum in stando deforme est, & accedente motu prope obscœnum.

Varicose,

Varicose, adv. *Festus in voce Muli Mariani*: Milites in furca varicosius onera sua portare consueverant. *h. e.* majores varices contrahendo ex onerum bajulatione.

Varicōsus, a, um, qui varices habet. *Juven. sat. 6. vers. 396.* Varicosus fiet aruspex. Ubi sic vetus Interpres: varicosus fiet multum stando, dum Deos, aut exta consulit. Sic *Sidonius l. 5. ep. 5.* vocat Ciceronem *varicosum Arpinatem*, qua de re V. in *Varix*.

Varicŭla, æ, f. *aspritura*, exigua varix. *Cels. l. 3. c. 26. de curatione ulceris*: Si varicula intus excidenda.

Varicus, a, um, quod est varicantis, ac dispessis cruribus, more eorum, qui grandibus ambulant passibus, a *varus*. *Ovid. l. 3. de Arte, v. 303.* Illa velut conjux Umbri rubiconda mariti Ambulat, ingentes varica fertque gradus.

Varie, adv. *variamente*, *in varii modi*, ποικίλως, πολυτρόπως, variis modis, diversimode. *Cic. 2. de Divin.* Eamque vim varie moveri ab iis sideribus, quæ vocantur errantia. *Id. Acad. 1. c. 4.* Qui ab iis, qui illum audierunt, perscripti varie, copioseque sunt. *Id. l. 16. Fam. ep. 6.* Varie sum affectus tuis litteris. *Plaut. Epid. 1. 1. 14.* Varie valui, *ora bene*, *ora male*.

Variegātus, a, um, adject. *variato*, *variato*, *serpeggiato*, *divisato*, varie ornatus, ποικίλος. *Apul. l. 11. Metam.* Navis picturis miris variegata. *Id. l. 2. Florid.* Vestis picturis variegata.

Variĕgo, as, a. 1. ποικίλλω, ornatus varietate distinguo. *Auson. in epist. præmissa Idyllio 13.* Figuras alius aliis scientius variegat. ¶ *Apul. l. 1. Florid.* neutrorum more usurpat, cum inquit: Lyra auro fulgurat, ebore candicat, gemmis variegat.

Varĭĕtas, atis, f. *varietà*, Ger. *unterscheid*, Gal. *varieté*, Hisp. *variedad*, ποικιλία, ποικιλμός, variatio, & dissimilitudo colorum. V. *Varius*. *Plin. l. 8. c. 30.* Oculis mille varietates esse, colorumque mutationes. ¶ Translate dicitur de quacunque dissimilitudine seu diversitate. *Cic. 1. Off.* Ut in corporibus magnæ dissimilitudines sunt, sic in animis existunt majores etiam varietates. *Id. pro Planc. c. 2.* Varietas generum. *Quintil. l. 1. c. 12.* Reficit animos, ac reparat varietas. ¶ Ponitur etiam pro inconstantia. *Planc. ad Cic. l. 10. Fam. ep. 18.* Extimescens varietatem, atque infidelitatem exercitus ejus.

Varini, & Varrini, pop. Germaniæ, in Saxonia inf. ubi nunc pars Ducatus Megalopolitani. Ibi etiamnum fl. *Uvarne*, & opp. alias Varinum, nunc *Uvaren*. *Uvillichius* eos collocat in Saxonia superiore, in nova Marchia Brandeburgensi, in conf. Poloniæ. *Lazius* censet, fuisse in Suevia, ubi opp. *Veringen*. *Plin. l. 4. c. 14.*

Vărio, as, a. 1. *variare*, *fare vario*, *a diverso*, שנה, Ger. *abwechseln*, Gal. *varier*, Hisp. *diversificar*, ποικίλλω, διαλλάττω, ἀλλάσσω, vario, seu diversum facio, distinguo, muto. Dicitur proprie de coloribus. *Virg. 1. Georg. de Sole v. 441.* Ille ubi nascentem maculis variaverit ortum. *Plaut. Pœn. prol. v. 26.* Variari virgis, & loris. *h. e.* ita cædi, ut cutis livideat, & vibicibus varia fit. ¶ Item de uvis maturescentibus. *Colum. l. 12. c. 50. & de arborib. c. 12.* ¶ Translate sumitur pro diversum facere quacunque ratione. *Cic. de Orat.* Oratoris est formare orationem, eamque variare, & distinguere quasi quibusdam verborum, sententiarumque insignibus. *Id. in Orat. c. 18.* Variare vocem. *Virgil. 9. Æn. v. 164.* Discurrunt, variantque vices, fusique per herbam Indulgent vino. *Plin. l. 8. ep. 8.* Laborem otio, otium labore variare. *Liv. l. 2. c. 57.* Sententiam variavit timor. *fece mutar parere*. ¶ Ponitur aliquando pro varie tradere. *Liv. l. 27. c. 27.* Si, quæ de morte Marcelli variant Auctores, omnia exequi velim. ¶ Est etiam verbum neutrum, pro sibi dissimilem esse, & modo hac, modo illa ratione se habere. *Cels. l. 3.* Non in iis solum, in quibus semper ita se habet, sed in iis quoque, in quibus variat. ¶ Item pro ambiguum esse. *Liv. l. 1.* Ibi si variaret, quod raro incidebat, ut secundæ classis vocarentur. ¶ Usurpatur etiam impersonaliter. *Liv. l. 22. cap. 60.* Ibi cum sententiis variaretur. *Vellej. l. 2. c. 51.* Variatum est prœliis. *e' abbe diversa sorte*.

Varĭtus, adv. βαιβῶς, cruribus divaricatis, divisisque, quod fieri solet a fœmina jam rejectura. Est a *varus*, ut a *primo primitus*. *Apul. 1. Met.* His aditis ab imo remoto grabatulo varicitus super faciem meam residentes, vesicam exonerant. Ubi vulgo editum *varicus*, repugnante analogia. Aliqui etiam *varicitus* legunt, quod a varicibus esset.

Varius, a, um, *vario*, צבוע, Germ. *mancherley*, Gal. *bigarre*, *divers*, Hisp. *de diversos colores*, ποικίλος, πολύχρους, quod est diversi coloris. *Cic. l. 2. de Fin. c. 3.* Varietas Latinum verbum est, idque proprie quidem in disparibus coloribus dicitur: sed transfertur in multa disparia. Varium poema, varia oratio, varii mores, varia fortuna; voluptas varia etiam dici solet. *Cato c. 73.* Ubi variæ cœperint fieri, bubus medicamentum dato quotannis, uti valeant. *quando l' uva comincia a vareggiare*. ¶ Translate sumitur generatim pro dissimili, multiplici, multiformi. *Cic. 2. de nat. Deor.* Quam vero, & quam varia genera bestiarum vel cicurum, vel ferarum? *Id. 1. Acad.* Platonis autem auctoritate, qui varius, multiplex, & copiosus fuit. *Virg. 8. Æn.* Gentes variæ linguis. *di diversi linguaggi*. ¶ Cum dativo *Horat. l. 2. sat. 3. v. 56.* Alterum & huic varium, & nihilo sapientius. ¶ Item pro inconstanti, instabili, commutabili. *Virg. 4. Æn. v. 569.* Varium, & mutabile semper Fœmina. *Liv. l. 2.* Ibi varia victoria & velut æquo Marte pugnatum est. *Sallust. de Catil. c. 5.* Animus audax, subdolus, varius. Huc pertinet jocus Ciceronis in Vatinium *apud Quintil. l. 6. c. 3.* Miror, inquit, quid sit, quod pater tuus homo constantissimus te nobis varium reliquit. Ubi simul alludit ad ejus faciem varis, seu maculis distinctam.

L. Varius, Poeta Latinus in numero Epicorum, & Tragicorum, temporibus Augusti, cui fuit charissimus. De eo scribit *Horat. l. 1. od. 6. & Tacit. in dial. de Orat. c. 12.*

Varix, icis, m. *varice*, *vena gonfia*, κιρσός, vena feculento sanguine tumescens, quales in temporibus, ventre, & cruribus imprimis oboriri solent. *Cic. 2. Tusc. c. 25.* Cum varices secabantur C. Mario, dolebat. *Cels. l. 2. c. 8.* Varix ortus insaniam tollit. *Sen. ep. 78.* Dum varices ex nimio labore, bajulis adjuvanit, atque diuturna statione. Unde *Juven. sat. 26. v. 395.* Varicosus fiet aruspex. Ubi sic vetus Interpres. Varicosus fiet multum stando, dum Deos, aut exta consulit. Idem ex nimio viæ labore contingit. *Varro apud Non. c. 1. n. 104.* Nam si tuam rhedam non habuissem, haberem varices. ¶ Atque hinc scomma captavit Vatinius in Tullium, ut *Macrobius narrat l. 2. Saturn. c. 3.* Cum enim Cicero gloriaretur, se humeris Reipublicæ ab exilio reportatum. Unde ergo, inquit, tibi varices? Varices enim habebat Tullius. Unde *Sidonius* eundem *l. 5. ep. 5.* vocat *varicosum Arpinatem*.

Varrini. V. Varini.

Varro, seu Varo, onis, m. homo durus, & asper. Hæc vox & uno R, & duobus scripta invenitur, quomodo & *vari*, & *varri*, legitur. *Lucil. apud Pers. in Squarrosus*, Varronum ac rupicum squarrosa incondita rostra. *Pers. Sat. 5. v. 138.* Varo regustatum digito terebrare salinum Contentus perages. Alii leg. *Baro*, quod idem fere sonat.

Varrōnes, familia plebeia apud Romanos. Ita dicti sunt a *varo*, seu *varro*, quod notat hominem durum, asperumque. Sed de hoc aliter ipse *Terentius Varro* apud *Servium in 11. Æn.* his verbis: Est & alia hujus rei historia. Varro enim, cum de suo cognomine disputaret, ait, eum, qui primus Varro sit appellatus, in Illyrico hostem, Varronem nomine, quod rapuerat, & ad nos portavarat, ex insigni facto meruisse. Ubi deesse videtur *Varronis cognomen*. Nisi cum *Salmasio* legas: insigne ex facto meruisse. Nam insigne, & signum dicebant pro cognomine, ut ad historiam Augustam idem *Salm.* annotavit.

M. Terentius Varro, Μάρκος Βάῤῥων, Civis Romanus, Ciceronis ætate Romanorum omnium eruditissimus, ut *Quintilianus* asserit. Plurimos, doctissimosque scripsit libros de Lingua Latina, de vita Populi Romani, de re rustica, de liberis educandis, quem librum *Catonem* appellavit, &c. Scripsit etiam satyras. *Quintil. l. 10. c. 1.* ¶ De Varrone altero Atacino, V. *Atacinus*.

Varroniānus, a, um, ad Varronem pertinens. *Varroniani milites* apud *Liv. l. 23. c. 38.* h. e. qui sub Varrone consule militaverant.

Varus, i, est macula, sive tuberculum exiguum, & durum in facie, quod a Græcis ἴονθος appellatur. *Plin. l. 32. c. 4.* Oleum amygdalinum purgat, mollit corpora autem erugat, nitorem commendat, varos cum melle tollit e facie. *Id. l. 28. c. 8.* Lentigines tollit, ac varos, omnesque maculas. Adde *Cels. l. 6. c. 5.*

Varus, i, m. *il Varo*, Gal. *le Var*, fl. Galliæ Narb. Ortus ex Acema M. in Alpibus maritimis, Glannatevamque rigat. Hinc auctus aliquot amnibus, per Provinciam labitur, deindeque ipsam separat a Comitatu Nicæensi, & prope Nicæam in mare Mediterraneum se exonerat. *Plin. l. 3. c. 4.*

Varus, ni a. Quinctilius prænomine, C. R. qui ab Augusto præfectus Germanico exercitui, circa saltum Teutoburgensem, hodie *Trutberg*, a Germanis, Arminio duce, dolo circumventus, cum tribus legionibus interfectus est. Hujus mortem deflet *Horatius l. 1. Carm.* Ejus etiam meminit *Maro 6. & 9. Ecl.* ¶ Hoc nomen varus ductum est a cruribus varis, ut docet *Plin. l. 11. c. 45.*

Varus, a, um, *storpio*, *sbilenco*, *varo*, βλαισός, qui introrsum pedes seu crura obtorta gerit, cui opponitur *valgus*, Chamæs, qui habet crura incurvata outrorsum, cui in exteriorem partem crura, pedesve flectuntur. Ita *Acron* Horatii interpres *ad sat. 3. l. 1.* eumque secutus *Vossius in Etymol.* in voce Varus. *Nonius c. 1. n. 704.* generatim exponit *distortis cruribus*. & *Festus*, *incurva crura habens*. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 47.* Hunc varum distortis cruribus: illum Balbutit scaurum pravis fultum male talis. ¶ Sumitur etiam generatim pro obtorto, incurvo. *Ovid. 9. Met. fab. 1.* Brachiaque opposui, tenuique a pectore varas In statione manus. *i. e.* incurvas, instructas ad corripiendum antagonistam.

Vas, adis, com. n. 3. *sicurtà*, *mallevadore*, ἐγγυητής, qui promittit, suo se periculo aliquem judicio sisturum. Proprieque vas erat in re capitali, ut *Festus* docet, & hi *Ausonii* versus indicant, quibus inter vadem, & prædem differentiam ponit. Quis subit in pœnam capitali judicio? Vas. Quid, si lis fuerit nummaria? quis dabitur? Præs. *Cic. 3. Off. c. 10. de Damone, & Pythia*: Vas factus est alter ejus sistendi, ut si ille non revertisset ad diem, moriendum esset ipsi. *Id. 2. Fin. c. 24.* Vadem te ad mortem Tyranno dabis pro amico, ut Pythagoreus ille fecit Siculo Tyranno? *Id. ad Brut. ep. 18.* Vades accipere. *Liv. l. 39. c. 41. in fin.* Vades deserere.

Vas, vasis, n. *vaso*, כלי, Ger. *geschirr*, Gal. *vaisselle*, Hisp. *vaso*, ἄγγος, ἀγγεῖον, σκεῦος, instrumentum idoneum ad aliquid capiendum. In numero plurali est secundæ declinationis, & inflectitur *vasa*, *vasorum*, *vasis*. Nam veteres etiam *vasum* dixere, quod V. infra suo loco. *Cic. 1. Tusc.* Corpus quidem quasi vas est, aut aliquod animi receptaculum. *Id. pro Mur.* At ille exposuit vasa Samia. *Lucr. l. 6. v. 230.* vasis integris vinum repente diffugiant. ¶ Hoc nomen interdum generalem notionem habet, & significat non solum ea instrumenta, quæ aliquid in se recipiunt edendi bibendique causa paratum, sed ea etiam quæ aliquid sustinent, ut scutelas, vel promulsidaria, ut docet *Ulp. l. cum aurum. Dig. de aur. arg. &c.* ¶ Quin & omnis generis supellex nonnunquam vasorum nomine venit. *Senec. 1. de benef. c. 1.* Diligenter in patrimonium & vasa debitoris inquirimus. Sic *Ulpian. l. 7. Dig. de instr. vel instrum. leg.* vasa utilia culturæ appellat ea instrumenta, quæ ad colendum agrum apta sunt. Hinc in re militari vasa sunt omnis generis impedimenta, *il bagaglio*, ex quo illæ locutiones, *conclamare vasa*, & *vasa colligere*, cum scilicet movenda sunt castra, & alio transferenda. *Cic. 6. Verr. c. 19.* Ille ex Sicilia jam castra moveret, & vasa collegeret. *Cæs. l. 1. B. C. c. 66.* Signum dari jubet, & vasa militari more conclamari. *intimar la marcia*. ¶ Jocose *Plautus* vasa ponit pro virilibus. *Pœn. 4. 2. 41.* Facio quod manifesto mœchi haud ferme solent; refero vasa salva. Adde *Auct. Priap. carm. 69.*

Vasarium, ii, n. *utensilia*, σκεύη, supellex omnis, ac instrumenta cuncta, quibus Magistratus, cum in provinciam iret, instruebatur, ut vasa, equi, muli, viaticum, a *vas*, *vasis*. *Cic. in Pison. c. 35.* Nonne H S centies, & octogies, quod quasi vasarii nomine in venditione mei capitis adscripserat, ex ærario tibi attributum Romæ in quæstu reliquisti? *Vitruv. lib. 1. c. 10.* vasaria appellat vasa balnearum, caldarium, & tepidarium, & frigidarium. ¶ Translate *Plin. l. 7. c. 47.* Nec sunt omnia vasaria excutienda: mediæ tantum partis inter Apenninum, Padumque ponemus exempla.

Vasātes, um, m. pop. Galliæ in Aquitania, inter Nitiobriges ad Oc. & Bituriges Viviscos in Occ. prope Garumnam fl. Horum tractus hodie *le Bazadois* dicitur.

Vasatĭcus, a, um, adject. ad Vasates pertinens, ut Vasatica rheda. *Auson. ep. 7. v. 18.*

Vasatus, a, um. Bene vasatus, hoc est bene peculiatus, ait apud *Lampridium in Heliog. c. 5.* obsceno sensu.

Vascellum, li, m. *piccolo vaso*. *Inscript. apud Gruter. pag. 1108.* Filius in vascello, & massa repositus. Ubi *vascellus* videtur esse urnula, in qua cineres conduntur.

Vascōnes, m. 3. pop. Hisp. Tarr. ad Pyrenæorum M. red. in conf. Aquitaniæ, inter Iberum flum. & Pyrenæos montes, rui inter Cantabros, Celtiberos, & Ilergetes, ubi hodie Regnum Navarræ. Eorum caput fuit Pompelo. Hi a Metello Romanorum duce obsessi, in tantam famem compulsi sunt, ut humana carne vescerentur. *Juven. sat. 15. v. 93.* Vascones, ut fama est, alimentis talibus usi. ¶ Vascones quoque. *Guascons*, pop. Galliæ Aquitanicæ, oriundi a Vasconibus Hispaniæ, qui aliquando montes Pyrenæos transgressi in Aquitania consedere, quorum regio Vasconia, Ital. *la Guascogna*, inter dictos montes, Garumnam fl. & Oceanum Aquitanicum. ¶ Adjective *Paulin. Nolan. ad Auson. carm. 10. v. 212.* Vascone saltu. h. e. Pyrenæo.

Vasconia, æ, f. Vasconum regio. *Paulin. Nolan. ad Auson. carm. 10. v. 203.* Vasconiæ saltus, & ninguida Pyrenæi Obiicis hospitia.

Vasconicus, a, um, adject. ad Vascones pertinens. *Paulin. Nolan. ad Auson. carm. 10. v. 218.* Ac si Vasconicis mihi vita fuisset in oris.

Vasculārius, ii, m. *orefice*, Ger. *goldschmid*, Gal. *faiseur de vaisselle*, Hisp. *platero*, σκευοποιός, qui scyphos, aliaque ex auro, vel argento vascula facit. *Cic. 6. Verr. c. 24.* In regiam maximam palam artifices omnes, cælatores, ac vascularios convocari jubet. *Ulp. l. 20. Dig. de præscriptis verbis*: Si cum emere argentum velles, vasculariue ad te detulerit.

Vascŭlum, i, n. *vasetto*, *vasino*, ἀγγεῖδιον, vas exiguum. *Cato c. 111.* Vasculum facito de materia hederacea. *Quintil. l. 1. c. 2.* Vascula oris angusti superfusam humoris copiam respuunt.

Vascus, a, um, adject. vacuus, inanis, levis, quemadmodum in *Glossis* exponitur. *Vitruv. l. 3. c. 4.* Venustatem persequitur visus, cujus si non blandimur voluptati proportione, & modulorum adjectionibus, uti id, in quo fallitur, temperatione augeatur, vastus, & invenustus conspicientibus remittetur aspectus. *vista troppo sfoggiata*, *e sproporzionata*. ¶ Vasca tibia, si *Salmasium* audimus in notis ad *Fl. Vopisc.* est ea quæ πλαγίαυλος in Glossis dicitur. h. e. tibiæ quoddam genus curvum, & obliquum, soni levioris, & acutioris, qua præcipue tibicines inflandi artem ediscere, & meditari consueverunt. *Solin. c. 5.* Insula arundinum ferax, quæ accommodatissimæ sunt ad omnem sonum tibiarum; seu præcentorias faciat, quarum locus est ad pulvinaria præcinendi; seu vascas, quæ foraminum numeris præcentorias antecedunt. ¶ Sunt qui tum apud *Vitruv.* tum apud *Solin.* legunt *vastus*, invitis plerisque Criticis.

Vasio, onis, f. Vasion, Vasionensis Urbs, Forum Vocontiorum, *Vaison*, urbs Galliæ Narb. in Provincia, in Com. Vindasino, ad fl. *Louvese*, in colle.

Vastabundus, a, um, adject. vastans. *Ammian. l. 31. c. 8.* Vastabundi omnes per latitudines Thraciæ pandebantur impune.

Vastatio, onis, f. *devastazione*, *rovina*, πόρθησις, depopulatio. *Liv. lib. 7.* Vastatio Romani agri. *Cic. 10. Fam. Ep. 15.* Italiam a vastatione defendere.

Vastātor, oris, m. *saccheggiatore*, λυμεών. *Ovid. 11. Met. v. 400. de lupo*, vastatoremque cruento ore ferum. *Stat. 4. Achil. v. 318.* Trojæ vastator Achilles.

Vastatorius, a, um, adject. qui vastat. *Ammian. l. 18. c. 13.* Hostium vastatoria manus. *Id. l. 19. c. 19.* Vastatorius globus.

Vastātrix, icis, f. quæ vastat. *Senec. ep. 95.* Luxuria terrarum marisque vastatrix.

Vastātus, a, um, adject. *saccheggiato*, *devastato*. *Hor. l. 4. od. 4.* Vastata impio tumultu fana. *Cic. pro Sext. c. 24.* Vastatum, ac relictum forum. *reso deserto*.

Vaste, adv. *vastamente*, ἀχανῶς, cum vastitate. *Cic. 3. de Orat. c. 12.* Non aspere, ut ille, quem dixi, non vaste, non rustice, non hiulce, sed presse, & æquabiliter, & leniter. h. e. nimis aperiendo os. *Idem ib. c. 23.* Ut neve aspere con-

cur-

curant, neque vastius diducantur.

Vastesco, is, n. 3. *distruggersi*, ἐρημοῦμαι, vastus fio, inhotiesen, desetor. *Accius apud Non.* 2. 2. n. 892. Ne scelere tuo Thebani vastescant agri.

Vastificus, a, um, ἀναστατωτικός, quod vastitatem affert. *Cic.* 2. *Tusc.* c. 9. ex *Poeta*: Erymanthiam hæc vastificam abjecit beluam.

Vastitas, atis, f. *ampiezza*, ὑπερμέγεθος, ἐρημία, nimia magnitudo. *Col.* l. 5. c. 1. Non asseveraveram, quæ vastitas ejus scientiæ contineret, cuncta me dicturum. *Id.* l. 3. c. 8. Pari vastitate belues progenerari, quis neget? *di egual ampiezza de corpo. Col.* l. 1. c. 9. *sub fin.* Vastitas vocis. ¶ Frequenter sumitur pro solitudine, eremo, statu illo alicujus provinciæ, qui est sine incolis, vel sine incolarum frequentia. *Cic.* 1. *Catil.* c. 5. Tecta Urbis, vitam civium, Italiam denique totam ad exitium, & vastitatem vocas. *Id. in Pison.* c. 35. Efficere vastitatem. ¶ Item pro vastatione, depopulatione. *Accius apud Non.* 2. 4. n. 481. Propterea tot, tantasque habemus vastitates funerum. ¶ Translate sumitur pro quacunque inanitate, seu privatione. *Cic. in Bruto* c. 6. Teque Bruti dolentem vicem, quasi deflevisse judiciorum vastitatem, & fori.

Vastities, ei, f. idem ac vastitas, hoc est destructio, separatio. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 68. Harum mihi voluptatum omnium, atque itidem tibi Distractio, diductio, vastities venit.

Vastitudo, inis, f. idem ac vastitas. *Cato* c. 141. *R. R.* Uti tu morbos visos, invisosque viduitatem, vastitudinemque, calamitates, intemperiasque prohibessis.

Vasto, as, a. 1. *guastare*, *saccheggiare*, *distruggere*, *rovinare*, חרב, Ger. *verwüsten*, Gal. *gater*, Hisp. *yermar*, πορθέω, populor, depopulorque, destruo, perdo. *Virg.* 8. *Æn.* Vastant cultoribus agros. h. e. abducendo cultores, agros vastos, & desertos efficiunt, inquit *Servius*. *Tibull. lib.* 4. *eleg.* 1. Atque duæ (zonæ cœli) gelido vastantur frigore semper. *sono disabitate pel troppo freddo.* ¶ Significat etiam incultum, ac desertum reddere. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* c. 39. Homines cultores terræ constituti non patiuntur eam nec immanitate beluarum efferari, nec stirpium asperitate vastari.

Vastulus, la, lum, adject. *alquanto grande*. *Apul.* l. 2. *Metam. in fine*. Vastulis corporibus fores nostras irruentes.

Vastus, a, um, *vasto*, *ampio*, *immenso*, רב, Germ. *weit*, Gall. *extremement grand*, *ou large*, Hisp. *grande*, *y espacioso*, ἀχανής, ἀμετρήθης, valde magnus, justæ magnitudinis, & amplitudinis modum excedens, immensus. *Virg.* 1. *Æn.* Hic vasto Rex Æolus antro. *Id.* 5. *Æn.* Vasti ictus. *Cic.* 1. *de Div.* c. 24. Tum visam beluam vastam, & immanem, circumplicatam serpentibus, &c. *Id. in Pison.* c. 24. Cum mare vastissimum hieme transibat. *Liv.* l. 31. c. 1. in vastiorem altitudinem invehi. ¶ *Vasta litera* dicitur, quæ magnum habet sonum. *Cic. in Orat.* c. 45. Quomodo enim vester *axilla*, *ala* factus est, nisi fuga literæ vastioris? ¶ *Vasta oratio* est, quæ propter crebrum vocalium concursum hiulca, nimisque aperta est. *Auct. ad Herenn.* l. 4. c. 12. Crebro vocalium concursiones, quæ vastam & hiantem orationem reddant. ¶ *Vastus animus* translate dicitur, qui immoderate aliquid cupit. *Sall. de Catil.* c. 5. Vastus animus immoderata, incredibilia semper cupiebat. Vasti præterea dicuntur homines agrestes, insulsi, invenusti. *Gell.* l. 19. c. 9. Sed ut nos tanquam profecto vastos quosdam, & insubidos ἀναφροδισίας (*inventustatis*) condemnaretis. *Salmas. in exercit. Plin.* legit *vastos*. *Cic.* 1. *de Or.* c. 25. Sunt quidam ita lingua hæsitantes, aut ita voce absoni, aut ita vultu motuque corporis vasti atque agrestes, ut &c. ¶ Sumitur etiam vastus pro deserto, vacuo, inani. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 130. Fit vasta Troja: scindunt proceres Pergamum. *Cic.* 2. *Agrar.* c. 26. Alterum genus agrorum propter sterilitatem incultum, propter pestilentiam vastum, atque desertum emetur ab iis, qui eos vident sibi esse relinquendos.

Vasum, i, n. idem, ac vas. *Plaut. Truc.* 2. 2. 33. Aut aliquod vasum argenteum. *Cato apud Gell.* l. 13. c. 22. Neque mihi ædificatio, neque vasum, neque vestimentum ullum est in manu pretiosum.

Vates, is, com. *profeta*, *indovino*, נביא, Germ. *weissager*, Gall. *devin*, Hisp. *adevino*, μάντις, propheta, homo divinus, seu fatidicus, qui res futuras præsentit, ac prædicit. *Plaut. Mil.* 3. 3. 37. Bonas vates poteras esse, eum quæ sunt futura, videas. *Virg.* 6. *Æn.* Tuque o sanctissima vates, Præscia venturi. *Cic.* 2. *de Leg.* Alterum, quod interpretatur fatidicorum, & vatum effata incognita. ¶ Usurpatur etiam pro Poeta, quia Poetæ divino instinctu afflari dicuntur. *Cic.* 1. *de Div. ex Poeta*: Versos, quos olim Fauni, vatesque canebant. *Col. in Præf.* l. 10. Ex voluntate vatis maxime memorandi, idest *Virgilii*. ¶ Præterea vates dicitur, qui in aliqua arte excellentissimus est, velut qui tanquam a Diis edoctus secreta ejus artis interpretari optime novit. *Valer. Max.* l. 8. c. 12. n. 1. Q. Scævola legum clarissimus, & certissimus vates. *Plin.* l. 11. c. 37. *sub fin.* Arteriarum pulsus descriptus est ab Herophilo medicinæ vate miranda arte.

Vatia, æ, comm. g. idem ac vatius. *Varro* l. 8. *de L. L.* Cum idem faciat, ac siquis puerorum per delicias pedes male ponere atque imitari vatiæ cœperit, hunc corrigi oportere concedant, contra siquis in consuetudine ambulandi jam factus sit vatia, aut compernis, si eum corrigi non concedunt. ¶ Numeratur & inter cognomina Romanorum, quod qui primus in Vatia familia id cognominis sortitus est, pedibus fuerit vatius. *Plin.* l. 11. c. 45. Namque & hinc cognomina inventa Planci, Plauti, Scauri, Pansæ: sicut a cruribus Vari, Vatiæ, Vatinii.

Vaticea, æ, f. species herbæ, quæ aliter *bellonaria* vocatur, ita dicta a vate, quia qui eam ederent, Deo pleni videbantur, & vaticinabantur, ut est apud *Apul. in Herbario* c. 74.

Vaticanus, i, m. Deus, qui præesse credebatur primæ voci infantium, quasi *Vagitanus*, a vagiendo. *Gell.* l. 16. c. 17. Et agrum Vaticanum, & ejusdem agri Deum præsidem appellatum acceperamus a vaticiniis, quæ vi, atque instinctu ejus Dei in eo agro fieri solita essent. Sed præter hanc causam M. Varro, in libris Rerum Divinarum, aliam esse tradit istius nominis rationem. Nam sicut Aius, inquit, Deus appellatus, araque ei statuta est, quæ est in infima nova via, quod in eo loco divinitus vox edita erat: ita Vaticanus Deus nominatus, penes quem essent vocis humanæ initia, quoniam pueri, simul atque parti sunt, eam primam vocem edunt, quæ prima in Vaticano syllaba est. idcirco vagire dicitur, exprimente verbo sonum vocis recentis. Hæc *Gellius*. In quibusdam *Augustini* codicibus l. 4. *de Civ. Dei* c. 11. legitur *Vagitanus* propter rationem a Varrone allatam.

Vaticanus Mons, *il Vaticano*, Βατικανὸς ὄρος, unus ex decem montibus urbis Romæ, conterminus Janiculo, non procul a Tiberi, non longe a theatro Pompeji, supra molem Hadriani, ubi S. Petri Basilica, & palatium Pontificum amplissimum. Ita dictus est a Vaticano Deo, penes quem erant vocis humanæ initia, qui ibi colebatur. V. Vocem præcedentem. ¶ Prima, & tertia syllaba hujus nominis semper producuntur, secunda variatur. *Hor. lib.* 1. *ode* 20. Simul & jocosa Redderet laudes tibi Vaticani Montis imago. *Juv. Sat.* 6. v. 343. Et Vaticano fragiles de monte patellas.

Vaticanus, a, um, adject. ad Vaticanum montem pertinens, ut Vaticana vallis, *Tacit. Ann.* 14. c. 14. Vaticanus ager, *Cic. Agrar.* 2. c. 35.

Vaticinans, antis, o. g. *chi predice*, θεσπίζων, part. a vaticinor. *Cic.* 1. *de Div.* Quod & somniantibus sæpe contingit, & nonnunquam vaticinantibus per furorem. *Liv.* l. 2. Virginium Consulem in concionibus velut vaticinantem audiebat.

Vaticinatio, onis, f. *indovinazione*, *predizione*, μαντεία, actus vaticinandi, divinatio, futurorum prædictio. *Cic. Att.* l. 8. *ep.* 11. Quarum vaticinationem falsam esse cupio. *Id.* 2. *de nat. Deor.* c. 3. Multa ex Sibyllinis vaticinationibus, multa ex Aruspicum responsis commemorare possum, &c.

Vaticinator, oris, m. *indovino*, χρησμολόγος, qui vaticinatur, vates. *Ovid.* l. 1. *de Ponto*, *el.* 1. v. 42. Unde tamen vivat, vaticinator habet.

Vaticinium, ii, n. *vaticinio*, *predizione*, μαντεία, oraculum, divinatio, prædictio futuri. *Plin.* l. 7. c. 52. Plena est vita his vaticiniis, sed non conferenda, cum sæpe falsa sint.

Vaticinor, aris, d. 1. *profetizzare*, *indovinare*, נבא, Germ. *weissagen*, Gall. *deviner*, Hisp. *adevinar*, χρησμῳδέω, προφητεύω, μαντεύομαι, divino, futura præsentio, ac prænuntio, a vates. *Cic.* 1. *de Div.* Illud, quod volumus, expressum est, ut vaticinari furor vera soleat. ¶ Aliquando accipitur pro delirare, sive ariolari, quæ significatio inde tracta est, quod Sacerdotes oracula edituri furore quodam solent corripi. *Cic. pro Sext.* c. 10. Eos qui dicerent, dignitati esse serviendum, vaticinari, atque insanire dicebat. ¶ Interdum etiam pro canere, dicere, asserere. *Cic. de Am.* Agrigentinum quidem doctum quendam virum carminibus Græcis vaticinatum ferunt, quæ in rerum natura, totoque mundo constarent, quæque moverentur, ea contrahere amicitiam, dissipare discordiam. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 128. Vetera vaticinamini. *voi dite cose rancide.*

Vaticinus, a, um, μαντικός, quod ad vaticinium pertinet. *Liv.* l. 25. c. 1. Et edixit, ut quicunque libros vaticinos, precationesve, aut artem sacrificandi conscriptam haberet, &c. *Ovid.* 2. *Met.* v. 644. Hæc ubi vaticinos concepit mente furores.

Vatienus, a, um, idem, ac vatius, seu vatia. Ita docet Nebrissensis. Nempe secutus est antiquos *Plinii* codices, apud quem l. 11. c. 45. pro *Vatinii*, *Vatieni* legitur in antiqua Parmensi editione anni 1476. V. *Vatia*.

Vatillum, li, n. parvum vas. Legit hanc vocem *Salmas.* in *Trebell. Poll. in Claud.* c. 14. ubi ait, Cochlearia vatilla quatuor. Alii *batilla*.

Vatinianus, a, um, adject. ad Vatinium pertinens. *Catull. carm.* 14. Odissem te odio Vatiniano. V. *Vatinius*. *Id. carm.* 54. Vatiniana crimina.

P. Vatinius, civis Rom. contaminatissimæ vitæ. Pudoris adeo profligati fuit, ut non infacete dixerit Seneca, Vatinium assiduo convicio depudere didicisse. In hunc, cum adversus eum, quem Cicero in judicio defendebat, productus esset testis, tam acerbe Cicero invectus est, ut patefactis ejus flagitiis in summum Romani Populi odium pervenerit. Hinc factus locus proverbio, ut *Vatinianum odium* pro capitali, & implacabili odio acciperetur. ¶ Vatinius alter Beneventanus, sutor fuit distorti corporis, idemque faber calicum vitreorum, qui quatuor instar nasorum protensa habebant. *Martial.* l. 14. *ep.* 96. Vilia sutoris calicem monumenta Vatini Accipe. V. *Tacit.* 15. *Ann.* c. 34. ¶ Hinc ipsi calices Vatinii dicti sunt. *Martial.* l. 10. *ep.* 3. Vatiniorum proxeneta fractorum.

Vatius, a, um, βλαισός, idem ac valgus, idest qui crura extrorsum obtorta habet. *Varr.* l. 2. *de R. R.* c. 9. *de canibus*. Sint cruribus rectis, ac potius varis, quam vatiis. *Ulp.* l. 10. *Dig. de Ædil. ed.* Quæsitum est, an balbus, & blæsus, & atypus, isque, qui tardius loquitur, & varus, & vatius, sanus sit.

Vatrax, & Vatricosus dicitur, qui vitiosis est pedibus. Ita *Nonius* c. 2. n. 99. ubi alii leg. *Vatax*, & *Vaticosus*.

Vatrenus, c. Vatrone, *Santerno*, fl. Æmiliæ, qui oritur ex Apennino M. supra Florentiolam opp. penes Forum Cornelii decurrit, & in Padum infra Lucum opp. inter Ravennam, & Argentam 15. M. P. influit. *Plin.* l. 3. c. 16.

U ANTE B.

Ubba, æ, fem. genus poculi, quod & obba dicitur. Ita *Non. cap.* 2. *num.* 597.

Uber, eris, n. *mammella*, שד, Germ. *dutte*, Gall. *mammelle*, Hisp. *teta*, οὖθαρ, mamma. Nonnullorum sententia proprie ubera videntur dici interiora mammarum, mammæ vero uberum eminentia. *Virg.* 3. *Ecl.* Binos alit ubera fœtus. *Cic.* 1. *de Div. ex Poeta*: Martia, quæ parvos Mavortis semine natos Uberibus gravidis vitali rore rigabat. ¶ Sumitur etiam pro ubertate, fœcunditate soli, *fertilità*. *Tacit.* 3. *hist.* c. 34. Cremona numero colonorum, ubere agro adolevit, floruitque. *Virg.* 2. *Georg.* Quique lisquens herbis, & fertilis ubere campus. *Pallad.* l. 1. c. 33. Pratis vero recentia stercora sufficiunt ad ubera herbarum. ¶ Reperitur etiam pro globo, ut *Uber apum*, idest globus novi examinis ex ramo pendens, mammæ similis. *Pallad. in Junio* c. 7. Si unius uberis eductione pendebunt.

Uber, eris, o. 3. *fertile*, *feconde*, εὔφορος, fertilis, copiosus, pinguis. Est ab *uber* subst. quod notat mammam. Nam quia rustici in soli commendatione illud subinde uber soli vocabant, hinc factum suspicamur, ut ubera agri dici cœperint, quia fœcundi essent, ac pingues, postea autem ad alia translata hæc vox sit. *Cato apud Priscian. lib.* 5. *pag.* 647. *Putsch.* Ita res uber fuit. *Cic.* 5. *Fin.* Ne seges quidem spicis uberibus, & crebris esse potest, si avenam usquam viderit. *Id.* 2. *de nat. Deor.* Uberrimi vitium fructus. ¶ Non solum de terra, & agris, vel iis, quæ ad agros pertinent, sed etiam de aliis rebus corporeis dicitur. *Cic. ad Q. Fr.* l. 3. *ep.* 1. c. 3. Ego locum æstate umbrosiorem vidi nunquam, permultis locis aquam profluentem, & eam uberem. *Gell.* l. 4. c. *ult.* Eques uberrimus, & habitissimus, *grassissimo*. ¶ Translate etiam dicitur. *Cic.* 1. *de Or.* Ut animi, atque ingenii motus quidam esse debeant, qui ad excogitandum acuti, & ad explicandum, ornandumque sint uberes. *Id. in Brut.* Nemo plenior, & uberior ad discendum fuit. *Id. in Pison.* c. 24. Uberrima triumphis provincia. ¶ In ablativo casu facit, *ubere*, & *uberi*. *Plaut. Rud.* 4. 2. 6. Piscatu me uberi compotivit.

Uberatus, a, um, *abbondante*, uber, abundans. *Pallad. in Febr. tit.* 17. Surculi, qui inferiores fuerint, sunt gemmis plusibus uberati.

Uberius, *più abbondantemente*, fœcundius, copiosius, adv. comp. sine positivo. *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 11. Non solum quia planius loquebantur, & uberius, quam vulgi sermo. *Id.* l. 2. *de nat. Deor.* c. 7. Hæc sunt uberius disputantur, & fusius.

Ubero, as, a. 1. *far fertile*, *e feconda*, הפרה, Germ. *fruchtbar machen*, Gall. *rendre fertil*, Hisp. *hazer fertil*, πιαίνω, uberem facio, fœcundo, lætifico. *Plin. in Paneg.* c. 30. Et cœli quidem nunquam benignitas tanta, ut simul omnes terras uberet, foveatque. *Pallad.* l. 11. c. 8. Hos velut cortu fictiles arbores uberantur. ¶ Est etiam verbum neutrum, & notat uberem, seu fœcundum esse. *Col.* l. 5. c. 9. Neque enim olea continuo biennio uberat.

Uberrime, *abbondantissimamente*, fœcundissime, copiosissime, adv. sup. sine positivo. *Cic.* 5. *de Div.* c. 1. Magnus locus, Philosophiæque proprius a Platone, Aristotele, Theophrasto, totaque Peripateticorum familia tractatus uberrime.

Ubertas, atis, f. *fertilità*, *abbondanza*, שבע, Ger. *fruchtbarkeit*, Gal. *fertilité*, Hisp. *fertilidad*, εὐφορία, fertilitas, fœcunditas, copia, abundantia. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Nuper nati mammas appetunt, earumque ubertate saturantur. *Id.* 3 *Ver.* Si ubertas in percipiendis fructibus fuit, consequitur utilitas in vendendis. ¶ Translate usurpatur pro quacunque copia, sive affluentia. *Cic.* 1. *de Or.* Aut qui discerere eorum, quos nominavi, ubertatem in dicendo, & copiam, &c. *Id. pro Dom. cap.* 26. Ne quis oriretur aliquando in tanta ubertate improborum, qui &c.

Ubertim, adv. *copiosamente*, Germ. *überflüssiglich*, Gall. *abbondamment*, Hisp. *fertil*, *y copiosamente*, ἀφθόνως, copiose, affluenter. *Catull. de coma Berenices* c. 65. Ubertim thalami quos intra lumina luduat. *Claudian. de laud. Serenæ* v. 214. Quantæque cadebant Ubertim lacrymæ.

Uberto, as, ubere. *Eumen. in Grat. Action.* c. 9. Agros imber ubertat.

Ubertus, a, um, *fertile*, *copioso*, *abbondante*, פורה, Germ. *fruchtbar*, Gall. *fertil*, Hisp. *fertil*, εὔφορος, fertilis, copiosus, affluens. *Gell.* l. 7. c. 14. Sed ea ipsa genera dicendi jam antiquitus tradita ab Homero sunt tria in tribus, magnificum in Ulysse, & ubertum, subtile in Menelao, & cohibitum, mistum, moderatumque in Nestore. *Solin.* c. 34. Solum planum, & ubertum.

Ubi, *dove*, *in che luogo*, שם, Germ. *wo*, Gall. *où*, Hisp. *adonde*, ποῦ, ἵνα, ὅπου, ἔνθα, in quo loco, adv. status in loco, ab ὅπου, vel ὅπη. Interdum interrogativum est. *Cic.* 2. *de Or.* Ubi sunt, qui Antonium Græce negant scire? ¶ Interdum relativum. *Cic. Fam.* l. 1. *ep. ult.* Ut ibi malis esse, quam istic, ubi solus sapere videare. *Plin.* l. 12. c. 14. Alexandriæ, ubi thura interpolantur. ¶ Dicitur etiam de aliis rebus, pro *in quo*, vel *in qua*. *Ter. Eun.* 2. 3. 20. Sive adeo digna res est, ubi tu nervos intendas tuos. *Cic.* 5. *Tusc.* c. 8. Est, ubi id isto modo valeat. *Id. pro Quint.* c. 9. Neque nobis adhuc præter te quisquam fuit, ubi nostrum jus contra illos obtineremus. hoc est apud quem.

¶ Pon-

¶ Ponitur etiam pro *postquam*. *Virg. Æn. 5. v. 790.* Hæc ubi dicta dedit. *Cic. pro Rab. Post. c. 13.* Ubi semel quis pejeraverit, ei credi postea, etiamsi per plures Deos juret, non oportet. ¶ Item pro quando. *Ter. Andr. 3. 2. 7.* Ubi voles, accerse. *Cic. in Pison. c. 27.* Ubi galli cantum audivit, avum suum revixisse putet, mensam tolli jubet. *Liv. l. 7. c. 40.* Ubi primum in conspectum ventum est, arma agnovere. *subito sbo.* ¶ Conjungitur quoque cum genitivis *gentium*, *terrarum*, *loci*, *locorum*. Sed genitivi illi significationi nihil addunt, ornatus tantum gratia ponuntur. *Plaut. Capt. 5. 2. 5.* Propemodum ubi loci tuæ fortunæ sint, facile intelligis. idest in quo statu. *Cic. Att. l. 5. ep. 10.* Quid ageres, ubi terrarum esses, ne suspicabar quidem. *Plin. l. 7. c. 14. ad fin.* Ut inanis mens quæret, ubi sit loci.

Ubicunque, adverb. *in qualunque luogo*, *dovunque*. ὅπου ποτὶ, πανταχῆ, quocunque in loco, ab *ubi*, ea forma, qua a *quo* est *quocunque*. *Cic. Att. l. 3. ep. 23.* Ut te ante Calendas Januarias, ubicunque erimus, sistas. *Id. 7. Verr. c. 67.* Omnes hoc loco cives Romani, & qui adsunt, & ubicunque sunt, vestram severitatem desiderant. ¶ Conjungitur etiam cum gen. *gentium*, & *terrarum*. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 44.* Ubicumque erit gentium, a nobis diligetur. *Id. 2. Phil. cap. 44.* Qui ubicunque terrarum sunt, ibi est omne Reipublicæ præsidium. ¶ Secunda hujus vocis syllaba anceps est. *Ovid. 7. Metam. v. 736.* om Servor, ubicumque est, uni mea gaudia servo. *Id. 3. Amor. eleg. 10. v. 5.* Te, Dea, munificam gentes ubicunque loquuntur.

Ubilibet, *dovunque tu vuoi*, ubicumque. *Senec. de Tranquill. animi*, *c. 2. ante med.* Cibus parabilis facilisque, ubilibet non defuturus.

Ubinam, adv. *in quale luogo*, ποῦ πότε, ποῦ γῆς, in quonam loco. Interrogativum, vel infinitum est. Conjungitur eleganter cum gen. gentium. *Cic. 1. Catil. c. 4.* O Dii immortales, ubinam gentium sumus? *Id. 1. de nat. Deor. c. 22.* In qua non video, ubinam mens constans possit insistere. ¶ *Servius ad Æn. v. 116.* docet penultimam hujus vocis corripi quidem posse, sed eo usu produci.

Ubiquāque, adverb. idem quod ubique. *Apul. de Mundo*. Omnia ubiquaque gerentur, oraculorum delatione discebat. Alii rectius leg. *omnia quæcunque ubi*. *Plaut. Bacchid. 2. 3. 17.* Meminit ubi sit quaque mentio.

Ubique, adv. *in ogni luogo*, Ger. *allenthalben*, Gal. *par tout*, Hisp. *entodo lugar*, πανταχοῦ, in omni loco. *Virgil. 2. Æn.* Crudelis ubique Luctus, ubique pavor. *Cic. pro Leg. Manil. c. 12.* Omnes qui ubique prædones sunt, capti sunt. ¶ *Ubique itineris* est omnibus itineribus. *Apul. l. 2. A. A.* Nihil istarum rerum, quæ itineris ubique nos comitentur, indigemus. ¶ Interdum ponitur pro ubicunque. *Javolen. leg. 77. Dig. de contr. empt.* In lege fundi venundi lapidicinæ in eo fundo, ubique essent, exceptæ fuerunt. ¶ Item pro quando. *Horat. l. 2. sat. 2. v. 85.* ubique Accedent anni, & tractari mollius ætas Imbecilla volet. Sed alii aliter legunt, & interpretantur.

Ubisci. V. Vibisci.

Ubiubi, adv. *ovunque*, ὅπου ἄν, ἔνθα ἄν, ubicunque. *Cic. 2. Tusc. cap. 29.* Nunc ubiubi sit animus, certe quidem in te est. *Liv. l. 42. c. 57.* Sperantes facile ubiubi essent, se conversuros aciem. ¶ Scribitur & divisum *ubi ubi*.

Ubivis, adverb. *in qual si voglia luogo*, ὁπουοῦν, πανταχοῦ, quolibet in loco, quasi *ubi tu vis*. *Cic. l. 6. Fam. epist. 1.* Nemo est, quin ubivis, quam ibi, ubi est, esse malit. *Id. Att. l. 14. ep. ult.* Qui mihi videntur ubivis tutius, quam in senatu fore. *Terent. Hecyr. 3. 1. 4.* Quanto fuerat præstabilius, ubivis gentium agere ætatem! ¶ Penultima syllaba ancipitis quantitatis est. Communi quidem consuetudine producitur, et *Horat.* corripit *l. 1. sat. 4. v. 74.* Non ubivis, coramve quibuslibet; in medio qui &c.

U ANTE C.

Ucalĕgon, ontis, m. Οὐκαλέγων, nobilis Trojanus, qui tempore Trojani belli ob senium abstinebat armis. *Hom. 3. Iliad. Virg. 2. Æn.* Jam proximus ardet Ucalegon, *h. e.* domus Ucalegontis, per Metonymiam.

U ANTE D.

Udo, onis, m. calciamenti genus ex hirciniis pilis confectum, ab ὕδω, id est pavimentum, solum, quod eo calcatur. *Ulp. l. argumenta*, *ff. de auro*, *argento mundo legato*: Alia causa est udonum (Alii leg. *udonum*) quia usum calciamentorum præstant. Ubi male *Barsius* legit *baderam*. Extat & apud *Martial. l. 14. ep. 140.* ubi lemma est Udones Cilicii; distichon vero tale. Non hos lana dedit, sed olentis barba mariti. Cinyphio poterit planta latere sinu.

Udo, as, n. 1. udum, seu humidum facio, humecto. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 12.* Quæ udanda sunt corporis, vino foventur, quæ siccanda sunt, melle detergentur.

Udor, oris, m. *umidità*, *umore*, mador, humor. ὑγρασία, *Var. lib. 4. de L. L.* Udor quivis deorsum in terram imber. Alii leg. *sudor*.

Udus, a, um, *umido*, לח, Ger. *feucht*, Gall. *humide*, Hisp. *humedo*, *mojado*, ὑγρός, humidus, ab Æolico ὕδος pro ὕδωρ, *aqua*. Quidam ab ὕδειν deducunt, eoque *hudus* scribunt, quos merito improbat Camerarius in Orthographia. *Virgil. 3. Georg. v. 388.* Nigra subest udo tantum cui lingua palato. *Martial. l. 5. ep. ult.* Ædilem rogat udus aleator. h. e. vino madens. ¶ Latet obscœnus sensus in illo *epist. lib. 11. epigr. 17.* Uda puella leges, sis Patavina licet. ¶ *Uda colore illinere* apud *Plin. l. 35. c. 7.* est quod Itali dicimus, *dipingere a fresco*.

V ANTE E.

Ve, *ovvero*, או, Ger. *oder*, Gall. *ou*, Hisp. *o*, ἤ, vel, aut, conjunctio disjunctiva, & enclitica, quæ dictionibus semper postponitur, ut *Puerve*, idest vel puer. *Cic. Phil. 5. c. ult.* Uti C. Pansa, A. Hirtius consules, alter ambove cognoscerent. *Id. l. 1. ep. 9.* Peto a te, ut id a me neve in hoc reo, neve in aliis requiras. ¶ Ponitur interdum pro an. *Cic. 2. Phil. c. 16.* Qui, albus, aterve fueris, ignorans, fratris filium præterit. *Horat. l. 1. sat. 2.* Quid inter Est, in matrona, ancilla, peccesve togata. *Nepos in Iphic. cap. 3.* Interrogatus, utrum pluris patrem, matremve faceret. Alii leg. *matremne*. ¶ Est etiam particula, quæ tantum conjuncta verbis & præpositæ usurpatur, habetque vim modo augendi, ut in *vehemens*; modo minuendi, aut privandi, ut in *vecors*. Hoc sensu etiam *ve* scriptum invenitur.

Veca, æ, *Villa viciosa*, oppidum Hispaniæ Tarraconensis cum portu in ora Asturum. *Plin. l. 4. c. 22.*

Vecordĭa, æ, f. *pazzia*, ἄνοια, παραφροσύνη, insania, desipientia. *Teren. Andr. 4. 2. 2.* Hoccine credibil' est, aut memorabile, tanta vecordia innata cuiquam ut siet, &c.? *Ovid. 12. Met.* Quæ te vecordia, Theseus, Euryte, pulsat, ait?

Vecors, ordis, o. *pazzo*, *sciocco*, נבל, Ger. *unsinnig*, Gal. *insensé*, Hisp. *bovo*, ἄνους, ἀνόητος, παράφρων, excors, insanus, insipiens, a ve, quæ particula hic minuit, & *cor*. Vecordem enim dicimus, quasi expertem cordis, hoc est sanæ mentis parum habentem. *Cicer. 1. Tuscul.* Aliis cor ipsum animus videtur, ex quo excordes, vecordes, concordesque dicuntur. *Paul. apud Fest.* Vecors est turbati, ac mali cordis. *Liv. lib. 4. cap. 49.* Audite vocem ejus in concione stolida, & prope vecors. Rursus *Cicer. pro Dom. cap. 55.* Istius vecordissimi mentem cura metuque terrebant.

Vectābĭlis, le, adject. *mobile*, qui vehi potest. *Senec. l. 3. quæst. nat. c. 5.* Ipsius insulæ materia vectabilis. Quidam leg. *vectibilis* eodem sensu.

Vectābŭlum, i, n. *carro*, ὄχημα, *Gel. l. 20. c. 1.* Jumentum quoque non id solum significat, quod nunc dicitur, sed vectabulum etiam, quod adjunctis pecoribus trahebatur.

Vectacŭlum, i, n. id, quo aliquid vehitur. *Tertul. de baptis. c. 3. & de anim. c. 53.*

Vectārius, a, um, ὀχηματικός, quod vehit, vel aptum est ad vehendum. *Var. l. 2. R. R. cap. 7. de equis*: Neque idem, qui vectarios facere vult, neque eosdem modo parentur ad ephippium, ut ad prædam.

Vectātio, onis, f. verbale a *vecto*, sed usurpatur passiva significatione. *Senec. de tranquil. cap. ult.* Vectatio, & iter reficiunt animum, *l' andare a cavallo*, *o in cocchio*. *Sueton. in Calig. cap. 3.* Gracilitas crurum paulatim repleta assidua equi vectatione post cibum.

Vectātus, a, um, particip. deponenti forma, & significatione activa. *Plaut. Merc. prol. v. 74.* Agrum se vendidisse, atque ea pecunia navim parasse, atque capsa merces vectatum undique. h. e. vectavisse.

Vectārius, ii, m. qui premendo vectem machinam commovet. *Vitruv. l. 6. c. 9.* Ipsum autem torcular, si non cochleis torquetur, sed vectibus, & prælo premitur, ne minus longum pedes quadraginta constituatur: ita enim erit vectario spatium expeditum.

Vectibilis. V. Vectabilis.

Vectĭcularius, a, um, μοχλικός, quod ad vecticulas, sive ad vectes pertinet. *Fest.* Vecticularia vita dicitur eorum, qui vectibus parietes alienos perfodiunt furandi gratia. *Cato*: Vecticulariam vitam vivere, repente largiter habere, repente nihil.

Vectīgal, alis, neut. *gabella*, *dazio*, מדה, Germ. *zoll*, Gall. *peage*, *gabelle*, Hisp. *alcavala*, τέλος, pecunia, quæ solvitur Reipublicæ fisco, sive ærario earum rerum causa, quæ vehuntur. Dictum est a *vehendo*, quia proprie pro vectura penditur. Differt a tributo, quod hoc secundum capita, & opes mobilesve solvitur, vectigal autem secundum agros, & res immobiles: præterea ex tributo stipendia militibus pendebantur, ex vectigali sustinebantur cæteræ Reipub. necessitates, ea enim de causa primum instituta fuit. Atque hæc intelligenda sunt de vectigali secundum proprium ejus nominis vim, & sententiam: nam præterquamquod promiscue interdum a Scriptoribus vectigal, & tributum usurpantur, ut videre est apud *Sueton. in Calig. c. 40.* ubi quod *vectigal* initio appellat, paulo post *tributum* dicit, ad alios quoque publicos reditus significandos vectigal sæpissime transfertur. Itaque triplex potissimum vectigal apud Romanos fuit, ex portu (quod proprie eo nomine venit) ex decumis, & ex scriptura. *Cic. pro leg. Manil. c. 6.* Cum hostium copiæ non longe absunt, etiamsi irruptio nulla facta sit, tamen pecora relinquuntur, agri cultura deseritur, mercatorum navigatio conquiescit; ita neque ex portu, neque ex decumis, neque ex scriptura vectigal conservari potest. ¶ Vectigal ex portu (quod & *portorium* dicitur) erat quod capiebatur ex rerum venalium importatione & exportatione. *Decuma* erat decima pars frumenti, & quinta aliarum frugum, quæ solvebatur ab iis, qui agros publicos possidebant. *Scriptura* erat ea pecunia, quæ pendebatur ab iis, qui pecora armentave in publicis silvis, & pascuis habebant: causa autem appellationis est, quia hi numerum pecudum profitebantur apud Publicanos, qui eum numerum in commentariis perscribebant. *V. Sigon. l. 2. de ant. jur. Civ. Rom. c. 16.* & *Lips. l. 2. de magnitud. Rom. c. 2.* ¶ Erant præterea alii publici reditus, qui vectigalia vocabantur, & a variis Principibus pro varia temporum necessitate, vel etiam pro insania eorum sumptibus, aut avaritia instituti sunt, ut centesimæ rerum venalium, bona damnatorum, vigesimæ legatorum, & hereditatum, &c. item quod super urina commentus est Vespasianus, & alia innumera. *Sueton. in Aug. c. 49.* Ærarium militare cum vectigalibus novis instituit. *Id. ib. c. ult.* Quantum pecuniæ esset in ærario, & fiscis, & vectigaliorum residuis. ubi notandus genitivus *vectigaliorum* pro *vectigalium*, quod & *in Calig. c. 16.* idem Auctor usurpat. *Cic. pro Leg. Manil. c. 6.* Exercere vectigalia, *levare i dazj*, *far il gabelliere*. *Id. Q. Fr. l. 1. ep. 1. c. 11.* Vectigalia exigere. *Id. ibid.* Vectigal pendere. *Id. de clar. Orat. c. 36.* Levare agrum vectigali. *Id. Agrar. 2. c. 21.* Vectigal agro imponere. ¶ Interdum vectigalia dicuntur ipsi agri vectigalibus obnoxii. *Sallust. in orat. Philippi contra Lepidum.* Mithridates in latere vectigalium nostrorum, quibus adhuc sustentamur, diem bello circumspicit. ¶ Neque vero publici tantum reditus, sed & privati, quos quisque ex suis prædiis percipit, vectigalis nomine significantur. *Cic. Parad. 6. c. 3.* Ex meo tenui vectigali, detractis sumptibus cupiditatis, aliquid etiam redundabit. *Id. ib.* Non intelligunt homines, quam magnum vectigal sit parsimonia. *Id. 2. Off. c. 25.* Vectigalia urbana rusticis anteponantur.

Vectīgaliarius, ii, m. *gabelliere*, qui vectigalia exigit. *Jul. Firmic. l. 3. cap. 13.* Publicani, aut vectigaliarii.

Vectīgālis, & le, o. 3. *tributario*, *soggetto a pubbliche gravezze*, ὑποτελής, ὑποφόρος, quod vectigal pendit, cui immunis opponitur. Sic provinciæ, civitates, agri, & homines, qui vectigalia persolvunt, vectigales dicuntur. *Cæs. l. 4. B. G. c. 3.* Hos tamen vectigales sibi fecerunt. *Cic. 5. Ver. c. 34.* Vectigalis civitas. *Id. ib. c. 43.* Agri vectigales. ¶ Sumitur etiam pro eo, quod ex vectigalibus colligitur. Sic *Pecunia vectigalis* erat, quæ ex re frumentaria, aut portoriis, ex cæteris vectigalibus, quæ Publicani exercebant, exigebatur. *Cic. 3. Ver. c. 35.* Decem enim naves jussu L. Murenæ Populus Milesius ex pecunia vectigali populi Romani fecerat. ¶ Item pro eo, quod domino suo pecuniam meret, seu acquirit. *Cic. 2. Phil. c. 25.* Tum existimavit se suo jure cum Hippia vivere, & equos vectigales Sergio mimo tradere. h. e. ex quibus quæstum faceret, ait *Manutius*. Alii aliter explicant. *Colum. in præf. l. 1.* Ex mercenariis aliquem jam recusantem quotidianum illud tributum, qui vectigalis esse non possit.

Vectio, onis, f. ὄχησις, actus vehendi. *Cicer. 2. de nat. Deor. c. 60.* Efficimus etiam domitu nostro quadrupedum vectiones.

Vectis, is, m. *leva*, *lieva*, בד, μοχλός, palus e ferro, vel ligno, grandior, rusticis, fabris cæmentariis, & aliis necessarius ad onera promovenda, & alia multa facienda, cujusmodi sunt fustes illi, qui navibus subjiciuntur, cum extrahuntur ad pelagus, vel cum ad litora subducuntur. *Cæs. l. 2. B. C. c. 11.* Saxa, quam maxima possunt, vectibus promovent, præcipitataque in musculum devolvunt. ¶ Dicitur quoque in torculari de baculis validis per mediam machinam trajectis, quibus manu ductis machina dum versatur, funem ductarium advolvit. Hinc vectiarii. *Vitruv. l. 6. c. 9.* Ipsum autem torcular, si non cochleis torquetur, sed vectibus, & prælo premitur. ¶ Rursus vectes sunt instrumenta accommodata ad aliquid subvertendum, evertendum, effringendum. *Horat. l. 3. ode 26.* Hic hic ponite lucida Funalia, & vectes, & arcus Oppositis foribus minaces. *Cic. Verr. 6. c. 43.* Demoliri signum, ac vectibus labefactare conantur. ¶ Præterea vectis est instrumentum ex ferro, aliave materia, quo ostium clausum adversus vim munitur, *catenaccio*, *chiavistello*. *Virgil. 7. Æn.* Centum ærei claudunt vectes, æternaque ferri Robora. Hujusmodi vectem invenit Cynira Agrippæ filius, teste *Plin. l. 7. c. 56.* ¶ Denique vectis est etiam lignum, seu fustis teres, quo bajuli onera ferunt, *stanga*. *Claudian. de IV. Consul. Honor. v. 571.* sic Numina Memphis In vulgus proferre solet: penetralibus exit Effigies, brevis illa quidem, sed plurimus infra Liniger imposito suspirat vecte sacerdos, Testatus sudore Deum. Loquitur *Claudian.* de more Ægyptiorum, qui Deorum suorum effigies solemni pompa circumferebant.

Vectis, is, f. *Vuiche*, insula est Angliæ in Britannico mari. *Suet. in Vesp. c. 4.*

Vectito, aris, frequentativum a vecto. *Arnob. l. 5.* Curru quadrijugo vectitarus.

Vecto, as, a. 1. *portare*, ὀχέω, freq. a veho. *Virg. 6. Æn. v. 391.* Corpora viva nefas Stygia vectare carina. *Hor. Epod. ode ult.* Vectabor humeris tunc ego inimicis eques. *Gell. l. 16. c. 19.* Dorso super fluctus edito vectavisse. ¶ Particip. *vectatus* V. supra suo loco.

Vectōnes, seu Vettones, m. 3. pop. Lusitaniæ, inter Durium ad Bor. & Tagum ad Mer. ubi hodie pars Meridionalis Regni Legionis, & pars Bor. Extremaduræ Castellanæ. *Lucan. l. 4. v. 9.* Vectonesque leves, profugique a gente vetusta Gallorum.

Vector, oris, m. *chi porta*, qui vehit. *Ovid. 2. Fast.* Ecce rudens rauco Sileni vector asellus Intempestivos edidit ore sonos. ¶ Frequenter passive accipitur pro eo, qui in aliena navi, vel equo, vel plaustro vehitur pretio, ἐπιβάτης, נוסע, Ger. *der gefahren wirde*, Gal. *passager*, Hisp. *passagero*, ἐπιβάτης. *Cic. 7. Phil. c. ult.* Et summi gubernatores in magnis tempestatibus a vectoribus admoneri

moveri solent. *Virg. 4. Ecl.* Cedet & ipse mari vector. ¶ Translate etiam dicitur. *Cic. Att. l. 2. ep. 10.* Male vehi malo alio gubernante, quam tam ingratis vectoribus bene gubernare.

Vectorius, a, um, adject. *da trasporto, da carico*, ut vectoria navia, apud *Caes.* *B. G. 5. 8.* & *Sueton. in Caes.* c. 63.

Vectrix, cis, quae vehit. *Paulin. Nol. Ep. 49. Sect. 8.* Navis vectrix daemonia.

Vectura, ae, f. *vettura*, ἀγωγή, *gvea*, vectio. *Varr. l. 2. R. R. cap. 7. de equis.* Quod alii sunt idonei ad rem militarem, alii ad vecturam, alii ad admissuram. &c. *Cic. Att. l. 5. epist. 2.* Minimus, qui pro vectura solveret. *Caes. l. 5. B. C.* Remiges, arma, tormenta, vecturae imperabantur. ¶ *Facere vecturam*, est vehendo parare sibi lucrum. *Quinctil. declam.* 12. Classis nostra vecturam fecit, & victuarum civitatum copias introducit. ¶ Sumitur etiam pro mercede, quae pro vectura solvitur. *Plaut. Mostel. 3. 2. 138.* Tres minas pro istis praeter vecturam dedi.

Vecturarius, ii, m. qui vecturis praeest. *Cod. Theodos. lib. 14. tit. 6.* Vecturarios praecipimus trecentos boves dare.

Vectus, a, um, *portato*, ὀχούμενος, partic. a vehor. *Virgil. 1. Aen.* Diversa per aequora vecti. *Nepos in Chabr. c. 4.* Navem relinquere, in qua fuerat vectus. *Velles l. 5. c. 59.* Nunquam alio vectus vehiculo.

Vediantii, m. sive Vedianti, pop. Galliae Narb. inter Alpes maritimas ad Or. & Varum fl. ad Occ. ubi hodie Comitatus Nicaeensis. Eorum caput fuit Cemeneleum, ex cujus ruderibus crevit Nicaea in vicinis, in ora maris Medit. longe a Sanitio in Or. licet aliqui eorum urb. Sanitium, *Senez*, fuisse scripserint. *Plin. l. 3. c. 5.*

Vedius, m. 2. idem ac Vejovis, vel Dis Pater, sive Pluto, apud *Capellam l. 2.* Nam et dicimus *sub Jove*, & *sub Dio*, itidem dixere *Vejovis*, & *Vedius*. Significat ergo malum Diurn, h. e. malum Jovem. nam Plato cacodaemonum maximus est.

Vegeo, es, gui, sine sup. neut. 2. *essere sano, e vegeto*, θάλλω, ἀκμάζω, vegetus, & incolumis sum, valeo, quasi vi ago. *Varr. apud Non. 1. c. n. 876.* Nec natus est, nec morietur; viget, veget utpote plurimum. ¶ Saepius sumitur active pro vegetum facere, excitare, commovere, impellere. *Pompon. apud Non. loc. cit.* Animos Venus veget voluptatibus. *Lucret. lib. 5. v. 1297.* Et moderarier hunc (equum) frenis, dextraque vegere.

Veges, etis, o. g. idem ac vegetus. *Liv. l. 21. c. 43.* A tergo Alpes urgent, vix integris vobis, ac vegetibus transitae. Ita quidam Lexicographi: sed plerique Critici, qui locum corruptum putant, substituunt *vigentibus*.

Vegetabilis, le, adject. *vegetabile*, quod vegetari potest, ut radix vegetabilis. *Ammian. l. 25. c. 8.*

Vegetamen, inis, n. vegetandi vis, vegetatio. *Prudent. Hamartig. vers. 75.* Sunt tria nempe simul, lux, & calor, & vegetamen. Et v. 298. nostrae vegetamina vitae.

Vegetatio, onis, f. actus vegetandi. *Apul. de Asino l. 2.* Ut etiam fatigationem sedentariam incessus vegetatione discuterem.

Vegetator, oris, m. qui vegetat. *In orat. ad Deum, quae habetur in Ephemerid. Ausonii*, & a quibusdam *Paulino Nolano* tribuitur. Iimquens, cuncta ipse movens, vegetator inertum.

Vegetatus, a, um, adject. vegetus factus. *Prudent. Cathemer. 10. v. 7.* Elementa tibi dum vegetata cohaerent.

Vegetius, m. 2. cognomen Flavii Renati Comitis Constantinopolitani, Valentiniani Principis temporum. Scripsit ad Valentinianum libros quatuor, epitomen videlicet institutionum rei militaris, de commentariis Catonis, Augusti, Trajani, & Hadriani Principum, ac Frontini. ¶ Extant etiam libri quatuor rei Veterinariae, seu Mulomedicinae cum ejusdem Vegetii nomine; sed dubitant Eruditi ejusdem ne sint, an alterius qui idem forte nomen habuerit.

Vegeto, as, a. 1. *far crescere, rinforzare*, *vuecam*, פּרח, Germ. *erfrischen*, Gal. *renforcer*, Hisp. *esforzar*, ἰσχυρόω, ἀναζωόω, vegetum facio, moveo, roboro. *Gell. l. 17. c. 2.* Memoriae vegetandae gratia. *Apul. de Mundo.* Spiritus ille, qui animalia omnia vegetat. *Prudent. Hamartig. v. 846.* anima structum vegetaverat Adam.

Vegetus, a, um, *vegeto, vigoroso, sano, gagliardo*, בריא, Ger. *frisch*, Gal. *vigoureux*, Hisp. *vegeto*, *y fuerte*, ὑγιής, ἐρρωμένος, *divitatto*, incolumis, validus, agilis, & ad obeundas actiones idoneus, a vegeo. Proprie dicitur de corpore. *Cic. Att. l. 10. ep. 16.* Tu, quoniam quartana cares, & non modo morbum removisti, sed etiam gravedinem, te vegetum nobis in Graecia siste, & litterarum aliquid interea. *Suet. in Caes. c. 45.* Nigris, vegetisque oculis, valetudine prospera, *occhi vivi*. *Cels. l. 6. c. 20.* Torva facies, vegetior aspectus. *Plin. lib. 28. c. 14.* Hoc intervallum temporis vegetissimum agricolis, maximeque operosum est. hoc est quod veluti vegetos, & actuosos facit multitudine rerum agendarum. ¶ Translate etiam de animo usurpatur, pro vivo, acri, integro. *Cic. 1. Tusc. c. 19.* Nec tam vegeta mens aut in corde, cerebrove, aut in Empedocleo sanguine demersa jacet. *Id. 1. de Div. c. 29.* Ut illa tertia pars mentis, & mentis luceat, & se vegetam ad somniandum, acremque praebeat. *Liv. l. 6.* Sed vegetum ingenium in vivido pectore vigebat, virebatque integris sensibus.

Vegrandis, de, adject. *malamente grande*, δυσαύξητος, male grandis, parvus, minutus, gracilis, a praeposit. ve, quae tum minuendi, tum augendi vim habet. *Varr. l. 2. R. R. c. 2. de ovibus*: Quae postea concipiunt, fiunt vegrandes, & imbecillae. *Ovid. 3. Fast. v. 445.* vegrandia farra coloni, Quae male creverunt, vescaque parva vocant. *Plaut. in Cistell. apud Festum.* Quod nisi sic iterum, nimium ie vegrande gradu. ¶ Sumitur etiam pro valde grandi. *Lucil. apud Non. 2. a. n. 884.* Non idcirco extollitur, & vita vegrandi deest. *Pers. sat. 1. v. 97.* Ut ramale vetus vegrandi subere coctum. Alii leg. *praegrandi*.

Veha, ae, f. idem ac via, a vehendo. *Varr. l. 1. R. R. c. 2.* Rustici etiam nunc quoque viam veham appellant, propter vecturas, & vellam, non villam, quo vehunt & unde vehunt.

Vehatio, onis, f. actus vehendi, vectura. *Cod. Theod. l. 3. de calcis coctorib.*

Vehela, lae, f. plaustrum, vehiculum. *Capitol. in Maxim. c. 13.* Alios Scythicis vehelis veheret, alios in custodia detineret. Al. leg. *vehiculis*.

Vehemens, entis, o. g. *veemente, grande*, חזק, Ger. *heftig*, Gall. *vehement*, Hisp. *vehemente*, σφοδρός, δεινός, βίαιος, magnus, gravis, acer, ductum a vi, h. e. impetu meatis, ut ait *Fronto*. vel a ve intensiva, & mens, insesta aspiratione, ut sonus sit firmior, vegetiorque. V. *Gell. l. 16. c. 5. Ter. Andr. 1. 1. 152.* Ne haec quidem satis vehemens causa ad objurgandum. *Cicer. in Brut.* Ex quo significabat, illum non in agendo solum, sed etiam in meditando vehementem, atque incensum fuisse. *Auct. ad Heren. l. 4.* Hoc genus & acrimoniam habet in se, & est vehementissimum. *Liv. l. 3. c. 49.* In plebe coercenda vehementius. ¶ Sumitur etiam in malam partem, pro aspero, duro, difficili. *Cic. in Vatin.* Nimium es vehemens, feroxque natum. *Id. pro Syll.* Itaque idem ego ille, qui vehemens in alios, qui inexorabilis in caeteros esse visus sum. ¶ Transfertur etiam ad plantas, & notat luxuriantem, exuberantem. *Col. l. 3. c. 1.* Terrae densae dabit vehementem vitem, multaque materia frondentem. ¶ Per translationem etiam dicitur de oratione, vel stylo orationis. *Cic. 2. de Or. c. 49.* Tunc admiscere huic generi orationis vehementi atque atroci genus illud alterum lenitatis & mansuetudinis coepi. *Cicer. 6. Ver.* Litterae mittuntur isti a patre vehementes, ab amicis item, videret quid ageret. h. e. acres. ¶ Poetice etiam *vemens* dicitur. *Lucret. l. 3. v. 153.* Verum ubi vementi magis est commota metu mens.

Vehementer, adv. *veementemente*, *con veemenza*, σφόδρα, δεινῶς, ἄγαν, acriter, valde, impense. *Cic. 8. Phil. c. 5.* Vehementer me agere fateor, iracunde nego. *Id. l. 12. Fam. ep. 15.* Litteras tuas vehementer exspecto. *Id. 2. de Or. c. 33.* Vehementissime se exercere in aliqua re. *Caes. l. 2. B. C. c. 4.* Vehementius exterreri. ¶ Saepe sumitur in malam partem, pro saeve, aspere, acerbe. *Cic. 4. Ver.* Nisi restituissent statuas, vehementer iis minatur. *Id. Attic. l. 10. ep. 7.* Quintum puerum accepi vehementer.

Vehementesco, is, n. 3. *farsi veemente*. *Cael. Aurel. Tard. 2. c. 3.* Vehementescit haec passio hieme. *Et l. 4. c. 6.* Cum viderint, furorem vehementescere.

Vehementia, ae, f. *veemenza*, σφοδρότης, δεινότης, gravitas, acritudo. *Plin. l. 13. c. 6.* Flore candido cum vehementia odoris.

Vehens, tis, *chi porta*, qui vehit, βαστάζων, ὀχῶν. *Gell. l. 16. in fin.* Delphinus vehens, & homo insidens. *Id. l. 20. c. 1.* Jumentum aegro vehens. ¶ Saepe sumitur passive pro eo, qui vehitur equo, curru, vel navi. *Id. l. 2. c. 2. ex Claud. Quadrigar.* Et consuli petat proconsul in equo vehens venit. *Id. l. 5. c. 6.* Eum qui oraret, introire solitum equo vehentem. *Cic. in Brut. cap. ult.* In te intuens, Brute, doleo, cujus in adolescentiam per medias laudes quasi quadrigis vehentem, transversa incurrit misera fortuna Reipublicae.

Vehes, is, f. *veggia, carro*, ὄχημα, plaustrum, vel tantum foeni, stercoris, alteriusve materiae, quantum in plaustro, vel alio instrumento vehi una vectura potest. *Plin. l. 36. c. 15.* Amplitudinem cavis eam fecisse proditur, ut vehem foeni large onustam transmitteret. *Col. l. 11. c. 2. versus fin.* Satis erat in singula jugera vehes stercoris comportare numero decem, & octo: vehes autem stercoris habet modios octoginta, *divisere carrette*. ¶ Dicitur & *vehes* in recto casu. *Col. loc. cit. circa prine.* Materies si roborea erit, ab uno fabro dolari ad unguem per quadrata debet pedum viginti: haec erit vehis una: pinus autem quinque, & viginti pedum aeque ab uno expeditur, quae & ipsa vehis dicitur. Hac loco *Columella* vehem nominat operam fabri lignarii, quae uno die confici potest: ut quemadmodum vehes significat mensuram stercoris, quae una vectura vehi potest, ita per quandam similitudinem vehis dicatur etiam opus, quod uno die fit. Sequitur enim idem auctor: Nec minus ulmus & fraxinus pedum triginta, cupressus autem pedum quadraginta, tum etiam sexagenum pedum abies, atque populus singulis operis ad unguem quadrantur, atque omnes hae mensurae similiter vehes appellantur, &c.

Vehia, ae, f. plaustrum, a vehendo. *Paull. apud. Fest.* Vehia apud Oscos dicebatur plaustrum. Unde vehiarii stipites in plaustro, & vectura, vehiture. In vulgatis est *Veja*, *vejares*, *vectura*, sine aspiratione.

Vehicularia, re, idem quod vehicularius, ut Vehicularis cursus, *Arcad. Dig. lib. 50. tit. 4. leg. 18.*

Vehicularius, a, um, adject. ad vehiculum pertinens. *Capitolin. in Max. & Balb. c. 5.* Vehicularius fabricator. h. e. qui vehicula facit. ¶ *Vehicularis cursus* institutus est ab Augusto, ut in ejus vita c. 49. testatur *Suetonius*. Is enim, quo celerius sciri posset, quid in quoque provincia gereretur, juvenes primo modicis intervallis per vias militares, (*corriere, postiglioni*) dehinc vehicula, (*sedie da posta*) disposuit, quibus nuntii vecti, & subinde ea mutantes brevissimo tempore magna itinerum spatia conficiebant. Atque horum vehiculorum expensae solvebantur fere a provincialibus pro rata parte. Aliquando tamen ex quorundam Principum liberalitate ii sumptus suppeditabantur ex fisco. *Capitolin. in Anton. Pio, c. 12.* Vehicularium cursum summa diligentia sublevavit. *Ammian. l. 14. c. 11.* Vehicularia mss. V. *Salmas. in Spartian. Adrian. c. 7.* ubi hac de re multa.

Vehiculatio, onis, f. cura, & munus vehicularii cursus, h. e. onus, quod habebant Provinciae alendi jumenta, & publica per vehicula cursus conservandi. *Vet. nummus apud Spanhem. p. 800.* Vehiculatione Italiae remissa. V. vocem praeced.

Vehiculum, i, n. *carro, carriaggio*, עגלה, Ger. *wagen*, Gal. *chariot*, Hisp. *carro*, ὄχημα, ὄχημα, currus, vel plaustrum ad vehendum aptus. Est autem nomen generale, sub quo continentur omnia instrumenta, quibus aliquid vehitur. *Cic. Verr. 7. c. ult.* Omnes Dii, qui vehiculis thensarum solemnes coetus ludorum initis. *Id. ib. c. 23.* Illi tibi furtorum vehiculum comparaverunt. ubi *Cic.* navem intelligit, ad avehenda Romam ex Sicilia furta Verris a Mamertinis paratam. ¶ Praecipue tamen sic appellatur currus ad iter faciendum aptus, *sedia, calesse*. *Suet. in Calig. c. 39.* Comprehensis ad deportandum meritoriis quoque vehiculis. *sedie da nolo*. *Cic. in Pison. c. 25.* Triumphalia vehicula. h. e. quibus triumphantes per Urbem vehebantur. *Id. Att. l. 10. ep. 12.* Ego vero vehiculo, si navis non erit, eripiam me ex istorum parricidio. ¶ Servus *ab vehiculis*, & a *commentariis vehiculorum* fuit inter officia domus Augustae. *Inscrip. apud Gruter. pag. 591. n. 4.* ¶ Vehicula quatuor rotarum Phryges dicuntur invenisse, ut ait *Plin. l. 7. c. 56.*

Vehis. V. Vehes.

Veho, is, xi, ctum, a. 3. *portare, condurre, menare*, נשא, Germ. *fuhren*, Gal. *porter*, Hisp. *llevar*, ὀχέω, κομίζω, βαστάζω. est ope alicujus instrumenti portare, ut navis, plaustri, jumenti, & construitur cum abl. cum, vel sine praeposit. in. *Cic. 1. Tusc.* Cum enim illam ad solemne, & statutum sacrificium curru vehi jus esset. *Id. 2. de Div. c. 68.* Equos, in quo vehebar, mecum una demersus sursum apparuit. *Id. in Pison. c. 25.* Vehi per urbem. *Id. 2. Phil. c. 24.* Vehi in essedo. *Id. 3. de nat. Deor. cap. 37.* Vehi in aliqua navi. *Ovid. 3. de art. am. v. 777.* Vehi equo. ¶ Hoc sensu etiam passiva significatione usurpatur. *Lamprid. in Heliogab. c. 4.* Quae earum carpento, quae equo veheret. Alii leg. *veheretur*. V. *Vehens*. ¶ Accipitur etiam pro ferre, gestare quocunque modo. *Ovid. 9. Met.* Ventrem gravem vehere. h. e. gravidam esse. *Plaut. Mostel. 3. 2. 96.* Homines habeo clitellarios; magni sunt oneris; quidquid imponas vehunt. ¶ Translate sumitur pro ferri, progredi, procedere. *Cic. de Univ.* Ita totum animal movebatur illud quidem, sed immoderate, & fortuito, ut sex motibus veheretur. *Id. 2. Tusc. c. 30.* Tanquam ratis in mari immenso nostra vehitur oratio.

Vejentanus, a, um, adject. ad Vejentes pertinens, ut Vejentanum vinum, *Hor. l. 2. sat. 3. v. 143.* Vejentana gemma, h. e. in agro Vejenti reperta, *Plin. l. 37. c. 10.* ¶ Vejentana seu Vejentina Tribus dicta est a Vejente agro, ubi constituta fuit. *Cic. pro Planc. c. 16.*

Vejens, tis, adject. ad Vejos pertinens, ut Vejens bellum, *Cic. 1. Divin. c. 44.* Vejens ager, *Id. pro Rosc. Amer. c. 16.* Vejentes, tum sunt Vejorum incolae, *Cic. 1. Divin. c. 44.*

Veii, orum, m. pl. Vejene, Larthenianum, urbs ampla Hetruriae, in colle undique praerupto prope Insulam vicum Farnesiorum, apud Tiberim, ubi nunc diversorium *la Storta*, vel paulo supra, media fere inter urb. Romam, & Fescenniam, condita a Camero, & a Camillo longa 10. annorum obsidione capta, & excisa anno 358 postea restituta, & rursus eversa. Aliqui dicunt fuisse, ubi nunc *Fersas*, alii ubi *Martemano*, alii ubi castr. *Scrofano*. *Suet. in Ner. c. 39.* Roma domus fiet: Vejos migrate Quirites, Si non & Vejos occupat ista domus.

Vejovis, is, m. Jupiter parvus, idest infans, cui Romani aedem dedicarunt Nonis Martii inter duos lucos, inter arcem, & Capitolium, effecto etiam juxta Dei simulacrum caprae illius simulacro, a qua in Creta educatus est. *Ovid. 3. Fast. v. 429.* Una nota est Marti, Nonis sacrata quod illis Templa putant lucos Vejovis ante duos. Lege ibi reliqua. Similiter *Festus*, teste *Vossio*, Vejovem parvum Jovem interpretatus. Sed multi sunt, qui dicant, Vejovem apud Romanos inter noxia Numina habitum esse, quem non auxilii spe venerabantur, sed ne quid ipsis noxae inferret, hujus simulacrum effingi solitum fuisse sagittas, vel spiculum manu tenens, minimique minacitate intendens. unde eundem atque Apollinem esse censeri, qui spiculis, hoc est radiis suis multa morborum genera immittit. Qua de re vid. *Gell. l. 5. c. 12.* Utcunque sit, haec vox componitur ex nomine *Jovis*, & ve particula ue, quae nunc augendi vim habet, nunc minuendi, ut docent *Gellius l. c.* & *Macrob. l. 6. c. 8.* & *Fest.* Quam secundum *Ovid.* dictus est quasi Jupiter non magnus. Secundum *Gellium*, & alios ita dictus est quasi non juvans, sed nocens. *Cic. 3. de nat. Deor.* Quam periculosa consuetudo! in multis enim nominibus haerebitis. Quid Vejovi facies? quid Vulcano?

Vejus, a, um, adject. idem quod Vejens. *Propert. l. 4. eleg. 11.* Forte super portae dux Vejus adstitit arcem.

Vel, a, *ovvero*, או, Ger. *oder*, Gal. *ou*, Hisp. *o*, ἤ, ἤτοι, εἴτε, aut, sive, conjunctio

junctio disjunctiva, ex *ve*, per Paragogen. *Cic. 1. de Orat. c. 58.* Cui nostrum non licet fundos nostros obire, aut res rusticas vel fructus causa, vel delectationis invisere? *Id. Fam. 5. ep. 7.* Cur non adsum vel spectator laudum tuarum, vel particeps, vel socius, vel minister consiliorum? ¶ Differt a *sive*, & *seu* ea ratione, quod *vel* absoluta disjunctiva est, & sine ulla conditione, ut in allatis exemplis apparet: at *sive*, & *seu* ita disjunctivæ sunt, ut conditionem, & dubitationem aliquam involvant. Interdum tamen promiscue ponuntur. *Pers. sat. 5. v. 47.* Nostra vel æquali suspendit tempora libra Parca tenax veri, seu nata fidelibus hora Dividit in Geminos concordia fata duorum. *Cic. Q. Fr. l. 1. ep. 1.* Contraque etiam, ac fefellas, sive etiam ultro occurras negotiis. ¶ Interdum *vel* copulativum est, atque pro *&*, seu *tum* ponitur. *Virg. 2. Æn. v. 766.* Silvius Æneas pariter pietate vel armis. *Liv. l. 1. c. 42.* Hunc ordinem ex censu descripsit, vel paci decorum, vel bello. ¶ Sæpe sumitur pro *etiam*. *Virg. 11. Æn.* vel Priamo miseranda manus. *Cic. 3. de leg. c. 10.* Isto modo vel consulatus vituperabilis est. ¶ Item pro *saltem*. *Ter. Phorm. 2. 1. 71.* Postremo si nullo alio pacto, vel fœnore. Possis tamen hic quoque per *etiam* explicare: *se non in altra maniera, anche con prender danari ad usura*. ¶ Item pro *veluti*. *Ter. Hec. 1. 1.* Per pol quam paucos reperias meretricibus fideles amatores. vel hic Pamphilus jurabat quoties Bacchidi &c. ita *Donatus*. possis tamen & ita exponere. etiam hic Pamphilus &c. ¶ Item pro *an*. *Quintilian. l. 3.* Justum ne sit, sacrilegum appellari, quod objiciatur, vel furtum, vel amentiam. ¶ *Vel* cum superlativis junctum vim insuper quandam addit, ac enim pro *valde*, *præcipue*, *cum primis*. *Cic. 4. Acad. c. 3.* Statuere, quid sit sapiens, vel maxime videtur esse sapientis, *certissimamente pare*, *che* &c. *Id. 1 de Fin. c. 2.* Sophocles vel optime scripsit, *eternissimamente*. *Id. in Orat. c. 56.* Hic in genere nervorum est vel minimum, suavitatis autem vel plurimum. ¶ Eleganter ponitur pro *velut*. *Terent. Heaut. 4. 6. 1.* Nulla est tam facilis res, quin difficilis siet, quam invitus facias: vel me hæc deambulatio quam non laboriosa ad languorem dedit. *Cic. Fam. 2. ep. 13.* Raras tuas quidem, sed suaves, accipio litteras: vel quas proxime acceperam, quam prudentes? ¶ Hoc sensu sæpe indignationem continet. *Cic. pro Flacc. cap. 33.* Ita sentite, judices, esse certe: vel quod ait Lucceius, L. Flaccum sibi dare cupisse, ut e fide se obduceret, sestertium vicies. *Virg. Æn. 11. v. 406.* Vel cum se pavidum contra mea jurgia fingit Artificis scelus. Adde *Horat. epod. 12. v. 13.*

Velabrensis, & se, n. 3. *Βελαβρήσιος*, quod ad Velabrum spectat. Velabrensis caseus dicebatur, qui Romæ in vico Velabri foco, & fumo indurabatur, maximoque in pretio erat. *Martial. lib. 11. epig. 53.* Et Velabrensi massa recocta foco. *Id. lib. 13. epigr. 32.* Non quemcunque locum, nec fumum caseus omnem, Sed Velabrensem qui bibit, ille sapit.

Velābrum, i, *S. Giorgio in Velabro*, *Βέλαβρον*, vicus Romæ olim celebris, juxta Aventinum M. locus in foro olitorio, inter ædem S. Georgii, & ædem S. Anastasiæ. Aliis erat in foro boario, ubi olim templum Herculis, & Vestæ, seu Matutæ, nunc ædes S. Stephani rotundi. Dictum est a *vehendo*, quod ratibus transvehi solerat. Hoc etymon attulit *Var. l. 4. de L. L.* ubi Velabrum a vehendo dictum est. Item *Plutar. in Romulo*, in hanc sententiam: Vocatur autem nunc locus iste velabrum, ex quod crebro fluvio exundante, eo loco trajectus esset in forum; trajectum autem appellant Romani velaturam. Confirmatur loco illo *Tibul. eleg. 5.* At qua velabri regio patet, ire solebat Exiguus pulsa per vada linter aqua. Alii ita dictum volunt a *velis*, quod qui munus aliquod populo exhibebant, inde velis eiam, quæ a Foro ad Circum maximum ferebat, adumbrarent: quod ibidem scribit *Plutarc.* Sed prior sane origo certior est. In hoc vico erant tabernæ olenriorum, qui solebant, quo carius venderent, de pretio olei inter se conspirare, ne alter altero vilius distraheret. Hinc *Plaut. Capt. 3. 1. 30.* Omnes compacto rem agunt, quasi in Velabro olearii.

Velāmen, inis, n. *velame*, *velo*, *coprimento*, *veste*, [illegible], Germ. *decke*, Gall. *couverture*, Hisp. *cobertura*, [illegible], tegmen, operimentum vestis, res, qua aliquid velatur, idest tegitur. *Virg. 1. Æn.* Et circumtextum croceo velamen acantho. *Ovid. 6. Met.* Velamina Progne Deripit ex humeris auro fulgentia lato. *Tacit. de Germ. c. 17.* Eligunt feras, & detracta velamina spargunt maculis. h. e. pelles.

Velamentum, i, n. *velame*, *involucrum*. Sic *Cels. l. 7. c. 18.* tunicas, quæ testiculos ambiunt, velamenta testiculorum vocat. ¶ Translate *Sen. de vit. beat. c. 12.* Quærentes libidinibus suis patrocinium aliquod, seu velamentum. ¶ Velamenta item a Romanis dicebantur, quæ a Græcis *ἱκετηρίαι*. idest res illæ, quas supplices misericordiæ movendæ causa præferebant, cujusmodi erant rami olearum vittis obvoluti. *Ovid. 1. Metam.* Velamenta manu prætendens supplicum, &c. *Liv. l. 24. c. 30.* Ramos oleæ, ac velamenta alia supplicum porrigentes orare, ut reciperent se se. *Tac. 1. hist. c. 66.* Velamenta, & infulas præferentes.

Velāris, re, adject. ad vela pertinens. *Plin. l. 13. c. 9.* Lignum firmæ duritiæ, ex quo velares detornant anulos. h. e. quibus vela navium extenduntur.

Velārium, ii, n. *παραπέτασμα*, velum, quod in theatro superne extendebatur ad arcendam pluviam, & Solis æstum. *Juven. sat. 4. v. 122.* Sic pugnas Cilicis laudabat, & ictus, Et pegma, & pueros inde ad velaria raptos. *scode*.

Velārius, ii, m. Legitur in veterib. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 599. n. 7. 8. & 9.* estque nomen officii domus Augustæ. V. *Cancellarius*.

Velāto, *adv.* *Tertul. l. 4. adv. Marcion. c. 29.* Velato Deum discere. h. e. obscure, & quasi prætento velo.

Velatūra. V. Vellatura.

Velātus, a, um, *velato*, *coperto*, *κατακεκαλυμμένος*, tectus, opertus, part. a velor. *Cic. 2. de nat. Deor.* Ut quidam Imperatores etiam se ipsos Diis immortalibus, capite velato, verbis certis pro Republica devoverent. ¶ Ponitur etiam pro instructo, ornato. *Plaut. Amph. 1. 1. 101.* Velatis manibus orant, ignoscamus peccatum suum. h. e. velamenta supplicum præferentibus. V. Velamentum. *Virg. 11. Æn. v. 100.* Jamque Oratores aderant ex urbe Latina Velati ramis oleæ. Ubi *Serv.* Velati, instructi, & ornati, idest in manibus olivæ ramos tenentes. *Ovid. l. 4. de Pont. el. 14.* Tempore sacrata mea sunt velata corona. ¶ Item simpliciter pro vestito. *Horat. l. 1. sat. 2. v. 71.* Velatus stola. ¶ Hinc Velati etiam appellati sunt milites suis vestibus vestiti, non armis muniti, qui postea Velites dicti sunt. *Fest. hic*, *& in voce Adscriptitii*. Velati appellabantur vestiti, & inermes, qui exercitum sequebantur, quique in mortuorum militum locum substituebantur, &c.

Velaunī, m. 2. Vellaunii, Vellei, pop. Galliæ, in Aquitania, versus fontes Ligeris fl. Segusiania, Arvernis, Gabalis, & Helviis finitimi, quorum tractus nunc *le Velay* dicitur in Occitania. Eorum caput erat Ruessio, seu Ruessium, ex cujus ruinis crevit urbs adjacens Anicium, nunc Podium, *le Puy* cognomento *en Velay*, in colle, probe culta, & Ligeri flu. M. P. *Plin. l. 3. c. 10.*

Velēda, æ, f. virgo quædam apud Germanos tantæ auctoritatis, ut ob eorum plerisque loco Numinis haberetur, ut ait *Tac. de German. c. 8.* Hinc *Stat. l. 1. silv. 4. v. 90.* Captivæque preces Veledæ. h. e. Germaniæ totius una cum suis numinibus devictæ. ¶ Apud *Tacit.* in multis Codicibus legitur *Velleda* duplici *ll*.

Veles. V. Velites.

Velia, æ, f. *Castel a mare della Bruca*, *Ἐλέα*, urbs Lucaniæ, in ora litorali, ad sin. Pæstanum, condita a Phocensibus sub Cyri tempora, seu post Æneæ in Italiam adventum anno 600. una cum Massilia, teste *A. Gel. l. 10. c. 16.* Dicta est ab *ἕλη*, *paludes*, quia paludibus cingitur. *Serv. in 6. Æn.* Velia dicta est a paludibus, quibus cingitur, quas Græci *ἕλη* vocant. Fuit ergo *Helia*, sed accepit digammon, & facta *Velia*, ut Enetos, Venetus. Nunc in ruinis jacet, ubi *Castel a mar della Brucca*. *Hor. l. 1. ep. 15.* Quæ sit hyems Veliæ, quod cælum, Valla, Salerni. ¶ Velia quoque, collis Romæ editior, ita dictus, quasi vellia, quod ibi pastores lanam vellere soliti fuerint. Nam veteres consonantes non geminabant. *Var. l. 4. de L. L.*

Veliensis, se, adject. ad Veliam pertinens, ut Velienses Sacerdotes. *Cic. pro Balb. c. 24.* ¶ Velienses, ium, Veliæ populi in Hispania Tarraconensi. *Plin. l. 3. c. 3.* ¶ Veliensis etiam fuit una ex Curiis veteribus urbis Romæ, ita dicta a Velia loco editiore. *Sigon. l. 1. de ant. jur. C. R. c. 3.* *Festus* in voce *Nova Curia*.

Velifer, ra, rum, *ἱστιοφόρος*, quod velum fert. *Ovid. 15. Metam. v. 59.* Huc ubi veliferam nautæ advertere carinam. *Valer. Flacc. l. 1. Argon. v. 125.* Pallada velifero quærentem brachia malo.

Velificatio, onis, f. *veleggiamento*, *vareggiamento*, actus velificandi. *Cic. lib. 1. epist. 19.* Cum vero id possis mutata velificatione assequi.

Velificātus, a, um, partic. a velificor. *Propert. l. 3. el. 19.* Una ratis fati nostros portabit amores Cærula ad infernos velificata lacus. ¶ Sumitur etiam passive pro transnavigato, seu per quod naves suis velis navigavere, *διαπεπλευσμένος*. *Juv. sat. 10. v. 174.* Velificatus Athos, & quicquid Græcia mendax Audet in historia.

Velificium, ii, n. conficiendorum velorum tatum, seu ars. *Hygin. fab. ult.* Velificia primum invenit Isis.

Velifico, as, n. 1. *far vela*, *distendere le vele*, *veleggiare*, Ger. *segeln*, Gal. *voguer*, Hisp. *navegar*, *hazer vela*, *ἱστιοδρομέω*, vela facio, vela do, navigo. *Plin. l. 9. c. 33.* Per summa æquora velificant. *Propert. lib. 4. eleg. 10.* Nauta per urbanas velificabat aquas.

Velificor, aris, dep. 1. idem ac velifico. Translate sumitur pro omni diligentia, & conatu rei alicui operam dare, quod etiam dicitur velis, remisque agere. *Cic. 1. Agr. c. 9.* Quod si quis vestrum spe ducitur, se posse turbulenta ratione honori velificari suo. h. e. ascendere ad honores, non virtute, & majorum gloria, sed violenta quadam ratione, ut solet fieri ab iis, qui quasi unque fortunam experiuntur, velis in altum elatis. ¶ Item pro favere, studere, obsequi. *Cal. Cic. l. 8. Fam. ep. 10.* Ne aut velificatus alicui dicaris, aut aliquid, quod referret scire, reticuisse. *Flor. l. 2. c. 9.* Brutus favori civium etiam domus suæ clade velificatus est.

Velificus, a, um, *ἱστιοδρομικός*, quod velis fit. *Plin. l. 13. c. 11.* Noctis denique velifico navigii cursu.

Velinus, a, um, quod ad Veliam spectat, ut Velinus portus, apud Veliam urb. Lucaniæ aversam. *Virg. 6. Æn. v. 366.* Aut tu mihi terram Injice, namque potes, portusque require Velinos. ¶ Velina regio, una ex regionibus urbis Romæ, monti Palatino juncta, ita dicta a Velia loco ejusdem urbis. ¶ Velina Tribus, una ex 35. Tribubus Pop. Rom. ita dicta a lacu Velino. Adjecta est una cum Quirina ultima omnium anno 512. a Censoribus C. Aurelio Cotta, & M. Fabio Butcone. *Cic. 4. Att. ep. 15.* ¶ Velinus lacus, *Lago di piè di Luco*, lacus Umbriæ, in confinio Sabinæ tractus, inter Reate urb. Sabinam, & Interamnam urb. Umbriæ, per quem Velinus fl. labitur. ¶ Velinus fluvius, *Velino*, fl. Umbriæ. Oritur in Aprutio ult. ubi Civitatem Realem, Interdocium, & Civitatem Ducalem rigat, deinde per Umbriam fluens, ibi rigato Reate, per lacus Reatinum, & Velinum labitur, & deinde supra Interamnam in Narem flu. se exonerat.

Velitia, æ, f. seu Velitia, una ex Curiis urbis Romæ, a Velitia, hoc est Veliternin urbe Latii in Volscia. *Sigon. de ant. jur. C. R. l. 1. c. 3.* *Fest.* in voce *Nova Curia*.

Velitāris, & re, n. 3. [illegible], quod ad Velites pertinet, ut Hasta velitaris, quam Polybius vocat *γρόσφον*, qua ii utebantur. *Liv. l. 26. c. 4.* Et septena jacula quaternos longa pedes data, præfixa ferro, quale hastis velitaribus inest. *Sallust. in Jugur. c. 105.* Præterea leve sagittarii, & cohors Peligna cum velitaribus armis, itineris properandi causa, neque id secus, atque aliis armis adversum tela hostium, quod ea levia sunt, munita erant.

Velitatim. V. Vallicatim.

Velitatio, onis, f. *scaramuccia*, [illegible], *ἀκροβολισμός*, actus velitandi, levis pugna. *Plaut. Rud. 2. 6. 41.* Equidem me ad velitationem exerceo. Nam omnia corusca præ tremore fabulor. ¶ Translate sumitur pro mutua probrorum objectione, *λογομαχία*. *Festus*. Velitatio dicta est ultro citroque probrorum objectio, ab exemplo velitaris pugnæ. *Plaut. Asin. 2. 2. 42.* Verbis velitationem fieri compendio volo.

Veliternus, a, um, adject. ad Velitras pertinens, ut Veliternus ager. *Plin. l. 16. c. 45.* Veliternus populus, *Liv. l. 8. c. 12.* ¶ Veliterni, orum, Velitrarum incolæ. *Liv. l. 8. c. 14.*

Velites, m. 3. *soldati armati alla leggiera*, *ψιλοί*, *ἀκροβολισταί*, milites levis armaturæ, nullis, aut exiguis militaribus vestibus tecti, ut expeditiores essent, qui funda tantum, & missilibus pugnabant, præliumque auspicabantur, qui etiam *rorarii*, & *expediti* dicebantur, item *ferentarii*, & *accensi*. Erant in genere peditum. Quare male ab aliquibus Veles exponitur *caval leggiero*. Dicti velites videntur, quasi *Volites*, quia hac illac volare illis licet, quod cataphracti non possunt ob armorum pondus. *Fest.* Advelitatio, jactatio quædam verborum, figurata ab hastis velitaribus. Velites dicuntur expediti milites, quasi volites, idest volantes. *Ovid. in Ibin v. 46.* Utque petit primo plenum flaventis arenæ Nondum calfacti Velitis hasta solum. *Liv. l. 26.* Et ubi ad conjectum teli ventum est, signo dato Velites desiliunt. ¶ Cum autem quatuor fuerint peditum genera in militia Romana, Velites, Hastati, Principes, Triarii, vilissimi eorum Velites erant. Nam inter Velites nulli militabant, nisi & armis tirones, & opum ratione pauperes, atque imarum classium. Nam si pauperes, sed usu veteres essent, in Triarios transferri solebant: si divites, sed tirones, inter Hastatos militabant. ¶ Erant Velitum arma gladius, hasta, parma. Hastæ autem eorum erant jaculatoriæ, non stabiles, quales Hastatorum. ¶ Per Translationem Velites dicuntur homines leves, inconstantes, & qui plus satis nimis utuntur. *Cic. l. 9. Fam. ep. 20.* Me autem a te, ut scurram velitem malis oneratum esse, non moleste tuli. ¶ Rectus casus singularis *Veles* affertur a quibusdam Lexicographis, & Grammaticis, sed sine exemplo.

Velito, as, pro Velitor usurpatum ab antiquis testatur *Priscian. l. 8.*

Velitor, aris, d. 1. est jurgari, altercari, litigare, verbis contendere, *λογομαχεῖν*, ductum a Velitibus pugnam levi, & decursorio prælio incipientibus. Nam a verbis plerunque ad manus solet deveniri, sicut a Velitibus ad milites gravis armaturæ. *Plaut. Men. 5. 2. 28.* Nescio quid velitati estis inter vos duos. *Gel. l. 6. c. 11.* Cum inquinatissimis hominibus non est convicio decertandum, neque in maledictis adversum impudentes, & improbos velitandum.

Velitræ, f. 1. Veliternæ, Belitra, *Veletri*, *Belitri*, col. & urbs Volscorum, in Latio, in Campania Romana, ex via Appia, in clivo, lepida, & culta. *Sil. l. 8. n. 378.* Setia, & incelebri miserunt valle Velitræ.

Velivŏlans, antis, o. quod velis volat. *Cic. 1. de Div. c. 31.* ex *Poeta*: Advenit, & tere velivolantibus Navibus complevit manus litora.

Velivŏlus, a, um, quod velis volat. Est navis epitheton, quia ut aves alis, ita naves velis volitare videntur. *Ovid. l. 4. de Pon. el. 3.* Et freta velivolas non habitura rates. ¶ Sumitur etiam passive pro eo, per quod velis volatur, idest navigatur. *Virg. 1. Æn. v. 224.* Despiciens mare velivolum, terrasque jacentes.

Vella, æ, f. 1. idem ac villa. a veha, idest via. *Var. l. 1. de R. R. c. 2.* A quo rustici etiam nunc quoque viam veham appellant, propter vecturas, & vellam, non villam quo vehunt, & unde vehunt.

Vellates, m. 3. populi Aquitaniæ, inter Sassumini, Tornates, & Consorannos. *Plin. l. 4. c. 19.* Eorum oppidum *Bergale* a nonnullis putatur.

Vellatūra, æ, f. *ἁμαξηγία*, [illegible], exercitium, vel quæstus vecturæ, a *vella*, idest villa. Vella autem est a *veha*, idest via. Veha a *vehendo*. *Var. l. 4. de L. L.* Velabrum dicitur a vehendo. Vellaturam facere etiam nunc dicuntur, qui id mercede faciunt. *Id. 1. de R. R. c. 2.* Rustici etiam nunc quoque viam veham appellant, propter vecturas, & vellam, non villam, quo vehunt, & unde vehunt. Item dicuntur, qui vecturis vivunt, vellaturam facere. ¶ Quidam scribunt simplici *l*. Unde in Onomastico, *Velatura*, *πορθμεῖον*.

Velleda. V. Veleda.

Velleius Paterculus eques Romanus, prænomine Marcus, vel, ut alii volunt, Publius, variis muneribus functus, denique a Tiberio Prætor factus, scripsit duobus libris historiam compendiariam de rebus Romanis usque ad excessum Liviæ conjugis Augusti, stylo plane Latino, & eleganti. Cum in Sejani amicitiam

etiam receptus esset, ab eodem Tibesio quinquagenarius occisus est.

Velleræus, a, um, adject. vellere constans, laneus. *Ascon. in Divin. Ver.* Crumenæ & velleræ, & scorteæ.

Vellicatim, adv. *pezzuoli*, ἀποσπάδην, hinc illinc aliquid decerpendo, carptim, sparsim, non continue. *Sisen. l. 1. Hist. apud Non. c. 2. n. 811.* Nam una ætate in Asia & Græcia gesta idcirco continentia literis mandavimus, ne vellicatim, aut saltuatim scribendo lectorum animos impediremus. Aliqui apud *Gel. l. 12. c. ult.* ubi hæc eadem verba referuntur, legunt *velitatim*, quod deducunt a Velites, & interpretantur per saltus, & intervalla, quod Velites pugnando saltibus utantur.

Vellicatio, onis, f. τίλμός, actus vellicandi. *Sen. de vit. beat. c. 3.* Cum non tantum lacerationes, sed etiam vellicationes effugerit. ¶ Translata accipitur pro obtrectatione. *Sen. l. 3. de Ira c. 43.* Detrimenta, injurias, convicia, vellicationes contemnemus.

Vellicatus, us, m. actus vellicandi. *Plin. l. 28. c. 6.* Extremitates corporis, vel aurium vellicatibus perstringi. Vetustum exemplar omittit *vellicatibus*.

Vellico, as, a. 1. *pelare, pizzicare, mordere*, ... , Germ. *abzupfen*, Gal. *pincer, arracher*, Hisp. *pelligar*, ἀποτίλλω, frequenter vello, quod proprie fit, cum extremas corporis partes digitis vellimus, & pressando infestamus. *Plaut. Most. 3. 2. 148.* Cornix astat; ea vulturios duo vicissim vellicat. *Quintil. l. 8. c. 3. de puero ficte*: Ex pædagogo se vellicari respondit. ¶ Per translationem ponitur pro criminari, quod criminari sit quodammodo mordere, ac lacerare. *Horat. l. 1. serm. sat. 10. v. 79.* an crucier, quod Vellicet absentem Demetrius. *Cic. pro Corn. Balb.* More hominum invident, in conviviis rodunt, in circulis vellicant.

Vellimen, inis, n. idem quod vellus. *Var. l. 2. R. R. c. 11.* Lanam demptam, et conglobatam alii vellera, alii vellimina appellant. Alii leg. *velamina*, alii *vellumina* eodem sensu.

Vello, is, velli, & vulsi, vulsum, a. 3. *svellere, strappare, pelare*, ... , Germ. *rupffen*, Gal. *arracher*, Hisp. *arrancar*, τίλλω, μαδίζω, exstirpo, videturque esse, a τίλλω, quod idem significat. *Cic. 6. Ver. c. 14.* Tum illa (emblemata) ea patellis, & thuribulis quæ vellerat, ita scite in aureis poculis illigabat, &c. *Suet. de Cæs. c. 45.* Circa corporis curam morosior, ut non solum tonderetur diligenter, ac raderetur, sed velleretur etiam. hoc est pilum sibi ad radicem velli juberet. *Col. l. 11. c. 3.* Vellere radicitus. ¶ Sumitur etiam translate pro eruere, evertere. *Liv. l. 26.* Aræ, foci, Deum delubra, sepulcra majorum vulsa, temerata, ac violata. ¶ Item pro extrahere. *Horat. l. 2. sat. 3.* Tu piscem hyberno ex æquore vellis. ¶ Item pro lacerare, torquere. *Stat. 5. Sylv. 2.* Velluntur secreto pectora morsu. h. e. tacita torquent mœstitia. *Barbam vellere*, proverbium est, quo summum contemptum, ac ludibrium significamus. *Horat. l. 1. sat. 3.* Barbam tibi vellunt lascivi pueri. ¶ *Aurem vellere*, est admonere. *Virg. Ecl. 6. v. 3.* Cinthius aurem vellit, & admonuit. *Calpurn. Ecl. 3. v. 155.* Vellit nam sæpius aurem Invida paupertas, & dicit: vilis cura. ¶ Præteritum vulsi affertur a *Diomed. l. 1.* probaturque ex compositis *revulsi*, & *prævulsi*, quorum illud apud *Ovid.* legi quidam putant, (V. *Revello*) hoc a *Laberio* usurpatum fuit, præterea testatur *Voss. de Grammat. l. 5. c. 18.* punsemel *vulsi* usurpatum fuisse a *Lucano*; nec tamen ullum locum assignat, ceterum *velli* usitatius est.

Vellus, eris, n. *lana*, ..., Germ. *wolle*, Gall. *toison*, Hisp. *vellon*, μαλλός, πόκος, ἄωτος, lana ex ove dempta, & conglobata, a *vellendo*, quod ante inventam tondendi rationem lana soleret avelli, teste *Var. l. 4. de L. L. & l. 2. R. R. c. ult.* itemque *Plin. l. 8. c. 48.* ¶ Ponitur frequenter pro lana nondum detonsa, sed adhuc in ipsis hærente pecudibus. *Virg. 3. Ecl.* Ipse aries etiam nunc vellera siccat. *Id. 3. Georg.* Rejice, ne maculis infuscet vellera pullis Nascentum. ¶ Nonnunquam etiam pro ipsis pellibus una cum lana ovibus detractis. *Virg. 7. Æn.* Centum lanigeras mactabat rite bidentes, Atque harum effultus tergo, stratisque jacebat Velleribus. *Cel. lib. 7. cap. 4.* Pelles earum propter pulchritudinem lanæ, majore pretio, quam aliis vellere, mercatoribus traduntur. ¶ Vellus etiam propter similitudinem ponitur pro lana, quam apud Seres Scythiæ populus ex arborum frondibus depectitur, ut veteres credidere. *Virg. 2. Georg.* Velleraque ut foliis depectant tenuia Seres. ¶ Quin etiam ipsas arborum frondes vellera interdum invenimus appellata, quod iis vestiantur arbores, quemadmodum velleribus oves. *Ovid. de Nuce, v. 131.* At simul induimus nostris sua vellera ramis. Alii leg. *munera*. ¶ Item tenues nubes, in modum vellerum cœlo sparsas. *Virg. 1. Georg. v. 397.* Tenuia nec lanæ per cœlum vellera ferri. *Lucan. l. 4. v. 123.* jam clarior aer, Et par Phœbus aquis densas in vellera nubes Sparserat. ¶ Item nives cadentes. *Martial. l. 4. epigr. 3.* Aspice, quam densum tacitarum vellus aquarum Defluat in vultus Cæsaris, inque sinus.

Velo, as, a. 1. *velare, coprire*, ... , Ger. *bedecken*, Gall. *voiler*, Hisp. *cubrir con vela*, καλύπτω, tego, operio, a *velum*. *Virg. 3. Æn.* Et capite ante aras Phrygio velamur amictu. ¶ Nonnunquam ponitur pro vestire, induere. *Ovid. 3. Met.* Et velat maculoso vellere corpus. ¶ Interdum pro ornare. *Virg. 2. Æn.* Nos delubra Deum, miseri, quibus ultimus esset Ille dies, festa velamus fronde per urbem. ¶ Interdum pro ligare. *Pompon. apud Non. c. 4. n. 479.* Restis est nulla, velet gulam. ¶ Translate accipitur pro abscondere, celare, dissimulare. *Plin. in Paneg. c. 56.* Agentibus tibi gratias nihil velandum est, nihil omittendum. *Senec. in Hippol. v. 273.* Scelus scelere velare.

Velocitas, atis, f. *velocità*, ταχύτης, celeritas, a *velox*, & proprie dicitur de celeritate corporis. *Cic. 4. Tusc. c. 13.* Velocitas autem corporis celeritas appellatur, quæ eadem ingenii etiam laus habetur propter animi multarum rerum brevi tempore percursionem. *Id. 1. Off. c. 30.* Videmus alios velocitate ad cursum, alios viribus ad luctandum valere. *Liv. l. 25.* Quos in expeditione velocitate corporum, ac levitate armorum aptissimos esse ratus est. ¶ Translate dicitur de celeritate animi. *Plin. l. 7. c. 25.* Quoniam velocitas cogitationum, animique celeritas, & ingenii varietas multiformes notas imprimit.

Velociter, adv. *velocemente*, ταχέως, celeriter. *Cic. in Somn. Scip. c. 9.* Quibus agitatus, & exercitatus animus velocius in hanc sedem, & domum suam pervolabit. *Id. de Univ.* Quæ velocissime movebantur, ea celeritate vinci a tardioribus, & cum superabant, superari videbantur. *Ovid. 4. Fast. v. 445.* Hanc videt, & visam patruus velociter aufert.

Velox, ocis, o. g. *veloce, presto*, ..., Ger. *schnell*, Gal. *leger*, Hisp. *ligero*, ταχύς, celer. *Virg. 5. Æn.* Veloces jaculo cervos, cursuque fatigant. *Cic. 1. Tusc. c. 19.* Nihil est animo velocius. *Cæs. l. 1. B. G. c. 48.* Velocissimi pedites. *Plin. l. 8. c. 34.* Velox saltu. *Quintil. l. 6. c. 4.* Ingenium velox, ac mobile. ¶ Cum infinito. *Stat. 6. Theb. v. 797.* nec jam hic absistere velox.

Velum, i, n. *vela*, ..., Ger. *schiffsegel*, Gal. *voile*, Hisp. *vela*, λαῖφος, linteum navis, quod circa malum expansum ventum excipit, & ipsam navem impellit. Factum est, teste *Cic. in Or. c. 45.* per Syncopen a *vexillum*, ea ratione, qua ab *axilla* est *ala*, a *maxilla mala*, fuga literæ vastioris. *Virg. 1. Æn.* Talia jactanti stridens Aquilone procella Velum adversa ferit. *Id. 3. Æn.* Interea classem velis aptare jubebat Anchises. ¶ Sæpe translate usurpatur. *Cic. pro Dom.* In Reipublicæ tenebris, cæcisque nubibus & procellis, cum grege prædonum impurissimo plenissimis velis navigare. ¶ Metaleptice usurpatur extra rem nauticam pro involucro, quo quid velatur, *velo*. *Cic. 2. Catil.* Quos pexo capillo nitidos, aut imberbes, aut bene barbatos videtis, manicatis, & talaribus tunicis, velis amictos, non togis. *Id. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1.* Multis simulationum involucris tegitur, & quasi velis quibusdam obtenditur uniuscujusque naturæ. ¶ *Vela facere*, est expedire, explicare, *far vela*. *Cic. 7. Ver. c. 34.* Princeps Cleomenes in quadriremi Centuripina malum erigi, vela fieri, præcidi anchoras imperavit. ¶ Per translationem *vela facere*, accipitur pro toto conatu rem aliquam aggredi. *Cic. 4. Tuscul.* Utrum igitur mavis? statim ne nos vela facere, an quasi e portu egredientes paululum remigare? ¶ *Dare vela*, est ventis se committere, & navigare, *far vela*. *Virg. 1. Æn.* Vela dabant læti, & spumas salis ære ruebant. *Id. l. 4.* Et ventis dare vela jubebo. ¶ Metaphorice sumitur pro augere, celebrem facere. *Martial. l. 8. epigr. 70.* Pieriam tenui frontem redimire corona Contentus, famæ nec dare vela suæ. ¶ *Dare vela retrorsum*, metaphorice est in diversum mutare sententiam, vitæque institutum, sumpta Metaphora a navigantibus, qui cursus errorem versis velis corrigunt. *Hor. l. 1. od. 34.* Nunc retrorsum Vela dare, atque iterare cursus Cogor relictos. ¶ *Velis, equisque*, est, omnibus nervis, omni conatu, omni ingenio, omni diligentia, & celeritate. *Cic. 1. Offic. c. 33.* Cum his velis, equisque, ut dicitur, si honestatem tueri, ac retinere sententia est, decertandum est. ¶ *Remis, velisque*, idem significat, quod *velis, equisque*, inde translatum, quod, cum navis simul & remigio, & velo impellitur, summus est nautarum conatus. *Plaut. Asin. 1. 3. 5.* Remigio, veloque, quantum poteris, festina, & fuge. *Cic. 3. Tusc. c. 11.* Tetra enim res est, misera, detestabilis, omni contentione, velis, ut ita dicam, remisque fugienda. ¶ Est etiam velum pannus, qui cubiculorum januis obtenditur. *Martial. l. 1. epigr. 35.* At meretrix abigit testem veloque, seraque. *Lamprid. in Alex. Sev. c. 4.* Salutaretur, patente velo, admissionalibus remotis. *a portiera alzata*.

Velut, adv. *siccome*, ..., Ger. *gleich wie*, Gal. *comme, ainsi comme*, Hisp. *assi como*, οἷον, ὥσπερ, sicut, quemadmodum, ex *vel*, & *ut*, quomodo *sicut* ex *sic*, & *ut*. *Cic. 2. de Fin.* Non elogia monumentorum id significant, velut hoc ad portam. *Id. de Arusp. resp. c. 4.* Ejus conatum refutabo velut hesterno die. *Col. l. 3. c. 9.* Nos quoque pari ratione velut Olympicorum equarum, ita fortissimarum Aminearum vitium seminibus electis largæ vindemiæ spem capiamus.

Veluti, adv. idem, ac velut, ex *vel*, & *uti*, quomodo *sicuti*, ex *sic*, & *uti*. *Cic. 2. de nat. Deor.* Bestiæ, quæ gignuntur in terra, veluti crocodili. *Virg. 1. Æn.* Ac veluti magno in populo cum sæpe coorta est Seditio.

Vena, æ, f. *vena*, Ger. *blutader*, Gal. *veine*, Hisp. *vena*, φλέψ, ..., vas sanguinem ad cor refluum continens. Venæ, & arteriæ differunt. Nam venæ sunt vasa sanguinis, arteriæ spiritus. Deinde arteriæ sunt infra venas, super arterias locantur venæ, præterquam in dorso, in quo magna arteria, quæ trachea dicitur, est posita super venam. Præterea venæ suapte vi immobiles sunt, & sanguinis tantum dimittendi gratia explorantur, arteriæ motu, atque pulsu suo habitum, & modum febrium demonstrant. *Gel. l. 18. c. 10.* Vena est conceptaculum sanguinis, quod ἀγγεῖον Medici vocant, mixti, confusique cum spiritu naturali, in quo plus sanguinis est, minus spiritus. Arteria est conceptaculum spiritus naturalis mixti, confusique cum sanguine, in quo plus spiritus est, minus sanguinis. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 8.* Jam vero venæ, & arteriæ micare non desinunt quasi quodam igneo motu. *Id. ibid. c. 55.* Eoque modo ex his partibus & sanguis per venas in omne corpus diffunditur, & spiritus per arterias. *Plin. l. 11. c. 37. cir. fin.* Ubi sunt nervi, interiores conducunt membra, superiores revocant: Inter hos latent arteriæ, idest spiritus semitæ: His innatant venæ, idest sanguinis rivi, &c. ¶ Vena tamen pro arteria quandoque ponitur. *Cic. de Fat.* Si cui venæ sic moventur, is habet febrem, &c. *Cels. l. 2. c. 6.* Venis enim credimus fallacissimæ rei, quia sæpe istæ leviores, celerioresque sunt & ætate, & sexu, & corporum natura. ¶ Venæ primariæ tres numerantur: *vena pulmonalis*, per pulmonis parenchyma diffusa: *vena cava*, quæ per totum corpus ramos suos dispergit: & *vena porta*, quæ saltem per organa tertii, vel infimi ventris, sive abdominis diffusa est. V. Anatomicos. *Cic. 2. de nat. Deor.* Cui similis alter adjunctus est, in quem sanguis a jecore per venam illam cavam influit. ¶ Venæ concidere dicuntur, quando deficiunt vires, & arteriarum pulsus languidus fit. *Cels. l. 3. c. 5.* Si protinus venæ conciderunt. ¶ Venam incidere, est scalpello venam aperire. *salassare*. *Cic. in Pison.* Medico, quem tecum eduxeras, imperasti, ut venas hominis incideret. *Id. de Arusp. resp.* Et Medicum intromisit suum, qui legato, socio, amico, libero fœdissime, & crudelissime venas incideret. ¶ Translate venæ etiam de arboribus dicuntur. *Plin. l. 16. c. 38.* In quarundam arborum carnibus pulpæ, venæque sunt. ¶ Item de marmore, de silice, & aliis lapidibus. *Stat. 1. Sylv. 3.* Pictumta lucentia marmora vena. *Virg. 1. Georg.* Venæ silicis. ¶ Item sic notantur subterranei meatus, per quos unda manat, aut alius liquor. *Hirt. l. 4. B. Alex.* Omnium enim litora naturaliter aquæ dulcis habere venas. ¶ Item loca illa subterranea in metallifodinis, ubi ipsa minera metallica habetur continuata. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 20.* Nos æris, argenti, auri venas penitus abditas invenimus. *Juven. sat. 9. v. 31.* Accipimus tenue argentum, venæque secundæ. *di bassa lega*. ¶ Per translationem quoque vena usurpatur pro natura. *Cic. 1. de Orat. c. 51.* Tenere, oportet, venas cujusque generis, ætatis, ordinis. ¶ Item pro ingenio hominis ad aliquid agendum apto, pro indole, & vi genuina ingenii, translatione ducta a fontibus, quorum alii angustiore vena manant, alii tanta, ut flumen ingens efficiant: vel a metallis, quarum etiam venæ non genere tantum, sed & copia differunt. *Horat. l. 2. od. 18.* At fides, & ingeni Benigna vena est, pauperemque dives me petit. *Id. de Arte, v. 409.* Ego nec studium sine divite vena, Nec rude quid prosit, video, ingenium. *Juven. sat. 7. v. 53.* Sed vatem egregium, cui non sit publica vena. h. e. ingenium vulgare, & rude, commune cum aliis. ¶ Denique per Metalepsin pro virili inguine reperitur. *Martial. l. 11. epigr. 17.* O quoties rigida pulsabis pallia vena.

Venabulum, li, n. *spiedo da caccia*, Ger. *schweinspiess*, Gall. *epieu*, Hisp. *venablo*, προβόλιον, ὕσσός, telum, quo venantes utuntur ferro longissimo. *Cic. l. 7. Fam. ep. 1.* Aut præclara bestia venabulo transverberatur? *Martial. l. 14. epigr. 31.* Longo venabula rostro. *Virg. 4. Æn.* lato venabula ferro.

Venafranus, a, um, quod ad Venafrum spectat. *Hor. l. 3. od. 5.* Tendens Venafranos in agros. *Juven. sat. 5. v. 86.* Venafrano piscem perfundit; at hic, quod Pallidus affertur misero tibi caulis, olebit Laternam. h. e. optimo oleo. V. Venafrum.

Venafrum, o. n. *Venafro*, urbs olim Campaniæ, in confin. Samnii, nunc in R. Neapolitano, in prov. Terræ Laboris, in colle, a Vulturno fl. ... distans, a Liri fl. ... M. P. in Or. ... *Hor. l. 2. carm. od. 6.* Vindique certat bacca Venafro. *Martial. l. 13. epigr. 98.* Hoc tibi Campani sudabit bacca Venafri.

Venalis, & le, o. 3. *venale, da vendere*, πράσιμος, ὤνιος, ἀγοραῖος, quod vendendum est, vel venditioni expositum est. *Cic. 3. Off. cap. 14.* Venales quidem hortos se non habere dixit. ¶ Aliquando ponitur pro avaro, sordido, qui pecuniæ, aut obsonii gratia se ipsum venderet, nihilque facere recusaret. *Sallust. in Jugur. c. 35. de urbe Roma*: O urbem venalem, & cito perituram, si emptorem invenerit. *Martial. epigr. 60. l. 3.* Cum vocor ad cœnam non jam venalis, ut ante. *Cic. pro Dom. c. 19.* Denique ille novitius Ligur, venalis ascriptor, & subscriptor tuus. *Id. Ver. 5.* Habere fidem, jusjurandum, veritatem, officium, religionem venalem. ¶ Interdum venalis sine substantivo ponitur, quod tamen facile subauditur. Igitur venales, si nihil addas, servi intelliguntur, qui ad vendendum sunt expositi, & proprie novitii. Servorum enim alii novitii sunt, alii veteratores. *Quintil. l. 8. c. 2.* Item quod commune est & aliis nomen, intellectu alicui rei peculiariter tribuitur, ut urbem, Romam accipimus, & venales, novitios, & Corinthia, æra, cum sint urbes aliæ quoque, & venalia multa, & tam aurum, & argentum, quam æs Corinthium.

Venalitas, atis, *venalità*, conditio alicujus rei, qua vendibilis est. *Sidon. l. 5. ep. 13. & Cod. Justin. l. 4. tit. 59. leg. 2.*

Venaliter, adv. *venalmente*, ὠνητῶς, more vendentium, & ementium. *Sen. de Benef. l. 2. c. 31.* Ut molestè extenuemus, idque non venaliter. Alii leg. *veniliter*.

Venalitiarius, ii, m. ἀνδραποδοκάπηλος, mango, servorum negotiator. *Leg. 207. ff. de V. S.* Mercis appellatione homines non contineri, Mela ait, & ob eam rem mangones non mercatores, sed venalitiarios appellari ait, & recte. *Ulpian. l. 7. ff. de legat. 3.* Vi venalitiariam artem exercebat.

Venalitium, ii, n. ἀνδραποδοπωλεῖον, locus, ubi mancipia venalia prostant. *Venul. de edil. edict. l. ult.* Nam quicumque ex venalitio noctiosum emptus alieno ministerio præpositus sit.

Vene-

Venalitius, ii, m. [illegible], idem ac venalitiarius, qui scilicet greges mancipiorum venales habet. *Cic. in Orat. c. 70.* Neque me divitiæ movent, quibus omnes Africanos, & Lælios multi venalitii, mercatoresque superarunt.

Venalitius, a, um, *da vendere*, ὤνιος, idem ac venalis, & de servis dictus. *Plin. l. 35. c. 18.* Hoc est insigne venalitiis gregibus, opprobriumque insulentis fortunæ. *Pompon. l. 4. ff.* Quod si familiam domesticare uxoris, aut venalitiam pararit. *Sueton. in Aug. c. 42.* Venalitias, & lanistarum familias urbe expellere.

Venami, m. 2. pop. Aquitaniæ, ad saltum Pyrenæum, inter Cocossates, & Onobrisates. *Plin. l. 4. c. 19.*

Venantius Fortunatus poeta Christianus, Episcopus Pictaviensis, scripsit libros quatuor carminum de Vita S. Martini, & alia quædam, obiitque anno sæculum Christi V.

Venaticus, a, um, *venatico, che appartiene alla caccia*, θηρευτικός, κυνηγετικός, quod ad venationem spectat, ut *Canes venatici*, quibus feras persequimur. *Varr. l. 2. R. R. c. 9.* Canum duo genera, unum venaticum, & pertinet ad feras bestias, ac sylvestres, alterum, quod custodiæ causa paratur. *Cic. 6. Ver.* Mirandum in modum canes venaticos diceres, ita odorabantur omnia, & pervestigabant. ¶ Canum venaticorum elegantissime excogitata nomina habes apud *Ovid. 3. Metam.* ¶ Sumitur etiam translate. *Plaut. Capt. 1. 1. 17.* Prolatis rebus parasiti venatici sumus.

Venatio, onis, f. *caccia*, θήρα, κυνηγία, κυνηγέσιον, ferarum persecutio. *Cic. 2. Fin. c. 8.* Piscatu, aucupio, venatione, his omnibus exquisitis vitaret esuritatem. ¶ Sumitur etiam pro spectaculo venatorio. Nam ad populi voluptatem servi & inter se pugnabant, qui dicebantur gladiatores, & cum bestiis, unde bestiarii appellati sunt. *Cic. l. 7. Fam. epist. 1.* Reliquæ sunt venationes, binæ per dies quinque, magnificæ, nemo negat. Sed quæ potest esse homini polito delectatio, cum aut homo imbecillus a valentissima bestia laniatur, aut præclara bestia venabulo transverberatur? *Sueton. in Claud. c. 21.* Circenses frequenter etiam in Vaticano commisit, nonnunquam interjecta per quinos missus venatione. h. e. quintuplici ferarum immissione edita. ¶ Item pro ipsa præda venatione parta, & quidem pro carne ferina, quia feras tantummodo bestias venari solemus, *salvaggina*. *Liv. l. 35. c. 49.* Cum miraremur, unde illi eo tempore anni tam multa, & varia venatio, homo renidens, condimentis, ait, varietatem illam & speciem ferinæ carnis ex mansueto sue factam. *Cels. l. 5. c. 26.* Et avis, & venatio, & suilla elixa dari potest.

Venatitius, a, um, adject. *di caccia*, ut venatitia præda. *Ammian. l. 29. c. 18. & l. 30. c. 3.*

Venator, oris, m. *cacciatore*, θηρευτής, θηρατήρ, κυνηγέτης, qui venatur, qui feras persequitur. *Cic. 2. Tusc. c. 17.* Pernoctant venatores in nive, in montibus uri se patiuntur. *Hor. l. 1. ode 1.* Manet sub Jove frigido Venator teneræ conjugis immemor. ¶ Sumitur etiam translate. *Plaut. Mil. 3. 1. 14.* Venator adest nostris consiliis cum auritis plagis. *Cic. de nat. Deor. c. 30.* Speculator, venatorque naturæ.

Venatorius, a, um, *da caccia*, θηρατικός, quod ad venatorem spectat. *Plin. ep. 19. l. 3.* Inest huic computationi sumptus supellectilis, sumptus atriensium, topiariorum, fabrorum, atque etiam venatorii instrumenti. *Nepos in Datam. c. 3.* Gerens in capite galeam venatoriam.

Venatrix, icis, f. *cacciatrice*, κυνηγέτειρα, quæ venatur. *Virg. 1. Æn. v. 319.* Namque humeris de more habilem suspenderat arcum Venatrix. ¶ Dicitur etiam de regione, in qua venatio fit. *Virg. 9. Æn.* Comitem Æneæ quem miserat Ida Venatrix, jaculo celerem, levibusque sagittis.

Venatura, æ, f. *caccetagione*, idem ac venatio. Translate *Plaut. Mil. 4. 1. 43.* Viden' tu illam oculis venaturam facere, atque aucupium auribus? h. e. sermones nostros, & facta clam indagare.

Venatus, us, m. idem ac venatio. *Cic. 6. Tusc.* Labor in venatu, sudor, cursus ab Eurota, fames, sitis. *Ovid. ep. 5.* Quis tibi monstrabat saltus venatibus aptos? ¶ Sumitus etiam translate. *Plaut. Rud. 4. 3. 32.* Hunc qui cepi in venatu meo. h. e. piscatu.

Vendax, acis, o. g. [illegible], qui facile, seu libenter vendit. *Cato R. R. c. 2.* Patrem familias vendacem, & non emacem esse oportet.

Vendibilis, & le, o. 3. *vendibile*, Ger. *verkauflich*, Gal. *vendible*, Hisp. *vendible*, [illegible], ὤνητός, quod facile vendi potest. *Cicer. 2. Agr.* Adjungetur etiam illa vendibilis Herculanea, multarum deliciarum, & magnæ pecuniæ. *Hor. l. 1. ep. 17.* Et fundus nec vendibilis, nec pascere firmus. *Varr. l. 1. R. R. c. 4.* Arbusta, atque oliveta vendibiliorem agrum faciunt. ¶ Translate sumitur pro populari, pro eo, quod vulgo gratum est. *Cic. de Am. c. 25.* Tamen illius vendibilem orationem religio Deorum immortalium nobis defendentibus facile vincebat. h. e. favorem populi captantem. ¶ Item pro vulgari. *Cic. in Brut. c. 47.* Horum ætati prope conjunctus L. Gellius non tam vendibilis Orator, quam ut nescires, quid ei deesset.

Vendico. V. Vindico.

Venditarius, a, um, *venale*, [illegible], quod venale est, seu quod vendere cupimus. *Plaut. Stich. 2. 2. 3.* Præter unam linguam quoque etiam venditariam.

Venditatio, onis, f. *ostentazione*, ἐπίδειξις, ἀλαζονεία, actus venditandi, ostentatio. *Cic. 2. Tusc. c. 26.* Mihi etiam quidem laudabiliora videntur omnia, quæ sine venditatione, & sine populo teste fiunt. *Id. de Amic. c. 31.* A multis virtus contemnitur, & venditatio quædam, atque ostentatio esse dicitur.

Venditator, oris, m. *ostentatore*, qui aliquid ostentat, & jactat. *Tacit. 1. hist. c. 49.* Famæ nec incuriosus, nec venditator.

Venditio, onis, f. *vendizione*, *vendita*, [illegible], [illegible], actus vendendi. *Cic. pro R. Am. c. 38.* Ostendit, si sublata sit venditio bonorum, illum pecuniam grandem amissurum. *Id. ib. c. 44.* Quam ad diem proscriptiones, venditionesque fiant.

Vendito, as, a. 1. *desiderare di vendere*, [illegible], vendere cupio, venale propono. Non enim frequentativum est, sed desiderativum. *Cic. Att. l. 1. ep. 14.* Tusculanum venditat, ut, si possit, emat Pacilianam domum. *Plin. l. 1. ep. 24.* Tranquillus vult emere agellum, quem venditare amicus tuus dicitur. ¶ Sed tamen interdum reperitur pro sæpe, frequenter, continue vendere. *Plin. l. 12. c. 12.* Hæc est, quam Aristophanes Euripidi Poetæ objicit jocularitor, matrem ejus ne olus quidem legitimum venditasse, sed scandicem. *Colum. l. 8. c. 18.* Cato tutor Luculli grandi ære piscinas venditabat. ¶ Item pro passim vendere. *Cic. 4. Verr.* Istius omnia decreta, imperia, literas peritissime, & callidissime venditabat. ¶ Translate sumitur pro ostentare, tracta ab institoribus Metaphora, qui merces suas ostentare præcupide solent. *Auct. ad Her. l. 2. c. 30.* Venditare ingenium, & ostentare memoriam turpe est. *Liv. l. 3.* In foro volitare, per illos se plebi venditare.

Venditor, oris, m. *venditore*, πωλητής, πράτης, qui vendit. *Cic. 3. Off. c. 12.* Ut ne quid omnino, quod venditor norit, emptor ignoret. *Id. post red. in Sen. c. 4.* Mercatores provinciarum ii sunt, ne venditores nostræ dignitatis.

Venditrix, icis, f. *venditrice*, quæ vendit. *Scævola l. 8. Dig. de lege commissor.* Testatus est, defuisse venditricem.

Venditus, a, um, nom. ex partic. *venduto*. *Colum. l. 8. c. 2.* Venditarum animalium pretium. *Martial. l. 12. epigr. ult.* Merx vendita sæpe. *Senec. 6. de benef. c. 38.* Constat negotiatio ex empto, & vendito.

Vendo, is, didi, ditum, a. 3. *vendere*, מכר, Germ. *verkauffen*, Gall. *vendre*, Hisp. *vender*, *vuola*, est aliquid alicui accepto pretio tradere, alienare, abalienare, venditionem facere. Contractum est ex integro venundo, quod dicitur quasi *venum do*. Construitur cum accusat. & dativo, itemque cum genitivis *tanti*, *quanti*, &c. & cum ablativis, *magno*, *parvo*, &c. *Cic. 2. Agrar.* Silvam vero tu Scantiam vendas, nobis Consulibus? *Id. 3. Offic. c. 12.* Vendo meum non pluris, quam cæteri, fortasse etiam minoris. *Id. 5. Verr. cap. 53.* Quanti cujusque decumas vendiderit. *Id. ibid.* Cur non ita magno vendidisti? ¶ Item cum ablativo pretii determinati. *Id. pro Sext.* Id illi grandi pecunia vendidit. *Plaut. Merc. 2. 3. 93.* Viginti minis opinor posse me illam vendere. ¶ Translate sumitur pro laudare, commendare; ductum a mercatoribus, nam laudat venales, qui vult extrudere, merces, ut *Horat. l. 2. ep. 2.* loquitur. *Cic. Att. l. 13. ep. 12.* Ligarianam præclare vendidisti. posthac quidquid scripsero, tibi præconium deferam.

Venedi, m. 2. Venedæ, pop. Germaniæ Sarmatiæ, valde extensi inter Sarmatiam Europæam ad Or. Germaniam ad Occ. Æstiæos ad Bor. & Bastarnas, Peucinosque ad Mer. ubi nunc magnus Ducatus Lithuaniæ, in R. Poloniæ, longe a Finnonia in Austr. sub quibus erant Venedi proprii, Carpini, Pomini, Galindæ, Sudeni, Gelybogi, Igilliones, & aliquot alii minoris nominis. *Plin. l. 4. c. 13.*

Venefica, æ, *venefica*, *strega*, φαρμακίς, φαρμακεύτρια, quæ venenum conficit. *Tacit. Ann. 13. c. 15 de Locusta venenorum celebri artifice.* Nam lenti sceleris impatiens jubere supplicium veneficæ. ¶ Ponitur etiam pro ea, quæ magicam artem exercet, & incantationibus nocet. *Ovid. ep. 6. v. 18.* Barbara narratur venisse venefica tecum. *Id. 3. Amor. el. 7. v. 79* Venefica Circe. ¶ Usurpatur & in maledictis. *Plaut. Epid. 2. 2. 37.* Viden' veneficam! *Ter. Eun. 5. 1. 9.* Quid ais, venefica?

Veneficium, ii, n. *veneficio*, φαρμακεία, crimen illud, quo quis alterum veneno necat. *Cic. pro Cluent.* Alteræ tantummodo consuetudinis causa timide, & difficulter attingere rationem veneficii criminum. *Tac. l. 12. Ann. 66.* Deligitur artifex talium, vocabulo Locusta, nuper veneficii damnata. ¶ Per Synecdochen sumitur pro arte malefica, incantatione magica. *Cic. in Brut. c. 60.* Idque veneficiis, & cantionibus Titiniæ factum esse dicebat. ¶ Apud Romanos fuit crimen publicum. Hoc autem nomine appellabatur tum illud scelus, quo homines veneno, tum illud, quo magicis incantationibus interficiebantur, idque lege Cornelia, eratque capitale, ut patet ex damnatione Oppianici. *Cic. pro Cluent. & Justinian. l. 4. Instit.* ¶ Leges adversus veneficium multæ fuerunt. Prima lata est anno U. C. 422. C. Valerio Flacco, M. Claudio Marcello Coss. qua in matronas, quæ viros suos veneno de medio tollebant, quæsitum fuit, & centum, ac septuaginta damnatæ sunt. *Liv. l. 8.* Postea aliæ quædam leges consecutæ sunt, ut Cornelia L. Syllæ Dictatoris; & Julia C. Julii Cæsaris. Lex Cornelia omnes homines cujuscunque conditionis, viros, mulieres, liberos, servos complectebatur, extendebaturque non modo ad eos, qui veneno aliquem sustulissent, sed etiam magicis incantationibus, item ad eos, qui mala medicamenta publica vendidissent. Permittebat autem reo, ut sententia a Judicibus ex ejus voluntate, vel clam, vel palam ferretur. *Cic. pro Cluent.* ¶ De hoc crimine judicium exercebatur ab uno ex Prætoribus quæstionum perpetuarum. Sed tamen interdum etiam a Judice quæstionis habebatur. *Manut. de legib. Romanis.*

Veneficus, i, m. *venefico*, *incantatore*, Ger. *gifftig*, Gal. *qui empoisonne*, Hisp. *ponçonoso*, φαρμακός, qui venenum in cibo, aut potu dat, & peculiariter qui animas sepulcro evocat, atque incantationibus nocet. *Ammian. l. 20.* Siquis per monumentum transisse vespere argueretur ut veneficus, sepulcrorumque horrores, & viventium ibidem animarum ludibria colligens, reus capitis interibat. *Cic. 3. Off.* Neque enim de sicariis, veneficis, testamentariis, furibus, peculatoribus hoc loco disserendum est. *Id. 2. Catil.* quis tota Italia veneficus? quis gladiator? &c. ¶ Usurpatur interdum in maledictis. *Plaut. Pers. 2. 4. 7.* Etiamne dicis, ubi sit, venefice? *Terent. Eun. 4. 3. 6.* Ut ego unguibus illi in oculos involem venefico.

Veneficus, a, um, *venefico*, φαρμακώδης, quod veneno inficit. *Plin. l. 28. c. 3.* Hamiaure monstrificas naturas, & veneficos aspectus plenius diximus. *Solin. 53.* Veneficus vermis.

Venenarius, rii, m. *venditor de veleni*, φαρμακοπώλης, qui parat, vel conficit, aut vendit venena. *Suet. in Ner. c. 33.* Quod acceptum a quadam Locusta venenariorum indice, cum opinione tardius cederet, &c. ¶ Adjective, venenarius calix, h. e. veneno temperatus, legitur apud *Tertull. de resurr. carn. c. 16.*

Venenatus, a, um, *avvelenato*, *attossicato*, φαρμακτός, φαρμακευθείς, [illegible], veneno infectus. *Cic. 2. de nat. Deor.* Auditum est, panthêras, quæ in Barbaria venenata carne caperentur, remedium quoddam habere. *Id. 2. de Divin.* Telum venenatum. ¶ Sæpe sumitur pro venenoso, pro eo, quod naturaliter in se venenum habet. *Plin. l. 8. c. 38.* In Italia muribus araneis venenatus est morsus. *Id. l. 32. c. 2.* Nihil venenatius, quam in mari pastinaca. *Tertul. de Baptism. c. 1.* Vipera venenatissima. ¶ Accipitur etiam pro magica arte incantato. *Ovid. 14. Met.* Illa paventum Ora venenata tetigit mirantia virga. ¶ Significat etiam tinctum, colore imbutum. Hinc venenatum dictum est pallium Flaminicæ, quod flammeo colore tinctum erat. *Serv. in illud Virg. 4. Æn.* Sidoniam picto chlamydem circumdata limbo. Veteri, inquit, ceremoniarum jure preceptum est, ut Flaminica venenato operta sit. Operta autem cum dicitur, pallium significatur. Venenatum autem, infectum, quod ipse ait in Bucolicis: *Alba nec Assyrio fucatur lana veneno.* Et mox Flaminicam habere præcipitur arculam, ricam, venenatam, fibulam. *Idem ad illud Æn. 7.* Purpureos moritura manu discindit amictus. Rem, inquit, quæ Flaminicæ competit, transtulit ad Reginam. Flaminica enim venenato operiri debet. Nam cum amictam dicit, opertam dicit, quæ res ad pallium refertur. *Hæc Servius.*

Veneni, m. 2. pop. Ligurum, citra Alpes. *Plin. l. 3. c. 5.*

Venenifer, ra, um, *velenoso*, φαρμακοφόρος, veneficus, venenosus, venenum afferens. *Ovid. 3. Met. v. 85.* Jamque venenifero sanguis manare palato Cœperat.

Veneno, as, a. 1. *avvelenare*, φαρμακεύω, veneno inficio, corrumpo. *Lucr. l. 6. v. 820. de Averno.* Ut spatium cœli quadam de parte venenet. ¶ Usurpatur etiam pro colore tingere. *Cn. Matius apud Gellium l. 20. c. 9.* Jam tonsiles tapetes ebrii fuco, Quos conchæ purpura imbuens venenavit.

Venenosus, a, um, adject. *velenoso*. *Varr. l. 2. R. R. c. 2.* Venenosæ istæ capræ, na enim novella sata carpendo corrumpunt. Alii leg. *veneno*, ut *isto capra*, &c. *Theodor. Priscian. c. 10.* Venenosæ potiones. *Augustin. de Genes. ad lit. l. 8. c. 13.* Venenosa herba.

Venenum, ni, n. *veleno*, *tossico*, [illegible], Ger. *gifft*, Gal. *poison*, Hisp. *ponçona*, φάρμακον, pharmaci genus, quo animalia necantur. Vox media est, & tam in bonam, quam in malam partem sumi potest: est enim venenum proprie quilibet succus, aut liquor medicatus, qui vel necendi, vel medendi vim habet. *Cajus l. 236. Dig. de V. S.* Qui venenum dicit, adjicere debet, utrum malum an bonum &c. *Cic. pro Cluent. c. 54.* Qui venenum malum fecit, fecerit. *Prudent. in Hamartig. v. 230.* Quid loquar herbarum fibras medicante veneno Tinctas, lethiferi tudisse pericula fati. Ubi venenum *medicans* pro sano medicamine posuit, ut ex sequentibus apparet. ¶ Sæpissime tamen accipitur pro pharmaco noxio. *Cic. pro Cluent.* Omnia præterea, quæ solent esse indicia, & vestigia veneni, in illius mortuæ corpore fuerunt. *Id. 2. Catil.* Hi pueri tam lepidi, ac delicati sicas vibrare, & spargere venena didicerunt. *Id. Phil. 11. c. 6.* Venenum alicui infundere. *Id. pro Cluent. c. 60.* Veneno aliquem tollere. ¶ Usurpatur pro succo, seu colore quo aliquid tingitur. *Virg. 2. Georg.* Alba nec Assyrio fucatur lana veneno. h. e. purpura. *Ovid. de remed. Amor. v. 351.* Tum quoque, cum positis sua collinet ora venenis, Ad dominæ vultus, nec pudor obstet, eas; Pyxidas invenies, & rerum mille colores, &c. ¶ Item pro medicamento, sive unguento, quale est oleum cedrinum, myrrha, aloe, & hujusmodi aromata, quibus cadavera perfunduntur, ne putrescant. *Lucan. l. 8. de capite Pompeii avulso:* Et infuso facies solidata veneno est. ¶ Item pro arte magica, vel alia malefica. *Cic. in Or. c. 37.* Cum sibi venenis ereptam memoriam diceret. *Horat. epod. 5.* Venena magnum fas nefasque, non queunt convertere humanam vicem. ¶ Translate ponitur pro peste, pernicie. *Catull. carm. 78. in Rufum:* heu nostræ crudele venenum vitæ! *Afran. apud Non. c. 1. n. 1.* Ætas, & corpus tenerum, & morigeratio, hæc sunt venena formosarum mulierum. h. e. hæ sunt artes, & delinimenta, quibus viros in perniciem trahant.

Veneo, is, ivi, vel ii, sine sup. n. pass. anom. *essere venduto*, נמכר, Ger. *verkauft werden*

veneuco, Gal. être vendu, Hisp. ser vendido, πωλεῖσθαι, vendor. Dicitur quasi venum eo, ut bene censet Perottus. Scribitur sine diphthongo, quod & Manut. probat in Orthograph. Etsi aliqui per æ diphthongum scribendum putent, ut differat a veneo. Plaut. Men. Quibus hic pretiis porci veneunt? Cic. pro Rosc. Amer. c. 43. Primum hoc videamus, ejus hominis bona qua ratione venierunt, aut quo modo venire potuerunt. Id. de Arusp. Resp. Atque ei se se, cui totus venierat, etiam nobis inspectantibus venditaret. Id. Marco l. 7. Fam. ep. 31. Sed homo nentus et mandasti potissimum, cui expediret illud venire quam plurimo. Quinctil. l. 12. c. 1. Ab hoste venire. Nepos in fragm. c. 8. Purpuræ libræ denariis centum venibat.

Venĕor, iris, pass. anom. idem ac veneo, apud veteres. Plaut. apud Diomed. l. 1. c. de specieb. præteriti perfecti. Ego en ille venear?

Venerābĭlis, & le, o. 3. venerabile, נכבד, Ger. ehrwürdig, Gal. venerable, Hisp. venerable, σεβάσμιος, σεμνός, qui cultu, & veneratione dignus est. Virg. 6. Æn. Ille admirans venerabile donum Fatalis virgæ longo post tempore visum. Liv. l. 1. c. 7. Venerabilis vir miraculo literarum, rei novæ inter rudes artium homines; venerabilior divinitate credita Carmentæ matris. Hor. l. 2. sat. 5. Ante larem gustet venerabilior lare dives. ¶ Sumitur interdum active pro eo, qui alterum veneretur. Val. Max. l. 1. c. 1. n. 15. Senatus nostræ civitatis venerabilior in Deum. Adde l. c. c. 4. n. 4.

Venerābĭlĭter, adv. venerabilmente, cum veneratione. Macrob. l. 7. Saturn. c. 11. Servius his dictis venerabiliter offensus, obticuit. Valer. Max. l. 5. 1. c. n. 5. Victorem venerabiliter exceperunt.

Venerābundus, a, um, riverente, con riverenza, σεβόμενος, cum veneratione aliquid faciens. Liv. l. 5. c. 41. Haud secus quam venerabundi intuebantur in ædium vestibulis sedentes viros. & 1. 22. Venerabundi templum inire.

Venerandus, a, um, venerando, venerabile, reverendo, σεμνός, venerabilis, partic. vel gerund. a veneror. Cic. 2. Agr. Non eos in Deorum immortalium numero venerandos a nobis, & colendos putatis? Virg. 9. Æn. Te vero, mea quem spatiis propioribus ætas Insequitur, venerande puer, jam pectore toto Accipio. ¶ Cum genitivo interdum Græca constructione jungitur. Silius l. 16. v. 249. O sceptri venerande Syphax.

Veneranter, adv. riverentemente, venerabilmente, αἰδοίως, cum veneratione. Tertull. carm. de Judicio Dom. Submissique omnes genibus veneranter adorant.

Venerarii, orum, m. qui parant pocula amatoria, vel magicis artibus amorem conciliant. Tertull. de pudic. cap. 5. ubi plerique alii leg. venenarii.

Venerātio, onis, f. venerazione, riverenza, σέβασμα, αἰδέσις, actus venerandi, cultus, honor. Cic. 1. de nat. Deor. c. 17. Habet enim venerationem justam quicquid excellit. Plin. l. 9. c. 1. Solis, ac Lunæ veneratio. ¶ Secundum fabulas Veneratio Dea quædam est, filia Plutonis, uxor Honoris, ex quo Majestatem peperit. Bocc. l. 8. Gen. Deor. c. 7.

Venerātor, oris, m. σεβαστής, qui veneratur, cultor. Ovid. l. 2. de Ponto el. 2. Ille domus vestræ primus venerator ab annis.

Venerātus, a, um, ossequioso, partic. a veneror. Tibul. l. 1. el. 5. Et tantum venerata virum hunc sedula curet. ¶ Sumitur etiam passive pro rogato, adorato, onorato, adorato, pregato. Hor. l. 2. sat. 2. Ac venerata Ceres, ut culmo surgeret alto.

Venerĕus, & Venerius, a, um, adjectiv. venereo, ἀφροδισιακός, quod ad Venerem pertinet. Cic. de Sen. c. 14. Bene Sophocles, cum ex eo quidem jam confecto ætate quæreret, utereturne rebus Venereis: Dii meliora, inquit. Id. 4. Tusc. c. 32. Et, ut turpes sunt, qui efferunt se lætitia tum, cum fruuntur Venereis voluptatibus. ¶ Sumitur etiam pro eo, qui Veneris cultui addictus est. Plaut. Rud. 2. 3. 20. Sacerdos Veneria. Cic. pro Cluent. c. 15. Ut in Sicilia permulti Venerii sunt. Id. Verr. 7. c. 54. Ista autem homo Venerius, & affluens omni lepore, & venustate, de bonis illius in æde Veneris argenteum Cupidinem posuit. ¶ Item pro Venereis voluptatibus dedito, pro salaci, libidinoso. Gell. l. 7. c. 8. Delphinos venereos esse, & amasios, non modo historiæ veteres, sed recentes quoque memoriæ declarant. ¶ Jactus venereus, jactus Veneris in ludo talorum, qui erat felicissimus. Cic. 1. de Divin. c. 13. Quatuor tali jacti casu Venereum efficiunt. Num etiam centum Venereos, si quadringentos talos jeceris, casu futuros putas? V. Venus. ¶ Pira Venerea, genus pirorum. Plin. lib. 15. cap. 15. Incerta nominum causa est barbaricis, Venereisque, quæ colorata dicunt. Adde Col. lib. 5. cap. 10. & l. 12. c. 10.

Venerivagus, a, um, adject. qui modo cum hoc, modo cum illo scorta venerem exercet. Varr. apud Non. 1. c. n. 253. Eetrevit omnes venerivaga pueros.

Venĕris Portus, Veneris Pyrenææ Portus, Port Vendres, portus peramplus Galliæ Narb. in Com. Ruscinonensi, ad rad. Pyrenæorum M. in ora maris Med. in ipso limite Hispaniæ, & Cataloniæ, prope Caucoliberim. Pomp. Mela l. 2. ¶ Item Porto Venere, oppidulum oræ Ligusticæ, cum arce, contra Portum Erices opp. ab ostiis Macræ 5. M. P. in Occ. quorum est latitudo Portus Lunensis, Genuam versus 55.

Venĕro, as, n. 1. Venerem exerceo, coeo. Hygin. fab. 75. Pastor dicitur dracones venerantes baculo percussisse. ¶ Venero pro veneror V. in dictione sequenti.

Venĕror, aris, d. 1. venerare, riverire, onorare, adorare, כבד, Ger. verehren, Gal. vénérer, Hisp. acatar, σέβομαι, αἰσχύνομαι, αἰδέομαι, colo, honore, cultu, & observantia prosequor. Videtur esse e vereor, judice Festo. Non absurde etiam deduxeris a venia, ut venerari sit veniam a Diis exposcere. Cic. 6. Verr. c. 43. Quod in precibus, & gratulationibus non solum id venerari, verum etiam osculari solent. Id. 1. Tusc. c. 26. Ejusque inventori, & principi gratias exultantes agunt, eumque venerantur ut Deum. Tacit. Ann. 16. c. 4. Flexus genu coram illum manu venerans. Sueton. in Claud. c. 12. Voce, manuque venerari. Est autem manu venerari, manum ori admovere, & osculari, deinde demittere honoris causa. Venerari voce est verba dicere venerationem testantia. ¶ Interdum venerari est enixe precari, optare, vehementer cupere. Plaut. Aulul. prol. v. 7. Venerans me, ut id servarem sibi. Horat. l. 2. sat. 6. v. 8. Si veneror stultus nihil horum. ¶ Venero, activa forma quidem leg. apud Plaut. Bacch. 2. 1. 4. ubi tamen alii veneror reponunt. Eadem lectionis varietas est Trucul. 2. 5. 13.

Venĕti, m. 2. Veneti, Venezi, pop. Italiæ, in Gallia Transpadana, supra Cenomanos, & infra Carnos, quorum regio Venetia, ita dicti ab Henetis pop. Paphlagoniæ, aspiratione H in V. consonantem mutata. Nam Troja eversa Heneti, & magna pars Trojanorum, duce Antenore, in intimum maris Hadriatici sinum pervenerunt, pulsisque Euganeis, qui inter Alpes, & mare incolebant, eas occuparunt terras, & ubi primum egressi ex navibus sunt, oppidum condiderunt, quod de nomine relictæ patriæ appellarunt Trojam. Sigon. de ant. jure Italiæ l. 1. c. 25. Sed alii teste eodem Sigonio censent, Venetos ex Transalpina Gallia, ab ultimis Oceani partibus, in Italiam venisse. Quicquid agri ab Occ. Athesi, ab Or. sinu Hadriatico, a Sept. Natisone fl. a Mer. Pado est comprehensum, id totum fuit Venetorum. Erant igitur, ubi hodie Marchia Tarvisina, pars Occidentalis Fori Julii, agri Vicentinus, & Patavinus, Ducatus Venetus, & minima pars Ferrariensis. ¶ Quo tempore Veneti a Romanis victi, aut omnino bello petiti sint, incertum est. Cum nullo se aut Cenomanorum, aut Carnorum finitimorum bello implicuerint, verisimile est, sponte se fidei, ac potestati Romanorum permisisse. Sane Romani, & Veneti juxta communem opinionem ejusdem gentis erant. Societatem vero cum Romanis iniere ante Hannibalis in Italiam adventum, ut Polybius tradit: quam amicitiam nulla occasione, vel nullo postea rerum Italiæ motu violarunt, sed in perpetuum coluerunt. Paruerunt tamen & ipsi Prætori, qui Galliam Transalpinam cum imperio obtinebat, idest in provinciæ formam redacti fuerunt. Civitatem Romanam adepti sunt anno U. C. 664. lege Pompeia. Sigon. de antiq. jure Italiæ lib. 1. cap. 4. ¶ Veneti item, pop. Galliæ Lugdunensis, sive Celticæ, in Britannia minori, ubi nunc Diœcesis Venetensis, le Diocese de Vannes, inferiore in parte Britanniæ min. versus Oceanum Aquitanicum, quorum caput Venetiæ, seu Dariorigum Venetorum. Plin. l. 4. c. 18.

Venetia, æ, f. 1. Marca Trevigiana, regio ampla Italiæ. Plin. l. 3. c. 18. Terminatur ab Occ. Addua fl. quo ab Insubria separatur, ab Or. Timavo fl. quo ab Istris dividitur, a Sept. Alpibus Rhæticis, & Juliis, quibus secernitur a Rhætia, & Norico, a Mer. Pado fl. quo a Gallia Togata sejungitur. Olim quidem Athesis fl. Tuscos per Galliæ Cisalpinæ partem illam sparsos separabat a Venetis, sed Tuscis per Gallos ejectis laxatus est limes Venetiæ, & Galliæ Cispadanæ alveus citimus Padi, vulgo el Pò d' Argenta. Quare a Propertio Eridanus Venetus nominatur. Olim etiam ab Istris Veneti separati sunt fluvio Tercevo, postea a Carnis Tilavempto fl. Sed procedente tempore factum est, ut Carni Venetiæ, quorum nomen late patebat, attributi eorum etiam sibi nomen asciverint, & Venetiam regionem usque ad Istriam sibi finitimam propagarint. ¶ Quod video sine dubio intellexisse Catonem in Epitomis Italicarum Originum, cum Venetiam scripsit ab Istria usque ad Padi ostia pertinere. Sigon. de antiq. jure Italiæ l. 1. c. 25. Hodie in tres partes dividitur. Pars Occidua inter Adduam, & Athesim fl. Lombardia nominatur, seu sub Longobardia continetur. Longobardia enim latius patet, Insubres, & alios populos continens. Inter Athesim, & Liquentiam fl. quorum hic Venetos proprios dividit a Carnis, dicitur Marca Trevigiana. Reliquum, in quo Carni, & Forojulienses sunt, usque ad Timavum, Friuli, & la Patria nominatur.

Venetiæ, arum, f. 1. Ital. Venezia, Vinegia, Gal. Venise, Angl. Venice, Ger. Venedig, Ἐνετίαι, urbs Italiæ, inter stagna Hadriatica, condita eo tempore, quo Attila Rex Hunnorum Aquilejam evertit, caput Reipublicæ Venetæ, emporium celeberrimum ab omnibus nationibus frequentatum, cum armamentario, & portu percelebri. ¶ Venetiæ etiam, Venetia, Dariorigum Venetorum, Vannes, urbs Galliæ Lugdu. prope æstuarium le Morbihan, cum castro antiquo, S. Hermine dicto, ab Oceano circ. 2. l. in Bor.

Venetiāni, m. 2. homines factionis Venetæ, in Circo, vel qui ei factioni favent. Inscript. apud Gruter. pag. 1075. n. 9. Victoria Venetianorum. Capitolin. in Vero, c. 6. Multas a Venetianis est passus injurias, quod turpissime contra eos faveret.

Venetĭcæ insulæ, dicuntur insulæ quamplurimæ in mari in ora Australi Britanniæ minoris, quarum caput Belle Isle. Ἐνετικαί. Plin. l. 4. c. 19. ¶ Ita autem appellantur, quia sunt proximæ Venetis populis Galliæ.

Venĕtus, a, um, o. 1. c. Veneto, Ἐνετικός, quod ad Venetos spectat. Propert. l. 1. el. 12. Quantum Hypanis Veneto dissidet Eridano. ¶ Venetus color, verde marino, verdiccio, idem ac callaicus, seu cæruleus, color similis maris fluctibus, quem vulgo dicimus eundem marinum. Probatur Vegetii auctoritate, qui l. 4. c. 37. ait, nautas colore Veneto debere indui, & vela exploratoriarum navium debere eodem esse coloris, quo similitudine coloris marini facilius lateant, hostilesque oculos fallant. Item Lampridii in Heliog. c. 24. ubi ait, Heliogabalum voluisse pisces coqui conditura Veneta, quo non alio colore mensis inferrentur, quam quo in aquis essent vivi. Quidam eundem censent esse, atque thalassinum, seu thalassicum, & cumatilem. Sane thalassinus dicitur a Græco θάλασσα, idest mare. Et cumatilis est ἀπὸ τῶν κυμάτων, hoc est a fluctibus. Sed non idcirco hosce omnes colores eundem esse putandum est. Namque alius color maris in litore, alius in profundo, item alius placidi, alius turbidi maris. Igitur color Venetus est color maris placidi in litore, thalassinus maris placidi in profundo, cumatilis maris turbidi. Nam color thalassinus idem est, ac ferrugineus, ut constat ex illo Plauti Mil. 4. 3. sc. 4. Palliolum habeas ferrugineum, nam is color thalassicu' st. Ferrugineus autem color constat ex mixtura nigri, & rubri, & est vicinus purpuræ subnigræ. Sunt, qui censeant, colorem Venetum eundem esse, ac vitreum. Unde & apud Lampridium vulgarem lectionem immutatam cupit, quia is in Heliogabalo Venetum, & vitreum, ut diversos conjungat. Sed affines sunt colores, idem non sunt, quia vitreus est Veneto remissior, clariorque. Lamprid. loc. cit. c. 19. Æstiva convivia coloribus exhibuit, ut hodie prasinum, vitreum, alia die venetum, & sic deinceps exhiberet. ¶ Hinc Veneta dicta est una ex quatuor factionibus aurigantium (V. Factio) quia Veneto colore utebatur. Suet. in Vitell. c. 14. Quosdam, quod Venetæ factioni maledixerant, interemit.

Venia, æ, f. facoltà, licenza, ἐξουσία, facultas, permissio, indulgentia, beneficium. Auct. ad Her. l. 4. c. 24. Veniam ad eos, si mihi Senatus det veniam. Cic. 1. de Or. Date nobis hanc veniam, ut ea, quæ sentitis de omni genere dicendi, subtiliter persequamini. h. e. date hoc beneficium, concedite. Plin. l. 5. ep. 8. Ideoque interim veniam (ne a forensibus verbis recedam) advocandi peto. h. e. ut liceat ab advocatione cessare. ¶ Bona venia, vel bona cum venia, est liberali permissione, æquo animo, aliquo permittente. Cic. 1. de nat. Deor. Ut molestæ ferrem tantum ingenium (bona venia me audies) in tam leves, ne dicam in tam ineptas sententias incidisse. Id. 3. de Leg. Quare, frater, bona tua venia dixerim, ista sententia maxima & fallit imperitos, & obest sæpissime Reipublicæ. Id. pro R. Am. Vos oro, ut attente, bonaque cum venia mea verba audiatis. Plin. l. 5. ep. 6. in fine. Venia dicto sit. sia detto con licenza. ¶ Sæpe sumitur pro remissione culpæ, condonatione erroris, perdono, perdonanza, remissione, מחילה, Germ. vergebung, Gal. pardon, Hisp. perdon. συγγνώμη. Cic. pro Lig. Cum a te non solum liberationem culpæ, sed erroris veniam impetravissent. Id. in Pison. Cui non apud Senatum, non apud ullum Ordinem, &c. non in Italiæ maximorum scelerum venia ulla ad ignoscendum dari possit. ¶ Cum venia legere, est excusare, siquid minus probabile occurrat, non nimium rigide examinare, sed inter legendum ad quædam connivere. Quinctil. l. 10. c. 1. Habent alii quoque Comici, si cum venia legamus, quædam quæ possis decerpere.

Veniābĭlis, le, adject. idem quod venialis. Sidon. l. 9. ep. 2. Nescio, qualiter fieri veniabile queat. Prudent. Hamartig. v. 935. Spem capio, fore quidquid ago, veniabile apud te.

Veniālis, le, o. 3. veniale, συγγνώμης ἄξιος, quod venia dignum est. Macrob. l. 7. Saturn. c. ult. Si venialis erit ista translatio. Ammian. l. 28. c. 17. Venialem precem poscere. Sidon. l. 8. ep. 13. Venialibus erratis implicari.

Venicŭla, læ, f. species uvæ, inter optime deflorescentes enumerata a Plin. l. 14. c. 2.

Veniens, entis, o. 3. ἐρχόμενος, partic. a venio. Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 4. Non enim fortius omnino fine cures venientis anni. idest consequentis. Virg. 5. Æn. Gratior & pulchro veniens in corpore virtus. idest crescens, ut ait Servius. Ovid. 6. Fast. v. 639. Venturæ ætas. h. e. posteritas.

Venilia, æ, f. maris accessus, & incrementum, sicut Salacia est recessus & decrementum. V. Salacia. ¶ Est etiam hoc nomine Nymphe, vel Dea maris, Fauni uxor, soror Amatæ Latini regis conjugis, & Turni mater. Virg. 10. Æn. v. 76. Indignum est, patria Turnum consistere terra, Cui Pilumnus avus, cui diva Venilia mater.

Venio, is, ni, ventum, o. 4. venire, בוא, Ger. kommen, Gal. venir, Hisp. venir, ἔρχομαι, ἥκω, est ire locum illum versus, ubi aliquis existit, a βαίνω, eo, incedo. Usurpatur vel absolute. Cic. l. 2. Fam. ep. 11. Ne hospes plane veniam. Id. lib. 4. ep. 10. Cura igitur, ut quam primum venias. ¶ Vel cum acc. aut cum adver. motus ad locum. Cic. l. 3. Fam. ep. 5. Tralles veni ad 6. Cal. Sextilis. Id. Fam. ep. 5. Qui valetudinis causa in hæc loca veniant. Id. l. 16. ep. 5. Me quam primum ad urbem venire. Id. ad Capiton. post epist. l. 16. ad Att. Nunquam putavi fore, ut supplex ad te venirem. ¶ Poetæ interdum hanc præpositionem omittunt. Virg. Ecl. 2. v. 66. rapidum Cretæ veniemus Oaxem. Id. 2. Æn. v. 742. tumulum antiquæ Cereris, sedemque sacratam venimus. ¶ Vel cum abl. motus de loco. Plaut. Amph. prol. v. 40. Nunc hodie Amphitruo veniet huc ab exercitu. Cic. Att. l. 5. ep. 12. Sexto die Delum Athenis venimus. ¶ Vel cum dativo, qui resolvi potest in accusativum mediante præpositione in, vel ad. Virg. 1. Æn. Hinc populum late regem, belloque superbum Venturum excidio Lybiæ. idest ad excidium, vel in excidium. Sic Liv. l. 9. c. 42. Auxilio venire alicui. ¶ Vel cum accus. viam. Cic. 2. Phil. Quis, qui nescierit, venisse eum tot dierum tibi viam gratulatum? ¶ Vel cum infinito.

finito. *Plaut. Bacch.* 4. 3. 17. Pamphilus modo venerat aurum petere. ¶ Interdum ponitur pro *ire*, quemadmodum *ire* pro *venire*. *Ter. Andr.* 2. 5. 3. Propterea nunc hunc venientem sequor. *Cic. l.* 1. *Fam. ep. ult.* Nam, illo si venerit, tanquam Ulysses cognosces tuorum neminem. ¶ Translate sumitur pro efferri, deferri. *Cic. ad Brutum l.* 11, *ep.* 14. Quod scribis, in Italia te moraturum, dum tibi litteræ meæ veniant. *Plin. l.* 35. *c.* 6. Ejus, quæ ex Africa venit, octoni asses. ¶ Item pro crescere, provenire. *Virg.* 2. *Georg.* de arboribus; Namque aliæ, nullis hominum cogentibus, ipsæ Sponte sua veniunt. *Idem ibid.* Hic segetes, illic veniunt felicius uvæ. ¶ Item pro accidere, evenire, contingere. *Cic. l.* 16. *Fam. ep.* 31. Emisse te prædium, vehementer gaudeo, feliciterque rem tibi istam venire cupio. Alii plerique leg. *evenire*. *Cels. l.* 7. *c.* 27. Solet vero sub ejusmodi actu venire, ut alvus non reddatur. ¶ Item pro ingredi, ad compositionem aptum esse. *Quinctil. l.* 9. *c.* 4. Notum pedum nullus non in orationem venit. ¶ Item pro devolvi, deferri, pervenire. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* Ad quem dolor veniat, ad eundem necesse est interitum venire. *Id.* 3. *Verr. c.* 10. Hæreditas mihi venit a patre. *Id.* 2. *Inv. c.* 43. Res mihi venit hæreditate. ¶ Item pro incidere, adduci. *Cic. Verr. c.* Venire in discrimen existimationis. *Id. pro Quint.* Non in eam turpitudinem venisset, ut &c. *Id.* 2. *de Fin. c.* 24. Ne in odium veniam, si amicum destitero tueri. ¶ Item pro cadere. *Id.* 2. *de Orat. c.* 87. Venire sub aspectum. ¶ Item pro esse, adesse. *Tibull. l.* 2. *el.* 2. cum fletu nox vigilanda venit. h. e. vigilanda est. *Senec. Med. v.* 686. Quærens, quibus mortifera venias. ¶ Denique infinitas prope admittit translationes, & significat secundum casum, qui ei adjungitur. Igitur *ad arma venire*, est rem eo usque progredi, ut pugna, ac bellum ex ea emergat. *Cic.* 6. *Verr.* Propter æs alienum venire ad arma. ¶ *In buccam venire*, proverbialiter est occurrere, in mentem venire. *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 10. Si rem nullam habebis, quod in buccam venerit, scribito. ¶ *In cognitionem venire*, est cognosci. *Quinctil. l.* 7. *c.* 3. Potest hoc genus in cognitionem venire Senatus. ¶ *In confessum venire*, est notum, & manifestum esse. *Plin. ep.* 85. *l.* 10. Ut necesse sit in ea re, quæ & in confessum venit, & exemplis defenditur, deliberare. ¶ *In consilium alicujus venire*, est una cum eo deliberare. *Cic. Att. l.* 10. *ep.* 8. Veniendum ne sit in consilium tyranni, si is aliqua de re bona deliberaturus sit. ¶ *In crimen venire*, est accusari. *Ter. Hec.* 3. *c.* 55. Hera in crimen veniet, ego vero in magnum malum. ¶ *Venire in fidem alicujus*, est sese dedere. *Liv. l.* 26. Prodita brevi sunt viginti oppida, sex vi capta, voluntaria deditione in fidem venerunt ad quadraginta. ¶ *Ad manus venire*, est venire ad arma. *Cic.* 7. *Verr.* Neu nunquam etiam res ad manus, atque ad pugnam veniebat. ¶ *Venire in manus* est pervenire, tractari, divulgari. *Quintil. in epist. ad Tryph.* Libri veniunt in hominum manus. ¶ *In mentem venire*, est occurrere, succurrere, & non ad recordationem tantum est, sed etiam ad considerationem, & intelligentiam. *Terent. Eun.* 2. 2. Hoc adeo ex hac re venit in mentem mihi. *Lucret. l.* 5. Et venit in mentem Solis, Lunæque viarum, hoc est ratio, modus. *Cic.* 5. *Verr.* In mentem tibi non venit, quid negotii sit causam publicam sustinere? *Id.* 5. *Fin.* Venit enim mihi Platonis in mentem. ¶ *In opinionem venire*, est opinionem esse de aliquo. *Cic. l.* 12. *Fam. ep.* 10. In eam opinionem Cassius veneras, quæ dimpulisset ipse, ut viderentur ab hoste vastata, duxisse bellum, *avevi opinione, che Cassio* &c. Significat etiam opinari, opinionem habere. *Nepos in Attico*, *c.* 9. Nemini in opinionem veniebat, Antonium rerum potiturum. ¶ *In religionem rem aliquam venire*, est conscientiæ scrupulum de ea exoriri, ut vulgus loquitur. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Remque illam in religionem populo venisse sentiret. ¶ *In suspicionem venire*, est suspectum fieri aliis. *Cic.* 2. *de Inv. c.* 10. Siquam in similem aut suspicionem venerit. ¶ Est etiam suspicionem habere, suspicari. *Nepos in Pausan. c.* 4. Cum ei in suspicionem venisset, aliquid in epistola de se esse scriptum. ¶ *Venire in consuetudinem proverbii*, est in proverbium transire. *Cic.* 2. *Off. c.* 15. Jam in proverbii consuetudinem venit, largitionem fundum non habere. Dicitur atiam, *venire in proverbium*. *Liv. l.* 40. ¶ *Venire in vitam* est in lucem prodire, nasci. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 62. Intelliget, quemadmodum a natura subornatus in vitam venerit. ¶ *Venire in contemptionem*, aut *in contemptum* est contemni, despici. *Cæs. l.* 3. & 3. *B. G.* ¶ *Venire in dubium* res aliqua dicitur, de qua dubitatur. *Cic. Att. l.* 11. *ep.* 15. Alii capti, alii interclusi non veniunt in dubium de voluntate, *non si dubita della loro volontà*. *Id. pro Quint. c.* 2. Non eo dico, quo mihi veniat in dubium tua fides. ¶ *Venire in spem* est sperare. *Cic.* 3. *de Or.* Nonnullam in spem veneram, posse me &c. ¶ *Usus venit*, idem est ac contingit, accidit. *Ter. Heaut.* 3. 2. 42. Non usus veniet, spero. & *v.* 46. De istoc, si usus venerit, videbimus, quid opus sit. *Usu venire*, est contingere, evenire, accidere. *Cic. Att. l.* 7 *ep.* 26. Nunc venit idem usu mihi, quod tu tibi scribis. ¶ *In usum venire*, est usitatum fieri. *Plin. l.* 24. *c.* 11. Nec thus Latinum nomen habet, cum in usum plurimis modis veniat. ¶ Jungitur hoc verbum libenter cum supinis activorum, ut venire oratum. *Cæs. l.* 2 *B. G.* Venire emptum. *Cic.* 4. *Verr.* Venire ereptum. *Ter. Eun.* 4. 6. &c. ¶ Usurpatur etiam impersonaliter. *Cicer. pro Quinct.* Ad me ventum est. *Plin. ep.* 13. *l.* 9. Venitur ad me, consurgo. ¶ Olim habuit futurum indicativi etiam *venibo* pro *veniam*. *Pompon. apud Non. c.* 10. *n.* 32. Sero est, sedata, si tibi placet, venibo. ¶ Participia *venturus*, & *ventus* V. suis locis.

Venneuses, m. 3. pop. Hisp. Terr. in Vaccæis, quorum opp. *Duegna*, vel *Duenas*, ad Pisoracam fl. inter Palentiam 2. l. & Vallisoletum in Mer. 6. *Plin. l.* 3. *c.* 3.

Vennones, m. 3. Vennonæ, Vinnones, pop. Rhætiæ, non Helvetiæ, ut scribit *Ortelius*, quorum regio Latino recenti Vallis Venusta, vulgo *Vinstgauw*, al. *Engadin*, vel. *Vonnitz*, per quem Oenus fl. principio decurrit. *Plin. l.* 3. *c.* 20.

Vennonĕtes, m. 3. pop. Rhætiæ. Alpini, in conf. Italiæ, quorum regio Vallis Tellina, Ger. *Velteln*, Ital. *Valtelina*, per quem Addus fl. decurrens, lacum Larium ad Arcem Fontanam ingreditur. Ejus oppida præcipua Morbonium, Sondra, Tiranum, & Bormium. *Plin. l.* 3. *c.* 20.

Venonius, m. 2. Historicus Romanus, qui inter nudos, & exiles Scriptores recensetur. *Cic. l.* 1. *de Leg.* & *ad Att. l.* 12. *ep.* 3.

Venor, aris, d. 1. *cacciare*, *andar a caccia*, θηρεύω, feras indago, feris insidior, & quasi eas circumvenio. *Cic. l.* 2. *Fam. ep.* 11. De pantheris, per eos, qui venari solent, agitur mandato meo diligenter. *Virg.* 3. *Georg.* Et canibus leporem, canibus venabere damas. *Id.* 4. *Æn.* Venatum ire parant. ¶ Dicitur etiam de piscibus. *Plin. l.* 32. *c.* 2. Fugiente cum mari pisces circa tuguria venantur. ¶ Translate sumitur pro captare, hoc est artificio quodam, & solertia quærere, quod etiam aucupari dicimus. *Hor. l.* 1. *ep.* 1. Sunt, qui Frustis, & pomis viduas venentur avaras. h. e. captent, decipiant, ac veluti irretiant, & inescent cibis delicatis, & munusculis. *Idem ibid. ep.* 19. Non ego ventosæ plebis suffragia venor. *Auct. ad Herenn. l.* 4. *c.* 3. Venari laudem modestiæ in re aliqua. *Phædr. lib.* 4. *fab.* 4. Filia formosa oculis venans viros. ¶ Reperitur & passive apud veteres pro circumveniri. *Enn. apud Non. c.* 2. *n.* 877. Teneor conspecta, atque undique venor.

Venōsus, a, um, *venoso*, φλεβώδης, dicitur de quacunque re, quæ est venis turgentibus plena. *Plin. l.* 12. *c.* 13. Amomi uva in usu est, frutice venoso. *Id. l.* 20. *c.* 8. Sativum intybum, quod est minus, & venosius. ¶ Transfertur etiam ad alia. Hinc liber L. Accii, qui Pacuvii tempore erat, a *Persio sat.* 1. *v.* 76. *venosus* dicitur, hoc est rietus, deformis instar senum macrorum, in quibus suos venæ extantes, carne senio absumpta. *Turneb. l.* 28. *c.* 26. legit *nervosus*, sed contra codicum fidem, & Eruditorum sententiam.

Venox, ocis, m. 3. cognomentum Plautii Censoris, a *vena*, quia aquæ Claudiæ venas indagaret, ut ex *Livio*, & *Frontino* constat.

Venter, tris, m. *ventre*, בטן, Germ. *der bauch*, Gall. *ventre*, Hisp. *vientre*, γαστήρ, tota illa pars corporis concava a mucronata cartilagine, & nothis costis usque ad pubem extensa, ab Æolico γάστερον, pro ἔντερον, hoc est intestinum; utpote quia est intestinorum locus. *Cic. pro Mur.* Sciebam, Catilinam non latus, aut ventrem, sed caput, & collum solere petere. *Plin. l.* 9. *c.* 30. Pisces attritu ventrium coeunt, tanta celeritate, ut visum fallant. ¶ Sumitur etiam pro ventriculo, in quem cibus receptus commutatur in chylum. *Plaut. Capt.* 4. 2. 75. Proin tu tui quotidiani victi ventrem ad me afferas. *Pers. in Prol. Satyr.* Magister artis, ingenique largitor Venter, negatas artifex sequi voces. hoc est fames, egestas. *Horat. l.* 1. *ep.* 15. *v.* 32. Quidquid quæsierat, ventri donabat avaro. hoc est devorabat, absumebat in gulam. ¶ Item pro alvo, idest ventre inferiore, per quem locum, & excrementorum crassiorum naturalis fit excretio. *Cels. l.* 3. *c.* 18. Ubi ab inferiore parte purgandus aliquis est, ventrem ejus ante solvendum esse; ubi a superiore, comprimendum. *Sueton. in Claud. c.* 32. Crepitus ventris. *Plin. l.* 23. *c.* 3. Ventris fluxiones sistere. ¶ Metonymice ponitur pro fœtu, qui in ventre continetur. Unde *Dig. l.* 25. *titulus quintus est:* Si ventris nomine muliere in possessionem missa, eadem possessio dolo ad alium translata esse dicatur. *Et titulus sextus:* Si mulier ventris nomine in possessionem calumniæ causa esse dicatur. Adde *Ovid.* 11. *Metam. v.* 311. ¶ *Ventrem ferre*, est gravidam esse. *Liv. l.* 1. *c.* 34. Ignorans, nurum ventrem ferre. *Col. l.* 7. *c.* 24. *de vaccis:* Nam decem mensibus ventrem perferunt. ¶ *Ventrem facere*, per Metaphoram, dicitur paries, qui vetustate collabens, curvatura quadam, veluti ventre, extra fundamenti limites eminet. *Alphen. l.* 17. *ff. si servitus vind.* Si quando inter ædes binas paries esset, qui ita ventrem faceret, ut in vicini domum semipedem, aut amplius procumberet. ¶ *Lucilius* apud *Non. c.* 1. *n.* 34. Ventres dixit, pro helluonibus, ac ventri, gulæque deditis. Vivite, *inquit*, lurcones, comedones, vivite ventres.

Ventigĕnus, a, um, adject. ventum gignens. *Ventigeni crateres* apud *Lucret. l.* 6. *v.* 702. sunt ora, & lacus in cacumine Ætnæ montis, qui fumum, & nebulas, & concitatas auras copiose evomunt.

Ventilābrum, bri, n. *vaglio*, λικμητήριον, instrumentum, quo aliquid ventilatur, cujusmodi est illud, quo rustici frumentum, leguminave post trituram sursum ejaculantur, ut ventorum flatu a paleis repurgentur. *Col. l.* 2. *c.* 10. Nam cum acervus paleis granisque mistus in unum fuerit congestus, paulatim ex eo ventilabris per longius spatium jactetur.

Ventilatĭo, onis, fem. *ventilazione*, λίκμησις, ῥιπισμός, actus ventilandi. *Plin. l.* 23. *c.* 1. Qua ventilatione etiam utiles fiunt stomacho, ægrisque.

Ventilātor, oris, m. *sventolatore*, זורה, Germ. *windfeger*, Gall. *vanneur*, Hisp. *aventador*, λικμητής, qui ventilat, ut præsertim qui post trituram frumenta, aut legumina ventilabro in sublime jaculatur, ut ventorum flatu grana secernantur a palea. *Col. l.* 2. *c.* 10. Faba, quæ longius emittetur, pura eo perveniet, quo ventilator eam ejaculabitur. ¶ Translate sumitur pro præstigiatore. Nam ut ventilatores grana, quæ purgant, in ventum projiciunt, ita præstigiatores rem, quam retinent manibus, ejicere videntur. *Quinctil. l.* 10. *c.* 7. Quo usu constant mira illa in scenis pilariorum ac ventilatorum, ut ea, quæ emiserint, ultro venire in manus credas, &, qua jubentur, decurrere.

Ventilātus, a, um, *ventilato*, agitatus, impulsus, partic. a ventilor. *Cic. pro Flacco, cap.* 23. Cujus linguæ, quasi flabello seditionis, illa tum est egentium concio ventilata.

Ventĭlo, as, a. 1. *ventilare*, זרה, Ger. *wadlen*, Gall. *vanner*, Hisp. *aventar*, λικμάω, ῥιπίζω, ventum excito in aliquam rem. *Prop. l.* 4. *el.* 3. Hanc Venus, ut vivat, ventilat ipsa facem. *Juv. sat.* 1. *v.* 28. Ventilat æstivum digitis sudantibus aurum. h. e. annulos leviores inter eundum agitat, & jactat refrigerii, & simul ostentationis gratia. *Suet. in Aug. c.* 82. Æstate apertis foribus, atque etiam aliquo ventilante cubabat. ¶ Ventilare frumentum, est in area ventilabro purgare. *Plin. l.* 18. *c.* 30. Multi ventilare quoque granum vetant. ¶ Ventilare vinum est, vento, seu aeri exponere. *Col. l.* 12. *c.* 30. Quo major æstus erit, eo sæpius convenit vinum nutriri, refrigerarique, & ventilari. ¶ Ventilare nummos, est manibus versare. *Apul. l.* 2. *Metam.* Ad hæc ego insperato luctu diffusus in gaudium, & in aureos refulgentes, quos identidem manu mea ventilabam. ¶ Translate sumitur pro exponere ventis calumniatorum. *Apul. in Apol.* Qui nomen tuum pro tribunalibus ventilavit. ¶ Ventilare etiam dicuntur gladiatores, aut milites, cum proludentes brachia, & arma jactant, aeremque vane cædunt, & ea agitatione ventum faciunt. *Senec. ep.* 117. (al. 118.) Quam stultum est, cum signum pugnæ acceperit, ventilare remove ista lusoria arma: decretoriis opus est. ¶ Denique ventilare sumitur aliquando pro inquirere. *Leg.* 2. *Cod. de Mathem. & maleficis:* Multi magicis artibus usi elementa turbare, vitam insontium labefactare non dubitant, & Manibus accitis, audent ventilare, ut quisque suos conficiat malis artibus inimicos.

Ventĭo, onis, f. *venuta*, ἔλευσις, actus veniendi. *Plaut. Truc.* 2. 761. Quid tibi huc ventio est?

Ventisponte, o. 3. opp. Hisp. Bæt. in conventu Hispalensi, proximum Carrucæ, a Cæsare expugnatum. *Hirt. de B. Hisp.*

Ventĭto, as, n. 1. *venire spesso*, φοιτάω, frequenter venio. *Catul. epigr.* 8. Cum ventitabas, quo puella ducebat. *Cic.* 11. *Fam. ep.* 27. Ut domum ventitares, horasque multas sermone consumeres. *Id.* 2. *de Leg.* Cum ipse ad Scævolam ventitarem.

Vento, as, n. 1. freq. a venio, apud veteres. *Fest.* Ventabant antiqui dicebant sine præpositione pro adventabant.

Ventōse, adverb. tumide, inflate. *Apul. l.* 10. *A. A.* Pulvilli ventose delicata pluma tumentes.

Ventosĭtas, atis, f. *ventosità*. *Apulej. de herb. c.* 106. Petroselinum medetur ventositati stomachi. ¶ Translate pro jactantia posuit *Fulgent. l.* 2. *Mythol. c.* 17.

Ventōsus, a, um, *ventoso*, *pieno di vento*, ἀνεμώδης, vento plenus, vento expositus. *Virg.* 6. *Æn.* Alii ventosis follibus auras Accipiunt, redduntque. *Hor. lib.* 3. *ode* 4. Qui terram inertem, qui mare temperet Ventosum. *Liv. l.* 36. *c.* 43. Ventosissima regio. ¶ Per Metaphoram sumitur pro tumido, ac vano. *Virg.* 11. *Æn.* An tibi Mavors Ventosa in lingua, pedibusque fugacibus istis Semper erit? *Plin. in Paneg. c.* 31. Superbiebat ventosa, & insolens natio. ¶ Item pro levi, non gravi, inani. *Cic.* 11. *Phil.* Extraordinarium semper imperium populare, atque ventosum est. *Petron. in Satyr.* Ventosa loquacitas. h. e. in qua nihil est præter inanem verborum sonum. *Liv. l.* 42. *c.* 30. Quosdam ventosum ingenium præcipites ad omnia novanda agebat. *Ovid. l.* 2. *Am. el.* 9. *v.* 49. *ad Cupidinem:* Tu levis es, multoque tuis ventosior alis. *Brut. ad Cic. Fam. ep.* 9. Homo ventosissimus. ¶ Ventosi equi sunt, qui celeritate ventis pares esse videntur. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 392. Primaque ventosis palma petetur equis.

Ventrāle, lis, n. *grembiale*, *tasca*, semicinctium, seu crumena, quæ ad ventrem præcincta est, in qua sudariola, aut nummos in quotidianum usum gestamus. *Ulp. l.* 6. *Dig. de bonis damnat.* Aut nummulos in ventrali, quos victus sui causa in promptu habuerint. ¶ Item fascia, qua venter cingitur, & protegitur. *Plin. l.* 8. *c.* 48. Patris mei memoria gausapa cœpere, amphimalla nostra, sicut villosa etiam ventralia. ¶ Item sacculus sub ventrem appensus ad inguinum tumorem sustinendum, *brachiere*. *Id. l.* 27. *c.* 7. *de absynthio*. Arcet inguinum tumorem in ventrali habitum.

Ventrālis, & le, o. 3. quod ad ventrem spectat. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 8. Solvitur vis earum ventralis humoris alluvione.

Ventricŏla, æ, m. ventrem colens, helluo, gulosus. *Augustin. ep.* 86. *ad Casulan.* Qui ventricolas, tanquam magnus jejunator, accusat.

Ventriculatĭo, onis, f. morbus, & tormina ventris, apud *Cæl. Aurel. l.* 3. *Acut. c.* 17.

Ventriculōsus, a, um, adject. ad ventrem pertinens. *Cæl. Aurel. Tard. l.* 4. *c.* 3. Ventriculosa passio.

Ventricŭlus, i, m. *ventricolo*, *ventricello*, γαστρίδιον, cibi, & potus receptaculum, primæ concoctionis instrumentum, quod & stomachum appellant, dim. a venter, quasi minor venter. Hujus duo sunt orificia, ut inquit *Macrobius l.* 7. *Saturn. c.* 4. superius, & inferius. Superiore devorata recipiuntur, inferiore,

quæ

quæ excreturi sumus, emittuntur. *Cels. l. 4. c. 1.* Ventriculus autem, qui receptaculum cibi est, constat ex duobus tergoribus, isque inter lienem, & jecur positus est, utroque ex his paulum super eum ingrediente. ¶ Accipitur etiam pro toto ventre. *Juven. sat. 3.* vacua, & plana omnia dicas Infra ventriculum. ¶ Ventriculi præterea sunt duo cavitates cordis. *Cic. 2. de nat. Deor. cap. 54.* Pars concipitur cordis parte quadam, quam ventriculum cordis appellant: cui similis alter adjunctus est, in quem sanguis a jecore per venam illam cavam influit.

Ventrifluus, a, um, adject. qui ventrem solvit, ut ventriflua medicamenta. *Cæl. Aurel. Tard. l. 5. c. 4.*

Ventriloquus, a, um, ἐγγαστρίμυθος. Ventriloquos *Isidorus in Glossis* exponit præcantatores. Sunt autem iidem, qui divini, seu harioli, qui dæmonem in ventre se habere dicunt, & ea ejus inflatu futura prædicere. *Tert. l. 4. adv. Marcion. c. 25. ex Isaia c. 44.* Qui alios disjiciet signa ventriloquorum, & divinationes ex corde?

Ventriosus, a, um, *ventroso, panciuto, trippone*, Ger. *bauchig*, Gal. *ventru*, Hisp. *ventrudo*, γαστρώδης, qui magnum habet ventrem. *Plaut. Merc. 3. 5. 34.* Canum, varum, ventriosum. *Id. Asin. 2. 3. 20.* Macilentis malis, rufulus, aliquantum ventriosus.

Ventrosus, a, um, idem ac ventriosus. *Plin. l. 14. c. 21.* Ventrosa, ac patula minus utilia.

Ventulus, i, m. *venticello*, ἀνεμίδιον, levis ventus. *Terent. Eun. 3. 5. 47.* Cape hoc flabellum, & ventulum huic sic facito, dum lavamus.

Venturus, a, um, particip. futuri verbi venio, *venturo, futuro*. *Ovid. 3. de art. am. vers. 59.* Venturæ memores jam nunc estote senectæ. *Virg. Æneid. 8. vers. 627.* Ventoris nescius ævi. ¶ *Ventura*, absolute, *le cose future*. *Virg. Æn. 2. v. 152.* Ventura videre. Sic præscia venturi vates. *Id. Æn. 6. v. 66.*

Ventus, a, um, *venuto*, particip. præteriti verbi *venio*. *Plaut. Cistell. 1. 1. 16.* Ventum gaudeo ecastor ad te. Adde *Curcul. 2. 3. 15 & 38.*

Ventus, ti, masc. *vento*, ἄνεμος, πνεῦμα, aeris concitati motus, flatus aeris impetuosior. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 39. De aere:* Tum effluens huc, & illuc ventos efficit. *Vitruv. l. 1. c. 6.* Ventus est aeris fluens unda, cum incerta motus redundantia. Nascitur, cum fervor offendit humorem, & impetus fervoris exprimit vim spiritus flantis. Rursus *Cic. pro Cluent. c. 49.* Ut mare, quod sua natura tranquillum sit, ventorum vi agitari, atque turbari. *Id. 7. Fam. ep. 20.* Ventus increbrescit. *Sen. Med. v. 327.* Venti silent. *Senec. de vita beata, cap. 22.* Secundus, & ferens ventus. *Nep. 23. cap. 8.* Dare vela ventis. ¶ Secundum veterum descriptionem venti duodecim sunt: *Boreas, Aquilo, Caurus, Subsolanus, Vulturnus, Eurus, Auster, Notus, Africus, Favonius, Zephyrus, Circius.* Ex his principes sunt, qui etiam cardinales vocantur, quod flant a quatuor mundi cardinibus, Septentrione, Oriente, Meridie, Occidente. Deinde, singuli duos alios ventos habent, unum ad dextram, alterum ad sinistram. A Septentrione est *Boreas*, qui & ipse Septentrio dicitur. Huic ad Orientem *Aquilo* surgit, ad Occidentem *Caurus*. Ab Oriente æquinoctiali est *Subsolanus*, qui ad Septentrionem habet *Vulturnum*, ad Meridiem *Eurum*. A Meridie est *Auster*. Huic ad Orientem *Notus* est, *Africus* ad Occidentem. Ab Occidente Æquinoctiali est *Favonius*, cui *Zephyrus* est ad Meridiem, *Circius* ad Septentrionem. Vide suis locis. Sed recentiores mathematici diligentius, & minutim triginta duos ventos dinumerarunt, quos, quia Veteribus ignoti fuerunt, non est hic locus enumerare. De quatuor præcipuis ita *Ovid. l. 1. Trist. eleg. 2. vers. 27.* Nam modo purpureo vires capit *Eurus* ab ortu, Nunc *Zephyrus* sero vespere missus adest: Nunc gelidus sicca *Boreas* bacchatur ab Arcto; Nunc *Notus* adversa prælia fronte gerit. *Virgil. 4. Georg.* Parietibusque premunt arctis, & quatuor addunt Quatuor a ventis obliqua luce fenestras. ¶ In fabulis est, Ventos filios fuisse Astræi, qui patrem Titanum habuit, & Auroræ, & fratres Astrææ. eos aliquando adversus Jovem præliatos esse; a Jove debellatos in terræ speluncis in Æolide inclusos fuisse, iisque Æolum Regem datum esse, qui eos coerceret. De belli origine alii alia fabulantur. *Lactantius* dicit, a Junone irata adversum Jovem propter stuprum Ius, & Epaphi ortum concitatos, Jovi bellum intulisse. *Propanides in Protocosmo*, ut *Theodontius* refert, scriptum reliquit, Terram iratam, quod a Jove ex Cælo ejecta fuisset, Inferos adiisse, Furiasque esse precatam, ut ventos adversus Jovem concitarent, quod & ab illis factum est. *Virg. 1. Æn.* ¶ Translate ventus accipitur pro calamitate, adversa fortuna, perturbatione. *Cicer. in Pison. cap. 9.* Alios ego vidi ventos, alias prospexi animo procellas. ¶ Item pro secunda, seu prospera fortuna. *Cic. Att. l. 2. ep. 1.* Quid si etiam Cæsarem, cujus nunc venti valde sunt secundi, reddo meliorem? ¶ Item pro favore, plausu. *Cic. pro Cluent. c. 47.* Verum omnes intelligimus, in istis subscriptionibus ventum quendam popularem esse quæsitum. ¶ Item pro fama, rumore. *Cic. pro Cluent.* Qui omnes rumorum, & concionum ventos colligere consuesset. ¶ *Ventis tradere* est oblivioni tradere. *Hor. l. 1. od. 26.* Tristitiam, & metum tradam protervis in mare Creticum portare ventis. Huc pertinet & illud *Virg. Æn. 10. v. 652.* Nec fert videt sua gaudia ventos. h. e. irrita esse, in nihilum abire. ¶ *In ventis & in aqua scribere* est operam perdere. *Catull. carm. 71.* Sic profundere verba ventis, h. e. frustra loqui. *Lucret. l. 4. v. 929.* Et dare verba in ventos. *Ovid. 1. Amor. eleg. 6.* Idem quoque est ventis loqui apud *Ammian. l. 13. c. 9.* ¶ *Vento vivere, trattarsi meschinamente, vivre d'air.* Habetur hic loquendi modus *leg. 2. Cod. de aliment. pupillo præstand.* ¶ *Ventus textilis*, est vestis tenuissima, quæ subtilitate videtur ventos æquare. *Petron. Arbiter.* Æquum est induere nuptam ventum textilem.

Venuculus. V. Venunculus.

Venui. V. dictionem sequentem.

Venum, *da vendere, vendita*, quod venale est. Quidam Grammatici putant, hanc vocem esse supinum verbi *veneo*, sed potius *venire* est a *venum*, quasi *venum ire*. Alii censent esse adverbium; sed & huic sententiæ obstat, quod aliquando per casus inflexa legitur: itaque potius nomen esse, dicendum est, cujus in usu frequentissimo est *venum*. Dicimus autem *venum ire*, quod idem est ac vendi, *esser esposto alla vendita*; *venum dare*, aut *tradere*, quod idem ac vendere significat, *dare ad esser venduto*. *Gell. l. 7. c. 4.* Silentes servos venum solitos, Sabinus scriptum reliquit. *Liv. l. 3. c. 55.* Ut ejus familia ad ædem Cereris venum iret. *Lucan. l. 4. vers. 207.* seque, & sua tradita venum castra dolet. ¶ Reperiuntur etiam quidam hujus nominis casus, ut dictum est, *venui* dativus, tanquam a *venus, o*, quod est inusitatum, & *veno* in dat. & ablat. a *venum*. *L. Apul. 8. Met.* Eum rogavit unus e nostris, haberetne venui lacte. *se avea latte da vendere*. Et infra: Cantherium venui subjicere, *esporre alla vendita*. *Tacitus Ann. 13. cap. 51.* Militibus immunitas servaretur, nisi in iis, quæ veno exercerent, *in quelle cose, delle quali facessero mercanzia*. *Id. Ann. 14. cap. 15.* Posita veno irritamenta luxus. *esposte alla vendita*. ¶ Sunt qui scribunt *vænum* cum diphthongo æ, sed obstant antiqua monumenta, teste *Manutio in Orthograph.*

Venunculus, seu **Venuculus**, a, um, adjectiv. ad Venusiam oppidum Apuliæ pertinens, ut Venucula uva, quæ scilicet in ejus oppidi agro provenit, & in ollis condi & servari solet, ob id etiam *ollaris* dicta. *Horat. l. 2. sat. 4. vers. 71.* Venucula convenit ollis. Rectius Albanam fumo duraveris uvam. quidam scribunt *Venuncula*, duplici nn, ut commode prima syllaba producatur, quæ in *Venusia* brevis est. *Col. l. 12. c. 43.* Uvæ Venuculæ, quas antiqui in vasis condebant. *Plin. l. 14. c. 2.* Venuncula optime vites deflorescentes, & ollis aptissima. *Harduin.* legit *Vennicula* eodem sensu: alii *venunculæ*. ¶ Quidam *venunculam* non a Venusia oppido, sed a *venum* derivant, ut sit idem, quod *venalis*: nam ideo in ollis servatur, ut vendi possit extra vindemiæ tempora. ¶ *Colum. l. 3. c. 2.* hanc etiam venunculam nominat, & inter satis varia genera refert.

Venula, læ, f. *venuzza*, φλέβιον. *Cels. l. 2. c. 6.* Oculi illacrymans, atque in iisdem venulæ pallent. Adde *Quintil. l. 12. c. 10.*

Venumdatus, a, um, nom. particip. *venduto*. *Tac. in Agric. c. 28.* Per commercia venundati. *Propert. l. 3. eleg. 19. (al. 17.)* Tuque o Minos venundata Scylla figura.

Venumdo, as, dedi, datum, a. 1. *vendere*, *a dare a vendere*, ἐμπολάω, ἀποδίδομαι, idem, quod vendo, quasi *venum do*. Itaque per Tmesin dixit *Claudian. l. 2. de raptu Proserp. versu 178.* Venum cuncta dari. *Cic. 3. Off.* Cum se venumdando rem eam fecisset. *Tacit. 14. Ann. c. 33.* Capere, aut venundare.

Venus, eris, f. *Venere*, Ἀφροδίτη, κυπρογένεια, κυθέρεια, filia Cœli, & Diei, Dea amorum, pulchritudinis, gratiarum, deliciarum, voluptatum omnium. Poetæ fabulantur, natam esse ex spuma maris, & Cœli testibus a Saturno excisis, & in mare projectis. Sed hoc de Venere secunda *Cicero* scribit *l. 3. de nat. Deor. c. 23.* ¶ Dicta est a veniendo. *Id. ib. c. 24.* Minerva, quia minuit, aut quia minatur: Venus, quia venit ad omnia. ¶ Græcis Venus est Ἀφροδίτη. Ita dicitur ab ἀφρός, *spuma*, a qua nata fingitur: quod præter vultos gentium Scriptores etiam *Arnobius* tradit *l. 4. Hor. l. 1. Carm. ode 18.* Quis non te potius Bacche Pater, teque decens Venus? ¶ Nata dicitur in Cypro. *Hor. l. 1. ode 3.* Sic te Diva potens Cypri, Sic fratres Helenæ lucida sidera, &c. ¶ Colebatur in Cypro, in Papho, in Gnido, in Cythera, & plurimis aliis in locis. *Hor. l. 1. ode 30.* O Venus regina Gnidi, Paphique. ¶ Ab ea Romulus mensem anni secundum Aprilem nominavisse dicitur. *Ovid. 4. Fast.* Sed Veneris mensem Graio sermone notatum Auguror. a spumis est Dea dicta maris. ¶ Fabulantur nupsisse Vulcano, & adulterio se se cum Marte miscuisse, unde Anteros natus sit. *Ovid. 4. Met. 4. Fast. & alibi*: Sed hæc de tertia Venere narrantur, quæ filia fuit Jovis, & Dionis. *Cic. 3. de nat. Deor.* ¶ Dicitur etiam adulterium admisisse cum Mercurio, ex quo Cupidinem, sive Amorem peperit. Hoc de Venere secunda, & de Mercurio secundo *Cicero* scribit *l. 3. de nat. Deor.* Nam Cupido primus Mercurio, & Diana prima natus dicitur. Sed Simonides, Servius, & alii volunt, Cupidinem ex sola Venere natum esse. *Bocc. l. 3. Gen. Deor. c. 24.* ¶ Veneres plures fuere, ut jam significavimus. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 23.* Venus prima Cœlo, & Die nata, cujus Elide delubrum vidimus: altera spuma procreata, ex qua, & Mercurio Cupidinem secundum natum accepimus: tertia Jove nata, & Diona, quæ nupsit Vulcano, sed ex ea, & Marte natus Anteros dicitur: quarta Syria, Tyroque concepta, quæ Astarte vocatur, quam Adonidi nupsisse traditum est. Vide *Bocc. de Gen. Deor. l. 3. c. 22. & 23. l. 11. c. 4.* ¶ Poetæ tamen has omnes Veneres confundunt, & uni tribuunt ea, quæ trium propria sunt. ¶ Veneris statuæ inter cæteras duæ celebrantur, a Praxitele effectæ, Venus Gnidia nuda corpore, ita dicta, quod eam Gnidii emerint, quæ in toto terrarum orbe nobilissima fuit, cujus simulacri quidam amore captus est, & cum delituisset in fano, noctu ei cohæsit, ut scribunt *Valerius Max. l. 8. c. 11. in ext. n. 4. & Plin. l. 36. c. 5.* & Venus Coa, velata specie, quam populi Coi insulæ emerunt. Meminit Veneris Gnidiæ *Cicero l. 1. de Div.* Coæ *l. 1. de nat. Deor. 3. de Divin. & in Oratore.* ¶ Non solum Venus pro Dea amoris ponitur, sed etiam pro libidine, ipso appetitu commixtionis cum altero corpore, & pro re ipsa Venerea, quam Græci ἀφροδίσια dicunt. *Ter. Eun. 4. 5. 6.* Sine Cerere, & Baccho friget Venus. *Virg. 3. Georg.* Frigidus in Venerem senior. h. e. in coitum. *Plin. l. 26. c. 10.* Illita quoque cadit genitalibus, inhibebit non solum Venerem, sed effluentiam genituræ. ¶ Interdum ponitur pro gratia, qua apud alios pollemus. *Senec. l. 2. de benef. c. 28.* Ille non est per mihi virtutibus, nec officiis, sed habuit suam Venerem. ¶ Interdum etiam pro venustate, ornatu, elegantia. *Plaut. Sticho 2. 1. 5.* Profecto amœnitatum omnium Venerum, & venustatum affero. *Quintil. l. 6. c. 4.* Quod cum gratia quadam, & Venere dicimus. *Id. l. 10. c. 1.* Isocrates omnes dicendi Veneres secutus est. ¶ Per blanditiam amatores amicas suas Veneres vocant. *Virg. Ecl. 3.* Parta meæ Veneri sunt munera. ¶ Neque amorum solum, sed & hortorum præses Venus habita est, & *Hortensis* appellata, quia horti ad amœnitates, & delicias pertinent, quæ amorum comites sunt. Hinc *Nævius apud Festum* in voce *Coquus*. Coquus edit Neptunum, Venerem, Cererem. Ubi *Neptunus* pro piscibus ponitur, *Venus* pro oleribus, *Ceres* pro pane. ¶ Est item Venus una errantium stellarum, inter Solis, & Mercurii sphæram sita, quæ mane, cum antegreditur Solem, Græce φωσφόρος, Latine *Lucifer* dicitur, vespere, cum Solem subsequitur, appellatur a Græcis ἕσπερος, Latinis *Vesper*, & *Vesperugo*. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 20.* Infima est quinque errantium, terræque proxima stella Veneris, quæ φωσφόρος Græce, Lucifer Latine dicitur, cum antegreditur Solem, cum subsequitur autem, Hesperos. *Id. in Somn. Scip. de Sole.* Hunc ut comites consequuntur alter Veneris, alter Mercurii cursus. ¶ Venus etiam dicebatur talorum jactus; nempe is qui talos omnes figura exhibebat diversa, hoc est, *Steterit cum vultu nullus eodem talus*, ut loquitur *Martialis l. 14. epigr. 14.* Causa nominis est, quod is jactus propitia Venere fieri putaretur, unde & *Venereus* dicebatur: erat enim omnium jactuum felicissimus. Nam qui Venerem jecerat, seu numeros sacrificabat, & quicquid Caniculæ jactu amisisset. *Prop. lib. 4. el. 9.* Me quoque per talos Venerem quærente secundos Semper damnosi subsiluere Canes. *Suet. in Aug. c. 71.* Quos tollebat universos qui Venerem jecerat.

Venusia, æ, f. Venosium, *Venosa*, col. & urbs Apuliæ Peucetiæ, in conf. Lucaniæ, ad radices Apennini, Horatii Flacci patria. *Plin. l. 3. c. 11.*

Venusinus, a, um, adject. ad Venusiam pertinens. *Horat. l. 2. sat. 1. v. 35.* Nam Venusinus arat finem sub utrumque colonus. *Juvenal. sat. 1. v. 51.* Hæc ego non credam Venusina digna lucerna? h. e. lucerna, qua Horatius (cujus patria Venusia fuit) lucubrando utebatur. ¶ Venusini, orum, Venusiæ incolæ. *Liv. l. 22. c. 54.*

Venustas, atis, f. 3. *venustà, bellezza, grazia*, יפי, Ger. *schöne*, Gall. *beauté*, Hisp. *hermosura con gracia*, εὐπρέπεια, pulchritudo, formæ elegantia, gratia aspectus, a *Venus*. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 27.* Quæ Dea ad res omnes veniret, Venerem nostri nominaverunt: atque ex ea potius venustas, quam Venus ex venustate. ¶ Proprie est mulierum, ut dignitas virorum. *Cic. 1. Offic. c. 36.* Cum pulchritudinis duo genera sint, quorum in altero venustas sit, in altero dignitas, venustatem muliebrem ducere debemus, dignitatem virilem. *Id. 1. Off. c. 27.* Venustas & pulchritudo corporis secerni non potest a valetudine. *Id. de Orat. c. 18.* Vultus multum affert tum dignitatis, tum venustatis. ¶ Dicitur etiam de inanimatis rebus. *Cic. 6. Verr.* Erant ænea præterea duo signa, non maxima, verum eximia venustate, virginali habitu, atque vestitu. *Id. 3. de Orat. c. 46.* Capitolii fastigium illud non venustas, sed necessitas ipsa fabricata est. ¶ Translate accipitur pro quacunque gratia, ut pro amabili suavitate orationis, pro lepore, sive gratia dicendi, & Venere, χαριεντισμός. *Cic. 1. de Or. c. 37.* Dicendi vis egregia, summa festivitate, & venustate conjuncta, profuit. *Id. Verr. c. 54.* Affluens omni lepore, & venustate. ¶ Interdum etiam pro felicitate. *Ter. Eun. 5. 4. 8.* Quis me fortunatior, venustatisque adeo plenior?

Venuste, adv. *graziosamente, con garbo*, Ger. *lieblich*, Gal. *joliment*, Hisp. *lindamente*, χαριέντως, cum venustate, lepide. *Cæl. Cic. l. 8. Fam. ep. 4.* Quæ in re mihi videtur illud perquam venuste cecidisse. *Quintil. l. 6. c. 3.* Omnia venustissime finxit. *Senec. l. 1. Controv. 1.* Hispanus hunc colorem venustius, *supple* adhibuit.

Venusto, as, a. 1. *ornare*, Ger. *zieren*, Gal. *rendre joly*, Hisp. *hazer hermoso*, καλλύνω, orno. *Nævius apud Fulgent. Planciad. c. 43.* Myropola affatim mihi unguentum largitus est, quo me venustarem.

Venustulus, a, um, *graziosetto*, ὑπόχαρις, aliquantulum venustus. *Plaut. Asin. 3. 70.* Compellando blanditer, Osculando, oratione vinnula, venustula.

Venustus, a, um, *grazioso, galante*, יפה, Ger. *schön*, Gal. *joly*, Hisp. *lindo*, ἐπαφρόδιτος, χαρίεις, venustatem habens, pulcher, formosus, a *Venus*. *Ter. Andr. 1. 1. 93.* Erat voltu, Sosia, adeo modesto, adeo venusto, ut nihil supra. *Suet. in Ner. c. 51.* Sufflavo capillo, vultu pulchro magis, quam venusto. *Id. in Aug.*

Aug. c. 79. Forma per omnes aetates venustissima fuit. *Cic. lib. 15. Att. ep. 16.* Venusta loca. ¶ Translate usurpatur pro gratiosa in quacunque re ad oculos spectanta. *Cic. in Bruto c. 55.* Gestus, & motus corporis ita venustus, ut tamen ad forum, non ad scenam institutus videretur. ¶ Item pro decente, eleganti, ornato in oratione. In eo venustus, & lepidus differunt. *Quintil. l. 6. c. 4.* Lepidus, & venustus ita inter se different, quod venustum vocamus, quod cum gratia quadam, & Venere dicitur, lepidum, quod rotunditate quadam, & brevitate, atque acumine verborum delectat. *Cic. in Bruto.* Unum sententiosum, & argutum, sententiis non tam gravibus, & severis, quam concinnis, & venustis. *Catull. carm. 3.* Lugete, o Veneres, Cupidinesque, Et quantum est hominum venustiorum. *Plin. l. 3. ep. 9.* Plerumque dolor etiam venustos facit, h. e. facetos. ¶ Venustus quoque fortunatum significat, ut invenustus non solum deformem, sed & infortunatum. Graecis similiter ἀναφρόδιτος pro fortunato accipitur.

Vepallĭdus, a, um, valde pallidus. *Horat. l. 1. sat. 2.* Vepallida lecto Desiliat mulier. Alii leg. *vel pallida*.

Vepĕnis, is, m. parvum penem habens, h. e. pusio, puer. V. *Pisinnus*.

Veprecŭla, ae, f. ἀκανθίον, dim. a *vepres*. *Cic. pro Sext. c. 33.* Ut illa ex vepreculis extracta nitedula Rempublicam conaretur arrodere. ¶ Est & vetus adagium, apud Pomponium, Poetam antiquum, *Vipera est in veprecula*, de iis, qui subito possunt efferre malum. *Voss. in Etymol.* in voce *Vepres*.

Vepres, is, m. *spina*, ‎סִיר‎, Germ. *dorn*, Gall. *épine*, Hisp. *espinas*, ἄκανθα, spina, rubus. *Probus* vult esse generis masculini, *Priscianus* foeminini. *Cic. 5. Tusc. c. 23.* Septum undique, & vestitum vepribus, & dumetis indagavi sepulcrum. *Virg. 8. Aen.* Sparsi rorabant sanguine vepres. *Stat. l. 5. silv. 2. v. 44.* Tot veprum nemorumque moras. ¶ Per Synecdochen accipitur pro spinarum septo, sepe, vepreto. *Ovid. 5. Met. v. 628.* Aut leporis, qui vepre latens hostilia cernit Ora canum.

Veprēta, ae, f. idem ac vepretum. Usus est *Varro l. 1. de R. R. c. 29.* ut Scaliger putat. Similiter myrteta pro myrtetum dixit *Plautus in Vidularia*, ut *Priscianus* docet *l. 4.*

Veprētum, i, n. *pruneggio*, ἀκανθών, locus vepribus plenus. *Col. l. 4. c. 31.* Pluminum ripis, & limitibus, ac vepretis commodius, quam mediis agris, disponitur.

Ver, eris, n. *primavera*, Germ. *der fruling*, Gall. *printems*, Hisp. *verano*, ἔαρ, anni pars, quae hyemem sequitur, ab Aeolico ϝῆρ pro ἔαρ, quod ex ἦρ. *Varro l. 4. de L. L.* Tempus secundum ver, quod tum vivere incipiunt virgulta, ac vertere se tempus anni, nisi quod Jones dicunt ἦρ. *Cic. 6. Ver. c. 10.* Cum autem ver esse coeperat, cujus initium iste non a Favonio, neque ab aliquo astro notabat, sed cum rosam viderat, tum incipere ver arbitrabatur. ¶ Dividitur autem ver, ut caeterae anni partes, in tres portiones, in ver novum, sive primum, adultum, & praeceps. Nam cum vernum tempus sit trimestre, primus mensis primo, sive novo veri assignatur, secundus adulto tribuitur, tertius praecipiti, sive cadenti. Ita docet *Servius* ad illud *Virg. 1. Georg.* Vere novo, gelidus canis cum montibus humor Liquitur. *Plin. l. 10. c. 50.* Lusciniae pariunt vere primo, cum plurimum sena ova. *Tacit. 13. Ann. c. 36.* Donec ver adolesceret. ¶ Secundum Latinos agricolas veteres, veris initium erat VII id. Febr. ut *Var. l. 1. R. R. c. 28.* docet, finis VII. id. Maji, quo die aestatis initium ponebant, ut in *Aestas* dictum est. ¶ *Ver sacrum*, dicebantur res, quae vere natae, & Diis consecratae essent, & *Ver sacrum facere*, erat vovere Diis, sive iis consecrare, quaecunque vere proximo nascerentur. *Paul. apud Fest.* Ver sacrum vovendi mos fuit Italis. Magnis enim periculis adducti vovebant, quaecunque proximo vere nata essent apud se animalia, immolaturos. Sed cum crudele videretur pueros, ac puellas innocentes interficere, perductos in adultam aetatem velabant, atque ita extra fines suos exigebant. Hactenus *Paulus*. Hanc vero consuetudinem a Sabinis ortam tradunt. Nam Sabini cum adversus Umbros aliquoties infeliciter pugnassent, Marti votum fecerunt, si victoriae potiti contingeret, se illi consecraturos, quicquid proximo vere apud ipsos nasceretur. Quare cum re bene gesta in patriam essent reversi, omnem pecoris proventum Marti immolarunt, liberos vero eo vere natos, quoniam crudele videbatur occidere, Martis ministerio consecrarunt, posteaque adultos, velato capite, ad quaerendas sibi novas terras extra fines suos exegerunt. *Sisenna* apud *Non. c. 12. n. 18.* Quondam Sabini feruntur vovisse, si res communis meRioribus locis constitisset, se ver sacrum facturos. *Liv. l. 34. c. 44.* Ver sacrum factum erat priore anno. *Et mox*: Ver sacrum videri pecus, quod natum esset inter Cal. Martias, & pridie Cal. Majas. *Id. l. 22. c. 10.* docet veris sacri nomine contineri, quod ver attulerit ex suillo, ovillo, caprino, bovillo grege. *Justin. l. 24. c. 4.* Galli abundanti multitudine, cum eos non caperent terrae, quae genuerant, trecenta millia hominum ad sedes novas quaerendas velut ver sacrum miserunt. ¶ Translate *ver aetatis*, est adolescentia. *Cic. de finib. c. 19.* & *Ovid. 1. Met.*

Veracĭter, adv. *veracemente*, vere, cum veritate. *Priscian. l. 15.* testatur, usurpatum a *Plauto*, sed neque locum, neque verba indicat. Usurpatur etiam a *Hieronymo*, & *Augustino*.

Veracŭlus, i, m. praestigiator, divinus, circulator, qui vanis praedictionibus plebem allicit, dum vere se dicere de futuris rebus jactat. *Sueton. in Vitel. c. 14.* Nullis tamen offensior, quam veratulis, & mathematicis. Alii leg. *vernaculis*.

Veragrani, m. a. Veragrani, pop. Piceni, quorum opp. *Monte Fano*, inter Auximum urb. ad Bor. 5. M. P. & Trojanam opp. ad Austr. 7. Vel eorum oppidum fuit *Monte Granaro*, castr. proximum. *Plin. l. 3. c. 13.*

Veragri, m. 2. pop. Galliae Lugdunensis, juxta Rhodanum fl. ubi nunc Valesia inf. sed tantisper a Caballico tractu in Or. dissiti. Ab aliis locantur in Galliae Narb. apud Rhodanum, inter Allobroges ad Occ. & Sedunos ad Or. eisque tractus attribuitur pars Valesiae, *Pays de Gavoe*, seu ab aliis *Chablais*, opp. vero Octodorus, *Martenach*.

Verātrix, icis, f. saga, a verbo *vero*, *as*, quod a *verus*. Ut a *victum* est victrix, ab *ultum* ultrix, sic a *veratum* veratrix. Extat apud *Apul. 9. Miles.* Scaliger tamen, in Cirin, mavult apud *Apulejum* legere *Veneratricem*.

Verātrum, tri, n. *ellebore*, Ger. *niesswurtz*, Gall. *veraire*, Hisp. *vedegambre*, ἐλλέβορος, genus herbae, alio nomine elleborum, vehementem habens vim purgandi, educendique humores noxios principis animae facultatum sedem infestantes. Unde melancholicis, & furiosis dari solet, & comitiali morbo laborantibus. Duplex est, album, & nigrum, utrunque radice fibrata caeparum modo. Habet, ut dixi, vim purgandi. Notum de Carneade, qui solitus veratro purgari, quoties illi negotium erat futurum cum Zenone Stoico. *Pers. sat. 1.* Non hic est Ilias Acci, Ebria veratro. Iliadem Acci dicit veratro plenam, quasi eam non scripserit naturae munere, quod felicis Poetae erat, sed ad scriptionem ejus indiguerit multa veratri potione. De veratro *Plinius* scribit *l. 25. c. 5. & 11.*

Verax, cis, o. g. *verace*, ἀληθής, qui vere loqui solet. *Id. ibid. c. 29.* Multis seculis verax fuit id oraculum. *Id. ib. cap. 30.* Tum et visa quietis occurrent tranquilla, atque veracia. *Id. ib. l. 2. c. 56.* Herodotum cur veraciorem dicam Ennio?

Verbālis, le, adject. in verbis consistens. *Fulgent. l. 1. Mythol.* Mulierum verbalibus undis & causidici cedant. ¶ A Grammaticis verbalia dicuntur voces, seu nomina, quae a verbis descendunt. *Sosip. Charis. l. 2. cap. de nomin.* Sunt etiam, quae ab his *ῥηματικά* dicuntur, nos non absurde verbalia dicimus, ut a verbo lego lectio, & dico dictio &c.

Verbanus Lacus, *Lago maggiore*, lacus Insubriae, in longitudinem ad 40. M. P. extensus, 5. aut 6. latus, a Lario 14. eo minor, licet *major* appelletur per comparationem cum lacubus circumstantibus. In eo insula est mala medica consita, apud Palantiam. *Plin. l. 3. c. 19.*

Verbascum, i, n. 2. *tassobarbasso*, φλόμος, genus herbae. *Plin. l. 25. cap. 10.* Verbascum Graeci phlomon vocant: Genera habet prima duo, album, in quo mas intelligitur, alterum nigrum, in quo foemina. Tertium genus non nisi in sylvis invenitur, &c.

Verbēna, ae, f. *verbena*, Ger. *eisenkraut*, Gal. *verveine*, Hisp. *verbena*, ἱερὰ βοτάνη, omnis herba ex puro loco decerpta, item ramus, virga, frons omnes arborum sacrarum, ut lauri, oleae, myrti. *Serv. ad illud 12. Aen.* Verbena tempora vincti: Verbena, inquit, proprie est herba sacra, ros marinus, ut multi volunt, id est κεδρωτίς, sumpta de loco sacro Capitolii, qua coronabantur Feciales, & Pater Patratus foedera facturi, vel bella indicturi. Abusive tamen verbenas jam vocamus omnes frondes sacratas, ut est laurus, oliva, vel myrtus. *Terent. Andr. 4. 4. 5.* Ex ara sume hinc verbenas. Nam myrtum fuisse Menander testatur, de quo Terentius transtulit. *Id. ad illud Ecl. 8. Verbenasque adole pingues*. Verbenae, inquit, dicuntur virgulta, quae semper virens, jucundi odoris. Alii verbenas virgulta religioni apta. Alii proprie olivarum ramos. Nam ideo & pingues ait, quamvis hoc & de palma, & de lauro dici possit. Alii rorem marinum dicunt. Omnia tamen haec a viriditate verbenae appellantur. Hactenus *Servius*. Ex posteriore hoc loco discimus, veteres ipsos Grammaticos maxime digladiatos esse super verbenae voce. Id non alia de causa factum est, quam quod viderent, vocem eam ab antiquis tribui rebus diversis. Sed revera nullus inter eos est dissensus, quia late adeo vox haec patet, ut ramos, virgas, frondesque omnes sacrarum arborum, ut lauri, olivae, myrti, atque adeo herbas omnes ex puro loco decerptas complectatur. Quare etsi de myrti frondibus usurpet *Terentius*, non dubitat tamen Plinius dicere, id esse sacri graminis genus. Ita enim ille *l. 22. c. 2.* Non aliunde sagmina in remediis publicis fecere, & in sacris, legationibusque verbenae. Certe utroque nomine idem significatur, h. e. gramen ex arce cum sua terra evulsum: ac semper & legati, cum ad hostes, clarigatumque mitterentur, idest res raptas clare repetitum, unus utique verbenarius vocabatur. ¶ Ad etymon quod attinet, verbena dicta est, quasi herbena. *Donat. ad Andr. a. 4. sc. 3.* Verbenae, quasi herbenae, redimicula sunt ararum. *Acro ad Hor. l. 4. od. 11.* Verbenae sunt omnes herbae frondesque festae ad aras coronandas, dictae quasi herbinae. Nempe spiritus asper mutetur in v consonum, quomodo pro *Henetis Venetos*, & ὅθεν τὸ ἑσπέρου vesperum dicimus. *Servius* verbenas a *viriditate* sic dici ait, ut supra vidimus. ¶ Usus primarius verbenarum fuit in foederibus percutiendis, & in legationibus, ut constat ex *Liv. l. 1.* & *Plin. c. 2.* & *l. 25. c. 9.* ¶ Praeterea verbenis aras coronabant, ut liquet ex *Donato loc. cit.* ¶ Insuper Deorum mensas verrebant, & domos purgabant, quod *Plin. lib. 25. cap. 9.* tradit. *Plaut. Truc.* Fer huc verbenam mihi, thus, & bellaria. *Cicer. lib. 6. Verr. cap. 50.* Dies ille, quo ego Ennam cum venissem, praesto mihi Sacerdotes Cereris cum infulis, ac verbenis fuerunt. *Liv. l. 1. c. 24.* Fecialis erat M. Valerius: Is Patrem Patratum Sp. Fusium fecit, verbena caput, capillosque tangens.

Verbenāca, ae, f. idem ac verbena. *Turnebus* tamen putat rectum esse *verbenata*. *Plin. l. 25. c. 9.* Nulla tamen Romanae nobilitatis plus habet, quam hierabotane. Aliqui peristereon, nostri verbenacam vocant. Haec est, quam legatos ferre ad hostes indicavimus. Hac Jovis mensa verritur, domus purgantur, lustranturque. Genera ejus duo sunt, foliosa, quam foeminam putant, mas rarioribus foliis. Ramuli utriusque plures, tenues, cubitales, angulosi. Folia minora, quam quercus, angustioraque, divisuris majoribus, flos glaucus, radix longa, tenuis. Nascitur ubique in planis aquosis, &c. Haec *Plin.*

Verbenārius, ii, m. qui verbenam fert. *Plin. l. 22. c. 2.* Legati cum ad hostes, clarigatumque mitterentur, idest res raptas clare repetitum, unus utique verbenarius vocabatur.

Verbenātus, a, um, verbena coronatus. *Suet. in Calig. c. 27.* Alterum, qui se periturum ea de causa voverat, cunctantem pueris tradidit verbenatum, infulatumque.

Verber, eris, n. *bastone*, *verga*, *bacchetta*, ‎שׁוֹט‎, Ger. *streich*, Gall. *fouet*, Hisp. *vara*, *azote*, μάστιξ, instrumentum verberandi, qualis est virga, fustis, flagellum, ferula, & si quid est simile: item ipse verberum ictus. *Ovid. Metam. 14. v. 820.* Ictu verberis increpuit. *Ter. Andr. 5. 2. 27.* Verberibus caesum in pistrinum, Dave, dedam usque ad necem. *Virg. 3. Georg. v. 106.* Illi instant verbere torto. *Cic. 3. de Leg. c. 3.* Coercere aliquem verberibus. ¶ *Verbera fundae* sunt funiculi, quibus funda torquetur. *Virg. 1. Georg. v. 309.* Stuppea torquentem Balearis verbera fundae. *Sil. l. 1. v. 314.* Hic crebro fundit Baleari verbere glandem. ¶ Saepe translate usurpatur. *Lucr. l. 5. v. 955.* Verbera ventorum, h. e. impetus. *Horat. l. 3. od. 12.* Aut exanimari metuentes patruae verbera linguae, idest objurgationes. ¶ Reperitur etiam pro verbo. *Priscianus in Periegesi*: Psittacus hic viridis, decoratus torque rubenti Nascitur, humanae simulat qui verbera linguae.

Verberābĭlis, & le, o. 3. *degno di sferzate*, μαστιγίας, verberibus dignus. *Plaut. Aul. 4. 4. 6.* Verberabilissime, etiam rogitas, non fur, sed trifur?

Verberātio, onis, f. *sferzata*, μαστίγωσις, βάλλησις, actus verberandi. Translate *Q. Cic. Tironi, l. 16. Fam. ep. ult.* Mirificam mihi verberationem cessationis epistolae dedisti. h. e. reprehensionem.

Verberātor, oris, m. qui verberat. *Prudent. in pass. Cassiani, v. 38.* Donetur ipsis verberator parvulis.

Verberātus, us, m. idem ac verberatio. *Plin. l. 31. c. 3.* Si etiam expressa in altum, aut e sublimi dejecta, verberatu corripias aera.

Verberātus, a, um, adject. *battuto*, ictus. *Horat. lib. 3. od. 1.* Vineae verberatae grandine. *Tacit. in Agr. c. 41.* Verberatae aures sermonibus.

Verberĕus, a, um, *degno di bastonate*, μαστιγίας, verberibus dignus. *Plaut. Pseud. 4. 1. 7.* Sed eccum video verbeream statuam. *Id. Pers. 2. 2. 2.* Ain' vero verbereum caput? Adde *Captiv. 5. 1. 31.*

Verberito, as, a. 1. μαστιγόω, saepe verbero. *Plaut. apud Fest.* Verberitare idem Cato frequentative ab eo, quod est verbero, dixit.

Verbĕro, onis, m. *uomo da bastone*, μαστιγίας, verbere dignus. *Plaut. Amph. 1. 1. 188.* Ain' vero verbero? *Id. Pseud. 4. 7. 63.* Aedepol hominem verberonem!

Verbĕro, as, a. 1. *battere*, *sferzare*, ‎הִכָּה‎, Germ. *schlagen*, Gall. *battre*, Hisp. *azotar*, μαστιγόω, τύπτω, verbere caedo, pulso, percutio, ferio. Videtur esse discrimen aliquod (quamquam non perpetuum) inter *verbero*, & *pulso*. nam ut ait *Ofilius lib. 5. Dig. de injur. verberare* est cum dolore caedere, *pulsare* sine dolore. Alii ita distinguunt, ut *verberare* proprium sit virgarum, & flagrorum, *pulsare* autem generaliter sit, & ad quodvis ictus genus significandum pertineat. *Cic. 7. Ver. c. 54.* Sex lictores valentissimi, & ad pulsandos verberandosque homines exercitatissimi. *Id. Verr. 5. c. 26.* Videtis pendere alios ex arbore, pulsari autem alios, & verberari. *Id. 7. Verr. c. 41.* Quae cum apud te diceret, virgis oculi verberabantur. ¶ Accipitur etiam pro percutere quacunque ratione. *Cic. 8. Phil.* Ante Consules, oculosque Legatorum tormentis Mutinam verberavit. *Virg. 3. Aen. v. 423.* fluctus sidera verberat unda. *Id. 11. Aen. v. 756.* Aquila aethera verberat alis. *Plaut. Truc. 4. 3. 3.* Mihi vox aures verberat. *Plin. l. 14. c. 21.* Verberari Sole, Luna, imbre, ventis. ¶ Translate etiam de verbis dicitur pro objurgare, conviciari, lacessere. *Plaut. Truc. 1. 2. 17.* Me illis quidem haec verberat verbis. *Cic. in Pison. c. 26.* Os tuum ferreum Senatus convicio verberari noluisti. ¶ *Verberare lapidem* est proverbium. *Plaut. Curc. 1. 3. 41.* Noli, amabo, verberare lapidem, ne perdas manum.

Verbificatio, onis, f. *discorso*, *parlare*, sermo de re aliqua. *Caril. apud Donat. in Terent. Eun.* Quid tibi de meo amore verbificatio est patri?

Verbigĕna, ae, m. *Prudentius Cathem. 3. v. 2.* hoc nomine vocat Christum, quia ex Virgine Maria sine virili semine, solaque divini Verbi potentia Verbum caro factum est.

Verbigĕro, as, n. 1. *ciancisre*, *cicalare*, λογομαχέω, verba facio. *Apul. in Apol.* Quaedam, & quoties inter nos verbigeratum sit.

Verbilĕvis, e, adject. *leggiero nel parlare*, qui levis, & inconstans in loquendo est.

Propert. lib. 2. eleg. 4. v. 28. Cinthia formipotens, Cinthia verbilevis. Alii aliter leg.

Verbōse, adv. con molte parole, πολυλόγως, multis verbis. Cic. pro Mur. c. 12. Satis verbose. Sed quid postea? Id. lib. 7. Fam. 3. Hæc ad te scripsi verbosius.

Verbosĭtas, atis, fem. verborum affluentia. Fronto. l. 6. c. 11. Thersites fuit debilis, ridiculus, & garrulæ verbositatis semper impatiens. Prudent. in Rom. vers. 352. Verbositatis ipse rumpatur locus. Adde Symmach. l. 8. ep. 48.

Verbōsus, a, um, pieno di parole, πολύλογος, πολυμυθής, qui verbis abundat, multiloquus, garrulus, loquutuleius. Cic. pro Mur. c. 34. Prælus promulgatis tollitur e medio non solum ista vestra verbosa simulatio prudentiæ, sed etiam ipsa illa domina rerum sapientia. Id. l. 7. Fam. ep. 3. Habes epistolam verbosiorem fortasse, quam velles. Quintil. l. c. c. 4. Ut quidam sententiaure gretia verbosissimos locos arcessant.

Verbum, bi, n. parola, דבר, Ger. wort, Gal. mot, parole, Hisp. palabra, λέξις, dictio, vox, vocabulum. Quanquam enim anguste sese accipitur, ut nomini opponatur, tamen natura sua latius patet, ut & nomen, & pronomen, & cæteras orationis partes complectatur. Imo de ipsa oratione usurpatur. Ter. Eun. 5. 2. 8. De exclusione verbum nullum. Cic. 2. de Or. c. 30. Neque enim quoties verbum aliquod est scribendum nobis, toties ejus verbi literæ sunt cogitatione conquirendæ. Horat. l. 1. ep. 1. vers. 34. Sunt verba & voces, quibus hunc lenire dolorem Possis. Vide Vox. ¶ Publica verba dicuntur, quæ in communi sunt consuetudine, & usu. Cic. 1. Acad. Dialecticorum vero verba nulla sunt publica, suis utuntur. Ovid. 3. de Art. Munda, sed e medio, consuetaque verba puellæ Scribite, sermonis publica forma placet. ¶ Verba Prætoris, quibus ejus jurisdictio continebatur, tria erant, Do, Dico, Addico. Ovid. 1. Fast. v. 47. Ille nefastus erit, per quem tria verba silentur. Et infra: v. 52. Verbaque honoratus libera Prætor habet. ¶ Aliquando speciatim ponitur pro una ex octo partibus orationis, in qua omnis vis orationis est, verbu, ῥῆμα. In hac acceptione verbum est pars orationis declinabilis, quæ modos, & tempora habet, ut Amo, amabam, amarem, &c. Cic. 3. de Or. cap. 49. Consuetudo illa sit scribendi, atque dicendi, ut sententiæ verbis finiantur, eorumque verborum junctio oriatur e proceris numeris, ac liberis. Quintil. l. 9. 1. 4. Verbo sensum claudere, si compositio patiatur, optimum est. ¶ Nec singulas tantum dictiones verbi nomine Latini appellant, verum etiam contextum, & solidam orationem, ut diximus. Ter. Hec. Verbis dici non potest Tantum, quam re ipsa navigare incommodum est. Id. Andr. 1. 5. 6. Miseram me quod verbum audio? ¶ Hinc usurpatum reperitur pro sententia, sive enunciatione. Ter. Eun. 1. 2. 95. Utinam istuc verbum ex animo, ac vere diceres. ¶ Item pro sententia aliqua insigni, quæ Græcis ἀξίωμα dicitur. Ter. Adelph. 3. 8. 19. Postremo illud non meum verbum facio, quod Mitio bene, & sapienter dixit. ¶ Item pro proverbio, sive aliquo vulgari dicto. Ter. Adelph. 5. 3. 17. Nam vetus verbum hoc quidem est, communia esse amicorum inter se omnia. Adde Plaut. Trucul. 4. 4. 32. & 2. 5. v. 30. ¶ Interdum verbum accipitur, ut rei opponitur, idest pro vocabulo inani. Cic. 1. de Orat. c. 51. Quid est enim tam furiosum, quam verborum vel optimorum, atque ornatissimorum sonitus inanis nulla subjecta sententia, nec scientia? Id. in Pison. c. 27. Dolor enim est malum, ut disputas, existimatio, dedecus, infamia verba sunt, atque ineptiæ. ¶ Interdum ut facto opponitur, sive pro inani promissione. Hinc verba dare est decipere, circumvenire. Ter. Andr. 1. 3. Cui verba dare difficile est. Cic. Att. l. 15. ep. 16. Vel verba mihi dari facile patior in hoc, meque libenter præbeo credulum. Id. 3. Phil. Scilicet verba dedimus, decepimus. ¶ Interdum ut scripto opponitur, pro viva voce. Cic. l. 7. Fam. Plura illi mandata verbo, quam scripto, dedi, più in voce, che in iscritto. ¶ Interdum quoque ut rei, & veritati opponitur. Nepos in Phocion. c. 3. Causam apud Philippum regem verbo, re ipsa apud Polypercontem dicere jussus est, in apparenza avanti a Filippo, in realtà &c. Cic. Ver. 3. c. 38. Cum hoc verbo & simulatione Apronio, revera tibi objectum esset. ¶ Verbi causa, & verbi gratia idem est ac exempli causa, per cagion d'esempio, verbigrazia. Cic de Fato c. 6. Si quis, verbi causa, oriente Canicula natus est, is in mari non morietur. Id. 5. Fin. c. 11. Verbi gratia, propter voluptatem nos amemus. ¶ Uno verbo est paucis verbis, in una parola, per dir breve. Cato R. R. c. 157. ¶ Bona verba quæso, formula est, qua aliquem iratum placare studemus. Terent. Andr. 5. 2. 33. Ubivis facilius passus sim, quam in hac re me deludier. Da. bona verba quæso, di grazia non v'adirate, piano di grazia, colle buone. ¶ Verbum, & Verba facere, est loqui, disserere, orationem habere. Cic. in Bruto c. 78. Qui nunquam verbum in publico fecerunt. Id. Ver. 6. c. 66. in senatu verba facere. Id. Att. l. 16. ep. 16. Verba facere pro aliquo. ¶ Verba facere mortuo, est ei velle aliquid persuadere, qui aut non audiat, aut nolit audire, sive operam ludere. Ter. Phorm. 5. 8. 26. Verba fiunt mortuo. ¶ Verba habere, idem ac verba facere. Cic. in Somn. Scip. Multis verbis ultro citroque habitis, ille nobis consumptus est dies. Verbum de verbo exprimere, est ad verbum transferre. Ter. in prol. Adelph. Verbum de verbo expressum extulit. Verbum verbo reddere, seu pro verbo reddere, idem est, ac verbum de verbo exprimere. Hor. in Arte; Nec verbum verbo curabis reddere fidus interpres. Cic. de opt. gen. Or. c. 5. In quibus non verbum pro verbo habui necesse reddere, sed genus omnium verborum, vimque servavi. ¶ Totidem verbis transferre, idem. Cic. Att. l. 6. epist. 2. Itaque istum ego locum totidem verbis a Dicæarcho transtuli. Eodem sensu dicimus ad verbum ediscere, exprimere, &c. Id. 1. Fin. c. 2. & 1. de Or. c. 34. ¶ Meis verbis, est meo nomine, da mia parte. Plaut. Bacch. 4. 4. 79. Scribe salutem tuo patri verbis meis. Cic. Att. l. 16. ep. 11. Atticæ, quoniam hilarula est, meis verbis suavium des.

Vercellæ, f. 1. Vercelli, urbs Libycorum, in Pedemontio, ad Sessitem fl. in confinio Insubrum, & Salassiorum, cum arce valida. Plin. l. 3. c. 17.

Vercellensis, se, adject. ad Vercellas pertinens, ut Vercellensis ager. Plin. l. 13. cap. 7.

Vercŭlum, i, n. diminutiv. quasi parvum ver, adhibetur in blanditiis. Plaut. Casin. 4. 4. 15. Meum corculum, melliculum, verculum.

Vere, adv. veramente, con verità, ἀληθῶς, sincere, non falso. Ter. Heaut. 5. 2. 5. Hoc ibi fit, ubi non vere vivitur. Cic. Off. 3. c. 3. Honestum, quod proprie, vereque dicitur, id sapientibus est solis. Id. Att. l. 3. ep. 11. Non ὑπερβολικῶς, sed verissime loquor. Id. pro Mil. c. 29. Ne libentius hæc in illum evomere videar, quam verius. ¶ Est etiam, bene, recte, juste. Nepos in Themist. c. 1. De instantibus verissime judicabat, & de futuris callidissime conjiciebat. Liv. l. 35. c. 8. Cum verius esset imperium habenti tradi exercitum, quam legato.

Verecundans, antis, o. g. partic. a verecundor. Cic. 3. de Or. c. 9. Alterum cunctantem, & quasi verecundantem incitabat.

Verecunde, adver. vergognosamente, con verecondia, Germ. schamhaftiglich, Gall. avec honte, Hisp. con verguença, αἰδημόνως, cum verecundia. Cic. 3. Fin. Tum ille timide, vel potius verecunde, Facio, inquit, equidem. Id. 2. Fin. Cyrenaici quidem non recusant, vestri hæc verecundius, illi fortasse constantius.

Verecundĭa, æ, f. verecondia, vergogna, בושה, Ger. scham, Gall. honte, Hisp. verguença, αἰδώς, αἰσχύνη, modestia contraria arrogantiæ, metus justæ reprehensionis. Differunt verecundia, & timor. Nam veretur liber, metuit servus, ut scribit Donatus Andr. a. 3. sc. 1. Seu, quod idem est, verecundia ingenuitatis cujusdam est, & modestiæ, unde & in laude ponitur, timor vero est animi sibi male conscii ob scelus aliquod perpetratum. Cic. in Partit. c. 23. Custos vero virtutum omnium, dedecus fugiens, laudemque maxime consequens, verecundia est. Liv. l. 1. In eam verecundiam adducti sunt, ut civitatem totam in cultum versam Deorum violari, ducerent nefas. ¶ Interdum sumitur pro modestia, seu moderatione. Plin. l. 2. ep. 7. Causas summa fide, pari constantia, nec verecundia minore defendit. ¶ Item pro naturali rubore sanguinis in vultu suffusi. Sueton. in Domit. c. 18. Commendari se verecundia oris adeo sentiebat, ut &c.

Verecundĭter, adv. idem quod verecunde. Pompon. apud Non. c. 11. n. 59.

Verecundor, aris, d. 1. vergognarsi, בוש, Germ. sich schamen, Gall. avoir honte, Hisp. tener verguença, αἰσχύνομαι, verecundia teneor. Plaut. Trin. 2. 4. 77. Verecundari neminem apud mensam decet. Cic. in Hort. apud Non. c. 7. n. 105. Hi nostri amisi verecundantur capti splendore virtutis.

Verecundus, a, um, vergognoso, rispettoso, modesto, בוש, Germ. schamhaffig, Gal. honteux, Hisp. vergonçoso, αἰδήμων, qui verecundia tenetur, qui pudens est, a vereor. Plaut. Asin. 5. 1. 6. Decet verecundum esse adolescentem. Cic. 1. de Leg. Innocentes ergo, & verecundi sunt, ut bene audiunt. ¶ Translate sumitur pro parco, moderato. Cic. in Orat. Nec in faciendis verbis erit audax, & in transferendis verecundus, & parcus. Id. l. 16. Fam. ep. 17. Verecunda translatio. Id. Phil. 12. c. 3. Verecundiorem esse in postulando. Vellej. l. 2. c. 33. de Pompejo: In gerendis honoribus verecundissimus. Quintil. l. 10. 4. 1. Verba verecunde. ¶ Verecundus color est rubor, quo facies suffunditur, cum verecundamur. Horat. epod. 17. Fugit juventus, & verecundus color.

Veredarĭus, ii, m. corriero, postiglione, nuntius publicus, qui equis certo loco positis maxima quam celerrime itinera conficit, quem Itali, Celtæ, Belgæ Hispani postam appellant, veredus Gal. vet. Veredarii dicuntur a vehendo, quia festinanter in equis currunt, nec descendunt de equis, antequam sua responsa liberent. Habent pennas in capite, unde intelligitur festinatio itineris, datusque eis semper equus paratus. Non manducant, nisi super equis, quando proficiscuntur. Ubi notandus situs antiquus, quo nuntios ait pennas gestavisse, in quo illi imitati Mercurium Deorum nuntium. Hujusmodi nuntios πτερωφόρους quoque appellat Plutarchus in vita Othonis. Sidon. Apollin. l. 5. ep. 7. Hi sunt, qui invident tunicatis otia, stipendia paludatis, viatica veredariis, mercatoribus nundinas. Jul. Firmic. Mathes. l. 3. Regum nuntios, veredariosque reddent. Hinc jocus Paulini ep. 9. (al. 18.) ad Sever. Vector epistolarum nostrarum veredarius pedes, aut bipes veredus.

Verēdus, i, m. cavallo da posta, ἵππος ταχυδρόμος, equus cursus publici. Equus ille olim vehicularis fuit: unde & veredo nomen. Nam constitutum est ex Latino veho, & Gallico reda, sive rheda: quomodo & verbedus cum spiritu scribitur in Pand. Flor. lib. ult. ff. de man. Etymon hoc veredi affert Festus. Veredos, inquit, antiqui dixerunt, quod veherent rhedas, idest ducerent. Quæ quidem Festi sententia etiam ex eo vere ostenditur, quod antiquis temporibus cursus publicus erat vehicularis, ut constat ex Sueton. in Augusto, cap. 49. V. Vehicularius. Hinc patet eorum error, qui putarunt, veredum fuisse equum sine vehiculo, eoque veredum non quasi veheredum, sed quasi vehedum dictum videri. Nempe in errorem hunc eos duxit, quod posteriore ævo etiam equis singulis ad publicum cursum uti solerent: quæ res fecit, ut his etiam veredorum nomen sit tributum. Auson. ep. 21. Ut celerem mannum, vel ruptum terga veredum Conscendas, propere dummodo jam venias. Id. ep. 27. Sed sifium, aut pigrum cauras conscende veredum: Non tibi sit rhedæ, non amor acris equi. ¶ Per Catachresin usurpatur de quocunque equo cursus velocissimi, quibus antiqui utebantur in venatione. Martial. lib. 12. ep. 14. ad Priscum venatorem: Parcius utaris, moneo, rapiente veredo, Prisce, nec in lepores tam violentus eas. Sæpe satisfecit prædæ venator, & acri Decidit excussus, nec rediturus eque. Id. lib. 14. ep. 86. Stragula succincti venator sume veredi.

Verenda, orum, n. pl. parti vergognose, τὰ αἰδοῖα, corporis partes pudendæ, quæ sine verecundia nominari, aut ostendi non possunt. Plin. l. 3. ep. 14. Et ventrem, atque etiam, fœdum dictu, verenda contundit.

Verendus, a, um, venerando, αἰδέσιμος, ἀξιοσέβαστος, partic. a vereor. Ovid. 4. Met. Majestatemque verendam Imposuit. Id. l. 3. de Ponto el. 2. Curia cum Patribus fuerit stipata verendis.

Verens, entis, o. g. timens, partic. a vereor. Cic. de Sen. Deos verentes. Id. l. 9. Fam. ep. 16. Qui ta ad scribendum incitavit, verentem, ne Silius fon nuntio aliquid mihi solicitudinis attulisset. Col. l. 6. c. 2. Sed non inertes hujus pecudis mores, qui sunt verentes plagarum, & acclamationum.

Verenter, adv. con riverenza, e rispetto. Sedul. in proœmio operis. Sanctoque verenter stare choro.

Verĕor, eris, itus sum, d. 2. avere riverenza, rispettare, temere, ירא, Germ. forchten, Gal. craindre, Hisp. temer, δέδοικα, αἰδέομαι, est cum observantia quadam, & ingenuo pudore metuere. Differunt vereri, & timere. Est enim vereri proprie liberorum, qui honestatis gratia moventur, timere autem servorum, qui formidine pœnæ aliquid aut faciunt, aut omittunt, ut docet Donatus ad Teren. Andr. 3. 2. 16. Hinc Cic. de Senect. c. 11. Metuebant eum servi, verebantur liberi. Id. in Phil. 12. c. ult. Quid? veteranos non veremur; nam timeri se ne ipsi quidem volunt. Conjungit hæc duo Plaut. in prol. Amph. v. 22. Quippe qui intellexerat Vereri vos se, & metuere, ita ut æquum est, Jovem. Nempe vereri ut patrem, metuere, ut maximum & potentissimum. Item Livius l. 39. Veremur quidem vos, Romani, & si ita vultis, etiam timemus. Sed plus veremur, & timemus Deos immortales. Tamen hæc differentia non ubique observatur, sed vereor frequentissime idem plane est, quod timeo, nec solum de hominibus, sed etiam de rebus usurpatur. Construitur autem cum accusativo. Cic. ad Q. Fr. lib. 1. ep. 3. Quem meus Cicero & amabat ut fratrem, & jam ut majorem fratrem verebatur. Id. in Or. c. 1. Veretur reprehensionem doctorum, atque prudentium. Id. Att. l. 14. ep. 4. Vereor Gallica bella. ¶ Vel cum dativo personæ, cui timemus. Cic. 4. Acad. c. 43. Vos autem mihi veremini, ne labar ad opinionem. ¶ Vel cum abl. personæ, a qua timemus, cum præp. a, vel ab. Ter. Andr. 3. 4. Ego dudum non nihil veritus sum, Dave, abs te, ne faceres, idem, &c. Auct. ad Her. l. 2. cap. 19. Ergo & metus periculi hortabatur eum interimere, a quo supplicium verebatur. ¶ Vel cum abl. & præp. de. Cic. de Sen. de Carthagine: De qua non ante vereri desinam, quam illam excisam esse cognovero. ¶ Reperitur & cum genitivo. Afran. apud Non. c. 9. n. 3. Optandum uxorem quæ non vereatur viri. Ter. Phorm. 5. 7. 78. Neque hujus sic veritus feminæ primariæ. ¶ Item cum infinitivo. Cic. l. 6. Fam. ep. 6. Veritus sum deesse Pompeji saluti, cum ille aliquando non defuisset meæ. Terent. Andr. 1. 1. 25. Vereor dicere. ¶ Et impersonaliter. Cic. l. 2. de Fin. c. 13. Quos non est veritum in voluptate summum bonum ponere. ¶ Et absolute pro verecundiam habere. Plaut. Bacch. 1. 2. 50. Hic vereri perdidit, ha perduto il rossore. ¶ Præterea construitur cum subjunctivo, & conjunctione ut, in iis, quæ fieri volumus, vel ne, in iis, quæ nolumus. Cic. Fam. l. 12. ep. 19. Non enim dubitabam, quin eas libenter lecturus esses, verebar, ut redderentur. Id. 1. de Or. c. 55. Veritus es, nisi istam artem oratione exaggerasses, ne operam perdidisses. ¶ Interdum tamen ne reperitur in iis, quæ optabilia sunt, pro ne. Cic. lib. 6. Fam. ep. 1. Cujus tanti mali, quamvis docti viri multa dicant, tamen vereor, ne consolatio ulla possit vera reperiri præter illam, &c. Id. pro Marc. c. 4. Vereor, ne hoc, quod dicam, perinde intelligi auditu possit, atque ego ipse cogitans sentio. Ita est in Aldina: Sed aliæ pleræque editiones habent ne. ¶ Vel cum duabus negativis particulis ne non, quæ idem valent, quod ut. Cic. Fam. l. 14. ep. 5. Quibus literis lætaliter te vereri, ne superiores mihi redditæ non essent. ¶ Vel cum tribus negationibus pro certum esse, omni metu liberum esse. Cic. 6. Verr. c. 38. Non vereor, ne hoc officium meum P. Servilio non probem. ¶ Accipitur etiam pro dubitare. Ter. Andr. 1. 4. Sed quidnam Pamphilum Exanimatum video? vereor, quid siet. Cic. Att. lib. 7. ep. 7. Et quod scribis in urbem introisse, vereor, quid sit. ¶ In hac acceptione usurpatur cum adverb. cum, quorsum, quomodo, & similibus. Ter. Andr. 2. 2. Verebar, quorsum evaderes. Cic. ad Fam.

8. ep.

8 *ep.* 10. Vereor, quomodo hoc homines accipiant. *Cujus l. potius, ff. qui po-nor in pign. hab.* Sed vereor, nora hic aliud sit dicendum.

Veretilla, æ, f. parvum veretrum. Item genus piscis. *Apul. Apolog.* Duo hæc marina, veretillam, & virginal, &c. Sermo est de piscibus idem nomen habentibus, quod in homine partes, quibus sexus discernitur. Alii leg. *veretillum*, ut sit neutrius generis.

Veretillopotæ, f. 1. pocula veretri figuræ, quæ etiam appellantur drillopotæ, phallopotæ, phallovitrobeli, seu phalloveretroboli. Vetus Scholiastes in *Juven. sat.* 2. ad illa verba: Vitreo bibit ille Priapo: In vitreum, *inquit*, penem, quos appellant veretillopotæ. Ita legendum Casaubonus censet, ubi vulgo *drillopota*: quanquam nec *phallopota* improbat. Sed *Vossius* vulgatam lectionem retinendam putat. Nam δρίλλος est Priapus, sive veretrum.

Veretrasinus, m. 2. cujus inguen est ut veretrum asininum, a veretrum, & asinus. Extat hæc vox apud *Capitolinum in Maxo*, si recta est correctio Isaaci Casauboni, ubi vulgo *verresinus*. Inde *ὄνοι*, & *aselli* stupari istiusmodi homines apud Juvenalem, & alios vocantur.

Veretrum, i, n. *membro virile*, מבושים, Ger. *das mannlich glid*, Gall. *le membre*, Hisp. *miembro viril*, *τὸ αἰδοῖον*, membrum virile, penis, mentula, a *vereor*, h. e. a sopion *veritum*. Nempe penem et ratione veretrum dicere, quæ & verenda nominamus. *Suet. in Tib. c.* 62. Excogitaverat autem inter genera cruciatus etiam, ut large meri potatione per falaciam oneratos repente veretris deligatis, fidicularum simul, urinæque tormenta distenderet. ¶ In Glossis veretrum generaliter exponitur τὸ αἰδοῖον, pudendum. Hinc *Cal. Aurelian. Tard.* 5. *c.* 8. veretrum muliebre dicit pro cunno.

Veretum, i, n. 2. opp. ext. Salentinorum, apud Japygium prom. cujus locus adhuc *S. Maria di Ferete* nominatur, ab Uxento, & Leuc. 4. M. P. Diversum est ab Ureto, quod aliis est *Ufano*, aliis *Oria*.

Vergæ, f. postea Vergianum, *Regiano*, opp. medit. Bruttiorum, in Calabria cit. apud Isaurum fl. inter Balbiam, & Besidianom, a Balbia 10. M. P. a Malvito, & Torano 4.

Vergellus, m. 2. Gellos, *Fiume di Canne*, fl. Apuliæ, qui fluit apud Cannas, & in Aufidum labitur. Hunc Hannibal ponte ex Romanorum interfectorum cadaveribus trajecit.

Vergens, entis, o. g. *che piega verso qualche cosa*, *ἐπινεύων*, inclinatus. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Ut omnibus ejus partibus in medium vergentibus (id autem medium, infimum in sphæra est) nihil interrumpat. *Suet. in Othone, c.* 7. Vergente jam die ingressus Senatum, *verso la sera*. *Lucan. l.* 2. Illyris Jonias vergens Epidaurus in undas. *Id. l.* 1. *v.* 130. Anni vergentes in senium. *Tacit. Ann.* 13. *c.* 19. Vergens annis fœmina, *d'età avanzata*. *Id. Ann.* 4. *c.* 42. Vergente jam senecta. *età decrepita*.

Vergiliæ. V. Virgiliæ.

Verginium mare, Vergivium, mare Hibernicum, Britanniæ antiquis *Mor Vwerid*, Hibernis *Parisi*, Anglis *The Irish sea*, Gallis *la mer d'Irlande*, Italis *Mare Ibernico*: mare inter Albionem, & Hiberniam interjectum, quod Hiberniam, Wall iam, Scotiam, & partem Angliæ Occidentalis interluit. A quibusdam extenditur ad Bolerium prom.

Vergo, is, sine præt. & sup. n. 3. *volgere*, *piegare*, נטה, Ger. *sich neigen*, Gal. *tourner*, *pencher*, Hisp. *inclinar*, *βέπω*, *ῥέπω*, *νεύω*, propendeo, inclino, declino, specto. Caret præterito, & supino, ut diximus. Nonnulli tamen ei attribuunt *versi*, *versum*, *Diomedes versi*, versum, sed exempla nemo affert. Usurpatur cum accus. & præp. *in*, vel *ad*, vel cum adv. motus ad locum. *Cæs. l.* 1. *B. G.* Vergit ad Septentriones. *Id. l.* 1. *B. C. c.* 45. Ab oppido declivi fastigio vergebat in longitudinem passuum circiter quadringentorum. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. *ep.* 1. Id nunc honeste vergit in tectum inferioris porticus. *Id.* 31. *Phil.* Nisi Bruti auxilium ad Italiam vergere, quam ad Asiam, maluissemus. *Liv. lib.* 37. Duos in utramque partem versos portus tutissimos habet, qui in Meridiem vergunt. ¶ Ex his & aliis similibus exemplis videtur hoc verbum inter neutra collocandum; sed revera activum est, & cum dicimus *regio vergit ad Septentrionem*, facile subauditur accusativus *se*: præterea passive etiam usurpatur. *Lucan. l.* 1. Et polus adversi calidus qua vergitur Austri. *Lucret. l.* 2. *v.* 212. In terras igitur Solis quoque vergitur ardor. ¶ In sacris antiquis est aliquis hujus verbi usus: ponitur enim pro fundere, infundere, spargere. *Servius* ad illud *Virg.* 6. *Æn.* *frontique invergit vina sacerdos*, Fundere, inquit, est supina manu libare, quod fit in sacris supernis: vergere autem est conversa in sinistram partem manu ita fundere, ut patera convertatur, quod in infernis sacris fit. Hæc *Serv.* Hinc *Stat.* 6. *Theb. v.* 211. Spumantesque mero pateræ verguntur. ¶ Extra sacra etiam *Lucretius* pro fundere, seu miscere posuit, *l.* 5. *v.* 1008. Illi imprudentes ipsi sibi sæpe venena Vergebant. ¶ Translate *Tacit. Ann.* 2. *c.* 43. Nam suam ætatem vergere, Germanici nondum satis adolevisse. *avanzarsi*, *accostarsi alla vecchiaja*. *Curt. l.* 4. *c.* 7. Nox vergit ad lucem. *e' avvicina al dì*. V. etiam *Vergens*. ¶ Præteritum *versi* quidam probatum putant illo *Ovidii* carmine, *l.* 1. *de Pont. ep.* 9. *v.* 52. in gelidos versit amoma sinus. Sed alii *fudit*, alii *vertit* reponunt.

Vericola, læ, qui, vel quæ verum colit. *Tertul. in carm. ad senat. convers. v.* 2. cum vericolæ penetraverit ostia legis.

Veridice, adv. *veridicamente*. *Ammian. l.* 31. *c.* 1. Veridice prædicere.

Veridicus, a, um, *veridico*, *vero*, *ἀληθινός*, qui vera dicit, verus. *Lucr. l.* 6 *v.* 6. Omnia veridico qui quondam ex ore profudit. *Cic. pro Flac. c.* 32. Veridicas adjungis causas inimicitiarum. *Martial. l.* 5. *epigr.* 1. Seu tua veridicæ discunt responsa sorores.

Veriloquium, ii, n. sumitur pro etymologia, seu origine vocis. *Cic. in Top. c.* 8. Multa enim ex notatione sumuntur. Ea est autem, cum ex vi nominis argumentum elicitur, quam *ἐτυμολογίαν* vocant, idest verbum ex verbo, veriloquium; nos autem novitatem verbi non satis apti fugientes, genus hoc notationem appellamus, quia sunt verba rerum notæ. Ex his *Ciceronis* verbis satis apparet, vocem hanc non esse latino scriptori facile usurpandam.

Veriloquus, a, um, qui vere loquitur. *Hieronym. l.* 2. *advers. Rufin. prope fin.* Quia veritatem non poteram audire, & linguam veriloquam.

Verimonia, æ, f. idem ac veritas, apud veteres. *Plaut. Truc.* 1. 2. 65. Istunc ad amicam verias verimoniæ referre. Ita quidem referunt nonnulli Lexicographi, sed sanior, probatiorque ejus loci lectio sic se habet. *istunc ad amicam meras querimonias referre*.

Verisimilis, le, o. 3. *verisimile*, *πιθανός*, *εἰκώς*, id, quod licet non sit verum, veri tamen similitudinem habet, probabile. *Cic.* 2. *de Or. c.* 19. Narrationem jubent verisimilem esse, & apertam, & brevem. *Id.* 1. *Invent.* Verisimillimum mihi videtur, quodam tempore, &c. *Plin. lib.* 5. *c.* 22. Quod est verisimilius, quam quod &c. ¶ Frequenter usurpatur substantive, & in genere neutro, ut multa adjective. *Cic. pro Rosc. Am. cap.* 20. Etiam tum, cum verisimile erit aliquem commisisse, in suspicione latratote. *Id. ibid. cap.* 41. Non est ita profecto, Judices, non est verisimile, ut Chrysogonus horum literas adamarit, aut humanitatem. *Id. in Brut. c.* 17. Non verisimile est, quam sit in utroque genere & creber, & distinctus Cato. *non si può credere*, *quanto* &c. *Ter. Andr.* 1. 3. 20. Mihi quidem non fit verisimile. *non posso credere*. ¶ Usurpatur etiam divisim, per Tmesin. *Cic.* 1. *de nat. Deor.* Hæc ego nunc Physicorum oracula fundo, vera, an falsa, nescio, sed veri tamen similiora, quam vestra. *Id. Fam.* 12. *ep.* 5. Simile vero videbatur.

Verisimiliter, adv. *verisimilmente*, *πιθανῶς*, cum aliqua similitudine veritatis. *Apul. in Apolog.* Verisimiliter fingere. *Id. in Apolog.* Verisimilius confingere.

Verisimilitudo, inis, f. *verisimilitudine*, *probabilità*. *Cic.* 4. *Acad. c.* 33. Sine offensione ipsam verisimilitudinem non impeditam sequi. *Sen.* 4. *de benef. c.* 33. Ea ire, qua ducit verisimilitudo. Adde *Plin. l.* 34. *c.* 7. ¶ In quibusdam optimis exemplaribus horum trium Scriptorum, quos attulimus, legitur divisa vox in duas veri similitudo. quia *Cicero* ipse in *Partitionib. c.* 11. & *de Univers. c.* 3. transpositis verbis *similitudinem veri* dixit: ex quo patet, rectius divisim hanc vocem usurpari, neque enim Latina lingua præsertim aureæ ætatis ejusmodi duarum vocum *συνθέσεις* magnopere amat.

Veritas, atis, f. *verità*, אמת, Germ. *warheit*, Gall. *verité*, Hisp. *verdad*, *ἀλήθεια*, vera ratio, res vera, verum. *Cic. l.* 2. *de Inv. c.* 54. Veritas est, per quam immutata ea, quæ sunt, aut ante fuerunt, aut futura sunt, dicuntur. *Id.* 1. *de Or. c.* 34. Proferre aliquid in lucem veritatis. *Quintil. l.* 6. *c.* 1. Non admittit hoc idem veritas fori. ¶ Interdum ponitur pro justitia, seu æquitate. *Cic. pro Dejot.* Quæ mihi ad spem obtinendæ veritatis gravissima sunt. *Id. pro Quinct.* Tot tantisque difficultatibus affectus atque afflictus in tuam, C. Aquili, fidem, veritatem, misericordiam P. Quinctius confugit. ¶ Item pro ingenuitate. *Plin. in Paneg. c.* 84. Ut in illa tua simplicitas, tua veritas, tuus candor agnoscitur.

Veritus, a, um. V. Vereor.

Veriverbium, ii, n. *vero parlare*, *ἀληθολογία*, verus sermo. *Plaut. Capt.* 3. 4. 34. Te repertus, Philocratem qui superes veriverbio.

Vermiculate, adv. tessellatim, vermiculato opere. *Quintil. l.* 9. *c.* 4. Tessellas struere, & vermiculate inter se lexes committere.

Vermiculatio, onis, f. *σκωληκοφυΐα*, vitium arborum, aliarumque plantarum, item fructuum, & segetum, cum vermiculis, & bestiolis infestantur. *Plin. l.* 17. *c.* 22. Neque vermiculationi obnoxium.

Vermiculatus, a, um, *σκωληκοειδής*, *σκωληκώδης*, quod quandam vermiculorum effigiem imitatur. Hinc vermiculata dicuntur opera tessellata quia minutis tessellis, quasi vermiculis, sint variegata, distinctaque. *Lucil. apud Cic.* 3. *de Or. c.* 43. Quam lepide lexeis compostæ, ut tesserulæ omnes Arte pavimento, atque emblemata vermiculato! *Plin. l.* 35. *c.* 1. Vermiculatis ad effigies rerum, & animalium crustis.

Vermiculor, aris, d. 1. *far vermi*, רמה, Ger. *vol wurm*, *wurmen*, Gall. *faire de vers*, Hisp. *criar gusanos*, *σκωληκιάω*, *σκωληκοῦμαι*, vermiculos gigno, vermiculis infestor, quod vitium non modo lignis, & arboribus, verum & aliis plantis, & fructibus solet accidere, ex quibus vermiculi enascuntur. *Plin. l.* 17. *c.* 24. Vermiculantur magis minotæ quædam arbores, omnes tamen fere, idque aves cavi corticis sono deprehendunt.

Vermiculosus, a, um, adject. vermibus plenus. *Pallad. l.* 12. *tit.* 7. *de pruno*: Ne poma caduca, & vermiculosa nascantur.

Vermiculus, i, m. *vermicello*, *σκωλήκιον*, exiguus vermis. *Lucr. l.* 2. *v.* 898. Et tamen hæc cum sunt quasi putrefacta, per imbres Vermiculos pariunt. *Plin. l.* 10. *c.* 65. Jam obituris muribus vermiculum in capite gigni tradunt.

Vermina, um, n. pl. *dolor di ventre*, *στρόφος*, idem ac tormina. *Fest.* Vermina dicuntur dolores corporis cum quodam minuto motu, quasi a vermibus scindatur: Hic dolor Græce *στρόφος* dicitur. Vermina igitur signat *Cornelius Celsus*, cum *l.* 2. *c.* 7. de signis aquæ intercutis loquens, ait: Ejusdem morbi nota est, ubi circa umbilicum intestina torquentur (*στρόφον* Græci vocant) coxæque dolores manent. Ex quibus *Celsi* verbis patet, cur eundem morbum *Plinius*, & alii appellent *tormina*. *Lucret. l.* 5. *v.* 995. Vermina sæva.

Verminans, tis, particip. vermina, seu dolores ventris afferens. *Arnob. l.* 1. Verbo Christus compescuit verminantium morborum cruces.

Verminatio, onis, f. *σκωλήκωσις*, vitium in jumentis, cum a verme infestantur. *Plin. l.* 28. *c.* 11. Iisdem sanari demissis in fauces jumentorum verminationes notum est. ¶ Sumitur etiam generatim pro cruciatu, tormentu, vexatione. *Sen. ep.* 78. Sic podagra, & chiragra, & omnis vertebrarum dolor, nervorumque interquiescit, cum ille, quæ torquebat, hebetavit: omnium istorum prima verminatio vexat, impetus mora extinguitur, & finis dolendi est obtorpuisse. *Id. ep.* 95. Cerebri æstuantis verminationes.

Vermino, as, n. 1. *avere vermi*, *fare vermi*, *σκωληκιάω*, vermibus infestor. *Sen. l.* 2. *Nat. Quæst. c.* 31. In venenatis corporibus vermis non nascitur. Fulmine icta intra paucos dies verminant. ¶ Interdum accipitur generatim pro torqueri, ac cruciari. *Martial. l.* 14. *epigr.* 23. Si tibi morosa prurigine verminat auris.

Verminor, aris, d. 1. *στροφοῦμαι*, ventris torminibus vexor, & generatim torqueor. *Pompon. apud Non. c.* 1. *n.* 189. Decumo demum turgens verminatur, parturit.

Verminosus, a, um, *σκωληκώδης*, quod vermes habet. *Plin. l.* 20. *c.* 14. Succus auribus verminosis instillatur.

Vermis, is, m. *verme*, רמה, Germ. *wurm*, Gall. *ver*, Hisp. *gusano*, *σκώληξ*, genus insecti, quod in animalium corpore, & in Stercore gignitur. *Lucr. l.* 2. *v.* 870. Quippe videre licet vivos existere vermes stercore de tetro. *Plin. l.* 18. *c.* 17. Vulgo vero, si dulcedo noceat, & vermes radicibus inhæreant, remedium est amurca pura.

Verna, æ, com. g. *servo nativo di casa*, יליד הבית, Ger. *leibeygner*, Gall. *né d'une serve domestique*, Hisp. *siervo nacido en casa*, *οἰκότριψ*, *οἰκογενής*, servus domi nostræ, vel etiam in terra nostra natus. *Plaut. Mil.* 3. 1. 103. Quid, nutricã non missures quicquam, quæ vernas alit? *Col. Cic. l.* 9. *ep.* 15. Bellienus verna Demetrii, qui ibi cum præsidio erat, &c. ¶ Deterior autem vernæ conditio est, quam servi, quia verna nascitur servus. *Plaut. Amph.* 1. 1. 24. Satius est me queri illo modo servitutem hodie, Qui fuerim liber, eum nunc potivit pater Servitutis: hic, qui verna natus est, queritur. *Valer. Max. l.* 3. *c.* 4. Vernam huic urbi natum Regem dando. ¶ Vernarum nomen apud antiquos pro convicio habebatur. Causa est, ut quidam dicunt (inter quos est *Non. c.* 1. *n.* 206.) quod eo nomine primum dicti fuerint ii, qui sacro vere nati essent. *Plaut. Amph.* 4. 2. 13. Cum cruciatu tuo, isthæc hodie, verna, verba funditas. ¶ Servos vernas ad contumeliosas argutias erudiebant. *Seneca de Provid. c.* 1. Cogita filiorum nos modestia delectari, vernularum licentia, illos tristiori disciplina contineri, horum ali audaciam. *Martial. l.* 1. *ep.* 42. Urbanus tibi Cæcili videris: Non es, crede mihi. quid ergo? verna es. *h. e.* scurra impudens, & procax. V. *Vernilitas*. ¶ Adjective ponitur pro vernaculo. *Martial. l.* 1. *ep.* 30. vernas aprum, Leporemque forte callidum rumpes equo. *Id. l.* 13. *ep.* 43. Lecta suburbanis mittuntur apyrina ramis, Et vernæ tuberas: quod tibi cum Libycis? ¶ Jungitur etiam cum nominibus neutrius generis, ut *verna mancipium*, teste *Valer. Probo instit. l.* 2. V. dicta in *Advena*.

Vernaculus, i. m. verna procax, & maledicus. *Martial. l.* 10. *ep.* 3. Vernaculorum dicta sordidum dentem. V. *Vernilitas*.

Vernaculus, a, um, *domestico*, *nativo*, *οἰκογενής*, *ἐγχώριος*, quod nostra in regione natum est, vel quod illi proprium est, & peculiare. *Varro l.* 4. *de L. L.* Aquatilium vocabula animalium partim sunt vernacula, partim peregrina. *Cic. l.* 9. *Fam. ep.* 15. In quo possim imaginem antiquæ, & vernaculæ festivitatis agnoscere. *Plin. l.* 14. *c.* 2. Potissima nobilitas datur uvis peculiaribus, atque vernaculis Italiæ. *Id. l.* 17. *c.* 22. Vernacula putatio dejectis per ramos vitium crinibus circumvestit arborem, crinesque ipsos uvis. idest propriæ regionis. *Plaut. Pan.* 4. 2. 105. Consilium vernaculum. h. e. a nobis excogitatum. ¶ Ponitur etiam pro domestico, pro eo, quod a nobis domestica consuetudine usurpatur. *Cic. in Brut.* Nescio quo sapore vernaculo. *Id.* 6. *Ver.* Non ut solemus interdum in defensionibus dicere crimen domesticum, ac vernaculum. ¶ Vernacula multitudo a *Tacit. Ann.* 1. *c.* 31. dicitur, quæ vernis, libertinis, similique fæce plebis constat.

Vernalis, le, adject. ad vernam pertinens. V. *Vernilis*. ¶ Item ad ver pertinens, vernus. *Manil. l.* 3. *v.* 258. Tunc angusta dies vernales fertur in horas.

Vernalitas, atis, f. scurrilitas, vernarum procacitas. V. *Vernilitas*.

Vernaliter, adv. *da servo*, vernæ more. *Horat. l.* 2. *sat.* 3. *v.* 108. necnon vernaliter ipsis fungitur officiis. ¶ Item urbane, sed urbanitate non ingenua, sed affectata, & servo digna. *Senec. l.* 2. *de benef. c.* 11. Et hæc ipsa non vernaliter, nec ea figura, qua &c. V. integrum *Senecæ* locum, ubi alii leg. *verniliter*, quod idem est.

Vernans, tis, adject. veris tempore germinans, pullulans. *Plin. l. 12. c. 28.* Vernantes arbores. *Senec. Herc. Oet. v. 380.* vernantes silvæ. Rursus *Plin. l. 7. c. 2.* Salubri cœlo, semperque vernante. h. e. tam grata temperie aeris, & loci immunitate, ac si semper ver esset.

Vernatio, onis, f. actus serpentis corium Vere novo (interdum & Autumno, ut *Aristoteles* testatur) exuentis. *Plin. l. 29. c. 5.* Membrana, sive senectus anguium vernatione exuta, cum cancro masculo trita. *Id. l. 30. c. 3.* Anguinæ vernationis membrana cum oleo, tedæque resina calefacta. ¶ Sumitur etiam pro ipso corio serpentis, quod alias senectus, Græcis λεβηρὶς, & γῆρας dicitur, *spoglia del serpente*. *Plin. l. 29. c. 6.* Lendes tolluntur adipe canino, vel anguibus in cibum sumptis anguillarum modo, aut vernatione, quam exuunt, pota.

Vernicōmus, a, um, vernans. *Martial. inc. lib. 6.* Hinc jam vernicomæ ferdent tibi munera olivæ.

Vernĭfer, ra, rum, vernus. *Mart. Capell. l. 1.* Comere verniferis florentia limina sertis.

Vernīlis, le, o. 3. *servile*, *οἰκετικὸς*, servilis, a verna. *Tac. lib. 2. hist. cap. 59.* Quamvis odium Vitellius vernilibus blanditiis velaret. h. e. adulatoriis liberoque homine indignis. Est qui legit *vernaculis*, sed *vernilis* ostitatior est. *Quintil. declam. 19. c. 12.* Adhibere quæstionem vernilibus corporibus. ¶ Metaleptice sumitur pro scurrili, quia servos vernas ad contumeliosas argutias erudiebant. *Tacit. l. 3. hist. c. 32.* Vernile dictum omnem invidiam in eum vertit, tanquam signum incendendæ Cremonæ dedisset, quæ jam flagrabat. V. Vernilitas.

Vernīlĭtas, atis, f. urbanitas quædam affectata, & non ingenua, nec libero homine digna. *Sen. epist. 95. (al. 96.)* Hæc sive levitas, sive vernilitas, punienda est promittendi facilitate. ¶ Hoc nomine significatur etiam faceta procacitas, & dictorum impudentes sales, qui in vernis maxime placebant. Hujusmodi præditi dicacitate quærebantur, qui si carerent, debebant a dominis opera, ut docerentur, quo gratiores evaderent, dictisque etiam contumeliosis dominum oblectarent. *Sen. de constant. Sap. c. 11.* Eadem causa est, cur nos mancipiorum nostrorum urbanitas in dominos contumeliosa delectet, quorum audacia ita demum sibi in convivas jus facit, si cœpit a domino. Pueros quidam in hoc mercantur procaces, & eorum impudentiam acuunt, & sub magistro habent, qui probra meditata effundant: nec eas contumelias vocamus, sed argutias. *Quintil. l. 1. c. 11.* Nec vitia ebrietatis effingat, nec servili vernilitate imbuatur. *Plin. l. 34. c. 8.* Puerum subdolæ, ac fucatæ vernilitatis.

Vernīlĭter, adv. οἰκετικῶς, serviliter, scurriliter, adulatorie, a *vernilis*. *Cæcil. apud Non. c. 1. n. 203.* Credo, minus tandem hoc fit verniliter. Alii leg. *verecundiliter*.

Verno, as, neut. 1. *pullulare*, *germogliare*, ἀνθεῖν, ἀναβλαστάνειν, verno tempore flores, frondesve emitto, pullulo, germino. *Ovid. 7. Met. v. 284.* Vernat humus, floresque, & mollia pabula surgunt. *Mart. l. 9. epig. 55.* arguto passere vernat ager. V. *Vernans*. ¶ *Vernat*, ver est. *Plin. l. 2. c. 50.* Æstate nimbosa semper quodammodo vernat, vel autumnat. ¶ *Vernare* etiam dicuntur angues, cum vere exuvias ponunt, & cutem renovant. *Plin. l. 8. c. 27.* Anguis hiberno situ membrana corpori obducta, feniculi succo impedimentum illud exuit, nitidusque vernat. Hinc *Vernatio*, quod V. ¶ Aves quoque, quæ primo vere canere incipiunt, itemque apes parientes novos fœtus, & mellis opus suum instituentes vernare dicimus. *Ovid. 3. Trist. eleg. 12.* Indocilique loquax gutture vernat avis. *Colum. l. 9. c. 9.* Apes curam postulans diligentiorem cum vernant, & eaundem novis fœtibus. ¶ Translate *Martial. l. 2. epigr. 61.* Cum tibi vernarent dubia lanugine malæ. hoc est pilos emittere inciperent, & tenera lanugine ætatis ver præferrent.

Vernŭla, æ, com. g. dim. a verna. *Juven. sat. 10.* Quam sequitur exsiles angustæ vernula capsæ. *Plin. l. 22. c. 17.* Vernula sharus Periclis Atheniensium principis.

Vernum, i, idem ac ver. *Sueton.* tamen natura adjectivum est, cum tempus intelligatur. *Plin. l. 19. c. 5.* In hoc mirum, imas ejus radices crescere hyeme, verno, aut cum apparuerit viola, minui, ac contrahi.

Vernus, a, um, *di primavera*, ἐαρινός, quod est veris, a ver. *Cic. 5. Tusc. c. 13.* Alia verno tempore tepefacta frondescunt. *Ovid. l. 3. Trist.* At mihi sentitur nix verno Sole soluta. *Plin. l. 10. c. 31.* Omnes non temere fœtus faciunt ante æquinoctium vernum. *Tibul. l. 2. eleg. 1.* Verni flores. *Propert. l. 3. eleg. 5.* Rosa verna.

Vero, as, n. 1. *dire il vero*, ἀληθεύω, verum dico. *Enn. apud Gell. l. 18. c. 2.* Satin' vates verant ætate in agunda?

Vero, onis, m. idem ac vere, h. e. telum. Apud *Aurel. Vict. de Cæsar. c. 17.* veronen plumbei dicuntur, quibus utebantur gladiatores sum Commodo Imperatore pugna ludicra batuentes, ex vero icto vulnerarent, cum contra acuto ferro congrediebantur, multosque etiam per summam feritatem conficiebat.

Vero, adv. *veramente*, *in verità*, idem ac vere, adverbium est affirmandi, seu affirmandi, & ponitur pro certo, sane, plane, *certamente*, *certo sì*, ὄντως, ἀληθῶς, γοῦν. *Cic. 2. Tusc. c. 11.* Puelli sæpe, credo, ut solebis philosophentur. A. vero, & libenter quidem. *Id. Brut. c. 87.* Sed tu, inquit, antehoc nobis veteres explicabis? Vero, inquam: Brute. *Id. 1. Div. c. 46.* Pullam delatigatam petisse a matertem, ut sibi concederet paulisper, ut in ejus sella sederet, illam autem dixisse, vero tibi concedo. *Idem pro Marcel. s. 1.* Et vero fortunatus ille, &c. *Id. ad Q. Fratr. l. 1. ep. 1.* Tibi & fuit hoc semper facillimum, & vero esse debet. ¶ Junctum cum adverbio *minime*, negationi vim addit. *Cic. 3. Off. c. 6.* Nonne igitur sapiens? minime vero, ut *certamente*. ¶ In hac affirmandi notione jungitur sæpe cum particulis *enim* (V. enimvero suo loco) *aut*, *atque*, &c. *Cic. 2. de Or. c. 17.* Si quis est, aut si etiam unquam fuisset, aut vero esse posset. *Id. pro Sext. cap. 16.* Neque huic vestro tanto studio audiendi, neque vero huic tantæ multitudini deero. *Id. pro Cal. n. 30.* Cælio neque proprium quæstionis crimen objicitur, nec vero aliquid ejusmodi, quod sit a lege sejunctum. ¶ *Non vero* pro *nec vero* admodum rarum est. *Cic. de Senect. s. 9.* Non vero tam isti, quam tu ipse nugator. ¶ Eleganter vero usurpatur in ironiis. *Cic. Phil. 13.* Turpem vero actionem, qua defenditur amplissimi auctoritas ordinis contra crudelissimi gladiatoris amentiam. *Virg. 4. Æn. v. 93.* Egregiam vero laudem, & spolia ampla refertis Tuque, puerque tuus. Adde *Ter. in Phorm. 2. 2. 57.* ¶ Est etiam conjunctio adversativa, idem valens, quod *sed*, *autem*. *Cic. pro Arch. c. 8.* Homerum Colophonii civem esse dicunt suum, Chii suum vendicant, Salaminii repetunt, Smyrnæi vero suum esse confirmant. ¶ Sæpe conjungitur cum particulis *age*, *et*, *jam*, *neque*, *nec*, &c. *Cic. pro Leg. Man. c. 14.* Age vero, cæteris in rebus quali Pompejus sit temperantia, considerate, *ora me*, *ora poi*. *Cic. pro Marcel. c. 4.* At vero hæc tua justitia, lenitas quantam magis. *Id. 2. Phil. c. 8.* Nec vero tibi de versibus respondebo. *Id. 1. de Orat. c. 53.* Neque vero hoc solum dixit, sed & fecit. ¶ *Jamvero* V. suo loco.

Verodūnum, n. 2. Virodunum, Veredunum, Verduna, *Verdun*, urbs Galliæ Belgicæ, intra fines Lotharingiæ inserta, sed tamen Gallici juris cum toto tractu adjacente, in confin. Campaniæ ad Mosam fl. ampla, & probe munita cum arce recenti.

Veromandūi, m. 2. Viromandui, populi Galliæ Belgicæ in Picardia prov. quorum tractus etiamnum *le Vermandois* dicitur. Eorum primaria urbs erat Augusta Veromanduorum, *Vermand*, juxta unnum *Ouniginem*. *Plin. l. 4. c. 17.*

Verōna, æ, f. 1. *Verona*, Gall. *Verone*, Ger. *Dieterich Bern*, *Bernal*, urbs & tol. Venetiæ, in Cenomanis, in Longobardia, ad Athesim fl. interluentem. In ea vetus Amphitheatrum conspicitur. Romanorum coloniam fuisse, certum est, & in Tribu Pobilia. V. *Sigon. de ant. jur. Ital. l. 3. c. 3.* ¶ Veronæ prætre alios veteres auctores natus est *Q. Catullus*. *Martial. l. 14. epigr. 195.* Tantum magna suo debet Verona Catullo, Quantum parva suo Mantua Virgilio.

Veronensis, le, adject. ad Veronem pertinens, ut Veronenses campi. *Aurel. Vict. Hist. in Epit. c. 53.* ¶ Veronenses, ium, Veronæ incolæ. *Plin. l. 6. epist. 34.*

Verpa, æ, f. ψωλή, membrum virile. *Mart. l. 11. ep. 47.* Incipit in medios meiere verpa pedes. *Catul. ad Memm. carm. 26.* (al. 28.) Nam nihilo minore verpa Farti estis.

Verpus, i, m. Verpi dicuntur Judæi, quibus verpæ summa pars, h. e. præputium amputatum, & circumcisum est. *Juven. sat. 14. v. 104.* Quæsitum ad fontem solos deducere verpos. *Martial. l. 7. epigr. 81.* Delapsa est misero fibula; verpus erat. Adde *l. 11. epigr. 95.* ¶ Adducit Lexicographi alias hujus vocis significationes, ut pempe idem sit quod *verpa*, seu virile membrum, & sit hujus similitudine digitum etiam medium significet. Latina tamen harum rerum exempla adhuc desunt.

Verres, is, m. *porco non castrato*, *verro*, χοῖρος, porcus non castratus. Nam postquam castratus est, *majalis* dicitur. *Var. l. 2. R. R. c. 4.* Castrantur verres commodissime annicu, utique ne minores, quam semestres: quo facto nomen mutant, atque a verribus dicuntur majales. *Hor. l. 3. od. 22.* Quam per exactos ego latus annos Verris obliquum meditantis ictum Sanguine donem. ¶ Translate etiam de homine masculo dicitur *Plaut. Mil. 4. 2. 67.* Nisi hoc verri affertur merces.

C. **Verres**, filius C. Verris, Civis Rom. Perfunctus Quæstoro, & Pretura Urbana, cum filium prætextatum haberet, illumque in matrimonium vallocasset, profectus est in Siciliam sum Magistratu Preturæ, in qua avare, crudeliter, libidinose versatus est. Itaque decedens repetundarum a Siculis postulatus est, actore M. Tullio Cicerone. Cum videret, se damnatum iri, sponte ante diem judicii in exilium abiit. Extant etiam hodie actiones Ciceronis in Verrem, quo in libros distribuuntur, quod editæ sint, non recitatæ.

Verreus, a, um, adject. ad Verrem Siciliæ Prætorem pertinens, ut Verrea lex. *Cic. 3. Verr. c. 49.* ¶ Verrea, orum, n. festa ab eodem Verre in Sicilia instituta. *Id. Ver. 4. c. 51.* & *4.*

Verrĭcŭlātus, a, um, factus ad verriculi formam. *Colum. l. 4. c. 21.* Multi falcibus verriculatis, atque ita ut rostrata, vel denticulatis medium calamum secant. Alii leg. *verriculatis*, vel *vermiculatis*, vel *servicularis*, vel *vericulatis*, seu *veruculatis*.

Verrĭcŭlum, n. 2. *rete da pescare*, σαγήνη, γαγγάμη, genus retis piscatorii. *Serv. ad illud 1. Æn.* Verrentque per auras: Verrere, inquit, est trahere, a rete, quod verriculum dicitur. *Valer. Max. l. 4. c. 1. extern. n. 7.* A piscatoribus in Milesia regione verriculum trahentibus quædam jactum emeret. ¶ Item hasta minor pilo, instructa ferro triangulo, qua utuntur milites gravis armaturæ. *Veget. l. 2. de re milit. c. 15.*

Verrinus, a, um, χοίρειος, quod est verris. *Plin. l. 27. c. 10.* Simili modo verrinum jecur exemptis duntaxat fibris, quatuor obolorum pondere. ¶ Verrinæ etiam dicuntur actiones Ciceronis in Verrem.

Verrius Flaccus Grammaticus sub Augusto quamdam hujus generis edidit, quorum epitomen dedit Festus.

Verro, is, rri, rsum, a. 3. *scopare*, *spazzare*, σαρόω, verrere cum la scopa, σαρῶ, Germ. *wuschen*, Gall. *bailler*, Hisp. *barrer*, *xopar*, σαρόω, est scopis purgare, seu mundare. *Cic. in Parad. 5.* Qui tergent, qui ungunt, qui verrunt, qui spargunt, &c. *Juven. sat. 14. v. 60.* Verre pavimentum, nitidas ostende columnas. *Horat. l. 1. od. 1.* Quidquid de Libycis verritur areis, h. e. colligitur. ¶ Sumitur etiam pro trahere, abripere. *Virg. 1. Æn.* Ni faciat, maria, ac terras, cœlumque profundum Quippe ferant rapidi secum verrantque per auras. ¶ Apud Poetas *verrere æquora* est navigare; nam remigando quodammodo mare verritur. *Virg. Æn. 3. v. 208.* Nautæ cærula verrunt. *Catul. in Argon.* Cærula verrentes abiegnis æquora palmis. *Ovid. 3. Amor. eleg. 7.* remis vada livida verrunt. ¶ Participium *versus* Vida suo loco.

Verrūca, æ, f. *porro*, ἀκροχορδών, tuberculum cutis, in manibus præcipue nascens, & fere sine dolore. *Plin. l. 20. c. 12.* Ocimum verrucas nitro armamento futuro tollit. ¶ Translate dicitur de tuberculis, quæ in lapidis conspiciuntur. *Plin. l. 37. c. 12.* Illud modo meminisse convenit, increscentibus variæ maculis, ac verrucis, linearumque intervenientibus nunc ipsis ductu, & colore, mutatæ sæpius nomina in eadem plerumque materia. ¶ Item de loco edito, & aspero in monte. *Gel. l. 3. c. 7. Cat. in Orig. apud Gel. l. 3. c. 7.* Maturrime censeo, si rem servare vis, faciundum, ut quadringentos aliquos milites ad verrucam illam ire jubeas, eam uti occupent, imperes, horterisque. ¶ Translate etiam usurpatur de vitiis animi. *Horat. l. 1. sat. 3. v. 73.* Qui ne tuberibus propriis offendat amicum, Postulat, ignoscat verrucis illius, æquum est.

Verrucaria, æ, f. ἡλιοτρόπιον, genus herbæ, ita dictum, quod succo ejus verrucæ tollantur. *Plin. l. 22. c. 21.* Verrucas cum sale tollit succus e folio; unde nostri verrucariam herbam appellavere, aliis cognominibus effectibus dignorem.

Verrucōsus, a, um, ἀκροχορδώδης, μυρμηκώδης, qui cutem habet verrucis multis asperam. Hinc *Verrucosus* dictus est Fabius Max. Cunctator, quia manulas ingenti verruca deformes habebat. Ejus mentionem *Serv. Sammon. Cic. de clar. Orat. c. 14.* ¶ Translata dicitur de quocumque re dura, horrida, aspera, inculta, impolita. *Pers. sat. 1. v.* Sunt, quos Pacuviusque, & verrucosa moretur Antiopa. h. e. rudis, imperfecta, non satis polita.

Verrucula, æ, f. exigua verruca. *Colum. l. 7. c. 6.* Capræ, cui sub maxillis binæ verruculæ collo dependent, optimus habetur.

Verruncus, as, n. 1. *volgere*, *rivolgere*, τρέπω, στρέφω, verto, ut *Festus*, & *Nonius* exponunt. *Accius apud Non. c. 2. n. 895.* Te sancte, venerans precibus, invicte, invoco, Portenta ut populo patriæ verruncent bene. *Pacuv. ibid.* Precor, veniam petens, ut quæ egi, ago, axim, verruncent bene. *Cic. 1. de Div. c. 29. ex antiquo Poeta:* Perpetuanque hæc bene verruncent populo. *Liv. l. 29. c. 27.* Ea mihi, populoque Rom. Dii bene verruncent.

Versābĭlis, le, adject. *mutabilis*, *incostante*, qui versari, & mutari facile potest. *Am. de tranquil. c. 11.* Scito, omnem conditionem versabilem esse. *Ammian. l. 6. c. 6.* Versabilem fortunam in sreudem illexit.

Versābundus, a, um, quod in gyrum vertitur, a verso. *Lucret. l. 6. vers. 437.* Versabundus enim turbo descendit. *Vitruv. l. 9. c. 7.* Circa meridianum cardinem, qui est propter inclinationem mundi subjectus terræ, sidere versabunda latentiaque non habent egressus orientes supra terram.

Versātĭlis, & le, o. 3. *versatile*, στρεπτός, ἑλικτός, πολύτροπος, quod huc, & illuc versari potest, quod idoneum est, ut vertatur. *Curt. l. 4. c. 14.* Adeoque aciem versatilem posuit, ut qui ultimi fuissent, ne circumirentur, verti tamen & ad frontem circumagi possent. *Plin. l. 36. c. 18.* Item molas versatiles Vulsinis inventas, aliquas & sponte motas invenimus in prodigiis. ¶ Transferur & ad animum. Hinc versatile ingenium, quod ad res qualibet obeundas idoneum est. *Liv. l. 39. c. 40. de Catone:* Huic versatile ingenium sic pariter ad omnia fuit, ut natum ad id unum diceres, quod ageret.

Versātio, onis, f. *il girare*, *o voltare*, περιστροφή, ἑλιγμός, actus versandi. *Plin. l. 8. c. 53.* Nec pupillæ motu, sed totius oculi versatione circumaspicit. Al. leg. *versione*. *Vitruv. l. 10. c. 1.* Versatio mundi. *Senec. de tranquil. c. 11.* In tanta rerum sursum, ac deorsum euntium versatione.

Versātum, o, um, *voltato*, *girato*, ἐστραμμένος, partic. a verso. *Ovid. 4. Metam. v. 22.* Lævia versato ducentes flamine fuso. *Plin. l. 14. c. 8.* Uvæ ter die versatæ per triduum, quarto exprimuntur. ¶ Est etiam partic. deponens a *versor*, & significat eum, qui in aliquo re peritus, doctusque est, *versato*, *pratico*. *Nep. 1. c. 8.* Multum in imperiis, magistratibus versatus. *Id. 11. c. 1.* Multum in bellis versatus.

Versĭcŏlor, oris, adject. a JCtis accipitur pro eo, quod tinctum, pictumve est, & nativum colorem mutavit. *Ulpian. Dig. l. 32. leg. 70.* Purpuram, & coccum, quoniam nativi coloris, appellatione versicolorum contineri. ¶ Ceterum accipitur etiam pro eo, quod variis coloribus præditum est, *di varii colori*, ποικίλος, ποικιλόχροος. *Liv. l. 34. c. 1.* Neque mulier vestimento versicolore utetur. *Virg. 10. Æn.* Auro que fidens, & versicoloribus armis. ¶ Item pro eo, quod dum vertitur varium oculis colorem ostendit, *di color cangiante*. atque hæc videtur esse prima, & propria hujus vocis significatio. *Cic. 3. de Fin. c. 5.* Ut cauda pavoni, pluma versicolor columbis. *Tertull. de pal. c. 3. de pavone:* Cauda multicolor, & discolor, & versicolor, hæret mutanda, quoties movenda. ¶ Translate *Quintil. l. 8. in proem.* Versicolor quorundam elocutio res ipsas effeminat, quæ illo verborum habitu vestiuntur.

Versi-

Versicolorius, a, um, adject. *di color cangiante*. *Paul. l. 32. ff. de aur. arg. &c.* Putavit legata sibi ornamenta, & vestem tam coloriam, quam versicoloriam. V. Coloreus.

Versicolorus, a, um, adject. idem ac versicolor. *Prudent. l. 2. advers. Symmach. v. 56.* Idque etiam parive tibi versicolorus adumbret.

Versiculus, i, m. *versetto*, στιχίδιον, versus brevis, vel humilis. *Hor. Epod. od.* 11. Pecti, nihil me, sicut antea, juvat Scribere versiculos, amore perculsum gravi. ¶ Frequenter accipitur pro brevi scripturæ linea, *riga*. *Cic. ad Brut. ep.* 14. Breves tuæ literæ. Breves dico? imo nullæ. Tribusne versiculis his temporibus scriptis ad me? *Id. Att. l.* 5. Nunc venio ad transversum illum extremæ epistolæ tuæ versiculum. idest ad verba illa, quæ in ora, seu margine scripsisti.

Versificatio, onis, f. [illegible], actus versificandi. *Quintil. lib. 9. cap.* 4. Abusive in versificationis, ac sermonum imitatione servatus. Adde *Colum. in princip. lib.* 11.

Versificator, oris, masc. *versificatore*, [illegible], qui versus facit. Differt a Poeta: quia versificator est is, qui scit quocumque modo verba metro ligare, at poeta est, qui poeticum insuper addit spiritum, & fingit. *Quintil. l. 10. c.* 1. Cornelius Severus versificator, quam poeta, melior.

Versificatus, a, um, nom. ex partic. *fatto in versi*, in carmina redactus. *Lucil. apud Non. c. 13. n.* 2. Multa homines portenta in Homeri versificata, monstra putant.

Versifico, as, a. 1. *far versi*, [illegible], versus facio. *Quint. l. 9. c.* 4. Nam & versificandi genus est omnibus sermonibus unam legem dare.

Versificus, a, um, quod ad versus spectat. *Solin. c. 16.* (*al.* 11.) Cum Idæi Dactyli modulos crepitu, ac tinnitu æris, deprehensos in versificum ordinem transtulissent.

Versiformis, & me, o. 3. quod formam suam versat, seu mutat. *Tert. de pall. c.* 2. Nostra certe mutatio (quod clausis vel in totum Homericis oculis liquet) totum versiforma est, dies, & nox invicem vertunt, solstitionibus annuis, Lunæ modulationibus menstruis variat, &c.

Versilis, le, adject. facilis ad vertendum, ut Versilis profunditas, apud *Martian. Capell. l.* 4.

Versio. V. Versatio.

Versipellis, is, o. 3. *che muta pelle*, *o faccia*, [illegible], qui facile vertit pellem, faciem, vultum, apparentiam. *Plaut. Amph. prol. v.* 123. Eccum Jupiter, in Amphitruonis vertit se sa imaginem; Omnesque eum censent esse servi, qui vident; ita versipellem se facit, quando lubet. *Id. Pers.* 2. 1. 48. Capillus versipellis. h. e. qui colorem mutat, & canescit. ¶ Translate sumitus pro versuto, astuto simulandi, & dissimulandi artifice, qui modo unum, modo aliud ostendit. *Plaut. Bacch.* 4. 4. 12. Versipellem frugi convenit esse hominem, pectus cui sapit: bonus sit bonis, malus sit malis; utcumque res sit, ita animum habeat. *Portius Latro Declam. in Catil.* Nihil isto fuit monstro versipellius.

Verso, as, a. *volgere*, *voltare*, *rivoltare*, Ger. *offt kehren*, Gall. *tourner souvent*, Hisp. *bolver*, *trastornar*, στρέφω, sæpe verto, a sup. *versum* verbi verto. *Virg.* 1. *Georg.* Nec tamen hæc cum sint hominumque, boumque labores Versando terram experti. idest arando. *Hor. in Arte poet. v.* 268. Vos exemplaria Græca Nocturna versate manu, versate diurna. idest legite. *Cic.* 4. *Ver.* Versabat se in utramque partem non solum mente, verum etiam corpore. Rursus *Virgil. Ecl.* 10. Versare oves. h. e. huc, & illuc pastum ducere. ¶ Ponitur etiam pro volvere, quod est circumagere, agere in gyrum. *Cic. in Pison.* In quo ne tum quidem, cum illum suum saltatorium versaret orbem, fortunæ rotam pertimescebat. *Horat. lib. 2. sat. 2. vers.* 71. versate turdos in igne. ¶ Translate sumitur pro vertere, seu adjicere, *applicare*. *Cic. pro Cluent.* Ad omnem malitiam, & fraudem versare mentem suam hæc secum cogitans cœpit. ¶ Item pro tractare. *Cic. in Orat.* Non ut in judiciis versaret causas, sed ut in historiis bella narraret. *Quintil. l. 7. c.* 4. Finitio plerumque legibus iisdem, quibus conjectura, versatur. *Sueton. in Galb. cap.* 9. Versare pecunias non ex fide, *maneggiar danari con poca fedeltà*. ¶ Item pro examinare, exercere, *forman*. *Quint. l. 5. c. 7. de testibus*: Multum domi ante versandi, ac variis percontationibus, quales haberi ab adversario possunt, explorandi sunt. ¶ Item pro sollicitare. *Liv. lib. 1. cap.* 58. Tum Tarquinius fateri amorem, orare, miscere precibus minas, versare in omnes partes muliebrem animum. idest omnibus modis sollicitare, precibus, & minis flectere conari. ¶ Item pro deludere. *Plaut. Pers.* 5. 2. 17. Quomodo hodie me versavisti? ut me in tricas conjecisti? ¶ Item pro agitare, angere. *Liv. lib. 1. cap.* 17. Patrum interim animos certamen Regni, ac cupido versabat. ¶ Item pro cogitare, considerare, quod etiam dicitur *animo volvere*. *Virg.* 4. *Æn.* Illa dolos, dirumque nefas in pectore versat, Certa mori. *Horat. in Art. v.* 39. Versate diu, quid ferre recusent, Quid valeant humeri. *Liv. l. 3. c.* 34. In animo secum versare. ¶ Item pro mutare. *Cic.* 4. *Ver.* Homo igitur acutus causam non obtinens repugnante natura verba versare cœpit. *Id. pro Cœl. c.* 6. Versare suam naturam, & regere ad tempus, & huc, & illuc torquere. ¶ Item pro moliri, machinari, tractare. *Virg.* 2. *Æn. v.* 62. Seu versare dolos, seu certæ occumbere morti.

Versor, aris, passiv. a. *rivoltarsi*, *girarsi*, vertor, convertor, [illegible]. *Cic. in Somn. Scip.* Orbes, qui versantur retro contrario motu, atque cœlum. *Id.* 3. *de nat. Deor.* Versari circum axem cœli admirabili celeritate.

Versor, aris, atus sum, d. 1. *versare*, *conversare*, *praticare*, *vivere*, *trattenersi*, [illegible], Germ. *wohnen*, Gall. *hanter*, *pratiquer*, Hisp. *vivir*, *guardar*, [illegible], frequens sum, dego, moram traho, a sup. *versum* verbi *verto*. Est enim proprie verbum metaphoricum, inde tractum, quod qui in aliquo loco, aut re immoratur, quodammodo in ea huc, & illuc se sæpe versat, seu in illa volutatur. *Cic.* 7. *Ver.* Versabatur in Sicilia longo intervallo alter Phalaris. *Id. pro Mil. cap.* 20. Quum in fundo propter insanas illas substructiones facile mille hominum versabatur valentium. ¶ Sæpe ponitur pro vivere cum aliquo, consuescere. *Cic.* 1. *Catil. cap.* 5. Nobiscum versari jam diutius non potes. *Id. Att. l. 11. ep.* 8. Nec versari inter eos sine dedecore potaram. *Nepos* 9. *cap.* 2. Apud præfectos regis versabatur. ¶ Item pro esse. *Ter. Andr.* Nescis, quantis in malis verser miser. *Cic.* 1. *Offic. c.* 23. Turpe in acie versari, & manu cum hoste configere. *Id.* 2. *Off. c.* 13. In clarissima luce versari. ¶ Item pro exercere, agere. *Cic.* 1. *Off.* Opificesque omnes in sordida arte versantur. ¶ Item pro studere, operam dare. *Cic. l. 4. Fam. ep.* 3. Servius quidem tam in omnibus ingenuis artibus ita versatur, ut excellat. *Quintil. in proœm. l.* 1. Præclarissime in consiliis, ac administratione Reipublicæ versari. ¶ Item pro esse. *Cic.* 7. *Ver.* Nunquam tibi Populi Romani absentis dignitas, nunquam species ipsa hujusmodi multitudinis in oculis, animoque versata est. *Id. l. 14. Fam. ep.* 2. Nam mihi ante oculos dies noctesque versaris. *Idem pro Sext.* Mihi ob oculos versabantur. ¶ Item positum, vel occupatum esse. *Cic.* 1. *Off.* Quæ omnes artes in veri investigatione versantur. *Quintil. l. 2. c.* 16. Versatur circa res omnes Rhetorice. ¶ Item inhærere, adhærere. *Cic. pro Cæc.* In verborum errore versari.

Versoria, vel Versorium, æ, fem. pes veli, hoc est funiculus, quo extremus veli angulus religatur. *Versoriam* dixere, quia prout hæc mutu tenetur, ita velum profertur, vertiturque. Alii *versoriam* dicunt simpliciter esse conversionem, [illegible]. Sed utcumque sit de vera vocis origine, quæ non satis nota est, certum est translate dici *versoriam capere*, pro reverti, sententiam mutare, ab aliqua re desistere. *Plaut. Mer.* 5. 2. 34. Hinc ventus secundus est; cape modo versoriam. *Id. Trinum.* 4. 3. 19. Quin tu quod perit, periisse ducis? cape versoriam, recipe te ad herum.

Versum, prep. vel adv. idem ac versus. *Plaut. Epid.* 2. 2. 63. Cœpi rursum versum illas pauxillatim accedere. ¶ Et addita alia præpositione. *Sallust. in Jug.* Fugam ad se versum fieri.

Versura, æ, f. *conversione*, στροφή; conversio, a vertendo. *Varr. l. 1. R. R. c.* 46. Quod ex quibusdam foliis propter eorum versuram, quod fit anni tempore, dici possit, ut olea, & populus, & salix: horum enim talis cum converterunt se, solstitium dicitur fuisse. ¶ Item versura dicitur locus, ad quem cum quis pervenerit, revertitur. Sic in agricultura versura vocatur, ubi sulcus unus desinit, alterque incipit, a boum conversione, quod boves in arando post peractum legitimum sulcum circumaguntur, vertunturque. Græci eodem modo [illegible] vocant. *Col. l. 2. c.* 2. Cum ventum erit ad versuram, in priorem partem jugum propellat, & boves inhibeat. ¶ In architectura quoque versuræ vox usurpatur, & sic dicitur exterior angulorum in parietibus flexus. Græci [illegible] vocant. Usus *Vitr. l. 3. c. 2. Id. l. 5. c.* 6. versuras in theatris nominat porticus a scena ductas ad theatri cornua. ¶ Item usurpatur in mercatura, estque mutatio creditoris, *voltura*, [illegible]. Unde *versuram facere*, [illegible], dicuntur, qui pecuniam fœnori accipiunt, ut aliud æs alienum dissolvant. Ita dicta est a vertendo creditore, quod debitor creditorem commutet, ut pluribus docet *Donatus ad Ter. Phorm.* 5. 2. *in fine*. *Cic. pro Flac. c.* 20. Negavit se se omnino versuram ullam fecisse Romæ. *Id. pro Font.* A quibus versuras tantarum pecuniarum factas esse dicunt? *Id.* 4. *Verr.* Quæ significabant, multis nominibus eos homines versuram a Carpinatio fecisse, qui pecuniam Verri dedissent. hoc est multis de causis pecuniam fœnerantium sumpsisse. ¶ Translate *Senec. epist.* 19. Ab Epicuro versura facienda est. hoc est sumendum est præceptum aliquod ab Epicuro, quod tibi communicem. Vide integrum locum. ¶ Per translationem item *versuram solvere*, seu *versura solvere* dicimus eos, qui ita se præsentibus explicant incommodis, ut aliis gravioribus impediantur. *Ter. Phorm. a. 5. sc.* 1. In eodem luto hæsitas: Versuram solves, Geta: præsens, quod fuerat malum, in diem abiit: plagæ crescunt, nisi prospicis. hoc est debitas tandem pœnas dabis etiam cum fœnore: simili conditione, atque ii solent, qui ut syngrapham unam dissolvant, & una cautione se liberent, pecuniam mutuam majore fœnore iterum accipiunt. In dies enim deteriorem conditionem suam faciunt. *Cic. 5. Att. epist.* 15. Vereor, ne illud quod tecum permutavi, versura mihi solvendum sit. ¶ Sunt, qui etiam in Terentii verbis *versura solves* legunt: quod sane valde placet.

Versus, us, m. *verso*, *riga*, Germ. *vers*, Gall. *vers*, Hisp. *verso*, στίχος, ἔπος, μέτρον, linea illa, quam in scribendo ducimus, & speciatim carmen poeticum. Nam versus nomen natura sua non minus solutæ, quam ligatæ orationi convenit. Est a *vertendo*. Cujus ratio ex agricultura optime intelligitur. Quemadmodum enim agricolæ vomere vertunt terram, et sulcum faciunt: ita in ceris quoque stilo sulcabant scribentes. Igitur singuli scripturæ sulci eo ut versuum nomen accepere, quod, ut agricola vomere sulum, sic scriptor stilo ceram vertit, et, ut ille in terra sulco uno absoluto, vertit aratrum, aliumque sulcum efficit, sic qui scribit, stilo sinistrorsum verso, prolatoque, novum in cera sulcum ducit. Sed quia Poetæ versus suos certo absolvunt pedum numero, hinc factum, ut hi sibi versus nomen prope fecerint peculiare. Primum itaque versus generatim accipitur pro illo ductu vocum, qui fit a sinistra in dextram, vel a dextra in sinistram, vel a summo ad imum, secundum diversam diversarum gentium scribendi rationem. *Cic. Att. l. 2. epist.* 16. Nam ita deplorat primis versibus mansionem suam, ut quemvis movere possit. *Plin. l. 4. ep.* 11. Non paginas tantum epistolæ, sed etiam versus syllabasque numerabo. Tangit hic *Plin.* antiquum morem, quo solebant veteres versuum inire numerum, ut de libri magnitudine constaret. *Nepos in Epamin. c.* 4. Uno hoc volumine vitas excellentium virorum concludere statuimus, quorum separatim multis millibus versuum complures scriptores ante nos explicarunt. Adde *Quintil. l. 10. c.* 1. ¶ Speciatim accipitur pro carmine. *Cic. pro Arch. c.* 10. Nam siquis minorem fructum gloriæ putat ex Græcis versibus percipi, quam ex Latinis, vehementer errat. *Id. 3. de Or. c.* 50. In versum se mente, ac voluntate conjicere, *porsi di proposito a far versi*. *Hor. l. 2. ep. 1. v.* 51. Versus facere. *Virg. Ecl.* 5. Dicere versus. ¶ In eo autem differt a carmine, quod carmen sing. num. interdum pro toto poemate sumitur, ut cum dico *Carmen Bucolicum*, versus non item. ¶ Interdum pro cantu. *Plin. l. 10. c. 29. de lusciniis*. Meditantur aliæ juniores, versusque, quos imitentur, accipiunt. ¶ Notat etiam ductum in arando, sive sulcum; quæ notio principalis est, & magis propria, ut dictum est. *Col. l. 2. c.* 2. Bubulcum autem per proscissum ingredi oportet, alternisque versibus obliquum tenere aratrum. *Plin. l. 18. c.* 19. In arando versum peragi, non strigari in actu spirius. ¶ Item mensuram agri. *Varr. l. 1. R. R. c.* 10. In Hispania ulteriore metiuntur jugis, in Campania versibus, apud nos in agro Romano, et Latino jugeris. Jugum vocant, quod juncti boves uno die exarare possunt. Versum dicunt centum pedes quoqua versum quadratum, Jugerum, quod quadratos duos actus habet. ¶ Item significat ordinem, seu tractum. *Virg. 4. Georg. v.* 144. Ille etiam seras in versum distulit ulmos. *Id. 5. Æn. v.* 119. Triplici pubes quam Dardana versu impellunt. idest triplici ordine remorum. *Id. l. 13. c. 19. de myrtis*. Tarentinam folio minuto, nostratem patulo, exoticam densissimo, senis foliorum versibus. ¶ Item speciem quandam motus, sive saltus. *Plaut. Stich.* 5. 7. 2. Si istoc versu me viceris, alio me provocato. Ubi *versu* est pro *versu*, antiquo scribendi more.

Versus, a, um, *volto*, *voltato*, [illegible], Ger. *gekehrt*, Gall. *tourné*, Hisp. *buelto*, ἀντιστραμμένος, conversus, mutatus in contrariam partem, part. a vertor. *Virg.* 1. *Æn.* Et versa pulvis inscribitur hasta. *Id. l. 5. v.* 141. Spumant freta versa lacertis. idest unde, quas brachia remis averterunt. Hoc loco quidam putant, esse participium a *verror*. ¶ Sumitur etiam pro converso, idest spectante in aliquam partem. *Virg. 3. Georg.* Versaque in obnixos urgentur cornua vasto Cum gemitu. ¶ Translate dicitur de quacumque re, pro mutato, quacumque ratione mutatio facta sit. *Cic. pro R. Am.* Videte nunc, quam versa, & mutata in pejorem partem sint omnia. *Tac. l. 1. An. c.* 4. Igitur verso civitatis statu. *Plaut. Cas.* 2. 5. 33. Necessum est versis gladiis depugnarier. h. e. aliis armis, aliis artibus. ¶ Item pro propenso. *Liv. l. 40. c.* 5. Totus in Persea versus peter. hoc est omni benevolentia in Perseum translato. ¶ Interdum migrat in nomen, ut multa alia participia, & reperitur cum genitivo animi, quemadmodum etiam dicimus, *anxius animi*, *suspensus animi*, *erectus animi*. *Tac. 4. hist. c.* 84. Qui versus animi modo numen pavescere, modo minis adversantis populi terreri. Alii tamen rectius legunt *adversus*. ¶ *Versa* (seu *Vorsa* antiquo more) *oratio* eadem est, quæ metro ligata, quia in carmine naturalis verborum ordo maxime invertitur, quemadmodum *prorsa*, quæ est soluta. *Apul. l. 4. Florid.* Jam & prorsa, & vorsa facundia illum veneratus sum. ¶ *In rem versum* aliquid dicitur a JCtis, quod aliquas ex parte res, seu facultates domini amplificavit. V. *titulum* De in rem verso, *Dig. l.* 15. *tit.* 3.

Versus, a, um, *scopato*, *purgato*, [illegible], scopis mundatus, partic. a verror. *Plaut. Pseud. a. 1. sc. 2. v.* 31. Versa, sparsa, tersa, strata, lauta, coctaque omnia ut sient. Ita Diomede præeunte, corrigit *Valens Acidalius*. Similiter *Seneca dial. de superstit.* dixit, *versa templa*, ut *Diomedes* testis est.

Versus, *verso*, πρός, præp. ex iis, quæ accusativo inserviunt, & suo casui fere postponitur. *Cic. Fam. l. 11. ep.* 27. Cum Brundusium versus ires ad Cæsarem. ¶ Quandoque loco accusativi habet adverbium, ut *Sursum versus*, *deorsum versus*, *quoque versus*, &c. *Cato* c. 156. Postea ubi deorsum versus ibit. *Cic. in Or. c.* 39. Cum gradatim sursum versus reditur. *Id. in Partit.* Et idem quasi sursum versus, retroque dicatur. *Cæs. l. 7. B. Gall.* Dimitti quoquo versus legationes. *Gell. l. 5. c.* 12. Ut quædam vocabula, quibus particula ista præponitur, ambigua sint, & utroque versus dicantur. h. e. in utramque partem. *Id. l. 11. c.* 13. Cum vero omnes terras omnifariam, & undique versus circumfluat, nihil citra eum est. ¶ Habet etiam quandoque adjunctam aliam præpositionem. *Sulpic. ad Cic. l. 4. Fam. ep.* 12. Ille in Italiam versus navigaturus erat. V. Versum. Alia multa hujusmodi exempla congerit *Pareus in Lex. Crit.*

Versūte, adv. *astutamente*, πανούργως, astute, callide. *Cic. in Bruto, c. 9.* Nihil, ut ita dicam, subdole, nihil versute, quod ille non viderit.

Versutia, æ, f. *furberia*, *astuzia*, *Apulej. in Apolog.* Versutia insidiosa. Adde *Juven. l. 1. v. 371.*

Versutilŏquus, a, um, κερδαλεόμυθος, qui versute loquitur. *Cic. 3. de Or. c. 38.* Vel conjungendis verbis, ut hæc (ex *Ennio*) Tum pavor sapientiam mihi omnem ex animo expectorat, Num non vis hujus me versutiloquas malitias? Videtis enim & versutiloquas, & expectorat ex conjunctione facta esse verba, non nata. *Id. in Or. c. 49.* Imo vero ita sequemur, asperitatemque fugiamus: *Habeo istam ego perterricrepam.* Idemque: *Versutiloquas malitias.*

Versūtus, a, um, *ingegnoso*, στριβλός, εὐτρόπως, πολύτροπος, ingeniosus, promptus, qui facile mentem in quamlibet partem versat. *Tullius l. 3. de nat. Deor. c. 10.* Versutos eos appello, quorum celeriter mens versatur. *Id. 3. de nat. Deor.* Chrysippus tibi acute dicere videbatur, homo sine dubio versutus, & callidus. *Id. 3. de Fin.* Versuti in disserendo. ¶ Frequenter in malam partem accipitur pro astuto, qui modo hoc, modo illud, ut visum fuerit, simulat, & sese in omnes vertit species. *Festus*: Versuti dicuntur, quorum mentes crebro ad malitiam vertuntur. *Cic. 2. de Fin.* Omnia callide referentem ad utilitatem, acutum, versutum, veteratorem, &c. *Id. post red. in Sen.* Cum eum præter simulatam, versutamque tristitiam nulla res commendaret. *Plaut. Epid. 3. 2. 35.* Versutior es, quam rota figularis. *Vellej. l. 2. c. 118.* Illi in summa feritate versutissimi. ¶ Reperitur & cum gen. *Plin. l. 7. c. 13.* Respondit versutus ingenii mangu, ob id ipsum se tanti vendidisse.

Vertăgus, i, m. *bracco*, genus canis venatici, ita dictus, ut quidem multis videtur, a *verto*, & *ago*, quia agendo feras, sæpe vertitur & huc illuc discurrit. *Mart. l. 14. ep. 200.* Non sibi, sed domino venatur vertagus acer Illæsum leporem qui tibi dente ferat. *Jul. Firm. l. 5. Astron. c. 8.* Equorum nutritores, accipitrum, falconum, cæterarumque avium quæ ad aucupia pertinent, similiter & canum, Molossorum, vertagorum, & qui sunt ad venationes accommodati.

Vertĕbra, arum, f. 1. *vertebre*, *nodature*, σπόνδυλος, περόναι, spinæ ossa in crassiores quosdam nodos conglobata, & in medio sui concava, ut spinali medullæ transitum præbeant, firmissimis autem vinculis colligata, quorum beneficio interiores nodi cohærescunt. Horum munus est, ut corpori flectendi se, sinuandique præbeant facultatem, quod sine illis prorsus rigidum esset, & inflexibile. Igitur dictæ sunt a *vertendo*, quia earum beneficio homo se vertere, flectereque potest. *Cels. l. 8. c. 1.* Spina constat ex vertebris quatuor & viginti. ¶ Per quandam similitudinem in insectis vertebræ appellantur eæ partes, quæ circa ipsam sitæ incisuram, corpori flexum præbent. *Plin. l. 11. c. 1.* Imbricatis flexilibus vertebris. ¶ Usurpatur hæc vox etiam in singulari numero apud *Cels. loco cit.*

Vertebrātus, a, um, σπονδυλώδης, in modum vertebræ factus. *Plin. l. 11. c. 37.* Sed quibus cervix e multis vertebratisque orbiculatim ossibus, flexilis ad circumspectum, articulorum nodis jungitur.

Vertens, entis, o. g. *iterum*, partic. a verto. *Virg. 8. Æn.* Gorgona desecto vertentem lumina collo. ¶ *Annus vertens*, *Mensis vertens* est totius anni, vel mensis vertentis, seu procedentis, & delabentis cursus, *il corso*, *o lo spazio d'un anno*, *o d'un mese*. *Cic. pro Quint. c. 12.* Si debuisset, Sexte, petisses statim, si non statim, paulo quidem post; si non paulo post, at aliquando: sex quidem illis mensibus profecto; anno vertente sine controversia. *dentro lo spazio d'un anno*. *Nepos in Agesil. c. 4.* Tanta usus est celeritate, ut quod Xerxes anno vertente confecerat, hic transierit triginta diebus. *Plaut. Pers. 4. 4. 76.* Nunquam hercle hunc mensem vertentem servibit tibi. ¶ Alia ratione *vertens annus* dicitur a *Cic. in Somn. Scip. c. 7.* Ibi enim annum illum intelligit, qui a *Macrob. l. 2. in Somn. Scip. c. 11.* vocatur *annus mundanus*, & a *Platone* dictus est *magnus*, h. e. spatium multorum annorum, quorum cursu expleto sidera, stellæque omnes ad eam cœli positionem redeant, in qua initio Mundi fuerunt, quæ quidem positio post 15. millia annorum contingere putabatur, ut *loco cit. Macrob.* docet: Et jam *annus vertens* dictus est, quia, ut *Macrobii* verbis utar, conversione plenæ universitatis efficitur. Homines, inquit *Cic. loc. cit.* populariter annum tantummodo solis, idest unius astri reditu metiuntur; cum autem ad idem, unde semel profecta sunt, astra redierint, eandemque totius cœli descriptionem longis intervallis retulerint, tum ille vere annus vertens appellari potest. V. plura apud *Macrob. loc. cit.*

Vertex, icis, m. *vertice*, στρόβιλος, id quod vertitur, vel circa quod conversio fit. Speciatim sumitur pro altissimis cœli partibus, quas Græce polos vocamus, idest pro partibus extremis axis, circa quem cœlum vertitur, *il polo*. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 41. ex Poeta*: Extremusque adeo duplici de cardine vertex Dicitur esse polus. *Virgil. 1. Æn. v. 242.* Hic vertex nobis semper sublimis, at illum Sub pedibus Styx atra videt, Manesque profundi. ¶ Item *vertex*, seu *vortex* accipitur pro vento contorto, ac rotato, qui aliter typhon vocatur, idest pro flatus repentini genere, qui a sicca nube erumpit sine igne, ejusque partem abruptam secum rapit, eamque convolvit, & in nigrum turbinem versat, ac pondere illo volumen suum aggravat, & locum ex loco mutans rapida vertigine non antennas modo, sed & navigia contorta frangit, ut *Plin. l. 2. c. 48.* docet. Hinc ponitur pro quocunque vento, qui in gyrum movetur. *Lucan. l. 3. vers. 631.* Vicinum involvens contorto vertice puppim. *Sen. l. 5. Q. nat. c. 13.* Ventus aliquo promontorio repercussus, atque in se volutatus facit verticem, qui circumactus, & eundem ambiens locum, ac se ipse vertigine concitans, vertigo vocatur. ¶ Item accipitur pro aquis in se contortis, quod nempe vertantur in gyrum, itemque pro summa capitis parte, & montis. *Quinctil. l. 8. c. 3.* Secundo modo dicitur proprium inter plura, quæ sunt ejusdem nominis, id, unde cætera ducta sunt. ut vertex est contorta in se aqua, vel quicquid aliud similiter vertitur: inde propter flexum capillorum, pars est summa capitis, & ex hoc, quod est in montibus eminentissimum. Recte, inquam, dixeris hæc omnia vertices, proprie tamen, unde initium sumptum est. *Cic. pro R. Com. c. 7.* Non ab imis unguibus usque ad verticem summum ex fraude, fallaciis, mendaciis constare totus videtur? *da capo a piedi*. *Plin. l. 11. c. 37.* Vertices bini homini tantum, aliquibus capitis ossa plana. Intelligit verticem a parte anteriore, & alterum a parte posteriore. ¶ In eodem homine usurpatur etiam de vertigine, & rotatione, quæ in doloribus circumagit, lancinatque præcordia. *Cic. 2. Tusc. ex Poeta*: Nunc nunc dolorum anxiferi torquent vertices. ¶ Ab hominis capite transfertur ad montis cacumen, *cima*, κορυφή. *Cic. 6. Ver. c. 48.* Dicitur inflammasse tædas iis ignibus, qui ex Ætnæ vertice erumpunt. ¶ Denique dicitur de parte altissima cujuscunque rei, ut turris, arboris, &c. *Plin. l. 12. c. 1.* Arbor nemoroso vertice & se vastis protegens ramis. *Lucret. l. 6. v. 750.* Arcis in ipso vertice. ¶ Translate *Modestin. Dig. l. 27. tit. 1. leg. 13.* Scævola, Paulus, & Ulpianus vertices legum prudentum, *capi de' Giureconsulti*.

Vertibŭlum, i, n. idem ac vertebra. *Lactant. de opif. cap. 5.* Summas ossium partes crassioribus nodis conglobavit, ut verti tutius possent, unde sunt vertibula nominata.

Verticillus, i, m. *fusajuolo*, σφονδύλιον, instrumentum, quod fuso adhibetur, ut facilius vertatur. *Plin. lib. 37. cap. 2.* In Syria quoque feminas verticillos inde facere.

Verticordia, æ, f. 1. Veneris cognomen, de qua ita *Ovid. lib. 4. Fast.* Roma pudicitia proavorum tempore lapsa est: Cumæam veteres consuluistis anum. Templa jubet fieri Veneri: quibus ordine factis, Inde Venus verso nomina corde tenet. *Valer. Max. l. 8. c. 15.* Ut Veneris Verticordiæ simulacrum consecraretur, quo facilius virginum, mulierumque mentes a libidine ad pudicitiam converterentur.

Verticōsus, seu rectius Vorticosus, a, um, ἰλιγγώδης, contortus, complicatus. *Liv. l. 21. c. 5.* Quidam verticoso amni delati in hostes, ab elephantis obtriti sunt.

Verticŭlæ, arum, *giunture*, articuli, a *verto*. *Fest.* Verticulas cum dixit Lucilius, articulos intelligi voluit. ¶ Non tamen soli ita articuli dicuntur, sed etiam spondyli spinæ, h. e. vertebræ. *Lucil. apud Non. c. 3. n. 103.* Hæret verticulis adfixum in posteriorum Parte, atque articulis, ut nobis talu', genusque. ¶ Translate verticulæ in machinis dicuntur vincula quædam lignea, vel ferrea, vel ex quavis alia materia, quibus pars una machinæ alteri adjungitur, ita tamen ut flecti, & verti possit. *Vitruv. l. 10. c. 13.*

Verticulus, & verticulum, i, articulus, a verto. Primum habet *Solinus c. 34. al. 47.* Secundum habet *Cal. Aurel. Acut. l. 3. c. 17.*

Vertigino, as, n. *girarsi*, circumferor, a *vertigo*. *Tertul. c. 3. de Pallio*: Ocelli, immo luminis puncta vertiginant.

Vertiginōsus, a, um, adject. *chi patisce vertigine*. *Plin. l. 23. c. 2.* Acetum vertiginosis perquam utile.

Vertīgo, inis, f. *giro*, *vertigine*, ἴλιγξ, περιδίνησις, conversio, rotatio, a verto. *Plin. l. 2. c. 3.* Tenax mobis rotarum vertigine assidue. *Pers. sat. 5. v. 76.* Quibus una Quiritem Vertigo facit. Alludit ad morem Romanorum in manumittendo, qui servum alapa percutiebant, deinde dextera ejus apprehensa ipsum circumagebant, atque ita de manu mittebant. *Sigon. de ant. jure C. R. l. 1. c. 6.* ¶ Ita etiam vocatur morbus capitis, qui ex frigidis, & lentis humoribus sursum ex ventriculo commeantibus oritur, quo affecti occasione parva succidunt, a *vertendo*, quia omnia circumagi videntur, seu quoniam ob oculos eorum, qui tali morbo laborant, verticosa quædam, & rotatim circumagi videantur. Græci vocant σκότωμα. *Plin. l. 7. c. 6.* A conceptu decimo die dolores capitis, oculorum vertigines, tenebræque. *Juven. sat. 6. vers. 303.* Cum bibitur concha, cum jam vertigine tectum Ambulet.

Verto, is, verti, versum, a. 3. *volgere*, *voltare*, *mutare*, τρέπω, στρέφω, torqueo, converto. *Cic. Attic. l. 16. ep. 10.* Verti me a Minturnis Arpinum versus. *Id. 3. de nat. Deor.* Terra in aquam se vertit. *Liv. l. 24. c. 47.* Vertere arma adversus aliquem. *Id. l. 7.* Vertere in se omnium oculos. h. e. omnium admirationem de se movere. *Virg. 10. Æn.* Vertere sententiam, *mutar parere*. *Id. 1. Æn.* Quæ te sententia vertit? *Cæsar lib. 1. B. C. c. 8.* Vertere aliquid in contumeliam suam, *far ridondare in sua vergogna, e sfregio*. *Propert. l. 2. el. 19.* Et Deus, & durus vertitur ipse dies. h. e. & Dei voluntas, & calamitatum series aliquando mutatur. ¶ Atque hæc est præcipua & latior hujus verbi significatio, ad quam etiam illa pertinent, Vertere terga, *dar le spalle*, *porsi in fuga*. *Liv. l. 1. c. 13.* Vertere hostes in fugam, *cacciar' in fuga*. *Id. l. 30. c. 33.* ¶ *Vertere solum* est patriam mutare, *andar' in bando*; de quo V. *Solum*. Sic *vertere stilum*. V. *Stilus*. ¶ Præterea in hac, quam diximus, significatione sæpe hoc verbum ita usurpatur, ut neutrorum naturam videatur induere. *Liv. l. 3.* Aliquandiu æquatus inter omnes terror fuit, paulatim totus vertere in plebem cœpit. *Id. l. 5.* Jam verterat fortuna, *avea mutato faccia*: sed in his & similibus alius facile subintelligi potest aliquis accusativus. ¶ Sumitur interdum pro gyrum agere. *Virg. 2. Æn.* Vertitur interea cœlum, & ruit Oceano nox. ¶ Item pro transferre de una in aliam linguam, *tradurre*. *Cic. 1. Fin.* Sic verterem Platonem, aut Aristotelem, ut verterunt nostri Poetæ fabulas. *Id. 2. Tusc.* Verti multa de Græcis. ¶ Item pro evertere, destruere. *Cic. 1. Offic. c. 24.* Callicratidas cum multa fecisset egregie, vertit ad extremum omnia. *Manil. l. 4. v. 80.* Perit alter amore, Et Pontum tranare potest, & vertere Trojam. Loquitur de Paride, qui ob raptam Helenam in causa fuit excidii Trojanorum. ¶ Item pro convertere, redigere, *rivolgere*, *applicare*. *Plin. l. 15. c. 4.* Usum olei ad luxuriam vertere Græci. *Cic. 1. Verrin.* Ex illa pecunia magnam partem ad se vertit. *senso per se*. ¶ Item pro confugere, amplecti, suscipere. *Ter. Eun. 5. 1.* Retundam, redigam, ut, quo se vertat, nesciat. *che non sappia a che appigliarsi*. *Cic. 3. Ver.* Quo enim se verteret non habebat. *Id. 2. de Divin.* Superstitio, quocunque te verteris, persequitur. ¶ Item pro considerare, volvere, agitare. *Liv. l. 39.* Vertebatur, utrum manerent in Concilio Lacedæmonii. h. e. disceptabatur. *Plaut. Mostel. 5. 1. 10.* Ubi ego video rem verti in meo foro. h. e. agitari, disputari. ¶ Item pro tribuere, dare, *ascrivere*, cum duobus dativis. *Cic. l. 7. Fam. ep. 6.* Ne illæ sibi vitio verterent, quod abesset a patria. Vel cum accus. & præposit. *in*. *Liv. l. 48. c. 12.* Causas secundarum, & adversarum vertere in Deos. ¶ Item pro versari, esse. *Liv. l. 6. c. 36.* Res in discrimine vertitur. *Plaut. Mostel. 3. 1. 109.* Jam homo in mercatura vertitur. *s'impiega*. ¶ *Verti in aliqua re* est in ea consistere, summam rei in ea esse. *Liv. l. 37. c. 7.* Totum id vertitur in voluntate Philippi. *tutto sta nel volere di Filippo*. *Cic. 2. Ver. cap. 7.* In unius potestate ac moderatione vertuntur omnia. ¶ Item evenire, succedere, cum adverbiis *bene*, aut *male*. *Plaut. Pers. 4. 1. 3.* Si malus est, mala res vertunt, quas agit; si autem frugi, eveniunt frugaliter. *Id. Aulul. 4. 10. 57.* Quæ res tibi bene, feliciterque vertat. *Liv. l. 1. c. 28.* Tullus Metium benigne alloquitur: quod bene vertat, castra Albanos Romanis castris jungere jubet.

Vertumnalia, seu Vortumnalia, orum, n. 2. vel ium, n. 3. Vertumni festa, quæ fiebant mense Octobri. *Varr. l. 5. de L. L.*

Vertumnus, seu Vortumnus, i, m. Deus quidam apud Romanos, qui in omnigenas se se formas vertebat, ut Proteus apud Græcos. *Ovid. 14. Met. Prop. lib. 4. el. 2.* Quidam tradunt, a Romanis habitum esse Deum, in cujus tutela arborum fructus essent, eorumque, quæ autumni tempore maturescunt, ita dictum, quod anni vertentis poma perciperet. Alii docent, Vertumnum fuisse Deum, qui præesset rebus contrahendis, ac permutandis, dictum autem a *verto*, quia mercatorum verbum est. *Ascon. in 3. Ver. c. 59.* Vertumnus, Deus invertendarum rerum, id est mercaturæ. Alii ajunt, fuisse Deum humanarum cogitationum præsidem, ideoque multiformem fingi, & inconstantem, quemadmodum & illæ variæ sunt, & mutabiles, hinc inique Vertumno natos esse dici, qui cogitationes suas regere non possint. *Acron in illud Horat. l. 2. sat. 7. v. 14.* *Vertumnis, quotquot sunt, natus iniquis*. Nec desunt, qui inde Vertumnum dictum putent, quod Tiberim flu. e foro Romano longe verterit. *Propert. l. c.* Alii scribunt, quod Curtium lacum in Tiberim averterit. Nam hic lacus fuit, ubi postea forum Romanum. Quam opinionem tangit & *Ovidius l. 6. Fast. v. 410.* ¶ Hic Deus Pomonam Nympham fertur adamasse, &, ut sibi ejus saltem conspectu frui liceret, in nullas non formas se transmutasse. *Ovid. 14. Met.* ¶ Simulacrum habuit in foro, in ultimo vico thurario, sub basilicæ angulo flectentibus se ad postremam dexteram partem, teste *Ascon.* in illud *Cic. in Ver. 2. c. 50.* Qui a signo Vertumni in circum maximum venit.

Veru, u, n. 4. *spiedo*, Ger. *bratspiess*, Gall. *broche*, Hisp. *assador*, ὀβελός, instrumentum ferreum, oblongum, cum cuspide, quo carnes ad ignem torrentur. *Varro l. 4. de L. L.* a versando sic dici scribit. Nam ad ignem jugiter versatur. In singulari numero indeclinabile est, in plurali inflectitur, *verua*, *veruum*, *verubus*. *Virg. 1. Æn. v. 212.* Pars in frusta secant, verubusque trementia figunt. ¶ Etiam ob similitudinem sic dicitur jaculi genus. *Virg. 7. Æn. v. 665.* Et tereti pugnant mucrone, veruque Sabello. *Sidon. Carm. 5. v. 418.* Eque vuit valide fossus ille, veruque aliue. ¶ *Verum* pro *veru* in nominativo, & accusativo singulari dixit *Plaut. Rud. 5. 2. 13. & 17.*

Vervactor, oris, m. Deus vervacti præses. In Flaminis Cerealis indigitamento, cum sacra facerent Cereri, ac Telluri, Vervactor, Redarator, Imporcitor. Hæc ex *Serv. in l. 1. Georg.*

Vervactum, i, n. *maggese*, *renitro*, ager vere proscissus, deindeque quiescens usque ad sequentem autumnum, quo sementis fit, qui alio nomine *novale* dicitur, cui opponitur ager *restibilis*, qui nempe restat, novali quiescente. *Plin. lib. 18. cap. 19.* Quidam utique ab æquinoctio verno proscindi volunt. Quod vere semel aratum est, a temporis argumento vervactum vocatur. Hoc in novali, atque requieto necessarium est. *Varro lib. 1. de R. R. cap. 44.* Illud quoque multum interest in rudi terra, ut in ea feras, quæ quotannis consita sit, quæ vocatur restibilis, an in vervacto, quæ interdum requiescit. Adde *Colum. l. 2. c. 10.*

Vervagere, quasi vere agere, vere terram vertere. *Columel. l.* 11. *c.* 2. Agri vervagendi sunt sub æstate.

Verucini, m. 2. *le vallare d' Arenes*, pop. Galliæ Narb. in Provincia, supra Suelteros. *Plin. l.* 3. *c.* 4.

Veruculum, i, n. ὀβελίσκος, exiguum veru. Speciatim sic dicitur instrumentum ferreum, quo metallorum expurgatores spumam eximunt a reliqua materia. *Plin. lib.* 33. *cap.* 6. E superiori catino defluens in inferiorem, & ex eo sublata veruculis ferreis, atque in ipsa flamma convoluta veruculo, ut sit modici ponderis.

Vervecĕus, a, um, *da castrone*, κριόμορφος, factus ad similitudinem vervecis, ut verveceus Jupiter, apud *Arnob. l.* 5. b. 8. Jovis signum vervecis forma cultum sub Ammonis nomine. ¶ Quod addi solet ex *Plaut. Capt.* 5. 1. 31. Vervecea statua, rectius in opt. Codicib. habetur *verberea*.

Vervecīnus, a, um, *di castrone*, quod ex vervece est, *Lamprid. in Commodo*, c. 1. Vervecina pellis.

Vervex, ecis, m. *castrone*, *castrato*, κριὸς, ἐκτετμημένος, mas inter oves, cui inversi, sive adempti sunt testiculi. Nam qui ad generandam sobolem integer tenetur, *aries* dicitur. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 12. Quod genus sacrificii lare vervecibus fiat. *Plaut. Capt.* 4. 2. 40. Qui patroni nomen induor verveci sectario. V *Patro*. ¶ Translate dicitur de homine stupido, stolido, ignavo. *Juvenal. sat.* 10. *v.* 50. Vervecum in patria, crassoque sub aere nasci. *Plaut. Merc.* 3. 3. 6. Itane vero, vervex, intro eas?

Veruina, æ, f. 1. idem, ac verutum, a veru. Unde patet, vocem esse quatuor, non tribus syllabis enuntiari debere. *Fulg. Planciades*, *n.* 33. Veruina jaculi genus longum, quod aliqui verutum nominant. *Gabius Bassus Satyris*: Veruina confodienda, non te nauci facio. *Plautus Bacch.* 4. 8. 46. Si tibi est machæra, & nobis veruina est domi, Qua quidem te faciam, si tu me irritaveris, Confossiorem soricina nænia.

Verulāni, m. 2. pop. Latii, quorum urbs Verulum. *Plin. l.* 3. *c.* 5.

Verŭlum, n. 2. Verulæ, *Veroli*, col. & urbs Latii in Hernicis, apud Cosam fl. Frusinoni finitima, media fere inter Anagniam ad Occ. & Soram ad Or. 9. aut 10. M. P. *Leutus*.

Verum, i, n. 2. *vero*, *verità*, ἀληθές, res vera, veritas. *Cic.* 4. *Acad.* Quæ ista regula est veri, & falsi, si notionem veri, & falsi, propterea quod ea non possunt internosci, nullam habemus? *Id. l.* 12. *Fam. ep.* 5. Id eo facilius credebatur, quia simile vero videbatur. *Pers. sat.* 1. *v.* 107. Sed quid opus teneras mordaci radere vero Auriculas? Ubi *verum mordax* est veritas libera, male sibi consciorum aures offendens. ¶ Aliquando verum accipitur pro æquitate, pro eo, quod est æquum, justum, par, conveniens, bonum, utile, δίκαιον, ἐπιεικές. *Hor. l.* 1. *ep.* 7. *v.* 98. Metiri se quemque suo modulo, ac pede verum est. *Cic. pro Domo*, *c.* 8. Sed quid ad te, qui neges esse verum, quenquam elli Reipublicæ extra ordinem præfici? *Cæsar l.* 4. *B. Gall. c.* 8. Neque verum esse, qui suos fines tueri non potuerunt, alienos invadere.

Verum, adverb. *sì*, *veramente*, *certo che sì*, μάλιστα, ἀληθῶς, vere, vero, & usurpatur in responsionibus cum aliquid affirmare volumus. *Terent. Heaut.* 3. 3. 50. Facies? Ch. Verum. *Id. Adelph.* 4. 2. 4. Men' quæris? Sy. Verum. ¶ Sæpius est conjunctim adversative, & significat sed, *ma*, *anzi*, ἀλλά, ἀτάρ, δέ. *Cic. pro Mur.* Ea sunt omnia non a natura, verum a magistro. *Id.* 3. *Phil.* Expectabantur, Calendis Jan. fortasse non recte. Verum præterita omittamus. *Id. pro Cal. c.* 19. Non modo agendo, verum etiam cogitando. ¶ *Verum enimvero* majorem habet adversandi vim, quam solum *verum*, *ma nondimeno*. *Liv. l.* 4. 1. 4. Nemo invitum pactionem nuptialem quemquam facere coegisset: verum enim vero lege id prohiberi, id demum contumeliosum est. Adde *Cic. Verr.* 3. *c.* 84. ¶ *Verum enim* idem fere significat, quod *verum*. *Terent. Adelph.* 2. 1. 47. Verum enim, quando bene promeruit, fiat. *ma pure*, *nientedimeno*. ¶ *Verum vero* idem est quod *verum enim*. *Cato apud Gell. l.* 13. *c.* 17. Verum vero inter ossem, atque herbam ibi vero longum intervallum est. Veteres editiones habent *verum inter ossem &c.* omisso *vero*.

Verum pro Veru, V. supra in *Veru*.

Veruntāmen, *ma*, *nondimeno*, ἀλλ' ὅμως δὲ, ὁ μὲν ὅτι, sed tamen. *Cic.* 7. *Verr. c.* 39. Consilium capit primo stultum, veruntamen clemens. *Id.* 12. *Fam. ep.* ult. Non dubitabam equidem, veruntamen multo mihi notiorem amorem tuum effecit Chærippus.

Verus, a, um, *vero*, ἀληθής, sincerus, solidus, non falsus. *Cic.* 6. *Verr.* Inter hunc, & illum Numidicum verum & germanum metallum interesse. *Id.* 4. *Acad.* n. 4. Causa mihi videtur esse verissima. *Virg.* 12. *Æn.* Disce, puer, virtutem ex me verumque laborem, Fortunam ex aliis. *Lactant. l.* 1. *c.* 18. Illud in vero est, quod, &c. *h. e.* illud verum est. ¶ Aliquando sumitur pro veridico, *veritiero*, ἀληθολόγος, sicut contra *falsus* pro fallaci. *Ter. And.* 2. 5. 12. Sum verus. ¶ Interdum pro nativo, non adulterato, *naturale*, *proprio*. *Ter. Eun.* 2. 3. 26. Color verus, corpus solidum. ¶ Nonnunquam pro æquo, justo, bono. V. *verum*.

Verūtum, i, n. *spiedino*, ὀβελός, genus jaculi, id est hastile, quod veru præfixum habet, & etiam veru dicitur. *Fest.* Veruta, pila dicuntur, quod veluti verua habeant præfixa. *Cæs. l.* 5. *B. G.* Transfigitur scutum Pulfioni, & verutum in balteo defigitur. *Virgilius* 2. *Georg. v.* 168. Assuetumque malo Ligurem, Volscosque veruto. Alii leg. *verutos*. h. e. veru armatos, et fit adjectivum.

Verūtus, a, um, adject. V. Verutum.

Vesanĭa, æ, f. *pazzia*, ἀφροσύνη, μανία, vecordia, amentia, stultitia. *Hor. l.* 2. *sat.* 3. Ne vos egeret vesania discors. *Plin. l.* 33. *c.* 11. Ulysses simulata vesania bovem cum equo jungens.

Vesaniens, tis, particip. *infuriato*, *impazzito*, insaniens, furens. *Catull. carm.* 25. *in Thallum*: velut minuta magno Deprensa navis in mari, vesaniente vento.

Vesānus, a, um, *pazzo*, *furioso*, ἀνόητος, μαινόμενος, insanus, demens, furiosus, a *ve*, quæ particula hic minuit, & *sanus*. *Cic. pro Domo*, *c.* 21. Hus furiose vis vesani Tribuni Plebis. *Id. ibid.* Ac primum illud e te homine vesano, & furioso requiro. ¶ Metonymice dicitur etiam de eo, quod vesaniam efficit. *Virg.* 9. *Æn.* Suadet enim vesana fames. *Catull. carm.* 93. Cum vesana meas torreret flamma medullas.

Vescendus, a, um, particip. passivæ significationis, *da mangiare*. *Plin. l.* 20. *c.* 5. Dysentericis vescendos dedere.

Vescens, tis, particip. qui vescitur. *Virg.* 6. *Æn. v.* 656. Conspicit ecce alios dextra lævaque per herbam Vescentes. *Plin. l.* 9. *c.* 13. Delphinus vescens ex hominum manibus.

Vesco, is, activa forma pro vescor. *Tertull. de jejun. c.* 5. Quis nos vescet carne? h. e. pascet. Nunc quidam passive accipiunt illud *Plin. l.* 8. *c.* 30. Caprinum jecur si escatur, restituit vespertinam aciem his, quos Nyctalopas vocant. Alii leg. *vescantur*.

Vescor, eris, sine præt. d. 3. *mangiare*, ἐσθίω, ἔδομαι, τρέφομαι, σιτοῦμαι, edo, cibo utor, pascor. Construitur cum nom. & abl. sine prop. *Cic. in Or.* Quæ est autem in hominibus tanta perversitas, ut inventis frugibus glande vescantur? *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 23. Dii nec escis, nec potionibus vescuntur. ¶ Invenitur etiam constructum cum accusativo. *Plin. l.* 8. *c.* 50. Sic caprinum jecur vescantur. *Tacit. in Agric. c.* 28. Eo inopiæ venere, ut infirmissimos suorum forte ductos vescerentur. Adde *Acc.* apud *Non. c.* 4. *n.* 478. ¶ *Vescendo esse*, est esui aptum esse, *essere buono da mangiare*. *Plin. l.* 21. *c.* 16. Radix ejus vescendo est decocta. Sic *ad vescendum aptum esse*, eodem sensu apud *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 64. ¶ *Vesci ex manu hominis*, est ex manu hominis escam capere. *Plin. l.* 9. *c.* 8. Simili modo ex hominum manibus vescens, ferensque se tractandum. ¶ Translate, vel per Catachresin sumitur pro uti, frui. *Virg.* 1. *Æn.* Quod si fata virum servant, si vescitur aura Æthera. *Cic.* 5. *de Fin. c.* 20. Vesci voluptatibus paratissimis. ¶ Item pro videre. *Accius apud Non. c.* 4. *n.* 477. Priusquam infans esses, facinus tui oculi vescuntur.

Vescŭlus, a, um, *sottile*, *debole*, *macilente*, λεπτός, ἰσχνός, μικρόγραμμος, aliquantum gracilis, macilentus, male curatus, dim. a *vescus*. *Fest.* Vesculi, male curati, & graciles homines. *Ve* enim syllabam rei parvæ præponebant, unde *Vejovem* parvum Jovem, & *vegrandem* fabam minutam dicebant.

Vescus, a, um, *buono da mangiare*, ἐδώδιμος, edulis, sive esui aptus. *Virg.* 3. *Georg. v.* 175. Nec vescas salicum frondes, ulvamque palustrem. *Id. l.* 4. Verbenasque premens, vescumque papaver. ¶ Accipitur etiam pro parvo, minuto, gracili. *Ovid.* 3. *Fast. v.* 445. Vegrandia farra coloni, Quæ male creverunt, parvaque vesca vocant. *Plin. l.* 7. *c.* 20. Corpore vesco, sed eximiis viribus Tritanum. ¶ *Servius* in 3. *Georg.* scribit, vescum proprie significare tenerum, levem; atque illud quod ibidem *v.* 175. legitur *vescas salicum frondes*, interpretatur teneras, & siccas.

Vesēvus, i, m. idem ac Vesuvius, apud Poetas. *Virg.* 2. *Georg. v.* 224. Talem dives arat Capua, & vicina Vesevo Ora jugo. *Servius* Vesevum diversum esse putat a Vesuvio, atque illum quidem in Liguria, hunc in Campania situm esse. Sed fallitur. Constat enim celeberrimorum Scriptorum testimoniis, Ligusticum montem *Vesulum*, non *Vesuvium* esse appellatum.

Vesīca, æ, f. *vescica*, κύστις, κύστη, φῦσα, urinæ receptaculum in corpore animalis, folliculus, in quo urina colligitur infra alvum a priore parte. *Cic.* 2. *Fam. c.* 30. Tanti autem morbi aderant vesicæ, & torminum. *Hor. l.* 1. *sat.* 8. Displosa sonat quantum vesica, pepedi. *Apulej. l.* 1. *Metam.* Vesicam exonerare. ¶ Ponitur & pro muliebri inguine. *Juvenal. sat.* 1. *v.* 38. Qui testamenta merentur Noctibus, in cœlum quos evehit optima summi Nunc via processus, vetulæ vesica beatæ.

Vesicārĭa, æ, f. ἁλικάκαβος, herba, quæ vesicæ medetur. *Plin. l.* 21. *c.* 31. *de strychno*: quorum alterum, cui acini coccinei, granosi folliculi, halicacabum vocant, & alii callion, nostri autem vesicariam, quoniam vesicæ, & calculis prosit, &c.

Vesicārĭus, a, um, adject. ad vesicam pertinens, ut vesicaria aqua, *Marcell. Empir. c.* 26.

Vesicŭla, æ, *vescichetta*, κυστίδιον, parva vesica. In herbis quibusdam vesiculæ dicuntur folliculi, quibus semen includitur. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 14. Et pulejum aridum florescere brumali ipso die, & inflatas rumpi vesiculas, & semina malorum, quæ in his mediis inclusa sint, in contrarias partes se se vertere.

Vesiculōsus, a, um, adject. vesicis, seu tuberculis plenus. *Cœl. Aurelian. Acut.* 3. *c.* 17.

Vespa, æ, f. *vespa*, σφήξ, ἀνθρήνη, insectum volucre aculeatum, api simile. *Cic. l.* 3. *de Fin. c.* 13. Cornibus uti videmus boves, vespas aculeis, &c. De vespis *Plinius* scribit *l.* 11. *c.* 21. ¶ Vespæ quoque vocantur, qui aliter dicuntur vespillones, idest qui cadavera efferebant, & incendebant. *Fest.* Vespæ, & Vespillones dicuntur qui funerandis corporibus officium gerunt, non a minutis illis volucribus, sed quia vespertino tempore eos efferunt, qui funebri pompa duci propter inopiam nequeunt.

Fl. Vespasiānus, decimus Romanorum Imperator. Suscepit Imperium anno Christi 70. vel 71. Multis virtutibus insignis fuit, sed eas unius avaritiæ crimine fœdavit. ¶ Titus Vespasianus, Flavii filius, & in Imperio successor, anno Christi 81. Fuit omnibus hominibus adeo carus, ut amor mundi, & deliciæ humani generis cognominaretur. V. *Suetonium*.

Vesper, is, & Vesperus, i, m. ἕσπερος, una stellarum errantium, eadem, quæ Venus, quæ etiam Græco nomine Hesperus dicitur, medium inter Solis, & Mercurii sphæras situm obtinens, a Græco nomine allato, converso spiritu aspero in v consonum. *Plin. l.* 2. *c.* 8. Infra Solem ambit ingens sidus, appellatum Veneris, alterno meatu vagum, ipsisque cognominibus æmulum Solis, ac Lunæ. Præveniens quippe, & ante matutinum exoriens, Luciferi nomen accipit, ut Sol alter, diem maturans, contra ab occasu refulgens, nuncupatur Vesper, ut prorogans lucem, vicemque Lunæ reddens. *Virg.* 1. *Georg.* Illic sera rubens accendit lumina Vesper. *Horat. l.* 2. *od.* 9. Vespero surgente. ¶ Sumitur aliquando pro ipso vespertino tempore. *Cæs. l.* 2. *B. C. c.* 43. Magistris imperat navium, ut primo vespere omnes scaphas ad litus appulsas habeant. *Cic.* 3. *Phil.* Atque ibi se occultans perpotavit usque ad vesperam. *Virg.* 3. *Georg.* Solis ad occasum cum frigidus aera vesper Temperat, & saltus reficit jam roscida Luna. *Ovid. l.* 1. *Trist. el.* 2. Nunc Zephyrus sero vespere missus adest. ¶ *Nescis quid serus vesper vehat*, titulus est, qui a Varrone inscripta fuit una ex satyris Menippeis, ut auctor est *Gellius l.* 13. *c.* 11. & ex eo *Macrob. l.* 1. *c.* 7. Proverbialis est, sicut sunt & alii plerique, quo salubriter admonemur, ne præsentium successuum prosperitate sublati futuri curam abjiciamus, neque ulla de re securi simus, prius, quam exitum viderimus. Nec dubium, quin eodem respexerit *Maro*, cum 1. *Georg.* de Solis prognosticis tractans ait: Denique quid vesper serus vehat. Et *Livius l.* 45. *c.* 8. qui scripsit: In secundis rebus nihil in quenquam superbe, ac violenter consulere decet, nec præsenti credere fortunæ, cum quid vesper ferat, incertum sit.

Vesper, ra, rum, ἑσπέριος, vespertinus. *Plin. l.* 10. *c.* 12. His horæ rigandi matutina, atque vespera. ¶ *De vesperi suo vivere*, proverb. apud *Plaut. Mil.* 4. 2. 5. *h. e.* furtis suis, *vivere delle sue ladre fatiche*.

Vespĕra, æ, f. *sera*, ἑσπέρα, extrema diei pars, a Græca voce allata. *Cic.* 2. *Catil. c.* 4. Si accelerare volent, ad vesperam consequentur. *Id.* 3. *Fin.* Heri, inquam, ludis commissis ex Urbe profectus veni ad vesperam. *Tac. l.* 3. *hist. c.* 19. Inumbrante vespera universum Flaviani exercitus robur advenit. ¶ *Vespera* ablat. absolute. h. e. vespertino tempore. *Apulej. l.* 1. & 9. *Metam.*

Vesperālis, & le, o. 3. vespertinus, occidentalis. *Solin. c.* 14. (al. 9.) Igitur Macedoniam præcingit Thracius limes, meridiana Thessaliæ Epirotæ tenent, a vesperali plaga Dardani sunt, & Illyrii, &c.

Vesperascens, entis, o. g. part. a *vesperascit*. *Nepos in Pelopid. c.* 2. Ut vesperascente cœlo Thebas possent pervenire. *Tacit.* 16. *Ann. cap.* 34. Vesperascente jam die.

Vesperascit, ebat, imp. 3. *farsi sera*, יַעֲרִיב, Germ. *es wirde abend*, *oder spåt*, Gall. *il vient sur le tard*, Hisp. *anochece*, ἑσπέρα γίνεται, ἑσπερίζει, serum diei fit. *Ter. Heaut.* 2. 3. 8. Et vesperascit, & non noverunt viam.

Vespĕrat, ebat, imp. 1. *farsi sera*, ἑσπερίζει, vespera fit. *Gell. l.* 17. *c.* 8. Taurus Philosophus accipiebat nos Athenis cœna plerunque ad id diei, ubi jam vesperaverat.

Vesperātus, a, um, adject. ad vesperam perductus. *Solin. c.* 16. Die jam vesperato.

Vespĕre, *in sera*, *di sera*, ἑσπέρας, κατὰ ἑσπέραν, abl. sing. qui adverbialiter ponitur. *Cic. Att. l.* 12. *ep.* 12. Cephalio mihi a te literas reddidit ad octavum Idus Martii vespere.

Vespĕri, adv. *di sera*, ἑσπέρας, πρὸς ἑσπέραν, vespertino tempore, principio adventantis noctis. *Cic. l.* 11. *Fam. ep.* 27. Nam cum in Tusculanum vesperi venissem. *Id.* 2. *de Or.* Cum ad me in Tusculanum, inquit, heri vesperi venisset Cæsar de Tusculano suo. *Id.* 2. *Acad. c.* 1. Nuntiatum est nobis a M. Varrone, venisse eum Roma pridie vesperi.

Vesperies, f. 5. opp. Vardulorum in Hisp. Tarr. inter Menoscam, & portum Amanum. *Plin. l.* 4. *c.* 20.

Vesperna. V. Cœna.

Vespertilio, onis, m. *pipistrello*, *nottola*, עֲטַלֵּף, Ger. *fledermauss*, Gall. *chauvesouris*, Hisp. *morciegalo*, νυκτερίς, animal volatile, incertæ naturæ. Est enim mediæ cujusdam inter avem, & murem speciei, ut mus alatus dici possit. Volat enim pinnatis alis, sed inter volucres non est habendus, quod quatuor pedibus graditur, pullosque parit, non ova, quos & lacte nutrit. *Varro apud Non. c.* 2. *n.* 558. Factus sum vespertilio, neque in muribus plane, neque in volucribus sum. ¶ Nomen habet a vespere, quod vespere se ad volatum proferat. *Ovid. l.* 4. *Met. fab.* 11. Lucemque perosæ Nocte volant, seroque tenent a vespere nomen. ¶ Translate vespertiliones Jurisconsultis vocantur, qui *Seneca*, & *Apulejo* lucifugæ, hoc est qui noctu demum vespertilionum more prodeunt in publicum, ne forte in dominos, notosve incidant. Hujusmodi sunt etiam, qui ære alieno obruti interdiu domi delitescunt, metu creditorum. *Ulpian.*

Ulpian. l. 31. Dig. de aedilit. ubi tamen alii aliter legunt.

Vespertinus, a, um, *di sera*, [illegible], quod ad vesperam spectat, serum, tardum. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 20.* Tum vespertinis temporibus delitescendo, tum matutinis rursum se aperiendo. *Hor. l. 1. ep. 6.* Gnavus mane forum, & vespertinus pete tectum. ¶ Vespertinae literae dicuntur, quae vesperi scriptae, aut redditae sunt. *Cic. Att. l. 13. ep. 23.* Antemeridianis tuis literis heri statim rescripsi, nunc respondebo vespertinis. ¶ Ponitur etiam pro occidentali, ad vesperam sito, *occidentale*. *Horat. l. 2. sat. 4. v. 23.* surgente a sole ad eum, quo Vespertina tepet regio.

Vesperūgo, inis, f. [illegible], stella, eadem quae Vesper, Hesperus, Lucifer, Venus. *Vitr. l. 9. c. 4.* Veneris stella, post occasum solis apparens in caelo, Vesperugo vocitatur, aliis autem temporibus eum antecurrens, & oriens ante lucem Lucifer appellatur. *Plautus Amphit. 1. 1. 119.* Nec Jugula, neque Vesperugo, neque Vergiliae occidunt. Gl. ¶ Usurpatus etiam pro vespertilione. *Tertul. l. de Anima, c. 32.* Item contraria lumini, quae caeca in totum, vel solis tenebris habent oculos, talpas, vesperugines, noctuas.

Vespĕrus, V. Vesper.

Vespices dicuntur frutecta densa a similitudine vestis. *Paul. apud Fest.*

Vespillo, onis, m. *beccamorti*, *becchino*, Ger. *todtengraber*, Gal. *fossoyeur*, Hisp. *aboyador*, [illegible], funerator, funerarius, sandapilarius. *Fest.* Vespae, & vespillones dicuntur, qui funerandis corporibus officium gerunt, non a minutis illis volucribus, sed quia vespertino tempore eos efferunt, qui funebri pompa duci propter inopiam nequeunt. Ubi in manuscripto pro *vespillones* etiam *vespiliones* leges. *Martial. l. 1. ep. 48.* Qui fuerat medicus, nunc est vespillo Diaulus. *Sueton. in Domit. c. 17.* Corpus ejus populari sandapila per vespillones exportatum.

Vesta, ae, f. *Vesta*, filia Demogorgonis, uxor Caeli, mater Saturni, quae aliis nominibus Ops, Terra, Tellus, Cybele, Berecynthia, Rhea, Mater Magna, Mater Deorum, Mater Idaea, Mater Phrygia appellatur. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 27.* Nam Vestae nomen a Graecis. Ea est enim, quae ab illis [illegible] dicitur. Nempe terra & ipsa immobilis est, & caeteris causa est [illegible], [illegible], id est status, mansionisque. *Ovid. l. 6. Fast. v. 299.* Stat vi terra sua, vi stando Vesta vocatur. ¶ Vesta altera, neptis Vestae superioris, filia Saturni ex Ope. Nam Opes duae nominantur, quarum prima mater fuit Saturni, eadem quae Terra, secunda uxor dicitur fuisse. Secundam hanc Vestam ajunt esse ignem. Sed *Cicero*, & *Ovidius* duas has Vestas confundunt. *Cic. loc. cit.* Nam Vestae nomen a Graecis. Ea est enim, quae ab illis [illegible] dicitur. Vis autem ejus ad aras, & focos pertinet. Itaque in ea Dea, quae est rerum custos intimarum, omnis & precatio, & sacrificatio extrema est. Alii legunt *extrema*. *Ovid. 6. Fast. v. 267.* Vesta eadem est, quae terra: subest vigil ignis utrique. Significant sedem terra, focusque suam. V. ibi plura. *Dionysius Halic. Rom. ant. l. 2.* ait, Vestam terram esse, ei autem ignem dicatum esse, quia terra ex se ignem aethereum gignit. ¶ Vesta fingitur virgo permansisse, quia Vesta ignis est, ignis autem nihil gignit. At quoniam erat virgo, ei etiam serviebant virgines, quae Vestales vocabantur, quarum munus erat sempiternum ignis publici focum in urbe custodire, ut ex *Ovidio loc. cit.* perspicuum est, quod etiam apud *Dionysium* legas *l. c.* ¶ Hanc Deam prius Trojani coluere, ut est apud *Verg. 2. Aen. de Hectore:* Sic ait, & manibus vittas, Vestamque potentem, Aeternumque adytis effert penetralibus ignem. In Italiam Vestalem ignem Aeneas e Troja cum Penatibus tulisse dicitur, conditoque Lavinio Vestae aedem sacravisse. Postea Ascanius aedificata Alba Longa templum Vestae exstruxit in montis Albani parte, ubi suberat locus, in quo Ilia mater Romuli, & Remi a Marte compressa fuit. Tandem Numa Pompilius Romae Vestae templum sacravit anno 40. ab Urbe condita, & virgines, quae ejus sacra facerent, lectas dicavit. Vide *Ovid. in fine l. 4. Fast.* & *loc. cit.* ¶ Hoc templum fuit in eo spatio, quod est medium inter Palatium, & Capitolium, in foro. *Dionys. l. c. Cic. 1. de Div.* Nam non multo ante urbem captam exaudita vox est a luco Vestae, qui a Palatii radice in novam viam devexus est, &c. ¶ In eo templo servabatur perpetuus ignis, quia Vesta nihil aliud est, quam purus ignis. Sunt etiam qui dicant, praeter illum ignem alia quaedam sacra in Deae fano fuisse, solis Pontificibus, & Virginibus nota, vulgo incognita. ¶ Vestalia sacra die 9. Junii celebrabantur. Eo die Virgines Vestales Vestae sacrificabant, asini floribus coronati per urbem circumducebantur, molae etiam sertis, & floribus ornabantur. *Ovid. 3. Fast.* ¶ Calendis Martii nova lauro Vesta ornabatur. *Ovid. 3. Fast.* ¶ Die 15 Junii stercus ex aede Vestae in Tiberim deferebatur. *Ovid. 6. Fast.*

Vestāles, ium, f. 3. [illegible], virgines apud Trojanos, Albanos, & Romanos, quae Vestae dicatae erant, & ignem sacrum publicum totius urbis, & populi custodiebant. *Cic. 2. de Leg.* Virginesque Vestales in urbe custodiunto ignem foci publici sempiternum. ¶ Romae institutae sunt a Numa Pompilio, similesque fuere Canephorae, seu Canistiferae apud Graecos. *Dionys. l. 2. Ovid 6. Fast.* ¶ Initio quatuor fuerunt, postea ad senarium numerum auctae, in quo numero usque ad extrema Reipublicae tempora permanserunt. *Dionys. l. c.* Duae illae, quae additae sunt, additae dicuntur a Ser. Tullio. Prima, quae lecta fuit, Amata nomine fuisse traditur. Ideo cum virgo eligeretur in Vestalem Sacerdotem, hoc nomen ei imponebatur. Sed ab aliis haec quatuor primarum virginum nomina recensentur, Gegania, Verenia, Camilla, Tarpeja. ¶ Conditiones necessariae, ut aliqua Virgo Vestae ministerio dicaretur, hae erant. Primo nobilissimae quaeque virgines eligebantur: quod etiam apud Albanos usitatum fuit, & perhonorificum habebatur. Eligi non poterat, cujus parentes, ambo, vel alter, servitutem servissent, aut in negotiis sordidis versarentur. Deinde eligi non poterat ejus filia, qui domicilium in Italia non haberet. Tertio oportebat, puellam patrimam, & matrimam esse. Quarto videndum erat, ne lingua debili, & aurium sensu diminuta esset, aliave corporis labe inquinata. Quinto eligi non poterat neque minor sex annis, neque major decem. ¶ Excusationem merebatur ea, cujus soror ad id sacerdotium lecta fuisset; item filia ejus, qui liberos tres haberet; item cujus pater Flamen, vel Augur, vel Decemvir sacris faciundis, vel Septemvir Epulonum, vel Salius esset: item filia Regis sacrorum; item sponsa Pontificis. ¶ Vestalium optandarum jus penes ipsos Reges erat, ex Numae instituto. Exactis Regibus eligebantur a Pontifice Maximo. Moris fuit virginem e Pontifice Max. capi, idest manu prehensam ab iis parentibus, in quorum potestate erat, quasi bello captam abduci, velut ab hostibus. Verba, quibus tunc Pontifex utebatur, haec sunt: Sacerdotem Vestalem, quae sacra faciat, quae jus siet, pro Populo Romano Quiritibusque, uti optima lege fuit, ita te, Amata, capio. Amatae enim nomine, ut diximus, appellari omnes consueverunt, quod ea, quae prima capta est a Numa Rege, fuisse hoc nomine perhibeatur. V. *Gell. l. 1. c. 12.* ¶ Oportebat, has virgines puras a nuptiis manere per integros triginta annos, sacra facientes, & reliquas caeremonias de more peragentes. Quo tempore decem primis annis mysteria discebant, decem sequentibus sacra faciebant, reliquis annis alias docebant. Expleto autem triginta annorum tempore, nihil illis impedimento erat, quo minus infulis, & reliquis Sacerdotii insignibus depositis, iis, quos vellent, nuberent. Hoc autem perpaucae fecerunt, quibus vitae finis non optandus, neque admodum felix contigit. Itaque reliquae earum casum pro ominoso accipientes, virgines usque ad mortem apud Deam manebant. ¶ Honores autem illis a civitate delati sunt multi, & insignes, quorum causa neque liberorum, neque nuptiarum desiderium eas sollicitabat. Igitur simul atque virgo capta, atque in aedem Vestae deducta erat, illico sine emancipatione, aut capitis diminutione exibat patriam potestatem, & jus testamenti faciendi adipiscebatur. Praeterea Vestales juramento immunes erant. ¶ Graves poenae statutae erant in Vestalium delicta, quorum quaesitores, & vindices ex legibus erant ipsi Pontifices. Si Vestalis alicujus negligentia forte sanctus ignis restinctus esset, flagris Pontifice Maximo caedi jubebatur. Hoc enim malum extincti ignis Romani maxime omnium formidabant, rati, id excidium civitati portendere, quomodocumque id accidisset, magnisque delinimentis, & supplicationibus placantes ipsum, referebant in templum. Praeterea virgo caedebatur, quae cum ex multis aliis indiciis cognosci poterat, ut Sacerdos sancte, ac pie rei sacrae operam navasset, tum vero praecipue, si ignis extinctus esset. Ignem vero extinctum nequaquam alio ex igne reparare fas erat, sed accensa per fomites ex Solis flamma puros, & caelestis eliciebatur. ¶ Eam vero, quae corpus stupro polluisset, lex antiqua jubebat virgis caesam necari, & ipsius prolem in fluvis profluentem projici. Postea introductum est, ut quae stuprum passae fuerant, foedissimo, & miserrimo mortis genere necarentur. Vivae enim in lecto non aliter, quam mortuae, funebri pompa efferebantur ad portam Collinam, ubi tumulus impudicarum Vestalium intra muros eminebat, in quo erat parva caverna subterranea, ad quam per foramen scalis descendebatur. In ea erat stratus lectulus, lucerna ardens, panis, lac, & oleum. Ibi deponebatur Vestalis, solvebatur vinculis, & capite velato in supplicium ducebatur. Pontifex, cum ea quaedam pronuntiavisset, cum Sacerdotibus terga vertebat, & statim impudica Vestalis in cavernam demittebatur: inde fossa tellure replebatur usque ad operculum. Ea die silentium, & moestitia in tota urbe erat. V. *Dionys. Halic. l. 2. antiq. Rom.*

Vestālis, le, adject. ad Vestam pertinens, ut Vestalis ara. *Lucan. lib. 1. v. 549.* Vestales foci. *Id. ib. v. 199.* ¶ Vestalis virgo, h. e. Vestae cultui dicata. V. dictionem praeced. quae & *Vestalis* absolute saepe dicitur. *Liv. l. 1. c. 4.* Vi compressa Vestalis cum geminum partum edidisset, &c. ¶ *Vestalia*, ium, absoluta sunt festa Vestae dicata. *Varr. l. 5. de L. L.*

Vester, stra, strum, *vostro*, Germ. *ewer*, Gall. *votre*, Hisp. *vuestro*, [illegible], quod ad vos pertinet. Prius fuit *voster*, ut ex Comicis imprimis liquet. Est enim a *vos*, ut *noster* a *nos*. *Virg. 3. Ecl.* Pierides vitulam lectori pascite vestro. *Cicer. pro L. Man.* Majores vestri saepe, mercatoribus, ac naviculatoribus injuriosius tractatis, bella gesserunt.

Vestiarium, ii, n. [illegible], [illegible], locus, in quo vestes servantur, vel venduntur. *Plin. l. 15. c. 8.* Vestiarium etiam contra teredines, ac noxia animalia amurca aspergi. ¶ Aliquando vestiarii nomine vestitus intelligitur. *Col. l. 1. c. 8.* Tutoque curiosior inquisitio patrisfamilias debet esse pro tali genere servorum, ne aut in vestiariis, aut in caeteris praebitis injuriose tractentur. *Scaevola l. annua, ff. de ann. leg.* Et per hos neque vestiaria, neque cibaria his debentur.

Vestiarius, a, um, [illegible], quod ad vestes pertinet, ut Vestiaria arca, in qua vestes seponuntur, & conservantur. *Cato c. 11.*

Vestiarius, ii, m. [illegible], qui vestiario praeest, aut vestes vendit. *Ulp. l. quaecunque, §. 2. ff. de instit. act.* Quibus vestiarii, vel lintearii dant vestem circumferendam, & distrahendam.

Vestibŭlum, i, *vestibolo*, *ingresso*, [illegible], [illegible], [illegible], locus ante aedium januam, inter aedes ipsas, & viam relictus, cum in usum, ut qui aedium dominum salutatum venissent, neque in via starent, neque in ipsius essent aedibus. *Gell. l. 16. c. 5.* Animadverti, quosdam haudquaquam indoctos viros opinari, vestibulum esse partem domus priorem, quam vulgus atrium vocat. Caecilius (*Aquilius*) Gallus in lib. de significatione verborum, quae ad jus civile pertinent secundo, vestibulum esse dicit, non in ipsis aedibus, neque partem aedium; sed locum ante januam domus vacuum, per quem a via aditus accessusque ad aedes est, cum dextra, sinistraque inter januam, tectaque, quae sunt viae juncta, spatium relinquitur, atque ipsa janua procul a via est, area vacanti intersita. ¶ Diversum fuit ab atrio, ut clam satis patet ex loco Gellii adducto, & manifeste distinguit *Vitruv. l. 5. c. 7.* His, qui communi sunt fortuna, non necessaria magnifica vestibula, nec tablina, neque atria, quod hi aliis officia praestant ambiundo, quae ab aliis ambiuntur. ¶ Dictum est a *Vesta*. Nempe quod ignis, qui est in Vestae potestate, in vestibulis antiquitus accenderetur. *Ovid. l. 6. Fast. v. 301.* At focus a flammis, & quod fovet omnia dictus, Qui tamen in primis aedibus ante fuit. Hinc quoque vestibulum dici reor: inde precando Dicimus, o Vesta, quae loca prima tenes. V. *Gell. l. c.* ubi aliud quoque etymon affert. *Plaut. Mostell. 3. 2. 130.* Viden' vestibulum ante aedes hoc, & ambulacrum cujusmodi? *Cic. 2. Verr. c. 66.* Vestibulum curiae. ¶ Translate ponitur pro ingressu, aditu. *Cic. 7. Verr. c. 66.* In conspectu Italiae, vestibulo Siciliae, &c. *Id. in Or. c. 15.* Vestibula nimirum honesta, aditusque ad causam faciet illustres.

Vestĭceps, ipis, o. g. [illegible], qui jam pubescit, qui ad pubertatem pervenit, hoc est qui major est 14. annis, quod pube vestiri incipiat: Cui opponitur *investis*. *Gell. l. 5. c. 19.* Sed arrogari non potest, nisi jam vesticeps. ¶ Metonymice significat corruptum, seu qui rerum Venerearum corruptionem habet. *Apul. in Apol.* Investem a nobis accepisti, vesticipem illico reddidisti.

Vesticontubernium, ii, n. concubitus eorum, qui sub eadem veste cubant. *Petron. in Satyr. cap. 11.* Quid vesticontubernium facis? *Lucian. in Bion* [illegible], [illegible], &c.

Vesticŭla, ae, f. *vesticciuola*, parva vestis. *Paul. Dig. l. 33. leg. 18. tit. 7.* Cum in diem mortis ibi libros, & vitreamina, & vesticulam habuerit.

Vestifex, icis, m. *sarto*, qui vestes facit. *Inscript. apud Gruter. p. 578.*

Vestifica, ae, f. quae vestes conficit. *Inscript. apud Reines. class. 9. n. 70.*

Vestificina, ae, f. vestium confectio, vel conficiendarum vestium ars. *Tertull. de Pall. c. 3.*

Vestificus, i, m. qui vestes conficit. *Inscript. apud Gruter. pag. 578. n. 7.* Vestificus Caesaris a veste forensi.

Vestifluus, a, um, adject. qui fluentibus, laxisque vestibus utitur. *Petron. in Satyr. c. 93.* Quem Lydus adorat vestifluus. *Auson. in Technopaegn. c. de hist. v. 23.* Vellera depectit nemoralia vestifluus Ser.

Vestigatio, onis, f. investigatio, inquisitio. *Cicer. 1. Offic. c. 6.* Quae omnes artes in veri vestigatione versantur. Alii leg. *investigatione*, & quidem rectius. *Apul. l. 6. Met.* Psyche dies noctesque mariti vestigationibus inquieta.

Vestigator, oris, m. *cacciatore*, *investigatore*, qui vestigat, & venatur. *Varr. l. 4. L. L.* Vestigator a vestigiis ferarum, quas indagatur. *Col. l. 9. c. 8. de apibus capiendis:* Nam statim sono territum (examen) vel in frutice, vel in editiore silvae fronde considet, & a vestigatore praeparato vase reconditur. *Senec. 3. de benef. c. 27.* Quod factum simul & Maro ex notis illius temporis vestigatoribus notavit.

Vestigium, ii, n. *vestigio*, *pedata*, [illegible], Ger. *fussstapff*, Gall. *trace*, *marque du pied*, Hisp. *pisada*, [illegible], [illegible], pedis impressio, idest signum, quod a pede relinquitur. Videtur esse a *vestis*. Nam olim omnes longis utebantur vestibus, unde non modo pedum, sed vestis etiam indicium relinquebatur ab incedentibus. *Plaut. Cist. 4. 2. 29.* Sed is hac, aut has, socii video vestigium in pulvere. *Cic. 3. Phil. c. 12.* Quas fecit strages, ubicunque posuit vestigium! *Auct. ad Herenn. l. 3. c. 15.* Stare in vestigio, *non mutare sito col piede*. *Cic. pro Caec. cap. 14.* Facere vestigium in possessionem, h. e. ingredi. *Id. 2. de Or. c. 23.* Persequi alicujus vestigia, *seguire le sue pedate*, & translate *imitare*. *Id. de clar. Orat. c. 90.* Ipsius vestigiis persequi aliquem, eodem sensu. Sic, alicujus vestigiis ingredi, h. e. eo modo procedere, quo ipse, & translate imitari, apud *Cic. in Somn. Scip.* ¶ Metonymice ponitur pro ima parte pedis. *Virg. 5. Aen. v. 566.* Vestigia primi Alba pedis, frontemque ostentans arduus albam. *Cic. 4. Acad. c. 39.* Qui adversis vestigiis stent contra nostra vestigia, quos Antipodas vocatis. *Cic. 6. Verr. c. 54.* Levitas pressa vestigio aliquem persequi, *camminando in punta di piede*. ¶ Item pro solea ferrea equi. *Plin. l. 28. c. 20.* Vestigium equi excussum ungula, ut solet plerunque, si quis collectum reponat, singultus remedium esse recordantibus, quonam loco id reposuerint. ¶ Per Synecdochen usurpatur pro quacunque impressione corporis, vel partis corporis. *Cic. 5. Verr.* Praesertim cum in lectulo decumani mulieris vestigia viderent recentia. *Id. 3. de Or. c. 2.* Post ejus interitum venimus in curiam, ut vestigium illud ipsum, in quo ille postremum institisset, contueremur. ¶ Per Meta-

Metaphoram ponitur pro quocunque rei gestæ monumento, indicio, signo. *Cicer. pro Font. c. 1.* Una tabulæ proferantur, in quibus vestigium sit aliquod, quod significet pecuniam Fonteio datam. *Id. pro Mur. cap. 9.* Relinquere vestigium avaritiæ. *Id. pro R. Amer. c. 22.* Extant vestigia sceleris. ¶ Item pro momento, seu puncto temporis, translatione sumpta a vestigium facientis celeritate, quod scilicet nihil pene citius fiat, quam vestigium. *Cæs. l. 2. B. C. c. 26.* Eodemque tempore vis magna pulveris cernebatur, & vestigio temporis primum agmen erat in conspectu. *Cic. in Pison.* Eodem in templo, eodem & loci vestigio, & temporis. ¶ Hinc *e vestigio*, est confestim, statim, maxima celeritate. *Cicer. 3. Verr.* Repente e vestigio ex homine tanquam aliquo Circæo poculo factus est verres. *Servius Cic. l. 4. Fam.* E vestigio eo sum profectus prima luce.

Vestigo, as, a. *investigare, cercare*, חקר, Germ. *nachsuchen*, Gall. *tracer*, Hisp. *buscar*, ἰχνεύω, est quasi per vestigia inquirere. *Virg. 6. Æn.* Ergo alte vestiga oculis, & rite repertum Carpe manu. *Cic. post red. in Sen. c. 6.* Hi voluptates omnes vestigant, atque odorantur. *Id. 2. de Or. cap. 39.* Nam & conjuncta quæremus, & causas rerum vestigabimus. ¶ Item invenire, *trovare*. *Liv. l. 38. c. 19.* Fugitivos, quos inquirendo vestigare potuerint, reddidisse.

Vestimentum, i, n. *vestimento*, ἐνδύμα, idem ac vestis. *Cic. pro Mil. cap. 10.* Milo autem, cum in Senatu fuisset eo die, quoad Senatus dimissus est, domum venit, calceos, & vestimenta mutavit. *Hor. l. 1. ep. 18.* Vestimenta dabat pretiosa, &c.

Vestini, m. c. Οὐεστῖνοι, pop. Italiæ sub Samnitibus; a Sept. Matrino fl. divisi a Piceno, a Mer. Aterno fl. a Pælignis, & Marrucinis, ab Occ. eodem Aterno a Marsis, ab Or. Supero mari irrigati, ubi hodie pars Aprutii ult. inter fl. Aternum, & fl. *Piomba*. Eorum caput fuit Aquila, ceteræ urbes numerantur Amiternum, Aternum, & Pinna. Apud hos laudatissimi fiebant casei. *Plin. l. 3. c. 3.*

Vestinus, a, um, quod ad Vestinos spectat. *Martial. l. 13. ep. 28. de caseo.* Hæc tibi Vestina de grege massa venit.

Vestio, is, ivi, itum, a. 4. *vestire*, לבש, Germ. *kleyden*, Gall. *habiller*, Hisp. *vestir*, ἱματίζω, ἐνδύω, veste induo. Usurpatur vel cum nom. & acc. *Terent. Heaut. 1. 2.* Ancillæ tot me vestiant? *Cic. pro R. Am. c. 50.* Quasi vero nescias, hunc esse, & vestiri a Cæcilia. ¶ Vel etiam cum abl. sine præp. *Cic. 2. de nat. Deor.* Quarum aliæ coriis tectæ sunt, aliæ villis vestitæ, &c. ¶ Sæpe translate sumitur pro velare, ornare, munire quacumque re. *Cic. 6. Verr. c. 55.* His autem tabulis interiores templi parietes vestiebantur. *Id. in Brut.* Reconditas, exquisitasque sententias mollis, & pellucens vestiebat oratio. *Liv. lib. 32.* Ipsi montes Epiri vestiti frequentibus sylvis sunt. *Col. l. 8. c. 5.* Per vicenos undique pedes gramina ripæ vestiantur.

Vestiplica, æ, f. ancilla, quæ vestes plicat & servat. *Quintil. declam. 363.* Vestiplicam dominæ habitu misit. *Et rursus.* Adulter cum uxore locutus per vestiplicam.

Vestiplicus, ci, m. famulus, qui vestes plicat, & custodit. *Inscript.* apud *Reines. class. l. 9. n. 64. & class. 11. n. 90.*

Vestis, is, f. *veste*, ἐσθής, ἔσθημα, ἱμάτιον, περιβολή, id, quo corpus tegimus. Et est generale nomen, quodais significans indumentum, tam virile, quam muliebre, quo continentur omnia lanea, linea, serica, bombycina, quæ induendi, præcingendi, tegendi, amiciendi, insternendi, accubandique causa apparata sunt, & quæ accessionis jure cedunt, quæ sunt institæ, picturæ, clavique, quæ vestibus insuuntur. *Cic. 7. Verr. c. 56.* Illi ad deprecandum periculum proferebant alii purpuram Tyriam, thus alii, atque odores, vestemque linteam, gemmas alii, & margaritas. *Id. 2. Phil. cap. 27.* Maximus vini numerus fuit, permagnum optimi pondus argenti, pretiosa vestis, multa, & lauta supellex, & magnifica multis in locis. *Virgil. 9. Æn.* Dives equum, dives pictai vestis, & auri. Servus *a veste*, & *ad vestem*, inter officia domus Augustæ, est qui vestem principis curat. *Inscript.* apud *Gruter. pag. 578. n. 2. 4. & 7.* ¶ Sumitur etiam pro herba, & pro lanugine, quæ malas, & inguina vestit. *Virg. 8. Æn. v. 659. de Gallis:* Aurea cæsaries ollis, atque aurea vestis. Ubi vestem de barba dici, cum *Nonius* innuit, tum *Servius* clare docet. *Lucret. l. 5. v. 672.* Nec minus in certo dentes cadere imperat ætas Tempore, & impubem molli pubescere veste. h. e. pube, lanugine. ¶ *Id. l. 3. v. 386.* vestis araneæ, *tela di ragno*.

Vestispica, æ, f. ἱματιοφύλαξ, ancilla, quæ custodit vestes. *Afran. apud Non. c. 2. n. 45.* Novi non inscitam ancillulam vespere, & vestispicam. Adde *Paul. Dig. l. 33. tit. 7. leg. 12. in fin.*

Vestispicus, ci, m. ἱματιοφύλαξ, servus custodiens vestes, a *vestis*, & *specio*, quod frequenti diligentia vestes inspiciat. *Plaut. Trin. 2. 1. 22.* Ducitur familia tota, vestispici, unctor, auri custos. Alii leg. *vestispica*, a fœminino *vestispica*.

Vestitor, oris, m. qui facit vestes, sartor. *Lamprid. in Alex. Sev. c. 41.* Dignitates acciperent fullones, & vestitores.

Vestitus, us, m. *vestimento*, *veste*, ἱματισμός, στολισμός, ἐσθής, vestimentum, vestis. *Cic. Att. l. 1. ep. 10.* Vir indutus muliebri vestitu. *Ter. Adel. 1. 1. 38.* Vestitu nimio indulgere, *spender troppo in vestirsi*, ubi vestitu est pro vestitui. ¶ Sæpe translate usurpatur pro integumento. *Cic. 2. de nat. Deor.* Adde huc fontium gelidas perennitates, liquores perlucidos amnium, riparum vestitus viridissimos. ¶ Item pro ornamento. *Cic. de Cl. Or.* Concinnitas illa, crebritasque sententiarum pristina manebat, sed ea vestitu illo orationis, quo consueverat, ornata non erat.

Vestitus, a, um, nom. particip. *vestito*, indutus. *Nepos in Cim. c. 4.* Cum aliquem videret minus bene vestitum. ¶ Translate est tectus, ornatus. *Liv. l. 32. c. 13.* Montes vestiti silvis. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 39.* Terra vestita floribus, arboribus, frugibus. *Colum. l. 7. c. 3.* Id pecus quamvis ex omnibus animalibus vestitissimum est, frigoris tamen impatientissimum est.

Vestras, atis, o. g. quod spectat ad vestram gentem, patriam, sectam, &c. ab antiquo *vestratis*, quod a *vos*, ut cujas, Arpinas, Sarsinas, ex *cujatis*, *Arpinatis*, *Sarsinatis*. *Priscian. l. 17.*

Vesulus, i, m. *Monviso*, Βέσουλος, mons Liguriæ, pars Alpium Cottiarum, inter Galliam, & Italiam, seu inter Marchionatum Salutiarum ad Or. & Delphinatum ad Occ. In ejus jugo planities est, unde Padus, & Druentia fl. manant. *Virg. 10. Æn. v. 708.* Ac velut ille canum morsu de montibus altis Actus aper, multos Vesulus quem pinifer annos Defendit.

Vesvius, a, um, idem ac Vesuvinus. Poetice. *Colum. l. 10. v. 133.* Fontibus & Stabiæ celebres, & Vesvia rura.

Vesuvinus, a, um, quod ad Vesuvium spectat. *Stat. l. 2. silv. 6. v. 62.* Rustassent dites Vesuvina incendia Locros.

Vesuvius, ii, m. Poetis etiam Vesevus, & Vesvius, *Monte di Somma*, Οὐεσούϊος, Βέσβιον, mons Campaniæ, in prov. Terræ Laboris, ignivomus, agrum habens miræ fertilitatis, præterquam in summo cacumine, ubi planitiem habet magnam fructum omnino nullum ferentem, alias vitibus magna ex parte consitus, & pomiferus, neque omni ex parte incultus, propter crebra incendia. Constat, hunc montem olim sæpius arsisse, nunquam tamen vehementius, quam imperante Tito, quo tempore erumpens ex eo ignis vicinas regiones latissime populatus est. Anno etiam 1632. sic æstuavit, ut calamitatem ultimam Neapolis expectaret: quod etiam postea pluries accidit, sed minore impetu. De ejus veris incendiis scripsit Recupitus. Dicitur Plinium Naturalis Historiæ scriptorem, qui cognoscendi cupiditate eo se contulerat, fumo, flammisque enecavisse; qua de re vide epistolam Plinii junioris ad Cornelium Tacitum, quæ Naturalis Historiæ est præfixa. *Martial. l. 4. ep. 44.* Hic est pampineis viridis Vesuvius umbris. *Valer. Flac. l. 3. v. 209.* Vesvius attonitas acer cum suscitat urbes.

Veter, eris, m. *vecchio*, *antico*, γηραιὸς παλαιός, ἀρχαῖος, senex, vetustus. *Ennius apud Priscian. l. 3.* Cum veter occubuit Priamus sub Marte Pelasgo. ¶ Comp. *veterior*, sup. *veterrimus*. *Plaut. Bacch. 5. 2. 51.* Senem illum ego tibi dedo veteriorem, lepide ut lenitum reddas. *Virg. 2. Æn. v. 513.* Ingens ara fuit, juxtaque veterrima laurus. *Cic. de Am.* Veterrima quæque, ut ea vina, quæ vetustatem ferunt, esse debent suavissima. *Tac. l. 6. Ann. c. 31.* Arsacem liberorum suorum veterrimum imposuit. idest maximum natu. ¶ V. *Vetus*.

Veteramentarius, a, um, ut veteramentarius sutor, *ciabattino*, *ciabattiere*, *scarpinello*, παλαιοφορτίων ῥάπτης, calcearius, qui veteres calceos reficit, a *veteramentum* forma, qua ab armento *armentarius*, a ferramento *ferramentarius*. *Suet. in Vitell. c. 2.* Cassius Severus, nec minus alii, eandem & sutorem veteramentarium prodiderunt.

Veterânum, i, n. apotheca, horreum, sive locus, ubi quid in vetustatem reponitur, ut servatur. *Senec. epist. 114.* Aspice veterana nostra, & plena multorum sæculorum vindemiis horrea. *Lipsius* hoc loco notat, etiam veterem Horatii scholiasten eo verbo usum esse. Plerique tamen in verbis Senecæ legunt *veteraria*.

Veterânus, a, um, *veterano*, *vecchio*, πρεσβύτερος, vetus, vetustus, antiquus, a *vetus*. Veterani milites, παλαιοστρατιῶται, sunt qui legitima stipendia vel omnia, vel certe plurima confecerant. *Sigon. de ant. jure C. R. l. 1. c. 15.* *Budæus in l. de asse*, ex auctoritate *Taciti* ostendit, eos proprie dictos esse veteranos, qui stipendia quidem legitima confecerant, adhuc tamen sub vexillo continebantur, quoad militiæ præmia, coloniasque acciperent, ab omni interim onere immunes, præterquam propulsandi hostis. V. *Stipendium*. Iis opponuntur tirones. Nam tirones sunt qui nuper militare cœperunt, veterani, qui multis annis stipendia fecerunt, & diuturno usu in re militari sunt exercitati. *Cæs. l. 1. bell. Gall.* Ipse in colle medio triplicem aciem instruxit legionum quatuor veteranorum. *Cic. 3. Phil. c. 2.* Comparare firmissimum exercitum invicto genere veteranorum militum. *Lucan. l. 1. v. 345.* Quæ sedes erit emeritis? quæ rura dabuntur, Quæ noster veteranus aret? ¶ Tribuitur *veteranus* etiam aliis rebus, ut veterana vitis. *Columell. l. 3. c. 15.* Veteranum pecus. *Id. l. 6. c. 2.* Veteranus hostis. *Liv. l. 21. c. 16.* Sic veterana mancipia dicuntur a *Marciano l. ult. Dig. de Public. & vectig.* quæ uno continuo in urbe servierunt, sicut novitia quæ annum servitutis nondum compleverunt.

Veterarium, ii, n. locus in quo quid reponitur servandi causa. V. *Veteranum*.

Veterasco, is, veteravi, n. 3. *invecchiarsi*, *invecchiare*, παλαιοῦμαι, vetus fio, vetustatem contraho. *Colum. l. 2. c. 15.* Aptior est tamen surculis hominis urina, quam sex mensibus passus fueris veterascere, si vitibus, aut pomorum arboribus adhibeas. *Cel. l. 3. c. 13. de febribus:* In accessionum, & decessionum vicibus, ubi veteraverunt. *Cic. in fragment. epist. apud Non. c. 5. n. 63.* Veterascens ad gloriam.

Veterâtor, oris, m. *astuto*, *pratico*, παλαιοπανοῦργος, πολύτροπος, τρίβων, πανοῦργος, qui in aliqua re callidus est, a vetus, quasi vetus in astutia, ut scribunt *Festus*, & *Donatus*, nempe a multarum rerum gerendarum vetustate; & usurpatur tam in bonam, quam in malam partem. *Terent. Andr. 2. 6. 26.* Quid hic vult veterator sibi? *Cic. 2. Fin.* Acutum, versutum, veteratorem, facile ut excogitet, quomodo occulte sine teste, sine ulla conscio fallat. *Gell. l. 3. c. 8.* Videbatur esse in litteris veterator. *Id. l. 1. c. 7.* Rursus *Cic. de clar. Orat. c. 48.* Ejus æqualis P. Cethegus in causis publicis nihil, in privatis satis veterator habebatur. ¶ Speciatim veterator dicitur de servo, qui diuturna servitute, ac sæpius fortassis commutata, astutus, ac exercitatus evasit. Itaque veteratores, & novitii opponuntur, ut ostendunt verba Venuleii *l. ult. Dig. de Ædil. edict.* Servum tam veteratorem, quam novitium dici posse: novitium autem non tirocinio animi, sed conditione servitutis intelligi, ac veteratorem item non spatio annorum, sed genere, & causa æstimandum. Hoc genus servorum olim minore erat in pretio, quam novitiorum. Unde ab Ædilibus preceptum erat, ne veterator pro novitio veniret. *Ulp. l. præcipiunt, ff. de Ædil. ed.* Præcipiunt Ædiles, ne veterator pro novitio veneat.

Veteratorie, adv. *astutamente*, πανούργως, astute, callide. *Cic. in Or. c. 28.* Ille enim summissus, quod acute, & veteratorie dicit, &c.

Veteratorius, a, um, *astuto*, πανουργικός, subdolus, astutus, vafer. *Cic. 3. Verr. c. 54.* Nihil ab isto tectum, nihil veteratorium expectaveritis: omnia aperta, omnia perspicua reperientur.

Veteratrix, icis, f. *astuta*, πανοῦργος, fœmina in astutiis & fraudibus exercitatissima. *Apulej. l. 9. Metam.* Veteratrix quædam fœmina, quæ devotionibus & maleficiis quidvis efficere posse credebatur.

Veteratus, a, um, *invecchiato*, *vecchio*, ut veteratus caseus, apud *Scribon. Larg. composit. 140.*

Vetĕres. V. Vetus.

Veterinarius, ii, m. *vetturino*, κτηνίατρος, qui veterinorum curam gerit, & veterina ducit; qui consuevit etiam illa locanda domi nutricare ad quæstum, unde equos, mulos, asinos meritorios vocamus. *Col. l. 11. c. 1.* Arator reperitur aliquis bonus, & optimus fossor, aut fœni sector, nec minus arborator, & vinitor, tum etiam veterinarius, & probus pastor. ¶ Veterinarii item medici sunt veterinorum, *manescalchi*, ἱππιατροί. *Col. l. 6. c. 8.* Solent etiam fastidia sibi afferre vitiosa incrementa linguæ, quas ranas veterinarii vocant.

Veterinarius, a, um, κτηνιατρικός, quod ad veterinarium, vel ad veterina spectat, ut Veterinaria medicina, quæ & mulomedicina, a Græcis ἱππιατρική vocatur. *Col. l. 7. c. 3.* Quare veterinariæ medicinæ prudens esse debet pecoris magister.

Veterinus, a, um, adject. *da vettura*, *da portare*, a veho, quasi *vehiterinus*, ut veterinum animal, κτῆνος, quod ad vecturam idoneum est, ut equi, muli, asini. *Plin. l. 11. c. 46.* Unguiæ veterino tantum generi renascuntur. *Lucret. l. 5. v. 888.* Veterinum semen equorum.

Veternositas, atis, f. veterni vitium, seu morbus. *Fulgent. l. 3. Mythol. c. 4.* torpidæ veternositatis somnia algere.

Veternôsus, a, um, *letargico*, ληθαργικός, qui veterno, seu lethargo laborat. *Plin. l. 20. c. 4.* Livori vero recenti corticem cum melle, veternosis autem quam acerrimam mandere. ¶ Per translationem sumitur pro summe lento, ac segni. *Ter. Eun. 4. 4. 21.* Hic est vetus, vietus, veternosus senex. Quo in loco Terentius vocat *veternosum*, quod tardus esset, & segnis, ac si veternum pateretur. *Senec. epist. 82.* Ego non redigo ista ad legem dialecticam, & ad illos artificii veternosissimi nodos. h. e. admodum languidi, & nihil conficientis. ¶ Item pro hydropico. *Festus:* Cato veternosum hydropicum intelligi voluit, cum ait: Veternosus quam plurimum bibit, tam maxime sitit.

Veternus, i, masc. *letargo*, λήθαργος, νωθρεία, morbus ex iis, qui cerebrum infestant, qui memoriam simul, & rationem tollit, inevitabilemque dormiendi necessitatem inducit. Est a *vetus*, juxta *Priscianum in fine l. 2. & Donat. in Terent. Eun. 4. 4. 21.* quia labes est inveterata. *Plaut. Men. 5. 4. 3.* Num eum veternus, aut aqua intercus tenet? ¶ Quandoque pro nimia dormitione accipitur. *Plin. l. 8. c. 36.* Primis diebus his septenis tam gravi somno ursi premuntur, ut ne vulneribus quidem excitari queant. Tunc mirum in modum veterno pinguescunt. ¶ Et quia hic morbus pigros homines facit, & ad negotia inutiles, quemadmodum senectus, idео veternus quandoque pro pigritia, socordia, ignavia ponitur. *Virg. 1. Geor.* Nec torpere gravi passus sua regna veterno. *Cæl. Cic. l. 8. Fam. ep. 6.* Nisi ego cum tabernariis, & aquariis pugnarem, veternus civitatem occupasset. *Cic. 2. Fam. ep. 13.* Erat in illa epistola veternus civitatis.

Vetĕro, V. Veterasco.

Vetitum, i, n. *cosa proibita*, κωλυθέν, id quod prohibetur. *Virg. 10. Æn.* Quæ contra vetitum discordia? *Ovid. l. 3. Amor. el. 4.* Nitimur in vetitum semper, cupimusque negata.

Vetitus, a, um, *vietato*, *proibito*, κεκωλυμένος, partic. a vetor. *Virg. 6. Æn.* Hic thalamum invasit natæ, vetitosque hymenæos. *Hor. l. 1. ode 3.* Audax omnia perpeti Gens humana ruit per vetitum nefas.

Veto, as, tui, titum, a. 1. *vietare*, *proibire*, כלא, Ger. *verbieten*, Gall. *defendre*, Hisp. *vedar*, κωλύω, ἀπαγορεύω, prohibeo, impero, ne quid fiat. Antiqui pro eo *veto* dixere: Unde *votita* pro *vetita*, apud *Plautum Asin. 4. 1. 44.*

Corne-

Cornutus apud Cassiod. de Orthogr. Vostra olim ita per o, hodie per e, ut vorsum, adversum, pervorsum, perversum, votare, vetare. Differunt inter se, ut aliqui dicunt, *arcere*, *prohibere*, *inhibere*, *abigere*, & *vetare*. Nam *arcere* est procul pulsare, vel obsistere, ne adversarius nocere prope queat. *Prohibere* est de loco, vel de re aliqua detrudere, vel amovere dicto sive facto, ne quis obtineat, quod vult. *Inhibere* est aliquid conceptum, vel permissum revocare, vel inceptum vetare, ne progrediatur. *Abigere* est de loco fugare, vel pecore & hujusmodi abducere. *Vetare* est præcipere, vel minari, vel facto prohibere, ne quid secus dicatur, aut fiat. Construitur cum accusativo personæ, & cum infinitivo. *Ter. Phor.* 4. 4. 28. Aruspex vetuit ante brumam aliquid novi negotii incipere. *Cic.* 5. *Ver.* Vetat te Voltatius mensionem mancipiis facere. *Id. de Amic. c.* 22. Acta agimus, quod vetamur veteri proverbio. *Virg.* 1. *Æn.* v. 39. Quippe vetor fatis. *Horat. l.* 1. *sat.* 1. v. 24. Ridentem dicere verum Quid vetat? Et cum conjunctivo. *Pers. sat.* 1. v. 112. Veto, quisquam faxit oletum. ¶ Reperitur etiam præteritum *vetavi*. *Pers. sat.* 5. v. 90. Excepto si quid Masuri rubrica vetavit. *Plancus apud Cicer. famil.* 10. 23. Legatos Lepidi venire vetaveram. ¶ Est verbum solemne Tribunorum pl. in intercessionibus prohibitum. V. *Brissonium*.

Vettionenses, m. 3. Vettonenses, pop. Umbriæ, quorum opp. *Bittona*. *Plin. l.* 3. *c.* 14.

Vettŏnes. V. Vectones.

Vettonĭca, V. Betonica.

Vetŭla, æ, f. *vecchierta*, γραῦς, γραῖα, γραΐδιον, anicula, dim. a vetus. *Plaut. Most.* 1. 1. 118. Vetulæ edentulæ, quæ vitia corporis fuco occulunt. *Juven. sat.* 6. Utile porro Filiolam turpi vetulæ producere turpem.

Vetulonĭa, æ, f. *Vetulia*, Ἐτουλώνιον, opp. olim Hetruriæ, apud Populonium, caput cæterorum urbium, cum Mæonii Hetruriam obtinerent, ubi sylva Vetulonia, nunc *Selva Vetlerta*. *Sil. l.* 8. v. 484. Mæoniæque decus quondam Vetuloniæ gentis Bis senos hæc prima dedit præcedere fasces.

Vetulonienses, m. 3. cives Vetuloniæ urbis. *Plin. l.* 3. c. 5.

Vetulonii, orum, m. iidem qui Vetulonienses. *Plin. l.* 2. *c.* 103.

Vetŭlus, i, m. *vecchietto*, γερόντιον, dimin. a vetus pro sene. *Plaut. Epid.* 2. 4. Quales volo vetulos duos. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 16. Tu tamen, mi vetule, non sane, primum quia illos tabiosulos sat fatuos dedisti, &c.

Vetŭlus, a, um, *alquanto vecchio*, subvetustus, subantiquus. *Cic. Attic. l.* 13. *ep.* 29. Se scire ajebat, ab eo nuper petitam Cornificiam Quinti filiam, vetulam sane, & multarum nuptiarum. *Id. de Am. c.* 19. Num quando amici novi amicitiis veteribus sint anteponendi, ut equis vetulis teneros anteponere solemus. *Catul. carm.* 24. (*al.* 27.) Minister vetuli puer Falerni.

Vetus, eris, o. g. *vecchio*, *antico*, ישן, Ger. *alt*, Gall. *vieil*, Hisp. *viejo*, γηραιός, παλαιός, ἀρχαῖος, antiquus, priscus, multi temporis. *Ter. Adel.* 5. 3. 17. Nam vetus verbum hoc quidem est, Communia esse amicorum inter se omnia. *Cic. de Univ. c.* 11. Credendum nimirum est veteribus, & priscis, ut ajunt, viris, qui se progeniem Deorum esse dicebant. *Plaut. Truc.* 2. 2. 50. Vetus est maceria. *Id. Pseud.* 1. 3. 129. Vetere vaticinari, h. e. frivola, trita, *fo cantare*. ¶ Jungitur aliquando cum genitivo. *Silius l.* 4. v. 532. gnaros belli, veteresque laborum. *vecchi, ed assuefatti nelle fatiche*. *Tacit.* 6. *Ann. c.* 44. Sensit vetus regnandi, falsos in amore odia non fingere. ¶ *Id.* 4. *hist. c.* 20. Illi veteres militiæ, congregantur in cuneos. ¶ Et cum infinito. *Sil. l.* 5. v. 565. Hinc Padum petit, & veterem bellare Labicum. ¶ *Veteres* absolute sunt majores, & omnes qui longo ante nos tempore vixerunt. *Plin. l.* 36. *c.* 7. Onychen in Arabiæ montibus, nec usquam alibi nasci putavere veteres nostri. ¶ Inter veteres, senes, & antiquos hoc statuit discrimen *Valla l.* 4. c. 5. quod *senes* vocantur, quantum ad privatam ipsorum ætatem, quam usque ad senectutem perduxerunt; *veteres*, quantum ad publicum tempus, quod alia ætate vixerunt, licet fortasse ad senium non pervenerint; *antiqui* utrique dicuntur, sed magis veteres, quam senes. ¶ Veteres tamen dicuntur etiam, qui grandes natu sunt, & senes. *Sallust. in fragment. l.* 2. *hist. apud Non.* Quibus rebus aliquantam partem gloriæ dempserat, præcipue apud veteres, & sanctos viros. *Liv. l.* 42. c. 47. Veteres, & moris antiqui memores. *Varro l.* 2. *R. R. c. ult. de agnis*: Hoc melius est a volentibus, & ab iis, quæ nondum veteres sunt. ¶ Interdum veteres appellantur etiam ea, quæ paulo ante fuerunt. *Sueton. in Vespas. c.* 8. Consulatus octo veteri addidit. *Nepos in Attic.* c. 9. Veteri instituto vitæ effugit nova pericula. ¶ Gradus *veterior*, *veterrimus*. V. supra in *Veter*. ¶ *Sub Veteribus*, subaudi *tabernis*, pars erat tabernarum in Romano foro: nam earum aliæ veteres erant, aliæ novæ, ita dictæ a tempore, quo constructæ fuerunt. *Plaut. Curc.* 4. 1. 19. Sub Veteribus ibi sunt qui dant, quique accipiunt fœnore. Adde *Sueton. in Aug. c.* 100. ¶ Sic contra *Varr. l.* 5. *de L. L.* Sub Novis, pars dicta in foro ædificiorum.

Vetuscŭlus, a, um, adject. *anticuccio*, ut vetuscula dictio, apud *Sidon. l.* 8. *ep.* 15.

Vetustas, atis, f. *antichità*, קדמה, Ger. *alte*, Gall. *vieillesse*, *ancienneté*, Hisp. *vejez*, ἀρχαιότης, antiquitas. *Cic. de Am. c.* 19. Magna est vis vetustatis, & consuetudinis. *Virg.* 3. *Æn.* Tantum ævi longinqua valet mutare vetustas. *Liv. l.* 10. Nec quid quoque anno actum sit, in tanta vetustate non rerum modo, sed etiam auctorum, digerere possis. ¶ Ponitur etiam pro senectute, *vecchiezza*. *Ovid. Metam.* 12. v. 182. Tum senior: quamvis obstet mihi tarda vetustas. ¶ Item pro vetere amicorum inter se consuetudine, & longa notitia. *Cic. Fam.* 11. *ep.* 16. L. Lamia præturam petit: hoc ego utor uno omnium plurimum: magna vetustas, magna consuetudo intercedit. *è gran tempo che ci conosciamo*. *Id.* 10. *Fam. ep.* 10. Jungar nos amore summus, officiis, vetustate conjuncti. ¶ Item pro diuturnitate futuri temporis. *Cic.* 14. *Attic. ep.* 9. Hæc mihi videntur habitura vetustatem. *che siano per durare lungo tempo*. *Colum. l.* 12. *c.* 44. Poma in vetustatem reponere. *Plin. l.* 23. *c.* 1. Vetustatem uvæ induunt. *si conservano lungo tempo*. *Col. l.* 3. *c.* 2. Vinum vetustatem patitur. h. e. vetustate non corrumpitur, sed diu durat.

Vetuste, adverb. *anticamente*, *all' antica*, more veterum. *Ascon. Pedian.* ¶ Item ex longo tempore. *Plin. l.* 27. *c.* 7. Vetustissime in usu est. *è gran tempo, che s' adopera*.

Vetustesco, is, n. 3. *invecchiarsi*, בלה, Germ. *alt werden*, Gall. *s' envieillir*, Hisp. *envejecerse*, παλαιοῦμαι, inveterasco, vetustatem acquiro. *Col. l.* 1. *c.* 6. Quoniam vina celerius vetustescunt, quæ fumi quodam genere præcocem maturitatem trahunt.

Vetustisco, is, n. 3. idem quod vetustesco. *Nigid. apud Non. c.* 5. *n.* 63. Dicemus, quæ vetustate deteriora fiunt, vetustiscere, veterascere quæ meliora.

Vetustus, a, um, *vecchio*, *antico*, עתיק, Ger. *alt*, Gall. *vieil*, Hisp. *viejo*, *anciano*, ἀρχαῖος, παλαιός, vetus, antiquus. *Cic. l.* 13. *Fam. ep.* 36. Cum Demetrio Mega mihi vetustum hospitium est. *Virgil.* 2. *Æn.* v. 713. Est urbe egressis tumulus, templumque vetustum Desertæ Cereris. *Rursus Cic. in Bruto de Lælio*: Sed multo tamen vetustior, & horridior ille, quam Scipio. *Tac. l.* 2. *Ann. c.* 2. Qui Vononem vetustissimum liberorum ejus acciverent. h. e. maximum natu.

Vexabĭlis, le, adject. qui molestiam affert. *Cœl. Aurelian. l.* 2. *Acut. c.* 13. & 14.

Vexabilĭter, adverb. molestiam afferendo. *Cœl. Aurelian.* 2. *Acut. c.* 9.

Vexamen, inis, n. vexatio, molestia, concussio. *Lucr. l.* 5. v. 341. Aut cecidisse urbes magno vexamine mundi.

Vexatio, onis, f. *vessazione*, *afflizione*, *molestia*, מצוק, Germ. *plagung*, Gall. *vexation*, Hisp. *enojo*, ἐνόχλησις, ταλαιπωρία, actus vexandi, afflictio, infestatio. *Liv. l.* 38. *c.* 59. Per vexationem, & contumelias inimicum petere. *Cic.* 1. *Catil. c.* 7. Vexatio, direptioque sociorum.

Vexativus, a, um, adject. qui vexat, & affligit. *Cœl. Aurel. Acut.* 2. 29. & *Tard.* 3. 4.

Vexātor, oris, m. *chi molesta*, מציק, Ger. *plager*, Gall. *vexeur*, Hisp. *el que da enojo*, ἐνοχλητής, qui vexat, infestator. *Cic. de Arusp. resp. c.* 22. Tam crudelis mei, tam sceleratus Reipublicæ vexator esse potuisset? *Id. pro Sext. c.* 8. Veteres vexatores ætatulæ suæ despiciens. h. e. qui se puerum impudice tractassent.

Vexatrix, icis, f. quæ vexat, & molestiam affert. *Prudent. Psychomach.* v. 58. & *Lactant. l.* 3. *c.* 29.

Vexatus, a, um, *afflitto*, *molestato*, ταλαιπωρηθείς, partic. a vexo. *Cic. pro Quinct. c. ult.* Multis vexatus contumeliis, plurimis jactatus injuriis, non turpis ad te, sed miser confugit. *Vellei. l.* 2. c. 79. Classis tempestate vexata. *Nepos* 20. *c.* 1. Sicilia bello vexata. *Propert. l.* 2. *eleg.* 58. Vexata vita multa per pericula.

Vexillarius, ii, m. *alfiere*, σημαιοφόρος, signifer, qui vexillum fert. *Liv. l.* 8. *c.* 8. Ordo sexagenos milites, duos centuriones, vexillarium unum habet. Adde *Tacit.* 1. *hist. c.* 41. ¶ Præterea vexillarii dicti sunt milites, qui sumpti, & lecti ex legionibus, & ab eis diutius militabant. Ratio autem appellationis est, quia separatim a legionum aquilis, & cohortium signis, sub proprio vexillo erant, atque ob eam causam vexilla e cohortibus, quæ in legionibus erant, *Tacit.* 1. *Hist. c.* 70. aperte distinguit. *Id.* 2. *Hist. c.* 83. Legio sexta, & tredecim vexillariorum millia ingenti agmine sequebantur. *Id. ib. c.* 18. Tres prætorias cohortes, & mille vexillarios veterano exercitui objicere.

Vexillatio, onis, f. *gonfalonata*, *squadra*, ala equitum. *Veget. l.* 2. *c.* 1. Equitum alæ dicuntur ab eo, quod ad similitudinem alarum ab utraque parte protegant acies, quæ nunc vexillationes vocantur, a velo, quia velis, hoc est flammulis utuntur. *Suet. in Galba c.* 20. Illud mirum admodum fuerit, neque præsentium quemquam opem Imperatori ferre conatum, & omnes, qui arcesserentur, sprevisse nuntium, excepta Germanicorum vexillatione.

Vexillĭfer, a, um, adject. vexillum ferens. *Prudent. in Psychom.* v. 29. Hunc vexillifera quoniam fors obtulit ictu. de sobrietate loquitur.

Vexillum, i, n. *bandiera*, דגל, Ger. *feldzeichen*, Gall. *bannière*, Hisp. *vandera*, σημεῖον, signum militare. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 20. Manipuli postquam turbatum in castris accepere, vexilla convellunt. *Flor. l.* 3. *c.* 20. Servis ad vexillum vocatis. h. e. ut nomina militiæ darent. ¶ Submittere vexilla, *abbassar l' insegne*. Translate *Stat. l.* 4. *silv.* 2. v. 41. Submittere vexilla fortunæ suæ. h. e. humiliter se gerere, de majestate sua aliquid demere civilitatis causa. Ducta est translatio a militia, in qua victi vexilla sua ante victores demittere solent. ¶ Per antonomasiam vexillum dicitur velum illud, quod imperator proponi jubet, cum certaminis tempus imminet. *Cæs. l.* 2. *B. G. c.* 20. Cæsari omnia uno tempore erant agenda: vexillum proponendum, quod erat insigne, cum ad arma concurri oporteret, signum tuba dandum; ab opere revocandi milites, &c. *Hirt. de Bello Hisp. c.* 28. Renuntiatum est ab speculatoribus Pompejum in acie stetisse; hoc nuncio allato, vexillum proposuit. *Id. de B. Alex. c.* 45. Vexillo sublato, quo pugnandi dabat signum. ¶ Præterea vexillum ponitur interdum pro manu militum sub uno vexillo. *squadra*. *Stat. l.* 12. *Theb.* v. 782. Accedunt utrinque pro vexilla tumultu, Permiscentque manus. ¶ Et speciatim pro manu vexillariorum. *Tacit.* 1. *Hist. c.* 70. Prumissis Gallorum, Lusitanorum, Britannorumque cohortibus, & Germanorum vexillis. V. *Vexillarius*.

Vexo, as, a. 1. *molestare*, *infestare*, *affliggere*, הציק, Ger. *plagen*, Gall. *vexer*, Hisp. *enojar*, ἐνοχλέω, ἀγχόω, molesto, perturbo, infesto. *Servius ad illud Maronis Ecl.* 6. *Dulichias vexasse rates*: Probus, inquit, vult hac ratione defendere, dicens vexasse venire ab eo, quod est veho, vecto, vexo, ut vexasse sit portasse, & sine dubio pro arbitrio suo evertisse. Non enim sui potens est, qui vehitur. Bene ergo inclinatum verbum est. Nam qui fertur, & raptatur, & huc, atque illuc distrahitur, vexari proprie dicitur. Hæc *Servius*, cui assentiuntur *Gell. l.* 2. *c.* 6. & *Macrob. l.* 6. *Saturn. c.* 7. *Cic.* 2. *Verr. de Sicilia*: Quam iste per triennium ita vexavit, ac perdidit, ut ea restitui in antiquum statum nullo modo possit. *Id. pro Flac. c.* 10. Splendidissimum, atque ornatissimum civitatis suæ probris omnibus, maledictisque vexat. ¶ Dicitur etiam de animo, pro jactare, distorquere. *Cic. pro Dom.* Quæ te tanta pœna tuorum scelerum, flagitiorumque vexet. *Sallust. in Catil.* At me honoris cupido eadem, quæ cæteros, fama atque invidia vexabant.

U ANTE F.

Ufens, sive Oufens, entis, m. *l' Aufente*, *il Portatore*, *Baldino*, *Baudino*, fl. Latii, qui assurgit ad diversorium vulgo *Case Nove* 2. M. P. ab Setia, in Campania Romana, & juxta Privernum fluit, marique Tyrrheno excipitur apud Terracinam urb. *Virg. Æn.* 7. v. 802.

Ufentīnus, sive Oufentinus, a, um, quod ad Ufentem fl. spectat, ut Tribus Ufentina. *Festus*: Oufentinæ Tribus initio causa fuit nomen fluminis Oufens, quod est in agro Privernate inter mare, & Terracinam. Postea deinde a Censoribus alii quoque diversarum civitatum eidem Tribui sunt adscripti. ¶ Tribus Ufentina addita est una cum Falerna, anno U. C. 435. M. Folio Flacinatore, L. Plautio Venno Coss. *Liv. l.* 9. *c.* 20.

V ANTE I.

Via, æ, f. *via*, *strada*, דרך, Ger. *weg*, *strass*, Gall. *voye*, Hisp. *camino*, *calle*, ὁδός, locus, qua vehiculum ire potest: ita dicta a vehendo, quasi *vehea*. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 2. Villicus agri colendi causa constitutus, atque appellatus a villa, villa ab eo, quod in eam convehuntur fructus, & evehuntur, cum veneunt. A quo rustici etiam nunc quoque viam, veham appellant, propter vecturas. *Id. l.* 4. *de L. L.* Ut quo agebant, actus, sic qua vehebant, via dicta. ¶ Differunt *iter*, *actus*, *via*, quod *iter* hominis est, *actus* hominis, & jumenti, *via* hominis, jumenti, & vehiculi. Unde consequitur, iter esse angustius actu, actum via. Nam angustiore spatio it homo, quam armentum, ac armentum angustius spatium requirit, quam vehiculum. Iter duorum pedum latitudine definitur, quantum requiritur, ut transire possint occurrentes: actus est iter quatuor pedes latum, ut *Festus* scribit in voce *Actus*: At viæ latitudo lege XII. Tab. in porrectum pedes habet octo, in anfractum, idest ubi flexum est, pedes duodecim. Hæc trium harumce vocum proprietas est, quando de servitute agrorum loquimur. Nam alias via accipitur pro quovis loco, per quem ire omnibus licet. Nativam vocum vim spectavit quoque *Pomponius*, cum in *l. si cui*, 13. *ff. de servit. ait*: Si tam angusti loci demonstratione facta, via concessa fuerit, ut neque vehiculum, neque jumentum ea ire possit, iter magis, quam via, aut actus acquisitus videbitur. Sed si jumentum ea duci poterit, non etiam vehiculum, actus videbitur acquisitus. Ad quem locum provocamus, si quis nobis opponere velit verba *Ulpiani*, qui *lib.* 1. *de servit. rust.* ait, Actus est jus agendi vel jumentum, vel vehiculum. Ubi, si proprietatem vocis spectasset, scribere debuisset: Actus est jus agendi jumentum, non etiam vehiculum. Sed popularem loquendi consuetudinem, non nativam vocabuli vim, spectavit *Ulpianus*: uti & *Paulus*, cum *l.* 7. *tit. eod.* ait: Qui actum habet, & plaustrum ducere, & jumenta agere potest: itam *Modestinus*, *l.* 12. Actus est, ubi & armenta trajicere, & vehiculum ducere liceat. Qua ratione nihil inter viam, actumque interesset, quia utramque tum agendi pecori, tum vehiculi ducendi jus contineret. ¶ Ceterum frequentissime via latiore significatione usurpatur pro quovis loco, per quem ire licet, ut dictum est. *Ter. Eun.* 3. 2. Huc convenit una ire amicam cum Imperatore in via. *Cic.* 12. *Phil.* Tres ergo viæ, a supero mari Flaminia, ab infero Aurelia, media Cassia. *Hor. l.* 1. *sat.* 9. Ibam forte via sacra, sicut meus est mos. (V. *Sacer*) *Tac. l.* 3. *hist. c.* 82. Per angusta, & lubrica viarum flexerant. ¶ *Via inepta*, aut *deterrima* est difficilis, salebrosa, *strada cattiva*. *Cic. Att. l.* 9. *ep.* 11. Cursare huc illuc via deterrima. *Id. ib. l.* 16. *ep.* 15. Longulum sane iter, & via inepta. ¶ Dare se in viam, *mettersi in viaggio*, *Id. l.* 14. *Fam. ep.* 12. Sic committere se viæ, eadem sensu, *Id. ib.* 16. *ep.* 4. ¶ Dare viam alicui per fundum suum, *Id. pro Cæc. c.* 10. *lasciarlo passare*, *dargli strada*. ¶ *Decedere de via* est aberrare, *fallar la strada*. *Sueton. in Cæs. c.* 31. Et cum luminibus extinctis decessisset

vim,

via, diu errabundus &c. Translate *Cic pro Cal. c. 26.* Se nulla cupiditate inductum de via decessisse. h. e. ab honestate, & virtutis tramite declinasse. ¶ Præterea *decedere de via* est alicui obviam venienti honoris causa locum dare, *dar la strada*. *Sueton. in Tiber. c. 32.* Cum palam esset, ipsum quoque eis assurgere, & decedere via. Hoc sensu *Seneca ep. 64.* dixit *semita cedere*. ¶ *Tota errare via* est vehementer errare, *errare di gran lunga*. *Ter. Eun. 2. 2. 14.* ¶ Viarum aliæ privatæ sunt, aliæ publicæ, aliæ vicinales. Et privatæ quidem sunt, quæ per privatos agros ducuntur; publicæ vero, per quas omnibus, & in quemcunque publicum locum ire licet; quæ sunt in solo publico, publice muniuntur, & curatores habent. *Vicinales* sunt, quæ per vicos, aut in vicos ferunt, quæ & ipsæ publicæ sunt, si non ex collatione privatorum sunt constitutæ; nam si ex privatorum collatione reficiantur, utique sunt privatæ, ut docet *Ulpian. l. 2. ff. ne quis in loc. vel itin. publ.* ¶ Publicæ viæ nunc *Militares*, nunc *Consulares*, nunc *Prætoriæ* vocantur, Græcis *βασιλικαί*, *strade regie*, *strade maestre*; & a publica auctoritate, & usu nomen sortiuntur. *Ulpian. loc. cit.* Publicas vias dicimus, quas Græci *βασιλικάς*, nostri Prætorias, alii Consulares vias appellant. *Id. leg. 3. ff. de loc. & itin. public.* Viæ militares exitum ad mare, aut in urbes, aut ad flumina publica, aut ad aliam viam militarem habent: vicinalium autem viarum dissimilis est conditio, nam pars earum in militares vias exitum habet, pars sine ullo exitu intermoritur. Hæc *Ulpian.* Ceterum quod ad alias appellationes pertinet, viæ hæ publicæ dictæ sunt etiam *Consulares*, & *Prætoriæ* ad significandum publicum earum usum. ¶ Viæ publicæ a Romanis admirabili magnificentia non in Urbe solum, sed etiam tota Italia factæ, & stratæ fuerunt: iisque faciendis, vel reficiendis primarii cives præpositi erant, & primo quidem Censores, deinde proprii Magistratus, qui *viarum Curandarum*, & *Curatores viarum* vocabantur. In viis constitutæ erant columnæ lapideæ, quæ milliariorum signa erant. V. *Lapis*. Nomina viarum a variis casibus imposita sunt: aliæ enim ab auctoribus appellatæ sunt, ut *Flaminia* a C. Flaminio Cons. strata, aliæ ab urbibus, ad quas ferebant; ut *Collatina*; aliæ a Provinciis, ut *Campana*; aliæ a diversis eventibus, ut *Triumphalis*, *Fornicata*, &c. ¶ Metonymice via sumitur pro ipso actu eundi, *viaggio*. *Cic. 6. Phil.* De via languere, *essere stanco dal viaggio*. *Id. 1. Div.* Multorum dierum viam progredi, *far un viaggio di molte giornate*. *Id. pro Planc.* Pergere aliquot dierum viam. *Id. Fam. 14. ep. 12.* Dare se in viam, *mettersi in viaggio*. ¶ *Inter vias* idem est ac in via, eundo, *per istrada*. *Plaut. Pœn. 5. 3. 43.* Ne inter vias præterbitamus, metuo. *Ter. Eun. 4. 2. 1.* Cœpi mecum inter vias aliam rem ex alia cogitare. ¶ *Viam perpetuam* veteres optabant inimicis suis aliquo proficiscentibus. *Cic. in Pison.* An quod tibi proficiscenti evenit, ut omnes exsecrarentur, male precarentur, unam tibi illam viam, & perpetuam esse vellent? ¶ Translata sumitur pro transitu, canali, vehiculo. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 55.* Succus is, quo alimur, permanat ad jecur per quasdam a medio intestino usque ad portas jecoris ductas, & directas vias. ¶ Item pro ratione, & modo aliquid faciendi. *Virg. 6. Æn.* Aut tu, si qua via est, siquam tibi Diva creatrix Ostendit. *Cic. 2. Ver.* Habeo certam viam, atque rationem, qua omnes illorum conatus investigare & consequi possim. *Id. 2. de Leg.* Non tam justitiæ, quam litigandi, traduntur vias. ¶ Item pro methodo, sive ordine scribendi, vel dicendi. *Cic. in Brut.* Neminem solitum via, nec arte, sed accurate tamen, & de scripto plerosque dicere. ¶ *Ingredi viam* dicuntur, qui vere & ad rem loquuntur. *Plaut. Amph. 2. 1. 673.* Ingressus est viam. Sic *Id. Asin. 2. 2. 39.* Rectam instas viam: ut recte dici bene.

Viālis, le, adject. ad viam pertinens. Lares viales, qui & præstites dicti, erant ii quorum imagines in viis, & compitis statuebantur, ut iis præessent, & tutas euntibus præstarent. *Plaut. Merc. 5. 2. 24.* Invoco vos, Lares viales, ut me bene juvetis.

Viāns, antis, nom. particip. *viandante*, iter faciens, viator. *Solin. c. 42.* Submovere accessus viantium. *Prudent. Hamartig. v. 208.* Iaceotum spoliam viantem. *Apulej. initio Florider.* Religiosi viantium. h. e. religiosi viatores: Græca phrasis, nec imitanda.

Viārius, a, um, *ὁδικός*, quod ad viam spectat. *Cæl. Cic. l. 8. Fam. ep. 6.* Levissime enim, quia de intercalando non obtinuerat, transfugit ad populum, & pro Cæsare loqui cœpit, legemque viariam non dissimilem agrariæ Rulli, & alimentariam, quæ jubet Ædiles metiri, jactavit. h. e. de viis muniendis, vel faciendis.

Viaticātus, a, um, *provvisto per il viaggio*, *ἐφοδιασμένος*, *ἐπισιτισμένος*, viatico instructus. *Plaut. Men. 2. 2. 29.* Cum inspicio marsupium, viaticati hercle admodum æstive sumus. h. e. levi admodum viatico sumus instructi. Nam æstate qui iter faciunt, paucioribus diebus, quo volunt, perveniunt. *Turneb. l. 18 c. 15.*

Viaticŭlum, i, n. exiguum viaticum. *Ulpian. l. si longius, in fine, ff. de judiciis*: Et egestate Romæ laboret, viaticulo suo non recepto, quod ad sumptum pater ei destinavit. *Apul. l. 7. de Asino*: Viaticulum mihi corrasi.

Viatĭcum, i, n. *viatico*, *vettovaglia*, *ἐφόδιον*, quicquid iter agendi causa necessarium est, sive cibus sit, sive pecunia ad victum expendenda. *Plaut. Capt. 2. 3. 89.* Sequere me, viaticum ut dem a trapezita tibi. *Cic. Att. l. 12. ep. 31.* Velim, videas, & quid viatici, & quid instrumenti satis sit. ¶ Translate ad aliarum quoque rerum apparatus traducitur. *Q. Claud. in Annal. apud Gel. l. 17. c. 2.* simul forma, factis, eloquentia, dignitate, acrimonia, confidentia pariter præcellebant, ut facile intelligeretur magnum viaticum ex se, atque in se ad rempubl. evertendam habere.

Viatĭcus, a, um, quod viæ inservit, ut Viatica cœna, *ὁδοιπορικόν*, quæ datur abituro, vel peregre advenienti, quæ & *adventitia* dicta est. *Plaut. Bacch. 1. 1. 61.* Ego sorori meæ cœnam hodie dare volo viaticam.

Viātim, adverb. per vias. *Diomed. Grammatic. l. 1.*

Viātor, ōris, m. *viatore*, *viandante*, *ὁδίτης*, *ὁδοιπόρος*, qui iter facit. *Cic. pro Mil. c. 21.* Quia non semper viator a latrone, nonnunquam etiam latro a viatore occiditur. *Id. de Fato c. 15.* Hoc modo viator quoque bene vestitus causa grassatori fuisse diceretur, cur ab eo spoliaretur. ¶ Speciatim usurpatur pro apparitore, seu ministro publico. Viatores igitur, *fanti*, erant ministri publici Magistratuum, qui se se itineri committebant, quotiescunque aliquis Romam a Magistratibus vocaretur vel ex pagis agri Romani, vel ex aliis regionibus extra Urbem. Itaque dicti sunt a *via*. *Cic. de Sen. c. 16.* A villa in Senatum arcessebantur Curius, & cæteri senes, ex quo qui eos arcessebant, viatores nominati sunt. ¶ Viatores alii a lictoribus fuerunt. Argumento est antiqua utrorumque origo. Lictor enim a *ligando*, viator *a via* est appellatus. *Sigon. de ant. jure C. R. l. 2. c. 15.* Vulgius tamen eosdem fere viatores, & lictores existimavit, ut est apud *Gellium l. 12. c. 3.* Lictorem enim dicit a ligando appellatum esse, quod, cum Magistratus Populi Romani virgis quempiam verberari jussissent, crura ejus, & manus ligari, vincirique a viatore solita sint, isque, qui ex collegio viatorum officium ligandi haberet, lictor sit appellatus. Sed viatoribus Romani usi sunt vocandi, & nuntiandi causa, non ligandi. *Liv. l. 23.* Consul viatorem misit, qui patri nuntiaret, ut sine lictoribus ad Consulem veniret. ¶ Viatoribus ii Magistratus utebantur, quorum potestas potius, quam imperium extitit, quales fuerunt Censores, & Tribuni Plebis: i. e. soli viatores, absque lictoribus, erant proprii eorum Magistratuum, qui potius potestatem, quam imperium haberent. Nam Magistratus, qui imperio præditi erant, non solis viatoribus, sed etiam lictoribus utebantur. Ex *Valgii* sententia dici potest, apparitores Magistratuum, qui potestatem præ se ferrent, fuisse duntaxat viatores, idest habuisse solum munus vocandi absentes, non autem ligandi: apparitores autem eorum Magistratuum, qui haberent imperium, simul & lictores, & viatores fuisse, i. e. habuisse cum munus vocandi, cum officium ligandi, quemadmodum ipsis imperatum esset. ¶ Tribuni Pl. utebantur viatoribus, non ad vocandum, ut Consules, sed ad prehendendum. Non enim vocationem habebant. Minime vero utebantur viatoribus ad ligandum. Nam aliud est prehendere, aliud ligare. Prehendimus aliquem manibus, vel veste, ligamus loris, vel aliis vinculis. *Varr. l. 2. Rer. hum. apud Gel. lib. 13. c. 12.* In Magistratu habent alii vocationem, alii prehensionem, alii neutrum: vocationem, ut Consules, & cæteri, qui habent imperium: prehensionem, ut Tribuni Pl. & alii, qui habent viatorem: neque vocationem, neque prehensionem, ut Quæstores, & cæteri, qui neque lictorem habent, neque viatorem. Qui vocationem habent, iidem prehendere, tenere, abducere possunt, & hæc omnia, sive adsunt, quos vocant, sive acciri jusserunt. Tribuni Pl. vocationem habent nullam, &c. *Liv. lib. 2.* Ardens ira Tribunus viatorem mittit ad Consulem, Consul lictorem ad Tribunum.

Viatōrius, a, um, *da viaggio*, *ὁδοιπορικός*, quod ad viam pertinet, ut Viatorium vas, quo iter agentes ferendi potus gratia utuntur. *Plin. l. 16. c. 40. de taxo*: Vasa viatoria ex ea vinis in Gallia facta, mortifera fuisse compertum est. *Leg. 40. ff. de aur. arg.* Aurum viatorium. ¶ Item ad Viatorem pertinens. *Vetus lapis apud Gruter. pag. 631. n. 2.* Decuriæ duæ, Viatoria, & Lictoria.

Viātrix, icis, f. quæ iter facit. *Martian. Capell. l. 6.* Viatrix infatigata. *Inscript. apud Gruter. pag. 745. n. 5.* Aquila viatrix. Sed hic videtur esse nomen proprium.

Vibali, m. 2. Bibali, pop. Hisp. Tarr. Callaicis, & Bracharis finitimi, quorum opp. Forum Bibalorum. *Plin. l. 3. c. 3.*

Vibex, icis, f. *piaga*, *lividezza*, *lividura*, חבורה, Ger. *striemen*, Gall. *marque*, *frangées*, Hisp. *roncha*, *señal*, *μώλωψ*, *ὑπώπιον*, signum verberis in corpore remanens. *Plin. l. 30. c. 13.* Verberum vulnera, atque vibices, pellibus ovium recentibus impositis, obliterantur. *Pers. sat. 4. v. 48.* Si puteal multa cautus vibice flagellas.

Vibĭa, æ, f. lignum, seu pertica erecta. V. *Varo*.

Vibĭlia, æ, f. Dea præses viarum. *Arnob. l. 4.* Ab erroribus viarum Dea Vibilia liberat. Ita emendat *Gelenius*, pro quo in aliis libris *Upibilia*.

Vibĭsci, m. 2. Bituriges Vibisci, Ubisci, pop. Galliæ Aquitanicæ, circa Burdegalam. *Plin. l. 4. c. 19.*

Vĭbo, onis, f. 3. Vibo Valentia, Hippo, Hipponium, *Bivona*, *Bibona*, *Ἱππώνιον*, olim urbs Locrorum in Bruttiis, in ora sin. Hipponiatis, qui & Vibonensis a *Plin. l. 3. c. 5.* dicitur. *Strabo* Hipponem a Locrensibus conditum, atque Bruttiis a Romanis ademptum Vibonem Valentiam nominatam prodit. ¶ Eo Romani coloniam miserunt anno U. C. 562. M. Acilio, P. Cornelio Coss. *Sigon. de antiq. jur. Italiæ l. 2. c. 5.*

Vibōnes, m. 3. flores herbæ Britannicæ, qui devorati ante tonitrua a fulminibus securos reddere existimantur, teste *Plin. l. 25. c. 3.*

Vibrābĭlis, le, adject. qui vibrari potest. *Auson. epist. 24. v. 108.* Si tendi facilis cuiquam fuit arcus Ulyssi, Aut præter dominum vibrabilis ornus Achilli.

Vibrabundus, a, um, adject. vibrans. *Martian. Capel. l. 7.*

Vibrāmen, inis, n. vibratio, crispatio. *Apul. l. 6. Met.* Trisulca vibramina draconum.

Vibrans, antis, o. g. *πάλλων*, partic. a vibro, quod neutram significationem habet, & ponitur pro celerrime agitato, vibrato. *Virg. 2. Æn. v. 211.* Sibila lambebant linguis vibrantibus ora. *Ovid. 12. Met.* Concutiensque suis vibrantia tela lacertis. *Val. l. 8. Argon.* Cum subito ingentem media inter nubila flammam Conspicit, & sæva vibrantes luce tenebras. ¶ Translate *Cic. in Brut. c. 95.* Erat oratio cum incitata, & vibrans, tum etiam accurata, & polita. *discorso veemente, e di grand' impressione*. *Quintil. l. 10. c. 1.* Breves, vibrantesque sententiæ, *acute, e penetranti*. *Plin. l. 10. c. 29.* Sonus lusciniæ vibrans. h. e. tremulus, *canto con gorga*.

Vibrātĭo, onis, f. *vibrazione*, actus vibrandi. *Festus in voce Gradivus*. Gradivus Mars appellatus est a vibratione hastæ; quod Græci dicunt *κραδαίνειν*. *Vopisc. in Caro, c. 8.* Tonitruum continuata vibratio.

Vibrātus, us, m. 4. *vibratio*. *Marc. Capella l. 1. pag. 17.* Crebri vibratus ignium.

Vibrātus, a, um, *vibrato*, *gettato*, *πεπαλμένος*, partic. a vibror. *Virg. 8. Æn.* Namque improviso vibratus ab æthere fulgor Cum sonitu venit. *Ovid. 8. Met.* Vibrata per auras spicula. ¶ Sumitur etiam pro crispo, seu crispato. *Virg. 12. Æn.* Et fœdare in pulvere crines Vibratos calido ferro, myrrhaque madentes. *Plin. l. 2. c. 78.* Barba, & capillo vibrato.

Vibrissæ, arum, f. 1. *peli delle narici*, *τρίχες ῥινός*, ut exponunt Glossæ veteres, pili in naribus hominum, *Festus*: Vibrissæ pili in naribus hominum dicti, quod his evulsis caput vibretur.

Vibrisso, as, a. 1. sæpe vibro. Speciatim de voce dicitur, quando flectitur, & crispatur in canendo. *Fest.* Vibrissare est vocem in cantando crispare. *Titinnius*: Si erit tibi cantandum, facito, usque exvibrisses.

Vibro, as, a. 1. *vibrare*, *muovere*, *crollare*, ניד, Germ. *schulsen*, Gall. *jetter*, *darder*, Hisp. *lançar*, *κραδαίνω*, *σείω*, *πάλλω*, *ἀναπάλλω*, moveo cum tremore, quatio, concutio. *Ovid. ep. 11. v. 77.* Sic mea vibrari pallentia membra videres. h. e. tremere. ¶ Sæpe ponitur pro movere simpliciter, agitare: non, ut aliqui censent, pro jacere, projicere, jaculari. *Cic. 2. de Or. c. 80.* Atque ejusmodi illa prolusio debet esse, non ut Samnitum, qui vibrant hastas ante pugnam, quibus in pugnando nihil utuntur. *Virg. 11. Æn.* Hastasque reductis Protendunt longe dextris, & spicula vibrant. ¶ Est etiam verbum neutrum, pro tremere, micare. *Cic. 4. Acad. c. 33. de mari*. Quodque nunc, quia a Sole collucet, albescit, & vibrat, dissimileque est proximo ei continenti. *Plin. l. 2. c. 8. de terræ motu*: Nec simplici modo quatitur unquam, sed tremit, vibratque. ¶ Translate *Cic. in Or. c. 70.* Demosthenes, cujus non tam vibrarent fulmina illa, nisi numeris contorta ferrentur. h. e. non tam esset ejus incitata oratio, & vehemens, nisi &c. *Catul. carm. 37. (al. 36.)* Desissem truces vibrare iambos.

Vībūrnum, i, n. *viburno*, genus fruticis, lentum imprimis, & flexibile. Dictum est a *vieo*, quia ad viendum, hoc est ligandum, idoneum est. Vel ab *ἴβιω*, *cædo*, *verbero*, quod virgultum hoc aptum sit ad cædendum. *Virg. 1. Ecl.* Verum hæc tantum alias inter caput extulit urbes, Quantum lenta solent inter viburna cupressi.

Vica, f. idem quod victoria apud Veteres, ut testatur *Isidor. l. 10.* & probari quodammodo potest ex sequenti vocabulo.

Vica Pota, Dea vincendi potens. *Cic. 2. de Leg. c. 11.* Quod si fingenda nomina Vicæ Potæ, id est potis vincendi, atque potiendi, sistendique cognomina Statoris, & invicti Jovis. *Seneca Apocolocynt.* Proximus rogatur sententiam Diespiter, Vicæ Potæ filius.

Vicāni, *κωμῆται*, qui vicos rusticos habitant. *Cic. 1. Divin. c. 58.* ut *Poeta*: Non habeo denique nauci Marsum Augurem, Non vicanos Aruspices, non de circo Astrologos. h. e. qui quæstus causa per vicos vagantur. *Liv. l. 38. c. 30.* Vicani, quique ibi incolæ habitarant.

Vicariānus, a, um, adject. *di Vicario*. *Sidon. l. 1. ep. 3.* Civium desidiam Vicariano apice transcendit. h. e. honore, & dignitate Vicarii.

Vicārius, a, um, *che fa le altrui veci*, *διάδοχος*, quod vicem alicujus gerit. *Cic. pro R. Am. c. 38.* Propterea, quod quibus in rebus ipsi interesse non possumus, in his opera nostræ vicaria fides amicorum supponitur. *Quintil. Declam. 9.* Vicarias manus polliceri. *Id. ib.* Vitam alterius vicaria morte redimere.

Vicārius, ii, m. *vicario*, Ger. *statthalter*, Gall. *vicaire*, Hisp. *vicario*, *διάδοχος*, qui vicem alterius obtinet, cujusmodi sunt Præfectorum substituti, & locum tenentes, ut vulgo vocant. *Cic. 5. Ver.* Hic Diognetus, qui ex publicis vectigalibus tanta lucra facit, vicarium nullum habet. *Id. 6. Ver.* Succedam ego vicarius tuo muneri. *Id. pro Mur.* Noli ita mihi subtrahere vicarium diligentiæ meæ. *Id. pro Sylla.* An hoc Regnum appellabitur, cujus vicarius qui velit esse, inveniri nemo potest? *Id. lib. 16. Fam. ep. 22.* Itaque te do vicarium: tu eum observabis. ¶ Speciatim vocabatur vicarius, qui in familia alienæ servo, idest majori serviret, *ὁ τῷ οἰκέτου οἰκέτης*, ut interpretatur Theophilus. *Hor. l. 2. Sat. 7.* Sive vicarius est, qui servo paret, uti mos Vester, ait, seu conservus. *Martial. l. 2. ep. 18.* Esse sat est servum, jam nolo vicarius esse. *Paul. l. si in re, 19. ff. de noxal. act.* Si servus tuus servum exercuerit, ejusque vicarius

&

& idem nostis in eadem nave damnum dederit. ¶ Opponuntur autem vicarius, & servus ordinarius, ac ille in hujus quasi domini peculio est. *Ulp. l. 17. ff. de pecul.* Si servus meus ordinarius vicarios habeat, id, quod vicarii mihi debent, an deducam ex peculio servi ordinarii?

Vicatim, adv. *a vici a vici*, sparsim per vicos urbis. *Cic. pro Dom. c. 50.* Servorum omnium vicatim celebratur tota urbe descriptio. ¶ Significat etiam per pagos. *Plin. lib. 6. c. 26.* Mesopotamia tota Assyriorum fuit vicatim dispersa, praeter Babylonem, & Ninum.

Vicellenses, m. 3. pop. Latii, qui nunc Velienshut, Sicanit, & aliis multis interiere. *Plin. l. 3. c. 5.*

Vicem. V. Vicis.

Vicenarius, a, um, *di venti*, *εἰκοσαετής*, quod in se continet viginti. Quidam scribunt *vicenaria* duplici nn, ut sit ab *annus*, potius quam a *viginti*. *Plaut. Pseud. 1. 3. 69.* Tum lex me perdit quina vicenaria, omnes metuunt credere. Idest lex lata in minores viginti quinque annis. Macedoniano enim Senatusconsulto cautum fuit, ut quod minori 25. annis crederetur, si contra fieret, ejus rei nulla esset actio, nisi forte in rem minoris esset conversa.

Viceni, ae, a, *venti*, עשרים, Germ. *zwentzig*, Gall. *vingt*, Hisp. *veynte*, *εἴκοσι*, nomen numerale distributivum, quod tamen saepe pro cardinali *viginti* reperitur. *Liv. l. 45.* Viceni quina millia aeris. *Plin. l. 6. c. 23.* Circa has hydri marini vicenum cubitorum adnatantes terruere classem. *Col. l. 3. c. 3.* Vicenas amphoras percipiens.

Vicennalia, n. plur. ludi vicesimo quoque anno celebrari soliti. *Lactant. de mort. persecut. c. 17.* Diocletianus pervenit Romam, ut illic vicennalium diem celebraret. ¶ In nummo Constantini apud *Carol. du Fresne Famil. Byzant. pag. 17.* legitur *vicennaliorum* in genit. plurali.

Vicennium, ii, n. *spazio di venti anni*, viginti annorum tempus. *Modestin. l. 8. ff. de administr. rer. ad civit. pertinent.* Calculari erroris retractatio etiam post vicennii tempora admittetur.

Vicentia, vel Vicetia, f. 1. *Vicenza*, urbs Italiae, alias in Venetia, hodie in Longobardia, ad Retronis, & Medoaci minoris confluentiam. ¶ Condita fuit a Gallis. *Justin. l. 20.* Obtinuit civitatem Romanam una cum aliis Venetis, anno U. C. 664. Cn. Pompeio Strabone patre Pompeii Magni, & L. Porcio Catone Coss. lege ipsius Cn. Pompeii Strabonis, mortuo collega, fuitque in Tribu Menenia. *Sigon. de vet. jur. Ital. l. 3. c. 6.* In castigatioribus Codicib. *Tac. 3. hist. c. 8.* & *Plin. l. 3. c. 19.* legitur *Vicetia*, quemadmodum & in lapidibus, quos affert *Manut. in Orthogr.*

Vicentinus, & rectius Vicetinus, a, um, adject. *Vicentino*. *Inscript. apud Manut. in Orthogr.* Inter Atestinos, & Vicetinos terminos statuis.

Vicequaestura, ae, f. *carica del luogotenente*, o *vicario del Questore*. *Ascon. Pedian.*

Vices. V. Vicis.

Vicesima, ae, f. *ventesima*, *εἰκοστή*, genus vectigalis, quo in centenas libras quinae exigebantur ex servis, & libertis: nam cum servus veniret, vectigal illud pro eo emptor, cum manumitteretur, herus solvebat. *Liv. lib. 7.* Cn. Manlius Consul legem novo exemplo ad Sutrium, in castris tributim de vicesima eorum, qui manumitterentur, tulit. Patres, quia ea lege haud parvum vectigal inopi aerario additum esset, auctores fuerunt. ¶ Sublatis caeteris vectigalibus retenta est. *Cic. Att. l. 2. ep. 2.* Et eo magis, quod portoriis Italiae sublatis, agro Campano diviso, quod vectigal superest domesticum, praeter vicesimam? ¶ Alia fuit vicesima haereditatum, & legatorum ab Augusto imposita iis, qui in testamento aliquid acquisivissent. *Dio l. 55.* & *Plin. in Paneg. c. 37.* ¶ Legitur & *vigesima*.

Vicesimani, orum, m. milites legionis vicesimae. *Tac. 1. Annal. c. 51. & 64.*

Vicesimarius, a, um, *εἰκοστιαῖος*, quod ad vicesimam spectat. *Liv. l. 27. c. 10.* Caetera expedientibus, quae ad bellum opus erant, Consulibus, aurum vicesimarium, quod in sanctiore aerario ad ultimos casus servabatur, promi placuit. hoc est aurum, quod ex vicesima collectum fuerat.

Vicesimatio, onis, f. supplicium militare, quo vicesimus quisque puniebatur. *Capitolin. in Macrin. c. 12.* Quando eos centesimaret, qui digni essent decimatione, atque vicesimatione.

Vicesimus, (usitatius quam Vigesimus) a, um, adject. *vigesimo*, *ventesimo*, *εἰκοστός*, ultimus ex viginti. *Cic. pro Leg. Manil. c. 3.* Annum jam tertium & vicesimum regnat. *Idem Fam. 12. ep. 15.* Altero & vicesimo die. *Var. l. 3. R. R. c. 9.* Ut vigesimus dies, & primus sit par.

Vicessis, viginti asses. V. *Bicessis*.

Vicia, ae, f. *veccia*, Germ. *wicken*, Gall. *vesce*, Hisp. *arveja*, *βικία*, *ἄφακος*, leguminis genus, jumentorum pabulo nobilissimum, cubitali altitudine, foliis fere petroselini, amplioribus tamen, minutis, exigentibusque in siliqua granis. *Plin. lib. 18. cap. 15.* Et vicia pinguescunt arva, nec ipsa agricolis operosa: uno sulco sata, non sarritur, non stercoratur, nec aliud, quam deoccatur.

Vicia, ae, f. continentia. *Fest.* viciam dicebant continentiam. Al. leg. *vinciam*.

Viciarium, ii, n. locus viciis condendis aptus. *Col. l. 11. c. 2.* ubi alii leg. *vitiario*, nempe a *vitibus*.

Viciarius, a, um, *di veccia*, *Cramelo*, quod ad viciam pertinet, ut Cribrum viciarium, quo vicia expurgatur a frumento. *Col. l. 8. c. 5.* Cribro viciario, vel etiam loliario, qui jam lucis in usu, pulli superponentur, deinde pulegii surculis fumigentur.

Vicies, adv. *venti volte*, Germ. *zwentzig mahl*, Gall. *vingt fois*, Hisp. *veynte vezes*, *εἰκοσάκις*, viginti vices, seu vicibus. *Plin. l. 7. c. 28.* Centies vicies praeliatus, octies ex provocatione victor, &c. *Col. l. 5. c. 2.* Ita, ut paulo ante dixi, latitudinis pedes cum longitudinis pedibus si multiplicabis, centies vicies duceni quadrageni fiunt viginti octo millia, & octingenti.

Vicinalis, & le, o. 3. *consortivo*, Germ. *nachbbawrschafft*, Gall. *du voisinage*, Hisp. *de vezindad*, *γειτονικός*, quod ad vicinum spectat. *Paul. l. una, ff. de loc. & itin. publ.* Viae vicinales, quae ex agris privatorum collatis factae sunt, quarum memoria non extat, publicarum viarum numero sunt. V. Via. *Liv. l. 21. c. 26.* Itaque ingens coacta vis navium est, lintriumque temere ad vicinalem usum paratarum. h. e. ad usum viciniae, seu vicinorum.

Vicine, adverb. *vicino*, prope. *Augustin. l. 1. de doctr. Christ. c. 33. ad fin.* habet superlat. *vicinissime*.

Vicinia, ae, f. idem ac vicinitas. Quidam Grammatici distinguunt vicinia a vicinitate, quod *vicinia* dicatur de locis propinquis, *vicinitas* de conjunctione hominum inter se. *Corn. Fronto*: Vicinia vicorum conjunctio, vicinitas hominum conversatio est. Sed haec differentia non observatur. *Cic. 1. Tusc. c. 16.* Inde in vicinia nostra Averni lacus. *Col. l. 7. c. 3.* Summitti in vicinia orbis quandoque oportebit. ¶ Metonymice sumitur pro ipsis vicinis. *Horat. l. 2. sat. 5.* Fusius egregie factum laudet vicinia. *Id. l. 1. ep. 16.* Sed videt hunc omnis domus, & vicinia tota. ¶ Translate ponitur pro conjunctione cujuscunque rei, similitudine. *Quintil. l. 8. c. 3.* Est tamen diversarum rerum quaedam vicinia. *Plin. l. 31. c. 3.* Aquae ad viciniam lactis accedens.

Vicinitas, atis, f. *vicinità*, *vicinanza*, קרבה, Ger. *nachbbawrschafft*, Gall. *voisinage*, Hisp. *vezindad*, *γειτονία*, vicorum conjunctio, vicinorum inter se propinquitas. *Terent. Heaut. 1. 1. 4.* Tamen vel virtus tua me, vel vicinitas facit, ut te audacter moneam, & familiariter. *Cic. pro Cluent.* Pater hujusce, Judices, homo non solum municipii Larinatis, ex quo erat, sed etiam regionis illius, & vicinitatis virtute, aestimatione, nobilitate facile princeps. ¶ Usurpatur etiam generatim pro quacunque locorum propinquitate. *Plin. lib. 4. c. 16.* Triginta prope jam annis notitiam ejus Romanorum armis non ultra vicinitatem sylvae Calydoniae propagantibus. ¶ Metonymice ponitur pro vicinorum multitudine. *Cic. 6. Ver.* Signum, quod ansam erat vicinitati, buccina datur. ¶ Translate usurpatur de quacunque propinquitate, seu conjunctione. *Cic. 2. de nat. Deor.* Itemque nares, eo quod omnis odor ad superiora fertur, recte sursum sunt, & quod cibi, & potionis judicium magnum earum est, non sine causa vicinitatem oris secutae sunt. *Id. in Brut.* Quod & aequalitas vestra, & pares honorum gradus, & artium, studiorumque quasi finitima vicinitas tantum abest ab obtrectatione, & invidia. *Id. post red. ad Quir. c. 1.* Amicitiae, consuetudines, vicinitates. *Plin. l. 11. c. 18.* Multi vero non discernunt a Cypro vicinitate nominis. *Quintil. l. 3. c. 6.* Virtutibus, ut vitiis vicinitas quaedam est.

Vicinitus, adv. *da vicino*. *Cod. Theodos. l. 15. tit. 1.* Omnes intra tantum pedes vicinitus, quantum ad horrea pertinet, arceantur.

Vicinium, ii, n. *vicinanza*, vicinitas. *Sen. de brev. vit. c. 15.* In vicinio versatur invidia, simpliciusque longe posita miremur. *Plin. l. 2. c. 56.* Quamdiu in vicinio sunt terrae. Utroque tamen loco optimi plerique Codices habent *vicinia*.

Vicinor, aris, *esser vicino*, vicinus sum. *Sidon. l. 2. ep. 11.* Si nobis pro situ, spatiisque regionum vicinaremur. *Id. l. 8. ep. 9.* Vicinabatur festiveta correctio.

Vicinus, i, m. 2. *vicino*, שכן, Ger. *nahe*, Gall. *voisin*, Hisp. *cercano*, *γείτων*, qui in eodem vico, aut certe non procul ab aedibus nostris habitat. *Cic. Att. l. 2. ep. 14.* C. Arrius proximus est vicinus, imo ille quidam jam contubernalis. *Horat. l. 2. ep. 2.* Caetera qui vitae servaret munia recto More, bonus sane vicinus, amabilis hospes, Comis in uxorem, &c.

Vicinus, a, um, *vicino*, *ἐγγύς*, *πλησίος*, propinquus, proximus, conjunctus. *Cic. 3. Ver. c. 18.* Latona ad pariendum vicina. *Virg. 1. Georg. in fin.* Vicinae ruptis inter se legibus urbes Arma ferunt. *Ovid. 6. Fast. v. 275.* Ni convexa foret, parti vicinior esset. ¶ Regit interdum dativum, interdum genitivum. *Ovid. 3. Trist. eleg. 4.* Terra vicina mihi. *Cic. 3. Offic. c. 29.* Fides, quam in Capitolio vicinam Jovis Optimi Maximi majores nostri esse voluerunt. ¶ *In vicino*, est prope, *da vicino*. *Vellej. l. 2. c. 70.* Cum in vicino esset agmen. V. Vicinum. ¶ Translate ponitur pro simili. *Cic. in Orat. c. 32.* Esse igitur perfecte eloquentis puto non eam solum facultatem habere, quae sit ejus propria, fuse, lateque dicendi, sed etiam vicinam ejus, atque finitimam Dialecticorum scientiam assumere.

Vicis, f. 3. *vicenda*, *mutazione*, [illegible], Ger. *streic*, Gall. *fois*, *tour*, Hisp. *vez*, *ἀμοιβή*, *ἐναλλαγή*, alternatio, vicissitudo. Habet omnes casus praeter nominat. singul. & genit. plur. *Horat. l. 1. od. 4.* Solvitur acris hyems grata vice Veris, & Favoni. *Plin. l. 3. 4. c. 8.* Per vices, *a vicenda*, *l'un dopo l'altro*. *Col. l. 3. c. 2.* Alterna vice annorum vites multi plus minus afferunt, *un anno più*, *un anno meno*. *Quintil. l. 6. c. 5.* Judices, vel praesidentes Magistratus appellandi sunt frequenter, ut loquendi vices serventur. ¶ Quoniam vero plurima alternatim fiunt, hinc plures, & varias notiones speciatim habet. Saepe accipitur pro loco. *Cic. l. 2. de Leg.* Nulla est enim persona, quae ad vicem ejus, qui e vita emigravit, propius accedat, quam heres. *Plin. l. 8. c. 46.* Bos in Aegypto etiam numinis vice colitur. *Inscript. apud Gruter. pag. 195. n. 10.* Vice sacra judicare. h. e. loco Caesaris. *Plin. in Paneg. c. 80.* Vice Dei fungi erga omne hominum genus. *Cels. l. 4.* Sumere ptisanam in vicem vini, *in vece di vino*. ¶ Item pro munere, officio. Unde vice alicujus fungi, *far le altrui veci*, *ἀνθ᾽ ἑτέρου εἶναι*, dicimus eum, qui alterius locum supplet, absentisque munere fungitur. *Liv. lib. 1. cap. 20.* Ne sacra Regiae vicis desererentur, Flaminem Jovi assiduum Sacerdotem creavit. *Id. ib. cap. 41.* Cum jam expirasset Tarquinius, celata morte, per speciem alienae fungendae vicis suas opes firmavit. *Plin. lib. 5. epist. 6.* Hypocaustum, si dies nubilus est, immisso vapore vicem Solis supplet. *Plin. alter lib. 2. cap. 8. de stella Veneris*: Prorogans lucem, vicemque lunae reddens. ¶ In hac, & superiore acceptione, pro ablativo accusativus a veteribus usurpatus est, per Enallagen, & Hellenismum. *Plaut. Rud. 3. 5. 34.* Si appellabit quempiam, vos respondetote istinc istarum vicem. idest pro istis. *Cic. lib. 1. Fam. epist. 9.* Quanquam ille perennis inimicus amicorum suorum nostram vicem ultus est ipse per se se. idest se se puniendo occupavit officium nostrum. *Liv. lib. 34. cap. 32.* Remittimus hoc tibi, ne vicem nostram irascaris. ¶ Sumitur pro tempore, vel actione, quae fit in tempore. *Horat. lib. 4. od. 14.* Et arces Alpibus impositas tremendis Dejecit acer plus vice simplici. idest plus simplici clade, clade duplo majore illa, qua caeteri dejecissent. Alii exponunt, plus quam semel, *più d'una volta*. Et sane hoc sensu *Pallad. l. 7. tit. 30.* Tribus, inquit, per diem vicibus potu adjuvant. *tre volte al giorno*. Et *l. 10. tit. 7.* Prima vice agros proscindemus. *per la prima volta*. *Capitol. in M. Anton. Philos. c. 7.* Diversis vicibus, *in diversi tempi*. ¶ Item pro modo, ratione. *Liv. l. 2.* Ita duo deinceps Reges alius alia via, ille bello, hic pace civitatem auxerunt. Sed vetus exemplar legit *alia via*. Nonnulli vero exponunt alio tempore. ¶ Item pro similitudine, instar. *Cic. Att. l. 10. ep. 11.* Nisi forte me Sardanapali vice in suo lectulo mori malle censueris, quam exilio Themistocleo. Adde *Plin. l. 9. c. 45.* ¶ Item pro recompensatione, retributione, *ricompensa*, *pariglia*. *Plin. l. 2. ep. 6.* Reddam vicem, si reposcas. *Tac. 4. hist. c. 3.* Tanto proclivius est injuriae, quam beneficio vicem exsolvere, quia gratia oneri, ultio in quaestu habetur. ¶ Reperitur pro pugna, periculo. Nam per vicissitudinem pugnatur. *Virg. 2. Aen. v. 432.* Nec tela, nec ullas Vitavisse vices Danaum. ¶ Item pro poena, incommodo, damno. *Cic. pro Dom. c. 4.* Mihi uni necesse & meam, & aliorum vicem pertimescere. *Ter. Heaut. 4. 5.* Ita me Di amabunt, ut nunc Menedemi vicem Miseret me. ¶ *Vice versa*, seu potius *versa vice* significat contraria ratione, *per lo contrario*. *Apulej. l. 4. Florid.* Prima (*vini*) cratera ad sitim pertinet, secunda ad hilaritatem, tertia ad voluptatem, quarta ad insaniam. verum enimvero Musarum cratera versa vice quanto crebrior, tanto propior ad animi sanitatem. *Gel. lib. 16. c. 13.* Primos municipes sine suffragii jure Caerites esse factos accepimus: hinc tabulae Caerites appellatae versa vice in quas Censores referri jubebant, quos notae causa suffragiis privabant. ¶ *Vicium* in genitivo plurali *Danet.* affert ex *Quintil.*

Vicissatim, adv. idem ac vicissim. *Plaut. Poen. prol. v. 46.* Ad argumentum nunc vicissatim volo remigrare. *Id. Rud. 4. 1. 27.* Nosmet oueremus vicissatim voluptatibus.

Vicissim, adv. *a vicenda*, *vicendevolmente*, *scambievolmente*, חליפות, Ger. *hergegen*, Gall. *a son tour*, Hisp. *a vezes*, *ἀμοιβαδίς*, per vices, alternatim. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 1.* Quod si haberem aliquid, quod liqueret, tamen te audire vicissim vellem, cum ipse tam multa dixissem. *Id. ib. c. 7.* Terra uno tempore florere, deinde vicissim horrere potest. ¶ Quandoque significat secundo loco, sive similiter, sive ex altera parte. *Ter. Heaut. 4. 3. 10.* Sed nunc, Clinia, da te mihi vicissim, nam amici quoque res est videnda. *Cic. 3. Fam. ep. 6.* Hoc ego meo facto delector; nihil enim potuit fieri amantius: considera nunc vicissim tuum. *Virg. 5. Ecl.* Nos tamen haec quocunque modo tibi nostra vicissim Dicemus.

Vicissitas, atis, f. idem ac vicissitudo, apud veteres. *Acc. apud Non. c. 2. n. 893.* Vicissitatemque imperandi tradit.

Vicissitudo, inis, f. *vicissitudine*, *mutazione*, *vicenda*, חלף, Ger. *veranderung*, Gall. *tour*, *changement*. Hisp. *mudança*, *ἀμοιβή*, *μεταβολή*, alternatio, mutatio ex alio in aliud. *Terent. Eun. 2. 2. 45.* Omnium rerum vicissitudo est. *Cic. 5. Tusc. c. 24.* Quae vita, quis interitus, quaeque ex alio in aliud vicissitudo, atque mutatio. *Id. l. 5. Fam. ep. 12.* Nihil est enim aptius ad delectationem lectoris, quam temporum varietates, fortunaeque vicissitudines. *Id. 2. de Leg. c. 7.* Vicissitudines dierum, ac noctium. ¶ Idem est aliquando ac remuneratio, *corrispondenza*. *Cic. de Amic. c. 14.* Nihil est enim remuneratione benevolentiae, nihil vicissitudine studiorum, officiorumque jucundius.

Vicomagister, tri, *capo di contrada*, praefectus alicui vico. V. Vicus. Legitur haec vox saepe in tabulis *Pomponii Laeti de region. urb. Romae*, & *P. Victoris*.

Victa, ae, f. Dea victus. *Arnob. l. 3.* Victa, & Potua sanctissimae, victui, potuique procurans.

Victima, ae, f. *vittima*, זבח, Ger. *schlachtopffer*, Gall. *sacrifice*, Hisp. *sacrificio*, *ἱερεῖον*, *θῦμα*, animal sacrificio destinatum. Dicta est a victis hostibus. *Ovid. 1. Fast.*

1. Fast. v. 335. Victima, quæ cecidit dextra victrice vocatur, Hostibus a domitis hostia nomen habet. Fest. triplicem etymologiam adducit. Victimam, inquit, Ælius Stilo ait esse vitulum, ob ejus vigorem: alii autem, quæ vincta ducatur ad altare: aut quæ ob hostes victos immolaretur. ¶ Differunt victima, & hostia trifariam. Primo hostia a quovis Sacerdote immolabatur, victima ejus tantum manu, qui hostem ipse vicisset, ut patet ex loco allato Ovidii. Atque hinc alterum quoque discrimen consequitur. Nam si victima victoris unius dextra mactabatur, non potuit victime cædi, nisi hostibus victis: at hostia quoque esse poterat, quæ, cum iretur in hostes, cædebatur. Serv. in 1. Æn. Hostiæ dicuntur sacrificia, quæ ab his fiunt, qui in hostem pergunt, victimæ vero sacrificia, quæ post victoriam fiunt. Sed hæc licenter confundit auctoritas. Tertium discrimen est, quod victima est major, ut vitulus, hostia minor, ut agnus. Itaque Cornel. Fronto his verbis differentiarum libellum claudit: Victima major est, hostia minor. Hinc Plaut. Pseud. a. 1. sc. 3. Nolo victimas, minimis me extis placari volo. Hor. l. 3. od. 23. Victima Pontificum secures Cervice tinget. ¶ Sæpe victima ponitur pro hostia, ut hostia pro victima, neglectis illis discriminibus, quæ attulimus. Cic. Att. l. 1. Ego enim te arbitror, cæsis apud Amaltheam tuam victimis, statim esse ad Sicyonem oppugnandum profectum. ¶ Sumitur translate. Cic. pro L. Flac. cap. 38. Quam potestis P. Lentulo mactare victimam gratiorem, quam si L. Flacci sanguine illius nefarium in vos odium saturaveritis?

Victimarius, rii, m. ἱεροφόνος, sacrorum minister, qui victimam ligabat, & cultrum, aquam, & molam parabat, & reliqua, quæ sacris erant necessaria. Liv. l. 40. c. 29. Libri in comitio, igne a victimariis facto, in conspectu populi cremati sunt. Adde Val. Max. l. 1. c. 1.

Victimo, as, n. 1. sacrifico. Apul. l. 7. A. A. Hircum Marti victimant.

Victito, as, n. alimentarsi, mantenersi, vivere, διαιτᾶσθαι, victu utor, alor, vescor. Ter. Eun. 5. 8. 44. Et libenter vivis, etenim bene libenter victitas. Plaut. Truc. 2. 3. 26. Victitare parce.

Victo, as, n. 1. freq. a vivo. Plaut. Capt. 1. 1. 15. In occulto miseri victant succo suo. Al. leg. victitant.

Victor, oris, m. vincitore, נוצח, Germ. uberwinder, Gall. vainqueur, Hisp. vencedor, νικητής, qui in certamine superior evasit. Cic. l. 9. Fam. ep. 9. Multa victori eorum arbitrio, per quos vicit, etiam invito facienda sunt. Idem in Pison. Neque resistente Cn. Pompejo omnium gentium victore, &c. Plin. l. 7. c. 28. L. Sicinius Dentatus centies vicies præliatus, octies ex provocatione victor. Stat. l. 9. Theb. v. 324. Victor belli. h. e. in bello. ¶ Adjective Nepos in Agesil. c. 4. Victor exercitus. Ovid. 4. Trist. el. 2. v. 47. Victor currus. h. e. triumphalis, in quo victor sedet. ¶ Præterea victor significat etiam eum, qui opus aliquod ad optatum finem perduxit, & qui voti compos factus est. Virg. 2. Æn. v. 329. Victorque Sinon incendia miscet. Hor. l. 1. ep. 13. Victor propositi simul ac perveneris illuc.

Victoria, æ, f. vittoria, נצח, Germ. sieg, Gall. victoire, Hisp. victoria, νίκη, hostium superatio, a vincendo. Cic. pro M. Marc. c. 3. Victoria, quæ natura insolens, atque superba est. Hor. lib. 1. serm. sat. 1. Quid enim, concurritur, horæ Momento cita mors venit, aut victoria læta. Sallust. in Catil. c. 58. Victoria cruenta. h. e. in qua magna cædes etiam victorum fit. Id. in Jugur. Eripere alicui victoriam. Liv. l. 4. c. 50. Victoria penes patres fuit. Id. l. 30. c. 30. Habere victoriam in manibus. Id. l. 2. c. 55. Exercere victoriam. h. e. victoriæ jure uti. Cic. pro Cæl. Consequi victoriam. Id. pro Leg. Man. Reportare victoriam. ¶ Apud Romanos Victoria Deæ nomen erat, cujus simulacrum effingebatur lauru coronatum, altera manu palmæ, altera oleæ ramum præferens. Pinnata etiam, & alligera pingebatur, ut a cœlo devolans ad eos, quos suis ornare successibus vellet, passo crine, nudo pede suspensa, strophio revincta, sinu vestis fluitante. Var. l. 4. de L. L. Turneb. l. 13. c. 12. & l. 27. c. 2. & 5. ¶ Poetæ fabulantur, fuisse filiam Acherontis ex Styge, affuisse Jovi in bello adversus Gigantes, Jovem illi pro munere dedisse, ut Dii per Stygem ejus matrem jurarent, siquis eorum juramento non stetisset, quoddam temporis spatium nectare abstineret. Cic. 2. de nat. Deor. Quid Opis? quid Salutis? quid Concordiæ? Libertatis? Victoriæ? quarum omnium rerum quia vis erat tanta, ut sine Deo regi non posset, ipsa res Deorum obtinuit.

Victorialis, le, adject. ad victoriam pertinens, ut victorialis dies, quo victoria aliqua celebratur. Trebell. Poll. in Gallien. c. 2. populumque quasi victorialibus diebus ad festivitatem, ac plausum vocavit.

Victoriatus, (subaudi nummus) νικηφόρος, nummus argenteus Lege Clodia percussus, qui alteram denarii partem ponderis, & pretio exæquabat, ut docet Var. l. 9. L. L. & Volus. Metian. de ponderibus. Causa nominis est, quod signatus erat Victoria, ut docet Plin. l. 33. c. 3. Valebat autem quinque assibus; hinc & quinarius dictus est, ut Var. l. 4. de L. L. indicat. Cic. pro Font. Itaque Titurium Tolosæ quaternos denarios in singulas vini amphoras portorii nomine exegisse, Cordum Porcium, & Munium ternos victoriatos, Vulchalona servæ unbinos, & victoriatos mille. Quintil. l. 6. c. 4. Dicente quodam, victoriato se uno in Sicilia quinque pedes longam murænam emisse. Liv. l. 41. c. 13. Tulit in eo triumpho victoriatum LXXXV. millia.

Victoriola, æ, f. parvum Victoriæ Deæ simulacrum. Cic. 3. de nat. Deor. c. 34. Item Victoriolas aureas, & pateras, coronasque, quæ simulacrorum porrectis manibus sustinebantur, sine dubitatione tollebat.

Victoriosus, a, um, vincente, vincere assuetus, seu qui plures, & varias victorias reportavit. Vox est Catonis, ut Gel. l. 4. c. 9. testatur. In nummo Probi, apud Spanhem. Victorioso semper. Sidon. l. 5. ep. 6. Victoriosissimo viro.

Victrix, icis, vincitrice, נוצחת, Ger. uberwinderin, Gall. vainqueresse, Hisp. vencedora, νικῶσα, quæ vicit, quæ certamine superior evasit. Cic. ad Brut. ep. 10. Erat victrix Respublica, cæsis Antonii copiis, ipso expulso. Id. 1. Tusc. c. 48. Oraculum erat datum, si Rex interfectus esset, victrices Athenas fore. Id. pro Cluent. c. 5. Victrix filiæ, non libidinis. ¶ Victrices literæ, dicuntur victoriam nuntiantes. Cic. Att. l. 5. ep. 21. Quo autem die Cassii literæ victrices in Senatu recitatæ sunt. ¶ Interdum victrix sumitur pro voti compote. Virg. 7. Æn. Junonem victrix affatur voce superba. ¶ Est etiam adject. quod cum neutris etiam conjungitur. Claudian. de VI. Consul. Honor. v. 54. & certius omnia surgunt Victrici concepta solo. Virg. Æn. 3. v. 54. Res Agamemnonias, victriciaque arma secutus. Justin. l. ult. in fin. Victricia ad nos arma transtulit. ¶ Serv. in loc. Virg. citat. docet, nomina fœminina in ix in plurali tantum numero neutra fieri, sed Claudiani verba etiam in singulari id fieri posse ostendunt.

Victualis, le, adj. appartenente al vitto, ut victuale ministerium, Apul. de dogm. Plato.

Victum. V. Victus, us.

Victurus, a, um, νικήσων, part. futuri temporis a vinco. Gell. l. 14. c. 1. Pyrrhusne Rex, an M. Curius prælio victurus esset. ¶ Est etiam part. verbi vivo, βιωσων. Cic. de Sen. Nemo est tam senex, qui se annum non putet victurum.

Victus, us, m. vitto, מזון, Ger. nahrung, Gal. le vivre, Hisp. mantenimento, τροφή, δίαιτα, omne illud, quo vivimus. Ulp. l. 43. & 44. de verb. signif. Victus verbo continentur, quæ esui, potui, cultuique corporis, quæque ad vivendum homini sunt necessaria. Cic. de Am. c. 23. Multi divitias despiciunt, quos parvo contentos tenuis victus, cultusque delectat. Ovid. 6. Fast. Nunc inopes victus, ignavaque fata timentes. &c. Colum. in præfat. l. 10. Tolerare victum lacte. Cels. l. 1. c. 10. Mutare aliquid ex consuetudine victus. ¶ In plurali numero. Plaut. Mil. 3. 1. 134. Mea domi accipiam benigne lepide, & lepidis victibus. ¶ Translate ponitur pro vivendi ratione. Nep. in Dion. c. 4. Namque appositi erant custodes, qui eum a pristino victu deducerent. ¶ Veteres in genit. sing. dicebant etiam victuis. Var. apud Non. c. 8. n. 88. Primum de re familiari, secundo de victuis consuetudine dicerem. ¶ Item dicebant victi. Plaut. Capt. 4. 2. 75. Proin tu tui quotidiani victi ventrem ad me afferat. ¶ Reperitur etiam victu pro victui in dativo. Gell. l. 4. c. 16. ex Lucil. Quod sumptum, atque epulas victu præponis honesto.

Victus, a, um, vinto, superato, νικηθείς, certamine superatus, partic. a vincor. Cic. pro Font. Ut velint isti aut quiescere, id quod victi, ac subacti solent. Horat. Epod. od. 9. Terra, marique victus hostis, Punico Lugubre mutavit sagum. ¶ Dicitur & de aliis rebus extra bellum. Horat. Epod. Victus prece. Ovid. 1. de Pont. ep. 17. Ira victa per preces. Id. 1. Fast. v. 622. Corpora victa sopore. Tac. 4. Ann. c. 8. Victo gemitu, compresso il gemito. Id. 1. Ann. c. 57. Neque victa in lacrimas. h. e. non eousque depressa, ut mitteret lacrimas. Id. 11. Ann. c. 5. Victo silentio, rotto il silenzio. ¶ Ponitur aliquando pro voti impote, ἀτυχής, quemadmodum contra victor pro voti compote, ἐπιτυχής. Virg. 9. Ecl. Nunc victi tristes, quoniam fors omnia versat. ¶ Item pro eo qui a proposito pristino recedit. Virg. 2. Æn. Hic vero victus genitor se tollit ad auras.

Viculus, i, m. αγροικίδιον, parvus vicus. Liv. l. 21. c. 33. Castellum, viculosque circumjectos capit.

Vicus, i, m. contrada, borgo, Germ. gasse, Gall. contrée, Hisp. barrio, κώμη, ἄμφοδον, multæ domus junctæ. Est ab Æolico Ϝοῖκος, vel Ϝοικία, pro οἶκος. Differt a pago. Nam pagus de rure tantum dicitur, vicus de rure, & de urbe. Deinde vicus est pars pagi. Tacit. de morib. Germ. c. 12. Eliguntur in iisdem conciliis & principes, qui jura per pagos, vicosque reddant. ¶ Vicorum, ut innuimus, alii sunt urbani, alii pagani. Vicus urbanus est pars minor urbis, quæ ex multiplicatis domibus constat, ut Romæ vicus Cyprius, vicus Africus, vicus sceleratus, &c. Vicus paganus, seu rusticus sunt plures villæ, seu domus rusticanæ conjunctæ in aliquo pago, aliquo spatio remotæ ab urbe, nullisque mœnibus cinctæ. Nam ædificia urbi contigua, suburbia dicuntur, quæ mœnibus clauduntur, appellantur castella. Cic. l. 14. Fam. ep. 1. de vico emt. Quod ad me, mea Terentia, scribis, te vicum vendituram, quid obsecro te, me miserum, quid futurum est? Hor. l. 2. ep. 1. de vico urbano. Deferar in vicum vendentem thus, & odores. Ovid. 6. Fast. Certa fides facti, dictus sceleratus ab illa Vicus, & æterna res ea pressa nota. ¶ Singulis Romæ vicis quatuor præficiebantur viri, qui Magistri vicorum, & etiam Vicomagistri dicebantur, quorum munus erat vicos tueri, vigilias, seditionesque sedare, incendia extinguenda curare, & similia. Instituti sunt ab Augusto, ut in ejus vit. c. 30. scribit Sueton. Addit Ascon. in Pisonianæ Orationis c. 4. Ludos Compitalitios ab istorum vicorum magistris, prætexta in eo munere indutis, celebratos fuisse.

Vicus Æquensis, Æquana, Æqua, Vico di Sorrento, urbs olim Picentinorum, nunc prov. Terræ Laboris, in R. Neapolitano, in ora sin. Neapol. ad rad. collis, parva admodum.

Vicus Varronis, Vicovaro, Vicovaro, opp. Sabinorum, ad Anienem fl. prope Nomentum orb. exc. in colle.

Videlicet, adv. certamente, veramente, Germ. namlich, freylich, Gall. certes, c'est a sçavoir, Hisp. ciertamente, conviene a saber, δηλαδή, δηλονότι, certe, quidem, vere, nimirum. Est adverbium confirmandi, teste Donato, in Adelph. a. 3. sc. 4. Conflatum est ex videre, & licet, quomodo scilicet, ex scire, & licet. Terent. Adelph. 3. 4. 4. Videlicet de psaltria hæc audivit. Id. Heaut. 2. 3. 52. Hic de nostris verbis hic errat videlicet, quæ hic sumus locuti. ¶ Interdum suæ originis censum retinet. Plaut. Stich. 4. 1. 4. Videlicet, parcum illum fuisse senem. si può ben vedere, che &c. Idem ib. v. 51. Videlicet, illum fuisse nequam adolescentem. ¶ Eleganter usurpatur in Ironia, sive irrisione. Cic. 2. Phil. c. 6. Tuus videlicet salutaris consulatus, perniciosus meus. Idem 2. Catil. c. 6. Homo enim videlicet timidus, & permodestus vocem consulis ferre non potuit. ¶ Est etiam adverbium explanandi, pro scilicet, nempe, cioè. Cic. pro Sext. Venisse tempus iis, qui in timore fuissent, conjuratos videlicet dicebat, ulciscendis. Id. pro Cluent. cap. 46. Ut metus videlicet ad omnes, pœna ad paucos perveniret. Id. 2. de Leg. c. 10. Caste lex jubet adire ad Deos, animo videlicet. ¶ Elegantem locum habet in responsionibus. Id. pro Cæcin. cap. 15. Quid metuebant? vim videlicet. Id. Ver. 4. c. 33. Quid horum se negat fecisse? illud videlicet unum, quod necesse est, pecuniam accepisse.

Viden'? pro vides ne? Ter. Eun. 2. 2. 10. Viden' me eodem ortum loco?

Videndus, a, um, partic. passiv. verbi video. Ovid. 2. Amor. eleg. 14. Si fuerint oculis probre videnda meis. Id. 3. Trist. el. 4. Sint animo cuncta videnda meo.

Videns, tis, particip. chi vede, veggente. Virg. Ecl. 1. mea regna videns mirabor. ¶ Eleganter jungitur cum vivus, & significat vigilantem, & optime cernentem ea quæ fiunt. Terent. Eun. 1. 2. 28. Prudens, & sciens, vivus, vidensque pereo. Cic. pro Quint. cap. 15. Huic acerbissimum vivo videntique funus ducitur. Id. pro Sext. cap. 27. Vivus, ut ajunt, est & videns cum victu & vestitu suo publicatus.

Video, es, di, sum, a. 2. vedere, ראה, Ger. sehen, Gal. voir, Hisp. veer, βλέπω, ὁράω, oculorum sensu aliquid percipio, cerno, specto, perspicio. Est ab εἴδω, ut docet Macrob. l. 1. sat. c. 15. εἴδω autem eandem fere habet significationem. An differant cerno, & video V. in Cerno. Construitur cum acc. Cic. 7. Ver. Jam hoc ipso istum vestitu Siculi, Civesque Romani sæpe viderunt. ¶ Vel etiam cum abl. instrumenti. Ter. Adel. 3. 2. Certe hisce oculis egomet vidi. Cic. 3. Catil. Ut eos pene oculis videre possemus. ¶ Per Metalepsim accipitur pro vigilare. Virg. 6. Ecl. Jamque videnti Sanguineis frontem moris, & tempora pingit. V. Videns. ¶ Item pro convenire, non esse. Cic. Att. l. 6. ep. 5. Ego, ut spero, propediem te videbo. ¶ Item pro alloqui, congredi. Cic. Att. l. 3. Graviter se acturum cum Aquillo confirmavit. Videbis ergo hominem. Plin. l. 1. ep. 5. Rogo, mane videas Plinium domi. h. e. visas. ¶ Translate Cic. l. 7. Fam. ep. 30. Fuit mirifica vigilantia, qui suo toto Consulatu somnum non viderit. Loquitur de Caninio, qui paucas horas Consul vixit. ¶ Item pro consequi, adipisci. Cic. l. 14. Fam. ep. 1. Quem ego diem si videro, &, si in vestrum complexum venero. ¶ Transfertur etiam ad animum, pro cernere, intueri, ut fit in somniis. Cic. 4. Acad. Et, si nunc, aut si etiam dormientes aliquid animo videre videamur. Tac. l. 1. Ann. c. 14. Non eadem lætam Germanico quietem tulit, viditque se operatum. ¶ Translata frequenter sumitur pro intelligere, cognoscere. Cic. 2. Agr. Sed videte vim legis Agrariæ. ¶ Item pro prævidere, prænoscere. Liv. l. 6. c. 12. Veres in minorum videat. Cic. l. 4. Fam. An tu non videbas mecum simul, quam illa crudelis esset futura victoria? Id. l. 6. ep. 3. Summo tamen eadem est, & idem sanitas, quem ego tam video animo, quam ea, quæ oculis cernimus. ¶ Item pro animadvertere, cogitare, considerare, ut Vide quid agas. Ter. Phorm. 2. 5. 31. Vide, quid agas, prima coitio est acerrima. Id. 7. Verr. Videas etiam atque etiam, & consideres, quid agas, quo progrediare, &c. Hoc sensu usurpatur etiam impersonaliter, & passiva terminatione. Plaut. Asin. 3. 1. 95. Da isti viginti minas: vides me amantem agere. Li. Videbitur. si vedrà, si penserà. ¶ Item pro curare, efficere. Ter. Adelph. Ego istuc videro. Id. Andr. 2. 6. 25. Ego, hæc ut recta fiant, videro. Cic. Att. l. 2. Tu ista omnia vide, & guberna. Id. Att. l. 5. ep. 1. Antecesserat Statius, ut prandium nobis videret. h. e. pararet, curaret. Item pro cavere. Cic. 4. Acad. Vide, quæso, ne [illegible] atque etiam, ne illarum quoque rerum pulcherrimarum a te ipso minuatur auctoritas. Pompejus ad Domit. inter epist. Cic. ad Att. l. 8. post ep. 12. Diligenter [illegible] videndum, ne distracti pares esse adversario non possimus. ¶ Item pro con[illegible] providere. Ter. Phorm. 1. 4. 12. Recte mihi vidissem, & senis essem ult[illegible] diam. ¶ Item pro fidere, credere. Hinc Me vide, phrasis est com[illegible] in me recipio. Ter. Andr. 2. 2. 13. Atqui istuc ipsum nihil pericli est [illegible] Trinum. 1. 3. 78. Nihil est de signo quod vereare: me vide. [illegible] de interdum usurpatur, cum indignamur, aut stomachamur. P[illegible] Vide, ut incedit! Ter. Phorm. 1. 3. Avaritia vide quid [illegible] &c. eleganter usurpamus, cum alicujus rei curam aliis re[illegible] pone hoc, quod postulo, de argento: de reliquo [illegible] mihi, inquit, cum ista summa sanctimonia? [illegible]

pro nat. Deor. c. 4. Quam similis sit istud, tu videris. Id. de Amic. c. 5. Quam id recte faciam, viderint sapientes. ¶ Interdum per catachresim hoc verbum usurpatur de aliis sensibus præter oculos. Virg. Æneid. 4. mugire videbis sub pedibus terram. Plaut. Mil. 4. 6. 44. Naso hæc quidem videt plus, quam oculis. ¶ Videre diem, est vivere. Ovid. 5. Trist. el. 5. v. 44. Sive diem videat, sive tegatur humo. ¶ Viso opus est pro videndum est. Plaut. Capt. 2. 1. 29. Viso opus est, cauto opus est, ut accuram hoc agatur.

Videor, eris, visus sum, pass. 1. essere veduto, βλέπομαι, ὁρῶμαι, cernor, conspicior. Virg. 4. Ecl. Divisque videbit Permistos Heroas, & ipse videbitur illis. Var. l. 3. R. R. c. 2.

Videor, eris, visus sum, d. 2. parere, sembrare, δοκῶ, φαίνομαι, opinionem, seu imbecillam assensionem in alicujus animo infero, præ me fero. Usurpatur semper personaliter ut deponens absolutum, & quidem, si solum est, usurpatur cum duobus nominativis, uno ante, altero post, si autem conjungitur cum infinitis verborum personalium, interdum cum duobus nominativis, interdum cum uno usurpatur. Frequentissime tamen usurpatur etiam in tertio ordine, idest cum dativo personæ. Cic. 1. Off. Nunquam omnino periculi fuga committendum est, ut imbelles, timidique videamur. Id. Att. lib. 2. epist. 1. Illa tua horridula mihi, atque incompta visa sunt. Id. 2. Fin. cap. 13. Quæ Aristoni, & Pyrrhoni omnino visa sunt pro nihilo: hoc est nihil ab eis æstimata sunt. Id. 4. Catil. Videor enim mihi hanc urbem videre lucem orbis terrarum, atque arcem omnium gentium subito uno incendio concidentem. Cic. l. 16. Fam. ep. 21. Videor videre ementem te rusticas res. ¶ Reperitur usurpatum & impersonaliter. Sed hujusce constructionis unicum exemplum apud veteres Scriptores extat. Cic. 5. Tusc. c. 5. Non mihi videtur ad beate vivendum satis posse virtutem. ¶ Significat etiam summum animi placitum, & usurpatur pro placere, censere, statuere. Hac acceptione semper impersonaliter construitur, & cum infinitivo vel expresse, vel occulte. Cic. de Sen. Nunc autem mihi visum est de senectute aliquid ad te scribere. Id. lib. 14. Fam. epist. 7. Si tibi videbitur, villis iis utere, quæ longissime aberunt a militibus. ¶ Atque hac ratione sæpe in decretis, & Senatus consultis adhibebatur. Cæs. lib. 1. B. C. cap. 2. Ubi ante certam diem Cæsar exercitum dimitteret; si non faciat, eum adversus rempublicam facturum videri. ¶ Hujus verbi usus apud Ciceronem adeo frequens est, ut nonnunquam ab eo per pleonasmum tantummodo usurpetur, ita tamen, ut non sine quadam vi, & elegantia. Pro leg. Manil. cap. 10. Satis mihi multa verba fecisse videor, quare hoc bellum esset genere ipso necessarium, magnitudine periculosum, restat, ut de Imperatore ad id bellum deligendo, ac tantis rebus præficiendo dicendum esse videatur. Id. de Am. c. 4. Sperare videor.

Vide sis. V. Sis.

Vidua, æ, f. vedova, אַלְמָנָה, Germ. wittwe, Gal. veuve, Hisp. viuda, χήρα, ἄζυξ, mulier viro orbata: dicta est, quasi a viro idua, hoc est divisa. iduare enim erat olim idem ac dividere. Ita scribit Macrob. lib. 1. Saturn. cap. 15. ¶ Revera adjectivum est, & subintelligitur mulier. Plaut. Stich. 1. 1. 5. Quo tandiu vidua viro suo caruit. Horat. l. 1. ep. 1. v. 78. Sunt, qui Frustis, & pomis viduas venentur avaras. ¶ Labeo l. 242. Dig. de Verb. signif. docet, viduam dici non solum eam, quæ maritum habuit, sed etiam eam, quæ nulli nupsit, qua ratione videtur Propert. l. 2. eleg. 12. dixisse: Quidve tibi prodest viduas dormire puellas? Et Liv. l. 1. c. 46. ad fin. Et, se rectius viduam, & illum cœlibem futurum fuisse, contendens.

Viduatus, a, um, nom. partic. privato, spogliato. Virg. 4. Georg. v. 518. Arva nunquam viduata pruinis. Col. in Præfat. l. 10. Matris viduata corpora. Sil. l. 3. v. 621. de Tartaro: Viduata lumine regna. ¶ Cum genitivo Lucret. l. 5. v. 838. Viduata manuum. ¶ Absolute viduata pro viro orbata. Sueton. in Galb. c. 5. Agrippina viduata morte Domitii, restata vedova.

Viduatus, us, m. stato vedovile. Tertul. de Virg. veland. c. 9.

Viducasses, m. s. Viducasses, Biducasses, pop. Galliæ Celt. inter Lexovios ad Or. & Unelos ad Occ. in Normannia inferiore, ubi nunc tractus le Bessin, quorum caput Juliobona, seu Bajocum. Alii eos collocant in reg. le Beausse.

Viduertas, atis, f. calamità, συμφορά, calamitas, apud veteres. Paul. apud Fest. Viduertas calamitas dicta, quod viduet bonis. Cato de R. R. c. 141. Uti tu morbos visos, invisosque, viduertatem, vastitudinemque, calamitates, intemperiesque prohibessis.

Viduitas, atis, f. vita vedovile, χηρεία, χηροσύνη, vita cœlebs post nuptias. Cic. pro Cæc. c. 5. Ebutius iste, qui jam diu Cæsenniæ viduitate, ac solitudine aletur. Liv. l. 40. c. 4. In viduitate relictæ filiæ singulos parvos filios habentes. ¶ Sumitur etiam pro privatione, inopia. Plaut. Rud. 3. 3. Nunc demum est, cura omnium copiarum, atque opum, auxilii, præsidii viduitas nos tenet.

Vidularia, æ, f. nomen unius ex amissis Plauti Comœdiis, cujus fragmenta aliquot afferunt Nonius & Priscianus. Dicta est a vidulo, sed cujus præcipue argumenti fuerit, ignoratur.

Vidulus, i, m. bolgia, valigia, אַמְתַּחַת, Ger. bulgen, Gal. bougette, valise, Hisp. bolsa, φασκώλιον, πήρα, sacculus, quo pecunia, vel aliquid quodpiam itineris causa reponitur. Plaut. Rud. 4. 4. 88. Est ne hic vidulus, ubi cistellam tuam inesse ajebas? Id. Men. 5. 7. 47. Recte obsignatum in vidulo est marsupium.

Viduo, as, a. 1. privare, שָׁכַל, Ger. berauben, Gal. priver, Hisp. privar, χηρόω, ἀποστερέω, orbo, privo. Virg. 8. Æneid. Toto ferro sæva dedisset Funera, tam multis viduasset civibus urbem. Hor. l. 2. ode 9. Et foliis viduantur orni.

Viduvium, ii, n. stato vedovile. Sidonius l. 5. ep. 2.

Viduus, a, um, vedovo, privato, privo, χῆρος, expers, privatus, orbatus, desertus. Proprie dicitur de ea re, vel loco, vel tempore, in quo alter conjugum mortuus est. Ovid. 1. Fast. Per totidem menses a funere conjugis uxor Sustinet in vidua tristia signa domo. Id. ep. 18. Cur ego tot viduas exegi frigida noctes? ¶ Translate de quacunque re usurpatur, pro experte, vacuo, privato. Horat. l. 1. od. 10. Voce dum terret, viduus pharetra Risit Apollo. Id. l. 4. od. 5. Et vitem viduas ducit ad arbores. ¶ Cum genitivo Avien in Perieg. v. 939. Cespes herbæ viduus. Silius l. 2. v. 247. Viduus teli. ¶ Et cum ablat, & præposit. a, vel ab. Virg. in Culice prope fin. Ditis opacos Cogor adire lacus viduos a lumine Phœbi.

Vienna, æ, f. Vienne, Ala Flavina, Vindobona, inc. Wien, Ital. Vienna, Gal. Vienne, urbs Pannoniæ sup. apud fines Hungariæ, ad Danubium flu. ubi recipit Vien amnem, unde nomen urbi, cum ponte, ampla, culta, munita, caput Austriæ, sedes Imperatoris e multis annis. ¶ Vienna altera, quæ Allobrogum dicitur Gal. Vienne, Ital. Vienna, col. & urbs Galliæ Narb. in Delphinatu, ad Rhodanum fl. cum ponte, ubi recipit Geram, ad rad. collis, olim celeberrima, & ex Galliæ præcipuis, valde ampla, nunc angustior. In ea celebratum Concilium Viennense universale XV. anno 1311. a Clemente V. Pont. Max. Vitifera dicitur a Martial. l. 13. ep. 107. ¶ Hinc Viennensis apud Plin. l. 14. c. 1. apud Tacitum, & alios.

Vieo, es, evi, etum, a. 2. legare, λυγίζω, est inflectere, vincire, ligare. Varro l. 4. de L. L. Viere est vincire: unde apud Ennium: Ibat viere Veneri corollam. Id. l. 1. R. R. c. 23. Ut habeas vimina, unde viendo quid facias.

Vietor. V. Vitor.

Vietus, a, um, molle, languido, di poche forze, mezzo, νωθρός, ῥυτιδώδης, mollis, languidus, flaccidus, a vieo, quod est inflectere, vincire, ligare. Don. ad illud Eun. a. 4. sc. 4. v. 21. Hic est vetus, vietus, veternosus senex: Vietus, inquit, mollis & cedusque, & flexibili corpore, unde & vimina, & vimente, & vites, & vietores dicuntur: & viere, religare dicitur, quia vietis virgis magis religare possumus quidlibet. Lucr. l. 3. v. 385. de tela aranei: Nec supra caput ejusdem cecidisse vietam Vestem sentimus. id est putrem. Cic. 2. de Divin. cap. 16. Exile, & exiguum, & vietum cor. Col. l. 12. c. 15. Ficus porro neque nimium vieta, neque immatura legi debet. ¶ Invenitur & penultima correpta, ut quidam censent. Hor. epod. 12. Qui sudor vietis, & quam malus undique membris Crescat odor. Dici tamen potest, duas hic syllabas per Synæresim in unam contrahi.

Vigens, entis, o. g. forte, vigoroso, ἀκμάζων, ἀκμαῖος, fortis, vegetus. Cic. 2. Fin. c. 14. Homines enim etsi multis alit, tamen hoc uno a bestiis plurimum differunt, quod rationem habent a natura, mentemque datam & acrem, & vigentem. Lucr. l. 2. v. 361. Herbæ rore vigentes. Sueton. in Ner. c. 20. Terpnum citharœdum vigentem tunc præter alios accersiit. h. e. florentem, præter alios in sua arte peritum. ¶ Non. c. 5. n. 44. hoc interesse ait inter vegetum, & vigentem, quod vegetus sit incolumis, vigens fortis: vegetum corporis, vigentem animi etiam dici posse; quæ quidem differentia non usquequaque vera est.

Vigeo, es, gui, sine sup. n. 2. essere in vigore, vivere, valere, θάλλω, ἀκμάζω, floreo, potens sum, polleo. Est a vi. Imo fortasse non simplex est derivatum, sed compositum, quasi vi ago, ut Festus censet. Cic. 2. de nat. Deor. c. 33. Quod si ea, quæ a terra stirpibus continentur, arte naturæ vivunt, & vigent. Id. Att. l. 4. epist. 3. Nos animo duntaxat vigemus etiam magis, quam cum florebamus. Id. pro Cæl. c. 5. Vigent studia rei militaris. Id. 2. de Or. c. 87. Vigere memoria. Virg. Æn. l. 4. Fama malum, quo non aliud velocius ullum Mobilitate viget, viresque acquirit eundo. Nepos in fragment. c. 8. Vigebat violacea purpura. h. e. erat in pretio. Id. in Alcib. c. 5. Qui paulo ante victores vigebant. h. e. florebant.

Vigesco, is, n. 3. ἐπακμάζω, vigere incipio. Catul. ad seipsum, carm. 43. (al. 47.) Jam læti studio pedes vigescunt.

Vigesies, venti volte. Apulej. de dogm. Plat.

Vigeni, æ, a, adject. venti, idem ac viceni. Col. l. 4. c. 30. Viminalium singula jugera sufficere possunt quinis & vigenis jugeribus ligandæ vineæ.

Vigesimus. V. Vicesimus.

Vigessis, viginti assibus, ut octussis, octo assibus. Martial. l. 12. ep. 77. Amphora vigessis, modius datur ære quaterno. h. e. viginti assibus venditur.

Vigies, adverb. idem quod vicies. Martian. Capel. lib. 6. Umbra vigies quater complicata.

Vigil, is, com. g. vigilante, ἐγρήγορος, ἐγρηγορώς, ἄγρυπνος, vigilans, hoc est qui non est torpens, quales sunt dormientes, sed in vigore, & actu suo est, a vigeo. Virg. 4. Æn. v. 181. Monstrum horrendum, ingens, cui quot sunt corpore plumæ, Tot vigiles oculi. Horat. l. 3. od. 16. Canum vigilum excubiæ. ¶ Vigil etiam dicitur, qui vigilare facit. Ovid. 3. Met. v. 396. Curæ vigiles, h. e. quæ nocturno quoque tempore mordent, & somnum impediunt. Horat. l. 3. od. 8. Vigiles lucernas perfer in lucem. h. e. ad quas vigilatur. Stat. l. 1. Sil. 2. v. 196. Vigiles questus. h. e. qui per noctem vigilando emittuntur. ¶ Tacit. 4. Ann. c. 48. Noctem vigiliam capessere. h. e. vigilias agendo. ¶ Ignis vigil dicitur, qui nunquam extinguitur. Virg. 4. Æn. vigilemque sacraverat ignem, Excubias divum æternas. ¶ Auris vigil, est attenta. Stat. l. 1. Achil. ¶ Vigiles, item absolute, sunt excubitores, nocturnique custodes, guardie, sentinelle notturne, φρουροί. Plaut. Amph. 1. 1. 195. Rex Creon vigiles nocturnos singulos semper locat. Cic. 6. Ver. c. 43. Clamor a vigilibus, fanique custodibus tollitur. ¶ Translate Lucret. l. 5. v. 1435. Solem & Lunam mundi vigiles dixit.

Vigilabilis, le, adject. vigilatus. Var. in fragment. Satyræ Menipp. Dormitio vigilabilis, quæ me puellum impuberem cepisti.

Vigilandus, a, um, ἀγρυπνητέος, part. vel ger. a vigilo, sine somno transigendus. Tibul. l. 1. el. 2. Cum fletu non vigilanda venit. Quint. l. 11. c. 3. Et vigilandæ noctes, & fuligo lucubrationum bibenda. ¶ Aliquando sumitur pro eo, quod est vigilanter providendum, vel magno studio, diligentiaque constituendum. Virg. 1. Georg. Atque ubi jam breviorque dies, & mollior æstas, Quæ vigilanda viris.

Vigilans, antis, o. g. vigilante, ἀγρυπνῶν, partic. a vigilo. Ter. Andr. 5. 6. 8. Num ille somniat Ea, quæ vigilans voluit? Hic vigilans somniat, proverbium est apud Plaut. Captiv. 4. 2. 68. quod dicitur de iis, qui multa sibi bona, & gaudia fingunt, & in votis suis sibi valde blandiuntur. Vigilans dormire proverbialiter dicitur ab eodem Plaut. Pseud. 1. 3. 105. qui in re aliqua segnis, remissus, & socors est. ¶ Sæpe nomen est, & significat diligentem, providum, intentum. Cic. pro R. Am. Unum hoc dico, nostri isti nobiles, nisi vigilantes, & boni, & fortes, & misericordes erunt. Id. 2. Ver. c. 21. Perficiam, ut nemo unquam post hominum memoriam paratior, vigilantior, compositior ad judicium venisse videatur. Trebell. Poll. in Gallien. c. 14. Vigilantissimus Cæsar.

Vigilanter, adv. vigilantemente, accortamente, con diligenza, ἐγρηγορότως, ἐπιμελῶς, cum vigilantia, & sollicitudine. Cic. 6. Ver. Quod vigilanter provinciam administrasset, hujus omnes vigilias in stupris constat, adulteriisque esse consumptas. Id. pro Mur. c. 15. Quem L. Murena pater hujusce vehementissime, vigilantissimeque vexatum, repressum magna ex parte, non oppressum reliquit. Idem in Somn. Scip. c. 8. Exstat multo vigilantius.

Vigilantia, æ, f. vigilanza, somni parcitas, ἀγρυπνία. Plin. l. 3. ep. 5. de avunculo suo. Erat incredibile studium, summa vigilantia: lucubrare a Vulcanalibus incipiebat, &c. ¶ Translata ponitur pro diligentia. Terent. Adelph. 3. 3. 44. Vigilantiam tuam tu mihi narras? Cic. Attic. l. 8. ep. 9. Horribili vigilantia, celeritate, diligentia est.

Vigilarium, ii, luogo della sentinella, locus in quo nocturnæ excubiæ aguntur. Senec. ep. 57. Quid interest, utrum super aliquem vigilarium ruat, an mons, nec torris? Alii leg. vigiliarium in masculino genere, & intelligunt militem nocturnas excubias agentem, integrum autem locum hoc sensu sic restituunt. Quid interest, utrum super aliquem vigilarium ruat, aut mons, aut turris.

Vigilarius, ii, m. V. vocem præced.

Vigilate, adv. idem ac vigilanter. Gel. l. 3. c. 14. Vigilate, & attente verbum non probum mutavit.

Vigilatio, onis, f. vigilia, insomnia. Cæl. Aurel. Tard. 2. c. 4.

Vigilatus, a, um, vigilando transactus, ἀγρυπνηθείς, partic. a vigilor. Ovid. 4. Fast. Semustamque facem vigilata nocte viator Ponet. ¶ Sumitur etiam pro lucubrato, seu nocte per vigiliam composito. Ovid. 4. Fast. Primus amans carmen vigilatum nocte negata Dicitur ad clausas concinuisse fores.

Vigilax, acis, o. g. vigilante, ἀγρυπνητικός, sagaciter, multumque vigilans. Col. l. 7. c. 12. de canibus. Maxime autem debent in custodia vigilaces conspici, nec erronei, sed assidui, & circumspecti magis, quam temerarii. Ovid. 2. Metam. v. 779. vigilacibus excita curis.

Vigilia, æ, f. vigilia, אַשְׁמוּרָה, Ger. wache, Gal. veille, Hisp. vela, ἀγρυπνία, actus vigilandi, insomnium, excubiæ nocturnæ. Cels. lib. 3. cap. 6. Ut neque vigilia præcesserit, neque ventris resolutio, neque inedia. Cic. 4. Tusc. cap. 19. Cui non sunt auditæ Demosthenis vigiliæ? Id. in proœm. paradox. Illud majorem vigiliarum munus in tuo nomine apparuit. hoc est longiorum lucubrationum. ¶ Speciatim dicitur de vigiliis militaribus. Vigiliæ autem, & excubiæ differunt, quod vigiliæ sunt tantum nocturnæ, excubiæ, & nocturnæ, & diurnæ. Cic. 6. Ver. c. 43. Præcipitur, & negotium datur Quæstoribus, & Ædilibus, ut noctu vigilias agerent ad ædes sacras. ¶ Vigiliæ militares quatuor erant, prima, secunda, tertia, quarta. Singulæ tribus horis constabant. Noctes enim in duodecim horas dividebantur, quæ æstivo tempore breviores erant, hyemali autem longiores. Cæs. l. 1. B. G. De tertia vigilia cum legionibus tribus ex castris profectus ad eam partem pervenit, quæ nondum flumen transierat. ¶ Hæc militaris divisio noctis etiam in rebus urbanis observabatur. Cicer. lib. 3. Fam. ep. 7. Cum puer tuus ad me secunda fere vigilia venisset. ¶ Metonymice vigiliæ dicuntur ipsi custodes, qui vigilant, guardie, sentinelle, φρουροί. Cicer. pro Mil. Si Capitolinæ cohortes, si excubiæ, si vigiliæ, si delecta juventus, quæ tuum corpus, domumque custodit, contra Milonis impetum armata est. Sallust. in Catil. cap. 32. Et ab incendio intelligebat Urbem vigiliis munitam. ¶ Vigiliæ quoque dicebantur nocturna sacra, quibus in æde Cereris mulieres pervigilabant, quæ & mysteria, & initia dicebantur. Ea nocte concumbere piaculare erat. Plaut. Aulul. 4. 10. 65. Is Adolescentis illius est avunculus, qui illam stupravit noctu Cereris vigiliis. ¶ Per Metapho-

phorum vigilia sumitur pro diligentia, cura, officio. *Cic. l. 11. Fam. ep.* 24. Cupio jam vigiliam meam, Brute, tibi tradere, sed ita, ut ne desim constantiæ meæ. h. e. mei muneris partes, alludit autem ad vigilias militares. Nam qui in castris exploratorum, & excubiarum partes noctu obeunt, ubi sua vigilia perfuncti sunt, alii aliis vigiliam quasi per manus tradunt. *Id.* 7. *Phil. c.* 7. Idcirco in hac custodia tanquam in specula collocati sumus, ut vacuum Populum R. metu nostra vigilia, & providentia redderemus.

Vigiliarius, ii, V. Vigiliarium.

Vigilium, ii, n. idem ac vigilia. *Varro apud Non. c.* 268.

Vigilo, as, n. 1. *vigilare*, *vegghiare*, שקד, Germ. *wachen*, Gall. *veiller*, Hisp. *velar*, γρηγορέω, ἀγρυπνέω, abstineo a dormiendo, vigilias ago, excubo. *Cic.* 1 *Somn. c.* 1. Me & fessum de via, & qui ad multam noctem vigilassem, arctior, quam solebat, somnus complexus est. *Id. Catil. l.* 3 *c.* 3. Tardissime autem Lentulus credo, quod literis dandis præter consuetudinem proxima nocte vigilarat. *Id. ad Q. Fr.* 2. *ep.* 14. Properando etiam citius, quam si de multa nocte vigilaveris. *Hor. lib.* 1. *sat.* 3. Noctes vigilabat ad ipsum Mane, diem totum stertebat. ¶ Per Metaphoram ponitur pro providere, studium, & diligentiam adhibere. *Cic. pro Planc. cap.* 24. Vigilandum est semper, multæ insidiæ sunt bonis. *Id.* 6. *Phil. c.* 7. Quamobrem, Quirites, consilio, quantum potero, labore plus pene, quam potero, excubabo, vigilaboque pro vobis. ¶ Usurpatur & impersonaliter. *Martial. lib.* 12 *epigr.* 69 Si vigilatur & hic. ¶ Item passive. *Ovid. ep.* 12. Non mihi grate dies, noctes vigilantur amaræ. ¶ Vigilare etiam dicuntur ignes, qui inextincti servantur, ut Romæ in templo Vestæ, de quo igne *Stat. l.* 1. *Silv.* 1. *v.* 35. An tacita vigilet face Troicus ignis. *Et Flor. l.* 1. *c.* 2. Ut ad similitudinem cœlestium ignium custos imperii flamma vigilaret.

Viginti, *venti*, εἴκοσι, nomen numerale cardinale, indeclinabile. *Cic. pro Planc.* Quæ, si viginti quiessem dies, in aliorum jugulum Consulum recidissent. *Id.* 3. *de Or.* Annosque natus unum, & viginti.

Vigintiangŭlus, a, um, adject. *di venti angoli*, ut Pyramis octangula, & vigintiangula, apud *Apulej. dogmat. Platon.*

Vigintivirātus, us, m. Magistratus viginti virorum, munus quoddam in Republica gubernanda, cui viginti viri præerant. *Cic. Att. l.* 9. Repudiari se totum, magis etiam, quam olim in Vigintiviratu, putabit. *Cic.* 9. *ad Att. ep.* 2. & *Quintil. l.* 12. *c.* 1.

Vigintiviri, m. *2.* εἴκοσι, Magistratus apud Romanos. Hunc Magistratum constituebant Triumviri capitales, Triumviri monetales, Quatuorviri curatores viarum, & Decemviri, qui hastam Centumviralem cogebant. *Turneb. ex Dione l.* 53. *Cic. Att. l.* 2. *ep.* 7. Ubi nemo sit præter me, qui quemquam ex Vigintiviris unum esse salvum velit.

Vigor, oris, m. *vigore*, *gagliardia*, *virtù*, *valore*, ??, Germ. *kraffe*, Gall. *vigueur*, Hisp. *vigor*, ἀκμή, vis illa, qua aliquid vivit, vel agit, firmitas, robus. *Virg. l.* 9. *Æn.* Nec tarda senectus Debilitat vires animi, mutatque vigorem. *Liv. l.* 21. Eundem vigorem in vultu, vimque in oculis, habitum oris, lineamentaque intueri. *Ovid.* 11. *Met. v.* 434. Vigor ingenii. ¶ In plurali *Vitruv. l.* 6. *c.* 1. Vigores animarum.

Vigorātus, a, um, adject. *vigoroso*, *forte*, ut vigoratus juvenis, *Apul. l.* 9. *Met.*

Vigŏro, as, a. 1. *rinvigorire*, vigorem do. *Tertul. de Pudic. cap.* 2. Effeminantia magis, quam vigorantia disciplinam.

Vilĕo, es, vel Vilesco, is, n. *diventar vile*, φαυλίζομαι, εὐτελίζομαι. *Auson. in Avit. v.* 318. At postquam argento deformis viluit ætas.

Vilificare. V. Annihilare.

Vilipendo, is, a. 3. *vilipendere*, *sprezzare*, contemno, parvi facio. *Plaut. Truc.* 2. 6. 58. Etiamnum me vilipendit.

Vilis, & le, o. 3. *vile*, *di poco prezzo*, *o stima*, זלל, Germ. *schlechte*, Gall. *lache*, *vil*, Hisp. *barato*, *de poco precio*, φαῦλος, εὐτελής, ἄτιμος, objectus, contemptus. *Plaut. Trin.* 1. 1. 10. Nec quicquam hic vile nunc est, nisi mores mali. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 35. Quotidie nos ipsa natura admonet, quam paucis, quam parvis rebus egeat, quam vilibus. *Id. Verr.* 3. *c.* 84. Frumentum quoniam vilius erat, ne emisses. *Id.* 2. *Fin. c.* 28. Voluptas percipitur tam ex vilissimis rebus, quam ex pretiosissimis. *Sallust. in Catil. c.* 16. Fidem, fortunas, pericula vilia habere, h. e. non magni facere. ¶ Per Metalepsim ponitur pro abundanti, teste *Servio*, quia omne quod plurimum abundat, vile est, idest parvo pretio emitur. *Virg.* 1. *Georg.* Si vero viciamque seres, vilemque phaselum. ¶ Per Metaphoram oratio vilis dicitur pro neglecta, inculta, cui opponitur accurata. *Quinct. l.* 8. *c.* 3. ¶ In ablativo singulari usurpatur interdum *vili* absolute cum verbis pretii, sed tamen subst. *pretio* subintelligitur. *Martial. lib.* 12. *epigr.* 67. Instructam vili vendis, Amœna, domum. *Ulpian. l.* 2. *Dig. de eo quod certo loco &c.* Res vilissimo distracta. ¶ *Rebus vilibus*, tempora annonæ laxæ. *Terent. Phorm.* 5. 3. 6. Ex his prædiis talenta argenti bina capiebat: ac rebus vilioribus multo: tamen talenta bina. *e ciò in tempo che i viveri erano a molto minor prezzo.*

Vilĭtas, atis, f. *buon mercato*, *poco prezzo*, φαυλότης, εὐτέλεια, εὐωνία, exiguitas pretii, cui caritas opponitur. *Cic. pro Leg. Man. cap.* 15. Tanta repente vilitas annonæ e summa inopia, & caritate rei frumentariæ consecuta est, unius spe & nomine, quantam vix ex summa ubertate agrorum diuturna pax efficere potuisset. ¶ Interdum sumitur pro contemptu, ut *Vilitas sui*, idest cum quis se vilissimum putat. *Curt. l.* 5. *c.* 9. Sæpe tædio laboris ad vilitatem sui compelluntur ignavi.

Vilĭter, adv. *a buon prezzo*, *vilmente*, εὐώνως, cum vilitate, vili pretio. *Plin. l.* 18. *c.* 6. Quicquid per asellum fieri potest, vilissime constat. *Plaut. Curcul.* 2. 3. 28. Venire poterit intestinis vilius. *Apulej. l.* 1. *Florid.* Viliter se ipsum colere, sui contemptus est.

Vilĭto, as, a. 1. *far vile*, *avvilire*, φαυλίζω, vile reddo. *Turpil. apud Non. c.* 2. *n.* 896. Quin moneam, quin clamem, & querar tua vitia, quæ te vilitant.

Villa, æ, f. *casa di villa*, ἔπαυλις, ἀγροικία, domus extra urbem, in agro, agri colendi, & fructuum colligendorum, aut etiam habitationis causa constituta, a *vehendo*, quasi *vehilla*, quod in eam fructus ex arvis convehuntur. Ita docet *Varr. l.* 4. *de L. L.* & *l.* 1. *R. R. c.* 11. *Cic. pro Q. Rosc. Com. c.* 12. Qui ager neque villam habuit, neque ex ulla parte fuit cultus. *Et mox*: Tum erat ager incultus, sine tecto, nunc est cultissimus cum optima villa. *Plin. l.* 18. *c.* 6. Modus hic probatur, ut neque fundus villam, neque villa fundum quærat. ¶ Tripartito a Columella distribuitur, in urbanam, rusticam, & fructuariam. *Villa rustica*, est ea pars villæ, quam villicus, colonus, vinitor, arborator habitandam sibi obtinet, & familiæ villaticæ, atque instrumento omni rustico condendo, aut continendo est accommodata. *Villa urbana*, ea pars est, quam dominus sibi, cum ruri est, habitandam recipit. Dicitur urbana, quia elegantius, amœniusque ædificari solet, & instrui, quasi urbem nitoris, & elegantiæ plus habens, quam rustica. *Fructuaria* villa dicitur, ubi fructus reconduntur. V. ipsum *Colum. l.* 1. *c.* 6. ¶ Villa publica erat ædes in Campo Martio publicis officiis assignata, quemadmodum describitur a *Varrone l.* 3. *R. R. c.* 2. Villa, inquit, publica ad Rempubl. administrandam est utilis, ubi cohortes ad delectum Consuli adductæ considant: ubi arma ostendant; ubi Censores censu admittant populum. Hæc *Varro*. Dicta est autem villa, quia posita erat extra Urbem, nam Martius campus situs erat inter urbem & Tiberim, ut *Liv. l.* 2. *c.* 5. docet. *Flor. l.* 3. *c.* 21. scribit, L. Syllam quatuor millia deditorum inermium in villa hac publica interfecisse. Meminit & *Liv. l.* 4. *c.* 22. hujus loci. ¶ Neque vero solum rusticæ ædes, sed etiam singulæ earum partes villæ nomine significantur. Hinc *Plin. l.* 9. *c.* 54. ostrearum vivaria, quæ sunt villæ rusticæ partes, *villas* vocat. Similiter apud *Varr. loc. cit.* villa sumptus pro cohortibus avium altilium. In alio etiam *Plinii* loco *l.* 5. *ep.* 19 Rogo ergo, scribas tuis, ut illi villa, ut domus pateat. videtur *villa* poni pro parte villæ rustica, *domus* vero pro parte urbana.

Villāris, & re, o. 3. *di villa*, ἀγροικικός, idem, quod villaticus, ut villares gallinæ, quæ in villis aluntur. *Plin. l.* 10. *c.* 41.

Villaticus, a, um, *villesco*, *di villa*, ἀγροικικός, quod ad villam pertinet, ut *Villaticus canis*, qui villæ asservandæ gratia alitur. *Villaticæ alites*, quæ in ædibus, seu casis rusticis nutriuntur, ut sunt gallinæ, anates, columbi, & *Villatica pastiones*, hoc est alimenta, quibus hujusmodi altiles alites nutriuntur. *Col. l.* 8. *c.* 10. De villatico cane ignari, & pastorali dicendum est. nam venaticus nihil pertinet ad nostram professionem. *Plin. l.* 13. *c.* 1. Aiunt, si quis villam eo tinxerit, fugere accipitres, tutasque fieri villaticas aves. *Varr. l.* 3. *R. R. c.* 2. Duo sunt pastionum genera, unum agreste, in quo pecuaria sunt, alterum villaticum, in quo sunt gallinæ, ac columbæ, & apes, & cætera, quæ in villa solent pasci.

Villica, æ, f. *contadina*, ἐπιτρόπου γυνή, uxor villici. *Martial. lib.* 1. *epigr.* 56. Pinguis inæquales onerat cui villica mensas. *Juvenal. sat.* 11. *v.* 69. Asparagi, posito quos legit villica fuso. ¶ De officiis villicæ V. *Colum. l.* 12. *c.* 1. & *Var. l.* 1. *R. R. c.* 18.

Villicatio, onis, f. *fattoria di villa*, ἀγρονομία, villæ dispensatio, seu administratio, negotiatio rustica. *Col. l.* 1. *c.* 1. Qui susceperit officium villicationis, in primis convictum domesticum, multo etiam magis externum vitet. *Petron. in Satyr.* Servum in villicationem relegavit.

Villico, onis, m. idem ac villicus, idest præfectus villicationis. *Apul. in Apol.* Negat eam mentionibus villiconum, & opilionum, & equisonum solertissime subscripsisse. Alii leg. *villicorum*.

Villĭcor, aris, d. 1. *stare alla villa*, villæ præesse, *governare la villa*, ἀγρονομεῖν. *Pompon. apud Non. c.* 2. *n.* 897. Non villicari, sed dominari mea est sententia. *Plin. l.* 18. *c.* 6. Quorum prædia colenda suscipiebat Respublica, exercitusque docebant senatu illis villicante. ¶ Significat etiam rusticari, in villam animi causa secedere, *villeggiare*. *Afran. apud Non. loc. cit.* In Arpinos jam, quantum pote, explodam hominem, ut villicetur. ¶ Invenitur & villico, as, a. 1. apud *Apulejum l.* 8. *Metam.* Possessionem maximam villicabat.

Villĭcus, i, m. *fattore*, *castalde*, Ger. *mayr*, Gal. *moyer*, Hisp. *capataz*, ἀγρονόμος, οἰκονόμος, cui tota rei rusticæ cura a domino committitur. *Var. de R. R. l.* 1. *c.* 2. Villicus agri colendi causa constitutus, atque appellatus a villa. *Cic.* 4. *Tusc.* Cum villico factus esset iratior. *Id.* 5. *Verr.* Putat, se hominem in arationibus, fructibusque fuit habuisse custodem, ac villicum. ¶ Ponitur aliquando pro rustico cultore agri. *Hor. l.* 1. *ep.* 14. Villice sylvarum, & mihi me reddentis agelli. ¶ Item generatim pro quocunque dispensatore. hinc *villicus ab alimentis* in quadam inscriptione apud *Salmas. in Lamprid.* & *villicus ærarii* in quodam veteri epigrammate, quod nonnulli *Tibullo* tribuunt. Sic *villicus urbis*, h. e. præfectus. *Juvenal. sat.* 4. *v.* 77. Pegasus attonitæ positus modo villicus urbi. Quamquam hoc loco rectius attendas ad satyricum scomma, quo *Juvenal.* Pegasum perstringit, qui non tanquam præfectus liberam urbem, sed tanquam villicus oppressam, & abjectam villæ more gubernaret. ¶ *Vilicus* unico *l* legitur in aliquot antiquis inscriptionib. apud *Fabret. pag.* 2. & *Manut. in orthogr.* ¶ De villici officiis V. *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 18. & *Col. l.* 8. *c.* 1. & *l.* 9. *c.* 4.

Villōsus, a, um, *peloso*, τριχώδης, τετριχωμένος, villis plenus, hirsutus, hirtus. *Virg.* 8. *Æn. de Caco*: villosaque setis pectora semiferi. *Plin. l.* 16. *c.* 10. Arbor falso villosior. *Id. l.* 11. *c.* 39. Villosissimum animal. *Id. l.* 12. *c.* 11. Radix villosa. h. e. capillamentis instructa.

Villŭla, æ, f. *villetta*, ἀγροικίδιον, parva villa. *Cic. Att. l.* 8. *ep.* 9. Ego Arpini volo esse pridie Calendas, deinde circum villulas nostras errare. *Horat. lib.* 1. *sat.* 5. Proxima Campano ponti quæ villula tectum Præbuit.

Villum, li, n. 2. *vinetto*, οἰνάριον, diminutivum a *vinum*. *Ter. Adelph.* 5. 2. 11. Interea in angulum aliquo abeam, atque edormiscam hoc villi. *questo poco di vino ch' ho bevuto.*

Villus, i, m. *fiocco*, *peli messi insieme*, שער, Germ. *harlock*, Gall. *poil*, Hisp. *vello*, θρίξ, λάχνη, τρίχωμα, non proprie pilus est, sed potius multorum pilorum collectio, & quidam quasi floccus, quales in jubis leonum, & luporum, & nonnullorum etiam canum separatos videmus propendere, quales itam sunt in vestibus flocci illi prominentes, qui hodie etiam ornatus causa arte fullonia pannis inducuntur. Est a *vimen*, idest cincinnus, molliter flexus, ut *Isidorus* exponit *l.* 3. *c.* 19. Vel est a *vellendo*, qua ratione ab eodem *vellus* venit. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* 1. 47. Animantium vero quanta varietas est, quarum aliæ coriis tectæ sunt, aliæ villis vestitæ, aliæ spinis hirsutæ, &c. *Virg.* 3. *Georg.* Udisque aries in gurgite villis Mersatur. *Mart. l.* 14. *ep.* 136. Castaninot villi pallia nostra mei.

Vimen, inis, n. 3. *vimine*, *vinco*, *venco*, *stroppa*, Germ. *korbreiff*, Gal. *verge*, Hisp. *vella*, *clavia*, ??, λύγος, omne virgultum lentum, sed molle, flexile, & aptum ad viendum, idest ligandum. *Varro l.* 1. *de R. R.* Ut habeas vimina, unde viendo quid facias. *Fest.* Viere, alligare, unde vimina, & vasa viminea. ¶ Fiunt autem vimina ex virgis populi, ulmi, sanguinei fruticis, betulæ, coryli, vitis, & salicis, quæ principatum obtinet. *Cæs. l.* 2. *B. C.* Reliquum corpus navium viminibus contextum coriis integebatur. *Col. l.* 4. *c.* 40. Nec refert, cujus generis vimen feras, dum sit lentissimum.

Vimentum, i, n. idem quod vimen. *Tac.* 12. *Ann. c.* 16. Mœnia non saxo, sed cratibus, & vimentis, ac media humo, adversus irrumpentes invalida erant.

Viminālis, & le, o. 3. *οἰσυΐνος*, quod ad vimina pertinet. Viminalis arbor est, ex qua vimina fiunt. *Plin. l.* 17. *c.* 20. Salicis viminalis singula jugera sufficiunt viginti quinque vineæ jugeribus. *Col. l.* 4. *c.* 30. Salices viminales atque arundines, vulgaresque sylvæ, vel consulto consitæ e castaneis prius faciendæ sunt. ¶ *Viminalia* absolute sunt arbores, quæ vimina ferunt. *Plin. loc. cit.* Hæc est viminalium cultura. ¶ Viminalis collis, unus ex septem urbis Romæ collibus, in tertia urbis regione, ita dictus a viminum sylva in eo enim circa aram Jovis, unde & Jupiter ipse Viminius cognominabatur. *Varro l.* 4. *de L. L.* ¶ Viminalis porta, *Porta di S. Agnese*, una ex portis urbis Romæ, inter Salariam, & Esquilinam, ita dicta, quod in Viminalem collem duceret. Eadem vocata est *Inter aggeres*, *Nomentana*, *Ficulensis*.

Viminarius, ad vimina pertinens. *Inscript. apud Gruter. pag* 642. *n.* 3.

Viminētum, ti, n. *vincheto*, locus viminibus consitus. *Var. l.* 4. *de L. L.*

Vimineus, a, um, *di vimini*, οἰσύϊνος, λύγινος, quod est ex vimine. *Plaut. Epid.* 5. 2. 26. Viminei fasces virgarum. *Cæs. l.* 3. *B. C. c.* 63. Multum autem ab ictu lapidum viminea tegumenta galeis imposita defendebant. *Virg.* 1. *Georg. v.* 95. Vimineasque trahit crates.

Vin' est *vis ne?* *Plaut. Pœn.* 5. 2. 135. Vin' eam videre?

Vinacea, æ, f. *vinaccia*, γίγαρτον, acini, seu grana uvæ jam pressæ. *Col. l. de Arb. c.* 4. Præterea post hæc vinaceæ heminam uvæ albæ in nigra, uvæ nigræ in alba ponito. *Plin. l.* 17. *c.* 22. Circum capita addito stercora, paleas, vinaceas, aut aliquid horumce.

Vinaceum, & vinaceus, i, n. & m. *vinacciuolo*, Ger. *treber*, Gal. *marc*, *pepin*, Hisp. *granillo de uva*, γίγαρτον, granulum illud lignosum, quod in uvæ acino nascitur. Fere usurpatur in numero plurali. *Col. l.* 3. *c.* 1. Humidus locus sciet non recte mandari fructus teneri, & amplioris acini, sed robusti, & angusti, frequentisque vinacei. *Id. l.* 11. *c.* 2. Naturalis autem maturitas est, si, cum expresseris vinacea, quæ acinis celantur, jam infuscata, & nonnulla propemodum nigra fuerint. ¶ Nonnunquam tamen vinacea, *vinacce*, dici invenimus pro tota uvæ expressæ reliquiis, hoc est non solum pro hisce granulis, verum etiam pro ipsis folliculis, qui Græce στέμφυλα. *Col. l.* 12. *c.* 36. Tortivum mustum dicimus quod post primam pressuram vinaceorum circumcisis pede exprimitur. *Id. l.* 6. *c.* 3. Licet etiam, si sit leguminum inopia, & eluta, & siccata vinacea, quæ de lora eximuntur, cum paleis miscere. *Cato c.* 25. Vinaceos quotidie secernes succernito. *Varro l.* 3. *de R. R. c.* 11. Pabulum his datur triticum hordeum, vinacei uvæ.

Vinaceus, a, um, quod ad vineam, sive uvam, sive vinum spectat. *Cic. de Sen. c. 15.* Omitto enim vim ipsam omnium, quæ generantur e terra, quæ ex fici tantulo grano, aut ex acino vinaceo, aut ex cæterarum frugum, aut stirpium minutissimis seminibus tantos truncos, ramosque procreat. Alii rectius legunt *ex acino vinaceo*.

Vinalia, orum, vel ium, quemadmodum dicimus *Saturnalium*, & *liorum*, n. dies quo vinum novum Jovi libabant. *Festus*: Vinalia diem festum habebant, quo die vinum novum degustabant, & Jovi libabant. Duplicia erant: prima celebrabantur 9. Cal. Maji, seu die 23. Aprilis, altera 13. Cal. Septembris, seu die 20. Augusti. *Plin. l. 18. c. 29.* Vinalia priora, quæ ante hos dies sunt 9. Cal. Maji degustandis vinis instituta, nihil ad fructus attinent. Et *infra*: Extra has causas sunt Vinalia altera, quæ aguntur ad 13. Cal. Septembris. Adde *Ovid. 4. Fast. v. 898.*

Vinalis, le, adject. ad vinum pertinens. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 7.* Si quæ vinalis fortitudo in homine resedit. *spirito, e forza del vino bevuto.*

Vinaria, orum, n. vasa ad vinum continendum apta, ut sunt dolia, cadi, cupæ, testæ, &c. *Horat. l. 2. sat. 8. v. 39.* Invertunt Alliphanis Vinaria tota Vibidius, Balatroque.

Vinarius, rii, m. *venditor di vino, vinattiere*, vini venditor. *Plaut. Asin. 2. 4. 30.* Sed vina, quæ heri vendidi vinario. *Suet. de Claudio, c. 40.* Cum de laniis, aut vinariis ageretur, exclamavit in curia. ¶ Ponitur aliquando pro vinoso, ac ebrioso. *Ulp. in l. 4. ff. Ædil. ed.* Item aleatorem & vinarios non contineri edicto, quosdam respondisse, Pomponius ait. Adde *eund. ibid. leg. 25.*

Vinarius, a, um, quod ad vinum pertinet, ut *Cella vinaria*, apotheca, in qua vinum asservatur: *Lacus vinarius*, in quem mustum defluit; *Taberna vinaria*, in qua venditur vinum; *Vas vinarium*, in quo vinum apponitur. *Cic. 6. Ver. c. 27.* Erat etiam vas vinarium ex una gemma prægrandi. *Plin. l. 12. c. 13.* In quibus erant claves vinariæ cellæ. *Col. l. 12. c. 18.* Tum lacus vinarii, & torcularii, & foræ, omniaque vasa eluenda sunt. ¶ Crimen vinarium, quod versatur circa vinum. *Cic. pro Font. c. 5.* Cognoscite nunc de crimine vinario, quod illi invidiosissimum, & maximum esse voluerunt. Loquitur de portorio, idest vectigali vini exportandi gratia solvendo, quod a Fonteio constitutum in Gallia fuisse, accusator ejus dicebat.

Vinca, æ, f. seu Vinca pervinca, *pervinca*, herba topiaria, perpetuo virens, lauri foliis geniculatim vestita, humi serpens, & in modum funiculi se se porrigens, tenuibus sarmentis obvia quæque vinciens, veteribus inopiam florum supplere solita, quæ etiam centunculus, clematis, & chamædaphne appellatur, ita dicta, quia semper vireat, seritque inimica vincat, & pervincat. Dicitur chamædaphne, quasi humilis laurus, propter foliorum similitudinem. *Plin. l. 21. c. 11.* Nam vinca pervinca semper viret, in modum lineæ foliis geniculatim circundata: Topiaria herba: inopiam tamen florum aliquando supplet. Hæc a Græcis chamædaphne vocatur. *Id. ibid. c. 19.* Et vinca pervinca, sive chamædaphne, arida tusa hydropicis datur in aqua, &c.

Vincentia, æ. V. Vicentia.

Vincibus, a, um, adject. ad vinciendum aptus. Jocose *Plaut. Stich. 4. 2. 58.* Nam mihi intus potione vincea ornabo gulam. hoc est laqueo me vinciendo gulam frangam.

Vincibilis, le, n. 3. *vincibile*, qui vinci potest, superabilis. *Col. l. 3. c. 12.* Gravem terram, vix ulla cultura vincibilem. *Ter. Phorm. 2. 4. 48.* Jostam illam causam, facilem, vincibilem, optumam. h. e. quæ obtineri potest.

Vincio, is, vinxi, vinctum, a. 4. *legare*, Germ. *binden*, Gall. *lier*, Hisp. *atar*, ligo, constringo. *Virg. 1. Æn.* Purpureoque alte suras vincire cothurno. *Hor. l. 4. od. 1.* Vincire novis tempora floribus. ¶ Translate. *Cic. pro Marcell. c. 8.* Omnia quæ delapsa jam fluxerunt, severis legibus vincienda sunt. *Id. 3. de Orat. c. 49.* Membra orationis vincire numeris. *Id. Att. l. 7. ep. 27.* Loca occupem, vincire præsidiis. h. e. munire. *Propert. l. 3. el. 4.* Vincire mentem multo Lyæo, h. e. impedire, opprimere. *Id. ib. el. 19.* Vincire lectum certo fœdere.

Vinco, is, vici, victum, a. 3. *vincere, superare, farsi superiore*, Germ. *überwinden*, Gall. *vaincre*, Hisp. *vencer*, supero, ex certamine superior evado, victoriam reporto, proprie dicitur de hostibus, & in bello. *Cicer. pro Leg. Manil.* In maritimis rebus exercitatissimos paratissimosque vicerunt. ¶ Translate sumitur pro superare quodcunque genus hominum, & quacunque ratione. *Cicer. 3. Catil.* Mi vivendum est cum illis, quos vici, ac subegi. *Id. 1. Off.* Non est consentaneum, qui invictum se a labore præstiterit, vinci a voluptate. *Id. 1. de Or.* Eloquentia cæteros vinceret. ¶ Speciatim vero per translationem ponitur pro obtinere, probare. *Cic. pro Cluent. cap. 44.* Vince deinde, virum bonum fuisse Oppianicum. *Plaut. Mostell. 1. 2. 12.* Profecto ita esse, ut prædico, vero vincam. Rursus *Cic. pro Rosc. Com. cap. 18.* Vincere judicio aliquid, *ottenere per via giudiziaria*. *Id. pro Dejot. c. 8.* Vincere causam. ¶ Item pro exprimere, quasi difficultatem rei dicendo superare. *Virg. 3. Georg.* Nec sum animi dubius, verbis ea vincere magnum Quam sit. ¶ Item pro animi compotem fieri. *Propert. l. 2. el. 8.* Rumpantur iniqui: Vicimus: assidet una tulit ille preces. *Ovid. 3. Trist. el. 9.* Vicimus, inquit: Hic mihi morte sua causa salutis erit, V. *Victor*. ¶ Item pro concoquere, digerere, *Plin. l. 21. c. 53. in fine*: Pervigilio quidem præcipue vincuntur cibi. ¶ *Expectationem vincere*, est facere præter expectationem, & spem aliorum, & plus, quam quisquam speraverat. *Cic. 7. Ver. c. 53.* Expectate ivimus, quam vultis amplius, vincam tamen expectationem omnium. ¶ *Vincere sua fata*, est diutius, quam naturalis ordo fert, vivere. *Virg. 11. Æn.* Contra ego vivendo vici mea fata, superstes Restarem ut genitor. ¶ Vincere sponsionem, & vincere sponsione, *vincere, o guadagnare la scommessa*. *Cic. pro Quint. cap. 27.* Num quid est causæ, quin, si iste ex edicto non possederit, ego sponsione vicerim? *Id pro Cæc. cap. 31.* Ostendo eum, qui fateatur se dejecisse, vincere sponsionem. Alii hic quoque reponunt *sponsione*.

Vinctio, onis, f. actus vinciendi. *Arnob. l. 2. adv. gentes.* Neque esse omnino dissolutionis expertes, sed voluntate Dei regis, ac principis unctione in perpetua contineri. *Id. l. d.* Vinctionis vi colligari. *Cic. 1. Tusc. c. 29.* Quæ ante interitum vinctione aliqua tenebantur. Alii multo rectius *junctione*.

Vinctor, oris, m. *che lega*. *Arnob. l. 6.* Phidias sciebat, summum fuisse, lapides atque ossa informia, seque horum omnium congregatorem, atque vinctorem.

Vinctura, æ, f. *legamento*, actus vinciendi. *Plin. l. 16. c. 37.* Pariuntque balthei cortices vincula, & aliæ virgas sequacis ad vincturas lentitiæ. *Cels. l. 8. c. 22.* Ne vinctum telum lædat.

Vinctus, us, m. *legame*, ligamen. *Varro l. 1. de R. R. c. 8.* Et vindemia facta, denique discat pendere in palmam aut funiculo, aut vinctu, quod antiqui vocabant cesium.

Vinctus, a, um, *legato*, Ger. *gebunden*, Gal. *lie*, Hisp. *atado*, participium a vincior. *Ter. Eun. 2. 3. 22.* Quas matres student Demissis humeris esse, vincto pectore, ut graciles sient. *Cic. 6. Ver.* Ut cujus ad statuam Siculi te Prætore alligabantur, ejus religioni te eundem victum, astrictumque dedamus. ¶ Metaleptice accipitur pro captivo, seu servo. Compedibus enim vincti servi in ergastulis opera faciebant, vel etiam agriculturam exercebant. *Plin. l. 3. ep. 19.* Nec ipse usquam vinctos habeo. ¶ Item pro coacto. *Hor. lib. 2. sat. 7.* Ac velut usque Vinctus eas, ita te felicem dicis.

Vinculatus, a, um, adject. vinculis constrictus, vinctus. *Marcian. Capel. l. 1.* Rosa decussatim vinculata. *Cal. Aurel. Tard. 4. c. 8.* Mutuo amplexu vinculati.

Vinculum, i, (& per sync. *Vinclum* apud Poetas) neut. *legame*, Ger. *band*, Gal. *lien*, Hisp. *laço, atadura*, ligamen, a vinciendo. *Cic. 1. de Or.* Si corpora capta sint armis, aut constricta vinculis. *Virg. 2. Æn.* Nam teneras arcebant vincula palmas. ¶ Metaleptice sumitur pro carcere, quia homines olim fere non carcere solum, sed etiam in carcere vinculis coercebantur. *Pomponius l. 224. ff. de verb. sign.* Vinculorum appellatione vel privata, vel publica vincula significantur. *Cic. Ver. 5. c. 8.* Conjicere in vincula. *Liv. l. 29. c. 19.* Ex vinculis causam dicere, *far le sue difese in prigione*. *Plin. l. 7. c. 34.* Esse in vinculis. *Quintil. l. 7. c. 4.* In vinculis aliquem habere. ¶ Frequentissime translate usurpatur pro omni ea, quod vim habet conjungendi, vel obstringendi. *Cic. 3. Off. c. 31.* Nullum enim vinculum ad stringendam fidem jurejurando majores arctius esse voluerunt. *Id. Att. l. 6. ep. 2.* Vinculum amoris. *Virg. 4. Æn.* Ne cui me vinclo vellem sociare jugali. idest conjugio. *Quintil. l. 5. c. 10.* Vincula legum. ¶ Item pro negotio. *Hor. l. 1. ep. 7. v. 67.* Ille Philippo Excusare laborem, & mercenaria vincla.

Vindelici, orum, m. pl. pop. Vindeliciæ, qui hodie Germanis annumerantur. *Hor. lib. 4. Carm. ode 4.* Videre Rhæti bella sub Alpibus Drusum gerentem, & Vindelici.

Vindelicia, æ, f. nunc *Bayren*, Ital. *Baviera*, regio Europæ, alias pars Illyrici, nunc Germaniæ, ubi hodie Ducatus Bavariæ, & pars Australis Sueviæ prov. Terminos habebat a Sept. Danubium, a Mer. Rhætiam, Lico fl. determinante, ab Occ. Brigantinum lac. ab Or. Oenum fl. & Noricum. Nomen accepit a Vinda, & Lico fl. Hodie *Bavaria* dicitur. Sed Bavaria multo latius patet, partem Norici ultra Oenum complectens, ubi Salisburgensis tractus. Vindeliciæ caput fuit Augusta Vindelicorum, *Augsburg*, vel *Augspurg*.

Vindelicus, a, um, adject. ad Vindelicos pertinens. *Martial. l. 9 ep. 84.* Me tibi Vindelicis raptum narrabat in oris.

Vindemia, æ, f. *vendemmia*, Ger. *der herbst*, Gal. *vendange*, Hisp. *vendimia*, collectio uvarum, a vino demendo. *Varr. l. 4. de L. L.* Vindemia, quod est vini demia, vel vitis demia. *Cato l. 1. de re rust. c. 54.* In vineis uva cum erit matura, vindemiam ita fieri oportet. *Plin. l. 9. ep. 20.* Ipse cum maxime vindemias graciles quidem, uberiores tamen quam exspectaveram, colligo. ¶ Nonnunquam accipitur pro ipsis uvis. *Virg. 2. Georg.* Non eadem arboribus pendet vindemia nostris. *Id. l. 3.* Mitis in apricis coquitur vindemia saxis. ¶ Transfertur & ad aliarum rerum collectionem, *raccolta*. *Plin. l. 15. c. 1.* Olearum vindemia. *Id. l. 11. c. 14. & Colum. l. 9. c. 15.* Vindemia mellis.

Vindemialis, le, adject. ad vindemiam pertinens, ut Vindemiales fructus. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 7.* Vindemiales feriæ. *Minut. Fel. in Octav.*

Vindemiator, oris, m. *vendemmiatore*, Ger. *leser im herbst*, Gal. *vendangeur*, Hisp. *vendimiador*, qui vindemiam peragit. *Var. l. 4. de L. L.* Vindemiator, vel quod vinum legere dicitur, vel quod de vite id demit. *Hor. l. 1. sat. 7.* Durus vindemiator, & invictus, cui sæpe viator Cessisset, &c. Ubi *ia* per Synæresin in unam syllabam contrahuntur. ¶ Vindemiator quoque est signum cœleste. Hic fuit Ampelus puer filius Satyri, & Nymphæ, natus in Ismaro monte Thraciæ, apud Hebrum fl. & Maroneam urbem, Baccho charissimus, cui Bacchus ulmum tradidit. Cum uvas colligeret, ex ulmo decidit. Extinctum Bacchus in Cœlum transtulit. Dictus est a Græca voce ἄμπελος, vitis. De ejus sideris ortu alii alia dicunt. Secundum *Ovid. 3. Fast. v. 407.* oritur 3. Non. Martii, idest die quinta, secundum *Col. l. 11. c. 2.* 7. Cal. Sept. secundum *Plin. l. 18. c. 31.* 11. Cal. Sept. sed Assyriæ 5. Cal. Ægypto Non.

Vindemiatorius, a, um, quod ad vindemiam pertinet. *Var. l. 3. de R. R. c. 2.* Nihilo magis torcula, vasa vindemiatoria, aut cellas olearias, aut trapeta.

Vindemio, as, a. 1. *vendemmiare*, Germ. *herbsten*, Gall. *vendanger*, Hisp. *vendimiar*, uvas colligo. *Plin. l. 14. c. 2.* Vindemiare uvas. *Colum. l. 12. c. 33.* Vindemiare vinum.

Vindemiola, æ, fem. parva vindemia, & translate dicitur de fructu studiorum. *Cic. Att. l. 1. ep. 10.* Ego omnes meas vindemiolas eo reservo, ut illud subsidium senectuti parem.

Vindemitor, oris, m. idem ac vindemiator. *Ovid. 3. Fast. v. 407.* Mergetur, visus effugietque tuos. At non effugiet Vindemitor.

Vindex, icis, com. g. *vendicatore*, Ger. *recher*, Gal. *vengeur*, Hisp. *vengador*, ultor, vel ultrix injuriæ, a vindico. *Cic. l. 5. Fam. ep. 6.* Sed partim odio inducti me excludunt, & aperte vindicem conjunctionis oderunt. *Id. 3. de nat. Deor. c. 18.* Furiæ Deæ sunt, speculatrices, credo, & vindices facinorum, & sceleris. ¶ Accipitur item pro assertore, seu defensore. *Cic. Att. l. 2. ep. 1.* Nisi quod me illum ipsum vindicem æris alieni, ære non Corinthio, sed hoc circumforaneo obruerunt. idest defensorem, & servatorem creditorum adversus Catilinam, & alios conjuratos, qui æs alienum solvere nolebant. *Id. 3. de Leg. c. 18.* Habeat sane populus tabellam quasi vindicem libertatis. ¶ Vindex speciatim appellatus est, qui, cum cuipiam esset injecta manus, ut ad Prætorem, Judicemve duceretur, eum liberabat. *Fest.* Vindex ab eo, quod vindicat, quominus is, qui prensus est, ab aliquo teneatur. Atque ita usurpatur *in leg. 12. Tab.* Assiduo vindex assiduus esto: proletario cui volet, vindex esto. Sententia est, homini assiduo, sive locupleti solum locupletem fieri posse vindicem, seu sponsorem, at proletario, vel nullius classis homini, quisquis velit, hoc est non locupletem tantum, utpote meliorem, sed etiam proletarium tanquam parem. Hæc interpretatio colligitur ex *Festo in voce Adsiduus*, & *Gell. l. 16. c. 10.* ¶ *Vindex honorum* dicitur a *Plaut.* is, qui aliorum honores contaminat, violat ac tollit. hæc autem locutio ducta est ab iis, qui aliquid vindicant, & suum asserunt, ex eodemque alteri auferunt. *Plaut. Trin. 3. 2. 15.* Ita ne tandem majores famam tradiderunt tibi tui, ut virtute eorum anteparta per flagitium perderes, atque honori posterorum tuorum ut vindex fieres? ¶ Interdum hæc vox adjectivi more usurpatur. *Ov. Heroid. ep. 9. v. 13.* Vindicibus pacatus viribus Orbis. *Catul. car. 65. v. 291.* Facta multantes vindice pœna.

Vindex, icis, nom. propr. cujusdam servi Romani (qui & *Vindicius*) qui cum detexisset conjurationem quorundam nobilium adolescentum de recipiendis in Urbem Tarquiniis jam a Bruto expulsis, libertatem in præmium, civitatemque Romanam consequutus est. V. *Liv. l. 2. c. 4. & 5.* Ex eo ortum quidam putant, ut servi, qui in libertatem a Prætore asserebantur, virga eorum capitibus a lictore imposita & circumacta, *vindicta liberati* dicerentur. Vide *Vindicta*. Huc certe allusit *Claudian. in IV. Consul. Honor. v. 612.* Te fastos ineunte quater solemnia ludit Omnia libertas. deductum Vindice morem Lex celebrat, famulusque jugo laxatus herili Ducitur, & grato remeat securior ictu: Tristis conditio, pulsata fronte, recedit.

Vindicatio, onis, f. *vendetta*, actus vindicandi. *Cic. 2. de Inv. c. 22.* Vindicatio est, per quam vis, & injuria, & omnino omne, quod obfuturum est, defendendo, aut ulciscendo propulsatur. ¶ Est etiam apud JCtos assertio alicujus rei, & probatio, quæ ostenditur, rem illam esse ejus, a quo asseritur, *pretesa su qualche cosa*. *Ulpian. l. 43. Dig. de actionib. & obligationib.* Actionum duo sunt genera, in rem, quæ dicitur vindicatio, & in personam, quæ condictio appellatur.

Vindicatus, a, um, nom. particip. *vendicato, punito*. *Cic. Ver. 3. c. 84.* Improbum fecisti in nullo vindicatum. ¶ Item assertus, defensus. *Velley. l. 2. c. 73.* Vindicatum armis mare. *Curt. l. 3. c. 12.* Vindicatum jus.

Vindiciæ, arum, sunt sententiæ, sive assertiones, seu adjudicationes, quæ a Prætore fiunt de re aliqua, de qua controversia est. nam lis vindiciarum ea dicitur, quæ controversæ rei possessionem petimus, non quidem justam, & absolutam, sed fiduciariam, & veluti depositariam rei, & fructibus reddendis obnoxiam, dum lis de re ipsa, aut de possessione ejus disceptatur. Nam cum de re aliqua inter duos, aut plures apud Prætorem controversia est, & incertum est, uter litigatorum, pendente lite, rei controversæ possessor esse debeat, uterque a Prætore vindicias postulat, hoc est ejus rei possessionem. Dat autem judex, cui potiorem esse videntur. Ille, cui dederit, satisdat adversario suo se nihil in re, de qua lis est, deterius facturum. adversarius vero pollicetur certam pecuniam, aut æstimationem, quam amittat, nisi ea res, de qua contendit, sua sit. *Cic. 3. Ver. c. 45.* Aut prædes litis vindiciarum eum satis accepisset, sponsionem faceret. V. hic *Asconium*. Alii legunt *pro prade*. *Id pro Mil. cap. 27.* Qui non calumnia litium, non injustis vindiciis, ac sacramentis alienos fundos, sed castris, exercitu, signis inferendis petebat. ¶ *Vindiciæ secundum libertatem* dicuntur, quæ fiunt a servitute in libertatem: *vindiciæ secundum servitutem* vocantur, quæ fiunt a libertate in servitutem. Unde Prætor dicitur decernere vindicias secundum libertatem, quando aliquem in libertatem asserit: idem dicitur dare vindicias secundum servitutem, quando pronuntiat, eum servi loco habendum, donec,

ſonre, dicta cauſa de ſtatu conſtiterit. Igitur utraque vindiciæ propriæ dantur pendente lite. *Liv. l. 3. c. 44.* Neque cederet ſecundum libertatem poſtulantibus vindicias. *Et infra:* Lege ab ipſo lata vindicias det ſecundum libertatem. *Et infra c. 47.* Decreſſe vindicias ſecundum ſervitutem. *Id. ibid. c. 31.* Proinde ut ille iterum ac ſæpius provocet, ſic ſe iterum ac ſæpius judicem illi fore, ni (*Appius*) vindicias ab libertate in ſervitutem dederit. *h. e.* ni conſtet, Appium in ſervitutem caput liberum duci juſſiſſe: Erat enim hæc ſponſio quædam, qua Virginius Appium provocans judicare ferebat, ni probaret, eum contra leges dediſſe vindicias in ſervitutem. *V. Sponſio, & Judex.* ¶ *Vindicias dicere*, eſt vindicias pronuntiare de re aliqua controverſa. *Livius l. cit. c. 56. de eodem Appio:* Vox una vindex libertatis ex eo miſſa ore, quo vindiciæ nuper ab libertate dictæ erant. ¶ *Vindicias ferre*, eſt ſententia decretoque obtinere rem. Dicebat enim vindicias judex, ferebat vindicias, qui rem obtinebat. *Lex XII. Tabul. apud Feſtum.* Si vindiciam falſam tulit rei, ſive litis. Ubi notandus ſingularis numeri uſus, qui invenitur etiam apud *Gell. l. ult. cap. 10.* ¶ Olim ipſæ quoque res, quarum poſſeſſio per vindicias petitur, vindiciæ dicebantur, ut habet *Ser. Sulpit. apud Feſtum.* Hinc vindiciæ etiam appellabantur glebæ, quæ ex fundo ſumptæ in jus afferebantur, ut in iis velut in ipſo fundo, vindicias Prætor daret. *Cincius apud eund. Feſt.*

Vindico, as, a. 1. *vendicare, punire*, נקם, Germ. *rachen*. Gall. *venger*, Hiſp. *vengar*, ἐκδικέω, τιμωρέω, vel ulciſci, punire; item defendere, ſibi aſſumere, &c. Geminam hanc notionem *Diomedes* affert *lib. 1.* Hoc verbum non pro defendo veteres dicebant, ſed pro animadverto, & punio, ut *Salluſtius in Jug. cap. 36.* Niſi vindicatum fuerit in noxios. *Et in Catilina c. 9.* Vindicatum in eos, qui contra imperium pugnaverant. Multi duo verba diſtinguunt, *vindico*, & *vendico*, & origine differre volunt. Nam, ut judico *Varroni l. 4. de L. L.* eſt a *jus*, & *dico*, ita vindico eſſe a *vim*, & *dico*, ſed vendico eſſe a *venum*, unde & *veneo*, ac *vendo*, eoque vendicare proprie dici de dominio, quod emptione nobis acquirimus. Nos ſemper *vindico* dicendum cenſemus, quomodo ita eum ſcribitur in Pandectis Florentinis, & lapidibus antiquis, quos affert *Manut. in Orthograph.* Sumitur igitur primo pro ulciſci, ſeu puniire. *Cic. 5. Ver.* Omnia quæ vindicaris in altero, tibi ipſi vehementer fugienda ſunt. *Id. pro Dejot.* Præſertim cum is unus eſſet, qui poſſes de abſente ſe vindicare. *Id. de Am. c. 12.* Talis improborum conſenſio non modo excuſatione amicitiæ tegenda non eſt, ſed potius omni ſupplicio vindicanda. *Sen. de Benef. lib. 6. c. 5.* Utrum & beneficium illi reddere debeam, & me ab illo nihilominus vindicare. ¶ Accipitur quoque pro ſibi aſſumere, rei alicujus ſibi dominium, ſeu jus aſſerere, *aſſumere, uſurpare, far ſuo*, ἰδιοποιεῖσθαι, προσποιεῖσθαι, ἀντιλαμβάνειν. *Cic. 1. Off. c. 1.* Si id mihi aſſumo, videor id meo jure quodammodo vindicare. *Id. infra.* Non nobis ſolum nati ſumus, ortuſque noſtri partem patria vindicat, partem amici. *Id. pro Arch. c. 8.* Homerum Colophonii civem eſſe dicunt ſuum, Chii ſuum vindicant. ¶ Item pro defendere ab injuria, liberare, eripere, *difendere*, ἀντιλαμβάνειν. *Cic. 1. de Fin.* Sapientiam eſſe ſolam, quæ nos a libidinum impetu, & formidinum terrore vindicet. *Liv. lib. 3. cap. 56.* A cujus crudelitate voſmetipſos armis vindicaſtis. ¶ *Vindicare in libertatem*, eſt aſſerere in libertatem, eripere e ſervitute, *mettere in libertà, liberare*. *Caſ. lib. 1. B. C.* Ut ſe & Populum Romanum paucorum factione oppreſſum in libertatem vindicaret. ¶ *Vindicare libertatem*, eſt tueri. *Caſ. l. 7. B. G.* ¶ Vindicare ſe ad ſuos. h. e. incolumem ſe recipere. *Cic. pro Rab. Poſt. c. 3.* ¶ Vindicare ſe exiſtimationi hominum. h. e. ſuam apud homines bonam exiſtimationem tueri. *Cic. Ver. 3. cap. 38.* ubi tamen alii leg. *vendicare*. ¶ Vindicari aliquis dicitur, qui vindicias fert alicujus rei, h. e. ejus poſſeſſionem obtinet. *Liv. lib. 3. cap. 46.* Se a M. Claudio petiturum, ut decederet jure ſuo, vindicarique puellam in poſterum diem pateretur. h. e. uſque ad poſterum diem in poſſeſſione ſuæ libertatis permanere. *Et mox.* Ita vindicatur Virginia, ſpondentibus propinquis.

Vindĭco, is, a. 3. idem ac vindico, as. *Lucr. lib. 3. v. 895.* Ipſe ſui miſeret, neque enim ſe vindicat hilum.

Vindicŏla, æ, m. & fem. Naſidii Vindicolæ a *Var. apud Non. cap. 4. n. 50.* dicti videntur, quod locum aliquem incolerent, qui Vindus, vel Vindius appellaretur.

Vindicta, æ, f. *vendetta*, נקמה, Ger. *rach*, Gall. *vengeance*, Hiſpan. *venganza*, ἐκδίκησις, τιμωρία, ultio, vel animadverſio pro delicto. *Juvenal. ſat. 13. v. 180.* At vindicta bonum vita jucundius ipſa. ¶ Vindicta etiam erat virgula quædam, quam lictor manumittendi ſervi capiti imponens, eundem ſervum in libertatem vindicabat, dicens quædam verba ſolemnia. Nam libertatem donandi tres ſunt ſpecies. Una, cum quis ſervus conſentiente populo, vel jubente domino, nomen detuliſſet in cenſum; tunc enim civis Romanus fiebat, & ſervitutis vinculo ſolvebatur. Altera per virgam, quæ vindicta vocabatur, cum Prætoris Urbani juſſu lictor manumittendi ſervi capiti virgam imponens, eundem in libertatem vindicabat, dicens quædam verba ſolemnia. Tertia, ſi quis ſuprema voluntate in teſtamenti ſerie ſervum liberum ſcripſiſſet. Vindictæ rationem intuliſſe fertur P. Valerius Poplicola, cum ad populum tuliſſet de præmiis Vindicis ſervi, qui patefecit nobilium adoleſcentum de reducendo Tarquinio conjurationem: qua lege Vindex & libertate, & civitate donatus eſt. *Liv. lib. 2. cap. 5.* Secundum pœnam nocentium, ut in utramque partem arcendis ſceleribus exemplum nobile eſſet, præmium indici pecunia ex ærario, libertas, & civitas data. Ille primum dicitur vindicta liberatus. Quidam vindictæ quoque nomen tractum ab illo putant, Vindicio ipſi nomen fuiſſe. Poſt illum obſervatum, ut qui ita liberati eſſent, in civitatem accepti viderentur. Hæc *Liv.* Quo loco pro *Vindicio* legendum *Vindici*, ut ex *Plutarcho*, & *Dionyſio* conſtat. Verba ſolemnia, ut ex Conſtantino Harmenopulo conſtat, hæc erant: *Profitemur hunc præſentem hominem eſſe liberum, & civem Romanum:* Græca Harmenopuli verba ſunt, φαμὲν τὸν παρόντα ἄνθρωπον ἐλεύθερον καὶ πολίτην Ῥωμαίων. Hæc poteſtas primo Conſulum fuit, poſt ab iis ad Prætorem Urbanum eſt tranſlata. *Cic. in Top. c. 2.* Si neque cenſu, neque vindicta, nec teſtamento liber factus eſt, non eſt liber. *Hor. l. 2. ſat. 6.* Quem ter vindicta, quaterque Impoſita haud unquam miſera formidine privet. *Perſ. ſat. 5. v. 88.* Vindicta poſtquam meus a Prætore receſſi. ¶ Hinc ſæpe ſumitur pro aſſertione, defenſione. *Vellej. l. 2. c. 64.* Utrique vindicta libertatis morte ſtetit. *Ovid. 4. de Pont. eleg. 6.* Cum tibi ſuſcepta eſt legis vindicta ſeveræ.

Vinĕa, æ, f. *vigna*, *vignale*, כרם, *weingarten*, Gall. *vigne*, Hiſpan. *viña*, ἀμπελών, οἰνόπεδον, locus vitibus conſitus, vel multitudo vitium ſimul conſitarum. *Cic. de Sen.* Nec vero ſegetibus ſolum, & pratis, & vineis, & arbuſtis res ruſticæ lætæ ſunt. *Virg. 2. Georg.* Hinc omnis longo pubeſcit vinea fœtu. ¶ Vinearum quinque ſunt genera, unum ſparſis palmitibus humi repens, alterum pedatum ſimplici adminiculo ſuſtentatum, tertium jugatum, quartum compluviatum, quintum arbuſtivum. *V. Plinium lib. 17. cap. 22.* ¶ Eſt etiam vinea inſtrumentum bellicum, ex lignis compactum, latum pedibus octo, altum ſeptem, longum ſexdecim, tectum duplici ligno, cratibuſque contextum, cujus latera quoque vimine ſepiuntur, ne ſaxorum, ac telorum impetu perfringantur, extrinſecus, ne cremetur, crudis, ac recentibus coriis teguntur, ſub qua oppugnantes tutius ad muros ſubruendos pugnant, *galleria*. Cum plures fuerint, junguntur ordine. *Plaut. Mil. 2. 2. 111.* Ad eam vineas, pluteoſque agam. *Cic. l. 15. Fam. ep. 4.* Aggere, vineis, turribus oppugnavi.

Vineālis, & le, o. 3. *di vigna*, Germ. *des rebgarten*, Gal. *de vigne*, Hiſp. *de viña*, ἀμπελικός, quod eſt aptum ad vineam. *Col. lib. 3. cap. 11.* Ad quam poſita eſt limitatio terræ vinealis.

Vineārius, a, um, *di vigna*, Ger. *de rebacker*, Gal. *de vigne*, Hiſp. *de viña*, ἀμπελικός, quod eſt vineæ, vel quod ad vineam pertinet. *Col. l. 3. c. 5.* Validam vitem in ramos diducere cenſeo, & traducibus diſpergere, atque diradiare, cæteroſque vinearios colles præcipitare.

Vineatĭcus, a, um, *di vigna*, ἀμπελικός, quod ad vineam pertinet. *Var. l. 1.* R. R. c. 22. Sic alia quoque nonnulla genera ſpecies habent plures, ut falcer, nam dicuntur ab eodem Scriptore vineaticæ opus eſſe ſex. *Col. l. 4. c. 2.* Quippe ſeminibus vineaticis nimium me profundos cenſuiſſe fieri ſcrobes.

Vineŏla, læ, f. *picciola vigna*. *Vet. Inſcript. apud Fabret. pag. 223.* Huic monumento cedit cum vineola ſola &c.

Vinētum, ti, n. 2. *vigna*, *vignale*, Ger. *rebacker*, Gal. *vignoble*, Hiſpan. *viñedo*, ἀμπελόφυτον, locus, ubi multitudo vitium conſita eſt, locus vineis abundans. *Cic. 2. de nat. Deor. cap. 66.* Nec vere ita refellendum eſt, ut, ſi ſegetibus, aut vinetis cujuſpiam tempeſtas nocuerit, &c. *Virg. 1. Georg.* Optima vinetis ſatio eſt cum vere rubenti. *Col. l. 3. c. 4.* Cui vineta facere cordi eſt, faciat vitiarium, ex quo poſſit agrum vineis veſtire.

Vinĕus, a, um, adject. *di vino*, ut vineus latex. *Solin. c. 5.*

Vinĭfer, a, um, adject. *abbondante di vino*, vini ferax, ut vinifera vitis. *Apul. de herb. c. 66.*

Vinipŏtor, oris, m. *bevitor di vino*, οἰνοπότης, potor vini. *Plin. l. 14. c. 54.* Scitum de quodam vinipotore reperitur, Syracuſis tandiu potare ſolitum, donec ab eo cooperta in terra uva fœtum ederent.

Vinĭtor, oris, maſc. *vignajuolo*, כורם, German. *rebman*, Gall. *vigneron*, Hiſpan. *viñadero*, ἀμπελουργός, miſſicut vinearum cultor. *Cic. 5. de Fin.* An ea, quæ per vinitorem antea conſequebatur, etiam per ſeipſam curabit? *Virg. 10. Ecl.* veſtrique fuiſſem Aut cuſtos gregis, aut maturæ vinitor uvæ.

Vinitorĭus, a, um, ἀμπελουργικός, quod eſt vinitoris. *Col. lib. 4. c. 25.* Eſt autem ſic depoſita vinitoriæ falcis figura.

Vinivŏrax, acis, vini avidus potor. *Commodian. Inſtruct. 28.*

Vinnŭlus, a, um, ſignificat flexuoſum inſtar vinni, hoc eſt cincinni: metaphorice autem dicitur de oratione ſuaviter inflexa, & molli, qualis eſt in minuritionibus cantus, ſive in chromatica Muſica, prout Boetius appellat. *Plaut. Aſin. 1. 3. 70.* Compellando blanditer, oſculando oratione vinnula, venuſtula. Ita legit *Jan. Duza*, & ita interpretatur. Sed alii aliter. *Paulus apud Feſtum* interpretatur mollem, his verbis, Vinnulus dicitur molliter ſe gerens, & minime quid viriliter faciens. Sunt qui legunt *vinolus* uno n, & vocem derivent a *vinum*, accipiuntque pro blando, venuſto, illecebroſo, & ad ſenſus permanenta, ut vinum in venas. ¶ Additur etiam a quibuſdam locus *Cic. Att. l. 4. epiſt. 16.* Profecto rem aves vinnulam. Sed alii *tinnulam*, alii plerique *nullam*, reponunt.

Vinnus, i, m. cincinnus. *Iſidor. l. 3. Orig. c. 19.*

Vinolentia, æ, fem. *ubbriachezza*, μέθη, οἰνοφλυγία, ebrietas, vitium ebrietatis. *Cic. in Top. c. 20.* Cujus etiam generis illa ſunt, ex quibus verere nonnunquam invenitur, pueritia, ſomnus, imprudentia, vinolentia, inſania. *Id. 2. Phil. c. 39.* Quid furioſam vinolentiam tuam proferam?

Vinolentus, a, um, *ubbriacone*, μέθυσος, πάροινος, οἰνόφλυξ, ebrioſus, vino ſe ingurgitans. *Cicer. 1. Agr. c. 1.* Hæc per Deos immortales utrum eſſe vobis conſilia ſiccorum, an vinolentorum ſomnia, & utrum cogitata ſapientum, an optata furioſorum videntur? *Id. l. 12. Fam. ep. 25.* Omnemque ſuum vinolentum furorem in me unum effunderet. ¶ Medicamenta vinolenta ſunt, in quibus potior pars vinum eſt. *Cic. in Piſon. c. 6.* Meminiſti ne, cum iſto ore fœtido teterrimam nobis popinam inhalaſſes, excuſatione te uti valetudinis, quod diceres, vinolentis te quibuſdam medicamentis ſolere curari?

Vinoſĭtas, atis, f. ſuccus vinoſus. *Tertul. de jejun. c. 1.* Siccantes cibum ab omni jurulentia; ne quid vinoſitatis vel edamus, vel potemus.

Vinōſus, a, um, *vago del vino*, שכור, Ger. *weinſuchtig*, Gall. *yvrogne*, Hiſp. *embriago*, οἰνώδης, qui vini cupidus eſt. *Horat. l. 1. epiſt. 19.* Laudibus arguitur vini vinoſus Homerus. *Ovid. 3. Faſt. v. 736.* Cur anus hoc faciat, quæris? vinoſior ætas Hæc erat. *Plaut. Curcul. 1. 2. 79.* Vinoſiſſima eſt. ¶ Item qui eſt bene potus, ebrius. *Liv. l. 41. c. 4.* Iſtrorum pauci, qui modice vinoſi erant, memores fugæ fuerunt. ¶ Sumitur etiam pro eo, quod vini ſaporem refert. *Plin. l. 13. c. 6. de malis Punicis:* Quæ vero ab his ſapore proxima vinoſa diximus, parvum nucleum habentia, utiliora paullo intelliguntur.

Vinŭlus. V. Vinnulus.

Vinum, i, n. *vino*, יין, Ger. *wein*, Gal. *vin*, Hiſp. *vino*, οἶνος, liquor ex uvis expreſſus, videturque eſſe e voce Græca allata, præmiſſo v, & addita Latina terminatione. *Cic. de Sen. cap. 18.* Ut enim non omne vinum, ſic non omnis ætas vetuſtate coaceſcit. *Ovid. 6. Faſt. v. 673.* Non erat, & vinis nubilique, animique natabant. *Celſ. l. 3. c. 19.* Vinum nullarum virium. *Id. ibid.* Vinum multarum virium. ¶ Qualitates vini ſunt aſperum, auſterum, dilutum, lene, molle, novum, vetus, merum, purum, tenue, vapidum, &c. quæ omnia vini epitheta leguntur apud *Celſ. Cic. Plin. Columell. Virg.* & alios. ¶ Vinum fugiens dicitur, quod brevi tempore corrumpitur. *Cic. 3. Offic. c. 23.* ¶ *Vino madere* eſt ebrium eſſe. *Plaut. Truecul. 4. 4. 1.* ¶ Simili ratione *deponere vino aliquem* apud *eund. Aulul. 3. 6. 38.* eſt ebrium reddere. Et *vino percuti* apud *eund. Caſ. 3. 5. 16.* Et *vino ſauciari* apud *Juſtin. l. 1.* ¶ Metonymice vinum ponitur pro poculo. *Virg. 1. Æn.* Crateras magnos ſtatuunt, & vina coronant. ¶ Item pro uvis. *Plaut. Trinum. 2. 4. 125.* Tum vinum, priuſquam coactum eſt, pendet putridum. ¶ *In vino*, vel inter bibendum, in convivio. *Ter. Heaut. 2. 3. 7.* Vel heri in vino quam immodeſtus fuiſti! Alii leg. *in convivio*. *Cic. 3. Ver.* Niſi forte exiſtimas, eum in vino ac luce non riſiſſe, qui nunc in periculo, ac exitio.

Vio, as, a. 1. *camminare*, iter facio, vel, a via. *Plaut. Truc. 2. 2. 8.* Quot illic iracundiæ ſunt! quot pericula vianda! hunc eſt adeunda. Alii aliter leg. V. *Turnebum*. Uſurpant etiam *Prudent. l. 2. adverſ. Symmach. v. 772.* & *Ammian. l. 20. cap. 13.* ¶ *Quintil. l. 8. c. 6.* reponit hoc verbum inter infelicius ficta: ex quo apparet, argenteæ quoque ætate in uſu fuiſſe, ſed non omnibus probatum.

Viocūrus, i, m. *chi ha cura delle ſtrade*, viarum curator. *Var. l. 4. de L. L.* Qui non videt, unde ærifodinæ, & viocurus? Alii aliter leg.

Viŏla, æ, f. *viola*, Ger. *violen*, Gal. *violette*, Hiſp. *violeta*, ἴον, floſculus purpurei coloris, cujus plantæ folium hederæ non diſſimile habet, nigrius tamen, & tenuius, cauliculum autem a media radice proſilientem, videturque eſſe a voce Græca allata. *Cic. lib. 5. Tuſc.* An tu me in viola putabas, aut in roſa dicere? *Horat. lib. 3. od. 10.* Tinctus viola pallor amantium. ¶ Violarum tria ſunt genera, purpurea, lutea, alba. *Plin. l. 21. c. 6.* Violarum plura genera, purpureæ, luteæ, albæ. Eæ ſive vero, quæ ſponte apricis, & macris locis proveniunt, purpureæ, latiore folio, ſtatim ab radice carnoſo exeunt, ſolæque Græco nomine a cæteris diſcernuntur appellatæ Ia, ut ab his Ianthina veſtis. *Id. ibid. c. 11.* Florum prima ver nuntiantium viola alba. Tepidioribus vero locis etiam hyeme emicat. Poſtea quæ appellatur purpurea: proxime flammea, quæ & phlox vocatur, ſylveſtris duntaxat.

Violabĭlis, & le, o. 3. *violabile*, βεβήλωτος, qui aptus eſt, ut violetur. *Virg. 2. Æn.* Vos æterni ignes, & non violabile veſtrum Teſtor numen, ait. *Stat. 5. Theb. v. 138.* nullis violabiles armis. h. e. invulnerabiles.

Violacĕus, a, um, *violaceo, di color di viola*, Ger. *viol farb*, Gal. *violet*, Hiſp. *de color de violetas*, *violado*, ἰώδης, ἰοειδής, violæ colorem referens. *Plin. l. 9. c. 39.* Nepos Cornelius, qui Divi Auguſti principatu obiit: Me, inquit, juvene violacea purpura vigebat. *Id. l. 33. c. 16.* Et quod, ſi æra producantur, violaceum reddit colorem.

Violacium, ii, n. ſuccus violarum, vel vinum violarum ſucco conditum. *Apic. l. 1. c. 2. & 4.*

Violarium, ii, n. *violajo*, Ger. *ort da viel violen wachſen*, Gal. *violier*, Hiſp. *violar*, ἰωνιά, locus, ubi naſcuntur violæ. *Virg. 4. Georg. v. 32.* Irriguumque bibant violaria fontem. *Ovid. 4. Faſt. v. 435.* Ille legit calthas, huic ſunt violaria curæ.

Violarius, rii, m. *tintore di paonazzo*, ἰοβάπτης, violacei coloris infector. *Plaut. Aul. 3. 5. 36.* Flammearii, violarii, carinarii.

Violatio, onis, f. *violazione*, חלילה, Ger. *verletzung*, Gall. *violement*, Hiſp. *corrupcion*, βεβήλωσις, ὕβρισμα, actus violandi, violentiæ illatio, profanatio, corruptio. *Liv. l. 29. c. 8.* Tum quoque alio genere ſimilis eadem illa pecunia

omnibus contactis ea violatione templi furorem injecit. *Senec. epist.* 124. Violatum religionum. *Vellej. l. 2. c. 1.* Violatio fidei.

Violator, oris, m. *violatore*, βιαστής, qui violat, violentiæ illator, ruptor, corruptor. *Ovid. l. 2. de Pont. el. 2.* Contigit interdum templi violator ad aram. *Liv. l. 4. c. 19.* Hiccine est, inquit, ruptor fœderis humani, violatorque gentium juris? *Tacit. 1. Ann. c. 58.* Violator fœderis.

Violatus, a, um, *violato, offeso*, βεβιασμένος, βιασθείς. *Cic. post red. in Sen.* Fortissimi, atque optimi viri Tribuni Pl. sanctissimum corpus non solum tactum, ac violatum manu, sed vulneratum ferro, confectumque vidistis. *Id. 2. de Leg. c. 9.* Violatum jus. *Ovid. l. 3. de Pont. el. 5.* Ipse quidem Getico peream violatus ab arcu.

Violens, entis, o. g. *violento*, βίαιος, idem ac violentus, a *vis*. *Hor. lib. 3. ode ult.* Dicar, qua violens obstrepit Aufidus.

Violente, adv. idem ac violenter. *Sen. in Med. v. 605.* Rumpe nec sancti violente mundi Fœdera sacri. *Ovid. 9. Met. v. 221.* quo te fiducia, clamat, Vana pedum violente rapit? Potest tamen utroque loco esse vocativus casus a *violentus*.

Violenter, adv. *violentemente*, βιαίως, per vim, cum violentia, injuriose. *Liv. l. 5.* Qui solemnia ludorum, quos intermitti nefas est, violenter diremisset. *Colum. l. 7. c. 3.* Rivalem violentissime persequi. Interdum sumitur pro ægre, & invite. *Ter. Phorm. 5. 1. 4.* Ita patrem adolescentis facta hæc tolerare audio violenter. ¶ Interdum pro crudeliter. *Plin. l. 3. c. 9.* Proconsulatum violenter gerere. *Sueton. in Tito, c. 6.* Violentius agere.

Violentia, æ, f. *violenza*, חמס, Ger. *gewalt*, Gall. *violence*, Hisp. *violencia*, βία, vis major, impetus. *Cic. 12. Phil.* Novi hominis furorem, novi estimatam violentiam. *Plin. l. 2. c. 38.* Quoniam & tonitruum, & fulminum jactus horum (*ventorum*) violentiæ plerique assignant. *Lucret. l. 3. v. 483.* Vehemens vini violentia conturbare animam consuevit.

Violentus, a, um, *violento*, [illegible], Germ. *gewaltsam*, Gall. *violent*, Hisp. *violento*, βίαιος, qui vim facit, a vis. *Cic. 1. Phil.* Non opes violentas, & Populi R. minime ferendam potentiam, sed charitatem civium, & gloriam concupisse. *Virg. 2. Georg.* Aut ubi navigiis violentior incidit Eurus. ¶ Violenti homines dicuntur, qui proni sunt ad iracundiam, sævi, intractabiles, & nihil indulgentes. *Liv. l. 34. c. 32.* Violentissimus tyrannus. *Cic. 5. Phil.* homo vehemens, & violentus.

Violo, as, a. 1. *violare*, [illegible], Ger. *nothzwingen*, Gall. *violer*, Hisp. *corromper por fuerça*, βιάζομαι, vim infero, lædo, corrumpo, a *vis*. *Cic. 3. de nat. Deor.* Quæ patrem dicitur interemisse, virginitatem suam violare conantem. *Id. pro C. Rab. perd. c. 2.* Nisi forte de locis religiosis, ac delubris, quos ab hoc violatos esse dixisti, pluribus verbis tibi respondendum putas. ¶ Dicimus etiam Violare parentes, hospites, Rempublicam, Deos, sacra, leges, jura, amicitiam, dignitatem, existimationem, fidem, fœdus, famam, &c. *Cic. 3. Fin.* Ut peccatum est patriam prodere, parentes violare, fana depeculari, &c. *Id. 3. Ver. c. 32.* Cum apud exteras nationes imperii, nominisque nostri famam tuis probris, flagitiisque violaris. *Id. l. 13. Fam. ep. 73.* Nisi quid existimas in ea re violari existimationem tuam. *Virg. 4. Æn.* Violare pudorem. *Cæs. l. 6. B. G. c. 23.* Violare hospites. *Plin. l. 10. c. 34.* Violare fidem connubii. *Liv. l. 28. c. 44.* Violare fœdus. ¶ Violare aliquem voce, aut verbo, est, dictis lædere, *Tibull. l. 1. el. 2. & Cic. pro Dom. & pro Leg. Manil.* ¶ Violare silvam securi. h. e. ejus arbores antea integras, & intactas cædere. *Ovid. 3. Metam.* ¶ *Virg. Æn. 12. v. 67.* Indum sanguineo veluti violaverit ostro Si quis ebur. h. e. maculaverit, infecerit. *Servius* hic affert illud *Homeri*, Ὡς δ' ὅτε τίς τ' ἐλέφαντα γυνὴ φοίνικι μιήνῃ. Sic *Claudian. de Alecto, l. 1. in Rufin. v. 63.* Et flatu violare diem.

Vipera, æ, f. 1. *vipera*, אפעה, Germ. *natter*, Gall. *viper*, Hisp. *bibora*, ἔχις, ἔχιδνα, serpentis genus. Dicta est, quia latere solet in vepre. Nam *vipre* pro *vipera* crebro invenias in codicibus manuscriptis. Vel dicitur quasi *vivipara*, quia sola e serpentium genere dicitur parere vivum animal. *Virg. 3. Georg.* Sæpe sub immotis præsepibus aut mala tactu Vipera delituit. *Ovid. 2. de Rem. Am. v. 421.* Parva necat morsu spatiosum vipera taurum. ¶ Translate *Cic. de Arusp. Resp. c. 24.* Etiam ne in sinu, atque in deliciis quidam optimi viri viperam illam venenatam, atque pestiferam habere potuerunt? Hinc ut scribit *Donatus ad Ter. Eun. 5. 2. 6.* usurpatur in conviciis præcipue ancillarum molestæ loquacium, & iracundarum.

Viperalis herba dicitur ab *Apul. de herb. c. 89.* ruta hortensis, quod adversus viperarum morsus valet.

Vipereus, a, um, idem ac viperinus. *Virg. 7. Æn.* Vipeream inspirans animam. *Ovid. 2. Met.* Videt intus edentem Vipereas carnes vitiorum alimenta suorum Invidiam.

Viperinus, a, um, *di vipera*, ἐχιδναῖος, ἐχιδνώδης, quod ad viperam spectat. *Cic. .. Fin. ex Poeta.* Cui viperino morsu venæ viscerum Veneno imbutæ tetros cruciatus cient. *Horat. Epod. 3.* Quid hoc veneni sævit in præcordiis? Num viperinus his cruor Incoctus herbis me fefellit? ¶ Viperina, æ, f. est herba eadem, quæ serpentaria. *Apul. de herb. c. 5.*

Vipio, onis, m. *grue minore*, γερανίς, minor grus. *Plin. l. 10. c. 49.* Ibi (in Balearibus insulis) & buteo accipitrum generis in honore mensarum est, item vipiones. Sic enim vocant minorem gruem.

Vir, viri, m. *uomo*, איש, Ger. *mann*, Gal. *homme*, Hisp. *varon, hombre*, ἀνήρ, masculus in genere hominum, a *vi*, quod major in eo vis est, quam in fœmina. Unde & a viro *virtus* nomen accepit. *Plin. l. 10. c. 63.* Viros avidiores Veneris hyeme, fœminas æstate Hesiodus prodidit. ¶ Sæpe non tam sexum notat; quam fortitudinem, & virtutem. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 11.* Sed cum veneris, virum te putabo, si Sallustii Empedoclea legeris, hominem non putabo. *Id. 2. Tusc.* Ita & tulit dolorem ut vir, & ut homo majorem ferre sine causa necessaria noluit. *Id. pro Cæl.* Cum is jam se corroboravisset, ac vir inter viros esset. *Ovid. Fast. 6. v. 594.* Si vir es, i, dictas exige dotis opes. ¶ Interdum refertur ad ætatem. *Ovid. Met. 13. v. 397.* Litera communis mediis pueroque, viroque Inscripta est foliis. ¶ Nonnunquam ad conjugium, & ponitur pro marito, atque ita usurpatum sæpissime fuisse a veteribus, *Festus* auctor est. *Ter. Andr. 3. 3.* Tibi generum firmum, & filiæ invenies virum. *Virg. Ecl. 8.* O digno conjuncta viro. ¶ Neque solum de hominibus, sed etiam de brutis dicitur. *Virg. Ecl. 7.* Vir gregis ipse caper deerraverat. ¶ Viros etiam eos dicimus, qui muliebria pati maxime refugiunt. Ita Vespasianus, ut Mucianum impudicum hominem argueret, morderetque, dicere solebat: Ego tamen vir sum, ut refert *Suet. in ejus vit. c. 13.* Huc pertinet & illud *Ovid. 1. de art. am. v. 526.* Et si quis male vir quærit habere virum. ¶ Reperitur etiam pro virilitate, idest pro virtute generandi, aut pro partibus genitalibus. *Catul. Arg. 58. (al. 64.) de Aty:* Itaque ut relicta sensit sibi membra sine viro. *Plaut. Asin. a. 2. sc. 3.* Quin si tu voles, domi servi qui sunt, castrabo viros. ¶ Interdum viri nomen in oratione ponitur elegantiæ causa loco pronominis *ille*, aut *is*. *Virg. 4. Æn. v. 3.* Multa viri virtus animo, multusque recursat Gentis honos. *Cic. 9. Att. ep. penult. de Pompejo:* Vidisti igitur virum, ut scripsi? ¶ *Viris, equisque decertare*, proverbialis locutio est, qua significatur maximos in aliqua re conatus. *Cic. 3. Off. c. ult.* Cum hic viris equisque, ut dicitur, si honestatem tueri, ac retinere sententia est, decertandum est, *con tutto lo sforzo*. ¶ Viri boni dicuntur interdum locupletes, præsertim feneratores. *Cic. Att. l. 9. ep. 12.* Prætores jus dicunt, Ædiles ludos parant, viri boni usuras perscribunt. *Id. 2. Off. c. ult.* De quærenda, de collocanda pecunia commodius a quibusdam optimis viris ad medium Janum sedentibus, quam ab ullis philosophis disputatur. *Id. 8. Att. ep. 1.* Propediem video bonorum, idest lautorum, & locupletum, urbem refertam fore. *Vir bonus* pro justo. *Cic. Off. 2. c. 9. & 3. c. 15.* ¶ Candidati etiam, publico, & civili vocabulo, viri boni dicebantur. *Sen. ep. 3.* Sic illum amicum vocasti, quomodo omnes Candidatos bonos viros dicimus. ¶ In militia *vir virum legere* dicebatur, cum in acie instruenda duces potestatem faciebant militibus, ut sibi quisque socium notum sibi, & spectatæ virtutis adjungeret, a quo latus sibi tegeretur, vicissimque is ejus tegeret, accenderenturque ambo proprio exemplo ad acrius pugnandum: quod fieri maxime solebat, cum periculum aliquod majus instabat, & cum fortissimo hoste erat congrediendum. *Liv. l. 9. c. 39.* Etrusci, coacto exercitu, cum vir virum legisset, quantis nunquam antea simul copiis, simul animis dimicarunt. Huc allusit *Cic. pro Arch. c. 21.* ubi de comitatu Clodii loquens, Ille, inquit, qui semper secum scorta, semper exoletos, semper lupas ducebat, tum neminem, nisi ut virum a viro lectum esse diceres. Apud *Virgil.* quoque hic mos innuitur *l. 11. Æn. v. 635.* ubi tamen videtur significari, non tam socium sibi a milite, comitemque in pugna lectum fuisse, quam delectum, destinatumque oculis, & ictibus hostem, in quem irrueret. Verba *Virgilii* sunt: Tertia sed postquam congressi in prælia, totas Implicuere inter se acies, legitque virum vir. In Senatu etiam legendo hic mos est aliquando usurpatus, ut Senator Senatorem eligeret. *Suet. in Aug. c. 35.* Senatorum affluentem numerum ad modum pristinum redegit duabus lectionibus; prima ipsorum arbitratu, quo vir virum legit.

Vira, æ, fœmina, apud veteres, a *vir*. *Festus:* Querquetulanæ viræ putantur significari nymphæ præsidentes querqueto virescenti: quod genus sylvæ indicant fuisse intra portam, quæ ab eo dicta sit Querquetulana. Sed fœminas antiqui quas nunc dicimus, viras appellabant. Unde adhuc permanent virgines, & viragines. Hæc *Festus*.

Virago, inis, f. *donna d'animo virile, e maschia*, [illegible], [illegible], fœmina, quæ animo, & robore virum refert, mulier fortis, quæ viro similis sit, & virilia opera faciat. *Plaut. Merc. 2. 3. 79.* Recte ego emam matri tuæ Ancillam viraginem aliquam, non malam forma mala. *Ovid. 2. Met. v. 765.* Huc ubi pervenit bello metuenda virago. h. e. Pallas, quæ sæpe a Poetis hoc nomine indigitatur, ut ab eodem *Ovid. Met. 6. v. 130. & Stat. l. 4. silv. 5. v. 23. & 12. Theb. v. 414.* &c.

Viratus, a, um, adject. *virile, maschile*, virili animo præditus. *Var. apud Non. c. 2. n. 907.* Si non mavis vir viratam uxorem Atalantam. Al. leg. *viratam* eodem sensu.

Viratus, us, m. virtus, constantia virilis, officium, quod a bono viro præstari solet. *Sidon. in tom. quæ est post ep. 9. l. 7.* Bono viratu æmulis fuit magis prodesse cupiens, quam placere.

Virbius, ii, m. idem qui Hippolytus, filius Thesei, & Hippolitæ Amazonis, qui, cum a Phædra noverca per calumniam apud patrem delatus esset, quod ipsi stuprum inferre voluisset, patris iram veritus, conscenso curru fugam arripuit, cumque juxta maria litus pervenisset, exterritis a Neptuno pavore, ab equis consternatis, implicatus habenis, dilaceratus est: cujus vicem miserata Diana, eum opera Æsculapii filii Apollinis ad vitam revocavit, & in Aricino nemore, in Italia collocatum, pro Hippolyto Virbium appellavit. V. *Ovid. 15. Met. v. 544.* ¶ Hinc Virbialis, ad Virbium pertinens, ut Flamen Virbialis in vet. Inscriptionibus.

Virectum. V. Viretum.

Virens, entis, o. *verdeggiante*, χλοάζων, partic. a vireo. *Virg. 4. Georg. v. 18.* At liquidi fontes, & stagna virentia musco. *Hor. in Art. v. 117.* Mercatorne vagus, cultorne virentis agelli. ¶ Translate ponitur pro florente, ac vegeto. *Sil. l. 1.* Ævi flore virens. *Justin. l. 43. c. 5.* Virium gloria virente florere. *Horat. Epod. 17.* Virens in Ætna flamma. h. e. nunquam intermoriens, sed perpetuis vigens ignibus. Al. leg. *urens*, al. *vibrans*, al. *furens*.

Vireo, es, ui, sine supino, *essere verde, verdeggiare*, [illegible], Germ. *grunseyn*, Gal. *verdoyer*, Hisp. *enverdecer*, θάλλω, χλοάζω, viridis sum, a *vi*, seu vigore. Nam virent plantæ, quæ necdum aruerunt, sed in suo sunt vigore. *Cic. 5. Tusc. c. 13.* Arbores, & vites, & ea, quæ sunt humiliora, neque se tollere a terra altius possunt, alia semper virent, alia &c. *Ovid. 2. Metam. v. 777.* Pectora felle virent, lingua est suffusa veneno. ¶ Translate est vigere, pollere, in vigore esse. *Horat. Epod. 13.* Dum virent genua. *Flor. l. 1. c. 22.* Hæc est secunda ætas populi Romani, & quasi adolescentia, qua maxime viruit. ¶ *Virere oculi* dicuntur illis, qui bile tument. *Plaut. Men. 5. 2. 76.* Viden' tu illi oculos virere? Al. aliter leg. V. *Taubmannum*.

Vireo, onis, m. avis, quæ & viridis dicitur, & Græce χλωρίων. *Plin. l. 18. c. 29.*

Vires, rium, f. *forze*, ἀλκή, ἰσχύς, δύναμις, robur, fortitudo, potentia, facultas, a *vis*. Quidam existimant, *vis*, & *vires* idem nomen esse, illud numeri singul. hoc plur. Sed si idem nomen esset, *vis* in obliquis numeri singularis pro *vis, vi, vim, vi*, haberet, *viris, virem, vire*. *Cic. de Sen. c. 6.* Non enim viribus, aut velocitatibus, aut celeritate corporum res magnæ geruntur, sed consilio, auctoritate, sententia. *Id. ibid.* Munus est ætatum & virium. *Id. 1. de Or. c. 45.* Cum me deficere vires cœpissent. *Quintil. in proœm. l. 4.* Defici viribus. Rursus *Cic. de Sen. c. 9.* Agere pro viribus, *quanto comportano le forze, far quello che si può*. *Id. 1. de Orat. c. 33.* Exercere vires in aliqua re. *Id. 4. Tusc. c. 3.* Omnibus opibus, viribusque elaborare, ut &c. ¶ Translate *Tac. in Agric. c. 38.* Præfecto classis circumvehi Britanniam præcepit: datæ ad id vires. h. e. militum copiæ, quæ vires sunt Reipublicæ. *Juven. Sat. 10. v. 41.* egregius fons occultis viribus, *di occulta, e rara virtù*. *Cic. in Orat. c. 23.* Oratio carens [illegible] viribus.

Viresco, is, n. *verdeggiare*, [illegible], Germ. *grun werden*, Gall. *se reverdir*, Hisp. *enverdecerse*, θάλλω, θάλλω, viridis fio. *Virg. 1. Georg. v. 55.* Arborei fœtus alibi, atque injussa virescunt Gramina. *Col. l. 12. c. 2.* Quidam cum vidissent, partem aliquam uvarum virescere.

Viresco, is, n. 3. vires acquiro. *Furius vetus Poeta apud Non. c. 2. n. 912.* Hinc crescunt animi, virescit vulnere virtus. Adde *Gell. l. 18. c. 11.* ubi hæc eadem verba refert, nec omnino improbat.

Viretum, ti, n. *luogo di verdura*, [illegible], Ger. *gruner platz*, Gall. *verger*, Hisp. *vergel*, [illegible], locus herbarum, arborumque viriditate amœnus. *Virg. 6. Æn. v. 638.* Devenere locos lætos, & amœna vireta Fortunatorum nemorum. ¶ Legitur & *virectum*.

Virga, æ, f. *verga, bacchetta*, [illegible], Ger. *rut*, Gal. *verge*, Hisp. *vara*, ῥάβδος, vimen, bacillum tenue, vel aliud quidvis, quo ad ligandum, verberandumque utimur. *Virg. 1. Georg.* Nunc facilis rubea texatur fiscina virga. *Cic. pro Rab. perd. reo, c. 4.* Porcia lex virgas ab omnium civium Romanorum corpore amovit. *Id. 5. Ver. c. 29.* Cædere virgis usque ad necem. h. e. bacillis colligatis in fascibus Consulum. V. Fascis. ¶ Virgam tribuebant veteres Mercurio, qua animas ad inferos deduceret, & inde reduceret; somnum induceret, & excitaret, &c. *Virg. 4. Æn.* Tum virgam capit, hac animas ille evocat Orco Pallentes, alias sub tristia Tartara mittit, Dat somnos, adimitque, & lumina morte resignat. ¶ *Virgæ sanguineæ*, quarum usus erat in cædendis parricidis. *Turnebus* censet vel fuisse ex fruticibus sanguineis, vel ad horrorem fuisse cruentatas, quomodo Bellona fingitur cum sanguineo flagello, & Feciales hastis sanguine tinctis bellum indicebant. V. Sanguineus. ¶ *Virga Censoria* fuit obeliscus, ut *Quintiliani Interpres* ait, idest parvus obelus, seu brevis linea, qua alicujus nomen ex libro Senatorum, Equitum, Plebeji Ordinis, styli ductu, delebant. Proverbialiter usurpatur pro severo judicio de quacunque re. *Quintil. l. 1. c. 5.* Quo quidem ita sunt severe usi veteres Grammatici, ut non versus modo Censoria quadam virga notare, &c. ¶ In Cœlo virga dicitur tractus varii coloris instar Iridis, sed recta extensus, juxta solem apparens. *Senec. l. 1. quæst. natur. c. 9. & 10.*

Virgator, oris, m. ῥαβδίζων, qui virgis cædit. *Plaut. Asin. 3. 2. 19.* Ubi sæpe causam dixeris pendens adversus octo audaces viros, valentes virgatores.

Virgatus, a, um, *vergato, divisato, vario*, virgarum in modum distinctus, & quibusdam variegatus lineis, quas Græci ῥάβδους vocant, ut ex *Polluce* discimus, Ger. *gestreifft*, Gal. *vergé*, Hisp. *vergado*, ῥαβδωτός. *Virg. 8. Æn. v. 660.* Aurea cæsaries ollis, atque aurea vestis, Virgatis lucent sagulis. *Sil. l. 5. v. 148.*

Corpo-

Corpore virgato tigris. *Id. l. 4. v. 135.* Auro virgatæ vestes. *Valer. Flac. l. 2. v.* 160. Virgata nurus. h. e. Barbarica veste, variisque distincta lineis induta.

Virgētum, ti, n. *ῥαβδών*, locus virgis consitus ad alligandas vites. *Cic. 2. de Leg. c. 8.* Sacerdotes vineta, virgetaque, & salutem populi auguranto.

Virgĕus, a, um, *de verga*, *ῥάβδινος*, quod ex virgis factum est. *Virg. 1. Georg. v.* 165. Virgea præterea Celei, vilisque supellex. idest vasa ex viminis facta. *Id. 7. Æn. v. 463.* Magno veluti cum flamma sonore Virgea suggeritur costis undantis aheni. h. e. ex virgis accensis facta, ut sit validior, inquit *Serv. Col. l. 1. c. 6.* Superpositis virgeis cratibus tegunt.

Virgidemia, V. Virgindemia.

Virgiliæ, seu Vergiliæ, f. 1. *πλειάδες*, septem stellæ ante genua Tauri, eædemque Plejades. Ex diversa, quæ affertur, etymologia orta est varietas scripturæ: nam quibusdam inde dictæ videntur, quod virgulæ more porrigantur. Sane Græcis itidem a figura *βότρυς* quoque appellantur. *Festo* tamen, & *Isid. lib. 3. cap. 70.* magis placet, ita dici a *vere*, quod extremo vere oriantur, ita ut earum ortu ver desinat, æstas incipiat. Alii dicunt, eas circa æquinoctium vernum matutino tempore oriri. V. Plejades. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 44.* Vergilias tenui cum luce videbis.

Virgiliānus, a, um, *virgiliano*, quod ad Virgilium spectat. *Plin. in præfat.* Nec ille Virgiliana virtute ut certarent. *Quintil. lib. 8. cap. 3.* Habendumque in animo semper illud Virgilianum. Supple *carmen*, vel *dictum*.

Virgilius, ii, m. *Virgilio*, *οὐεργίλιος*, *βιργίλιος*, Poeta Mantuanus, filius Maronis, & Majæ. De nominis hujus scriptura diversi diversa sentiunt, aliis primam ejus syllabam secunda vocali, aliis tertia scribentibus. Quorum utrique suis quibusdam nituntur rationibus. *Donatus* putat scribendum per *i*, cum in ejus vita tradit, a *virga* nomen accepisse, quam mater ejus ea nocte, qua partum antecessit, in somnis sibi visa est parere, tanta altitudine assurgentem, ut cœlum contingeret. In eadem sententia fuit & *Priscianus*. Hisce suffragatur & *Calvi* illud: Id Vates, cui Virga dedit memorabile nomen Laurea. In Græcis quoque codicibus (si id quippiam ad rem facit) *βιργίλιος* scriptum legimus. Alii, & imprimis *Politianus*, a *Vergiliarum* sidere nomen hoc deducunt, ideoque per *e* scribere malunt, quam sententiam vetustiorum aliquot marmorum testimoniis confirmant. Quibus illud accedit, quod apud *Eustathium* quoque in navium Catalogo, & apud *Suidam* *οὐεργίλιος* legatur. Sed ad Vergilias stellas quod attinet, dubium est, quomodo hoc ipsum nomen scribendum sit. Nam *Isidorus*, & *Festus*, qui a Vere deducunt, *Vergiliæ* scribunt, sed *Vossius* mavult *Virgiliæ*, quod virgulæ more porrigantur. Vide hac de re prolixiorem disputationem in annotationibus *Pierii in Virgilium in fin. Georg.* ¶ Primum apud Latinos inter Poetas obtinet locum. *Horat. l. 1. sat. 6.* Optimus olim Virgilius, post hunc Varius dixere, quis essem. ¶ Scripsit Bucolica, Georgica, Æneidem, & alia quædam opuscula. Scripsit etiam tragœdias, ut est in commentariis *Servio* tributis in 3. *Ecl.*

Virginal, lis, n. 3. pudendum muliebre. *Apul. in Apol. Solin. c. 4. & Prudent. in passione Agnet. v. 8.*

Virginalis, & le, o. 3. *verginale*, *di vergine*, German. *jungfrawlich*, Gal. *virginal*, Hispan. *virginal*, *παρθενικός*, quod est dignum virgine, aut quod ad virginem pertinet. *Cic. 1. de Div. cap. 31.* Ubi illa paulo ante sapiens virginalis modestia? *Id. 4. Ver. cap. 3.* Erant ænea præterea duo signa, non maxima, verum eximia venustate, virginali habitu, atque vestitu. *Id. pro Quint. cap. 11.* Virginali verecundia homo.

Virginarius, a, um, adject. ad virginem pertinens. *Plaut. Pers. 4. 9. 14.* Sequere hac scelesta feles virginaria. V. Feles.

Virgindemia, vel Virgidemia, æ, fem. *ῥαβδολογία*, demptio, decerptio, collectio, aut apparatus virgarum verberandi, vindemiandique gratia, quasi vindemia virgarum. *Plaut. Rud. 3. 2. 22.* Tergumque obtestor tuum, ut tibi ulmeam uberem esse speres virgindemiam. *Varro apud Non. c. 2. num. 906.* Quid tristiorem video te esse? an ideo, quia scapulæ metuunt virgindemiam?

Virginensis, vel Virginiensis, is, f. Dea, quæ in Gentilium connubiis præerat zonæ prima nocte novæ nuptæ a marito solvendæ. *Augustin. l. 4. de Civ. Dei, c. 9.*

Virginĕus, a, um, *verginale*, Ger. *jungfrawlich*, Gall. *virginal*, Hispan. *de virgen*, *παρθένιος*, quod est virginis, aut quod virginem decet. *Virg. 1. Georg. v.* 430. At si virgineum suffuderit ore ruborem. *Plin. l. 28. c. 7.* Si purgatio illa post virginitatem prima sit, aut in virginum ætate spontanea. ¶ *Aqua virginea*, & *liquor virgineus*, fons ille, cujus aqua Virgines Vestales utebantur ad sacrificia. *Ovid. 1. Fast.* Hic ubi virginea campus obitur aqua. *Id. l. 2. de Pont. eleg. 9.* Stagnaque, & Euripi, virgineusque liquor. ¶ Virgineæ volucres dicuntur Harpyæ. *Ovid. 7. Met. v. 4.* quia virgineos vultus habere dicuntur, teste *Virg. 3. Æn. vers. 216.* ¶ Aurum virgineum vocat *Martial. l. 9. epigr. 24.* ex quo fiebat corona in ludis celebratis in honorem Minervæ.

Virginisvendonides, vox ficta a *Plaut. Pers. 4. 4. 20.* qua significatur aliquis virgines vendens.

Virginitas, atis, fem. *virginità*, בתולים, Ger. *junfrawschaft*, Gal. *virginité*, Hisp. *virginidad*, *παρθενία*, castitas virginis, cui nullum fuit cum viro commercium. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 23.* Quæ patrem dicitur interemisse virginitatem suam violare conantem. *Virg. 12. Æneid.* Hanc illi Rex ætheris altus honorem Jupiter erepta pro virginitate sacravit. *Plin. l. 24. cap. 3.* Anaxilaus auctor est, mammas a virginitate illitas semper staturas.

Virginor, aris, virginem me esse profiteor, virginem me præbeo. *Tertul. de virgin. veland. c. 12.* Virginari volunt sola capitis nuditate, uno habitu negantes, quod sola suggestu profitentur.

Virgo, inis, com. 3. *vergine*, בתולה, Ger. *jungfraw*, Gal. *vierge*, Hisp. *virgen*, *παρθένος*, *κόρη*, mulier, quæ incorrupta est, & virum non experta, cui opponitur mulier, quæ cum viro habuit commercium. Est a *viro* ex *Festi* sententia. Inquit enim in *Querquetulana vira*: Sed fœminas antiqui quas nunc dicimus, viras appellabant. Unde adhuc permanent virgines, & viragines. *Serv. ad Ecl. 6.* a viridi ætate dicta videtur. Atque hanc is causam esse autumat, cur *Maro Ecl. 6.* virginem appellat Pasiphaen, quæ jam mater erat Phædræ, Ariadnes, & Androgei. Sed proprie dicitur hæc vox de iis, quæ non cognovere virum. *Maro* autem usus est per Catachresin, ut *Vossius in Oratoriis* dicit. *Cic. 3. Catil.* Qui esset decimus annus post virginum absolutionem. idest Virginum Vestalium. *Quintil. l. 6. cap. 4.* Ciceru objurgantibus quod sexagenarius Popliam virginem duxisset, Cras mulier, inquit, erit. *Gell. l. 12. c. 7.* Virginem habens jam maturam viro. ¶ Ecclesiastici Scriptores etiam viris hoc nomen tribuunt Uxorem non expertis. *Tertul. l. de veland. Virg. c. 5. de Eva:* Ex viro suo sumpta est, & ipso adhuc virgine. ¶ Bruta etiam animalia, quæ marem nondum admiserunt, virgines dicuntur. *Plin. l. 28. c. 9.* Quin & sanguis equorum septicam vim habet, item equarum, præterquam virginum erodit, emarginat, ulcerat. ¶ Per translationem virginis vocabulum etiam aliis rebus communicatur, quas incorruptas significare volumus. *Cic. in Orat. c. 19. de Oratione Philosophorum:* Casta, verecunda, virgo incorrupta quodammodo. *Tertul. de jejun. c. 6.* Saliva virgo. h. e. oris jejuni. *Inscript. apud Fabret. pag.* 53. Locus virgo, h. e. in quo nullus adhuc sepultus fuit. ¶ Virgo item est signum Zodiaci constans ex viginti sex stellis. Hæc est Erigone filia Icari, seu Icarii filii Oebali Laconum Regis, quæ secundum fabulas ob insignem pietatem in cœlum translata fuit. Ferunt enim Icarum a Baccho utrem vini accepisse, ut ejus usum mortalibus communicaret. Quare cum rusticos quosdam ad bibendum invitasset, illi potus suavitate capti æque largius hauserunt. Qua ex re cum crapulæ incommodum sentirent, malum sibi medicamentum datum rati, Icarum interfecerunt. Erat Icari canis, cujus ductu Erigone ad patrem pervenit, quem cum mortuum invenisset, doloris magnitudine contabuit. Aliqui narrant, eam se se suspendisse. Igitur, Jovis miseratione inter astra est translata. Vide *Virgil. 2. Georg. & Ovid. 10. Met.* Hujus simulacrum virginis habitu fingebatur, spicas aliquot manu tenentis: unde quidam Cererem putaverunt sum Cererem. *Cic. de nat. Deor. lib. 2. cap. 42.* Spicum illustre tenens splendenti corpore virgo. ¶ Astræa quoque justitiæ præses, virgo dicitur. *Virg. Ecl.* 4. Jam redit & Virgo, redeunt Saturnia regna. ¶ Denique fons quidam, qui per Aquæductum Romam Prænestinæ via deducebatur, & Campum Martium alluebat, virgo dictus est: causa autem appellationis est, quia cum prope eum fontem rivus quidam sit, qui Herculaneus vocatur, veluti refugiens cum eo misceri, avertisse cursum longo diverticulo visus est. Ita *Plin. l. 31. c. 3.* Alii dictum putant a Virginibus Vestalibus, quia non longe a templo Vestæ decurrebat. *Martial. l. 5. epigr. 42.* Cruda virgine, Martiaque mergi.

Virgōsus, a, um, adject. virgis abundans. *Pallad. lib. 1. tit. 24.* Frutex virgosus.

Virgŭla, æ, f. *verghetta*, *ῥαβδίον*, parva virga. *Cic. 8. Phil. cap. 8.* Cum tempus ille differret, virgula stantem circumscripsit. *Colum. l. 3. c. 13.* In cujus latere virgula prominens ad eam altitudinem. ¶ *Virgula divina*, proverbii speciem habet, quo utimur, quoties aliquid non humana ope, sed numinis alicujus favore contigisse volumus significare. Antiquitas enim existimavit, quemadmodum in ensibus, ita & in virgis ferendis aliquam fatalem, seu magicam inesse virtutem. Adagium autem natum videri potest potissimum ab illa virga, quam Homerus Palladi tribuit, adeo celebri, ut de ea Antisthenes Cynicæ sectæ conditor librum conscripserit, eam cum suo baculo conferens. *Cic. 1. Offic. c. 44.* Quod si omnia nobis, quæ ad victum, cultumque pertinent, quasi virgula divina, ut ajunt, suppeditarentur. ¶ Citatur aliquoties & apud Nonium Marcellum *Varro in virgula divina*, ut appareat, hunc fuisse titulum alicujus ex Menippeis.

Virgulātus, a, um, adjectiv. virgulis distinctus, virgatus. *Plin. lib. 9. cap. 33. de concharum generibus*, Jam distinctione virgulata, crinita, crispa, &c.

Virgultum, i, n. *virgulto*, מטע, Ger. *jungestraub*, Gall. *arbrisseau*, Hisp. *mata*, *βλαστήματα*, *φρύγανον*, multitudo virgarum pullulantium, a *virgula*, quasi virguletum, simili Syncope, ut a *carice* dicitur carectum, a *salice* salictum. *Cæs. l. 3. B. G.* Sarmentis, virgultisque collectis, quibus fossas Romanorum compleant, ad castra pergunt. *Virgil. 1. Georg.* Quæcunque premes virgulta per agros, Sparge fimo pingui. ¶ Sumitur & translate. *Cic. pro Cæl. c. 18.* Ergo hæc deserta via, & inculta, atque interclusa jam frondibus, & virgultis relinquatur.

Virguncŭla, æ, f. *verginella*, *παρθενίσκη*, parva virgo. *Juvenal. sat. 13. v. 40.* Tunc cum virguncula Juno. *Sen. l. 1. Quæst. nat. c. 17.* Libertinorum virgunculæ. Adde *Petron. in Satyr.*

Viria, æ, f. *braccialetto*, *ψέλλιον*, *περιχείριον*, ornamentum brachii, armilla ex ebore, auro, & gemmis, vel alia quapiam pretiosa materia, proprium virorum gestamen, quamquam & fœminis tributum legitur. *Tertull. de Pall. c. 4.* Sicuti vestigia sexuum viria occupavit, ita & endromidis solocem aliquæ multitia synthesi exstruxit. Al. leg. *Viriola*. *Plin. l. 33. c. 3.* Viriolæ Celticæ dicuntur, viriæ Celtibericæ.

Viriatinus, a, um, adject. a Viriato, ut Viriatinum bellum. *Sueton. in Galb. c. 3.*

Viriātus, i, m. *οὐρίατθος*, vir Lusitanus, calliditatis acerrimæ. Ex venatore latro, ex latrone subito dux, atque Imperator factus, universam Lusitaniam occupavit. V. *Flor. l. 2. c. 17. & Val. Max. l. 6. c. 4. n. 2.*

Viriātus, a, um, *potente*, *di gran forze*, *ἰσχυρός*, *ἄνδρειος*, validus, homo magnarum virium. *Lucil. apud Non. c. 2. n. 923.* Contra flagitium, nescire bello vinci a barbaro viriato Annibale.

Virica, æ, f. genus teli. *Massurius Sabinus apud Gell. l. 10. c. 15.* Virica surculum de arbore felici habet. Loquitur de Flaminica Diali, atque eam in telo, quod gestat, habere surculum, seu ramulum de arbore felici. Ita interpretari videntur, qui ita legunt. nam alii aliter.

Viricŭlæ, f. 1. *forzette*, *picciole forze*, vires infirmæ, & extenuatæ. dim. a *vires*. *Apul. l. 11. Met.* Nam & viriculas patrimonii peregrinationes attriverant. h. e. tenues facultates.

Viricŭlum, i, neut. *bulino*, videtur esse genus scalpelli, aut alterius ferramenti ad inscalpendum, aut excavandum apti. *Plin. l. 35. c. 11.* Encausto pingendi duo fuisse antiquitus genera constat, cera, & in ebore cestro, idest viriculo, donec classes pingi cœpere.

Viridans, antis, o. g. *verdeggiante*, *χλοάζων*, idem ac virens, seu viridis. *Virg. 5. Æn. v. 539.* Sic fatus cingit viridanti tempora lauro. *Id. ib. v. 388.* Proximus ut viridante toro consederat herbæ. *Plin. l. 37. c. 8.* Viridantium & alia plura sunt genera.

Viridarii, masc. 2. *ortolani*, servi, qui viridariorum curæ præpositi sunt. *Ulpian. JCtus.*

Viridarium, ii, n. *orto*, *giardino*, פרדס, Ger. *garten*, Gal. *verger*, Hisp. *jardin*, *κῆπος*, pratum, locus virentibus arboribus, herbisque amœnus. *Suet. in Tib. c. 60.* Militem Prætorianum, ob surreptum a viridario pavonem, capite punivit. *Plin. l. 18. c. 2.* Qui servos paulo ante Principis Neronis, contemptus hujus spatii viridariis, piscinas juvat habere majores. ¶ Legitur & *viridiarium*.

Viride, adv. *de color verde*. *Plin. lib. 37. c. 8.* Callais viride pallens. *Id. l. 17. c. 5.* Nihil omnino viridius comparatum illis viret.

Viridia, um, n. 3. idem ac viridaria, idest prata, & arboreta. In genitivo plurali melius dicimus *viridiorum*, quam *viridium*. Sane *Macrobius l. 1. Saturn. c. 4.* docet, *viridia*, cum epitheton est, veluti cum dicimus *viridia prata*, habere in genitivo *viridium*: at quando non pro epitheto sumitur, ut cum ipsam loci viriditatem significare volumus, habere *viridiorum*, ut cum dicimus *formosa facies viridiorum*. *Sen. ep. 86.* Cisternam ædificavit, ut viridibus subditam, quæ sufficere in usum vel exercitus posset. *Vitr. l. 6. c. 6.* Uti viridia per spatia fenestrarum prospiciantur. *Plin. l. 5. ep. 6.* Ambulatio pressis, varieque tonsis viridibus inclusa. ¶ Pro herbis viridibus *Colum. l. 11. c. ult.* Cum viridia, quæ supra dicta sunt, contriveris. supra autem enumeraverat *Columel.* saturejam, mentam, rutam, lactucam, thymum, &c.

Viridiānus, i, m. Deus Narniensium. *Tertul. in Apol. c. 24.*

Viridiarium. V. Viridarium.

Viridĭcans, tis, adject. idem quod viridans. *Tertul. de Pudic. c. 20.* Viridicantes, & rubescentes.

Viridicātus, a, um, idem quod viridis. *Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 2.* Equidem hoc, quod melius intelligo, affirmo mirifica suavitate villam habiturum, piscina, & salientibus additis, palæstra, & sylva viridicata.

Viridis, & de, n. 3. *verde*, ירוק, Germ. *grun*, Gall. *verd*, Hisp. *verde*, *χλωρός*, quod est herbacei coloris. *Cic. 1. de Leg.* In viridi, opacaque ripa inambulantes. *Virg. 1. Georg.* Quæque suo viridi semper se gramine vestit. *Cic. 5. Verr. c. 13.* Viridissimi colles. ¶ *Viride rubum* dicitur a *Plin. l. 17. c. 10.* cum sudum serenumque est, quia tunc maxime ad viridem colorem accedit. ¶ Dicitur etiam de iis rebus, quæ succum habent suum, vigoremque, licet viridia quandoque non sint. *Cic. Ver. 3. c. 57.* Ignem ex lignis viridibus, & humidis fieri jussit. *Colum. l. 7. cap. 8.* Caseus si tenui liquore conficitur, quam celerrime vendendus est, dum adhuc viridis succum retinet. ¶ Per translationem accipitur pro eo, quod habet vigorem, robur, firmitatem, ac integritatem. *Virg. 5. Æn. v. 295.* Euryalus forma insignis, viridique juventa. *Id. l. 6.* Jam senior, sed cruda Deo, viridisque senectus. *Sil. l. 3. v. 349.* Ille quidem aruda mente, & viridissimus iræ Ibat, sed vani frigentem in Marte senectam Prodebant ictus. ¶ Hinc *viridis* absolute ponitur pro juvene. *Senec. l. 4. excerpt. controvers. in præfat.* Audivi illum & viridem, & postea jam senem. ¶ *Gell. l. 2. c. 3.* H literam inserebant veteres plerisque vocibus, ut sonus earum esset viridior, vegetiorque. *h. e.* sonantior, & quasi succi, vigorisque plenior. ¶ *Viridis sapor olivæ* apud *Colum. l. 12. c. 47. ad fin.* Est sapor olivæ viridis. ¶ *Virides Amyclas* dixit *Stat. lib. 9. Theb. v. 769.* propter colorem viridem, quo optimo lapide Amyclis Laconiæ urbe tingebantur. Quamquam alii non viridem, sed purpureum eum colorem fuisse putant: sed & color purpureus aliquando a Latinis ita concipitur, ut ad viridem quam proxime accedat. Sic *Cic. 4. Acad. c. 33.* mare purpureum dixit, & *Propert. l. 1. eleg. 20. v. 5.* purpureis agitatam fluctibus

bus Hellen. Contra *Ovid. 2. de ar. am. v. 92.* virides aquas maris appellavit.

Viriditas, atis, f. *verdura*, *color verde*, ירקות, Ger. *grone*, Gal. *verdure*, Hisp. *verdura*, χλωρότης, color viridis. *Cic. de Sen. c. 15.* Terra semen tepefactum vapore, & complexa suo diffundit, & elicit herbescentem ex eo viriditatem. *Id. ibid. c. 16.* Pratorum viriditas. *Plin. l. 37. c. 5.* Viriditas maris. ¶ Per translationem accipitur pro fortitudine, & flore illo ætatis, quam ἀκμὴν vocant Græci. *Cic. 3. Tusc. c. 31.* Sed quamdiu in illo opinato malo vis quædam insit, & vigeat, & habeat quandam viriditatem, tamdiu appelletur recens. *Id. de Am. c. 3.* Senectus aufert eam viriditatem, in qua etiam tunc erat Scipio.

Virido, as, a. 1. viridem facio. *Ovid. in Halieut. v. 92.* Num vada subnatis imo viridantur ab herbis.

Virilia, ium, n. 3. *parti vergognose*, מבושים, Ger. *die mannliche scham*, Gall. *les parties honteuses*, Hisp. *las verguenças*, τὰ αἰδοῖα, verenda, seu pudenda viri, quomodo mulieris natura *muliebria* appellatur. *Plin. l. 21. c. 27.* Et in totum ad virilia cauliculis ejus vino, & aceto tritis, nihil utilius putant. *Petron. in Satyr.* Ad virilia sua admovit novaculam infestam.

Virilis, & le, o. 3. *virile*, Ger. *mannlich*, Gal. *viril*, Hisp. *varonil*, ἀνδρεῖος, ἀνδρικός, quod est viri. *Virg. 7. Æn.* Filius huic fato Divum, prolesque virilis Nulla fuit. *Liv. l. 1.* Brevi stirps quoque virilis ex novo matrimonio fuit. *Vitruv. l. 6. c. 10.* Convivia virilia. h. e. ad quæ soli viri admittuntur. *Lamprid. in Heliogab. c. 8.* Diligenter curatum est, ut ex tota urbe monobelos quærerent: sic eos appellabant, qui viriliores videbantur. h. e. qui majora virilia habebant. ¶ *Virilis toga* dicebatur, quam sumebant adolescentes post annum 16. vel, ut alii volunt, post 15. deposita prætexta: dictaque est virilis, quia dabatur pueris virilem, & firmam ætatem ingredientibus, & incipientibus inter viros versari, cum ante illud tempus domi contineri solerent, aut sub pædagogorum cura esse. *Cic. Philip. 2. c. 18.* Sumpsisti virilem togam, quam statim muliebrem stolam reddidisti. ¶ Per translationem accipitur pro forti, & magnanimo, & minime effeminato. *Cic. Att. l. 14. ep. 21.* Acta enim illa res est animo virili, consilio puerili. *Id. 2. Fin. c. 14.* Verecunde quicquam aut facere, aut loqui, quod parum virile videatur. *Sallust. in orat. Macri Trib. pl. ad pleb.* Vocare aliquem ad virilia. h. e. ad res viro dignas. ¶ *Pars virilis* est idem, ac virile officium. *Cic. Ver. 5. c. 3.* Qui plus etiam, quam pars virilis postulat, oneris ac muneris suscipere debeam. *più di quello, che a me s' aspetta, e le mie forze comportano.* *Id. 6. Ver. c. 37.* Est aliqua mea pars virilis, quod ejus civitatis sum, quam ille amplam, claramque reddidit. *he qualche debito anco io, tocca anche a me in qualche modo.* *Horat. de art. poet. v. 175.* ne forte seniles Mandentur juveni partes, pueroque viriles. ¶ Hinc pro virili parte, *per quanto si può, secondo le forze*, pro viribus. *Cic. pro Sext. c. 66.* Hæc qui pro virili parte defendunt, optimates sunt. *Id. Phil. 13. c. 4.* Me ejus beneficio plus quam pro virili parte obligatum puto. ¶ *Pro virili portione* eodem sensu dicitur. *Tacit. in Agric. c. 45.* Tanquam pro virili portione innocentiam principi donares.

Virilitas, atis, f. *virilità*, *parti virili*, τὸ αἰδοῖον, ἀρρενότης, idem quod virilia, seu viri pudenda. *Martial. l. 9. ep. 7.* Non puer avari sectus arte mangonis virilitatis damna mœret ereptæ. *Quintil. l. 5. c. 12.* Mancipiorum negotiatores formæ puerorum, virilitate excisa, lenocinantur.

Viriliter, adv. *virilmente*, *fortemente*, ἀνδρείως, fortiter, & magno animo. *Cic. 2. Tusc. c. 16.* Itaque barbari quidam, & immanes ferro decertare acerrime possunt, ægrotare viriliter non queunt. *Id. 1. Off. c. 28.* Quod enim viriliter, animoque magno fit, id dignum viro, & decorum videtur. *Senec. de brevit. vitæ, c. 6.* Omnes isti (avari, iracundi, &c.) viriliter peccant, in ventrem, ac libidinem projectorum inhonesta labes est.

Viriola, æ, f. exigua viria, idest parva armilla. *Pompon. l. 14. ff. de contr. empt.* Ut puta cohæredes viriolam, quæ aurea dicebatur, pretio exquisito uni hæredi vendidissent, eaque inventa esset magna ex parte ænea. *Scævola Dig. l. 34. tit. 2. leg. ult.* Funerari me arbitrio viri mei volo, & inferri mihi, quæcunque sepulturæ meæ causa feram ex ornamentis, lineas duas ex margaritis, & viriolas ex smaragdis.

Viriose, adv. a viribus deductum, significat fortiter, valide. *Tertull. de anim. c. 19.* Ultro ambibit, & quidem viriosius de suo ingenio.

Viriosus, a, um, adject. *forte*, *robusto*, viribus validus, δυναμικός. *Tertul. adv. Valent. c. 16.* Vitia usu viriosa. ¶ Item venenatus, exitialis, a *virus*. *Apul. l. 7.* Spinæ punctu venenato viriosæ. Alii leg. *virosæ*.

Viriosus, a, um, adject. libidinosus, virum appetens. *Apulej. l. 9. A. A.* Sæva, ebriosa, viriosa, pervicax.

Viriplaca, æ, f. Dea apud Romanos, quæ præerat jurgiis, & litibus sedandis inter virum, & uxorem. *Valer. Max. l. 2. c. 1. n. 6.* Quoties inter virum & uxorem aliquid jurgii intervenerat, in sacellum Deæ Viriplacæ, quod est in Palatio veniebant; & ibi invicem locuti, quæ voluerant, contentione animorum deposita concordes revertebantur. Dea nomen hoc a placandis viris fertur assecuta.

Viripotens, entis, o. g. *da marito*, ὡραία γάμου, nubilis, viro matura. *Labeo l. 65. ff. de donat. inter virum & uxorem*: Quod vir ei, quæ nondum viripotens nupserit, donaverit, ratum futurum existimo. *Papinian. l. 101. ff. de condit. & demonstr.* Cum ea, priusquam viripotens fieret, vita decesserit.

Viripotens, entis, o. g. qui viribus potens est. *Plaut. Pers. 2. 3. 1.* Jovi opulento, inclyto, Ope gnato, supremo, valido, viripotenti.

Viritanus, a, um, adject. viritim distributus, ut viritanus ager, apud *Fest.*

Viritim, adverb. κατ' ἄνδρα, per singulos viros, per singula capita. *Cic. in Brut. c. 14.* Dicitur etiam C. Flaminius is, qui Tribunus Pl. legem de agro Gallico, & Piceno viritim dividendo tulerit, &c. *Id. 3. Tusc. c. 20.* Nolim, inquit, mea bona, Gracche, tibi viritim dividere liceat, sed, si facias, partem petam. *Sueton. in Tiber. c. 76.* Dedit & legata plerisque, plebi Romanæ viritim, & separatim vicorum magistris. ¶ Interdum accipitur pro separatim, seorsum. *Hor. l. 2. ep. 1.* Aut quid haberet, Quod legeret, tereretque viritim publicos usus. *Sen. Nat. Quæst. l. 5. c. 7.* De ventis in universum dixiæ, nunc viritim incipiemus illos discutere. *Curt. l. 7. c. 4.* Si quis viritim dimicare vellet, provocavit ad bellum.

Viror, oris, m. *verdura*, *color verde*, viriditas, color viridis, χλωρότης. *Pallad. in Jan. tit. 10.* Hordeum seminaturum, cui adhuc superest aliquid de virore, per manipulos ligabis. *Vopisc. in Prob. c. 19.* Circus ad silvæ consitus speciem gratia novi viroris effronduit. *Apul. l. 2. Florid.* Pratorum virores.

Virosa, a, um, φίλανδρος, viri appetens, sicut mulierosus, mulieris appetens. *Lucil. apud Non. c. 1. n. 80.* Vetulam, atque virosam Uxorem cædam potius, quam castrem egomet me. *Afran. ibid.* Virosa non sum; &, si sim, non desunt mihi, Qui ultro dent, ætas integra est, formæ satis.

Virosus, a, um, *fetido*, *puzzolente*, *bavoso*, fœtidus, graveolens, qui est mali odoris, vel mali saporis, a *virus*, quod modo venenum, modo ingratum odorem significat. *Cato c. 157.* Et, si mulier ea latio locos fovebit, nunquam virosi fient. *Scribon. Larg. composit. 103.* Virosissimum adversus stomachum medicamentum. *Id. composit. 163.* Virosi odoris sordes. *Cels. l. 2. c. 21.* Virosi pisces. *Virg. 1. Georg. v. 58.* At Chalybes nudi ferrum, virosaque Pontus Castorea. Constat enim castoreum fœdi, & execrandi odoris esse, adeo ut prægnantes ejus olfactu ejiciant fœtum. *Servius* tamen ibi interpretatur venenata. Alii exponunt medicamentosa, *medicinali*, qua ratione etiam *Nemesian.* videtur usurpasse *in Cyneges. v. 223.* Disce igitur potus medicos, curamque salubrem. Tunc virosa tibi sumes, multumque domabis Castorea, attritu silicis lentescere cogens. quamquam nihil vetat, hoc quoque loco pro fœtido accipere. ¶ Translate *Sidon. l. 5. ep. 7.* Aures virosa susurronum fæca complent.

Virtuose, adv. *virtuosamente*, cum virtute. *Inscript. apud Gruter. pag. 807. n. 3.* Quæ multis cum laboribus maturam ætate vixit virtuose. Hanc tamen Inscript. Eruditi spuriam existimant.

Virtus, utis, f. *virtù*, גבורה, Ger. *tugend*, Gall. *vertu*, Hisp. *virtud*, ἀρετή, cujusque rei vigor, bonave dispositio, quæ rem, cui inest, in suo genere bonam, perfectamve, ejusque operationem excellentem reddit. *Cicero* sic definit *l. 2. de Invent. c. 53.* Virtus est animi habitus naturæ modo rationi consentaneus. *Id. l. 1. de Leg.* Est autem virtus nihil aliud, quam in se perfecta, & ad summam perducta natura. *Ex lib. 1. Acad.* Quod autem absolutum, id est virtus, quasi perfectio naturæ. ¶ De ejus origine ita *Cic. 2. Tusc. 18.* Atqui vide, ne, cum omnes rectæ animi affectiones virtutes appellentur, non sit hoc proprium nomen omnium, sed ab ea una, quæ ceteris excellat, omnes nominatæ sint. Appellata est enim a viro virtus: viri autem propria maxime est fortitudo, cujus munera duo maxima sunt, mortis, dolorisque contemptio. ¶ Differt autem a probitate. Unde *Ovidius* probitatem in uxore agnoscit, at requirit virtutem, quia non auderet pro marito apud Augustum intercedere. Ita enim scribit *lib. 3. de Ponto el. 1.* Nota tua est probitas, testataque tempus in omne, Sit virtus etiam non probitate minor. ¶ Sæpe etiam accipitur pro fortitudine militari; & latius pro animi constantia in periculis, & rebus adversis. *Cæs. l. 1. bell. Gall.* Perfacile esse, cum virtute omnibus præstarent, totius Galliæ imperio potiri. *Cic. l. 10. Fam. ep. 3.* Omnia summa consecutus es virtute duce, comite fortuna. ¶ Per Synecdochem usurpatur de quacunque hominis perfectione, tam corporis, quam animi, sed præcipue animi. *Cic. 5. Fin.* Ita fiet, ut animi virtus corporis virtuti anteponatur. *Id. 4. Phil.* Omnia alia falsa, incerta sunt, caduca, mobilia, virtus est una altissimis defixa radicibus, quæ nunquam ulla vi labefactari potest, nunquam dimoveri loco. ¶ Hac acceptione virtutes animi varie dividuntur, sed de his V. *Philosophos.* ¶ Per Catachresim dicitur etiam de bestiis, de plantis, de lapidibus, & aliis rebus, pro ea vi, qua res, cujus est virtus, perfecta redditur, pro vi, facultate, proprietate rei unicuique insita. *Cic. 1. de Leg. c. 16.* Nec arboris, nec equi virtus (in quo abutimur nomine) in opinione sita est. *Quinctil. l. 4. c. 2.* Sunt quidem hæ, quas supra retuli, virtutes aliarum quoque partium. *Plaut. Mil. 3. 1. 133.* Sicuti merci pretium statui, pro virtute ut veneat. ¶ Aliquando etiam accipitur pro ope, auxilio. *Plaut. Mil. 3. 1. 85.* Deum virtute eundem hospitio accipiam. ¶ Nonnunquam pro merito, seu præstantia. *Plaut. Most. 1. 3. 17.* Virtute formæ id evenit, te ut deceat, quicquid habeas. ¶ Ab antiquis virtus Dea putata est, cui templum dedicavere. Virtutis autem templum cum æde Honoris conjunctum fuit, ita, ut in hanc non nisi per illud pateret aditus. Quo commento hoc significare voluerunt, veram, unicamque parandi honoris viam esse virtutem. *Cic. 2. de nat. Deor.* Vides Virtutis templum, vides a M. Marcello renovatum, quod multis ante annis erat bello Ligustico a Q. Maximo dedicatum. *Et infra*: Ob eamque causam majorum institutis Mens, Fides, Virtus, Concordia consecratæ, & publice dedicatæ sunt.

Virulentia, æ, fem. idem ac virus, hoc est naturæ cujusque rei, vitalisque succus, aut humor. *Tertull. in Apolog. cap. 8.* Panis quo sanguinis virulentiam colligas. Alii leg. *succulentiam*. ¶ Item fœtor, graveolentia. *Sidon. l. 8. ep. 14.* Hircorum vix obtulisse virulentiam Christus sibi comparet.

Virulentus, a, um, *velenoso*, ἰώδης, qui est plenus veneno. *Gell. l. 16. c. 11.* Ut serpentium virulentorum domitores sint.

Virus, i, n. *sugo*, *umore*, *liquore*, succus activus & vitalis cujusque rei, estque vox mediæ significationis, ut notat *Servius* ad *Virg. Æn. 1.* hoc est tam in bonam, quam in malam partem usurpari potest, quemadmodum *venenum*, quod eandem fere habet significationem. *Servius* loc. cit. ait, esse indeclinabile nomen, sed habet tamen genitivum *viri*, & ablativum *viro*. *Plin. l. 9. c. 50. de piscibus*: Nec satis est generationis coitus, nisi editis ovis, inter se versando vitale aspergerint virus. *Id. l. 8. c. 15.* Virus verrinum a scropha a coitu exceptum. h. e. humor e genitalibus fluens. *Stat. l. 1. Sil. 4. v. 104.* Jungam ipse manus, atque omne benignum Virus, odoriferis Arabum quod doctus in oris, Aut Amphrysiaco pastor de gramine carpsi. h. e. succum herbarum, aliarumque rerum salubrem. *Lucret. l. 2. v. 852. de oleo suem*: Quam minime ut possit retinens in corpore odores, Concoctosque suo contactos perdere viro. ¶ In malam partem ponitur pro veneno interdum absolute, sæpius tamen cum addito, ut malum virus, anguium virus, *veleno*, ἰός, φάρμακον. *Virg. 3. Georg.* Aut tecto assuetus coluber succedere, & umbræ, Pestis acerba boum, pecorique aspergere virus. *Id. 1. Georg. v. 129.* Ille malum virus serpentibus addidit atris. *Plin. l. 8. c. 22.* Amatorium virus. hoc est medicamentum amorem inducens. Translate *Cic. de Amic. c. 23.* Ut non inquirat aliquem, apud quem evomat virus acerbitatis suæ. ¶ Item pro fœtore, graveolentia, *puzza*, *mal odore*, βρόμος. *Columel. l. 1. c. 5.* Nec paludem vicinam esse oportet ædificiis, quia caloribus noxium virus eructat. *Plin. l. 33. c. 13.* Prodest & ad virus alarum. *Id. l. 12. c. 12. de nardo*: Alterum ejus genus damnatur in totum, virus redolens. ¶ Item pro malo, asperoque sapore, ut de maris salsedine. *Lucret. l. 5. v. 475.* Linquit enim supera tetri primordia viri Aspera. Et de viribus ac spiritu vini. *Plin. l. 14. c. 20.* Ubi pigra lentas torpeat, virus addit.

Vis, vis, vim, vi, f. *virtù*, *forza*, *possanza*, ἰσχύς, δύναμις, robur, virtus, fortitudo, potentia, facultas, & tum proprie, tum per translationem usurpatur. *Cic. pro Domo c. 55.* Magna vis est in Deorum immortalium numine. *Id. 2. Off. cap. 6.* Magnam vim esse in fortuna in utramque partem, vel secundas ad res, vel adversas, quis ignorat? *Ter. Adelph. 3. 4. 47.* Summa vi hanc defendam, atque illum mortuum. *Plin. l. 4. ep. 7.* Hanc ille vim (sive quo alio nomine vocanda est intentio quidquid velit obtinendi) si ad potiora vertisset, quantum boni efficere potuisset! *Quintil. l. 1. c. 10.* Ambitus habet apertam vim. hoc est aperte geritur, manifestus est. *Rursus Cic. de Amic. c. 4.* Vis amicitiæ est in animarum consensione. *l' amicizia consiste &c.* *Id. ibid. c. 38.* Vis ingenii. *Id. in Orat. c. 32.* Vis & natura verborum. *Id. Fam. 5. ep. 8.* Hæ litteræ habent vim fœderis. *vagliono, come se fossero una confederazione.* *Id. 1. Divin. cap 33.* Quod ostentum habuit hanc vim, ut Dionysius paucis post diebus regnare cœperit. *l' effetto, che produsse quel prodigio, fu, che &c.* *Idem in Top. cap. 8.* Ea vi nominis argumentum elicere. *Id. pro Rab. Posth. c. 15.* Vis frigorum, *la violenza del freddo.* ¶ Vires in plurali numero, quod Grammaticorum alii a *vis* esse ajunt, alii negant, V. supra suo loco. ¶ Sæpe notat multitudinem, copiam. *Cic. pro L. Man. c. 9.* Sic Mithridates fugiens maximam vim auri, atque argenti, pulcherrimarumque rerum omnium reliquit. *Id. Q. Fr. l. 3. ep. 7.* Magna vis aquæ. *Liv. l. 29. c. 36.* Vis frumenti ingens. ¶ Notat quoque injuriam, violentiam, quæ duplex est, alia a cœlo venit, alia ab hominibus: deinde injuria cœlestis duplex item est, alia in tempestatibus posita est, quæ dicitur *vis major*, alia, quæ fit silente cœlo, quæ *vis minor*. *Plin. l. 18. c. 28.* Ante omnia autem duo genera esse cœlestis injuriæ meminisse debemus. Unum, quod tempestates vocamus, in quibus grandines, procellæ, ceteraque similia intelliguntur, quæ cum acciderint, vis major appellatur. Hæc ab horridis sideribus exeunt, ut sæpius diximus, veluti Arcturo, Orione, Hædis. Alia sunt illa, quæ silente cœlo, serenisque noctibus fiunt, nullo sentiente, nisi cum facta sunt. Publica hæc, & magnæ differentiæ a prioribus, aliis rubiginem, aliis uredinem, aliis carbunculum appellantibus, omnibus vero sterilitatem. Hæc *Plin.* ex cujus verbis apparet, vim majorem esse, quam *Ulpianus* tempestatem calamitosam appellat, *l. ex conducto, ff. loc. & cond.* *Col. l. 1. c. 7.* Nam ubi sedulo colitur ager, plerumque compendium, nunquam, nisi si cœli major vis, aut prædonis incessit, detrimentum affert. ¶ Frequentius accipitur pro violentia, seu injuria cum impetu facta ab hominibus. *Virg. 2. Æn.* Fit via vi, rumpunt aditus. *Cic. pro Sex. cap. 17.* Quos homines si vi, armisque superassem, non verebar, ne quis aut vim vi repulsam reprehenderet, aut &c. *Id. pro Mil. cap. 4.* Vim vi defendere. *Id. Att. l. 4. ep. 2.* Vim alicui facere. *Id. Catil. 3. c. 8.* Vim alicui adhibere. *Id. Att. l. 9. ep. 14.* Vim & manus alicui inferre. *Idem 3. Fam. ep. 9.* Vim afferre alicui. *Vellej. l. 2. c. 45. ad fin.* Inferre vim vitæ suæ. *darsi la morte.* *Cic. 3. de Fin. cap. 20.* Stuprare aliquam per vim, *per forza*. ¶ Hæc quoque vis, quæ ab hominibus provenit, duplex est,

est, alia privata, alia publica: privata vis ea censetur, quæ a privato aliquo, & sine armis infertur: publica vero, quæ cum armis: ideo autem hæc, quæ cum armis fit, publica dicitur, quia armorum usus lege Juliæ tum in Urbe, tum in agro privatis hominibus interdictus erat, excepto venationis, vel itineris causa: proinde qui in vi facienda arma adhibuisset, non pro privato, sed pro publico homine se gessisse censebatur. *Justinian. Institut. de interdict.* 5. 6. *V. Manut. de legib. Rom.* ubi varias enumerat leges, quæ *de vi* diversis temporibus latæ sunt. *Cic. Att. l.* 2. *ep.* 24. Reus erat apud Crassum Vettius de vi. ¶ *Vis* in genitivo, & dativo singulari, itemque in accusativo plurali parum est in usu; non caret tamen exemplis. *Auctor dialogi de causis corrupt. eloquent. cap.* 26. Cum in magna parte librorum suorum plus vis habeat, quam sanguinis. *Lucret. l.* 2. *v.* 586. multas vis possidet in se. *Sallust.* 3. *histor. apud Priscian. l.* 6. Male assueturo ad omnes vis controversiarum. *Hirt. de B. Afric. cap.* 69. Equitibus suis hostium vi oppositis. ¶ In Fabulis Vis seu Violentia est dea Stygis filia, apud *Hesiod. in Theogon.* Item Juno soror Jovis, & conjux. *Auson. in Technopægn. de diis.* Et soror, & conjux fratris, regina deum Vis. *Virg.* 7. *Æn. v.* 432. pictasque exure carinas. Cælestum vis magna jubet. Ubi *Servius*: Juno est vis deorum.

Viscātus, a, um, *invischiato*, visco oblitus. *Varro l.* 3. *de R. R. c.* 7. Quos columbarii interficere solent, duabus virgis viscatis defixis in terram, inter se curvatis. *Ovid. l.* 1. *de arte am. v.* 391. Non avis utiliter viscatis effugit alis. ¶ Sumitur etiam translate, ut viscata, & hamata munera, quibus majora attrahuntur, quam quæ dantur. *Plin. ep.* 30. *l.* 9. Hos ego viscatis, hamatisque muneribus non sua promere puto, sed aliena surripere.

Viscĕra. V. Viscus, eris.

Viscellātus, a, um, adject. ex visceribus avium piscium que conditus, aut confectus. *Plin. Valer. l.* 1. *c.* 54. Pisces viscellati. *Et lib.* 2. *cap.* 17. Viscellatus pullus. ¶ Alii utroque loco corruptam lectionem putant.

Viscerātim, adv. κατὰ σπλάγχνα, per singula viscera. *Enn. apud Non. c.* 2. *n.* 880. Andromeda, dissipat visceratim membra.

Viscerātio, onis, f. *epulazione*, epulum, quod fiebat ex visceribus, sive carnibus immolatis, quæ distribuebantur inter eos, qui solemni alicui sacrificio adessent, præcipue in Latinis feriis, vel in funere alicujus excellentis viri. Nam olim quoties victimam mactabant, aut convivium celebrare moris erat, vel e victima partem ad amicos mittere. Dicta est a visceribus, quo nomine non solum intestina, sed etiam ipsam carnem veteres intelligebant. *Servius in* 1. *Æn.* Viscera non tantum intestina dicimus, sed quicquid sub corio: ut in Latinis visceratio dabatur, idest caro. Hujusmodi epulum describit *Maro lib.* 8. *Æn.* Tunc lecti juvenes certatim, araque Sacerdos Viscera tosta ferunt taurorum &c. *Cic.* 2. *Off. c.* 16. Prodigi, qui epulis, & visceratonibus, & gladiatorum muneribus, ludorum, venationumque apparatu pecunias profundunt. *Sen. ep.* 19. Sine amico visceratio, leonis, ac lupi vita est. *Liv. l.* 8. *c.* 22. Et populo visceratio data a M. Flavio in funere matris.

Viscerĕus, a, um, adject. viscera habens. *Prudent. in Apotheos. v.* 1097. Cum vas componeret arvo nondum visceréo. Loquitur de primi hominis e limo compositione, & *visceream arvum* intelligere videtur terram nondum vitalibus præditam visceribus, nec animatam.

Viscĭdus, a, um, idem ac viscosus. *Theodor. Priscian. l.* 2. *c.* 2. Viscidum acetum. *Id. de diæta, c.* 18. Viscidiores cibi.

Viscōsus, a, um, *viscoso, tenace*, γλισχρὸς, ἰξώδης, quod est tenax, & glutinosum. *Pallad. l.* 1. *tit.* 34. Si quod afflat adhæret, fuerit molle, atque viscosum, constat albariis operibus convenire.

Viscum, i, n. *vischio*, Ger. *vogelleim*, Gal. *glu*, Hisp. *liga*, *muerdago*, ἰξὸς, γλοιὸς, gluten aucupum, glutinum, quo aves capiuntur, ab Æolico γίσκος, seu *Biscus*, pro ἰξὸς, quod idem significat. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 57. Provisum etiam, ut, si quæ minima bestiola conaretur irrumpere, in sordibus aurium, tanquam in visco, inhæresceret. *Plin. l.* 16. *c.* 44. Hoc est viscum pennis avium tactu ligandis, juglandis oleo subactum, cum libeat insidias moliri. ¶ Est & viscum frutex, qui ex turdorum potissimum fæce super arborum quorundam ramos delapsa, & a Sole cum humiditatem quadam fervefacta nascitur, & viret per hyemem. *Virgil.* 6. *Æneid. vers.* 205. Quale solet sylvis brumali frigore viscum Fronde virere nova, quod non sua seminat arbos. *Plin. l.* 16. *c.* 44. Quædam enim in terra gigni non possunt, & in arboribus nascuntur. Namque cum suam sedem non habeant, in aliena vivunt, sicut viscum. ¶ Druidæ viscum venerati sunt. *Plin. l.* 16. *c.* 44. Non est omittenda in ea re & Galliarum admiratio. Nihil habent Druidæ (ita suos appellant Magos) visco, & arbore, in qua gignatur, si modo sit robur, sacratius, &c. ¶ Translate viscum etiam antiqui rete vocabant, teste *Nonio c.* 6. *n.* 20. nempe a tenacitate. *Varro ibid.* Lepusculi timentes hoc quadrangulum, dedunt se in rete, sic fugere viscum nequiverunt, linasque compedem. Huc trahi posse videtur & illud *Virgil. l.* 1. *Georg.* Tum laqueis captare feras, & fallere visco Inventum, & magnos canibus circumdare saltus.

Viscus, i, m. idem ac viscum. *Plaut. Bacch.* 1. 1. 16. Viscus merus vestra blanditia est.

Viscus, eris, n. *viscere*, *carne*, בשר, Ger. *ein geweid*, Gall. *entrailles*, Hisp. *entrañas*, σπλάγχνον, intestinum, ut cor, jecur, pulmo, lien. Sed generatim accipitur pro carne, quæ est inter ossa, & cutem. *Servius in* 1. *Æn.* Viscera non tantum intestina dicimus, sed quicquid sub corio, ut in Latinis visceratio dabatur, id est caro. Est autem nominativus hoc viscus, hujus visceris: ut *Lucret. l.* 1. *v.* 837. Viscus gigni, sanguenque creari. *Id. in* 9. *Æn.* Viscus, quicquid sub cute. *Cicer.* 2. *Tuscul.* Spartæ vero pueri ad aram sic verberibus accipiuntur, ut multus e visceribus sanguis exeat, nonnunquam etiam, ut, cum ibi essem, audiebam, ad necem: quorum non modo nemo exclamavit unquam, sed ne ingemuit quidem. *Ovid.* 15. *Metam.* De putri viscere passim Florilegæ nascuntur apes. *Sueton. in Vitellio, c.* 13. Qui inter altaria ibidem flatro viscus, & farra pene rapta a foco manderet. ¶ Per Synecdochen ponitur pro toto animali, ac præsertim pro filio. *Ovid. ep.* 11. Diripiunt avidæ viscera nostra feræ. *Id. l.* 2. *Am. el.* 14. Vestra quid effoditis subjectis viscera telis? In illas quæ abortivos faciunt. ¶ Translate dicitur de terra, pro partibus penitioribus, seu interioribus. *Ovid.* 1. *Met. v.* 138. Nec tantum segetes, alimentaque debita dives Poscebatur humus, sed itum est in viscera terræ. *Virg.* 3. *Æn.* Interdum scopulos, avulsaque viscera montis Erigit eructans. ¶ Denique de quacunque parte interiore. *Cic.* 1 *Catil. c.* 13. Periculum autem residebit, & erit inclusum penitus in venis, atque in visceribus Reipublicæ. *Id.* 2. *de Orat. c.* 78. Hæc in dicendo non extrinsecus alicunde quærenda, sed ex ipsis visceribus causæ sumenda sunt. *Id. pro Dom. c.* 47. Villam extruxit visceribus ærarii. h. e. ex recondita ærarii pecunia. *Id. Att. lib.* 6. *ep.* 1. *ante med.* Ἐγκεχάραγμαι illa tua mihi in visceribus hærent.

Visendus, a, um, *degno d'esser veduto*, ἐνσκεπτέος, partic. aut gerund. a viso. *Cic. in Ver. c.* 13. Epulum omni apparatu, ornatuque visendo. *Plin. l.* 16. *c.* 44. Vicina luco est ilex, & ipsa nobilis, 35. pedum ambitu caudicis, decem arbores metiens singulas, magnitudinis visendæ. h. e. dignæ videri, spectabilis, admirandæ.

Visĭbĭlis, & le, o. 3. *visibile*, נראה, Ger. *sichtbar*, Gal. *visible*, Hisp. *visible*, ὁρατὸς, θεατὸς, quod sub aspectum cadit, quod sub aspectum venit, quod videri potest, aspectabilis. ¶ Ponitur etiam pro vidente, aut, quod Philosophi vocant, visivo. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Oculi, seu vasa quædam, visibilem animi partem accipiunt, atque transmittunt.

Visĭbĭlĭtas, atis, ratio, qua aliquid videri potest, *visibilità*. *Tertul. de carne Christi, c.* 12.

Vīsio, onis, f. *il vedere*, *vista*, ὄψις, actus videndi. *Cic.* 4. *Acad. c.* 11. Nec potest te, cui est visio veri, falsique communis, ullum habere judicium, aut ullam omnino veritatis notam. *Id.* 2. *de nat. Deor.* Neque visionem, neque auditum, neque sonum sine aura fieri posse. ¶ Metonimice dicitur de rebus ipsis, quæ videntur, ac præsertim de earum imaginibus, seu spectris, quæ a Græcis φαντασίαι, & φαντάσματα appellantur. *visione*. *Quinct. l.* 6. *c.* 2. Tentabo etiam de hoc dicere, quas φαντασίας Græci vocant, nos sane visiones appellamus, per quas imagines rerum absentium ita repræsentantur animo, ut eas cernere oculis, ac præsentes habere videamur. *Cic.* 2. *de Div. c.* 58. Utrum igitur censemus, dormientium animos per se ipsos in somniando moveri, an externa & adventitia visione pulsari? *Macrob. in Somn. Scip. l.* 1. *c.* 3. Omnium, quæ videre sibi dormientes videntur, quinque sunt principales & diversitates, & nomina. Aut enim est ὄνειρος secundum Græcos, quod Latini somnium vocant, aut ὅραμα, quod visio recte appellatur, aut χρηματισμὸς, quod oraculum nuncupatur, aut est ἐνύπνιον, quod insomnium dicitur, aut est φάντασμα, quod Cicero, quoties opus hoc nomine fuit, visum vocavit.

Vissio, is, n. 4. flatum ventris emitto, sed sine crepitu. Confirmant quidam hoc verbum auctoritate *Lucil. apud Non. c.* 11. *n.* 46. ubi valde dubia lectio est.

Visĭtātio, onis, f. *apparizione*, *il farsi vedere*, apparitio, actus quo quis se visibilem facit. *Vitruv. l.* 9. *c.* 4. *ad fin.* Luna quoniam cum sole est, nova vocatur, postero autem die, quo numeratur secunda, præoriens a sole, visitationem facit tenuem extremæ rotundationis. ¶ Item actus visitandi aliquem, *visita*. *Tertul. adverf. Jud. c.* 13. *ad fin.* Non intellexissent Christum in tempore suæ visitationis inveniendum.

Visĭtātus, a, um, nom. partic. *veduto*, conspectus. *Vitruv. l.* 9. *c.* 4. Omnia visitata, & invisitata temporum necessitudine sunt constituta. *Apul. l.* 4. *Metam.* Immani forma tantæ bestiæ, noctu præsertim, visitata. *Id. de Deo Socrat.* Formam Dæmonis Socrati visitatam.

Visĭto, as, a. 1. *visitare*, פקד, Germ. *oft besehen*, Gal. *visiter*, Hisp. *visitar*, ἐπισκέπτομαι, freq. a viso. *Cic.* 3. *de Fin. c.* 31. Is cum arderet podagræ doloribus, visitassetque hominem Carneades Epicuri perfamiliaris. ¶ Aliquando visitare positum legimus pro sæpe videre. *Plaut. Curc.* 3. 3. 64. Ibi me interroget, Ecquem in Epidauro Lyconem trapezitam noverim? dico me novisse: quid lenonem Cappadocem? annuo visitasse. *Id. Epid.* 4. 1. 32. Dii boni, visitavi antehac, certe ea est.

Visĭtor, oris, m. *visitatore*, qui sæpe invisit. *Apul. in Apolog.* Ipse domi tum rector, familiæ dominus, magister in convivio, in ludo quoque gladiatorio frequens visitor. Alii rectius leg. *visitar*.

Vīso, is, si, sum, a. 3. *andar*, *o venir a vedere*, פקד, Ger. *sehen*, Gall. *aller voir*, Hisp. *yr a ver*, ἐπισκέπτομαι, eo ad videndum, venio ad videndum. *Ter. Andr.* 3. 3. 3. Id viso, tu ne, an illi insaniant. *Id. Eun.* 3. 4. 7. Visam, si domi est. *Cic. l.* 9. *Fam. ep.* 13. Tamen constitui ad te venire, ut & viderem te, & viserem, & cœnarem etiam. *Donat. ad Terent. Hecyr.* 1. 2. 114. notat *videre* esse quærentis aliquem, *visere* officii. *Rursus Cic.* 6. *Ver. c.* 2. Cupidinem fecit illum, qui est Thespiis, propter quem Thespiæ visuntur. *Id.* 1. *Off. c.* 39. Domus Cn. Octavii vulgo visebatur. ¶ Interdum regit accusativum cum præposit. *ad*. *Gel. l.* 16. Cum Phavorinus ad Frontonem pedibus ægrum viserat. *Lucret. l.* 6. *v.* 1236. Nam quicumque suos fugitabant visere ad ægros. *Terent. Hecyr.* 3. 2. 4. Nunc ad eam visam. ¶ Non raro tamen accipitur pro primitivo video, præsertim si conjungatur cum verbis *eo*, & *venio*. *Plaut. Rud.* 1. 1. 6. Nunc huc ad Veneris fanum venio visere, rem divinam facturum se dixeras. *Ter. Hec.* 1. 2. 114. Postquam accersivit sæpius, ægram simulant mulierem, nostra illico it visere ad eam: admisit nemo. ¶ Idem usu venit, quando jungitur his ablativis *gratia*, *causa*, *studio*, & hujusmodi. *Virg.* 2. *Æn. v.* 63. Undique visendi studio Trojana juventus Circumfusa ruit. *Cic.* 5. *Tusc.* Qui nec plausum, nec lucrum quærerent, sed visendi causa venirent. *Sallust. in Catil.* Multi qui e castris visendi, aut spoliandi gratia processerant. ¶ Particip. *visendus* V. supra suo loco.

Vīsor, oris, m. 3. ὀπτὴρ, inspector, explorator. *Tac. l.* 16. *Ann. c.* 1. Nec missis visoribus, per quos nosceret, an vera afferrentur.

Vispello, V. Vespillo.

Vīsuālĭtas, atis, f. *vista*. *Tertul. de anim. c.* 29. Contrarietates visualitatis, & cæcitatis.

Visula, æ, f. genus vitis. Forma vocis videtur diminutiva, & Scriptores exiguas tribuunt vires. Quare fortasse contractum est ex *viticula*, T in S abeunte, ut sæpe. *Col. l.* 3. *c.* 2. Visula deinde ab his, & minor Argitis terræ mediocritatem igitur. Nam in pingui nimiis viribus luxuriant, in macra tenues, & vacuæ fructu veniunt. *Et paucis interjectis*: Visula brevem materiam, & latum folium exigit, cujus amplitudine fructus suos optime adversus grandinem tuetur; qui tamen nisi primo quoque tempore maturi legantur, ad terram decidunt, humoribus etiam priusquam defluant, putrescunt. ¶ Est etiam idem flumen quod Vistula. *Pomp. Mela l.* 3. *c.* 4.

Vīsum, i, n. *visione*, *fantasma*, מראה, Ger. *gesicht*, Gal. *ce qui est veu*, Hisp. *cosa vista*, ὅραμα, φάσμα, species illa alicujus rei, quæ oculis nostris diurno tempore dum vigilamus, vel phantasiæ in somniis objicitur. *Cic.* 1. *Acad. c.* 11. In qua primum de sensibus ipsis quædam dixit nova, quos junctos esse censuit e quadam quasi impulsione oblata extrinsecus, quam ille φαντασίαν, nos visum appellemus. *Id. Acad. l.* 4. *c.* 6. Cum enim ita negaret, quicquam esse, quod comprehendi posset (id enim volumus esse καταληπτὸν) si illud esset, sicut Zeno definiret, tale visum (jam enim hoc pro φαντασία verbum satis hesterno sermone trivimus) visum igitur impressum, effictumque ex eo, quod esset, a Zenone definitum rectissime dicimus. *Et infra c.* 24. Quale igitur visum? tum illum ita definivisse, ex eo, quod esset, sicut esset, impressum, & signatum, & effictum. *Id.* 1. *Tusc. c.* 41. Qui nonnunquam etiam sine visis somniorum placatissimam quietem affert. *Virg.* 4. *Æn. v.* 456. Hoc visum nulli, non ipsi effata sorori est. ¶ *Ex viso*, & *ex visu*, *per visione avuta*, sæpe occurrit in veterib. lapidib. teste *Phil. a Turre in Dissert. de Diis Aquilejen. pag.* 302. Hinc *ex viso dedicare aliquid* legitur in quadam *Inscript.* apud *Fontanin. de antiq. Hortæ lib.* 2. *cap.* 6. ¶ Accipitur etiam pro spectaculo, hoc est pro re quavis, quæ spectanda proponitur. *Prop. lib.* 2. *eleg.* 6. *v.* 29. Quæ manus obscœnas depinxit prima tabellas, Et posuit casta turpia visa domo.

Visurgis, m. 3. Visurigis, Bisurgis, Isurgis, *Vueser*, fl. ingens Germaniæ. Primum Verra dicitur, *Vuera*, oriturque in confinio Franconiæ, non procul a Cheruscis ex Melibœo M. deinde per Hassiam fluens, prope Smalcaldiam, & Isenacum labitur. Sed recepto ad Mundam opp. Fulda fl. tunc Visurgis dicitur, & in Arctos tendens juxta Ducatum Brunsvicensem, ibi Hamelam rigat, ubi Corbiam, Mindam, Neoburgum, & Hoytgam urbes Westphaliæ, hinc recepto Allero fl. paulo infra Verdam, labitur juxta Bremam, & tandem Oceano Germanico immiscetur, inter Ducatum Bremensem, & Comitatum Oldenburgensem. V. annotat. Vadiani in lib. 3. Pomp. Melæ. ¶ Visurgis alter, *Vueser*, *Vuese*, fl. parvus Belgii. Oritur in Ducatu Limburgensi, & in conf. Juliacensis, deinde Limburgum rigans, postea in Urtum cadit, & cum ipso paulo post in Mosam fl. supra Leodium.

Vīsūrus, a, um, ὀψόμενος, partic. temporis futuri a video. *Virg.* 2. *Georg.* Abies casus visura marinos.

Vīsus, a, um, *veduto*, ὁρώμενος, partic. passiv. a video. *Virg.* 2. *Æn.* Infelix simulacrum, atque ipsius umbra Creusæ Visa mihi ante oculos, & nota major imago. *Idem lib.* 6. Visæque canes ululare per umbram. *Hor. l.* 1. *od.* 15. Visum lupum fugere.

Vīsus, us, m. 4. *vista*, ראיה, Ger. *gesicht*, Gal. *veue*, Hisp. *vista*, ὄψις, ὅρασις, potentia visiva, sensus, & actus videndi. *Quinctil. l.* 10. *c.* 1. Qualis est ferri fulgor, quo mens simul, visusque perstringuntur. *Plin. l.* 9. *c.* 50. Pisces attritu ventrium coeunt, tanta celeritate, ut visum fallant. *Id. l.* 8. *c.* 22. Luporum visus noxius esse creditur. *Lucret. l.* 5. *v.* 102. Nec tamen hanc possis oculorum subdere visu, Ubi *visu* pro *visui* positum est, quemadmodum *Terent. Adelph.* 1. 2. 38. dicit *vestitu indulgent*. *Stat.* 6. *Theb. v.* 277. Spectat in occiduis stellatum

letum visibus Argum. h. e. oculis semper apertis. ¶ Interdum pro eo, quod videtur sive per diem, sive in somnis. *visione*. *Virg.* 2. *Æn.* Rita secunderent visus, omenque levarent. *Hor. l.* 1. *sat.* 5. immundo somnia viso Nocturnam vestem maculant. *Tacit. Ann.* 11. *c.* 13. Quæ silvas pererraverit, nocturno visu demonstrat. ¶ Interdum pro specie. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 5. Ea quo vidissent ...id, multa esse probabilia, quæ quanquam non perciperentur, tamen quia visum quendam haberent insignem, & illustrem, his sapientis vita regeretur.

Vita, æ, *vita*, חיים, Ger. *das leben*, Gal. *vie*, Hisp. *vida*, *Βίος*, *ζωή*, actus vivendi, animæ & corporis conjunctio, quemadmodum contra eorundem dissolutio mors est. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 53. Tribus rebus animantium vita tenetur, cibo, potu, spiritu. *Id.* 2. *Phil. c.* 3. Commemorare, his se vitam dedisse, quibus non ademerint? *Id. Attic. l.* 5. *ep.* 20. Ego in vita mea nulla unquam voluptate tanta sum affectus. *in tutta la mia vita*. *Id. pro Rab. perduel. c.* 10 Vitæ curriculum. *Id. Phil.* 9 *s.* 7. Agere vitam honestissime. *Id. pro Syll. c.* 27. Degere vitam miserrime. *Id. Phil.* 14. *s.* 11. Vitam pro aliquo profundere. *Id.* 2. *Fam. ep.* 2. Discedere e vita. *Id. l.* 3. *Fam. ep.* 13. Manere in vita. *Id. Q. Fr. l.* 1. *ep.* 3. Diutius in vita esse. *Id. pro Rosc. Amer. s.* 11. Per summum dedecus vitam amittere. *Id.* 4. *Catil. c.* 4. Vita frui. *Id. de Senect. c.* 18. Perducere vitam ad annum centesimum. *Id.* 1. *de Fin. c.* 4. Si vita suppetet. *Id. Fam.* 10. *ep.* 24. Si mihi vita contigerit. *Id. pro Mur. s.* 16. Vita aliquem expellere, *ammazzare*. *Id. de Senect. c.* 19. Vitam alicui auferre. *Id.* 3. *de Orat. c.* 3. Vita se privare. *Tacit. Ann.* 1. *s.* 9. Vitam finire. ¶ *Vivere vitam*, seu *vita*, est idem ac vivere. *Cic.* 4. *Verr. s.* 47. Vivere vitam tutam. *Plaut. Pers.* 4. 3. 19. Faciam ut mei memineris, dum vita vives. *Id. Mil.* 3. 1. 34. Tam ne tibi diu videtur vita vivere? Utroque tamen loco, itemque aliis, qui afferuntur a *Porto in Lex. Cors.* alii reponunt *vitam*. ¶ Ponitur etiam pro ipsa vi, qua res vivunt, i. e. pro anima. *Virg.* 6. *Æn.* Tenues sine corpore vitæ. ¶ Item pro ipsis hominibus viventibus. *Plin. l.* 8. *c.* 16. Verum tellum ne sit, vitæ non decrevit. ¶ Item pro alimento, seu victu. *Plaut. Stich.* 3. 1. 9. Reperire sibi vitam. Adde *Teren.* 2. 4. 76. ¶ Item pro instituto, & ratione vivendi. *Cic. de Am.* Serpit enim, nescio quo modo, per omnium vitas amicitia. *Id. pro R. Am. s.* 17. Vita rustica honestissima, atque suavissima. *Plin. l.* 18. *s.* 7. Panem ex hordeo antiquis usitatum vita damnavit, quadrupedumque tradidit refectibus. ¶ Item pro moribus. *Ter. Adelph.* 3. 3. 61. Denique inspicere, tanquam in speculum, vitas omnium jubeo. *Auct. ad Her. l.* 1. Deinde vita hominis ex ante actis spectabitur. ¶ Mea vita, *vita mea*, *ζωή μου*, blandientis vox est. *Cic. lib.* 14. *Fam. ep.* 2. Obsecro te, mea vita. *Plaut. Truc.* 2. 4. 37. Quapropter o mea vita?

Vitabilis, le, adject. *da schifarsi*, vitandus. *Cornel. Gall. eleg.* 6. quodque est vitabile nulli. *Ovid.* 4. *de Pont. eleg.* 14. *v.* 31. Esset perpetuo sua quam vitabilis Alcre. *Arnob. l.* 5. Vitabilis, & fugiendus.

Vitabundus, a, um, *ἀποδιδράσκων*, idem quod vitans. *Sallust. in Jugurth. c.* 101. Marius vitabundus classem hostium, ad oppidum pervenit. *Liv. l.* 25. *s.* 13. Hanno ex Bruttiis profectus cum exercitu, vitabundus castra hostium, Consulesque qui in Samnio erant, cum Beneventum jam appropinquaret, tria passuum millia ab ipsa urbe loco edito castra posuit. *Tacit.* 3. *hist. c.* 37. Suspensus, & vitabundus.

Vitalia, ium, n. 3 *parti vitali*, partes vitales, ut cor, jecur, pulmo, & cerebrum, in quibus quatuor vitæ summa consistit. *Lucan. l.* 1. Pulmonis anheli Fibra latet, parvusque secat vitalia limes. *Plin. l.* 8. *s.* 7. Pilum sub mento adactum, in vitalia capitis veneret.

Vitalis, & le, o. 3. *vitale*, *che puo vivere*, *a chi fa vivere*, חיוני, Ger. *leblich*, Gall. *vital*, Hisp. *que puede vivir*, *βιώσιμος*, quod vita præditum est, quod vivere potest, vel cui diuturnior vita sperari potest. *Cic. de Am. c.* 6. Principio cui potest esse vita vitalis, ut ait Ennius, qui non in amici mutua benevolentia conquiescat? *Hor. l.* 2 *sat.* 1. *v.* 60. O puer, ut sis Vitalis, metuo. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 75. O pater, ducentos philippeos, quæso, Chrysalo da, si esse salvum me vis, aut vitalem tibi. ¶ Interdum significat, quod vita dignum est. *Lactant. l.* 6. Unum est enim sapientis, & justi, & vitalis viri opus divitias suas in sola justitia collocare. ¶ Accipitur etiam active pro eo, quo vivimus, quodque vitam aut affert, aut conservat. *Virg.* 1. *Æn. v.* 391. Quisquis es, haud credo, invisus cœlestibus auras Vitales carpis. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 9 Caloris natura vim habet in se vitalem. *Ovid.* 2. *Met. v.* 828. Vitale lumen.

Vitalitas, atis, f. *vita*, *τὸ βιωτικόν*, *ζωτικόν*, vis, & potentia vitalis. *Plin. l.* 11. *c.* 37. Cæteris corruptis vitalitas in corde durat. *Id. ibid. c.* 48. *de genibus*. Hoc ut aras adorant, fortasse quia inest eis vitalitas.

Vitaliter, adv. *ζωτικῶς*, cum vita. *Lucr. l.* 5. *v.* 146. Quandoquidem nequeunt vitaliter esse animata.

Vitatio, onis, f. *schifamento*, *ἔκκλισις*, *ἀποφυγή*, actus vitandi, declinatio. *Cic.* 5. *Fin. c.* 7. Ne vitationem quidem doloris ipsam per se quisquam in rebus expetendis putavit, ne si etiam evitare posset. *Id. Phil.* 3. *c.* 10. Quæ vitatio oculorum, lucis, urbis, fori?

Vitatu, supinum post verba vitur. *Hor. l.* 1. *sat.* 4. *v.* 115. Sapiens vitatu, quidque petitu Sit melius, causas reddet tibi.

Vitellianum, n. 2. *Viadana*, opp. emplum Cenomanorum in Gallia Transpadana, ad Padum, a regione Brixell. in Duc. Mantuano, inde 10. M. P. Parmam versus 10. Dictum creditur a Vitellio Imp.

Vitellianus, a, um, adject. a *Vitellio*, ut Vitellianæ partes, *Tac.* 3. *hist. c.* 84. Vitelliani milites, *Id. ib. c.* 85. ¶ Vitelliani, orum, absolute dicti sunt pugillares lutei, vitello illiti, in quibus res lascivæ & amatoriæ scribebantur. Quidam ita dictos putant, quod a Vitellio Imp. inventi sint. *Martial. l.* 2. *ep.* 6. Hæc sunt quæ relegente me solebas Rapta scribere, sed Vitellianis. *Id. l.* 14. *ep.* 8. Nondum legerit hos licet puella, Novit, quid cupiant Vitelliani.

Vitellinus, a, um, adject. a *vitellus*, qui parvum vitulum significat, ut Vitelline carni, apud *Plaut. in fragment.* ubi tamen alii aliter leg. *Apic.* tamen sine ulla dubitatione *bubulam & vitellinam carnem* dixit *l.* 8. *c.* 5. sed eodem *c.* etiam *vitulinam*.

Vitellius, m. 2. *Vitellio*, nonus Romanorum Imperator, ventri, gulæque addictissimus, qui superato ad Bebriacum Othone, Imperium arripuit, quod non multo post, deficientibus ad Vespasianum militibus, una cum vita exuit. V. *Sueton.* ¶ Adjective Vitellia via (de qua *Sueton. in Vitell. c.* 2.) ita dicta est quæ a Vitelliorum gente vel deducta, vel strata fuit; tendebatque ab Janiculo usque ad mare.

Vitellum, i, n. idem quod vitellus, h. e. ovi pars lutea. *Apic. l.* 4. *c.* 2. Mel, acetum, liquamen, ovorum vitella.

Vitellus, i, m. 2. dimin. a *vitulus*, ut agellus ab ager. *Plaut. Asin.* 3. 3. 77. Agnellum, hœdillum me tuum dic esse, vel vitellum.

Vitellus, li, m. *rosso di ovo*, *auorla*, חלמון, Germ. *eyerdotter*, Gall. *moyeu*, Hisp. *yema*, *λέκυθος*, *τὸ ὠχρὸν τοῦ ᾠοῦ*, ovi pars lutea. *Cic.* 2. *de Div. s.* 65. Tum ille: Nihil ne, inquit, de vitello? Id enim ex ovo videbatur aurum declarasse, reliquum argentum. *Hor. l.* 2. *sat.* 4. Longa quibus facies ovis erit, illa memento, Ut succi melioris, & ut magis alba, rotundis Ponere. Namque marem cohibent callosa vitellum.

Viteus, a, um, *ἀμπέλινος*, quod est ex vite. *Virg.* 3. *Georg. v.* 380. Et pocula læti Fermento, atque acidis imitantur vitea sorbis. Ubi *pocula vitea* per Periphrasin pro vino posuit. *Varr. l.* 1. *R. R. s.* 71. Colleculos viteus intortus.

Vitex, icis, f. *vetrice*, *ἄγνος*, frutex in arborem exsurgens, ramis prælongis, lentisque, foliis oleæ, sed mollioribus, in fluminum ripis, ac torrentium alveis nascens, a viendo, quia nempe ramuli viticis sunt lenti, & flexibiles, eoque ad viendum apti. Græci *ἄγνον* vocant, quod ambis castum sonet, propterea quod matronæ in Tesmophoriis Atheniensium castitatem servantes, ea loiis lis cubitum sibi sternebant. Vulgus herbariorum agnum castum appellat. V. *Plin. l.* 24. *c.* 9.

Vitiabilis, le, adject. qui vitiari potest. *Prudent. in Apotheos. v.* 1059. (*al.* 2. 114.) Ne jam vitiabilis esset.

Vitiarium, ii, n. *ἀμπελών*, *ἀμπελόφυτον*, seminarium vitium, seu locus vitium plantis consitus. *Var. l.* 1. *de R. R.* Ideo in vitiario, primitus cum aerit vitis, tota resecari solet, ut firmiore sarmento e terra exeat. *Col. l.* 3. *c.* 5. Cui vineta facere cordi est, præcipue caveat, ne alienæ potius curæ, quam suæ, credere velit, neve mercetur viviradicem, sed genus surculi probatissimum domi conserat, faciatque vitiarium, ex quo possit agrum vineis vestire.

Vitiatio, onis, f. *corruzione*, *φθορά*, *διαφθορά*, actus vitiandi. *Sen. Controv.* 23. *l.* 3. Antea legem vitiationis evertere conatus est, nunc transferre vult.

Vitiator, oris, m. *corruttore*, *φθορεύς*, qui vitiat. *Sen. l.* 3. *Contr.* 23. Vitiatorem dimisisti, vitium occides?

Vitiatus, a, um, *corrotto*, *guastato*, partic. a vitior. *Cic. pro Sext. c.* 54. Comitiorum, & concionum significationes interdum veræ sunt, nonnunquam vitiatæ, & corruptæ. *Ovid.* 3. *Met. v.* 76. Quique halitus exit Ore niger Stygio, vitiatas inficit auras. *Cels. l.* 8. *s.* 2. Vitiata ossa. *Teren. Eun.* 4. 4. 37. Vitiata virgo.

Viticarpiferæ, forcipes sunt, quæ ad vites carpendas, seu putandas aptæ sunt. *Var. apud Prisc. l.* 9. Detonderunt forcipibus viticarpiferis.

Viticella, æ, f. genus herbæ. *Isid. l.* 17. *s.* 9. Viticellæ herba appellata, quod, sicut vitis, quicquid proximum fuerit, apprehendet corymbis, quos anulos appellamus.

Viticola, læ, m. & f. qui vitem colit. *Sil. l.* 6. *v.* 196. Viticolæ nomen pervulgatum Falerni.

Viticomus, a, um, adject. qui comas pampinis intextas habet; estque epitheton Bacchi. *Avien. in Arat. v.* 70. Et cum viticomo crinem tondens Lyæo. ¶ Dicitur etiam de ulmo, quæ vitem sustinet. *Sidon. carm.* 2. *v.* 328. Viticomam retineas baculi vice fectis ad ulmum.

Viticula, æ, f. *viticella*, *ἀμπελίς*, exigua vitis. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 35. At enim minora Dii negligunt, neque agellos singulorum, nec viticulas persequuntur. ¶ Per Metaphoram viticulæ, *ἕλικες*, in herbis dicuntur flagella quædam, quæ vitium palmites imitantia longe lateque proserpunt, & obvia quæque prehendunt, & amplectuntur, iisque quasi pedaminibus abutuntur, cujusmodi videre est in cucurbitis, cucumeribus, aliisque nonnullis id genus. *Plin. l.* 24. *c.* 11. Frutex est folio hederæ, molliore tamen, & minus longis viticulis. *Pallad. in Martio c.* 9. Aliqui florem cucumeris cum viticulæ suæ capite canna inserunt.

Vitifer, era, rum, *vitifero*, *ἀμπελοφόρος*, quod fert vites, seu in quo vites proveniunt. *Martial. l.* 13. *epigr.* 107. Hæc de vitifera venisse picata Vienna, Ne dubites, misit Romulus ipse mihi. *Plin. l.* 3. *s.* 5. Colles vitiferi.

Vitigineus, a, um, *de vite*, *ἀμπέλινος*, quod est ex vite. *Col. l.* 12. *c.* 16. Alii foliis vitigineis, nonnulli plataninis semivietas uvas contegunt. *Plin. l.* 30. *c.* 6. Pulmo vulturinus vitigineis lignis combustus.

Vitigenus, a, um, idem ac vitigineus, ut Vitigenus liquor, h. e. vinum, apud *Lucret. l.* 3. *v.* 13. Vitigenus latices. *Id. l.* 6. *v.* 1070.

Vitilena, æ, f. vitiosa, & pessima lena. *Plaut. Mostel.* 1. 3. 36. Illa hanc corrumpit mulierem malesuada vitilena.

Vitilia, ium, n. 3. *vinchi*, *stroppe*, *λύγοι*, vimina, quibus vites religantur, a viere. *Plin. l.* 24. *c.* 9. Non multum a salice vitilium usu distat vitex.

Vitiligo, inis, *morfea*, *ἀλφός*, *μέλας*, *λεύκη*, diversi coloris maculæ per omnia membra dispersæ, fœdus cutis color ex malo corporis habitu proveniens, qui nutrimentum recte peragere non potest. *Festus* sic definit, & etymologiam deducit: Vitiligo in corpore hominis, macula alba, quam Græci *ἀλφὸν* vocant, a quo nos album, sive a vitio dicta, etiamsi non lædit; sive a vitulo, propter ejus membranæ candorem, qua nascitur involutus. *Lucilius*: Hæc odiosa mihi vitiligo est, non dolet inquit. *Plin. l.* 20. *c.* 15. Ferunt, eos, qui quotidie edunt capparim, paralysi non periclitari, nec lienis doloribus. Radix ejus vitiligines albas tollit. ¶ Triplex est. *Cels. l.* 5. *in fin.* Vitiligo, quamvis per se nullum periculum affert, tamen fœda est, & ex malo corporis habitu fit. Ejus tres species sunt. Alphos vocatur, ubi color albus est fere subasper, & non continuus, ut quædam quasi guttæ dispersæ esse videantur. Melas colore ab hoc differt, quia niger est, & umbræ similis: cætera eadem sunt. Leuce habet quiddam simile alpho, sed magis albida est, & altius descendit, in eaque albi pili sunt, & lanugini similes. Omnia hæc serpunt, sed in aliis tardius. Hæc *Cels.*

Vitilis, & le, o. 3. lentus, flexibilis, ad viendum, h. e. ligandum aptus. *Plin. l.* 19. *c.* 5. Cucurbitam omnino fastigiatur, vaginis maxime vitilibus. ¶ Vitile etiam dicitur id, quod ex vimine, aut aliqua alia re vitili contextum est, *πλεκτόν*. *Plin. l.* 4. *c.* 16. Vitilia navigia corio circumsuta. *Cato R. R. c.* 11. Vitilia sola.

Vitilitigator, oris, m. *calunniatore*, *beccalite*, רגזן, Germ. *zanckgiriger*, Gall. *calumniateur*, Hisp. *pica pleytos*, *συκοφάντης*, qui sola pravitate contentionem quærit, cui studium est lites e litibus serere, atque aliena omnia anxie observat, ideoque calumniandi ansam captat, vitiosus litigator, calumniator, obtrectator, a *vitilitigo*, quod a *vitium*, & a *litigo*. *Plin. in præf. histor. natur.* Ergo secuti etiam contra vitilitigatores, quos Cato eleganter ex vitiis, & litigatoribus composuit (quid enim illi aliud, quam litigant, aut litem quærunt?) exsequemur reliqua propositi.

Vitilitigo, as, a 1. *litigare*, *accusare*, *riprendere*, רגז, Germ. *leichtfertig hadern*, Gall. *blamer legerement*, *endurer fausement*, Hisp. *pleytear*, *con mal pleyta*, *συκοφαντέω*, est vitio litigare, & per Metaphoram calumniari, carpere, criminari, damnare, reprehendere, a *vitium*, & a *litigo*. *Plin. in præf. histor. natur.* Scio ego, quæ scripta sunt, hæc si palam proferantur, multos fore, qui vitilitigent.

Vitimagistratus, magistratus vitio creatus. *Sallust. in fragment. l.* 3. *histor.* ubi alii aliter leg.

Vitineus, a, um, adject. *di vite*, quod ex vite est. *Plin. l.* 3. *s.* 10. Vitineis vinculis delapsi. Alii plerique rectius leg. *vitigineis*.

Vitio, as, a. 1. *guastare*, *corrompere*, השחית, Ger. *verderben*, Gal. *corrompre*, Hisp. *corromper*, *καταισχύνω*, depravo, deterius reddo, fœdo, corrumpo, destruo. *Plaut. in Prol. Aul. v.* 3. Ejus filiam Lyconides vitiarat. *Ovid.* 7. *Met. v.* 545. Vitiantur odoribus auræ. *Cels. l.* 8. *c.* 1. Os, ubi injuria accessit, vitiatur. *Cic. Attic. ep.* 13. Vitiam alterius uxorem.

Vitiose, adv. *viziosamente*, *κακῶς*, cum vitio, male. *Cic.* 4. *Acad.* Si recte conclusit, teneo, sin vitiose, minam Diogenes reddet. *Cic. de Senect. c.* 8. Illud vero idem Cæcilius vitiosius. supple dixit. *Colum. l.* 4. *c.* 24. Quod etiam usurpari vitiosissime animadverto. ¶ Vitiose se habere aliquod membrum dicitur, quod vitio aliquo affectum est. *Cic.* 3. *Tusc. s.* 9. Aut non aliquod quippiam membrum tumidum, ut turgidum non vitiose se habet?

Vitiositas, atis, f. *viziosità*, *μοχθηρία*, *κακία*, vitium, pravitas. *Cic.* 4. *Tusc. c.* 13. Vitiositas autem est habitus, aut affectio in tota vita inconstans, & a se ipsa dissentiens. *Id. infra c.* 15. Hujus igitur virtutis contraria est vitiositas. Sic enim malo, quam malitiam appellare eam, quam Græci *κακίαν* appellant. Nam malitia certi cujusdam vitii nomen est, vitiositas omnium. ¶ Sumitur etiam generatim pro quacunque corruptione. *Macrob. l.* 7. *Sat. s.* 10. Ille humor, qui aut de ætatis frigore nascitur, aut cujuslibet vitiositatis occasione contrahitur, ut superfluus, ita & noxius est.

Vitiosus, a, um, *vizioso*, *cattivo*, רע, Germ. *lasterhafft*, Gall. *vicieux*, Hisp. *vicioso*, *κακός*, *φαῦλος*, vitiis plenus, corruptus, depravatus. Dicitur non solum de animo, & moribus, sed etiam de quibuscunque rebus, quæ incolumes, integræ, sinceræ non sunt. *Plaut. Mil.* ... 95. Non ego eram nunc vitam tuam vitiosa nuce. *Cic.* 3. *de Leg. cap.* 15. Vitiosum suffragium. *Auct. ad Her. l.* 2. *c.* 29. Vitiosum exemplum. *Col. l.* 7. *c.* 3. Vitiosa ovis. h. e. morbo infecta.

Horat.

Horat. l. 3. od. 6. Progenies vitiosior. *Rursus Cic. 3. de Orat. c. 26.* Vitiosissimus orator. ¶ Vitiosi Magistratus dicebantur, qui vitio creati erant, cum ex legitimis auspiciis, ceterisve solemnitatibus aliquid esset omissum, aut cum in campo aliquid vitii intervenisset, quo ex Augurum disciplina solebant dirimi comitia, ut si quis interim comitiali morbo fuisset correptus, aut si fulmen esset visum, aut tonitru auditum, vel aliud quippiam esset obnuntiatum, quod infausta futura illa comitia portenderet. Tunc enim *vitiosa comitia* dicebantur, & *Magistratus vitiosi*, vel vitio creati, cogebanturque, qui designati essent, se Magistratu abdicare. *Cic. Phil. 5. cap. 4.* Cum eo collega tulit, quem ipse fecit sua nuntiatione vitiosum.

Vitis, is, f. *vite*, גפן, Ger. *weinreb*, Gal. *vigne*, Hisp. *vid*, ἄμπελος. genus arboris, quod uvam producit. Est ejusdem originis, ac vimen, ut ait *Donatus in Eun. 4. 4.* nempe a *viere*, quod *Festus* alligare, *Nonius* interpretatur vincire, & inflectere. Sane vitis lenta est, facileque flectitur. *Varro l. 4. de L. L.* geminο loco scribit dictam esse a *vinum*. *Id. l. 1. de R. R. c. 31.* deducit ab *invitando*, his verbis: Et vitis eo, quod invitet ad uvas percipiendas, dicta primo videtur. *Cic. de Senec. c. 15.* Cujus quidem non utilitas me solum, sed etiam cultura, & ipsa natura delectat, religatio, propagatio vitium, &c. ¶ Vitis erat Centurionum insigne, quo milites caedebant, ut virgae lictorum. *Plin. l. 14. c. 1. in fine.* Quid, quod in castris summam rerum, imperiumque continent? Centurionum in manu vitis, & opimo praemio tardos ordines ad lentas perducit aquilas, atque etiam in delictis poenam ipsam honorat. *Juven. sat. 8. v. 247.* Nodosam post haec frangebat vertice vitem, Si lentus pigra muniret castra dolabra. ¶ Vitis etiam fuit machina bellica, eadem quae vinea. Hinc sub vite praeliari milites dicebantur, cum sub vinea militari pugnabant. *Lucil. apud Fest. in voce Sub.* Neque prodire in altum, praeliari procul sub vite. ¶ Sub vitem hastas jacere dicitur velut, cum eas sub manu sursum mittit. *Lucil. apud Fest.* Ut veles bonu', sub vitem qui subjicit hastas. ¶ Vitis alba herba est, quae Graece ἀμπελολεύκη dicitur, Italice *vite bianca*, & *festera*, sarmenta habens longa, & caulibus internodiis geniculata, folia pampinosa ad magnitudinem hederae, & quae, ut folia vitium, dividuntur, radicem albam, grandem, & initio raphano similem, ex qua caules exeunt, asparagi similitudine. *Plin. l. 23. c. 1.* ¶ Vitis nigra differt ab alba colore, & praeterea quibusdam in medicinae usibus. *Id. ibid.* ¶ Vitis cana item herba est, eadem quae saxifraga. *Apulej. de herb. c. 97.*

Vitis, m. 5. Utis, Utens, *Montone*, al. *Rosone*, & apud Ravennam *Aquedotto*, fl. parvus Aemiliae. Oritur ex Apennino M. deinde prope Forum Livii labens, prope, & infra Ravennam in mare Hadriaticum se exonerat.

Vitisător, oris, m. ἀμπελουργός, qui vites serit. Quo nomine dictus est Saturnus, qui primus serendarum vitium usum in Italiam attulit. *Virg. 7. Aen. v. 179.* Vitisator curvam servans sub imagine falcem.

Vitium, ii, n. *vizio*, פגם, Ger. *laster*, Gal. *vice*, Hisp. *tacha*, κακία, κηλίς, pravitas, seu corruptio cujuscumque rei, quod in quaque re malum est. De etymo ita *Cic. 5. de Fin. c. 13.* Quod vituperabile est per seipsum, id eo ipso vitium nominatum puto: vel etiam a vitio dictum vituperari. *Virg. 1. Georg.* Sive illis omne per ignem Excoquitur vitium, atque exsudat inutilis humor. *Cic. l. 9. Fam. ep. 15.* Si enim nihil est in parietibus, aut in tecto vitii, cetera mihi probabuntur. ¶ Vitium facere dicuntur aedificia, dum aliqua sui parte labefactantur, dum rimas agunt, & ruinam minantur. *Cic. in Top. c. 3.* Si aedes eae corruerunt, vitiumque fecerunt. ¶ Specialim dicitur de corpore, pro perpetuo impedimento. In eo enim *morbus*, & *vitium* differunt. Nam *morbus* est totius corporis, ut febris, *vitium* est partis, ut caecitas, claudicatio, &c. deinde *morbus* est temporalis, ut ait *Gellius l. 4. c. 2.* est cum accessu, discessuque, *vitium* vero est perpetuum corporis impedimentum. Potest tamen qui morbosus est, etiam vitiosus dici, sed non e contrario. Equus mordax & calcitrosus, vitiosus, non morbosus est: claudus vero & morbosus, & vitiosus dici potest. *Cic. 4. Tusc. c. 13.* Quomodo autem est in corpore morbus, aegrotatio, & vitium, sic in animo. Morbum appellant totius corporis corruptionem, aegrotationem morbum cum imbecillitate, vitium, cum partes corporis inter se dissident, ex quo pravitas membrorum, distortio, deformitas. Itaque illa duo morbus, & aegrotatio ex totius valetudinis corporis conquassatione, & perturbatione gignuntur, vitium autem, integra valetudine, ipsum ex se cernitur. Sed in animo tantummodo cogitatione possumus morbum ab aegrotatione sejungere. Vitiositas autem est habitus, aut affectio in tota vita inconstans, & a se ipsa dissentiens. Ita fit, ut in altera, corruptione opinionum morbus efficiatur, & aegrotatio, in altera, inconstantia, & repugnantia. Non enim omne vitium partes habet dissentientes. Ut eorum, qui non longe a sapientia absunt, affectio est illa quidem discrepans a se ipsa, dum est insipiens, sed non distorta, nec prava. Morbi autem, & aegrotationes partes sunt vitiositatis. Sed Masurius Sabinus (V. *Gell. loc. cit.*) posuit morbum & in toto corpore, & in parte, distinxit autem morbum a vitio, quod morbus pravitas major sit, & cum corruptione, vitium imperfectio quaedam levior sit sine laesione organi, seu instrumenti. *Ulpian. l. 1. ff. de Aedil. edic.* Si intelligatur vitium, morbusque mancipii, ut plerunque signis quibusdam demonstrari solent vitia, potest dici edictum cessare. Hoc enim tantum intuendum est, ne emptor decipiatur. Sed sciendum est, morbum apud Sabinum sic definitum esse, habitum cujusque corporis contra naturam, qui usum ejus ad id facit deteriorem, cujus causa natura nobis ejus corporis sanitatem dedit, id autem alias in toto corpore, alias in parte accidere. Namque totius corporis morbum esse, puta φθίσιν, febrem: partis, veluti caecitatem, licet homo ita quoque natus sit. Vitiumque a morbo multum differre, ut puta, si quis balbus sit, nam hunc vitiosum esse magis, quam morbosum. *Id. l. 38. ff. de Aedil. edic.* Aediles ajunt, qui jumenta vendunt, palam recte dicunto, quid in quoquoque eorum morbi, vitiive sit. ¶ Per excellentiam dicitur de pravitate animi, cui virtus opponitur. *Cic. pro Cluent.* Nullam quidem ob turpitudinem, nullum ob totius vitae non dicam vitium, sed erratum. *Id. pro Cael. c. 19.* Vitium ventris & gutturis non modo non minuit aetas hominibus, sed etiam auget. *Id. 1. de Orat. c. 58.* Legibus & praemia proposita sunt virtutibus, & supplicia vitiis. *Hor. l. 1. ep. 1.* Virtus est vitium fugere. ¶ Usurpatur praeterea de injuria, quae virgini infertur, ei virginitatem adimendo. Hinc offerre, vel afferre vitium virgini, est eam stuprare. *Ter. Adelph. 3. 1. 9.* Cui miserae indigne per vim vitium obtulerit. *Plaut. Epid. 1. 2. 7.* Pudicitiae ejus nunquam nec vim, nec vitium attuli. *Id. Amph. 2. 2. 179.* *vitium alicui addere*, dixit eodem sensu. ¶ Universim dicitur de quavis depravatione animi, ut de loquacitate senum, de deformitate gestus in Oratore, de erroribus in dicendo, de culpa in disputando, &c. *Cic. de Sen.* Et senectus est natura loquacior, ne ab omnibus eam vitiis videar vindicare. *Id. 1. de Or.* Adest enim fere nemo, quin acutius, atque acrius vitia in dicente, quam recta videat. *Id. 2. Phil. c. 18.* Quamvis quis fortunae vitio, non suo decoxisset. *per cagione della cattiva fortuna, non per sua colpa.* *Id. 1. Off. c. 7.* In vitio esse. *Id. c. 16. l. 4. Acad.* Huc si perveneris, meum vitium fuerit. *avrò fallato io.* ¶ Vitio alicui dare, vertere. *ascrivere a colpa, imputare.* *Cic. Fam. 7. ep. 6.* Ne sibi vitio verterent, quod abesset a patria. *Id. Fam. 11. ep. 28.* Vitio mihi dant, quod mortem hominis necessarii graviter fero. ¶ Denique usurpabatur etiam in auguriis, & auspiciis, pro impedimento, malo auspicio. *Cic. 2. Phil.* Id igitur obvenit vitium, quod tu jam Cal. Jan. futurum esse praevideras, & tanto ante praedixeras. *Id. 1. de Div. c. 16.* Ut P. Clodius Ap. Caeci filius, ejusque collega L. Junius classes maximas perdiderunt, cum vitio navigassent. h. e. neglecta auspiciorum religione. *Id. 2. de nat. Deor. c. 4.* Recordatum esse, vitio sibi tabernaculum captum fuisse. h. e. *quod auspicari esset oblitus*, ut ibidem addit. *Id. ib.* Vitio creatos consules esse.

Vito, as, a. 1. *schifare*, *guardarsi*, *fuggire*, שמר, Ger. *fliehen*, Gall. *eviter*, Hisp. *esquivar*, ἀλεξίνομαι, φεύγω, ἐκκλίνω, fugio, effugio, declino. *Cic. 5. Ver.* Nam eum, qui palam est adversarius, facile cavendo vitare possis. *Virg. 2. Aen.* Testor, in occasu vestro, nec tela, nec ullas Vitavisse vices Danaum. ¶ *Se ipsum vitare*, est non sibi constare, vel sibi displicere propter scelerum conscientiam. *Hor. l. 2. sat. 7.* Teque ipsum vitas, fugitivus ut erro. ¶ Non semel *Plautus* hoc verbum dativo jungit, ut *Cas. 2. 2. 35.* Semper tu huic verbo vitato abs tuo viro. h. e. cave, ne aliquando a viro tuo tibi dicatur hoc verbum. *Id. Curcul. 2. 3. 19.* Proinde domi se contineant, vitent infortunio. ¶ Sic usurpatur & verbum caveo. *Id. Rud. 3. 5. 48.* Cave sis infortunio. *V. Caveo.*

Vitor, & rectius Vietor, oris, m. *cerchiaio*, λυγιστής, qui vasa vinaria religat, stipatque, a *viendo*, hoc est vinciendo, ligando, ut *fautor* a favendo. *Ulpian. Dig. l. 9. tit. 2. leg. 27. in fin.* Item si vietori locaveris lacum vino plenum curandum. Sic *Arnobius l. 2. pag. 70.* dixit *sirpearum vietores*, ut est in manuscripto Regiae bibliothecae in Gallia.

Vitrarius. V. Vitriarius.

Vitrĕa, orum, n. *vasi di vetro*, vasa vitrea, supellex, seu instrumentum vitreum. *Plin. l. 12. c. 19.* Contra revehunt vitrea, & ahena, vestes, fibulasque. *Martial. l. 1. ep. 42.* Qui pallentia sulphurata fractis permutat vitreis. ¶ Translate *vitrea fracta* ponuntur pro re inutili, frivola, & nugatoria. *Petron. in Satyr.* An videlicet audirem sententias, hoc est vitrea fracta, & somniorum interpretamenta.

Vitreamĭna, um, n. *vasi di vetro*. *Paul. lib. 33. Dig. tit. 7. leg. 18. in fi.* Cum in diem mortis ibi libros, & vitreamina, & vesiculam habuerit.

Vitreātus, a, um, adject. pellucidus in morem vitri. *Lucret. l. 3. v. 420.* cernendi vitreata potestas. Sed alii plerique leg. *viventa.*

Vitrĕus, a, um, *di vetro*, ὑάλινος, quod ex vitro est. *Ovid. 2. de Arte:* Sive latrocinii sub imagine calculus ibit, Fac, pereat vitreo miles ab hoste tuus. *Col. l. 12. c. 4.* Vasa autem fictilia, vel vitrea plura potius, quam ampla. ¶ Sumitur etiam pro eo, quod vitri colorem refert. ὑαλοειδής, ut *Pons vitreus*, hoc est clarus, & pellucidus. *Virg. 7. Aen.* Te nemus Angitiae, vitrea te Fucinus unda, Te liquidi flevere lacus. *Plin. l. 9. c. 31.* Nec omnibus idem vitreus color. *Pers. Sat. 3. v. 8.* turgescit vitrea bilis. h. e. splendida. V. *Splendidus.* ¶ Metaleptive sumitur pro pertenui, & perlucido. *Varro apud Non. c. 6. num. 4.* Quam istorum vitreae togae ostentant tunicae clavos. ¶ Item pro fragili, inconstante, instabili. *Hor. l. 2. sat. 3. v. 222.* Et furiosus erit, quem cepit vitrea fama. idest fragilis, ut *Acron* exponit. *Porphyrio* splendidam interpretatur. *Publ. Syrus.* Fortuna vitrea est, dum splendet, frangitur.

Vitriarĭa, ae, f. herba eadem quae parietaria. *Apulej. de herb. c. 81.*

Vitriarĭus, ii, m. *vetraio*, *maestro da lavorar vetri*, ὑαλουργός, vitri conficiendi artifex. *Sen. ep. 91.* (*al. 90.*) Cuperem Posidonio vitriarium ostendere, qui spiritu vitrum in plurimos habitus format. Alii legunt *vitrarium*, alii *vitrearium.*

Vitrĭcus, i, m. *patrigno*, Ger. *stiefvater*, Gal. *beau pere*, Hisp. *padrastro*, πατρωός, matris meae maritus, cui respondet relativum privignus, ita dictus, quasi *patricus*, seu πατρικός, quia in patris locum succedit, ac privignum, ut pater filium, amare debet. *Cic. Att. l. 13. ep. 12.* Vitricus quidem nihil censebat, quem Aliarum erdimus. *Ovid. 1. Amor. eleg. 2. v. 24. ad Cupidinem:* Necte comam myrto, maternas junge columbas, Qui deceant currus, vitricus ipse dabit. Vulcanum intelligit alterum maritum Veneris, postquam ex Jove Cupidinem pepererat.

Vitrix, icis, f. quae ligat, quasi *vietrix*, a viendo. *Plin. l. 35. c. 11.* Amavit Glyceram vitricem coronarum. Ita quidem legit *Salmas. in exercitat. Plin.* sed improbat merito *Harduin.* & reponit *inventricem.*

Vitrum, tri, n. *vetro*, זכוכית, Ger. *glass*, Gal. *verre*, Hisp. *vidrio*, ὕαλος, materia translucida, quae ex arena splendenti, vel ex calculis pellucidis admixto nitro percoctis, & in liquorem fusis conficitur. Lege *Plin. l. 36. c. 26.* ubi pluribus vitri originem, & ejus conficiendi rationem describit. *Cic. pro Rab. Post.* Ductae naves Posthumi Puteolis sunt auditae, eisque, merces fallaces quidem, & fucosae, chartis, & linteis, & vitro delatae. *Hor. l. 3. ode 13.* O fons Blandusiae splendidior vitro. ¶ Vitrum Obsidianum est vitrum nigri coloris, ita dictum ab Obsidio Cive Romano. *Plin. l. 36. c. 26.* In genere vitri & Obsidiana numerantur, ad similitudinem lapidis, quem in Aethiopia invenit Obsidius, nigerrimi coloris, aliquando & translucidi, crassiore visu, atque in speculis parietum pro imagine umbras reddente. ¶ Vitrum etiam genus herbae est, sic dictae, quia tingit colore vitri, hoc est hyalino, seu viridi. Graeci hanc herbam vocant ἰσάτιν, teste *Vitruvio l. 7. c. 14.* Sed vitri vox hac significatione crebro est corrupta, dum omne *vitro* pro ea, nunc aliud substituunt, ut docet *Turneb. lib. 6. cap. 17.* *Caes. lib. 4. B. Civ.* Omnes vero se Britanni vitro inficiunt. Alii leg. *glasto*. *Vitruv. loc. cit.* Item propter inopiam coloris Indici cretas Selinusiam, aut anulariam vitro, quod Graeci ἰσάτιν appellant, inficientes, imitationem faciunt coloris Indici. Alii aliter legunt.

M. Vitruvius Pollio peritissimus architectonicae artis, de ea scripsit libros decem ad Augustum Imp. cum aetate jam provectus esset, floruissetque sub Jul. Caesare. Ejus stilus plebejus est, & illa Latinae linguae aetate non plane dignus.

Vitta, ae, f. *benda*, מצנפת, Ger. *bauben*, Gall. *bande*, Hisp. *venda*, ταινία, ligamentum capitis, hoc est fascia, qua antiqui vel crines, vel serta, aut flores, aut quidvis aliud religabant. *Virg. 2. Aen.* Et salsae fruges, & circum tempora vittae. Ubi *Servius*: Vittae, quibus victimae coronabantur. *Ovid. 2. Met.* Vitta coercuerat neglectos alba capillos. *Lucan. l. 5.* Tum torta priores Stringit vitta comas. ¶ Vittae aliae fuerunt virginales, aliae matronales, quod alio virgines cultu capitis, & ornatu, quam nuptae matronae utebantur. *Valer. Flac. l. 8. v. 6. de Medea:* Ultima virgineis tum flens dedit oscula vittis. Erat enim mox nuptura. *Prop. l. 4. eleg. 11. v. 34.* Cinxit & acceptas altera vitta comas. idest postquam nupsi.

Vittātus, a, um, ταινιωθείς, vitta redimitus. *Ovid. l. 1. Am. el. 7.* Sic, nisi vittatis quod erat Cassandra capillis, Procubuit templo, casta Minerva, tuo. *Lucan. l. 1. v. 595.* Vestalemque chorum ducit vittata Sacerdos. *Plin. l. 7. c. 30.* Vittatam navem Dionysius Tyrannus Platoni misit obviam. V. *Thalamegus.*

Vitŭla, ae, f. Dea hilaritatis praeses. *Macrob. l. 3. Saturn. c. 2.* V. *vitulor.*

Vitŭla, ae, f. 1. *vitella*, עגלה, Ger. *kalb*, Gal. *genisse*, Hisp. *bezerra*, μόσχος, δάμαλις, vacca, quae annum primum aetatis nondum explevit: nam post primum annum juvenca dici incipit. V. *vitulus.* ¶ Aliquando tamen pro juvenca, vel vacca novella, seu viridioris aetatis accipitur. *Virg. 3. Ecl.* Ego hanc vitulam (ne forte recuses; Bis venit ad mulctram, binos alit ubere foetus) Depono.

Vitularia via. De ea meminit *Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 1. c. 2.*

Vitulatio, onis, f. V. Vitulor.

Vitulīnus, a, um, *di vitella*, μοσχεῖος, μόσχειος, quod ex vitulo est. *Cic. 2. de Divin. c. 24.* An tu, inquit, carunculae vitulinae mavis, quam Imperatori veteri, credere? *Cels. lib. 5. c. 19.* Sevum vitulinum. *Plaut. Aulul. 2. 8. 5.* Caro bubula, vitulina.

Vitŭlor, aris, d. 1. *allegrarsi*, *viver in allegrezza*, παιανίζω, laetor. De hoc verbo ita *Macrob. l. 3. Saturn. c. 2.* Primo Pontificii juris libro apud *Pictorem* verbum hoc positum est *vitulari*. De cujus verbi significato *Titius* ita retulit: *Vitulari est voce laetari.* *Varro* etiam *in libro quintodecimo rerum divinarum* ita refert, quod Pontifex in sacris quibusdam vitulari soleat, quod Graeci παιανίζειν vocant. Has interpretationis ambages pauca verbis docta eloquentia *Maronis* expressit: *Laetumque choro paeana canentes.* Nam si vitulari est *voce laetari*, quod est παιανίζειν, nonne in cantu laeti παιᾶνος enarratio verbi perfecta servata est? ¶ De verbi etymo alii aliter. *Festus* enim, & *Varr. l. 6. de L. L.* deducunt a *vitulus*. At *Nonius c. 1. n. 47.* a *vita*. Ceterum vitulari generatim sumitur pro laetum, lubentemque esse, gaudio efferri, labentius diffluere, *esser pieno di contentezza.* *Nonius loc. cit.* Vitulantes Veteres gaudentes dixerunt a bono vitae commodo; sicuti qui nunc est in summa laetitia, vivere eum dicimus. Affert deinde auctoritatem Naevii. *Festus.* Vitulans, laetans gaudio, ut in prato vitulus. *Enn. apud Fest.* Habet is coronam vitulans victoria. *Plaut. Pers. 2. 3. 1.* Jovi opulento, inclyto, opes, spes, bonas copias commodanti lubens meritoque vitulor. h. e. summa cum voluptate, & gaudio gratias ago.

Vitulus, i, m. *vitello*, עגל, Germ. *kalb*, Gall. *veau*, Hisp. *bezerro*, *μόσχος*, fœtus masculus in bubulo genere, qui primum ætatis annum nondum expleerit. Nam deinde juvencus vocari incipit. Est igitur nomen ætatis. *Var. de R. R. l.* 2. *cap.* 5. Primum in bubulo genere ætatis gradus dicuntur quatuor, prima vitulorum, secunda juvencorum, tertia boum novellorum, quarta vetulorum. Discernuntur in prima vitulus, & vitula, in secunda juvencus, & juvenca, in tertia, & quarta taurus, & vacca. *Ovid.* 10. *Met. v.* 227. Lactentes vituli. ¶ Non semper tamen discrimen id observatur, ut argumento est, quod etiam post partum juvenca appelletur vitula. *Virg. Ecl.* 3. Ego hanc vitulam (ne forte recuses, Bis venit ad mulctram, binos alit ubere fœtus) Depono. *Id.* 4. *Georg.* Tum vitulus bima curvans jam cornua fronte. ¶ Transfertur vituli vox etiam ad fœtus equorum, elephantorum, aliorumque quadrupedum, imo etiam balænarum. *Virg.* 3. *Georg. de equis.* Jam vitulos hortare, viamque insiste domandis. *Plin. l.* 8 *c.* 1. *de elephantis.* Atque ita salutato sidere in sylvas revertuntur, vitulorum fatigatos præ se ferentes. *Id. l.* 9. *c.* 6. *de balænis*: Irrumpunt orcæ in secreta, & vitulos earum, ac fœtas, vel etiam gravidas lancinant morsu. ¶ Specialiter vero in mari hoc nomine vocatur bellua quædam corio, & pilis tecta, ex genere amphibiorum, idest tam in terra, quam in mari vitam agentium, quæ & phoca dicitur, *veau marin*. *Plin. l.* 9. *c.* 13. Quæ pilo vestiuntur, animal pariunt, ut pristis, balæna, vitulus. Hic parit in terra pecudum more: secundas partu reddit. Initu canum modo cohæret. Et parit nunquam geminos plures. Educat mammis fœtum. Non ante duodecimum diem deducit in mare, ex eo subinde assuefaciens. Interficiuntur difficulter, nisi capite eliso. Ipsius in somno mugitus, unde nomen vituli. Accipiunt tamen disciplinam, voceque pariter, & visu populum salutant, incondito fremitu: nomine vocati respondent. Nullum animal graviore somno premitur, &c. Hæc *Plin.*

Vitumnus, & Vitumnus, m. Deus apud veteres, qui credebatur vitam largiri, ut Sentinus sensum. *Cæl. Rhod. l.* 25. *c.* 30. & *Augustin. l.* 2. *de Civ. Dei*.

Vituperabilis, & le, o. 3. *vituperabile*, *ἐπίψογος*, vituperatione dignus. *Cic.* 3. *de Fin. c.* 12. Quod vituperabile est per seipsum, id eo ipso vitium nominatum puto.

Vituperatio, onis, f. *biasimo*, גנוי, Germ. *scheltung*, Gall. *blame*, Hisp. *vitupero*, *μέμψις*, *ψόγος*, vituperandi actus, reprehensio, cui opponitur laus, sive laudatio. *Cic. ult. Ver. c.* 18. Nunc non modo te hoc crimine non arguo, sed ne illa quidem communi vituperatione reprehendo. *Quintil. in proœm. l.* 8. His adjiciebamus, demonstrativum laude, & vituperatione constare. ¶ Sumitur etiam passive, præsertim si jungatur cum verbis *venio*, *cado*, *subeo*, *voco*, *effugio*, *adduco*, & similibus. Igitur *venire in vituperationem* est vituperationi, & reprehensioni obnoxium fieri. *Cic.* 6. *Ver.* Ut propter eum in sermonem hominum, atque in tantam vituperationem veniret. ¶ *Esse alicui vituperationi*, est ad dedecus, & infamiam ejus pertinere. *Cic. l.* 13. *Fam. ep.* 74. Sed mihi ita persuadeo, eam rem laudi sibi potius, quam vituperationi fore.

Vituperator, oris, m. *riprensore*, מגנה, Germ. *schelter*, Gal. *mepriseur*, Hisp. *vituperador*, *ψέκτης*, qui vituperat, qui proclivis est ad vituperandum, reprehensor. *Cic.* 1. *de Fin. c.* 1. Quanquam Philosophiæ quidem vituperatoribus satis responsum est in libro, quo a nobis Philosophia defensa, & collaudata est, cum esset accusata, & vituperata ab Hortensio.

Vituperium, ii, n. *vitupero*, *ψόγος*, vituperatio, dedecus, infamia. *Cic.* 3. *Fin. cap.* 12. Quod enim vituperabile est per se ipsum, id eo ipso vitium nominatum puto, vel etiam a vitio dictum vituperium. Sed emendatiores codices habent *vituperari*.

Vitupero, as, a. 1. *vituperare*, *biasimare*, גנה, Ger. *ubel schelten*, Gal. *vituperer*, Hisp. *menospreciar*, *ψέγω*, vitium do, reprehendo, improbo, de dignitate alicujus, vel auctoritate detraho. *Auct. ad Heren. l.* 2. *c.* 27. Vitiosum est autem, aut scientiam, aut studium quodpiam vituperare propter eorum vitia, qui in eo studio sunt, veluti qui Rhetoricam vituperant propter alicujus Oratoris vituperandam vitam. *Cic. pro Mur. c.* 28. Ego tuum consilium, Cato, propter singulare animi mei de tua virtute judicium, vituperare non audeo. ¶ Jungitur aliquando cum dativo. *Plaut. Cas.* 2. 6. 58. Cur omine mihi vituperet malo? Alii aliter leg. ¶ *Vituperare cœlum* proverbialiter illi dicuntur, qui ut soli sapere videantur, ea etiam damnant, quæ ab omnibus probantur. *Phædr. l.* 4. *fab.* 6. (*al. fab.* 64.) Hoc illis dictum est, si qui stulti nauseant, Et ut putentur sapere, cœlum vituperant.

Vitupero, onis, m. *biasimatore*, *ψέκτης*, vituperator, momus, in reprehensionem proclivis, a *vituperando*, ut *epulo* ab epulando, *manduco* a manducando. *Gell. l.* 19. *c.* 7. Lævius vituperones suos, subducti supercilii carptores appellavit. Adde *Sidon. l.* 4. *ep.* 22. & *l.* 8. *ep.* 1.

Vivacitas, atis, f. *vivacità*, *maraviglia*, *ἀζωΐα*, naturalis vigor, ac robur, vitæ diuturnitas. *Col. l.* 11. *c.* 3. Multis etiam locis vivacitatem suam usque in annos decem prorogat. *Quintil. in proœm. l.* 6. Hanc impiam vivacitatem novis insuper curis fatigare. ¶ Translate *Arnob. l.* 5 *pag.* 179. Illa omnes historiæ mysteria in se continent sancta, rationesque miras atque altas, nec quas facile quivis possit ingenii vivacitate pernoscere.

Vivaciter, adverb. *con vigore*, *franchezza*, *e spirito*. *Fulgent. l.* 2. *Mythol.* Res mysticas vivaciter pertractare. *Prudent. l.* 2. *adver. Symmach. v.* 332. vivacius abdita solers Quærere, & æternæ tandem invigilare saluti.

Vivarium, rii, n. *vivajo*, *parco*, Germ. *thiergarten*, Gal. *parc*, *vivier*, Hisp. *vivar*, *ζωγρεῖον*, *ζωοτροφεῖον*, locus, in quo feræ pascuntur, idest quadrupedes, aves, pisces, sive ad quæstum, sive ad venationem, ac voluptatem, a *vivendo*, quod ibi feræ vivæ detineantur. Quemadmodum autem a vivis feris vivaria dicta, ita & a *Varrone* leporaria vocata a leporibus, & a Scipione roboraria, quia septa e robore essent. Sed *Gellius l.* 2. *c.* 20. dicit, vivarium in hac acceptione vocabulum novum esse, veteres appellavisse vivaria, quæ Græci *παραδείσους*, idest viridaria, hortos; septa autem loca, in quibus feræ vivæ pascuntur, *M. Varronem l.* 3. *de re rustica* scribere, appellata fuisse leporaria, quæ tamen vox non invenitur apud ullum veterem Scriptorem; apud Scipionem, qui omnium ætatis suæ purissime locutus est, legi roboraria, hanc vocem id significare, quod nos vivaria dicimus, ita appellata esse a tabulis roboreis, quibus septa essent. Cæterum ferarum vivaria habent etiam sua nomina propria. Sic loca, in quibus pisces continentur, dicuntur *piscinæ*, in quibus aves, *ornithones*, in quibus apes, *apiaria*, mellissones, mellaria, &c. *Plin. l.* 8. *c.* 52. Vivaria aprorum, cæterorumque sylvestrium, primus togati generis invenit Fulvius Hirpinus, qui in Tarquiniensi feras pascere instituit. *Id. l.* 9. *c.* 54. Ostreorum vivaria primus Sergius Orata in Bajano invenit. *Juv. sat.* 4. Non dubitaturi fugitivum dicere piscem, Depastumque diu vivaria Cæsaris. ¶ De vivario, quod Romæ pone Castrum Prætorium extra Urbis mœnia, inter portam Nomentanam, & Tiburtinam erat, scripsit *Onuphrius Panvinius l.* 2. *de Ludis Circensibus c.* 6. & 7.

Vivarius, a, um, adject. ut vivaria navis, quæ vivos pisces servat. *Macrob. l.* 2. *Saturn. c.* 12. Incredibilem scarorum multitudinem vivariis navibus huc advectam. In vetust. editionib. legebatur *in vivariis oculibus*.

Vivatus, a, um, adject. *vivace*, vegeta, vigens, vegetus, vividus. *Lucret. lib.* 3. *v.* 559. Denique corporis, atque animi vivata potestas. V. etiam *Vivesco*.

Vivax, acis, o. g. *vivace*, *vigoroso*, *durevole*, diu vivens, longævus, vitæ diuturnioris. *Virg.* 2. *Georg.* Palladia gaudent sylva vivacis olivæ. *Hor. l.* 1. *od.* 36. Neu vivax apium, nec breve lilium. *Id. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 132. Postremum expellet certe vivacem hæres. ¶ Translate *Horat. de ar. poet. v.* 69. honos, & gratia vivax. *Ovid.* 4. *de Pont. eleg.* 8. vivax virtus, expersque sepulcri. ¶ Ponitur etiam pro valido, vigenti, *vigoroso*. *Gell. l.* 5. *c.* 2. Bucephalus e mediis hostibus Regem vivacissimo cursu retulit. *Id. l.* 11. *c.* 4. Homines vivacissimæ pernicitatis.

Vive, adverb. *vivide*, valde. *Plaut. Epid.* 2. 2. 98. Vive sapis, & placet.

Vivens, entis, o. g. *βιώσιμος*, partic. a vivo. *Hor. lib.* 1. *ep.* 14. *v.* 10. Rure ego viventem, tu dicis in urbe beatum. *Petron. in Satyr.* Quare male est extra legem viventibus. ¶ Translate *Stat. l.* 9. *Theb. v.* 573. Flumeo vivens. *Ovid.* 4. *Fast. v.* 353. Vivens focus.

Vivertini, m. 2. pop. Umbriæ, proximi Vettionensibus, qui cum Vindinatibus interiere. *Plin. l.* 3. *c.* 14.

Viverra, æ, f. *γαλῆ*, *ἴκτις*, animalculum exiguum ex genere mustelarum, quo venatores utuntur ad cuniculos ex antris expellendos, mustela rustica, quæ candidior est. Nam eam, quæ sub ventre albescit, martem appellant. *Plin. l.* 8. *c.* 55. *de cuniculis*. Magna propter venatum eorum viverris gratia est: injiciunt eas in specus, qui sunt multifores in terra, unde & nomen animali, atque ita ejectos superne capiunt.

Vivesco. V. Vivisco.

Vivicomburium, n. 2. supplicium, quo homines vivi comburuntur, a vivus, & comburo. *Tertull. lib. de anima c.* 1. Sed de patibulo, & vivicomburio per omne ingenium crudelitatis exhauriat.

Vivide, adv. vigorose, valide, *vigorosamente*, *con ispirito*. *Gel. l.* 7. *c.* 3. Omnis distinctius, numerosiusque, ac comptius fortasse dici potuerunt; fortius, atque vividius potuisse dici non videntur.

Vividulus, a, um, adject. diminut. a vividus. *Catul. de coma Beren. carm.* 65. *v.* 63. Vividulo a fletu. Al. leg. *uvidula*, h. e. aliquantum humido.

Vividus, a, um, *vivo*, *vigoroso*, חי, Ger. *lebhaft*, Gal. *fort vif*, Hisp. *vivo*, *y vigoroso*, *ζωτικός*, vivus, vivens, vigens. *Propert. l.* 2. *eleg.* 31. *v.* 8. Quatuor artificis vivida signa boves. Ubi *signa vivida* dixit, quasi viventia, idque hyperbolice, quemadmodum Virgilius *Spirantia ære*, h. e. tanta arte confecta, ut vivere, & spirare videantur. ¶ Sæpe usurpatur pro robusto, ac pleno vigoris, *ἀκμαῖος*. *Virg.* 5. *Æn. v.* 754. Exigui numero, sed bello vivida virtus. *Plin. in Paneg. cap.* 44. Amas constantiam civium, rectosque, ac vividos animos. *Valer. Max. l.* 1. *c.* 6. *extern. n.* 1. Spiritu vividiore. ¶ Merum vividum, idem ac meracum, quod Græce *ζωρόν*, hoc est, *ἄκρατον*, non mistum, *vino spiritoso*. *Martial. l.* 7. Hic scyphus est, in quo misceri jussit amicis Largius Æacides, vividiusque merum.

Vivificatio, onis, f. actus vivificandi. *Tertul. de resur. carn. cap.* 28. & *l.* 5. *advers. Marcion. c.* 9.

Vivificator, oris, m. qui vivificat. *Tertul. de resur. carn. cap.* 37. & *lib.* 2. *adv. Marcion. c.* 9.

Vivifico, as, a. 1. *vivificare*, *dare spirito*, vivum facio, vitam, vigoremque do, *ζωοποιέω*. *Apul. in Asclep.* Spiritus permistus cunctis cuncta vivificat. *Avien. in Arat. v.* 500. *de Aganippe fonte*: Ascreas donec vaga gurgite valles Vivifices. *Cornel. Gall. eleg.* 5. *v.* 84. Meque cupit flammis vivificare suis.

Vivificus, a, um, *vivifico*, vivum faciens. *Ammian. l.* 21. *c.* 1. Vivificus vigor. *Apul. in Asclep.* Quod sursum versus fertur vivificum.

Viviparus, a, um, adject. qui vivos fœtus parit, cui opponitur is, qui ovum educit. *Apul. in Apol.* Discrevit naturæ viviparos, & oviparos.

Viviradix, icis, f. *μόσχευμα*, planta, quæ cum radice seritur, quasi vivam radicem habens, ad differentiam malleoli, & talearum. *Plin. l.* 17. *c.* 22. In arido solo viviradix quoque frustra seritur. *Col. l.* 3. *c.* 14. Sationis autem duo sunt genera, malleoli, vel viviradicis, quod utrumque ab agricolis usurpatur, & in provinciis magis malleoli. Neque enim seminariis student, nec usum habent faciendæ viviradicis. Adde *Cic. de Sen. c.* 15.

Vivisco, & vivesco, is, n. *farsi vivo*, *ἀναζωπυρέω*, vivus fio. *Plin. l.* 9. *c.* 51. Anguillæ atterunt se scopulis; ea strigmenta vivescunt, nec alia est earum generatio. *Prudent. in Apotheosi*, *v.* 905. Rudem fecit viviscere limum. ¶ Per translationem accipitur pro invalescere, vigorem acquirere, *ingagliardirsi*. *Lucret. l.* 4. *v.* 1131. Quod cupido adfixum cordi vivescit, ut ignis. Et paulo post, *v.* 1061. Ulcus enim vivescit, & inveterascit alendo. ¶ In omnibus fere his locis aliæ Editiones habent *vivesco*, aliæ *vivisco*.

Vivo, is, xi, ctum, n. 3. *vivere*, חיה, Ger. *leben*, Gal. *vivre*, Hisp. *vivir*, *βιόω*, in vita sum, vita, & communi spiritu fruor. Est a *βιῶ*, *β* in *v* converso. Usurpatur vel absolute. *Cic. pro Planc.* Si autem Plancius ita vixit, ut offenderet sciens neminem. *Virgil.* 1. *Æn. v.* 449. Sic nam fore bello Egregiam, & facilem victu per sæcula gentem. h. e. quæ facile per sæcula victura foret. ¶ Vel cum accusativo suæ significationis. *Teren. Adelph.* 5. 4. Nam ego vitam duram quam vixi usque adhuc, prope jam excurso spatio mitto. V. Vita. Vel cum acc. aut abl. temporis. *Cic. de Sen. c.* 7. Nemo est tam senex, qui se annum non putet posse vivere. *Plin. l.* 7. *c.* 48. In Tmoli montis cacumine, quod vocant Tempsin, 150. annis vivere, Mutianus auctor est. ¶ Vel cum abl. instrumenti. *Cic. l.* 13. *Fam. epist.* 29. Tum studia illa nostra, quibus antea delectabamur, nunc etiam vivimus. *Hor. l.* 2. *ep.* 1. Vivit siliquis, & pane secundo. ¶ Vel cum ablat. modi. *Cic. pro Flac.* Septingentos jam annos amplius unis moribus, & nunquam mutatis legibus vivunt. Vivere sibi. *Cic. pro Marc. c.* 8. Si tibi soli viveres. Adde *Terent. Eun.* 3. 2. 27. ¶ Vel cum casibus præpositionum. *Cic.* 3. *Fin.* Ut e natura vivas. h. e. secundum naturam. *Id.* 3. *Off.* In maxima celebritate, in oculis civium quondam vivimus, idest publicam vitam ducimus, non privatam. *Hor. l.* 2. *sat.* 6. Dum licet, in rebus jucundis vive beatus, Vive memor, quam sis ævi brevis. ¶ Vel impersonaliter. *Plaut. Pers.* 1. 1. 17. Quid agitur? T. vivitur. *Ter. Heaut.* Hoc ibi fit, ubi non vere vivitur. *Ovid.* 12. *Met. v.* 188. Nunc tertia vivitur ætas. *Hor. l.* 2. *od.* 16. Vivitur parvo bene. ¶ *Vivere in diem* dicuntur, quos Græci vocant *ἐφημερίους*, qui futuri temporis nullam cogitationem suscipientes ita vivunt, ac si eo solum die victuri essent. *Cic.* 5. *Tusc. c.* 11. Nos in diem vivimus. *Id.* 2. *Phil. c.* 34. Cum perditissimis latronibus non solum de die, sed etiam in diem vivere. Quod autem *Cic.* dicit *de die*, significat de rapto vivere more latronum, h. e. de eo, quod singulis diebus corradi & auferri potest. ¶ *Vivere in horam*, idem est ac in diem vivere. *Cic.* 3. *Phil. c.* 9. ¶ *Ita vivam* affirmantis particula est. *Cic. l.* 16. *Fam. ep.* 12. Sollicitat, ita vivam, me tua, mi Tiro, valetudo. ¶ *Ne vivam*, est particula imprecantis, pro moriar, ne sim salvus, dispeream, *possa io morire*. *Cic. Att. l.* 4. *ep.* 16. Quid poteris, inquies, pro iis dicere? ne vivam, si scio. ¶ Interdum vivere est lætam vitam agere, & voluptatibus indulgere, *εὐπαθεῖν*. *Catul. carm.* 5. Vivamus, mea Lesbia, atque amemus. *Petron. in Sat.* Ergo vivamus, dum licet, esse bene. *Cic. Q. Fratr. l.* 3. *ep.* 1. Quod me cohortaris ad laborem, faciam equidem, sed quando vivemus? *quando averemo mai un' ora di bene?* Vivas, *vivete*, dicimus cum iis, quibus renunciamus. *Virg. Ecl.* 8. Omnia vel medium fiant mare: vivite silvæ. *addio selve*, *io vi lascio*. *Catul. carm.* 11. Cum suis vivat, valeatque mœchis. *son vada*. ¶ *Vivere cum aliquo*, honesta locutione dicitur mulier, quæ cum aliquo turpem habet consuetudinem. *Nep. in Alcib. c.* 10. Mulier, quæ cum eo vivere consueverat. ¶ Est etiam interdum cum aliquo esse parvo aliquo tempore. *Cic. l.* 12. *ad Attic. ep.* 20. *ad fin.* Cum Pansa vixi in Pompejano. Is plane mihi probabat, se bene sentire, & cupere pacem. ¶ *Vixit*, dicebant veteres de eo, qui mortuus esset, eoque verbo libenter utebantur, ut ominosa mortis, & moriendi verba evitarent. Itaque *Plutar. in Cic.* narrat, Ciceronem, cum renunciasset Senatui, necatos esse principes conjurationis, ea voce usum fuisse, *vixere*, ad quo spectat & illud *Plauti Bacch.* 5. 2. 43. Vixisse nimio plus satius est jam, quam vivere. h. e. satius est mortuum esse. Et *Mostel.* 4. 3. 7. Unum vidi mortuum efferri foras: modo eum vixisse ajebant. Translate vivere dicuntur ea omnia, quæ quomodocunque extant, durent, aut sunt. *Stat.* [illegible] *Theb.* otia improba vivunt. *Virg.* 3. *Georg.* Vitium alitur, vivitque tegendo. *Cic. pro Sext.* [illegible] exemplum defendendæ Reipublicæ. ¶ *Vixet* pro vixisset est *Virgil. Æn.* 11. *v.* 118.

Vivus, a, um, *vivo*, חי, Ger. *lebend*, Gall. *vif*, Hisp. *vivo*, *ζωός*, vita præditus, animatus, spirans. *Cic. pro Quinct. c.* 15. Is non modo ex numero vivorum exturbatur, sed, si fieri potest, inter etiam mortuos amandatur. *Id. Att. l.* 4.

l. 4. *ep.* 15. Cato tamen affirmat, se eum, illum non triumphare. *Id. pro Quinct.* c. 15. Vivat, videsne. V. Videns. ¶ Viva sepes dicitur, quæ non pelis contexitur, sed constat rubis in eo loco natis, vel institis, virentibus, non præcisis. *Col. l.* 11. c. 3. Vetustissimi Auctores vivam sepem structili prætulerunt. ¶ *Ad vivum resecare*, est usque ad cutem. *Col. l.* 6. c. 12. Si sanguis in inferiore parte ungulæ est, extrema pars ipsius unguis ad vivum resecatur, & ita emittitur. ¶ Sumitur etiam translate pro rem exactius, & accuratius excutere, seu examinare, sumpta Metaphora a tonsoribus capillos, aut ungues resecantibus, qui sæpe molesti sunt, dum nimium diligentes esse student. *Cic. de Amic.* c. 5. Nec id ad vivum reseco, ut ii, qui hæc subtilius disserunt. ¶ *De vivo aliquid detrahere*, vel *resecare*, est de ipso rei corpore. h. e. de summa, non de lucro, *dal capitale*. *Cic. pro Flac.* c. 37. Dat de lucro, nihil detrahit de vivo; minus igitur leeri facit. *Id.* 5. *Ver.* c. 50. De vivo igitur erat aliquid resecandum, ut esset, unde Apronio ad illos fructus arationum hoc corollarium nummorum adderetur. ¶ Quandoque sumitur pro naturali, & non artificioso. *Var. l.* 1. *de R. R.* c. 11. Si omnino aqua non est viva, cisternæ faciendæ sub tectis, & lacus sub dio, ex altero loco ut homines, ex altero ut pecus uti possit. h. e. naturalis, & ex eo loco nata. *Virg.* 2. *Georg.* Speluncæ, vivique lacus, & frigida Tempe. *Id.* 1. *Æn.* Intus aquæ dulces, vivoque sedilia saxo. ¶ Quandoque pro valido, vehementi, quod vim aliquam habet. *Virg.* 1. *Æn.* Paullatim abolere Sichæum Incipit, & tentat vivo prævertere amore. ¶ Lapis vivus, πυρίτης, est lapis ex omni pyritarum genere ponderosissimus, ex quo ignis excutitur. *Plin. l.* 36. c. 19. Pyritarum etiamnum aliqui genus unum faciunt plurimum habens ignis, quos vivos appellamus, & ponderosissimi sunt. ¶ Vivæ lucernæ, h. e. ardentes. *Horat. l.* 3. *od.* 21.

Vix, adverb. *appena*, *difficilmente*, Germ. *kaum*, Gall. *a peine*, Hisp. *a penas*, μόγις, μόλις, σχολῇ, difficile, difficulter, ægre. *Cic.* 2. *de nat. Deor.* Aut vix, aut nullo modo corrumpitur. *Id. l.* 9. *Fam. ep.* 8. Mihi vero cum his ipsis vix, his autem detractis, ne vix quidem. *Liv. l.* 34. c. 47. Vix clamorem eorum, nedum impetum Suessani tulere. *African. l. tutor. ff. ad S. C. Velle.* Quando vix sit, ut aliqua apud eundem pro eo ipso intercessisse intelligi possit. ¶ Aliquando refertur ad tempus, pro vix dum. *Virg.* 1. *Æn.* Vix e conspectu Siculæ telluris in altum Vela dabant læti. ¶ *Vix dum*, est vix adhuc. *Cic. l.* 12. *Fam. ep.* 4. Quod tibi tam cito succederet, quum tu vix dum triginta dies in Syria fuisses. ¶ *Vix tandem*, est post multum tempus. *Cic. l.* 3. *Fam. ep.* 9. Vix tandem legi literas dignas Appio Claudio, plenas humanitatis, officii, diligentiæ. ¶ *Vix saltem* idem fere est quod vix, aliquam modo vim addens. *Quintil. l.* 6. c. 3. Illud vix saltem præcipiendum videtur. Simile est huic illud *Plaut. Pan.* 1. 2. 17. Vix ægre amatorculos invenimus. Alii leg. vix, *ægreque*; sed utroque modo pleonasmus est, quamquam non inelegans.

Vixet, per Syncopen pro *vixisse* dixit *Virg.* 1. *Æn.*

U ANTE L.

Ulceraria, herba eadem quæ marrubium. *Apul. de herb.* c. 45.

Ulceratio, onis, f. *l' impiagare*, ἕλκωμα, ἕλκωσις, actus ulcerandi. *Cels. l.* 5. c. 28. Myrmecia latissimis radicibus inhærent, ideoque ne excidi quidem sine ulcerationis magna possunt. ¶ Item ipsum ulcus, *piaga*. *Senec. de constant. Sapien.* c. 6. Dolores, damna, ulcerationum. *Plin. l.* 34. c. 11. Oris ulceratio.

Ulceratus, a, um, *impiagato*. *Cic. de Fin.* c. 26. Nondum enim ulcerato serpentis morsu Philoctete, quæ causa in rerum natura continebatur, fore, ut is in insula Lemno linqueretur?

Ulcero, as, a. 1. *impiagare*, [Hebrew], Germ. *eissen machen*, Gal. *ulcerer*, Hisp. *ulcerar*, ἑλκόω, ulcerosum facio. *Horat. l.* 1. *sat.* 6. v. 106. Mantica cui lumbos onere ulceret, atque equus armos. *Plin. l.* 28. c. 9. Item equarum (sanguis) præterquam virginum erodit, emarginat, ulcerat.

Ulcerosus, a, um, adject. *ulceroso*, ἑλκώδης, ulceribus plenus. *Tac. Ann.* 4. *cap.* 57. Ulcerosa facies, ac plerumque medicaminibus interstincta. ¶ Translate dicitur etiam de arboribus. *Plin. l.* 17. c. 24. Ante omnia gemmantes nitere conveniet, nihil usquam ulcerosum esse, aut retorridum. ¶ Per translationem quoque accipitur pro pleno perturbationibus. *Horat. l.* 1. *od.* 25. Cum tibi flagrans amor, & libido, Quæ solet matres furiare equorum, Sæviet circa jecur ulcerosum non sine questu.

Ulcisco, V. in sequenti dictione.

Ulciscor, eris, ultus sum, d. 3. *vendicare*, *vendicarsi*, *far vendetta*, [Hebrew], Ger. *rachen*, Gall. *venger*, Hisp. *vengar*, ἐκδικέω, τιμωρέω, vindico, punio, animadverto in aliquem. Usurpatur cum accus. personæ. *Cic. Att. l.* 9. *ep.* 14. Odi hominem, & odero. Utinam ulcisci possem. Sed illum ulciscentur mores sui. *Id. ad Brut. epist.* 3. Quos ego omnibus sententiis ulciscor, & persequor, omnibus bonis approbantibus. *Id. pro Sex. Rosc.* c. 24. Patris ulciscendi causa supplicium de matre sumere. ¶ Vel cum acc. rei. *Cic. pro Rab.* c. 5. Tu ulciscaris patris mortem. *Id.* 3. *Ver.* Putavit, non oportere esse ne in ulciscenda quidem injuria cuiquam necidendi hominis potestatem. ¶ Vel etiam cum abl. & præp. *a*, vel *ab*. *Plin. l.* 34. c. 14. A ferro sanguis humanus se ulciscitur. ¶ Vel cum ablat. & præpos. *pro*. *Teren. Eun.* 5. 4. Ego pol te pro istis dictis, & factis, scelus, Ulciscar. ¶ Vel cum abl. modi. *Cic.* 2. *de Invent.* c. 27. ut peccata homines peccatis, & injurias injuriis ulciscantur. ¶ Vel cum abl. instrumenti. *Ovid.* 7. *Metam.* Androgeique necem justis ulciscitur armis. ¶ *Ultum ire* supinum pro *ulcisci*. *Sallust. in Jugur.* c. 68. Cum maxima cura ultum ire injurias festinat. *Tac.* 4. *Ann.* c. 73. Neque dux Romanus ultum iit. ¶ Reperitur & *ulcisco*, is, activa positione. *Enn. apud Non.* c. 4. n. 155. Nisi patrem materno sanguine exantlando ulciscerem. ¶ Hinc passive *Sallust. in Jug.* c. 34. Quidquid sine sanguine civium ulcisci nequitur.

Ulcus, eris, n. *ulcera*, *ulcere*, *piaga*, [Hebrew], Ger. *eiss*, Gal. *ulcere*, Hisp. *llaga*, ἕλκος, sanies intra corem latitans, & tumescens. Differt a vulnere, quia vulnus est hians, patensque apertura aliquo ictu facta. *Virg.* 3. *Georg.* v. 454. Non tamen ulla magis præsens fortuna laborum est, Quam si quis ferro potuit rescindere summum Ulceris os. ¶ Sæpe translate sumitur. *Cic. pro Dom.* Quid si utrumque fuit, & ut fames stimularet homines, & tu in hoc ulcere tanquam anguis existeres? *Martial. l.* 11. *epigr.* 62. Pulchrum est Chinna, sed Phlogis ulcus habet. h. e. Veneris sensum, urticam, pruriginem. ¶ *Ulcus tangere*, proverbiali Metaphora dicitur pro eo, quod est movere dolorem, & rei alicujus, quæ nos magnopere urat, mentionem facere. *Ter. Phorm.* 4. 4. 9. Quid minus utile fuit, quam hoc ulcus tangere, Aut nominare uxorem? *Cic.* 2. *de nat. Deor.* c. 37. Quicquid horum attigeris, ulcus est: ita male instituta ratio exitum reperire non potest. h. e. quidquid horum dixeris, absurdum est.

Ulcusculum, i, n. *piaguccia*, ἑλκύδριον, exiguum ulcus. *Plin. l.* 28. c. 19. Lien vituli in vino decoctus, tritusque, & illitus ulcuscula oris. Subaudi, *sanat*. Adde *Cels. l.* 5. c. 28. & *Senec. epist.* 72.

Ulex, icis, m. frutex rosmarino similis, sed asperior, qui retinendi auri gratia sterni solet in fossis, canalibusque ad id fieri solitis. *Plin. l.* 33. c. 4. Ulex siccatus uritur, & cinis ejus lavatur substratu cespite herboso, ut sidat aurum. Vicena millia pondo ad hunc modum annis singulis Asturiam, atque Gallæciam, & Lusitaniam præstare quidam tradiderunt, ita ut plurimum Asturia gignat. Neque in alia parte terrarum tot sæculis hæc fertilitas.

Uliginosus, a, um, o. s. 2. *uliginoso*, *umido*, ἐμβρυθής, uligine plenus, humidus. *Vetus quidam Grammat. apud Rigalt. pag.* 299. scribit agrum uliginosum dici eum, qui semper humidus est, humidum autem, qui siccari aliquando possit. *Var. l.* 4. *de L. L.* Ager uliginosus, humidissimus. *Plin. l.* 17. c. 3. Uliginosa terra. *Colum. l.* 2. c. 4. Uliginosos campos proscindere.

Uligo, inis, f. *uligine*, *umore*, [Hebrew], Ger. *naturliche feuchtigkeit derdem*, Gal. *moisteur*, Hisp. *humedad de la tierra*, ἰκμάς, terræ humor naturalis, ex ea nunquam recedens, ut ait *Servius in* 2. *Georg. Varro l.* 2. *R. R.* c. 2. Solum oportet esse ruderatum, & proclivum, ut everri facile possit, ne fieri parum. Non enim solum ea uligo lanam corrumpit ovium, sed etiam ungulas scabras fieri cogit. *Virg.* 2. *Georg.* v. 184. At quæ pinguis humus, dulcique uligine læta. *Sil. l.* 8. v. 380. Et quos pestifera Pontini uligine campi.

Ulixes, m. 3. idem ac Ulysses, ut ait in quibusdam veteribus libris, quomodo ab Αἴγυπτος dixere etiam *Ægyptus*, a στύφω, *stipo*, a Φρύγω *frigo*. *Voss. in Etymol.* in voce *Stipes*.

Ullo, ultro fuero, perdidero, futurum subjunctivi ab obsoleto *ulluo*, vel *ulluo*, per Syncopen. *Accius apud Non.* c. 2. n. 894. Qui nisi genitorem ullo, nullum meis dat finem miseriis. Alii leg. *ulte*, quod majorem sane habet analogiam ad particip. *ultus fuero*.

Ullus, a, um, *alcuno*, Ger. *einiger*, Gall. *aucun*, Hisp. *alguno*, τὶς, idem quod *aliquis*, sed in modo usurpandi ab eo differens: non enim eo utimur affirmative, neque dicimus, *Sunt ulli, qui studia amplectantur*, sed *Sunt aliqui*; utimur tamen vel negative, ut *Non est ullus*; vel interrogative, ut *Est ne ullus?* vel infinite, ut *Nescio, an ullus sit*; vel subjunctive, seu conditionate, ut *Si ullus me vocabit, statim veniam*. *Cic.* 2. *Phil.* Omnino ullius rei nemo fuit emptor, cui defuerit hic venditor. *Id.* 6. *Verr.* Nullum horum reliquit, neque aliud ullum tamen, præter unum pervetus ligneum. *Id. Verr.* 4. c. 24. Debebat ullum nummum nemini. *Id. Verr.* 7. c. 3. Sine ulla facultate navium. *Ter. Hecyr.* 4. 4. 102. Si ullo modo est, ut possit. ¶ Aliquando tamen usurpatur affirmative, eodem modo, quo aliquis. *Virg.* 3. *Georg.* v. 428. *de angue Calabro*: Qui, dum amnes ulli rumpuntur fontibus, & dum Vere madent udo terræ, ac pluvialibus Austris, Stagna colit, ripisque habitat &c. *Quintil. declam.* 5. Objicit mihi, quod ullum de liberis meis potuerim facere discrimen. ¶ Ponitur interdum pro alterutro. *Cic. Verr.* 7. *cap.* 3. Durum hoc fortasse videtur, neque ego ullam in partem disputo. ¶ *Ullius* in genitivo penultimam apud Poetas habet communem. *Virgil.* 11. *Æn.* v. 354. nec te ullius violentia vincat. *Horat. l.* 1. *epist.* 18. v. 37. Arcanum neque tu scrutaberis ullius unquam. ¶ *Ulli* pro *ullius*. *Plaut. Truc.* 2. 2. 38. Quasi vero corpori reliqueris tuo potestatem coloris ulli capiendi.

Ulmarium, ii, n. πτελεών, ulmorum seminarium, locus ulmis consitus. *Plin. l.* 18. c. 11. Differendæ ex arearum venis post annum in ulmaria, intervallo pedali in unamquamque partem.

Ulmeus, a, um, *di olmo*, πτελέινος, quod ex ulmo est. *Col. l.* 6. c. 3. Probaturque maxime ulmea frons. *Plaut. Epid.* 5. 2. 20. Quem Apelles Zeuxisque duo pingent pigmentis ulmeis. h. e. virgis ex ulmo cædent. *Id. Asinar.* 2. 2. 95. Interminatus est nos futuros ulmeos, nisi &c. V. *Ulmus*.

Ulmitriba, æ, com. g. πτελεοτρίβης, μαστιγίας, qui assidue ulmeis virgis cæditur, quasi ulmi attritor. *Plaut. in Pers.* 2. 4. 7. Nescis, inquam, ulmitriba tu.

Ulmus, mi, f. *olmo*, Ger. *ulmenbaum*, Gall. *orme*, Hisp. *olmo*, πτελέα, arbor propter raritatem foliorum maritandis vitibus maxime idonea. *Virg.* 4. *Georg.* Qua sidere terram Vertere, Mæcenas, ulmisque adjungere vites Conveniat. *Juvenal. sat.* 8. v. 78. Stratus humi palmes viduas desiderat ulmos. h. e. vite carentes, quas fulciat. ¶ Ex ulmo fere erant virgæ, quibus servi cædebantur. *Plaut. Amph.* 4. 2. 9. Verbero, etiam quis ego sim, me rogitas? ulmorum Acheruns? h. e. in cujus tergo ulmeæ virgæ quasi moriuntur; vel, cujus tergum ulmeas virgas necat, ut Acheron animas. His adde & illa ejusdem Plauti passim, *ulmitriba*, *ulmei styli*, *ulmea pigmenta*, *virgidemia ulmea*, quæ omnia ostendunt, ulmeis bacillis servos cædi morem fuisse.

Ulna, æ, f. *braccia*, *gomito*, [Hebrew], Ger. *elen*, Gall. *aune*, Hisp. *ana*, *vara*, ὠλένη, cubitus, brachium, item quantum spatii utraque manus extense complectitur. Ulna enim bifariam sumitur. Interdum sumitur pro cubito; unde exponitur πῆχυς. Interdum pro extensione utriusque manus, unde Glossæ, ὄργυιά, *ulna*. Nam ὀργυιὰ ἡ τῶν ἀμφοτέρων χειρῶν ἔκτασις, ut Hesychius ait, idest ambarum manuum extensio. *Serv. ad illud Ecl.* 3. Dic, quibus in terris (& eris mihi magnus Apollo) Tres pateat cœli spatium, non amplius, ulnas: Ulna, inquit, proprie est spatium, in quantum utraque extenditur manus. Dicta ulna ἀπὸ τῶν ὠλενῶν, hoc est a brachiis. Unde & λευκώλενος Ἥρα dicitur, licet Suetonius ulnam cubitum velit esse tantummodo. *Id. ad illud* 3. *Georg.* Septemque assurgit in ulnas: Ulna, inquit, secundum alios utriusque manus extensio est, secundum alios cubitus: quod magis verum est, quia Græce ὠλένη dicitur cubitus. Pro cubito, seu brachio *Plin. lib.* 11. c. 43. Terrestrium uni homini juguli, humeri, cæteris armi, uni ulnæ. *Catull. epigr.* 17. Nec sapit pueri instar bimuli, tremula patris dormientis in ulna. *Ovid.* 7. *Met.* v. 847. Ulnis mollibus attollere aliquem. ¶ Pro mensura *Hor. Epod.* 4. Vides ut, secram metiente te viam Cum his ter ulnarum toga, &c.? *Plin. l.* 16. c. 40. Arboris ejus crassitudo quatuor hominum ulnas complectentium implebat.

Ulphonum, n. 2. ἀκόρνιον, genus herbæ, chamæleontis species, ita dictum, quasi ὅλον φόνιον, hoc est totum exitiale. Fertur enim a juvencis gustatum veloci angina quadam eos interficere. Plerique ixiam vocant, ab ἰξῷ, *viscum*, quod quibusdam in locis viscum gignat sub alis foliorum, maxime sub Canis exortum, quo mulieres in Creta pro mastiche utuntur. *Plin. l.* 22. c. 18.

Ulpianus, m. Jurisconsultus, patria Tyrius. Floruit Hadriani temporibus, cujus scriniis præfuit. Cum Galliis administraret, seditione oborta interfectus est. Scripsit multa ad jus pertinentia, quæ passim in libris Pandectarum inserta sunt.

Ulpicum, i, *agliaccio*, ἀφροσκόροδον, genus allii grandius, præcipue in Africa inter pulmentaria ruris, unde & Punicum allium a quibusdam appellatur. *Plaut. Pæn.* 5. 5. 35. Aman' tu tamen plenior allii ulpici, quam sint Romani remiges? *Col. l.* 11. c. 3. Ulpicum, quod quidam allium Punicum vocant, Græci autem ἀφροσκόροδον appellant, longe majoris est incrementi, quam allium, &c.

Ulpius, a, um, ad Trajanum Imp. pertinens, ut Ulpium forum, *Capitol. in Antonino Phil.* c. 22. Ulpia tribus in vet. Inscript.

Uls, *oltre*, πέραν, idem ac ultra, apud veteres. Prius fuit *ultis*, unde ultra, ut *cis* a citis, unde citra. *Fest.* Uls Cato pro ultra posuit. *Pompon. l.* 1. *ff. tit.* 2. *lib.* 2. Quinqueviri constituti sunt cis Tyberim, & uls Tyberim, qui possent pro Magistratibus fungi. Alii leg. *ultis Tyberim*.

Ulter, a, um, adject. qui est ultra aliquem locum. *Salmas. in exercit. Plin. pag.* 731. conatur hanc vocem intrudere in *Plin.* & *Apulej.* sed utroque loco alii aliter. ¶ In usu tamen est ejus comparativum.

Ulterior, us, o. 3. *ulteriore*, *che è di là*, περαιότερος, ὁ πέραν, compar. ab antiquo *ulter*, vel *ulterus*, quod ab ultra. *Ter. Phorm.* 4. 2. 10. Sed eccum ipsum, quis est ulterior? *Cic. de Prov. Cons.* c. 15. Quorum alter ulteriorem Galliam decernit cum Syria, alter citeriorem. h. e. Transalpinam. V. Gallia. *Vellej. lib.* 2. *cap.* 107. Ulterior ripa. *Tacit.* 4. *hist.* c. 77. Mosellæ pons, qui ulteriora coloniæ annectit, *la parte di là*. *Id. de Germ.* c. 17. Proximi ripæ negligenter, ulteriores exquisitius. *quei, che abitano più in là*. *Id.* 4. *hist.* c. 8. Ulteriora mirari, præsentia sequi. *le cose passate*.

Ulterius, *più oltre*, ἐπέκεινα, περαιτέρω, adv. compar. ab ultra. *Ovid.* 2. *Met.* v. 875. Inde abit ulterius, mediique per æquora ponti Fert prædam. *Id.* 6. *Met.* Quotiesque rogabat Ulterius justo, Prognen ita velle ferebat, h. e. præter honestatem, supra quam honestum foret. *Sen. ep.* 102. Et ulterius si licuisset, juvabit de immortalitate animorum quærere, imo credere.

Ultime, adverb. *estremamente*. *Apulej. l.* 1. *Met.* Tandem evado, & utpote ultime affectus, ad quamdam cauponam devorto. *ridotto all' estrema miseria*. *Id. l.* 10. Nudam flagris ultime verberat. h. e. ad extremum pene supplicium. ἐσχάτως μαστιγοῖ.

Ultimo, adv. *ultimamente*, ἐσχάτως, postremo, ad extremum, denique. *Suet. in Ner.* c. 32. Ultimo templis compluribus dona detraxit, simulacraque ex auro, vel argento fabricata conflavit.

Ultimo, as, n. 1. in ultima parte sum, ad extremum perveni. *Tertull. de Pall.* c. 1. Cum ultimarent tempora Patriæ.

Ultimum, adverb. *l' ultima volta*, τὸ ἔσχατον, postremum. *Liv. l.* 2. c. 29. Nunc extra-

arrabundi domos suas ultimum illas visuri pervagantur. *Curt. l. 5. c. 12.* Darius Artabazum ultimum illum visurus amplectitur.

Ultimus, a, um, *ultimo*, אחרון, *Ger. der letzte*, *Gall. dernier*, *Hisp. postrero*, ἔσχατος, ὕστατος, postremus, extremus, summus, ab inusitato *ulter*, vel *ulterus*, quod ab *ultra*. *Cic. 2. de nat. Deor.* Luna, quæ omnium ultima est. *Id. 2. de Div.* Cœlum ipsum, quod extremum, atque ultimum mundi est. *Terent. Phorm. 1. 4. 38.* Senex, quem video in ultima platea. h. e. in ultima plateæ parte. *Liv. l. 30. c. 30.* Non in ultimis laudum hoc tibi fuerit. h. e. in infima laude. *Vellej. l. 1. c. 11. de Pseudophilippo.* Qui se regiæ stirpis ferebat, cum esset ultimæ. h. e. vilissimæ. *Curt. lib. 5. c. 11.* Ultimum scelus. h. e. maxime detestabile. *Apul. l. 9. Met.* Ultima illa pistoris uxor. h. e. deterrima. *Justin. l. 24. c. 2.* Inauditis, ultimisque execrationibus aliquem adjurare. *co' più obbliganti scongiuri.* ¶ Dicitur vero non solum respectu finis, sed etiam respectu principii. Igitur accipitur etiam pro primo. *Virg. Æn. 7. v. 49. de Saturno primo Latini Regis progenitore:* Tu sanguinis ultimus auctor. *Cicer. 1. de Fin.* Ab ultima antiquitate repetere. *Id. pro Arch. c. 1.* Ab ultima pueritia. *Liv. l. 40. c. 6.* Ultima origo. *Auct. ad Her. l. 1.* Si non ab ultimo initio repetere anlemus. *Sever. in Ætna, v. 17.* Ultima quis tacuit juvenum certamina Colchos? ¶ Usurpatur etiam substantive, ut ceteræ adjectiva. *Cels. l. 7. c. 7.* Igitur ibi ultima experiri statutum est. idest ultima remedia. *Curt. l. 3. c. 1.* Ultima Orientis subigere. h. e. extremas regiones. *Aurel. Vict. de Cæs. c. 40.* Ultima vitæ agere. h. e. morti proximum esse.

Ultio, onis, f. *vendetta*, ἐκδίκησις, τιμωρία, actus ulciscendi. *Plin. l. 11. c. 58.* Illis etiam ultionis causa datum est. *Tac. l. 2. Ann. c. 13.* Simul perfidos, & ruptores pacis ultioni, & gloriæ mactandos. *Id. 13. Ann. c. 21.* Ultionem in aliquem obtinere.

Ultis. V. Uls.

Ulto. V. Ullo.

Ultor, oris, m. *vendicatore*, τιμωρὸς, ἐκδικητής, qui injuriam illatam ulciscitur. *Cic. pro Syll. c. 30.* Ego ille conjurationis investigator, atque ultor certe non defenderem Syllam, si conjurasse arbitrarer. *Virg. 4. Æn.* Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor. *Silius l. 2. v. 495.* Statque dies ausis olim tam tristibus ultor.

Ultorius, a, um, adject. ad ulciscendum pertinens. *Tertull. l. 2. adv. Marc. c. 24.* Deus immittit mala non peccatoria, sed ultoria.

Ultra, *oltre*, *oltra*, *di là*, עבר, *Ger. darüber*, *Gal. outre*, *Hisp. allende*, πέραν, πέρα, ἐκεῖθεν, ὑπὲρ, ἐπέκεινα, primæ, trans, præp. ex iis, quæ accusativo serviunt, videturque esse ab *uls*, ut *citra* a *cis*. *Cic. Att. l. 12. ep. 27.* Ultra Silanam villam est, quam puto tibi notam esse. *Id. 4 Tuscul. c. 17.* Sed adhibent modum quendam, quem ultra progredi non oporteat. *Flor. l. 2. c. 7.* Ultra jus victoriæ sævire. *più di quello, che la vittoria permette.* *Id. ibid.* Vulnera ingentibus pilis, nec minoribus adacta gladiis ultra mortem patebant. *più ancora di quello, che bastava per dar morte.* *Vellej. l. 2. c. 118.* Ultra barbarum promptus ingenio. h. e. supra barbari indolem. *Id. ib. c. 88.* Otio ac mollitiis pene ultra feminam fluens. h. e. plus quam femina. Alii leg. *ultra famam*. h. e. plus quam fama prædicaret, aut homines crederent. ¶ Est etiam adverbium, cum sine casu ponitur, idem significans, quod præterea, vel amplius, *oltre a ciò*, *di più*, *d'avvantaggio*. *Cic. de Univ. c. 3.* Ut, si probabilia dicentur, nil ultra requiratis. *Id. l. 3. de Inv. c. 49* Remotum est, quod ultra, quam satis est, petitur. *Liv. l. 2. c. 19.* Non ultra dilatum bellum est. *Rursus Cic. Att. l. 15. ep. 1.* Oratio scripta elegantissime, ut nihil possit ultra. *Sueton. in Aug. c. 67.* Cosmum servum gravissime de se opinantem non ultra quam compedibus coercuit. *non gli fece altro, che metterlo in ceppi.*

Ultramundanus, a, um, adject. qui ultra mundum est. *Apul. l. 1. de dogm. Plat.* Deus ille summus, ultramundanus.

Ultratus, a, um, adject. ultra positus, ulterior, ut ultrata regio, *Hygin. de limit. b. pag. 156.*

Ultrix, icis, f. *vendicatrice*, τιμωρὸς, ποινηλάτις, quæ ulciscitur. *Cic. pro Domo, c. 45.* Hac ultrix afflictæ civitatis Respublicæ spoliis ornabitur? ¶ Usurpatur etiam adjective. & in plurali num. habet *ultricia* in neutro genere, quemadmodum *victrix* habet *victricia*. *Virg. 4. Æn. v. 473.* Ultricesque sedent in limine Diræ. *Sil. l. 1. v. 423.* Ultricia bella.

Ultro, adv. *spontaneamente*, ἑκὼν, *da se*, αὐτομάτως, sponte, nemine rogante, aut cogente. *Virg. 5. Æn.* Entellus vires in ventum effudit, & ultro ipse gravis, graviterque ad terram pondere vasto Concidit. idest nullo impellente, ut *Donatus* interpretatur. *Cic. l. 4. Fam. ep. 13.* Nec mihi quicquam tali tempore in mentem venit optare, quod non ultro mihi Cæsar detulerit. ¶ Interdum significat prior. *Ter. Adelph. 4. 3. 3.* Nisi si me in illo credidisti esse hominum numero, qui ita putant, Sibi fieri injuriam, si quam fecere ipsi, ultro expostulant, Et ultro accusant. h. e. ipsi primas accusant, non expectata querela eorum, qui injuria sunt affecti. Aliqui explicant, perversa, vice versa. *Idem Phorm. 2. 3. 13.* O audaciam! etiam me ultro accusatum advenit. ¶ Interdum imo, vel e contrario. *Cic. pro Quint. c. 23.* Sextus Nævius, qui cum ipse ultro deberet, cupidissime contenderat &c. *Plaut. Aulul. 3. 5. 33.* Ubi disputata est ratio cum argentario etiam plus ipsus ultro debet argentario. ¶ Interdum procul. *Plaut. Amph. 2. 1. 164.* Ultro istunc, qui exussat homines. *Idem Capt. 3. 4. 19.* Ultro istum a me. ¶ Interdum insuper, ultra, præterea. *Virg. 2. Æneid. v. 145.* His lacrymis vitam damus, & miserescimus ultro. Ita *Serv.* exponit. *Ter. Eun. 5. 2. 21.* Etiam ultro derisum advenit. *Cic. pro Planc. c. 19.* Cum pro frumento pecuniam accepisset, celavit cives suos, ultroque iis sumptum intulit. ¶ Ultro, citroque, *di là, e di qua*. V. Citro.

Ultro tributum, & duabus conjunctis vocibus Ultrotributum, n. sumptus est operum publicorum, ἐργολαβία. ita autem appellatur, quia qui opera publica facienda, aut reficienda redimebant, de pecunia sua impensas omnes faciebant, ut re confecta, id ipsis ex ærario solveretur, in quod licitatione convenerant. Differt a vectigali, quia qui vectigal conducebat, pecuniam prius colligebat, deinde vero ærario inferebat; qui autem ultrotributa, prius pecuniam ultro erogabat, deinde ex ærario, quod sibi debebatur, accipiebat. *Liv. l. 39. c. 44.* Censores vectigalia summis pretiis, ultro tributa infimis locaverunt. *Id. l. 43. c. 16.* Quæ vectigalia, ultro tributa C. Claudius, & T. Sempronius locassent. ¶ Translate *Senec. l. 4. de benef. c. 1.* Virtus sæpius in ultrotributis est. hoc est cum duo sint actus virtutis, v. gr. liberalitatis, impendere, & accipere, sæpius est in impendendo, quam in accipiendo; ideoque similior est ultrotributis, quam vectigalibus.

Ultroneus, a, um, *spontaneo*, ἐθελοντὴς, *lcde*, spontaneus, voluntarius. *Sen. l. 2. Nat. Quæst. c. 59.* Quid interest ad mortem, jussi eamus, an ultronei?

Ultus, a, um, particip. ab ulciscor, *che s'è vendicato*. *Sallust. in Catil. c. 33.* Ulti sanguinem nostrum. V. *Ulciscor*.

Ulva, æ, f. *alga*, *aliga*, herba palustris, quæ in fluvio, ac palude nascitur, ut alga, quæ in mari. *Virg. 2. Æn. v. 135.* Limosoque lacu per noctem obscurus in ulva Delitui. *Id. l. 6. v. 417.* Tandem trans fluvium incolumes vatemque, virumque Informi limo, glaucaque exponit in ulva.

Ulubræ, arum, f. opp. exc. sen pagus desertus Latii, apud Velitras urb. ubi Octavianus Augustus Imp. educatus fuit, teste *Plin. l. 3. c. 5. Hor. l. 1. ep. 2.* Est Ulubris, animus si te non deficit æquus. *Juvenal. sat. 10. v. 102.* Vasa minore Frangere pannosus vacuis Ædilis Ulubris.

Ulubrānus, a, um, adject. ad Ulubras pertinens, ut Ulubranus populus. *Cicer. Fam. 7. ep. 12.*

Ulubrensis, se, adject. ab Ulubris. Apud *Plin. l. 3. c. 4.* Ulubrenses sunt Ulubrarum incolæ.

Ulūcus. V. Alucus.

Ulŭla, æ, f. *alocco*, *Ger. eul*, *Gall. chouette*, *Hisp. autillo*, ὀλολυγών, αἰγώλιος, avis nocturna ex genere noctuarum, ab *ululando*, uti Græce ei nomen ab ὀλολύζειν. *Virg. 8. Ecl.* Certent & cygnis ululæ, sit Tityrus Orpheus. *Plin. l. 10. c. 12.* Uncos ungues & nocturnæ aves habent, ut noctuæ, bubo, ululæ.

Ululabilis, le, adject. ululans, ululatu plenus; ut ululabilis plangor, apud *Apul. l. 4. Met.* Ululabilis clamor, apud *Ammian. l. 24. c. 2.*

Ululāmen, inis, n. idem quod ululatus, *Prudent. in hymn. exsequiar. v. 114.* Turba clangens ululamina miscet.

Ululans, antis, o. g. ὀλολύζων, part. ab ululo. *Cic. in Or. c. 6.* Cum vero inclinata, ululantique voce, more Asiatico, canere cœpisset, quis eum ferret? *Virg. 1. Georg. v. 486.* Ululantes lupi. *Sil. l. 6. v. 563.* Ululanti dolore.

Ululatio, onis, f. ululatus, in vet. Inscript. apud *Gruter. p. 715. n. 11. & 12.*

Ululatus, us, m. *ululato*, *urla*, ὀλολυγμός, ὀλολυγή, actus ululandi, clamor clarus, sed inconditus. *Cæs. lib. 5. Bel. Gal. c. 37.* Tum vero suo more victoriam conclamant, atque ululatum tollunt. *Virg. 4. Æn. v. 667.* Lamentis, gemituque, & fœmineo ululatu Tecta fremunt. *Ovid. Met. 3. v. 528.* Liber adest, festisque fremunt ululatibus agri.

Ululātus, a, um, particip. ululatibus conclamatus. *Stat. lib. 9. Theb. v. 756.* Tu dulces lituos, ululataque prælia gaudes. *Virg. 4. Æn. v. 609.* Nocturnisque Hecate triviis ululata per urbes, h. e. ululatibus invocata. *Rursus Stat. l. 3. Silv. 3. vers. 58.* Juga Circes Dulichiis ululata lupis. h. e. ululatibus completa. Sic *Claudian. de IV. Cons. Honor. v. 139.* Ululata verendis aula puerperiis.

Ulŭlo, as, n. 1. *urlare*, ὀλολύζω, flebilem, & mœstum sonum edo, proprium luporum, & canum, teste *Servio*, a verbo Græco allato, vel ab ὀλολύζειν, latro. *Virg. 6. Æn. v. 257.* Visæque canes ululare per umbram. ¶ Transfertur & ad alia. *Virg. 2. Æn. v. 488.* Penitusque cavæ plangoribus ædes Fœmineis ululant. *Id. l. 4.* Summoque ulularunt vertice Nymphæ.

Ulysses, is, & Ulysseus, Ulyssei, vel Ulyssi, m. *Ulisse*, Ὀδυσσεύς, filius Laertæ, a quo & Laertius cognominatus est, ex Anticlea, nepos Arcasii, pronepos Jovis tertii, idest Jovis Cretensis filii Saturni, Rex Ithacæ, & Dulichii insularum maris Ionii, a quibus modo Ithacus, modo Dulichius appellatur. *Ovid. 13. Met.* Sed Servius tradit, Ulyssem filium fuisse Sisyphi scelestissimi latronis, filii Æoli. Anticleam enim Ulyssis matrem, antequam nuberet, cum Sisypho concubuisse, ex quo Ulyssem peperit. Idem Theodontius affirmat, qui ait, Anticleam prius Sisypho nupsisse, deinde ab eo discessisse, & jam prægnantem nupsisse Laertæ, ex primis autem nuptiis Ulyssem peperisse. Idem asserit Leontius, qui narrat, Anticleam quidem primum Laertæ nupsisse, sed, cum ad Apollinis oraculum pergeret consultum, a Sisypho latrone captam, & constupratam fuisse, ex eo stupro Ulyssem esse genitum. Atque hanc originem Ajax Telamonis filius Ulyssi objicit in certamine de armis Achillis, apud *Ovid. 13. Met. v. 31.* Fingitur ab Homero vir multa præditus facundia, vafer consilio, magna experientia, egregius bello, laborum patientissimus. Uxorem habuit Penelopem Icarii filiam, ex qua Telemachum filium suscepit: eamque tantopere adamavit, ut reliquis Græcorum principibus ad bellum Trojanum proficiscentibus, ipse insaniam simulaverit, futurum sperans, ut tanquam bello inutilis domi relinqueretur. Junctis itaque duobus diversi generis animalibus litus proscindebat, & frugum loco salem serebat. Sed Palamedem virum prudentissimum, cui demandatum fuerat, ut juventutis delectum haberet, cum in Ithacam venisset, fallere non potuit, qui ut technam Ulyssis detegeret, aranti illi Telemachum filium in sulco objecit: quem Ulysses conspicatus, ne læderet, aratrum in aliam partem inflexit. Eo argumento Palamedes facile deprehendit, non veram illam, sed simulatam esse insaniam. Itaque eum ad bellum Trojanum pertraxit. In eo bello strenuam, utilissimamque Græcis operam navavit. Invenit Herculis sagittas, quæ erant apud Philoctetem, easque in Troadem pertulit. Achillem in Lycomedis Regis Scyri aula inter mulieres virginali habitu latitantem detexit, & ad bellum perduxit. Sæpe mendici habitu Ilium explorandi gratia ingressus est, neglectis Iliensium contumeliis, ubi etiam ab Helena cognitus fuisse dicitur. Sæpe etiam legatione ad Priamum functus est. Græcis dissuasit, ne propter Agamemnonis somnium ex Troade discederent. Una cum Diomede, cujus amicissimus erat, cineres Laomedontis, qui super Scæam portam Ilii servabantur, clam sustulit. Palladium quoque una cum eodem Diomede ex arce cæsis custodibus rapuit. Helenum etiam vatem Priami filium dicitur rapuisse. Missus quoque explorator cum Diomede, quando Rhesus Thraciæ Rex venerat, eum occidit, & equos ejus abduxit, priusquam Troadis herbam degustassent, & de Xanthi aqua bibissent. Erant autem hæc omnia in Trojanorum fatis, sine quibus Troja expugnari non poterat. Cum Palamede gravissimas inimicitias exercuit, quæ potissimum occasione frumentationis exarserunt, eumque tandem per calumniam circumventum lapidibus obruendum curavit. Occiso Achille, contendit de illius armis cum Ajace Telamonio, in quo judicio fortissimo illi viro prælatus est. Effecit, ut Ilium proditione caperetur, familiaritate cum Ænea, Antenore, Thymœte, vel, ut est in fabulis, opera Sinonis, & per equum ligneum. Capta Urbe, Orsilochum Idomenei Cretensis Regis filium obstantem, ne legitima pars prædæ sibi decerneretur, exorta rixa interemit. Polyxenam ad Achillis tumulum jugulavit. Astyanactem Hectoris filium a turri præcipitavit. Cum navem conscendisset in patriam rediturus, pœnam suis dolis, & sceleribus dignam persolvit. Decem enim annos, & amplius per diversa maria erravit, novis semper jactatus tempestatibus. Hinc *Ulyssis errores* in proverbium abierunt. Ab Homero separatim a bello Trojano descripti sunt ingenti volumine, quod *Odyssea* inscribitur. Tandem in patriam pervenit, & Penelopes uxoris suæ procos occidit. De ejus morte ita narrat. Post varia, & horribilis somnii oraculum Apollinis consuluit, ex quo didicit, se a filio interemptum iri. Quare in locis abditis vivere decrevit. Sed Telegonus filius ex Circe susceptus, patrem suum videre cupiens, in Ithacam profectus est: ubi cum incognitus a domo patris prohiberetur, orta contentione patrem incognitum spina venenosa trygonis piscis transfixit. *Virg. 3. Æn.* Et terram altricem sævi exsecramur Ulyssi. Alii leg. *Ulyssis*. *Id. l. 2.* Pelias & vulnere tardus Ulyssi. *Horat. epod. 17.* Laboriosi remiges Ulyssei. *Martial. l. 14. epigr. 184.* Priami regnis inimicus Ulysses. *Ovid. Heroid. epist. 1.* Hanc tua Penelope lento tibi mittit, Ulysse. *Id. ib.* Penelope conjux semper Ulyssis ero. ¶ Legitur & *Ulixes* in multis antiquis codicib. quod & supra suo loco adnotavimus.

Ulyssipo, & Olyssipo, vel Ulysippo, onis, f. *Lisbona*, oppidum Lusitaniæ, quod regum Portugalliæ hodie sedes est; ita dictum quod ab Ulysse conditum creditur. *Plin. l. 8. c. 42.*

Ulyssiponensis, se, adject. ad Ulyssiponem pertinens; ut Ulyssiponense promontorium. *Plin. l. 4. c. 21.*

U ANTE M.

Umbella, f. 1. *ombrello*, *parasole*, instrumentum, quo Solem a facie arcemus. *Juven. sat. 9. v. 50.* Et cui tu viridem umbellam, cui succina mittas Grandia.

Umber, bra, brum, Ὄμβρος, qui est ex Umbria. *Catull. in Egnatium 37.* Aut parvus Umber, aut obesus Hetruscus. *Horat. lib. 2. sat. 4. v. 40.* Umber aper. ¶ Dicitur etiam de cane ex Umbria. *Virgil. 12. Æn. v. 735.* at vividus Umber Hæret hians.

Umbilicāris, re, adject. ad umbilicum pertinens, ut umbilicaris nervus, apud *Tertull. de carn. Christi, c. 20.*

Umbilicātus, a, um, ὀμφαλωτός, quod ad umbilici similitudinem factum est. *Plin. l. 13. c. 4.* Et in ulvo media plerisque umbilicatum.

Umbilīcus, i, m. *ombelico*, *bellico*, ὀμφαλός, media regio abdominis, cavitate quadam prædita, ligamentum intestinorum, quod mediam fere ventris planitiem obtinet, ad hoc factum, ut per illud fœtus, dum est in utero matris, nutriatur. *Liv. lib. 26.* Adeo nudaverat vada, ut alibi umbilico tenus aqua esset. *Cels. lib. 6. cap. 17.* Ad umbilicos prominentes ne manu, ferroque utendum sit, ante tentandum est. ¶ Per Metaphoram ponitur pro media cujusque rei parte. *Plaut. Men. 1. 2. 45.* Dies ad umbilicum jam est. *Cic. 6. Ver. c. 48.* Qui

¶ Qui locus, quod in medio est insulæ situs, umbilicus Siciliæ nominatur. *Liv. l. 33. c. 28.* Ætoli umbilicus Græciæ. ¶ In libris quoque sic dicere ossea, vel eburnea, vel lignea ornamenta in medio integumenti extantia, quæ voluminibus absolutis addi solebant. Sic autem dicti sunt, quod umbilici humani formam imitarentur. Alii umbilicos fuisse ajunt bacillos cedrinos, vel buxeos, circa quos membranæ involvebantur, quibus quidem membranis in volumen complicatis in medio utrinque ii bacilli apparebant, & ideo dicebantur similitudine quadam umbilici. Quæ sana sententia ideo verior esse videtur, quia apud Veteres non colligabantur libri ex multis plagulis unam post aliam assutis, sed ex membranis convolutis fiebant, unde volumen. Alii denique umbilicos intelligunt extremitates bacillorum, quæ & cornua dicebantur, quia iis affigebantur claviculi quidam ex ebore, aut ligno aliquo pretioso in modum umbilici. Quænam ex his sententiis verior sit, judicent eruditi. *Mart. l. 3. ep. 2. ad librum suum:* Cedro (h. e. *oleo expresso ex cedro*) nunc licet ambules perunctus, Et frontis gemino decens honore Pictis luxurieris umbilicis. *Id. l. 5. epigr. 6.* Quem cedro decorata purpuraque Nigris pagina crevit umbilicis. *Id. l. 2. ep. 6.* Quid prodest mihi tam macer libellus, Nullo crassior ut sit umbilico? ¶ Quia vero hujusmodi bacilli, seu bacillorum ornamenta non affigebantur membranis, nisi post finitum volumen, seu librum, hinc *pervenire ad umbilicum*, est ad finem libri accedere, & *ad umbilicum perducere* est librum absolvere. *Martial. l. 4. ep. ult.* Ohe jam satis est, ohe libelle, Jam pervenimus usque ad umbilicos. *Horat. Epod. 14.* Deus deus nam me vetat Inceptos olim promissum carmen jambos Ad umbilicum ducere. ¶ Dicitur præterea umbilicus in annulo, vel monili ea pars, quam alio nomine palam vocarunt, cui scilicet gemma, vel margarita illigatur. *Plin. l. 36. c. 5. de margaritis:* Et alios convenit non oportere perforari, quorum sit absoluta bonitas, umbilicis tantum ex auro capita comprehendentibus. ¶ Item parvus circulus in terra descriptus ad cognoscendos ventos ab humani umbilici similitudine umbilicus dicitur. *Plin. l. 18. c. 33.* Per hujus mediam longitudinem duci sarculo sulcum, vel cinere lineam, v. gr. pedum 20. convenit, mediamque mensuram, hoc est in decimo pede circumscribi circulo parvo, qui vocatur umbilicus. ¶ Item gnomon, hoc est stylus, [illegible] quo Solis umbræ dignoscuntur, & ex iis horæ. *Plin. l. 6. c. 34.* In hoc enim circumscribitur æquinoctii die media, umbilicus, quem gnomonem vocant, septem pedes longus, umbram non amplius quatuor pedes longam reddit. *Et mox.* Umbilicus æquinoctio triginta quinque pedum, umbram viginti quatuor pedes longam facit. ¶ Etiam ita dicebatur cochlea marina, quæ Aristoteli fere κόχλος. *Cic. 2. de Orat. c. 6. de Scipione Æmiliano, & C. Lælio:* Non audeo dicere de talibus viris, sed tamen ita solet narrare Scævola, conchas eos, & umbilicos ad Cajetam, & Laurentum legere consuesse. *Valerius Maximus l. 8. c. 8. n. 1.* Constat namque eos Cajetæ, & Laurenti vagos litoribus conchulas, & umbilicos lectitasse. Errare igitur videntur ii, qui umbilicos his locis parvos, rotundosque lapillos, seu calculos interpretantur. Nam etiam *Aurel. Vict. de Cæsarib. c. 3.* cum narrasset, jussas a Caligula legiones conchas, & umbilicos in ora maris legere, subdit deinde: *hujusmodi* pisces Græce Nympharum *lumina appellantur*, eo quo intelligimus, pisces esse, aut certe marinos conchulas, aut cochleas, quæ a maris fluctibus subinde ejectantur.

Umbilicus Veneris, κοτυληδών, herba est in officinis nomen retinens, folio in acetabuli formam tornato, brevi in medio cauliculo, in quo semen inest, radice oliæ modo rotunda. Est & alterum ejusdem genus, cymbalion aliqui vocant, pinguibus foliis, latioribus, ligularum modo densis, circa radicem medium oculi ambitum describentibus, ut in majore semperviro, astringentis gustus, cauliculo tenui, in quo flores, & semina hyperici, radice majuscula. *Apul. de herb. c. 42.*

Umbo, onis, m. ὄμβος, ὀμφαλός, quicquid in plano extat, ac protuberat figura rotunda, vel conica. Speciatim sic dicitur media pars clypei eminentior. Et per Synecdochen pro clypeo sumitur. *Virg. 9. Æn. v. 810.* Nec sufficit umbo ictibus. *Luc. l. 3.* Gallum umbone ictum deturbat. ¶ Dicitur etiam de parte magis extante in gemmis. *Plin. l. 37. c. 6.* Arabicæ excellunt candore circuli prælucido, atque non gracili, neque in recessu gemmæ, aut in dejectu residente, sed in ipsis umbonibus nitente, præterea substrato nigerrimi coloris. ¶ Item de editiore montis, aut scopuli parte. *Stat. 1. Achil. v. 408.* Undisonæ quos circuit umbo Maleæ. *Id. l. 3. silv. 1. v. 110.* Contra riget umbo maligni montis. ¶ In toga etiam umbones dicuntur sinus, & rugæ in modum umbonis seu clypei complicatæ, & sinistro brachio collectæ, præsertim in ditioribus, & lautioribus, qui laxas admodum togas adhibebant. *Pers. sat. 5. v. 33.* Totaque impune Suburra Permisit sparsisse oculos jam candidus umbo. ¶ Apud *Martial. lib. 3. epigr. 46.* Umbo poni videtur pro brachio, quo tanquam umbone confertam turbam incedentes repellimus. Verba sunt: In turbam incideris, cuncti umbone repellet. Invalidum est nobis, ingenuumque latus.

Umbra, æ, f. *ombra*, צל, Ger. *schatten*, Gal. *ombre*, Hisp. *sombra*, σκιά, σκίασμα, aer carens Sole, quod fit alicujus corporis objectu, ut nubium, arborum, parietum. *Cic. 1. de Or. c. 7.* Platanus illa, cujus umbram secutus est Socrates. *Id. 1. Tuscul. c. 45.* Gloria virtutem tanquam umbra sequitur. ¶ Metonymice umbræ quoque Latinis dicebantur tabernacula, sive tentoria in urbis viis, aut locis suburbanis compacta ad excipiendos peregrinos, qui undique vel ad spectandos ludos, vel ad vendendas merces conveniebant. *Fest.* Umbræ vocabantur Neptunalibus casæ frondeæ pro tabernaculis. ¶ Item ædificia omnia, ut sunt scholæ, in quibus Grammatica, Rhetorica, & aliæ artes traduntur. *Juven. sat. 7. v. 173.* Ad pugnam qui Rhetorica descendit ab umbra. Id est a declamationibus, quæ fiunt in scholis, ad verum certamen. *Tacit. Ann. 14. c. 53.* Studia in umbra educata. ¶ Per Metaphoram appellantur umbræ, quas faciunt pictores, ut imagines, quæ planæ sunt, solidæ videantur. *Cic. 4. Acad. c. 7.* Quam multa vident pictores in umbris, & eminentia, quæ nos non videmus? ¶ Ita per Translationem vocantur mortuorum animæ. Causa appellationis est, quia putantur, cum nobis apparent, corpus aereum assumere, tenue, & nigri coloris, instar umbræ, quod momento evanescit. *Virg. 6. Æn.* Umbrarum hic locus est, somni, noctisque soporæ, &c. *Suet. in Calig. c. 59.* Satis constat, custodes hortorum umbris inquietatos. V. *Serv. ad illud Æn. 4.* Et nunc magna mei sub terras ibit imago. ¶ Umbra item translata dicitur, qui venit ad convivium non vocatus, sed illius, qui vocatus est, comes. Nam sic vocatum sequitur, veluti umbra corpus. *Hor. l. 1. ep. 5. de cœna:* Locus est & pluribus umbris. *Id. l. 2. sat. 8.* Cum Servilio Balatrone Vibidius, quos Mæcenas adduxerat umbras. ¶ Præterea metaphorice umbra accipitur pro specie, signo, vestigio alicujus rei. *Cic. 3. Off. c. 17.* Sed nos veri juris, germanæque justitiæ solidam, & expressam effigiem nullam tenemos, umbra, & imaginibus utimur. *Id. pro Mur. c. 6.* In quo ipsam luxuriam reperire non potes, in eo te umbram luxuriæ reperturum putas? *Id. Att. l. 7. ep. 11.* O hominem amentem, & miserum, qui ne umbram quidem unquam τοῦ καλοῦ viderit. *Id. in Pison. c. 24.* Umbras falsæ gloriæ consectari. ¶ *Timere umbras* proverbiali locutione dicitur is, qui ad species etiam, & vanas timoris causas maxime est meticulosus. *Cic. Attic. l. 15. epist. 20.* Videtur iste, qui umbras timet, ad cædem spectare. ¶ Accipitur etiam umbra pro colore, prætextu, causa. *Liv. l. 8.* sub umbra fœderis æqui servitutem pati. ¶ Item pro tutela, & præsidio. *Liv. l. 32. c. 21.* Sub umbra auxilii vestri latere volunt. *Id. l. 34. c. 9.* Erant autem eo tutiores, quod sub umbra Romanæ amicitiæ latebant. ¶ Denique umbra est piscis genus, sic a colore nigrescente appellatum, ut auctor est *Varro l. 4. de L. L.* his verbis: Vocabula piscium pleraque translata a terrestribus ex aliqua parte similibus rebus, ut anguilla, lingulaca, sudis; alia a coloribus, ut hæc, asellus, umbra, turdus: alia a vi quadam, ut hæc, lupus, canicula, torpedo. Hæc *Varro*. Græcis similiter piscis hic σκίαινα appellatur a σκιά. *Ovid. in Halieutic.* Et auri Chrysophrys imitata decus, tum corporis umbræ Liventia, rapidique lupi. Adde *Colum. l. 8. c. 16.*

Umbraculum, li, n., *ombracolo*, אהל, σκιάδειον, locus compositus, & tectus frondibus, aut alia re quacunque ad umbram præbendam, tabernaculum, velumve umbræ causa erectum. *Varro l. 1. de R. R. cap. 51.* Ubi ea in tecta, & loca calida prope aream faciunt, ut umbracula, quo succedant homines in æstu, tempore meridiano. *Virg. 9. Ecl.* Et lentæ texunt umbracula vites. ¶ Ponitur & umbraculum pro umbella, qua tegitur facies ad Solis calores arcendos, *ombrella*. *Ovid. 5. Fast.* Aurea pellebant tepidos umbracula Soles. ¶ Sumitur quoque pro schola, ducta appellatione a Philosophorum veterum ambulationibus, quæ arborum umbraculis erant opacæ, ut Academia, & Lyceum. *Cic. in Bruto, c. 9.* Processerat enim in solem, & pulverem, non ut e militari tabernaculo, sed ut e Theophrasti doctissimi hominis umbraculis. *Id. 3. de Leg. c. 6.* Phalereus ille Demetrius, de quo feci supra mentionem, mirabiliter doctrinam ex umbraculis eruditorum, otioque non modo in solem, atque pulverem, sed in ipsum discrimen, aciemque produxit.

Umbraliter, per umbram, in umbra. *Augustin. ep. 57. ad fin.* Deus in templo manufacto non corporaliter, sed umbraliter habitavit.

Umbrans, tis, om. particip. *ombroso*, *che fa ombra*. *Pallad. in Augusto, tit. 8.* Umbrantibus tegi arbustis. *Prudent. Hamartig. v. 873.* Cilio umbrante tegi.

Umbraticola, læ, m. & f. qui umbra delectatur, homo delicatus, & mollis, ignavus, qui solem, pulveremque ferre non potest. *Plaut. Truc. 2. 7. 49.* Mœchum malacum, cincinnatum, umbraticolam, tympanotribam. Eodem sensu etiam *umbraticus* dicitur. *Id. Curcul. 4. 3. 24.* Si hic me hodie umbraticum deriserit. *Senec. lib. 4. de benef. cap. 2.* Epicureorum delicata, & umbratica turba.

Umbraticus, a, um, *da ombra*, ἐνσκιος, proprie significat id, quod in umbra est; & dicitur de iis rebus, quæ domi & in privatis locis fiunt, procul a publica luce. *Plin. l. 9. ep. 2.* Nisi forte volumus scholasticas tibi, atque (ut ita dicam) umbraticas litteras mittere. *Plaut. Curcul. 4. 2. 22.* Quid refert me fecisse regibus, ut mihi obedirent, si hic me hodie umbraticus deriserit? *questo cujoso privatello*. Verba sunt hæc militis gloriantis, & de sua virtute prædicantis. *Senec. de Benef. l. 4. c. 2.* In hac parte nobis pugna est cum Epicureorum delicata & umbratica turba, in convivio suo philosophantium. *Petron. in satyr. c. 2.* Doctor umbraticus. h. e. qui domi clausus tradit præcepta scholastica. V. Umbra. *Gell. l. 3. c. 1.* Negotiis se umbraticis, & sellulariis quæstibus intentos habent. h. e. domesticis & contentione carentibus. ¶ Urbane *Lactant. l. 6. c. 12.* Testificatus est, non ad veram justitiam præcepta se dare, sed ad umbram imaginemque justitiæ. Ignoscendum est igitur umbratico & imaginario præcepto. h. e. umbram & imaginem rerum sequenti, non veritatem. ¶ Sunt quibus *umbraticus* significare videtur ignavum & mollem, & huc trahunt exempla Plauti, & Senecæ supra allata: verum ea notio non tam ex vi ipsius vocis, quam ex consequentibus pendet; quia scilicet homines domi degentes, & a publica consuetudine remoti, in lucem cum prodeunt, ignavi esse solent ac timidi; quemadmodum qui in umbroso & obscuro loco diu versati, si inde exeant, facile claræ lucis fulgore obcæcantur, ut loquitur M. Seneca in *proœm. l. 4. controvers.* V. Umbratilis.

Umbratilis, & le, o. 3. *da ombra*, Ger. *schattenformig*, Gall. *fait a l'ombre*, Hisp. *hecho a la sombra*, σκιατικός, quod ad umbram pertinet, ut *Vita umbratilis*, quæ umbra, atque otio marcescit. *Cic. 2. Tusc. c. 11.* Ad malam domesticam disciplinam, vitamque umbratilem, & delicatam cum accesserunt etiam poetæ, nervos omnes virtutis elidunt. Huc pertinet & illud *Columella l. 2. c. 2.* Nec fit mora segnis, & umbratilis. ¶ *Exercitatio umbratilis*, est quæ in loco operto, atque adeo in otio fit. *Cic. 1. de Or. c. 34.* Educenda dictio est ex hac domestica exercitatione, & umbratili medium in agmen. ¶ *Oratio umbratilis*, est oratio Philosophorum, ita dicta ad differentiam orationis Oratorum, quia Philosophi in umbraculis versabantur, Oratores in foro, sub Sole. *Cic. in Or. c. 19.* Mollis est oratio Philosophorum, & umbratilia, nec sententiis, nec verbis instructa popularibus.

Umbratiliter, adverb. leviter, rudi descriptione, & quasi per umbras. *Sidon. l. 2. ep. 10.* Quæ imaginarie tenemus, & quodammodo umbratiliter effingimus.

Umbratus, a, um, adject. umbra tectus. *Virg. 6. Æn. v. 772.* Atque umbrata gerunt civili tempora quercu. h. e. circumdata quercu quodammodo umbram faciente. *Stat. 6. Thebaid. v. 533.* Idas Olympiacis umbratus tempora ramis. *Id. l. 5. silv. 4. 79.* Umbratus genas. h. e. barbatus.

Umbria, æ, f. olim Ombria, *l'Ombria*, *l'Umbria*, Ὀμβρία, regio Italiæ, ampla, Apennino M. divisa, inter Hetruriam ad Occ. Tiberi dirempta, & Sabiniam, & Picenum ad Or. rectam Hadriaticum ad Sor. Naram fl. ad Mer. Dicta est ab ὄμβρος, imber, quod Umbri omnium Italiæ populorum antiquissimi inundationi terrarum, imbribusque superfuisse credantur, ut refert *Plin. l. 3. c. 14.* Vel ab Umbrone fl. teste eodem *Plinio*. Vel ab umbra, quod propter vicinitatem Apennini, & altitudinem montium umbrosa sit. V. Geographos.

Umbri, orum, m. Umbriæ populi. *Plin. l. 2. c. 77.*

Umbricus, a, um, ad Umbriam pertinens, ut creta Umbrica apud *Plin. l. 35. c. 17.*

Umbrifer, a, um, *ombroso*, מצל, Ger. *das schatten macht*, Gall. *qui porte ombre*, Hisp. *que trae sombra*, σκιαφόρος, ferens umbram, umbrosus. *Varro l. 2. de R. R. c. 2.* Circiter meridianos æstus, dum defervescunt, sub umbriferas rupes, & arbores patulas subjiciunt. *Virg. 6. Æn. v. 473.* In nemus umbriferum. *Cic. 1. Div. c. 13. ex poeta:* Academia umbrifera.

Umbrius, a, um, adject. ut Umbria terra, h. e. Umbria regio. *Gel. l. 3. c. 2.*

Umbro, as, a. 1. *adombrare*, הצל, Ger. *schatten machen*, Gall. *faire ombre*, Hisp. *hazer sombra*, σκιάζω, tegendo umbram facio. *Virgil. 3. Æneid. v. 508.* Sol ruit interea, & montes umbrantur opaci. *Plin. l. 19. c. 1.* Marcellus velis forum umbravit. *Colum. l. 3. cap. 7.* Omnes pene virgæ, ne umbrent, abraduntur. *Claudian. de nupt. Honor. & Mar. v. 149.* Umbratura Deam retro sinuatur in arcum Bellua.

Umbro, onis, m. 3. *l'Ombrone*, fl. Hetruriæ. Oritur in agro Senensi, deinde in Mer. tendens, auctus Arbia, infra Bonum Conventum, Mersa, & Orcia fluviis, versus Rosetum labitur, & 5. M. P. infra in mare Tyrrhenum cadit.

Umbrosus, a, um, *ombroso*, מצל, Ger. *schattiche*, Gall. *ombrageux*, Hisp. *sombroso*, σκιερός, σκιώδης, opacus, umbram faciens. *Virg. 8. Æn.* Et crines umbrosa tegebat arundo. *Cic. ad Q. Fr. lib. 3. ep. 1. c. 2.* Ego locum æstate umbrosiorem vidi nunquam. *Plin. l. 16. c. 26.* Fico folium maximum, umbrosissimumque.

U A N T E N.

Una, adv. *insieme*, *in compagnia*, יחד, Ger. *zugleich*, Gall. *ensemble*, Hisp. *a una*, ἅμα, ὁμοῦ, ὁμῶ, simul, pariter. *Cic. Att. lib. 7. ep. 10.* Si in Italia Pompeius consistet, erimus una. *Id. de Am. c. 10.* Quod sæpe amores puerorum amores sæpe una cum prætexta, sumpta toga virili, deponerentur. *Terent. Adelph. 4. 3. 7.* Quæso, ut una mecum ad matrem virginis eas. *Plaut. Mil. 2. 1. 61.* amantes una inter se facerem convenas.

Unaetvicesimani miles dicitur, qui est ex legione vicesima prima. *Tacitus l. 2. hist. c. 43.* Stratis Unaetvicesimanorum principiis, aquilam abstulere. *Id. 1. Ann. c. 32.* Sinistrum latus Unaetvicesimani, dextrum Quintani abstulere. ¶ Legitur etiam *unetvicesimanus*.

Unaetvicesimus, a, um, adject. vicesimus primus, ut Unaetvicesima legio, apud *Tacit. 1. Ann. c. 45.* ¶ Legitur & *unetvicesimus*.

Unanimans, antis, idem quod unanimis. *Plaut. Truc. 1. 4. 80.* Non unanimantis mulieris, sed sociæ unanimantis, fidentis fuit.

Unanimis, & me, o. 3. *concorde*, *dell'istesso animo*, Ger. *einhellig*, Gall. *d'un meme cœur*, & *vouloir*, Hisp. *concorde*, ὁμόψυχος, qui unius animi est, & unius sententiæ cum altero. *Virg. 4. Æn. v. 8.* Cum sic unanimem alloquitur male sana sororem.

Unanimitas, atis, f. *concordia*, ὁμοψυχία, ὁμόνοια, concordia, consensus. *Liv. l. 40. c.*

40. *cap.* 8. Mihi, Antiocho, & cuilibet Regum hujus ætatis nulla re magis, quam fratrum unanimitas regnum æquasse.

Unanimiter, adv. *unanimamente*, ὁμοψύχως, concordibus animis. *Vopisc. in Tac.* c. 4. Me unanimiter delegistis.

Unanimus, a, um, adject. idem quod *unanimis*, & eo etiam usitatius. *Liv. l.* 7. *c.* 21. Quæ distinere unanimos videbatur. *Valer. Flacc. l.* 4. *v.* 561. nomenque secutus Otreos unanimi. *Catull. carm.* 30. *ad Alphen.* Alphene immemor, atque unanimis false sodalibus. *Stat.* 8. *Theb. v.* 669. Unanimi fratres. Alii leg. *unanimes*. *Plaut. Stich.* 5. 4. 49. Ego tu sum, tu es ego. unanimi sumus. Plures tamen vet. cod. habent *uniamimi*.

Uncatio, onis, f. curvatura. *Cæl. Aurel. Acut. l.* 2. *c.* 32. Unguium uncatio, quam γρύπωσιν vocant.

Uncatus, a, um, adject. aduncus, inflexus, uncus. *Cæl. Aurelian. Tard.* 5. *c.* 3. Adeo ut quidam uncati permaneant. *Sidon. l.* 4. *ep.* 10. Uncatæ lanceæ. *Id. l.* 9. *ep.* 9. Uncatis syllogismis aliquem tuhamare.

Uncia, æ, f. *oncia*, Ger. *untz*, Gall. *once*, Hisp. *onca*, οὐγκία, quæ ex duodecim partibus assis. *Plaut. Men.* 3. 3. 3. Atque huic ut addas auri pondo unciam. ¶ Unciæ partes hæ sunt, *semuncia*, *drachma*, *sextula*, *duella*, *siclus*, seu *didrachmum*. *Drachma* octies sumpta implet unciam. *Semuncia* continet drachmas quatuor. *Sextula* est sexta pars unciæ. *Duella* pendit duas sextulas, hoc est tertiam partem unciæ. *Siclus*, seu *didrachmum*, pondus est duarum drachmarum, hoc est quarta pars unciæ. Quod si ad minora pondusculа libeat descendere, unciamque in minimas particulas dissecare, continent singulæ unciæ scrupula 24. obolos 48. semiobolos 96. siliquas, sive ceratia 144. ¶ Frequenter sumitur pro duodecima parte hæreditatis. *Senec. lib.* 4. *controv.* 28. Ex uncia hæres erat patris sui Galla. ¶ Quoties autem de mensuris sermo est, uncia est duodecima pars pedis. Nos pollicem dicimus. *Frontin. de aquæduct.* Est autem digitus, ut convenit, sextadecima pars pedis, uncia duodecima. ¶ In mensuris agrorum uncia est duodecima pars jugeri, ut scribit *Varr. l.* 1. *R. R. c.* 10. ¶ *Unciæ usuræ*, est duodecima pars centesimæ. *Scævola l. Titium*, *ff. de admin. & peric. tut.* Præfectus legionis ita testamento cavit, Volo, ut sit in arbitrio tutorum filii mei, si voluerint hujus summæ uncias inferre usurarum nomine, ita, ne nummi dispergantur. Quæro, si apparuerit pecunia fænerata a tutoribus, judicio tutelæ uncias usuras, an vero eas, quas stipulati sunt, præstare debeant. V. *Unciarius*.

Uncialis, & le, o. g. *di un' oncia*, οὐγκιαῖος, quod ad unciam pertinet, quod est unius unciæ, & Uncialis as, qui unciam tantum valebat. *Plin. l.* 33. *c.* 3. Q. Fabio Dictatore asses unciales facti. ¶ Uncialis herba, quæ est pollicaris altitudinis. Duodecim enim pollices conficiunt pedem. *Plin. l.* 18 *c.* 16. *de Medica herba*. Ideo protinus altitudine unciali herbis omnibus liberanda est manu potius, quam sarculo. ¶ Unciales litteræ, *lettere maiuscole*, vocantur a Hieronymo in *præfat. lib. Job*, quæ pollicis crassitudine sunt exaratæ.

Unciarius, a, um, οὐγκιαῖος, quod ad unciam spectat, ut Unciaria stips, id est monetæ Romæ omnium minima, duodecimam tantum assis partem valens. *Plin. l.* 34. *c.* 5. Item P. Minutio Præfecto annonæ extra portam Trigeminam unciaria stipe collata. ¶ Fænus unciarium, sive usura unciaria, οὐγκιαῖος τόκος, erat levissimum quoddam usuræ genus, cum ex sorte centum aureorum quotannis unus aureus reddebatur, *uno per cento*. Dictum unciarium fænus, quod duodecima tantum pars esset usuræ centesimæ, sive quod singulis mensibus unciam, hoc est duodecimam partem aurei unius, pareret. Nam sicut ex usura centesima quotannis ex centum aureorum sorte aurei duodecim reddebant, hoc est in singulos menses aureus unus, & ex semissibus usuris in singulos annos aurei sex, & ex trientalibus aurei quatuor, ita etiam servata proportione conveniet, ut unciaria usura ex centum aureorum sorte quotannis aureum unum pareret, vel (quod in idem recidit) unciam, hoc est duodecimam partem aurei in singulos menses. Rursus semunciarium fænus, οὐγκιαῖον, ἡμιουγκιαῖον τόκον, dimidio levius erat unciario, quod ex centum assibus quotannis semissem pariebat, vel in menses singulos semunciam, seu vigesimam quartam partem. *Liv. l.* 7. *c.* 16. De unciario fænore a tribunis plebis rogatio est perlata. *Id. ib. c.* 27. Semunciarium ex unciario fænus factum. V. *Sigon. de ant. jure Civ. Rom. c.* 11. ¶ Lex unciaria, quæ de fænore unciario lata est. *Fest.* Unciaria lex dici cœpta est, quam L. Sylla, & Q. Pompeius Rufus tulerunt, qua sanctum est, ut debitores duodecimam partem solverent. ¶ Unciariæ vites dicebantur, quæ ita dispositæ essent, ut inter quamlibet vitem uncia unius jugeri relicta, intervalla omnia paria fierent. *Col. l.* 3. *c.* 2. Nec solum quæ jucunditate saporis, verum etiam quæ specie commendari possint, conseri debeant, ut stephanitæ, ut tripedaneæ, ut unciariæ, ut Cydonitæ.

Unciatim, adv. *a oncia a oncia*, κατ' οὐγκίαν, per singulas uncias. *Ter. Phorm.* 1. 1. 9. Quod ille unciatim vix de demenso suo, suum defraudans genium comparsit miser. *Plin. l.* 28. *c.* 9. Datur & phthisicis unciatim cum vini veteris hemina decocta, donec tres unciæ e toto residant.

Uncinatus, a, um, *rampinato*, ἀγκιστρωτός, ἀγκιστρώδης, uncinis hamatus. *Cic.* 4. *Acad. c.* 38. Nec ut ille, qui asperis, & lævibus, & hamatis, uncinatisque corpusculis concreta hæc esse dicas interjecto inani.

Uncinus, ni, m. *uncino*, *a uncino*, ꙮ, Germ. *hack*, Gal. *crochet*, Hisp. *garfio*, ὄγκινος, uncus, hamus, a Græca voce ollata. Græci enim dicunt, & ὄγκη, & ὄγκινος, in ea acceptione, qua Latini uncum, vel hamum. *Apul. l.* 3. *A. A.* Pessulis rejectis, & uncino firmiter immisso. *Pallad. in Mart. tit.* 10. *de fico.* Uncinis æreis tollere vermes.

Unciola, æ, f. *oncietta*, οὐγκίδιον, parva uncia. *Juven. sat.* 1. *v.* 40. Unciolam Proculejus habet, sed Gillo deuncem.

Uncipes, edis, adject. uncos pedes habens. *Tertull. de Pal. c.* 5. Quam enim non expediat in algore, & ardore rigere nudipedem, quam in calceo uncipedem?

Unctio, onis, f. *ungione*, ἄλειψις, ἄλειμμα, χρῖσις, ungendi actus. *Plaut. Stich.* 2. 1. 73. Vel unctiones Græcas sudatorias. *Cic.* 2. *de Or. c.* 5. Philosophum omnes unctionis causa reliquerunt. idest causa palæstricæ exercitationis.

Unctito, as, a. 1. *ungere*, sæpe ungo. *Plaut. Most.* 1. 3. 117. Nam isthæc veteres, quæ se unguentis unctitant, &c.

Unctiusculus, a, um, ὑπαλειπτότερος, aliquantum unctus. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 85. Ac non ipse ego pulmento utor magis unctiusculo.

Unctor, oris, masc. *chi unge*, ἀλείπτης, χριστής, qui ungit, & speciatim qui in balneis lavantium membra ungit, quem Juvenalis Græco vocabulo *aliptem* vocat. *Martial. lib.* 12. *epigr.* 71. Atque olei stillam donaret Opelicus unctor. Adde *l.* 7. *ep.* 31. ¶ Plautus *Trinum.* 2. 1. 22. unctorem enumerat inter servitia domus.

Unctorius, a, um, ἀλειπτικός, quod ad unctionem spectat, seu unctioni destinatum est, ut *Hypocaustum unctorium*, locus in quo post sudationem unguentis perungebantur. *Plin. l.* 2. *ep.* 17. ubi alii leg. *unctuarium* eodem sensu.

Unctrix, icis, f. quæ ungit. *Inscript.* apud *Murator. pag.* 891. *n.* 3. ubi intelligitur ancilla, quæ dominam in balneo ungit.

Unctuarius. V. Unctorius.

Unctulus, a, um, adject. aliquantum unctus. *Varr. apud Non. c.* 2. *n.* 847. Circumtonsi, & madi atque unctuli. ¶ Substantive *Apul. l.* 3. *Met.* Impertire nobis unctulum indidem. h. e. parum unguenti.

Unctura, æ, f. idem, quod unctio, ea præsertim, quæ mortuorum cadaveribus adhibetur. *Cic.* 2. *de Leg. c.* 24. Servilis unctura tollitur, omnisque circumpotatio.

Unctus, us, m. idem quod unctura. *Apul. l.* 5. *A. A. sub fin.* Oleum unctui profer.

Unctus, a, um, *unto*, *pieno d' unguento*, κεχρισμένος, χριστός, unguento delibutus, oblitus. *Horat. l.* 2. *sat.* 4. Puer unctis tractavit calicem manibus. *Id. lib.* 1. *od.* 2. Arma uncta cruore. h. e. tincta. *Id. lib.* 2. *sat.* 6. Uncta satis pingui ponentur oluscula lardo. h. e. condita. *Pers. sat.* 6. *v.* 16. Cœnare sine uncto. h. e. sine cibis delicatis, & olio condimento paratis. *Cic. Phil.* 3. *c.* 5. Nudus, unctus, ebrius concionatus est. h. e. unguentis delibutus. ¶ Translate ponitur pro opipare, lauto, quia ditiores cibis exquisite unctis, hoc est conditis utuntur. *Martial. l.* 5. *ep.* 45. Captas et unctiore cœna. *Hor. l.* 1. *ep.* 15. *sub fin.* ubi quid melius contingit, & unctius &c. *Sidon. l.* 2. *ep.* 9. Unctissime cœnæ. Rursus *Horat. l.* 1. *ep.* 17. *v.* 11. Si prodesse tuis, pauloque benignius ipsum Te tractare voles, accedes siccus ad unctum. h. e. tu pauper accedes ad divitem, & lautum hominem, quia divitiæ unguento delibutæ incedunt. *Catul. carm.* 10. Respondi id quod erat, mihi neque ipsi, Nec prætoribus esse, nec cohorti, Cur quisquam caput unctius referret. h. e. inde ditior rediret. *Id. carm.* 29. Uncta patrimonia. ¶ Alia translatione sumitur etiam pro nitido, culto, ornato: nam quæ uncta sunt, nitent. *Cic. de clar. Orat. c.* 20. Jam enim erat unctior quædam, splendidiorque consuetudo loquendi.

Uncus, ci, m. *uncino*, *rampino*, אנקל, Ger. *hagk*, Gall. *croc*, Hisp. *garfio*, ἄγκιστρον, baculus, vel ferramentum incurvum, ac in sese retortum. *Liv. l.* 30. *c.* 10. Postremo asseres ferreo unco præfixi (harpagones vocant milites) ex Punicis navibus injici in Romanas cœpti. *Col. l.* 3. *c.* 18. Et velut uncos infixus solo, antequam extrahatur, præerumpitur. ¶ Unco Romani usi sunt adversus reos, qui damnati essent. Iis enim uncos infigebant, eosque trahebant vel ad scalas Gemonias, vel in Tiberim, vel in ignem. *Cic. pro Rab. perd. reo, c.* 5. Nos a verberibus, ab unco, a crucis denique terrore neque res gestæ, neque acta ætas, neque nostri honores vindicabunt? *Id.* 1. *Phil. c.* 2. Uncus impactus est fugitivo illi, qui in C. Marii nomen invaserat. *Juven. sat.* 10. *v.* 66. Sejanus ducitur unco. Proverbialiter *Propert. lib.* 4. *eleg.* 1. *v.* 141. & bene cum fixum mento discusseris uncum, Nil erit hoc, rostro te premet ansa suo. h. e. cum uno te laqueo extricaveris, alio detinebere. ¶ Invenitur etiam pro anchora. *Val. Flacc. l.* 2. *Argon. v.* 431. Has inter lacrymas legitur piger uncus arenis.

Uncus, a, um, *adunco*, *curvo*, *torto*, עקום, Ger. *hackechtig*, Gal. *crochu*, Hisp. *corvo*, ἀγκύλος, curvus, incurvus. *Virg.* 1. *Georg.* Adsis, o Tegeæe favens, oleæque Minerva Inventrix, uncique puer monstrator aratri. *Col. l.* 7. *c.* 11. Atque uncis digitis alterum quoque testiculum educito.

Unda, æ, f. *onda*, גל, Ger. *wasserwellen*, Gall. *flot*, Hisp. [illegible], *onda*, οἶδμα, fluctus, sive globus aquæ in unum collectus, quales in mari ventis exagitatu maxime solent excitari. *Virg.* 1. *Æn.* Franguntur remi, tum prora avertit, & undis Dat latus. ¶ Per synecdochen sæpissime ponitur pro aqua. *Ovid.* 1. *Met.* Et terris abscidit undas. h. e. mare a terra separavit. ¶ Translate ponitur pro parte cujuscunque liquoris. *Plin. l.* 15. *c.* 1. Quin & ex ea prima unda preli laudatissima, ac deinde per diminutiones. idest prima olei prelo expressi fluxio. ¶ Item pro multitudine hominum. *Virg.* 2. *Georg. v.* 462. Si non ingentem foribus domus alta superbis Mane salutantum totis vomit ædibus undam. ¶ Item pro quacunque multitudine, ut *Unda comitiorum*, idest varia sententiarum multitudo, quibus veluti undis mare, ita etiam comitia fervere videntur. *Cic. pro Planc. cap.* 6. Si campus, atque illæ undæ comitiorum, ut mare profundum, & immensum, sic effervescunt, &c. *Catul. carm.* 65. *v.* 62. Undæ curarum.

Undabundus, a, um, *ondoso*, κυματώδης, idem quod undosus, ut *Mare undabundum*, id est abunde undas faciens. *Gell. l.* 2. *c.* 30. Sed mare est etiam, atque etiam undabundum.

Undamen, inis, n. undarum motus, fluctuatio. *Auson. in Mosell. v.* 32. bivio refluus undamine Pontus. Alii leg. *munamine*.

Undans, antis, o. g. *ondoso*, *ondeggiante*. *Cic.* 2. *de Nat. Deor. c.* 35. *ex poeta*: Undanti in freto. ¶ Sæpe translate usurpatur pro fluente instar undarum. *Stat.* 2. *Theb.* Undanti perfundit vulnere somnum. h. e. sanguine vulneris dormientem perfundit. *Virg.* 1. *Georg. v.* 472. Undans Ætna. hoc est undarum more flammas evomens. ¶ Item pro madente, irrigato. *Stat.* 2. *Theb.* Nec vincla coercent Undantem fletu galeam. ¶ Item pro large fuso, copioso. *Virg.* 5. *Æn.* Nec sic immissis aurigæ undantia lora Concussere jugis. ¶ Item agitato. *Valer.* 5. *Argon. v.* 303. Præcipue Æsonidem varios incerta per æstus Mens rapit undantem curis. ¶ Item pro vicissim laxato, & crispato. *Plaut. Epid.* 3. 3. 50. Sed hic quis est, quem huc advenientem conspicor, Suam qui undantem chlamydem quassando facit? Ubi *undantem chlamydem facere* dixit, pro incedendo chlamydem laxam, rugosamque sic modo in dextram, modo in lævam jactare, ut ejus pars potissimum inferior undas modo accedentes, modo recedentes imitari videatur.

Undanter, adv. idem quod undatim. *Apulej. l.* 2. *Met.* Capillus undanter fluens. *Martian. Capell. l.* 2. Undanter evomere.

Undatim, adv. *ondeggiando*, fluctuatim, ad undarum similitudinem. *Plin. l.* 13. *c.* 15. Sunt & undatim crispæ mensæ. *Id. l.* 36. *c.* 7. Capillus undatim crispus.

Undatus, a, um adject. *fatto a onde*, undulatus, undarum in morem factus. *Plin. l.* 9. *c.* 33. Concharum genera imbricatim undata, cancellatim reticulata.

Unde, *onde*, *d' onde*, מאין, ὅθεν, πόθεν, ex quo loco, vel a quo loco, adverbium motus de loco. *Cic. pro Cæc. c.* 30. Unde tu? Hoc verbum unde utrunque declarat, & ex quo loco, & a quo loco. Unde dejectus est Cæcinna? ex orbe. Unde dejecisti? ab urbe. Unde dejecti Galli? a Capitolio. Unde qui cum Graccho fuerunt? ex Capitolio. ¶ Accipitur vel relative. *Virg.* 2. *Æn.* Evado ad summi fastigia culminis, unde Tela manu miseri jactabant irrita Teucri. ¶ Vel infinite. *Cic.* 4. *Verr.* Ego instare, ut mihi responderet, quis esset, quis esset, unde esset. ¶ Vel interrogative. *Ter. Andr.* 4. 5. Ego Mysis, puer hic unde est? quisve huc attulit? *Plaut. Cist.* 2. 3. *v.* 3. Hæc unde is? D. Ex senatu. *Virg.* 9. *Æneid.* Qui genus? unde domo? pacem ne huc fertis, an arma? id est de qua civitate? ¶ Conjungitur interdum cum genitivo *gentium*, & idem significat. *Plaut. Asin.* 1. 1. 77. Face, id ut paratum jam sit. L. Unde gentium? *Id. Epid.* 3. 4. 47. Unde hæc igitur gentium est? ¶ Translate dicitur de persona. *Cic. l.* 14. *Fam. ep.* 1. Hem mea lux, meum desiderium, unde omnes opem petere solebant. ¶ Item de origine pro a quo, vel ex qua re. *Virg.* 1. *Æn.* Genus unde Latinum, &c. id est a quo. *Cic.* 1. *de Or.* De ea multo dicet ornatius, quam ille ipse, unde cognovit. *Id. de Arusp. Resp.* Alterum putabo Regem, si habuerit unde tibi solvat. *Terent. Andr.* 3. 2. 31. Unde id scit? *come*, *a da che lo sa?* *Auct. ad Herenn.* 1. 1. *c.* 9. Si inde incipiemus, unde necesse erit. ¶ Unde pro quare, quocirca, rarum est. *Colum. l.* 6 *in præfat.* Nec tamen ulla est regio, in qua modo frumenta gignantur, quæ non, ut hominum, ita armentorum adjumento juvetur: unde etiam jumenta nomen a re traxere, quod nostrum laborem juvarent. ¶ Interdum eleganter geminatum ponitur, & vim quandam addit orationi. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 105. Spero alicunde hodie me tibi inventurum esse auxilium argentarium; Atque id futurum unde unde dicam, nescio, *d' onde poi ciò abbia da venire non so.* ¶ Interdum significat undecumque, vel quocumque loco. *Catull. c.* 68. *ad Januam*, *v.* 27. Et quærendum unde unde foret nervosius illud, Quod posset zonam solvere virgineam. Alii leg. *aliunde*. Hoc sensu conjunctis etiam vocibus usurpatur. *Tertull. adv. Hermog. c.* 10. A quocumque, & undeunde passus est fieri. ¶ Contra idem *Tertull. ibid. c.* 12. & *de Anim. c.* 31. usurpat *unde* pro undeunde, seu undecumque. quamquam Scioppius in notis ineditis ad eund. *Tertull.* utroque loco *undeunde* restituit.

Undeceni, æ, a, *undici*, ἕνδεκα, undecim, numerus distributivus, qui tamen sæpe pro cardinali *undecim* ponitur. *Plin. l.* 36. *c.* 9. *de Ægypti obeliscis*. Idemque digressus inde ubi fuit Mnevidis regia, posuit alium, longitudine undenis pedibus, per latera cubitis quatuor.

Undecentesimus, a, um, adjectiv. idem quod nonagesimus nonus. *Valer. Max. l.* 8. *c.* 7. *extern. n.* 11. Ad undecentesimum annum.

Undecentum, *novantanove*, ἐννενηκονταεννέα, nonaginta novem, centum minus uno. *Plin. l.* 7. *c.* 60. Paruerunt tamen eis annis undecentum.

Undecies, adv. *undici volte*, ἑνδεκάκις, undecim vicibus. *Cic.* 4. *Ver. c.* 7. Sestertium undecies numeratum esse. *Col. l.* 5. *c.* 1. Hanc summam undecies multiplicatu, fiunt pedes quinquaginta tria millia nongenti.

Undé.

Undĕcim, *undeci*, *undici*, ἕνδεκα, unus supra decem, nomen numerale cardinale, indeclinabile. *Martial. l. 5. ep. 44.* Phœbo quatuor, undecim Phileto.

Undecimus, a, um, *undecimo* ἑνδέκατος, ultimus ex undecim. *Virg. 8. Ecl.* Alter ab undecimo tum me jam ceperat annus.

Undecirēmis, is, f. ἑνδεκήρης, navis, quæ habet undecim remorum ordines. *Plin. l. 16. c. 40.* Maxima ea in Cypro traditur ad undecirememem Demetrii succisa.

Undecunque, *da qualunque luogo*, ὁπόθεν ἄν, ex quocunque loco, ex quolibet loco. *Plin. l. 27. c. 4.* Vulnerum quoque sanguinem & undecunque fluentem sistit per se, vel ex aceto. *Plin. jun. in Pan. c. 80.* Et undecunque invocatum, statim, velut Numen adesse, & adsistere. *Senec. de vita beat. cap. 27.* Rupes, quam fluctus non desinunt, undecunque moti sunt, verberare. ¶ Interdum additur genitivus *gentium*. *Vopisc. in Bonoso c. 14.* Si quando legati Barbarorum undecunque gentium venissent.

Undelĭbet, adv. *d'onde piace*, *da qualunque luogo*, ὅθεν δήποτε, ex quocunque libet loco. *Auct. ad Her. l. 4. c. 30.* At illud quidem facile fuit undelibet invenire. Adde *Cels. l. 8. c. 10.*

Undēni, æ, a. *undici*, ἕνδεκα, nomen numerale distributivum, quod etiam sæpe pro *undecim* usurpatur. *Ovid. l. 1. Am. el. 1.* Musa per undenos emodulanda pedes, h. e. hexametro, & pentametro versu. *Plin. l. 12. c. 25.* Pariuntur autem undeni. ¶ In singulari numero *Manil. lib. 4. v. 431.* Bisque undena (*pars*) nocens, & bis duodena nocens est. h. e. undecima.

Undenonaginta, *ottantanove*. *Liv. l. 37. c. 30.* Classis undenonaginta navium.

Undeoctoginta, *settantanove*, ἐννέα καὶ ἑβδομήκοντα, septuaginta novem, octoginta minus uno. *Hor. l. 2. s. 3. v. 117.* Age, si stramentis incubet undeoctoginta annis natus, cui stragula vestis Blattarum ac tinearum epulæ putrescat in arca.

Undequadragesĭmus, a, um, adject. *trigesimo nono*, quadragesimus uno minus. *Valer. Max. l. 8. c. 6. extern. n. 10.* Undequadragesimum volumen.

Undequadragies, *trentanove volte*, ἐννάκις καὶ τριακοντάκις, novies, & tricies. *Plin. l. 7. c. 25.* Solus M. Marcellus transgressus, qui undequadragies dimicaverat.

Undequadraginta, *trentanove*, ἐννέα καὶ τριάκοντα, triginta novem. *Liv. l. 25.* Ad mille quad[ringen]tos Carthaginiensium cæsi, undequadraginta cives capti.

Undequinqua[ges]imus, a, um, τεσσαρακοστὸς ἔνατος, quadragesimus nonus. *Cic. pro L. Man. [c.] 12.* Ipse autem, ut a Brundusio profectus est, undequinquagesimo die totam ad Imperium Pop. Rom. Ciliciam adjunxit.

Undequinquaginta, *quarantanove*, ἐννέα καὶ τεσσαράκοντα, quadraginta novem, quinquaginta minus uno. *Liv. l. 37. c. 58.* In eo triumpho undequinquaginta coronæ aureæ translatæ sunt. Adde *Plin. l. 33. c. 4.*

Undesexagesĭmus, a, um, adject. *cinquantesimo nono*. *Censorin. de die nat. c. 19.* Undesexagesima pars.

Undesexaginta, *cinquanta nove*, ἐννέα καὶ πεντήκοντα, quinquaginta novem. *Liv. l. 23. c. 49.* Ceperunt amplius tria millia hominum, paullo minus mille equorum, undesexaginta militaria signa.

Undetricēnus, a, um, adject. *ventesimo nono*. *Macrob. l. 1. saturn. c. 15.* Undetricenis censebantur diebus.

Undetricesĭmus, a, um, adject. idem quod undetrigesimus. *Gell. l. 10. c. 5.* Nigidius in commentariorum undetricesimo.

Undetrigesĭmus, a, um, *ventesimo nono*, εἰκοστὸς ἔνατος, vicesimus nonus. *Liv. l. 25. c. 36.* Anno octavo, postquam in Hispaniam venerat Cn. Scipio, undetrigesimo die post fratris mortem interfectus est.

Undetriginta, *ventinove*. *Vitruv. lib. 9. cap. 4.* Mensibus undetriginta, & amplius.

Undevicēni, æ, a, adject. *diciannove*, numerus distributivus, qui tamen & pro cardinali decem & novem ponitur. *Quinct. l. 1. c. 10. sub fin.* Porrecti utrinque undeviceni pedes.

Undevicesimānus miles, qui est ex legione undevicesima. *Hirt. de B. Alex.* Cum quinque cohortibus undevicesimanorum egreditur.

Undevicesĭmus, a, um, *decimo nono*, ἔνατος καὶ δέκατος, decimus nonus. *Cic. de Sen. c. 5.* Anno enim undevicesimo post ejus mortem Consules T. Flaminius, & M. Atilius facti sunt.

Undevigesimānus, idem ac undevicesimanus. *Tac. 1. Annal. c. 37. & 31.* ubi alii leg. unaetvicesimanus.

Undevigesĭmus, a, um, idem, quod undevicesimus. *Colum. l. 8. c. 5.* Die undevigesimo animadvertat, an pulli rostellis ova pepulerint.

Undevĭginti, *diecinove*, *diciannove*, δέκα ἐννέα, εἴκοσι ἑνὸς δέοντα, novendecim, viginti minus uno. *Cic. de Cl. Or. c. 64.* Undeviginti annos natus erat.

Undeunde. V. Unde.

Undĭcŏla, læ, qui, vel quæ undas colit. *Avien. in Phænom. Arat. v. 809.* Undicola pistris. *Varr. apud Non.* Najades undicolæ.

Undifrăgus, a, um, undas frangens. *Ven. Fortun. l. 3. Carm. epist. ad Felicem.*

Undique, adv. *da ogni parte*, *da ogni banda*, πανταχόθεν, πάντοθεν, ex omni loco, ex omni parte loci, ab *unde* & *que*. *Cic. pro L. Man.* Sicilia multis undique cincta periculis. *Virg. 8. Æn. v. 7.* undique cogunt Auxilia, & latos vastant cultoribus agros. *Rursus Cic. 5. de Fin.* Habes undique expletam, & perfectam, Torquate, formam honestatis. *Id. 6. Tusc.* Vita undique referta bonis. ¶ Interdum additur genitivus *gentium*. *Vopisc. in Firmo, c. 5.* Pacato undique gentium toto, qua patet, orbe terrarum. ¶ Pro *undecunque*, *Tert. advers. Valent. c. 5.* Nec undique dicemur ipsi nobis effinxisse materias.

Undique secus, *da ogni parte*. *Solin. c. 40.* Locus viret undique secus agris arentibus.

Und[iquevorsu]m, & Undique versum, *da ogni verso*, *da ogni banda*. *Gell. l. 12. c. 1[3] ...s tereas omnifariam, & undique versum circumfluit. Id. l. 7. c. 16. ... undique versum indagines cupediarum.

Undisŏnus, a, um, *flutuoso*, *strepitoso*, πολύφλοισβος, quod undis strepit. *Prop. l. 3. el. 21.* Ergo ego nunc rudis Hadriaci vehar æquoris hospes, Cogar & undisonos nunc prece adire Deos. *Virg. Æn. 4. v. 313.* Æquor undisonum.

Undo, as, n. 1. *ondeggiare*, κυμαίνω, fluctuo, undis agitor, undas facio. V. *Undans*. ¶ Legitur & active pro inundare, irrigare, implere. *Stat. 1. Achill. v. 86.* Cum totos Æacides tepido modo sanguine Teucros Undabit campos. ¶ Translate per quandam similitudinem sumitur pro fervere, *bollire*, quod aquæ fervens quibusdam quasi undis agitari videatur. *Virg. 6. Æn.* Pars calidos latices, & ahena undantia flammis Expediunt. *Id. l. 7.* Magno veluti cum flamma sonore Virgea suggeritur costis undantis aheni. ¶ Item pro abundare, copiosum esse. *Virg. 2. Georg.* Et juvat undantem buxo spectare Cytorum. Quanquam ibi non tam propter copiam buxi, qua omnino mons ille abundat, verbo hoc utitur, quam ut lenibus auris impulsi arbusti motum undabundi maris æmulam exprimeret. *Claud. de raptu Proserp. l. 3. v. 25.* Undaret neu silva favis, neu vina tumerent. *Val. Flacc. l. 1. Argon. v. 539.* Jampridem exigit undat equus, fioretque aitis.

Undōse, adverb. undas commovendo. *Ammian. l. 27. c. 4.* (al. 4.) Freto undosius ab Euxino Ponto labenti.

Undōsus, a, um, *ondoso*, *flutuoso*, κυματώδης, fluctuosus, undis exagitatus. *Virg. 4. Æn.* Troja per undosum peteretur classibus æquor? *Solin. cap. 18.* Fluctus undosior. *August. de Civ. Dei, lib. 20. cap. 21.* Torrentes undosissimi.

Undulātus, a, um, κυματώδης, πολύχρωμος, quod undas repræsentat, ut *Vestis undulata*, κυματώδης ἐσθὴς, per quam imago undarum discurrit, qua ratione vestis *scamiota* appellatur a scutulis, quales in araneorum telis cernimus. In genere undulatarum vestium sunt, quæ ex hircorum, & caprarum pilis (varii quidem, sed nativi coloris,) verius, quam lanis conficiuntur. Nam hæ undis quibusdam depictæ sunt. Hæ etiam *symballata* passim appellantur, quasi συμβληταί, quod coactis potius implexu, quam textu confectæ sint, ceu nitigium ab illo vestium genere accepta, de quo *Plinius* ita scribit *l. 8. c. 48.* Lanæ & per se coactæ vestem faciunt. *Varro* apud *Non. l. 2. n. 926.* A quibusdam dicitur esse Fortunæ virginis simulacrum, ab eo, quod duabus undulatis togis est opertum, perinde ut Reges nostri undulatas, & prætextas togas soliti sunt habere. Ubi *Nonius undulatam* esse positum pro *puro* scribit, fortasse quia hujusmodi vestes nulla tincturæ infectæ, purum nativumque colorem habeant.

Unēdo, onis, m. *mobezzolo*, κόμαρον, fructus arbuti, terrestribus fragis non dissimilis, ab *unus*, & *edo*, quod plures edi non possint. Nempe cibus iste, si multo plus sumas, noxius est. Unde & cognoscimus, corripere penultimam. *Plin. l. 15. c. 24.* Aliud corpus est terrestribus fragis, aliud congeneri eorum unedoni, quod solum pomum simile fructui terræ gignitur. Arbor ipsa fruticosa. Fructus anno maturescit: pariterque floret subnascens, & prior coquitur. Mas sit, an fœmina sterilis, inter auctores non constat. Pomum inhonorum, ut cui nomen ex argumento sit unum tantum edendi. ¶ Ipsa etiam arbutus eodem nomine significatur, *corbezzolo*, κόμαρος. *Plin. l. 23. c. 8.* Arbutus, sive unedo fructum fert difficilem concoctioni, & stomacho inutilem.

Unelĕta dicitur ab *Apul. de herb. c. 34.* centauria major, quia herba est semel tantum ferens, seu producens folia caulemque suum, ut quidam scribunt.

Unetvicesĭmus. V. Unaetvicesimus.

Ungella, læ, f. parvus unguis. Voc est *Apicii* scriptoris culinarii *l. 2. c. 9.* & *l. 4. c. 5.*

Ungĭto, as, frequentativum ab ungo. *Cato apud Charis. l. 1.* Mulieres nostræ capillum ungitabant, ut rutilus esset crinis.

Ungo, is, xi, ctum, *ungere*, משח, Germ. *salben*, Gall. *oindre*, Hisp. *untar*, ἀλείφω, χρίω, oleo, oliove pingui oblino. *Cato c. 17.* Pice liquida cornua infima ungito. *Cic. 6. Verr.* Segestanas matronas, & virgines convenisse, cum Diana exportaretur ex oppido, unxisse unguentis, complesse coronis, & floribus. *Cels. l. 3. c. 18.* Ungi ex cerussa. ¶ Pro simplici tingo, aspergo, madefacio. *Plin. l. 19. c. 6. ad fin.* Cepas aqua salsa tepida ungere. ¶ Legitur etiam *unguo*, *unguis*, *ungui*, teste *Prisciano*. Augustus in quadam ad Tiberium epistola, apud *Sueton.* in ejus vita, *cap. 76.* Duas bucceas manducavi, priusquam ungui inciperem. *Cato de R. R. c. 79.* Oves unguito totas. Et *c. seq.* Amurca decocta ænem unguito. Eodem modo *inunguo* usurpatur ab eodem *ibid. prope fin.* ubi de bestiarum remediis agit.

Unguēdo, inis, f. idem quod unguen, seu unguentum. *Apul. l. 3. Met.* Pyxides plusculas depromit, atque inibidem egesta unguedine, &c.

Unguen, inis, n. *unguento*, *grasso*, שמן, Germ. *salbe*, Gal. *onguent*, Hisp. *unguento*, μύρον, idem ac unguentum, vel succus liquidus, & crassus unguento similis. *Virg. 3. Georg.* Et pingues unguine ceras. *Pers. sat. 6.* Fœnisecæ crasso vitiarunt unguine pultes. *Pal. l. 1. tit. 17.* Sumas tantundem unguinis, quod vocamus axungiam, vel sevum.

Unguentarĭa, æ, f. μυρεψική, ars conficiendorum unguentorum. *Plaut. Poen. 3. 3. 90.* Ut balneator faciat unguentariam. ¶ Item μυροπώλις, h. est mulier, quæ unguenta conficit, ac vendit. *Plin. l. 8. c. 5.* Et unguentariam quandam dilectam Juba tradit.

Unguentarĭus, ii, m. vel ungentarius, ut *Servius* scribendum affirmat, & legitur etiam in quadam Inscriptione apud *Fabret. pag. 514.* μυρεψός, μυροπώλης, qui unguenta conficit, ac vendit. *Cic. 1. Off. c. 42.* Adde huc, si placet, unguentarios, saltatores, totumque ludum talarium. *Horat. 2. sat. 3.* Pomarius excepit, Unguentarius, ac Tusci turba impia vici.

Unguentarĭus, a, um, μυρεψικός, unguentis idoneus, ad unguenta pertinens. *Plin. l. 36. c. 8.* Hunc aliqui lapidem alabastriten vocant, quem cavant ad vasa unguentaria, quoniam optime servare incorrupta dicitur. *Sueton. in Aug. c. 4.* Unguentaria taberna.

Unguentātus, a, um, μεμυρισμένος, unguento oblitus. *Catul. in Epithal. Julia, ep. 56.* Diceris male e tuis Unguentate glabris marite Abstinere. *Plaut. Cas. 2. 3. 13.* Senecta ætate unguentatus per vias incedis.

Unguentum, i, n. *unguento*, שמן, Ger. *salb*, Gal. *onguent*, Hisp. *unguento*, μύρον, μύρωμα, χρίσμα, omnis succus pinguis, quo ungimur deliciarum, & luxus causa. *Plaut. Most. 1. 1. 41.* Non possunt omnes olere unguenta exotica. *Cic. Verr. 5. c. 25.* Cum interea Apronius caput, atque os suum unguento perfricaret. *Id. Catil. 2. c. 3.* Nitere unguentis, fulgere purpura.

Unguĭcŭlus, i, m. *unghietta*, ὀνύχιον, parvus unguis. *Plaut. Epid. 5. 1. 17.* Contempla, Epidice, usque ab unguiculo ad capillum summum. *Cic. 3. Fin. c. 27.* Valetudinem, vires, staturam, formam, integritatem unguiculorum omnium. ¶ *A teneris unguiculis*, proverbialiter dici solet pro eo, quod est, ab infantia, ab incunabulis, *da fanciullo*, *dalla fanciullezza*, ἐκ τῶν ἁπαλῶν ὀνύχων. *Cic. l. 1 Fam. ep. 6.* Sed præsta te eum, qui mihi a teneris, ut Græci dicunt, unguiculis es cognitus.

Unguilla, æ, f. 1. vas, ex quo inungebant. *Solin. c. 40. de simiis.* Nam dum avide venantium gestus affectant, relicto consulto visci unguilla, quod mendacio factum vident, oculos suos oblinunt. ¶ Alii unguillam interpretantur unguen, unguedinem.

Unguinōsus, a, um, ἀλοιφώδης, pinguis, unguine, seu unguento abundans. *Plin. l. 13. c. 1. de unguento.* Susino unguinosum, Mendesio nigrum, rhodino candidum, myrrha pellidum. *Id. l. 23. c. 8.* Sunt autem recentes nuces juglandes jucundiores, siccæ unguinosiores, & stomacho inutiles.

Unguis, is, m. *unghia*, צפרן, Ger. *nagel*, Gal. *ongle*, Hisp. *una*, ὄνυξ, corneum illud, quod in extremis digitis enascitur, non solum in manibus, verum etiam in pedibus, neque in iis solum humanis, sed ceterorum etiam animalium, quæ pedum digitos habent separatos, ut sunt simiæ, & aves. *Cic. pro R. Com. cap. 7.* Ab imis unguibus usque ad verticem summum. *Plin. lib. 11. c. 45.* Ungues simiæ imbricati sunt, hominibus lati, rapacibus unci, ceteris recti, ut canibus, præter eum, qui a cruce plerisque dependet. ¶ *Unguis*, & *ungula* differunt in eo, quod *unguis* est in iis animalibus, quæ digitos habent, *ungula* vero in illis, quæ solidos, vel bisulcos habent pedes. Illud Græci ὄνυχα, hoc ὁπλήν appellant. *Ovid. 1. Met.* de transformatione Ius e bovis effigie in primam formam redeuntis: Ungulaque in quinos dilapsa absumitur ungues. *Plin. l. 11. c. 45.* Ungues clausulæ nervorum summæ existimantur. Omnibus hi, quibus & digiti. *Et mox, de elephanto:* Huic infirmes numero quidem quinque, sed indivisi, ac leviter discreti, ungulisque, haud unguibus similes. ¶ Interdum tamen ungues in animalibus bisulcis dici invenimus pro ungulis. *Col. lib. 6. c. 15. de medicina bovis claudicantis:* Si sanguis in inferiore parte ungulæ est, extrema pars ipsius unguis ad vivum resecatur. ¶ *Unguis transversus*, & *unguis latus*, proverbialiter usurpantur pro quam minimo spatio. *Plaut. Aul. 1. 1. 18.* Si hercle tu ex istoc loco digitum transversum, aut unguem latum excesseris. *Cic. Att. l. 13. epist. 20.* A recta conscientia transversum unguem non oportet discedere. *Id. Fam. 7. ep. 23.* Urge igitur, nec transversum unguem, quod ajunt, a stilo, subaudi *recede*. ¶ *Medium unguem ostendere*, proverbialiter est summe contemnere, inde sumptum, quod medius digitus pro impudico habebatur. *Juven. sat. 10.* Cum fortunæ ipse minaci Mandaret laqueum, mediumque ostenderet unguem. ¶ *Ungues arrodere*, & *caput scabere*, proverbiali Metaphora dicuntur, qui cogitabundi sunt, qui rem aliquam secum agitant, & in ea hærent, aut deliberant, utrum eam amplecti, an mutam debeant. *Hor. l. 1. sat. 10. v. 70.* in versu faciendo Sæpe caput scaberet, vivos & roderet ungues. *Pers. sat. 1. v. 106.* Nec pluteum cædit, nec demorsos sapit ungues. ¶ *De tenero ungui*, idem ac e *teneris unguiculis*, idest a pueritia. *Hor. l. 3. ode 6.* Motus doceri gaudet Ionicos Matura virgo: & fingitur artubus Jam nunc, & incestos amores De tenero meditatur ungui. ¶ *In unguem*, vel *ad unguem*, est ad perfectionem, perfecte, absolute, translatione a lapicidis, qui ungue marmoris levitatem experiuntur. *Cels. l. 8. c. 1.* Suturæ calvariæ committuntur in unguem. *Virg. 2. Georg. v. 277.* Nec secius omnis in unguem Arboribus positis secto via limite quadret. *Hor. l. 1. Serm. sat. 3.* Capitoque simul Fontejus, ad unguem Factus homo. idest omni ex parte urbanus, politus, &c. *Id. de ar. poet. v. 294.* castigare carmen ad unguem perfectum. Huc pertinet & illud *Pers. sat. 1. v. 64.* carmina molli Nunc demum numero

mero fluere, ut per læve severos Effundat junctura ungues. h. e. commissuram compositionem ita æquabilem, & expolitam, nihil ut sit, quod aures offendat, quemadmodum duorum marmorum junctura apte commissa ungui nulla asperitate remoratur. ¶ Translate dicitur etiam de plantis. *Plin. l.* 12. *c.* 9. *de bdellio.* Bactriano nitor siccus, multique candidi ungues. *Id. l.* 21. *c.* 10. *de rosa.* Capite foliorum, partesque candidæ, ungues vocantur. ¶ *Ungues ferrei*, instrumenta quædam ferrea, quibus vindemiatores unguium vice utebantur ad colligendas uvas. *Col. l.* 12. *c.* 18. Et ungues ferrei quam plurimi parandi, & exacuendi sunt, ne vindemitor distringat uvas, & non minima fructus portio, dispersis acinis, in terram dilabatur. ¶ Unguis etiam est vitium oculi, idest nervosa quædam adnatæ membranæ excrescentia, a majori oculi angulo ut plurimum enascens, ad oculi coronam ita procedens, ut quandoque pupillam operiat, *unghia*, & *ungula*. *Cels. l.* 7. *c.* 7. Unguis vero, quod πτερύγιον Græci vocant, est membranula nervosa oriens ab angulo, quæ nonnunquam ad pupillam quoque pervenit, eique officit. ¶ Hoc nomen in ablativo facit *ungue*, & *ungui*, ut *Priscian. l.* 7. monet. *Horat. l.* 2. *od.* 8. Dente si nigro fieres, vel uno Turpior ungui. *Ovid. Heroid. ep.* 4. *v.* 30. Et tenui primam deligere ungue rosam.

Ungula, æ, f. *unghia*, ὄνυξ, calceus corneus, pedes muniens eorum animalium, quæ digitos non habent, sive etiam ea pars pedis, quæ cornu tegitur. V. *Unguis*. *Virg.* 8. *Æc. v.* 596. Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* Ergo illud in silice, quod hodie apparet apud Regillum, tanquam vestigium ungulæ Castoris equi credis esse? *Plin. l.* 11. *c.* 48. Ungulæ veterino tantum generi renascuntur. *Omnibus ungulis*, proverbii speciem habet pro eo, quod est omnibus viribus, & conatu totius corporis niti, ut etiam ungues, qui sunt in extremitate collocati, intendantur, quos *Plinius* existimat esse summas nervorum clausulas. *Cic.* 2. *Tusc. c.* 24. Toto corpore, atque omnibus ungulis, ut dicitur, contentioni vocis asserviunt. ¶ *Injicere ungulas*, est rapere, vel furari. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 48. Nunc scio, febrim tibi esse, quia non licet huc injicere ungulas. ¶ Ungulas quoque dicere supplicii genus ungulas ferarum referens, quo latera reorum effodiebant, ac sulcabant ad veritatem extorquendam. *Prudent. Peristeph.* 5. *v.* 44. Ille virgas, & secures, & bisulcas ungulas Ultro fortis expetebat.

Ungulatus, a, um, adject. *ughiato*, ungula munitus. *Tertul. in Apolog. c.* 26. Altero pede ungulatus. ¶ *Cato apud Fest.* ungulatos appellavit, qui magnos, & asperos ungues habeat.

Ungulus, li, m. *anello*, a priscis Latinis ita vocitatus est anulus, ut scribit *Plin. l.* 33. *c.* 1. extatque hujus vocis exemplum ex *Pacuvio* apud *Festum*, qui ductam ab Oscis fuisse testatur.

Unguo V. in Ungo.

Unguftus, fustis uncus. *Paul. apud Fest.*

Unanimus. V. Unanimus.

Unicalamus, a, um, quod unicum habet calamum. *Plin. l.* 18. *c.* 8. *de frumento.* Unicalamum præterea, nec usquam capax, seriturque nonnisi tenui terra.

Unicaulis, & le, n. 3. *d'un caule*, μονόκαυλος, quod unum caulem habet, nec in ramos spargitur. *Plin. l.* 19. *c.* 10. Est autem unicaulis, radice bulbo simile.

Unice, adv. *unicamente*, μόνως, singulariter. *Plaut. Bacch.* 2. 2. 29. Uno nostrum unum plurimi pendit. *Cic. in Ot. c.* 1. Hunc & negare ei, quem unice diligerem, &c. *Horat. l.* 1. *od.* 16. Quid Tyridatem terreat, unice securus. h. e. ego singulariter, & omnino unus sum, qui nihil curo, quid Tyridatem terreat.

Unicolor, n. 3. *di un colore*, Germ. *einer farb*, Gall. *d'un couleur*, Hisp. *de un color*, μονοχρώματος, quod est unius coloris. *Ovid.* 11. *Metam. vers.* 610. At medio torus est hebeno sublimis in antro Plumeus, unicolor, pullo velamine tectus. Alii leg. *atricolor*. *Plin. l.* 32. *c.* 9. Dulciores fœminæ sunt, & unicolores.

Unicolorus, a, um, adject. idem quod unicolor. *Prudent. Hamartig. v.* 819. Sic animas cæli de fontibus unicoloras Infundit natura solo.

Unicornis, ne, adject. *unicorno*, animal unum tantum cornu in capite gerens, μονόκερως. *Plin. l.* 8. *c.* 21. In India boves solidis ungulis unicornes. *Id. l.* 11. *c.* 46. Unicorne (animal) asinus tantum Indicus.

Unicorporeus, a, um, quod unum corpus habet. *Firmic. l.* 2. *c.* 12. Taurus est signum in cœlo fœmininum, septentrionale, unicorporeum.

Unicultor, oris, m. qui unum Deum colit. *Prud. in passione Cypriani v.* 90. Unicultor, inquit, servo salutifera mysteria consecrata Christi.

Unicus, a, um, *unico*, *solo*, *singolare*, יחיד, Germ. *einig*, Gall. *unique*, Hisp. *unico*, μόνος, singularis, solus, unus. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 14. Et quæramus, quæ tanta vitia fuerint in unico filio. *Horat. l.* 3. *od.* 14. Unico marito gaudens mulier. ¶ Quia vero unici filii semper cariores sunt, interdum hæc vox idem significat, quod ἀγαπητός, idest dilectus. *Plaut. Capt.* 1. 2. 49. Tibi ille unicus est, mihi etiam unico magis unicus. ¶ Accipitur quoque pro summo, sive præclaro, ac singulari. *Plaut. Asin.* 4. 1. 3. Nam ut Poeta es prorsus ad eam rem unicus. *Cic. de Sen.* in quem illud elogium unicum plurimæ consentiunt gentes, &c. *Lucan. l.* 4. *v.* 509. Unica more. *Catul. carm.* 72. (al. 68.) Qui me unum, atque unicum amicum habuit. ¶ Hinc *unicos imperatores* honoris causa appellabant. *Catul. carm.* 29. *ad Fur. vers.* 12. & *Sueton. in Oth. in fin.*

Uniformis, & me, n. 3 *uniforme*, μονοειδής, unam habens formam, similis, simplex. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 5. Ut horrore uniformis alimoniæ edendi desiderium languesceret. *Apul. l.* 11. *Met.* Deorum, Dearumque facies uniformis. *Auct. dial. de Orat. c.* 33. Simplex quiddam, & uniforme doceri.

Uniformitas, atis, f. *uniformità*, unitas in forma, similitudo, simplicitas. *Macrob. l.* 7. *Saturn. c.* 5. Cur illis providere varietatem laboras, cui squallorem uniformitatis adjicis? Adde *Arnob. l.* 7.

Uniformiter, adverb. *uniformemente*, similiter, simpliciter. *Apul. in Trismegist.* Omnis humana immortalis est anima, sed non uniformiter cunctæ. Adde *Arnob. lib.* 2.

Unigena, æ, com. g. *unico*, *unigenito*, μονογενής, unus, unicus, unigenitus. *Cic. de Univ. cap.* 4. Idcirco singularem Deus hunc mundum, atque unigenam procreavit. ¶ Sumitur etiam pro eo, quod unico parente genitum est, ut *Pallas unigena*, quia ex Jovis cerebro nata est absque matre. *Catul. in Argon. vers.* 300.

Unigenitus, i, m. *unigenito*, unicus ex suis parentibus natus. *Tertull. advers. Gnost. cap.* 7.

Unijugus, a, um, μονόζυγος, quod unum jugum habet, ut *Unijugæ vites*, quæ simplici ornantur jugo, cum hastilibus in terra defixis singulæ transversæ perticæ in unam tantum partem ordinis superincumbunt. *Plin. l.* 17. *c.* 22. Si unijuga erit vinea. ¶ Unijugus etiam dicitur, qui semel tantum matrimonium iniit. *Tertul. de Monogam. c.* 6. Joseph unijugus.

Unimammia, vel Unomammia, æ, vox ficta a *Plaut. Curcul. a.* 3. *v.* 75. ad significandum fortasse regionem Amazonum, quæ alteram secabant mammam, quo expeditiores essent ad tela jaciendo. Verba *Plauti* sunt: Centauromachiam, & Classiam Unimammiam. Al. leg. *Classem Unomammiam*, h. e. ab Amazonibus constitutam.

Unimanus, a, um, *di una mano*, μονόχειρος, unam tantum manum habens. *Liv. l.* 35. *c.* 20. Capram sex hædos uno fœtu edidisse, ex Piceno nuntiatum est, & Aretii puerum natum unimanum. Adde *l.* 41. *c.* 21.

Unimodus, a, um, adject. unius modi, seu formæ. *Prudent. in Psychom. v.* 770. Unimodis compagibus unus.

Unio, onis, fem. *unione*, *concordia*, ἕνωσις, concordia, conjunctio, copulatio, cohærentia, vinculum. *Tertullian. de Monogam. cap.* 4. Denique perseveravit unio conjugii. Sed hoc loco unio significat non conjunctionem, sed unitatem, h. e. monogamiam, uniusque uxoris in matrimonio usum. Cæterum pro conjunctione usurparunt *Hieron.* & *Augustinus*. pro unitate etiam *Hieron. in Amos c.* 5. & *Tertullian. de resurr. carn. cap.* 2.

Unio, onis, m. *perla*, μαργαρίτης, margarita, id, quod in concha nascitur. *Plin. l.* 9. *c.* 35. Dos omnis in candore, magnitudine, orbe, lævore, pondere, haud promptis rebus, in tantum, ut nulli duo reperiantur indiscreti: unde nomen unionum Romanæ scilicet imposuere deliciæ. Nam id apud Græcos non est, ne apud barbaros quidem inventores ejus, aliud, quam margaritæ. ¶ Falsi itaque sunt *Isid.* & *Solin.* qui scripsere, uniones dictos, quod unici semper, nunquam duo, aut plures in concha inveniantur. ¶ Feminino genere, *Trebel. Pol. in XXX. Tyran. c.* 32. *ad. fin.* Hæc uniones Cleopatranas habuisse perhibetur.

Unio, onis, m. *cepa unius capitis*, vel nuclei, μονόκαρπος, μονοκέφαλος. *Colum. l.* 12. *c.* 10. Pompejanam, vel Ascaloniam cepam, vel etiam Marsicam simplicem, quam vocant unionem rustici, eligito. Ea est autem, quæ non fruticavit, nec habuit soboles adhærentes.

Unio, is, a. 3. *congiungere*, *aggiungere*, *adunare*, Ger. *vereinigen*, Gall. *unir*, Hisp. *ayuntar*, ἑνόω, in unum redigo, conjungo, copulo. *Tertul. de anim. c.* 17. Cœlum mari unitur.

Uniocultus. V. Unoculus.

Uniola, æ, f. herba, quæ & gramen dicitur. *Apul. de herb. c.* 77.

Unipetius, a, um, adject. uno tantum pede, seu caule præditus. *Marcel. Empir. c.* 15. Manipulus urticæ unipetiæ.

Unistirpis, & pe, n. 3. *d'una stirpe*, μονοστέλεχος, quod e radice candicem unicum habet assurgentem. *Plin. l.* 16. *c.* 30. In longitudinem excrescunt abies, larix, palma, cypressus, ulmus, & siqua unistirpia.

Unitas, atis, f. *congiunzione*, *identità*, *una cosa sola*, conjunctio, indiscreta alicujus rei cum suis partibus similitudo. *Plin. l.* 5. *c.* 9. Mensam ab unitate alvei, unde se primum findit in latera, ad Canopicum ostium CLXV. *Id. l.* 16. *c.* 22. Maxime foliorum unitas in suo cuique genere permanet. *Id. lib.* 7. *cap.* 12. Toranius M. Antonio jam Triumviro eximios forma pueros alterum in Asia genitum, alterum trans Alpes, ut geminos vendidit, tanta unitas erat. ¶ Item convenientia, concordia. *Senec. de vita beata cap.* 9. Virtutes enim ibi esse debebunt, ubi consensus, atque unitas erit; dissident vitia. ¶ Dicitur etiam de iis rebus, quæ ita commiscentur, ut ex pluribus unum quid fiat. *Cels. lib.* 4. *c.* 19. Donec omnia, quæ indita sunt, liquata in unitatem quandam coeant. *Senec. l.* 2. *quæst. nat. c.* 2. Hoc primum præsumendum, inter ea corpora, a quibus unitas est, aera esse. *Justin. l.* 2. *c.* 1. Mundi quæ nunc partes sunt, aliquando unitas fuit.

Uniter, adv. *unitamente*, *di concordia*, conjuncte, concorditer. *Lucr. l.* 3. *v.* 850. Cum corporis, atque animai Dissidium fuerit, quibus hæsimus uniter apti. Adde *l.* 5. *v.* 538. & *v.* 556.

Unitus, a, um, nom. partic. *unito*, conjunctus. *Senec. lib.* 2. *quæst. nat. c.* 2. Expedire me poteram, si philosophorum lingua uti voluissem, ut dicerem unita corpora. *Arnob. lib.* 3. Consensionis unitæ unanimitas. *Apulej. lib.* 11. *A. A.* Unita retro.

Universalis, & le, n. 3. *universale*, כלל, Ger. *allgemein*, Gal. *universel*, Hisp. *universal*, καθολικός, ad universos pertinens. *Auctor ad Heren. l.* 1. *c.* 14. In hujusmodi rationibus non universalis, atque absoluta, sed extenuata ratione expositio confirmatur. Aliqui legunt *universa*. *Quintil. l.* 2. *c.* 13. Καθολικά, idest, ut dicamus quomodo possumus, universalia.

Universaliter, adverb. *universalmente*, idem ac universe. *Cajus*, *l. quod sæpe*, §. *in iis*, *ff. de contrah. empt.* Si grex universaliter venierit. id est totus una venditione.

Universatim, adverb. *universalmente*. *Sidon. l.* 8. *ep.* 2. Universatim ferventibus votis aliquem consectari.

Universe, adverb. *universalmente*, *generalmente*, καθόλου, ὅλως, generaliter, generatim, cui *sigillatim* opponitur. *Cic.* 7. *Ver. c.* 55. Quid ego de ceteris Civium Romanorum suppliciis sigillatim potius, quam generatim, atque universe loquar? *Id. Attic. l.* 8. *epist.* 11. Nec tam irruptio pertimescenda est, quam universe interitus.

Universim, adv. idem ac universe. *Gel. l.* 1. *c.* 3. Sed generibus rerum summatim, universimque utitur.

Universitas, atis, f. *università*, τὸ πᾶν, rerum tota multitudo. *Cic.* 2. *de nat. Deor. cap.* 65. Licet enim contrahere universitatem generis humani, eamque gradatim ad pauciores, postremo deducere ad singulos. *Col. in præf. l.* 1. De rusticationis universitate nihil attinet nunc plura dicere, *dell' agricoltura in generale*. *Plin. l.* 3. *epist.* 10. Non temere nunc de universitate (libri) pronuntio, de partibus experiar legendo. ¶ Sæpe ponitur pro mundo. *Cic.* 1. *de nat. Deor. c.* 43. Tum enim censet imagines divinitate præditas inesse in universitate rerum. *Id. de Univ.* Quod si universitatis corpus planum, & æquabile explicaretur. *Id. ibid.* Singulas adjunxit ad singula, atque ita quasi in currum universitatis imposuit.

Universus, a, um, *universo*, *tutto*, כל, Ger. *gantz*, Gall. *tout*, Hisp. *todo*, σύμπας, omnis, totus, integer. *Cic. pro Cæc. c.* 20. Universa familia. *Id.* 1. *Offic. c.* 31. Universa natura. *Id. pro Rosc. Com. c.* 15. Vim universa. ¶ In plurali num. significat omnes conjunctim, & opponitur *singulis*. *Cic. de Orat. c.* 5. Ea iis rebus universis eloquentia constat, quibus in singulis elaborare permagnum est. *Id.* 2. *de nat. Deor. c.* 66. Dii separatim ab universis singulos diligunt. *Nepos in Themist. c.* 4. Universos esse pares ajebat, dispersos testabatur perituros. ¶ *Universi omnes* per pleonasmum dixere *Plaut. Trin.* 4. 3. 40. & *Apul. l.* 7. *Met.* Sic, *universum totum*, *Id. Plaut. ibid.* 1. 2. 134. ¶ *In universum* est generaliter, universe. *Tacit. de German. c.* 5. Terra, etsi aliquando specie differt, in universum tamen aut silvis horrida, aut paludibus fœda. *Id. ibid. c.* 6. In universum æstimanti, plus penes peditem roboris. ¶ *Universum* pro *universum* metri causa *Lucret. l.* 4. *v.* 262. Sed magis universum, fierique perinde videmus. Alii tamen leg. *universum*, ut sit per creticus pro dactylo, quæ sane insolens licentia est, præsertim in heroico carmine.

Univira, æ, f. mulier, quæ unum tantum virum habuit. *Tertul. in exhort. ad cast. c. ult.* Ut & virginibus legitime nubentibus univiræ pronubæ adhibeantur. ¶ Adjective *Id. advers. Psych. c.* 8. Univiram viduitas. ¶ Legitur etiam *univiria*. *Trebel. Pol. in* 30. *Tyran. c.* 32. Quam majores nostri univiriam sacerdotem inter sacratissimas fœminas adorarunt.

Univiratus, us, m. status monogamiæ, h. e. ejus, quæ semel tantum nupsit. *Tertul. l.* 1. *ad uxor. c. ult.* & *l.* 2. *c.* 2.

Univiria. V. Univira.

Univocus, a, um, adject. Vox univoca dicitur, quæ multis diversis rebus tribuitur. *Martian. Capel. l.* 4. Univocis æquivoca connectere.

Uniusmodi, *simile*, ὁμοειδής, uniformis, non varius. Re vera sunt duæ voces inter se distinctæ, sed vulgo conjunctim pronuntiantur instar adverbii. *Ter. Heaut.* 2. 2. 31. Nam parentum injuriæ uniusmodi sunt ferme. *Cic. Attic. l.* 9. *ep.* 6. Noli putare, tolerabiles horum insanias, nec uniusmodi fore. *Id. de Univ. c.* 7. Materia uniusmodi, & sui similis.

Uno, as, a. 1. *unire*, unum facio. *Tertul. advers. Prax. c.* 27. Incipiunt illos dividere potius, quam unare.

Unoculus, a, um, μονόφθαλμος, unicum habens oculum, quales Poetæ fingunt fuisse Cyclopes. *Plaut. Curc. a.* 3. *vers.* 22. Unocule salve. Quidam legunt *unoculo*. *Gell. l.* 3. *c.* 11. *de Cyclope*: Itidem, inquit, vel maxime, quod unoculus fuit, rem tam insignem non præterisset. *Solin. cap.* 15. Arimaspi unocula genus.

Unomammia, V. Unimammia.

Unose, adv. una, simul. *Pacuv. apud Non. c.* 2. *n.* 881. Occidisti, ut multa paucis verba unose obnuntiem.

Unquam, adv. *alcuna volta*, *giammai*, ποτέ, aliquo tempore, ullo tempore. *Plaut. Aul.* 4. 3. 2. Neque id in tantis periculis unquam committam, ut fiet.

Cic.

Cic. de Arusp. resp. Quod quidem sacrificium nemo ante P. Clodium omni memoria violavit, nemo unquam adiit. *Virg. Ecl.* 1. Non unquam gravis aere domum mihi dextra redibat. h. e. semper. ¶ Nemo unquam. *Cic. Att. l.* 3. *ep.* 14. Ita sum afflictus, ut nemo unquam. ¶ Interdum additur genitivus gentium. *Cic.* 4. *Tusc. c.* 30. *ex poeta*: Quis homo te exsuperavit unquam gentium impudentia? Quidam volunt leg. *usquam*.

Unus, a, um, *uno*, *un solo*, *εἷς*, *μία*, *ἕν*, nomen numerale cardinale. Usurpatur vel absolute. *Cic. pro Quinct.* Alphenus servulum unum adducit. *Idem* 1. *Offic. c.* 12. Confugere ad unum aliquem. *Id.* 1. *Offic. c.* 32. Cum duas cerneret vias, unam voluptatis, alteram virtutis. *Idem de Sen. c.* 5. Uno, & octogesimo anno mortuus est. ¶ Vel cum ablat. & praepos. *e*, vel *ex*, vel *de*, aut cum genitivo. *Cic.* 4. *Acad.* Quem unum a Physicis potissimum probabit. *Tacit.* 14. *Ann. c.* 5. Ille, unum se civium, & consensu imparem respondit. ¶ In genitivo singulari habet *unius*, penultima apud Oratores porrecta, apud Poetas communi. *Virg.* 1. *Æn.* Unius ob iram Prodimur. *Id. ib.* Unius ob noxam, & furias Ajacis Oilei. ¶ Legitur etiam *uni* in genit. pro *unius*. *Catul. ep.* 17. Ludere hanc sinit, nec pili facit uni. Adde *Titin. apud Prisc. l.* 6. ¶ Aliquando in oratione *unus* subticetur. *Quintil. l.* 9. *c.* 1. Nec desunt, qui Tropis Figurae nomen imponant, quorum est C. Artorius Proculus, idest *quorum unus est*. ¶ Accipitur etiam pro solo. *Teren. Adelph.* 3. 3. 82. Illum cum unum, ille ad me attinet. *Cic. l.* 4. *Fam. ep.* 13. P. Nigidius unus omnium doctissimus, & sanctissimus. *Plin. l.* 9. *c.* 17. Acipenser unus omnium squamis ad os versis contra aquam natando meat. *Id. l.* 11. *c.* 37. Calvitium uni tantum animalium homini. ¶ Minus tamen significat, quam *solus*, & cum eo interdum conjungitur. *Cic. in Pison. c.* 40. Te unum solum, suum depeculatorem, vexatorem venisse senserunt. *Id. de Arusp. resp. c.* 7. Uno illo solo antistite dissentiente. *Horat. l.* 1. *ep.* 6. Nil admirari, prope res est una Numici, Solaque quae possit facere, & servare beatum. ¶ Ponitur etiam pro primarius, idem. *Plaut. Capt. prol. v.* 20. Hic, postquam hunc emit, dedit eum huic gnato suo peculiarem, quia quasi una aetas erat. *Id. Mil.* 3. 1. 130. Uno exemplo omnes vivunt. *Caes. l.* 3. *B. Civ. c.* 15. Atque uno etiam tempore accidit. ¶ Item pro aliquis, quidam, & fere in contemptum. *Plaut. Truc.* 1. 2. 32. Quis is est homo, Astaphium? unus ne amator? *Cic. Phil.* 2. *c.* 3. Tanquam mihi cum M. Crasso contentio esset, non cum uno gladiatore nequissimo. *Id.* 1. *de Orat. c.* 29. Sicut unus paterfamilias his de rebus loquor. *Catul. carm.* 22. Unus caprimulgus, aut fossor rursus videtur. ¶ Cum iis nominibus, quae necessario in plurali numero usurpantur, etiam *unus* in plurali ponitur. *Sallust. in Catil. c.* 6. In una moenia convenere. *Cic. pro Sext. c.* 26. Unis moribus vivere. *Plaut. Pseud.* 3. 1. 52. Unae quinque remorantur minae. Sic unae aedes, unae nuptiae, apud *Terent. Eun.* 2. 3. 75. & *Andr.* 4. 1. 51. ¶ *Unus & alter*, *due*, *εἷς*, *καὶ δύο*, ponitur pro duobus, ut alter & tertius pro tribus. *Cic.* 4. *Ver.* Repente iste testes citari jubet, dicit unus & alter breviter; nihil interrogatur. *Id.* 6. *Ver. c.* 29. Dies unus, alter, plures: non referri. *Id.* 7. *Ver.* Unum, alterum mensem, prope annum. *Id. Att. l.* 7. *ep.* 8. Quid enim est tantum in uno, aut altero die? *Id.* 1. *Acad. c.* 5. Ratio triplex, una, altera, tertia. ¶ *Alter* aliquando subauditur. *Virg.* 9. *Æn.* Vix unus Helenor, Et Lycus elapsi, quorum primaevus Helenor, &c. ¶ *Ad unum* significat, nemine, ne uno quidem excepto. *Virg.* 5. *Æn. v.* 687. Si non exosus ad unum Trojanos. *Cic. Fam.* 13. *ep.* 14. Onerariae omnes ad unam a nobis sunt exceptae. *Curt. l.* 4. *c.* 3. Ad unum arenes occisi sunt. ¶ *In unum*, subaudi *locum*. *Virg. Ecl.* 7. Compulerantque greges Corydon, & Thyrsis in unum. *Sallust. in Jugur. c.* 51. Milites in unum conducit. ¶ Conjungitur aliquando cum *nemo*. V. Nemo. Interdum cum *maxime*. *Liv. l.* 1. *c.* 57. Id quod unum maxime in praesentia desiderabatur, *sopra tutto*. ¶ *Unus e multis* dicitur, qui inter multos nihil excellit. *Cic. de clar. orat. c.* 79. M. Calidius non fuit orator unus e multis: potius inter multos singularis fuit. *Ovid. de remed. amor. v.* 681. Nulla sit ut placeas alienum cum puellae: Jam facito, e multis una sit illa tibi.

Unusquilibet, unaquaelibet, unumquodlibet, *ciascuno*, *ogn' uno*, *εἷς ἕκαστος*, idem ac quilibet. *Sen. controv.* 26. Ut unusquisque satis sit. ¶ Dividitur etiam eleganter. *Liv. l.* 6. *c.* 40. Si non sum ex patritio sanguine ortus, sed unus Quiritium quilibet.

Unusquisque, unaquaeque, unumquodque, & unumquidque, *ciascheduno*, *εἷς ἕκαστος*, *πᾶς τις*, *ἕκαστος*, *ἕκαστος*, singuli. *Cic. pro Font. c.* 6. Mihi enim semper unaquaque de re testis non solum semel, verum etiam breviter interrogatus. *Id. pro Rosc. Amer. c.* 30. Leviter unumquodque tangam. *Id. Ver.* 6. *c.* 59. Qui hospites ad ea, quae visenda sunt, ducere solent, & unumquidque ostendere. *Id. Parad.* 1. Ponite ante oculos unumquemque regum. ¶ *Unumquidquid*, pro unumquidque. *Lucr. l.* 5. *v.* 1387. Sic unumquidquid paulatim protrahit aetas. *Plaut. Trinum.* 4. 2. 39. Si unumquidquid singillatim, & placide percontabere.

Unxia, ae, f. Dea, quae unctionibus praeerat. *Arnob. l.* 3. Unctionum superest Unxia, cingulorum Cinctia replicationi. *Id. l.* 7. Bos sterilis Unxiae mactatur. ¶ Quidam putant hoc nomine dictam fuisse Junonem, quae nuptiis praeerat, quia sponsa mariti domum ingrediens postes inungebat.

V ANTE O.

Vocabilis, le, adject. idem quod vocalis. *Gel. l.* 13. *c.* 20. Sonos vocabilior est visus, & amoenior. Alii leg. *vocalior*.

Vocabulum, i, n. *vocabolo*, *voce*, *dizione*, מִלָּה, Germ. *nam wort*, Gall. *vocable*, Hisp. *palabra*, *λέξις*, dictio, qua res singulae vocantur, aut voce efferuntur. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 40. Nam si res suum nomen, & proprium vocabulum non habet. *Plin. l.* 1. *ep.* 14. Neque enim alio vocabulo potest exprimi. *Horat. l.* 2. *sat.* 2. *v.* 280. Vocabula rebus imponere. ¶ Differunt nomina, & vocabula, ut docet *Var. l.* 7. *de L. L.* quia nomina finita sunt, & significant res proprias, ut *Romulus*, *Helena*; vocabula autem infinita, & res communes designant, ut *mulier*, *scutum*. Aliquando tamen vocabulum pro nomine ponitur. *Tac.* 12. *Ann. c.* 66. Deligitur artifex talium, vocabulo Locusta. *Id. Ann.* 13. *c.* 12. Libertina, cui vocabulum Acte fuit. Adde *Ovid.* 3. *Fast. v.* 512.

Vocalis, & le, n. 3. *vocale*, *sonoro*, *φωνήεις*, *ἔμφωνος*, quod est magnae vocis, sonorum. *Ovid.* 11. *Metam.* Carmine vocalis clarus, citharaque Philammon. *Tibul. l.* 2. *eleg.* 5. Vocales impellere pollice chordas. *Sen. l.* 6. *quaest. nat. c.* 19. Vocaliora sunt vacua, quam plena. *Plin. l.* 4. *epist.* 7. Eligere vocalissimum aliquem, qui legeret. ¶ Ponitur etiam simpliciter pro eo, qui vocem habet, qui est in numero loquentium. *Cic. in Brut. c.* 69. Addamus huc etiam, ne quem vocalem praeterisse videamur, C. Cosconium. *Val. Max. lib.* 1. *cap.* 8. *de miraculis*, *in externis*, *n.* 4. Ægles Samius athleta mutus, cum ei victoriae, quam adeptus erat, titulus, & praemium eriperetur, indignatione accensus, vocalis evasit. ¶ Literae vocales, apud Grammaticos, *γράμματα φωνήεντα*, sunt illae, quae per se vocem faciunt, id est quae per se, sine consonantibus, pronuntiari possunt, ut *a*, *e*, *i*, *o*, *u*, & in Graecis diphthongis etiam *y*. *Cic. in Orat. cap.* 23. Habet enim ille tanquam hiatus concursu vocalium molle quiddam.

Vocalitas, atis, f. *consonanza*, *εὐφωνία*, consonantia. *Quintil. l.* 1. *c.* 5. Sola est, quae notari possit, velut vocalitas, quae *εὐφωνία* dicitur.

Vocaliter, adv. per vocem, seu vocabulum. *Tertul. adverf. Prax. c.* 3. *Μοναρχίαν*, inquiunt, tenemus; & ita sonum ipsum vocaliter exprimunt etiam Latini. ¶ Item magna voce. *Apul. l.* 1. *Metam.* Januam firmiter oppessulatam pulsare vocaliter incipio. h. e. pulsare simul clamando, & vocando.

Vocamen, inis, n. *nome*, *vocabolo*, *ὄνομα*, nomen, appellatio. *Lucr. l.* 6. *v.* 656. Et Bacchi nomine abuti Mavult, quam laticis proprium proferre vocamen.

Vocates, um. 3. Boates, *le Captalat de Buch*, pop. Galliae, in Aquitania, in ora Oceani Aquitanici, quorum opp. *Vicus*.

Vocatio, onis, f. *invito*, *κλῆσις*, invitatio ad coenam. *Catul. ad Porcium carm.* 48. Vos convivia lauta sumptuose De die facitis: mei sodales Quaerunt in trivio vocationes. idest eo miseriae sunt redacti, ut quaerant, a quibus vocentur ad coenam. Sunt qui leg. *vorationes*. *Justin. l.* 37. *c.* 4. Non in convivio, sed in campo, non in vocationibus, sed in exercitationibus. Alii *vorationibus*.

Vocative, adverb. *in vocativo*, per vocativum casum. *Gel. lib.* 13. *cap.* 21. Vocative, inquit, dicit. ¶ Significat etiam vocando, ut ait *Festus*.

Vocativus, a, um, *κλητικός*, quod ad vocandum spectat, ut *Vocativus casus*, *κλητικὴ πτῶσις*, per quem aliquem vocamus. *Gel. l.* 14. *c.* 5. In casu vocativo *vir egregi* dicendum contenderet.

Vocator, oris, *κλήτωρ*, *καλητήρ*, qui vocat. *Prudent. in pass. Laurent. v.* 461. Paulus vocator gentium. ¶ Speciatim vocatores dicti sunt, quibus datum erat invitandi negotium, sive qui ipsi vocabant ad coenas. *Plin. l.* 35. *c.* 10. Invitatus ad Regis coenam venit. Indignantique Ptolemaeo, & vocatores suos ostendenti, ut diceret, a quo vorum invitatus esset, arrepto carbone extincto e foculo, imaginem in pariete delineavit. Adde *Sueton. in Calig. c.* 39.

Vocatorius, a, um, adject. ad vocandum pertinens. *Tertul. de anim. c.* 47. Si qua honesta, sancta, revelatoria, aedificatoria, vocatoria.

Vocatus, us, m. *κλῆσις*, vocatio, appellatio. *Virg.* 12. *Æn. v.* 95. Nunc o nunquam frustrata vocatus Hasta meos. h. e. invocationes, & preces. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 1. Mane Idibus Septembris & ille, & Senatus frequens vocatu Drusi in Curiam venit.

Vocatus, a, um, *chiamato*, *καλούμενος*, partic. a voco. *Ovid.* 1. *Metam.* Convivioque vocat, tenuit mora nulla vocatos. *Hor. l.* 2. *od.* 18. Vocatus, atque non vocatus audit.

Vociferatio, onis, f. *grida*, צְעָקָה, *βοή*, actus vociferandi, clamor. *Cic.* 7. *Verr. c.* 65. An te L. Flavii, caeterorumque de L. Herennio vociferatio commovebit? *Id. pro Cluen. c.* 10. Nam in ipso sermone hoc, & vociferatione mortua est. *Auct. ad Heren. l.* 3. *c.* 12. Habet enim quiddam illiberale, & ad muliebrem potius vociferationem, quam ad virilem dignitatem in dicendo accommodatum.

Vociferator, oris, m. qui vociferatur. *Tertul. l.* 4. *adv. Marcion. c.* 11. Joannes vociferatus in solitudine.

Vociferatus, us, m. idem quod vociferatio, clamor. *Plin. l.* 10. *c.* 60. Cum vociferatu sanguinem profundere.

Vocifero, as, n. 1. idem ac vociferor. *Var. l.* 3. *de R. R. c.* 9. *de gallis gallinaceis*: Item qui elati sunt, ac vociferant saepe, in certamine pugnaces. *Cic.* 4. *Verr. cap.* 21. Nam me dies, vox, latera deficiant, si hoc nunc vociferare velim, quam miserum, indignumque sit. Alii leg. *vociferari*.

Vociferor, aris, d. *gridar forte*, צָעַק, Germ. *laut schreyen*, Gall. *crier*, Hisp. *gritar*, *κράζω*, *βοάω*, *ὀλολύζω*, vehementer exclamo, magnam vocem emitto, quod fit in dolore, & indignatione, vel etiam extra omnem affectum, seu animi perturbationem. *Cic.* 6. *Verr. c.* 18. Minitari absenti Diodoro, vociferari palam, lacrymas interdum vix tenere. *Id. pro Rab. Post. cap.* 8. Quid vociferabare, decem millia talentum Gabinio esse promissa? *Lucret. lib.* 1. *v.* 1049. res ipsaque per se vociferatur. h. e. loquitur, testatur, ostendit. Sic *l.* 2. *v.* 731. Carmina vociferantur, & exponunt praeclara reperta. *Id. l.* 1. *v.* 450. Aere vociferantur. h. e. sonitum edant.

Vocifico, as, n. 1. idem quod vociferor, clamo, vocem edo. *Var. l.* 3. *R. R. c.* 16. *de apibus*: A se ejiciunt fucos, quos vocificantes persequuntur. In *Edit. Scalig.* habetur in margine *vociferantes*. *Gel. l.* 9. *c.* 3. Demosthenis orationes, concionesque vocificant. Alii *vociferant*.

Vocitatus, a, um, *chiamato*, *nominato*. *Liv. l.* 4. *in fin.* Servius Romanus vocitatus. *Plin. l.* 5. *c.* 9. Lipara antea Melogunis vocitata.

Vocito, as, a. 1. *chiamare*, *nominare*, appello, frequenter voco. *Cic. pro Rab. Post. cap.* 9. Phalareus vocitatus est. *Id.* 2. *de nat. Deor. cap.* 43. Has Graeci stellas Hyadas vocitare suerunt. *Cornel. Gall. eleg.* 1. *sub fin.* Ipsi me pueri, atque ipsae sine lite puellae Turpe putant dominum jam vocitare suum.

Voco, as, a. 1. *chiamare*, *καλέω*, advoco, accerso. *Plaut. Capt.* 3. 4. *in fin.* Quae ad patrem vis nuntiari? vin', vocem huc ad te? Ty. voca. *Cic.* 4. *Acad. c.* 46. Vocare in concionem. *Id. pro Rab. perd. c.* 7. Vocare ad arma. *Tac.* 1. *Ann. c.* 29. Vocare concionem. *Idem* 4. *hist.* 1. 14. Vocare juventutem ad delectum. *Virg.* 10. *Æn.* Vocare aliquem magna voce. ¶ Aliquando significat nomen imponere. *Plaut. Asin.* 3. 3. 61. Quo nos vocabis nomine? Ar. libertos. Hinc *vocari* est nomen habere. *Terent. Adel.* 3. 6. 3. O qui vocare? G. Geta. *Plin. l.* 10. *epist.* 5. Vocatur ipse Harpocras. ¶ Nonnunquam appellare, pronuntiare, dicere. *Virg.* 11. *Æn.* Variisque instigat vocibus alas, Nomine quemque vocans. *Juven. sat.* 6. *v.* 136. Bis quingenta dedit, tanti vocat ille pudicam. hos est tantum accepit, ut illam dicat esse pudicam. ¶ Interdum pro incitare. *Cic. Fam.* 10. *epist.* 7. Vocare ad laudem. *Idem* 6. *Ver.* Deinde ipsum Regem ad coenam vocavit. Hoc sensu etiam absolute usurpatur, est enim proprium in hac re verbum; unde *vocatio*, & *vocator*, quae V. *Plaut. Asin.* 4. 1. 23. Vocet convivam neminem illa, tu voces. *Sueton. in Tib. cap.* 53. Quondam inter coenam porrecta a se poma gustare non ausum, vocare desiit. ¶ Interdum provocare. *Tacit.* 4. *hist. cap.* 80. Neque ipse deerat arrogantia vocare offensas, nimius commemorandis quae meruisset. ¶ Interdum pro invocare. *Virg.* 5. *Æn.* Vocare Deos auxilio. ¶ Translate sumitur pro trahere, pertrahere, allicere. *Cic.* 1. *Catil. c.* 5. Templa Deorum immortalium, tecta urbis, vitam omnium civium, Italiam denique totam ad exitium, & vastitatem vocas. *Id. pro Dejot. c.* 11. Familiam obscuram e tenebris in lucem vocare. ¶ *Ad calculos aliquem vocare*, est adigere ad ineundam accepti, & expensi rationem, in supputationem deducere, *chiamar' a conti*. *Cic. de Amic.* Hoc quidem est nimis exigue, & exiliter ad calculos vocare amicitiam, ut par sit ratio acceptorum, & datorum. Sic *Ad computationem vocare*. *Plin. in Paneg.* Nemo recentem, & attonitam orbitatem ad computationem vocet, cogatque patrem, quid reliquerit filius, scire. ¶ *Vocare aliquid in crimen*, est crimen aliquod accusare. *Cic. pro Rab. perd. reo*: Hoc tu idem in crimen vocas, quod tum iis fuetis, &c. ¶ *Vocare aliquem in discrimen*, est periculo committere, seu exponere. *Cic.* 1. *Off.* Alii de gloria, & benevolentia civium in discrimen vocantur. ¶ *Vocare aliquem in invidiam*, est in odium adducere. *Cic.* 7. *Ver. c.* 30. Idcirco a ree in crimen, & invidiam vocari. ¶ Vocare aliquem a moestitia, est jubere laeto animo esse, *confortare*. *Cic. Att. l.* 12. *ep.* 36. Quod a moestitia vocas, multum proficis. ¶ *Vocare aliquem in partem*, est eum vocare, ut alicujus rei partem accipiat. *Virg. Æn.* 3. Ipsumque vocamus In praedam, partemque Jovem. *Tacit.* 1. *Ann. c.* 11. Vocare aliquem in partem curarum. ¶ *Vocare aliquem ad testimonium*, est testem citare. *Var. l.* 1. *de R. R. c.* 4. ¶ *Vocare aliquem ad vitam*, est bono animo esse jubere, & eum, qui jam necem sibi inferre constituerat, spe meliore injecta, ab instituto revocare. *Cic. Att. l.* 3. *ep.* 7. Quod me ad vitam vocas, unum efficis, ut a me manus abstineam. ¶ *Vocare Deos in vota*, est votis factis Deorum auxilium implorare. *Virg.* 5. *Æn.* Ni palmas ponto tendens utrasque Cloanthus Fudissetque preces, Divosque in vota vocasset. ¶ *Vocare in spem*, est jubere aliquem bene sperare. *Cic. Att. l.* 3. *ep.* 13. ¶ *Vocare in jus* & *in judicium*, *citare*, *chiamar' in giudizio*. *Cic. pro Quinct. c.* 19. & *pro Mil.* ¶ *Vocare in suspicionem*, *metter' in sospetto*. *Cic. Ver.* 7. *c.* 4. ¶ *Vocare in dubium*, *metter' in dubbio*, *Id.* 2. *de Invent. c.* 48. ¶ *Vocare ad aliquem*, interdum est ad aliquem referre. *Tac.* 1. *Ann. c.* 6. Ne Tiberius vim principatus resolveret, cuncta ad senatum vocando. *riportando tutte le cose al senato*. *Cic.* 4. *Acad.* Primum quidem me ad Democritum vocas, cui non assentior. *tu vuoi, ch' io mi rapporti a Democrito*. ¶ Apud Grammaticos *casus vocandi* est vocativus. *Gel. l.* 13. *c.* 25.

Voconii, m. 2. gens Romana. Venere Romam ex Aricino municipio, ut auctor est *Tullius Phil.* 3. In hac gente memoratur Q. Voconius judex. *Cic. pro Cluent.* Item C. Voconius Saxa Tribunus Plebis. *Cic.* 3. *Ver.* Item Voconius Victor poeta. *Mart. l.* 7. *epigr.* 28.

Voconius, a, um, adject. ad Voconios pertinens. Voconia lex de cernendis mulierum haereditatibus, lata fuit a Q. Voconio Saxa Trib. pl. sancitumque in

ea,

ea, ne qui censu esset, virginem, neve mulierem sapra quadrantem suorum bonorum heredem instituerct, plusve cuiquam legaret, quam ad heredes perveniret: item ne fœminæ cuiquam ab intestato succederent. Meminit ejus legis Cic. 3. Phil. c. 6. de Senect. & alibi. ¶ Voconia pyre fortasse dicta sunt a quodam Voconio, qui ea primum severit: quamquam Plin. l. 15. c. 15. inter ea refert, quorum nominis ratio ignoratur.

Voconii, m. 1. pop. Galliæ Narb. ubi hodie Diœcesis Diensis in Delphinatu, & Diœcesis Vasionensis in Com. Vindaxino, quorum urbes Dia, & Vasio, quæ & Forum Vocontii, vel Vocontiorum. Alii eis attribuunt regionem Val de Viso.

Vocula, æ, f. voce piccola, vocina, φωνίον, parva vox. Cic. 3. de Or. Quanto meliores sunt, & delicatiores in cantu flexiones, ac falsæ voculæ, quam certæ, seu severæ? Propert. l. 1. eleg. 10. O utinam trajecta cava mea vocula rima Percussas dominæ vertat in auriculas. ¶ Ponitur & pro parva, seu brevi dictione. particula. Gel. l. 12. c. 14. de verbo saltem: Significatio hujus voculæ. Cic. Fam. 2. ep. 15. Malevolorum voculæ. h. e. detractiones.

Voculatio, onis, f. accentazione, vocis quantitas, accentus, pronunciatio dictionis alicujus juxta accentum. Nigid. apud Gel. l. 13. c. 25. Voculatio qui poterit servari, si non sciemus in nominibus, ut Valeri, utrum interrogandi, an vocandi (casus) sint? nam interrogandi secunda syllaba superiore tono est, quam prima, &c. Gel. ib. Quem accentum nos dicimus, voculationem appellat. Ib. l. 13. c. 6. Quas Græci προσῳδίας dicunt, eas veteres docti tum notas vocum, tum accentiunculas, tum voculationes appellabant.

Vogesus, m. 2. le mont de Vauge, mons Galliæ Belgicæ. Extenditur inter Lotharingiam, & Com. Burgundiæ, uti etiam inter Lotharingiam, & Alsatiam, ubi incipit sylva Vogesa. Ex eo profluunt fluvii, Mosella in Bor. & Arar etiam in Bor. uno etiam Mosa, ut aliqui scribunt. Lucan. l. 1. v. 397. Cadraque, quæ Vogesi curvam super ardua rupem Pugnaces pictis cohibebant Lingones armis.

Vola, æ, f. 1. palma della mano, a cavità di sotto del piede, כף, Ger. gauff, Gall. paume, Hisp. palma, θέναρ, cava pars manus, sive pedis. Fest. Vola, vestigium medii pedis concavum: Sed & palma manus vola dicitur. Serv. in 2. Æn. Vola, medietas palmæ, & pedis. Plin. l. 11. c. 45. Vola homini tantum, exceptis quibusdam.

Volabile videtur positum adverbii more pro volando, hoc est velociter, celerrime, volantis modo, in illis Varronis verbis, quæ refert Non. c. 11. n. 8. & 11. Aut ille cervum qui volabile currens, sparo levitus iragulaque trajicit. Alii tamen leg. volabilem: ut intelligat volantem cervum, alii volatilem.

Volans, antis, o. g. πετόμενος, partic. a volo, as. Virg. 3. Georg. Currus agitare volantes. Id. 1. Æn. Cœloque invectus aperto, Flectit equos, curruque volans dat lora secundo. ¶ Volantes absolute ponuntur pro avibus. Virg. 6. Æn. de Averni palude: Quam super haud ullæ poterant impune volantes Tendere iter pennis.

Volaterræ, f. 1. Volterra, col. & urbs Hetruriæ, in monte, condita a Jano, sive a Tyrrheno Lydio, anno ante Urbem conditam 900. una ex primis 12. Tuscarum coloniis. Eo coloniam deduxit L. Sylla dictator, deinde C. Julius Cæsar Dictator, postea Triumviri Reipublicæ constituendæ. Sigon. de ant. jure Italiæ l. 3. c. 4. Plin. l. 3. c. 5.

Volaterrānus, a, um, adject. ad Volaterram pertinens, ut Volaterrana vada apud Cic. pro Quint. c. 6. V. Vada. ¶ Volaterrani, orum, Volaterræ incolæ, Id. pro Dom. c. 30.

Volātica, æ, f. lamia, venefica, stria, a volando, quia veteres putarunt, veneficas se in striges aves convertere. Fest. in Strigas: Striges, aves nocturnas, ut ait Verrius, Græci στρίγγας appellant: a quo maleficis mulieribus nomen inditum est, quas volaticas etiam vocant. ¶ Exstat præterea hæc vox apud Tertul. de Pal. c. 6. Et grammaticus, inquit, & rhetor, & sophista, & medicus, & poeta, & qui musicam pulsat, & qui stellarem conjectat, & qui volaticam spectat. Alii eum qui volaticam spectat intelligunt aruspicem, qui ex volatu avium conjectat; alii geometram sic appellatum volunt a vola manus, qua rea dimetitur, vel a vola, quæ significat terram in Etrusca disciplina, ducta origine a lingua Phœnicia.

Volatĭcus, a, um, volatico, volante, volubile, πτερόεις, quod volat, & rito transit, velox, & translate inconstans, levis, instabilis. Cic. Att. l. 13. ep. 25. O Academiam volaticam, & sui similem, modo huc, modo illuc, &c. Id. de Arusp. Resp. c. 12. Illius furentes, ac volaticos impetus in se ipsos posse converti. Alii hic leg. violentos. Senec. epist. 42. Volaticum esse, ac levem.

Volatĭlis, & le, o. 3. volatile, volante, πτηνός, πτερόεις, quod volat. Cic. 2. de nat. Deor. c. 60. Pro[il]lama vescimur bestiis & terrenis, & aquatilibus, & volatilibus, partim capiendo, partim alendo. Ovid. l. 2. Am. el. 7. Pueri volatilis arcus. h. e. Cupidinis. ¶ Sæpe translate sumitur pro celeri, veloci, ut Ferrum volatile, est sagitta ferrea cuspide præmunita, quæ ex arcu emissa celeritas fugit, velocitatem adjuvantibus pennis. Virg. 4. Æn. de cerva. Quam procul incautam nemora inter Cressia fixit Pastor agens telis, liquitque volatile ferrum Nescius. ¶ Item volatilis accipitur translate pro fluxo, caduco, quod facile præterit, transit, elabitur. Ovid. 10. Met. v. 519. Labitur occulte, fallitque volatilis ætas, Et nihil est annis velocius.

Volatūra, æ, f. idem, quod volatus. Varr. l. 3. R. R. c. 5. Ibi in prima volatura cum veniunt, morantur dies paucos, requiescendi causa. Col. l. 8. c. 9. A volatura, ita ut capiatur, farturæ destinatur.

Volātus, us, m. volo, volamento, πτῆσις, πτῆμα, volatio, actus volandi. Cic. 2. de nat. Deor. cap. 39. Idemque & volatus alitum sustinet, & spiritu ductus alit, & sustentat animantes. Martial. l. 11. epigr. 91. Si tam præcipiti fuerant ventura volatu,

Volcatius, m. 2. Civis Rom. qui Consul Catilinam repetundarum reum, quod intra legitimum tempus profiteri nequivisset, Consulatum petere prohibuit: quam rem tam ægre tulit Catilina, ut de evertenda patria cum Antonio, & Pisone nefaria consilia inierit. Ascon. Pedian. ¶ Volcatius Gallicanus, C. R. qui quinquies Consul fuit. Scripsit vitas Imperatorum, ad Diocletianum, ex quibus nunc tantum extat Avidii Cassii vita. ¶ Volcatius Terentianus, Historicus. Scripsit historiam sui temporis, id est Gordianorum, in qua memoriæ prodidit, referente Capitolino, Gordianum seniorem vultum Cæsaris Augusti valde retulisse. ¶ Volcatius Elpidius, Grammaticus. Scripsit res gestas Pompeji Magni, & ejus patris, primus libertinorum, qui historiam scripserint, cum ab optimo quoque scribi solita esset, ut auctor est Cornelius Nepos. Ludum aperuit, docuitque inter cæteros M. Antonium, & Augustum. ¶ Volcatius Sedigitus, Poeta non ignobilis, ita cognominatus, quod senos in manu haberet digitos. Hujus etiam hodie aliquot circumferuntur jambi, quibus suum de Latinis Comicis judicium protulit. Plin. l. 12. c. 43. ¶ Volcatius Jurisconsultus, Cesellii præceptor, qui Asturcone sub vesperum a rure suburbano rediens, cum in grassatorem incidisset, a cane defensus fuit, Plin. l. 8. c. 11.

Volēma, orum, n. pl. pira pregrendia. Secundum Servium in 3. Æn. dicta sunt a vola, eo quod volam impleant. Id. in 2. Georg. pira volema interpretatur magna, atque idem etymon adducit. Sed addit, volema pira lingua Gallica bona, & grandia dici. Quod si est, non a Latio vox est arcessenda, sed e Gallica lingua, quæ eadem olim, ac Germanica. Virg. 2. Georg. v. 88. nec surculus idem Crustumiis, Syriisque piris, gravibusque volemis.

Volens, tis, particip. a volo, vis, che vuole, e fa qualche cosa spontaneamente, a volentieri, sponte, & non invitus aliquid faciens, libenter faciens. Velles. l. 2. c. 62. Pecunias etiam a volentibus acceperunt. Senec. ep. 107. Ducunt volentem fata, nolentem trahunt. Liv. l. 7. c. 26. Si divus, si diva esset, qui sibi præpetem misisset, volens propitius adesset. h. e. benevolus, favens. ¶ Volentia etiam dicuntur, quæ grata, accepta, jucundaque sunt. Tac. 3. hist. c. 52. Muciano volentia rescripsere. Sallust. in Jugurth. c. 73. Literis, quæ de Metello, ac Mario missæ erant, volentia de ambobus acceperant. Alii leg. Literis, quæ de Metello et Mario missæ erant, cognitis, volenti animo de ambobus acceperant. Id. 4. hist. apud Non. cap. 2. n. 900. Volentia plebi facere.

Volenter, adv. volontaria, sponte. Apulej. l. 6. M. A. Pereant Psyche, volenter.

Volentia, æ, f. volontà, intenzione, βούλησις, idem, quod voluntas. Apul. l. 11. Metam. Mea volentia fretus. Solin. c. 36. Volentia resistendi prompta.

Volgiolus, i, m. rusticum instrumentum. V. Valgum.

Volĭto, as, a. 1. volare, Ger. fortfliegen, Gall. voleter, Hisp. volar a menudo, διαπέτομαι, frequenter volo. Cic. 2. de Or. c. 6. de avibus: Easdem autem, cum aliquid effecerint, levandi laboris sui causa passim, ac libere solutas opere volitare. Id. 1. de nat. Deor. c. 20. In hac igitur immensitate latitudinum, longitudinum, altitudinum infinita vis innumerabilium volitat atomorum. ¶ Metaphorice ponitur pro discurrere, huc atque illuc currere, vagari. Cic pro Dom. Per medium forum volitare. Id. 1. de Or. Volitare in foro. Id. 2. Agrar c. 22. Volitat nunc ante oculos istorum Jubæ Regis filius adolescens non minus bene nummatus, quam bene capillatus. ¶ Item pro libere agere, relaxari. Cic. 2. de Or. c. 6. Sic nostri animi forensibus negotiis, atque urbano opere defessi gestiunt, ac volitare cupiunt vacui cura atque labore. ¶ Item pro animos altos gerere, efferri, magna aggredi. Cic. in Pison. Valebis apud hominem volitantem gloriæ cupiditate vir moderatus, & constans. Martial. l. 1. Æthereas lascive, cupis volitare per auras: I, fuge, sed poteras tutior esse domi. ¶ Item pro celebrari, laudari, nominari. Cic. 1. Tusc. Nemo me lacrymis decoret, nec funera fletu Faxit: Cur? volito vivu' per ora virum. ¶ Item pro molestum esse, jactare se se, efferri. Cic. pro Plenc. cap. 26. Nunc vero non insultabo vehementius, nec volitabo in hoc insolentius.

Volo, as, n. 1. volare, עוף, Ger. fliegen, Gall. voler, Hisp. volar, πέτομαι, est per aerem ferri, propriam alas habentium. Cic. 10. Phil. c. 5. Quem nisi in via caducæ hereditatis retardassent, volasse eum, non iter fecisse diceres. Virg. 1. Æn. v. 301. Volat ille per aera magnum Remigio alarum. ¶ Transfertur etiam ad alia, quæ celeriter feruntur, ut Navis volat, Fama volat, & hujusmodi, pro celeriter ire, vel ferri. Ter. Hec. 3. 4. 14. Ne me frustra illic expectet, vola. Cic. Attic. l. 2. epist. 19. Literæ Capuam ad Pompejum volare dicebantur. Id. 2. Tusc. c. 31. Volat ætas. h. e. celeriter præterit. Virg. Æn. 3. v. 121. Fama volat, pulsum regnis cessisse paternis Idomenea ducem. Ovid. 10. Met. Passu volat alite virgo. ¶ Cum infinito Val. Flacc. l. 4. v. 407. Ast Erebi virgo ditam volat æthere Memphim Præcipere, & Pharia venientem pellere terra.

Volo, vis, volui, sine sup. n. anom. volere, רצה, Ger. wollen, Gall. vouloir, Hisp. querer, θέλειν, ἐθέλω, voluntate aliquid eligo, seu approbo. Construitur cum accus. Cic. pro Cluent. Pollicitus ei sum, me omnia, quæ vellent esse facturum. ¶ Vel cum acc. & dat. Cic. pro Cluent. Nihil est enim mali nihil sceleris, quod illa non ab initio filio voluerit, optaverit, cogitaverit, effecerit. ¶ Vel cum infinitivo. Cic. pro Lig. A te ignosci nemini vellent. Id. Attic. l. 9. ep. 1. Deinde Arpinum volebamus. Subaudi, proficisci. Id. l. 13. ep. 10. Remque, & utilitatem sociorum per te quam maxime defensam, & auctam velis. hoc est, esse. ¶ Vel cum conjunctivo, & conjunctione ut, vel etiam sine conjunctione. Cic. in Brut. Volo, hoc Oratori contingat, ut, cum auditum sit, &c. Id. in Vatin. cap. 7. Volo, uti mihi respondeas. Virg. 3. Ecl. Vis ergo, inter nos, quid possit uterque, vicissim Experiamur? ¶ Velle aliquem, interdum est eum velle alloqui. Plaut. Capt. 5. 2. 24. Philocrates, per tuum Genium, obsecro, exi: te volo. Terent. Andr. 5. 3. Quis me volt? ¶ Velle aliquem paucis verbis, est velle cum eo loqui. Plaut. Epid. 3. 4. Volo te verbis pauculis, Si tibi molestum non est. ¶ Si quid me vis, est si aliquid me vis facere, vel si aliquid a me eis. Plaut. Aulul. 2. 2. 32. Redeo ad te, Megadore, si quid me vis. Id. Asin. 2. 2. 95. Verba in pauca conferam quid te velim. ¶ Velis, nolis, velit, nolit, &c. idem, ac sive velis, sive nolis, voglia, o non voglia. Plin. in Paneg. c. 10. Præterea futuri Principes, valint, nolint, sciant. ¶ Interdum est, velis ne, an non velis. Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 8. Crassum Junianum hominem mihi deditum per me deterruit: velit, nolit, scire difficile est. se egli voglia, o no. ¶ Velim, idem ac vellem, pec Enallagen. Cic. l. 15. Fam. ep. 3. Tu, velim, ut consuevisti, nos absentes diligas, & defendas. Plaut. Trucul. 2. 5. in fine: Ut miles veniat, velim. ¶ Frequentat volo accipitur pro optare. Cic. l. 15. Fam. ep. 19. Eandem rem tibi volo bene, & feliciter evenire. Id. Sulpicio, l. 13. ep. 21. Accedit eo, quod Varro Morena magnopere ejus causa vult omnia. h. e. bene ei in omnibus rebus cupit. Id. l. 16. ep. 17. Cuspio quod operam dedidi, mihi gratum est. Valde enim ejus causa volo. ¶ Velim, quæ velles, aut ut velles, formula est, qua utebantur significaturi, sibi ægre esse, quod alteri haud bene esset, seque adeo velle, & optare, ita ei esse, ut ipse vellet. Plaut. Mostel. 3. 2. 53. Velim ut velles, Tranio; sed quid negotii est? Senec. ep. 67. Aspice M. Catonem sacro illi pectori purissimas manus admoventem, & vulnera parum demissa laxantem: utrum tandem illi dicturus es, vellem quæ velles, & moleste fero, an feliciter quod agis? ¶ Velle alicui factum, est optantis, ut fiant quæ alter cupit. Apul. in Apolog. Sicinium Pontium, cui factum volo. e mi bramo sorte la felicità. Ter. Adel. 5. 7. 20. Te video nostræ familiæ tam ex animo factum velle. Gel. l. 7. c. 3. Cum & utiles illi essent, & vellent regi esse factum. ¶ Ponitur etiam hoc verbum pro opinari, censere. Cic. 1. de nat. Deor. Quatuor nominatores, ex quibus omnia constare censet, divinus esse vult. ¶ Item pro significare. Cic. 3. de Leg. c. 14. Ita mulierculæ attendi, nec satis intellexi, quid sibi lex, aut quid verba ista vellent. Id. in Ver. 4. c. 61. Quid sibi equestres statuæ volunt propter ædem Vulcani? ¶ In futuro indicativi habet volam, voles, volet. Plaut. Asin. 1. 2. 16. Meo modo loquar, quæ volam, quoniam intus non licitum est mihi. Id. ibid. 1. 3. 86. Ut voles, ut tibi lubebit. ¶ Volt, & volis, pro vult, & volun, antiquo more sæpissime legitur apud Comicos, Plautum præsertim.

Vologesocerta, f. 1. Vologesia, Neurut, urbs Babyloniæ, a Vologeso Parthorum Rege condita. Plin. l. 6. c. 26.

Volōnes, m. 3. servi Romanorum, qui post Cannensem cladem voluntaria militiam susceperunt, a volendo. Macrob. l. 1. Saturn. c. 2. Bello Punico, cum deessent, qui scriberentur, servi pro dominis pugnaturos se polliciti, in civitatem recepti sunt, & Volones, quia sponte hoc voluerunt, appellati. Fest. Volones dicti sunt milites, qui post Cannensem cladem, usque ad octo millia, cum essent servi, voluntarie se ad militiam obtulerunt. Liv. l. 23. c. 35. Ut tirones (ea maxima pars Volonum erat) discerent signa sequi.

Volpes. V. Vulpes.

Volsce, adv. Volscorum more. Titinn. apud Fest. in voce Obscum: Osce, & Volsce fabulantur: nam Latine nesciunt.

Volsci, m. 2. pop. Latii, ubi hodie pars Orientalis Campaniæ Romanæ, versus Velitras, Palianum, Antium, Privernum, Terracinam. Ab Occ. habebant Rutulos, & Latinos, ab Or. Samnitas, & Campanos, a Sept. Æquos, Hernicos, & Marsos, a Mer. mare Tyrrhenum. Eorum caput fuit Anxur, sive Terracina. Virg. 2. Georg. Assuetumque malo Ligurem, Volscosque verutos. ¶ Adject. Id. Æn. 7. v. 803. Volsca de gente Camilla.

Volsella, æ, f. sive vulsella, molette, Ger. raufzeuglin, Gall. pincettes, Hisp. pincas, μυδράγιον, τριχολαβίς, instrumentum pilis a corpore evellendis idoneum, a supino volsum, seu vulsum verbi vello. Martial. l. 9. ep. 28. Porgentque fevæ cana labra volsellæ. ¶ Est etiam instrumenti chirurgici genus, quo caro ex ulceribus præcidenda apprehenditur. Cels. l. 6. c. 18. Deinde ora vulsella prehendendæ, tum quicquid corruptum est, excidendum.

Volsgræ aves, quæ se vellunt motu, quæ res mali ominis credebatur, a sup. volsum, seu vulsum verbi vello. Fest. Volsgram avem, quæ se vellit, Augures hanc eandem fecilitrem appellant. Ita vulgo. Sed recte Volsgram præferunt viri docti. Pro fecilitrem etiam reponunt sonilianem.

Volsiniensis, se, adject. ad Volsinium pertinens, ut Volsiniensis lacus, Volsiniensis, Bulsinus, Lago di Bolsena, lacus Hetruriæ, juxta agrum Urbentanum, fere rotundus, circuitu 22. al. 30. M. P. In eo sunt duæ insulæ, una major ad

Or.

Or. *Martana* dicta, in qua casa fuit Amalasunta Gothorum Regina, altera ad Occ. *Bisentina* vocitata. Eum circumstant opp. Volsinium, Martha, Caput montis, Bisentia, & Mons Faliscorum urbs in colle. Vulgo hodie etiam nominibus ab oppidis circumstantibus nominatur, ut *Lago de Marta*, ab opp. Martha, ubi fl. Martham emittit, & *Lago di Capo di Monte*. *Col. l. 8. c. 16.*

Volsinienses, ium, Volsinii incolæ. *Liv. l. 5. c. 31.*

Volsinium, seu Vulsinium, & Volsinii, orum, *Bolsena*, *Bolsino*, olim urbs Hetruriæ ex 12. primis Tuscorum coloniis, nunc castrum ad lacum Volsiniensem, ad radices collis, in via, quæ Romam per Hetruriam ducit. Ibi primum molæ versatiles sunt inventæ. *Plin. l. 36. c. 18. & Liv. l. 7. c. 3.*

Volsus. V. Vulsus.

Voltinia, seu Volsinia, tribus Romana una ex rusticis: quo loco constituta fuerit, & a quo dicta, ignoratur ab eruditis. Qui *Volsinia* legunt, putant appellatam a Volsinio oppido. Ejus meminit *Cic. pro Planc. c. 16. & 17.*

Voltinienses, cives Tribus Voltiniæ. *Cic. pro Planc. c. 17.*

Voltumnæ Fanum, Voltumnæ Fanum, locus Hetruriæ, apud Ciminum M. ubi nunc Viterbium. Sunt, qui Massam esse velint urbem in Senensi ditione, inter Senas 40. M. P. & Populonium 20. Voltumna autem Dea quædam fuit a bene volendo sic dicta. *Liv. l. 4. c. 23.*

Volturnus. V. Vulturnus.

Volva, æ, f. *μήτρα*, idem ac vulva, locus in ventre feminæ, in quo fœtus concipitur, & involvitur. *Var. l. 2. R. R. c. 1.* Agni chordi qui post tempus nascuntur, ac remanserunt in volvis intimis. ¶ Accipitur item pro albo boletorum involucro in ovi speciem surrupentium. *Plin. l. 22. c. 22.* Volvam enim terra ob hoc prius gignit, ipsum postea in volva, ceu in ovo sit luteum.

Volubilis, & le, o. 3. *volubile*, Ger. *wælzelbar*, Gall. *aisé à tourner*, Hisp. *que se buelve*, *εὐπερίαγωγος*, *εὔστροφος*, quod facile volvitur. *Cic. de Univ. c. 8.* Deinde animum circumdedit corpori, & vestivit extrinsecus, cœloque solivago, & volubili, & in orbem incitato complexus est. *Virg. 7. Æn.* Impubesque manus mirata volubile buxum. ¶ Translate ponitur pro inconstante, instabili. *Cic. pro Mil. c. 26.* Vide quam sit varia vitæ, commutabilisque ratio, quam vaga, volubilisque fortuna. ¶ Item pro eo qui in dicendo copiosus, varius, idemque facilis est. *Cic. pro Planc. c. 20.* Homo volubilis, & præcipiti quadam celeritate dicendi. *Id. de clar. Orat. c. 27.* Canorus orator, & volubilis. ¶ Hinc & oratio volubilis dicitur, quæ copiosa est, & simul facile fluens. *Cic. de clar. Or. c. 28.* Appii volubilis, & paulo fervidior erat oratio. *Auct. ad Herenn. l. 3.* Celeriter cum clamore verba conficere, ut vim volubilem orationis vociferatio consequi possit.

Volubilitas, atis, *volubilità*, *εὐστροφία*, *τὸ εὔστροφον*, aptitudo ad movendum, facilitas, qua aliquid movetur. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 19.* Mundi volubilitas, quæ nisi in globosa forma esse non posset, &c. *Id. de Fato c. 19.* Ut igitur, inquit, qui protrusit cylindrum, dedit ei principium motionis, volubilitatem autem non dedit. ¶ Translate sumitur pro inconstantia. *Cic. 2. de Div. c. 6.* Quomodo ergo id, quod temere fit, cæco casu, & volubilitate fortunæ præsentiri, & prædici potest? ¶ Item pro promptitudine dicendi cum verborum copia conjuncta. *Cic. pro Planc. c. 25.* Virtus, probitas, integritas in candidato, non linguæ volubilitas, non ars, non scientia requiri solet. *Id. 1. de Or. c. 5.* Verborum volubilitas. h. e. copia, apta connexio, & facilitas. *Plin. l. 5. ep. 20.* Mos est plerisque Græcorum, ut illis sit pro copia (istam) volubilitas: tam longas, tamque frigidas periodos uno spiritu, tanquam torrente, contorquent.

Volubiliter, adv. *volubilmente*, *εὐστρόφως*, cum volubilitate, varie, copiose, & facile. *Cic. in Or. c. 61.* Sæpe etiam in amplificanda re concessu omnium funditur numerose, & volubiliter oratio.

Volucer, hæc volucris, hoc volucre, *veloce*, *volante*, [Hebrew], Ger. *fliegend*, Gall. *volant*, *qui vole*, Hisp. *que buela*, *πετεινός*, *πτηνός*, volans, velox. *Virg. 1. Æn. v. 317.* Volucremque fuga prævertitur Hebrum. *Senec. in Herc. Oet. v. 1065.* Somne, requies animi, Pars humanæ melior vitæ, Volucer, matris Astrææ genus. ¶ Translate *Cic. pro Planc. c. 23.* Nihil est autem tam volucre, quam maledictum, nihil facilius emittitur, nihil citius excipitur, latius dissipatur. *Id. in Bruto c. 93.* Aliud autem genus est non tam sententiis frequentatum, quam verbis volucre, atque incitatum. *Id. pro Sylla c. 32.* O fallacem spem, o volucrem fortunam! h. e. celeriter elabentem, inconstantem. V. *Volucris*. ¶ *Volucer* feminino gen. *Petron. in Sat. c. 123.* Interea volucer, motis conterrita pennis, Fama volat.

Volucra, æ, f. genus animalis, quod aliis nominibus volvox, convolvulus, involvulus vocatur, a volvendo. *Col. de Arb. c. 15.* Genus est animalis, volucra appellatur: Id fere prærodit teneros adhuc pampinos, & uvas, quod ne fiat, falces, quibus vineam putaveris, peracta putatione sanguine ursino linito.

Volucripes, edis, qui, vel quæ volucri pede est, velox, celer. *Auson. ep. 21.* Per hanc salutem precor, & volucripes Paulini ad usque manum. Adde *Sidon. l. 9. ep. 15.*

Volucris, is, f. *uccello*, *volatile*, [Hebrew], Germ. *vogel*, Gall. *oiseau*, Hisp. *ave*. *ὄρνις*, *τὸ ὄρνεον*, *τὸ πτηνόν*, avis, & generatim omne id, quod volat, ut apes, vespæ, tabani, & reliqua hujusmodi. *Cic. 2. de Or. c. 6.* Quemadmodum volucres videmus procreationis, atque utilitatis suæ causa fingere, & construere sibi nidos. *Virg. 3. Georg.* Et genus æquoreum, pecudes, pictæque volucres. *Ovid. 2. Met.* Flumineæ volucres medio caluere Caystro. ¶ Reperitur & in genere masculino. *Cic. 2. de Div. c. 30. ex Poeta.* Hunc, ubi tam teneros volucres, matremque peremit. Loquitur de pullis avium in suo nido ab angue peremptis. ¶ In genitivo plurali fere habet volucrum, tum si substantivum sit, tum si adjectivum. *Plin. l. 11. c. 37.* Volucrum nulli dentes, præter vespertilionem. *Lucret. l. 5. v. 1093.* Volucrum ritu flammarum. Usurpari tamen potest etiam *volucrium*, ut auctoritate Ciceronis de Finibus ostendit *Charis. Grammat. l. 1.*

Voluciter, adv. *velocemente*. *Ammian. l. 27. c. 3.* Voluciter congregati.

Volvendus, a, um, *ἑλισσόμενος*, partic. vel gerund. a volvor. *Virg. 1. Æn.* Triginta magnos volvendis mensibus orbes Imperio explebit. h. e. volubilibus, & qui perpetuo cursu se volvent, & unus post alium succedent. *Id. 9. Æn. v. 6.* quod optanti Divum promittere nemo Auderet, volvenda dies en attulit ultro.

Volvens, entis, o. g. *εἰλῶν*, partic. a volvo. *Virg. 1. Æn. v. 238.* Certe hinc Romanos olim volventibus annis, &c. h. e. vertentibus, se volventibus, & perpetuo cursu, seseque succedentibus. *Id. 2. Georg. de sæculo:* multosque per annos Multa virum volvens durando sæcula vincit. h. e. temporis cursu se velut circumagens, & veluti secum eo se volvens. *Id. 1. Georg.* Tardaque Eleusinæ matris volventia plaustra. h. e. se volventia.

Volumen, inis, n. *giro*, *volume*, [Hebrew], Ger. *buch*, Gall. *volume*, Hisp. *volumen*, *σύνταγμα*, *βιβλίον*, generatim dicitur omne id, quod volvitur, sive in gyrum complicatur. *Virg. 2. Æn. v. 208. de serpentibus:* Pars cætera pontum Pone legit, sinuatque immensa volumine terga. *Id. 3. Æn. v. 408.* Huc, illuc vinclorum immensa volumina versat. *Id. 3. Georg. v. 192. de equis:* Sinuare volumine crurum. h. e. pedum volubilitatem, & flexiones. *Ovid. Met. 13. v. 675.* Volumina fumi. h. e. globi in gyrum acti. ¶ Sumitur quoque pro circumvolutione sphærarum cælestium. *Ovid. 2. Met. v. 71.* Adde, quod assidua rapitur vertigine cælum, Sideraque alta trahit, celerique volumine versat. ¶ Item pro volubilitate, varietate, inconstantia. *Plin. l. 7. c. 45.* Si diligenter æstimentur cuncta, magna fortis humanæ reperientur volumina. ¶ Libris quoque hoc nomen impositum est, quia antiqui libros, idest cortices arborum, chartas pergamenas, & hujusmodi, in quarum una tantum parte fere scribebant, quo commodius ferrent, convolverent ad cylindri similitudinem. Hinc dicimus, *evolvere libros*, idest aperire lectitandi gratia, quasi rem complicatam replicare. Differunt inter se *volumen*, *liber*, & *codex*, quia volumen minimum est, & pars libri, *liber* est major, & pars codicis, denique *codex* est maximus, qui constat ex libris, & ex voluminibus. Sed vulgo hæc nomina confundimus. *Cic. Att. l. 9. ep. 1.* Nam cum ad hunc locum venissem, evolvi volumen epistolarum tuarum, quod ego sub signo habeo, servoque diligentissime. *Volumen* vocat, non quia singulæ epistolæ involutæ clauderentur (hæ enim plicabantur) sed quia multæ cum essent, librum efficerent, *un pacchetto di lettere*. *Id. l. 9. ep. 16.* Volumina jam confecerat [illegible]. *Ovid. l. 1. Trist. eleg. 1. v. 117.* Sunt mihi mutatæ ter quinque volumina formæ. *Plin. jun. l. 3. ep. 5.* Libri tres in sex volumina propter amplitudinem divisi. ¶ Voluminibus absolutis umbilici addi consueverunt. V. *Umbilicus*. ¶ Exterior, interiorque voluminum pars frontes dictæ sunt. *Ovid. l. 1. Trist. el. 1.* Nec fragili geminæ poliantur pumice frontes. ¶ Extremæ vero partes cornua nominatæ sunt, quod extra volumen eminentes cornuum similitudinem haberent. V. *Cornu*.

Voluminosus, a, um, adject. *pieno di piegature*, *o giri*. *Sidon. carm. 9. v. 76.* Angues corporibus voluminosis.

Voluntarie, adv. *volontariamente*, *ἑκουσί*, *ἑκουσίως*, sponte, animo libenti, prompto, bono, non coacto. *Cæs. l. 3. B. C. c. 91.* Atque eum milites electi circiter centum viginti voluntarii ejusdem centuriæ sunt prosecuti. Alii leg. *voluntarie*. *Arnob. lib. 2.* Ut nihil intersit, voluntarie veneris, an illius obtemperaveris jussioni.

Voluntario, adv. idem ac voluntarie. *Liv. lib. 2. cap. 30.* Inde ob residuas bellorum iras, maxime sollicitatis ad defectionem animis, voluntario traxere. Sed legendum est *voluntarias* ex optimis plerisque codicibus.

Voluntarius, a, um, *volontario*, *ἑκών*, *ἑκούσιος*, *αὐθαίρετος*, qui sponte agit, ut *Milites voluntarii*, qui sponte nomina dant, *Auxilia voluntaria*, quæ sponte dantur, *Mors voluntaria*, quæ sponte eligitur. *Cæs. lib. 5. B. G.* Neque sic voluntariorum copias defore, si ex finibus suis progredi cœpisset. *Cic. l. 7. Fam. ep. 3.* Aut capiendus tanquam exilio locus, aut consciscenda mors voluntaria. *Id. lib. 15. Fam. ep. 4.* Et populorum liberorum, Regumque sociorum auxilia voluntaria comparavissem. *Liv. lib. 1. c. 53.* Ferocissimus quisque juvenum cum armis voluntarius adest. ¶ Per Catachresin ponitur pro naturali, ut *Herba voluntaria*, quæ sua sponte nascitur, cui opponitur sativa. *Plin. l. 20. c. 22. de serpyllo.* Sativum non serpit, sed ad palmi altitudinem increscit. Pinguius voluntario, & candidioribus foliis.

Voluntas, atis, f. *volontà*, [Hebrew], Ger. *will*, Gall. *volonté*, Hisp. *voluntad*, *βουλή*, *θέλησις*, facultas, seu potentia partis superioris animi, qua animus hominis bonum eligit, atque amplectitur. *Cic. 4. Tusc. c. 6.* Natura enim omnes ea, quæ bona videntur, sequuntur, fugiuntque contraria. Quamobrem simul objecta species cujuspiam est, quod bonum videatur, ad id adipiscendum impellit ipsa natura: id cum constanter, prudenterque fit, ejusmodi appetitionem Stoici *βούλησιν* appellant, nos appellamus voluntatem: eam illi putant in solo esse sapiente, quam sic definiunt: Voluntas est, quæ quid cum ratione desiderat. Quæ autem adversa rationi incitata est vehementius, ea libido est, vel cupiditas effrenata, quæ in omnibus stultis invenitur. Hactenus *Cicero*. *Id. l. 1. Fam. ep. 8.* Veruntamen ipse me conformo ad ejus voluntatem, a quo honeste dissentire non possum. ¶ Metonymice sumitur pro aliquo actu voluntatis. Igitur aliquando ponitur pro intentione, proposito, sententia. *Cic. Catil. 3. c. 9.* Diis ego immortalibus ducibus hanc mentem, Quirites, voluntatemque suscepi. *Id. pro Lig. c. 2.* Profecto voluntatem habuit non turpem. ¶ Item pro amore, benevolentia, propensione in aliquem. *Cic. ad Q. Fr. l. 3.* Quod de sua erga Cæsarem voluntate humanissime, diligentissimeque locutus esses. *Id. Metel l. 5. Fam. ep. 2.* Timuissent, ne quæ mihi pars abs te voluntatis mutuæ tribueretur. *Id. pro Lig. c. 2.* Nullum habes signum alienæ a te voluntatis. *Nepos 14. c. 5.* Qua voluntate esset in regem, celans. ¶ Imo pro favore, studio. *Ter. in prol. Phor.* Voluntas vestra si ad poetam accesserit. *Cic. pro C. Rab. perd. reo:* Cum tanto studio C. Rabirius totius Apuliæ, singulari voluntate Campaniæ vicinitatis ornatur. *Voluntate*, ablativus pulchre ponitur pro eo quod est. bona cum gratia. sponte, voluntarie. *Cic. 5. Ver.* Ego jam tibi ipsa illud, quod expetis, mea voluntate concedam. *Id. l. 13. Fam. ep. 5.* Reditus tamen in patriam voluntate omnium concedi videretur. ¶ *Ex*, & *de voluntate*, est secundum voluntatem. *Cic. in Pison.* Illud accidit præter optatum meum, sed valde ex voluntate. *Id. l. 13. Fam. ep. 30.* Siquid fecerim hoc ipso in bello minus ex Cæsaris voluntate. *Id. 4. Att. ep. 2.* Vix tamen ei de mea voluntate concessum est. ¶ *Ad voluntatem loqui*, est assentari. *Cic. pro Quint. c. 30.* Se non bella dicere, non ad voluntatem loqui posse. Sic *Q. Cic. de petit. consul. c. 11.* Vultum, & sermonem ad aliorum sensum, & voluntatem commutare. *Voluntas nominis* est significantia, intellectus, *il significato*. *Quintil. l. 7. c. 10.* Nam & in finitione, quæ sit voluntas nominis, quæritur. *Id. l. 6. c. 2.* Cautiores voluntatem complecti, quam nomina interpretari maluerunt.

Volvo, is, volvi, volutum, a. 3. *volgere*, *voltar' in giro*, [Hebrew], Ger. *weltzen*, Gall. *rouler*, Hisp. *boulver*, *κυλίω*, *κυλίνδω*, verto, verso, in orbem torqueo. *Cic. in Somn. Scip.* Hi qui volvuntur stellarum cursus sempiterni. *Ter. Eun. 5. 9. 53.* Saxum die volvere. V. *Saxum*. *Virg. 1. Æn. v. 115.* Volvitur in caput. *cadere col capo ingiù*. *Sil. l. 7. v. 122.* Amnia per devia præceps Volvitur. h. e. volvendo se decurrit. Sic, lacrymæ volvuntur inanes, apud eundem *Virg. 4. Æn. v. 449.* h. e. cadunt, decurrunt ab oculis. Contra, *Id. 2. Æn. v. 758.* Ignis summa ad fastigia vento Volvitur. h. e. globos agendo ascendit. *Id. 4. Georg. de equis:* volvunt sub naribus ignem. h. e. emittunt igneum veluti flatum. ¶ Volvere se ante pedes alicujus est prosterni, provolvi, *prostrarsi*. *Propert. l. 3. eleg. 2.* ¶ *Volvere libros* est evolvere, perlegere. *Cic. de clar. Orat. c. 87.* Volvendi sunt libri cum aliorum, tum in primis Catonis. ¶ Translata volvere significat animo versare, cogitare, *pensare*, *rivolgere nell' animo*. *Liv. l. 26. c. 7.* Multa secum, quo jam inde in pergeret volventi subiit animum, &c. *Id. l. 35. c. 18.* Ingentes jamdiu iras eum in pectore volvere, conare. *Sallust. in Jug. c. 108.* Multa cum animo suo volvere. *Catul. carm. 65. v. 250.* Multiplices animo volvens curas. ¶ *Volvere verba*, est proferre, profundere, non intermisso cursu, æqualiter, & copiose. *Cic. de clar. Orat. c. 70.* M. Pontidius celeriter sane verba volvens, nec hebes in causis. *Id. 3. de Orat. c. 47.* Longissima est complexio verborum, quæ volvi uno spiritu potest. ¶ *Volvere casus* pro subire, experiri. *Virg. 1. Æn. v. 13.* Quidve dolens regina Deum tot volvere casus Insignem pietate virum, tot adire labores Impulerit. *Id. ib. v. 26.* Sic volvere Parcas. h. e. ita esse in fatis. Parcæ autem dicuntur vitas hominum nere, fusoque volvere.

Volvox, ocis, m. [illegible], *ἴκψ*, vermis teneros vitium pampinos, & pubescentes uvas rodens, qui alias dicitur volucra, convolvulus, involvulus. *Plin. l. 17. c. 28.* Alii volvocem appellant animal prærodens pubescentes uvas: quod ne accidat, falces cum sint exacutæ, fibrina pelle detergent, atque ita putant.

Volup, *dilettevole*, delectabile, gratum, jucundum, pro *volupe*, per Apocopen. *Plaut. Asin. 3. 3.* Hic senex, siquid alam uxorem suo animo fecit volup. Ita legit *Non. c. 2. n. 905.* Alii *voluptatis*. Rursus *Plaut. Men. 4. 3. 9.* Ut tibi ex me sit volup. Alii leg. voluptas. *Enn. apud Gel. l. 11. c. 4.* Quocum multa volup, ac gaudia clamque palamque. *Lipsius* ex Vatic. cod. legit *multa volutat gaudia*. Alia quoque loca ex *Plauto* præsertim affert *Pareus in Lex. Crit.* sed in quibus omnibus dubia adhuc est lectio.

Volupe, adject. neutrum ab obsoleto masculino *volupis* significat delectabile, jucundum, gratum, *cosa grata*, *piacere*. *Plaut. Amph. 5. 3. 3.* Quin vos tranquillos video, gaudeo, & volupe est mihi. *Terent. Phorm. 4. 3. 5.* Venire salvum volup' est. *Donatus* legendum putat sine ulla apostrophes nota, & dici *volup*, quemadmodum *facul*.

Volupia, æ, f. voluptatis Dea, quæ sacellum habebat Romæ circa novalia, non procul a porta Romanula. *Varro l. 4. de L. L.*

Voluptabilis, & le, o. 3. *ἡδύς*, voluptuosus, gratus. *Plaut. Epid. 1. 3. 59.* Volupta-

lupabilem mihi tuo adventu attulisti nuntium.

Voluptarie, adverb. cum voluptate. *Apulej. l. 3. A. A.* Transactis voluptarie paucis noctibus.

Voluptarius, a, um, *dilettevole*, τερπνός, quod voluptatem affert. *Cic. 3. de Fin. c. 10.* Omnes hæ sunt genere quatuor, partibus plures, ægritudo, formido, libido, quamque Stoici communi nomine corporis, & animi ἡδονὴν appellant, ego malo lætitiam appellare, quasi gestientis animi elationem voluptariam. *Id. Att. 12. ep. 25.* Voluptariæ possessiones, *luoghi da delizia*. ¶ Sumitur etiam passive, pro eo, qui percipit voluptatem. *Cic. 3. de Or. c. 25.* Quin etiam gustatus, qui est sensus ex omnibus maxime voluptarius, quique dulcedine præter cæteros sensus commovetur. ¶ Item pro eo, qui voluptatibus deditus est. *Cic. 2. Tusc. c. 7.* Ego a te non postulo, ut dolorem eisdem verbis afficias, quibus Epicurus voluptatem, homo, ut scis, voluptarius. ¶ Item pro molli, delicato, effeminato. *Cic. de Fin. l. 1. c. 11.* Voluptaria, delicata, mollis disciplina.

Voluptas, atis, f. *volontà*, *piacere*, עֹנֶג, Ger. *wollust*, Gall. *volupté*, Hisp. *deleyte*, ἡδονή, lætitia præter modum elata ex opinione præsentis alicujus boni; sive id, quo gaudemus. Dicitur tam de animo, quam de corpore, tum de bona voluptate, tum de mala. *Cic. 2. Fin. c. 37.* Omne id, quo gaudemus, voluptas est, ut omne, quo offendimur, dolor. *Id. ib. lib. 2. c. 4.* Voluptatis verbo omnes qui Latine sciunt, duas res subjiciunt, lætitiam in animo, commotionem suavem jucunditatis in corpore. *Id. 1. de Sen. c. 13.* Divinus Plato escam malorum voluptatem appellat, quod ea videlicet homines capiantur, ut hamo pisces. *Id. ib. c. 12.* Nulla capitalior pestis, quam voluptas corporis. *Id. de cl. Orat. c. 50.* Voluptate perfundi. *Id. Fam. 2. ep. 9.* Voluptatem habere. *Id. 1. Fin. c. 9.* Esse in voluptate. *Id. 1. de nat. Deor. c. 30.* Voluptatibus frui. *Id. 5. Fam. ep. 7.* Voluptati esse alicui. *Id. 3. de Fin.* Fabulas cum voluptate legere. *Id. 1. Offic. c. 2.* Dedere se voluptatibus. *Id. 5. Fam. ep. 7.* Capere voluptatem ex aliqua re. *Plin. in proœm. l. 16.* Afferre voluptatem. *Quintil. l. 2. c. 11.* Permulcere aures alicujus vanis voluptatibus. *Ter. Heaut. 1. 2. 10.* Voluptatem magnam nuntias. h. e. rem, ex qua magnam capio voluptatem. *Plaut. Amph. prol. v. 114.* Voluptatem cum aliqua capere. h. e. concumbere. ¶ Interdum voluptatis nomine intelliguntur spectacula, & ludi scenici. *Trebell. Pol. in Gallien. c. 9.* Quæ voluptates paratæ sunt? & qualis ars sua festa? *Vopisc. in Aureliano c. 34.* Sequentibus diebus datæ sunt populo voluptates ludorum scenicorum. Hinc aliquando qui ludis præerant, *Tribuni voluptatum* dicti sunt, ut est apud *Cassiod. l. 6. ep. 19. & l. 7. ep. 10.* ¶ Secundum fabulas Voluptas in Deorum numero habita est. narrant autem fuisse filiam Cupidinis primi ex Psyche filia Apollinis. *Cic. 2. de nat. Deor. c. 23.* Cupidinis, & Voluptatis, & Lubentinæ Veneris nomina consecrata sunt. ¶ *Mea voluptas*, blanda, & amatoria compellatio est. *Virg. 8. Æn. v. 581.* Mea sera, & sola voluptas. *Plaut. Truc. 2. 4. 2.* Quo introire meditas, mea voluptas?

Voluptificus, a, um, adject. voluptatem afferens. *Apul. l. 2. Florid.* Jovis stella benefica, Veneris voluptifica.

Voluptor, aris, d. 1. voluptatibus indulgeo. a *voluptas*. *Quintil. 3. Decl.* Tribunus inter scorta voluptabitur. Alii leg. *volutabitur*. Adduntur & *Apulej. l. 7.* sed ibi quoque varia est lectio.

Voluptuarius, a, um, adject. idem quod voluptarius. *Capitol. in Ver. c. 2.* Fuit voluptuarius, & nimis lætus. *Martian. Capell. l. 1.* Voluptuariæ Veneris filius.

Voluptuose, adv. con *piacere*, voluptarie, μεθ' ἡδονῆς. *Sidon. l. 5. ep. 20.* Ad patriæ solum voluptuose venire. *Id. l. 1. epist. 9.* Voluptuosius relegendis versibus immorabere.

Voluptuosus, a, um, adject. *pieno di piacere*, *dilettevole*, *grato*, voluptate plenus. *Plin. lib. 3. ep. 19.* Voluptuosum est posse utraque eadem opera invisere. *Quintil. declam. 260.* Voluptuosum est alere, & pascere. *Sidon. l. 2. ep. 9.* Voluptuosissimum tempus exegi.

Volusius, m. 1. Βολούσιος, poeta quidam ineptus, patria Patavinus, qui Ennium secutus, rerum gestarum Populi Romani annales carmine scripsit. *Catul. carm. 36.* Annales Volusi, cacata charta.

Voluta, æ, f. ἕλιξ, capreolus in columnarum capitulis, ex herbæ foliis exiens, &, ubi abacum jam propemodum contingit, in orbem circumvolutus, unde tam apud Græcos, quam apud Latinos nomen invenit. Quidam apud Italos vocant *cartoccio*. *Vitruv. l. 4. c. 1.* Quæ ex cauliculorum foliis natæ, procurrunt ad extremos angulos volutæ, minoresque helices intra suum medium, qui sunt in abaci frontibus subjecti, scalpuntur. *Id. l. 3. c. 3.* De volutarum autem descriptionibus, uti ad circinum sint recte involutæ, quemadmodum describantur, in extremo libro forma, & ratio earum est descripta. *Id. l. 7. c. 5.* Pro columnis enim statuuntur calami, pro fastigiis arpaginetuli striati, cum crispis foliis, & volutis. V. *Baldum in Lex. Vitruv.*

Volutabrum, i, n. κυλίστρα, κύλισμα, locus, in quo sues volvuntur. *Virg. 3. Georg. v. 411.* Sæpe volutabris pulsos sylvestribus apros Latratu turbabis agens.

Volutabundus, a, um, adject. qui se volutat. *Cic. l. 1. de Republ. apud Non. c. 8. n. 64.* Libidinosus, & volutabundus in voluptatibus.

Volutatim, adv. κυλιστὸν, κατακυλιόμενος, ἐπὶ κυλινδουμένως, iterum, atque iterum volvendo. *Plaut. Mil. 2. 3. 40.* Volutatim dominum te repleam. Alii sic leg. Nisi voluntate ibis, rapiam te domum.

Volutatio, onis, f. *volgimento*, Ger. *wellung*, Gall. *roulement*, Hisp. *bolvimiento*, κύλισμα, actus volutandi. *Cic. in Pison. c. 34.* An vero tu parum putas investigatas esse a nobis labes imperii tui, stragesque provinciæ, quas quidem nos non vestigiis odorantes ingressus tuos, sed totis volutationibus corporis, & cubilibus persecuti sumus? *Plin. l. 8. c. 51.* Volutatio in luto. *Senec. de Provid. c. 1.* Certe aliqua volutatione modo contrahi undas, modo erumpere.

Volutatus, us, m. idem quod volutatio. *Plin. l. 10. c. 4.* Multum pulverem volutatu collectum insidens cornibus excutit in oculos. *Apul. l. 4. Met.* Lassitudinem, vice lavacri, pulveris volutatibus digerebam.

Volutatus, a, um, *rivolto*, κατακυλισμένος, sæpe, multumque volutus. *Cic. de Arusp. resp. c. 17.* Quis unquam nepos tam libere est cum scortis, quam hic cum sororibus, volutatus? *Id. ad Q. Frat. l. 2. ep. 15.* Itaque ad Callisthenem, & Philistum redeo, in quibus te video volutatum, hoc est cum labore versatum. *Plin. l. 8. c. 37.* Volutati supra jacentia poma. *Sidon. l. 9. ep. 7.* Ne lingua per cameram palati volutata balbutiat.

Volutim, adv. volubiliter. *Non. c. 1. n. 13.*

Volutina, Dea rusticorum, quæ præesse credebatur involucris, & folliculis spicarum. *Augustin. l. 4. de Civ. Dei, c. 8.*

Voluto, as, a. 1. *voltare*, גִּלְגֵּל, Germ. *offt waltzen*, Gall. *veautrer*, Hisp. *bolcarse*, κυλινδέω, sæpe, multumque volvo. *Var. l. 3. R. R. c. 9.* In pulvere volutari. *Cic. in Somn. Scip.* Circum terram ipsam volutantur. *Virgil. Æn. 3. v. 607.* genibusque volutans hærebat. h. e. volutans se. *Id. Æn. 1. sub fin.* Fit strepitus tectis, vocemque per ampla volutant Atria. h. e. emittunt, & astra resonare faciunt. ¶ Translate *Cic. in Sallust.* Itaque nihil aliud studet, nisi ut lutulentus sus cum quovis volutari. *Id. Fam. l. 9. ep. 3.* Ne, cum omnes in omni genere & scelerum, & flagitiorum volutentur. ¶ Transfertur ad animum, pro mente volvere, perpendere, considerare. *Virg. 6. Æn.* Atque ipse suo tristi cum corde volutat. *Liv. lib. 34.* Has conditiones, quamquam ipse in secreto volutaverat cum amicis, vulgo tamen omnes fama ferebant. *Id. lib. 28. cap. 18.* Volutare aliquid in animo. *Virgil. 1. Æneid. v. 54.* Talia secum corde volutans.

Volutus, a, um, κατακυλισμένος, partic. a volvor. *Virg. 3. Georg.* Non qui per saxa volutus Purior electro campum petit amnis. *Id. 10. Æneid. v. 790.* Lacrymæ per ora volutæ.

Volutus, us, m. actus se volvendi. *Apul. l. 2. Florid.* Dedit volatus avibus, volutus serpentibus.

Vomanum, n. *Vomano*, fl. Piceni, in confinio Prætutinorum, in Aprutio, qui ex Apennino M. oritur, apud Interamnam, & Hadriam fluit, & in mare Hadriaticum decurrit medius inter Truentum, & Aternum fl. *Plin. l. 3. cap. 13.* Flumen Vomanum, ager Prætutianus, Palmensisque. *Sil. l. 8. v. 438.* Statque humectata Vomano Hadria.

Vomax, acis, adject. qui libenter vomit. *Sidon. l. 8. ep. 3.* Anus, qua nihil litigiosius, bibacius, vomacius.

Vomer, eris, m. *vomere*, מַחֲרֵשָׁה, Ger. *plugeisen*, Gall. *soc*, Hisp. *reja*, ὕνις, ferramentum aratri, quo sulci fiunt, ita dictum, quod terram erutam utrinque vomat, ut scribit *Varro l. 4. de L. L. Virg. 1. Georg. v. 46.* Depresso incipiat jam tum mihi taurus aratro Ingemere, & sulco attritus splendescere vomer. *Cicer. Phil. 2. cap. 40.* Ut aratrum circumduceres, cujus quidem vomere portam Capuæ pene perstrinxisti. *Ovid. 4. Fast. v. 927.* Sarcula nunc, durusque bidens, & vomer aduncus Ruris opes niteant. De variis vomerum generibus V. *Plin. lib. 18. cap. 18.*

Vomica, æ, f. *postema*, ἀπόστημα, abscessus internus, copiosam evomens saniem. *Seren. Sammon.* Sunt alii, quos dira vomit natura tumores: Vomica qualis erit, vel eidem proxima quædam. *Cic. 3. de nat. Deor. c. 28.* Nec prodesse Pheræo Jasoni is, qui gladio vomicam ejus aperuit, quam Medici sanare non potuerant. *Plin. l. 20. c. 12.* Petroselinon præcipuum ad vomicas. ¶ Translate usurpatum reperitur pro argenti vivi vena jugiter manante. *Plin. l. 33. c. 6.* Est lapis in his venis, cujus vomica liquoris æterni argentum vivum appellatur, venenum rerum omnium. ¶ Item pro quovis loco concavo longa vetustate exeso. *Lucil. apud Non. c. 2. n. 902.* ¶ Item pro quacunque calamitate. *Quintil. lib. 8. cap. 6.* Persecare reipublicæ vomicas. *Augustus apud Sueton. in ejus vita, cap. 65.* Julias filiam, & neptem omnibus probris contaminatas, vomicas, & carcinomata sua appellare solebat.

Vomicosus, a, um, adject. vomicis laborans. *Cæl. Aurel. Acut. 2. 17.* Empyci, idest vomicosi.

Vomicus, a, um, adject. nocens, pestilens, gravis, a vomica. *Sen. controv. 2. 12.* Maximus primus foro Romano hunc vomicum morbum, quo nunc laboras, intulit.

Vomificus, a, um, adject. *vomitoria*, vomitum provocans, ἐμετικός, ut vomificum medicamentum. *Cæl. Aurel. Acut. 3. 4.* succus vomificus. *Apul. de herb. c. 108.*

Vomifluus, a, um, adject. ut vomiflua passio, apud *Cæl. Aurel. Tard. 2. 14.* h. e. morbus, quo quis sæpe vomit.

Vomis, eris, m. idem ac vomer. *Virg. 1. Georg. v. 162.* Vomis, & inflexi primum grave robur aratri.

Vomitoria, orum, vel ium, neut. ostia, per quæ populus in spectaculis ab exterioribus porticibus veniebat in sedes suas. *Macrob. l. 6. Sat. cap. 4.* Mane salutantum totis vomit ædibus undam *Pulchre* vomit undam, *& antique*. Nam *Ennius* ait: Et Tiberis flumen vomit in mare salsum. Unde & nunc vomitoria in spectaculis dicimus, unde homines glomeratim ingredientes in sedilia se fundunt. Al. legunt *vomitoria*.

Vomitio, onis, f. *vomito*, ἐξέμεσις, ἔμεσις, actus vomendi. *Cicer. 2. de nat. Deor. c. 50.* Quid ea, quæ nuper, idest paucis ante seculis, medicorum ingeniis reperta sunt, vomitione, & dejectione purgare, ex eo, quod vomitione canes, alvo se ibes Ægyptiæ curant. *Plin. l. 11. c. 53.* Vomitiones homini ad hæc in remedium excogitatæ; frigidiore corpore faciunt, inimicæ oculis, maxime autem dentibus. *Id. l. 32. c. 3.* Vomitione cibos reddere.

Vomitium, ii, n. idem ac vomitio. *Martian. Capel. lib. 2.* Nausea, & vomitio laborare.

Vomito, as, a. 1. *vomitare*, ἐξεμέω, πολλάκις ἐμέω, sæpe vomo. *Plin. l. 7. c. 50.* Quam sum pecudes biberunt, nausea correptæ vomitant, atque expurgantur. *Senec. ep. 18.* Ebrio, & vomitante populo.

Vomitor, oris, m. *vigettatore*, ἐμετής, qui vomit. *Senec. ep. 88.* Quid enim, non, liberalia habens jejuni vomitores, quorum corpora in sagina, animi in macie, & veterno sunt?

Vomitorius, a, um, *vomitorio*, *vomichevole*, ἐμετικός, quod habet vim vomitum faciendi. *Plin. l. 20. c. 9.* Bulbus, quem vomitorium vocant ab affectu, folia habet nigra, cæteris longiora. *Id. l. 21. c. 19.* Hunc stomacho inutilem, & ideo vomitorium. ¶ *Vomitoria* absolute. Vide *Vomitoria*.

Vomitus, us, m. idem ac vomitio, ἔμετος. *Plin. lib. 20. c. 14.* Mentastrum cum succo granati singultus, & vomitus sistit, ut Democritus monstrat. *Id. l. 13. c. 23.* Vomitus facere. *Id. l. 9. c. 48.* Vomitus ciere. *Id. l. 22. c. 25.* Vomitum concitare. *Id. l. 28. c. 24.* Invitare vomitum. *Curt. l. 7. c. 5.* Aquam vomitu egerere. ¶ Vomitus voluntarii consuetudo fuit quondam apud Veteres: ut enim longo esui, potuique sufficere possent, qui gulæ maxime dediti erant, solebant inter cœnandum (in secretum tantisper locum recedentes) vomitum, inserto in gulam digito, aut pinnula immissa, provocare: qua de re V. *Sueton. in Claud. c. 33. in Vitel. c. 13. & Senec. de consolat. ad Helv. c. 9.* ¶ *Vomitus* est etiam inter convitia. *Plaut. Mostel. 3. 1. 119.* Absolve hunc quæso vomitum, ne hic nos enecet. h. e. hunc hominem impurum, & molestum.

Vomo, is, ui, itum, a. 3. *vomitare*, קוֹא, Ger. *kotzen*, Gall. *vomir*, Hisp. *vomitar*, ἐμέω, ἐξεμέω, est ejicere, & proprie de cibo, & potu dicitur, qui per os e stomacho egeritur. *Cic. pro Dejot. c. 7.* Cum, inquit, post cœnam vomere te velle dixisses, in balneum te ducere cœperunt. ¶ Transfertur etiam ad alia, pro emittere, exhalare, effundere. *Virgil. 9. Æn.* Purpuream vomit ille animam, & cum sanguine mista Vina refert moriens. *Ovid. epist. 12.* Sylla fluctus vomit, et resorbet. *Virg. 5. Æn. v. 681.* Stupa vomens tardum fumum. Et *2. Georg. vers. 461.* Mane salutantum totis vomit ædibus undam. ¶ Usurpatur & impersonaliter. *Cic. 2. Phil. c. 41.* Ab hora tertia bibebatur, ludebatur, vomebatur.

Vopiscus, a, um, qui ex duobus conceptis, uno per abortum excluso, ad partum legitimum ducitur. *Plin. l. 7. c. 10.* Vopiscos appellabant e geminis, qui retenti utero nascerentur, altero interempto abortu. *Solin. c. 4.* E geminis si remanente altero alter abortivo fluxu exciderit, alter, qui legitime natus est, vopiscus nominatur. ¶ Fuit hoc nomine Flavius Vopiscus historicus, de quo V. in *Capitolinus*.

Voracitas, atis, f. *voracità*, γαστριμαργία, edacitas, inexplebilis edendi aviditas. *Plin. l. 2. c. 107. de igne:* Quæ est illa natura, quæ voracitatem in toto mundo avidissimam sine damno sui pascit?

Voraciter, adv. *voracemente*. *Macrob. l. 7. Saturn. c. 5.* Insanus sit ille, cui merus sal cibus, si hoc ipsum voraciter ingesserit.

Voraginosus, a, um, *voraginoso*, βαραθρώδης, plenus voraginibus. *Hirt. l. 6. B. Hisp. c. 29.* Nam palustri, & voraginoso solo currebat ad dexteram partem. *Apul. l. 9. A. A.* Voraginosa via.

Vorago, inis, f. *voragine*, *baratro*, [illegible], Ger. *tieffer*, *schlund*, Gall. *gouffre*, Hisp. *tragadero*, βάραθρον, χάσμα, locus immensæ profunditatis, a *vorando*. Ratio nominis est, quia in eam cadentia non emergunt, sed quasi absorbentur. *Cic. l. 1. de Divinat. cap. 33.* Qui cum per agrum Leontinum iter faciens equum dimisisset in flumen, submersus equus voraginibus non extitit. ¶ Sumitur etiam pro quacunque terræ humilitate. *Curt. lib. 8.* Imber violentius, quam alias, fusus campos lubricos, & inequitabiles fecerat, gravesque, & propemodum immobiles currus illuvie, & voragine hærebant. ¶ Sæpe translate usurpatur. *Cic. in Pison. c. 18.* Vos geminæ voragines, scopulique Reipublicæ. ¶ Speciatim transfertur ad hominem insigniter prodigum, cujus gula vel amplissimis patrimoniis in ventrem, tanquam in barathrum quoddam, conjectis, expleri non potest. *Cicer. pro Sext. c. 52.* Tu meo periculo, gurges, & vorago patrimonii, helluabare?

Voratio, onis, f. κατάποσις, actus vorandi. V. Vocatio.

Vorator, oris, m. *divoratore*, qui vorat. *Tertull. de monogam. c. 8. & de jejun. c. 2.*

Voratrina, æ, f. vorandi officina, popina. *Tertull. in Apolog. cap. 39. de Ecclesia censu:* Inde non epulis, non potaculis, nec ingratis voratrinis dispensatur, sed

ad egenis alendis, humandisque. ¶ Item idem ac vorago. *Ammian. lib.* 17. *cap.* 16. (*al.* 17.) *de terræ motibus*: Patefactis subito voratrinis, terrarum partes absorbent.

Vorātus, a, um, nom. partic. *mangiato*, *divorato*. *Martial. l.* 3. *ep.* 18. Vorata musca. *Arnob. l.* 6. Mansa, & vorata viscera.

Vorax, acis, o. g. *vorace*, בלע, Germ. *frässig*, Gall. *gourmand*, Hisp. *comilon*, παμφάγος, qui vorat, multa absumens, inexplebilis edacitatis, gurges, helluo. *Cic.* 2. *Phil. c.* 27. Quæ Charybdis tam vorax tot res tam cito absorbere potuisset? *Ovid. Met.* 8. *v.* 844. quo copia major Est data, plura cupit, turbaque voracior ipsa est. *Lucan. lib.* 1. *v.* 181. Hinc usura vorax, avidumque in tempore fœnus.

Voro, as, a. 1. *divorare*, *trangugiare*, בלע, Germ. *fressen*, Gall. *devorer*, Hisp. *tragar*, βιβρώσκω, cibum non confectum deglutio. Est a βορά, hoc est pabulum, cibus, et propria bestiarum, ut vorare prima, propriaque significatione notet ferino more comedere. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 47. Aliæ sugunt, aliæ carpunt, aliæ vorant, aliæ mandunt. ¶ Per translationem capitur pro avide sumere. *Plaut. Truc.* 1. 1. 21. Incurvum ille hamum vorat. Si semel amoris poculum accepit mere. h. e. actum de eo est, ut moriuntur pisces, qui hamum vorant. *Cic. Att. lib.* 4. *ep.* 11. Nos hic voramus literas cum homine mirifico Dionysio. h. e. avide perdiscimus. *Catul. carm.* 36. Si sapiet, viam vorabit. h. e. celeriter viam conficiet.

Vortex, icis, m. idem ac vertex, ita veteres loquebantur. Estque a vorto, quod prisci illi Latini pro verto dicere. Quare vertex, & vortex nec significatione, nec origine differre possunt: quidquid dicat *Charisius*, qui *l.* 1. *Verticem a vertendo dici*, *verticem a vorando*, autumat: additque, *Plinii opinionem esse*, *verticem immanem vim impetus habere*, *ut Ingens a vertice pontus*: *verticem vero circumactionem undæ esse*, *ut Et rapidus vorat æquore vortex*. Sed ea promiscue usurpari, omnium argumentorum illud fortissimum, quod *Quintil. lib.* 1. *cap.* 7. scribit, Scipionem Africanum primum in *vortices*, & *vorsus* O literam vertisse in E. Illud tamen hac in re animadvertendum est, quod non quidem ratio, sed usus obtinuit, ut Latini Scriptores fere scribant *vertex*, per e, cum volunt notare summitatem alicujus rei, *vortex* vero per o, cum aeris, aut aquæ in gyrum vertentis impetum, turbinemque significant.

Vos, vestrum, vel vestri, *voi*, אתם, Germ. *ihr*, Gall. *vous*, Hisp. *vos otros*, ὑμεῖς, pronomen primitivum numeri pluralis, cujus singularis numerus est *tu*, a σφοί, literarum trajectione, ut nos a νῶ, adjectione literæ *s*. *Cic. pro Leg. Man.* Vos eum Regem inultum esse patiemini, qui, &c. *Id. Phil.* 4. *c.* 1. Frequentia vestrum incredibilis. *Id. Catil.* 4. *c.* 9. Habetis ducem memorem vestri. *Id. pro Mur. cap.* 1. Ut ea res vobis, populoque Rom. pacem, concordiamque afferat. ¶ Interdum additur particula *met* ad majorem significationem. *Plaut. Capt.* 3. 5. 18. Ita vosmet ajebatis. *Liv. lib.* 34. *cap.* 17. Consilium, quod vosmetipsi attuleritis. ¶ *Vostrorum*, seu prisco proferendi more vostrorum pro *vestri*, vel *vestrum*, *Plaut.* dixit *Mostel.* 1. 3. 123. Maxima pars vostrorum intellegit. ¶ Ablativus *vobis* si quando præpositioni *cum* adjungitur, ei semper præponitur. *Plaut. Stich.* 5. 5. 2. Jamdudum exilem vobiscum foras. ¶ Utrum rectius dicatur *habeo curam vestri*, an *vestrum*, disputat *Gell. lib.* 20. *cap.* 6. & ex Sulpitii Apollinaris sententia statuit, utriusque loquendi modi exempla inveniri.

Voster, stra, strum, idem ac vester, apud veteres. *Plaut. Amph. prol. v.* 1. In vostris mercimoniis.

Votĭfer, a, um, adject. votum ferens, vel votivus. *Stat. l.* 4. *silv.* 4. *v.* 92. Votiferaque meas suspendis ab arbore vittas. Alii leg. *pomifera*.

Votĭtus, a, um, idem ac vetitus, apud veteres. *Plaut. Asin.* 4. 1. 44. Nolo habere illam causam, & vottitam dicere. Nec est audiendus *Nonius c.* 1. *n.* 255. cui *votita* est a votis, quasi religione aliqua obstricta. Nam metrum reclamat, quia sic penultima produceretur, quam *Plautus* corripit.

Votīvus, a, um, *votivo*, *di voto*, נדרי, Ger. *verlobt*, Gall. *qui est voué*. Hisp. *votado*, εὐκτός, quod ad votum spectat, ut *Votivæ preces*, quibus aliquid cum voto poscimus. *Votiva verba*, quibus in faciendis votis utimur. *Votiva tabella*, quæ ex voto Deorum aris, vel simulacris suspenditur in testimonium accepti beneficii. *Thura votiva*, quæ voti causa incenduntur. *animal votivum*, quod ex voto dari promittitur. *Ludi votivi*, qui ex voto celebrabantur. *Horat. l.* 1. *od.* 5. Me tabula sacer Votiva paries indicat humida Suspendisse potenti Vestimenta maris Deo. *Id. l.* 1. *epist.* 3. Pascitur in vestrum reditum votiva juvenca. *Ovid. l.* 3. *Am. eleg.* 12. Accipit ara preces, votivaque thura piorum. *Plin. l.* 7. *c.* 48. Ludi votivi. ¶ Legatio votiva est, quæ voti prætextu suscipitur. Cum enim Senatoribus non liceret ab Urbe diutius abesse, nisi Reipublicæ causa, si quando ob privatum negotium abesse vellent, legationem liberam a Senatu impetrabant. Quæ legatio ideo *libera* dicebatur, quia licebat ingredi urbem, & exire toto legationis tempore, quod lege Julia annuum erat: cum cæteri Magistratus Urbem ingressi omne imperium deponerent. Votiva autem legatio etiam ipsa libera erat, sed ab illa in eo differebat, quod habebat prætextum religionis, & voti, ut v. g. visitandi templa Deorum. *Cic. Att. l.* 15. *ep.* 8. Etiam libera legatio voti causa datur. *Id. l.* 15. *ep.* 11. Votiva ne tibi quidem placebat; etenim erat absurdum, qui, si stetisset Respublica, vovissem, ea me, eversa illa, vota dissolvere; & habent, opinor, liberæ legationes definitum tempus lege Julia. V. *Manut.* ad hæc loca, & *l.* 2. *ad Q. Frat. epist.* 8. ¶ Votivus interdum sumitur pro eo, quod ex voto succedit, quod gratum, & jucundum est. *Trebel. Pol. in Galien. c.* 3. Constabat, votivum illi fuisse, quod imminentem cervicibus suis gravitatem patriam non haberet. *Apul. lib.* 7. *A. A.* Tota civitas ad votivum conspectum effunditur. ¶ *Aures votivæ*, quæ aliquid cupiunt audire. *Plaut. Cas. prol. v.* 29. Aures votivæ si sunt, animum advortite. Alii tamen leg. *vocivæ*, & sane rectius.

Votum, i, *voto*, נדר, Ger. *gelubde*, Gall. *voeu*, Hisp. *voto*, εὐχή, εὐχωλή, ὄρος, promissio Deo facta de re aliqua. *Cic.* 3. *de nat. Deor.* Nonne animadvertis ex tot tabellis pictis, quam multi votis vim tempestatis effugerint? *Id. pro Cluent.* Quæ etiam nocturna sacrificia, sceleratasque ejus preces, & nefaria vota cognovimus. *Virg. Æn. l.* 8. Vota metu duplicant matres, propiusque periclo It timor. *Plin. l.* 10. *ep.* 101. Vota, Domine, priorum annorum nuncupata læti persolvimus, novaque rursus suscepimus. *Trajan.* ad *Plin. ep.* 102. Solvisse vota diis immortalibus &c. *Ovid.* 7. *Met.* Concipere vota. Rursus *Cic. Ver.* 6. Debere vota Veneri, et Cupidini. ¶ *Voti compos* dicitur, qui desiderium suum assecutus est. *Liv. l.* 7. *c.* 40. Aliquem voti compotem facere. ¶ *Reus voti* est, qui suscepto voto se Deo obligavit. *Virg.* 5. *Æn.* Vobis lætus ego hoc candentem in litore taurum Constituam ante aras voti reus. ¶ *Damnare aliquem voti*, vel *voto* dicebantur Dii, cum alicui tribuebant id, cujus gratia votum susceperat. V. *Damnatus*, & *damno*. ¶ *Facere votum*, idem est et vovere. *Cic. de Arusp. Resp.* Nostri Imperatores maximis, & periculosissimis bellis huic Deæ vota facerent, eaque in ipso Pessinunte, ad illam ipsam principem aram, & in illo loco, fanoque persolverent. ¶ Interdum vota facere, est optare. *Cic. pro Mil.* Vota enim feceratis, ut in eos se potius mitteret, quam in vestras possessiones. ¶ *Vota nuncupare* pro Republica, pro Imperio, &c. est nominatim aliquid vovere, quod Republica periculo liberata sis persoluturus. *Cicer.* 7. *Verr.* Cum paludatus exisset, votaque pro imperio suo, communique Populi Romani nuncupasset. ¶ *Vota solvere*, est ea, quæ vovimus præstare. *Liv. l.* 3. Quod nisi factum esset, votum rite solvi non posse. ¶ *Votum reddere*, idem ac solvere. *Cic.* 2. *de Leg.* Sancte vota reddunto. ¶ *Voto teneri*, est voti causa obligatum esse. *Cic. Att. l.* 12. *ep.* 19. Sed jam quasi voto quodam, & promisso me teneri puto. ¶ *Liberare se voti*, est solutione eorum, quæ vovimus, eximere se se ab obligatione sponsionis Deo factæ. *Liv. lib.* 5. Verecundiam non tulit Senatus, qui sine mora voti liberaretur. ¶ Interdum votum sumitur pro re ipsa, quæ voto promissa est, & Deo dicata. *Petron. in Satyr.* Stipant graves equi recessus Danai, & in voto latent. *Virg. Æn.* 3. *v.* 279. votisque incendimus aras. h. e. thure, & victimis. ¶ Item pro re vota petita, & impetrata. *Claudian. de B. Gildon. v.* 7. manifestaque gaudia differt, Dum stupet, & tanto cunctatur credere voto. ¶ Hæc de voto, quæ promissionem significat, vel etiam rem promissam: quoniam vero quæ magnopere desideramus, adhibitis votis a Deo petere solemus, factum est, ut votum accipiatur etiam pro voluntate, desiderio, optato. *Cic.* 14. *Fam. ep.* 4. Ego vero quamprimum mea vota cupio videre. *Plin. l.* 6. *ep.* 26. Habebis generum, quo melior fingi ne voto quidem potuit. *Pers. sat.* 3. *v.* 48. quid dexter senio ferret, Scire erat in voto. *Horat. l.* 2. *sat.* 6. *v.* 1. Hoc erat in votis: modus agri non ita magnus &c. *Id. l.* 1. *ep.* 11. An venit in votum Attalicis ex urbibus una? *Sueton. in Augusto c.* 51. Nec votum, nec animus deest confodiendi. ¶ Vota interdum pro nuptiis ponuntur. *Justinian. novel.* 2. *cap.* 2. secunda vota pro secundis nuptiis posuit. Ratio autem appellationis fortasse est, quia conjuges ex voto, h. e. desiderio invicem matrimonio jungi cupiunt, vel quia utriusque in votis est liberos suscipere. Ad hanc voti significationem quidam trahunt & illud apud *Tacit. de Germ. c.* 19. Melius adhuc eæ civitates, in quibus tantum virgines nubunt, & cum spe, votoque uxoris semel transigitur.

Votūri, m. a. pop. Galli in Asia, qui Galatiam cum Tolistobogis, & Ambitutis occuparunt. *Plin. l.* 5. *c. ult.*

Votus, a, um, *promesso in voto*, εὐχθείς, partic. a voveo. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 17. At eorum templa sunt publice vota, & dedicata. *Liv. l.* 4. Ludi ab Decemviris per secessionem Plebis a Patribus ex S. C. voti eo anno facti sunt.

Vovĕo, es, vovi, votum, a. 2. *far voto*, נדר, Ger. *geloben*, Gall. *vouer*, Hisp. *votar*, εὔχομαι, ἐπεύχομαι, Deo aliquid sancte promitto. *Cic.* 3. *de nat. Deor. c.* 36. Neque Herculi quisquam decumam vovit unquam, si sapiens factus esset. *Id.* 3. *de Divin. c.* 17. Cum propter paupertatem sues puer pasceret, una ex his amissa, vovisse dicitur, si recuperasset, uvam se Deo daturum, quæ maxima esset in vinea. *Ovid.* 9. *Met. v.* 793. Vota puer solvit, quæ fœmina voverat Iphis. *Liv. l.* 2. *c.* 27. Vovere fana Diis. ¶ Vovere caput pro salute patriæ, est se pro ejus salute periculis objicere. *Cicer.* 5. *Fin.* Nostri Imperatores pro salute patriæ sua capita voverunt. ¶ Sumitur etiam pro optare, desiderare, cupere. *Hor. l.* 1. *ep.* 4. Quid voveat dulci nutricula majus alumno? *Ovid. Met.* 11. *v.* 100. Sint tua vota licet, dixit, secure repulsæ, Elige, quid voveas.

Vox, ocis, f. *voce*, קול, Ger. *stimm*, Gall. *voix*, Hisp. *voz*, φωνή, sonus, qui ab animalis ore profertur. *Cic.* 2. *de nat. Deor. c.* 58. Vocis genera permulta, canorum, fuscum, lene, asperum, grave, acutum, flexibile, durum, quæ hominum solum auribus judicantur. *Id.* 3. *de Or. cap.* 57. Nam voces, ut chordæ, sunt intentæ, quæ ad quemque tactum respondeant, acuta, gravis, cita, tarda, magna, parva: quas tamen inter omnes est suo quoque in genere mediocris. Atque etiam illa sunt ab his delapsa plura genera, lene, asperum, contractum, diffusum, continenti spiritu, intermisso, fractum, scissum, flexo sono, attenuatum, inflatum. *Id. de Sen. c.* 5. Cum legem Voconiam magna voce, & bonis lateribus suasissem. *Id. ib.* Erecta, & concitata voce dicere. *Id. ib.* Strangulare vocem. *Quintil. l.* 1. 1. 8. Vocem attollere. *Id. ib.* Vocem submittere. *Plin. l.* 28. *c.* 6. Cum vox a candida declinat in fuscam. h. e. clara in subraucam. ¶ *Vox sine instructa organo*, proverbii speciem habet, significatque vocem firmam, facilem, & tractabilem, quæque per omnes intentionis, & remissionis gradus sequax, & flexibilis traducitur: translato sermone a musicis organis, & hydraulis, quæ totius canonis musici varietates, & fines vocis, & soni complectuntur. *Quinctil. l.* 11. *c.* 3. Utique habens omnes in se, qui desideramus, sonos, intentionesque, & toto, ut ajunt, organo instructa. Nonnunquam vox dicitur de rerum inanimarum sonis. *Virg.* 6. *Æn.* Threicius longa cum veste sacerdos Obloquitur numeris septem discrimina vocum. ¶ Metonymice accipitur pro opinione, fama. *Cic.* 9. *Fam. ep.* 14. Atque hæc una vox omnium est. *Id.* 1. *de Orat. c.* 11. Una pene repellis voce oratorem a gubernaculis civitatum. ¶ Item pro dicto, verbis, sermone. *Id. Ver.* 7. Constitue, nihil opis esse in hac voce. Civis Romanus sum. ¶ Item pro sententia, vel oratione. *Horat. l.* 1. *ep.* 1. *v.* 34. Sunt verba, & voces, quibus hunc lenire dolorem Possis. *Id. l.* 1. *sat.* 3. *v.* 103. Donec verba, quibus voces sensusque notarent, Nominaque invenere. *Id. l.* 1. *od.* 10. Mercuri, qui feros cultus hominum recentum Voce formasti. Adde *Plin. l.* 18. *c.* 6. ¶ Item pro defensione. *Tacit.* 2. *Annal. c.* 29. Vocem adversus pericula poscere.

U ANTE P.

Upilio. V. Opilio.

Upupa, æ, f. *bubbola*, ἔποψ, avis, cristis a capite exeuntibus galeata, in fimo semper commorans. Vulgo nomen ex eo acceptum putatur, quod Tereus Thracum Rex, in avem eam commutatus, etiam nunc requirens filium Ityn, quem Progne marito comedendum apposuerat, inclamet ποῦ, ποῦ, *ubi*, *ubi*. Sed sane possumus cum Varrone nomen hoc deducere a voce ejus pu, pu, utcunque non ad fabulas recurramus. *Plin. l.* 10. *c.* 29. Mutat & upupa, ut tradit Æschylus poeta, obscœna alias pastu avis, crista visenda plicatili, contrahens eam, subrigensque per longitudinem capitis. ¶ Upupa etiam ob similitudinem dicebatur instrumentum ferreum, quo in lapidicinis utebantur ad eruendos & excavandos lapides: quod Græci ἀπὸ τοῦ ἀμᾶν, fodere, ἄμην dixere. *Plaut. Capt.* 5. 4. 7. Itidem huc mihi advenienti upupa, qui me delectet, data est. Ubi Tyndarus servus captivus ait, sibi, simul atque in lapidicinas detrusus esset, datam esse upupam in manum, ut scilicet hoc esset illi misero, quod patriciis pueris monedula, aut coturnix. Hæc avium nomine recenset, quia & upupa avis nomen erat. V. integrum *Plauti* locum.

U ANTE R.

Ura, scorpius, herbæ nomen Græcum, ἀπὸ οὐρᾶς, h. e. cauda scorpionis, quæ & heliotropium dicitur. *Apul. de herb. c.* 49.

Uræa cybia, οὐραῖα κύβια, pulpamenta ex carne tritonis magni, qui piscis est ex genere pelamidum: dicuntur autem uræa, οὐραῖα, h. e. caudata, quia ad ea conficienda eligitur maxime caro, quæ est prope caudam. *Plin. l.* 32. *c. ult.*

Urania, æ, vel Uranie, es, f. 1. Οὐρανία, Οὐρανίη, Jovis, & Mnemosynes filia, una Musarum, cui Astrologiæ inventio tribuitur, ab οὐρανός, cœlum, Præest enim rebus cœlestibus, & divinis. Aliqui dictam putant quasi τὴν ἄνω ὁρῶσαν, hoc est quæ sursum sunt speculantem. *Ovid.* 5. *Fast. v.* 55. Excipit Urania, fecere silentia cunctæ.

Uranopolis, f. 3. Οὐρανόπολις, opp. Macedoniæ, sub Atho M. ab Alexandro Cassandri Regis fratre conditum. *Plin. l.* 4. *c.* 10. ¶ Item urbs Pamphiliæ. *Plin. l.* 5. *c.* 7.

Uranoscŏpus, i, οὐρανοσκόπος, piscis idem qui callionymus, fel habens prægrande, quo cicatrices, & excrescentes in oculo carunculæ persanantur, ita dictus ab oculo, quem in capite habet ita situm, ut ut Cœlum intueri videatur. *Plin. l.* 32. *c.* 7. & 11.

Urănus, i, masc. Οὐρανός, pater Saturni, qui Latinis Cœlum, vel potius Cœlus, sive Cœlius appellatur, cui Saturnus filius amputavit virilia, & in mare abjecit, ex quibus, & ex maris spuma nata est Venus, quæ Græco nomine vocata est Aphrodite. Vide *Lactant. l.* 1. *c.* 11. & 12. & *Boccat. l.* 3. *Gen. Deor. c.* 23.

Urbanātim, adverb. idem ac urbane, sive eleganter, hoc est, urbanorum more, sicut rusticatim, pro rustice, sive rusticorum more. *Pompon. apud Non. cap.* 2. *num.* 747. At ego rusticatim tangam, urbanatim nescio.

Urbāne, adverb. *civilmente*, ἀστείως, more eorum, qui urbes inhabitant, eleganter, lepide, venuste. *Cic.* 1. *Fin.* 11. Ut a patre audiebam facete, & urbane Stoicos irridente. *Quintil. l.* 2. *c.* 11. Nec sane potuit urbanius ex confessione inscitiæ suæ elabi. *Gell. lib.* 15. *cap.* 5. Urbanissime respondere.

Urba-

Urbanicianus, a, um, &

Urbanicus, a, um, adject. Urbaniciani, & Urbanici milites dicuntur, qui in præsidio urbis Romæ collocati sunt. *Paulus l. 35. Dig. ex quib. caus. major.* Sed & in urbanicis militibus idem constituit. *Spartian. in Caracall. c. 4.* Nudis pedibus ab urbanicianis raptus est.

Urbanitas, atis, fem. *urbanità*, *civiltà*, *vita civile*, דרך, Ger. *Stattligkeit*, Gall. *civilité*, Hisp. *crianza*, ἀστειότης, ἀστεϊσμός, res urbana, vita urbana. *Cic. l. 7. Famil. epist. 6.* Tu modo ineptias istas, & desideria urbis, & urbanitatis depone. ¶ Translate ponitur pro sermonis lepore, oratione eleganti, & salibus condita. Nam eorum, qui in urbibus agunt, vita, & oratio multo amœnior est, quam eorum, qui in agris vivunt. *Quinctil. l. 6. c. 3.* Nam meo quidem judicio illa est urbanitas, in qua nihil absonum, nihil agreste, nihil inconditum, nihil peregrinum neque sensu, neque verbis, neque ore, gestuve possit deprehendi, ut non tam sit in singulis dictis, quam in toto colore dicendi, qualis apud Græcos ἀττικισμὸς ille redolens Athenarum proprium saporem. *Cic. pro Cal.* Maledictio autem nihil habet propositi præter contumeliam, quæ, si petulantius jactatur, convicium, si facetius, urbanitas nominatur. *Id. ad Q. Fr. l. 2.* Aliquando subtilitatem veteris urbanitatis, & humanissimi sermonis attingerem.

Urbanus, a, um, *urbano*, *civile*, Ger. *stattlich*, Gall. *civil*, Hisp. *civil*, ἀστεῖος, qui in urbe habitat, vel ad urbem aliquo modo spectat, cui opponitur *rusticus*. *Ter. Adelph. 1. 1. 17.* Ego hanc clementem vitam urbanam, atque otium secutus sum. *Cic. 2. Fin.* Quam omnes urbani, rustici, omnes, inquam, qui Latine loquuntur, voluptatem vocant. *Tacit. Ann. 1. c. 17.* Urbanæ excubiæ. *Plin. l. 2. ep. 17.* Justis ne de causis tibi videor inhabitare, diligere secessum? quem tu nimis urbanus es, nisi concupiscis. *troppo amante della Città*. ¶ Urbana prædia a Jurisconsultis ædificia omnia appellantur, sive in urbibus sint, sive in pagis. *Ulp. l. 198. ff. de verb. signif.* Urbana prædia, omnia ædificia accipimus, non solum ea, quæ sunt in oppidis, sed & si forte stabula sunt, vel alia meritoria in villis, & vicis, vel si prætoria, voluptati tantum deservientia, quia urbanum prædium non locus facit, sed materia. Proinde hortos quoque, siqui sunt in ædificiis constituti, dicendum est in urbanorum appellatione contineri. Plane si plurimum horti in reditu sunt, vinearii forte, vel etiam olitorii, magis hæc non sunt urbana. *Justinian. l. 2. Instit. tit. 3. §. 1.* Prædiorum urbanorum servitutes sunt hæ, quæ ædificiis inhærent, ideo urbanorum prædiorum dictæ, quoniam ædificia omnia urbana prædia appellamus, etsi in villa ædificata sint, &c. ¶ Translate urbanus accipitur pro culto, qui in verbis, & sono, & usu proprium quendam præ se fert urbis gestum; item pro faceto, comi, lepido, quem Græci εὐτράπελον, sive χαρίεντα vocant. Ratio est, quia in urbe agentes cæteros eutrapelia vincere solent. *Cic. pro Domo c. 34.* Et homo facetus inducis etiam sermonem urbanum, ac venustum. *Id. in Bruto:* In vocibus nostrorum oratorum recinit quiddam, & resonat urbanius. *Id. pro Cæl. cap. 15.* Qui est in isto genere urbanissimus. *Colum. lib. 8. cap. 16.* Urbanissimum dictum. ¶ Ciceronis tempore nova erat hæc ratio loquendi. *Id. Famil. 3. epist. 8.* Hominem non solum sapientem, verum etiam, ut nunc loquimur, urbanum. ¶ Tribuitur & aliis rebus. *Plin. l. 16. c. 19.* Sunt enim arborum quædam omnino silvestres, quædam urbaniores, quas his placet nominibus distinguere. Ergo mites, quæ fructu, aut aliqua dote, umbrarumve officio humanius juvant, non improbe dicantur urbanæ.

Urbicapus, i, m. qui urbes capit, πολιόπορθος. *Plaut. Mil. 4. 2. 64.* Urbicape, occisor regum.

Urbicremus, a, um, adject. urbes cremans. *Prudent. Hamartig. v. 707.* de Sodomæ incendio. Nubibus urbicremis se subducere.

Urbicus, a, um, *cittadinesco*, *di città*, ἀστικός, quod ad urbem pertinet, sicut *rusticus*, quod ad rus. *Suet. in Cæs. c. 49.* Negotiatores urbici. *Gel. l. 15. c. 1.* Siquod autem posset remedium esse, ut ne tam assidue domus Romæ arderent, venum hercle dedissem res rusticas, & urbicas emissem. ¶ Urbici etiam dicebantur poetæ, & actores fabularum Atellanarum, quæ dictæ sunt ab urbe Atella, & erant urbanissimæ, & urbis jocos, elegantiamque imitabantur. Ut enim satyræ Græcis tragœdiis interponebantur, ita tragœdiis Latinis ad exhilarandos spectatores exodia Atellanarum interserebantur, nec histrionibus autem actus committebantur, sed honestis juvenibus. *Martial. l. 1. ep. 42.* Quod non optimus urbicus poeta. *Juven. sat. 6. v. 71.* Urbicus exodio risum movet Atellanæ.

Urbina, æ, f. jaculi genus. *Plaut. Bacch. 4. 8. 46.* Si tibi machæra est, & nobis urbina est domi. Alii leg. *veruina*, h. e. parvum veru.

Urbinates, populi Urbini incolæ. *Plin. l. 3. c. 14.*

Urbinianus, a, um, ad Urbinium, vel Urbiniam pertinens, quod est nomen proprium civis R. ut Urbinianalis, *Quinctil. l. 7. c. 2. circa med.*

Urbinum, i, *Urbino*, urbs Umbriæ, ad fontes Isauri fl. patria Raphaelis Sanctes pictoris omnium sine controversia excellentissimi.

Urbo. V. Urvo.

Urbs, bis, f. *città*, עיר, Ger. *Stat*, Gall. *ville*, Hisp. *ciudad*, ἄστυ, πόλις, oppidum muro cinctum. *Cic. 1. de Rep. apud Non. c. 5. n. 27.* Quam cum locis, manuque sepsissent, ejusmodi conjunctionem tectorum oppidum, vel urbem appellarunt, delubris distinctam, spatiisque communibus. *Id. pro Sext. c. 42.* domicilia conjuncta, quas urbes dicimus, invento & divino jure, & humano mœnibus sepserunt. ¶ *Urbe* ablativ. pro in *urbe*. *In argum. Truculenti Plautini, cujus auctorem alii Priscianum putant, alii Sidonium:* Tres unam pereunt adolescentes mulierem, Rure unus, alter urbe, peregre tertius. ¶ Quomodo a civitate differat, V. *Civitas*. ¶ Ratio condendæ urbis varia fuit apud varias gentes. In Hetruria hæc erat solemnis. Primum aratrum ex ære parabant. Æs adhibebatur propter augurium æternitatis, quia in ære perpetuitas significatur, vel quia magis, quam ferrum, sacrum est, magisque Diis tutelaribus gratum. Deinde taurum, & vaccam albi coloris jungebant. Nam taurus, & vacca sunt symbolum fœcunditatis. Taurus vero albus Apollini, seu Soli sacer erat, ut vacca alba Dianæ, seu Lunæ. Igitur optimum augurium videbatur urbem condere, Numine Solis, & Lunæ auspice ad imperium. Tertio Rex, seu Dux Coloniæ cincto Gabino urbem ædificandam aratro in orbem describebat, & efficiebat sulcum, seu fossam, in qua mœnia extruerentur, milites autem sequentes diligenter glebas introvertebant, nec ullam extra ferri patiebantur. Nam orbis significat imperium, & imperii æternitatem. Quarto fossam primo glebis, deinde primitiis frugum replebant. Unusquisque enim conferebat particulam terræ, unde esset profectus, ut videlicet animi diversarum gentium in unius patriæ populum coalescerent. Lutum vero commixtum ex pluribus partibus terrarum partim abdebant Diis inferis, partim projiciebant intra urbem descriptam, ut cresceret. Quinto constituebant aram, & in ea ignem adhibebant, tum saliebant per flammam tribus vicibus, & saliendo sumebant cineres e faba, & vitula factos, deinde se aqua lavabant. Id faciebant piaculi causa, ut sic sceleribus purgatis ad opus condendæ urbis puras manus admoverent. Sexto designatis mœnibus bovem illum, & vaccam cum aliis immolabant, ture, fruges, aram, & numina quædam sacra in fossa occultabant. Sacrificium illud erat epulum solemne Jovi, & ignoto urbis Numini, seu Genio loci. Convocabant etiam ad epulum cætera numina, ac præcipue Palem Deam pastorum. Denique, postquam urbem condiderant, ei nomen arcanis quibusdam cæremoniis imponebant, & simul atque imposuerant, supprimebant. Nomen enim urbis aliud erat proprium, & substantiale, quod scilicet essentiam urbis exprimebat, prout constituebatur in se, & distinguebatur ab aliis: aliud erat translatitium, quod desumebatur a conditore, vel a situ, vel a qualitate, vel ab aliis accidentibus urbis. Nomen proprium supprimebatur, ne forte Diis tutelaribus in obsidione evocatis, urbs in manus hostium veniret. Etenim antequam hostes inciperent urbem aliquam oppugnare, nitebantur intelligere a vatibus, quibus Diis urbs illa esset commendata, quod quidem vates per arithmeticam divinationem ex proprio urbis nomine agnoscebant, deinde quibusdam sacrificiis Deos tutelares evocabant, iisque, si ab illius favore destitissent, ampliorem locum, & cultum pollicebantur. *Cato in Orig.* Qui urbem novam condit, tauro, & vacca aret: ubi araverit, murum faciat: ubi portam vult esse, aratrum sustollat, & portet, & portam vocet. *Servius ad 5. Æn.* Conditores civitatis taurum in dextra, vaccam intrinsecus jungebant, cincti ritu Gabino, idest togæ parte caput velati, parte succincti, tenebant stivam incurvam, ut glebæ omnes intrinsecus caderent, & ita sulco ducto, loca murorum designabant, aratrum suspendentes circa loca portarum. Adde *Var. l. 4. de L. L.* ¶ Quia autem, quo ritu quid factum, eodem, vel contrario reddi solet infectum, ideo, ut condendis, sic etiam evertendis urbibus aratrum adhibebant, quemadmodum Servius monet ad illud 1. *Æn.* Cui litus arandum: idemque probat illo *Horatii ode 16. l. 1.* Imprimeretque muris Hostile aratrum exercitus insolens. ¶ Per Antonomasiam Urbs usurpatur pro Roma. *Isidorus l. 8. c. 4. Orig. & Quintilianus l. 9. c. 2.* asserunt, solam Romam esse urbem, cætera oppida. *Ovid. 5. Fast.* Tempora digeret cum conditor Urbis. idest Romulus. Dicitur etiam *urbs Roma*. *Tacit. 1. Ann. c. 1.* Urbem Romam ab initio reges habuere. *Horat. l. 3. od. 5.* Incolumi Jove, & Urbe Roma. ¶ Ad Urbem esse, dicebantur, qui post administrationem provinciæ, & res prospere gestas reversi, prope urbem Romam cum lictoribus & fascibus laureatis stabant, triumphum petentes, vel senatum expectantes, ad quem de rebus a se gestis referrent; item qui post acceptum imperium nondum in provincias profecti essent: neque enim licebat cuiquam in urbe esse cum imperio, & insignibus, præter Consules, & eos, quorum magistratus in Urbe exercebatur, ut Prætores, Ædiles, &c. nisi id populus jussisset. *Cic. Attic. l. 7. ep. 16.* Scripsit ad me, ut essem ad Urbem. *Sallust. in Catil.* Hi utrique ad urbem Imperatores erant, impediti, ne triumpharent, calumnia paucorum, quibus omnia honesta, atque inhonesta vendere mos erat.

Urceatim, adverb. plenis urceis. *Petron. in fragment. Tragur.* Urceatim pluebat.

Urcei veteres, & Urcei novi, *Orzi vecchi*, & *Orzi nuovi*, duo oppida Cenomanorum in agro Brixiano, ab Ollio fl. 3. M. P. quorum Urcei novi est oppidum egregie munitum.

Urceolaris herba, *parietaria*, eadem, quæ Parthenium, sic appellata, quod urceis vitreis lavandis idonea est, ἑλξίνη. *Plin. l. 22. c. 17.*

Urceolus, i, m. *orciolo*, *orciuolo*, κεράμιον, parvus urceus. *Col. l. 12. c. 16.* Eodem tempore sarba mano lecta curiose in urceolos picatos adjicito. *Juven. sat. 3.* Lectus erat Codro procula minor, urceoli sex, Ornamentum abaci, necnon & parvulus infra Cantharus, &c. Extat & apud Martialem in Apophoretis lemma distichi 105. *Urceoli ministratorii*.

Urceum, i, n. idem ac urceus. *Cato cap. 13.* Urceum unum aheneum, quod capiat quadrantalia quinque.

Urceus, ei, m. *boccale*, *orciolo*, כדות, Ger. *wasser geschirr*, Gall. *cruche*, Hisp. *jarro*, κέραμος, κεράμιον, vas, quo aqua in urnam funditur, vel ahenum, auctore *Paulo J. C. l. cum de lanionis, §. asinam, ff. de fund. instr.* Est ab ὕρχη, quod Æolicum est, ac vasis fictilis genus notat simile ei, quod Græci βῖκον vocant. *Hor. in Arte v. 21.* Amphora cœpit Institui, currente rota cur urceus exit? *Martial. l. 14. dist. 106.* Hic tibi donatur panda ruber urceus ansa, Stoicus hoc gelidam Fronto petebat aquam.

Urci, n. indecl. Urce, *Orce*, olim urbs, nunc opp. Hispaniæ Bæticæ, medit. in Bastetanis, nunc in Regno Granatensi, finitimum Almeriæ, & Virgi. *Vera*, urbs alias Bastetanorum, nunc R. Granatensis, in lim. Murciæ, in ora maris Medit. sinusque Virgitani. *Plin. l. 3. c. 3.*

Uredo, inis, f. ἐρυσίβη, κανθμός, morbus herbarum, fruticum, arborumque, qui in vitibus etiam carbunculus dicitur, & in cæteris rubigo, sata, plantas, arboresque adurens. *Cic. 3. de nat. Deor. cap. 35.* Nec, si uredo, aut grando quippiam nocuit, id Jovi animadvertendum fuit. *Plin. lib. 18. cap. 28.* Plerique dixere rorem inustum Sole acri, frugibus rubiginis causam esse, & carbunculi vitibus: Quod ex parte falsum arbitror, omnemque uredinem frigore tantum constare, innoxio Sole. ¶ Est & uredo, *ardore*, *cuociore*, exustio cum prurito, qualis ab urtica tum herba, tum pisce excitatur. *Plin. l. 9. c. 45. de urtica pisce:* Dum admoveri sibi manum sentit, colorem mutat, & contrahitur, tacta uredinem mittit.

Ureteres, m. 3. οὐρητῆρες, venæ, sive meatus oblongi, per quos urina a renibus in vesicam defertur. *Cels. l. 4. c. 1.* Græcis literis scribit. Græca enim vox est.

Urgens, tis, nom. ex partic. *urgente*, *pressante*, *imminente*, qui urget, instat, impendet, premit. *Cic. Tuscul. 3. c. 25.* Præsens atque urgens malum. *Id. de Senect. c. 2.* Aut jam urgens, aut certe adventans senectus. *Virg. 1. Georg. v. 146.* Urgens egestas. *Tertull. de resurr. carn. c. 2.* Urgentior causa. *Cod. Justin. tit. 21. leg. 1. l. 3.* Urgentissima ratio.

Urgeo, es, ursi, sine sup. a. 2. *urtare*, *spingere*, *premere*, דחק, Germ. *tringen*, Gall. *presser*, Hisp. *apremiar*, εἴργω, impello, excito. Videtur esse ab ἔργον, ut quod nihil sit aliud, quam ad opus excito, aut stimulo. *Asin. Poll. ad Cic. Fam. 10. ep. 32.* Lepidus ursit me, ut legionem mitterem. *Virg. 3. Georg.* oculos stupor urget inertes. *Cic. Att. l. 6. ep. 3.* Solicitudine provinciæ tamen vel maxime urgebamur. *Id. in Somn. Scip. c. 6.* Australis vertex, in quo qui insistunt, adversa nobis urgent vestigia. ¶ Est etiam accelerare. *Ovid. 6. Fast.* Urgere iter. ¶ Item insistere, *persistere*. *Cic. 4. Fin. c. 28.* Urgent tamen, & nihil remittunt, quoniam, inquiunt, omne peccatum & imbecillitatis, & inconstantiæ est. *Id. l. 5. c. 27.* Non pugnem cum homine, cum tantum habeat virtute boni, illud urgeam, non intelligere eum, quid sibi dicendum, cum dolorem summum malum esse dixerit. *Horat. l. 2. od. 18.* Marisque Baiis obstrepentis urges summovere litora. ¶ Item infestare, & opprimere. *Cic. pro Rab. Posth. c. 1.* Satis est homines imprudentia lapsos non erigere: urgere vero jacentes, aut præcipitantem impellere certe est inhumanum. *Id. de Parte c. 25.* Hi enim urgentur angustiis, illorum ratio soluta, ac libera est. *Id. ib.* Morbo urgeri. ¶ *Urgere occasionem* est instare, & satagere, ne occasio rei gerendæ elabatur. *Cic. Fam. 7. ep. 8.* Quin tu urges occasionem istam, & facultatem, qua melior nunquam reperietur? ¶ *Urgere propositum* est in proposito persistere, & secundum illud constanter agere. *Horat. l. 2. sat. 7. v. 6.* Pars hominum vitiis gaudet constanter, & urget Propositum. ¶ Urgere aliquem ad solutionem, *pressarla al pagamento*. *Ulpian. leg. si extraneus. D. de jure dot.*

Uri, m. 2. οὖροι, pop. Indiæ, accolæ Indi fl. Silenia proximi. *Plin. l. 6. cap. 20.*

Urica, æ, f. vitium satorum ab ustione proveniens. *Plin. l. 18. c. 17.* Commune autem omnium satorum vitium urica, etiam ciceris, cum salsilaginem ejus abluendo, imber dulcior id facit.

Urigo, inis, f. κνησμός, κνῆσις, uredo, pruritus, ardor. *Plin. l. 20. c. 12.* At in magna duritia sine sian impositum, vel, si vehementior urigo timeatur, per duplices pannos.

Urina, æ, f. *orina*, *piscio*, רגלים, מימי, Ger. *harn*, Gall. *urine*, Hisp. *urinas*, οὖρον, serum sanguinis, quod in renibus colatum, per ureteras transmittitur ad vesicam. *Cic. de Fat.* Ut in simul ægrotantibus fratribus, ut in urina, & in unguibus. *Cels. l. 2. c. 19.* Citare, & tardare urinam. *Plin. l. 26. c. 8.* Urinam solvere. *Id. l. 24. c. 6.* Urinam pellere. *Id. l. 14. c. 13.* Urinam trahere. *Et c. 11.* Urinam movere. *Id. l. 20. c. 4.* Inhibere urinam. ¶ Urinam facere, & urinam reddere, idem quod mejere. *Plin. l. 8. c. 16.* Urinam mares crure sublato reddere, ut canes. *Col. l. 6. c. 30.* Cum suo tempore urinam non fecerint. ¶ Per Metaphoram urina dicitur de genitali semine. *Plin. l. 8. c. 43.* Incontinens asinæ uterus genitalem urinam reddit, ni cogatur in cursum verberibus a coitu.

Urinalis, le, adject. ad urinam pertinens, ut urinalia medicamenta. *Cæl. Aurel. Tard. 5. 2.* Urinalis fistula. *Veget. l. 3. de re veterin. c. 15.*

Urinator, oris, m. *palombaro*, κολυμβητής, δύτης, κυβιστής, κολυμβητής, ἀρνευτής, qui in aquam mergitur, & sub ea natat. Hujusmodi hominum usus est in mercibus e mari extrahendis, quæ navigii gratia jactæ fuerint. *Liv. l. 44. c. 10.* Sed in rem emendabilem visus lapsus esse, quod per urinatores omne

ferme

ferme extractum est: tantusque pudor fuit Regi eius pavoris, ut urinatores illam interfici jusserit. *Callistr. l. navis onustæ, ff. ad l. Rhodiam:* Et aliquorum mercatorum merces per urinatores extractæ sunt, data mercede.

Urino, as, & frequentius

Urinor, aris, d. 1. *nuotare sotto acqua*, [Hebrew], Ger. *under das wasser schwimmen*, Gall. *nager entre deux eaux*, Hisp. *nadar a somorgujo*, κολυμβάω, ὑποδύω, est in aquam mergi, & natando emergere. *Varro l. 4. de L. L. ut Jos. Scaliger restituit:* Urinæ dictæ, quod urinant in aqua haurienda, ut urinator. Urinare est mergi in aquam in urbum, fictum ab urbo, quod ita flexum, ut redeat sursum versus, ut in aratro, quod est urbum. *Plin. l. 11. c. 37.* Eadem est causa, quia sub aqua diu ranæ, & phocæ urinentur. *Id. l. 9. c. 3.* Polypi in naufragos, urinantesve impetum capiunt.

Urinus, a, um, οὔριος, ventosus, ab οὖρος, ventus secundus. Ovum urinum, ᾠὸν οὔριον, ᾠὸν ὑπηνέμιον, ᾠὸν ζεφύριον, ovum irritum, & inefficax, quod sine coitum editur, Veneris tamen imagine, ut cum fœminæ sese mutuo saliunt. *Plin. l. 10. cap. 58.* Palumbes, & turtures plurimum terna, nec plus, quam bis fere pariunt, atque ita, si prior fœtus corruptus est. Et quamvis tria pepererint, nunquam plus duobus educant: Tertium, quod irritum est, urinum vocant.

Urion, vel urium, ii, n. 2. genus terræ, ab Jonico οὖρος pro ὅρος, mons. *Plin. l. 33. c. 4.* Id genus terræ urion vocant. Ergo per silices, calculosve ducuntur, & urium evitant.

Urius, ii, οὔριος, Urios Jupiter dictus est, qui prosperum navigantibus ventum immitteret, ab οὖρος, ventus secundus. Alii ita dictum putant, quia finium præses esset, ab οὖρος, pro ὅρος, terminus. Hoc nomine templum habuit ad Bosphorum Thracium, itemque signum nobile in Sicilia a Verre exportatum, de quo *Cic. Verr. 6. c. 57.* Quid? ex æde Jovis religiosissimum simulacrum Jovis Imperatoris (al. *imbricitoris*) quem Græci Urion nominant, nonne abstulisti?

Urito, as, a. 1. καίειν, sæpe uro. *Plaut. Most. 3. 2. 81.* Calidum hoc est. etsi procul abest, uritat male. Alii leg. *urit*.

Urium, ii, n. 2. Uria, *Irum*, opp. Hisp. Bæticæ, in Vandalicia, supra ostia fl. Anæ, mill. pass. 12. M. P. in conventu Gaditano. *Plin. l. 3. c. 1.*

Urna, æ, f. *urna*, *secchio*, [Hebrew], Ger. *eymer*, Gall. *cruche*, Hisp. *cantaro*, κάλπη, ὑδρία, vas, quo aqua a puteis, fluminibusve hauritur, ita dictum, quod subter aquam demersum, atque inde rursus emergens urinantis speciem præbere videatur. V. Varronis verba in *Urinor*. *Plaut. Pseud. 1. 2. 24.* Tu, qui urnam habes, aquam ingere. *Hor. lib. 2. sat. 5.* Nam Canusi lapidosi, aquæ non ditior urna. ¶ Est item urna mensuræ genus quatuor capiens congios. h. e. amphoræ dimidium. *Cato c. 10.* Urnam quinquagenariam unam, similas tres, idest quæ quinquaginta sextarios capit, interprete Turnebo. ¶ Dicebatur etiam urna apud veteres vas, quo judicum suffragia colligebantur. *Cic. ad Q. Fr. l. 2. ep. 5.* Senatorum tum urna copiose absolvit, Equitum adæquavit, Tribuni ærarii condemnarunt. *Juven. sat. 13.* Improbus quamvis Grassa fallaciis Prætoris vicerit urnam. h. e. evaserit judicium, damnationemque Prætoris, qui per fraudem, & non recte duxit sortem ex urna. ¶ In urnis præterea mortuorum cineres servabantur. *Lucan. l. 7. v. 819.* Cælo tegitur, qui non habet urnam.

Urnalis, & le, o. 3. ὑδριαῖος, quod urnam capit. *Cato c. 13.* Urceos fictiles urnales duos, similes ligneas duas. *Plin. l. 9. cap. 30.* Barbas longas pedum triginta, acetabulis, sive caliculis urnalibus, pelvium modo.

Urnarium, ii, n. *forchiaro*, ὑδροφόρον, mensa quadrata, super quam urnæ, idest vasa aquaria, in culina reponebantur, quam apud nos plurimi marmoream faciunt, foramine, per quod aqua effluat, relicto. *Varr. apud Non. cap. 13. n. 10.* Sed quæ necessitas te juvet aquam effundere domi tuæ, si vasa habes pertusa, plumbum non habeat? ad quam rem nobis est confluvium, ad quam rem urnarium? ¶ Ante balnea item urnaria erant, teste *Varr. loc. citato*, in quibus urnæ cum aqua collocabantur.

Urniger, a, um, urnam ferens. *In epigrammate de Signis cælest. quod vulgo Virgilio tribuitur, v. 12.* Et qui portat aquam puer urniger. h. e. Aquarius.

Urnula, æ, f. ὑδρίσκιον, parva urna. *Cic. in Parad. 1. c. 3.* Minusne gratas Diis immortalibus capedines, ac fictiles urnulas fuisse, quam delicatas aliorum pateras arbitramur?

Uro, is, ussi, ustum, a. 3. *bruciare*, *abbruciare*, [Hebrew], Ger. *brennen*, Gall. *bruler*, Hisp. *quemar*, φλέγω, cremo, calore consumo, incendo. *Cic. 2. de Leg.* Hominem mortuum in urbe ne sepelito, neve urito. *Id. 1. Tusc. c. 28.* Cæteras partes incultas, quod aut frigore rigeant, aut urantur calore. ¶ Dicitur etiam de frigore, quod ita exsiccat, & indurat, ut urere videatur. *Lucan. l. 4. v. 91.* Urebant montana nives. *Cic. 2. Tusc. c. 17.* Pernoctant venatores in nive, in montibus uri se patiuntur. ¶ Præterea etiam capellæ urere dicuntur, quia earum morsus herbis & arbusculis exitialis est. *Virg. 2. Georg. 195.* urentes culta capellas. ¶ Per translationem ponitur pro cruciare, angere, quemadmodum & Græci in hac acceptione πυρπολεῖν dicunt. *Hor. l. 1. ep. 10. v. 45.* Ut calceus olim, Si pede major erit, subvertet, si minor, uret. *Flor. l. 2. cap. 6.* Urebat nobilem populum dare tributa. *Id. Hor. l. 2. ep. 1.* Urit enim fulgore suo, qui prægravat artes infra se positas. ¶ Item pro amore consumere. *Virg. 1. Æn.* Uritur infelix Dido, flammasque fatetur. *Ovid. 7. Met.* Quid in hospite regia virgo Ureris, & thalamos alieni concipis orbis? ¶ Item pro cædere, flagellare. Nam ex virgarum percussione corpus calefit, ac inflammatur. *Hor. l. 1. sat. 7. v. 58.* Quid refert uri virgis, ferroque necari?

Uropygium, vel urrhopygium, vel orthopygium, ii, n. *groppone*, ὀρροπύγιον, pars ultima spinæ, ubi vertebræ desinunt, ac totius spinæ extremum, ossi sacro subtus adhærens, podicique superne imminens. *Aristoteles l. ult. de Animalibus*, ut caudam quadrupedum vult esse, ita volucrum uropygium, & earum duntaxat, quæ scissas alas habent, idque datum volucribus ad dirigendos volatus, quemadmodum navigiis temones. Esse a πυγή, quo nates significantur, satis liquet. Prior vero pars est ὄρρος, vel οὐρά, vel ὄρθος, vel ὀρθός. Ac tria quidem priora idem significant, nempe τὸ τοῦ ἱεροῦ ὀστοῦ ἄκρον, idest sacri ossis extremum. *Martial. l. 3. ep. 93.* Et anatis habeas uropygium macræ. Ubi Gruterus in quodam MS. reperit *orropygium*, in alio *horropygium*, in alio vero prius *orthopygium* scriptum fuerat, postea mutatum in ὀρθοπύγιον. Scribendum autem vel *uropygium*, vel *orropygium*, vel *orthopygium*. Nam *oropygium*, quia prima est correpta, locum in hoc versu non habet.

Urpex, icis, m. instrumentum rusticum. *Cato de R. R. cap. 10.* Urpicem unum, arates stercorarias quatuor. V. Irpex.

Urruncum, i, n. infima pars spicæ. *Varro l. 1. de R. R. c. 48.* Illud autem in summa spica jam matura, quod est minus, quam granum, vocatur frit, quod in infima spica ad culmum stramenti summum, item minus, quam granum est, appellatur urruncum.

Ursa, æ, f. *orsa*, [Hebrew], Germ. *bar*, Gall. *ourse*, Hisp. *ossa*, ἄρκτος, fœmina in genere ursorum. *Plin. l. 10. c. 63.* Informia etiam magis, quam supradicta, ursæ pariunt, rarumque est videre parientes. ¶ Hoc nomine etiam appellantur duo signa cælestia prope polum Arcticum, quæ inter se magnitudine distinguuntur. Unum ex his signis constat ex viginti septem stellis, dicitur Ursa major, item Helice, & plaustrum majus, & a Græcis in navigando observatur: alterum septem stellas habet, appellatur Ursa minor, plaustrum minus, Cynosura, & a Phœnicibus spectatur. Hæc signa vocantur etiam Septentriones. V. *Arctos*. *Ovid. 6. Fast.* Tertia post Nonas removere Lycaone Phœbe Fertur, & a tergo non habet Ursa metum.

Ursinus, a, um, ἄρκτειος, quod est ex urso. *Plin. l. 8. cap. 36.* Quoniam potum in ursinam rabiem agit. *Col. de arborib. cap. 15.* Ursinus sanguis. ¶ Allium ursinum, allium sylvestre. *Plin. l. 19. cap. 6.* Est & sylvestre, quod ursinum vocant, odore molli, capite prætenui, foliis grandibus.

Ursus, i, m. *orso*, [Hebrew], Germ. *bar*, Gall. *ours*, Hisp. *osso*, ἄρκτος, genus animalis feri multo villo, sævis, fortissimisque unguibus, viribus, rabieque horrenda. *Virg. 3. Georg.* Nec funera vulgo Tam multa informes ursi, stragemque dedere. *Juven. sat. 15. v. 164.* Indica tigris agit rabida cum tigride pacem Perpetuam, sævis inter se convenit ursis. ¶ Pumacem ursum vivi ursi tentare, proverbium est apud *Martial. l. 6. epigr. 64.* hoc est provocare eum, qui nocere potest.

Urtica, æ, f. *ortica*, [Hebrew], Ger. *nessel*, Gall. *ortie*, Hisp. *hortiga*, ἀκαλήφη, genus herbæ. Sic dicta est ab urendo, quod igneæ sit naturæ, unde admota carni pruritum, ac pustulas excitat. *Plin. l. 9. c. 45.* Constat, si equæ marem non admittant, & urtica confricetur natura, libenter coitum pati. ¶ Translate pro pruritu libidinis invenitur. *Juven. sat. 2. v. 128.* Unde hæc tetigit, Gradive, tuos urtica nepotes? ¶ De urtica zoophyto V. *Cnide*.

Uro, sive urbo, as, a. 1. est in orbe condenda aratro circundare, seu desolare. *Fest.* Urvat, significat circundat, ab eo sulco, qui fit in urbe condenda urvo aratri, quæ fit forma simillima uncini, curvatione buris, & dentis, cui præfigitur vomer.

Urus, i, m. οὖρος, bos agrestis, in Pyrenæis montibus nascens, animantibus cæteris, elephanto excepto, major. *Cæs. l. 6. bell. Gall. c. 17. loquens de feris, quæ in Hercynia sylva nascuntur:* Tertium est, inquit, genus eorum, qui uri appellantur, ii sunt magnitudine paulo infra elephantos, specie, & colore, & figura tauri. Magna vis est eorum, & magna velocitas, neque homini, neque feræ, quam conspexerint, parcunt. Hos studiose foveis captos interficiunt. Hoc se labore durant adolescentes, atque hoc genere venationis exercent, & qui plurimos ex his interfecerunt, relatis in publicum cornibus, quæ sint testimonio, magnam ferunt laudem. Sed assuescere ad homines, & mansuefieri ne parvuli quidem excepti possunt. Amplitudo cornuum, & figura, & species multum a nostrorum boum cornibus differt. Hæc studiose conquisita, ab labris argento circumcludunt, atque in amplissimis epulis pro poculis utuntur. *Plin. l. 8. c. 15.* Paucissima Scythia gignit, inopia fruticum, pauca contermina illi Germania, insignia tamen boum ferorum genera, jubatos bisontes, excellentique & vi, & velocitate uros, quibus imperitum vulgus bubalorum nomen imponit, cum id gignat Africa, vituli potius, cervique quadam similitudine. *Macrob. l. 6. Saturn. c. 4.* Punicis, Oscisque verbis usi sunt veteres: quorum imitatione Virgilius peregrina verba non respuit, ut in illo. Sylvestres uri assidue. Uri enim Gallica vox est, qua feri boves significantur. *Servius in 2. Georg.* uri, unis dici ἀπὸ τῶν ὀρέων, idest a montibus, ac nasci eos in montibus Pyrenæis, qui inter Gallias, Hispaniasque. *Virg. 4. Georg.* Quæsitas ad sacra boves Junonis, & uris Imparibus ductos alta ad donaria currus.

Urvum, sive urbum, i, n. buris, hoc est aratri curvatura. Quod Romani circumductum urvum vocarunt, ideo factum, quia urvum gerentes dicerent τὸ ἀνάστροφον, hoc est quod ita ad flexum, ut redeat sursum versus. *Varr. l. 4. de L. L.*

U ANTE S.

Usar, m. 3. fl. Mauritaniæ Cæs. qui Nobadam reg. irrigat. *Plin. l. 6. c. e.*

Usio, onis, f. idem quod usus, apud veteres. *Cato c. 149.* Oleis, asperagis, lignis, aqua, itinere, actu domini usioni recipitur. *Ulp. l. Quin. Mutius, ff. de aur. & arg. leg.* Si factum aurum legatum est, omne ad eum pertinet, cui legatum est, ex quo auro aliquid est effectum, sive id suæ, sive alterius usionis causa paratum esset. *Gell. l. 4. c. 1.* Longæ usionis gratia contrahuntur, & reconduntur. *Varr. apud Non. c. 1. n. 262.* Usioni quod satis esset. *Arnob. l. 7.* In suas usiones vinum exprimere.

Usipetes, m. 3. Vispi, Usipii, pop. Germaniæ. Vixere prope Rhenum fl. in agris Sicambrorum, sed expulsi a Chattis una cum Tencteris, hæserunt, ubi hodie tractus Recklinchusæ, cum parte Com. Marchiæ, prope Lupiam fl. in Westphalia, teste Alstedio. Alii tamen credunt, eos fuisse, ubi hodie Com. Zutphaniæ, in Belgio, in Duc. Geldrico, inter Noviomagum, & Daventriam. *Tacit. 1. Ann. c. 51.*

Usitate, *secondo l'usanza*, εἰθισμένως, secundum consuetudinem. *Cic. 4. de Fin. 26.* Cur igitur, cum de re conveniat, non malumus usitate loqui? *Gell. l. 13. c. 9.* Dicere usitatius manente numero posset.

Usitatus, a, um. *usato. solito*, Ger. *breuchig*, Gall. *usité*, Hisp. *acostumbrado*, εἰθισμένος, consuetus, solitus, in usum receptus, ab usitor. *Cic. 4. Verr. c. 3.* Hunc denique ipsum pertulissent, si humano modo, si usitato more, si denique ullo aliquo in genere peccasset. *Id. 7. Verr. c. 44.* Alios, ne condemnarentur, pecuniam dedit: usitatum est. *Id. 3. de Fin. c. 2.* Ne opifices quidem tueri sua artificia possent, nisi vocabulis uterentur nobis incognitis, usitatis sibi. *Id. l. 3. de nat. Deor. c. 19.* Illud nomen veterum literis usitatius. *Id. in Orat. c. 15.* Usitatissima verba.

Usitor, aris, d. 1. *usare spesso*, Germ. *offt brauchen*, Gall. *user souvent*, Hisp. *usar mucho*, χρῆσθαι, frequenter utor. *Gell. l. 17. c. 1.* Tametsi, aliquoties verbo ipso quoque modo usitati sunt.

Uspiam, adv. *in qualche luogo*, ποῦ, ὁπουοῦν, idem ac usquam, idest in aliquo loco. Est ab *us*, quod valet ἕως, idest usque. *Piam* est vocis productio, haud secus, ac in quispiam. *Ter. Adelph. 1. 1. 13.* Ne aut illa alseris, aut uspiam ceciderit. *Cic. Att. l. 2. ep. 17.* Quin te ille aut Dyrrhachii, aut in istis locis uspiam visurus esset. ¶ Translate ponitur pro in aliqua re, vel aliquo negotio. *Plaut. Cas. 4. 3. 14.* Num me es expertus uspiam?

Usquam, adv. *in alcun luogo*, ποῦ, alicubi, in aliquo loco. *Cic. 6. Verr. c. 10.* Quam crucem non auderet usquam defigere, nisi apud eos, quibuscum omnia scelera sua, ac latrocinia communicasset. *Virg. 1. Æn.* Siquid usquam justitiæ est. ¶ Usurpatur etiam pro aliquo, quod est adverbium motus ad locum. *Cic. 1. Phil. c. 1.* Nec vero usquam discedebam. ¶ Translate accipitur pro in re aliqua, in aliquo negotio. *Ter. Andr. 2. 5. 9.* Neque istic, neque alibi tibi usquam erit in me mora. *Cic. 2. Off. c. 1.* Nec est usquam consilio, aut auctoritati locus. ¶ Item pro in aliqua parte corporis. *Ter. Andr. 5. 3. 7.* Vide, num ejus color pudoris signum usquam indicat. ¶ Conjungitur cum genitivo *gentium*, aut *terrarum*. *Plaut. Mil. 3. 1. 91.* Nam bona uxor, si ea quidem deducta est usquam gentium, Ubi ea possit inveniri? *Ter. Heaut. 3. 1. 13.* An quisquam usquam gentium est æque miser? ¶ *Usquam esse* interdum est aliquo in pretio esse, in aliqua æstimatione. *Terent. Adelph. 2. 2. 15.* Novi animum tuum; quasi jam usquam tibi sint viginti minæ, dum huic obsequare, *quasi che in conghi conto*, &c.

Usque, *fino*, *insino*, [Hebrew], Ger. *biß*, Gall. *jusque*, Hisp. *hasta*, ἄχρι, μέχρι, ἕως, ἕως ἄν, præpositio ex iis, quæ vel accusativo, vel ablativo inserviunt, juxta significationis varietatem. Significat continuationem, & finem loci, temporis, actus, & hujusmodi. Refertur sæpe ad motum ad locum, & fere postulat post se aliam præpositionem. Pro arbitrio autem vel anteponitur, vel postponitur. *Cic. pro L. Man. c. 12.* Cum ad eum usque in Pamphiliam legatos misissent. *Id. pro Quinct. c. 3.* In Galliam Nævius, & trans Alpes usque transfertur. ¶ Quando adjungitur nominibus propriis urbium, castellorum, & pagorum, item appellativis *domus*, & *rus*, alteram præpositionem respuit. *Ter. Adelph. 4. 5. 21.* Miletum usque, obsecro. *Id. ad Q. Fr. l. 1. ep. 1.* Theatrum ita resonans, ut usque Romam significationes, vocesque referantur. ¶ Interdum tamen etiam cum nominibus propriis urbium, &c. reperitur cum præp. *ad*. *Cic. pro Dejot.* Usque ad Numantiam misit. ¶ Refertur etiam ad motum de loco, vel ad originem, & recipit abl. cum præp. *a*, vel *ab*, vel *e*, aut *ex*, etiam cum nominibus propriis urbium, &c. *Cic. pro Cluent.* Atque illam usque a mari supero Romam proficisci. *Id. 3. Verr.* Usque a Dianio, quod in Hispania est, ad Sinopen, quæ in Ponto est, navigaverunt. *Id. 7. Verr. c. 60.* Ut qui usque ex ultima Syria, atque Ægypto navigarent. *Virg. 7. Æn.* Sæculo prospexit ab usque Pachyno. *Tacit. Ann. 15. c. 37.*

Volucres & feras diversis e terris, & animalia maris Oceano ab usque pellerat. ¶ In utroque motu vice casuum admittit etiam adverbia eo, *illo*, *illinc*, *istinc*, & hujusmodi. *Cic. Att. l.* 2. Quod eos usque istinc exauditos putem. *Plin. l.* 6. *c.* 23. Athemenidas usque illo tenuisse. ¶ Sæpe etiam tempus notat, vel personam spectata ratione temporis. Si dicatur de tempore futuro, vel consequenti, exigit acc. cum præp. *ad*. *Plaut. Men.* 1. 2. 60. Inde usque ad diurnam stellam crastinam potabimus. hoc est quoad Lucifer, vel Sol a nobis videbitur. *Cic. de Amic.* Amicitiam usque ad extremum vitæ diem permanere. *Virg.* 1. *Georg. v.* 211. Serite hordea campis Usque sub extremum brumæ intractabilis imbrem. ¶ In hac acceptione frequenter *usque* omittitur. *Cic.* ... Quenquam quis est tam stultus, quamvis sit adolescens, cui sit exploratum, se ad vesperam esse victurum? ¶ Si vero dicatur de tempore præterito, regit abl. cum præp. *a*, vel *ab*. *Cicer.* 1. *de Div.* Vetus opinio est, jam usque ab Heroicis ducta temporibus. *Id. 1. de nat. Deor.* Usque a Thalete enumerasti sententias Philosophorum. ¶ Jungitur & cum *inde*. *Cic. pro Arch. c.* 1. Inde usque repetens. ¶ Significat etiam finem, vel terminum cujuscunque rei, ut dominii, actionis, &c. *Ter. Andr.* 1. 2. 28. Verberibus cæsum te in pistrinum, Dave, dedam usque ad necem. *Cicer.* 2. *Ver.* Usque ad eum finem, dum judices rejecti sunt. *Gell. l.* 3. *c.* 3. Vini libidine ad usque ludibria ebriosus. ¶ Item connotat exceptionem. *Plin. ep.* 21. *l.* 2. Assenserunt Consules designati, omnes etiam Consulares usque ad Pompejum. *idest* excepto Pompejo. ¶ *Abusque*, & *Adusque* V. suis locis. ¶ Migrat etiam in adverbium, & significat diu, multum, valde. *Ter. Adelph.* 2. 2. 5. Ego vapulando, ille verberando usque ambo defessi sumus. ¶ Vel assidue, jugiter, perseveranter. *Virg.* 9. *Ecl.* Cantantes, licet, usque (minus via lædet) eamus. *Martial. l.* 3. *epigr.* 61. Allatres licet usque nos, & usque, Et gannitibus improbis lacessas. ¶ Vel pene, prope. *Ter. Adelph.* 4. 2. Rogitas? Ctesipho me pugnis miserum, & istam psaltriam Usque occidit.

Usque adeo, *in tanto*, *talmente*, *di tal maniera*, ἕως, ἔτι, ἕτως, in tantum. *Virg.* 1. *Ecl.* Undique totis Usque adeo turbatur agris. *Cic. ad Octavium.* Quis huic orbi usque adeo est inimicus, ut ista dissimulare possit? ¶ Ponitur aliquando pro tandiu, & accipit post se *donec*. *Plaut. Cist.* 2. 3. 40. Non destiti instare usque adeo, donec adjurat se anus rem mihi monstrare. *Cato c.* 67. Amurcam commoves usque adeo, donec in lacum pervenerit. ¶ Vel accipit particulam *dum*. *Ter. Eun.* 4. 6. Usque adeo ego illius ferre possum ineptias, & magnifica verba, verba dum sint. ¶ Vel *quoad*. *Cic. pro Sext. c.* 38. Usque adeo hominem in periculo fuisse, quoad scitum sit Sextium vivere. ¶ Vel *ut*. *Id. pro Planc. c.* 13. Usque adeo orba fuit ab optimatibus illa concio, ut princeps esset Meandrius.

Usque adhuc, *sin qui*, μέχρι νῦν ἔτι χρόνος, hactenus, hucusque. *Plaut. Aul.* 2. 3. 10. Quod celatum est, atque occultatum usque adhuc, nunc non potest. *Suet. in Domit. c.* 10. Usque adhuc certe animum meum probastis, & vultum.

Usque admodum, tandiu, apud veteres. *Cato c.* 156. Postea ubi iterum occipiet fervere, paulisper demittito usque admodum, dum quinquies quinque numeres.

Usque affatim, usque ad satietatem. *Plaut. Pœn.* 3. 1. 31. Edas de alieno, quantum velis, usque affatim.

Usque antehac, *fino avanti che*, μέχρι πρὸ τοῦ, usque ad id tempus, antequam. Donatus simpliciter exponit *antequam*. *Ter. Andr.* 2. 1. Ut animus in spe, atque in timore usque antehac attentus fuit, idest usque ad id tempus antequam tua verba audirem.

Usque donec, *fino che*, usque dum. *Plaut. Mil.* 2. 2. 113. Ibo odorans usque donec persecutus vulpem ero vestigiis.

Usque dum, *fino che*, ἄχρις ἕ, idem ac usquequo, vel quoad, vel quandiu. *Plaut. Men.* 5. 1. 28. Usque dum regnum obtinebit Jupiter. *Cic.* 3. *Verr. c.* 3. Duces prædonum vivos domi tuæ, usque dum per me tibi licuerit, tenuisse. ¶ Interdum divisim usurpatur aliis dictionibus interjectis. *Ter. Heaut.* 5. 2. Imo & ibi nunc sum, & usque dudum id egi, dum loquitur pater. *Cic. l.* 12. *Fam. ep.* 19. Mihi quidem usque curæ erit, quid agas, dum quicquid egeris, sciero.

Usque eo, *in tanto*, *a tal segno*, ἐπὶ τοσοῦτον, ἕως, in tantum, adeo. Ponitur vel absolute. *Cic. l.* 1. *de Orat. c.* 52. Plato cum hæc exprimenda verbis arbitraretur, novam quandam finxit in libris civitatem, usque eo illa, quæ dicenda de justitia putabat, a vitæ consuetudine, & a civium moribus abhorrebant. *Id. Verr.* 6. *c.* 40. Virgis ne cæderet sine causa socium populi Romani, non usque eo improbus. ¶ Sæpe post se exigit particulam *ut*. *Cic. pro R. Am.* Quod Amerinis usque eo visum est indignum, ut fletus, gemitusque tota urbe fierent. ¶ Vel *ne*. *Cic. pro Quinct.* Inferiorem esse patitur duntaxat usque eo, ne cum bonis, fama, fortunisque omnibus Sex. Nævii cupiditati, crudelitatique dedatur. ¶ Vel *dum*. *Cic. in Acad.* 4. *c.* 7. Multa facimus usque eo, dum aspectus ipse fidem faciat sui judicii. ¶ Vel *quoad*. *Cic.* 5. *Verr. c.* 33. Liciti sunt usque eo, quod se efficere posse arbitrabantur. ¶ Vel *donec*, & significat tandiu. *Cic.* 3. *Verr. cap.* 6. Usque eo timui, ne quis de mea fide dubitaret, donec ad rejiciendos judices venimus. ¶ Etiam *usque eo quoad* accipitur interdum pro tandiu. *Cic. pro Dejot. c.* 4. Tamen usque eo se tenuit, quoad a Cn. Pompejo ad eum legati venerunt. ¶ *Usque eo antequam* idem est ac *usque antehac*, quod V. supra. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 22. Usque eo animadverti, Judices, eum jocari, antequam Chrysogonum nominavi, quem simul atque attigi, statim homo se erexit, h. e. usque ad id tempus, quo Chrysogonum nominavi.

Usquequaque, adv. *in ogni luogo*, *d'ogn'intorno*, πάντῃ, πάντως, in unoquoque loco, ubique, passim. *Plaut Pœn. prol. v.* 103. Mari, terraque illic usquequaque quæritet. *Cic.* 2. *Phil. c.* 43. Aut undique religionem tolle, aut usquequaque conserva. ¶ Ponitur etiam pro quocunque tempore, semper, assidue. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 16. Usquequaque sapere oportet, id erit telum acerrimum. ¶ Item in omni re. *Cic.* 7. *Verr. c.* 5. Nolite usquequaque eadem quærere: in metu belli, furandi qui locus potest esse? ¶ Item pro omnino, universim, generatim. *Cicer.* 5. *Fin. c.* 30. An hoc usquequaque aliter in vita, & non ex maxima parte de tota judicabis?

Usquequo? adv. *fino dove*, *fin dove*, עַד מָתַי, Ger. *bis wann*, Gal. *jusque a ce*, Hisp. *hasta quando*, ἕως τίνος, quousque, usque ad quem locum. *Plin. l.* 6. *c.* 4. Nunc habet Surium tantum, & ipsum ab amne influente ibi cognominatum, usquequo magnarum navium capacem esse diximus. ¶ Dicitur etiam de tempore, pro donec, quoad. *Varro l.* 3. *de R. R. c.* 2. Quod jubet, rerum luridam conjicere in aquam, usquequo ad tertiam partem decoxeris. ¶ Ponitur etiam pro quatenus. *Ulp. l. si suspecta*, §. 2. *ff. de inoff. testam.* Et ideo datæ in eo libertates, atque legata, usquequo Falcidia permittit, suam habent potestatem. ¶ Dividitur a Poetis per Tmesim, interpositis aliis dictionibus. *Martial. l.* 2. *ep.* 64. Eja, age, rumpe moras, quo te spectabimus usque?

Usta, æ, f. genus coloris rubei, sed ad flavum accedentis, & colori auri similis. *Vitruv. l.* 8. *c.* 11. Usta vero, quæ satis habet utilitatis in operibus tectoriis, sic temperatur: Gleba silis boni coquitur, ut sit in igne candens; ea autem aceto extinguitur, & efficitur purpureo colore. *Plin. l.* 35. *c.* 6. Usta casu reperta incendio Pyræi, cerussa in urceis cremata: optima Asiatica, quæ purpurea appellatur; fit & cremato sile marmoroso, & restincto aceto, sine ea umbræ non fiunt.

Ustica, æ, m. mons in Sabinis. *Hor. l.* 1. *Carm. ode* 17. Utcumque dulci Tyndari fistula Valles, & Usticæ cubantis Lævia personuere saxa.

Ustica, æ, f. Evonymus, *l'Ustica*, *l'Ustigu*, ins. Siciliæ, una Æoliarum, a litore Siciliæ 60. M. P. quæ ab aliis Æoliis in Austr. & Liban. *Plin. l.* 3. *c.* 8.

Ustilago, inis, f. herba eadem, quæ cardus sylvaticus. *Apul. de herb. c.* 109.

Ustio, onis, f. *abbruciamento*, כְּוִיָּה, Germ. *brennung*, Gall. *bruslement*, Hisp. *quemadura*, καῦσις, actus urendi. *Cato c.* 38. Virgas, & sarmenta, quæ tibi ustioni supererunt, in segetem comburito. ¶ Sumitur etiam pro ferri candentis admotione ad membrum aliquod ægrum, quam vulgo cauterizationem vocant. *Plin. l.* 34. *c.* 15. Quædam ustione sanantur, privatim vero cæcum morbi morbus. Adde *Cels. l.* 8. *c.* 2.

Ustivus, a, um, adject. urendi vim habens. *Æmil. Macer*, c. 8.

Ustor, oris, m. καυτήρ, ἐμπρηστής, qui urit, cremator. Speciatim ita dicebatur, qui corpora in bustuariis cremabat, νεκροκαύστης. *Martial. l.* 3. *ep.* 93. Ustorque tædas prælerat novæ nuptæ. *Catull. ep.* 60. (*al.* 53.) *in Rufum*. Cum devolutum ex igne prosequens panem A semiraso tunderetur ustore.

Ustricula, æ, f. mulier, quæ capillum candenti ferro crispat deliciarum causa. legitur hæc vox secundum nonnullos apud *Tertull. de pall. c.* 4. ubi alii omnino aliter.

Ustrina, æ, f. locus, in quo cadaver cremabatur, ab *ustum* sup. verbi uro καύστρα νεκρῶν. Differt a sepulchro, quia locus ille, in quo cadaver cremabatur, si cadaver in eo etiam sepeliebatur, dicebatur sepulcrum, si cadaver alio transferebatur, ustrina appellabatur. *Festus in voce Bustum*. Bustum proprie dicitur locus, in quo mortuus est combustus, & sepultus, diciturque bustum, quasi bene ustum. Ubi vero combustus quis tantummodo, alibi vero est sepultus, is locus ab urendo ustrina vocatur. Sed modo bustum, eo, quod sepelitur, sepulcra vocamus. ¶ Ustrina quoque, καμινεῖον, locus dicitur, in quo metalla candefiunt, ut elaborentur. *Plin. l.* 36. *c.* 21. In ustrina tas siccantur, ita ut torreantur carbone puro, ac toties vino restinguantur albo. ¶ Sumitur etiam pro quovis ardore, aut ustione. *Apul. l.* 7. *Met.* Ustrina talis morem sustinens.

Ustrinum, ni, n. idem quod ustrina, hoc est locus, in quo cadaver crematur. *Serv. in* 2. *Æn.* Alii dicunt, ubi homo combustus est, nisi ibidem crematus fuerit, non esse bustum, sed ustrinum. *Vetus Inscript. apud Kirchman. de funerib. l.* 3. *c.* 2. Huic monumento ustrinum applicari non licet.

Ustulandus, a, um, καυστέος, partic. vel gerund. ab ustulor. *Catull. de Annal. Volusi. carm.* 34. Scripta tardipedi Deo daturam infelicibus ustulanda lignis.

Ustulatus, a, um, partic. ab ustulor. *Vitruv. l.* 5. *c.* 12. Pali ustulati. *Id. l.* 2. *c.* 5. Talea ustulata.

Ustulo, as, a. 1. *abbrustolire*, *bruciare*, καίω, καυτηριάζω, uro, cremo, ab *ustum* sup. verbi uro. *Pacuvius*: Candenti ferro crines ustulare. *Auctor Priap. carm.* 45. Ferventi caput ustulare ferro.

Ustus, a, um, *abbruciato*, κεκαυμένος. *Ovid.* 2. *Met. v.* 229. Tum primum siccis aer fervoribus ustus Canduit. *Plin. l.* 10. *c.* 7. Conveniunt ex alto etiam pisces ad quosdam odores, ut sepiam ustam.

Usualis, & le, o. 3. *usuale*, χρηστός, quod usui nostro servit. *Marcian. l. interdum*, *ff. de publicanis*: Quoties quis mancipia invecta professus non fuerit, sive venalia, sive usualia, in pœna commissi est. ¶ Sermo usualis, h. e. rudis, inornatus, qualis in usu quotidiano, & familiari est. *Sidon. l.* 4. *ep.* 10.

Usuarius, a, um, idem ac usualis. *Gell. l.* 4. *c.* 2. Eo ne autem, quæ promercalia, & usuaria in locis iisdem essent, ea sola esse penoris putas, quæ sint usui annuo. ¶ Usuarius servus, apud *Ulp. l.* 14. *ff. de usu, & habitat.* Per servum usuarium si stipuler, &c.

Usucapio, onis, f. acquisitio per usum legitimi temporis jure civili constituta. *Ulp. in Fragm. tit.* 19. Usucapio est adeptio dominii per continuationem possessionis anni, vel biennii, rerum mobilium anni, immobilium biennii. *Modestin. l.* 3. *ff. de usucapionibus*, & *usurpationibus*. Usucapio est adjectio dominii per continuationem possessionis temporis lege definiti. *Cic.* 1. *de Leg. c.* 21. Inque quoniam usucapionem duodecim Tabulæ intra quinque pedes esse noluerunt, depasci veterem possessionem Academiæ ab hoc acuto homine non sinemus. ¶ A Jurisconsultis appellatur etiam capio. *Javolen. l.* 21, *a quo*, *ff. de usucap.* An durare nihilominus capionem ejus fundi putes? *Id. l. emptor*, *ff. pro emptore*. Cæterarum partium non impeditur longa possessione capio. ¶ Usurpatur & divisim interjecta aliqua dictione. *Ulp. l.* 1. *ff. pro dote*: Si sponsa sponso ut mente traderit res, et non ante ejus fieri velit, quam nuptiæ secutæ sint, usu quoque capio cessabit.

Usucapio, is, cepi, captum, a. 3. *acquistare*, *far suo*, χρήσει ἰδιοποιοῦμαι, rem aliquam continuatione usus, vel possessione mihi attribuo, vindico, in meum usum converto, pro quo Jurisconsulti etiam dicunt capere usu, capere utilitatis causa, usu suum facere, longo tempore capere, diutius possidendo capere, longa possessione capere. *Cic. de Arusp. resp. c.* 14. Nihil mortales a Diis immortalibus usucapere possunt. *Id. Att. l.* 1. *ep.* 5. De Tadiana re mecum Tadius locutus est, te ita scripsisse, nihil esse jam, quod laboraretur, quoniam hæreditas usucapta esset. *Plin. l.* 5. *ep.* 1. Jam biennium transisse, omniaque me usucepisse. ¶ Usurpatur etiam divisim, sive citra compositionem. *Pompon. l. cum solum*, *ff. de usucapionibus*: Propius est, ut usu res capere non possis.

Usufacio, is, a. 3. Usufacere aliquid suum, est sibi diu utendo vindicare, usu capere. *Plaut. Amph.* 1. 1. 229. Cujus nunc es? So. tuus. nam pugnis usufecisti tuum.

Usufructuarius, a, um, *usufruttuario*, cujus est ususfructus in aliqua re, non etiam proprietas. *Ulpian. l.* 7. *Dig. de usufr. & quemadm.* Ususfructu legato, quicunque reditus est, ad usufructuarium pertinet.

Usura, æ, f. *uso*, χρῆσις, idem quod usus, seu facultas utendi aliqua re. *Plaut. Amph. Prol. v.* 108. Ejus usuram corporis cepit sibi. h. e. Alcumenæ corporis usura cepit, cum ea coiit. *Cic. pro Rab. Post.* Vos obsecro Judices, ut huic optimo viro usuram hujus lucis, & vestrum conspectum ne eripiatis. *Id. l.* 3. *Fam. ep.* 1. Perficiam profecto, ut longi temporis usuram, qua caruimus, intermissæ nostræ consuetudinis, & gratia, & crebritate, & magnitudine officiorum meorum sarciam. ¶ Metonymice ponitur pro commodo, sive fructu ex rei usu proveniente. *Cic. de Sen. c.* 15. Terra nunquam recusat imperium, nec unquam sine usura reddit, quod accepit, sed alias minore, plerunque majore cum fœnore. ¶ Et speciatim pro usu & commodo pecuniæ, quæ alicui utenda conceditur. *Cic. Verr.* 5. *cap.* 72. Binas centesimas ab se ablatas ferendum non putas; & recte non putas, quis enim hoc fecit unquam? quis denique conatus est facere, aut posse fieri cogitavit, ut cum senatus publicanos usuram sæpe jussisset, magistratus a publicanis pecuniam pro usuris auderet auferre? ¶ Item pro talis usuræ mercede seu pretio, hoc est pro pecunia quæ in fœnore sortis accedit, *usura*, *uso*. Græce dicitur τόκος. Τόκος partum significat, a τίκτω, *pario*. Est enim partus pecuniæ, vel alterius rei commodatæ, sed partus infelix, ut spurius, cum tales res suapte natura steriles sint, & parere non debeant. *Lucan. l.* 1. Hinc usura vorax, avidumque in tempora fœnus. *Plin. l.* 6. *ep.* 8. Ut salva sit non sors modo, sed etiam usuræ plurium annorum, *non solo il capitale*, *ma ancora i pro' scorsi di molt' anni*. *Cic. Att. l.* 10. *ep.* 11. Usuram pendere. *Id. Att. l.* 9. *c.* 14. Usuram perscribere. V. *Perscribo*. *Sueton. in Aug. c.* 39. Mutuare pecuniam levioribus usuris. *Plin. l.* 14. *c.* 4. Multiplicare usuram. ¶ Usuris cum fructibus agrorum certare, apud *Cicer.* 2. *Catil. c.* 8. est ex agrorum fructibus usuras dissolvere. *mangiar' il suo in erba per pagar' i censi*. V. ibi Interpretes. ¶ Usura centesima, *dodeci per cento*. V. *Centesimus*. ¶ Usuræ unciaria. *uno per cento*. V. *Uncia*, & *Unciarius*. ¶ Usura bessis, *otto per cento*, cum octo in singulos centenos quotannis solvantur. *leg. penult. Cod. de Usur.* ¶ Usuræ quadrans, *tre per cento*, cum pars centesimæ quarta, hoc est e centenis terni solvuntur. *Scævola l.* 21. *Dig. de ann. leg.* ¶ Usura quincunx, *cinque per cento*, *leg.* 17. *Dig. de Usur.* ¶ Usura semis, vel semissalis, *sei per cento*, *leg.* 5. *Dig. de operib. publ.* & *leg.* 10. *Dig. de pollicitat.* Usura triens, *quattro per cento*, *l.* 3. *ad leg. Falcid.* Hæ autem appellationes ductæ sunt ab assis partibus, quæ sunt bes, triens, quadrans, nam centesima est veluti as usurarum, hæc est usurarum maxima, a qua deinceps descendendo usuræ reliquæ denominantur. ¶ Mos fuit apud Romanos, ut singulis mensibus Idibus cujusque mensis usuræ solverentur. *Cic.* 1. *Catil.* Prætermitto ruinas fortu-

fortunarum tuarum, quas omnes impendere tibi proximis Idibus senties. Quod dicit *Cic.* quia Idibus solvere fœneratoribus debebat Catilina cogebatur.

Usurarius, a, um, ex quo capitur usus, cujus solum usum habemus. *Plaut. Amph.* 1. 1. 16. Alcmenam uxorem cepit usurariam. *Id. Curc.* 4. 3. v. 12. Usurarius puer Auctoriali, h. e. meritorius, qui sui corporis usum alteri præbet. ¶ Accipitur etiam pro fœnebri, ut usurarum debitum, apud *Julian. leg.* 6. *Dig. de negot. gest.* est, cujus usuræ debentur. Usuraria pecunia, apud *Ulpian. l.* 11. *Dig. de compensat.* est, quæ sub usuris debetur. Usurarius debitor est, qui usuras pendit, *Papinian. l.* 7. *Dig. de Usur.*

Usurpatio, onis, f. *usurpazione*, *l'usare*, *uso*, *ἐξουσίᾳ χρῆσθαι*, frequens usus. *Cic. in Bruto c.* 71. Qui hoc tempora ipse cum liceat, in hoc communi nostro, & quasi fatali malo consoletur se cum conscientia optimæ mentis, tum etiam usurpatione, & renovatione doctrinæ. ¶ Dicitur sæpe de malo usu rei alicujus, qui contra jus fasve fit. Apud *Liv. l.* 27. c. 19. Scipio Hispanos regem se appellantes coercens, jussit eos Regii usurpatione abstinere, quæ apud Romanos intolerabilis non erat. *Plin. l.* 33. c. 1. Superba usurpatio ominum. ¶ Sumitur etiam pro possessionis interruptione. *Paul. l.* 2. *ff. de Usucap.* Usurpatio est usucapionis interruptio.

Usurpativus, a, um, ad usurpationem pertinens. *Macrobius*, & *Diomedes Grammat.* Hinc usurpative apud *Servium ad* 1. *Georg. v.* 210.

Usurpator, oris, *usurpatore*, qui malo jure aliqua re utitur. *Ammian. l.* 26. *c.* 7. Usurpator indebitæ potestatis.

Usurpatorius, a, um, adject. *usurpatorio*. *Impp. Constant.* & *Julian. in Cod. Justin. lib.* 10. *tit.* 47. *leg.* 8. Si quis usurpatoria auctoritate amplius aliquid fuerit conatus exigere.

Usurpatus, a, um, *usurpato*, *usato*, particip. ab usurpo. *Cic.* 7. *Ver.* Jure imperii nostri quotannis usurpatum, ac semper retentum. *Id. ibid.* Quid vero illa Segestanorum non solum literis tradita, neque commemorata verbis, sed multis officiis illorum usurpata, & comprobata cognatio? *Id.* 5. *Fam. ep.* 16. Consolationes a sapientissimis viris usurpatæ. ¶ Usurpata uxor dicebatur, quæ cum annum integrum cum viro, licet sine legibus, fuisset matrimonii causa, in manum mariti venisse, & a tutorum potestate exisse, tanquam usucapta censebatur; atque hoc *matrimonium usu contractum* dictum est, ut docet *Serv. ad* 4. 1. *Georg.* ubi tria connubiorum genera recenset usu, confarreatione, & coemptione. *Gel. l.* 3. c. 2. Non esse usurpatam mulierem, quæ calendis Januar. apud virum causa matrimonii esse cœpisset, & ante diem quartum cal. Januar. sequentis usurpatum isset. V. *Sigon. l.* 1. *de ant. jure C. R. c.* 6. aliosque Gallis interpretes. ¶ *Usurpatum est*, *è uso*, *è in costume*, *Ulpian. l.* 1. *Dig. de tabul. exhib.* Usurpatum est, ut his quoque jus dicatur.

Usurpo, as, a. 1. *usar spesso*, *usurpare*, Germ. *gebrauchen*, Gal. *usurper*, Hisp. *usurpar*, *χρῆσθαι*, est in frequenti usu habere, & hoc sive verbis, sive factis fiat, ut ait *Valla l.* 5. *Elegant.* Igitur est frequenter dicere, vel frequenter facere. *Cic. in Or.* Quod semper usurpamus in omnibus dictis, ac factis, minimis, ac maximis, cum hoc decere dicimus, illud non decere. *Id. ad Brut. ep.* 15. Ut Solonis dictum usurpem. ¶ *Usurpare oculis*, est cernere, videre. *Lucr. l.* 1. v. 300. Nec frigora quimus usurpare oculis. *Plaut. Trin.* 4. 2. 3 Advenio ex Seleucia, Macedonia, atque Arabia, quas ego neque oculis, neque pedibus unquam usurpavi. idest, quas neque vidi, neque adii. ¶ *Usurpare barathrum*, est eo uti ad se demergendum. *Id. Bacch.* 1. 2. 42. O barathrum, ubi nunc es? ut ego te usurpem libens! Apud *eund. Cas.* 3. 5. 9. dicuntur aures *sonitum usurpare*, hoc est exaudire. ¶ *Usurpare otium*, est otio frui. *Tac. Ann.* 14. c. 55. Augustus Agrippæ usurpare otium post labores concessit. ¶ *Usurpare civitatem*, est dicere se civem, & pro cive se gerere. *Cic.* 7. *Ver.* Sed cum imploraret sæpius, usurparetque nomen civitatis. ¶ *Usurpare memoriam* alicujus, est mentionem de eo facere. *Cicer. in Lælio:* Quis est, qui C. Fabricii, M. Curii non cum charitate, & benevolentia memoriam usurpet, quos nunquam viderit? ¶ *Jus usurpare*, est, quod vulgo dicunt, capere possessionem. *Liv. l.* 27. Nec avorum memoria Dialem quemquam id jus usurpavisse. ¶ *Usurpare aliquem*, sæpe est nominare, appellare. *Cic.* 2. *Off. c.* 11. Lælius, is, qui sapiens usurpatur. *Id. de Univ. c.* 11. Jupiter, atque Juno, & reliqui, quos fratres inter se agnatosque usurpare, atque appellare videmus. *Id. pro Mil. cap.* 7. Appia via, quæ antea silebatur, eadem nunc crebro usurpatur. ¶ Interdum hoc verbum significat contra jus fasque aliqua re uti, occupare, invadere. *Suet. in Claud. c.* 25. Civitatem Romanam usurpantes securi percussit. *Tac. Ann.* 11. *c.* 13. Munera Censoria usurpans. ¶ Item simpliciter occupare, suum facere, vindicare. *Gel. l.* 3. *c.* 2. Usurpare mulierem. V. *Usurpatus*. *Cic.* 3. *de Orat. c.* 28. Possessionem, surculo defringendo, usurpare. V. *Surculus*.

Usus, a, um, particip. V. Utor.

Usus, us, m. *uso*, Germ. *brauch*, Gal. *usage*, Hisp. *uso*, *χρῆσις*, utendi actus, exercitatio, tractatio. *Cic.* 1. *de Or. c.* 4. Ut ad eam doctrinam, quam suo quisque studio consecutus esset, adjungeretur usus frequens, qui omnium magistrorum præcepta superaret. *Id. pro Corn. Balbo, cap.* 10. Assiduus usus uni rei deditus, & ingenium, & artem sæpe vincit. *Plin. l.* 1. *ep.* 20. Usus magister egregius. ¶ Sumitur etiam pro consuetudine, more. *Ter. Heaut.* Mihi sic est usus, tibi ut opus est facto, face. h. e. sic meus est mos, ita consuevi. ¶ Item pro conversatione, familiaritate. *Cic. l.* 7. *Fam. ep.* 33. Nam a Volumnio Senatore esset, quocum mihi est magnus usus. *Id. l.* 13. *ep.* 24. Inter nosmetipsos vetus usus intercedit. ¶ Item pro fructu, & utilitate, quod soleamus aliqua re ideo uti, ut ex ea fructum percipiamus. *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 5. Fuit & mihi, & Quinto fratri magno usui in nostris petitionibus. *Id.* 4. *Tusc.* Quod sit ex usu. h. e. quod sit secundum utilitatem, seu quod aptum sit ad usum nostrum. ¶ Item pro experientia, quæ ex longo rerum usu acquiritur. *Ovid.* 6. *Metam. v.* 29. Seris venit usus ab annis. *Cæs. l.* 3. *B. C. c.* 45. Pompeius dixit, non recusare se, quin nullius usus imperator diceretur, si &c. ¶ Interdum usus indeclinabilis nominis more adhibetur, quemadmodum *opus*, cum quo communem habet significationem, *bisogno*, *necessità*. Usurpatur vel absolute. *Ter. Heaut.* 3. 2. 42. Non usus veniet, spero. h. e. non opus erit, non erit necesse. *Cic.* 4. *Tusc. c.* 2. De cæteris studiis alio loco dicemus, si usus fuerit. ¶ Vel cum ablat. rei, & dativo personæ. *Plaut. Asin.* 1. 1. 76. Viginti jam usus est filio argenti minis. *Ter. Hec.* 3. 1. 47. Non usus facto est mihi. ¶ Vel cum solo abl. rei. *Virg.* 8. *Æn. v.* 441. Arma acri facienda viro: nunc viribus usus, Nunc manibus rapidis. ¶ Vel etiam cum acc. loco ablativi. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 151. Ad eam rem usus est hominem astutum, doctum, &c. ¶ Usuvenire. V. infra in *Usuvenit*.

Ususfructus, us, m. *usufrutto*, *ἐπικαρπία*, *ἐπικαρπεία*, rei usus fructuosus, cum scilicet res aliqua non nostra est, sed perinde ex ea fructum, atque utilitatem capimus, ac si nostra esset. *Ulp. l.* 1. *ff. de usufructu*: Ususfructus jus alienis rebus utendi fruendi, salva rerum substantia. *Cic. pro Cæc. c.* 4. Usumfructum omnium bonorum suorum Cæsenniæ legavit, ut frueretur una cum filio. *Id. in Top. c.* 3. Si paterfamilias uxori ancillarum usumfructum legavit a filio neque a secundo hærede legavit, mortuo filio mulier usumfructum non amittet. ¶ Separate etiam usurpatur. *Cic. pro Cæcin. c.* 7. Usus enim ejus, & fructus fundi, testamento viri, fuerat Cæsenniæ.

Usuvenit, ebat, enit, imp. 4. *avvenire*, *intervenire*, *accadere*, *ἐνδέχεται*, evenit, accidit, contingit. *Cic. pro Quint. cap.* 15. Nam quid homini potest turpius, quid vero miserius, aut acerbius usuvenire? *Id. de Sen. c.* 3. Nam si id culpa senectutis accideret, eadem mihi usuvenirent omnia, & reliquis majoribus natu. *Auct. ad Heren. l.* 2. *c.* 5. Dicet, eum præmeditatum fuisse, quid sibi esset usuventurum. ¶ Revera duæ voces sunt *usu venit*: itaque præterquam quod in allatis & aliis similibus exemplis separatæ inveniuntur in optimis Codicibus, interseritur etiam iis interdum alia vox, *Cic. Att.* 14. *ep.* 12. Nunc venit idem usu mihi, quod tu tibi scribis. *Id. de Orat. c.* 40. Quis quod usu memoria patrum venit, ut &c.

U A N T E T.

Ut, adv. *siccome*, *come*, כְּמוֹ, Ger. *wie*, Gal. *comme*, Hisp. *como*, *ὡς*, *ὥσπερ*, *καθάπερ*, sicut, velut, adverbium similitudinis. *Plaut. Rud.* 4. 4. 35. Ut tute es, item senses omnes esse? *Cic.* 2. *Phil.* Ut quidam morbo aliquo, & sensus stupore suavitatem cibi non sentiunt; sic libidinosi, avari, facinorosi veræ laudis gustum non habent. ¶ Cum sumitur pro veluti, sub eodem verbo casus similes antecedentibus poscit. *Cic.* 2. *Acad.* Ea sola percipere dicunt, quæ tactu intimo sentiant, ut dolorem, ut voluptatem. ¶ Usurpatur quoque extra similitudinem, pro quemadmodum, qua ratione. *Cic. Att. l.* 1. *ep.* 13. Ut me circumsteterint, ut aperte jugula sua pro meo capite P. Clodio ostentarint. *Virg.* 2. *Æn.* Infandum, Regina, jubes renovare dolorem, Trojanas ut opes, & lamentabile Regnum Eruerint Danai. ¶ Item pro quomodo, cum quadam admiratione, & indicativum poscit. *Plaut. Capt.* 1. 2. 62. Ut sæpe summa ingenia in occulto latent. *Cic. pro Mil.* Ut contempsit, ut pro nihilo putavit! ¶ Item pro quomodo cum interrogatione. *Plaut. Persa* 1. 1. 17. Ut vales? R. Ut queo. ¶ Item pro prout, & hoc fere per parenthesin. *Ter. Phorm.* Ut nunc sunt mores. h. e. secundum mores, quibus hodie vivimus. *Cic. de Sen.* Multæ etiam (ut in homine Romano) literæ. *Id. in Bruto.* Postea que Clisthenem multum, ut temporibus illis, valuisse dicendo. h. e. secundum illorum temporum eloquentiam. ¶ Item pro quippe. *Plaut. Curc.* 2. 1. 2. Quando Æsculapii ita sentio sententiam, ut qui me nihili faciat, nec salvum velit. ¶ Est etiam adverbium quantitatis, & ponitur pro *quam*, admirative. *Cic. Att. l.* 2. *ep.* 21. Ut ille tum humilis, ut demissus erat! ut ipse etiam sibi, non iis solum, qui aderant, displicebat! ¶ Item pro quam sine admiratione, cum superlativis. *Cicer. pro Cluent.* Tum appellat hilari vultu hominem Bulbus, ut blandissime potest. *Id.* 2. *de Or.* Ut quisque optime Græce sciret, ita esse nequissimum. ¶ Item pro quantum. *Plaut. Asin.* 3. 3. 39. Ut vestræ fortunæ meis præcedunt, Libane, longe! *Plin. in præf. hist. nat.* Nisi ut prodesse tantundem posses, ut velles. *Sueton. in Tito, c.* 7. Abstinuit alieno, ut si quis umquam. *quanto altri mai*. ¶ Item adverbium est temporis, pro postquam, ex quo, & indicativum petit. *Cic.* 3. *Ver.* Ut hæc audivit, sic exarsit, &c. *Id. in Somn. Scip. c.* 3. Atque ego ut primum fletu represso loqui posse cœpi. ¶ Item pro cum, quando. *Ter. Adelph.* 3. 3. Nam ut numerabatur forte argentum, intervenit homo de improviso. ¶ Item est adverbium optandi, pro utinam. *Ter. Heaut.* 4. 6. 6. Ut te omnes Dii Deæque perduint. ¶ Invenitur etiam positum pro *quod*, vel pro usu verbi infiniti. *Nepos in Annib. c.* 1. Si verum est, ut populus R. omnes gentes virtute superarit. Al. *superavit*. *Cic. pro Rosc. Amer. c.* 41. Non est verisimile, ut Chrysogonus horum literas adamarit, aut humanitatem. ¶ *Ut* est etiam conjunctio, *acciocchè*, *affinchè*, *che*, & conjunctivum postulat. *Cic. de Arusp. resp.* Negotium magistratibus est datum, ut curarent, ut sine vi mihi ædificare liceat. *Id. Fam. l.* 16. *ep.* 2. Cura ut valeas. *Id. Ver.* 7. *c.* 69. Ut vere dicam, *per dir vero*. *Nepos* 1. *c.* 4. Cursores miserunt, ut nuntiarent. *Plaut. Pæn.* 1. 2. 35. Olent, salsa sunt, tangere ut non velis. *Plin. l.* 18. *c.* 29. Ut carbunculi non noceant. ¶ Usum frequentissimum habet post has voces, *talis*, *tantus*, *tot*, *tam*, *adeo*, *sic*, *ita*, *hujusmodi*, & similes, loco particulæ quod. Sed hæ voces interdum subaudiuntur. *Cic.* 1. *Tusc.* Non sum ita hebes, ut ista dicam. *Id. in Bruto*: Gellius non tam vendibilis Orator, quam ut nescires, quid ei deesset. h. e. talis, ut nescires. *Id.* 2. *de Leg.* Nec ullum hoc frigidius flumen attigi, cum ad multa accesserim, ut vix pede tentare id possim. h. e. adeo ut. *Nepos in Alcib. c.* 1. Disertus, ut in primis dicendo valeret. ¶ Item cum verbis timendi, pro ne non, & dubitationem signat. *Ter. Andr.* 4. 2. Dies mihi ut sit satis, vereor, ad agendum. ¶ Est etiam conjunctio conditionalis pro dummodo. *Cic.* 5. *Ver.* In jugere Leontini agri medimnum fere tritici seritur, perpetua, atque æquabili satione, ager efficit cum octavo, bene ut agatur, verum, ut omnes Dii adjuvent, cum decimo. ¶ Item adversativa, pro quamvis, licet. *Ovid. l.* 3. *de Pont. el.* 4. Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas. ¶ Item pro ideo. *Cicero ad Brutum*, 9. Nos ita, tuumque exercitum expectamus, sine quo, ut reliqua ex sententia succedant, vix satis liberi videmur fore. *Ovid. de Ponto*, *l.* 4. *el.* 5. *v.* 7. Luce minus decima dominam venietis in urbem, Ut festinatum non faciatis iter. ¶ Interdum usurpatur cum indignatione. *Ter. Phorm.* 4. 3. 64. Nil do: impuratus me ille ut etiam irrideat? ¶ Interdum elegantiæ causa. *Cic. de Sen.* Invitus feci, ut L. Flaminium de Senatu ejicerem. Nihil enim significat, nisi *invitus ejeci*. ¶ Conjungitur sæpe cum adv. non, pro quin. *Cic.* 1. *de Fin.* Fieri nullo pacto potest, ut non dicas, quid non probes ejus, a quo dissentias. *Quintil. l.* 7. *c.* 3. Vereor, ut non jam ferat quisquam. ¶ Item cum ne, pro ut non. *Cic. ad Q. Fr. l.* 3. Opera datur, ut judicia ne fiant. ¶ Item cum *si*, & significat perinde ac si. *Cic. l.* 6. *Fam.* Ejus negotium sic velim suscipias, ut si esset res mea. *Nepos in Datam. c.* 3. Vinctum ante se Thyum agebat, ut si feram bestiam captam duceret. ¶ Item cum *plurimum*, & valet quam plurimum, seu valde frequenter, plerumque. *per lo più*. *Cic.* 2. *de Leg.* In quo & suscipiendo, & gerendo, & deponendo jus ut plurimum valet, & fides. ¶ Item cum *puta*, pro exempli gratia. *Ulp. l. Julianus. ff. de act. empt. & vend.* Ædibus distractis, vel legatis, ea esse ædium solemus dicere, quæ quasi pars ædium, vel propter ædes habentur, ut puta putei. ¶ Item cum *quid*, cum interrogatione, pro quamobrem. *Cic. Att. l.* 7. *ep.* 7. Depugna, inquis, potius, quam servias. Ut quid? si victus eris, proscribare, si viceris, tamen servias. ¶ Item cum alio *ut*, pro quomodo, utcunque. *Ter. Phorm.* 3. 1. 4. Nam utut erant alia, illi certe, quæ nunc domi tum est, consuleret.

Utcunque, adv. *comunque*, *in qualunque modo*, *sia come si voglia*, *ὅπως ἂν*, *ὡς ἔτυχε*, quocunque modo, quomodocunque, ab ut, & cunque. *Plaut. Epid.* 1. 2. 47. Utcunque in alto est ventus, Epidice, eo imo velum vortitur. *Cic. in Or. c.* 17. Utcunque se affectum videri, & animum audientis moveri volet, ita certum vocis admovebit sonum. *Liv. in præf. operis*. Utcunque erit, juvabit tamen, &c.

Utendus, a, um, part. significationis passivæ, *da servirsene*, *χρηστέος*. *Ter. Heaut.* 1. 1. 81. Ætas ad hæc utenda magis idonea. *Cic.* 4. *Ver. c.* 18. Omnia utenda, ac possidenda tradiderat. *Id.* 3. *Tusc. c.* 18. Quod utendum acceperis, reddere. *Plaut. Men.* 4. 2. 94. Ego illam non condonavi, sed sic utendam dedi. His, & aliis similibus locis *utendum dare* idem est ac accommodare, aut mutuum dare.

Utens, tis, nom. particip. ab utor, *che si serve*. *Ovid.* 11. *Metam.* Haud tulit utentem pugnæ successibus ultra. *Cic. in Top. c.* 18. Ratione utens. *Id.* 2. *Off. c.* 2. Magnitudo divitiarum illum fortasse adjuvat, qui habet: ne id quidem semper, sed fac juvare: utentior sane sit, honestior quomodo? h. e. utilior. Alii leg. *opulentior*, alii *potentior*.

Utensilia, ium, n. 3. *utensili*, *τὰ χρειώδη*, quæcunque usui nostro sunt necessaria, ab *utensilis*, quod veteres pro *utilis* dixere. *Liv. l.* 3. *c.* 49. Exutusque omnibus utensilibus miles Tusculum se, fide misericordiaque victurus hospitum, contulerat. *Id. l.* 26. *c.* 33. Quæque una secum dediderunt, agrum urbemque, divina, humanaque utensilia, sive quid aliud dediderunt, de iis rebus quid fieri velitis, vos rogo, Quirites. *Col. l.* 11. *in præfat.* Utensilia, quibus aut alitur hominum genus, aut etiam extollitur.

Utensilis, le, adject. *utile*, *fruttuoso*, *χρήσιμος*, utilis. *Varr. l.* 1. *R. R.* 2. 2. Quid in Italia utensile non modo non nascitur, sed etiam non egregium fit?

Utensilitas, atis, idem ac utilitas, usus. *Tertull. de habit. mul. c.* 5. Ferri, & æris utensilitas.

Uter, uteri, m. idem ac uterus. *Cæcil. apud Non. c.* 2. *n.* 915. Nunc uter crescit, non potest celari.

Uter, utris, m. *otre*, ἀσκός, ἄσκωμα, pellis, qua vinum, aut oleum, aut aliquapiam similis res deferri solet. *Virg. 2. Georg.* Mollibus in pratis unctos salire per utres. *Ovid. 3. Amor. el. 12.* Æolios Ithacus inclusit utribus Euros. *Plin. l. 15. c. 7.* Lycion ephilinum medicinæ, quod est spumosum: Indi in utribus camelorum, aut rhinocerotum id mittunt.

Uter, utra, utrum, *quale de due*, πότερος, ὁπότερος, quis ex duobus. *Cic. 5. Ver.* Utrum reprehendis? quod patronum juvabat eum, qui tum in miseriis erat? an quod alterius patroni mortui voluntatem conservabat, a quo summum beneficium acceperat? utrum horum reprehendis? ¶ Est etiam nomen indefinitum, seu infinitum, idem significans, quod *quis* infinite positum, nisi quod *quis* de pluribus, *uter* de duobus dicatur. *Cic. de Fato*: Quoniam utriusque studii nostra professio est, hodie utra tras mali, vestra optio est. *Id. 2. ad Q. Fr. ep. 12.* Utros ejus habueris libros (duo enim sunt corpora) an utrosque, nescio. *Id. pro Mil. c. 9.* Uter utri insidias fecerit. ¶ Ponitur interdum pro alteruter, *l'uno, o l'altro*. *Cic. 3. Verr.* Omnium controversiarum, quæ essent inter aratorem & decumanum, si uter velit, edicit, se recuperatores daturum. *Id. in Divin. c. 14.* Utrum dixeris, id contra te futurum. ¶ Jungitur etiam cum verbis numeri pluralis, est enim nomen collectivum. *Plaut. Men. 5. 2. 19.* Loquere, uter meruistis culpam, peucis. *Id. ib. 5. 9. 60.* Uter eratis? tun' an ille major? ¶ Dicitur etiam de pluribus, quam duobus. *Vitruv. in præfat. l. 7.* Alii eum scripserunt esse in crucem fixum: nonnulli, in eum lapides esse conjectos: alii, Smyrnæ vivum in pyram conjectum, quorum utrum ei acciderit, merenti digna constitit pœna.

Uterculus, i, m. *ventricello*, γαστρίδιον, parvus uterus, seu venter. *Plin. l. 11. c. 11.* Præterea e fraude, ac pabulis potus in uterculos congestus apum; ore enim eum vomunt, &c. ¶ Est etiam diminutivum ab uter, utris, *picciola otre*. *Apul. l. 1. Milef.* Sanguinis eruptionem utarculo admoto excipit diligenter.

Utercunque, utracunque, utrumcunque, *qual di due tu vuoi*, ὁποτεροσοῦν, idem, quod utervis, sive uter libet. *Cic. l. 6. Fam. ep. 4.* Magnæ utrinque copiæ ita paratæ ad pugnandum esse dicuntur, ut utercunque vicerit, non sit mirum futurum. *Gell. l. 5. c. 10.* Ne sententia sua, utramcunque in partem dicta esset, ipsa se rescinderet.

Uterinus, a, um, *uterino*, *fratello da parte di madre*, ὁμογάστριος, qui ex eodem utero prodit, hoc est qui matrem eandem, non tamen eundem habuit patrem. Uterinis fratribus opponuntur consanguinei, qui de uno patre nati, ut *Cajus l. 2. Instit. tit. 8.* & *Theophilus, in Instit. de legit. agnat. success.* definiunt. *Justinian. l. 3. Instit. tit. 10. de bon. possess. §. 3.* Frater, sororve, consanguinei, vel uterini.

Uterlibet, utralibet, utrumlibet, *uno di due*, ὁπότερος οὖν, alter ex duobus, quem sibi capere libet. *Cic. pro Quint. c. 26.* Utrumlibet elige, alterum incredibile est, alterum nefarium, & ante hoc tempus utrunque inauditum. *Plin. l. 24. c. 4.* Suberis cortex tritus, ex aqua calida potus sanguinem fluentem ex utralibet parte sistit.

Uternam, utranam, utrumnam, *qual di due mai*, ὁπότερος ἄν, idem, quod uter. *Hor. l. 2. sat. 2. v. 107.* uternam Ad casus dubios fidet sibi certius, hic, qui Pluribus assuerit, &c.

Uterque, utraque, utrumque, *l'uno e l'altro*, ἀμφότερος, ἑκάτερος, alter, & alter, vel unus & alter. *Ter. Phorm. 5. 3. 17.* Uterque utrique est cordi. *Cic. Att. 9. ep. 10.* Non est tuæ fidei, ut contra alterutrum, cum utrique sis maxime necessarius, arma feras. *Id. Fam. 8. ep. 16.* Fabius amantissimus utriusque nostrum. *Nepos 25. c. 24.* Pari fastigio stetit in utraque fortuna. h. e. in prospera, & in adversa. ¶ Jungitur & cum nominibus, & verbis numeri pluralis, cum sit nomen collectivum. *Tacit. 2. histor. c. 97.* Legati cunctabantur, Flaccus anxius proprio bello, Bolanus nunquam satis quieta Britannia; uterque ambigui. *Plaut. Curc. 1. 3. 31.* Uterque insaniunt. ¶ Usurpatur & in plurali, cum de duobus rerum generibus sermo est. *Cic. de Orat. l. 3. c. 26.* A quibus utrisque summittitur aliquid. *Id. 1. Offic. c. 1.* Quoniam utrique, & Platonici, & Socratici esse volumus. h. e. volumus utramque harum sectarum sequi. *Tacit. de Germ. c. 34.* Utraque nationes. ¶ Etiam cum de duobus tantum rebus, vel personis loquimur, plur. numero utimur, licet rarius hoc sit, & potius poeticum. *Tacit. Ann. 16. c. 11.* Illa utrosque intuens. h. e. patrem, & aviam. *Nepos 20. c. 1.* Utrorumque Dionysiorum opibus Corinthii sæpe adjuti fuerant. *Virg. 8. Æn. v. 685.* palmas utrasque tetendit.

Utervis, utravis, utrumvis, *quale de due tu vuoi*, ὁπότερος οὖν, uter, quem vis, uterlibet. Hoc differunt *utervis*, & *uterlibet* a *quivis*, & *quilibet*, quod illa unum ex duobus significant, hæc unum ex pluribus. *Cic. de Senect. c. 10.* At minus habeo virium, quam vestrum utervis. *Id. pro Rosc. Amer. c. 3.* Utrumvis salvo officio se facere posse arbitrarentur.

Uterum, i, n. 2. idem quod uterus. *Turpil. apud Non. c. 3. n. 258.* Disperii misera, uterum cruciatur mihi. *Afran. ibid.* Sedit uterum, ut non omnino tamen.

Uterus, i, m. *utero*, *matrice*, *ventre*, δελφύς, μήτρα, γαστήρ, ὑστέρα, loci muliebres, in quibus fœtus concipitur. Est enim proprius mulieris. Nam in cæteris animalibus vulvam potius appellamus. *Plin. l. 11. c. 37.* Fœminis eadem omnia, præterque vesicæ junctus utriculus, unde dictus uterus, quod alio nomine locos appellant, hoc in reliquis animalibus vulvam. ¶ Proprie aliud *venter*, aliud *uterus*, aliud *alvus*. Quibus de vocibus sic *Servius ad illud 2. Æn.* Uterumque armato milite complent; Uterus, *inquit*, est mulierum. Nam prægnantis proprie est, quem modo ideo dixit, quia dicturus est, feta armis. Alvus est, quæ defluunt sordes, ut *Sallustius*, Simulans, sibi alvum purgari. Venter, qui videtur. *Juvenal.* Montani quoque venter adest abdomine tardus. *Plaut. Aul. 4. 7. 10.* Perii mea nutrix, obsecro te, uterus dolet. Alii legunt *uterum*, ut sit accusativus Græco more positus. ¶ *Uterum ferre*, vel *gerere*, est gravidam esse. *Cels. l. 2. c. 10.* Sanguinem mitti junioribus, & fœminis uterum non gerentibus vetus est. ¶ Dicitur etiam de bestiis. *Plin. l. 8. c. 43. de asina.* Sed incontinens uterus utinam genitalem reddit, nisi cogatur in cursum verberibus a coitu. ¶ Sumitur etiam pro ipso partu. *Tacit. 1. Ann. c. 59.* Arminium rapta uxor, subjectus servitio uxoris uterus, vecordem agebant. ¶ Per similitudinem dicitur de parte latiore navis, aut dolii. *Tacit. Ann. 2. c. 6.* Naves lato utero. *Colum. l. 12. c. 4.* In utero dolii.

Uti, *come*, ὡς, ὥσπερ, idem, ac *ut*, quod hinc factum videtur per Apocopen, idest quomodo, quemadmodum. *Plaut. Amph. 2. 2. 9.* Tamen quin loquar hæc uti facta sunt, nunquam ullo modo me potes deterrere. ¶ Ponitur aliquando pro *tanquam* cum pronomine *is*, *ea*, *id*, quod vel exprimitur, vel subintelligitur. *Cic. 9. Phil. in fine.* Quod sepulcrum ipsius, liberorum, posterorumque ejus sit, uti quod optimo jure sepulcrum publice datum est. *Id. Phil. 11. c. 12.* Senatui placere, C. Cassium provinciam Syriam obtinere, uti qui optimo jure provinciam obtinuerit. id est tanquam is, qui optimo jure, &c. ¶ Denotat aliquando causam finalem, quemadmodum & ut, *acciocchè*. *Cic. l. 13. Fam. ep. 1.* Is ad me dedit literas, uti se tibi placarem.

Utibilis, & le, o. 3. *utile*, χρήσιμος, idem, quod utilis, seu res, qua uti possumus. *Plaut. Merc. a. 5. sc. ult.* Eamus intro, non utibilis hic locus factis tuis. *Id. Mil. a. 3. sc. 1. v. 19.* Magis ad rem non potest esse utibile. *Terent. Phorm. a. 4. sc. 4. v. 9.* Quid minus utibile fuit, quam hoc ulcus tangere, aut nominatim uxorem?

Utica, æ, f. Ityca, Arabibus *Benfert*, Ital. *Biserta*, *città*, Ἰτύκη, urbs litoralis Africæ proprie dictæ, in Regno Tunetano, satis ampla, & munita, cum portu capaci, seu verius sinu parvo maris Africi, ad Bagradam fl. ubi Cato mortem sibi conscivit, qui propterea *Uticensis* cognominatus est. Aliis est *Porto Farina*, incolis *Garel Melha*, al. *Mazacharès*.

Uticensis, e, adject. ad Uticam pertinens, ut Uticensis ager, *Liv. l. 27. c. 5.* ¶ Uticenses, Uticæ incolæ. *Cic. pro Balb. c. 22.*

Utilis, & le, o. 3. *utile*, χρήσιμος, χρηστός, quod nobis usui est, vel confert. Est ab *utor*. Nam per syncopen factum est ex *utibilis*. Usurpatur vel absolute. *Cic. 2. de nat. Deor.* Res utiles, & salutares Deorum esse vocabulis nuncupatas. *Hor. in Arte*: Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci. *Plin. l. 7. c. 28.* Ob id neutra manu, neutro pede satis utilis. hoc est, cujus utraque manus, & utarque pes vitieta commode officio suo fungi non possunt. ¶ Vel cum dativo personæ. *Dolabel. ad Cic. 9. Fam. ep. 9.* Sic enim facillime quod tibi utilissimum erit auxilii capies. *Pallad. in Novemb. tit. 1.* Ager frumentis utilior. ¶ Vel cum acc. rei, & præp. *ad*. *Cic. 3. Off.* Nonne igitur sapiens, si fame ipse conficietur, abstulerit cibum alteri homini ad nullam rem utili? ¶ Videtur etiam genitivo jungi. *Ovid. Heroid. ep. 5. prope fin.* Quæcunque herba potens ad opem, radixque medendi Utilis in toto nascitur orbe, mea est. ¶ *Utilia*, um, res utiles. *Senec. epist. 87.* M. Cato canterio vehebatur, & hippoperis quidem positis, ut secum utilia portaret.

Utilitas, atis, f. *utilità*, ὠφέλεια, συμφέρον, commodum, fructus. *Cic. 2. de Fin. c. 20.* Ut etiamsi nulla sit utilitas ex amicitia, tamen ipsi propter se ipsos amentur. *Id. 3. Off. c. 30.* Nec tamen nostræ nobis utilitates omittendæ sunt. *Rursus Cic. 1. Off. c. 23.* Afferre utilitatem alicui. *Id. de amic. c. 9.* Utilitatem capere ex aliqua re. *Id. 3. de Orat. c. 2.* Quærere utilitatem in re aliqua. *Id. 2. de Orat. c. 35.* Referre omnia ad utilitatem suam. *Id. 2. de Orat.* Esse utilitati alicui. *Quintil. l. 3. c. 8.* Utilitate duci. ¶ *Utilitas alicujus*, h. e. utilitas, quæ ex aliquo capitur. *Ter. Eu. 2. 3. 57.* In te re utilitatem ego faciam ut cognoscas meam. *Cic. Fam. 16. ep. 3.* Utilitatibus tuis possum carere. *posso star senza il tuo servigio*. ¶ *Utilitas belli* significat res illas, quæ ad bellum utiles sunt, in illo *Cic. pro leg. Manil. c. 6.* Itaque hæc vobis provincia, Quirites, si & belli utilitatem, & pacis dignitatem retinere vultis, non modo a calamitate, sed etiam a metu calamitatis defendenda est. Supra c. 2. dixerat; Et pacis ornamenta, & subsidia belli requiretis. Alii leg. *ad belli utilitatem*, quod eandem sententiam habet. ¶ Utilitatem oculi obtinere, apud *Plaut. Epid. 5. 2. 28.* est oculorum usum habere, recte cernere.

Utiliter, adv. *utilmente*, χρησίμως, συμφερόντως, ex usu, commode. *Cic. 4. Acad.* Atque illi quidem etiam a natura utiliter dicebant permotiones istas animis nostris datas. *Ovid. ep. 1. v. 67.* Utilius starent etiam nunc mœnia Phœbi. *Plin. l. 17. c. 14.* Cuneo adactum utilissime adstringitur.

Utinam, *Dio voglia*, εἴθε, εἰ γάρ, adv. optandi, ab *ut*, cum optandi est, & particula *nam*. *Cic. pro L. Man.* Utinam, Quirites, virorum fortium, atque innocentium copiam tantam haberetis. *Id. l. 14. Fam. ep. 4.* Quod utinam minus vitæ cupidus fuissem. *Id. Att. l. 13. ep. 46.* Quod utinam, iterum utinam, tuo tamen commodo. ¶ Quandoque etiam dicimus o utinam. *Ovid. 1. Epist. v. 5.* O utinam tunc, cum Lacedæmona classe petebat, Obrutus insanis esset adulter aquis. ¶ *Utinam ne* pro *utinam non*. *Ter. Phorm. 1. 3. 5.* Quod utinam ne Phormioni id suadere in mentem incidisset.

Utinum, i, n. 2. Utina, Atina, *Udine*, Germ. *Weyden*, urbs alias Carnorum, nunc prov. Fori Julii primaria, sedes Patriarchæ Aquilejensis.

Utique, adv. *certamente*, ναί, Ger. *ja freilich*, Gal. *certes*, Hisp. *ciertamente*, πάντως, certe, adv. affirmandi. *Cic. Att. l. 5. ep. 9.* Id unis diligenter literis, quæ ad me utique perferantur, consequerer. *Id. ib. l. 13. ep. 47.* Valim Varronis, & Lollii mittas laudationem, Lollii utique. *Quintil. l. 5. c. 10.* Quod non est arbor, utique planta non est. ¶ Interdum significat dumtaxat, tantummodo. *Ulpian. leg. 3. Dig. de suspect. tutor.* Sed sciendum non omnes hac severitate debere tractari, sed utique humiliores. *Id. leg. 51. Dig. de Ædil. Edict.* Culpam utique omnes accipiemus, non utique latam.

Uto, is. activa forma pro *utor* usurpatum fuisse a veteribus, docet *Priscian. l. 8.* ¶ Hinc passive *Nævius* apud *Gell. l. 15. c. 13.* Supellex multa, quæ non utitur, emitur tamen.

Utor, eris, usus sum, d. 3. *usare*, *servirsi*, χρῶμαι, usum habeo, adhibeo. Dicitur de omnibus rebus, & humanis, & divinis, & animatis, & inanimatis, quæ nobis bona, utiles, necessariæ sint; & construitur cum ablativo sine præposit. *Cic. Verr. 1.* Sunt alia in te accusatoris signa permulta, quibus ego nunc non utor. *Id. pro Dejot.* Bene armis, optime equis uti. *Plaut. Trinum. 2. 1. 26.* Non places, nihil te utor, *nulla voglio da te*. *Id. Mil. 4. 7. 25.* Hoc ego oculo utor minime, *ci veggo poco*. *Uti valetudine firma*, idest bene valere, bene habere. *Plin. l. 5. ep. 23.* *Uti valetudine minus commoda*, idest aliquantum ægrum esse. *Cæs. l. 3. B. Civ. c. 49.* ¶ Uti invidia minore. id est minus odio haberi, seu nobis minus invideri. *Plaut. Aul. 3. 5. 8.* ¶ Patre facili uti, h. e. habere patrem mitem, & placabilem. *Ter. Heaut. 2. 2. 42.* ¶ Uti voce, est loqui. *Cic. 2. Verr.* Si universa provincia loqui posset, hac voce uteretur. ¶ Homo honore usus dicitur, qui magistratum aliquem in Republica gessit. *Cic. 2. de Invent. c. 54.* Homines claros, nobiles, & honore usos. ¶ *Uti oratione*. h. e. orationem habere. *Id. Phil. 10. c. 2.* ¶ *Uti ventis adversis*, est adversos ventos navigando experiri. *Id. Fam. 14. ep. 5.* ¶ *Uti se* apud Comicos est genio suo indulgere. *Plaut. Mil. 3. 1. 82.* Liber sum ego, libere me uti volo. *Id. Captiv. 4. 4. 15.* Dicam, ut pecum sibi aliud ornet, si quidem sa se uti voles. ¶ *Uti ingenio alicujus*, est obsequi, morem gerere. *Trebel. Pol. in XXX. Tyrann. c. 16.* Denique ingenio ejus usus Odenatus quidquid concubinarum, quidquid divitiarum cepit, eidem tradidit. Eadem ratione *uti regibus* apud *Hor. l. 1. ep. 17.* est iis obsequi. Sic *uti foro* apud *Terent.* V. *Forum*. ¶ Habet præterea alios casus beneficio præpositionum. *Cic. 5. Ver.* Quo iste interprete non ad linguam Græcam, sed ad furta, & flagitia uti solebas. *Id. 4. Acad. c. 38.* Uti opera Deorum ad fabricandum mundum. ¶ Cum accusativo etiam reperitur, præsertim communi. *Cic. Att. 12. ep. 10.* Ne Silius quidem quidquam utitur. *Cato apud Gell. l. 13. c. 22.* Si quid est, quod utar, utor. *Varr.* apud *Priscian. l. 8.* Utile utamur potius, quam &c. ¶ Cum de amicis, aut familiaribus sermo est, utor significat versari, consuetudinem habere, familiarem esse. *Cic. pro Cluent. c. 16.* Fabricium semper usus est familiarissime. Sic, uti familiariter alicujus amicitia, apud *Quintil. l. 5. c. 9.* ¶ Participia *usus*, & *utendus* V. supra suis locis. ¶ Utier, paragoge pro uti, legitur apud *Plaut. Cas. 2. 3. 4.*

Utpote, adv. *come*, *perchè*, ἅτε δή, οἷα, quippe, adv. confirmandi. *Cic. Att. l. 2. ep. 24.* Ea nos, utpote qui nihil contemnere solemus, non pertimescebamus. *Id. ead. l. 5. ep. 8.* Utpote cum sine febri laborassem.

Ut puta
Ut quid } V. Ut.

Utralibet, utra vis parte. *Plin. l. 2. c. 18.*

Utrarius, ii, *chi porta acqua*, *vino*, *olio in otri*, ἀσκοφόρος, qui utribus affert aquam, vinum, oleum. *Liv. l. 44. c. 33.* Postremo sequi se utrarios ad mare jussit.

Utricida, utrem cædens. *Apulej. l. 3. Metam.*

Utricларii, orum, m. genus nautarum, ita dictum a forma quadam navium utriculos referente. *Inscript. apud Spon. Miscell. Erud. Antiq. pag. 6.* Collegium Utriclar. & *pag. 172.* inter Utricler. Lugd.

Utricularius, ii, m. *suonatore di cornamusa*, ἀσκαύλης, qui canit tibiis instutis utriculo, quæ tibiæ utriculares a quibusdam vocantur, ab *utriculus*, quod ab *uter*. Græce utricularius dicitur ἀσκαύλης, qui ἀσκῷ αὐλεῖ: ut qui e cado, sive dolio idem facit, πιθαύλης. Plura de utricularii, & pithaulæ discrimine docebit Scaliger in Ætnam. *Suet. in Ner. c. 54.* Voverat, se proditurum hydraulam, & choraulam, & utricularium.

Utriculus, i, m. ἀσκίδιον, parvus uterus. *Plin. l. 11. c. 37.* Fœminis eadem omnia, præterque vesicæ junctus utriculus, unde dictus uterus. ¶ Utriculi etiam dicuntur prima illa florum germina, quæ veluti quidam utriculi tument, priusquam flos arborum aperiatur. *Plin. l. 16. c. 25.* Pariunt vero, cum florent, flosque ille ruptis exeuntibus utriculis. ¶ Item sic appellantur, quæ Græcis ἔλυτρα, id est feminum in frugibus involucra, & operimenta, quæ trita, & cribro excussa glumæ, sive acus dicuntur. *Plin. l. 18. c. 11.* Pinsunt cum arena, & sic quoque difficulter deterunt utriculos.

Utrin-

Utrinde, utrinque, ex utroque loco. *Cato apud Charis. l. 2. pag. 198. Putsch.* De frumento utrobi bona, utrobi mala gratia capiatur, utrinde item, utrinde factiones tibi pares.

Utrinque, adv. *da equi parte*, ἀμφοτέρωθεν, ab utroque loco, ab utroque latere, ab utraque parte. *Cæs. l. 7. B. G.* Multis utrinque interfectis. *Cic. l. 6. Fam. ep. 4.* Tum hoc tempore ita magnæ utrinque copiæ.

Utrinquesĕcus, adv. idem quod utrinque. *Lucret. l. 4. v. 937.* Utrinquesecus cum corpus vapulet. *Solin. c. 63. (al. 32.) de crystallo:* Utrinquesecus lentes turbinatus.

Utrinsĕcus, idem quod utrinque. *Sever. in Ætna, v. 303.* Incolumi fervore cadunt utrinsecus ignes. Alii aliter legunt.

Utro, adv. *verso quale delle due parte*, ἑκατέρωσε, versus quam duarum partium. *Plin. l. 18. c. 19.* Id demum recte subactum erit, ubi non intelligitur, utro vomer ierit. *Ovid. 3. Met. v. 166* Nescit utro potius ruat.

Utrŏbi, vel Utrubi, adv. utro in loco, *in qual de' due luoghi*. *Ulpian. leg. 1. Dig. Utrubi*. Utrubi hic homo, de quo agitur, majore parte hujus anni fuerit, quo minus is eum ducat, vim fieri veto. Huc allusit *Auson. Idyll. 4. (al. 21.)* seu in *Grypho, v. 64.* Interdictorum trinum genus, unde repulsus Vi fuero, aut Utrobi fuerit, quorumque bonorum.

Utrobĭdem, *dall' uno, e l' altra parte*. *Plaut. Trucul. 5. 2. 30.* Utresque percognovi utrobidem. h. e. penitus cognovi.

Utrobique, adv. *nell' uno, e nell' altro luogo*, ἑκατέρωθι, ἀμφοτέρωθι, in utroque loco. *Cic. 2. de nat. Deor.* Eadem veritas utrobique est. *Liv. lib. 6.* Ab ducibus utrobique prodita temeritate, atque inscitia res.

Utrolĭbet, adv. *in qual de' due luoghi tu vuoi*. *Quintil. l. 2. c. 18.* Utrolibet inclinata cervix.

Utrōque, adv. *all' uno, ed all' altro luogo*, ἀμφοτέρωσε, ad utrumque locum. *Liv. l. 6.* Utroque exercitus missi.

Utroqueversum, versus utrunque locum, in utranque partem. *Gell. l. 3. cap. 11.* Ambigue sint, & utroque versum dicantur. *Plaut. Capt. 2. 3. 8.* Utroqueversum rectum est ingenium meum.

Utrum, adv. *se, se forse*, ἆρα γε, ἦ γε, πότερον, num, an. Usurpatur in dubitatione, & fere semper habet particulam *an* sequentem, aut *ne*, aut *nec ne*. *Cic. l. 1. Fam. ep. 7.* Multum interest, utrum laus imminuatur, an salus deseratur. *Id. Att. l. 12. ep. 50.* Id utrum illi sentiant, an vero simulent, tu intelliges. *Id. Ver. 6. c. 33.* Utrum esset Siculis utilius, suisne servire, an populo R. obtemperare. *Id. in Orat. cap. 61.* Quærendum, utrum una species sit earum, anne plures. *Cæs. lib. 1. B. G. c. 50.* Utrum prælium committi ex usu esset, nec ne. ¶ Item in interrogatione. *Cic. 4. Acad. c. 29.* Utrum ea vestra, an nostra culpa est? *Nepos in Iphicr. cap. 3.* Cum interrogaretur, utrum pluris patrem, matrem ne faceret? matrem, inquit. ¶ Interdum nulla particula subsequitur, sed subintelligitur. *Cic. 4. Ver. c. 69.* An hoc dicere audebis, utrum de te aratores, utrum denique Siculi universi bene existiment, ad rem id non pertinere?

Utrumnam, adv. *se forse*, idem quod utrum interrogative, vel dubitative sumptum. *Liv. l. 37. c. 17.* Utrumnam universa classis in portu stare posset.

Utrumne, adv. idem quod utrumnam. *Colum. l. 11. c. 1.* Utrumne mercari villicum consueverit, an, &c. *Cic. pro Quint. cap. 30.* Utrumne posset se defendere, an &c.

Utut, adv. *come si voglia*, ὅπως ἂν ἔχοι, utcunque, V. ut in fine.

U ANTE V.

Uva, æ, f. *uva*, ענב, Germ. *weintrauben*, Gal. *raisin*, Hisp. *uva*, σταφυλή, fructus vitis. Sic dicitur ab uvore, ut scribit *Varro l. 4. de L. L.* & *Servius ad Ecl. 10.* nempe ob humorem intrinsecum. *Cic. de Sen.* Gemma, a qua oriens uva se ostendit, quæ & succo terræ, & calore Solis augescens primo est peracerba gustatu, deinde maturata dulcescit. *Virg. 1. Georg.* Hic segetes, illic veniunt felicius uvæ. ¶ Uvarum plures sunt differentiæ, *lageos*, sive *leporaria*, qua plurimum lepores delectantur, *apigarses*, quæ sine interioribus vinaceis arte nascitur, *bumastos*, quæ crassa est, & oblonga in mammæ bubulæ similitudinem, *dactylos*, cujus acini longi sunt in modum digiti, *duracina*, quæ acinos fert folliculi durioris, quam aliæ, *lanata*, quæ lanugine obducitur, *apiana*, al. *moscatella*, qua apes plurimum delectantur, *miscellana*, vel *miscella*, quæ mistum saporem habet inter dulcem, & austerum, *acerba*, quæ nondum matura est, *præcoqua*, quæ ante alias maturescit, *precia*, idem ac *præcoqua*, vel quæ in agro Precio nascitur, *cerda*, vel *serotina*, quæ sero maturescit, *helvola*, vel *variana*, quæ est inter purpuream, seu nigram & albam, *taminia*, quæ est colore minii, *semiveeta*, quæ semicaduca est, & præ nimia maturitate periclitatur citò corrumpi, aut evanescere, *astaphis*, sive *passa*, sive *arida*, quæ Solem passa est & siccata, *pensilis*, quæ de solario suspensa est, *condistana*, seu *condiranea*, quæ in ollis, vel aliter servatur, *venucula*, seu *vennuncula*, seu *venicula*, quæ in ollis asservatur ad venditionem, *brissa*, quæ pedibus calcatur ad exprimendum vinum, *œnanthe*, quam labruscæ, seu vites sylvestres ferunt, de quibus omnibus scripsere *Plin. l. 14. c. 1. & lib. 23. c. 1. & Colum. l. 3. c. 2. & 2.* ¶ Translate dicitur & de aliis fructibus, qui in morem racemi constant ex pluribus acinis conglobatis. *Plin. lib. 12. c. 13.* Amomi uva etiam in usu est. ¶ Item translate sic appellatur caruncula illa, quæ est in fine palati, dependens circa fauces, & in homine hiante conspicitur, aut certe ejus inflammatio. Nam a duplici forma nomen duplex sortitur. Fere teretem habet figuram columnæ similitudine, & Græcis κίων, Latinis columella dicitur. Interdum intumescit cum vehementi inflammatione, & dolore, & Græce σταφυλή, Latine uva appellatur, quia tunc in acini effigiem conglobatur, & luteo colore subrubescit. *Plin. l. 20. c. 17.* Tonsillis quoque & uvis medetur, & capitis doloribus. Adde *Martial. l. 10. epigr. 56.* ¶ Denique uva dicitur de apibus, cum collectæ sunt, & in modum botri dependent. *Virg. 4. Georg.* Et lentis uvam demittere ramis. *Plin. l. 11. c. 17.* Tunc ostenta faciunt privata, ac publica, uva dependente in domibus, templisque.

Uvens, tis, *umido*, humidus, uvidus. *Sil. l. 7. v. 638.* Uventi ferrum admovit tepefacta palato. *Petron. in Sat.* Uventes oculi.

Uvesco, is, n. 3 *inumidirsi*, βρέχομαι, humidus fio, humorem contraho. *Lucret. l. 1. v. 304.* Denique fluctifrago suspensæ in litore vestes Uvescunt, eædem candenti in Sole serescunt.

Uvĭdulus, a, um, humidulus. *Catull. carm. 63. de Coma Berenices. v. 63.* ubi alii aliter leg.

Uvĭdus, a, um, o c. c. *umido*, רטוב, Germ. *feucht*, Gall. *moite*, Hisp. *mojado*, διερός, quod humorem intrinsecum habet, ut humidum vocatur, quod exterius madet. Ita hæc duo vocabula distinguunt *Acron ad Od. 3. l. 1. Hor.* & *Serv. ad 10. Ecl.* Sed tamen hæc differentia non observatur. *Plaut. Rud. 2. 4. 31.* Sicine hic cum uvida veste grassabimur? *Virgil. 10. Ecl.* Uvidus hyberna venit de glande Menalcas. idest *pinguis*, Servio interprete. *Colum. lib. 3. c. 2.* Nisi præpingui, & uvida terra.

Uvĭfer, ra, rum, σταφυλοφόρος, quod uvas producit. *Stat. lib. 4. silv. 3. v. 64.* Atque Echo simul hinc, & inde fractam Gauro Massicus uvifer remittit. Adde *Sil. l. 7. v. 263.*

Vulcanalĭa, orum, vel ium, *ignieno*, festa Vulcano dedicata. *Colum. l. 11. c. 3.* Cæterum Augusto, circa Vulcanalia, tertia satio est.

Vulcanālis, le, adject. ad Vulcanum pertinens, ut Vulcanalis flamen. *Var. l. 4. de L. L.*

Vulcani insula, Hiera, Therasia, *Vulcano*, ins. Siciliæ, una Æoliarum, ignem emittens, a Lipara ad 4. M. P. sic dicta, quod ibi templum esset Vulcani.

Vulcaniæ, f. 1. Æoliæ, Liparæ, Hephæstiades, *Isole di Lipari*, Ἡφαιστιάδες, insulæ septem Siciliæ adjacentes, nempe Lipara, Hiera, Strongyle, Didyme, Ericusa, Phœnicusa, Evonymos. Dictæ sunt a Vulcano, idest ab igne, quod earum omnium natura sulphurosa sit, ignem per intervalla tanquam e fornacibus quibusdam evomens, ut tradunt *Plin. l. 3. c. 9. Strab. l. 6. Cic. l. 3. de nat. Deor. c. 22.* a Vulcano Rege Mænali filio nomen accepisse tradit, qui iis insulis post Æolum creditur imperasse.

Vulcanius, a, um, ἡφαίστειος, quod ad Vulcanum spectat. *Cicer. 2. Tusc. cap. 14.* Pungit dolor, vel fodiat sane. si nudus es, da jugulum: sin tectus Vulcaniis armis, idest fortitudine, resiste. *Virg. 10. Æn.* Correptis subito mediis, extenditur una Horrida per latos acies Vulcania campos.

Vulcānus, i, m. *Vulcano*, Ἥφαιστος, filius Jovis, & Junonis, qui a parentibus ob deformitatem (licet alii alias caussas afferant) cœlo præcipitatus est, dejectusque in Lemnum insulam, ubi ab Eurynome Oceani, & Tethyos filia nutritus est, vel, ut alii volunt, a Simiis. Ex autem ruina, qua decidit de cœlo, claudus factus est. Antiquis Deus ignis, & fabrorum præses putatus est. Fingitur etiam faber Deorum, quia Jovi fulmina, & diis arma adversus Gigantes fabricavisse credatur. Ab eo factum etiam volunt, quicquid artificiose fabricatum est, ut monile Hermiones, coronam Ariadnæ, currum Solis, arma Achillis, & Æneæ, & hujusmodi. Officinam autem habere fertur in Lemno, una cum Cyclopibus ministris. Etsi de Diis optime meritus est bello illo cum Gigantibus, non tamen ad eorum mensam admissus est. Quin etiam, cum Minervæ nuptias expetisset, repulsam passus est. Quare aliam sibi uxorem quærens, Venerem duxit: quam cum postea una cum Marte in adulterio deprehendisset, ambos recti, & indivisibilibus catenis ita colligavit, ut neuter abire posset, donec ab omnibus Diis, & Deabus visi, & derisi essent. Hanc fabulam Chimici de conjunctione ferri, & æris, seu cupri interpretantur. ¶ Multi tamen hoc nomine fuerunt. *Cicer. 3. de nat. Deor. c. 22.* Volcani item complures. primus cœlo natus, ex quo Minervæ Apollinem eum, cujus in tutela Athenas antiqui Historici esse voluerunt; secundus Nilo natus, Opas, ut Ægyptii appellant, quem custodem esse Ægypti volunt: tertius ex tertio Jove, & Junone, qui Lemni fabricæ traditur præfuisse: quartus Mænalo natus, qui tenuit insulas propter Siciliam, quæ Vulcaniæ nominabantur. ¶ Metonymice Vulcanus ponitur pro igne, ut Pallas pro sapientia, Ceres pro frugibus. *Plaut. Amph. 1. 1. 185.* Quo ambulas tu, qui Vulcanum in cornu conclusum geris? idest ignem geris in laterna cornea. *Virg. 6. Æn. v. 77.* totis spargere Vulcanum tectis.

Vulcatius Gallicanus. V. Capitolinus.

Vulga, æ, f. *bolgia*, bulga, saccus. *Non. c. 2. n. 928.* exponit capacitatem, vel sinum cum laxitate. *Var. apud Non. ib.* Ut viaticum ex arcula adderem in vulgam. *Lucil. ibid.* In vulgam penetrare pilosam.

Vulgāre, adv. V. Vulgariter.

Vulgāris, & re, o. 4. *volgare*, *vile*, German. *gemein*, Gall. *vulgaire*, Hispan. *vulgar*, δημώδης, ἰδιωτικός, ad vulgus pertinens, pervulgatus, communis, protritus, vilis. *Cic. 1. Acad. c. 2.* Qui nulla arte adhibita, de rebus ante oculos positis vulgari sermone disputant. *Id. pro Rosc. Amer.* Denique nihil tam vile, neque tam vulgare est, cujus partem ullam reliquerint. *Idem lib. 13. Fam. ep. 16.* Genere novo sum litterarum ad te usus, ut intelligeres, non vulgarem esse commendationem. hoc est non levem, non mediocrem. *Horat. lib. 2. sat. 3. v. 16.* Jejunus stomachus raro vulgaria temnit. h. e. cibos viles. *Liv. l. 23. c. 47.* Ea vulgatior fama est. Alii leg. *vulgatior* rectius. ¶ *Puella vulgaris*, quæ prostat, vulgata, vulgi libidini exposita. *Ovid. 4. Fast.* Numina vulgares Veneris celebrate puellæ: Multa professarum quæstibus apta Venus. ¶ Vulgaris forma, quotidiana, qualis vulgo videri solet. *Plin. l. 10. c. 52.* Nec vulgaris psittacis forma, quamvis non spectanda. ¶ Vulgares artes, quæ mechanicæ dicuntur. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 48.* Mitto hasce artes vulgares, coquos, pistores, lecticarios. ¶ Vulgaris via, translate, raro trita, & consueta. *Quintil. in proœm. l. 1.* Simul ne vulgarem viam ingressus, alienis demum vestigiis insisterem.

Vulgaritas, atis, f. idem ac vulgus. *Arnob. l. 3. adv. Gent.* Palem, sed non fœminam illam, quam vulgaritas accipit, sed masculini nescio quem generis ministrum Jovis.

Vulgariter, adv. *volgarmente*, κοινῶς, τυχόντως, vulgo, e vulgo. *Cic. l. 13. F. epist. 70.* Ut intelligeret, me non vulgariter, nec ambitiose, sed ut pro homine intimo, ac mihi pernecessario scribere. Alii leg. *vulgaris*, alii *vulgare*, quæ item sunt adverbia pro *vulgariter*. *Plin. l. 8. cap. 5.* Ne quis vulgariter dilectum putet, *scelta dal volgo*. *Id. l. 28. c. 14.* Vituli quoque jus vulgariter datum inter auxilia ealiacorum tradunt, *comunemente*.

Vulgarius, a, um, idem ac vulgaris. *Turpil. apud Non. c. 8. n. 41.* Non est mediocris res, neque vulgaria fallacia hæc. *Gel. lib. 3. c. 16.* Verbum vulgaris significationis. *Id. l. 15. c. 30.* In libris vulgaris scriptum est.

Vulgāte, adv. per vulgus, vulgando. *Ammian. l. 15. c. 3.* Hæc augente vulgatius fama.

Vulgātor, oris, m. *divolgatore*, δημοσιευτής, qui vulgat, idest aliquid in vulgus disseminat, enunciator. *Ovid. l. 3. Am. el. 7.* Sic caret mediis taciti vulgator in undis; Pomaque, quæ nullo tempore tangat, habet. h. e. Tantalus, qui Deorum mensæ adhibitus, illorum arcana enunciavit.

Vulgātus, a, um, *divolgato*, *fatto pubblico*, δημοσιευθείς. *Cic. de Arusp. resp.* Quæ navis unquam in flumine publico tam vulgata omnibus, quam istius ætas fuit? *Liv. lib. 1. c. 7.* Vulgatior fama est, ludibrio fratris Remum novos transiluisse muros. *Quintil. l. 2. cap. 4.* Nam quid hi possint in causis proprium invenire, qui etiam in his, quæ sunt communia, & in plurimas causas tractantur, vulgatissimos sensus verbis, nisi tanto ante præparatis, persequi nequeant?

Vulgātus, us, m. vulgandi actus. *Sidon. l. 8. ep. 6.* Sufficere suspicabamur, si quid superiore vulgatu protulissemus.

Vulgivăgus, & antique Volgivagus, a, um, εἰκαιοπλανής, plebejus. *Lucret. l. 4. v. 1064.* Volgivagaque vagus Venere. idest sectator plebejæ, popularisque Veneris, non certæ mulieris amore captos. *Id. l. 5. v. 930.* Volgivago vitam tractabant more ferarum.

Vulgo, as, a. 1. *divolgare*, הודיע, Ger. *aussichten*, Gal. *divulguer*, Hisp. *divulgar*, δημοσιεύω, est aliquam rem vulgo communem facere, in vulgus spargere, ut *Vulgare morbos*, i. e. morborum contagia in vulgus propagare. *Liv. l. 3.* Ministerioque invicem, ac contagio ipso vulgabant morbos. *Curt. l. 9.* Contagium morbi etiam in alios vulgatum est. ¶ Interdum est prostituere, permiscere. *Liv. l. 4. c. 2.* Quam enim aliam vim connubia promiscua habere, nisi ut ferarum prope ritu vulgentur concubitus Plebis, Patrumque? *Id. l. 3.* Vulgari cum privatis, *frammischiarsi*, e *trattare*. ¶ Interdum in vulgus enunciare, rem occultam in lucem proferre, patefacere, *divolgare*, *pubblicare*, *manifestare*, *palesare*, δημοσιεύειν. *Virg. 10. Æn.* Quid me alta silentia cogis Rumpere, & obductum verbis vulgare dolorem? *Liv. l. 3.* Vulgatur deinde rumor, duos desse tabulas. *Id. l. 8.* Non quod ego vulgari facinus per omnes velim. *Quintil. in proœm. l. 1.* Vulgare librum. ¶ Significat etiam communem omnibus facere. *Liv. l. 2. c. 29.* P. Virginius rem non vulgabat, de iis tantum, qui Volsco bello militassent, agendum censebat. Hinc *vulgare corpus* dicuntur meretrices, quæ se prostituunt, & paratæ sunt omnibus dare. *Id. l. 1. c. 4.* Sunt qui Laurentiam vulgato corpore lupam inter pastores vocatam putent.

Vulgo, adv. *volgarmente*, *ordinariamente*, *per tutto*, Ger. *gemeiniglic*, Gal. *vulgairement*, Hisp. *vulgarmente*, κοινῇ, πανδημεί, πανδήμως, communiter, publice, passim. *Terent. Andr. 2. 3.* Verum illud verbum est, vulgo quod dici solet, Omnes sibi melius malle esse, quam alteri. *Cic. 1 de Inv.* Deinde natura ejus evenire vulgo soleat, an insolenter, & raro. *Id. pro Rosc. Amer.* Ejusmodi tempus erat, inquit, ut homines vulgo impune occiderentur. *Virg. 3. Georg.* Hinc lætis vituli vulgo moriuntur in herbis. *Id. 3. Æn.* Centum alii curva hæc habitant ad litora vulgo Infandi Cyclopes. ¶ *Vulgo quæsitus* est spurius. *Modestin. l. 23. ff. de stat. hom.* Vulgo quæsiti dicuntur, qui patrem demonstrare non possunt, vel qui possunt quidem, sed eum habent, quem habere non licet, qui & spurii appellantur, παρὰ τὴν σποράν.

Vulgus, i, n. & m. *volgo*, *plebe*, המון, Germ. *volck*, Gal. *le vulgaire*, Hisp. *vulgo*,

vulgo, *oi πολλοί*, *τὸ πλῆθος*, plebs, pars populi ignobilior. Olim dicebant *vulgus*. *Horat. l. 2. Sat. 3. v. 62.* huic vulgum Errori similem cunctum insanire docebo. *Cic. pro Planc. c. 4.* Non est enim consilium in vulgo, non ratio, non discrimen, non diligentia, &c. *Virg. 2. Æn.* Scinditur incertum studia in contraria vulgus. *Id. ib.* & spargere voces In vulgum ambiguas. ¶ *In vulgus*, saepe est apud vulgus. *Cic. 5. Tusc.* Vide, ne plus commendatio in vulgus modestiae habeat, quam voluptatis. *Tacit. l. 2. Ann. c. 59.* Bonis artibus grata in vulgus. ¶ Translate usurpatur de ovibus, & aliis bestiis. *Virg. 3. Georg. v. 469.* Continuo ferro culpam compesce, priusquam Dira per incautum serpant contagia vulgus.

Vulnerabilis, le, adject. qui vulnerare potest. *Cel. Aurel. Acut. 2. 17.* Materia acerrima, & vulnerabilis.

Vulnerarius, a, um, *da ferite*, *τραυματικός*, quod ad vulnera pertinet, ut *Vulnerarium medicamentum*, quod vulnerum sanandorum vim habet, *Vulnerarium emplastrum*, quod vulneribus imponitur. *Plin. l. 23. cap. 4.* Vulnerariis emplastris utile. *Id. l. 35. c. 12.* Cruda autem aerugo vulnerariis emplastris miscetur. ¶ *Id. l. 29. c. 1.* scribit, vulnerarium vocatum fuisse Romae Archagathum Lysaniae filium medicum, quia secare, & urere saepe consueverat, mox a saevitia id saepius factitandi carnificem dictum.

Vulneratio, onis, f. *ferita*, *τρῶμα*, *τρῶσις*, actus vulnerandi. *Cic. pro Caec. c. 16.* Sin autem vim sine caede, sine vulneratione, sine sanguine nullam intelligetis. ¶ Sumitur etiam translate pro laesione. *Cic. in Pison. c. 20.* Major haec est vitae, famae, salutis suae vulneratio.

Vulneratus, a, um, adject. *ferito*, *impiagato*, sauciatus. *Cic. post redit. in Sen. c. 3.* Sanctissimum corpus vulneratum vidistis. *Plin. l. 7. c. 28.* Vulneratus humerum. ¶ Translate *Liv. l. 37. c. 24.* Vulneratae naves.

Vulnero, as, a. 1. *ferire*, [illegible], Ger. *verwunden*, Gal. *blesser*, Hisp. *herir*, *τραυματίζω*, *οὐτάζω*, saucio, vulnus infligo. *Caes. l. 1. B. G.* Et nonnulli inter carros, rotasque tragulas subjiciebant, nostrosque vulnerabant. *Cic. 3. Ver. c. 26.* Servi nonnulli vulnerantur, ipse Rubrius in turba sauciatur. ¶ Translate sumitur pro laedere quacunque ratione. *Cic. 1. Catil.* Et quos ferro trucidari oportebat, eos nondum voce vulnero. ¶ Vulnerari ictu fortunae, est ex fortunae adversitate moestitia affici, [illegible]. *Ovid. 2. de Pon. el. 7.* Sic ego continuo fortunae vulneror ictu. ¶ Vulnerare aures nuntio, est tristi nuntio aures offendere. *Virg. 8. Æn.* gravior ne nuntius aures Vulneret.

Vulnificus, a, um, adject. qui vulnus infert. *Prudent. in Psychom. v. 673.* Vulniferos gradiens intacta per imbres. *Cornel. Gall. eleg. 5. v. 98.* cristatum, vulniferumque caput.

Vulnificus, a, um, *che può ferire*, *τραυματικός*, quod vulnus infligere potest. *Virg. 8. Æn. v. 445.* Vulnificusque chalybs vasta fornace liquescit.

Vulnus, eris, n. *ferita*, [illegible], Ger. *wund*, Gal. *blessure*, Hisp. *herida*, *τραῦμα*, hians, patensque apertura corporis, ictu aliquo inflicta. Differt ab ulcere, nam ut ait *Nonius c. 5. n. 49.* Ulcus clausa, & tecta est malignitas: vulnus hians, & patens. *Cic. 2. Fin.* Cum vicisset Lacedaemonios apud Mantineam, simulque ipse gravi vulnere exanimari videret se. *Liv. l. 24.* Tandem vulneribus confectae virgines, cum omnia replessent sanguine, exanimes corruerunt. *Id. ib. c. 7.* Vulneribus aliquem confodere. *Id. ib.* Vulnus accipere. *Id. l. 27. c. 33.* Ex vulnere mori. *Quintil. l. 5. c. 13.* Vulnus facere. *Colum. l. 4. c. 21.* Vulnere afficere. *Cic. 2. Phil. c. 39.* Vulnus alicui infligere. *Id. 2. Tusc. c. 57.* Vulnus obligare, *fasciare la piaga*. ¶ Sumitur etiam pro ictibus, quibus icitur arbor, & succiditur. *Virg. 2. Æn. v. 630.* Vulneribus donec paulatim evicta supremum Congemuit, traxitque jugis avulsa ruinam. ¶ Et pro fissione terrae, quae aratro fit. *Ovid. 1. Fast. v. 666.* Omne reformidas frigida vulnus humus. ¶ Interdum & pro ipso telo, quo vulnus infligitur. *Virg. 2. Æn. v. 529.* Illum ardens infesto vulnere Pyrrhus Insequitur. ¶ Translate sumitur pro calamitate, damno, pernicie. *Cic. 1. Acad.* Fortunae gravissimo percussus vulnere. *Id. 4. Fam.* Nunc autem tam gravi vulnere etiam illa, quae consenuisse videbantur, recrudescunt. ¶ Item pro dolore animi, angore, moestitia. *Virg. 12. Æn.* Sic exhortata reliquit Incertam, & tristi turbatam vulnere mentis. *Quintil. in proem. l. 6.* Illum enim, de quo summa conceperam, & in quo spem unicam senectutis reponebam, repetito vulnere orbitatis amisi. ¶ Item pro amore. *Virg. 4. Æn.* At Regina gravi jamdudum saucia cura, Vulnus alit venis.

Vulnusculum, i, n. exiguum vulnus. *Ulp. l. 1. c. ff. de Ædil. ed.* Proinde levis febricula, aut vetus quartana, vel vulnusculum modicum nullum habent in se delictum.

Vulpecula, ae, f. *volpetta*, *volpicella*, *ἀλωπέκιον*, parva vulpes. *Cic. 1. de nat. Deor. c. 31.* In quo lepusculos, vulpeculasque saepe vidisses. *Hor. l. 1. ep. 7.* Forte per angustam tenuis vulpecula rimam Repserat in cumeram frumenti.

Vulpes, is, f. *volpe*, [illegible], Ger. *fuchs*, Gal. *renard*, Hisp. *raposa*, *zorra*, *ἀλώπηξ*, animal ferum, singulari astutia. Videtur esse ab *ἀλώπηξ*, pro quo Æoles *γαλώπηξ*, unde valopes, & postea volpes. *Var. l. 4. L. L.* a celeritate nomen volpem putat, ut ita per Syncopen dicatur quasi volipes. *Hor. l. 1. ep. 1.* Olim quod vulpes aegroto cauta leoni Respondit, referam. ¶ Translate *Pers. sat. 5.* Astutam vapido servas sub pectore vulpem. *Hor. de Ar. poet.* Numquam te fallent animi sub vulpe latentes. ¶ *Jungere vulpes*, proverb. est apud *Virg. Ecl. 3. v. 91.* & dicitur de re valde absurda, neque enim vulpes apte unquam jugo esse possunt. ¶ *Vulpes pilum mutat, non mores*, aliud proverb. apud *Sueton. in Vesp. c. 16.* diciturque de iis, qui vitia alte infixa animo habent, quae non facile tollunt, temporum, aetatisve mutatione. ¶ *Quam facile pirum vulpes comest*, aliud proverbium de iis rebus, quae facillime fieri possunt, nam vulpes dentatissimae cum sint, nullo negotio pirum conficiunt. *Plaut. Most. 3. 1. 32.* Tam facile vinces, quam pirum vulpes comest. Al. potius dici de re difficili, quod vulpes non piris, sed altilibus tantummodo delectetur, ideoque haec avidius, & facilius comest, quam illa. ¶ *Vulpes marina* piscis est, vulpis similitudine, ejusdemque cum terrestri velocitatis. *Plin. l. 9. c. 43.* ¶ In plerisque *Plauti* codicibus legitur *volpes* antiquo efferendi more.

Vulpinaris, re, adject. ad vulpem pertinens, & translate fraudulentus, fallax, ut Vulpinaris amasio, apud *Apul. l. 3. Met.*

Vulpinor, aris, d. 1. *volpinare*, *operare in modo di volpe*, *ἀλωπεκίζω*, mendacus, ac fraudibus vera perverto, sive effugio, tractum ab intorto vulpium cursu, ut placet *Nonio*. *Varro apud eund. c. 1. n. 126.* Vulpinare modo, & consuesce, qualibet erras.

Vulpinus, a, um, *volpino*, *di volpe*, *ἀλωπέκειος*, quod pertinet ad vulpem. *Plin. l. 28. c. 11.* Vulpinam linguam habentes in armillis lippituros negant.

Vulpio, onis, masc. callidus, astutus, fallax, mendax. *Apul. in Apol.* Jam tum vulpionem & impium fuisse.

Vulsella. V. Volsella.

Vulsinium. V. Volsinium.

Vulsura, ae, f. *mossa*, *τίλμα*, vellendi actus, a *vulsum* sup. verbi vello. *Var. l. 2. R. R. c. 11.* Lanam tonsam, & conglobatam alii vellere, alii vellumina appellant, ex quorum vocabulo animadverti licet, prius lanae vulsuram, quam tonsuram, inventam.

Vulsus, & Volsus, a, um, *svelto*, *stirpato*, *pelato*, [illegible], partic. a vello. *Lucan. l. 6. v. 232.* Vulsa pectore tela. ¶ Corpore vulsa, quibus pili sunt evulsi. *Quintil. in proœm. l. 8.* Corpora fiqui vulsa, atque fucata muliebriter comat. *Propert. l. 4. el. 8.* Vulsus nepos. h. e. luxui deditus, mollis. pilos autem vellere antiquis in probro fuit.

Vulticulus, i, m. *visetto*, parvus vultus. *Cic. Att. l. 14. ep. 20.* Nos te Bruti nostri vulticulus ab ista oratione deterret? idest vultus macie attenuatus.

Vultum, vel Voltum, i, n. idem quod vultus. *Lucret. l. 4. v. 1206.* juxtim nitescentes vulta parentum. *Enn. apud Non. c. 3. n. 460.* Aversabantur Superi noc nostraque vulta.

Vultuosus, a, um, *σκυθρωπός*, quicquid est nimium, & praeter decorum in vultu, vultu ipso nimis affectatum, ut siquis in tristitia plus, quam decet, vultum contrahat, quod quidam efficere solent, ut tristiores videantur, aut in laetitia frontem nimis exporrigat. *Cic. in Orat. 18.* In quo cum effecerit, ne quid ineptum, aut vultuosum sit, tum oculorum est quaedam magna moderatio. Nonius *triste* explicat. *Apul. l. 13. Met.* Longe dissimilis advenit, non laeta facie, sed vultuosa fronte rugis insurgentibus adlevabat. id est tetrica, & ad severitatem nimis composita. *Quintil. l. 11. c. ult.* Quare non immerito reprehenditur pronuntiatio vultuosa, & gesticulationibus molesta, & vocis mutationibus resultans. Ubi *vultuosam* pronuntiationem appellat, quae sit nimia quadam gesticulatione ad orationem composita.

Vultur, uris, m. *avoltoio*, *γύψ*, avis rapax, & carnivora, quae etiam vulturius, a *volando*, quasi *voltur*, quomodo a *volendo* est *voltus*, seu *vultus*. Sic autem dicitur ob crebrum volatum, quomodo & apud Hebraeos [illegible] vocatur, a [illegible], idest volavit. Mirum in modum corporibus jam putrefactis delectatur. Unde non inverunde ex Graecis nonnulli *τάφους ἐμψύχους* appellarunt, h. e. sepulcra animata. Eximia autem est huic avi odorandi facultas, adeo, ut cadaverum putorem ultra maria percipiat, quod *Isidorus* scribit *l. 12. c. 7.* Haec res occasionem praebuit fabulae, qua quatuor ei narium spiracula tribuere, adeo ut & Phiiles idcirco *τετράρινον* appellet. Æque fabulosum, quod biduo, triduove, aut etiam septenis diebus circumvolare dicuntur loca, ubi cadavera sunt futura. Quod *Plinius* scribit *l. 10. c. 6.* ex Umbricii Aruspicis sententia. *Virg. 6. Æn. v. 597.* Rostroque immanis vultur obunco Immortale jecur tundens. *Liv. l. 27.* Vulturemque frequens foro in tabernaculum devolasse. ¶ A rapaci hujus avis natura vultures quoque, ac vulturii dicti sunt homines rapaces. *Cic. pro Sext.* Exierunt malis ominibus, atque execrationibus duo vultures paludati. Intelligit Gabinium, & Pisonem Consules inimicos suos, provinciarum (ut saepe eos nominat) voragines. ¶ *Vultur profert cornua*, proverb. de re, quae fieri non potest. *Claudian. l. 1. in Eutrop. v. 352.* Jam testudo volat, profert jam cornua vultur, Prona petant rursum fluvii juga.

Vultur, tis, m. mons Apuliae. *Hor. l. 3 ode 4.* Vulture in Appulo.

Vulturinus, a, um, *di avoltoio*, *γυπεῖος*, quod est vulturis. *Plin. l. 10. c. 3.* Quarti generis est percnopterus, eadem oripelargus, vulturina specie, alis minimis, &c. *Id. l. 29. c. 6.* Eadem vis & in vulturino felle est cum porri succo, & melle exiguo. *Id. l. 30. c. 4.* Vulturinus sanguis cum chamaeleontis albae radice, & cedria tritus, contectusque brassica lepras sanat.

Vulturis, is, m. idem ac vultur, apud veteres. *Ennius* Vulturis in sylvis miserum mandebat homonem. Ita refert *Priscian. l. 6.* sed apud *Charis. l. c.* & *Serv. in 6. Æn.* est *Vulturus*.

Vulturius, & Volturius, ii, m. 2. idem ac vultur. *Lucret. l. 4. v. 681.* Mellis apes quamvis longe ducuntur odore, Vulturiique cadaveribus. *Plaut. Truc. 2. 3. 16.* Ii quasi vulturii triduo prius praedivinant, quo die esurituri fient. ¶ Dicitur etiam de homine insatiabilis rapacitatis. *Cic. in Pison c. 16.* appellatus est hic vulturius, illius provinciae (si Diis placet) Imperator. ¶ Sed & in talis vulturius dictus jactus is, qui alio nomine vocabatur canis. Causa appellationis est, quod ille jactus vulturis instar hominem spoliaret. erat enim damnosus. *Plaut. Curc. 2. 3. 77.* Provocat me in aleam, ut ego ludaro. Pono pallium, ille suum anulum opposuit; invocat Planesium; Jacit vulturios quatuor. Talos arripio, invoco almam meam nutricem Herem; jacto basilicum.

Vulturnalis, & Volturnalis, le, adject. ad Vulturnum Deum pertinens, ut Vulturnalis Flamen, qui ejus cultui est addictus, apud *Varron. l. 6. de L. L.* & *Festum*.

Vulturnus, m. 2. *Volturno*, & *Fiume di Capua*, fl. Campaniae, qui oritur in Samnio, apud fines Atinae, perque Venafrum, Telesiam, & Capuam in mare Tyrrhenum ad Vulturnum urb. decurrit, Calore, & Sabbato acceptis. *Liv. l. 8. c. 11.*

Vulturnus, & Volturnus, i, m. nomen Dei Tiberini. *Varr. l. 6. de L. L.*

Vulturnus, i, m. *Sirocco Levante*, *Εὐρόνοτος*, ventus spirans ab Ortu brumali, medius inter Eurum, & Notum. Quemadmodum *Λίψ*, h. e. Africus dicitur, quia ex Libia, sive Africa spiret, ita & Vulturnus appellatus est, quia spirat a Vulturno mari. Ita a *Plin. l. 35. c. 20.* vocatur id mare, quod erat ad ostium Vulturni fl. Campaniae, quem juxta Cumas in mare labi scribit *Servius*, ad illud *7. Æn. Amnisque vadosi Accola Vulturni*. A Graecis quibusdam *Εὐρόνοτος*, *Euronotus*, vocatur, quia inter Eurum, Notumque sit intermedium, ut docet *Favorinus apud Gellium, l. 2. c. 22.* & *Vitruv. l. 1. c. 6.* ¶ Neque tamen inter veteres Scriptores de hac re omnino convenit. Nam *Plin. l. 2. c. 47.* scribit Vulturnum eundem esse, qui Eurus, *Sirocco*; idem docent *Senec. l. 5. nat. quaest. c. 15.* & *Col. l. 5. c. 5.* qui tamen omnes cum eundem illi locum, unde flat, assignent, nempe ortum brumalem, qui Euronoto tribuitur, dicere possumus, re quidem illos convenire, nomine tantum discrepare, praesertim cum Veteres non tam scrupulosi fuerint, quam nos, in ventorum regionibus, & appellationibus distinguendis. ¶ Adjective *Sil. l. 12. v. 521.* Volturna citata Transmittunt alno vada.

Vultus, m. *volto*, *faccia*, [illegible], Ger. *angesicht*, Gal. *visage*, Hisp. *rostro*, *ὄψις*, *πρόσωπον*, habitus, sive status faciei, qui pro animi affectibus alias, atque alias ostenditur, indicatio illa in homine, quae pro motu animi in facie ostenditur, ac colligitur. Differt a facie, quae est oris species, nam eadem semper manet: at vultus, ut diximus, pro motu animi mutatur. *Cic. 1. de Leg. c. 9.* Nam & oculi nimis arguti, quemadmodum animo affecti simus, loquuntur, & is, qui appellatur vultus, qui nullo in animante esse praeter hominem potest, indicat mores; cujus vim Graeci norunt, nomen omnino non habent. *Id. in Pison. c. 1.* Non enim nos color iste servilis, non pilosae genae, non dentes putridi deceperunt: oculi, supercilia, frons, vultus denique totus, qui sermo quidam tacitus mentis est, hic in fraudem homines impulit, hic eos, quibus erat ignotus, decepit, &c. *Id. 3. de Orat. c. 59.* Imago animi vultus est, indices oculi. *Plin. l. 7. c. 19.* Vultus hilaris, aut turbatus. *Sueton. in Ner. c. 37.* Tristior & paedagogi vultus. *Id. in Aug. c. 79.* Vultus tranquillus, & serenus. *Id. in Tiber. c. 68.* Vultus adductus. h. e. in rugas contractus. *Tacit. 2. Hist. cap. 46.* Flectere, aut indurare vultum. ¶ *Vultu alicujus regi*, est ad nutum ejus se componere. *Senec. l. 6. de benef. c. 7.* Tuos vultus, sui regendum me tradidi, colligit rugas, & attrahit frontem, quasi longius vocem. ¶ *Vultu saepe laeditur pietas*, dictum celebre, quo significatur, pietatem in parentes & conjunctos adeo facile violari posse, ut non factis modo, aut verbo, sed & contumaciori vultus habitu laedatur. *Cic. pro Rosc. Amer. c. 15.* ¶ Interdum vultus accipitur pro facie. *Cael. Cic. l. 8. Fam.* Malui collegae ejus, homini alienissimo mihi, & propter amicitiam tuam non aequissimo, me obligare, quam illius simiae vultum subire. *Martial. l. 1. epigr. 32.* Dum nulla teneri sordent lanugine vultus. ¶ Hinc & pro imagine, aut signo vultum alicujus referente ponitur. *Vopisc. in Probo, c. 23.* Dignitatem Probi Imperatoris nostri prodiderunt & consecrandam cultibus, & ornandam templis, & celebrandam ludis Circensibus judicarunt. ¶ Translate sumitur pro externa cujusque rei specie. *Ovid. 1. Met. v. 6.* Unus erat toto naturae vultus in orbe. *Virg. Æn. 5. v. 848.* Me ne salis placidi vultum, fluctusque quietos Ignorare putas?

Vulva, ae, f. *matrice*, [illegible], Germ. *bermuter*, Gall. *matrice*, Hisp. *madre*, *μήτρα*, *ὑστέρα*, *δελφύς*, utriculus ille in foeminis, in quo foetus fit conceptio. Proprie autem vulva est brutarum animantium, uterus autem mulierum, ut docet *Plin.* Inquit enim *l. 11. c. 37.* Feminis eadem omnia, praeterquam vesicae junctus utriculus, unde uterus appellatur, quod alio nomine locos appellans, hos in reliquis animalibus vulvam. *Id. l. 26. c. ult. de suffocatione*. Vulvas quoque procidentes inhibet loto, vel sessitu, vel subjecta, maxime tenuis. ¶ Vulvam suillam Romani in deliciis habuere, praesertim ejectitiam. Nam quae effoetis a partu eximebatur, quam porcariam vocabant, tanquam lividam, & macram rejiciebant. *Plin. l. 11. c. 37.* Vulva ejecto partu melior, quam edito. Ejectitia vocatur illa, haec porcaria, primiparis suis optime. Contra effoetis a partu, praeterquam eodem die suis occisae, livida, ac macra. Nec novel-

larum

larum suum, præterquam primipararum, probatur, potiusque veterum, dum ne effœtarum, nec biduo ante partum, aut post partum, eo quo ejecerint die. Proxima ejectitiæ est occisæ uno die post partum. Hactenus *Plin.* H oc *Martial. lib.* 13. *epigr.* 56. Te fortasse magis capiet de virgine porca, Me materna gravi de sue vulva capit. ¶ Quandoque accipitur vulva pro ipso pudendo muliebri. *Juven. sat.* 6. *v.* 128. Adhuc ardens rigidæ tentigine vulvæ.

Vulvŭla, læ, f. parva vulva. *Apic. l.* 2. *c.* 3. Vulvulæ isiciate sic fiunt.

Uvor, oris, m. 3. humor. *Varro l.* 4. *de L. L.* Uvæ ab uvore.

U ANTE X.

Uxama, æ, f. *Osma.* Ptolemæo, l. 2. c. 6. Ὄξαμα, urbs Hispaniæ Tarraconensis, in tractu Arrevacorum, in Regno Castellæ veteris, apud Durium fl. *Plin. l.* 3. *c.* 3. ¶ A Pompejo Magno eversa fuit, quod imperata facere recusasset. Postea refecta, rursus a Mauris pene est in solitudinem redacta.

Uxentum, i, n. *Ugento*, *Ugenti*, *Ogenti*, urbs alias Salentinorum, nunc Terræ Hydruntinæ, proxime Vereto, ab ora littorali sinus Tarentini 4. M. P. Parva est admodum, & ægre habitata.

Uxii, orum, m. pl. montes Armeniæ majoris, ex quibus Tigris flu. oritur, ubi Uxii populi, & Uxia regio, apud Strabonem.

Uxor, oris, f. *moglie*, γυνὴ, mulier quæ viro tradita est. Veterum opinio est, uxor dici quasi *unxor*, h. e. unctrix. Causam etymo præbuit, quod sponsæ mariti domum ingressuræ postes inungerent. Eademque ob re Juno dicta Unxia. *Don. ad Ter.* 2. 1. *sc.* 2. Uxor dicitur vel ab ungendis postibus, & figenda lana, h. e. quod, cum puellæ nuberent, maritorum postes ungebant, ibique lanam figebant, vel quod lotos maritos ipsæ ungebant, cujus rei testis est Ennius, Exin Tarquinium bona fœmina lavit, & unxit. *Servius ad illud* 4. *Æn.* Velleribus niveis, & festa fronde revinctum. Moris, *inquit*, fuerat, ut nubentes puellæ simul cum venissent ad limen mariti, postes, antequam ingrederentur, propter auspicium castitatis ornarent laneis vittis, unde ait velleribus niveis, & oleo ungerent, unde uxores dictæ sunt, quasi unxores. *Cic. pro Sext. c.* 3. Duxit uxorem patre vivo viri optimi, & calamitosissimi filiam, C. Scipionis. *Id.* 3. *de Fin. c.* 20. Uxorem sibi adjungere. ¶ Uxorum duo genera fuere, unum earum, quæ propriæ uxores, vel matronæ dicebantur, alterum earum, quæ matres familias appellabantur. *Cic. in Top.* Si ita Fabiæ pecunia legata est a viro, si ea uxor materfamiliae esset, si ea in manum viri non convenerat, nihil debetur. Genus est enim uxor, ejus duæ formæ, una matrum familias, hæ sunt, quæ in manum convenerunt, altera earum, quæ tantummodo uxores habebantur. *Matrona* dicta est proprie, quæ in matrimonium cum viro convenisset, quoad in eo matrimonio maneret, etiam si liberi nondum nati forent. Ita enim dicta est a *matris* nomine, non adepto jam, sed cum spe, & omine mox adipiscendi: unde ipsum quoque matrimonium dicitur. *Mater familiae* appellata est ea sola, quæ in mariti manu, mancipioque, aut in ejus, in cujus maritus manu, mancipioque esset, quoniam non in matrimonium tantum, sed in familiam quoque mariti, & in sui heredis locum venisset. *Gell. l.* 18. *c.* 6. Sed *Festus* ita scribit: Mater familiæ non ante dicebatur, quam vir ejus pater familiæ dictus esset, nec possunt hoc nomine plures in una familia præter unam appellari, sed nec vidua hoc nomine, nec quæ sine filiis est, appellari potest. Longe aliter *Ulpianus* scripsit, *l. pronuntiatio*, 46. *ff. de verb. signif.* Matrem familias accipere debemus eam, quæ non inhoneste vixit. Matrem enim familias a ceteris fœminis mores discernunt, atque separant. Proinde nihil interest, nupta sit, an vidua, ingenua sit, an libertina. Nam neque nuptiæ, neque natales faciunt matres familiarum, sed boni mores. Hæc *Ulpian.* Cæterum *uxorem venire in manum mariti*, erat eam discedere ex potestate patris, vel tutorum, & transire in dominium mariti, vel eorum, quibus maritus subjectus erat. Item cum uxorem *in manu mariti esse* dicimus, eam in mariti potestate esse intelligimus, atque ita ut sine eo auctore nec testari, nec contrahere possit. *Sigon.* ¶ Tribus autem modis uxor in manum, seu potestatem mariti veniebat. usu, farre, coemptione. Ex his illa solum materfamilias vocabatur, quæ per coemptionem in manum mariti venerat. *Usu* fieri matrimonium dicebatur, cum tutoribus auctoribus mulier in matrimonium conveniebat, & cum viro esse consuescebat, ut cum justo marito, adeo ut, si usus ille intra annum non interrumperetur, pro usucapta jam haberetur. Qua de re nonnihil scriptum fuisse in XII. Tabulis, satis *Gell.* indicat *l.* 3. *c.* 2. Q. Mucium Jurisconsultum dicere solitum legi, non esse usurpatam mulierem, quæ cum Cal. Januariis apud virum causa matrimonii esse cœpisset, ante diem 4. Cal. Januarias sequentes usurpatum isset. Non posse impleri trinoctium, quod abesse a viro usurpandi causa ex duodecim Tabulis deberet, quoniam tertiæ noctis posteriores sex horæ alterius anni essent, qui inciperet ex Calendis. Ex his Gellii verbis apparet, ut aliarum rerum, sic etiam uxorum usucapionem fuisse, & si uxor per annum integrum, nullo interrupto usu apud virum fuisset, in manum mariti venisse, & ea tutorum potestate exisse, usum vero, si per tres noctes ab eo abfuisset, interruptum fuisse. *Confarreatio* fuit contractus matrimonii proprius Pontificum, qui solemni sacrificio celebrabatur, ita dictus, quod Romani omne sacrificium a farre exordirentur, ut Græci ab hordeo, conjuges vero eodem farre vescerentur, quo etiam victimas respergerent. *Ulpian. tit.* 9. *Instit.* Farre conveniunt in manum certis verbis, & testibus decem præsentibus, & solemni sacrificio facto, in quo panis quoque farreus adhibetur. *Plin. l.* 18. *c.* 3. In sacris nihil religiosius confarreationis vinculo erat, novæque nuptæ farreum præferebant. Hinc *diffarreatio* apud *Festum* dissolutio matrimonii dicitur confarreatione contracti. Cæterum *Tacit. l.* 3. *Annal.* ait, confarreandi consuetudinem aut omissam fuisse, aut inter paucos retentam. *Coemptionis* hæc ratio fuit. Veteri Romanorum lege, ut *Varro* tradit, nubentes mulieres tres ad virum asses ferre solebant, atque unum quidem, quem in manu tenebant, tanquam emendi causa marito dare, alium, quem in pede habebant, in foco Larium familiarium ponere, tertium in sacciperio cum condidissent, compito vicinali solebant resignare. Hujus rei meminit etiam *Cic. pro Mur.* & *l.* 2. *de Or.*

Uxorcŭla, æ, f. γυναικάριον, parva uxor. *Apul. l.* 9. *Metam.* Etas ai uxorcula, etiam satis quidem tenuis. ¶ Usurpatur hæc vox in blanditiis. *Plaut. Cas.* 4. 4. 19. Mea uxorcula. *Id. ib.* 5. 2. 31. Amabo mea uxorcula, cur virum tuum sic me spernis?

Uxorcŭlo, as, n. 1. diligo. *Plaut. apud Fest. l.* 6. *de L. L.* Mulieres uxorculavit; ego novi, scio axitiosas. Alii exponunt, uxores fecit.

Uxorĭus, a, um, *della moglie*, γυναικεῖος, quod est uxoris, vel quod ad uxorem pertinet. *Cic.* 3. *Off.* In arbitrio rei uxoriæ melius, æquius. *Ovid.* 2. *de Ar. v.* 155. Hoc decet uxores, dos est uxoria lites. ¶ *Uxoria forma*, pulchritudo mediocris. *Gel. l.* 5. *c.* 11. Inter pulcherrimam fœminam, & deformissimam media quædam forma est, quæ a nimiæ pulchritudinis periculo, & a summo deformitatis odio vacat, qualis a Q. Ennio in Menalippa perquam eleganti vocabulo *stata* dicitur, quia neque *πολλή* futura sit, neque *ἐρημή*: quam formam modicam, & modestam Phavorinus non mehercle inscite appellabat uxoriam. ¶ Aliquando uxorius, γυναιμανής, φιλογύνης, dicitur, qui uxori nimis inservit. *Virg.* 4. *Æn. v.* 266. Tu nunc Carthaginis altæ Fundamenta locas, pulchramque uxorius urbem Extruis? *Horat. l.* 1. *od.* 2. Vagus, & sinistra Labitur ripa, Jove non probante, uxorius amnis. ¶ *Uxoria bibere* apud *Quintil. Declam.* 15. est bibere medicamenta, quæ uxoris amorem concilient. ¶ *Uxorium pendere* dicitur, qui, quod uxorem non habuerit, æs populo dedit. *Fest.*

DE LITTERA X.

X Litera, ξ, semivocalis est, ex earum numero, quæ duplices appellantur. Vim enim duarum consonantium habet, idest *cs*, vel *gs*. Sane veteres pro *x* modo *cs*, modo *gs*, utebantur, ut *apecs*, *gregs*, pro quibus nunc *apex*, & *grex* dicimus. *Quintil. l.* 1. *c.* 4. Et nostrarum ultima *X*, qua tamen carere potuimus, si non quæsissemus. ¶ Latini hoc elementum, quod vastioris soni videretur, quibusdam dictionibus exemerunt, unde pro vexillo velum, pro axilla alam, pro paxillo palum dicere maluerunt. Quod & ipse testatur *Cic. in Orat. c.* 45. Quomodo enim, inquit, noster Axilla, Ala factus est, nisi fuga vastioris literæ, quam literam etiam e maxillis, & taxillis, & vexillo, & paxillo consuetudo elegans Latini sermonis evellit? ¶ In compositione, quotiescunque præcedit dictionem incipientem a vocali, vel *c*, *p*, *t*, utraque compositionis pars remanet integra, ut *exaro*, *exeo*, *exigeo*, *excieo*, *exuro*, *excutio*, *expers*, *explodo*, *extraho*, *extundo*. Sed si præcedat *s* literam, *s* vel abjicitur, vel retinetur; scribitur enim *exsurgo*, & *exurge*, *exsequor*, & *exequor*, &c. ¶ X litera apud veteres, quemadmodum etiam hodie apud nos, nota fuit numeri denarii, sicuti & V, quæ dimidiata pars est literæ X, nota est numeri quinarii. Hinc factum est, ut in vetustis codicibus hæc nota aliquando inveniatur pro denario Romano, qui quatuor valebat nummis sestertiis. *Plin. l.* 2. *c.* 12. Quod minore folio est, mesosphærum appellatur, emitur X. Lx. Laudatissimum microsphærum a minimis foliis, pretium ejus X. Lxxv.

X ANTE A.

Xanthe, es, f. Ξάνθη, Nympha marina, Oceani, & Tethyos filia, a ξανθός, ή, όν, *flavus*, a, um, nempe a colore flavo, sive rufo. *Hesiod. in Theogon.*

Xanthēnes, is, m. gemmæ genus, a ξανθός, *flavus*, quia est electri colore. *Plin. l.* 37. *c.* 10. Xanthenem in Media nasci Democritus tradit electri colore, & siquis teret in vino, palmeo, & croceo, ceræ modo lentescere, odore magnæ suavitatis. Aliqui codices habent *xanthenem*.

Xantho, us, f. contr. Ξανθώ, una ex Nymphis, Oceani, & Tethyos filia. *Virg. l.* 3. *Georg.* Drymoque, Xanthoque, Lygeaque, Phyllodoceque. *Hesiod. in Theogonia* Xanthen appellat.

Xanthos, m. 2. ξανθός, gemmæ genus. *Plin. l.* 37. *c.* 12. Est & alia ejusdem generis, quæ vocatur hennu ab Indis, xanthos appellata a Græcis, e fulvo candicans.

Xanthus, i, m. *Sante*, Ξάνθος, fl. Phrygiæ, seu Troadis, qui ex Ida monte ortus, atque in portum Achæorum, & in Hellespontum apud Dardanum urbem influit. Diversus est a Scamandro, & a Simoente. *Plin. l.* 5. *c.* 30. Sed *Dion. Prus.* & *Maxim. Tyrius* eundem esse ac Scamandrum, tradunt. Verum quia hi tres amnes confluunt apud mare, propterea iidem ab aliquibus censentur. Dictus creditur a ξανθός, *flavus*, quod ovium vellere rufo inficiat colore. *Plin. l.* 2. *c.* 103. ¶ Secundum fabulas fuit filius Jovis. De hoc oraculum Apollinis fuit, Græcos Ilio non esse potituros, nisi equos Rhesi abduxissent, antequam herbam Troadis gustassent, & de Xanthi aquis bibissent, quod a Diomede, & Ulysse factum est occiso Rheso noctu, & per insidias. *Virg.* 1. *Æn.* Ardentesque avertit equos in castra, prius, quam Pabula gustassent Trojæ, Xanthumque bibissent. ¶ Xanthus alter, qui *Straboni* Sirbis, & *Plinio* Glaucus dictus, *Santa*, *Sirbi*, fl. Lyciæ, qui ex Cadmo monte ortus duobus fontibus, Xanthum urbem interluit, & non procul ab ea in Lycium mare se exonerat. *Virg.* 4. *Æn.* Qualis ubi hybernam Lyciam, Xanthique fluenta Deserit, ac Delum maternam invisit Apollo. ¶ Xanthus item, fluviolus Epiri, qui arescit. *Virg.* 3. *Æn.* Pergama, & arentem Xanthi cognomine rivum Agnosco.

Xanthus, i, f. Xanthopolis, *Sante*, *Sirbi*, urbs Lyciæ, non parva, proxima Pataræ, ab ostio Xanthi fl. quo alluitur, 70. stad. Si *Stephano* credimus, a Xantho Cretensi nominata est. *Plin. l.* 5. *c.* 27. ¶ Xanthus item opp. Lesbi ins. *Steph.*

X ANTE E.

Xeniŏlum, i, parvum xenium. *Apul. l.* 2. *A. A.* Commodum meridies accesserat, & mittit mihi xeniola, porcum opimum, & quinque gallinulas, & vini cadum in ætate pretiosi. *Leg.* 7. *ff. de offic. proconf.* Ad xeniola non pertinet. Al. leg. ad xenia jure non pertinet.

Xenium, ii, n. *regalo che si fa agli ospiti*, ξένιον, munus hospitibus dari solitum, a ξένος, *hospes*. Unde ab *Apul.* vocatur munus hospitale. Latini, *Festo* teste, vocant *Lautia*: quam vocem exponens *Plutarchus*, non simpliciter ξένια dicit, sed τὰ παρεχόμενα τοῖς πρέσβεσι ξένια. Martial. l. 13. *Xenia* inscripsit, quod in eo ejusmodi res distichis describit, cujusmodi hospitibus mitti solent, & quod versus ipsi pro xeniis mitti possint. In ejus *epigr.* 3. hæc sunt. Omnis in hoc gracili Xeniorum turba libello Constabit nummis quatuor empta tibi. *Et infra.* Hæc licet hospitibus pro munere disticha mittas, Si tibi tam rarus, quam mihi, nummus erit. ¶ Dona etiam, quæ dabantur convivis post cœnam, xenia dicta sunt. *Plin. l.* 6. *ep.* 31. Adhibebamur quotidie cœnæ; erat modica, si principem cogites: interdum ἀκροάματα audiebamus: interdum jucundissimis sermonibus nox ducebatur. Summo die abeuntibus nobis, (quam diligens in Cæsare humanitas!) xenia sunt missa. Adde *Vitruv. l.* 6. *c.* 10. ¶ Item quæcunque munera amicis domi suæ degentibus mittebantur, *regali*, *presenti*, de quibus præcipue intelligenda sunt *Martialis* xenia toto *l.* 13. ¶ Item munera, quæ a provincialibus dabantur proconsulibus, & aliis provinciarum rectoribus; quorum mentio est *leg.* 6. *ff. de offic. proconf.* ¶ Item quæ ultro largiri solebant rei causidicis, & advocatis pro causarum actionibus. *Plin. l.* 5. *ep.* 14. Quam me juvat, quod in causis agendis non modo pactione, dono, munere, verum etiam xeniis semper abstinui.

Xenodochium, vel Xenodochīum, i, n. *spedale*, Ger. *spital*, Gal. *hopital*, Hisp. *hospital*, ξενοδοχεῖον, hospitale, locus publicus, quo hospites, id est peregrini, excipiuntur, a ξένος, *hospes*, & δέχομαι, *suscipio*. Hoc genus hospitii Hierosolymis primum ab Hircano extructum fuisse, auctores sunt Josephus, & Hegesippus *leg.* 33. & 35. *Cod. de Episc.* & *Cler.*

Xenodŏchus, i, m. ξενοδόχος, qui advenas inopes hospitio excipit. *leg.* 33. & 49. *Cod. de Episc.* & *cler.*

Xenoparŏchi, m. 2. ξενοπάροχοι, iidem qui Parochi, qui legatis publice missis, exterisque alicujus dignitatis hospitibus salem, & ligna præbebant, unde & nomen acceperant, παρὰ τὸ τοῖς ξένοις τὰ ἐπιτήδεια παρέχειν, quod hospitibus necessaria suppeditarent. *Arcad. Dig. lib.* 50. *tit.* 4. *leg.* 18. Tabularii, vel Xenoparochi, ut in quibusdam civitatibus, &c.

Xenŏphon, ontis, masc. Ξενοφῶν, Philosophus, & Dux insignis Atheniensium, discipulus Socratis, condiscipulus Platonis, cum quo & simultates gessit, ut fuse probat *Gellius l.* 14. *c.* 3. Fuit moratus, lenis, & dulcis. Hinc Xenophontis voce Musas locutas ferunt. Perfunctus est militia cum Cyro minore, eoque in acie cæso, exercitus reliquias ex ultimis Babyloniæ finibus per aspera, & difficillime itinere incolumes in patriam reduxit. Scripsit Socratis sermones, & librum de Oeconomia, qui a Cicerone ipso latinitate donatus est. Item libros sex de rebus Græcorum, idest Historiam Peloponnesiaci belli, ac eorum, quæ Athenienses post Thucydidem gesserunt, quæ Paralipomena appellavit. Scripsit item Cyri majoris Pædiam, non tam historicæ serviens veritati (ut inquit *Cicero l.* 2. *de Or.*) quam ut absolutum institueret ducem: præterea Cyri minoris expeditionem adversus Artaxerxem fratrem. Scripsit item symposium.

Ad

Ad hæc scripsit de re equestri, de venatione, Socratis Apologiam, aliaque nonnulla, quæ etiam hodie omnium manibus teruntur. ¶ Xenophon alter vir Antiochenus, qui Amatoria quædam scripsit, quæ Babylonica appellavit. ¶ Fuit & hoc nomine vir Ephesius, qui & ipse Amatoriarum narrationum libros decem scripsit, quæ Ephesiaca nominavit. ¶ Item vir Cyprius, qui & ipse Amatoria quædam edidit de Cinyra, Myrrha, & Adonide, quæ Cypriaca inscripsit. ¶ *Laertius* septem commemorat Xenophontes, quorum nomina, & scripta vide apud ipsum.

Xenophonteus, a, um, &

Xenophontius, a, um, adject. ad Xenophontem pertinens. *Cic. de clar. Orat. c.* 35. xenophonteum sermonis genus. *Id* 5. *Fam. ep.* 12. Hercules Xenophontius. h. e. a Xenophonte in suis scriptis inductus.

Xerampelinus, a, um, ξηραμπέλινος, quod vitem siccam imitatur, ut Xerampelinus color, *colore di rosa secca*, ξηραμπέλινον χρῶμα, quem videre est in arefactis vitium foliis, ut *Julius Scaliger exerc.* 325. *sect.* 10. innuit, & etymon docet. Est enim ξηραμπέλινος ex ξηρὸς, hoc est aridus, & ἀμπέλινος, hoc est viteus, quod ab ἄμπελος, vitis. Quamquam quæri possit, num xerampelinus colore a vitis foliis id nomen impositum sit, quæ adulto jam autumno velut cruentata rubent, an a vitibus ipsis, quarum color pullus est. Sane quidam censent, xerampelinum colorem potius esse pullum, sive atrum, idque adducti verbis Suidæ, qui χλαμύδας ξηραμπελίνους, etiam ἀγραβένους dictas ait: et has idem a colore atro dictas arbitratur, quemadmodum apud eum in Ἀγραβένους videre potes. Utra verior sit sententia, docemur verbis hisce Juvenalis Scholiastæ veteris, ad vocem *xerampelinas* sic commentantis: Vestes scilicet, quæ ad usum matronarum fuerunt ampelini coloris, qui inter coccinum, & muricem medius est. Xeron vero siccum significat. Hæc ille, quæ plane priorem opinionem firmant. Hinc xerampelinæ vestes, quæ colore xerampelino tinctæ sunt. *Juven. sat.* 6. *v.* 519. Et xerampelinas veteres donaverit ipsi.

Xeranticus, a, um, adject. *dissiccativo, essiccativo*, exsiccandi vim habens, ut xerantica decoctio, apud *Æmil. Macr.* 1. 88. Adde *Theod. Priscian. l.* 2. *c.* 3.

Xerocollyrium, seu xerocolyrium, n. 2. ξηροκολλύριον, oculorum medicamentum, cujus materia sunt res aridæ, ut semina, fructus, aromata, aliaque hujusmodi. *Marcel. Empir. c.* 8.

Xerolibya, æ, f. Ξηρολιβύη, Libya sicca, pars interior Libyæ arida, & deserta, propter aquarum inopiam, inter Tripolim, & Pentapolim. *Servius in Æneid.* 4. *v.* 43.

Xerolophus, m. 2. ξηρόλοφος, tumulus aridus, & siccus, ex congerie nempe lapidibus, a ξηρὸς, *aridus*, & λόφος, *tumulus*. Hujusmodi locus fuit Byzantii, ubi cochlea sedecim, & Dianæ columna structilis, & tripodes, quibus multa epigrammata erant inscripta, eorumque adhuc non obscura vestigia superesse dicuntur. *Priscian. l.* 1. *c. De accidentibus literæ:* Et epigrammata, quæ egomet legi in tripode vetustissimo Apollinis, qui stat in Xerolopho Byzantii, sic scripta &c. *Id. l.* 6. Et quod hoc verum est, ostendunt epigrammata vetustissima, quæ literis antiquissimis scripta in multis tripodibus legi, & maxime in tripode Apollinis, qui est Constantinopoli, in loco, quem ξηρόλοφον vocant. Hac voce utitur & *Justinianus*, *C. de publ. sudit.* etiamsi *Alciatus* vocem adulterinam esse putaverit.

Xerophagia, æ, f. ξηροφαγία, usus ciborum aridorum, post quos non opus esset levare manus, a ξηρὸς, *siccus*, & φάγω, *comedo*, quo vescendi genere utebantur tum athletæ apud Gentiles ad robur corporis, tum Christiani ad vivendi parsimoniam, & sobrietatem. Athletæ enim primis temporibus ficus tantum aridas esitavisse dicuntur, deinde carnium usu invecto, eas non trulentas, pingues, & laute conditas, sed siccatas, præduratasque adhibebant. Apud Christianos vero Xerophagia species erat abstinentiæ: si enim nullo uterentur cibo, jejunium; si sero, statio; si arido, xerophagia. *Tertul. advers. Psych. c.* 1. Arguunt nos, quod jejunia propria custodiamus, quod stationes plerumque in vesperam producamus, quod etiam Xerophagias observemus, siccantes cibum ab omni carne, & omni jurulenta, & uvidioribus quibusque pomis, nequid vinositatis vel edamus, vel potemus.

Xerophthalmia, æ, f. ξηροφθαλμία, lippitudo arida, qua neque tument, neque fluunt oculi, sed rubent tantum, & cum dolore quodam gravescunt, & noctu præ gravi pituita inarescunt. Est a ξηρὸς, *siccus*, & ὀφθαλμία, *lippitudo*. *Celsus l.* 6. *c.* 6. *n.* 29. Græcis literis scribit.

Xerxena, æ, f. Ξερξηνή, regio Mediæ Borealis, inter Iberiam, & Albaniam, apud Alazonem fl. sic dicta a Xerxe Persarum Rege ibi orto, teste *Eutropio*, ut Cambysena a Cambyse. Sed apud *Strabonem l.* 11. est regio Mediæ, Armeniæ majori contermina.

Xerxes, is, m. Ξέρξης, filius Darii, & Atossæ, nepos Cyri ex matre, Rex Persarum. Cum Græciæ indicturus esset bellum, adhibitis Asiæ principibus, per summam superbiam ita eos affatus est: *Ne viderer meo tantummodo usus consilio, vos contraxi. Cæterum mementote, parendum magis vobis esse, quam suadendum*, ut refert *Val. Max. l.* 9. *c.* 5. *in Externis*, n. 2. Centum septuaginta hominum myriadibus, hoc est decies septies centenis millibus per totum quinquennium contractis, Græciæ bellum intulit. Secundum *Justinum l.* 2. septingenta millia de Regno armavit, & trecenta millia de auxiliis. Hinc non immerito proditum est, flumina ab ejus exercitu siccata, Græciamque omnem vix capere exercitum ejus potuisse. Tantum autem habuit navium apparatum, ut totum Hellespontum operiret, & Asiam Europæ ponte conjungeret. Naves decies tantum millia numero habuisse dicitur. Athon præterea montem a continente abscidit. Vide *Plin. l.* 4. *c.* 10. & *Just. l.* 2. Sed nihilominus victus est apud Thermopylas a quatuor hominum millibus, duce Leonida. V. *Leonidas*. Deinde duobus vulneribus terrestri prælio acceptis, experiri maris fortunam statuit. Ante navalis prælii congressionem misit quatuor millia armatorum Delphos, ad templum Apollinis diripiendum: quæ manus tota imbribus, & fulminibus deleta est. Post hæc Thespias, & Platæas, & Athenas vacuas hominibus incendit. Nam post pugnam Marathoniam, in qua pater Xerxis Darius, cæsis ducentis millibus Persarum, a Miltiade victus fuerat, nihilominus suasu Themistoclis Athenienses, & alii in navibus relictis urbibus degebant. Priusquam Athenas deleret, Lacedæmoniis invadendæ consilium agitanti admirabile inter cœnam prodigium incidit. Infusum namque poteræ ejus vinum in sanguinem nec semel, sed iterum, & tertio conversum est. Qua de re consulti Magi monuerunt, ut ab incepto abstineret. Navali quoque certamine a Themistocle apud Salaminem superatus est, in quo multæ naves captæ, multæ mersæ. Tunc qui ante tota maria classe sternebat, vix parvula cymba aufugit, relicto Mardonio præfecto, qui & ipse, re in Bœotia infeliciter gesta, cum paucissimis in Persidem se recepit. Demum se in otio, socordiæque relicta militia tradidit, adeo ut præmium proposuerit ei, qui invenisset novam voluptatem. Quamobrem a suis spretus, paucis post annis ab Artabano Præfecto suo in Regia interfectus est, cum regnasset annos octo. Nam deficiente quotidie Regis majestate, in spem Regni adductus, cum septem robustissimis filiis Regiam vesperi ingressus est, quam amicitiæ jura semper illi patebat, Regemque trucidavit. V. *Just. l.* 2. & 3. ¶ Xerxes alter, Pictor Heracleota, Venerem adeo pulchram pinxit, ut ex ea quæstum magnum faceret, pretio accepto ab iis, qui eam videre cupiebant. Itaque Græci lepido cavillo Venerem amicam Xerxis vocitabant, quod ex ejus picturæ lenocinio quæstum faceret. *Ælian. de varia Historia*.

X ANTE I.

Xiphias, æ, m. ξιφίας, piscis genus, rostrum habens mucrone armatum, unde & Latini Græcos imitati, gladium appellant. Dictus a ξίφος, *ensis*, quia figura ensem refert. *Plin. l.* 32. *c.* 2. Xiphiam, idest gladium, rostro mucronato esse, ab hoc naves perfossas mergi in Oceano ad locum Mauritaniæ, qui Cotta vocetur, non procul a Lino flumine. ¶ Xiphiæ item stellæ sunt ex genere cometarum, figura gladii. *Plin. l.* 2. *c.* 25. Easdem breviores, & in mucronem fastigiatas xiphias vocavere, quæ sunt omnium pallidissimæ, & quodam gladii nitore, ac sine ullis radiis.

Xiphion, n. 2. ξίφιον, herba folio mucronato, iridi non dissimilis, quam Romani gladiolum, vulgus herbariorum *spatulam fœtidam* appellat. *Plin. l.* 25. *c.* 11. Xiphion, & phasganion in humidis, cum primum exit, gladii præbet speciem, caule duum cubitorum, radicis ad nucis avellanæ figuram fimbriatæ, quam effodi ante messes oportet, siccari in umbra.

X ANTE Y.

Xylitos, i, f. herba, quæ & symphoniaca dicitur, & hyoscyamus. *Apulej. de herb. c.* 4.

Xyline, es, f. 1. *Sentina*, Ξυλίνη, opp. Cappadociæ, maritimum, ultra Trapezuntem, inter Cordulam ad Occ. & Apsorrum ad Or.

Xylinum, i, (subaudi *linum:* est enim adjectivum a *Xylon*) *bambagia*, *bombace*, *cotone*, ξύλινον, genus lini candidissimi, & mollissimi, quod etiam gossipinum vocatur, nascens in frutice, cui nomen xylon, item gossipion, pomis quibusdam inclusum, barbatæ nuci non dissimilibus, quæ maturitate hiscentia globum lini ostendunt. *Plin. l.* 19. *c.* 1. Superior pars Ægypti in Arabiam vergens gignit fruticem, quem aliqui gossipion vocant, plures xylon, & ideo lina inde facta xylina. Parvus est, similemque barbatæ nucis defert fructum, cujus ex interiore bombyce lanugo netur. Nec ulla sunt eis in candore, mollitiave præferenda. Vestes inde Sacerdotibus Ægypti gratissimæ. Hæc *Plinius*. Ubi per *bombycem* minime intelligere oportet fila bombycum, sed lanuginem fructu xyli contentam, quam sic vocat, quia & mollitie similis est bombycum operi, & similiter ex ea telas nent, vestesque texunt. De hac lanugine sic *Ulpianus in l. si cui lana legetur*, *ff. de legatis*, 3. Lana legata, etiam leporinam lanam, & anserinam, & caprinam credo contineri, & de lino, quam Græci ἐριόξυλον, hoc est ligneam lanam, appellant.

Xylobalsamum, i, n. *xilobalsamo*, ξυλοβάλσαμον, balsami arbusculæ lignum, cujus succus *opobalsamum* appellatur. *Plin. l.* 12. *c.* 25. Amputatio ipsa, surculusque venit intra quintum demum annum. Xylobalsamum vocatur, & coquitur in unguentis.

Xylocinnamomum, i, n. ξυλοκιννάμωμον, cinnami lignum. *Plin. l.* 12. *c.* 19. Ipsum vero lignum in fastidio est propter origani acrimoniam, xylocinnamomum vocant.

Xylon, n. 2. ξύλον, *legno, che produce la bombagia*. Græce lignum significat, sed proprie hoc nomine dictus est frutex ille, quem alias gossipion vocant, qui pomum fert similitudine barbatæ nucis, quod maturescens copia lanuginis, quam inclusam habet, dirumpitur, linique globum inclusum multo majorem, quam pro pomi magnitudine, detegit, quod lini genus inde xylinum, seu gossipinum appellatur. Crescit non in Tylo modo Arabici maris insula, quod a *Theophrasto* scriptum est *l.* 4. *Hist. Plant. c.* 9. sed etiam in plerisque Mediterranei maris insulis, uti Melita, Creta, locisque aliis ad Austrum vergentibus. *Plin. l.* 19. *c.* 1. Superior pars Ægypti in Arabiam vergens gignit fruticem, quem aliqui gossipion vocant, plures xylon, &c. V. *Ruel. l.* 2. *c.* 150.

Xylophyton, n. herba, quæ & consolida dicitur. *Apul. de herb. c.* 59.

Xylopolis, is, f. Ξυλόπολις, opp. Mygdoniæ, in Macedonia, Assero finitimum. Pop. Xylopolitæ. *Plin. l.* 4. *c.* 10.

Xylopolitæ, V. Xylopolis.

Xyluthon, n. herba quinque folium. *Apul. de herb. c.* 2.

Xyris, is, ξυρὶς, herba folia habens iridis, sed latiora, & in turbine mucronata, quorum a medio caulis erumpit crassus, cubitalis, ex quo siliquæ triangulares dependent, in quibus purpureus flos, in medio puniceus, semen in folliculis simile fabis, rotundum, rubrum, acre, radice longa, geniculata, rufa. Officinæ *iridem sylvestrem* appellant. *Plin. l.* 21. *c.* 20. Iris rufa melior, quam candida. *Et infra:* Sunt, qui sylvestrem xyrin vocent.

Xystarchus, i, & Xystarches, æ, m. qui xysto, & athletarum exercitiis & certaminibus præerat. Hanc vocem reperies apud *Tertul. ad Martyres* n. 3. & apud *Ammian. l.* 21. *c.* 1.

Xystici, orum, m. 2. ξυστικοὶ, athletæ, a *xystus* quod in xysto se exercerent. *Suet. in Aug. c.* 45. Nec tamen eo minus xysticorum concertationes, aut gladiatorum pugnas severissime semper exegit. Usus est & in *Galba c.* 15.

Xysticus, a, um, adject. ξυστικὸς, ad xystum pertinens, vel ad ludos & certamina, quæ in xysto fiunt. *Tert. de pud. c.* 7. Spectaculum quadrigarii furoris, & gladiatorii cruoris, & scenicæ fœditatis, & xysticæ vanitatis. *Id. de Pal. c.* 4. xysticas munditias vocat, quibus studebant athletæ ad augendas, servandasque corporis vires. *Suet. in Galb. c.* 15. si quid scenici, aut xystici donatum olim vendidissent.

Xystios, m. 2. ξύστιος, gemma, ex genere jaspidum, in India. *Plin. l.* 37. *c.* 9. Eadem & xystion parit plebejam ibi gemmam.

Xystum, i, n. idem ac xystus. *Vitruv. l.* 5. *c.* 11. Hypæthræ ambulationes, quas Græci παραδρομίδας, nostri xysta appellant. V. vocem sequentem.

Xystus, i, m. *portico*, *loggia*, אכסדרה, Ger. *schopff*, Gall. *galerie*, Hisp. *portal*, ξυστὸς, porticus ampla, & lata, in qua athletæ per hyemem exercebantur: dicta videtur a ξυστὸς, *rasus*, *politus*, *complanatus*, quia sternebatur terra, seu arena rasa, æquataque, in qua facile consistere athletæ possent. Erant autem xysti in latitudine, ut præter locum vacuum in medio pro athletis, præberent etiam commodum a lateribus spatium pro spectatoribus. *Tertul. in Apolog. c.* 38. Nihil nobis est cum insania circi, cum impudicitia theatri, cum atrocitate arenæ, cum xysti vanitate. Plura de Xysto, & Xysticis V. apud *Onuphr. Panvin. l. de lud. Circens. c.* 1. & *Rosin. Antiq. Rom. l.* 5. *c.* 4. ¶ Hujusmodi porticus aptæ etiam erant ambulationibus, & collocutionibus hominum, solebantque circa eas extrui etiam ornatus gratia, consitis ordine arboribus ad umbram, floribus ad odorem, & sedilibus ad quietem, *viale*, *strada da passeggio*. *Plin. l.* 2. *ep.* 17. Ante cryptoporticum xystus violis odoratus. *Cic.* 4. *Acad. c.* 3. Cum igitur pauca in xysto locuti essemus, tum eodem in spatio consedimus. *Id. in Brut. c.* 3. Cum ambularem in xysto, & essem otiosus domi. ¶ Apud Vitruvium quoque mentio fit xystorum, videtur autem is distinguere inter *Xystus*, m. & *Xystum*, n. ut illa porticum tectam ad exercitationes athletarum, hoc autem subdialem ambulationem significet: verum hoc discrimen alii in verbis *Vitruvii* (quæ sunt *l.* 5. *c.* 11.) non agnoscunt. V. *Bald. in Lex. Vitruv.*

DE LITTERA Y.

Y Græcorum vocalis est, qua in illorum dictionibus scribendis tantum nitimur. Hujus loco antiqui, qui peregrinam literam nullam recipiebant, quintam Latinorum vocalem substituebant. *Cic. in Orat.* Burrum semper Ennius, nunquam Pyrrhum: Vi patefecerunt Bruges, non Phryges, ipsius antiqui declarant libri. Nec enim Græcam literam adhibebant. Nunc autem etiam duas. Et cum Phrygum, & Phrygibus dicendum esset, absurdum erat aut tantum barbaris casibus Græcam literam adhibere, aut recto casu solum Græce loqui; tamen & Phryges, & Pyrrhum, aurium causa dicimus. ¶ Peculiare autem est huic elemento, ut in capite dictionum perpetuo aspiretur. Quare quæ ab eo initium sumunt, requirenda sunt inter aspirata in litera H. Dicitur *litera Pythagoræ*, quod ea Philosophus hic uteretur ad significandum humanæ vitæ bivium. *Ausonius Edyll.* 12. *Technopægn. de litteris monosyllab.*, *Persius Satyra* 3. *Lactantius l.* 6. *c.* 3.

DE LITERA Z.

Z Litera Græca est, quæ in Latinis dictionibus non utimur. Est semivocalis, ex genere literarum duplicium. Valet enim *sd*. Ejus loco nos substituimus interdum geminum *ss*, ut *patrissa* pro πατρίζω, *pitissa* pro πιτίζω, interdum *sd*, ut *Esdras* pro Ἔζρας. Antiqui loco ejus unicum aliquando *s* scribebant, ut *Sacynthus* pro Ζάκυνθος, *Setbus* pro Ζῆθος. Nonnunquam etiam *d* literam loco ejus usurpabant, ut *Medentius* pro *Mezentius*. Sed hoc tantum apud antiquissimos, qui peregrinas nullas literas recipiebant.

Z ANTE A.

Zabulus, i, m. idem quod *Diabolus*, ea ratione, qua *zeta* pro *diæta* dicitur. *Lactant. de mortib. persecut. c.* 16.

Zacynthius, a, um, adject. ad Zacynthum insulam pertinens. *Nepos in Dion. cap.* 9. Zacynthios adolescentes. *Plaut. Merc.* 5. 2. Calchas iste Zacynthius est.

Zacynthos, f. 2. *il Zante*, Ζάκυνθος, ins. maris Jonii, olim *Hyrie*, teste *Plin. l.* 4. *c.* 12. versus oram Occ. Peloponnesi. Excurrit in longit. ad 25. M. P. in latit. 20. Ambitus ejus secundum *Plin.* & *Ferrar.* est 36. M. P. secundum *Baudrand.* 60. Jacet contra Chelonitem promont. inter Cephaleniam ad Arctos, & Strophades ad Austr. *Plinius* illam a Cephalenia 25. M. P. distare scribit, *Strabo* 60. tantum stad. Urbem habet cognominem, amplam, & permunitam, cum arce in colle. Condita fuit a Zacyntho Dardani filio, unde nomen, teste *Stephano*. *Virg.* 3. *Æn.* Jam medio apparet fluctu nemorosa Zacynthos.

Zaleucus, i, masc. Ζάλευκος, Legislator Locrensium. Sed dubitatur, utrum extiterit, *Timæus* negat Zaleucum istum ullum fuisse, *Theophrastus* affirmat. Hic, cum in adulteros pœnam statuisset, ut in adulterio deprehensi utroque orbarentur oculo, oblatus est ei filius, multisque testibus adulterii convictus est. Filium damnavit. Cum tota civitas in honorem patris pœnæ necessitatem adolescentulo remitteret, aliquandiu repugnavit. Ad ultimum precibus populi evictus, altero sibi, altero filio oculo eruto, usum videndi utrique reliquit. *Valer. Max. l.* 6. *c.* 5. *de justit. in extern. n.* 3.

Zaliscus, seu Zalicus, m. 2. fl. Cappadociæ, in Asia minore, in confinio Galatiæ, seu potius fl. ipsius Galatiæ, qui per Paphlagoniam in mare Euxinum fluit, inter Sinopen ad Occ. & Amisum ad Or. Sed *Baudrandi* descriptione longe abest a Cappadocia, oritur in confinio Galatiæ, deindeque per Paphlagoniam fluens, ibi in Pontum Euxinum cadit, 30. M. P. a Sinope in Or.

Zamia, æ, f. *danno*, *perdita*, detrimentum, jactura, a Græco ζημία, & Dorica ζαμία. *Plaut. Aulul.* 2. 2. 69. Nemini credo, qui large blandu 'st dives pauperi. ubi manu injicit benigne, ibi onerat aliquam zamiam. Ubi hypallage est, h. e. *aliqua zamia pauperem onerat*. ¶ Apud *Plin. l.* 16. *c.* 26. zamiæ dicuntur nuces pini arboris, quæ maturescentes se dividunt; & appellationis ratio est, quia nisi decerpantur, cæteras lædunt.

Zancha, æ, f. ζάγχα, genus calceamenti ex pelle Parthica. *Trebell. Poll. in Claud. n.* 17. & *Cod. Theodos. l.* 14. *t.* 10. *leg.* 2. & 3.

Zancle, es, f. ζάγκλη, Sicilia, a ζάγκλη, idest a Saturni falce, quam Poetæ fabulantur in Siciliam decidisse. Quam fabulam unde ortam putat *Macrobius*, quod Sicilia imprimis frugum fertilis sit. Saturnus autem primus putatur in Italia frugum usum invenisse. *Ovid.* 15. *Met. v.* 290. Zancle quoque juncta fuisse Italiæ legitur, donec confinia pontus Abstulit, & media tellurem reppulit unda.

Zancle, es, f. c. ζάγκλη, urbs Siciliæ, in penitissimo Pelori sinu, a ζάγκλη, quod apud Siculos est falx, aliqui a ζα pro διά, & ἀγκύλον, nempe a situs obliquitate, quod falcis in modum curvata esset, vel a nomine generali insulæ, quæ & ipsa Zancle vocabatur. Postea a Messeniis instauratoribus *Messana*, hoc est Messana, dicta est. ¶ Zancle item, opp. Messeniæ, in Peloponneso. *Plin. l.* 4. *c.* 5.

Zanclæus, a, um, Siculus. *Ovid.* 13. *Met. v.* 603. Sub noctem potitur Zanclæa classis arena.

Zanclejus, a, um, Siculus. *Ovid.* 14. *Met. v.* 47. Oppositumque patens contra Zanclеia loca.

Z ANTE E.

Zea, æ, f. *spelta*, ζειά, genus frumenti simile farri. Græce est ζέα, pro quo & ζειά dicitur, quod Homero, & Hippocrati, & universe Jonice scribentibus familiarius est. Far sic vocari, scribit *Hieronymus in Isaiæ c.* 28. & *Ezech. c.* 4. Manifeste distinguit *Plinius l.* 18. *c.* 8. ut videbimus infra. Duo ejus genera tradit *Dioscorides l.* 20. *c.* 80. alterum simplex, & unius tantum grani, alterum, quod dicoccon, hoc est gemini, & duplicis grani appellant, duobus utriculis conjunctum semen habens; ex quo fit sorbitio, vel puls, quæ vocatur *alica*: de qua V. suo loco. *Plin. l.* 18. *c.* 8. Ægypto, ac Syriæ, Ciliciæque, & Asiæ, ac Græciæ peculiares sunt, olyra, tiphe. Qui zea utuntur, non habent far. Est & hæc Italiæ, in Campania maxime, semenque appellatur. ¶ Est etiam zea rosmarini species. *Apul. de herb. c.* 79.

Zelivira mulier dicitur, quæ cum alieno viro cubans justæ uxoris amorem suo præferri timet. *Tertull. in exhortat. ad cast. c.* 9. Omnis mulier zelivira est, quamdiu aliena.

Zelo, as, a. 1. *aver zelo*, ζηλόω, æmulor, cupide aliquid imitor, tam vehementer amo, ut neminem in partem amoris admitti patiar, &c. *Tert. carm. cont. Marc. l.* 4. *v.* 36. Qui celat populum summo pietatis amore.

Zelotes, æ, m. *geloso*, *zelante*, ζηλωτής, accipitur pro amatore, qui nullum in amore fert rivalem. In hac significatione frequenter occurrit in sacris Literis, præcipueque apud Prophetas, qui Deum zelotem esse prædicant, hoc est zelotypum, & ferre non posse, ut amor ille, cultusque sibi uni debitus, ad idola, dæmoniave transferatur. Adde *Tertul. l.* 1. *adv. Marcion. c.* 28. & *l.* 4. *c.* 25.

Zelotypa, æ, f. *gelosa*, mulier zelotypiam habens. *Petron. in Satyr.* Noli zelotypa esse. *Juvenal. sat.* 6. *v.* 277. Si tibi zelotypæ retegantur scrinia mœchæ.

Zelotypia, æ, f. *gelosia*, ζηλοτυπία, ægritudo animi, cum, ea quis possidet, timemus, quod possidere soli cupimus. *Cic.* 4. *Tusc. c.* 8. Obtrectatio autem est ea, quam intelligi zelotypiam volo, ægritudo ex eo, quod alter quoque potiatur eo, quod ille ipse concupiverit. *Antonius Cic. inter ep. ad Att. l.* 10. *post ep.* 8. Judicabam duriores partes mihi impositas esse ab offensione nostra, quæ magis a zelotypia mea, quam ab injuria tua, nata est. *Plin. l.* 25. *c.* 7. Nympha zelotypia erga Herculem mortua.

Zelotypus, i, m. *geloso*, ζηλότυπος, idem ac zelotes, idest æmulator, suspiciosus in amore. Dictus est vel a ζῆλος, & τύπος, quia in zelotypis non amor verus sit, sed ejus solum typus, ac imago quædam, vel quasi ζήλῳ τυπείς, *zelo percussus*, quia qui sic affectus est, rivalem in amore metuit, nec pati potest. *Juven. sat.* 3. *v.* 43. zelotypo juvenis prælatus Jarbæ. Adde *Quintil. l.* 4. *c.* 2.

Zelus, i, m. *zelo*, *emulazione*, ζῆλος, fervor ille animi, qui in æmulatione cernitur, qui interdum vitiosus est, interdum cum virtute, quatenus scilicet vel ad honesta studiosius capessenda incitat, vel invidiam de alterius bonis, odiumque incendere parit. *Prudent. Hamartig. v.* 188. scintilla odii de fomite zeli. *Vitruv. in præfat. l.* 7. Ptolemæus infinito zelo, cupiditatisque incitatus studio ad eundem modum contenderat bibliothecam Alexandriæ comparare.

Zeno, & Zenon, onis, m. Ζήνων, Philosophus Pythagoricus Eleates, id est ex Elea urbe Æolidis, quem Dialecticæ inventorem fuisse scribit Aristoteles. Fuit in secta eorum Philosophorum, qui id bonum solum esse dicebant, quod esset unum, & simile, & idem, & semper, seu quorum omne bonum in mente positum fuit, & in mentis acie, qua verum cerneretur: cujus disciplinæ princeps fuit Xenophanes Colophonius, deinde eum secuti Parmenides, & Zeno,

ambo Eleates, a quibus Philosophi *Eleatici* nominabantur; post Euclides Socratis discipulus Megareus, a quo iidem illi *Megarici* dicti, tandem Menedemus Eretriacus, idest ex Eretria urbe Eubœæ, a quo *Eretriaci* appellati. Hujus celebratissima fuit in perferendis cruciatibus patientia. Nam cum adolescentes nobilissimos cupiditate liberandæ patriæ inflammasset contra Nearchum Tyrannum, facto indicio comprehensus, traditusque est tortoribus torquendus. Cumque laceraretur, ut conscios conjurationis nominaret, neminem illorum indicavit, sed amicos, intimosque Tyranni participes conjurationis esse dixit. Deinde cum quippiam se in aurem Tyranni loqui velle significasset, aurem mordicus correptam non ante dimisit, quam apta aure populatum caput reliquisset. Verum, cum jam vereretur, ne toties repetitis tormentis resistere non posset, conversus ad cives, qui quæstioni intererant, *Admiror*, inquit, *vestram ignaviam, o cives, qui eorum metu, quæ ego nunc patior, Tyranni jugum sustinetis*, idque cum dixisset, concisam dentibus linguam in os Tyranni expuit. Quo facto tanto civium animos libertatis desiderio incendit, ut concursu undique facto Nearchum lapidaverint. *Cic.* 2. *Tusc.* & 3. *de nat. Deor.* ¶ Zeno alter, Philosophus Citticus, i. e. ex Cittio, seu Citio, seu Cytio, seu Cythio urbe Cypri, docuit Philosophiam Athenis, in porticu Pœcile. Hinc dicitur auctor, & princeps Stoicorum, a στοά, *porticus*. Posuit unum tantum genus boni, quod virtute continetur, dixitque, nihil esse bonum, nisi quod honestum est, nihil item malum esse, nisi turpe, seu vitium, & peccatum, cætera nec bona nec mala esse; felicitatem in sola virtute consistere. *Cic.* 1. & 2. *Acad.* c. 2. 3. 4. 5. *de Fin.* 2. 4. 5. *Tusc.* 2. *de Leg.* & c. *Parad.* Tanto in honore apud Athenienses habitus est, ut apud eum claves urbis deponerent, ornarentque ipsum aurea corona, & statua ærea. Decessit nonagesimo ætatis suæ anno sine morbo. Nam, ut ferunt, cum abiret ex schola, lapidem offendens digitum perfregit, manu vero terram feriens, illud usurpavit ex Niobe, *Venio, quid me vocas?* & continuo se strangulans interiit. ¶ Zeno alius, Philosophus Epicureus, ætate Ciceronis. *Cic.* 1. *de Fin.* & 3. *Tusc.* ¶ Hoc nomen duplicem habet nominativum casum, ut posuimus, sed *Zeno* frequentius est quam *Zenon*. Cicero enim passim *Zeno* usurpat. At *Varr. apud Non. c.* 2. *n.* 649. Zenon, inquit, novam hæresim novo paxillo suspendisse dicetur.

Zephyritis, idis, patronym. fœmininum. Hoc nomine appellatur Flora Dea, Zephyri filia. *Catull. de coma Beren. v.* 57. Ipsa suum Zephyritis eo famulum legarat.

Zephyrius, a, um, ζεφύριος, quod ad Zephyrum spectat. *Ova Zephyria*, ὠὰ ζεφύρια, eadem, ac hypenemia, ὑπηνέμια, idest ventosa, sterilia, ita dicta a *Zephyrus*, quod vento putantur generari, seu potius quod inania sint instar venti. Utriusque appellationis meminit *Aristoteles l.* 3. *de gen. animal. cap.* 1. & *l.* 6. *Hist. animal. c.* 2. *Plin. l.* 10. *cap.* 60. Irrita ova, quæ hypenemia diximus, quidam & vento putant generari, qua de causa etiam Zephyria appellantur.

Zephyrus, i, m. *Zefiro*, *Ponente*, ζέφυρος, unus ex quatuor ventis cardinalibus, qui flat Occasu solstitiali, al. æquinoctiali, adversus Subsolanum, ut Auctor libri de Mundo scribit, idque adstipulante *Gell. l.* 2. *c.* 22. & *Plin. l.* 18. *c.* 34. sic dictus videtur quasi ζωηφόρος, sive τὸ ζῆν φέρων, idest ferens vitam, seu vivere, quia nempe τῷ θάλπει τοῦ πνεύματος αὐτοῦ οἱ καρποὶ αὔξονται, *calore ipsius flantis fructus augentur*. unde & genitalis mundi spiritus *Plinio* appellatur. Idem existimatur, qui Favonius. Sed Vegetius Zephyrum, & Favonium diversos ventos esse vult. Hic ventus cum flat, ver inchoat, ut *Plin. loc. cit.* testatur. Hinc *Horat. l.* 1. *ep.* 7. *v.* 13. te, dulcis amice, reviset Cum Zephyris, si concedes, & hirundine prima. Et *Virg.* 1. *Georg.* Vere novo, gelidus canis cum montibus humor Liquitur, & Zephyro putris se gleba resolvit. ¶ Secundum fabulas fuit filius Astræi, & Auroræ, fertorque Chlorin Nympham adamasse, eique concessisse, ut floribus præesset, quæ deinceps Flora dicta est. Homerus etiam in Iliade narrat, a Zephyro Thyellam Harpyam amatam esse, indeque procreatos Xanthum & Balium equos Achillis. *Boccat. l.* 4. *Gen. Deor.* ¶ Narrat etiam *Servius in Ecl.* 5. unam ex Horis Zephyro tributam uxorem fuisse, ex qua susceperit filium Carpon nomine, longe pulcherrimi corporis, qui post ab Jove in rerum omnium fructus conversus sit. Hac autem fabula designantur effectus hujus venti, omnes fructus genitali aura fœcundantis, & ad maturitatem perducentis, ut dictum est. ¶ Hujus officium est portare nuntios Deorum, quos celeriter aliquo pervenire opus sit. *Virg.* 4. *Æn. v.* 222. Tum sic Mercurium alloquitur, & talia mandat: Vade, age, nate, voca Zephyros, & labere pennis.

Zerbis, is, m. Ζέρβις, fl. Mesopotamiæ, al. Armeniæ in Mesopotamiæ confinio, qui per Alonos populos junctos Gordyæis in Tigrim influit. *Plin. l.* 7. *c.* 26.

Zeros, m. 2. genus gemmæ, similis iridi. *Plin. l.* 37. *c.* 9. *in fine*: Similis est aspectu, sed non ejusdem effectus, quæ vocatur zeros, alba, nigraque macula in transversum distinguente crystallum.

Zerinthius, a, um, quod ad Zerynthum opp. Samothraciæ spectat. *Ovid. lib.* 1. *Trist. el.* 9. Inde levi vento Zerynthia litora nacta Threiciam tetigit fessa carina Samon.

Zeta, æ, f. *appartamento*, pars domus, cubiculum, vel plurium cubiculorum, quorum ab altero in alterum transitus sit, connexio. Uno verbo, idem omnino est ac *diæta*, quam vocem Vide supra suo loco. *Lamprid. in Heliog. c.* 31. Odores Indicos sine carbonibus ad vaporandas zetas jubebat incendi. *profumare le stanze*. Adde etiam ea exempla quæ in *Diæta* attulimus, in quibus fere omnibus, ut ab Eruditis observatum est, quædam editiones habent *zeta*, quædam *diæta*: nam *zeta* ex ratione a *diæta* facta est, qua a *diabolus zabulus*, & ζαβάλλειν a διαβάλλειν &c. ut docet *Voss. in Etymologico*. ¶ Est etiam nomen litteræ. *Auson. in Technopægn. de monosyll.* Zeta jacens, si surgat, erit nota, quæ legitur, N.

Zetarius, ii, m. *cameriere*, idem qui *diætarius*, quod V. Sic *Paul. l.* 3. *sentent. tit.* 6. zetarios vocat quos *Ulpian. l.* 33. *Dig. tit.* 7. *leg.* 12. §. 42. diætarios.

Zetecula. V. Zothecula.

Zetes, seu Zethes, æ, m. Ζήτης, Ζήθης, filius Boreæ Regis Thraciæ, & Orythyæ, frater Calais. *Ovid.* 7. *Met.* Implumes Calaisque puer, Zetesque fuerunt. V. *Calais*.

Zethus, i, m. Ζῆθος, Jovis ex Antiope filius, & frater Amphionis, cui condjutor fuit in condendis Thebis. Genuit ex Aedona uxore Itylum, & Thium. *Cic.* 2. *de Or. c.* 37. Miror, cur Philosophiæ, sicut Zethus ille Pacuvianus, prope bellum indixeris. *Hor. l.* 1. *epist.* 18. *v.* 42. Gratia sic fratrum geminorum Amphionis, atque Zethi dissiluit. ¶ Fuit etiam Zethus mathematicus quidem insignis, de quo *Sidon. l.* 4. *ep.* 3. Investigare cum Atlante sidera, cum Zetho pondera, cum Chrysippo numeros. ¶ Scribitur & *Zetus* sine aspiratione.

Zetta, æ, f. *Zerbi*, oppidum Africæ maritimum apud Zetam promontorium inter Syrtem parvam & magnam. *Hirt. de B. Alexand.*

Zeugites, æ, m. ζευγίτης, genus calami, seu arundinis, seu tibiæ, in Orchomenio lacu, a ζυγόν, *jugum*, nempe a paritate, quod eo duplices fiebant tibiæ. *Plin. l.* 16. *c.* 36. Cum igitur anno permanserit inundatio, proficiunt in aucupatorum quoque amplitudinem; vocabantque zeugitæ.

Zeugma, atis, n. ζεῦγμα, Græca vox, idem est quod Adjunctio, h. e. figura verborum per detractionem, qua plures sententiæ uno connectuntur verbo, seu per quam ponitur aliquod verbum vel in principio, vel in medio, vel in fine periodi, quod alia etiam membra ejusdem periodi regere, & sustentare debeat, sine ulla mutatione generis, vel numeri, vel alterius accidentis. *Cic. Verr.* 2. *c.* 68. Hujus judicii, & laudis fructum, & offensionis periculum vestrum. *Ubi Ascon.* Figura zeugma, ad singula enim subaudiendum est, puto esse oportere. ¶ Triplex est. *Protozeugma*, *Mesozeugma*, *Hypozeugma*, secundum tres illos modos, quibus fit. *Protozeugma*, vel primus modus est, cum illud vocabulum, unde membra orationis pendent, ponitur in principio. *Cic. pro Cluent.* Vicit pudorem libido, timorem audacia, rationem amentia. *Mesozeugma* est secundus modus Zeugmatis, cum vocabulum in medio ponitur.

tur. *Auct. ad Her. l.* 4. Formæ dignitas aut morbo deflorescit, aut vetustate. *Hypezeugma*, vel tertius modus est, cum princeps illa vox in fine ponitur. *Cic.* 1. *Catil.* Nec enim is es, Catilina, ut te aut pudor unquam a turpitudine, aut metus a periculo, aut ratio a furore revocaverit.

Zeugma, atis, n. urbs erat Syriæ, in Comagene, ad Euphratem flu. ubi pons erat supra Euphratem, cujus adhuc vestigia durant. Contra Zeugma in altera Euphratis ripa Apamia urbs erat, munitissima, & ampla, 25. stad. ambitu patens, sedes Satraparum, ubi tributa solvebantur. *Plin. l.* 5. *s.* 21.

Zeus, i, masc. piscis præstantissimi genus in Oceano Atlantico, & circa Gades, inter omnes, qui in eo mari capiuntur, bonitatis palmam obtinens. Gaditani eum nomine fabrum appellant, a colore, opinor, fuliginea, quo fabri plerumque nigricant. *Plin. l.* 9. *c.* 18. Est & hæc natura, ut alii alibi pisces principatum obtineant: coracinus in Ægypto, zeus, idem faber appellatus, Gadibus, circa Ebusum salpæ, &c. *Col. l.* 8. *c.* 16. Ut Atlantico faber, qui & in nostro Gadium municipio generosissimis piscibus adnumeratur, eumque prisca consuetudine zeum appellamus.

Zeuxis, idis, m. 3. Ζεῦξις, pictor Heracleotes, qui floruit Olimpiadis nonagesimæ quintæ anno quarto, excelluitque in arte pingendi, cujus celebriores tabulas recenset *Plin. l.* 35. *c.* 9. & 10. Hic in certamen picturæ cum Parrhasio descendit, uvasque tanto successu pictas in scenam detulit, ut ad eas aves advolarent. Parrhasius autem linteum attulit pictum, ita veritate repræsentata, ut Zeuxis alitum judicio tumens flagitaret, tandem remoto linteo ostendi picturam, intellectoque errore, concederet palmam ingenuo pudore, quoniam ipse aves fefellisset, Parrhasius autem se artificem. Fertur & postea pinxisse puerum uvas ferentem, ad quas cum advolassent aves, iratus est mira ingenuitate operi suo, & dixit: Uvas melius pinxi, quam Puerum. Nam si hunc consummassem, aves timere debuerant. Fecit & figlina opera, quæ sola in Ambracia relicta sunt, cum inde musas Fulvius Nobilior Romam transferret. Zeuxidis manu Romæ Helena fuit in Philippi porticibus, & in Concordiæ delubro Marsyas religatus. Opes tantas acquisiit, ut in ostentatione earum Olympiæ aureis literis in palliorum tesseris intextum nomen suum ostentaret. Postea donare opera sua instituit, quod ea nullo satis digno pretio permutari posse diceret, & quidem Alcmenam Agrigentinis, Panem Archelao donavit. *Plin. l.* 35. *cap.* 10. Zeuxidis manu Romæ Helena est. *Id.* 13. *c.* 9. Artem ipsi oblatam Zeuxin fecit fictam. ¶ Zeuxis alter, statuarius, discipulus Silanionis. *Plin. l.* 34. *c.* 8.

Z ANTE I.

Zingĭbĕri, n. indecl. *gengevo*, ζιγγίβερι, genus aromatis, parvas habens radices, albescentes, odoratas, sapore piperis. *Plin. l.* 12. *c.* 7. *de pipere*: Non est hujus arboris radix, ut aliqui existimavere, quod vocant zingiberi, alii vero zingiberi, quanquam sapore simile. Id enim in Arabia, atque Troglodytica in villis nascitur, parvæ herbæ radice candida. ¶ Legitur & *fingiberi*: nam Galenus ζιγγίβερι scribit.

Zinzilŭlo, as, a. i. verbum est exprimens cantum quarundam avium submissiore voce, & crebris flexionibus canentium. *Auctor carm. de Philom. n.* 43. Regulus, atque Merops, & rubro pectore Progne Consimili modulo zinzilulare sciunt.

Zirbus, i, m. idem quod omentum. *Apic. l.* 8. *c.* 6. Hædum in zirbo componere.

Zizanium, ii, neut. *zizzania*, *loglio*, ζιζάνιον, vel αἶρα, ut *Dioscorides* vocat *lib.* 2. *cap.* 29. vitium tritici, hordeique nimia loci uligine corrupti, jugibusve pluviis diluti, quod Latino vocabulo lolium appellatur, Galli, quod caput tentet, vertiginesque generet, & eum modo inebriet, *yvraye* appellant. Effigiem habet hordeo haud dissimilem, sed folium angustius, pinguius, & hispidius, semen exilius in cortice aculeato, florem autem subpurpureum. Legitur hæc vox tantummodo in vulgata S. Scripturæ versione, apud Ambros. Augustin. & alios Ecclesiasticos Scriptores.

Zizyphum, i, n. 2. *giuggiola*, ζίζυφον, fructus zizyphi arboris. *Plin. l.* 15. *cap.* 14. Æque peregrina sunt zizypha, & tuberes, quæ & ipsa non pridem venere in Italiam. ¶ Scribitur & *Zizyphum*.

Zizyphus, i, f. *giuggiolo*, ζίζυφος, genus arboris novissimis Augusti temporibus ex Africa in Italiam translatum, fructum ferens, quem neutro genere zizyphum appellamus, parvum, oblongum, colore rubeo, & baccis similiorem, quam malis, Officinæ *zujubam* vocant. *Col. l.* 9. *c.* 4. Albæ zizyphus. ¶ Ejus serendæ rationem docet *Pallad. l.* 5. *tit.* 4. ¶ Scribitur & *Zizyphus*.

Zmilaces, m. 1. ζμιλάκες, gemmæ genus. *Plin. l.* 37. *c.* 10. *in fine*: Zmilaces in Euphrate nascitur, Proconnesio marmori similis, medio colore glauco.

Z ANTE O.

Zodiactæus, a, um, adject. ad Zodiacum pertinens. *Martian. Capell. l.* 1. *pag.* 3. Annus peregratio Zodiactæa.

Zodĭăcus, i, m. *Zodiaco*, ζωδιακός, ζωΐδιον, ζωοφόρος, circulus in cœlo ex numero maximorum, vel potius zona, aut armilla quædam, quæ duodecim illa signa continet, quæ Sol, Luna, & alii Planetæ motu proprio peragrant. Dixi, vel potius zona, aut armilla, nam cum omnes circuli sine latitudine, & profunditate esse intelligantur, hic habet latitudinem duodecim graduum, & secundum nonnullos quatuordecim, secundum alios sexdecim, & ex una parte Tropicum Cancri, ex altera Capricorni attingit. Dictus est ab illis signis, quæ complectitur, quæ ζώδια seu ζῴδια dicuntur, idest animalcula. Idem a duodecim signis a *Cicerone in Arati translatione*, v. 318. & ab aliis *signifer orbis* appellatur, a Manilio dicitur *balteus stellatus*, ab aliis aliter. Signa autem hujus circuli sunt Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpius, Sagittarius, Capricornus, Aquarius, Pisces. *Cic.* 2. *de Divin. c.* 42. Vim quandam esse aiunt signiferum in orbe, qui Græce ζωδιακὸς dicitur, talem, ut ejus orbis unaquæque pars alia alio modo moveat, immutetque cœlum. *Gell. l.* 13. *c.* 9. Stellæ istæ ita circulo, qui Zodiacus dicitur, sitæ, locatæque sunt, ut &c. ¶ Adjective *Sidon. l.* 8. *ep.* 11. Zodiacum diastema.

Zoilus, masc. Ζωΐλος, Sophista Amphipolites, Ptolemæi temporibus hoc uno facinore nobilitatus, quod Homerum poetarum omnium principem libris adversus eum scriptis ausus sit reprehendere, unde & Ὁμηρομάστιξ cognomen accepit. Quæ scripta Ptolemæo obtulit, ingens videlicet præmium ab eo sperans. Verum cum nihil daretur, penuria coactus submisit, qui peterent. Ibi Ptolemæus mirari se dixit, cum Homerus tot annos defunctus, tot hominum millia pasceret, Zoilum egere, Homero multo doctiorem. Vide *Vitruv. in præfat. l.* 7. ¶ Ab hujus nomine sumptum est, ut homines lividi, & ex alieni ingenii obtrectatione laudem aucupantes Zoili dicerentur. *Ovid. l.* 2. *de Remed. Amor.* Ingenium magni livor detrectat Homeri, quisquis es, ex illo, Zoile, nomen habes. ¶ De mortis ejus genere diversi diversa sentiunt, ut etiam scribit *Vitruvius loc. cit.* Alii parricidii convictum, jussu Regis cruci affixum volunt, nonnulli a populo lapidibus obrutum esse, alii Smyrnæ vivum in pyram esse conjectum, alii, cum in Græciam rediisset, de Scironiis saxis fuisse præcipitatum, quæ sunt in Attica, inter Megaram, & Corinthum.

Zomoteganite, f. adject. ζωμοτηγανίτης, a ζωμὸς, *jus*, & τήγανον, *sartago*. Patina piscium Zomoteganita apud *Apic. l.* 4. *cap.* 2. est patina piscium in suo jure coctorum. Ita quidem restituit *Humelbergius*, nam alii aliter legunt.

Zona, æ, f. *cinta*, *ciamea*, חגור, *gurtel*, Gal. *ceinture*, Hisp. *cinta*, ζώνη, vinculum, quo cingimur, cinctus, balteus, a ζωννύω, *cingo*. *Ovid.* 2. *Fast.* Dat teretem zonam, qua modo cincta fuit. *Hor. l.* 3. *ode* 30. Et solutis Gratiæ zonis, properentque Nymphæ. ¶ Veteres in zonis pecuniam deferebant. C. Gracchus apud *Gel. l.* 15. *c.* 12. Zonas, quas plenas argenti extuli, eas ex provincia inanes retuli. ¶ Hinc *Zonam perdidit*, proverbialiter dicitur in eum, qui omni pecunia destitutus est. *Hor. l.* 2. *ep.* 2. *v.* 40. Ibit eo, quo vis, qui zonam perdidit. ¶ *Zonam solvere* dicuntur novæ nuptæ, quæ viro traduntur, & primum cum eo concumbunt. Virgines enim non nisi cinctæ procedebant, sed novæ nuptæ in cubiculum mariti deductæ a pronuba cingulum, quod ex ovilla lana contextum, & nodo etiam (quem Herculaneum vocabant) nexum gerebant, solvebatur, & Dianæ dicabatur. *Catull. carm.* 2. Tam gratum mihi, quam ferunt puellæ Pernici aureolum fuisse malum, Quod zonam soluit diu ligatam. De Atalanta loquitur, quæ ob aureum malum ab Hippolyto projectum in cursu superata, eidem nupsit. V. *Scalig. Poet. l.* 3. *cap.* 101. ¶ Per Translationem zonæ dicuntur circuli quidam lati, cœlum, terramque veluti cingula quædam ambientes. Sunt autem numero quinque, ex quibus media, quæ inter Tropicos est, nimio calore, parum apta habitationi olim credita fuit; quæ vero extremæ sub Arctico, & Antarctico circulis sitæ, nimio frigore horrent, unde & ipsæ inhabitabiles habitæ sunt, reliquæ autem, ut quæ medium inter torridam, & gelidam situm obtinent, temperatæ sunt, humanæ vitæ accommodatissimæ. *Virg.* 1. *Georg. vers.* 233. Quinque tenent cœlum zonæ, quarum una corusco Semper Sole rubens, & torrida semper ab igni; Quam circum extremæ dextra, lævaque trahuntur Cærulea glacie concretæ, atque imbribus atris. Has inter mediamque duæ mortalibus ægris Munere concessæ Divum, & via secta per ambas, Obliquus qua se signorum verteret ordo. *Ovid.* 1. *Met. v.* 45. Utque duæ dextra cœlum, totidemque sinistra Parte secant zonæ, quinta est ardentior illis: Sic onus inclusum numero distinxit eodem Cura Dei, totidemque plagæ tellure premuntur. Quarum quæ media est, non est habitabilis æstu, Nix tegit alta duas; totidem inter utramque locavit; temperiemque dedit mista cum frigore flamma. *Cicer. in Somn. Scip. cap.* 6. Cernis autem terram eandem, quasi quibusdam redimitam, & circumdatam cingulis, e quibus duos maxime inter se diversos, & cœli verticibus ipsis ex utraque parte subnixos obriguisse pruina vides; medium autem illum, & maximum Solis ardore torreri. Duo sunt habitabiles, quorum Australis ille (in quo qui insistunt, adversa vobis urgent vestigia) nihil ad vestrum genus; hic autem alter subjectus Aquiloni, quem incolitis, cerne, quam vos tenui parte contingat. ¶ Item translate zona appellatur herpetis genus, quod etiam *zoster*, & *circinus* dicitur. Ita dicitur, quia medium cingit hominem. *Scribon. Largus c.* 63. Facit hoc medicamentum ad carbunculos, & ad ignem sacrum, & ad zonam, quam Græci ἕρπητα dicunt.

Zonālis, le, adject. ad zonam cœli pertinens. *Macrob. l.* 2. *in Somn. Scip. c.* 5. Eadem est in ejusdem zonalis ambitus continuatione temperies.

Zonārius, i, m. ζωνοποιὸς, qui zonas facit. *Cic. pro Flacco c.* 7. Quod Mithridates, qui multitudinem illam non auctoritate, sed sagina tenebat, se velle dixit, id sutores, & zonarii conclamarunt.

Zonārius, a, um, quod ad zonam pertinet, ut Sector zonarius, *tagliaborse*, βαλαντιοτόμος, qui zonam, seu loculos incidit. *Plaut. in Trin.* 4. 2. 20. Mira sunt, ni illic homo est aut dormitator, aut sector Zonarius.

Zonātim, adverb. per gyrum. *Lucil.* apud *Non. c.* 2. *n. ult.* zonatim circum impluvium cinerarios cludebat.

Zonula, æ, f. *cintarella*, ζώνιον, parva zona. *Catull. in Epithal. Juliæ*, & *Mall. carm.* 62. (al. 56.) Tibi virgines zonula soluunt sinus. V. Zona.

Zonus, m. 2. fl. Hyrcaniæ, qui in mare Caspium influit. *Plin. l.* 6. *s.* 13.

Zoophorus, & contracte Zophorus, masc. ζωοφόρος, & ζωφόρος, Græce est idem ac zodiacus, a ζῶον, *animal*, & φέρω, *fero*. ¶ Sic etiam dicitur in architectura pars columnæ inter epistylium, & coronidem, idque, quia animalium, aliarumque rerum signis sæpe ornatur. Utitur *Vitruvius l.* 3. *c.* 3. Vulgo *fregio* appellant, nempe a Phrygionibus, ut *Philander* ostendit.

Zoophthalmos, masc. 2. ζωόφθαλμος, herbæ genus, in tectis, & suggrundiis nascentis, quæ folium habet carnosum, & subrotundum oculi animalis similitudinem referens, unde & nomen accepit, idest, a ζῶον *animal*, & ὀφθαλμὸς, *oculus*. Notiore nomine aizoum, seu sempervivum majus vocatur. *Plin. l.* 25. *c. ult.* Aizoi duo genera. Majus in fictilibus vasculis seritur, quod aliqui buphthalmon vocant, alii zoophthalmon, alii stergethron, quod amatoriis conveniat, alii hypogeson, quoniam in subgrundiis fere nascitur. Sunt, qui ambrosiam potius vocant, & qui amerimnon: Itali sedum magnum, aut oculum, aut digitellum.

Zopissa, f. 1. ζώπισσα pix navibus abrasa, quæ admista ceræ, & marino sale macerata multo est ad omnia efficacior, quam aliæ pices. *Diosc. l.* 1. *c.* 9. *Plin. l.* 16. *c.* 12. Non omittendum, apud eosdem zopissam vocari derasam navibus maritimis picem cum cera, nihil non experientia eita, multo efficaciorem ad omnia, quibus pices, resinæque prosunt, videlicet adjecto salis callo. *Id. l.* 24. *c.* 7. Zopissam eradi navibus diximus, cera marino sale macerata.

Zopyrus, m. 2. Ζώπυρος, physiognomon quidam fuit, h. e. ex eorum genere, qui se hominum mores, naturasque ex faciei lineamentis perspicere profitentur. Huic cum aliquando oblatus esset Socrates, isque eum hominem stupidum, bardumque esse respondisset, item mulierosum, cæteris eam vocem risu excipientibus: Non falleris, inquit Socrates, o Zopyre, talis enim eram, nisi vitiosam naturam Philosophiæ præceptis superassem. *Cic. de Fato.* ¶ Zopyrus alter, filius Megabyzi, unus ex iis, qui occisis Oropastæ, Persarum Regnum e Magorum manibus vindicarunt. Hic, cum Assyrii descivissent, & Babylonem occupassent, eamque Darius Rex Persarum vigesimum jam mensem frustra obsideret, domi se verberari, & lacerari toto corpore jussit, nasum, aures, & labia sibi præcidi, atque ita Regi inopinanti se obtulit. Attonitum & quærentem Darium causas, auctoremque tam fœdæ lacerationis, tacitus, quo proposito fecisset, edocuit, formatoque in futurum consilio, transfugæ titulo Babylonem profectus est. Ibi ostendit populo laniatum corpus; questus est crudelitatem Regis, a quo in Regni petitione non virtute, sed auspicio, non judicio hominum, sed hinnitu equi superatus esset; jussit, illos ex amicis exemplum capere, quid hostibus cavendum esset, hortatus est, non mœnibus magis, quam armis confiderent, paterenturque, se commune bellum recentiore ira gerere. Nota nobilitas viri, pariter & virtus omnibus erat, nec de fide timebant, cujus veluti pignore vulnera corporis, & injuriæ notas habebant. Constitutus ergo dux fuit omnium suffragio. Accepta parva manu, semel, atque iterum cedentibus consulto Persis, secunda prælia fecit. At postremo universum sibi creditum exercitum Dario prodidit, orbemque ipsam in potestatem ejus redegit. *Justin. l.* 1. & *Herod. l.* 3. ¶ Zopyrus quoque, insignis sculptor. Sculpsit Areopagitas, & judicium Orestis in duobus scyphis, sestertiis duodecim æstimatis. *Plin. l.* 33. *c.* 12.

Zoroanda, f. 1. locus in monte Tauro, in conf. Armeniæ, & Mesopotamiæ, ubi Tigris sub terram conditur, paulo post emergit. *Plin. l.* 6. *c.* 27.

Zoroastres, m. 3. Ζωροάστρης, Bactrianorum Rex. *Eudoxus* Zoroastrem sex millibus annorum ante Platonis mortem fuisse prodidit. Hic omnium mortalium unus, eodem, quo natus est die, risisse fertur, cerebrumque ei adeo dicitur palpitasse, ut imposita repelleret, futuræ præsagio scientiæ. *Plin. lib.* 7. *c.* 16. ¶ Primus artes magicas creditur invenisse. Sed *Hermippus* tradidit, præceptorem Zoroastris fuisse Azonacem, hunc autem quinque millibus annorum ante Trojanum bellum fuisse. De hac arte Zoroastres vicies centum millia versuum condidit, qui ab Hermippo explanati fuere. Vixit viginti annos in desertis caseo ita temperato, ut vetustatem non sentiret. Interiit bello, quod illi a Nino Assyriorum Rege illatum est. Post multa prælia vario eventu commissa tandem debellatus fuit, & interfectus. *Just. l.* 1.

Zoroastrēus, a, um, ad Zoroastrem pertinens. *Prudent. in Apotheosi*, *vers.* 362. Qui Zoroastreos turbasset fronte susurros.

Zoronysius, ii, m. ζωρονύσιος, genus gemmæ. *Plin. l.* 37. *c.* 10. *in fine*: Zoronysios in Indo flumine nascitur. Magorum gemma esse narratur, neque aliud amplius de ea.

Zoster, eris, m. ζωστὴρ, zona, circinus, genus ignis sacri, medium hominem ambientis, & enecantis, si cinxerit. *Plin. l.* 26. *c.* 11. Ignis sacri plura sunt genera,

genera, inter quæ medium hominem ambiens, qui zoster appellatur, & enecat, si cinxerit.

Zoster, m. 3. prom. Atticæ, cum opp. cogn. inter Piræeum portum, & Ceam ins. licet *Strabo* illud apud isthmum describat, ubi & *Stephanus*, qui sic dictum ait, quod ibi Latona zonam solverit, ubi incolæ illi, & Dianæ pisces immolabant. Meminit *Cic. l. 5. ad Attic. ep. 12.*

Zotheca, æ, f. *camarino*, *arcova*, *gabinetto*, locus in cubiculo secretior, parvum conclave, cubiculo adjunctum, in quo studii, vel quietis causa degere solemus, a ζῶ, *vivo*, & θήκη, *repositorium*. *Plin. l. 2. epist. 17.* Contra parietem medium zotheca perquam eleganter recedit, quæ specularibus & velis obductis reductisve modo adjicitur cubiculo, modo aufertur. Sunt qui legunt *dieta*: verum ea lectio jamdiu ab Eruditis rejecta est, neque cum hac *Plinii* descriptione convenire potest.

Zothecŭla, læ, f. *picciola arcova*. *Plin. l. 5. ep. 6.* Mox a zothecula refugit quasi in cubiculum idem. Quidam leg. *zetecula*, sed minus recte. *Sidon. l. 8. ep. 16.* Per armariola, & zothecalas nostras non remanserunt digna prolatu, *ne' nostri camerini da studio*.

Z ANTE U.

Zura, æ, f. semen paliuri, lingua Afrorum. *Plin. l. 24. cap. 13.* Paliurus quoque spinæ genus est: Semen ejus Afri zuran vocant, contra scorpiones efficacissimum, item calculosis, & tussi.

Z ANTE Y.

Zygia, æ, ζυγία, genus aceris, a ζυγός, *jugum*, quod ex ea fiunt juga jumentis. *Plin. l. 16. c. 15.* Tertium genus zygiam, rubentem, fissili ligno, cortice livido, & scabro. Hoc alii generis proprii esse malunt, & Latine carpinum appellant. ¶ Zygia tibia, est tibia nuptialis, a ζυγός *jugum*, & translate *nuptiæ*. *Apulej. l. 4. A. A.* Sonus tibiæ zygiæ mutatur in querulum Lydium modum, cantusque lætus Hymenæi lugubri finitur ululatu. ¶ Zygia etiam dicta est Juno, quia nuptiis præerat. *Id. 6. Metam. 6.* Quam cunctus Oriens Zygiam veneratur, & omnis Occidens Lucinam appellat.

Zygis, f. 3. ζυγίς, serpillum sylvestre, non serpens humi, quemadmodum hortense, sed in altitudinem increscens, ramulos edens tenues, surculosos, foliis refertos longioribus, quam rutæ, & durioribus, & angustioribus, flores jucunde olentes, & gustu acres. *Diosc. l. 3. c. 37.* & *Apul. de herb. c. 99.*

Zygostasium, ii, n. munus zygostatæ. *Leg. 1. Cod. Theodos. de frum. Alexandr.* Quidquid de zygostasii munere eminentia tua disposuit, roboramus.

Zygostătes, æ, m. qui præest examini ponderum, neque fraus in ponderibus committatur, ζυγοστάτης, a ζυγός, quod etiam libram significat. *Leg. 2. Cod. Theod. de ponder. & auri illation.* Per singulas civitates constitui zygostatem.

Zyma, æ, f. olla, in qua aliquid coquitur. *Apic. l. 8. c. 1.* Mittitur in zymam, & elixatur in aqua marina. Al. leg. *zymam*, a ζέω, *ferveo*. Græce ζύμη, fermentum significat. ζέμα autem Græce significat decoctum, seu potionem decoctam: quare non absurde quidam putant hac voce significari ab Apicio liquamen, seu condimentum aliquod.

Zyras, æ, m. *Varna*, fl. Thraciæ, al. Mygæ, seu Mœsiæ inferioris, qui apud Dionysiopolim urbem, quam alluit, al. infra Varnam urb. in Pontum Euxinum cadit. *Plin. l. 4. c. 11.*

Zythum, i, neut. ζῦθος, potus ex hordeo aqua resoluto confectus, acris gustu, & vini in morem inebrians. *Suidas* interpretatur οἶνος ἀπὸ κριθῆς γινόμενος, idest vinum ex hordeo factum. *Plin. l. 22. c. ult. in fine*: Et frugum quidem hæc sunt in usu medico. Ex iisdem fiunt & potus, zythum in Ægypto, cælia, & ceria in Hispania, cervisia, & plura genera in Gallia, aliisque provinciis, quorum omnium spuma cutem fœminarum in facie nutrit. *Columella lib. 10. vers. 116.* Et Pelusiaci proritet pocula zythi. ¶ Quomodo zythum a cervisia differat, & alia quædam ad hoc genus pertinentia, videre potes apud *Hadr. Junium in Batav. historia c. 15.*

ERRATA

Pag. 79. *Assisium*. *V. Æsisium*. lege Assisium, sed rectius Asisium a Græco Ἀσίσιον, quod est apud Ptolemæum, municipium Umbriæ inter Perusiam & Fulginium. *Inscript.* apud *Gruterum pag. 61. n. 11.* Municipium Asisinatium. h. e. civium Asisi.

Pag. 104. Brutii, *Abruzzesi*. Corr. *Calabresi*.

160. Cometes. Corr. Cometa, & Cometes.

240. Disjunctive. Dele.

187. *Adde* Prolegatus, i. m. Vetus Inscript. ætatis Neronianæ.

F I N I S.

VERBA

VERBA BARBARA

Ex Calepini, Passeratii, Stephani, & Fabri Lexicis expulsa.

Cum quatuor hæc potissimum Lexica Scholas teneant, curavi diligenter, non solum ne latina eorum verba in nostro desiderarentur, sed ne illa quidem, quæ inter latina perperam irrepserunt. Proinde quæcunque in illis offendi aut falso testimonio, aut nullo munita, primum quidem munire conatus sum; deinde si nulla industria potui, ex latinorum numero extrusi, & hunc in locum tanquam barbara, & profana compegi. Neque vero barbara appello, quod omnium prorsus latinorum scriptorum familiaritate careant, sed quod mihi ad hanc diem carere videantur. Ceterum multa jam Latio restituta sunt, quæ viri doctissimi ante ablegaverant: nec nobis profecto molestus erit, qui horum quoque caussam suscipiat, & in Romanam civitatem per testes ac tabulas rite inducat. Ipse enim quoque Isidori, Fulgentii, Cassiodori, Sarisberiensis, & aliorum auctoritate, quæcunque potui, firmare conatus sum, ut talium Scriptorum studiosis morem gererem, eorumque supellectilem suo quodam titulo ornarem, & ab aliis distinguerem. Tempus, & labor, & multorum opera majore, ut spero, lumine hæc ipsa illustrabit, & vel bonis, vel saltem ferendis adnumerabit.

Abaces. ἄβακες, carens voce, *mutolo*. ¶ Item vasorum enodi tacium. *credenza*.
Abacion. ἀβάκιον, abaculus, *tavoline*. ¶ Item tabula calculatoria, *tavoletta dell' Abaco*.
Abambaccustos lenocinio nullo fucatus, *puro senza bellette*.
Abanec, abenet, seu abnet, *cinte Sacerdotale*.
Abaphus. ἄβαφος, non tinctus, *puro*.
Abaptistus. ἀβάπτιστος, qui mergi non potest. *che sta a gallo*.
Abar. ἄβαρ, placentæ genus.
Abaris. continentis habitator, *abitator di terra ferma*.
Aberteoum, inhonestum, *disonesto*. *Isid. Glos.*
Abestia. ἀβρωτία, insatiabilitas. *ingordigia di cibo*.
Abarticulatio. dearticulatio, *slogamento*.
Abes. ἄβης, bardus, *stupido*. ¶ Item fecer morbus
Abasanistus. ἀβασάνιστος, *inesperto, novizio*.
Abesceons. ἀβάσκανος, invidia vacuus.
Abasceotum. ἀβασκάντιον, fascini amuletum. Unde abascamos, sine incidia, sine fascino.
Abasileutus. ἀβασίλευτος, sine rege, *libero, senza soprastapo*.
Abason. infirma domus, quasi sine basa. *Isid. Glos.*
Abathmata. [illegible], bellarmrom genera, *mostacciuoli, pospesti*.
Abatus. ἄβατος, *inaccessibile*.
Abbatia. ἀββατεῖον, *badia*.
Abbatialis. ad Abbatem pertinens.
Abbatiola. *picciola badia*.
Abbatissa. [illegible], *badessa*.
Abblendiar, iris. *accarezzare*.
Abebelum. *consegrato, che non si può toccare*.
Abena pro habene. *briglia*.
Abena. ornementum larcrele equi pectori substrictum. *Cinghia*.
Abestiarius. vestiarii præfectus.
Abhorreo. ἀποτρέπω, *dissuadere, sconfortare*.
Abjecto. sæpe abjicio, [illegible], *gittar via spesso*.
Abjuges hostiæ, h. e. jugum non expertæ.
Abjuratio. ἀπαρνησία, rei creditæ denegatio. Quidam Planto tribuunt.
Ablacto. a lacte removeo, *slattare*. *Isid.*
Ablaros. cochleare, *cucchiajo*. *Isid.*
Abluminatio. lucis alienatio, *abbagliamento*.
Abluces, ablusum, *luoghi fangosi*. *Isid.*
Abluvio. mundatio sordium.
Aborrit. *scandalaso*. *Isid. Gloss.*
Abra. ἄβρα, ancilla junior. *serva giovine*.
Abrasio. abradendi actus.
Abcepto. abripio. *rubare*.
Abrigeum. *splendore dell' oro*. *Isid. Gloss.*
Abrogans. *umile*. *Isid. Gloss.*
Abrotum. ἄβρωτος, *cosa, che non è buona da mangiare*.
Abrotus. ἄβρωτος. *digiuno*.
Abserno. *rigettare*. *Gloss.*
Abscin. *partirsi dall' ubbidienza*.
Abscista. disjuncta. *cose separate*.
Abscitus. species gemmæ. *Isid.*
Absentaneus, absens, *lontano*.
Absensio. dissentio, [illegible], *aver parere diverso*.
Absideo. seorsim sedeo. *sedere separatamente*. *Gloss.*
Absoleo. ab usu recedo. ἀναχωρέω.
Abspes. sine spe. ἀνελπίζων. *disperare*.
Abstemo. abjicio. *rigettare*. *Isid. Gloss.*
Abstrao, as, contrarium τῷ destino.
Abstlata. navis piratica, *naviglio da corsari*.
Abstorqueo. extorqueo, *togliere per forza*.
Abstractum. apud dialect. significat formam aliquam cum exclusione subjecti, τὸ [illegible].
Abstringo. soleo. [illegible], ἀπαρχίζω, *svegliare*.
Abvacuatio. *evacuazione*.
Abulæ aqua. *bogai, flusso*.
Abyrtace. ἀβυρτάκη, genus edulii apud Medus, ex porro, cardamo, allio, &c.
Acacus. ἄκακος, *non cattivo, semplice*.
Acamasia. negligentia, *dappocaggine*.
Acaptare. captare, *accattare*.
Acarpia. ἀκαρπία, *sterilità*.
Acarpos. ἄκαρπος, *sterile, infruttuoso*.
Acatalis. ἀκατάλις, bacca juniperi, vel juniperus parva.
Acatapalæstus. ἀκαταπάλαιστος, in lucta insuperabilis. *invincibile nella lotta*.
Acatephractarii. milites hastati.
Accensibiles. *che può accendersi*.
Accensio. actus accendendi, vel accensendi. *Gloss.*
Accensiuncula. parva accensio. *Gloss.*
Accenso. accino.
Accepta navis genus. *Isid. Gloss.*
Accepabulum. ὀξύβαφον, acetabulum. *vaso*.
Accessa, æ, *accostamento del mare*.
Accidia. acedia. *accidia*.
Accidiari. accidia corripi. *esser accidioso*.
Acclibanum. *obblique, torto*. *Isid. gloss.*
Acclinus, a, um, pro acclinis. *che sta in pendio*. *Gloss.*
A cludo. claudo. *chiudere*.
Accognito. promulgo. *pubblicare*.
Accubitatio, accubitus. *il giacere*.
Accubitrix. quæ accubat.
Accucula & Accuculta. acutus, solers. *Isid. gloss.*
Acedio, & acedior, acedia corripior. *esser accidioso*.
Acetabularius. qui acetabulis ludit, græce [illegible].
Acharistus. ἀχάριστος, *ingrato, sconoscente*.
Achimesia, media quies inter systolem, & diastolem pulsus.
Achirosis, ratio miscendi cum paleis lutum, quæ ab hirundinibus adhibetur in nidis conficiendis.
Achriogelus. ad risum proclivis, [illegible], *che ride scioccamente*.
Aciale. vel aciare, *acciajo*.
Aciarium. theca, qua servatur acus.
Acisculàrius. lapicida, *scarpellino*.
Aclerus. ἄκληρος, *diseredato*.
Acleti. ἄκλητοι, *non chiamati*.
Acmon, onis. ἄκμων, *incudine*.
Acmontheton. ἀκμόθετον, truncus, qui incudem sustinet.
Acolastus. ἀκόλαστος, *immoderato, intemperante*.
Acolos. mus. *topo*.
Acoluthia. ἀκολουθία, *conseguenza*.
Acolmhos. ἀκόλουθος, *conseguente*.
Acratisma. vel Acratismus. ἀκράτισμα, jentaculum, *colazione*.
Acrementum. omphacium. *agresta*.
Acrodrya. ἀκρόδρυα, fructus arborum, qui lignosos cortices habent.
Acrophysium. ἀκροφύσιον, follis spiramentum, seu rostrum, quod fornacis ori inferitur.
Acropolis. ἀκρόπολις, *luogo alto della città, fortezza*.
Acrostolia. ἀκροστόλιον, ornamenta proræ in navibus.
Actionarii, qui res nostras agunt. *procuratori*.
Activitas. *attività*.
Actius. amplius, melius, *meglio*.
Acupictile. phrygium opus, *ricamo*.
Acupictor, qui acu pingit, *ricamatore*.
Adagonista. certator. *combattitore*.
Adeligni. ingenui, *nobili*.
Ademetrix, quæ valde emet.
Adapto. apte adjungo. [illegible].
Adeptus, us. adeptio. *acquisto*. *Paul. Nolan.*
Adferial. aqua, quæ ad sepulcra fertur.
Adfiliatio, adoptio. *adozione*. *Isid.*
Adhærentia. adhæsio. *accostamento*.
Adjacentia. adhæsio.
Adincresco. multum cresco, *crescer molto*.
Adinventor. *ritrovatore*.
Adinvicem, *vicendevolmente*.
Adjocor, aris. jocor, *scherzare*.
Adiposus. pinguis, *grasso*.
Adjuramentum. *giuramento, scongiuro*.
Administratorius. qui aliquid gubernat.
Admodio. accommodo, *adattare*.
Admonefacio. *avvisare*.
Admonitorius. citatorius.
Adnigreti, prostrati. *avviliti*.
Adnumiastæ. qui faciebant adnumium.
Adnumium. catalogus militum, *ruolo*.
Adnunciatio. edictum quo provinciis renunciabatur, quid in synodis actum, & decretum esset.
Adolefactus. *cresciuto*. *Vet. Inscript.*
Adoptarius puer. ex adoptato natus. *Isid. Gloss.*
Adpetulantia. procacitas. *petulanza*. *Isid. gloss.*
Adplano. adæquo. *pareggiare*. *Isid. gloss.*
Adpunctare. constituere, *appuntare*.
Adsallio. adorior. *assalire*.
Adsallitura, seu adsaltura. actus adsalliendi, & irruendi. *assalto*.
Adscitus, us. actus adsciscendi. *chiamata*.
Adsessoria. libri de iis, quæ ego viderunt Jurisconsulti, cum essent assessores.
Adsuetula. agaso. *asinaio, mulattiere*. *Gloss.*
Adtaminare. inquinare. *imbrattare*. *Isid. gloss.*
Adteger, diminutus. *diminuito*.
Adtegrere, est vinum in sacrificiis augere. ¶ Item in iterum redigere.
Adtestata fulgura, quæ iterato fiebant, & significationem priorum attestabantur.
Adventito. frequenter advenio.
Adulatorculus. parvus adulator. *Gloss.*
Adulatus, us. κολακεία, *adulazione*. *Gloss.*
Adunco. incurvo. ἐπικάμπτω.
Ægenea. jaculi species.
Æglidus. hædus. *capretto*.
Ægula. species sulphuris.
Ælii, dicuntur, quibus duæ sorores nupserunt. [illegible], vel [illegible].
Ænigmaticus. αἰνιγματικός. *oscuro*.
Ænigmatizo. ænigmate profero.
Ænibrologium, carminis genus.
Æquicula. mensuræ genus.
Æquidies, &
Æquidium. æquinoctium. *giorno uguale alla notte*.
Æquilabia. commensurata.
Æquilocium. aquatio. *Isid.*
Æquipollentia & Æquipolleo } Dialecticorum voces, quæ æqualem potestatem significant.
Æquivocus. eodem nomine vocans.
Æquivocus. *equivoco*. ¶ Item idem nomen habens.
Aeredi. spiritus corporei in aere degentes.
Æremina. utensilia ærea.
Æreolus. parva moneta. *quattrino*.
Aerium. genus vectigalis.
Aeromantia. divinatio ex aere.
Æschinus. verecundus, *vergognoso, rispettoso*.
Æthaliones. αἰθαλίωνες, *cicale*. παρὰ τὸ αἴθεσθαι ὑπὸ τοῦ ἡλίου.
Æviintegri. Dii, ab integro ævo, quia eorum ætas perfecta est.
Ævosus, a, um, *vecchio*.
Affabulatio. dicitur breve documentum, quod fabulis subtextum earum explicat utilitatem. ἐπιμύθιον.
Affectate. *affettatamente, con affettazione*.
Affidati. quasi in alicujus fidem, & clientelam recepti, *vassalli*.
Affigulo. conjungo, conglutino. *Scribon. de pass. Dom.*
Affirmative. *affermativamente*.
Affostrera. reditus. *ritorno*. *Isid. Gloss.*
Affretum. spinetum, *spinoso*. *Isid.*
Aforus, pisciculus, qui hamo capi non potest. *Isid.*
Afrotabulum. vasculum, *vasetto*.
Agabo. qui negotia præcedit. *Isid.*
Agagulo. venus fornicator. *Isid.*
Agalmation. ἀγαλμάτιον, imaguncula, *picciola immagine, statuetta*.
Agapeta. ancilla Dei.
Agapetos. dilectione dignus, ἀγαπητός, *diletto*.
Agaron. agaso, *mulattiere, asinajo*. *Isid. gloss.*
Agasyrtus. ἀγάσυρτος, *sordido, squallido*.
Agathia. gemmæ genus.
Age, orum, victimæ, quæ pro rebus agendis offerebantur. ¶ Item via in navi, qua hortator ad remiges accedit. ¶ Item dolabra. ¶ Item loca religiosa.
Agelada. juvenca, *giovenca*.
Agelæus panis. ἀγελαῖος ἄρτος, *pane a rozza farina*.
Agellarius. rusticus, dux gregis.
Agenda. vespertina, & matutina lectio.
Ageratus. lapis, quo antiqui usi sunt ad coria expolienda.

A

Ageres,

Agères, partes gutturis.
Aggeſtim. acervatim, *a mucchio*.
Aggnantes. applicantes. *Iſid. gloſſ.*
Aggurium, aggurus. placentæ genus.
Agiades. militat Aſiatici.
Agio. glandula. *Iſid. gloſſ.*
Agigarton. uva ſine granis.
Agilaa, bos, qui inter gregem agit.
Aginor, vilis negotior. *negoziar coſe vili*.
Agicpoliticon. topiarium quoddam.
Agiotaria. Sacra Carnia, quorum ſacerdos dicitur Agites.
Agita, auxilium. *aita*.
Agitatorius, a, um, ad agendum, ſeu ducendum aptus.
Aglidia, ſegmenta in capitibus allii, *ἀγλίδια*. *ſpicchi d' agli*.
Aglotta. ἄγλωττος, lingua non valens loqui. *lingua che non può parlare*.
Agnaſcentia. *il naſcer vicino*.
Agneon. locus, ubi pudicitia Virginibus eripiebatur. ἀγνεῖον.
Agninum, i, agnina caro. ἀγνεῖον.
Agnoitæ. ignari, indocti, *indotti*.
Agnotus. agnitus. *conoſciuto*.
Agnomones, equi, qui dentes ætatis indices amiſerunt. *che hanno buttato lo ſcaglione*.
Agnythes, lapides, quos ſtamini inter texendum appendunt textores.
Agonia, trepidatio, exanimatio, pugna. *agonia*.
Agoniſma. ἀγώνισμα, certamen, *battaglia*.
Agonizatio. contentio, conatus. *sforzo*.
Agonizo, as, & agonizor, deponens. certo, contendo. *contendere*.
Agorade. emptio. *compera*. *Gloſſ.*
Agra, glandula. *Iſid.*
Agyrtæ, præſtigiatores, & circulatores circumforanei. ἀγύρται. *ciarmatori*, *ciarlatani*.
Alabrum, inſtrumentum, quo fila vertuntur. *naſpo*.
Alacatia. machinamenta, vel carrus, quo utrinque vertentur. *alacatina*.
Alagabal, Sol, *Sole*.
Alala, acclamatio militaris ante pugnam. ¶ Item vociferatio ruſticorum. ¶ Eſt etiam infantia, cum quis fari non poteſt. *balbettamento*.
Alalagma, clamor lætus militum. Item victorialis hymnus.
Alalus, ἄλαλος, fari neſcius. *chi non può parlare*.
Alapor, aris, depon. alapas infligo. *ſchiaffeggiare*. *Gloſſ.*
Albanæ. nuces piſtrinæ. *Iſid.*
Albavetæ. gemmæ candidiſſimæ, quæ clauſæ erant bullis, ſeu ornamentis orbiculatis.
Albicere. olivæ genus.
Alcamna. liguſtrum.
Alchymiſta. qui alchimiæ artem profitetur. *chimico*.
Alembicum. foramen, per quod aqua a balneo effluunt vel etiam fiſtula, per quam aqua influit in balneum.
Alethina. germana, vera. Alethina veſtis, vera purpurea.
Aleuron. farina proprie tritici. ἄλευρον, *farina di formento*. Hinc Aleurites panis.
Alexicacon. ἀλεξίκακον, amuletum.
Alexicacus, malorum depulſor. ἀλεξίκακος, Herculis, & Apollinis epithet. ¶ Alexicaci dæmones, qui nocumenta, & diras amoliri putabantur.
Alexiterion. alexipharmacum. ἀλεξιτήριον.
Algebra, ars ſupputandi.
Algoriſta, ſupputator peritus. *bravo computiſta*.
Algorithmus. ſupputandi peritia. *perizia di far conti*.
Aliccalon. bonum nuncium, *buon' avviſo*.
Alibantes, dicuntur mortui, παρὰ τὸ μὴ ἔχειν λιβάδα, hoc eſt humido naturali carere.
Alibre, alimentum. *alimento*, *Iſid. gloſſ.*
Alices facere. ideſt extenſiones omnium membrorum, ut qui e ſomno expergiſcuntur.
Alicruda, alimenta cruda. *alimenti crudi*.
Alima, ἄλιμα, medicamenta ſunt, quæ famem aut ſedent, aut prohibent.
Alipæna, amplaſtra ex medicamentis non pinguibus, ab α privat. & λιπαίνω, impinguo.
Alipaſma, pulviculus, qui oleo commixtus inungitur ad cohibendos ſudores.
Alipterium. ἀλειπτήριον, locus erat in balneis, in quo loti ungebantur. *luogo da ungere ne' bagni*.
Aliquorſum. verſus aliquem locum, *in qualche luogo*.
Allagion. curſus publicus.
Allantopæi. ἀλλαντοποιοί, qui farcimina faciunt.
Alleximarium. veſtiarium imperatoris.
Allelengum, ſeu Allelengyum, genus tributi.
Alligamentum. } *Gloſſ. gr. lat.* ἀνάδεσμος.
Alligamen. }
Alliger. ad Ligerim habitans.
Alligurio, idem quod ſimplex ligurio, *conſumare il ſuo in mangiare*.
Allo. lapis rotundus, quo fabri inſtrumenta ſua acuunt. *ruota da ruotare*.
Alloces. pedum digiti. δακτύλοι ποδῶν.
Alloeotheta, ἀλλοιόθετα, *Priſciano* variatio, figura ad ſyntaxim pertinens, cum ſc. contra vulgatas conſtructionis canones aliquid variamus.
Allubeſcentia. προθυμία, *prontezza*, *o ubbidienza*.
Alluſitæ. quos κώνωπας græce dicimus, *culice*.
Allutes, allutium, alluta, loca cænoſa, ubi flumen alluendo cænum dimittit. *Iſid.*
Alluvium. ruina riparum ex aqua. *Inondazione*. *Iſid.*
Alma, Hebræis eſt virgo abſcondita, & ſecreta.
Almitas, idem, quod ſanctitas. *ſantità*.
Alogiſta. ἀλόγιστος, rationibus reddendis liber, & ſolutus.
Alogiſtia. ἀλογιστία, alogia, liberatio.
Alogium. actio in eum, qui non reddit rationem.
Alogoſtablos. equile. *ſtalla di cavalli*.
Alogum, equus, ſic dictus, quod ratione caret.
Alopecus. qui alopecia laborat. *chi ha la pelarella*.
Alopus. qui propter mercedem alapas patitur. *Iſid. gloſſ.* ¶ Vetus *Lex. mscrſt.* habet Alapus.
Altariolum. parvum altare. *altarino*.
Alteratus, alter.
Alteria. pharmaca compoſita.
Alteſita. viciſſitudo. *viciſſitudine*, *mutazione*.
Altimeter apud Geometras inſtrumentum eſt, quo metiuntur alta.
Altipeta, & Altipetax, qui alta petit. Prius eſt *Paulini epiſt.* 2. poſterius *Strab. Galli*.
Aluſia, ἀλουσία, abſtinentia e balneo.
Alutamen, vel Alutamentum. opus ex conſutinatis pellibus factum. *opera di pelle gentile*.
Amaoroſis. ἀμαύρωσις, *la cataratte degli occhi*.
Amaxa. currus, *cocchio*.
Amaxarus. auriga, ἡνίοχος. *cocchiere*.
Ambaſciator, vel Ambaſſator. nuncius, legatus, ab *ambacht*, quod Belgica lingua juriſdictionem ſignificat. *ambaſciatore*.
Ambidexter. qui ita læva manu utitur, ut dextera. ἀμφιδέξιος. *dritta mancina*.
Ambiformis, duplex. *doppio*.
Ambigenas. loca flexuoſa. *luoghi torti*.
Ambigenus. qui eſt duorum generum. *Eugen. Toletanus*, *carm.* 22.
Ambimanus. æquimanus, περιδέξιος, *Gloſſ. vet.*
Ambrecides, genus calceamentorum muliebrium.
Amfariam, per amborum partes. *Iſid. gloſſ.*
Ami, vigiliæ, cuſtodiæ. *ſentinelle*.
Amicalia. celebritas amicorum conviventium. *banchetti fra gli amici*.
Amma. mater ſpiritualis, apud Pelagium, & alios. *Badeſſa*.
Ammodes. ἀμμώδης, arenoſus. *arenoſo*.
Amnium. interior membrana, qua fœtus obtegitur.
Ampechonium. veſtis viris ac fœminis communis.
Ampelinus color, medius eſt inter coccum, & muricem.
Amphemerinos. febris quartana exquiſita, a medicis dicitur ἀμφημερινός.
Amphi. ἀμφί. *intorno*. circa circum. Græca vox.
Amphidromus, quintus dies a partu, ubi curſim circum focum geſtabatur puer, & propinqui, amici, & familiares dona dabant.
Amphimaſcala, ἀμφιμάσχαλα, eademque amphimalla. erant hæc ingenuorum, ſicut heteromaſchala ſervorum.
Amphippi. ἄμφιπποι, milites, qui duobus equis in bello utabantur.
Amphorites, certamen in Ægina ſieri ſolitum, in quo Bacchi laudes canebantur.
Amphotaroplon, fœnus nauticum eſt, cum fœnerans & commeatus, & remeatus periculum ſuſcipis, *aſſicurazione*.
Amplant. amplificant.
Amphron. funis, qui per juga jumentorum tenditur, aut quo a jumentis onera trahi, vel ferri ſolent.
Amptruo. motus edo, circumvolvor.
Ampulloſus, a, um, turgens, tumidus, *gonfio*.
Amula. vaſis genus ad aquam geſtandam, quod religionis, & expiandorum malorum gratia geſtabatur, περιρραντήριον dictum: quaſi *amolo* ab amoliendis periculis. Diminut. *Amulula*.
Amuſologia. ἀμουσολογία, inerudita fabula.
Amuſuſerus. inelegans, indoctus, amuſus. *indotto*.
Amyclaides, & amyclæ, ἀμυκλαῖδες, calcei quidam lexi, & muniti ad itinera fragoſa.
Ana. apud Medicos ſignificat æqualem diſtributionem, ut Miſce cinnami, cardamomi, & nardi, ana unc. j. h. e. uniuſcujuſque unciam.
Anabolagium, vel Anaboladium, ἀναβολάγιον, ſindonis genus, quo humeri operiuntur. ſolebant enim mulieres in negligentiori cultu hoc ornamento pectus & humeros protegere. *tovagliolino da collo delle donne*.
Anacacuben, ἀνακακουβένη, λωτος. arbuſcula, quæ & lotus dicitur.
Anacana, tympana ſunt, rotunda inferiore parte.
Anacardium, ἀνακάρδιον, arbor Indicæ, cordis figura.
Anagoge. ἀναγωγή, ſubductio. ¶ Item Scripturarum interpretatio, qua res ad ſubalimiore, & cœleſtia transferuntur; ut ſi dicas, Hieruſalem ſignificare vitam æternam, ſeu cœleſtem. Hinc
Anagogicus. ut anagogicus ſenſus verborum S. Scripturæ. V. Anagoge.
Analeſis. ἀνάληψις, morbus capitis, qui ſenſu privat.
Analogiſmos, ἀναλογισμός, ſermo argumenti genus, quod a cauſa propinqua ducitur.
Analogiſtæ. tutores, qui non tenentur rationem reddere tutelæ.
Analyſis. ἀνάλυσις, *riſoluzione*.
Analyticus. ἀναλυτικός, reſolutorius.
Anamneſis, ἀνάμνησις, *commemorazione*.
Anance, ἀνάγκη, *neceſſità*.
Anaphalis, ἀνάφαλις, herba, ab aliis centunculus dicta.
Anaphoricus, ἀναφορικός. *relativo*.
Anapologetus, ἀναπολόγητος, *inſcuſabile*.
Anapſelaphaſis, ſupplicatio Principi oblata e ſententia Præfecti Prætorii. *Lex. JC.*
Anarchus, ἄναρχος, ſine principe, vel principio.
Anaſarca, ἀνάσαρκα, hydrops toto corpore diffuſus.
Anaſtaſiou, ἀναστάσιον, centieſſ dici Dominicæ propriſ.
Anatome, ἀνατομή, diſſectio, inciſio.
Anaxaei, ad aſſerem, ſive tabulam referunt, ubi publice ſolent inſimari. *Gloſſ.*
Anaxyrides veſtes ſunt, & braccæ auro pictæ Gallis familiares, *bracche di vari colori*.
Anaxyris, ἀνάξυρις, herba, quæ Latinis rumus dicitur, *romice*.
Anachiromachus. naviglum aptum ferendis anchoris, & cæteris nautarum inſtrumentis.
Anchites, lapis, qui metam depellit.
Anco, ἀγκών, *piegatura del braccio*, *cubito*.
Anconiſci, ἀγκωνίσκοι, ancones.
Ancora. ancula, quibus antemnæ tenentur.
Ancteres, ἀγκτῆρες, vincula, quibus vulnerum labra conſtringuntur.
Ancularo, miniſtrare, ancillari, *ſervire*.
Ancylogloſſus, ἀγκυλόγλωσσος, *balbo*.
Ancylogloſſum, ἀγκυλόγλωσσον, vinculum ſub lingua. ¶ Item balbuties.
Ancyromachus, ἀγκυρομάχος, navigium ad anchoras, & reliqua navalia inſtrumenta vehenda.
Andigare. judicare res proprias ſe vivente. *Cod. II. antiq.*
Andtago. mulier habens animum virilem, ἀνδρεία. *donna maſchile*.
Androlepſia, ἀνδροληψία, *repreſaglia*, corporū pignoratio.
Anemopolamus, ἀνεμοπόλεμος, velitatio, *ſcaramuccia*.
Angelica. radix nota.
Angibata, æ, vas pellucidum, in quo imagunculæ quædam conſpiciuntur ſubinde ſe in aliam figuram mutantes.
Angones, tela ſunt gentium pleriſque peculiaria.
Anguero, & anqueo, cuſtodio, ab *ango*, ſtringo...
Angario, *ſcommetto*.
Animalculum, *animaletto*.
Animalitas. animalis ſubſtantia, ſeu eſſentia.
Animatorius, a, um, ut animatoria olla, quæ in ſummo ſpiraculum habet.
Animecum, ἰσόψυχος, &
Animæquus. patiens animo, æquanimus, *modeſto*, *facile a contentarſi*. *Iſid. gloſſ.*
Annatæ, arum, fructus annui ex Epiſcopatibus vacantibus ad Rom. Pontificem redeuntes.
Anophytus, ἀνόφυτος, inſuper natus, ab ἄνω, & φύομαι, *nato in alto*, *e di ſopra*.
Anſaltum. tributum promercalium rerum, *gabelle delle merci*.
Anſeaticus. confœderatus, *alleato*.
Ante. propter, contra, ἀντί.
Antegenitus, προγεγονώς. *generato avanti*.
Antelena. anterior ſellæ crepido, *pettorale*.
Antella, quaſi ante ſella, ſicut poſtella, quaſi poſt ſella. *Iſid. Orig. l.* 2. 9. 16.
Anteloquor, prius loquor, προφθέγγομαι, *parlare innanzi*.
Anteluco, ſeu antelucor. ante lucem ſurgo, ὀρθρεύομαι, *levarſi avanti giorno*.
Antelunares. dicti Arcades, quaſi ante lunam nati.
Anterices. criſtæ.
Antericeum. balſami genus tenui, & capillaceo caule.
Antericus. caulis aſphodeli herbæ.
Antaris, ligoum, vel pila ſtructuram inclinatam fulciens, *ſperone*, *barbacane*, *contraforte*.
Anthologia, ἀνθολογία, florilegium.
Anthracea, ἀνθρακία, prona, *bragia*.
Anthraceus, ἀνθρακώδης, carbonarius, *carbonaro*.
Anthropomorphitæ, ἀνθρωπομορφῖται, heretici quidem humana membra tribuerunt.
Anthropophagia, ἀνθρωποφαγία, hominum comeſtio.
Anthypatus, ἀνθύπατος, proconſul.
Antiades, ἀντιάδες, tonſillæ obduratæ.
Antiaxona. contra axem poſita.
Antibiblium, pignus librorum, codex pro codice. *Iſid. gloſſ.*
Antidoſis, ἀντίδοσις, retributio.
Antidotarius. liber, qui de antidotis tractat, *libro che tratta di preſervativi*.
Antifatum. lucrum dotale.
Antigena, ante genitus, προγενηθείς, *nato prima*.
Antigraphe, ἀντιγραφή, reſcriptio, contraria accuſatio.
Antigraphum, ἀντίγραφον, quod ex archetypo aſſictum eſt, vel tabula ad imitationem alterius depicta. *copia*.
Antilena, qua pectus jumenti cingitur, προστηθίδιον, *pettorale*. Sicut Poſtilena, quæ ſub cauda ponitur, *ſtraccale*.
Antilepſis, ἀντίληψις, interceſſio, interjectio.
Antilogia, ἀντιλογία, contradictio, oratio contraria.
Antithanaton, ἀντιθάνατον, contra mortem.
Antimenſia. aræ quadræ, marmoreæ, quæ ſerviunt loco ſacrarum menſarum.
Antimaria, ἀντιμερία, partis unius pro alia poſitio.
Antimonium. idem quod ſtibium, *antimonio*.
Antiloſa. ſaltatrix, ὀρχήστρια, *ſaltatrice*.
Antipaſcha. ſeptimana ſecunda poſt Paſcha, Pentecoſtes.
Antipelargia, Antipelargiſis, antipelargoſia. remuneratio, gratiæ rependio, *ricompenſa*, ἀντιπελαργέω, ciconia.
Antiperiſtaſis, ἀντιπερίστασις, circum obſiſtentia, reciprocatio, compreſſio undique circumfuſa, &c.
Antiphaſis, ἀντίφασις, *contraddizione*.
Antiphona, ἀντίφωνον, vox reciproca, duobus choris alternatim pſallentibus.
Antiſagittator. dux ſagittariorum.
Antiſtaſis, ἀντίστασις, reſiſtentia, *reſiſtenza*. ¶ Item figura, cum idem repetitus contrario ſenſu.
Antitypum, ἀντίτυπον, exemplar ſimilis formæ, vel contrarium, *modello*.
Anobias. herba cimicaria, *coniza*.
Aorta, ἀορτή, arteria omnium maxima.
Apagoreuſia, ἀπαγόρευσις, *proibizione*.
Apalaraus. argentea patina, *piatto d' argento*.
Apanarium, ſuperior pars molæ.
Apannos. ſoſpes, *ſano*, *e ſalvo*.
Apare, ἀπαίτη, genus iotylæ.
Apedema. ſaltus.
Apelaticum. omne teli genus.
Apenarius, auriga, carrucarius, *carrozziere*.
Apennis. relatum, *relazione*.
Apepſia, ἀπεψία, ventriculi vitium, quod cruditatem appellant, *crudità di ſtomaco*.
Apertularius. effractor, ſive qui operta aperit, *chi ſpezza porte*. *Iſid.*
Apethamenos. mortuus, *morto*.
Aphelerra. equorum monumenta.
Apheteria, ἀφετήρια, *le moſſe*, carceres, unde equi emittuntur ad curſum. ¶ Item organa ad expugnandas urbes accommodata.
Aphopliſtæ, ἀφοπλισταί, qui privatis hominibus arma habere non concedunt, ne cædes faciant.
Aphoriſmus, ἀφορισμός, brevis definitio, quæ paucis verbis rei proprietates omnes complectitur. Vocant etiam Canonem, & Axioma, *ſentenza*, *regola*.
Aphrogala, ἀφρόγαλα, *fior di latte*.

Apia. ἄπια, *pyrus*.
Apicire, aincire, ligare. *Isid.*
Apina, nuces adeo molli putamine, ut simul mandantur.
Apinari, pro nugari. Ita restituit *Casaubonus in gloss. Ibid.* pro acinari, tricari, in parvo morari.
Aplectum. ἄπλεκτον. solutum.
Aplomistos. implumis, *senza penne*.
Apobaterium. ἀποβατήριον, carmen, quo discedentes utuntur.
Apocinus, genus saltationis satis impudicæ.
Apocrisis. ἀπόκρισις. *risposta*.
Apodidrascinda. ἀποδιδρασκίνδα, ludi puerilis genus, in quo uno oculo velato, cæteri se se abscondunt; mox signo dato dum ille latantes vestigat, hi effugere eum satagunt, &c. *giuoco puerile, circa mosca*.
Apodos. ἀπῳδός, est vox galli intempestiva. ¶ Item vox, quæ neque choro, neque fidibus concordat. *voce stordante*.
Apologema. ἀπολόγημα, *apologia*, defensio. *difesa*.
Apologia. *difesa*, ἀπολογία, defensio, excusatio.
Apolysis, ἀπόλυσις, liberatio, solutio. ¶ Item ultimus dies cujusque festi, quasi tunc solvatur.
Apolyticæ epistolæ, ἀπολυτικαί, *lettere dimissorie*.
Apolyticum. ἀπολυτικόν, formula, qua populus dimittebatur per liturgiam.
Apomeli. ἀπόμελι, potus confectus ex maceratis aqua favis, *bevanda d' acqua dolce*.
Apophatica. negantia.
Apophora. ἀποφορά, anaphora, pecunia a servis persoluta dominis.
Apophyades, ἀποφυάδες. (quasi appendices) quæ alicui rei adnascuntur.
Aporia. ἀπορία, dubitatio, vel indigentia, *estanza, o povertà*.
Aporrogas. ἀποῤῥῶγας, Græci vocant defluxus quosdam aerios, qui stellarum casus imitantur. *stelle cadenti*.
Apospasma, ἀπόσπασμα, avulsio, *stracciamento*.
Apostasium. ἀποστάσιον, repudii libellus.
Apostato, as. ἀποστατέω, religionem deserto. *Cyprian.*
Apostola, mulier Christum prædicans.
Apostrophi. ἀπόστροφοι, oculi retro versi, *occhi stravolti*.
Aposymata. ἀποσύματα, desquamationes.
Aposyrma. ἀπόσυρμα, id omne, quod detractum est.
Apotaphi. ἀπόταφοι, qui sepulcro majorum suorum sunt privati.
Apotheros. ἀπόθετος, lex tibiæ, quæ remitteret.
Apotomia, & Apotome. ἀποτομή, major pars Semitonii, quæ a Latinis discessio dici potest.
Apotropæa. ἀποτρόπαια, carmina, quæ ad avertendam Deorum infensorum iram canebantur.
Apotropæi. ἀποτρόπαιοι, Dii averrunci.
Appanagium, Francicum vocabulum. Sumi solet pro ea bonorum parte, quæ Regis Franciæ liberis natu minoribus solet concedi, postquam natu maximus, mortuo patre, regnum adeptus est.
Apparitorium. locus ubi apparitores, seu speculatores commorantur.
Appendicium. appendix, *appendice*.
Applumbatura. conglutinatio, quæ plumbo fit. μολύβδωσις, *impiombatura*.
Appreratio. precatio ad aliquem.
Appropio, as. appropinquo.
Apsida, æ. pro apsis, idis.
Apsychon. ἄψυχον, inanimata. Gloss. Cyrilli.
Aptatio. *l' adattare*, ἁρμογή, ἁρμονή.
Apteros. ἁρμοστής. *Gloss. Cyrill.*
Aptatus, us, aptatio. *Theodulfus*.
Aptitudo. convenientia, *convenienza*.
Aquaculat. lenocinatur.
Aquariolæ. latrinæ, in quas lotura projicitur. *acquajetto*.
Aquariolum. locus, in quem sordida aqua demittitur, lavatrina.
Aqueus, qui est ex aqua, ut color aqueus.
Aquilegium. aquæ collectio, [illegible].
Aquilina, & aquilegia. notissimus flos.
Aræosyncritus. levidensis, cui corpus raræ texturæ, & transpirabile.
Arbitramentum. arbitrium, *arbitrio*. Sipont.
Arbitrarie. pro arbitrio, arbitrario. *Sipontin.*
Arbutum, fructus arbuti, unedo. κόμαρον, *corbezzola*.
Arcessitum, onis, & vulgari scriptura Accersitio. *chiamata*. Gloss. Cyrill.
Archarius. præfectus, moderator, ἐπιστάτης, *soprastante*.
Archegetes, ἀρχηγέτης, Princeps, *principe*.
Archiducatus. *Arciducato*.
Archidux. *Arciduca*.
Archiepiscopus. Episcoporum princeps, *Arcivescovo*.
Archigrammateus. ἀρχιγραμματεύς, Cancellarius, vel Cancellariorum princeps, *gran Cancelliere*.
Archigrammaticus, princeps grammaticorum.
Archiotæ dicebantur, qui publico archio præerant.
Archipherecita. ἀρχιφερεκίτης, interpres titulorum Talmudi.
Archippocomus. ἀρχιπποκόμος, princeps eorum, qui equos curant.
Archismaton. saltatio, *ballo*.
Archisterium. vox est, quæ significat principem stellarum; ita enim appellavit *Berengosus Abb.* c. 3. l. 3. de Cruce loquens, illam, quæ Constantino M. apparuit. ¶ Item monasterium. *Glossar. Stucbii*.
Archistrategus. ἀρχιστρατηγός, *generale dell' esercito*.
Archium. Archivum, *archivio*.
Arconicum. arsenicum, *arsenico*.
Arctomys. ἀρκτόμυς, animal habens similitudinem ursi, & muris.
Ardeola. diminut. ab Ardea ave.
Arduo. adduo, addo. *aggiungere*.
Aresson. placitum, ab ἀρέσκω, placeo. Hinc Sententiæ Præfecti Prætorio, quæ appellatione rescindi non possunt, Aresta dicuntur. Et, In aresto aliquem detinere, est sub placito, & sententia, &c.
Argabia. ἀργαβία, flascia, aut flascones, aut vasa aquaria militum ab ephippiis pendentia. *cantinetta piene di boccie da portare all' arcione del cavallo*.
Argyritæ. ἀργυρῖται, Agones quidam, a præmio argenteo, sive pecunia.
Argyrocopus. ἀργυροκόπος, nummularius campsor, vel argenti sculptor, *banchiere, o colui che batte la moneta*.
Argyrognomones. ἀργυρογνώμονες, campsores, qui pecunias transmutant, quasi nummorum exploratores, & inspectores. *approvatori dell' argento, banchieri*.
Argyrologus. ἀργυρολόγος, quæstor, *camerlingo tesoriere*.
Argyrotheca. ἀργυροθήκη, repositorium vasculorum argenteorum, *luogo, dove si ripone l' argento*.
Argyrotoxos. ἀργυρότοξος, argenteum arcum habens, i. e. Apollo. *chi ha l' arco d' argento*.
Aria. arbor dorissima, *matallo*.
Aricto. minas alicui intendo ob perfidiam, vel scelus aliud.
Arister. placentæ genus.
Aristeri. sinistri, ita dicti Sabbatiani, quod sinistram abhorrent.
Aristocraticus. aristocratiæ studiosus.
Arithmeticus, i. qui numeros discit, vel docet, *abbachista, banchiere*.
Armadea. vehiculum.
Armasia. conjugium.
Armator. *armatore*.
Armatrix. *armatrice*.
Armilaus. scapulare monachorum.
Armisitum. armorum statio, aut obsidio.
Armistitium. induciæ, *tregua, armistizio*.
Armitea. armati. *Gloss.*
Armitia. fortasse est armus pecudis oblatus, nam in vet. Gloss. exponitur. Θυσία.
Armostasiona. pro obsidione civitatis, πολιορκία, dixit *Mauritius lib. 5. stratagem. c. 6. & 10. assedio*.
Aromatarius. qui aromata vendit, *aromatario*.
Aromatizo. aromata redoleo, vel aromatis imbuo.
Aromatopola. ἀρωματοπώλης, *aromatario*.
Aromatopolium. ἀρωματοπωλεῖον, locus, ubi aromata venduntur.
Arreptitius. *indemoniato*, a larvis, seu dæmone arreptus. *Isid. Gloss.*
Arrhetourgia. ἀῤῥητουργία, infandum faciens.
Arrhostema. ἀῤῥώστημα, ægrotatio, imbecillitas, *malattia*.
Arsenale. navale, armamentarium, *arsenale*.
Arsenothelea, ἀρσενόθηλυς. Dii utriusque sexus.
Artaba, mensura apud Ægyptios sextariorum 72.
Artares. ἀρτάνας, dici videntur pondera, quæ ad ejaculationem in altum elata prius evibrantur, παρὰ τὸ αἴρειν. ¶ Est & exercitii genus ad manuum agilitatem.
Arteticus, qui artuum morbo laborat. Forte legend. arthriticus.
Articula. parva ars, *picciola arte*.
Artidiacus. qui docet artes, *chi insegna arti*.
Artuo, as, per artus divido.
Arucho. adveho, *portare*.
Arvica. genus frumenti.
Arundino, as, arundinibus impleo, tego.
Asæ, apud Antiq. dicuntur, quæ nobis Aræ. *Terent. Scaur. de Orthogr.*
Ascaridas. ἀσκαρίδας, vermes exigui, *vermi del ventre*.
Ascaulus, tibicen, ab ἀσκός, uter, & αὐλός, tibia.
Ascella. axilla. *Odo Abb. Cluniacensis*.
Ascetæ. ἀσκηταί, *monache*. Ascetriæ, moniales, *monache*.
Asceterium. ἀσκητήριον, locus spiritualibus exercitationibus aptus, monasterium, *luogo da ritiro spirituale*.
Ascetrix. mulier Deo sacra, & funera curans.
Ascodabla, vel ascodabra, flascium, *fiasca*.
Ascoliasmus. ἀσκωλιασμός, ludus quidam.
Ascopa. legitur Judith. 10. 5. Aliqui putant mensuræ genus esse. In græco est ἀσκοπυτίνη, h. e. uter, vas vinarium.
Ascura, quasi utris cauda, ab ἀσκός, uter, & οὐρά, cauda.
A secreta, a secretis, secretarius, *secretario*. *Carolus M. de cultu imag. l. 49.*
Asiniga, asinous agens.
Asiam, sessiones judicum in municipiis.
Asotos, ἀσώτως, prodigaliter, incontinenter, *lascivamente, intemperantemente*.
Aspergillum. *aspergolo*.
Aspicialis. *visibile*, ἀπτός.
Aspicuus. *visibile*.
Aspidiscus. ἀσπιδίσκος, parvum scutum. ¶ Item ornamentum in modum semi orbiculatum, *borchia*.
Aspretilis. asper, non dolatus. *Auctores rei Agrar.*
Aspratura, collybus, pecunia argentea, αἰδδοῦβος. *Gloss.*
Aspriodontæ. dentes albos habentes.
Assarium. trabs, teruncius. *linguella, bocchetta, animella*.
Assassinatum, homicidium ex insidiis.
Assassinus. homo conductitius ad alios occidendos.
Assentatorius. adulatorius.
Asseam, vel assum, calefactorium cubiculum.
Assisi, beneficiarii, qui tamen Canonici non sunt, Mansionarii, *beneficiati*.
Assistrix. ais, quæ assistit.
Assuefactio. *assuefazione*.
Assuefio. asu doceor. *assuefarsi*.
Assumentum, i. *il cucire una cosa all' altra, toccone, toppa*.
Assumptum. idem quod assumptio apud Dialecticos.
Assurrectio. honoris causa surrectio.
Astalium. *fellonia*. Astalium facere, frustrari, decipere.
Astelæ, vel Astillæ, corbulæ ex juncis plenæ.
Aster, i. ἀστήρ, *stella*.
Aster Samius, species terræ medicinalis ex Samo insula.
Asthma, ἆσθμα, *difficoltà in respirare*.
Astites. astantes, præsidentes alicui rei.
Astragalismus. ἀστραγαλισμός, ludus, talorum jactus, *giuoco dei talloni*.
A stratura, stratorem significat, ut a secretis secretarium.
Astrifugus. qui astra fugat. *Arcitenens*.
Astrobolismus. ἀστροβολισμός, arborum vitium, cum Caniculæ æstu arescunt. *Assiderramento*.
Astrolabium, ἀστρολάβιον, mathematicum instrumentum, quo stellarum motus servantur, *astrolabio*.
Astrologicus. *astrologico*.
Astropelece. fulmen, *fulmine*.
Astutulus. *astutello*.
Astynomus. ἀστυνόμος, qui urbem regit.
Asylia. ἀσυλία, jus immunitatis, *immunità*.
Atechnus. ἄτεχνος, qui est sine arte, rudis.
Athacus. volucris genus.
Athanatus. ἀθάνατος, *immortale*.
Athara, ἀθάρα, polentæ quoddam genus, ab ἀθήρ, arista. *pappa*.
Atheismus. religionis omnis, ac deorum contemptus.
Ather. ἀθήρ, summa spicæ cuspis in hordeo.
Athera. ἀθήρα, sorbitiuncula pulticulæ liquidæ similis, ex zea tenuissimo polline.
Athlothetes. ἀθλοθέτης, *giudice de' combattimenti*.
Atmosphæra, pars aeris terræ propior, crassior, & impurior ob terrestres vapores, qui eo usque ascendunt.
Ataepos, filius abaepotis.
Ataeptis, filia abaeptis.
Atramentarium, vasculum, in quo reponitur atramentum, *calamajo*.
Atricapillus. μελανόθριξ, *chi ha i capelli neri*.
Attici. *portinari*.
Attifer. juncus semine nigro.
Atritudo. nigredo, *negrezza*.
Attulo. affero, a tulo, fero.
Auctoratitius, a, um, αὐθεντικός. *Gloss. gr. lat.*
Augs. αὐγή, splendor, aurora.
Augmentarius. αὐξητικός. *Gloss.*
Augmentatio, augmen, αὔξησις, *accrescimento*.
Aulamaum. tributum, a quo solvebatur stipendium militibus aulam Principis servantibus.
Aularius. *cortigiano*, aulicus, palatinus, aulæ minister. *Gloss. Isid.*
Auletris, αὐλητρίς. *trombettiera, suonatrice*.
Aulio, onis. auletes, αὐλητής.
Aurator. qui inaurat. Reperitur in Gloss. Vet. χρυσωτής.
Aureola. accidentale quid auræ, seu beatitudini animorum in Cœlis superveniens, apud Theologos.
Auricoctor. qui aurum coquit, & purgat. χρυσοψέτης. *Gloss. Vet.*
Auricularis. Quidam Lexicographi tribuunt vocem hanc *Celso*.
Auriculosus. ὠτώεις, aures grandes habens.
Aurifaber. faber aurarius.
Aurificina. aurarii fabri officina.
Aurivittis. avis, ab aurea vitta.
Aurugia. quasi auri rugia, h. e. sculptura.
Auruginosus. qui ictero laborat.
Ausetim. pro ausim. *Auctor Carminis de Passione Dom.* quod vulgo *Lactantio* tribuitur.
Austriscus. ab Austria.
Austronotus. sphæræ cœlestis motus, & polus australis, qui nunquam videtur. *Isid. lib. 3. c. 32. & 36.*
Autochir. αὐτόχειρ, qui se ipsum interficit, *chi ammazza se stesso*.
Autochiria. αὐτοχειρία, voluntaria cædes, & propria manu facta.
Autodidactus, αὐτοδίδακτος, *chi impara da se stesso*.
Autolecythus. αὐτολήκυθος, mendicus, scurra, qui scilicet præter vas olei, nihil possidet. *V. Erasm. Chil.*
Automoli. αὐτόμολοι, profugi.
Autonomia. αὐτονομία, libertas vivendi suis legibus.
Autonomus. αὐτόνομος, qui suis legibus vivit.
Autopodia. αὐτοπόδια, calceamenti genus.
Autoschediasma. αὐτοσχεδίασμα, opus ex tempore, & tumultuarie factum, *opera fatta all' improvviso*.
Autourgia. αὐτουργία, manuum operatio.
Autourgicon. rusticorum multitudo, *moltitudine di contadini*.
Autourgos. αὐτουργός, rusticus, *contadino*.
Autourgus. αὐτουργός, per se ipsum manu operans, *autore*. ¶ Item rusticorum prædium.
Auxaria. secreta nemoris, quæ aves frequentant.
Auxinium. Romanum, Latinum, *Romano*.
Azapides. pedites Turcici, *pedoni Turchi*.
Axillatio. obtruncatio extremitatum per ignominiam; & earum suspensio axillis obtruncatorum.
Axiomatici. qui publica functione, & dignitate in Ecclesia utuntur.
Azariæ. tesseræ, taxilli, *dadi*.
Azazel. caper emissarius. *montone*.

B

BAbare. garrire, clamare, βαβάζειν, *cianciare*.
Babiger. stultus, *pazzo*. Isid. Gloss.
Babit. superbit. *Gloss.*
Baburrus. ineptus, stultus, *stolto*. *Isid. l. 10. Origin.*
Bacantes, æ. otiosus, vacans, *ozioso*.
Bacarin. urceoli genus. ¶ Item [illegible], h. e. qui meretricibus aquam ministrat. *Gloss. gr. lat.*
Baccalaureus vocatur, qui in Academicis studiis primum gradum, & publicum doctrinæ testimonium est consecutus. V. plura in *Thes. Fabr.*
Baeu. torques genus ex auro, & gemmis, a familiaribus regum gestari solitum. *Gloss. Isid.*
Bæta. vestimenti genus.
Bagia. nutrix, *balia*.
Bagitaes. pueri honorarii, *paggi*.
Baja. dona, quæ ab Imperatore palatinis suis, & a Patriarcha suis Clericis distribuebantur septimana, quæ est ante diem Palmarum. *Baia* palmam significat.
Bajonula. lectus, qui in itinere portatur, *letto da viaggio*. *Isidor. l. 20. c. 11.*
Bajulatio. gestatio, *il portare*.
Bajus, & Balius color. *color baio*, in equis laudatus.
Balanitæ. uvæ dictæ a magnitudine.
Balbutiner. lingua balba loquor. *balbettare*.

Balbuties. balbutentia linguæ. balbutimento.
Balcaticæ cochleæ, quas cavaticas appellant, quia in speluncis nascuntur.
Ballivus, nomen officii est, sc. prætoris, qui suri causas audit, diœcetus, nomarcha.
Ballo, as. saltare, jactare corpus, βαλλίζειν. ballare.
Balneaticum. pretium lavandi in balneis. Vet. Gloss. & Scholiast. Juvenalis.
Bamma. embamma, condimentum. salsa acetosa.
Bammon. vasculum aceti appositum ad intingendum in mensa.
Banausus. Βάναυσος. artifex, qui ad ignem operatur, artista, che lavora intorno al fuoco. ¶ Item servus mercede conductus. ¶ Item quilibet viliorartifex.
Bandum. Βάνδον, signum, vexillum. bandiera.
Bannire. proscribere, in exilium mittere. bandire.
Banniti. excommunicati, exules. banditi.
Bannum, & bannus, exilium. bando.
Bannus, apud Turcas, & Hungaros officii nomen est, præsidem, vel gubernatorem regni denotans.
Baphicus. tinctorius.
Barbamentum. gena. guancia, gota. Gloss.
Barbarizo. βαρβαρίζω, barbaris faveo. ¶ Item barbare loquor. parlar barbaramente.
Barbatorium. tonstrina. barberia. Vet. Gloss.
Barbesco. incipio barbatus fieri. Gloss. Cyril.
Barbulus. Σίμιονι. a Barbus. Gloss.
Bardustrum. ballista, jaculum, securicula levis.
Bargena. vespillo. becchino. Gloss.
Bar-jona. filius columbæ. Syriaca vox.
Barthgadoth. Βαρθγαδώθ, filius tristitiæ.
Basilicanus. Basilicæ custos.
Basilinda. Βασιλίνδα, ludi genus, quo Rex forte creatus aliquid ministro similiter forte creato imperat.
Bastagium. Βασταγιον, theca erat, in qua milites arma sua recondita portabant.
Bastonicaum, arctissima custodia.
Batalare. percutere. Unde battaglia.
Batalarius. Sic nominat Ludovic. Vives eum, qui Baccalaureus dicitur. Dialog. 13.
Batos. Βάτος, frutex spinosus.
Batria. vas longioris manubrii, trulla. cazzuo.
Batuator. verberator.
Baucalis. boccale.
Baxona. sacculus. sacchetto.
Bazalj. pelvis. conca, catino.
Becarius. vicanus, rusticus in villis habitans.
Becceclitrum, augur antiquus.
Behemoth. Dæmonum princeps.
Belbus, idem ac hyæna. Βέλβος.
Belial, absque jugo, absque dominio, apostata, ut dæmon.
Belion. herbæ genus.
Bellarius. bello aptus, ut arma, sagitta.
Belus. Βέλος, sagitta, seu quidquid arcu mittitur.
Belum. telum. dardo. ¶ Item pars obscœna virilis.
Bendidia. Βενδίδια, sacra apud Thraces.
Benedicus, qui bene dicit, & laudat. chi loda.
Benelinguatus. eloquens, loquax. eloquente.
Benefusor. ἀγαθοχυσάμενος, qui bona fundet. Gloss.
Benignor, aris. benigne ago. Vulg. Interpr. 3. Esdr. 4. 39.
Benuerius. εὐάνωρεχε. Gloss. Vet.
Benotrophium. domus religiosa, ubi pauperes infirmi pascuntur, & curantur.
Berberon, vel Berbari, conchæ genus, ex qua uniones, & margaritæ velluntur.
Berberis. planta. crespino.
Bergia. Βεργία, erant virgæ, & ferulæ, quibus milites in exercitationibus, & in incruenta pugna utebantur.
Bero. spectus, quasi pera, a pera dictum. sacca.
Bestialitas, atis. bestialità, vitium, quod homines crudeles facit, & ferinos. Θηριότης.
Betus. vetus, priscus. antico.
Beziribes. Viziri, Consiliarii Imperatoris Turcici.
Bibacitas. φιλοποσία, propensio ad largius bibendum. ingordigia nel bere.
Bibaculus. bevitore.
Bibilis. qui bibi potest. che può bersi. Gloss. Vet.
Biblia, orum, libri. ¶ Item sacri libri. la sacra Bibbia.
Bibliographus. Βιβλιογράφος, scrittore, qui libros conscribit.
Bibliopegus. Βιβλιοπηγός, qui libros compingit. legatore di libri.
Bibliopolion. Βιβλιοπωλεῖον, locus ubi libri venduntur. bottega di libraro.
Bibliothecarius. custos bibliothecæ. guardiano della libreria.
Bibliotaphi. Βιβλιοτάφοι, ab eruditis appellantur, qui, ut soli sapere videantur, librorum aliquid insignium nacti, nemini eorum copiam faciunt, sed in arca, velut in sepulchro quodam inclusos asservant.
Bibonius, ii. gran bevitore, οἰνοπότης. Gloss. vet.
Bicerres. Δίμαλλοι, utrinque villosi. pelosi da due parti. ¶ Item qui sextos habent pilos. Gloss.
Bicornum, a bis, & cora. δίμετρο.
Bidellus. Gymnasii custos. bidello.
Bidentatio, ocatio, σκαφητός. Gloss. gr. lat.
Biduanus. di due giorni. Raban. Maurus.
Bifariarus, bifarius, duas habens facies. di due faccie.
Bifax, duas habens facies. Vid. gloss.
Bifur. bis fur, seu qui bis est in furto deprehensor.
Bigamia. διγαμία, matrimonium iteratum. seconde nozze.
Bigamus. δίγαμος. rimaritato.
Biglaticum. æs, quod vigiles accipiebant.
Biglator. vigilator. sentinella.
Bibernis. sunt, quibus in utrisque scroti partibus signa herniæ apparent.
Bihorium. duarum horarum spatium. spazio di due ore.
Bilagium. medicamenti genus.
Bilbinus. videtur idem esse, quod Bombylius, a bilbio, idest ὀγγίω. Philo. vet.
Bilibralis. qui pondus habet duarum librarum. di due libre. Gloss. Cyrilli.
Biochrestia. Βιοχρηστία, vitæ utilia. cose utili alla vita.
Biparus, a, um, qui, vel quæ bis peperit, διτόκος, chi due volte produce.
Biplex. διπλοῦς, duplex. doppio.
Bissa. vas quoddam. ¶ Item corrigia.
Bitamiæ, trullæ. cazzuol.
Bivalassus. animus dubius. a bis descendit, atque cum animus jam in hanc, jam in illam partem propendet, in ancipiti consistimus.
Bitalla. victualia. vettovaglia.
Bituxides. milites Turcici. soldati Turchi.
Bitus. mulieres duplici pupilla: a bino intuitu.
Biumbres. popoli di due ombre, populi habitantes inter Tropicos Cancri, & Capricorni.
Blasera. buccula. visiera.
Bladum. frumentum. biada.
Blanchuo. herba inter filices.
Blandifico, as. blandum facio. Sipont.
Blato, onis, blatero, ματαιολόγος, cicalone, ciarlone. Gloss. Vet. Nisi forte legendum blatero.
Blatto, as, blatero. ciarlare. Vet. Gloss.
Blissi. quibus extrorsum crura curvata sunt.
Blettæ. species calceamenti: sic dicta, quod pedes offendat.
Bletta. Βλίτρα. offendentia præsertim pedes.
Blestrum. Βλῆτρον, clavus ferreus.
Boalia. caccia de' tori.
Boaria. lappa. lappola.
Borbophage, edulii genus. Casaub.
Bolias. machina bellica.
Bombarda. machina ænea, vel ferrea fatiscens; a bombo, & ardeo, quod cum sonitu, & flamma ferreos globos emittat. bombarda, cannone.
Bombio, bombito, bombum facio, sonum edo, βομβῶ. Gloss. Vet.
Bombylius. Βομβύλιος, apis genus obstreperum.
Bomolochus. Βωμολόχος, scurra, deceptor. ¶ Item fur.
Bomugi. soni auditi in paludibus instar mugitus boum.
Bordaeus. rana. rana.
Bosnorus. frumentum indicum tritico minus.
Bostar. stalla de buoi. Id. Gloss.
Botanice. Βοτανική, ars herbaria, pars medicinæ.
Botanicum. Βοτανικόν, herbarium; quod ibi herbæ notentur. Vid.
Botanicus. Βοτανικός, herbarius. erbaro, botanico.
Botrus: Βότρυς, uvæ racemus. grappo d'uva.
Braccale. ligula, qua braccas claudimus.
Brachybios. βραχύβιος. di breve vita.
Brachionarium. brachiorum ornatus, armilla, ψελλιόδρια. Gl. gr. lat.
Brachionister. armilla. maniglia, braccialetto.
Branchus. Βράγχος, raucedo. tosse.
Bregma. Βρέγμα, parte davanti della testa, pars anterior capitis.
Bris. jucundum dicitur, inquit Cornutus: unde etiam Briseida quidam dictam volunt, quod fuerit jucunda Achilli.
Brisare, exprimere, uvas calcare. calcar l'uve.
Brailus. nemus est, aut saltus Regum Galliæ. brollo, giardino di frutti.
Brunia. militare munimentum, thorax. corazza.
Brupeo. stupire.
Brytoo. birra.
Bubulcarius. idem quod Bubulcus. boaro. Gloss. gr. lat.
Bucaeraton; buccea panis vino intincta. zuppa in vino.
Bucale. aidetur esse vas lavandis manibus. boccale.
Bucamisum. indusium; camicia.
Buccismus, jentacio. colezione, boccomeggiamento.
Buccularii. qui galeas faciunt.
Bucea. folliculus grani fabæ interior.
Bucentaurus. Bucentoro.
Bucentes, & Bucentrum. Βούκεντρον, æstrum, tabanus, dictus a pungendis bubus. tafano.
Bucentivergium. boum stimulus. stimolo di buoi.
Bulbitom. Σκύβαλον. letame.
Bulcolacca, vel Burculacca, aut Buthrolacca græce est cadaver excommunicati.
Buleuticum. Βουλευτικόν, locus in theatro, in quo seniores olim Romæ sedebant spectandorum ludorum causa.
Bullatarium. forma bullarum, sigillum, parva bulla. bolla.
Bullum. pastoris baculus. bastone del pastore.
Bucurum. Βούδορον, flagellum e nervis bubalis, sferza di nervi di bue.
Buo. Βύω, impleo. Hinc butum, & imbutum. Vid. gloss.
Bupædes. Βούπαιδες, magni pueri.
Buphonum. Βούφονον, creditur herba, quæ a bubus devorata anginam procreet.
Bupodes. Βούποδες, magni pedes. piedi grandi.
Burda. genus vestimenti.
Burdanio. pensio, quam debent rustici persolvere.
Burrus. qui libidini præest.
Bursa. Βύρσα, borsa. crumena ex corio.
Bustar. bustum. tomba, sepolcro.
Bustuarium, ii. idem quod bustum. tomba.
Buthilia. vacca.
Buthyta. Βουθύτης, qui boves mactat, Sacerdos.
Butomum. frutex, vel juncus.
Butina. lagena. bottiglia. Gallis est bouteille.
Butta. cupa. botte.
Butyraceus. di butiro.
Buza. sacculus. borsa.
Bysastria. nutrix. balia.
Bytza. culex. zenzala.
Byzomacharum. ensis genus.
Byzon, mamma.

C

C

Cabala. cabbala. ars divinandi per literas.
Cabalista. Cabalæ peritus. perito della cabbala.
Caballarius. eques. hinc Caballarius exercitus, Caballaria acies.
Caballetto. fulcrum tecti. cavalletto.
Caballicare. equitare. cavalcare.
Cabastion. propugnaculum. bastione.
Cabbades. καββάδης, vestis, seu chlamys militaris.
Cabidarius. lapidarius. scarpellino.
Cabus, mensura frumentaria genus apud Hebræos.
Cacia, κακία. malizia, astuzia.
Cacochyma. κακόχυμος, quæ malum succum habent, rosa, che hanno cattivo succo.
Cacocustumus. male moratus. scostumato.
Cacogenius. diabolus, malus genius. diavolo.
Cacopathcem. infirmitas. infermità.
Cacuo, quasi coacuo, exhortor. sforzare. Gloss.
Cada. arvina. grasso, lardo.
Cadermitas. calamitas. disgrazia.
Cadera. institura, negotiatio pinguiaria. grascia.
Cadet. mulier innupta. donna non maritata.
Cadesa. scortum. meretrice.
Cadiscus. vasculum, quo suffragia colliguntur. Sipont.
Cadula, orum. guttæ, quæ cadunt ex pingui carne, cum assatur, vel etiam ex cereo.
Cadurda. labra pudendi muliebris, vel sponda lecti. Isid. gloss.
Cæcua, & Cæcuma, noctua, quæ lucem fugit. Lex. Philol.
Cælter. instrumentum aptum ad sculpendum. scarpello, bulino.
Cærim. καιροὶ, horæ temporalia, seu vulgares, non astronomicæ, quæ major, vel minor est pro temporum varietate. Nam dies toto anno ex duodecim horis olim constabat.
Cæspito, as. scappucciare.
Cajeta, æ. coercitio, coarctatio.
Caladrius, & Caladrion, avis albi coloris.
Calama. spica frumenti.
Calamarium. calamajo.
Calefactri. pueri canoram vocem habentes.
Calazium. tuberculum in palpebris.
Calba, vel Calbe. ornamenta. V. Thes. Fab. in Cuja.
Calcearius, qui calceos consuit. calzolaro.
Calculosium. λιθίασις, mal di pietra. Gloss. gr. lat.
Caldicum. deambulatorium. passeggio. Gloss. Isid.
Calefactor, oris. qui calefacit.
Calene. poculi genus. Quidam Varroni tribuunt.
Calendalia, tributa quasi strenæ loco solvi solita Calendis Januarii.
Calendarius, a, um, ut Calendarius liber, idem qui Calendarium.
Calendula. herbæ genus.
Calestra. genus mitræ, tegumentum capitis. Gloss. Isid.
Caletra. locus ubi vulpes nutriuntur.
Caliciarium. locus reponendis calicibus. bottigliera.
Caligino, as, caliginem induco, obscuro. Tribuunt aliqui hoc verbum Fulgentio in Contin. Virg. sed ibi rectius legitur caligare, quam caliginare.
Calin. decipio. ingannare.
Caliscopus; industrius. industrioso.
Calius, cinis, qui valet. τέφρα. cenere.
Callæi. κάλλαια, gallinaceorum barbæ.
Calliet. fabrorum foramina. Vid. gloss.
Callibium. tugurium. tugurio.
Calligraphia. καλλιγραφία, recte scribendi artificium. bella scrittura.
Callilogia. καλλιλογία, elegantia dictionis. eleganza nel dire.
Callipus. καλλίπαις, liberis pulcher. chi ha bella prole.
Callus. κάλλος, pulchritudo, honestas. bellezza.
Calobalsamum. lignum balsami.
Calobates. καλοβάτης, idem qui calobatarius.
Caloipparati, equites bonis equis instructi.
Calopulites. vendibilis. vendibile.
Calopus, animal Syriacum juxta Euphratem habitans.
Calorices. gemma herbacei coloris.
Calthudia. festum.
Calcea. caliga. calza.
Calvaster, cui capilli partim deciderant, subcalvus. alquanto calvo.
Calvinarius. porcus, qui cibo permixto ex colluvie hyeme nutritur.
Calus, vas vimineum, per quod musta colantur.
Camax. pertica.
Cambarlanus. camerarius præfectus regii cubiculi. maestro di camera.
Cambestrion. machinæ bellicæ genus.
Cambialis, le. di cambio, ut Cambiales literæ.
Cambium. commutatio rei pro re. cambio.
Camelasium. tributum indictum nomine camelorum.
Camelaucion, Camelaugum. causia, qua Macedones caput velabant.
Camelus. camelo. funis nauticus.
Camilebo, pannus utrinque dependens a pileo Patriarchæ.
Camilus. κάμιλος, funis crassus.
Caminobligatores. excubitores, φρουροί. sentinelle.
Caminobligon. excubiæ in itinere dispositæ ad speculandum.
Camisati, καμισάτοι, qui in Ecclesiis sacros lebetes calefaciebant, ut inde aquam ferventem sacris poculis infunderent.
Campana. tintinnabulum majus. Nolæ primum in Campania adhibita a Paulino Episcopo. Unde & nola dicitur ab urbe, campana a regione.
Campanea. locus campestris, campus. campagna.
Campanisticum. tributum, quod publico solvebatur.
Campanula. campanella.
Camparius. qui campum custodit, ἀγροφύλαξ.

Cam-

Campestria, loca camporum plana, *campagne*.
Camphora, species bituminis.
Campicellus. *campetto*. *Agrar. p.* 298.
Campiones. *campioni*, gladiatores, pugnatores. *Isid.*
Campsor, trapezita, nummularius, *cambiatore*.
Canabus. lignum, cui figuli argillam circumponunt, ut vasa fingant.
Canale. canalium via. *strada di canali*.
Canaptora. lucernarum accensio, quæ fit sub tempus cœnæ. λυχναψία.
Canaex. *canova*. cœnaculum. *Gloss. Isid.*
Canavaria, quæ vinariæ cellæ præest. *canovaja*.
Cancallaria. locus, ubi manent Cancellarii. *Cancelleria*.
Cancellariatus, Cancellerii munus. *officio del Cancelliere*.
Cancellus. *granchietto*, parvus cancer.
Canchrini. versus sunt, quos retrogrado ordine legere possis, reciproci.
Canchis. semen libanotidis.
Canceris. pilula ustoria, apud Medicos.
Candaulus, obsonii genus.
Candelaptes. qui candelas accendit.
Candes, vasa fictilia.
Candion. sacchari genus. *candito*.
Cando. uro, accendo. *accendere*.
Candylus. coctura edulii ex oleo, lacte, caseo, & mella.
Canella, casia, cinnamomum. *cannella*.
Caniceus. furfuraceus. *di semola*.
Canicida, qui canes cædit. *chi ammazza cani*.
Caniculus. parvus canis; *cagnolino*.
Canabaceus. cannabinus. *di canape*.
Canonicatio. relatio inter divos. *canonizzazione*.
Cantabilis. *cantabile*.
Cantabra. hasta. *asta*.
Cantacium. sericulum. *serigno*.
Cantes. fistulæ organorum musicorum. *canne d' organi*.
Cantheliu. genus vasis.
Canthus. oculi angulus.
Cantres. murenulæ in margaritis.
Canulla. ornamentum aureum, vel argenteum, quod in Basilicis dicabatur.
Canutus. canus. *Gloss. gr. lat.*
Cape. vestis stragulæ genus. *cappa*.
Capana. vilis casa, vel domus palea cooperta. *capanna*.
Capapellis. capa cum pelle.
Capella. fanum, seu Oratorium parvum. *capella*.
Capellanus. fani custos. *capellano*.
Caphura. κάφουρα. arbor Indica. ¶ Item gummi ex ea nascens. *canfora*.
Caphureleum. camphoræ oleum. *oglio di canfora*.
Capicelarius. custos carceris. *guardiano delle prigioni*.
Capitaneus. *capitano*, qui aliquam obtinet dignitatem ob quam aliorum caput, vel princeps sit. ¶ Item Capitaneus, a, um, et Capitanea litera, terminus in limitibus. *In auctorib. Goes. p.* 270.
Capitiorsum. capite deorsum.
Capitilavium. dies Palmarum, cum caput lavatur. *Isid. l. 6. c.* 18.
Capitosus. qui magnum caput habet.
Capitularium. liber, quo tributa continentur.
Capitola. capitulum appono. ¶ Item per capita distinguo.
Capnomantia. καπνομαντεία, divinatio ex fumo.
Capnus. καπνὸς, *fumo*.
Cappa. cucullus, pilei genus, pallium. *cappa*.
Cappatus. cappa indutus. *cappato*.
Capreus, qui ex capra, seu capra est.
Caprillus. caprinus. *di capra*.
Caprodon. capri dens.
Captemula. captio. *Isid. Gloss.*
Captivatio, onis.
Cardamum, herba, nasturtium silvestre.
Cardia. καρδία, *cuore*, cor. ¶ Item superius orificium ventriculi.
Cardialgia. καρδιαλγία, dolor cordis, & mentis tristitia. ¶ Item stomachi erosio.
Cardopus. mactra. κάρδοπος, madia, arca panaria.
Cardolum. membrum feminæ. *Isid. Gloss.*
Carentia. privatio. *privazione*.
Caresco. careo. *mancare*, *essere senza*. *Gloss. Cyrill.*
Carico, as, onero, *caricare*.
Carinatim, ad similitudinem carinæ.
Carminarius, qui lanam carminat, *scardassino*.
Carminator. carminarius.
Carminice, adverb. &
Carminicus, adject. a carmine.
Carnositas, pinguedo. *grassezza*.
Caropera, & Manopera, duplex servitutis genus.
Caros, apud Medicos est somnus justa profundior. ¶ Item crapulæ redundantia. ¶ Item semen exiguum.
Caroticus. καρωτικός, *che ha forza di far dormire*.
Carotides. καρωτίδες φλέβες, venæ jugulares. *vene del collo*.
Carpasia. vestis stragula. *Gl. gr. lat.*
Carpeo. onero. *narrare*. *Gloss.*
Carpesium, καρπήσιον, festuca tenuis, surculus cinnamomo similis, odore aromatico.
Carphelium, panis cibarius. *pane ordinario*.
Carpio. piscis genus Benaco lacui peculiaris.
Carpisma, manuum porrectiones.
Carpistes, traductor. *traduttore*.
Carpoferus. fructifer. *fruttifero*.
Carracotium. vehiculum rotis altissimis. *carro con ruote altissime*. *Isid.*
Carrera. cursus. *carriera*.
Carrico. onero. *caricare*.
Carrocium. vehiculum Longobardorum. *carroccio*.
Carsamatius, eunuchus, exectus. *eunuco*.
Cartallus. κάρταλλος. *canestro*.
Carya. *baldane*.
Casamaton. *casamatta*.
Casealus. dimin. a Caseus. *cacciotto*.
Casona. acus, qua mulier caput scalpit. *Isid. Gloss.*

Cassidile, pera, marsupium. *borsa*.
Cassitas. visci genus.
Casso. adverb. frustra. *indarno*.
Cassuta. herba, quæ podagra lini dicitur.
Castaldia. munus, quo res Domini gubernantur.
Castaldus. villicus, gubernator. *gastaldo*, *fattor di villa*.
Castaninum oleum, ex castaneis factum.
Castellaritium. præfectum castelli. *castellania*.
Castifer. qui flagella portat, ut castiget. Alii leg. *cistifer*.
Castitia. turres, vel castella. *torri*.
Castrametatio. *accampamento*.
Castrisius. curator pannarii, & vestiarii Patriarchæ.
Catabolum. locus, in quo feræ servantur.
Cataclaston. fructus panis benedicti. *pezzo di pane benedetto*.
Catacrisis. κατάκρισις, condemnatio. *condannazione*.
Catactus. καρχήσιον, poculi nonnivalis genus.
Catacumba, cœmeterium, arenaria, *cimiterio*.
Catagraphe, καταγραφή, futuræ picturæ delineatio. *abbozzo*.
Catamontem. Cœli aspectum. *Isid. Gloss.*
Catampo. genus ludi, græce κατ' ἄμφω, *catambo*.
Catanotium. pallium. *mantello*.
Catapetasma. καταπέτασμα, velum, quo mulieres utuntur ad arcendum aspectum. ¶ Item catastromata. *coperta da coprir la terra*.
Catapleclatio. convicium. *ingiuria di parole*.
Catasarca. hydropis species. ¶ Item sostratum aliquod sacræ mensæ.
Catascevæ. κατασκευή, confirmatio propositæ rei.
Catathema. excommunicationi affinis pœna.
Catatyposis. κατατύπωσις, hypotyposis.
Catechista. κατηχιστής, qui pueros instruit in fidei rudimentis.
Categoremata. κατηγορήματα, accusationes. *accuse*.
Catenula. parva catena. *catenella*. *Onomast. Vet.*
Cathaema. κάθαρμα, purgamentum. *purgazione*.
Cathasus. καθαρός, purus, mundus. *puro*, *mondo*.
Cathisma. κάθισμα, sessio. sedendi actus.
Catoche. κατοχή, veternis species.
Catochus, κάτοχος, detentio spirituum, species lethargi.
Catogeum. κατώγειον, domicilium subterraneum. *stanza sotto terra*.
Catoptrica. species Opticæ, quæ de reflexionibus cœlestium corporum agit.
Catoptromantia. κατοπτρομαντεία, divinatio, quæ fit per speculum.
Catoptrum. κάτοπτρον. *specchio*.
Catunæ. cantoria. *padiglioni*.
Catunapium. tentoriorum locus. *luogo dove si piantano i padiglioni*.
Cauculatii. præstigiatores.
Cauculus. *gotticello*.
Caudalus. suavis, mansuetus. *mansueto*.
Caveola. parva cavea. *gabbiola*.
Caulesco. caulem emitto.
Cauma. καῦμα, calor, ustio. *calore*.
Cavosus. cavus. *incavato*.
Caupilus, navicula brevis, vel cyathus.
Cauponaria. ars cauponandi.
Cauponarius. caupo. *oste*.
Causidicatus. causidici munus. *Gloss.*
Causidicor, aris. causidicum ago. *fui l' avvocato*. *Gloss.*
Capsos, vel
Causus. καῦσος, ardor, calor, æstus. *febbre calda*.
Cauteriatus. is dicitur, qui cauterio notatus est. *arsesso*, *cauterizzato*.
Celebriter, celebrius, celeberrime, cum celebritate.
Celeustes. κελευστής, qui remiges hortatur. *aguzzino*.
Cenoma. κένωμα, *cosa vuota*. vacuum.
Centuplico, as. ad centum duplico.
Centuplos. centuplex.
Cephalades, Caphalodes, capitanei. *capitani*, *generali*.
Cephalalgia. κεφαλαλγία, dolor capitis. *dolor di testa*.
Cephaline. linguæ pars, in qua gustus sensus inest.
Cephalocrustes. κεφαλοκρούστης, vermis in foliis persici.
Cephaticum. Capitaneatus. *capitaniato*.
Cepos. κῆπος, *orto*.
Ceramium. vas fictile. *vaso*.
Cerarius, ii, qui ceram tractat, & cerea opera facit. *Gloss.*
Cerausola. semina, quæ tempore sementis si boum cornua attigissent, ut veteres putarunt neque igne consumi, neque coqui facile posse.
Ceraspheros. κερασφόρος, *chi ha corna*.
Ceratarium. obela, quæ in fluvium, aut mare excurrens vim fluctuum frangit. *gabbione*, *pescaia*.
Ceratas, genus ponderis, quod est medius obolus.
Cereostata. candelæ.
Cererosus. insanus. *matto*. *gloss.*
Cerilarium. officina cerarii. *bottega di chi vende cera*.
Cerix. conchyliorum genus.
Cermatista. nummularius, κερματιστής, *cambiatore*.
Cerobulon. cerea bulla. *bolla di cera*.
Ceroferarium. instrumentum, cui cereus infigitur.
Ceroferarius, & Ceriphorus, qui cereum portat. *Gloss. Isid.*
Certamitidus. terræ genus.
Certifico, vox JCtis relinquenda.
Cervicatus. obstinatus, pervicax. *ostinato*, *di sua testa*.
Cervicosus, *ostinato*.
Cessiosus. qui sæpe cedit. *Gloss. Isid.*
Cestreus. piscis genus, mugil, cephalus.
Chære. χαῖρε, salve, ave.
Chalaza. χάλαζα, grando. ¶ Item tuberculum sub cute. *picciola natta*.
Chalceutice. χαλκευτική, æraria fabrica.
Chalcidissare. avidius pecuniæ invigilare.
Chalepi versus. χαλεποί, hoc est *duri*, & asperi.
Caliphas. *Califfo*, dignitas doctorum apud Turcas.
Chamus. frænum. *freno*, *morso*.

Characterizo. χαρακτηρίζω, charactere insignio.
Charataion. tributi genus.
Charis. Χάρις, festivitas, gratia, beneficium.
Charisius. species panis, seu placentæ. *marzapane*.
Charasticarius. præbendarius.
Charistica. præbenda.
Charistiron. remuneratio. *rimunerazione*.
Charopus. χαροπός, amabilis, blandus, gratiosus, *grazioso*, *amabile*.
Cartophylacium, χαρτοφυλάκιον, archivium, tabularium.
Chasmatarius. ærarii præfectus.
Chaviam. salsamentum. *caviale*.
Cheleuma. filum cannabinum setis præpilatum, quo calcei consuuntur. *lesina*.
Chelandia. navigii genus.
Chelonium. testudinis tegumentum. *guscio di sopra della testugine*.
Chenotrophion. anserum alendorum locus.
Cherotrophium. χηροτροφεῖον, hospitale viduarum. *ospital di vedove*.
Cherubus. alata imago similis juveni.
Chia. latibulum, caverna, ut serpentis. *nascondiglio*.
Chimastrum. χείμαστρον, vestis hiemalis rusticorum.
Chimerine. χειμερινή, pars Australis, seu hiemalis.
Chimerinos. χειμερινός, circulus Capricorni.
China, cina, radix fungosa, levis, colore ad rufum accedente. *china*.
Chiromantia. χειρομαντεία, divinatio ex lineis manus.
Chiromantis. χειρομάντις, qui ex manuum lineis divinat.
Chiroteca. χειροθήκη, indumentum manuum. *guanto*.
Chirotecarius. qui chirothecas conficit, aut vendit. *guantaro*.
Chirotecatus. chirothecis indutus.
Chiton. χιτών, tunica, sagulum. *camera*.
Chitoniscus. indusium. *camiscia*.
Chlæna, læna, hyberna vestis. *sopravveste*, *casacca*.
Choerogryllus. χοιρογρύλλιος, herinaceus, cuniculus.
Choicus. terreus. *di terra*.
Chonculæ. secretaria duo in absida.
Chondros. χόνδρος, granum, grumus concretus, ut thuris, salis. ¶ Item cartilago.
Choraphabrysis. fons mralis.
Chordapsus. χορδαψός, *dolore di viscere*, morbus intestinorum.
Chorepiscopus. χωρεπίσκοπος, qui in pagis, aut oppidulis vice Episcopi fungitur. *Vicario del Vescovo*.
Choreuma, χόρευμα, canticum, vel saltatio chori. *canto al quale si danza*.
Chorizo. choros duco. *danzare*, *ballare*.
Chorodidascalus. χοροδιδάσκαλος, &
Chorostates, χοροστάτης, Magister chori. *intonatore*.
Chortus, χόρτος, herba, fœnum. *fieno*.
Chronia, χρόνια, Saturni festa. *feste in onore di Saturno*.
Chronologus. χρονολόγος, idem qui Cronographus.
Chronologia, χρονολογία, temporum descriptio.
Chronodistichon, duo versiculi, quorum litteris numeros significantibus describitur tempus, sive annus.
Chronos. χρόνος, tempus. ¶ Item Saturnus, *tempo*.
Chrysaetus. χρυσαετός, genus aquilæ.
Chrysalis. χρυσαλλίς, vermis quidam.
Chrysargyrum. χρυσάργυρον, tributi genus pro brutorum, & hominum stercoribus.
Chrysites. terra aurea. *terra d' oro*.
Chrysobulon. aurea bulla.
Chrysoclavum. aureis clavis ornatum. *con chiodi d' oro*.
Chrysocomus, comas aureas habens. *che ha la chioma dorata*.
Chrysoma. χρύσωμα, aurum factum. *oro lavorato*.
Chrysomallos. χρυσόμαλλος, aries aureo vellere. *ariete con lana d' oro*.
Chrysopastus. χρυσόπαστος, auro respersus. *sparso d' oro*.
Chrysopis. χρυσῶπις, aureum aspectum habens.
Chrysoplisium. χρυσοπλύσιον, officina, in qua lavatur aurum. *bottega*, *in cui si lava l' oro*.
Chrysoplites. χρυσοπλύτης, auri laborator. *chi lavora l' oro*.
Chrysulca. Medicis est aqua stygia solvendo auro apta. *acqua forte*.
Chylificatus, conversio in cibi succum.
Chylus. χυλός, succus in ventriculo ex cibi concoctione. *chilo*, *suga*.
Chymicus, qui Alchymiam profitetur. ¶ Item adject. ut Chymica ars.
Chymista. chimicus. *chimico*.
Chytrinda. χυτρίνδα, ludus puerorum apud Græcos.
Chytropus, χυτρόπους, ferreum instrumentum, cui olla imponitur. ¶ Item ipsa olla. *pignatta con tre piedi*.
Cicela, orum, freni. *freni*.
Cicinia, parva, & gracilis serpens in Italia, fere veneno carens.
Cifre, Recentiores vocant signum numerale. Ita *Voss. ad Mela l. 2. c.* 22.
Ciliatus, a, um, cilia habens.
Cilibantes, ligna quondam tribus pedibus fulta, quibus prælio fatigati milites scuta imponebant.
Cillus, diminut. a cinus. *picciolo cenno*.
Cimelium, κειμήλιον, ornatus, aut thesaurus, qui repositur extra usum quotidianum, supellex pretiosior.
Cimentarius. qui fundamenta disponit.
Cimentum. fundamentum. *fondamento*.
Cimico. blandior.
Cinclus. motacilla, avis genus. *squassacoda*.
Cinctor. qui cingit.
Cindalismus, ludus paxillorum. *il giuocare a billeri*, *o cinocheri*.
Cingilliones, cingula parva.
Cingriæ, tibiæ breviores.
Cinus. nutus, motus. *cenno*.
Circada, nomen exactionis, aut vectigalis.
Circito, circumeo. *circondare*, *vandare*. *Gloss.*
Circitura, &
Circitus, περίοδος. *circuito*. *Vet. Gloss.*

Circumcolumnium, περικιόνιον, locus columnis cinctus & porticibus, quales visuntur in Monasteriis.
Circumspicuus, qui circumspicitur.
Circumcellio, qui circum cellas vagatur. *Isidor.*
Circuo. *circare.*
Circumventorius, *fraudolente.*
Cirrbus, color fulvus, pallescens.
Cirrigatus, cirratus, *ricciuto.*
Cirsi, tumores pedum, & imi ventris, varices.
Cirsicus, genus balsami.
Cit, acrimeculus, qui lignum, & frumentum, rodit.
Cistratium, panarium, cista panis.
Citatio. *citazione*, in jus vocatio, apud JCtos.
Citaxar, similis tano, seu taxas.
Citratum, potionis medicæ genus.
Citratus, a, um, qui citra positus est, ut ultratus, qui ultra, *Auct. rei agrar. apud Goes.*
Citrosis, κίρρωσις. uvarum vitium, cum acini a racemis dilapsi pereunt.
Citus, divisus, & separatus. Hinc *ofcitare* dictum est a divisione oris.
Civilu, naves longæ.
Clama, & clamaton, dolor, lamentatio.
Clamatio, us, *grido.*
Clamoum, clarissimum. *Isid. Gloss.*
Clanculam, occultum. *Isid. Gloss.*
Clanidio, claudica, *zoppicare.*
Claredines, claritudines. *Isid. Gloss.*
Claretæ, *servitori da campagna di Cipro.*
Classicarius, classicinus, qui classicum canit, σαλπιγκτής. *Vet. Gloss.*
Classicon, inis, classicarius.
Clavarius, qui clavos calmis affigit. *Gloss.*
Clavsta, vestigium.
Claudaster, ὑποσκάζων, aliquantulum claudus, *zoppetto.* Gloss. vet.
Claudim, claudicans, *essere zoppo.* Isid. Gloss.
Claviculatus, curvus, intortus, *torto, piegato.*
Clauson, febris exæstuans, *febbre ardente.*
Claustralis, *claustrale.*
Clavularius cursus, i. e. tardus, qui publice militibus eslicatis concedebatur.
Clavulam, vehiculi genus.
Clepsammidion, κλεψαμμίδιον, horologium arenarium, *orologio da polvere.*
Cleromantia, κληρομαντεία, divinatio per sortes.
Clibanites, panis in clibano cocta. panis clibanites, *pane cotto forno ò testo, ò in teggbia.*
Clibio, masculus, *maschio.*
Climacteria, naturæ rei incerta perfugia, vel auxilia.
Climatera, vestis arbustiva.
Cline, κλίνη, *letto.*
Clinedion, κλινίδιον, lectulus, *lettuccio.*
Clinopodæ, κλινόποδες, lecti pedes.
Clipeocentrum, insigne scuti in clypei centro.
Clivior, nobilior. *Isid. Gloss.*
Cloacarius. ad cloacam pertinens.
Clocca, campana, *glogga, campana.*
Cloca, planta, vel navigium.
Cloppus, χωλὸς, claudus, *zoppo.*
Clonismus, κλωγμός, sonus, qui editur lingua pressa palato, quo generosi equi ad cursum excitantur.
Clostrata, quæ unica constant fore.
Clubon, sigillum, *sigillo.*
Clunicus, qui clunibus morbosus, & languidus est.
Clusæ, clausuræ, regionum claustra, *chiuse.*
Cnidii modali, versiculi amatorii.
Cnipologus, avicula cinerei coloris culices venans, & vorans.
Coactitius, coactus, per vim impulsus, *Beda.*
Coadjuto, simul adjuto.
Coagmentatius, ἁρμοστὸς, qui coagmentat. *gloss. gr. lat.*
Coarcuatio, concameratio, *opera fatta a volto.* Isid. Gloss.
Coccodaphnon, bacca lauri.
Cochlidion, cochlis. & cochlea, *scala a chiocciola.*
Cocator, idem ac Coctio. *Gloss.*
Cocionatura, μεταβολή, permutatio mercium, vel cunctatio in emendo. *Gloss.*
Cocinæ prægustatori coctina, h. e. culinæ. *Gloss. Isid.*
Cocilianus, *coltroni negoziatore.*
Coculus, parvus cocus.
Codatremula, motacilla, avis, *squassarada.*
Codicillum, codex, codiculus, *libretto.*
Codiculus, parvus codex, seu liber, *libretto.*
Codones, κώδωνες, tintinnabula, *sonagli, campanelli.*
Codonophori, tintinnabula gestantes.
Coelitus, e Cœlo, *dal cielo.*
Cœlostomia, vitium pronunciationis, cum vox ex recessu oris, velut e cavo quodam auditur.
Cœnator, qui cœnat, vel cœnas amat.
Cœnipeta, qui alienas cœnas petit, parasitos.
Cœnificia, quæ pertinent ad cibum, vel ad cœnam.
Cœnonicon, quod psallebat chorus post communionem sublato sacro pane.
Coesse, simul esse.
Coexemplum, *esempio simile.*
Cogitamentum, cogitatio, *pensamento.*
Cognoscentia, *conoscenza. Mar. Victor.*
Cognoscibilis, qui nosci potest.
Cognoscibiliter, adverb. cognoscendo.
Cohibentia, refrænatio, vel remissio, ἐπίσχεσις, ἀνοχή *gloss.*
Cohibiti, *concordi*, concordes, conjuncti. *Isid. Gloss.*
Cohivum, folliculus rosæ clausus, e schibeo, *bottone di rosa.*
Coilia, a κοῖλος, venter, *ventre.*
Colafis, κόλασις, *gastigo.* punitio, pœna.
Colitarius, bon operarius. *Isid. Gloss.*
Colinor, dominus fundi, *padrone del fondo.* Gloss. Isid.
Colum, domus, habitatio, a colo, *abitazione.*
Colla, lacrissilum, *suffugio.* ¶ Item *colla*, gluten.

Collabi, pastilli inster claviculorum citharæ, quibus nervi tenduntur. ¶ Ipsi quoque claviculi citharæ sic vocantur. ¶ Item lora, quibus cæduntur servi.
Collaboratio. *il lavorar insieme.*
Collaborator. *chi fatica insieme.*
Collaterales dicantur in jure, qui se attingunt transversaliter, ut cognati.
Collato, dilato. *allargare.*
Collectaculum, locus ubi aliquid recipitur, *Fragment. de limitib.*
Collecto, as, frequentat. a colligo.
Colletica, medicamenta dicuntur, quæ adglutinant.
Colliarii, publicani, vel impii. *gabellieri.* Isid. Gloss.
Collimbus, locus, ubi mundantur vestimenta.
Colliquo, liquo. *liquefare.*
Collo, as, confero.
Collybisticus, a, um, κολλυβιστικός, ad Collybum spectans, ut literæ collybisticæ. *lettere di cambio.*
Colobicus, mutilus. *Firmic. l. 3. c. 14.*
Coloboma, κολόβωμα, mutilatum.
Colonæ, arum, erant Athenis operarii, qui conductorem quærebant.
Colorious, coloreus. *colorito.*
Colurus, a, um, κόλουρος, mutilatus, mutilus. *tronco.*
Colutea, κολουτέα, arboris silvestris genus in siliqua terens fructum lentis magnitudine.
Coma, morbus somnum inducens, vel soporem, veternus. *sonnolenza.*
Comas, cervi hinnulus. *cerbietto.*
Comaticus, qui veterno laborat.
Comba, lectica, Sabinorum lingua.
Combinæ, literæ, quæ dabantur a Principe ad combinanda, seu jungenda animalia publica ad cursum edendum.
Combito, simul eo. *andar insieme.*
Comesolia, symbola. *porzione.*
Comessio. *comestura, il mangiare.*
Comessor, qui comedit. *chi mangia.*
Cometopullus, comitis filius. *figliuolo di conte.*
Comitiæ, tempora honorum. ¶ Item loca, ubi milites sunt. *Gloss. Isid.*
Comitiani, comitum officiales.
Comitio, as, comitium celebro, in comitio loquor.
Comitissa, quæ comitis dignitatem habet. *contessa.*
Comixio. *loquace*, verbosus. *Isid. gloss.*
Commalleorare. in æs incidere. *smagliare in bronzo.*
Commatres. *commare.*
Commercator, qui commercium habet. *Gloss. Vet.*
Commercarius, συνεργάτης, mercator. *Gloss. vet.*
Commisceulos, & misceulor, arrogare sibi proprium.
Commiscuus, commonis, mixtus. *frammischiato.*
Commissor, qui committit, ut commissor pugnæ. *Gloss.*
Commodia. hostiaria. *Isid. gloss.*
Commoditer. *appartenimente*, commode. *Inscript. Grut. spuria.*
Commutativus, a, um, commutabilis.
Comœdialis. *da commedia*, Straben.
Comopoles, vici majores, quasi oppidorum æmuli.
Comotrion, κομμωτήριον, instrumentum, quo mulieres capillos nodunt, discerniculum, *dirizzatoio femmineo.*
Compædagogita, æ, *compedagogo. Inscript. apud Fabrett.*
Compædagogius, qui sub eodem pædagogo. *Inscript. apud Fabrett.*
Compaginatio, compages. ἁρμογή, *congiunzione Gloss. Vet.*
Comparatia, quæ comparat, seu acquisit. *Zeno Veron.*
Comparticeps. simul particeps. *partecipe.*
Compassum, circinus. *compasso, sesta.*
Compastice, deliciæ arrogantes, superbæ.
Compater. *compare.*
Compatriota, συμπατριώτης, qui est ejusdem Patriæ. *compatriotto, paesano.*
Compensativus, & compensatorius, *che compensa.*
Compilator, improbus spoliator. *Isid. & Gloss.*
Composo, as, simul pono. *bere insieme.*
Comprandeo, simul prandeo. *desinare insieme.* *Sarisber.*
Concerium, particula cerebri, cono figura similis.
Concœna, æ, m. s. qui una cœnat. *Calep. citat. Lucil.*
Concentor, qui concenti uscinit.
Conchas, concha turbinata. ¶ Item cavitas oculorum. ¶ Item margarita. *perla.* ¶ Item mazæ genus.
Conchyle, es, *conchiglia.*
Conchylianus, conchyta, *pescatore di conchiglie.*
Conciliabundus, conciliatoris munere fungens. *conciliatore.*
Concinnatura, concinnatio. ἁσμόχυρτι. *Vet. gloss.*
Concionabulum, concio, vel locus, ubi concio habetur. *predica, e dove si predica.*
Concipiones, stellæ conceptibus faventes.
Concitarium, donum Imperatoris ad concitandos militum animos.
Concludo, concludo, *rinchiudere.*
Conclaeo, una clave claudo. *Gloss.*
Concomitantia, *concomitanza, compagnia.*
Concomitor. *accompagnare.*
Condecurio, as, ast primæ decuriæ secundam ita opponere, ut lateri primi acrius decurionis decurio secundi versus respondeat, & latati substitis primæ decuriæ substet primus secundæ decuriæ.
Condensatio, onis, *condensazione, spessezza.* *Gloss. vet.*
Condiarium, angstium. *erario.*
Conditorius, ad conditionem pertinens. *Scriban. de pass. Chr.*
Condolentia, & condolescentia, συμπάθεια, *compassione.* Hoc postremo *hab. Scriban. de pass. Christi* s. 27.
Condones, gladiatores. *gladiatori.* Isid. Gloss.
Condulco, dulco, dulcem facio. *far dolce.*
Condurna, locus lavationi corporis assignatus.
Condute, genus navigii.
Condylomaticus, pustulosus. *nodoso.*
Canestabli, Comitas stabuli.
Contarrare, farra miscere.

Conferentia, collatio. *conferenza.* Isid.
Conferiatus, feriatus. *accompagnato.* Isid.
Conservi, cognovi, comperi. *Isid.*
Confessarius, *confessore.*
Confessionarius. *confessore, o confessionale.*
Confecius, macellum. *macello.* Pap.
Confida, æ, qui confidit. *chi confida.* Isid. Gloss.
Configulatus, efformatus, effictus. *Paulin. Aquilejens.*
Confinialis, vel Confinalis, loco, vel genere affinis.
Confinius, urbanus. *di città.* Pap.
Confiscatus. *confiscato.* Gloss. vet.
Conflatim, copulatim, contextim. *Gloss. Isid.*
Conflator, qui conflat. *Gloss.*
Conflatorium, fornax. *vaso, o luogo, dove si struggono i metalli.* Gloss.
Confluxus, confluentia.
Confœderatio, fœdus. *allianza.*
Conforaneus, qui est ejusdem fori. *del medesimo foro.* Isid. Gloss.
Confragmentum, simul rugosum, ut mons. *Isid. Gloss.*
Confrataneus, coatiles. *Gloss.*
Confutator. *confutatore.*
Congarrio, simul garrio. *Sarisb.*
Congelabilis, qui congelari potest.
Congero, per augmentum cresco.
Conjectoria, *l'arte d'indovinare.* Sarisber.
Conisitica, æ, & Conistice, es, arena, locus luctæ.
Conistice, aves, quæ se pulvere solent immergere.
Conjubatus, conjugatus. *maritato.*
Conjucundor, aris. simul gaudeo.
Connato, *il nuotare insieme.*
Connivium, folliculus rosæ clausus.
Conno, simul no, *nuotare insieme.*
Conodo, implico. *Prosper Aquitan.*
Connoto, simul noto. *notare insieme.*
Conops, κώνωψ, culex vinarius. *moscolino, zanzara.*
Conos, placenta ex uvis passis, & amygdalis.
Conostaolus, comes stabuli Imperatoris. *conestabile, contestabile.*
Consiupe, ut solet, *al solito.* Gloss. Isid.
Consalaneus, ejusdem salis particeps. *Gloss.*
Consarsum, acute textum, plumatum. *Pap.*
Conscissio. *lacerazione.*
Conscotinus, qui simul est in tenebris.
Consecutor, qui consequitur. *In antiq. nummo.*
Consignificatio. *significata*, quidam tribuunt. *Apulejo.*
Consisterum, rupes alta.
Consolabundus, consolatoris officio fungens. *consolatore.*
Consolida, herba, quæ consolidandi, conglutinandi vim habet.
Consolmo, consolo.
Conspicillo, onis, explorator. *spione.*
Conspondeo, simul spondeo. *promettere insieme.*
Consusolarii, assessores Judicis. *Isid.*
Constello, stellis orno. *ornare di stelle.*
Consterniom, locus prope thermas, ubi vestes deponebantur. ἀποδυτήριον.
Consttips, particeps. *partecipe.* Pap.
Consueo, soleo. *esser consueto.*
Consumator, qui perficit, & absolvit. *Cyprian. de Laps. c. 5.* Afferunt etiam Inscriptionem apud Grut.
Contabolia, sarissa. *picca.*
Contacium, liber, volumen, codex. *libro.*
Contemplatorius, contemplativus. *contemplativo.* Gloss. Cyrilli.
Contenebresco, tenebrosus fio.
Conternas, tertium annum complens.
Consicco, pro conticesco.
Contifex, qui contos facit. *Voss. Etymol.*
Contophori, κοντοφόροι, equitum genus, qui contos seu longiores hastas ferebant.
Contosta, pars selectior panis.
Contostablos. dignitas quædam. *Conestabile.*
Contota, naves, quæ contis propelluntur.
Contractorium, vinculum, quo aliquid stringitur. *Gloss.*
Contradictorius, *contradittoria*, ut propositio contradictoria, apud Logicos.
Contrario, as, adversor, *contrariare.* Prosper Aquitan.
Contribulo, molestiam affero. *molestare.*
Contribuui, consanguinei, *parenti.* Gloss. Isid.
Contumelior, aris, contumelia afficio. *ingiuriare.* Gloss.
Contumeo, tumeo, *gonfiarsi.*
Contura, navigii genus.
Contusorium, mortarium, *mortajo.*
Convaleo, convalesco.
Convulido, consolido, confirmo. *stabilire.* Gloss.
Converna, simul domi natus. *servo nato in casa.* Gloss.
Convernatus, contubernalis. ὁμόσκηνος. *camerata.* Gloss.
Conversioncula, parva conversio. *Salvian.*
Convertibilitas, conversio. *rivolgimento.* Orosius.
Convescor, simul vescor. *Novatian.*
Conventus, us, conventus, συνέδριον. *Gloss.*
Convincio, simul vincio. *legare insieme.*
Convivio, onis, qui simul vivit.
Cooperor. *cooperare.*
Copela, puella, ancilla. *fantesca.*
Copejus, filius spurius. *bastardo.*
Cophinatia, *arte di far cofani.*
Cophinarius, cophinos faciens. *che fa cofani.*
Cophti, homines Christiani in Ægypto.
Copisso, convivium celebram.
Copranus, scurrilis. *buffonesco.*
Copterium, securis, cuneus. *gloss.*
Copularius, vinculum in collo canis.
Copulatim, copulate. *congiuntamente.* Gloss.
Copulator, qui nectit.
Coqua, æ, *cuoca.*
Coquimella, arboris genus. *Isid.*
Coquulus, parvus coquus.
Corsula, jocularis. *ciarlatore.* Gloss. Isid.
Corbon, donum in corbona repositum. *cassetta delle oblazioni.* ¶ Item gazophylacium.

Corta-

Corcula, joculatrix. *ciancianne*.
Cordacicus, cordax. *ballo poco decente*.
Cordacismus, idem.
Cordecistes, qui cordacem saltat.
Cordela. parva chorda. *cordella*.
Cordula, palustris lana.
Coriaceum, ex corio. *di cuojo*.
Corimbata. ναῦς. navis. *Isid.* Gloss.
Corinthiari, luxuriose vivere.
Coritza, puella virgo. *vergine*.
Corizola, corrigia. *correggiola*.
Cornetum, locus cornis contitus. *luogo pieno di corniuoli*.
Cornigenre, qui, est eo genere coroue habentium *coronato*.
Coroupeta, qui corou ferit. *Gloss.*
Coronatio. *coronazione*.
Coronator. *coronatore*.
Corpomatia, vulnus, *colpo*, *piaga*.
Corporicida, ᾱ, σωματοκτόνος. *macellajo*. Gloss.
Corporosus, corpulentus. *grasso*, *corpulento*. Gloss.
Corsot, ictus. *colpo*. Gloss.
Correcte. *emendatamente*.
Correpto, pro correpo. *rampicarsi*.
Correptorius, correctorius.
Correspondeo. *corrispondere*.
Corriceum, seu Coriceum, locus, ubi pueri se exercere, & ludere solent.
Corruspor, simul ruspor, quæro. *cercare*.
Corsos, qui primus barbam sibi abrasit.
Cortinarii, qui cortinas, aut vela extendunt. ¶ Item qui ante tentorium Imperatoris excubant. ¶ Item qui tabernaculo Imperatoris ministrant.
Corsioua, gramen, sive raphani semen, ut quidam volunt.
Corybantie, locus, ubi Corybantium sacra fiebant.
Corybantismus, lustratio facta per Corybantes. ¶ Item morbus superstitiosus a Corybantibus immitti creditus.
Corycium, ii, κωρύκιον, pero, qua equites utuntur ad circumferendum viaticum, vel aliud quidvis. *bisaccia*.
Corypbee, habena summum caput equi stringens.
Coscinomantia. κοσκινομαντεία, divinatio per cribrum.
Cosmarcha. κοσμάρχης, mundi princeps.
Cosmarius. mundi dominus.
Cosmiticum. cribrum pro mundo muliebri.
Cosmographia. κοσμογραφία, mundi descriptio.
Cosmographus. κοσμογράφος, mundi descriptor. *cosmografo*. Messalla Corvin.
Cosmon, jumentum. *giumento*.
Cosia, fenisectum. *raccolta del fieno*.
Cosarius. qui cotem acuit.
Cotopitæ, circumcelliones heretici. *Isid.*
Cotom. gossypium. *cotone*.
Cotylarium. piscatus purpuræ.
Cotyledones, in humeris, & coxendicibus dicuntur cavitates, in quas ossium capita inferuntur.
Cotybe. navigii barbarici genus.
Cuvali. Dæmones lusum assimulantes, & decipientes.
Coutor. simul utor. *servirsi insieme*.
Coxigo, claudico. *zoppicare*.
Coxus. claudus vitio coxæ, χωλός, *zoppo*.
Crambus. κραμβὸς, vitium fructuum, & præcipue uvarum, cum ardore solis exustione acini uvarum velut tosti inarescunt.
Cranium, κρανίον. *cranio*, *teschio*. Item poculi genus cranii figura.
Crapulor, aris, crapulæ inservio, κραιπαλῶ, *mangiare*, *e bere troppo*.
Crasculus, diminut. a crassus, *grossetto*.
Crasis. κρᾶσις, temperamentum, sive proportio quædam primarum qualitatum existentium in elementis, quibus corpus conflatum est. ¶ A Grammaticis crasis dicitur contractio duarum syllabarum in unam coalescentium.
Crastinatio. in crastinum dilatio.
Crastino, de die in diem differo. *differire di giorno in giorno*.
Cratarium, futile. *fiemila*.
Crateuta, & Crateterion, *Pollux l. 24. c. 24.* expones lapides, quibus inter assandum veru innituntur. *piedi dello spiedo*.
Crea. stercus. *sterco*. Isid.
Creacentrum. baculus, quo lanii, & coqui carnium frusta configunt, & prehendunt. *lardelliera*.
Creagra. κρεάγρα, fuscinucula, qua carnes e ferventi vase extrahuntur. *forcina*.
Cremebilis. qui facile cremari potest.
Crembalum. κρέμβαλον, *taccia penfferi*. crepitaculum, quod pulsatur ad saltandum.
Cremo. ramus grandis, vel virgultum.
Crematium, holocaustum, *Isid.* Gloss.
Crana, σχίσμα, fons. ¶ Item scalptura, incisura. γλυφή.
Crepalocomus. hymnus vinolentorum.
Cribello, cribro. *crivellare*.
Cricellia. anelli, rubicoli. *anelli*.
Cricellus, circellus, parvus circulus. *cerchietto*.
Cricetus. κρικετός, animal parvum, ursi facie, in cavernis agrorum habitans, segetibusque infestum.
Criminatrix. accusatrix. *accusatrice*.
Crinicufus. parvulus crinis.
Crispicapillus. capillos crispus. *Gloss.*
Critades, &
Critbologi. κριθολόγοι, præfecti colligendis sacrificiorum primitiis, in quibus maxima pars hordeum erat, quod Crithon vocat.
Crios. aries, κριός, *ariete*.
Crocantus, croco tinctus. *Adelhelm. de Virg. c. 2.*
Crocopepiro. κροκόπεπλον, aurora dicta a veste crocei coloris.
Cronus. κρόνος, Saturnus. ¶ Item bardus senex.
Crossa, fimbria. *Lex. Cyrill.*
Crotalus. κρόταλος, *cianciatore*. dicitur, qui est voce sonanti, & linguæ expeditiore, quique loquacitate audientes obtundit.

Crotaphita. κροταφῖται, musculi duo os claudentes, & aperientes.
Crocuabundus. qui crociat. *Cyprian.*
Crucibulum, lucerna, mortarium. *Cath.*
Crucifixor. qui crucifigit. *Paulin. Nolan.*
Crumenula. parva crumena. *borsetta*.
Crumenisecium. latrocinium. *latrocinio*.
Crumeniseo. latro, qui crumenas secat. *taglia borse*.
Crupes, & Cruppa, funis densus.
Crusenncolus. tumor crurum.
Crusculus, parva habens crura. *che ha gambe corte*.
Crustibia. crustatus. *tormento*. *Gloss.*
Chrypsorchis. testiculi occultatio.
Ctema. κτῆμα, mancipium. *schiavo*.
Ctenes. κτένες, quatuor dentes anteriores in homine. *i quattro denti davanti*.
Ctiniatrus. κτηνιατρός, *marescalco*, medicus jumentorum, & pecorum.
Ctisis. κτῆσις, dominium, *dominio*.
Ctistadss. fabri lignarii.
Ctistes. κτιστής, creator. *creatore*.
Cubatrix. qui cubat. *Paulin.*
Cubetorium. locus cubandi. *covola*.
Cuberta. stragulum. *coperta*.
Cubio. masculus. *mastio*.
Cubinon, stramentum, ubi cubatur. *pagliericcio*.
Cusier. Pontus sacerdos. *Gloss. Isid.*
Cucubmos. glaucus nocturnus.
Cuculla. *cocolla*. *Paulin.*
Cucumerarium. *locus cucumeribus consitus*. *cocomerajo*.
Cucumina. parvus cucumis.
Cucurbitarium. locus, in quo cucurbitæ feruntur. *zuccajo*.
Cucurbicarius. amator cucurbitarum.
Cucurbito, cucurbitas cuti impono. ¶ Item adulterium committo.
Cucutopuloo porcellus. *porcella*.
Culbicio, onis, morbus strangurie similis. *Gloss. gr. lat.*
Culbo. subtilio.
Culiculus, parvus culex. *Gloss.*
Culinaria, orum, ad culinam pertinentia. *cose appartenenti alla cucina*.
Culit. percussit, a cello. *Isid.*
Culo, m, tego, occulo. *nascondere*.
Cuminisector. parcus, sordidus. *sordido*.
Cumulium. cumulus. *cumulo*.
Cunctipater, omnium pater. *Theodulph.*
Cupedipeta. qui cupedias sectatur. *chi va dietro ai cibi delicati*.
Cuphia. galericulum. *cuffia*.
Cupidicenus, & cupidicinus, cœnipeta. *desideroso della cena*. *Gloss.*
Curagalus. curiosus. *Gloss. Isid.*
Curatorius. ad curatorem pertinens.
Curatxa. thorax. *corazza*.
Curba. αὔρα: meretrix. *meretrice*.
Curcilla. oppilago. *forcina*. *Gloss. Isid.*
Curcuba, &
Curculia. funis nauticus in tempestate adhibendus.
Curdola, ligula. *cordella*.
Curionatus. Curionis dignitas. *Sipontin.*
Curupelates. comes Aulicorum, temporibus Justiniani ita vocari cœptus. *Maggiordomo*, *siniscalco*, *maresciallo*. &
Curopalatissa. ejus uxor. *Alem. ad Procop.*
Curpator. levis armaturæ miles. *soldato armato alla leggiera*.
Curracolus. aliquantulum currax. *Cath.*
Currodrepanus currus falcatus.
Curtucare. alienam uxorem subagitare, a curruca *commettere adulterio*. *Cato*.
Cursilis, ad currendum facilis. *facile a correre*.
Curtesus. benignus. *cortese*.
Curvesco. *curvarsi*.
Curvipes, qui curvos pedes habet. *Gloss.*
Curvum. buris, vel temo inter boves.
Cutrucum. machinæ genus.
Cutzos. claudus, mutilus. *mozzo*.
Cybistema. saltationis genus, cum quis se in caput dejicit. *capitombolo*.
Cybisteres. κυβιστῆρες, saltatores, qui se in caput dejiciunt: *quelli, che fanno capitomboli*.
Cyclopædia. κυκλοπαιδεία, omnium scientiarum circulus.
Cyclus. κύκλος, orbis, circulus. *circolo*.
Cylix. κύλιξ, calix. *bicchiere*.
Cyna. pileus Lacedæmoniorum.
Cynacantha. κυνάκανθα, arbor, quæ acinos velut uva producit, vulgo, *uva spina*.
Cynanche. κυνάγχη, morbus faucium.
Cyniphes. κνίφες, *moscerini*. *Isid.*
Cynomyia, vel Cynomye, κυνόμυια, musca canina. *mosca canina*.
Cynosarges. κυνόσαργες, gymnasium Athenis, in quo nothi exercebantur.
Cyphi. compositio thymiamatis dicata Diis, qua Ægypti sacerdotes utebantur. Ejus conficiendæ rationem docent *Plutarchus*, & *Diascor. l. 1. c. 24.*
Cyprogenia. in Cypro genita.
Cyraga. pro chiragra. *gotta delle mani*.
Cyris. manibus.
Cyrographus. chirographus. *manuscritto*.
Cytharomades. κιθαρῳδοί, Musæ. *le Muse*.
Cythonymus. αὐθώνυμος, nomen habens infandum, infamis. *infame*.
Cyttallea, fur, apud Jones. *ladro*.

D

D*A*ir, & daεir, oraculum Dei.
Dacar, insuavis, vilis. *ingrato*.
Dactylidium. δακτυλίδιον, annulus sine gemma, aut sigillo, *anello senza gemma*.
Dactylrotes. digitus annularis. *dito in cui si porta l'anello*.

Dactylium. δακτύλιος, annulus. *anello*.
Dactylotheca, & dactyliotheca, δακτυλιοθήκη, *cassetta degli anelli*.
Dactylorum. genus vasi vinarii.
Daducus. δᾳδοῦχος, *porta torcie*.
Daletus, & thalerus, monetæ argenteæ genus.
Damnifico. *far danno*. *Sarisber.*
Damnulum. parvum damnum. *poco danno*. *Cath.*
Danace. nummus, qui in ore mortuorum a veteribus ponebatur, ut Charonti solverent. *mola di Caronte*.
Danaus. Danus. *Danese*.
Daneisma. δάνεισμα, fœnus, mutuum, usura. *usura*.
Dapax. loquax, facundus ac cibo. *Cath.*
Dapeo, es, εὐωχέομαι, epulor, vescor. *cibarsi*. *Gloss.*
Dapifer. dapes ferens. *scalco*. *Onomast.*
Darius. nummus apud Persas valens quadraginta drachmis Atticis.
Dasia, δασεῖα, densus spiritus, signum vocalis aspiratæ.
Datismus. barbarismus, a Dati quodam Persa barbare loquente. *barbarismo*.
Debito. inebrio. *imbriacare*.
Deca. δέκα, decem. *dieci*.
Decachordum. δεκάχορδον, instrumentum musicum decem habens chordas.
Decadarchia. δεκαδαρχία, decemviratus. *governo di dieci*.
Decadelire. lex n. 12. tabularum.
Decadorus. δεκάδωρος, longum decem palmis. *lungo dieci palmi*.
Decadrchi. δεκάδαρχοι, decemviri apud Athenienses.
Decacnoce cubita, decem, & novem cubita, seu cœnationes.
Decolanteare. cantare cum gaudio. *cantare allegramente*.
Decalefacio. *scaldare*, ἐκθερμαίνω. *Gloss. Vet.*
Decalesco. *scaldarsi*, ἐκθερμαίνομαι. *Gloss. Cyril.*
Decapito. caput præcido. *decapitare*.
Decharchia. δεκαρχία, decemvirorum imperium apud *Lacedæm.*
Decharchus. δέκαρχος, decem militibus præfectus.
Decempes, edis, *di dieci piedi*. ut Decempes umbra.
Decendium. decem dierum spatium. δεχήμερον.
Decerminatio. purgatio a decerminibus.
Declamatorie. declamatorio more.
Declinabilis. qui inflecti potest.
Decollatio. colli sectio. *decollazione*. *Gloss.*
Decubiæ, excubiæ. *sentinelle*. *Cath.*
Decursorium. locus, in quo decurritur. *lizza*.
Dedecoramentum. *disonore*, dedecus. *Isid. l. 2. Orig. c. 21.*
Defalco, as, quasi falce amputo, tollo. *difalcare*. *Sipontin.*
Defsolaculum. clypeus. *Adelhel. de Virg. c. 14.*
Defolio, as. folia detraho. *Gloss. Cyril.*
Defomo. dcholo. *Gloss.* Hinc defomitatus.
Defrigo. patrimonium consumo, *consumare il patrimonio*.
Defunctio. mors. *morte*.
Deguadiare. debitam constitutionem frangere. *Cath.*
Degumo. vel degumio, gulæ indulgeo, devoro. *divorare*. *Gloss. Philox.*
Dehabeo. non habeo, vel minus habeo.
Dejurus, qui valde sancte jurat.
Delectatus. ablactatus, *slattato*, *spoppato*. Gloss.
Deleteria medicamenta. δηλητήρια φάρμακα, noxia, mortifera, a δηλέω, noceo, *medicamenti che ammazzano*.
Deliberium, consilium, deliberatio, *deliberazione*.
Delictor. *peccatore*. Cyprian.
Delimator. διαρρινητής, qui delimat. *Gloss.*
Deliminio. limen aufero. *Cath.*
Delimpido. clarum reddo. *rischiarare*.
Deliteo. delitesco. *star' occulto*, *ascondersi*.
Delitteus. litteratus, doctor. *Isid. gloss.*
Demarceo. debilitate conficior.
Demingo. mingo. *minare*. Gloss.
Democratia. δημοκρατία, principatus populi, *stato popolare*.
Democratici. populares, qui populi principatum constituunt.
Demosiarius. municeps. *castellano*.
Demusso. musso, ἀποσιωπῶ. *dissimulare*. Gloss.
Deneratæ. denariorum pretium.
Densifico. densum facio. *spessare*.
Dentatim, &
Denticulatim, ad similitudinem dentium.
Denticulo. dentes alicui rei induco.
Denticulum. serra, ad similitudinem.
Denudatio. *lo sfondare*.
Denudator. *chi sfonda*. Gloss.
Depactio. pacis confœderatio. *Gloss.*
Depelliculo. decipio, *ingannare*. Cath.
Depesco. in pascua deduco. *condurre al pascolo*.
Depetigiosus. depetigine laborans. *Gloss.*
Depexo. frequent. a depecto.
Deplaco. valde placo. *Zeno Veronens.*
Deplumo. plumas detraho. *spennacchiare*.
Depotior. fruor, *servirsi*, *godere*, a de, & potior.
Deprecabilis. exorabilis.
Deprecatorius. *che serve al pregare*.
Depulsito. frequentat. a depulso. *Gloss.*
Depultrix. quæ depellit.
Derasat. torpet, frigidum est. *Isid. gloss.*
Derivatorium. locus, seu castellum, ex quo aquæ per aquæductum in diversas urbis partes derivantur.
Derma. *pelle*, cutis, pellis. *Onomast.*
Desecro. *sconsacrare*. exsecro. *Sipontin.*
Desecus. secus. *altrimente*.
Desideranter. cupide. *Cassiod. l. 3. ep. 4.*
Desiduus. assiduus, diuturnus, ignavus. *Isid.*
Desipes. tardus pedibus. *Gloss.*
Desitisco. contemno, *disprezzare*. Gloss.
Desmophylax. δεσμοφύλαξ, captivorum custos, *soprastante delle carceri*.
Desmoterion. δεσμωτήριον, carcer, *prigione*.
Desmotricho. ornatus in capite mulieris ad crines colligendos.
Desolatio, onis. devastatio, solitudo. *solitudine*.

Deso-

Desolatorius. desolans, che *il guasto*. Onomast. vet.
Desperabilis, *disperabile*.
Desperator, qui desperat. *Gloss. gr. lat.*
Despiendesco. *lascio di splendere*. Paulin. Nolan.
Despotus, vel Despotes. δεσπότης, dominus, *signore*.
Despotati. scribones, chirurgi, medici exercitus.
Despotia, δεσποτεία, dominatus. *dominio*.
Desto, valde sto. *Gloss.*
Destrizare, consumere. *consumare*. Isid. Gloss.
Desturbo. desero, longe sto. *Gloss.*
Desuaco. desuesco, *disusarsi*.
Detrimentabilis. qui nocere potest, *atto a nuocere*. Gloss.
Detrimesis. morbus oculi, cum pupilla major naturali apperet. *Lex. Med.*
Devaricare. provehere, dissimilem reddere. *assomigliare*.
Devectio, onis. deportatio. *Gloss.*
Devibus. vigiliæ, vulgo palea mulieris. *Isid. gloss.*
Devirginator, stuprator virginis. *Gloss.*
Devotorius, a, um, ut devotoria carmina, quibus quis se devovet.
Deuteragonista. δευτεραγωνιστής, qui secundas partes agit in certaminibus.
Deuteriarius. monasterii præfectus, *Priore, o Superiore del Monastero*.
Deuterologi. δευτερολόγοι, causidici, qui causatorem adjuvant. *Avvocati di secondo rango*.
Deuteroprotus. δευτερόπρωτος, sabbatum secundo primum.
Deusemus, δευσεμος. novitas, *novità*. Cathol.
Deutorugia, genus vestis.
Dexiolabus. δεξιολάβος, lictor in militia, carceris custos.
Dextrarii dicuntur equi, maxime bigarii.
Dextrariolum. dextrale. *brasciuletto d' oro*.
Dextro, as, equos bigarios jungere. ¶ Item equum a dextris ducere.
Diabateria. διαβατήρια, sacrificia pro transitu difficili facta.
Diabaticum. διαβατικόν, tributum pro transitu mercium.
Diabola. διαβολή, *calunnia*.
Diabolicus, *diabolico*. Paulin. Nolan.
Diacameron. medicamentum ducens hominem de morte ad vitam.
Diacasticum. sportula.
Diacatharsis, purgatio.
Diacatholicum. medicamentum omnes humores evacuans.
Diacatuchia, vel diacatoche, διακατοχή, & διακατοχή, possessio bonorum.
Diacenisimon. Septimana post Resurrectionem.
Diachysis. διάχυσις, diffusio animi se se relaxantis.
Diacitrum. cortex citri melle conditus. *corteccia di cedro condita*.
Diaclysma. διάκλυσμα, collutio.
Diaconiæ. dicebantur loca sacra, in quibus per Diaconos regionarios pauperes alebantur.
Diaconium. conclave Diaconorum. ¶ Item sacrarium, ubi sacra vasa asservantur.
Diacrommium. medicamentum ex cepis, διακρόμμυον.
Diactos, διάκτορος. nuntius: Mercurii nomen.
Diademalis, le, ad diadema pertinens. *Dracont. lib. c. Theodulf. l. 3.*
Diætarche. diætarius, διαιτάρχης.
Diætare, modum in victu tenere, *far dieta*.
Diagrapharius. publicanus, qui publica exigit, ὁ ἐπὶ τῶν τοῦ δημοσίου.
Diazoma. διάζωμα, balteus, *cinto da spada, armacollo, sciarpa*.
Diamerum. διήμερον, biduum, *due giorni*.
Diamone. διαμονή, permansio, perseverantia.
Diamoron. medicamentum ex mororum succo.
Diangelus. exangelus, nuntius.
Diapapaver. confectio ex papavere.
Diaphanus. διαφανής, transparens, pellucidus. *trasparente*.
Diaphonia. διαφωνία, dissensio, discordia. *discordanza*.
Diaphoros, διάφορος, differens. *differente*.
Diarius, a, um, *effimero*, qui diem durat, ut diaria febris, apud Medicos.
Diarthrosis, διάρθρωσις, ossium flexura, dearticulatio.
Diasatyrion. διασατύριον, medicamentum ad Venerem excitandam.
Diasostes. qui præest ulteri in aia.
Diastrophi oculi. διάστροφοι, *occhi stralunati*.
Diateichisma. διατείχισμα, murus intersepiens.
Diatim, quotidie. *di dì in dì*.
Diagraphe. διαγραφή, descriptio, scriptura, publicanorum acta, præscriptiones.
Dibellium. vexillum bifidum Imperatoris.
Dibola, vel dibolia, tela duplici cuspide. *dardi di due punte*.
Dibuccina, *divulgare*. Velius Longus, & Papirianus Grammatici.
Dicabula. Dicteria. *Capella*.
Dicæopragma. δικαιοπραγμα, juris actio.
Dicasterium. locus judicii, δικαστήριον. *luogo della ragione*.
Dicastes. judex, δικαστής. *giudice*.
Dicasticum, merces, quæ datur Judicibus pro opera in judicandis litibus impensa. *sportula*.
Dicella. gladius utrinque cædens, vel hasta duplici cuspide. *spada da due punte*.
Dicentarius. rhetor, causidicus. *Avvocato*.
Dichoria, διχορία, dimidium chori. *mezzo choro*.
Dichotomia. διχοτομία, sectio in duas partes. *divisione in due parti*.
Dicibilis, qui dici potest. *da dirsi*.
Dictamen, id, quod dictatur. *Gloss.*
Dictionarium. *dizionario, vocabolario*. liber dictionum, seu verborum omnium. Improbat hanc vocem etiam *Voss. de Vit. L. L. l. 1. c. 17.*
Didactrum. δίδακτρον, merces, quæ datur Magistro, *paga del Maestro di scuola*.
Didascalitium. doctoris munus.
Diescit. lucescit. *fa giorno*.
Dieteris, idis, διετηρίς, tempus duorum annorum. *spazio di due anni*.
Dietim. quotidie, vel in dies singulos, *di giorno in giorno*. V. *Voss. de Vit. serm. l. 1. c. 11. & l. 4. c. 6.*
Diexodus. διέξοδος, transitus, exitus; item fusa explicatio. Hinc diexodius.
Difrax. teli genus duplicem faciem habens, seu cuspidem.
Difficax, difficilis. *difficile*. Cath.
Diffido, as, *disfidare*, bellum indicere. *Io Jur. Feud.*
Diffusor, qui diffundit.
Diffusoria cloaca, quæ immissas aquas in fluentum, aut lacum devehunt.
Difrex. biceps, *di due capi*. Gloss.
Digamia. διγαμία, secundæ nuptiæ. *seconde nozze*.
Digestista. docens, aut studens Digestis. *Cathol.*
Digitæ. virgulæ aureæ, vel argenteæ, digitis similes. *Anastasius*.
Digitii. dii seminales, ita dicti, quod viam quasi digito ostenderent.
Digito, as, digito ostendo. *mostrare a dito*.
Diluculascit. dilucescere incipit, ἡμέρα γίνεται, διαλάμπει. *si fa alba del giorno*.
Diminoratio. diminutio. *scemamento*.
Dimpensator. dispensator. *dispensatore*.
Dimyxos. lucerna duo habens ellychnia. *lucerna da due bocchini, e lumi*.
Dingua. lingua. *lingua*.
Dinidor. malus odor. *cattivo odore*. Gloss. Isid.
Dinodia. donaria omnia, & res sacræ.
Dinos, poculi genus.
Diobolus, διόβολος, a Jove missus. ¶ Item nummus Atticus duos obolos valens.
Dioclis. doctor, qui docet. *maestro*. Pap.
Diœcesanus, qui habet domicilium in diœcesi.
Diopter. œconomus, speculator.
Diorthosis. διόρθωσις, correctio. ¶ Item ossium in suum locum repositio.
Dioster, chirurgicum instrumentum, quo in vulnus immissa telum extrahitur.
Diosteres, vectes, quibus per annulos immissis arca vehebatur.
Diple. nota quædam, quam scriptores apponunt in libris Ecclesiasticorum ad separanda, vel demonstranda loca S. Scripturæ. *Isid. l. 1. Orig. cap. 20.*
Diplomatarius. duplicator. *Isid. Gloss.*
Diplomatica officina. *la Cancelleria*.
Diplosa. divisa, separata. *Pap.*
Dipnologia. δειπνολογία, sermo de cœnis apparandis.
Dipnosophista. δειπνοσοφιστής, qui inter cœnam philosophatur, vel de rebus ad cœnam pertinentibus disserit.
Dipodia. duo pedes, mensura poetica.
Diphthera. vestis pastoralis. Habet hanc vocem, sed alio sensu *Cic. Attic. lib. 13. ep. 24.* græcis literis scriptam; ubi alii legunt διφθερίας, alii διφθέρας. V. *Manut.*
Disbullo. a bulla signum tollo.
Discapulatus, cui toga diffluit.
Disciplinabiliter. *con disciplina*. Sarisb.
Discocalymma, lancis operculum. *coperta del piatto*.
Discobino. saucio, dirado.
Discorditer, cum discordia.
Discredo, non credo. *Commodianus*.
Discretus. qui discernit.
Disdiapason. δὶς διὰ πασῶν, symphonia ex duabus constans diapason.
Disdonat. diversa donat. *Gloss. Isid.*
Disgargalis. equus difficilis, intractabilis. *cavallo feroce*.
Disgredior. recedo, discedo. *partirsi*.
Disgruere. disconvenire. *Cath.*
Dislign. solvo. *scioglière*. Gloss.
Disparitas. *disuguaglianza*.
Dispalitio. distribuo. *distribuire*. Gloss.
Dispicientia. circumspectio, providentia, consideratio, discretio.
Disphemia. δυσφημία, mala fama, infamia. *fama cattiva*.
Dispeu. ἐξυλάκτης, *chi ha visto acuto*. Gloss.
Displacidus. morosus. *Gloss. Isid.*
Displuvium. locus in ædibus, ubi pluvia aqua huc, & illuc dividitur.
Dispolietio. *spoglio*. *Paulin. Nolan. epist. 29.*
Disputatorius. *da dispute*.
Dissensor. qui dissentit. *Gloss. gr. lat.*
Dissertitudo. disserendi actus. *Pub. Victorin. l. 1. Rhet.*
Dissimilares partes in corpore animalis a Medicis dicuntur, quæ diversa figura, & substantia constant; ut oculus, & manus.
Dissimulabilis, qui dissimulari potest.
Dissologia. δισσολογία, duplex locutio. *parlar doppio*.
Distamos. δισταγμός, dubietas, dubium. *dubbio*.
Distina. diastema, seu spatium temporis, quantum in sonis facit pyrrhichius, aut hemitonium majus.
Distributivus. distribuens.
Distratum. bistratum, bivium. *di due vie*.
Distria. clava ferrea.
Districtus, us, territorium, diœcesis. *distretto*.
Distrigare, consumare. *Gloss. Isid.*
Divellio. bellum, πόλεμος, quasi a divellendo. *guerra*. Gloss.
Diversoriarius. qui diversores excipit, caupo. *oste*. Gloss.
Divigena. a Deo genitus. *Gloss.*
Diviuclia, la. *Isid.*
Diviniloquus. qui divina loquitur. Θειολόγος.
Doana. *dogana*.
Doarium. ususfructus certæ portionis mariti bonorum uxori concessus.
Doctiloquax. doctiloquus. *Dracont.*
Doctitare. frequenter docere. *Isid. Gloss.*
Documentatio. admonitio, documentum. *documento*. *Gloss. gr. lat.*
Dodecaeteris. tempus duodecim annorum. δωδεκαετηρίς.
Dodecatemorium. δωδεκατημόριον, duodecima pars.
Dogarius. dolia qui facit, *bottaro*. Gloss.
Dolator, oris. lævigator.
Dolatorium. instrumentum, quo ligna, & lapides dolantur. ¶ Item locus, in quo dolatur.
Dolesco. doleo, *dolersi*. Gloss.
Dolichurus. δολίχουρος, longam habens caudam. ¶ Ita etiam appellatur versus hypermeter, *verso, a cui avanza una sillaba*.
Dolichus. δόλιχος, spatium duodecim stadiorum, *un miglio, e mezzo*. ¶ Item leguminis genus.
Dolorificus. dolorem afferens. *che fa dolore*. Onomast.
Dolositas. fraus. *inganno*.
Dolumen. delubrum. *Gloss. Isid.*
Domicellus. dominulus. *padroncino*.
Dominædius. dominus ædium. *Paulin. Nolan. in 7. Natal.*
Dominalis. invincibilis. *invincibile*. Gloss.
Domnus, & domna, pro Dominus, & domina, apud *Ecclesiast. Script. & Poet. V. Scalig. ad Euseb. pag. 123.*
Dormiturio, dormito.
Dosis. δόσις, datio. A Medicis sumitur pro parte simplicium medicamentum ingredientium. *doso, dose*.
Doxa. δόξα, opinio, dignitas, gloria.
Drachmalis. ad drachmam pertinens.
Dramaticus stylus, & dramaticum opus. *di drama*.
Dromus. δρόμος, cursus, vel cursus locus. *corso, o luogo da correre*.
Dropacista. depilator.
Drumus. nemus densum. *bosco spesso*.
Drypetæ. δρυπεπεῖς, iidem qui drupæ. *frutti maturi, e specialmente olive*.
Ducalis, la. ad ducendum pertinens. *Gloss.*
Ducissa. uxor Ducis. *Duchessa*.
Duella. duæ sextulæ, hoc est tertia pars unciæ.
Duello, as. bellum gero. *guerreggiare*.
Dulamus, vestis interior.
Dulcamarus. γλυκύπικρος, dulcis, & amarus simul.
Dulceo, es. dulcesco. *addolcirsi, divenir dolce*.
Dulcoro. dulcem reddo. *Sarisb.*
Duodevicies. duodeviginti vicibus. *diciotto volte*.
Dulia. servitus, δουλεία. Accipitur pro ipsis servis.
Dulocratia. δουλοκρατία, servorum dominatus. *dominio di servo*.
Dunum. collis, aut eminentia, Gallorum lingua. Hinc multæ Urbes, quod in altis locis sitæ sint, hac terminatione appellantur, ut Augustodunum &c.
Durata, ligna, græce.
Dureo, es, duresco. *indurirsi*.
Duricors, qui est duri cordis. *di cuor duro*.
Dynastia. δυναστεία, regio sub ditione dynastæ. *principato*.
Dynos. vasis aenarii genus.
Dysbulia. δυσβουλία, parva consultatio. *difficoltà nel consigliare*.
Dyscheria. δυσχέρεια, molestia, difficultas. *difficoltà*.
Dyscœlii. δυσκοίλιοι, qui duro sunt ventre. *stitici di ventre*.
Dysopia. δυσωπία, vitiosus pudor. *vergogna cattiva*.
Dysparacolutheton. obscurum. *oscuro*.
Dyspathia. impatientia doloris. *impazienza*.
Dyspepsia. δυσπεψία, ægra difficilisque ventriculi coctio, quam *Plin.* cruditatem vocat. *indigestione*.
Dysphilus. δύσφιλος, amicos parum sinceros. *amico sleale*.
Dysphysis. δυσφυΐα, pravum ingenium, prava natura.
Dysphonia. δυσφωνία, vocis asperitas. *voce cattiva*.

E

EAR. ἔαρ, ver, *primavera*.
Ebeninus. ex ebeno. *d' ebano*.
Ebeo, as. beatitudine privo. *privare della felicità*. *Sipontin.*
Ebullitio. fervor. *bollore*.
Ecbolie, orum, ἐκβολικά, &
Ecbolima, æ. ἐκβόλιμα, medicamenti genus, quo fœtus in utero mortuus abigitur. *medicamenti da far uscire dal ventre i parti morti*.
Ecclesiarcha. ἐκκλησιάρχης, Ecclesiæ præfectus. *capo di Chiesa*.
Ecclesiastes. ἐκκλησιαστής, concionator. *predicatore*.
Ecaubi. & ubi. *dove*; vel idem, quod numcubi. *se fu in qualche luogo*.
Eccum. machina lignea in theatro.
Echemythia. ἐχεμυθία, tacendi, audiendique disciplina, qui assuefiebant Pythagoræ discipuli.
Eclogus. ἔκλογα, narratio, recitatio. *narrazione*.
Ecpetala. pocula latiora. *bicchieri assai rupari*.
Ecphrasis. ἔκφρασις, mira, peraque vel gestæ oratio. *semplice narrazione*.
Ecstaticus. ἐκστατικός, qui ecstasim pati solet. *chi va in estasi*.
Ecthymata. ἐκθύματα, papulæ per cutem erumpentes. *vajuolo*.
Ectropia, ἐκτροπία, sive Ectropium, palpebrarum divisio, cum inferior palpebra non satis ascendit, ut superiori committatur.
Ectylotica. medicamentum, quo calli exteruntur.
Eda. vehiculi itinerarii genus. *Isid. gloss.*
Edibilis. esculentus. *cosa mangiativa*. *Gloss.*
Effimco. a fecibus purgo. *nettare dalle feccie*.
Effatui, vaniloqui. *bugiardi*. *Gloss.*
Efficabilis. in omnibus expeditus. *Gloss. Isid.*
Effletro. efflandi actus. *Sarisber.*
Efformo. effingo, exprimo. *figurare, formare*.
Effugus. fugitivus. *fuggitivo*. *Cath.*
Effusorium. ἐγχυτήριον, per quod effunditur effusio. *Gloss.*
Egeator, vel Agetator. hortator navis, a mari Ægeo. *Gloss. Isid.*
Egenolus. diminut. ab egenus. *Paulin. Nolan.*
Egesta. machina bellica telorum propulsatrix.
Egestatitius. qui frequenter ægrotat. *Gloss.*
Egestum. fimus, excrementum pecoris.
Elanguo. elanguesco. *languire*.
Elasmata. ἐλάσματα, laminæ. *lame*.

Elab

Elatinus. abiegnus. *d'abete*.
Elativus. qui effertur, ἐλατικός. *gloss.*
Elatorius. jactabundus, hyperbolicus.
Electitius. electus. *eletto*.
Electoratus. dignitas Electorum Imperii.
Elefmos. mone. *mente*. *Cath.*
Elegiographus. ἐλεγειογράφος, qui elegias conscribit.
Elesis, stomachi exulceratio. *Pap.*
Elephantistes. rector elephanti.
Elephantozographi. ἐλεφαντοζωγράφοι, pictores, qui in ebore pingunt. *pittori in avorio*.
Elesmot. liber dictus Exodus. *Cat.*
Eleutherius. ἐλευθέριος, liberalis, ingenuus. ¶ Item servator. *liberatore*.
Elicatores. qui aquam investigant, & eliciunt.
Elimes. qui est extra limites, extorris. *fuor di casa sua, forastiero*.
Eliminium. exilium, peregrinatio. *uscita*.
Elimos. tibiæ genus.
Ellobia, ἐλλόβια, inaures. ¶ Item legumina siliquas habentia. *legumi con tega, o scorza*.
Elmins, iothus, vermis quidam.
Elmos, galea. *elmo*.
Elucido, declaro, explico. *dichiarare*.
Eluibilis, qui alui potest.
Eluscatio. alterius oculi privatio. *gloss. Cyrill.*
Elusio. deceptio. *inganno*. *gloss. vet.*
Elvus. niger, candidusque color. *gloss.*
Emaculus. aliquantulum emax. *alquanto inclinato al comprare*.
Emanuel, vel Emmanuel, h. e. Deus nobiscum.
Emature, as. maturum facio. *maturare*. *Eumen. paneg. Constant. c. 10.* Fruges calor ematuret.
Embadium. ἐμβάδιον, area. *aja, piazza*. *Pap.*
Embalastinum. emphyteuticum.
Embas, adis. ἐμβάς, cothurnus. *borzacchino*.
Embata. ἔμβατα, calcei, cothurni, vel socci. *borzacchini*.
Embateria. ἐμβατήρια, cantus ad tibiam.
Embathmi. ἔμβαθμοι, ordinarii, & publici judices. *Lex. jur.*
Embaticium. honorarium, quod Patriarchæ, & Sacerdotes cum munus suum aggrederentur, pro designatione solvebant.
Embatus. ἔμβατος, quod ingredi possumus.
Embola. ἐμβολή, transvectio annonæ. ¶ Item incursio, irruptio. *l. 10. cod. de sacros. Eccles.* ¶ Item embola in plur. neutr. sunt dicteria in media fabula interposita.
Embolarii. dicteria in fabulis.
Embolarius. theatricus.
Emboli. porticus hinc inde platearum. *Isid.*
Embolima. carmina spuria, imperfecta.
Embolimus. ἐμβόλιμος, institius, intercalaris. *innestato*.
Embolismata. ἐμβολίσματα, diversi panni hinc inde consuti.
Embregmata. ἐμβρέγματα, inspersiones. *spargimenti*.
Embryo, onis. ἔμβρυον, foetus in utero, antequam speciei suæ formam induat. *embrione*.
Embryothlastes. ἐμβρυοθλάστης, instrumentum chirurgicum ad extrahendos ambryones.
Emedium. vehiculum. *Gloss. l id. carretta*.
Ememor. immemor. *scordevole*. *Cath.*
Ementum. excogitatio, commentum. *Isid.*
Emetica. ἐμετικά, vomitum provocantia.
Emigraneus. vermis capitis. *Cath.*
Eminiscor. in memoriam reduco. *ridurre in memoria*. *Isid. gloss.*
Emmelia. ἐμμέλεια, saltationis species.
Emmena. ἔμμηνα, menstrua mulierum. ¶ Item sacra quædam Græcorum.
Emmota. quæ curationem per concerpta linamenta requirunt, ut ulcera cava.
Emola. vas coquinarium, quasi ænea olla.
Emologare. confirmare, laudare. *lodare*.
Emphanistica. quæ Clerici in Clerum allecti magnæ Ecclesiæ solvebant.
Emphaticus. ἐμφατικός, *enfatico*.
Emphoemus. intervallum, distantia. *Intervallo*.
Emphracta. navigia tecta, naves constratæ.
Emphractus, a, um. tectus, munitus. *munito*.
Empiria. ἐμπειρία, experientia, peritia. *esperienza*.
Empola. ἐμπολή, captura, quæstus. *guadagno*.
Empolaria. mulier scenica, quæstuaria.
Empos, impos. *impotente*. *Cath.*
Emprosthocurbion. anterior sellæ crepido. *arcione della sella d'avanti*.
Emprosthotonus. ἐμπροσθότονος, affectio spinæ dorsi, cum in anteriorem partem incurvatur.
Empusa. ἔμπουσα, *spettro, larva*. illusio, *fantasima*, dicta quasi uno pede incedens.
Empyema. ἐμπύημα, suppuratio, collectio puris in pulmonibus, vel in cavitate thoracis.
Empyratus. ignitus. *infuocato*.
Empyreum. undecimum cœlum, primum mobile ambitu suo complectens. *l'Empireo*.
Emunctorium. instrumentum ad emungendũ *smoccolatojo*.
Emuralamil. signiferi Turcici. *Alfieri Turchi*.
Enacratum. vinum merum. forte legendum. *anacratum*.
Enæoreme. ἐναιώρημα, a Medicis vocatur id quod in urina circa mediam matulæ partem innatat.
Encantis. ἐγκανθίς, morbus oculorum, de quo V. *Cal. Rod. l. 6. c. 7.*
Encausis. encaustice, inustio. ἔγκαυσις.
Enchiros. animal Orientis, magnitudine, figura, vaccæ tauri, sine dentibus superioribus, longis villis.
Enchorda. organa, quæ chordis immodantur.
Enchorius. indigena, ὁ ἐν χώρᾳ, *natio abitatore*.
Enchrista. ἔγχριστα, medicamenta liquida ad illinendum
Enchytus. ἔγχυτος, infusus. ¶ Item nomen placentæ.
Enclisis. ἔγκλισις, inclinatio, declinatio verborum.
Enclisse. dies sepulti Servatoris.
Encolpium. ἐγκόλπιον. quod a collo gestatur in pectore.
Encomastes. ἐγκωμιαστής, laudator. *panegirista*.
Encomiastica. ἐγκωμιαστικά, cantilenæ laudatoriæ species. *orazioni del genere dimostrativo*.
Encomiologicus. ἐγκωμιολογικός, laudatorius.
Encomium. ἐγκώμιον. laus, laudatio, victoris laudes in vicis cantari solitæ, dictæ a κώμη, pagus.
Encrasicholi. ἐγκρασίχολοι. aquarum genus, piscis minutus.
Encrateta, æ. liquamen ex quorundam piscium salsi intestinis.
Encris. ἐγκρίς, libum, quod in oleo coquitur, & melle addito fit dulce.
Encryphim. ἐγκρυφίας, *pan cotto sotto la cenere*.
Encyclicus. ἐγκυκλικός, circularis, ut encyclicæ literæ.
Endomatica erant, quæ Imperatorum permissione, regiæ publica vectigalia, sibi privatim publicani exigebant.
Endofesto. infesto. *gloss.*
Endopectisco. impetro. *gloss.*
Endoriguus. irriguus. *bagnato*.
Endyte. supremum sacræ mensæ instratum.
Enelata, ἐνήλατα, ligna recta, in quæ desiguntur gradus scalarum: vel ipsi gradus. *stalle delle scale*. ¶ Item paxilli, qui insiguntur ad retinendas rotas.
Enelysia, orum. ἐνηλύσια, loca a fulmine tacta.
Enema, clyster, ἔνεμα. *clistero, argumento*.
Energasia. ἐνεργασία, evidentia orationis, qua rem magis ostendere videmur, quam dicere.
Energisticus. afficax. *efficace*.
Energumenus. ἐνεργούμενος, a dæmone obsessus. *spiritato*.
Enneadecacteris. tempus novemdecim annorum.
Enneas, adis. ἐννεάς, numerus novenarius. *numero di nove*.
Ennodia. Hecate, quod in vio ἐν ὁδῷ, invento sit ab Inacho.
Ennoee. ἔννοια, cogitatio. *applicazione di mente*.
Ennomios. hæreditatum scriptor.
Ennomotarcha. præfectus quartæ partis decuriæ.
Ennomotia. quarta decuriæ pars, vel ipsa decuria.
Enoplia. genus quoddam saltationis, qua armati se ad bellicas artes exercebant.
Enosis. unio, ab ἕν, unum.
Enoticum. edictum de unione Ecclesiarum.
Enterata, exenterata. *sventrati*.
Enteron. ἔντερον, intestinum. *le interiora*.
Enthecatus. repositus. *Fulgent.*
Enthemata. ἐνθέματα, a Medicis vocantur quæ recentibus vulneribus imponuntur. ¶ In insitionibus dicuntur surculi, qui in trunci fissuram inferuntur. *innesti*.
Entheton. ἔνθετον, medicamentum excellens, quasi divinum.
Enthusiasmus. ἐνθουσιασμός, *entusiasmo*, instinctus sacer, inspiratio divina.
Enthusiasticus. divino instinctu afflatus.
Entolina. ἐντολαί, præscripta, quæ dantur legatis, in quibus legationis capita continentur. *instruzione*.
Entoma. ἔντομα, insecta. *insetti*.
Eolus, vel Æolus. αἴολος, varius. *Gloss.*
Epacte, spatium undecim dierum, quibus annus solaris lunarem quotannis superat: ab ἐπάγω, induco.
Epactra. piscatorum remigia.
Epactres. ἐπακτῆρες, piscatores. *pescatori*.
Epaicla, vel epæcla, ἐπαίκλεια, bellaria, quæ post cœnam apponuntur. *pospasti*.
Eponconismus. ἐπαγκωνισμός, incubatio.
Eparchia. ἐπαρχία, præfectura, aut provincia.
Eparchiotes. ἐπαρχιώτης, provincialis.
Eparchus. ἔπαρχος, præses, præfectus.
Epectasis. ἐπέκτασις, porrectio, epenthesis.
Epensare. expensum ferre in rationibus factitandis.
Epha. mensura quædam.
Epharmosis. ἐφάρμοσις, adaptatio, species commutationis.
Ephectici. Philosophi, qui de rebus omnibus dubitant, alio nomine Sceptici.
Ephegesis. ἐφήγησις, caussa, vel judicium, in quo accusabantur ii, cui regione aliqua interdictum esset, ut exuli, aut homicidæ.
Ephelis. ἐφηλίς, tuberculum, asperitas cutis in facie.
Ephemera. ἐφήμερος. *febbre effimera*.
Ephemerus. ἐφήμερος, *che dura un giorno*.
Ephestii. ἐφέστιοι, Penates, Lares.
Ephestris. ἐφεστρίς, vestis, quæ super arma indui solet. *sappa, sopravveste, manto*.
Ephialos. febris genus ex vitreo, & acido phlegmate nascens.
Ephialtes. incubus, cum quis per somnum sibi videtur ab aliquo graviter premi, ita ut & voce destituatur, ab ἐφάλλεσθαι, insilire.
Ephippiarii. equi sellam habentes. *sellati*.
Ephod. superhumerale Pontificis Hebræorum.
Ephoria. ἐφορεία, officium ephororum.
Ephtheta. adaperire. *aprisi*.
Epibaterium. ἐπιβατήριον, oratio aut carmen, quod convocatis Civibus, dicebat is, qui post longam peregrinationem, vel exilium in patriam rediisset.
Epibathra. ἐπίβαθρα. *scale marinaresche*.
Epicamison. tunica. *tonaca*.
Epicauma. ἐπίκαυμα, oculi ulcus crustosum, sordidumque, humore fœdo jugiter fluens.
Epicedium. ἐπικήδειον, nænia, carmen, quod in laudem defuncti, nondum sepulto cadavere, canebatur.
Epichrista. ἐπίχριστα, circumlitiones. ¶ In pictura sunt ultimæ manus lambenti penicillo datæ. *ripolimenti, ultime pennellate*.
Epicombia. ἐπικόμβια, dicebantur donaria, quæ populo dividebat Imperator die coronationis.
Episcomion. mensa coquinaria. *mensa de' cuochi*.
Epidemicus. popularis, contagiosus. *contagioso*.
Epidermis. ἐπιδερμίς, cuticula exterior in corpore animalis.
Epigamia. ἐπιγαμία, connubium, affinitas cum aliis gentibus.
Epigæum, quod est supra terram.
Epigastrium. ἐπιγάστριον, abdomen.
Epigonatium. genuale. *inginocchiatojo*.
Epigrammatographus. ἐπιγραμματογράφος, qui epigrammata scribit.
Epigraphe. ἐπιγραφή, inscriptio, titulus. ¶ Item census, lustrum.
Epigryphus. ἐπίγρυπος, nasum habens aduncum. *che ha il naso adunco*.
Epicia. ἐπιείκεια, æquitas, summi juris moderatio.
Epileme. emplastrum, quod supra voraginem vulneris imponitur.
Epilepticus, qui epilepsiam patitur. *che patisce il mal caduco*.
Epilogismus. ἐπιλογισμός, cogitatio, computatio.
Epimaniciam. ornatus manicæ sacerdotis, in quo intexta erat imago Servatoris, in dextro brachio.
Epimelia. ἐπιμέλεια, cura, vigilia. *Martian. Capell.*
Epimythion. ἐπιμύθιον, fabulæ expositio, documentum ex fabula. *moralità della favola*.
Epipedon. ἐπίπεδον, *superficie*.
Epiphoremata. ἐπιφορήματα, *pospasti*. bellaria secundis mensis afferri solita.
Epiphyllis. ἐπιφυλλίς, *grappolo*. *gloss.*
Epiplocele. ἐπιπλοκήλη, herniæ species.
Episcopium. ἐπισκοπεῖον, Episcopi domus.
Episcopor, ris, Episcopum ago. *Sarisber.*
Episitus. parasitus.
Episodium. *intermezzo*. id, quod dramati præter fabulæ argumentum inseritur excitandi risus gratia. ¶ Item omne id, quod a proposito alienum est, & ad negotium, de quo agitur, minime pertinet.
Epispastica medicamenta. ἐπισπαστικὰ φάρμακα, quæ pertinent ad vulnus curandum, & pus extrahendum.
Epistemonarches. ἐπιστημονάρχης, doctrinæ ecclesiasticæ præsul.
Epistolarius, qui epistolam affert. *Salvian.*
Epistoleus. ἐπιστολεύς, epistolarum scriptor, & magister.
Epistomizo. ἐπιστομίζω, contineo, suffreno. *raffrenare*.
Epistropheus. ἐπιστροφεύς, una ex septem colli vertebris, apud *Aetium*.
Epitherape. ἐπιθεραπεία, dispositio, provisio. *buona condotta*.
Epithymia. ἐπιθυμία, concupiscentia, desiderium. *desiderio*.
Epitomator, qui in compendium redigit.
Epitrachelium. ἐπιτραχήλιον, collarium Patriarchæ, & Archidiaconi.
Epitragi. ἐπίτραγοι, vermes infesti vitibus. *vermi, che rodono le viti*.
Epitragias. ἐπιτραγίας, piscis genus, a fœdo hirci odore dictus.
Epitrapezia. ἐπιτραπέζια, quæcunque mensis apta sunt.
Epobelia. sexta pars mulctæ, quam accusator dabat reo non convicto.
Epocha. ἐποχή, initium certum aliquod, unde anni enumerantur.
Epomis. ἐπωμίς, superhumerale.
Epops. *upupa*.
Epotica. primaria quæstio. *Pap.*
Epulesicius, qui epulis dat operam. *Isid. gloss.*
Epulatorius. epularis. *attenente al convito*.
Epulis, ipis. excrescentia gingivæ, caruncula gingivis innata.
Epulotica. medicamenta cicatricem obducentia.
Equæ. puellæ deformes.
Equisessor, qui equo vehitur. *chi cavalca*.
Equoro, as, navigo. *navigare* *Gloss.*
Equotus. vita privatus. *Gloss. Isid.*
Era. terra antiquis. *Cord.*
Eraphiotes. ἐραφιώτης, Bacchus, a contentione sic dictus.
Eremia, deserta.
Eremicola, qui eremum colit. *Pap.*
Eremipeta, qui eremum petit. *Id.*
Eremodicium. vadimonium defectum, desertio causæ. *abbandonamento della causa*.
Ergolter. ἐργολάβος, *artefice*. operarius, opifex.
Ergasteriacum. ἐργαστηριακόν, tributum, quod pro officinis solvebatur.
Ergasteriarcha. ἐργαστηριάρχης, qui officinæ præest.
Ergates. ἐργάτης, *artefice*, operarius, qui opus aliquod facit.
Ergaticus. ἐργατικός, adject. operarius.
Eriopolium. ἐριοπώλιον, forum, ubi lana venditur. *mercato di lana*.
Erneum. genus vasis vinarii, hirnea. *vaso da vino*.
Erodius. ἐρῳδιός, ardea. avis, aliis ardeola, aliis fulica, aliis ciconia.
Errhinum, quod naribus inditur.
Erudibilis. docilis. *docile*. *Fulgent.*
Erythrotaones. ἐρυθροταῶνες, Pavones rubri.
Escharotica medicamenta. ἐσχαρωτικὰ φάρμακα, quæ escharam inducunt vulneribus.
Esitfer. *porta vivande*. *Paulin. Nolan.*
Esculentia. pinguedo. *grassezza*. *Isid. gloss.*
Esdre. compositio valens adversus ægritudinem cerebri.
Esperinus. ἑσπερινός, hymnus in Ecclesia cani solitus hora decima.
Essentialis. *essenziale*.
Eteriarches. capitaneus. *capitano di soldati forastieri*.
Ethmoides. narium meatus.
Ethnearcha, & Ethnearches. ἐθνάρχης, princeps minor rege, major tetrarcha. *principe, prefetto*.
Ethnearchia. ἐθναρχία, principatus, vel præfectura. *principato, prefettura*.
Ethopœus. ἠθοποιός, morum effictor, histrio. *commediante*.
Ethos. ἦθος. mos, habitus animi.
Evaleo. evalesco. *svegliar forze*.
Evaneo, es, evanesco. *sparire*.
Eubo, oleo. *mandar fuori odore*. *Gloss. Isid.*
Eubolus. εὔβολος, qui felix est in jactu tesserarum.
Eubulia. εὐβουλία, bona consultatio. *buon consiglio*.
Eucæria. εὐκαιρία, *opportunità*.
Eucheris. εὔχαρις, gratiosus. *grazioso*. *Pap.*
Eucharisto. εὐχαριστῶ, gratulor. *congratularsi*. *Cath.*
Euthyde. prodigiosa celeritas.
Euchyla, &

Euchyma, quæ boni sunt succi, & saporis, *di buona sostanza*.
Eucteria, orum. εὐκτήρια, sunt loci, in quibus rationes, actaque procinctiarum continentur.
Eudæmonia. εὐδαιμονία, *felicità*.
Everge. radicula.
Everriculo, as. compilo, carriculo corrado, *piglias d' ogni parte*.
Eulabes. εὐλαβής, negotiorum susceptor.
Eulogia. εὐλογία, benedictio, beneficentia, *beneficenza*.
Euphemia. εὐφημία, fausta acclamatio, *buona fama*.
Euroaquilo. ventus inter Eurum, & Aquilonem, *Greco Levante*.
Euroclydon. Εὐροκλύδων, exitus procellosus, Eurus mare turbans.
Euthanasia. εὐθανασία, mors felix, & beata, *morte beata*.
Euthymia. εὐθυμία, animi tranquillitas, *tranquillità d' animo*.
Euthyoria. εὐθυωρία, rectæ lineæ porrectio, mensura in directum acta.
Eutrapelia. εὐτραπελία, urbanitas, lepos, festivitas, *piacevolezza*, *leggiadria*.
Eutrapeles. εὐτράπελος, comis, urbanus, festivus, *graziosa*.
Exabundo, *abbondare*.
Exacerbatrix, quæ irritat. *Salvian.*
Exagogica. vectigalia ex mercibus exportatis, *gabella per robe portate fuori*.
Exagonius. ad certamen, & caussam non pertinens, *che non fa a proposito*.
Exangelus. ἐξάγγελος, qui ea, quæ intus fiunt, foris nunciat, Index.
Exardeo. exardesco, *esser infiammato*.
Exartum. novala.
Exastria. locus aeri expositus. *luogo arioso*. *gloss.*
Exbuo. exinanio, exhaurio, *votare*.
Excalo. loco dimoveo, elisio cantionibus. *incantare*. *gloss.*
Exceptorium. vas ad aliquid excipiendum. *Vet. gloss.*
Excerebro. cerebrum excutio, ἐξεγκεφαλίζω, *levare il cervello*.
Exchalcio. nummos aufero, ære spolio, *levar il danaro*. *Porphyr. in Horat. l. 1. sat. 8.*
Excido, es, excio, exciso, *eccisare*.
Excisor. qui cædit. *gloss.*
Excitabilis, *eccitabile*.
Excordor, aris. furo, insanio. *Commodian.*
Excorio, corium detraho, *scorticare*. ¶ Item virgis cædo. *gloss.*
Excubialis. ad excubias pertinens. *Sarisberiens.*
Exculens. importunus, *importuno*. *gloss.*
Excurema. folera iocentum.
Excusatiuncula. parva excusatio. *Salvian.*
Excusatorius. ad excusandum pertinens.
Excussor. qui excutit.
Exegematicus, a, um, ἐξηγηματικός, expositorius. Exegematicum poema dicitur, in quo solus Poeta loquitur, contrarium dramatico, ut 3. priores *Virg. georg.* libri.
Exegesis. ἐξήγησις, narratio, expositio, *spiegazione*.
Exegeta. ἐξηγητής, narrator, interpres, *interprete*.
Exegeticus. ἐξηγητικός, exegematicus. Exegetici libri sunt, in quibus aliorum scripta enarrantur.
Exegeus. ἔξηβος, qui pubertatem transit, ann. sc. 16.
Exemplo, as. ad exemplum conficio, describo.
Exephebus. qui ex ephebis exiit, *che ha passato sedici anni*.
Exercipes. qui pedes exercet, *staffetta*.
Exermis, vel exermus, inermis, *disarmato*. *Cath.*
Exfestuco. abdico, honorem alteri abroga, a festuca, vindicta, seu virga.
Exhæredito. hæreditate privo, *privare d' eredità*. *Salvian.*
Exholcismus. ἐξολκισμός, ossis translatio a superficie in profundum.
Exhorreo. exhorresco, φρίττω.
Exhydatosis. ἐξυδάτωσις, corruptio sanguinis in substantiam aquam.
Exiliatus, *esiliato*. missus in exilium, *bandito*.
Eximequi, prodeunto. *gloss. Isid.*
Existentia. *esistenza*, voc Philosophor.
Exiteria. ἐξιτήρια, dies, qua quis Athenis magistratum deponebat.
Exitiabiliter. perniciose.
Exitiose. perniciose.
Exmares. *Eunuchi*.
Exobliga. extremæ excubiæ, & remotius positæ, *sentinelle avanzate*.
Exocatacœli. secretorum Ecclesiasticorum præfecti.
Exochas. ἐξοχάς, tuberculum.
Exocha. ἐξοχή, eminentia.
Exomantium. extarius mantellum, flex pellium, *ferrajuola*. *gloss.*
Exomereusis. actio pascendi obsides.
Exomidium. superhumerale ex humeris dependens.
Exomonites. presbyter forensis.
Exoperur. *gloss. gr. lat.*
Exomphalon. ἐξόμφαλον, umbilici vitium, cum plus æquo extat.
Exophthalmus. ἐξόφθαλμος, qui oculis est prominentibus, *che ha gli occhi in fuori*.
Exopiastus, qui pullus non alit.
Exoportoo. porta exterior, *porta di fuori*.
Exoprasia. tributum pro iis, quæ exportantur.
Exorcista. ἐξορκιστής, qui solennibus verbis Dæmonibus imperat. *Paulin. Nolan.*
Exostræ. ἐξώστραι, vel exostrar. mæniana, podia projecta in ædibus.
Exostracismus. ἐξοστρακισμός, ostracismus.
Explamentum. expratio.
Expletivus, qui explet. *gloss.* & *Isid.*
Explicite. explicata.
Expopulor. populor.
Expostulator, qui expostulat.
Expræfectus, qui Præfecturam gessit.
Exprobrabilis, qui exprobrari potest.

Exprompto, *cavar fuori*, *Fulgent.*
Expuncta. fibræ pectoris. *gloss. Isid.*
Exputabilis, qui computari potest.
Exscaturio. scaturio. *gloss.*
Exsolute. absolute, libere.
Exsomnio. evigilo, expergiscor, *destarsi*. ¶ Item exsuiscro. *gloss.*
Exspicio. video, *vedere*.
Exspoliator. *rubatore*. *Salvian.*
Estalis, is, intestinum rectum. *gloss. vet.* & *Veget. mulomed.* 3. c. 11.
Extar. olla, in qua exta coquuntur. *gloss.* ¶ Est etiam æs theatricum, quod spectandi caussa datur.
Extelo, as, libertate donare, a telum. *gloss. Vet.* quia ut telum ab arcu, sic servus a manu domini emittitur.
Extemporaneus. extemporalis, *improvviso*.
Exterminatorius. exterminans.
Extestinus. extraneus, alienæ gentis. *Pap.*
Extispicina. extispicium.
Extogatus. non amplius togatus.
Extollentia. actus extollendi, *alzamento*.
Extrabundus. extraneus, *forastiero*.
Extracola. foris habitans. *gloss.*
Extractio. actus extrahendi.
Extraordinarie, adverb. extra ordinem.
Extravagantes dicuntur certæ Principum constitutiones, quæ extra corpus Juris Civilis positæ sunt.
Extreus. *abortivo*. *Pap.*
Extrinsece. ἔξωθεν, *estrinsecamente*.
Extromis. extremus. *gloss. Isid.*
Extrorsum. *al di fuori*.
Extrunois, arbor truncata. *Isid. gloss.*
Exvicarius. vicariatu perfunctus, *chi ha finito il vicariato*.
Exvito. evito, depello, *scansare*, *schivare*. Gloss. Isid.
Exulabundus. exulans, *bandito*.
Exularitius. *bandito*. Gloss.
Exumptuavit. pauperavit. *gloss. Isid.*
Exunguare. ad unguem examinare, *esaminare con diligenza*. ¶ Item exunguare vinum, est ejus vim per colationem frangere.
Exurgeo, exhaurio, ἐξαντλέω, *trar fuori*. Isid.
Exusheomnus. figura, cum rem aliquam extenuamus, & contemptam facimus.
Exuciat, protegat. *gloss. Isid.*
Exucium. exuviæ, λεῦρα, *spoglie*.
Exypnistæ, qui fratres dormientes in ecclesia excitabant.

F

F**Abaco**. stipulæ ex fabis.
Fabatum. puls ex fabis, *favetta*.
Fabellatio. mythologia, μυθολογία. *spiegazione della favola*. Gloss.
Fabricabilis, fabricabile. *Gloss.*
Fabricatius, aptus ad fabricandum. *gloss.*
Fabricaterna. ornamus, seu locus fabrorum.
Fabricatura. fabrica.
Fabricium. fabrica.
Faccio. adulando impedio.
Facitia. linteum, quo facies sudore tergitur, *fazzoletto*. Gloss.
Faciecula. parva facies, *facciotta*.
Facillo. strangulo, quasi faucillo, *strangolare*. Gloss.
Facitergium. facialis, *fazzoletto*.
Factionarius. *fazionario*. Gloss.
Facturio. facere cupio. Calepinus sistit *Plautum*.
Facularius. qui faculam gestat.
Faculentus. lucidus, clarus, *risplendente*.
Faderfiom. dos, *dote*.
Fagea, pabuli genus instar glandis fagineæ.
Fagopyrum. frumenti genus, quasi dicas fagotriticum, quod vocant frumentum saracenicum, *faggina*.
Fala. glans, *ghianda*.
Falantum, vel falandum, cœlum apud Hetruscos.
Falsitat. secat, putat, æstimat. *gloss. Isid.*
Fal. crudelis, immisericors, truculentus, apud Belgas, *spietata*, *crudele*.
Falda, guerra, bellum in *legibus Longobard.*
Falisia. stabuli locus, ubi fœnum, & pabulum ponitur. Forte legendum *Falisca*.
Fallibilis. qui fallit. *gloss.*
Falsifica, re, *falsificare*.
Falsitestis. testis falsus, *testimonio falso*. Gloss.
Falsones, deceptores, *ingannatori*. Gloss.
Falsosus. qui decipit, *ingannatore*. Gloss. Isid.
Falvus. fulvus, *color giallo*. Pap.
Famea, inis. *ragionamento*, affamen, locutio. *Eugen. Tolet. Guil. Brito*, &c.
Fameo. fame laboro, *patir fame*. Sipontin.
Familiarica dicuntur ea, quæ militibus dantur ad familiam alendam.
Familiarium. quod servo competit, ut sagum, gladius. *Corn. Fronto*.
Famulosus. serviens, *servile*. Isidor.
Faria. verba multa, *molte parole*. Gloss. Isid.
Farinaceus, qui est ex farina, *di farina*. Onomast.
Farinarium. locus reponendæ farinæ, ἀλφιτοθήκη, *farinaio*. Onomast.
Farticula. parva farcimina.
Fascinator. qui fascinat, *maliardo*. Gloss.
Fastuosus. fastosus, *arrogante*.
Fatæ. mulieres divinatrices.
Fatalitas. *fatalità*. *Zeno Imp. l. 1. Cod. de jure emphyt.*
Favonialis. ad Favonium pertinens. *gloss.*
Fautorius. favorabilis, qui favet, *chi favorisce*. Cath.
Favulus. *picciolo favo*.
Febrico. febricito, *aver febbre*.
Feida, vel faida, aperta inimicitia. *Leges Longobard.*
Feliatum. curvatum, *gloss. Isid.*
Felicito. felicem facio, *render felice*.
Felico. *far felice*. Cath.
Feltrum. pannus ex lana coacta, seu stipata, *feltro*.

Fenn. Arabice est doctrina.
Fenna. articulus, particula.
Fenestricula. fenestrella, *finestrino*.
Fer, es. abundo, fœcundus sum. Vox Hispanica?
Feraculus. aliquantulum ferax. *Cath.*
Ferio, as. ferior, σχολάζω, *far vacanza*.
Fermentatio. actus fermentandi, apud Chymicos.
Feudum. *feuda*, genus clientelæ. hinc Feudale jus. de his eidem ruc JCti.
Fiatola, piscis quidam marinus.
Fibebella. lumina, solis ortus, vel Lunæ. *Pap.*
Fibella. parva fibra, *picciola fibbra*.
Fibularius. fibulatorius, *fibbiaio*.
Fictiliarius. qui fictilia facit. *gloss.*
Fictus, us. *finzione*. fictio. *Sarisber.* ex S. Scriptura.
Fidicinarius. fidicen, κιθαρῳδός. *Gloss. gr. lat.*
Figularius. fictulus, *vasaio*. Gloss.
Filamentum. filorum congeries, apud Medic.
Filiaster. *filiastro*. Gloss. & Inscription.
Fimbri. bombyces, βόμβυκες, *bigatti*, *che fanno la seta*. Gloss.
Fio, is. odorem, vel fumum emitto, a θύω. Pro eo in usu est suffio.
Fiscolum. fiscella olei. *Isid.*
Fistulesco, is. fistulam ago, cavernulas habeo. *Fulgent. l. 2. Mythol.*
Fistulor, aris. *sibilare*. Gloss.
Fitialis, facetus, eloquens. *gloss.*
Fixio. actus figendi. *Vet. gloss.*
Fixura. actus figendi.
Flagellaritius. flagellis dignus. *gloss.*
Flagitamentum, exagitatio, vexatio. *Fulgent. l. 2. Mythol.*
Flammigena. a flamma genitus. *Sipont.*
Flasca, æ, &
Flasco, onis, *fiasco*, *fiasco*. Isid. & Pap.
Flatularius. qui flando aliquid facit.
Florenus. moneta aurea, *fiorino*.
Fluento, as. *scorrere*, fluo. *Venant. Fortunat.*
Fluminosus. fluminibus abundans, *abbondante di fiumi*.
Foculare. locus, ubi focus accenditur, *focolare*.
Fodrum. pabulum equorum. ¶ Item annona militaris, *vettovaglia*.
Fœmellarius. mulierosus, *gloss.*
Fœneratitius. ad fœnus pertinens, vel fœnori datur.
Fœtosus. *fecondo*. Sarisberiensis.
Folis. minuta pecunia, quadrans.
Follaralis. nummi genus.
Follesco. stultus fio, *divenir pazzo*.
Follex. camiai uter, [illegible].
Follentia, follitia, vel follentia. vanitas, *vanità*, *follia*. Gloss. Isid.
Fomahaut. stella Aquarii, vox Arabica.
Fontana. fons, πηγή, *fontana*.
Foraculum. perforaculum, id, quo aliquid foratur, *succhiello*, *trivella*. Gloss.
Foratica, tributum, quod transitorium, vel tractorium dicitur.
Forbanum. *bando*, proscriptio. Vox German.
Forefacio, vel forisfacio. pecco. ¶ Item offendo. Unde foris factum, peccatum. *Isid. gloss.*
Forestarius. custos nemoris. ¶ Item solitarius, egressus.
Forestum. silva, *foresta*. Vox Longobard.
Forjudico. foris judico.
Formaceum. formacium, *muro di terra*. Gloss.
Formicoleon. animal formicis infestum.
Fornisaria. meretrix, vel prostibulum, *meretrice*. *Tertul. de Pud.* c. 16. ita vertit πόρνην 1. Corinth. 6. 15.
Fornicor, aris. scortor. apud Ecclesiast.
Fortalitium. propugnaculum, castellum, *castello*.
Fortean. fortassis. *forse*.
Fortex. infima pars rosæ albida.
Fractillum. instrumentum ad frangendum piper. *gloss. Is.*
Frænarii. frænorum factores.
Frana. judex, a φρήν, mens, sapientia.
Francomastix. Francorum obtrectator.
Francus. liber, *libero*, *franco*. Vox Germann.
Frangibulum, i. quo quid frangitur. Usurpatur compositum, ut Dentifrangibulum. Nucifrangibulum.
Fratellus. fraterculus, *fratellino*. *Terent. Scaur. de Orthogr.*
Fratrimonium. bona fraterna.
Fratrissa. fratris uxor, *moglie del fratello*: Isid.
Fraudeo. fraudulenter ago.
Frea, æ. filia virgo de parente suo relicta. ¶ Item potestas, dominium. Vox Germ.
Fredum. compositio cum fisco. ¶ Item exilium.
Fremium. herbæ genus.
Frictorium. patella, in qua carnes friguntur. *Vet. glos.*
Fridaria. certus annorum numerus, in quo planeta gubernans vitam nati, bonum, vel malum ei dat. Vox Arab.
Frigefacio. *far raffreddare*.
Frigesio, *raffreddarsi*.
Frigiditas. frigus, *freddo*.
Frigium. mitra.
Frilingi. ingenui.
Fringilago, inis. parorum genus.
Frisinga, aut friskinga. fœtus porci, aut ovis.
Fritilis. olla, in qua sal torretur.
Fritillum. stillicidium stercoris in sterquilinium.
Frivolaria. qui tenuem, vilemque supellectilem vendunt, *straccivendoli*.
Frivolarium forum, ubi frivola venduntur.
Frondo, as. frondes emitto, *mandar fuori le frondi*.
Frontaria. *frontiera*.
Frontispicium, frons, *la facciata davanti della casa*.
Fructificus. fructuosus, *fruttifico*.
Frugo. frugem carpo.
Frustraneus. frustratus, *ingannato*.
Fugacitas. *facilità nel fuggire*. Glossa Cyril.
Fugillatores. umbræ dæmonum, qui ignem ferunt. Item qui e lapide ignem ejiciunt, *quelli che battono foco col fucile*.

Fugillo.

Fugillo. ignem a lapida elicio, *cavar fuoco dalla pietra*.
Fugillum. ferrum, quo ignis a lapide elicitur, *focile*.
Fulbora. filius legitimus. Vox Longobar.
Fulcrarm. lecti fulcra, *usvallessi da letto*, *lettiero*.
Fulcrarius, qui spondas & fulcra lectorum fabricatur. ¶ Item qui turbines, & crepitacula puerilia facit, & hujusmodi opera tornatilia.
Fulgero. fulgeo, splendeo, *ἀστράπτω*, *risplendere*.
Fulina. coquina, *cucina*.
Fulinaus, coquinare, *cucinare*.
Fulinarius. coquus, *cuoco*. *Gloss. Isid.*
Fulmen. fulcimentum, *sostegno*.
Fulcrum, & fulctrum. fulcrum, *puntello*, *sostegno*.
Fumigabundus. fumidus, *che fa fumo*.
Fumigatio. suffitus, θυμίαμα, *profumo*.
Functa. cadavera, homines vita functi. *Gloss.*
Fundamentalis, *fondamentale*.
Fundibalum. balista, seu alia machina gravia saxa jaculans. *Isid. l.* 18. *c.* 10.
Fundibularius. funditor, *σφενδονίτης*, *frombolatore*. Quidam citant *Livium*.
Funeralis, *funerale*, ad funus pertinens. *Onomast.*
Funerator. qui funerat, *chi fa il funerale*. Gloss.
Fungidus. fungosus. *Gloss.*
Furabula, tenebræ, *tenebre*. Gloss. Isid.
Furcilis, bidens, fœno extrahendo aptum, tridens vero fimo.
Furcujus. furunculus, *ladroncello*.
Furfur aceus, furfureus, *di semola*. Fulgent.
Furfuratio, &
Furfurisca. porrigo, vitium capitis, *forfora di tigna*.
Furnicum, furni instar habens, laqueatum, cameratum, *fatto a volta*.
Furo, *furetto*, mustela silvestris, animal cuniculos effodiens.
Fuscinula. parva fuscina, *forcina*. Sipontin.
Fusim. sparsim, fuse, *sparsamente*.
Fusionaticum, vel Fusionalitium. a fusione dictum. *Gloss. Philox.*
Fusorius. ad fusorem pertinens, ut vas fusorium, ars fusoria &c. χωνευτικός, *pertinente a fondere*.
Fustigo. fuste cædo, *bastonare*. Onomast. vet.
Fusio, sparsio, χύσις, *spargimento*.
Futis. vas aquarium, futum.

G

GAjacum, Guajacum. lignum Indicum utile adversus luem Gallicam, *legno santo*.
Gajum. silva densissima.
Galactophagi. γαλακτοφάγοι, *quelli che vivono di latte*.
Galactopola. γαλακτοπώλης, *chi vende latte*.
Galenga. radix aromatica, colore purpureo, sapore acri.
Galbeus. galbule avis.
Galvus. subviridis, luteus. *Gloss.*
Gale, es, γαλῆ, *donnola*.
Gallasco. Gallos Sacerdotes Cybeles imitor. *Gloss.*
Gallinago. perdix rustica, *acceggia*.
Gallium. herba vim habens coaguli.
Gallulo, as, pubem emitto. ¶ Item crassiorem vocem facio.
Gamalis, legitimo matrimonio natus, *nato da legittimo matrimonio*.
Gamelius, nuptialis. Gamelii Dii nuptiarum præsides. a γάμος, nuptiæ.
Gammadium. parvum gamma.
Gammoides, γαμμοειδές, ferrum, quo utuntur Medici ad pus extrahendum, quod litteræ gamma figurã habet.
Gamos, γάμος, nuptiæ, *nozze*.
Gangites. gemma ad Gangem fluv. nascens.
Gannator, qui gannat, *beffeggiatore*. Gloss.
Gannatura. turpe lucrum. ¶ Item irrisio. *Adhelm. de Virgin. c.* 28.
Ganno, as, irrideo. illudo, *burlare*. Gloss.
Ganta. avis, vulpanser dicta.
Gargarismus. gargarismatium.
Gardingus. dignitatis nomen.
Garum. tribunal subterarium extructum Imperatoribus.
Garopola, qui garum vendit.
Garrulus, nomen avis, *κισσοκίτης*.
Garzonestasium, locus Constantinopoli in media aula magni templi, ubi pueri stabant.
Gasachius, adversarius. *in leg. Salic.*
Gastaldia. custodia.
Gastaldius, comes. item custos.
Gastra, vasa vinaria.
Gastrimargia, γαστριμαργία, intemperatia, ingluvies.
Gastrimargus. gulosus.
Gastrochires. qui manuum artificio victum quærunt.
Gastromantia. divinatio per ventrem, vel cuus divinant spiritus in ventre ubsessorum.
Gastrum. vas æneum augusto fundo.
Gavata. vas escarium.
Gaudifico. gaudio afficio, *render' allegro*.
Gaudiloquus. qui cum gaudio loquitur, *chi parla con allegrezza*.
Gaudiolum. parvum gaudium.
Gaudiosus. plenus gaudio, *pieno d' allegrezza*. *S. Bernard.*
Gaviso, gaudeo, *godere*.
Gazophylacium, γαζοφυλάκιον, *luogo, dove si conservano le cose preziose*.
Gehennalis, ad gehennam pertinens.
Gelabilis. qui gelari potest, *che si può agghiacciare*.
Gemmarius. gemmarum venditor. *chi vende gemme*.
Gemmades. mulieres. *Isid. gloss.*
Genea, γενεά, ala mille equitum. Item generatio. ¶ Item spatium 30. annorum.
Genealogicus, γενεαλογικός, ad genealogiam pertinens.
Genearcha, γενεάρχης, generis princeps, *primo della famiglia*.
Genearchicus, γενεαρχικός, ad principem originis spectans.
Genethle, γενέθλη, Venus. *Venere*.
Genethlia, γενέθλια, *feste natalizia*.
Genethliacon. γενεθλιακόν, carmen de Natali.
Genethlius, γενέθλιος, natalis. ¶ Genethlius etiam dictus Jupiter, quod ei cura incumbat omnia propagandi.
Generabilitas. universitas.
Genesia, festa, quibus amici natalem celebrant defuncti, cujus memoriam conservare student.
Gengibiæ, *gengive*. *Gloss.*
Genianus. luxuriosus, ad genium pertinens.
Genimen, *germoglio*, *razza*, *stirpe*. germen, progenies. *Vet. Interp. S. Script.* cujus verba refert etiam *Tertul. adversus Hermog.*
Gentilismus, *gentilesimo*.
Genuarius, qui ad genua alicujus accidit, *chi si getta ai piedi di qualcheduno*.
Genula. parva gena.
Geodes. lapis in concavitate sua terram habens.
Geodæsia, γεωδαισία, scientia earum, quæ in sensibilibus sunt corporibus, magnitudinum, & figurarum, quæ sub divisionem, & compositionem cadunt.
Geodætes. qui Geodæsiam novit, terræ divisor, agrimensor, *agrimensore*.
Geomantes, γεωμάντης, qui ex terra vaticinatur.
Geomantia. divinationis genus ex terra.
Germinasco. germino, *germogliare*.
Gerontocomium, γεροντοκομεῖον, locus, ubi senes aluntur, *luogo, dove si fanno le spese a' vecchi*. Codex.
Gerontodidascalus, γεροντοδιδάσκαλος, *maestro de vecchi*.
Gerontopogon, γεροντοπώγων, herbæ genus, alio nomine barba Sacerdotum, *barba di prete*.
Gesticulatrix. gesticularia, *saltatrice*.
Gestiuncula. parva gestio. *Isid. gloss.*
Gibbosus. gibbus, *gobbo*.
Giminasium, *bagno*, lavacrum. *Isid. gloss.*
Gigantinus, *gigantesco*. Bernard.
Gignerus. delirus, *pazzo*. Gloss.
Gillo. vasis fictilis genus, vel ampulla vitrea, *boccale*. ¶ Item rusticus, ineptus. *Cath.*
Gingillus. instrumentum quo fila revolvuntur, *fuso*, *guindolo*, *cavalla*.
Gissum. lemma, terminus. *Gloss.*
Gladiarius. qui gladios facit, *chi fa spade*. Gloss.
Glandatio, glandium collectio, & passio suum ex glandibus, *raccolta di ghiande*. Sipontin.
Glauciolus. dicitur equus, qui felineis est oculis.
Glaucopis, γλαυκῶπις, oculus glaucus, seu cæsios habens, *femmina*, *che ha gli occhi verdeggianti*.
Glesco. glisco, *crescere*.
Glis, idis. mucor panis, & vini, *muffa*.
Glis, issis, terra tenax, argilla.
Glis, iris. lappa, seu carduus.
Glirius. somnolentus.
Gliscosus. lapposus.
Gloriabilis. qui gloriatur, *vantatore*. Gloss. gr. lat.
Glossalgia, γλωσσαλγία, *dolor di lingua*.
Glossocomum. arcula ad lingulas tibiarum reponendas. ¶ Item marsupium linguæ speciem habens.
Glossographus, γλωσσογράφος, qui glossas scribit, *interprete*.
Glutinatorium, κολλητήριον. *Gloss.*
Glyphice. sculptura, pars statuariæ artis.
Guaba, vel Gaabat, natus, generatus, filius. *Isid. gloss.*
Gnaphalon. genus tormenti ex lana concisa, quæ vestibus, dum a fullone poliuntur, detrahitur.
Gnaphos. frutex spinosus, carduus, quo panno recens texto lana inducitur. *Perottus.*
Gnara.
Gnariter, *dottamente*.
Gnaruro, cognosco.
Gnomologia, γνωμολογία, *raccolta di sentenze*.
Gnomologus, γνωμολόγος, scriptor, qui sententias colligit.
Gnomones. dentes in jumentis, quibus ætas eorum dignoscitur.
Goetia. γοητεία, *incanto*.
Golora. testudo. *Gloss.*
Gomphosis. γόμφωσις, coagmentatio, cũ os ossi infigitur.
Grab, fistula oculi, morbus. *Onomast. medic.*
Grabaterius. qui grabatos facit, κλινοποιός, *chi fa letti*. Gloss.
Grabium, γράβιον, tæda querna, *face*.
Graduale, quod gradatim canitur.
Græcatio. Græcorum imitatio.
Græcismus, *costruzione greca*.
Gramma, γράμμα, litera.
Grammatistica. Grammatica ars.
Grammismus, γραμμισμός, *giuoco di dadi*, ludus tesserarius, ita dictus a γραμμή, linea, quia calculi in tabulam lusoriam lineis distinctam fritillo jaciuntur.
Granatza. vestis Imperatoris Constantinopolitani.
Grandebalæ. pili subalares.
Grandedo, *grandezza*. Fulgent.
Granditus. anosimo. *Gloss.*
Graniparus. granifer, *chi fa il grano*.
Grano, onis. pilus felis circa os, quo abscisso ferocia perdit.
Gronomastix. genus arboris, vel gummi ex ea arbore. *Isid. l.* 17. *c.* 8.
Graphe, γραφή, *scrittura*.
Graphio, onis. Præses, judex fiscalis.
Grassus. pinguis, *grassa*. Gloss.
Gratifico. gratum reddo, χαρίζομαι, *far cosa grata*.
Gratificus. qui gratificatur. *Isidor. Porphyr. & Paulin. Patrover.*
Grausmentum. *mestizia*. Gloss.
Gravicura, qui est gravis cordis.
Graviloquentia. gravitas, seu sublimitas loquendi, *parlar grave*.
Graviloquus. qui graviter loquitur, *chi parla grave*.
Gravius, judex, præses. Hinc Langravius, &c.
Gryphus. superbus, cervicosus. *Gloss.*
Gritmannus, Griatman. prætor vicus, præfectus pagorum.
Gromare, vel Grumare, metiri, *misurare*.
Grossitudo. crassitudo. *grossezza*.
Grunda. tecti prominentia ad arcendas pluvias, *gronda*, *grondaja*.
Grundo. grundam facio.
Grandula, &
Grundatorium, idem ac grunda.
Gry. sordes sub unguibus. ¶ Item res minima quælibet.
Grypus. γρυπός, *colui che ha il naso, o il rostro aquilino*.
Guadia. pignus, *pegno*.
Guajacum, vel Guajacanum lignum, *legno santo*.
Guardiæ. feuda sunt, quæ constituuntur aliquibus propter custodiam rei domini.
Guardianus, &
Guardio. custos, præfectus, *guardiano*.
Guberuio, onis. gubernator, *governatore*. *Isid.*
Guerra. bellum, *guerra*.
Gufa. vestis genus. *Gloss.*
Gulatus. gulosus, *goloso*. *Gloss. vet.*
Guna. vestis pellicea.
Gurgito. devoro, me impleo, satio, *tracannare*, *ingurgitarsi*. *Gloss.*
Gustarium, cibus, quem sumimus ante prandium, vel inter cœnam, & prandium, *merenda*, *o colazione*.
Gutteria. Birus articulorum dolor, *gotta*.
Gutto, as. stillo, *gocciare*, *stillare*. *Vet. Gloss.*
Guttus, vel guttus. vas vitreum, cucurbita, *ventosa*.
Gymnastes, æ, γυμναστής, *maestro di scuola*. præceptor exercitiorum, qui pueros exercet.
Gyna, γυνή, *donna*.
Gynæcocratia. γυναικοκρατία, *signoria di donne*.
Gyrgathus, lectus, in quo mente amoti vincti afferrantur. ¶ Item vas, in quod pistor coctos reponit panes.
Gyro, as, in gyrum ago, *girare*.
Gyrgillus, lignum in transversa pertica mobile, ex quo funis cum situla in puteum demittitur ad hauriendam aquam. *Isid. l.* 20. *cap.* 15. ¶ Item instrumentum, quo fila revolvuntur, *fuso*.
Gyrovagus. vagus, instabilis.

H

HAceldama. ager sanguinis. Vox hebraica.
Hædiculus. hædulus, *capretto*.
Hæma, αἷμα, *sangue*.
Hæmagogus, αἱμαγωγός, *sanguinem ducens*.
Hæmoptoicus, αἱμοπτυϊκός, *chi sputa sangue*, qui sanguinem spuit.
Hæmorrhæa, αἱμοῤῥοΐα, *flusso di sangue*, sanguinis fluxus.
Hæredito, as. hæreditatem consequor, *ereditare*.
Hæresiotes. hæreticus, *eretico*.
Hagiographa, ἁγιόγραφα, *sacra scrittura*, sacra scripta.
Hala, æ, & in plur. Halæ, arum, dicuntur oppida, quæ sala coquendo rem faciunt, ab ἅλς. *Gloss. Cyril. V. Barth. advers. l.* 42. *c.* 6. ¶ Item ampla atria, forte quæ nos *Sale*.
Haleo. oscito. ¶ Item redoleo. *Gloss. Isid.*
Halias, adis. genus scaphæ piscatoriæ.
Halicarnassensis, Halicarnasseus.
Hallus. Sole adustus. *Gloss.*
Halsphigus, ἁλίφλοιος, arbor glandifera, glandem ferens amarissimam.
Halmadas. olivæ, quæ condiuntur muria.
Halmyrodes. salsaginosus, *salso*.
Halma. saltus, saltatio, *ballo*.
Halosachna. lanugo, seu spuma arida maris.
Hamallus. qui mallatus est in judicium. h. e. vocatus, *che è chiamato in giudizio*.
Hamator. piscator. *Gloss. Isid.*
Hamaxiæus. pleustralis, ut hamaxiæa verba, quæ *Horat.* vocat sesquipedalia.
Hamaxarius. qui plaustra conficit, *chi fa carri*.
Hamaxicus, a, um. Pleustrarius, carpentarius, *carrettiero*.
Harengus. piscis marinus, *aringa*.
Harmation. lex quædam tibiæ.
Harmoge, ἁρμογή, junctura, compago, commissura.
Harmosta. ἁρμοστής, aptator, concinnator.
Harpagium. vas aquale foraminosum, quo hortorum herbas, floresque irrigamus.
Harpator. qui harpa musico instrumento ludit, *sonator d' arpa*.
Harpedona, ἁρπεδόνη, *guindola*, *arcolajo*, laqueus, quo aliquid arripitur.
Harpichordus, *clavicembalo*.
Hasla. ramus aridus.
Hastiludium. ludus, qui hastis fit.
Hauritor. haustor. *Pet. Chrysol.*
Hauritorium. instrumentum, quo aliquid hauritur, ἄντλημα.
Hausto, as, frequentat. ab haurio, *attingere*, *cavare spesso*.
Hebdomadarius, ii, coquus monasterii, *cuoco di monastero*. ¶ Item quicunque per hebdomadam curam gerit vel chori, vel monasterii.
Hebdomarius, ἑβδομάριος, qui per hebdomadas cubiculum Imperatoris custodit.
Hebraicus, a, um. *Ebraico*.
Hebria. lorica, *corazza*. Gloss. vet.
Hecatabeletes, ἑκατηβελέτης, *che gira alla lontana*.
Hecatomphonia, ἑκατομφόνια. sacra a Messeniis instituta, cum quis centum hostes occidisset.
Hecatompedum, ἑκατόμπεδον, *di cento piedi*.
Hecatonchiros. ἑκατόγχειρος, *di cento mani*.
Hecatontarchus, ἑκατόνταρχος, Centurio.
Hectapharmacum. medicamentum laxans, suppurans, carnemque gignens.
Hectica febris, *febre ettica*.
Hedone, ἡδονή, *piacere*.
Hedybia. placentarum genera jucunda.
Hedysmata, ἡδύσματα, *condimenti*.
Hegemosyna. sacrificia pro felici itinere.
Hegateria, ἡγητήρια, fici fructus.
Hegira, epocha Mahumetis.
Helice. inauris. ¶ Item crinis mulierum implexus.
Halictares, ἑλικτῆρες, *ornamenti dell' orecchie*, *pendenti*.
Hellanodices. judex certaminis, *giudice di giuochi*.
Hellenista, ἑλληνιστής, lingua græca utens, *Grechezzante*.
Hamera, ἡμέρα, *giorno*.
Hemerocætus, ἡμερόκοιτος, *ladro notturno*, qui interdiu dormit, & noctu furatur.
Hemicadium. vas dimidii cadi.

Hemi-

Hemicranio, *micrania*, dolor, quo dimidia capitis pars laborat.
Hemicranici. qui hemicrania laborant.
Hemimerie, ἡμιμερής, semipes in versu.
Hemiolium, *fosta*, genus navigii, quod a puppi ad malum binis remis instructum est, e malo ad proram unis.
Hemiopæ. tibiæ pueriles, minores perfectis.
Hemipleuxia, ἡμιπληξία, morbus, quo dimidia corporis pars percellitur, & resolvitur. Apoplexia vero est, cum totum corpus enervatur.
Hemisextum. sextariolus.
Hemistichium, ἡμιστίχιον, dimidius versus.
Henotes, ἑνότης, unitas, *unità*, *unione*.
Henoticum, ἑνωτικόν, edictum de unione Ecclesiarum.
Hepatitis, ἡπατῖτις, vena ampla ex hepate emergens.
Hepalus, ἠπίαλος, papilio, qui in lucernarum luminibus advolat, *farfalla*.
Hepta, ἑπτά, *sette*.
Heptachordos, ἑπτάχορδος, septem habens chordas, *stromento di sette corde*.
Heptapachye. mensura septem cubitorum.
Heptarenabus, ἑπτατεῦχος, septem habens voluminu.
Heraldus. *Araldo*, *Ambasciadore*.
Herbitium. locus, in quo herbæ nascuntur, *luogo dove nascono l' erbe*.
Heribannum. pœna non obtemperantis edicto eundi in hostes. ¶ Item exatio.
Heribergium. hospitium paratum.
Herisfellum. locus castrorum.
Herodo. dominatus, *padronanza*. *Gloss.*
Hermæa. festa Cretensium, in quibus servis mensæ accumbentibus domini ministrabant.
Hermeneia, ἑρμηνεία, interpretatio, *interpretazione*.
Hermoglyphus, ἑρμογλύφος, *scultore*, *statuario*.
Hermopolium, ἑρμοπώλιον, mercato, o *bottega di statue*, locus, in quo Hermæ conficiuntur, aut venduntur.
Herthamon. præcordia, *parti vicine al cuore*.
Hetæriarcha. collegii, vel sodalitatis princeps. ἑταιριάρχης.
Heteromaschalia, ἑτερομάσχαλος, *veste col polo da una parte sola*.
Heteroscii, ἑτερόσκιοι, a Geographis dicuntur incolæ in zonis temperatis, ubi meridiana Solis umbra vel in Meridiem protenditur.
Hex, ἕξ, sex, *sei*.
Hexaemeron, ἑξαήμερον, *spazio di sei giorni*, spatium sex dierum.
Hexagium, ἑξάγιον, sextula, quæ pendit quatuor scrupula.
Hexamilum. murus in Isthmo Corinthiaco, per sex m. passuum extensus.
Hexaplum, ἑξαπλοῦν, sextuplex.
Hexapsalmus, ἑξάψαλμος, senio psalmorum. *Gloss.*
Hexaptotus, ἑξάπτωτος, *che ha sei casi*.
Hierarcha, ἱεράρχης, *principe delle cose sacre*.
Hierarchia, ἱεραρχία, sacer ordo, vel principatus.
Hierarchicus, ἱεραρχικός, ad Hierarchiam pertinens.
Hierocomium, ἱεροκομεῖον, locus, in quo leprosi aluntur.
Hieroglyphus, ἱερογλύφος, qui sacra, vel arcana insculpit.
Hieromonachi, ἱερομόναχοι, sacerdotes monachi.
Hierosolymita, & Hierosolymitanus. qui est ex Hierosolyma.
Hierotheca, ἱεροθήκη, vel sacræ theca, *ciborio*.
Himerion, circulus æquinoctialis.
Hin. mensura apud Hebræos continens duos sextarios Italicos.
Hinnito. frequenter hinnio, *annitrire spesso*. *Gloss.*
Hippagium. equorum ductio.
Hipparchus, ἵππαρχος, magister equitum.
Hippasia. equitatus, *cavalleria*.
Hippito, as, *badare*, *fermarsi*, *tardare*, oscito. *Gloss.* *Isid.*
Hippocrenides. Musæ.
Hippomachia, ἱππομαχία, *combattimento a cavallo*.
Hippophorbus, ἱπποφορβός, equorum pastor.
Hippos, ἵππος, *cavallo*.
Hippotyphia, ἱππότυφια, equinus fastus, ferox superbia.
Hircocervus. tragelaphus.
Hirticulus, dimin. ab hirtus, *alquanto irsuto*.
Historialiter. per historiam, *istoricamente*.
Historiola, *istorietta*.
Historiuncula, *istorietta*.
Hitta. membrana in inguine muliebri.
Hodæporicum. itinerarium, *itinerario*.
Holcas, adis, navis oneraria, ὁλκάς.
Holos, ὅλος, *tutto*.
Holoberu, vel Holoverum dicitur vestis tota serica, aut purpureo colore tota tincta. *Tourneb.*
Holocaustosis, ὁλοκαύτωσις, *olocausto*.
Holoporphyrus, ὁλοπόρφυρος, totus purpureus, *tutto di porpora*. *Isid.*
Holovitreus. totus ex vitro, *tutto di vetro*.
Homagium, *omaggio*, *giuramento di fedeltà*.
Homer. mensura apud Hebræos, continens decem Ephas, aut triginta sata.
Homerda. stercus hominis.
Homileta, ὁμιλητής, concionator, *predicatore*.
Homilia, ὁμιλία, *colloquio*, *concione sacra*.
Hominium. idem quod Homagium. *omaggio*.
Homœologia, ὁμοιολογία, *somiglianza di discorso*, similitudo sermonis.
Homœosis, ὁμοίωσις, *somiglianza*.
Homogalactos, ὁμογάλακτος, *lattato insieme*, collactaneus.
Homogeneus, ὁμογενής, congener.
Homogenea, ὁμογένεια, cognatio.
Homohypni, ὁμόυπνοι, *camerate*, domestici, contubernales.
Homologus, ὁμόλογος, consentaneus, consentiens, confitens, dedititius.
Homonymia, ὁμωνυμία, communio nominis, æquivocatio.
Homonymon, ὁμώνυμον, quod est ejusdem nominis, apud Grammat. & Dialect.
Homonœa, ὁμόνοια, concordia.
Homousius, ὁμοούσιος, *della medesima sostanza*, ejusdem substantiæ.
Honorosus. valde honoratus, *molto onorato*. *Isid.*
Horalis, horarius. *Venant.* *Fortun.*
Horesinades, bonus Dæmon, Jupiter apud Chaldæos.
Horos, ὅρος, finis, terminus, *termine*.
Horripilatio. horror capillorum.
Horripilor. horreo, præ horrore pili mihi erriguntur. *Gloss.* *Philox.*
Horula. parva hora, *oretta*.
Hosanna. salutem affer, vel præsta.
Hospiticida. qui hospitem occidit. *Gloss.*
Hubiola. lupulus salictarius.
Huma, æ, aquilæ genus apud Persas, singulare, & optimi ominis.
Humanatio, incarnatio, *incarnazione*.
Humano, as. hominem facio.
Humicuba. humi cubans, scortum, *meretrice*.
Humicubatio. *il dormire in terra*.
Humiditas. humor, *umore*, *umidità*.
Humipes. sponsa dicta, quod rheda non veheretur.
Humipeta. humum petens.
Huso, nomen piscis in Danubio sine spinis.
Hyalotheca, ὑαλοθήκη, officina vitrearia, *bottega di vetri*.
Hyalurgica. ars vitraria.
Hyalurgeium, ὑαλουργεῖον, officina vitrearia, *bottega di vetri*.
Hyalurgus, ὑαλουργός, *vetraro*, vitrearius.
Hycce, ὕκκη, *pesce*.
Hydor, ὕδωρ, *aqua*.
Hydrelæum, ὑδρέλαιον, oleum aqua mixtum.
Hydrocephale. capitis dolor, cum aqua cutem inflat.
Hydrographia, ὑδρογραφία, aquarum descriptio.
Hydromphalos, ὑδρόμφαλον, torpidi humoris in umbilico collectio.
Hydromystes, ὑδρομύστης, qui aquæ lustrali in vestibulo templi præfectus introeuntes aspergebat.
Hydrophanta, ὑδροφάντης, qui aquarum scaturigines perquirit. Hinc Hydrophantica ars, quæ in aquis inquirendis versatur, quo vocabulo usus est is, qui de re rustica ad Constantin. Cæs. scripsit.
Hydrophorus, ὑδροφόρος, *porta acqua*, aquarius, aquæ portator.
Hydrophylax, ὑδροφύλαξ, aquæ custos, & aquæductuum.
Hydropotes, ὑδροπότης, *bevitor d' acqua*, aquæ potator.
Hydrenterocele, hydrocele, herniæ species.
Hygrotes, ὑγρότης, humor, lacryma, succus in arboribus.
Hyle, æ, ὕλη, *selva*, *materia*.
Hymnifico, *lodare*, *cantar inni*. *Commodian.*
Hymnisonus, *chi canta inni*. *Paulin. Nolan.*
Hypagogeus, ὑπαγωγεύς, instrumentum, quo lapides expoliuntur.
Hypatia, ὑπατεία, consulatus, *consolato*.
Hypatus, ὕπατος, *console*.
Hypatus, adject. summum, principalis.
Hyperberetæa, serotina, quæ vix suo tempore adveniunt.
Hyperberetæus, mensis est October apud Macedones.
Hyperbolice, ὑπερβολικῶς, *con iperbole*.
Hyperbolicus, ὑπερβολικός, *iperbolico*, cum hyperbole dict.
Hyparchus, ὕπαρχος, *presidente*, imperator, præfectus, qui aliam supra se potestatem agnoscit.
Hypecauma, ὑπέκκαυμα, fomentum.
Hyper, ὑπέρ, *sopra*.
Hyperbibasmus, figura, cum accentus, vel littera ex una syllaba in aliam transfertur.
Hyperbolos, lapis, qui collo noxiorum aquis mergendorum alligatur, apud Athenienses, *pietra da legar' al collo a chi si affoga*.
Hyperpasidium, locus, per quem necessario transitur.
Hyperpyron, nummi genus.
Hyperthesis, ὑπέρθεσις, dilatio, procrastinatio, frustratio.
Hypertimon, tributi genus.
Hipertimos, stolus Metropolitani.
Hypobolon. dotis incrementum, vel quod mortuo marito uxori superstiti redditur supra dotem. Hinc hypobolicus, a, um, adject. ut hypobolicum instrumentum.
Hypoclesion, qui Imperatoris partes in ecclesiasticis obibat.
Hypoclunes, canes sub clunibus.
Hypoderas &
Hypodesis, ὑπόδεσις, ὑπόδημα, calceus, *scarpa*.
Hypodiastole, ὑποδιαστολή, subdistinctio, interpunctio, *segno di separazione*.
Hypogastrium, aqualiculus, *il basso ventre*.
Hypographe, ὑπογραφή, delineatio, *abbozzo*.
Hypostasis, ὑπόστασις, substantia, res per se subsistens. Hinc Hypostaticus.
Hypoglottis, ὑπογλωττίς, *scilinguagnolo*, caruncula, quæ linguæ adhæret inferiori parti oris.
Hypogonatium, ὑπογονάτιον, *cuscino sotto le ginocchia*, quod genibus substernebant precibus facturi.
Hypomnematicus, ὑπομνηματικός, adject. ut hypomnematicus liber ad memoriæ subsidium conscriptus.
Hypopodium, scabellum, quod pedibus supponitur, ὑποπόδιον, *soppiede*.
Hypopion, ὑπώπιον, oculi morbus, cum pus sub cornea tunica colligitur.
Hypopompi, productores, comites, *compagni*.
Hyposphagma, ὑπόσφαγμα, sanguinis subter cutem diffusio ex ruptura venæ, vel sostis ictu.
Hypothema, ὑπόθημα, *base*, *sostegno*, basis, fultum. *Gloss.*
Hypothetice, ὑποθετικῶς, conditionaliter.
Hypotheticus, ὑποθετικός, hypothesim habens; conditionalis. Prologus hypotheticus, qui totius rei argumentum continet.
Hystera, matrix. ¶ Item secundinæ.
Hysterologus, ὑστερολόγος, qui prius dicit, quod posterius est. ¶ Item qui posteriore loco verba facit. *chi parla alla moscia*, o *in secondo luogo*.
Hysteros, ὕστερος, *ultimo*.

I

IA, orum, violæ.
Jacturalis, le, jacturam afferens, *dannoso*. *Gloss.*
Jaculamen, jaculum, ἀκόντιον.
Janualis, ad Janum pertinens.
Jatronices, medicorum victor. *Bud.*
Jatrus, ἰατρός, *medico*.
Ibalia, mares habentia.
Iber, animal ex duobus diversæ speciei genitum.
Iberg, orum, cantilenæ nutricum ad placandos infantes.
Icanati, milites optimates dignitore, qui cohortem habuere.
Icas, εἰκάς, vicenarius numerus.
Ichthyopola, ἰχθυοπώλης, *pesciven dolo*.
Ichthyopolium, ἰχθυοπωλεῖον, *pescheria*. *Gloss.*
Icinm. quasi exitus, nullo remanente.
Iconomus, οἰκονόμος, *economo*.
Icterus, i, ἴκτερος, *itterizia*.
Idiocaballus. proprius equus. *Gloss.*
Idiocratoria. proprius principatus.
Idioma, ἰδίωμα, proprietas, & speciatim proprietas linguæ, quæ etiam dialectus dicitur, *linguaggio*, *idioma*.
Idiomelum, ἰδιόμελον, canticum alicui festo proprium.
Idololatricus, εἰδωλολατρικός, ad Idolorum cultum pertinens.
Idolomania, εἰδωλομανία, furor circa idola.
Idolopœia, εἰδωλοποιΐα, figura, qua mortui loquentes inducuntur.
Idolothysia, εἰδωλοθυσία, immolatio, quæ fit idolis, *sacrifizio degl' idoli*.
Jecoralis. ad jecur pertinens. *Gloss.*
Jehova. nomen proprium solius Dei. vox Hebraica.
Igneo. ignitus fio, *riscaldarsi*.
Ignibulum. thuribulum, *turribolo*. Cath.
Ignominis, *ignobile*, quasi sine nomine.
Ignos. ignotus, *incognito*.
Ileum, i, n. intestinum omnium longissimum quod incipit, ubi jejunum desinit.
Iliacus, a, um, ad Ileon intestinum pertinens ut iliaca passio.
Iliatri. servi vocantes convivas. Rh.
Iliades. contorta lora.
Illatores. qui monstros introducebant judicio.
Illigamentum. alligatio, *legamento*. Salvian.
Illitas. ilicas. *Gloss.* *Isid.*
Illusorium, ii, ludibrium, *scherno*. Gloss.
Illusorius, a, um, ad illudendum pertinens.
Imadus. carmen sæculare.
Imæum, carmen, quod concinebant aquarum haustores, vel molæ versatores.
Imaginabilis. quam imaginari possumus.
Imarmene, εἱμαρμένη, *destino*.
Imaratium. templum grandius.
Imatium, ἱμάτιον, peculiare genus vestium sæcularium.
Imbraviator. qui in breves, seu pictacia refert.
Imbreviatura. protocollum. *Scribon.*
Imbrevio, as, in breves, seu pittacia, h. e. commentariolos rerum summas continentes refero.
Imbricamentum. opus imbricatum.
Imbriciasus, *che porta pioggia*.
Imbrumati. qui cibum fastidiunt.
Imbulus. locus ad deambulandum spatiosus, quasi inambulum. *Vet. diction.* & *Isid.*
Immagistratus. in honore positus.
Immasso, as. in massam redigo.
Immensurabilis. qui mensurari non potest, *che non si può misurare*. Salvian.
Immensuratim. sine mensura, *senza misura*. Salvian.
Immobiliter. firme. *Eutrop.* *l.* 3.
Immolatitius. ad immolationem pertinens.
Immolior. inædifico.
Immoranter. sine mora. Gloss. *senza indugio*.
Immorosus. jejunus, *digiuno*. *Oros.*
Immutator. qui mutat. *Oaf.*
Imparate, adverb. *senza preparazione*.
Imparitas. imperitas. *disparità*.
Impars, expers. *Gloss.* *Isid.*
Imperiabilis. imperiosus, *imperioso*.
Imperitabundus, frequenter, & arroganter imperans.
Impesa. impensa, *spesa*.
Impestius. impetuoso, *impetuoso*.
Impetigosus. impetiginosus, *chi patisce volatiche*.
Impetra, igis, impetigo, *volatica*.
Impigrabilis. impiger, *sollecito*. Gloss.
Impilare. cædere, impugnare. *Pap.*
Impilegium. rete minus, *picciola rete*. *Isid.* *l.* 19. *orig.* *c.* 5. & *Gloss.*
Implanator. impostor, seductor, *ingannatore*, *mariolo*.
Implano. seduco, fallo, *ingannare*.
Implicete. perplexe, *intricatamente*.
Implicatrix. quæ implicat. *Gloss.*
Implutus. pluvia madefactus, *bagnato di pioggia*.
Impœnitentia, *impenitenza*.
Impopularis. inustratus, *insolito*. *Pap.*
Importatio. actus importandi.
Impræstatio. non præstatio.
Impremia, delineatio. *Gloss.*
Impridie. pridie, *il giorno avanti*.
Improspicuus, ἀπρόβλεπτος. *Gloss.*
Impurimus. impurissimus. *Gloss.*
Impuro, as, impurum facio. *Gloss.*
Inaccusabilis. qui accusari non potest. *Gloss.*
Inantea. deinceps, posthac, *per l' avvenire*.
Inaterne, ἀνάτεροι, quæ duobus, vel pluribus nupserunt fratribus.
Inabbreuiare. in breve deducere, *abbreviare*.
Inanigenia. primigenia. *Pap.*
Incapito. incœpto, *principiare*. Gloss.
Incardium. palmæ medulla.
Incarnatio. *incarnazione*.
Incastus. non castus, *impuro*. Gloss.
Incertitudo. res incerta, *incertezza*.
Incippat. includit, indidit. *Gloss.* *Isid.*
Incitamen, incitamentum, *incitamento*.
Incitabilis, *incitabile*.
Inclusia. genus tunicæ interioris, *camicia*, o *sottana*.
Incognoscibilis, qui cognosci non potest.
Incoinquinatus. *non imbrattato*.
Incolor. decolor, *scolorito*. Gloss.
Incoloro, as, *incolorire*.

Incom.

Incommunicabilis. ἀκοινώνητος, *incomunicabile*, non communicandus.
Incompactus. ἀσύμπηκτος, male compositus, *mal composto*, *mal unito*.
Incomperendino. dilato, *prolungare*. Gloss.
Incompos. ἀδύνατος, impotens, *impotente*. Pap.
Inconditus, non conditus, ἀνήδυντος, *non condito*.
Inconfusibilis, qui non confunditur, *che non si confonde*.
Inconscientia. ἀγνωσία, insicientia, *ignoranza*. Gloss.
Inconsutilis. ἄρραφος, non consutus, vel paucis suturis unitus.
Incontaminabiliter. ἀμιάντως, Incorrupte, *incorrottamente*.
Incrassatus. ἀναλημφθεὶς, saginatus, *ingrassato*.
Incrementor. cresco, *crescere*.
Increpator, ὁ ἐπιπλήττων, objurgator, *riprensore*. Gloss.
Incrocari. croco aspergi, *esser asperso di zafferano*.
Incubinam pro concubinam dixit antiquitas.
Incudo, is, ἐγκρούω, cudendo imprimo, *stampare*, *coniare*.
Inculpo. μέμφομαι, accuso, *incolpare*.
Incunctans. non cunctans, *presto*. Paulin. Petrocor. l. 5. v. 132.
Incurabilis. ἀνίατος, *incurabile*.
Indepsere. acquirere, invadere, *acquistare*.
Indesinens. non desinens, *che continua*. Gloss.
Indisciplinatus, &
Indisciplinosus. disciplina carens, *senza disciplina*, *indisciplinato*.
Indissociabiliter, indissolubiliter, *indissolubilmente*.
Individue. indivisibiliter, *indivisibilmente*.
Indormis. insomnis, *senza sonno*, *vigilante*.
Indubiæ. indumenta, *vestimenti*. Gloss. Isid.
Inducticius. ἐπακτός, qui inducitur, *chi viene indotto*. Gloss.
Indulcoro, as. indulco, *indolcire*.
Indusiatus. *sonato*, quasi in foro versans.
Indumina. indumenta, *vestimenti*. Pap.
Induratio. indurandi actio, *induramento*.
Indurator. qui indurat, *chi rende duro*. Gloss.
Induresco. induresco, *indurarsi*.
Indestriare. docere, *insegnare*. Gloss. Isid.
Indystria. industria, *industria*.
Inedax. qui non edit, vel qui non est edax, *non molto mangiante*. Gloss.
Inemendatus. *non emendato*.
Ineruditio. eruditionis carentia, *privazione d' erudizione*. Gloss.
Iners. iners, *pigro*. Gloss. Isid.
Inexpiabiliter. *inespiabilmente*.
Inexpiatus. *non purgato*.
Infallibilis. *infallibile*.
Infatigabiliter. *infatigabilmente*.
Infectorium. officina tinctoris, *bottega di tintore*. Gloss.
Infensator. defensor, *difensore*. Gloss. Philox.
Inferilia. χθόνια, inferna loca, *luoghi di sotto*. Gloss.
Infertor, qui infercit. ¶ Item qui infert, *chi porta*.
Infertum vinum. Lege *inferium*, & V. in Calepino.
Infestumino. mam latrocinando infesto, *fare il corsale*.
Infibulatio. *affibbiamento*.
Infidibulum. vas angustioris oris, ut urceus, quo humor, aut vinum infunditur.
Infiduciare, oppignerare, *impegnare*. Gloss. Isid.
Infiscor. fisco regio applicor, *esser confiscato*.
Informaceum. formarius paries, qui duabus tabulis circumdatis, tanquam in formam infercitur.
Infortiatum. titulus tomi secundi Digestorum T. *Alciat.*
Infortuno, as. infortunatum facio, *rendere misferabile*. Gloss.
Infrendes: pueri sine dentibus, qui frendere non possunt.
Infrontate. imprudenter, *sfacciatamente*.
Infulionicatus. impolitus, *rozzo*. Gloss.
Infusorium, vas, in quo est oleum, quod ponitur in lucernis. ¶ Item, per quod projicitur, aburio calicis. *Vet. Dictionar.*
Infuso, as. fuso involvo, *infusare*.
Ingeniculatio. actus ingeniculandi, *inginocchiazione*.
Ingreno. grana in horreum ingero, *porre il grano in granajo*. Gloss.
Ingravido, *ingravidare*. Paulin.
Ingrusia. ficus veneno infecta, *fico avvelenato*.
Inhæredito. hæreditatem capio, *eredare*.
Inharundulatio. collectio arundinum, *raccolta di canne*.
Inhibæ aves infaustæ, adversæ, quæ inhibent. *uccelli infausti*.
Inhibitor. exactor, quasi inhibens lites. *Cath.*
Inhonores. idem ut inanores, *mori*.
Inion. ligula, quæ connectuntur ante pectus.
Initiatrix, icis, fœm. ab initiator. *Salvian.*
Innaturalis, *non naturale*.
Innox, ocis, innocuus, *innocente*. Gloss.
Innonator. qui innovat, *che fa cose nuove*. Gloss.
Inobedientia, *disubbidienza*.
Inobedio, *disubbidire*.
Inradiat. denigrat, *annerisce*. Gloss.
Insanctus. non sanctus, *non santo*. Gloss.
Insanabiliter, *insanabilmente*.
Insapiens. insipiens, *scipito*. Gloss.
Insceosor. miles classiarius, qui navem inscendit.
Inscindo. scindo, *tagliare*. Pet. Chrysolog.
Insecus. prope, *appresso*. Gloss.
Insemitatus. locus invius, *luogo non praticato*. Gloss.
Insenescibilis, senectutis expers, *chi non invecchia*.
Insensatus, *insensato*.
Insepelibilis, *insepolto*.
Insertitius. insertus, *innestato*. Gloss.
Insiciale. jus ex insiciis, *guazzetto*. Gloss.
Insico. inseco, *tagliare*.
Insignitas. nobilitas, *nobiltà*.
Insobria. Insubria.
Insplendesco. splendeo, *risplendere*. Gloss.
Institrix. ancilla, quæ pro domina negotiatur, *fattora*.
Instrumentum. quod instruitur.

Instrictus. vulneratus, *ferito*. Gloss.
Insuases. non suasus, *non persuaso*. Gloss.
Insulo, as. in insulam converto, *diventar isola*. V. Insulatus in Calepino.
Insultus, us, *insulto*.
Insummo, as. perficio, *perfezionare*. Onomast.
Intaclamentum. ἐνδύματος ἀλλαγή, *coprimento di cosa*. Gloss.
Intartizare. pervertere. *Pap.*
Intellones. folles lucernarum. *Isid. Gloss.*
Intentabilis. qui tentari nequit, *che non può tentarsi*. *Gloss. gr. lat.*
Intemator, qui tentat, *tentatore*.
Interamnia. chorda. *corda*. *Isid. Gloss.*
Intercilium. spatium inter cilia sine pilis. *Isid. l. 11. c. 1*
Intercipere. sequestrum esse. ¶ Item apud sequestrem deponere.
Intercisimen. intermissio, *tagliamento per mezzo*.
Intercutaneus. intercus, *tra carne, e pelle*.
Interdiarius. qui interdiu furatur, *che ruba di giorno*. *Gloss.*
Interdictorius. qui ad interdicendum pertinet. *Salvian.*
Interfines. interjecti fines, *termini posti di mezzo*. *Gloss.*
Interfinium. inter fines positum, intersepimentum narium.
Intergeries, *parete di mezzo*. *gloss.*
Interlocutoria sententia dicitur, quæ non definit controversiam, sed aliquid obiter ad causam pertinens decernit.
Intermetium. spatium inter metas, *spazio tra le mete*.
Intermisse. sine intermissione, *continuamente*.
Internecida. qui falsum testimonium fecit, & ob id hominem occidit. *Isid. l. 10.*
Internecies. internecio, *uccisione*, *strage*. *Isid.*
Internoctatio. pervigilium, excubiæ, pernoctatio, *lunga veglia*. *Gloss.*
Interpedo, as, are, ambulo, *camminare*.
Interpendium. cum lanx una non magis propendet altera. *Gloss.*
Interpola, æ, m. 1. qui interpolat, *chi rappezza*, *rigattiere*.
Interpalio. interpolo, *rappezzare*.
Interpremium, & interpretium, quod ultra pretium accipitur, *il sopra più dalla prima compra*.
Interpretatiuncula, *piccola interpretazione*.
Interrasor, qui interradit. *Gloss.*
Interrogamentum. interrogatio, *interrogazione*. *gloss.*
Interruptor. qui interrumpit, *interrottore*.
Intersepia. sepimentum, *tramezzo*. *Onomast.*
Intersepimentum. intersepia, *tramezzo*. *Gloss.*
Intersepium, *tramezzo*. *Gloss.*
Intersignium. locus inter duo signa, *luogo tra due segni*.
Intertexo, is, *tessere in mezzo*.
Intertius. sequester tertius, quem duo sequuntur.
Interturria. loca inter turres, *torrione*.
Inthronizo, as. in throno colloco, *collocare sul trono*. *Vet. Dictionar.*
Intolerabilitus. intolerantia, *intolleranza*. *Gloss.*
Intomata. jumentorum tubera, *ustione*. *Onom.*
Intortitium. funale, *torcione*.
Intoxico. venenum exhibeo, *attossicare*, *avvelenare*.
Intrarius. internus, *intrinseco*.
Intrinsece, *intrinsecamente*.
Intripola vestis, eadem ac interpolis. *veste rifatta*. *Isid. l. 19. c. 22.*
Introitorius. ad introitum pertinens, *che appartiene all' entrata*.
Investitura. introductio in possessionem, *collocazione nel possesso*.
Invide. invidiose, *con invidia*.
Invidiola. *invidietta*. Sipontin.
Invilitus. vilem reddo, *avvilire*. Gloss.
Invisco, as. visco inficio, *invischiare*.
Involator. fur, *ladro*.
Involumen, &
Involumentum. involutio, *inviluppo*, *invoglio*.
Jocista. qui verbis jocatur. *buffone*. Gloss. Isid.
Jocular. jocosus, *ridicolo*, *scherzatore*. Gloss.
Jugusium. captivitas, servitus, *schiavitù*.
Jolaccharum. saccharum aqua rosacea conditum.
Jorsum, & Josum, deorsum. *di sotto*.
Ipes. vermiculi in vitibus nascentes, convolvuli.
Ipnocausta. ἰπνοκαυστα, *fornace*. Gloss.
Irenica. εἰρηνικά, preces pro pace, *preghiere per ottener la pace*.
Iresione. εἰρεσιώνη, ramus lana velatus, & habens omnigenos terræ fructus dependentes, ante januas ædium suspensus in honorem Apollinis, ad famem arcendam.
Irmus. hymnus, qui ante troparium canebatur, ita dictus, quod reliquorum, quæ canerentur, consequentia ab eo duceretur. *Lex. gr.*
Ireum. plasmatæ genus ab irnea dictum.
Ironicus. εἰρωνικός, ad ironiam pertinens.
Irregularis. qui est sine regula, *senza regola*.
Irrisibilis, irridendus, *degno di riso*.
Irritatrix. quæ provocat, *instigatrice*.
Irrugio, is. valde rugio, *ruggir molto*.
Irrumpibilis. qui rumpi non potest, *che non può rompersi*. Gloss.
Isagogicon. εἰσαγωγικόν, *introduzione*.
Isangelia, ἰσαγγελία, nuncium conforme, *avviso simile*. ¶ Item judicium, & accusatio proditorum, & quorum crimina legibus non continentur.
Isangelus. ἰσάγγελος, Angelis par, *uguale agli Angeli*.
Isca. medulla arboris, quæ in ligno ipso consistit.
Ischas. ἰσχάς, ficus arida, *fico secco*.
Ischæmata. ἰσχαίμονα, sanguinem attenuantia, aut supprimentia.
Ischæmus. ἴσχαιμος, vires habens sistendi sanguinem, *che stagna il sangue*.
Ischnophonia. ἰσχνοφωνία, linguæ hæsitatio, vocis exilitas, *sfrenezza di lingua*.
Iscophorismus. saltatio in honorem Bacchi.

Ischuria. ἰσχουρία, urinæ suppressio ex morbo, *soppressione d' orina*.
Iscola. *scuola*.
Iselasia. εἰσελασία, ingressus, *entrata*.
Isemerinos. ἰσημερινός, æquinoctialis, æquidialis, circulus in sphæra.
Isis. emplastrum conferens in atra bili.
Isoces. pisces, ex quo primum isicia facta. *Isid.*
Isodus, εἴσοδος, introitus, *ingresso*.
Isonomia. ἰσονομία, æqualis distributio, æqualitas juris.
Isopolitia. ἰσοπολιτεία, communis respublica gaudendo cum.
Isosceles. ἰσοσκελὲς σχῆμα, figura trianguli duos tantum angulos æquales habens.
Isostates. ἰσοστάτης, æqualitatis recognitor.
Isox. piscis genus.
Istre. recte, *rettamente*. Gloss. Isid.
Italiota. peregrinus in Italia morans.
Itinero, as, *far viaggio*.
Ithymbus, ἴθυμβος, saltatio in honorem Bacchi.
Jubilatus, us. clamor rusticorum, *giubilo*.
Jububa, herba.
Jucando, as. jucunditate afficio, *rallegrare*.
Judicatorium. locus, ubi judicatur, *luogo dove si giudica*. Gloss.
Jugulator. qui jugulat, *scannatore*. Gloss. & Salvian.
Jalbe. fibula. *Gloss. Isid.*
Jumentarium. locus, ubi stant jumenta, *luogo dove si fermano i giumenti*. Gloss.
Juncata. lac concretum, & junco involutum, *giuncata*.
Junctor. qui mulus jungit ad rhedam.
Jungula, jungle, seu jugla. habenæ jugales.
Junis. juvenis, per syncop. *giovane*.
Junus. animal quoddam quadrupes.
Juraticus. scholasticus, legis peritus, *dottore*. Gloss. Isid.
Jussella. jusculum, *minestrone*, *intingolatura*. gloss.
Juscellarius. qui juscellum facit, *cuoco*. gloss.
Jusso, severe jubeo, *comandare con severità*.
Jussor. qui jubet, *chi comanda*.
Justidium. dies, quo jus dicitur, *giorno, in cui si rende ragione*. Gloss.
Justificatio. *giustificazione*. *Vet Theol.*
Jusum. deorsum, *in giù*.
Juxto, as. appropinquo, *avvicinarsi*.
Ixiæ. varices, cum sanguis in crurum venis dilatatur.
Ixon. avis ex vulturino genere.
Ixos. viscum, quo aves capiuntur, *vischio*.
Iyxta. juxta, *appresso*.
Izone. vestis satyrica, *veste da satiro*.

K

KAii. margines, seu crepidines molium, quibus flumina obserantur. ¶ Item cancelli.
Kyrie eleison. Domine miserere.
Kopti. Ægyptii Christiani.

L

LAberna. ferramentum latronum, vel furum. ¶ Item latus, aut qui filios alienos seducit. ¶ Item gladiator. *Gloss. Isid.*
Labilitus. *sdrucciolevolezza*, Sarisberiens.
Labiolum. parvum labium, *labbretto*.
Laboratorium. locus destinatus operibus chymicis.
Labronium. species lati poculi.
Labsilis. labilis, *sdrucciolevole*. Gloss.
Labyzus. gummi genus odoratissimum.
Lacatismus. laqueus, decipula. *laccio*. Isid. Gloss.
Lacca, res quædam rubea, quæ tenuibus lignorum surculis inhæret, sapore non ingrato.
Laccarius, qui puteos, aut fossas effodit, *cava pozzi*. *Gloss.*
Laccus. puteus, lacus, cisterna. *pozzo*.
Lacebra. illecebra, *accarezzamento*. *Adelhelm.*
Lachanopola. λαχανοπώλης, olerum venditor, *chi vende ortaglia*.
Lachanopolium. λαχανοπωλεῖον, forum olitorium, *piazza dell' ortaglia*.
Laciniata vestis. vestis sinuosa, *veste piena di falde*.
Laconice. λακωνικῶς, breviter more Laconum.
Lactanum. potio ex lacte, *lattata*. Isid.
Lactena. malleum, *martello*. *Gloss. Isid.*
Lacticularius, & Lacticulosus, qui lac non habet, aut parum. *che ha poco latte*. *Gloss.*
Lactidiasi. qui circa umbilicum calce percussi sunt.
Lactiphagus. lac edens, *mangia latte*.
Lactosus. lacteus, vel lacte plenus, *pieno di latte*.
Lactumen. pustulæ in capite puerorum nascentes, quasi lactis impuritas, *lattime*.
Lacturius. Porcellus lactens, nondum ablactatus.
Laculata vestis, quæ lacus quadratos quosdam cum pictura habet intextos, aut additos acu.
Lacunola. parva lacuna. *picciolo stagno*.
Læmergia. λαιμαργία, gulositas, voracitas, *golosità*.
Læmargus. λαίμαργος, gulosus, vorax, *goloso*.
Læmuschaton. λαιμοσχάτον, premium gladiatoribus datum ob adversarii jugulationem, *premio de' gladiatori*.
Lagarus. laxus, fabrinnis, *vuoto*.
Laisus. sinus, gremium. *grembo*.
Lalage. λαλαγή, clamor, vociferatio, *schiamazzo*.
Lalangia, & lalangula. crustula, *crosta*. *Gloss.*
Lambdoides. sutura cranii, a figura Λ sic dicta.
Lamentator. qui lamentatur, *che si lamenta*. *Gloss.*
Lamentatrix. *che si lamenta*. Scriban. de *Pass. Dom.* c. 10.
Lampadaphoria. λαμπαδηφορία, lampadis gestatio. *portamento di lampade*. ¶ Item lusus quidam Atheniensium, de quo vide Lampas in *Calepino*.
Lampium. pulpitum, *analogium*, *leggio*. *Isid. Gloss.*
Lamprotera. λαμπροτέρα, saltationis genus.
Landgravii. regionum, aut limitum comites.
Landula. alauda, *allodola*.
Languorado, & Languitas. *languidezza*.
Laniator. lanius, *beccajo*. *Gloss.*

Laniatorium. laniena, *beccaria*.
Lanitus, laneus. *di lana*.
Lanilutor. qui lanam lavat, fullo, *lava lane*. *gloss.*
Lanipendent. *mercante di lana*.
Laniure. lanıena, *beccaria*.
Lano, as. lanam produco, *produr lana*.
Laoplanus. λαοπλάνος, dæmon popularis, impostor, *calunniatore*.
Lapatzes. vestis Principum Constantinopolitanorum.
Lapicidinarius. lapicida. *scarpellino*. *gloss.*
Lapidicator. *scarpellino*.
Laqueo, as. illaqueo, *allacciare*.
Larcus. vas vimineum, in quo feruntur carbones, *corba del carbone*.
Lardarium. locus, ubi lardum servatur, *lardelliera*. Alii exponunt particulas lardi a coquis in carnes immissas.
Laricinus. qui est ex larice, *di larice*.
Larna. rosarium, *rosaio*. *gloss. Ibid.*
Larus. fulica, avis quædam aquatica.
Larynx, λάρυγξ. gula, guttur, vel ostium asperæ arteriæ, *gola*.
Lascis, tractus lanæ. *Greg. Turon.*
Laserculi. placentulæ, *focaccie*, *torte*.
Lasiæ. mappæ villos habens, *manipole*, *salvietta*.
Lasicius. mus, *sorcio*.
Lasseo. lassus sum, *essere stanco*.
Latebro, as. abscondo, *nascondere*.
Laterani. satellites, qui Principis latus servant. *soldati di guardia del Principe*.
Lateratim. ex utroque latere, *dall'uno, e l'altro lato*.
Latifico, as. latum facio, *allargare*. *gloss*
Latiloquens. qui magna loquitur, *che parla di gran cose*.
Lato, as. *allargare*, *dilatare*.
Latomus. λατόμος, lapicida, *scarpellino*.
Latria. λατρεία, servitus, cultus, religionis obsequium.
Laudamentum. arbitrium, judicium, consilium, *arbitrio*. *Cujac.*
Laudidignus. laude dignus, *degno di lode*. *gloss.*
Laudifico. laudo, *lodare*. *gloss.*
Laudum. sententia, arbitrium. ¶ Item transactio.
Laudunæ. Ecclesiastica vasa, *vasi di Chiesa*. *Pap.*
Laureo, as. corono, *coronare*. P. Chrysol. & Sarisberiens.
Lautitas. lautitia, *delicatezza*, *magnificenza in cibi, e abiti*. *Gloss.*
Lautule. diminut. a laute, *alquanto lautamente*.
Lautulus. diminut. a lautus, *alquanto lauto*.
Lauzanum. animal quoddam quadrupes.
Lazaroma. vestis mortualis, *veste da morto*.
Lazaros. homo recens mortuus, *uomo morto di fresco*.
Lazulus. lapis opacus, sapphiri colore, aureis punctulis exornatus.
Lazurion. color cæruleus, *azzurro*.
Leberis. serpentis exuvium. *spoglie di serpente*.
Lebia. λεβίας, piscis. *pesce*.
Lecanomantia. λεκανομαντεία, divinatio per pelvim.
Lecanomanticus. λεκανομαντικός, ad lecanomantiam pertinens.
Lecanomantis. λεκανόμαντις, qui per pelves divinat.
Leccator, gulosus, *goloso*, *leccone*. ¶ Item mediator. *mezzano*. *Ibid. gloss.*
Lecithus. λέκιθος, vitulus, *rosso dell'uovo*. ¶ Item pisum.
Lecithopola. λεκιθοπώλης, ovorum venditor vel pisorum, *chi vende uova*.
Lecithopolis. λεκιθόπωλις. ovorum venditrix.
Lectarius. qui lectos facit, *chi fa letti*.
Lectionarium. *messale*. liber sacrarum lectionum.
Lectisternium. stratus lecti. *gloss. Ibid.*
Lectrum, & legium. pulpitum, in quo legitur. *pulpito*.
Ledarium. tunica æstiva, *sottana da estate*.
Ledo, onis. maris æstuatio, *bollimento del mare*.
Legumenarius. qui legumina vendit, *chi vende legumi*. *gloss.*
Lemosus, qui lema laborat.
Leithund. canis ductor, Germanica vox.
Lenæon. ληναιών, Januarius, *Gennaro*.
Lenobates. ληνοβάτης, qui uvas in torculari calcat, *chi calca l'uva*.
Lenticularia. cella, ubi lenticulæ reconduntur. *luogo dove si ripongono le lenticchie*.
Lentino, linteum, *lenzuolo*. ¶ Item cingulum sacerdotale, *cinto sacerdotale*.
Lentitas. lentitudo, *lentezza*.
Lepadnum. lorum latum, quo collum equi ad jugum religatur.
Lepiditas. lepor, *lepidezza*.
Leptocarya. λεπτοκάρυα, avellanæ, *nocciole*.
Leptoludia. ficus pullæ. *fichi neri*.
Lesta. machinæ bellicæ genus.
Lethergici. canes tacite mordentes.
Lethificus. lethifer, *mortale*.
Leuce. λεύκη, populus alba, *pioppo bianco*.
Leucifcus. piscis e mugilum fluvialium genere.
Leucochalcos. λευκόχαλκος, aurichalcum, *ottone*.
Leucoma. λεύκωμα, album oculi. ¶ Item album ovi. *chiaro dell'uovo*. ¶ Item tabula illa, in qua judicum descripta erant nomina, & in qua singulorum annorum acta literis mandabantur a Pontifice Maximo.
Leucomænides. λευκομαινίδες, exigui pisciculi, *pesciolini*.
Leucon. λευκόν, album, *bianco*.
Leuconotus. λευκόνοτος, ventus, idem ac Libonotus, quasi albus Notus, *Ostro Garbino*.
Leucoparyphos. λευκοπάρυφος, candidis, & alio colore cinctis vestibus indutus.
Leucopygi. λευκόπυγοι, qui candidis sunt natibus.
Leviathan. balæna, magnus draco. ¶ Item Dæmon.
Leudis, is. vassallus, subditus, *vassallo*.
Leviga. instrumentum ad levigandum.
Levio. leve facio, *alleggerire*. *Cod.*
Levitacio. leve facio, *alleggerire*. *Gloss.*
Leonticatum. potionis genus.
Leunculus. parvus leo, *leoncello*.

Lexicon. λεξικόν, vocabularium, dictionarium, *lessico*, *dizionario*.
Lia. fœmina, quæ in somno mali recipiunt funes.
Libatorium. crater, quo funditur libamen in sacris.
Libellarius. qui libellos defert.
Libellatici dicuntur, qui idolis non quidem sacrificarunt, sed nomina per libellos dedere. *Cyprian. l. 4. ep. 2.*
Libeum. vasculum in sacris, quo oleum effundebatur.
Libitudo. libido, libitum, *volontà*.
Librion. insigne. *livrea*.
Licentiatus, in studiis emeritus. *licenziato*.
Lichas. λιχάς, palmus, h. e. interstitium inter pollicem, & indicem extensos.
Licitorium. lignum, ubi licia involvuntur, *subbio*.
Liscini. candelæ. *lucignoli*.
Licite. *lecitamente*. *Oresius*.
Licitor. negotiator, *negoziante*, a verbo *licitor*.
Licta. linea. Antiquum, & obsoletum verbum.
Ligius. vassallus, subditus, *vassallo*, *ligio*.
Lignarium. lignaria cella. *legnajo*.
Lignesco, is. in ligni duritiem concresco.
Ligoile. lignarium, *legnajo*.
Ligurius. gulosus, catillo, nepos, *goloso*, *leccone*. *gloss*
Liliatis. iridis quædam species, e similitudine lilii, *giglio*, *azzurro*.
Liliastrum. planta lilio similis, *gigliastro*.
Limator. qui lima polit, *limatore*. *Cyrill. gloss.*
Limatura. scobs. *limatura*. *gloss.*
Limbellus. parvus limbus, *picciolo orlo*.
Limbulus. *picciolo orlo*.
Limentum. idem ac limes, *limite*.
Limen, enis. λιμήν, portus, *porto*.
Limenophylax. λιμενοφύλαξ, custos portus, *guardiano del porto*.
Liminium. servitium mortiferum, captivitas. *schiavitù*.
Limne. λίμνη, stagnum, lacus, *palude*.
Lemniscus. nota critica in censendis auctoribus. ¶ Item virgula inter geminos punctos jacens. *Isid. l. 1. c. 20.*
Linctor, qui lingit, *chi lecca*. *gloss.*
Linostima palla. linteum ad lævam Sacerdotis, ad tergendum, *manipolo*.
Linteator. lini textor.
Lipopsychia. & lipothymia, λιποψυχία, λιποθυμία, animæ deliquium, *svenimento*.
Lipsana. λείψανα, reliquiæ, *rimasugli*.
Liquaminarius. qui liquamen vendit.
Liquasco. liquesco, *liquefarsi*.
Liquatum, i. liquamen.
Lista. linea, ora, limbus.
Lithiasis. λιθίασις, calculi generatio in vesica. ¶ Item album tuberculum in palpebris.
Lithoglyphus. λιθογλύφος. sculptor lapidum.
Lithotomia. λιθοτομία, lapicidina, *cava di pietre*.
Lithos. λίθος, lapis, *pietra*.
Lithurgus. λιθουργός, lapidarius, *chi lavora pietre*.
Litigatio. litis agitatio, *litigio*. *gloss.*
Litotes. λιτότης, frugalitas, *tenuità*.
Liturgia. λειτουργία, munus publicum, functio muneris Ecclesiastici.
Liturgus. λειτουργός, minister sacer publicus.
Liturgicus, λειτουργικός, ministratorius.
Litus, homo dedititius, qui ingenuitatem suam mancipavit.
Livia. columba agrestis, colore livido, *colomba selvaggia*, *gazza*.
Livum. tectorium.
Lixus. elixus, *lesso*.
Lixones. aquarum partitores. *Isid. Gloss.* Al. leg. *partitores, i porta acqua*.
Lobus, infima pars auris. ¶ Item partes extremæ hepatis. ¶ Item lupus, apud *Hispan.*
Loemodes. λοιμώδης, pestilens, *pestilente*.
Locatarius, *chi prende ad affitto*.
Logarastæ, qui publicos redditus tractabant.
Logarithmus. λογαριθμός, genus numeri. V. *Casp. Schott. curs. Mathem.*
Logemporus, qui præter verba nihil affert.
Logisterium. locus in quo exercitus recensetur, & militi stipendium datur.
Logistice. λογιστική, ars supputandi. *abbaco*.
Logium. λόγιον, oraculum, præsertim soluta oratione editum. ¶ Item locus judicii. ¶ Item collectio.
Logodædalus. λογοδαίδαλος, orator versutus, qui inania verborum ornamenta sectatur, *cianciatore ingegnoso*.
Logopœus. λογοποιός, qui falsa comminiscitur, mythologus. *chi inventa favole*.
Logodipnum. λογόδειπνον, cœna verbis condita.
Logotheta. λογοθέτης, qui rationem petit.
Lolisco. in lolium degenero, *degenerare in loglio*.
Lolietum. locus lolio consitus, *luogo pieno di loglio*.
Loma. λῶμα, parvula fimbria, aut limbus.
Lomentarius. qui lomentum conficit. *gloss.*
Lonche. λόγχη, cultri genus, quod adhibetur in liturgiis.
Longanimis. *paziente*. *Ibid.*
Longanimitas. *pazienza d'animo*, *sofferenza*.
Longanimiter. patienter, *con pazienza*.
Longiturnitas. diuturnitas, *lunghezza*.
Longiturnus. longinquus, diuturnus, *lungo*.
Loquacito, as, multum loquor, *parlar molto*.
Lordosis. λόρδωσις, incurvatio in anteriorem partem, cum quis capite prono est, vitiata dorsi spina.
Loricifer. qui loricam fert, *chi porta la panciera*. Gloss.
Lotao. mendicus, *povero*.
Lotiolentus. lotio inquinatus, *sporcato con orina*.
Lotrix. quæ lavat, *lavandaja*.
Lucernarius. qui lucernam fert, vel facit, *lucernajo*.
Lucido, as. lucidum facio, illustro, *far risplendere*.
Lucifico. *far risplendere*.
Lucigena. a luce natus, *generato di luce*.
Lucinium. myxus lucernæ, *lucignolo*.
Luco, as. sylvam cædo, *tagliare una selva*.
Luctitor, aris. *lottare spesso*.

Lucubrum. quidquid ex arida materia est ad ignem concipiendum, ut sulfurata. *Ibid.*
Lucuci. lucorum custodes, *guardiani di boschi*.
Lanullea. lancea lata.
Ludiarius. ad ludum pertinens.
Ludices. meretrices, *meretrici*. Isid. Gloss.
Ludotrophus. lanista, *maestro di scherma*, quasi ludum alens gladiatorum.
Luecula. parva lux, *piccola peste*.
Lumbarda. bombarda, *artiglieria*.
Lumbare, is. tegumentum lumborum, *braga*.
Lunista. Lunæ peritus. *perito della luna*.
Lurum, cinctus, quem publice habent servi.
Lupinarium. locus, ubi lupini feruntur, *lupinaio*.
Lupenarius. lupanaris dominus, *padrone del bordello*.
Lupertus. *cacciatore di lupi*. Passerat. ex Serv.
Lupio, lege *lippio*.
Lurcinor. lurcor, *trangugiare*.
Luscitus. myops, *chi ha corta vista, o cattiva*.
Lusculus. *alquanto losco*.
Lustrabilis. περίβλεπτος, spectabilis. *gloss.*
Lustrica. aspergillum, *aspergolo*.
Lustrus. frater mariti, *fratello del marito*. Gloss.
Luter. λουτήρ, vas ad lavandum aptum, pelvis.
Lutium. lotium, *orina*.
Lutor. qui insolat, *chi mette al sole*. Gloss.
Lutrinæ balnearii.
Luxatio, onis. motio extra locum, *slogamento*.
Lycanthropia. λυκανθρωπία, rabies lupina, melancholiæ genus, *malinconia*.
Lycanthropus, λυκάνθρωπος, qui lycanthropia laborat, *malinconico*.
Lyce, lux prima solem præcedens.
Lychnidium. λυχνίδιον, lucernula. *lucernetta*.
Lychnites. λυχνίτης, lapis pellucidus.
Lychnaptes. λυχνάπτης, qui lucernam accendit, *chi accende la lucerna*.
Lychnia, λυχνία, ampera ad lychni modum suspensa, *cannocchiale*.
Lychnicum. vespertinum tempus, quo lucernæ accenduntur.
Lychnium. λυχνεῖον. candelabrum, *candeliere*.
Lycoctonon. λυκοκτόνον, genus aconiti lupos occidentis. *erba, che uccide i lupi*.
Lycopantheros. λυκοπάνθηρος. animal lupum, & pantheram referens, *animale simile al lupo, ed alla pantera*.
Lycophilia. λυκοφιλία, lupina amicitia, *amicizia finta*.
Lycophili. λυκόφιλοι, suspecti amici, *amici sospetti*.
Lycopodes. λυκόποδες, tyrannorum satellites, *sgherri de tiranni*.
Lympheones. antra nympharum, vel officinæ, & fucraria artium.
Lypesilogus. aliis maledicendo molestus.
Lyræ. nugæ, *bagatelle*. V. Liræ in Calepino.
Lyricen. qui lyra canit. *suonatore di lira*.
Lysidicus. λυσίδικος, qui omnia jura dissolvit.
Lysigamus, λυσίγαμος, nuptias solvens, *che scioglie le nozze*.
Lysiponia. λυσιπονία, laboris, & lassitudinis solutio.
Lyssa. rabies canum sub caniculum.
Lyteria. λυτήρια, solutoria signa, morbi magni solutionem præcedentia.
Lytierses. cantilena messorum, *canzone de' mietitori*.
Lytrosis. λύτρωσις, redemptio, *riscatto*.

M

MAcariotes. μακαριότης, beatitudo. *beatitudine*.
Macaria. μακαρία, locus beatæ vitæ. ¶ Item beatitudo, *beatitudine*.
Macarios. μακάριος, beatus, *beato*.
Macella. septa, claustra. ¶ Item genus teli, quod uno tantum cadit mucrone, sicut Dicella est, quod utrinque cadit.
Machæropœus. μαχαιροποιός, faber machærarum, *spadaio*.
Macheron. viridis compositio medicamenti contra morbos articulares.
Machæropola. μαχαιροπώλης, qui machæras vendit, *spadaio*.
Machæropolium. μαχαιροπώλιον, locus, ubi machæræ venduntur, *bottega di spadaro*.
Machamos. December mensis, lingua Byzantina, *Decembre*.
Mechi. impii, perditi, *scellerati*.
Mechil. tunica talaris, hyacinthina, habens tintinnabula multa.
Mechis. cibus, *cibo*.
Mecholus. horreum sine tecto, *granajo senza tetto*.
Macreo. macresco, *esser magro*.
Macro, as. macrum reddo, *far magro*.
Macrochir. μακρόχειρ, longimanus, *chi ha le mani lunghe*.
Macrocessa. longiores recessus.
Macrocosmus. μακρόκοσμος, magnus mundus, *mondo grande*.
Macrocoronæ. longæ coronæ, *corone lunghe*.
Mactrismus. saltationis genus.
Madarosis. μαδάρωσις, glabrities, morbus, quo defluunt pili.
Mafurtium, vel Mafortium, palliolum fœmineum breve, quo mulier caput tegebat in signum maritalis potestatis.
Mæmacterium. μαιμακτηριών, mensis Septembris, *Settembre*.
Maetrum. μαῖετρον, præmium, quod obstetrici datur, *paga della balia*.
Magas, vel Magadium. instrumentum musicum, tabula quadrata constans lateres convexa, invenit in eo fidibus. ¶ Item ea pars lyræ, quæ plectro illiditur.
Mageirema. μαγείρευμα, ferculum, *vivanda*.
Mageriæ. insidiæ magicæ, *insidie magiche*.
Megirus. μάγειρος, coquus, *cuoco*.
Magistellus. parvus magister, *maestruolo*.

Magisteria, æ. dignitas magistri, *magistero*.
Magmatarius. qui magmata facit, *chi fa onguenti*.
Magnavus. longævus, *attempato*. Gloss.
Magnificium. magnum opus, *grand' opera*. Gloss.
Magniloquus. magniloquus, *che parla di gran cose*. Gloss.
Magodus. qui cantu magum refert.
Magyrissa. lebes. *pignatta*. Gloss.
Maholum. V. Macholus hic supra.
Maia. amita, avia, matertera, nutrix. ¶ Item genus cancrorum maximum.
Majestaticus. ad majestatem pertinens.
Majorennis. qui adultus factus tutoris cura non indiget. JCti.
Majulium. edulii genus, quod mense Majo potissimum fiebat.
Malecostracum. μαλακόστρακον, mollem habens testam. *di fragilo tenera*.
Malatium. pomarium. *Isid.*
Malce. resolutio membrorum ex frigore, aut nimio labore. *pedignoni*.
Maleformis. deformis. *deforme*. Gloss.
Maltvolo. odio habeo. *odiare*.
Malubarbus. glaber, *pelato*. Gloss.
Malaforus. September Byzantinis. *Pap.*
Malignor, aris. maligno, *malignare*.
Malignosus. malignus, *malvagio*, *maligno*. Gloss.
Malleous. lanatus, *coperto di lana*.
Malleo, as. malleo operor, *martellare*.
Mallus. longa lana, vellus, *lana*.
Mambutgium. curatio.
Mamburgus. curator.
Mamaces. genus monilis, quod collo suspenditur.
Mamillarium. parva forfex, *forbicetta*.
Mamluchus. mancipium ære emptum, *servo comperato con danajo*.
Mammo, as. lacto, mammam præbeo, *lattare*.
Mammatus. mammæ similitudinem habens. ¶ Item grandes habens mammas.
Mammona. deus divitiarum. ¶ Item ipsæ divitiæ. Vox Syra.
Mamzer. de scorto natus.
Mana. mater; manita, parva mater. *Gloss.*
Manna. tributa, *tributi*.
Mandatarius. cui mandatur.
Mandibularius. ad mandibulam pertinens.
Mandiburgus. curator, advocatus.
Mandra. deceptio, fraus, *inganno*. Isid. Gloss.
Mandroc, onis. cavillor, *beffare*, *ingannare*.
Manduals. cancellus, qui desuper tumulum stat.
Mandulus. cenius clausura horti. *Pap.*
Mandya. vestis militaris genus.
Maneries. conditio, sors, ratio, *maniera*.
Manganarius. qui facit mangana, quæ sunt instrumenta bellica.
Mangonula. præstigiæ, *giuochi che fanno travedere*.
Manganum. μάγγανον, instrumentum ad jacienda tela, *mangano*.
Maniaces. μανιάκης, monile, torques, *collana*.
Maniacus. μανιακός, furiosus, insanus, *pazzo*.
Maniclavium. clava manualis. ¶ Item flagellum.
Manicleatus. manicatus, *manicato*.
Maneo, as. maneo, mane surgo, festino. *Pet. Chrysol.* ¶ Item per manum duco. ¶ Item mansito.
Manuductus, & manuductor. qui in medio choro stans manuum plausu signa dabat.
Manisea. manum dans. *Isid. Gloss.*
Manst. ædificat. *Isid. gloss.*
Manitæ. monete, *avvisare*.
Manitia. monitio, *avviso*.
Manum. mobilis genus.
Manopara. manus opera.
Manseres. de scorto nati, aut matre nobili, patre vero ignobili.
Mansionatici. hospitum susceptores, *che accolgono ospiti*.
Mansionaticum. hospitii expensa, *spesa dell' ospizio*.
Mansueto. mansuefacio, *render mansueto*.
Mantia. μαντεία, divinatio, vaticinium, *indovinamento*.
Mantice. μαντική, ars divinandi, *arte d' indovinare*.
Manticulatio. furtum, fraus, *tagliamento di borse*.
Mantuelis. chlamys. *mantello*.
Manualium. candelabrum. *candeliere*.
Manubia. iteratio doctrinæ. *Isid.*
Manubrare. vigilare, pernoctare, *vegliare*.
Manuinspex. qui manum inspicit, chiromantes, *chiromante*.
Manupletius. manum implens. *chi riempie la mano*. Gloss.
Manutergium. mappa, *tovagliuolo per ascinger le mani*.
Manutius, vel manutus, magnas manus habens, *di mani grandi*.
Mapparius. qui mappam in circo mittebat.
Maranus. apostata.
Marasmus. μαρασμός, tabes.
Marathe. templum majus.
Marcescibilis. qui marcet, *che diviene putrido*.
Marcido. marcidum reddo. *render putrido*.
Marginalis. ad marginem pertinens, *marginale*.
Margineus. *marginale*.
Marcha. terminus, finis, *confine*.
Marchio. qui marchæ præest, hoc est limiti, *Marchese*.
Mareschalcus. qui equos curat.
Marcu. lusus genus.
Marila. ignis tenuis. ¶ Item pulvis carbonum.
Martellus, & marteus. malleus, *martello*.
Marudu. mensura sex heminarum.
Masaria. supellex, *mobili*, o *masserizie di casa*.
Masca. venefica, saga, *strega*.
Mascauda. vas potorium, *vaso per bere*. Gloss.
Maschala. machina, qua sarcinæ demittuntur in naves.
Masculo, as. masculum facio, masculum animum indo.
Masora. doctrina critica Hebræorum.
Masoretha. Hebræorum critici, seu sapientes.
Masticatorium. medicamentum, quod masticatur ad pituitam expuendam.
Mastigo. as. μαστίζω, μαστιγόω, verbero, punio, *bastonare*, *punire*.
Mastix, μάστιξ, ferula, scutica, flagrum, *flagello*, *sferza*.
Mastromiles. magister militum.
Mataeotechnia. ματαιοτεχνία, ars vana, & futilis, *arte vana*.
Materiosus. multam materiam habens. *Gloss.*
Mathema. μάθημα. disciplina, mathesis.
Matricularius. Ecclesiæ œconomus.
Mattumanus. qui graciles habet manus.
Mattus. tristis, obtusus, *matto*. Gloss.
Matylia. edulium sitim conciens, quo in media potione utebantur.
Mavortia. vestis quædam mulierum, & monachorum. *veste*.
Mauron. nigrum, *nero*.
Maxima, æ. regula principalis, & illustris, *massima*.
Maximates. optimates, *principali*.
Maza. farinæ massa cum aqua, & oleo cocta, aut etiam lacte.
Meaculum. meatus, *corso*, *passaggio*.
Meatim. meo more. *per mia usanza*.
Mechanopœus, μηχανοποιός, &
Mechanurgus, μηχανουργός, qui mechanica opera, seu machinas facit, *chi fa opere mecaniche*.
Mecon. μήκων, papaver, *papavero*.
Meconium. μηκώνιον, succus papaveris.
Medalia. numisma, *medaglia*.
Mediate. cum medio, *mediatamente*.
Medicifici, & medifices. medici, *medici*.
Meditabunda. cogitando, *pensando*.
Meditatorium. locus ad meditandum aptus, *luogo per meditare*.
Meditatus, us. meditatio, *meditazione*. Theodulf.
Mega. μέγα, magnum, *grande*.
Megadomesticus. magnus domesticus, *gran domestico*.
Megalopsychia. μεγαλοψυχία, magnitudo animi, *grandezza d' animo*.
Megaloschemus. μεγαλόσχημος, monachus, *monaco*.
Melamborius. ventus vehemens, quasi Boreas niger, Circius.
Melancholice. per melancholiam, *malinconicamente*.
Melanion. viola nigra.
Melarium. locus malis recondendis aptus.
Mela, & Mela. instrumentum chirurgicum, quo aliquid infunditur vulneri.
Melateme. μελέτημα, meditatio, *meditazione*.
Melicraton. potus ex aqua, & melle.
Melipacta. cibaria mellita, *cibi con mele*.
Melitoma. opus dulciarium ex melle, *cosa fatta di mele*.
Mellacium. vinum cotto.
Mellax. adultus, adolescens, *adulto*.
Mellilaquus. suaviter loquens, *chi ha parole melate*.
Mellisones, pen. prod. mellarii. ¶ Item apum alvearia.
Melonomus. μηλονόμος, ovium pastor, *pecorajo*.
Melota, & Melote. μηλωτή, pellis ovilla cum sua lana.
Melotis. auricularium specillum.
Membranarius. qui membranas facit.
Membranum. claustrum virginale.
Membrulum. parvum membrum. *membretto*.
Memoralius. qui in acta refert. *Gloss.*
Mempsimœria. μεμψιμοιρία, crebra querela de sua fortuna, *lamento continuo della sua disgrazia*.
Mempsis. μέμψις, querimonia, *lamento*.
Memptieus. accusatorius.
Menagyrta. μηναγύρτης, qui singulis mensibus aliquid colligit.
Menaulum. jaculi species.
Mendaciloquium. *narrazione bugiarda*.
Mendicitas. mendice, *mendicamente*.
Mene. μήνη, defectus lunæ. ¶ Item luna ipsa.
Manerva. moneo, *avvisare*. in Saliari carmine, teste Scalig.
Menlaticum. tributum menstruum.
Meninges. μήνιγγες, duæ membranæ circa cerebrum circumvolutæ.
Meningophylax. μηνιγγοφύλαξ, membranæ custos, lamina ænea, qua chirurgi capitis vulnera curant.
Menior. melior, *migliore*.
Meniscos. μηνίσκος, lunula, *lunetta*.
Menisterium. mensa, in qua ponuntur convivii pocula.
Menologium. μηνολόγιον, liber, in quo mensium ratio redditur, *lunario*.
Mensigerulus. qui mensam gerit, *porta mensa*.
Mentane. October, mensis Jovis. *Isid.*
Mantilla. minima.
Mentonalis. ad mentum usque hominis pertingens.
Mentor. cogito, *pensare*.
Menytrum. μήνυτρον, præmium, quod exploratori, & indici datur, *premio, che si dà alle spie*.
Merarcha. μεράρχης, qui justæ parti militum præest.
Merarchia. μεραρχία, agmen constans ex viris bis mille quadraginta octo.
Mercedarius. qui mercedem dat, *chi distribuisce le mercedi*.
Mercion. mercatus. *mercato*.
Meretrigæ. manifestæ turpitudines.
Mergulus, funiculus, qui in lucerna flammam nutrit, *stoppino*, *lucignuolo*.
Mergus, utis, vas, quo a puteo aqua extrahitur.
Meridianum. circulus major in sphæra, per polos mundi, & verticem nostrum ductus, *Meridiano*.
Meringa. pellis in aure, ubi fit auditus. *Vet. Vocabular.*
Merismus. μερισμός, distributio, *partizione*.
Meris. jaculi genus apud Helvetios.
Mersinium. funis, *corda*.
Mersio, onis. actus mergendi. *Gloss.*
Merulentus. mero plenus, *pieno di vino*. Fulgent.
Mesarchon. μέσαρχον, mesenterium.
Mesaræum. μεσάραιον, mesenterium.
Mesarnum. tributum dimidiatæ ovis.
Mesatium. lorum ab equo alium equum tendens.
Mesator. magistratus, ad quem lites deferebant arbitrium.
Mesaulium. μεσαύλιον, janua in medio posita, vel locus in media domo, *mezzo della sala, o della casa*.
Mesenterium. μεσεντέριον, crassa, & adiposa membrana, medium inter intestina situm obtinens.
Mesiticum. μεσιτικόν, æs, quod pro loco occupando in foro mercibus vendendis solvebatur.
Mesoboum, & mesobum. lignum medium inter junctos boves.
Mesocranium. μεσοκράνιον, vertex capitis, *cima del capo*.
Mesonestimus. quarta septimana Quadragesimæ.
Mesonyction. μεσονύκτιον, media nox, *mezza notte*.
Mesopentecoste. septimana quarta post Pentecosten.
Mesophryum. μεσόφρυον, spatium inter supercilia, *spazio fra due ciglia*.
Mesopleurium. μεσοπλεύριον, locus inter costas.
Mesoria, intervalla, & pausæ notarum canonicarum.
Messias. *il Messia, cioè il nostro Salvatore*.
Messicula. parva messis, *picciola messe*.
Meta. μετά, græca præpositio, significans cum, post, & trans.
Meta. præmium, quod datur, quando sponsam maritus domum ducit.
Metabulum. fausta navigatio, *prospera navigazione*. Isid.
Metacarpium. pars manus a junctura usque ad digitos.
Metalepticus. μεταληπτικός, participativus.
Metallifodina. *miniera*.
Metaphorice. per metaphoram, *metaforicamente*.
Metaphoricus. μεταφορικός, translatus, *metaforico*.
Metaphrasis. μετάφρασις, mutatio in aliud orationis genus, interpretatio, *interpretazione*.
Metaphrenum. μετάφρενον, pars corporis, quæ præcordiis a tergo est objecta.
Metaphysica. μεταφυσικά, supernaturalia, *cose sovrannaturali*.
Metaplasticos. transformativus.
Metassæ. bidentes, quæ oves agnæ sunt, quæ illæ nondum dentes emiserunt, nec adasiæ, h. e. veteres, sed a partu recentes, ideo aptæ sacrificio.
Metasyncrisis. μετασύγκρισις, exiguorum meatuum transmutatio ad statum naturalem.
Metaxetum. μεταξωτόν, sericum crudum, *seta*.
Metaxiaticum. μεταξιατικόν, tributum, quod e metaxariis, hoc est serici crudi negotiatoribus solvitur.
Metaxyologia. μεταξυλογία, interpositio alicujus causæ, vel circumstantiæ in oratione.
Meteora. μετέωρα, mixta imperfecta, quæ in sublimi aeris parte generantur, ut pluvia, nix, grando, &c.
Meteoroleschs. μετεωρολέσχης, qui de rebus sublimibus nugatur.
Meteorologica. μετεωρολογική, scientia meteororum.
Meteorologus. μετεωρολόγος, de meteoris disserens.
Meteoroscopus. μετεωροσκόπος, qui sublimia respicit. ¶ Item stolidus, ineptus, *stolido*.
Methium. sponsalitia, vel nuptialis donatio.
Methodium. μεθόδιον, methodus. *metodo*. ¶ Item transitus.
Meticulus. parvus metus, *picciola paura*.
Metonymicus. μετωνυμικός, ad metonymiam pertinens. Hinc
Metonymice. per Metonymiam.
Metoposcopia. μετωποσκοπία, ars divinandi ex inspecta fronte.
Metorchium. interstitium inter plantarum ordines.
Metragyrta. μητραγύρτης, ærusculator, qui stipem Matri Deum cogit.
Metrenchytes. μητρεγχύτης, instrumentum chirurgorum ad injiciendum in uterum medicamenta.
Metriasmus. μετριασμός, medietas.
Metroacum. μητρῷακόν, carminis genus in honorem Matris Deum.
Metropater. mater, & pater, *madre, e padre*.
Metrophamelius. materfamilias.
Metropolita. μητροπολίτης, qui Metropolim incolit.
Metritium. templum minus.
Micatio, onis. ludus micandi digitis, *giuoco della mora*.
Micidus. tenuis, parvus, *piccinio*.
Microcosmus. μικρόκοσμος, parvus mundus, *picciol mondo*.
Micrologia. μικρολογία, anxia cura circa res minutas, *ansietà nelle cose frivole*.
Micrologus. μικρολόγος, nimis diligens in rebus parvi momenti.
Micropsychia. μικροψυχία, pusillanimitas, *pusillanimità*, *viltà d' animo*.
Microscopium. vitrum, quo res minutissimæ majores apparent.
Migma. μίγμα, mistura, farrago, hordeum cum palea, *mistura*.
Migrator. qui migrat. *Gloss.*
Milago. piscis super aquas volitans. *Isid.*
Millenarius, qui mille continet.
Milleni, æ, a, adject. distribut. *mille*.
Millesies. millies, *mille volte*.
Milliens. millies. *mille volte*.
Minabiliter. minantes, *minacciavolmente*.
Minervalitius. pertinens ad minerval, h. e. ad præmium, quod datur præceptoribus. *Gloss.*
Minera. vena terræ metallica, *miniera*.
Mineralis. ex minera, *di miniera*.
Miniographus. qui minio scribit, *chi scrive col minio*.
Ministerialis. ad ministrum pertinens. ¶ Item vasallus militaris.
Ministeriani. qui præsunt castris Principum.
Ministeriarches. princeps ministerii.
Ministrix. ministra, *ministra*.
Minoratio. actus minorandi.
Minutarius. negotiator, qui minuta vendit.
Minutum, i. nummi species.
Mioytica. ex alto casus detegentia.
Mirach. abdomen. Vox Arabica.
Miraculosus. miraculis plenus, *miracoloso*.

Mirabilia, res mira, admiratio.
Misanthropia. μισανθρωπία, odium hominum, odio degli uomini.
Misanthropus. μισάνθρωπος, hominum osor, chi odia gli uomini.
Miscellanea, ultima cœna.
Miseratrix. quam miseret, misericordiosa.
Misfactum. scelus, misfatto.
Misocalus. μισόκαλος, qui ab omni elegantia, & cultu abhorreat, nemico dell'assetto.
Misogynia. μισογυνία, odium in mulieres, odio di donne.
Missoriū. concha media, ubi aliquid liquoris immittitur.
Mitea. affectio, vel vulnus nasi.
Mitolinum. filum e lino, filo di lino.
Mittendarius. miles palatinus, qui sæpe in provincias mittebatur. ¶ Item exactor tributorum.
Miva. succus cotoniorum, sugo di cotogno.
Miurus. μείουρος, cauda carens, extrema parte mutilus, senza coda.
Mixis. μίξις, mistio, mescolamento.
Mixobarbari. μιξοβάρβαροι, qui ex altero parente Græco, altero Barbaro prognati sunt.
Mixolydius. μιξολύδιος, toni musici nomen ex Lydio mixti.
Mnemosynum. μνημόσυνον, monumentum.
Modernus. recentior hujus temporis, moderno. Cassiod.
Modismus. certus modulorum numerus.
Molatio. mollitio.
Molendinarius, ii. qui molendina conficit, vel qui molendino præest. Habetur hæc vox in quadam Inscript. apud Grut. pag. 114. n. 6. post annum Christi 369.
Molendinum. mola, moletrina, molino. D. Bernard. epist. 8.
Molinarius, ii. molendinarius, mugnaio. Gloss.
Molitor. molendini custos, mugnaio. Hinc molitrix, mugnaia.
Mollesco. mollio, mollificare.
Molleo, es. mollesco. ammollirsi.
Momus. μῶμος, dedecus, ignominia, reprehensio, disonore.
Monachicus. μοναχικός, & Monasticus, ad Monachos pertinens.
Monachium. Monachorum status.
Monarcha. μονάρχης, qui solus regnat, monarca.
Monazo. solitarius vivo, viver sola.
Monetarium. locus, ubi monetæ cuduntur.
Monochordum. μονόχορδον, instrumentum musicum ita dictum, non quod unam tantum chordam habet, sed quod omnes ejus chordæ unius vocis sint, nisi panniculi nexu distinguantur, monicordio.
Monobambylum simplex conclave palmis sacratum, in quo congregabatur Clerus Patriarcham electurus.
Monocherium. μονοχείριον, armilla unius brachii, braccialetto.
Monoclonos. μονόκλωνος, species artemisiæ a ramuli unitate ita appellata.
Monoclonus, μονόκλωνος, tibiæ cantus simplex.
Monocosmum. μονόκοσμον, vehiculum ab uno jumento trahi solitum.
Monodia. μονῳδία, nænia, cantus lugubris.
Monodus, μονῳδός, qui solus canit.
Monogamium, una nuptiæ.
Monologion. μονολόγιον, sermo per omnia sibi similis, ragionamento uniforme.
Monomachia. μονομαχία, pugna duorum, duello.
Monometer. versus, qui unam habet mensuram.
Monomoeria. μονομοιρία, minima partium.
Monophagus. μονοφάγος, qui solus comedit, chi mangia solo.
Monophthalmus. μονόφθαλμος, monoculus, chi ha un solo occhio.
Monopticus, qui uno oculo videt.
Monoptoton. μονόπτωτον, nomen unius casus.
Monostrophus, μονόστροφος, unam tantum habens strophen. Monostrophus dicitur oda illa, quæ unam tantum metri diversitatem habet.
Monostylus. μονόστυλος, unam columnam habens.
Monotessaron. unum ex quatuor. Sic dicitur liber concordantiarum, quas vocant, quatuor Evangeliorum.
Monotonus. μονότονος, qui uno tantum tenore progreditur, d'un tuono.
Monstriger. monstrifer.
Montuosus. montanus, montano.
Monticulum. monticello.
Montigenus. in monte genitus.
Morbificus. morbum afferens.
Morbuli, orum. vari, pustulæ in summa cute, pueris maxime infesta, vajolo.
Morbus Herculaneus. apoplexia.
Morcussus. superciliosus, severo.
Mordosus. mordax, mordace. Gloss.
Moria. μωρία, stultitia, pazzia.
Mormolycium, puerorū terriculamentum, spauracchio.
Morochius. lapis quidam Ægyptius, quo utuntur ad vestes dealbandas.
Morosis. vitium animi, fatuitas, amentia, pazzia.
Morotton. e corticibus quippiam textum, quo se in Cerealibus percutiebant.
Morphea. morbus, quo color mutatur.
Morpha. μορφή, forma. ¶ Item mutatio.
Mortifico. ad mortem duco, ammazzare, mortificare.
Moscharium. μοσχάριον, parvus moschus.
Moschatula pyra. quæ odorem moschi referunt, pere moscatelle.
Moschus. μόσχος, vitulus. vitello. ¶ Item tenellus pullus.
Moschus, vel Moschum, sanguis cujusdam animalis suavem odorem spirans, muschio.
Mostellum, parvum monstrum, picciolo mostro.
Mostrum, monstrum. mostro. Gloss.
Motabilis, qui sæpe movetur, che spesso si muove.
Mutacismus. frequens litteræ M repetitio. Isid. l. 1. c. 31.
Motamen. actus sæpe movendi. Paulin. Petrocor.
Moton. linamentum ad implenda vulnera.
Movita, malitia, malizia.
Muco, onis. piscis ex mugilum genere, muggine.
Mufa. mucor, mucus, muffa.
Mulicurius, qui mulos curat. mulattiere. Gloss.
Mullotes. mutus, muto. Gloss.
Mulocisiarius. qui currum regit a mulis tractum. Gloss.
Mulomedicus. medicus mulorum, maniscalco. Jul. Firmic.
Multannus, qui multos habet annos.
Multicola. qui multos colit. Fulgent. advers. Arian.
Multicomus. bene comatus, che ha gran chioma.
Muna. munera militibus data.
Mundius. qui sui juris est.
Mundium. patrocinium, patrocinio. ¶ Item dominium, dominio.
Munduvaldius. tutor, tutore.
Mungo, is, a naribus mucum detraho, emungo, moccare.
Munychion. μουνυχιών, decimus mensis apud Athenienses.
Muræna, &
Murænula. ornamentum colli ex auri sequentia factum, torques, a murænæ similitudine, collana. Isid. l. 19. c. 31.
Murceus. ignavus, poltrone.
Murcinarius. mutilus, mozzo. Gloss.
Murciolus. languidulus, languidetto.
Murilegus. murilegulus. ¶ Item catus, astuto.
Murmuriosus. murmurans, mormoratore.
Murrio, is. clamo, proprium murium.
Musagetes, & Musagetes. Apollo Musarum ductor.
Muscellarium. muscipula, trappola. Gloss.
Muscetum, & Musculetum, locus, ubi muscæ abundant, luogo pieno di mosche.
Muscinus, a, um. ad muscas pertinens.
Muscio. animal muscas captans, moscione.
Muscor, aris, musco tegor.
Muscu, onis. musca magna, moscione.
Mussio. animal in vino nascens, moscerino.
Mussitabundus. mussans. Onomast. Vet.
Mussitator. qui mussat. Vet. Gloss.
Mutesco. mutus fio, ammutolire.
Mutinas. loquela privatio. Gloss.
Mya, μυῖα, musca. ¶ Item genus ludi, cum quis clausis oculis ceteros captat.
Myagra. muscipula, qua mures intercipiuntur, trappola.
Mygale. μυγαλῆ, mus araneus.
Myia. μυῖα, musca, mosca.
Myinda. ludi genus, idem ac Mya.
Mylœcus. μυλακρὸς, blattæ genus circa molas nascens.
Mymphos. lignum mediocris longitudinis, quod loro circumvolutum circumagunt fabri in operibus tornandis. Sipont.
Myrias, adis. μυριάς, numerus decem millium.
Myristica nux. noce moscata.
Myrmecoleon. μυρμηκολέων, animalculum formicis infestum.
Myron. μύρον, unguentum liquidum.
Myrophoræ. mulieres unguenta portantes.
Mystici. arcanorum Principis conscii.
Mytacismus. frequens repetitio literæ M.
Mythologia. μυθολογία, sermo, seu ratiocinatio fabularum, discorso di favole.
Mythologus. μυθολόγος, qui de fabulis disserit. scrittor di favole.
Myxos. arbor quædam.

N

Nabilis. ad nandum habilis, navigabile. Vet. Dictionar.
Nabite, natica, nocchiero. Gloss. Isidor.
Nablum. genus instrumenti musici, lyri similis.
Nævosus. nævis plenus. pieno di nei.
Nagarba. fasciculus spicarum in cunum erectus.
Nagu. vacillo, huc, & illuc fluctuo. ondeggiare, o vacillare. Gloss. Isid.
Nanus. νάνος, genus placentæ ex caseo, & oleo.
Naophylax. ναοφύλαξ, templi custos, sagrestano.
Napellus. herba venenata, sic dicta a figura napi in radice apparente. napello.
Napocaulis. olus napo sapore simile, sed in caulem surgens. caulorapa.
Napunculus, parvus napus.
Narce. νάρκη, torpedo, torpor. torpore. ¶ Item torpedo piscis.
Narcotica medicamenta. ναρκωτικὰ φάρμακα, torporem, & soporē inducentia adversus sensum doloris. sonniferi.
Nardificat. flagrat. gloss.
Nardites. ναρδίτης, vinum nardi odore conditum.
Narditis. ναρδῖτις, nardus montana.
Nario, is. nares frico, h. e. irrideo, burlare.
Nario, onis. subsannans. gloss. Isid.
Narte. placenta adurata, ex qua fiunt unguenta.
Narthecophori, Bacchi ministri thyrsum gerentes.
Narus, a, um. gnarus, peritus. perito.
Nasale. ornamentum equorum.
Nasile. nasi tegumentum.
Nasale. cingulum, quod stringit pallium circa collum.
Nastus. placenta ex melle, uvis passis, aliisque condimentis.
Natatura, natatio. il nuotare. Gloss.
Naticidium, & gnaticidium. occisio filii. Gloss.
Nathinæus. vox Hebræa, Latine dedititius. arreso.
Navetulum. navale. arsenale.
Navarchis, idis. navis Prætoria. la capitana.
Naucrates. remora pesce.
Navities, ei. industria, diligenza. Gloss.
Naula, genus instrumenti musici, idem quod psalterium.
Naurgus, &
Naurigus, navis princeps. Isid.
Nausificus. nauseam afferens, che reca fastidio.
Nauepibatæ. ναυεπιβάται, qui navem conscendunt, & nautæ loco nautarum officio funguntur.
Nebrias. species piscis.
Nebularium. locus, ubi vina instituebantur ebibere fumum, ut vitium exuerent. ¶ Item ædificium ad subjiciendam messem per nubilum tempus, senza.
Nebulor, aris. inutilis fio. nebulonem ago. Gloss.
Necessim, as. necessitare.
Necesso, as. necessitare. Fortunat. l. 2. Mart.
Necolatum. stultum, pazzo. Gloss. Isid.
Necopinantes. inopinantes. impensatamente. Isid. Gloss.
Necromantes, νεκρομάντεις, qui ex cadavere, vel mortuorum umbris evocatis divinat. negromante.
Necromanticus. νεκρομαντικός, necromantiæ deditus, negromante.
Necula. parva nox. notte picciola.
Nefrenditium. annale tributum, quod rustici domino, vel discipuli doctoribus afferre solent. scil. carneum aliquid, ut porcellus.
Nefrendus. porcus domesticus carens testiculis. Gloss. Isid.
Nehallenia. dea navigantium.
Nejure. injuria, a torto.
Nemesis. νέμεσις, distributio. distribuzione.
Neogamus. νεόγαμος, qui recens uxorem duxit, sposo, novizio.
Neophytus. νεόφυτος, recens plantatus. ¶ Item qui nuper ad fidem accessit, poco fa venuto alla Fede.
Nephalia. νηφάλια, sobriorum festa apud Athenienses, in quibus non vinum, sed aqua mulsa libabatur Soli, Lunæ, Memoriæ, Nymphis, Auroræ, & Veneri.
Nephele. νεφέλη, nubes. nuvola.
Nephritis, idis. νεφρῖτις, renum dolor. mal di reni.
Nephriticus. qui renum dolore laborat. chi patisce mal di reni.
Nepticula. vestis brevissima.
Nerviceus. ex nervo factus. fatto di nervo.
Nessus. νῆσος, isola.
Netum. filatum. filato.
Neuma. jubilus.
Neumaticos. modulatus dulcis.
Neunquam, nullo modo. in niuna maniera.
Neuris, νευρίς, herba, quam alii solanum, alii vesicariam appellant.
Neurospastes, æ. νευροσπάστης, circulator, imaguncu-lis quibusdam ludens, quæ neurospasta appellantur, quia nervo, vel fune intus tracta moventur. chi fa giuocare i bamboccii.
Neutralia. vestimenta, quæ in neutra parte villos habent.
Neutre, adverb. neutro, nec in unam, nec in aliam partē.
Nibatus. splendidus. splendida, quasi nivatus.
Nibatismos, genus saltationis barbaricæ.
Nibixa, aqua ex nubibus facta, aut nivibus. acqua fatta di neve.
Nicocitia, substantiæ, gloss.
Nicolai panes. placentæ ab Augusto ita appellatæ, quod iis donatus fuerit a Nicolao Damasc.
Nicosiaco. herba, alio nomine hyoscyamus.
Nideo, es, splendeo. risplendere. Acron in Horat. l. 2. sat. 7.
Nigella. frutex pusillus, alio nomine melanthium.
Nigrefacio. annerire. Onomast. Et passiv. nigresio.
Nihilo. homo nihili, gloss.
Ninna, vox nutricum blandientium.
Nisan. mensis septimus Judæorum.
Nitreus. nitrosus. di salnitro.
Nivifer. niveus. nevosa. Salvian.
Nivita. aqua ex nivibus. acqua di neve. Gloss. Isid.
Niviæ. nive conspergo. Gloss. Cyril.
Nixæ. parturientium dolores.
Nixe, adv. munite. Isid.
Nobilia dicebantur lota, quæ in metandis castris omnino vitabantur, ut montes, nemora, valles, quibus hostes se occulere ad insidias possent.
Nocibilis, nocens. nocivo.
Noctilucos. noctis custos. vigil. gloss.
Nocticula. parva nox. picciola notte. ¶ Item luna.
Noctifuga. noctem fugiens. chi fugge la notte.
Nocumen, & nocumentum. noxa, damnum, danno.
Numanconia. vacatio in præfectura, ignavia, inertia.
Nomarchia. νομαρχία, præfectura.
Numata, um. nome, ulcera. piaghe.
Nomenclo, as. nomine voco. chiamar per nome.
Nomia dea, hoc est Pales, dea pastorum, ita dicta a νέμω, pasco.
Nominosus. famosus, celeber. celebre.
Nomididactus. νομοδιδάκτης, qui leges docet.
Nomodidascalus. νομοδιδάσκαλος, legis doctor.
Nomodotes. νομοδότης, primicerius doctorū. jurisperitus.
Nomophylax, cis. νομοφύλαξ, legum custos.
Nomos. νόμος, lex. legge.
Nomothetes, & Nomotheta. νομοθέτης, legislator, chi fa la legge.
Nomothesia. νομοθεσία, de legibus tractatio, legislatio.
Nonagecuplex, quod nonaginta modis factum est, vel quod in nonaginta partes dividi potest.
Noncola. papilla, quæ ex faucibus caprarum dependent.
Noningenteni, vel nongenteni. distributivus a nongenti. novecento.
Nonna. monacha virgo. monaca.
Nonqula. rete ad capiendas aves.
Nunnus. vir senex. ¶ Item major in monasterio.
Norex. peccator, criminosus. peccatore.
Normarum, &
Normatora. compositio ad normam. Auctores rei agrar.
Noru, as. novi, scm. sapere.
Nosodochium. νοσοδοχεῖον. spedale.
Nosinerius. sponsus. sposo.
Notaria, scripturæ compendium. Fulgent.
Noteo, es. notesco. farsi noto.
Notha. peregrina.
Nothiæ. νοθεῖα, pars bonorum, quæ nothis obvenit.
Notinos, medulla dorsi.
Novendium, spatium novem dierum. nove giorni.
Noverca. locus incultus, sterilis, lapidum congeria rudis, apud quosdam rei agrariæ Auctores.
Novercaliter, more novercarum. da madregna.

Noxax.

Noxax. criminosus. *scellerato*.
Noxilis. nocens. *colpevole*. Gloss. Isid.
Nubeculosus. obscurus. *Joan. Sarisber.*
Nugalitas. nugæ. *Gloss.*
Nugicos. nuges canens. *cantatore di baje*.
Nugiparus. qui nugas parit.
Nullatio. mutatio.
Nullitas. *nullità*.
Nullo, as. nullam facio, muto. *annullare*.
Numerarcha. tribuni millenarii.
Numida. qui vendit herbas, vel qui alit pecora ad vendendum. *Gloss. Isid.*
Nuncupativum testamentum est, quod testator vivæ voce fecit.
Nundinium. nundinarum tempus. *tempo di fiera*.
Nunsio, vel nausio. titubo, dubito. *dubitare*.
Nontintria. *mezzana*. *Cassiod. l. 2. ep. 14.*
Nuntiosum. parvum nuntium.
Nuntiolus. parvus nuntius.
Nuo, is. *far cenno col capo*.
Nus. νοῦς, mens. *mente*.
Nutinam. ingenitum, genitum. *Gloss. Isid.*
Nyctalopia. νυκταλωπία, nyctalopum morbus. *Isid.*
Nyctegersie. νυκτεγερσία, q. d. noctisurgium. *il levar di notte*.
Nycticorax. νυκτικόραξ, corvus nocturnus. *corvo notturno*. Sunt, qui noctuam esse putant.
Nyctophylax. νυκτοφύλαξ, qui noctu aliquid custodit. *guardia di notte*.
Nympha. νύμφη, membrana in muliebri pudendo. ¶ Item summa pars vomeris. ¶ Item calix rosarum paulum se aperiens.
Nymphagogus. νυμφαγωγός, qui sponsam ducit ad sponsum e domo patris.
Nympheum. νυμφεῖον, thalamus sponsorum.
Nympheutria. pronuba, quæ sponsam e paterna domo ad sponsum ducit.
Nymphius. νυμφίος, sponsus. *sposo*.
Nympholeptus. νυμφόληπτος, qui a nymphis correptus est, furiosus. *furioso*.
Nyssa. saltationis genus.
Nyssa. νύσσα, repagulum, unde cursores moventur, carceres. *la mossa*.
Nystagmus. νυσταγμός, dormitatio. *sonnolenza*.
Nyxa. pruna minora damascenis.

O

OAtaricha. ὠοτάριχα, mugilum ova sale condita. *caviale*, *bottarga*.
Obæro. pretio, seu mercede conduco.
Obdulcesco. dulcis fio. *addolcirsi*.
Obdulco, as. dulcem facio. *addolcire*.
Obduresco. durus fio. *indurarsi*.
Obedo. comedo. *mangiare*.
Obelia, orum, panes Baccho sacri.
Obelo, as. obelo, seu virgula noto.
Obfibulo. concludo, circumdo. *Isid.*
Obficus, turpis ludus, impudicus. *Pap.*
Obicula. parvus obex. *picciola afferale*. Gloss. Isid.
Objectamen. objectio, accusatio. *Gloss.*
Oblamentia. vitis nigra. *Diosc.*
Oblata. oblatio. *obblazione*.
Oblego, as. contra lego, contra dico.
Obligatores. mercatores. *mercanti*. ¶ Item venefìcia facientes.
Obligatura, colligatio. *legamento*. Gloss.
Oblagat. imperat. *Gloss. Isid.*
Obluctnamentum. caligo, error. *errore*.
Obnexietas. oppigneratio. *pegno*.
Obolostates. minutulus fœnerator.
Obpopa. instrumentum rusticum eruendis lapidibus, referens caput upupæ avis. *picco*.
Obrendarium. in vet. Inscript. est locus in pavimento ad obruenda cadavera relictus. Sic obrendaria vasa. *ibid.* videntur esse fictilia sarcophaga.
Obscurio. carceris custos. *In leg. Longobard.*
Obsecundor, aris, depon. obsecundo *secondare*, *compiacere*.
Obsolitatus, obsolefactus, inquinatus. *Leve Veronens.*
Obsolito, as. inquino. *Gloss.*
Obstetrico, as, & obstetricor, aris. obstetricem ago, adjuvo. *far balia*.
Obtendiculum. quo aliquid tegitur. *copertina*.
Obtenebresco. tenebrosus fio.
Obultroneus. voluntarius, promptus. *volontario*. Gloss.
Occamen. contusio glebarum. *Isid. gloss.*
Occhi. arbores e quibus mel defluit, sicuti fit in ficu.
Occillator. qui glebas frangit, occator. *Gloss.*
Occistrio. tabernarius. *taverniere*. Gloss.
Occubitus Solis. occasus Solis. *tramontar del Sole*.
Oceanine. filiæ Oceani.
Ochlagogium. confluxus turbæ concitatæ in unum locum.
Ochres. ὤχρος, legumen quoddam simile siserculæ.
Ochthos. limbus, vestis muliebris.
Ocna. foramen dolii.
Ocnia. ὀκνία, pigritia. *pigrezza*.
Octaeteris, idis. tempus octo annorum. *spazio d'otto anni*.
Octiduum. octo dierum spatium. *spazio d'otto giorni*.
Octingeni, &
Octingenteni. *ottocento*.
Octodecim. duodeviginti, vel decem & octo. *diciotto*.
Octopodion. sacramentum Imperatoris habens multas imagines hierarcharum, cum octo lingulis.
Ocymastrum. herba ocymo similis.
Ocyminus. ὠκίμινος, ocymo similis.
Ocys. ὠκύς, velox. *veloce*.
Odaxysmus. ὀδαξυσμός, pruritus, in infantibus ante dentitionem.
Odonaria, & odonia. odones.
Odontagra. ὀδοντάγρα, instrumentum chirurgicum dentibus evellendis accommodatum.
Odontalgia. ὀδονταλγία, dolor dentium, *dolor di denti*.
Odontitis. herba palustris.
Odontotrimma. ὀδοντότριμμα, dentifricium, h. e. medicamentum ad fricandos dentes, ut albeant.
Odontoxestes. ὀδοντοξέστης, instrumentum idoneum ad eradendos dentes.
Odoratius. *profumiere*.
Odorator. qui olfacit.
Oeconomus. οἰκονόμος, economo.
Oecumene. οἰκουμένη. orbis terrarum habitabilis.
Oecumenicus. οἰκουμενικός, *universale*.
Ordastieus. qui callet optime ponderum, & staterarum rationem, *uomo pratico de' pesi*.
Oedema. οἴδημα, tumor præternaturalis.
Oenaria. vitis domestica.
Oenas. οἰνάς, avis, quæ & vinago dicitur.
Oenesteria. οἰνιστήρια, vinalia.
Oenophorus. οἰνοφόρος, minister, qui vinum in mensa præbet.
Oenopola. οἰνοπώλης, vini venditor. *vende vino*.
Oenoptæ. οἰνόπται, qui curam habent, ut in conviviis ex æquo bibatur.
Oenutia. οἰνοῦττα, placenta ex vino, & melle confecta.
Oephi. mensura trium modiorum.
Oesophagus. *l'esofago*. V. Medicus.
Oetosyrus. Apollo lingua Scythica.
Offarius, ii. qui offas conficit.
Offensum, i. offensio, *offesa*.
Offertio, is. impleo, *empire*.
Offerenda, antiphona, quæ canitur, cum oblatio debet celebrari.
Offertorium. locus ubi sunt, vel reponuntur oblationes. *Isid. l. 6. c. 19.*
Offex, icis. qui officit. *Isid. Gloss.*
Offimentum. lutum, cœnum. *Gloss.*
Offusio, onis. *Petr. Chrysol. serm.* 84.
Ogdoas. ὀγδοάς, numerus octonarius.
Olacitas. teter odor. *odor cattivo*.
Olenter. malo odore.
Oleago. unguentum crassum oleo simile. *Gloss.*
Oleastrinum. oleum ex oleastro. *oglio d'olivastro*.
Olerarium. locus olerum. *Gloss.*
Olerator. olitor. *ortolano*.
Olfactoriola sunt vascula muliebria, in quibus odoramenta gestantur. *vasetti d'odori*. Isidor.
Olfatum, & Olfatus, olfactus. *odorato*.
Oligarchia. ὀλιγαρχία, paucorum dominatus.
Oligarchicus. ὀλιγαρχικός, ad oligarchiam pertinens.
Oligophorum vinum est, quod parum aquæ ferre potest.
Omagium. homagium, fides. *fedeltà*.
Omelysis. farina hordeacea cruda.
Ominalis, omen præbens. *Sarisber. l. 2. c. 25.*
Omnicognoscentia. notitia rerum omnium. *cognizione di tutte le cose*.
Omnifarius. qui est omnis generis.
Omnimorbus, & omnimorbia. herba, quæ omnes sanat morbos. *Isid. l. 17. c. 9.*
Omnipatens. in omnes partes patens.
Omnivalens. omnipotens. *onnipotente*.
Omophagi. ὠμοφάγοι, qui cruda carne vescuntur.
Omophorium. ὠμοφόριον, vestis Patriarchalis, humerale.
Omphaces. ὄμφακες, uvæ, & alii fructus immaturi.
Omphacizo. omphaces colligo: dicitur de iis, qui immaturæ, aut alia furantur.
Omphacomeli. mixtum ex omphacio, & melle.
Omphicium. officium.
Onca. Minervæ nomen apud Thebanos.
Onesimus. ὀνήσιμος, utilis. *utile*.
Onocentaurus. ὀνοκένταυρος, animal inferiori parte asinum, superiori hominem præferens.
Onoma. ὄνομα. nomen. *nome*.
Onosceli. dæmones asininis cruribus apparentes.
Onustatus. onustus. *carico*.
Onyches. affectio unguium.
Onychomantia. ὀνυχομαντεία, divinatio ex maculis unguium.
Ongala. ᾠογάλα, puls ex ovis, & lacte.
Ooscyphium. ᾠοσκύφιον, poculum in ovi formam oblongum. *bicchiere ovato*.
Ophiomachus. ὀφιόμαχος, genus lacertæ cum serpentibus pugnantis.
Ophis. ὄφις, serpens. ¶ Item ornamentum manuum.
Ophthalmia. ὀφθαλμία. *mal d'occhi*.
Ophthalmos. ὀφθαλμός, oculus. *occhio*.
Opinax, manifestus. *manifesto*. Gloss. Isid.
Opinosa. sententia certamina. *Gloss. Isid.*
Opinosus. opinione plenus. *opinastro*.
Opismus. lactei succi collectio.
Opisthelina. postilena. *groppiera*.
Opisthosphendona. ὀπισθοσφενδόνη, ornamentum quoddam muliebre.
Opomphylacium. ὀπωροφυλάκιον, oporotheca. *luogo da conservar frutti*.
Opsigamium. ὀψιγαμία, sera nuptiæ.
Opsimathes. ὀψιμαθής, qui sero discere cœpit.
Opsimathia. ὀψιμαθία, sera eruditio.
Opsoppus. ὀψοποιός, opsoniorum concinnator, coquus. *cuoco*.
Opsopœa. opsoniorum apparatus.
Opsophagus, gulosus. cognomen fuit Apicii.
Opsopola. ὀψοπώλης. qui opsonia vendit. *chi vende companatico*.
Opteria. ὀπτήρια, dona, quæ sponsus sponsæ dabat, cum eam primum spectaret.
Optici nervi, per quos spiritus visivi in pupillam deferuntur.
Orasius. animal quadrupes.
Orale. velum, quo caput, & os tegitur.
Orama. aspectus. *Adelhelm*.
Orasie. ὅρασις, visio. *visione*.
Orbefacio. orbum liberis facio. *privar di figliuoli*.
Orbiculo. in orbis figuram conformo. *Gloss.*
Orbitus. annualis.
Orbis. columbus. piscis marinus.
Orcarius. rufus.
Oricolon. urceolus. *orciolo*.
Orcomona. luctus funebris.
Ordeolus. collectio purulenta in pilis palpebrarum. *Isid.*
Ordio, is, texo. *tessere*. *Isid. l. 19. c. 29.*
Ores. montana regio.
Orge. occide. *Isid. Gloss.*
Orgyia. mensura, quæ inter manus expansas continetur.
Oridurus. qui duro est ore. *di bocca dura*.
Oripta. ament. turba hominum. *Isid. Gloss.*
Oriputidus. cui os fœtet. *a chi puzza il fiato*.
Ornamentarius. qui ornat.
Ornes. urna.
Ornis, ios, & ithos. ὄρνις, avis, *gallina*, *uccello*.
Oroma. ὅραμα, aspectus, visio.
Orepygium. extrema pars spinæ dorsi in sacrum os desinentis.
Orphanotrophita, & Orphanotrophus. ὀρφανοτρόφος, orphanis alendis præpositus.
Orphanus. ὀρφανός, qui caret patre, pupillus, *orfano*.
Orrhus. ὄρρος, extremum ossis sacri.
Orthiaa. ὀρθία, appendix, quæ infimæ veli parti adjicitur. Alii pro *velis* legunt *mali*.
Orthius. ὄρθιος, rectus, erectus.
Orthocolon. ὀρθόκωλον, morbus, cum ob durum tumorem nervi flecti non possunt.
Orthodoron. ὀρθόδωρον, palam erecta, explicata, non contracta.
Orthodoxia. ὀρθοδοξία, recta de fide opinio.
Orthogonus. ὀρθόγωνος, rectus angulus. *angolo retto*.
Orthographicus. ὀρθογραφικός, ad orthographiam pertinens.
Orthographus. ὀρθογράφος, orthographiæ peritus. *Cassiod.*
Orthostadiæ, tunicæ consistentes, quæ rectæ manent, nec accinguntur.
Osanne. ὡσαννά, salvum fac, obsecro, interjectio deprecantis. Vox Hebr.
Oscheum. ὄσχεον, scrotum.
Oscitantia. oscitatio. *sbadiglio*, *oscitanza*.
Ossilegium. ossium collectio post crematum cadaver. *Gloss.*
Ossilegus. qui ossa colligit.
Ostacus. idem quod astacus piscis.
Ostentabilis. qui ostendi potest. ἐπιδεικτικός. *Gloss.*
Ostentifer. *portentoso*. Gloss.
Ostentosus. *portentoso*.
Osteocollum. herba muralis.
Ostiaria. *portinaja*.
Ostracine. ὀστράκινα, Atheniensium suffragia.
Ostracinda. ὀστρακίνδα, genus lusus puerilis, testulæ commutatio, & projectio, cum quis divinabat jactum.
Ostracum. testa. ὄστρακον. ¶ Item pavimentum testaceum.
Ostrigillator. reprehensor.
Otalgia. ὠταλγία, aurium dolor. *dolor d'orecchio*.
Otenchytes. ὠτεγχύτης, clyster auricularius.
Othoon. vestes ex lino. *vesti di lino*.
Otifer. oviparus. *che fa uova*.
Ovispex. qui ovium viscera inspicit.
Oueziri. Visiri dicti, dignitas Turcica. *Visiri*.
Oxobapes, rubro tincta.
Oxos. ὄξος, acetum. ¶ Item genus purpuræ.
Oxy. ὀξύ, acidum, aut acutum.
Oxyacantha. ὀξυάκανθα. spina parvis foliis aculeatis, baccas ferens rotundas.
Oxybaphum. vas ad acetum continendum. ¶ Item genus mensuræ, adeo quarta pars cotylæ.
Oxycratum. ὀξύκρατον, acetum aqua mixtum. *acqua acetosa*.
Oxyglyca, vel oxyglycy. ὀξυγλυκύ, vel ὀξύγλυκυ, medicamentum ex favis aceto maceratis.
Oxylipes. panes acetum habentes admixtum.
Oxylipamn. moretum acidum, quod piscibus adhibetur.
Oxygium. fæx aceti. *feccia d'aceto*.
Oxynitron. ὀξύνιτρον, emplastrum quoddam ruptorium.
Oxyporium. ὀξυπόριον, medicamentum facile penetrans.
Oxyrrhodinum. ὀξυρρόδινον, medicamentum ex aceto, & aqua rosacea, quo unguntur capita eorum, qui phrenitide laborant.
Oxyrinchus. ὀξύρυγχος, piscis mugil fluviatilis. ¶ Item piscis in Ægypto, quem quondam pro Deo Ægyptii coluerunt. ¶ Item urbs Ægypti ad Nilum, ubi hujusmodi piscis præcipue colebatur.
Oxys, ydis. aer aceti.
Oxysaccharum. ὀξυσάκχαρον, potio ex saccharo, & aceto. *sciroppo acetoso*.
Oxytonus. ὀξύτονος, in acutum tensus.
Ozymum. genus edulii redolentis, ex intestinis confecti. *trippe*.

P

PAbo. vehiculum unius rotæ. *Gloss. Isid.*
Placajas. rana. *rana*.
Pachydermus. παχύδερμος, fatuus, rudis. *di pelle grossa*.
Pacifero, as. pacem induco. *portar la pace*. Gloss.
Pactis, idis. instrumentum doarum chordarum.
Pacton. navium genus ex virgis contextum.
Paculum. sacculum, pasceolus. *saccheto*. Gloss. Isid.
Pædagogo, as. pædagogum ago. *Fulgent. conten. Virg.*
Pædeoes. puellæ virgines.
Pæderastia. παιδεραστία, amor puerorum.
Pædicus, lascivus. *lascivo*.
Pædinecron. abortus.
Pædisca. ancilla. ¶ Item meretrix.
Pædiscium. prostibulum. ¶ Item attributum æstuum.
Pædomathis. παιδομαθής, qui a pueris statim discunt.
Pædonomus. παιδονόμος, ingenuorum puerorum magister.
Pædopallion. puer. *fanciullo*.
Pædotriba. παιδοτρίβης, præceptor, pædagogus.
Pædotribia. παιδοτριβία, ars exercendi puerorum corpora.

Pægnium. παίγνιον, ludus, res, res ludicra. giuoco.
Pæmenium. ποιμένιον, vestis pastoralis. veste da pastore. Gloss. Isid.
Passa. apud Coos placentula sunt.
Pagalia. persolutio. pagamento.
Paganismus. paganesimo.
Paganitius. vir occultus. Gloss. Isid. ¶ Item idiota.
Pageosis. ejusdem pagi homo. della medesima contrada.
Paginalis. epistolaris. Ennod.
Pago, is. idem quod pango; vel idem quod paciscor.
Palaphrion. palafreniere.
Palasca, vel Palusca. bovis cauda. coda del bue.
Palatha. παλάθη, massa sicorum.
Pale. πάλη, lucta. lotta.
Palillogia. παλιλλογία, iterata locutio, dictionis alicujus repetitio.
Palimbasius. restibilis ager.
Palimpega. veteramenta.
Palinodoria. παλινδορία. sacconi di scarpe vecchie.
Palingenesia. παλιγγενεσία, regeneratio. rinascimento.
Pallio, onis. qui pallas parat.
Palmapinus. arbor quædam peregrina.
Palmor. palpo, adulor. accarezzare, adulare.
Palmularius. agitator in ludis Circensibus.
Palpabilis. palpabile. Orosius l. 5.
Palumbula. parva palumba. colombina.
Pambasilia. παμβασιλεία, dominio assoluto.
Pammum. vestis pastoralis. Gloss. Isid.
Pamphagus. παμφάγος, qualibet re vescens. chi mangia di tutto.
Porphyludremon. navis imperatoria.
Panagrum, πάναγρον, genus retis, quod omnia capit.
Panaria. largitio panis ab Imperatoribus facta.
Panarius. qui panem vendit. Gloss.
Panarmonion, omni harmonia constans.
Pancerea. panciera. thorax squameus.
Panchia. sapina. Gloss. Isid.
Pancratiarius. pancratiastes. Gloss.
Pancreas. πάγκρεας, corpus glandulosum in medio mesenterio situm.
Pandesia. πανδαισία, epulum.
Pendectoo. linteamen.
Pandex. qui semper pandit ore ad potandum. Gloss. Isid.
Pandocheum, vel Pandochium. πανδοχεῖον, diversorium, in quo omnes hospites recipiuntur. osteria.
Pandocheus. πανδοχεύς, caupo, stabularius. ospite.
Pandora. musicum instrumentum nable non absimile.
Pandurista, & Pandurus, qui pandora canit.
Pangito. sæpe pango. Gloss. Isid.
Panicoctarius. qui panem coquit. Petr. Chrysol.
Panifex. chi fa, e vende pane. Onomast. vet.
Panifica. annona civilis.
Panificus. pistor.
Pannada. aqua cum pane. panata. Gloss.
Pannarius. pannorum venditor.
Panneus. di panno. Onomast. vet.
Panoplia. πανοπλία, universitas armorum, vel armatura perfecta ad omnes usus.
Panopta. πανόπτης, omnia videns. chi vede il tutto.
Panselenus. πανσέληνος, plenilunium.
Panthezion. πανθήριον, parvus panther.
Pantolabus. παντολάβος, scurra quidquid offertur accipiens.
Pantophatyna. παντοφάγος, gulosus, vorax. goloso.
Pantopola. παντοπώλης, seplasiarius, qui omnes res venales habet. chi vende di tutto.
Panurgus. πανοῦργος, versutus, veterator. astuto.
Papadia, mulier sacerdos. sacerdotessa.
Papalethra. tonsura Papalis. tonsura Papale.
Papatus. dignitas Papæ. Papato.
Paploma. seges. biada.
Papoomi. ebriosos. ubbriaco.
Papongntia. ebriositas. ubbriachezza.
Pappias. pater. padre.
Pappisso. infantium more blandior.
Pappous. avius. degli avi.
Palylcon, teotorium. padiglione.
Papyrio, onis, papyrus. carta.
Papyropola. παπυροπώλης, qui chartas conficit, & vendit. chi vende carta.
Para. παρά, ad, apud, penes.
Parabasis. παράβασις, transgressio, prævaricatio. trasgressione.
Parabia. potus quidam factitius.
Parabolas, παραβόλος, qui audacter se periculis objicit. ¶ Item qui cum bestiis depugnat.
Parabystum. occultus, latens, ac se ipsum intrudens.
Paracampanismata. injustæ ponderationes.
Paracatabole, es. depositum, fidejussio.
Paracellarius. promotis cellæ præfectus.
Paracercides. ossicula in auribus.
Paracharacta. moneta adulterata.
Paracharagmata. nummi adulterini. monete false.
Paraclesis. παράκλησις, advocatio, patrocinium.
Paraclytus. παράκλυτος, infamis, male audiens. diffamato, infame.
Paracmasticus. jam desinens ægare.
Paraconominos, ne erotis.
Paracope. παρακοπή, delirium. perdimento d'intelletto.
Paradactades, crises.
Paradiazeuxis. perversa disjunctio.
Paradichion. bortus. orto.
Paradiseus. di Paradiso.
Paradogum. feudum nobile.
Parafredus. cavallo da carico.
Paragium. æquatio hæreditatum. paragio.
Paragramma. παράγραμμα, scripturæ depravatio.
Paragrammatismus. παραγραμματισμός, cum litera pro litera ponitur.
Paragraphe. παραγραφή, annotatio in margine, scholium. ¶ Item præscriptio, exceptio, effugium, litis compositio.
Paragraphon, & paragraphus. linea in longum protensa. ¶ Item scriptura separata, scripturæ divisio, pars capitis, tituli, quæstionis.

Paralaurum. ædicula monasterio adjuncta.
Paralepsis. παράληψις, assumptio.
Paralipomenos. παραλειπόμενος, prætermissus, omissus. lasciato fuori.
Paralipsis. παράλειψις, præteritio. ommissione.
Parallaxis. παράλλαξις, mutatio. ¶ Item differentia loci veri, & apparentis. V. Mathematicos.
Parallelismus. παραλληλισμός, convenientia quædam in lineis, & figuris, apud Geometras.
Paralleloneus, parallelogrammus. Auct. de limitib. apud Goes.
Paralogismus. παραλογισμός, falsa, & captiosa ratiocinatio. conclusione falsa.
Paralos. πάραλος, genus navis apud Athenienses.
Paralurges. genus vestis purpuram intextam habens.
Parameria. παραμήρια, interna femoris partes.
Parantegesis. παραντέγησις, apposita ex adverso narratio.
Paranympha. παράνυμφος, pronuba, quæ nubentem viro conjungit. Isid. l. 9. c. 8.
Parapetasma. παραπέτασμα, tegumentum. tapezzeria.
Parapherna. παράφερνα, bona, quæ fœminæ nubenti præter dotem dantur. In Dig. l. 23. tit. 3. leg. 9. scribitur græce παράφερνα.
Paraphernalia bona. parapherna.
Paraphrastes. παραφραστής, interpres, qui non verbum e verbo, sed sensum a sensu transfert.
Paraphrasticus. παραφραστικός, ad paraphrasim pertinens.
Paraphranitia. mentis delirium.
Paraphrosyne. παραφροσύνη, error mentis.
Paraphyades, surculi, propagines.
Paraplegia, membrorum resolutio.
Paraplexia. detentio mentis cum areptione sensuum.
Parapompica. παραπομπικά, quæ transmittuntur.
Paraptoma. παράπτωμα, lapsus. caduta.
Parathresis. παράθρησις, luxatio. slogamento dell'ossa.
Parasceuastica. conceptacula seminis.
Paraselene. παρασελήνη, Lunæ replicatio in nube cava se reflectentis.
Parasemon. παράσημον, navis signum.
Parasphagis, pars juguli.
Parastasis. παράστασις, assistentia. assistenza.
Parastata. conceptaculum spermaticum.
Parasynagoga. παρασυναγωγή, falsa synagoga.
Parasynanche. παρασυνάγχη, urtatum ad fauces inflammatio. specie di scaranzia.
Parasynaxis. παρασύναξις, coitio seditiosa.
Parathesis, παράθεσις, appositio.
Paratilmos. παρατιλμός, evulsio pilorum.
Paratitla. παράτιτλα, summariæ titulorum expositiones.
Paratrimma. παράτριμμα, intertrigo, cum femora mutua attritu excoriantur. scorticatura per il viaggio.
Paratypus. παράτυπος, male colus.
Paraugalma. oppositio, comparatio.
Parauxesis. παραύξησις, exaggeratio, amplificatio, amplificazione.
Pardalus. avis ex iis, quæ volare solent gregatim.
Parecclesion. sacellum.
Parechesis. παρήχησις, cum plures literæ, vel syllabæ eundem sonum reddunt.
Parectasis. παρέκτασις, extensio, productio vocis infesta syllaba.
Paredrus. πάρεδρος, adsessor, consiliarius.
Paregmenon. cum voces ejusdem originis confunduntur.
Parembole. παρεμβολή, interjectio, interpositio.
Parencephalos. παρεγκέφαλις, pars cerebri posterior.
Parenchiresis. παρεγχείρησις, molitio in aliquo opere.
Parenchyma. παρέγχυμα, propria cujusque visceris substantia.
Parenthetecus. quasi per parenthesim positus, ut parenthetica bellaria, apud Sarisber. l. 8. c. 7.
Parepigraphe. παρεπιγραφή, figura, cum quæ præcedere deberent, tacentur, ita tamen ut ex consequentibus intelligantur.
Paresis. πάρεσις, remissio, negligentia, languor.
Parexsbarites. foci custos in navi.
Parsambus. παρσαμβος, tibiæ genus quoddam.
Parifico. exæquo, parem facio. uguagliare. Sarisber.
Parippiarius. equiso, parafrenarius, cozzone di cavalli.
Parochianus, & Parochialis. ad parochiam pertinens.
Parodontides. παροδοντίδες, tubercula circa gingivas, oriuntur cum dolore.
Paroecus. πάροικος, advena, incola. ¶ Item curio. Parroco.
Paromœon. παρόμοιον, assimila.
Parœmia. παροιμία, adagium, dictum celebre, proverbio.
Parœmiacus. παροιμιακός, ad parœmias pertinens.
Parœmiographos. παροιμιογράφος, qui parœmias scribit.
Parœnia. παροίνια, carmina, quæ ad vinum canuntur.
Paromologia. παρομολογία, confessio, commissio. confessione.
Paronyma. παρώνυμα, denominativa, ut candidus a candor.
Parrvalli. pardorum curatores.
Paroxysmus. παροξυσμός, concitatio, exacerbatio. ¶ Item accessus febris, qui statis horis fieri solet. parosismo.
Parrhesia. παρρησία. libertà di dire.
Parsio. actus parcendi. Gloss.
Partheniæ, æ, natus ex ea, quæ virgo putabatur.
Parthenoptas. qui virgines avide inspectas.
Partialis. qui partem continet.
Partiseua, negotiator, qui partes vendit.
Parulis, idis, παρουλίς, inflammatio in gingivis.
Paryuron, medicamentum quoddam liquidum initio, sed postea consistens.
Paryphe. παρυφή, prætexta, aliquid vesti attextum. Gloss.
Parzunarium. vasis genus, instar acini. Mosch. Lex.
Paschalicus. qui libenter festum colit.
Paschalium. canon de celebrando Paschate.
Paschicus. πασχικός, patheus.
Paschillus. Pasquino, statua Romæ votis cujusdam ridiculi.
Pascuarium. census pro pascuis.
Pasias. Basiá Turcarum.
Passagerius. qui passagio præest.

Passagium. expeditio in terram sanctam.
Passionarium. liber continens passiones Sanctorum.
Pasta. massa. pasta.
Pasta regia. marzapane.
Paste, adis. παστάς, thalamus.
Pastasies. panes dulciarii, pasticci.
Pastila. ultimus anni dies.
Pataeci. πάταικοι, simulacra Deorum, quæ in puppibus navium statuuntur.
Pateriza. sceptrum Patriarchæ.
Paternaliter, &
Paterna. da padre.
Pathema. πάθημα, passio, affectio.
Pathiasma. passio, morbus.
Pathio. animal quoddam quadrupes.
Pathopeia. παθοποιία, affectuum commotio.
Pathos. πάθος, perturbatio animi, ægritudo, affectio.
Patricus. paternus.
Patriota. qui est ejusdem patriæ. patriotto.
Patriotiens. ad patriotas pertinens.
Patripassiani. Hæretici, qui Patrem passum putabant.
Pavefacio. exterreo. spaventare. Gloss.
Pavido. & paviculo, as. pavicula adæquo. spianare. Gloss.
Pavidensis, vel paventensis vestis, hoc est calcata, densa; cui opponitur levidensis. Isid. l. 19. c. 22.
Pavimentarius, pavimento constans.
Pausanæ. induciæ. tregua.
Pausicapa. machina quædam, quæ collo molentium servorum inserebatur, ne polentam comederent, neve ori manus admovere possent.
Pausilypus. παυσίλυπος, poculi genus Jovi sacrum in conviviis.
Paxamas, vel Paximas, genus panis.
Paxamatam. panis subcinericius. Gloss. Isid.
Peccamiansus. peccamiasso.
Pecia. pars. pezza.
Pecoreus. qui est ex pecore.
Pectinator. qui pectinat.
Pecudiarius. qui pecudis instar præceps fertur. Gloss. Philox.
Pecudinus, &
Pecudius. pecuarius. pecorajo.
Pecuniola. parva pecunia.
Pedagium. vectigal pro transitu.
Pedana. pedalis novus, qui caligæ assuitur. Gloss. Isid.
Pedicularius, ii, qui inter symphoniacos modum dat tonum, quod fiebat pedibus pulsando scabellum, κρουπέζιον. Gloss. Philox.
Pediculata poma, quæ pediculos habent, quibus suspendi possunt.
Pediculatio. morbus pedicularis.
Pedicolo, as. pediculos amor. Gloss.
Pedilon. calceamenti genus.
Pedo, as, pede pulso. Sipont.
Pedito, as, pedibus iter facio. andare a piedi. Gloss.
Pedo, onis, qui pedes latos habet. Gloss. Philox.
Pegalo. cisterna, puteus. cisterna, pozzo.
Pegaso. homo jocularis. Isid. Gloss.
Pegme. πῆγμα. barba.
Pejeratio. perjurium, spergiuro. Salvian.
Pelanus. placentæ genus, quæ Jovi offerri solebat.
Pelargici. nomilrges de alimentis a filiis parentibus sufficiendis.
Pelargicos. ad ciconiam pertinens.
Pelargus. πελαργός, ciconia. cicogna.
Pelarpacis. dignitatis nomen, Beglierbei.
Pelecanus. instrumentum ad dentes evellendos.
Pelica. poculi genus.
Pelioma. πελίωμα, pars livida. lividura.
Pellerion. berlina.
Pellesuina. locus, ubi pelles venduntur, aut fiuntur.
Pellicatio. pellicatus. Gloss. ¶ Item æmulatio.
Pellico. as, æmulor. Gloss.
Pellicor, pellicem ago.
Pello, as. loquor. parlare.
Peltasticus. ad Peltastas pertinens.
Pempta. πέμπτη, dies Jovis.
Penciua. laciniæ, vel stola. Gloss. Isid.
Pendiculus. peniculus, quo sordes deterguntur. strumento per nettare.
Penicellus. piscis marinus insectilis.
Pennaticus. reposita ium calami scriptorii. pennajuolo.
Pennesco, is, pennas amitto. Cassiod. l. 2. ep. 38.
Penniculum. pinnaculum.
Pensiculator. qui pensitat.
Pensilitas. levitas.
Pensionarius. qui pensionem alicui solvit. pensionario.
Pensor. qui examinat, & expendit.
Penta, & panta, πέντε, quinque. cinque.
Pentacosiomedimni. qui quingentis medimnis censi sunt.
Pentadactylus, quinque digitis constans. di cinque dita.
Pentaeteris. πενταετηρίς, spatium quinque annorum.
Pentaglottos. πεντάγλωττος, qui est quinque linguarum.
Pentaplum. poculum, in quo permixtæ erant quinque rerum species, mel, caseus, vinum, farina, oleum.
Pentaproti. πεντάπρωτοι, quinque primi, i primi cinque.
Pentaprotius, quinque primorum munus.
Pentaptotus. quinque casus habens. di cinque casi.
Pentarchus. πένταρχος, qui quinque viris præest. capo di cinque.
Pentastichus. πεντάστιχος. quinque versibus constans. di cinque versi.
Pentecontarchos. πεντηκόνταρχος, qui quinquaginta militibus præest, cujus munus est pentecontarchia.
Penthererius, capillus resectus in luctu.
Peolæ, & peplæ, qui ex intemperato veneris usu pereunt.
Perastutus. valde astutus. molto astuto.
Perbellus. valde bellus.
Percatapirat. valde tentat. Isid. Gloss.
Percatapsere. valde dividare.
Pereesian. tributum, quod Imperatori Turcarum solvunt Patriarchæ Constantinopolitani.
Percussionalis, qui percutitur. Cassiod. de music.

Peri

Perdicepiastes. perdicum venator. uccellatore di pernici.
Perdifficulter. perdifficiliter.
Perferentarius. tollerante.
Perfossura. fossio. cavamento. Gloss.
Perfossura. cavamento.
Perfunctorium. quod leviter, & remisse fit.
Perfusor. qui perfundit. Gloss.
Peri, περί, de, ultra, circum.
Peribaris, idis. περιβαρίς, calceamentum muliebre.
Periblema. περίβλημα, amiculum, pallium. Pall.
Peribole. περιβολή, ambitus sermonis, periodus.
Peribolus. περίβολος, septum, vallum. ¶ Item corona, seu lorica muri.
Pericardium. περικάρδιον, membrana circa cor.
Pericarpium. περικάρπιον, involucrum seminis, quo illud ambitur, & adversus coeli, animaliumque injurias defenditur. guscio del frute. ¶ Item monile cingens juncturam manus, & brachii.
Pericephalus. galea. elmo. ¶ Item spira capillorum muliebrium. ¶ Item pars navis.
Pericharacter. περιχαρακτήρ, ferramentum, quo caro gingivarum a dentibus separatur.
Pericope. περικοπή, amputatio, circumcisio. taglio.
Pericranium. περικράνιον, membrana totum cranium extrinsecus ambiens.
Periegesis. περιήγησις, ambitus, circuitus. giro. ¶ Item geographica terrę descriptio.
Periglalium. ora maritima. spiaggia di mare.
Perihermenias. περὶ ἑρμηνείας, de interpretatione.
Perineum. περίνεον, pars hominis pudenda.
Periodeutes. περιοδευτής, lustrator circa Ecclesias dioecesis. visitatore.
Periodeuta. περιοδευτής, circulator.
Perioeci. περίοικοι, qui habitant sub eodem circulo parallelo.
Perior, iris, conor, tento, experior. sforzarsi.
Periosteon. περιόστεον, membrana ossa ambiens.
Peripatus, περίπατος, deambulatio. ¶ Item locus deambulationis. ¶ Item secta Philosophorum Peripateticorum.
Peripetia. περιπέτεια, peripezia. fortunę casus, & temeritas.
Peripecio. incisio scripturarum, capitulum, sententia.
Perapazia, & perapazides. pedum ornamenta.
Peripheria. περιφέρεια. circumferentia.
Periphoretus. περιφόρητος, qui circumfertur.
Periphragma. περίφραγμα, conseptum.
Peripneumaticus. peripneumonicus.
Peripsema. περίψημα, limaturę metalli, & rasura cujuscunque rei. ¶ Item quisquilię & purgamenta domus. habet quidem Tertull. de pudic. c. 14. sed referens verba Apostoli Pauli.
Perisciuis. περίσκιος, qui circa se umbram habet.
Peristasis, περίστασις, status, conditio.
Peristerupullus: columbę pullus. colombino.
Peristethium. ornamentum pectorale.
Perissia. lustratio.
Perjuratio. perjurium. spergiuro.
Perithalassa. περιθάλασσα, littus. lido.
Perizoma. περίζωμα, pudendorum operimentum, velamen. braghe.
Perizonium. περιζώνιον, palliolum pęctinctum.
Perlatrix. quę perfert.
Perlatus. valde latus.
Pernarro. enarro. raccontare. Gloss.
Pernimius. valde nimius. Paulin. Petrocor.
Perosis. lęsio, privatio, impedimentum naturalis functionis.
Perpendicularis. ad perpendiculum positus.
Perpeto. sine intermissione peto. Sipontin.
Perroro, as, rore perfundo.
Personalię. personales actiones.
Persinoanter. sonum. Salvian.
Personno, as, personam do.
Perspicillum. specula. ¶ Item cenocchiale.
Persuasor. infusor. Salvian. Cassiod. & Paulin. Petrocor.
Persuo, is, in totum suo. cucire affatto.
Pertremisco. valde contremisco. tremare assai.
Pertumultuosus, magnum tumultum excitans.
Perturbator. qui perturbat. perturbatore.
Pertussis. tussis continua: apud Medicos.
Pervasio. suvasio. Salvian.
Pervicacitas. pervicacia. ostinazione. Gloss.
Pervireo, es. semper vireo. Paulin. Nolan.
Perscesion. tributi genus, quod Patriarchę Constantinopolitani solvunt Imperatori Turcarum.
Pessellus. parvus pessulus. chiavistella.
Pessulatus. pessulo clausus. chiavistellato.
Pestimus, pestilens. pestilente.
Pestinuncius. qui pestem nunciat. Gloss. Isid.
Petalismus. genus exilii apud Syracusanos, ut ostracismus apud Athenienses. V. Alex. ab Alex. l. 3. c. 20.
Petallum. ornamentum capitis.
Petalus. folium, lamina, bractea, frons arboris. Isidor.
Petalurgus. πεταλουργός, qui bracteas facit.
Petiliter. demisse, divite. Gloss. Isid.
Petitiuncula. brevis, & parva petitio. petizioncella. Gloss.
Petitius. qui frequenter petit.
Petroleum, ei bitumen liquidum e saxis defluens. oglio di sasso.
Petroprum. petroselinum. petrosemolo.
Petrophyes. herba in petra nascens, sempervivum minus.
Pexion. pellis. pelle.
Pexo. pecto. pettinare.
Phacula. uber, sumen, petaso. lardo, o presciutto.
Phecasiarius. qui phęcasia conficit.
Pheus. φαιός, fuscus, subniger.
Phagoloedorus. convicia devorans.
Phalacrę, arum, loca nullis herbis, aut plantis vestita. luoghi deserti.
Phalacrus. calvus.
Phalangarcha. φαλαγγάρχης, qui phalangi pręest.
Phallophorus. qui phallum fert.

Phalus. φάλος, conus galeę.
Phaneta. φαέθων, Sol. Sole.
Phantasticus. φανταστικός, imaginativus. immaginativo, fantastico.
Pharmacodes, odor pharmaci. odor di medicamenti.
Parmacopoeus. φαρμακοποιός, qui pharmaca facit. chi fa medicamenti.
Pharmacopolium. φαρμακοπωλεῖον, locus, ubi pharmaca venduntur. bottega di speziale.
Pharmacentheum. medicamentum divinum. medicamento in fonte.
Phaschnium. pallium pontificale.
Phase. transitus. passaggio.
Phasis. φάσις, apparitio. apparizione.
Phatne. φάτνη, presepe.
Phelenion. penula, casula, infula, tunica, cappa, planeta.
Philanthropus. φιλάνθρωπος, humanus, amicus. cortese, amico.
Phylargyria. φιλαργυρία, aviditas pecunię.
Philautia. φιλαυτία, amor suiipsius. amor di se stesso.
Philogynia. φιλογυνία, amor mulierum. amor di donne.
Philoistor. cupidus doctrinę.
Philocalus. φιλόκαλος, pulchritudinis, vel honestatis studiosus. amator dell' onestà.
Philodespotus. φιλοδέσποτος, amans domini. amator del padrone.
Philodicus. φιλόδικος, litium amans, amator di liti.
Philoloedorus. φιλολοίδορος, amans conviciorum.
Philomyri. unguentorum studiosi.
Philoponus. φιλόπονος, amans laboris. amico della fatica.
Philosophaster. philosophię ignarus. filosofastro.
Philosophema. φιλοσόφημα, quęstio philosophica.
Philotheorus. φιλοθεώρος, speculationi deditus. amico della speculazione.
Philotimus. honoris amator. ambizioso.
Philotimia. φιλοτιμία, amor honoris. ambizione.
Philoxenus. φιλόξενος. hospitalis, amante dell' ospitalità.
Phimosis. φίμωσις, morbus glandis in virili pudendo.
Phlegma. φλέγμα, pituita, humor aquosus. flemma.
Phlegmesia. inflammatio cum febre. infiammazione con febbre.
Phlogosis. φλόγωσις, ardor, inflammatio. infiammazione.
Phoba. φόβη, coma leonis.
Phocena. φώκαινα. parvus delphinus.
Phoebadius, Phoebeus.
Phoenicis, idis. vestis phoenicei coloris.
Phoenicopteryqium, parvus phoenicopterus.
Phoenix. φοῖνιξ, palma arbor.
Phollis. φόλλις, obulus.
Phratria. φρατρία, contubernium. confraternità.
Phronesis. φρόνησις, prudentia. prudenza.
Phrontisterium. schola. scuola.
Phrurarchus. φρούραρχος, Capitano delle guardie.
Phrygenda. genus ludi, in quo fabis tostis, seu frixis utebantur.
Phthoe. φθόη, phthisis. etisia.
Phthongarium. genus tibiarum, quibus Phonasci modos vocis regebant.
Phthora, φθορά, corruptio. corruzione.
Phusa. potionis genus.
Phylarchus. φύλαρχος, nomen dignitatis in militia equestri.
Physiognomia. φυσιογνωμία, naturę inquirendę ratio ex corporis habitu, vultus lineamentis &c.
Physiologus. φυσιολόγος, qui de rerum naturis disserit.
Phytologia. disciplina rerum vegetabilium.
Pica, morbus mulierum gravidarum, cum varia appetunt in cibum, varie fastidiunt.
Picrocholi. πικρόχολοι, flava bile abundantes.
Picticus, Pictus.
Pigredo, & Pigrities, & Pigritudo. pigrezza.
Pigritas. pigrizia. Gloss.
Pilatus. rotundus instar pilę.
Pilus, umbilegulus, catus.
Pilasca. vas ex corio. Gloss. Isid.
Pilaticium. monile de collo Imperatoris.
Pilaticum. sceptrum Imperatoris ad instar pili.
Pilones. portitores mortuorum. beccamorti.
Piloconsus. lupus cervinus.
Pilumen. quidquid in pila tunditur. Gloss. Isid.
Pinacopola. πινακοπώλης, qui tabulas vendit.
Piodę. pinnę. Gloss. Isid.
Pinguamen. pinguitudo. grasso. Gloss.
Pinguesco. pinguesco. ingrassarsi.
Pinta. vini mensura. pinta, mezzetta.
Piphallis. πιφαλλίς, avis, alauda.
Pipunculus, vel pipunculus, accipiter.
Piraterium. πειρατήριον, receptaculum piratarum. ridotto di corsali.
Pirolus. animal majus mustela, ejusdem tamen speciei.
Pirula. extrema pars nasi. gloss. Isid.
Piscissimus, piscosus. pieno di pesce. Teodulf.
Pison. quiddam venenum, quod clam inest nardo.
Pissa. πίσσα, pix, pece.
Pissago. pix liquida.
Pisticus. πιστικός, ad fidem faciendam aptus. ¶ Item sincerus, purus, non adulteratus.
Pistis. πίστις, genus aromatis. ¶ Item fides, persuasio.
Pithecus. πίθηκος, simia.
Pithoegia. πιθοίγια, festa Atheniensium, in quibus dolia omnia retinebantur.
Pithogastrus. cui est doliaris venter.
Pitigmata, caustię. Isid. gloss.
Pitillus. parvulus. picciolo.
Pitisma. ludi genus, quo mirabili arte quis volvitur. ¶ Item levis, & crebra vini degustatio.
Pittaciolum, vel pittaciolum, exigua tabula, schedula. Adelph.
Pitylus. πίτυλος, sonus, qui editur, cum remis mare verberatur.
Pityrias. πιτυρίας, panis furfuraceus. pane di farina non stacciata.
Pityriasis. πιτυρίασις, furfures capitis.

Pityrides. πιτυρίδες, furfuracez olivę.
Pityron. πίτυρον, furfur. crusca.
Placetus. qui placat.
Placatrix. quę placat. Salvian.
Placentarius. qui placentas conficit. Gloss.
Placivus. placens, gratus. grato.
Placor, oris, placentia, placendi studium. ¶ Item tranquillitas.
Plagio, as. plagium committo.
Plagula. levis plaga.
Planesco. planus fio. Paulin. Nolan.
Plengonium. unguentum.
Plantanimal, vel plantanimas, animal imperfectum, quod partim animal, partim planta esse videtur. ζωόφυτον.
Planula. labrile instrumentum ad lignum lęvigandum, & complanandum, pialla. ¶ Item lamina ferrea, qua fores parietibus ope cardinum conjunguntur.
Platanetum. locus platanis consitus.
Plathanum. instrumentum, in quo panes informabantur.
Plaustro, is. in modum plaustri perstrepo.
Plebanus. ad plebem pertinens, plebejus. ¶ Item curio plebis. Pievano.
Plecta, ę, nexus e virgultis. catena. ¶ Item calix duas ansas habens.
Plectropęus. πληκτροποιός, qui plectra, & citharas facit.
Plegma, atis, cincinnus. crines intorti. treccie.
Plenarie. plene, omnino, affatto.
Plenarius. plenus.
Pleo, impleo. empire.
Pleonexia. πλεονεξία, aviditas plus habendi, avaritia. cupidigia di roba.
Plethora. πληθώρη, humorum, vel sanguinis redundantia.
Plethoricus. πληθωρικός, qui sanguine redundat.
Plethrum. πλέθρον, sexta pars stadii. Quidam pro jugero accipiunt.
Pleura. πλευρά, latus. costa.
Pleximon. catena, torques.
Plexus. punitus.
Plica. piegatura.
Plicias, adis, spatium inter crura, & scrotum.
Plirisarcoticum. principalis medicina, electuarium.
Plistobolinda. πλειστοβολίνδα, lusus species per tesseras, & astragalos.
Plocium, ornamentum colli. ¶ Item stuppa.
Plotei. propassi. Gloss. Isid.
Plorum. currus habens duas rotas. carro da due ruote.
Plumella. culcitra, aut simile quippiam plumis farctum.
Plusium. maris tranquillitas. Adelhelm.
Pluviale, & Pluvium, vestis contra pluviam. cappa.
Plynteria. πλυντήρια, festa Atheniensium Cereri sacra.
Pneuma. πνεῦμα, spiritus, flatus. spirito, vento.
Pneumon. πνεύμων, pulmo. polmone.
Pneumonia. πνευμονία, pulmonis inflammatio. mal di polmone.
Pneumonicus. πνευμονικός, qui pulmonis morbo laboret. che patisce di polmone.
Poastria. ποάστρια, mulier, quę opus ruri facit, mercede conducta.
Pocpnium, comessatio post cenam.
Podargus. canis quidam, sic dictus a pedum celeritate.
Podia, ę, funis in navi, quo velum tenditur.
Podiarius. qui est inter mimos. Gloss. Isid.
Podinum. pedule, calceus. Gloss. Isid.
Podiolum. piccol poggiuolo.
Podismo. pedibus dimetior.
Podonichum. vestis sacrorum.
Podonipitrum, vas, in quo pedes lavantur. vaso da lavar i piedi.
Podostrophia. repedatio.
Pola, vel Polula, pila ex aluta, molli tomento farcta. balla.
Polaris. del Polo.
Polemarchia. πολεμαρχία, munus polemarchi.
Polemarchus. πολέμαρχος, belli dux, tribunus militum. generale.
Polemicus. πολεμικός, contentiosus, litterarium certamen continens, ut polemica scripta, quibus contra aliquem disputatur.
Polioreticus. πολιορκητικός, ad urbis obsidionem pertinens.
Polnice. con politica.
Polis. πόλις. Città.
Policies. munditiae. polizia.
Pollinaceus, &
Pollinaris. pollinarius. stacciatore fino.
Pollinctaria. pulmonaria mortuorum. Gloss. Isid.
Pollinctum. locus, ubi cadavera curantur. Gloss. Isid.
Pollinctus. pollinctura, unctio cadaveris.
Polliones. portitores mortuorum. beccamorti.
Pollucibilitas. sumptuositas. Fulgent. l. 1.
Polluctor, qui pollucet.
Pollyoenus. astutus, versipellis. astuto.
Polosus. superbus, altus, ornatus. Isid. gloss.
Polumen. locus sacrorum.
Poly. πολύ, multum, valde. molto.
Polyandria. multitudo civium. moltitudine di cittadini.
Polyanodynus. acuta.
Polybutes. πολυβούτης, qui multos boves habet. chi ha molti buoi.
Polycandelum. πολυκάνδηλον, candelabrum cum multis candelis. candeliere da molti lumi.
Polychrestus. πολύχρηστος, valde utilis, cujus frequens est usus, ut sal. molto utile.
Polygamia. πολυγαμία, nuptiarum multiplicatio.
Polygamos. πολύγαμος, qui multas uxores duxit. di molte mogli.
Polygrammatus. πολυγράμματος, multis literis constans.
Polygrammus. πολύγραμμος, multas lineas habens.
Polygraphus. πολυγράφος, qui multa scribit.
Polyloquium. multiloquium.
Polyloquus. qui multum loquitur.
Polymitarius, qui vestes polymitas facit. Polymitarium opus, multis liciis contextum.
Polymorphus. πολύμορφος, multiformis.

Polyphagus. πολυφάγος, multivorax. *mangione*.
Polypharmacus. πολυφάρμακος, pharmacis abundans. *di molti medicamenti*.
Polypragmon. πολυπράγμων. multis se negotiis implicans, tumofus. *gran negoziante*.
Polypticha. publicæ rationes. chartæ publicæ.
Polyptoton. πολύπτωτον, nomen, quod multos, aut multiplices casus habet.
Polyptychum. πολύπτυχον, multis plicaturis constans. *pieno di piegature*.
Pomaria, Dea pomorum.
Pomatium. mollis, & liquidus cibus ex pomis.
Pomifero. poma fero. *gloss*.
Pompator. qui superbe aliquid agit.
Pompula. parva pompa.
Pompulentus. pompa plenus.
Pomulum. *piccol pome*.
Ponderator. qui ponderat. *gloss*.
Ponderatura. ponderatio. *gloss*.
Ponderosus. hernia laborans.
Pontaticum. vectigal, quod pro pontis transitu penditur.
Pontonium, genus navigii fluvialis, tardum, ac grave, quod non nisi remigio progredi potest. *Isid. l. 19. Orig. c. 1.*
Populago. tussilago, ireta.
Populator. miles, quia populatur. *gloss*.
Popis. parvus equus. *gloss*.
Porcinarium, locus, ubi porci aluntur.
Porraticum. vectigal pro mercium trajectione.
Porisma, consectarium, corollarium, additamentum ex demonstratis resultans.
Pornæ. ludi, in quibus meretrices in scenam producuntur.
Porcele, species herniæ, cum in scrotum descendens materie induruit.
Porofes. porte abundans.
Porphyra. πορφύρα, purpura. *porpora*.
Porphyris, idis. πορφυρίς, vestis purpurea. *veste di porpora*.
Porphyrogeneta, & porphyrogenitus, in purpura natus, hoc est patre Imperatore.
Porphyrus. serpens capite candido, cætera purpureus.
Portorium. vectigal portus.
Portarius. janitor. *portinajo*.
Portatilis. *portatile*.
Portella. parva porta. *portella*. *gloss*.
Porte[illegible]. navicula lata, & sine carina.
Porthmos. πορθμός, fretum. *stretto di mare*.
Portisculum, baculus hortatoris. *Isid. gloss*.
Port[illegible] portitorem, seu publicum officium. ¶ Item [illegible] hortatorum. *gloss. Isid.*
Po[illegible], qui portorium exigit.
P[illegible], callus.
P[illegible]. porta. *Onomast. Vet.*
P[illegible]. mensis Decembris.
P[illegible]. genus disci, in quo projiciendo se juvenes exercebant.
Poste, (quasi postæ) stationes equorum cursualium. *poste*.
Po[illegible]. potans. *potenziale*.
Poterotheca. ποτηροθήκη, poculorum armarium.
P[illegible]. πόθεν. *donde?*
Præaccipio. *anticipare*.
Præcantator, qui incantamentis mala ab hominibus amoliri studet.
Præclamito. sæpe præclamo.
Præclaritas. excellentia. *eccellenza*.
Præcognoscentia. ante cognoscentia. *Mar. Victorin.*
Præcognosco. ante cognosco.
Præcompono. ante compono.
Præconios, qui est præconii, ut præconia vox.
Præconor, eris, præconem ago. ¶ Item promulgo. *promulgare*.
Prædicamentum. supremum genus aliquarum rerum.
Prædicatorius, laudatorius. *Salvian.*
Prædicatum. appositum in propositionibus Logicorum.
Præductale, vel præductal, stylus, vel plumbum, quo præducuntur lineæ in membrana ad scripturam dirigendam.
Præfascinans, omnino fascinator. *gloss*.
Præfidentia. confidentia.
Præfluvium, & præfluus, fluor alicujus rei ante alte.
Prægenero. ante genero. *Prosper Aquitan.*
Prægnas præguans. *Fulgent. l. 2. Mythol.*
Prægnus. prægnans. *pregno*.
Præjudex, qui ante judicat. *chi giudica avanti*.
Præjuro. ante juro. *giurare avanti*.
Prælassatus. valde lassatus. *Frontin. l. 2. Stratagem.*
Prælavo. ante lavo, seu purgo. *lavare avanti*. ¶ Item præcessum.
Prælubium. pelagus. mare. *gloss. Isid.*
Præmadeo, vel præmadesco, valde madeo. *Orientius in Commonit. l. 2.*
Præmessium, & præmetium, quod libationis gratia ante messem præmetiri mos erat. *gloss*.
Præmetior, ante metior. *misurar avanti*.
Præmeto. ante meto.
Præordino. ante ordino.
Præpalpo, as, ante, vel valde palpo. *Paulin. Nolan.*
Præprimis. præ cæteris.
Præpropero. valde propero. *gloss*.
Præsentanee. efficaciter. *efficacemente*.
Præsepiolum. cavitas ossis, in qua dens firmatur.
Præsero, is, præ aliis sero, ante ammitto.
Præservo. *preservare*.
Præsideratio est, cum ante tempus tempestates hybernæ moventur.
Præsidior, eris, præsidio sum.
Præstolus, vel præstulus, præsens. *presente*.
Præsus, a, um, præsens, qui præsto est.
Præsulatus, us. *prelatura*.
Prætensio. *pretensione*.
Prætoriolum. parvum prætorium.
Prævidentia. facultas prævidendi.
Pragma. πρᾶγμα, negotium, *negozio*.
Prandicularis dies. dies post sejunium, in quibus largius prandetur. *Gloss*.
Prandiolum, prandiculum. *picciolo desinare*.
Pransorium, locus, ubi pranditur.
Prasia. πρασιά, locus, ubi porrum nascitur. ¶ Item area horti. ¶ Item ordo discumbentium in conviviis.
Prasinianus. qui prasinæ factioni favet.
Prasocuris. bestiola porro infesta.
Prasocurum. falx, qua porrum detondent. *falce da orti*.
Prason. πράσον, porrum. *porro*.
Prassa. charta. *Gloss*.
Praxapostolus. liber Actuum Apostolorum.
Praxis. πρᾶξις, actio, negotium. *negozio*, *azione*.
Precabilis. *che si può pregare*. *Gloss*.
Premicula, vel premicula. *corona lunea*. *Gloss*.
Presbyterium. πρεσβυτέριον, officium, & dignitas presbyterorum.
Pretiare. *apprezzare*, *dar prezzo*. *Cassiod.*
Primitiva, æ. *la primogenitura*.
Primivirgius. caballarius, primus militum virgatorum, & lictorum virgas ferentium. ¶ Item qui primarie virgam fert ante regem. *Gloss. Isid.*
Primula veris. *viola*.
Prinus. ilex, arbor glandifera.
Privatitius. *privativo*.
Privilegiatus. *privilegiato*.
Proæresis. προαίρεσις, prælectio.
Proæreticus. προαιρετικός, facultatem habens unum præ alio eligendi.
Proagon. προαγών, præludium certaminis.
Proagonisterium. prælusorium.
Proagoreusis. προαγόρευσις, prænotiatio reis edita facta, qua eis interdicebatur facere, donec sententia lata esset.
Proaulion. προαύλιον, cantilenæ proœmium.
Proastia, orum, suburbanæ villæ. *borghi*.
Proaulia, dies, qui antecedit nuptias: epaulia, qui subsequitur.
Probatica piscina. ubi oves lavabantur, cum sacerdotes eas immolare vellent.
Probaticus. ad oves pertinens.
Probatomendia. *ovile*.
Probaton. πρόβατον, ovis. *pecora*.
Probatoriæ literæ, quæ probabant justam abeundi licentiam.
Probro, as. *villaneggiare*.
Probrositas. *villania*. *vituperio*.
Proculo. [illegible], qui pro alio consultat. *provvisore*.
Procatalepsis. προκατάληψις. occupatio, prolapsis.
Procheimasis. vel prochimasis. προχείμασις, signum tempestatis futuræ.
Prochirus, scriba expeditus.
Procinctualis. ad procinctum pertinens. *Cassiodor.*
Procingo, is. *apparecchiare*, *mettere in punto*.
Procio, is, voco, provoco. ¶ Item rumpo, irritum facio.
Procomion. *capelli d'avanti*.
Procotia. [illegible], tonsuræ species, cum quis anteriore parte comatus est.
Procrastinus. matutinus.
Procymæa. [illegible], moles, seu murus structus ad repellendos maris fluctus. *argine*, *riparo*, *molo*.
Prodentia. vehementia, qua quis prodit, & explicat vires suas.
Prodiorthosis. προδιόρθωσις, moderatio, correctio.
Productilis. qui extendi potest.
Proedri. πρόεδροι, præsides, sive primi subsellii.
Proecthesis. προέκθεσις, propositio orationis, in qua ante oculos exponitur quidquid in controversiam venit.
Proceusimatus. *assessore*, officialis judici proficiscenti assidens.
Proeleusis, [illegible], progressio, processus. *processione solenne*.
Proepiplexis. προεπίπληξις, occupatio, cum quis semetipsum verbo arguens, alienam correptionem prævertit, & declinat.
Profector, qui proficit.
Proficuus. *utile*. *Cassiod.*
Profligatio. *distruzione*.
Progastor. προγάστωρ, qui ventrem propendentem habet. *gloss*.
Progeniculo, as. in genua procumbo. *gettarsi alle ginocchia di qualcheduno*. *Gloss*.
Proglossus. πρόγλωσσος, volubilis linguæ. *Gloss*.
Prognosis. πρόγνωσις, præscientia.
Prognostes. προγνώστης, qui præscit. *indovino*.
Prognostiens, entis. præcognoscendi vi præditus. *Gloss*.
Progymnasma. προγύμνασμα, præexercitamentum.
Prohedri. V. hic supra Proedri.
Prolegomenon. προλεγόμενον. *prefazione*.
Proleptices. προληπτικός, ad anticipationem pertinens.
Prolobus. sinus prominens in gutture avium. *ventricello*.
Promachus. πρόμαχος, qui ante aciem pugnat.
Promnestria. προμνήστρια, nuptiarum conciliatrix.
Promptitudo. *prontezza*.
Promulgator, & promulgatrix, qui, & quæ promulgat.
Promurale, is. antemurale.
Promutuor, aris, ante mutuor. *Gloss*.
Pronœa. πρόνοια, providentia, mens Mundi.
Pronefas. plus quam nefas.
Pronexium. funis, quo navis alligatur ad palum. *Pap.*
Pronostra. ante nostra. *Gloss. Isid.*
Propagino, as. propago. *gloss. Isid.*
Propædia. προπαιδεία, prævia institutio.
Prophasis. πρόφασις. *scusa*, *pretesto*.
Prophetis, idis. *profetessa*.
Propitiatorium. locus, in quo Deus placari solet. ¶ Item tabula quædam posita super arcam Dei.
Propitiatorius. propitiandi vim habens.
Propitiatus, us. *propiziazione*.
Propitior, aris. *placare*.
Propos. valde potens. *assai potente*. *Gloss. Isid.*
Proposco. *dimandare*. *Gloss. Isid.*
Propotisma. quod ante bibendum datur.
Prorea. *Vicerè*.
Prosaria ars, quæ tunicas pexas curat.
Prosodium. προσόδιον. canticum, quod Diis canitur.
Prosphærarium, fiscella, sportula.
Prostates. προστάτης. *protettore*, o *avvocato*.
Prostaticus. προστατικός, ad prostatem pertinens.
Prosupero. superabundo. *Sipont.*
Prothymata. προθύματα, sunt, quæ ante sacrificium fieri solent, ut vaporatio thuris, oblatio placentarum, &c.
Protimesis. προτίμησις, æstimatio unius præ alio. ¶ Item prærogativa, prælatio, jus prælationis.
Protoapostularius. primus inter eos, qui populo Apostolorum scripta exponunt.
Protoasecretes, is. *primo secretario*.
Protocancellarius. *primo cancelliere*.
Protocarabus. *primo piloto*. ¶ Item navis genus.
Protocentarchus. primus centurio.
Protocollum. *protocollo*. liber, in quo acta primum a Notariis perscribuntur, ut nitidius deinde exscribi possint.
Protocolum. prima scheda, in qua character est charta, ac inde noscatur. v. g. figura duarum clavium, amphoræ, rosæ &c.
Protocursor. *primo corsore*.
Protogenes. primus generis.
Protognomon. πρωτογνώμων, qui primus dicit sententiam. *chi primo dice il suo parere*.
Protogonos. πρωτόγονος, primogenitus. *primogenito*.
Protologia. πρωτολογία, primus sermo.
Protomartyr. *primo martire*.
Protomysta. *primo fra i sacerdoti*.
Protonotarius. *primo fra i notaj*, *capo de' notaj*.
Protoplastes. πρωτοπλάστης, qui primo fingit, & format. *Pap.*
Protopapa. dignitas Ecclesiastica secundas tenens post Patriarcham.
Protopathia. πρωτοπάθεια, affectus, quo aliquid primum afficitur, non per consensum alterius.
Protus. πρῶτος. primus. *primo*.
Protoscrinarius. primiscrinius.
Protostates. πρωτοστάτης, antesignanus. *primo in battaglia*.
Prototocos. πρωτοτόκος, primipara. *primapuola*.
Protostrator. *maresciallo*.
Prototypus. πρωτότυπον. *prototipo*, qui ad alterius rei exemplar factus non est.
Protovestiarius, præfectus vestiarii.
Proxenetria. conciliatrix. *conciliatrice*.
Prunetum. locus prunis consitus.
Prymnesium. palus, ad quem navis alligatur. ¶ Item ipse funis, quo navis ligatur. *fune*, o *palo da legar le navi*.
Psallinum. circulus, qui freno additur. ¶ Item ipsum frenum.
Psalmicanus, qui psalmos canit. *Theodulph.*
Psalmodia. ψαλμῳδία, cantus ad organo musica.
Psellion. armilla. *braccialetto*, *smaniglia*.
Psellophorus. armillis ornatus.
Psen. ψήν, vermiculus in caprificis nascens.
Psephos. ψῆφος, calculus, gemma, suffragium.
Pseudepiscopus. *falso Vescovo*. Cyprian.
Pseudographus. ψευδογράφος, falsa scribens. *falsario*. Sarisberiens.
Pseudologus. ψευδολόγος, *mendace*.
Pseudos. ψευδής. *finto*, *falso*.
Psole. ψωλή, mentula.
Psoriasis. ψωρίασις. *tigna*.
Psorophthalmia. ψωροφθαλμία, oculorum scabies.
Pterna. πτέρνα, pars inferior navalis mali.
Ptysis. πτύσις exscreatio. *sputo*.
Puberale. pubes. *Gloss*.
Puberesco. pubesco.
Pudetacio. *far vergognare*.
Pudibunde. *con rossore*.
Pudimentum. res pudenda. *Gloss*.
Pudoratus, & pudoratissimus. verecundus. *Sarisber.*
Pudorosus, modestus. *modesto*. Sup.
Puerarius. puerorum amator. *Gloss*.
Pueraster. juvenis. *Gloss*.
Puerigerum semen, quod pueros procreat. *Fulgent.*
Puerosus, pueris deditus. *Gloss*.
Pugnantia, æ. *contrarietà*.
Pagnicula. parva pagus.
Pulicarius. *di pulce*.
Pulico, as, pulices progigno. *generare pulici*. Gloss.
Pullaster. *pollastro*. Onomast.
Pulligera ova, h. e. quæ pullos pariunt. *Fulgent.*
Pulpado. panis instar pulpæ carnis. *Gloss. Isid.*
Pullatiles venæ, quæ pulsum habent.
Pulvicinare, sæpe ploere. *piovigginare*. Gloss. Isid.
Pumicator. qui pumice lævigat. *Gloss*.
Puncto, as. puncta facio. *Gloss*. ¶ Item sæpe pungere.
Pupior. *più giovine*.
Purpurilla. locus extra portam, ubi purpurea veste utebantur. *Gloss. Isid.*
Pusillanimiter. *vilmente*, *abiettamente*.
Pusillulus. *piccolissimo*.
Pusulus, a, um. pusillus.
Puta. *prepuzio*. ¶ Item muliebre pudendum.
Putana. *meretrice*.
Putorius, animal quoddam ex genere mustelarum.
Putramen. *putredine*.
Putribilis. *corruttibile*. Paulin. Nolan.
Putrissimus, qui putore flat. *Eugen. Toletan.*
Pycnoticus. πυκνωτικός, densendi vim habens.
Pyelon. amplum vas ad lavandum.
Pygista. πυγιστής qui pædicat.
Pylorus. πυλωρός, portæ urbis custos. *guardiano della porta*.
Pyr. πῦρ, ignis. *fuoco*.
Pyramidalis. *piramidale*.
Pyraster. *pero selvatico*.
Pyriaterium. πυριατήριον, *stuffa da sudare*.
Pyrobolis. πυρόβολος *saette accese*.
Pyromantia. πυρομαντεία, divinatio per ignem.
Pythionices. qui in Pythio certamine vicit.
Pythomantis. πυθόμαντις, vates Pythicus.
Pythonissa. mulier fatidica, a Pythone, seu Apolline correpta.

Pyth-

Pyttacium. *calceamentum perantiquum.*
Pyulcus. instrumentum chirurgicum puri extrahendo accommodatum. *cava marcia.*

Q

QUactum. coactum, coagulatum. *Isid.*
Quadrangulum, i. *quadrangolo. gloss.*
Quadratarius. lapicida, marmorarius. *Cassiod.*
Quadricornis. *chi ha quattro corna.*
Quadriformis. *di quattro forme. Orientius.*
Quadrilinguis. *di quattro lingue.*
Quadrimembris. *di quattro membri. Onomast.*
Quadrimenstruus. *di quattro mesi. gloss.*
Quadrinoctium. *tempo di quattro notti.*
Quæstionaliter. *per quistione. Fulgent.*
Quæstionatus. *posto a' tormenti. Cyprian.*
Quæstiono, as. *esaminare, dar i tormenti.*
Qualitativus. *che importa qualità.*
Quartallum. cophinus, in quo coctoi efferuntur.
Quarto, as, quartum quemque lego. *gloss.*
Quaternio, onis. compositum quatuor rerum, ut militum, chartarum, &c.
Querulor, aris. *lamentarsi.*
Querulosus. *pieno di lamenti.*
Quietudo. *quiete. gloss.*
Quinnis. *di cinque anni.*
Quinqueplex. quintuplex. *quintuplicato. gloss.*
Quisquiliarius. coccineus. *di scarlatto.*
Quotennis, vel Quotannis, is, adject. *di quanti anni.*
Quotuplex. *di quante sorte.*
Quotuplex, quot mensurarum, vel librorum.

R

RAbbi. magister, *maestro.* Vox Hebraica.
Rabbenus. magister Judæus.
Rabboni. magister mi. Vox Hebraica.
Racha, vanus, fatuus, levis. *scemo, mattarello.* Vox Hebraica.
Radiatilis. in modum radii factus. *Venant. Fortun.*
Ragazzum. *ragazzo.*
Ramphos, eos, neutr. pars faciei volatilium infra frontem, oculos comprehendens.
Ran, sta, vel locus iræ. Hinc rabies, rancor dicitur.
Rancidior. *diventar rancido. Fulgent.*
Randellæ. circuli, orbiculi.
Randum, arbitrandum. *a reor. Gloss. Isid.*
Rapisma. alapa. *schiaffo.*
Rapunculus. radix, quæ comeditur in acetariis, rapuntium. *raponzolo.*
Raro, as, rarum facio.
Rasa. vestis genus.
Rasamen. tasura eborir.
Raso, as. *radere.*
Rasorius, ad radendum aptus.
Ratificatio. *ratificazione.*
Ratifico. *ratificare.*
Rator. *giudice, arbitro.*
Raucedo. *raucedine. Isid.*
Rauceo. *esser rauco.*
Raucor, aris. *divenir, o esser rauco. gloss.*
Reago. vicissim ago. Hinc reactio.
Realis. *reale.*
Realitas. conditio ejus, quod est reale.
Realiter. *realmente.*
Rebellator. *ribelle.*
Rebilis. opinabilis, a reor.
Reburrus. capite hispidus. *Gloss. Isid.*
Recapitulatio. *recapitolazione. Cassiod.*
Recentaria, quæ recens aliquid fert. *gloss.*
Recise. *brevemente.*
Recitabulum. *luogo dove si recita. Isid.*
Reclinatorium. *guanciale.*
Reconventio. contrariam actionem intento.
Recriminor. *accusare vicendevolmente.*
Rectangulus. *di angoli retti.*
Recoasso. *ripercuotere. Augustin.*
Redargutio, onis. *riprensione. Boethius.*
Redditus. *chi restaurasse.*
Redemptionalis charta, quæ datur, cum quis semet re servitute sua pecunia redimit.
Redhibitor, oris, qui redhibet.
Redhostimentum. gratiæ, & beneficii retributio. *ricompensa.*
Redimicolo. redimiculum solvo. *gloss.*
Redolus. strues lignorum ardentium.
Refectorium, *refettorio.*
Referendarius. *chi riferisce, spia. Cassiod.*
Refio, as. *soffiare, cavare, sbarbicare.*
Refloreo. *rifiorire.*
Refluxus. *riflusso.*
Reformabilis. *che si può riformare.*
Refragium, contrarium suffragio.
Refrigeo, rursus frigidus fio. *raffreddarsi.*
Refrigerator. qui refrigerat.
Refrigo. rursus frigo.
Refrutico. rursus frutico.
Regendarii. notarii, qui libellos supplices in codicem referunt.
Regeneratio. *nuova generazione.*
Registrum. *registro.*
Regulaticus, a, um. per regulam diligens.
Regulus. *basilisco.* ¶ Item parva quædam avis.
Rehisco. iterum hisco. *glost.*
Rejuvenesco. *ringiovanire.*
Relata, orum. *i relativi.*
Relevium. honorarium, quod novus vassallus patrono introitus causa largitur, quasi mortuum relevet feudum.
Reluminatio. mutua illuminatio, *glost.*
Remando, as, iterum mando. *Eutropius.*
Remeculus. genus navigii, quo Lemnii utebantur.
Rememoratio. recordatio. *ricordo. Sarisber.*
Remoratio. *tardanza.*
Remoratrix. *tarda.*
Renale. zona circa renes. *Carbol.*
Renascibilitas. potentia renascendi.
Renitidus. & Renosus, & Rienasus. *chi patisce di reni. glost.*
Renones, velamina humerorum, & pectoris usque ad umbilicum, intortis villis hispida ad imbres arcendos, *veste da pioggia. Isidor. l. 19. c. 23.*
Renunculi. parvi renes.
Renutrio. *nutrire. Paulin. Nolan.*
Repagino. rursus compagino. *Pet. Chrysol.*
Repagulares judices, qui ad fores Curiæ jus dicunt. ¶ Hinc repagularia acta. *Sariban.*
Reparamen. reparatio. *Sipontin.*
Repasco. *pascer di nuovo. Paulin. Nolan.*
Repleta. lapis excelsus. *glost.*
Repensatio. *compensazione. Salvian.*
Reprehensibilis. *riprensibile. Salvian.*
Repressalia. *rappresaglia.* Repressaliæ sunt pignorationes hominum, quæ olim concedebantur ob damna, & injurias adversus habitatores loci illatas. *in novell. Constit.*
Reprobabilis. *condannato, riprovato. Sarisber.*
Reprobaticius. reprobandus. *glost.*
Repumico. rursus pumice expolio.
Repyxia. ludus latrunculorum.
Requesta. libellus supplex, *richiesta, supplica.*
Reservatio. *riserva.*
Resignator, qui resignat. *glost.*
Resiniter. resinam ferens.
Resopio. *risopire. Fulgent. in Contin. Virgil.*
Refortior. rursus fortior.
Resortus, *territorio, giurisdizione.*
Resorium. *respiro. glost.*
Resplendentia. *splendore.*
Responsalis. *procuratore.*
Responsorias. *responsivo.*
Resticularius, qui resticulos facit. *cordellaro. Vet. Vocabular.*
Retentator, qui res alienas retinet. *Cassiodor.* ¶ Item qui rursus tentat.
Retiarlla. *picciola rete.*
Reticesco. reticeo. *tacere.*
Retifex, qui retia facit.
Retorsio. retorquendi actio.
Revadiare. debitorem se agnoscere.
Reungo. rursus ungo.
Rhabarbarum. herba. centaureum majus, rhapo Pontico valde similis. *Rabarbaro.*
Rhabanus. *maestro.*
Rhabdomantia. ῥαβδομαντεία, divinatio per baculum.
Rhabduchi. ῥαβδοῦχοι, lictores.
Rhadamanteus. di Radamanto.
Rhabus. *curvo.*
Rhagoides, ῥαγοειδής. secunda oculi tunica, quæ & uvea dicitur.
Rhagologus. ῥαγολόγος, acinos colligens. Est epitheton avium.
Rhagopodes. ῥαγόποδες, fissuras in pedibus habentes.
Rapsodi. ῥαψῳδοί, recitatores. ¶ Item interpretes versuum heroicorum.
Rhembus. ῥεμβός, vagabundus, erro, *vagabondo.*
Rhinex. *fiche neri.*
Rhinenchytes. instrumentum, quo aliquid in nares infunditur.
Rhiza. ῥίζα, radix. *radice.*
Rhizologus, ῥιζολόγος, qui radices colligit. *chi coglie radici.*
Rhizophagus. ῥιζοφάγος, qui radicibus vescitur. *chi vive di radici.*
Rhizotomicus. ῥιζοτομικός, ad radicum excisionem faciens.
Rhizotomus. ῥιζοτόμος, qui radices secat.
Rhodon. ῥόδον, *rosa.*
Rhodonia. ῥοδωνία, *rosajo.*
Rhoicus. ῥοϊκός, fluxione laborans, *flussido, o chi patisce flussione.*
Rhoiscus. ῥοΐσκος, corymbus aureus.
Rhomboides. ῥομβοειδής, rhombi figuram habens.
Rhombus. ῥόμβος, figura apud Geometras.
Rhopalicus versus dicitur, qui a monosyllaba voce incipiens gradatim crescit, & ῥόπαλον, hoc est clavam Herculis imitetur, ut *Spes Deus æternæ stationis conciliator.*
Rhopographia. virgultorum, stirpiumque descriptio.
Rhopteron. *anello battitojo della porta.*
Ringa, is. ringas. *storcer la bocca, o il naso.*
Risibilis. *risibile. Boeth.*
Risorius. *ridicolo. Fulgent.*
Rito, as. ritum habere facio.
Rivarius. *rivale. glost.*
Rivora, orum. *picciolo rivo.* Auctor quidam *vel agr. apud Goes.*
Roboretum. locus roboribus consitus. *Glost.*
Rocca. colus. *rocca.*
Rogameo. &
Rogatura. *dimanda, preghiera. glost.*
Rogatina. qui rogum parat ad cadavera cremanda.
Rogatarius. petitor. *Isid. Glost.*
Romandiola. *la Romagna.*
Romanensis. *catenaccio.*
Romania. Thracia regio, ubi est Constantinopolis, quæ nova Roma appellata est.
Rorigenæ. rore geniti. *Sipontin.*
Rosula, parva rosa. *rosetta. Dracontius.*
Rotaticum. quod de vectura super rota solvitur.
Rubecula. avis rubeo pectore.
Rubetra. avis minima circa rubos vivens.
Rubinus. gemma diaphana, rutilans, & rubens.
Ructator. qui ructat.
Ruseo, es. *esser rosso.*
Rulla. rusticus. *glost.*
Rupa. ex utraque parte acutus. *glost. Isid.*
Ruptura. *rottura.* ¶ Item ager proscissus.
Ruraliter. *da villa. Cassiodor.*
Ruricolaris. ruricola. *Venant. Fortun.*
Ruspino. manibus tero. *glost.*
Rutela. animal venenatum. *tarantola.*

S

SAbe. mensis Februarius, Syrorum lingua.
Saccello, as, sacellos calidos ad fovendum impono.
Saccophorus. *sacco vestitus, vel saccum ferens.*
Sacire. proprium facere, occupare. Gall. *se saisir de quelche chose.*
Sacitza. depopulatio.
Sacramentalis. *Sacramentale.*
Sacramentarius. qui jurat. *glost.*
Sacrifex. qui sacra facit, sacerdos.
Sacrimonium. conditio, seu relatio rei sacræ. *glost.*
Sacrista. *Sacristano.*
Sacrivus. *votivo*
Sæpe sæpius. *spessissime volte.*
Sæpis, a, & sæpus, a, um. *copioso, abbondante.*
Sagana. nas, in quo aliquid tenitur.
Sagaris. σάγαρις, securis Amazonum.
Sagatio. genus ludi, cum saga multorum manibus distento impositum aliquem in altum jactabant. *Vet. glossæ*
Sagenula. parva sagena. ¶ Item parva navis instar sagenæ expansæ. *Pap.*
Sagibaro. sapiens vir. ¶ Item senator.
Sagimen, inis. *grasso.*
Saginator. qui saginat. *glost.*
Sagmatus. sagmate instratus. *glost.*
Sagminarius. legatus, qui sagmina fert. *glost.*
Salaconia. σαλακωνία, *jattanza.*
Salicetum. salictum.
Salisator. qui ex membrorum palpitatione divinat. *Isidor. & Joan. Sarisber.*
Saliso. palpito. *glost.*
Salivaris. *di saliva.*
Salivum, i. *saliva.*
Salpinx, ingis. σάλπιγξ, *tromba.*
Salsedo. *salsedine.* Onomast.
Salsicium. *salsiccia.* Tribuitur Acroni.
Saltim. per saltus.
Salvatio. *salvamento.* Beda.
Salvatrix. quæ salvat. *Prosper Aquitan.*
Salutatorium. locus, ex quo salutaturi conveniunt. *Pap.*
Samardacus. homo ridiculus. *glost.* ¶ Item terminus bifurcus.
Sambuciarius. qui sambuca canit.
Samiator. qui cote ferrum acuit. *glost.*
Samica. pulvis. *glost. Isid.*
Samphoræ. σαμφόραι, equi, quibus impressum erat Σ.
Sanctificatrix. *santificatrice.*
Sandalotheca. σανδαλοθήκη, sandaliorum repositarium.
Sandapilo, onis, vespillo. *Glos. Philox.*
Sandichinus. qui sandicis colorem habet.
Sannator. *beffatore.* Gloss.
Sanno, as. *beffare.*
Sapharium. atrium templi. *Papias.*
Saphena. vena, quæ supra genu tripartito finditur.
Saporo, as. *dar sapore. Pet. Chrysol.*
Sappa. *zappa.*
Sappula. *picciola zappa.*
Saprus. σαπρός, putris.
Saraballare. vestis Parthorum fluxior.
Sarabus. σάραβος, vel σάλαβος, muliebre pudendum.
Saraph. serpens igneus, & venenatus.
Sarcino, as. sarcinas facio. *Onomast.*
Sarctetector. qui ex multis hinc inde conjunctis tabulis unum tecti facit corpus. *Isidor.*
Sarpa. falx vinitoria.
Satellitium. satellitum turba. *glost.*
Satiabilis. *saziabile.*
Sationarius ager. satiens.
Satum, i mensura quatuor, & viginti sextarios continens.
Saturabilis. *saziabile.* Gloss.
Saturanter, &
Saturatim. *a sazietà.*
Satyrias, adis. σατυρίασις, morbus in cute, qui & elephantiasis dicitur.
Satyriasmus, vel satyrismus. σατυριασμός, morbus, quo glandulæ juxta aures inflammantur, & tument.
Satyrice. *satiricamente.*
Satyrissa. pantomimus.
Saussarismus. σαυσαρισμός, linguæ hæsitatio.
Scaeseo. *diventar sciocco.* Scribon.
Scabinus. *senatore, giudice, assessore.*
Scabridus. scaber. *Venant. Fortun.*
Scachus. *scacco.*
Scalenus. σκαληνός, latera tria inæqualia habens.
Scalperum. calceus. *scarpa.*
Scammaris, is. *ladrone, assassino.*
Scandicopola. qui scandicem vendit.
Scansor. ἀναβάτης, qui equum sternit, ut inscensui detur. *glost.* ¶ Item qui equum scandit.
Scapane. σκαπάνη, *zappa, badile.*
Scapilium. *le spalle, o lo schieno.*
Scapularis vestis. *scapolare.*
Scara. combustum ignis. *Papias.*
Scaramangis. genus vestis.
Scartanea. lorum.
Sceffila. mensuræ genus apud Germanos.
Sceletus. σκελετός, *scheletro.*
Scenifactor, vel scenofactor. qui umbracula, & velaria facit.
Scenofactoria ars, quæ umbracula, & tabernacula facit.
Scenopegia, σκηνοπηγία. festum tabernaculorum, apud Hebræos.
Schediasmata, σχεδιάσματα, scripta tumultuarie, & ex tempore.
Schedicus. σχέδιος, extemporarius, subitarius.
Schinus. genus arboris (quam quidam eandem putant, ac lentiscum) mastichen exsudantis.
Schismaticus. discors, dissentiens, divisus. *scismatico.*
Sciamachia. σκιαμαχία, pugna umbratilis, & armorum meditatio.
Sciatica, & sciaticus morbus. *sciatica, catarro nelle giunture*

giunture delle coscie. Vox est corrupta ex *Ischiacus*, vel *ischiadicus*, quo pacto talis morbus e Græcia vocatur: nam ἰσχίον coxam significat.
Sciomantia. σκιομαντεία, divinatio per umbram.
Sclavus. *servo*, *schiavo*.
Scolopomachærion. σκολοπομαχαίριον, cultellus chirurgicus palo similis.
Scordiscus. corium crudum. *Isidor.*
Scorpio. σκορπίος, virga nodosa, vel aculeata ad cædendum; ita dicta, quia arcuatu vulnere in corpus infligitur. *Isidor.*
Scorpionarii, qui scorpionibus sagittas, vel saxa jaciunt.
Scortatio. *puttaneggiamento*.
Scortulum. *puttanella*. Gloss.
Scotoma. σκότωμα, *vertigine di capo*.
Screabilis. *che si può sputar fuori*.
Screatio. *lo sputar fuori*.
Scribillo, as. *scrivere*.
Scriniolum. *picciolo scrigno*.
Scriptiuncula, parva scriptio. *Salvian.*
Scrufula. *scrofola*.
Scrutarium. locus, ubi scruta venduntur. *gloss.*
Scruillus. ventriculus fartus. *gloss. Isid.*
Sculca. excubiæ.
Sculcator. *sentinella*.
Sculpturatus. *scolpito*. Fortunatus.
Scuria. flagellum a corio.
Scuticula. parva scutica.
Scybalon. σκύβαλον, quisquiliæ rudus. Vindicianus ad Valentinianum Imperatorem.
Scylax. σκύλαξ, canis.
Scyphium. σκύφιον. *picciol bicchiere*.
Scythissare. largiter bibere Scytharum more.
Secretarius. *secretario*, *cancelliere*.
Secundiæ. *le secondine*.
Securiclarius, qui secures fert. *gloss.*
Sedetum. fossa, ubi sedent milites; aut fossa, ubi sunt muri.
Seditionarius. *sedizioso*. Gloss.
Seditionor. *muover sedizione*. Gloss.
Segmentarii. qui opera ex tegmentis faciunt.
Sejugæ. *carrette da sei cavalli*. Isidor.
Sejunctim. *separatamente*. Straba Gallus.
Selectus, ut. *scelta*.
Seleucides. calceamentum muliebre.
Sellisso. σελλίζω, jacto, ostento.
Sellisternium. *apparato di sedie*. Gloss.
Semiluspet. dimidium capicis.
Semicingo. dimidium cingo.
Semicupium. vas ad modum lyntris, in quo homo potest resupinus jacere.
Semilaterium. semilater.
Semiobolus. dimidium oboli. *Rhem.Fannius de ponderib.*
Semiperfectus. *imperfetto*. Paulin. Nolan.
Semiplagium. *picciola rete*.
Semiquinaria cæsura est, cum post duos primos pedes syllaba partem orationis terminat, ut Arma, virumque cano.
Semiseptenaria cæsura dicitur in versu, quæ post tres pedes, & syllabam fit, ut Ast ego, quæ divum incedo.
Semispathium. *mezza spada*.
Semitagium. *breve, e mezzo vago*.
Semiviridis. *mezzo verde*. *Gloss. Cyrilli*.
Semneum. σεμνεῖον. locus venerabilis.
Senescalcus. armenti custus. ¶ Item regiæ mensæ præpositus, *siniscalco*.
Sensatio. *sensazione*.
Sensitivus. *sensitivo*.
Sensualites. *sensibilmente*, *o sensualmente*. Sarisberiens.
Sentinaculum. instrumentum, quo sentina purgatur. *Paulin. Nolan.*
Sentinator. qui sentinam exhaurit, & purgat.
Seorsim. *separatamente*.
Sepedon. *piaga putrida*.
Sephora, gallion. *Pap.*
Septangulus. *di sette angoli*.
Septuosus. *oscuro*.
Septuplum. *sette volte di più*.
Septuplus. *sette volte doppio*.
Sepelio, is. *seppellire*. Venant. Fortun.
Sepultorius. *sepolcrale*. Gloss.
Sequestratim. *separatamente*. Cassiod.
Serarius. qui seras facit.
Sermocinator, *parlatore*, *dialogista*.
Serna, æ. *scabie*, *che fa piaga*.
Serpedo. rubor cutis cum membrorum exsiccatio. *Isid.*
Serpentiformis, *torto a forma di serpente*. Vet. interpr. Iren.
Serphus. σέρφος, genus insecti simile formicæ, vel culici.
Serrarius. qui secat serra lapides. *gloss.*
Serto, as. *coronare*. Gloss.
Servatorium. *preservativo*. Gloss.
Sesamis. placenta ex sesamo, & melle cruda.
Sesquatus numerus. sesquiauctus.
Sesquicubitalis. *di un cubito, e mezzo*.
Sesquicubitus. *un cubito, e mezzo*.
Setaceum. *setaccio*.
Setarius. qui ex setis peniculos conficit.
Sevocator. qui sevocat. *glos.*
Sexto, adverb. *la sesta volta*.
Sicinnis, idis. σίκιννις, saltatio militaris in exequiis fieri solita.
Siclus. σίκλος, numisma Hebræorum pondus habens quatuor drachmarum, in cujus altera parte calculus thuris, in altera Virga Aaronis impressa fuit.
Sicrica. velum, quo fœminæ sacrificantes utebantur.
Sicyopepon. genus cucumeris.
Siderosus. *assiderato*. Gloss.
Sigynnum. σίγυννον, jaculi genus.
Signarius. *statuario*. Gloss.
Significatum. indicatio. *gloss.*
Signio, is. *notare*.
Siliquaticum. genus vectigalis, quod in nundinis ob vendendum penditur.

Simatus. simus, σιμός. *Salp. Lupercus Servast. in eleg. de Cupid.*
Simplagium. *picciola rete*. Gloss.
Simpo. vasculum cum tenui fistula ad pitissandum vinum.
Simpularia, æ. res minutæ, & nullius pretii.
Simpulator. conviva amicus sponsi, qui cum eo assiduus in conviviis. *Isidor.* & *Fulgent. Planciad.*
Simulatilis. *finto*. Venant. Fortun.
Simultrans. vermis in cornu arietis. *Isid. glos.*
Sinnatio, *curvazione*. Fulgent. l. 2. Mythol.
Siphra. *ziffra*.
Siren. *vaso sottile, e trasparente*.
Sirium. pellium leviter contextum.
Sirones. *pidocchi, che nascono tra carne, e pelle*.
Sitellum, sitello. *gloss.* Cyrill.
Sitibundus. *sitibondo*. Onomast. vet.
Siticula. *picciola sete*. Gloss.
Sitocomæ. σιτοκόμοι, annonæ præfecti.
Sitocomia. σιτοκομία, præfectura frumenti, & annonæ.
Sitonæ, arum, σιτῶναι, curatores rei frumentariæ.
Situatio. *situazione*.
Smerdes, mulieres furiosæ.
Smegmatopola. σμηγματοπώλης, qui smegma vendit.
Smyris. σμύρις, lapis, cujus pulvere expoliuntur gemmæ, & dentes terguntur.
Sobracomes, gubernator, *sopracomito*.
Sobriolus. aliquantum sobrius.
Sociator. *che unisce, e accompagna*.
Solamentum. *consolazione*. Paulin. Nolan.
Solidamen. solidamentum. *Venant. Fortun.*
Soiidion. *stipendio*.
Soliloquus. *che parla da se*.
Solœcophanes. σολοικοφανής, error orationis solœcismi speciem habens, ut Præneste sub ipsa, h. e urbe. In Eunuchum suam, scil. Fabulam.
Somatopœja, a verbo σωματοποιεῖν, figura prosopopœjæ affinis, qua rei corpore caren[ti] vocē, corpusque damus.
Somatophylax. σωματοφύλαξ, custos corporis.
Somnialis. *da sogno*. Fulgent. l. 2. Mythol.
Sonus, a, um. *sonante*. Isidor.
Sophicus. *sapiente*. Prosper Aquitan.
Sophophilus. sapientes amans.
Sophronisteres. σωφρονιστῆρες, duo dentes, qui omnium postremi nascuntur circa ætatis annum vigesimum.
Sophronisterium. σωφρονιστήριον, locus, in quo dissoluti homines corriguntur.
Sophrosyne. σωφροσύνη, *temperanza*.
Sopolium. *sobborgo*.
Sordiscum. *coojo crudo*.
Soriceus. *di topo*.
Soritreus. ad soricem pertinens.
Sororicidium. *uccisione della sorella*. Gloss.
Sortiarius. *indovino*.
Sortividus. qui per sortes videt.
Spadiceus, & spadicus color. σπάδιξ, *color bajo*.
Spagiria, ars, qua purum ab impuro secernitur.
Spagiricus, medicus, qui corpora ægra sola purgatione curat.
Spalathium. massa ficuum.
Spargo, ginis. sparsio. *Venant. Fortun.*
Spartarius. avis accipitri similis.
Spartopola. σπαρτοπώλης, qui spartea texta vendit.
Spataläo. σπαταλάω, *viver delicatamente*.
Spatharius. satelles, armiger.
Spathinnis. animal caudam habens spathæ similem.
Spathius, armiger.
Specularius, ii. qui specula, vel specularia facit. *gloss.*
Speculativus. *speculativo*.
Spermologus. σπερμολόγος. *loquacione*. ¶ Item genus avis.
[illegible], is. *sprezzatore*. Gloss.
Sphacelismus. ἀπὸ τοῦ σφακελίζειν, vitium in radicibus plantarum.
Sphacelus. σφάκελος, *corruzione degli ossi*.
Sphæricus. σφαιρικός, *sferico*. Isidor.
Sphæroter. σφαιρωτήρ, corrigia.
Sphænica. genus pilæ majus paganica.
Sphigmos. σφυγμός, *il polso dell' arteria*.
Spirarchus. dux cohortis, primipilaris. *Spira* enim aliquando cohortem significat.
Spirulus. animal quoddam quadrupes.
Splendifice. *lucidamente*. Fulgent.
Splendificus, *lucido*. Versus quidam vetus apud Fabrettum.
Splendifluus. *che sparge splendore*. Eugen. Toletan.
Spondophori. σπονδοφόροι, libaminum portatores.
Spongiator. qui spongias capeat.
Sportellarius. qui sportellam portat.
Sportulo, as. sportulam accipio. *Cyprian.*
Spudastes. ἀπὸ τοῦ σπουδάζειν, *fautore*.
Sputarium. *sputo*. Gloss. Isid.
Squarra. crusta cavis ulceribus accrescens.
Stagnator. *chi fa vasi di stagno*. Gloss.
Stagnicola. *chi sta ne' stagni*.
Stagno, as. *coprir di stagno, metallo*. Gloss.
Stagnum, i. *stagno, metallo*. Gloss.
Staphyle. σταφυλή, uva.
Stater. στατήρ, pondus quatuor drachmarum. Item nummus argenteus, qui valet quatuor drachmas Atticas idem quod Siclus Hebræorum. Si cum moneta Gallica conferatur, valet solidus Turonenses quatuordecim.
Stathmus. σταθμός, *osteria, luogo d' alloggio*. ¶ Item mensuræ Geometricæ genus, quæ tot stadia cum dimidio continet, quæ in usu maxime apud Persas fuit.
Statice. στατική, *la statica*, ars, seu scientia ponderum.
Staticus. στατικός, vim sistendi habens. ¶ Item ponderalis scientiæ peritus.
Stationcula. parva statio.
Statues. servi ante pacmnum stantes.
Statutum, i. *statuto, decreto*.
Stauro, as. σταυρόω, palum defigo.
[illegible]ropeium. *crocifissione*.
S[illegible]smumium. σταθμώνιον, *paga per l' alloggio*.
[illegible]. *stellato*.

Stellionator. *impostore*. Gloss.
Stephanoma. στεφάνωμα, *materia da far corone*.
Stephanopola. στεφανοπώλης, *chi vende corone*.
Stephanus. στέφανος, *corona*.
Stereometria. στερεομετρία, *misura de' corpi solidi*.
Stemax, *timido*. Isid. Gloss.
Sterrhogonia. *increnso moscbia*.
Stibinus, a, um. *di antimonio*.
Stichus. στίχος, *serie, ordine, verso*.
Stigmatus. στιγματίας, *scritto, scolpito*.
Stigo. στίζω, *incitare, pungere*.
Stillatio. *distillazione*.
Stipabilis. qui stipari potest. *glos.*
Stirillum. *barba della capra*.
Stirpo, as. *estirpare*. ¶ Item *far le radici*.
Stlengis. στλεγγίς, olei gutta. ¶ Item ornamentum capitis.
Stoa. στοά, *portico*.
Stoicus. *pazzo*.
Stoecheum. στοιχεῖον *lettera, elemento*.
Stolus. στόλος, *partita, andata*.
Stoma. στόμα, *bocca*.
Stragulatus. *fatto a tapezzaria*.
Stratocopus. *viandante*.
Stratopedarches. στρατοπεδάρχης, *capitanio*.
Stratopedarchia. στρατοπεδαρχία, *capitanata*.
Stratorium. stragulum.
Strenus. redimiculum.
Strepens. *strepitoso*.
Strictoria tunica, quæ ad corpus stringitur.
Strigilarius. qui strigiles facit. *glos. Cyril.*
Strigilo, las. *cadere, fregare*. Onomast.
Stroma. στρῶμα, quodvis straguli genus, ut culcit. ¶ Item liber miscellanea multa continens, quemadmodum in aulæis multæ, & variæ res intexuntur, cujusmodi sunt Stromata Clementis Alexandrini.
Strongyloprosopes. στρογγυλοπρόσωπος, *chi è da faccia rotonda*.
Strongylus. στρογγύλος, *rotondo*.
Stuba, vel Stufa. *stua, stufa*.
Sturio. genus piscis, acipenser a quibusdam dictus.
Suadibilis. *facile da persuadere*.
Subalbeo. *esser alquanto bianco*. Cassiod. l. 5. ep. 34.
Subalternus. *subalterno*.
Subaqueus. *che è sott' acqua*.
Subaratio. actus subarandi.
Subarundino. virgultis, & arundinibus oppleo. *Dracontius*.
Subbatere. *uccidere, e battere*.
Subcerniculum. *crivello, setaccio*.
Subcinericius panis. *pane cotto sotto la cenere*. Isid.
Subcus, & subcutaneus. *chi è sotto la cute*.
Subdica. *chi parla in secondo luogo*.
Subdivus, & subdiao. sub dio positus. *glos.*
Subsannom. *deridere, beffare*.
Subjectibilis. *soggetto*.
Subigatrix. mulier obscœna patrens. *vestibus*.
Subintelligo. *sottointendere*.
Subitillus. genus placentæ, quæ subito paratur.
Sublimatos. qui erigit, & extulit. *Salvian.*
Sublitio. *primo colore, che si dà a una tavola, e che serve di fondamento agli altri colori*.
Sublunaris. *sublunare*.
Submeies. qui in lectulo mingit. *glos. Isid.*
Submutatio. *mutazione*. Gloss.
Subnitido. nitidum facio. *Venant. Fortun.*
Subordino. *ordinare*.
Subpungo. *punger sotto*. Eugen. Toletan.
Subrogatio. *il sostituire*. Gloss.
Subsannatio. *irrisione*. Gloss.
Subsannator. *beffatore*.
Subsequus. *che segue, susseguente*. Oros.
Subses. *chi siede sotto*. Gloss. Isid.
Subsistentia. *sussistenza*.
Subsumo, is. *ripigliare*.
Sububeres. qui sub uberibus adhuc habentur. *glos.*
Subventaneus. *soggetto al vento*. Subventanea ova, *uova vane, e buone da nulla*.
Succerniculum. *crivello*.
Succinctorium. pannus succinctus ad velanda pudenda.
Succubus. dæmon, qui sumpta muliebri specie viris se subjicere creditur.
Succussatim. succussatim.
Suefacio. *assuefare*.
Suefio. *assuefarsi*.
Sufflatorium. *soffiatoio*.
Suffraganeus. *chi serve, e ajuta altri in qualche ministero*.
Suffrutices appellantur arbores mediam quandam formam habentes inter arborem, & fruticem, qualis est ruta, hyssopus, salvia.
Suffulorium. *opera di getto*.
Sugeo, es. *succhiare*.
Sugimen. *il succhiare*.
Suitas, atis. a recentioribus JCtis dicitur hæredum qualitas, qui primum in hæreditate paterna locum obtinent, continuationem dominii, & successionis necessitatem inducens.
Sulcatim, per sulcos. Tribuitur *Pomponio*.
Suldasus. *soldato*.
Sultanus. *signore, capitano, principe*.
Sultor. culex. *glos. Isid.*
Superabundanter. *soprabbondantemente*.
Superadultus. *assai cresciuto*.
Superalis, vel superaria vestis, quæ omnibus aliis vestibus superinduitur, Gallice *sur cout*. Isid.
Superasto. *soprastare*.
Superfœtatio. secundarius conceptus prægnantis.
Superfugium. *fuga*.
Superillustris. *molto illustre*. titulus honoris, quo aliquem appellamus.
Superliment. *soglia superiore della porta*. Gloss.
Supernavigo. *navigar sopra*. Gloss. Cyril.
Superscriptio. *soprascritta*. Gloss.
Supervalesco. bene valeo.

Sup-

Suppullulo. pullulare sotto.
Surdesco, is. esser sordo. Enicius Cordus, & Eugen. Tolet.
Susceptor. compare.
Suscipere. tener al sacro fonte.
Sustitamen. eccitamento. Quidam tribuunt Apulejo.
Sustinentia. tolleranza.
Susurriosus. mormoratore. Gloss. Cyril.
Susurrium. sussurro, mormorio.
Sutelo, as. cucire. Gloss.
Sutelosus. fraudolento. Gloss.
Syagrus. σύαγρος. porco selvaggio.
Sybarisso. συβαρίζω. more Sybaritarum in delitiis vivo.
Syllabus. σύλλαβος, indice, tavola d' un libro.
Sylloge. συλλογή, raccolta.
Symballiota, n. plur. συμβαλλωτά, vestes coacti velleris, implexu potius, quam textu confectae.
Symbiosis. συμβίωσις, il viver insieme.
Symbolicus, συμβολικός, simbolico, allegorico.
Symbolaeographus, συμβολαιογράφος, notaio, che scrive i contratti.
Symmachia. συμμαχία, società in guerra.
Symmachus. σύμμαχος, compagno in guerra.
Symmysta. συμμύστης, segretario, consscio de' segreti.
Sympatriota. paesano, patriota.
Symposiarchus. συμποσίαρχος, &
Symposiastes. moderator d'un convito.
Sympota, ae, συμπότης, convitato.
Sympotrix. συμπότις, convitata.
Sympsalma. unione di voci nel canto.
Symptoma. σύμπτωμα, accidente, sintomo.
Syn. σύν, con.
Synagia. scaturia di soldati.
Synallagma. συνάλλαγμα, contratto.
Synaxis. σύναξις, congregatio, conventus. ¶ Item unitio Christianorum ad SS. Eucharistiae Sacramentum sumendum.
Syncategorema, συγκατηγόρημα, vox, quae per se nihil significat, sed cum alio verbo conjuncta sententiam efficit: ut omnis, nullus, aliquis.
Syncategorematica vox. idem quod syncategorema.
Synchronismus. concordia di tempi.
Syncomistus panis. pane mezzano tra quel di crusca e quel di fior di farina.
Syncretismus. repentina concordia propter malum aliquod incidens eorum, qui hostes modo esse videbantur.
Syncrusma risus, riso sgangherato, a συγκρούσμα, concutior.
Syndesmus. σύνδεσμος, congiunzione.
Synecdochius. a συνεκδοχή, Synecdochen habens.
Synechon. συνέχων, continens, che trattiene. ¶ Item firmans, che rassoda.
Synedrium. συνέδριον, consesso, o collegio, spezialmente di Giudici.
Synizesis. συνίζησις, actus considendi. ¶ Item labes terrae subsidentis. ¶ Item figura, eadem quae synecphonesis.
Synochus. febbre continua, e senza alcuna mutazione.
Synonymus. συνώνυμος, che ha il medesimo nome.
Syntaresis. συντήρησις, sinderesi, coscienza.
Synthesa. σύνθεσις, composizione.
Synthema. σύνθημα, patto. ¶ Item cessera, o contrassegno per le sentinelle. ¶ Item diploma, patente. ¶ Item sentenza breve e oscura, enigma.
Syntomia. συντομία, concisio, brevitas. ¶ Item forma orationis, qua res magnae brevi ambitu describuntur.
Synusia. συνουσία, lo star insieme. ¶ Item coito.
Syphar. σύφαρ, pelle di serpente.
Syrmaea. συρμαία, genus cibi ex melle, & adipe, purgationibus in primis aptum. ¶ Item genus Spartani certaminis, in quo victor hujusmodi cibo donabatur. ¶ Item genus raphani.
Syrtus. σύρτης, apparato di vesti donnesche.
Syrupus. siroppo, sugo spremuto da erbe.
Syscenia. συσκηνία, contubernia in publico convivantium Spartanorum.
Syscevesis. συσκεύασις, connessione di cose fra se contrarie.
Sysira. tonaca di cuojo de' Sciti.
Syssitia. συσσίτια, sodalità, comunanza.
Syssitus. σύσσιτος, compagno, sodalis in aliquo collegio.
Systasis. σύστασις, constitutio, commendatio. quae est constitutio in favorem alicujus lata.
Systaticae literae, συστατικὰ γράμματα, lettere di raccomandazione.
Syzetesis. συζήτησις, disputa tra due.
Syzygus. σύζυγος, marito, consorte.

T

TAbacum, i, n. tabacco, herba sic dicta ab Insula Tabaco (quae est in mari Boreali Americae Meridionalis) ubi copiose provenit. Eadem dicitur & herba Nicotiana, a quodam Nicotio, qui eam primus in Europam invexisse fertur.
Tabefacio. liquefare, corrompere.
Tabliae. ταβλία, tabulae in vestibus rotundi clavi.
Tablissare. ταβλίζειν, tabulis, seu tesseris ludere.
Tablistes. ταβλισταί, qui tabulis ludit. Gloss.
Tabulo, as. intavolare.
Tacticus, a, um. τακτικός, quod pertinet ad aciem militum instruendam. a τάττω, ordino. Sic Tactices, es, scientia militaris de instruenda acie.
Taeditudo. tedio. Gloss.
Taeduchus. chi porta la facella.
Taeniolae purpurae, quae in tenia vivunt. h. e. in candicantibus maris cautibus, longo tractu fasciam imitantibus.
Taifali. septentrionalis regionis milites.
Talaris, & Talares. articuli pedum.
Taleus. cui tali perversi sunt. Gloss. Isid.
Taleo, as. tagliare.
Talmud. libro, che contiene i dogmi Giudaici.
Tames. sangue, cruore.
Tamino. macchiare.
Tanalia. tanaglia.
Tanguno, as. stingintare.

Tanza. ballo, danza.
Tapax. ladroncello. Pap.
Taphus. τάφος. sepolcro.
Tarantula. tarantola, genus insecti noxii morsus, abundans in agro Tarentino, unde & nomen accepit.
Tarea. vestis regia, aut stola purpurea. Pap.
Tarenus. sorta di moneta.
Tarichopola. ταριχοπώλης, chi fa, o vende cibi salati.
Tarion. sorta di peso.
Tarrium. quod nobis tegimus in sella, aut curru.
Taxus. tasso, animale di grandezza d'una volpe, fiero, mordace, e che vive nelle caverne.
Tegetarius, qui tegetes facit. Gloss.
Tegularia sacrificia, quae supra tegulas fiebant: sic Tegularia beneficia. Isid. gloss.
Tegularius, ii. qui tegulas facit. Gloss.
Telephia. piaghe incurabili.
Telephoria. publicanorum munus, item facultas exigendi tributa.
Telescopium. cannocchiale: a τῆλε, longe, procul, & σκοπέω, aspicio, video.
Teletarches. τελετάρχης, ceremoniarum, vel religionum institutor.
Teletarchia. τελεταρχία, principatus in condendis sacramentis.
Telestus. τελεστός, perfetto.
Telis. pegma quadratum, in quo farina venalis. ¶ Item circulus cribri. ¶ Item tabula lusoria.
Telo, onis. uncino lungo di legno per cavar l'acqua da' pozzi. Sipontin.
Telonacus. di gabelliere.
Telos. τέλος, fine.
Tempestarii. homines venefici, qui incantationibus tempestates in aere commovent.
Temporatie. ad tempus. Salvian.
Tendo, onis, & dinis, tendine, extremitas musculorum, quae fibris, & ligamentis constat, & ossi annectitur.
Tenelis. qui potest teneri. Pap.
Tensio, onis. actus extendendi. τάσις, Gloss.
Tepiditas. tepidezza.
Tepidulus. tepidetto.
Tepoto, as. far tepido. Dracontius.
Terebella, & Terebellum. trivellino. ¶ Item instrumentum chirurgicum, quo fracta capitis ossa eximuntur, trapano.
Terebrum, i. trivella, trapano. Gloss.
Termiductor. conduttore dell'ultime file.
Terma. τέρμα, termine, fine.
Terminatio. determinando, assegnando il termine. Vetus quidam auctor Grammaticus apud Goesium pag. 243.
Terminator. chi pone il termine. Gloss.
Terraneola, avis alaudae similis, sed sine apice in capite, ita dicta, quod non in arboribus, sed in terra versetur. Sipontin.
Terrefacio. spaventare. Onomast.
Terricrepus. cum terrore crepans: epithetum fulminis.
Terse. nettamente, purgatamente.
Tersor. chi netta. Gloss.
Tersorium. stromento da nettare. Gloss.
Tessaracoston. τεσσαρακοστόν, quadraginta dies ante, & post partum, quibus mulieres a sacris abstinebant.
Tessaredecas, adis. numero quarantesimo.
Tessellator. qui tessellas disponit.
Testudino, as, fare a volta.
Tetanoma. τετάνωμα, tetanothrum.
Tetradium. scatinella di quattro soldati. a τετράδιον.
Tetraditae. sabbatiani, sabbata jejunantes.
Tetraeteris. τετραετηρίς, spazio di quattr' anni.
Tetragonismus. τετραγωνισμός. quadratura.
Tetragrammaton nomen. τετραγράμματον, nome composto di quattro lettere.
Tetragrammos. τετράγραμμος, di quattro linee.
Tetrapentaeteris. τετραπενταετηρίς, olympias, quia constat quatuor annis, & initio quinti.
Tetraplus. τετραπλοῦς, quadruplus, quatuor rebus constans.
Tetrapodium. mensa quadrata.
Tetrasyllabus. τετρασύλλαβος, di quattro sillabe.
Tetraetericum. quod tertio quoque anno instauratur.
Tetravela. vela quadruplicata.
Tetrobolum. τετρώβολον, nummus quatuor obolos valens.
Textim. tessendo.
Thalassiarcha. ammiraglio.
Thalassometra. chi misura il mare.
Thalerus. un' oncia d'argento.
Thallophori. qui in festis Panathenaicis Atheniensium ramos olivae gestabant.
Tharapanus. medicina, cura.
Thebet. Januarius mensis.
Thecíatum. signatio.
Thelosapismo. affectans sapientiam.
Thenuphe. agitatio, ritus, quo existimae pectus in omnem partem agitatum, & quaquaversus motum attollitur.
Theoresis. θεώρησις, contemplazione, speculazione.
Theoretrum. munus sponsae datum.
Theorica pecunia, quae datur pro sedilibus ad spectandum in theatro.
Theoricus. θεωρικός, speculativo.
Theos. Θεός. DIO.
Thermopota. θερμοπότης, qui calidam bibit.
Thermus. θερμός, caldo.
Thesaurizo, tesoreggiare. Salvian.
Thesaurophylacium. θησαυροφυλάκιον, erario, scrigno.
Thesmophylaces. θεσμοφύλακες, legum, & institutorum custodes.
Thinx. donazione.
Thoracomachus. θωρακόμαχος, qui thorace indutus pugnat.
Thoracopaeus. θωρακοποιός, qui thoraces facit.
Threna. vestes floridae, & variegatae.
Threnodia. θρηνῳδία, canto lugubre.
Threnus. θρῆνος, lamento.
Thria. θρῖα, foglie di fico.
Thurifico. incensare.

Thyinus, a, um. θύϊνος, di cedro.
Thymiamaterium, seu potius Thymiaterium, θυμιατήριον, turibolo.
Thynneum. sacrum, quo piscatores thynnum Neptuno immolabant.
Thyrae. θύραι, porta.
Tibiarius. chi fa flauti. Gloss.
Tibicinalia. crepitacula.
Tibicinator. chi suona di flauto. Gloss.
Tignatio. contignatio, contabulatio. Gloss.
Timoratus. timorato.
Tinnetus. canto delle tignole. Gloss. Cyril.
Tiolus. picciola anella. Pap.
Titanicus. torvo, tetro.
Titillosus. solleticante. Gloss.
Tityrus. τίτυρος, apud Scholiast. Theocriti Idyl. 3. hircum significat: aliis animal ex hirco, & ove genitum. Eugen. Toletan. carm. 25. Tityrus ex ovibus oritur, hircoque parente.
Tius. Zio.
Tmeticus. τμητικός, acuto, che taglia.
Togiforium, locus, ubi Scholastici disputant. Pap.
Togiparium, toga para. Isid. Gloss.
Tolerabilitas. tolleranza. Gloss.
Toleratus, us, tolleranza. Salvian.
Toltum. sublatum. tolto. Gloss.
Tomica, species statuariae, lignorum, vel eboris elaboratrix.
Tomicus. che ha forza di tagliare, tagliente, a τέμνω.
Tonarium, & Tonorium, τονάριον, fistula, qua tonus traditur, ne sit altior vox canentis, aut loquentis.
Tonitabilis. chi tuona.
Tonsicula. genus piscis apud Cassiod. l. 12. Var. epist. 4.
Tonso. as. tosare spesso.
Topaziacus, adject. a Topazio, ut Topaziaci lapilli. Venant. Fortunat. l. 8. carm. 4.
Topicos. τοπικός, locale.
Topographia. τοπογραφία, descrizione d'un luogo.
Topographus. τοπογράφος, che descrive un qualche luogo.
Topoteresia. squadre militari.
Topoteretes. τοποτηρητής, vicario, luogotenente.
Topothesia. τοποθεσία, descrizione, o sito d'un qualche luogo.
Topos. τόπος, luogo.
Torcula, ae. torchio. Gloss.
Torculator. qui in torculari uvas, vel oleas premit.
Toreuta. τορευτής, qui torno aliquid elaborat.
Tormentarius, a, um, ut tormentarius pulvis.
Tornatilis. fatto sul torno.
Tornatura. lavoro fatto sul torno.
Torneamentum. giostra, torneamento.
Torta. placenta, torta, focaccia.
Tortiloquium. parlare oscuro, ambiguo.
Tortula. picciola focaccia.
Tortas. torcia, face.
Totalis. totale.
Totfariam. in tante maniere.
Totmodus. che ha tanti modi.
Toxico, as. attossicare. Sarisberiens.
Trabeatio. travatura.
Trabuchus. macchina da gettar grandi sassi.
Tracada. massa di legna.
Trachea. ἡ τραχεῖα ἀρτηρία, l'aspera arteria.
Trachoma, τράχωμα, scabrities interior palpebrarum ex morbo proveniens.
Tractilis, qui trahi potest. Gloss.
Tractio. il tirare. Gloss.
Tragulus. becco, capro.
Tramoserica vestis, quae trama serica stamine lineo constat. Isid. l. 19. c. 22.
Transcursorius. breve, fatto correndo, e toccando le cose brevemente. ut transcursoria enumeratio. Scribonius.
Transfixio. trafiggimento.
Transgressor. trasgressore, violatore.
Transnominatio. metonymia.
Transpositio, trasposizione.
Transtrarius: ad transtrum pertinens.
Transversio. trasformazione.
Transverso, as, porre a traverso.
Trapeza. τράπεζα banco, mensa.
Trephex. τρίφηξ, tabula, qua panis ad furnum fertur.
Traulismus. τραυλισμός, impedimento di lingua.
Traulus. τραυλός, balbo.
Tregua. induciae, tregua.
Trementum. ubbriachezza. Gloss. Cyril.
Tremulo, as. dubitare. Gloss.
Trepanum. instrumentum chirurgicum, trapano.
Tresinao. corso.
Triadica. hymni in SS. Trinitatem.
Trias. τριάς, numero ternario.
Tribonium. veste logora.
Tribunalitium. luogo del tribunale.
Tricephalus. τρικέφαλος, di tre capi.
Trichiasis. τριχίασις, morbus mammarum, qui provenit in lactantibus ex pili haustu.
Trichotomia. divisione d'una cosa in tre parti.
Trichypha. vesti da fanciulla.
Tricurus. picciol guadagno.
Tricolus. τρίκωλος, di tre membri, o parti.
Triennis. di tre anni.
Trigla. τρίγλη, genus piscis ex mullorum genere.
Trigonometria. arte, o scienza de' triangoli. a τρίγωνον & μετρέω.
Trimenstruus. di tre mesi. Gloss.
Trimma, atis, τρίμμα, uomo pratico, astuto, furbo.
Trimorion. τριμόριον, dodrans, quia tres continet assis partes.
Trimyxos lucerna. lucerna di tre lumi.
Triobolaris. vile, di poco prezzo.
Triopis. monile tres veluti oculos habens.
Tripertior, & Tripartior. dividere in tre parti.
Tripudiatio. saltatio.
Tristo, as. rattristare.
Tritalogus. qui nugas loquitur.

Tritea

Tritemata. memoria mortuorum, quæ fiunt tertio, & nono die.
Tritus. τριπτός, trito.
Triverbero. mascalzone, ribaldo. Gloss.
Troqulus. cocolla, veste monastica.
Trophima. τρόφιμα. prezzo, o paga degli alimenti.
Tropologia. τροπολογία, figura, qua sermo ad emendationem morum, & ad alia convertitur.
Troximos. τρώξιμος, uva da mangiare, uva, quam cibi, non vini causa habemus.
Trucluda alea.
Trucla. trutta pesce. piscis fluviatilis. Isid.
Truculens, tis. crudele.
Truculentitas. crudeltà.
Truncerius. devorator, qui cibos truncat, nec dentibus mandit. Pap.
Truncatio. troncamento. Gloss.
Tubicinator. trombetta. Gloss.
Tubicino. sonar la trombetta. Gloss.
Tudiator. impressore, χαλκοτύπος, Gloss.
Tulypanus. turbante.
Tumba. τύμβος, tomba, sepolcro.
Tumex. tumore nato da percossa, lividore. Gloss. Phil.
Tumido, as. gonfiare. Gloss.
Tumultuator. chi fa tumulto. Gloss.
Tundito. tundere cupio, vel sæpe tundo.
Tupha. tiara regia.
Tuphoria. tormenta bellica.
Tuphte. insignia militaria.
Turbino, as. acuere in formam turbinis;
Turcicus, a, um, de' Turchi.
Turpiloquium. parlare osceno. Gloss.
Turpilucris, chi fa guadagni inonesti. Gloss.
Turundus, i. uno supposta.
Tutumpha. ingegno, in idee.
Typico, as. adombrare, figurare. Guil. Brito.
Typa. formeta di marconi.
Typographeum. Stamperia.
Typographia, Stamperia: item disposizione de' tipi, e caratteri per la stampa.
Typographicus. di Stamperia.
Typographus. Stampatore.
Typotheta. chi dispone i tipi, o caratteri, compositore.
Tyracnostis, idis. istromento da grattar pane, o formaggio, grattarola.
Tyramethystus color. colore misto di amatista, e di porpora.
Tyropola. chi vende formaggio. ὁ τυροπώλης.
Tyrsis. τύρσις, torre, propugnacolo, fortificazione.
Tzacones. soldati di guardia.
Tzanga. scarpa da Re.
Tzangarius. chi fa scarpe per lo Re.
Tzangrus. arco.
Tzannus. stolto, pazzo.
Tzaoslus un Cheaus appresso i Turchi, satellite, guardia.
Tzausia. sorta di giuoco equestre.
Tzycanisterium. luoco da giuocare alla balla.

V

Vacillator. furbo, ingannatore, cujus vacillat fides. Gloss. Philox.

Vadrio, intimazione ad alcuno, che comparisca in giudicio.
Vagilo, as. vagire alquanto.
Vagulo, as, vel Vagulor, aris, schiamazzare, gridare bravando
Valedictorius, a, um. di saluto, o di partenza.
Valeo, is, spianare la terra per l'aia.
Valnarium. chi fa le porte. Gloss.
Vanellus, genus avis.
Vannulus. picciol crivello.
Vaporaliter. in forma di vapore.
Vappo, onis. mascolino, che vola intorno al vino.
Vapulator. qui vapulat. battuto. Gloss.
Varatio fluminis, cum flumen cursus mutatur. Salmasius in Solin. exponit passaggio, tragitto. Legitur hæc vox apud veteres auctores de Limitibus in edit. Goes.
Varcinus, seu Barginus, & Varginus. barbaro, bandito, assassino. Gloss.
Vargus, seu Bargus. barbaro, ladrone, bandito. Gloss.
Varitator. che varca. Gloss.
Variolæ, arum. morviole. pustulæ rubentes in cute.
Varo, as. curvare, piegare. Alias est traversare, passare. Verit Auctores de Limitib. apud Goes.
Vasallus. suddito, vasallo.
Vatillo. pala da gettar l'acqua dalle navi.
Uberosus. fertile. Gloss.
Vesticula. picciola stanga.
Vectrix, icis. quella che porta. Paulin. Nolan. epist 49.
Vetaba. picciola fava. Gloss Isid.
Vegetativus, vegetativo, che cresce.
Vebio, as. portare. Sipontin.
Venax, venæ indagator. Isid. gloss.
Veneralia. festa di Venere.
Veneripeta. lussurioso. Isid. Gloss.
Ventipotens Æolus, h. e. qui ventis imperat.
Ventricosus. chi ha gran ventre.
Venundatio. vendita. Gloss.
Veracitas. veracità.
Venator. stregone, mago, indovino.
Veratum. predizione, profezia.
Verberosus. pieno di battiture. Gloss.
Verbisico. parlare, mihi, teco.
Verbosari, verbosum esse.
Verbustum. arrostito, abbrustolito.
Verifico, as. verificare, provare.
Veriloquax. veritiero, Gloss.
Veriloquus. veritiero.
Vermiculatim. tessellatim. Zeno Veron.
Versutia. astuzia, furberia.
Verticilla. sorta d'insetto.
Verticulum. fusajuolo. Gloss.
Vertiabundus. chi patisce vertigini.
Vervecinus. di castrato. Eugen. Toletan.
Vesicatorium. vessicante.
Vespertinalis. di sera.
Vestificium. il far vesti. Gloss.
Vetatio, & Vetitum. proibizione.
Veterarius. ciabattino. Gloss.
Viaticor. provvedersi per il viaggio.
Vicennis. di venti anni. Optatianus Porphyr.
Vidualis. vedovile. Prosper Aquitan.
Vigiliola. picciola veglia.
Villanus. villano, contadino, lavoratore.
Vinago, inis. genus palumbis, major columba, minus palumba torquata: ita dictum ab usu labruscarum.
Vindictor. vendicatore. Gloss.
Vinnolatus, aut Vinnulatus. lepidus, blandus, mollis.
Vinnus. cirro di capello. cincinnus. Isid.
Vinulum. vinetto, vino piccolo.
Viredo, inis. color verde. Guil. Brito.
Virgarius. qui virgis cædit, lictor. Gloss.
Viridesco. verdeggiare. Gloss.
Viropos fœmina. nubile.
Virtuosus. virtuoso.
Virtutifer, vel Virtutifex. che cagiona virtù. Venant. Fortun.
Viscarius. uccellatore da vischio. Gloss.
Viscera. sventrare.
Viscero, eris. viscerationem distribuere. Sipontin.
Visco. conoscere.
Visificum. visivo, che appartiene alla vista. Octav. Horat.
Viso, & Visso, &
Visiom, & Vissium. peto senza strepito. Gloss.
Vitator. chi schiva. Quidam tribuunt Apulejo.
Vitiliginosus. vitiligine laborans. Gloss.
Vitriolum. vitriolo.
Vituperabiliter. vituperabilmente. Cassiod.
Viteus, i. terebro di ferro della ruota. Gloss.
Vivificatrix. vivificatrice. Prosper Aquitan.
Ulicbe. in qualche luogo.
Ulluco, &
Ulluo. ammazzare, ruinare, perdo, interficio, ab ἀπόλλω, & ἀπολέω, perdo.
Ulmetum. luogo piantato d'olmi. Gloss.
Umbellatus, &
Umbellifer. umbellam habens, & dicitur de herbis, & floribus.
Umbilicatim. per umbilicos.
Umbricola. qui umbras colit. Strab. Gal.
Unalitas. unità. Mar. Victorin. lib. 4. cont. Arium.
Uncinulus, i. uncinetto.
Unceus, a, um. uncinato, curvo. Paulin. Nolan.
Undequaque. da ogni parte.
Undevis. da qual luogo tu vuoi.
Undisonus. che scorre ondoso. Dracontius.
Undifragus. che rompe l'onde. Fortunat.
Undivagus. chi vagando scorre. Eugen. Tolet.
Undivomus. che vomita onde.
Undula. picciola onda.
Unicolenus. chi ha un solo testicolo. Gloss.
Unicuba mulier. chi ha un solo marito. Gloss. Isidor.
Unitestis. chi ha un solo testicolo. Gloss.
Unitus. unitus. Fulgent. de Incarnat. Dom. & Evod. in epist. ad Augustin.
Universalitas. universalità. Onomast.
Univiratus. Magistratus unius tantum viri.
Univoce. univocamente.
Unusquispiam. alcuno.
Vocabuleriter. appellative, προσηγορικῶς. Gloss.
Vociterarius. chi grida. Gloss.
Volitatus, us. lo svolazzare qua, e là. Fortunat.
Volitio. volontà, volere.
Volucritas. velocità. Fulgent.
Voratus, us. il divorare. Strab. Gal.
Voto, as. far voto, promettere in voto.
Urachos. οὐραχός, meatus, per quem urina fœtus in vesicam matris defertur.
Uranognomon. οὐρανογνώμων. perito delle cose celesti.
Uragus. οὐραγός, Platone, Orco.
Uranometria, arte di misurar il Cielo.
Urbanor, aris. stare in Città. Gloss.
Urbicarius, idem ac Urbanus, Urbicus.
Urbicula. picciola Città. Onomast.
Uretre, οὐρήθρα. canale dell'orina.
Urgenter. con urgenza. Cyprian.
Urogallus. gallo selvaggio.
Ursula. picciola orsa.
Ursolus. picciol orso.
Usia. οὐσία, sostanza, essenza.
Ustocus. color, qui usta fit. Usta autem quid sit, V. in Lexico Isid.
Ustulatio. abbruciamento. Gloss. Cyril.
Usurpatrix. usurpatrice. Salvian.
Usurula. picciola usura. Gloss.
Utopia. vox deducta a Græco οὐτόπος, quo usus est Homerus, & significat non locus, privazione di luogo. Hac voce Thomas Morus per jocum regionem appellabat, quæ nusquam foret.
Uveus. di uva.
Vulnifico. impiagare. Fortunat.
Vulsio. lo svellere.
Vultivolus. chi facilmente si muta di volto, ed esprime diversi affetti. Satisber.
Uvula. picciola uva.
Uxoratus. ammogliato.
Uxoriosus. troppo amante della moglie. Gloss.

X

Xenocrites. monaco di altro monastero.

Xenos. ξένος, forastiere.
Xeria. empiastri secchi.
Xerolophia. mangiare secco.
Xeromyrum. unguento secco.
Xyrophopullum. rasojo.
Xylinados. mercanti da legname.
Xylinus. ξύλινος. di legno.
Xylophagus. ξυλοφάγος, verme, che rode il legno, tarlo.

Z

Zana. adunationes.

Zanca. sorta di calzari. Isid.
Zancula. falce.
Zaphran. croco.
Zappa. zappa.
Zenith. punto verticale nel Cielo, finto dagli Astronomi. Vox Arabica.
Zibetbum. zibetto, muschio.
Zignus. ζίγνος, picciola lucerta.
Zuma. ζῶμα, cingolo.
Zoophyta. ζωόφυτα, quæ mediam naturam habent inter plantas, & animalia, cujusmodi sunt spongiæ, urticæ, ulstrea, & similia. Nam sensu prædita esse dicuntur, et moto carent.
Zucherum. zucchero. Vox Arabica.
Zucitæ. remiges in medio loco sedentes, a ζυγὸς quod verbum & jugum, & transtrum significat.
Zygocephala. i capi de' giumenti legati al giogo.
Zygostaticus. che appartiene all'officio del presidente a' pesi de' viveri. ὁ ζυγοστατῶν.
Zymitas. ζυμίτης, pane col lievito.
Zythepsa, &
Zythopepta. chi cuoce la bevanda chiamata zythum.
Zythopœia. ζυθοποιία, fattura del zito.
Zythopola. ζυθοπώλης, chi vende zito.

F I N I S.

VOCA-

VOCABOLARIO
ITALIANO, E LATINO

In questa nuova Edizione accresciuto di molte voci, purgato e ridotto a miglior Ortografia.

Per uso

DELLE SCUOLE DI GRAMATICA.

A

A Preposizione, che serve al terzo caso, e si dire latinamente *Ad*. serve anche al quarto, come sa dicessi A casa mia, *ad me*. Benchè aggianta al nome di Chiesa di qualche Santo, si mette il nome del Santo nel genetivo, e si lascia la voce Chiesa, come si diria, Alla Chiesa di Sant' Antonio, *ad Divi Antonii*, così *ad Telluris*, *ad Opis*, *ad Apollinis*.
A bada, tardamente. *cunctanter*, *cum mora*. Tener a bada. *remorari*, *retardare*. Star' a bada. *morari*, *cessare*, *moram trahere*.
A bardosso, o bisdosso. Vedi Cavalcare.
A bassa lena. *pro virili*, *pro viribus*.
A bastanza. *satis*.
Abate. *Abbas*.
Abbachista, o Abbachiere, chi fa di abbaco. *ratiocinator*, *tabularius*, *calculator*, *peritus subducendae rationis*.
Abbacinare, abbegliare, o abbarbagliare, togliere la vista. *obcaecare*, *excaecare*, *perstringere oculos*.
Abbacinato. *obcaecatus*.
Abbaco, arte di saper far conto. *Arithmetica*. *λογιστική*. Per libro de conti. *Abacus*.
Abbadessa, o Badessa. *Antistita*.
Abbadia, o Abazia. *Abbatis ditio*, *vel dignitas*.
Abbagliare, abberbagliare, togliere la vista. *perstringere oculos*, *a acici oculorum tenebras obducere*.
Abbaglio, o abbagliamento. *hallucinatio*.
Abbajamento. *latratus*.
Abbajare, far la voce del cane. *latrare*. Per favellare sconsideratamente. *temere loqui*. Abbajare dietro alcuno, cioè dirgli ingiurie. *oblatrare alicui*.
Abbajatore. *latrator*.
Abbandonamento, o abbandono. *destitutio*, *neglectio*.
Abbandonare, lasciare, mettere in abbandono. *desero*, *destituo*, *linquo*, *relinquo*, *derelinquo*. Abbandonar la vita. *relinquere animam*, *vitam*. Abbandonare uno per accostarsi ad un' altro. *ab uno ad alium desciscere*. Abbandonarsi, perdersi d' animo. *animo cadere*.
Abbandonatamente. *perdite*, *sine consilio*.
Abbandonatore. *desertor*.
Abbarbagliare, e abberbaglio. Vedi sopra abbacinare, e abbagliare.
Abbarbicare, allignare. *radices agere*.
Abbarrare, mettere sbarra. *viam obsepire*.
Abbassamento. *submissio*, *dejectio*, *depressio*.
Abbassare, mandare in giù, e piegare. *deprimo*, *dejicio*, *inclino*. Abbassare il volto. *dejicere vultum*. Abbassare l' audacia d' alcuno. *comprimere alicujus audaciam*, *furorem*. le forze d' alcuno. *deprimere vires*, *infirmare vires*. Abbassare il prezzo d' una cosa. *rei pretium imminuere*.
Abbassarsi, omiliarsi. *submittere se*, *dejicere se*.
Abbasso, avverb. *infra*, *imo loco*.
Abbastanza. *satis*.
Abbate, dignità Ecclesiastica. *Abbas*.
Abbattere, atterrare, mandare a terra, e mettere in disordine. *sterno*, *prosterno*. Per rovinare. *everto*, *destruo*.
Abbattersi per incontrare, intoppare, sbattersi. *incido*, *occurro*.
Abbattimento. *depressio*, *eversio*. Per combattimento. *praelium*, *certamen*, *pugna*.
Abbellimento. *ornamentum*.
Abbellire, ornare, far bello, polito. *orno*, *expolio*, *limo*, *polio*.
Abbendare, fasciare. *fascia redimire*.
Abbeverare. *potum praebere*.
Abbeverato. *potus*, *a um*.
Abbeveratojo. *aquarium*, *ii*.
Abiccì, alfabeto. *litterae elementariae*.
Abbietto. *abjectus*, *humilis*.
Abbiezione. *abjectio*, *humilitas*.
Abbigliamento, addobbo. *cultus*, *supellex*, *ornatus*.
Abbigliare. *orno*, *instruo*.
Abboccamento. *colloquium*, *ii*, *congressus*, *us*.
Abboccarsi con alcuno. *colloqui*, *congredi cum aliquo*.
Abboccato, epiteto del vino dolce. *lenis*, *e*.
Abbominare, sprezzare. *abominor*, *aversor*.
Abbominazione, o abbominio. *aversatio*, *abominatio*.
Abbominevole, maladetto. *detestabilis*, *exsecrabilis*.
Abbominevolmente. *turpiter*.
Abbominio. *execratio*.
Abbonacciare, far tranquillo. *tranquillum reddo*.
Abbondante, copioso, fertile, pieno, ricco. *abundans*. *fertilis*, *fecundus*, *uber*, *copiosus*, *beatus*, *fortunatus*, *dives*.

Abbondantemente, copiosamente, in abbondanza. *abunde*, *cumulate*, *satis superque*, *copiose*.
Abbondanza. *ubertas*, *copia*, *abundantia*, *exuberantia*, *affluentia*, *magna vis*. (*ntia*.
Abbondanza di danari. *copia pecuniarum*, *magna vis pecuniae*.
Abbondanza di vittovaglia. *vilitas annonae*, *ubertas annonae*.
Abbondare, aver' abbondanza, esser' abbondante. *abundo*, *affluo*, *exubero*.
Abbondevole, abbondante. *copiosus*, *affluens*.
Abbonire, significa maturarsi, o farsi buono. *maturesco*, *ad frugem*, *maturitatemque perducor*, *absolvor*, *perficior*.
Abbordare, cioè accostarsi. *accedo*. Abbordare una nave. *impetum facere in navem*: *navem impetere*.
Abborrimento. *detestatio*, *odium*.
Abborrire, sprezzare, aver a schifo. *abhorreo*.
Abbottinarsi. *seditionem facere*.
Abbottinatore. *seditiosus*.
Abbottonare, affibbiare. *fibulare*.
Abbozzamento, o abbozzo, disegno, e schizzo. *forma*, *adumbratio*, *informatio*.
Abbozzare. *adumbrare*, *informare*.
Abbracciamento. *amplexus*, *complexus*, *complexio*.
Abbracciare. *amplector*, *complector*, *amplexor*.
Abbracciarsi insieme. *amplexari inter se*.
Abbracciato. *complexus*, *amplexus*.
Abbrancare, tener forte. *arripere*.
Abbreviamento. *compendium*, *contractio*.
Abbreviare. *diminuo*, *imminuo*, *contraho*.
Abbreviatura. *nota compendiaria*.
Abbrividare, tremar di freddo. *algere*, *tremere*.
Abbruciamento. *incendium*, *adustio*, *combustio*.
Abbruciare. *aduro*, *uro*, *comburo*, *cremo*, *tremo*, *concremo*.
Abbruciaticcio, arsiccjato. *semiustulatus*.
Abbruciato. *ustus*, *adustus*, *combustus*.
Abbrustolare. *modice urere*, *semiustulare*.
Abbrustolato. *semiustulatus*, *modice ustus*.
Abburattare. *cernere*.
A bell' agio, pian piano. *pedetentim*.
A bella posta, o bello studio, a bel diletto. *dato opera*, *de industria*, *consulto*.
Abete, arbore. *abies*. d' abete. *abiegnus*.
Abile, atto, sufficiente. *habilis*, *idoneus*, *aptus*, *accommodatus*, *appositus*.
Abilità. *habilitas*, *facultas*, *virtus*. Uomo di molta abilità. *Vir egregie a natura instructus ingenio*, *qui valet*, *praestat*, *floret ingenio*.
Abilitare. *habilem vel idoneum facere*, *reddere*.
Abissare. *abjicere in profundum*.
Abisso, luogo profondo. *abyssus*, *profundum*.
Abitare, stanziare. *habito*, *inhabito*, *colo*, *incolo*. Vicino o appresso. *accolo*. Alla grande. *magnifice habitare*. Comodamente. *bene habito*. Con qualcuno, o in casa di qualcuno. *cum aliquo*, *vel apud aliquem habito*. In un bel palazzo. *illustre domicilium habere*. Abitar casa di molto fitto. *magni habitare*.
Abitante, a
Abitatore. *habitator*, *colonus*, *incola*.
Abitante da vicino. *accola*.
Abitatrice. *incola*, *habitatrix*.
Abitazione, abitacolo, stanza. *habitatio*, *domicilium*, *sedes*, *aedes*, *ium*.
Abito, qualità. *habitus*, *consuetudo*. abito buono. *consuetudo pura*, *& incorrupta*. Cattivo. *vitiosa*, *& corrupta*. Per disposizione e complessione. *habitudo*, *inis*, ed anche *habitus*, *us*. Per vestimento. *habitus*, *vestis*, *vestimentum*. L' abito non fa il Monaco, *barba non facit Philosophum*.
Abituale, che procede da abito, come vizio abituale. *familiare vitium*, *vitium insitum*.
Abitualmente far qualche cosa. *consuetudine aliquid facere*.
Abituare, e abituarsi, far' abito. *consuescere*, *assuescere*.
Abituato. *assuetus*.
Abituro. Vedi Abitazione.
A bizzeffe, vale abbondantemente. *copiose*, *abunde*, *affatim*.
A bocca, cioè presenzialmente. *coram*.
A bocca aperta, col verbo stare, significa attendere con grand' ansietà. *inhiare*. Dire a bocca aperta. *libere dicere*.
A bocca baciata, cioè d' accordo. *sine controversia*.
Abortivo. *abortivus*.
Aborto. *abortus*.
A branchi, cioè a schiere. *gregatim*.
A brano a brano, *carptim*, *membratim*.
A briglia sciolta. *effuso cursu*, *laxatis habenis*.
Abrotano, erbe. *abrotanum*.
A bruno. *lugubri ornatu*. Vestito a bruno. *atratus*, *pullatus*.
Abruzzesi, popoli. *Marsi*, *Peligni*, *Marrucini*, *Peligni*, *Ferentani*.

Abruzzo, parte del Regno di Napoli. *Aprutium*.
A buona misura. *affluenter*, *copiose*.
A buon mercato. *parvo pretio*.
A buon' ora. *tempestive*.
Abusarsi, servirsi male. *abutor*.
Abuso, mal' uso. *malus usus*.
A cagione. *ob*, *propter*.
A canto. *juxta*.
A capo chino. *capite prono*.
A capriccio. *ad libidinem*.
A caso. *fortuito*, *temere*.
A catafascio. *temere*.
Accademia. *Academia*.
Accademico. *Academicus*.
Accadere, vale avvenire. *evenit*, *accidit*, *contingit*, *obtingit*, *incidit*.
Accagionare, imputare, incolpare. *accusare*, *criminari*.
Accalorare, riscaldare, *calefacio*.
Accampare, mettere il campo. *castrametor*, *castra pono*, *loco*, *habeo*. ¶ Per mettere in campo. *adducere in aciem*.
Accanare, accanire, stizzire. *irritare*, *exasperare*.
Accannellare, volgere il filo sopra il cannello. *involvere*.
Accanto, *juxta*, *proxime*.
Accapigliarsi, azzuffarsi, e far o capelli. *Sibi mutuo crinem vellere*, *involare in capillum*.
Accarezzamenti, lusinghe. *blanditiae*, *illecebrae*.
Accarezzare, far carezze. *blandiri*, *amplecti*.
Accartocciare, involgere a cartoccio. *involvere*.
Accasarsi. *domicilium collocare*. Per maritarsi. *nubere*.
Accatastare. *struem facere*.
Accattapane, pezzente. *mendicus*.
Accattare, significa torre in prestito. *mutuor*, *otendum sumo*. Accattare per l' amor di Dio. *mendico*, *ostiatim victum quaerita*. Per trovare. *invenio*, *reperio*.
Accecamento. *excaecatio*.
Accecare, togliere la vista. *caeco*, *excaeco*, *lucem eripio*, *obcaeco*.
Accessare, afferrare col ceffo, proprio delle bestie. *dentibus arripere*.
Acceleramento. *festinatio*, *acceleratio*.
Accelerare, affrettare. *festino*, *accelero*, *propero*.
Accendere, val far fuoco, e infiammare. *accendo*. Per far' adirare alcuno. *aliquem accendere ira*.
Accendersi, *exardescere*, *flagrare ira*.
Accendimento. *accensio*, *ustio*.
Accenditore. *incensor*.
Accennamento. *nutus*, *indicium*.
Accennare, dar segno cogli occhi. *nuto*, *innuo*. Per dar qualche poco d' indicio di qualche cosa. *leviter attingo*. Accennare di sì. *annuo*. Accennare di no. *abnuo*.
Accento, suono che significa il levare o abbassare la sillaba. *accentus*.
Accerchiare. *circumdo*. Per girare attorno. *circumire*.
Accertare, confermare, chiarire e certificare. *confirmo*, *certiorem facio*.
Accesamente. *ardenter*.
Acceso, *inflammatus*, *incensus*.
Accessibile. *accessu facilis*.
Accessione. *accessio*.
Accesso, *accessus*.
Accessorio. *quod consequitur ex re aliqua*.
Accetta, mannaja. *securis*.
Accettare, accogliere, ricevere. *accipio*, *admitto*. Accettare nella Città. *adscribere in civitatem*. Accettare la scusa. *accipere excusationem*. Accettare nella sua fede. *recipere in fidem suam*. Accettare l' eredità. *haereditatem adire*. Accettar per amico. *recipere in amicitiam*.
Accettar per bene, o in buona parte, *aequi bonique facere*, *accipere in bonam partem*.
Accettatore, chi accetta. *acceptor*.
Accettazione. *acceptio*.
Accetto, cioè accettazione. *acceptio*.
Accetto, caro, a grato. *jucundus*, *charus*, *gratus*, *acceptus*.
Acchetare, pacificare. *sedo*, *tranquillo*. Acchetare il tumulto. *sedare tumultum*. il furor de' soldati. *impetum militum reprimere*.
Acchetarsi in qualche cosa. *conquiescere*, *acquiescere in aliqua re*.
Acchetato. *sedatus*.
Acchiappare, pigliare improvvisamente. *apprehendo*, *arripio*.
Accia. *filum*.
Acciabattare, fare qualche cosa alla grossa. *negligenter aliquid agere*.
Acciajo. *chalybs*.
Acciajuolo, a
Acciarino, fucile. *igniarium*.

Accidentale. fortuitus.
Accidentalmente, a caso. fortuito, obiter, forte.
Accidente, caso. eventus, casus.
Accidia. pigritia, ignavia.
Accidioso. piger, ignavus, desidiosus.
Accigliarsi, stringer le ciglia, far brutta ciera. supercilia contrahere, turbari.
Accigliato. tristis, truculentus.
Accignersi, mettersi all'ordine. accingere se alicui rei; accingi ad esse aliquam, aggredi aliquid.
Accinto, apparecchiato. destrictus, paratus.
Acciocchè. ut. Acciocchè in niun tempo. ne quando. Acciocchè da niun luogo. necunde. Acciocchè non, ne.
Acciuffare, ciuffare, prender pel ciuffo. arripere capillos.
Acclamare. acclamo.
Accoccare, ingannare, attaccare. decipio, in fraudem impello, circumvenio, alicui impono, fallo, illudo. Significa ancora cogliere, ferire. percutio, peto, ferio.
Accoccatore, affrontatore, o ingannatore. fraudator, deceptor.
Accoglienza, accoglimento, abbracciamento. amplexus.
Accogliere, ricevere benignamente. excipio benigne, benigno vultu, comiter.
Accomiatare, dar licenza. dimittere, discedendi potestatem facere.
Accomiatarsi. iubere aliquem valere, ab aliquo discedere.
Accomiatato. dimissus.
Accomodare, addattare. accommodo. Accomodare alcuno di una camera, dargli comodità d'una camera, dargli luogo. concedere cubiculum, finere uti cubiculo. Accomodare i suoi studj ad arbitrio d'altri. conferre studia ad alterius arbitrium. Accomodare per acconciare. concinnare, reficere.
Accomodarsi, cioè pacificarsi. inire pacem, inire foedus, acquiescere.
Accomodarsi al tempo. se ad rationem temporis conformare, inservire tempori.
Accomodatamente. apte, apposite.
Accomodato. aptus, appositus, accommodatus.
Accompagnare comitor. Accompagnar l'esequie. funus prosequi. Accompagnar alcuno per conto d'onore. deducere aliquem. Accompagnarsi per congiugnersi in matrimonio. uxorem ducere, parlandosi d'uomo che si marita; o nubere alicui, parlandosi di femmina.
Accomunare, far comune. communico, participem facio, impertio, participo, in commune confero.
Acconciamente. accommodate, congruenter, apte.
Acconciamento, acconciatura. concinnatio, instauratio.
Acconciare, polire, ornare. expolio, orno, concinno, instauro, reficio. Acconciarsi. curare se.
Acconciatore. concinnator.
Acconcio, adorno. compositus, expolitus, ornatus.
Acconcio, cioè atto. aptus, concinnus.
Acconcio, sust. comodo. commodum.
Acconsentimento. assensus.
Acconsentire. assentio, assentior, consentio.
Accontare, cioè contare. numero. Per riscontrarsi, abboccarsi. nanscisci, congredi.
Accoppare. fuste interficere, caput aperire fuste. uccidere percotendo in coppa. ictu capitis interficere.
Accoppiare, adunare, e congiugnere insieme. conjungo, cogo, congero, in unum redigo, colligo, congrego. Accoppiare i buoi. jungere iuvencos.
Accorare, dar affanno. ango, affligo, crucio.
Accorarsi. angi, cruciari.
Accorciamento. contractio.
Accorciare, far corto, accortare. contraho, brevius facio, decurto, imminuo, mutilo.
Accordamento. concordia, harmonia.
Accordare, mettere d'accordo. paco, compono, reconcilio, reddo. Accordare uno strumento. temperare.
Accordatamente. concordi animo, uno ore.
Accordatore. pacificator, temperator.
Accordo, patto, e concordia. compositio, conventum. Siamo d'accordo. convenit inter nos.
Accorgersi, avvedersi. video, perspicio, odoror, sentio, animadverto, praesentio.
Accorgimento. perspicientia, sagacitas, providentia. Significa anche accortezza d'intelletto, subtilitas, acumen ingenii, solertia.
Accorre, vedi Accogliere.
Accorrere. accurro.
Accortamente. caute, sagaciter, provide, scite.
Accortare, accorciare V.
Accortezza. calliditas, sagacitas.
Accorto. sagax, cautus, vafer, astutus, providus.
Accostamento. adhaesio, appulsus, accessio.
Accostare, avvicinare, o far appresso. applico, admoveo. Accostarsi, accedere. Accostarsi al parer d'altri. adiungere se ad alterum rationes.
Accostarsi pian piano a qualche cosa. adrepo.
Accosto, cioè a lato. prope, iuxta.
Accostumare. instituere aliquem, assuefacere.
Accostumarsi. assuescere, assuefieri.
Accostumato. bene moratus, bene institutus.
Accozzare, adunare. cogo, colligo. Accozzarsi, azzuffarsi, o contendere. coeo, congredior, manus confero.
Accreditare. auctoritatem afferre, o dare.
Accrescere, moltiplicare, aumentare. augeo, amplifico.
Accrescimento. aumento. auctio, accessio, incrementum, addicamentum, amplificatio, cumulus.
Accresciuto. auctus.
Accrespare. contrahere, crispare.
Accudire. dare operam, incumbere.
Accumulare, ammassare. coacervo, tumulo, congrego.
Accumulazione. collectio, cumulus.
Accuratamente. accurate, sedulo.
Accuratezza. sedulitas.
Accurato. diligens.
Accusa. accusatio, querela, nominis delatio, postulatio.
Accusare, incolpare. accuso, incuso, insimulo, criminor, in iudicium adducere, reum facio, appello, postulo.

Accusare uno alla giustizia. deferre nomen alicujus apud judicem.
Accusatore. accusator, delator.
Acerbamente, aspramente, crudelmente. acerbe, aspere, atrociter, crudeliter.
Acerbetto. subacerbus. Per ritrosetto, subrusticus.
Acerbità. acerbitas, asperitas, amaritas.
Acerbo. acerbus, immaturus, crudus, asper.
Acero, arbore. acer, aceris. Di Acero, acernus.
Acetire, divenir aceto. acesco.
Aceto. acetum.
Acetosa erba. oxylapathum, oxalis.
Acetosetto. subacidus, acidulus.
Acetosità. acor, acor.
Acetoso, ed agro. acidus.
A che? perchè? cur? quare? quid ita?
A che proposito? a che fine? quorsum? A che effetto queste cose? quorsum haec?
Acheloo, fiume d'Etolia. Achelous.
Acidezza, acidità. acor.
Acido. acidus.
Acino, granello d'uva. acinus, ed acinum.
Acqua. aqua, unda, lympha, fons. D'acqua. aquatus. Acqua agghiacciata. aqua quae conglaciavit, vel congelavit. Acqua agghiacciata, che sta pendente. stiria. Acqua che si può passare a guazzo. vadum. artifiziale. aqua artefacta. benedetta. aqua lustralis. bollente. aqua fervens. cotta. aqua decocta. corrente. aqua manans, fluens, profluens, & aqua perennis. di cannone. aqua saliens. ferma. aqua stans, stagnans. di fiume. aqua fluviatilis, fluvialis, fluviatica. di fontana. aqua viva, aqua ex fonte. grossa. crassa, guasta. aqua corrupta. lambiccata. aqua stillata. mal sana. aqua insalubris. melata. aqua mulsa. nanfa. aqua odorifera. di neve, aqua nivalis. d'orzo, ptisana, ae, aqua hordeacea. piovana, aqua pluvialis, pluvia, pluvialis. di pozza. aqua putealis vel puteana. rosa. aqua rosacea. salata, salsa, aqua salsa, aqua marina.
Acquajo. aquarium, ii.
Acquaiuolo, acquatico. aquaticus. Per colui che adacqua. aquator.
Acquatico. aquaticus, aquatilis.
Acquato, vin' acquaticcio. vinum aquatum, lora.
Acquattare, chinarsi per non esser veduto. inquinat stare.
Acquerella, o acquetta. aquula.
Acquidotto, o acquidoccio, condotto d'acqua. aquae ductus, tubus.
Acquietare, pacificare. sedo, paco, tranquillo.
Acquietarsi. acquiescere, tranquillescere.
Acquietato. sedatus, pacatus.
Acquistare, far acquisto. acquiro, adipiscor, consequor, nanciscor, comparo, invenio.
Acquisto. adeptio, comparatio, fructus.
Acquosità. aquosus humor.
Acquoso. aquosus.
A credenza. solutione dilata.
Acremente. acriter.
Acro, agro. acer.
Acume. o acutezza d'ingegno. acies, acumen. acume degli occhi, acies oculorum.
Acutamente. acute, subtiliter.
Acutezza. perspicacia.
Acuto. appuntato. acutus, acuminatus, aculeatus. Per ingegnoso, acutus, perspicax.
Adacquamento. irrigatio.
Adacquare, sommergere. rigo, irrigo, adacquare il vino. diluere merum.
Adacquato, cioè temperato. dilutus. Per innaffiato. irrigatus, irriguus.
Adagiare, accomodare. commodo, accommodo, apto.
Adagio, sost. agio. commoditas.
Adagio, avverbio. commode, cunctanter, sensim.
Ad alta voce. magna voce.
Adamante, diamante. adamas.
Adamantino. adamantinus.
Adda, fiume di Lombardia. Addua.
Ad arte. consulto, dedita opera.
Adattabile. idoneus.
Adattamento. accommodatio.
Adattare, accomodare. apto, accommodo.
Adattato. aptatus, accommodatus.
Addensare. condensare.
Addentare. dentibus arripere.
Addentato. dentibus sauciatus.
Addestrare, ammaestrare. instruo, erudio. Addestrarsi, aptare se.
Addietro. retro. Per l'Addietro. antea.
Addiettivo, o aggettivo. adjectivus.
Addimandare o addomandare. interrogo, peto.
Addimesticare. cicurare.
Addirimpetto, o a dirimpetto. contra, e regione.
Addirizzare. dirigo. Per ricorreggere, emendo.
Additare, mostrar col dito. ostendere digito, monstrare, indicare.
Addivenire, evenit, contingit, accidit, fit, obvenit.
Addobbamento. ornamentum.
Addobbare. exorno.
Addolcire. lenio, placo. Addolcire con belle parole. placare, delinire lenocinalis verborum.
Addolcirsi. dulcere.
Addolorare, dar dolore. excrucio, torqueo, dolore afficio.
Addolorato. afflictus, a, um.
Addomesticare, o addimesticare. mansuefacio, cicuro.
Addoppiare, far doppio. duplico, gemino, conduplico.
Addormentare, far dormire. sopire, soporare, soporem inducere, quietem conciliare.
Addormentarsi, o pigliar il sonno. obdormio.
Addormentato. sopitus.
Addossare, porre addosso. humeris imponere.
Addosso, avverb. supra humeros.
Addottorarsi. doctrina insignibus ornare.
Addottrinare, ammaestrare. instruere, erudire.
Addottrinato. eruditus, doctus.

Addottrinevole. docilis.
Addurre, condurre. adduco.
Ad effetto, acciocchè. ut.
Adeguare, aggugliare. aequo, exaequo.
Adempiere, o adempire, riempire, fornire. adimpleo, perficio. Adempier voti. solvere vota, exequi vota.
Adempimento. complementum.
A dentro. intus, intra.
Aderente. fautor, studiosus.
Aderenza. conjunctio, clientela.
Aderire. faveo, studeo.
Adescare, inescare. allicio, tento, induco.
Adesso, ora, al presente. nunc, modo, hoc tempore.
A destra. dextrorsum.
A dì, o addì. ad diem, die.
Adiacente. adjacens, vicinus.
Adige, Fiume di Verona. Athesis.
A Dio, modo di salutare nel licenziarsi da alcuno. Vale.
Adirare, cioè irritare. irrito.
Adirarsi. irasci, succensere.
Adiratamente, con collera. irate, per iram, irate.
Adirato. iratus, infensus.
A diritto, cioè a linea retta. directe. Per giustamente. jure, merito.
A dirittura. recta, directe.
A dismisura. praeter modum.
A dispetto, ad onta di te. te invito, te nolente.
Adito, entrata. ingressus, introitus, aditus.
Adizzare. V. Aizzare.
Adocchiare, sottilmente guardare. perspicio, intueor, infigo oculos, adjicio, conjicio oculos.
Ad ogni due parole. Alternis verbis, altero quoque verbo.
Ad ogni modo. nihilominus, tamen.
Ad ogni tre parole. tertio quoque verbo.
Adombrare, far ombra, ombreggiare. inumbro, obumbro. Per mettere paura, sospetto. metum incutio, suspicionem injicio.
Adombrarsi, tremar di paura. horreo.
Adontare, cioè ingiuriare. injuria afficio. In signif. neut. pass. sdegnarsi. indignari.
Adontato. injuria affectus.
Adoperare, usare. utor.
Ad ora ad ora. frequenter, saepius, identidem.
Adorare, riverire. adoro, colo, veneror.
Adoratore. qui colit, venerans.
Adornamente. ornate, perornate, concinne.
Adornamento, ornamento. ornatus, ornamentum.
Adornamento di cavalli. phalerae, arum.
Adornare, ornare, orno, exorno.
Adornatamente. eleganter, apte, ornate.
Adorno, ornato. ornatus, decorus, concinnus.
Adottamento, l'adottare. adoptio.
Adottare, torre per figliuolo, adopto, arrogo.
Adottatore. adoptator.
Adottazione, adozione. adoptatio, adoptio.
Adottivo. adoptivus.
A due a due. bini.
Aduggiare, far uggia, od ombra. inumbro, umbra induco.
Adulare. adulari, assentari, auribus alicujus obsecundare, gratiam aucupari, loqui ad voluntatem, auribus inservire, ficte loqui ad colligendam alicujus gratiam.
Adulatore. adulator, assentator.
Adulatrice. adulatrix, assentatrix.
Adulazione. adulatio, assentatio.
Adultera. pellex, adultera.
Adulterare, commetter adulterio. adultero, moechor. Per falsificare. adultero.
Adulterino. adulterinus.
Adulterio. adulterium.
Adultero. adulter, moechus.
Adulto, cresciuto, e fuori della fanciullezza. adultus, qui excessit ex ephebis, qui paullum aetate processit.
Adunanza, a moltitudine di uomini in un luogo ragunata. conventus, coetus.
Adunare e congregare. congrego, congero, colligo. Adunar il consiglio. cogere senatum, habere senatum. Adunar l'esercito. contrahere copias. Adunar il popolo. advocare concionem. Adunar roba. rem familiarem augere, opes cumulare.
Ad una voce. una voce.
Adunazione. congregatio.
Adunco, torto, piegato. aduncus, curvus, incurvus.
Adunghiare, pigliar con l'unghia. unguibus arripere.
Ad uno ad uno. singillatim.
Adunque, o dunque. itaque, ergo, igitur.
Ad un tratto, incontinente. subito, repente.
Adusare, assuefare. assuefacio.
Aere, aria. aer, aether, coelum. Significa alcuna volta la ciera o l'aspetto. aspectus.
Aereo, d'aria. aereus.
A faccia a faccia. coram.
A fatica. aegre.
Affè. ita me Deus amet, ita vivam, hercle, mediusfidius.
Affabile, piacevole nel parlare. affabilis, lenis, comis.
Affabilità, piacevolezza, e dolcezza nel parlare. affabilitas, comitas.
Affaccendato. negotiosus.
Affacciarsi. accedere, sistere se.
Affamare, aver fame. esurio. Per indur fame. famem afferre.
Affamaticcio. omnibus famelicus, esuriens.
Affamato, colui che ha fame. esuriens, famelicus.
Affangare, imbrattare di fango. coeno vel limo inficere, fœdare.
Affannare, affliggere, dar affanno. molestiam inferre, ango, crucio, premo, affligo.
Affannato, ansio, solicitus, affectus, afflictus, anxius, aeger.
Affanno, malinconia, angoscia. sollicitudo, molestia, angor, cruciatus, moeror.
Affannone, chi d'ogni cosa si piglia soverchia briga. ardelio.
Affannosamente. anxie.

Affannoso, pien d'affanno. *anxius*. *(nor.*

Affardellare, far fardello. *vasa colligo, colligare in fasci-*

Affare, faccenda. *negotium, munus, opus, rer*. Per Condizione, o qualità. *conditio, fortuna*. Uomo d'alto affare. *vir nobilis, locuples*. Uomo di mal'affare. *homo nequam*.

Affarsi, confarsi. *convenire*.

Affascinare, far fascio. *congero, colligo in unum*.

Affaticare. *lasso, defatigo*. Affaticarsi. *laboro*. affaticarsi grandemente. *elaboro*. affaticarsi nelle virtù. *laborare in virtutibus comparandis*.

Affatichevole, affaticante. *laboriosus*.

Affatto, in tutto e per tutto. *omnino, prorsus, admodum*.

Affatturamento, affatturazione. *veneficium*.

Affatturare, stregare, far malie. *fascino*.

Affatturatore. *veneficus*.

Affermare, confermare. *assero, affirmo, assevero, comprobo, confirmo*.

Affermatamente. *asseverate, asseveranter, affirmate*.

Affermazione. *affirmatio*.

Afferrare, pigliare. *apprehendo, arripio*. Dicesi ancora afferrare de' navili, che piglian porto. *appellere*.

Affettare, cioè bramare con ansietà. *affecto*. Per tagliar in fette. *in frusta seco*.

Affettatamente. *exquisite nimis, affectate*.

Affettato. *affectatus*.

Affettazione. *affectatio*.

Affetto. *affectus, perturbatio animi, motus animi*. Per affezione, o amore. *benevolentia, propensio*.

Affettuosamente. *studiose, benevole, ex animo*.

Affettuoso. *benevolus*.

Affezionarsi. *affici erga aliquem*.

Affezionato. *studiosus, cupidus, bene animatus erga aliquem*.

Affezione, amore, benevolenza. *benevolentia, voluntas, studium*.

Affibbiare, allacciare. *fibulo, fibula nello*.

Affidare, assicurare. *fidem facere, tutum reddere*.

Per commettere alla fede. *fidei committere*.

Affidato. *confisus, fretus*.

Affiggere, ficcare. *figo, immitto, affigo, infigo*.

Affilare, dar' il filo, aguzzare. *acuo*.

Affinare, ridurre a perfezione. *absolvo, perficio, expurgo*.

Affinchè, o affinechè. *ut, propterea ut*.

Affine, parente per affinità. *affinis*.

Affinità. *affinitas*.

Affisare, o affissare, guardar fisso. *intueor, oculis intendo, intentis oculis aspicio*. affisare gli occhi contra il Sole. *Solem adversum aspicere*.

Affittare, dar' a pigione. *loco, eloco*.

Affitto. *locatio*. dar ad affitto. *loco*. pigliare ad affitto. *conduco*.

Affliggere, tormentare. *affligo, excrucio, divexo*.

Affliggersi molto. *sese afflictare, ango dolore*.

Afflitto, travagliato, tormentato. *follicitus, afflictus, excruciatus*.

Afflizione, travaglio, tormento. *afflictatio, ægritudo, afflictio*.

Affluenza. *copia, affluentia*.

Affocare, infiammare, *accendo, inflammo, incendo*.

Affocato, infiammato. *igneus, accensus, inflammatus*. per color di fuoco. *igneus*.

Affogare, sommergere, annegare, strangolare. *demergo, suffoco, strangulo*.

Affollare. *calco, pede comprimo*

Affollarsi. *urgere sese magna turba*.

Affondamento. *submersio*.

Affondare, sommergere, annegare. *submergo*.

Affondato. *submersus*.

Afforzamento. *munitio, munimentum*.

Afforzare, fortificare. *munio*.

Affossare, cinger di fosse. *fossa circundare*.

Affrancare. *liberare, immunitate donare*.

Affrappare, tagliar in pezzi. *caedo*.

Affratellarsi. *familiariter agere cum aliquo*.

Affreddare. *frigefacio*.

Affrenamento. *cohibitio, coercitio*.

Affrenare, raffrenare. *refreno, retineo, cohibeo*.

Affrettamento. *festinatio*.

Affrettare, accelerare. *appropero, accelero, festino, propero, maturo*.

Affrettar di rendersi. *properare, maturare deditionem*.

Affrettar la partita. *discessum urgere, maturare discessum*.

Affrettatamente, in fretta. *festinanter*.

Affrica, terza parte del Mondo. *Africa*.

Affrico, nome di vento. *Africus*.

Affrontamento. *aggressio, congressio*.

Affrontare, azzuffarsi. *congredior, invado*. Per incontrare, *occurro*. Per ingiuriare. *injuria afficere*.

Affrontato, ingiuriato. *affectus injuria, vel contumelia*.

Affronto. *contumelia, injuria*.

Affumicare. *fumigo, fumito*.

Affumicato, affumato. *fumosus, fumo tinctus*.

A fanciullo. *principio*...

A filo, cioè a dirittura. *ad amussim*. Mettere a filo alcuno per far qualche cosa, cioè fargli venir voglia di far ec. *provocare, excitare aliquem*.

A fitto. Vedi Affitto.

A foggia. *instar, cum genit*.

A fortuna. *fortuito, forte, temere*.

A forza. *per vim*.

A fronte. *contra, adversus*.

A fronte a fronte. *adversis frontibus*.

A fronte scoperta. *audacter, fidenter*.

A frusto a frusto, cioè a pezzo a pezzo. *frustillatim, frustatim*.

A gabbo, per isoherzo. *joco, jocose, per jocum*.

A galla. Vedi galleggiare, e Andare a galla. A gara. *certatim*.

Agarico, medicamento noto. *agaricum*.

Agata, *achates*. Agata, filo che empie l'ago. *acia*.

Agente. *procurator, oris, institor, agens*.

Agevolare. *facilem reddere*.

Agevole, facile e trattabile. *facilis*.

Agevolezza. *facilitas*.

Agevolmente. *facile, commode, sine labore*.

Aggentilire. *venustum reddere*.

Agghiacciare, gelare. *gelo, glacio, frigore adstringo*. Agghiacciarsi. *algeo, gelor, congelo*.

Agghiacciato. *glaciatus, gelu concretus*.

Aggio, vantaggio nello scambio di monete. *collybus*.

Aggiornarsi, farsi giorno. *lucescere, dilucescere*.

Aggiramento. *circumductio, circuitus, circuitio*.

Aggirare, girare. *in gyrum agere*. Per andar vagabondo. *vagor, pervagor, circumeo*.

Aggiudicare. *adjudico*.

Aggiugnere, per arrivare qualche persona. *assequor, consequor*. Aggiugnere ad alcuna cosa. *pervenio, pertingo*. Per accrescere, *adjicio, addo*. Aggiugnere del suo, *addere de suo; afferre aliquid de suo*. Aggiugnere insieme. *adjungo, conjungo*.

Aggiunta. *adjectio, additamentum, accessio*.

Aggiustare. *æquare, ad justam mensuram redigere, componere*.

Aggiustatamente. *æque, moderate, composite*.

Aggomitolare. *glomero*.

Aggradevole. *gratus*.

Aggradire, piacere, esser'a grado. *gratum esse, placere, arridere*.

Aggraffiare, aggrappare. *arripere*.

Aggranchiare, piegarsi a guisa delle gambe de' granchi, e dicesi principalmente delle dita quando si ritirano pel soverchio freddo. *obrigere, frigore contrahi*.

Aggrandimento. *augmentum, amplificatio*.

Aggrandire. *augere, amplificare*.

Aggrappare, pigliar con l'unghie, o altra cosa adunca. *arripere, uncis manibus prensare*.

Aggrapparsi, aggraticciarsi, attaccarsi. *adrepere*.

Aggraticciare, avvolgere, involvere. Aggraticciarsi, aggrapparsi, *adrepere*.

Aggratigliare, incatenare, imprigionare. *vincire*.

Aggravamento, aggravio. *onus, oppressio*.

Aggravare, caricare. *gravo, aggravo, prægravo, onerare, pondus impono*.

Aggravarsi, per divenir grave. *gravesco, ingravesco*.

Aggravato, travagliato. *vexatus, afflictus*. Aggravato del male. *oppressus morbo*.

Aggravio, gravezza. *tributum, vectigal, onus*.

Aggregare, congregare. *congrego, colligo, aggrego*.

Aggregato, aggregazione. *congregatio, conjunctio, compages*.

Aggrinzato. *rugosus, rugis contractus*.

Aggroppare, o aggruppare, annodare. *necto, neco*.

Aggroppato, o aggruppato. *nexus, implicatus*.

Aggrovigliare, ritorcere. *intorqueo, involvo*.

Agguagliamento, *comparatio, æquatio*.

Agguaglianza. *æqualitas, æquabilitas*.

Agguagliare, far'uguale. *æquo, coæquo, exæquo, adæquo, æquiparo*.

Agguato, aguato. *insidia*. *(dior*.

Agguindolare. *circumvolvo, circumago*. Per insidiare. *insi-*

Agiatamente. *commode, apte*.

Agiatezza. *divitiarum copia, commoditas*.

Agiato, atto, accomodato. *commodus, opportunus, habilis*. Per ricco. *locuples, dives, opulentus*. Per lento. *tardus*.

Agile, destro. *agilis, levis, dexter*.

Agilità. *dexteritas, agilitas*.

Agio, comodità. *commoditas, tempus, commodum, otium*.

A giornata, cioè giornalmente, *quotidie*. lavorare a giornata, *diurna mercede operam suam locare*.

Agitamento, agitazione. *motus, agitatio*.

Agitare, commuovere. *agito*. Per trattare, *tracto, pertracto, agere*.

A giudizio. *ex sententia*. a mio giudizio, *mea sententia*.

Agliata, savore fatto con aglio. *alliatum*.

Aglio. *allium*. Aglio grosso. *ulpicum*. Aglio salvatico. *scordium, ii*.

Agna, a agnella. *agna*.

Agnelletto, a agnellino. *agnellus*.

Agnello. *agnus, agnellus*.

Agnello d'un anno. *agnus hornus, o hornotinus, anniculus*. D'agnello. *agninus*.

Agno casto, pianta. *vitex, cis*.

Ago. *acus*.

Ago di ricamare. *acus Syria, acus babylonica*.

Ago da testa. *acicula*.

Ago discriminale. *crinale, is, discriminalum, i, acus crinalis*.

A goccia a goccia. *guttatim*.

Agognare, bramare. *aveo, cupio, expeto*.

Agonia. *extrema virium defectio*.

Agonizzare. *animam agere*.

Agosto, uno de' mesi dell'anno. *Augustus, sextilis*.

A grado, cioè in piacere. Esser' a grado. *gratum esse*.

A grado a grado. *gradatim*.

Agramente. *acriter*.

A gran passo. *citato gradu*.

A gran pena. *difficulter*.

Agresto, uva non matura. *uva acerba, acerba*. Per sugo dell'uva acerba. *omphacium*.

Agrezza, cioè asprezza de' frutti non maturi. *acritudo, acerbitas, acrimonia*.

Agricoltore, lavoratore di terra. *agricola, agricultor*.

Agricoltura, l'arte di lavorar' i campi. *agricultura*.

Agro, brusco, acerbo, crudele. *acer, austerus, asper, acerbus*.

Agrume, amaritudine, o acerbità. *acritudo, acrimonia*.

Aguatarsi. *insidior, insidias instruo, tendo*.

Aguato, insidie, inganno. *dolus, insidiæ, fraus*.

Aguglia, o guglia, pietra larga in fondo, e sottile in cima. *pyramis, obeliscus*. Per ago. *acus*.

A guisa. *instar*.

A gusto mio, cioè secondo il mio desiderio. *ex mea sententia*.

Aguto, chiodo. *clavus*.

Aguzzamento. *exacutio, acumen*.

Aguzzare. *acuo, peracuo, spiculo*.

Aguzzino. *remigum moderator, hortator*.

Aguzzo. *acutus, acuminatus*.

Ah, interiezione, che s'usa per esprimere diversi affetti. *ah, pro, o, vah*. Ah, voce per rispondere, *hem, eheu*.

Ahi, voce di dolore, o di lamento. *heu, eheu*.

Ahimè, ed oimè, voci di lamento. *heu, heu me miserum, hei mihi*.

Aja, luogo nel quale si batte il grano. *area*.

Ajo, custode. *educator, rector, morum formator, & magister*.

Airone, o aghirone, uccello rapace. *ardeus*.

Aissare, aizzare. *incitare*.

Aita, soccorso, ajuto. *auxilium, subsidium, adjumentum*.

Aitare, ed ajutare, porgere ajuto. *auxilior, adjuvo, opitulor*.

Ajuola, aja picciola. *areola*.

Ajutante di Camera. *admissionalis*.

Ajutativo. *auxiliaris, auxiliarius*.

Ajutatore, e aitatore. *adjutor*.

Ajuto. *auxilium, subsidium*.

Ajutrice, adjutrice, ajutatrice. *adjutrix*.

Aizzamento, addizzamento. *irritamentum, irritatio, instigatio*.

Aizzare, aissare, e addizzare, propriamente incitare il cane a mordere. *immittere canem alicui*. Per irritare. *incito, lacesso*.

Al, ed allo. *ad*, come, Al termine ordinato. *ad diem constitutam*.

Ala, o ala degli uccelli, e d'esercito. *ala*.

Alabarda. *pilum, i, hasta*.

Alabardiere. *miles hastatus*.

Alabastro, marmo fino e trasparente. *onyx lapis, alabastrites*. Vaso d'alabastro. *alabaster, alabastrum*.

Alato, che ha le ale. *alatus*.

A lato e allato, vale appresso. *apud, juxta*. quando significa comparazione. *præ*.

Alba del giorno. *aurora, diluculum*. Sul far dell'alba. *primo mane, prima luce, diluculo*.

Albagia, boria. *superbia, æ, elatio animi*.

Albeggiare. *albico, candeo*.

Alberare, alzare. *tollere, extollere*.

Alberello, vaso di terra. *alveolus, vasculum*.

Albergare, vale alloggiare. *hospitor, diversor*. Albergare alcuno, *hospitio excipere vel tecto*.

Albergato. *hospitio exceptus*.

Albergatore, colui che alloggia, *hospes, caupo, diversor*.

Albergatrice. *receptrix, hospita*.

Alberghetto. *diversoriolum*.

Albergo, alloggiamento. *diversorium, hospitium, diverticulum*.

Albero, albore, o arbore. *arbor*. Albero di nave. *malus*. Albero di famiglia. *stemma*.

Albetto, alquanto bianco. *albidus*.

Albore con la seconda lunga, bianchezza. *albor, candor*.

Alboreto, boscaglia d'alberi. *arboretum*.

Al certo, per certo. *profecto, certe*.

Alchimia. *alchymia*.

Alchimista. *alchymista*.

Al contrario. *contra*.

Alcuna volta. *aliquando, nonnunquam, quandoque*.

Alcuno. *aliquis*.

Al dì d'oggi. *hac tempestate, his temporibus*.

Al diritto, cioè per la diritta via. *recte*.

Ale, lo stesso che ala. *ala, æ*.

Alemagna. *Germania*.

Alfabeto, *litteræ elementorum*.

Al far del giorno. *diluculo*.

Alfiere. *signifer, vexillarius*.

Alga, alica. *alga*.

Al fine. *tandem, denique*.

Alice, pesce salato. *halec, halecis*.

Alicorno, liocorno. *monoceros, unicornis*.

Alienare. *alieno, emancipo*.

Alienazione. *alienatio*.

Alieno di altri, *alienus*. Esser' alieno da una cosa. *abhorrere ab aliqua re*.

Aliga, o alica, erba marina. *alga*.

Alimentare. *alo, nutrio*.

Alimento, nodrimento. *alimentum, nutrimentum, alimonia*.

Alito, fiato, spirito. *halitus, spiritus*.

Alla bella prima. *primo, statim, illico*.

Alla brava. *more satellitis, animose*.

Alla buona, cioè schiettamente. *ingenue, libere*.

Alla buon'ora, *auspicato, bonis avibus*.

Alla carlona, cioè trascuratamente. *negligenter, inconsiderate*.

Allacciare, legare. *illaqueo, abstringo, necto*.

Allacciato. *illaqueatus, abstrictus*.

Alla cieca. *inconsiderate*.

Alla confusa. *confuse*.

Alla disperata. *immodice, immoderate*.

Alla domestica. *familiariter*.

Alla fe, spezie di giuramento. *hercle, ita me Deus amet, ita vivam*.

Alla fine. *tandem, denique*.

Allagamento, allagazione. *alluvio, alluvies*.

Allagare, inondare. *inundo, undis obruo*.

Alla giornata. *in diem, quotidie*.

Alla grossolana. *pingui Minerva*.

Alla mal'ora. *malum, inauspicato*.

Alla moda. *more novo, ut mos est*.

Alla mutola. *silentio*.

Alla non pensata. *inopinanter, inopinato, inopinate*.

All'antica. *more majorum*.

Alla peggio. *male, pessime, negligenter quanto qui maxime*.

Alla più lunga. *quam tardissime, ad summum*.

Allargare, ampliare, dilatare. *amplifico, dilato, relaxo*.

Alla rimpazzata, pazzescamente. *temere*.

Alla rinfusa. *confuse, perturbate*.

Alla riversa. *præpostere*.

Alla scapestrata. effrenate.
Alla scoperta. palam, aperte.
Alla sfilata. sisteo acie, defixis ordinibus, incomposito agmine.
Alla sfuggita. festinanter, festinantor, cursim. (te.
Alla sicura. tuto, fidenter.
Alle sprovveduta o sprovvista, all' improvviso. præter expectationem, præter spem, præter opinionem, improviso, improvise, ex improviso.
Allattare, lattare. lacto, as, lac præbeo. Per prender il latte. lacteo, lac sugo.
Allato. juxta.
Alla volta, cioè verso. versus.
Alleanza. fœdus. far' alleanza. ferire, ferire fœdus.
Alleato. fœderatus, socius.
Allegamento de' denti. stupor dentium.
Allegare, citare autorità. adduco, cito, affero, allego. Allegare i denti. adstringere dentes, obstupefacere.
Alleggerire, alleggiare. levo, allevo, relevo, minuo. Alleggerire gli affanni. levare molestias, il dolore. levare, levare dolorem.
Alleggiamento, alleggerimento. levamentum, levatio, levamen.
Alleggiatrice. quæ levat, levamenis.
Alle mani, aver' alle mani. præ manibus, in manibus habere. Venir alle mani. pugnam conserere.
Allegoria, o sentenza oscura e difficile. ænigma, allegoria.
Allegramente. hilariter, læta fronte.
Allegrare, dar' allegrezza. hilaro, exhilaro, gaudium afferre, gaudio afficio. Allegrarsi. gaudeo, lætor. Allegrarsi grandemente. efferri incredibili gaudio, lætitia. con alcuno. gratulari alicui.
Allegrezza, allegria. gaudium, lætitia, gratulatio, plausus. Ricevere allegrezza, lætitiam capere, percipere, sumere, haurire, lætitia affici, afferri.
Allegro. lætus, hilaris.
Allentamento. relaxatio, remissio.
Allentare. laxo, solvo. Per ritardare. retardo, remoror.
Alla presa, come venir alle prese. congredi.
Allestire. paro, instruo.
Allettamento, adescamento, lusinghe. blanditiæ, illecebræ, blandimentum.
Allettare, far lusinghe, adescare. allecto, allicio, blandior, illicio.
Allevamento. educatio.
Allevare, nodrire. educo, nutrio, alo.
Allevato. altus, educatus.
Alleviamento. Vedi Alleggiamento.
Alleviare. Vedi Alleggerire.
Alla volte. quandoque, interdum.
Allievo. alumnus.
Allignare, proprio delle piante, e vale appigliarsi. radices agere, vivere, provenire.
All' improvviso. improviso.
All' incontro, contro, e dirimpetto. contra, adversus, adversum, e conspectu, e regione.
All' ingiù. deorsum.
All' insù. sursum.
Allocco, uccello notturno. noctua, bubo. Allocco dicesi anche un uomo goffo, e balordo. bardus, stupidus.
Allodola, e Lodola, uccello. Alauda.
Allogagione, affitto. locatio.
Allogare, dar luogo. colloco. Per maritare, collocare in matrimonium, uxi in matrimonio. Per affittare. loco.
Alloggiamento, albergo. hospitium, diversorium. Alloggiamenti di soldati. castra. Alloggiamenti d' inverno. hyberna, orum. di state. æstiva, orum.
Alloggiare, albergare. hospitor, hospitio excipio.
Alloggiare alcuno. hospitio excipere.
Alloggio. V. Alloggiamento.
Allontanare. amoveo, removeo, sejungo.
Allo 'ntorno, e all' intorno. circum, circa.
Allora. tunc, tum. Allora sì, tunc demum. Allora più che mai. tum maxime.
Alloro, e lauro, arbore. laurus.
Allo scoperto, al sereno. sub dio, sub divo.
Allucciare, fissamente guardare. attente intueri.
Alludere. alludo.
All' ultimo. tandem, postremo.
Allumare, alluminare. illumino, illustro, lumen afferre.
Allume, spezie di miniera. alumen. Allume di piuma. alumen liquidum. Allume di rocca. lumen scissile.
Alluminoso, che tien qualità d' allume. aluminatus, aluminosus.
All' un e l' altro luogo. utroque.
Allungare, prolungare, tirar' in lungo. protraho, prorogo, produco.
Allungare da dì in dì procrastino.
Alma, anima, animo. anima, animus.
Almanacco, libro che contiene le costituzioni de' pianeti giorno per giorno. ephemeris.
Almeno, almanco. saltem.
Almirante. V. Ammiraglio.
Almo, che dà anima, e vita. almus.
Al pari. æque, pariter.
Alpe, ed Alpi, monti. Alpes.
Alpestro, ed alpestre. asper, silvestris.
Alpigiano, abitator d' Alpi. Alpinus.
Al più. ad summum, ut maxime.
Al presente. in præsentia, in præsenti.
Al primo sonno. prima vigilia, prima nocte.
Al principio della Primavera. primo vere.
Al principio dell' Estate. ineunte æstate.
Al proposito. ad rem, ad propositum.
Alquante volte. aliquoties.
Alquanti. aliquot, aliqui, nonnulli.
Alquanto, avverbio, un poco. aliquantum, aliquantulum, aliquantisper, nonnihil, aliquantulum.
Alquanto adirato. subiratus.
Alquanto avanti. aliquanto ante.
Alquanto caldo. tepidus.
Alquanto nero. subniger.
Alquanto ridente. subridens.
Alquanto sordo. surdaster.

Alquanto, adjettivo. aliquantus.
Alquanto tempo. aliquandiu.
Al sicuro, sicuramente, certamente. certo.
Altamente. alte, clare.
Altanto, cioè altrettanto. tantundem.
Al tardi. sero.
Altare. Ara, Altare.
Al tempo determinato. ad diem dictam.
Alterabile. vicissitudini obnoxius.
Alterare. altero, conturbo, commoveo. Alterarsi. conturbor, commoveor.
Alterato. mutatus. Per commosso. commotus.
Alterazione, movimento. motus, conturbatio, vicissitudo, commotio.
Altercazione, contesa di parole. contentio, altercatio.
Alterezza. superbia.
Alterigia. arrogantia, insolentia.
Alternare, operare scambievolmente. alterno, alternis, vicissim ago.
Alternatamente. per vices, invicem, alternis.
Alternazione. vicissitudo, alternatio.
Altezza, altitudine, altore. altitudo, excelsitas.
Altieramente, o alteramente. superbe, elate.
Altiero, o altero, superbo. superbus, imperiosus, inflato animo.
Altissimo. summus, supremus, altissimus.
Alto. celsus, altus, sublimis.
Alto. avverb. altamente. alte. Far' alto, vale fermarsi. consistere. Far' alto basso, val fare a suo senno. suo arbitratu aliquid facere.
Alto mare. pelagus, altum.
Altramente, o altrimenti. aliter, secus, alioqui.
Altre volte. alias, alio tempore.
Altresì. pariter, item, itidem.
Altrettanti. totidem.
Altrettanto. tantumdem, alterum tantum.
Altri, primo caso del num. sing. alter.
Altrimenti. Vedi Altramente.
Altro, cioè diverso. aliud. Per altro. ceterum.
Altrochè, eccetto che. nisi, præter.
Altronde, da altro luogo, aliunde.
Altrove. alio, quando significa moto; e alibi, quando significa stato.
Altrui. alter, alius. non s'usa nel caso retto d' altrui. alienus.
Altura. Vedi Altezza.
Al tutto. omnino, penitus.
Alveario. alvearium, alveare.
A lungo andare, dopo lungo tempo. aliquando, tandem.
Alvo, ventre, matrice. alvus, uterus.
A luogo, a tempo. opportune.
Alzaia, fune, che s' attacca all' albero de' navicelli, per condurli pe' fiumi. funis nauticus.
Alzamento. sublatio, elatio.
Alzare, ed innalzare. elevo, extollo.
Alzato. sublatus.
Amabile, degno d' esser' amato. amabilis, dignus qui diligatur, qui ametur, amore dignus.
Amabilità. amabilitas.
Amabilmente. amabiliter, humaniter.
A macca, o A macco. vilissimo pretio, nullo pretio, vilissimo.
Amadore, amans, amator.
A mala pena. vix.
A man destra, o diritta. dextrorsum.
A man giunte. junctis manibus, supplicibus manibus.
A maniera. instar, in modum.
A man piene. plenis manibus.
A man salva. impune.
A man sinistra. sinistra, ad lævam, a sinistra, sinistrorsum.
Amante, amatore, amadore, innamorato. amator, amans. Da amante, amatoriamente. amatorie. Di amante. amatorius.
Amanuense. a manu.
Amaramente. acerbe, amare.
A maraviglia. mirandum, vel mirum in modum.
Amare, essere innamorato. amo. Amar chi ama. redamo. Amare non amore. colo. Amare fortemente. adamo. Amare di cuore. complector amore, mirifice diligo.
Amare singolarmente. amare unice, eximie, quam maxime, vehementer. Amar meglio, voler piuttosto. malo.
Amareggiare. tristitia afficio, mœrorem incutio.
Amareggiato, amaricato. tristitia affectus.
Amaretto, vale alquanto amaro. subamarus.
Amaritudine, amarezza. amaritudo, amaror, amaritics.
Pieno d' amaritudine. amarulentus.
Amaro. amarus, gravis, tristis.
Amato. amatus, charus, gratus, acceptus.
Ambasceria. legatio.
Ambascia, difficoltà di respiro. anhelatio. Significa anche noja e tormento. angor, dolor, ærumna.
Ambasciata, o imbasciata. nuncius.
Ambasciatore, Ambasciadore. legatus, orator.
Ambascioso. anxius.
Amballi. ambo gli assi de' dadi. canis, canicula.
Ambo. ambo, ambedue, ambidui. ambo.
Ambiare, dicesi de' cavalli, asini, e muli, che vanno di ambio, cioè portante. toluttim incedere.
Ambiguamente. ambigue.
Ambiguità, dubbio. ambiguitas, dubium.
Ambiguo, che si può intendere a più modi. ambiguus.
Ambio, portante, andatura de' cavalli. Tolutarius incessus.
Ambire. affecto, ambio.
Ambizione. immoderata honorum cupiditas, ambitio.
Ambiziosamente. jactanter, superbe, ambitiose.
Ambizioso. Ambitiosus.
Ambo. V. Ambo.
Ambra. succinum.
A memoria, a mente. memoriter. A memoria d' uomini. post hominum memoriam.
Amendue, lo stesso che ambedue. ambo, æ, o.
Amgaud, [illegible]

Ameno. amœnus, jucundus.
A mezz' aria. medio quodam modo.
A mezzo giorno. meridie.
Amica, morosa. amica.
Amicamente, amichevolmente. amice.
Amichetta, dimin. amicula.
Amichetto. amiculus.
Amichevole. amicabilis.
Amichevolmente. amice.
Amicissimo. familiarissimus, conjunctissimus, benevolentissimus.
Amicizia, benevolenza, e famigliarità. amicitia, amor, conjunctio, necessitudo, consuetudo.
Amicizia stretta. necessitudo summa, necessitudo conjunctissima, consuetudo familiaris.
Amicizia invecchiata. amicitia inveterata.
Amicizia da fanciullo cominciata. amicitia a pueritia cœpta, a pueris instituta.
Amicizia di corte. amicitia ambitiosa, amicitia fucata.
Così amicizia di parola.
Amico. amicus. Amico stretto, necessarius, familiaris.
Amido. amylum.
A migliaja. innumerabiles, innumeri, sexcenti.
A minuto. minute, minutatim.
Amistà. amicitia, fœdus, societas.
A misura. cum modo, cum mensura certa.
Ammaccamento, ammaccatura. obtusio, percussio.
Ammaccare. comprimo, contero, tundo.
Ammaestramento. documentum, instructio.
Ammaestranza, ammaestratura. eruditio, præceptio.
Ammaestrare. doceo, erudio, edoceo.
Ammaestrato. eruditus, peritus.
Ammaestratore. doctor, magister.
Ammaestratrice. magistra.
Ammaestrevole. docilis.
Ammaestrevole, con maestria. erudite, perite.
Ammagrare, e ammagrire, render magro. emacio.
Per divenir magro. macresco.
Ammainare, contrahere vela.
Ammalare, e ammalarsi, perdere la sanità. in morbum incidere, ægrotare.
Ammalaticcio. valetudine infirma, valetudinarius.
Ammalato. ægrotus, æger.
Ammaliamento. veneficium, fascinum, incantamentum.
Ammaliare. fascino.
Ammaliatore. veneficus, maleficus.
Ammaliatrice. venefica.
Ammanettare. injicere manicas.
Ammannare, e ammannire, apparecchiare. paro, instruo.
Ammannito. promptus, paratus.
Ammansare, o ammansire. mansuefacio.
Ammantare. tego, vestio.
Ammanto, ammantatura, manto. tegumentum, pallium.
Ammarginare, congiungersi insieme. glutinor. La piaga ammarginò. cicatrix obducta est.
Ammassare, accumulare, mettere insieme. coacervo, cumulo, rogo, congero.
Ammattire, far divenir matto. ad insaniam adigere.
Per divenir matto. insanio.
Ammattonare. sternere lateribus pavimentum.
Ammattonato. lateribus stratus.
Ammazzamento. cædes, strages, occisio, occidio.
Ammazzare, uccidere, privar di vita. interficio, occido, interimo, neco, macto, vita orbo, privo, mortem afferro, morte afficio.
Ammazzare alcuno a tradimento. aliquem interficere ex insidiis.
Ammazzare sestesso. consciscere sibi mortem, afferre sibi mortem.
Ammenda, ammendazione, correzione. emendatio.
Per risarcimento di danno. compensatio.
Ammendare, correggere. emendo, corrigo.
Ammettere. admitto, recipio.
Ammezzare. divido æqualiter in duas partes.
Ammezzare, con le ez aspre, cominciare a maturare. maturesco.
Ammezzato. dimidiatus.
Amministrare, reggere. administro. Amministrare un magistrato. gero magistratum.
Amministratore. administrator.
Amministrazione. administratio, procuratio.
Ammirabile, maraviglioso. admirandus, mirificus, mirabilis.
Ammiraglio, almirante, capitano di armata in mare. præfectus Classis.
Ammirare, maravigliarsi. admiror, miror.
Ammirazione, maraviglia. admiratio.
Ammodernare. ad præsentem consuetudinem accommodare, vel flectere.
Ammogliare, dar moglie, uxorem dare. ammogliarsi, uxorem ducere.
Ammogliato. maritus.
Ammollire, o ammollare, far molle. macero, emollio, mulceo, permulceo. Ammollirsi, intenerirsi. emollior.
Ammollito. lenitus, mollitus.
Ammonire, riprendere, avvisare. moneo, admoneo, commoneo, commonefacio, certiorem facio.
Ammonitore. monitor.
Ammonizione. admonitio, hortatio, monitus, monitum.
Ammonticare, ammontare. coacervare.
Ammorbare. tabesco. e in signif. att. fœtore corrumpo.
Ammorbato. fœtore corruptus.
Ammorbidire, e ammorbidare, ammollire. mollio, lenio.
Ammorzare, spegnere. extinguo, restinguo. Per rintuzzare. retundo.
Ammostare l' uva. calcare uvam, exprimere mustum pedibus.
Ammucchiare, ammassare. coacervare, congerere.
Ammutire, e ammutolire, farsi muto. obmutesco.
Amo da pescare. hamus. Che ha degli ami. hamatus.
A modo, in guisa. instar, in modum.
Amomo, pianta odorifera. amomum.
Amore. amor.
Amore scambievole. amor mutuus.

Amoreggiare, fare all'amare. amatorie aspicere, depetere aliquam.
Amorevole. benignus, benevolus, benevolens.
Amorevolezza. benevolentia, benignitas.
Amorevolmente. amabiliter, amanter.
Amorosamente. amatorie.
Amorosello, e
Amorosetto, grazioso, e gentile. venustulus.
Amoroso, pieno d'amore. amore plenus, amans.
Ampiamente, abbondantemente. ample, abunde, copiose.
Ampiare, e ampliare, accrescere. augeo, dilato, amplifico.
Ampiezza, larghezza. amplitudo, latitudo.
Ampio, e ampio, largo. amplus, latus, diffusus.
Amplificare. amplifico, exaggero.
Amplificazione. amplificatio, exaggeratio.
Ampolla, vaso di vetro. ampulla.
Ampolliere. ampullarius.
Ampolloso. inflatus, tumens.
Analogia, proporzione e comparazione. comparatio, proportio, analogia.
Anatomia. Vedi Anotomia.
Anatomico. anatomicus.
Anca, ulfocra 'l fianco e la coscia. coxendix, coxa.
Ancella. famula, ancilla.
Anche, ancora. etiam, quoque.
Ancora, ferro da nave. anchora.
Ancora, anche, parimente. etiam, pariter, quoque, &. Vale eziandio in quell'ora, in quel punto, adhuc etiamnum. Per Di nuovo. iterum.
Ancorchè, o ancorchè, etiamsi, tametsi, quamvis, quamquam.
Ancorajo, maestro di ancore, ovvero chi ne tien cura in nave. anchorarius custos.
Ancudine, e incude, sopra il quale si batte il ferro. incus, dis.
Andamento, andata. processio. Significa ancora modo di camminare. gressus, incessus. e modo di operare o procedere. institutum, consilium, agendi ratio.
Andare, gire. eo, adeo, vado, proficiscor, commeo, commeando.
Andare, cioè camminare. incedo, gradior.
Andare, cioè scorrere; come il tempo va. praeterit tempus.
Andare, cioè succedere, come la cosa andò bene. Successit res ex animi sententia.
Andare a battuta. ad numerum canere, ad certos modos canere.
Andare a bell'agio, o andare pel bello. leniter, sensim, pedetentim incedere, progredi. Per metaf. andare con cautela. mature agere. (ci.
Andare a buon viaggio. ire bonis avibus, prosperis [illegible]
Andare a capriccio. ferri libidine, agere pro libidine.
Andare a caso, o a chiusi occhi. temere agere.
Andare a cavallo. vehi equo, equo ingredi iter, vel iter facere. (ins.
Andare a conto d'uno. ad aliquem attinere, interesse alicuius.
Andare ad abitare. transmigro.
Andare addosso, assalire. aggredi.
Andare a diotto. penetro.
Andare a diporto. spatiari, otiose deambulare.
Andare a dirittura, o al dilungo. recta pergere.
Andare a fare i fatti suoi. abire. Per morire. mori.
Andare a fuoco e fiamma. incendio agi, & ferri.
Andare a galla. innato, fluito, supernato.
Andare a gara, contendo, aemulor.
Andare a genio, a grado. arridere, placere, animo gerere.
Andare a gran passo. citato gradu pergere.
Andare al contrario, o rovescio. contrario ferri motu. E per metaf. praepostere agere.
Andare al di sotto, ricevar pregiudizio. jacturam, vel damnum facere.
Andare al fondo. demergor.
Andare al letto. ire cubitum, ire dormitum.
Andare alla buona, o alla libera. simpliciter & aperte agere.
Andare all'accatto, mendico, victum quaerito.
Andare alla lunga. protrahi, in longius duci.
Andare all'aria, o gambe levate. pessumdari.
Andare alla strada, proprio degli assassini. grassari.
Andare alla ventura. fortunae se tradere.
Andare al macello. in lanienam duci.
Andare a male. pereo.
Andare a marito. nubo.
Andare a meretrici. scortari.
Andare a nuoto. nato.
Andare a pericolo. periclitari. (bus.
Andare a piedi, o per terra. pedibus ire, conficere iter pedibus.
Andare appresso. sequor.
Andare a salvamento. evadere incolumem.
Andare a seconda. secundo flumine navigare.
Andare attorno. vagari, circumire.
Andare avanti, cioè seguire. progredi. Per Correre avanti. praecurro.
Andare a udienza. adire Principem, vel ad Principem.
Andare a vedere. viso, inviso.
Andare a vela. prospero vento uti.
Andare carpone, o carpone. repere, reptare.
Andar col capo alto. erecta fronte progredi. Per Procedere con superbia. superbum ambulare, magnifice incedere.
Andare colle belle. obsequi, indulgere, blandiri, subinsinuare, callide agere.
Andare con aggiramenti di parole. uti circuitione, agere per ambages.
Andare con Dio, modi di licenziare o partire. abire bonis avibus.
Andare contr'acqua. adverso flumine navigare. contro al corrente. contra morem consuetudinemque facere.
Andare d'accordo. concordo.
Andare del corpo. alvum dejicere, ventrem exonerare.
Andare di bene in meglio. procedere, progredi, proficere in aliquo re.
Andare di male in peggio. in deterius ruere.
Andare di passo. gradatim incedere.
Andare di trotto. succusso, [illegible]

Andare in amore. rapi, furere amore, flagrare amore.
Andare in bando. ire in exilium, exsul.
Andare in bestia, o in furia, o in collera. nimio furore corripi, excandescere.
Andare incontro. obviam ire.
Andare in corso, corseggiare. piraticam facere.
Andare in declinazione il male. morbum remittere, relevari morbum.
Andare in disuso. obsolescere.
Andare in esempio. in exemplum adduci, transire in morem.
Andare in estasi. extra se rapi.
Andare in fascio, in conquasso. dilapsum defluere, labefactum concidere, confundi, deffici.
Andare in frotta. catervatim ire.
Andare in fumo. evanescere.
Andare in giro. circumire, spatiari.
Andare in infinito. nullis contineri finibus, nullos sibi fines praescribere.
Andare in malora. abire in malam rem, in malam crucem.
Andare in maschere. personatum incedere.
Andare in ordinanza. agmine incedere.
Andare in pellegrinaggio. abire peregre, peregre proficisci.
Andare in persona. ipsum ire, se ire coram.
Andare in proverbio. in proverbii consuetudinem venire, abire.
Andare in su. ascendere.
Andare in terra. cadere, dilabi.
Andare in traccia, o in cerca. quaero.
Andare in volta, andare per le mani. in manibus esse.
Andare per la corta. proximam & compendiariam tenere viam. E per metaf. rem expedire brevi, expedire celeriter, rem maturare.
Andar per la posta, o sulle poste. mutatis equis ad celeritatem iter facere, cursim contendere.
Andare per opera. operam suam locare.
Andare per tempo. maturo.
Andare per terra, cioè toccando con la vita in terra. repere, reptare.
Andare scalzo. nudis pedibus incedere.
Andare sopra di sè. cogitabundum incedere.
Andare sopra luogo. ire in rem praesentem.
Andare tentone, cioè adagio. pedetentim incedere.
Andare via. facesso, abeo.
Andare, sust. passo. gressus.
Andata. aditus, gressus, aditus, ingressus, incessus, ingressio.
Andato, passato. praeteritus, anteactus.
Andito, [illegible]
Androne. [illegible]
Anelante. anhelus.
Anelare. anhelo.
Anelletto, dimin. d'anello. anulus, anellus.
Anelliere. anularius.
Anello. anulus. Anello della catena. ansula.
Aneto, erba. anethum.
Anfora, vaso da vino o grano. amphora.
Angheria, estorsione. [illegible]
Angheriare, o angariare. extorqueo, cogo.
Angiolo, o Angelo. Angelus.
Angolare, o angulare. angularis.
Angolo, cantone. angulus.
Angoscia, affanno. angor, molestia.
Angosciare. angere. In significaz. neut. pass. angi.
Angoscioso. moestus, tristis.
Anguilla, pesce. anguilla, flutae, arum.
Anguinaglia. inguen, inis, inguina, um.
Anguria. cucumis, cucumer.
Angustia, affanno. angustia, arum, sollicitudo.
Angustiare, affligo, sollicitum reddo.
Angusto, stretto. angustus, artus.
Anima. anima, ae. Anime infernali. manes.
Animalaccio. bellua immanis.
Animale. animal, animans, tis.
Animali acquatici. animantes aquatiles.
domestici. animantes familiares.
domesticati. bestiae cicures.
salvatici. ferae, arum.
terrestri. animantes terrestres.
che vivono in terra, e in acqua. amphibia.
che volano. volucres.
Animalesco. animalis, e.
Animaletto. bestiola.
Animare. animo, animos addo.
Animato. animatus.
Animazione. animatio.
Animella, e
Animetta. animula.
Animo, cuore, petto, pensiero. animus, mens, cogitatio, consilium, voluntas. Per coraggio, animus, praesens animus, animi virtus. Per benevolenza. animus, voluntas.
Animo adorno di virtù. animus ornatus.
Animo avvilito. animus fractus, consternatus, demissus.
Animo ben regolato. animus bene constitutus, probe affectus.
Animo dubbioso. dubius, pendens. (ctus.
Animo grande d'alcuno, la grandezza, l'altezza, le forze dell'animo. Magnitudo animi, firmitas, constantia, vis, robur, fortitudo, excellentia, praestantia.
Animo intrepido. animus praesens.
Animo malevolo. infensus, iniquus animus.
Animo malvagio. mala mens, malus animus, prava mens, pravus animus.
Animo piccolo, basso. animus humilis, abjectus, pusillus, exilis, angustus.
Animo pronto. acer animus.
Animo quieto. animus tranquillus, animus sedatus.
Animo ripigliato. animus excitatus, revocatus, ad fortitudinem revocatus. Col ripigliar animo. animum recipere, colligere.
Animo sincero, schietto, aperto. simplex, apertus, nulla simulatione tectus.
Animo superbo. animus superbus, tumens, inflatus.
Animo travagliato. animus perturbatus, animus commotus.

Animosamente, con gran cuore. fortiter, animose, acriter.
Animosità. animus, animi praestantia, fortitudo animi.
Animoso, coraggioso. animosus, fortis.
Anitra. anas. Di anitra. anatinus, anatarius.
Anitra giovane. anaticula.
Anitrino, pulcino dell'anitra. pullus anatinus.
Anno tondo. [illegible]
Annali, croniche delle cose fatte d'anno in anno. annales.
Annalista. annalium scriptor.
Annasare, odorare. olfacio, odoror.
Annata. annus, [illegible]
Annebbiare. obnubilo, obscuro, caligine obducere.
Annebbiarsi, neut. patir di nebbia. nebula vexari.
Annegare. submergo, demergo, neut. submergor.
Annighittire, divenir neghittoso. pigresco, torpeo.
Annerare, o annerire. nigrum facio, nigro, neut. nigresco, nigresco.
Annesso. conjunctus, copulatus, adjunctus.
Annichilare. abjicio, consumo, extinguo, conficio.
Annichilazione. consumptio, extinctio.
Annidare, farsi nido. nidifico. Per dimorare. moror, maneo.
Annitrire, voce de' cavalli. hinnio, adhinnio.
Anniversario. dies anniversarius. e add. anniversarius,
Anno, tempo di dodici mesi. annus. (a, um.
Annodamento. ligamen, nexus.
Annodare, aggroppare. necto, nodo, neut. conjungor. Per aggroppare insieme, connecto.
Annojamento. molestia, taedium.
Annojare, dar fastidio. affligo, afficere molestia, taedio afficio.
Annotazione. annotatio.
Annottare, farsi notte. vesperascere, noctescere.
Annoverare. numero, enumero, recenseo.
Annoverare alcuno tra gli altri. referre aliquem in alios.
Annuale, cioè tutto 'l corso d'un anno. annus.
Annuale, addiet. annalis, annuus.
Annualmente. quotannis, in annos singulos.
Annullare. abrogo, aboleo, deleo.
Annunziare, avvisare. nuntio, annuntio, praedico.
Annunziatore. nuncius.
Annunziatrice. nuncia.
Annunziazione, annunzio. nunciatio, nuncius.
Annuvolare, annuvolire. Vedi Annebbiare.
Anotomia, notomia, membrorum sectio. Far anotomia d'una cosa. rem perfecte explorare, per singulas partes, sigillatim examinare, perpendere.
Ansamento. anhelatio, anhelitus.
Ansante. anhelus.
Ansare, tirare il fiato con difficoltà. anhelo.
Ansiamente, ansiosamente, con ansietà. anxie.
Ansietà. anxietas, anxitudo.
Ansio, ansioso. anxius, solicitus.
Antecedentemente. ante, antea. (sor.
Antecessore. antecessor. Per antenato o predecessore. decessor.
Antemurale. propugnaculum.
Antenati. majores.
Antenna. antenna.
Anteporre. antepono, praepono, antefero, praefero.
Anteriore, che è più avanti. prior.
Anticaglia, antiquum monumentum.
Anticamente. antiquitus, olim, antiquo.
Anticamera. procoetum, [illegible], salutatorium.
Antichità, vecchiezza. antiquitas, vetustas.
Anticipare. praevenio, anticipo, praevenio.
Anticipazione. anticipatio.
Antico, vecchio. antiquus, priscus, vetus, vetustus.
Antidata. [illegible] dies.
Antidatare. [illegible]
Antidoto. antidotum, antidotus, fem. g.
Antiguardia. frons exercitus.
Antimonio. stibium.
Antipasto. primum ferculum.
Antipatia. aversa animi affectio.
Antipodi, abitatori della terra sotto di noi. antipodes, qui adversis stant vestigiis contra nostra vestigia.
Antiporre. V. Anteporre.
Antiporta. vestibulum, atrium, prothyrum.
Antiquario. antiquarius.
Antiquato, o anticato. antiquatus.
Antistite, presidente, rettore. antistes.
Antivedere. praevideo, prospicio.
Antivedimento. praesensio.
Antro, caverna. antrum, specus.
Anzi, cioè piuttosto. imo, potius. Per avanti. ante.
Anzi d'avvantaggio. quin, etiam, quin etiam.
Anzichè, cioè prima che. antequam. Per Piuttosto che. potiusquam.
Anzichè no. potius, schizzinoso anzi che no. subrusticus.
Anzianità. primae, arum.
Anziano. antiquior, senior, prior.
A ogni pruova, e tutta prova. omnino, omni ratione.
A paragone. comparatione, prae.
A parer mio. mea sententia, me judice.
A paro a paro. simul, pariter.
A parola per parola. ad verbum.
A passo a passo. gradatim, pedetentim.
Ape. apes, is, apicula.
A pelo. adamussim.
A pena, e appena. vix.
A pendio. cum declivitate.
A pennello. affabre.
A perpendicolo. ad perpendiculum.
Apertamente. aperte, palam, manifeste, manifesto.
Aperto. apertus, patens, patulus. Per manifesto, clarus, manifestus.
Apertura. apertio, apertura, hiatus.
A peso, comperare o vendere a peso. appensum emere, appensum vendere.
A pettaiuolo. rogatu.
A petto, o appetto. contra, adversus.
A petto a petto. remotis arbitris.
combattere a petto a petto. singulari certamine pugnare.
A pezzi, cioè a minuto. frustatim.
A pezzo a pezzo. frustatim.

A piè, vedi Appiè.
A pieno, o sufficienza. satis, abundo.
A pien popolo, vale in presenza di tutti, coram populo.
A più non posso, a più potere. quam maxime, omni conatu.
A poco a poco. paulatim, sensim.
Apolline, tenuto Dio dagli Antichi. Apollo, Phoebus.
Apologia, scusa, difesa. apologia.
A porta per porta. ostiatim.
A posta, o bello Studio. consulto, dedita opera.
Apostasia. defectio.
Apostata. desertor.
Apostatare. deficere, deserere.
Apostema. abscessus, vomica.
Apostemarsi. suppuro.
Appaciare, pacificare. sedo, concilio.
Appadiglionare. castrametor, castra pono.
Appagare, soddisfare. satisfacio, persolvo.
Appaiare, accoppiare. jungo, socio.
Appalesare, divulgare. divulgo, in aperturn profero, in lucem edo, patefacio.
Appaltare. locare publica vectigalia.
Appaltatore. conductor vectigalium.
Appalto. vectigal publicum.
Appallonato, imbriconito. nequitiae deditus.
Appannare, coprire. velo, operio, tego, obduco.
Apparare, imparare. disco, addisco.
Apparato, apparecchio, apparecchiamento. apparatus, apparatio.
Apparecchiare. paro, apparo, instruo, exorno.
Apparecchiarsi. mettersi in punto. accingor.
Apparecchiato. paratus, promptus, instructus, ornatus.
Apparecchio, vedi Apparato.
Appareggiare, agguagliare. aequo, aequipare, exaequo.
Apparentarsi. affinitate conjungi.
Apparente, che apparisce. perspicuus. Per ciò che ha faccia di vero. verisimilis. Per Bello. speciosus, pulcher, venustus.
Apparentemente, in apparenza. specie, in specie.
Apparenza. species.
Apparire, dimostrarsi. appareo.
Appariscente, apparente. speciosus, formosus.
Appariscenza. species, venustas.
Apparizione. manifestatio, ortus. Per Visione. visum.
Appartamento. pars aedium segregata, diaeta. Appartamenti d'inverno. hibernacula.
Appartarsi, separarsi. secedo.
Appartatamente. seorsum, seorsim, separatim.
Appartenente, o appartegnente. pertinens. Per parente. consanguineus, propinquus, genere proximus.
Appartenere. pertinere. Appartiene. interest, refert, pertinet, attinet.
Appassionato. motus, affectus.
Appassire, o appassare, divenir passo. languesco.
Appellare, chiamare, nominare, appello, voco, nuncupo.
Appellare da un giudice ad un altro. provoco, appello.
Appello, appellazione. provocatio.
Appena, appena appena. vix.
Appendere, attaccare. appendo, suspendo.
Appendice. appendix.
Appendicetta. appendicula.
Appestare. peste corrumpere. neut. foetere, graviter olere.
Appetibile, desiderabile. optabilis, expetendus.
Appetire, bramare, desiderare. cupio, appeto, opto, expeto, aveo.
Appetito. appetitus, appetitio, appetentia. appetito disordinato. libido effrenata.
Appetitoso. appetitum movens, orexim faciens.
Appianare, far uguale. aequo, complano, adaequo.
Appiastrare. renglutino.
Appiattare, nascondere. occulto, celo, abscondo, abdo.
Appiccagnolo. uncus.
Appiccamento, l'appiccarsi. suspendium.
Appiccare o impiccare, suspendo, appendo. Appiccare, cioè unire. conjungo, conglutino, apto. Appiccare il fuoco. accendere ignem.
Appiccaticcio, viscoso. tenax.
Appiccato, o impiccato. suspensus.
Appiccatoio, appiccagnolo. uncus.
Appiccatura, congiungimento. junctura.
Appiccinire, o appiccolare, minuo, imminuo.
Appiè, o a piè, a piede, cioè, nella parte inferiore. infra, infimo loco. Andare a piè. pedibus iter facere.
Appieno. cumulate, affatim.
Appigionare. loco.
Appigliare, detto delle piante, vale barbicare. radices agere, comprehendere.
Appigliarsi, attaccarsi. adhaereo.
Appigrirsi, impigrirsi. pigrescere.
Appio, erba. apium.
Applaudere, battere le mani per allegrezza. plaudo, applaudo. Applaudare ad alcuno, dare, excitare alicui plausum.
Applauso, il battere le mani in segno di piacere. plausus, applausus.
Applicare. applico, assigno, attribuo. Applicarsi a qualche cosa. adjicere animum ad aliquid.
Applicazione. applicatio, attentio.
Appo, appresso. ad, apud, juxta, prope.
Appoggiare, avvicinare, accostare. admoveo, applico.
Appoggiarsi. incumbo, nitor.
Appoggiato. nixus, adhaerens.
Appoggio, soccorso. subsidium, auxilium. Per sostegno. fulcimentum, fulcrum.
Apporre, rotolpare. objicio, infusio. Apporsi. divino, um artiogo.
Apportare. apporto, affero. Per pigliar porto. appellere.
Appostamento. insidiae.
Appostare, stare alla posta. speculor, observo, insidias struo.
Appostatamente. consulto, dedita opera.
Apposticcio, fatto a mano. fictitius, additivus.
Appostolato. Apostolatus.
Appostolico. Apostolicus.
Appostolo. Apostolus.
Apprendere, pigliare. apprehendo. Per imparare. percipio, disco.
Apprensione. imaginatio, suspicio.
Appresentare. repraesento.
Appressamento. accessio, accessus.
Appressare, avvicinare. admoveo. appressarsi. appropinquo, accedo.
Appresso, accosto, al lato. juxta, apud, prope. Vale anche dipoi. postea, praeterea.
Appressochè. postquam. Per quasi. pene.
Apprestamento. praeparatio, apparatus.
Apprestare. paro, praeparo.
Apprezzare, stimare. aestimo, facio magni, parvi, plurimi, tanti, quanti, nihili.
Apprezzativo, e apprezzabile. aestimabilis.
Approcciare. accedo, appropinquo.
Approccio. vallum.
Approdare, giovare, prosum. Per venir a riva. ad ripam appellere.
Appropriare, e appropiare, farsi proprio. usurpo, vindico mihi, adscisco, assumo, adscribo.
Approssimamento. appropinquatio.
Approssimare, appressare. admoveo. Approssimarsi. appropinquo, accedo.
Approvagione, approvazione, approvamento. approbatio.
Approvare, confermare. comprobo, approbo. Per far pruova. experior, tento, periculum facio.
Appuntamento. pactio, conventio, conventum.
Appuntare, fermare. constituo. Per far la punta. acuo, exacuo. Onde appuntato, acuminatus. Per cucire leggermente, leviter assuere.
Appuntato. constitutus. Per acuminato. acuminatus.
Appuntatamente, appunto. adamussim, ad unguem.
Appuntellare. fulcio.
Appunto. scilicet, nimirum.
Appunto, appuntino. adamussim.
Appuzzare, appuzzolare, fare odore puzzolente. foeteo.
Aprico, esposto al Sole. apricus.
A priego. rogatu.
Aprile, nome di Mese. Aprilis.
A prima giunta. primo, initio, statim.
Aprimento, apritura. apertura, apertio.
Aprire. patefacio, aperio, recludo, resero. Aprire le lettere, resignare. Aprirsi. dehiscere.
A proporzione. pro portione, pro rata portione. A proposito, ad rem, apposite. Per A tempo. commodum.
A pruova, o gara. certatim.
A quel che passa al presente. ut nunc est, ut nunc habet, ut nunc fit.
A quel che s'usa al presente. ut nunc sunt mores.
A qual luogo. illo, illuc.
A quel tempo. tunc, tum.
A questa volta. nunc tantum.
A questo fine. ideo.
A quest'ora. modo.
A questo modo. ita, hoc modo, hunc in modum. A questo modo? coll'interrogazione. ita ne?
A questo termine? huccine?
Aquila. Aquila.
Aquilino, di aquila. aquilinus.
Aquilino, sustan. o Aquilotto. pullus aquilinus.
Aquilonare. Aquilonaris.
Aquilone vento. Aquilo.
Arabesco. Arabicus ornatus, opus Arabicum.
A raccolta. Sonare a raccolta. receptui canere.
A ragione. jure, merito.
Aragna, o aragno. araneus, aranea.
Araldo da guerra, che denunzia guerre. fecialis.
Arancio, o arancio, o melarancio, arbore. malus Assyria. Quando significa il frutto, si dice malum Assyrium.
Arare, coltivare. aro, inaro. Arare da ogni parte. peraro. Arare la prima volta. proscindere. la seconda volta, iterare. la terza, tertiare.
Arativo. arabilis.
Arato, aratro, o aratolo. aratrum.
Arazione. aratio.
Arazzo. aulaeum. (trarius.
Arbitrario, addl. che dipende dall'altrui arbitrio. arbitrarius.
Arbitrio. facultas, arbitrium.
Arbitro. arbiter.
Arbuscello, albero picciolo. arbuscula.
Ara, zolla. area.
Arcano, sust. arcanum. add. arcanus, a, um.
Arcata, spazio quanto tira un arco. sagittae jactus.
Arcato. curvus.
Arcavolo. abavus.
Archetto. arculus. Archetto della Lira, plectrum. Archetto da pigliar uccelli. pedica. Archetto da palla, reticulum, i.
Archimia, V. Alchimia. Per manifattura. opus manufactum.
Archimiare, cioè operare, trattare, e maneggiare. aliquid elaborare.
Archipenzolo. perpendiculum.
Architetto. architectus.
Architettura. architectura.
Architrave. epistylium.
Archivio. tabularium, tablinum.
Archivista. tabularius.
Arcidivino. plusquam divinus.
Arciere. sagittarius. Arciere a cavallo. hippotoxota, ae. masc. gen.
Arcifanfano. vaniloquus, ardelio.
Arcigno, aspro. asper. Far viso arcigno. torvo vultu aspicere.
Arcione della sella. ephippia, orum.
Arcipelago. Aegaeum mare.
Arcipresso. cupressus.
Arcicchissimo. omnium ditissimus.
Arco. arcus.
Arco celeste, o Arcobaleno. iris.
Arco, volto. testudo, fornix.
Arco teso, o carico. arcus intentus. discarico. remissus.
Arco o archetto, stromento musico. pollex, icis, plectrum, i.
Arconcello. parvus arcus.
Arcova. zotheca, zothecula.
Ardentemente. ardenter, vehementer.
Ardenza. ardor.
Ardere, co signif. att. abbruciare. uro, cremo. in signif. neut. exardesco, ardeo, conflagro.
Ardimentoso. audax.
Ardire, verbo, per Aver ardimento. audeo, confido.
Ardire, nome, arditezza, ardimento. audacia. Per Coraggio. animus praesens.
Arditamente. audacter, impavide.
Arditello. audaculus.
Ardito, audace. audax, audens, impavidus.
Ardore, calore. ardor, calor.
Arduo, difficile. arduus, laboriosus, difficilis.
Arena, sabbia. arena, sabulum.
Arena minuta. arenula.
fatto d'arene. arenatus.
misto d'arena. arenatus.
luoghi d'arena. arenaria, arum.
Arenoso. arenosus.
A repentaglio, vedi a ripentaglio.
Argano, macchina da tirar pesi. ergata.
Argentaio. argentifex.
Argentato, coperto d'argento. argentatus, argenteus.
Argenteria. vasa argentea.
Argentiera, miniere d'argento. argentifodina.
Argentiere. argentarius, argentifex.
che appartiene ad argento. argentarius.
Argento, metallo. argentum.
d'argento. argenteus.
Argento vivo. argentum vivum.
Argento lavorato. argentum caelatum.
Argento battuto. argentum signatum.
Argento non lavorato. argentum rude, argentum infectum.
Argento netto. argentum purum.
bottega d'argento. argentaria.
misto d'argento. argentosus.
Argilla, o argiglia, creta. argilla, creta.
Arginare. aggeribus cingere, aggerare.
Argine, o arginale, riparo. agger.
Argomentare, dare ragione per provare. argumentor.
Argomentazione. argumentum, dispositio.
Argomento. argumentum, causa, materia.
Argutamente. argute.
Arguto, sottile, ingegnoso. argutus, subtilis.
Arguzia, sottigliezza. argutia, arum.
Aria, aere. aer. Buon'aria, caelum salubre, caeli clementia. Cattiva aria, caeli inclementia. Aria grossa, aer crassus. Aria nuvolosa. nubilus aer. Fatto di aria. aereus. Cosa che vive nell'aria. aereus, volatilis. Aria, cioè aspetto. aspectus.
Aridezza, aridità. ariditas.
Arido, secco. aridus, siccus.
A ridosso supra humeros.
Ariete. aries.
Arietta. levis aer. Per canzonetta. cantiuncula.
A rimpetto. contra, e regione.
Aringa, pesce. halec, ecis.
Aringa, aringheria, cioè diceria. oratio.
Aringare. orationem habere.
Aringatore. orator.
Aringhiera, o ringhiera. rostra, orum.
Aringo, giostra. certamen, pratum.
Arioso, propriamente diciamo d'abitazione. perspicabilis, illustris.
A ripentaglio, o rischio. in discrimen.
metter la vita a ripentaglio. vitam in discrimen adducere.
A rispetto. pro.
Aritmetica, arte del numerare. arithmetica ars, arithmetice.
A riversa, a ritroso. praepostere, inverso ordine.
Arlotto, uomo trangugiatore. helluo.
Arme. Vedi Arme.
Armacollo. a dextro humero ad sinistrum.
Armadura. lorica, arma. per sostegno. fultura.
Armajuolo, facitore di armi. armorum artifex.
Armamentario. armamentarium.
Armamento. armamenta, orum.
Armare. armo. Per fornire e munire. instruo, munio.
Armario. armarium.
Armata, esercito. exercitus, copiae.
armata per mare. copiae navales, classis, is.
Armata per terra. copiae terrestres.
Armata in ordine per combattere. classis instructa.
Armatamente. armis.
Armato. armatus.
Armato di lancia. hastatus.
Armatura. armatura.
Armatura alla leggera. levis armatura, e 'l suo contrario è gravis.
Armatura da petto. thorax, pectorale. Plin.
Arme, o arma. arma, orum.
Arme da lanciare. missile, jaculum.
Arme della famiglia. stemma, insigne.
Armeggiare. praelii spectacula edere, armis ludere.
Armellino albero. Armeniaca malus. Il Frutto. malum armeniacum.
Armellino animale. mustella alpina.
Armento, compagnia d'animali grossi. armentum.
Custode d'armento, armentarius.
Armeria, arsenale. armamentarium.
Armigero, bellicoso. bellicosus.
Armonia. harmonia, concentus.
Armoniaco, spezia di ragia. gummi ammoniacum.
Armonico, armonioso. harmonicus.
Armoraccio, rafano. armoracium.
Arnese. supellex.
essere bene o male in arnese. bene vel male instructum esse.

Arnia,

Arnia, cassetta da pecchie. *alveare, alvearium.*
Aromi. *aromata.*
A rompicollo, a rovina. *præcipitanter.*
A rovescio. *præpostere.*
Arpegare, rompere la terra. *occo, pastino.*
Arpeggiare, sonar l'arpa. *fidibus canere.*
Arpione. *cardo, inis.*
Arra, caparra. *arrha, arrhabo, onis.*
Arrabbiare. *rabere, rabie ferri, indignari.*
Arrabbiatamente. *rabide.*
Arrabbiato. *rabidus, rabie correptus.*
Arraffare, tor con violenza. *eripio, extorqueo.*
Arrampicarsi. *manibus, pedibusque adniti.*
Arrancare, andar con fretta. *properare.*
Arrandellare, stringere con randello. *constringere.* Per avventare. *jaculari.*
Arrapare, arraffare. *rapere.*
Arrecare, portare. *affero, apporto.*
Arrecato, portato. *allatus.*
Arredare, metter in ordine. *paro, instruo.*
Arredo. *supellex, apparatus.*
Arrenare. *in arenam impingi.*
Arrendersi. *sese dedere.*
Arrendevole. *facilis, flexibilis, flexilis.*
Arrenduto. *victus, deditus.*
Arrestare. *comprehendo, manus injicio.* Arrestarsi. *consisto.*
Arresto. *comprehensio.* Metter in arresto. *in custodiam tradere.*
Arretrarsi. *retrorsum, retro ferri, retrocedo.*
Arricchire, far ricco. *dito, locupleto.*
Arricciare. *crispo.* Arricciarsi. *erigi, horrere.* Per Stizzarsi. *indignari, excandescere.*
Arrischiare, arrisicare, mettere in rischio, in pericolo. *adducere in discrimen, periclitor, in dubium voco.*
Arrischievole, arrisicato. *audax, experiens.*
Arrivare, giugnere. *advenio, pervenio.* Arrivare uno, aggiugnerlo, *assequor.* Arrivare in porto, *appello.*
Arrivo. *adventus.*
Arrocare, divenir roco. *irraucesco, raucus fio.*
Arrocato. *raucus.*
Arrogante, insolente, prosontuoso. *arrogans, superbus.*
Arrogantemente. *arroganter, superbe.*
Arroganza. *superbia, arrogantia.*
Arrogarsi, troppo stimarsi, tenersi in pregio, piacere a se stesso. *Nimium sibi tribuere, arrogare, assumere.*
Arrolare. *conscribere, cooptare.*
Arroncare, nettar le biade dall'erbe. *runcare.*
Arroncigliare. *in nodum contrahe.*
Arrossire, far rossa. *rubefacio.* Arrossirsi, divenir rosso. *rubeo, rubesco, erubesco.*
Arrostire, cuocere a rosto. *torreo, torrefacio, asso.*
Arrostito. *assus, infestatus, torridus.*
Arrosto. *caro tosta, assum.*
Arrotare, aguzzare. *acuo.* Per Aggirare, *roto.*
Arroventare. *candefacio, excandefacio.*
Arrovesciare. *inverto.*
Arrozzire. *rudem facio.* Per Divenir rozzo, *rudis fio.*
Arruffare. Vedi rabbuffare, sconciar i capelli. *capillos turbare.*
Arruffianare. *lenocinor.*
Arrugginirsi, pigliar ruggine. *rubiginem contrahe.*
Arrugginito. *rubiginosus, rubigine infectus.*
Arsenale. *navale.*
Arsenico, sorta di veleno. *arsenicum.*
Arsiccio. *adustus.*
Arsura, ardore. *ardor, combustio, incendium.*
Arte. *ars.* senz'arte. *iners.*
Arte oratoria. *Rhetorica.* Maestro d'arte oratoria, *Rhetor.*
Arte Magica. *Magice, es.*
Arte del banchiere. *telonium, ii, argentaria, æ.*
Arte del Calzolaio, *sutrina.*
Arte del ciabattino. *ars sutoria.*
del ciarlatano. *ars ludicra.*
del commediante. *histrionica, æ.*
de' conti. *arithmetica, æ.*
del Corsaro. *piratica, æ.*
d'indovinare. *aruspicina, æ.*
della lana. *lanificium.*
dalla lotta. *athletica.*
del tessitore. *textrina, aut textoria ars.*
del tintore. *fullonica.*
del vasaio. *figulina.*
dell'uccellatore. *aucupium.*
Artefice. *artifex.*
Arteria. *arteria.*
Artetica, infermità, con dolore nelle giunture. *articulorum dolor.*
Artetico, infermo d'artetica. *arthriticus.*
Articella, picciola arte. *exiguus lucri ars.*
Artico, e Antartico, i due poli del Mondo artificiale. *Arcticus, & Antarcticus.*
Articolare. *efformo.* Articolar le parole. *distincte pronuncio.*
Articolatamente. *articulatim.*
Articolo. *articulus.* L'articolo della morte. *extremum vitæ tempus.*
Artiere. *artifex.*
Artificiale, fatto con artificio. *artificiosus.*
Artificio. *artificium.*
senz'artificio. *infabre.*
Artificiosamente, con artificio. *artificiose, affabre.*
Artificioso, artificiato, fatto con ingegno. *artificiosus, arte confectus.*
Artigiano, artista. *artifex, opifex.*
Artigli, unghie degli uccelli. *ungues.*
Artiglieria, strumento bellico non conosciuto da' Latini. *tormentum murale, tormenta bellica.*
Artimone, vela maggiore della nave. *artemon.*
Arvione, o arbione, legume. *ervum, i.*
Aruspice. *haruspex.*
A salvamento. *incolumis, sine periculo, salvis rebus.*
A sbaraglio. mettere a sbaraglio. *dissipo, profligo.*
A scala. *gradatim.*
A scavezzacollo. *præcipitanter.*

Asce, o ascia, strumento di ferro da tagliare. *ascia.*
Ascella, quel concavo ch'è sotto il braccio. *ala, axilla.*
A scelta. *ad libitum.*
Ascendente, quel segno del Zodiaco, che spunta dall'orizzonte, chiamato dagli Astronomi. *Horoscopus.*
Ascendere, montare. *scando, ascendo, conscendo.*
Ascensione, o ascesa, salita. *ascensus, conscensio.*
A schiere. *turmatim.*
A schifo, aver a schifo. *fastidio.*
Ascia. Vedi Asce.
Asciare, vale pianare le tavole. *dolo.*
Asciolvere, colazione della mattina. *jentaculum.*
Asciolvere. verbo, far colezione. *jentare.*
Ascitizio. *aliunde petitus, adscitus.*
Asciugare. *sicco, exsicco, abstergo.*
Asciugatoio, panno per asciugare il viso. *sudarium.*
Asciutto, sust. *aridum, siccitas.*
Asciutto, add. *siccus, exsiccatus.*
Ascoltare, udire, dar orecchio. *audio, ausculto, præbeo aures.*
Ascoltatore. *auditor, auscultator.*
Ascondere, nascondere. *condo, abscondo, occulto.* Ascondersi in qualche luogo. *abdere se in aliquem locum.*
Ascondimento. *latebra.*
A scoperto. *sub dio, sub cœlo.*
Ascosamente, o ascostamente, occultamente. *abscondite, clam, latenter.*
Ascoso, nascosto. *occultus, abditus, absconditus.*
Ascrivere, attribuire. *adscribo, attribuo.*
A sdegno. aver a sdegno. *abhorrere, ægre ferre.*
A seconda. *flumine secundo.*
A segno. Stare a segno. *modum non excedere.*
A segno che. *adeo ut.*
Asilo, franchigia. *asylum.*
A somiglianza. *similiter.* a somiglianza di ec. *instar,* col genitiv.
Asina. *asina.*
Asinaio, che guida gli asini. *agaso.*
Asinella. *asella.*
Asinello. *asellus.*
Asineria, procedere scortese. *rusticitas.*
A sinistra. *ad lævam, sinistrorsum.*
Asinino. *asininus.*
Asino. *asinus.*
Asino salvatico. *onager.*
Asma, o asima, difficoltà di respirare. *anhelatio, respirandi difficultas.*
Asmatico. *anhelus.*
A solo a solo. *singulatim.* Col.
A soldo. esser a soldo. *mereri stipendia.*
A sole a solo. *remotis arbitris.*
A sommossa. *suasu.*
A spada tratta. *omnino, prorsus.*
Asparago. *asparagus.*
Aspe. aspida, serpente. *aspis.*
Aspergere. *aspergo, conspergo.*
Asperità. *asperitas.*
Aspero. *asper.*
A spese sue, a spese mie. *de suo, de meo.*
Aspettare. *expecto, opperior, præstolor.*
Aspettativa. *spes, expectatio.*
Aspettato. *expectatus.* non aspettato. *inexpectatus.*
Aspettazione. aspettamento. *expectatio.*
Aspetto, presenza. *aspectus.* Per indugio. *mora.*
Aspirare ad alcuna cosa. *aspiro, tendo ad rem aliquam.*
Aspo, naspo. *instrumentum ad filum agglomerandum.*
Aspramente. *inclementer, dure, severe.*
Aspreggiare, trattar con asprezza. *exaspero.*
Asprezza, crudeltà, durezza. *acerbitas, inclementia, asperitas, duritia.*
Aspro. *asper, horridus.* Vivere aspro, *victus asper.* aspro nel toccare. *scaber.*
A spron battuti. *quam celerrime, citato equo.*
A sproposito. *inepte.*
Assaggiare, gustare. *delibo, degusto.* assaggiare il vino a poco a poco. *pitisso.*
Assaggiatore. *prægustator.*
Assaggio. *specimen, delibatio.*
Assai, avverb. *satis, multum, abunde.*
Assai, nome. *multus.*
Assaissimo, nome. *plurimus, a, um.* e avverb. *plurimum.*
Assaltamento. *aggressio, impetus.*
Assalire, assaltare, dar assalto. *aggredior, adorior, invado, peto.*
Assaltare intorno. *circumvado.* con furia, *irruo.*
Assalto. *aggressio, impetus.*
Assaporare. *degusto.*
Assassinamento, o assassinio. *grassatio, proditio.*
Assassinare. *grassor, spolio.* Per tradire, far tradimento, e con insidia ruinar alcuno. *insidias facere, insidias parare, prodere.*
Assassino, rubatore. *prædo, prædator, latro.* Assassino da strada. *grassator, latro.*
Asse, tavola. *assis,* [illegible], *tabula.*
Assedere, sedere appresso. *assideo.*
Assediare una Città. *obsideo.* Assediare intorno. *circumsideo.*
Assediato. *obsessus.*
Assediatore. *obsessor.*
Assedio. *obsidium, obsidio, onis.*
Assegnamento. *assignatio.* Per salario. *merces, pensio.*
Assegnare, attribuire. *assigno, attribuo, adjudico.*
assegnare per sentenza. *adjudico.*
assegnare il tempo, *statuere, præscribere, præstituere, præfinire, dicere diem.*
assegnare le ragioni. *afferre, adhibere argumenta.*
assegnare danari per pagare. *attribuere pecuniam.*
assegnare il dì a comparire. *constituere vadimonium.*
Assegnatamente, con risparmio. *parce, frugaliter.* Per Particolarmente. *specialim, definite.*
Asseguimento. *adeptio.*
Asseguire, acquistare. *acquiro, comparo, paro, lucror.*
Assembrare, accostarsi insieme. *convenire, cogi.* Per Sembrare, *videri.*

Assembrea, o assemblea, *concilium, cœtus.*
Assennare, far avvertito. *admonere.*
Assennato, cioè di senno. *sapiens.*
Assenso. *assensus, assensio.*
Assentarsi, allontanarsi. *absum, discedo, abscedo, recedo.*
Assente. *absens.*
Assentire, consentire. *assentio, o assentior, concedo, probo.*
Assenza, lontananza. *absentia, desiderium.*
Assenzio, erba. *absynthium.*
Asserello. *asserculus.*
Asserire. *assero, affirmo.*
Asserragliare, sbarrare. *obsepire.*
Assertivamente. *asseveranter, affirmanter.*
Asserzione. *affirmatio, assertio.*
Assessore. *assessor.*
Assestare, aggiustare. *libro.*
Assetare. *sitim induco, assero.*
Assetato. *sitibundus, sitiens.*
Assetto. *asserculus, i, axiculus.*
Assettare, acconciare. *apto, concinno, instruo.* Per Pacificare. *sedo, placo.*
Assettarsi, porsi a sedere. *assideo, consideo, sedeo.*
Assero, cioè stecche. *assula, arum.*
Assettato, posto in assetto. *promptus, expeditus, compositus.*
Assetto, assettamento. *accommodatio.*
Asseverare. *assevero, affirmo.*
Assicella, tavoletta. *assula, asserculus.*
Assicuranza. *fiducia.*
Assicurare, accertare. *affirmo, ratam facio, securum reddo.*
assicurar la Città con guardie. *urbem præsidiis firmare.*
assicurar alcuno. *cavere alicui.*
assicurar la vita in man d'altri. *se fidei alterius committere, credere.*
assicurarsi. *plane sibi persuadere.*
Assiderarsi, agghiacciarsi. *algere, algore rigere.*
Assiderato. *algore correptus.* Per attratto. *sideratus.*
Assiduamente. *assidue.*
Assiduità, continuazione. *assiduitas, studium continuus.*
Assiduo, continuo. *assiduus, frequens.*
Assiepare. *sepire.*
Assillo, animaletto alato, che pugne asprissimamente. *œstrus, asilus.*
Assimigliante. *similis.*
Assimiglianza, similitudine. *similitudo.*
Assimigliare, o assomigliare, paragonare. *assimilo, comparo.*
Assimulare, formar a similitudine. *imitor.*
Assioma, massima. *axioma.*
Assiso, sedente. *assidens.*
Assistenza. *auxilium.*
Assistere. *assisto, asto.* Assistere ad alcuno, *adesse, præsto esse alicui.*
Asso, uno ne' dadi, *unio, canicula.*
Assocciare, accompagnare. *comitor, conjungo.*
Assodare. *solido, firmo.*
Assoldare, far soldati. *habere delectum, copias conscribere, colligere milites, exercitum scribere.*
Assolvere, liberare. *absolvo, libero, reum* [illegible].
Assolutamente. *absolute, plane, perfecte, omnino, generatim.*
Assoluto, assolto. *solutus.*
Assolutorio, cosa pertinente all'assoluzione. *absolutorius.*
Assoluzione. *absolutio.*
Assomare, por la soma. *onero.*
Assomigliare. Vedi Assimigliare.
Assonnare. *soporem inducere, sopirare.* Assonnarsi. *obdormiscere.*
Assorbimento. *absorptio.*
Assorbire. *absorbeo.*
Assordare, e assordire, far sordo. *surdum reddo, exsurdo.*
Assordirsi, divenir sordo. *obsurdesco.*
Assottigliamento. *extenuatio, macratio.*
Assottigliare. *attenuo, extenuo.*
Assottigliato. *attenuatus.*
Assuefare, avvezzare. *assuefacio, consuefacio.*
Assuefarsi. *assuesco.*
Assuefatto, *assuetus, assuefactus.* Ben'assuefatto alle fatiche, compitamente avvezzo, interamente esercitato. *Omnino laboribus assuefactus, assuetus, qui labores ferre plane consuevit, in laboribus versatus, exercitatus.*
Assuetudine, *consuetudo.*
Assumere, *assumo.* Per innalzare. *extollo.*
Assunto, cura, carico. *munus, onus.*
Assunzione. *assumptio.*
Assurdo, addiet. *absurdus.* sustant. *absurdum.*
Asta, *hasta, æ.* Col ferro in cima. *hasta præferrata.* Da tirare. *hasta missilis.*
Astata, colpo d'asta. *hastæ ictus.*
Astato, armato di asta. *hastatus.*
Astemio, che non bee vino. *abstemius.*
Astenersi, ritenersi. *abstineo.*
A stento. *ægre.*
Asterisco. *nota.*
Astersione. *purgatio.*
Astersivo. *abstergens.*
Asticciuola. *hastula, æ.*
Astile, manico dell'asta. *hastile.*
Astinente. *abstinens, continens.*
Astinentemente, con astinenza. *abstinenter.*
Astinenza. *abstinentia, temperantia.*
Astio. *invidia.*
Astioso. *invidus.*
Astore, uccello. *accipiter.*
Astraere, o astrarre. *abstrahere.*
Astratto. *segregatus, abstractus.*
Astrazione. *separatio, secretio.*
Astretto. *coactus.*
Astringente. *alvum sistens, adstringens.*
Astringere, o astrignere. *adstringo, cogo.*
Astro. *astrum, sidus.*
Astrolagare, o astrologare. *astrologiam exercere, divinare.*
Astrolago, o astrologo. *astrologus.*
Astrologia. *astrologia.* Astrologico. *astrologicus.*
Astutamente. *callide, astute.*
Astuto, accorto, malizioso. *astutus, callidus, veteranus, vafer.*

Astuzia,

A ... accortezza. *calliditas, astutia.*
A ... za. *fuit,*
A sos... sospetto. *invitus.*
A talento. *ut libet, ad libitum.*
A tanto, o tale, a tal termine. *eo.*
A tastone, andare a tastone. *manu tentare, dubie incedere.* Per Operare senza considerazione. *temere agere.*
A tempo. *opportune, in tempore, commode.*
A tentone, *sensim, caute, pedetentim.*
Atomo, cosa minuta, che non si può dividere. *atomus, fem. gen.*
A tondo, in giro. *in orbem, circum.*
A torno. *circum.*
A torto. *injuria, immerito.*
A tradimento. *per insidias,*
A traverso. *oblique, transversim.*
Atroce. *atrox, crudelis.*
Attaccare. *appendo, subnecto, annecto.* Attaccare in pubblico. *proponere.* Attaccare con chiodi. *figere.* Con colla, *agglutinare.* Attaccare più cose insieme, *conglutinare.* Attaccare la battaglia, *pugnam committere.* Attaccare il male, *inficere.*
Attaccarsi per accostarsi. *haereo, inhaeresco, inhaereo.*
Attaccaticcio. *glutinosus, tenax.* Male attaccaticcio. *contagium, morbus qui contagione contrahitur.*
Attamente. *apte.*
Attanagliare. *candenti forcipe vellicare, torquere.*
Attediare, *taedio afficio, molestus sum.*
Atteggiare, far atti. *gesticulor, ad vivum exprimo.*
Atteggiamento. *gestus, modus.*
Attempatsi, divenir vecchio, *senesco, aetate ingravescere.*
Attempato. *longaevus, senex, grandis natu.*
Attendare, vale porre le tende, o accampare. *castrametor, tentoria figo, pono.*
Attendere, dar'opera. *vaco, incumbo, attendo ad.* Per mantener le promesse, *stare promissis.* Per Aspettare, *expecto.* Attendere a fare, cioè continuare, *pergere, rem insta.*
Attenersi, tenersi fermo. *nitor, adhaereo, adhaeresco.* Attenersi per parentela, *propinquitate jungi.*
Attentamente. *attente.*
Attentare, ardire. *audeo, tento.*
Attentato. *conatus, ausum.*
Attento. *attentus.*
Attenuare, diminuire. *extenuo, attenuo.*
Attenuato. *extenuatus, macie confectus, gracilis.*
Attenzione. *attentio.*
A terramento. *dejectio.*
Atterrare, buttar a terra. *sterno, prosterno, dejicio.*
Atterrato. *prostratus, dejectus.*
Atterrire. *terreo.*
Atterrito. *consternatus.*
Atteso, attento. *attentus.*
Atteso, usato quasi a maniera avverbiale, vale lo stesso, che Considerato, Stante, e simili, come atteso que' tempi, *pro temporibus illis.* Atteso el gran potenza. *pro tantis opibus.*
Attesochè. *quandoquidem.*
Attestare, far testimonianza. *testor.* Attestarsi, affrontarsi. *congredi.*
Attestazione. *fides, testimonium.*
Attevole, atto. *aptus.*
Attezza, attitudine. *dexteritas.*
Attignere, vale cavare, come vino, o acqua. *haurio.*
Attignimento, l'attignere. *haustus.*
Attillato, galante. *comptulus, elegans.*
Attillatura. *elegantia.*
Attimo, momento di tempo. *momentum.* In un attimo. *repente, illico.*
Attitudine. *accommodatio.* Per Destrezza, *dexteritas, habilitas.*
Attività, abilità. *dexteritas, habilitas.*
Attivo. *alacer, promptus.*
Attizzare, incitare, persuadere. *impello, incito, acuo, cohortor, irrito.*
Atto, azione. *actio.* Per segno. *nutus.* Atto della commedia. *actus.* Atti, *acta, orum.*
Atto, accomodato. *aptus, appositus, idoneus, habilis;* non atto. *inhabilis, ineptus, non appositus, non idoneus.*
Attonito, stupefatto. *attonitus, stupidus.*
Attorcere. *torquere, flecto.*
Attore. *actor, factor.*
Attorniare. *circumdo, cingo.*
Attorno, *circum, in orbem, circa.*
Attorno attorno. *undique.*
Attortigliare. *convertere, redimere.*
Attortigliato. *tortus, redimitus.*
Attossicare, avvelenare. *veneno inficere.*
Attossicato. *venenatus, veneno infectus.*
Attrappare. *mutilo.*
Attrarre, adescare. *allicio, illicio, attraho.*
Attrattivo. *alliciens.*
Attratto. *membris captus.*
Attraversare. *transfodior, transgredior, trajicio.*
Attraversarsi. *objicere, obstare, adversari.*
Attraverso, per traverso. *oblique.*
Attribuire. *adscribo, attribuo.* Attribuire per sentenza. *adjudicare.* Attribuirsi, usurparsi. *adscisco, vindicare.* Attribuirsi più del dovere. *arrogo.*
Attributo. *conditio, qualitas.*
Attristare, affliggere. *tristitia afficio, sollicito, ango, excrucio.*
Attristarsi, aver affanno. *maereo, angor, crucior.*
Attristito, attristato. *tristitia affectus.*
Attuale. *actualis.*
Attualmente. *re ipsa.*
Attuario, colui che tien cura degli atti pubblici. *actuarius.*
Attuffare. *mergere.* Attuffarsi, siccarsi sotto l'acqua. *mergor, submergor.*
Attuoso. *actuosus.*
Atturare, serrare, e chiudere. *obstruo, obturo, claudo.*
Atturare, ammortare, acquetare. *sedare.*
Avanti, innanzi, prima. *ante, prius, antea.*
Avanti che. *antequam.*

Avanti giorno. *ante lucem.*
Avanti quattro giorni. *quatriduo ante.*
Avanti lungo tempo. *multo ante.*
Avanti alcuno, *coram aliquo.*
Avanti al tempio. *pro aede.*
Avanti gli occhi, *prae oculis.*
Avanzamento. *progressus.*
Avanzare, superare. *vinco, supero, superior sum.* Avanzare, essere da più. *praesto, praecello, antecello, excello.* Per Acquistare. *comparo, augeo.*
Avanzarsi, profittare. *proficio.*
Avanzo. *reliquia.* significa anche guadagno. *lucrum, compendium.*
Avaramente. *avare, avariter.*
Avarizia. *avaritia.*
Avaro. *avarus, tenax, avidus.*
Audace, ardito, e prosontuoso. *audax, audens.*
Audacemente, arditamente. *audacter, audenter.*
Audacia, presunzione, ardire. *audacia, confidentia.*
Audienza, udienza. *audientia.*
Auditore, che ode, che ascolta. *auditor, auscultator.* Auditore si dice anche quel ministro, che consiglia al Principe in materia di grazia, o di giustizia. *Magister libellorum supplicum,* ovvero *assessor.*
Auditorio, luogo di udienza. *auditorium.*
Avello, luogo ove si seppelliscono i morti. *sepulcrum, bustum, monumentum.*
Avena, strumento pastorale da fiato. *avena.* Per sorte di biada. *avena.*
Avena selvatica. *bromus.*
Avente, che ha. *habens.*
Avere, nome, cioè facoltà, roba, ricchezze. *facultates, divitiae, bona, census, opes, res, fortuna.*
Avere, verbo. *habeo, teneo, est mihi.* Tal volta s'usa in vece del verbo essere, come Qui non v'ha alcuno. *Nemo hic est.*
Avere a cuore o a petto. *esse cordi, esse curae.*
Avere a male. *graviter, aegre fero, iniquo animo fero.*
Avere a memoria. *tenere memoria, meminisse.*
Avere cura o pensiero di qualche cosa. *curo, curam gero.*
Avere da avere. Io ho da avere da lui. *debet ille mihi.*
Avere da far con alcuno. *commercium cum aliquo habere.* Io ho da far con te. *res est mihi tecum.*
Avere dolore. *doleo, capere dolorem, dolore affici.*
Avere in bocca. *habere in ore.*
Avere in costume. *soleo, consuevi.*
Avere in onore. *habere in honore, in pretio.*
Avere intenzione. *esse in animo.*
Avere invidia. *invidere.*
Avere misericordia. *misereor, miseresco.*
Avere per certo. *habere pro explorato, pro comperto, e habere exploratum.*
Avere per le mani. *in manibus habere.*
Aversione. *aversatio.*
Auge, vale sommità. *fastigium.*
Augelletto, augellino. *avicula.*
Augello, e uccello. *avis, volucris.*
Augumentare. Vedi Aumentare.
Augurale. *auguralis, auspicalis.*
Augurare, indovinare. *auguror, auspicor.*
Augure, indovino. *augur, auspex, haruspex.*
Augurio, incontro buono, o tristo. *omen, augurium.* Pigliar augurio, e far augurio, *ominor, auguror.*
Augusto. *augustus.*
A vicenda. *vicissim.*
A vicino. *prope, non longe.*
Avidamente. *avide.*
Avidità. *aviditas, cupiditas.*
Avido, desideroso. *avidus, cupidus.*
A viso aperto, coraggiosamente. *animose.*
A vista, giudicare a vista. *ex visu judicare.*
Aumentare, accrescere. *augeo, adaugeo.* Aumentarsi, crescere. *augesco, cresco.*
Aumentato. *auctus.*
Aumentatore. *augens.*
Aumentatrice. *quae auget.*
Aumento, accrescimento. *incrementum, auctus, us, augmentum.*
A una, unitamente. *simul, una.*
A un colpo, a un tratto. *simul, una.*
A un dipresso, in circa. *circiter.*
A una voce. *uno ore.*
A uno a uno. *singuli.*
Avo, ed avolo, nonno. *avus.*
Avocare, appellarsi. *avoco, appello, provoco ad, litem transfero.*
A voto. *ore tenus.*
A volo. *volando, volatu.*
Avoltojo. *vultur.*
A uomo per uomo. *viritim.*
Avorio. *ebur.* d'avorio. *eburneus, eburnus.*
Avotarsi, far voti. *voveo.*
A voto. *incassum, frustra.*
Aura, venticello. *aura lenis.* Aura propizia, *aura facilis, secunda.*
Aurato, dorato. *auratus.*
Aurora, l'alba del dì. *aurora.*
Ausiliario. *auxiliarius.*
A uso, per in modo. *instar, in modum.* a uso, cioè Per servizio. *in usum.*
Auspizio, *divinatio, auspicium, augurium, omen.*
Austeramente. *austere, severe, aspere.*
Austerità. *asperitas, austeritas.*
Austero. *austerus, asper.*
Austro, vento. *auster.*
A usura, *fenerato, fenori.* dare a usura. *feneror, fenero.*
Autenticamente. *vere.*
Autenticare. *firmum ratumque facio, confirmo.*
Autentico. *Quod firmam certamque habet auctoritatem.*
Autore, inventore. *auctor.*
Autorevole. *multae auctoritatis.*
Autorità. *auctoritas, potestas, facultas.*
Autorizzare. *esse auctorem.*

Autorizzato. *auctoritate firmatus.*
Autrice. *auctor, auctrix.*
Autunno, parte dell'anno, che segue all'estate. *autumnus.* di autunno. *autumnalis.*
Avvallare, cioè abbassare. *deprimere, demittere.*
Avvalorare. *animos addere, confirmare.*
Avvamparsi, infiammarsi. *accendor, uror, inflammor.*
Avvantaggiare, vincere, avanzare. *vinco, supero, praesto.* Per pigliar vantaggio. *proficio.*
Avvantaggiato. *melioris conditionis.*
Avvantaggio. *praerogativa.* Per guadagno e utile. *lucrum, compendium.*
Avvantarsi. *jacto, ostento.*
Avvedersi, accorgersi. *adverto, perspicio, video, sentire, intelligo.*
Avvedimento, accortezza. *prudentia, judicium, sagacitas, cautio.*
Avvedutamente. *caute, prudenter.*
Avveduto, accorto. *sagax, astutus, callidus, vafer.*
Avvegnachè. *quanquam, etsi.* Per conciossiachè. *cum.* Per imperciocchè. *siquidem.*
Avvelenare, attossicare. *veneno inficio veneno, more veneno.*
Avvelenato. *venenatus, veneno infectus.* Per Rabbioso. *rabidus, rabie correptus.*
Avvenente. *venustus, elegans.*
Avvenenteza. *venustas, elegantia.*
Avvenimento, riuscimento di qualche cosa. *eventus, successus.*
Avvenire, succedere, riuscire. *evenit, accidit.*
Avvenire, nome. *futurus, a, um.* in avvenire. *in posterum, posthac.*
Avventare. *vibro, jacio, jaculor.* Avventarsi. *irruo.*
Avventiccio. *adventitius.*
Avvento, venuta. *adventus.*
Avventore, che frequenta una bottega. *adventor, emptor.*
Avventura, sorte. *sors, fortuna, casus.*
Avventurare. *sorti committere.* Per felicitare. *fortunare.*
Avventuratamente. *prospere, feliciter.*
Avventurato. *fortunatus.*
Avventuriere, soldato straordinario. *miles voluntarius.*
Avventuroso. *fortunatus, felix.*
Avverare, verificare. *confirmo, verum ostendo.*
Avverbialmente. *adverbii modo, adverbialiter.*
Avverbio. *adverbium.*
Avversamente, con avversità. *infeliciter.*
Avversaria, contraria. *adversaria.*
Avversario. *adversarius, aversator.*
Avversità, disgrazia, miseria. *adversitas, calamitas, infortunium.*
Avverso, contrario. *adversus.*
Avvertentemente. *considerate.*
Avvertenza. *circumspectio, cautio.*
Avvertimento, avviso. *monitum.*
Avvertire, attendere. *attendo.* Avvertire con diligenza. *attendere diligenter.* Avvertire per Ammonire. *moneo.*
Avvezzamento. *assuetudo.*
Avvezzare, assuefare. *assuefacio, consuefacio.*
Avvezzarsi, assuefarsi. *assuesco, suesco.*
Avvezzo. *assuetus.*
Avviamento. *inceptio, institutio.*
Avviare, cominciare, dar principio. *aggredior, incipio;* avviarsi. *dare se in viam, inire viam.*
Avvicinamento. *appropinquatio.*
Avvicinare, in signif. att. *admoveo.* in signif. neut. *appropinquo.*
Avvilimento. *dejectio animi.*
Avvilire. *consterno.*
Avviluppamento. *implicatio.*
Avviluppare, intrigare. *involvo, implico.* Avviluppare in una rete. *irretio, obretio.*
Avviluppatamente. *perturbate.*
Avviluppato. *involutus, implicatus.*
Avvinchiare, legare. *vincio, ligo, constringo.*
Avvinciglare, legar con vinciglio. *vincire.*
Avvisare, far'intendere. *significo, certiorem facio.* Avvisare per Istimare, e credere. *existimo, arbitror.* Per Accorgersi. *sentio.*
Avvisarsi, cioè affrontarsi. *congredior.* Per accorgersi, *sentire, animo aliquid praesentire.*
Avvisatamente, cioè cautamente. *caute.* Per A bello studio, *consulto.*
Avviso, cioè ammonizione. *monitum.* Per Giudizio, opinione, e pensiero. *sententia, opinio, judicium.* Per Nuova, o ragguaglio. *nuntius.*
Avviticchiarsi, attaccarsi a modo di vite. *vincior, illigor, nector.*
Avvivare, far vivo. *vires, vigorem afferre, e mortuis excito.* neut. *vigeo.*
Avvizzare, o avvizzire, divenir vizzo. *languidum fieri.*
Avvocare, difendere. *defensionem suscipio, advocationem exerceo, causas ago.* Per tirare a sè: avvocare a sè una causa. *causam suscipio.*
Avvocata, e avvocatrice. *patrona.*
Avvocato. *patronus.*
Avvocazione, e avvocheria. *advocatio.*
Avvolgere, inviluppare. *implico, involvo, glomero, convolvo.*
Avvolgimento, inviluppo. *involucrum, implicatio.*
Avvoltare, avvolgere. *convolvo, obvolvo.*
Avvolto, *convolutus, contortus, implicatus.*
Azione, operazione. *actus, us.* avere azione sopra qualche cosa. *jure suo aliquid petere, sibi vendicare,* &c.
Azione giudiziale. *actio, onis.*
Azione personale. *condictio, onis.*
Azione reale. *vendicatio rei, vendicatio in rem.*
A zonzo, andare a zonzo. *vagor.*
Azza, scure. *securis.*
Azzannare, strignere con le zanne. *dentibus arripere.*
Azzimato, ripulito. *eleganter ornatus.*
Azzimelle, pane di pasta azzima. *panis azymus.*
Azzimo, senza fermento. *azymus,* vox graeca.
Azzoppare. *claudum reddere.*
Azzuffamento. *congressio.*

Azzuf-

Accuffarsi. congredior, confligo, manus confero.
Accurro, colore. caeruleus, caerulus, glaucus.

B

BAbbione, scioccone. bardus, stolidus.
Babbuasso, sciocco. stolidus.
Babbuino, spezie di scimia. simia. Per
Babbuasso, e sciocco. stolidus, bardus.
Bacca, coccole. bacca.
Baccano, romore. clamor insolens.
Baccanale, e Baccanali. Bacchanalia.
Baccaro, erba Baccharis.
Baccello, fava verde o novella. siliqua fabacea.
Bacchetta. virga, ferula.
comandare a bacchetta. summam habere potestatem.
Bacchettare. virgis caedere.
Bacchettato. virgis caesus.
Bacchettino, bacchettuzza. virgula, vacillula.
Bacchettone. pietati superstitiose addictus.
Bacchettoneria. pietas affectata, superstitiosa.
Bacchio, batacchio, bastone. baculus.
Bacco, Dio del vino e delle ubbriachezze appresso gli antichi. Bacchus, Liber, Lenaeus, Bromius, Jacchus, Dionysius.
Bacia mano, saluto. salutatio.
Baciare. osculor, suavior, basio.
Bacino, vaso da lavar le mani. pelluvium, malluvium.
Bacino da barbiere. pelvis tonsoria, labrum, i, concha, ae.
Bacino per lavare i piedi. pelvis, is, pelluvium.
Bacio. osculum, suavium, basium.
Baco, verme da seta. vermis, bombyx.
Bada, dimora. mora, cunctatio. Vedi A bada.
Badare, vale indugiare. moror, cunctor. Per Attendere, attendo ad, adverto.
Badessa, Abbadessa. Antistita.
Badia, Abbadia. Abbatis ditio.
Badiale, atto, comodo. aptus, appositus, commodus.
Badigliare. oscito.
Badile. batillum, pala, ae.
Bagaglio, o bagaglie dell'esercito. impedimenta, orum.
Bagaglione, chi porta bagaglie. calo, onis.
Bagagliuolo. sarcinula.
Bagascia. scortum, lupa, ae.
Bagascione. cinaedus.
Bagattella. nugae.
Bagattelliere, maestro di bagattelle. praestigiator, gesticulator.
Bagattino, moneta vilissima. teruncius, obolus, denariolus.
Bagiolo, sostegno. fulcimentum, fulcrum.
Bagnamento. madatio, onis, aspersio.
Bagnare, lavare. madefacio, alluo, humecto, tingo, proluo.
Bagnarsi. madeo, madesco.
Bagnato. madidus, udus.
Bagno. balneum, balnea, orum, e balneae, arum. Luogo de bagni. balnearia, orum.
Bagno d'acqua fredda. frigidarium, ii.
Bagno d'acqua calda. thermae, arum.
Bagno da sudare. sudatorium.
Chi ha cura de' bagni. balneator. di bagno, o da bagno. balnearius, a, um. balneatorius, a, um.
Bagno, cioè lavacro. lavatio.
Baguolo. balneolum.
Bagordare, far bagordi. ludo.
Bagordo, giuoco militare. ludus equestris. Per Bordello. ganeum, lupanar, popina.
Bajare, abbajare. latro, as.
Baje, ciancie. nugae, arum.
Baila, balia. nutrix.
Bailo. Legatus, Orator.
Bajo, colore. badius, phoeniceus, spadiceus.
Bajocco, assis, is. Mezzo bajocco, semissis, is, sestertius.
Bajone, beffardo. scurra, irrisor.
Bajuolo, portatore. bajulus.
Balandrano, sorta di mantello. lacerna, paenula.
Balano, sorta di pesce. balanus.
Balascio, pietra preziosa. balanites.
Balbettare, balbutire. balbutio, lingua haesito.
Balbo. balbus, blaesus.
Balbutimento. linguae haesitatio, titubatio.
Balcone, finestra. fenestra.
Baldacchino. umbella.
Baldanza, ardire. animi robur, audacia.
Baldanzosamente, e baldanzevole. intrepide, alacriter, fidenter, audacter.
Baldanzoso. confidens, audax, alacer.
Baldoria, fiamma che tosto s'apprende, e tosto finisce; flamma brevis, flammula.
Balena. cetus, balaena.
Balenare, lampeggiare. fulguro, corusco.
Baleno, lampo. fulgur, fulgor.
in un baleno. fulguro citius.
Balestra. ballista.
caricar la balestra. ballistam intendere. Scaricarla, emittere.
corda dalla balestra. nervus.
Balestriera. ballistarium.
Balestrare. jaculator.
Balia, nutrice. nutrix, altrix.
Balia, podestà. potestas.
Baliatico, salario della nutrice. nutricia, orum.
Balio, nutritore. altor, nutritius.
Balla, quantità di roba da trasporto. sarcina.
Ballare, danzare. salto, tripudio, choreas duco.
Ballare a tempo. ludo in numerum.
Ballarina. saltatrix.
Ballarino. saltator.
Ballata, danza, saltatio. Per canzona. cantio.
Ballo, danza. chorea, saltatio.
Baloccare, tener a bada. retardo, moror.
Balocco, minchione, dormiglione, tardus, oscitans.
Balordaggine. stupiditas.
Balordamente. inepte.
Balordo, sciocco. stolidus, stupidus, amens, ineptus, demens.

Balsamo. balsamum.
Baluardo. propugnaculum.
Balza, luogo scosceso. rupes.
Balzare, saltare. salio, salto.
Balzo. saltus, us.
Bambagia, o bambagio. gossypium, xylon.
Bambagino, tela fatta di bambagia. tela xylina.
Bambina. infantula, puellula.
Bambinaggine, o bambineria. puerilitas, mos, vel actio puerilis.
Bambinello. parvus puer, pusillus, pusio.
Bambinesco. puerilis.
Bambino. pusillus, infans.
Bamboccio, uomo semplice. rudis, infans.
Bambola, o bamboccia. pupa, ae.
Bamboleggiare. infantis more ineptire, puerilitet agere.
Bambolino. pusio.
Bambolo. infans.
Banca da sedere. scamnum, subsellium.
Banchettare. convivio excipio.
Banchetto, piccolo banco. scabellum. Per Convitto, convivium, comessatio, compotatio.
Banchetto, dove si cambiano danari. mensa nummularia.
Banchi della nave. transtra, orum.
Banchiere, chi cambia denari. argentarius, mensarius, nummularius, trapezita. Il suo diminut. è nummulariolus.
Banco del banchiere, del giro. argentaria, nummularia taberna.
Banco di gabellieri, dove si portano i tributi. publicanorum mensa.
Banco della Ragione. tribunal, is.
aver denari al banco, o sul banco. habere pecuniam apud trapezitam.
Banda, lato. pars, latus.
Banda, segno militare. symbolum, idest insigne, is.
Banda di soldati a piedi. cohors.
a cavallo. turma.
Bande delle porte. valvae, fores.
Banderaio, alfiere. signifer, vexillifer.
Bandiera. vexillum, signum.
Bandire. pubblicare a suono di trombe. edico, promulgo.
Bandire alcuno, mandar in esilio. amando, expello, exilio mulcto, relego, in exilium mitto.
Bandito, mandato in esilio. exul, relegatus.
Banditore, colui che fa la grida. praeco.
Bando, la grida. praeconium, edictum.
Bando, confinazione. exilium, proscriptio.
Bara, cataletto. feretrum.
Baracca. tentorium.
Barare, truffare. fraudo, decipio.
Baratro, profondità. barathrum.
Barattare, cambiare. commuto, permuto.
Baratteria, luogo pubblico, dove si giuoca. forum aleatorium. Per Inganno, fraus, dolus.
Barattiere. fraudator.
Baratto, cambio. permutatio, commutatio.
Barba, zio, cioè il fratello del Padre. patruus. Barba, cioè il fratello della Madre. avunculus.
Barba, barba. Senza barba, imberbis. Nodrire la barba, alere barbam. Chi ha co po di barba, barbatulus.
Barba di capra. aruncus, i.
Barba lunga. barba prolixa.
Barba mal tenuta. barba horrida.
Barba quando spunta. lanugo, inis.
Barba del formento. arista, ae.
Barba del gallo e del bue. palearia.
Barbaccia. incomta barba.
Barbagianni, uccello. bubo.
Barbaglio. allucinatio.
Barbaramente. barbare, inhumaniter.
Barbare, barbicare. radices agere, radicor.
Barbaria. Africa & Mauritania.
Barbarie. barbaries.
Barbaro, e barbero, di strana nazione. barbarus.
Barbarossa, uomo che ha la barba rossa. aenobarbus.
Barbarozzolo, e barbarozzo. mentum, i.
Barbato. barbatus.
Barbaresco. barbarus.
Barbatella, ramicello da trasplantare. Malleolus.
Barbero, cavallo che serve per correre il pallio. stadio aptus equus, equus cursorius.
Barbetta. barbula.
Barbicare, produr radici. radices agere.
Barbicato. radicatus.
Barbiera, donna che tosa. tonstrix.
Barbiere. tonsor.
Barbieria, bottega del barbiere. tonstrina.
Barbio, pesce. barbus.
Barbone. di gran barba. bene barbatus.
Barbozza, mento del cavallo. labium equi inferius.
Barbuccio, picciola barba. barbula.
Barbugliare, balbettare. balbutio.
Barbuta, elmetto. galea, cassis. Per soldato. miles galeatus.
Barbuto. bene barbatus.
Barbuzza. barbula, ae.
Barca picciola da navigare. cymba, lembus.
Barcaiuolo. portitor, nauicularius.
Barchetta. linter, tris, navicula, cymbula.
Barco, luogo ove si riserrano animali selvaggi. vivarium, leporarium.
Barcollare, andare a guisa di barca piegando or dall'una parte, or dall'altra. nuto, vacillo, fluctuo, fluito.
Barde, coperte, e ornamenti di cavalli. phalerae, arum.
Bardato. phaleratus.
Bardatura. phalerae.
Bardella, sella da poveri. sagma, clitellae, arum.
Bardotto, cavallo da mulattiere. agasonis equus.
Barella. vehes, is.
Bargello, capitano di valli, e birri. lictorum dux.
Barile, vaso. cadus, lagena, olla, orca.
Barilotto, bariletto, botticella. cantharus, cadus, lagena.
Barlume. parum luminis, incertum lumen.
Baro, truffatore. fraudator, fraudulentus.

Barone. optimas, dynastes. Per Vagabondo, o birbone. erro, onis.
Baronia, o baronaggio. dominatus.
Barra, sbarra. septum, repagulum.
Baruffa. confusa contentio.
Barzelletta. jocus.
Base, basis.
Basilica. Chiesa principale. templum.
Basilischio, o basilisco. basiliscus.
Basire, esser agonizzante, animam agere.
Bassamente. humiliter, demisse.
Bassare, o abbassare. deprimo.
Bassato. depressus.
Bassezza. humilitas, demissio.
Basilico, erba odorata. ocimum.
Basso, profondo. imus, depressus.
Basso, cioè abbassato. dejectus, depressus.
Basso, cioè di bassa condizione, abbietto. humilis, abjectus.
Basso, avverb. demisse, humiliter.
Bastaggio, facchino. bajulus.
Bastaio, facitor di basti. clitellarum faber.
Bastante. quod est satis, sufficiens.
Bastantemente. satis.
Bastardigia. spuria stirps.
Bastardo. spurius, nothus.
Bastare, esser a sufficienza. sufficio, sat est.
Bastevole. sufficiens.
Bastevolmente. satis.
Bastia, steccato, o riparo. vallum, septum, agger.
Bastiera. V. Bastaio.
Bastimento. navis instructa.
Bastione, riparo. propugnaculum, agger, vallum.
Basto da muli, e asini. clitellae, arum, sagma, atis.
Bastonare, verberare, fuste mulctare, male accipere, percutere. Essere bastonato, vapulo, flagris caedor, fuste percutior.
Bastonata. verber, ris, verberatio.
Bastoncello, o bastoncino. bacillum.
Bastone, mazza. baculus, fustis.
Bastone pastorale. pedum.
Bastone con foglie. thyrsus, i.
Bastone da sostentarsi. scipio, nis.
Bastone da comando. sceptrum.
Batello, battello. scapha.
Battaglia, fatto d'arme. pugna, praelium, certamen, conflictus.
Battaglia marittima. naumachia, navalis pugna.
Battaglia per ispasso. pugna imaginaria.
Battaglia per terra. pugna pedestris.
Battagliare. praeliari, dimicare, pugnare.
Battaglietta. levis pugna.
Battaglio, ferro, che fa sonar le campane. malleus.
Battaglione, numero di soldati schierati in battaglia. instructa acies, ala, turma.
Battaglioso. bellicosus.
Battello, picciolo legno marittimo. scapha, ae.
Battere, bastonare. verbero, caedo, percutio. Per picchiare. pulso. Battere, cioè consistere, come Ella batte in poco. res agitur parvi momenti. Battere, cioè terminare, come Non so, dov'ella abbia a battere. nescio, quorsum res evasura sit.
Battere moneta. cudo, signo argentum.
Battere la palla. mittere, vel jacere pilam.
Battere il grano nell'aja. tero.
Battere le mani. plaudere manibus.
Battere i piedi. supplodere pedes.
Battere i denti. frendere.
Battere il ferro. ducere ferrum.
Battere le mura con artiglieria. quatere moenia bellicis tormentis.
Battere il fuoco. ignem excutere de silice.
Battere la strada. explorare iter.
Batteria. oppugnatio.
Battersela, cioè partirsi in fretta. abire, discedere propere.
Battesimo. baptismus, tis. Battisterio, cioè pila da battezzare. baptisterium.
Battezzare. baptizo.
Batticuore, paura. formido, sollicitudo.
Battifuoco, focile. igniarium.
Battiloro. bractearius. Bud. bracteator, Firmic.
Battilano. lanarius.
Battimento. percussio.
Battimento di più cose insieme. collisus, us. Plin.
Battimento delle mani per allegrezza. plausus, applausus.
Battimento de' piedi. supplosio pedis.
Battisterio. Vedi Battesimo.
Battitura, percossa. verber, flagrum, percussio.
Battuta di musica. modus musicus.
Battuto, suolo, pavimento. solum, pavimentum.
Battuto, addiettivo. percussus.
strada battuta. via trita.
Bava, schiuma ch'esce dalla bocca. saliva, spuma.
Baveglio, bavarolo, pezzo di pannolino, linteolum ad os tergendum.
Bavero. collare, is.
Baviera, visiera della celata. buccula.
Bavoso. spumosus.
Bazzecole, cosrelle. nugae.
Bazzica, conversazione. consuetudo, contubernium.
Bazzicare, praticare. versari, conversare.
Bazzotto. subdurus.
Beatamente, felicemente. beate.
Beatificare. beo, as.
Beatitudine. beatitudo, beatitas.
Beato, fortunato, felice. felix, beatus, fortunatus. Molto beato. perbeatus.
Beccafico. ficedula.
Beccajo. macellajo. lanius, macellarius.
Beccalite, chi cerca liti e brighe. litigiosus.
Beccamorti, becchino, sotterrator di morti. vespillo, pollinctor.
Beccare, pugnere col becco. rostro, as, rostro carpere.
Beccata. rostri ictus.
Beccatello, sostegno de' capi delle travi nel muro. mutulus.

Beccho;

Beccheria, lanìena, macellum.
Becchino, add. di becco. hircinus,
Becchino, sost. V. Beccamorti.
Becco, caprone. hircus. Chi ha odore di becco. hircosus.
Becco di moglie, cornuto. cujus uxor adultera, curruca. Voce Juvenal.
Becco, bocca degli uccelli. rostrum.
Becco, instromento. fibula, æ.
Becco picciolo, rostellum, i.
Beffa, burla, scherno, derisio, irrisio, jocus.
Beffare, schernire, farsi beffe. illudo, deludo, irrideo, ludifico, negligo.
Beffatore, schernitore. derisor, irrisor.
Beffeggiare. irrideo, V. Beffare.
Belare, voce della pecora. balo. Per Chiacchierare. garrio.
Bel bello. sensim.
Bellamente. commode, pulcre.
Belletta, che adoperano le femmine. fucus.
Belletto, granoletto. granulus.
Bellezza, beltà. forma, decor, pulcritudo, venustas.
Bellico. umbilicus.
Bellicone, sorta di vaso da bere. triental.
Bellicoso, uomo di guerra. pugnax, bellicosus, belliger.
Bella. pulcher, formosus, decorus, venustus, speciosus.
Bella, sust. beltà. forma, pulcritudo.
Bellona, Dea della guerra. Bellona.
Beltà. pulcritudo, forma, venustas.
Belva. bellua.
Belzoino, laserpizio. laserpitium.
Beneacconciamente. recte.
Benavventurato. felix, fortunatus.
Ben bene, benissimo. optime. Per Interamente. omnino, prorsus.
Benchè, ancorchè. etsi, quamquam, tametsi, quamvis.
Ben condizionato. bene conditus, integer.
Ben costumato. bene moratus, bene institutus.
Benda, fascia che si porta al capo. vitta, fasciola.
Bendare. fascia redimire.
Bendatore. velamen.
Bendone, benda che pende da mitrie, e cuffie. tænia.
Bene, il bene. bonum.
Bene, avverb. bene, recte. Dir bene di alcuno. commendare aliquem. Pigliar per bene, cioè in buona parte, æqui bonique facio.
Bene ammaestrato. liberaliter institutus, eruditus.
Benedire, per dar la benedizione. benedico, bene precor.
Benedizione. bona verba.
dar la benedizione, cioè dar l'ultimo addio a qualche cosa. valedicere.
Benefattore. benemeritus, beneficus.
Benefattrice, benemerita, benefica.
Beneficenza, liberalità. beneficentia.
Beneficio, e benefizio, piacere, servigio. meritum, beneficium, officium. Far benefizj, conferre in aliquem beneficia.
Benefizio Ecclesiastico. Sacerdotium.
Benefico, che volentieri fa servigj. beneficus, munificus.
Benemerenza. meritum.
Benemerito. bene meritus.
Beneplacito. voluntas.
Bene spesso, sæpius, persæpe.
Benestante. opulentus, locuples.
Benevolenza, amorevolezza. benevolentia, amor.
Benevolo, amorevole. benevolus, benevolens.
Ben fatto, cosa ben fatta. benefactum.
Ben gli sta, ben gli stette. merito obtigit.
Benignamente, graziosamente. humane, humaniter, benigne.
Benignità, cortesia. benignitas, humanitas.
Benigno, cortese. benignus, humanus, comis.
Benissimo, molto bene. probe, optime.
Ben meritare. benemereor.
Ben montato. optime vectus equo.
Benna, treggia. vehes.
Ben nato. honesto loco natus.
Ben per tempo. bene mane.
Benservito, licenza che si dà a chi ha servito. dimissio.
Bentenuto. bene custoditus, servatus.
Ben trattato, ben ricevuto. bene acceptus.
Ben visto. bene acceptus, omnibus charus.
Ben volentieri. perlibenter, libentissime.
Benvoluto. charus, dilectus.
Beone. bibax.
Bere, e bevere. bibo, poto. Bere assai, immoderate potare, immodice bibere. Bere ingordamente, ingurgitare se vino, vel in se vinum, avidius bibere. Bere senza respirare, o in un sorso, bibere uno spiritu. Compagno a bere, compotor.
Bergantino, legno marittimo. phaselus.
Berlina, viocola, con cui si lega il collo a' malfattori. collaria.
Berretta, coperta della testa. galerus.
Berrettino. pileolus, galericulum.
Berrettino, colore. color Venetus, cinericius, vel cinereus color. Per malizioso. improbus, vafer.
Bersaglio. scopus, meta.
Berta, burla. nuga.
Berteggiare, beffare. illudo, irrideo.
Bertesca, riparo fatto sopra torri. propugnaculum.
Bertone, drudo di meretrice. procus, amasius.
Bertuccia, scimia. simia.
Bestemmia. exsecratio maledictio.
Bestemmiare. execror, detestor, maledicta congero.
Bestemmiatore. blasphemus. Βλάσφημος.
Bestia. bellua, bestia, fera. bestia acquatica. animal aquatile.
crudele. bellua immanis.
domestica. bestia familiaris, bestia domestica.
domesticata. bestia mansuefacta, bestia cicur.
salvaggia, fera, æ.
che vive in terra. animal terrestre.
che vive in terra, e in acqua. animal amphibium, animal anceps.
Bestiaccia. bellua, fera immanis.
Bestiale, senza ragione, insensato, forsennato. insanus, ferus, immanis.
Bestialità. feritas.
Bestialmente. immaniter.
Bestiame, o moltitudine di bestie. pecus, pecoris.
bestiame senza corna. pecus mutilum. Da sagrificare. victima.
bestiame grosso. armentum, i, o armentorum grex.
bestiame picciolo. pecus minutum.
bestiame da lana. pecus lanigerum.
Bestione, animalaccio. fera immanis.
Bestiuola, besticcruola. bestiola.
Bettogliere. ganeo, onis.
Bettola. caupona.
Bettonica, erba. betonica.
Bevanda. potus, us, potio, onis.
Bevanda di salvia. salviatum. Colum.
Bevanda, che induce amore. amatorium poculum, philtrum, orum.
Beveratojo. Vedi Abbeveratojo.
Beveria. compotatio, ebrietas.
Bevitore. potor, oris, bibax, cis. Gran bevitore. multibibus.
Bezzicare, beccare. rostro ferio.
Bezzicatura. avis morsus.
Biacca, unguento bianco noto. cerussa.
Biaccato. cerussatus.
Biada. seges, fruges.
Biancastro. albidus, albicans.
Biancheggiare. albesco, albico.
Biancheria, panni lini. lintea vestes.
Bianchetto, bianchiccio, alquanto bianco. albidus, albicans.
Bianchetto, che fa bianca la faccia alle donne. cerussa.
Bianchezza. albor, candor. Per canutezza. canities.
Bianchire, far bianco. dealbo. Per divenir bianco. albesco.
Bianco, sustant. albor, candor.
Bianco, aggett. albus, candidus, candore præstans.
diventar bianco. exalbesco, inalbesco.
Bianco da imbiancare il muro. albarium.
Bianco dell' occhio. albugo. dell' uovo. albumen.
Biasimare, vituperare, riprendere. improbo, vitio verto, criminor, accuso, detraho, aliquid alicui criminis do, vitupero.
Biasimatore. vituperator.
Biasimevole. vituperabilis.
Biasimo, vituperio. vituperatio, dedecus.
Bibbia, tutto il corpo della Sacra Scrittura. biblia. S. Scriptura, τὰ Βιβλία. Per diceria lunga e spiacente. prolixa oratio, verba prolixa, ambages verborum.
Bicchierajo, facitor di bicchieri. vitrarius.
Bicchiere, gotto da bere. cyathus, poculum, scyphus.
Bicchieretto, bicchierino. pocillum, i.
Bicchierone. immane poculum.
Bicocca, piccola rocca in cima di monti. castellum rupibus inditum.
Bicornuto. bicornis.
Biecamente. oblique, torve, torvum.
Bieco. torvus, obliquus.
Bietola, erba nota. beta.
Bifolco, boaro. bubulcus.
Biforcato, o biforcuto. bifurcus.
Biforme, di due forme. biformis.
Bifronte, di due fronti. bifrons.
Bigamia. bigamia.
Bigamo, che ha due mogli. bigamus.
Bigatto, verme della seta. bombyx, ycis.
Bigio, colore. cinereus.
Biglietto. schedula, epistolium.
Bigoncio, misura. congius, dolium. Per cattedra. cathedra, ovvero rostra, orum.
Bilancia. lanx, cis, statera, libra.
Bilanciare. perpendo, trutino, pondero, examino.
Bilancio. comparatio, collatio.
Bile. bilis.
Bilenco, storto, malfatto. distortus.
Bilico, positura d' un corpo sopra un' altro, che non pende più da una, che dall' altra parte. libramentum, æquilibrium.
Bilioso. biliosus. Per Iracondo, iracundus.
Bindolo. oscillum.
Bioccolo, fiocchetto di lana. floccus.
Biondeggiare. flavesco.
Biondezza. flavus color.
Biondo. flavus.
Bipenne, scure, accetta. bipennis, securis.
Birba, birbone. erro, nis.
Birboneggiare, andare alla birba. errare mendicando.
Bircio, losco. luscus.
Birra. cerevisia, sabaja.
Birro, sbirro, zaffo. satelles, lictor.
Bisaccia, bolgia. mantica, pera. da cavallo, hippopera.
Bisarcavolo. atavus, tritavus.
Bisavo, bisavolo. proavus, tritavus, atavus.
Bisbetico. difficilis.
Bisbigliare, mormorare. susurro, as. Bisbigliare insieme. consusurro.
Bisbiglio, mormorio. susurrus, rumor.
Bisca, luogo dove si tien giuoco pubblico. locus aleatorius.
Biscaia, paese di Spagna. Cantabria.
Biscazziere, biscajuolo, giuocatore. aleator.
Bischero, legnetto, con cui si tirano le corde del liuto, verticillus.
Biscia, serpe. anguis, coluber, serpens.
Biscottare. torreo, bis coquo.
Biscottino, biscottello. crustulum, pastillus.
Biscotto, pane. panis nauticus, panis tostus.
Bisestile. intercalaris.
Bisesto. dies intercalaris.
Bislungo. oblongus.
Bisnipote. pronepos.
Biso, pisello, legume. pisum.
Bisogna, affare, bisogna, faccenda. res, negotium.
Bisognare, aver bisogno, essere bisognoso, egeo, indigeo. Fa di bisogno, si richiede. opus est.
Bisognevole. necessarius.
Bisogno, necessità. inopia, egestas, indigentia.
Bisognoso, cioè necessario. necessarius.
Bisognoso, povero. inops, egenus, indigus.
Bisso. byssus.
Bisticciare, contrastare ostinatamente. vitiliti.[illegible]
Bisticcio, scherzo che risulta da vicinanza di parole. annominatio.
Bistondo. in rotunditatem vergens.
Bistorto, torto, per ogni verso. tortuosus, contortus, obliquus.
Bisunto. peruncitus.
Bitorzo, tumore. tumor.
Bitorzoletto. tuberculum.
Bitorzoluto. tuberosus.
Bitume. bitumen.
Bituminoso. bitumineus, bituminosus.
Bivio. bivium.
Bizzarramente. impotenter.
Bizzarria. impotentia, furor.
Bizzarro, fantastico. cerebrosus, impotens. Matto. [illegible]
Bloccare. lassare obsidione cingere.
Bocca. os, bucca. Di gran bocca. buccolentus.
Bocca di fiume. ostia, orum.
Boccaccia. os deforme.
Boccale, vaso. cuigna.
Boccale da gettar l'acqua alle mani. gutturnium.
Boccale da oglio. lecythus.
Boccale da vino. lagena, trulla, æ.
Boccale da urina. matula, æ.
Boccaletto. urceolus.
Boccheggiare, mover la bocca morendo. extremum spiritum ducere, agere animam.
Bocchino, Bocchetta, Boccuccia. buccula, osculum, ofellum.
Boccia, o bocciuolo, fiore non peranche aperto. calyx. Per Vaso. guttus.
Bocciolino, bocciuola. caliculus.
Bocconcello, bocconcino. frustulum.
Boccone. bolus, buccea.
Boccone, e bocconi, avverb. contrario e supino. pronus.
Bogliente. fervens.
Boja, manigoldo. carnifex, tortor.
Boldone, sanguinaccio. botulus.
Boldrone, coperta da letto. lodix.
Bolgia, bisaccia. bulga, vidulus.
Bolla. bulla.
Bolla Papale. diploma Pontificium, litteræ Pontificiæ.
Bolla, cioè gonfiamento o vescichetta. pustula, æ. da de pustulatus, pieno di bolle.
Bollare, segnare, sigillare. signo, notam imprimo. [illegible]
Bollato, segnato. signatus, a, notis compunctus. Bollato, cioè sigillato, obsignatus.
Bollatura. nota, æ, stigma, tis.
Bollente. fervens.
Bolletta di dazio. inscriptum, i.
Bolletta, che si dà alla porta. tessera, æ.
Bolletta di grano. tessera frumentaria. di vino. tessera vinaria.
Bollettino. schedula.
Bollimento, bollicamento. æstus, fervor.
Bollire. ferveo, æstuo, bullio. Far bollire, fervefacio. Bollire molto. efferveo. Bollire un pochetto, subferveo. Cessar di bollire. deferveo.
Bollo, sigillo. signum, sigillum. Un segno di fuoco, stigma.
Bollore, o bollimento. æstus, fervor.
Bolso. difficili respiratione laborans, dyspnoicus.
Bolzonare, o bolcionare. sagittis petere, arietare.
Bolzone. telum capitatum, aries.
Bomba. pila ignita, o incendiaria.
Bombarda. ballista incendiaria, tormentum incendiarium.
Bombardare. tormentis oppugnare, quatere.
Bombardiere. librator, ballistarius.
Bombo, bevanda così chiamata da' fanciulli. bua, æ.
Bonaccia di mare. malacia, tranquillitas.
Bonificare, ridurre in miglior forma. instauro, reficio.
Bonificazione. instauratio.
Bonissimo. optimus.
Bontà. Probitas, integritas, probati mores.
Borbottamento. murmur, mussitatio.
Borbottare, parlar basso. murmuro, mussito.
Bordaglia, quantità di gente vile, canaglia. plebecula, popellus.
Bordeggiare, dicesi d' un vascello, allorchè senza vento favorevole pur cerca d' avanzarsi. huc atque illuc volvi.
Bordelliere, chi pratica ne' bordelli. ganeo, scortator.
Bordello. ganeum, lupanar, lustrum.
Bordo della nave. latus navis.
Bordone, l' asta del pellegrino. baculus, bastillo.
Borea, vento. Boreas, Aquilo.
Boreale. boreus, a, um.
Borghese, borghigiano. suburbii incola.
Borghetto. viculus.
Borgo della città. vicus, suburbium.
Boria. superbia, jactantia.
Borioso, elatus.
Borraccia, fiasca da viaggio. ampulla.
Borraggine, erba nota. buglossa, buglossum.
Borsa da tener danari. loculus, crumena, marsupium.
Borsa de' testicoli. scrotum, i.
Borsajuolo. manticularius, crumenisecа.
Borsetta. loculus, i.
Borsino. loculus.
Borsotto, borsa grande. marsupium.
Borzacchino. calceus, cothurnus, ocrea. Calzato di borzacchini. cothurnatus.
Boscaglia. nemus.
Boscato. nemorosus.
Boschereccio. sylvestris, nemoralis.
Boschetto. sylvula.
Bosco, selva, foresta. sylva, lucus, nemus.
Boscoso. nemorosus.
Bosso, albero. buxus, buxum. di bosso, buxeus. Luogo piantato di bossi. buxetum.
Bossoletto, bossolino. capsula, arcula, pyxidicula.
Bossolo. pyxidicula.
Bossolo di dadi. fritillus, i.
Bossolo da cavar a sorte. urna.

Bossolo da raccorre i voti. sitella, æ.
Botanico, che professa notizia dell'erbe. herbarius, ii.
Botanico agget. attenente ad erbe. herbarius, a, um.
Botta, colpo. ictus. Per motto pungente. scomma, dicterium. Per rospo. bufo, rubeta.
Bottaccio, cantharus, orca.
Bottajo. doliarius.
Botte, vaso di vino. dolium, cadus.
Bottega, dove si lavora. officina.
bottega, ove si vende ogni sorta di mercanzia, taberna.
Bottega da Caffè. thermopolium.
bottega de Medico. medicina, æ.
bottega di maestro di legname. fabrica, æ.
bottega de affittare. taberna meritoria.
bottega, ove si vende il formaggio. taberna casearia.
bottega di magnano. officina ferraria.
bottega di libri. taberna libraria.
bottega di orefice. aurificina, argentaria.
bottega di beccaria. taberna macellaria.
bottega, dove si lavora rame. officina æraria.
bottega, dove si vende il ferro. officina ferraria.
bottega, dove si vende lo scarlato. taberna purpuraria.
bottega, dove si vende la tela. taberna linnearia.
bottega, dove si tesse. textrina, æ.
Bottegajo. tabernarius.
Botticella, botticino. doliolum.
Bottiglia da vino. œnophorum, i, ceratophorum.
Bottigliere, guardiano della caneva. cellæ vinariæ præfectus, pincerna.
Bottiglieria. locus vino preparando assignatus.
Bottino, preda. præda, spolia, orum, manubiæ, arum, rapina.
Botto. ictus, percussio.
di botto. statim, cito.
Bottonature. fibulatio.
Bottone, bottoncello da allacciare. nodulus, globulus, fibula.
Bottone, cioè motto. scomma, dicterium.
Bottone della rosa. calyx.
Bottone della vite. gemma, æ.
Bottone, strumento di ferro infocato. globus igneus, cauterium.
dar de' bottoni a una piaga. cauterio ulcus inurere. Per metaf. pugnere uno con motti, sbottonarlo, abbottonaggiarlo. dicteria jacere in aliquem.
Bovino, d' bue. bubulus.
Boveolo, lumaca. limax, cochlea.
Bozza, enfiatura. tumor, tuberculum.
Bozzo, marito di moglie adultera. curruca.
Bozzolato, bozzoloso. tuberosus.
Bozzolo, enfiatura. tuber.
Braccetto, bracciolino. brachiolum.
Bracheggiare, cercare minutamente, come fanno i Bracchi. diligenter investigare.
Braccialetti, maniglie delle donne. armillæ, arum, brachialia, um.
Bracciata. quantum quis brachiis complecti potest.
Braccio. brachium. Misura d'un braccio. cubitum, ulna. Per Protezione, autorità, e potenza, patrocinium, auctoritas.
Braccione. immanis lacertus.
Bracco. canis venaticus, vertagus.
Brace, o brascia di fuoco, carboni accesi. pruna, arum.
Brache. femoralia, subligaculum, braccæ, arum.
Brachiere. subligar, ventrale.
Braghiere. V. Brachiere.
Bragia, o brage. V. Brace.
Brama, desiderio. aviditas, cupiditas.
Bramare, desiderare. cupio, aveo, expeto.
bramar di cenere. cinerescere.
bramar di mangiare. esurire.
Bramosamente. cupide, avide.
Bramosia. cupiditas.
Bramoso, desideroso. cupidus, avidus, appetens.
Branca degli animali. ungula, unguis.
Brancare. ungue arripere.
Brancata. manipulus.
Branche de' gambari. chelæ, arum.
Branchie, ali de pesce. branchiæ.
Branco, moltitudine. numerus, multitudo.
Branco d'animali. grex.
Brancolare, andare al tasto o a brancolone. manu tentando incedere.
Brandire. vibrare gladium, ferrum vibrare.
Brando, spada. ensis.
Brano, pezzo. frustum.
Bravaccio. præfidens, gloriosus.
Bravamente. strenue, viriliter, ferociter.
Bravare. minitari, minas jactare.
Bravata. minæ, comminatio.
Bravetto. ferculus.
Bravo. acer, ferox, strenuus. Per colui, che prezzolato serve alla difesa d'altri. satelles, protector.
Bravura. virtus, strenuitas, ferocia.
Breccia. per disjectos muros via patefacta in urbem, ruptura, impressio.
Breve, o brieve, corto. brevis, compendiarius.
Breve, ristretto. summa, compendium.
Breve Pontificio. diploma, atis.
Breve, che si porta addosso. bulla, amuletum.
Brevemente. breviter, brevi, strictim.
Breviale, Breviario, cioè sommario. breviarium.
Breviario, con cui si dice l'offizio. liber precum.
Breviatura. contractio litterarum, nota compendiaria.
Brevità. brevitas, compendium.
per brevità. brevitatis causa.
Brevità di tempo. angustia, o brevitas temporis.
Briachezza, od ebbriachezza. ebrietas.
Briaco, ebbro, ebbriaco. ebrius, temulentus.
Briacone. ebriosus, a, um.
Briccone. impudens, nequam.
Bricconeria. impudentia, nequitia.
Bricia, o briciola. mica.

Briciolotta, briciolino. frustulum.
Briciolo, o briciola, minuzzolo, che casca dalle cose, che si mangiano. mica, frustulum.
Briga, lite, controversia. rixa, lis.
Briga, noja. molestia, cricæ, arum.
Brigadiero. instititor.
Brigantino. Vedi Bergantino.
Brigare, prendersi briga. curare, as &c. conari, sollicitum esse.
Brigata, compagnia. turba, socii, cœtus.
Briglia del cavallo. habena, æ. Allentare la briglia, laxas habenas dare. Correre a tutta briglia. laxatis habenis currere.
Brigoso. rixosus, a, um.
Brillante. emicans.
Brillare, giubilare. exulto, lætor, gestio.
Brillare, tremolare scintillando. emicare.
Brina, rugiada congelata. pruina, ros.
Brindisi, invito fatto in bevendo. propinatio, far brindisi. propino alicui.
Brinoso. pruinosus, rorsidus.
Brio. alacritas.
Brocca, vaso di terra. lagena.
Brocca d'acqua. urceus aquarius.
Brocca di vino. urna vinaria.
Broccare, spronare. extimulo.
Broccata. ictus. Per riscontro. congressus.
Broccato, riccio sopra riccio. Pannus lacinosus, o villosus.
Brocchetta. lagenula.
Broncone, tanga. parmo, palta.
Brocciare, pugnere, percuotere. pungere, impellere.
Brocco, stecco. festuca. Dar nel brocco, cioè Cogliere nel mezzo del bersaglio. medium scopum attingere.
Broccola, tallo de' cavoli. cyma brassicarum.
Broda, o brodo. jus.
Brodajo, brodajuolo. juris appetens.
Brodetto. jusculum.
Brodo quieto. jus coctum.
Brodo con pepe. jus piperatum.
Brodoso. jurulentus.
Brodoloso. sordidus.
Broffola, o broffoletta. pustula. Pieno di broffole. pustulatus.
Brogliare, sollevarsi, commuoversi. concitari, commoveri.
Broglio, pratica per aver' una dignità. prehensatio. Far broglio, prehensare.
Brolo. pratum.
Bronco, sterpo grosso. truncus. Per sorta di pesce. conger.
Brontolare. susurro, mussito.
Bronzino, di colore acceso. candens.
Bronzo, metallo. æs. Di Bronzo, æneus, æreus.
Bruzza, broffola. pustula.
Brucare, tagliar le frondi. frondes amputare, putare.
Bruciare. uro, comburo, incendo.
Bruciata, castagna cotta. castanea cocta.
Bruciore. pruritus, ambustio.
Bruco, verme. bruchus.
Bruire, romoreggiare delle budella. crepare.
Brulotto. navis incendiaria.
Brunetto, brunazzo. subniger, subfuscus.
Brunire. perpolio.
Brunito. perpolitus.
Bruno, non del tutto nero. fuscus, furvus.
Bruno, abito lugubre. pulla toga, atra vestis.
Brunetto. subfuscus.
Bruscamente. acerbe, aspere.
Bruschezza. torvus aspectus, acerbitas, vultus contractio. Per garbezza. acor, acerbitas.
Brusco, sust. brocco. festuca.
Brusco, addiett. garbo. acer, asper, acerbus.
Bruscolo. festuca.
Brutale. efferatus, ferus.
Bruto, animale. bestia, bellua, brutum.
Bruttamente. fœde, turpiter.
Bruttare, imbrattare. inquino, polluo, fœdo.
Bruttezza. deformitas, turpitudo, fœditas.
Brutto, sporco, laido. fœdus, turpis.
Brutto di viso. deformis.
Bruttura. sordes, illuvies, proluvies.
Buca, o buco. foramen, cavum, scrobs.
Bucare, bucacchiare. perforo.
Bucato, che ha buco. perforatus, pertusus.
Bucato, cioè liscia. lixivium.
Buccia, scorza. cortex.
Buccolica, sorte di poesia pastorale. bucolica, orum.
Bucentorio, sorta di nave. bucentaurus. Sipont.
Buccherare, far buchi. perforo. Per far broglio, vedi Brogliare.
Bucherato. perforatus, pertusus.
Bucherattola, o bucherattolo. parvum foramen.
Bucinamento, susurro. susurrus.
Bucinare. susurro, as.
Bucine, sorte di rete da pescare. nassa.
Buco. foramen.
Bucolino. parvum foramen.
Budellame, budella. exta, viscera, intestina.
Bue, animale noto. bos, taurus.
Bufera, vento con pioggia, o neve. turbo, inis.
Buffa, baja, burla. nugæ, gerræ.
Buffare. nugor.
Buffetto, colpo d'un dito. talitrum.
Buffetto, pane del più fino. pulcherrimus panis, siligineus panis.
Buffonare, buffoneggiare. scurror, scurram ago.
Buffone. scurra, morio, sannio, gesticulator.
da buffone, buffonescamente. scurriliter. far il buffone. scurror.
Buffoneria. scurrilitas.
Buffonesco, cosa da buffone. scurrilis.
Bufolo. bubalus.
Buganza, male de' calcagni pel freddo. pernio, onis.
Buganzetta. perniunculus.
Bugia, menzogna. mendacium, fallacia. dir bugie. mentior.

Bugiardamente. fallaciter.
Bugiardo. mendax.
Bugietta. mendaciunculum.
Bugigattolo, o bugigatto, nascondiglio. latebræ.
Bugio, cioè forato, perforatus.
Bugione. magnum mendacium.
Buglossa, erba. buglossum, lingua bovina.
Bugnola, paniero, canestro, o vaso da grano. cumera.
Bugnone. tuberculum.
Bujetto. subobscurus.
Bujo, sust. tenebræ.
Bujo, aggett. obscurus, tenebrosus, tenebricosus. al bujo. in tenebris.
Bulicame. scaturigo, scatebra.
Bulicare, bollire. ebullio.
Bulino, stromento da intagliare. viriculum.
Bulletta, bullettino. libellus, schedula.
Buonavoglia, galeotto volontario. remex voluntarius.
Buono, e da bene. probus, bonus, virtute præditus.
Buono da mangiare. esculentus, edulis.
Buono da seminare. sativus.
far buono, mettere a credito. acceptum referre. Per Concedere. concedo, permitto.
colle buone. mitius.
Burattare, tamisare la farina. incerno, cerno.
Burattello, o buratto, setaccio. cribrum farinarium, incerniculum.
Burattino, fantoccio di cenci, o legno. pupa.
Buratto, spezie di panno. melotia, orum.
Burbanza, vanagloria. ostentatio.
Burbanzosamente. superbe, gloriose.
Burbanzoso. gloriosus, superbus.
Burbero, austero. tetricus, austerus.
Burchiello. phaselus.
Burchio. linter.
Burla, facezia. facetiæ, arum, jocus, sales, lepos.
Burla in fatti. lusus, ludus.
Burlare, beffare, motteggiare. colludo, derideo, illudo.
Burlare con alcuno. jocari cum aliquo.
Burlare uno. ludo, eludo aliquem, impono alicui.
Burlatore. irrisor.
Burlesco, burlevole. ludicrus, jocosus.
Burliero, faceto. facetus, lepidus.
Burlone, nugator.
Burrasca. tempestas.
Buscare, acquistarsi. aucupari, comparare, prædari.
Busco, Bruscolo. festuca.
Bussare, picchiare. pulso, percutio.
Busse, percosse, o bastonate. verbera, plagæ.
Busso. buxus. Per fracasso. strepitus.
Bussola. pyxis nautica.
Bussolo. Vedi Bossolo.
Busto, corpo senza capo. truncus corporis.
Buttiro. butyrum.
Buttagre. ova piscium sale condita, ...
Buttare. projicere.
Buttare la sorte. sortior, iris.
Buttare a terra. sternere, evertere, prostrare.
Buttare a basso. dejicere, deturbare.
Buttar le foglie. frondescere.
Buttar piante. germinare.
Buttar' occhio. gemmare.
Buttarsi a' piedi di alcuno. abjicere se ad pedes.
Buttarsi dietro le spalle. rejicere post tergum.
Buttato per terra. stratus, prostratus.
Buzzicare. leniter movere.
Buzzolato, sorta di pane. circulus, crustulum, panis dulciarius.

C

CAcare, andar del corpo. caco, desido, alvum, vel ventrem exonero.
Cacarella, o cacajuola. foria, orum, liquidior alvus, soluta alvus, lienteria.
chi ha cacarella. foriolus, alviosus, lientericus.
Cacatojo. latrina. Pubblico. forica. privato, sella familiarica.
Cacca, voce de' fanciulli. stercus.
Caccatrepola, erba. tribulus, i.
Cacchione, primi peli che nascono agli uccelli. lanugo, inis. Per Uova di mosche, fœtus muscarum.
Caccia d'animali. venatio, venatus. da caccia. venaticus, venatorius.
Caccia del toro. pugna bestiaria.
dar la caccia. in fugam agere, fugare.
Cacciamosche, ventaglio. flabellum, i, muscarium, ii.
Cacciagione. venatio, captura.
Cacciare, andare a caccia. venor, aris. Per iscacciare, propulso, extrudo, expello, ejicio.
Cacciare in prigione. compingere in carcerem.
Cacciar de' confini. exterminare.
Cacciar con fischi. explodo, exsibilo.
Cacciar dentro. intrudo. Per Ficcare. figo.
Cacciar giù. detrudo.
Cacciar in dietro. rejicio.
Cacciare la fame. compescere famem.
Cacciare il male. depellere morbum.
Cacciato, spinto fuori. expulsus, ejectus.
Cacciato dalla patria, bandito. extorris.
Cacciatore. venator.
Cacciatrice. venatrix.
Cacherello. stercus. Cacherello de' topi. muscerda.
Cachezia, costume odioso. adiosus iniussus, mores, ...
Cacio. caseus. cacio fresco, caseus recens. fare il cacio. figurare caseos.
Cadavero, corpo morto. cadaver.
Cadauno. quisque, singuli.
Cadente, che cade. cadens. Per Mancante, deficiens. Età cadente. senectus.
Cadenza. casus, positio.
Cadere, cascare. cado, excido, ruo.
Cadere di speranza. excidere spe.

Cader d'animo, *animo cadere*.
Cader malato. *in morbum incidere*.
Cader boccone. *pronum cadere*.
Cader dalla memoria. *mente excidere*.
Cadevole, caduca, mortale, fragile. *fragilis*, *caducus*.
Cadimento. *casus*, *ruina*.
Caduco. *caducus*.
Caduta. *casus*, *ruina*, *lapsus*, *lapsio*.
Caffo, ineguale, dispari. *impar*.
Cagionare. *efficio*, *gigno*, *pario*. Per incolpare. *insimulo*.
Cagione. *caussa*.
Cagionevole, indisposto. *valetudinarius*.
Cagliare. *silere*. Far cagliare. *silentium imponere*. Per smemoriare o perdersi d'animo. *labascere*, *deficere*.
Cagna. *canis*.
Cagnaccio. *molossus*.
Cagnesco, canino. *caninus*.
Cagnetto, o cagnolino. *catulus*, *catellus*.
Cagnuola. *catella*.
Cagnuolo, cagnuolino, cagnetto. *catulus*.
Caicco, vasselletto. *cymbula*, *scapha*.
Calabrone, animale simile alla Vespa. *crabro*, *onis*.
Calamajo, pesce. *loligo*. Il diminutivo. *loliguncula*.
Calamajo, dove teniamo l'inchiostro. *calamaria theca*.
Calamita pietra. *magnes*.
Calamità, miseria. *calamitas*, *clades*.
Calamitoso. *miser*, *calamitosus*.
Calandra, uccello noto. *monedula*, *alauda*.
Calappio, trappola. *decipula*.
Calare, scendere. *descendo*.
Calare, cioè mandar giù da alto a basso. *demitto*.
Calare, cioè mancare. *decresco*.
Calata. *descensus*, *demissio*.
Calca, folla. *frequentia*, *magna vis*, *turba*.
Calcagno del piede. *calx*, *calcaneum*.
Calcamento, calcatura. *pressura*, *conculcatio*.
Calcare, premere. *calco*, *premo*.
Calcatamente. *presse*.
Calcato. *pressus*.
Calcese, cima dell'albero della nave. *Carchesium*.
Calcetto. *udo*, *onis*, *calceolus*.
Calcidonia, pietra. *onyx*, *onychis*.
fatto di calcidonia. *onychinus*.
Calcina, e calce. *calx*.
Calcina viva. *calx viva*.
Calcina stemperata con sabbia. *arenatum*.
Calcinaccio, tottame. *rudus*, *eris*.
Calcinare, ridurre a calcina. *in calcem redigere*.
Calcio. *colo*, *cis*, *ictus calcis*. Per sorta di giuoco. *harpastum*. Dar de' calci. *petere*, *ferire calcibus aliquem*.
Calcitrare, ricalcitrare. *calcitro*, *as*.
Calcitroso, che tira calci. *calcitrosus*.
Calcolare, far conti. *supputo*, *subducere rationes*, *subducere summam*.
Calcolatore. *calculator*, *supputator*.
Calcole, stromento, nel quale i tessitori tengono i piedi, facendo la tela. *insilia*, *ium*.
Calcolo. *calculus*.
Calcolo, cioè conto. *summa*, *ratio*, *supputatio*.
Caldaja. *ahenum*, *cucuma*, *caldarium*.
Caldamente. *calide*, *fervide*.
Caldana, caldo grande. *æstus*.
Caldano, vaso per riscaldar le stanze. *caldarium vas*.
Caldeggiare, proteggere, favorire. *faveo*.
Calderajo. *faber ærarius*.
Calderotto, o calderuolo. *vasculum æneum*.
Caldezza, calore. *calor*, *ardor*, *æstus*.
Caldo, sostant. calore. *calor*, *æstus*.
Caldo, add. *calidus*, *fervidus*.
esser caldo. *caleo*. divenir caldo. *calesco*.
Caldo caldo, avverb. val subito subito. *illico*, *statim*, *extemplo*.
Caldura. *æstus*.
Calendario, o calendero, libretto da conoscere le Feste e gli altri giorni. *calendarium*.
Calende, e calendi. *calendæ*.
Calere, verbo impers. *curæ*, *vel cordi esse*.
Calesso. *vehiculum*, *rheda*.
Calice, vaso da bere. *calix*, *cyathus*, *poculum*.
Calicetto. *caliculus*.
Calidità. *calor*.
Caligine, oscurità. *caligo*, *ignis*.
Caliginoso. *caliginosus*.
Calle, via, strada. *callis*, *semita*, *via*.
Callo, durezza di carne. *callum*.
far il callo. *occallesco*, *obduresco*.
Calloso, pien di calli. *callosus*.
Calma del mare. *malacia*, *tranquillitas*.
Calmare. *tranquillo*.
Calmetto. *tradux*.
Calo, calamento. *descensus*. Per Diminuimento, *imminutio*.
Calore, caldo. *calor*, *fervor*, *æstus*.
Calorifico. *calefaciens*.
Caloria, tenero. *tener*, *imbecillus*, *debilis*.
Calpestamento. *conculcatio*.
Calpestare. *protero*, *proculco*, *conculco*.
Calpestio, strepito che si fa co' piedi. *pedum sonitus*, *strepitus*.
Calvezza, o calvizio. *calvitium*.
Calunnia, accusa falsa. *calumnia*.
Calunniare, *calumnior*.
Calunniatore, calunnioso. *calumniator*.
Calunniosamente. *per calumniam*, *calumniose*.
Calvo. *calvus*. divenir calvo. *calvesco*. esser calvo. *calveo*.
Calza. *caliga*, *tibiale*.
Calzare, *calceo*, *calceos induo*.
Calzare, nome. *calceus*, *calceamentum*.
Calzaretto. *parva caliga*, *cothurnus*.
Calzerone, o calzerotto. *vilis caliga*, *impilia*, *orum*.
Calzetta, *exiguum tibiale*.
Calzolajo. *calceolarius*, *caligarius*.
Calzoleria, bottega di calzolajo. *sutrina*.
Calzoni. *femoralia*.
Camaleonte. *chamæleon*.

Camangiare, companatico. *obsonium*.
Camarlingo. Vedi Camerlingo.
Cambiamento di fortuna. *vicissitudo fortunæ*.
Cambiare. *permuto*, *commuto*.
Cambiatore di monete. *nummularius*, *negotiator*.
Cambio, cambiamento, scambio. *permutatio*, *mutatio*. Render il cambio, *par pari referre*, *gratiam referre*, *remunerari*, *tribuere*.
Cambio di banco. *publica permutatio*, *fœnus*.
Cambio di danari. *permutatio pecuniæ*.
Cambio con l'aggio. *collybus*, *i*.
lettere di cambio. *permutatarum permutatio per litteras*.
Dar lettere di cambio. *perscribere alicui pecuniam*.
Cambraja, tela sottilissima. *sindon*, *onis*.
Camera. *cubiculum*.
Camera, luogo del pubblico denajo. *ærarium*.
Camera per la Sposa. *thalamus*, *i*.
Camera per le donne. *gynæceum*.
Cameraccia. *indignus*, *incommodum cubiculum*.
Camerata, *contubernium*.
Camerella, o cameretta. *zotheca*.
Cameriere, *cubicularius*, *servus a cubiculo*, *cubiculo*.
Cameriera. *famula*, o *ancilla a cubiculo*.
Camerino. *zothecula*.
Camerlengato. *quæstura*, *æ*, & *cura ærarii*.
Camerlingo. *curator pecuniæ publicæ*, *quæstor*, *is*, o *custos ærarii*, *præfectus ærarii*.
Camice. *linea tunica sacerdotalis*, e alba vien detto da' sacri scrittori.
Camicia. *subucula*. Chi fa camicie. *indusiarius*.
chi ha la camicia. *indusiatus*.
Camicino. *tunica linea*.
Camiciuola. *tunica*.
Cammelliere, *camelorum custos*.
Cammello. *camelus*.
Camminare. *ambulo*, *gradior*, *incedo*.
Camminata, cioè sala. *aula*, *atrium*.
Cammino, strada, viaggio. *iter*, *via*. mettersi in cammino. *iter suscipere*, *viæ se committere*.
Cammino del fuoco. *caminus*.
Camoscio, sorta di camme. *aluta*.
Camozza, daino. *dorcas*, *adis*, *dama*, *rupicapra*.
Campagna. *campus*, *ager*.
Campagna di campi. *campestris*, *arva*, *agri*.
Campagnuolo, o campestre, attenente a campagna. *agrarius*.
Campale. *campestris*.
battaglia campale. *prælium justum*.
Campana da sonare. *tintinnabulum*.
Campanajo. *turris sacræ custos*.
Campanella, campanello. *tintinnabulum*.
Campanelle, sorta di erba. *convolvulus*.
Campanile. *turris*.
Campare, cioè salvare. *servare*, *eripere*, *liberare*.
Campare, cioè salvarsi. *evadere*. Campar la morte, *mortem effugere*.
Campato. *servatus*, *ereptus*.
Campeggiare. *castra ponere*, *habere*.
Campereccio. *agrestis*, *campestris*.
Campestro, o campestre. *campestris*.
Campicello, o campercllo. *agellus*.
Campidoglio. *Capitolium*.
Campione. *bravo*. il combattente, o accoltellatore. *gladiator*.
Campionessa. *virago*, *heroina*.
Campo, ove si semina. *ager*, *arvum*.
Campo lasciato senza lavorio. *ager cessans*.
Campo zappato. *pastinatum*.
Campo che si semina ogn'anno. *ager restibilis*, *arvum restibile*.
Campo, che si semina un anno sì, e l'altro no. *novale*, *is*, o *ager novalis*.
Campo stanco. *ager effœtus*, *solum effœtum*, *ager fatigatus*, *solum defatigatum*.
Campo umido. *ager uliginosus*, *ager aquosus*.
Campo pietroso. *ager confragosus*, *lapidosus*.
Campo pieno di sterpi. *ager surcularius*.
Campo senz'alberi. *ager apertus*, & *vacuus*.
Campo senza bestiame. *ager viduus pecudibus*.
Campo da guadagnare. *ager quæstuosus*.
Campo di spesa. *sumptuosus ager*.
Campo ghiajoso. *ager calculosus*, *vel glareosus*.
Campo fangoso. *ager limosus*, *vel lutosus*.
Campo fertile. *ager fructuosus*, *ferax*, *fertilis*, *solum fertile*.
Campo ben coltivato. *ager bene cultus*.
Campo grasso. *ager crassus*, *pinguis*, *lætus*.
Campo da formento. *ager frumentarius*.
Campo piano. *campus*, *æquor*.
Campo in colline. *collinus ager*.
Campo in montagna. *montanus ager*.
Campo, che paga pensione. *ager vectigalis*, *ager decumanus*.
Campo da pascolo. *ager pascuus*.
Campo del pubblico, che s'affitta a pascolo. *ager scripturarius*.
Campo accresciuto da' fiumi. *ager alluvione auctus*.
Campo dato in premio a' soldati. *ager assignatus*.
Campo de' soldati. *castra*, *orum*.
Campo, luogo dove si combatte. *arena*, *æ*.
Campo dello scudo, ove è l'arme o insegna. *area*, *æ*.
aver campo, o dar campo di fare. *habere*, *vel dare spatium ad* &c.
mettere in campo. *educere in aciem*.
Camuffare, travestire. *caput obvolvere*, *obtegere*.
Canaglia, canagliaccia. *sordes*, & *fæx civitatis*, *sordidissimum hominum genus*, *popellus*, *plebecula*.
Canale, legno cavato, pel quale l'acqua corre. *canalis*, *tubus*.
Canale per condur l'acqua fuori d'un fiume. *incile*.
Canale per condurre acqua che salga in alto, *euripus*.
Canale, stretto di mare. *fretum*.
Canaletto. *canaliculus*, *tubulus*.
Canapa, e canape. *cannabis*, *cannabum*. Di canapa. *cannabinus*.
Canapo, fune grossa di canapa. *rudens*.
Canata, bravata. *minæ*. Dare una canata. *malis verbis accipere*.

Canavaccio, tela. *cannabina tela*.
Cancellare, cassare. *deleo*, *induco*, *oblitero*. Che si può facilmente cancellare. *delebilis*, *delétilis*.
Cancellare, chiudere con cancelli. *cancellis claudo*.
Cancellatura, cancellazione. *litura*.
Cancelleria, *tabularium*, *grammatophylacium*.
Cancelliere. *scriba*, *cancellarius*.
Cancello. *claustrum*, *cancellus*.
Canchero. *cancer*, *carcinoma*.
Cancrena. *gangræna*.
Cancro, uno de' dodici segni del Zodiaco. *cancer*.
Candela. *candela*. Candela di sevo. *candela sebacea*. Di cera. *cereus*.
Candeliere. *candelabrum*.
Candeliere attaccato. *lychnuchus pensilis*.
Candidato. *candidatus*.
Candidezza. *candor*.
Candido, bianco. *candidus*, *albus*.
Candire, confettare le frutte, *condio*, *is*.
Candore. *candor*.
Cane. *canis*. Di cane, *caninus*.
Cane, pesce. *canis marinus*.
Cane, stella. *canis*, *canicula*.
Cane da pecore. *molossus*. Da caccia. *venaticus*.
Cane per cavare i denti. *forceps*, *cipis*.
Canestrello, o canestretto. *cistula*, *calathiscus*, *quasillus*,
Canestro, paniere, cesto. *canistrum*, *cista*, *calathus*, *qualum*.
Cangiante, cioè di color cangiante. *versicolor*, *coloris*.
Canile, letto da cani. *canum cubile*.
Cangiare. *muto*, *permuto*.
Canino, piccial cane. *catulus*, *catellus*.
Canizie, canutezza. *canities*.
Canna. *arundo*, *calamus*.
di canna. *canneus*, *arundineus*.
Canna di muratore. *decempeda*, *æ*.
Canna della gola. *guttur*.
Canna d'organo. *calamus tibialis*, *fistula*.
Canna sottile di palude, *calamus fruticosus*. luogo dove nascono canne. *cannetum arundinetum*.
Canella, spezie d'aromato. *cinnamomum*.
Canella da cavar vino dal vaso. *fistula*.
Cannello, pezzuol di canna. *internodium*.
Cannocchiale. *instrumentum vitreum ad conspiciendum*.
Cannoncello. *tubulus*.
Cannone. *fistula*.
Cannone da guerra. *tormentum bellicum*, *ballista incendiaria*.
Cannoni delle fontane. *siphones*.
Cannoneria. *ballistarium*.
Cannoso. *arundinosus*.
Cannuccia. *tenuis calamus*, *cannula*.
Canone. *canon*, *lex pontificia*, *norma*.
Canonica. *Canonicorum domicilium*.
Canonicamente. *legitime*.
Canonicato. *Canonici dignitas*.
Canonico. *Canonicus*.
Canonista. *Pontificiæ legis peritus*.
Canonizzare. *in Divorum numerum referre*.
Canoro, sonoro. *canorus*.
Canova, dove si ripone vino, olio, e altro. *cella penaria*.
Canovajo. *promus condus*, *cellarius*.
Cansare. att. discostare. *submoveo*. neut. cansarsi di pericolo. *evadere periculum*, *declinare periculum*.
Cantacchiare. *cantillare*.
Cantambanco. *cerretano*. *circulator*.
Cantare. *cano*, *canto*.
Cantaro. *trulla*, *æ*, *cantharus*. Per vaso da immondizie, *lasanum*.
Cantatore, o cantore. *cantor*, *cantator*.
Cantatrice. *cantrix*.
Canterella, animale. *cantharis*, *idis*.
Canterellare. *cantillo*, *as*.
Canterino, che spesso canta. *canturiens*.
Cantica. *canticum*.
Canticchiare. *cantito*, *as*.
Cantilena. *cantilena*.
Cantina, canova. *cella vinaria*.
Cantinella, tavoletta di legno per coprire le case. *scandula*.
Canto. *cantus*.
Canto figurato. *concentus musicus*.
Canto funerale. *nænia*, *æ*.
Canto, cioè banda. *latus*, *pars*, *angulus*. Dal canto mio, *quod ad me attinet*, *quantum in me est*. Lasciar da canto. *omitto*, *prætermitto*.
Cantonata, o cantone al di fuori. *flexus anguli*, *versura*, *æ*. Cantone di dentro. *angulus*. Di più cantoni. *angulosus*, *multangulus*.
Cantoncello, o cantuccio. *angellus*.
Canutezza. *canities*.
Canuto. *canus*, *incanus*.
Canzona, e canzone. *cantilena*, *canticum*, *cantio*, *carmen*.
Canzonetta. *cantiuncula*.
Canzoniere, raccolta di canzoni. *lyrica*, *orum*.
Capaccio ostinato. *pervicax*.
Capace, ampio, grande. *capax*.
Capacità, grandezza. *capacitas*.
Capacità, cioè talento. *ingenium*.
Capacitare, render capace. *satisfacere alicui*.
Per divenir capace. *acquiescere*.
Capanna, casa rustica. *tugurium*, *mapalia*, *casa*, *æ*.
Capannella, casupola. *tuguriolum*.
Caparbieria, ostinazione. *pertinacia*, *pervicacia*.
Caparbio. *pertinax*, *pervicax*.
Caparra. *arrhabo*, *arrha*. Lasciar per caparra. *arrhabonem relinquere*.
Caparrare, dar caparra. *arrhabonem dare*.
Capellatura, o capelliere, accapigliatura. *capillamentum*, *cæsaries*, *coma*.
Capello. *capillus*, *crinis*.
Capelli sparsi. *passi crines*.
Capelli ricciuti. *cincinni*, *orum*, *capillus intortus*.
chi ha capelli ricciuti. *cincinnatus*.
capelli acconci. *capillus comptus*.
capelli canuti. *cani*, *orum*.

capelli

capelli morti, e posticci. *coma ficta, adulterina, capilli adscititi.*
capelli d'avanti. *antiae, arum.*
capelli intorcinati in cima. *cirrus, i, suggestus comae.*
a capello. *ad unguem.*
trarre un pe' capelli. *invitum trahere.*
non sofferire che sia torto un capello. *ne minimum quidem pati posse.*
Capelluto, cioè di capelli lunghi. *capillatus, comatus.*
Capelvenare, erba. *adiantum, callitrichon.*
Caperozzolo. dim. di capo. *capitulum.*
Capestrare, incavezzare. *capistro, as.*
Capestro, laccio. *capistrum.*
Capevole. *capax.*
Capezzale da letto. *cervical.* Esser ridotto al capezzale. *laborare in extremis.*
Capi di vite. *flagella, orum, palmites.*
Capillare, simile a capello. *capillaceus.*
Capinera, uccello. *atricapilla.*
Capire. *capio, percipio.*
Capitale. *caput, sors.* far capitale poco o assai. *parvi vel magni facere.*
Capitale, addiet. *capitalis.* Per Utile al capo. *capiti utilis*
Capitalmente. *capitaliter.*
Capitana, nave capitana. *navis praetoria.*
Capitananza, o capitanato. *imperium, ductus.*
Capitano. *dux, imperator, ductor.* Capitano di bandiera. *antesignanus.* di corsali. *archipirata.* di dieci uomini. *decurio.* di cento, *centurio*, di dugento. *ducenarius, ii.*
Capitano della flotta. *dux classis maritimae.*
Capitano della prima banda. *primipilus, i.*
Capitano della prima squadra. *dux primae cohortis.*
Capitano di squadra. *dux alae.*
Capitano della vanguardia. *ductor primi agminis.*
Capitano della retroguardia. *ductor postremi agminis.*
Capitare. *advenio, pervenio.*
Capitello, parte sopra la colonna. *capitellum, capitulum.*
Capitello delle tetta o mammella. *papilla.*
Capitolare. *per certa, & distincta capita de re aliqua convenire.*
Capitolazione. *conventum.*
Capitolo. *caput, capitulum.*
Capitoli, convenzioni. *pacta, conventa.*
Capitolo, cioè adunanza di gente. *conventus.*
Per luogo, dove si raduna a ragionare. *exhedra, ae.*
Capitombolo. *in caput saltatio.*
Capitoso, testereccio. *pertinax.*
Capo, cioè testa. *caput.*
Capo, cioè guida. *dux.*
Capo di latte. *colostrum, i, colostra, ae.*
Caponera, o capinera, uccello. *atricapilla.*
Capovaccaro. *magister pecoris.*
Capo di mare. *promontorium.*
Capo di casa. *paterfamilias.*
Capo di tavola. *primo loco discumbens.*
Capo per capo. *per singulas partes, singillatim, viritim.*
in capo di tre anni. *post tres annos.*
da capo. *ab ovo.*
da capo, cioè di nuovo. *iterum, denuo.*
di suo capo. *marte suo, de sententia sua.*
esser di suo capo. *esse tenacem sententiae suae.*
entrar in capo. *in mentem venire.*
metter nel capo ad uno. *persuadere alicui.*
Scoprirsi il capo in segno di riverenza. *aperire caput.*
far capo, incominciare. *exordiri.*
far capo, parlandosi di postema. *suppuro, as.*
far capo in un luogo, adunarvisi. *convenire, regi.*
metter capo, sboccare. *effundi, egerere se se.*
metter' in capo. *in caput tollere.*
tenere o avere in capo. *gestare capite.*
rompersi il capo, per metafora. *obtundi, magno molestia affici.*
tener la mani in capo ad alcuno. *tueri, custodire aliquem.*
trarre a capo. *perficere, ad exitum perducere.*
venire a capo. *ad exitum pervenire, concludi.*
Capobombardiere. *libratorum Praefectus.*
Capocaccia. *venationis dux, princeps.*
Capocchio, scimunito. *stolidus, fatuus.*
Capodieci. *decurio.*
Capogiro. *vertigo.*
Capolino. *capitulum.* Far capolino, *clanculum aspectare.*
Capomaestro. *fabrorum praefectus.*
Capone, cioè ostinato. *pertinax, capito.*
Caponerìo. *pertinacia.*
Capopiede, vale sossopra, come vogliere capopiede. *summum imum reddere, miscere, pervertere.*
Caporale. *decurio.*
Caporione. *ductor, dux.*
Cappa, mantello. *pallium, lacerna.*
Cappa di velo nero, che portano le donne in testa come si usa in Venezia. *ricinus, adis.*
Cappa, pesce con guscia dura. *concha.*
Cappa lunga, pesce. *dactylus.*
cappa di cuojo. *penula scortea.*
cappa alla Spagnuola. *ricinum.*
Cappa da viaggio. *lacerna, penula.*
Cappa cotonata. *gausapa, ae, penula gausapina.*
Cappare, scegliere. *eligo, seligo.*
Cappella di Chiesa, o Chiesa picciola, luogo dedicato a Dio. *sacellum, aedicula, sacrarium.*
Cappellano. *aedituus, sacerdos.*
Cappelletto. *pileolus.*
Cappello. *pileus, galerus.* Chi ha cappello in testa, *pileatus.*
Cappello da Sole. *causia.*
Cappello da viaggio. *petasus, i.*
Cappello di cuojo. *cudo, onis.*
Cappello da Stradiotto. *apex, cis, galerus acuminatus, pileus Epiroticus.*
Cappelluccio. *pileolus.*
Cappelluto. *cristatus.*
Capperi, avverb. ammirativo. *papae.*
Cappero, frutice noto. *capparis.*
Cappetta. *palliolum.*
Cappio, il quale si lascia nell' allacciare le stringhe per potere sciogliere. *nodus, laqueus.*
Cappita, esclamazione. *papae.*
Capponare. *castro.*
Cappone, animale notissimo. *capo, onis.*
Cappotto. *pallium subsutum, sagum villosum.*
Cappuccio, o capperone, o cappuccio. *cucullus.*
Capra, animale. *capra.* Di capra. *caprinus.*
Capra selvatica. *caprea.* Stalla da capre. *caprile.*
Caprajo. *caprarius.*
Capretta. *capella.*
Capretto, e cavretto. *hoedus.*
Capriccio, quel tremore che fa arricciare i capelli. *horror.* Per Fantasia. *animi impetus, animi motus, cupiditas, inventum, i.*
Capriccioso. *rapidus, cerebrosus, difficilis.*
Capricorno, animale. *capricornus.*
Caprifico, fico salvatico. *caprificus.*
Caprino, di capre. *caprinus.*
Capriola, cavriola. *saltatio.*
Capriuolo, cavriuolo. *capreolus.*
Caprone. *hircus, caper.*
Caraffa, vaso di vetro. *phiala vitrea.*
Caraffino. *parva phiala.*
Caramella. *mamulas.*
Caramente. *humaniter, benigne, benevole.*
Caratare, pesare minutamente. *ad siliquam ponderare.* Per metafora. *diligenter, o adamussim appendere, aestimare, examinare.*
Caratello, botticella. *seria, doliolum.*
Carato, peso che è il ventiquattresimo dell' oncia. *siliqua, ceratium.*
Carattere, segno, forma. *insigne, signum, nota, character.*
Caratterizzare. *impressa nota resignare.* Per metaf. Dichiarare solennemente. *solemni ritu designo.*
Caravella, fusta di naviglio veloce. *celox.*
Carbonaja, luogo dove si fa il carbone. *carbonaria fornax.*
Carbonajo, chi fa carbone. *carbonarius.*
Carboncello, infermità. *carbunculus.*
Carbonchio, pietra preziosa. *carbunculus.*
Carbone acceso. *pruna.* smorzato. *carbo.*
Carcame, scheletro. *cadaver exsiccatum, ossea forma.*
Carcare, voce da' Poeti sincopata da caricare. *onero.* Carcar l'arco. *intendere arcum.*
Carcasso, turcasso da riponere le freccie. *pharetra.*
Carcerazione. *inclusio, o conjectio in carcerem.*
Carcere, prigione, prigionia. *carcer.* Esser messo in carcere. *in carcerem conjici, detrudi.*
Carceriere, guardiano della carcere. *custos carceris.*
Carciofo, articiocco. *cinara, cardus sativus.*
Carco, sust. *onus, pondus.*
Carco, addiet. *onustus.*
Cardare, scardassare la lana. *carmino, as.*
Cardatore. *carminatio.*
Cardellino, e Cardello, uccello. *carduelis.*
Cardinale. *Cardinalis.*
Cardine. *cardo, inis.*
Cardo, erba nota. *carduus.*
Carena, la parte di sotto nel naviglio. *carina, ae.*
Carestia. *penuria, difficultas annonae, annonae caritas.*
Carestia di tempo. *angustia temporis.*
Carestia estrema. *summa caritas.*
Carezzare, e careggiare. *blandior, illicio.*
Carezze. *illecebrae, blanditiae.*
Carezzevolmente. *blande.*
Carica o caricatura. *pondus, onus.* Per Cura di far qualche cosa. *munus, officium.* Dare, o pigliar carica. *impressionem facere, vel pati.*
Caricare. *onus impono.* Per metaf. ingiuriare. *invidia onerare.*
Caricare il popolo di dazj. *onerare populum vectigalibus.*
Caricar' il nemico. *hostem urgere.*
Caricarla a uno. *eludere aliquem, imponere alicui.*
Caricar nel discorso. *augere, exaggerare.*
Caricar la mano, cioè aggravare. *opprimere, vehementius, aut violenter agere.*
Caricato. *onustus, oneratus.*
Carico. V. Carica.
nave da carico. *navis, oneraria.*
Carissimamente. *summa benevolentia, & charitate.*
Carità. *charitas.*
far carità, o limosina. *benigne alicui facere, in pauperes erogare, stipem largiri.*
Caritatevolmente, o caritevolmente, o caritativamente. *benigne, benevole, misericordi & liberali animo.*
Caritativo, o caritevole. *benignus, misericors.*
Carme, voce Poetica. *carmen.*
Carminare, pettinar la lana. *carmino, pecto.*
Carnacciuto. *carnosus, corpulentus.*
Carnaggio. *caro esculenta.*
Carnagione. *carnis color.*
Carnajo, dove si ripone la carne. *carnarium.* Per cimiterio. *coemeterium.*
Carnalaccio. *libidinis effrenatae, libidinosissimus.*
Carnale. *libidinosus, lascivus.*
Carnale, parente stretto. *consanguineus, cognatus.* Fratel carnale. *frater germanus.*
Carnalità. *libido, e libidinose facta.*
Carnalmente. *libidinose.*
Carname. *caro corrupta.*
Carnasciale, o carnovale. *Bacchanalia, orum.*
Carne. *caro.*
Carne, cioè lussuria. *libido, venus, obscoena voluptas.*
Carne di bue. *caro bubula.*
Carne allessa. *elixa caro.*
di bestia morta da se. *caro morticina.*
di cinghiale. *caro aprina, o aprugna.*
cotta su' carboni. *caro tosta.*
di castrato. *caro vervecina.*
cotta nel suo brodo. *caro jurulenta.*
fritta. *caro fricta, e frixa.*
a guazzetto. *caro jurulenta.*
di pecora. *caro ovilla.*
di porco. *caro suilla, vel porcina.*
di porco salata. *succidia.*
rancia. *caro subrancida.*
arrosto. *caro assa.*
secca al fumo. *caro infumata, caro fumea.*
di vaccina. *caro bubula.*
di vitello. *vitulina.*
Carnefice. *carnifex.*
Carnesalata, o carnesecca. *succidia.*
Carniere, o carniero, foggia di tasca. *pera.*
Carnificina. *laniena, carnificina.*
Carnosità. *caro.*
Carnoso, carnacciuto. *carnosus.*
Carnovale. *bacchanalia, orum.*
Caro, cioè grato. *carus, gratus, jucundus.*
Caro, cioè che vale gran prezzo. *carus, pretiosus.*
Caro, sust. disorbitanza di prezzo. *caritas.*
Caro, avverb. *care.*
Carogna, cosa puzzolente. *caro putris, male olens, cadaver.*
Carola, ballo. *chorea, saltatio.*
Carolare. *choreas ducere.*
Carota, frutto. *siser, eris.*
Carota, cioè bugia. *commentum, mendacium, figmentum.*
Carotajo. *mendax, mendaciloquus*
Carotare, cioè ficcar carote. *falsa loqui.*
Carovana. *jumentorum vel navium multitudo agmine vel catervatim simul iter habentium ad securitatem.*
far la carovana. *legitimum tempus explere maritimis expeditionibus obeundis.*
Carpare, cioè carpire. *arripio.* Per andar carpone. *repo, repto.*
Carpione, pesce. *cyprinus.*
Carpire. *decerpo, arripio, rapio.*
Carpita, panno composto lungo. *villosus pannus.*
Carpone, avverb. *repando.* Andare carpone. *repo, repto.* L'andare carpone. *reptatus, us, reptatio.*
Carradore, che fa carri. *carpentarius.* Per Conducitore di carri. *essedarius, auriga.*
Carreta, quanto si conduce in un carro. *vehes, is.*
Carratello. *cadus, seria.*
Carreggiare. *aurigor, currum duco.*
Carreggiata, strada battuta da' carri. *via vehicularia, actus, us.*
uscire della carreggiata per metaf. *falli, decipi, aberrare.*
Carretta. *carpentum, vehiculum, essedum, curriculum.*
Carretta da quattro cavalli. *quadriga.* Da due. *bigae, arum.*
Carretta, che si usa nelle Processioni sacre. *ferculum.*
Carrettata, carrata, V.
Carrettiere, colui, che guida la carretta. *auriga, ae.*
Carrettiere, o carrettajo. *essedarius, auriga.*
Carretto, carriuolo, carro picciolo. *cisium, curriculum.*
Carriaggio, arnese che portasi attorno con carro, o con bestie da soma. *impedimenta, sarcina.*
Carriera. *cursus, decursus, curriculum.*
Carriuola da latte con girella. *lectus ambulator ius.*
Carriuola da letame. *vehes, is.*
Carro. *currus, carrum, currus, plaustrum, vehiculum.*
Carro da due cavalli. *biga, ae.* Da tre. *triga, ae.* Da quattro. *quadriga.*
Carro da guerra per fracassare un'esercito. *covinus.*
Carro da vettura. *ferratum, tectum vehiculum.*
Carro trionfale. *currus triumphalis.*
Carro di tramontana o della notte. *Bootes, plaustrum*
Carrozza. *carruca, rheda.*
Carrozza da viaggio. *rheda, ae.*
Carrozza da donne. *carpentum, o pilentum.*
Carrozzajo, colui che fa carrozze. *rhedarius, rhedarum faber.*
Carrozziere. *rhedarius, auriga, carrucarius.*
Carruba, volgarmente carroba. *siliqua, ae.*
Carruccio, dove si mettono i bambini, perchè imparino a camminare. *plostellum.*
Carrucola, strumento con girella incavata, che serve comunemente ad attignar l'acqua. *trochlea.*
Carrucolare alcuno, vale indurlo con inganno a far qualche cosa. *per fraudem inducere.*
Carta da scrivere. *charta, papyrus.* Da giuoco. *alea.* Di carta. *chartaceus.*
Carta lisciata. *charta dentata.*
Carta d' un libro, facciata. *pagina*, a 'l suo dimin. *pagella.*
Carta da stracci. *charta emporetica, inepta charta.*
Carta imperiale, o reale. *charta regia, bibratica, ae, macrocola, orum.*
Carta da scrivere e cassare. *palimpsestus.*
Carta reale. *macrocolum.*
Cartaccia. *charta vilis, obsoleta, inepta.*
Cartapecora. *membrana, ae.*
Carta sugante. *charta bibula.*
Carte da giuocare. *lusoriae chartae, alea.*
Carteggiare, guardare un libro carta per carta. *librum recensere.*
Carteggiare, cioè tener corrispondenza di lettere con alcuno. *cum aliquo litterarum commercio uti.*
Cartello, *pagella, schedula.*
Cartella cerata da scrivere. *palimpsestus.*
Cartello. *libellus.*
Cartello infamatorio. *libellus famosus.*
Cartiere. *officina chartaria.*
Cartilagine. *cartilago.* Di cartilagine. *cartilagineus.*
Cartoccio, *cucullus.*
Cartolajo, che venda carta. *chartarius.*
Cartoliere, che fa carte. *chartularius.*
Cartone. *charta crassa.*
Carroccia. *chartula, schedula.*
Casa. *domus, aedes, domicilium.* Per Famiglia, *domus, familia.* Di casa, cioè famigliare. *familiaris.*
casa aperta a tutti. *domus hospitalis.*
casa di baratteria. *domus aleatoria.*
casa di puttane. *fornix, lustrum, lupanar.*
casa del Podestà. *domus Praetoria, e Praetorium, ii.*
casa Regale. *Regia domus.*
casa fornita. *domus instructa.*
casa sfornita. *domus nuda.*
casa da vendere. *domus venalis.*
casa da affittare. *domus conducticia.*
casa sana. *domus salubris.*

casa con sta per cadere. *aedes ruinosae*.
casa mal fabbricata. *aedes male materiatae*.
casa polita, o vaga. *domus elegans*.
casa grande. *domus ampla*.
casa stretta. *domus angusta*.
Casacca. *tunica manicata, sagum*. Voltar casacca, vale mutar opinione. *mutare animum, mutare sententiam*.
Casaccia, cattiva casa. *casa*.
Casale, mucchio di case. *pagus*.
Casalingo, di casa. *domesticus*.
Casamatta, casa sotterranea. *subterranea casa, substructio*.
Casamento. *domus*.
Casata, o casato. *familia, domus*.
Cascamento. *casus, lapsus, ruina*.
Cascare, cadere. *cado, concido, corruo, excido*.
cascare a poco a poco. *labi sensim, vel pedetentim*.
cascare in errore. *labi*.
cascare in giù. *decido*.
cascare con empito. *proruo*.
cascare di sotto. *succumbo*.
cascare di sopra. *superincido*.
cascare disteso. *concido*.
cascare in miserie. *incidere in aerumnas*.
cascare di vezzi. *mollitie diffluere*.
cascare nell'animo. *in mentem venire*.
Cascaticcio. *caducus, quod facile labitur*.
Cascina, luogo dove si pasturano le vacche per fare il cacio. *cascale, is*.
Cascio, cacio. *caseus*.
Casella, casetta, casina, casipola. *domuncula, aedicula*.
Casereccio, di casa. *domesticus*.
Casista. *moralis scientiae peritus, Theolog. moralis*.
Caso, sorte, avvenimento. *casus, sors, eventus*.
a caso. *fortuito, temere, inconsulto*.
ciò che accade per caso. *fortuitus, a, um*.
per caso. *casu, forte, fortuito*.
in caso che. *si forte*.
far caso d'una cosa. *facere, pendere, aestimare*.
Casolare, casa scoperta. *domus diruta*.
Casoso, che d'ogni cosa fa caso. *anxius, sollicitus, meticulosus*.
Cassa. *capsa, capsula, arca*.
Cassa de morti. *feretrum, loculus*.
Cassare, scancellare, annullare. *deleo, induco*.
Cassare i soldati. *exauctoro*.
Cassazione o cassatura. *litura, deletio*.
Cassero, casso, *costarum sinus*. Per la parte superiore della poppa della nave. *pars puppis superior*.
Cassetta, picciola cassa. *arcula, capsula*.
Cassetta d'incenso. *acerra*.
Cassettajo. *capsarius, arcularius*.
Cassettina, o cassettino. *capsula, arcula*.
Cassia. *cassia*.
Cassiere, guardiano di cassa. *capsarius, arcarius*.
Cassiere di banchi. *collybistes, ae*.
Casso, privo, voto. *cassus, inanis*.
Casso, sorta di busto da donna. *thorax*. Per il concavo del corpo circondato dalle coste. *costarum sinus, thorax*.
Cassone. *magna arca*.
Castagna, frutto. *castanea, ae*.
Castagneto, luogo piantato di castagni. *castanetum*.
Castagno, l'albero che fa le castagne. *castanea, ae*.
Castalderia. *villicatio*.
Castaldo. *villicus*.
Castamente. *caste, pudice, integre*.
Castellaneria, e castellania. *oppidi, aut arcis praefectura*.
Castellano, guardiano del Castello. *praefectus arcis*.
Abitator di castello. *oppidanus, castellanus*.
Castelletto, o castelluccio. *oppidulum*.
Castello, [illegible], o forte. *castellum, oppidum*. Per macchina da ficcar pali. *fistuca*. da tirar su pesi. *trochlea*.
Castigare con parole e fatti. *castigo, punio, animadverto*.
Castigazione. *castigatio, censura, animadversio*.
Castigo, *animadversio, poena, supplicium*.
Castità. *castimonia, castitas*.
Casto. *castus, pudicus, integer, purus*.
Castoro, animale. *castor*. Di castoro, *castoreus*.
Castrare, tagliare o cavare i testicoli. *castrare, evirare, eunuchum facere, testes incidere*.
Castrato. *castratus, eviratus, spado, eunuchus*.
Castrato, animale noto. *vervex*. Di castrato, *vervecinus*.
Castratore. *castratura, castratio, curratio*.
Castrone, vale Castrato. *vervex*.
Casuale. *fortuitus*.
Casualmente, a caso. *casu, forte, fortuito*.
Casuccia. *tuguriolum, domuncula, casula*.
Catacombe. *hypogaeum*.
Catafalco. *pegma funebre*.
Cataletto, bara in cui si portano i morti alla sepoltura. *feretrum, sapulus*.
Catalogo, ruotolo de' nomi. *catalogus, index, series*.
Catapecchia, luogo sterile, e rimoto. *tesqua, locus incultus*
Catarro, infreddatura. *pituita, distillatio, gravedo, inis*.
Catarroso. *pituitosus, gravedinosus, rheumaticus*.
Catasta, massa di legne. *lignorum strues*.
Catastrofe. *conversio, catastrophe*.
Catechismo. *Christianae doctrinae institutio, eruditio*.
Catecumeno. *catechumenus*.
Catena. *catena*.
Catenaccio, strumento da serrare porte, o fenestre. *vectis, pessulus*.
Catenato, incatenato. *catenatus*.
Catenella, catenuzza. *catenula*.
Cateratta. *cataracta, ae, emissarium*.
Catinella da lavarsi le mani. *malluvium*.
Catino, conca. *catinus, pelvis*.
Catinuzzo. *catillus*.
Catrame, sorta di regia nera. *resina*.
Cattare, procacciare. *capto, comparo, invenio*.
Cattedra. *cathedra, ae*.
Cattedrante. *magister, antecessor*.
Cattivamente. *nequiter, malitiose, improbe*.
Cattivare, far prigione, o schiavo. *captivum facio, in servitutem adduco*. Per metaf. *capto, allicio, devincio*.
Cattivello. *miserabilis*. Per infelice. *miser*.
Cattivezza. *improbitas*.
Cattività, e cattivaggine, servitù. *servitus*. Per malizia, e peccato. *scelus, improbitas*.
Cattivo, tristo, e scellerato. *pravus, malus, improbus*. Cattivissimo. *pessimus*.
Cattivo, cioè schiavo. *captivus*.
Cattolico. *catholicus, καθολικός*.
Cattura, preda. *captura, ae*.
Catturare. *comprehendo, capio, vincio*.
Cavo, caverna, grotta. *cavea, specus, cavum*: di molte cave. *multicavatus, multicavus*.
Cava da piantare alberi, o viti. *scrobs*.
Cava di sassi. *latomiae, lapicidina, arum*.
Cava di metalli. *fodina, ae, v. g. argentifodina, aurifodina*.
Cavadenti. *dentiduces*.
Cavalcante. *equitans*.
Cavalcare. *equito*. Cavalcar' intorno. *obequito, circumequito*. Cavalcare in mezzo ad altri. *interequito*. Cavalcare a bardosso. *nudis equi humeris insidere*.
Cavalcata. *equitatus*.
il cavalcare. *equitatio*.
Cavalcatura. *equus*.
Cavaleggiere, soldato a cavallo di leggieri armadura. *eques levis armaturae*.
Cavaliere. *eques*.
Cavaliere da batter fortezze. *agger, vallum*.
essere o stare a cavaliere d'uno. *imminere alicui*.
Cavalla. *equa, ae*.
Cavallaccio, rozza. *vetulus equus, tardus caballus*.
Cavallaro. *agaso, equiso*.
Cavallerescamente. *generose, ingenue*.
Cavalleresco. *generosus, nobilis, ingenuus*.
Cavalleria, gente a cavallo. *equitatus*. Per grado, e dignità. *dignitas equestris*.
Cavallerizza. *equorum palaestra*.
Cavallerizzo. *equorum Magister*.
Cavalletta. *locusta*. Per inganno. *dolus*.
Cavalletto. *equulus, equuleus*.
Cavalletto, strumento di legno per sostener pesi. *equuleus*.
Cavalletto, strumento da letto. *fulcrum, fulcimentum*.
Cavallina, picciola cavalla. *equula*.
Cavallino. *equulus, equuleus*.
Cavallo. *equus*.
di cavallo. *caballinus, equinus*.
mandra di cavalli. *equitium*.
Cavallo corsiero. *equus cursorius*.
che va di portante. *gradarius equus*.
da posta. *veredus, cursorius equus, tolutarius*.
castrato. *cantherius*.
da basto. *caballus sagmarius, o clitellarius*.
selvatico. *equiferus*.
da bagaglie. *equus sagmarius*.
ben fatto. *equus formosus*.
bolso. *equus suspiriosus, anhelus, dyspnoicus*.
di buona razza. *generosus, nobilis equus*.
da cocchio. *rhedarius*.
calcitroso. *calcitro, onis, calcitrosus*.
da carretta. *equus plaustrarius*.
che casca dinanzi. *equus cernuus*.
domato. *equus domitus*.
frisone o pomato. *scutulatus equus*.
ginetto. *asturco, onis*.
gricciuloso. *equus sternax*.
indomito. *equus indomitus*.
intiero, o stallone. *equus admissarius*.
magro. *equus strigosus*.
mansio, e piacevole. *equus quietus, & placidus*.
da nolo. *equus meritorius*.
polledro. *equus tiro, [illegible]*.
rozza, o rozzone. *equus piger, caballus*.
che scapuccia. *equus cespitator, equus cernuus*.
da schiera. *ephippio idoneus*.
senza sella. *equus nudus*.
sfrenato. *equus effraenus, effraenatus*.
da somma o da basto. *equus dossuarius, vectarius, sarcinarius*.
che tira l'alzaia. *equus helciarius*.
che va di trotto. *equus succussor, succussator*.
vano. *equus falvus*.
restio. *equus refractarius, contumax*.
di prezzo. *equus pretiosus*.
Caval marino. *hippopotamus*.
Cavallone. *grandis equus*. Per Gonfiamento d'acque. *fluctus decumanus*.
Cavalluccio. *vilis, vel minutus equus, equulus*. a cavalluccio, portare a cavalluccio. *vehere more equi*.
Cavamento, cavata. *fossio, effossio*.
Cavare. *cavo, excavo, fodio, effodio, eluo*.
Cavare dalle mani. *eripio, avello, obduco*.
Cavare la terra per trovare argento. *fodere argentum*.
Cavar fuori. *eximo, effodio, elicio, traho*.
Cavar fuori arando. *exaro*.
Cavar le erbe. *eruncо*.
Cavar le ossa. *exosso*.
Cavar le budella. *exentero*.
Cavar sangue. *sanguinem mittere*.
Cavar gli occhi. *effodere, eruere, excludere oculos*.
Cavar denari dalla cassa. *promere ex arca pecuniam*.
Cavar denaro da una cosa venduta. *redigere pecuniam ex re vendita*.
Cavar del capo una cosa. *evellere alicui opinionem*.
Cavar la sete. *explere sitim, extinguere, depellere*.
Cavar di prigione. *eximere vinculis*.
Cavar di pericolo. *e periculo eruere, liberare*.
ciò che si può cavare. *fossilis, fossitius*.
Cavarsi la berretta. *aperire caput*.
Cavato, luogo cavato. *cavus, cavum*.
Cavatore. *fossor, effossor*.
Cavatura. *fossura, ae*. Per concavità. *cavum*.
Caudatario, colui che sostiene l'estremità delle vesti Prelatesche. *a syrmate*.
Caverella, fossetta. *fossula, ae*.
Caverna, grotta. *caverna, specus, latibulum, spelunca*.
Cavernetta. *cavernula*.
Cavezza del cavallo. *capistrum, habena*.
Caviale, o caviaro, liquore salato di pesce. *garum*.
Cavicchio, o cavicchio, *clavulus, cuneolus*.
Caviglia, o cavicchia della gamba. *tibiae nodus*.
Cavigliuolo. *cuneolus*.
Cavillare, ingannare. *cavillor*.
Cavillazione. *cavillatio, cavillum*.
Cavillo. V. Cavillazione.
Cavilloso, contenzioso. *trico, onis, amans litium, cavillator, captiosus*.
Cavità. *cavum*.
Cavolo, verza. *brassica, caulis*.
Cavretto. V. Capretto.
Cavriola. *saltatio, saltus*.
Cavriolo. *capreolus*.
Causa, cagione. *caussa, ratio*. Per lite. *caussa*.
Causa picciola. *caussula*.
Causare. *efficio*. Esser causato. *orior, nascor*.
Causidico. *caussidicus*.
Cautamente, accortamente. *caute, cautius*.
Cautela. *cautio, diligentia*.
Cautelare uno. *cavere alicui*.
Cauterio, incendimento di carne con ferro rovente. *cauterium*.
Cauterizzare. *cauterio inurere*.
Cauto, accorto. *cautus, prudens*.
Cauzione, sicurtà. *cautio*.
Cazzica, voce di esclamazione. *hui, hem*.
Cazzuola da muratore. *trulla*.
Cece, legume. *cicer*.
Cecità, e cechità. *caecitas*.
Cedere, dar luogo, permettere. *cedere, loco cedere, locum concedere, locum dare*.
Cedola. *syngrapha*.
Cedola. *schedula, ae*.
Cedolone. *ingens scheda*.
Cedornella. V. Citraggine.
Cedrato, e cedrino, di cedro. *cedrinus, cedreus*.
Cedriuolo, e cetriuolo. *cucumis vitreus*.
Cedro, albero, *malus citrea*. Il frutto. *malum citreum*.
Cefalo, pesce. *cephalus, capito, nis*.
Ceffata, o ceffone. *colaphus*.
Ceffa, mostaccio brutto. *facies deformis*.
Ceffo, muso d'animali. *rictus, us*.
far ceffo, vale Storcer la faccia per cosa che non t'aggradi. *contrahere frontem*.
Celabro, cervello. *cerebrum*.
Celamento. *occultatio*.
Celare, nascondere. *celo, occulto, occulo*.
Celata, elmo. *galea*.
chi ha la celata. *galeatus*.
mettersi la celata. *galeari*.
Celatamente. *clam, occulte*.
Celato, occulto, nascosto. *abditus, reconditus*.
Celebramento, celebrazione. *celebratio*.
Celebrare, esaltare. *celebro, decanto, laudo, praedico*.
Celebratissimo. *celeberrimus*.
Celebrato. *celebris, celebratus, nominatus*.
Celebre, famoso. *celebris, notus*.
Celebrità. *celebritas, frequentia*.
Celerità. *celeritas, velocitas*.
Celeste, e celestiale. *caelestis*.
Celestino, sorta di colore. *caeruleus color*.
Celibe. *caelebs*.
Celidonia, erba nota. *Chelidonia*.
Cella, ricetto, albergo. *cella, ae*.
Cellaio, e Cellario, conserva, guardaroba. *Cellarium*.
Celletta, e Celluzza. *Cellula*.
Celliere, cellaio, V.
Cembalo, strumento musico. *cymbalum, tympanum*.
Cena. *caena*. Cena magnifica e sontuosa, *laudatissima caena, opipare apparata, caena dapalis, opima*.
Dar cena ad alcuno, *excipere caena aliquem*.
Cenacolo, luogo da cenare. *caenaculum, caenatio*. Luoghetto da cenare. *caenatiuncula*.
Cenare. *caeno, as*.
Cenciaia, cosa di poco valore. *Res futilis*.
Cencio. *scruta, orum*. Uscir de' cenci, *mutare fortunam*.
Cencioso. *Pannosus*.
Cencro, serpe velenosa. *cenchris*.
Cenerata, composto di cenere, e acqua. *Lixivium cinis*.
Cenere. *cinis, eris*.
Cenerelle, o cenetta, picciola cena. *caenula*.
Cenerognolo, di color di cenere. *cineraceus*.
Ceneroso. *cinere aspersus*.
Cenetta. *caenula*.
Cennamella, strumento musico da fiato. *fistula*.
Cenno che si fa con l'occhio. *nutus, nictatio, signum*.
far cenno di no. *abnuo*. far cenno di sì. *annuo*.
Censo, rendita. *census*. Dar danari a censo. *foenerari pecuniam*.
Censore. *censor, magister morum*.
Censura, offizio del Censore. *censura*.
Censurare. *corrigo, reprehendo, noto, castigo*.
Centauri, popoli di Tessaglia. *Centauri*.
Centellare, bere a centellini. *sorbillare, pitissare*.
Centellino, o cintellino. *sorbitiuncula, sorbillum*.
Centesimo. *centesimus*.
Centinaio. *numerus centenarius*.
Centinare, mettere la centina. *camerae fulcire*.
Centina, legno in arco da sostentare la volta. *camerae fulcimen, arcus*.
Centinatura. *camerae fultura*.
Cento. *centum*.
e cento. *centenus, a, um*.
a cento a cento. *centuriatim*.
Cento volte. *centies*.
Centogambe, verme. *centipeda*.
di cento capi. *centiceps*.
di cento mani. *centimanus*.
Centone, schiavino. *cento, onis*.
Centro. *centrum*.

Cen-

Centuplicato, o centuplo. centuplex.
Centurie, compagnia di cento fanti. centuria. Metter in centurie, cioè ordinar soldati a cento a cento. centurio, as.
Centurione. Capitano di cento fanti. Centurio, onis.
Ceppi de piedi, i quali si pongono a' prigionieri. compes, dis, pedica, æ. Per base dell'albero. Caudex, stipes, stirps, cippus. Per casata, famiglia, stirpe. stirps, genus, origo.
Cera. cera, æ. picciola cera. cerula.
Cera rossa. miniatula cera.
fatto di cera. cereus.
color di cera. cereus color.
Cera, cioè sembianza, o aria di volto. facies, vultus. far buona, o cattiva cera ad uno. aliquem læto vel tristi vultu accipere.
Cerasa, Vedi Ciriegia.
Ceraiuola, artefice di cera. Cerarius.
Ceralacca, cera da sigillare. signatoria cera.
Cerbaie, cerreto. locus cerris consitus.
Cerbero, cane di Plutone. Cerberus, triceps, janitor orci.
Cerbottana, mazza vota dentro a guisa di canna. calamus, arundo.
favellar per cerbottana. loqui per internuncium.
saper per cerbottana qualche cosa. aliquid obiter audire, vel intelligere: vaso referre.
Cerbiatto, cerviatto, cervetto. hinulus cervinus, pullus cervinus.
Cerca. inquisitio, investigatio.
Cercante. mendicus, vagator.
Cercare, investigare. quæro, indago, investigo.
Cercare con diligenza. perquiro, exquiro, scrutor, perscrutor.
Cercare con ansietà. affecto.
Cercare d'intendere e informarsi. sciscitor.
Cercare alcuno per terra, e per mare. conquirere aliquem terra, marique.
Cercare con arte la grazia d'alcuno. aucupari alicujus gratiam.
Cercare per procacciare, o mettere studio. nato, enitor.
Cercatore diligente. scrutator, indagator, inquisitor.
Cercatrice. quæ quærit.
Cerchiajo. vietor.
Cerchiare, circuire, fasciare. cingo, circundo.
Cerchiato. circumdatus, cinctus.
Cerchiello, cerchietto. circulus, annulus.
Cerchio. Circulus.
Cerchio da far il formaggio. forma.
Cerchio d'uomini. corona.
Cercine, ravvolto di panno a foggia di cerchio usato per portar pesi in capo. orbiculus.
Cerco, cercato. quæsitus.
Cercone dicesi al vin guasto. vinum corruptum, vappa.
Cerebro, cervello. cerebrum.
Ceremoniale. Pontificalis, o Rituale liber.
Ceremoniere, Maestro delle ceremonie. designator.
Ceremoniosamente. solemniter, comiter, officiose.
Cerere, Dea del grano. Ceres, eris.
Cereo, ovvero torcio. cereus, fax, cis.
Ceremonia, o cirimonia, solennità ne' sacrifizj. ceremonia, arum. maestro di cerimonie. designator.
Cerimonie di parole. circuitio, circuitus verborum.
Cerimonie, per quelle dimostrazioni reciproche, che per onoranza si fanno le persone civili. officium, publica verecundia. (bo.
Cerimonioso. officiosus.
Cerne, cosa cattiva separata dalla buona. purgamentum, retrura.
Cerna, cioè scelta. delectus.
Cernere o cernire. secerno, separo, delectum habeo, seligo.
Cernere, cioè stacciare. cerno, is.
Cernire, cernere. cernere, deligere, seligere.
Cernito. selectus, separatus, cretus.
Cero, candela grande di cera. cereus, i.
Ceroso, di cera. cereus, a, um.
Ceroto, impiastro. ceratum.
Cerretano, cantambanco. circulator.
Cerro, sorta d'albero. cerrus.
di cerro. cerreus, cerrinus.
Certamente. certe, quidem, certo, vtvero, equidem, profecto, plane, omnino, sane, hercule.
Certezza, sicurezza. notitia, vel rogatio certa, veritas explorata.
Certificare. certiorem, facio.
Certificato. certior factus.
Certitudine, certezza. V.
Certo, cioè sicuro. certus, exploratus, haud dubius.
Certo, avverb. certo, procul dubio.
Al certo, per certo. vere, certe, profecto.
Certo, pronome. quidam.
Certo, sust. V. certezza.
Cerva. cerva, æ.
Cervellaccio, dicesi d'uomo stravagante. morosus homo, difficilis, cerebrosus.
Cervellaggine, capriccio strano. stultum inventum, stultum consilium, insana voluntas.
Cervelliera, cappelletto di ferro, che si porta in capo a difesa. cassis, dis.
Cervellino, cioè fantastico. cerebrosus, vecors.
Cervello, parte interiore del capo. cerebrum.
Per mente, o senno. mens, intellectus, ratio. essere in cervello. sapio, sana mente sum, sum compos mentis, compos sui.
rimettere altrui il cervello in capo. ad sanam mentem revocare.
tenere in cervello. in officio continere.
stare in cervello. esse apud se.
Cervice, parte deretana del collo. cervix.
Cerviere, spezie di lupo di vista acutissima. lynx, yncis.
Cerviero. add. lynceus.
Cervio, o cervo, animal noto. cervus.
di cervo. cervinus.
Cervogia, birra, bevanda. cervisia, cicera.
Cerusico. chirurgus.
Cerussa, biacca. Cerussa.
Cerzionare. certiorem facere.

Cesoja, forbice. forfex.
Cespuglio, o cespo, o cespita. cespes, itis.
Cespuglioso. cespitibus plenus.
Cessamento, cessazione, o cessagione. cessatio, defectus.
Cessare, mancare. cesso, desisto, desino.
Cessare di guerreggiare. desistere bello.
Cessare di piagnere. facere lugendi modum.
Cessare dall'imprese. desistere incæpto.
Cessione. cessio, concessio.
Cesso, cioè luogo da scaricare il ventre. latrina, forica.
Cesta, paniere. cista, calathus, canistrum.
Cestaccia. cista informis.
Cestella, cestarella, cestello, cestino. fiscella, cistella, cistula, cistellula.
Cestella, che si dà in regalo dopo i conviti. apophoreta, orum.
Cesto, pianta di frutice, o d'erba. cespes.
Cestone. corbis.
Cetera, o cetra, stromento musico. cithara.
cetera accordata. cithara fidibus, vel nervis concenta.
Ceterista, sonator di cetra. citharœdus, citharista; e citharistria parlandosi di femmina.
Cetronella, erba che ha odore di cetro. melissophyllon, meliphyllum, apiastrum.
Cetriuolo, cocomero. cucumis sativus.
Cetto, mannaia. securis.
Cettarella, dim. securicula.
Che, relativo di sustanza. qui, quæ, quod.
Che, relativo di quantità e qualità. quantus, qualis.
Che, dipendente da comparativo, o da relativo. quam
Che, in vece di Se non. nisi.
Che, in vece di Quanto. quam.
Che, in vece di Perchè? Cur, quare.
Che per Acciocchè. ut, quo.
Che, cioè Che cosa? quid?
Che non. ut, quin.
Che che, qualunque cosa che. quicquid.
Ch'è ch'è, cale ed ora ad ora. crebro, sæpe. (que.
Chente, cioè quale. qualis, quis. Per Qualunque. quicun-
Cherica, tosura rotonda, che i Cherici si fanno sul capo. tonsura.
Chericato, e Chericìe. clericatus.
Cherico. clericus. κληρικός.
Chermisì, o cremisì. purpureus, vel coccineus color.
Cherubino. Cherubin. Vox Hebr.
Chetamente. quiete, tacite.
Chetare. Vedi Acchetare.
Chetezza. quies, silentium.
Cheto. quietus, tacitus.
Cheto cheto. quietissime.
Chi, quis, quisnam.
Chi, senza interrogazione, colui che. qui.
Chiacchiera. nugæ, fabula.
Chiacchierare. blatero, inepte loquor.
Chiacchierino. garrulus.
Chiacchierone. blatero, nis, verbosus, loquax.
Chiamare. voco, accio, excio, arcesso.
Chiamare altrove. avoco.
Chiamare a se. advoco.
Chiamare da bande. sevoco.
Chiamar dentro. intro voco.
Chiamar in ajuto. invoco.
Chiamare il Senato. convocare Senatum.
Chiamare a conti. ad calculum vocare.
andar a chiamare. accerso.
Chiamarsi. vocor.
Chiamarsi contento. acquiescere.
Chiamata. vocatus, us.
Chiamatore. vocator, is. Plin.
Chiappa. clunes, nates.
Chiappare. capere, apprehendere, arripere.
Chiappola, cosa di niun, o poco pregio. nugæ, arum, res nihili.
Chiara, ovvero bianco dell'uovo. ovi albumen.
Chiaramente, manifestamente. clare, aperte, dilucide.
Chiarella, vino annacquato. lora, æ, vinum dilutum.
Chiarezza, splendore, lucidezza. claritas, claritudo, perspicuitas.
Chiarificare. far chiaro. illustrare.
Chiarire, far chiaro. clarifico, dilucido. Per divenir chiaro. claresco, elucesco.
Chiarire alcuno di qualche cosa. planum alicui facere, patefacere, elucidare aliquid.
Chiarirsi di alcuna cosa. certe aliquid cognoscere, perspicere, explorare.
Chiarito. clarus, illustris. Per fatto certo. Certior factus.
Chiaro, lucido, manifesto. clarus, illustris, dilucidus, luculentus, perspicuus, pellucidus.
Chiaro, avverb. clare, aperte, manifeste, manifesto, liquido.
Chiarore. splendor, claritas.
Chiassetto e chiasso, sono vie brevi e strette. callis, angiportus.
Chiasso per bordello. lupanar, ganea.
Chiavaccio. V. Chiavistello.
Chiavaio, che ha in custodia le chiavi. clavium custos.
Chiavajuolo, che fa le chiavi. clavium fabricator, o faber.
Chiavare, serrare. claudo, occludo, obsero. Per Conficcare. configo, clavo figo.
Chiave. clavis.
Chiave falsa. clavis adulterina.
Chiavello, chiodo. clavus.
Chiavetta. clavicula.
Chiavica, scolatojo dove scorrono le immondezze. cloaca, æ.
Chiavistello, stromento da serrare la porta. vectis, repagulum, pessulus.
Chicchera, vaso picciolo da ber caffè, o altro. vasculum, sutilius.
Chi che, qualunque, o Chi che sia. quicunque.
Chiedere, domandare. peto, rogo, postulo, posco.
Chiedimento. petitio.
Chieditore. petitor.
Chierico, V. Cherico.
Chiesa, Tempio. Templum, ædes, is, fanum, delubrum.

Chiesetta, chiesuola. ædicula, sacellum.
Chilo, sugo bianco, che lo stomaco spreme de' cibi. Chylus, χυλός.
Chimera, mostro favoloso. chimæra, commentum.
Chimerico. vanus, futilis, commentitius.
Chimica. V. Alchimia.
China, scesa, contrario di salita. locus declivis.
Chinamento. declinatio, declivitas.
Chinare. inclino.
Chinarsi. inclinor.
Chinata. declivitas.
Chinato. pronus.
Chinatura. curvatura, curvamen.
Chioma, capello ambiante. affluens.
Chino, pendente. declinis, devexus, cernuus, pronus.
China, sost. declivitas.
Chioccia, gallina che ha i pulcini. gallina matrix.
Chiocciare, voce della chioccia. glocio, glocito.
Chioccio, roco. raucus.
Chiocciola, lumaca. cochlea.
scala a chiocciola. cochlea, æ, o cochlis, dis.
Chiocciola, cioè guscio. concha, ostreum.
Chiocciole, bacca. bacca, baccula.
Chiocciole d'ellera. corymbus, i.
Chiodo. clavus.
Chiodo di ferro. clavus ferreus.
Chiodo con la capella. clavus capitatus.
Chiodo, dove s'attaccano le cose. uncus.
Chiodo da trave. clavus, trabalis.
esser fisso, e fermo il chiodo. certum, & deliberatum esse.
Chioma. coma.
Chiosa, esposizione. interpretatio.
Chiosare, esporre. expono, interpretor.
Chiosatore. interpres.
Chiostro, loggia intorno i cortili. peristylium.
Chiragra, gotta delle mani. Chiragra.
Chirurgo. V. Cerusico.
Chitarra. cithara.
Chiudere, serrare. claudo, occludo, obturo.
Chiudere con siepe. sepio.
Chiudere una lettera. claudere, obsignare epistolam.
Chiudimento. obturamentum.
Chiunque, qualunque. quicunque.
Chiusa. Claustrum, septum.
Chiusamente. occulte, clam.
Chiusino, coperchio. operculum.
Chiusura. septimentum, claustrum. Per serratura. Sera.
Ciabatta, scarpa vecchia. calceamentum tritum. Per Masserizia consumata. scruta.
Ciabattino, o ciabattiere. cerdo, sutor, veteramentarius.
Ciacco, porco. sus.
Ciaffo, turaglio di botte. operculum.
Cialda, pasta sottile cotta. Ofella.
Cialtrone. impudens, nequam.
Ciambella. spira, æ.
Ciambellaio. pistor dulciarius.
Ciambellotto, drappo. Pannus villosus.
Ciancetta, ciancerella. nugamentum. Apul.
Cianciare. nugor.
Cianciatore, ciancione, ciancioso. nugator, verbosus, gerro, garrulus.
Ciancie, o ciance, chiacchiere. nugæ, ineptiæ, gerræ, apinæ.
venditor di ciance. nugivendus, vel nugivendulus.
portator di ciancie. nugigerulus. In altro senso. blatero, nebulo.
Ciaramella, stromento rustico. monaulos. Per ciancione. Blatero, onis.
Ciarla. inepta loquacitas, garrulitas.
Ciarlare, cicalare. garrio, blatero, as.
Ciarlatano, cantambanco. circulator.
Ciarlatore o ciarlone. loquax, garrulus.
Ciarlatrice. garrula, linguax, verbosa.
Ciarleria. garrulitas.
Ciarliero. garrulus.
Ciarpa, banda, che portano i soldati. Balteus.
Ciarpame. scrutorum vis.
Ciascheduno. unusquisque, unoquoque, unumquodque.
Ciascuno. omnes, quisque, unusquisque.
Cibamento. cibus. (co.
Cibare, nodrire, pascere. cibo, alo, nutrio, alimenta suppedi-
Cibarsi. vescor.
Cibo. cibus, esca, cibaria, orum.
Ciborio, quel vaso dove si tien l'Ostia consecrata. sacra pyxis.
Cicala, animaletto noto. cicada, æ.
Cicala, cioè ciarliera, garrula, loquax.
Cicalamento, cicaleccio. inanis verborum strepitus, inepta locutio, garrulitas
Cicalare, ciarlare. garrire, blaterare.
Cicalone, ciarlone. loquax, garrulus, blatero, onis.
Cicatrice. cicatrix.
Ciccia, voce da fanciulli, per significare carne. caro.
Cicciolo. frustulum carnis.
Cicerchia, legume. cicercula.
Cicogna, uccello. ciconia.
Cicognino. ciconiæ pullus.
Cicoria, radicchio. cichorium.
Cicuta, erba velenosa. cicuta.
Ciecamente. inconsulte, temere.
Ciecare. V. Accecare.
Cieco, orbo. cæcus, captus oculis. Nato cieco, cæcigenus, apud Lucr.
Cielo. cælum. Dal Cielo. cælitus.
Cielo del letto. peripetasma, vel lacunar.
Cifera. nota.
Cifolare. V. Fischiare.
Cifolo, V. Fischio.
Ciglio, picciolo arco di peli sopra l'occhio. supercilium.
Cigna, o cinghia. cingula.
Cignale. V. Cinghiale.
Cignere, e cingere. cingo, incingo, præcingo, circumdo.
Cigno, uccello bianchissimo. cygnus, olor.
Cigolamento. stridor.

Cigolare, lo stridere che fanno i ferramenti, o legnami, quando s'adoperano. *strideo*, *strepo*, *gemo*, *is*.
Cilestro, cilestrino azzurro. *caeruleo*, *caeruleus*.
Ciliccio, veste di setole d'animali. *cilicium*.
Cilindrico. *Cylindraceus*.
Cilindro, figura, o cosa rotonda, e bislunga. *Cylindrus*.
Cima, sommità di qualche cosa. *cacumen*, *fastigium*, *culmen*, *vertex*.
cima d'uomo. *vir excellens*.
cima dell' elmo. *conus*, *i*.
cima della testa. *vertex*, *icis*.
Cimare. *aequo*, *as*, *tondeo*, *es*.
Cimare, cioè scemare. *imminuo*, *decurto*.
Cimatore. *Tonsor*.
Cimatura, quel pelo che si leva al panno, cimandolo. *Tomentum*.
Cimasio, ovolo, membro della cornice. *Cymatium*, *κυμάτιον*.
Cimentare. *experior*, *periculum facio*.
Cimentarsi. *audere aliquid*, *aggredi*.
Cimento, prova. *experimentum*, *periculum*.
Cimice, animale notissimo. *cimex*.
Cimiero, o cimiere. *conus*, *crista*.
Cimitero, o cimiterio. *sepulcretum*.
Cimole del cavolo, e delle verze. *cyma*, *ae*.
Cinabro, materia di color rosso. *cinnabari*.
Cinericcio. *cineraceus*.
Cingere. V. Cignere.
Cinghie. *cingula*.
Cinghiale. *aper*.
Cinghialino. *aprinus*.
Cinghio, cerchio. *circulus*, *orbis*, *gyrus*, *cingulum*.
Cingolo. *cingulum*, *zona*.
Cinguettare, *balbutio*. Per ciarlare e cicalare. *garrio*, *effutio*.
Cinnamo, sorta di aromata. *Cinnamomum*.
Cinquanta. *quinquaginta*.
cinquanta volte. *quinquagies*.
a cinquanta e cinquanta. *quinquageni*.
Cinquantesimo. *quinquagesimus*.
Cinquantina, la somma di cinquanta, come una cinquantina d'uomini. *ad quinquaginta homines*.
Cinque. *quinque*.
a cinque e cinque. *quini*.
Cinque volte. *quinquies*.
Cinquecentesimo. *quingentesimus*.
Cinquecento. *quingenti*.
Cinquefoglie, erba. *quinquefolium*.
Cinquemila. *quinque millia*.
Cinquennio. *quinquennium*.
Cinquino. *quinarius numerus*.
Cinta, cinto, cintolo, cintura, cintale. *zona*, *cingulum*.
cinta delle calze. *ligula*, *ae*, *periscelis*, *idis*.
cinta di spada. *balteus*, *e balteum*, *i*.
cinta di muro. *ambitus muri*, *o murorum*.
Cinturetta, o cinturino, diminutivo di cintura. *cingulus*, *zonula*.
Ciò, pronome. *id*, *ejus*, *ei*.
Ciocco, ceppo. *truncus*, *stipes*, *pitis*.
Cioè. *hoc est*, *videlicet*, *nempe*.
Cionco, mozzo, accorciato. *mutilus*, *mancus*, *decurtatus*. Per ubbriaco. *Ebrius*.
Ciondolare, penzolare. *pendere*, *nutare*.
Ciotola, vaso da bere senza piede, dal Lat. *scyphus*.
Ciotto, sasso. *lapis*, *saxum*. Per Zoppo, *claudus*.
Ciottolare, dare delle sassate. *lapidibus appetere*.
Ciottolo, pietre vive rotonde e fluviale. *calculus*, *lapillus*.
Cipolla, frutto noto. *cepa*, *ae*, *o cepe*, *is*.
Cipolline, o cipollino. *cepula*, *vel caepulla*.
Cipresso, albero noto. *cupressus*. Di cipresso. *cupressinus*. Luogo piantato di cipressi. *cupressetum*.
Circa, preposizione. *circiter*, *circa*.
Circa il mezzo dì. *circiter meridiem*.
Circa le cose mie. *de rebus meis*.
Circolare, girare attorno. *circumire*, *ambire*.
Circolare, add. *rotundus*, *orbiculatus*. Moto circolare, *motus orbicus*. Vario.
Circolarmente. *in gyrum*, *in orbem*, *circulatim*.
Circolazione. *gyrus*, *circuitus*.
Circoletto. *orbiculus*, *circulus*.
Circolo, cerchio. *circulus*, *orbis*, *circus*, *gyrus*.
Circoncidere. *circumcido*.
Circoncisione. *circumcisio*.
Circonciso. *recutitus*, *circumcisus*.
Circondare, attorniare, girare intorno, e chiudere. *circumdo*, *sepio*, *obsepio*, *consepio*.
Circondare uno steccato. *vallo*, *obvallo*.
Circondato. *circumdatus*, *septus*, *obvallatus*.
Circonferenza. *extremitas*, *circumferentia*.
Circonlocuzione, quando con più parole si dice quel che si può dire con una, o poche. *periphrasis*, *circuitio*, *circumlocutio*.
Circonscrivere. *circumscribo*.
Circonspetto. *circumspectus*. Per accorto, e prudente. *cautus*, *prudens*.
Circonspezione. *cautio*, *circumspectio*.
Circonstante, e circostante. *qui circumstat*, *qui adest*, *circumstans*.
Circonvenzione, insidie. *insidiae*, *arum*, *circumventio*, *dolus*.
Circonvicino. *finitimus*.
Circostanza. *adjunctum*, *circumstantia*.
Circuire, attorniare. *ambire*, *circumire*.
Circuito, giro. *circuitus*, *gyrus*.
Circuizione, circuimento, *circuitio*, *circuitus*.
Ciregeto, luogo dove sono molti ciriegi. *locus cerasis consitus*.
Ciriegia, frutta nota. *cerasum*.
Ciriegio, albero. *cerasus*.
Ciriegiuolo, add. *cerasinus*.
Cirugia, arte del cirugico, *chirurgia*.
Cirugico, medico di piaghe. *chirurgus*.
Cisterono, scanzia da libri. *Pluteus*.
Cispità, male che fa colare gli occhi d'umore. *lippitudo*.
Cispo o cisposo. *lippus*.

Cisterna, luogo dove si raduna l'acqua piovana. *cisterna*.
Cisto, pianta che nasce fra i sassi. *cistus*.
Citare, cioè addurre o allegare. *profero*, *in medium affero*.
Citare in ragione o in giudizio. *vocare in jus*, *dicere diem alicui*, *citare aliquem*.
Citarista. V. Cetarista.
Citarizzare. V. Ceterizzare.
Citazione. *dica*, *ae*.
Citara, o Cerigo, Isola e Città della Morea. *Cythera*.
Citiso, pianta. *cytisus*.
Citraggine, o cedronella, erba odorosa. *citrago*.
Città. *urbs*, *oppidum*.
Città al mare. *urbs maritima*.
Città principale. *Urbs princeps*, *metropolis*.
Città mercantile. *emporium*.
Città ben presidiata. *urbs munita*.
Città di nuovi abitatori. *colonia*.
Cittadella, fortezza, rocca. *arx*, *arcis*.
Cittadinamente. V. Civilmente.
Cittadinesco, da cittadino, civile. *civilis*, *urbanus*.
Cittadinanza. *civitas*, *civium coetus*, *cives*, *ium*.
Cittadino. *civis*, *municeps*.
Cicala, legume. *legumen*.
Civanzo, guadagno. *compendium*, *lucrum*.
Civanzare. *lucrari*, *lucrifacere*, *compendifacere*.
¶ Per provvedere. *comparare*.
Ciuco, asino. *asinus*.
Civetta, uccello notturno. *noctua*.
Civettare, imitare i gesti della civetta. *noctuarum more curvare caput*. Per far atti di vanità e leggerezza. *ineptire*, *nugari*.
Civetteria. *ineptiae*, *arum*.
Civettino, vano. *leviculus*.
Civettone. *immanis noctua*.
Ciuffare, pigliar pel ciuffo. *arripio*.
Ciuffetto, capelli sopra la fronte. *frontis capillitium*. Apul.
Ciuffo, parte dinanzi de' capelli. *frons capillata*.
Ciuffo che usano i facchini per posarvi sopra il carico. *cesticillus*.
Ciuffole, bagatelle. *nugae*, *gerrae*.
Civile, di città. *urbanus*, *civilis*. Per Ben nato, *honestus*, *liberalis*, *ingenuus*.
Civilmente con civiltà. *urbane*, *civiliter*, *honeste*, *liberaliter*.
Civiltà. *urbanitas*, *honestas*, *liberalitas*, *comitas*.
Ciurma, propriamente gli schiavi in galea. *remiges*. Per moltitudine di gente. *turba*, *sentina*.
Ciurmadore, cioè cantambanco. *circulator*, *deceptor*, *planus*, *i*.
Ciurmaglia. *plebs*, *populi quisquiliae*.
Ciurmare, dare ad intendere a guisa di ciurmadore una cosa per un' altra. *imponere alicui*.
Ciurmerio. *circuitio*, *ambages*.
Clandestino. *clandestinus*.
Classe. *classis*.
Classico, eccellente, perfetto. *classicus*.
Clava, mazza. *clava*, *ae*.
Clausola. *clausula*, *ae*.
Claustrale, di claustro. *Ad claustrum*. Per religioso. *Monachus*.
Claustro. *claustrum*.
Clausura. *claustrum*.
Clemente, benigno, umano. *clemens*, *mitis*, *comis*.
Clementemente. *clementer*.
Clemenza. *clementia*.
Cliente, o clientolo, che si raccomanda ad un' avvocato, che lo difenda. *cliens*.
Clientela, protezione. *clientela*.
Clima. *clima*, *atis*, *plaga*, *ae*.
Cloaca. *cloaca*.
Coabitazione. *contubernium*.
Coadiutore. *adjutor*.
Cocchiere, chi guida il cocchio. *auriga*. (*currus*.
Cocchio, carretta. *carpentum*, *pilentum*, *essedum*, *rheda*,
Cocchiume, turacciolo della botte. *epistomium*.
Coccio, picciola enfiatura. *Tumor*, *tuberculum*.
Cocco, cioè grana. *coccum*.
Coccodrillo, animale velenoso. *crocodilus*.
di coccodrillo. *crocodilinus*.
Coccola. *Bacca*.
Cocente. *ardens*, *flagrans*, *fervidus*.
Cocimento, cociore. *fervor*, *ardor*.
Cocito, fiume d'inferno. *cocytus*.
Cocitoio, di facile cocitura. *coctibilis*.
Cocitura, liquore, in cui si sia cotta qualche cosa. *decoctum*.
Cocolla, veste di sopra che portano i Monaci. *cucullus*.
Cocuma, ramina, vaso da scaldar l'acqua. *cucuma*, *ae*.
Cocomero. *cucumis*, *is*.
Cocone. *epistomium*.
Coda. *cauda*. Coda dell'esercito, retroguardia, *novissimum*, *postremum agmen*. Menar la coda, *jactare caudam*. Guardar colla coda dell'occhio, *limis*, *vel obliquis oculis aspicere*.
Coda, cioè strascico del manto. *syrma*, *tis*.
Codatremula, uccello. *motacilla*.
Coda di leone, erba. *orobanche*, *es*.
Codardamente. *segniter*, *ignave*.
Codardia, vigliaccheria. *segnities*, *ignavia*, *abjectio animi*.
Codardo, dappoco, vile. *ignavus*, *piger*, *abjectus*, *vilis*.
Codazza. *immanis cauda*.
Codice, libro. *codex*, *cis*.
Codicillo. *codicilli*, *orum*.
Codirosso, spezie di beccafico. *Ficedula*.
Codato. *caudatus*.
Coerede. *coheres*.
Coerenza. *cohaerentia*.
Coetaneo. *coaevus*, *aequalis*, *coaetaneus*.
Coeterno. *coaeternus*.
Cofano, corbello, *corbis*, *cophinus*.
Cogliere, raccogliere. *colligo*, *lego*.
Cogliere, cioè giugnere alcuno all'improvviso. *deprehendo*.
Cogliere tempo. *tempus arripere*.
Cogliere, cioè ferire. *ferio*, *percutio*.
Coglione, testicolo. *testis*, *testiculus*.

Cognato. *glos*, *gloris*.
Cognato. *levir*.
Cognazione. *cognatio*.
Cognizione. *cognitio*, *notitia*, *prudentia*. (*glos*.
Cogno per isfendere le legna. *cuneus*. Cogno, misura, [illegible]
Cognome, *cognomen*.
Cognominare. *cognomino*, *appello*.
Cojajo, che concia, e vende cuojo. *coriarius*.
Cojame, cuojo. *corium*.
Cojetto, giubbone senza maniche. *Tunica*.
Coito. *concubitus*, *coitus*.
Colà, avverb. di moto. *illuc*, e talora di stato. *illic*.
Colaggiù. *illic*, *illuc*.
Colare, stillare. *collare*, *percolare liquorem*.
Colare, cioè gocciolare. *stillo*, *fluo*.
Colascione, strumento da sonare. *cithara*.
Colassù. *illic*, *illuc*, *superne*.
Colatojo. *colum*.
Colatojo da vino. *qualus*, *i*, *e saccus vinarius*.
Colatojo da neve. *saccus nivarius*, *colum nivarium*.
Colatura. *colatura*.
Colcarsi, porsi a giacere. *jaceo*, *cubo*, *decumbo*.
Colei. *illa*.
Colezione, merenda. V. Collazione.
Colliseo di Roma grande. *Amphitheatrum Vespasiani*. Piccolo, *P. Statilii Tauri*.
Colla, materia tenace. *gluten*, *glutinum*. Per fune da tormentare i rei. *Funis*.
Collana. *torques*, *vel torquis*. Chi ha collana al collo. *torquatus*.
Collare, dar de' tratti di fune. *fune torquere*.
Collare da camiscie. *collaria*, *ae*, *collare*, *is*, *numella*, *ae*.
Collarino. *collare*.
Collaterale. *proximus*, *finitimus*.
Collazionare, incontrare scritture. *conferre*.
Collazione, pasto avanti desinare. *gentaculum*. Far collezione. *jentare*. Per confronto. *collatio*.
Collazione dopo cena. *comissatio*.
Colle, monticello. *collis*.
Collega. *collega*.
Collegenza, collegamento. *foedus*, *societas*.
Collegato. *foederatus*.
Collegio. *collegium*. Collegio di ragazzi. *cotrotrophion*.
Collera, e collora. *bilis*, *iracundia*.
andare in collera, *ira commoveri*, *excandescere*.
Collerico, e collerofo. *iracundus*, *biliosus*.
Collette, raccoglimento. *collectio*, *collecta*.
Collettivamente. *simul*.
Collettivo. *collectivus*, termine gramaticale.
Collettizio, dicesi propriamente d'esercito posto insieme in fretta. *collectitius*.
Colletto, picciolo colle. *clivulus*, *colliculus*.
Collina. *clivus*, *collis*.
Collina picciola. *clivulus*, *colliculus*.
Collo, parte del corpo. *collum*, *cervix*.
Collocare, porre in luogo. *locare*, *colare*.
Collocazione. *collocatio*.
Collocutore. *collocutor*.
Colloquio. *colloquium*.
Collora. V. Collera.
Collottola. *cervix*.
Collusione, inganno. *collusio*, *dolus compositus*.
Colmare. *replere*, *cumulo*.
Colmo, cima, sommità. *culmen*, *fastigium*.
Colmo, addiet. *redundans*, *cumulatus*.
Colombaia, ridotto de colombi. *columbarium*, e con voce greca Varrone dice *peristerotrophion*.
Colombina, sterco di colombo. *fimus columbinus*.
Colombino, piccione. *pullus columbinus*.
Colombo. *columbus*, *e columba*. Di colombo, *columbaris*, *columbinus*.
Colombo selvatico. *palumbes*, *palumbus*.
Colombo casalingo. *domesticus columbus*.
Colombo tra domestico, e selvatico. *columba misella*, Var.
Colonia, gente mandata ad abitar qualche terra. *colonia*.
Colonna. *columna*, *columen*, *fulcrum*.
Colonna di cotto. *columna structilis*.
Colonnato, quantità di colonne. *columnarum series*.
Colonnello, o colonnette, dim. di colonna. *columella*.
Colonnello, titolo di grado militare. *tribunus militum*.
Colonnetta, *columella*.
Coloraccio. *deterrimus color*.
Colorare, dar colore. *coloro*, *colorem induco*.
Coloratamente, simulatamente. *ficte*, *simulate*.
Colorato, cioè apparente. *verisimilis*, *fictus*.
Colore. *color*. Di due colori, *bicolor*. Di molti colori, *multicolor*. D'un colore, *unicolor*. D'un medesimo colore, *concolor*. Sotto colore, *specie*.
Colorire. Vedi Colorare.
Colorito. *coloratus*.
Colosso, statua, ch' eccede in grandezza, *colossus*.
Colpa, mancamento, difetto, errore. *culpa*.
commettere una colpa. *patrare crimen*, *scelus admittere*.
dar la colpa ad alcuno, accusare. *insimulare*, *culpam dare*.
chiamarsi in colpa. *accusare se se*.
aver colpa di qualche cosa. *in causa esse*.
Colpare. V. Incolpare.
Colpevole. *noxius*, *sons*, *reus*, *criminosus*. (*esse*.
Colpevole, sust. *reus*. essere colpevole. *culpa teneri*, *reum*
Colpire, dare colpo. *ferio*, *percutio*, *peto*, *caedo*.
Colpo, botta, percossa. *ictus*.
di colpo, vale in uno istante. *statim*, *repente*.
a un colpo, val' insieme. *simul*.
Coltellaccio. *culter*.
Coltellata. *ictus cultri*.
Coltellino. *cultellus*.
Coltello. *culter*.
metter mano alle coltella. *evertere cultros*, *ensem*.
Coltivare la terra. *colo agrum*, *colo terram*, *exerceo*.
Coltivare, cioè venerare. *colo*, *veneror*.
Coltivazione. *cultura*, *cultus*.
Colto, coltivato. *cultus*.
Colto, da cogliere. *ictus*, *collectus*.

Colto,

Colto, cioè colpito. *ictus*.
Colto all' improvviso. *deprehensus*.
Coltrice, e coltre. *culcita*, *cis*.
Coltricetta. *culcitula*.
Coltrone. *gravis lodix*.
Coltura, coltivamento, e coltivazione. *cultura*, *cultus*.
Colubrina, sorta d'artiglieria. *tormentum bellicum*.
Colui. *ille*, *illa*, *illud*, *is*, *ipse*.
Comandamento. *mandatum*, *imperium*, *jussus*, *jussum*, *jussio*.
Comandare. *jubeo*, *mando*, *impero*, *edico*.
Comandato. *jussus*. Non comandato. *injussus*.
Comando. *jussum*, *jussio*.
Combaciarsi. cioè congiugnere insieme. *apte jungi*.
Combattente. *bellator*, *miles*.
Combattere, far battaglia, far giornata. *pugno*, *certo*, *decerto*, *prælior*, *prælio decerto*, *manus confero*, &c.
Combattere a bandiere spiegate. *depugnare collatis signis*.
Combattere, cioè dar l'assalto. *invadere*.
Combattere, cioè travagliare. *agito*, *vexo*.
Combattere, cioè contrastare insieme. *altercor*.
Combattimento, battaglia, fatto d'arme. *pugna*, *certamen*, *prælium*, *decertatio*, *conflictus*.
Combattitore. V. Combattente.
Combattitrice. *bellatrix*.
Combriccola. *perditorum hominum cœtus*, *conciliabulum*, *coitio*, *conventiculum*.
Come. *ac*, *velut*, *sicut*, *tanquam*.
Comechè, vale ancorchè. *quamquam*, *etiam*, *quamvis*. Talora si usa per comunque, *utcunque*.
Comentar, far comento. *interpretor*, *expono*.
Comentatore. *interpres*.
Comento. *interpretatio*.
Come se. *perinde ac si*, *non secus ac si*, *perinde quasi*.
Comico, compositor di commedie. *comicus*.
Cominciamento. *principium*, *exordium*, *initium*.
Cominciare, incominciare. *incipio*, *ordior*, *inchoo*.
Cominciatore. *auctor*, *primus incipiens*, *inceptor*.
Cominciatrice. *quæ inchoat*.
Comino, sorte d'erbe. *cuminum*.
Comitiva. *comitatus*.
Comito di galera. *portisculus*, *remigum hortator*, *moderator*.
Commare, levatrice. *obstetrix*.
Commedia. *comœdia*, *fabula*.
Commediante. *actor*, *comœdus*, *histrio*.
Commemorare, raccontare. *commemoro*, *recenseo*.
Commemorazione. *mentio*, *commemoratio*.
Commenda, rendita Ecclesiastica. V. Benefizio Ecclesiastico.
Commendazione. *commendatio*.
Commendatizia, lettere di raccomandazione. *epistola commendatoria*.
Commendevole. *laude dignus*, *laudabilis*, *commendabilis*.
Commensale, che sta alla medesima mensa. *convictor*, *conviva*.
Commerzio, affare insieme. *commercium*.
Commessario, che ha carico di cura pubblica. *curator*, *præfectus*, *administer*.
Commessario de' grani. *curator rei frumentariæ*, *præfectus annonæ*, *præfectus alimentorum*.
Commessario delle strade. *curator viarum*.
Commessario delle fabbriche. *ædilis*.
Commessione. *mandatum*, *jussum*.
Commessura, giuntura. *commissura*, *compago*, *compages*, *junctura*.
Commettere, dar commessione. *mando*, *injungo*, *jubeo*.
Commettere qualche cosa ad alcuno. *dare mandata alicui de re aliqua*.
Commettere alla fede d'alcuno. *credo*, *concredo*.
Commettere per fare. *admitto*, *patrare*.
Commettere, cioè mettere insieme. *conglutino*, *conjungo*.
Commettitura. V. Commessura.
Commiato, licenza di partire. *commeatus*, *abeundi facultas*.
Commiserazione. *misericordia*, *commiseratio*.
Commistione, mescolanza. *commixtio*.
Commosso. *commotus*, *percitus*.
Commozione, commovimento. *commotio*, *motus*.
Commutare, cambiare. *muto*, *commuto*, *permuto*.
Comodamente. *commode*, *apte*.
Comodità. V. Comodo. sust.
Comodo, atto, opportuno. *commodus*, *aptus*, *idoneus*.
Comodo, cioè ricco. *locuples*, *dives*.
Comodo sust. comodità. *commodum*, *opportunitas*, *otium*.
Compagna. *socia*.
Compagnevole. *sociabilis*, *socialis*.
Compagnia. *societas*, *sodalitium*.
di compagnia, significa in compagnia. *una*, *simul*.
Compagnia di fanti. *cohors*.
Compagnia di cavalli. *turma*.
Compagno o compagnone. *socius*.
Compagno in viaggio. *comes itineris*.
Compagno in officio, e magistrato. *collega*.
Compagno a bere. *combibo*, *onis*, *compotor*, *is*.
E compagna. *compotrix*, *cis*.
Compagno in guerra. *commilito*, *nis*, o *commiles*.
Compagno a tavola. *conviva*, *æ*.
Compagno nella roba. *socius*, & *particeps fortunarum*.
Compagno di scuola. *condiscipulus*.
Compagno ne' travagli. *socius*, & *consors laborum*, *socius in adversis*.
Compagno nell' amore, *rivalis*. e compagnia. *rivalitas*.
Companatico. *obsonium*.
preparazione di companatico. *obsonatus*, *us*.
provveditore di companatico. *obsonator*.
provvedere, e comperar companatico. *obsonor*, *aris*.
Comparare, paragonare. *comparare*.
Comparatico, parentela spirituale, chiamata da' Teologi *cognatio spiritualis*.
Comparazione, paragone. *comparatio*, *collatio*, *contentio*.
a comparazione. *præ*.
far comparazione. *confero*, *comparare*.
Compare, *patrinus*. V. N.

Compatire, dimostrarsi. *compareo*, *appareo*.
Comparigione. *species*.
Comparsa. *species*.
Compartimento. *distributio*.
Compartire. *distribuo*, *divido*.
Compassare, misurare, *circino metiri*, *circinare*.
Compassione, misericordia. *miseratio*, *misericordia*, *commiseratio*.
aver compassione. *misereor*, *miseror*, *miseresco*.
Compassionevole, chi ha compassione. *misericors*.
Compassionevole, cioè degno di compassione. *miserabilis*, *miserandus*.
Compassionevolmente. *miserabiliter*.
senza compassione. *immisericorditer*.
Compasso, sesta, geometrico stromento. *circinus*.
Compatire. *misereor*; per perdonare, *veniam do*, *ignosco*, *condono*.
Compatriota. *civis meus*, *civis tuus*, *contervaneus*, *popularis*.
Compendiare. *omnia breviter complecti*, *breviare*. (*cere*.
Compendio. *compendium*, *epitome*.
Compendiosamente. *breviter*.
Compendioso. *brevis*, *compendiarius*.
Compensamento. *compensatio*.
Compensare, rimunerare. *compenso*, *rependo*.
Compenso, remedio. *remedium*, *compensatio*.
Comperare. Vedi Comprare.
Competente, e convenevole. *aptus*, *conveniens*.
Competentemente. *apte*, *convenienter*, *concinne*.
Competenza, il competere. *æmulatio*.
andare a competenza. *æmulari*, *certare*.
Competere, gareggiare. *æmulor*, *certo*.
Competitore. *competitor*, *æmulus*.
Competitrice. *competitrix*.
Compiacenza, gusto, o diletto. *voluptas*, *oblectatio*, *delectatio*.
andare a compiacenza. *obsequi alicui*, *indulgere*.
aver compiacenza, o compiacimento. *oblectari*, *delectari in aliqua*.
Compiacere, far piacere, entrar in grazie. *obsequor*, *morigeror*, *indulgeo*, *obsecundo*, *inire gratiam*, *aucupari gratiam*, *gratificari*, *gratum facere alicui*.
Compiacimento. V. Compiacenza.
Compiagnere, o compiangere, aver compassione. *condoleo*, *misereor*, *deploro*.
Compiagnere, cioè lamentarsi. *conqueror*.
Compiere. V. Compire.
Compieta, l'ultima dell' Ore Canoniche, chiamata dagli Ecclesiastici *Completorium*.
Compilare, comporre. *condo*, *scribo*, *compono*.
Compilato, cioè compito. *perfectus*, *absolutus*.
Compilazione. *collectio*. Per la cosa compilata. *opus*.
Compimento, finimento. *perfectio*, *absolutio*, *finis*, *exitus*.
Compire, por fine. *compleo*, *expleo*, *finio*, *perago*.
Compitamente. *perfecte*, *absolute*.
Compitare, contare. *numerare*.
Compito, compiuto. *perfectus*, *absolutus*.
Compito, cioè cortese. *officiosus*, *comis*, *urbanus*, *humanus*.
Compitamente. *perfecte*, *absolute*.
Complessionato. *constitutus*, *habitus*, *a*, *um*.
Complessione, disposizione e stato del corpo. *habitudo*, *habitus corporis*, *valetudo*.
cattiva complessione, *infirma valetudo*, *haud satis firma*, *paulo infirmior*, *imbecilla*, *non robusta*.
aver cattiva complessione. *minus belle se habere*, *non omnino valere*, *esse valetudini infirmiora*, *viribus parum firmis*.
far miglior complessione. *valetudinem confirmare*, *valetudine meliore esse*, *firmiorem ac validiorem fieri*.
Complesso, pieno di carne, informato. *bene habitus*.
Complice, consapevole. *conscius*, *particeps*.
Complimento, atto di riverenza. *officium*, *obsequium*, *publica verba*.
Complire, far complimenti. *præstare urbana officia*, *officiose loqui*, *officiose facere*.
Non complo. *non est operæ pretium*, *non juvat*, *non expedit*.
Componere. V. Comporre.
Componimenti, scritti, opere. *scripta*, *libri*, *opera*.
Comporre, o comporre. *compono*, *scribo*, *condo*.
Componere bene. *egregie*, *luculenter*, *subtiliter*, *eleganter scribere*.
Compositore. *compositor*.
Comporre, cioè riconciliare. *concilio*, *compono*.
Comportabile. *tolerabilis*.
Comportare, tollerare. *fero*, *tolero*, *æquo animo ferre*, o *patienter ferre*.
Composizione, componimento. *scriptum*, *opus*, *compositio*.
Composizione, cioè aggiustamento. *compositio*.
Composizione, che si dà a' fanciulli nelle scuole. *dictatum*.
Composta, mescuglio di cose acconce insieme. *mistura*, *compositio*.
Compostamente, acconciamente. *concinne*. Per Modestamente. *modeste*.
Composto. *compositus*, *dispositus*.
Compra o compera. *emptio*, *coemptio*.
Comprare o comperare. *emo*, *coemo*, *mercor*, *commercor*.
Comprato o compero, o compro. *emptus*. Non comprato. *inemptus*.
Compratore. *emptor*.
Comprendere, conoscere, giudicare. *comprehendo*, *cognosco*, *sapio*, *intelligo*, *assequor*.
Comprendere in brevità, vale ridurre in brevità. *perstringere*, *vel complecti paucis*.
Comprendimento. *comprehensio*.
Compressione. *compressio*.
Comprimere, restringere, chiudere. *comprimo*, *cohibeo*.
Compromesso, il rimettersi in arbitri. *compromissum*.
Compromettere, rimettersi in arbitri. *compromitto*, *facere compromissum*.
Compugnersi. *affligor*, *doleo*, *pœnitet*.
Compunto. *afflictus*, *dolens*.
Compunzione. *pœnitentia*, *dolor*.
Computare, calcolare, far conto. *supputo*, *ad calculum revoco*.
Computista. *ratiocinator*, *calculator*.

Computo, calcolo. *calculus*, *ratio*.
Comunale. *vulgaris*, *communis*.
Comune. *communis*.
Comune, sust. comunanza. *respublica*, *commune*.
Comunemente, comunalmente. *communiter*.
Comunicare, far parte. *communico*, *impertio*.
Comunicazione. *communicatio*, *communio*.
Comunione. *communio*.
Comunità. *Respublica*, *commune*.
Comunque. *utcumque*, *quomodocumque*, *ut ut*.
Con, preposizione che serve al sesto caso. *cum*.
Conca, vaso. *pelvis*, *concha*.
Conca da barbiere. *labrum*, *i*. *pelvis tonsoria*.
Conca per lavar' i piedi. *pelluvium*, *ii*, e *pelvis*, *is*.
Conca per lavar le macchie. *labrum*, *lavacrum*.
Conca picciola. *catillus*, *i*, *conchula*.
Conca di marmo. *labrum marmoreum*.
Concha di rame. *labrum æreum*.
Concatenare. *coagmento*, *conjungo*, *colligo*.
Concatenazione. *coagmentatio*, *colligatio*.
Concavità. *cavum*, *profunditas*.
Concavo, cavato. *cavum*, *profunditas*.
Concedere. *concedo*, *sino*, *permitto*. Per dare. *do*, *tribuo*. Per affermare. *concedo*, *ajo*, *affirmo*.
Concedimento, o concessione. *concessio*.
Concento, consonanza, concordanza. *concentus*, *consonantia*, *harmonia*, *symphonia*.
Concentrare. *ad centrum propellere*.
Concentrarsi. *intus claudi*, *intus recondi*.
Concepire. *concipio*.
Concepire, cioè comprendere. *intelligo*, *percipio*.
Concernere, appartenere. *pertinere*, *spectare*.
Concertare, convenire. *paciscor*.
Concerto, ordine. *pactum*, *conventio*.
Concessione. *concessio*, *permissio*.
Concesso, conceduto. *concessus*, *permissus*.
Concetto. *cogitatum*, *i*, *sensus animi*, *cogitatio*, *sententia*.
Concetto, stima. *existimatio*, *opinio*.
essere in concetto. *bene audire*.
avere in concetto. *magni facere*.
Concezione, concepimento. *conceptio*.
Conchiglia, pesce. *conchylium*, *concha*.
Conchiudere, concludere. *concludo*, *termino*, *claudo*.
Conchiudere qualche cosa di comun parere. *concludere aliquid*, *statuere communi sententia*.
Conchiudere l'orazione. *perorare*, *orationem claudere*.
Conciare. *aptare*, *reficere*, *instaurare*.
Concia. *medicamen*.
Conciare i cibi, o vivande. *condire epulas*.
Conciare le pelli. *coria perficere*.
Conciatesta. *capillorum concinnator*.
Conciato. *conditus*, *a*, *um*.
Conciatore. *coriarius*.
Conciatura, acconciamento. *instauratio*, *concinnatio*, *refectio*.
Conciatura de' cibi. *condimentum*, *conditura*, *conditio*.
Conciliabolo. *conciliabulum*.
Conciliare. *concilio*.
Concilio, adunanza d'uomini. *concilium*.
Concime, letame. *fimus*.
Concimare, letamare. *stercoro*, *lætifico*.
Concio, acconcio. *concinnus*, *concinnatus*, *refectus*.
Concione. *concio*, *oratio*.
Conciossiachè, conciossiacosachè. *cum*.
Concistoro, consistoro. *concilium*.
Concitare. *concito*, *cieo*, *incito*.
Conclave, abitazion chiusa. *conclave*, *is*.
Concludente. *concludens*, *aptus ad rem*.
Concludentemente. *apte ad rem*.
Conclusione. *conclusio*, *clausula*, *finis*.
Concomitanza. *conjunctio*, *societas*.
Concordanza. *concordia*, *congruentia*, *convenientia*.
Concordare. *concordo*, *convenio*.
Concorde, conforme. *concors*, *congruens*.
Concordemente. *concorditer*, *concordi animo*, *consensu*, *communi sententia*.
Concordia, accordo. *concordia*, *consensus*.
Concorrente. *competitor*.
Concorrenza. *petitio*, *competitio*.
Concorrere, correre insieme. *concurro*, *confluo*.
Concorrere, dimandare. *peto*.
Concorrere nell' opinione d'alcuno, o al parer d'altri. *ire in sententiam alicujus*, *descendere pedibus in sententiam alicujus*.
Concorrere in una medesima sentenza. *uno pari consilio*.
Concorso. *concursus*, *conspiratio*, *concursio*, *frequentia*.
Concubina. *concubina*, *amica*.
Concubina di uomo maritato. *pellex*, *icis*.
Concubinato. *pellicatus*, *concubinatus*.
Concubinesco. *meretricius*, *concubinalis*.
Concubito. *concubitus*.
Conculcamento. *conculcatio*.
Conculcare, calpestare, porre sotto i piedi. *conculco*, *proturo*, *proculco*.
Concuocere. *concoquo*.
Concupiscenza. *libido*, *luxuries*, *intemperantia*, *cupiditas*.
Concupiscibile. *intemperans*, *libidinosus*.
Condannagione, condanna. *mulcta*, *mulctatio*, *pœna*, *damnatio*.
Condannare, dannare, sentenziare. *condemno*, *damno*, *mulcto*.
Condannare per comun parere de' Giudici colleghi. *condemnare de consilii sententia*.
Condennare a spese, danni, e interessi, *æstimare litem*.
Condannato. *damnatus*, *condemnatus*.
Condennatore. *condemnator*.
Condannazione. *damnatio*.
Condannevole. *damnatus*, *condemnabilis*.
Condecente. *decens*, *conveniens*.
Condegnamente. *digne*, *merito*.
Condensamento. *densatio*.
Condensare, ispessire. *denso*, *condenso*, *constipo*, *stipo*.
Condescendenza. *indulgentia*.

Condescendere, compiacere. indulgeo.
Condimento, conditura. conditio, condimentum.
Con Dio, in buon' ora. bonis avibus.
Condire. condio.
Condiscepolo. condiscipulus.
Condito. conditus.
Conditore, facitore. conditor, auctor.
Condizionale. conditionalis.
Condizionalmente. sub conditione ea, vel ea, conditionibus.
Condizionare, abilitare. aptum reddere.
Condizionato. aptus. Ben condizionato, bene constitutus, instructus, ornatus.
Condizione, natura. natura, indoles.
Condizione, patto, limitazione. conditio.
Condizione, stato, qualità. conditio, gradus; ordo, status, qualitas, fortuna.
Condizione, animo, pensiero. cura, mens.
Condonare, perdonare. condono, remitto, parco.
Condotta. ductus, us, conductum, actio.
Condottiere, capitano. ductor, dux, imperator.
Condotto, acquedotto. aquaeductus.
Condotto, cioè latrina. foricae. V. Chiavica.
Condotto a fine, participio. absolutus, perfectus.
Conduttrice. dux.
Condurre, menare. duco, perduco. Condurre a fine, ad exitum.
Condur via. abducere.
Condur fuori. exportare.
Condur dentro. importare.
Condur' acqua. aquam ducere, aquam derivare.
Condutta. vectura, ae.
Conduttore. ductor, oris, vector, oris.
Conduttiere di cavalli. agitator, oris.
Conestabile. V. Contestabile.
Confabulare. colloquor, sermones confero.
Confabulazione. colloquium familiare, sermo.
Confacente, confacevole. consentaneus, conveniens.
Confaloniere. aerosignanus, Princeps Collegii.
Confarsi, convenire. congruo, convenio.
Confederarsi. inire foedus.
Confederato, congiurato. foederatus, socius, amicus, foedere & amicitia junctus, foedere conjunctus.
Confederazione. foedus, societas.
Conferenza. consilium, colloquium, deliberatio.
Conferire, esser' utile. conferre, prodesse, juvare, facere.
Conferire, per parlar insieme di qualche cosa. communicare inter se, communicare aliquid cum aliquo; confero.
Conferma. confirmatio.
Confermare. confirmo, affirmo, comprobo.
Confermazione. confirmatio, comprobatio.
Confessare. fateor, confiteor.
Confessare il ricevuto. acceptum referre.
Confessato. confessum.
Confessione. confessio.
Confessore. Sacerdos.
Confettare. condire, medicare.
Confettiera, sorte di tazza da tener confetti. bellariis aptum vas.
Confetto, confetture, confezione. bellaria.
Confetturiere. salgamarius.
Conficcare, ficcare. figo, configo.
Conficcare tavole una all'altra. configere tabulas inter se.
Conficcato, participio. confixus, adactus.
Confidarsi. fido, confido.
Confidar' in se stesso. sperare in se ipso omnia, collocare, ponere, omnes in se ipso sitas, & locatas rationes, & spes habere, seipsum spectare, suis alis niti viribus.
Confidenza, o confidanza. fiducia, spes.
Confinante. finitimus, confinis, conterminus.
Confinare, e mettere confini. termino, terminos constituere.
Confinare con un luogo. attingere locum. (tare.
Confinare in qualche luogo cioè bandire. relegare, deportare.
Confine, termine. confinium, fines, limes.
Confiscare. publico, proscribo, confisco.
Confiscato. proscriptus, publicatus.
Confiscazione de' beni. proscriptio, publicatio bonorum.
Confitto, conficcato. infixus, confixus.
Conflitto, battaglia. certamen, praelium, pugna.
Confondere, perturbare. confundo, perturbo, permisceo.
Confondere, cioè convincere. confuto, refello, convinco.
Conformare, formare qualche cosa. conformo.
Conformarsi all' altrui volontà. conformare se ad alicujus voluntatem, adhaerere alicujus voluntati.
Conforme, uguale, simile. concors, similis, congruens.
Conformità. similitudo, congruentia.
Confortamento, confortazione. hortatus, hortamentum.
Confortante. hortator, consolator.
Confortare, dar conforto, o consolazione. consolor. Afferre, praebere consolationem, Solatio esse, Recreo, erigere, Abducere a cura, Afflictum moerore animum, languentem, jacentem erigere.
Confortare, per esortare, incitar' a qualche cosa. hortor, auctor sum, impello, incito.
Confortativo. reficiendi vim habens, consolatorius.
Confortatore. consolator, solator.
Conforto, consolazione. consolatio, solatium, recreatio.
Confortino, pane di mele, farina, e cannella. placenta, crustulum, dulcia.
Confraternità. collegium, sodalitas.
Confrontare, riscontrare una cosa con l'altra. conferre, recognoscere, comparare.
Confrontato. collatus.
Confronto. collatio, comparatio.
Confusamente. confuse, perturbate.
Confusione, disordine. confusio, perturbatio.
Confuso, turbato. confusus, perturbatus.
Confutare. confuto, refello.
Confutazione, ributtatura. confutatio.
Congedo, commiato, licenza. commeatus, facultas abeundi.
Congegnare, commettere. compingo, copulo, conglutino, connecto.
Congelamento. congelatio.
Congelare, per agghiacciare. gelo, frigore adstringo.
Congelarsi. congelascere.
Congerie, massa. congeries.
Conghiettura. conjectura.
Conghietturale. conjecturalis.
Conghietturare, far conghiettura. conjicio, conjecto, conjecturam facere.
Conghietturatore. conjector, interpres.
Congiungere, congiugnere. conjungo, coagmento, alligo, copulo, coneco, glutino.
Congiugnersi, unirsi insieme. coeo.
Congiugnimento, e congiunzione. conjunctio, copulatio, copula.
Congiuntamente. copulate, una, simul.
Congiunto, accoppiato. copulatus. Parente per maritaggio. affinis, consanguineus.
Congiuntura, occasione. occasio.
Congiunzione. V. Congiugnimento.
Congiura. conjuratio, consensio, conspiratio.
Congiurare, far congiura. conspiro, conjuro, consentio.
Congiurato. conjuratus. (tor.
Congratularsi, allegrarsi insieme. gratulor, congratulor, gratulationem.
Congratulazione. gratulatio, congratulatio.
Congrega. congregatio, congressus.
Congregare, adunare. congrego, aggrego, cogo.
Congregazione. conventus, congregatio.
Congregazione di tutta la Città, o Provincia, per consultare. Comitia, orum, concilium, ii.
Congregazione degli artigiani. collegium artificum.
Congresso. congressus.
Congruente. congruens, conveniens.
Congruenza. [illegible]
Coniare, batter moneta. cudo nummos.
Coniatore. cusor.
Coniato. cusus.
Coniglio, animale noto. cuniculus.
Conio, impressione di moneta. forma, impressio.
Conjugale. conjugalis.
Conjugio. conjugium.
Connaturale. congruens.
Connessione. conjunctio.
Connivenza. dissimulatio, obsequium.
Cono. [illegible]
Cono, figura geometrica. conus.
Conocchia, rocca per filare. colus.
Conosciuto, cioè noto. notus. Per grato. gratus.
Conoscenza. cognitio, agnitio, notitia, usus.
Conoscere. nosco, novi, cognosco, dignosco, agnosco, intelligo, cognitum habeo.
Conoscimento. cognitio, ars.
Conoscitivo. cognoscens.
Conoscitore. cognitor.
Conoscentemente, vale con conoscimento, consulto, dedita opera.
Conosciuto. perspectus, cognitus, notus, spectatus.
Conquassare, crollare. quatio, concutio, quasso.
Conquassazione. concussio. (ctus.
Conquassato, superato. conquassatus, fractus, superatus, vi-
Conquasso. ruina. andare in conquasso. dirui, frangi. Mettere in conquasso, diruere.
Conquiso, da conquidere, che vale affliggere, e ridurre a mal termine. afflictus, male acceptus.
Conquista. acquisitio.
Conquistare. acquiro, occupo, in ditionem redigo.
Conquistatore. victor, domitor, acquisitor, occupator.
Consacrare, sacrare, dedicare. sacro, consecro, dedico.
Consacrarsi a Dio, cioè farsi Religioso. se totum divino cultui addicere, vel devovere.
Consacrato. sacer, consecratus, dedicatus.
Consacrazione. dedicatio, consecratio.
Consanguineo. Consanguineus, cognatus.
Consanguinità. Consanguinitas, cognatio.
Consapevole. conscius.
Consapevolezza. conscientia, animus conscius.
Conscio. conscius.
Consecrare, consagrare. V. consacrare.
Consecrazione. V. Consacrazione.
Consegnare. trado, credo, committo.
Consegnazione. commissio, traditio.
Conseguente. consequens.
Conseguentemente. deinceps, consequenter. Per conseguenza, come da ciò ne viene conseguentemente, che ec. hoc probato consequens est, &c. hinc fit, &c.
Conseguenza. complexio, consequentia.
Conseguimento. adeptio, comparatio.
Conseguire, ottenere. consequor, adipiscor, obtineo.
Consentaneo, atto, conveniente. consentaneus, congruus, conveniens, aptus.
Consentimento, consenso. consensus, consensio, assensio.
Consentire, essere d'un parere medesimo. consentio, assentio, assentior, accedo.
non consentire. dissentio.
Consenziente. unanimis, assentiens, concors.
Conserva, dispensa. custodia, cella. Conserva diciamo ancora alcune cose confettate nel zucchero. bellaria, salgama.
Conservabile. servabilis, aeternum servans, durabilis.
Conservare, salvare, serbare. servo, conservo, custodio. Conserva la roba, che tuo padre ti ha lasciato, Rem tibi a patre traditam serva, custodi, ne imminuas. Nihil de patrimonio detrahe.
Conservazione. conservatio.
Conservato. servatus.
Conservatore. conservator.
Conservatrice. conservatrix.
Conservevole. durabilis. V. Conservabile.
Conservo, servitore insieme. conservus.
Considerabile. animadversione dignus.
Considerare, pensare bene una cosa. considero, animadverto, expendo, examino, perpendo.
Consideratamente. considerate, prudenter.
Considerato. consideratus, perpensus, animadversus. Per cauto. circumspectus, cautus, prudens.
Consideratore. considerator.
Considerazione. animadversio, consideratio.
senza considerazione. inconsiderate.
Consigliare, dar consiglio. do consilium, consulo.
Consigliarsi con alcuno. consulere aliquem, in consilium aliquem adhibere, petere ab aliquo consilium, adire ad aliquem consilii causa.
Consigliatamente. Consulto.
Consigliere. consiliarius, a consiliis, consiliator.
Consiglio. consilium. Cons. [illegible]
senza consiglio, imprudentemente. inconsulte, inconsulto.
Consistere. consisto, sto.
Consistoro, luogo dove si sta insieme. coetus, concilium.
Consobrino, cugino. consobrinus.
Consolare, confortare. solor, consolor.
Consolativo. consolatorius.
Consolato, l'ufficio de' Consoli. consulatus.
Consolato da consolare, contento. voti compos.
Consolatore, confortatore. consolator.
Consolazione. consolatio, solatium.
Consolazione, cioè piacere. voluptas, solamen.
Console, o Consolo, Magistrato onoratissimo in Roma. Consul.
chi è stato Console. Consularis.
Console due volte, bis Consul, iterum Consul.
Console tre volte. Consul tertium. Così quattro volte, quartum, cinque volte, quintum, e sei volte, sextum.
Console eletto. Consul designatus.
Consolida erba. symphitum, i.
Consolidamento. solidatio.
Consolidare, saldare, riunire insieme. solido, conglutino. per metal. confirmo.
Consonante, che ha consonanza. consonans.
Consonanza, accordo di voci. symphonia, concentus, us.
Consonare. consono, convenio.
Consorte, compagno, partecipe. consors, socius, particeps.
Consorte, cioè marito, o moglie. conjux.
Consorzio. societas, consortio, nis, consortium, ii.
Conspirare. conspiro, conjuro.
Conspirazione. conspiratio, conjuratio.
Constituire. V. Costituire.
Constringere. V. Costringere.
Construire, ordinare. construo, dispono.
Construtto, sost. utile, profitto. utilitas, fructus, emolumentum. Per effetto. effectus.
Consueto, solito, avvezzo. assuetus, consuetus, solitus. non consueto. insolitus, insolens, insuetus.
Consuetudine, costume, usanza. consuetudo, usus, mos.
Consulto, domanda di consiglio. consultatio.
Consultare, domandare consiglio. consulo, consulto.
Consultore, chi consulta, o domanda consiglio. consultor.
Consumamento. consumptio.
Consumare, mandar' a male, ridurre a nulla. consumo, contero, detero, disperdo, dissipo, absumo.
Consumare malamente. dilapido.
Consumare in crapule. liguri, obligurio, helluor.
Consumare il tempo indarno. frustra tempus terere.
Consumar' il giorno. diem consumere in re aliqua, absumere in rem aliquam.
Consumarsi di dolore. confici dolore. Il dolore mi consuma, dolore contabesco, consumor, enecor prae dolore, me dolor intermit.
Consumarsi piangendo. consumi lacrymis.
Consumato. consumptus, absumptus.
Consumato dal dolore. dolore confectus.
Consumato dalla fame. fame confectus, enectus.
Consumato dalla malinconia. tristitia consumptus, confectus.
Consumato dalla vecchiaia. confectus senectute, senio, aetate.
Consumatore. consumptor.
Consumazione. consumptio.
Contadinello. rusticulus.
Contadinesco. rusticus, agrestis, rusticanus.
Contadino, villano. rusticus, villicus, agricola.
Contado, villa. rus, ager.
Contagio, contagione. contagium, pestis.
Contagioso, chi è atto ad infettar altri. pestifer, pestilens.
Contaminamento, contaminazione. inquinamentum, contaminatio.
Contaminare, sporcare. contamino, foedo, inficio, inquino.
Contaminato. contaminatus.
non contaminato. incontaminatus.
Contanti, danari contanti. numerata pecunia.
Contare, numerare, far conto. numero, supputo, censeo.
Contare sopra le dita. digitis computare.
Contare, cioè raccontare. narro, dissero.
Contatto. contactus.
Conte, dignità, Signor di contado. Comes.
Contea, dominio del Conte, detto comunemente in lat. Comitatus.
Conteggiare, far i conti. supputare rationem, calculo.
Contegno, gravità. gravitas, arrogantia.
Contegnoso, che sta in contegno. gravis, arrogans, sustentans.
Contemplare, mirare con attenzione. contemplor, speculor, meditor.
Contemplativo. contemplativus.
Contemplatore, consideratore. contemplator.
Contemplazione. contemplatio, contemplatus, us.
Contemporaneo. coaevus, aequalis, contemporaneus.
Contendere, contrastare, opporsi. contendo, certo, decerto, pugno, jurgo, discepto, rixor.
Contenditore. litigiosus, altercator.
Contenere. contineo, concludo, cohibeo, complector.
Contenersi, raffrenarsi. compescere se.
Contenersi di lacrimare. temperare a lacrymis.
Contentare, per piacere. placeo, satisfacio, expleo.
Contentarsi, essere contento. contentus sum, acquiesco.
Contentezza, conforto, piacere. voluptas, oblectatio, jucunditas.
Contento, soddisfatto. contentus, voti compos.
Contento, sost. V. Contentezza.
Contenuto, participio. contentus, a contineor.
Contenzioso. litigiosus, molestus, cavillator, contentiosus.
Contesa, contenzione. contentio, certatio, controversia, altercatio, disceptatio, jurgium, certamen.

Contesa,

Contessa, moglie del Conte. haec Comes, non Comitissa.
Contestabile (come in Francia) magister equitum, praefectus equitum, tribunus militum.
Contastare, constari.
Contestazione. contestatio.
Contesto, contextus.
Contezza. notitia, cognitio.
Conticino, dim. di conto. ratiuncula.
Contiguità. proximitas.
Contiguo. proximus, conjunctus.
Continente. continens, temperans.
Continenza. continentia, temperantia. (gens.
Contingente, indeterminato. fortuitus, incertus, contin-
Continuamente, del continuo, semper, jugiter, perpetuo, assidue.
Continuamento. continuatio.
Continuare, o continovare, durare, perseverare. duro, permaneo, persevero.
Continuare qualche cosa. perago, sine intermissione.
Continuatamente. sine ulla intermissione, assidue, perpetuo.
Continuazione. continuatio, perpetuitas.
Continuazione di guerre. assiduitas bellorum.
Continuo. assiduus, continuus, jugis, perennis.
. di continuo, vale continuatamente. sine intermissione, assidue.
Conto, cioè stima. aestimatio.
far conto. aestimo.
far gran conto. magni facere, aestimare plurimi.
Conto, calculo. ratio. Far conto, inire rationem, colligere rationem.
mettere in conto, o a conto. recenseo, refero in numerum.
render conto. referre rationes.
tener conto. rationes subducere, perscribere rationes.
Conto fatto. rationes supputatae.
Conto reso. rationes relatae.
Conti dell'entrata, e dell'uscita. rationes accepti, & expensi.
Conto della spese. ratio sumptuaria.
Conto, addiet. noto, manifesto, notus, nobilis, cognitus.
Contorcere, contorquere, torqueo.
Contorno. ambitus, circuitus; e per vicinanza. vicinia.
Contra, preposizione. contra, adversus.
Contra sua voglia. invitus, invite.
Contr'acqua. adverso flumine.
Contrabbandiere. vectigalium fraudator, praevaricator.
Contrabbando, vectigalium fraudatio, praevaricatio. di contrabbando. furtim, clam.
Contraccambiare, ricompensare. rependo, remuneror, par pari refero.
Contraccambio, ricompensa. vicissitudo officiorum, remuneratio.
Contrada, calle. vicus, ci, via.
Contraddire, contendere, opporsi. contradico, repugno, adversor.
Contraddittore. adversarius, contradicens, contradictor.
Contraddittorio. repugnans, contrarius.
Contraddizione, contrasto. repugnantia, contradictio.
Contraffare, per rappresentare. imitor, ago, affecto, imitor, exprimo. Per contravvenire. Violo, delinquo.
Contraffatto. fictus, adulterinus.
Contraffatto, cioè brutto. informis, distortus, deformis.
Contraffatta, sorta di riparo. propugnaculum, antérides, um.
Contrallettera, antapocha, ae, così il Budeo.
Contrammandare. jussa revocare, contraria jubere.
Contrammina. contrarius cuniculus, cuniculus cuniculo oppositus.
Contramminare. cuniculos eludere, alienis conatibus occurrere, cuniculum cuniculis opponere.
Contrappesare. perpendo, libro.
Contrappeso. aequipondium, libramentum.
Contrapporre. oppono, objicio.
Contrapporsi, resistere. repugno, adversor.
Contrapposizione. repugnantia, oppositio.
Contrapposto, addiet. adversus, oppositus.
Contrapposto, sustant. contrapositum.
Contrappunto, termine musicale. modus musicus.
Contraria, avversaria. adversaria.
Contrariamente. contrarie.
Contrariare, repugnare, opporsi. adversor, repugno, obsisto, obstare, reluctor.
Contrarietà, repugnanza. repugnantia, oppositio.
Contrario, avversario. adversator, adversarius, contrarius, infensus, repugnans, adversus.
al contrario, per contrario. contra.
Contrarre, o contraere. contraho.
Contrascarpa. munimen fossae.
Contrassegnare. noto. (sera.
Contrassegno. nota, signum, indicium, argumentum, chara-
Contrastare, contendere di parole. controversor, altercor, contendo.
Contrastare, chi dice meglio. bene dictis certare.
Contrastatore. litigiosus, adversarius.
Contrasto, contesa di parole. altercatio, certamen.
Contrattare. convenire, pacisci.
Contrattempo, nome sust. importunitas. Avverbio. intempestive.
Contratto. conventum, pactum, contractus.
Contravveleno. antidotum.
Contravvenire, disubbidire. delinquere, obsistere alicujus auctoritati, contra legem aliquid committere.
Contribuire. contribuo, confero.
Contribuzione, cioè tributo. tributum, vectigal.
Contristamento. maeror, tristitia.
Contristare. tristitia afficere.
Contristarsi, sconsolarsi, aver affanno. maereo, angor, excrucior, maerore conficior, affligor.
Contristato. maerens, tristis.
Contritamente. dolenter.
Contrito. afflictus, dolens.
Contrizione. poenitentia.
Contro. V. Contra.
Controversia, lis, controversia, litigium.
Contumace. contumax.
Contumacemente. contumaciter.

Contumacia. contumacia.
Contumelia, ingiuria. contumelia.
Contumeliosamente. contumeliose.
Contumelioso. contumeliosus.
Conturbamento, conturbazione. perturbatio.
Conturbare, turbare. conturbo, turbo, agito.
Conturbato. turbidus, perturbatus.
Contuttochè, benchè. quamquam, etsi, licet, quamvis.
Contuttociò, non ostante ciò. nihilominus.
Convalescente, convalescens, valetudinis non adhuc confirmatae, recens a morbo.
Convalescenza, non adhuc confirmata a morbo valetudo, recreatio ex morbo.
Convenenza, accordo. conventio, pactum.
Convenevole, degno, onesto. conveniens, congruens, consentaneus, decens.
Convenevole, sust. aequum, aequitas.
Convenevolmente, propriamente. decenter, convenienter.
Conveniente, atto. idoneus, decens, aptus.
Convenientemente. decenter, apte, accommodate, congruenter, honeste.
Convenienza, decenza. decentia, officium, decorum.
Convenire, essere d'accordo. convenio, congruo.
Convenire, essere a proposito. decere.
Conventicolo. occultus congressus, coitio.
Convento, cioè abitazione de' frati. coenobium, ascisterium. V. N.
Convento, adunanza. conventus, coetus, collegium.
Convenzione, patto, accordo. conventio, conventum, foedus, pactum.
Conversare, praticare con alcuno. versor, conversor.
Conversazione. consuetudo, commercium, conventus, conversatio.
Conversevole. affabilis.
Conversione, rivoglimento. conversio.
Conversione, cioè emenda. vitae ante actae emendatio.
Convertibile. quod facile converti potest.
Convertire, mutare. verto, converto, muto.
Convertire uno in bestia. convertere in belluam.
Convertirsi, mutarsi. convertor, mutor.
Convertirsi, cioè ravvedersi. resipio.
Converso, addiett. conversus.
Convesso, il di fuori del concavo. convexum, convexitas.
Convicino. finitimus.
Convincere. convinco, confuto, refello.
Convitare, far conviti. convivor.
Convitato. conviva, convivio exceptus.
Convitatore, che fa convito. convivator.
Convito, pasto, banchetto. convivium.
Convito di nozze. coena nuptialis.
Convito grande. epulum, convivium splendidum.
Convito funerale. epulum funebre, epulum ferale, epulae ferales.
Convocare, chiamare molti insieme. convoco, concio, is, ivi, itum.
Convolare, o convogliare, dicesi dell'accompagnar che che fa per sua sicurezza. stipare, comitari, praesidii causa sequi.
Convulsione. convulsio.
Convulso. convulsus.
Cooperare. adjuvo, operam suam conferre.
Cooperatore. adjutor, cooperator.
Cooperazione. auxilium.
Coorte. cohors.
Coperchiare, coprire. operio, cooperio, tego.
Coperchio, o coverchio. operculum, cooperculum.
Coperchio della padella. testus, us, testum, i.
Coperta del letto. stragulum, lodix, e il suo dimin. lodicula.
Copertamente. clam, tecte.
Copertina. stragulum.
Coperto, participio. coopertus, velatus, a velor, aris.
Copertoio, e coartoio. V. Coperchio.
Copertura, covertura, coprimento. operimentum, tegmen, integumentum.
Copia, abbondanza. copia, vis, affluentia.
Copia d'una scrittura. exemplum, descriptio.
Copiare, trascrivere, far copia. describo, exscribo.
Copiosamente, e abbondantemente. copiose, effatim, ubertim, abunde, large.
Copioso, abbondante. copiosus, affluens, abundans.
Copioso nel parlare, cioè eloquente. facundus, disertus.
Copista. librarius, amanuensis, exscriptor.
Coppa, parte della testa. cervix, icis.
Coppa, vaso da bere. calix, crater, scyphus, patera, poculum.
Coppella, picciol vasetto, nel quale messo nel fuoco si prova l'argento. vasculum. Argento di coppella. argentum igne probatum.
Coppetta, ventosa. cucurbitula.
Coppia, pajo. par. Un pajo d'amici. par amicorum.
Coppia di buoi. jugum boum.
Coppiere, servitore, che dà da bere. a cyathis, pincerna.
Coppo, tegola da coprir la casa. imbrex, tegula.
Coprire, o covrire. cooperio, tego, contego, obduco, obnubo, velo.
Coraggio, gran cuore, animosità. animus, animi praesentia.
Coraggiosamente. animose, audacter.
Coraggioso, di gran cuore. animosus, audens, audax.
Corallo, pietra di color rosso. corallium.
Corami, addobbamenti. stragula coriacea.
Corazza, armatura del corpo. thorax. Armato di corazza. thoracatus. Plin.
Corba, cesto fatto di vinchi. corbis, cophinus, canistrum.
Corbella. corbula, ae.
Corbezzolo, corbo paloso, albero. arbutus. (tum.
Corbezzolo, frutto. arbutum. Fatto di corbezzolo. arbu-
Corbicino, corbo picciolo. corvi pullus.
Corbo, o corvo, uccello. corvus. Voce di corvo. crocitatio. Far la voce di corvo. crocito.
Corcare, coricare. prosterno, colloco, sterno.
Corcarsi, coricarsi. decumbo, cubo.
Corda, fune. funis, restis.
Corda grossa, e di nave, o gomena. rudens.
Chi cammina su la corda. funambulus.

Cordajo, chi fa le corde. restio, onis.
Corda da sonare. fides, chorda, nervia, orum, vel nervia, orum.
Corda dall'arco. nervus, i.
Corda, tormento. equuleus, ei, & fidiculae, arum.
Cordella, cordellina. funiculus.
Cordiale, cioè affettuoso. intimus, sincerus, ex animo.
Cordialmente. ex animo.
Cordicella, cordicina. funiculus, resticula.
Cordone, o cordoncino, come sono quelli delle camicie, o d'altre vesti. funiculus. e vi si aggiunge lineus, vel laneus, vel sericus.
Cordoglio, malinconia, dolore. maeror, aegritudo, cordolium.
Cordovano, una sorta di cuojo così detta. pellis Cordubensis, vel corium Cordubense.
Coreggia, coreggiuola, cintura di cuojo. corrigia, zona, cingulum.
Coreggia, cioè quel vento, che si manda dalle parti di sotto. ventris crepitus, peditum, i.
Cornacchia, uccello. cornix, icis.
Cornacchiare, far il verso della cornacchia. cornicor.
Per cicalare. garrio.
Cornacchina. cornicula.
Cornacchione, cioè cicalone. garrulus, blatero.
Cornamusa, strumento musico. tibia utricularis.
Chi suona di cornamusa. utricularius, ascaules.
Cornata, colpo di corno. cornuum ictus.
Dar una cornata. cornu ferire.
Suonar di cornetto. buccino, as.
Suonator di cornetto. buccinator, oris, cornicen, inis.
Cornetto, picciol corno. corniculum.
Cornice. corona.
Cornicula, o cornia, frutto di Corniolo. cornum.
Corniolo, o cornio, albero. cornus.
Corno. cornu.
Far le corna al marito, dicesi della moglie adultera. adulteror.
Corno da chiamare gli animali. buccina, cornu.
Cornuto. cornutus, corniger.
Cornuto di moglie. curruca.
Coro, compagnia. chorus.
Corona. corona, sertum.
Corona, che si dà a chi libera la Città dall'assedio. corona obsidionalis, o corona graminea.
Corona per la liberazione della patria. corona civica, corona quercea, corona ilignea.
Corona per la vittoria navale. corona rostrata, o corona navalis.
Corona trionfale. corona ovalis, corona triumphalis, e laurea, ae.
Coronajo, chi fa corone. coronarius.
Coronare, dar la corona. coronare, redimire.
Coronamento, o coronaziona. coronamentum.
Coronetta, picciola corona. corolla.
Corpacciuto. corpulentus, amplioris corporaturae.
Corpicciuolo, corpicino. corpusculum.
Corpo. corpus, oris.
Corpo morto. cadaver, eris.
Corpo ben fatto. corpus quadratum.
Corpo ben complessionato. corpus bene constitutum.
Corpo consumato. corpus confectum.
Corpo sano. corpus firmum, corpus integrum.
Corpo mal sano. corpus affectum, corpus morbosum.
Corpo, cioè pancia. venter, alvus.
Andar del corpo. exonerare ventrem.
Combattere corpo a corpo. singulari certamine pugnare.
Corporale. V. Corporeo.
Corporalmente, col corpo. corpore.
Corporatura, statura. corporatura, corporatio.
Corporeo, pertinente al corpo. corporeus, corporatus, corporalis.
Corpulento, corputo. corpulentus.
Corpulenza. corpulentia.
Corre, sincopa di cogliere. V. Cogliare.
Corredare, fornire di arnesi, masserizie. instruo, orno.
Corredato. instructus, ornatus.
Corredo. instrumentum, apparatus, supellex.
Correggere, emendare. corrigo, emendo.
Correggibile. paratus emendari, correctionem admittens, docilis.
Correggitore, riformatore. censor, corrector.
Correlativo. respondens.
Correndo, tosto, in fretta. curriculo, cursim.
Corrente, cioè spedito, veloce. velox, celer.
Anno corrente, mese corrente. hic mensis, hic annus.
Corrente, cioè acqua che corre. profluens aqua.
Correntemente. celeriter, cursim.
Correre. curro, is. Correre per la via. currere viam.
Correre a cavallo. equo currere.
Correre ad ajutare. currere subsidio.
Correre il cavallo, cioè maneggiarlo. agitare equum.
Correre al palio. currere stadium.
Correre dietro. sequi.
Correre addosso. aggredi.
Corre voce. fama est, dicitur, fertur.
Correre innanzi. praecurro.
Correre in diverse parti. discurro hac, illac, circumcurro, cursito.
Correre la lancia. incurrere hastis adversis.
Correre la posta. currere dispositis, vel commutatis ad celeritatem equis.
Correre pericolo. periculum subire.
Correre sopra alcuno co' piedi, e pugni. incursare aliquem pugnis, & calcibus.
Correre spesso. curso, cursito.
Correre velocemente. pervolo.
Correria di soldati. incursus, us, incursio.
Far Correrie. incursionem facere.
Correttamente. emendate.
Correttore. corrector, emendator.
Correzione, emendazione. correctio, censura, emendatio.
Corridojo, o corridore. ambulacrum, cri, ambulatio, onis, mesaula, pergula.

Corridore, cioè che corre. cursor.
Corriere, messo che porta lettere. tabellarius.
Corrispondente, che corrisponde. congruens, respondens.
Corrispondente, cioè Persona con cui si tiene commerzio di lettere, o negozj. ille, quocum est alicui literarum, vel negotiorum commercium.
Corrispondenze, proporzione. congruentia, symmetria, convenientia, proportio.
Corrispondenze d'amore. mutua benevolentia, mutua animorum conjunctio.
Corrispondenza di cortesia, o di servitù. mutua officia, officiorum vicissitudo.
Corrispondere. respondeo, congruere.
Corrivo, facile a credere. credulus, levis.
Corroborare. corroboro, confirmo.
Corroborarsi, prender forza. invalesco, convalesco.
Corrodere. corrodo, rodo.
Corrompere, guastare. corrumpo, contamino, vitio, depravo, labefacto.
Corrompersi, marcirsi. tabesco, labefactor.
Corrompevole. obnoxius corruptioni, corruptibilis.
Corrottamente. corrupte.
Corrotto, guasto. corruptus, depravatus, tabidus, labefactus.
Corrotto, cioè pianto che si fa a' morti. luctus funebris.
Corrucciarsi, adirarsi. irascor, succenseo, excandeo.
Corrucciarsi alquanto. subirascor.
Corrucciato. iratus, indignatus.
Corruccio, sal dispetto. stomachus, ira, indignatio.
Corruccioso, che si sdegna facilmente. stomachosus, iracundus.
Corruttela, per guastamento. corruptela.
Corruttibile. V. Corrompevole.
Corruzione. corruptio, depravatio.
Corruzione, cioè putrefazione. tabes, tabis.
Corruzione d'aria. cœli intemperies.
Corruzione de' costumi. depravatio morum.
Corruzione de' membri. fames, ei, tabes, is, corruptio membrorum.
Corsa. cursus. pigliar corsa. cursum imperare.
Corrottore, guastatore. corruptor, labefactator.
Corsale, o corsare di mare. pirata, prædo.
Arte di corsale. piratica.
Corsaletto, armatura. thorax.
Corseggiare, far l'arte del corsale. piraticam facere.
Corsesca, arma da lanciare. pilum, hasta.
Corsia, la corrente dall'acqua. aquæ decursus.
Corsia della galera, il luogo di mezzo. fori, fororum.
Corsiero, cioè cavallo corridore. equus cursorius.
Corsivamente. cursim.
Corsivo, corrente. currens.
Corso, di Corsica. Cyrneus, Corsicus.
Corso, atto del correre. cursus, us.
Corso, cioè strada dove corrono i cavalli. hippodromus.
Corso, addiett. peragratus, excursus.
Cortamente. breviter.
Corte, dove si consultano le cose pubbliche. curia, forum.
Corte della casa. impluvium, cavædium.
Corte di Principe. aula.
Corte, dove stanno gli animali. cohors, ortis. Tener corte bandita, vale festeggiare solennemente, tener tavola. dare epulum.
Corteccie, cioè scorza. cortex, cis.
Corteggiare, far corte. comitor, prosequor.
Corteggio, corteggiamento. comitatus, deductio.
Cortese, benigno, liberale. humanus, munificus, liberalis.
Cortesemente. humane, munifice, liberaliter.
Cortesia, gentilezza, benignità. humanitas, liberalitas, munificentia, beneficentia.
Far cortesia ad alcuno. liberaliter aliquem tractare.
In cortesia, di grazia. quæso, amabo.
Cortezza. brevitas.
Corticella. parva cohors.
Cortigianeria. aulica versutia, vel ars.
Cortigiano. aulicus.
Cortile, luogo scoperto nella casa. impluvium, ii, cavædium, ii, o cavum ædium, cohors, vel cors, ortis.
Cortina. cortina, æ, velarium, ii.
Cortina da letto. conopeum, ei.
Corto, picciolo. brevis, curtus.
Coracino, pesce. coracinus.
Corvo. V. Corbo.
Corvo marino. mergus, gi. V. Smergo.
Cosa. res, rei.
Coscia, la parte di sopra della gamba. coxa, æ, coxendix, icis.
Coscienza, o conscienza. conscientia.
In coscienza, avverbialmente posto, in attestazione di verità. hercle, Dii me amant, ex animo, ex animi sententia.
Coscino, guanciale. pulvinar, aris.
Coserella, cosetta, cosuccia. recula.
Così, vale in questa maniera, o questo modo. sic, ita.
Così ancora. item.
Così che. ut.
Così eh? ita ne? ita ne vero?
Così Dio m'ajuti. ita me Superi ament.
Così, in vece di sì. tam. Come, così mal creato. tam barbarus.
Così così, vale mediocremente. satis mediocriter.
Così fattamente. sic.
Così fatto. talis, hujusmodi.
Cospergere, aspergere. conspergo, aspergo.
Cospetto. conspectus, præsentia.
Cospicuo. conspicuus, spectabilis.
Cospirare. conspiro, conjuro.
Cospirazione. conjuratio.
Cosso, picciola enfiagione. tuberculum, pustula.
Costo, brufolo. pustula.
Costa, lato, banda. pars, latus, regio.
Costa, a coste del corpo. costa, æ.
Costa, cioè confine della terra col mare. litus.
Costa montana. clivus, i.
Costà, avv. loc. cotesto, costaggiù. istuc.
Costante, fermo. constans, certus, stabilis, firmus.
Costanza d'animo. fortitudo.
Costantemente, con costanza. constanter.
Costanza, fermezza. constantia, firmitudo animi.
Costare, valere. valeo, æstimor, sum.
Costato. pectus, costa, arum.
Costeggiar, andar dietro la coste di mare. oram, vel litus legere, oblego.
Costei, questa. hæc, ista.
Costellazione. astrum, sydus, constellatio.
Costereccio, presciutto. petaso, onis.
Costì. istic.
Costiera, spiaggia, riviera. ora, litus.
Costipare, restrignere. constipo, stipo.
Costituire, ordinare. constituo, statuo.
Costituzione. constitutio, decretum.
Costo, erba. costus, vel costum.
Costo, prezzo, pagamento. pretium, sumptus, impensa.
Costola. costa.
Costoro, questi. hi, isti.
Costretto. coactus.
Costrignere. cogo, cohibeo, coerceo.
Costrignimento, costrizione. violentia, vis.
Costruire. construo.
Costrutto, cioè profitto, utile. emolumentum, utilitas, fructus.
Costruttura. structura.
Costui, questo. hic, iste.
Costumare, per usare, praticare. versor, utor. Per esser solito. soleo, consuevi.
Costumatamente. ingenue, simpliciter, libere.
Costumatezza. probi mores.
Costumato. moratus, urbanus, ingenuus.
Ben costumato. bene moratus.
Mal costumato. male moratus.
Costume, e costuma, usanza. mos, usus, ritus, institutum, consuetudo.
Costumi cattivi. perditi mores, improbi.
Cotaccia. cotula.
Cotale, tale. talis, hujusmodi.
Cotanto. V. Tanto.
Cote, pietra da aguzzare. cos, cotis.
Cotenna, cute. cutis.
Cotesto, cotestui. iste.
Cotidianamente. quotidie.
Cotidiano. quotidianus.
Cotognata, cibo fatto di cotogni. cydonites.
Cotogno, pomo. malum cydonium, coroneum.
Cotone, bambagia. gossypium.
Cotornice. V. Coturnice.
Cotta da Prete. amictus lineus.
Cotto. coctus, a, um.
Mezzo cotto. semicoctus.
Cotto con brodo. jurulentus.
Cotto dal vino, cioè pieno di vino, e ubbriaco. vinolentus, ebrius.
Cottura, cioè scottatura della pelle. ambustio, onis.
Coturnice, quaglia, uccello. coturnix.
Covacciolo, luogo dove dorme l'animale. lustrum.
Covare. foveo, incubo.
Covata. pullatio.
Covatura. incubatio.
Coverchio. V. Coperchio.
Covertina da cavalli. integumentum, stragulum, dorsuale.
Covile, covacciolo. lustrum. Per letto. torus.
Covrire. V. Coprire.
Cozzare, percuotere colle corna. cornibus ferire.
Cozzare insieme. luctor, colluctor.
Cozzone di cavalli. equiso, nis.
Cranio, osso della testa. calva, calvaria.
Crapula. crapula.
Crapulare. vapocari, congræcari, cibo, vinoque se ingurgitare.
Crapulone. helluo, onis.
Creanza. institutio.
Creare, generare, dar l'essere. creo, procreo, gigno.
Creato, o generato. creatus, genitus.
Creato, civile, costumato. urbanus, liberalis, civilis.
Creatore. creator, opifex, conditor.
Creatrice. creatrix.
Creatura. res creata.
Creatura, cioè allievo. alumnus.
Creazione. creatio.
Credenza, fede. fides. Per armario. abacus, armarium.
Dar a credenza. credere aliquid alicui, aliquid tradere solutione dilata.
Far la credenza, cioè il saggio. prægusto.
Credenziera, o credenza, armario. abacus, i.
Credenziere, chi fa la credenza, o saggio. prægustator.
Credenziere, chi ha cura dell'argentaria. servus ab auro, & argento estario.
Credenziere di tavola. structor.
Credere, prestar fede, dar fede. habeo fidem alicui, credo.
Credere, per aver opinione. credo, reor, autumo, existimo, judico, puto, censeo, arbitror.
Credere certamente, fermamente, a di certo. ita mihi persuasi, in animum induxi, pro certo habeo, minime dubito, plane credo.
Credevole, o credibile. credibilis. Per credulo. credulus.
Credibilmente. credibiliter.
Credito, lealtà, fede. fides.
Credito, per quello, che altri ci devono. pecuniæ credita, nomina, um.
Credito riscosso. nomina exacta.
Credito, cioè stima, riputazione. existimatio, fama. esser in credito. æstimari, bene audire.
Creditore, colui, al quale noi dobbiamo dare. creditor.
Creditrice. creditrix.
Credulo, che facilmente crede. credulus.
Crepacciato. pien di fessure. rimosus.
Crepacuore. angor, anxietas.
Crepare. disrumpor.
Crepatura, cioè rottura intestinale. enterocele, es, hernia.
Crepato, cioè chi ha tal rottura. enterocelicus, i, herniosus.
Crepolare. findi.
Crepuscolo. crepusculum.
Crescente. crescens.
Crescenza, crescimento. incrementum.
Crescenza del fiume. alluvio, onis, alluvium, ii, diluvies, ei, inundatio.
Crescenza della Luna. accretio Lunæ, e Luna crescens.
Crescenze, cioè focaccia. placenta, æ.
Crescenza col butiro. laganum, i.
Crescere. cresco, adolesco, glisco, augeor.
Crescere in età. adolescere, ætate procedere.
Cresce l'età. ætas adolescit.
Crescimento. augmentum, i.
Crescimento del mare. accessus maris.
Cresciuto, allevato. adultus, ætate progressus.
Cresciuto albero. arbor adulta.
Cresciuta Città. adulta urbs.
Cresima, uno de' sette Sagramenti, chiamato da' Teologi Confirmatio.
Cresimare. confirmationem sacram confero.
Crespa, grinza, che viene per l'età. ruga, ruga senilis.
Crespare la pelle. corrugo, as.
Crespare la fronte. capero, crispo.
Crespo. crispus.
alquanto crespo. crispulus.
Cresta. crista, æ.
Cresta picciola. cristula.
Creste, cioè marocelle, che vengono al sedere. mariscæ, sca, ficus, ci.
Crestoso, crestuto, che ha cresta. cristatus.
Creta, sorta di terra. creta, argilla. Di creta. cretaceus.
Cretoso, pien di creta. cretosus, argillosus.
Criminale. criminosus.
Criminalista. peritus criminum cognoscendorum.
Crine, cioè capelli. crines, capilli.
Crini, che dipendono dal collo de' cavalli. juba, bæ.
Crinuto, crinito. crinitus.
Crisi, termine di medicina. morbi mutatio.
Cristallo. crystallus.
di cristallo. crystallinus.
Cristero, serviziale. clyster, clysterium.
Cristianesimo. Christiana respublica.
Cristianità. Christianorum natio.
Cristiano. Christianus.
Criticare. reprehendo, noto.
Critica. censor, criticus.
Crivellare. cribro.
Crivello. cribrum, vannus.
Croce, crux, cis.
Crocetta. parva crux.
Crocicchio, luogo dove s'attraversan le strade. trivium.
Crocifiggere. crucifigo, in crucem tollo.
Crocifisso. crucifixus.
Crocifissore. carnifex.
Crogiuolo. fusorium vas.
Crollare, squassare, far tremare una cosa. quatio, concutio, decutio, quasso, conquasso.
Crollo, squasso, crollamento. conquassatio, quassus, us.
Per tracollo, o danno. jactura.
Cronaca, o cronica. chronica, orum, annales. plur. masc.
Croppiera. postilena, æ.
Crosta. crusta.
far crosta. incrusto, crustam induco.
Crostetta. crustula.
Crostoso, crostuto. crustosus, crustatus.
Crucciare. V. corrucciarsi.
Cruciato, tormento. cruciatus, us.
Crudamente, cioè crudelmente. crudeliter.
Crudele, aspro, crudo. crudelis, dirus, efferus, immanis, impius, inhumanus, teter, immitis, truculentus, atrox.
Crudelmente. crudeliter, atrociter, inhumane.
Crudeltà, asprezza. crudelitas, feritas, immanitas, impietas.
Crudità. cruditas.
Crudo, cioè non cotto. crudus.
mezzo crudo. semicrudus.
Crudo, cioè non maturo. crudus, a, um, immaturus, a, um.
Crudo, val crudele. immanis, ferus, immitis, dirus, crudelis.
Cruna dell'ago. foramen acus.
Crusca, semola. furfur, uris.
Cruschello. furfuricula.
Cruscoso. furfurosus.
Cubattolo, o cubattole, strumento da pigliar uccelli. decipula.
Cubito, gomito, e misura. cubitus.
Cubiculario, cameriere. cubicularius.
Cucchiajo, cucchiaro, scudelliere. cochlear, cochleare, cochlearium.
Cucciolo, can picciolo. catulus, catellus.
Cucina. culina, popina.
cib, che appartiene a cucina. coquinarius, a, um.
Cucinare, fare l'arte del cuoco. coquinor, coquo.
Cucineria, arte. coquinaria.
Cuciniere. V. Cuoco.
Cucire. suo, is, assuo, sarcio.
Cucire insieme. assuo.
Cucito. sutus, sutilis.
Cucitore. sutor.
Cucitura. sutura, commissura.
Cucullo, cucco, uccello notturno. cuculus.
Cucuzzolo, estrema sommità di che che sia. vertex, cacumen.
Cuffia, scuffia. calantica, reticulum.
Cugina. consobrina.
Cugino, germano. consobrinus, sobrinus.
Culla, letto de' bambini. cunæ, arum, incunabula, orum.
Culo. anus, ni, podex.
Culto. cultus, us.
Coltivare il terreno. colo, excolo, exerceo.
Cultore. cultor.
Cumulare. cumulo, accumulo.
Cumulatamente. cumulate.
Cumulo, massa. cumulus, acervus.
Cuna. V. Culla.
Cuocere. coquo, concoquo.
Cuocere in oglio. coquere ex oleo.
Cuocere a lesso. elixo.
Cuocere bene. percoquo.
Cuocere dentro. incoquo.
Cuocere molto. excoquo.

facile da cuocere. *coctibilis*.
Cuociore. *ardor*, *uredo*.
Cuoco. *coquus*.
Cuojo, pelle di bestia. *corium*.
Cuore. *cor*, *dis*.
di cuore. *ex animo*, *vere*.
battimento di cuore. *palpitatio*, *horror*.
stupor di cuore. *stupor cordis*.
Cuore, cioè coraggio. *animus*.
Cuor mio, espressione amorosa. *mea vita*.
essere a cuore. *cordi esse*.
star di buon cuore. *bono animo esse*.
Cuoricino. *corculum*.
Cupezza. *profunditas*.
Cupidigia, avarizia. *aviditas*, *cupiditas*, *cupido*, *sitis*.
Cupidità, desiderio, voglia, brama. *cupiditas*, *libido*.
Cupido, avaro. *cupidus*, *avidus*. E volonteroso. *cupidus*.
Cupido, Dio dell'amore. *Cupido*, *dinis*.
Cupo, profondo. *profundus*.
Cupola. *fornix*, *testudo*, *tholus*, *fastigium*.
Cuppio, cassa, nella quale le api fanno il mele. *alveare*, *alvearium*, *alveus*.
Cura, pensiero. *cura*, *studium*, *sollicitudo*.
aver cura. *curo*, *enitor*, *studeo*, *operam do*, *id ago*, *id mihi cura est*.
Curadente. *dentiscalpium*.
Curare, aver cura. *curo*, *curam gero*.
Curare diligentemente. *accuro*.
Curare, cioè medicare. *medeor*.
Curare, cioè tener conto. *curam gerere*.
Curativo. *medicus*, *a*, *um*.
Curato, Parroco. *Parochus*.
Curatore, chi ha carico. *curator*, *custos*.
Curazione. *curatio*, *cura*.
Curiosamente. *curiose*.
Curiosetto. *curiosulus*.
Curiosità. *curiositas*.
Curioso, diligente. *curiosus*.
Cursore. *cursor*.
Curvezza, curvatura. *curvamen*, *curvatura*, *curvatio*.
Cuscire. V. Cucire.
Cuscinetto. *pulvillus*.
Cuscino. *pulvinar*.
Custode, guardiano. *custos*.
Custode dell'armento. *armentarius*.
Custodia, guardia, cura, governo. *custodia*, *cura*.
Custodire, val guardare. *custodio*, *servo*, *asservo*, *tueor*.
Cute. *cutis*, *cuticula*, *corium*.
Cuticagna, collottola. *cervix*.

D

DA, preposizione. *a*, *ab*, *abs*.
Da banda. *seorsum*.
lasciar da banda. *omitto*, *praetermitto*, *relinquo*.
Da banda a banda. *ex utraque parte*. passar da banda a banda. *transfigo*, *trajicio*.
Dabbene, buono. *bonus*, *probus*, *integer*.
Da beffe, da burla. *jocose*.
Da buon senno. *serio*.
Da canto. V. da banda.
Da capo. *iterum*.
Da capo a piedi. *totus*.
Da casa. *domo*.
Da casa di Glicerio. *a Glycerio*, non *a domo Glycerii*.
Da cima. *a summo*.
D'accordo. *concorditer*.
Da che, poichè. *quoniam*. Per da quel tempo che. *Ex quo*. da che il mondo è mondo. *post homines natos*. *a post hominum memoriam*.
Dalla culla. *ab incunabulis*.
Da dietro. *a tergo*.
da' fianchi. *a lateribus*.
Dal fine al principio. *a calce ad carceres*, *o ad caput*.
Da giovane. *ab adolescentulo*, *o ab adolescentia*, *ineunte adolescentia*, *ab ineunte aetate*.
Da ora in ora. *in horas*, *& in singulas horas*.
Dall'ora che. *jam tum*, *ex quo tempore*.
Dall'ora in qua. *ex eo tempore*, *inde*.
Da ogni canto, o parte. *undique*, *ex omni parte*, *utrinque*.
Da principio. *a principio*, *primo*, *initio*, *statim*.
Da putto. *a puero*, *a pueritia*, *a pueris*, *a teneris unguiculis*.
Da quel tempo. *ex eo tempore*.
Da questo tempo avanti. *abhinc*.
Da qui in poi. *in posterum*.
Dalle radici. *radicitus*.
Da se. *per se*.
Da se stesso. *sponte*.
Da tre dì. *nudiustertius*.
Da tredici dì. *nudius decimustertius*.
Da vero. *serio*.
Da banda sinistra. *sinistrorsum*.
Dalla destra. *dextrorsum*.
Da buffone. *scurriliter*.
Da buon mercato. *vilis*.
Da ciascun luogo. *undecunque*, *undequaque*.
Da fanciullo. *a pueritia*, *a primo aetatis exordio*, *a prima aetate*, *a puero*, *jam inde a puero*, *a primis annis*, *a teneris*, *ut Graeci dicunt*, *unguiculis*.
Da ora innanzi, per l'avvenire. *posthac*, *deinceps*, *in posterum*.
Daddovero. *serio*, *vere*.
Dado, con cui si giuoca. *tessera*, *talus*, *taxillus*.
il dado è tratto, vale l'affare è fatto. *jacta est alea*.
Daga, daghetta, coltello. *sica*, *ae*.
Da gran tempo in qua. *jamdudum*.
Da indi innanzi, da indi in qua. *postea*, *inde*, *deinceps*.
Daino, animale. *dama*, *dorcas*.
D'altre maniere, altramente. *aliter*, *secus*.
D'altro luogo, altronde. *aliunde*.
Da lui in fuori, da lui in poi. *extra illum*, *praeter illum*.
Dal medesimo luogo. *indidem*.
D'altronde. *aliunde*.

Da lungi, da lontano. *procul*, *eminus*. Non lungi da qui. *non procul hinc*.
Dama, gentildonna. *matrona*, *ae*. Per donna amata. *amica*.
Da manco, o da meno. *minor*, *vilior*, *inferior*.
Da mano in mano. *per manus*.
Damaschino, cioè di Damasco. *Damascenus*.
Damasco, panno di seta. *undulata vestis*, *polymitum*.
Damerino, inclinato a far all'amore. *amans*, *amasius*.
Damigella, pulzella. *puella*, *adolescentula*.
Damigello, garzone. *puer*, *adolescens*.
Da molto. *praestans*, *aestimabilis*.
Danajo, e denajo. *nummus*, *pecunia*.
Danajoso. *pecuniosus*. V. Danaroso.
Danajo in cassa. *pecunia otiosa*.
Danajo a guadagno. *pecunia occupata*.
Danajuolo, danaruzzo. *nummulus*.
Da niente, da nulla. *futilis*, *vilis*, *levis*.
Dannabile. *vituperabilis*, *damnabilis*.
Dannare, biasimare. *improbo*, *damno*, *condemno*.
Dannare a morte. *capitis condemnare*.
Dannato. *damnatus*, *condemnatus*.
Dannatore. *condemnator*.
Dannazione. *damnatio*, *condemnatio*.
Danneggiare, far danno. *damnifico*, *damnum*, *jacturam affero*, *jactura afficio*.
Danneggiato. *laesus*, *damno affectus*.
Dannevole. *vituperabilis*, *damnabilis*. Per dannoso. *damnosus*, *exitiosus*.
Dannevolmente, con danno. *damnose*.
Danno, perdita, male. *damnum*, *jactura*, *detrimentum*, *dispendium*, *incommodum*.
Dar danno. V. Danneggiare.
Senza danno, cioè che non ha patito danno. *indemnis*, *illaesus*.
Dannoso, nocivo, di danno. *damnosus*, *incommodus*, *inutilis*.
Danubio. *Ister*.
Danza, ballo. *chorea*, *saltatio*, *saltatus*, *us*.
Danzare, menar la danza. *ducere choreas*.
Danzatore. *saltator*.
Da oggi innanzi, o da ora innanzi. *in posterum*.
Da parte di alcuno. *alicujus nomine*.
Da parte, da banda, appartatamente. *seorsum*.
Da ogni parte, da ogni banda. *undique*.
Da passo in passo. *passim*.
Dappocaggine. *ignavia*, *inertia*, *desidia*, *segnities*, *vel segnitia*.
Dappoco, che non s'intromette in cosa alcuna. *ignavus*, *iners*, *ineptus*.
Dappoi. *postea*, *deinceps*.
Dappoichè. *postquam*.
Da presso, da vicino. *cominus*, *prope*.
Da prima, primieramente, da principio. *primo*, *primum*.
Da qualche luogo. *aliunde*.
Da qual luogo tu vuoi. *unde vis*, *unde libet*.
Da quell'istesso luogo, dal medesimo luogo. *ex eodem loco*, *indidem*.
Da qui. *hinc*.
Da qui innanzi, o da quinci innanzi. *in posterum*.
Da quindi innanzi, vale da quell'ora innanzi. *Ex eo tempore*, *exinde*.
Dare, *do*, *das*, *praebeo*, *trado*, *tribuo*.
Dare, cioè percuotere. *percutio*, *verbero*.
Dare del signore, dell'illustrissimo, ec. ad alcuno. *honorifice*, *honorificentissime aliquem appellare*.
Dare a baratto. *permutare*.
Dare a buon mercato. *parvo vendere*.
Dare a credere. *persuadere*. darsi a credere. *puto*, *arbitror*.
Dare ad affitto. *loco*.
Dare ad usura, o a cambio. *foenero*, *foeneror*.
Dare addosso. *invadere*.
Dar' affanno, dar che fare. *facessere negotium*, *exhibere negotium*.
Dare a sacco. *dare diripiendum*.
Dare assalto. *aggredi*.
Dare battaglia. *committere praelium*.
Dare braccio. *adjuvo*.
Dare colpa. *imputo*, *crimini do*.
Dare contezza. *certiorem facere*.
Dare dietro. *insequi*.
Dare autorità. *tribuere auctoritatem*.
Dare beneficio. *conferre beneficium in aliquem*.
Dar un buffetto. *infligere colaphum*.
Dar carico ad alcuno. *imponere onus alicui*, *mandare*, *committere*.
Dare a bere. *potum tribuere*, *propinare*, *dare bibere*.
Dare a desinare. *dare coenam alicui*.
Dare danari in salvo. *credere alicui pecuniam*.
Dare fastidio. *afferre molestiam*, *afficere molestia*.
Dare fede ad alcuno. *credere alicui*.
Dare fuori, dare in luce. *in lucem profero*, *edo*.
Dare il guasto. *vasto*, *as*, *depopulor*.
Dare il suo favore ad alcuno. *praestare studium alicui*, *conferre studium suum in aliquem*.
Dare impaccio. *impedimento esse*, *impedire*.
Dare in credenza. *credo*. V. Credenza.
Dare in dote. *dare dotem*.
Dare in salvo. *credo*, *depono*, *committo*.
Dare in iscritto il nome della tribù. *tribum edere*.
Dare in un'imboscata. *praecipitari in insidias*.
Dare in pegno. *pignero*, *oppignero*, *in hypothecam do*.
Dare la baja, o la berta. *illudo*, *irrideo*.
Dare l'addio. *valedicere*.
Dare in prestito. *commodo*, *do mutuum*.
Dar la corda. *torqueo*.
Dare la libertà ad alcuno. *manumittere aliquem*.
Dare mano. *incipere*, *aggredi*.
Dare mentita. *negare*.
Dare nelle smanie. *furere*.
Dare nel naso. *offendere*.
Dare nel pedante, nel fare, o dire cose da pedante. *instar paedagogi aliquid dicere*, *vel facere*.
Dare licenza. *facere facultatem*, *potestatem*, *facere liberum alicui*, *permittere*.
Dare licenza, per dar commiato. *dimitto*, *commeatum do*.
Dar la spinta. *praecipito*, *urgeo*.
Dare lettere, che sieno portate ad altri. *dare literas alicui ad aliquem*.
Dare il nome, cioè nominare. *denomino*, *nomino*, *appello*.
Dar luogo. *cedo*, *concedo*.
Dare opera, attendere. *vaco*, *incumbo*, *operam do*, *studeo*.
Dare piacere. *delecto*, *oblecto*, *afficio voluptate*, *laetitia*.
Dare per caparra. *dare arrhabonem*.
Dare per compagno. *adjungere aliquem*.
Dar principio. *exordior*, *incoho*.
Dare ricapito. *excipere aliquem*.
Dare pieggiaria, o sicurtà. *caveo*.
Dare sesto. *componere*, *instruere*.
Dare sospetto. *moveo*, *do suspicionem*.
Dar' accusa. *deferre nomen*.
Dare delle bacchettate, botte, battiture. *verberare*, *caedere*, *virgis caedere*, *afficere verberibus*, *infligere plagas*, *infligere verbera*.
Dar compimento. *inchoata perficere*, *absolvere*.
Dar' a gambe. *conjicere se in fugam*.
Dar' all'arme. *canere bellicum*, *classicum canere*.
Dar nel segno. *scopum attingere*.
Dar conto. *rationes dare*, *exhibere*.
Dar' il primo luogo. *primas deferre*.
Dare degli schiaffi. *incutere*, *o infligere alapas*.
Dar delle ferite. *infligere plagas*.
Dar la rotta. *fundere*, *o edere stragem*, *profligare*, *dissipare copias*.
Dar la sentenza. *sententiam ferre*.
Dar' audienza. *dicere jus*, *audire*.
Darsela giù, nel non ci pensar più. *negligere*, *abjicere*, *curam alicujus rei deponere*.
Darsi alla strada. *fieri grassatorem*, *latrociniis vacare*, *vias obsidere*.
Darsi allo spirito. *totum se divinis rebus dedere*.
Darsi, cioè rendersi ad alcuno. *dedo*, *deditionem facio*.
Darsi agli studj da putto. *dare se studiis a pueritia*.
Darsi all'amicizia d'alcuno. *conferre se ad amicitiam alicujus*.
Darsi affanno di qualche cosa. *ferre aliquid iniquo animo*.
Darsi alla dappocaggine. *dedere se inertiae*.
Darsi alla malinconia, o pianto. *dedere se moestitiae*, *luctibus*.
Darsi alla lussuria. *libidinor*, *scortor*.
Darsi alle delizie. *luxurio*, *o luxurior*.
Darsi al mangiare. *pergraecor*, *congraecor*.
Darsi la fede, toccarsi la mano. *dextram dextrae committere*, *jungere*.
Darsi la morte. *mortem sibi consciscere*, *manus sibi afferre*, *sibi inferre manus*.
Darsi al governo della Repubblica. *capessere Remp.*, *suscipere Remp.*, *accedere ad Remp.*
Darsi buon tempo. *dare se voluptatibus*, *dulcissime vivere*, *genio indulgere*.
Darsena. *intima portus pars*, *portus interior*.
Da scherzo. *jocose*.
Da se stesso, spontaneamente. *sponte*, *ultro*.
Dassai, da molto. *praestans*, *egregius*.
Dassezzo, in ultimo luogo. *postremo loco*.
Data, dicesi del tempo in che fu scritta, e consegnata la lettera. *dies*, *tempus*, *dies adscripta*.
Data, cioè colpo. *ictus*.
Dativo. *dativus casus*.
Dato. *datus*, *tributus*.
Dato che. *esto*.
Datore. *dator*.
Dattilo, albero. *palma*.
Dattilo, frutto. *dactylus*.
Dattilo, pesce. *balanus*.
Dattilo, piede poetico. *dactylus*.
Dattorno. *circum*, *circa*.
Davanti, per avanti. *ante*, *coram*.
Davanzo, soprabbondantemente. *satis superque*.
Da vero. *serio*. Per cosa grave. *serius*, *a*, *um*.
Da ultimo. *postremo*.
Daziero, gabelliere. *publicanus*, *magister scripturae*.
Dazio, val gabella. *vectigal*, *portorium*.
Dea. *Dea*, *Dea*, *diva*, *ae*.
Debellare. *debello*, *vinco*, *expugno*.
Debellatore. *domitor*, *victor*.
Debilità. *debilitas*, *infirmitas*.
Debilitare. *debilito*, *infringo*, *frango*, *infirmo*.
Debitamente, giustamente. *juste*, *jure*, *merito*. Per convenientemente. *apte*, *decenter*.
Debito, quel che si dee ad alcuno. *aes alienum*. Fare debiti. *contrahere aes alienum*. Pagare i debiti. *dissolvere aes alienum*.
Debito, add. dovuto. *debitus*, *conveniens*, *congruus*.
Debito, il dovere. *debitum*, *officium*, *munus*.
Debiti vecchi, e difficili a riscuotere. *nomina impedita*, *reliqua*, *orum*.
Debitore. *debitor*, *ris*.
Essere debitore. *debeo*.
Debituzzo. *parvum aes alienum*.
Debole, fievole. *debilis*, *infirmus*, *imbecillis*, *invalidus*.
di debole complessione. *tenui valetudine*, *infirma*, *imbecilla*, *corpore infirmiore*, *valetudine infirma*.
Essere debole. *langueo*, *es*.
Deboletto, deboluzzo, debiletto. *subdebilis*, *subdebilitatus*.
Debolezza, mancamento di forza. *debilitas*, *imbecillitas*, *infirmitas*.
Debolezza di età. *imbecillitas aetatis*.
Debolezza di complessione. *infirmitas corporis*.
Debolezza di forze. *infirmitas virium*.
Debolmente. *infirme*, *remisse*, *debiliter*.
Decano, capodieci. *decanus*.
Decantare, termine de' Chimici, vale travasare i liquori da un vaso in altro. *defundo*, *elutrio*. Per divulgare. *decanto*, *celebro*.
Decapitare. *abscindere caput cervicibus*, *securi percutere*, *decollare*.

Decente. decens, consentaneus.
Decentemente. decenter, convenienter.
Decenza, decoro. decor, decentia, decorum.
Decidere, tagliare, troncare. decido, amputo.
Decidere una quistione. litem componere, decidere.
Decima. decimæ, arum.
Decimare, riscuoter le decime. decimas exigere.
Decimare, cioè levar parte di qualche cosa. minuo, imminuo. Per castigare ogni decimo. decimare.
Decimo. decimus. Per la decima volta. decimo.
Decina. decas, adis. decina di migliaja. myrias, adis.
Decisione. decisio.
Declamare. declamo.
Declinare. declino.
Declinazione, declinamento. declinatio, inclinatio.
Decollare. decollare.
Decoro. decus, decorum, honestum.
Decoroso. decorus, decens.
Decorso, trascorrimento. decursus.
Decorso, addiet. passato, scorso. præteritus, transactus.
Decotto, decozione. decoctum.
Decrepità, estrema vecchiezza. senium.
Decrepito. decrepitus, valde senex.
Decrescimento del mare. recessus maris.
Decreto, ordinazione. decretum, scitum, jussum, lex.
Dedicare, consecrare. dico, dedico.
Dedicarsi alla Religione, cioè farsi Religioso. se Deo in religionem dicare.
Dedicare un'opera, o libro ad alcuno. librum nomine alicujus edere, nuncupare.
Dedicato, consecrato. dicatus, sacratus, dedicatus.
Dedicatorio. nuncupatio.
Dedicazione. dedicatio.
Dedito, inclinato. deditus, propensus.
Dedizione, arrendimento. deditio.
Dedurre. deduco.
Definire. V. Diffinire.
Definizione. V. Diffinizione.
Deflorare. defloro, vitio, vim infero.
Deforme, brutto. deformis, turpis.
Deformemente. deformiter, turpiter.
Deformità. deformitas, turpitudo.
Defraudare, ingannare. frustro, fallo, decipio, in fraudem impello, defraudo.
Defraudazione. frustratio, deceptio.
Defonto. defunctus vita.
Degenerante, chi degenera da' suoi antenati. degener.
Degenerare, non seguire i costumi de' suoi maggiori. degenero.
Degnamente. digne, juste.
Degnare, riputar degno. dignor, arbi.
Degnarsi di alcuno. benevole se gerere cum aliquo, comiter aliquem excipere.
Degnevole. comis, affabilis.
Degnità, o dignità, autorità. dignitas.
Degno, che merita. dignus.
Degradare. exuere dignitate, privare, spoliare.
Degradato. orbatus dignitate.
Deh, interjezione deprecativa. ah, ah. Talora è interjezione esclamativa. vah, proh.
Dei Celesti. Cælites.
Dei famigliari. Penates.
Deificare. Deorum in numerum adscribere, deum facere.
Deifico, divino. divinus.
Deità, divinità. divinitas, divinum Numen.
Delatore, spia. delator.
Del continuo, di continuo. jugiter, continuo.
Delegare, deputare. delego.
Delfino, sorta di pesce. delphinus, i, e delphin, inis.
Delfino negli scacchi. cursuarius.
Deliberare, vale consultare, come l'uomo si dee governare. constituo, delibero, statuo, decerno, certum consilium capio.
Deliberatamente. consulto.
Deliberazione, ordinazione. decretum, deliberatio.
Deliberazione del Senato. Senatusconsultum.
Delicatamente. molliter, delicate.
Delicatezza. mollitudo, deliciæ, arum, mollities.
Delicato. delicatus, mollis.
Delineare. delineo, adumbro.
Delinquente, malfattore. reus, scelestus, noxius.
Deliquio, svenimento. deliquium, languor.
Delirare. insanio, fano.
Delirio. furor, deliramentum.
Delire, delirante. delirus, furiosus.
Delitto, mancamento. delictum, crimen, scelus.
Delizia, e dilizia. delicium, e deliciæ, arum.
Delizioso. amœnus, delicatus.
Del pari. æqualiter, pariter, æque.
Del tutto. omnino, prorsus, penitus.
Deludere, beffare. irrideo, illudo, eludo.
Deluso. frustratus spe, deceptus, elusus.
Demeritare. indignum se præstare aliqua re, male mereri.
Demerito, misfatto. culpa, crimen.
Demolire, atterrare le fabbriche. everto, demolior, solo æquo.
Demolizione. demolitio, eversio.
Demonio. V. Diavolo.
Denaro, e danaro. nummus, pecunia, argentum.
Denaro falso. nummus adulterinus, nummi improbi, pecunia adulterina.
Denari contanti. pecunia numerata, pecunia præsens.
Denari presi, o dati ad usura. pecunia fœneratitia.
Denaroso. pecuniosus, nummosus, bene nummatus, instructus pecunia, abundans nummis.
Denaro di gabella. pecunia vectigalis.
Denaro grande, o molto. maxima pecuniæ vis.
Denaro restante. pecunia residua.
Denaro in banco. pecunia occupata.
Denari consumati. pecunia dilapidata.
Denari raccolti. pecunia coacta, o congesta.
Denotare. significo, denoto, designo.
Densità. densitas.
Denso, spesso. densus, spissus.

Dentato, chi ha i denti. dentatus.
Dentatura, dentame. dentium series.
Dente. dens.
Tener l'anima co' denti. ægre animam.
Dir qualche cosa fuor de' denti. libere aliquid dicere.
Denti mascellari. dentes genuini, molares, intimi.
Denti davanti. dentes primores.
Fare i denti. dentio.
Fatto a denti. denticulatus.
Denti del pettine. radius.
Denti occhioli. dentes canini, dentes columellares.
Denti de' cinghiali. dentes exerti.
Denti aguzzi. dentes acuti.
Denti bianchi. dentes candidi.
Denti puzzolenti. dentes putridi.
Denti di sopra. dentes superiores.
Denti di sotto. dentes inferiores.
Denti in fuori. dentes eminuli, exerti.
Dentelliere, curadenti. dentiscalpium.
Dentice, sorta di pesce. dentex.
Dentro, ed entro. intus, intra, intus. Per dentro, a di dentro. intrinsecus.
Denudare. spolio, nudo.
Denunzia, e denunziare. V. Dinunzia, e dinunziare.
Dependere. V. Dipendere.
Deponere, e deporre. depono.
Depositare il denaro in man d' alcuno. deponere apud aliquem pecuniam.
Depositario. depositarius.
Deposizione. depositio.
Deposito. depositum.
Depravare. depravo, corrumpo.
Depravazione. depravatio.
Depredare. prædor.
Depressione. depressio.
Deprimere, abbassare. deprimo.
Depurare. purgo.
Deputare. eligo, destino.
Derelitto. derelictus, neglectus.
Deretano. V. Diretano.
Deridere. derideo, rideo.
Derisione. irrisio.
Derisore. irrisor.
Derivare, e dirivare. prodeo, initium duco.
Derogare, diminuir l'autorità. derogo.
Descendere. V. Discendere.
Deschetto, banco picciolo. scabellum, mensula.
Desco, banco; scamnum. Per Mensa. mensa, æ.
Descrivere. describo.
Desertare, e disertare. relinquo, desero.
Deserto. solitudo, recessus.
Desertore, e disertore. transfuga.
Desiare. V. Desiderare.
Desiderabile, desiderevole. desiderabilis, optabilis.
Desiderare, bramare. cupio, opto, exopto, appeto, expeto.
Desiderato. optatus, cupitus, exoptatus.
Desiderio, anglio, brama. cupiditas, voluntas, appetitio.
Con desiderio. avide.
Desideroso, bramoso. cupidus, avidus, appetens.
Desinare. prandeo, es. Il desinare. prandium.
Desio. V. Desiderio.
Desolare. desolo, vasto, depopulor.
Desolazione. vastatio.
Desso. ipse.
Destarsi, svegliarsi. expergiscor, a somno excitor.
Destare, svegliare. expergefacio, excito.
Destato. experrectus, expergefactus.
Destinare. destino.
Destinato, dedicato, votato. devotus, destinatus.
Destino, sorte. fatum, fors.
Desto, vigilante, sagace. cautus, vigilans, sagax, solers.
Destramente, con destrezza. agiliter, dextere, caute.
Destrezza, attitudine. agilitas, dexteritas.
Destriero, cavallo. sonipes, equus.
Destro, abile, disposto del corpo. agilis, habilis, aptus.
Destro, cioè accorto, e sagace. vafer, callidus, cautus.
Destro, cacatojo. latrina, forica.
Detale, instromento, che s'usa tener in dito cucendo. digitale.
Determinare, o deliberare. constituo, decerno.
Determinare, o limitare, e porre fine. determino, præfinio terminum.
Determinatamente. præfinite, præcise.
Determinato. præfinitus, determinatus, certus.
Detestabile. execrandus, detestabilis.
Detestare. detestor, abominor.
Detestazione. detestatio.
Deto. V. Dito.
Detrarre. demo, detraho.
Detrattore, maldicente. maledicus, obtrectator.
Detrazione. obtrectatio, convicium.
Detrimento, danno. damnum, detrimentum, jactura.
Detta, sorte principale del debito. sors, summa, caput.
Dettame. præscriptio, dogma, mos, ratio.
Dettare. dictare.
Dettato. dictatum.
Dettatura. dictatio.
Detto fatto, vel sobitamente. illico, statim.
Deviare, traviare. recedo, aberro.
Devotamente, con devozione. religiose.
Devoto, religioso. pius, religiosus, qui Deo servit, pietatem colit, homine Deo præstat, pius est in Deum.
Devozione, diligenza di servire a Dio. pietas, religio.
Con devozione. religiose, pie.
Di, e de con l'articolo. de.
Dì per giorno. dies.
Di dì in dì. in diem, in singulos dies.
Di buona voglia. libenti animo, libenter, egregia animi alacritate.
Di botto, cioè subito. illico, continuo, statim.
Di burla. per jocum, jocose.
Di dentro. intus.
Di fatto. actutum, repente, mox, statim. Per effettivamente. re ipsa.
Di giorno. de die, interdiu.
Di notte. de nocte, noctu.
Di subito. e vestigio, statim.
Di poi. postea, dehinc.
Di portante. tolutim.
Di qua. hinc.
Di qua, e di là. utro, citroque.
Di sopra, cioè dal Cielo. cœlitus, superne.
Di sopra, addiet. supernus, a, um.
Di sotto. infra. addiett. infernus.
Di sorte che. ita ut.
Diadema, corona e insegna che portano i Re in capo. diadema.
Diafanità. pelluciditas.
Diafano, trasparente. translucidus, perspicuus, pellucidus.
Dialogo, parlamento insieme di due, o più persone. dialogus.
Diamante, pietra preziosa. adamas, antis.
Diamantino, duro come diamante. adamanteus, adamantinus.
Diametro. diametros, tri.
Diana, Dea delle caccie. Diana. Stella diana. Phosphorus.
Dianzi, poco fa. nuper, modo.
Diario, giornale. ephemeris.
Diarrea. alvi fluxus.
Diaspro, pietra preziosa. jaspis.
Diavoleria, impertinenze, fastidio. molestia.
Diavolessa, donna impertinente. furia.
Diavolo, demonio. dæmonium, Pluto, Lucifer.
Un diavolo caccia l'altro. clavus clavum expellit, fallacia alia aliam trudit.
Fare il diavolo, val fare ogni sforzo. omnia agere, omnem lapidem movere, omnia experiri.
Aver il diavolo addosso, val' essere nelle furie. furiis agitari.
Di banda. gratis.
Di bassa lega. vilis.
Di bassa mano, val d' umile condizione. humili loco natus, ignobilis.
Dibattere, crollare. concutio. Per disputare, disputare.
Dibattimento. collisio, discussio.
Di bel dì. die.
Di bel nuovo. iterum.
Dibene in meglio. quotidie melius.
Di buon' aria, piacevolmente. lepide, hilare. talora ha forza d' add. e vale piacevole. festivus, lepidus.
Dica. inquit, verbo difettivo.
Dicembre, e decembre, nome di mese. december.
Diceria. oratio, concio.
Di certo. profecto.
Dicervellare, trarre il cervello. cerebrum extrahere.
Dicevole. conveniens, decens.
Dichiarare, e dichiarire, manifestare, aprire. dilucido, explico, declaro, explano, demonstro, interpretor, aperio.
Dichiarazione. declaratio, explicatio, explanatio.
Diciferare, dichiarare la cifera. explicare scripturam, exponere.
Diciottesimo. decimus octavus.
Diciotto. decem, & octo, duodeviginti.
Diciotto volte. octies & decies, duodevicies.
A diciotto a diciotto. octoni, & deni, duodeviceni.
Dicitore, oratore. orator, narrator.
Dicitura. usatio, dicendi ratio.
Di colpo, immantinente. illico, repente.
Di conserva, di compagnia. simul, una.
Di corso, correndo. cursim.
Di corto. propediem, jam jam, brevi.
Di cuore. ex animo.
Di dentro. intus.
Dietro. retro, a tergo.
Di dì in dì. quotidie, in dies.
Diece, e dieci. decem. Dieci volte. decies, a dieci a dieci. deni.
Diel voglia, Diel volesse, vale, Dio il voglia, Dio il volesse. utinam.
Dieta, val astinenza di cibo. inedia, diæta, jejunium.
Tener a dieta. parce suppeditare cibum.
Dieta, congregazione di persone. concilium, conventus, comitia.
Dietro, dopo. post.
Difalcare, trarre. demo, detraho, deduco, imminuo.
Difalcazione. detractio.
Di fatto, val subito. illico, statim, actutum. Per realmente. re vera.
Difendere. defendo, tueor, tutor, suscipio defensionem.
Difendere spesso. defenso, defensito.
Difendere la causa. dicere, agere causam.
Difensore. defensor.
Di fermo, di certo. certo.
Difesa, protezione. defensio, patrocinium, tutela.
Difeso. defensus. Non difeso. indefensus, improtectus.
Difensore. defensor, patronus.
Difetto, mancamento. culpa, vitium, delictum, erratum.
Commettere difetto. erro, pecco, labor, culpam admitto.
Difettoso. vitiosus, mancus, imperfectus.
Difettuccio, difettuzzo. leve vitium.
Difettuosamente. imperfecte, vitiose.
Diffalcare, V. difalcare.
Diffalco. imminutio, detractio.
Diffamare. notare infamia, diffamare.
Differente. dissimilis, varius. Essere differente. disto, differo.
Differentemente. dissimiliter.
Differenza. discrimen, differentia, dissimilitudo.
Senza differenza, cioè indifferentemente. indifferenter, sine ullo discrimine, indiscriminatim.
Differenziare. distinguo.
Differire, prolungare. differo, protraho, dilato, produco.
Differire il pendere. Diem producere.
Differire da dì in dì. procrastino, cunctor.
Difficile, malagevole, difficultoso. difficilis, arduus, laboriosus.
Uomo difficile, cioè strano. difficilis homo.
Difficilmente. difficile, difficulter, ægre, vix.
Difficoltà, e difficultà, malagevolezza. difficultas, labor, molestia.

Difficoltare. *difficilem reddere.*
Difficoltoso. V. Difficile.
Diffidarsi, disconfidarsi. *diffido, in dubio sum, despero.*
Diffidenza, disconfidenza. *diffidentia.*
Con diffidenza, senza speranza. *diffidenter.*
Diffinire, val terminare. *definio, termino, determino.*
Diffinitamente. *definite.*
Diffinizione. *definitio, rei explanatio.*
Diffondere. *diffundo.*
Difformare, guastare la forma. *deformo.*
Difforme, brutto. *deformis, fœdus, da, dum.*
Difformità, bruttezza. *deformitas, turpitudo.*
Diffusamente. *diffuse, large.*
Di filo, vale senza intermissione. *sine ulla intermissione.*
Pigliar' uno di filo, vale sforzarlo. *urgere aliquem.*
Di fresco. *nuper, proxime.*
Di fuora. *extrinsecus.*
Di fuori. *extra, foris.*
Di furto, nascosamente. *clam, latenter.*
Digerire, o cuocere il cibo nello stomaco. *concoquo, digero.*
Digestione. *concoctio, digestio.*
Di già. *jam.*
Di giorno in giorno. V. di dì in dì.
Digiunare, vale far' astinenza. *a cibis abstineo.*
Digiuno, astinenza. *jejunium.* Digiuno si dice anche, chi non ha mangiato. *jejunus.*
Dignità, riputazione acquistata con opere lodevoli. *dignitas, decus.* Per onore, carico. *munus, honor.*
Digradare, scendere a poco a poco. *descendo.* Per privar della dignità. *dignitate privare.*
Digradazione. *descensus.*
Di grado, benvolentieri. *libenter.*
Di grado in grado. *gradatim.*
Di gran lunga. *valde, longe.*
Di grazia. *amabo, amabo te, quæso.*
Digrignare, ritirar le labbra, e mostrare i denti. *frendeo, ringor.*
Digrossare. *informo.* Per dirozzare. *erudio.*
Di là. *ultra.*
Di là, da quel luogo. *illinc, inde.*
Dilacciare, o dislacciare. *solvo.*
Dilagare, allagare. *alluo, inundo.*
Di lancio, dirittamente. *recta, statim.*
Dilapidare, scialacquare. *dilapido, obligurio, absumo.*
Dilaggiù, o dilaggiù. *illinc.*
Dilatare, stendere. *dilato, profero.*
Dilatarsi, divenire largo. *laxesco, fio, dilator.*
Dilatato, prolungato. *prolatus, dilatatus.*
Dilatazione, dilatamento. *prolatio, amplificatio.*
Dilazione. *prolatio, dilatio, mora.*
Dileggiamento, irrisione. *irrisio, illusio, sanna.*
Dileggiare, schernire, beffeggiare. *irrideo, illudo, insulto, ludifico, ludificans.*
Dileggiato. *irrisus.*
Di leggiari, e di leggiere, vale agevolmente. *facile.*
Dileguare. *dissipo, discutio.*
Dileguarsi, andar' in dileguo, o sparire. *absumor, dissipor, aufugio, evanesco.*
Dilettare, dar diletto, o piacere. *delecto, oblecto, afferre delectationem, afficere jucunditate, & voluptate.*
Dilettazione, piacere. *delectatio, oblectatio, jucunditas, voluptas.*
Dilettevole, ameno, che dà piacere. *jucundus, amœnus.*
Dilettevolmente. *jucunde, delectabiliter.*
Diletto, dilettazione. *voluptas, oblectamentum.* Con diletto. *jucunde.*
Diletto, amato. *dilectus.*
Dilezione. *amor, benevolentia.*
Deliberare. *libero.* Per determinare. *statuo, constituo.* V. deliberare.
Dilicatamente, con dilicatezza. *delicate, laute.*
Dilicatezza. *mollities.*
Dilicato. *delicatus, lautus, mollis.*
Dilicato, scarno. *gracilis.*
Diligente, sollecito. *diligens, sedulus, solers, navus, gnavus.*
Essere diligente nelle cose sue. *satagere rerum suarum.*
Essere diligente nello scrivere. *Diligentiam, curam, studium, operam, industriam in scribendo ponere, diligentiam ad scribendum conferre.*
Diligentemente, sollecitamente, con diligenza. *diligenter, sedulo, impigre, naviter.*
Diligenza, sollecitudine. *diligentia, sedulitas, cura, studium.* Mettere diligenza. *adhibere diligentiam.*
Dilicia. V. Delizia.
Diloggiare, partirsi dall' alloggiamento. *castra movere.* Per partirsi. *discedo.*
Di lontano. *procul, eminus, longe.*
Dilucidare. *illustro, explico, dilucido.*
Dilucidazione. *illustratio, explicatio.*
Dilungamento, allontanamento. *recessus.*
Dilungare, allungare. *extendere.* Per differire. *differre.*
Dilungarsi, allontanarsi. *procul abeo, discedo.*
Diluviare. *effuse pluere.*
Diluvio, inondazione d' acque. *diluvium, inundatio.*
Dimagrare, o smagrire, divenir magro. *marcesco, emacresco, emacior.*
Di mala voglia, mal contento. *tristis, mœstus, invitus.*
Di mal pelo, cattivo, malizioso. *veteranus, malitiosus, callidus.*
Dimandare. V. Domandare.
Dimandassera. *cras vesperi.*
Dimane, o domane. *cras.*
Di maniera che, di modo che. *ita ut.*
Di mano in mano, val successivamente. *deinceps.*
Dimenare, val muovere. *quatio, quasso, concutio, agito.*
Dimensione. *dimensio.*
Dimenticanza, obblivione. *oblivio, onis.*
Dimenticarsi, scordarsi. *obliviscor, memoriam depono, abjicio.*
Dimenticato. *oblitus.*
Dimentichevole. *obliviosus.*
Dimesso, messo giù. *dimissus, submissus.* Per dimesso. *intermissus.*
Dimesticare. V. Domesticare.
Dimezzare. *divido, medium divido.*
Diminuire, sminuire, scemare. *diminuo, imminuo, rescco.*
Diminuito, sminuito, scemato. *imminutus, deminutus.*
Diminuzione. *imminutio, diminutio.*
Di modo che. *ita ut.*
Di molto, assai. *valde, multum.*
Dimora, tardanza. *mora.* Per permanenza. *mansio.*
Dimorante. *morans, manens.*
Dimorare, tardare. *moror, tardo.*
Dimorare, o far dimora, per abitar' in qualche luogo. *habitare, maneo.*
Dimostranza. *indicium, demonstratio.*
Dimostrare, narrare, manifestare, aprire. *demonstro, ostendo, doceo, significo, declaro, aperio, prodo.*
Dimostrativo. *demonstrativus.*
Dimostratore. *index, demonstrator.*
Dimostrazione. *demonstratio, indicium, probatio.*
Dinanzi, prepos. *ante.*
Dinanzi, cioè alla presenza. *coram.*
Dinanzi che. *priusquam.*
Di nascosto, e di nascoso, secretamente. *clam.*
Di necessità. *necessario.*
Dinegare. *nego, denego, abnego, renuo.*
Dinervare. *enervo.*
Dinoccare, rompere, o ammaccare le nocche. *contundere articulos.*
Di notte. *noctu.*
D' intorno. *circum, circa.*
Dinunzia, notificazione. *denunciatio.*
Dinunziare, a denonziare. *denuncio, indico, significo.*
Di nuovo. *denuo, de integro, iterum, rursus.*
Dio, o Iddio. *Deus.*
Dio ti salvi, a Dio. *salve, salveto, vale.*
Diovolesse, Dio volesse. *utinam.* Dio faccia. *Deus faxit.* Dio mi salvi. *ita me Deus amet.*
Diocesi. *diœcesis.* V. G.
Dipanare, aggomitolare. *glomero.*
Dipartire, partire, e dividere. *divido, diduco, discrimino.* Dipartirsi, allontanarsi. *discedo.*
Dipartita. *discessus.*
Dipendente, servo. *subjectus.*
Dipendere. *dependeo, originem duco.*
Dipingere, o dipignere. *pingo, depingo.*
Dipingere a fresco. *udo tectorio colores inducere.*
Di peso, avver. come portar di peso. *effero.* Rubar di peso gli altrui versi. *aliena carmina surripere.* Monete di peso. *nova moneta, non imminuta.*
Di piglio, avv. come dar di piglio. *arripio.*
Dipinto. *depictus, pictus.*
Dipintore. *pictor.*
Dipintura. *pictura.*
Di più. *amplius.* Per in oltre. *præterea, insuper.*
Di poco, cioè per poco. *parum.*
Dipoi. *dehinc, postea.*
Diporre, porre giù. *depono.* Diporre l' offizio. *abdicare se magistratu, abire magistratu.*
Di portante. *tolutim.* Andar di portante. *tolutim incedere.*
Dipoitarsi, andar' a solazzo. *ambulo, deambulo.*
Diporto, spasso, solazzo. *recreatio, solatium.*
Dipositare, vale depositare. *depono.*
Di posta, per di subito. *confestim, illico.*
Di presente, cioè presentemente, o al presente. *nunc.* Per incontanente. *statim, illico.*
Di presso, appresso. *juxta, prope.* A un di presso, in circa. *circiter.*
Di punto in bianco. *omnino.*
Diputare, commettere qualche carico ad alcuno. *deligere, præficere alicui vel aliquem, destinare.*
Di qua, cioè da questo luogo. *hic.* Usasi anche in forza di preposiz. Come di qua dal Reno. *cis, citra Rhenum.*
Di quando in quando, alle volte. *identidem, aliquando.*
Di qui, o di quinci. *hinc.*
Di quindi, avv. locale. *illinc.* Per dipoi. *ex eo tempore, inde.*
Diradare. *rarefacio.* In signif. neut. *raresco.*
Diradicare, cavare le radici. *exstirpo, evello, extraho.*
Di rado. *raro.*
Di ragione. *jure ac merito.*
Diramare, vale levare i rami dagli alberi. *ramos detergo.* Per dividere. *denudo.*
Diramarsi, cioè separarsi. *sejungi, dividi.*
Dire, favellare, ragionare, narrare, contare. *dico, narro, loquor.*
Dire bene, lodare. *commendo, laudibus orno, celebro, laudo.*
Dir bene d' alcuno. *honorifice loqui de aliquo, laudes in aliquem conferre.*
Dire brevemente. *conferre in pauca, paucis complecti.*
Dire cose sciocche. *ineptio, is.*
Dicesi. *dicitur, fertur.* Volgarmente si dice. *vulgo fertur.*
Dire a lettere di scatola. *aperte dicere.*
Dire di no. *diffiteor, nego.*
Dire di sì. *affirmo, aio.*
Dire con la carta in mano. *dicere de scripto.*
Dire il suo parere, dire la sua opinione. *dicere sententiam, exponere consilium suum.*
Dire daddovero. *remoto joco dicere, serio dicere.*
Dire per burla. *ludere, joco dicere.*
Dire male. *male dicere, obtrectare, male loqui.*
Dire molto. *longiorem sermonem habere, plura verba facere, longius oratione progredi.*
Diredare, o diseredare, vale privare dell' eredità. *exhæredo.*
Diretano, e deretano, vale ultimo. *extremus, ultimus, postremus.*
Dirittamente. *directe, recta, directe.*
Direttore. *rector.*
Direzione. *regimen, directio.*
Dirigere. *dirigo, rego.*
Di rilancio, senza intervallo. *illico, statim, repente.*
Di rimando, da capo. *iterum.*
Di rimbalzo, per incidenza. *obiter.*
Dirimpetto, di rincontro. *contra, adversus, ex adverso.*
Dirittamente. *recta, recta via, recte, directe.*
Diritto, vale in piedi. *rectus, erectus.*
Dirittura, vale bontà, lealtà. *bonitas, probitas, integritas, (jus.*
Dirizzare. *dirigo, is.*
Dirivare. *derivo.*
Dirizzare in diverse parti. *diduco.* att. *demano,* neut.
Dirivazione, e dirivamento. *derivatio.*
Dirizzare, e drizzare. *dirigo, erigo.* Per correggere. *corrigo.*
Dirizzarsi in piedi. *surgo, assurgo.*
Diroccare. *diruo, everto.*
Diroccato. *dirutus, eversus.*
Dirottamente, cioè smoderatamente. *immodice, plus æquo.*
Dirotto, smoderato. *immodicus.*
Dirozzamento. *eruditio.*
Dirozzare. *erudio.*
Dirozzato. *eruditus.*
Dirugginare, nettare il ferro dalla ruggine. *rubigine purgo.*
Diruppare, precipitare. *præcipito, ago præcipitem, dejicio.*
Dirupo. *rupes, locus præceps.*
Disabitare, levare gli abitatori. *solitudinem inducere.*
Disabitato. *solitarius, solus, incolis vacuus.*
Disadattamente. *inepte.*
Disadatto. *ineptus, inutilis.*
Disadorno. *inornatus, inelegans.*
Disagevole, malagevole. *difficilis.*
Disagevolezza. *difficultas.*
Disagio, difetto, bisogno. *incommodum, inopia, angustia rei familiaris.*
Disaminare. *examinare, perpendere.*
Disanimare. *exanimo, interficio.*
Disapparare. V. Disimparare.
Disappassionato. *incorruptus, æquus, integer.*
Disapprovare. *improbo, rejicio.*
Disarborare. *malum dejicere.*
Disarmare, vale levar le arme. *armis spolio, exarmo.* Per depor l' arme. *arma depono.*
Disarmato, senza arme. *inermis.*
Disastro. *ærumna, calamitas, res adversa.*
Disavvantaggio, disuguaglianza. *inæqualitas, jactura.*
Disavveduto, nõ accorto, imprudente. *incautus, imprudens.*
Disavvedutamente, imprudentemente. *incaute, imprudenter.*
Disavvenente, brutto. *invenustus.*
Disavventuratamente. *infeliciter.*
Disavventura. *infortunium.*
Disavventurato. *infelix.*
Disbarbare. *evellere.*
Disbrigare. *molestia liberare, expedire.* Per risolvere. *dirimo, solvo.*
Discacciare. *expello, exturbo, ejicio.*
Discacciatore. *expulsor.*
Discacciatrice. *expultrix.*
Discadere. *deficere.*
Discalzare, scalzare. *discalceo, excalceo.*
Discalzo. V. Scalzo.
Discapitare. *jacturam facere.*
Discapito. *jactura, detrimentum.*
Discaricare. *exonero.*
Discarnare. *carnem detraho.*
Discaro, non caro, noioso. *ingratus, molestus.*
Discendenti, successori. *posteri, posteritas, nepotes.*
Discendere, smontare. *descendere, decurrere, desilire.*
Discepolo, scolare. *discipulus.*
Discernere, separare. *discerno, dispicio, seligo.*
Discernimento. *arguitio, discretio.*
Discesa. *descensio, descensus.*
Dischiavare. *reseco, aperio.*
Discinto. *discinctus.*
Disciogliere, o disciorre. *dissolvo, solvo.*
Disciplina, regola, norma. *disciplina, institutio.*
Disciplinare, ammaestrare. *instruere, erudire.*
Disciplinato. *eruditus, bene institutus.*
Discolare, scolare. *colo.* Per Discolo. *improbus, effrænis.*
Discolpa. *excusatio.*
Discolpare. *excuso.*
Discolorare, scolorare. *decoloro.*
Discolorito, senza colore. *decolor.*
Disconciamente, male a proposito. *incommode, incondite, inconcinne.*
Disconcio, mal' adagiato, senza grazia. *inconcinnus, inconditus, indecorus.*
Disconcio. *incommodum.*
Disconsigliare. *dehortor.*
Disconvenevole. *incongruus, indecens, indecorus.*
Disconvenire. *dedecere.*
Discoprire, o discovrire. *detego, retego.*
Discordante. *absonus, dissonus, diffidens.*
Discordanza, dissensione, discordia. *discrepantia. dissidium.*
Discordanza in suono. *voces dissonæ.*
Discordare, essere differente. *discrepo, dissideo, discordo, dissentio.*
Discordato. *dissonus, discrepans.*
Discordia, rissa. *discordia, seditio, dissensio, contentio.*
Discorrere, correre intorno. *discurro.*
Discorrere, cioè ragionare. *dissero.*
Discorso, raziocinio. *ratiocinatio, mens.*
Discorso, cioè il favellare. *oratio.*
Discortesemente. *inhumane, inhumaniter.*
Discortese. *inhumanus, inofficiosus.*
Discortesia. *illiberalitas.*
Discostare, rimovere. *amoveo.*
Discostarsi una giornata. *abesse iter unius diei.*
Discostarsi due giornate. *abesse iter bidui,* e così tre giornate. *tridui,* ec.
Discredente. *incredulus.* (re.
Discreditare. *detrahere famæ, vel opinioni alicujus, traducere.*
Discrepante. *discrepans, alienus.*
Discretamente. *prudenter, sapienter, moderate.*
Discrezione. *modestia, prudentia, æquitas.*
intendere per discrezione. *ægre intelligere.*
rendersi a discrezione. *dedere se in ditionem, & arbitratum hostium.*
Discreto, modesto, gentile. *modestus, æquus, moderatus.*
Discucire. *dissuo.*
Discutere, esaminare. *examino, perpendo, excutio.*
Disdegnare. *aspernor, dedignor.*
Disdegnoso, collerico. *iracundus, indignans.*

Disdetta,

Disdetta, disgrazia, sfortuna. *adversa fortuna.*
Disdicevole. *indecens, inconveniens.*
Disdire, sconvenire. *disconvenire, dedecere.*
Disdirsi, cioè mutar proposito. *revocare se, sententiam revocare, dicta mutare.*
Disdirsi delle parole dette. *retractare, e palinodiam canere.*
Diseccare. *exsicco.*
Disegnare, vale lineare. *designo, delineo.*
Disegnare, per deliberare. *statuo, decerno.*
Disegno. *cogitatio, consilium, studium.*
Disegno, schizzo. *deformatio, informatio.*
Disequale. *inaequalis.*
Disenteria. *tormina, dysenteria.*
Dissenterico. *torminosus, dysentericus.*
Diseppellire. *sepulcro eruo.*
Diseredare. *spoliare haereditate, exhaeredare.*
Diseredato. *exheres, dis.*
Diserrare, aprire. *resero, aperio.*
Disertare, o desertare. *vastare, destruere.* per fuggire. *transfugere.*
Diserto. V. Deserto.
Disfamare, satollare. *saturo.* per tor la fama, *notare infamia.*
Disfare, ruinare. *demolior, everto, destruo.*
Disfare quel, ch' è tessuto. *retexere.*
Disfare l'amicizia. *dirimere conjunctionem, amicitiae vinculum dissolvere.*
Disfare la compagnia. *dirimere societatem.*
Disfare la casa. *domum evertere.*
Disfare la tela. *retexere.*
Disfatto, sciolto. *solutus.*
Disfatto, cioè distrutto. *dirutus, destructus.*
Disfavorire, val dare la voce contra. *refragor, adversor.*
Disferenziare. *distinguo.*
Disfibbiare, vale sfibbiare, slacciare. *discingo.*
Disfida. *provocatio.*
Disfidare. *provoco, lacesso.*
Disfiorare. *defloro, vitio, corrumpo.*
Disformare, disfigurare, guastare la forma. *deformo, foedo.*
Disfornire. *spolio.*
Disgiungere, separare. *disjungo, sejungo, segrego.*
Disgiunto, separato. *sejunctus, disjunctus, distractus.*
Disgravidarsi, disperdere. *abortum facio, abortio.*
Disgrazia, mal'incontro. *infortunium, calamitas.*
Disgrazia, val odio, invidia. *invidia.*
Disgraziatamente, infelicemente. *infeliciter.*
Disgraziato, mal' avventurato. *infelix.*
Disgroppare. *dissolvo, solvo, nodum solvo.*
Disgrossare, cioè abbozzare. *adumbrare, informare, inchoare.*
Disgrossato. *informatus, deformatus.*
Disigillare le lettere. *resignare literas.*
Disimparare, o disparare. *dedisco, dediscis, obliviscor.*
Disingannare. *errorem depellere, auferre.*
Disingannarsi. *errorem deponere.*
Disinnamorarsi. *desinere amare, ab amore desistere.*
Dislacciare. *expedire, extricare.*
Dislattare. *ab lacte repello, removeo.*
Disleale. *iniquus, perfidus.*
Dislealtà. *perfidia.*
Dislegamento. *solutio.*
Dislegare. *solvo, dissolvo, resolvo.*
Dislocato, snodato, smosso da luogo. *loco motus, luxatus.*
Dislogare. *loco movere, luxare.*
Dislombato. *delumbis.*
Dislombare. *delumbo.*
Dismembrare, smembrare. *deartuo, as.*
Dismembrato, smembrato. *deartuatus, a, um.*
Dismesso. *missus, obsoletus, intermissus.*
Dismettere, lasciare. *relinquo, depono, intermitto.*
Dismisura. *redundantia.* A dismisura. *praeter modum.*
Dismontare. *descendo, desilio.*
Disnodare. *enodo.*
Disobbligare. *exauctoro, libero.*
Disoccupare. *otiosum reddere.*
Disoccupato. *vacuus, otiosus.*
Disoccupazione. *otium.*
Disonestà. *turpitudo, deformitas, impudicitia.*
Disonestamente, vituperosamente. *inhoneste.*
Disonesto. *turpis, inhonestus.*
Disonorare, infamare. *dedecorare, dehonestare.*
Disonorato, senza onore. *inhonoratus, o inhonorus.*
Disonore, vergogna. *dedecus, infamia, opprobrium, ignominia.*
Disonorevole. *indecens, indecorus.*
Disonorevolmente. *inhoneste, indecore.*
Di soperchio. *immodice.*
Di sopra, aggettivo. *superus, supernus.*
Di sopra, preposizione. *super, supra.*
Di sopra, avverbio. *sursum, insuper, supra.*
Di soprappiù, e di soppeappiù. *supra numerum, praeterea, amplius.*
Disordinare. *perturbo, confundo.* per far disordini. *excedere modum, immoderate vivere.*
Disordinatamente, senza ordine. *incondite, incomposite, perturbate.*
Disordinato, senza ordine. *inordinatus, inconditus, indigestus, incompositus.* per colui che fa disordini. *immoderatus, intemperans.*
Disordinato, mal' acconcio, sconcio. *inornatus.*
Disordine. *perturbatio, confusio.* per male. *malum.* per cosa che eccede il vivere regolato. *intemperantia, incontinentia.*
Di sotterra. *infra terram, e terra.*
Disotterrare. *e sepulchro extrahere, eruere.*
Di sotto, da basso, aggettivo. *inferus.* Di sotto, preposizione. *infra, sub.*
Dispacciare, cavar d'impaccio. *expedio.*
Dispaccio, fascio di lettere. *littera, arum, fasciculus literarum.*
Disparere. *discordia, dissensio.*
Dispari, disuguale, che non è eguale. *dispar.*
Disparità. *inaequalitas.*
Dispartire, dividere. *divido.* Dispartir il carico. *dividere onus, vel manus cum aliquo.*
Dispartizione, partimento, divisione, distribuzione. *divisio, partitio.*

Disparte, in disparte. *seorsum, separatim, secreto.*
Dispegnare. *expignorare, pignus liberare.*
Dispendio. *sumptus, dispendium, impensa.*
Dispendioso. *dispendiosus.*
Dispensa, luogo da riporre molte cose. *promptuarium, penus, promptuaria cella.*
Dispensare, disporre, ordinare. *dispenso, colloco.*
Dispensare dalle leggi. *solvere legibus.*
Dispensato dalle leggi. *solutus legibus.*
Dispensatore, colui, che dispensa. *dispensator.*
Dispensiere, e dispensiero, chi ha in guardia le vivande. *promus, condus, cellarius.*
Disperare, e disperarsi, non avere speranza. *despero, spem abjicio, concido animo.*
Disperarsi affatto. *omnem planè spem abjicere, ab omni spe animum abducere, ad desperationem adduci, redigi, nulla spe erat, sustentari, fulciri.*
Disperazione. *desperatio.*
Disperato. *desperatus.*
Disperdere, e non far la creatura a tempo, *abortum facere, abortio.*
Disperdere, guastare, rompere. *dissipo, disjicio, dispergo.*
Disperso, nato innanzi il tempo. *abortivus.*
Dispersione, dispergimento. *dispersus, us.*
Dispettevole, e dispettoso. *molestus, injuriosus, iniquus.*
Dispetto, val' onta. *ignominia, contumelia, contemptus.* al suo dispetto. *invitus.* E a dispetto di te, *te invito, te renitente.*
Dispettosamente. *contumeliose.*
Dispettoso. *morosus, contumeliosus.*
Dispiacere, vale spiacere. *displiceo, offendo, laedo.*
Dispiacere, nome. *displicentia, molestia, injuria.*
Dispiacevole. *molestus, displicens.*
Dispiacevolmente. *moleste, injucunde.*
Dispiacimento. *displicentia.*
Dispiccare, spiccare. *evellere.*
Dispianare. *explano, complano.*
Dispiegare, solvere, allargare. *explico.*
Dispietato, empio, crudele. *immanis, impius.*
Dispiombare. *replumbo.*
Dispórre, e disponere, ordinare. *dispono.*
Disporsi. *animum inducere, sibi imperare, sibi persuadere.*
Dispositore. *dispositor.*
Disposizione, per complessione. *habitudo.* E per la disposizione dell'animo. *voluntas, propositum.*
Dispostezza del corpo, gagliardia. *agilitas, habilitas.* per leggiadria. *venustas.*
Disposto, inclinato, pronus, *proclivis, deditus.* Per acconcio, atto. *aptus, paratus, promptus.*
Dispotico, assoluto, come dominio dispotico. *suprema potestas.*
Dispregevole. *contemnendus, vilis, contemptibilis.*
Dispregevolmente. *contemptim, per contemptum.*
Dispregiare, vale sprezzare, non curarsi, *sperno, despicio, contemno, nihili pendo.*
Dispregiatore, e beffatore, *irrisor, contemptor.*
Dispregiatrice. *contemptrix.*
Dispregio, beffe. *contemptus, contemptio, despicientia.*
Disprezzabile, disprezzevole. V. Dispregevole.
Disprezzare, e disprezzo. V. Dispregiare, e Dispregio.
Disproporzionato. *inaequalis, dissimilis.*
Disproporzione. *inaequalitas, discrimen.*
Disputa. *disputatio, contentio, concertatio.*
Disputare. *disputo, disputationem habeo, dissero.*
Disputatore. *disputator.*
Disredato. *exhaeres, haereditate privatus.*
Dissagrare. *profanare, violare, polluere sacra.*
Dissegnare, o meglio disegnare. *delineo, exprimo.*
Dissegno. *lineamentum, typus, forma, exemplar.*
Dissegno di pittura. *monogrammus.*
Disseminare. *spargo, dissipo, dissemino.*
Dissensione. *dissidium, dissensio.*
Dissenteria. V. Disenteria.
Dissentire. *dissentio.*
Dissimiglianza, o dissomiglianza. *dissimilitudo.*
Dissimile, diverso. *dissimilis, le.*
Dissimilitudine. *dissimilitudo.*
Dissimulare, fingere. *dissimulo.*
Dissimulazione. *dissimulantia, dissimulatio.*
Dissimulatore. *dissimulator.*
Dissipare, o discipare. *dissipo, as, consumo, perdo.*
Dissipatore. *consumptor, dissipator, nepos, prodigus.*
Dissolvere, disfare, discingliere. *solvo, dissolvo.*
Dissoluzione, cioè disordine. *immoderatio, intemperantia, dissolutio.*
Dissonante, differente, discordante. *dissonus, dissentiens, discors.*
Dissuadere. *dissuadeo, dehortor, deterreo.*
Distaccare. *revello, avello.*
Distante, lontano. *distans, dissitus.*
Distanza, lontananza. *distantia, spatium, intervallum.*
Distemperanza d'aria. *coeli intemperies.*
Distemperare, stemperare. *dissolvere, solvere, liquefacere.*
Distemperato. *liquefactus.*
Distendere. *distendo, extendo.*
Distendere, cioè spiegare. *explico, extendo.*
Distendere sopra. *insterno.*
Distendere sotto. *substerno.*
Distendere le vele, cioè spiegarle. *velifico, vela pando.*
Disteso, e steso. *stratus, passus, expansus.*
Distillare, e destillare. *distillo.*
Distillazione, distillamento. *distillatio.*
Distinguere, separare distintamente. *distinguo, discerno.*
Distintamente. *distincte.*
Distinto. *distinctus.* Non distinto. *indistinctus.*
Distinzione. *distinctio, discrimen.*
Di stoccata, di punta. *punctim.*
Distogliere, disviare, rimuovere. *amoveo, avoco, abduco.*
Distogliersi da i piaceri alle lettere. *ad literarum studia a voluptatibus se traducere.*
Distorcere, torcere. *distorqueo.*
Distornare, distorre, e distrarre. V. Distogliere.
Distorto. *distortus.*
Distrazione. *distractio, alienatio, occupatio.*

Distretto, sust. *territorium.*
Distribuire, dividere. *distribuo, divido, dispenso.*
Distributore. *distributor.*
Distribuzione, partimento. *distributio, divisio, partitio.*
Distrigare. *extrico, explico.*
Distruggere, consumare, struggere. *destruo, populor, everto.*
Distruttore, o distruggitore, chi guasta. *eversor, vastator, populator.*
Distruzione, rovina, struggimento. *populatio, eversio.*
Disturbare, dar noje, vexo, *molestiam afficio, perturbo.*
Disturbamento. *vexatio, perturbatio.*
Disturbare, disconciare. *turbare, perturbare.*
Disturbare, cioè interrompere. *interpello, as.*
Di su, *supra, super.*
Disubbidiente. *pertinax, contumax.*
Disubbidientemente. *contumaciter.*
Disubbidienza. *contumacia.*
Disubbidire. *repugno, dicto audiens non sum, imperium, aut jussa detrecto.*
Di subito, avverbio. *actutum, illico, statim, continuo.*
Disverginare. *vitio, defloro.*
Disvezzare. *desuefacere, a consuetudine abstrahere.*
Disvezzarsi. *desuescere.*
Disvezzato. *desuefactus, a, um.*
Disuggellare. V. Disigillare.
Disuguale. *inaequalis.*
Disuguaglianza. *inaequalitas.*
Disugualmente. *inaequaliter.*
Disviare, distogliere. *abduco.* Disviarsi, *aberro, abducor.*
Disviluppare, sbrigare. *explico, expedio, extrico.*
Disumano. *inhumanus, crudelis.*
Disunione. *discordia.*
Disunire, separare. *distinguo, disjungo, separo.*
Disusanza, mutazione di costume. *desuetudo.*
Disusarsi, non esser più in uso. *obsolesco.*
Disusato, non più in uso. *obsoletus.*
Disuso. *desuetudo.*
Disutile, non utile, che non giova. *inutilis, iners, ineptus.*
Disutilmente. *inutiliter.*
Di taglio. *caesim.* Di punta. *punctim.*
Ditale. *digitale, is.*
Di tanto in tanto. *identidem, subinde.*
Ditello, ascella, parte concava sotto il braccio. *axilla.*
Di tempo in tempo, di quando in quando. *identidem, subinde.*
Dito. *digitus.*
Dito grosso. *pollex, cis.*
Dito indice. *index, cis.*
Dito maggiore, e di mezzo. *digitus medius.*
Dito dell'anello. *digitus anularis.*
Dito picciolo. *digitus minimus, digitus auricularis.*
Di tratto, in un subito. *continuo, illico.* Di tratto in tratto. *identidem, crebro.*
Dittatore. *dictator.*
Di vantaggio. *amplius, insuper, praeterea.*
Divario, varietà. *varietas, discrimen.*
Divenire. *fio, evado.*
Diventare. *evado, fio.*
Di vero. *sane, quidem, profecto.*
Diversamente, in diversi modi, o patti. *varie.*
Diversissimo. *dissimillimus.*
Diversità, varietà. *varietas, discrimen, differentia.*
Diverso, cangiato. *diversus, dissimilis.*
Divertimento. *interpellatio.* Per passatempo, *relaxatio, solatium, remissio animi.*
Divertire, rimovere. *amoveo, deflecto, abstraho.* Divertirsi. *otiari.*
Divezzare. V. Disvezzare.
Dividere. *divido, secerno, partior, distribuo, dispertio.*
Dividere in due parti. *bipartio, vel bipartior.*
Divieto, proibizione. *interdictum.*
Divinamente. *divine.* Per ottimamente. *optime.*
Divinare. *vaticinor, divino.*
Divinatore, divinatrice. *hic, & haec vates, divinus, divina.*
Divincolarsi, torcersi. *torqueor.*
Divinità. *divinitas, numen.*
Divino, pertinente a DIO. *Divinus.*
Divisamente. *distincte, ordinatim.*
Divisare, pensare, disegnare. *cogito, statuo.*
Divisibile, separabile. *dividuus.*
Divisione, separazione. *divisio, distributio, partitio.*
Diviso, separato, partito. *divisus, sejunctus.*
Divisorio, che divide. *dividens, separans.*
Divizia, e dovizia, val'abbondanza. *copia, divitiae, affluentia, abundantia, opulentia.*
Divizioso, abbondante, ricco. *dives, opulentus.*
Divo, val divino. *divus, divinus, coelestis.*
Di voglia. *libenter, ultro.*
Divolgare, pubblicare. *vulgo, divulgo, celebro, praedico, as.*
Divolgato. *vulgatus, divulgatus.*
Divoramento, il divorare. *belluatio, devoratio.*
Divorare, val consumare. *voro, devoro, ligurio.*
Divoratore. *helluo, vorax.*
Divotamente, cioè con divozione. *pie, religiose.*
Divoto, che ha divozione. *pius, religiosus.*
Divorzio, separazione tra marito, e moglie. *divortium, tori maritalis dissolutio.*
Divozione, e divoto. Leggi devozione, e devoto.
Diurno, di giorno. *diurnus.*
Diuturnità, lunghezza. *diuturnitas.*
Diuturno, lungo. *diuturnus.*
Divolgare. V. Divolgare.
Dizionario. *lexicon.* V. G.
Dizione. *dictio, verbum.* Per dominio, *ditio, onis.*
Doccia, o doccione, cannone da fontane. *tubus, tubulus, canalis subterraneus.*
Docile. *docilis.*
Docilità. *docilitas.*
Documento. *documentum.*
Dodicesimo. *duodecimus.*
Dodici, numero. *duodecim.* Dodici volte. *duodecies.* A dodici. *duodeni.*
Dogana, luogo dove si pongono le mercanzie. *telonium, Publicanorum mensa.*

Doga-

Dogana, gabella, che si paga. *vectigal.* (*lis.*
Doganiere, daziajo. *publicanus*, chi paga dogana. *vectiga-*
Doge. *Dux.*
Doglio, dolore. *dolor.*
Doglio, vaso da vino, o oglio. *dolium.*
Doglioso, dolente. *tristis, mœstus.*
Dogliuzza, dim. *dolor.*
D'ogn' intorno, per tutte le parti. *undique.*
Doh, esclamazione di cordoglio. *oh.*
Dolce. *dulcis, suavis, jucundus.*
Dolcemente. *dulciter, suaviter.*
Dolcezza. *dulcedo, dulcitudo, suavitas.*
Dolcirsi. *dulcescere.*
Dolente, val dappoco, o da niente. *segnis, iners, ineptus.*
Dolente, che si duole. *dolens, mœrens.*
Dolersi, aver dolore. *doleo, perdoleo.* Mi duole il capo, ho male al capo. *laboro ex capite.*
Mi dolgono i piedi. *laboro ex pedibus.* E così si dice *laboro ex oculis, ex renibus, ex intestinis, &c.*
Doler' il capo per istar' al Sole. *dolet ex Sole caput.*
Dolersi della morte d'alcuno. *dolere mortem alicujus.*
Dolersi della perdita delle roba. *dolere jacturam bonorum.*
Dolersi, pentirsi. *pœnitere.*
Dolore, doglia. *dolor.*
Dolore d'animo. *ægritudo, angor animi.*
Dolorosamente. *flebiliter, mœste.*
Doloroso, malcontento. *mœstus, tristis, dolens.*
Domanda. *postulatio, petitio.*
Domandare, e dimandare, chiedere. *peto, postulo, posco.*
Domandare instantemente. *flagito, efflagito.*
Domandare in grazia qualche cosa. *petere ab aliquo, deprecari.*
Domandare, per interrogare. *quæro, rogo, interrogo.*
Domandatore, chi domanda. *rogator.*
chi domanda consiglio. *consultor.* E si dice ancora di quello, a cui si domanda consiglio.
Domane. *cras, crastino die*, il dì di domani. *crastinus dies.*
Domandassera, o dimandassera. *cras vesperi.*
Doman l'altro. *postridie hujus diei, post tertium diem, perendie.*
Domare, sottomettere. *domo, edomo.*
chi non si può domare. *indomabilis, indomitus.*
Domato, participio. *domitus, edomitus.*
Domatore, chi doma. *domitor.*
Domatrice. *domitrix.*
Domattina. *cras, mane.*
Domenedio, DIO. *DEUS.*
Domenica. *dies Dominicus.*
Domesticamente, famigliarmente. *familiariter.*
Domesticare. *mansuefacio.*
Domesticarsi, far' amicizia. *ad amicitiam alicujus se adjungere, uti aliquo familiariter, uti consuetudine alicujus.*
Domestichezza, familiarità, conversazione. *familiaritas, usus, consuetudo.*
Domestico, famigliare, di casa. *domesticus, familiaris.*
Domestico, mansueto, trattabile. *mansuetus, citus.*
Domevole. *docilis, domabilis.*
Domicilio, ricettacolo. *domicilium, sedes.*
Dominare, signoreggiare. *dominor.*
Dominare, cioè sopra stare, come il tal monte domina la Città. *mons urbi imminet.*
Dominatore. *dominus, dominator.*
Domine, particella ammirativa, come che Domin' è cotesto tanto ardire' *quæ, malum, est ista tanta audacia'*
Dominio, signoria. *imperium, dominatio, dominatus, ditio, dominium.*
Domo. V. Domato.
Donare, far dono. *do, dono, largior, muneror.* Donare gradi, e onori ad alcuno. *deferre honores alicui.*
Donatore. *largitor, donator.*
Donazione. *donum, largitio.*
Donde, val per la qual cosa. *quare, quapropter, quamobrem.*
Donde, val onde, di qual luogo. *unde.*
Dondechè, cioè di qualunque luogo. *undecunque.*
Dondolare. *huc, illuc impello, jacto.*
Dondolarsi, val consumare inutilmente il tempo. *otiari, tempus terere.*
Dondolo. *pensile aliquid.*
Donna, femmina. *mulier, fœmina*, val anche moglie. *uxor.*
Donna di parto. *puerpera, æ.*
Donnajo, o donnajuolo, colui che conversa volentieri con femmine. *mulierosus.*
Donnescamente, da donna. *fœminarum more, muliebriter.*
Donnesco, da donna. *muliebris, bre.*
Donnetta, donnicciuola, donnina, donnuccia. *muliercula, femella.*
Donno, e don, significa Signore. *Dominus, herus.*
Donnola, animaletto noto. *mustela.*
Dono, presente. *donum, munus.*
Dono picciolo, donuzzo. *munusculum.*
Dono offerto a Dio. *donarium.*
Dono Imperiale, o d'un Principe al popolo. *congiarium.*
Donzella, damigella. *virgo, puella.*
Donzello, cioè giovane. *adolescens.*
Donzello, cioè birro. *accensus, apparitor, lictor.*
Donzello, servitore. *servus, puer.*
Dopo, dappoi. *post, postea.*
Dopo molti anni. *multis post annis.*
Dopo cena. *a cœna.*
Dopo molto tempo. *vix tandem.*
passeggiamento dopo mezzo giorno. *pomeridiana deambulatio.*
Doppia d'oro. *aureus nummus.*
Doppiamente. *dupliciter.*
Doppiamento. *geminatio, conduplicatio.*
Doppiare. *duplico, gemino, conduplico.*
Doppiato. *geminatus, conduplicatus.*
Doppiere, o doppiero, torchio. *fax, funale, cereus.*
Doppiezza. *versutia, calliditas, simulatio.* (*cis.*
Doppio. *duplum.* doppio aggettivo, *duplus, a, um, duplex,*
a cento doppi. *centuplex.*
di quattro doppi. *quadruplex.*
di tre doppi. *triplex, triplus.*

Doppio, finto, simulato. *versipellis, veterator, vafer, versutus, callidus, simulatus.*
D'ora in ora, cioè in breve momento di tempo. *brevi.*
Per appoco, appoco. *paulatim.* Per di quando in quando. *identidem.*
Dorare, indorare. *inauro, as.*
Dorato, indorato. *auratus, inauratus.*
Dormentore, o dormentorio. *dormitorium.*
Dormiente, participio. *dormiens.*
Dormiglione, o dormiglioso. *somniculosus, somnolentus, dormitator.*
Dormire, riposare, posare, giacere. *dormio, obdormio, obdormisco.*
Dormire sicuramente, e senza pensieri. *dormire in utramque aurem.*
Dormire dopo mezzo giorno. *meridior, aris.*
Dormire, cioè essere negligente in qualche cosa. *indormio, negligo.*
Dorso, e dosso, parte posteriore dell'uomo. *dorsum, tergum.*
Dotale, cioè di dote. *dotalis, le.*
Dotato. *præditus, ornatus.* Dotato da dote, che si dà alla femmina. *dotatus.* (*tis.*
Dote, cioè quel che si dà alla donna nel maritaggio. *dos, o-*
Dotare, o dare in dote. *dotare, dare doti, dicere doti.*
Dote di beltà. *formæ decor.*
Dottamente. *docte, perite, scite.*
Dotto, savio, erudito, perito. *doctus, peritus, gnarus, scitus, eruditus.*
Dotto in Greco. *Græce doctus.* Così in Latino, in Ebreo, ec. *Latine doctus, Hebraice doctus, ec.*
Essere dotto in lingua Latina, e Greca, *scire Græce, & Latine: Græcis, & Latinis literis eruditus sum.*
Dotto nell'antichità. *antiquarius, in antiquitatis peritus.*
Dotto nelle lettere umane. *humanioribus literis eruditus.*
mezzo dotto. *semidoctus.*
Dottoraccio. *ardelio, clamosus doctor.*
Dottorare. V. Addottorare.
Dottore, chi insegna. *doctor, magister, præceptor.*
Dottor di Leggi. *Jurisconsultus, Jurisperitus.*
Dottorello, dottoretto. *semidoctus, sciolus.*
Dottrina, scienza. *doctrina, scientia, ars.*
Dottrinare. V. Addottrinare.
Dottrinato. *eruditus, doctus.*
Dove, avv. di stato in luogo. *ubi.* Dove, in che luogo? *ubi?* Dove stai? *ubi habitas?*
Dove, avv. di moto al luogo. *quo.*
Dove, avv. di moto per luogo. *qua.*
Dove, avv. di moto dal luogo. *unde.*
verso dove? avv. di moto verso il luogo. *quorsum?*
fin dove, avv. di moto fino al luogo. *quousque.*
Dove? in qual parte? in che parte del mondo? *ubi gentium? ubi terrarum?*
Dovere, cioè quel, che ciascuno deve. *officium.* non far' il suo dovere. *officio deesse.*
Dovere, verbo, essere convenevole. *decet, oportet, convenit.*
Dovere danari ad alcuno. *debere pecuniam alicui.*
Dovizia. *abundantia, copia, divitiæ.*
Dovizioso. *dives, abundans, copiosus.*
Dovunque, in qualunque luogo. *ubicunque, ubivis, ubiubi.*
Dovutamente, con ragione. *merito, jure.*
Dovuto, convenevole. *debitus, a, um.* non dovuto. *indebitus.*
Dozzinale. *vulgaris, re.*
Dragone, animale velenoso. *draco.*
Dragoni, sorta di soldati. *dimachæ.*
Dracontello, erba. *dracontium, dracunculus.*
Dramma, sorta di componimento. *fabula.*
Dramma, peso. *drachma.*
Drappello, moltitudine d'uomini sotto un' insegna. *agmen, turma, cohors, manus, manipulus.*
Drappo di seta. *pannus holosericus.*
Drittamente, ragionevolmente. *recte, bene, jure.*
Dritto, cioè ragione. *jus, juris, rectum.*
Dritto, aggettivo, *rectus, directus.*
al dritto. *recta, recta via.*
man dritta. *dextera, dextra.*
Drizzare, dirizzare. *dirigo, intendo.*
Droga. *aromata, um.*
Droghiere, e droghiero. *aromatum venditor.*
Druderia, scherzo amoroso. *jocus amatorius.*
Drudo, val' amante. *amator, amans, amasius.*
Dubbiezza, dubbio, e dubitazione. *dubitatio, hæsitatio, ambiguitas.*
senza dubbio. *sine ulla dubitatione, proculdubio.* con dubbio. *dubitanter.*
Dubbiosamente, incertamente. *dubie, ambigue.*
Dubbiosità. V. Dubbietà.
Dubbioso, dubbio, pieno di dubbj. *dubius, anceps, ambiguus, incertus, hæsitans.*
Dubitare, star dubbioso. *dubito, hæsito, in ambiguo versor.*
Dubitare alquanto. *addubito, subdubito.*
Dubitar, cioè temere. *metuere.*
Dubitare grandemente. *pertimescere, vereri.*
Dubitazione, *dubitatio, ambiguitas, hæsitatio.*
Duca, chi ha Ducato. *Dux, Ducis.*
Ducato, dignità. *Ducatus.*
Ducato di moneta, *centussis, is.*
Ducato d'oro. *nummus aureus.*
Ducatone. *nummus argenteus.*
Duchessa. *hæc Dux.*
Due. *duo, unus, & alter.*
Due anni. *biennium, ii.*
Due giorni. *biduum, i.*
Duellante. *gladiator.*
Duellare, far duello. *singulari certamine pugnare.*
Duello. *singulare certamen.*
Due volte. *bis.*
a due a due. *bini.*
Dugento, numero. *ducenti, æ, a.*
Dugento volte. *ducenties.*
a dugento a dugento. *duceni.*
Dugentesimo. *ducentesimus.*
Dunque, adunque. *igitur, itaque, ergo, ideo.*
Duodecimo. *duodecimus.*

Duolo, dolore. *dolor, luctus.*
Duomo, la Chiesa Cattedrale. *primarium templum.*
Duplicare. V. Doppiare.
Duplicatamente. V. Doppiamente.
Durabile, o durevole. *diuturnus, perpetuus, durabilis.*
Duramente, rozzamente. *duriter, dure.*
Duramente, cioè aspramente. *crudeliter.*
Durare, indurire. *duro.*
Durare, per continuare. *permaneo, persisto, duro.*
Durar fatica. *laboro.*
Durar poco tempo. *ad breve tempus durare.*
Durare per sempre. *permanere ad perpetuitatem.*
Durata, durazione, durevolezza. *stabilitas, diuturnitas, perpetuitas.*
Duretto, alquanto duro. *durius culus.*
Durezza. *durities, duritia, duritas, inclementia.*
Duro, aspro. *durus, inclemens, asper.*
divenir duro. *duresco, induresco.*
far duro. *duro, induro, solido.*
Duro, cioè ostinato. *pertinax, inexorabilis.*
Duro, cioè faticoso. *difficilis.*
Duro per rozzo. *rudis.*
Duro, cioè indocile. *stupidus, tardus.*
tener duro, vale per costante nel suo proposito. *obfirmate resistere.*

E

E ed, vagliono l'istesso, e sono congiunzione. *&, atque, ac, item.*
E' con l'Apostrofo è in vece d' Egli. V. Egli.
è gran tempo. *jam diu.* come, è gran tempo che studia. *jam diu studet.*
è d'uopo. *opus est.*
è il vero. *verum est, ita est.*
E lo vero. *& quidem, & vero.*
Ebano, legno noto. *ebenus, ebenum.*
Ebbriachezza, o ebbrezza. *ebrietas.*
Ebbro, ebbrioso, ebbriaco. *ebrius, ebriosus.*
Ebreo. *Judæus, Hebræus.*
Eccedente. *nimius, immodicus.*
Eccedere, sopravanzare. *excello, supero, præsto.*
Per uscire del convenevole. *modum excedere.*
Eccellente, singolare. *eximius, egregius, præstans.*
Eccellentemente, singolarmente. *eximie, egregie.*
Eccellenza, dignità, grandezza. *excellentia, præstantia.*
Eccessivamente, eccedentemente. *immodice, nimium, præter modum.*
Eccessivo, fuori di misura. *immodicus, nimius.*
in eccesso. *præter, vel supra modum.*
Eccesso, peccato, fallo, mancamento. *delictum, erratum, crimen.* Per troppo. *nimium.*
Eccetto, o eccettuato, avv. *præter, excepto.*
Eccetto che, fuor che. *præter, præter quam quod.*
Eccettuare. *excipio, eximo.*
Eccezione. *exceptio.*
Eccheggiare, risonare con ecco. *resonare.*
Eccitare, muovere alcuno. *excito, suscito.*
Eccitare alcuno ad amar la prudenza. *excitare alicui prudentiæ amorem.*
Eccitazione, eccitamento. *incitamentum, incitatio.*
E che cosa? *ecquid?*
E chi? *ecquis? ecquæ, ecquod?*
Ecclissare. *obscuro, as.*
Ecclissato. *obscuratus.*
Ecclissarsi. *deficere.*
Ecclissi, mancamento, come del Sole, o della Luna. *eclipsis, defectio, defectus.*
Ecco, avverbio demostrativo. *ecce, en.*
Ecco, sust. ripercussione di voce. *Echo, vocis, vel soni repercussio.*
Economia. *administratio rei familiaris.*
Economo. *administrator, dispensator.*
Eculeo. *equuleus.* (*lis.*
Ecumenico, universale. *orbem terrarum complectens, universa-*
Ed, copula, in vece di e. *&, atque.*
Edace. *vorax, edax.*
Ed ecco. *ecce autem.*
Edera, ellera. *hedera.*
di edera. *hederaceus.*
Edificare, val fabbricare. *ædifico, struo, fabrico, fabricor.*
Edificare d'intorno. *circumstruo.*
Edificar in volto. *cameroo, as, fornico, as.*
Edificatore, fabbricatore. *ædificator, structor.*
Edifizio, fabbrica. *ædificium.*
Edile, che ha cura degli edifizj pubblici. *ædilis.*
Editto. *edictum.*
Edizione, pubblicazione. *editio.*
Educare. V. Allevare.
Educazione. *educatio, institutio.*
Effeminatamente. *effœminate, muliebriter.*
Effeminatezza. *mollities animi.*
Effeminato. *effœminatus, a, um.*
Efferatezza. *sævitia, immanitas.*
Efferato. *efferatus, immanis, ferus.*
Effervescenza. *fervor.*
Effetto. *res ipsa, effectus, us.*
in effetto, in sostanza. *denique.*
Effettivo. *efficiens, tis.*
Effettivo, che è in effetto. *re ipsa talis.*
Effettivamente. *re ipsa.*
Effettrice. *effectrix.*
Effettuare, mandare ad effetto. *efficere, exequi, perficere.*
Efficace, che ha gran forza. *efficax.*
Efficacemente, con effetto. *efficaciter.*
Efficacia, virtù, forza. *vis, efficacia.*
Efficiente. *efficiens.*
Effigiare, formare, figurare. *figuro, formam induco, exprimo.*
Effigiato. *expressus, figuratus.*
Effigie, forma, figura, immagine. *effigies, simulacrum, icon, iconis.*
Effigie di rilievo. *effigies, imago eminens, anaglypha, orum.*
Effluſſo. *effluvium, effusio.*

Effimera o effimera, febbre d'un giorno, chiamata da alcuni febris unius diei.
Egli, esso. ille, is, hic. Eglino. illi, hi.
Egli stesso. ipsemet.
Egli è desso. ille ipse est.
Egregiamente. egregie, optime, recte.
Egregio, insigne, eccellente. egregius, eximius.
Egro, infermo. æger, ægrotus.
Eguale, e uguale. æqualis, æquabilis.
Egualità. æqualitas.
Egualmente, o ugualmente. æque, æqualiter, pariter.
Eh, ahi. V. Deh.
Ei significa egli, od esso. ille, hic.
Eimè, esclam. heu.
Elce. ilex. D'elce. iliceus, ilignus, ilignus.
Elefante, animal noto. elephas, elephantus.
Voce d'elefante. barritus. Fare voce d'elefante. barrio, ris. di elefante. elephantinus.
Elegante, ornato di beltà, e grazia. elegans. non elegante, non ornato. inelegans, inconditus, incomptus.
Elegantemente, con grazia. eleganter.
Eleganza. elegantia. Senza eleganza. inelegans, tis.
Eleggere, scegliere. eligo, deligo.
Elegia, verso di mestizie. elegia.
Elemento, come aria, fuoco, acqua, e terra. elementum.
Elemosine. stips, stipis. domandare elemosina. mendico, stipem peto. far'elemosina. subvenire egenis. elemosina di Messa. Presbyterium.
Elemosiniere, e alemosinario, che fa limosina. beneficus, liberalis erga pauperes.
Elenco, catalogo. catalogus.
Eletta, scelta. Vedi elezione qui sotto.
Eletto, scelto. electus, delectus.
Eletto in collegio. cooptatus, a, um, adscriptus.
Eletto, cioè creato. designatus, a, um, o renunciatus, a, um.
Elettore. elector.
Elettro, ambra. electrum.
Elettuario. pharmacum ex electis rebus confectum.
Elevare, elevare. extollo, eveho, erigo.
Elevato. sublimis, evectus.
Elezione, scelta. delectus, electio. far'elezione. eligo, habere delectum.
Elezione significa volontà, e giudizio. judicium. Per elezione. sponte.
Elisirvite. pharmacum vitale.
Elitropia, pietra di color verde. heliotropium.
Ella, pronome. ipsa, illa.
Elleboro, erba nota. helleborus, helleborum.
Ellera. V. Edera.
Elmetto, armatura del capo. cassis, cassidis, galea, æ.
Elmetto col pennacchio. cristata galea. Chi ha l'elmetto in capo. galeatus.
Eloquente. eloquens, facundus, disertus.
Eloquentemente, con eloquenza. facunde, diserte, eloquenter.
Eloquentissimo. disertissimus.
Eloquenza, bel parlare. eloquentia, facundia. senza eloquenza. indisertus.
Eloquenza perfetta. absoluta, o summa eloquentia.
Elogio, composizione in lode o biasimo. elogium.
Elsa, parte del manico della spada. capulus, capulum gladii.
Embrice, tegola da coprire la casa. imbrex, tegula.
Embrione, il parto avanti che abbia i debiti lineamenti. fœtus informis.
Emenda, correzione. emendatio, correctio.
Emendare, correggere. emendo, corrigo, tollo.
che non si può emendare. inemendabilis.
Emendazione, correzione. emendatio, correctio.
Emicrania. dolor dimidio capitis.
Eminente, che soprasta. eminens.
Eminente, cioè eccellente. excellens, o præstans.
Eminenza. eminentia.
Eminenza, cioè eccellenza. præstantia, æ, o excellentia, æ.
Emiolia, proporzione aritmetica. proportio sesquialtera.
Emisferio, o emisfero. hemisphærium.
Emolo. æmulus, æmulator.
Emolumento. emolumentum, utilitas.
Emorroisse. fluxus sanguinis. Emorroidi, cioè le vene stesse emorroidali. Ora venarum.
Empetiggine, spezie di scabbia. impetigo.
Empiamente. impie, nefarie, scelerate.
Empiastro. emplastrum, cataplasma.
Empiastro molitivo. malagma.
Empiastrare. cataplasma imponere.
Empietà. scelus, eris, impium facinus.
Empio, crudele. dirus, impius, crudelis, ferus.
Empire, o empiere. impleo, refercio, refarcio, compleo.
Empireo. Cœlum empyreum.
Empirico, sperimentale. Empiricus.
Empirsi fino alla gola. ingurgitare se.
Empimento, expletio, onis.
Empito, e impeto, va l'assalto veemente. impetus, impressio.
Empiuto. impletus, plenus.
Emporio. emporium.
Emulare. æmulor.
Emulatore. æmulator, æmulus.
Emulazione. æmulatio.
Energia. V. Energia.
Encomio, loda. præconium, laus.
Endecasillabo. Hendecasyllabum.
Endivia, erba nota. intubus, e intubum.
Energia, o Energia, efficacia. vis, efficacia, ἐνέργεια.
Enfasi. significantia.
Enfiare. tumefacio, inflo.
Enfiare, cioè, gonfiare. tumefacere. (to
Enfiarsi, gonfiarsi, tumere, tumesco, intumesco, turgeo, turgesco.
Enfiato, gonfiato. tumefactus, tumidus, inflatus, turgidus.
Enfiatura, enfiagione, gonfiatura. tumor, inflatio.
Enigma, sentenza oscura. ænigma, tis.
Enigmatico. obscurus.
Enorme, senza ordine, a modo. enormis, me.
Enormemente. immodice, enormiter.
Enormità, enormezza. flagitium, scelus, enormitas.
Entimema. Enthymema.
Entrambi. ambo.
Entrare in qualche luogo. ingredior, intro, introeo.
Entrar con forza. irrumpo.
Entrare nella compagnia d'alcuno. conferre se ad societatem alicujus.
Entrare in isperanza. in spem venire.
Entrare in pensiero, val pensare. cogito.
Entrare in grazia. inire gratiam.
Entrare al Principe. adire Principem.
Entrar in ragionamento. incidere in sermonem.
Entrar in possesso. pedem ponere in possessionem.
Entrar in possesso dell'eredità. adire hæreditatem, capere hæreditatem.
Entrar nell'Officio. inire Magistratum.
Entrata, cioè l'entrare. ingressus, introitus, ingressio.
Entrata impetuosa. irruptio.
Entrata della casa. vestibulum, i, e primus aditus domus.
Entrata, per rendita, o entrata delle facoltà. redditus, proventus, fructus, census.
Entratura, entramento. aditus, introitus.
Entro, dentro. intra, intus, intus.
Entro un'anno. intra annum.
Entro venti giorni. intra viginti dies.
Entro le mura. intra muros.
Entro in casa. intus in domo.
Entusiasmo, sollevamento di mente. mentis alienatio, furor, œstrum.
Eolo, Re de' Venti. Æolus.
Epilessia, sorta di malattie. morbus comitialis.
Epilogare, breviter complecti omnia, breviare.
Epilogato. in epitomen redactus.
Epilogo. epitome, epilogus.
Episodio. digressio.
Epistola, lettera, che si scrive. epistola, littera, arum.
Epistoletta. epistolium.
Epitafio di sepoltura. epitaphium, inscriptio sepulcri.
Epiteto. appositum.
Epulone, helluo, epulo.
Eguale, e uguale. æqualis, par.
Equilibrare. libro.
Equilibrio, egualità di peso. æquipondium, æquilibritas, æquilibrium.
Equinozio, quando la notte è eguale al dì. æquinoctium.
Equità, cosa di ragione, e giustizia. æquitas, æquum, æqui.
Equivalente. æqualis, æquivalens.
Equivalere. æquivaleo, æquipolleo.
Equivocare, cioè ingannarsi. falli, decipi, errare, falli similitudine rei.
Equivoco. dubium. Equivoco, cioè errore. error.
Erba. herba, æ.
di erba. herbaceus.
di color d'erba. herbeus, herbidus.
pertinente ad erba. herbarius.
produr'erba. herbesco.
erbe da mangiare. olus, eris, lachanum, i.
piazza d'erbe. forum olitorium.
erbetta, erbicciuola. herbula.
erbetta da mangiare. olusculum.
erbolajo. herbarius.
chi vende erbe. olerum venditor.
erboso, pien d'erba. herbosus.
Erede. hæres, dis.
Erede insieme. cohæres.
Erede generale. hæres ex asse.
Erede per la metà. hæres ex semisse, e hæres ex parte dimidia.
Erede per due parti. hæres ex sextante.
Erede per tre parti. hæres ex quadrante.
per la terza parte. ex triente.
Erede per quattro parti. hæres ex triente.
per la quarta parte. ex quadrante.
Erede per cinque parti. hæres ex quincunce.
Erede per sette parti. hæres ex septunce.
Erede per otto parti. hæres ex besse.
Erede per nove parti. hæres ex dodrante.
Erede per dieci parti. hæres ex dextante.
Erede per undici parti. hæres ex deunce.
Erede per dodici parti V. Erede universale.
Erede sostituito. hæres secundus.
Eredità, hæreditas.
Eredità paterna. patrimonium.
privar d'eredità. V. diseredare. Eredità senza peso di messe. hæreditas sine sacris.
Ereditario. hæreditarius.
Eremita. solitarius homo, solitudinis incola.
Eremitico. solitarius.
Eremo, luogo deserto. solitudo.
Eresia. hæresis.
Eresiarca. hæresiarcha.
Erezione. Erectio.
Ergere. erigo, attollo.
Ermo. solitarius.
Ernia, sorta di malattia. hernia.
Ernioso. hernia laborans, herniosus.
Eroe, uomo illustre. heros.
Eroico. heroicus.
Erpicare, tritar coll'erpice la terra de' campi lavorati. occo.
Erpice, strumento da tritare la terra. cratis, hirpex, icis.
Errante, vagabondo. erro, errans, errabundus.
Errare, andar'errando, o vagabondo. erro, vagor.
Errare intorno. oberro.
Errare la strada affatto. tota via aberrare.
Errare, fallare. erro. aberro, fallor. (labi.
Errare inavvertentemente. labi per imprudentiam, errore
Erratico. errabundus, errans, erraticus.
Erroneamente. per errorem.
Errore, fallo. error, erratio, erratum.
Erto, luogo, che si va alzando. clivus, via ardua, acclivitas. stare all'erta. cavere sibi.
Erto, add. acclivis, arduus.
Erudire. erudio.
Eruditamente. erudite, docte.
Erudizione. eruditio, doctrina.
Esacerbare, inasprire. exacerbo, irrito, ad iracundiam provoco.
Esaggerare. amplifico, exaggero.
Esaggerazione. exaggeratio.
Esalare, spirare, mandar fuori. exhalo, emitto.
Esalare il vino, e l'obbriachezza. exhalare crapulam.
Esalazione. exhalatio, vapor.
Esaltamento. provectio.
Esaltare. extollere, efferre aliquem, laudibus in cœlum extollere.
Esamina. inquisitio, examinatio.
Esaminare. examino, expendo, perscrutor, excutio.
Esaminare contro alcuno. in aliquem inquirere.
Esaminare bene una cosa. rem perpendere.
Esaminar la condizione d'alcuno. excutere conditionem alicujus.
Esaminatore. inquisitor. Esaminatore di scuola. exactor studiorum.
Esangue. exanguis, exanimis.
Esanimare. exanimo.
Esasperare, provocare a sdegno. exaspero, irrito.
Esasperazione. irritatio.
Esasperato. lacessitus, irritatus, exacerbatus.
Esattamente. accurate, diligenter, exacte.
Esattezza. cura, diligentia.
Esatto. diligens, accuratus, exactus.
Esattore. quæstor, exactor, publicanus.
Esaudire. exaudio.
Esaudito. voti compos factus.
Esausto. exhaustus.
Esazione. exactio vectigalium.
Esca, cibo, vivanda. esca, cibus.
Esca, materia d'accendare il fuoco. fomes, fomitis.
Esclamare. exclamo.
Esclamazione. exclamatio, onis.
Escludere, ributtare, non voler ricevere. excludo, rejicio.
Escluso, cacciato fuori. exclusus, ejectus.
Escrescenze di fiumi. inundatio.
Escusare, val'allegare per sue scusa. excuso, causam affero. Per accettar la scusa. excuso, veniam do.
Escusarsi. excusor, aris.
Escusazione, scusa. excusatio, causa.
escusazione legittima. excusatio justa.
escusazione pronta. excusatio parata.
escusazione accettata. excusatio admissa.
Esecrabile, esecrando. execrabilis, detestabilis.
Esecrazione. execratio.
Esecutore. executor.
Esecuzione. executio.
Eseguire. exequor, conficio, perficio, perago.
Eseguire l'officio. munus exequi, fungi munere.
Esempio, o esemplo. exemplum, exemplar, specimen.
Esemplare, sustant. esemplo. exemplar, exemplum, effigies.
Esemplare. ad. vale di buoni costumi. integer, probus, innocens.
Esemplarità di vita. integritas vitæ, probitas, innocentia.
Esemplarmente, con esemplarità. integerrime.
Esemplificare, addur'esempli. exempla afferre, exemplis illustrare.
Esemplificato. exemplis illustratus.
Esemplificazione. amplificatio per exempla.
Esentare, far'esente. dare immunitatem, eximere.
Esente, o esenta, franco. immunis.
Esenzione, immunitas.
Esequiale. parentalis, funebris.
Esequie. funus, exequiæ, justa funebria, parentalia.
Esequire. V. Eseguire.
Esercitare. exerceo, exercito.
Esercitar l'officio del banchiero. exercere argentariam. del barcajuolo. exercere naviculariam, e così dell'altre arti.
Esercitarsi in qualche cosa. assuescere alicui rei.
Esercitato, usato. exercitatus.
non esercitato. inexercitatus.
Esercitazione. exercitatio.
Esercito. exercitus, us, copiæ, arum.
Esercito a cavallo. equitatus, us.
Esercito a piedi. peditatus.
Esercito abbottinato. exercitus rebellis.
Esercito nuovo. exercitus tyro.
Esercito vecchio. exercitus veteranus.
Esercito per mare. copiæ navales.
Esercito per terra. copiæ terrestres.
Esercito che marchia. agmen, inis.
Esercito in ordinanza. acies instructa.
Esercizio, mestiere, arte. ars, munus.
Esercizio, cioè studio. studium, exercitatio.
Esibire. offero, promitto.
Esibizione. promissum, oblatio.
Esigere. exigo.
Esiliare. pellere in exilium.
Esilio, bando. exilium.
esser'in esilio. exulo.
andar'in esilio. in exilium proficisci, pelli.
Esitare, cioè vendere. vendo, distraho, per istar dubbioso, e dubitare. hæsito.
Esito, uscita. exitus. per vendita. distractio.
Esiziale. exitialis, perniciosus.
Esorbitante. nimius, immodicus.
Esordio, principio. exordium, principium.
Esortare. hortor, auctor sum, suadeo, cohortor.
Esortatorio. suasorius, hortatorius.
Esortazione, conforto. cohortatio, hortatus, us, adhortatio.
Esoso. exosus. (veant.
Espediente, o spediente. utilis. E'espediente. expedit, conEspedire, o spedire. expedio, conficio.
Espeditamente. expedite.
Espedito, libero. expeditus, liber, solutus, nullo re implicatus.
Espedizione. expeditio.
Esperienza, prova. periculum, experientia. (facio i
Esperimentare, far prova. experior, periclitor, periculum
Esperimentato. usu cognitus, probatus.

Esperi-

Esperimento. V. Esperienza.
Espero, stella della sera. *Hesperus*.
Esperto. *expertus, peritus*.
Espettazione. *expectatio, spes*.
Espiare, purgare. *expio*.
Espirare. *exhalare, expirare*.
Espirazione. *expiratio, exhalatio*.
Esplanare, dichiarare. *explano, explico*.
Esplicitamente. *non obscure, explicate, aperte, expresse*.
Esploratore. *explorator*.
Esporre, val dichiarare. *expono, explano*.
Espositore. *interpres*.
Esposizione. *expositio, explanatio*.
Esposto, dichiarato. *expositus, explanatus*.
Esposto al Sole. *apricus*.
Esposto alle scorrerie. *excursionibus obnoxius*. luogo esposto al vento. *locus ventosus, a, um*.
Espressamente. V. Esplicitamente.
Espressione, dimostrazione. *indicium, demonstratio*.
Espressione cortese. *amoris argumentum, vel significatio, humanitatis plena verba*.
Espresso, cioè manifesto. *manifestus, apertus*.
Esprimere, proferire. *exprimo, enuncio*.
Esprimere con parole il suo sentimento. *animi sensa, sensus intimos verbis, mentem explicare*.
Espugnare, vincere. *expugno, as, vi capio*.
Espugnatore. *expugnator*.
Espugnazione. *expugnatio*.
Espulsione. *expulsio*.
Espulsivo. *expellens*.
Esquisitamente. *exquisite*.
Esquisitezza. *præstantia, excellentia*.
Esquisito, d'ultima perfezione. *exquisitus*.
Essempio. V. Esempio.
Essenza. *natura, res*.
Essenzialmente. *naturaliter, re ipsa*.
Essenzialmente, cioè necessariamente. *necessario*.
Essequie. V. Esequie.
Essercitare. V. Esercitare.
Essercito. V. Esercito.
Essere, cioè lo stato. *status, conditio*.
Essere, verbo. *sum*.
Essere d'accordo. *convenire*.
Essere da più. *præsto, as*.
Essere diligente e curioso. *satago*.
Essere debitore. *debeo*.
Essere soldato d'alcuno. *merere sub aliquo*.
Essere dietro a qualche cosa. *moliri aliquid*.
Essere in bando. *exulare*.
Essere da qualche cosa. *esse aliquid*.
Essere da niente. *nullo numero esse*.
Essere fuori di se. *mente captum esse, extra se esse*.
Essere in buona salute. *bene valere*.
Essere in buon sentimento. *mente integra esse*.
Essere in officio o magistrato. *magistratum gerere*.
Essere in se stesso, *apud se esse, esse sui temporum*.
Essere ingiuriato. *injuria affici*.
Essere indebitato. *ære alieno premi*.
Essere irresoluto. *pendere animi, o animis*.
Essere lontano. *longe abesse*.
Essere in pregiudizio. *fraudi esse*.
Essere il medesimo nella prospera, o avversa fortuna. *eundem animum in adversis, & secunda fortuna retinere; Eundem esse in adversis & prosperis rebus*.
Esser ricco, o potente. *opibus & potentia florere*.
Esser utile alla Repubblica. *e Republica esse*.
Esser potente in arme. *valere armis*.
Esso. *ipse, hic, is*.
Essa. *ipsa*.
Estasi. *mentis alienatio*.
Estatico per istupore. *stupefactus, admiratione defixus*.
Estendere. *extendo, explico, dilato*.
Estendersi troppo in parlare. *progredi longius oratione, quam par sit*.
Estenuare, sminuire. *extenuo, diminuo*.
Estenuato. *macer, gracilis*.
Estenuazione. *macies*.
Esterminare. *extermino*.
Esterminio. *excidium*.
Esternamente. *extra, extrinsecus*.
Estimare. V. Stimare.
Estimazione. *existimatio, judicium, sententia, opinio*.
Estimo de' beni. *census bonorum*.
Estinguere, spegnere. *extinguo, restinguo*.
Estinto. *mortuus, extinctus*.
Estirpare, svellere. *extirpo, eradico, avello*.
Estivo, di estate. *æstivus*.
Estraneo, forestiere. *externus, extraneus, peregrinus, hospes*.
Estrarre. *extraho, educo*.
Estrato, breve d'un'opera. *epitome, compendium*.
Estremità. *extremitas, extremum*.
Estremità d'una veste, l'orlo. *ora, a, fimbria, æ*.
Estremo, ultimo. *ultimus, extremus, postremus*.
Estrinseco, di fuori. *extrinsecus*.
Estro, animale più grande dell'ape. *æstrus, asilus*.
Esule. *exul, extorris*.
Esultare. *exulto, gestio*.
Età, etade. *ætas, ævum*.
di età di quarant'anni. *annos natus quadraginta*.
di lunga età. *longævus*.
Età picciola, età tenera. *ætatula*.
Età di fanciulli. *infantia*.
di molta età. *grandævus, senio gravis, annosus*.
d'una istessa età. *coævus, æquævus, æqualis*.
Età di due anni. *bimatus, us*.
Età fanciullesca. *infantia, prima ætas*.
Età puerile. *pueritia, æ, ætas puerilis*.
Età giovanile. *adolescentia, æ, juventus, æ, juventus, utis, ætas juvenilis*.
Età virile. *virilitas, ætas constans, ætas firma, ætas firmata, & confirmata*.
Età matura. *ætas constans, ætas firmata, ætas matura, ætas provecta*.

Età senile. *senectus, utis, senecta, senium, ii*.
Età decrepita. *ætas extrema, ætas confecta, ætas decrepita*.
Età, che s'accosta alla vecchiezza. *ætas ingravescens*.
Età passata. *ætas acta*.
Eternalmente, o eternamente, in eterno. *æternum, perpetuo*.
Eternare. *immortalitati commendo, vel trado*.
Eternità, perpetuità. *perennitas, æternitas*.
Eterno immortale, perpetuo. *æternus, perennis, immortalis, sempiternus*.
Etica, scienza di costumi. *moralis scientia*.
Etica, malattia incurabile. *phthisis*.
Etico. *phthisi laborans*.
Etna, Mongibello. *Ætna*.
Evacuare, voce latina, vale vuotare. *evacuo, exhaurio*.
Evacuare, cioè andar del corpo. *alvum dejicere, ventrem exonerare*.
Evangelio, buona nuova. *evangelium*.
Evangelista. *Evangelista*.
Evaporamento. *evaporatio*.
Evaporare. *exhalare*.
Evaporazione. *evaporatio, onis, exhalatio, onis*.
Eufrate. *Euphrates*. Fiume dell'Asia.
Evidente, manifesto. *evidens, perspicuus, dilucidus, clarus, manifestus*.
Evidentemente. *evidenter, plane, aperte, dilucide, clare*.
Evidenza. *perspicuitas, vis, evidentia, æ*.
Evidenza del fatto. *evidentia rei*.
Eunuco, castrato. *eunuchus, chi*.
Europa, una delle quattro parti del Mondo. *Europa, æ*.
Euro, Vento, che spira d'Oriente. *Eurus*.
Eziandio, val'ancora. *etiam*.
Eziandio che, o se. *etiamsi, quamvis*.

F

FAbbrica, edifizio. *fabrica, ædificatio, constructio*.
Fabbricare, edificare. *ædifico, fabricor*.
Fabbricatore. *fabricator, opifex*.
Fabbrile, cosa pertinente al fabbro. *fabrilis, le*.
Fabbro. *faber, bri, opifex, artifex*.
Fa bisogno. *oportet, opus est*.
Faccenda. *negotium*.
dar faccenda, dar da fare. *facessere negotium*.
far faccenda, dicesi ad uomo, che da per tutto s'intriga. *ardelio*.
Faccendiere, faccendato. *negotiosus, negotii plenus, ardelio*.
Faccendonio, o faccenduzza. *negotiolum*.
Facchineria. *gravis labor*.
Facchino, portatore. *bajulus, gerulus*.
Faccia, viso, volto. *vultus, facies, os, oris*.
uomo senza faccia, senza vergogna. *impudens*. a faccia a faccia. *coram*.
Faccia bollata. *facies inscripta, notis inusta*.
Faccia bella. *facies liberalis, pulchra, formosa*.
Faccia allegra. *vultus hilaris*.
Faccia brutta. *facies deformis, o deformata*.
Faccia conforme all'animo. *vultus animi imago, ars index*.
Faccia spaventevole. *facies horribilis, vel horrenda, vultus formidabilis*.
chi muta faccia. *versipellis, is*.
Facciata della carta. *pagina, æ, frons, tis*.
Face, val torchio. *teda, æ, fax, acis*.
Facella, il diminutivo di face. *facula*.
Faceto, piacevole. *facetus, urbanus*.
non faceto. *infacetus, inurbanus*.
Facezia. *facetiæ, jocus, sales*.
Facezia da ridere. *res ridicula*.
pieno di facezie. *salibus plenus*.
Facile, agevole. *facilis, le*.
Facilità, agevolezza. *facilitas*.
Facilitare. *facilem reddere*.
Facilmente, agevolmente. *facile, nullo negotio, sine labore*.
Facimento. *opus, opificium*.
Facimolo, malie. *veneficium*.
Facinoroso. *scelestus, sceleratus*.
Facitore. *opifex*.
Facoltà. V. Facultà.
Facondamente, con eloquenza. *facunde, diserte*.
Facondia, eloquenza. *facundia, dicendi copia*.
Facondo, chi parla bene. *facundus, disertus*.
Facultà. *facultas, atis*.
Facultà, per roba. *res, res familiaris, bona fortunæ*.
Facultoso. *dives, locuples*.
Faggio, arbore noto. *fagus*.
di faggio. *fageus, fagineus, faginus*.
Fagiano, *phasianus, i, gallus phasianus, ales Phasidis*.
Fagiuolo, legume. *phaselus, phaseolus*.
Fagotto, fardelletto. *fascina, fasciuncula*. far fagotto. *vasa colligere*.
Faina, animale simile alla donnola. *martes, is*.
Faino, o faina, gatto. *felis, is*.
Falange, *phalanx*.
Falce, strumento da segare. *falx, alcis*.
Falce da segar le biade. *falx messoria*.
Falce da segar'il fieno. *falx fœnaria*.
Falce da potare arbori. *falx arboraria*.
Falce da potar viti. *falx vinearia, vinitoria*.
Falce da tagliar boschi. *falx sylvatica*.
Falce da villa. *falx rustica*.
Facitor di falce. *falcarius, falcium faber*.
Falcetto, picciola falce. *falcula, falcicula*.
Falciata, colpo di falce. *falcis ictus*.
Falciatore, mietitore. *messor, oris*.
Falciatore di fieno. *fœnisector, fœnisex*.
Falcione, ronca. *Harpes, es*.
Falcone, uccello di rapina. *accipiter, tris*.
Falconiere. *accipitris custos*.
Falda, vale lembo. *lacinia*.
Faldistorio. *cathedra, sedes*.
Falegname, artefice che lavora di legname. *lignarius faber*.
Fallace. *fallax, acis*.
Fallacemente, *dolose, fraudulenter*.
Fallacia, inganno. *fallacia, fucus falsimonium*. voce di Plauto.

Fallare, errare, o mancare. *erro, pecco, labor*.
Fallare per imprudenza. *labi imprudentia*.
Fallibile, fallace. *fallax*.
Fallimento per lo mancamento de' danari. *decoctio, fidei amissio*.
Fallire, o fallare. *fallo, erro, pecco*.
Fallire in danari. *decoquo, fidem violo, aut amitto*.
Fallito in danari. *decoctor, qui fidem amisit*.
Fallo, errore. *crimen, peccatum, erratum*.
senza fallo, senza dubbio. *sine dubio, sine controversia*.
Falò, fuoco che si fa per segno d'allegrezza. *festus ignis*.
Falotico, fantastico. *amens*.
Falsamente. *falso, false*.
Falsare, contraffare. *depravo, adultero, fuco, corrumpo*.
Falsario. *falsarius, falsificus*.
Falsificare, vale l'istesso, che falsare.
Falsificare il testamento. *supponere, o adulterare testamentum*.
Falsificato. *adulterinus, a, um*.
Falsificatore del testamento. *testamentarius, ii*.
Falsificazione del testamento. *subjectio testamenti*.
Falsità, ciò che non si dee credere. *falsitas mentis*.
Falso val bugiardo. *falsus, fallax, vanus, mendax*.
Falso, per cosa falsa. *falsum, mendacium, alienum, aut abhorrens a vero*.
Falso, cioè falsificato. *adulterinus, vitiosus, corruptus*.
Fama, grido, nuova di qualche cosa. *fama rumor*.
Fama incerta. *rumor incertus, rumor sine authore*. spargere fama. *rumorem dissipare*.
Fama, nome, riputazione. *fama, existimatio, celebritas, amplitudo nominis*.
Fama buona. *fama præclara, optima existimatio*. Aver buona fama. *bene audire*.
Fama cattiva, mala fama. *malus odor*. Aver cattiva fama. *male audire*.
Fame, appetito, o voglia di mangiare. *fames, esuries, esuritio*. Aver fame, o voglia di mangiare. *esurio*.
Fame, cioè carestia. *annonæ caritas*.
Famelico. *esuriens, famelicus*.
Famiglia, o fameglia. *familia*. Famiglia onorata, nobile. *Familia illustris, clara, nobilis, &c.* Nato di famiglia onorata. *Honesto, vel summo loco natus, claris parentibus natus, summo splendore familiæ qui est*.
Famiglia, cioè serventi. *servitia*.
Famigliare, di casa. *familiaris, domesticus, intimus*.
Famigliaccio, servitore da strapazzo, guattero. *mediastinus, servus vilior*.
Famiglio, fante, servidore. *famulus, servus*.
Famiglio della corte. *viator*.
Famiglio, che accompagna il padrone. *assecla, æ, & pedissequus, i*.
Famiglio sopra la masserizia. *servus a supellectili*.
Famiglio sopra le vesti. *servus a vestibus*. E così si dica degli altri oatei, a' quali va congiunto questo vocabolo.
Famiglio nato in casa. *verna, æ, vernaculus, i*.
Familiare, vale l'istesso, che domestico. *domesticus, familiaris*.
Familiarità, domestichezza. *familiaritas, consuetudo*.
Familiarmente, domesticamente. *familiariter*.
Famosamente, con fama, pubblicamente. *palam, publice*.
Famosità. *celebritas*.
Famoso, onorato, di gran fama. *clarus, illustris, celebris, vel celeber, nobilis*.
Fanale. *fax, laterna*.
Fanciulla, putta. *puella*.
Fanciullaggine. *puerilitas, puerilis ludus*.
Fanciullescamente. *pueriliter*.
Fanciullesco, cosa da fanciullo. *puerilis, & le*.
Fanciulletto, fanciullino. *pusio, pusillus*.
Fanciullezza. *pueritia, puerilitas*.
Fanciullo, putto. *puer*.
Fanciullo, puttino. *pusio, puellus*.
Fandonia, bugia. *fabula, commentum*.
Fango, luto. *cœnum, limus, lutum*.
Di fango. *luteus, a, um*.
Infangato. *lutulentus*.
Senza fango. *illimis*.
Fangoso. *cœnosus, lutosus*.
Infangare. *luto fœdare*.
Fantaccino. *miles gregarius*.
Fantasia, potenza immaginativa dell'anima. *animi vis*.
Fantasia, per opinione, pensiero, intenzione. *mens, animus, opinio*.
Fantasma, visione. *visio, visum, i*.
Fantasticare. *animo agitare, volvere, cogitare*.
Fantastico, bizzarro. *cerebrosus*.
Fantastico, cioè finto, immaginario. *commentitius*.
Fantastico, cioè stravagante. *morosus, difficilis*.
Fante, servidore. *servus*.
Fante a piè, soldato a piè. *pedes, peditis*.
Fanteria. *peditatus, pedites*.
Fantesca, fante, serva. *ancilla, famula, serva*.
Fanticella. *ancillula*.
Fantoccio, bamboccio. *pusio*.
Fantolino. *infans*.
Fapello. *conquisitor*.
Fardello. *farcina*.
Fardelletto, diminutivo. *farcinula*.
Fare, verbo. *facio, efficio, ago*.
Fare abito. *assuescere*.
Fare accoglienza. *humaniter excipere*.
Fare accordo. *convenire*.
Fare alto, fermarsi. *consistere, immorari*.
Fare alto, e basso. *summum habere imperium*.
Fare breccia. *oppidum, urbem ruinis patefacere*.
Fare buona ciera, val trattar amorevolmente alcuno. *benigne aliquem excipere*.
Fare capace alcuno di qualche cosa. *aliquid alicui persuadere*.
Fare caso. *æstimo, magni facio, non negligo*.
Fare cittadino. *Civitate donare*.
Fare colezione. V. collazione.
Fare compagnia. *se adjungere socium, comitari*.
Far'aguati. *insidior, insidias paro, struo, facio*.
Far'alle coltellate. *digladior*.

Fare a senno d'alcuno, far' o volontà d'altri. morem gerere, obtemperare, obsequi alicui.
Far'alle braccia. luctor.
Far'aspettare alcuno. remorari aliquem.
Far' a chi più può farci servigi. beneficiis certare.
Far fede, testimoniare. testari, testimonium dare.
Far nido, annidarsi. nidificare, nidum construere.
Far sembiante, far vista, fingere. simulare, fingere.
Far noja, annojare. molestia afficere.
Far menzione, mentovare. mentionem facere, commemorare.
Far luogo. cedere, locum dare. (co.
Far fedeltà, cioè giurarla. juramento fidem suam obstringe-
Far testa, voltarsi ostinatamente contra 'l nemico, contra hostem in omnem eventum, obsistere.
Far battaglia. pugnare, confligere.
Far bene, far benefizio. benefacere.
Far piacere, far cosa grata. gratum facere, gratificari.
Far brindisi. propinare.
Far broglio, e pratica per aver' un Magistrato. prehenso, & prenso.
Far buon partito. proponere honestam conditionem.
Far buon per alcuno, cioè promettere. spondere nomine alicujus.
Far carezze. blandiri.
Far complimenti. V. complire.
Far danno. inferre damnum, nocere.
Far differenza della persona. habere hominum delectum.
Fare una casa. ædificare domum.
Far facenda. negotiari.
Far frutto, o profitto. proficere, progressum facere.
Far guerra. gerere bellum.
Far il callo. calleo, occalleo, occallesco, callum obducere.
Far' il pane. panem facere.
Far' il transito, o star in transito. agere animam.
Far l'ambasciata. obire legationem.
Fare la gatta morta, fingere di non vedere. connivere, dissimulo.
Far la credenza. prægustare.
Far' un orazione. habere orationem.
Far mal contento alcuno. male aliquem tractare.
Far parte. impertiri, participem facere, communicare cum aliquo.
Far pasti. [illegible]
Far paura. terrere, metum incutere.
Far ragioni, o conti. ratiocinari.
Far scoppio, cioè scoppiare. crepare. (firmi.
Far servigi ad alcuno. conferre in aliquem beneficia, grati-
Far venire la stizza. movere stomachum, irritare.
Far vita aspra. durum vitam vivere, ducere.
Far vita d'eremita. solitariam vitam vivere, sibi vivere.
Far' armata navale. ædificare classem.
Far banchetto. convivium parare.
Far beffe. irridere, negligere.
Far botta. scopum attingere.
Far burla. deludere, eludere, illudere.
Far compagnia. inire societatem.
Far cambio. permutare.
Far copia. exscribere, transcribere.
Far la rassegna dell'esercito. recensere copias.
Far cerna, o cernida. habere delectum.
Far cortesia. liberaliter tractare.
Far cuore. animos addere, erigere animum.
Far buon fuoco. uti carmine [illegible].
Far danari. cogere, coacervare pecuniam, conficere, pecu- (niam.
Far debiti. contrahere æs alienum.
Far di berretta. caput alicui aperire, assurgere.
Far consiglio. habere Senatum.
Far dieta. habere comitia, ovvero conventum.
Far fatica. laborare.
Far difesa. se tueri, defendere.
Far fermar il cavallo, o cocchio. sustinere equum, & cur- (rum.
Far dimora. morari, cunctari.
Far dimostrazione. edere significationem; e per castigare. edere exemplum.
Far d'occhio. annuere.
Far discortesia. tractare illiberaliter.
Far contrappunto. vocem incorquere, o inflectere, concentum facere.
Far la barba. tondere barbam.
Far la mostra. lustrare exercitum.
Far musica. modos, o concentum edere.
Far nozze. celebrare nuptias.
Far roba. rem familiarem augere, apparare. (plec.
Far gente, o soldati. exercitum conscribere, comparare co-
Far l'esequie. justa facere, parentare, parentalia persolvere, celebrare funus.
Far ridere. movere, o commovere, o concitare risum.
Far segno. dare, vel edere signum.
Far testamento. facere, o condere testamentum.
Far' uccisione. cædere, occidere, interficere, cædem facere.
Far sacrifizio. facere sacrum, facere rem divinam.
Fare scaramuccia. leve certamen committere.
Far trincee. erigere munitionem, vallare aggere, valla, fossa munire.
Far' il sordo. surdum se simulare.
Fare spese scarse. parcum sumptum facere, o præbere.
Far voto. votum nuncupare, vovere. (lia.
Far torto. injuriam facere, afficere injuria, afficere contume-
Fare l'ubbidienza. facere imperata, jussa facere, o exequi, parere, obtemperare.
Far fatto d'arme. committere prælium, o pugnam.
Far festa. agere diem festum.
Far romore. turbas ciere.
Far giornata. confligere, manus conserere, signa conferre.
Far vela. dare vela, navigare.
Farsi, cioè divenire. fieri, evadere.
Farsi dì. Vedi farsi giorno.
Farsi frate. se Deo in religionem dicare.
Farsi coscienza. scrupulum sibi injicere.
Farsi temere. terrorem injicere, incutere.
Farsi giorno. lucescere, illucescere.
Farsi notte, o sera. advesperascere.
Farsi ricco. ditescere.

Farsi nome. nomen adipisci, nominis celebritatem sibi para-
Farsi scrivere per soldato. dare nomen. (re.
Farsi venir fame passeggiando. famem ambulando obsonare.
Faretra, turcasso, e carcasso da frecce. pharetra.
Faretrato, fornito di carcasso. pharetratus.
Farfalla, vermicello alato. papilio.
Farina. farina, æ. Fatto di farina. farinaceus, a, um.
Farina di fave. lomentum.
Farinaccio, dado segnato da una sola faccia. talus.
Farinata, polenta. polenta.
Farinata d'orzo. ptisana.
Farinello, sicario. sicarius. (rare.
Farneticare, vacillare colla mente. insanire, furere, deli-
Farnetico. phreneticus, insanus.
Faro, torre de' porti. pharus.
Farro, biada. far, farris.
Farsa, narrazione piacevole. sermo jucundus.
Farsetto, giubbone, camiciuola. sagulum.
Fascia, lista, che si mette attorno le vesti. limbus.
Fascia da fanciullo, o da capo. fascia.
Fascia, con la quale le donne si legano le mammelle. mammillare, vis.
Fascetto, fascettino. fasciculus.
Fasciare, o infasciare. fasciare, fascias obducere.
Fasciato, infasciato. fasciatus, fascia obvolutus.
Fascina. fasciculus lignorum.
Fascinazione, malia. fascinum.
Fascio di più cose legate insieme. fascis, is.
Fascio di spighe. merges, mergitis.
Fasciuola. fasciola.
Fastidioso, difficile. morosus, importunus, molestus.
Fastidiosamente. fastidiose, morose.
Fastidiosetto. submorosus.
Fastidire, dar sazietà. satio.
Fastidiare, ed infastidiare, dar fastidio. afficere molestia, afficere fastidio, afferre molestiam, molestum esse.
aver in fastidio. fastidio, is.
Fastidio, noja. fastidium, molestia, nausea.
Fastigio, parola latina, val sommità, e cima. fastigium, culmen.
Fasto. superbia, arrogantia.
Fastoso. superbus, arrogans.
Fata, maga. saga.
Fatale. fatalis.
Fatalità. fatum.
Fatalmente. fataliter.
Fatato, invulnerabile per incanto. incantatus.
Fatatura. incantamentum.
Fatica, travaglio. labor, oris.
Fatica dell'animo. animi contentio.
Fatica del corpo. labor corporis.
Fatica del corpo travaglioso. ærumna, æ.
Faticare, o affaticarsi, travagliare. laboro, nitor, tenor, ac.
Faticare attiv. stancare, travagliare. fatigo, diruere, defatigo, lasso, as.
Faticato. defessus, lassatus.
Faticabevole, laboriosus.
Faticosamente. laboriose.
Faticoso. laboriosus.
Fato, destino. fatum, necessitas.
Fatta, vale specie, o foggia. genus. Di tal fatta. hujus generis, hujusmodi.
Fattamente, con la particella sì, val in tal modo. adeo, ita.
Fattezza, disposizione della persona. forma, effigies, species habitus, conformatio corporis.
Fatti, impresa. facinora, res gesta, gesta. I tuoi onorati fatti. Tua præclara facta, tuæ res gestæ, ea, quæ edidisti, laudabilia facinora.
Fattibello, liscio. fucus, ci, cerussa.
Fatticcio, ben formato. formosus, homo quadrato corpore, aut bene habitus.
Fattivo. efficiens. (Aut.
Fatto, participio. factus, actus, gestus. Mezzo fatto. semifa-
Fatto, nome, cioè cosa fatta. factum, i, facinus, oris.
Fatto d'armi. prælium, pugna, certamen.
Far fatto d'arme. confligo.
Fattore, chi fa faccenda d'altri. procurator.
Fattor di Mercatante. institor.
Fattora di villa. villicus.
Fattore, autore, fondatore. conditor, auctor, effector, opifex.
Fattoria. administratio, villicatio.
Fattucchiera, strega. venefica, saga.
Fattuchieria. veneficium.
Fattura, fatture. opificium, labor, opera, opus. mercede della fattura, o manifattura. manupretium.
Fatture, stregoneria. fascinatio, fascinum, veneficium.
Fava, legume notissimo. faba.
Fava piccola. fabula.
Fava franta. fabula.
Fava bollita con le guscie. conchis, dis.
il nero della fava. hilum.
Favata, cioè torta di fava. fabacea, æ.
Fauci, foce. fauces.
Favella. sermo, loquentia.
perder la favella. obmutesco.
Favellare, parlare, ragionare. loqui, alloqui.
Favellatore. orator, locutor.
Favilla, scintilla. scintilla, æ.
Favilletta, o fastelluzza. scintillula.
Favola. fabula.
Favoleggiare, dir favole. fabulari.
Favolone, favoleggiatore. fabulator, fabularum commentor.
Favolosamente. fabulose.
Favoloso. fabulosus, commentitius.
Favoluzza, favoletta. fabella.
Favorevole, cosa, che porta favore. favorabilis, propitius, secundus.
Favorabilmente, o favorevolmente. favorabiliter.
Favore. favor, gratia, studium.
Favorevole. propitius, secundus.
Favorire, o favoreggiare. favere, studere. (aris.
Favorire col voto, dar la voce, o balla in favore. suffragor,
Favorire l'opinione d'alcuno. favere sententiæ alicujus.

Favorito appresso alcuno. gratiosus, valens gratia apud aliquem, amicus.
Favoncello, erba. chelidonium minus.
Fautore, chi favorisce. fautor, suffragator.
Fautrice. fautrix.
Fazione, setta. factio, secta.
Fazioso. factiosus.
Fazzoletto. linteolum, sudariolum, muccinium.
Febbrajo, uno de' dodici mesi. Februarius.
Febbre. febris.
Febbre continua. febris assidua, febris continua, febris continuata, & febris continens.
Febbre cotidiana. febris quotidiana.
Febbre terzana. tertiana. Così quartana, ec.
Febbre, che viene a certi giorni. febris certi circuitus.
Febbre, che non serva ordine. febris vaga.
Febbre intermittente. febris intermittens.
Febbre d'un giorno. febris unius diei.
Febbre acuta. febris acuta.
Febbre lenta. febris remissa.
Febbre etica. phthisis.
Febbre pestilente. febris pestilens.
Febbre maligna. V. febbre pestilente.
patir di febbre. febricito, febre angor, laboro febri.
cacciar la febbre. abigere febrim.
Febbretta. febricula.
Feccia, lordura, bruttura. fæx, fæcis, sordes, is, fimus, i.
pieno di feccia. fæculentus.
levar la feccia. defæco, as.
Feccia dell'oglio. amurca, fæx olei.
Feccia del vino. flores vini, floces, um.
Feccia del popolo. cioè gentaglia. fæx populi.
Fecciosa, lordo, brutto. inquinatus, sordidus, fæculentus.
Facondamente. facunde.
Fecondare, rendere fertile. fecundo, as.
Fecondità, abbondanza, fertilità. fecunditas, fertilitas.
Fecondo, fertile, abbondante. fecundus, uber, fertilis.
Fede, fè, fidanza. fides. Fallare la fede. fidem fallere. Mantener la fede. fidem præstare.
senza fede. infidelis, perfidus, infidus.
alla fe, alle mie, per mia fede. Medius fidius, ita me Deus amet.
Fedecommesso. fideicommissum.
Fedecommettere. Fideicommittere.
Fedele, costante in fede. fidelis, fidus. Animo fedele. animus fidelis.
Fedelmente. fideliter.
Fedeltà, fede, lealtà. fidelitas, fides.
Fegatello. jecusculum.
Fegato. jecur, oris.
Fegatoso, che ha dolor di fegato. hepaticus.
Felce, erba. filix.
Felice, avventurato. felix, fortunatus, beatus.
Felicemente, avventurosamente. feliciter, fortunate, pro- (spere.
Felicità, prosperità. felicitas.
Felicitare, prosperare, condurre a buon porto. fortuna, prospero, beo.
Fello, perverso. perfidus, improbus.
Fellone, il medesimo che fello. pessimus, perfidiosus.
Fellonia. perfidia, scelus, flagitium.
Felpa. Pannus sericus villosus.
Feltro, panno di lana compressa. coactile, is.
Feltrare, colare. colo, as, percolo, as.
Feltrato. colatus, percolatus. Fatto a guisa di feltro. coactilis.
Feluca. V. Filuca.
Femmina, donna. femina, mulier.
cosa da femmina. muliebris, e.
Femmina maritata. materfamilias.
Femmina di parto. puerpera.
Femminella, donnicciuola. muliercula, femella.
Femminile. femineus, muliebris.
Femminilmente. muliebriter, effeminate.
Fendere, dividere. findo, scindo, proscindo.
che si può fendere, o facile da fendere. fissilis, & scissilis.
Fendere per mezzo. interscindo.
Fenice, uccello sola noto per fama. phœnix, cis.
Fenile, luogo da fieno. fænile, lis.
Ferace, fertile, fertilis.
Ferale, fantasma. fax, laterna.
Feria, vacanza, giorni feriali. feriæ, arum.
Feriale, ordinario. vulgaris. Giorno feriale. profestus dies.
Far ferie, cessar dallo studio. ferior, aris.
Feriata. clathrus. clathrum, transenna.
Ferire. ferio, feris, saucio, consaucio, vulnero, convulnerare, ico, icis. Ferire di punta. petere punctim. Ferire di taglio. petere cæsim.
Ferita, piaga. vulnus, plaga.
Ferita davanti. vulnus adversum.
Ferita di dietro. vulnus aversum.
Ferità, fierezza. feritas, crudelitas, immanitas.
Ferito, val impiagato. sauciatus, saucius, vulneratus. Non ferito. invulneratus.
Feritore. percussor, vulnerator.
Fermamente, costantemente. firme, firmiter.
Fermamente, per certamente. utique, certe, certo.
Fermare, stabilire, confermare. firmo, obfirmo, confirmo, stabilio.
Fermare il piede. figere pedem.
Fermar' il cavallo. sustinere equum. Così il cocchio. currum.
Fermar la speranza. ponere, o collocare spem.
Fermarsi. consisto, insisto, commoror.
Fermarsi dal corso. desistere a cursu. Così dalla lite. a causa.
Fermarsi nel suo proponimento. permanere in sententia.
Fermarsi all'ombra. considere in umbra. Così in riposo. in otio.
Fermarsi nel mezzo della strada. subsidere in ipsa via.
Fermarsi in qualche luogo. considere in aliquo loco, alicubi manere, morari.
Fermarsi nella memoria. hærere in memoria.
Fermentare. fermento.
Fermento. fermentum.
Fermezza, stabilità. firmitas, stabilitas, firmamentum, firmitudo, robur.

Fermo,

Fermo, stabile. firmus, stabilis, solidus, constans.
Feroce, fiero, vivace. ferox, ferus.
alquanto feroce. ferocuius.
Ferocemente, fieramente. ferociter.
Ferocità, fierezza. ferocitas, feritas, ferocia.
Ferrajo. faber ferrarius.
Ferrajolo. penula, æ.
Ferramenti. ferramenta, orum.
Ferramenti di villa. ferramenta rustica, o agrestia.
Ferrana, mescuglio di biade. farrago.
Ferrare. ferro munire, ferrum inducere.
Ferrar cavalli. calceare.
Ferrata di finestre. V. ferrato.
Ferrato. ferratus, ferro munitus.
Ferrato in punta. præferratus.
Ferravecchio. scrutarius, scruta vendens. Far il ferravecchio. scrutariam exercere.
Ferrigno, di color di ferro. ferrugineus.
Ferro, metallo notissimo. ferrum, ri.
Ferro, acciajo. chalybs, bis.
Ferro infocato. ferrum candens.
Ferro da piedi, ceppo. pedica, æ, compes, edis, fem. g.
Ferro da cavallo. solea ferrea, calceus equi.
Ferro da increspar i capelli. calamistrum.
Ferro da conciar il cuojo. scalprum.
Ferro da tagliar i libri. scalprum librarium.
Ferro da marcare. cauterium, ri.
Ferro della saetta. spiculum, li.
Fertile, abbondante, copioso. fertilis, fœcundus, uber.
Fertilità, abbondanza. fœcunditas, fertilitas.
Fertilmente, abbondantemente. abunde, copiose.
Fervente, fervoroso. fervens, fervidus.
Ferventemente, e fervidamente. ferventer, fervide.
Fervido. fervidus.
Fervore. fervor.
Feruta. V. ferita.
Ferza, o sferza. ferula, verber.
Fesso, val non unito. fissus, scissus.
Fesso in molte parti. multifidus.
Fessore, fenditura. scissura, fissura, fissio.
Fessura, per crepatura. rima, æ.
Fessure picciola. rimula, æ.
Festa. Festus dies. E per piacere. voluptas, gaudium.
Far festa. feriari, agere diem festum.
Festa, spettacolo pubblico. spectaculum, ludus.
Festa de' Santi. dies Festus, natalis Divorum.
Festa solenne. dies Festus solemnis.
Festa delle anime de' morti. ferales dies, feralia, orum.
Feste de' Pastori in onore della Dea Pale. Palilia, ium.
Feste de' villani. paganalia, orum.
Feste mobili. Feriæ conceptivæ.
Feste immobili. Feriæ stativæ.
Feste di comandamento. Feriæ imperatæ, Feriæ legitimæ.
Festante, festevole, giocondo. Festivus, lepidus, facetus.
Festeggiante. hilaris, festus, gestiens
Festeggiare, diem festum agere, celebrare. Per dimostrare allegrezza, gestio.
Festino, trattenimento di giuoco, e ballo. chorea, lusus.
Festoni. corymbia, serta.
Festoso, festevole. lætus, hilaris.
Festuca, bruscolo. festuca.
Fetido, puzzolente. fœtidus, graveolens.
Fetore, puzza. fœtor, graveolentia, odor gravis.
Fetta. frustum.
Fettolina, o fettuccia. frustulum.
Feudo. Feudum.
Fiaccare. debilito, fatigo, delasso.
Fiacchezza. languor, debilitas, lassitudo.
Fiacco, debole. fessus, debilis, languidus, invalidus, imbecillis, lassus. Divenir fiacco. flaccesco, languidus fio.
Fiaccola, facella. fax, facula.
Fiamma di fuoco. flamma.
di color di fiamma. flammeus.
mettere, o mandare a fiamme. incendere, inflammare.
andare a fiamma. incendi, ardere, conflagrare.
Fiammeggiante. splendens, effulgens.
Fiammeggiare, luceo, splendeo.
Fiammetta, o fiammella. flammula.
Fiancheggiare, dar'ajuto. protego, defendo, latus munio.
Fianchi. ilia, ilium, latera, um.
enfiare o ensare per doglia de' fianchi. ilia trahere.
chi ha mal de' fianchi. iliaco morbo laborans.
Fianchi della nave. costæ, arum, latera navis.
Fianco, cioè costato. latus eris.
esser al fianco d'alcuno. lateri hærere.
Fiancuto. magnis lateribus præditus.
Fiasco, vaso da vino. anophorum.
Fiaschetto. ampulla, laguncula.
Fiata, volta, come una fiata. semel. Due fiate. bis, ec.
Fiatare, respirare. spiro, respiro, halo, exhalo.
Fiato, spirito ch'esce di bocca. anima, halitus, spiritus. Ritener'il fiato. comprimere animam. Mandar fuori il fiato. efflare spiritum. Tutto in un fiato. uno spiritu.
Fiato, che puzza. halitus gravis, teter spiritus, odor gravis.
cascare il fiato, val' avere eccessiva paura. exanimari, consternari.
pigliar fiato, riavere il fiato. animam recipere, recipere anhelitum.
Fiatoso, di cattivo fiato. male olens.
Fibbia, ornamento, con che s' allaccia la veste. fibula, læ.
Fibbiajo. fibularum artifex.
Ficaja, arbore, che produce i fichi. ficus, i, vel ficus, us, di gen. fem.
Ficaja salvatica. caprificus, i.
Ficcare, mettere. figo, defigo, infigo.
Ficcar dentro. infigo.
Ficcar innanzi. præfigo.
Ficcar in terra. depango, is.
Ficcarsi, cioè intromettersi prosontuosamente. intrudere sese, obtrudere.
Fichereto, o fichetto, luogo piantato di fichi. ficetum.
Fico, arbore, l'istesso che ficaja. ficus, fici, vel ficus, us. di gen. fem.

Fico, che fa due volte l'anno. ficus bifera.
Fico, frutto. ficus, i, & ficus, us.
Fico temporivo. ficus præcox.
Fico maturo. ficus matura.
Fico non maturo. grossus, i.
Fico primiero. prima ficus.
Fico tardivo. ficus serotina.
Fico fiorone. V. fico temporivo.
Fico frigido. ficus callistruthia. Plin.
Fico insipido. marisca, æ.
Fico secco. ficus passa, carica, æ, ficus Lydia, & ficus infolata.
Fidanza, fiducia. fiducia, spes.
Fidare, commettere qualche cosa ad alcuno. credo, committo.
Fidarsi. fido, is.
Fidarsi d'alcuno. credere alicui.
Fidare lettere a chi si voglia. litteras temere committere, cuilibet credere. Fidamente. fidenter.
Fidato, che si fida. confisus, fidens.
Fido. fidus, fidelis.
Fiducia, fidanza. fiducia.
Fiele e fele. fel, ellis. Di fiele. felleus, a, um.
Fienile. fœnile.
Fieno, erba nota. fœnum. Di fieno. fœnarius, fœneus. Ricolta, o raccolta dal fieno. fœnisecium, vel fœnisecia, æ.
Fieno greco. fœnum græcum.
Fieno bagnato. fœnum udum.
Fieno verde. fœnum viride.
Fieno secco. fœnum aridum.
Fieno segato. fœnum sectum.
Fieno terzaruolo. fœnum cordum.
Fieno, che sa di muffa. fœnum mucidum.
Fiera, bestia selvatica. fera. Caccia di fiere. agitare feras.
Fiera, cioè mercato pubblico. mercatus, nundinæ, arum.
Fieramente. immane, ferociter, crudeliter.
Fierezza, crudeltà. feritas.
Fiero, arrogante. ferus, ferox, cis.
Fievole. debilis, enervis, imbecillus.
Fievolezza. debilitas, imbecillitas, languor.
Fievolmente. remisse.
Figgere. figo, infigo.
Figliastro. privignus.
Figliastra. privigna.
Figlio, o figliuolo. filius, natus, gnatus.
Figli costumati. bene morati liberi.
Figlio legittimo. filius legitimus.
Figlio adottivo. filius adoptivus.
Figlio mulo, o bastardo. nothus, filius nothus, hybrida.
Figlio di meretrice. filius spurius.
Figlio posticcio. filius suppositicius.
Figlio orfano. filius orbus.
Figliuola, o figlia. filia, nata.
Figliuola da marito. filia nubilis, matura viro.
Figliuola maritata. filia nupta, filia collocata, filia data in matrimonium.
Figliuoli. liberi, nati, filii, soboles.
Figliuolino. filiolus.
Figliuolina. filiola.
Figliuolare. pario, gigno.
Figliuolanza. soboles, is, proles.
Figliuolo. filius, gnatus.
Figura, val forma, immagine, aspetto. figura, forma.
Figura, cioè modello di fabbrica. forma, vel exemplar ædificii.
Figure di verdura. topiarium, ii, opus topiarium.
Figurale, di figura, misterioso. mysticus, arcanus.
Figuramento. figuratio, figura, imago.
Figurare, cioè formare, dar forma. effingere, figurare.
Figurato. effictus, a, um.
Figuratore, cioè formatore. figurator, fictor.
Figurina. sigillum, parva imago.
Fila, numero di cose, che l'una dietro l'altra si seguitino. series.
Filare, verbo pertinente alle donne. neo, nes.
Filari, primi ordini delle viti. antes, antium.
Filatojo, ovvero molinello da filar lana. rhombus.
Filatrice, donna, che fila. nectria.
Filetto. villum, filum tenue.
Filiale, di figliuolo. filialis.
Filiggine, negrore causata dal fumo. fuligo, inis.
Filippo, danaro. philippus, i.
Filo, accia. filum, stamen.
Filo tagliente, come di spada. acies, aciei.
Filo di trama. licium, ii.
Filosofare. philosophor.
Filosofastro. vilis Philosophus.
Filuca. phaselus, vel faselus.
Filugello, bigatto. bombyx.
Filuzzo, tenue filum.
Filza. series.
Filza di perle. linea margaritarum.
Fimbria, orlo. fimbria, ora.
Finale. extremus.
Fin ad alcuna parte, certa misura. aliquatenus.
Fin a tanto. eatenus.
Finattantochè. donec.
Fin da bambino. jam inde a teneris annis, ab infantia, ab ineunte ætate, a teneris, ut ajunt, unguiculis.
Fin dalle fascie. jam inde ab incunabulis.
Fin da putto. jam inde a pueritia, a puero, a pueris.
Fin da giovane. ab adolescentia.
Fin da principio. jam inde ab initio, a principio.
Fin a dì. ad lucem.
Fin a notte. ad vesperam.
Fin a questo dì. ad hunc diem.
Fin a un gran pezzo di giorno. ad multam diem. Con al dì notte. ad multam noctem.
Fin a un'anno. ad annum.
Fin a uno. ad unum.
Finchè, in fin che. donec, dum, usquequo.
Fin che sarà possibile. quod ejus fieri poterit.
Fin a tanto che. quoad, eatenus quoad.

Fin a quando? quousque tandem?
Finalmente, alla fine. tandem, denique, postremo.
Fine, cioè estremità di qualche cosa. finis, terminus.
senza fine. infinitus.
al fine, cioè finalmente. tandem, denique.
Fine per successo, e riuscimento. exitus, eventus.
Fine, addiett. cioè di tutta bontà. optimus.
Finestra, balcone. fenestra.
Finestra picciola, finestrella. fenestella.
far una finestra. fenestro, ras, fenestram aperire.
Finestrone. lata fenestra.
Finezza. perfectio.
Fingere, contraffare. fingo, simulo, comminiscor.
Fingere di non vedere. conniveo.
Fingitore. simulator.
Finimento. finis, conclusio, terminus.
Finire, compire. finio, compleo, conficio, perficio, termino, expedio.
Finire il reggimento. absolvere, conficere jurisdictionem.
Finire la guerra. conficere bellum.
Finito, compito. exactus, finitus, perfectus, absolutus.
Fino, add. V. Fine.
Fino, cioè infino. usque.
Finocchio, erba nota. fœniculum, marathrum, i.
Fino qui, cioè ad ora. adhuc, hactenus.
Fino tanto, val l'istesso, come fin qui. adhuc.
Finora. hactenus.
Fintamente. ficte, simulate.
Finto. fictus, simulatus.
Finzione. fictio, simulatio.
Fio, val feudo. Indi Pagare il fio, val portar le pene. dare pœnas.
Fioccare, per nevicare. ningit, ningebat.
Fiocchi, nappe, che pendono da qualche cosa. lemnisci. Guernito con fiocchi. lemniscatus.
Fiocco di lana, o d'altro. floccus.
Fiocco picciolo. flocculus.
Fiocchezza. raucis, raucitas.
Fiocco, cioè rauco. raucus. Divenir fiocco. raucio, is, si, sum.
Fiomba, cioè frombola da tirar sassi. funda.
Fiore. flos, oris.
Fiore de' Poeti. flos poetarum.
Fiore picciolo. flosculus.
di fiore. floreus.
pieno di fiori. floridus.
chi coglie fiori. florilegus.
Fiore del rame. flos æris.
Fior di farina. pollis, pollinis, o pollen, inis.
Fior di melagrana. balaustium.
Fiordaliso, giglio. lilium.
Fior campese. cyanus, i.
Fioreggiare. floresco.
Fiorire, cioè essere in fiore. floreo.
Fiorita, o fior di latte. colostrum.
Fiorito. floridus.
Fiorone. ficus præcox, e grossus, i.
Fiorrancio. caltha.
Fiottare. fluctuare.
Fiotto, marea. fluctus.
Fiottoso. fluctuans.
Firenza. V. Fiorenza.
Fisare, o fissare. fixis oculis intueri, figere obtutum.
Fiscale. ærarii præfectus.
Fischiare, zuffolare, subbiare. sibilo, exsibilo.
Fischiare dietro alcuno. sibilo consectari aliquem, exsibilo.
Fischio, fischiata, subbio. sibilus.
Fisicare, fantasticare. comminisci.
Fisico. Physicus.
Fisicoso, fantastico. difficilis, morosus.
Fisionomo. physiognomon, onis.
Fisolere, barca picciola, e veloce. celox, cis.
Fissamente. fixis oculis, attente.
Fissare. V. Fisare.
Fisso. fixus, a, um.
Fisso in Croce. crucifixus, & cruci affixus.
Fissure, e fessure vagliono l'istesso. rima.
pieno di fissure. rimosus, rimarum plenus.
Fistola, male incurabile. fistula.
Fitta, dolore pungente. dolor acutus.
Fittajuolo, affittuale. colonus, i. V. affittare.
Fittizio, fatto a mano, e non da natura. factitius, fictitius, fictus.
Fiumara. torrens.
Fiume. flumen, inis, fluvius, ii, amnis.
di fiume. fluvialis, fluviatilis, amnicus.
chi abita appresso il fiume. amnicola.
Fiume profondo. amnes, altus.
Fiume gelato. flumen glacie concretum, flumen gelidum.
Fiume insanguinato. flumen sanguine mixtum, pallatum, &c.
Fiume quieto. amnis sedatus, amn[illegible].
Fiume veloce. fluvius rapidus, amnis [illegible].
Fiumicello, picciolo fiume. fluentum.
Fiutare, ansare. olfacio.
Fiuto. olfactus, us.
Flagellare, val battere. flagello, las.
Flagello, o fragello, stromento col qual si flagella. flagellum.
Flagello, cioè gastigo, disgrazia. calamitas, infortunium.
Flauto, strumento musico. tibia, fistula.
Flemma, cioè catarro. pituita.
Flemmatico, pituitoso. pituitosus.
Flessibile, facile da piegare. lentus, flexibilis.
Flora tenuta Dea da' Romani. Flora.
Feste della Dea Flora. Floralia.
Florido, pieno di fiori. floridus.
divenir florido. floresco.
Floscio, fievole. lassus, enervis, flaccidus, flaccus.
Fluidità. fluor, fluxus.
Fluido. fluidus, fluens.
Flussione. fluxio, epiphora.
Flusso, pel corso dell'acqua. fluxio, fluxus.
Flusso di sangue pel naso. profluvium narium.

Flusso di ventre. profluvium alvi.
Fluttuare, ondeggiare. fluctuo, undo, das.
Fluttuoso, pieno di onde. fluctuosus, undosus.
Fluviale, val di fiume. fluvialis.
Focaccia, schiacciata. placenta, turunda.
Focaccia cotte sotto le cenere. colyphium.
Focaccia con formaggio, e altre cose. libum, bi.
Foce, canale della gola. fauces, ium.
Focile, acciarino per battere fuoco. igniarium.
Foco, elemento. V. Fuoco.
Focolare del fuoco. focus. Il diminutivo è foculus.
Focone. authepsa, æ.
Focosamente. ardenter.
Focoso. ardens, igneus.
Fodera. pannus subsutus.
Foderare. subsuo.
Foderato. subsutus, a, um.
Fodero di spada, o guaina. vagina.
Foggia, guisa, maniera. modus, ratio, ritus, mos similitudo, forma.
Foglia, per fronde. folium.
gittare le foglie, exire in folia.
pieno di foglie. frondosus.
Fogliame, quantità di foglie. foliorum series, aut multitudo.
Foglia molla, o bietola, erba. beta.
Fogliare, produr foglie. frondesco.
Foglietto, lettera ove sono scritte le nuove. ephemerides rerum publicarum.
Foglio d'oro, d'argento. bractea, æ.
picciol foglio d'oro, o d'argento. bracteola.
Foglie, che cascano. quisquiliæ, arum, e folia caduca.
Foglio di carta. pagina, æ.
Foglio grosso. folium carnosum.
Foglio tagliato. folium concisum, praecisum.
Foglia. clavis, is. vedi chiavica.
Foja, prurito. prurigo, originis.
Fola, favola. fabula, nuga, gerræ.
Folgorare, lampeggiare. fulguro, abat.
Folgorato, tocco dal folgore. fulmine ictus.
Folgore, baleno, lampo. fulgur, fulgetrum.
Folgoreggiare. fulgurat, abat.
Folica, uccello acquatico. fulica.
Folla, moltitudine, calca. magna hominum vis, summa frequentia, turba, multitudo.
Follare. decalcare.
Follatore. fullo, onis.
Folle, vano, pazzo. vanus, vesanus, insanus, vecors, amens.
Follemente. stulte.
Folletto, o spirito aereo. aereus dæmon.
Follia, pazzia. amentia, dementia, insania, stultitia.
Follo, o Follatojo. fullonica, e fullonicum.
Folto. densus.
Fomentare. foveo.
Fomento. fomentum.
Fomite. fomes.
Fonda, borsa, crumena, loculus.
Fondaco, bottega grossa. taberna.
Fondamento. fundamentum. far i fondamenti. jacere fundamenta.
dal fondamento. funditus, a fundamentis. (ta.
Fondare, gettar il fondamento. fundo, as, jacere fundamen-
Fondato. fundatus, a, um.
Fondatore. conditor.
Fondazione. origo, fundatio.
Fondello per mettere in tavola sotto i boccali. basis.
Fondere per disfare. fundo, liquo, liquefacio.
Fondersi. liquari, liquesco.
Fondo, per profondo sost. fundum, profundum.
fondo agg. profundus, a, um.
da fondo fin al fondo. funditus.
Fondo, per possessione, e podere. fundus, i.
Fondo di nave. carina, æ.
Fongoso, di fungo. fungosus, gina, ginum.
Fongo. fungus, boletus, i.
Fontana, o fonte. fons, tis.
di fontana. fontanus, na, num.
Fontanella, picciola fontana. fonticulus.
Fontanella, cauterio. cauterium.
Fonte, val l'istesso, che fontana. fons, fontis.
Fonte pura, senza fango. illimis fons.
Fora, fuore, fuora, a fuori significano l'istesso. extra, foras, foris.
Foracchiare, perforo.
Foraggiare. commeatus sibi quærere, pabulari.
Foraggio. commeatus, pabulatio.
Forame pertuso, buco. foramen, nis.
Forare, far buco. terebro, perforo.
Foratojo. terebra, æ.
Forbice, stromento da tagliare. forfex, forficis.
Forbice per cavar i denti. dentarpaga, æ.
Forbice per cavar i peli. volsella, o vulsella, æ.
Forbicino, forficula, æ.
Forbire, nettare, far polito. extergo, polio, mundo.
Forbito, netto. expolitus, purgatus, extersus.
Forca da fanghi branche per ammucchiare. merga, æ.
Forca per appiccare i malfattori. furca, crux.
Forca per sostenere qualche cosa. furca.
Forca di ferro. pastinum, ni.
Forchetta, piruno per adoperare a tavola. furcula, la.
Forcina, picciola forca. furcilla.
Forcine per cavar la carne di pignatta. fuscinula, æ.
Forcina di tre punta. tridens, tis, fuscina, æ.
Forcola, dove si posa il remo per vogare. scalmus.
Forcola, instrumento di villa. merga, æ.
Forcuto. bifurcus, furcillatus.
Forese, o forestano, contadino. rusticus.
Foresta. silva, saltus.
Foresteria. hospitium, diversorium.
Forestiere, di strano paese. hospes, advena, peregrinus, alienigena, extraneus, ... exterus, externus.
Forfice, vale l'istesso, che for... forfex, cis.
Forficetta. forficula.
Forfora nel capo, val tuffola. fur... porrigo, ginis.

Forma, effigie, immagine, fattezza. forma, facies, habitus. Per norma. regula.
di due forme. biformis.
senza forma. informis.
Forma di formaggio. meta lactis, forma casei.
Forma della scarpa. forma.
Formaggiera, stanza da tenervi il formaggio. casealis, lis.
Formaggio, cacio. caseus.
Formaggio fresco. caseus recens.
Formaggio di cavalle. hippace, es.
Formaggio Parmeggiano. caseus Parmensis.
Formalmente. re vera, re ipsa, vere.
Formare, dar forma, a compire. formo, conformo, figuro.
Formato. formatus, fictus.
ben formato, cioè bello. formosus, forma præstans.
Formatore. opifex, formator.
Formazione. creatio, formatio.
Formella, buca da piantar alberi. scrobs, scrobis.
Formento, grano. frumentum, triticum.
raccolta di formento. frumentatio, onis.
Formento forastiero. frumentum importatum.
Formento di Sicilia. frumentum Siculum.
Formica, animal noto. formica.
di formica. formicinus.
mal delle formica. formicatio.
Formicajo. formicarum agmen, formicarum nidus.
Formidabile, spaventoso, orribile. formidabilis, terribilis.
Formisura, o fuormisura, smisuratamente. nimis, immodice, plus æquo.
Formola. formula.
Formoso, vale l'istesso, che bello. pulcher, formosus.
Fornace. fornax, acis. Fornace picciola. fornacula.
Fornace da calcina. calcaria, æ.
Fornace di mattoni. lateraria, æ.
Fornacciaro, che cuoce la calcina nella fornace. calcarius.
Fornaje, che cuoce il pane. pistrix, cis.
Fornajo, pistore, che fa, e cuoce il pane. pistor, fornarius.
di fornajo, e pertinente a fornajo. pistorius.
arte del fornajo. furnaria, riæ, ars pistoria.
Fornicare. fornicor, aris, mœchor, aris.
Fornicario, fornicatore. fornicator, adulter, mœchus.
Fornicatrice. meretrix, mœcha.
Fornimenti di cavalli. phaleræ, rarum.
Fornimento. apparatus, supellex.
Fornimento forastiero. ornatus alienus.
Fornimento da Re. ornatus Regalis.
Fornimento da soldato. ornatus militaris.
Fornimento, fornimento. complementum.
Fornire, guarnire, e ornare. orno, exorno, instruo.
Fornire, per finire, o compire. finio, conficio, compleo, perficio.
Fornitamente, compiutamente. perfecte, finite.
Fornito, castrullus, ornatus.
Fornito, finito. perfectus.
Fornito il viaggio. finita via.
Forno, dove si cuoce il pane. furnus, clibanus.
pertinente al forno. furnaceus.
Foro, forame, o pertuso. foramen.
Foro, luogo per giudicare. forum.
Forse, per caso, forsechè. fortasse, forsan, forte, fortassis.
Forse? interrogativo. An? Num?
Forsechè. forsan.
Forsennataggine. dementia.
Forsennatamente. dementer, stulte.
Forsennato. amens, tis.
Forfina. fuscina, æ.
Forte, cioè valente, e gagliardo. fortis, strenuus, robustus, validus.
Forte, nelo acetoso. acidus, acer, acris, acre.
divenir forte, come aceto. aceo, aces, acesco, cis.
Forte per difficile. arduus, difficilis.
Forte, cioè ad alta voce. summa voce, alute.
Forte d'una Città, e fortezza. agger, ris, vallum, valli, munimentum, arx.
Forte, avverb. valde, magnopere, vehementer.
Fortemente, coraggiosamente, animosamente. fortiter, viriliter, strenue.
Fortezza. fortitudo, robur.
Fortezza di una Città, Cittadella, Castello. arx, arcis, vallum, i, munitio.
Forticello, alquanto forte. forticulus, a, um.
Fortificamento. munimen, munitio, munimentum.
Fortificare. munio, permunio, fulcio.
Fortificare, per dar forza. roboro, corroboro.
Fortificare intorno. communio.
Fortificente. muniens.
non fortificato. immunitus.
Fortificatore. munitor.
Fortificazione. munimen, vallum.
Fortigno, agretto. acidulus.
Fortuito, di fortuna. fortuitus.
Fortuna, forte. fortuna, fors, fors, tis. fortuna prospera. prospera, secunda, commoda, optima fortuna, secundæ res.
Fortuna contraria. fortuna adversa.
Fortuna di mare. tempestas, atis.
Fortunato, felice, avventurato. fortunatus, felix.
Fortunatamente. feliciter.
Fortunevole. turbulentus, a, um.
Fortunoso mare. mare infestum, mare turbatum, agitatum, procellosum.
Fortuito. fortuitus, a, um.
Forvoglio, o fuorvoglio. sentire.
Foruscito. exul, lis.
Forza, possanza. vis, vires, conatus, conamen.
Forza subitanea di venti con acqua. procella.
con ogni forza. obnixe.
Forzare. vim adhibere, extorquere, cogere.
Forzare a dire la verità. extorquere veritatem.
Forzatamente. per vim, vi.
Forziere, cassa. arca, scrinium.
Forzieretto, o forzierino. arcula.
Forzuto. robustus.
Fosco, color nero, oscuro, bruno. fuscus, pullus, nubilus.

Far fosco. infusco, scas.
Fossa, o fosso. fossa, fovea, æ, scrobs.
Fossa per piantare alberi, o viti. scrobs, bis.
Fosse da cavar oro. arrugia, æ.
Fossa d'una Città. agger, eris.
Fossatello, fosserello. fossula.
Fossi d'acque correnti, cioè roggie. rivi, orum, euripi, orum.
Fossi per le strade. incilia, ium.
Fossi intorno ai campi per portar via l'acqua. elicibus, um, colliquiæ, arum, sulci aquarii.
Fossato. Lacuna, æ.
Fossicella, picciola fossa. fossula, læ.
Fosso. V. Fossa.
Fra è preposizione, che vale tra, e si dice inter.
Fra le mani. inter manus.
Fra me, fra se. mecum, secum.
Fra noi. inter nos. Così fra voi. inter vos.
Fra la strada. inter viam.
Fra il cenare. inter cœnam, inter cœnandum.
Fra il bere. inter scyphos, inter bibendum.
Fra questo mezzo, tra tanto. interea, interim.
Fra due, val nel mezzo. intermedius, a, um, interjectus.
Fracassamento. conquassatio, quassatio.
Fracassare, rompere, rovinare. elido, obtero, refringo, confringo.
Fracassare le forze della virtù. elidere nervos virtutis.
Fracassare i nemici. profligare hostes.
Fracassato. fractus, diffractus.
Fracasso, rovina. ruina.
Fracasso, cioè strepito. rumor, strepitus, fragor.
Fracidezza, fracidume. putredo.
Fracido, marcio. putridus, putris.
Fraga, frutto noto. fraga, orum.
Fragile, val caduco. caducus, fragilis.
Fragilità. fragilitas, imbecillitas.
Fragnere. tundo, frango, comminuo.
Fragola. V. Fraga.
Fragore. fragor, strepitus.
Fragranza. fragrantia.
Frale, l'istesso, che fragile. fragilis, le.
Fralezza. V. fragilità.
Frammento, pezzo. fragmen, fragmentum. frammenti di cose mangiate. frusta esculenta.
Frammenti di pietre. fragmenta lapidum.
Frammettere. interpono.
Francamente. audacter, libere, audenter.
Francare. immunem reddere.
Francesi. Galli.
Franchezza, gagliardia. valetudo, virtus, robur, audacia.
Franchezza per l'esenzione. immunitas.
Franchezza, cioè ardimento. audacia.
Franchigia, vale esenzione, o franchezza. immunitas.
Franchigia, luogo franco, e sicuro. asylum.
Francia. Gallia.
Francia, o franza, orlo di veste. fimbria, lacinia. Vedi frangia.
Franciato, fregiato. fimbriatus, laciniosus.
Franco, esente, libero. liber, immunis.
Francolino, uccello. attagen, attagenis.
Frangente, cioè accidente difficultoso. res adversa.
Frangere, vale rompere, spezzare. frango, confringo, elido, comminuo.
Frangia, o franza dalla veste. lacinia, arum.
Franto, rotto. fractus, confractus.
Frappare, tagliar min. concidere. Per vantarsi. magnifice jactare se, efferre se. Per ingannare. dare verba.
Frappatore, cicalone, vantatore. jactator, ostentator, loquax, blatero.
Frappe della veste. rugæ.
Frappe, cioè ciance. nugæ, arum.
Frapporre. interpono, intermisceo.
Frasca, ramicello, o branca d'albero. ramulus, surculus, li.
Frascata, ombramento. umbraculum.
Frasche, baje, ciance, favole. nugæ, nugamenta, fabulæ.
Fraschetta, il medesimo, che frasche. nugæ.
Fraschetta, come si suol dire a i putti. levis, nugator.
Fraschetto, fischio, che adopera il Comito di galea. fistula nautica.
Frassino, albero noto. fraxinus. Di frassino, fraxineus.
Frastornare. irritum facio, rescindo, impedio.
Fra tanto. interim, interea.
Frate, fratello. frater.
Fratellanza. fraternitas, germanitas.
Fratellino, picciol fratello. fraterculus.
Fratello. frater, germanus.
Fratello cugino. patruelis.
Fratello di latte. collactaneus.
Fratello del marito. levir, leviri.
Fratello dal canto di madre. frater uterinus.
Fratelli gemelli. fratres gemini, fratres gemelli. da fratello, fraternalmente. fraterne.
Fraternale, da fratello. fraternus, a, um.
Fraternamente. fraterne.
Fraternità. germanitas, fraternitas.
Fratesco colore, bigiccio, bardiglio. leucophæus, cinereus, cineraceus.
Fratta, siepe, che si fa alle vigne, o campi. sepes. Per luogo scosceso. locus præruptus.
Fraudare, defrodare, o ingannare. fraudo ...
Fraude, frode, inganno. dolus, fraus, techna, machinatio, captiuncula.
Fraudolente, ingannatore. dolosus, fraudulentus, captiosus.
Fraudolentemente, con inganno. dolose, captiose.
Freccia. sagitta, jaculum, missile, is.
Frecciare. jaculis appetere, jaculari.
Freddamente, senza grazia. frigide.
Freddezza. frigus.
Freddo, sostantivo. frigus, algor.
Freddo molto grande. frigus maximum, frigus intolerabile, vis maxima frigoris.
aver freddo. frigeo, algeo.
aver gran freddo. perfrigeo.
patir freddo. algeo.

grandi

prender freddo da luogo fresco. *colligere frigus, capere.*
Freddo, aggett. *frigidus, algidus, gelidus.*
divenir freddo, e raffreddarsi. *frigesco.*
Fredda stagione. *tempestas perfrigida.*
Freddoso, e agghiacciato. *algidus.*
Freddura. *algor, frigus.*
Fregamento. *frictio, perfricatio, friatio, fricatus.*
Fregare, vale stropicciar forte. *frico, perfrico.*
Fregare intorno. *circumfrico.*
Fregata, legno marittimo. *celox, lembus.* (*ne.*
Fregiare, segnare. *notam infligo, vel inuro.* Per adornare. *or-*
Fregiato, segnato. *notatus.* Adorno. *exornatus.* Francíato. *fimbriatus.*
Fregio, piaga. *vulnus, nota.* Segno d'una piaga. *cicatrix.* Ornamento. *ornamentum, decus, insigne.* Ornamento che si mette intorno alle vesti. *fimbria, æ, opus insertum.*
Fregio, membro tra l'architrave, e la cornice. *zophorus.*
Fregola di pane, o d'altre cose. *mica, æ.*
Fregola, o frega, val voglia. *libido, nis.*
Fregolare, e sfregolare, reinoezare. *frio, as.*
Fremere, come fanno le onde del mare. *fremo, is, confremo.*
Fremito. *fremitus, us.*
Frenare, e raffrenare. *compesco, freno, refreno.*
Frenesia, infermità, quando un vacilla. *phrenesis.*
Frenetico. *phreneticus, delirus.*
Freno, come di cavallo. *frenum, freni.*
mettere il freno. *infreno.*
prendere il freno co' denti. *mordere frenum.*
tirar il freno. *ducere frenum, adducere.*
Frequentare, continuare. *frequento, tas.*
Frequentato, celebre. *frequens, celebris.*
Frequentazione. *continuatio, frequentatio.*
Frequente, continuo, assiduo. *assiduus, frequens.*
Frequentemente, assiduamente. *frequenter, assidue.*
Frequenza. *frequentia, celebritas.*
Frescamente. *nuper, recens.*
Freschetto. *frigidulus, alsius.*
Fresco, val freddo. *frigus, oris.*
Fresco, nuovo, fatto nuovamente. *recens.*
di fresco, di nuovo, avverbio. *recens.*
Fresco, cioè sano. *integer, sanus, salvus.*
Fresone, panno così detto. *amphimallum.*
Fressore, padelle. *sartago, patella.*
Fretta, prescia. *properatio, festinatio.*
aver fretta. *propero, festino, accelero.*
Frettolosamente, con fretta. *festinanter, propere, celeriter.*
Frettoloso. *properans, properus, præproperus.*
Frezza. *sagitta, jaculum, spiculum.*
Friggere. *frigo.*
Frigidità, frigidezza. *frigus.*
Frigido. *frigidus, gelidus.*
Frignocola, cioè percossa nel fronte de' putti col dito. *talitrum.*
Frittata. *placenta ex ovis.*
Frittella, frittola. *artolaganus, i.*
Fritto. *frixus, frictus.*
Frittora, e frittume. *res fricte.*
Frivolo, di niente. *futilis, frivolus.*
Frizzare. *mordeo, ango, uro, pungo.*
Froda. V. Fraude.
con froda. *fraudulenter.*
Frodare, significa ingannare. *fallo, decipio, fraudo.*
Frodolento, gabbatore. *fallax, perfidus, fraudulentus, dolosus.*
Frodolentemente. *captiose, perfide, fallaciter.*
Frollo. *maceratus, a, um.*
Frollare. *macerare.*
Frollone, o frullone, instramento. *cribrum farinarium.*
Frombole, stromento per tirare sassi. *funda.*
Frombolatore. *funditor.*
Fronda, o fronde d'albero. *frons, frondis.*
produrre frondi. *frondeo, frondesco.*
di fronde. *frondeus.*
che produce frondi. *frondifer.*
Frondoso, pieno di frondi. *frondosus.*
essere frondoso. *frondeo, es.*
Frontale, che si pone alla briglia del cavallo. *frontale, lis.*
Fronte, parte superiore della testa. *frons, frontis.*
Fronte calva. *frons calva.*
Fronte crespa. *frons rugosa, o corrugata, frons caperata, frons contracta, rugæ frontis.*
Fronte senza crespe. *frons explicata, e frons exporrecta.*
Fronte malinconica. *frons nubila, frons obducta.*
di gran fronte. *fronto, frontonis.*
di due fronti. *bifrons, bifrontis.*
Fronteggiare, stare alle frontiere. *sto adversus, obsideo, propugno, oppugno.* far faccia al nemico. *contra hostem stare.*
Frontiera, riparo, bastione. *propugnaculum finium.*
Frontiere. *fines, ium, ora, arum, limites, um.* Onde *milites limitanei.* Jurisc. soldati alle frontiere.
Frontispizio. *frons libri.*
Frontolo. *audax, impudens.*
Fronzuto. *frondosus.*
Frotta, moltitudine. *turba, caterva, cœtus.*
in frotta. *catervatim.*
Frottola, versi di nozze, lascivi. *cantio, cantilena, thalassio, onis.*
Frugare. *percontor, inquiro, pertento.*
Frugatojo, strumento da frugare. *contus.*
Frugifero. *frugifer.*
Frugnuolo. *laterna venatoria.*
Fruire, godere. *fruor, eris.*
Frumento, o formento. *frumentum, triticum.*
Frusta, scoreggiata. *flagrum, flagellum, scutica, lorum.*
Frustare, scoreggiare. *virgis cædere, verberare, flagellare.*
Frustato. *virgis cæsus, flagellatus.*
Frusto, consumato, logoro. *obsoletus, exhaustus, attritus.*
Frutice. *frutex.*
Frutta. *pomum.*
Fruttare. *fructum edere.*
Fruttaruolo, venditor di frutti. *pomarius, ii.*
Frutti della terra, de' quali noi ci nodriamo. *fruges, frugum.*
Fruttifero, o fruttevole. *frugifer, fructifer.*
Frutto. *fructus, us.*
far frutto, o profitto. *proficio.*
Fruttuale, o fruttuario, chi gode il frutto. *usufructuarius.*
Fruttuosamente. *utiliter.*
Fruttuoso, utile, profittevole. *fructuosus, utilis.*
Fucile. *ignarium.*
Fuga, il fuggire. *fuga, gæ.*
mettere in fuga. *fugo, fugas.*
mettersi in fuga, e fuggire. *fugio, fugæ se dare.*
Fuga a' nemici. *transfugium.*
Fuga molto vergognosa. *fuga turpissima.*
chi fugge a' nemici. *transfuga.*
Fugace, che presto, e facilmente fugge. *fugax, cis.*
Fuggire, scampare. *fugio, effugio, fugæ se committere, dare, tradere, conjicere se in fugam.*
Fuggire altrove, in diverse parti. *aufugio.*
Fuggire ai nemici. *transfugere ad hostes.*
Fuggire di nascosto da' compagni. *subducere se.*
Fuggita. *fuga, æ.*
Fuggitivo. *fugitivus.*
Fuggitivo alla banda de' nemici. *perfuga, transfuga.*
Fuliggine. *fuligo.* V. Filiggine.
Fulminare, saettare. *fulmino, nas.*
Fulmine, lampo, baleno. *fulmen, is.*
Fulminare, cader fulmini. *fulminat, abat.*
Fulminato, toccato dal Cielo. *tactus de cœlo, fulmine ictus.*
Fummante, e fumante, chi fuma. *fumans, antis, fumidus.*
Fummare, e fumare, far fumo. *fumo, as.*
Fummicare, e fumicare, affumicare, suffumicare. *fumigo, fumifico.*
Fummicato, e fumicato, affumicato. *fumidus.*
Fummo, e fumo, vapor nero, ch'esce dal fuoco. *fumus.*
Fummosità, e fumosità. *exhalatio.*
Fummoso, e fumoso, che ha fumo in se. *fumosus, fumifer.*
Funajo. *restio, onis.*
Fune, corda. *funis, restis.*
Fune di navi. *rudens.*
Funebre, pertinente al mortorio. *funebris.*
convito funerale. *funebre epulum.*
Funerale, sost. *funus, eris.*
Funereo, il medesimo che funebre. *funereus, funebris.*
Fuogo. V. Fuoco.
Funicella. *funiculus, resticula.*
Funzione. *functio.*
Fuocarello, piccolo fuoco. *igniculus.*
Fuoco, elemento noto. *ignis.*
di fuoco. *igneus.*
divenir di fuoco. *ignesco.*
accendere il fuoco. *excitare ignem, accendere ignem.*
Fuoco di S. Antonio. *ignis sacer, pustula.* spezie d'infermità.
Fuocone dell'archibugio. *fomes ignarius.*
Fuocone, vaso da portar carboni. *focus prunarum.*
Fuora, fuori, val di fuori, per di fuori. *foris, foras.*
egli è fuori. *foris est.* Va fuora. *foras i, exi.*
Fuorchè. *præter.*
Fuori, prepposizione. *extra.* serve all'accusativo.
Fuor di pericolo. *extra periculum, expers periculi, vacuus periculi.*
Fuor che, eccetto che. *præter, præterquam.*
Fuor di mente, o fuor d'intelletto. *demens, amens, vesanus, vecors.*
Fuor di misura, e fuor di modo. *immodicus, immodice.*
Fuor del paese, cioè in straniero paese. *peregre.*
Fuor di proposito. *præter rem, ab re, importunus.*
Fuor di se. *mente captus, impotens, stolidus.*
Fuor di strada, senza via. *avius.* Dove non si può andare. *invius.*
Fuor d'ora, e di tempo. *importunus, intempestivus.*
Fuor d'ora, e stagione, avverbio. *importune.*
Fuor d'usanza, che non si accostuma. *insolitus.*
Fuor d'usanza, avverbialmente. *insolitata.*
Fuor di me. *præter me, extra me.*
Fuor di te solo. *præter unum te, & absque uno te.*
Fuor di ragione. *alienum a ratione.*
Fuoruscito, bandito dalla sua patria. *extorris patria, fugatus, exul, exilio mulctatus.*
Furace, cioè inclinato a rubare. *furax, cis.*
Furare, val rubare. *surripio, furor, clepo, pis.*
Furbo, o ladroncello. *furunculus, i.*
Furfante. *flagitiosus, furcifer.*
Furfanteria. *improbitas.*
Furia, calca, prescia. *frequentia, turba, magna vis.*
Furia, o furore. *furia, furiæ.*
a furia. *furenter.*
pieno di furia. *furibundus.*
Furiare, divenir furioso, o far furie, o pazzie. *furo, is.*
Furiare grandemente. *perfuro, vehementer insanio.*
Furiare per umbriachezza. *debacchor, aris.*
Furibondo, pieno di furia. *furibundus.*
Furie infernali. *Furiæ, Eumenides.*
Furiosamente, da furioso. *furenter, furiose.*
Furioso, forsennato. *furiosus, furens, furiatus.*
Furo, ladro. *fur.*
Furore. *furor, oris.*
Furtivamente, cioè di nascosto. *furtim, clam.*
Furtivamente, cioè ladronescamente. *furtim, furtive.*
Furtivo, cioè nascosto. *furtivus, a, um, ut iter furtivum.* viaggio nascosto.
Furto, ladroneccio. *furtum, i.*
Furto manifesto. *furtum apertum.*
Furto d'animali. *abigeatus, us.* (*latus.*
Furto pubblico, rubamento di danari del Principe. *peculatus.* chi suole far furto. *furtificus.*
Fusajuolo, che pongono le donne al fuso, per meglio torcere. *harpax, verticillus.*
Fuscello. *festuca.*
Fuso, instrumento, con che si fila. *fusus.*
Fusta, legno marittimo, minore della galea. *biremis.*
Fusta da corsaro. *myoparo, onis.*
Fusto del formento, gamba della biada. *culmus.*
Fusto, val anche tronco. *truncus.*
Fusto della colonna. *scapus, i.*
Fusto dell'erba. *caulis, is.*
Futuro, cioè tempo a venire. *futurus, ra, rum.*

G

GAbbamento, cioè inganno, e l'ingannare. *fraus, dolus, deceptio.*
Gabbano, mantello da pioggia. *pænula, endromis.*
Gabbano da contadino. *cucullus, onis.*
Gabbano peloso. *gausape, is, penula gausapina.*
Gabbano grosso da villano. *lacerna pinguis.*
Gabbanato, o incappucciato. *penulatus, a, um, lacerna amictus.*
Gabbare, per ingannare. *fallo, decipio.*
Gabbare, per beffare, e schernire. *jocor, irrideo.*
Gabbatore, ingannatore. *deceptor.*
Gabbia da uccelli. *cavea.*
Gabbia della nave. *carchesium, ii, corbis.*
Gabbie da pigliar topi. *muscipula.*
Gabbia da polli. *avea gallinarea.*
Gabbione da combattere. *luteus, ei, vinea.*
Gabbo. *jocus, ludus.*
Gabella, cioè dazio. *vectigal, lis.*
Gabella di grano, vino, e legumi. *decuma, æ.*
Gabella di pascoli. *scriptura, æ.*
Gabella del porto. *portorium, ii.*
Gabelliere, riscotitore del dazio. *publicanus.*
Gabelliere de' pascoli. *magister scripturæ.*
chi paga gabelle. *vectigalis.*
Gabinetto. *penetrale, is.*
Gagliardemente, con gagliardezza. *strenue, acriter, vehementer, præsenti animo, acri.* (*bur.*
Gagliardia, e gagliardezza, possanza. *vigor, strenuitas, robur.*
Gagliardo, forte, possente. *fortis, strenuus, vegetus, firmus, validus, robustus, nervorum plurimorum.*
esser gagliardo. *strenuus.*
non gagliardo. *instrenuus.*
Gagliofferia, cioè poltroneria. *ignavia, desidia, inertia.*
Gagliofferia, cioè ribalderia. *nequitia, æ.*
Gaglioffo, poltrone, e da poco. *ignavus, iners.* Per forfante. *facinorosus.*
Gaglioffone, e poltroncione. *impurissimus nebulo, homo nequam, singulari nequitia præditus, e homo perdita nequitia.*
Gaglioffonescamente. *nequiter, turpiter, prave.*
Gagnolare, far voce di volpe, e parlare tra' denti. *gannio, obgannio, ululo.*
Gajamente, allegramente. *festive.*
Gajetto, galantino. *venustulus.*
Gajezza, giulività. *festivitas.*
Gajo, giulivo. *festivus.*
Gala, ornamento da donne. *strophium, ornatus, us.*
star sulla gala, vale attendere agli ornamenti. *exquisitiorem cultum affectare.*
di gala, vale allegramente, francamente. *acriter, gnaviter, expedite, festiviter, hilariter.*
Galante, piacevole, aggraziato. *lepidus, venustus, bellus, elegans.*
Galantemente, con grazia, con galanteria. *venuste, lepide, belle, eleganter, concinne.*
Galanteria, buona grazia. *venustas, decor, elegantia.*
Galantino. *bellulus, bellatulus, venustulus.*
Galantuomo, *vir probus, honestus, liberalis.*
Galavrone. *crabro, nis.*
Galea, legno marittimo. *triremis.*
Galeazza, cioè galea grande, da carico. *quinqueremis.*
Galeona. *myoparo, onis, navis rustica.*
Galeotta. *biremis.*
Galeotto, e vogatore. *remex, igis, nauta, æ.*
Galere, vaso da vino. *galeola, æ.*
Galaria, coperta. *pergula, æ.*
Galla, frutto della quercia. *galla, læ.*
Galleggiare, stare a galla. *innato, supernato.*
Galleria, stanze di pitture, statue, ec. *pinacotheca, tablinum.*
Galletto, picciol gallo. *pullus gallinaceus.* (*num.*
Gallina, animale noto. *gallina, næ.*
Gallina nana, ovvero pepole. *gallina pumila.*
Gallina di rezza. *gallina matrix.*
Gallina d'India. *meleagris, idis.*
Gallina di due anni. *gallina bima.*
Gallina mezzana. *gallina vulgaris.*
Gallina chioccia. *gallina matrix.*
Gallina vecchia. *gallina veterana, gallina vetula.*
di gallina. *gallinaceus.*
far verso di gallina, che cova. *glocio, cis.*
Gallinajo, o gallinaro, e gallinara, chi nodrisce galline. *gallinarius, e gallinaria.*
Gallinajo, o pollajo, luogo dove stanno le galline. *gallinarium.*
Gallitrico, erba. *horminum sylvestre.*
Gallo. *gallus gallinaceus.*
Gallo, cioè Francese. *Gallus, Francus.*
Gallo d'India. *gallus Indicus.*
Gallone, fianco. *latus.*
Galoppare, andare di galoppo. *gradarim currere.*
Galoppo. *gradarius cursus.*
Galta, o guancia. *gena, mala.*
Gamba, dal ginocchio al piede. *crus, cruris.*
mettersi in gambe. *conjicere se in pedes.*
chi ha le gambe storte. *loripes, loripedis.*
Gambe larghe. *crura divaricata.*
chi ha le gambe larghe. *varus, a, um.*
Gamba di formento. *culmus.*
Gamba dell'erba. *caulis, is.*
Gambarella, pesce. *squilla, æ.*
Gambaro, sorta di pesce noto. *cancer, gammarus.*
Gambaro grosso di mare. *locusta, stæ.*
Gambiera, armatura da gambe. *ocrea, æ.*
Gambo, tronco, che cresce in alto. *caulis, culmus.*
Gambone. *ingens caulis.*
Gambuccio. *crustulum.*
Ganascia, mascella. *maxilla.*
Ganghero delle porte. *cardo, inis.*
Gangrena, carne morta in una piaga. *gangræna, æ.*
Gara, briga, contenzione, lite. *contentio, lis, rixa, certamen, æmulatio.*
a gara. *certatim.*

Gara-

Garabullare. decipio, impono.
Garbato. elegans, doctus, eruditus.
Garbatamente. venuste, scite, eleganter.
Garbo, o garbatezza. venustas, tis, elegantia, æ.
Garbo, aggiunto di vino, o frutto. acerbus, acer.
Garbino, vento. eurus.
Garbuglio, contesa tra più persone. turba, æ, rixa, æ, seditio, onis.
Gareggiare. certo, æmulor, contendo.
Gareggiatore. æmulator.
Garetto, garetta. suffrago, inis, poples, itis.
Gargarizzare, gargagliare. gargarizo.
Gargarizzamento. gargarizatus, tus, gargarizatio, nis.
Gargato, o gargozza, picciola carne nel fine del palato, che pende alle fauci. gurgulio, onis.
Gargatone, verme, che rode il grano. curculio, vel gurgulio, onis.
Garofano, fiore rosso, e bianco di odore soave. leucojon, chariophyllon.
Garofano delle speziarie. chariophyllon.
Garrire, cantare, come fanno gli uccelli. garrio.
Garrulo, ciarlone. garrulus, multiloquus, loquax.
Garzo, sorte di cardo. acarna, æ.
Garzone, famiglio, fante. puer, famulus.
Garzoncello. adolescentulus, admodum adolescens.
Garzuolo di lino. manipulus lini. Vedi mazzo.
Gastigare, riprendere. castigo, gas.
Gastigare col bastone. castigare verberibus.
Gastigar con le parole. castigare verbis, objurgare.
Gastigo, gastigamento, gastigazione. castigatio, onis.
Gattino, di gatto. felinus.
Gatto, animale assai noto. feles, ælurus.
Gatto mammone. cercopithecus.
Gatto, che fa il zibetto. mus odorifer.
Gattone. feles major.
far il gattone. conniveo.
Gaudio, vel allegrezza. gaudium, lætitia.
Gazza, o gazzuola, uccello noto. pica, cæ.
Gazzetta, foglio d'avvisi. ephemeris rerum gestarum.
Gazzo, chi ha gli occhi torti, che pare, che cenni. pætus, ti.
Gelare, congelare, aggelare. gelo, las, congelo, glacio.
Gelarsi, per aggiacciarsi. gelasco, scis.
Gelamento, congelamento. gelatus, congelatio.
Gelatamente. gelide.
Gelata, brina, gelo. pruina, glacies, gelu.
Gelatina, condimento fatto di brodo, aceto, e specie. jusculum conditum.
Gelato, congelato, particip. gelatus, gelidus.
Gelato intorno. circumgelatus.
Gelosia, che tiene davanti la finestre. transenna, næ, cancelli, orum.
a foggia di gelosia. cancellatim.
fatto in gelosia. cancellatus.
Gelo. gelu.
Gelosia in amore. zelotypia.
Geloso. zelotypus.
Gelsa, significa mora frutto. morum, ri.
Gelsomino. V. Gelsomino.
Gelso. morus.
Gemelli, nati ad un parto. gemelli fratres.
chi partorisce gemelli. gemellipara.
Gemere, lamentarsi, dolersi. gemo, ingemo, ingemisco, lamentor.
Gemere insieme. congemo, congemisco.
Gemino, doppio. geminus, duplex.
Geminato, doppiato. geminatus, duplicatus.
Gemito, cioè pianto. gemitus, planctus, ploratus.
Gemma, pietre preziosa. gemma, æ, lapillus.
di gemma. gemmeus.
guarnito di gemme. gemmatus.
Genealogia, parentado. genealogia, series natalium.
Generalato. præfectura.
Generale, universale. generalis, universalis.
Generale, cioè Capitano. Imperator, dux.
Generale della Cavalleria. Magister equitum.
Generalissimo. supremus imperator.
Generalmente. generatim, universe, in universum.
Generare, creare. gigno, genero, progigno, procreo.
Generare, nome. genitura, conceptus.
Generato, o ingenerato. editus, prognatus, genitus, procreatus.
Generatore, chi genera. genitor, procreator, pater.
Generatrice. genitrix, procreatrix, mater.
Generazione. generatio, genitura.
Generazione per soccessione di parentado. progenies, soboles.
Gengre, significa sorte, maniera. genus.
Genero. gener, ri.
Generosamente, nobilmente. generose, ingenue.
Generosità. ingenuitas, generositas.
Generoso di cuore. nobilis, generosus, ingenuus.
Genevro, o ginepro, albero. juniperus.
Gengero, spezie nota. gingiber, beris, zingiber.
Gengiva, nella quale stanno i denti. gingiva.
Genia, generazion vile. turba abjecta, colluvies.
Geniale, cosa pertinente al genio. genialis.
Genio, Dio della natura d'alcuno. Genius.
Genio, cioè inclinazione d'animo. voluntas.
Genio, cioè naturale. ingenium.
Genitale, cioè natio. genitalis, e le.
Genitore, padre. genitor, parens.
Genitrice, madre. genitrix.
Gennajo, mese. Januarius.
Geno, vale genero. gentis, onis.
Gentame, gentaccia, canagliaccia. pessimum genus hominum, fex hominum, popellus.
Gente, nazione. gens, entis.
d'una gente. gentilitius.
Gentildonna. matrona, fœmina primaria.
Gentile, cortese, liberale. liberalis, ingenuus, facilis.
Gentilmente. ingenue, liberaliter, benigne.
Gentilezza, amorevolezza, umanità, cortesia. liberalitas.
Gentiluomo. vir nobilis, patricius.
Gentiluomini bassi. patritii minorum gentium, o patritii minores.
Gentiluomini de' primi. patritii majorum gentium.

da gentiluomo. ingenue.
non da gentiluomo. illiberaliter.
spinto da gentilezza. humanitate adductus, benignitate impulsus, studio liberalitatis incitatus.
Geografia. geographia, terræ descriptio.
Geografico. geographicus.
Geografo. terræ descriptor, geographus.
Geometria, scienza del misurare la terra. geometria.
libri di geometria. libri geometrici, geometrica, orum.
per geometria. geometrice.
Geometra, misuratore di terre. geometra, vel geometres.
Gergo, parlare oscuro. obscura loquendi ratio, ænigma.
Germano, fratello. germanus. Per vero. germanus.
Germano, uccello, che vive in terra, o in acqua. querquedula.
Germe, cioè germoglio, che getta l'arbore. germen, surculus.
Germinazione, quando germinano gli arbori. germinatio.
Germinare, pullulare, germogliare. germino, pullulo.
Germogliare, l'istesso, che germinare. germino, egermino.
Germoglio, vale il medesimo, che germe. germen, inis.
Gesso, materia bianca. gypsum.
Gessare, o ingessare. gypso illinere.
Gessato, e ingessato. gypsatus. Onde gypsatissimus, bianchissimo.
Gessamino, fiore odorifero e noto. leucoanthemum.
Gesti, cioè fatti degni d'alcuno. res gestæ.
Gesti, maniere della persona. gestus, gestus.
Gesto, andamento. gestus, us, incessus, us.
Gesto grave. incessus gravis.
Gettare, lanciare, tirare. jacio, conjicio, vibro, torqueo, mitto.
Gettare a basso. dejicio, cis.
Gettare a basso con violenza. proturbo, as, deturbo, bas.
Gettare a terra. sterno, prosterno, dejicio, profligo.
Gettare a terra soffiando. diffio, flas.
Gettar via per disprezzo alcuna cosa. abjicio.
Gettar dentro. injicio, infundo, dis.
Gettar intorno. effundo, circumjicio.
Gettar innanzi. projicio.
Gettar insieme. conjicio.
Gettar in diverse parti. disjicio.
Gettar sopra. superjacio.
Gettar le mani addosso. injicere manus.
Gettar in occhio. exprobrare, improperare.
Gettar il fondamento. facere, o jacere fundamentum.
Gettare sotto i piedi. prosternere, conculcare.
Gettare per fondere. fundo, dis, liquo, as.
Gettar buon' odore. suaviter olere.
Gettar cattivo odore. male olere.
Gettare, nome. conjectus, jactus.
Gettarsi a traverso collo. dare se præcipitem.
Gettarsi a terra. procido, prosternor.
Gettarsi d'avanti inginocchione. accido, accidit.
Gettarsi a i piedi. projicere, o abjicere se ad pedes.
Gettato in occhio, rinfacciato. exprobratus.
Gettatore, fonditore d'oro, o d'argento. qui fundit.
Getti, legami de' piedi di sparvieri. retinaculum, pedica.
Getto. jactus, us.
Ghetto. Judæorum domus, contubernia judæorum.
Ghiacciare, congelare. glacio, gelo, congelo.
Ghiacciarsi, congelarsi. rigeo, obrigeo, gelasco.
Ghiaccio, acqua congelata. glacies, ei.
di ghiaccio, glacialis.
Ghianda, frutto della quercia. glans, glandis.
Ghiande picciole. glandula.
chi produce ghiande. glandifer, ra, rum.
di ghiande. glandarius, ria, rium.
Ghiandaja, uccello noto. pica, cæ.
Ghiara, materia più grossa della sabbia. glarea.
Ghiaroso, pieno di ghiara. glareosus.
Ghignare, sorridere. subrideo, es.
Ghignata. cachinnus, risus.
Ghiotto, o ghiottone, cioè goloso, pacchione. helluo, onis.
Ghiotto, per iscaltrito. vafer, veterator.
Ghiottoneria, golosità. helluatio, nis.
Ghiottoneria, per ribalderia. scelus, ris.
Ghiozzo, val gocciola. gutta.
Ghiribizzo, capriccio. libido, commentum.
Ghiribizzo. subitus animi motus.
Ghirlanda. sertum, corona.
Ghirlandato. redimitus.
Ghirlandella. corolla.
Ghiro, animale sonnacchioso. glis, gliris.
luogo da nutrirvi ghiri. glirarium, rii.
Già, avverbio, che significa tempo. jam.
Già tempo. jam pridem.
Già tempo fa. pridem.
Già molto. jampridem.
Già molto tempo. jamdiu.
Già buon pezzo di tempo. jam dudum.
Già lungo tempo. pridem.
Già lungo tempo fa. jamdiu.
Già gran pezzo. jampridem.
Già è una età. jam dudum ætatem.
Già dall' ora. jam tum.
Già mò. jam nunc.
Già fu. olim fuit.
Già mai, e giammai. aliquando, unquam.
Già mai non. nunquam.
Giacere, star a giacere, essere steso in terra. jaceo, cubo, decumbo.
Giacere con la faccia in giù. jacere in faciem, o supinum.
Giacere d'avanti. objaceo.
Giacere intorno. circumjaceo.
Giacere appresso, o vicino. accubo, as, adjaceo, ces.
Giacere a' piedi. jacere ad pedes.
Giacere in letto. cubare.
Giacere in terra. humi jacere.
Giacimento, per il giacere. accubitus, concubitus.
Giaco di maglio. lorica, æ.
Giaco doppio. bilix, cis.
Giacchiere. loricarius, ii.
Giacato, o ingiacato, armato di giacaio. loricatus.
Giallezza, colore noto. croceus color.

Giallezza, infermità. morbus regius.
Giallo. flavus, croceus.
Giacinto, sorta di gemma. hyacinthus. Vale anco per il fiore così detto.
Giambo, sorta di piede metrico. jambus.
Giannetto, cavallo. asturco, onis.
Giardinetto, cioè picciolo giardino. hortulus, li.
Giardiniere, coltivator di giardini. viridarii custos.
Giardiniere, o lavorator di verdure. topiarius, ii.
Giardino, orto dilettevole. hortus, pomarium, viridarium.
Giardino fornito d'ogni cosa. hortus instructus.
Giardino formato in luogo alto. hortus pensilis.
Giardino volto al Sole. hortus apricus.
Giarra, vaso da due manichi. diota, æ.
Gielo, ghiaccio. gelu, gelu.
Gigante. gigas, antis.
Gigantesco. giganteus.
Giglio, fiore bianco, e pavonazzo. lilium, lii.
luogo, dove nascono i gigli. liliatum, ti.
Ginepro, albero noto. juniperus.
Ginestra, virgulto, che fa fiori gialli. genista, stæ.
Ginetto. V. giannetto.
Ginocchio. genu, u.
Ginocchione. genuflexus, flexis, positis genibus.
Giochevole, da giuoco. jocosus, lepidus.
Giochevolmente. jocose, lepide, per jocum.
Giocolare, far giuochi. gesticulor.
Giocolatore, o giocolare. præstigiator, gesticulator.
Giocolatrice. præstigiatrix.
Giocoliere de Bossoli. ventilator.
Giocondamente, con diletto. jucunde, hilariter.
Giocondità, piacere, diletto. jucunditas, voluptas.
Giocondo, dilettevole. jucundus, perjucundus, gratus, dulcis.
Giognere, per accoppiare. jungo, is.
Giognere, per arrivare. assequor, pervenio, is.
Giuggiolino, colore. gilvus, a, um.
Gioglio, o loglio. lolium.
Giogo da' buoi. jugum, gi.
accoppiato sotto un giogo. junctus.
Gioja, pietra preziosa. gemma. Il diminutivo. gemmula, æ.
lucente, come una gioja. gemmans, antis.
fatto di gioje. gemmeus, a, um.
guarnito di gioje. gemmatus, a, um.
chi porta gioje. gemmifer, a, um.
Gioja, per allegrezza, diletto, o giubilo. lætitia, æ, gaudium, ii.
Giojelliere. margaritarius.
Giojello. gemmarum fortunæ.
Giojoso, dilettevole, allegro. jucundus, lætus, lepidus.
Gioire d'allegrezza. exulto, gestio.
Giuncata. lac coactum.
Giunco. erba. juncus.
luogo, dove nascono i giunchi. juncetum, ti.
pieno di giunchi. juncosus.
di giunco. junceus.
Giunta, aumento, accrescimento. accessio, cumulatium, additamentum.
Giunta di roba, e di onore. accessio fortunæ, & dignitatis.
Giunta, che si dà oltre al giusto peso, o misura, quando si vende. auctarium, rii.
Giunta, quando s' aggiugne qualche cosa ad un' opera, appendix, e il diminutivo, appendicula.
Giunta, venuta, arrivata. adventus, us.
Giunta di notte. adventus nocturnus.
Giuntamente, cioè insieme. junctim, conjunctè.
Giunto, accoppiato. junctus, conjunctus.
Giuntura, congiuntura, commettitura. compages, junctura, commissura.
Giunture, nodo. articulus. pieno di giunture, articulosus. Per le giunture, articulatim, articulate.
Giornale, il memoriale. diaria, rium, acta diurna, ephemeris, idis.
Giornale, cioè libro de' conti. codex rationum, codex accepti, & expensi, tabula accepti, & expensi, commentarius accepti, & expensi.
Giornaletto. commentariolus accepti, & expensi.
Giornalmente. quotidie.
Giornata. Vedi giorno.
Giornata, l'opera di un giorno. unius diei opus, opera.
Giornata, cioè viaggio d'un giorno. iter unius diei.
Giornata, cioè fatto d'arme. conflictus, tus, prælium, ii.
far giornata. confligo, prælior, decerno, prælium committere, manus conserere.
si vive alla giornata. in diem vivitur.
Giornate, cioè vitto d'un giorno. diarium, ii.
Giornea, veste soldata, e frappata senza maniche, che usano i soldati. lacerna, næ, chlamys.
Giorno, il dì. dies, ei.
Giorno di festa. dies festus.
Giorno di lavorare. dies profestus.
Giorno determinato. dies constituta, præfixa, præstituta, certus dies.
Giorno avanti. dies antecedens. Adv. pridie.
del giorno avanti. pridianus.
Giorno seguente. dies posterior. Adv. postridie.
l'alba del giorno. diluculum, li, aurora, æ.
al far del giorno. diluculo, prima luce.
di giorno. diurnus. E quando è avverbio, interdiu.
si fa giorno, e viene la luce. lucescit.
Giorno, quando significa il tempo. dies, tempus, oris.
Giorno, e notte. dies, noctesque. Adv. diu, noctuque.
Giostre, o torniamento. pugna imaginaria, bello simulacrum.
Giostrare, concertare, far mostra di combattere. hastis concurrere inter se, armis ludere.
Giostratore. armis ludens.
Giovamento, ajuto. adjumentum, emolumentum, commodum, utilitas.
Giovane. juvenis.
più giovane. junior.
farsi giovane. juvenesco.
Giovane di buon aspetto. adolescens bonæ indolis.
Giovane ben costumato, o allevato. adolescens probe educatus.

Giova-

Giovanesco. juvenilis.
Giovenetta. adolescentula, æ.
Giovanetto di prima barba. impubes, bis, vel impubis, & hoc impube.
Giovanetto senza barba. ephebus, bi.
Giovenezza, gioventù. adolescentia, æ, juventus, utis.
Giovanile, da giovane. juvenilis, & le. Età giovanile, quasi il primo fiore dell'età. Ætas, quæ valet viribus, Ætas, quæ etiam juventutis ancor versatur, ætas florens, Tanquam in vere ætatis esse, in ætatis flore esse, ætate florenti esse.
Giovanilmente, all'uso de' giovani. juveniliter.
Giovare, per far bene. juvo, as, prosum, des.
Giovare, per dilettare. juvat, juvabat.
Giove Re degli antichi. Jupiter, Jovis.
Sacerdote di Giove. Flamen Dialis.
Giovedì. dies Jovis.
Giovenca, vacca giovane. juvenca, cæ.
Giovenco, manzo non atto a lavorar la terra. juvencus, ci.
Gioventù, e giovanezza. juventus, adolescentia.
Gioviale, piacevole. hilaris, comis.
Giraffa, animale simile al cammello. camelopardalis.
Girandole, parlari dubbiosi. ambages, ambagum.
Girandola, più raggi posti in giro insieme. turbo igneus.
Girare, circondare, e attorniare. circumdo, das. Per muovere in giro. converto, in gyrum ago.
Girare, per muoversi in giro, o andar attorno. circumeo, convertor.
Girare, per aver circuito. circumplector.
Girare, per andar vagabondo qua, e là. vagor.
Girasole, che alcuni chiamano radicchio. Leggi cicoria.
Girasole, fiore. heliotropium, ii.
Girata. orbis, gyrus.
Giravolta. ambitus, circuitus, vertigo.
Gire, cioè andare. eo.
Girella. trochlea, rotula.
Girifalco, uccello di rapina. falco, onis.
Giro, torcimento. gyrus.
Giro di parole. ambages, circuitus.
Giro d'acqua. vortex, cis.
Gita, andata. itio.
Gittare. V. gettare.
Gitto. jactus.
Giù, di giù, all'ingiù. deorsum.
Giubba, veste lunga. tunica.
Giubberello, cioè picciolo giubbone. thorax exiguus.
Giubbone di lana. tunica, thorax laneus.
Giubbone imbottito. thorax infartus.
Giubilare, far festa di piacere. gestio, exulto.
Giubilo, festa, e allegrezza. lætitia, gaudium.
Giucare. V. giuocare.
Giudicare, dar sentenza. judico, sententiam ferre.
Giudicare ingiustamente. male judicare, inique judicio opprimere, injustum judicium facere.
Giudicare, per discernere. judico, censeo, existimo, arbitror.
Giudicar degno. dignor, aris.
Giudicar diffinitamente. dijudico. (tus.
Giudicato. judicatus, dijudicatus. Non giudicato. injudica-
Giudice. judex, arbiter, causæ disceptator.
Giudice del maleficio. quæstor rerum capitalium.
Giudice principale. judex quæstionis.
Giudice competente. judex legitimus, e judex competens.
Giudice compromissario. arbiter, tri.
Giudice criminale. Quæstor rerum capitalium.
Giudiciale, cosa pertinente a giudicio. judicialis, le.
Giudiciario. judiciarius.
Giudicio. judicium, existimatio.
Giudicio, dove si tratta della liberta d'alcuno. liberale judicium.
Giudiciosamente. prudenter.
Giudicioso. prudens.
Giuggiola, zizzola, frutto noto. zizyphum, phi.
Giuggiolo, albero. hæc zizyphus, phi.
Giugnere, per accoppiare. jungo, conjungo, conjugo, copulo.
Giugnere, per arrivare. assequor, pervenio, is.
Giugno, mese. Junius.
Giulio, o Luglio, mese. Julius, vel Quintilis.
Giulio, moneta. drachma, Julius argenteus.
Giulivo. lætus, hilaris, festivus.
Giumento, bestia. jumentum, ti.
Giumento da basto. jumentum clitellarium. (rium.
Giumento da carretta. jumentum, plaustrarium, o plostra-
Giumento da soma. jumentum dossuarium, o veterinum, o vectarium, o sarcinarium.
Giunone, Dea appresso gli Antichi. Juno, onis.
Giunte, giunture. articulus.
Giuntare, frodare. fallere.
Giuntatore, frustratore. fraudator.
Giunteria, trufferia. fraus.
Giunto, congiunto. junctus, conjunctus.
Giuntura. V. giontura.
Giuocare. ludo, dis.
Giuocare, per far bagattelle. lusito, tas, gesticulor, aris.
Giuocare a' dadi. ludere talis, vel tesseris.
Giuocare al giuoco di ventura. ludere aleam.
Giuocare alla palla. ludere pila.
Giuocare al pallone. ludere folle, vel pila volubili inflata.
Giuocare agli scacchi. ludere latrunculis.
Giuocar a sbaraglino. ludere talis, & tesseris.
Giuocar al birlo. ludere trocho.
Giuocare alle braccia. luctor, ludere palæstra.
Giuocare alle carte. ludere aleis.
Giuocare alla mora. micare, digitis micare.
Giuocare alle noci. ludere nucibus.
Giuocare a marco madonna. aut capite aut navim.
Giuocare a pari o dispari. ludere par impar.
Giuocar alla smarella. ludere scrupis, ludere calculis discoloribus.
Giuocare di mano ad alcuno. inferre manus alicui.
Giuocatore. lusor, oris.
Giuocatore a giuochi di ventura. aleator, oris.
Giuocatore di mano. gesticulator, oris.
Giuoco. ludus, i, lusus, us. Pertinente a giuoco.
lusorius, a, um.
Giuoco di ventura, come di carte, o dadi. alea, æ.
Giuochi pubblici per ricreare i popoli. ludi ludorum.
luogo da giuocare alla palla. sphæristerium.
Giuoco alle braccia. lucta, palæstra.
Giuoco del birlo. ludus trochi, e trochus, i.
Giuoco di carte. alea, æ, e ludus alearum.
Giuoco de' dadi. tessera, æ, e ludus tesserarum.
Giuoco della mora. ludus digitorum.
Giuoco del nove. ludus novem calculorum.
Giuoco de' putti. ludus puerilis.
Giuoco della palla. ludus pilæ.
Giuoco dello sbaraglino. ludus tesserarum.
Giuoco degli scacchi. ludus latrunculorum.
Giuocolatore, chi fa le bagattelle. gesticulator, præstigiator. Giuocolatrice. præstigiatrix.
Giuocoso, pieno di giuochi, e piacevolezze. jocosus, lepidus, festivus.
Giuramento. jusjurandum, sacramentum.
Giuramento falso. perjurium.
Giurare, e sacramentare. juro, ejuro, adjuro, jurejurando affirmo.
Giurar il falso. perjuro, pejero. (ro
Giurar santamente, e con gran sacramento. dejero, sancte ju-
Giurare d'osservar le legge. jurare in legem. (re.
Giurare d'osservar la promessa. promissum juramento firma-
Giurar secondo la forma delle parole scritte. jurare verbis conceptis.
Giurare secondo che si sente in coscienza. jurare ex animi sententia.
Giuratamente. jurato.
Giurato, chi ha giurato. juratus. Chi non ha giurato. injuratus. Chi ha giurato il falso. perjurus, a, um.
Giureconsulto. jurisperitus, jurisconsultus.
Giuratore. jurator, ris.
Giuridico, cioè chi determina con ragione. juridicus.
Giurisdizione. jurisdictio, onis.
Giurista, dottor di legge. jurisconsultus, jurisperitus, ti.
Giusa, giù. deorsum.
Giusta, e giusto, preposizione. juxta, secundum.
Giustamente. juste, æque.
Giustizia, una delle quattro virtù cardinali. justitia, æquitas, jus.
Giustificarsi. purgare suum factum, probare, rationibus suum, defendere, sostenere causam suam.
Giustiziare. de aliquo extremum supplicium sumere.
Giustiziere. carnifex.
Giusto, ragionevole, vero, diritto. justus, æquus, rectus.
ciò, ch'è giusto, e lecito. fas. indeclinabile.
ciò, che non è lecito. nefas.
non giusto, cioè ingiusto. injustus, iniquus.
Gloria. gloria.
Gloria picciola. gloriola.
senza gloria. ingloriius.
Gloria della vittoria. adorea.
Gloriarsi, vantarsi. glorior.
Glorificare. gloria afficere, gloriosum reddere.
Gloriosamente. gloriose.
Glorioso, pieno di gloria, degno di laude, famoso, uomo eccellente. gloriosus, inclytus, illustris. (bus.
Glorioso, cioè che si gloria. gloriosus, jactator, gloriabun-
Glosare. explano, declaro, interpretor.
Gnocchi, maccheroni. lixula, arum, pastilli.
Gnocco, sciocco, balordo. fatuus, ineptus, bardus.
Go, pesce. gobio, e gobius.
Gobba. gibbero, is, gibbus, i.
Gobbo. gibbus, gibbosus, e gibber.
Goccia. gutta, stilla. A goccia, a goccia. guttatim.
Sparso di goccie. guttatus.
Gocciamento. stillatio.
Gocciare. stillo, las, perfluo, is.
Gocciare sopra. instillo, las.
Goccio degli uccelli. ingluvies, ei.
Gocciola, e goccia, vale l'istesso. gutta, stilla.
Goccia, infermità. apoplexia, apoplexis.
Gocciolare, gettar goccie. stillo, las.
Gocciolетta, goccia picciola. guttula.
Goccioloне, grossolano. hebes, rudis, agrestis.
Gozzuto, cioè chi ha la gola grossa. gutturosus, guttur habens tumidum. (tor
Godere, aver il godimento di qualche cosa. potior, fruor, u-
Godere lungamente. perfruor. (ptas.
Godimento, cioè giocondità, e piacere. jucunditas, volu-
Goffamente. inepte, infulse, inepolite, imperite. parlar goffamente. blatero, as, blatio, is.
Goffaggine, o gofferia, sciocchezza. ineptia, infulsitas.
Goffo, sciocco. ineptus, infulsus, bardus.
Gola. gula, guttur, jugulum.
canna della gola. guttur, is, arteria, arum.
tagliar la gola. jugulo, as.
Galbeno, uccello giallo. galgulus, icterus. (lum.
Gollarina, pelle, che pende dalla gola de' buoi. palearia,
Golfo di mare. sinus, us.
Golfoso. sinuosus.
Golosamente. avide, gulose.
Golosità, ingordigia. ingluvies, gula.
Goloso, ghiotto, leccardo. gulosus, vorax, lurco, edax, helluo, edo, onis.
Gombina e nonja, con cui si legano i coreggiati per battar il grano. lorum, ri.
Gomena, canapo di nave. rudens.
Gomito, dove si piega il braccio. cubitus, ti, vel cubitum, ti. Alto un gomito. cubitalis.
Gomitolo, o gemo di filo. glomus, i, vel glomus, eris.
Gomitolare il filo. glomero, ras.
Gomitolare, nome. glomeratio, onis. (ti.
Gomitone, e Gomitoni. come star gomitoni. in cubitum ni-
Gomma. gummi, indeclinabile. hoc gummi, hujus gum-
Gomma d'alberi. resina, æ. (mi.
Gondola, barca usata a Venezia. cymba, æ.
Gondolina. cymbula.
Gonfaloniere, chi porta lo stendardo. signifer.
Gonfiamento. tumor, inflatus, us.
Gonfiare, enfiare. tumefacio, inflo.
Gonfiarsi. tumeo, intumesco, turgeo, turgesco.
Gonfiato. tumidus, turgidus, inflatus.
Gonfiezza, gonfiezza, o gonfiature. tumor, tuber.
Gonfiatura picciola. tuberculum.
Gonfio, o gonfiato. tumidus. Essere gonfio. tumeo, turgeo.
Gonna, o veste lunga. palla, æ, syrius, adis.
Gonnella alla Francese. palla Gallica.
Gonzo, goffo. imperitus, rudis.
Gorgiera, e gorgierina. fascia, collare, is.
Gorgo, copia d'acqua. gurges, itis.
Gorgogliare. murmuro, crepito.
Gorgoglio. murmur.
Gorgozzule. guttur.
Gota, la guancia. gena, genæ, mala, læ.
Gotta, infermità, che suole venire alle mani, e a' piedi. chiragra, podagra, morbus articularis.
Gotto, cioè bicchiere da bere. cyathus, scyphus, calix.
Gottoso, chi patisce di gotta. podagricus, arthriticus.
Governare, per reggere. guberno, moderor, rego, curo.
Governare la Repubblica. gerere Rempublicam. Una Provincia. administrare Provinciam.
Governare, per maneggiare, trattare, amministrare. gero, tracto, administro.
Governarsi per suo consiglio. uti consilio suo.
Governatore. gubernator, moderator, rector, curator.
Governatore, cioè Podestà, chi ha governo. Prætor.
Governatore delle Città. rector Civitatis.
Governatore della Repubblica. rector, o gubernator, o moderator Reipublicæ.
Governatore della Provincia. Præses Provinciæ.
Governator della nave. nauclerus, navicularius, navis gubernator.
Governatrice. gubernatrix, moderatrix, rectrix, curatrix.
Governo. gubernatio, moderatio, regimen, administratio, imperium.
Governo del mondo. orbis gubernatio.
Governo della Repubblica. administratio Reipublicæ.
Governo della casa. administratio rei familiaris, procuratio rei domesticæ.
Governo delle facende pubbliche. procuratio rerum publicarum.
Governo del corpo. cultus, o curatio corporis.
Gozzo della gola. jugulum, i.
Gozzoviglia. convivium, comissatio.
Gozzovigliare. comissor.
Gracchiar, far la voce della cornacchia. cornicor, aris, garrio.
Gracchione. garrulus.
Gracidare, far la voce delle rane. coaxo, as.
Gradatamente. gradatim.
Gradella, o graticola. craticula.
Gradevole. gratus.
Gradimento. humanitas, comitas, favor.
Gradire, stimare, apprezzare. magni facio, plurimi facio.
Grado, o passo. gradus, us.
Grado, o scalino. gradus, us.
di grado in grado. gradatim.
fatto di gradi. gradatus, a, um.
Grado, per dignità, e officio. dignitas, locus, gradus.
aver a grado, cioè avere in obbligo. habere gratiam.
Graduare. dignitate donare.
Graffiare, stracciare coll'onghie. scalpo, lacero, unguibus fodare.
Graffioni, cioè cerase grosse. cerasa decumana.
Graffio, uncino da cavar qualche cosa caduta nel pozzo. lupus, harpago.
Gragnuola è pioggia minuta ghiacciata. grando, inis.
abbondante di gragnuola. grandinosus.
Gramaglia, veste di lutto. funebris, pulla vestis.
Grammatica, una delle sette arti liberali. Grammatica, æ, e Grammatice, es.
Gramaticale. Grammaticus, a, um.
Grammatico, maestro di Grammatica. Grammatica doctor, vel magister, doctor, vel magister litterarum, litterator, oris.
alquanto Grammatico. Grammatista.
Gramigna. gramen, nis.
di gramigne. gramineus.
Gramo, meschino. miser, infelix.
Gramola, instromento. instrumentum depstitium.
Gramolar il pane. depso, is, mollire, subigere panem.
Gramolato. depstitius, subactus.
Grana, cocco, scarlatto. purpura, coccus, i, coccum, i.
di grana. purpureus, coccineus.
vestito di grana. purpuratus, coccinatus. (reum.
Granajo, luogo, dove si ripone il grano. granarium, hor-
Granata, pietra preziosa. amethystus.
Granato, o granito, che ha molti granl. granatus, a, um.
Granato pomo, melagrana. malum Punicum, & granatum. Melagrano, albero. malus Punica.
Granceola, granchio grande, copioso a Venezia. maja.
Granchio. cancer.
Granciporro, specie di granchio. pagurus, i, cancer marinus.
Grande. magnus, ingens.
molto grande. ingens. Sì grande. tantus.
più grande. major, e maximus.
Grande di età. grandis, grandævus.
Grande di corpo. grandis, grandævus.
Grande di animo. vir magnus, animo magnus, elatoque, animo excelso, magnificoque, animi magnitudine excellens.
Grande, da marito. nubilis. (Re.
Gran bicchieri. pocula immania.
Gran bottino. ingens præda.
Gran copia di grano. magnus numerus frumenti.
Gran danajo, o gran quantità di danari. ingens pecunia, magna vis pecuniæ, grande pondus auri.
Gran libidine. immensa libido.
Gran parte. bona pars, magna pars.
Gran prezzo. ingens pretium, immensum, immane.
Grande sciagura. factum immane, ingens calamitas, magnum infortunium.
divenir grande. grandesco, ingrandesco.
Grandemente. magnopere, maximopere, multum, impendio, vehementer, impense, valde.

Grandetto,

Grandetto. grandiusculus.
Grandezza. magnitudo, granditas, immensitas.
Grandicello. V. Grandetto.
Grandinare, vale tempestare. grandinat, abat.
Grandine, tempesta, gragnuola. grando, inis.
Grandissimamente. maximopere, summe.
Grandissimo. maximus.
Grano. granum, i.
Grano, o acino d' incenso. mica thuris.
Grano, cioè formento. frumentum, triticum.
Granello, cioè acino. acinus, e acinum.
Pieno di grani. acinosus, granosus, granatus.
Grappolo, graspo, raspo d'uva. racemus, botrus, botrio, onis.
Grascia, abbondanza di tutte le cose necessarie al vitto. annona.
Graspo. V. Grappolo.
Pieno di graspi. racemosus.
Grassamente. pinguiter. (piose.
Grassamente, e abbondantemente. affluenter, abunde, co-
Grassezza, grassura, sugna, grasso. sostant. adeps, pinguedo, arvina, abdomen.
Grassezza del corpo. crassitudo, pinguedo, obesitas.
Grasso, agget. cioè di molto corpo, e carne. pinguis, obesus, opimus, crassus, corpulentus, adeposus, adipatus.
Grasso, cioè fertile. pinguis, opimus, uber.
Grasso, sost. V. Grassezza.
Grasso, cioè lardo. arvina, lardum.
Grate, graticola. craticula. Per inferiata di Monache, Cancelli, orum, transenna.
Gratella, o gratecola. craticula, æ.
Graticcio di legni o ferro. crates, tis.
Fatto di graticci. craticius, a, um.
Graticola, o gradelle. craticula, æ.
Gratificare, far piacere, o cosa grata. gratificor.
Gratitudine. gratus animus.
Grato, riconoscente del beneficio ricevuto. gratus.
Grato, caro. gratus, carus, jucundus.
Grattacacio, stromento da grattar il formaggio. radula casearia. Ulp.
Grattare per prurito, o rogna. scalpo, pis, scabo, bis.
Grattaruole. Vedi Grattacacio.
Grattatura. scarificatio.
Grattugia, grattoggia. Vedi Grattacacio.
Gratuitamente. gratis, gratuito.
Gratuito. gratuitus.
Gravare, far carico. gravo, as, onero, as.
Gravato, carico, gravatus, oneratus.
Grave, cioè ponderoso. gravis, & grave, magni ponderis.
alquanto greve. graviusculus.
divenir grave. gravesco. L' infermità si fa grave. valetudo gravescit, vel ingravescit.
Grave, cioè importante. serius, gravis.
Grave, in significazione di lode. gravis.
Grave, cioè molesto, fastidioso, e importuno. gravis, molestus.
Gravedine. gravedo.
Gravemente, con gravità. graviter.
Gravezza, peso. gravitas, pondus.
Gravezza, angaria, taglione. tributum, vectigal.
Gravicembalo, stromento musico. fides, ium.
Gravida, pregna. gravida, prægnans, fœtum gerens.
Gravidezza, ingrossamento. prægnatio, fœtura, graviditas.
Gravità, cioè autorità. gravitas, auctoritas, severitas.
chi parla con gravità. gravis sermone.
Gravolo, uccello giallo. galbula, ictterus.
Gravore, peso, carico. pondus, onus.
Gravosamente. graviter.
Gravoso. gravis, molestus.
Grazia, avvenenza, garbo, leggiadria. venustas, atis, gratia, æ.
bella grazia, e ciera in un fanciullo. indoles egregia.
Graziato, cioè di bella grazia. venustus, lepidus.
senza grazia. cioè non graziato. invenustus.
Graziatamente, con bella grazia. venuste, lepide.
senza grazia, adv. invenuste.
le Grazie degli Antichi. Charites, tum, Gratiæ.
Grazia, benevolenza, amicizia. gratia, æ. Aver la grazia di alcuno. frui alicujus gratia, benevolentia. Ritornar in grazia, o pacificarsi. in gratiam redire.
Grazia, beneficio, favore. gratia, beneficium.
Grazie, ricompensa. gratia, æ. Render grazie coll' animo, habere gratias alicui, con la parola. agere gratias. con le fatti, o coll' opere, referre gratias.
di grazia, cioè ti prego. quæso, amabo, amabo te.
Graziosamente. venuste, lepide.
Graziosetto. scitulus.
Grazioso, e graziato. venustus, liberalis, lepidus, gratiosus, facetus.
Greco. Græcus, Grajus, Achivus, Argivus, Argolicus.
alla greca. Græce. Græco more.
Greco levante, vento. Eurus, Vulturnus, Subsolanus.
Gregge, moltitudine d' animali ritenuti, come pecore, capre, e simili. grex, pecuaria, orum. De' grandi si dice. armentum.
di gregge. gregarius, gregalis.
Greggia d'animali grossi. armentum, i, o grex armentorum.
Greggie di animali minuti, come pecore. grex pecudum.
Greggie di pesci. pecus squamigerum.
d' una istessa gregge. gregalis, is.
a greggi. gregatim.
Grembiale, o gremiale, o paragrembo da femmina, o artigiani. ventrale, is, cinctus, cinctulus.
Grembo. gremium, sinus.
Greppa, greppo, grebano, luogo di monte diroccato. rupes, is, prærupta montium.
Gridare. clamo, acclamo. Gridar forte. vociferor. Innanzi. proclamo. Insieme. conclamo. Spesso. clamito. Come matto. furiose exclamo. Come i bambini. vagio, obvagio. Come i corvi. crocio, vel crocito. Come le cornacchie. cornicor. Come le galline, o i pulcini. pipio. Come le rane. coaxo.
Gridar all' arme. ad arma conclamare. Gridare cose da vendere. rem venalem clamitare.

Gridare, per contendere di parole. jurgo, e jurgor.
Gridare, e sgridare, per riprendere. arguo, objurgo, accuso, reprehendo.
Gridata. clamor, strepitus.
Gridatore. clamator. Per banditore. præco.
Gridatoraccio. clamosus.
Grido, strido. clamor, exclamatio, vociferatio.
Grido uniforme de' marinari, o di altri. celeusma, atis.
Grido, per contesa di parole. jurgium.
Grido, per riprensione. objurgatio, reprehensio.
Grieve. Vedi Grave.
Grifagno, agget. d' ogni uccello di rapina. rapax, rapto vivens.
Grifo, o grugno. rictus, us, rostrum, i.
Grifo, e grifone, animale alato, e quadrupede. gryphus, i, gryps, phis.
dare un grifone ad uno, vale dargli un pugno. colaphum infringere.
Grigio, bigio. cinereus.
Grillare, e saltare d' allegrezza. gestio, exulto.
Grillo, animaluccio. gryllus.
Grimo, grinzo. rugosus.
Grinza, crespa. ruga, æ. Grinza di vecchio. ruga senilis. Di vecchia. anilis.
fare le grinze. corrugo. Disfarle. erugo.
Grinzoso, e grinzo, pieno di grinze, e crespe. rugosus, rugatus, corrugatus, crispus.
Grisolito, pietra preziosa. chrysolithus, i.
Gronda, l' estremità de' coppi delle case. subgrunda, arum, subgrundia, orum, subgrundatio, onis.
Grondaja, l' acqua, che cade dalla gronda, e il luogo, dove cade. stillicidium, ii.
Grondante. fluens, stillans.
Grondare. stillo, destillo, imbrem, lacrymas &c. effundere.
Groppa, parte di dietro de' quadrupedi, e piè della schiena. clunis, is, clunes, ium. Montar in groppa. in clunes insilire, ascendere, conscendere, insidere.
Groppetto, o groppino. clunicula.
Groppiere. postilena, æ.
Groppo. nodus, i. Groppetto. parvus nodus.
Grupposo, groppoloso, pieno di groppi. nodosus.
Grossa, sost. quantità. vis, copia.
Grossamente, cioè assai. valde, multum. Per rozzamente, o grossolanamente. crasse, pingui Minerva.
Grosseggiare, far del grande. fastum, vel magnatem a-
Grosserello. hebes. (gere.
Grossezza. crassities, crassitudo. Di un braccio, brachialis. Di un dito. digitalis. Di un dito grosso. pollicaris. Di un piede. pedalis. Di un piede, e mezzo. sesquipedalis. Di un mezzo piede. semipedalis.
Grossezza d' ingegno. hebetudo, stupiditas, fatuitas, ingenium hebes.
Grossiere, grosso. crassus. Molto grosso. percrassus.
Grosso, grossolano. hebes, rudis, tardus, insulsus, plumbeus.
Grosso, grossone, dinaro. quinarius, victoriatus.
Grossolanamente. pingui Minerva.
Grossolano. rudis, stolidus.
Grotta, spelonca, caverna specus, spelunca, antrum, caverna.
Gru, o grue, uccello. grus, is. Grue picciola. vipio, onis. Fare la voce delle grue. gruo, is.
Grue, macchina. tolleno, onis, ciconia, æ.
Grugnetto, grugno picciolo. rostellum, i.
Grugnire, far la voce del porco. grunnio, grundio, grunnitum dare, ziere, edere.
Grunito, grunimento, voce del porco. grunnitus, us.
Grugno. rostrum, i, rictus, us.
Gruppo. acervus.
Guadagnare, far guadagno. lucror, lucrifacio, lucrum facere, quæstum facere, compendifacere, compendium facere. Guadagnarsi il vivere. quæritare victum. Guadagnarsi alcuno, cioè farselo benevolo. aliquem sibi adjungere.
Guadagno. lucrum, compendium, quæstus, us. Guadagnetto, lucellum, quæsticulus, i.
stimar guadagno. lucro apponere, in lucro deputare.
Guadagno brutto. quæstus turpis. Meccanico, o vile. illiberalis, sordidus.
con guadagno grandissimo. quæstuosissime.
cosa di guadagno. quæstuosus, a, um, lucrosus, a, um, compendiosus, a, um.
uomo dedito al guadagno. lucrio, onis.
Guadare, passare a guazzo. vado, as, vado transire, trajicio.
Guado, luogo nel fiume, dove si passa senza nave. vadum, i.
Guado, erba. glastum. Domestico. sativum. Salvatico. sylvestre.
Guadoso. vadosus, a, um.
Guai, sciagure. ærumnæ, arum. lamenti. querela, gemitus.
Guai a me, a te, ec. væ mihi, væ tibi, &c.
Guaina, fodero di spada, o coltello. vagina, theca.
Guainetta. vaginula.
Guaiolare, o guajare, piagnere, come fanno i fanciulli. vagio, is, ejulo, as.
Gualdrappa. instratum, vestis stragula, dorsuale, is.
Gualdra, cottura, crepatura. ramex, icis.
Gualdroso, rotto, o crepato. ramicosus.
Guancia, gota, galta. gena, æ, mala, æ.
Guanciale, cuscino. pulvinar, pulvinus, cervical. Guancialetto. pulvillus. fatto a guisa di guanciale. pulvinatus.
Guanciata, mostaccione, boffetto. alapa, colaphus. dar guanciate. alapis cædere.
Guantaje, facitor di guanti. chirothecarius.
Guanto. manica, manus tegmen.
Guanti d' ambra, o di muschio. manica odoribus illita, aut imbuta.
Guardare, vedere, mirare. intueor, contueor, obtueor, video, cerno, aspicio, specto, oculos intendere. Guardare spesso, specto, aspecto. Con diligenza, inspicio. inspecto. Ben bene, perspicio, optime perspicio, perspicio etiam, usque etiam. Fisso, o attentamente. attente perspicio, rectis oculis intueor. Sottilmente. intentis oculis aspicere. Altrove. alio spectare. Dentro. inspicio, introspicio. Ben dentro. penitus inspicio, introspicio. Per diritto. ex adverso aspicere. A diritto. in rectum aspicere. All' ingiù. despicio, deorsum specto. Spesso in giù. despecto. Innanzi. prospicio. Spesso innanzi. prospecto. In qua, e in là. huc, atque illuc intueri. Addietro. respicio. Addietro spesso. respecto. Insieme. conspicio, conspicor. Intorno. circumspicio. Spesso intorno. circumspecto. In su. suspicio. Spesso in su. suspecto. A traverso. limis oculis aspicere. Con buon' occhio. libenter aliquem videre, vultu placido videre, vel intueri, æquo animo, æquis oculis aspicere, videre. Con mal' occhio. limis oculis intueri, limis aspicere.
Guardar contro il Sole. Solem adversum intueri.
Guardare, per considerare. video, considero, meditor, diligenter attendo, animadverto.
Guardare, per conservare, governare. servo, custodio.
Guardar la festa. colere diem festum.
Guardare, per liberare. prohibeo, libero. Dio ci guardi da male. Deus mala prohibeat.
Guardadonna. obstetrix, icis.
Guardarobe, luogo. cella, repositorium.
Guardarobiere. servus a suppellectili.
Guardarsi l'un l'altro. inter se contueri, vel spectare.
Guardarsi, schifare, avvertire, astenersi, fuggire. caveo, abstineo, vito. Guardarsi di non dir male, maledictis abstinere. Di gridare, jurgiis abstinere. Di non litigare, abstinere litibus. Di non pigliar la roba d'altri, abstinere manus ab alienis. Guardati da' vizzi, abstine a vitiis, caveto a vitiis. Guardati da' ladri, cave tibi a furibus.
Guardato, o riservato. cautus, non temerarius.
Guardato, o custodito. custoditus. Non guardato. incustoditus.
Guardatura. intuitus, us, aspectus.
Guardia. custodia, præsidium. Guardie, soldati, che fanno la guardia, excubiæ, arum, custodiæ, arum. Far le guardie, excubias, vel vigilias agere. Mettere le guardie. vigilias ponere, disponere, distribuere.
Guardiano, e guardiana. custos, odis. Guardiana di casa, anseria, æ. Guardiano di pecore. opilio, onis. De' porci, subulcus. Di muli, mulio, onis. Di asini, asinarius. De' buoi, bubulcus, custos boum. di galline, gallinarius. Di anitra, anatarius. Di oche, custos anserum. Del convento. magister Cœnobii.
Guardiamoria. custodia.
Guard' infante, veste. cyclas, adis.
Guardingamente. caute.
Guardingo. cautus.
Guardo, o sguardo. aspectus, obtutus, intuitus.
Guarentie, o guarantia, difesa, protezione. tutela, defensio.
Guarentire, o garantire. defendere, tueri.
Guari, adv. molto. multum, valde, adeo, quam, perquam.
Guarigione. sanitas, curatio.
Guarire, sanarsi, riaversi, pigliar forza. convalesco, convalesco. Facile da guarire. sanabilis. Difficile, insanabilis.
Guarita, guarire, nome. sanatio, curatio.
Guarnaccia, veste. toga.
Guarnaccia, uva. uva vernalis. Per vino. vinum vernale.
Guarnello, o fustagno, per veste villesca da donna. rumex, a.
Guarnigione, guardia, che si mette in una Città. præsidium, munimen, munimentum.
Guarnimento, o fornimento. ornamentum, ornatus.
Guarnire. munio. Per fornire. orno.
Guastamento, rovina, distruzione. corruptio, vastatio, depopulatio.
Guastamento d' onore. dehonestamentum, dehonestatio.
Guastare, corrompere, magagnare. corrumpo, depravo, vitio, vitiosum facere. Guastare i disegni d' alcuno, studia, aut consilia alicujus impedire.
Guastarsi, ammuffirsi, rancidirsi. putreo, putresco, flaceo, flaccesco.
Guastato. corruptus, labefactatus, vastatus, devastatus.
Guastatore. vastator, corruptor.
Guasto, corrotto, muffito, marcio, rancido. putris, putridus, putrefactus, corruptus, tabidus, rancidus.
non guasto, non contaminato, non corrotto. illibatus, incorruptus, integer.
Guattero di cucina. mediastinus, lixa.
Guazza, rugiada. ros, roris.
Guazzare, cioè guardare, o passare a guazzo. amnem vado trajicere. (rum.
Guazzarone, veste di lino da femmine. supparus, o suppa-
Guazzetto, sorta di minestra. intinctus, us, embamma, atis, jusculum.
Guazzo. vadum, lacus.
Guazzoso, bagnato, pieno di guazza. madidus, pluvius, aqueus.
Guazzo. vadum, lacus.
Guercio, losco, chi guarda storto. strabo, onis, strabus, i, pætus, i.
Guercietto. strabonculus, pætulus.
Guernigione. V. Guarnigione.
Guernire, arredare. orno, instruo, munio.
Guerra, bellum, i. Guerra civile, bellum civile, intestinum, domesticum. Navale. bellum navale, maritimum. Forestiere, bellum externum. Intimata, bellum denunciatum, indictum. Incominciata, bellum captum, inchoatum. attaccata, susceptum. finita, confectum. Crudele, atrox, fædum, internecivum. arte della guerra. militia, ars, res, usus militaris, disciplina, vel res bellica.
cosa di guerra. militaris, re, bellicus, a, um.
muover guerra. bellum, vel arma alicui inferre.
intimar la guerra. bellum indicere.
incominciar la guerra. bellum suscipere, inire, inferre, movere, ad bellum aggredi, arma capere, ire ad arma.
finire la guerra. bello finem imponere, bellum conficere, debellare, facere.
rinnovare la guerra. renovare bellum, redintegrare, suscitare, jam extinctum inflammare, jam restinctum rursus excitare, denuo commovere.
Guerreggiare, far guerra. bello, belligero, certo, decerto, pugno, prælior, bellum gero, ago.
frequentare la guerra. militiam colere.
Guerriero, combattente. bellator, pugnator, miles.
Guerriera, femmina combattente. bellatrix, pugnatrix.
Gufo, barbagianni, uccello notturno. bubo, onis.
Guglia. obeliscus, pyramis.

Guida,

Guida, scorta. dux, is.
Guidare, menare, aver cura. duco, adduco. In diversi parti. deduco. Carro, o carretta. aurigor.
Guidalesco, guidaresco, ulcere nel dorso delle bestie. petimen, ulcus, eris.
Guiderdonare. remunerat, premio afficio, gratias refero.
Guiderdone. premium, remuneratio.
Guidone. improbus, furcifer.
Guindolo. Naspo. V.
Guinzaglio, fuono di anelli, che si pongono a' collari de' cani. copula, æ, lorum.
Guisa. V. Maniera.
Guizzare, muoversi, come i pesci. lascivio, exulto. Per fuggire. elabor.
Guizzo. lapsus, lascivia.
Guscio, scorza. cortex, putamen, calyx. De' legumi. folliculus. Di noci. culeola, orum. Del formento. gluma, æ. Delle castagne. echinus. Dell' ovo. testa, putamen. Della lomaca, cochlea calyx, vel testa.
Gusciette. calyculus.
Gustare, assaggiare. gusto, degusto. Gustare un liquore sopra i labbri. libo, as. Gustare a poco a poco il vino. pitisso, as.
Gustevole, gustoso. jucundus, gratus, suavis. cosa, che non si può gustare. ingustabilis, e le.
non gustato. ingustatus, illibatus.
Gusto, un de' cinque sensi. gustus, us, gustatus, us, sensus gustandi. Buon gusto. Exquisitum judicium.
il gustare, come. gustatus, us.
Gusto, per piacere. voluptas, atis.
Gustosamente. jucunde, suaviter.

H

HAbile. V. Abile.
Habitare. V. Abitare.
Habito. V. Abito.
Havere. V. Avere.
Hellera. V. Ellera.
Herba. V. Erba.
Harede, honore, huomo, ec. che alcuni scrivono per h, Vedi a luogo loro senza questa lettera.

I

JAcinto, o giacinto. hyacinthus.
Jaculatoria. brevis, sed fervida precatio.
Jattanza, vantamento, vanto. jactantia, jactatio, ostentatio.
con jattanza. insolenter, superbe.
Jattura, cioè perdita, danno. jactura, damnum.
Jattura di danari. detrimentum pecuniæ.
Iddio, e Dio. Deus.
Idea. rerum forma, idea.
Ideale. commentitius, fictitius.
Idi di Mese. idus, uum.
Idioma, parlar proprio. idioma atis.
Idiota, da poco, privato, plebejo. idiota, illiteratus.
Idiotismo. idiotismus.
Idolo, immagine di qualche cosa. idolum, li, imago, simulacrum.
Idolatra. idolorum cultor, barbara superstitione devinctus.
Idolatrare. adoro, veneror.
Idolatria. idolorum cultus, impura Deorum superstitio, falsa, & inanis Deorum religio, Dæmonum cultus.
Idoli. idola, Dii falsi, Dii fictitii, Dii commentitii.
adorazione d'idoli. idololatria, triæ.
adorator d'idoli. idololatres, træ.
Idoneo, convenevole a qualche cosa, atto. idoneus, aptus.
Idra, serpente. hydra.
Idropico. hydropicus.
Idropisia. hydrops, opis.
Ieri. heri, hesterno die.
d'ieri. hesternus.
Ierlaltro, nudiustertius.
Iermattina. heri mane.
Iernotte. heri nocte.
Iersera. heri vesperi.
Ignobile, senza fama, non famoso, e di bassa condizione, e di vil sangue. ignobilis, ignobili loco natus.
Ignobiltà. ignobilitas, atis.
Ignominia, disonore, vergogna. dedecus, ignominia, probrum.
Ignominioso. probrosus, ignominiosus.
Ignorantaggine. inscitia, stoliditas.
Ignorantemente, da ignorante. inscienter, indocte, imperite, imprudenter.
Ignoranza. ignorantia, inscitia, imperitia, ignoratio.
Ignorante. ignarus, indoctus.
Ignorante affatto. omnis eruditionis expers.
Ignorantissimo. imperitissimus, indoctissimus.
Ignorantissimamente. imperitissime.
Ignoto, incognito, non conosciuto. ignotus.
Ignudo. nudus.
Ilarità, allegria. hilaritas, lætitia.
Il giorno avanti. pridie, pridie ejus diei.
Il giorno dopo. postridie, postridie illius diei.
Il primo, secondo, e terzo giorno. primus, alter, & tertius dies.
Il secondo, il terzo, e il quarto. alter, tertius, & quartus.
Il medesimo di prima. idem atque antea.
Il principio d'una cosa. caput rei.
Il primo assalto. impetus primus.
Illecitamente. nefarie, illicite.
Illecito, vietato. illicitus, a, um.
Illeso. illæsus.
Illibato. illibatus, incontaminatus.
Illiberalità, villania. illiberalitas.
Illuminare, dar chiarezza. illumino, illustro.
Illusione. illusio.
Illustramente. clare, praclare.
Illustramento, val ornamento. ornamentum.
Illustrare, per dar lume, illuminare. illustro.
Illustre, chiaro, di gran nome, e famoso. illustris. inclytus, insignis.
Illustrissimo, illustris, perillustris.

Il perchè. quare, quapropter.
Imaginarsi. V. immaginarsi.
Imagine. V. Immagine.
Imbalsamare. opobalsamo illinire.
Imbandigione, vivanda imbandita. ferculum.
Imbandire. cibos parare.
Imbarazzare. implico, intrico, involvo.
Imbarazzo. tricæ, arum, implicatio, impedimentum.
Imbarcarsi per navigare. navem conscendere.
Imbardare, metter le barde a' cavalli. equos sternere.
Imbarrare. impedire, intricare.
Imbasciaria, officio dell' imbasciatore. legatio.
Imbasciata. nuntium, tii.
Imbasciatore, o ambasciatore. legatus, orator.
Imbastare, clitellas imponere.
Imbastire. insuo.
Imbattersi, incontrare a caso. nanciscor, incidere in aliquem.
Imbecille, debole, stanco. imbecillis, e imbecillus.
Imbecillità, debolezza, fiacchezza. imbecillitas, tis.
Imbellettare, far bello, come fanno le donne. fuco, infuco.
Imbellettato. fucatus, fucosus.
Imbellire, ornare. condecoro, illustro, orno, honesto.
Imbestialire. ferocio, sævio, efferor, aris.
Imbevere. sugo, imbuo.
Imbiaccato, coperto di biacca. cerussatus.
Imbiancare, biancheggiare. dealbo, candefacio.
Imbiancato. dealbatus.
Imbiancato di gesso. gypsatus, a, um.
Imbiancatura. opus albarium.
Imbianchirsi, divenir bianco. albesco.
Imbiondire, far biondo. flavum reddere.
Imbizzarirre, e Imbizzarirsi. vehementer irasci.
Imbizzarrito. vehementer iratus.
Imboccare, porre il cibo in bocca. in os cibum indere.
Imbottire. sedo, lenio.
Imbolare, ovvero involare, rubare. furor, compilo, eripio, surripio.
Imborsare, porre in borsa. injicere in marsupium.
Imboscata. insidiæ, arum.
Imboschire. sylvesco.
Imboscarsi. in insidiis colloco, paro, struo.
Imbottare, porre il vino nelle botti. infundere in dolium, vinum in dolium diffundere.
Imbottatojo, o pira per imbottar il vino. infundibulum.
Imbottonare, vale empire. farcio, infercio.
Imbottonatura, empitura, e pieno. fartura.
Imbrattamento, e lordamento. inquinamentum.
Imbrattare, sporcare. inquino, fœdo, polluo, conspurco.
Imbrattato, lordo, sporco. sordidus, pollutus, inquinatus.
Imbrattato di molte scelleratezze. multis flagitiis contaminatus, homo turpissimus, homo contaminatissimus.
Imbriacare. inebrio, as, ebrium, vel temulentum facere.
Imbriacarsi. inebrior, aris, fio ebrius, vel temulentus.
Imbriaco. ebrius, bria, brium.
Imbriachetto. ebriolus, a, um.
Imbriacone. ebriosus, a, um.
Imbriachezza. ebrietas, ebriositas, temulentia.
Imbrigliare, mettere la briglia. fræno, infræno, frænum injicio alicui, frænum adhibeo.
Imbrigliato. frænatus, infrænatus.
Imbroccare, colpire di riscontro. ferio, is, ico, is, scopum attingo.
Imbrogliare, intricare. implico, as, intrico.
Imbroglio. implicatio, onis, tricæ, arum.
Imbroglione. ardelio.
Imbrogliato. implicatus, implicitus, implexus, inextricabilis.
Imbrogliatore, o imbroglione. ardelio, onis, tricones, turbator.
Imbrogliatamente. implicite.
Imbrunare, far bruno. infusco, denigro.
Imbrunire, divenir bruno. fuscor, infuscor. s' imbrunisca, o si fa notte. noctescit, ebat.
Imitabile. imitabilis, le.
Imitare, fare, come fanno altri. imitor, æmulor.
Imitatore, chi imita. imitator, æmulator.
Imitazione. imitatio, imitamen, imitamentum.
Immacchiarsi, ascondersi in macchia. occulere se, occultare in sylva, abdere se.
Immacchiato, nascosto in macchia. occultus.
Immaculato, non corrotto. castus, incorruptus.
Immaginabile. quod potest excogitari, cogitabilis.
Immaginarsi, pensare, considerare. arbitror, puto, meditor, cogito.
Immaginato. excogitatus.
in contrario. inexcogitatus.
Immaginazione. imaginatio, excogitatio.
Immagine. species, simulacrum, imago.
Immagine, cioè ritratto. exemplar.
Immagine, cioè pittura. mera imago, imago picta.
Immagine, cioè Statua. imago ficta.
pieno d'immagini. imaginosus.
[illegible] d'immagini. Statuarius.
Immaginetta. parva imago, imaguncula.
Immagrirsi, divenir magro. macreo, macresco.
Immanità, crudeltà. immanitas.
Immantinente, subito. statim, illico, confestim, continuo, extemplo, subinde.
Immascherarsi. personam induere.
Immaturo. immaturus, acerbus.
Immediatamente. statim, proxime.
Immediato. proximus, a, um.
Immediate che, subito che. ubi primum, cum primum, statim ac.
Immemorabile. immemorabilis.
Immensità. Immensitas.
Immergere, annegare. immergo, submergo.
Immeritamente, immeritevolmente. immerenter, immerito. A torto, injuria.
Immeritevole. immerens.
Immezzare, o immezzire, divenir mezzo. mollesco, vietus fio.
Imminente. imminens.
Immobile, che non si muove. immobilis, motu carens

Immoderanza. immoderatio, incontinentia.
Immoderatamente. immoderate, immodice.
Immoderato. intemperans, immoderatus, immodestus.
Immodestamente, senza modo. immodeste, immoderate.
Immodestia. immodestia, imprudentia.
Immodesto, insolente. insolens, immodestus.
Immondizia, sporchezza. impuritas, spurcitia, immunditia, arum.
Immondo, sporco, lordo. impurus, immundus, illotus, sordidus.
Immortalità. æternitas, immortalitas.
Immortalare. immortalitate donare, commendare æternitati. Immortalarsi. immortalitatem sibi parere.
Immortale. immortalis, sempiternus.
Immortalmente. perpetuo, æterno, immortaliter.
Immoto, cioè non mosso. immotus, stabilis.
Immutabile. immutabilis, stabilis.
Impacciarsi, intromettersi. se immiscere alicui rei, intermiscere, interponere, aliena curare, in alienum agere.
Per aver cura, curo, as. Per aver da fare, rem habere.
Impaccio, cioè impresa, o carico. negotium, res suscepta.
Impaccio, disturbo, e travaglio, molestia, stia. (ferre.
dar impaccio. negotium alicui facessere, sollicitudinem incosa di gran impaccio. magni negotii res, admodum operosa, curam, diligentiamque non mediocrem postulans.
Impadronirsi. potior, iris.
Impalare le viti, mettere i pali. pado, das, palo, las, adminiculo, adminiculor.
Impalare, come fanno i Turchi. palo, vel stipite configere, stipite aliquem ab imo ad summum transfigere, vel transfodere, adigere stipitem per medium.
Impalato. pedatus. Degli uomini, transfixus, confossus.
Impallidare, o impallidire att. pallorem afferre, signare alicui rei.
Impallidirsi. palleo, pallesco.
Impannata di carta, fenestra chartacea. Di tela. fenestra linea, vel lintea.
Impaniare. visco oblinere.
Impaniato. visco correptus, illitus.
Imparadisare. beo, as.
Imparare. disco.
Imparar a mente. edisco, scis, mandare memoriæ.
Imparar bene. addisco, perdisco.
Imparar a spese sue, o d' altri. suis periculis discere, alieno periculo discere, facere periculum suis, vel aliorum sumptibus, vel expensis.
Imparar a sonare. discere fidibus.
Impareggiabile. incomparabilis, inimitabilis.
Impassibile. nulli obnoxius curæ, vel dolori, impatibilis.
Impastare, ridurre in pasta. subigo, gis.
Impastato come il pane. subactus.
Impastato, ingrassato. altilis, pinguis.
Impastocchiare. verba dare.
Impaurire, mettere paura, spaventare, far paura. terreo, deterreo, perterreo, terrefacio, terrico.
Impaurirsi, aver paura. timeo, formido, horreo, extimesco, terreri, metu affici, perturbari.
Impaurito. territus, perterritus, deterritus.
Impaziente. impatiens.
Impazientemente. impatienter.
Impazienza. impatientia.
Impazzire, divenir pazzo. insanio, nis, furo.
Far impazzare. infatuo, dementio, ad insaniam adigere.
Impeciare, imbrattar di pece. pico, cas, pice linere.
Impeciato. picatus.
Impedimento, disturbo. impedimentum.
Impedire, disturbare. impedio, præpedio, distineo.
Impedito da faccende. distentus occupationibus, negotiis implicatus, occupatus.
Impedito da malattia. præpeditus, impeditus morbo.
Impedito dalla vecchiaja. impeditus ætate.
Impegnare. oppignero, ras, dare pignori, ponere pignori. Impegnarsi. in se recipere.
Impegno. onus susceptum, obligatio, officium, munus, fides.
Impegolare. V. impeciare.
Impelare, cominciar a mettere peli. pubesco, scis. Attaccar peli ad alcuno, pilos alicui aspergere.
Impelliciare. pelliciare. metter la pelliccia. pelliceam vestem induere.
Impellicciato. pellitus, a, um.
Impennata, finestra di carta, e tela. specular, ris.
Impenetrabile. impenetrabilis.
Impenitenza. pervicacia, pertinacia, impœnitentia.
Impennare, far pennuto. plumis, vel pennis velare, obducere. Divenir pennuto. plumesco, is, plumo, as, plumas, vel pennas agere.
Impennato. pennatus, a, um.
Impensatamente. inconsulto, inopinato, inconsiderate, nec opinato.
Impensabile. inopinabilis.
Impensato. inopinatus, repentinus, nec opinus.
Imperare. impero, esse cum imperio, imperio regere.
Imperare spesso. imperito.
Imperatore. Imperator.
Imperatrice. Imperatrix.
Imperciocchè. nam, etenim, enim.
Imperfettamente. imperfecte.
Imperfetto, non perfetto. imperfectus, inchoatus, rudis.
Imperfezione. opus imperfectum, defectus.
Imperiale, pertinente all' Imperatore. imperatorius, a, um.
Imperio, dominio sopra gli altri. Imperium, potestas.
Imperioso. imperiosus, superbus.
Imperiosamente. imperiose.
Imperiosità. superbia, fastus.
Imperocchè. nam, enim, etenim, quippe.
Impertinente. alienus, absurdus, ineptus. Per fastidioso. importunus.
Impertinenza. ineptia, importunitas, indecentia.
Impertinentemente. absurde.
Imperversare, furo, debacchor.
Impeto, ed empito. impetus, furor.
entrar con empito. irrumpo, irruo, impetum, vel impressionem facere.

Impetuosamente. magno impetu, vi.
Impetuoso. impetuosus.
Impetrabile, che facilmente si può impetrare. impetrabilis.
Impetrare, ottenere. impetro, exoro, vox composita fieri.
Impetrazione. impetratio, onis.
Impetrare, farsi pietre. lapidesco.
Impiagamento. ulceratio, vulneratio.
Impiagare. ulcero, vulnero.
Impiagato. ulcerosus, exulceratus.
Impiastrare, far impiastro. cataplasma adhibeo.
Impiastricciare, imbrattare, sporcare con cosa, che macchi. foedo, conspurco, coinquino.
Impiastro, ed empiastro. cataplasma, emplastrum, malag(ma).
Impiastro lungo. splenium, ii.
Impiccare, e appiccare. suspendo, appendo, cervices frango.
Impiccolire. comminui, decrescere.
Impiegare, investire. pono, colloco, adhibeo.
Impiego. munus, officium.
Impietà. impietas, atis.
Impigrire, divenir pigro. pigresco, languesco, desidem fieri, languori se, aut desidiae dedere, otio languescere. In senso attivo. desidem reddere.
Impinguare. sagino.
Impio, crudele. impius, immitis, crudelis.
Impiombare, coprir con piombo. plumbo tegere, vel obducere. Per saldar col piombo. plumbo, as.
Impiombatura, per la saldatura con piombo. plumbatura.
Impire, ad empire. impleo, oppleo, expleo, infercio.
Implacabile. inexorabilis, implacabilis.
Implacabilmente. implacabiliter.
Implorare. imploro, exposco.
Impolitamente. impolite, insabre.
Imporre, dar commissione. mando, praecipio.
Imporre, per poner sopra. impono, nis.
Importante, d'importanza, cosa grave. magnus, amplus, grandis, gravis, serius, severus, magni momenti.
Importanza, momento, rilievo. gravitas, amplitudo, magnitudo, momentum.
Importare, vale rilevare, esser d'interesse. refert, hoc, interest, erat.
Importare, cioè dinotare. significo.
Importare, cioè ascendere a qualche somma o valuta. valeo.
Importunare. molestum esse, afferre molestiam.
Importunità. protervitas, importunitas.
Importuno, presuntuoso. molestus, importunus.
Importunamente. importune.
Impossessare, mettere in possesso. in possessionem mittere.
Impossessarsi, prender possesso. possessionem occupare, potiri.
Imposizione. tributum, vectigal.
Impossibile. quod esse, vel fieri non potest, impossibilis.
Impossibilità. impossibilitas.
Impossibilitare. impossibile reddere.
Impostare, mettere le imposte. postes affigere.
Impostemire, far postema. in vomicam crescere.
Impostura. calumnia.
Impotente. impos, tis, impotens, tis, viribus infirmus.
Impotenza. infirmitas, impotentia.
Impoverire pauperare, depauperare, pauperem facio, vel efficio.
Impoverirsi, in inopiam, paupertatem, egestatem incidere.
Impraticabile. asper, inhospitus, difficilis, barbarus.
Imprecazione. execratio, dirae.
Impregnare. V. Ingravidare.
Imprendere, cioè pigliare o operare. aggredior, suscipio.
Impresa. facinus. Imprendere, pigliar un'impresa, mettersi a grande impresa. Egregium facinus aggredi, Ad res praeclaras animum adjicere, adjungere, applicare, suo studio inserere, Praeclaris in rebus industriam suam exercere, operam ponere, Magna suscipere, res egregias, nobiles, praeclaras, animosas aggredi, praeclara conari.
Impresa eroica, e onorata. facinus praeclarum.
Impresa scellerata. scelus, ris, & facinus scelestum.
Impresa di guerra. expeditio, onis.
Impresa, corpo figurato, motto per significare qualche concetto. insignia, is.
Impressione, vale impronta. impressio, typus.
Imprigionare, o mettere in prigione. in carcerem conjicio.
Imprimere. imprimo.
Improntare, per effigiare. imprimo. Per coniare, o batter moneta. signo, percutio, cudo.
Impronto, immagine impressa in qualche cosa. effigies, imago, forma, nota, signum. Impronto di sigillo. signum. Impronto di moneta. forma, nota.
Improntamento. impressio.
Improperio. exprobratio, opprobrium, convicium.
Improporzionato. inconnexus.
Impropriamente. improprie.
Improsperoso. prospera fortuna utens.
Improverare, rinfacciare, buttar in occhio. exprobro, impropero.
Improvidamente. improvide.
Improvido. improvidus.
Improvviso, aggett. all'improvviso, alla sprovvista. improvisus, imparatus.
all'improvviso, adv. alla sprovvista. improviso, imparate.
Improvvisto, o sprovvisto. imparatus, a, um.
Imprudente, non prudente. imprudens, entis.
Imprudentemente. imprudenter.
Imprudenza nell'operare. imprudentia, ae.
Impudicamente. impure, impudice.
Impudicizia. impudicitia, ae.
Impudico, disonesto. impudicus, inhonestus.
Impugnare. impugno, oppugno.
Impugnare, cioè stringere con pugno. stringo, distringo.
Impugnatore. adversarius, oppugnator.
Impulsore, dicesi colui, che induce a far qualche cosa. impulsor, auctor.
Impunito, non punito. impunitus, a, um.
Impunità. impunitas, atis.
Impunità, cioè licenza di far male. impunitas scelerum.
Impunitamente. impune.
Impuro. impurus.
Imputare, ascrivere, attribuire. adscribo, imputo, tribuo, assigno.
In, è preposizione, che serve ora all'ablativo, ed ora all'accusativo. In.
Inabile. inhabilis, non aptus, ineptus.
Inabitabile. inhabitabilis.
Inaccessibile. inaccessus.
Inacerbare. exaspero.
Inacerbire, divenir acerbo. exacerbesco.
Inacerbito, divenuto acerbo. exacerbatus.
Inacetire, diventar aceto. acesco, acescis, coacesco.
Inalberare, cioè alzare. attollo. Inalberarsi, adirarsi. furore, excandescere.
In alcun luogo. usquam, alicubi.
In altro luogo. alibi.
In altro tempo. alias.
Inamabile. inamabilis.
Inamicare, far amico. concilio.
Inanimato. inanimus.
Inanimire, dar animo. confirmo, erigo, excito, animum addere.
In aperto. palam.
In arbitrio, in podestà. in manu.
Inarborare, piantar alberi. arbores plantare. Per innalzare. tollere, attollere, erigere.
Inarcare. incurvo.
Inargentare. argento tegere, obducere.
Inargentato. argentatus, inargentatus.
Inaridire, divenir arido. inaresco.
Inarrivabile. inaccessus.
Inaspettatamente. improviso, nec opinato.
Inaspettato. inexpectatus.
Inasprire, incrudelire. exaspero, effero, ras. Per divenir aspro. saevio.
Inavvedutamente. incaute, inconsiderate.
Inavvertentemente. imprudenter.
Inavvertenza, imprudenza. temeritas, imprudentia.
In breve, in brevità, brevemente. brevi, breviter, propediem.
Imbroglione. trica, onis.
In buon'ora, cioè di grazia. obsecro, amabo.
Incadaverire. putresco, tabesco.
Incagliare, fermarsi senza poter andar innanzi. haerere.
Incalcinare, intonacare. incrusto, as, tectorium inducere.
Incalcinamento. tectorium.
Incallire, far il callo. occallesco.
Incalmare. insero, as.
Incalmatura. insitor, oris.
Incalmaatura. insitio.
Incalzare. cogo, urgeo, fugo.
In cambio di lui. pro illo, ejus loco.
Incamerare, confiscare. confisco, as.
Incamiciare, incalcinare. tectorio obtegere, tectorium inducere.
Incamiciatura. tectorii inductio.
Incamminare. viam dare.
Incamminarsi. aliquo proficisci, inire viam.
Incancherito. exulceratus.
Incantamento, incantesimo. incantamentum, carmen, carmen magicum, veneficium, fascinum.
Incantare. incanto, excanto, fascino.
Incantare, cioè vender all'incanto. auctionor.
Incantatore, chi incanta. veneficus, incantator.
Incantatrice. venefica, saga.
Incanto, cioè vendita de' beni. auctio, onis.
Incanto, cioè il luogo, dove si vendono i beni. atrium, o forum auctionarium.
Incanutire. canesco.
Incapace. impos, ineptus, incapax.
Incapestrare, legare col capestro. capistro, stras.
Incappare. incido, pedem offendo.
Incappucciare. caput obducere, o obvolvere.
Incappucciamento. obductio capitis.
Incappucciato. capite obducto, o obvoluto. Che ha il cappuccio. cucullatus.
Incapricciarsi, ostinarsi. obfirmare animum. Per innamorarsi. amore capi.
Incaricare. onero, as, onus imponere, sarcinam imponere, mandare, committere.
Incarco, peso, soma. onus, eris, sarcina, ae.
Incarco di testa, cioè pesamento. gravedo, inis.
Incaricato. onustus, a, um.
Incarico. onus.
Incarnatino. helvolus, roseus, carneum colorem habens.
Incarnato, colore. carneus, helvus color.
Incarnarsi. carnem fieri.
Incaregnarsi. [illegible]
Incartare, o incartocciare. chartis amicire, involvere.
Incastrare. coagmentare, compingere, committere.
Incastrato. coagmentatus, compactus.
Incastramento. compactio, compages, coagmentatio.
Incastro. compagis instrumentum.
Incastratura. commissura, ae.
Incatenare. vincio, injicere catenas.
Incavare. cavo, excavo. Cavar sotto. suffodio, incavo.
Incavato. cavatus, excavatus.
Incavatura. excavatio, onis.
Incavezzare, mettere la cavezza. capistro, as.
Incautamente, scioccamente. improvide, imprudenter.
Incauto, cioè poco accorto. incautus, improvidus, imprudens.
Incendiario. incendiarius.
Incendio, abbruciamento. incensio, incendium.
Incendere, o incendiare. incendo, cremo.
Incenerire. cinefacere, in cinerem redigere.
Incensare. thus dare, incendere, adolere, offerre.
Incenso, gomma odorata. thus, uris.
d'incenso. thureus.
Incentivo. incitamentum.
Inceramento. ceratura.
Incerare. cero, ras, incero.
Incerato. ceratus, inceratus, ut tabula cerata.
Incertezza. ambiguitas, res incerta, dubium.
Incerto, dubbio. incertus.
Incessantemente. assidue, sine intermissione, indesinenter.
Incesto, congiunzione carnale illecita con parenti, o Religiosi. incestus, e incestum.
Incestuoso. incestus, a, um.
In che luogo, cioè dove, quando significa stato. ubi? ubinam gentium? quando significa moto, quo?
Inchiappare. V. inciampare.
Inchiavare, chiudere, o serrare con chiave. claudo, dis, clave claudere.
Inchiavare col catenaccio. pessulum ostio obdere.
Inchiavato. clausus.
Inchiesta. inquisitio, investigatio.
Inchinare. inclino, reclino.
Inchinare, cioè riverire. colo, veneror, saluto.
Inchinato all'ingiù. proclivis, declivis.
Inchinato. inclinatus, propensus.
Inchino. reverentiae signum, salutatio.
Inchiodare. figo, is, clavis suffigo.
Inchiodato. fixus, clavis suffixus.
Inchiostrare. atramento foedare.
Inchiostro, con cui si scrive. atramentum, ti.
Inciampare, intoppare. offendo, dis, incido.
Inciampare in alcuno. offendere aliquem.
Inciampare al bujo. offendere in tenebris.
Inciampare in una pietra. offendere ad lapidem.
Inciampatura. offensio.
Inciampo. offendiculum.
In ciascun luogo. ubique.
Incidentemente. obiter.
Incidenza. digressio.
Incignere. V. ingravidare.
Incino, uncino, rampino. uncus, harpago, onis.
Incino di mare, pesce detto riccio. erinaceus, herinaceus.
Incinta. gravida.
In circa. circum, circa, circiter.
Incitamento, incitazione. instinctio, incitamentum.
Incitare, provocare. excito, lacesso, impello, provoco.
Incitar ad ira. ad iram impellere, provocare.
Incitare sdegno ad alcuno. alicui stomachum facere.
Incitar a collera. movere stomachum.
Incitar a far quistione. jurgio lacessere.
Incitar a far male. ad maleficium impellere.
Incitar al vomito. provocare vomitum.
Incitar a combattere. provocare ad pugnam.
Incitar a scrivere. lacessere epistolis.
Incitatamente. incitate.
Incitato, provocato, a mosso. impulsus, incitatus, provocatus.
Incitatore, chi incita a far qualche cosa. impulsor, oris, auctor.
Incitazione. V. incitamento.
Incitazione al vomito. nausea, ae.
Incivile, senza civiltà, rustico. inurbanus, incivilis.
Incivilmente, rusticamente. inurbane, inciviliter.
Inclemente. inclemens.
Inclinato. V. inchinato.
Inclinazione. inclinatio, propensio.
Inclito, famoso, di gran nome. inclytus, clarus.
Incodardire. consternari, cadere animis.
Incognitamente. clam.
Incognito, non conosciuto. ignotus, incognitus.
Incollamento. glutinamentum, conglutinatio.
Incollare. glutino, as, conglutino, as.
Incollato. glutinatus.
Incollatore. glutinator.
In collera. iracunde.
Incolpabile. innocens, inculpatus.
Incolpare, dar la colpa. criminor, arguo, [illegible], incuso, crimini do.
Incolpare alcuno. conferre culpam in aliquem, dare culpae, dare crimini, vitio alicui.
Incominciamento. inceptio, initium, principium, exordium, inceptum.
Incominciare, principiare, dar principio. incipio, exordior, incohoo.
Incominciare a dire la sua opinione. ingredi ad explicandam suam rationem.
Incominciare l'amicizia con alcuno. instituere amicitiam cum aliquo.
Incominciar l'opera. aggredi opus, & ad opus.
Incominciar imprese generose. aggredi res praeclaras.
Incominciato. inchoatus, coeptus.
Incomodamente, cioè male a proposito. incommode.
Incomodità, scomodità. incommodum, incommoditas.
Incomodo, cioè dannoso, o nocivo. incommodus, a, um.
In compagnia, insieme. simul, una.
Incomparabile, senza paragone. incomparabilis.
Incomportabile. non ferendus.
Incomparabilmente. sine comparatione.
Incomprensibile. incomprehensus, incomprehensibilis.
In conclusione. tandem, denique.
In confuso. sine ordine, confuse.
In conseguenza, vale conseguentemente. deinceps, consequenter.
ne viene in conseguente. Sequitur inde, fit inde.
Inconsideratamente, senza considerazione. inconsiderate, temere.
Inconsiderato, chi non considera quel, che fa. inconsideratus, temerarius, impudens, expers consilii, inops rationis.
Incontanente, subito. actutum, confestim, e vestigio, mox, illico.
Incontentabile. insatiabilis.
Incontinente, senza continenza. intemperatus, incontinens, impotens.
Incontinente, cioè libidinoso. libidinosus, intemperans.
Incontinente nel parlare. impotens, iracundus, animo impotens.
Incontinentemente, senza continenza. incontinenter.
Incontinenza. intemperantia, incontinentia.
Incontinenza d'animo. impotentia animi, effraenatio animi.
Incontinenza di parole. nimia loquendi licentia.
Incontrare, scontrare. occurro.
ciò, che incontriamo. obvius, a, um.
andar incontro. obviam ire, obviam procedere, occurrere.
Incontrare, cioè avvenire. evenit, accidit.
Incontrare, cioè urtare. offendo.
Incontrastabile. certissimus, perspicuus, verissimus.
Incontro, l'atto dell'incontrare. occursus, concursus.
Incontro, come l'incontro de' nemici. incursio.
Incontro, cioè urtamento. offensio, onis.

Incontro, e incontra avverbialmente. obviam.
Incontro, cioè dirimpetto, per mezzo. e conspectu, contra, e regione.
Inconvenevole, sconvenevole. absonus, absurdus, indecorus, inconveniens, indecens.
Inconveniente, fust. incommodum.
Inconvenientemente, sconvenevolmente. absurde, indecore.
Incorazzato, armato di corazza. loricatus.
Incordare instrumenti da suono. fides tendere.
Incoronare, ornar di corone. corono, as.
Incoronato. coronatus, sertis redimitus.
Incorporare, a ridurre più cose in un corpo. concorporo, commisceo.
Incorrere, cadere, intoppare. incido, dis.
Incorrigibile. inemendabilis.
Incorrotto, schietto, intiero. integer, intactus, incorruptus, inviolatus.
Incortere, accorciare. brevio, abbrevio.
Incortare, per ritirare. contraho, his.
Incortato, ritirato. contractus.
Incostante, mutabile, instabile. inconstans, instabilis, levis.
Incostantemente. inconstanter, leviter.
Incostanza, leggerezza. inconstantia, instabilitas, levitas.
In cotesto luogo, cioè dove sei tu, coll. istic.
Increato. aeternus, increatus.
Incredibile, da non credere. incredibilis, & le.
Incredibilmente, sopra il nostro credere. incredibiliter, supra quam cuique credibile est.
Incredulo, che non crede facilmente. incredulus.
Incredulità. diffidentia, incredulitas.
Increscere, dolersi, rincrescere. taedet, piget.
Increscere, per venire a noja. esse molestum, affici molestia.
Increspare. crispare, corrugare.
Increspato, rugosus, corrugatus, crispus.
Incretato, imbrattato di creta. cretatus, a, um.
Incrociare, o incrocicchiare, formare in croce. decusso, as, cancellatim disponere.
Incrocicchiatamente, in forma di croce. decussatim, cancellatim.
Incrostare, coprire di croste. crusto, incrusto, crusta integere, crusta obducere.
Incrostamento. incrustatio.
Incrostatore, colui, che incrosta. crustarius, ii.
Incrudelire, far crudele, provocare a crudeltà. efferro, exaspero.
Incrudelirsi, divenir crudele. crudesco, saevio, efferor.
Incrudire, inacerbire, diventar crudo. crudesco, is.
Incudine, ancudine, dove si batte il ferro. incus, udis.
Inculcare. calco, urgeo, inculco.
Incolto, non coltivato, non acconcio. incultus, a, um.
Incurabile, che non può guarire. immedicabilis, insanabilis.
Indarno, in vano. frustra, incassum, nequicquam.
Indebitamente. injuste, immerito.
Indebitarsi, far debito. aes alienum contrahere, aes alienum augere, vel conflare, aere alieno se obstringere.
Indebitato, pieno di debiti. obaeratus, aere alieno gravatus.
Indebito. indebitus, a, um, injustus, a, um.
Indebolire, infiacchire, levar le forza. infirmo, enervo, debilito, infringo.
Indebolirsi per fame. confici fame.
Indebolito. debilitatus, extenuatus, enervatus, fractus, infirmus, vel infirmatus.
Indecente. indecens, inconveniens.
Indeciso. dubius, ambiguus, anceps.
Indeclinabile. indeclinabilis.
Indefinito. V. Indeterminato.
Indegnamente. indigne.
Indegnità. turpitudo rei, indignitas.
Indegnazione, indegnamento. indignatio.
Indegno. indignus.
Indegno di grazia. indignus qui impetret.
Indegno di vita. indignus qui vivat.
Indelebile. indelebilis.
Indemoniato. fanaticus, lymphaticus, cerritus, larvatus.
Indennità. impunitas.
Indeterminatamente. non definite, indefinite.
Indeterminato. non definitus, incertus, indefinitus.
Indevoto, irreligiosus, impius.
Indi, cioè di là. inde.
Indice, tavola d'un libro. index, icis, elenchus.
Indicibile, indicevole. ineffabilis, inenarrabilis.
Indicibilmente. supra quam dici possit, inexplicabiliter.
Indietreggiare, tirarsi in dietro. retrocedo, retroeo, se retro agere.
In dietro. retro, retrorsus, retrorsum.
chiamar in dietro. revoco.
lasciar in dietro. omitto.
Indifferente. indifferens.
Indifferentemente. indifferenter, indiscriminatim, sine discrimine.
Indifferenza d'animo. aequanimitas.
Indigestione. cruditas, atis.
Indigesto. crudus, incoctus, indigestus.
In dileguo, andare in dileguo. abire in longinquas regiones, abire longissime.
Indirettamente. oblique.
Indiretto. obliquus.
Indirizzare. dirigo.
Indirizzate le lettere. mittere literas.
Indirizzare il viaggio. iter dirigere.
Indirizzo. missio, directio.
Indisciplinato. ignarus, rudis.
Indisciplinato, cioè scostumato. effraenatus, male moratus.
Indiscretamente, cioè senza prudenza. temere, imprudenter, inconsulte, vel inconsulto, inconsulte, ac temere. Per ismoderatamente. immoderate, immodice.
Indiscreto, poco discreto. imprudens, inconsultus, inconsideratus, immodestus.
In disparte, appartatamente. seorsum, secreto.
Indispensabile. quod remitti non possit.
Indisposizione, quanto al corpo, mala disposizione. aegrotatio, aegritudo, adversa, infirma, incommoda, aegra valetudo, infirmitas, imbecillitas.
Indisposizione del tempo. intemperies, intempestas.
Indisposto. infirmus, imbecillis, aeger, aegrotus, morbo laborans.
Indissolubile, che non si può dissolvere. indissolubilis.
Indistintamente. indistincte.
Indistinto, non distinto. indistinctus.
In diverse maniere. multimodis.
In diverse parti. diverse, multifariam.
Indivia, sorta d'erba. intubus.
Individuo, che non si può dividere. individuus, inseparabilis.
Indivisibile, inseparabile. individuus.
Indivinaglia, giuoco, indovinamento. divinatio, aenigma.
Indiviso, non separato. indivisus.
Indivoto. impius, irreligiosus.
Indizio. signum, argumentum, indicium.
Indocile. indocilis.
Indocilità. rude, tardum, hebes ingenium.
Indolcire, addolcire, far dolce. dulco, as, dulcem facere, vel efficere. Per mitigare. mitigo, lenio, mollio, emollio, placo, mulceo.
Indolcirsi. dulcesco, dulcem, vel dulce fieri. Per mitigarsi. mitesco, lenior, mulceor, emollior.
Indolcito. dulcis effectus, molitus, lenitus.
Indolenza, privazione di dolore. indolentia, doloris vacuitas, a dolore vacuitas. Per lamento. querela.
Indole. indoles.
Indomabile, indomito, che non si può domare. indomabilis, indomitus, ferox.
Indomato, non domato. indomitus, ferox.
Indorare. inauro, as, auro linire, vel oblinire, auro obducere, auro tegere, vel operire, aure perfundere, aurum alicui rei inducere.
Indorato. auratus, inauratus.
Indoratore. inaurator.
Indoratura. aureum ornamentum, auri inductio.
Indormentato. soporatus, sopitus.
Indosso, avverb. Aver indosso. indutum esse.
Indotato, senza dote. indotatus.
Indotto, ignorante. indoctus, imperitus, rudis.
Indovinare, divinare, predire le cose future. divino, addivino, ariolor, praedico, is, praenuntio, vaticinor, praesagio, auguro, auguror, assequi conjectura, conjicio.
Indovinamento. divinatio, vaticinium.
Indovinamento per uccelli. augurium, ii.
Indovinamento dal volar degli uccelli. auspicium.
Indovinato. divinatus, a, um.
Indovinatore. divinus.
Indovinatrice. aruspica, vates.
Indovinello. aenigma, scirpus.
Indovino. divinus, divinans, divinator, ariolus, aruspex, vates. arte d'indovinare. ars divinandi, aruspicina.
Indovino per la fronte. metoposcopus. Per sogni. conjector somniorum. Per volato, o canto degli uccelli. augur. Per l'osservazione della viscere delle bestie. aruspex. Con le sorti. sortilegus.
Indrizzare. V. indirizzare.
Indubitatamente. certe, sine dubio, procul dubio, sine ulla dubitatione, sine ulla controversia.
Indubitatamente sapere. certe, vel certo scire, certum, & exploratum habere.
Indubitato. certus, exploratus, minime dubius.
In due dì. biduo. In due modi. dupliciter.
Indugiare, tardare, in senso attivo. retardo, teneo, detineo, retineo, moram afferre, inferre, injicere, nectere, cunctationem injicere. In senso neutro. moror, commoror, immoror, cunctor, tardo, cesso, moram trahere.
Indugiato, ritardato. moratus, a, um.
Indugiatore, lento. cunctator.
Indugio, tardanza, dimora. mora, cunctatio, cessatio. Senza indugio. sine mora, statim, confestim, e vestigio.
Indulgenza. indulgentia.
Indurare, e indurire. duro, eduro, induro.
Indurre la carne. adstringere cutem.
Indurirsi. duresco, obduresco.
Indurarsi pel freddo. obrigeo.
Indurito, e indurato. duratus, ta, tum.
Indurre, val persuadere. induco, suadeo.
Indursi, inducere animum, adduci, imperare a se, persuadere sibi.
Industria, diligenza. industria.
Industriarsi. studere, conari.
Industriosamente, con industria. industrie.
Industrioso. gnavus, industrius, solers.
Induttore. impulsor, oris.
Induzione. inductio.
Inebbriare, voce latina, val imbriacare. inebrio, as.
Ineffabile, che non si può dire. ineffabilis, e le.
In effetto, certamente. plane, quidem, omnino.
Ineguale. inaequalis, le.
Inelegante, non elegante. inelegans, inscitus, impolitus.
Inelegantemente. ineleganter.
Ineloquente, senza eloquenza. indisertus.
Inerme, disarmato. inermis.
Inescare, adescare, attraere. inesco, illicio, allecto, irretio.
Inescamento. illecebra, arum, illectus, ctus, illicium, cii.
Inescato, adescato. illectus, irretitus.
Inescusabile, che non si può scusare. inexcusabilis.
Inesorabile. inexorabilis.
Inesperto, che non ha sperienza. inexpertus.
Inestimabile, che non si può stimare. inaestimabilis.
In eterno, eternamente. aeternum, aeterno.
Inettamente, scioccamente. insulse, inepte.
Inettitudine, goffaggine. ineptia, insulsitas.
Inetto, sciocco. ineptus, insulsus.
Infaccendato, affaccendato. sollicitus, negotiosus.
In faccia. coram.
Infaldare. ruga, corrugo.
Infallibile. certus, indubitatus.
Infamare, vituperare. dedecorare, infamem facere, spoliare fama, notam inurere, male existimare de aliquo.
Infamato. notatus, fama spoliatus.
Infame, di trista fama. infamis, ignominiosus.
Infamia, vituperio. infamia, dedecus, ignominia.
Infangare. imbrattare di fango. oblimo, as, deluto, as.
Infangato. lutulentus, in luto demersus.
Infantare, partorire. parere.
Infante, fanciullo. infans, puerulus.
Infanteria. pedestres.
Infanzia la prima età dell'uomo. infantia.
Infardellare. sarcinas colligere.
Infastidiare, cioè dar fastidio. afficio molestia, afferre molestiam. Vedi fastidio.
In fatti. nam vero, omnino, et vero.
Infedele. infidus, perfidus.
Infedele, cioè nemica della Fede Cristiana. Fidei Christianae hostis, Christiano nomini infensus.
Infedelmente. perfidiose, infideliter.
Infedeltà. mancamento di fede. perfidia, infidelitas.
Infelice, sfortunato, mal'avventurato. infortunatus, infelix, miser.
Infelicemente, sfortunatamente. misere, infeliciter, infauste.
Infelicità, mala ventura. miseria, infortunium.
Infelicissimo. infelicissimus.
Infelicitare. infelicem facere.
Infellonire. saevio, furo.
Infemminire, effemminare. effemino, as.
Infemminirsi. effeminor, aris.
Infemminito. effeminatus, a, um.
Inferiore, da meno. inferior.
Inferior di età. natu minor.
Inferior di facoltà. inferior fortunis.
Inferior luogo. inferior locus.
Inferire, voler dire. significo, colligo.
Infermarsi, malarsi. aegroto, as, aegresco, morbo affici, corripi.
Infermeria. valetudinarium.
Infermiccio, cagionevole, mal sano. valetudinis non satis firmae, valetudinarius.
Infermiere. valetudinarius, ii, praefectus valetudinarii, servus ab aegrotis.
Infermità, malattia, morbus, valetudo, valetudo aegra, adversa, infensa, mala, aegritudo, aegrotatio, infirmitas. Cadere in grave infermità. in gravem morbum incidere, morbo affici difficillimo. V. infermità.
essere in infermità. aegrotare, in morbo esse, morbo affici, morbo affligi, vel conflictari, mortifero morbo urgeri, adversa valetudine affici.
Infermo, malato. aeger, aegrotus, infirmus, morbo laborans.
Infernale, dell'Inferno. Tartareus, Infernus, Stygius.
Inferno. inferi, orum, Tartarus, orum, Orcus, Erebus, Styx, ygis.
Inferocire. ferocio, efferor, saevio.
Inferriata. clathri ferrei.
Infervorare. inflammo, excito.
Infestamente. moleste, infeste.
Infestamento, noja. molestia, vexatio.
Infestare, molestare, dar noja. vexo, sollicito, afficere malestia.
Infestatore, che infesta. infestator.
Infestissimo. infestissimus.
Infettare, corrompere, guastare. inficio, corrumpo.
Infettato, ammorbato. morbidus, corruptus, infectus.
Infettatore. corruptor.
Infezione, corruzione. contages, contagium, contagio, corruptio, pestis.
Infiacchire, indebolire. debilito, as.
Infiagione, gonfiamento. tumor, inflatio, inflatus, us.
Infiammagione. ardor, inflammatio. Quando significa ira, o sdegno. excandescentia.
Infiammare, accendere. inflammo, accendo, incendo, succendo.
Infiammarsi d'ira. excandescere, o ardere iracundia, efferri iracundia.
Infiammato, incensus, accensus, inflammatus, candens.
Infiammazione. V. infiammagione.
Infiare, enfiare, gonfiare. inflo, tumefacio.
Infiarsi, o gonfiarsi. tumeo, intumesco.
Infiato, gonfiato. inflatus.
Infiatura. vedi infiagione.
Inficcare. val ficcar dentro. infigo, suffigo, configo.
Infierire. saevio, crudesco, crudeliter agere in aliquem.
Infilzare, cioè forare. transfodio, transfigo.
Infilzare, cioè mettere in filza. trajicere, transfigere.
Infimo, di bassa condizione. infimus.
Infinattantochè. quoad, donec.
In fine, cioè finalmente. tandem, denique.
Infino da oggi. ad hunc diem.
Infin'ad ora. hactenus, adhuc.
Infino che, fin a tanto che. donec, quoad, quoadusque, usque dum, usque eo dum, usque adeo dum, usque donec, usque adeo donec, tamdiu, quoad, usque eo quoad, usque adeo dum, eo usque dum, adeo dum, tantisper dum.
Infin'a quanto? quousque tandem? quamdiu?
Infin alla bocca. ore tenus.
Infin al collo. collo tenus.
Infino allora. etiam tum, etiam tunc.
Infin all'ultimo. ad extremum.
Infin da i primi tempi. jam usque ab ultima hominum memoria.
Infin dalle fascie. usque a cunabulis.
Infin da principio. usque ab initio.
Infin di costà. usque istinc.
Infin qua. hucusque, usque huc, usque adhuc, hactenus.
Infingardaggine. inertia, ignavia.
Infingardo, poltrone. iners, piger, ignavus, segnis, deses.
Infingere. simulo, dissimulo.
Infinitamente, senza fine. infinite.
Infinito, senza fine. infinitus, interminatus, immensus.
Infinità. infinitas.
Infinocchiare. verba dare.
Infintamente. ficte.
Infiorare, sparger di fiori. flores alicui aspergere, vel inspergere, aliquem floribus aspergere, ornare floribus.
Infiorare, o infiorirsi. floresco, flores fundere, ornare, vel indui floribus, se floribus induere, flores inducere.
Infirmità, cioè debolezza. infirmitas, imbecillitas.
Infirmità, cioè malattia. morbus, aegritudo, valetudo, infirmitas.
Infirmità grave. morbus gravis, difficilis, vehemens.
Influenza, e influsso. influxio, influxus.
Influire. influere.
Infocare. inflammo, incendo, succendo, candefacio.

Infocarsi. ignesco, candesco, excandesco, incandesco, candesco.
Infocato. ignitus, candens, candefactus, accensus, incensus, inflammatus.
Infondere. infundo, dis.
Informare, dar cognizione di ciò, che non si sa. doceo, erudio, instruo.
Informarsi, cercar informazione. cognosco, inquiro.
Informato. edoctus, scious, conscius.
Informazione. notio, notitia, scientia.
Informe, sformato. informis.
Infornare, o mettere in forno. in furnum injicere, indere, immittere.
In forse, val lo dubbio. dubie, in ancipiti, in ambiguo.
Infortire, divenir acuto. acesco.
Infoscare, oscurare. infusco, obnubilo, obvelo, obtenebro, tenebras offundere, vel obducere.
Infoscarsi la luce degli occhi. caligo, as.
Infoscarsi gli occhi nel Sole. caligare ex Sole.
Infoscato. caliginosus, obscurus.
Infoscazione. caligatio.
Infra, intra, tra. inter. infra le mani. inter manus.
Infracidare, o infrocidare. putrefacio, corrumpo.
Infrocidarsi. fraceo, fracesco, marcesco, tabesco, putresco, putresio. (peus.
Infracidito. putrefactus, putris, putridus, marcidus, corru-
Infra il cenare. inter cenam, inter cenandum.
Infragidare, sturbare, rompere il capo con parole. obtundo, obstrepo.
Infralire, divenir frale. debilitari.
Inframmettere. interpono, interjicio.
Infrangere, pestare. contundo, is, comminuo.
Infrantoio, strumento da frenger uliva. tractorium, trape-
Infrascritto. infrascriptus. (tum.
Infreddare, patir infreddatura. epiphora laborare.
Infreddamento, infreddatura, mosso di catarro per freddo. epiphora, distillatio.
Infrescare, rinfrescare. refrigerare.
Infretta, cioè frettolosamente. festinanter, festinè, festinato, cursim.
Infrettarsi. accelero, propero, maturo.
Infrondare, mettere le frondi. frondeo, frondesco, feis.
In frotta. catervatim, confertim, turmatim.
Infruttuosamente. frustra, incassum.
Infruttuoso, che non rende frutto. infructuosus, sterilis.
In fuor che, eccetto che. praeter, nisi.
In fuori, in fuore. exterius, extra.
In furia. furenter.
Infuriare, far furioso. furio, as, furore concitare, in furorem agere.
Infuriarsi, divenir furioso. furo, is.
Infuriato, fuor di se. furiosus, furore percitus.
Infuriato grandemente. furibundus.
Infuso, messo in infusione. infusus. Per bagnato. madidus.
Infusione. infusio, onis.
Ingabbiare. cavea includere.
Ingagliardirsi, pigliar vigore. invalesco. (bo.
Ingannare. decipio, fraudo, defraudo, fallo, seduco, do verba.
Ingannare l'opinione d'alcuno. fallere opinionem alicujus.
Ingannare con lusinghe. pellicio, is.
Ingannarsi, pigliar errore. hallucinor, fallor, decipior, errore ducor.
Ingannato. circumventus, deceptus, fraudatus, seductus.
Ingannatore. fraudator, deceptor, fallax, subdolus.
Ingannevole. fallax.
Inganno, fraude. fallacia, fraus, dolus, capsio, deceptio, circumventio, techna.
senza inganno. fallaciter.
piccolo inganno. captiuncula.
Ingarbugliare. confundo, perturbo.
Ingegnarsi, cercare, sforzarsi. studeo, conor, do operam, intendo, ingenium adhibeo, huc confero, intendo aciem ingenii, acuo ingenium.
Ingegnere. architectus, machinator.
Ingegno, discorso naturale. ingenium, industria. senza ingegno. hebes, etis, stupidus, a, um. bell'ingegno. agget. ingenio praestans.
Ingegno bello, ed eccellente. ingenium elegans, & excel-
Ingegno grossolano. ingenium hebes. (lens.
Ingegno sottile. ingenium acutum, ingenium acre.
Ingegnosamente, con ingegno, sottilmente. ingeniose, subtiliter.
Ingegnoso. ingeniosus, industrius, ingenio praestans, praeditus summo ingenio.
Ingelosire, divenir geloso. zelotypum fieri, zelotypia laborare.
Ingemmare il filo. agglomero, as. (rare.
Ingemmare, ornare di gemme. gemmis distinguere.
Ingemmare, mandar fuori gli occhi come fanno le vigne. gemmo, mas. Per innestare a occhio. inoculare.
Ingemmato, cioè adorno di gemme. gemmatus, gemmis distinctus.
In generale. universe, generatim.
Ingenerare. ingenero, as, gigno, is.
Ingentilire, cioè annobilire. nobilito, as.
Ingenuamente. ingenue.
Ingenuità. ingenuitas.
Ingenuo. ingenuus.
Ingerire, ingerirsi, intromettersi. alicui rei se ingerere, o immiscere.
Ingessare. gypso, sas.
Ingessato. gypsatus, ta, tum.
Inghiottire. glutio, is, deglutio, voro.
Inghirlandare. serto redimire, coronare.
Inghistera, o inghistara, caraffa. phiala, la, triental.
Inginocchiarsi. genua submittere, ponere, curvare, flectere, in genua subsidere, in genua procumbere, poplites flectere, vel curvare.
Inginocchiatojo. scabellum.
Inginocchiato. genu nixus, genuflexus, in genua provolutus.
Inginocchiamento. geniculatio.
Inginocchione. flexis genibus.
Ingiocondamente. injucunde.
Ingiocondo, non giocondo. injucundus, insuavis.
Ingiovenirsi, ringiovenire. juvenesco, adolesco, juvenem fieri.
Ingiù, e all'ingiù. deorsum.
Ingiuria, torto. injuria, ae.
Ingiuria di parole. contumelia, convicium.
Ingiuriare, far ingiuria. facere injuriam, afficere injuria, inferre injuriam, auctore injuriae.
essere ingiuriato. accipere injuriam.
Ingiuriosamente, con ingiurie. injuriose, contumeliose.
Ingiurioso, che fa ingiuria. injurius, injuriosus, contumeliosus.
Ingiustamente. injuste, inique.
Ingiustizia. injustitia, iniquitas, pravitas.
Ingiusto. injustus, iniquus.
Ignominia, infamia. ignominia, dedecus, probrum.
Ingobbire, piegare, storcere. flecto, torqueo, curvo.
Ingojare, cioè trangugiare senza masticare. voro, devoro, ingurgito.
Ingolfarsi. vehi in altum.
Ingombrare, occupare. occupo, impedio.
Ingordamente. avide.
Ingordigia, brama. aviditas, ingluvies, ei.
Ingordigia di mangiare. edacitas, tis.
Ingordigia di danari. avaritia, ae.
Ingordigia d'onori. ambitio, onis.
Ingordamente. avide, cupide.
Ingordo, troppo volonteroso. cupidus, avidus, edax, cis.
Ingrandire, far grande. magnum facere, vel efficere. Per amplificare. amplifico, congero, magnifico, in majus tollere. Per lodare, illustro, orno, extollo.
Ingrassamento d'animali. saginatio.
Ingrassare, per far grasso. pinguefacio, farcio, opimum facere.
Ingrassare una bestia. sagino, as. (cere.
luogo, dove s'ingrassano le bestie. saginarium, rii.
Ingrassare il terreno. stercoro, ras. Terreno ingrassato. ager stercoratus.
Ingrassarsi, divenir grasso. pinguesco.
Ingrassato. saginatus.
Ingratitudine. ingratus animus, vitium, vel crimen ingrati animi.
Ingratamente. ingrate.
Ingrato, chi non riconosce i servigi ricevuti. ingratus, a, um.
Ingravidare, impregnare. gravido.
Ingravidarsi. gravidor, impleor, gravidam, vel praegnantem fieri.
Ingravidato. gravidatus, a, um.
Ingressione. ingressio, onis.
Ingresso. ingressus, us.
Ingroppare, cioè legare insieme. implico, innecto.
Ingroppato. implicatus, implicitus, innexus. (re.
Ingrossare. crassum facere, vel efficere, crassitudinem face-
Ingrossare, neut. ingrossarsi, divenir grosso. crassesco, augesco.
Ingrossato. auctus, crassus. (sco.
Inguinaglia. inguen, inis.
In guisa, cioè a modo. instar.
Inguistara. Inghistera. phiala, hemina.
Inimica, o nemica. inimica, hostis, adversaria, adversatrix.
Inimicare, far inimico. inimico, cas.
Inimicarsi, diventar inimico. inimicum fieri.
Inimicamente. inimice, hostiliter.
Inimicizia, o nemicizia. inimicitia, hostilitas.
Inimicizia grande. inimicitia gravis.
Inimicizia scoperta. inimicitia aperta, inimicitia indicta.
Inimicizia secreta. inimicitia tacita, inimicitia occulta.
Inimichevolmente. inimice, infense, inimico animo.
Inimico, e nemico. inimicus, hostis.
da inimico. inimice, hostice, hostiliter.
Iniquamente, con iniquità. inique.
Iniquità, malvagità. iniquitas, improbitas.
Iniquitosamente, malamente. male.
Iniquo, ingiusto, maligno. iniquus, injustus.
In ispezialità, in particolare. praecipue, praesertim.
In instanti. illico, repente.
Iniziale. initialis.
In là. illac, illuc.
Inlacciare, dar ne' lacci. illaqueor, aris.
Inlaudabile, non laudabile. illaudatus, illaudabilis.
Inleggiadrito, divenuto leggiadro. venustior factus.
Inlecito, non lecito. illicitus.
Inlitterato, non letterato, idiota. illiteratus, indoctus.
Inlividirsi, prender livore. liveo, livesco.
In lungo, in cambio. pro.
In mal'ora, in mal punto. malis avibus.
In mano, in manu.
Immarcire. putresco.
In modo, talmente. ita.
Innacquare. irrigo.
Innacquare il vino. diluo.
Innaffiare. irrigo.
Innalberare. in arborem ascendere. Per innalzare. attollo.
Innalzamento. elatio.
Innalzare. attollo.
Innalzarsi, cioè andare in su. in sublime ferri.
Innalzarsi, cioè insuperbirsi. insolenter efferri.
Innalzate le mani. sublatis manibus.
Innalzato. elatus.
Innamoramento. amor.
Innamorare. inflammo, mas, amore accendere.
Innamorarsi. amore capi, ardere.
Innamorarsi fuor di modo. misere, vel perdite amare.
Innamorato, amoroso. amans, amasius.
Innamorato insieme, cioè chi ama una donna da un altro amata. rivalis.
Innanzi. ante, prius, antea.
Innanzi agli altri. ante alios.
Innanzichè. antequam.
Innanzi molto tempo. longe ante.
Innanzi questo tempo. antehac.
Innanzi quattro giorni. quatriduo ante.
Innascere, nascere dentro. innascor, eris.
Innaspare. involvo, is.
Innaspire. aspero, exaspero.
Innato. innatus, insitus.
Innavigabile, che non si può navigare. innabilis.
Innestamento. insitio.
Innestare, o insitare. insero, ris.
Innestato. insitus.
Innestatore. insitor.
Innesto. insitio.
In niun luogo, o in niuna parte. nusquam, nullibi.
In niun modo. nullo modo.
Inno. hymnus.
Innocente, che non nuoce, non colpevole. innocens, innocuus. Esser'innocente. vacare culpa.
Innocentemente, senza nuocere. innocenter.
Innocenza. innocentia, integritas.
Innoltrarsi. progredi.
Innumerabile, che non si può numerare. innumerabilis, innumerus.
Innumerabilmente, senza numero. innumerabiliter.
Innumerabilità. innumerabilitas.
Innobbediente, disubbidiente. inobsequens, pertinax.
Inobbedientemente. inobedienter.
Inobbedienza. inobedientia.
In occulto. clam.
In ogni luogo, per tutto. ubique, omnibus locis, nusquam non, passim.
In oltre. praeterea.
Innondare, allagare. inundo, as.
Innondazione, allagamento. inundatio, eluvio, eluvies.
Inonestamente. indecore, inhoneste.
Inonesto. inhonestus, indecorus.
Inopia, povertà. inopia, paupertas, egestas.
Inopinatamente. nec opinato.
Inordinatamente. inordinate.
Inordinatezza. confusio, inordinatio.
Inordinato. confusus.
In ordine. paratus, a, um.
Inornatamente, senza ornamento. inculte.
Inornato, non ornato. incultus, inexcultus.
Inorpellare. fucare.
In palese, pubblicamente. palam, propalam.
In persona. coram, ipse.
In potestà, in potere. in manibus.
In presenza. coram.
In prima, principalmente. primo, primum, in primis.
In pronto. prae manibus, in promptu.
In qualche luogo. alicubi, usquam.
In quel modo, come. quomodo.
In qual modo si voglia. quomodocunque, utut.
In quanto. quoad.
In quanto sarà possibile. quoad ejus fieri poterit.
In quattro dì. quatriduo.
In quello, in quell'istante. tunc.
In quell'istesso luogo. ibidem, vel eodem loco.
In quel luogo. ibi, illic, o ut, illuc.
In quel mentre. dum.
In questo luogo. hic. Quando significa moto, si dice. huc.
In questo mezzo. interim, interea.
Inquietare. perturbo, sollicito.
Inquieto. sollicitus, inquies, tis.
Inquietudine. sollicitudo.
Inquirire, cercar diligentemente. indago, inquiro.
Inquisizione. inquisitio, disquisitio, indagatio.
Inquisitore. inquisitor, indagator.
Inquisitor de' malefici. quaesitor parricidii, vel rerum capitalium.
Inrigidire, diventar rigido. rigesco, is.
Irrugiadare. irroro, as.
Irrugiadirsi. roresco, is, irroror, aris.
Insaccare, porre in sacco. infarcio, inculco, in saccum conjicere, demittere, indere, condere.
Insalare, mettere del sale. salio, salis, sale aspergere.
Insalata d'erbe. acetarium.
Insalato. salitus, salsus, sale aspersus.
Insalvaticare, insalvatichire, divenir salvatico. sylvesco, is, in feritatem degenerare.
Insanabile. insanabilis, & le.
Insanguinare, imbrattare di sangue. cruento, as, sanguine imbuere, inficere, perfundere, tingere.
Insanguinato. cruentatus, cruentus, sanguine imbutus, tinctus, infectus, perfusus, madens.
occhi insanguinati. oculi cruentati.
alquanto insanguinato. subcruentus, sanguine tinctus.
Insano, stolto, pazzo. insanus.
Insaziabile, che non si può saziare. insatiabilis, insaturabilis, inexplebilis, gurges, heluo.
Insaziabilmente. insatiabiliter, insaturabiliter, citra satietatem.
Insazievole. V. Insaziabile.
Inscrizione. inscriptio, epigramma, elogium.
Inscurire. obumbrare.
Insegna, bandiera, stendardo. vexillum, signum.
Insegnare, ammaestrare. doceo, edoceo.
Insegnare parlar ad un fanciullo. figurare os pueri.
Insegne, cioè arme, o scudi di casate. insignia, insignium,
Insellare il cavallo. sternere equum. (plur.
Insellato. instratus, ephippiatus.
Insensato, fuor di senno. insanus, insaniens, amens. essere insensato. insanire.
Insensibile, che non ha sentimento. insensibilis, stupidus.
Insensibilità. stupiditas, atis, stupor.
Insensibilmente. sine sensu, citra sensum.
Insensibilmente, cioè a poco a poco. sensim, paullatim.
Inseparabile. indifferens, inseparabilis.
Insepolto, non sepolto. insepultus, inhumatus.
Insertare. insero, is. Ad occhi. inoculo, las.
Insertazione ad occhi. inoculatio.
Insertatore ad occhi. inoculator.
Insetare, coprir di seta. serico induere, vel obducere.
Insevare, coprir di sevo. sebo, as.
Insidiatore. insidiator, insidiosus.
Insidiare, porre aguati. insidior, insidias collocare, pono, facio.
Insidie, tradimenti. insidiae, arum. Apparecchiare insidie ad alcuno. insidias alicui struere.
Insieme. simul, una. Unirsi insieme. coeo, cois.
Insiememente. simul.

Insignorirsi, impadronirsi. *potior, tiris.*
Infinattantochè. *quoad, donec.*
Insino, insino. *usque.* Insino ad ora. *usque adhuc.* Insin da fanciulli. *usque a pueris.*
Insinuare. *insinuo.*
Insinuazione. *insinuatio.*
Insipidezza. *insulsitas, fatuitas.*
Insipido, senza sapore. *insipidus, a, um.*
Insistere. *insisto, urgeo.*
Insitamento, innestamento. *insitio, onis, insitus, us.*
Insitare, & innestare. *insero, is, insitionem facere.*
Insito, innesto. *insitum, ti.*
Insitatore, o innestatore. *insitor, oris.*
Insitato, e innestato. *insitus, a, um.*
Insogna, assogna, songia. *adeps, ipis, abdomen, inis.*
Insognare, o sognare. *somnio, as.*
Insogno, o sogno. *somnium, insomnium.*
Insolente, arrogante. *insolens, entis, petulans.*
Insolentemente, arrogantemente. *insolenter, petulanter, proterve.*
Insolenza, arroganza. *insolentia, arrogantia.*
Insolitamente. *insolenter.*
Insolito, non solito. *insolitus, insuetus, insolens.*
Insolubile. *inexplicabilis.*
In somma. *ad summum, in summa.*
In somma, cioè, finalmente, in conclusione. *denique.*
Insopportabile, che non si può sopportare. *intolerabilis, non ferendus.*
Insopportabilmente. *intolerabiliter.*
Insospettirsi. *suspicor, in suspicionem venio.*
Inspessare, inspessire. *spisso, as, condenso, as.*
Inspessirsi. *spissesco, densor.*
Inspirare. *inspiro, as, afflo, as.*
Inspirazione divina. *instinctus, us, afflatus, us.*
Inspirato da Dio. *Divino Spiritu afflatus, tactus, inspiratus.*
Instabile, senza stabilità. *instabilis, inconstans, mutabilis.*
Instabilità, incostanza. *instabilitas, inconstantia.*
Instantemente. *vehementer, etiam atque etiam.*
Instanza. *studium, contentio.*
Instare, far instanza. *insto, commodo, peto, flagito.*
Instante. *instans, antis.* Per momento. *momentum temporis.*
Instare, affrettare con instanza. *insto, as.*
Instigare, istigare, stimolare. *instigo, as.*
Instigazione, incitamento. *incitatio, instigatio.*
Instillare, gocciare sopra. *instillo, as.*
Instinto, o istinto. *instinctus, us.*
Instituire, ordinare. *instituo, is.*
Instituzione, instruzione. *institutio, onis.*
Instrumento, arnese, ordegno. *instrumentum, i.*
Instromento, cioè scritture. *tabulae, arum.*
Instromento pubblico. *tabulae publicae.*
Instromento falsificato. *tabulae vitiatae, adulteratae, corruptae.*
Instruire, o istruire, ammaestrare. *erudio, doceo.*
Insù, all'insù. *sursum.* In su, o in giù. *sursum deorsumque.*
Insoave, poco grato. *insuavis, ingratus, injucundus.*
Insucidare, imbrattare. *inquino, sordo.*
Insucidume. *sordes, ium.*
Insufficiente. *ineptus, impar.*
Insufficienza. *imperitia.*
Insulso. *insulsus, insipidus.*
Insultare, far insulto. *insulto, tas.*
Insulto, assalto, empito. *impetus, us, insultatio, onis.*
Insuperabile, invincibile. *insuperabilis, invictus, invincibilis.*
Insuperbirsi. *superbio, superbia efferri, intumescere, animo efferri, superbiam sumere, jactare se.*
Insuperbirsi d'allegrezza. *efferre se laetitia.*
Insussistente. *quod persistere non potest, labans.*
Intabarrato, vestito di tabarro. *penulatus.*
Intagliamento. *caelamen, caelatura.*
Intagliare, scolpire. *caelo, as, incido, sculpo.*
Intagliatore, scoltore. *caelator, sculptor.*
Intaglio. Vedi Intagliamento.
Intagliato, scolpito. *caelatus, insculptus.*
In tal guisa. *ita, sic.*
In tal maniera, in tal modo. *sic, ita, eo modo.*
Intanarsi. *abdere se in specum.*
In tanto, in questo mentre. *interea, interim.*
Intantochè. *donec, quoad.*
Intargato, armato di targa. *peltatus, clypeatus.*
Intarlare. *carie corrodi, cariosum fieri.*
Intarsiare, inserire pezzi minuti di legno in qualche tavola. *opus facere segmentatum.*
Intarsiamento, è una sorta di pittura. *cerostrotum, opus segmentatum.*
Intatto, non tocco. *intactus.*
Intavolare, significa congiugnere molte tavole insieme. *asso, coasso, tabulo.*
Intavolare, cioè cominciare. *incipio, propono.*
Intavolatura. *coassatio, tabulatio, contabulatio.*
Intignere, tingere. *tingo, is.*
Integrità, bontà. *integritas.*
Intelletto, conoscenza. *judicium, cii, intellectus, ratio, mens.*
Intelligenza, conoscenza. *intelligentia, ae.*
Intelligente. *doctus, intelligens.*
Intelligibile. *intelligibilis, cadens sub intelligentiam, quod intelligentia comprehendi potest.*
Intemerato, intrigo. *ambages.*
Intemperanza. *intemperantia, incontinentia.*
Intemperantemente, senza misura. *immoderate, intemperanter, intemperate, incontinenter.* (*minus.*
Intemperato, immoderato. *intemperatus, intemperans, nimis.*
In tempo. *opportune, in tempore.*
Intendente, cognoscente. *intelligens, sciens.*
Intendere. *intelligo, is, cogitatione comprehendere, animo percipere, intelligentia, vel ratione comprehendere, sentire, cognoscere.*
Intendere, per aver intenzione. *intendo, specto, peto, postulo.*
Intendere, per udire. *audio, accipio, intelligo, cognosco.* Ho inteso. *allatum ad me est, audivi.*
cercar d'intendere, cioè domandare. *sciscitor, percontor.*
dar ad intendere. *persuadeo, es.*
far intendere. *significo, as, certiorem facere.*

Intendimento, disegno. *consilium.*
Intenditore, intendente. *sciens, intelligens, sapiens, peritus.*
Intenebrare, offuscare, oscurare. *obscuro, as, tenebras offundere.*
Intenerire. *macero, as, mollire, subigo.*
Intenerirsi, divenir tenero. *tenerescere, mollior, emollior.*
Intenerito. *maceratus, mollitus.*
Intentamente, attentamente. *intente.*
Intento, attento. *intentus, attentus.*
Intento, cioè intenzione. *mens, animus, consilium.*
Intenzione, volontà. *animus, mens, voluntas, consilium, propositum.*
Intepidire, far tepido. *tepefacio, tepido, as.*
Intepidirsi, divenir tepido. *tepeo, tepesco.*
Interame, tutti gl'interiori degli animali. *exta, interanea.*
Interamente. *perfecte, absolute, integre.*
Intercalare, frapposto. *intercalaris.*
Intercedere, pregar per alcuno. *intercedo, is, deprecor, aris, atus sum, deprecatorem se praebere.*
Intercessore, colui che intercede. *deprecator, intercessor.*
Intercessione. *deprecatio, onis.*
Intercetto, tolto. *interceptus.* (*ctum.*
Interdetto, interdizione, proibizione. *interdictio, interdi-*
Interdire, proibire. *interdicere, veto.*
Interdetto, vietato. *interdictus, vetitus.*
Interdetto, cioè scomunicato. *anathemate percussus, interdictus.* Phrasis Eccles.
Interessato. *sui commodi cupidus, avidus, ad rem paulo attentior.*
Interessare, far partecipe. *communicare cum aliquo, in communionem vocare.*
Interesse, utile. *res, rei, compendium, ii, commodum, utilitas, atis.*
Interesse, cioè usura. *foenus, oris.*
Interiore, più dentro. *interior, intimus.*
Interiori, o interiore, quel ch'è dentro del corpo. *intestina, orum, viscera interanea.*
Interinamente. *interim.*
Interlasciare, tralasciare. *omitto, intermitto.*
Interlocutore. *qui loquens inducitur.*
Interlocutore nella commedia. *persona.*
Intermesso, o tralasciato. *intermissus.*
Intermettere, tralasciare. *intermitto, is.*
Intermettere lo scrivere. *scribendi intercapedinem facere.*
Intermezzo. *embolium.*
Intermissione, cessamento. *intermissio, cessatio.*
Internarsi, cacciarsi dentro. *penetro, as.*
Interno. *internus, interior, intimus.*
Integro. *integer.*
Interpellare. *interpello.*
Interpetrare, interpretare. *interpretor, expono.*
Interporre, o intramettere. *interpono, interjicio, insero.*
Interporre, interponimento, interposizione. *interpositio, interjectio.*
Interposto, intramesso. *insertus, interpositus.*
Interpretare, dichiarare. *interpretor, explico, explano.*
Interpretazione, dichiarazione. *interpretatio, explanatio.*
Interprete. *interpres, etis.*
Interrogare, domandare. *interrogo, gas.*
Interrogare alcuno diligentemente. *percontari ex aliquo.*
Interrogativamente. *interrogative, per interrogationem.*
Interrogazione. *interrogatio, percontatio.*
Interrompere, disturbare. *interrumpo, interpello.*
Interrompere il parlar d'alcuno. *obloquor alicui, loquentem interpellare.*
Interrompere una cosa incominciata. *rem susceptam deserere, interrumpere.*
Interrottamente. *interrupte.*
Interrotto. *interruptus, a, um.*
Interrompimento di parlare. *interpellatio, onis.*
Intersiato. *segmentatus, a, um, scalpratus.*
Intersiatura. *opus segmentatum.* (*rare.*
Intertenere alcuno. *tenere aliquem, detinere, retinere, remo-*
Intertenersi, ritardare. *moror, cunctor.*
Intervallo, distanza. *intervallum, intercapedo, inis.* Senza intervallo. *continenter, uno, unum.*
Intervenimento, avvenimento. *casus.* Per interposizione. *interventus.*
Interveniente. *qui intervenit, o adest.*
Intervento. V. Intervenimento.
Intervenire, accadere, avvenire. *evenio, obvenio.*
Intervenire, intravenire. *intervenio.*
Intervenire, ritrovarsi a qualche azione. *intersum, adsum.*
Interzare. *ternio, as.*
Intessere, congiugnere. *intexo, xis.*
Intessimento d'alberi, come di bosso, e mortelle. *topiarium, ii.*
Intessitore di alberi. *topiarius.*
Intelare, o adornare. *instruo.* Per persuadere. *persuadeo,*
Intestarsi d'una cosa. *obfirmare animum.*
Intestato. *ornatus, instructus.*
Intestino, budello, ch'è nel corpo. *intestinum.*
Intiepidire. *tepefacere.* in signif. neut. *tepescere.*
Intiero, non rotto, non guasto. *integer, incorruptus, sincerus, solidus, totus.*
Intieramente. *integre, sincere.*
Intimare, vale denonciare. *denuntio, indico.*
Intimato. *denuntiatus, indictus.*
Intimazione. *denuntiatio.*
Intimidire, divenir timido. *timidum fieri.* Per intimorire. *terreo.*
Intimidito. *perterritus.*
Intimo. *intimus.*
Intimorire. *terreo.*
Intingere. *intingo, is.*
Intingolo. *intinctus, us, embamma, atis.*
Intisichire. *phthisim gignere, tabefacere.*
Intitolare un'opera. *nuncupo, inscribo, titulum libro indere.* Vedi dedicare.
esser intitolato. *inscribor.*
Intollerabile, che non si può sopportare. *intolerabilis, non ferendus.*
Intollerabilmente, impazientemente. *intoleranter, intolerabiliter.*
Intonare, risonare, rimbombare. *intono.*
Intonar il canto. *praecino, is.*
l'intonar del canto. *praecentio, onis.*
Intonator del canto. *praecentor, oris.*
Intonicare un muro. *trulisso, as, tectorio lavigare, inducere, obducere, tectorium parieti inducere, obducere, opere tectorio lavigare, polire, expolire, incrustare.*
Intonicato. *incrustatus.*
Intonicatura del muro. *incrustatio, tectorium.*
Intoppare, scontrare, imbattere. *occurro, occursus.*
Intoppere, per urtare. *offendo, dis.*
Intoppicare, intoppere. *cespito, tas, offendo, dis.*
Intoppicamento. *offensatio, cespitatio.*
Intoppo, incontro, urtamento. *offensio, offendiculum.*
Intoppo, per l'impedimento. *impedimentum.*
Intorbidare. *turbo, obturbo, turbidum efficere.*
Intorbidire, divenir torbido. *turbor, aris.*
Intorcere, torcere. *sinuo, flecto, torqueo.*
Intorcia, torcia. *fax, facis, funale.*
Intorcietta, torcia picciola. *facula, lae.*
Intorcicchiato, attorcicchiato. *flexuosus, a, um.*
Intorcicchiamento, e torcimento. *flexus, us.*
Intorniare, circondare. *circumdo, circundo.*
Intorniato, attorniato. *circumdatus, cinctus.*
Intorno, d'intorno. *circa, circum.*
d'ogn'intorno. *undique, undique versum, circumcirca.*
andar intorno. *circumeo.*
Intorpidire. *torpescere.*
Intortigliare. *convolvere, circumplicare.*
Intortigliato. *convolutus, circumplicatus.*
Intorto. *crispus, a, um.*
Intossicare, fare stizzare. *movere stomachum.*
Intossicare, avvelenare. *veneno, as, veneno inficio.*
Intossicato, avvelenato. *venenatus, a, um.*
Intostarsi. *duresco, is.*
Intra, tra. *inter, intra.*
Intradue. *dubius.*
Intralasciare, tralasciare. *intermittere.*
Intralasciato. *intermissus.*
Intralciare, intrigare. *involvere, implicare.*
Intralciato. *involutus, implicatus.*
Intramettere, intraporre. *interponere.*
Intramettersi a parlare. *interfari.*
Intramezzare. *intersepio, pis.*
Intraprendere. *suscipio.*
Intrare, ed entrare. *introeo, ineo, ingredior.*
Intrar con empito, a forza. *irrumpo, perrumpo.*
Intrata, o entrata. *aditus, ingressus.*
Intrata con empito. *irruptio, onis.*
Intrata, cioè rendite. *census, proventus, annui redditus.*
Intrattabile. *inhumanus, intractabilis.*
Intrettanto. *interim.*
Intrattenere. *detineo.*
Intrattenere, ritenere. *detineo, moror.*
Intravagliare, travagliare, e affaticarsi in qualche cosa. *laboro, as.*
Intravagliare, per affliggere. *sollicito, vexo.*
Intravegnente, soppravvegnente. *interventor, oris.*
Intravenimento. *interventus, tus.*
Intravenire. Vedi intervenire.
Intraversare, e attraversare. *obstare, impedire, objectum esse.*
Intraversarsi. *labaseo.*
Intraversato, attraversato. *transversus, a, um.*
Intrecciato. *contextus, intextus.*
Intrecciare. *contexo, intexo.*
Intrepidamente. *animose, intrepide.*
Intrepido, che punto non teme. *intrepidus, a, um.*
Intricamenti, intrichi. *tricae, arum, res implexa.*
Intricare, inviluppare. *intrico, implico, inglomero, involvo.*
Intricatamente. *implicite, involute.*
Intricato, inviluppato. *implicitus, implexus, perplexus.*
Intrico, e intricamento. *implicatio, implexus.*
Intrinsicamente. *intrinsecus, intime, interne.*
Intrinsicare. *conjungere cum aliquo necessitudinem.*
Intrinsichezza, domestichezza. *familiaritas, necessitudo.*
Intrinseco, domestico. *intimus, domesticus, necessarius.*
Intriso. *subactus, maceratus.*
Introdurre. *introducere, induco, cis.*
Introdutto. *introductus, admissus.*
Introduzione. *introductio, admissio.*
Intromesso. Vedi introdutto. (*ster.*
Intromesso, mezzano, che accorda l'altrui differenze *seque-*
Intromettersi, ingerirsi. *miscere se.*
Introonare, rompere la teste. *aures obtundere.*
Introonato. *stupidus.*
In tutto. *penitus, omnino, prorsus.*
Invalido. *irritus, a, um, infirmus.*
Invaghire. *desiderio inflammare.*
Invaligiare, mettere in valigie. *convaso, as.*
In vano, in darno. *frustra, incassum, nequicquam.*
Invasare. *invado.*
Invasato. *fanaticus, cerritus.*
In vece, in luogo, in cambio. *pro.*
Invecchiamento. *inveteratio, onis.*
Invecchiare, e invecchiarsi. *senesco, conficior senio, veterasco, vetero.*
Invecchiare, cioè disusare, e non esser più in uso. *obsolesco, scis.*
Invecchiato, divenuto vecchio. *senio confectus, inveteratus.*
Invecchiato, non più in uso. *obsoletus.*
Inventare. *excogito, invenio.*
Inventario. *repertorium, inventarium, index.*
Inventato. *excogitatus, inventus.*
Invenzione. *inventio, onis.*
Invenzione sottile. *machinatio, onis.*
Inventore. *inventor, repertor.*
Inventrice. *inventrix, icis.*
Inverdire. *viresco, is.*
In vero, certamente. *sane, sane quam, equidem, quippe.*
Invernale, da inverno. *hyemalis, e le.*
Invernare, far inverno, e passar il verno in qualche luogo. *hyberno, as, hyemo, as.*

Invernicato. *fandacatatus*.
Inverno, e invernata. *hyems, bruma*.
d' inverno. *hybernus, a, um*.
Inverso, verso, preposizione. *versus*.
Inverso costa. *sursum*. Inverso quà, *horsum*.
Investigare, vale cercar con diligenza. *vestigo, investigo, pervestigo, indago, inquiro, disquiro*.
Investigatore. *quaesitor, investigator*.
Investigazione. *investigatio, indagatio*.
Investire. *possessionem dare, in possessionem mittere*.
Investire danaro. *occupare pecuniam*.
Investire, per assaltare. *petere, invadere*.
Investire il capo. *petere caput*.
Investire la gola. *jugulum petere*.
Investitura. *dominium*.
Invetriato. *fores, vel fenestra vitrea*.
Invettiva. *reprehensio, oratio invectiva*.
Inviare, mandare. *destino, mitto*.
Inviare alcuno. *ablegare ad aliquem*.
Inviare verso alcuno. *ablegare ad aliquem*.
Inviar lettere. *mittere litteras*.
Inviamento. *missio, onis, ablegatio, onis*.
Inviarsi a viver bene. *rectum vivendi cursum ingredi, amplecti optimam vitae disciplinam*.
Invidia. *livor, invidia, invidentia*.
Invidia picciola. *invidiola, ae*.
Invidamente. *invide*.
Invidiare, e aver invidia. *invideo, conflagro invidia*.
struggersi d' invidia. *dirumpi invidia*.
esser invidiato. *invideor, eris, invidia premi, esse in invidia, in invidia laborare, invidia flagrare*.
Invidiato, à chi s'ha invidia. *invidiosus, invisus*.
Invidiosamente. *invidiose*.
Invidioso, chi porta invidia. *invidus, a, um*.
Invigilare. *vigilo, invigilo*.
Invigorire. *vires addo, confirmo, roboro*.
Invilire, cioè vendere a buon mercato. *vili vendere*.
Inviluppare, avviluppare. *implico, involvo, intrico, impedio*.
Inviluppato. *implexus, involutus, irretitus*.
Inviluppatamente. *involute*.
Invincibile, che non si può vincere. *invictus, insuperabilis*.
Inviolabile. *sanctus, sacrosanctus, inviolabilis*.
Inviolabilmente. *integre, inviolate*.
Inviolato, intiero, non corrotto. *intaminatus, inviolatus*.
Inviperarsi. *saevio*.
Invischiare. *visco oblinire, fallere visco*.
Invischiarsi. *visco inhaerescere, dedere se in viscum*.
Invischiato. *visco oblitus*.
Invisibile, non veduto. *invisus, a, um*.
Invisibilmente. *invisibiliter*.
In vista. in aspetto. *visu*.
Invitare. *invito, voco*.
Invitare alcuno, cioè provocarlo. *lacesso, is*.
Invitare ad alloggiare. *invitare tecto, domo, o hospitio*.
Invitare a bere. *propino, as*.
Invitare a cena. *condicere coenam alicui, vocare ad coenam*.
Invitato. *vocatus, invitatus*.
Invitamento. *invitamentum, invitatio*.
Invito. *invitatio, invitamentum, invitatus, us*.
Invitto, che non si può vincere. *invictus*.
Inviziare. *depravare, corrumpere, vitiosum facere, vitio imbuere, vitium alicui infundere*.
Inviziarsi. *vitium concipere, ducere, trahere, contrahere, vitiosum fieri*.
In ultimo. *postremo*.
Inumanamente. *inhumane, inhumaniter*.
Inumanità. *inhumanitas*.
Inumano. *inhumanus, humanitatis expers*.
Inumidire. *humecto*.
Inumidirsi. *humesco, madesco, madesio*.
In un attimo, in un batter d'occhio, in un instante, in un momento. *subito, illico, statim*.
Invocare, chiamare per ajuto. *invoco, as*.
Invocazione. *compellatio, invocatio*.
Invogliare, far venir voglia. *cupiditatem, desiderium movere, incendere, injicere*.
Invogliarsi, *cupidine capi, corripi, cupiditate accendi, vel inflammari alicujus rei*.
Involgere. *involvo, obvolvo, vis*.
Invoglio. *involucrum*.
Involare, rubare di nascosto. *involo, furor, surripio*.
Involatore. *fur, raptor*.
Involontariamente. *invite*.
Involontario. *non voluntarius, involuntarius*.
Involto. *involutus, obvolutus*.
Involto, sust. *involucrum*.
Inurbanità. *rusticitas*.
Inusitatamente. *inusitate*.
Inusitato, che non è in uso. *inusitatus, insuetus, obsoletus*.
Inutile, che non giova. *inutilis, & le*.
Inutilità. *inutilitas, atis*.
Inutilmente, senza utilità. *inutiliter, frustra*.
Inzaccherare. *luto aspergere*.
Inzaffirare. *sapphiris ornare*.
Inzoppare. *claudicare, o claudicationem afferre*.
Inzopparsi. *claudicare*.
Inzoppamento. *claudicatio, onis, claudicas, tis*.
Inzoppato. *claudus, claudicans*.
Inzotichire. *rusticum, vel inurbanum fieri, rusticitatem ducere, vel trahere*.
Inzuccherare. *saccharo condire, vel imbuere*.
Inzuccherato. *conditus saccharo*.
Inzuppare. *madefacio, macero*.
Io. *ego*.
Io da me stesso. *egomet*.
Io proprio, e lo stesso. *egomet, ego ipse, idem ego*.
Io in vero. *ne ego, ego quidem*.
Io per me. *ego vero, quod ad me attinet*.
Iperbole. *hyperbole*.
Iperboleggiare. *amplificare, exaggerare*.
Iperbolicamente. *hyperbolice, ultra fidem*.
Iperbolico. *hyperbolicus*.
Ipocondria. *tristitia*.
Ipocrisia. *simulata pietas*.
Ipocrita. *tristis, simulator, fictus*.
Ira, sdegno, collera. *ira, iracundia, indignatio, bilis, rubor, stomachus*. Muover ad ira. *iram alicui movere, facere, concitare, stomachum facere, movere, stomacho esse, bilem alicui movere, commovere, concitare*. Muoversi ad ira. *irascor, stomacor, succenseo, subirascor, excandesco*.
Iracondo, collerico, stizzoso. *iracundus, a, um*.
Irascibile, una degli appetiti dell'uomo. *ira*.
Iratamente. *iracunde, irate, per iram, furenter, irato animo*.
Irato, sdegnato, corrucciato. *iratus, a, um, ardens ira*.
Iride, arco baleno. *iris, iridis*.
Ironia, figura Rettorica. *ironia, ae*.
Ironicamente. *ironice, per ironiam*.
Irrazionale, senza ragione. *expers rationis, ratione carens, irrationalis*.
Irrefragabile. *certissimus, firmissimus*.
Irregolare. *sine lege, extra regulam positus*.
Irreligioso, che non istima la religione. *irreligiosus, impius, a religione aversus, expers pietatis*.
Irremissibile. *quae condonari non potest, indignus venia*.
Irremissibilmente. *nulla spe veniae*.
Irreprensibile. *irreprehensibilis, inculpatus*.
Irresoluto. *incertus, dubius animi, anceps*.
Irresoluzione. *dubitatio, haesitatio, incertum consilium, dubia opinio, anceps deliberandi cura*.
Irreverente, senza riverenza. *contemptor*.
Irreverenza. *irreverentia*.
Irrevocabile, che non si può rivocare. *irrevocabilis*.
Irrigare inaffiare. *irrigo, as*.
Irrisione, dileggiamento, scherno. *irrisio, sanna*.
Irritare, incitare, attizzare. *irrito, provoco, lacesso*.
Irritato. *lacessitus, irritatus*.
Irritazione, attizzamento. *irritamentum, irritatio, irritamen*.
Irriverente, irreverente. *irreverens*.
Irrochimento. *raucitas, ravis*.
Irrochire. *rauceo, raucesco*.
Irrugiadare, sparger di rugiada. *irroro, as*.
Irrugiadato, bagnato di rugiada. *roscidus*.
Irsuto. *hirsutus, hirtus*.
Ischio, albero di ghianda. *esculus, i*. Ischieto, luogo piantato di ischi. *esculetum, i*. Di ischio. *esculeus, esculinus*.
Isconcio, sconcio. *immoderatus, inhonestus, indecorus*.
Iscuotere, scuotere, scrollare. *excutio, concutio, quatio*.
Iscusare, o scusare. *excuso*.
Iscucire, scucire. *diffuo, is*.
Isfiorare, levar il fiore. *deflore, as*.
Isfiorirsi, perder il fiore. *deflorescu, is*.
Isnello, snello. *agilis*.
Isola, o isolato. *insula*.
Isoletta. *parva insula*.
Ispedire, spedire. *expedio*.
Isperienza. *usus, experientia*.
Isperimentare, esperimentare. *experiri*.
Ispessire. Inspessire. *denseo*.
Ispirare. V. Inspirare.
Isprimere. V. Esprimere.
Isquartare. V. Squartare.
Issofatto, vale immantinente. *statim, illico*.
Istante, instante. *instans, momentum temporis*.
Istantemente. V. Instantemente.
Istesso. *ipse, idem*.
Istima. V. Stima.
Istinto. V. Instinto.
Istituire. V. Instituire.
Istoria. *historia, ae, annales, ium*.
Istoriato, vale dipinto. *pictus*.
Istorico. *historicus, scriptor*.
Istorietta. *commentariolum, brevis historia*.
Istrice, porco spinoso. *hystrix*.
Istrione. *histrio, comoedus*.
Istruire. V. Instruire.
Istrumento, instrumento. *instrumentum*.
Isvegliare. *expergefacio*.
Isviare. V. Sviare, o Disviare.
Italia. *Italia, e Hesperia* appresso i Poeti.
Italiano. *Italus, a, um*.
Itterizia, malattia, che procede dallo spargimento del fiele. *icterus, i, g. m. fellis suffusio, aurugo, morbus Regius, morbus arquatus*. Itterico, *ictericus, auriginosus, arquatus, felle suffusus, bile suffusus*.
Iva, erba. *chamaepitys*.
Ivi, adv. di stato. *ibi*. Adv. di moto. *illuc, illo*.
Juspatronato. *sacerdotium gentilitium*.
Justiziere. *supplicio afficere*.

L

LA', avv. di stato. *illic*. E avverb. di moto. *illuc*.
Labarda, *hasta bipennis*.
Labbricciuolo, o labbretto. *labellum*.
Labbro. *labrum, labium*.
Labbro di sopra. *labium superius*. Di sotto. *labrum inferius*. Labbro rivolto in su. *labrum resimum, resupinum*.
Labbruto, chi ha le labbra grandi, o grosse, o in fuori. *labeo, onis, chilo, onis, labrosus*.
Laberinto. *labyrinthus*.
Labile. *labilis*.
Laboriosamente, con fatica. *laboriose*.
Laborioso, faticoso. *laboriosus*.
Lacca, o vernice. *sandaraca, ae*.
Lacchè. *cursor, hemerodromus*.
Laccia, sorta di pesce. *alosa, ae, trissa, ae*.
Lacciare, allacciare, legar con laccio. *illaqueo, obstringo*.
Laccio, e lacciuolo. *laqueus, ei*.
Laccio da pigliar uccelli. *pedica*.
Laccio della berretta, che si lega sotto la gola. *offendimentum*.
Lacciato. *laqueatus, obstrictus*.
Lacciuolo, lacciatto. *laqueus*.
Lacerare, stracciare, sbranare, smembrare. *lacero, lanio, concerpo, scindo, conscindo*. Lacerar in diverse parti. *dilacero, dilanio, discerpo, discindo*.
Lacero. *lacer, discissus*.
Lacerto, è parte del braccio. *lacertus, ti*.
Lacerto, o sgombro, pesce. *lacertus, scombrus*.
Laco. V. Lago.
Lacrima. V. Lagrima.
Ladano, pesce. *attilus*.
Ladano, gomma. *ladanum*.
La dove, la onde, significa per la qual cosa. *quapropter, quare, qua de re, quamobrem, itaque, ergo*.
La dove, avversativo. *contra*.
Ladro, e ladra. *fur, is*.
Ladro del denaro pubblico. *peculator, oris*.
Ladro di cose sacre. *sacrilegus, i*.
Ladro di giorno. *fur diurnus*.
Ladro di uomini. *plagiarius*. Di bestie. *abactor*.
Ladro per mare. *pirata, ae*.
Ladro di notte. *fur nocturnus*.
Ladroncello. *furunculus, latrunculus*.
Ladronescamente. *furtim*.
Ladrone, assassino di strada. *latro, praedo, grassator*.
Ladroneccio, ruberia. *latrocinium*.
Là entro. *illic intus*.
Laggio, aggio, che si dà, o piglia a cambiar oro, e argento. *collybus, bi*.
Lagno, affanno. *languor, oris*.
Lagnarsi, dolersi, lamentarsi. *queror, eris*.
Lago, e laco. *lacus, us*.
Lago picciolo. *lacusculus*.
Lagrima. *lacryma, ae*.
Lagrimabile. V. Lagrimevole.
Lagrimante, che lagrima. *lacrimans, antis*.
Lagrimare, gittar lagrime. *lacrymo, lacrymor, lacrymas effundere, vel profundere, lacrymis se dare, vel tradere*.
Lagrimazione, il lagrimare. *lacrymatio, dolacrymatio*.
Lagrimazione d'occhi. *lippitudo, inis*.
Lagrimetta. picciola lagrima. *lacrymula, ae*.
Lagrimevole. *lacrymabilis, le*.
Lagrimoso, abbondante di lagrime. *lacrymosus*.
Lagrimosamente *lacrymose, flebiliter, oculis lacrymantibus*.
Lagume, o laguna. *lacus, stagnum, palus*.
Lai, lamenti. *questus, querela*.
Laico. *profanus*.
Laico, cioè ignorante. *indoctus*.
Laidamente. *foede, turpiter*.
Laidezza. *foeditas, turpitudo*.
Laido, sporco. *deformis, foedus, indecorus, inhonestus, sordidus*.
L'altro ieri, già tre giorni. *nudius tertius*. Già quattro giorni, *nudius quartus*. Già cinque giorni. *nudius quintus*.
L'altro giorno. *nudius tertius*.
L'altr'anno. *duobus ab hinc annis*.
Lama, lamina, lastra, piastra. *lamina, ae*. Infocata. *candens*. D'oro. *aurea*. D'argento. *argentea*. Di rame. *aerea*. Di piombo. *plumbea*.
Lametta. *lamella, ae*.
Lambiccare, distillare. *stillo, distillo, exstillo*.
Lambiccamento. *distillatio*.
Lambicco, instrumento da distillare. *fornacula, alembicus ad stillandum*.
Lambiccare. *lambo*.
Lambrusca, vite salvatica. *labrusca, ae, labruscum, i, vitis erratica*.
Lamentarsi, querelarsi. *queror, lamentor*. Lamentarsi insieme. *conqueror*. Molto, *deploror*. Spesso. *queritor*. Piangendo. *aliquid deplorare*.
Lamentabile, degno di lamento. *lamentabilis*.
Lamentevolmente. *cum questu, querela, querimonia, lamentatione, flebiliter*.
Lamentevole, che si lamenta. *querulus, lamentabilis*.
Lamento lamentazione. *lamentatio, lamentum, questus, querela, querimonia*.
Lamentoso. V. lamentevole.
Lampana, o lampada. *lampas, adis*.
Lampante. *nitidus, lucens*.
Lampeggiare. *corusco, fulguro, as*. Lampeggiare, nome. *fulguratio*.
Lampo, baleno. *fulgur, uris*.
Lampreda, pesce. *lampetra*.
Lana. *lana, ae*. Scardazzata. *facta*. Non iscardazzata. *rudis*. Da materazzo. *tomentum*. Di lana. *laneus*. Coperto di lana. *lanatus*. Lanajuolo. *lanarius*. Chi fila lana. *lanificus*. Arte della lana. *lanificium*. Sucidume di lana. *oesypum*.
Lancia. *lancea, hasta, pilum*. Di giostra. *velitaris*. Col ferro in cima. *praeferrata*. Senza ferro. *pura*. Legata. *amentata*. Armato di lancia. *hastatus*.
Lancetta da salassare. *scalpellus, scalpellum, phlebotomum*.
Lanciamento. *jactus, us, jaculatio, onis*.
Lanciare, tirare. *jaculor, jacio, vibro*. Di lontano. *ejaculor*. Lanciato. *vibratus*.
Lanciarsi sopra alcuno con furore. *impetum facere in aliquem*.
Lanciata, colpo di lancia. *jaculum, ictus lanceae*. Per lo spazio che tira un'asta. *teli jactus*.
Lanciatore. *jaculator*.
Lancio, salto grande. *praeceps saltus*. Di primo lancio. *principio, extemplo*.
Lancione. *contus, immanis hasta*.
Lanciotto, asta da lanciare. *pilum, jaculum*.
Languidamente. *languide, imbecilliter*.
Languidezza. V. languore.
Languido, debole. *languidus, imbecillis*. Divenir languido, *languesco*.
Languire, perdere le forze. *langueo, languesco, flaccesco*.
Languore, mancamento di forza. *languor*.
Lanificio, arte di lana. *lanificium, lanicium*.
Lanoso, o lanuto. *lanatus, lanosus*.
Lantone, erba da conciar pelli. *rhus, is*.
Lanterna, ferale. *laterna, ae*.
Lanterniere. *laternarius*.
Lanugine, prime peli della barba. *lanugo, inis*.
Lanuginoso. *lanuginosus, a, um*.
Lanuto, lanoso. *lanatus, lanosus*.
La oltre, avv. di moto. *illuc*. e di stato. *illic*.

La

La onde. quare, quamobrem, quapropter, quocirca, itaque.
La ove. ibi.
Lapidamento. lapidatio, onis.
Lapidare. lapido, as, conjicere lapides in aliquem.
Lappola, erba lappa, æ. Di lappola. lappaceus.
Lardo di porco. lardum, laridum. lolero. faccidia, æ. Rancido. rancidum.
Largamente, ampiamente. late, lauo, large, largiter, fuse. Per liberamente. large, liberaliter, profuse. Per copiosamente. copiose, uberrime.
Larghissimamente. latissime. Scriver largamente. pluribus scribere. Donar largamente. largior, iris.
Larghezza. latitudo. Per liberalità. largitas, liberalitas.
Largo, ampio. latus, amplus. Per liberale. largus, liberalis.
Larguta. locus amplus, latitudo.
Larice, sorta d'albero. larix. Di larice. larignus.
Lasagna. laganum, i.
Lasagnone, epiteto, che si dà ad uomo grande, ma scipito. grandis nugator.
Lasciare, o lassare. relinquo, derelinquo, intermitto, missum facio, desero, desisto, desino.
Lasciar da parte. omitto, prætereo.
Lasciar andare, dar licenza. mitto, dimitto, missum facio.
Lasciar in abbandono. derelinquo.
Lasciatemi andare. mitte me, amitte me, me missum fac.
Lasciami in pace. mitte me.
Lasciar gli affanni, fastidj, pensieri. exsolvere se molestiis, abjicere curas, deponere, vel omittere sollicitudines, exuere molestias.
Lasciar la cura. abjicere curam, deponere curam, vel onus.
Lasciar entrare. intromitto, tis, admitto.
Lasciar fare, o dire. sino, permitto.
Lasciar parlare. dicendi facultatem, vel potestatem facere, vel dare.
Lasciar il governo. deponere potestatem, decedere a Provincia, abdicare se magistratu. (re.
Lasciar il testamento. lego, as, testamento legare, relinque-
Lasciar in dietro qualche cosa. omitto, is.
Lasciar le sue opinione. de sententia decedere.
Lasciar in pericolo. destituo, is.
Lasciar scritto dopo di se. literis prodere.
Lasciar l'armi. decedere ab armis, deponere arma. (cum.
Lasciar andare, cioè licenziare l'esercito. dimittere exerci-
Lasciar di far il debito suo. deesse suo muneri, prætermittere officium, ab officio disjedere, declinare.
Lasciar l'usanza. recedere a consuetudine.
Lasciar le sue ragioni. decedere de jure suo.
Lasciar il possesso. decedere de possessione.
Lasciar la vita. deserere vitam. (tia.
Lasciar l'amicizia. deponere amicitiam, recedere ab amici-
Lasciarsi trasportare dalla collera, o dal dolore. parere iracundiæ, aut dolori.
Lasciato, participio. destitutus, relictus.
Lascio, legato. legatum.
Lascivamente. molliter, turpiter, lascive, petulanter.
Lascivetto. petulcus, procax, petulcor.
Lascivia, lussuria. lascivia, æ.
Lascivo. lascivus, petulans. Divenir lascivo. lascivio, is.
Lassare, vale straccare. defatigo, lasso.
Lassezza, stanchezza. lassitudo.
Lassù. illic, illuc.
Lastra. lapis complanatus, lamina lapidea.
Lastricare. sterno, is, opere figlino sternere, consternere. Di selci. silice sternere.
Lastricato. lapide stratus, saxo constratus. Dalla natura. naturali saxo constratus.
Lastrico. opus signinum, pavimentum lapide stratum.
Laterale. lateralis.
Latinamente. latine.
Latini popoli. Latini, orum. Latinità. Latinitas, atis. Latinizzare. latine reddere. Latino, aggett. Latinus. Latius, Latialis, Latiniensis. Lingua Latina. Latina lingua, Latia lingua, sermo Latinus, Latialis. Saper Latino. Latine scire. Latino, o composizione, dictatum Latine reddendum. Scriver, o prender il Latino. Latine vertenda scribere vel excipere.
Latitudine, larghezza. latitudo.
Lato, fianco. latus, eris. Di lato. lateralis.
Lato, agett. largo, spazioso. latus, amplus.
Latrare. latro.
Latrato. latratus, us.
Latrocinio. latrocinium, furtum.
Lattajuolo, uno da' primi denti, che si mettono da' bambini. dens lactarius. per chi prenda latte. lactens, entis. Per chi venda latte. lactarius.
Latta, unitore di ferro, o stagno tirata sottilmente. lamina attenuata.
Lattamento. lactatus, us.
Lattare, allattare, dar il latte. lacto, as, lac præbere.
Lattare, succhiare il latte. lacteo, es, ubera haurire, potare, siccare, sugere, uberibus ali, mammam sugere.
Lattata. lactica potio.
Lattatrice. nutrix.
Latte. lac, actis. Di latte. lacteus, a, um.
Lattajuola, erba. herba lactaria.
Latteo, di latte. lacteus.
Lattato, di color di latte. lacteus. (rum.
Latticini, vivande di latte. lactaria, orum, lacticinia, o-
Lattime, male che viene in capo a' bambini. achores.
Lattimoso. achoribus plenus.
Lattuga, erba. lactuca, æ. Picciola. lactucula. Selvatica. sylvestris. Domestica. sativa. Crespa, o riccia. crispa, cappadox. Cappuccina. laconica, fossilis, capitata.
Lavamento. lavatio, lavatura, ablutio.
Lavanda, spigo. nardus Italica.
Lavandaja, donna, che lava i panni. purgatrix.
Lavandajo, purgator di panni. fullo, onis.
Lavare. lavo, abluo, diluo. I denti, che dolgono. dentium dolores colluere. Le mani, mentre si fa qualche cosa. manus interluere. Lavato. lotus, ablutus. Vaso da lavar i piedi. pelluvium, pelluvium, pelluvia, æ.
Lavatojo. lavacrum.
Laude, lode, inno. laus, laudatio, hymnus.

Laudare, o lodare. laudo, probo, approbo, laude afficere, laudibus ornare, dare alicui laudi.
Assai. copiose. Sommamente. pleno ore laudare, in Cœlum ferre, laudibus efferre, extollere.
Laudabile, degno di lode. laudabilis.
Laudabilmente. laudabiliter.
Laudatore, chi loda. laudator, & laudatrix.
Laveggio. lebes, etis, cacabus, i.
Lavorare. operor, laboro. La terra. terram colere. Alla campagna, in agro operari. Al torno. torno, detorno. Al coperto. sub tecto operari. A lume di lucerna. lucubro, elucubro. Per altri. operam suam alicui locare. Andar a lavorare. ad opus exire, prodire, descendere. Far lavorare. opere quempiam exercere.
Lavorato. laboratus, elaboratus. Non lavorato. illaboratus, inelaboratus.
Lavoratore, operajo. operarius. Lavoratori, operarii, orum, operæ, arum. Di terra. agricola. A mezzo. partiarius.
Lavoratrice. operaria. (rius.
Lavoro, lavorio, opera fatta, o che si fa. opus, eris. Un lavoro, e mezzo, sesquiopus. Un mezzo lavoro. dimidium opera. Ben fatto. elegans, elaboratum. Di imbiancatura. albarium. Di intagliatura. cælatura, toreuma, atis. Di intonacato. tectorium. Interfiato, crustatum, vermiculatum. Di musaico, musivum. Di rilievo. anaglypticum. Al torno. tornatile, toreuma, atis. Di mattoni. lateritium. Di loto. luteum, fictile. Lavoretto. opusculum.
Laurea, corona, ghirlanda. laurea, æ, laureum sertum. Poetica. Apollinaris. Trionfale. triumphalis.
Laureto, luogo piantato di lauri. lauretum.
Lauro, o alloro, albero. laurus, i, laurus, us. Di lauro. laureus, laurinus. Foglia di lauro. laurea, æ. Corona di lauro. laurea, æ, laureola, æ.
Lautezza. splendor, magnificentia, lautitia.
Lauto. lautus.
Lazio, o Campagna di Roma. Latium, Latinus ager.
Lazzeretto. nosocomium.
Lazzeruola, frutto. hypomelis, idis.
Lazzeruolo, alb. hypomelidis, is.
Lazzeruoletto. solum tuberibus consitum.
Leale, a suola. fidus, fidelis, veridicus.
Lealmente. fideliter.
Lealtà, fedeltà. fides, ei.
Leardo, rotato. scutulatus.
Lebbra. lepra, æ. Lebbroso. leprosus.
Leccare. lambo, is, lingo, is.
Leccone, o leccardo, ghiottone. helluo, onis, popino, onis. Lecca piatti. catillo, onis.
Leccatoja. excipulus, i.
Lechia, pesca. amia, æ.
Lecitamente. jure, recte, honeste, licite.
Lecito, cosa lecita. fas, indeclinabile. Esser lecito. licet, ebat.
Lega, misura di miglia. leuca, æ.
Lega, congiunzione. fœdus, eris. Far lega. fœdus facere, inire, ferire, percutere, societatem facere, inire. Lega fatta. fœdus pactum, percussum. confermata, o prolungata. fœdus confirmatum, renovatum. Rotta. violatum, fractum, ruptum.
Lega de' metalli. perfectio, gradus, nota.
Legaccio. ligamen, vinculum, copula. Del matrimonio. vinculum jugale, o conjugale.
Legalmente. jure.
Legamento, il legare, ligamen, vinculum. Di piccola. colligatio.
Legare. ligo, illigo, vincio, devincio, constringo. Di dietro. revincio. Intorno circumligo. Insieme. colligo, innecto, connecto, inter se alligare. A qualche cosa. alligo. Sopra. superalligo, superilligo. Sotto. subligo. Una ferita. vulnus obligare. Libri. libros consuere, compingere, conglutinare. Le vigne. vineam alligare.
Legato, lascito. legatum, i.
Legato, aggett. annodato. vinctus, devinctus, constrictus. In reti. irretitus. Libro legato. liber conglutinatus, compactus.
Legato, ambasciatore. legatus, orator.
Legatore, colui, che lega. alligator, ligans, vinciens. Di libri. glutinator librarius.
Legatura. nexus, ligatura. Di giumenti. capistrum. Di libri. librorum compactio, conglutinatio. Dei capo delle donne. redimiculum.
Legazione, Ambasceria. Legatio.
Legge, lex, legis. Civile. Jus Civile. Canonica. Jus Canonicum, Pontificium. Pontificale. Jus Pontificum. Canonica, e Civile, utrumque jus. Naturale, jus naturæ, lex naturæ. Particolare, o privata, privilegium. Delle 12. tavole, leges decemvirales, duodecim tabulæ, leges 12. tabularum. Legge Pretoriana, jus honorarium. Campereccia, lex agraria. Sopra le accuse, accusatoria. Sopra la caducità de' beni, lex caducaria. Sopra confederati, lex socialis. Sopra costumi, lex censoria. Sopra le creazione de' Magistrati, lex comitialis. Sopra l'età degli Officiali, lex annaria. Sopra giuochi, lex calaria. Sopra grani, lex frumentaria. Sopra le monete, lex nummaria. Sopra le spese, lex sumptuaria. Sopra le sepolture, lex sepulchralis. Sopra gli spettacoli, lex theatralis. Sopra le strade, lex viaria. Sopra i testamenti, lex testamentaria.
far leggi. leges instituere, scribere, ferre, promulgare.
Dar legge ad uno. legem alicui statuere, constituere, ponere, indicere, jura dare.
levar la legge in tutto. legem abrogare. In parte, legi derogare.
chi non ha legge. exlex, exlegis. Dotto in leggi, juris peritus, juris consultus.
pertinente a leggi. legalis, legitimus.
Leggere. lego, is. Spesso, lectito. Innanzi ad alcuno, prælego. Scorrendo, sublego. Tutto, o da capo a piedi, perlego. Ad alta voce, recito. Piano, o con voce bassa, submisse legere. Per insegnare, doceo, prælego.
Leggiadramente, con grazia. scite, venuste.
Leggiadria. venus, venustas.
Leggiadro, graziato. venustus, elegans.

Leggierezza. levitas, tis.
Leggiermente. leviter.
Leggiero, di poco peso, di poco valore. levis. Alquanto leggiero. levisculus.
Legione, una banda di soldati. legio, onis.
Legislatore, chi fa legge. legislator. (lejus.
Legista, dottor di legge. jurisperitus, jurisconsultus, legu-
Legittimamente, secondo le leggi. legitime.
Legittimare. declarare legitimum, natalibus restituere.
Legittimo, secondo la legge. legitimus.
Legnaggio, stirpe, linea di parentado. progenies, prosapia, genus, stirps.
Legnajo, luogo, dove si tengono le legna, o catasta di legna. Lignaria cella.
Legnajuolo, fa legname, marangone. faber lignarius. Bottega di legnajuolo, fabrica, æ, officina lignaria, materiaria, tignaria. (sta.
Legna secche, che non fanno fumo, acapna, orum, ligna co-
Legname. materia, materies, ligna.
Legnata. verber.
Legno. lignum, i. Di legno, ligneus, a, um.
Legno secco, lignum coctum. Legna accatastate, ligna congesta. Legno tagliato per piantare. talea, æ. Che sostenta la vite, che non cada. caucherius, ii. Dove si metta il vomero, dentale, is. Dove si lega il cavallo, anterna.
far legna, e andar a pigliar legna. lignor, aris.
Legno, cioè naviglio. navigium, navis.
Legnoso. lignosus.
Legume. legumen, inis.
Legume, che si cuoca facilmente. legumen coctile.
Legume, che non si cuoce bene. legumen refractarium, legumen contumax.
Lembo, orlo, e lista a piedi delle veste. limbus, ora.
Lena, forza, possanza. robur, vis, vires.
Lendine, animale, che sta nel capo. lens, dis.
Lendinoso, pieno di lendini. lendibus scatens, lentiginosus.
Lenienta, lenitivo. leniens.
Lenificare, addolcire. lenire.
Lenocinio, custianesimo. lenocinium.
Lentamente, tardamente. tarde, lente.
Lentare. lenteo, as, moror, aris.
Lente, lenticchia, legume noto. lens, entis.
Lentezza. segnities, desidia, lentitudo.
Lenticchia, lente cicerata. lenticula. (cula.
Lentigine, macchia picciole della faccia. lentigo, lenti-
Lentigginoso, pieno di lentiggine. lentiginosus.
Lentisco, arboscello. lentiscus. Di lentisco, lentiscinus.
Lento, molle, pigro, tardo. lentus, tardus, cunctator. Alquanto lento. lentulus.
Lenzuolo, che si pone nel letto. linteum, tei. Picciolo, linteolum. Di lenzuolo. linteus.
Leone, animale. leo, onis. Di leone. leoninus.
Leone, pesce così detto in Roma. astacus, ci.
Leonessa. lea, leæna.
Leontante, animal noto. Elephas.
Leopardo. pardus, leopardus.
Lepre, infermità. lepra, æ.
Lepra, pesce. lepus marinus.
Lepre, animal noto. lepus, leporis. cosa di lepre. leporinus, a, um.
Lepretino, picciolo lepre. lepusculus.
Leproso. scabiosus, leprosus.
Lesina, ferro sottile, e appuntato. subula, æ. Per la miseria di vitto. sordes, is.
Lesione, offesa, danno. læsio, onis.
Leso, offeso. læsus.
Lessare. lixo, elixo.
Lesso. elixus, a, um.
Lesto. dexter, expeditus, celer, velox, agilis.
Letamajo. fimetum, sterquilinium.
Letamare. stercoro, lætifico, stercorationem facere. Letamar bene. stercore satiare, largo stercore saturare.
Letame. fimus, fimum, stercus, lætamen.
Letania, preci. supplicationes.
Letargirio, schiuma d'argento. lithargyros, i.
Letargo, infermità di sonnolenza. veternus, i, lethargus, i, lethargia, æ, morbus lethargicus.
Lettera, carattere dell'alfabeto. littera, æ, littera elementaria, forma, vel figura, vel nota, vel elementaris littera. Lettera majuscola, littera ingens, magna, maxima. Minuscula. parva, minor.
Lettere difficili a leggere per la vecchiezza. litteræ fugientes. Letterine, litterulæ, arum.
Lettere, o scienza. litteræ, arum.
Lettere, o pistola. litteræ, arum, epistola, æ, tabellæ, arum. Letterina, epistolium. Lettere lunghe, litteræ uberiores. Molto corte, litteræ perbreves. Patenti, diplomæ, litteræ publicæ. Scritta di proprio pugno, litteræ autographæ. Scritta in fretta, epistola plena festinationis. Lettere d'un medesimo tenore. littera uno exemplo scriptæ. Di cambio. tessera nummaria, symbolum collybisticæ. Lettera scritta in collera, litteræ aculeatæ, litteræ minaces, & acerbæ. Di raccomandazione, litteræ commendatitiæ. Di credenza, litteræ testes, testimonium. D'onore, litteræ honorariæ. Di vittoria, laureatæ, victrices, victoriæ indices. Di complimento, officiosæ. Contraffatta, assimulatæ. Falsificata, adulterinæ. Precedente, superiores. All'usanza volgare, contexta quotidianis verbis. Lettere in cifre. Furtivæ litteræ.
mandar lettere, litteras dare, mittere. Portare, perferre, reddere. Ricevere, accipere. Ho ricevuta le tue lettere. redditæ mihi sunt litteræ tuæ.
Letteratamente, dottamente. litterate.
Letterato, dotto. litteratus.
Letteratura. doctrina, litteratura, litterarum scientia.
Letterina. litterulæ.
Letticajo. lecticarius, ii.
Letticciuolo, o letticello, letto picciolo. lectulus.
Lettiera di letto. fulcrum lecti.
Lettiga, lectica. Lettiga portata da sei servi. hexaphorum, ri. Col cielo, lectica camerata, o vehiculum cameratum. Coperta, lectica operta, o tecta. Scoperta, lectica aperta.
portator di lettiga. lecticarius, rii.

Letto sul quale si dorme. lectus, cubile, stratum.
Letto di giardino. pulvinus, ni.
Letto da sedervi, per mangiare. lectus, lecti, torus, i.
Letto a vento. lectus lecti subtentus.
Letto per dormire. lectus cubicularis.
Letto per cenar all' antica. lectus triclinaris.
Letto de' sposi, o di godimento. lectus genialis.
Letto per un solo. lectus lecter.
Letto fatto. lectus stratus.
Lettore, chi legge. lector, oris.
Lettura. lectio, onis.
Levante, vento che soffia da Oriente. Eurus, Subsolanus.
Levante, cioè Oriente. Oriens, entis.
Leva macchie, ovvero cava macchie. fullo, onis.
Levare, rimovere, tor via. aufero, amoveo, removeo.
Levar in alto, innalzare. tollo, attollo, extollo.
Levar alcuno fin' al cielo. tollere quempiam in caelum.
Levar alcuno ad onore. erigere aliquem, promovere.
Levar via il naso. denaso, as.
Levar la feccia. defaeco, as.
Levar il velo. develo, as.
Levar la legge. abrogare legem.
Levar la paura ad alcuno. abstergere metum alicui.
Levar le macchie. emaculo, as.
Levar la scorza d'un albero. delibro, as.
Levar l'affezione. abducere animum ab aliquo.
Levar l'armi di mano. extorquere arma.
Levar danari dalla zecca. pecuniam de aerario efferre.
Levar il grano dall' aja. triticum efferre ex area.
Levarsi in piedi. assurgere, o surgere.
Levarsi, rizzarsi da letto. surgo, is.
Levarsi nascosto di alcuno. surripio me alicui.
Levarsi contro alcuno. erigo in aliquem, insurgere.
Levarsi da' debiti. aes plenum dissolvere.
Levarsi la berretta. aperire caput.
Levarsi a far onore. assurgo, is.
Levarsi d'una malattia, e riaversi. assurgere ex morbo.
Levarsi insieme. consurgo.
Levato dello schermitore. praeludium, praelusio.
Levati via. apage, apagesis.
Levare per forza. abripere.
Levare per sentenza. abjudicare.
Levata, levamento. ortus.
Levata, cioè partita. discessus.
cosa di gran levata. res magni momenti.
Levato, come il pane. fermentatus, a, um.
Leveto, con cui si fa il pane. fermentum.
Levatojo. versatiles. dicesi di ponte.
Levatrice. obstetrix.
Levature. Uomo di poca levatura. homo levis.
Levita, cioè diacono. levita, & levites, ae.
Levriere, cioè cane da lepre. vertagus, i.
Lezione, e lettura. lectio.
Lezzo, puzza di sudore de' corpi vivi. foetor.
Lezzoso. graveolens.
Li, in quel luogo. illic, ibi.
Libbra, peso di dodeci oncie. libra, ae, as, assis.
due libbre, ec. bilibra, trilibra, quadrilibra. mezza libbra. selibra. Una libbra, e mezza. sesquilibra.
di una libbra, aggett. libralis, librarius. Di due libbre, ec. bilibris, & bre, trilibris, quadrilibris, quinquelibralis, sex librarum, &c.
dodeci parti della libbra. libra, ae, & as, assis.
parti undeci. deunx, cis.
parti dieci. dextans, tis.
parti nove. dodrans, tis.
parti otto. bes, bessis.
parti sette. septunx, cis.
parti sei. semis, issis, selibra, ae.
parti cinque, quincunx, cis.
parti quattro. triens, tis.
parti tre. quadrans, tis.
parti due. sextans, tis.
parte una. uncia, ae.
Liberale. liberalis, munificus.
non liberale. illiberalis, immunificus.
Liberalmente, largamente. munifice, liberaliter.
Liberalissimo. munificentissimus.
Liberalità. liberalitas, munificentia, benignitas.
Liberamente, alla libera. libere, ingenue.
Liberare, scampare, salvare. libero, eripio.
Liberare, mettere in libertà. libero, as.
Liberare alcuno per sentenza. absolvere aliquem.
Liberare la Città dall' assedio. urbem obsidione eximere.
Liberare le sicurtà. sponsores liberare.
Liberarsi dalle brighe. occupationibus, o curis exsolvi.
Liberarsi da' debiti. aere alieno liberari, aes alienum dissolvere.
Liberatore, chi mette in libertà. liberator.
Liberazione. liberatio.
Libero, non soggetto. liber, ingenuus.
Libero da pericolo. tutus.
Libero dalla servitù. solutus vinculis, o in libertatem vindicatus.
Libertà, franchezza di fare, e dire a sua voglia. libertas, atis.
Libidine, appetito lascivo. libido, inis.
Libidinoso, soggetto a lussuria. libidinosus.
Libra, uno de' segni del Zodiaco. Libra.
Libraccio. ingens volumen. ovvero malus liber.
Librajo. Bibliopola, libellio.
Librare. libro, pendo. Per gettare. jacio, libro, jaculor.
Libreria. bibliotheca.
Libreria, bottega di librajo. taberna libraria.
Libretto, e libricciuolo. libellus.
Libro. liber, bri. Di carta pecora. liber membranaceus. De' conti. liber rationum, codex rationis, codex accepti, & expensi. Che tratta d'ogni cosa, pandectae, arum. Dell' entrata, codex accepti, tabula accepti. dell' uscita, codex expensi, tabula expensi. Giornale, dove si scrive a dì per dì, ephemeris, idis. Con giuramento, umbilicatus, Maestro, codex, icis, tabula, arum. Da tenere in mano, enchiridium, ii. Scritto di propria mano. autographus liber. Di memorie, libellus memoria causa. Scritto dall' una, e dall' altra parte. liber opisthographus. Di ricordi. adversaria, orum. Elio far un libro. librum conficere. il far un libro. libri confectio. mandar fuori un libro. edere librum. Il mandar fuori un libro. libri editio.
metter a libro dell' entrata. acceptum vel in acceptum referre, vel ferre. Dell' uscita. expensum, vel in expensum referre. legator de' libri. librorum glutinator.
Liccio, filo di trama. licium, ii.
Licenza, permissione. facultas, potestas. Per isfrenatezza, e arroganza. licentia. Per commiato. dimissio, abeundi copia, venia, commeatus.
Licenza da matto. licentia nimia, vel effusa.
dar licenza. potestatem facere, copiam dare. Per commiatare. V. licenziare.
levar la licenza. jus adimere.
Licenziare, dar commiato. dimitto, missum facio, jubere aliquem abire. Licenziar il consiglio, concilium dimittere. Il popolo, populum. La congregazione, concionem, comitia. L'esercito, dimittere copias, sacramento milites solvere, milites exauctorare.
Licenziato. dimissus, abire jussus. Soldato licenziato. miles exauctoratus.
Licenziarsi. digredior, jubere aliquem valere, valedicere alicui, aliquem, numquid velit, rogare.
Licenziosamente, con troppa licenza. licentior. Molto licenziosamente. praelicentior.
Licenzioso. licens, licentiosus, solutus. Troppo licenzioso. licentior, quam par est.
Lietamente. laete.
Licore, o liquore. liquor.
Lido, o lito, dove batte il mare. litus, oris.
Licciuolo, subbia da calzolajo. subula, ae.
Lietamente. laete, hilare, hilariter.
Lieto, giocondo, allegro. laetus, hilaris. Alquanto lieto. hilarulus.
Lieve, leva, manovella. vectis.
Lievetrice, commare. obstetrix, icis.
Lieve, leggiere, incostante. levis.
Lievito, e levato da far lievitare la pasta. fermentum.
Lievitare, metter lievito nella farina. fermento, as.
Lievitarsi. fermentesco, is.
Ligiare. palio, lavurgo.
Lignaggio. genus, stirps.
Ligustro, fiore bianco e odorifero. ligustrum.
Lima, stromento da fabbri. lima, scobina.
Limare. limo, elimo.
Limatura. scobs, bis.
Limbo, luogo dove vanno i fanciulli che muojono senza essere battezzati, chiamato in lat. da' Teologi. Limbus.
Limitare, scalino della porta. limen, inis.
Limitare. limito, as, circumscribo.
Limitazione. limes, itis, limitatio.
Limite. limes, terminus, finis.
Limone, frutto. malus Medicum.
albero. malus Medica.
Limonea, limonata. citrea potio.
Limosina. stips, pis.
Limosinare. mendico.
Limosiniere, che da e fa limosine. erogator liberalis.
Limpidezza. splendor, perspicuitas.
Limpido, chiaro, e lucente. limpidus, pellucidus, perspicuus.
Linaria, erba. osyris, dis.
Linaiolo. linteo, nis.
Lince, lupo cerviero. lynx, lyncis. Di lince. lynceus.
Lindezza. venustas.
Lindo, attillato. venustus, elegans.
Linea. linea, ae. Della mano, incisura, ae. Tirare una linea. lineam ducere.
Lineamento, figura tirata a linea. lineamentum, i. Lineamenti della faccia. lineamentum oris. Del lavoro, lineamenta operis. Della pittura. adumbratio.
Lineare, tirar linee. lineo, delineo.
Linearmente. ad lineam.
Lingua. lingua, ae. Attaccata, inhaerens. Biforcata. bifida. Triforcata, trifida. Fessa in molte parti. multifida. Che spesso si ruove, vibrans. Cicalatrice, garrula. Di buona pronunzia, expedita. impedita nel parlare, di mala pronunzia. lingua inexplanata, haesitans, lingua haesitantia. Legata, constricta. Mordace, maledica, petulans. Sporta, eminens. Tartaglia, balba, blaesa. Sottile, tenuis.
Lingua, favella. lingua, sermo, litterae, arum. Lingua forastiera, sermo exoticus, lingua peregrina. Lingua Latina, ec. lingua Latina, Graeca, Hebraica, Italica, Germanica, Hispanica, Gallica &c. Latina, sermo latinus, Latialis, lingua Romana. Materna, o paesana, sermo patrius, vel indigena, vel nativus, lingua vernacula.
Lingua bovina, erba. cynoglossus, vel cynoglossa.
Lingua bovina, erba. buglossa, vel buglossum. lingua serpentina, erba. linguilaca, a lingua cervina. phyllitis, dis
la punta della lingua. summa lingua, lingua extrema.
tagliar la lingua. elinguo, as, linguam exscindere, exsecare.
chi ha la lingua, ma senza uso di quella. elinguis. Chi ha due lingue, tre, ec. bilinguis, &c.
Linguaccia. perfida lingua, lingua virulenta.
Linguacciuto, cicalone. linguax, loquax, blatero.
Linguaggio. idioma, atis, sermo, onis.
Linguattola, pesce. linguilaca, solea.
Linguetta, dimin. di lingua. lingula, o ligula.
Linguetta della bilancia. examen, inis.
Linguettare, tartagliare. balbutio.
Lino, erba. linum, i. Lino sottilissimo, linum tenuissimum. Lino acconcio, linum factum. Di lino. lineus, a, um. Tessitore di panni di lino, linteo, onis.
Liocorno, alicorno. monoceros, otis, unicornis, is.
Liofante. elephas, elephantus.
Lionato, colore. color fulvus, spadix, leoninus.
Lione, Leone. Leo, onis.
Lippo, e chi lagrima gli occhi. lippus.
Lippitudine. lippitudo. Patir di lippitudine, lippio, is.
Liquefare, distemperare. liquo, liquefacio.
Liquefarsi, farsi liquido. liqueo, liquesco, liquor, ris.
Liquidare, cioè metter in chiaro. purgo, perspicuum reddo.
Liquidità. liquiditas.
Liquido, distemperato. liquidus, a, um.
farsi liquido, divenir liquido. V. Liquefarsi.
Liquirizia. glycyrrhiza, glycyrrhiza.
Liquore, licore. liquor.
Lira, viola. lyra, ae, chelys, ys, fides, is, fides, ium. Sonare di lira, lyra, vel fidibus canere. Insegnare a sonar di lira, fidibus docere. Imparare, fidibus discere, Lyram discere. Lirico, poeta. lyricus, i. pertinente alla lira, lyricus, a, um. sonator di lira, lyristes, ae, lyricen, inis, fidicen, inis.
Lira, o libbra, danaro. drachma, libra, ae, denarius, nummus.
Liscia, boccata. lixia, ae, lixivium, ii.
Lisciare, pulire. laevo, levigo, polio, fuco.
Lisciamento, expolitio. Lisciezza, laevor, laevitas.
Lisciatura, fucatio, fucus. Per fregatura. politio, expolitio, laevigatio.
Liscio, belletto. fucus, pigmentum. Bianco. cerussa, purpurissum, i. Venditor di liscio. pigmentarius, ii.
Liscio, add. politus, laevis, vel lenis.
Liste, catalogo. index, album, series. Pezzo di carta. scheda, schedula. Di veste. limbus, ora.
Lite, piato. lis, tis, litigium, ii, controversia. far lite, litigare, piatire. litigo, as. Pigliar lite. litem contrahere.
Lite d'ingiurie fatte, o criminale. actio injuriarum.
Lite civile. actio civilis.
Lite finita, o troncata. lis dirempta, decisa, composita, controversia composita.
Litigante, chi litiga. litigator, oris.
Litigare, far lite, piatire. litigo, as, judicio contendo.
Litigare con alcuno. causam in aliquem, vel cum aliquo habere.
Litigio, contenzione, lite. controversia, lis, causa.
Litigioso, contenzioso. litigiosus.
Littera, litterato ec. V. lettera, letterato ec.
Livello, instro. libella, ae. Pel censo. annua, pensio, pensio, onis.
Lividezza, o lividura. livor, livedo, vibex.
Livido, con lividure. lividus, a, um.
Livore, lividezza. livor, livedo.
Livrea, vestimento simile di più persone. vestitus consimilis. Livrea, divisa. anicus colorum.
Liuto, stromento musico. fides, is, testudo, inis. sonator di liuto. fidicen, inis.
Lizza, val riparo, o trincea. septum.
Locanda. diversorium. Locandiere. diversor, is.
Locare, riporre. loco, repono, colloco.
Locazione, affitto. locatio, onis.
Lodare. laudo, collaudo, commendo. Laudibus ornare, illustrare, efferre, extollere, afficere, prosequi. Laudem alicui tribuere. Conferre laudes in aliquem.
Lodarsi d'alcuno. fateri aliquem esse benemeritum de se.
Lodarsi di cosa inanimata. jacto, ostento. coll' accusat.
Lodarsi del sapere, della nobiltà, della potenza, delle ricchezze. jactare scientiam, genus, opes, divitias.
Lode, o laude. laus, dis, laudatio, onis.
Lode acquistata in guerra. laus bellica.
Lode pubblica. laus popularis, laus illustris, laus summa.
Lode vera. laus solida.
Lode sparsa in ogni parte. laus longe lateque diffusa.
Lode perpetua. laus immortalis, laus sempiterna.
Lode vana. laus falsa, o inanis.
Lodevole, degno di lode. laudabilis, & laude dignus.
Lodevolmente, con lode. laudabiliter.
Lodola uccello. alauda, galerita, cassita.
Loggetta, dim. di loggia. porticus.
Loggia. xystus, i, solarium, ii. Loggia al Sole. solarium. Scoperta. hypaethrum, hypaethra, ae, ambulatio, vel inambulatio subdialis. Coperta. porticus, us. Da passeggiare. ambulacrum, i. Da mangiarvi. diaeta, ae.
Logica, scienza. logice ars, logica, us, dialectica.
Loglio, erba. lolium, ii.
Loglioso, pieno di loglio. lolio mixtus.
Logoro, è segno del pasto, che si mostra al falcone, quando è in aere, per farlo scendere. illecebra escae.
Logorare, consumare. contero, absumo.
Logoro, consumato. tritus, consumptus.
Loica. V. Logica.
Loicare. disserere, disputo.
Loico. dialecticus.
Lombo, parte del corpo. lumbus, bi.
Lombrico, verme di terra. lumbricus.
Longanimità, tolleranza, sofferenza. patientia.
Longinquità. longinquitas.
Longinquo. longinquus, remotus, distans.
Longitudine. longitudo.
Lontananza di luogo. longinquitas, intervallum.
Lontananza, assenza. absentia, ae.
Lontanarsi, allontanarsi. longius abire, discedere. Lontanarsi dagli studj. studia deserere.
Lontano, distante. longinquus, disjunctus.
Lontano, assente. absens.
esser lontano. absum.
Lontano, adv. longe, procul. Lontano assai. longe gentium. Lontano di qui. longe hinc. Non lontano di qui. non procul hinc.
di lontano. procul.
Loquace. loquax, garrulus.
Loquacità. loquacitas.
Loquela, favella. loquela, sermo.
Lordamente, sporcamente. spurce, sordide.
Lordare, sporcare. foedo, as, contamino, as.
Lordo, sporco. spurcus, immundus, sordidus.
Lordure, sporchezza. spurcitia, ae.
Loro, particella che s'usa ne' casi obbliqui di egli, e di elle. ipsorum, ipsarum, ipsis, &c.
Losco, chi è privo d'un occhio. luscus, coclex, itis. chi ha la vista corta. luscitiosus.
Loto, fango. lutum, coenum.
Lotoso, fangoso. coenosus, lutulentus, lutosus.
Lotra, o lodra, animale, che vive in terra, e in acqua. lutra, ae.
Lotta, giuoco delle braccia. lucta, palaestra.
cosa da lotta. palaestricus, a, um.
o foggia di lotta. palaestrita.

Lottamento.

Lottamento. *lustamen*, *lustatio*.
Lottare, giuocare alla lotta. *luctor*, *aris*. Lottar all'incontro. *obluctor*.
Lottatore. *luctator*, *palaestrita*, *ae*.
Lotto. *sortitio*.
Lubricare. *laxam reddere*, *alvum subducere*.
Lubricità. *ventris laxitas*.
Lubricativo. *alvum subducens*.
Lubrico, lubricoso, che sdrucciola. *lubricus*.
Lucanica, Salsiccia. *farcimen*.
Lucanigaro, Salsicciaio. *fartor*.
Lucchetto. *sera*.
Luccicare, risplendere. *renidere*, *micare*.
Luccio, o luzzo, pesce di fiume. *lucius*, *ii*. Pesce marino. *sudis*.
Lucciole, animaletto, che luce la notte. *cicindela*, *noctiluca*, *lampyris*.
Lucciola dell'occhio. *pupilla*, *ae*, *pupula*.
Luce splendore. *lux*, *cis*, *splendor*, *lumen*.
Luce, per la lucerna. *lucerna*, *ae*.
render gran luce. *praeluceo*.
Lucente, che rende luce. *lucens*, *lucidus*.
Lucerna. *lychnus*, *lucerna*.
Lucerna con molti lucignoli. *polymyxos*, *i*.
Lucernale, lumiero. *lychnus*, *ni*.
Lucerniere. *lychnuchus*.
Lucertola, animale. *lacerta*, *ae*, *lacertus*, *i*.
Lucido, lucente. *lucidus*, *pellucidus*, *perspicuus*.
Lucifero, stella. *Lucifer*, *i*, *Phosphorus*, *i*.
Lucignolo. *ellychnium*.
Lucigna, serpe cieco. *caecilia*, *ae*.
Lucere, risplendere. *luceo*, *eluceo*, *splendeo*. Lucere tra le altre cose. *intermico*, *as*.
Luglio, mese dell'anno. *Quintilis*, e poi *Julius*, da C. Giulio Cesare I. Imper.
Lugubre, dolente per la morte d'alcuno. *lugubris*, *moestus*.
Lui, pronome di maschio ne' casi obbliqui. *illius*, *illi*, &c.
Lumaca. *limax*, *acis*, *cochlea*, *ae*.
Lumaca di mare. *squilla*, *ae*, *strombus*, *i*.
Lumaca da acqua. *cochlea aquatilis*.
Lumaca senza scorza. *limax*, *cochlea nuda*.
Lumache piccole. *cochleae albulae*, *cochleae minutae*, *cochleae Reatinae*.
Lumache sotto terra, o nelle cave. *cochleae cavaticae*, *cochleae Balearicae*.
Lumacajo. *cochlearium*, *ii*.
Lume, luce. *lumen*, *lux*.
dar lume ad alcuno. *praeluceo alicui*.
Lume di rocca, alume. *alumen*, *inis*.
Lume, o lucerna attaccata, o pendente. *lychnuchus pensilis*.
Lumiera, fiaccola. *lumen*, *fax*. Per certo arnese, che in se contenga molti lumi. *lychnuchus*.
Luminaria. *luminum copia*.
Luminoso. *luminosus*, *a*, *um*.
Luna. *Luna*, *ae*. Alcuna. *sitiens*, *sicca*. Crescenza della Luna. *Lunae auctus*, *accretio*. Luna crescente, *adolescens*, *crescens*. Luna mancante, *decrescens*, *deficiens*, *senescens*. Piena, *plenilunium*, *Luna plena*. Scema, *diminutio Lunae*, *Luna decrescens*. Nuova, *novilunium*, *interlunium*, *intermenstruum*, *Luna silens*, *Luna intermestris*, *intermenstrua*, *silens*, *tacita*, *silentium Lunae*. Vecchia. *Luna vetus*. Mezza, *dividua*, *dimidiata*, *dimidia*. Il principio della Luna. *Luna prima*. Il fine. *Luna extrema*. Il primo quarto della Luna, o Luna cornuta. *Luna corniculata*, *curvata in cornua*. Il secondo quarto. *Luna dimidiata*, *dimidia*. Il terzo quarto, o Luna gobba, cioè maggiore della metà. *Luna gibbosa*, *Luna in orbem sinuata*. Luna, che luce tutta la notte. *Luna pernox*. Congiunzione della Luna. *commeatio Lunae*, *coitus Lunae*. pertinente alla Luna. *lunaris*. A modo di Luna, *lunatus*.
Lunatico. *varius*, *inconstans*.
Lunazione, corso lunare. *lunaris cursus*.
Lunedì. *dies Lunae*, *vel secundus dies*.
Lunetta, luna picciola. *lunula*, *ae*.
Lungamente, lungo tempo. *diu*, *prolixe*.
Lunge, o lungi. *procul*.
Lungheria. *prolatus sermo*, *prolixitas*.
Lunghezza. *longitudo*.
Lunghetto, alquanto lungo. *longulus*, *longiusculus*.
Lunghissimamente. *longissime*.
Lunghissimo. *longissimus*.
Lungo. *longus*, *oblongus*, *prolixus*.
un poco più lungo. *longiusculus*.
in lungo. *pluribus verbis*, *longius*.
L'uno di due. *alter*, *a*, *um*, *alteruter*.
Luoghetto, diminut. di luogo. *loculus*, *li*.
Luogo. *locus*. Plur. *hi loci*, *vel haec loca*, *orum*.
Luogo alto da vedere. *specula*.
Luogo di artiglieria. *ballistarium*, *rii*.
Luogo aspro. *aspretum*, *ti*.
Luogo, che si passa a guazzo. *vadum*, *di*.
Luogo, dove si mangia. *triclinium*.
Luogo ombroso. *umbraculum*, *li*.
Luogo rimoto. *recessus*, *us*, *secessus*, *us*.
Luogo sassoso. *saxetum*, *i*.
Luogo secreto, occulto. *abditum*, *ti*.
Luogo solitario. *solitudo*.
Luogo pieno di verdura. *viretum*, *i*.
andar da luogo in luogo. *demigro*, *as*.
menar da luogo a luogo. *traduco*, *is*.
ad alcun luogo. *quopiam*, *aliquo*.
a qualunque luogo. *quoquo*, *quocunque*.
o l'uno, o l'altro luogo. *utroque*.
a quel luogo. *illuc*, *illo*, *eo*.
in quel luogo. *illic*, *ibi*.
di quel luogo. *illinc*.
in ogni luogo. *ubique*, *ubivis gentium*.
dar luogo. *cedo*, *is*, *concedo*, *decedo*.
Luogo d'arboscelli. *arboretum*, *arbustum*.
Luogo deserto. *locus desertus*, *solitudo*, *dinis*.
Luogo esposto al Sole. *locus apricus*.
Luogo frequentato. *locus celebris*.
Luogo umido. *locus uliginosus*.
Luogo delle mostre. *diribitorium*, *ii*.
Luogo petroso. *locus confragosus*.
Luogo di quattro vie, *quadrivium*, *ii*.
Luogo fosco. *locus striculosus*.
Luogo di sopra. *locus superior*, & *locus supra*.
Luogo di sotto. *locus inferior*, & *locus infra*.
Luogotenente in un officio. *vicarius*, *rii*.
Luogotenente in un esercito, *praefectus*, *vel legatus exercitus*.
Luogotenente del Generale. *legatus*, *i*.
Luogotenente della Dogana. *pro magistro scriptura*.
in luogo, o scambio. *pro*.
Lupa, animal noto. *lupa*, *ae*.
Lupino, legume noto. *lupinum*, *i*.
Lupo, animale. *lupus*, *i*. Di lupo. *lupinus*.
Lupo cerviero. *lynx*, *lyncis*, *gen. masc. & fem.*
Lusingamento. *blandimentum*, *blanditia*.
Lusingare, tirare con lusinghe. *blandior*, *adulor*, *illicio*.
Lusinghe, carezze. *blanditiae*, *arum*.
Lusinghevole. *blandus*, *blandiloquus*.
Lusinghevolmente. *blande*.
Lusinghiere. *assentator*.
Lusso. *luxus*, *luxuria*.
Lussureggiare. *lascivio*, *luxurior*.
Lussuria. *luxuria*, *lascivia*.
Lussuriosamente. *libidinose*, *lascive*.
Lussurioso. *libidinosus*, *salax*, *acis*.
Lustrare, polire. *polio*, *perpolio*, *expolio*.
Lustro, spazio di cinque anni. *lustrum*, *i*.
Lustro vale splendente. *nitidus*, *a*, *um*.
Lustrore, splendore. *nitor*, *ris*. V. luce.
Luta, scintilla di fuoco. *scintilla*, *lae*.
Luttuoso, pien di lutto, lagrimante. *luctuosus*.
Lutto, pianto. *luctus*, *us*. Caso degno di pianto. *casus luctuosus*.
Luzzo, o luccio pesce. *lucius*, *i*.

M

MA, congiunzione. *sed*, *verum*, *at*.
Ma poi. *vero*, *sed*, *at vero*.
Ma pur. *sed enim*, *sed tamen*.
Ma quanto al resto *caeterum*, *caeteroqui*, *caeteroquin*, *caetera*.
Ma se. *sin*. Ma se non. *sin autem*, *sin minus*, *si a plaus non*.
Ma ancora. *sed etiam*, *verum etiam*, *sed vero*, *sed autem*.
Ma a che fine? *sed quorsum haec?*
Ma dirà forse alcuno. *at enim*; *quaeret aliquis*, *dicet aliquis*.
Ma che più? *quid multa? quid multis? quid quaeris? quid quaeritis?*
Ma non. *non item*. Come, Di sopra, ma non di sotto. *superius*, *inferius non item*.
Macca. *copia*, *abundantia*.
Maccatella, polpetta. *isicium*. Per magagna, *vitium*.
Maccarello pesce così detto a Roma. *scomber*, *vel scombrus*.
Maccherone, vivanda di pasta. *pastillus*.
Maccherone, minchione. *bobus*, *bardus*, *stipes*.
Macchia, bruttezza, e per metafora nota, infamia. *labes*, *macula*, *nota*, *infamia*.
Macchia, luogo spinoso. *rubetum*, *vepretum*, *fruticetum*.
Macchiare, sporcare. *commaculo*, *inquino*.
Macchiato, pieno di macchie, di tacche. *maculosus*, *sordidus*, *squalidus*.
Macchina, stromento, o ingegno meccanico. *machina*.
Macchina, una cosa grande. *moles*.
Macchine, cioè astuzia. *dolus*, *insidiae*.
Macchina di pietre. *moles lapidum*.
Macchinare. *machinor*, *molior*.
Macchinatore. *machinator*.
Macchinazione. *machinatio*.
Macchione, fratta, macchia. *rubetum*, *fruticetum*.
Macchioso, pien di macchie. *maculosus*.
Macellajo, beccajo. *lanius*, *lanii*.
Macello, beccheria. *macellum*, *lanium*.
Macerare, ammollire nell'acqua. *macero*, *as*, *emollio*, *ir*.
Macerare il lino nell'acqua. *macerare linum in aqua*. Così si dice dell'altre erbe.
Macerarsi. *macresco*.
Macero, o macerato. *maceratus*, *a*, *um*.
Macigno, pietra dura da far mole. *lapis molaris*, *silex*.
Macilente, magro. *macilentus*, *gracilis*.
Macilenza, magrezza. *macies*, *gracilitas*.
Macina, stromento di molino, che macina il grano. *mola*, *ae*.
Macina da fave. *mola fabaria*.
Macina da grano. *mola frumentaria*.
Macina da olio. *mola olearia*, *trapetum*.
Macina da mano. *mola trusatilis*, *pistrilla*, *ae*.
Macina da acqua. *mola aquaria*.
Macina da cavallo. *mola jumentaria*.
Macina da asino. *mola asinaria*.
Macinare. *molo*, *lis*. Macinato. *molitus*, *a*, *um*.
Macinatura. *pistura*, *ae*, *molitura*, *ae*.
Maciulle, stromento, con cui si frange il lino. *malleus stuparius*.
Macule, macchia. *macula*, *lae*.
Maculare, macchiare. *maculo*, *as*.
Madaglio della campana, battocchio. *malleus*, *tudes*.
Madama, cioè mia dama. *domina*, *hera*.
Madernale. *maternus*.
Madia, stromento da far il pane, *mactra*. V. G.
Madonna, cioè mia donna. *domina*, *hera*.
Madre. *mater*, *tris*.
Madre, o matrice della donna. *uterus*, *ri*.
Madre, che ha la madre viva. *mater matrima*.
Madre, animale per far razza. *matrix*, *cis*: *ut Gallina matrix*.
Madre di famiglia. *materfamilias*.
Madreperla. *concha*.
Madriale, o madrigale. *epigramma*.
Maestà, o maestade. *majestas*, *atis*.
Maestevole, o maestoso. *gravis*, *venerandus*.
Maestevolmente, o maestosamente. *magnifice*, *graviter*, *cum dignitate*.
Maestra. *Magistra*.
Maestrale, nome di vento. *Corus*.
Maestralmente. *perfecte*, *artificiose*.
Maestranza. *fabrorum*, *vel artificum manus*.
Maestrato, magistrato. *magistratus*.
Maestressa. *magistra*.
Maestrevole, industrioso. *solers*, *artificiosus*.
Molto maestrevole. *solertissimus*.
Maestrevolmente. *solerter*, *solertissime*.
Maestria. *solertia*, *industria*, *artificium*.
Maestro. *magister*, *praeceptor*, *doctor*, *ludi magister*.
Maestro della posta. *magister tabellariorum*, *vel veredariorum*.
Maestro di stalla. *stabuli Magister*, *stabularius*.
Maestro di ben vivere, di creanza, di costumi. *censor*, *magister*, *vel praeceptor morum*, *vel vivendi*, *vel officiorum*.
Maestro di Camera. *magister admissionum*, *nomenclator ab admissionibus*. Di Casa, *dispensator*.
Maestro di Filosofia. *Philosophandi magister*. Di Rettorica. *Rethor*, *magister*, *vel doctor eloquentiae*, *dicendi*, *orandi*, *artifex*, *vel doctor dicendi*, *Rhetoricae disciplinae doctor*, *Rhetoricae sapientiae professor*. Di Umanità. *Humanioris disciplinae doctor*. Di Teologia, *Theologus*. Di Grammatica. *Grammaticus*, *doctor*, *vel magister literarum*, *doctor Grammaticae disciplinae*. Chi insegna l'alfabeto, *magister puerorum*. Maestro di Greco, e Latino, *utriusque Linguae magister*. Maestro di Cappella, o di Musica, o Canto, *Phonascus*, *Musicus*, *vocis magister*, *cantus moderator*, *Praefectus musicorum*.
Maestro di scherma. *lanista*, *ae*, *gladiator*, *magister gladiatorius*, *vel digladiandi*.
Maestro di strade. *aedilis*, *curator viarum*. Maestro de' borghi, o borgomastro, *magister vicorum*, *vel regionum*. Maestro di cavalleria. *magister equitum*. Maestro di campo. *Tribunus militum*. Maestro di casa, maggiordomo. *praefectus domus*, *curator rei familiaris*. Maestro di camera, *praefectus cubiculi*, *vel cubiculo*, *praepositus cubiculo*. Maestro di cerimonie, *caeremoniarum praefectus*, *magister*.
Maestro di Giustizia. *carnifex*, *icis*.
uffizio di Maestro. *Magisterium*, *Praefectura*.
Maestro, vento. *corus*, *circius*.
Mataro di botte, cocone. *operculum*, *epistomium*.
Magagna, difetto. *labes*, *vitium*.
Magagnare, guastare. *vitio*, *as*, *inficio*, *is*.
Magazzino, dove si ripongono le mercanzie. *cella*, *promptuarium*.
Magazzino da grano. *horreum*, *apotheca frumentaria*.
Maggio, uno de' dodeci mesi dell'anno. *Majus*, *ii*.
Maggiorana, erba odorifera. *amaracus*, & *amaracum*. Fatto di maggiorana. *amaracinus*.
Maggioranza. *primatus*, *imperium*.
Maggiordomo. *curator rei familiaris*, *a cura familiae*.
Maggiore, più grande. *major*.
Maggiore, alquanto maggiore. *majusculus*.
Maggiori, antecessori. *Majores*.
Maggioringo. *vir primarius*.
Maggiormente. *multo magis*, *praesertim*, *maxime*.
Magia, arte. *magice*, *ces*, e *ars magica*.
pertinente ad arte magica. *magicus*, *a*, *um*.
Magione, abitazione. *domicilium*.
Magiostre, sorta di fraghe grandi. *fraga majora*.
Magistero. *magisterium*.
Magistrato, ufficio. *magistratus*, *us*.
Maglia, cerchin di ferro. *ansa*. Maglietta. *ansula*, *anulus*.
Magliato. *ansulis*, *vel hamis consertus*.
Maglio, stromento di legno in forma di martello. *malleus*.
Magliuolo. *malleolus*.
Magnanimemente. *excelso animo*.
Magnanimità. *magnanimitas*, *magnus animus*, *magnitudo animi*.
Magnanimo, grande d'animo. *magnanimus*, *vir magno animo*, *excelso*, *elato*.
Magnano, che fa le chiavi. *claustrarius artifex*.
Magnificamente. *magnifice*, *liberaliter*.
Magnificenza. *magnificentia*.
Magnifico, onorevole. *magnificus*, *a*, *um*.
più magnifico. *magnificentior*.
Magnitudine. *magnitudo*.
Mago, incantatore. *magus*, *magi*.
Magramente. *jejune*, *exiliter*.
Magretto. *macellus*, *a*, *um*.
Magrezza. *macies*, *macritas*, *macritudo*, *gracilitas*.
Magro, scarno, secco. *macer*, *gracilis*, *macilentus*.
divenir magro. *macresco*, *gracilesco*.
Mai. *unquam*.
Mai non, e non mai. *nunquam*.
Majese, maggese. *novale*, *lis*.
Mainar le vele. *demittere vela*.
Mainò. *minime gentium*.
Maisempre. *perpetuo*, *semper*.
Maisì. *maxime*, *utique*.
Malabbiato. *improbus*, *malus*, *perditus*.
Maladire, maledire. *execror*, *detestor*.
Maladetto. *diris exagitatus*.
Maladizione, maledizione. *maledictum*, *execratio*.
Mala disposizione, e indisposizione. *infirmitas*, *imbecillitas*, *afflicta valetudo*.
Mala disposizione del tempo. *intemperies*, *intempestas*.
Mala disposizione dell'aria. *gravitas aeris*.
Mala disposizione del luogo. *gravitas loci*.
Malagevole, difficile. *arduus difficilis*.
Malagevolezza, difficoltà. *difficultas*.
Malagevolmente. *vix*, *difficulter*, *aegre*.
Malagiato. *inops*, *egens*.
Malaguro, infausto. *infaustus*.
Malagurio. *malum augurium*.
Malaguroso, malagurato. *infaustus*, *mali ominis*.
Malamente. *male*, *perperam*, *prave*.
Malandato. *perditus*.
Malandrino, assassino di strada. *grassator*, *latro*.
Malanno, malincontro. *infortunium*, *calamitas*.
Mala operazione. *maleficium*, *maleficentia*.
Malarda, uccello della sorta di anitre, che vivono in terra, e in acqua. *querquedula*.

Malatticcio. valetudinarius.
Malato, e ammalato. æger.
Malattia. morbus, ægritudo.
Mala ventura, avversità. miseria, æ, infortunium, calamitas.
Malavventurato. infelix, miser.
Male per vizio. malum, i.
Male infermità. morbus, ægritudo.
Mal attaccaticcio. contagium, gii.
Malcaduco. sacer morbus, comitialis, apoplexia.
Mal contagioso. contagio, onis, & morbus contagiosus.
Mal di nesta. pluriesis, idis.
Mal di flusso. diarrhæa, æ, profluvium ventris.
Mal di gola. angina, æ.
Mal d'infezione. lues, is, morbus cœli, morbus influens.
Mal di Madre. dolor matricis.
Mal della milza. morbus spleneticus, splenicus.
Mal d'orina. difficultas urinæ, dysuria, æ, e stranguria, æ.
Mal di pietra. calculus, i.
Mal di punta. pleuritis, lateris dolor.
Mal di renella. arenula, læ.
Mal di stomaco. languor stomachi.
Mal etico. phthisis, is, tabes, is.
Mal di ventre, o d'intestini. dysenteria, æ, e tormina, um.
Mal composto, disordinato. incompositus, inconcinnus, sordidus.
Malconcio, maltrattato. vexatus, male habitus.
Mal contento, dolente. tristis, mœstus.
Mal creato. inurbanus, a, um, incivilis.
Mal destro. ineptus, a, um.
Mal disposto. affectus, male affectus.
Maledicente, maledico. maledicus, dicax, acis, loquax.
Maledire. execror, detestor, male dico.
Maledizione. maledictum, execratio.
Maleficio. malefactum, maleficium.
Malefico, malfacente. improbus, maleficus.
Malefico, da malia. veneficus.
Malevolenza. malevolentia, æ.
Malevolo. malevolus, malignus.
Mal fare. male facio, patrare scelus.
Mal fatto, cioè deforme. deformis.
Mal fatto. malefactum.
Malfattore, colpevole. sons, reus, facinorosus, scelestus.
Mal grado, cioè onta, e dispetto. vi, præter voluntatem.
Malia, stregaria. fascinum, veneficium.
Maliardo. veneficus.
Maliare. fascino, as.
Maliardo, o maliarda. veneficus, venefica.
Malignamente. improbe.
Malignità. malevolentia, improbitas.
Maligno, scellerato, cattivo. malevolus, improbus, pravus.
Malinconia, dolore. mœstitia, mœror, ægritudo.
Malinconico. mœstus, tristis.
Maliscalco, governator degli eserciti. præfectus.
Malizia. nequitia, malitia, versutia, improbitas.
Maliziosamente. malitiose, versute, astute.
Malizioso, cattivo. versutus, callidus, vafer.
Mallevadore, chi promette per altri. præs, væs.
Malleveria. sponsio.
Malmenare, condurre, e conciar male. populari, devastare, male accipere.
Mal netto, sporco. fœdatus.
Mallo, scorza tenera di noce, o mandorla. putamen.
Malore. morbus.
Mal sano. morbosus, morbo laborans, male affectus, valetudine affectus, valetudinarius.
Mal sicuro. male tutus. Mal sicuro del pericolo. minime tutus a periculo.
Mal sottile infermità. phthisis, eos.
Maltire il cibo. concoquo, digero.
Il maltire il cibo. concoctio, onis.
Maltrattare. male accipere, vexare.
Malva, e malba, erba nota. malva, malache.
di malva. malvaceus, a, um.
Malvagia, vino ottimo. vinum Creticum.
Malvagiamente, scelleratamente. nequiter, flagitiose.
Malvagio, scellerato. pravus, malus, malignus, flagitiosus, perversus.
Malvagità, scelleragine. improbitas, flagitium.
Malvavischio, erba. hibiscus, althæa.
Mal volentieri, contra voglia. ægre, invite.
Mamma, l'istesso, che madre. mater.
Mamma, cioè tetta. mamma, æ, uber, ris.
Mammella, poppa, tetta. mamma, mammilla.
Mammana. obstetrix, icis.
Manara, accetta. securis, cis.
Manarino, accetta picciola. securicula, læ.
Manata. manipulus.
Mancamento, difetto. vitium, culpa, defectus.
Mancamento di parola. perfidia, æ.
Mancamento di forze. imbecillitas virium.
Mancanza, mancamento. defectus.
Mancanza della Luna. defectus Lunæ.
Mancare, esser privo. careo, es.
Mancare ad alcuno. desum.
Mancare del debito suo. officio deesse, ab officio discedere.
Mancar di fede. non stare promissis.
Mancar dell'onor suo. deficere a dignitate.
Mancar, cioè venir meno. deficere.
Mancator di fede. perfidus, fœdifragus.
Manchevole. imperfectus.
Manchevolmente. imperfecte.
Manchezza. defectus.
Mancia, buona mano. strena, æ.
Mancino, sinistro, manco. sinister, lævus.
Mancino, e dritto, che usa ambe le mani. ambidexter.
Mancipare, alienare. mancipo, emancipo.
Mancipato. mancipatus, a, um.
Manco, a meno. minus.
più, o manco. plus, minusve.
Mandamento. mandatum, præceptum.
Mendare. mitto, is.
Mandare a dire. nuncio, as.
Mandare ad effetto. exequor, eris, efficio, perpetro, præsto.
Mandare lettere ad alcuno. dare literas ad aliquem.
Mandar ambasciatori. lego, legas.
Mandar ad alcun luogo per ambasciatore. allego, as.
Mandar altrove. amando, das.
Mandar a giorni alcuno. excercere aliquem.
Mandar per alcuna privata faccenda. ablegare ad aliquem.
Mandar fuori, scacciare. excludo, expello.
Mandar fuori, mettere fuori. emitto, tis.
Mandare fuori, mettere in luce. edo, is.
Mandare in galea. damnare ad triremes.
Mandar a male per consumare. perdo, is.
Mandar fuori le spiche. spico, as.
Mandar fuori odore. exhalo, as, halo, as.
Mandar a chiamare. arcesso.
Mandar da alto al basso. demitto, is.
Mandar in diverse parti, e in qua, e là. dimitto, is.
Mandare spesso. missito, as.
Mandar, come, il mandare. missio, onis.
Mandar in bando. ablegare, proscribere.
Mandar ambasceria in cose pubbliche. legare.
Mandar ambasceria in cose private. allegare.
Mandar a monte. missum facere.
Mandar alla stampa. edere.
Mandar incontro. mittere obviam.
Mandar in dono. mittere dono. (lium.
Mandar in esiglio. exilio mulctare, pellere, o ejicere in exi-
Mandar soccorso. mittere subsidio.
Mandar vettovaglia. suppeditare rem frumentariam.
Mandar via. expellere, abigere.
Mandata. missio, nis.
Mandatario. minister.
Mandato, participio. missus, a, um.
Mandola, e mandorla, frutto noto. amygdalum, li, amygdala, æ. Fatto di mandole. amygdalinus.
Mandorlo, mandolato, albero. amygdalus, li.
Mandria, e mandra. mandra, dræ.
Mandria di buoi. bovile, lis, bubile, lis.
Mandria di capretti. hædile, lis.
Mandria di cavalli. equitium, tii.
Mandria di pecore. ovile, is.
Manecchia dell'aratro. stiva, væ.
Maneggievole. tractabilis, habilis.
Maneggiamento. tractatio, attrectatus, contrectatio.
Maneggiamento d'arme. tractatio armorum.
Maneggiare, toccare con la mano. contrecto, tracto, attrecto, pertracto.
Maneggiare il cavallo. flectere equum.
Maneggiare una faccenda. administrare negotium, gerere, agere, procurare.
Maneggiare arme. tractare arma.
Maneggiare la casa. curare rem familiarem.
Maneggiare la Repubblica. gubernare, o administrare Rempublicam.
Maneggiato. contrectatus, a, um.
non maneggiato. intractatus, a, um.
Maneggio. Vedi Maneggiamento.
Maneggio, traffico. negotiatio, mercatio.
Manesco. expeditus, a, um, manu promptus.
Manetta di ferro per legar le mani. manica, cæ.
Mangano. ballista, tormentum.
Mangiare, manicare. edo, es, vel edis, comedo, vescor, sceris, manduco.
Mangiare insieme, e far vita insieme. convivo, vivis.
buono da mangiare. vescus, a, um.
Mangiare, o bere. victus, us.
Mangiar bene. epipare edere.
Mangione, gran mangiatore. helluo, onis, edo, onis, edax, acis, mando, onis, manduco, onis.
Mangiato. adesus, comesus, exesus. Mezzo mangiato. semesus, a, um.
Mangiato da ambedue le bande. ambesus.
Mangiatoja, dove mangiano gli animali. præsepe, is.
Manica, come di veste. manica, cæ.
Manicaretto. pulmentum, minutal.
Manicato, che ha maniche. manicatus, a, um.
Manico d'ogni stromento. manubrium, brii.
Manico picciolo, o manichetto. manubriolum.
Manico dell'aratro. bura, æ, buris, is.
Manico della spada. capulus, i.
Manico del vaso. ansa.
Maniera, usanza. mores, usus, mos, ratio.
Maniere di vita. vitæ cursus, tenor, ratio.
Manieroso. comis, affabilis, urbanus.
Manifattore, e fattura, come d'una veste. opus.
Manifestamente, apertamente. manifeste, aperte, evidenter.
Manifestare, pubblicare. indico, patefacio, explano, pando, promulgo, aperio, vulgo, publico.
Manifestazione. indicium, declaratio, manifestatio.
Manifestato, pubblicato. publicatus, patefactus.
Manifesto, chiaro, aperto. manifestus, evidens, clarus, apertus, patefactus.
è manifesto. constat, liquet, patet.
Maniglia, o maniglio. armilla, æ, brachiale, is.
Manigoldo, ladroncello. latrunculus, nebulo.
Manigoldo, boja. carnifex, icis.
Manipolare. manu conficere.
Manipolo, brancata, cioè quanto piglia una mano. manipulus.
Manna. manna, næ, ros Syriacus.
Mannaja. securis.
Mano. manus, us.
Mano destra. dextera.
Mano manca, sinistra, manzina, zanca. lævus, va, sinistra, stræ.
Mano picciola. manicula, æ.
andar a man manca. lævam petere.
a man piene. plenis manibus.
a man giunte. palmis supplicibus.
alle mani. pro manibus.
di mano in mano. deinceps, ordine.
di cento mani. centimanus.
d'una mano. unimanus.
Manomettere, guastare. dissipare, perdere.
Manovale. gerulus, materiarius.
Mansare, mansuefare. cicurare.
Manso, mansueto, piacevole. mansuetus, mitis, lenis, benignus, humanus.
Mansuefare, domesticare. mansuefacio, lenio.
Mansuefarsi, domesticarsi. mansuesco, mansuefio.
Mansuetamente. leniter, mansuete.
Mansueto, piacevole. mitis, mansuetus, lenis.
non mansueto. immansuetus.
Mansuetudine. mansuetudo, lenitas.
Manta pelosa. gausapina, næ.
Manta pelosa da tutte due le bande, che si chiama sbernia. amphitapa, pæ.
Manteco. unguentum.
Mantelletto, mantello picciolo. palliolum, li.
Mantello, veste, che si porta sopra le altre. pallium.
Mantello da cammino, o viaggio. penula, æ, lacerna, æ.
Mantello da contadino. lacerna pinguis. (ta.
Mantello frusto, o pelato. lacerna, o penula trita, o obsoleta.
Mantello da mulattiere. penula mulionia.
Mantellato. lacernatus, penulatus.
Mantenere, difendere. sustinere, defendo, tueor.
Mantenere, osservare, attendere. observo, servo, præsto.
Mantenere la promessa. stare promissis.
Mantenimento. conservatio.
Mantenitore. conservator.
Mantice, stromento da soffiar il fuoco. follis.
Mantice picciolo. folliculus, li.
Mantile per la tavola. mantile, lis, mappa, æ.
Manto, sopravveste. amictus, us.
Manuale, chi con esercizio di mano si procaccia il vivere. opera, operarius.
Manuale, cioè libro, che si tiene in mano. enchiridium, ii.
Manualmente. manibus.
Manoscritto. calamo exaratus.
Manza, giovenca. juvenca, cæ.
Manza, innamorata. amica.
Manzo, giovenco non atto a lavorare la terra. juvencus, ci.
Marangone, fa legname, legnajuolo. faber lignarius.
Marasca, frutto noto. cerasum laurum.
Marasso, sorta di serpente. vipera, æ.
Maraviglia, meraviglia. admiratio, miraculum.
cose degne di maraviglia. admirandus, mirandus, mirabilis, mirificus.
pieno di maraviglia. mirabundus, a, um.
Maravigliarsi, e maravigliare. admiror, miror.
Maravigliarsi forte. demiror, aris.
Maravigliosamente, con maraviglia. mirifice.
Maraviglioso. mirificus, admirandus, admirabilis, mirus.
Molto maraviglioso. mirificissimus.
Marca, paese, contrada. regio.
Marcare. noto, signo. (N.
Marchese, nome di dignità. Demarchus, i, Marchio, onis. V.
Marchese, che viene alle donne ogni mese, quando si purgano. menses, menstrua, menstruorum, menstruæ mulierum purgationes, profluvium mulierum, vel muliebria.
femmina, che ha il marchese. menstrualis mulier.
Marchiare, marcare con ferro caldo. inuro, signo.
Marchiare, camminare dell'Esercito. progredior, deris.
Marchio, bollo, ferro caldo da marchiare. cauterium, nota.
Marchio della stadera. sacoma, atis.
Marcia, sangue corrotto. sanies, pus, puris.
Marcio, corrotto. tabidus, marcidus, putris.
Marcio, termine di giuoco, che suole vincare il doppio. geminata sponsio.
Marcire, marcirsi, putrefarsi. tabesco, marceo, marcesco.
Mare. mare, is, pelagus, i, æquor, pontus, salum, profundum.
Mare Adriatico. Adriaticum, & Superum.
d'Africa, o Barbaria. Africum.
d'Africa Occidentale. Oceanus Atlanticus.
d'Albania. Ionium.
di Arabia. Rubrum.
Arcipelago. Ægeum.
di Bachu. Caspium, Hyrcanum.
di Barbaria. Libycum, & Africum.
di Beltz, o Belts. Balticum, di Germania.
di Calabria. Ausonium.
di Cadice. Gaditanum, di Spagna.
di Candia. Creticum.
della China. Eoum, Magnus Sinus.
Congelato. Glaciale, di Scandinavia.
di Costantinopoli. Hellespontus, e Propontis.
di Dalmazia. Liburnicum, Illyricum, Dalmaticum.
dell'Egitto. Ægyptium.
dell'Etiopia. Æthiopicum.
di Francia. Gallicum.
di Friesland. Germanicum.
di Gallipoli. Hellespontus.
di Genova. Ligusticum.
di Germania. Germanicum.
di Guascogna. Aquitanicum.
di Guilan, o Guilan. Hircanum.
di Olanda. Germanicum.
dell'India. Indicum.
d'Inghilterra. Britannicum.
d'Irlanda. Hibernicum.
d'Islanda. Caledonium.
di Leon. Ligusticum.
di Macedonia. Macedonicum.
Maggiore. Pontus Euxinus.
di Majorica, o Minorica. Balearicum.
di Mandria. Mirtoum, & Icarium.
di Marmore. Propontis.
della Mecha. Sinus Arabicus.
Mediterraneo. Mediterraneum, Internum, & Nostrum.
Morto, Asphaltis, nella Giudea.
di Negroponte. Euboicum.
Nero. Euxinum, l'istesso, che'l Maggiore.
di Nicaria. Icarium.
di Norvegia. Cronium, & Glaciale.
de' Paesi Settentrionali di Europa. Glaciale.
di Persia. Persicum, & Sinus Persicus.
di Rodi. Rhodium.
Rosso. Erythræum mare, & Sinus Arabicus.
di S. Giorgio. Propontis, Hellespontus.

di Sardegna. *Sardoum*.
di Scarpanto. *Carpathium*.
di Schiavonia. *Illyricum*.
di Scozia. *Caledonium*.
di Sattalia. *Pamphylium*.
di Sicilia. *Siculum*.
di Soria. *Syrium*, e *Syriacum*.
di Spagna. *Ibericum*, *Balearicum*.
della Tana. *Maotis palus*.
di Tartaria. *Scythicum*, & *Sarmaticum*.
di Terbestan. *Caspium*, *Hyrcanum*, verso la Sogdiana.
di Toscana, e Tosco. *Tyrrhenum*, *Thuscum*, & *Inferum*.
di Venezia. *Hadriaticum*, *Superum*, delle Zabacche. *Maotis palus*.
di là dal mare. *transmarinus*, *a*, *um*.
Marea, mar gonfiato. *fluxus maris*, *tumidum mare*.
Mareggiare, ondeggiare. *fluctuo*, *as*.
Maremma di Siena. *litus Tyrrhenum*.
Marene, o amarene. *cerasa laurea*.
Mariscalco, chi ferra, o medica cavalli. *ferramentarius*, *veterinarius*.
Maretta, o marea. *levior acorit fluctuatio*, *maris tumor*, *mare turgidum*, *aquor tumidum*.
Marezano. *malum insanum*.
Margherita, perla. *margarita*.
Margine, estremità di qualche cosa. *margo*, *inis*. Di gran margine. *marginatus*, *a*, *um*.
Marina, riva del mare. *litus*, *oris*, *acta*, *acta*.
Marinaio, nocchiero. *nauta*, *navita*.
di marinaio. *nauticus*, *a*, *um*.
Marinaresco, marinesco. *nauticus*.
Marino, cioè di mare. *aquoreus*, *marinus*, *pelagicus*, *a*, *um*.
Maritaggio, sposalizio. *connubium*, *nuptiae*, *arum*, *sponsalia*, *orum*.
Maritare. *do nuptui*, *marito*, *do in matrimonium*, *colloco*.
Maritarsi, pigliar marito. *nubo*, *denubo*, *innubo*.
Maritata. *nupta*, *a*.
Maritato. *Matrimonio junctus*.
non maritata. *innupta*.
Marito. *Maritus*, *vir*, *conjux*.
andar a marito. *innubo*, *bis*.
da marito, o da maritarsi. *nubilis*.
Marittimo. *Maritimus*.
Mariuolare, tagliar borse, e rubare. *Manticulor*, *ris*.
Mariuoleria. *fraus*.
Mariuolo, taglia borse. *manticularius*.
Marmaglia. *Multitudo*, *plebs*, *turba*.
Marmo. *Marmor*, *ris*.
di marmo. *Marmoreus*, *rea*, *reum*.
coperto di marmo. *Marmoratus*, *a*, *um*.
simile al marmo. *Marmorosus*, *a*, *um*.
fabbrica di marmo. *Marmoratio*, *onis*.
Marmorino. *sectura marmorea*.
Marmotta, spezie di topo. *Mus alpinus*.
Marobia, moroide. *Marisca*, *cae*, *hamorrhois*, *ficus*, *ci*.
Marra, vanghetto, strumento rustico. *marra*, *a*, *ligo*, *onis*.
Marrobio, erba. *Marrubium*, *bii*.
Marrocchino. *corium*.
Marovescio, e manrovescio. *colaphus*. (vors.
Marte, Dio della guerra, appresso gli antichi. *Mars*, *Ma-*
Martedì, giorno della settimana. *dies Martis*, *dies tertius*.
Martellare, battere col martello. *Malleo*, *as*. martellato. *Malleatus*.
Martello, stromento fabbrile. *Malleus*, *marculus*.
Martellino, picciolo martello. *Malleolus*, *marculus*.
dar martello, appassionar alcuno. *urere aliquem*.
Martello per battere lino. *Malleus stupparius*.
Martello di legno. *tudes*, *tis*.
Marziale, pertinente a Marte. *Martius*, *a*, *um*.
Martire, o martirio, afflizione, *cruciatus*, *cruciamentum*.
Martire, santo. *Martyr*, *ris*.
Martora, e martorella, animale. *Martes*, *is*.
Martoriare, tormentare. *torqueo*, *cruceo*.
Martorio, e martirio. *tormentum*, *supplicium*, *cruciatus*.
Marzapane, torta di marzapane. *panis dulciarius*, *placenta ex amygdalinis nucleis*, *saccharoque confecta*.
Marzo, uno dei dodeci mesi. *Martius*.
primo giorno di Marzo. *Martia kalenda*.
Mascalzone, poltrone. *nebulo*, *onis*.
Mascella, dove stanno i denti. *Mala*, *maxilla*.
Mascellone, colpo nella mascella. *colaphus*.
Maschera, faccia contrafatta. *persona*, *a*.
Mascherarsi, travestirsi. *personatus incedo*.
Mascherata. *personarum turba*.
Mascherato. *personatus*.
Maschile. *Masculus*, *virilis*.
Maschio. *Mas*, *aris*, *masculus*, *i*.
di maschio. *Masculinus*.
diventar maschio. *Masculesco*, *is*.
Masnada. *Militum manus*, *plebs*, *populus*.
Masnadiere. *latro*.
Massa, over pastone. *Massa*, *a*.
Massa, mucchio. *acervus*, *i*.
Massa di legno. *strues lignorum*.
Massa d'oro. *palacra*, *ra*.
Massaia, fantesca. *ancilla*.
Massaro, gastaldo. *custos supellectilis*.
Massaria, mandra. *mandra*.
Masserizia di casa. *supellex*, *ctilis*.
Masserizia della villa. *instrumenta villae*.
Massiccio, intiero. *solidus*, *densus*.
Massima. *effatum*.
Massimamente, specialmente. *praesertim*, *maxime*.
Massime, lo stesso che massimamente. *pracipue*, *praesertim*.
Mastello, tinozzuolo. *sedus*, *urna*.
Masticare tra i denti. *Mando*, *manduco*, *afram conficere*, *cibum dentibus terere*.
Masticare bene, rimasticare, come fanno i buoi. *rumino*, *as*.
Masticato. *Mansus*, *a*, *um*.
Masticato, sust. *Mansum*, *i*.
Mastico. *Mastiche*, *vel mastice*, *es*.
Mastietto, sorta di ferratura. *fera*.
Mastino, cane fiero. *Molossus*.

Mastio, anima di metallo. *anima ferrea*.
Mastro, maestro. *magister*, *artifex*.
Mastro, addiett. principale. *primarius*.
Mastrosciare, portiere. *janitor*, *cubicularius*.
Materazzo, stramazzo. *culcita*.
Materazzaio. *culcitarum confector*.
Matematica. *Mathematica*, *ca*.
Matematico, addiet. *Mathematicus*, *a*, *um*.
Matematico. *Mathematicus*, *ci*.
Materia, soggetto. *Materia*, e *materies*.
Materia d'un trattato. *argumentum*, *ti*.
Materiale, sustant. *Materia*.
Materiale, cioè rozzo, semplice, ec. *rudis*, *crassus*.
Materno di madre. *Maternus*, *a*, *um*.
Materozzolo, capocchia in cima della mazza. *capitulum*.
Matricida. *Matricida*.
Matricidio. *matricidium*.
Matrice della donna. *uterus*, *i*.
Matricola, nella quale si scrivono i nomi degli studenti, e de' soldati, e d'altri. *album*, *matrix*.
Matricolare. *in album referre*.
Matrigna. *noverca*.
di matrigna. *novercalis*.
Matrignare, far da matrigna. *novercam agere*.
Matrimoniale, pertinente a matrimonio. *conjugalis*, *le*.
Matrimonio. *conjugium*, *matrimonium*, *connubium*.
Matrona, donna. *Matrona*, *a*.
Mattamente, pazzamente. *stulte*.
Mattaccino. *ludius*, *ludio*.
Mattana, malinconia, che nasca dal non saper che fare. *stultum otium*, *fastidium*.
Matteggiare, far da matto. *insanire*, *delirare*.
Mattera, stromento da far il pane. *Mactra*, *a*.
Matteria, mattezza, pazzia. *amentia*, *stultitia*, *dementia*.
Mattina, la mattina. *Mane*.
il tempo della mattina. *Matutinum tempus*.
di mattina. *Matutinus*, *a*, *um*.
nel far del giorno. *prima luce*, *summo mane*, *diluculo*. *cum lucesceret*, *albescente die*, *in ortu Solis*, *oriente Sole*.
Mattinata. *Matutinus cantus*, *antelucanum canticum*.
Matto, pazzo. *amens*, *demens*, *stultus*, *insanus*, *fatuus*, *cerebrosus*.
Mattonaio, chi fa mattoni. *laterarius*, *ii*. (brum.
Mattone. *later*, *ris*.
Mattone picciolo. *laterculus*.
luogo da mattoni. *lateraria*, *ria*.
fatto di mattoni. *lateraritius*, *a*, *um*.
Mattonare le strade. *sternere vias lateribus*.
Mattonato, fatto di mattoni. *latericius*.
Mattutino. *Matutinum*, *orum*.
Mattutino, add. *Matutinus*.
Maturamente. *prudenter*, *mature*.
Maturare. *Maturum facere*.
Maturarsi, divenir maturo. *Maturesco*, *is*.
Maturato. *Maturus*, *maturatus*.
Maturità. *Maturitas*, *atis*.
Maturo. *Maturus*. Non maturo. *immaturus*.
Mazza, mazzocca. *clava*, *a*. Menare alla mazza, ingannare. *allicere in fraudem*.
Mazzetta. *clavicula*, *a*.
Mazzetto. *fasciculus*. Di fiori. *olfactorium*.
Mazzo di fiori. *fasciculus florum*, *stemma*, *atis*.
Mazzo di carte da giuocare. *fasciculum alearum*.
Mazzone, sorta di pesce. *mugil*, *is*. (lum.
Mazzuolo, mazzocchio, mazza picciola. *clavicula*, *bacil-*
Me, e mi, particole personali. *ego*, *mei*, *mihi*, *me*.
Meccanicamente, con arte. *artificiose*. Per meschinamente. *Misere*, *agre*, *difficulter*.
Meccanico. *artificiosus*, *mechanicus*.
Meco, con me. *Mecum*.
Meco insieme. *mecum una*, *mecum simul*, *mecum una simul*.
Medaglia. *numisma*, *atis*.
Medaglista. *antiquarius*.
Medesimamente, parimente. *item*, *itidem*, *pariter*, *quoque*.
Medesimo. *idem*, *eadem*, *idem*.
in un medesimo tempo. *uno*, *eodemque tempore*.
Mediante. *per*.
Mediante lui. *eo duce*, *adjutore*, *auspice*.
Mediatore. *interpres*, *conciliator*.
Mediatore, cioè chi s'interpone per pace. *fecialis*, *pacificator*, *auctor pacis*.
Mediatore tra negozianti, cioè sensale. *proxeneta*, *a*.
Medicamento. *Medicamentum*, *medicina*.
Medicamento per posteme. *medicamentum suppuratorium*.
Medicare. *Medicor*, *aris*, *medeor*, *eris*.
che si può medicare. *Medicabilis*, *le*.
che non si può medicare. *immedicabilis*, & *le*.
Medicina. *Medicina*, *a*.
Medicina in bevanda. *potio*, *onis*.
chi fa medicine. *Medicamentarius*.
chi vende medicine. *pharmacopola*.
Medicina efficace. *remedium efficax*, *medicamentum præsens*, o *præsentaneum*.
Medicina per gli occhi. *collyrium*, *ii*.
Medicina per mollificare. *Medicamentum emolliens*.
Medicina purgante. *Medicamentum catharticum*.
Medicina per iscacciare il male. *Medicamentum discussorium*. (rium.
Medicinale. *Medicinalis*, & *le*.
Medico, chi medica. *Medicus*, *ci*, *clinicus*.
Medico, che cava pietre. *lithotomus*, *mi*.
Medico de' cavalli, e di giumenti. *veterinarius*.
Mediocre, tra grande, e piccolo. *Mediocris*.
mediocre grandezza. *Mediocris statura*.
Mediocremente, con mediocrità. *mediocriter*.
Mediocrità, nè troppo, nè poco. *Mediocritas*.
Medolla, midolla. *Medulla*.
Meglio, o miglio, sorta di biada. *Milium*, *lii*.
Meglio, avverb. *Melius*.
un poco meglio. *Meliusculo*.
Meglior, e migliore, nome. *Melior*, *potior*.
Mela, pomo, frutto noto. *Malum*, *i*, *pomum*, *i*.
Mela grana, pomo granato. *Malum punicum*.
Melagrano, albero. *Malus punica*.
Melarancia, narancia. *Malum aureum*.

Melarancio, albero. *Malus Assyria*.
Melato, fatto, e onto di mele. *mellitus*.
Mele, o miele. *Mel*, *llis*.
Melenso, sciocco. *ineptus*, *segnis*, *cordus*.
Melensaggine, dappocaggine. *torpor*, *segnities*.
Melissa, erba. *Melinum*, *melisphyllum*.
Melo pomaro, albero. *Malus*, *li*, di gen. fem.
Melo, e mela, pomo. *Malum*, *li*.
Melo appio. *Malum Appianum*.
Melo cotogno. *Cydonium*, *nii*.
Melodia, canto dolce, e soave. *concentus*, *melos*, *indeclin*.
Mellonaggine. *hebetudo*, *stupor*.
Mellone, popone. *pepo*, *onis*.
Mellone d'acqua, cocomero. *cucumis*.
Meltabo, o maltusio, pesce. *asellus*, *li*.
Melma, terra paludosa. *limus*.
Membrana. *Membrana*.
Membranoso. *Membranaceus*.
Membranuzza. *Membranula*.
Membrare, ricordarsi. *Meminisse*, *recordari*.
Membro, significa ogni parte del corpo. *Membrum*, *i*.
a membro, a membro. *Membratim*.
Membruto. *Membrosus*.
Memorabile, degno di memoria. *Memorabilis*.
Memorando, degno, di che se ne tenga memoria, o conto. *Memorandus*, *a*, *um*.
Memoria, potenza dell'anima. *Memoria*, *ria*.
Per rimembranza, o ricordanza. *Memoria*, *recordatio*. Per quel, che si lascia in memoria di sè. *Monumentum*.
degno di memoria. *Memorabilis*, & *le*.
Mettere in memoria, ridurre in memoria. *Memoro*, e *commemoro*.
Memoriale. *libellus*, *monumentum*, *commentarius*.
Menacordo, stromento musico. *Monochordum*.
Menare, condurre, guidare. *duco*, *adduco*.
Menare da luogo a luogo. *traduco*, *is*.
Menar dentro. *introduco*, *is*.
Menar fuori. *educo*, *produco*.
Menar intorno. *circumduco*.
Menar la danza. *ducere restim*, o *choream*.
Menar sotto. *subduco*.
Menar alcuno alla mazza. *allicere in fraudem*.
Menar via. *abduco*, *abigo*.
Menar alla trappola. *allicere in fraudem*.
Menar l'acqua. *derivare aquam*.
Menar a casa. *deducere domum*.
Menar per forza. *pertrahere*.
Menar in lungo. *ducere*, *trahere*, *differre*.
Menar in prigione. *in custodiam dare*, *detrudere*, *condere*, *ducere in carcerem*.
Menar vita. *agere vitam*, *degere vitam*. Virtuosa, *rectam*. Scellerata. *facinorosam*. Da buon tempo. *otiosam*, *voluptuariam*, *voluptatibus plenam*. Stretta, o stentata. *horridam*, *miseram*, & *incultam*. Scandalosa. *turpem*. Dilettevole. *jucundam*. Disgustevole. *insuavem*. Felice. *tranquillam*. Infelice. *miseram*. Bestiale. *agrestem*.
Menda, fallo. *Menda*, *a*, *mendum*, *i*.
Mendace, bugiardo. *Mendax*, *acis*.
Mendare. *reficio*.
Mendicamento. *Mendicatio*, *onis*.
Mendicare, dimandar limosina. *Mendico*, *as*.
Mendicante, mendico. *mendicans*, *antis*.
Mendicità. *mendicitas*, *tis*.
Mendico, birbante, pitocco. *Mendicus*, *demissus homo*.
Menola, pesce. *Mena*, *a*.
Meno, manco. *Minus*. Comparativo. *Minor*. nondimeno. *tamen*.
Menomare, sminuire, scemare. *minuo*, *is*, *diminuo*, *imminuo*.
Menomo, scemo. *diminutus*, *imminutus*.
Mensa, tavola, dove si mangia. *Mensa*, *a*.
Mensa apparecchiata. *Mensa extructa*, *instructa*.
Mensa apparecchiata lautamente. *Mensa opipare instructa*.
Mensa di vivande rare. *Mensa extructa cibis conquisitissimis*. (rear.
corpasto. *Mensa prima*.
pospasto. *Mensa secunda*.
Mensa di tre piedi. *Mensa tripes*.
Mensa d'un piede. *Monopodium*, *dii*.
Mensa di cipresso. *Mensa cupressina*.
Mensetta. *Mensula*.
Mensola, e modione, per sostenere un trave. *Mutulus*, *li*.
Menta, erba odorata. *Mentha*, *a*.
Menta salvatica. *Menthastrum*, *stri*.
Mentale. *Mentis*, *ad mentem pertinens*.
Mentalmente. *Mente*.
Mente, intelletto. *Mens*, *entis*.
a mente. *Memoriter*.
recitare a mente. *Memoriter narrare*.
imparar a mente. *Memoriter discere*, *mandare memoriae*.
Mentecattaggine. *amentia*.
Mentecatto, smemorato. *Mente captus*. (tio.
Menzione, memoria di qualche cosa. *mentio*, *commemora-*
far menzione. *Memini*, *facere mentionem*.
Mentire, dir bugia. *Mentior*, *iris*.
Mentita, dare una mentita. *Mendacii insimulare*.
Mentitore, bugiardo. *Mendax*, *acis*.
Mento, barbozzo. *Mentum*, *ti*.
Mentovare, nominare. *nomino*, *as*.
Mentrechè, insinchè. *donec*, *dum*.
Menzionare, e menzonare. *Mentionem facere*, *memorare*.
Menzione. *Mentio*.
Menzogna, bugia. *Mendacium*.
Menzognero. *Mendax*.
Mercante, mercatante. *Mercator*, *oris*. Di bestiame, *negotiator pecuarius*, *mercator armentarius*. Di buoi, o vacche, *boarius*. Di cavalli, *mango equorum*. Di ferro, *ferrarius*. Di fiera, *nundinator*. Di gioje, *negotiator margaritarius*. Di grano, *frumentarius*. Di lana, *lanarius*. Di legna da bruciare, *lignarius*. Di legname da lavoro, *materiarius*. Di marmi, *marmorarius*. Di vil merce, *sordidæ mercis negotiator*. Di oglio, *negotiator olearius*. Di operarj. *Mango operarum*. Di panni. *negotiator vestiarius*. Di porci, *suarius*. Di reste, *restiarius*. Di salami, *salsarius*. Di schiavi, *mango*, *onis*, nego-

negoziator mancipiorum, venalitius, venalitiarius. Di seta, sericarius. Di vino, vinarius.
Mercantile. ad mercatum quod spectat, promercalis.
Mercanzia, arte. mercatura, mercatio, mercimonium, commercium, negotiatio. Grande, regnosa. Di gran guadagno, quaestuosa. Vile, sordida. Di poco rilievo, tenuis.
Mercanzia, roba, che si traffica, merx, ercis. mercanzia falsificata, merces fucosae, & fallaces. guasta, merces corruptae.
Mercare, o marcare. noto, signo.
Mercatanzia, mercanzia. Mercatura, negotiatio.
Mercatare, o mercantare. Mercor negotior, nundinor.
Mercato, fiera. emporium, ii, mercatus, us, nundinae, arum. Mercato de' buoi. forum boarium. Di lattovari, forum cuppedinarium. Di frutti, pomarium. Di erbe, olitorium. Di pesci, piscarium. Di porci, suarium. Di tre giorni, trinundinum. Del vino, forum vinarium.
buon mercato. vilitas mercium, pretium vile. A buon mercato. exiguo pretio, vili pretio, viliter.
Mercato caro. caritas mercium. Caramente, care, vel caro, idest caro pretio.
Mercato, o marchiato. signatus, notatus.
Merce, mercanzia. Merx, ercis, mercimonium.
Mercede, salario. Merces, edis.
Mercede, pietà, aiuto, perdono. auxilium, venia.
Mercenajo, chi lavora per salario. mercenarius.
Merceria, cose minute attenenti al vestire. Merx, cis.
Merciajo. Mercator.
Mercordì, o Mercoledì. dies Mercurii.
Mercurio uno degli Dei degli Antichi. Mercurius, Hermes, etis, Cyllenius Deorum nuntius.
Merda, merda, stercus, oris.
Merenda, il mangiare tra il desinare, e la cena. Merenda, ae, e antecoenium.
Merendare. Merendam sumere.
Merendone. nebulo.
Meretrice. Meretrix, icis.
arte meretricia. Meretricium, ii.
a foggia di meretrice. meretricie.
andar a meretrice. scortor, aris.
Mergere, affondare, sommergere. Mergo, is, submergo, immergo.
Mergo, smergo, uccello. Mergus, gi.
Meridiano, da mezzodì. Meridianus, a, um. dopo il mezzo dì. pomeridianus, a, um.
Meriggio. Meridies, ei.
Meritamente, con ragione. Merito, jure.
Meritare. Mereo, demereo, promereo, mereor, demereor, promereor.
chi ha meritato. Meritus, a, um. Chi non ha meritato. immeritus.
Meritevolmente. Merito.
Merito, servigio. beneficium, meritum.
Meritorio. praemio dignus.
Merlare. pinnas construere, pinnis munire.
Merlo, uccello noto. Merula, ae.
Merlo, sorta di pesce. Merula.
Merli dalle vesti. lacinia, ae.
Merlo di muraglia. pinna, ae.
Merlotto, balordo. bardus, stupidus.
Merluzzo, pesce così chiamato. asellus, i.
Merto, e merito. Meritum, ti.
Mesata. Mensis spatium.
Mescere, meschiare. Misceo.
Meschiare, e mescolare. Misceo, remmisceo, immisceo.
Meschinello, poverello. Misellus.
Meschino, sventurato, miserabile. miser, infelix.
Meschio, e mescolato di più cose. Mixtus, permixtus.
Meschio, colore tra il verde, e bianco. glaucus, a, um.
Mescirobba, vaso da dar l' acqua alle mani. aqualis, is, gutturnium, ii.
Mescola, cucchiaro. cochleare, cochlear.
Mestola da muratori. trulla, ae.
Mescolanza, mistione, mistura. Mistura, ae.
Mescolamento di diverse cose. Miscellanea, orum.
Mescolare. Meschiare. Misceo, permisceo.
Mescolare di mezzo. intermisceo.
Mescolare l'aqua col vino. aquam vino miscere, vinum diluere.
Mescolarsi, intramettersi. intercedo.
Mescolato, interposto. insertus, immixtus.
Mescolato, adacquato. dilutus.
Mescugli di cose diverse. Miscellanea, orum.
Mese, la parte duodecima dell'anno. Mensis, is.
d' un mese. Menstruus, a, um.
di tre mesi. trimestris, & tre.
di sei mesi. semestris.
cosa, che si fa per ogni mese. Menstrualis.
Mensolare, tavola da portar il mangiare. discus.
Messa, Sacrificio della Religione Cristiana. Sacrum, i. Sacrificium. Dir Messa, sacrifico, immolo, rem divinam facere, rem sacram facere.
Messaggiere, messaggio, che porta nuove. nuntius, ii.
Messere, mio signore. dominus, ni.
Messersì, etiam, ita.
Messo, messaggiere. nuntius, ii, viator, apparitor.
Messo fidato. certus homo, certus nuntius.
Messo, posto, situato. positus, a, um.
Mestiere, arte. ars, artis, artificium, cii.
Mestiero, bisogno. opus. Fa di mestiero. opus est.
Mestizia, malinconia, dolore. maeror, tristitia.
Mesto, afflitto, dolente. maestus, tristis.
Meta, monte di fieno. Meta, ae.
Meta, termine, o segno, che si pone a' corridori. Meta, terminus.
Metà, e metade. dimidium, dii.
Metafora. translatio.
Metaforicamente. figurate.
Metaforico. figuratus, translatus.
Metaforizzare. Metaphoris uti.
Metallo, cosa cavata da miniera, come argento, ferro, e simili cose. Metallum.
di metallo. Metallicus, a, um.
chi cava metalli. metallicus, ci.

Metodicamente. ordine, servato ordine.
Metodico. ordinatus, digestus.
Metodo. via, ordo, docendi ratio.
Metrica, arte di far versi. Metrica ars.
Metricamente. Metrica lege.
Metro, verso. Metrum, tri.
Metropoli. civitas princeps.
Mettere, porre. pono, is.
Mettere avanti gli occhi qualche cosa. ponere aliquid ob oculos, mihi propono.
Mettere un soprannome. imponere, apponere, adjungere nomen alicui.
Mettere all' incanto. liceor, eris, facere auctionem, hastae subjicere, voci praeconis subjicere.
Mettere all' incanto contro alcuno. contraliceor, eris.
il mettere all' incanto. licitatio, cae.
chi mette all' incanto. licitator, oris.
Mettere alla ventura. jacere aleam.
Mettere a vendere. proscribo.
Mettere a monte. missum facio.
Mettere da banda. depono, sepono.
Mettere dentro. immitto, admitto.
Mettere diligenza. adhibere diligentiam.
Mettere il chiavistello all' uscio. obdere pessulum foribus.
Mettere il freno. infraeno, as, fraenum injicere.
Mettere innanzi. objecto, objicio.
Mettere fuoco ad una casa. domum incendere, facere incendium.
Mettere in fuga, far fuggire. fugo, as.
Mettere in memoria. Memoro, as.
Mettere insieme. compono, is.
Mettere intorno. circumpono.
Mettere paura, far paura. terreo, timorem incutio, injicio.
Mettere per ricevuto. acceptum referre.
Mettere sotto. suppono, is, subjicio, is.
Mettere qualche cosa nelle mani ad alcuno. committere, is, do, as, trado, is.
Mettere sottosopra ogni cosa. perturbare omnia.
Mettere un pulice nell' orecchia ad uno, come si dice volgarmente. injicere scrupulum.
Mettere in ordinanza. instruo, is.
Mettere in rotta i nemici. dissipare hostes, disrumpere vires hostium, fugare hostes.
Mettere mano a qualche cosa. aliquid incipere, aggredi.
Mettere la vita a pericolo. vitae periculum capessere.
Mettere all' ordine. paro, as.
Mettere la roba in ispreco. dissipare rem familiarem.
Mettere nel fuoco. conjicere in ignem.
Mettersi in libertà. vindicare se in libertatem.
Mettersi a navigare. committere se navigationi.
Mettersi le scarpe. induere calceos.
Mettersi alla ventura. committere se fortunae.
Mettersi negli intrichi. inducere se in laqueos.
Mettersi gli stivali. induere ocreas.
Mettersi a tavola. accumbere mensae.
Mettersi in necessità. imponere sibi necessitatem.
Mettere a libro. referre in codicem.
Mettere nel libro del ricevuto. referre in tabulas acceptorum, referre in acceptum.
Mettere l' oglio nella lucerna. instillare oleum lucernae.
Mettere in tavola. apponere, inferre.
Mettere in tavola l' antipasto. apponere primam mensam.
il pospasto. secundam mensam.
Mettere a letto. collocare in lecto.
Mettersi in via. committere se viae, in viam se dare.
Mettersi la via tra le gambe. conjicere se in pedes.
Mettersi in spalla la cappa. onerare humerum pallio, imponere pallium humeris.
Mettersi con furia in qualche luogo. irruo, is.
Mettersi a fare. aggredior, deris.
Mettersi in fuga. dare, committere se fugae.
Mettersi in fantasia. inducere in animum.
Mettersi nelle braccia d' alcuno. dedere se alicui.
Mettersi la mano al petto. colligere se.
Mettersi all' impresa. accingor, geris.
Mezzana, cioè la vela di mezzo dalla nave. velum medium.
Mezzanamente. mediocriter.
Mezzanità. modus, mediocritas.
Mezzano, mediocre. mediocris, medius.
Mezzano, che s'intremette tra l'uno, e l'altro. conciliator.
Mezzino, vaso da portar acqua. hydria. da vino. hemina.
Mezzo, metà di qualche cosa. dimidium, dii.
Mezzo, chi è nel mezzo. medius, a, um.
Mezzodì. meridies, diei.
Mezz' ora. semihora, ae.
Mezza libra. selibra, ae.
Mezzanotte. noctis silentium.
Mezzo maturo. semimaturus.
Mi, io. mihi, ego.
Mica, fragmento di pane. mica, ae.
Micidiale, che ammazza uomini. homicida, ae.
Micidiale del padre. parricida, ae.
Micidio, omicidio. homicidium, ii. Micidio di madre. matricidium. Di padre, parricidium.
Midolla, che sta nell' osso. medulla, lae.
Miele, liquore dolcissimo. mel, ellis.
di miele. Melleus, mellifluus, melligenus.
far miele. Mellifico, as.
artificio di far miele. Mellificium, cii.
Mietere, tagliar le biade. meto, tis.
tempo di mietere. messis, sis.
Mietitore. Messor, ris.
Migliaccio, sorta di vivanda. placenta, fartum, sanguis in cibum aptatus.
Migliajo. milliarium, ii, millia.
Miglio, legume. milium, ii.
Miglio, spazio di mille passi. Milliarium, mille passus.
Miglioramento negl' infermi. melior valetudo.
Migliorare nell' infermo. convalesco.
Migliorare, accrescere. augeo, es.
Migliorare una cosa. facere meliorem.
Migliore. melior, potior.
alquanto migliore. meliusculus.

divenir migliore. Melior fio.
Mignatta, sanguisuga. hirudo, inis.
Mignatta del danajo pubblico, cioè che lo tira a se. hirudo aerarii.
Milione. decies centena millia.
Militare, far l'arte della guerra. Milito, as, stipendia facere, mereri.
Milizia, arte della guerra. Militia, ae.
Millantare. exaggero, crepo, jacto.
Millantatore. ostentator, thraso, gloriosus.
Millanteria. jactantia, ostentatio.
Mille, o mila, numero. Mille. in sing. e Millia in plur. Mille uomini. Mille hominum. Due mille uomini. duo hominum millia.
Mille volte. Millies.
e milla, a milla. Milleni.
Millefoglio, erba. Millefolium, ii.
Millesimo. Millesimus, a, um. Per lo spazio di mille anni. Mille annorum spatium.
Milza, e melza. lien, splen.
chi ha mal di milza. lienosus, lienicus.
Mimo, chi contraffà i gesti altrui. Mimus, mi.
Mina sotto terra. cuniculus, li.
Mina a traverso. cuniculus transversus.
contrammina. transversus cuniculus.
Minacce, minaccie. Minae, arum. Con effetto. vere. Senza effetto. vacuas.
Minaccevole, minaccioso. Minax, minans, minitabundus.
Minaccevolmente. Minaciter, minanter, minitabiliter.
Minacciamento. Minatio, onis. Grande. comminatio.
Minacciare. Minor, aris, minitor, aris, minis aliquem insequi. Forte, o grandemente. comminor, vehementer minor. Di battere. minitari verbera. Di crocifiggere. crucem. Di ferire. vulnera. Frusta, o bastone. flagrum, fustem. Di morso. morsum. Di molti, e gran travagli. multa, & magna minitare. Di tortura. tormenta. Di uccidere. caedem. Una Città di uccisione, o di incendio. Urbi ferrum, flammamque minari, vel ferro flammaque minitari.
Minaccioso. Minax, severus.
Minare. cuniculos agere
Minchione, mazzacrone. rudis, iners, bardus.
Miniera. fodina, ae. D' oro. aurifodina, fodina auraria. D' argento. fodina argenti. Di ferro. ferraria. Di rame. aeraria. Di minio, Minieria, ae, sost. fodina miniaria. Di nitro, nitraria. Di sale. salina, ae. Di pietre. lapidicina, latomiae, vel lautumiae, arum.
Minerale. Metallum.
Minerva, Pallade. Minerva, Pallas, Tritonia.
Minestra. jusculum, pulmentum, puls.
Minestrare. jusculum dispensare.
Miniare. Minio, as, minio expolire, depingere, illinere.
Miniature. expolitio miniaria, minii inductio.
Miniatore. Miniculator, pictor miniarius.
Minimo, piccolissimo. Minimus, a, um.
alla minima, per lo meno. Minimum, ad minimum.
Minio. Minium, ii.
di minio. Miniarius, miniaceus.
Ministero. Ministerium.
Ministrare, servire. Ministro, administro.
Ministro. Minister, stri, administer, stri.
Minorare. Minuo.
Minore, più piccolo. Minor, & minus. minor di età. minor natu. minoretto, alquanto minore. minusculus, la, lum.
Minotauro, mostro, che fu in Candia. Minotaurus.
Minuale, di bassa condizione. plebejus.
Minugia, budello. intestinum. per corda di cetra. fides, ium.
Minuire, sminuire. Minuo, comminuo, imminuo.
Minuta, abbozzo di scrittura. informatio.
Minutaglia, quantità di robe minute. scruta, orum. Per popolo minuto. populus, plebecula.
Minutamente. Minutim, minutatim.
Minuto, trito, sottile. Minutus, a, um.
Minuti. Minores fruges.
Minuzia. Minima pars.
Minuzzare, far in pezzi. Minutatim secare, concidere.
Minuzzato. Minutatim caesus.
Minuzzeria, pezzi minuti. Minutia, ae.
Minuzzolo. frustulum.
Mio. Meus, mea, meum.
Mira dalla balestra, o d' altro. oculi directio.
aver la mira alta. alte spectare, alta cupere.
Mirabile, maraviglioso. Mirificus, mirabilis.
Mirabilmente. Mirabiliter, mirifice.
Mirabolano, frutto. Myrobalanum, i.
Mirasole, girasole. heliotropium.
Miracolo, cosa maravigliosa. Miraculum, i.
far miracoli. res admirabiles patrare, mirifica facere, supra, vel ultra naturam, vel naturae vires agere, efficere, operari.
Miracolone. Monstrum, prodigium.
Miracolosamente. Mirum in modum, miraculo.
Miracoloso. Mirificus, admirabilis.
Mirare, guardare. aspicio, conspicio.
Mirra. Myrrha, ae. Di mirra. Myrrheus, myrrhinus.
Mirto, o mortella, albero. Myrtus, i. mortillo, frutto del mirto. bacca myrti, vel myrtea. mirteto, luogo piantato di mirti. Myrtetum, i. di mirto, myrteus, myrtinus.
Mischiare, e mescolare. Misceo, admisceo, permisceo.
Mischio, sost. confusio, permixtio.
Mischio, add. cioè di diversi colori. discolor.
Miscredente. incredulus.
Miserabile, pieno di miserie. Miser, miserabilis. degno di compassione. Miserandus.
Miserabilmente. Misere, miserabiliter.
Miserello. Misellus.
Miseria, avversità. Miseria, calamitas, aerumna.
Misericordia, pietà, compassione. Misericordia, Miseratio. aver misericordia, Misereor, eris, miseror, aris, miseresco, ebas, miseresce, ebat. Gridar misericordia, domandar misericordia, implorare opem, Deum hominumque fidem inclamare, implorare.
senza misericordia, agget. immisericors, dis. Adv. immisericorditer, duriter.

Miseri-

Misericordioso, misericordevole. Misericors, dis. Non misericordioso. immisericors.
Misericordevole, degno di misericordia. Miserabilis, miserandus.
Misericordiosamente, con misericordia. pie, benigne humaniter. Per compassionevolmente. Miserabiliter, miserandum in modum.
Misero, infelice. Miser, ærumnosus, calamitosus, infelix. Per avaro. sordidus, tenax.
Misfare, mal fare. Male agere. Per contravvenire. adversari, violare.
Misfatto. crimen, scelus.
Misleale, disleale, senza fede. infidus.
Misterio, secreto circa le cose divine. Mysterium, arcanum.
Misteriosamente. arcane. Misterioso. arcanus.
Mistione, mistura. mixtio.
Mistura di più cose. Mistura, admistio.
Misturato. Mistus, permixtus.
Mistoramento, mistura. commixtio.
Misura. Mensura, modus. Misuretta. modulus.
Misura d'un piede. Mensura pedalis.
D'un braccio. cubitalis. Con misura. Modulate, modice, cum mensura. Fatto con misura. Modulatus, moderatus. Far buona misura. benemensum dare.
Misura, cioè temperanza. Modus, moderatio. tener misura, modum habere, servare. con misura. modice, moderate. senza misura. immoderate, sine modo. oltre misura. extra modum.
Misure di Musica. Modulatio, onis.
Misurabile. Mensuræ capax, mensurabilis.
Misuramento. mensio, dimensio.
Misurare. Metior, dimetior.
Misurato. Mensus, dimensus, moratus. A peso. appensus. Non misurato. immetatus.
Misuratore. Mensor, metator, metiens. De' campi, o terre. decempedator, mensor, metator.
Misuso. abusus.
Mite. Mitis, lenis.
Mitigare, placare. lenio, placo, mitigo, commitigo. Mitigarsi, Mitesco, lenior, placor, mitigor.
Mitigazione, mitigamento. Mitigatio, onis.
Mitigativo, lenitivo. mitigatorius, leniens.
Mitigato. lenitus, mitigatus.
Mitigatore. qui lenit, aut mitigat.
Mitra, ornamento del capo. Mitra, æ, infula, æ.
Mitretta. Mitella.
Mitriare. Mitram imponere. Mitrato. mitratus.
Mò, ora, adesso. nunc, modo, mox.
Mobile, che si muove facilmente. Mobilis. Per li beni mobili. supellex.
Moccare, smoccolare. emungo, lucernæ, vel candelæ fungum demere, vel detrahere. moccarsi il naso. emungere nasum.
Moccamento. emunctio, onis.
Moccatoio. instrumentum ad emungendum.
Mocci, moccio, escremento del naso. Mucus.
Moccichino, fazzoletto. Muccinium, sudarium.
Moccioso. Mucosus, muco fluens.
Moccicone, o moccolone, da poco. bebes, ineptus, iners, homo nauci.
Moccolo, avanzo di candele. reliquiæ cereorum, vel candelarum, candela residuum, candela reliqua, vel residua.
Moco, biada. ervum, i.
Moda, usanza. usus hujus temporis, consuetudo, mos, natura ex more.
Modello. exemplar, forma, archetypus, i. modellino. Modulus. far il modello formo, as, formam describere, conficere.
Moderazione, o moderanza. Moderatio, modestia, modus.
Moderare, regolare. Moderor, aris. moderarsi, cohibere se.
Moderatamente. moderate, modeste, moderanter, æquo animo.
Moderato, temperato. Moderatus, modicus, frugi, ind. Persone moderatissima. homo modestissimus, ab omni cupiditate longe remotus.
Moderatore, governatore, rettore. moderator, gubernator, rector, præfectus.
Moderatrice. Moderatrix.
Modernamente, alla moderna. novo more, nunc modo, in novum morem, vel modum, novo ritu, vel more. Modernamente, frescamente, nove, recens, nuper, noviter. Più modernamente. recentius. Modernissimamente. novissime, nuperrime, recentissime.
Moderno, nuovo, de' nostri tempi. novus, novitius, recens, nuperus. Alquanto moderno. novellus. Più moderno. recentior. Modernissimo. novissimus, recentissimus. Moderni, e antichi. novi, & veteres.
Modestamente. Modeste, temperate.
Modestia, scienza di dire, o fare ogni cosa a suo tempo. Modestia, modus.
Modesto. Modestus. Molto modesto. permodestus.
Modificare. Moderor, tempero.
Modo, maniera, forma. Modus, ratio, via, forma. Modo di ben vivere. recta vivendi via. Di modo che. ita ut. Di modo, come se. tanquam. All'istesso modo che. item ut, item atque. In ogni modo. omnino. In che modo. quemadmodum, quomodo, quo pacto, ratione. e questo modo, in questo modo. ita, ad hunc modum, hunc in modum. In due modi. bifariam. In molti modi. multifariam, multifarie, multiformiter, multiplici modo. In più modi. plurifariam, plurifarie, pluribus modis. In tutti i modi. omnifariam. A tuo modo. arbitratu tuo, ad arbitrium tuum, secundum arbitrium tuum. A modo d'altri. arbitratu alieno, more alieno. A modo mio solito. ut soleo, instituto meo. A nessun modo. nequaquam, nequiquam, minime gentium. Di molti modi. multimodus, a, um. Far a modo d'alcuno. Morem gerere alicui, morigerari, obtemperare, obsecundare.
Moggio, nome di misura. modius, ii, & modium, ii. Mezzo moggio. semodius. Di moggio. modialis, & le.
Moglie, e mogliere. uxor, oris, conjux, ugis.
Moglie del fratello. fratria, æ. Di moglie. uxorius, a, um. Chi serve alla moglie, uxorius. chi non prende moglie. cælebs, libis. Promettere per moglie. despondeo. dimandar una per moglie. aliquam sibi in matrimonium petere. Pigliar moglie. uxorem ducere, in matrimonium accipere, aver per moglie. habere in matrimonio.

Moine, lusinghe. blanditiæ, arum.
Mola, o macina. Mola, æ, lapis molaris. Di sotto. catillus, i. Di sopra. meta, æ.
Mole, macchina, cosa grande. Moles, is.
Mole del porto. Moles, is, pila, æ.
Molestamente. Moleste. Alquanto molestamente. submoleste. Molto molestamente. permoleste.
Molestamento. vexatio, molestia.
Molestare. Molesto, as, molestia afficere, molestiam afferre, exhibere.
Molestato. Molestia affectus. Molestatissimo. Molestia summa affectus.
Molestia, noja, fastidio. Molestia, æ.
Molesto, noioso. molestus, incommodus, injucundus, odiosus. alquanto molesto. submolestus. molto molesto. permolestus.
Molino, artificio da macinare, e il luogo dove si macina. pistrinum, i, pistrina, æ, moletrina. Da acqua. Mola aquaria. Da vento. Mola venta versatilis. Da bestie. Mola jumentaria, vel machinaria. A braccia, o mano, o voltato da uomini. Mola trusatilis, vel versatilis, vel manuaria, moletrina, æ. Da formento. Mola frumentaria. Da oglio. Mola olearia, trapes, etis, trapetum, i. Molinello. pistrilla, æ.
Molinajo, e mugnaio. pistrinarius.
Molinaja. Molendinaria, molendaria.
Mollare, rallentare. remitto, laxo. Per bagnare. madefacio.
Molle, tenero. Mollis, tener, lenis. Alquanto molle. Mollicul us. Far molle. emollio, is.
Molle, bagnato. Madidus, humectus.
Molle, molletta da fuoco. forceps, cipis. Da svellere i peli. volsella, vel vulsella.
Mollemente, delicatamente. Molliter, delicate.
Mollica di pane. Mica, æ. Per la midolla. Medulla, panis pars interior.
Mollificare, intenerire. Mollio, emollio.
Molo, riparo da' porti contro l'acqua. pila, æ.
Molto. Multus, a, um. Molti. Multi, complures, plerique. Molte volte. sæpe, sæpius, sæpissime. Molti dì avanti. Multis ante diebus, vel ante multos dies. Moltissimi. plurimi, quam plurimi.
Molto, av. grandemente. Multum, valde, maxime, magnopere, vehementer, admodum, etiam atque etiam, non mediocriter, non parum, in primis, præcipue. molto bene. optime. molto crudelmente. sævissime, quam sævissime. Molto volentieri. libentissime. molto dopo. multo post. Molto innanzi, molto prima. Multo ante. Molto tempo avanti. jamdiu.
Molto più. multo magis, impendio magis. molto meno. multo minus, impendio minus. molto meglio. multo præstat.
Moltiplicare. Multiplico.
Moltiplicabile. Multiplicabilis.
Moltiplicazione. Multiplicatio.
Moltitudine. Multitudo. di gente, che va in ordinanza. agmen. cose pertinente a tal moltitudine. agminalis, & le.
Momentaneo. caducus, brevis, momentarius.
Momento, spazio brevissimo di tempo, Momentum, i. In un momento. intra momentum.
Monaco. Monachus, i.
Monaca. Monacha.
Monarca, principe, che solo domina. Monarcha, æ.
Monarchia, governo d'un solo Principe. Monarchia, æ.
Monastero. cœnobium, asceterium, monasterium. voci greche.
Monco, imperfetto, tronco. Mutilus, mancus, detruncatus, curtus.
Mondamente, nettamente. Munde, munditer, pure.
Mondano del mondo. Mundanus, prophanus.
Mondare. purgo, mundo.
Mondezza, o spazzatura. purgamenta, orum, sordes, ium.
Mondezzaro, luogo, dove si getta la mondezza. sterquilinium, fimetum.
Mondizia. Munditias.
Mondo, l'Universo. Mundus, Orbis terrarum.
Mondo, netto, puro. Mundus, purus.
Moneta. nummus, numisma, pecunia, moneta. D'oro. nummus aureus. D'argento. argenteus. Falsa. adulterinus. Buona, pecunia vera, proba. Cattiva. impura, improba. Tosata. adesa, erosa. Tolta, o data ad usura. usuraria. Corrente. publica forma.
Monetiere. Monetarius.
Mongibello. Ætna, M. di Sicilia.
Monile, ornamento del collo. Monile, torques.
Monitorio. præceptum, monitus.
Monna, madonna. domina, æ.
Montagna, monte. Mons.
Montanaro. Montis incola, montanus, monticola.
Montano, di monte. Montanus.
Montare, o salire. ascendo, is. Montar grado più alto. ascendere altiorem gradum. Per costare. valeo, consto.
Montata, salita. ascensus, us.
Monte. Mons, ontis, collis, is. di monte. montanus, a, um.
Monticello. Monticulus, collis.
Montone, il maschio delle pecore. aries, etis. Segno celeste. Aries, etis. Di montone. arietinus, a, um.
Montone, mucchio. cumulus, acervus. Di legna. strues, is. Di sterco. sterquilinium. Di grano. acervus tritici. Di fieno. Meta, æ. Di denari. acervus pecuniarum.
Montoso, montuoso. Montuosus, vel montosus.
Morale. Moralis.
Moralità. Mores.
Moraro, alb. Morus, i. Mora, frutto. morum, i. Moreto, luogo di morari. locus moris consitus.
Morbidezza. Mollities, mollitia. Morbidamente. delicate, molliter.
Morbido. Mollis, tener.
Morbo, pestilenza. pestis, pestilentia, morbus.
Morchia, feccia dell'oglio. amurca.
Mordace. mordax, acis.
Mordacemente. mordaciter.
Mordacità. mordacitas, atis.
Mordendo. mordicus, morsicatim.
Mordere, morsicare. mordeo. senza mordere, citra morsum.
Morditore, detrattore. mordax, acis.
Morditura, morsicatura. morsus, us. picciola, morsiuncula.

Morello. niger.
Morena, pesce. muræna, æ.
Morendo. moriens, moribundus.
Moresco. pyrrhiche, es, vel pyrrhicha, æ. far la moresca. pyrrhicam saltare.
Morice, emorroide, infermità. marisca, æ, ficus, i, hæmorrhois, idis.
Morire. morior, emorior, intereo, occido, occumbo, pereo, oppetere mortem, obire mortem, obire diem suum, summam obire diem, agere animam, expirare animam, vitam cum morte commutare, decedere, decedere a vita, & ex vita, migrare e vita, vitam finire, animam efflare, abire e vita, corporis carcere, vel ergastulo solvi, aut liberari, ab hominibus demigrare, excedere. Morire accorato, o di tristezza, angore confici, animi dolore extingui. Far morire accorato, angore conficere. morire avvelenato, veneno perire. Appestato. pestilentia vitam finire. Disperato, desperatione appetere. lavorando, in opere emori. Abbruciato, incendio absumi, igne perire. D'allegrezza, gaudio expirare. Cantando, cum cantu, & voluptate mori. Di buona morte. letho bono mori. Di mala morte, letho malo mori. ammazzato, cæde confici. Di ferita, vulnere occidere, interire. Di man propria, manu sua cadere, sibi vim inferre. Di fame, fame absumi, mori, perire, extabescere. Far morire di fame, fame absumere, necare. morire casualmente, fortuita morte absumi. Di spada, o coltello, ferro absumi. di malattia, morbo extingui. di morte naturale, suo fato, o sua morte defungi. In peccato mortale, capitali noxa obstrictam migrare. innanzi tempo, immatura morte rapi. Di riso, emori risu, risu in mortem solvi. Di morte subitanea, repentina morte obire, mori subito, repente. Di tisichezza, tabe consumi. Per la patria, pro patria mortem appetere. Per mano d'alcuno, ab aliquo interire, perire, cadere. Per mano di giustizia, a tortore, vel carnifice interire. Con testamento, testato decedere, testatum decedere. Senza testamento, intestato, vel intestatum decedere. Valorosamente, strenue mori. Vergognosamente, ignobili, atque inhonesta morte occumbere. Di morte violente, vi extingui, vel interire. Di vecchiezza, senectute dissolvi. Prima d'invecchiare, citra senectutem finiri. Vittorioso, in letitia, & in victoria mori. Di vergogna, pudore obire. Volentieri, æquo, vel æquissimo animo mori. Di mala voglia, inique, vel iniquissimo animo mori. Appiccato, suspendio vitam finire. Far morir appiccato, suspendio necare. Morir di freddo, frigore confici, vel necari. Far morir di freddo, frigore interimere. Far morire, cagionar la morte, mortem facere, afferre, inferre. Morirsi di voglia d'una cosa, desiderio rei cujuspiam extabescere, senescere. Morire nelle braccia d'alcuno, emori in conspectu, in sinu. In guerra, in acie cadere. Morire d'una persone, deperire aliquem, perdite aliquem amare. Possa io morire, ne sim salvus, ne vivam.
Mormora. pesce. mormyris.
Mormoramento. murmuratio, susurratio, mussitatio.
Mormorare. murmuro, as, susurro, as.
Mormoratore. murmurator, is, susurro, onis.
Mormorio, strepito dell'acque. murmur, ris.
Mormotta, o marmotta animale. mus alpinus, & mus montanus.
Moro, nero. Maurus.
Moro, albero. morus, i.
Morroide. hæmorrhois, idis.
Morsa, moraglia, che si mette al naso al cavallo, per farlo star fermo. pastomis, idis. per istromento de fabbri, come tenaglia, forceps. per pietra, che sporge in fuori. mutulus.
Morsecchiare. morsicare.
Morsicare, mordere.
Morso del cavallo. frænum, lupatum, orea.
Mortadella. tomaculum, cucetium, farcimen.
Mortajo, e mortaro. mortarium, pila, æ.
Mortale. mortalis, lethalis.
Mortalità. mortalitas, atis. Per memoria, lues.
Mortalità, uccisione di genti. strages, is.
Mortalmente. lethabiliter, mortifere.
Morte. mors, rtis, lethum, interitus, obitus, occasus, fatum. Naturale, naturalis, mors sua. ordinaria, exitus vitæ quotidianus, & vulgaris. Subitanea, mors subita, celerisque, mors repentina, vitæ finis repentinus, inopinatusque. Che vien a suo tempo, tempestiva. Che viene troppo presto, immatura, præmatura, acerba. Molto comoda, commodissimus vitæ finis. Crudelissima, teterrima, acerbissima. Onorata, honesta, gloriosa, præclara. Infame, o vitoperosa, o ignominiosa, fœda, fœdissima, turpis, turpissima.
darsi la morte. mortem sibi consciscere.
Mortella, mirto. myrtus.
Morticcio, che ha del morto. cadaverosus.
Mortifero, mortale. lethifer, lethalis, mortifer.
Mortificare. reprimere, comprimere, cohibere.
Morto. mortuus, a, um. Morto da per se, morticinus. Da paura, metu exanimatus. Mezzo morto. semimortuus, semianimis. Lasciar per morto. diverberare usque ad necem. Parlar ad un morto, cioè perdere il tempo. verba mortuo facere.
Morto, sost. corpo morto. cadaver, eris.
Mortorio, esequie. funus, eris, funebris pompa.
Mosaico, musivum, opus vermiculatum, emblema, opus tessellatum.
Mosca. musca, æ. Di mosca. muscarius, a, um. Scacciar le mosche. muscas abigere.
Moscatello. uva apiana.
Moscio, languido. flaccidus, languidus, victus.
Moscione, animaletto, che sta sul vino. culex, icis.
Muscolo, parte del corpo. musculus, li.
Mosse, luogo, d'onde si muovono i cavalli per correre il pallio. carceres, cum. Fine delle mosse. meta, æ. Traverso delle mosse. repagulum, i.
Mosso, participio. motus, a, um.
Mostaccio, viso, faccia. vultus, us, facies, ei.
Mostaccinolo, cosa mangiativa. mustaceus, ei.
Mostaccione, gotata. colaphus, phi.
Mostarda. embamma mustéum.

Mosto

Mosto, vino nuovo. mustum, sti, vinum novum.
Mostoso. mustias, ea, um.
Mostra, esempio, saggio. specimen, exemplum, nota. Mostra honestissima. nota optima. Migliore. melior. Di grano. exempla, vel nota frumenti.
Mostra, apparenza. species, ei.
Mostra di soldati. lustratio exercitus, recensus, us. Far la mostra, o rassegna de' soldati. lustrare, vel recensere copias, seu exercitum, inire numerum copiarum, vel armatorum.
Mostrare. monstro, commonstro, ostendo, indico. Mostrar con vana gloria. ostento, as. Mostrar affetto. ostendere, exhibere benevolentiam. Mostrar d'essere uomo. se virum ostendere. Mostrar di fare. simulare, præseferre.
Mostrarsi. præbere se, vel exhibere. Ricordevole d'alcuno. alicujus se memorem præbere. Piacevole. se humanum ostendere, dare se ad hilaritatem.
Mostro. monstrum, ostentum, portentum.
Mostroso. monstrosus, monstrificus.
Mostrosamente. monstrose.
Mota, fango. lutum, cœnum.
Motivo. causa, origo.
Moto, movimento. motus, us.
Motore. motor, oris.
Motta, terra scoscesa. locus præruptus.
Motteggevole. facetus, joculatro, jocans, factus ad ludum, & jocum.
Motteggiando, da scherzo. jocose, joculariter, joco, per jocum.
Motteggiare. jocari, nugari, irridere.
Motteggioso. facetus, jocosus.
Motto, facezia. jocus, i, joci, orum, facetia, arum. Da buffone. jocus scurrilis.
Motto, detto arguto con brevità. dictum, dicterium. far motto ad alcuno. alloqui aliquem, cuipiam verbum facere, innuere, significare. Non far motto. sileo, taceo. senza far motto. insalutata hospita.
Motto della sentinella. tessera, æ, symbolum, i.
Movere, muovere. moveo, commoveo.
Mozzare, troncare. trunco, scindo, exscindo, mutilo.
Mozzina. vafer, veterator, nequam.
Mozzo, troncato. mutilus, mutilatus, curtus.
Mozzatura, tagliatura. rescissio, segmen, resegmen, minis.
Mucchio, monticello, catasta. acervus, cumulus.
Mucchio di legne per abbruciar un corpo morto. pyra, æ, rogus, i, strues.
Muda, e muta, il mutar degli uccelli le penne. pennarum renovatio. Per cambiamento. commutatio.
Mudanda, o mutanda. subligaculum, subligar.
Muffa, come viene al pane. mucor, oris.
Muffarsi, divenir muffo. muceo, mucesco.
Muffio, muffo. mucidus.
Mugghiare, o muggire. mugio, is, immugio.
Muggire all'incontro. remugio.
Muggito. mugitus, us.
Mugnere, cavar il latte. mulgeo, immulgeo, vaso da mugnere il latte. mulctra, æ.
Mugnajo, molinajo. pistrinarius.
Mula, animale noto. mula, æ.
Mulattiero, chi conduce i muli. mulio, onis.
Mulattieresco. mulionius, a, um.
Mulino, molino. pistrinum.
Mulo, animale, che nasce di cavalla, e di asino. mulus, i. pertinente a mulo. mularis, & re.
Mulla, sorta di pantofola. mulleus, ei.
Multiplicare. multiplico.
Multiplicatamente. multipliciter.
Multiplicazione. multiplicatio.
Multiplice. multiplex.
Multiplicità. varietas.
Mummia, cadavero secco. ossea forma, cadaver exsiccatum.
Muniaca, frutto. malum armeniacum.
Munizione. fortificamento. munitio, munimentum.
Munizione di guerra o vettovaglia. commeatus, res frumentaria.
Muovere. moveo, es. Spesso, moto, as. Di luogo dimoveo. Qua, e là. dimoveo. il capo, la coda. caput, caudam, &c. agere, vel agitare.
Muovere, persuadere. flecto, moveo, commoveo, permoveo. Muovere grandemente. permoveo. A compassione. ad misericordiam excitare.
Muoversi. moveor. Estrinsecamente. pulsu vel impulsu externo agitari, motu externo cieri, moveri, agitari. Intrinsecamente. motu interiori, & suo cieri. A traverso. oblique moveri. Da se. vel sua moveri, a se, ex se, sua sponte, per se, ac sua sponte, ex se ipsa, motu sua cieri, vel moveri, se ipsum movere. Chi sempre si muove. motu præditus sempiterno.
Muoversi, restar persuaso. flector.
Muoversi a compassione. misereor, miseresco.
Muovimento. motus, motio, onis.
Muraglia, muro. murus, paries.
Muraglie della Città. mœnia, ium.
Murare, fabbricare. fabrico, ædifico, construo.
Muratore. fabricator, cæmentarius.
Muro, muraglia. murus, paries, etis, murus calce interlitus. A secco, senza calce. materia, maceries. Vecchio, o mezzo rovinato. parietinæ, æ. Assai forte. firmissimus. Massiccio. solidus. Ordinario, cioè di scaglia, rottami, e pietre rozze, cæmentitius. Di mattoni crudi. latericius. Cotti, testaceus. Di marmo, marmoreus. Di canne, craticeus. Di terra. terrenus. Di loto. luto interlitus, structos. Di pietra minuta. cæmentitius. Grosso. crassus. Non ancor intonacato. rudis. Arricciato. aspersus. Con archi, fatto a volta, fornicatus. Muretto. murulus. Marello, muro fatto per sedere. murus sessilis.
Musa. Musa, æ. Le Muse sono nove, secondo la finzione de' Poeti, Calliope dalla bellezza della voce, Clio dalla gloria delle cose fatte, Erato, quasi amabile, Talia, quasi sempre florida, e verdeggiante, Melpomene dal cantare, Tersicore, perchè si diletta delle danze, e balli, Euterpe dalla soavità del canto, Polinnia dall'eccellenza della memoria, Urania dal canto delle cose celesti. Calliope, es, Clio, us, Erato, us, Thalia, Melpomene, Terpsicore, Euterpe, Polyhymnia, Urania.

Musaico, mosaico. museum.
Muschio, materia odorifera. muscus odorus.
Muschio, erba nota. muscus. Coperto di muschio. muscosus.
Muschiajo. unguentarius.
Muscolo, pesce. mytilus, i.
Muscolo. musculus, torus.
Musato. mustus, a, um.
Musatore. mutuarius, ii.
Musica, scienza del canto. musica, musice, es. Di voci. cantus vocum. Di suoni, cantus nervorum. Di pive, o piffari. tibiarum.
Musicale. musicus, a, um.
Musicalmente. musice.
Musico, che insegna musica. musicus, ci.
Muso, mostaccio. rictus, us, os, oris.
Muso di cane. rostrum canis.
Muso di boccale. nasus, si.
Mussolo, pesce. spondylus, li.
Mussazione. Leggi mollazione.
Mustela, donnola. mustela, æ.
Mutabile, incostante. mutabilis, le.
Mutabilità, incostanza. mutabilitas, atis.
Mutabilmente. mutabiliter, inconstanter.
Mutamento, e mutazione. mutatio, onis.
Mutande, brache di tela strette, che appunto cuoprono le vergogne all'ignudo. subligaculum, subligar, aris, campestre, is.
Muta pelle, muta faccie, muta volto, astuto. versipellis, is.
Mutare. muto, immuto, commuto, mutationem facere. Mutar aria, mutare Cœlum, Cœli statum. Mutar il Cielo, ma non il pelo. Cœlum mutare, non animum, non ingenium. Mutar luogo. migro, as, vertere, mutare solum. Mutar parere, o proposito. mutare, commutare consilium, sententiam. Mutar costume. desuesco, mores muto. Mutare stato. fortunam mutare. Mutare in bene, in meglio, in male, in peggio. vertere, vel mutare in bonum, in melius, in meliora, in malum, in pejus, vel pejora, in deterius. Mutar il nome a una cosa, o persona. transformino. Mutarsi. se commutare.
Mutazione. mutatio, onis. Di tempi. varietas temporum. Di fortuna. fortunæ varietas. Di vita in meglio. correctio vitæ, emendatio morum. Di volontà. animi, consilii mutatio. Gran mutazion di volontà. magnus animi motus, immutatio, vicissitudo. Far mutazione, muto, commuto.
Mutilo, troncato. mutilus.
Mutire, divenir muto. obmutesco.
Muto, mutolo, privo di favella. mutus, orationis expers. Render la favella a i muti. mutos vocales facere.
Mutolezza. silentium.
Mutuo, scambievole. mutuus.
Muzzo, di mezzo sapore. subdulcis, subacidus.

N

Nacchera, strom. musico. crotalum, sistrum.
Nacchera, pesce. pinna, æ.
Nano, nanino. pygmæus, nanus, a, um, pumilus, a, um, pumilio, vel pumilo, onis.
Napo, navone. napus.
Nappa, fiocco. lemniscus.
Nappato. lemniscatus, a, um.
Nappo, vaso da bere. poculum, i.
Naranzo. V. arancio.
Narciso, erba, e fiore. narcissus, si.
Narcotico, che induce sonno. somnifer, soporifer, soporus.
Nardo, erba. nardus, & nardum, di.
Narici del naso. nares, narium.
Narrare, dire, contare. narro, enarro, recito, expono.
Narrare per ordine. denarro, as.
Narrativa. narratio.
Narrativo, narratorio. narrans.
Narrazione. narratio, onis.
Narratore. narrator, oris.
Nasaccio. immanis nasus, deformis nasus.
Nascenza, male che nasce sopra la persona. vomica, obscessus.
Nascere, venir in luce. orior, nascor, exorior, in lucem edi, ac suscipi. D'appresso, adnascor. In mezzo, internascor. Intorno, circumnascor. Co' piedi innanzi, nasci in pedes. Col capo innanzi, in caput nasci, caput gigni. Dentro. innascor.
Nascimento, natività. ortus, us, exortus, natalis.
Nascondere, e ascondere. celo, abscondo, occulto, occulo. Nascondersi, se fortecultere, vel occultare, lateo, delitesco, delitesco. Nascondersi spesso, latito, tas.
Nascondiglio. latebra, æ, latibulum, i.
Nascondimento. latitatio, latebra, æ.
Nascosamente, di nascosto. abdite, latenter, furtim, occulte, ex occulto, clam, clanculum.
Nascosto, e nascoso. abditus, occultus, abstrusus, latens. Star nascosto, lateo, es. Star nascosto in casa. latere tecto.
Naso. nasus, si. Ammaccato. nasus simus. Aquilino. nasus aquilinus, incurvus.
Levar il naso dalla faccia, denaso, as. Menar alcuno per il naso. dare verba alicui. buchi del naso. nares, ium. cavo sotto il naso. lacuna, æ.
la polpa de i due lati del naso. ala, arum.
peli del naso. vibrissæ, arum.
punta del naso. orbiculus, i.
mezzo del naso. discrimen narium.
Nassa, instrumento da pescare, dove entrando il pesce, non può uscir. nassa, æ.
Nastro, cordella, dove sta attaccata la gemma. fasciola, tænia.
Nasturzo, erba. nasturtium, ii.
Nasuto, di gran naso. nasutus, i.
Nata, bianco dell'occhio. albugo, inis.
Natale, giorno del nascere d'alcuno. natalis.
Natarone. Vulturnus, F. di T. di Lavoro, che passa a canto di Capua.
Natiche. parte del corpo. nates, natium. Naticciuole, clunicula, arum.
Natio, nativo. nativus, a, um.
Nazione, gente. natio, onis. Italiana. Itala, Francese. Gallica. Spagnuola. Hispana. Todesca. Germanica. Inglese, Britannica. De' Tartari, Scythica. Turchesca, natio Turcarum, Turcica, Bellicosa, o armigera, bellicosa. Cortese, officiosa. Crudele, natio barbara, immanis, gens crudelis. Divota, religiosa, pietatis studio dedita. Di qual nazione, cujas, atis. Di qual nazione sei? cujatem te esse dicis?
Natività, nascimento. ortus, us, exortus, us.
Nato. natus, ortus, exortus, a, um. A suoi comodi, suis commodis natus. Per servigio, o bene pubblico, Reipublicæ natus. Per se solo, sibi tantum natus, natus suis commodis. Ad ogni grandezza, ad omnia summa natus. Di sangue Reale, ortus Regia stirpe, Regio sanguine editus. Nobilmente, nobili genere natus. Di nobilissima famiglia, o di altissimo lignaggio, natus ex amplissima, vel summa familia, summo genere natus. Di famiglia antica, antiqua familia ortus. Bassamente, o ignobilmente, obscuro loco, vel genere natus. Di bassissimo legnaggio, infima genere natus.
Natura. natura, æ. Natura d'alcuno. ingenium, nii.
Naturale. naturalis, verus.
Naturalezza. natura, ingenium, indoles.
Naturalmente, per natura. natura, naturaliter.
Naturarsi, prender natura. in naturam transire.
Nave. navis, is. Cosa di nave, navalis. Guerra navale, pugna navalis, naumachia. Governator di nave. navicularius, rii, & nauarchus.
parte bassa della nave. sentina, æ.
Naufragio. naufragium, ii.
Navi da menar con remi. naves actuariæ.
Navicella, picciola nave. navicula, læ.
Navicella del tessitore, dragola. radius, dii.
Navicella dell'incenso. acerra, æ.
Navigabile, che si può navigare. navigabilis.
Navigare. navigo, as. Contra acqua, o contro la corrente, adverso flumine navigare, amne vehi adverso. Con la corrente, o a seconda, secunda aqua, vel secundo flumine vehi, vel navigare. A vela piena, plenissimis velis navigare. Bene, commode navigare, prosperis ventis uti. Male, navigare incommode, adversa tempore. Navigar col vento in poppa, navigare vento secundo. Navigar con vento contrario, adverso vento navigare. Navigar all'ingiù, navigare secundo flumine. Navigar sicuramente, explorate navigare, caute navigare.
Navigazione. navigatio, onis. (flum.
Naviglio, nave. navigium, gii. Naviglio scoperto. aphracta.
Nave capitana. navis Prætoria.
Nave di cavalli. hippago, gis.
Nave di mercanzia. navis mercatoria, mercatoria.
Nave de' passeggieri. navis vectoria.
Nave de' soldati. navis militaris.
Nave da sperone. navis rostrata.
Naviglio da corsari. navis prædatoria, navis piratica.
Navone, simile alla rapa. napus, pi.
Nautilo, sorte di pesce. nautilus.
Nè. nec, neque. Nè mai. nec unquam.
Nebbia, vapore. nebula, æ, caligo, inis. Pieno di nebbia. caliginosus.
Necessariamente, di necessità. necessario, necessarie, necessitate, ex necessitate.
Necessario. necessarius, a, um. E' necessario. necesse est, necessum est.
Necessario, luogo da scaricar il ventre. latrina, næ.
Necessità, e bisogno. necessitas, atis, necessitudo, inis. Urgente, premens, & cogens necessitas. Di necessità, o per necessità, necessario, necessitate, ex necessitate. Per necessità, non per volontà, necessario, non libenter. Più per necessità, che per volontà, necessitate magis, quam judicio. Senza necessità. sine causa necessaria.
Necessitare, sforzare. cogo, is, necessitatem adhibere, afferre, imponere.
Necessitato. coactus, necessitate coactus, obstrictus.
Nefando, scellerato, da non dire. nefandus, nefarius.
Negare, dir di nò. nego, inficior, vel inficiar. Affatto, denego. Perseverantemente, pernego. Con giuramento, abjuro.
Negazione, negamento. negatio, inficiatio.
Negatore, chi nega. inficiator, oris.
Negativo. inficialis, & le, negans.
Neghittoso. segnis, negligens.
Negletto, sprezzato. neglectus, despicatui habitus, vel ductus, flocci factus.
Negligente, trascurato. negligens, indiligens.
Negligentemente. negligenter, indiligenter.
Negligenza. incuria, negligentia, indiligentia.
Negoziare, far faccende. negotior, aris.
Negozio, faccenda. negotium, tii. Finito, negotium confectum. Picciolo, negotiolum, i. Trattato, negotium gestum. Difficile, negotium arduum, Grave, negotium serium, grave.
Negoziato. tractatus, a, um.
Negretto. subniger.
Negrezza. nigredo.
Negro, nero. niger.
Negromante. magus.
Negromanzia. necromantia, æ.
Nè in un, nè in l'altro luogo. neutro.
Nel, preposit. in.
Nell'ardor del Sole. medio æstu.
Nell'anno seguente. anno postero, anno sequenti.
Nell'entrar della Primav. ineunte vere.
Nel principio della state. ineunte æstate.
Nel principio della notte. primo noctis, sub noctem.
Nè l'un, nè l'altro. neuter.
Nembo, pioggia. nimbus, bi.
Nemesi, indignazione. indignatio.
Nemicizia. V. nimicizia.
Nene, balia. nutrix.
Neo, macchia naturale del corpo. nævus, i.
Nepeta, o nepetela, erba. calamintha, nepeta.
Nepote, figlio del figlio. nepos, tis. Nepote, o nezza. neptis, is.
Nepote, figlio del fratello. fratris filius.
Nequitoso, pieno d'ire. iracundus, a, um. Per malizioso. nequam.

Nequizia, malvagità. *nequitia, improbitas.*

Nerboruto, e nerboruto. *nervosus, lacertosus.*

Nerezza, o negrezza. *nigror, nigredo, nigrities.*

Neriero, che tende al nero. *subniger, nigellus.*

Nero, o negro. *niger, nigrans, ater, fuscus.* Alquanto negro, o neretto. *nigellus, subniger, nigricans.* Nerissimo, *nigerrimus.* Esser nero. *nigreo, es.* Divenir nero. *nigresco, is.* Fatto nero, *atratus, a, um.* Dar il negro. *nigro, denigro.*

Nero delle fave. *hilum, i.*

Nervo, o nerbo. *nervus, i.* Nervetto. *nervulus.* di bue, *taurea, æ.* Tagliare i nervi, *enervo, as, nervos incidere, elidere.* Ritiramento de' nervi, *nervorum contractio.* Senza nervi, *enervis, & ve.* Nervosità, *nervositas, atis.* Nervosamente, *nervose.* nervoso, e nerbuto, *nervosus. lacertosus.*

Nereidi, Ninfe del mare. *Nereides, dum.*

Nespolo, albero. *mespilus, i.* il frutto. *mespilum, i.*

Nessuno, niuno. *nemo, nullus.* nessuno affatto. *nemo quisquam, nemo unus.* nessuno di loro, *nemo illorum, nemo quisquam illorum.* nessuno fin' ora. *nemo adhuc, nullus dum.*

Nesto, innesto. *insitio.*

Nettamente. *nitide, munde, munditer.*

Nettamento. *purgatio.*

Nette cessi. *foricarius.*

Nett' orecchie. *auriscalpium, specillum, auricularium.*

Nettare, bevanda de' Dei. *nectar, aris.*

Nettare, forbire. *tergeo, es, tergo, is, mundo, as, abstergo, detergeo, extergo.* Le ferite, *abstergere vulnera.* Le biade dall'erbe, *runcare, vel eruncare herbas.* Nettare ben bene, *depurgo, detergo.* Nettarsi il naso. *emungere nares.* Composizione medicinale, che netta. *smegma, atis.* cosa, che ha forza di nettare. *smecticus, smegmaticus.*

Nettezza, o pulitezza. *mundities, mundities, nitor.*

Netto, puro, mondo. *mundus, purus, purgatus, nitidus.* molto netto. *permundus.* alquanto netto. *mundulus.*

Nettuno, Dio del mare, secondo le favole. *Neptunus, i.* Feste di Nettuno, *Neptunalia, liorum, vel lium.*

Neve. *nix, nivis.* Di neve. *niveus, nivalis.* Abbondante di neve. *nivosus.*

Nevicare, fioccare. *ningit, ebat.*

Nevoso, pieno di neve. *nivosus, a, um.*

Nibbio, uccello di rapine. *milvus, milvius.* di nibbio, *milvinus.*

Nicchio, conchiglia. *concha.*

Nicchiare, rammaricarsi pianamente. *gemere.*

Nicchio di fiere. *cubile, fedes.*

Nido d' uccelli. *nidus, di.* nido picciolo. *nidulus, li.* Far nido, *nidifico, nidulor.*

Niente, niuna cosa. *nil, nihil.* Niente fin' ora, *nihil dum.*

Niente di meno, nondimeno. *tamen, attamen, nihilominus.*

Neghittosamente, e neghittosamente, pigramente. *pigre, segniter.*

Nighittoso, e neghittoso. *segnis, piger, ignavus.*

Nilo. *Nilus,* F. grandissimo dell' Egitto.

Nimichevole, contrario. *inimicus, infensus.*

Nimichevolmente, da nimico. *hostiliter, inimice, hostilem in modum, infense.*

Nimico, nemico. *inimicus, hostis, infensus, infestus.*

Nimicizia. *inimicitia, simultas.*

Ninfa. *nympha, æ.* Ninfa del mare. *Nereides, dum.* De' fiumi, e fonti. *Naiades.* delle selve, e alberi. *Napaæ, Dryades, Hamadryades.* Delle monti. *Oreades.*

Ninfea, herba acquatica. *nymphæa, æ.*

Nipote, V. *nepote.*

Niquità, niquitade, e niquitate. *iniquitas.* per crudeltà, *sævitia, ira.*

Niquitoso, cioè pieno di ira, *iracundus, a, um.* V. Nequitoso.

Nitido, splendido, chiaro. *nitidus, clarus.*

Nitrire, annitrire. *hinnire.*

Nitrito, il nitrire. *hinnitus, us.*

Nitro, specie di sale. *nitrum.*

Nitroso, che ha del nitro. *nitrosus.*

Niuno, nessuno. *nemo, nullus.*

No, non. *non, minime.*

Nobile, gentile. *nobilis, illustris, præclarus.*

Nobile, cioè d' onorata famiglia. *honesto loco natus, ex honesta familia, primarius, honestus, optimo iure, cives conditivais.* far nobile, connobilire. *nobilito, as.* Nobili della Città, cioè i principali, che la governano. *Primates.*

Nobilitare, e annobilire. *nobilito, as.*

Nobilmente. *nobiliter, egregie.*

Nobiltà, e nobilità. *nobilitas, atis.*

Nocchiero, marinajo. *nauta, æ, nauclerus, i, navita, æ.*

Nocciuole, nocella, nocchie. *avellana, æ.*

Nocciuolo, albero, che fa le nocelle. *corylus.*

Noce, albero, che fa le noci. *nux, cis, juglans, dis.* Il frutto. *nux, cis, juglans, dis.* noce picciola. *nucula, æ.*

Nocelle, nocciuola. *avellana, nucula.*

Nocente, colpevole. *sons, sontis, nocens, noxius.*

Nocentemente, con nocimento. *nocenter.*

Nocere. *nocere.* Vedi Nuocere.

Nocetta delle balestra. *ancus, fibula, æ.*

Nocevole, atto a nuocere. *noxius, nocens.*

Nocimento, o nocumento, male, danno. *malum, damnum, detrimentum, jactura, noxa.*

Nocivamente. *nocenter, damnose.*

Nocivo, che nuoce. *nocens, noxius.*

Noderoso, pien di nodi. *nodosus.*

Nodo, groppo. *nodus, i.* delle dita. *articulus, i, condylus, i.* del collo. *jugulum, i.* delli fermenti, *articuli sarmentorum.* dell' erba, *geniculum, i.* di qualche marmo, albero, e legno. *centrum, i.* Nodo imbrogliato, o intrigato. *nodus in semetipsum implicatus.* nodo, il cui principio, e fine non apparisce. *nodus latens.* Nodetto, nodo picciolo, *nodulus, i.* noderoso, nodoso, pieno di nodi. *nodosus, multinodus, articulosus.*

Nodrimento. *alimentum, nutrimentum, alimonia, æ.*

Nodrire, nutricare, allevare. *nutrio, nutrico, alo.* Nodrire appresso. *adnutrio.*

Noi. *nos.* Noi medesimi. *nosmet, nosipsi, nosmetipsi.*

Noja, fastidio. *molestia, æ.* Nojare, dar noja, vero officio molestia, afferre molestiam, molestus sum.

Nojare. *molestia afficere.*

Nojoso, molesto. *infestus, molestus.*

Noleggiare, prendere a nolo. *conduco.*

Nolo, pagamento. *naulum, portorium.*

Nomare, nominare. *nomino, appello, nuncupo.*

Nome. *nomen, inis.* Nome per nome. *nominatim.* Mettere nome. *nomino, as, imponere nomen.* Chiamar per nome. *nomine aliquem appellare.*

Nomenclatore. *Nomenclator, ris.*

Nominare. *nomino, as, nuncupo, appello, as.*

Nominatamente, a nome per nome. *nominatim, singulatim, vel singillatim.*

Nominativo. *nominativus, rectus casus.*

Nominanza, nome, fama. *nomen, fama.*

Nominato, chiamato. *nominatus, nuncupatus, appellatus.*

Nominatore. *nuncupator.*

Nominazione. *nominatio.*

Non, particola negativa. *non, neque, minime, nequaquam, haud.*

Non che. *non quod, nedum.*

Non so chi. *nescio quis.*

Non per Dio. *nihil hercle.*

Non mai. *nunquam.*

Non ancora. *nondum.*

Non appunto. *nihil tamen.*

Non accade, che. *non est, quod.*

Non altrimenti. *non secus, ac.*

Non quasi. *non fere.*

Non solamente. *non modo, non tantum, non solum.*

Non ancora. *nondum, nihil adhuc, nihil dum.*

Non ha nè principio, nè fine. *nec caput, nec pedes habet.*

Non piaccia a Dio. *Deus meliora.* Appresso gli antichi, *Dii meliora.*

Non senza causa. *non injuria.*

Non sia detto per arroganza. *absit verbo invidia.*

Non per uno. *ne unus quidem, nemo unus.*

Nondimeno. *tamen, attamen, nihilominus.*

Nona, una canonica. *Nona, æ.*

Nonna, avola. *avia.*

Nonno, avolo. *avus, avi.*

Nono, numerale. *nonus, a, um.*

Non per ciò, o Non perciò di meno. *nihilominus.*

Norma, regola. *norma, regula.*

Nosco, con noi. *nobiscum.*

Nostrale, di nostra città, o paese. *nostras, atis.*

Nostro, di noi. *noster, stra, strum.*

Nota, segno. *signum, nota.*

Notazione. *notatio, onis.*

Notabile, che si deve notare, come cosa maravigliosa. *notabilis, le.*

Notabilmente. *notabiliter, insigniter.*

Notajo, e notaro. *tabellio, onis, scriba, æ.*

Notamento, il nuotare. *natatus, natatio.*

Notare, porre ben mente. *noto, as.*

Notare, e nuotare, l'agitarsi che fanno gli animali nell' acqua. *natare.*

Notatore. *natator.*

Notificare, far noto, significare. *significo.*

Notificazione. *significatio.*

Notizia. *notitia, cognitio.*

Noto, conosciuto. *notus, a, um.* Far noto, dare conoscere, *notifico, as.* Farsi noto, venir in cognizione. *notesco, scis, innotesco.*

Noto, vento meridionale. *Notus.*

Notomia, anatomia. *incisio corporum.* Far notomia d' una cosa, vale considerarla minutamente. *introspicere, exacte perpendere, examinare.*

Notoriamente, pubblicamente. *palam.*

Notorio, manifesto, pubblico. *notus, explanatus, cognitus, manifestus.*

Notte. *nox, noctis.* Notte senza lume della Luna. *nox illunis.* Oscura, *nox intempesta, obscura, atra.* Chiara, *nox sublustris.* Lunga, *nox prolixa, longa.* Corta, *nox brevis, contractior.* Vagabondo di notte. *noctivagus, a, um.* Di notte. *noctu.* Giuoco, che dura tutta la notte, *alea pernox.* Farsi notte. *noctescit, ebat.* prima parte della notte. *prima nox, prima vigilia.* ultima parte della notte. *nox præceps.* mezza notte. *nox intempesta, media nox, noctis silentium.* canto del gallo. *gallicinium, ii, & quarta vigilia.* crepuscolo. *crepusculum, i.* Crepuscolo della mattina, *diluculum, i.* sera, *vesper, ris, & vespera, æ.* tra il chiaro, e oscuro. *lux dubia, crepusculum, i.*

Nottola, pipistrello. *vespertilio, noctua.*

Notturno, della notte. *nocturnus, a, um.*

Nova. V. nuova. *nuntius.*

Novale, campo riposato. *novale, & novalis.*

Novanta, numero. *nonaginta.* Novanta volte, *nonagies.* A novanta, a novanta. *nonageni, æ, a.*

Nove, numero. *novem.* Nove volte. *novies.* A nove e nove. *noveni.*

Novecento, numero. *nongenti, æ, a.* Novecento volte, *nongenties, vel novies centies.* A novecento a novecento. *nongenteni, vel novies centeni.*

Novella, nuova. *nuntius, rumor.* Senza certezza, *rumor sine auctore, rumor incertus.* Cattiva. *nuntius, rumor tristis.* Che continua, *rumor constans.* novella sparsa. *rumor dissipatus, vel sparsus.* novella per favola. *fabula, æ.*

Novellamente, di nuovo, di fresco. *nuper, recens, noviter, nove.*

Novellare, raccontar novelle. *fabulas narrare, fabulari.*

Novellista. *narrans, fabulator.*

Novelletta. *fabella, æ.*

Novello. *novellus, a, um, recens.*

Novembre, mese. *November, bris.*

Noverare, numerare. *numero, recenseo.*

Noverazione. *numeratio.*

Novero, numero. *numerus.*

Novissimo. *novissimus, a, um.*

Novità. *novitas, atis.*

Noviziato. *tyrocinium.*

Novizio, tutto nuovo. *novicius, a, um, tyro.*

Nozze. *nuptiæ, arum.* Legittime. *justæ, legitimæ.* Non legittime. *nefariæ, incestæ.* Onorate. *plenæ dignitatis, splendidissimæ.* Di nozze. *nuptialis, & le.* Giorno destinato per far le nozze. *dies nuptialis, nuptiis addictus, dedicatus.* Convito di nozze. *nuptiale convivium.*

Nudare, scoprire. *nudo, denudo, spolio.*

Nudità. *nuditas, atis.*

Nudo, ignudo. *nudus, a, um.* D' amici. *nudus ab amicis, inops ab amicis.* Di ogni cosa. *ab omnibus rebus nudus.* D' onore, *nudus a decore.* Di parenti. *nudus a propinquis.* Mezzo nudo. *seminudus, a, um.*

Nulla, niente. *nihil.* Da nulla. *futilis, le.*

Nulladimeno. *tamen, nihilominus.*

Nulla più. *nihil magis.*

Nullo. Leggi niuno. *nullus, nemo.*

Nume, deità. *Numen.*

Numerabile, che si può numerare. *numerabilis.*

Numerale, di numero. *numeralis.*

Numerare, annoverare, contare. *numero, computo, recenseo.*

Numeratamente. *numerato.*

Numerazione. *numeratio, onis.*

Numerato, contato. *recensitus, numeratus.*

Numero. *numerus, i.* Di gran numero. *numerosus.*

Numerosamente. *numerose.*

Numeroso. *numerosus, frequens.*

Numerosità. *numerositas, frequentia, copia.*

Nunziare, e avvisare. *nuntio, as, facere certiorem.*

Nunzio, messaggiere, che porta nuove. *nuntius, ii.*

Nuocere, offendere. *noceo, obsum, afficio.* Che non nuoce ad alcuno. *innocuus, innoxius.*

Nuora, la moglie di mio figliuolo. *nurus, us.*

Nuotare nell' acqua. *no, nas, nato, natare.* Nuotare all' incontro. *obnato.* Nuotare insieme. *connato.* Nuotare oltre. *trasnato.* Nuotare sotto acqua. *subnato.* che nuota. *natans, natabilis.*

Nuova. *nuntius, ii.* Dar buona nuova. *bene narrare, vel nuntiare, fausta nuntiare.* Dar mala nuova. *male narrare, vel nuntiare.*

Nuovamente, non è molto tempo. *nuper.*

Nuovo, fresco. *novus, novitius, recens, nuperus.* Nuovo, non più udito. *novus, inauditus.* Di nuovo. *denuo, iterum, de integro, rursus.* Far di nuovo. *innovo.* Cosa fatta di nuovo. *res de integro facta.*

Nutricare, e nodrire. *nutrio, nutrico, nutricor, alo, pasco, educo, as.*

Nutrice, balia. *nutrix, icis, altrix.*

Nutrimento. *alimentum.*

Nutritivo. *alibilis, & le.*

Nutrito. *nutritus, alitus.*

Nutritore. *nutritor, altor.*

Nutrizione. *nutritio.*

Nuvola, nube. *nubes, is, nubilum, i.* Nuvola picciola, nuvoletta. *nubecula, æ.* Generato di nuvola. *nubigena, æ.* Cacciar le nuvole. *nubes abigere.*

Nuvolare, oscurarsi. *nubilo, nubilat.* mentre fa nuvolo. *nubilo, cælo nubilo.*

Nuvoloso, pieno di nuvole. *nubilus, nubilosus.*

Non nuvoloso. *innubilus, a, um, innubis, & le, serenus, a, um.* Nuvolosetto. *subnubilus.*

Nuvolosità. *nubilum, i, nubium vis.*

Nuziale, di nozze. *Nuptialis.*

O

O Particella separativa. *aut, vel.* O, ovvero. *aut, vel, seu, sive.*

O, avv. da chiamare. *o, heus.*

Obbiettare, opporre con parole. *objicere, opponere.*

Obbediente, *obediens, parens, obtemperans, obsequens, dicto audiens, dicto parens, imperii audiens.* poco obbediente. *male parens.* molto obbediente. *bene parens.* Più obbediente. *obedientior, parentior, obsequentior.*

Obbedientemente. *obedienter, obsequenter.*

Obbedienza. *obtemperatio, obedientia, obsequium.* d' intelletto. *mentis, & rationis obsequium.* di voto. *obsequium votivum.* render l' obbedienza. *obedientiam deferre.*

Obbedire, e ubbidire. *obedio, is, obsequor, obtempero, pareo, ausculto, morem gero, morigero & morigeror, imperium exequi, imperata facere, jussa exequi, peragere, imperio obsequi, dicto parere, dicto audientem esse, obedientem se præbere.* A tutti. *omnibus imperiis, vel omnium imperiis parere.* A uno. *cuipiam obedientem esse, cuipiam dicto audientem esse, &c.*

Obbiettare. *objicio, oppono.*

Obbietto. *scopus, objectum.*

Obbiezione. *objectio, oppositio.*

Obblazione. *oblatio, onis.*

Obbligare. *devincio, is, obstringo, is.* obbligare alcuno con benefizj. *devincire aliquem beneficiis.* obbligare tutti i suoi beni per pegno. *omnia bona sua pignori obligare.*

Obbligarsi, promettere. *polliceor, eris, promitto, is.*

Obbligazione, e obbligo. *obligatio, officium.* Obbligazione, che si fa per fare qualche cosa. *auctoramentum, i.* Obbligo di comparire, e presentarsi in giudizio. *vadimonium.*

Obbligato. *devinctus, obligatus.* Per prezzo. *auctoratus.* Con benefizj. *devinctus beneficiis.*

Obbligato strettamente. *summis beneficiorum vinculis obstrictus.*

esser obbligato. *debeo, es.* Tenersi obbligato. *habere gratias.* Io sono obbligato ad amarti oltra modo, e a fare in servizio tuo, quanto io possa. *incredibilem tibi quendam amorem, & omnia in te summa, ac singularia studia debeo.* Tu vedi, quanto io sia obbligato. *Vides, quantum officii sustineam.* Colui m' è forte obbligato, nè però soddisfa al debito suo. *Magna mihi debet ille beneficia, nec solvit.* Io ti sarò molto più obbligato, che non sono. *magnus ad tua pristina erga me studia cumulus accedet.* Io potrò malamente soddisfare all' obbligo, che ho teco. *tantum me tibi debere existimo, quantum persolvere difficile est.* s'io nò posso soddisfare con gli effetti all' obbligo mio non a contentarvi soddisfargli con parole. *cui re vix referre gratiam possum, ei verbis non patitur res satisfieri.*

io gli sono non solamente obbligato, ma obbligatissimo. magna ejus in me non dico officia, sed merita.
Obblio, dimenticanza. oblivio, onis.
Obblivione, obblio, obblianza. oblivio, onis.
Obbliquo, traverso. obliquus, a, um.
Obbrobriosamente. probrose.
Obbrobrio. probrum, opprobrium.
Oca. anser, eris. Giovane. anserculus, pullus anserinus. Vecchia. anser vetulus. Selvatica. anser ferus. Di oca. anserinus, a, um. Per il verso dell'oca. gingrio, is.
Occare, rompere le zolle della terra, erpagare. occo, as. Occatore, chi occa. occator, oris. L'occare. occatio.
Occasione, opportunità. occasio, tempus, locus, opportunitas. Picciola. occasiuncula. Pigliar l'occasione. occasionem capere. Abbracciare l'occasione. tenere, vel amplecti occasionem. Servirsi dell'occasione. uti occasione. Perdere l'occasione. deesse occasioni. Dar occasione. ansam dare, vel praebere. Venendo, o porgendo l'occasione. data, vel oblata occasione. Aver occasione. causam habere. Occasione di lamentarsi. locus expostulandi. In tutte le occasioni. omnibus in rebus, omnibus locis. L'occasione è perduta. elapsa de manibus est occasio, praeteriit, fugit, amissum tempus est, prorsus periit occasio, tempus, opportunitas.
Occaso, il Ponente. Occasus, sus.
Occhiale. vitrum oculorum.
Occhiata. obtutus, oculi ictus, aspectus.
Occhiata. pesce. melanurus, i. Occhiatella. torpedo, inis.
Occhio. oculus, i. Acuto. lynceus, acer, argutus. Picciolo. ocellus. Dritto. rectus. Storto. perversus. Sano. integer. Leggiadro. venustus. Giudizioso. eruditus. Cavar gli occhi. fodere, vel eruere oculos. Medico degli occhi. medicus ocularius. Patir male di occhi. lippio, is.
bianco dell'occhio. albumen, albugo.
cantone dell'occhio. hirquus, orum.
nero dell'occhio. pupilla, ae, & pupula, ae.
pupille dell'occhio. pupilla, ae.
Occhio della vite. gemma, ae.
Occhio del tetto, luminale. impluvium, ii.
Occhio di bue, erba. buphthalmum, ii.
Occhiuto, oculatus, a, um, oculeus, a, um.
Occidentale, di Ponente. occidentalis, occiduus.
Occidente, Ponente. Occidens, Occasus.
Occidere. V. uccidere. occido, neco.
Occorrenza. occasio. Per accidente. eventus, casus. Per bisogno. opus.
Occorrere, accadere. accidit, evenit, contingit. Occorrendo. si contigerit. Occorso, quod contigit.
Occorrere, bisognare. opus est, res fert.
Occultamente. occulte, latenter, clam.
Occultare, nascondere. occulto, as, occulo, is.
Occultarsi, nascondersi. lateo, es, delitesco, is.
Occulto, nascosto. abditus, reculsus.
Occupare, impedire. occupo, as.
Occupazione, impedimento. occupatio, onis.
Occupato, impedito. occupatus, districtus, impeditus, detentus.
Ode, o oda, sorta di composizione poetica. ode, es.
Odiare, portar odio, aver in odio. odi, isti, odio habeo.
Odiato, avuto in odio. invisus, perosus, exosus, odiosus.
Odio. odium, ii. Grande, immane, acerbum. Da nemico. capitale, hostile. Particolare. praecipuum. Perpetuo. sempiternum. Secreto, obscurum, intimum, tacitum. Scoperto. apertum.
Odiosamente, con odio. odiose.
Odioso, molesto, nojoso. odiosus, invisus, infensus.
Odorare, attrarre odore. odoror, olfacio, is. Per render odore. oleo, es. Per dar odore a qualche cosa. odoro, inodoro.
Odoramento. odoratus, odoratio, olfactus.
Odorato, uno de' cinque sensi. odoratus, olfactus. Odorato, aggett. che rende odore. odoratus, odorifer, bene olens.
Odore. odor, oris. Dell'arrosto. nidor, oris. Buono. suavis. Cattivo. gravis. Forte. acer. Di fumo. fumeus. Di muffa. mucidus. Di zibetto. murinus. Render odore. redoleo. Render cattivo odore. oboleo. Che ha odore. olidus, a, um. Che ha grande odore. odorus, a, um. Che ha tristo odore. graveolens, entis. Senza odore. inodorus, a, um.
Odori, cioè profumi. odoramentum, orum.
Odorifero, che rende buono odore. fragrans, odorifer.
Odoroso, cioè pieno di odori. odoratus, odorus, odorifer.
Offendere, nuocere ad alcuno. laedo, offendo, noceo, violo.
Offensione, offesa. offensio, ostro, a. Offesa picciola. offensiuncula. Offesa grande. offensio gravis.
Offerire, far offerta. offero, defero, polliceor, exhibeo. Ajuto, o soccorso. offerre auxilium.
Offerta, promessa. promissio, oblatio. Offerta, come si fa all'Altare. oblatum, donum. Offerta sopra qualche cosa, che si vende. licitatio, onis.
Offesa. offensio, injuria.
Offeso. laesus, offensus.
Officiale, e officiale. magistratus, officialis.
Capitano. dux cohortis.
Collonello. tribunus militum.
Commissario della vettovaglie. a commeatu, & praefectus annonae.
Foriero. mensor, oris, & designator diversoriorum.
Generale. Imperator, oris.
Generale della cavalleria. magister equitum.
Luogotenente del Generale. legatus, i.
Maestro di campo. praefectus castrorum, & tribunus militum.
Revisore delle sentinelle. tesserarius, ii.
Sargente. ductor ordinum.
Soprastante alla carrozze. praefectus vehiculorum.
Soprastante ai maestri. praefectus fabrorum.
Tamburino. tympanotriba, tympanista, ae.
Tesoriere. praefectus aerarii, quaestor.
Trombetta. tubicen, nis.
Officiali delle Città, sopra gli Archivj. curatores tabulariorum.
Sopra l'entrate. curatores aerarii.
Sopra le fabbriche. curatores fabrorum vel operum, Aediles.
Sopra le vettovaglie. praefecti annonae.
Sopra le strade. curatores viarum.
Officio, ufficio. officium, munus, partes, ium. Far l'officio suo. officii sui partes implere.
Officio, cioè Breviario. officium.
Officio, governo, cura, carico. regimen, munus. pigliar un officio. munus aliquod suscipere. Rinonciar l'officio. munere se abdicare, vel munus abdicare. Sfuggir l'officio. muneri defugere. Uscir d'officio. munere abire. Entrar in officio. munus inire. Ripigliar l'officio, ritornare all'officio. suum munus repetere, se ad suum munus revocare. Esser soprastante a qualche officio. alicui muneri praeesse. Intromettersi nell'officio altrui. munus inire alienum. Dar un officio ad uno. munus alicui mandare, vel demandare, vel assignare. Conservare uno nell'officio. regimen alicui continuare, imperium alicui prorogare. Fare uno soprastante a qualche officio. muneri cuipiam aliquem praeponere, vel praeficere. privar uno dell'officio. munere quempiam orbare, munus alicui abrogare.
Officio, orazione. preces, precationes.
Officiosamente, cortesemente. officiose, comiter, civiliter.
Officioso. officiosus.
Offuscare. obscuro, tenebras offundo.
Oggetto, suggetto. materia, res subjecta. per il fine, disegno. scopus, consilium.
Oggi, oggidì, oggigiorno. hodie, hoc tempore.
Oggimai, ormai. jam.
Oglio, olio, oleum, ei. Di mandorle. oleum amygdalinum. Di oliva immature. oleum omphacium. Di noci. oleum caryinum. Di terebinto. oleum terebinthinum. Di pece. pissilaeum, i, oleum picinum, vel pissinum. Rosato. oleum rosaceum, oleum rosae. Di cedro. cedrinum. Di spigo. nardinum. Violato. oleum violaceum. Di cotogni. oleum cydonium. Di gigli. oleum lilliaceum. Di gigli paonazzi. oleum irinum. Di giunco. oleum juncinum. Di lauro. oleum laurinum. Di rose. rhodinum. Di balsamo. oleum balsaminum. Melato. oleomeli, indeclin. Artificiale. oleum facticium. Da mangiare. oleum cibi causa factum, cibale, esculentum. Da abbrucciare. oleum lucernarium. Medicinale. medicamentarium. Maturo, o stagionato. maturum. Di olive acerbe, immature. acerbum. Di oglio. oleaceus. Ogliaro, chi fa, o vende oglio. olearius. Vaso da oglio. lecythus, i.
Ogni, ciascuno. omnis, & omne. Ogn'uno. omnis, quisque, unusquisque, nullus non, nemo non. Ogni cosa. omnia. Ogni punto, o momento. omnibus momentis, singulis momentis. Ogni due momenti. altero quoque momento. Ogni tre momenti. tertio quoque momento. Così delle altre parti del tempo. Ogni ora. omnibus horis, &c. Ogni ora più. magis, atque magis. Ogni giorno. quotidie, quotidiano, omnibus diebus, &c.
Ogni mese. singulis mensibus, &c. Ogni anno. quotannis, singulis annis. Ogni etada. omnibus aetatibus, &c. Ogni volta che. quotiescunque. Ad ogni modo. nihilominus, omnifariam.
Oh, ah, eh, interjezione. hem, ohe, vah.
Oi, voce di dolore. hei, heu. Oimè. hei me, hei mihi. Oisè. heu sibi.
O là. heus, heus tu.
Olezzare, render odore. oleo, es, redoleo.
Olfare, odorare. olfacere.
Oliandolo, che vende oglio. olearius.
Oliato, condito d'oglio. oleo conditus.
Olibano, incenso. thus, thuris.
Oligarchia, dominio di alcuni pochi. paucorum imperium.
Olire, render odore. olere, redolere.
Oliva, frutto. olea, oliva, bacca olea, vel oliva. Ossa dell'oliva. sansa, vel samsa, ae. Oliva mature, o che cominciano annerirsi. drupa, olea carnosa. Concia. colymbas, adis. Da conciare. olea conditanea. Grossa, grande. grandis, regia. Longa. radius, ii. Negra. atra matura. Schietta. pura. Primaticcia. olea praecox. Raccolta d'olive, e tempo di raccoglierle. oletas, olivitas, olearum vindemia. Cogliere l'oliva. olivo, as, oleam legere, colligere. Simile ad oliva. oleaceus. Di oliva. oleaginus. Pertinente all'oliva. olivarius.
Oleastro, olivo selvatico. oleaster. Per di color d'oliva. pallidus, fuscus.
Oliveto, luogo piantato d'olivi. oletum, olivetum, ager olea consitus.
Olivo, albero. olea, ae, oliva, ae.
Olmo, albero. ulmus, i. Seme di olmo. samara, ae.
Olmo ombroso co' rami sparsi. ulmus patulis opaca ramis. Luogo piantato di olmi. ulmarium. Di olmo. ulmeus.
Oltre, oltre. ultra, extra, praeter, supra. Oltre, cioè di là. trans. Oltre di questo. praeterea, insuper, ad hoc. Più oltre. ulterius. Oltre modo, o misura. extra, praeter, supra, ultra modum, vel terminum, immodice, sine modo. Oltre il mio voler, o pensiero. praeter voluntatem meam, opinionem. Oltre quello, che sperava. praeter omnem spem meam. Oltre che. praeter id, quod, praeterquam quod.
Oltreggiare, ingiuriare. injuria afficere, injuriam facere, inferre. Assai. injuriis onerare. Con parole in collera. invehi in aliquem. Oltraggiato. oneratus, auctus injuria, vel injuriis. Oltraggio. injuria, ae.
O l'uno, o l'altro. alteruter, a, um.
Omaccio, uomo disadetto. nullius frugis homo, homo nequam.
Omaggio. tributum. Chi rende omaggio. tributarius.
Omai, nemai. jam.
Ombellico, bellico. umbilicus, i.
Ombra. umbra, ae. Ombreggiare. adumbro, inumbro, opaco. Fatto d'ombra. umbratilis.
Ombracolo, luogo, che fa ombra. umbraculum.
Ombroso, cioè sospettoso. suspicax, acis. Ombroso, opacus, umbrosus. Ombroso, cioè pauroso. pavidus.
Ombrella. umbella, umbraculum.
Ombrina, pesce. umbra, ae, sciaena, ae.
Omei, lamenti, esclamazioni di dolore. ejulatus, gemitus.
Omelia, omilia. V.
Omero, spalla. humerus.
Omettere, o ommettere. omittere.
Omicciuolo, omicciatto. homunculus, homuncio, homulus.
Omicida. homicida.
Omicidio. homicidium.
Omilia. sacra oratio, concio.
Oncia. le 12. parte della libra, o del piede nelle misure. uncia, ae. Mezz'oncia. semuncia, unciae pars dimidia. Un'oncia, e mezza. sescuncia, sescunx, cis. Di un'oncia. uncialis, unciarius. Di mezz'oncia. semuncialis, semunciarius. Di un'oncia, e mezza. sescuncialis. Ad oncia ad oncia. unciatim. Oncietta. unciola, ae. Oncia grossa. uncia major. Che pesa un'oncia. uncialis. Due oncie. sextans, antis. Tre oncie. quadrans, antis. Quattro oncie. triens, entis. Cinque oncie. quincunx, uncis. Sei oncie. semissis. Sette oncie. septunx, uncis. Otto oncie. bes, bessis. Nove oncie. dodrans, antis. Dieci oncie. dextans, antis. Undeci oncie. deunx, uncis. Dodeci oncie. as, assis.
Oncino, rampino. uncus, ci. V. uncino.
Onda. unda, ae, fluctus, us. A foggia di onda. undatim. Fatto di onde. undatus, a, um. Pieno di onda. undosus, a, um.
Onde, di onde, d'onde. unde. Onde, per la qual cosa. quare, quamobrem, quocirca.
Ondeggiamento. fluctuatio, onis.
Ondeggiante. undans, antis, fluctuans, tis.
Ondeggiare. fluctuo, undo, as. Ondeggiare sopra l'acqua. fluito, as.
Onestà. honestas.
Onestamente. honeste.
Onesto. honestus.
Ongaro, danaro. aureus Hungaricus.
Ongere, ungere. ungo, is.
Onghia, unghia. unguis.
Onninamente, affatto. omnino.
Onnipotente. Omnipotens.
Onnipotenza. Omnipotentia.
Onorare. honoro, veneror, colo.
Onore. honor.
Onorevolmente. honorifice.
Onta, dispetto, villania. injuria, contumelia.
Onusto, carico. onustus, a, um.
Opaco, ombroso. opacus, a, um.
Opera, fatica. opera, ae. Opera, che si compone. opus, operis. Opera bella. opus pulcherrimum. Opera faticosa. opus arduum, opus difficile, opus magni laboris. Opera compita. opus perfectum, & opus elaboratum. Opera di molto spesa. opus multae impensae. Opera di molto tempo. opus multi otii. Opera trista. malefactum, i, maleficium, ii.
Operajo, che lavora per salario. mercenarius, operarius, opera.
Operare, fare. ago, gis, operor, facio.
Operazione. actio, onis, operatio.
Operatore, chi opera, e fa. actor, factor.
Operetta, picciola opera. opusculum, li.
Opinione, stima, giudicio. opinio, sententia. Aver opinione, esser d'opinione. opinor, arbitror, censeo, existimo, reor.
Opio, sugo di papaveri. opium, ii. Opiare. opium dare, praebere, adhibere, propinare, infundere, sopire, soporare. Opiamento. opii propinatio. Opiatore. opii propinator. Opiato, mescolato con opio. opio mixtus, vel temperatus. Opiato, chi ha preso l'opio. opio imbutus, vel potatus.
Oppio, o pioppo, albero. populus, i. Barbaresco. populus Libyca. Cosa, che produce oppj. populifer. Di oppio. populeus, populneus, populnus. Luogo piantato di oppj. populetum, i.
Oppilare, cioè chiudere. oppilo, obstruo, occludo.
Oppilazione. oppilatio.
Opporre, contrapporre. oppono, objicio. Opporsi, resistere. obsisto, resisto, repugno, intercedo.
Opportunità, occasione. opportunitas, occasio, tempus, facultas.
Opportuno, comodo, a tempo. opportunus.
Opportunamente. opportune, peropportune, tempore opportuno.
Opposizione, contrarietà. oppositio, repugnantia.
Opposto. oppositus, objectus.
Oppressione, violenza. oppressio, nis.
Oppresso, aggravato. oppressus, a, um.
Opprimere, aggravare. opprimo, is.
Opprobrio. probrum, i.
Oppugnare, contrariare. oppugno, impugno.
Opulenza, ricchezza. opulentia, divitiae.
Opra. V. opera.
Ora, sost. parte indefinita del giorno. hora, ae.
Ora, avverb. nunc.
Oracolo, risposta di Nome Divino. oraculum, i.
Orare, pregare. oro, rogo, obsecro, obtestor, precor, supplico, preces concipere, vel fundere.
Orare, parlamentare, arringare. concionor, dico, orationem habere, concionem habere.
Orata pesce. aurata, ae, orata, ae.
Orazione, diceria. oratio, onis.
Orazione, preghi. oratio, precatio, preces.
Oratore. orator, oris. Compito di tutto punto. orator plenus, & perfectus. Di qualche considerazione. non contemnendus. Oratorello. rabula. Pertinente ad oratore. oratorius, a, um. Oratoriamente. oratorie.
Oratorio, cappella. aedicula, sacellum.
Orbacca, bacca, coccola. bacca.
Or bene. nunc igitur.
Orbo, cieco. caecus.
Orca, pesce. orca, ae.
Orcio, e orciuolo vaso. urceus, ei. Orcio picciolo. urceolus.
Orciolajo. figulus.
Ordegno, cosa artificiale. machina, machinamentum, machinatio, instrumentum.
Ordinanza. ordinatio, series, constructio. Di soldati. acies, agmen. Mettere in ordinanza. instruo, is.
Ordinare, disporre, metter in ordine. ordino, dispono, compono, digero, instruo, instituo. Ordinare le cose della guerra. rem militarem constituere, collocare, componere. Ordinare la cena, o pranzo. instruere, vel apparare coenam, vel prandium.

Ordi-

Ordinare, determinare, deliberare. decerno, statuo, constituo.
Ordinare, comandare, dar ordine. impero, pracipio, mando, praescribo. Ordinare la medicina. curationem praescribere. Ordinare li corrieri. instituere tabellarios. Ordinare la Processione. supplicationem decernere. Ordinare la mercede. mercedem vel stipendium decernere. Ordinare la spesa per un anno. sumptum annuum decernere.
Ordinare, conferire il Sacramento dell'Ordine. Ordinis Sacramentum ministrare, initiare sacris. Da Messa. aliquem Sacerdotem consecrare. Da Diacono, ec. Diaconatum alicui conferre. Ordinarsi negli Ordini sacri. sacris Ordinibus initiari. Da epistola, ec. Subdiaconatum suscipere.
Ordinariamente. fere, ferme, plerumque. Con modo ordinario. vulgariter.
Ordinario, consueto, sust. consuetudo, inis. Più dell'ordinario, supra consuetudinem.
Ordinario, aggett. ordinarius, consuetus, vulgaris. Consegli ordinarj, ordinaria consilia.
Ordinatamente. ordine, ex ordine, per ordinem, ordinate, ordinatim.
Ordinazione, disposizione. dispositio, instructio, ordinatio.
Ordinazione, comandamento. imperium, jussum, mandatum.
Ordinazione, determinazione. decretum, constitutio, sanctio, onis. Dal popolo, plebiscitum, rogatio Tribunitia. Del Prencipe, constitutio, decretum Principis. Del Senato, Senatus consultum, lex Senatus, auctoritas Senatus praescripta.
Ordinazione sacre. consecratio, initiatio, ordinatio, Sacramentum Ordinis.
Ordinato, regolato, messo in ordine. ordinatus, paratus, instructus. Per determinato, decretus, constitutus. Per commesso, o comandato, imperatus, mandatus. Negli sacri Ordini, initiatus, consecratus.
Ordine, disposizione di cose a suo luogo, ordo, inis, dispositio, onis, series, ei. Per la commissione, mandatum. Per la regola, e modo, modus, norma, institutum. Per la Religione, Religio. Per l'Ordine sacro, Ordo, initia, orum, initiationes. Ordine alla rovescia, ordo praeposterus. Essere in ordine, praesto esse. Mettersi all'ordine. se ad aliquid accingere, parare, instruere. Mettere per ordine. ordine ponere.
Ordire, cominciare. ordior, exordior. Ordire la tela. ordiri telam.
Orecchia, orecchio. auris, is, auricula. Orecchie bramose d'udire. aures sitientes, avidae. Avvicinar le orecchie, aures admovere. Orecchiuto, chi ha grandi orecchie. auritus, a, um. Senza orecchie, inauritus, vel inauditus, surdus.
Orecchino, pendente dell'orecchie. inauris, is.
Orefice, che lavora d'oro, e d'argento. aurifex, ficis, faber aurarius, vel argentarius.
Oreria, più cose d'oro lavorato. aurum factum.
Orfano, privo di padre, e di madre. orbus, parentibus orbus.
Organo, stromento musicale. organum, i.
Orgoglio, superbia. superbia, fastus.
Orgoglioso. superbus, elatus.
Oriente, Levante. Oriens, tis, Ortus, us. Da oriente o occidente. ab ortu ad occasum. Orientale, Eous, a, um, orientalis, & is.
Origano, erba. origanum, i.
Originale, che ha origine. originalis, originarius. Per la prima scrittura, o pittura. autographum, i, exemplar, aris.
Origine, principio. origo, inis, ortus, us. Aver origine, genus ducere ab aliquo. Che ha origine. oriundus, a, um.
Origliere, guanciale. pulvinar.
Orina. urina, ae, lotium, ii.
Orinale. matula, ae. Orinaletto, matella, ae, matellio, onis.
Orinare, pisciare. mejo, mejis, mingo, is. Difficoltà d'orinare, dysuria, ae, urinae difficultas.
Oriolo. horologium, clepsydra, horarium.
Orizzontale. juxta finitorem.
Orizzontalmente. secundum finitorem.
Orizzonte, circolo, che divide il Cielo in due emisferi. finitor, finiens.
Orlare, far l'orlo. oram assuere.
Orlatura. ora textus.
Orliccio, estremità. ora. Per crosta di pane. panis crustum.
Orlo, estremità. extremitas, atis. Orlo della veste, ora, ae, fimbria, ae.
Orme, pedata. vestigium, ii.
Ormesino. vestis bombycina, o serica.
Ornamento. ornamentum, i, ornatus, us. Per l'acconciamento, ed eleganza. munditiae. Per ornamento, ad ornatum, vel ornamentum.
Ornare, adornare. orno, exorno, adorno, perorno. Per acconciare. como, is. Ornarsi, ornor.
Ornatamente. ornate, concinne.
Ornato, adorno. ornatus, comptus. Molto ornato. exornatus, perornatus. Non ornato. inornatus, incultus, incomptus.
Orno, albero. ornus. Di orno. orneus.
Oro, metallo. aurum, i. Fino, o purgato, excoctum, purgatum, obryzum. Battuto, o coniato. percussum, signatum. Lavorato. factum. Non lavorato, infectum. Falsificato, adulteratum, adulterinum. Mescolato con rame, aerosum. Filato, netum, in fila tenuatum. Cosa fatta d'oro, aureus, a, um. Di color d'oro. flavus, a, um. Miniera d'oro, auri fodina.
Orpello, rame in lamine sottili indorato. aerea bractea.
Orpellato. bracteatus, a, um.
Orpimento. auripigmentum, arsenicum.
Orrendo, orribile. horrendus, horribilis.
Orrido, spaventevole. horridus.
Orrore, paura eccessiva. horror.
Orsa, animale. ursa, ae. Per costellazione, ursa, caelestis ursa. Orsa maggiore. Helice, Septentriones majores. Orsa minore, Cynosura, Septentrio minor. Maggiore, e minore. Arcti duae, geminae, Arctus utraque. Cosa spettante all'Orsa. Arcticus, Arctous.
Orso. ursus, i. Di orso. ursinus.
Orsù, particola esortativa. age, agite. Orsù, orsù, age, age. orsù via. age jam. orsù, non ne parliamo più. age, hae missa faciamus.
Ortica, erba. urtica. ae.
Orto, nascimento. ortus.
Orto, giardino. hortus. Orticello. hortulus.
Ortolano. olitor.
Ortolano, uccello. miliaria, ae.
Orza, corda, che lega l'antenna a man sinistra. pes sinister.
Orzajuolo, bollicina su' peli degli occhi. crithe, es, hordeolus.
Orzo, biada. hordeum, ei. Scorzato, ptisana, ae. Di due ordini di granella, di tre, ec. hordeum distichum, tristichum, tetrastichum, pentastichum, hexastichum, &c. Di orzo. hordeaceus. Pertinente a orzo. hordearius. Orzata. ptisana, ae.
Osare, ardire. audeo, es. Molto. majorem in modum audere.
Oscenità. obscoenitas. Osceno. obscoenus. Oscenamente. obscoene.
Oscuro. obscurus, ater, tenebricosus, nubilus. Assai oscuro. perobscurus. Oscuretto. subobscurus.
Oscuro, sost. di pittura. umbra, ae.
Oscurità. obscuritas, tenebrae, arum. Degli occhi. caligo, ginis.
Oscurazione, oscuramento. obscuratio, onis.
Oscuramente. obscure.
Oscurare. obscuro, obumbro, obscuritatem, vel tenebras afferre, tenebras obducere.
Oscurarsi. obscuror. L'oscura, fa sera. advesperascit, advesperavit.
Ospitale, che usa ospitalità. hospitalis.
Ospitalità. hospitalitas.
Ospitalmente. hospitaliter.
Ospite. hospes.
Ospizio. hospitium, diversorium.
Ossatura. Ossium compago, aut structura.
Osseo, d'osso. osseus.
Ossequio. obsequium.
Ossequioso. obsequiosus, officiosus.
Osservanza di ciò, che si promette. fidei conservatio, promissi constantia, vel fides. Per riverenza. observantia, ae.
Osservare, por mente, considerare con attenzione. observo, as.
Osservazione, riguardo. conservatio, onis.
Osso. os, ossis. Dal capo. calva, ae. Dal collo. cervix, icis. Dalla schiena. vertebra, arum. Dalla gamba. tibia, ae. Di olive. ossa olearum, nuclei olearum. Osso con carne, e pelle. os carne, & pelle amictum. Senza carne, e pelle. os carne, & pelle nudum, vel nudatum. Osso rassiccio. os contritum. Osso ammaccato. collisum. Disunito. diductum. Slogato, o mosso. incertum, sua sede motum. Rallogato. repositum. Bucato. os foratum. Rompitore d'ossa. ossifragus. Rimettere un osso slogato. os luxatum, vel motum reponere.
Di osso. osseus, a, um. Senza ossa. exos, exossatus. Di ossetto in ossetto. ossiculatim. Giuoco di ossetti, come dadi, o surnacci. talorum ludus.
Ossoso, e ossuto, di grandi ossa. Ossuosus.
Ostacolo, impedimento. obex, obicis, obstaculum, li.
Ostaggio, statico. obses, sidis.
Ostare, impedire. obsto, obstas, obsisto, is.
Oste, quegli, che alberga altrui. caupo. Per esercito. exercitus.
Ostello. domicilium, caupona.
Ostentamento, ostentazione. ostentatio, jactatio.
Osteria, albergo. caupona, diversorium.
Ostia. hostia.
Ostile, nimico. hostilis, inimicus, infestus.
Ostilmente. hostiliter.
Ostinarsi, intrarsi in un proposito, obfirmare animum.
Ostinatamente. obfirmate, obstinate, pertinaciter.
Ostinazione, pertinacia. pervicacia, obstinatio.
Ostinato, di sua testa. pertinax, pervicax, obfirmatus.
Ostrica, specie di conchiglia marina. ostrea, ae, ostreum, i. Vivajo, dove stanno le ostriche. ostrearium.
Ostro, sangue di conchiglie, con cui si tinge lo scarlatto. ostrum, i.
Ostro, vento. Auster, stri, Notus, ti.
Ostro garbino, vento. Eurus, Auster, Libonotus.
Ostro sirocco, vento. Euronotus.
Otre, pelle da porvi vino, o oglio, uter, utris. piccial otre. Utriculus.
Ottangolare. Octangulus, octogonus.
Ottangolo. Octangulus, figura.
Ottanta. Octoginta. Ottanta mila. Octogies millia. A ottanta, a ottanta. Octogeni, ae, a. Ottanta volte. Octogies.
Ottantesimo. Octogesimus.
Ottava parte. bes, bessis.
Ottavo. Octavus, a, um.
Ottenebrare, oscurare. obscuro, tenebras offundo.
Ottenere, impetrare. obtineo, impetro. Pregando. exoro. Per forza. extorqueo. Per forza, o per amore. aut vi, aut voluntate impetrare. Per impadronirsi. potior, iris. Ottenere il governo d'una Provincia. obtinere Provinciam. Ottenere la vita ad alcuno. impetrare alicui salutem. Ottenere le cose desiderata, rem optatam, vel exoptatissimam consequi.
Ottimamente, perfettamente. optime.
Ottimo, perfetto. Optimus, a, um.
Otto numero. Octo. Otto volte. Octies. A otto, o otto. Octoni, ae, a. Di otto piedi. Octipes, edis. Di otto doppi. Octuplus, octuplicatus.
Ottobre, mese. October, bris.
Ottocento, num. Octingenti, ae, a, vel octies centies. Ottocento volte. Octingenties, vel octies centies. A ottocento, e ottocento. Octingenteni, vel octincenteni.
Otto mille. Octo mille, vel millia. Otto mille volte. Octies millies. A otto mille, a otto mila. Octies milleni.
Ottonario. Octonarius, a, um.
Ottone, metallo. Orichalcum, aes coronarium.
Ottusità. hebetudo, stupiditas.
Ottuso, grossolano. hebes, etis, obtusus, stupidus, bardus, plumbeus. Essere ottuso. hebeo, es. Divenir ottuso. hebesco, is.
Ovale. Ovatus, a, um.
Ovato. ovatus, a, um.
Ove. ubi.
Ovile, stalla di pecore. ovile, is.
Ovo. Ovum, i. Sterile. irritum, sterile, infecundum. Fresco. recens. Da sorbire. molle. Mezzo duro. sodum. Grosso. decumanum. Con due rossi. geminum. Senza rosso. irritum. Covato. incubatum. Da esser covato. pullosrene, incubandum. Rosso d'ovo. vitellus, i, luteum ovi. Bianco. albumen, album ovi. Fare l'ovo. ovum edere, gignere, parere. Por l'ova sotto la chioccia. ova gallinae supponere, vel subjicere. Bevere un ovo. sorbere ovum. Fatto in forma d'ovo. ovatus.
Ovvero. vel, aut, sive. Ovver che. sive.
Ovviare, resistere. occurrere, obsistere, adversari, obviam ire.
Ovunque, ada. ubicunque, ubivis, ubiubi, ubicunque terrarum.
Ozena, ulcera del naso. ozaena.
Ozio. Otium, otii.
Oziosamente. Otiose.
Oziosità. Otium.
Ozioso. Otiosus.
Ozzimo, basilico. Ocymum.

P

Pacchiare, divorare. heluor, aris.
Pacchione, mangione. helue, onis, vorax.
Pace. pax, acis. Pace d'animo, o di coscienza. animi tranquillitas, aequitas, securitas. Conchiusa. conventa. Pace con patti, o tregua. foedus, eris. Con buona pace, o con buona grazia. pace, bona venia. Darsi pace. quiesco. Resta in pace. vale. Star in pace con alcuno. cum aliquo pacem habere. Di pace. pacificus, pacalis, & le. Chi porta pace. pacifer. Paciere, o mezzano della pace. pacificans, pacis interpres, o concilians.
Pacificamente. cum pace, pacate.
Pacificare. paco, pacifico, reconcilio, in gratiam reducere, redigere, reconciliare, ad concordiam adducere, in concordiam reducere, aversos componere. Pacificarsi. in gratiam redire, vel reconciliari. Pacificato. pacatus, placatus.
Pacificamento, e pacificazione. pacificatio, reconciliatio.
Pacificatore. pacificator, conciliator.
Pacifico. pacificus, pacatus, quietus. Non pacifico. impacatus, inquietus.
Padella, strumento da friggere. sartago, inis.
Padiglione da letto. conopeum, i. Da guerra. tentorium, tabernaculum.
Padre. pater, tris, parens, genitor. Di famiglia. paterfamilias. Di ogni cosa. omniparens. Padre, e madre. uterque parens, parentes. Addottivo. per adoptionem pater, adoptivus. chi ha il padre ancor vivo, o la madre ancor viva. patrimus, & matrimus. Orfano, chi non ha nè padre, nè madre. orbus, a, um. Dar del padre ad alcuno. patrem appellare. Di padre. paternus, patrius.
Padri, Senatori. Patres, Senatores, Patres Conscripti. Li discendenti. Patricii, orum.
Padrona. hera, ae, domina, ae. Di casa. materfamilias.
Padronanza, dominio. dominium, ii.
Padrone. herus, i, dominus, i. Di casa. paterfamilias. Di nave. navarchus. Di se, potens sui. Dal mondo. rerum dominus, dominator. Di padrone. dominus, herilis. Padroneggiare. dominor, in dominatu esse.
Paesano, del paese. vernaculus, indigena, conterraneus. Paesano, o compatriota. civis, popularis. Paesano nostro, o vostro. nostras, atis, vestras, tis. Alla paesana. more patrio, gentis more.
Paese, regione. regio, onis, ora, ara. Paesello. parva regio, D'altro paese. externus, externus.
Paga, mercede. merces, edis. Di soldato. aes militare, stipendium militare.
Pagamento. solutio, onis. Pagamento totale. dissolutio. Di debito. aeris alieni solutio. Di cosa di credenza. rerum creditarum solutio. Pagamento per mercede. merces, edis, merces de labore. Per pagamento. pretio. Sospendere, o trattenere il pagamento. solutionem sustinere. Senza pagamento. gratis, gratuito.
Paganesimo. secta ethnicorum, ethnica superstitio.
Pagano, infedele. ethnicus, a, um.
Pagani. ethnici, gens, vel genus ethnicorum.
Paganamente. ethnice, ethnicorum ritu, vel more. Pagare. solvo, is. Pagar affatto. dissolvo, persolvo. Non può pagare. Solvendo non est. Non habet, unde solvat. Non supplet, unde creditoribus satisfaciat.
Pagar alcuno. cuipiam solvere, pretium alicui exsolvere.
Pagar il debito. aes alienum solvere, dissolvere; Il grano, la condotta, ec. solvere pro frumento, pro vectura, &c. Per gravezza. solvere vectigal.
Pagar per alcuno. solvere pecuniam pro aliquo, repraesentare pecuniam ab aliquo.
Pagar a denari contanti. alicui praesentem pecuniam solvere, repraesentare pecuniam.
Pagar l'interesse. pecunia usuram pendere. Con dinari ad interesse. versura solvere.
Pagar l'usura a un per cento, a quattro. ec. foenus centesimis, vel quaternis centesimis ducere.
Pagar un debito con farne un'altro. versura solvere, versuram facere. Senza farne un'altro. sine mutatione, & sine versura dissolvere.
Pagar a tempo debito. ad diem solvere, ad constitutam diem. Pagare innanzi tratto. in antecessum dare.
Pagar fino ad un bagattino. in assem solvere.
Pagare secondo la stima. solvere ex aestimatione.
Pagar pigliando dinari da qualch'uno. ab aliquo solvere.
Pagar a peso d'argento, o d'oro. auro vel argento rependere.
Pagare, per castigare. ulciscor, eris.
Paggio. puer, servus, o ephebus.
Paglia, fusto del grano. palea, ae.
Pagliajo, monte di paglia. palearium, ii.
Pagliericcio, saccone. culcita stramentitia.
Pagliolaja, pelle sotto il collo de' buoi. palear, aris.
Pajo, coppia. par, paris.
Pajuolo, caldaja. ahenum, i, cacabus, i.
Pala. pala, ae. Da ventilare. ventilabrum. Di forno. infurnibulum.

bricum. Da giana, *aureum*, *vitellum*.
Palafraniere. *servus a pedibus*.
Palafreno, cavallo. *asturco*.
Palagetto. *parva ædes*.
Palandrano. *lacerna*, *endromis*.
Palare, ficcar pali in terra. *Palare*, *pedare*.
Palata, riparo di pali. *vallum*, *palatio*.
Palato. *Palatum*, *i*.
Palazzo. *Palatium*, *Palatinus Mons*. Colle di Roma.
Palazzo, abitazione magnifica. *ædes*, *ium*. del Papa. *ædes Pontificia*. del Re. *Regia*, *æ*. del Consiglio. *Curia*, *æ*. Del Podestà. *Prætorium*. Del Signore, o Padrone. *ædes dominica*.
Palco. *tabulatum*, *i*, *contignatio*, *onis*.
Palchetto da Teatro. *spectaculum*.
Palco, palla di legno, con cui giocano li fanciulli. *turbo*, *inis*, *trochus*.
Pale. *Pales*, *is*. Dea de' Pastori. Le feste di Pale. *Palilia*, *lium*.
Palesare. *manifesto*, *indico*, *patefacio*, *aperio*, *palam facere*, *apertum facere*.
Palese. *publicus*, *apertus*, *manifestus*.
Palesemente. *Palam*, *propalam*, *publice*, *aperte*, *manifeste*, *manifesto*.
Palesamento. *Patefactio*, *apertio*, *detectio*.
Palestra, giuoco, che noi chiamiamo lotta. *Palæstra*.
Paletta, strumento da fuoco. *batillum*, *i*. Da speziale. *ligula*, *æ*. Da remo. *Palmula*, *æ*.
Paletto, palo piccolo. *Paxillus*, *i*.
Palificata, e Palizzata. *Palatio*, *vallum*.
Palificare, fortificar con pali. *Palare*, *palis munire*.
Palio, *bravium*, *palmarium*, *palma*, *æ*, *præmium athletarum*. Da correre. *curriculum*, da lottare. *Palæstricum*. Correre il palio. *cursu in spem bravii contendere*. Vincere il palio. *bravium*, *vel præmium accipere*, *palmarium*, *vel præmium athleticum ferre*.
Paliotto, paramento, che cuopre l'altare dinanzi. *ara vestis*, *amiculum*, *amictus*.
Paliscalmo, e palischermo, picciola barchetta, che oggi si dice schifo. *scapha*, *linter*.
Palla. *Pila*, *æ*. D'archibugio. *glans plumbea*, *globulus plumbeus*. Da maglio. *Pila lignea*. Di balestra. *Pila ballistaria*. Da giocare. *Pila lusoria*. Da trucco. *Pila trusatilis*. Di camoscio. *Pila Paganica*. Di sapone muschiato. *Pila Massaca*. Picciola. *pilula*. A foggia di palla. *in pilæ formam*, *vel modum*.
Pallade. *Pallas*, *adis*, *Minerva*, *æ*.
Palladio, statua di Pallade. *Palladium*.
Palla maglio. *Malleolus lusorius*.
Pallidetto. *Pallidus*, *subpallidus*.
Pallidezza. *Pallor*.
Pallido. *Pallidus*. Esser pallido. *Palleo*. Divenir pallido. *Pallesco*.
Pallina, palla picciola. *Pilula*.
Pallini, pallottoliette da schioppo. *globuli plumbei*.
Pallone, palla a vento da giuocare. *follis pugillatorius*.
Palloncino. *folliculus*.
Pallore, pallidezza. *Pallor*, *oris*.
Palma, albero. *Palma*, *æ*. Ramo di palma con i suoi frutti. *spadix*, *palmæ termes*. Di palma. *Palmeus*. Che produce palme. *Palmifer*. Palma, vittoria. *Palma*, *æ*. Palma di mano. *vola*, *æ*, *manus*, *palma*.
Palmata, schiaffo. *alapa*.
Palmento, luogo dove si pestano l'uve. *calcatorium*. Per luogo delle macine. *molетrina*, *pistrinum*.
Palmeto, luogo di palme. *Palmetum*.
Palmiere, chi porta palma. *Palmifer*.
Palmo, spazio tra il dito grosso, e 'l minimo. *Palmus*, *i*. Di palmo, *palmaris*, *palmarius*. Palmo grande, o maggiore, *Palmus major*, *dodrans*, *antis*. Di palmo maggiore, *dodrantalis*. Di due palmi. *bipalmis*, *&* me.
Palo, *Palus*, *i*. Della vite, *palamen*, *pedamentum*. Da legar i cavalli alla mangiatoja, *veterra*, *æ*. De' ponti, *sublica*, *æ*, *&* *sublicium*, *ii*. Palo picciolo, *paxillus*. Di pallo, *Palaris*.
Palombo, colombo. *Palumbus*, *palumbes*.
Palpare. *Palpo*, *contrecto*.
Palpabile. *tactilis*, *tangibilis*.
Palpeggiare. *tractare*, *contrectare*.
Palpebra. *Palpebra*, *æ*, *cilium*, *ii*.
Palpitare, muoversi frequentemente. *Palpito*, *as*.
Palpitazione. *Palpitatio*.
Paludamento, veste imperatoria, e da Capitano, usata dagli antichi. *Paludamentum*, *i*.
Paltoniere, e Paltone, mendico. *mendicus*. Per dissoluto. *libidinosus*, *dissolutus*.
Palude. *Palus*, *udis*. Paludaccio, *Palus magna*, *grandis*, *ingens*. Paludoso, *Paludosus*. Palestre, *Palustris*.
Pampano, foglia, o fronda di vite. *Pampinus*. Di pampano, *Pampinaceus*. Pampinoso, *Pampinosus*. Cavar pampani, *Pampino*.
Panace, erba. *Panax*, *acis*, *panacea*, *æ*, *panaces*, *is*.
Panaggio, provvigione di pane. *annona*, *æ*, *cibaria*, *orum*.
Panarica, mal di unghie. *Paronychium*.
Panattiera, canestro. *Panarium*, *ii*.
Panattiere, quegli che fa il pane. *Pistor*.
Panca, strumento di legno noto. *subsellium*.
Panchetta. *sellula*, *parvum subsellium*.
Pancia. *venter*, *tris*. Pancia gonfia, *venter distentus*. Che porge in fuori, *ventris projectio*. Grossa, *ventrosus*. Far pancia, *in ventrem crescere*. Chi ha empito la pancia per troppo mangiare, *cibo distentus*. Pancia grande, *venter magnus*, *ingens*, *latus*.
Panciuto. *ventriosus*, *vir lata alvo*.
Pane. *Panis*, *is*. Di grano, o formento, *triticeus*. Di orzo, *hordeaceus*. Di miglio, *milliaceus*. Di farro, *farreus*. Di fava, *lomentum*, *fabaceus panis*. Buffetto, o di fior di farina, *siligineus*, *similagineus*. Di tritello, semolello, *secundus*, *secundarius*, *cibarius panis*. Biscotto da crusca, o semola, *furfureus*, *nauticus panis*.
Pan porcino, erba. *cyclaminus*, *i*.
Panetto. *Parvus panis*.
Pania o vischio. *viscus*, *i*, *viscum*, *i*.
Panicciа, farinata. *puls*.
Paniccio, cosa intrisa, o fatta a uso di pane. *artolaganus*.
Panico, sorte di biada. *panicum*, *i*.
Paniere, canestro. *cista*, *calathus*, *canistrum*. Di vinchi, *qualus*, *&* *qualum*. Panieretto, *cistellula*, *quasillum*.
Paniuzza, verga invischiata, *virga viscata*. Paniuzza, *virga*, *vel virgula viscata*, *calamus viscatus*.
Pannaccio, panno cattivo. *vilis pannus*.
Pannaruolo, mercante di panni. *pannorum institor*.
Pannicello. *panniculus*, *i*.
Panniccolo, pannicello. *panniculus*. Per il diaframma. *septum transversum*, *diaphragma*.
Pannilini, biancherie. *lintei panni*.
Panno, tela di lana, o di lino. *pannus*, *i*. Di lana, *pannus laneus*. Di lino, *lineus*, *vel linteus*, *&* *linteum*, *ei*. Di bambage, *pannus e gossypio*. Di arazzo, *aulæum Atrebaticum*, *peristroma Atrebaticum*. Fino, *pannus non vulgaris*. Rozzo, e leggiero, *lavidensis*, *e*. Da fodera, *pannus subsuendus*.
Pannocchia delle biade. *panus*, *i*. Pannocchietta, *panicula*, *æ*. Pannocchiuto, *capitatus*.
Pannocchio, male. *panus*, *i*.
Pantano, lago fangoso. *lacuna*, *æ*, *lacus cænosus*, *vel limosus*, *stagnum*, *i*.
Pantanoso. *lutosus*, *paludosus*.
Pantera, rete. *Rete*, *laqueus*.
Pantere, animale. *panthera*, *æ*, *pardalis*, *is*.
Pantofola, pianella. *crepida*, *æ*, *solea*, *æ*. Pantofola picciola, *crepidula*, *æ*.
Panzane, dar panzane, ficcar carote. *verba dare*, *mendacia serere*.
Panziera, quella parte dell'usbergo, che difende la pancia. *lorica thorax*.
Papa. *Summus Pontifex*. Papale, *Pontificalis*. Papato, Pontificato. *Pontificatus*, *us*.
Paparo, oca giovane. *anser junior*, *pullus anserinus*, Paparino, *anserculus*.
Papavero, erba, che induce sonno. *papaver*, *eris*. Di papavero, *papavereus*, *a*, *um*.
Papiro, pianta. *papyrus*, *i*. Della candella, *ellychnium*.
Pappa, cibo de' bambini. *panis elixus*, *pulticula*, *æ*, *pappatium*, *ii*.
Pappafico, cappuccio. *cucullus*.
Pappagallo, uccello. *psittacus*, *i*.
Pappare, o pacchiare. *heluor*, *aris*.
Pappone, mangione. *helluo*, *onis*, *abrodax*, *acis*.
Parabola, similitudine. *parabola*, *æ*. Per intrichi. *ambages*, *gum*.
Parabolano, colui, che dà parole, ciarlone. *garrulus*, *gerro*
Paradiso. *Paradisus*. prima abitazione di Adamo, ed Eva. Per il Cielo. *Regia Cœli*, *Cœli*, *orum*, *sedes Beatorum*.
Paradosso, cosa fuori della comune opinione. *paradoxum*.
Parafrasi, traduzione ampliata. *circumlocutio*, *latior explicatio*.
Paraggio, paragone. *comparatio*, *collatio*.
Paragonare. *comparo*, *confero*.
Paragone. *comparatio*, *collatio*. A paragone di Capua. *præ Capua*. A paragone mio. *præ me*. Paragone, prova. *periculum facere*. far paragone di qualche cosa. *vel alicujus periculum facere*.
Paragone, pietra. *lapis Lydius*, *index*.
Paragrafo, parte d'una legge. *particula*, *caput legis*. Per nota. *signum*, *nota*.
Paralello, equidistante. *parallelus*, *æque distans*.
Paralisia. *paralysis*, *is*. Paralitico. *paralyticus*.
Paramenti, addobbi. *aulæa*, *orum*. Da Messe. *vestes sacræ*.
Parappetto pettorale. *thorax*, *acis*. Per sponda. *sponda*.
Parasole. *umbella*.
Parata. *munimentum*.
Parare, addobbare. *ornare*. Parar un colpo. *ictum avertere*.
Parato, addobbato. *ornatus*.
Parassito. *parasitus*, *i*.
Parcamente. *parce*, *sobrie*.
Parco. *parcus*, *a*, *um*.
Parco, luogo d'animali selvaggi. *vivarium*, *ii*.
Pardo, o leopardo. *pardus*, *leopardus*.
Pare, eguale, simile. *par*, *compar*, *æqualis*.
Parecchi, molti. *plures*, *complures*.
Parecchiarsi, apparecchiarsi. *accingere se*.
Pareggiare, uguagliare. *æquo*, *exæquo*, *adæquo*. Per paragonare. *æquiparo*, *parem*, *vel par facere*.
Parentado, parentella. *propinquitas*, *necessitudo*. Di consanguinità, cioè la medesima stirpe, lignaggio. *genus*, *eris*. Di affinità, cioè quel, che si fa per maritaggio. *affinitas*, *atis*. Da parte di padre. *consanguinitas*. Da canto di madre. *affinitas*. Parentado stretto. *cognatio propinqua*, *arcta*. Far parentado, apparentarsi. *affinitatem cum aliquo jungere*, *vel conjungere*, *affinitate sibi se cum aliquo devincire*.
Parente. *propinquus*, *a*, *um*, *propinquitate conjunctus*. Di sangue. *cognatus*, *consanguineus*, *sanguine conjunctus*. Da canto di padre, o di madre. *sanguine*, *aut genere paterno*, *vel materno junctus*, *vel conjunctus*. Parente per matrimonio, *affinis*, *affinitate conjunctus*. Stretto. *arcta propinquitate junctus*, *vel conjunctus*. non parente. *nullo sanguinis vinculo conjunctus*. Esser parente d'alcuno. *propinquitate*, *vel affinitate aliquem attingere*, *vel contingere*. Esser parente stretto. *cum aliquo maximas affinitatis vinculis conjunctum esse*. molto stretto. *arctissima sanguinis vinculo aliquem contingere*.
Parentesi, interposizione di parole. *interjectio*, *interpositio*, *interclusio*.
Parere, opinione, giudizio. *sententia*, *opinio*, *sensus*, *judicium*. A mio parere. *ut mea fert opinio*. mutar parere. *sententia decedere*. dir il suo parere. *sententiam dicere*. Esser del parere d'un'altro. *cum aliquo sentire*. Esser di diverso parere. *dissentire ab aliquo*.
Parere, verbo, sembrare. *videor*, *eris*. Per somigliare. *assimilor*, *aris*.
Parietaria, erba. *parietaria*.
Pargoletto. *parvulus*. Pargoleggiare. *parvulos imitari*, *puerascere*.
Pari, eguale, simile. *par*, *paris*, *æqualis*, *le*. Del pari. *æque*, *pariter*. Al pari di qualche cosa. *æque*, *ac*. andar del pari insieme. *pariter ire*, *vel incedere*. pari, o dispari, giuoco. *par*, *&* *impar*.
Pariglia, due medesimi Ponti di carte, o dadi. *Paritas numerorum*.
Pariglia, contraccambio, grazia, remunerazio. render la pariglia. *Par reddere*, *referre*, *par pari reddere*, *referre*, *gratiam referre*, *reddere*, *parem referre gratiam*.
Pariglio, somigliante, eguale. *Par*, *is*, *le*.
Parimente, egualmente. *Pariter*, *æque*, *iisdem*. *Etiam*.
Parità, egualità. *æqualitas*, *æquabilitas*, *congruentia*, *æquiparatio*.
Parlamentare, favellare in pubbliche raunanze. *concionari*, *concionem habere*.
Parlamento, il parlare, ragionamento. *sermo*, *oratio*, *disputatio*.
Parlante, chi parla. *loquens*, *entis*. Bel parlante, *disertus*, *eloquens*, *facundus*. chi parla magnificamente. *grandiloquus*, *magniloquus*. Piacevolmente. *blandiloquens*, *blandiloquus*. Vanamente. *vaniloquus*. molto. *multiloquus*. brevemente. *breviloquens*. troppo. *sermones cumulans*. poco. *sermones modicus*. chi non parla, o non sa parlare, *infans*, *antis*. chi non sa dire due parole. *infantissimus*.
Parlare, sust. *sermo*, *oratio*, *lingua*. parlar breve. *breviloquentia*. ordinario. *quotidianus*, *communisque sermo*.
Parlare, favellare. *loquor*, *eris*, *verba facere*, *vel habere*. innanzi, prima, *præloquor*. insieme. *colloquor*, *inter se colloqui*. di qualche cosa. *habere de re aliqua sermonem*. Greco, Attico, Latino, ec. *Græce*, *Attice*, *Latine loqui*. poco, *Pauca loqui*, pochissimo. *perpauca loqui*. molto, lungamente, assai. *plura loqui*, *prolixe loqui*, *multa verba facere*, *multis verbis agere*, *habere longum sermonem*, *vel longam orationem*. parlar apertamente. *eloquor*, *eris*, *loqui aperte*, *libere dicere*, *quod sentimus*. secretamente. *secreto loqui*, *secretum habere sermonem*. di cose secrete. *secreta*, *vel arcana loqui*. all'orecchio. *in aurem alicui dicere*, *in aurem alicujus loqui*. da muto. *nutu signisque loqui*. tra' denti. *musso*, *as*, *mussito*, *as*. fuori da' denti. *eloquor*. alto, o forte. *loqui clara*, *vel sublata voce*. piano, o basso. *loqui submisse*, *demisse*, *vel submissa voce*. chiaro. *loqui plane*, *dilucide & perspicue*. ai parlerò chiaro. *non agam obscure*.
Parlatore. *locutor*, *oris*, *concionator*.
Parnaso. *Parnassus*. M. delle Poeide.
Pare. V. Pari.
Parola, *verbum*, *i*. Alquanto brusca, o risentita. *verbum asperius*. chiara. *dilucidum*. Equivoca. *ambiguum*. non molto, o rare volte usata. *infrequens*. De Dio. *Divinum verbum*. Parole considerate. *verba consulta*. ingiuriose. *contumeliosa*. da matto. *dicta delirantis*. con poche parole. *Paucis*. Ad ogni due parole. *alternis verbis*, *alterno quoque verbo*. ad ogni tre parole. *tertium quoque verbo*. a parola per parola. *ad verbum*, *de verbo ad verbum*. Son parole. *verborum inanium crepitus est*. senti una parola. *ausculta paucis*. vien qua, ti voglio dire una parola. *adesdum*, *paucis te volo*. odi due parole. *ausculta paucis*, *nisi molestum est*. Dar parole ad uno, ingannarlo. *alicui verba dare*, *imponere alicui*. tu hai più parole, che fatti, tu dici molto, e poco fai. *verborum plus habes*, *quam rerum*. Aver parole, contrastare. *jurgo*, *jurgor*.
Parola, cioè promessa. *fides*, *ei*, dar la parola. *fidem dare*. Pigliar la parola. *fidem accipere*. mantener la parole. *Præstare alicui fidem*.
Parolajo, ciarlone. *loquax*, *garrulus*.
Paroletta, parolina, parolozza. *vocula*, *breve dictum*.
Parossismo. *vis ingruens morbi*, *morbi accessus vehementior*.
Parotida, enfiatura dietro l'orecchie. *Parotis*, *idis*.
Parpaiola, moneta, mezzo grosso. *sestertius*, *ii*.
Parricidio. *Parricidium*. parricida. *Parricida*, *æ*.
Parrocchie, o Parocchia. *Parochia*. Parroco, o Parrocchiano. *Parochus*.
Parruca, *calvendrum*, *galericulum*.
Parsimonia. *Parsimonia*, *parcitas*, *frugalitas*, *moderatio sumptuum*. Usar parsimonia. *Parsimoniam adhibere*.
Parte. *Pars*, *artis*, *portio*, *onis*. anteriore, o d'avanti. *adversa*, *antica*, *prima*. Deretana, o di dietro. *Postica*, *aversa*, *posterior*. contraria, o nemica. *adversa*. Esterna, di fuora. *exterior*. interna. *interior*. di sopra. *superior*. di sotto. *inferior*. parte per parte. *Per singulas partes*.
Partecipare, esser partecipe. *participo*, *as*, *participem esse*. far partecipe. *impertior*, *communico*.
Partecipe. *Particeps*, *compos*, *consors*.
Partecipazione. *Participatio*.
Partigiano, parziale. *factiosus*.
Partenza. *discessus*, *discessio*, *profectio*.
Particola. *Particula*.
Particella. *Particula*, *pars exigua*.
Particolare. *Peculiaris*, *privatus*, *proprius*, *præcipuus*.
Particolarmente. *Peculiariter*, *privatim*, *proprie*.
Particolarità. *Proprietas*, *singularitas*.
Partire, dividere. *Partior*, *divido*, *distribuo*. partimento. *Partitio*, *divisio*.
Partirsi, andarsene. *abeo*, *discedo*, *abscedo*, *decedo*, *proficiscor*. Partirsi el tempo determinato. *discedere ad constitutum diem*. Partirsi da un luogo con prestezza. *avolare ex aliquo loco*, *raptim discedere*. Partirsi da alcuno. *abire ab aliquo*, *degredi*, *discedere*, *proficisci*.
Partita, partenza. *discessio*. Partita di giuoco. *colludii unus partitio*.
Partitamente, distintamente. *partite*, *distincte*.
Partitore. *manceps*.
Partizione, *partitio*, *divisio*.
Partito, agg. diviso, *partitus*, *divisus*, in due parti. *dimidiatus*.
Partito, sust. deliberazione, risoluzione. *consilium*, *il*. prender partito. *consilium capere*. io non so prendere partito. *difficilis deliberatio est*, *valde hæreo*, *quod consilii capiam*, *incertum mihi est*.
Partito, cioè patto, o condizione. *conditio*, *onis*, *pactum*, *i*.
Partitore. *partitor*, *distributor*.
Parto, l'atto di partorire. *partus*, *us*.
Parto, sost. la creatura partorita. *fœtus*, *us*, *partus*.
Partorire. *pario*, *is*, *partum*, *vel fœtum enitis*, *facere*,

adere, conceptum ferre. Donna, che sta per partorire. partus propinqua. Aver voglia di partorire. parturio, is. Quella, che partorisce. puerpera. Ajutar a partorire. partum adjuvare. Partorir più figliuoli. plures partus edidi.

Partorito. partus, a, um.

Parziale, favorevole verso una delle parti. partium studiosus.

Parzialità. favor, studium.

Pascere, mangiare. pasco, pascor. In senso attivo. pasco.

Pasciuto. pastus. Non pasciuto. impastus.

Pascolare, foreggiare. pabulor, aris.

Pascolatore. pabulator.

Pascolo, luogo erboso. pascuum, pastus. Comune. ager compascuus. D' affitto. ager scripturarius. Per la pastura, o cibo. pabulum, pabulatio. Pascolo di bestiame. pastus pecudum.

Pasquinata. libellus famosus. Far una pasquinata. famosum libellum, vel famosum carmen facere, vel componere.

Passaggiero. viator, iter faciens, habens.

Passaggio, passamento, il passare. transitus, us, transitio, onis.

Passare, far passaggio da un luogo in un altro. transeo, praetereo, permeo, transmeo, transgredior. Un luogo. praetergredi locum. In mare. transfreto, as. Il passar sul mare. transfretatio. A guazzo il fiume. vador, aris, vado transire. A nuoto, transno, as. A piedi, o cavallo. pedibus, vel equo transire. Luogo, che si passa a piedi, o a cavallo. locus pedibus, vel equo pervius. Passar avanti a cavallo. praetervehor, as. Passar più oltra che un altro, transgredior. Passar avanti ad alcuno, e avanzarlo di cammino. antevertere aliquem. Passar da banda a banda, forare. transfigo, confodere, perfodere. Passar il tempo, tempus traducere. Ogni cosa passa. migrant omnia, labuntur. Passare, o superare. antecedo. Passarsela bene. bene se habere. La passo bene. bene, vel belle mecum agitur. Mala. merum incommode, vel pessime agitur. Passar qualche cosa con silenzio. aliquid silentio praeterire. Passare la vita nelle selve. exigere vitam in silvis. Passare, mancare, andar via. decedo, is. Il giorno è passato. dies transiit. Passare, morire. obeo, is, exire e vita, ex hac vita migrare.

Passatempo, spasso. oblectatio, oblectamentum, ludicrum, solatium, remissio animi.

Passato. praeteritus, transactus, exactus. Passato oltre. trajectus. Le passate lettere. proxime, vel superiores literae. Alli giorni passati. superioribus diebus. Per il passato. antehac, ante, olim. Ad usanza de' passati. more majorum.

Passeggiamento, o passeggio. ambulatio, deambulatio, inambulatio. Breve, o picciolo. ambulatiuncula.

Passeggiare. spatior, ambulo, deambulo, inambulo. All' aria, allo scoperto. sub dio ambulare. Al coperto. sub tecto ambulare. Al Sole. in Sole ambulare. All' ombra. in umbra ambulare.

Passeggiatore. ambulator. Passeggiatrice. ambulatrix.

Passeggio, il passeggiare. deambulatio, inambulatio. Per il luogo, dove si passeggia. ambulatio.

Passere, uccello. passer, eris. Passera solitaria. passer solitarius. Passerino. passerculus. Passere, pesce. passer, eris.

Passione, patimento. cruciatus, cruciamentum, dolor. Passione, affetto d' animo. affectus, affectio animi, affectus, vel affectio, motus, vel commotio, vel concitatio animi.

Passivo. passivus. In Passivo, avverb. passive.

Passo, distanza nel caminare da un piede all' altro. passus, us, gradus, gressus. A passo a passo. gradatim, pedetentim. Chi va a passo passo. gradarius. Affrettar il passo. gradum accelerare. Dare, o fare un passo gradum facere, inferre.

Passo, o transito, luogo, per dove si passa. iter, transitus, aditus.

Pasta. massa.

Pasteggiare far pasti. convivor, aris, epulor.

Pastello. puls, pultis.

Pasticcio, torta di carne. artocreas, atis.

Pasticciere. furnor, pistor, vel opifex dulciarius, copedinarius.

Pastinaca. pastinaca, e.

Pastinare, cavar la terra. pastino, as.

Pasto, cibo. cibus, i, esca, e. Innanzi pasto. ante cibum. Dopo pasto. post cibum.

Pastocchia, bugia. mendacium, commentum.

Pastoja, legname de' piedi de' cavalli. pedica.

Pastone. trolla.

Pastorale, di pastore. pastoralis, pastoricius, pastorius.

Pastorale, sost. bastone del Vescovo. pedum, i.

Pastore. pastor, pecoris custos, magister.

Pasturo, o pasturare. V. pascolo, e pascere.

Patella, pesce. lepas, adis.

Patena, piatto sacro. patena, e.

Patente, aperto. patens, patulus. Per iscrittura. literae patentes.

Patentemente. manifeste, palam.

Pater noster. oratio, vel precatio Dominica.

Patera, sorta di vaso. patera.

Paternale, o paterno. paternus, patrius.

Paternamente. patrie, paterne.

Paternità. paternitas, atis.

Paterno. patrius, paternus.

Patetico, pien d' affetti. ad permovendum aptus, pathéticus.

Patibile. patibilis, tolerabilis.

Patibolo. patibulum.

Patico, epatico, attenente al fegato. hepaticus. Per impudico. pathicus.

Patimento. mali, vel malorum perpessio.

Patire, sofferire. patior, fero, suffero, sustineo, tolero.

Patria, luogo dove si nasce. patria, e, solum natale, solum patrium, terra patria.

Patriarca. Patriarcha, e. Patriarcato. Patriarchae dignitas.

Patricida, parricida. patricida.

Patrigno. vitricus, i.

Patrimonio, beni paterni. patrimonium, ii, res patria, bona paterna. Patrimoniale. patrimonialis.

Patrio. patrius.

Patrizio, gentiluomo. patricius, ii.

Patrocinare, proteggere. patrocinari, defendere, tueri, adesse.

Patrocinio. patrocinium.

Patrone, padrone. herus, dominus.

Patronimico. patronymicus.

Patteggiamento. pactio, conventio.

Patto, accordo. Pactio, pactum, foedus, eris, conventio, conventus, conventum. Di patto. pactitius.

Patteggiare, pattuire, far patto. Paciscor, eris, facere pactionem.

Paventare, temere. Paveo, metuo.

Pavese, sorte di targa, che s' imbraccia. scutum, clypeus, parma.

Pavimento, terrazzo. Pavimentum, i. Lastricato. lithostratum. Fatto a quadrelli. tessellatum. Alla mosaica. segmentatum, scalpturatum, tessellatum. Di mattoni. lateritium. Scoperto. subdiale.

Pavonazzo, colore. color violaceus. Di grana. hyacinthinus. Cupo. ferrugineus.

Pavone, uccello. Pavo, onis, pavus, i. Pavoncino. pullus pavonicus. Di pavone. pavonius.

Pavoneggiarsi, neut. mostrarsi con compiacenza, come fa il pavone. sese circumspicere, se circumspectare, jactare, sibi placere.

Paura, timore. metus, timor, terror, formido, pavor. Aver paura. metuo, timeo, formido. Ho paura di cadere. timeo casum. Ho paura, che non ti avvenga qualche male. timeo tibi. Chi non ha paura. interritus, impavidus, imperterritus. Far paura. terrere, perterrere, terrefacere, metum afferre.

Paurosamente, con paura. timide, pavide.

Pauroso. timidus, formidolosus, meticulosus, pavidus.

Pausa, riposo. quies.

Pausare, riposare. quiesco, moram facio.

Paziente. Patiens, entis.

Pazientemente. patienter, toleranter, aequo animo.

Pazienza. Patientia, tolerantia, toleratio. Con pazienza. aequo, tranquilloque animo, patienter.

Pazzerello, il dim. di pazzo. stultulus.

Pazzescamente, e pazzamente. stulte, dementer, insane.

Pazzia. insania, stultitia, dementia, vecordia, amentia.

Pazzo, matto, sciocco, stolto. stultus, desipiens, demens, insanus, amens, excors, vecors. Essere pazzo. desipio, insanio, deliro.

Peccare, fallire, errare. Pecco, cas, delinquo, quis.

Peccato, fallo, errore. Peccatum, crimen, delictum.

Peccatore, ribaldo, pien di peccati. scelestus, sceleratus.

Pecchia, cioè ape. apis, is. o apes, is.

Pecchia picciola. apicula, e.

Pece, pegola. Pix, picis. Impegolato. pice illitus, picatus.

Pecora, animale. ovis, is. Di pecora. ovillus, ovinus.

Pecorella, pecora picciola. ovicula.

Pecorile. ovile, is. Pecorajo. opilio, onis, ovium custos.

Pecoraggine, sciocchezza. stoliditas, stupor mentis, fatuitas.

Pecorile. ovile.

Pecorone, grosso, rozzo. hebes, bardus, fatuus.

Peculio, danari, e ricchezze acquistate. peculium, ii, pecunia.

Pecunia, danaro. Pecunia, nummi.

Pecuniario, attinente a Pecunia. Pecuniarius.

Pecunioso, ricco di pecunia. Pecuniosus, bene nummatus.

Pedaggio, dazio che si paga per passare. Portorium, vectigal.

Pedagogo, pedante. Paedagogus.

Pedana. lacinia.

Pedante, chi ha cura di condurre, e servire li fanciulli. Paedagogus, gi.

Pedanteria. Paedagogi munus.

Pedata, orma. vestigium, gii.

Pedestre, chi è a piedi. Pedes, pedester.

Pedicello, picciol piede. Pediculus.

Pedignone, male alle calcagna per freddo. Pernio, onis.

Pedone, fante a piedi. Pedes, itis.

Peduta, guida marittima. ductor, vector.

Peggiore, più cattivo. Pejor, pejus.

Peggiorare, andar di mal in peggio. in pejus ruere, deteriorem fieri. Peggiorare nell' infermità. ingravesco, scis.

Peglia, è quella prima guscia pungente della castagna. echinus, ni.

Peglio, gronda. supercilium, lii.

Pegno, cosa, che si dà per sicurtà. Pignus, oris.

Pelago, profondità, e metaforicamente si dice del mare. Pelagus, gi.

Pelare, levar i peli. glabro, as, deglabro, depilo, as. Pelarsi. glabresco. Pelato, senza peli. glaber, bra, brum, depilis, & is.

Pellicano, uccello. Pelecanus, ni.

Pelle, cuojo degli animali. Pellis, is, cutis, is.

Pellegrinaggio. Peregrinatio, onis.

Pellegrinare, andar per il mondo. Peregrinor, aris.

Pellegrinazione. Peregrinatio.

Pellegrino. Peregrinus, a, um.

Pellicella. Pellicula, e, cuticula, e.

Pelliccia. vestis pellicea, rheno, onis, mastruca.

Pellicciajo. Pellio, onis.

Pelliccetto. Pelliceus.

Pellicina. Pellicula.

Pellicione. rheno, nis.

Pelo. Pilus, i. Tondo di pelo, vale essere di grosso ingegno. hebeti ingenio.

Peloso. Pilosus, a, um.

Pena, punizione. Poena, e, mulcta, e, supplicium, cii.

Penare, indugiare, tardare. cunctor, aris, moror, aris.

Penare, per affaticarsi. laborare.

Pendente, chino, che pende. Pendulus, pensilis. Pendente da orecchi, orecchini. inaures, ris.

Pendere. Pendeo, es, dependeo, es. pendere, derivare. derivor, aris, dependeo, es. Pendere nel poco, o nel troppo. esse nimium in utranque partem.

Pendice, pendente, fianco di monte, e simili. declivitas, atis, rupes.

Pendulo. Pendulus, pendens.

Penduto, appiccato. appensus.

Penetrabile. Penetrabilis.

Penetragione, penetramento. Penetratio.

Penetrare, passare a dentro alle parti interiori. Penetro, pervado.

Penetrativo. Penetrans, penetrabilis.

Penisola. Peninsula.

Penitenza, pentimento. Poenitentia, tiq, dolor.

Penitenziare. castigo, as.

Penna, come della ala degli uccelli. Penna, e. Penna piccola. pennula, e. Che ha penne. pennatus, a, um. Senza penne. deplumis. Penne da scrivere. calamus, mi. Penne da sonare. pecten, inis.

Pennacchio, qual che si pone su la rocca per filare. Pensum, i. Per ornamento della testa. crista, e, conus, i.

Pennajuolo. theca calamaria, graphiarum.

Pennello. Penicillus, penicillum, peniculus, peniculum. Fatto a pennello, ben fatto. graphicus.

Pennuto. Pennatus, a, um.

Penoso. molestus.

Pensamento, il pensare. cogitatio, onis.

Pensare. cogito, as, arbitror, aris. Fra se, cogitare secum. Di qualche cosa. cogitare de re aliqua. Ad altre cose. alias res agere. D' una cosa in un altra. aliam rem ex alia cogitare. Ai casi suoi. cogitare de suis rationibus. D' andar a Roma. cogitare Romam. Pensare attentamente. animum intendere, diligentius animadvertere, versare in animo, agitare animo, diligenter, studiose cogitare, attentius examinare, perpendere.

Pensatamente. cogitate, consulto, cogitatim.

Pensiero. cogitatio, onis. Per cura, affanno, fastidio. cura, sollicitudo. Per disegno, intenzione. consilium. Far pensiero, deliberare. statuo, is.

Pensieroso, pensoso, pieno di pensieri. cogitabundus.

Pensione. Pensio, onis. Primo termine della pensione, o fitto, Prima pensio. Secondo termine. altera pensio. Terzo termine. tertia pensio.

Pensionario. vectigalis, is.

Pentimento. Poenitentia.

Pentirsi. Poenitet, ebat.

Pentola. olla, e.

Pentolajo, chi fa pentole. figulus.

Pentolino, dimin. di pentola. auxilla, e.

Penultimo, innanzi all' ultimo. Penultimus.

Penuria, carestia. Penuria, e, annonae caritas.

Penzolone, pendente. Pensilis, pendulus.

Pepe, o pevere. Piper, eris.

Per prepos. Per, ob, propter.

Per addietro, per il passato. olim, antehac.

Per alcun tempo giammai. unquam.

Per amor mio, o mio. tua causa, mea causa. Per l' amor, che tu mi porti. amabo te, si me amas. Per amore, cioè senza ricompensa. gratis.

Per avventura, per caso. forte.

Per l' anno seguente. in proximum annum.

Per accidente, cioè a caso. forte, casu.

Per l' avvenire. deinceps, posthac.

Per cagione dell' infermità. Per valetudinem, causa valetudinis.

Per tuo consiglio. te auctore, suadente te.

Per esempio. exempli gratia, verbi causa.

Per essere tu sfacciato. quia magna es impudentia.

Per grazia di Dio. Dei beneficio.

Per me, o per mezzo mio. opera mea, beneficio meo.

Per te, o per amor tuo. tua causa, pro te.

Per niente. nullo pacto, vel modo, nulla ratione.

Per ogni verso. quoquoversus.

Per qual luogo? qua?

Per quanto bene hai, ti prego. Per fortunas tuas te oro.

Per quanto posso. pro virili.

Per questa giornata. in hunc diem.

Per questi due dì. in hoc biduum.

Per quanto tocca a me. Pro rata parte mea, quod ad me attinet.

Per rivelazione Divina. Dei admonitu.

Per vita tua. Per caput tuum.

Per tuo difetto. culpa tua, vitio tuo.

Per cagione. ob, propter.

Perchè. nam, enim, quoniam. Perchè? cur? quare? quid ita? per che conto? quapropter?

Perchè no? cur non, quidni?

Perchia, sorta de pesce. Perca, e.

Perciò, pertanto. ideo, idcirco.

Perciocchè. nam, etenim.

Per così fatta sorte. ita.

Per Dio. hercle, edepol, mehercle, medius fidius.

Per la qual cosa. quare, quamobrem, qua de re, quapropter, qua de causa.

Percossa. ictus, us. Ricevere una percossa. ictum accipere. dare. infligere.

Percosso. ictus, a, um.

Percotere, o percuotere. Percutio, is. Grandemente. deverbero, as. Insieme. allido, is, collido, is.

Percussore. Percussor.

Perdere. Perdo, is, amitto, is. Qualche cosa. alicujus rei jacturam facere. La vergogna. perfricare frontem, pudorem amittere, exuere, deponere, abjicere. Le forze. amittere vires. Il tempo. terere tempus. La causa, o lite. cadere causa, vel de causa, amittere causam, perdere litem. Il ranno, ed il sapone, cioè affaticarsi indarno. perdere oleum, & operam. Il favore, e l' amore d' alcuno. ex alicujus gratia, vel amore excidere.

Perdere molta roba. magnam rei familiaris jacturam facere, fortunarum grave damnum ferre, vel pati.

Perdere l' animo. animum demittere, animo cadere, animum despondere.

Perdice, sorta d' uccello. Perdix.

Perdigiorno, scioperato. otiosus.

Per di qua, cioè per questa via, luogo, o parte. hac.

Perdita, danno. jactura, e, amissio, onis. Della roba. amissio fortunarum, jactura rei familiaris.

Perdizione, distruzione, rovina. Pernicies, ei.

Perdonanza, perdono. venia, e, indulgentia, e. Dimandar perdonanza. petere, poscere veniam.

Perdonare. Parco, ignosco, condono.

Perdono, perdonanza. venia, e. Non esser meritevole di perdono. carere venia.

Perdutamente. Perdite.

Perduto. amissus, perditus.

Per eccellenza, eccellentemente. *egregiè, exquisitè.*
Peregrinare. V. pellegrinare.
Per far piacere. *gratia causa, ad gratiam captandam.*
Per fermo, avverb. certamente, fermamente. *pro certo, certo.*
Perfettamente, intieramente. *perfecte, ad unguem.* Far perfettamente. *perficio, is, absolvo, is.*
Perfettivo. *perficiens.*
Perfezionare. *perficio, absolvo.*
Perfezione. *perfectio, onis, absolutio, onis.*
Perfetto. *perfectus, absolutus.* perfettissimo. *absolutissimus, omnibus numeris absolutus.*
Perfidia, slealtà. *perfidia, æ.*
Perfidiosamente. *perfidiose, perfide.*
Perfidioso, pieno di perfidia. *perfidiosus, a, um.*
Perfido, mancator di fede. *perfidus, a, um.*
Perforamento. *terebratio.*
Perforare. *perforo, as.*
Per forza. *vi, per vim.*
Perfumo, e profumo. *odoramentum.*
Pergamena. *charta pergamena.*
Pergamo da predicare. *pulpitum, ti, suggestum, sti.*
Pergola di vite. *pergula, trichila.*
Pergoletto, ombramento di rami, o foglie. *umbraculum, li.*
Pergolo, e pergamo. *pulpitum, ti.*
Pericolante, che pericola. *periclitans, antis.*
Pericolare, capitar male. *pereo, is.*
Pericolo, e periglio. *periculum, li, discrimen, inis.* andar a pericolo, essere in pericolo. *periclitor.* posto in pericolo. *periclitans, antis.* Essere nel medesimo pericolo. *in eadem esse navi, eodem in discrimine versari, eodem jactari vento, eadem procella perturbari.*
Pericolosamente, con pericolo. *periculose.*
Pericoloso. *periculosus, a, um.*
Periglio, pericolo. *periculum.*
Per colà, per quel luogo. *illac, illa.*
Per innanzi, per l'avvenire. *posthac.* Per l'addietro. *antehac.*
Periodo. *periodus, verborum ambitus.*
Per lo passato. *olim, quondam.*
Perire, morire. *pereo, is,* Perir affatto, andar in rovina. *dispereo, is.*
Peritamente, da uomo esperto. *perite.*
Perito, esperto. *gnarus, peritus.*
Perla, gemma. *margarita, æ, unio, onis.* Venditor di perle. *margaritarius.*
Per l'avvenire. *deinceps, posthac.*
Per lo più, avver. il più delle volte. *ut plurimum, plerumque.*
Permettere, concedere. *sino, is, permitto, is.*
Permesso, concesso. *permissus, a, um.* Non permesso. *impermissus.*
Permissione, concessione. *permissio, onis.*
Per mezzo. *dimidiatus, a, um.*
Per mezzo, come per mezzo de' miei amici. *per amicos meos.*
Per modo che, in guisa che. *ita ut.*
Per molti versi. *multifariam.*
Permutare, cambiare. *permuto, commuto.*
Permutazione. *permutatio, onis, vicissitudo, inis.*
Perna, pesce così detto a Napoli. *pinna, æ.*
Pernice, uccello. *perdix, icis.*
Perniciosamente. *pestifere, perniciose.*
Pernicioso, dannoso. *perniciosus, exitialis.*
Per niente, in modo alcuno. *nequaquam, nullo pacto, nullatenus.* Per un anno. *annuum.*
Pernottare, albergar di notte. *pernocto, as.*
Però, e perciò. *idea, idcirco, proinde, propterea.*
Pero, e peraro albero. *pyrus, i.*
Pero, frutto. *pyrum, i.*
Pero grosso. *pyrum decumanum.*
Pero Bergamasco. *pyrum regium.*
Pero buon cristiano. *pyrum volemum, & pyrum liberale.*
Pero rosato. *pyrum coloratum, & pyrum venereum.*
Pero tardivo. *pyrum amerinum, serotinum.*
Perpendicolare. *ad perpendiculum exactus.*
Perpendicolarmente. *ad perpendiculum.*
Perpendicolo. *perpendiculum.*
Perpetuamente. *perpetuo, æternum.*
Perpetuare, continuare. *continuo, as, perpetuo, as, persevero.*
Perpetuità. *perennitas, perpetuitas.*
Perpetuo, continuo. *perennis, perpetuus, æternus.*
Perplesso. *perplexus, dubius.*
Per poco, quasi. *pene, fere, quasi.*
Per qualche luogo. *aliqua.*
Per quel luogo, per là. *illac, illa.*
Per questo. *idcirco, ideo.*
Persa, erba. *marum, ri.*
Persecuzione. *insectatio, onis, persecutio, onis.*
Persecutore. *insectator, oris, insecutor, oris.*
Perseguitare. *insequor, persequor, insector.*
Perseverantemente, costantemente. *perseveranter.*
Perseveranza, costanza. *perseverantia, constantia.*
Perseverante, costante. *constans, perseverans.*
Perseverare, continuare. *persisto, persevero, persto, duro.*
Perseverare in una buona opinione. *in recta sententia, sibi constare, permanere, perseverare in recta sententia, tueri acriter rectum consilium.*
Perseverare nel suo proposito. *permanere in incepto, persiste.*
Persico, albero. *persicus, ci.* (co.
Persico, frutto. *persicum, ci.* Persico, che non si spicca dall'osso. *persicum duracinum.*
Perso, color tra 'l purpureo, e 'l nero. *phæniceus.* Per perduto. *amissus.*
Persona. *persona, æ.*
Personaggio, uomo di grand' affare. *vir, viri.*
Personalmente. *per se, personaliter.*
Per sorte, per ventura. *forte, fortuito, casu.*
Perspicace, acuto. *acer, acutus, perspicax.*
Perspicacità, prontezza d'ingegno. *perspicacia, ingenii acies, perspicacitas.*
Persuadere, indurre uno a credere, o fare qualche cosa. *suadeo, persuadeo.* persuadere, dar ad intender. *persuadeo, in animum alicui inducere.* persuader alcuno al nostro volere. *adducere aliquem ad arbitrium nostrum.* Persuadere, credere, darsi ad intendere. *persuadere sibi, in animum inducere.*

Persuasione, credenza. *persuasio, onis.*
Persuasore, chi persuade. *suasor, oris.* Cosa, che persuade. *suasorius, a, um.*
Per tanto. *proinde, proin.*
Per tanto, cioè per tanto prezzo. *tanti.* per quanto. *quanti.*
Per tempo. *mature.* Molto per tempo. *bene mane, summo mane, maturrime.*
Pertica, remo lungo d'albero. *pertica, contus.*
Pertica lunga, usata da' marinari per provar il fondo dell'acqua. *contus, ti.*
Pertica da uccellare. *amis, ivis.*
Pertinace, ostinato. *pertinax, acis.*
Pertinacemente, ostinatamente. *pertinaciter.*
Pertinacia, ostinazione. *pertinacia, obstinatio.*
Perturbare, conturbare. *perturbo, conturbo, commoveo.*
Perturbazione, conturbamento. *perturbatio, conturbatio.*
Perturbato, turbato. *perturbatus, commotus.*
Pertusare, forare. *foro, terebro, exterebro.*
Pertuso, e pertugio, buco, e buca. *foramen.*
Per tutto, in ogni luogo. *ubique, nusquam non, omnibus in locis.*
Per tutto ciò, per tutto questo. *tamen, nihilominus.*
Per vanagloria. *jactanter.*
Perversamente. *perverse.*
Perversità, malizia. *perversitas, atis.*
Perverso. *perversus, pravus.*
Pervio. *pervius.*
Pesante, che pesa molto. *ponderosus, gravis.*
Pesare, cercar il peso. *pendo, is, appendo, pondero, libro, trutinor.* pesare spesso. *penso, as, pensito, as.* pesar giusto. *æqua lance, vel libra pendere, pensitare, ponderare.* pesar oro, o denari. *appendere aurum, aut pecunias.* pesare più. *præpondero, præpondero, as.* pesare, far peso, esser pesante. *pondus facere, habere, gravem esse.*
Pesare, per rincrescere, e dispiacere. *displicere, molestum esse.*
Pesatamente. *caute.*
Pesato. *expensus, appensus.*
Pesatore, chi pesa. *pensator, ponderator.*
Pescagione, il pescare. *piscatio, piscatus, us.*
Pescare. *piscor, aris, expiscor.* Da pescare. *piscarius, piscatorius.*
Pescaria, luogo, dove si vende il pesce. *forum piscarium.*
Pescatore. *piscator, oris.* pertinente a pescatore. *piscatorius.*
Pescatrice. *piscatrix, icis.*
Pesce, nome generale di tutti gli animali, che nascono, e vivon nell'acqua. *piscis, is.*
Pesce d'uovo, frittata. *placenta ex ovis.*
Pesce, segno celeste. *pisces, is.*
Pesce picciolo. *pisciculus.*
Pesce argentino, sirena. *sudis.*
Pesce calamaro. *loligo, ginis.*
Pesce cane. *canicula, æ, canis marinus.*
Pesce ignudo, così detto in Roma. *apua, æ.*
Pesce porco. *aper, apri.*
Pesce spada. *gladius, ii, xiphias, æ.*
Pesce palombo. *mustela, æ.*
Pesce rondine. *hirundo, inis.*
Pesce vanga. *squatina, æ.*
Pesce di fiume. *piscis fluviatilis, & fluvialis.*
Pesce di mare. *piscis marinus.*
Pesce grande. *piscis cetaceus, ceta.*
Pesce senza osso. *piscis cartilagineus.*
Pesce di scaglia dura. *pisces testacei.*
Pesce di scaglia molle. *piscis crustaceus.*
Pesce senza scaglie. *piscis lævis.*
Pesce di terra pantano. *piscis turbinatus.*
Pesce salato. *pisces muria durati, salsus.*
Parte de' pesci. L'ale. *pinna, arum.*
aresca. V. spina.
barbole. *branchia, arum.*
branche. *brachia, orum, & forcipes denticulati.*
forcipi. V. branche.
latte. *lactes, ium.*
ovo. *ovum, i.*
scaglia. *squama, æ.*
schenale. *tomus, i, & segmentum, i.*
scorza, o testa. *testa, æ.*
spina. *spina, æ.*
testa. V. scorza.
Peschiera. *piscina.*
Pescellino, pesce piccinino. *pisciculus, li.*
Pescivendolo, chi vende pesce. *piscarius mercator.* Di pesce grosso. *cetarius, ii.*
Pesza, V. persico.
Peso. *pondus, eris, onus, eris.* Peso, o libbra. *pondo, indecl.* Peso eguale. *æquilibritas, æquilibrium, æquipondium.* Di peso eguale. *æquilibris, & bre.*
Pessimamente. *pessime.*
Pessimo. *pessimus, a, um.*
Pesta, quantità di orme. *vestigia, orum.* Pesta, o calpestio. *pedum sonitus.*
Pestacchio, frutto noto. *pistacium, cii.*
Pestare, tritare, rompere. *tundo, contundo, pinso.*
Pestato, tritato. *contusus, pinsitus, pinsus.*
Pestatoio, ovver pestello. *pistillum.*
Peste. *pestis, is, lues, luis.*
Pestello, pestatoio, e pestone. *pistillum, pilum.*
Pestifero. *pestilens, pestifer.*
Pestilenza. *pestilentia, lues.*
Pesto, pestato. *pinsus, tusus.*
Petardo. *aries.*
Petecchia. *pustula.*
Petignone. *pecten.*
Peto. *ventris crepitus, peditum.*
Petrosello, petrosemolo, erba. *petroselinum, i.*
Pettignone. *pecten, inis, pubes.*
Pettinare. *pecto, ctis.*
Pettinar la lana. *carmino, nat.*
Pettinar diligentemente. *depecto, ctis.*
Pettinato. *pexus.*
non pettinato. *impexus.*
Pettine da pettinare i capelli. *pecten, inis.*
Pettine d'avorio. *pecten eburneus.*
Pettine da tesser. *pecten, inis.*

Petto, parte del corpo. *pectus, oris.*
a petto, a paragone. *pro.*
Pettorale, armatura del petto. *thorax, acis.*
Pettorale del cavallo. *antilena, æ, balteum, tei.*
Pettorosso, uccello. *erithacus, ci.*
Pettoruto, chi ha grande, e largo petto. *pectorosus, a, um.*
Petulante. *petulans, antis, procax, acis.*
Petulantemente, sfacciatamente. *petulanter.*
Petulanza, sfacciataggine. *petulantia, æ.*
Pevera, istrumento simile all'imbuto, ma più grande. *infundibulum.*
Pezzo. *fasciola, panniculus.*
pezzente, chi va chiedendo limosina. *mendicus, cus.*
Pezzo, parte di cosa soda. *frustum, fragmentum.*
Pezzetto, o pezzo picciolo. *frustulum, i.*
Pezzo di pane. *frustum, vel frustulum panis.*
Pezzo di terra. *gleba, æ.*
Pezzo di terreno. *jugerum, i.*
Pezzo di legno. *segmen, vel segmentum ligni.*
Pezzo di arrosto, *assatura, æ.*
Pezzo rotto. *fragmen, inis.*
Pezzi minuti. *minutiæ, æ.*
in pezzi. *frustatim.*
in pezzi piccioli. *minute, minutim.*
tagliar, o far in pezzi, *in frusta concidere, vel secare, membratim cædere, vel discerpere.*
un pezzo, avverbio, cioè lungo tempo. *jam diu.*
un pezzo più. *diutius.*
un gran pezzo. *perdiu.*
un grandissimo pezzo. *diutissime.*
un pezzo fa. *jampridem.*
Piacere, servigio. *officium, beneficium, meritum.*
far piacere, o servigio. *gratificor, aris.*
Piacere, diletto. *voluptas, gaudium, solatium.*
aver piacere, ricevere piacere. *affici voluptate, perfundi.*
Piacere, soddisfare. *placeo, es.* Piacere molto. *perplaceo, es.*
Piacevole, benigno. *lepidus, festivus, mitis, placidus, comis, jucundus, lenis.* molto piacevole. *perblandus, pervenustus.*
Piacevolezza, benignità. *lenitas, festivitas, jucunditas.* senza piacevolezza. *illepidus.*
Piacevolissimo. *lepidissimus, festivissimus.*
Piacevolmente. *leniter, lepide, comiter, placide.*
Piaga, ferita. *vulnus, eris, plaga, æ.*
Piaga nata per se. *ulcus, ulceris.*
Piagato, pieno di piaghe. *ulcerosus, a, um.*
Piaggia, o spiaggia, lido, o riviera del mare. *littus, oris.*
Pialla, strumento da legnaiuolo. *ascia, æ, runcina, æ.*
Pialluzza. *dolabella, æ.*
Piallare, pulire. *dolo, levigo, runcino.*
Pian piano. *placide, pedetentim, lento gradu.*
Pianamente, chetamente. *submisse.*
Pianella, pantofola. *crepida, æ, baxeæ, arum.*
chi ha le pianelle. *crepidatus, a, um.*
Pianella da donne. *sandalium, lii.*
Pianellaio, chi fa le pianelle. *crepidarius, ii.*
Pianelletta, pianella picciola. *crepidula, æ.*
Pianeta, stella errante. *planeta, æ, sidus errans, stella errans.*
Pianezza. *planities, ei.*
Pianezza dell'anello, testa dell'anello. *pala, æ.*
Piangere. *fleo, defleo, lacrymo, lacrymor, lugeo,* [illegible] *ploro, deploro.* insieme. *comploro, collacrymo.* [illegible] *tamente. vim lacrymarum profundere, copiose,* [illegible] *sim flere.* Finir di piangere. *elugeo, es.* Piangere alcuno. *lugere aliquem.* Far piangere alcuno. *lacrymas alicui movere, fletum movere, excitare.*
Piano, pianura. *planities, ei.* Piano, agget. ben eguale. *planus, æquus, æquabilis, æquatus.*
Piano, cioè chiaro. *planus, dilucidus.* Piano, avverb. pianamente. *submisse.*
Pian piano. *sensim, submisse.*
Pianta d'albero, ed erba. *planta, æ, stirps, pis.* pianta, ramo da piantare. *talea, æ.* pianta del piede. *planta, æ, pedis vestigium.* Della mano. *palma, æ, vola, æ.*
Piantaggine, erba. *plantago, inis.*
Piantagione, piantamento. *plantatio, satus, us.*
Piantare, come gli alberi. *planto, sero, insero, consero.* Piantare viti. *serere vites.* piantare fra le altre cose. *intersero, is.* piantare alberi per sostegno delle viti. *arbusto,* [illegible]
piantato. *satus, a, um.*
Pianto, il piangere. *luctus, us, fletus, planctus, gemitus, ploratus.*
pieno di pianto. *luctuosus.*
Pianto da fanciulli. *vagitus, us.*
Pianura, il piano, campagna. *planities.*
Piastra d'ogni metallo. *lamina, æ.*
Piastrella da giuocare. *lamella, æ.*
Piatire, litigare. *litigo, as, judicio contendo.*
Piato, lite. *lis, litis, litigium, ii, res, vel* [illegible]
Piattello. *patina, patella.*
Piatto, *patina, lanx, parapsis, idis.*
Piatti di peltro. *vascellula, lium.*
Piatto da portar la carne in tavola. *magmentarium, vel*
Piatto, cioè ascoso. *abditus, occultus.*
Piatto, spianato, schiacciato. *simus, planus.*
Piattonata. *lati gladii, vel ensis ictus.* Dar delle piattonate. *gladio lato, vel plano cædere.*
Piazza, luogo spazioso con edifizj attorno. *platea, æ, area, æ.* Di faccende, *forum, i.* Di mercato. *forum nundinarium.* Di giuocatori. *forum aleatorium.* Del vino. *forum vinarium.*
Piazzetta. *parva platea.*
Pica, o gazza, uccello. *pica, æ.*
Picca, lancia, sorta d'arme lunga. *sarissa, æ,* [illegible]
Piccare, val foracchiare. *perforo.*
Piccarsi di qualche cosa. *pro re aliqua pugnare. arrogare sibi aliquid assumere.*
Picchiare, battere ad un'uscio. *pulso, as.*
Picchiata. *pulsus, pulsatio.*
Picchio, uccello. *picus, ci.*
Picciolezza. *parvitas, atis, exiguitas, atis.*
Piccione, colombo giovane. *pipio, onis, pullus columbinus.*
Piccioletto, piccino, piccinino. *parvulus, pusillus.*
Picciolo. *parvus, exiguus, tenuis.*

Picciuolo, gambo di fiore, o frutto. *Pediculus*.
Picciolo, moneta, bagattino. *teruncius*, *nummulus*.
Piccone, ferro da cavar terre. *scalprum*, *upupa*.
Picozzo, uccello. *Picus martius*.
Pidocchieria, miseria, viltà. *sordes*, *ium*.
Pidocchio. *Pediculus*, *li*.
Pidocchioso. *Pediculosus*, *a*, *um*.
Piede, parte dell' animale. *Pes*, *edis*.
Piede picciolo. *Pediculus*, *li*.
 misura d'un piede. *Pes*, *edis*.
 punta del piede. *Pedis extremitas*.
 d'un piede. *Pedalis*, *pedaneus*.
 di misura d'un piede. *Pedalis*.
 chi ha due piedi. *bipedes*, *edis*.
 di due piedi lungo. *bipedalis*.
 di otto piedi. *octipedes*, *edis*.
 mezzo piede, misura di mezzo piede. *semipes*, *edis*.
 che tiene la misura di mezzo piede. *semipedalis*, *le*.
Piede della colonna. *basis*, *is*.
Piede del grano. *calamus*, *i*.
Piede del banco. *Pes mensæ*.
Piè corvino, erba. *ranunculus*, *li*.
Piè di gallo. *ranunculus*.
Piedestallo. *stylobates*.
Piega, crespa. *ruga*, *æ*.
Piega, piegatura. *flexio*, *flexus*, *us*, *flexum*.
 di molte pieghe. *multiplex*, *icis*.
Piegare, torcere, inchinare. *flecto*, *deflecto*, *curvo*.
Piegare insieme. *complico*, *as*.
Piegare come una veste. *plico*, *as*.
Piegarsi, indolcirsi. *mollior*, *iris*.
Piegato, rotto. *flexilis*, *le*.
Piegato, inarcato. *curvus*, *a*, *um*. Non piegato. *indeflexus*.
Piegatura, inchinatura. *flexura*, *plicatura*, *curvatura*.
Piegatura, incurvatura. *curvamen*, *inis*, *incurvatio*, *onis*.
Piegatura d'una veste. *Plicatura*, *æ*.
Piegatura della gamba sotto il ginocchio. *Poples*, *itis*.
Pieghevole, facile da piegare. *flexilis*, *le*.
Piena, soprabbondanza d'acqua. *eluvio*, *exundatio*.
 Andarsene colla piena, vale tener da più. *communi sententiæ adhærere*.
Pienamente. *plene*, *omnino*.
Pienezza. *Plenitudo*, *cumulatio*.
Pienezza, sazietà. *satietas*, *atis*.
Pieno, sostant. come di galline, o pollastri. *fartura*, *æ*.
Pieno, aggett. colmo. *Plenus*, *a*, *um*, *refertus*.
 mezzo pieno. *semiplenus*.
Pieno, satollo, sazio. *satur*, *a*, *um*.
Pieno, imbottonato. *fartus*, *a*, *um*.
Pieno di febbre. *febriculosus*.
Pieno di feccia. *faculentus*.
Pieno di gloria. *gloriosus*.
Pieno d'inganni. *fallax*, *fallaciosus*.
Pieno d'anni. *annosus*, *plenus annis*, *ætatis plenus*.
Pieno di baldanza. *confidens*, *sibi præfidens*.
Pieno di caldo. *æstuosus*.
Pieno di caligine. *caliginosus*.
Pieno di cortesie. *Plenus officii*.
Pieno di divozione. *religiosus*, *pius*.
Pieno di fango. *lutulentus*, *lutosus*.
Pieno di fastidj. *Plenus miseriæ*, *curarum*.
Pieno di piaceri. *abundans voluptatibus*.
Pieno di polvere. *Pulverulentus*.
Pieno di ribalderia. *flagitiosus*.
Pieno di stupore. *stupidus*.
Pietà, religione verso Dio, la patria, li genitori. *Pietas*, *atis*. Per compassione. *misericordia*, *æ*. aver pietà. *Pium esse*. aver pietà d'alcuno. *alicujus misereri*
Pietosamente. *cum miseratione*, *pie*.
Pietoso, religioso. *Pius*, *religiosus*. Misericordioso. *misericors*, *ordis*.
Pietra, sasso. *lapis*, *saxum*, *silex*.
Pietra picciola. *lapillus*.
 di pietra. *lapideus*, *a*, *um*.
 pieno di pietre, pietroso. *lapidosus*.
 divenir di pietra. *lapidesco*, *scis*.
 luogo, dove si cavano le pietre. *lapidicina*, *æ*.
Pietra da aguzzare. *cos*, *cotis*.
Pietra focaja. *silex*, *icis*.
 di pietra focaja. *siliceus*, *a*, *um*.
Pietra, che nasce nella vescica dell'uomo. *calculus*, *li*.
Pietra della sepoltura. *lapis sepulcri*.
Pietra preziosa. *gemma*, *æ*.
Pietroso, sassoso. *lapidosus*, *saxosus*.
Pietruccia, petricina, picciola pietra. *lapillus*, *calculus*, *scrupulus*.
Pieve. *Plebs*.
Piffera, piva, strom. da sonare. *tibia*, *æ*.
Pifferista, sonator di piva. *tibicen*, *inis*, *auletes*, *æ*.
Pifferata, suono da ballare. *concentus tibiarum*.
Pigione, prezzo dell' abitazione. *Pensio*, *onis*.
Pigionale, chi tien casa a pigione. *inquilinus*.
Pigliare, prendere. *sumo*, *capio*, *accipio*, *suscipio*, *prehendo*.
Pigliar altronde. *transsumo*, *is*.
Pigliar ad imprestito. *mutuor*, *aris*.
Pigliar ad interesse. *fœnore assumere*, *sumere pecuniam fœnore*.
Pigliare ad affitto. *conduco*, *is*.
Pigliar con violenza. *rapio*, *arripio*.
Pigliar altrimenti, che. *aliorsum accipere*, *ac*.
Pigliar a questo fine. *in hanc partem accipere*.
Pigliar forza, ristorarsi. *confirmare se*.
Pigliar fresco. *captare auram*, *vel frigus*.
Pigliar a difendere alcuno. *recipere aliquem in re aliqua patrocinium*, *tutelam*, *defensionem*.
Pigliar innanzi. *Præcipio*, *is*.
Pigliar allegrezza di qualche cosa. *capere lætitiam ex re aliqua*.
Pigliar dolore. *haurire dolorem*, *sic luctum*, *&* *voluptatem*.
Pigliar con fuga. *rapio*, *is*.
Pigliar con rete. *irretio*, *is*. Pigliato nella rete. *irretitus*, *a*, *um*.
Pigliar fastidio. *capere dolorem*, *accipere dolorem*. *Cam.*
Pigliar fastidio di qualche cosa. *trahere ex re aliqua molestiam*.

Pigliar frutto. *capere fructum ex re aliqua*.
Pigliar l'amicizia. *inire amicitiam*.
Pigliar inimicizia. *suscipere inimicitias*.
Pigliar gl'inimici. *capere hostes*.
Pigliar gli alloggiamenti. *capere castra*.
Pigliar il partito. *inire consilium*.
Pigliar in buona parte. *æqui bonique facere*, *boni consulere*, *in bonam partem accipere*.
Pigliar il consiglio d'alcuno. *capere consilium alicujus*.
Pigliar la cosa sopra di se. *rem in se recipere*.
Pigliar in mala parte. *in pejorem partem accipere*.
Pigliar le arme contro d'alcuno. *ferre arma in aliquem*.
Pigliar arme per alcuno. *sumere arma pro aliquo*.
Pigliarla per qualcuno. *contendere pro aliquo*.
Pigliarla con qualcuno. *sumere inimicitias cum aliquo*.
Pigliar marito, maritarsi. *nubo*, *is*.
Pigliar parere con alcuno. *capere consilium cum aliquo*.
Pigliar piacere di qualche cosa. *capere ex re aliqua voluptatem*, *affici voluptate ex re aliqua*.
Pigliarsi piacere d'alcuno. *illudere aliquem*.
Pigliar parte. *tenere partem*.
Pigliar prestamente. *arripio*.
Pigliar qualche cosa per burla. *Aliquid per jocum accipere*.
Pigliar il tempo. *anticipo*, *animverto*.
Pigliar una gran bastonata. *accipere magnam plagam*.
Pigliar un affare. *suscipere munus*.
Pigliar luogo all'improvviso. *improviso adventu locum capere*, *occupare*.
Pigliar un per figliuolo. *adoptare aliquem*.
Pigliar un maneggio. *suscipere negotium*.
Pigliar la via. *capere viam*, *inire viam*.
Pigliar il parlare ad altro senso, che non si dice. *vim verbi in aliud*, *atque dicitur*, *accipere*.
Pigliar uno per mezzo. *medium accipere*.
Pigliar uno per li capelli. *involare in alicujus capillos*.
Pigliar uno in collo di peso. *capere aliquem sublimem*.
Pigliar uno per compagno e far qualche cosa. *apprehendere aliquem collegam*, *sumere*, *adsciscere*.
Pigliar un assunto di qualche cosa. *sumere sibi aliquid*.
Pigliar utilità da qualche cosa. *capere ex re aliqua fructum*.
Pigliar l'accordo. *accipere conditionem*.
Pigliar ardire. *sumere animum*, *o spiritum*.
Pigliar a sdegno. *ægre ferre*.
Pigliar a sicurtà. *sibi sumere*, *in se recipere*.
Pigliar diletto. *capere voluptatem*.
Pigliar esempio. *capere exemplum*.
Pigliar fiato. *accipere anhelitum*, *respirare*.
Pigliar guerra. *suscipere bellum*.
Pigliar la penne per iscrivere. *sumere calamum*.
Pigliar per la mano. *Prehenso*, *as*.
Pigliar prigione. *comprehendo*, *is*, *prehendo*.
Pigliar prove. *facere periculum*.
Pigliato, preso. *captus*, *sumptus*.
Piglio, dar di piglio. *arripio*.
Piglio, per guardatura. *vultus*, *aspectus*.
Pigmeo, uomo picciolo. *Pumilio*.
Pigna, frutto del pino. *conus pineus*, *nux*, *nux pinea*.
Pignatta, pentola. *olla*, *cacabus*, *chytra*, *vel chutra*.
Pignattaro, chi fa pignatte. *figulus*.
Pignatella, picciola pignatta. *Parva olla*, *auxilla*.
Pignoccato. V. pinocchiata.
Pignolata. *nuclei pinei*.
Pigramente. *Pigre*, *ignave*, *lente*.
Pigrissimo. *ignavissimus*, *inertissimus*.
Pigrizia. *desidia*, *æ*, *ignavia*, *Pigritia*.
Pigro, lento, tardo, negligente. *Piger*, *ignavus*, *iners*, *socors*, *hebes*, *segnis*, *tardus*, *stupidus*, *bardus*. Divenir pigro. *Pigresco*, *is*. Non pigro. *impiger*.
Pila, vaso dell'acqua santa. *pila*, *æ*.
Pila d'una fontana. *crater*, *eris*. (*rum*.
Pilastro, colonna piana. *Pila*, *æ*. della porta. *Parastata*, *æ*.
Pillola. *Pilula*, *æ*.
Pillole, medicamento. *catapotium*, *ii*.
Piloto, e pedoto, chi guida la nave. *gubernator*.
Pina, pigna. *nux pinea*.
Pinnacolo, sommità. *Pinnaculum*.
Pincerna, coppiere. *Pincerna*, *servus a cyathis*.
Pincione, fringuello. *fringilla*.
Pingere, dipingere. *Pingo*, *is*.
Pino, albero. *Pinus*, *i*. Di pino. *Pineus*, *a*, *um*. Luogo piantato di pini. *Pinetum*, *ti*.
Pino, il frutto del pino. *strobilus*, *li*.
Pinocchiato. *Pinea conditura*, *vel compositio nuclei pini saccharo coagmentati*, *vel conditi*.
Pio, religioso. *Pius*, *a*, *um*.
Pioggia, piova. *Pluvia*, *æ*, *imber*, *bris*.
Pioggia continova. *imber continuus*.
Pioggia fredda. *imber gelidus*.
Pioggia subita, che viene all'improvviso. *nimbus*.
Piombare, quando il muratore dirizza col piombino. *ad perpendiculum exigo*. Per essere a perpendicolo. *ad Perpendiculum respondere*.
Piombare, cioè cader furiosamente. *Præcipito*, *ruo*, *præceps ruo*, *decido*.
Piombaruola, pallotta di piombo. *Plumbata*, *æ*.
Piombino, archipendolo, strumento per aggiustare. *Perpendiculum*.
Piombino della stadera. *sacoma*, *atis*, *æquipondium*.
Piombo, metallo notissimo. *Plumbum*, *bi*. Di piombo. *Plumbeus*, *a*, *um*.
Pioppo, albero noto. *hæc populus*.
Piovano, prelato, che ha cura della pieve. *antistes*, *stis*, *Parochus*.
Piova, il medesimo, che pioggia. *Pluvia*, *æ*.
Piovere. *Pluo*, *ebat*.
Piovoso. *Pluviosus*, *Pluvialis*, *imbrifer*.
Piperna, erba. *Piperitas*, *tis*.
Pipire, far il verso di pulcino. *Pipio*, *is*.
Pipistrello, nottola, uccello notturno. *vespertilio*, *onis*.
Pippio, beccuccio. *rostrum*, *rostellum*.
Pippione, colombo giovane. *pullus columbæ*.
Pira, rogo, monte di legne accese, sopra il quale gli antichi bruciavano i corpi. *Pyra*, *æ*, *rogus*, *i*.

Piramide, aguglia. *Pyramis*, *idis*. A foggia di piramide. *Pyramidatus*, *a*, *um*.
Pirata, corsaro, ladro di mare. *Pirata*, *tæ*.
Piria. *Infundibulum*.
Pirlo, trottolo, stromento, col quale giuocano i fanciulli. *trochus*, *trochi*.
Pisciare, orinare. *mingo*, *is*, *meio*, *is*.
Pisciatoio, vaso da pisciare. *matula*, *matellio*, *onis*, *matella*.
Piscina. *Piscina*, *lacus*.
Piscia. *urina*, *lotium*.
Pisello, biso, legume. *Pisum*, *Pisi*.
Pisside. *Pyxis*, *idis*.
Pistacchio, frutto. *Pistacium*, *cii*.
Pistello da mortaro. *Pistillum*, *li*.
Pistola, colla penult. breve, val lettera. *Epistola*, *æ*.
Pistolese, sorta d'arme. *sica*, *æ*.
Pistore, pannattiere. *Pistor*, *oris*.
Pertinente a pistore. *Pistorius*, *a*, *um*.
Pitale, zangola. *scaphium*, *lasanum*.
Pitaffio. *Inscriptio*, *elogium*.
Pitoccare. *ostiatim victum quæritare*, *mendicare*.
Pitoccheria. *mendicabulum*.
Pitocco, mendico. *mendicus*.
Pittima. *Pomentum*, *Emplastrum*.
Pittore, dipintore. *Pictor*, *oris*.
Pittura. *Pictura*, *æ*.
Pittura di ricamo. *Pictura textilis*.
Pittura in quadri. *Pictura in tabulis*.
Pittura di una sola tinta. *Monochroma*.
Pittura ben fatta. *Tabula bene Picta*.
Piva, strom. musicale. *Tibia*, *æ*. Chi suona di piva. *Tibicen*, *inis*.
Più, nome. *Plus*, *Pluris*. avv. *magis*, *amplius*. più presto, più in fretta. *citius*. più presto, cioè più tosto. *Potius*, *potissimum*. più tardi. *serius*. più là, *longius*, *ulterius*. più a dentro, adv. *interius*. più dentro, nome. *interior*, & *interius*. più caro prezzo. *carius*. più chiaramente. *apertius*, *planius*, *evidentius*, e così degli altri avverbj. più giovane. *junior*, *minor natu*. più bello. *pulchrior*, *&* *us*; così degli altri nomi. più di mille soldati. *super mille milites*. più, e più, pluralmente. *alii*, *atque alii*. più, o meno. *plus minusve*. più che si dice, o pensa. *ultra famam*. più d'una volta. *Iterum*. più volte. *sæpe*, *sæpius*, *sæpenumero*, *pluries*, *compluries*. al più. *ad summum*. per lo più. *Plurimum*. più che mai. *ut cum maxime*. più adesso, che mai. *ut cum maxime*, *nunc maxime*. ogni giorno più. *Plus*, *Plusque in dies*, *quotidie magis*. più d'un giorno. *diutius die*. più del dovere, più del giusto, più dell'onesto. *Plus æquo*, *plus*, *quam satis est*, *plus satis*. più che troppo. *nimia plus*. essere di più. *Præsto*, *as*, *excello*, *is*.
Piuma, penna picciola d'uccello. *Pluma*, *æ*. di piuma. *Plumeus*, *a*, *um*. letto di piuma. *culcita Plumea*. piumaccio di letto. *Pulvinus*, *ni*. piumaccietto, picciolo piumaccio. *Pulvinus*, *i*.
Pizza, focaccia. *Placenta*, *æ*.
Pizzicare. *vello*, *is*. spesso. *vellico*, *as*.
Pizzicarolo, chi vende carne salata, formaggi, e altre cose simili. *cupedinarius*, *salarius*, *salgamarius*.
Pizzicato, o pizzico. *vellicatio*, *onis*.
Pizzicore, pizza, prurito. *Pruritus*, *prurigo*. aver pizzicore, pizza. *Prurio*, *is*.
Placare, mitigare. *Placo*, *lenio*, *demulceo*.
Placare il dolore. *lenire*, *e levare dolorem*.
Placar con prieghi. *Placare precibus*.
Placamento. *Placatio*, *placamen*. (*ter*.
Placabilmente, o placatamente. *placate*, *placide*, *placabiliter*.
Placabile. *Exorabilis*, *le*, *placabilis*, *le*.
Placabilità. *Placabilitas*, *atis*.
Placare. *Placo*, *lenio*, *mitigo*, *sedo*. (*tus*.
Placato. *Placatus*, *a*, *um*. non placato. *implacatus*, *impacatus*.
Placido, piacevole. *Placidus*, *a*, *um*.
Platano, albero. *Platanus*, *ni*. di platano. *Platanimus*, *a*, *um*. luogo piantato di platani. *Platanon*, *onis*.
Plaudere, applaudere. *plaudo*, *is*. Plausibile. *Plausibilis*, *le*. (*is*.
Plauso. *Plausus*, *us*.
Plaustro, una sorta di carro aperto da ogni banda. *plaustrum*,
Plebe, plebaglia, la più vil parte del popolo. *plebs*, *bis*. plebeo. *Plebeius*, *a*, *um*.
Plenilunio. *Plenilunium*, *ii*.
Plettro, archetto della lira, e la penna, con la quale si suona la cetera. *Plectrum*, *tri*.
Plico di lettere. *fasciculus litterarum*.
Po' per poco. *Parum*.
Po. *Padus*, *Eridanus*, F. celebre, Re de' Fiumi dell' Italia.
Pochetto, nome, pochettino, pochino. *Pauculus*, *pauxillus*. Pochetto, avv. un pochetto. *Pauxillum*, *aliquantulum*, *parumper*, *paulisper*. un pochettino innanzi. *Paululum ante*. un pochettino dopo. *Paululum post*. un pochettino più alto. *Pusillo altior*.
Pochezza. *Paucitas*, *exiguitas*.
Pochi, e poche. *Pauci*, *æ*, *a*.
Pochissimo, nome. *Paucissimus*, *perpauculus*, *perpaucissimus*. Pochissimo, adv. *Perparum*, *parum admodum*, *perpauxillum*, *perpauxillum*, *minime*, *minimum*.
Poco, sost. *exiguum*, *i*. poco, aggett. *paucus*, *a*, *um*, *non multus*, *a*, *um*. molto poco. *Perpaucus*. quanto poco, o picciolo tu vuoi, o si sia. *quantulus cunque*. poco, e cattivo, *minus multum*, *&* *minus bonum*. poco, avver. *Parum*, *exigue*, *modice*. un poco di tempo. *paulisper*. poco più giovane. *Parum junior*. un poco più. *Plusculum*. poco prima, poco innanzi, poco avanti, poco tempo avanti. *Paulo ante*, *pridem*, *jamdudum*. poco dopo. *paulo post*. poco dopo che. *Paulo postquam*. da poco in qua. *paucis ab hinc diebus*, *vel paucos ab hinc dies*. a poco a poco. *sensim*, *paulatim*, *sensim*, *ac leniter*, *sensim*, *ac pedetentim*. di poco, fresco, nuovo, *recens*, *entis*. ben poco. *Paululum*. molto poco. *Perpaululum*. poco fa. *dudum*, *modo*, *nuper*. poco importa. *Parum interest*. poco giova. *Parum prodest*. offendere poco alcuno. *parce*, *&* *molliter lædere aliquem*, *non graviter offendere*, *leviter commovere*, *non acerbe vexare*.
Podagra, gotte. *Podagra*, *morbus articularis*.

Podagroso, gottoso. podagricus, podagrosus, arthriticus.
Podere, lo avere. facultas, atis.
Podere, possessione. fundus, praedium, ii.
Poderetto, possessioncella. praediolum, li.
Poderoso. fortis, potens, validus.
Podestà, o potestà, autorità. potestas, atis. in podestà, in podere. in manu.
Podestà di Dio. numen, inis.
Podestà, magistrato. praetor, oris, potestas.
Podesteria, offizio del podestà. praetura, ae.
Palazzo del Podestà. praetorium, rii.
Poema, composizione in versi. poema, tis.
Poesia, arte de' poeti. poesis, sis.
Poeta. poeta, ae. di poeta. poeticus, a, um.
Poetessa, donna, che compone versi. poetria, riae.
Poetica, l'arte del comporre un poema. poetice, es, ars poetica.
Poetizzare. carmina pangere.
Poggia, è quella corda, che lega il capo dell'antenna da man destra. pes dexter.
Poggiare, salire. scando, ascendo. per appoggiarsi. initi.
Poggio, colle, monte. collis, is, mons, ontis.
Poggiuolo, è luogo eminente sporto in fuori della casa. podium, dii, menianum, i.
Poi. post, postea, deinde, dehinc. che poi? quid postea? quid tum? E poi. porro autem. E poi? quid tum postea?
Poichè, dappoi che. postquam. poichè, perchè. quoniam, siquidem, quandoquidem. Poichè, subito che, ubi, ut, simul ac, simul atque, cum primum, ubi primum.
Pola, o monacchia, uccello. monedula, ae.
Polcella, fanciulla vergine. virgo, puella.
Poledra, cavalla giovane. equa juvencula.
Poledro, cavallo giovane. pullus equinus.
Polenta, sorta di vivanda. polenta, puls.
Polire, ornare, nettare. polio, is, expolio, detolio.
Polire, cioè pianare. dolo, as, ascio, as, levigo, as.
Polire intorno. circumdolo, as.
Polire perfettamente. edolo, as.
Politamente, ornatamente. polite, expolite, ornate, exquisite, egregie.
Politamente, cioè molto bene. graphice.
Politezza, nettezza. nitor, oris, munditia, mundities. Senza politezza. inelegans, antis.
Polito, ornato. politus, expolitus, elegans.
Polito, netto. mundus, a, um. non polito, non netto, lordo, sporco. immundus.
Polizza. scheda, ae, schedula, ae.
Polizza, scritto di propria mano. chirographum.
Polizza d'accordo, sottoscritta da ambedue. syngrapha, ae.
Polizza del debitore al creditore. antapocha.
Polizza di cambio. syngrapha permutationis, syngrapha transmittendae, vel transmissae pecuniae.
Polizza, passaporto, patente. libellus, i.
Polizza di obbligazione. syngrapha, syngraphum, tabulae, arum.
Polizza di quitanza. apocha, acceptilatio.
Polizzetta. schedula, ae.
Pollajo, e pollaro, stanza da galline. gallinarium, cors, cortis.
Pollame. altilia, um.
Pollastro. pullaster, stri.
Pollastrello, pulcino. pullus gallinaceus.
Polleauolo, polegio, erba. pulegium.
Pollino, pidocchio, che nasce alle galline. pediculus.
Pollo, over pollastro. pullus gallinaceus.
Pollazione. fluxus genitura.
Polmone, parte interiore del corpo. pulmo. infermo del polmone. pulmonarius.
Palo, Cardine dal Cielo. polus, i.
Polpa, carne senza osso. pulpa, ae.
Polpa dalla gamba. sura, ae.
Polpetta, composizione fatta di carne battuta, in guisa di pomo. officium, artocreas.
Polpo, over folpo, pesce. polypus, pi.
Polso, il moto dell'arterie. pulsus, ictus, percussus venarum, vel arteriarum. Toccar il polso. venarum pulsum attingere, vel explorare, venas tangere, vel tentare.
Poltiglia, polenta. puls, pulticula. Per fango liquido. caenum, sordes.
Poltrire, poltroneggiare. diffluere inertia.
Poltrone, vil d'animo, dappoco. ignavus, segnis, socors, iners, deses.
Poltroneria, dappocaggine. ignavia, inertia, segnitia, desidia, socordia.
Poltroneggiare, far il poltrone. dedere se ignaviae, atque desidiae, propter desidiam in otio vivere, ignaviae indulgere, desidia marcescere, cessatione torpere.
Poltronescamente. ignave, segniter.
Polvere, polve. pulvis, eris. Da' metalli, scobs, obis. Da archibugi, a bombarde, pulvis sulphureus, nitratus ac sulphureus. Di Cipro, pulvis cyprius, diapasma, atis. Di polvere. pulvereus, a, um. Impolverato, pulvere aspersus. Pieno di polvere, pulverulentus. Far polvere. pulverem movere.
Polverina, picciola polvere. pulvisculus, i.
Polverino, stromento da tener la polvere dentro. arenarium vas.
Polverio, polvere levata, e agitata da vento. pulvereus turbo.
Polverizzabile. friabilis.
Polverizzare, fare in polvere. pulvero, as, dispulvero, in pulverem solvere, resolvere, redigere.
Polverizzato. friatus.
Polveroso, pieno di polvere. pulverulentus.
Pomajo, cioè dove sono piantati i pomi. pomarium, ii.
Pomaro, albero, che fa la mela. malus, li, pomus, mi.
Pomaro, dove stanno i pomi frutti. pomarium, ii.
Pomaro, cioè chi vende i pomi. pomarius, ii.
Pomato, di color pomato. scutulatus. Pomellato, macchiato. guttatus.
Pomi nani. maliscula, orum.
Pomice pietra. pumex, icis.
Pomo, melo. pomum, mi, malum, li.
Pomo cotogno. malum cotoneum.
Pomo appiolo. malum appianum.
Pomo granato. malum punicum.
Pomo arancio, albero. malus aurea. Frutto. malum aureum.
Pomo grosso. pomum decumanum.
Pomo, che non dura. pomum fugax.
Pomo temporivo. pomum praecoquum, & praecox.
Pomo tardivo. pomum serotinum.
Pomo putrefatto. pomum putre.
Pomo pien di vermi. pomum verminulosum.
Pomo intero. pomum vietum, & pomum mitre.
Pomo, che casca da se. pomum caducum, & pomum caducum.
Pompa, solennità. pompa, ae.
Pompa funabre. pompa funebris, justa, orum, exequiae, arum.
Pompa, cioè superbia. fastus, us.
Pomposamente. laute, splendide. Andar pomposamente. incedo, is.
Pomposo, superbo. lautus, splendidus.
Ponderare, esaminare. perpendo, is, pondero, as, expendo, is.
Ponderatamente. perpense, considerate.
Ponderoso, greve, pesante. gravis, ponderosus, onerosus.
Pondo. pondus, eris.
Ponente, Occidente. Occasus, us, Occidens, entis.
Ponente, vento. Favonius, Zephyrus.
Ponente maestro, vento. Corus, ri.
Ponere, e porre. Leggi porre.
Pongolo, ponzello, ponzetto. aculeus, ei.
Pongolo delle api. aculeus, ei.
Ponta del ferro. cuspis, dis. Leggi punta.
Pontal della stringa. aciula, ae.
Pontare, far la punta. acuo, is, cuspido, as.
Pontare, tassare. taxo, as.
Ponte da passar fiumi. pons, pontis.
Ponte levatojo. pons versatilis.
Pontellare, premere. fulcio, cis.
Pontellato. fultus, a, um.
Pontello, sostentamento. fulcrum, sustentaculum.
Pontefice, Papa, suprema dignità, e grado. Pontifex, icis. da Pontefice. Pontificalis, & Pontificius.
Ponticello. ponticulus.
Pontificato, dignità del Pontefice. Pontificatus.
Pontone, fabbrica da passar un fiume. ponto, nis.
Puntuale, o Puntuale. diligens, exactus.
Puntualità, o Puntualità. exacta diligentia.
Puntualmente, o Puntualmente. exacte, diligenter, adamussim.
Puntuto, aguzzo. acuminatus, cuspidatus.
Ponzello, e Ponzetto. aculeus, lei.
Ponzello, di bifolchi, per pungere i buoi. stimulus.
Popolaccio. plebs, popellus.
Popolato. incolis frequens.
Popolazione. incolarum frequentia.
Popolesco. popularis.
Popolo, gente, nazione. populus, li.
Popolo picciolo. popellus, i. Per consentimento del Popolo. populariter.
Popone, melone. melo, onis.
Poppa delle nave. puppis, is.
Poppa, tetta. mamma, mae.
Poppare, dar latte. lacto, as.
Poppare, pigliar la poppa. lac sugere.
Poppote, e poppatella. pupa, pae.
Porca, scrofa. porca, ae, scrofa, ae.
Porcacchia, porcellana, erba. portulaca, cae.
Porcaro, custode di porci. subulcus, porcarius, suarius.
Porcella, porchetta. sucula, ae.
Porcellana, erba. portulaca.
Porcelletta, animaluccio di molti piedi. millepeda, ae.
Porcheria, lordura. sordes, dium.
Porchetta. Leggi porcella.
Porco, animal noto. sus, suis, porcus, ci. Di porco, suillus, a, um, porcinus, a, um. Da porco. suarius.
Porco castrato. majalis, lis. Far il verso del porco. grunnio, is. Il verso, e voce del porco, grunnitus, us. Sterco di porco. sucerda, ae.
Porco cignale, o selvatico. aper, apri. Di porco cignale. aprinus, a, um.
Porco ingrassato. porcus saginatus.
Porco allevato con la colloblia. porcus collaviaris.
Porco spino. hystrix, cis.
Porfido, marmo durissimo. porphyrites, ae, e porphyreticus marmor. Di porfido. porphyreticus, a, um.
Porgere, stendere. porrigo, is, extendo, is.
Porgere ajuto, o soccorso. opitulor, aris, succurro, is, ferre opem.
Porgere innanzi. protendo, dis.
Porgere le mani. tendere, porrigere manus.
Porgere la mano a qualche cosa. manibus aliquid appetere.
Porgere soccorso. opem ferre, opitulari.
Poro. porus.
Poroso. perfiabilis.
Porpora, è una conchiglia, col di cui sangue, o liquore si tingono i panni in colore rosso. purpura, ae, concha marina, conchylium marinum. Vi è anche un'altra conchiglia diversa che serve al predetto effetto, latin. murex, icis.
Porpora, o liquore della conchiglia detta porpora. purpura, ostrum, conchylium, murex.
Porpora, o drappo o panno tinto in porpora. purpura, ae, ostrum, i. di porpora. purpureus, a, um. Tinger di porpora. purpuro, as, purpura, vel ostro tingere, imbuere, perfundere. Divenir come porpora purpurasco. Vestito di porpora. purpuratus.
Porporino. purpureus.
Porre, ponere, mettere. pono, is, loco, as.
Porre aguati. insidior, aris, locare insidias, parare, facere, struere.
Porre a vendere. proscribo, is, venale propono.
Porre campo in qualche luogo. locare castra in aliquo loco, collocare, castra metari, castra facere.
Porre giù gli errori. deponere errores.
Porre giù la veste. ponere tunicam.
Porre giù l'odio. deponere simultatem, & deponere inimicitias.
Por giù il desiderio di combattere. abjicere certandi cupiditatem.
Por giù il dolore. abjicere dolorem.
Porre giù la pratica di qualche cosa. deponere usum rei.
Porre ogni cosa sossopra. conturbare omnia, vel omnia perturbare, omnia agitare.
Porre in pratica. in usum inducere, exequi.
Por ogni cosa in comune. omnia conferre in communem usum.
Porre ad effetto. conferre verba ad rem.
Por cura, aver cura. curo, ras. Aver cura di casa. curare familiam.
Por da canto, mettere da banda. depono, sepono.
Por diligenza. adhibere, vel conferre diligentiam.
Porre in mezzo alcuno. circumvenire aliquem.
Porre in mezzo ad utilità di tutti. conferre aliquid in commune.
Porre in ordine. paro, as.
Porre il suo pensiero, ed opera a qualche cosa. conferre curam, & operam suam ad aliquid.
Porre i termini, limitare. determino, as, fines constituere.
Porre in luce qualche cosa degna di lo. edere, emittere aliquid dignum suo nomine.
Porre la polvere nella lettere. literas arena conspergere, pulvisculo inspergere.
Porre le sue forze. conferre vires ad aliquid.
Porre leggi. statuere, dicere leges.
Porre in isbaraglio. fundo, is.
Porre in esecuzione quello che tu dici. conferre verba ad rem.
Por la tavola. sternere mensam.
Por la sella al cavallo. sternere equum.
Porro, erba. porrum, ri. Luogo piantato di porri. porrina, nae.
Porro, che nasce nelle mani. verruca, ae. Chi è pieno di porri, verrucosus, a, um.
Porrofico, cresta, infermità. ficus, fici.
Porsi a fuggire, o in fuga. arripere fugam, mandare se fugae, conjicere se in fugam, dare se in pedes.
Porsi a scrivere. aggredi ad scribendum.
Porsi a pericolo. offerre se periculo, vel in discrimen.
Porsi in viaggio. committere se viae, vel itineri, dare se in viam.
Porta, uscio, entrata della casa. porta, janua, ostium, foris, ium. A porta, a porta. ostiatim. Porta, che s'apre fuori. foris, ium. Porta di dietro. posticum, ci. Porta secreta. pseudothyrum, i.
Portabile. tolerabilis.
Porta lettere, corriere. tabellarius, rii.
Portamantello. bulga, mantica.
Portamento. incessus. Per diportamento, costume. mores.
Portamento, foggia di vestire. vestitus, habitus, gestamen.
Portare. porto, as, fero, fers, gesto, as, gero, is.
Portare ornamento collane, ed altro. monilia gestare pendentia collo.
Portare da un luogo ad un altro. asporto, as, deveho, is.
Portar dentro. importo, ingero, infero.
Portar fuori. effero, exporto, egero.
Portar intorno. circumgesto, circumfero.
Portar via. aufero, asporto.
Portar via per forza. abduco, is.
Portar sotto. subtus gestare.
Portar per acqua, o per terra. veho, is.
Portar un di peso. arripere aliquem.
Portar un corpo a seppellire. efferre cadaver.
Portar un negli occhi. habere aliquem in oculis, gestare aliquem in sinu.
Portar di tempo in tempo. differo.
Portar su le spalle, o in ispalla. bajulo, as, humeris ferre, vel gestare. In groppa. clunis vehere.
Portar lettera ad alcuno. perferre literas ad aliquem.
Portar in processione. circumfero, circumduco.
Portar allegrezza. afferre laetitiam, afferre laetitiam.
Portar fin al fine. perfero.
Portar alcuna cosa di nuovo. novi aliquid afferre.
Portar obbligo ad alcuno. alicui gratiam habere.
Portar innanzi. proveho, is.
Portar a qualche luogo. affero, defero.
Portar in pubblico. profero.
Portar in qua, e in là. differo.
Portarsi da uomo da bene. probe agere, probe, vel recte se gerere. Valorosamente. praebere se virum, strenue agere. Onoratamente. praeclare se gerere. Cortesemente. praebere se humanum. Diligentemente. agere accurate. Da savio. prudenter agere, sapienter se gerere. Portarsi bene in qualche cosa. gerere se bene in aliquo munere, gerere aliquid summa cum laude, nihil facere non egregie. Portarsi bene in governo. gerere se egregie in Magistratu. Portarsi umilmente. submisse, vel modeste se gerere. Portarsi bene con alcuno. bene de aliquo mereri.
Portarsi da tristo. improbe aliquid facere, & facere impure. Molto male. turpissime se gerere. Bruttamente. foede aliquid facere. Dissolutamente. intemperanter agere. Da femmina, effeminate aliquid facere. Scortesemente. inurbane, duriter, inclementer agere. Portarsi male con alcuno. male mereri de aliquo.
Portatile. gestatorius, mobilis.
Portato. latus, gestatus. Con navi, giumenti, e carri. vectus, advectus. Per forza. abductus.
Portatore, chi porta. gestator, lator. Portatore, facchino. bajulus. Portator di ciance. nugigerulus. Di fama, famigerator. Di pace. pacifer. Di lettiche. lecticarius, ii. Di pioggia. nimbifer, nimbosus, pluvius.
Portatura. vectura, advectio.
Portello, porticella, picciola porta. ostiolum, foricula, portula.
Portento. portentum, prodigium.
Portentoso. prodigiosus, portentosus.
Portico. porticus, us, xystus, sti.
Portiera, quella cortina che si tiene alle porte. aulaeum, velum ostii.
Portiere, chi sta alla portiere. cubicularius.
Portinajo, portiere. ostiarius, janitor.
Portinajo, chi posa il porto. portitor, oris.
Portinara, donna, che ha cura della porta. janitrix, cis.
Porto di mare, o di fiume. portus, us. Senza porto, importuosus, a, um. Essere in porto, in sicuro. in portu navigo, in portu sum. Afferrar porto, portum capere, occupare, tenere, in portum invehi, deferri. entrare in porto. portum tenere, portum inire.
Portuoso, che ha molti porti. portuosus.
Porzioncella. exigua pars, portiuncula.
Porzione. portio, pars.

Posa.

Posa, riposo. *quies, requies.*
Posare, riposare. *quiesco, is.* Per deporre. *depono.*
Posare per giacere. *jaceo.*
Posata, posa. *quies.* Per istromenti da prender cibo. *arma mensalia.*
Posatamente. *quiete, mature.*
Poscia, dappoi. *Postea, dein, deinde, deinceps.*
Posciachè. *Postquam.*
Posdimane, dopo dimane. *Perendie.*
Positore. *Positor, oris.*
Positura, posizione, situazione. *situs.*
Pospasti. *Bellaria.*
Posporre, mettere dopo. *Posthabeo, postpono.*
Possa, possanza. *vis, potentia.*
Possa morire, giuramento. *moriar, ne vivam.*
Possanze. *Potentia, vis, vires.*
Possedere, aver possesso. *Possideo, teneo, habeo.*
Posseditore, posseditore. *Possessor, oris.*
Possente, o potente, cioè forte. *Potens, fortis.* Forte in guerra. *bello potens, bellipotens.* Possente, o ricco, *dives, locuples, opulentus, fortunatus.*
Possessione, il possedere. *Possessio, onis.* Possessione, fondo, podere. *fundus, praedium.* Ereditaria. *haeredium, ii.*
Possesso. V. possessione. Essere al possesso. *esse in bonis, frui bonis, tenere bona, possidere, fructus capere.*
Possessore, e posseditore. *Possessor, oris.*
Possibile, e impossibile, quel che si può fare, o non fare. *quod fieri potest, vel non potest.*
Possibilità, il potere. *facultas, atis, copia, a.*
Posta, la posta, corriero. *tabellarius, ii, veredarius, ii, cursor.* Poste pubbliche. *cursus fiscalis.* Sedia da posta. *cisium.* Per le poste, come vanno per le poste. *commutatio ad celeritatem equis uti.*
A posta, a bello studio. *dedita opera, consulto.*
A tua posta, o tua requisizione. *ubi vis, tuo arbitratu.*
Messo a posta. *certus nuntius.*
Postema, infermità. *abscessus, vomica.*
Postemoso. *tabidus, purulentus, vomicosus.*
Postergare. *ad tergum rejicere.*
Posteriore, parte di dietro. *podex.*
Posteriore, add. *Posterior.*
Posterità, discendenza. *Posteritas, atis.*
Postero, che viene dopo noi. *Posterus, a, um.*
Posticcio. *fictus, adscitus.*
Postiglione. *veredarius, ii.*
Postilla, breve scrittura, ed esposizione. *brevis interpretatio.*
Posto, cioè luogo. *locus, gradus.*
Posto, participio, messo. *Positus, a, um.*
Posto appresso. *appositus.*
Posto incontro. *oppositus.*
Posto in ordine. *instructus, dispositus.*
Posto all' ordine del tutto. *Paratus ab omni re.*
Posto all' ordine nel campo. *Paratus ab exercitu.*
Posto ben all' ordine. *bene paratus.*
Postribolo. *lupanar.*
Postumo figliuolo chi è nato dopo la morte del Padre. *Posthumus, a, um.*
Potare, è tagliare alle piante i rami inutili. *puto, as, amputo.*
Potatore. *Putator, oris.*
Potator d' alberi. *arborator, oris.*
Potentato. *dominus.*
Potente, possente. *fortis, potens.*
Potente nell' armi. *armipotens.*
Potentemente. *valide, potenter.*
Potenza, possanza. *Potentia, vires, opes.* Di molta potenza. *multipotens.*
Potenza del vino. *vini vis, vires.*
Potere, nome. V. potenza. O potere di Dio. *proh Dei fidem.* Potere, per la facoltà. *facultas, atis.*
Potere, verbo. *Possum, valeo, queo, polleo.*
Potere appresso alcuno qualche cosa. *valere apud aliquem re aliqua.*
Poter d' autorità. *valere auctoritate.*
Poter dire d' averlo veduto. *obtestari, se id oculis vidisse.*
Poter promettere di qualche cosa. *posse polliceri de re aliqua*
Potere di amici. *valere amicis.*
Potere di facoltà. *valere opibus.*
Potere di consiglio. *Praestare, valere consilio.*
Potere di favore. *valere gratia.*
Potestà, o podestà. *facultas.*
Poveramente, infelicemente. *misere, miserabiliter.* Poveramente, con povertà. *tenuiter, mendice, anguste.*
Poverello, poveretto, poverino. *miser, misellus, infelix, pauperculus.*
Poverissimo. *Pauperrimus, a, um.*
Povero, bisognoso. *Pauper, egenus, inops.* Povero di amici. *inops ab amicis.* Povero di parole. *inops verborum.* Povero di riputazione. *inops ab existimatione.* Povero di danari. *pecuniae egens.* Povero d' ogni cosa. *inops ab omni re.*
Povertà, povertade. *paupertas, pauperies, egestas, inopia.*
Pozza, o pozzanghera. *lacuna, coenum.*
Pozzaro, fattor di pozzi. *Putearius, rii.*
Pozzo. *Puteus, ei.* Di pozzo. *Puteanus, putealis.*
Pozzolana, arena da mescolare con la calcina. *Pulvis, puteolanus.*
Pranzare, desinere. *Prandeo, es.*
Pranzo, il desinare. *Prandium, ii.*
Pratica, conversazione. *consuetudo, inis.* Onorata. *honesta.* Disonesta. *turpis.* Quotidiana. *usus quotidianus.* Vecchia. *vetus, inveterata.*
Pratica, o esperienza. *usus, us.* Pratica di guerra. *usus in re militari.*
Pratica per aver Magistrati. *ambitio, prensatio, studium.* Pratica d' offici innanzi tempo. *praepropere prensatio.* Per pratica. *ambitione contrahere.* Tener pratiche. *ambire, prensare, nullum in prensando studium praetermittere.*
Praticabile. *comis, facilis, hospitalis.*
Praticare, conversare. *versor, aris.*
Praticare negli studj. *versari in studiis.*
Pratico, esperto. *exercitatus, expertus.* Colui non è pratico. *Rudis est, ob usu rerum imperitus, usum rerum ignorat, non est in tractandis rebus versatus.*
Prato, dove nasce l' erba. *pratum, i.* Di prato. *pratensis, e.* Pratello, prato picciolo. *Pratulum, i.*
Pravità, malvagità. *Pravitas, perversitas.*
Pravo, malvagio. *Pravus, improbus.*
Preambolo. *Prooemium.*
Prebenda. *Proventus.*
Precedenza. *Primatus, princeps locus.*
Precedere, andar innanzi. *anteeo, praecedo, antecedo.*
Precessore, Predecessore. *decessor.*
Precetto, comandamento. *Praeceptum, jussus.*
Precettore, maestro, che instruisce. *Praeceptor, magister.*
Precidere, tagliare. *Praecido, is.*
Precipitare, traboccare. *Praecipito, as.* Precipitare o scavezzacollo. *se praeceps ferri.* Gettarsi a scavezzacollo. *dare se praecipitem.*
Precipitosamente. *Praecipitanter.*
Precipitoso. *Praeceps.*
Precipizio. *Praecipitium, praeceps locus, ruina.*
Precipuo, proprio, singolare. *Praecipuus, a, um.*
Precisamente, a punto. *Praecise, signanter.*
Preda, furto, bottino. *Praeda, ae.*
Predare, rubare. *Praedor, aris.*
Predatore, rubatore. *Praedator, onis, praedo, nis.*
Predecessore, antecessore. *decessor.*
Predecessori, cioè i nostri parenti già morti. *majores.*
Predella. *scamnum, sedes, scabellum.*
Predica. *concio, sermo.*
Predicabile, da esser celebrato. *Praedicabilis, le.*
Predicamento, il predicare. *Praedicatio, onis.*
Predicare, celebrare. *Praedico, cas.* Predicare, far le predica. *habere concionem, aut orationem.*
Predicatore. *concionator, orator.*
Predire, profetizzare, avvertire di qualche cosa prima che venga. *Praedico, cis.*
Predizione. *vaticinium, praesagium, praedictum.*
Predominare. *dominor.*
Predominio. *dominium, imperium.*
Prefazione. *Praefatio, onis.*
Preferire. *Praefero.*
Prefetto, preposto a qualche ufficio. *Praefectus.*
Prefiggere, dal determinato. *statuo.*
Prefisso. *statutum, certus.*
Pregare. *oro, rogo, precor, obsecro.*
Pregar con iscongiuri. *obtestor, aris.*
Pregare alcuno, che non si faccia ingiuria. *deprecari injuriam ab aliquo.*
Pregare grandemente. *obsecro, deprecor.*
Pregar riverentemente. *deprecor, eris.*
Pregatore, colui che prega. *rogator, precator.*
Preghiera, priego. *Precatio, rogatio, rogatus, us, obsecratio, preces, rum.* Con prieghi. *precibus.*
Pregiare, stimare, riputare. *aestimo, as.*
Pregiato. *ornatus, pretiosus, eximius.*
Pregio, onore. *honor, existimatio, onis.*
Pregio, prezzo, valuta. *Pretium, aestimatio.*
Pregiudicare, far pregiudizio, nuocere. *noceo, es, obsum, es.*
Pregiudicare, far giudizio di una cosa prima che si conosca. *Praejudico, as.*
Pregiudiziale. *damnosus, nocens.*
Pregiudizio, danno. *damnum, detrimentum.*
Pregnenza, gravidanza. *graviditas, praegnatio.*
Pregno, o pregna, gravida. *gravidus, praegnans, foeta.*
Pregno, cioè pieno. *Refertus.*
Prego. V. preghiera. *Preces.*
Pregustare, gustare prima. *Praegusto, praelibo.*
Prelato, persona posta in dignità ecclesiastica. *praesul, antistes.*
Prelatura. *Praesulis dignitas, aut munus.*
Prelibato, cioè eccellente. *excellens, optimus.*
Preludio. *Prooemium, prologus.*
Premere, aggravare. *Premo, comprimo.*
Premere col piede. *calco, as.*
Premeditare, pensare prima. *Praemeditor, praecogito.*
Premeditazione, pensamento. *Praemeditatio.*
Premeditato. *cogitatus, a, um.* Non premeditato. *incogitatus, a, um.*
Premiare, dar premj. *Remunerari, afficere praemiis aliquem.*
Preminenza. *Primatus, excellentia, praestantia.*
Premio, guiderdone. *Praemium, merces.* Senza premio. *gratis.*
Premura. *desiderium, sollicitudo.*
Premurosamente. *sollicite, anxie.*
Premuroso. *magni momenti, urgens, gravis.*
Premuto, stretto. *Pressus, a, um.*
Prence, principe. *Princeps.*
Prendere, pigliare. *sumo, assumo, desumo, prehendo, capio.*
Prendere per la mano. *prehendere dexteram, manu prehendere.*
Prendere arbitrio. *sumere arbitrium.*
Prendere aumento, crescere. *incresco, cis.*
Prendere alcuno in queste. *capere aliquem bello.*
Prendere travaglio per alcuno. *laborare de aliquo, sollicitum esse.*
Preoccupare, occupar avanti. *anticipo, praevenio, occupo.*
Preoccupazione. *Praeoccupatio, occupatio.*
Preparare, porre in ordine. *Paro, apparo, praeparo.*
Preparazione, apparecchio. *Praeparatio, onis.* Con preparazione. *Praeparate.*
Preporre, e proponere. *Praepono, antepono.*
Preposterò. *Praeposterus.*
Preposto. *Praepositus.*
Prepotente. *impotens, superbus.*
Prepotenza. *vis, violentia, impotentia.*
Prepuzio. *Praeputium, tii.*
Prerogativa. *Praerogativa, dos, ornamentum.*
Prese, cattura. *captura, prehensio.*
Presagio, l' indovinare. *Praesagium, gii.*
Presagire. *Praesagire.*
Presaglia, presa. *captura, ae.*
Presago, indovino. *vates.*
Presago, che sa indovinare. *Praesagus, a, um.*
Prescia. *festinatio.*
Presciutto, coscia di dietro del porco. *petaso, onis.* Piecciolo. *petasunculus.* per la coscia d' avanti. *perna, ae.*
Prescritto, prefinito. *Praescriptus, praefinitus.*
Prescrivere, prefinire, por fine. *Praescribo, is.*
Presentare, rappresentare. *Repraesento, as.*
Presentare i suoi conti. *exhibere rationes.*
Presentare, far presente, donare. *dono, largior, muneror.*
Presentarsi, cioè darsi nelle forze della giustizia per far le sue difese. *ex vinculis caussam dicere.*
Presente. *Praesens, entis.* Presente, dono. *munus, eris, donum, i.* Al presente. *in praesentia.* Essere presente. *adsum, intersum.*
Presentemente. *nunc, in praesentia.* Per in persona. *coram.*
Presenza, aspetto. *aspectus, conspectus, praesentia.*
Presentire, sentire prima. *Praesentio, is.*
Presenzialmente. *coram.*
Presepio, mangiatoja d' animali. *Praesepe, epis.*
Preservare. *defendo, munio, servo.*
Preservativo, che preserva. *defendens.*
Preservazione. *defensio, antidotum.*
Presidenza. *Praefectura, praesidatus.*
Presidente. *Praeses, idis, praefectus.* Essere presidente. *Praesideo, des.*
Preso, pigliato. *captus, sumptus, prehensus.*
Preso in rete. *irretitus, a, um.*
Preso, prigione. *captivus, captus.*
Presontuosamente. *arroganter, audacter, insolenter.*
Presontuoso, arrogante. *arrogans, audax, insolens, impudens.*
Presonzione, arroganza. *arrogantia, insolentia, temeritas.*
Pressa, calca. *frequentia.*
Presso, preposiz. cioè appresso. *apud, prope.*
Pressochè, quasi, poco meno. *prope.*
Pressione, il premere. *Pressio.*
Pressovario, color nero con albiccio. *nigricans.*
Pressura, oppressione. *oppressio.*
Prestamente, in fretta, presto. *mature, cito, festinanter, celeriter, curriculo.*
Prestante, eccellente. *excellens, praestans.*
Prestanza, imprestito. *mutuatio, commodatio.*
Prestare, imprestare, dar in prestito. *commodo, as, credo, is.* Prestare cose, che non si rendono le medesime, come denari, pane, vino, olio. *dare mutuum, uum, um.* Prestare ad usura. *foeneror, eris.*
Prestare fede ad alcuno. *habere fidem alicui.*
Prestare, per dare. *Praesto, stas.*
Prestezza, velocità, prescia. *celeritas, festinatio.*
Presto, veloce. *celer, citus, festinus.* Per sollecito, o pronto. *solers, promptus, diligens.*
Presto, avv. tosto, di corto, in breve, di qui a poco. *brevi, cito, confestim, mature, propediem.* Presto, presto. *illico.* Molto presto. *ocyus, ocyssime, citius, citissime.* Più presto. *maturius, celerius, citius.* Più presto, cioè più tosto. *Potius.*
Presumere, pensare. *arbitror, aris.*
Presumere, ardire. *audeo, es.*
Presumersi, attribuirsi. *assumo, arrogo, vendico, mihi sumo.*
Presuntuosamente. *temere, audacter.*
Presuntuosità, o presunzione. *audacia, arrogantia, temeritas.*
Presuntuoso. *audax, arrogans.*
Presupporre, poner per certo. *Pro certo sumere, pro non dubio sumere, ponere.*
Presupposizione. *Positio, judicium.*
Presupposto. *Positus.*
Prete, sacerdote. *sacerdos, presbyter, ri.*
Pretendere. *Postulo, specto, mihi arrogo.*
Pretensione. *Postulatio, postulatum.*
Pretensione eccessiva. *impudens postulatum.*
Preterire, lasciar e dietro. *Praetereo, praetermitto.*
Preterito, passato. *exactus, praeteritus.*
Pretermettere, lasciar di fare, o dire. *Praetermitto, omitto.*
Pretesta, specie di toga. *Praetexta, ae.* Pretestato, *Praetextatus, a, um.*
Pretesto, colore, coperta, finzione. *obtentus, praetextus, praetextum, species, color.* Con pretesto, *per speciem, obtentu, ob causam, sub imagine, nomine.* Pretesto, occasione. *Praetextus, causa, ansa.*
Pretore, il podestà. *Praetor, ris.*
Pretorio, il palagio del podestà. *Praetorium.*
Pretoriano. *Praetorianus.*
Prettamente. *Pure, sincere.*
Pretto. *Purus, merus.* Puro, e pretto, *Purum putum.*
Pretura, l' ufficio del Pretore. *Praetura, ae.*
Prevalere, poter più d' un altro. *Praepolleo, praevaleo, antecello.*
Prevalersi di qualche cosa. *Re aliqua uti.*
Prevaricare, far vista di far una cosa, e farne un' altra. *Praevaricor, colludo.*
Prevaricatore. *Praevaricator.*
Prevedere, antivedere. *Praevideo, prospicio.*
Prevedere una cosa con un' altra. *Praeripere aliquid in re aliqua.*
Prevenire, venir avanti o prima. *antecedo, convenio, praecedo.* Prevenire, occupar avanti. *praeoccupo, anticapio, antevorto.*
Prezio, prezzo. *Pretium.*
Preziosamente. *Pretiose.*
Prezioso. *Pretiosus, magni pretii.*
Prezzare. pregiare. *aestimare.*
Prezzemolo, o petrosemolo, erba nota. *Petroselinum.*
Prezzo, valuta d' una cosa. *Pretium, aestimatio.* Per 'l pagamento. *Pretium.* Prezzo rigoroso, cioè altissimo, *Pretium summum.*
Prezzolare. *mercede conducere.*
Pria, il medesimo che prima. *ante, prius.*
Priapo, fu riputato Dio degli orti. *Priapus.*
Priego, preghiera. *Preces.*
Prigione, *carcer, custodia.* Prigione, cioè quegli, che sta in prigione. *captivus, vinctus.* Prigionia. *captivitas.* Prigioniere. *custos carceris.* Metter in prigione. *in carcerem conjicere, condere, in custodiam includere.*
Prima, primamente. *Primum, primo, prius, primitus.* In prima. *Primum.* Da primo. *a primo, ab initio.* Di prima giunta. *Primo, principio.* Prima d' ogni altro. *Primum omnium.* La prima volta, la seconda, ec. *Primum, vel primo, iterum, secundo, &c.*
Primario, e primiero. *Princeps, primarius.*
Primavera. *ver, veris, tempus vernum.* Di primavera. *vernus, a, um.* Nella primavera. *vere, verno tempore.* Al principio della primavera. *primo vere, ineunte vere.* A mezzo primavera.

vaia. ver medio. Al fine della primavera. vere extremo.
Primieramente. Primum.
Primipilo, era il capitano della prima banda. Primipilus, li.
Primitieri. Primicerio.
Primitie, sono i primi frutti che si raccolgono. Primitiae, arum.
Primo, primiero. Primus, princeps. Nel primo luogo. primo. Primo di età. natu major, primaevus. Primo di due. Prior, & us. Primo giorno del mese. calendae, arum.
Primogenito. Primogenitus, natu grandior. Primogenitura. Primogenies, arum.
Principale, primo, de' più grandi. Primus, primarius, praecipuus. Principali d'una Città. Principes, optimates. Esser de' principali. esse in primis, vel in primoribus.
Principalmente, specialmente, massimamente. Praesertim, praecipue, potissimum, maxime.
Principato. dominatio, principis locus, principatus.
Principe. Princeps, pis.
Principessa. hac princeps.
Principiare, cominciare. coepi, incipio, incoho, instituo, ingredior, aggredior, ordior, exordior.
Principio, incominciamento. initium, principium, exordium, origo. Da principio, da prima. primo, initio, principio, a primo, ab initio. Da principio sino al fine. a primo ad extremum.
Priore, grado, o dignità Ecclesiastica. Antistes, stitis. Priorato. honos, vel gradus Antistitis, praefectura.
Prisco, antico. Priscus, antiquus, vetustus.
Pristino. Pristinus. ridurre in pristino. in integrum restituere.
Privare, spogliare. viduo, privo, spolio, despolio, orbo. Privare alcuno del magistrato. Privare magistratu. Privare dell'eredità. abdico, cas. Privarsi di magistrato. abdicare se magistratu.
Privatamente, particolarmente. Privatim, private.
Privativo. Privativus.
Privato, contrario di pubblico. Privatus.
Privato, e chi è stata tolta qualche cosa. exutus, privatus.
Privato, sust. cesso. latrina.
Privatore. spoliator.
Privatrice. spoliatrix.
Privazione. Privatio, spoliatio.
Privilegiare, dar privilegio. tenere privilegio, concedere privilegium, immunem reddere.
Privilegiato, o rimunerato. beneficiarius, immunis, privilegiarius.
Privilegio, concessione. Privilegium, immunitas.
Privo, e privato. expers, carens.
Pro, introduzione, cioè utile, e guadagno. lucrum, utilitas. Far pro. Prodesse. Far mal pro. male vertere. Il che ti faccia mal pro. quae res tibi male vertat.
Probabile, che si può provare. Probabilis.
Probabilità. Probabilitas.
Probabilmente. Probabiliter.
Probare, e provare, lodar qualche cosa. Probo, approbo.
Probato, trovato in stima, e conosciuto per lungo tempo. Probatus, rogatus.
Probità. Probitas, morum integritas.
Problema, proposizione dubbiosa. Problema, quaestio.
Probo, buono. Probus.
Procacciare, cercare, procurare. quaero, curo, paro. Procacciarsi da vivere. quaerere sibi victus necessitatem. Procacciarsi alcuna cosa. aliquid sibi parare.
Procaccio, porta lettere, corriere. tabellarius.
Procedere, derivare, nascere. exsisto, fluo, manat, nascor, orior, proficiscor, venio.
Procedere, riferito a' costumi, e al trattare. ago, is. Bene, o da uomo da bene. Probe, vel bene agere, vel gerere. Male, da tristo. improbe, male, agere. Famigliarmente, o da amico, o alla domestica. amice, familiariter. Piacevolmente. leniter. Realmente, cioè con semplicità, o sincerità. simpliciter, aperte, sine dolo, & culpa. Realmente, cioè da Re. Regie. Civilmente. urbane, civiliter. Nobilmente, praeclare. Saviamente. prudenter. Ignorantemente. imperite. Sfacciatamente, alla sfacciata. impudenter. Da villano. Rustice. All'antica. prisce, more antiquo, & prisco. Alla moderna. novo agere.
Procedere criminalmente. inquirere in crimen alicujus.
Procedimento. Progressio. Pe 'l derivare. origo. Pe 'l trattare. mos, moris, agendi modus, vel ratio.
Procella, vento impetuoso con pioggia. Procella, ae.
Procelloso, pieno di procelle. Procellosus.
Processione. supplicatio, pompa.
Processo, scritture. acta, orum, causae cognitio. Criminale. capitis judicium.
Procrastinare, indugiare. Procrastino, differo.
Procreare. Procreo, gigno.
Procreatore. Procreator.
Procreatrice. Procreatrix.
Procura, o proccura, commissione. mandatum, auctoritas.
Procura, cura, governo. Procuratio, onis.
Procurare, o proccurare, procacciare. quaero.
Procurare, sollecitare. Procuro, curo.
Procurare le faccende d'alcuno. Procurare negotia alicujus.
Procurare d'avere alcuna cosa. intendere animum ad aliquid.
Procuratore, colui, che governa le nostre faccende. Procurator.
Procurazione. Procuratio.
Procureria, offizio del procuratore. Procuratoris munus.
Proda, e prora, parte dinanzi della nave. Prora. Per ripa. Ripa, sponda.
Prode, valoroso. strenuus, fortis.
Prodemente. strenue.
Prodezza, gagliardia. virtus, robur.
Prodigalità. Prodigentia, profusio bonorum.
Prodigamente. Prodige.
Prodigio, segno d'alcuna cosa futura. Prodigium, ostentum, portentum, monstrum.
Prodigiosamente. Prodigaliter, prodigiose.
Prodigioso. Prodigiosus.
Prodigo. Prodigus, nepos.
Produrre, germogliare. gigno, is, fero, ert. Produrre i semi. sementa, as. Produrre, allegare. profero, produco. Produrre testimonj. testes producere, edere. Produrre, cavar, o metter fuori. exhibeo, edo.

Produzione. generatio.
Proemio, principio. Prooemium, praefatio.
Profanamento. Profanatio, onis.
Profanare, dissacrare. Profano, as.
Profano, non sacro. Profanus, a, um.
Professare. Profiteor.
Professione. Professio, studium, institutum. Far professione. Profiteri.
Professore, chi insegna qualche arte. Professor, magister.
Profeta, chi predice le cose future. Propheta, vates.
Profetessa, donna, che predice le cose d'avvantaggio. vates, is.
Profetizzare, indovinare. Praedico, cis, divino, vaticinor, futura praedicere, vel praenoscere.
Profezia. vaticinium, divinatio.
Profferire, offerire. offero, polliceor.
Profferire, cioè pronunziare. enuntio, pronuntio. Profferire il suo parere. dicere sententiam suam.
Profferta. Pollicitatio, oblatio.
Proffilare, dirizzare. dirigo, gis.
Proffilo, bande. latus. in Proffilo. in latus.
Proffilo, dirizzamento. directio, onis.
Proffilo di bel viso. forma, ma.
Proffilo, cioè filetta, che si pone attorno le veste. limbus, bi.
Profittare, far profitto. Proficere. Per recar profitto. juvare, usui esse.
Profittevole. utilis, fructuosus.
Profittevolmente. utiliter, fructuose.
Profitto, utile. fructus, profectus, utilitas. Far profitto. proficio, is, facere progressum.
Profluvio. Profluentia, profluvium.
Profondamente. Profunde, alte.
Profondità. Profunditas, profundum, altitudo.
Profondo. Profundus, imus, altus. Profondo in scienze. Perdoctus, a, um.
Profumare. suffio, is, odoro, inodoro, odore imbuere.
Profumamento. suffitus, suffimen, suffitio.
Profumato. odore imbutus, unctus, suffitus.
Profumeria. myropolium, lii.
Profumiere. myropola, lae, unguentarius.
Profumo. odoramentum, suffimentum, unguentum.
Progenie, stirpe. Progenies, stirps, soboles, propago, genus, prosapia.
Progenitore. Progenitor, auctor generis.
Progetto, proffeta. Propositio, consilium.
Progredire. Progredi, procedere.
Progresso, l'andar avanti. Progressio, progressus.
Proibire. veto, as, prohibeo, es, interdico, is.
Proibizione. interdictio, interdictum.
Proibito. vetitus, interdictus, prohibitus.
Prole, progenie. Proles, is, soboles, is.
Prologo, prefazione d'un libro. Prologus, gi.
Prolungamento, prolungare. dilatio, prolatio.
Prolungare, differire. differo, profero, dilato, prolato, produco, prorogo, protraho.
Prolungare di dì in dì. Procrastino, conferre in diem, protrahere, rejicere.
Prolungare il tempo. spatium producere, diem proferre, tempus prorogare.
Prolungare il giudizio in altro tempo. amplio, as.
Prolungamento, o prolungazione, dilazione. dilatio, prorogatio.
Prolungazione della sentenza in giudizio. ampliatio.
Prolungato, differito. prolatus, dilatus, dilatatus, prorogatus.
Promessa. Promissum, pollicitatio, promissio. Attendere la promessa. Praestare fidem, persolvere promissum, quod pollicitus fuerit, praestare, solvere fidem datam, tueri fidem suam, stare promissis, fidem non fallere.
Promettere, profferire. Promitto, spondeo, polliceor.
Promettere una per moglie. despondeo, des.
Promettere in vano ad alcuno d'un altro. Recipere frustra alicui de aliquo.
Promettere la fede ad alcuno. dare alicui fidem suam.
Promettere per altri, essere segurtà. appromitto, fidejubeo.
Promettitore, chi promette. Promissor, sponsor, pollicitator.
Promettitrice. Pollicitatrix.
Prominente. Prominens.
Prominenza. Prominentia.
Promissione, promessa. Promissio.
Promontorio. Promontorium.
Promovere, o promuovere, cioè conferir dignità. Promoveo.
Promovitore. Promotor.
Promulgare, pubblicare. Promulgo, as.
Promulgazione. Promulgatio, onis.
Pronosticare, indovinare. auguror, vaticinor.
Pronosticatore. augur, vaticinator.
Pronostico, indovinazione. augurium, vaticinium. Per cattivo pronostico. sinistrum aliquid dicere, malis ominibus rem prosequi, male ominari.
Prontamente. Prompte, alacriter.
Prontezza. alacritas, atis.
Pronto, apparecchiato, sollecito. Promptus, paratus, expeditus. non pronto. impromptus, in pronto. in promptu, prae manibus, in manibus.
Pronunziare. Pronuntio, as, enuntio, as.
Pronunziazione. Pronuntiatio, onis.
Pronunziatore, chi pronuncia. Pronuntiator.
Propagginare. Propago, as.
Propaggine. Propago, inis, propagatio, onis.
Propinquo, vicino. Propinquus, vicinus.
Propinquo, parente. Propinquus, consanguineus.
Propio, proprio. Proprius.
Propizio. Propitius.
Proponere. Propono, is.
Proponimento, determinazione. deliberatio, sententia, consilium.
Proporre, o proponere. Propono.
Proporre una legge. ferre legem.
Proporzionale. consentaneus, proportionalis.
Proporzionalmente. Proportione.
Proporzione, misura. Proportio, onis.
Proposizione, proposta. Propositio, conditio.
Proposizione, intenzione. consilium, sententia, voluntas, deliberatio.

Proposta, cioè proponimento. deliberatio, consilium.
Proposito, cagione. causa, sae.
al proposito. ad rem.
tornar al proposito. ad rem redire.
uscire di proposito. extra rem vagari.
al proposito, cioè atto, comodo. opportunus, idoneus.
più al proposito. commodior, aptior.
Proprio. Proprius, peculiaris, privatus.
Propriamente. Proprie, peculiariter.
Proprietà, cosa pertinente a ciascuno. proprietas, natura, ae.
Proprietà del parlare. idioma, atis.
Prora, la parte anteriore della nave. Prora.
Prorito, pizzicore, pizza. Pruritus, us.
Proroga. dilatio, prorogatio.
Prosa, il parlare o scrivere non in verso. soluta oratio, prosa oratio, prosa.
Prosapia, stirpe. Prosapia. Leggi progenie.
Prosopopea, figura rettorica. Prosopopoeia. Per arroganza, superbia, insolentia, fastus.
Prosperamente. fortunate, prospere, feliciter.
Prosperare, dar prosperità. fortuno, prospero.
Prosperevole, che porta prosperità. Prosper, felix, faustus.
Prosperità, e prosperitade. felicitas, prosperitas, res secundae.
Prospero, felice. felix, prosper, secundus, fortunatus.
Prosperoso, sano, e robusto. vegetus, a, um.
Prospetto, il riguardare. Prospectus, us.
Prossimare, avvicinare. admoveo, es.
Prossimarsi. appropinquo, advento, accedo.
Prossimo, vicino, propinquo. Proximus, propinquus, vicinus.
Prostituire, voce latina, mettere il suo corpo in podestà d'altri. Prostituo, vulgo corpus.
Proteggere. defendo, tueor.
Protervamente. Proterve.
Protervia. Protervia, protervitas.
Protervo, perverso. Protervus, perversus.
Protestazione. obtestatio, protestatio.
Protestare ad uno. edico, is, denuntio.
Protestarsi. Protestor, profiteor.
Protezione, difesa. Patrocinium, clientela, lae. essere in protezione d'alcuno. esse in clientela alicujus.
Protettore, difensore in giudizio. Patronus, ni.
Proto, chi è primo in qualche arte. architectus.
Protocollo, libro, nel quale i Notaj brevemente scrivono gl'instrumenti. adversaria, orum, commentarius, ii.
Prova, e pruova, sperienza. Periculum, experimentum, experientia, probatio. far pruova. facere periculum.
Prova, che si fa prima che s'entri in qualche impresa. Prolusio, onis. come sono le ricercate negli stromenti musici.
Provare, sperimentare. experior, iris, facere periculum.
Provarsi prima che s'entri a qualche impresa. experior, prolude, dis.
Provatura, sorta di formaggio. caseus bubulus.
Provedere, far provisione. Prospicio, provideo, consulo, caveo.
Provedere a' fatti suoi. Prospicere, consulere, providere suis rationibus, suspicere, seu respicere fortunas suas, curam suscipere rerum suarum.
Provedere, che alcuno non riceva danno. cavere alicui.
Provedere per testamento. cavere testamento.
Provedere di danari. Procurare nummos.
Provedersi d'alcuna cosa. aliquid parare, comparare.
Provedimento, previsione. Providentia, provisio.
Provento. Redditus, us, proventus, us.
Proverbiare, cioè sgridare alcuno con parole villane. objurgo.
Proverbio, sentenza, che è in bocca di tutti. Proverbium, adagium.
Providenza. V. Provedimento.
con providenza. Providenter.
Providamente, da uomo savio. Provide.
Provido, diligente, e accorto. Providus, cautus, prudens.
Provincia, regione. Provincia, ae.
Provinciale, cosa di provincia. Provincialis.
Provisione. Provisio, onis. Per mercede, stipendio. merces, stipendium, cibaria, orum.
Provisione d'un mese. cibaria menstrua.
Provisore, chi provede. Provisor, oris.
Provocamento. irritatio, onis, provocatio, irritamentum.
Provocare, incitare. lacesso, provoco, irrito.
Provocare alcuno con lettere. lacessere aliquem epistolis.
Provocazione. Leggi provocamento.
Provvedere. V. provedere.
Provvisione. V. provisione.
Provvisionare. stipendium dare, cibaria praebere.
Provvisto, preparato. instructus, praeparatus.
Prudente, sagace. cautus, prudens.
Prudentemente. Prudenter, caute, cordate, consulte.
Prudentissimo. Prudentissimus, cautissimus.
Prudenza. Prudentia.
Pubertà. Pubertas, aetas pubescens. Chi è in pubertà. Puber, is, pubes, is, pubescens, ephebus.
Prugno, susino, sosino, albero. Prunus, i.
Prugnolo, prugno selvatico. Prunus sylvestris.
Prugna, frutto. Prunum, i.
bianco. hordearium.
Damaschino. Damascenum.
di buon mercato. asinarium.
grosso. decumanum.
giallo. cerinum.
selvatico. sylvestre.
secco. Passum, rugosum.
verdacchio. herbaceum.
di nuovo sapore. vinosum.
Pruina, o brina. Pruina, ae.
Pruni, o virgulti spinosi, de' quali si fanno le siepi. spinae, dumi, vepres, sentes.
Prurito. Prurigo, pruritus.
Pubblicamente. Publice, palam, aperte.
Pubblicare, divolgare. divulgo, as, publico, as, edo, edis, promulgo, gas, in apertum profero. Pubblicare qualche cosa. Pronunciare, divulgare aliquid. Pubblicare le feste. indicere ferias.
Pubblicazione. editio, promulgatio, divulgatio, publicatio.
Pubblicato. Promulgatus, editus, divulgatus.
Pubblicità. Promulgata res.

Pubblica,

Pubblico, palese, manifesto. *Publicus, apertus.*
Pubertà. *Pubertas.*
Pudicizia, castità. *castitas, castimonia, pudicitia.*
Pudicamente, castamente. *caste, pudice.*
Pudico, a pudica. *castus, pudicus.*
Puerile, da fanciullo. *Puerilis.*
Puerilmente. *Pueriliter.*
Puerizia, fanciullezza. *Puerilitas, pueritia.*
Pugna, combattimento. *Pugna, certamen, prælium, conflictus, congressus, contentio.*
Pugna navale. *naumachia, navalis pugna.*
Pugnalata. *Pugionis ictus.*
Pugnare, combattere. *Pugno, prælior, certo.*
Pugnatore, combattitore. *Præliator, pugnator.*
Pugnatrice. *Pugnatrix.*
Pugnale, arma. *Pugio, onis*, pugnaletto, picciolo pugnale. *pugiunculus, i.*
Pugnetto, il dimin. di pugno. *Pugillus, li.*
Pugno. *Pugnus, gni.* Fare ai pugni. *certare pugnis*, battaglia di pugni. *pugillatus, us.*
Pula, guscio delle biade. *acus, aceris.*
Pulce, pulica. *Pulex, icis.* Pieno di pulci. *pulicosus, a, um.* Mettere un pulce nell'orecchio, cioè dar da pensare. *injicere scrupulum homini.*
Pulcino, figlio picciolo delle galline. *Pullus, li.*
Pulire. V. polire.
Pullulare, germinare. *Pullulo, as, germino.*
Pullulamento. *germinatio.*
Pulpito, pergamo da predicare. *Pulpitum, ti, suggestum, sti.*
Pungente, acuto. *acutus, pungens.*
Pungere, o pugnere. *stimulo, pungo, compungo, is.*
Pungiglione. *stimulus, aculeus.*
Pungimento. *stimulatio, punctio.*
Pungolo. *stimulus.*
Punizione. *ultio, animadversio, punitio.*
Punire, castigare. *castigo, punio, vindico, animadverto.* Punire alcuno. *pœna afficere aliquem.*
Punizione, castigamento. *castigatio, punitio, pœna, supplicium, animadversio.* Senza punizione. *impune.*
Punitore, castigatore. *vindex, punitor, animadversor.*
Punitrice, femmina, che punisce. *ultrix, icis.*
Punta, estremità acuta. *cuspis, idis, acumen, mucro, acies, ei.* Del naso, *nasus imus, vel extremus*, così delle orecchie, labbra, mani, dita, unghie, ec. Con le punta delle labbra. *primoribus labris.* Punta del campanile. *cacumen turris.* Far la punta a qualche cosa. *cuspido, as, acuo, is.* Di punta. *punctim.* Di taglio. *cæsim.* In punta di piedi. *suspenso gradu.* Punta, o puntura, infermità. *pleuritis, idis, morbus, o dolor lateris.*
Puntale della stringa, ferretto della stringa. *aculeus, cuspis.*
Puntualmente, minutamente. *sigillatim, minutim.*
Puntare. *distinguo, puncta appingo.*
Puntualmente, a punto. *accurate, ad unguem.*
Puntellare, fermare, fortificare. *fulcio, is.*
Puntello, sostegno. *fulcimentum, fulcrum.*
Puntiglio. *obstinatio, animi firmitas.*
Puntino, a puntino. *adamussim, exacte, amussis.*
Punto, cosa indivisibile. *Punctum, i, punctus, i.* Per momento. *momentum.* In un punto. *momento, momento temporis, puncto temporis.* Per un punto di tempo. *ad punctum temporis.* In quel punto. *in ipso articulo.* Punto, quel segno, che si fa nel fine del periodo. *interpunctum, i, interpunctio, onis.* Far un punto. *interpungo, interpunctione distinguere.* Punto, o dimora. *pausa, e, mora, æ.* Far punto, o fermarsi, *sisto, consisto, subsisto, pauso, as.* Punto, alle volte significa niente. *nihil.* Punto, balletta di favore. *punctum, suffragium.*
Punto, beccato, partic. *Punctus, a, um.*
Puntura, male. *Pleuritis, idis, lateris dolor.*
Puntura, beccatura. *Punctio, punctus, us.*
Puntone picciola. *Punctiuncula.*
Punzecchiare, urtare. *fodico, as, pungo, is, stimulando pungere.*
Punzello, stimolo. *stimulus, li.*
Punzello delle api. *aculeus, ei.*
Punzone, percossa del pugno. *Pugnus, pugni ictus.*
Pupilla, parte dell'occhio. *Pupilla, pupula.*
Pupillo, a pupille, minore di quattordici anni, e senza padre. *Pupillus, li, pupilla, le.*
Puramente, sinceramente. *simpliciter, pure, sincere.*
Pur, e pure, nientedimeno. *tamen.*
Pure, cioè finalmente. *demum, tandem.*
Pure solamente. *tantummodo.*
Pur nè anco un tantino di tempo. *ne punctum quidem temporis.*
Pur una volta. *aliquando, tandem.*
Purchè. *dummodo, modo.*
Pur ora. *nuper, dudum, jam jam.*
non pure. *nedum, nequidem.*
Purgamento, purgazione. *Purgatio.* Purga totale, o ben fatta. *expurgatio.* Purghetta. *levis purgatio.*
Purgare, nettare. *Purgo, repurgo.* Bene. *expurgo, depurgo, repurgo.* I peccati. *peccata expiare.*
Purgativo. *Purgatorius.*
Purgatore. *Purgator.* Di panni. *fullo, onis.* Bottega del purgatore. *fullonica, æ.*
Purificare. *Purifico, defæco.* Purificato. *defæcatus.*
Purità, e puritade. *Puritas, animi candor, simplicitas, albor.*
Puro, mondo, netto, semplice. *Purus, merus, sincerus.* Puro, come il vino. *meracus, merus.*
Purpureo, di porpora, di scarlatto. *Purpureus.*
Pusillanimo, vile d'animo. *Pusillanimis.*
Pusillanimità. *animi abjectio, pusillus animus.*
Putire, puzzare. *Puteo, es, fœteo, es.*
Putredine. *Putredo.*
Putrefare, marcire. *Putrefacio, cis.* Putrefarsi, marcirsi. *putresco, marcesco.*
Putrefazione. *Putredo, corruptio.*
Putrefatto, corrotto, marcio. *Putrefactus, putridus, tabidus.*
Putrido, l'istesso, che putrefatto. *Putris, & putre.*
Putta, fanciulla. *Puella, æ.*
Puttana, donna, che per prezzo vende l'amor suo. *meretrix, icis, scortum, ti, lupa, æ.* Puttanella. *meretricula.* Puttanesimo. *meretricium, ii.* Puttanesco. *meretricius, a, um.* Puttanescamente. *meretricie.* Puttaneggiare. *scortor, aris.* Puttaniere. *scortator, oris.*
Putto, fanciullo, bambino. *puer, eri.* Cosa da putti. *puerilis, e.*
Puzza, puzzore. *fœtor, oris, putor, oris, graveolentia, æ.* Di denti, e del fiato. *oris fœtor, oris gravitas.*
Puzzare, putire. *puteo, es, fœteo, es.* Puzzar d'aglio. *alium oboleo.*
Puzzolente, che puzza. *fœtidus, putidus, graveolens.*

Q

Qua, o qui, avv. di stato in luogo. *hic.* Qua, o qui, avv. di moto al luogo. *huc.* Di qua. *hinc.* Per qua. *hac.* Di qua, prep. *cis, citra.* Di qua, e di là, cioè dall'una, e l'altra parte. *utrinque.* Di qua, e di là, cioè innanzi, e indietro. *ultro citroque.* chi di qua, e chi di là. *alius in aliam partem, alius alio.*
Quadernaccio. *adversaria, orum.*
Quaderno. *codex.*
Quadragesimo, quarantesimo. *quadragesimus.*
Quadrangolare. *quadrangulatus, quadrangulus.*
Quadrangolo, figura di quattro cantoni. *quadrangulum, tetragonum.*
Quadrante, la quarta parte d'una libbra. *quadrans, antis.*
Quadrare, accordare. *convenio, placeo, saporem, quadro, as.* In senso attivo. *quadro, in quadrum redigere.*
Quadrato. *quadratus, a, um.*
Quadratura. *quadratura.*
Quadrello, mattone. *later, eris.*
Quadrello, cioè freccia, o saetta. *telum, sagitta.*
Quadripartito, diviso in quattro parti. *quadripartitus.*
Quadro, pittura in tavola, *tabula picta.* Per lo squadro. *quadra, æ.* Quadro, aggett. cioè, che ha quattro cantoni. *quadrangulus, quadrangulatus.*
Quadrupede, che ha quattro piedi. *quadrupes, edis.*
Quadruplico. *quadruplico.*
Quaglia, uccello. *coturnix, icis.*
Quagliare, far unire insieme. *coagulo, as.*
Quaglio. *coagulum, i.*
Qualche volta. *quandoque, aliquando, interdum.*
Qualche cosa. *aliquid.*
Qualcuno, qualcheduno. *aliquis, qua, quod, ullus, a, um, nonnullus, nemo non, quispiam, quisquam, quidam.*
Quale, coll'articolo, relat. *qui, quæ, quod.* Quale, nome di qualità. *qualis, & le.* Quale di due tu vuoi. *utervis, uterlibet.* Quale di più tu vuoi. *quivis, quilibet.* Quel sorte d'uomini. *quod genus hominum.*
Qualificato, eccellente, o di gran condizione. *egregius, eximius, præcipuus.* Qualificatissimo. *ornatissimus, omnibus rebus ornatus, omni laude cumulatus.*
Qualità, forma accidentale. *forma, æ, qualitas, atis.* Qualità, cioè sorta, natura, specie, condizione. *genus, eris, conditio, onis, ratio, onis.* Qualità, cioè virtù, dote, o parte. *laus, dis, ornamentum, i, virtus, utis.* Qualità, o disposizione della persona. *habitus, us, habitudo, inis.* E' persona di molte qualità. *honestus est, gravis, plenus officii, bonus plane vir.* Cum virtutibus, tum etiam fortuna satis ample ornatus est.*
Qualmente, come. *ut, qualiter.*
Qualora. *quotiescumque, ubi, cum primum.*
Qual si voglia. *quivis, quilibet.*
Qualunque, chiunque. *quicumque, quisquis.*
Qualunque volta che, ogni volta che. *quotiescumque.*
Quamquare. Fare il quamquam, far il superiore in che che sia. *gloriari, magnifice profiteri.*
Quando, *cum, ubi, quando.* Quando? *quando?* Quando questo, quando quello. *modo hoc, modo illud.* Quando una cosa, quando un'altra, *aliud alio tempore.* Di quando in quando, *identidem, ex intervallo.* Quando, cioè allora, *cum, tunc.*
Quante volte, *quoties.* Quante ore sono? *quota hora est?* quante ore di notte? *quota hora noctis?*
Quanti. *quot.* Quanti uomini sono. *quantum est hominum.*
Quantità, accidente de' corpi, *quantitas.* Quantità del corpo, *corporatura.* Quantità, o copia, o abbondanza, *vis, copia.* Quantità, moltitudine, *numerus, multitudo.* Quantità di frumento, vino, uomini, ec. *vis, numerus frumenti, vini, hominum.*
Quanto, over quanto grande, *quantus, a, um.* Quanto tu sia, *quantus, quantus es.* Quanto picciolo, *quantulus, a, um.* Quanto grande si voglia, *quantuscunque, quantuslibet.*
Quanto, avverb. *quam, quantum.* Quanto presto, *quam cito.* Quanto prima, subito, incontinente, *quam primum, quam ocyssime.* Quanto grandemente, *quantopere.* Quanto altri mai, *quam qui maxime.* Quanto sia, *quod sciam.* Quanto posso, *quoad possum; quantum præstare possum, quantum in me est.* Quanto più si può, *ut maxime.* Quanto più ho potuto, *ut maxime potui.* Quanto più brevemente ho potuto, *quam brevissime potui, ut brevissime potui.* Quanto sarà possibile, *quoad ejus fieri poterit.* Quanto io, a posso, *etiam, atque etiam.* Quanto mai potrò con la mia forza, *quantum viribus enitì potero.* Quanto meno posso, *quam minime possum.* Quanto mi ricordo, *quantum memoria repeto.* Quanto, in quanto, *quod, quoad.* Quanto a quello, che scrivi, *quod scribis.* In quanto alla pace, *de pace.* Quanto a me, *per me, quod ad me attinet.* Quanto al rimanente. *cæterum, cætero, cætera, de cætero, de reliquo, quod reliquum est, quod superest.* Quanto si voglia, *quantumcunque, quantumlibet.* Quanto poco, *quantillum.* Quanto poco si voglia, *quantulumcunque.* Quanto è, che, *quampridem, quamdudum.* Quanto tempo, *quamdiu.* Quanto ci vuole? *quantum negotii est?* *quid negotii est?*
Quanto, riferito a stima, o prezzo, *quanti?* Per quanto hai comprato il libro? *quanti librum emisti?* Quanto giova, importa, rileva, *quanti est, quantum est.* Quanto tu vuoi, quanto si voglia, *quanticunque, quanti quanti.*
Quanto, con li comperativi, *quanto, quo.* Quanto alcuno è più dotto, tanto più è cortese. *quo quisque est doctior, eo est humanior, & benignior.* Quanto più, *quo magis, eo magis.*
Quantunque, benchè, *etsi, tametsi, quanquam, quamvis.*
Quaranta, numero indeclinabile, *quadraginta.* Quaranta volte, *quadragies.* A quaranta a quaranta, *quadrageni, æ, a.* Quarantotto, *duodequinquaginta, quadraginta octo, octo & quadraginta.* Quarantanove, *novem & quadraginta, undequinquaginta.* Quarantotto volte, *duodequinquagies.* Quarantauna volta, *quadragies, ac semel.* Quarantanove volte, *undequinquagies.*
Quaranta mila, *quadraginta millia.* Quaranta mila volte, *quadragies millies.* Quaranta milioni, *quadringenties centena millia.*
Quarentina. *quadraginta.*
Quaresima. *Quadragesima, æ.*
Quarta, a quarto, misura. *quadrans, antis.*
Quarta parte di dodici. *quadrans, tis.*
la quarta volta. *quartum, & quarto.*
Quartana, febbre. *quartana.*
Quartiere, la quarta parte. *quadrans, tis.*
Quartieri, dove stanziano le milizie. *stationes, stativa.*
Quarto, numero. *quartus, a, um.*
Quarto, la quarta parte. *quadrans.*
Quartodecimo. *quartusdecimus.*
Quasi. *ferme, quasi, quodammodo, fere, pene.*
Quassù. *hic.* Per moto. *huc.*
Quattamente. *occulte, clam, latenter.*
Quatto. *latens, occultus.*
Quattordicesimo. *quartusdecimus.*
Quattordici, numero. *quatuordecim, quaterni deni, bis septem, bis septeni.* Quattordici volte, *quatuordecies.*
A quattordici, o quattordici. *quaterdeni, æ, a.*
Quattrino, moneta. *quadrans, obolus.* Quattrinuccio, *obolus.* Fino ad un quattrino, *ad nummum.*
Quattro, nom. indeclin. *quatuor.* A quattro a quattro, *quaterni, æ, a.* Quattro giorni, *quatriduum, i.* Quattro giorni sono, *nudius quartus.* Quattro giorni prima, *quatriduo ante.* Quattro giorni dopo, *quatriduo post.* Spazio di quattro anni, *quadriennium, ii.* Di quattro anni, *quadrimus, a, um.* Età di quattro anni, *quadrimatus, us.* Quattro anni prima. *quadriennio ante.* Quattro anni dopo, *quadriennio post.* Quattro oncie, *triens, entis.* In quattro modi, *quadrifariam.*
Quattrocento, numero. *quadringenti, æ, a.* A quattrocento, a quattrocento. *quadringenteni, æ, a.* Quattrocento volte. *quadringenties, quater centies.* Quattrocentesimo. *quadringentesimus.* La quattrocentesima volta. *quadringentesimum.* Nel quattrocentesimo luogo, *quadringentesimo.*
Quattro mille. *quatuor millia.*
Quegli, quello, e quella, colui, e colei. *ille, illa, illud, is, ea, id.* Que', quei, quegli, in plur. *illi.* Quel stesso, e quel medesimo. *idem, idem ille.* Quell'altro. *ille alter.*
Quercia, albero. *quercus, us, robur, oris.* Quercuolo, quercia giovane. *quercus novella, recens, tenera, novella.* Di quercia. *querneus, querceus, quernus, æsculeus.* Querceto, luogo piantato di querce. *quercetum, i.*
Querela, lamento. *querela, querimonia, questus, conquestus, conquestio, expostulatio.* Querela, che si da in giudizio. *postulatum, postulatum.*
Querelare, accusar in giudizio. *postulo, as.* Di lesa maestà. *de majestate aliquem postulare.*
Querelarsi, lamentarsi, *queror, conqueror, expostulo, querimoniam de aliquo habere.*
Querimonia. V. Querela.
Querulo, lamentevole. *querìbundus, querulus.*
Questione, domanda. *quæstio, interrogatio, petitio.*
Questa. *hæc, ista.* Questa mattina. *hodie mane.* Questa sera. *hodie vesperi.* Questa volta, per questa volta. *nunc tantum.* A quest'ora. *nunc, modo.*
Questa, cum plur. *hæ, harum.*
Questi, costoro. *hi, horum.* Questi, sing. *hic, hujus.*
Questionare, questioneggiare, far questione, cioè contendere. *certo, decerto, contendo, altercor, disputo, litigo.* Ostinatamente. *certare pugnaciter.* Di parole. *altercari verbis.* Con calci, pugni, morsi, bastoni, armi. *certare calcibus, pugnis, morsibus, fustibus, armis.*
Questione, a quistione, cioè disputa, o lite. *quæstio, lis, litis, disputatio, concertatio.* Questione, dubbio, lite, o proposta, intorno alla quale si dee disputare. *quæstio, controversia.* Di cose. *quæstio, vel controversia rei.* Di nome. *nominis controversia, quæstio de nomine.* Questione, rissa. *rixa, æ.* Far questione. *rixor, aris.* Questioncella. *quæstiuncula.*
Questo, cioè questa cosa. *hoc, id.* Per questo. *eo, ob eam rem, ideo, propterea, idcirco.* A questo modo? *ita ne?*
Quetare. V. Quietare.
Qui. V. Qua. Qui sta il tutto. *caput hoc est.* Qui sta il fatto. *hic res agitur, in hac re vertitur, hæc est rei summa.* Qui sta la difficoltà. *hæc est cui difficultas.* Qui sta l'importanza. *summa rei hæc est.*
Quietamente, pacificamente. *quiete, sedate.*
Quiete, riposo. *quies, quietis.*
Quietare, chetare, pacificare. *lenio, sedo, placo, paco, pacatum, vel quietum reddere, vel facere, quietem alicui facere, efficere, pacem conciliare.* Il rumore. *tumultum sedare.* La gente. *silentium reddere, facere, murmur comprimere.* Far quietar uno. *alicui silentium imponere.* Far segno, che si quieti la gente. *silentium significare.* Ordinare, a dire, che si quietino. *silentium fieri jubere.*
Quietarsi, darsi pace, o quiete. *quiesco, acquiesco, subquiesco, requiesco.* Per riposarsi. *otia sequi.* Per contentarsi. *permitto, sino, quiesco.*
Quieto, cheto, pacifico. *quietus, tacitus, tacitus.*
Quinci, di qui. *hinc.* Quinci a poco. *brevi, propediem.* Quinci avvenne. *hinc fit.* Quinci, e quindi. *hinc, illinc.* Quinci dentro. *hinc intro.* Quinci a tre anni, *abhinc triennio, o triennium.* Così a giorni, e mesi. Quinci a quindici anni. *abhinc annis quindecim.* Quinci da man dritta. *hinc a dextera.* Quinci da vicino. *hinc ex proximo.* Quinci andarsene. *hinc abire.*
Quinci, per questo luogo. *hac.* per laonde. *propterea.*
Quindici, numero indeclinab. *quindecim.* Quindici volte. *quindecies.* A quindici a quindici. *quindeni, vel quinideni.* Quindici anni. *tria lustra.*
Quindi, di là, o da quel luogo. *inde, illinc.*
Quindicesimo. *decimusquintus.*

Quinquennio, spazio di cinque anni. *quinquennium*.
Quintadecima, crescenza della Luna. *plenilunium, nii*. la quinta volta. *quintum*. Fu fatto Console la quinta volta. *Consul quintum factus est*.
quando significa ordine, si dice. *quinto, &c.*
Quintana, legno nel quale feriva i giostratori. *meta*.
Quintavolo. *atavus*.
Quinterno. *scapus*.
Quintessenza. *perfecta vis rei*.
Quinto, numero. *quintus, a, um*.
Quitanza, o chetanza, scrittura, che fa il creditore al debitore, che lo paga, per sua soddisfazione. *cautio, onis*. Con pagamento di denari. *apocha, æ*. non con pagamento di denari, ma in altra guisa. *acceptilatio*.
Quivi, in quel luogo. *ibi, illic*.
Quocere. V. Cuocere.
Quotidiano. *quotidianus*.

R

RAbbaruffare, metter in confusione. *perturbare, turbare*.
Rabbia, infermità del cane, quando diventa rabbioso. *rabies, ei*.
Rabbia, cioè collera grande. *furor, oris, animi acerbitas, rabies, ei*.
Rabbiare, arrabbiare. *Rabio, is*.
Rabbiarsi. *furentem irasci, rabiose furere*.
Rabbiosamente. *Rabide*.
Rabbioso, pieno di rabbia. *Rabiosus, rabidus*. Rabbioso, o grandemente adirato. *rabiosus, furens, iracundia fervens, furenter iratus*. Rabbiosetto. *rabiosulus*.
Rabbracciar, abbracciar di nuovo. *iterum, rursus amplector*.
Rabbuffare, far rabbuffi, cioè riprendere bravando. *objurgo*. Bruscamente. *asperius aliquem monere*. Dolcemente. *molle, ut ajunt, brachio objurgare*. Rabbuffato. *objurgatus*.
Rabbuffa, rabbuffamento, canata. *objurgatio, admonitio dura, vel acris*.
Rabesco, Arabesco. *opus Arabicum*.
Raccapitolare. *Repeto, summatim repeto*.
Raccapricciare, cagionar orrore, o spavento. *horrorem incutere alicui, horrore aliquem perfundere*. Raccapricciare, o raccapricciarsi. *horreo, horresco*. Raccapricciar tutto, o assai. *cohorresco, exhorresco, inhorresco, perhorresco*.
Raccapriccio. *horror, oris*.
Raccattare. *recupero*.
Raccendere, accendere di nuovo. *denuo, vel iterum accendo*.
Racchetare, acquetare. *placo, as, sedo, as*.
Racchetta, strumento a modo di rete, per giuocare alla palla. *Reticulum, i*.
Racchiudere. *intercludo, is*.
Raccogliere, radunare. *colligo, recolligo, compono*. Raccolto, adunato. *lectus, collectus*.
Raccolta, il raccogliere. *collectio, onis*.
Raccolta, il tempo di raccogliere i frutti della terra. *messis, is*. Di frumento. *frumentatio*. Dell'uva. *vindemia*. Dell'olive. *oleitas*. De' frutti. *collectio fructuum*. Raccolta cattiva. *annonæ sterilitas, annona sterilis*. Scarsa. *annona gracilis*.
Raccolta, ritirata. *receptus, us*. Segno della raccolta. *signum receptus*. Sonar la raccolta. *receptui canere, receptui signum dare*.
Raccomandare. *commendo, as*. Raccomandar alcuno a bocca. *præsens aliquem commendo, coram commendo*. Di buon' inchiostro, grandemente, caldamente. *diligenter commendare, valde, summe*. Freddamente, cioè poco, e leggiermente. *suspensa manu commendare*. Raccomandarsi ad alcuno. *conferre se in fidem alicujus*.
Raccomandazione. *commendatio, onis*.
Raccomandato. *commendatus, a, um*. Aver per raccomandato. *commendatum habere*.
Racconciare, acconciare. *resarcio, interpolo*.
Racconciatore, e racconciatrice. *interpolator, interpolatrix*.
Racconsolare, consolare. *solor, consolor, aliquem confirmo*.
Raccontare, ridire. *commemoro, narro, renarro*. Che non si può raccontare. *innarrabilis, & le*.
Raccortare, o accortare, abbreviare. *imminuere, breviare*.
Racemo, grappolo d'uva. *racemus*.
Racano, animale alquanto più grande della lucerta. *lacertus, i*.
Racquistare, acquistar di nuovo, ricuperar il perduto. *Reparo, recipio, recupero*. Le forze. *vires recolligere, recuperare, convalescere a morbo*. La vita. *lumen recipere*. Il tempo perso. *tempus amissum redimere*. L'amicizia. *recolligere benevolentiam, reconciliare gratiam*. Cosa, che si può racquistare. *reparabilis, & le*. Cosa, che non si può racquistare. *irreparabilis, & le*.
Racquisto, o acquisto. *adeptio, recuperatio*.
Raddirizzare. *dirigo*.
Raddolcire, indolcire. *lenio, dulcio*.
Raddoppiare, addoppiare. *gemino, duplico, as, conduplico*. Raddoppiare l'allegrezza. *duplicare gaudium*. Raddoppiare affanni. *duplicare solicitudinem*.
Raddoppiamento. *duplicatio, conduplicatio*.
Rada volte, di rado. *Raro, rare*.
Radere. *Rado, dis, erado, abrado*. Bene. *erado*. Intorno. *circumrado*. In mezzo. *interrado*. Spesso. *rasito*. Radarsi, passiv. *Rador, eris*.
Radicare, o radicarsi, far le radici. *Radicesco, radicor, coalesco, comprehendo, radices agere*. All'ingiù. *Radices deorsum agere*. Radicato. *Radicatus*. Essere, o stare bene radicato. *altis niti radicibus*.
Radice, radica. *Radix, icis*. Piccola. *Radicula*. Con le barbuccie. *Radix fibrata*. Che ha le barbe come capelli. *Radix capillata*. Radice, per rafano. *raphanus, i*. Chi ha molte radici. *Radicosus, a, um*.
Radicchio, cicoria. *cichorium, ii*.
Radimadia, rasparola da far il pane. *Radula, læ*.
Raditoia, legno da radere la misura del grano. *hostorium, ii, radius, ii*.
Raditura, ressatura. *scobs, scobis*.
Rado, di rado. *Raro*.
Radunanza, adunanza. *conventus, concilium*.
Radunare, e ammassare. *contraho, coacervo, cogo*. Il Senato. *cogere Senatum*. L'esercito. *contrahere copias*. il popolo. *habere comitia*. Danari. *cogere, coacervare, congerere pecuniam, cumulare opes*. Radunar in un luogo. *contrahere in unum locum*.
Raffardellare. *suffarcino, confarcino*. Raffardellato. *suffarcinatus, confarcinatus*.
Raffermare, confermare. *affirmo, confirmo*.
Raffigurare. *agnosco, is*.
Raffilare, levare, tagliare. *circumcido, extremo alicujus rei resecare*.
Raffinare. *purifico, perficio*.
Raffio, rampino, graffio. *harpago, onis*.
Raffreddare, e affreddare. *perfrigero, refrigero*. Raffreddarsi. *frigeo, frigesco, fris*. E per metafora, esser languente, o dicesi. *frigere*.
Raffrenare, rattenere. *Refræno, cohibeo, comprimo, compesco, coerceo*.
Raffrontare, e affrontare. *invadere*. Per riscontrare. *offendere*.
Raffrontarsi, assomigliarsi. *convenio, is*.
Ragazzo da' soldati. *calones, ivo*.
Ragazzo, garzone. *famulus, li*. Di meretrici. *aquariolus, li*.
Raggelare, e gelare. *gelo, as*.
Ragghiare, come fanno gli asini. *Rudo, dis*.
Raggia, sorta di pesce. *squatina*.
Raggio. *Radius, ii*. Mandar fuori i raggi. *Radio, dios*. Pieno di raggi. *Radiosus, a, um*.
Raggi di fuoco. *ignes missiles*. Raggio della ruota. *Radius, dis*.
Raggiugnere, cioè arrivare alcuno. *assequor*.
Ragguagliare alcuno di qualche cosa, cioè avvisarlo. *facere aliquem certiorem, commonefacere*. Per uguagliare. *exæquo*.
Ragguaglio. *nuncium, nuncius*. *re.*
Ragia, umor viscoso, ch'esce dal pino. *resina*.
Ragionamento. *sermo, colloquium*. Venir a ragionamento. *in congressum, vel colloquium venire*. Indur a ragionamento. *sermonem inferre*.
Ragionare, discorrere parlando. *loquor, alloquor, colloquor, sermocinor, ratiocinor*. Ragionar con alcuno. *sermonem cum aliquo habere, vel conferre*. Ragionar da piacere. *fabulor, aris*.
Ragionato, o Computista. *actus summarum, a rationibus*
Ragioncella. *Ratiuncula, levis causa*.
Ragione, potenza dell'anima, o prudenza. *ratio, onis, prudentia, æ*. uso di ragione. *rationis usus*. Aver uso di ragione. *sapio, is, ratione uti, ratione uti*. Chi ha uso di ragione. *Ratione utens*.
Ragione, causa, argomento. *Ratio, causa, argumentum*. Aver ragione. *æquam causam habere*. Hai ragione di rallegrarti. *est, quod gaudeas*. Non v'è ragione, per la quale. *non est causa, cur, non est, cur*. Dir la sua ragione. *causam dicere*. Dir la sua ragione in prigione. *dicere causam in vinculis, vel ex vinculis*.
Ragione, o il dovere. *jus, juris*. Con ragione. *merito, jure, juste, non sine causa*. Senza ragione. *temere*. Adirarsi con ragione. *jure irasci*.
Ragione, giustizia, magistrato. *jus, juris*. Chiamare in ragione. *in jus vocare*. Tener ragione. *jus dicere*.
Ragionevole. *Rationalis, compos, vel particeps rationis, mentis capax*. Ragionevole, o giusto. *æquus, rectus, rationi congruens, consentiens, consentaneus, &c.*
Ragionevolmente. *jure, recte, non injuria, merito*.
Ragioniere, chi rivede i conti. *a rationibus, calculator, ratiocinator*.
Ragna, rete da pigliar uccelli. *cassis, plaga, rete, is*.
Ragno animale. *araneus, i, aranea, æ*.
Ragno picciolo. *araneola*. Tela di ragno. *aranea, æ*.
Ragno, pesce. *draconculus, araneus*.
Ragosta, gambaro grosso di mare. *locusta, æ*.
Ragunare, radunare. *colligo, cogo*.
Rai. *radii*.
Rallegrare, e allegrare uno. *hilaro, exhilaro, lætifico, afficere gaudio, lætitia*.
Rallegrarsi. *hilaresco, hilaror, lætor, gaudeo*. Rallegrarsi molto. *pergaudeo*. Infinitamente. *immortaliter gaudere*. In se stesso, senza mostrarlo. *in sinu gaudere*. Con altri. *gratulor, aris*. Rallegrarsi del bene, o attristarsi del male. *lætari bonis rebus, & dolere contrariis*. Dell'altrui consolazione. *alterius gaudere gaudio*. Dell'altrui male. *alterius gaudere dolore*. Vanamente, o senza causa. *dare falso gaudia, frui usura falsi gaudii*.
Rallentamento. *Relaxatio, laxitas, remissio*.
Rallentare, render lento. *laxo, as, relaxo, remitto, is*. La briglia. *habenas remittere*.
Rallentare, o sminuire. *minuo, diminuo, remitto*. Rallentare la fatica. *Remittere laborem*.
Rama, ramo. *ramus*.
Rama, pesce. *cyprinus, ni*.
Ramaiuolo, strumento da cavare il brodo dal pignatto. *corbicus, aris, ligula, æ, rudicula, æ*.
Ramarro. *stellio, onis, lacertus viridis*.
Ramatella, ramicello. *ramulus*.
Rame, metallo. *æs, æris, cuprum*.
Rametto, ramicello. *Ramulus*.
Ramingo. *vagus, profugus*.
Rammaricamento, dolore, doglienza. *angor, dolor, cruciatus, questus, conquestus, conquestio, expostulatio*.
Rammaricarsi, dolersi. *angor, conficior curis, queror*.
Rammarichevole. *dolens, mœstus, querulus*.
Rammarico. V. Rammaricamento.
Rammembranza. *Recordatio, memoria*.
Rammembrare. *Recordor, memini*.
Rammemorare. *commemoro, memoro, as*.
Rammemorarsi, ricordarsi. *Reminiscor, recordor*.
Rammemorazione, o ricordanza delle cose passate. *Recordatio, commemoratio*.
Rammentare, ridurre a memoria. *commemoro*.
Rammentarsi. *meminisse*.
Rammentatore. *commemorator*.
Ramo d'albero. *Ramus, i, brachium, ii*. Ramo di palma. *spadix, icis*. Ramo delle viti. *duramentum, duramen*. Ramo sottile tagliato. *ramale, lis*. Ramo, che diventa albero. *ramus arborescens*. Ramo da piantare. *talea, æ*. Ramo da incalmare. *calamus, i, surculus, i*.
Ramoso. *Ramosus, a, um*.
Ramolaccio, radice nota. *armoracia, æ*.
Rampante. *Repens, adrepens*.
Rampare, rampegare. *Repo, adrepo*.
Rampicone. *harpago, onis*.
Rampinato, pieno di rampini. *uncus, aduncus, uncinatus*.
Rampino, uncino. *uncus, ci*.
Rampogna. *objurgatio, castigatio, reprehensio*.
Rampognare. *objurgare, castigare, reprehendere*.
Rampollo, picciola vena d'acqua sorgente dalla terra. *scatebra*. Per quel ramicello, che mettono gli alberi. *germen, surculus, soboles*.
Rana, animale. *Rana, æ*. Far la voce della rana. *coaxo, as*.
Ranocchietto. *subranidus, a, um*.
Rancido. *Rancidus, fracidus*. Alquanto rancido. *rancidulus*.
Rancio, color giallo. *croceus, a, um*.
Rancore, odio interno, e celato. *odium intestinum, latentum, penitus insitum*.
Rando, strumento. *bastorium, ii*.
Randello, baston corto, e torto. *baculus, vectis*.
Raganella, strumento per la Settimana Santa. *crepitaculum ligneum*.
Ranata. *lixium*.
Rannicchiare. *se se contrahere*.
Ranno. *lixivia, lixivium*.
Ranocchia. *Rana*.
Ranocchia cantarola. *calamita, æ*.
Rapa, frutto della terra, noto. *Rapum, i*.
Rapace, dato alle rapine. *Rapax, acis*.
Rapacità. *Rapacitas, atis*.
Rapidamente, velocemente. *Rapide*.
Rapido, spedito, veloce. *celer, rapidus*.
Rapimento. *Raptio, onis, ereptio, raptus*.
Rapina. *Raptus, rapina, raptum, raptio*.
Rapire, tor per forza. *Rapio, is*.
Rapito. *Raptus, ereptus*.
Rapitore. *Raptor, ereptor*.
Rapa del viso, grinza. *Ruga, æ*.
Rappacificare uno con un altro. *alicui gratiam reconciliare, componere gratiam inter aliquos*.
Rappacificarsi. *in gratiam redire cum aliquo*.
Rappacificato. *Reconciliatus, a, um*.
Rappezzare, rabberciare. *sarcio, is, resarcio*.
Rappezzatore di panni. *sarcinator, oris*.
Rappigliare. *regere, coagulare*.
Rapportare. *offero, ers, defero, refero*.
Rapportatore. *delator*.
Rapporto. *delatio, relatio*.
Rappresentare, mostrare. *exhibeo, es*. Rappresentare i suoi conti. *exhibere rationes*.
Rappresentare, rassomigliare. *Repræsento, as*. Rappresentare la persona d'alcuno. *alterius personam gerere*. Rappresentar in comedia. *ago, is*.
Rappresentatori. *actores, um*.
Rappresentazione. *memoria, repræsentatio*.
Rappressare. *iterum accedere*.
Rarefare. *Rarefacere*.
Rare, di raro, di rado. *Raro, rare*.
Raro, aggett. *Rarus, a, um*. Divenir raro. *Raresco, scis*.
Rarità. *Raritas, atis*.
Rasare, ovvero radere. *Rasito, as, rado, is*.
Raschiamento, sputare con difficoltà. *screatus, us*.
Raschiare. *Rado, is*.
Raschiature, limature. *scobs, bis*.
Rasciugare. *sicco, as*.
Rasa, o ragia, grasso, e umore dell'albero. *alburnum, resina*.
Rasente, avver. *prope*.
Raso, drappo di seta. *sericum rasum, vel rasile*.
Raso, aggett. *Rasus, a, um*. mezzo raso. *semirasus*.
Rasoio. *novacula, æ*.
Rasoraso, lo stesso che rasente. *prope, proxime*.
Raspa, o lima. *scobina, æ*.
Raspare, grattare. *scalpo, is*.
Raspaiuola, rasiuola. *Radula, æ*.
Raspato, vino. *vinum acinacium, & vinum vellicans*.
Rassatura. *scobs, obis*.
Rassegna. *lustratio exercitus, recensio*.
Rassegnare, per consegnare, restituire. *Reddo, restituo*. Per far la rassegna di soldati. *Recensere exercitum*.
Rassembrare, parere. *videor, repræsento*.
Rasserenare, schiarire. *sereno, clarifico*.
Rassettare. *compono, is, concinno, as*.
Rassicurare, assicurare. *securum reddere, facere*.
Rassicurarsi. *tutum esse, secure versari*.
Rassodare. *solidum, vel firmum reddo*.
Rassomigliare. *similem esse*.
Rassottigliare. *attenuo, tenuo, as*.
Rastelli, che si tengono avanti la porta. *transenna, cataracta*.
Rastrello, strumento villesco. *Rastrum, stri*. nel plur. si dice. *Rastra, e rastri*.
Rata. *Rata, pars, portio*.
Ratificare, confermare. *Ratum habere*. Ratificare la dote. *firmare dotem*.
Rattamente. *celeriter*.
Rattemperare. *tempero, moderor*. Rattemperarsi. *sibi temperare, abstinere*.
Rattenere. *cohibeo, compesco*.
Rattezza, salita. *ascensus, us*. Per velocità. *celeritas*.
Ratto, il luogo alto. *arduus, altus*. Per veloce. *velox, celer*.
Ratto, presto. *Rapim*.
Ratto ratto, e presto presto. *ocyssime*.
Rattoppare, rappezzare. *Resarcio*.
Rattore, rapitore. *Raptor*.
Rattrapparsi. *membris capi*.
Rattrappato. *membris captus*.
Rattratto, Rattrappato. V.
Rattristare. *tristitia afficere*.
Rattura, rapimento. *Raptus, raptio*.
Ravano, e ravanello. *Raphanus, ni*.
Ravarino, gardelino. *acredula, æ*.
Rauchicare, e irrochire. *Rauceo, raucesco*.
Raucità della voce. *Raucitas, atis*.
Rauco, e roco. *Raucus, a, um*.
Raunare, ragunare. *colligo, cogo*.

Ravve,

Ravvedersi, accorgersi. *sentio, animadverto.*
Ravvedersi. *Redire ad bonam frugem, vel sanitatem, ad bonam frugem se recipere, resipere, resipiscere.*
Ravviarsi, cioè mettersi in via. *ingredi in viam.*
Ravvicinare, e avvicinare. *Propinquo, as.*
Ravvisare. *sentire.* Per raffigurare. *agnosco.*
Ravvivare, dar vita. *ad vitam revoco, resuscito.*
Ravvivare, cioè riprendere vita. *Revivisco.*
Ravvoglimento. *involutio, involucrum.*
Ravvogliere, circondare. *involvo, vis, revolvo, circumvolvo.*
Ravvoglio, inviluppo. *involucrum, cri.*
Ravvolto, attorniato. *involutus, a, um.*
Razza, pesce. *squatina, æ.*
Razza, stirpe. *genus, species.*
Razzi, arazzi, tappezzerie. *aulæa, orum.*
Razzi, raggi. *Radii, orum.*
Re, Principe, Signore. *Rex, Regis.*
Re degli uccelli. *trochilus, regaliolus, vel regaviolus.*
Reale, pertinente a Re. *Regius, regalis, regificus, basilicus.*
Real pompa. *Regificus luxus.*
Realmente, da Re. *Regie.* Per in Realtà. *Revera.* Realissimamente. *verissime.*
Reame, regno. *Regnum, gni.*
Reassumere, ripigliare. *Resumo, iterum suscipio.*
Reattino, uccello noto. *Regaviolus.*
Rebecchina, strumento da sonare. *pandura, æ, crotalum.*
Rebellarsi. *deficere.*
Rebellione. *defectio, onis, rebellio, onis.*
Rebello. *Rebellis.*
Recare, portare, dare. *affero, reddo.* Recare in luogo di pigliare, come recarselo in braccio. *capio, is, attraho, is.*
Recarsi in se stesso. *Intendere animum suum, secum consulere, inire consilium cum animo suo, cogitare, attendere, examinare, perpendere.*
Recattiere, rivattiere. *propola.*
Recente, fresco, di nuovo. *Recens, novus.*
Recentemente. *Recens, recenter.*
Recedere, ommettere. *vomere.*
Recettacolo. *Receptaculum, li.*
Recetto, ricetto. *Receptaculum.*
Recidere, tagliare. *Recido, is.*
Recidivo. *Recidivus.*
Recinto, circuito di muro. *ambitus, us.*
Recipe, ricetta. *Ratio medicinæ faciendæ.*
Reciproco, cosa, che ritorna d'onde parte. *Reciprocus, a, um.* Per corrispondente. *Reciprocus, mutuus.*
Recita. *Recitatio, actio.*
Recitare, dire a mente, o leggere in alta voce. *Recito, as, pronuntiare memoriter, reddere memoriter, narrare memoriter.* A parola per parola. *Reddere eisdem verbis, iisdem verbis reddere.* Recitar le lezioni a mente. *prælectiones memoriter reddere, vel pronuntiare.* Recitar, o far un'orazione. *declamare, habere orationem.* Recitar la commedia. *agere comœdiam.* Recitatore di commedie. *actor, oris, histrio, onis.*
Recitatore. *Recitator, actor.*
Reclamare, contraddire. *Reclamo, as.* Per far lamento. *expostulare, conqueri.*
Recluta. *supplementum.*
Reclutare. *supplementum scribere, supplere.*
Recopiare, ricopiare. *describo.*
Recorrere, ricorrere. *Recurro.*
Recuperare, ricuperare. *Recipere, recuperare.*
Recusare, ricusare. *Recuso, renuo.*
Redarguire, riprendere. *Reprehendo, redarguo.*
Redenzione. *Redemptio, onis.*
Redentore. *Redemptor.*
Redimere, riscattare. *Redimo.*
Redine delle briglie del cavallo. *habena, æ, habenæ, arum.*
Redintegrazione. *Reparatio, in integrum restitutio.*
Redificare, edificar di nuovo. *Reædifico, as.*
Refe, il filo da cucire. *filum, li.*
Referire, riferire. *Refero, narro.*
Referendario, spia. *explorator, delator.*
Refettorio. *triclinium, cœnaculum, cœnatio.*
Refezione. *Refectio.*
Refiutare, rifiutare. *Respuo.*
Refiziare. *Reficio, recreo.*
Reflusso. *refluus æstus.*
Refrigerarsi, rinfrescarsi. *Refrigero, aris.*
Refrigerio, conforto. *solatium, tii, refrigeratio, recreatio.*
Refrigeratorio. *Refrigeratorius, a, um.*
Refugio, o rifugio. *Refugium, perfugium, asylum.*
Regalare, presentare. *largiri, munerari.*
Regale, da Re. *Regius, regalis.*
Regalmente. *Regie.*
Regalo. *munus, donum.*
Regattiere, rivenditor di robe vecchie. *Propola, æ.*
Reggere, governare. *guberno, rego, moderor.*
Regger la carretta, o cocchio. *aurigor, aris.*
Reggere la spesa, cioè sopportare. *tolerare sumptus.*
Reggersi a modo d'altri. *ad aliorum arbitrium, o voluntatem vivere, alieno more vivere, alterius consiliis obsequi.*
Reggersi, star in piedi. *stare.*
non reggersi diritto in piedi. *titubo, bas.*
Reggia, abitazione del Re. *Regia, aula.*
Reggimento, governo. *Regimen, gubernatio.*
Reggitore, e rettore. *Rector, moderator, gubernator, præfectus.*
Reggitrice, *gubernatrix, moderatrix, rectrix.*
Regina, e Reina. *Regina, æ.*
Regione. *Regio, onis.*
Registrare. *describo, in acta refero.*
Registro. *Regestum, acta.*
Regnante. *Regnator, oris.*
Regnare, governare, e amministrare il regno. *Regno, as.*
Regno, e reame. *Regnum, gni.*
Regola, norma, ordine di ben'oprare. *Regula, læ.* Saper bene le sue regole. *disciplinæ suæ leges percallere.* Senza regola. *abnormis, exlex.*
Regolare, dar regola, ordinare. *dirigo, is, rego, moderor.* Regolato. *moderatus, temperatus.* Regolato nel parlare. *moderatus in sermone.*
Regolarmente, secondo la regola. *ex lege, aut regula, ad regulam.*
Regolatamente. *modice, moderate.*
Regolatore. *director, moderator.*
Regolizia, erba. *glycyrrhiza.*
Regolo, piccol Re. *Regulus.* Per istrumento da tirar linee. *Regula.*
Regresso, facoltà di ricuperare. *Regressus.*
Reina. *Regina.*
Reintegrare. *Redintegro, in integrum restituo.*
Reità, colpa. *culpa.*
Reiterazione. *iteratio, reiteratio.*
Reiterare, replicare. *itero, as, repeto, is.*
Reillo, o Re degli uccelli. *trochilus, rex avium.*
Relassare, allargare, rimettere. *Relaxo, as.*
Relassare qualche cosa ad alcuno. *Remittere aliquid alicui.*
Relassato. *laxatus, relaxatus.*
Relassazione, relassamento, cioè alleggiamento, trascorrimento, *Relaxatio.* Di fatica. *laxamentum, i, remissio laboris.*
Relativamente. *Ratione habita.*
Relativo. *Relativus.*
Relazione, rapportamento. *Relatio, onis, relatus, us.*
Religione. *Religio, onis, cultus divinus.* Religione di Monaci, o Frati. *Ordo Religiosus.* Che osserva la sua Regola. *Religiosus Ordo, disciplinæ suæ, legumque conservantissimus.* Religione approvata. *Religiosus Ordo rite comprobatus.*
Religiosamente. *Religiose.*
Religioso. *Religiosus, a, um.* Farsi religioso. *Deo sese religiosum in servitutem dicare, totum se Deo consecrare.*
Reliquie, avanzo di qualche cosa. *Reliquiæ, arum.* De' Santi. *Sacræ Reliquiæ, Divorum, vel Sanctorum reliquiæ.*
Reliquiario. *Sacrarium, Reliquiarum sacrarum repositorium, capsa, capsula.*
Rema, catarro. *pituita.*
Remare, vogare. *Remigo, as, navigium remis, aut remis agere, subigere, impellere, propellere.*
Rematore, remigante. *Remex, igis.*
Remigazione. *Remigatio, remigium.*
Remasticare, masticar di nuovo. *Remando, dis, rumino.*
Remasuglio, cioè la avanzatura. *Reliquiæ, arum.* Remasuglie del pasto. *Reliquiæ cœnæ.*
Remedio. *medicina, æ, remedium, ii.*
Reminiscenza, ricordanza. *Reminiscentia, recordatio.*
Remissione, perdono. *venia, remissio.*
Remorchiare. *Remulcor, aris.*
Remo, strumento navale. *Remus, mi.*
Remora, pesce. *Remora, æ, echeneis, idis.*
Remoto, lontano. *Remotus, disjunctus.*
Remunerare, ricompensare. *Remunerare, gratiam referre.*
Remunerazione. *Remuneratio, merces, præmium, vicissitudo officiorum.*
Remuneratio. *præmio afficiens.*
Remurchiare, tirare una nave legata all'altra. *Remulco trahere.*
Rena, o arena. *arena, sabulum.*
Renaglie, parabole. *ambages, gum.*
Rendere, restituire. *Restituo, reddo, is.*
Rendere il cambio, ben per bene. *Referre gratiam, vel referre parem gratiam.*
Rendere pane per focaccia, render il contraccambio. *par pari referre.*
Rendere ben per male. *beneficium pro maleficio referre.*
Rendere il guiderdone. *Remunerari aliquem.*
Rendere grazie, ringraziare. *agere gratias.*
Render conto, o ragione di qualche cosa. *alicujus rei rationem reddere, causam reddere.*
Rendere buon odore. *Redolere, suaviter olere.*
Rendere onore, onorare. *honoro, as.*
Rendere lo spirito. *animam efflare.*
Rendere, fruttare. *Reddo, is.*
Render cento per uno. *fenus cum centesima fruge reddere.*
Rendere frutto. *ferre fructum, ferre fruges, præbere fructum.*
Rendere testimonio. *testimonium dare, & testimonium impertiri.*
Rendersi. *deditionem facere, dare manus, se dedere.*
Rendevole. *sequax, lentus, flexilis.*
Rendimento. *Redditio, restitutio.*
Rendimento di grazie. *gratiarum actio.*
Rendita, entrata. *census, us, proventus.*
Renditore. *Restitutor.*
Renella, male. *calculus.* Chi ne patisce. *calculosus.*
Renga, il luogo, dove si fa renga. *concio, rostra, pulpitum.*
Rengatore, colui, che renga. *concionator, actor.*
Rengare, montare in renga. *ascendere in rostra ad concionandum.*
Reni, parti della schiena. *Ren, renis.* aver male di reni. *laborare ex renibus.*
Renitente. *contumax, repugnans.*
Renitenza. *Repugnantia, contumacia.*
Renoso, di rena. *arenosus.*
Renso, tela sottile. *byssus, si.*
Renunziare, rifiutare. *Recuso, repudio.* Renunziar una provincia. *Recusare provinciam.* Renunziare l'ufficio. *abdicare se magistratu.*
Reo, fasant. *Reus, fons.*
Reo di furto. *furti reus, vel de furto.*
Reo per un altro. *pro alio reus supplicatur.*
Reo, aggett. tristo, e colpevole. *improbus, nocens, nequam.*
Reobarbaro. *Rhabarbarum.*
Repentaglio, rischio. *periculum, discrimen.*
Repentinamente, subitamente. *Repente, repentine, subito.*
Repentino, subito. *Repentinus, a, um.*
Repertorio. *index, catalogus, repertorium.*
Repentinato. *Repertus, a, um.*
Repetitore sottomaestro. *hypodidascalus.*
Replicare, ripetere. *itero, as, repeto, is.* Replicare da capo. *rem a capite ordiri.* Per non replicar da capo. *ne longe abeam.*
Replicazione. *Repetitio, iteratio.*
Reprimere, raffrenare. *inhibeo, es, reprimo, is.*
Reprimere il furore del popolo. *populi impetus reprimere.*
Reprobo. *nequam, improbus.*
Repubblica. *Respublica.*
Repugnante, che repugna. *adversus, adversarius, repugnans.*
Repugnare, e repugnare. *Repugno, as, adversor.*
Repugnanza, e contrarietà. *Repugnantia, æ.*
Repulsa. *Repulsa, æ, rejectio, onis.*
Repudiare, rifiutare. *Repudio, as, repello, lis.*
Repurgare, purgar di nuovo. *Repurgo, as.*
Reputare, e riputare. *æstimo, existimo.*
Reputare uno da assai. *aliquem magnifacere, magno æstimare.*
Reputarsi da più degli altri. *præponere se aliis.*
Reputazione, e riputazione. *existimatio, auctoritas, dignitas.* Riputazione offesa. *existimatio violata.*
Requie, riposo. *Requies, etum, quies.*
Requisizione, istanza. *petitio, onis.*
Rescritto, risposta che scrive il Principe sotto i memoriali. *Rescriptum.*
Rescrivere. *Rescribo, bis.*
Reseminare. *Resero, ris.*
Residente, cioè Ambasciatore. *legatus.* Residente, per governatore di provincia. *Prætor.*
Residenza. *sedes.* far residenza. *Residere.*
Residuo, sost. avanzo. *Reliquum, i, residuum, i.*
Residuo, agget. *Reliquus, residuus.*
Resistere. *Repugno, resisto, obsisto.*
Resistente, che resiste. *pertinax, refractarius.*
Resistenza. *Repugnantia.* Far resistenza. *Refutare, reprimere, retundere, frangere. Opponere se cupiditati, libidini alicujus. Occurrere, obviam ire, impedimento esse, impedimenta objicere, modum statuere.*
Resolvere, deliberare. *delibero, statuo, consilium capio.*
Resoluzione. *deliberatio, consilium.*
Respingere, e spingere. *Retrudo, repello.*
Respirare, rifiatare, cioè attrarre l'aria, e rimandarla fuori. *Spiro, respiro, spiritum ducere, animam ducere.* Senza respirare. *sine intersperatione.*
Respiro, e respirazione. *Respiratio, anhelitus, us, anhelatio.* Alquanto difficile. *dyspnœa.* Che patisce di tal respirazione. *dyspnoicus, asthmaticus.* Molto difficile, o asma. *suspirium, anhelatio, difficultas spiritus, vel spirandi.* che si fa col collo diritto. *orthopnœa.* impedire la respirazione. *spiritum intercludere, intercludere, præcludere.*
Responsorio, particella degli Officj Divini. *Responsum.*
Resta, i fili, o spine delle biade nella spica. *arista, æ.* Resta di aglio, o cipolle. *Restis, is.*
Resta, che. *superest, ut, reliquum est, ne.* Il restante. *reliquus, a, um, residuus, a, um.* Del restante. *reliquum, de reliquo, de cætero, quod reliquum est.*
Restare, avanzare. *supero, supersum.* per rimanere. *maneo, remaneo, resto.* Per cessare. *desino, cesso.* per me non resta. *per me non stat.* restare in alcuno l'amore verso un altro. *residere amorem in aliquo erga alterum.* Restare in qualche luogo. *sede istere in aliquo loco.*
Restaurare, o ristorare. *restauro, instauro.*
Resticciuolo, come di funghi. *pauxillum omnium.*
Restio, cavallo, che nõ vuol andar avanti. *equus refractarius.*
Restituire. *restituo, is, reddo, is.* Restituzione. *redditio, restitutio.*
Resto, rimanente. *quod reliquum est.* Resti. *reliqua.* Resti liquidi. *reliqua explicata.*
Restringere. *obstringo, contraho, coarcto.* per ridurre in breve. *in arctum contrahere.*
Restringersi. *in arctum se colligere.*
Resuscitare, e risuscitare. *ad vitam revocare.*
Resurrezione. *resurrectio.*
Retaggio, eredità. *hæreditas.*
Rete, cosa fatta a maglie. *rete, is, cassis, is.* da pigliar uccelli. *rete aviarium.* da pescare. *verriculum, i.* da pigliar fiere. *plagæ, arum.*
Rete sopra acqua. *tragula, æ.* che si getta in fondo. *verre, jaculum, funda, æ.* da cavar il pesce dalle nasse. *sagena, æ.* Rete del capo, cuffia. *reticulum, i.* Reticella, rete picciola. *reticulus, reticulum.* fatto a modo di rete. *reticulatus, a, um.* facitor di rete, *episcenotinarius.* pigliar con la rete. *irretio, is.* Rete degl'intestini. *omentum, i.*
Retribuzione, ricompensa. *remuneratio, retributio, compensatio.*
Retrocamera. *conclave, is.*
Retrocedere. *retrogredi, retroire, retrocedere.*
Retrocedimento. *retrocessus, us.*
Retroguardia, o retroguardo. *extremum agmen.*
Rettamente. *bene, recte.*
Rettificare, purgare, migliorare. *purgo, purifico, rectum efficio.*
Rettitudine, bontà. *rectum, æquitas, justitia.*
Rettore, chi regge. *rector, oris.* Rettoria. *regimen.*
Rettore, rettorico, maestro, che insegna rettorica. *rhetor, oris.*
Rettorica, scienza di ben dire. *rhetorica, æ, ars, vel facultas oratoria, scientia bene dicendi.* Libro di Rettorica. *rhetorica, orum.*
Rettoricamente. *rhetorice, rhetorico more.*
Rettorico, aggett. *rhetoricus, a, um.*
Revelare, rivelare. *revelo, detego.*
Revelazione. *revelatio, manifestatio.*
Revendere, rivendere. *revendo, is.*
Reverendo, venerabile, degno di esser riverito. *reverendus, venerandus.*
Reuma, catarro. *rheuma, tis, distillatio, onis.*
Reumatico. *rheumaticus.*
Rezzo, luogo ombroso, e fresco. *umbra.*
Rezzola, rete da testa per le donne. *reticulum, li.*
Riamare, amare chi ama. *redamo, as.*
Riandare, esaminar di nuovo. *recognosco.*
Riassumere, ripigliare. *repeto, resumo.* riassumere da principio. *alte, & longe repetere.*
Riavere, *recupero.*
Riaversi, risanarsi. *convalesco, me recipio.*
Riavolo, strumento, col quale si traggono fuora le cose dal fuoco, ed anche le bragie. *rutabulum, li.*
Ribadire, ribattere. *retorquere, repercutere.*
Ribaldaglia, moltitudine di ribaldi. *improborum manus.*
Ribalderia. *flagitium, improbitas, fraus, nequitia.*
Ribaldo, scellerato. *improbus, nefarius, sceleratus, facinorosus.*
Ribaltare. *evertere.*
Ribalzo, il secondo salto, che fa la palla. *saltus secundus.*

Ribandire, richiamar dal bando. *revocare ab exilio*. Ribattere, ripercuotere, *repercutio, is*. Ribattere alcuno nel disputare, o contendere. *refellere aliquem in disputando, in concione, in sermone*.
Ribellare, attiv. *ad rebellionem impellere*. Ribellare, neutr. e ribellarsi. *rebello, as, desciscere, is, deficio, is*. Ribellar di nuovo. *iterum deficere a fide*.
Ribellione. *defectio, onis*.
Ribello. *rebellis, defector*.
Ribombare, risonare. *resono, reboo, as*.
Ribombante. *resonans, antis, sonorus*.
Ribombo, risuono. *sonitus, us*. delle api. *bombus, bi*. di parole. *sonitus verborum*. di tamburo. *sonitus tympani*. di tromba. *sonitus tubæ*.
Ribrezzo, o riprezzo. *horror, tremor*.
Ribuffare. *objurgo, as*. Ribuffo. *objurgatio*.
Ributtare, spingere in dietro. *rejicere, fugare, repellere*.
Ricadere. *recido, is*.
Ricaduta, ricadimento. *iteratus casus*.
Ricaduto. *recidivus*.
Ricalcitrare, tirar de' calci. *recalcitro, as*.
Ricamare. *pingere acu, variare acu, signare acu, Phrygium opus facere*.
Ricamato. *acu pictus, Phrygio opere elaboratus*.
Ricamatore. *Phrygio, onis, acu pictor*.
Ricamo. *opus Phrygium*.
Ricambiare, ricompensare. *remunerari, respondere beneficiis, beneficio beneficium compensare*.
Ricantare. *recino, nis, retracto, tas, palinodiam canere*.
Ricapitare, dar ricapito. *accurro, as, vel dirigo*.
Ricapito, indirizzo. *cura*.
Ricapitolare. *summatim repetere, dicta iterare*.
Ricapitolazione. *epilogus, summa capita*.
Ricascare, ricadere. *recido, dis*.
Ricchezza, e ricchezze. *divitiæ, opes, facultates*.
Riccio, animale noto. *echinus*.
Riccio, pesce, detto da altri ancino. *echinus marinus*.
Riccio, coperta della castagna. *echinus*.
Riccio, capello crespo. *cincinnus*.
Riccio, che ha capelli torti. *crispus, a, um*.
Ricciutello. *crispulus, subcrispus*.
Ricciuto, riccio. *crispus*.
Ricco. *dives, locuples, lautus, opulentus, fortunatus, firmus ab opibus, fortunæ bonis affluens, abundans, qui rebus pollet, cui res familiaris copiosa est, cui multum fortuna largita est, de suis bonis impertiens, communicans, qui multum possidet divitiarum*.
Ricercare, richiedere. *postulo, as, peto, is*.
Ricercare, investigare. *quæro, is, inquiro, vestigo, pervestigo*.
Ricercare servigi ed alcuno. *desiderare officia ab aliquo*.
Ricercare da alcuno. *quærere ex aliquo, vel de aliquo*.
Ricercare il consiglio d'alcuno. *exquirere consilium alicujus*.
Ricercare lettere d'alcuno. *ab aliquo literas requirere*.
Ricercata nel sonare. *prælusio, præcentio, præludium*.
Ricetta del medico. *præscriptio medici, ratio medicinæ facienda*.
Ricettare, ricevere. *recipio, is, excipio, is*.
Ricetto, ricettacolo, *receptaculum, li*. Di sporcizie. *sterquilinium, ii*.
Ricevere, nome, il ricevere. *acceptio, onis*.
Ricevere, verbo. *accipio, is*.
Ricevere indietro. *recipio, is*.
Ricevere danno. *accipere detrimentum, facere damnum, jacturam*.
Ricevere dentro. *intromitto, admitto*.
Ricevere lettere d'alcuno. *accipere literas ab aliquo*. d'un istesso tenore. *accipere plures literas eodem exemplo*.
Ricevere oltraggio. *accipere injuriam*.
Ricevere spesso. *recepto, as*.
Ricevere benefizio. *accipere beneficium, affici beneficio, o beneficiis*.
Ricevere in dono. *accipere dono, vel munere*.
Ricevere ferito. *accipere vulnus*.
Ricevere la rotta. *accipere cladem*.
Ricevere disonore. *accipere dedecus*.
Ricevere cortesia. V. Ricevere beneficio.
Ricevere disagio. *accipere incommodum, & capere incommodum*.
Ricevitore. *acceptor, receptor*.
Ricevitrice, donna che riceve. *receptrix*.
Ricevuta. *accepti tabula, apocha, securitas*.
Ricevuto. *acceptus, receptus*. Ricevuto per cittadino. *receptus in civitatem*.
Richiamare, chiamar di nuovo. *revoco, repeto*.
Richiamarsi d'uno, citarlo. *vocare in jus*.
Richiedere. *postulo, peto, flagito, posco*.
Richiedere, essere di bisogno. *fero, postulo, exigo*.
Richiedere, essere convenevole. *decet, convenit, par est*.
Richiesta. *petitio, postulatio*.
Richiudere, o rinchiudere. *includo, is*. Per chiuder di nuovo. *iterum occludere*.
Richiudere il passo. *intercludere iter*.
Richiuder l'entrata. *claudere aditus*.
Ricinto. *circuitus*.
Ricognizione. *compensatio*.
Ricolmare. *cumulo, repleo*.
Ricolta. V. raccolta. *messis*.
Ricompensare, contraccambiare. *retribuo, rependo, remuneror*. Ricompensare, supplir al mancamento. *rependo, penso, compenso*.
Ricompensazione, ricompensa. *remuneratio, retributio, compensatio*.
Ricominciare, incominciar di nuovo. *iterum exordior, inchoo*.
Ricompera, riscatto. *redemptio, onis*.
Ricomperare, riscattare. *redimo, is*.
Riconciare, e racconciare. *instauro, reconcinno, resarcio*.
Riconciare, pacificare. *concilio, reconcilio, placare alicui aliquem*.
Riconciliato, pacificato. *conciliatus, reconciliatus*.
Riconciliatore, chi mette pace tra alcuni. *conciliator, oris*.
Riconciliazione. *conciliatio, reconciliatio*.
Ricondurre. *reduco, is*.
Riconoscente. *gratus*.
Riconoscenza, riconoscimento. *cognitio, agnitio*. per la ricordanza. *memoria, recordatio*. Per la ricompensa. *remuneratio, onis*.
Riconoscere. *agnosco, cognosco, recognosco*. Riconoscere i soldati, e la gente d'armi. *recensere, recognoscere copias, exercitum*. Riconoscer qualche cosa da alcuno. *aliquid alicui debere, aliquid alicui acceptum ferre, vel referre*.
Ricontare, contar di nuovo. *renumero, as*.
Ricopiare, rescrivere. *exaro, as, describo, is*.
Ricoprire. *cooperio, tego, celo, as*. Vedi coprire.
Ricordanza. *recordatio, memoria*.
Ricordare ad altri, ridurre in memoria. *memoro, as, aliquid alicui in memoriam redigere, redonare, revocare*, far ricordare. *memoriam movere, vel commovere*.
Ricordare, avvisare. *moneo, es*. Ricordar ad alcuno qualche cosa. *monere aliquem de re aliqua*.
Ricordare, e sollecitare una cosa. *urgere rem aliquam*.
Ricordarsi, rammentarsi. *recordor, reminiscor, memini, venire in memoriam, tenere memoria, habere in memoria, memorem esse*.
Ricordazione, ricordanza. *recordatio, memoria, commemoratio*.
Ricordevole, chi si ricorda. *memor, oris*.
Ricordo. *monitum*.
Ricorrere, fuggire, e dimandar soccorso ad alcuno. *confugio*.
Ricorrere, in luogo di ritornare. *revertor, eris, reverto, is*.
Ricorso. *profugium*.
Ricotta. *caseus secundarius*.
Ricotto cotto di nuovo. *recoctus, a, um*.
Ricoverare. *recupero*.
Ricoverarsi. *confugio*.
Ricovero, rifugio. *perfugium*.
Ricreare, ristorare. *reficio, recreo, refocillo*.
Ricrearsi. *animo relaxari, relaxare animum*.
Ricreazione. *relaxatio, remissio animi*. Per ricreazione, o diporto. *delectationis causa, oblectamenti gratia*.
Ricucire, cucir di nuovo. *resuo, is*.
Ricuocere. *recoquo, is*.
Ricuperabile. *reparabilis*.
Ricuperare, riacquistare. *recupero, as, recipio*.
Ricuperatore. *redemptor, recuperator, reparator*.
Ricurvo, ripiegato. *recurvus, incurvus*.
Ricusare. *recuso, abnuo, aspernor, respuo*.
Ricusare d'obbedire a' comandamenti. *recusare jussa, vel imperium*.
Ricusare un'impresa. *recusare negotium*.
Ricusar il convito. *renuere convivium*.
Ricusar i doni. *aspernari munera*.
Ricusar la pratica d'alcuno. *aspernari aliquem, respuere aliquem*.
Ricusare il partito onesto. *conditionem æquissimam repudiare*.
Ridda, è un ballo tondo, usato in Toscana. *chorea circularis, saltatio, tripudium*.
Ridere, verbo. *rideo, es*.
Ridere di cosa, che piaccia. *arrideo, es*.
Ridere dileggiando. *derideo, irrideo*.
Ridere smoderatamente. *cachinnor, aris*.
Ridicolo, cosa da ridere. *ridiculum, li*.
Ridicolo, di cui si ride. *ridiculus, a, um*.
Ridicolosamente. *ridicule*.
Ridire, riferire. *refero, ers*.
Ridirsi, disdirsi. *retractare dicta*.
Ridomandare, domandare in dietro. *repeto, reposco*.
Ridomandatore. *repetitor, oris*.
Ridonare. *redono*.
Ridondare. *redundo*.
Ridotto, partic. *reductus, perductus*. Ridotto a niente. *irritus, a, um*. In cenere. *cinefactus*. A mal partito. *in angustum adductus*. A pericolo della vita. *adductus in discrimen capitis*.
Ridotto, albergo. *hospitium, ii*.
Ridotto, e ridotto, adunanza di più persone in un luogo. *conventus, us*.
Ridotto di ribaldi. *conventus facinorosorum*.
Ridotto di ladri. *conventus latronum*.
Ridotto di meretrici. *conventus meretricius*.
Ridotto, o ricetto dell'acquedotto. *castellum, i*.
Riducere. Leggi Ridurre.
Riducimento. *reductio, onis*.
Ridurre, riducere. *reduco, is, redigo, is*.
Ridurre in brevità. *brevi complecti, cogere in angustum, vel in breve, colligere in arctum*. Ridurre la cosa a poche parole. *reducere ad pauca*.
Ridurre a memoria. *redigere in memoriam*.
Ridurre insieme. *cogere in unum, colligere in unum*.
Ridurre in grazia. *reducere in gratiam, reconciliare*.
Ridursi a niente. *ad nihil venire, ad nihilum recidere*.
Ridursi a tal termine, o stato. *eo devenire, redigi, cadere, eo deduci, in eum locum deduci, in eas angustias venire, vel conjici, eo miseriarum redactum esse*.
Ridursi in ultima miseria. *eo redactum esse, ut actum prorsus de aliquo sit, ut de fortunis, de salute actum sit, ut spem habere melioris fortunæ nullam possit, ut ipse illam salvus servare non possit*.
Ridursi in qualche luogo. *conferre se aliquo*.
Ridursi a casa. *domum se conferre*.
Ridursi in compagnia. *congredior, eris*.
Riedere. *redeo*.
Riempire, empire, di nuovo. *repleo, es*.
Rientrare, entrar di nuovo. *rursus ingredior*.
Rifare, far di nuovo. *reficio, restauro*. Rifar una cosa col farla migliore, o maggiore. *rem aliquam in melius, & auctius reficere*. Rifar la casa. *ædes reficere*. La strada. *sternere de integro viam, munire rursus viam*. La veste. *resarcire vestem*. Il letto. *lectum sternere, componere*. Il testamento. *testamentum reficere*. Nuova amicizia. *novam conciliare conjunctionem*. Un'ingiuria. *injuriam reponere*. Un dispetto. *dolorem reddere*. Rifarla ad uno. *reponere alicui, rependere vices*. Rifar i danni. *resarcire, vel reparare damna, compensare detrimentum*. Un beneficio. *gratiam beneficio reddere*. L'usura del tempo. *sarcire usuram temporis*. Rifarsi, riaversi. *reficere se*. Rifatto, fatto di nuovo. *refectus, instauratus*.
Riferire, rapportare. *refero, narro, enuncio*.
Riferire di qualche cosa. *referre de re aliqua*.
Rifiatare, ripigliar fiato. *respiro, as*.
Rificiare, ricreare. *reficio, recreo*.
Rifigliare, far figliuoli di nuovo. *denuo pario*.
Rifinire, cessare. *desino, desisto*.
Rifiorire. *refloresco*.
Rifiutare, ricusare. *repudio, recuso, respuo, excludo, refuto, improbo, detrecto*.
Rifiuto, rifiutazione. *repudiatio, repudium, recusatio*.
Riflettere, riverberare. *repercutio, reflecto*. Per considerare. *considero, perpendo, &c*.
Riflessione. *repercussio, o considerazione*. Far riflessione. *considero*. Senza riflessione. *inconsiderate, temere*.
Rifocillare, ricreare. *refocillo, reficio, recreo*.
Rifondare. *refundo, dis*.
Riforma. *instauratio, reformatio*.
Riformare. *in pristinam formam revocare, reformare*.
Riforzare, ristorare. *reficio, is*.
Riforzato, ristorato. *refectus, a, um*.
Rifrazione. *refractio*.
Rifreddamento. *refrigeratio*.
Rifreddare. *refrigero*.
Rifrenare, e raffrenare. *comprimo, refreno*.
Rifrescare, e refrescare. *refrigero, as*.
Rifrigerio, e refrigerio, conforto. *solatium, refrigerium*.
Rifugio, ricorso. *perfugium, refugium, confugium, asylum, portus*.
Rifuggire, ritirarsi. *refugio, confugio*.
Rifulgere, risplendere. *refulgeo, es*.
Riga, strumento da rigare. *regula, æ, amussis, is*. Di carta. *regula papyracea, chartacea*. Righe false. *regulæ subditiæ, vel supposititiæ*. Riga, o linea del libro. *linea, æ, versus, versiculus*.
Rigare, tirar una linea. *lineam ducere, signo, as*. Per innaffiare, adacquare. *rigo, as, irrigo*.
Rigattiere, rivenditore. *propola*.
Rigenerare. *regenero, regigno*.
Rigermogliare. *repullulo, regermino*.
Rigettare. *evomo, rejicio*.
Rigidamente, severamente. *aspere, rigide*.
Rigidezza, rigore. *rigor, asperitas, severitas, duritas*.
Rigido, aspro. *asper, rigidus*.
Rigirare, andar in giro. *circuire*. Per ingannare. *Inducere, decipere*. Per maneggiare. *administrare, tractare*.
Rigiro. *circuitus, anfractus*. Per maneggio secreto. *arcanum consilium*.
Rignare, nitrire. *hinnio*.
Rigo, riga, segno per tirare diritto. *regula, amussis*.
Rigoglio, arroganza. *arrogantia, superbia*. Per il troppo, vigor delle piante. *luxuries*.
Rigoglioso. *superbus, arrogans*. Per vivace. *vividus*.
Rigogolo, sorte d'uccello. *galbula*.
Rigogoletto. *parva galbula*. Per balletto, ridda. *saltatio*.
Rigonfiare. *inflo*.
Rigonfiato. *enflatus*.
Rigore, severità. *severitas, atis, rigor, oris*.
Rigorosamente. *severe*.
Rigoroso, rigido, severo. *severus, rigidus*.
Rigovernare, lavare, nettare. *purgare, abluere*.
Riguardamento, il riguardare. *inspectio*.
Riguardare, guardare, mirare. *specto, as, aspicio, is*.
Riguardare, considerare. *considero, animadverto*. Riguardare al suo incomodo. *ducere sui commodi rationem*. Riguardare, avere rispetto. *respicio, specto, alicujus rationem ducere, habere, respectum habere*. Riguardarsi. *se respicere*.
Riguardatore. *inspector, spectator*.
Riguardevole, onorevole. *spectabilis, le*.
Riguardo, rispetto. *ratio*. Aver riguardo. *habere rationem, respectum*.
Rilassare, rallentare. *relaxo, as*. Rilassamento, *laxamentum, relaxatio, remissio animi*.
Rilavare, lavar di nuovo. *relavo, as*.
Rilegamento, il legar di nuovo. *religatio*. Per bando, *relegatio*.
Rilegare, legar di nuovo. *religo, as*. Per confinare. *relego, as, in exilium ejicere*.
Rileggere, legger di nuovo. *relego, is*.
Rilente. A rilente, con cautela. *caute*.
Rilevamento. *erectio*.
Rilevante. *magni momenti*.
Rilevare, levar di nuovo. *relevo, as*. Per importare, *refert, ebat*. Rileva nulla, *nihil refert*.
Rilevato, sost. prominenza. *eminentia, prominentia*.
Rilevato, addiett. eminente. *prominens, eminens*.
Rilevo, avanzatura di tavola. *analecta, orum*.
Rilievo, importanza. *momentum, i*.
Rilievo, o rilevo, lavoro di scoltura, o intaglio, *opus anaglyphicum*. Fatto di rilievo, *anaglyphicus, a, um*. Arte di far rilievo, *anaglyptice*. Intagliatore di rilievo, *anaglyptes, a*. V. G.
Rilucente, splendente. *nitidus, relucens, renidens*.
Rilucere, splendere. *splendeo, eluceo, reluceo*.
Rima, la desinenza al fine del verso, *similis syllabarum positio, similiter desinens*. Composto in rima, *similiter desinens*. e generalmente, *versibus constans, verba ligata numeris*.
Rimandare, mandare in dietro. *remitto, is*.
Rimanente, restante, *reliquus, a, um*. Rimanente, sost. *reliquum, residuum*. Del rimanente. *quod reliquum est*.
Rimanere, restare. *maneo, remaneo, resto*.
Rimanti con Dio. *vale, valere te jubeo*.
Rimaritare, maritare di nuovo. *iterum dare nuptui*.
Rimaritarsi. *transire ad secundas nuptias*.
Rimasuglia del mangiare. *analecta, orum*.
Rimasuglio. *reliquiæ*.
Rimato, fatto in rima. *similiter cadens, eadem syllabarum positione respondens, metro constans, ligatus numeris*.
Rimatore. *poeta, versificator*.

Rimbaldanzire, pigliar di nuovo baldanza. animum resumere.
Rimbalzare. Resilio.
Rimbambire, divenir bambino. Repuerasco, is.
Rimbeccare, ribattere. Repello, is.
Rimbombare, risonare. Resono, as, reboo, as.
Rimbombo. bombus, boatus.
Rimbrottare. exprobro. Borbottare. mussito.
Rimbrotto. exprobratio.
Rimediabile. sanabilis, qui remedium pati potest.
Rimediare. prospicio, is, consulo, is, provideo, es. Rimediare ai bisogni, necessitatibus prospicere, consulere. Ai pericoli, consulere periculis, & periculis occurrere.
Rimedio, riparo. Remedium, ii.
Rimedio, contravveleno. antidotus, gen. fem. & antidotum, gen. neut. alexipharmacum, i.
Rimedio buono. Remedium salutare.
Rimedio purgativo. medicamentum catharticum.
Rimembranza, ricordanza. Recordatio, memoria.
Rimembrare, ricordarsi. Recordor, meminisse.
Rimenare, ricondurre. Reduco, is.
Rimeritare alcuno. Referre gratiam alicui. Leggi rimunerare.
Rimescolamento. confusio, perturbatio.
Rimescolare. commisceo, confundo, perturbo.
Rimessamente, umilmente. Remisse.
Rimettere, riponere. Repono, is.
Rimettere, perdonare. parco, ignosco, crimen alicui remittere, condonare.
Rimettere alcuno nella sua giurisdizione. Reponere aliquem in suam jurisdictionem.
Rimettere alcuno nel suo luogo. Restituere aliquem in locum suum.
Rimettere qualche cosa ad alcuno. deferre aliquid ad aliquem.
Rimettere ogni cosa in uno. omnia uni permittere.
Rimettere qualche cosa nella fede d'uno. unius fidei aliquid mandare.
Rimettere nel suo primo stato. Reparo, restituo.
Rimettersi ad uno, che lo difenda. committere se tutelae alicujus.
Rimettersi tutto nelle mani d'altri. tradere se totum alicui.
Rimissione, perdono. Remissio, onis.
Rimirare, guardare. inspicio, intueor, aspicio, specto.
Rimisurare. Remetior, iris.
Rimondare, scorzare. decortico, as. Per nettare. purgo.
Rimondato, scorzato. decorticatus.
Rimontare, montar di nuovo. iterum ascendere.
Rimorchiare la nave. Remulco, as.
Rimordere. Remordeo, crucio.
Rimordimento, rimorso. conscientiae vis, cruciatus, consciencia.
Rimostranza. indicium.
Rimostrare, far conoscere. commonstrare, docere, ostendere.
Rimoto, lontano, separato. Remotus, longinquus, dissitus, disjunctus.
Rimovimento. amotio, onis, remotio, onis.
Rimovere, o remuovere. averto, removeo, amoveo, depello, aveho, abduco.
Rimovere l'animo dai pensieri. avocare animum a sollicitudinibus.
Rimoversi dall'amicizia d'alcuno. Removere se ab amicitia alicujus.
Rimoversi dall'opinione. dimoveri a proposito.
Rimoversi dall'impresa. desistere ab incepto, & removere se ab opere.
Rimozione, rimovimento. amotio, remotio.
Rimpalmare, spalmare. illinere.
Rimpatriare. in patriam redire.
Rimpedulare, rifar il pedule. pedulo refarcire.
Rimpennare, rifar le penne. Rursus plumescere.
Rimpetto, dirimpetto, incontro, per mezzo. e conspectu, ex adverso, contra, a regione.
Rimpetto, in comparazione. prae.
Rimpiattare, nascondere. occulere, celare, abdere.
Rimpozzare, il fermarsi dell'acqua. stagnare.
Rimproccciare. exprobro.
Rimproccio. exprobratio.
Rimproverare, rinfacciare. exprobro, impropero.
Rimprovero, rinfacciamento. exprobratio.
Rimuggire. Remugio, is.
Rimunerare, ricompensare. Remuneror, aris, & remunero, as, retribuo, is, referre gratiam.
Rimunerazione, ricompensa. Remuneratio, onis.
Rimurchiare. Remulco, as, remulco traho.
Rinascere. Renascor, eris.
Rinavigare. Renavigo, as.
Rincalzare, fortificare con terra, o altro. adaggerare, terra aggesta munire.
Rincalzare, restringere. coerceo, cohibeo, urgeo.
Rinchiare, torcere la bocca, come sdegnato. Ringo, is, & ringor, eris.
Rinchiudimento. inclusio, onis.
Rinchiudere, serrare. includo, intercludo.
Rinchiuso, riserrato. inclusus, conclusus.
Rincorare, far animo. excito, as, animum erigere, confirmare.
Rincrescere alcuno. afficere taedio aliquem.
Rincrescere ad alcuno. taedet, ebat.
Rincrescevole, nojoso. molestus, morosus, importunus.
Rincrescimento. taedium, dii, molestia, ae.
Rincrespare, increspare. crispo, as.
Rincularsi, andar in dietro. Retrogradior, retroeo, retrocedo, pedem refero.
Rinculandosi. Retrorsum, & retrorsus.
Rinfacciamento. exprobratio.
Rinfacciare, gittar al volto. exprobro, impropero, objicio.
Rinfermarsi, ammalarsi di nuovo. iterum aegrotare, incidere denuo in morbum.
Rinforzare. Roboro, firmo, confirmo, stabilio.
Rinforzarsi, pigliar forze. sumere vires, convalesco.
Rinfrescare. Refrigero, as. Rinfrescarsi. Refrigesco, refrigeror. Rinfrescare, rinnovare. Renovare.
Rinfrescamento. Refrigeratio, onis.
Rinfrescativo. Refrigerans.
Rinfrescatoja, o Rinfrescatojo, vaso da tener in fresco le cose. frigidarium vas.
Rinfresco, rinfrescamento. Refrigeratio.
Ringentilire. nobilito, as.
Ringhiare, digrignare i denti. Ringo, ringor.
Ringhiere. Rostra, orum.
Ringiovenire, farsi giovane. Repubesco, is, rursus juvenescere, juvenem fieri, juventutem rursus assequi, vel adipisci, senectutem exuere.
Ringraziamento. gratiarum actio.
Ringraziare, rendere grazie. gratias agere, habere, referre.
Rinnegare. abnego, a religione desciscere.
Rinnovare. Renovo, as, instauro, as, reficio, is. Rinnovare il dolore. Refricare dolorem, excitare sopitum dolorem. La guerra. Renovare, redintegrare, reparare bellum.
Rinnovamento. Renovatio, instauratio. Rinnovamento d'amore. amoris redintegratio.
Rinnovazione, rinnovamento. Renovatio.
Rinnovellare, rinnovare. Renovello, renovo.
Rinsanire, tornare al suo buon senno. Resipisco, ad me redeo.
Rintenerire, ammollire bene. Remollio, is.
Rintenerirsi, mollificarsi. Remollesco, scis.
Rintrecciare. queo, investigo.
Rintronare. perstrepo, persono, obstrepo.
Rintuzzare, ribattere. Retundo, is. Rintuzzato. Retusus, obtusus. Ingegno rintuzzato, grosso. ingenium obtusum, retusum, hebes.
Rinvalersi, ricuperar la sanità. Revalesco, invalesco, invalesco, convalesco.
Rinvenire. pristinum statum recuperare. Per ritrovare. Reperio.
Rinverdire. Reviresco, scis.
Rinvestire, investire il danaro. pecuniam collocare.
Rinvigorire, dar vigore. corroborare. Per riprender vigore. vires resumere.
Rinunziare, alienarsi da chi che sia. Renuncio, as, nuncium alicui remittere, vale dicere.
Rinunzia. abdicatio.
Rinvoltare. provolvo, is, revolvo, is.
Rio, in luogo di rivo. Rivus, i.
Rio, cattivo, tristo. malus, improbus.
Riobarbaro, medicamento nobile. Rhabarbarum.
Rione, parte della Città. Regio, onis.
Riordinare. in ordinem ponere.
Ripe, e riva. Ripa, ae.
Riparare, riacquistare. Recipio, is.
Riparare, provvedere, rimediare. prospicio, consulo, occurro, defendo, arceo.
Riparlare, parlar di nuovo. iterum loquor.
Riparo, rimedio. Remedium, dii, salus, utis.
Riparo per la difesa. propugnaculum, propugnatio, defensio, munimentum.
Riparo per bastione. vallum, li, agger, ris.
Riparo di fiume. agger, ris.
Ripensare, pensar di nuovo. Recolo, is, recogito, animo repetere, volutare.
Ripercuotere. Repercutio, is.
Ripercossa, ripercussione. Repercussus, repercussio.
Ripescare, pescar di nuovo. expiscor, aris.
Ripetere, replicare. Repeto, is.
Ripetizione, replica. iteratio, repetitio.
Ripezzare, racconciare vesti. farcio, resarcio.
Ripezzatore. sarcinator, interpolator, fartor.
Ripezzator di scarpe, ciabbattino. cerdo, onis, sutor veteramentarius.
Ripezzatrice, donna, che ripezza i panni. sarcinatrix, icis.
Ripezzatura. interpolatio.
Ripiantare, riseminare. Resero, is.
Ripidezza. acclivitas, locus arduus.
Ripido, erto. arduus, acclivis.
Ripienezza. expletio.
Ripieno. Repletus, plenus.
Ripigliare, pigliar di nuovo. resumo, is.
Ripigliar l'animo, la lena. Recipere animum.
Ripigliar le forze. Revocare vires.
Riponere, e riporre, rimettere. Repono, is, colloco, as.
Ripertare. Refero, ers, reporto, as.
Ripertare parole. perferre sermonem, deferre, significare, aperire, narrare verba.
Riportarne utile. fructum ferre, capere, percipere.
Riportare onore da un luogo. decus reportare ex aliquo loco.
Riportare lode da una vittoria de nemici. ex hostibus laudem reportare.
Riportarsi a quel, che un vuole. conformare se ad alicujus voluntatem.
Riposare, star in riposo. quiesco, conquiesco, requiesco.
Riposarsi in alcuna cosa. in aliqua re acquiescere.
Riposatamente. quiete.
Riposato. tranquillus, a, um, quietus, a, um.
Ripositorio. conditorium.
Riposo, quiete. Requies, ei, quies, etis.
chi non ha riposo. irrequietus, a, um.
Ripostiero, dispensiero. cellarium, rii.
Ripostiglio, falsa roba. cellarium, conditorium.
Riposto. conditus, repositus.
Ripregare. iterum precari, obsecrare.
Riprendere, ripigliare. Resumo, is.
Riprendere, ammonire. Reprehendo, moneo, arguo, increpo, coarguo, carpo, redarguo.
Riprendere qualche cosa. male accipere aliquid, exagitare, insectari, conviciis urgere, carpere.
Riprendere l'offizio d'alcuno. accusare alicujus officium.
Riprendere il consiglio d'alcuno. improbare consilium alicujus.
Riprendevole, riprensibile. dignus qui reprehendatur, vituperandus, reprehensione dignus.
Riprensione. objurgatio, reprehensio, castigatio.
Riprensore, chi riprende. Reprehensor, objurgator, castigator.
Ripreso. admonitus, reprehensus, castigatus.
Riprovare, provar di nuovo. experior iterum. Per rifiutare. Reprobo, improbo.
Ripudiare, rifiutare. Repudio, recuso.
Ripudiare la moglie, uxori nuncium remittere.
Ripudio, rifiuto. Repudium, ii, repudiatio, nis.
Ripugnante, resistente. adversus, repugnans, obstans.
Ripugnanza, resistenza. Repugnantia, ae.
Ripugnare, resistere. Repugno, obsisto, adversor, refragor.
Ripulire. expolio.
Ripullulare, germinare di nuovo. Repullulo, as.
Ripulso. Repulsa.
Ripulsare. Repellere.
Riputare. existimare.
Riputazione. existimatio, auctoritas.
Risaldare, far appigliare. solido, as.
Risaldarsi. solidesco, scis.
Risaltare. Resilire. Per esser prominente. exstare, eminere.
Risalutare, rendere il saluto. Resaluto, as.
Risanare. sano.
Risanarsi, guarire. convalesco, revalesco, consanesco.
Risaper di nuovo. Rescisco, is.
Risarcire. Resarcio.
Risata. Risus.
Risca, scaglia di pesce. squama.
Riscaldamento. calefactus, us.
Riscaldare, scaldare. calefacio, concalefacio, calorem movere.
Riscaldarsi, divenir caldo. caleo, calesco, recalesco, confervesco.
Riscaldativo. excalfactorius.
Riscattare, riscuotere. Redimo, is.
Riscatto, il riscuotere. Redemptio, onis.
Rischiarare, far chiaro. clarifico, illustro.
Rischiararsi, farsi chiaro. serenor, claresco.
Rischio, pericolo. periculum, discrimen.
Rischioso, pericoloso. periculosus.
Risciacquare, lavare di nuovo. Relavo, abluo.
Riscontrare. confero, recognoscere.
Riscontro, incontro. occursus. Per confronto. collatio.
Riscopare. everro, is.
Riscossione. exactio.
Riscrivere. Rescribo.
Riscuotimento, riscossa. exactio, onis.
Riscuotere. exigo, is, cogo, is. Riscuotere i suoi debiti, exigere nomina. I tributi, exigere tributa. I pegni, Repignorare, pignus recipio.
Riscuotitore. exactor, oris, redemptor, oris.
Riscuotitore di decime. decumanus, i.
Risecare, tagliare. Reseco, excido.
Risecco. exsuctus, a, um.
Risedere. Residere, es.
Risentimento. querela.
Risentirsi dell'ingiuria. injuriam insectari, persequi, ulcisci.
Riserbare, o riserrare. Recipio, retineo.
Riserbo, o Riserva. servatio.
Riserrare, rinchiudere. includo, intercludo.
Risguardare, o riguardare. intueor, inspicio.
Risguardare, aver riguardo. habere, ducere rationem.
Risguardo, rispetto. Ratio, onis.
Risico, rischio. periculum, discrimen.
Risicoso. praeceps. Per pericoloso. periculosus.
Risipola, infermità. erysipelas, atis.
Riso, il ridere. Risus, us. Dissoluto, cachinnus. Morir di riso, emori risu.
Riso, biada da minestra. oriza, ae.
Risolvere, discioglere. dissolvo, resolvo. Per determinare. decernere, statuere, deliberare.
Risolversi in fumo. in cassum cadere, evanescere, ad irritum cadere.
Risolvere qualche cosa ad alcuno. extricare aliquem de re aliqua.
Risolutamente. certo, vel certe, constanter, prompte.
Risoluto. constans, promptus.
Risomigliare, comparo, assimilo.
Risonanza, consonanza. sonus.
Risonare. Resono, as.
Risorbire. Resorbeo, es.
Risorgere, sorgere di nuovo. Resurgo, is.
Risospingere. Repello, impello.
Risovvenire, ricordarsi. Recordor, reminiscor.
Rispargere, spargere qua, e là. Respergo.
Risparmiare, sparagnare. parco, is.
Risparmio. parsimonia, parcitas.
Rispegnere, ammorzar di nuovo. Restinguo, is.
Rispettare, portar rispetto. vereor, revereor, habere rationem.
Rispettato. honoratus, magni habitus.
Rispetto. Reverentia. Per lo riguardo, ratio, onis. Per la causa, causa, ae. Non aver rispetto, Non vereri, contemnere, nihil facere, aspernari, nullo loco habere, minimi ducere, habere in postremis, nullam ducere rationem, vel habere.
senza rispetto, alla libera. audacter.
Rispettosamente, con vergogna. verecunde.
Rispettoso, modesto. verecundus, pudens, observans.
Rispingere. Repello.
Rispirare, pigliar lena. Respiro, as.
Respirazione. Respiratio, onis.
Risplendente. nitidus, fulgidus, lucidus, micans.
Risplendere. splendeo, resplendeo, niteo, fulgeo, luceo, colluceo, rutilo. A guisa di baleno, corusco. In mezzo, interniteo.
Rispondente, chi risponde. Responsor, oris.
Rispondere, dar risposta. Respondeo, es, responsum dare, edere, reddere. Rispondere nell'amore, redamo, as. Alle lettere d'alcuno di parte in parte, Respondere literis alicujus ordine. Rispondere per lettere, o in iscritto, Rescribo, is. Spesso, Responso, as.
Risponditore. Responsor, oris.
Risposta. Responsio, responsum. Di Principe, Rescriptum, i.
Rissa, contesa. jurgium, ii, rixa, ae.
Rissare, far rissa. Rixor, aris.
Rissoso, pieno di risse. Rixosus, a, um.
Ristituire. Restituo, is, reddo, is.
Ristorare rendere il cambio. Referre gratiam.
Ristorare, rinnovare. instauro, as, resarcio.
Ristorere i danni. sarcire damna.

Ristorarsi, ricrearsi. Recreare, confirmare se.
Ristoro, conforto. solamen, inis.
Ristoro, utile. fructus, us. Per rimerito. compensatio.
Ristrignere. cohibeo, coerceo, cogere in angustum, in arctum. Ristrignere in poche parole. paucis complecti.
Ristringersi. cogere se.
Ristrignimento. cohibitio, refrenatio.
Ristuccare, stuccar di nuovo. marmoratum versus inducere. Per nauseare. stomachari.
Ristucco, infastidito. taedio affectus. Per ripieno. fatur.
Risucciata. exsugo.
Risudare. desudo.
Risvegliamento. excitatio.
Risvegliare, destare. excito, as.
Risvegliarsi. expergiscor, evigilo, as.
Risultare, nascere, derivare. nasci, oriri.
Risuscitamento, attiv. a morte revocatio, &c. Neut. ad vitam reversio, vitae receptio, resurrectio.
Risuscitare, attiv. Resuscito, restituo, revocare, excitare a mortuis, ab inferis. Risuscitare, neut. Reviviscо, resurgo, ad vitam reverti, redire.
Risuscitato. ad vitam revocatus.
Ritagliare. Reseco, as. Ritagliato, come i Giudei, verpus, recutitus.
Ritaglio, tagliatura. Resegmen, inis. Ritaglio, pezzo, frustum, sti.
Ritardanza, indugio. mora, cunctatio.
Ritardare, dimorare. cunctor, moror, tardo.
Ritardare alcuno dallo scrivere. retardare aliquem a scribendo.
Ritardatore, chi ritarda. cunctator, oris.
Ritegno, cosa, che ritiene. retinaculum, i.
Ritenere, fermare. retineo, detineo, reservo.
Ritenere, impedire, che uno si faccia qualche cosa. detineo, reprimo, refraeno. Ritenere i sospiri, continere gemitus.
Ritenersi. Reprimere se, temperare sibi.
Ritenimento. Retentio, detentio.
Ritentare, tentar di nuovo. retento, as.
Ritenutamente. caute.
Ritenutezza. cautio.
Ritenuto. detentus. Per guardingo. cautus.
Ritesso. Retexo.
Ritiramento. secessus, fuga frequentata.
Ritirare a dietro. Retraho, is. Ritirare alcuno dal male. abducere aliquem a nequitia.
Ritirarsi. Recedo, is. Ritirarsi a qualche arte, ad aliquam artem se referre. Da i fastidj, abducere se a sollicitudinibus. Da i peccati, avocare animum a vitiis. Dal puttanesimo, abducere se a meretricio quaestu. Dalla pratica d'alcuno, abducere se a consuetudine alicujus. In un romitaggio. se in solitudinem conferre.
Ritirata. Receptus, us.
Ritirato. Retractus, abductus.
Rito, costume, usanza. Ritus, us, mos, oris.
Ritogliere, ripigliare. Resumo, recipio. Per torre di nuovo. iterum auferre.
Ritondare, compassare. circino, rotundo.
Ritondità. Orbis, rotunditas. Fatta col compasso, rotunditas circinata.
Ritondamente. Rotunde.
Ritondo. Rotundus, orbiculatus.
Ritorcere. Retorqueo.
Ritorcimento. contortio.
Ritornare, tornare in luogo. Redeo, regredior. A proposito, ad rem redire. Correndo, recurro. Indietro. retrocedo. In se, o in cervello, ad se redire, recipere se, ad mentis sanitatem redire. Volando, revolo, as. A Roma, Urbem repetere. A sesto, redire ad ingenium, in naturam, in antiquum statum reverti, ad consuetudinem redire. Con le trombe nel sacco, infecta re redire. Ritornare nella patria, reverti in patriam, recipere se ad suos lares, ad patrias sedes. Ritornare alla sua prima stanza, remigro, as. Alla sua natura, far come prima, redire ad ingenium. A vedere, reviso, is. In qualche luogo, referre se ad aliquem locum. Da qualche luogo, recipere se ab aliquo loco. In grazia con alcuno, redire in gratiam cum aliquo. Ritornare la risposta, renuntio, as. Ritornar a ben fare, redire in viam. Ritornar a casa, redire domum. A dietro, regredior, eris. Nella strada, redire in viam. Ai suoi costumi di prima, redire ad pristinos mores. Agli studj, redire ad studia intermissa. Ritornar vivo, revivisco, is.
Ritorno, e ritornata. Regressus, reditus, reditio.
Ritorta, come stroppe, corde, ec. vinculum.
Ritorto, ripiegato. Recurvus, recurvatus, retortus.
Ritrarre, ritirare. Retraho, is. Ritrarre alcuno dagli affanni. abducere aliquem a molestiis.
Ritrarre, significa anche formare la somiglianza d'alcuno. effingo, imitor, assimilo.
Ritrarsi, e ritirarsi. Referre pedem, recipere se.
Ritrarsi dalle occupazioni. levare se occupationibus.
Ritrarsi a qualche arte. Referre se ad aliquam artem.
Ritrattare, riprovare. Reprobo, revoco, improbo.
Ritratto, sembianza, immagine. effigies, imago. Che non parla, muta imago. Di pittura, imago picta. Di rilievo, imago eminens, anaglyphum.
Ritrosetto. Refractariolus, morosus.
Ritrosia. Repugnantia, morositas.
Ritroso. tenax, refractarius.
Ritrovare, trovare. Reperio, is, invenio, is. Ritrovare fine del suo affanno. Reperire finem sollicitudinis suae.
Ritrovarsi in un luogo. sum, es, est, adsum.
Ritrovarsi ad un fatto. intersum.
Ritrovo, e ritruovo, conversazion di più persone. conventus, congressus.
Ritto, diritto. Rectus, erectus.
Riva, e riviera. Ripa, ae. Di mare, maritima ora. Riviere. maritima loca.
Rivale, il concorrente in amore. Rivalis, procus.
Rivalere, rifarsi. Revalesco, scis.
Rivedere, veder di nuovo. Reviso, is.
Rivelare, manifestare. Revelo, publico, palam facio, prodere, patefacere, detegere, vulgare.
Rivelazione. oraculum, manifestatio.

Rivellino, sorta di fortificazione. munimen, propugnaculum.
Rivendare. Revendo, is.
Rivenditore, propola, ae.
Rivenire, ritornare. Revenio, redeo.
Rivenuto, come se fosse morto. Redivivus.
Riverberare. Repercutio, reverbero.
Riverbero, o riverberazione. percussio, repercussus.
Riverdire, e riverdeggiare. Revirescо, is.
Riverendo, degno d'onore. venerandus, venerabilis.
Riverente, chi porta onore. observans, modestus.
Riverentemente. Reverenter, veneranter, modeste.
Riverenza. observantia, reverentia.
Riverire, portar onore. revereor, veneror, observo, colo.
Riversamento, eversio, onis.
Riversare, come voltare una veste. reverto, is.
Riversare, spandere, fundo, effundo. Il vino dal bicchiere. vinum fundere e potero.
Riversato, come un panno. inversus.
Riversato, spanto. fusus, effusus.
Riversare. effundo.
Rivestire, vestire di nuovo. amicio, is, iterum vestio.
Rivi d'acqua grandi. nili, orum.
Riviera, spiaggia di mare. ora, ae.
Rivisitare. reviso, is.
Rivivere. Reviviscо, scis.
Riunimento. conjunctio, copulatio.
Riunire. iterum conjungo.
Rivo, e rio. rivus, i.
Rivocamento. Revocatio.
Rivocare, richiamare. Revoco, as. Per annullare. abrogo.
Rivocatorio. Revocans, abrogans.
Rivocazione. Revocatio, abrogatio.
Rivolare, volare a dietro. Revolo, as.
Rivolere. Rursus velle.
Rivolgere, rivoltare. Revolvo, provolvo, converto.
Rivolgimento. Revolutio, conversio, mutatio.
Rivolta d'occhi, cenno. nutus, us.
Rivoltare, rovesciare. Revolvo, is, inverto, is.
Rivoltarsi col corpo in su. Resupinare se.
Rivoltarsi contro colui, che ti dà. deficio, is, contra aggredior, insurgo in aliquem.
Rivolto. Revolutus, conversus.
Rivoluzione. seditio.
Rivomitare, vomitar di nuovo. Revomo, is.
Riuscimento. eventus, successus, casus, eventum.
Riuscire, succedere, avvenire. evenio, succedo.
Riuscita, buon effetto. successo.
Riuscire, uscire. exeo, exis.
Riuscita. Leggi riuscimento.
Rizzamento. erectio.
Rizzare, dirizzare. erigo, is.
Rizzarsi, levarsi in piedi. surgo, assurgo.
Rizzarsi, per onorar alcuno. assurgo, is.
Rizzarsi dal letto. surgere a lecto, exire de lecto.
Rizzarsi da sedere. surgere de sella.
Rizzarsi per parlare. surgere ad dicendum.
Rono, colore tanè. lionato. fulvus, a, um.
Roba, la facoltà. Res, rei, facultates, opes, divitiae.
Roba, che lascia il padre. patrimonium, ii.
Robbia, erba da tignere. Rubia, ae.
Robicondo, rosseggiante. Rubicundus.
Robino, pietra preziosa. pyropus, carbunculus.
Robone, sorta di vestimento. toga, laena, chlamys. Alla Franzese. palla Gallica.
Robrica, terra rossa, con la quale si notano i titoli dei libri. Rubrica, ae.
Robustezza. Robur, vires.
Robusto, forte. Robustus, bene valens.
Rocca, fortezza, castello. arx, cis, castellum.
Rocca da filare. colus, li, e colus, us.
Rocca de' monti. crepido, inis.
Rocco, figura nel giuoco degli scacchi. arx latrunculario, cyclops, elephas.
Rocco, o pastorale, baston ritorto in cima, proprio de' Vescovi. pedum Episcopale.
Rocchette, o dardi da fuoco. pyroboli, orum. Chi getta rocchette. pyrobolarius.
Rocchetto, o roccetto, veste bianca di panno lino, che i Prelati portano sopra la sottana. linea tunica.
Roccia, balza, rupe. Rupes.
Roco, rauco della voce. Raucus, a, um. Alquanto rauco, subraucus.
Rodere, rosicchiare. Rodo, is, erodo, arrodo, derodo, corrodo. Intorno, circumrodo. tutto, affatto, erodo, perrodo. Rodere catenacci, o rodersi di stizza, acriter tumere, tacito iro aestuare, ardere ira, vel iracundia.
Rodimento. rosio, onis.
Roditore. Rodens, entis.
Rogare una scrittura. subscribere.
Rogatore, che roga. subscriptor.
Rogazioni, le processioni circa l'Ascensione. ambarvalia, supplicationes.
Roggio, rosso, simile alla ruggine. Rubeus, rufus.
Rogna, scabia. scabies, psora. Attaccar ad uno la rogna, scabie aliquem inficere, scabiem alicui allinere, imprimere, aspergere, scabiem in quempiam transfundere. Pigliar la rogna, scabiem concipere, ducere, trahere, contrahere. aver la rogna, scabie conflictari, laborare, infestari, urgeri. Grattar la rogna. scalpo, is, scabiem scabere, vel scalpere. Di rogna. psoricus, a, um.
Rognone. Ren, enis.
Rognoso. scabiosus, scabie affectus, vel infectus.
Rogo, pira. Rogus, pyra.
Rolo, o ruolo, carta da registrar con ordine i nomi. album, i.
Romajolo, mestola da cucina. trulleola.
Romano, cioè quel contrappeso, che è infilato nello stilo della stadera. aequipondium, sacoma, tis.
Romanziere, chi compone romanzi. Romanensium fabularum scriptor.
Romanza, sorta di poema. Romanensis fabula.
Romanzone, ciarlatano. circulator.
Rombo, pesce. rhombus, i.

Rombo, rumore. murmur. Rombare, murmurare.
Rombo, figura matematica di quattro lati eguali, ma di angoli obbliqui. Rhombus, i.
Rombola, frombola. funda, ae. Rombolare, trar colla rombola. funda jacere.
Romire, fremere. fremere, perstrepere.
Romitaggio, eremo. solitudo.
Romito, chi sta all'eremo. anachoreta, solitarius homo.
Romore, strepito. strepitus, murmur, fragor, sonitus. Per fama. Rumor.
Romoreggiare, far tumulto. strepere.
Romorio, romore. strepitus, murmur.
Rompere, spezzare. Rumpo, abrumpo, perrumpo, frango, confringo, effringo, infringo, scindo, comminuo, diminuo. Affatto, perfringo. Insieme, confringo. Avanti, praefringo. Da qualche parte, o luogo. defringo. In più parti, in pezzi, diffringo, disrumpo, discindo, comminuo. A forza, dirumpo. Grandemente, refringo. Rompere un membro, frangere membrum. Il capo, caput frangere. Rompere il capo ad alcuno, cioè essere molesto. obtundo, is, molestum esse. Con lettere, obstrepere alicui literis, obtundere aliquem literis. Il parlar d'alcuno, abrumpere, interrumpere sermonem alicujus. Li disegni, frangere, turbare consilia. L'amicizia, dirimere amicitiam. La compagnia, dirimere societatem. La pace, pacem violare. La tregua, violare inducias, vel foedus. La prigione, effringere carcerem. Un ponte, pontem rumpere, interrumpere. L'esercito, fundere, vel dissipare copias. Un'armata, quassare classem. Rompere in mare, frangere navim, naufragium facere, vel pati. Rompersi con alcuno, rompere l'amicizia vecchia, inimicarsi, veterem cum aliquo conjunctionem dirimere. Rompersi il collo. collum abrumpere, cervices frangere.
Rompicollo dicesi di persona molto viziosa. homo perditissimus.
Rompimento. Ruptio, fractura.
Rompitore. Ruptor.
Ronca, sorta d'arme in asta. sparus, i, sparum, i, runco, runcina, ae, runco, onis.
Roncare, tagliare con ronca. Runco, as, erunco. Il roncare. runcatio, onis.
Roncatore, chi ronca. runcator, oris.
Ronchetta, piccola ronca, da tagliar le viti. scirpicula, ae, falx vinitoria, vineatica.
Roncheggiare, ronfare. sterto, is.
Ronchеggiamento. rhonchus, i.
Ronchioso, che ha la superficie rilevata in molte parti. asper, inaequalis.
Ronciglio, rampino, uncino. uncus, ci.
Roncola. Runcina.
Ronda. lustratio excubiarum. Andar in ronda, excubias lustrare.
Rondine, uccello. hirundo, inis. Rondinella, pullus hirundinis. Rondone, specie di rondine, cypselus, i, apus, odis.
Ronzino, cavallo da viaggio. mannus, mannulus.
Ronzare, far rumore per l'aria come le zanzare, vespe, o simili. abstrepo, murmuro.
Ronzone, cavallo stallone. admissarius.
Rosa, pianta. Rosa, ae. Rosa, fiore, Rosa, ae. Bianca, Rosa albens, albicans. Rossa, Rosa Punica, Puniceа, Milesia. Damaschina. Rosa Damascena. Incarnata, Rosa purpurea, Rosa subrutila. Muschiata, Rosa odorata. Salvatica, Rosa sylvestris, rosa canina. Di rose, Rosaceus. Di color di rose, Roseus.
Rosajo, luogo piantato di rose. Rosarium, rosetum.
Rosato. Rosaceus.
Rosicchiare, rosecchiare. Rodere, erodere.
Rosignuolo, usignuolo uccello. philomela, ae, aedon, onis, luscinia, ae.
Rosmarino, arboscello. Rosmarinus, i, ros marinus, ros maris, libanotis, idis.
Roso, corroso. Rosus, erosus.
Rosolare, dar alle vivande il rosso a forza di fuoco. amburere, igne colorare.
Rosolato. ambustus.
Rospo. bufo, onis, rubeta, ae.
Rossardo. Rubicundus, a, um.
Rosseggiante. Rubens, rubicundus.
Rosseggiare. Rubeo, es. Alquanto. subrubeo, leviter, vel ex parte rubere.
Rossetto, colore per uso di pittori, e donne. purpurissum, i. Tingere di rossetto. purpurisso inficere, fucum illinere.
Rossetto, agget. alquanto rosso. subruber, bra, brum, rubellus, rufulus.
Rossezza, e rossore. Rubor, oris.
Rossiccio. subrufus.
Rosso. Ruber, bra, brum, rubeus, a, um, rubens, entis. Rosso, che alquanto biondeggia, Rufus, a, um. Come sangue, Rubicundus, a, um. Divenir rosso, Rubesco, rufesco. Esser rosso, Rubeo, es. Far rosso. Rubefacio, is, rufo, as. Farsi rosso, irrubeo, vel irrubesco, rubore suffundor. Rosso scuro, colore. Rubidus color. Rosso chiaro, o sbiadato. Ruber dilutus. Rosso d'uovo, o tuorlo, vitellus, i.
Rossore, o rossezza. Rubor, oris.
Rosta, ventaglio, paramosche. flabellum, i.
Rostire, arrostire. assare.
Rosto, arrosto. assus, assatus.
Rostro, il becco degli uccelli. Rostrum, i.
Ruota, e ruota. Rota, ae. Raggio della ruota. Radius, ii. Ferro. canthus, i. Buco. tubus, i. Mezzo, dove si ficcano i raggi, modiolus, i.
Rotamento. Rotatio.
Rotare, ruotare. Roto, as.
Rotella, brocchiero. parma, pelta, clypeus.
Rotelletta. parmula, ae.
Rotolare. in orbem volvere, rotare, circumago.
Rotolarsi. in orbem volvi, circumagi, revolvi.
Rotondamente. Rotunde.
Rotondità. Rotunditas, atis, orbis, is.
Rotondo, ritondo. Rotundus, orbiculatus.
Rotta, sconfitta, cioè disfacimento d'esercito. clades, is.

Rotta di mare. *naufragium, ii*. Dar la rotta all' esercito. *cladem exercitum afficere, cladem inferre hostibus*. Aver la rotta. *cladem accipere, vel pati*.
Rottame. *fragmen, inis, fragmentum, i*.
Rottare, o ruttare, mandar fuori per bocca il vento dello stomaco. *ructo, as, eructo*.
Rotto, o spezzato. *ruptus, fractus*. Rotto, cioè quello, al quale si rompe la pelle, che sostiene gl' intestini. *ruptus, herniosus*. Rotto, posto in isbaraglio, e fracasso. *fusus, profligatus*. Esser rotto, o aver una rotta, *accipere cladem*.
Rottorio, cauterio. *cauterium, ii*.
Rottura, rompimento. *fractura, ruptio*. Rottura, crepature. *hernia, æ*.
Rovajo, vento da Tramontana. *Boreas, Aquilo*.
Roventare, infocare. *candefacio, is, excandefacio, candentem, vel candens, vel ignitum facere, vel reddere*. Roventarsi. *candesco, ignesco*. Roventato. *candefactus, ignitus*.
Rovente, infiammato, ardente. *candens, ignitus*. Esser rovente. *candeo, es, ignesco*.
Rovere, rovero, albero simile alla quercie. *robur, oris*. Di rovere. *roboreus, robusteus*. Roveretto, selva di roveri. *locus roboribus consitus*.
Roversciare, rovesciare, volger sossopra. *subverto, inverto, is*. per far del dritto roverscio. *ex adverso aversum facere*.
Roverscio, rovescio, sost. *aversum, i, pars aversa, posterior, postica*. Rovescio, agg. *inversus, a, um*. A rovescio, o a ritroso. *Perverse, præpostere*. Far le cose a rovescio. *Præpostere officia permiscere, agere præpostere*.
Roversciane, avverb. *supino corpore*.
Roversione, o rovescione, sust. marrovescio. *colaphus*.
Roveto, luogo pieno di rovi. *rubetum*.
Roviglare, e rovistare, turbare. *turbo, perturbo, misceo*.
Roviglione, vajuole. *Pustula*.
Rovina, ruine. *exitium, ruina, excidium, eversio*. Rovina delle Città, *excidium, ii*. Rovine delle mura. *ruina, casus*. Rovina della Rep. *Res interitus*. Rovina del paese. *vastatio regionis*. Andare in rovina. *corruo, ruo, possum eo*.
Rovinare, rovinare, neutralm. cadere. *cado, is, ruo, is*. Rovinare, attiv. o distruggere. *diruo, everto, excindo, perdo*. Rovinar una casa. *diruere domum*. Rovinar un paese. *vastare regionem*.
Rovinevole. *Perditus, a, um*.
Rovinoso, che minaccia rovine. *ruinosus, præceps*.
Rovo, pianta. *rubus, i*.
Rozzo. *equus malus, vel improbus, caballus*.
Rozzamente, grossamente. *crasse, rustice, impolite, indocte, crassa Minerva*.
Rozzella, instromento da giocare. *trochus, i*.
Rozzezza, goffezza. *ruditas, insolitas, imperitia*.
Rozzo, goffo, grosso d'ingegno. *rudis, incultus, inexcultus, impolitus, inelegans, inornatus, usu minime doctus, ab usu rerum longe remotus, ignarus, imperitus*.
Rozzone, rozzo. *grandis caballus*.
Ruba, rubamento, furto. *furtum, i, rapina, æ*. Andar a ruba, si dice di cose, che si ruba. *Præda esse, furto auferri*.
Rubare, tor quel de gli altri. *furor, aris*. Di nascosto. *suffuror, surripio, subduco, clepo, is, furto subducere*.
Rubato, cosa rubata. *furtivus, a, um, adreptus, furto ablatus*.
Rubatore, ladro. *latro, raptor, fur*. Rubator di bestiami. *abactor, oris*.
Ruberia, furto, rapina. *furtum, latrocinium*.
Rubellare, ribellare. *rebello*.
Rubellarsi. *deficio*.
Rubello, ribello. *rebellis*.
Rubesto, feroce. *ferox, cis*.
Rubicondo, rosseggiante. *rubicundus, a, um*.
Rubigine del ferro. *ferrugo, inis*. Vedi rugine. Rubigine delle biade. *rubigo, inis*. Rubigine delle viti. *carbunculus, i*.
Rubiglie, legume simile al pisello. *ervum*.
Rubino, pietra preziosa di color rosso. *carbunculus, pyropus*.
Rubrica, argomento di libro, o di qualche sua parte. *rubrica, æ*. Per sorte di terra rossa. *rubrica, sinopis*.
Rucchetto, o ruccola, erba. *eruca, æ*.
Ruffa, raffa, far a ruffa raffa dicesi quando molti sono intorno ad una medesima cosa, ed ogn'uno con prestezza, e senza ordine cerca di pigliarne il più che si può. *certatim aliquid eripere, aut arripere*.
Ruffiana. *lena, æ*.
Ruffianare, ruffianeggiare. *lenocinor, aris*.
Ruffianello. *lenunculus, i, lenullus, i*.
Ruffianesimo, ruffianeccio, ruffianeria. *lenocinium, ii*.
Ruffiano. *leno, onis*. Cose di ruffiano. *lenonius, a, um*.
Ruga, verme, che mangia i cavoli. *eruca, æ*.
Ruga, grinza, che viene sul viso. *ruga, æ*.
Rugghiare, o ruggire, il gridar del leone. *rugio, is, irrugio, is*.
Rugghio, sost. *rugitus, us*.
Ruggine. *rubigo, inis*. Del ferro. *ferrugo*. Del bronzo. *ærugo*. Del rame. *Cypria ærugo*.
Rugginoso, rugginito. *rubiginosus*. Di ferro. *ferruginosus*. Di rame, o bronzo. *æruginosus*.
Ruggire, rugghiare. *rugio*.
Ruggito, grido di leoni. *rugitus, us*.
Rugiada. *ros, roris, humor roscidus*. Che porta rugiada. *rorifer, a, um*. Rugiadoso, pieno di rugiada. *roscidus, rorulentus*. Cader la rugiada. *roror, abas*.
Rugoso, pieno di crespe. *rugosus, a, um*.
Ruina, rovina. *ruina, casus, excidium*.
Rugumare, rumare, o ruminare, rimasticare. *rumino, ruminor, remando, is*.
Rumoreggiare. *strepito, as, strepo, murmuro*.
Ruolo, rolo. *album*.
Ruota. *rota, æ*. Ruota picciola. *rotula, æ*.
Ruotare, far la ruota. *roto, as*. Ruotare per aguzzare. *acuo, is*.
Rupe, l'altezza de' monti. *rupes, pis*.
Ruscello, canaletto d'acqua corrente. *rivus, i, rivulus*.
Rusignuolo, rosignuolo. *luscinia*.

Russare, lo strepitare che si fa dormendo. *sterto, is*.
Rustichetto, alquanto rustico. *subrusticus*.
Rusticamente, villanamente. *rustice*.
Rustichezza, rusticità. *rusticitas, atis*.
Rustico, villano. *rusticus, ci*. Rustico, scortese. *inurbanus, rusticus*.
Ruta, erba. *ruta, æ*.
Ruttare, rottare. *ructo, eructo*.
Rutto. *ructus, us*.
Ruvidamente. *aspere, rustice*.
Ruvidezza. *asperitas, rusticitas*.
Ruvidità. *asperitas*.
Ruvido, ruzzo, aspro. *ruvidus, a, um*. Ruvido di costumi. *homo asper moribus*. Ruvido di natura. *homo natura asper*. Ruvido di parlare. *homo asper oratione*. Luogo ruvido. *locus asper*.
Ruzzamento, scherzo. *lusus, us*.
Ruzzare, scherzare. *iocor, aris, ludere, as*.
Ruzzeto, uccello, detto Re degli uccelli. *Trochilus, regaliolus*.
Ruzzolo, strumento rotondo a modo di girella. *trochus*.
Ruzzolare, girar la ruzzola. *trochum circumagere, trocho ludere*.

S

SAbato, e sabbato, giorno ultimo della settimana. *Sabbatum*.
Sabbia. *Sabulum, arena, sabulo, onis*.
Sabbina, erba. *sabina, æ*.
Sabbione. *sabulum, i, sabulo*.
Sacca, sorta di sacco. *pera, æ*.
Saccente, che sa. *sciens, peritus*. Per astuto, sagace. *sagax, vafer*. Per pretendente di sapere. *sciolus*.
Saccentemente. *Sapienter*.
Saccheggiare, mettere in preda l'altrui roba. *Prædor, aris, depopulor, aris*. Saccheggiare un luogo. *diripere locum*. Saccheggiare un paese. *Provinciam vastare, exhaurire, rapinis vexare, prædam agere a provincia*.
Saccheggiamento. *depopulatio, onis, direptio*.
Saccheggiato. *direptus, depopulatus*.
Saccheggiatore. *depopulator, prædator, vastator*.
Sacchetto, e sacchetto. *sacculus, i*.
Saccente, saccente, con affettazione. *ardelio, onis, sciolus*.
Sacco, strumento di tela da portar grano, o altro. *saccus, i*. Di cuojo, *culeus, i, culeum, i, uter, utris*. Sacco da formento, *saccus frumentarius*. Sacco per colar vino. *saccus vinarius*. Sacco per colar neve. *saccus nivarius*. Sacchetto. *saccus, i*. Sacchetto da danari. *sacculus nummarius, marsupium*. Per sacco si dice della ferite, che soldate rimanon marcia, che non si cole. *vulnera recrudescere, pus contrahere*. Tener il sacco è ajutar alcuno a far male. *alicui ad malum opus præsto esse*. tornar colle trombe in sacco, cioè tornar dall' impresa senza profitto. *infecta re redire*. non dir quattro se tu non l'hai nel sacco, significa, che non si faccia assegnamento di una cosa infino che non si ha in balìa. *multa cadunt inter calicem supremaque labra, vel inter os & offam*. Prov. Mangiar col capo nel sacco, è aver tutto ciò che bisogna senza pensiero. *sine cura & sollicitudine vivere, securum agere*.
Sacco, per saccheggiamento. *direptio, depopulatio, vastatio*.
Saccomanno, cioè garzon de' soldati. *calo, onis*.
Saccomanno, saccheggiamento. *depopulatio, vastatio, direptio*. Mettere a saccomanno. *deprædari, diripere, vastare*. Andare a saccomanno. *diripi*.
Saccone, pagliariccio. *stramentitia culcita*.
Sacerdotale. *Sacerdotalis, e*.
Sacerdote. *Sacerdos, tuis*, Sacerdotessa. *Sacerdos, otis, antistita, æ*.
Sacerdozio. *Sacerdotium, ii*.
Sacramentale. *ad sacramentum pertinens*. Sacramentalmente. *Per sacramentum*.
Sacramentare per amministrar sacramenti. *Sacramenta administrare*. per giurare. *jurare*. Sacramentarsi, ricevere i sacramenti. *sacramenta recipere*.
Sacramento, giuramento. *jusjurandum, jurisjurandi, sacramentum*.
Sacramento della Chiesa. *Sacramentum, ti, mysterium*.
Sacrare, consacrare. *consecro, sacro*.
Sacrario. *Sacrarium, ii, locus sacer*.
Sacrato. *Sacratus, consecratus*.
Sacratissimo. *Sacratissimus, a, um*.
Sacrestano. *æditnus, i, æditimus, i*.
Sacristia, e sagrestia. *sacrarium, ii*.
Sacrificare. *Sacrifico, as, immolo, as, rem divinam facio*.
Sacrifizio. *Sacrificium, ii, sacrum, i*. Far sacrifizio. *Rem divinam facere*. Chi fa sacrifizio. *Immolator, sacrificus*.
Sacrilegamente. *sacrilege*.
Sacrilegio, cioè ruberia di cose sacre. *sacrilegium, ii*.
Sacrilego, colui, che ruba le cose sacre. *sacrilegus, a, um*.
Sacro, dedicato a Dio. *sacer, cra, crum*.
Sacro, esecrando. *execrandus, a, um*.
Sacrosanto. *Sacrosanctus, a, um*.
Saetta, freccia. *sagitta, æ*. Saetta, che viene dal cielo. *fulmen, inis*.
Saettame, saettume, saettamento. *Sagittarum vis, missilia tela, missilia*.
Saettare, tirar saette. *sagittas mittere, vel jaculari*. Saettar del Cielo. *fulmino, as*.
Saetta, legno marittimo, a guisa di fusta. *catascopium, celox, cis, navis cursoria*.
Saette, colpo di saetta. *sagittæ jactus, vel ictus*.
Saettatore. *Sagittarius, jaculator*.
Saffiro, pietra preziosa. *sapphirus, i*.
Sagace, astuto, prudente. *sagax, acis, perspicax, astutus*.
Sagacemente. *callide, sagaciter, prudenter*.
Sagacità, astuzia, bontà d'ingegno. *sagacitas, prudentia, solertia*.
Saggiamente. *bene, sapienter, provide*.
Saggiare, far la prova. *experiri, periculum facere, ad examen revocare, ad trutinam exigere*.
Saggiatore, quello che saggia. *Ponderator, examinator, e* le bilance di colui che saggia. *aurificis statera*.
Saggio, savio. *sapiens, prudens*.
Saggio, la prova. *experimentum, experientia, examen*.
Saggio, mostra di fonaco, o altro. *pr... a io, onis*. per avvertimento, ed esempio. *exemplum*. per credenza, cioè far la credenza. *Prægusto, as*. dar saggio. *specimen dare*.
Saggina, sorta di biada. *milium Indicum*.
Saggionato, ingrassato. *saginatus, a, um*.
Sagittario, arciero. *sagittarius, ii*. Sagittario, segno Celeste. *Sagittarius, Arcitenens*.
Saglire, salire. *scando, ascendo*.
Sagra, la festa annuale della consagrazione della Chiesa. *anniversaria celebritas, vel solemnitas consecrationis, consecrationis annuum solemne*.
Sagramentare. V. sacramentare.
Sagramento. V. sacramento.
Sagrato, sacrato. *sacratus, sacer* assolutamente detto per luogo sacro vicino alle Chiese. *locus sacer*. per franchigia. *asylum*.
Sajo, sorte di vestimento. *sagum, gi*. Sajetto, sajo piccolo, corto. *sagulum, i*.
Sajone, il medesimo, che sajo. *sagum, gi*.
Sala, abitazione maggiore del Palazzo. *aula, atrium*. Sala della casa. *atrium, ii*. Sala di sopra. *atrium superius*. Sala di sotto. *atrium inferius*. Sala soffittata. *atrium laqueatum*.
Salamandra, specie di lucertola. *Salamandra, æ*.
Salame, ogni carne, o pesce salato. *salsamentum*.
Salamuoja. *muria, æ*. Acconcio in salamuoja. *muriaticus, a, um*.
Salare, insalare, aspergere di sale. *salio, sale condire*.
Salariare, dar salario. *stipendium dare*.
Salariato. *salariatus*.
Salario. *merces, edis, salarium, stipendium*. Salario, che si dà alli maestri di scuole. *Minerval, is*. Salario della balia. *nutricia, orum*.
Salasso di vene. *venæ sectio, sanguinis missio*.
Salata, e insalata. *acetaria, orum*.
Salato, e insalato. *salitus, salsus*.
Salce, o salcio, albero. *salix, cis*.
Salciccia, salsiccia. *farcimen, lucanica*.
Saldamente, fortemente. *fortiter, solide*.
Saldamento, saldatura. *ferruminatio*.
Saldare, fermare. *solido, as, consolido, as*. Saldar metalli. *ferrumino, as*. Saldare le ferite. *vulnera glutinare, ad cicatricem vulnera perducere*. Saldare li conti, *subducere, consignere, exæquare rationes*.
Saldarsi. *solidesco, scis, coalesco, is*.
Saldato, riunito. *ferruminatus, solidatus*.
Saldato, pagato. *rationes exæquatæ, confectæ*.
Saldatura, legamento di metalli. *ferrum, ferruminatio*. Di ferite, *vulnerum conglutinatio*.
Saldezza, fermezza. *firmitudo, firmitas, soliditas*.
Saldo, forte, fermo. *solidus, firmus, stabilis, constans, antis*.
Saldo, sost. come saldo de' conti. *rationum confectio, vel exæquatio*.
Sale. *sal, salis*. Senza sale. *insulsus, a, um*. Sal bianco. *salis flos, e sal purus*. Sal concio. *sal condimentarius*. Sal cavato dalla terra. *sal fossile, sal fossitius*. Sal grosso. *sal popularis, o sal vulgaris*. Sal, che si risolve in acqua. *sal fusile, e sal tabescens*. Sal fermo, o duro. *sal constans, & sal firmus*.
Sale, per arguzia, detto grazioso, o leggiadro. *sales*. per senno, o savièzza. *sapientia*. Aver poco sale in zucca. *parum sapere*. Dolce di sale, sciocco, scimunito. *insulsus, bardus*.
Salice, e salce. *salix, icis*. Saliceto, o luogo piantato di salici. *salictum, i*. Di salice. *saligneus, salignus*.
Saliera, vaso da tener il sale in tavola. *salinum, i*. Salieretta. *salillum, i*.
Salina, luogo, dove si fa il sale. *salina, æ*.
Salire, e saglire, montare in alto. *scando, is, conscendo, ascendo, inscendo*.
Salita, montata. *ascensus, us*. per il luogo. *clivus, i*.
Salito, partic. *ut ascendit, cum ascendisset*.
Saliscendo, strumento col quale si serrano le porte. *repagulum, pessulus*.
Saliva, sputo. *saliva, æ*. Gettar saliva. *salivo, as, salivam facere, effundere*. Chi abbonda di saliva. *salivosus, a, um*.
Salme, soma. *onus, eris, sarcina, æ*.
Salmastro, che ha del salso. *salsus, subsalsus*.
Salmeggiamento. *Psalmorum cantus*.
Salmeggiare, legger, o cantar Salmi. *Psallo, is*.
Salmeggiatore. *Psalmista*.
Salmista. *Psalmographus*.
Salmo, canto a DIO. *Psalmus, mi*.
Salmone, pesce. *Salmo, onis*.
Salnitro. *nitrum, i*. Di salnitro. *nitrosus*.
Salone. *aula ampla, magnum atrium*.
Salotto. *atriolum*.
Salpa, pesce. *salpa, æ*.
Salpare, e sarpare, levar le ancore. *solvere anchoram, tollere anchoram*.
Salsa, sapore. *moretum, intinctus, embamma*.
Salsedine, e salsezza. *salsitudo, salsedo*.
Salsiccia, lucanica. *farcimen, lucanica, impensa*.
Salsicciajo, lucanicaro. *fartor, oris, cupedinarius*.
Salsiccione, e salsicciotto. *lucanica, succidia*.
Salso, salato. *salsus, salitus, a, um*.
Salsuggine. *salsugo, inis*.
Salsume, salame. *salsamentum*.
Saltabellare, fare spessi salti. *salto, assulto, subsulto, saltitare*.
Saltambarco, vestito spedito. *sagum, gi, bardocucullus*.
Saltare. *salio, is, salto, as*. Saltare in su, *resulto, as*.
Saltare fuori. *exilio, is, prosilio*. Saltar di alto a basso, *desilio*. Saltar dentro. *insilio*. Saltar in diverse parti, *dissulto, dissilio*. Saltar in dietro. *resilio, is*. Addosso. *assilio*. Saltar oltre. *transilio*. Saltar d'allegrezza, *exsilire gaudio*. Saltar senz'ordine. *saltito, as*.
Saltare, per oltrepassare. *intermittere, præterire*. per ballare. *salto, tripudio*.
Saltar a cavallo. *equum ascendo*.

Saltar in collera. *ira corripior*.
Saltatore. *saltator*, *oris*, *petaurista*, *æ*.
Saltatrice, *saltatrix*.
Saltellare, far salti senza misura. *salsito*, *as*.
Saltellino, picciol salto. *saltatiuncula*, *brevis saltus*.
Saltelloni, avverb. a salti. *subsultim*.
Saltellare. *saltito*, *as*.
Salterio. *Psalterium*, *ii*.
Salto, a salti. *saltus*, *us*, *saltatio*, *onis*. fer un salto. *salto*, *as*.
Salva, quantità. *copia*, *numerus*, *vis*.
Salvadanaio, vasetto da porvi danaio. *loculus*.
Salvaggina, Salvaticina. *caro ferina*, *venatio*.
Salvamente. *incolume*, *tute*.
Salvamento, salvazione. *salus*, *incolumitas*.
Salvare, difendere, conservare. *servo*, *conservo*, *tueor*, *tutor*. Per dar salute. *servo*, *conservo*, *sospito*, *salutem dare*, *ferre*, *afferre*, *impertiri*, *saluti esse*. Salvar qualche cosa per se. *aliquid sibi habere*, *reservare*. Salvarsi. *servor*, *sospitor*, *salute donari*, *salutem accipere*, *salvum fieri*, *in tuto esse*.
Salvaroba, stanza da salvar le cose di casa. *cellarium*, *ii*.
Salvaticamente. *rustice*, *inhumane*.
Salvatico, non domestico. *sylvestris*, *ferus*. Mezzo salvatico. *semiferus*, *a*, *um*. (rus.
Salvatichetto, dispiacevole. *subrusticus*, *difficilis*, *leviter fe-*
Salvatichezza. *rusticitas*, *atis*.
Salvaticina. *caro ferina*, *venatio*.
Salvatore. *servator*, *oris*, *liberator*.
Salvazione. *salus*, *incolumitas*. Ho portato la salvazione alla patria. *patriam servavi*, *ab occidio vindicavi*, *patriæ salutem attuli*.
Salubre, salutifero. *saluber*, *bris*, *bre*, *salutaris*.
Salvezza, salvazione, e salvamento. *salus*, *incolumitas*.
Salvia, erba. *Salvia*, *æ*.
Salvietta. *mappula*.
Salume. *salsamentum*.
Salvo, aggettivo. *salvus*, *incolumis*, *securus*.
Salvo, sust. come porre in salvo. *in tutum redigere*.
Salvo che, eccetto che. *Præterquam*.
Salvo il vero. *si veritati locus*, *nisi fallor*.
Salvo se. *nisi si*.
Salvo condotto. *fides publica*, *syngraphus*.
Salutare, nome, salutifero. *salutaris*, *re*.
Salutare, verbo, dar salute. *saluto*, *as*, *salutem dicere*, *salutem impertiri*. Salutare alcuno da parte di un altro. *nuntiare salutem alicui verbis alterius*, *vel nomine alterius*. Salutar insieme. *consaluto*, *as*. Salutar ogn' uno per nome. *nominatim salutare*.
Salute, salvamento. *salus*, *incolumitas*. Per sanità. *sanitas*, *bona valetudo*.
Salutevole. *saluber*, *salutaris*.
Salutevolmente, salutiferamente. *salubriter*.
Salutifero, che dona salute. *salutaris*, *saluber*, *salutifer*.
Saluto. *salutatio*, *onis*.
Sambuca, stromento musicale. *sambuca*, *æ*.
Sambuco, albero. *sambucus*, *ci*. Di sambuco. *sambuceus*, *a*, *um*.
Sampogna, strom. musico. *fistula*, *æ*.
Sanabile. *sanabilis*, *le*.
Sanamente, con sanità. *salubriter*, *salutariter*, *sane*, *recte*.
Sanare, e risanare, guarire. *sano*, *as*, *curo*, *as*. Sanar perfettamente. *persano*, *as*, *percuro*. Sanarsi, guarire. *sanesco*, *is*. Atto a sanarsi. *sanabilis*, *&* *le*. Che non si può sanare. *insanabilis*.
Sanato. *sanatus*, *a*, *um*.
Sanatore. *qui sanat*.
Sangue. *sanguis*, *inis*, *cruor*, *oris*. Buono, o perfetto. *sanguis verus integer*. Cattivo, o guasto. *sanguis vitiosus*. Corrotto. *sanies*, *ei*. Grosso, *sanguis crassus*. Senza sangue. *exanguis*. Sanguinare, o cavar sangue. *sanguinem mittere*, *emittere*, *detrahere*, *demere*, *depellere*.
Sangue, progenie. *sanguis*, *soboles*.
Far sangue, aver giurisdizione di punire i rei di pena capitale. *jus vitæ & necis habere*.
perder il sangue, rimaner esangue. *exanguem fieri*, *exanimari*.
trar sangue da una rapa, voler una cosa impossibile. *aquam e pumice postulare*.
mi bolle il sangue. *ira fervesco*. Questo mi va a sangue. *hoc mihi sanguis*, *arridet*, *pergratum est*.
Sangue di Drago, gomma di un albero. *cinnabaris*, *is*.
Sanguigno, pieno di sangue. *sanguineus*.
Sanguinaccio, migliaccio. *sanguiculus*.
Sanguinare, versar il sangue. *sanguinem emitto*. per imbrattar di sangue. *cruentare*.
Sanguinaria, erba, che messa nelle narici fa uscire il sangue. *sanguinaria*, *æ*, *polygonus*.
Sanguineo. *sanguineus*, *a*, *um*.
Sanguinità. consanguinità. *consanguinitas*, *cognatio*.
Sanguinolente, sanguinolento, sanguinoso. *sanguinolentus*, *cruentus*.
Sanguinoso. *sanguineus*, *cruentus*.
Sanguisuga. *hirudo*.
Sanie, marcia. *sanies*, *ei*.
Sanioso, marcioso. *saniosus*, *a*, *um*.
Sanità. *sanitas*, *salus*, *incolumitas*, *bona valetudo*.
Sanna, e zanna, dente grande, e propriamente quel corvo che esce fuori delle labbra di alcuni animali. *sanna*, *dens exertus*.
Sano. *sanus*, *valens*, *vegetus*, *saluber*. Io sono sano. *bene habeo*, *mihi satis commode est*, *commode valeo*, *utor bona valetudine*, *viribus utor firmis*.
Sano, e salvo. *incolumis*, *is*, *sospes*, *itis*.
Santamente, da santo. *sancte*.
Santi del Paradiso. *Cælites*, *um*.
Santificamento. *sanctificatio*, *nis*.
Santificare, far santo. *sanctifico*. per canonizzare. *in sanctorum numerum adscribere*, *inter Sanctos referre*.
Santificatore. *Sanctificator*.
Santificazione. *Sanctificatio*.
Santimonia. V. santità.
Santità. *sanctitas*, *atis*, *sanctimonia*, *æ*.
Santo. *Sanctus*, *a*, *um*, *Divus*, *a*, *um*.
Santuario, luogo santo. *Sanctuarium*, *ii*.
Sanza, senza. *sine absque*.
Sapa, vin cotto. *sapa*, *æ*.
Sapere. *scio*, *novi*, *cognitum habeo*, *probe novo*, *mihi constat*, *exploratum habeo*, *mihi dubium non est*, *obscurum non est*, *non me fugit*, *latet*, *præterit*, *non ignoro*. Saper bene, *calleo*. Saper certo, *certo scire*. Non sapere. *nescio*, *is*. Far sapere, dar ragguaglio, *significo*, *certiorem facio*. Saper Greco. *Græce scire*, *vel nosse*. Saper Ebreo. *Hebraice nosse*. Saper Latino. *Latine scire*, *loqui*, *&* *scribere*. Sapere, cioè aver sapore, *sapio*, *is*. Saper di buono, *oleo*, *es*, *redoleo*, *es*, *bene olere*. Saper di tristo, puzzare, *male olere*, *fœteo*. Saper male d'una cosa, dolersene, *piget*, *dolet*, *ægre ferre*.
Sapiente, uomo savio. *sapiens*, *prudens*.
Sapientemente. *sapienter*, *prudenter*.
Sapienza, saviezza. *Sapientia*, *Prudentia*, *Scientia*.
Saponata, schiuma che fa il sapone. *saponatum*.
Sapone. *sapo*, *onis*, *smegma*, *atis*. Sapone da levar le macchie, *smegma*, *tis*, *pila Mattiaca*.
Saponaria, erba. *clymenum*, *ni*.
Saporare, assaporare, assaggiare. *gusto*, *degusto*, *libo*.
Sapore, qualità, che si conosce col gusto. *sapor*, *oris*.
Sapore, savore, guazzetto, sorte di salsa. *embamma*, *atis*. Sapore acerbo, *sapor acerbus*. Acetoso, *acidus*. Acuto, *acutus*. Agro. *acer*. Amaro, *amarus*. Aspro, *asper*. Austero, *austerus*, Brusco, *acer*. Dolce, *dulcis*. Forte, *acer*, *fortis*. Garbo, *acer*. Grasso, come d'oliva, *pinguis*. Salato, *salsus*. Soave, *suavis*.
Aver sapore. *sapio*, *is*.
Saporità. *sapor*, *ris*.
Saporitamente. *quadam gustus jucunditate*, *sapide*.
Saporito, di buon sapore. *sapidus*, *a*, *um*. Che non ha sapore. *insipidus*, *a*, *um*.
Saporosamente. *sapide*.
Saporoso, cioè pieno di sapore. *sapidus*, *a*, *um*.
Saputa, notizia. *scientia*, *notitia*.
Saputamente, accortamente. *scite*, *perite*, *scienter*, *consulto*.
Saputo, accorto. *Peritus*, *scitus*, *prudens*, *cautus*.
Saputo, inteso. *cognitus*, *a*, *um*.
Sarace, pesce salato. *sarda salsa*.
Saracinesca, porta. *cataracta*, *vel cataracta*, *æ*.
Saracino, Moro. *Æthiops*, *opis*, *Saracenus*.
Saracino, statua di legno, nella quale i Cavalieri correndo, rompon le lancie. *palus*, *i*, *unde qui ad palum se exercent*.
Sarchiare, zappare. *sario*, *is*, *sarculo*, *as*.
Sarchiello, stromento da sarchiare. *sarculus*, *li*.
Sarda, pesce. *sarda*, *æ*.
Sardella, pesce noto. *sardina*.
Sardonico, pietra preziosa. *sardonyx*, *ychis*.
Sargia, coperta da letto. *lodix*, *stragulum*.
Sargo, pesce. *sargus*, *i*.
Sarmento di viti. *sarmentum*, *ti*.
Sarnacchiare, far sarnacchi. *pituitam expuere*.
Sarnacchio, sputo catarroso, e grosso. *sputum crassum*.
Sarnacchioso. *pituitosus*.
Sarocchino, picciolo, e corto mantello. *breve palliolum*.
Sarte, sono le corde, che tengono legata la vela all' antenna. *rudentes*.
Sarto, sartore. *sarcinator*, *oris*, *sartor*, *oris*.
Sassata. *lapidis*, *vel saxi ictus*.
Sassifragia, erba. *saxifraga*, *æ*, *saxifragum*, *i*.
Sassetto, picciolo sasso. *saxulum*, *lapillus*.
Sasso. *saxum*, *lapis*, *silex*.
Sassolino. *lapillus*.
Sassoso, pieno di sassi. *saxosus*, *lapidosus*.
Satana, e satanasso. *Satanas*, *æ*, *Dæmon*, *onis*.
Satellite. *satelles*, *tis*.
Satira, poesia mordace. *Satyra*, *æ*.
Satireggiare, far satire. *Satyram scribere*.
Satirico, mordace. *acer*, *maledicus*, *satyricus*.
Satiro, Dio boschereccio finto da' Poeti. *Satyrus*, *i*.
Satisfazione, affettamento. *satisfactio*, *onis*.
Satisfare, soddisfare. *satisfacio*, *is*.
Sativo. *sativus*, *a*, *um*.
Satollamento, e satollanza. *saturitas*, *tis*, *satietas*.
Satollare, saziare. *saturo*, *expleo*.
Satollato. *satur*, *ri*, *saturatus*.
Satollo, sazio. *satur*, *ri*, *saturatus*.
Satrapo, governator di Provincia. *satrapa*, *vel satrapes*, *æ*.
Saturità. *saturitas*, *tis*.
Saturnino, di Saturno. *Saturnius*, *a*, *um*. per malinconico. *melancholicus*, *tristis*.
Saturno, nome di un Pianeta. *Saturnus*, *i*.
Saturo, satollo. *saturus*, *a*, *um*.
Saviamente. *sapienter*, *prudenter*.
Saviezza, sapienza. *sapientia*, *æ*, *prudentia*.
Savio, e saggio. *sapiens*, *intelligens*.
Savorra, sabbia da porre in sentina delle navi, acciò stiano ferme. *saburra*, *æ*.
Savore, sapore. *sapor*.
Savorra. V savorra. *saburra*.
Saziabile, atto a saziarsi. *satiabilis*, *le*.
Saziamento. *saturitas*, *satietas*.
Saziare, satollare, sfamare. *satio*, *saturo*, *expleo*. Saziar le voglie, *explere cupiditates*. La voglia di bere, *explere sitim*. Di mangiare, *explere famem*. Egli non si sazia di studiare, *nunquam illum explent studia*, *nunquam illius satiatur studiorum sitis*. Che non si può saziare. *insaturabilis*, *insatiabilis*.
Sazietà, pienezza. *satietas*, *saturitas*.
Sazievole, che sazia. *satietatis efficiens*, *gravis*, *molestus*.
Sazio, satollo. *satur*, *ri*.
Sbadagliare, e sbadacchiare. *oscito*, *oscitor*.
Sbadigliamento, e sbadacchiamento. *oscitatio*.
Sbadigliante, *oscitans*, *tis*.
Sbagliare, errare, scambiare. *fallor*, *aberro*, *hallucinor*.
Sbaglio, fallo, errore. *error*.
Sbaldanzire, perder la baldanza. *consternor*, *animum despondeo*.
Sbalestrare, tirar fuori dal segno. *a scopo aberrare*.
Sballare, aprir le balle. *sarcinas explicare*.
Sbalordimento. *animi stupor*.
Sbalordire. *animo confundor*, *externor*. In signif. attivo. *externare*.
Sbalordito. *animo confusus*, *externatus*.
Sbalzare, cacciar fuori con empito. *exturbo*, *as*, *ejicio*, *is*. Per saltar giù. *desilio*, *prosilio*, *is*.
Sbalze, e sbalzi, luoghi precipitosi; da cader da alto a basso. *Præcipitium*, *ii*.
Sbalzo, che fa la palla, quando si giuoca. *saltus*, *repercussus*, *us*.
Sbalzo, che portano le donne in capo. *corona*, *æ*.
Sbandare. *dissipo*, *dissolvo*. Sbandirsi. *abire*.
Sbandato. *vagus*, *disjectus*, *palans*.
Sbandeggiamento. *exilium*, *relegatio*.
Sbandeggiare. *in exilium mitto*, *relego*.
Sbandeggiato. *relegatus*, *in exilium missus*.
Sbandimento. *exilium*.
Sbandire, bandire. *in exilium pellere*.
Sbandito. *exul*, *is*.
Sbaragliare. *fundo*, *dissipo*, *disperdo*. Sbaragliare la roba. *profundere patrimonium*. Sbaragliare la vita. *Profundere vitam*. Sbaragliare l'esercito. *ordines exercitus exturbare*.
Sbaragliato. *fusus*, *fugatus*, *dissipatus*.
Sbaragliatore. *Profusor*, *prodigus*.
Sbaraglino. *alveus lusorius*.
Sbaraglio, confusione, fuga. *dissipatio*.
Sbarbare, scallere, cavare. *vello*, *evello*, *eradico*.
Sbarbato, e senza barba. *imberbis*, *ephebus*. per raveto. *evulsus*.
Sbarbicare, sbarbare. *evello*, *eradico*.
Sbarcare. *expono*, *is*, *e navi effero*, *educo*. Sbarcarsi. *exire e navi*, *ascendere*.
Sbardellatamente, fuor di misura. *immodice*.
Sbardellato, che fa tutto senza pensarvi. *incogitans*, *improvidus*. Per ismoderato. *immodicus*.
Sbarra, stanga, che si attraversa alla porta. *repagulum*, *i*, *diobryum*.
Sbarrare, stangare. *clathro*, *as*, *occludo*, *sepio*.
Sbassare per abbassare. *deprimo*, *is*.
Sbattere, percuotere. *percutio*, *is*, *concutio*.
Sbattere le mani per allegrezza. *plaudo*, *is*. Sbatter i denti per freddo. *dentibus crepitare*, *frendere*. Sbattere la terra co' piedi. *supplodo*, *is*. Sbattere, per ributtare. *rejicio*, *is*.
Sbattimento. *percussio*, *onis*, *quassatio*. Sbattimento de' piedi in terra. *supplosio*, *onis*. Sbattimento delle mani. *Plausus*, *us*.
Sbattuto. *excussus*, *a*, *um*, *concussus*.
Sbeffare, sbeffeggiare, beffare. *irrideo*, *derideo*, *illudo*. Esser beffato. *ludibrio esse*.
Sbellettare, imbellettare. *fucare*, *fucum illinire*.
Sberrettare, cavarsi la berretta. *caput honoris causa detegere*.
Sbevazzare, bevere immoderatamente. *vino se ingurgitare*.
Sbiadato, colore, come di biada, o paglia. *Pallidus*, *pallens*, *subalbus*. e secondo altri, azzurro. *cæruleus*.
Sbiancare, divenir bianco. *albesco*.
Sbiancato. *albens*, *pallens*.
Sbiancheggiare, far bianco. *dealbo*, *as*.
Sbiecare, storcere. *obliquo*, *as*, *detorqueo*.
Sbigottimento. *animi consternatio*, *pavor*, *trepidatio*.
Sbigottire, impaurire. *exterreo*, *deterreo*, *perterrefacio*, *exanimo*, *terrorem injicere*, *metum facere*, *vel afferre*. Sbigottirsi. *despondeo*, *animum despondere*, *animo vel mente cadere*, *concidere*, *deficere*, *animum contrahere*, *demittere*.
Sbigottito. *exanimatus*, *attonitus*, *perterritus*. Non punto sbigottito. *imperterritus*.
Sbilanciamento, e sbilancio. *æquilibrii sublatio*.
Sbilanciare, tirar giù la bilancia. *æquilibrium tolle*.
Sbilenco, storto malfatto. *distortus*, *varus*.
Sbirraglio, e sbirreria. *lictorum multitudo*.
Sbirro, Zaffo. *lictor*, *oris*.
Sboccare, dicesi de' fiumi, che mettono in mare. *se egerere*, *se exonerare*, *influere*. Per parlar senza considerazione. *infrenis ore esse*, *temere loqui*, *lingua procaci esse*.
Sboccatamente. *licenter*, *impudenter*.
Sboccato, disonesto nel parlare. *Procax*, *petulans*, *impudentis oris homo*.
Sbocco. *effluvium*, *ii*.
Sbocconcellare. *arrodo*, *as*.
Sbolliare, slegare. *resigno*, *as*.
Sbolzonare. *arieto*.
Sbordellare, bordellare. *scortor*, *aris*.
Sborrare, cavar fuori. *educo*. Rigettare. *evomo*. Dar fuori, o dir ogni cosa. *Diffluo*.
Sborsare, pagare. *ær adnumerare*, *pecuniam solvere*.
Sborsato, pagato. *solutus*, *numeratus*.
Sborso. *solutio*, *nummorum solutio*.
Sboscare, tagliar i rami della selva. *collucco*, *as*, *interluco*, *as*.
Sbottonare. *diffibulare*, *vestem aperire*.
Sbottoneggiare, motteggiare. *convitiari*.
Sbracciare, scoprirsi le braccia. *brachio nudato*. Adoperare ogni forza. *omnes nervos intendere*, *manibus*, *pedibusque contendere*.
Sbraciata, millanteria. *jactantia*.
Sbraciare, allargar le brage, e per metaf. largheggiare. *prodigere*.
Sbramare. *satio*, *saturo*, *cupiditatem expleo*.
Sbranare. *lacero*, *lanio*, *dilanio*, *discerpo*.
Sbranato. *discerptus*, *dilaniatus*.
Sbrano, sbranamento. *laceratio*, *cædes*.
Sbrancare, dislocare. *avimo*, *segrego*.
Sbrattare, nettare. *Purgo*, *purpolio*. Levar gl' impedimenti. *expedio*, *extrico*.
Sbricciolare, *contero*, *comminuo*.
Sbricciolato. *contritus*, *comminutus*.
Sbrigamento. *festinatio*, *expeditio*, *celeritas*.
Sbrigare, levar di briga. *solvo*, *dissolvo*, *expedio*, *explico*, *extrico*. Sbrigar le faccende. *extricare*, *expedire*, *conficere negotia*. Sbrigarsi dalle cure. *curis exsolvi*.
Sbrigato. *vacuus negotiis*, *solutus*, *expeditus*, *liber a curis*. Ell' è sbrigata. *actum est*.
Sbrigliare. *frenum tollere*. Sbrigliato. *effrænus*, *solutus*.
Sbrisciare, sdrucciolare. *labor*, *prolabor*.
Sbruffare, spruzzare. *aspergo*, *inspergo*.
Sbucare, uscir dalla buca. *ad auras evado*. Per cavar dalla buca. *extrahere*, *educere*.

Sbuc-

Sbucchiare, e sbucciare, levar la buccia. decortico, corticem detraho, deglubo. (cuas.

Sbudellare. eviscero, excutero, differo. Li cavalli. suffodere e-

Sbudellato. exenteratus, a, um.

Sbuffante. anhelans, fremens.

Sbuffare, soffiare. efflo, anhelo, sufflo. Per mandar fuori l'alito per ira. iram, vel iras proflare, fremere.

Sbusare. Pertundo, perforo.

Scabbia, rogna. scabies, ei.

Scabbiare, nettar dalla scabbia. scabie purgare. Per piellare. lavigo, as.

Scabbioso, rognoso. scabiosus, a, um. (i.

Scabello, bancopicciolo. scabellum, scamnum, suppedaneum,

Scabrosità. scabrities, asperitas, difficultas.

Scabro, scabroso, rozzo. scaber, scabrosus. Scabroso, difficile. arduus, difficilis, asper.

Scaccato, fatto a scacchi. tessellatus, a, um.

Scacchi, figure da giocare. latrunculi, latrones, calculi. Giocar agli scacchi. latrunculis ludere.

Scacchiere, scacchiero. latruncularia tabula, abacus, alveus.

Scacciamento. expulsio, onis.

Scacciare, discacciare. Pello, expello, depello, propulso, proturbo, exturbo. Scacciar lontano. propello, repello. In diverse parti. dispello. La fame. Propulsare famem. La sete. depellere sitim. Gli nemici. expellere hostes. Le cose nocive. abigere noxia.

Scacciato, discacciato. expulsus, ejectus.

Scacciato, rimasto escluso. spe frustratus, exclusus.

Scacco. V. Scacchi.

Scaccomatto, termine del giuoco degli scacchi, per metaf. jactura, damnum.

Scacciato, escluso, deluso. spe frustratus, exclusus.

Scadare, venir in peggiore stato, deterius fieri, in pejus ruere, aut labi, imminui.

Scadere, succedere. obvenio, is.

Scadimento. casus, lapsus, lapsio, prolapsio.

Scafo, ovver battello. scapha, æ.

Scafa, secchiaro, dove in cucina si lavano le scudelle. ornarium, colluviarum.

Scafare, come fave, piselli, ec. deglubo, is.

Scaglia, pezzo di sasso. caementum, assula, rudus, eris. Scaglia di pesce. squama. Scaglia, fromba. funda, æ. Scaglioso, squamatus, squamosus, squamiger. A scaglie. squamatim.

Scagliare, o gettare. jacio, jaculor. Per levare le scaglie al pesce. desquamo.

Scaglioni, gradi delle scale. gradus, us. Scaglioni mal commessi. gradus male haerentes.

Scala. scalæ, arum, gradus, uum. Scala posticcia, fatta all' improvviso. gradus subitarii. Portatile. scalæ gestatoriæ. Di corda. scalæ restiles. Fatta e piroli. scalæ gallinaria. Caduta di scale. scalarum lapsus. Far una scala scalas, vel gradus ædificare. A foggia di scale. gradatus. fare scala, pigliar porto. portum capio, appello, is.

Scalamento. scalarum applicatio.

Scalare, montare con scale. scalis admotis ascendere, scandere.

Scalata. V. scalamento. Dar la scalata. scalis aggressionem facere.

Scalcagnare. calcem calce premo, o detero.

Scalcinare. parietibus calcem demo, tectorium derado.

Scalco. structor.

Scalda letto. vas ignifurum.

Scaldare. calefacio, calfacio. Spesso, calefacto, as. Scaldarsi. caleo, calesco, incalesco, excalesco, calefio.

Scalda minestra, o scalda vivande, vaso di rame, che con carbone accesi dentro si mette sopra la tavola sotto le vivande. authepsa, foculus.

Scaldata, scaldamento. calefactio, calefactus.

Scaldato. calefactus, a, um.

Scaldatore, calefactorius.

Scalea, ordine di gradi avanti a Chiese, o altro edificio. scalarum gradus, scalæ, arum.

Scaletta. brevis scala.

Scalfire, levar alquanto la pelle, penetrando sul vivo. scarifico.

Scalfitto. scarificatus.

Scalfittura. scarificatio.

Scalino, scaglione, o grado delle scale, gradus, us. Scalinato. gradatus, a, um. A scalino per scalino, gradibus, per gradus, gradatim.

Scalogna, scalogno. cepa Ascalonia, bulbus, i.

Scalpicciare, calpestare. calco, conculco, protero.

Scalpiccio, strepito de' piedi nel camminare. sonitus, strepitus pedum.

Scaltrimento, astuzia. calliditas, sagacitas, peritia.

Scaltrire, far accorto. reddere callidum, prudentem.

Scaltrito. callidus, cautus, prudens, sagax.

Scaltritamente, avvedutamente. callide, astute.

Scalzadenti, curadenti. dentiscalpium, dentifricium.

Scalzare, o discalzare. excalceo, as, discalceo, calceos, vel tibialia cuipiam detrahere, vel demere. Scalcarsi. exuere calceos. Scalcare, per levar la terra dalle piante. ablaqueo, as. Per lavar la materia da ogni altre cose, materiam demere, vel detrahere. Per cavar di bocca ad alcuno quel, che si vuol sapere. exploro, expiscor.

Scalzato, scalzo. discalceatus, excalceatus. Andare scalzo. nudis pedibus incedere, ambulare.

Scambiamento. vicis, is, traversio, mutatio.

Scambiare. muto, as, permuto, commuto.

Scambiato. mutatus, immutatus.

Scambievole. alternus, mutuus, reciprocus.

Scambievolezza. vicissitudo, alternatio.

Scambievolmente. vicissim, alterne, alternatim, invicem, mutuo, mutuo, alternis vicibus.

Scambio, scambiamento. permutatio, commutatio, vicissitudo. In iscambio, in luogo. vice, pro.

Scamonea, pianta. scammonia.

Scampamento. effugium, salus.

Scampanare. tintinnabula continenter pulsare.

Scampare, o fuggire, fugio, aufugio, evado. In qualche luogo, aufugere in aliquem locum. Da qualche luogo, profugere ex aliquo loco. Dalle mani d'alcuno, alicujus manus effugere. Un male, devitare malum. Una vergogna. fugere infamiam. Scampare, per vivere, vivo, is.

Scampare, per liberare, o salvare. libero, vindico, eripio, exsolvo. Alcuno dalla morte, aliquem e morte eripere.

Scampato, liberato. ereptus, liberatus, servatus. Da pericoli. Periculis defunctus, ereptus.

Scampo, lo scampare. effugium, suffugium, devitatio. Per il vivere. salus, utis.

Scanalare, incavar a foggia di canale. strio, as, in canalis modum cavare.

Scanalatura. stria, æ.

Scancellare, cassare. deleo, aboleo.

Scancellato. deletus, obliteratus.

Scancia, palchetti di tavole. foruli, orum, pluteus, armariola, orum.

Scandagliare. exploro.

Scandaglio, archipendolo. perpendiculum.

Scandalezzare, scandalizzare. offendo, is, offensionis esse, offensionem afferre, exemplo nocere, pravitatis, vel peccandi exemplum dare, praebere, suppeditare. Scandalizzarsi. offendor, offensionem accipere. Scandalizzato, exemplo offensus.

Scandalo, o scandolo. offensio, offendiculum, exemplum peccati, vel peccandi, exemplum malum, pravum, scandalum.

Scandalosamente. cum offensione, exemplo malo.

Scannare, tagliar la gola. jugulo, as.

Scannello, picciolo scanno. scabellum, scamnellum.

Scanno, banco da sedere. scamnum, ni.

Scansare, per rimuovere. amoveo. Per isfuggire. evito, declino. Per allontanarsi. recedo.

Scapestrare, cavar il capestro. eximere capistrum, solvere.

Scapestrato, senza modo. immoderatus, immodestus, effrenatus.

Scapezzare, tagliare. amputo, detruncare. Scapezzato. amputatus.

Scapigliare, scanciare li capelli. perturbare comas. Scapigliato, chi ha li capelli sparsi. incomptus, vel passis crinibus.

Scapitamento, scapito. damnum, jactura.

Scapitare, metter del capitale, perdere in qualche cosa. accipere detrimentum, summam imminuere, rem familiarem comminuere.

Scapolare, scappare. effugio, evado.

Scapolato. qui evasit.

Scapolo. solutus, liber, defunctus praelio.

Scaponire, vincer l'altrui ostinazione. alicujus pertinaciam infringo.

Scappare. aufugio, is, evado.

Scappata, fuga. fuga, æ. Fallo, erratum, i.

Scappato. qui effugit.

Scappellare, cavar il cappello. Pileum detrahere.

Scappellotto, colpo nel capo. capitis percussio, alapa.

Scappulare, e scapolare, capaccio de' Frati. cucullio, cucullus.

Scapricciarsi, e scapricciare. explere cupiditatem, libidinem.

Scappucciare, intoppare. caespito, as, offendo.

Scappuccio, intoppo. Pedis offensio.

Scarabattola, mostra chiusa a cancalli, da esporvi a vista cose venali. transenna.

Scarabocchiare, schiccherare. conscribillare.

Scarabocchio, litora. litura.

Scarafaggio, animale. scarabaeus, i.

Scaramuccia, combattimento leggiero. velitatio, Pugna velitaris, certamen leve.

Scaramucciare. velitor, aris.

Scarantia, schenanzia. angina.

Scarcerare. liberare, emittere ex carcere, carcere liberare.

Scardassare, pettinare la lana. carmino, as.

Scardassiere, scarda lana. qui carminat.

Scardasso. carmen.

Scaricamento, scarico, scarico. levamen, exoneratio.

Scaricare, e scarcare. exonero, deonero. La soma. sarcina levare, sarcinam, vel onus deponere. La coscienza. exsolvere se religione. L'arco. remittere arcum. Per ispararе. displodo, explodo.

Scarificare, scarnare. scarifico.

Scarlatto. Purpura, pannus coccineus. V. Porpora.

Scarmana, e scalmana, infermità cagionata dal riscaldarsi, o raffreddarsi. Pleuritis, dis, lateris dolor.

Scarmanare, o scalmanare, incorrer nella scarmana. Pleuritide corripi.

Scarmigliare, scompegliare. turbo.

Scarmigliato. turbatus.

Scarno, magro. gracilis, vilis. Caviglia, alla quale vien legato il remo. scalmus.

Scarnamento. scarificatio.

Scarnare. carnem, as, scarifico, as.

Scarnasciale, darsi ai passatempi di carnasciale. bacchanalibus indulgere, bacchanalia vivere, genio indulgere, pergraecari.

Scarnatino, di color di carne. carneum colorem habens.

Scarno, smunto. exsiccatus, exsuccus, macer, exilis, gracilis, strictus.

Scarpa. calceus, i, calcei, orum, calceamentum. Rusticana. Pero, onis, sculponeae, arum.

Scarpe larghe. calcei repandi. Rosse. calcei mullei. Che stanno bene. calcei habiles, vel apti ad pedes. Scarpa all'Apostolica. solea, æ. Picciola. calceolus. La scarpa mi fa male. calceus me urget. Scarpa della muraglie. anteris, idis, imo muri declivitas.

Scarpetta, picciola scarpa. calceolus.

Scarpetta, pedale di lino. udo, onis, pedule, is.

Scarpelletto. scalpellum, li, scalpellus, li.

Scarpellare. calo, scalpro elaboro, exsculpo, caelo.

Scarpellino, tagliapietre. lapicida, lapidarius.

Scarpello, stromento da intagliare, o scolpire. scalper, ri, scalprum, i, caelum, i.

Scarpino. calceus linteus.

Scarpione. scorpio, onis, scorpius. (ca.

Scarrucolare, lo scorrere del canapo sulla carrucola. decurro-

Scarsamente, parcamente. Parce, exiliter, maligne.

Scarseggiare. Parce erogo, maligne praebeo.

Scarsella, borsa, tasca. Pera, loculus. Scarselletta. Perula, æ.

Scarsellino, o borsino. loculus.

Scarsezza, scarsità. Parcitas, parsimonia.

Scarso. Parcus, restrictus. Scarso, in luogo di corto. brevis.

Scartabellare. libros evolvo, verso libros.

Scartabello, scartafaccio, libro di poco pregio. libellus, i.

Scartare, rifiutare. rejicio, is.

Scartato. rejectus, a, um.

Scartoccio di carta. cucullus, i.

Scarzo, di membra leggiadre, ed agili. agilis.

Scassare, conquassare. concutio, quasso, premo.

Scasso, divelto. Pastinum.

Scatenare, trar di catene. e catenis solvo, eximo.

Scatenato. vinculis liberatus.

Scatola. Pyxis, idis, capsula, æ.

Scaturigine. scaturigo, inis.

Scaturire, uscir fuori come l'acqua. scateo, scaturio, erumpo.

Scavalcare, scender da cavallo. ex equo descendo, desilio. Per passar oltre. transgredior. Per far discendere. equo dejicio, deturbo.

Scavallare, gettar da cavallo. equo dejicio, deturbo. Far cader alcuno di grazia. aliquem apud aliquem criminor, aliquem ab alio alieno.

Scavallato, gettato da cavallo. equo deturbatus, dejectus.

Scavamento. fossio, cavatio.

Scavare. effodio, cavo, excavo.

Scavato. excavatus, effossus.

Scavezzacollo, di scandalosa vita. in omnes facinus projectus. Per caduta e rompicollo. Praeceps casus, praecipitium.

Scavezzare, rompere. rumpo, frango, trunco, discindo, diffringo. Scavezzarsi il collo. collum sibi frangere. Gittarsi a scavezzacollo. dare se praecipitem, ferri praecipitanter.

Sceda, beffe, scherno. irrisio, lusus.

Scegliere, e scerre, eleggere. lego, seligo, habere delectum.

Sceglimento. delectus, us.

Sceglitore. elector, oris. (tium.

Scelleraggine, scelleratezza. scelus, maleficium, facinus, flagi-

Scelleratamente. Prave, perperam, scelerate, scelerate, flagitiose, nefarie, turpiter.

Scelleratezza. scelus, improbitas.

Scellerato, ribaldo. scelestus, sceleratus, flagitiosus, nefarius, facinorosus, perditus.

Scelmo, legno a cui s'attaccano i remi. scalmus, i.

Scelta, elezione. selectio, electio. Fare scelta. seligo, is, delectum habere.

Scelto, eletto. lectus, electus, delectus, selectus.

Scieltissimo. selectissimus. Scelto, per eccellente, egregius, eximius, lectissimus.

Sceltume, scelte di cose cattive dalle buone. Purgamentum.

Scemamento, calo. imminutio, decessio, decrementum, defectio.

Scemante. minuens, decrescens. (ctio.

Scemare, diminuire. detraho, demo, deduco, minuo, imminuo, deductionem, vel decessionem facere. Scemare, neut. decresco, minuor, desino.

Scemato, e scemo. diminutus, imminutus, comminutus. Scemo, pazzo fatuus, insanus.

Scempiaggine, scempiataggine. fatuitas.

Scempiare, affliggere. crucio, torqueo, discrucio.

Scempiato, scempio, sciocco. simplex, ineptus, fatuus.

Scempiezza. simplicitas, ineptia, stoliditas, fatuitas.

Scempio, vale strazio. cruciatus, us, tormentum, supplicium.

Scena, l'apparato delle commedia. scena, æ.

Scenico, cosa di scena. scenicus, a, um.

Scendere, smontare. descendo, is, deorsum ferri, descensionem facere. Di luogo alto. devenio, is. Da cavallo. desilire equo, equo descendere. Il discendere. descensio, onis, descensus, us. (co.

Scernere, distinguere. cerno, discerno, distinguo, cognosco, secerno

Scernimento. discrepatio, separatio.

Scerpellone, error solenne. hallucinatio.

Scerre, V. scegliere. seligo.

Scervellato, privo di cervello. mente captus.

Scesa, o discesa. descensus, us. Scesa, luogo, declivitas, locus declivus, via declivis, iter declive. Scesa, discesa, distillazione, male cagionato da umore, che scende dal capo. distillatio, rheumatismus. Aver una scesa. distillatione laboro.

Scettro, bacchetta reale. sceptrum, i.

Scevero, separato. separatus.

Sceverare, separare. separo, seligo, secerno.

Scheggia, stecca. assula, æ, schidium, fragmentum. Scheggiare. in assulas scindere, vel secare, assulatim scindere. Scheggia di sasso. saxi fragmentum. Per iscoglio precipitoso. rupes praerupta.

Scheggioso. Praeruptus, a, um.

Scheletro. ossium compages.

Schelmo. V. scelmo.

Scherano, di mal'affare. facinorosus.

Scheranzia, male, che chiude le fauci. angina, synanche.

Scherma, arte di schermire. gladiatura, æ, ars gladiatoria, pugna umbratilis. Schermitore. lanista, æ, gladiator, ris. Perder la scherma. a regula aberrare.

Schermire, giocar di spada. digladior, ense ludo. Difendersi. se tueri, declinare ictus.

Schermo, riparo. defensio, propugnatio, propugnaculum.

Schernevole. contumeliosus, injuriosus. (re.

Schernire. irrideo, contumelia afficio, subsanno, ludibrio habe-

Schernito. irrisus, ludibrio habitus.

Schernitore. irrisor, contemptor.

Scherno, beffa. irrisio, contumelia.

Scherzamento. scherzo, lusus, lusio, jocus.

Scherzante. ludens, alludens.

Scherzare. illudo, jocor, lusito.

Scherzevole. jucundus, argutus, lepidus, facetus.

Scherzevolmente. facete, jocose.

Scherzoso. jocosus, lepidus, facetus.

Schiacciamento. collisio.

Schiacciare, ammaccare. contundo, is, frango, collido.

Schiacciata, focaccia. Placenta, crustum, colyphium, ii.

Schiacciato. collisus, contusus.

Schiacciato, come il naso. simus, a, um.

Schiacciatura. collisio, contusio.

Schiaffeggiare, dar degli schiaffi. depalmo, as, colaphos infligere, vel infringere, manu, vel manus palma re verberare, ferire.

Schiaffo, guanciata. colaphus, i, alapa, æ.

Schiamazzare. clamo, vociferor, perstrepo.

Schiamazzo, grido. clamor, strepitus.

Schiantare, rompere. scindo, is, discindo.

Schieppare. V. scendere. findere. Schiappatura. fissio, scissura.

Schiarare,

Schiarare, e schjarire, far chiaro. illustro, as, clarifico, as.
Schiarirsi, farsi chiaro. claresco, illucesco.
Schiatta, progenie. genus, progenies, soboles.
Schiavare, dischiavare. resero, recludo, claustra revellere, refringere, refigere.
Schiavetto. servulus.
Schiavina, sorte di coperta. cento, onis. Schiavinetta. centunculus, i. Schiavina, sorte di vestimento. gausapina, æ. Per la stuora. teges, etis.
Schiavitudine. captivitas, servitus.
Schiavo, servus, mancipium. Da catene, ergastulus. Mezzo schiavo. semiliber. Liberar uno schiavo, ex servitute servum eximere. Farsi uno schiavo, cioè obligarselo, demereor, eris.
Schidone, spiedo. veru, u.
Schiena, o schena, parte di dietro dell'animale. dorsus, i, dorsum, i, tergum, i.
Schiera, moltitudine, che va per ordinanza. acies. D'api, examen, inis. Schierare, aciem componere, struere, instruere, ordinare. Schierato, in acie constitutus, instructus.
Schiettemente. simpliciter, libere, ingenue.
Schiettezza. simplicitas, candor. Schietto, puro, netto. sincerus, purus, simplex. Vino schietto. vinum merum, merum, i.
Schifamente, con ischifezza. sordide.
Schifamento. aversio, declinatio. Schifamento di fatica, e di pericolo. vacatio laboris, & periculi.
Schifare, scansare, discostarsi da cosa noicevole. vito, as, devito, caveo. Il colpo. effugere, declinare, exire plagam, ictum. Il pericolo. declinare periculum. Schifare, o sfuggire. effugio, is. Il disonore. effugere vituperationem. Li banchetti. vitare symposia. Schifare, o avere a schifo. aspernor, fastidio, abhorreo. gli studii. abhorrere a studiis. La pratica. abhorrere a consuetudine. Li costumi d'alcuno. abhorrere a moribus alicujus. Che non si può schifare. inevitabilis, & le.
Schifevole. fastidiens, morosus.
Schifezza. sordes, spurcitia.
Schifo, sporco. spurcus, insulsus. Sdegnoso, iracundus.
Schifo, battello. scapha, æ, cymba, æ. Schifetto, cymbula, phaselus.
Schiodare. refigo, is.
Schioppo. scloppus.
Schivare, schifare. evito, effugio.
Schiudere. aperio, recludo, resero.
Schiuma spuma, æ. Dell'oro, piombo, ec. scoria auri, plumbi, &c.
Schiumare, far la schiuma. spumo. Levarla. spumam adimere, despumare.
Schiumoso, pieno di schiuma. spumosus, spumeus.
Schivo, ritroso. abhorrens, alienus. Per vergognoso. pudicus, verecundus.
Schiuso. apertus, reseratus, reclusus.
Schizzare, gittar acqua, o fango. fundo, is, jacio, jacto, mitto, spargo. Schizzare alcuno. aqua, vel cœno aliquem aspergere. Schizzare, o saltar fuori con impeto. emico, as, emergo, erumpo, prorumpo, exilio, prosilio.
Schizzare, o abbozzare. adumbro, deformo.
Schizzo, macchia. nota, labes lutea, cunosa.
Schizzo, disegno, abbozzo. adumbratio, descriptio, informatio, graphis, idis.
Schizzo, strumento da infonder licori. clyster, eris.
Sciacquare, lavare. colluo, is, leviter ablacre.
Sciacquatojo, luogo per il quale si mandano fuori le lavature dalla casa. colliciarium.
Sciagura, disgrazia. calamitas, infortunium, adversa fortuna, miseria.
Sciagurato, disgraziato. miser, infelix, infortunatus. Per scellerato. scelestus. Sciaguratissimo. sceleratissimus, scelestissimus.
Scialacquare, mandar a male. profundo, dis, prodigo, dilapido.
Scialacquamento, sparnamento. Proluvium, ii. Per la prodigalità. Prodigitas, prodigalitas, prodigentia.
Scialacquatamente. Prodige, profuse.
Scialacquato. dilapidatus, a, um.
Scialacquatore. Profusus, prodigus, nepos.
Sciame, moltitudine d'api. examen, inis.
Sciamito, specie di seta non fina. subsericum.
Sciancato, chi patisce male di fianchi. delumbis, claudus. Essere sciancato. claudicare, claudum esse.
Sciapito, insipido. insipidus, insulsus.
Sciatica, mal delle cosce. ischias, adis, morbus ischiadicus. Aver la sciatica. ischiade affici, laborare. Infermo di sciatica. ischiadicus, ischiade laborans, ischiacus.
Sciaura. V. sciagura.
Sciaurato. V. Sciagurato.
Scibile. scibilis, e.
Scielta. V. scelta.
Sciegliere. V. scegliere.
Sciente, intelligente. sciens, sapiens.
Scientemente. scienter, de industria, consulto.
Scientifico. Prudens, literatus, doctus, eruditus.
Scienziato. doctus, eruditus, literatus.
Scienza. scientia, regnitio, doctrina.
Scilinguare, balbettare. balbutio, is.
Scilinguato, balbo. balbus, blæsus.
Scirocco, vento tra Levante, e Mezzodì. euronotus.
Sciloppo, sciroppo. calda.
Scimitarra, sorte di spada, machera. Persiana, o Turchesca. acinaces, is.
Scimonitamente. inepte, stulte, insipienter.
Scimunito, sciocco. ineptus, insulsus, nebulo.
Scingere, e discingere. discingo, is.
Scintilla. scintilla, æ.
Scintillamento. scintillatio, onis.
Scintillare, sfavillare. scintillo, as.
Scintilletta, favilluzza. scintillula, æ.
Sciolto. discinctus, a, um.
Scioccamente. stulte, inepte, insipienter.
Scioccheggiare. desipio, ineptio.
Sciocchezza, pazzia. dementia, insipientia.
Sciocchezza, goffezza. ineptia, fatuitas, stultitia.
Scioccheggiare, matteggiare. ineptio, desipio.
Sciocco, balordo. ineptus, stultus, insipiens.
Sciogliere, e sciorre, slegare. solvo, is, exsolvo, is. Sciogliere dal giogo. abjugo, disjungo. Che non si può sciogliere. insolubilis, le. Sciogliere gli argomenti sofistici. solvere argumenta captiosa. Sciogliere i dubbj. explicare quæstiones. Sciogliere il plico, o mazzo di lettere. solvere fasciculum litterarum.
Scioglimento. solutio, onis.
Sciolto, slegato. solutus, absolutus, exsolutus, liber.
Sciolvere, colezione. jentaculum.
Scionata, turbine, procella. turba, procella.
Scioperato, senza pensiero. ignavus, otiosus.
Sciorinare, esporre all'aria. expono, explico, expando.
Sciorre, sciogliere. solvo, exsolvo, dissolvo.
Scipidezza. insuavitas, fatuitas.
Scipido, scipito. insipidus.
Scipitezza. insulsitas.
Scipito, senza sapore. insipidus. Per isciocco. insulsus, fatuus.
Sirocco, vento. euronotus.
Siroppo. calda.
Sciro, tumor duro, che non duole. scirrhus.
Scisma. schisma, dissidium, dissensio.
Scismatico. dissidens.
Scissure. scissura.
Sciugamano, sciugatoio, fazzuolo da sciugare le mani. sudarium.
Sciugare, e asciugare. sicco, as. Sciugare le mani, il volto. tergo, terges, abstergo, abstergere manus, faciem.
Sclamare, gridare. exclamo, clamo.
Scoccare, mandar fuori. emitto, vibro. Scoccare l'arco. emittere sagittam.
Scocco. vibratio, emissio.
Scoccoveggiare, motteggiare. ludere. Per beffare. irridere.
Scodato, senza coda. cauda mutilus.
Scodella, vaso. fretula, æ, scutella.
Scodella cava. gabata, scutula.
Scodellaio, scudellaio. figulus.
Scoglia, la pelle, che getta ogni anno la serpe. spolium, exuvia, arum.
Scoglio. scopulus, i.
Scoglioso, pieno di scogli. scopulosus, a, um.
Scola, o scuola. ludus, gymnasium, schola.
Scolare, o scolaro. discipulus, scholasticus.
Scolare, o colare. Percolo, as. Scolare per condotti, o vetere. derivo, as.
Scolastico. scholasticus.
Scolazione di reni. genitura, vel seminis fluxus. D'occhi. epiphora, æ.
Scolatoio. colluviarium, ii.
Scoliaste, annotatore. interpres.
Scollare, discollare. degluttino, as.
Scollato, senza collo sine collo. Di collo nudo. collo nudatus.
Scollatura, estremità della veste intorno al collo. ora superior.
Scolo. percolatio.
Scoloramento. decoloratio, onis.
Scolorare. decoloro, as.
Scolorirsi, e scolorire. palleo, expallesco.
Scolorato. decoloratus, a, um.
Scolorito, impallidito. pallidus, decolor, oris.
Scolpare, discolpare. culpa liberare, exsolvere, tollere culpam, auferre culpam. Scolpare se, e incolpar altri. abs se culpam in alium removere, transferre, vertere, trajicere.
Scolpire. cælo, as, sculpo, is, exsculpo. In pietra. incidere in lapide, sculpere e saxo. In rame. incidere in æs, vel in ære.
Scolpito, intagliato. cælatus, sculptus.
Scolta, sentinella. vigil, excubiæ, arum.
Scoltore, e scultore. cælator, oris.
Scoltura, e scultura, intaglio. cælatura, cælamen, sculptura.
Scombavare, coprire di bave. cooperire saliva, saliva fœdare, conspurcare.
Scombiccherare, o scombulare. dissipare.
Scombuglio, o scombuglio. tumultus, turbatio.
Scombro, pesce. scomber, bri, scombrus, bri.
Scommessa. sponsio, onis, pignus.
Scommettere, fare scommessa. sponsionem facio, depono, contendo. scommettere qual si sia cosa. in quodlibet pignus vocare. Per disfare. deglutino, disjicio, dissolvo.
Scommozione. commotio, tumultus, motus.
Scommovere, o scommuovere. commoveo, excito.
Scomodare, disagiare. incommodo, as, incommodo afficere, incommodum ferre, incommodo esse. Scomodarsi. subire incommodum.
Scomodità, disagio. incommodum, incommoditas, molestia.
Scomodo, aggett. incommodus, a, um. Sustant. incommodum, molestia.
Scompagnare. dissocio, as, separo. Scompagnabile. dissociabilis. Scompagnamento. dissociatio. Scompagnato. dissociatus, incomitatus.
Scompartimento. divisio, partitio.
Scompartire. distribuo, divido, partior.
Scompartito. divisus, distributus.
Scompigliare, disordinare. dissipo, perturbo.
Scompiglio. Perturbatio, dissipatio.
Scompigliato. Perturbatus, confusus.
Scompisciar uno, pisciargli addosso. comminge, permingo.
Scomporre. resolvo, destruo.
Scomposto. incompositus, inordinatus.
Scomunare, guastar la comunanza. communionem dirimo.
Scomunica. a Fidelium communione disjunctio.
Scomunicare. sacris interdicere, sacra interdicere, a Fidelium communione disjungere, separare.
Scomunicato. sacris interdictus, cui sacris interdictum est, a Fidelium communione sejunctus, separatus. Per detestabile. exsecrandus.
Sconcertare. perturbo, confundo.
Sconcerto. concentus perturbatio. Per disordine. perturbatio, modus inconditus, confusio.
Sconcezza. modus inconditus, incompositus, incompositus, inconcinnitas.
Sconciamente. incomposite, incondite.
Sconciamento. inconcinnitas.
Sconciare, guastare, disordinare. disturbo, disjicio, everto, perturbo. Sconciare qualche membro. luxo, as.
Sconciare, sconciarsi, per far aborto. abortum facere.
Sconciatore. abortus, as.
Sconciato. perturbatus. Per mosso da luogo. luxatus.
Sconcio, sost. disordine. incommodum, i, perturbatio. Sconcio, aggett. scomposto, brutto. incompositus, inconditus, indecorus, turpis, immoderatus. Sconcio, cioè fuor di misura. præter modum. Sconcio, cioè non acconcio. incomptus, inconcinnus, ineptus.
Sconcordia. discordia, æ.
Scondito. insipidus, fatuus.
Sconficcare, schiodare. refigo, is.
Sconficcato. refixus.
Sconfidanza. diffidentia, æ.
Sconfiggere, rompere il nemico in battaglia. dissipo, profligo, clade afficere, fundo.
Sconfiggimento, sconfitta. clades, is.
Sconfitto. Profligatus, a, um.
Sconfondere. turbo. V. Rovinare.
Sconfortare. dissuadeo, dehortor, deterreo.
Sconforto, sconfortamento. avocatio, dissuasio. Travaglio. mæstitia, mœror.
Scongiugnimento, scongiuntura. disjunctio, separatio, dissolutio, devotio.
Scongiuramento, scongiurazione, scongiuro. obtestatio, exorcismo.
Scongiurare. adjuro, as. Per pregare strettamente. obtestor, obsecro.
Scongiuratore. adjurator.
Sconoscente, ingrato. ingratus.
Sconoscenza, sconoscimento, ingratitudine. ingratus animus, ingrati animi vitium.
Sconosciuto, incognito. incognitus, ignotus, ignobilis.
Sconquassare. quatio, is, quasso, as.
Sconquassato. disjectus, quassatus.
Sconsentimento. dissensus, us.
Sconsentire. dissentio, is.
Sconsideranza. insipientia, inconsiderantia.
Sconsiderato. inconsultus, temerarius, præceps.
Sconsideratamente. inconsulte, temere.
Sconsigliare. dissuadeo, dehortor.
Sconsigliato. monitus, aversus ab aliqua re.
Sconsigliato, cioè senza consiglio. inops consilii, inconsultus.
Sconsolare, recar travaglio. perturbationem, mæstitiam afferre.
Sconsolato, afflitto. mœstus, tristis, afflictus.
Sconsolazione, afflizione. miseria, afflictio.
Scontare, diminuire, o estinguer il debito. compenso, as, aliquam dissolvo, ex sorte aliquid deduco.
Scontentamento, scontentezza, scontento. molestia, mæstitia, ægritudo, dolor.
Sconto. æris alieni dissolutio.
Scontorcere. contorqueo, distorqueo.
Scontraffatto. deformis, turpis.
Scontramento. occursus, conflictus.
Scontrare, incontrar alcuno. occurso, as, fieri obvium alicui, offerre se alicui, occurrere, incidere in aliquem.
Scontro, incontro. occursus. Indizio. nota, indicium.
Sconturbare. conturbo, turbo.
Sconvenienza, e sconveniente. disconvenientia, dissensus, discordia.
Sconvenevole, sconveniente. dissentaneus, absurdus, alienus, inconveniens, indecorus, indecens, dedecens, turpis.
Sconvenevolmente. indecore, indecenter, turpiter.
Sconvenire, disdire. dedecet, indecorum est.
Sconvolgere, travolgere. inverto, turbo, misceo. Persuadere. flecto, persuadeo.
Sconvolto, travolto. inversus, confusus.
Scopa. scopæ, arum.
Scopare. verro, is, scopis mundare, purgare.
Scopar giù. deverro. Bene. everro, converro.
Scopare, o frustare. cædere, virgis cædere.
Scopatore. verrens. Scopazzo. quisquiliæ, arum. Scopazzaia, luogo, dove si portano le scopazze. fimetum, i.
Scoperchiare, e soverchiare, levar il coperchio. detego, is, operculum removere, demere, detrahere.
Scoperta, e scoverta. detectio. Far la scoperta. exploro, specto.
Scopertamente, palesemente. palam, aperte, non dissimulanter, non obscure.
Scoperto. detectus, retectus. Scoperto, inteso di cosa non coperta. apertus, non opertus, inopertus, non tectus. Allo scoperto. sub dio, sub divo, sub jove.
Scopetta. Peniculus, scopula.
Scopettare. scopa emundare. V. scopare.
Scopo. scopus.
Scoppiamento, scoppiata, scoppiatura. crepitus, strepitus, fragor.
Scoppiare, crepare. rumpor. uscire. erumpo. Mandar fuori. displodo. Far rumore. crepito, crepo.
Scoppiato. ruptus, displosus, discreptus.
Scoppiettare, far rumore. crepo, crepito.
Scoppiettata. strepitus, crepitus, explosio.
Scoppietto, picciolo suono. parvus strepitus. sorta d'arme da fuoco, detta anche archibuso, scoppio, o schioppo. scloppus.
Scoppio, romore. fragor, strepitus. Archibuso. scloppus.
Scoprimento, scopritura. detectio, inventum.
Scoprire, e scovrire, discoprire. detego, retego, nudo, aperio, patefacio, revelo.
Scoraggiare, e scorare, torre il coraggio. consterno, exanimo.
Scoraggiato, e scorato. consternatus, exanimatus, animo cadens.
Scorbiare, macchiar la carta d'inchiostro. liturus chartam fœdare.
Scorbiccherare, scriver male. inventione scribere.
Scorbio, macchia d'inchiostro. litura.
Scorciare, scortare. minuo, is, brevio. Scorcio, vede in iscorcio. oblique cerne.
Scorciatoia, via più corta. via compendium.
Scordamento, dimenticanza. oblivio.
Scordante. discordans, discrepans.
Scordanza, dimenticanza. oblivio. Diversità di opinione. discrepantia, dissensio.
Scordare, tor la consonanza. discors reddo. Dissonare. dissono, discordo. Dimenticarsi. obliviscor, oblivione capi, memoriam amittere. Affatto. penitus oblivisci, memoriam a

morem amittere. Volontariamente. *oblivioni dare*, *memoriam deponere*, *ex memoria deponere*, *memoriam abjicere*, *oblivione delere*, *obruere*, *conterere*. Scordarsi di cosa imparata. *dedisco*, *is*.

Scordato. *oblitus*, *a*, *um*, *immemor*.

Scordevole. *obliviosus*, *immemor*.

Scoreggia, sferza di cuojo. *scutica*, *lorum*.

Scoreggiare, percuotere colla scoreggia. *scutica cædo*, *loris cædo*.

Scoreggiata. *scuticæ ictus*, *lori ictus*.

Scorgere, vedere. *cerno*, *perspicio*. Fare la scorta. *duco*, *præeo*. Scorgere la voce, distinguere. *discerno*. Farsi scorgere un tristo. *se improbum ostendere*. Farsi scorgere assolutamente, farsi burlare. *se irridendum præbere*.

Scoria. *scoria*, *recrementum*.

Scorlare, e crollare. *quasso*, *as*, *quatio*.

Scorlato. *quassatus*, *a*, *um*, *concussus*.

Scornare, rompere le corna. *cornua frangere*. Per fare scorno. *facere contumeliam alicui*, *traducere*.

Scornato, senza corna. *cornibus mutilus*. Per affrontato. *dedecoratus*, *affectus dedecore*, *pudore*, *ignominia*. Restar scornato. *ignominia affici*. Scorno, vergogna. *probrum*, *dedecus*, *infamia*, *ignominia*.

Scorrucciarsi. *irascor*, *eris*, *succenseo*, *es*.

Scorpione, animale. *scorpio*, *onis*, *scorpius*, *ii*.

Scorpione, segno celeste. *scorpius*, *ii*.

Scorreggiata, sferza. *lorum*. Scorreggiata, o frustata. *verber*, *eris*.

Scorrere, andar scorrendo. *discurro*, *percurro*, *excurro*, *illabor*. Scorrere, o fuggire dalle mani. *elabor*, *eris*. Scorrere, leggere. *librum percurrere*. Scorrere, colare. *fluo*, *is*, *influo*, *defluo*. Di mezzo. *interfluo*. Da più bande, *diffluo*. Intorno. *circumfluo*. Vicino. *perfluo*. Scorrere, far una scorsa. *excurro*, *is*.

Scorreria, lo scorrere de' soldati depredando. *excursio*, *incursio*, *incursus*, *impressio*. Fare scorreria. *incurso*, *as*, *excursionem facere*. Essere il paese danneggiato per le scorrerie de' nemici. *hostium decursionibus regionem vastari*, *loca diripi*, *incurrere hostes*, & *loca diripere*, *incurrere hostes in regionem*, *eamque rapinis exhaurire*.

Scorrettamente. *corrupte*.

Scorretto, non corretto. *mendosus*, *depravatus*, *incorrectus*. Scorretto di costumi. *immodestus*, *pravus*.

Scorrazione. *erratum*, *i*, *mendum*.

Scorridore, soldato, che scorre. *excursor*.

Scorso, scorrimento. *fluxio*, *effluxus*, *excursio*.

Scorso, agget. uscito di regola. *vitiatus*, *corruptus*. sust. fallo. *erratum*, *lapsus*, *licentia*. Scorso di lingua. *lapsus linguæ*.

Scorta, guida. *dux*, *ducis*. Securezza. *præsidium*.

Scortare, abbreviare. *decurtare*. Scortare la vista. *hebetare aciem oculorum*.

Scortare, accompagnare per sicurezza. *præsidio esse*, *custodire*, *ducere*.

Scortatura di strada. *compendiaria via*.

Scortese. *inhumanus*, *illiberalis*, *inofficiosus*, *inurbanus*

Scortesemente, senza cortesia. *inhumane*, *inhumaniter*, *illiberaliter*, *inurbane*.

Scortesia. *inhumanitas*, *illiberalitas*, *inurbanitas*.

Scorticare, levar la pelle. *glubo*, *deglubo*, *corium*, *vel pellem*, *vel tergus detrahere*, *demere*, *adimere*, *eripere*, *detrapere*, *pelle*, *cute*, *corio exuere*, *spoliare*. Scorticato. *decorticatus*. Scorticamento. *pellis ademptio*, *vel detractio*, *decorticatio*. Scorticatura. *attritus*, *as*, *exulceratio*.

Scorza, corteccia. *cortex*, *icis*. Scorza grossa, ed esterna degli alberi. *cortex*. Scorza sottile, e interna degli alberi. *liber*, *bri*. Scorza di castagna. *castaneæ corium*. Di cerase. *cerasi cutis*. Di fico. *fici cutis*. Di ghiande *glandis crusta*. Dell'uva. *uvæ cutis*. Scorza grossa di granato. *mali Punici corium*. Scorza sottile di granato. *Punici mali membrana*. Scorza tenera, o verde della noce. *calyx pulvinatus*, *calicolum*, *i*. Scorza di erba. *siliqua*, *æ*, *folliculus*, *i*. Scorze, o gusci d'ovi. *ovorum putamina*. Scorza di serpe. *exuvium*, *ocis*, *senectus*.

Scorzamento. *decorticatio*, *detractio corticis*. (re.

Scorzare, levar la scorza. *delibro*, *decortico*, *corticem detrahe*-

Scorzetta. *corticula*.

Scorzoso, pieno di scorze. *corticosus*, *a*, *um*.

Scosceso. *præruptus*, *præceps*, *arduus*.

Scossare, scuotere. *excutio*, *concutio*.

Scossatojo, tamiso da farina. *cribrum excussorium*.

Scossa, o conquassione. *concussus*, *us*, *conquassatio*.

Scossa, o riscossione di danari. *exactio pecuniæ*.

Scosso, liberato. *liberatus*, *a*, *um*. Smosso. *concussus*, *excussus*.

Scostare, discostare. *amoveo*, *es*, *removeo*, *semoveo*.

Scostarsi, tirarsi da parte. *recedo*, *is*. Scostarsi un poco. *concedere paululum*.

Scostato. *recedens*, *semotus*.

Scostumatamente. *cultim*, *inurbane*, *licenter*.

Scostumato, e discostumato. *inurbanus*, *male moratus*.

Scostume, scostumatezza. *malus mos*, *immodestia*, *nimia licentia*.

Scotimento. *concussus*, *us*, *motus*, *tremor*.

Scotitore. *concussor*.

Scotola, strumento di legno da scuotere il lino. *spathula*, *æ*.

Scotolare, batter il lino. *tundo*, *spathula excutio*.

Scottare. *amburo*, *is*, *exuro*, *ustulo*.

Scottato. *ambustus*, *adustus*.

Scottatura. *ambustio*, *adustio*, *exustio*.

Scotto, il mangiar, che si fa all'osteria. *cœna*. Per pagamento. *cœnæ pretium*.

Scovolo da nettare i panni. *scopa*, *scopula*, *peniculus*.

Scovrire. V. Scoprire. *detego*.

Scozzare, domare le bestie. *domo*, *cicuro*. Per dirozzare. *informo*.

Scozzonato. *domitus*. Per avveduto. *cautus*, *versatus*.

Scranna, sedia. *scamnum*, *i*.

Scredente. *incredulus*.

Scredere. *non credo*.

Screditare. *a*mov., *famam hominum*, *alicui detraho*, *infamo*.

Screditò. *mala existimatio*.

Screpolare, fendersi. *fatiscere*, *rimas agere*, *dehiscere*, *diffindi*.

Screpolato. *diffissus*, *rimosus*.

Screpolatura, crepatura. *fissura*, *rima*.

Scricchiolare, far quello strepito, che rende il legno, o vetro nel rompersi. *crepitare*.

Scriccio, e Scricciolo, sorta di picciolissimo uccello. *regeviolus*.

Scoiattolo, Schirato. *sciurus*.

Scrignetto. *parvum scrinium*, *capsula*.

Scrigno, gobba. *gibba*.

Scrigno, luogo da scritture, ec. *scrinium*, *ii*.

Scriminale, ago da acconciar i capelli. *discriminale*, *is*, *acus crinalis*.

Scritto, agget. *scriptus*, *a*, *um*. Di propria mano. *chirographus*, *autographus*. Scritto, sust. V. Scrittura. *scriptum*

Scrittojo, stanza per uso di scrivere, e conservare scritture. *conclavula scriptoria*.

Scrittore, scrivano. *scriptor*, *librarius*, *ii*, *scriba*, *æ*. Per compositore. *scriptor*, *auctor*. Scrittore di breviature. *notarius*,

Scrittorio. *archivum*, *tabularium*. (ii.

Scrittura, scritto. *scriptum*, *i*, *scripta*, *orum*. Di propria mano, o pugno. *chirographum*, *i*. Falsa. *chirographum falsum*, *tabula corrupta*. Scritture sigillate. *tabulæ obsignata*. La Sacra Scrittura. *sacræ litteræ*, *sacri libri*, *sacra volumina*, *scriptum Dei verbum*.

Scrivere. *scribo*, *is*. Spesso. *scriptito*, *as*. In mezzo. *interscribo*. Greco, o in Greco. *Græce scribere*. Con abbreviazione. *per compendiariam notam scribere*. In cifre, o per cifra. *per notas scribere*. In un tratto, o alla sprovvista. *subito scribere*. Con gran fretta. *raptim scribere*. Più diligentemente. *scribere accuratius*. Senza adulazione. *scribere sine affectatione*. Innanzi giorno. *scribere ante lucem*. Con prestezza. *scribere cum properatione*, *celeriter*. Con rispetto. *scribere cum verecundia*. Inconsideratamente. *scribere temere*, *leviter*. Scrivere una lettera ad alcuno. *scribere*, *aut mittere litteras*, *dare litteras ad aliquem* Scrivere lettere ad alcuno di sua mano. *mittere ad aliquem litteras sua manu scriptas* Scrivere lettere ad un medesimo tenore, *dare litteras eodem exemplo ad aliquem*, *mittere epistolas iisdem verbis*. Ti scrivo di rado. *infrequens te in officio scribendi*, *rarius te invenio accipio*, *minus sæpe ad me scribis*, *officium litterarum abs te requiro*, *calamo parcis*, *vellem crebrius ad me scriberes*.

Scroccare, fare che che sia alle spese altrui. *immunem abire*, *parasitari*.

Scrocco, lo scroccare. *parasitatio*.

Scrocco, scroccone. *parasitus*.

Scroccone, che va scroccando. *asymbolum*, *i*, *parasitus*, *i*.

Scrofa, scroffa, porca. *scrofa*, *æ*, *porca*, *æ*, *sus*, *is*.

Scrofola, infermità della gola. *struma*, *æ*. Scrofoloso *strumosus*.

Scrollare. *excutere*, *concutio*, *quatio*. (sus.

Scrollo, scrollamento. *quassatio*, *agitatio*, *concussio*.

Scrosciare, scricchiolare. *crepare*.

Scroscio, romor d'acqua, che bolle, e simili. *murmur*, *strepitus*, *crepitus*.

Scrostare, *crustam demere*, *detrahere*, *adimere*, *decorticare*.

Scrupolo, e scrupulo. *scrupulus*, *i*, *religio*, *onis*. Farsi scrupolo. *religiosum habere*, *religione impediri*.

Scrupoloso. *religiosus*, *anxius*, *sollicitus*.

Scrupolosamente. *scrupulose*, *anxie*.

Scrutinio, ricercamento. *scrutinium*, *examen*, *scrutatio*.

Squittinio. *comitia*, *orum*.

Scucire. *dissuo*. Scucirsi. *dissuor*.

Scucito. *dissutus*, *a*, *um*.

Scudella, o scodella. *scutella*, *æ*.

Scudellino. *figulus*, *i*.

Scudiere, colui, che serve il cavalliere nel bisogno dell'arme. *armiger*, *armifer*. Per il coppiere. *pincerna*, *æ*, *pocillator*, *servus a potulis*.

Scudo, brocchiero, targa. *scutum*, *clypeus*.

Scudetto. *scutulum*. Scudo, moneta di cento bajocchi. *centussis*, *is*. Scudo d'oro. *aureus*, *i*, *nummus aureus*. Imbracciar lo scudo. *lævam clypeo armare*, *sinistram clypeo inserere*, *vel insertare*.

Scuffia, o cuffia. *reticulum*, *capitium*, *calantica*.

Sculacciare. *nates cædere*.

Sculpire, scolpire. *sculpo*, *calo*.

Sculto. *insculptus*, *calatus*.

Scultore. *calator*, *scalptor*, *sculptor*.

Scultura, arte. *calatura*, *scalptura*, *sculptura*, *ars calandi*. Scultura, opera. *calatura*, *calamen*.

Scuotere, sbattere. *excutio*, *is*, *quatefacio*, *is*.

Scuotere, riscuotere un pegno. *repignare*.

Scurare, oscurare. *obscuro*.

Scure, e scuro, accetta. *securis*, *is*.

Scurezza, oscurazione, scurità. *obscuratio*, *obscuritas*.

Scuro, senza lume. *obscurus*, *opacus*, *ater*. Per malagevole. *difficilis*. Per ignoto. *ignobilis*.

Scurrilità. *scurrilitas*, *tis*.

Scusa, e iscusa. *excusatio*, *purgatio*, *causa*. Accettare la scusa. *excusationem accipere*, *probare*. Con iscusa. *excusate*.

Scusabile, che si può scusare. *excusabilis*, *le*.

Scusare, o iscusare. *excuso*, *purgo*, *excusationem afferre*, *excusatione uti*. Scusarsi con la malattia. *valetudinem excusare*. Desidero, che mi scusiate. *tibi me excusatum volo*. Scusarsi con alcuno. *purgare se alicui*.

Scusazione. *excusatio*.

Scusso, privo, quasi scosso. *excussus*, *cassus*.

Sdebitare. *ære alieno aliquem liberare*, *eximere*.

Sdebitarsi. *ære alieno exire*, *æs alienum solvere*, *ære alieno se liberare*, *vel eximere*. (gnans

Sdegnante. *indignans*, *indignabundus*, *contemnens*, *dedi*-

Sdegnare. *indignor*, *aris*, *indigne*, *moleste*, *ægre ferre*. Far sdegnare. *iracundiam movere*, *excitare ad iracundiam*.

Sdegnarsi, *val* adirarsi. *irascor*, *eris*, *stomachor*, *succenseo*. Sdegnarsi, cioè non degnarsi. *gravor*, *aris*, *dedignor*.

Sdegnato. *iratus*, *ira incensus*, *vel inflammatus*, *indignatus*.

Sdegno, sdegnosità, disdegno. *indignatio*, *ira*, *iracundia*

Sdegnosamente. *iracunde*, *indignanter*.

Sdegnoso, disdegnoso. *iracundus*, *indignabundus*.

Sdentare, rompere, o cavar i denti. *edento*, *as*, *dentes eximo*.

Sdentato, senza denti. *edentulus*, *edentatus*.

Sdicevole, disdicevole. *dedecens*, *indecorus*.

Sdimenticanza. *oblivio*.

Sdimenticare. *obliviscor*, *eris*.

Sdimentico. *immemor*, *obliviosus*.

Sdoppiare, scempiare. *resolvere*.

Sdormentare, destare. *expergefacio*, *excito*.

Sdormentarsi. *expergiscor*.

Sdormentato. *e somno excitatus*, *expergefactus*.

Sdossare, levar di dosso. *levare*.

Sdrajarsi, porsi a giacere. *sternere se*.

Sdrajato. *stratus*.

Sdrucciolare, sdrisciare. *labor*, *prolabor*, *delabor*. Sdruccioloso. *lubricus*, *præceps*. Sdrucciolamento. *lapsus*, *us*.

Sdrucire, e isdrucire. *dissuo*, *suo*.

Sdrucito, isdrucito. *dissutus*, *lacer*, *tritus*, *attritus*.

Se, loro, pron. *sui*, *sibi*, *se*. Da se. *per se*.

Se, congiunzione. *si*. Se di qualche luogo. *sicunde*. Se in qualche luogo. *sicubi*. Se alcuno. *siquis*, *siqua*, *siquod*. Se alcuna cosa. *si quid*. Se alcun altro. *si quis alius*. Se qualche volta. *si quando*. Se bene. *etsi*, *tametsi*, *quanquam*, *quamvis*, *licet*. Se non. *ni*, *nisi*. Se non che. *nisi quod*. Se però. *si modo*, *nisi si*. Se però non. *nisi vero*.

Se, congiunzione dubitativa. *num*, *an*, *utrum*.

Secare, troncare. *secare*.

Secca di mare. *brevia*, *ium*.

Seccabile, atto a seccarsi. *siccabilis*.

Seccaggine, secchezza. *ariditas*, *siccitas*. Per noja, molestia. *importunitas*, *molestia*.

Seccagna. V. Secca.

Seccamento, secchezza. *siccitas*.

Seccamente. *sicce*.

Seccare, sciugare. *sicco*, *as*, *torreo*, *es*, *torrefacio*, *is*, *aridum facere*. Al fumo. *fumigare*. Al Sole. *insolo*, *as*, *siccare in Sole*. All'ombra. *siccare*, *exsiccare in umbra*.

Seccarsi. *areo*, *aresco*, *inaresco*, *torresco*. Affatto, *exaresco*, *peraresco*.

Seccato, aggettivo. *exsiccatus*, *aridus*. Seccato al Sole. *insolatus*.

Seccatoja, o Seccatojo, luogo da seccar qualche cosa. *exsiccatorium*, *area*.

Secche di mare. *brevia*, *ium*.

Seccherecem, sust. siccità. *siccitas*.

Secchereccio, addiett. quasi secco. *semisiccus*.

Secchezza, cosa da nulla, e nojosa. *res futilis*, *nugæ molestæ*.

Secchezza, seccura. *siccitas*, *atis*.

Secchia. *situla*. V. secchio. Secchia da mungere il latte. *mulctra*, *æ*. Secchia, zangola da farvi il suo bisogno, *scaphium*, *ii*. Secchia da cavar acqua. *hydria*, *æ*.

Secchiaro, vaso da tenervi i secchi. *aquarium*, *collocarium*.

Secchio, vaso di rame per cavar acqua. *urna*, *situla*, *hydria*.

Secco, asciutto. *siccus*, *aridus*. Secco, non grasso. *gracilis*, & *is*.

Secento, seicento. *sexcenti*.

Seco, con lui. *secum*. Seco, tra se, tra loro. *inter se*.

Secolare, di secolo. *sæcularis*, *profanus*.

Secolaresco. *profanus*.

Secolo, età, tempo. *sæculum*, *li*.

Seconda, o secondina, membrana. *secunda*, *arum*.

Secondare, seguitare. *secundo*, *as*, *obsecundo*, *obsequor*.

Secondare, per prosperare. *fortuno*, *as*, *secundo*.

Secondariamente. *secundo*, *deinde*.

Secondario. *secundarius*.

Secondo, ordine. *secundus*. Secondogenito. *secundo genitus*, *secunda partu genitus*.

Secondo, felice, prospero. *felix*, *secundus*.

Secondo, prep. *secundum*, *juxta*, *ex*, *pro*. Secondo il suo desiderio. *ex sententia*, *ad votum*, *ut jubet*. Secondo il tempo. *pro tempore*.

Secondo, avv. conforme. *quemadmodum*. Secondo ho potuto comprendere. *quantum conjicere licuit*, *Ut potui conjectura assequi*.

Secondochè. *prout*, *sicut*.

Secreta. *cloaca*, *latrina*.

Secretario, segretario. *ab epistolis*.

Secretamente, segretamente. *clam*, *secreto*.

Securanza. *securitas*, *atis*.

Securare. *securum reddo*.

Secure, accetta. *securis*, *is*.

Securamente, e securo, V. sicuramente, e sicuro. *tutus*.

Sedare. *sedo*. Sedato. *sedatus*.

Sede *sedes*, *sella*.

Sedici, numero. *sexdecim*, *sedecim*. Sedici volte, *sexdecies*. A sedici, a sedici. *senideni*.

Sedere, *sedeo*, *es*. In sedia, *sella sedere*, *in sella sedere*. Insieme, *consideo*. Sopra, *supersedeo*, *insideo*. Sotto, *subsideo*. Assai, o lungo tempo, *persedeo*. In qualche luogo, *insideo*. Vicino, *assideo*. A man destra, o sinistra, *ad dexteram*, *vel sinistram sedere*. Oziosamente, *desideo*. Spesso, *sessito*, *as*. A tavola. *accumbo*, *discumbo*. Sopra qualche cosa. *insideo*. Porsi a sedere, *assido*, *is*. Rimettersi a sedere. *resido*, *is*.

Sedia, seggio, sede. *sedes*, *sedile*, *sella*, *cathedra*. Bassa, *sedile humile*, *subsellium*. Da poppa, [illegible] *ad reclinandum*. Da camera, *sella familiaris*. [illegible] *sellium*, *thronus*. Portatile. *sella gestatoria*. Da carrozza, *sella curulis*. Da posta, *cisium*. Da nolo. *sella meritoria*. Sedia vacante. *interregnum*.

Sedicesimo. *sextus decimus*.

Sedile. *sedile*, *is*.

Seditore. *sessor*, *oris*.

Sedizione. *seditio*, *onis*.

Sediziosamente. *seditiose*.

Sedizioso. *seditiosus*, *a*, *um*.

Sedurre, ingannare. *seduco*, *in fraudem induco*.

Seduttore. *deceptor*.

Seduzione. *seductio*, *deceptio*.

Sega, *serra*, *æ*. A modo di sega. *serratus*.

Segala, biada. *secale*, *lis*.

Segabile. *sectilis*, *e*.

Segaligno, adusto, magro. *gracilis*.

Segamento. *sectio*, *onis*.

Segare. *seco*, *as*, *serra dissecare*. Segato, *sectus*, *resectus*. Seguatore, *sector*. Di fieno, *fœnisex*, *icis*. Segatura. *scobs*, *bis*.

Segesta, Dea delle biade. *Segesta*, *æ*.

Segetta. *sedicula*, *æ*, *sella gestatoria*.

Seggio, luogo da sedere. *sedile*, *sedes*, *sella*.

Segetta,

Segetta. serrula, æ.
Segnacolo. signum, signaculum, li.
Segnalare. clarum reddo, illustro, celebrem reddo.
Segnale, segno. signum, nota.
Segnalato. egregius, insignis, eximius. segnalatamente, potissimum, præcipue. far segnalato, insignio, insignem facere.
Segnare, signo, noto. segnare con ferro caldo. inuro, ris.
Segnato. signatus, inscriptus, notatus, impressus.
Segni da far conti. æra, æram.
Segno, dimostrazione. signum, indicium, nota, argumentum. Segno celeste. sidus, eris. Segno, che dimostra le ore. gnomon, index. Segno della percosse. vibex, icis. Segno della ferita. cicatrix. Segno, per il termine, dove si tira. scopus, pi. Segno di fuoco. stigma, tis. Dar segno. signum, vel significationem dare. Tener uno a segno. in officio quempiam continere. Tener molto a segno. arcte, contenteque habere. in segno, per segno. in argumentum. Al segno. ad signum.
Segregare. segrego, separo.
Segreta, luogo secreto. locus secretus, secretum. Prigione. carcere secretus.
Segretamente. secreto, clam, arcano, abdite.
Segretario. a libellis, ab epistolis, epistolarum magister, ab officiis.
Segretezza. fidelitas, fides.
Segreto, sustantivo. arcanum, ni. Segreto, aggettivo. abditus, arcanus, occultus. Tenere segreta qualche cosa. aliquid aperire, tacere.
Seguace. sequax, sectator.
Seguente, chi seguita. sequens, entis.
il di seguente. postridie.
Seguire, o seguitare. sequor, eris, sector, aris. A dietro. insequor. avidamente. consector. di lato. consequor. la parte d'alcuno. sequi partes alicujus. seguita che. congruens est, ut, sequitur, ut. seguita pure. perge porro. Seguitare, o durare. permaneo, persto. seguitar, o tirar innanzi l'occasione. occasionem urgere. seguitar a negare. pernego. seguitar gli studj. studia prosequi.
Seguitare. V. Seguire.
Seguitamente. junctim, indesinenter.
Seguito, seguimento d'uomini. caterva, comitatus. Per proseguimento. progressus, us.
Segurtà, piaggiaria. cautio, fidejussio.
Segurtà, colui, che fa la segurtà. præs, ædis, vas, dis.
Sei, numero indeclinabile. sex. sei volte, sexies. a sei, a sei. seni.
Seicento, numero. sexcenti, vel sexies centum. seicento volte, sexcenties, vel sexies centies. o seicento, o sei cento, sexcenteni, sexies centeni.
Selce, e selice, pietra dura. silex, icis. Selciare. silice sternere. selciato, e seliciato. silice stratus, delapidatus. selciata, lastrico di selce. structura silicea.
Sella, che si pone sopra il cavallo. ephippium. sellare, por la sella al cavallo. sterno, is, ephippium impono. sellato. ephippiatus, instratus.
Sellajo, maestro, che fa selle. ephippiorum faber.
Selva. sylva, saltus, nemus. Selva picciola. sylvula. da tagliare. sylva cædua. Che non si taglia. sylva incædua. serrata attorno. circumsepta. di ghiande. sylva glandaria. di castagne. castanetum, ti. da pascolare. sylva pascua, saltus, us. Chi abita in selva. sylvicola. pieno di selve, selvoso. sylvosus.
Selvaggio, salvatico. sylvester, sylvaticus, agrestis, ferus.
Sembianza, fatti per aspetto, etere. aspectus, vultus, facies. per apparenza, similitudine. species, forma, imago. per segno, dimostrazione, far sembiante. fingo, simulo.
Sembiante, agget. similis.
Sembianza, faccia. vultus. aspectus. per finzione. fictio. per somiglianza. similitudo.
Sembrare, parere. videor, appareo.
Seme, e semente. semen, inis, sementis, is. Come averai gettato la semenza, così raccoglierai. ut sementem feceris, ita & metes.
Sementare, seminare. sero, semino.
Semenza, a semenza. semen. far semenza. sementa, as. da semenza. seminalis.
Semenzajo, seminario, luogo dove si semina. seminarium.
Sementire, far seme, produr seme. semen proferre, producere, sementare, abire in semen.
Semicircolare. semicircularis, e.
Semicircolo, o mezzo cerchio. semicirculus, i.
Semideo, eroe, uomo segnalato. heros, ois, semideus, i.
Semidiametro. diametri dimidium.
Semidotto. semidoctus.
Semilunare, che ha figura di mezza luna. arcuatus, curvus.
Seimila, sei mille. sex millia.
Seminamento, seminatura, seminazione. seminatio, satio.
Seminare, spargere il seme in terra. semino, as, sero, is, sementem facere, semen injicere. Buono da seminare. sativus, a, um. Che non si semina. non sativus. Seminar appresso. adsero. Seminar fra le altre cose. intersero.
Seminario, semenzajo. seminarium. luogo dove si tengono in educazione i fanciulli. seminarium, palæstra, schola.
Seminato, agget. satus, consitus, conspersus. uscir di seminato, partirsi dal dover. delira, as.
Seminatore, colui, che semina. sator, oris, seminator, oris. Da seminatore. satorius.
Semituono, mezzo tuono. hemitonium, ii.
Semivivo. semivivus, semianimis.
Semola, crusca. furfur, ris.
Semolino, picciol seme. parvum semen.
Sempiterno, perpetuo. æternus, sempiternus, perpetuus.
Sempiternare, far sempiterno. perpetuo, as, facere perpetuum, æterno, as.
Semplice, al contrario di doppio. simplex, icis. Semplice, cioè puro, purus, a, um. Semplice, o di poco cervello. stultus, hebes, etis. Semplice, ignorante. ignarus, rudis, imperitus.
Semplicemente. simpliciter, pure.
Semplicetto. valde simplex, fatuus.
Semplicissimo. valde simplex.
Semplicista, chi conosce la virtù delle erbe. herbarius, ii.
Semplicità. simplicitas, atis, fatuitas, imperitia.

Sempre, o sempremai, o mai sempre, d'ogni ora. jugiter, assidue, semper. Sempre che. quotiescunque. Per sempre. in perpetuum, perpetuo.
Sempreviva, erba. sedum, i, digitellus, sempervivum, aizoum.
Senape, o senapa erba. sinapi. indecl. o sinapis, is.
Senario, di sei. senarius.
Senato, radunanza di Senatori. Senatus, us. per il luogo. Senatus, us, Curia, æ. Radunare il Senato. cogere Senatum. Decreto del Senato. Senatusconsultum.
Senatore. Senator, Pater conscriptus. di Senatore. Senatorius, a, um.
Senestrare, sfondare. sano, as.
Senettù, o senettude, vecchiezza. senectus, tutis.
Senile, cosa da vecchio. senilis, & le.
Senno, cervello. sanitas mentis. da senno, serio. parlar da senno. serio loqui. senno, prudenza. consilium, prudentia. Uomo di gran senno. magni vir consilii. di poco senno. socors, ordis.
Seno, il grembo. sinus, gremium.
Seno, per il golfo. sinus, us.
Se non. nisi. Se non piglio errore. nisi me animus fallit. se non che, eccetto che, præter quam quod, nisi quod.
Sensale, o sensaro. proxeneta, pararius.
Sensaleria, senseria, mercede del sensale. proxeneticum, pronuntia mercedes.
Sensatamente, seriosamente. serio, prudenter.
Sensato, prudente. prudens, consilii plenus.
Sensazione, il sentire. sensus.
Sensibile. sensus movens, quod sensum movet, quod sub sensum cadit, sensibilis, sensilis.
Sensibilmente. sensim.
Sensitivo, iracondo. promptus, proclivis, propensus, pronus, facilis ad, vel in iram, iracundiam, excandescentiam, stomachum, ad irascendum, excandescendum.
Sensitivo, chi ha senso. præditus sensibus, particeps, compos sensus, sentiens.
Senso, e sentimento, potenza dell'anima. sensus, us.
Senso, sensualità, appetito, parte animale, o inferiore dell'anima. libido, concupiscentia.
Senso, il sentire. sensus, us, sensum, i, sententia, æ.
Sensuale. voluptarius, voluptuosus, lascivus.
Sensualità carnale. illecebræ, arum, titillationes voluptatum, concupiscentia.
Sentenza, o sentenzia, decisione di lite. sententia, judicium. condanna. damnatio, pœna. detto breve, ed acuto. dictum, dicterium. opinione. opinio, sententia.
Sentenziare, giudicare, decretare. sententiam ferre, dicere, pronunciare, judicium pronunciare, decerno, proscribo. In favore di alcuno. causam alicui adjudicare. In disfavor di alcuno. ab aliquo causam abjudicare. a morte. capitis damnare, morti addicere.
Sentenzioso. gravis, sapiens.
Sentiere, calle, tratto. trames, semita, via.
Sentimento, senso. sensus. per concetto. sententia.
Sentina, luogo dalla nave. sentina, æ.
Sentinella, chi fa la guardia. speculator, excubitor, vigil. Sentinella, guardia, che si fa delli soldati. vigiliæ, arum, excubiæ, arum. Far la sentinella. excubo, as.
Sentire. sentio, is, sensibus percipere. per udire. audio, bene, liquido, clare audire. Sentire affanno. trahere ex re aliqua molestiam. Sentir un medesimo dolore. affici pari molestia.
Sentore, odore. odor. Indizio. rumor, indicium.
Senza. sine, absque. senza altro, senza fallo, senza dubbio. sine controversia, procul dubio, indubitate, haud dubie. senza pensarvi. ex tempore. Senza mia saputa. me inscienti, inscio, ignaro. senza sentirsene. citra sensum. senza incomodo, o travaglio. citra incommodum. senza fatica, nulla fatigatur, citra fatigationem. Senz'arme. inermis, & me. senza burla. extra jocum. senza costo, o pagamento. gratis, gratuitus. Senza dimora. absque mora, & nulla interposita mora. senza difesa. indicta causa. senza paragone. facile princeps. senza pena. impune. senza lavarsi le mani. illotis manibus.
Senzachè, oltrechè. præterquamquod.
Senza più, solamente. solum, duntaxat. per dopo. exinde.
Separabile. separabilis, dividuus.
Separamento, separazione. separatio, dissolutio, divisio.
Separare, spartire. discerno, secerno, separo, segrego, disjungo, sejungo.
Separatamente. discrete, separatim, seorsum.
Separato. separatus, segregatus, sejunctus, disjunctus, discretus. Non separato. indiscretus.
Separazione. separatio.
Sepolcrale, o sepulcrale. sepulcralis, e.
Sepolcro, sepoltura, avello. sepulcrum, sepultura, tumulus.
Sepolto, seppellito. sepultus, humatus.
Sepoltura, sepolcro. sepultura.
Seppellire, sotterrare. humo, sepelio, tumulo.
Seppellito. humatus, tumulatus, sepultus.
Seppia, pesce. sepia.
Se pure. si quidem. Se pur una volta. si quando. Se qualche volta. si quando.
Sequela, o sequela. sequela, æ.
Sequestrare. oblique, as, sequestro, as, separo. metter in sequestro. sequestro deponere. sequestro, colui, appresso il quale è deposta la cosa, che è in lite, sequester, tris, tre, vel sequestris, & tre, vel sequester, tra, um.
Sequestrato, separato. segregatus, separatus.
Sera. vesper, eris, vesperus, i, vespera, æ, tempus vespertinum. la sera, in tempo di sera. vespera, vespere, vesperi, tempore vespertino, horis vespertinis. di sera, vespertinus. farsi sera, advesperascit, nox advenit. Questa sera. hodie vesperi. jersera, heri vesperi. domani da sera, cras vesperi. il dì innanzi a sera, la sera innanzi, pridie vesperi. su la sera, sub vesperum, vel vesperam. la sera molto tardi, o molto di sera, serissime. l'altre sere. nudius tertius vesperi. posdomane a sera. perendie vesperi.
Serafino. Seraphim.
Serbare, o servare. custodio, servo, conservo.
Sere, lo stesso, che sire, Signore. Dominus, herus.
Serena, o Sirena. siren, is.

Serenare, far sereno. sereno, as, serenum induco.
Serenata, sereno. serenum, sudum.
Serenità. serenitas, atis, sudum.
Sereno, sust. chiarezza. serenum. aria scoperta. sudum.
Sereno, addiet. chiaro. serenus, tranquillus.
Sergente, ministro. minister, accensus, servus, lictor.
Seriamente, seriosamente. serio, graviter.
Serico, di seta. sericus.
Serietà. serietas, atis.
Serio, serioso. gravis, serius.
Sermollino, e serpollo, herba. serpyllum, li.
Sermone, il parlare. sermo, concio.
Sermoneggiare, e sermonare. concionor, orationem habeo.
Serpe. serpens, anguis, coluber, bri.
Serpeggiamento. sinus, us, meander, ri.
Serpeggiante. serpens flexuosus.
Serpeggiare. serpo, is.
Serpente, serpe. serpens, anguis.
Serpenti diversi. serpe di mare, pesce. serpens, entis. Serpe di bosco, coluber, bri. Aspido, aspis, dis. Basilisco, basiliscus, sci. Biscia boa, serpe, che tetta le vacche, boa, æ. Ceraste, o serpe cornuto, cerastes, æ. Chelidro, chelydrus, i. Chersidro, chersydrus, i. Serpe da acqua, e da terra. Crocodilo, crocodilus, i. Dipsa, dipsas, dis. Dragone, draco, onis. Hidra, hydra, æ. Luserta, lacerta, & lacertus. prester, prester, eris. Remarro, stellio, onis. Salamandra, salamandra, æ. Serpe di due capi. amphisbæna, æ.
Serpentello, serpe picciolo. anguiculus, li, brevis coluber.
Serpentino, pietra. ophites, æ.
Serpere. serpo, is.
Serpollo, herba. serpyllum, li.
Serra, sega. serra, æ.
Serraglio, e serragli, chiusura. septum, pti, conseptum.
Serrare, chiudere. obsero, claudo, obstruo, obtero. A chiave, obsero. insieme, concludo. intorno, circumcludo. in mezzo, intercludo. dentro, includo, intercludo, abstrudo. di dentro, intus obserare. dentro a qualche cosa, o luogo, rei cuipiam, seu loco includere. fuora, excludo. di fuora, foris occludere. prima. præcludo. in disparte, secludo. ad uno la porta in faccia, ostium alicui claudere, abjicere, fores alicui occludere. con la stanga, repagulo, aut vecte occludere. col chiavistello, pessulo occludere, obdere, pessulum foribus obdere. una lettera, claudere epistolam. il passo, transitum claudere. la strada, iter intercludere, obsepire, viam includere, obsepire. li passi per mare, aditus, & exitus maritimos claudere. le botteghe, occludere tabernas. in prigione, includere in custodiam. gli uccelli in gabbia. includere aves in caveam. serrarsi nel suo studio, abdere se in suam bibliothecam.
Serrato, chiuso, clausus, occlusus. mezzo serrato, semiclusus. Tener serrato, clausum habere.
Serratura, chiavatura. sera, æ.
Serto, ghirlanda. sertum, corona.
Serva. serva, ancilla, famula, ministra. da serva, ancillaris, & re. servetta, ancillula.
Servare, mantenere, conservare. servo, custodio, conservo.
Servare la promessa. stare promissis.
Servatore, conservatore. servator, oris.
Servente, cioè servo, o serva. servus.
Servigio, e servizio, servitù. servitus. per il negozio, res, negotium. per il benefizio, o piacere, officium, beneficium, meritum. io ti debbo ogni servigio, omnia tibi studia, omnia prorsus tibi officia debeo.
Servile, cosa da servo. servilis, famularis.
Servilmente. serviliter.
Servire, essere in servitù. servio, deservio, servitutem servire, esse in servitute, servituti subjici, servitutem pati, servitium ferre, servitio premi. servire, o far servitù ad alcuno, servio, deservio, inservio, famulor, ministro, obsequium præstare, ministerium exhibere, ministram se præbere. con diligenza, deservio, fidele servitor. mal volentieri, ægre servitutem pati. in luogo di alcuna cosa, alicujus vicem præbere, vel præstare, pro aliquo esse. servire a Dio, Deo se dicare, addicere, totum tradere, ad Deum unum se conferre, omnia studia in Deo figere. la Messa, Sacerdotes inservire, Sacerdoti sacris operanti ministrare. servirsi male, abutor, perverse, vel male uti. servirsi d'un amico in tutte le cose, uti ad omnia aliquo, uti opera alicujus in omni re. servir in Corte, sectari aulicam vitam. atto a servire, servitii capax, servitio habilis.
Servitore, e servidore, o servo. servus, famulus, puer. perpetuo, perennis servus. dell'esercito, cala, onis, di stalla, stabularius, ii. di lettica, lecticarius, ii. Che si manda qua, e là, emissarius, ii. portinaro, ostiarius, ii. che va innanzi alla padrona, anteambulo, onis. che accompagna il padrone, pedissequus, i, assecla, æ. Che guarda la sala, servus atriensis. Staffiero, servus a pedibus. guardaroba, vestispicus, ci. Cameriero. servus a cubiculo, & cubicularius, ii. pubblico, del comune, servus publicus. Da poco, o vile, mediastinus, i. poltrone, verbero, onis, flagro, onis, & mastigus, æ. nato in casa, verna, æ.
Serviziale, argumento, cristero. clyster, eris, clysterium, rii. far un serviziale ad alcuno. clysterem alicui ingerere, injicere, clystere aliquem purgare.
Servitrice, serviente. ancilla, æ, pedissequa, famula.
Servitù. servitus, utis, servitium, ministerium, famulatus, us. Di Dio, Dei obsequium. uscir di servitù, servitutem exuere.
Servo. V. servitore. esser servo di persona pubblica, servitutem publicam servire. da servo, servilis, & le.
Sessanta, numero indeclinabile. sexaginta. sessanta milla, sexaginta millia. sessanta millioni, sexcenties centena millia. sessanta volte, sexagies. a sessanta a sessanta, sexageni, æ, a. sesso, cioè maschio, o femmina. sexus.
Sesta, e sesto, compasso. circinus.
Sestare, aggiustare. librare, æquare.
Se stesso, a se stessa. ipsemet, ipsamet, seipsum, seipsam.
Sestile. sextilis, e.
Sesto. nome numerale. sextus, a, um. la sesta volta. sextum, sexto.
Sesto, sest. ordine. ordo, mensura. trovar sesto, modum invenire.

Sestodo.

Sestodecimo, nome numerale. *sextus decimus.*
Seta, e seda. *sericum, ci.* di seta, *sericus, a, um.* Vestito di seta, *sericatus, a, um.* Mercante di seta, *sericarius, rii, sericorum pannorum mercator, aut textor.*
Setaiuolo, mercante, o lavorator di seta. *sericarius.*
Setazzo, tamiso. *incerniculum, li.*
Sete, avidità, e voglia di bere. *sitis, is.* over sete, *sitio, is.* Chi ha sete, *siticulosus, a, um.* Morto di sete. *siti enectus.*
Setola di porco. *seta, æ.* Pieno di setola. *setosus, a, um.* setola di cavallo, *seta equina.*
Setolare, nettar colla setola. *setis purgare.*
Setta, banda, fazione. *secta, æ, factio, onis.*
Settanta, nomero indeclinabile. *septuaginta.* a settanta a settanta. *septuageni, æ, a.*
Settanta volte. *septuagies.*
Settario, seguace di setta. *sectæ alicui addictus.*
Sette, numero. *septem.* A sette a sette, *septeni, æ, a.* Numero di sette, *septenarius numerus.*
Setteggiare, far setta. *sectam inire, familiam ducere.*
Setteggiante, fazioso, *factiosus.*
Settembre, mese dell'anno. *September, bris.*
Settenario. *septenarius, a, um.*
Settentrione, il carro, stelle. *septemtrio, onis.*
Settentrionale. *septentrionalis.*
Settimana. *hebdomas, adis, hebdomada, dæ.*
Settimo, nome numerale. *septimus.* la settima volta. *septimum.*
Settotraverso, diaframma. *septum transversum.*
Settuagenario, che ha settanta anni. *septuaginta annorum, septuagenarius.*
Severamente, rigorosamente. *severe, graviter.*
Severità. *severitas, atis.*
Severo. *severus, asper, rigidus.*
Sevo, o sego, del quale si fanno le candele. *sevum, sebum.* Pieno di sevo, *sevosus.* Di sevo, *sebaceus.*
Sezione, divisione. *sectio.*
Sezzaio, sezzo, ultimo. *ultimus, postremus.*
Sfaccendato. *otiosus, curis solutus.*
Sfacciataggine, e sfacciatezza, *impudentia, æ, inverecundia.* Non si reputa sfacciato, che il commettere ogni sorte di peccati, *Nulla tibi est ad faciendum verecundia, Nullum tibi peccandi modum verecundia statuit, Peccas impudentissime.*
Sfacciatamente. *impudenter, inverecunde.*
Sfacciatissimo. *impudentissimus, impurissimus.*
Sfacciato. *impudens, inverecundus.* Tu sei sfacciato. *Non te pudor retinet, verecundia fines transis.*
Sfacimento, rovina. *demolitio, vastatio.*
Sfamare. *famem depellere, expellere, sedare.*
Sfare, disfare. *deleo, demolior, destruo.*
Sfarinato. *in pulverem resolutus, friatus.*
Sfarzo, ostentazione, pompa. *ostentatio.*
Sfasciare. *fasciis exuo, fascias tollo.*
Sfasciuma, moltitudine di molte cose rotte, e scommesse. *fragmina.*
Sfastidiare, tor via il fastidio. *nauseam demere.*
Sfatto, disfatto. *destructus.*
Sfavellare. *abloquor, eris.*
Sfavillare, risplendere. *scintillare, micare.*
Sfavorire, contrario di favorire. *oppugnare.*
Sfendere, dividere. *scindo, confcindo, discindo.* Sfendere la terra con l'aratro. *proscindo.*
Sfera, o spera. *orbis, globus, sphæra.*
Sferico. *globosus.*
Sferre, ferro rotto di cavallo, e per metaf. vesti logorate, frecce. *frusta.*
Sferrare, liberare dal ferro. *ferro solvere, ferrum adimere.*
Sferzareto. *tepidus.*
Sferza, staffile. *ferula, scutica.* sferzare, *scutica cædere, verberare.*
Sferzata. *ferulæ ictus, plaga, verberatio.*
Sferzato. *ferula cæsus, verberatus.*
Sfesso, spartito. *scissus, conscissus, fissus.*
Sfessura. *scissura, rima.*
Sfiatare. *exspiro, as, evaporo, exhalo.* sfiatarsi. *delassari.*
Sfibbiare. *refibulo, diffibulo.*
Sfidare, provocare. *provoco, lacesso.*
Sfidarsi, diffidarsi. *diffido, is.*
Sfidato, provocato. *provocatus, a, um, lacessitus.*
Sfidatore, chi sfida. *provocator, oris.*
Sfiduciato, diffidente. *diffidens.*
Sfiguratezza. *deformitas.* Sfigurato, *deformis, deformatus.*
Sfilacci di tela per le ferite. *linamenta.*
Sfilare, disfare lo infilato. *diffuo, retexo, filum detraho.* uscir dall'ordinanza. *ordinem desero, ex acie discedo, dilabor.*
Sfilato, sbandato. *palans, antis.*
Sfinimento, svenimento. *consternatio, animi defectio, deliquium.*
Sfiorare, levar il fiore. *defloro, as.*
Sfiorirsi, perdere il fiore. *deflorescu, is.*
Sfoderare, cavar dal fodero. *evagino, vagina promo.*
Sfoderare la spada. *nudo, vel stringo gladium.*
Sfoderato. *evaginatus, strictus.*
Sfogare, esalare. *evaporo, exhalo, effluo.* mandar fuori, *egero, effundo.* Sfogar la collera. *iram expleo, satio.*
Sfoggiare, vestir sontuosamente. *modum in vestitu excedo, lautitiæ studere.*
Sfoggio. *luxus, in vestitu deliciæ, lautitia.* (Co.
Sfoglia, laminetta sottile. *folium, bractea, tenuissima lamina.*
Sfogliare, levar le foglie. *frondes, folia decerpo.* Sfogliare le viti. *pampino, as.*
Sfogliamento delle viti. *pampinatio, onis.*
Sfoglio, pesce. *solea, æ.*
Sfogo, sfogamento. *exitus, exhalatio.* per metaf. *levatio.*
Sfolgorare, risplendere. *fulgurare, coruscare, micare.*
Sforare, trapassare. *transfigo, is, perfringo.*
Sforacchiare. *perforare.*
Sforacchiato. *perforatus.*
Sformare, disfigurare. *deformo, as.*
Sformato, senza forma. *deformatus, deformis.*
Sfornare, cavar dal forno. *furno educere.*
Sfornito. exuo, spolio. sfornito. *nudatus, spoliatus, imparatus.*
Sfortunato, sgraziato. *infortunatus, miser.*

Sforzo, lo sforzarsi, forza, che si mette a qualche operazione. *conatus, conamen, nisus.* Sforzo d'animo, *contentio animi.* Di voce. *contentio vocis.* Di vita, *contentio virium.* Con isforzo, avverb. *conate, enixim.*
Sforzare, astrignere. *cogo, compello, vi cogere, vim afferre.* spesso, *coacto, as.*
Sforzamento, lo sforzare. *coactus, us, nisus, us.*
Sforzarsi, fare sforzo. *conor, nitor, enitor, contendo, obnitor.* all'incontro, *obnitor.* grandemente, *summa ope nitor.*
Sforzatamente. *invite, vi, per vim.*
Sforzaticcio, alquanto sforzato. come lagrime sforzaticce. *non sine vi expressæ.*
Sforzato. *coactus, vi coactus.*
Sforzo. *conatus, nisus.*
Sfracellare, e sfragellare, sfrangere. *frango, contero, elido.*
Sfrantumare, rompere minutamente. *contero, comminuo.*
Sfrattare, andar via in fretta. *aufugio, erumpo, evado, excedo.*
Sfratto. *fuga, recessus, abitio.*
Sfratarsi. *ordinem deserere, desistere.* sfratato, *apostata, ordinis desertor.*
Sfregiare, far uno sfregio. *alicujus faciem, vultum, os ferro, faciem cuipiam vulnerare, deformare, honore spoliare.*
Sfregio. *stigma, nota, vulnus, vel oris vulnus.* sfregio di ferita saldata. *cicatrix.*
Sfrenare, levar il freno. *frenum detrahere.*
Sfrenatezza. *effrenatio.*
Sfrenamento. *freni, vel frenorum detractio.*
Sfrenatamente. *effrenate, effrenato, temere.*
Sfrenato. *effrenatus, effrenis, infrenatus, indomitus.* voglia sfrenata. *libido, inis.*
Sfrondare, levar le frondi. *frondes divello, decerpo.*
Sfrontatamente, sfacciatamente. *impudenter.*
Sfrontato, sfacciato. *inverecundus, impudens, homo perfrictæ frontis.*
Sfuggire, scampare. *evado, effugio, subterfugio.* sfuggir la fatica, *laborem defugere.*
Sfumare, esalare. *evaporo.*
Sgagliardire, levar la gagliardezza. *adimere vires, debilitare.*
Sgambato, senza gambe. *cruribus mancus.*
Sgambettare, dimenar le gambe. *crura agito.*
Sganasciare, muover le ganascie. *maxillas agito.* per ridere smoderatamente. *cachinnor.*
Sgangherare. *cardine convellere, cardine amovere, a cardine vellere.*
Sgannare, levar d'inganno. *errorem depellere.*
Sgarbare, levar il garbo. *dehonesto.*
Sgarbato. *inelegans, inconcinnus, rudis, inurbanus, turpis.*
Sgarbatamente. *ineleganter, indecore, illepide.*
Sgarbatezza. *inelegantia, inconcinnitas, inurbanitas.*
Sgargarizzare. *gargarizo, as.*
Scherma. *sicarius, gladiator.*
Schignare, schernire. *irrideo, subsanno.*
Sghignazzare, rider con istrepito. *cachinnor.*
Sgombrare, vuotare. *vacuum facere, exportare.*
Sgombramento. *eliminatio, depulsio, vacuitas.*
Sgombro, pesce. *Scombrus, i.*
Sgomentare, sbigottire. *terreo, exanimo.* Sgomentarsi, *consternor, animo cadere.*
Sgomento, e sgomentamento. *consternatio.*
Sgomitolare. *glomerem dissolvo.*
Sgonfiare. *tumorem adimere.* Sgonfiarsi, *detumeo, detumesco, detumgere.*
Sgorgare, mandar fuori. *egurgito, exundo.*
Sgradire, atrisio. *improbo, as,* Neutr. *displiceo, es.*
Sgraziato, senza grazia. *invenustus, illepidus, incondi- tor.* per sfortunato, *miser, infelix.*
Sgravare, alleggerire. *levo, as.*
Sgridare, riprender con gridi. *objurgo, as.*
Sghignare, rider per beffe. *irridere.*
Sgroppare, disgroppare. *enodo, as, solvo.*
Sgroppato, sciolto. *enodatus.* senza groppa. *sine clunibus.*
Sgretolare, assottigliare. *tenuo, as, attenuo.*
Sgrugno, colpo dato nel viso colla mano serrata. *pugnus in os inflictus.*
Sguainare, cavar dalla guaina. *evagino, vagina educo. profero, promo, distringo.*
Sgualdrina, puttana vile. *meretricula, ambubaja.*
Sguardare, guardare. *aspicere, intueri.* sguardo. *obtutus, us.*
Sguazzare, nuotare. *nato, vado,* darsi piacere, *genio indulgere, congraudeo.* far festa. *triumpho.*
Sguizzare, moto de' pesci. *subsilio, elabor, effugio.*
Sì, messer sì, signor sì. *etiam, ita, maxime, utique, vero, quidem, quidni?* sì, tanto, *adeo, tam.* sì, o no. *vel etiam, aut non.* Sì che, di modo che, *ita ut.* sì bene, *utique, sane.*
Sia come si voglia. *utcumque, utut.*
Sibilare, fischiare. *sibilo, as, exsibilo.*
Sibilla, vergine, che indovina. *Sibylla.*
Sibilo, fisbio. *sibilus, i, sibilum.*
Siccità, seccura. *siccitas, ariditas.*
Sicchè. *quocirca, quamobrem, ex quo.*
Sicilia. *Sicilia, Trinacria.*
Siciliano. *Siculus, a, um.*
Siccome, secondo che. *quemadmodum, ut, uti, sicut, sicuti, quomodo.*
Sicomoro, albero. *sycomorus, i.* frutto, *sycomorum.*
Sicuramente, a rate, *tuto, fidenter, secure.* per fermamente, con certezza, *certe, certo.*
Sicurezza. *securitas, atis, fiducia, fidentia.*
Sicurare, far sicuro. *securum facere, satisdare.*
Sicuro. *tutus, securus.* esser in sicuro, *in tuto esse.*
Sicurtà, sicurezza. *securitas, fidentia, fiducia.*
Sicurtà, pieggiaria. *sponsio, fidejussio, cautio.* far la sicurtà. *pro aliquo spondere.* dar la sicurtà, *satis dare.* pigliar la sicurtà, *satis accipere.* farsi dar la sicurtà. *sibi cavere.* colui, che fa sicurtà, *sponsor, præs, vas.*
Siepare, cinger di siepi. *sepire.*
Siepe, cesa. *sepes, is, septum, sepimentum.*
Siero, e siere, elemento acquoso. *serum, i.*
Sieroso. *serosus.*
Sì fattamente, in tal modo. *adeo.*
Sifone. *siphon, onis, tubus.*
Sigillare, bollare. *signo, obsigno, consigno, signum, vel sigillum imprimere.*
Sigillo, suggello. *signum, sigillum.*
Significare, dimostrare: *significo, signum dare.*
Significare, dimostrare! *protendo, is.*
Significare, mostrare quel che ha da venire. *portendo, is.*
Significazione. *significatio, onis, significatus, us.*
Signora, val padrona. *domina, æ, hera, æ.*
Signoreggio, signoria. *dominium.*
Signore. *Dominus, herus.* Dar del signore. *Dominum appellare.* Egli è signore a bacchetta, *Penes eum omnis potestas est, omnia sunt in ejus potestate.*
Signoreggiare. *dominor, aris, esse in dominatu, habere dominatum, dominationem.*
Signoresco, signorile. *herilis.*
Signoria, dominio. *dominatio, onis, dominatus, ditio.*
Signorile, de Signore. *herilis.* per esimio. *eximius, egregius.*
Silenzio, il tacere. *Silentium, taciturnitas.*
Siligine, sorta di grano. *siligo, inis.*
Sillaba. *syllaba, æ.* per sillabe. *syllabatim.*
Sillogismo, argomento. *syllogismus, ratiocinatio.*
Sillogizzare, argomentare. *argumentor, aris, ratiocinor, aris.*
Silvano, Dio delle selve. *Sylvanus, ni.*
Silvestre, a silvestre, di selva. *sylvester, sylvaticus.*
Simbolizzare, significar con simboli. *symbola abscondo, explico, per symbola exprimo.*
Simbolo. *symbolum, i.*
Simia, a scimia. *simia, simius.*
Simiglianza, similitudine. *similitudo, inis.*
Simigliare, e somigliare, esser simile. *assimilor, similis sum, refero aliquem.* paragonare. *confero, compare, assimilo.*
Simile, simigliante, conforme. *similis, assimilis, consimilis.*
Similitudine. *similitudo, æqualitas.*
Similmente. *similiter, pariter, item, itidem.*
Simmetria, proporzione. *symmetria, æ.*
Simonia, vendita di cosa sacre. *rerum sacrarum emptio, & venditio.*
Simoniaco. *rerum sacrarum institor.*
Simpatia. *sympathia, æ, cognatio naturæ, consensus, convenientia.* simpatia naturale. *naturæ similitudo, vel concordia.* simpatia di costumi. *morum congruentia, vel concordia.* aver con uno simpatia di natura, o di costumi. *cum aliquo natura, vel moribus congruere, vel convenire, cum alicujus moribus congruere.*
Simulacro, effigie. *simulacrum, i.*
Simulare, fingere. *fingo, confingo, simulo, assimulo.*
Simulatamente. *simulate, ficte.*
Simulazione, finzione. *simulatio, fictio.*
Simulatore, chi finge. *simulator, oris.*
Simultà, odio coperto. *simultas, atis.*
Sinagoga, tempio e adunazion degli Ebrei. *synagoga, æ.*
Sinceramente. *sincere, fideliter.*
Sincerità, purità. *ingenuitas, candor.*
Sincero, puro, netto, schietto. *sincerus, purus.*
Sincope, svenimento. *deliquium.* sincopa, sig. *syncope.*
Sincopizzare, svenire. *deficio, is, animi defectione laborare.*
Sindico, o meglio sindaco, riveditor di ragioni a chi he amministrato cose pubbliche. *actionum exactor.* per procuratore di comunità. *syndicus, i.* sindicato. *magistratus repetundarum.* sindicazione. *judicium de pecuniis repetundis.* sindicare. *repetundarum accusare.* Stare al sindicato. *imperii administrati rationem reddere, rerum, quæ gestæ in imperio sunt, rationem reddere.*
Sinfonia, armonia. *symphonia, concentus.*
Singhiozzare, e singhiozzare. *singultio, is, singultum ciere.* singhiozzando, avverb. *singultim.*
Singhiozzo. *singultus, us.*
Singhiozzoso. *singultibus intermixtus.*
Singolare, e singulare. *singularis, unicus, præcipuus.*
Singolarmente. *præcipue, unice, singillatim, singulariter.*
Singolarità, o singularità. *singularitas, atis, prærogativa, præstantia.*
Siniscalco, che ha cura della mensa. *structor.*
Sinistre. *sinistra, læva.*
Sinistramente, malamente. *male, perverse.*
Sinistra, add. mancina, zanca, *sinister, lævus.* Sust. sconcio, disgrazia. *incommodum, calamitas, damnum.*
Sino, insino, fino, infino. *usque ad, in, usque ad, usque in, usque a.* fino alla bocca. *ad summum.* fin a qui. *hactenus, adhuc.* fino a cor tempo. *eousque.* fino da Talete. *usque a Thalete.* fino alla vecchiezza. *usque ad senectutem.* fino nella Città. *usque in urbem.*
Sinodale, *synodicus.* V. G.
Sinodo. *synodus, concilium.*
Sinonimo, che ha l'istessa significazione. *synonymus.*
Sinuosità. *sinus, sinus.*
Sinuoso. *sinuosus.*
Sire, titolo di maestà. *Dominus, here.*
Sirena, mostro marino. *Siren, enis.*
Sirocchia, sorella. *soror, oris.*
Sirocco, vento. *Euronotus.*
Siruppo. *calda.*
Sitibondo. *sitibundus, sitiens.*
Sito, situazione. *situs, us, positus, us.* da fabbricare. *area, æ, solum, i.*
Situare, porre, mettere. *pono, loco, colloco, statuo, constituo.* situato. *situs, a, um, positus, a, am.*
Situazione. V. sito.
Slacciare, sciogliere. *solvo.*
Slanciare, lanciare. *jaculari.* Slancievole. *missilis.*
Slargare, allargare. *laxo, relaxo, dilato.*
Slattare. *a lacte, ab ubere, ab uberibus, a mamma removere, disjungere, depellere, auferre, lacte depellere.* slattare gli agnelli. *lac agnis subducere.* slattamento. *depulsio, vel disjunctio ab ubere, vel mamma.* slattato. *lacte depulsus.*
Sleale. *iniquus, infidus, scelestus.*
Slegare, sciogliere. *solvo, is, exsolvo, resolvo, dissolvo.* che non si può slegare. *indissolubilis.*
Slegato. *solutus.*
Slogare, cioè muovere un osso dal suo luogo. *luxo, as, eluxo, loco, vel sede movere.* slogarsi. *luxor, aris.* slogato. *luxatus, eluxatus, loco, vel sede motus.* slogamento. *luxatura.*
Slombare. *delumbo, as, lumbos frangere.* slombato. *delumbatus, delumbis.*

Slongare,

Slongare, allongare, far lungo. *produco, protraho*. Molto. *prolongo, as*. Più. *producere longius, longiorem, aut longius facere*. Slongare, o tirar in lungo, differire. *traho, protraho, extraho, differo, prorogo, produco, protendo*. Slongamento, *productio*.
Slontanare. *sejungo, is*. Slontanato. *sejunctus*.
Smaccare. *tero, is, comprimo, opprimo, conculco*. Per rintuzzare. *retundo*. Per far affronto. *traduco, dedecoro, pudore afficio, ignominia afficio*. Smacco, affronto. *dedecus, ignominia, contumelia*.
Smagamento. *aberratio*.
Smagare, fare smarrire: *in errorem inducere*.
Smagarsi, smarrirsi d'animo. *animo cadere, consternari*.
Smagato. *consternatus*.
Smagliare, romper le maglie. *effringere*.
Smagrare, attiv. fare smagrire. *extenuo, emacio, maciem afferre*. Smagrare, o smagrire, neutr. divenir magro. *macreo, macesco, emacresco, extenuor*. Smagrimento. *macies, extenuatio*. Smagrito. *extenuatus, macilentus*.
Smalto, materia vitrea atta a dipingere. *encaustum, i*. Smaltare, coprir di smalto. *inuro, is, picturam inurere, encausto pingere*. Arte di smaltare. *encaustica, a*. Smaltatore. *encaustes, a*. Smaltato. *encaustus, encausto pictus*. Pertinente a smalto. *encausticus*.
Smaltire, digerire. *digerere, concoquere*. Per dar esito alle merci. *distraho*.
Smania, furore. *insania, furor*. Smaniare. *insanio, is, furo, is*. Smanioso. *furiosus*.
Smaniglia, maniglia. *armilla*.
Smantellare, levar il mantello. *expallio, as, pallium auferre*. Per levar le mura. *mænibus nudare, muros diruere, demoliri*.
Smarginare, levar la margine. *emargino, as*.
Smarrimento, paura. *pavor, terror, formido*. Per perdita. *amissio*.
Smarrire, perdere. *amitto, perdo*. Smarrir la strada. *aberro, as*. Smarrirsi, perdersi d'animo. *exanimor, pavitare*. Smarrito, perso d'animo. *exanimatus, perterritus*.
Smarra, spada, con la quale s'impara di scherma. *ensis præpilatus*.
Smascellare, guastar le mascelle. *maxillas disrumpere*. Smascellarsi dalle risa. *risu emori, cachinnari*.
Smascherare. *personam, sive larvam detrahere*.
Smattonato. *dirutus*.
Smembrare. *obtruncare*. Per separare. *avello, abrumpo*.
Smemoragine, dimenticanza. *oblivio, onis*.
Smemorato, che si scorda. *obliviosus*.
Smemorarsi, scordarsi. *oblivisci*.
Smentire, dar mentita. *mendacium alicui exprobrare, objicere, mendacii redarguere*.
Smeraldo, pietra preziosa. *smaragdus, i*.
Smerdare, imbrattare di merda. *conspurco, as, merda, vel stercore inquino, inficio*.
Smergo, uccello. *mergus, gi*.
Smeriglio, uccello, spezie di sparviere. *aisalon, is*.
Smeriglio, pietra. *smyris, idis*. (re.
Smezzare, o dimezzare. *dimidiatim dividere, bifariam secare*.
Smidollare. *emedullo, as, enucleo*.
Smilza, milza. *lien, enis, splen, enis*.
Smilzo, magro, sottile. *gracilis*. Per vuoto. *inanis, vacuus*.
Sminuire, diminuire. *minuo, imminuo*.
Sminuimento. *imminutio, decrementum*.
Sminuzzamento. *contritio, tractio*.
Sminuzzare, far in pezzi minuti. *minutatim consider re, minutim comminuere, conterere*.
Sminuzzato. *detritus, concisus*.
Smisuratamente. *immodice, effuse, immoderate*.
Smisurato. *immensus, immanis*.
Smisuratezza, o smisuranza. *immensitas, tis*.
Smoccare, o smoccolare. *fungum purgare*.
Smoccolatoio. *forceps*.
Smodare. *modum excedere, transire, trascendere*.
Smoderatamente, e smodatamente. *immoderate, immodice, sine modo*.
Smoderato, e smodato. *immoderatus*.
Smogliato, che non ha moglie. *cælebs, bis*.
Smontare. *descendo, is*. Di cavallo. *desilire equo, vel descendere*.
Smorbare, levar il morbo. *morbum depello*.
Smorsare. *frænum detraho*.
Smorto, pallido. *pallidus, exanguis, squalidus*.
Smortore, pallore. *pallor*.
Smorzare, spegnere. *extinguo*.
Smosso. *loxatus, commotus, demotus*.
Smovere, svellere. *convello, dimoveo*.
Smucciare, sdrucciolare. *labor, eris*.
Smugnere. *emungo, is*.
Smunto, magro. *macer, gracilis, aridus, emunctus*.
Smuovere. *moveo, commoveo, dimoveo*.
Smurare, disfar le mura. *diruo*.
Smusso, obbliquo. *obliquus*.
Snamorarsi. *amorem exuere, pello*. (cam.
Snaturale, fuor di natura. *a natura abhorrens, præter naturam*.
Snellamente, con destrezza. *agiliter*.
Snellezza, e snellità. *agilitas, levitas, celeritas, dexteritas*.
Snello, e snelletto, destro. *agilis, dexter, celer*.
Snervare, e snerbare. *enervo, as, nervos frango, incido, debilito*.
Snervato, senza nervi. *enervis, enervatus*.
Snidare, uscir dal nido. *e nido exire*. Per cavar dal nido. *e nido extrahere*. (vo.
Snodare, e disnodare. *enodo, as, nodum expedio, explico, solvo*.
Soatto, spezie di cuoio. *lorum, o corium tenue*.
Soave, dolce, giocondo. *suavis, jucundus*.
Soavemente. *suaviter*. Per pianamente. *placide, quiete*.
Soavità. *suavitas, atis*.
Sobborgo, borgo vicino alla Città. *suburbium*.
Sobole, prole. *soboles, is*.
Sobrietà, temperanza nel mangiare, o nel bere. *sobrietas*. Sobriamente. *sobrie*. Sobrio. *sobrius*.
Socco, spezie di calza. *soccus, i*. (ro.
Soccorrere, dare aiuto. *succurro, subvenio, opitulor opem fero*.
Soccorso, aiuto. *subsidium, auxilium, præsidium*. Porger soccorso. *ferre opem*. Mandar soccorso. *auxilium, seu præsidium mittere*. Venir in soccorso. *suppetias ferre, suppetias venire*.
Sociabile, e sociale. *sociabilis, socialis*.
Società, compagnia. *societas, atis*.
Sodalizio, compagnia. *sodalitium, ii, sodalitas*.
Sodamente. *solide, firmiter, firmiter*.
Sodamento. *soliditas, firmitudo*.
Sodare, consolidare. *solido, consolido*.
Sodezza. *soliditas, firmitas, durities*.
Soddiaconato, e suddiaconato. *hypodiaconi munus, officium, dignitas*.
Soddiacono, e subdiacono. *Hypodiaconus, i*. V. G.
Soddisfare, contentare. *persolvo, satisfacio, alicujus voluntatem explere*.
Soddisfazione, e soddisfacimento. *satisfactio*.
Soddisfatto. *voti compos, contentus, expletus*.
Soddomia. *præpostera libido*.
Soddurre, e sedurre. *seduco, in fraudem induco, decipio*.
Sedduttore. *deceptor*.
Sedduzione, e seducimento. *deceptio, seductio*.
Sodo, saldo, fermo. *solidus, firmus, stabilis*.
Sofferenza. *tolerantia, patientia*.
Sofferire, e soffrire. *fero, perfero, tolero, patior*.
Soffermare, fermare per poco. *sistere, morari aliquantisper*.
Soffermarsi. *subsistere*.
Soffiamento, il soffiare. *flatus, flamen, spiritus*. Di naso. *narium emunctio*.
Soffiare. *flo, efflo, flatum edere, vel emittere*. A qualche cosa, o lungo, *afflo*. Bene, o molto, *perflo*. In qua, e in là, *difflo*. Dentro, *inflo*. Giù, *deflo*. Su, *sufflo*. Insieme, *conflo*. Fuori, *efflo*. All'incontro, *reflo*. Intorno, *circumflo*. Per tutto, *perflo*. Nel fuoco, *ignem conflare, sufflare*. Nel cibo. *cibum deflare*. Soffiarsi il naso. *se emungere, nares emungere*.
Soffice, morbido. *mollis, tractabilis*.
Sofficiente. *aptus, idoneus, sufficiens*.
Sofficienza, e sufficienza. *habilitas, vis, copia*.
Sofficientemente. *sufficienter, satis*.
Soffietto, mantice, tollo. *follis, is*.
Soffio, e soffiamento. *flatus, spiritus*.
Soffione, carta con polvere dentro da pigliar fuoco. *crepitaculum chartaceum*.
Soffitta. *lacunar, lacunarium, laquear, laquearium, concameratio*. Far le soffitte, *lacuno, as, lacunaris tegere*. Soffittato. *lacunatus, laqueatus*.
Soffisma, o sofismo, arg. fallace. *sophisma, fallax, aut captiosa argumentatio*. Sofistico, *captiosus, fallax, sophisticus, cavillosus*. Sofisticare. *cavillor, aris*. Sofista. *sophistes*.
Soffogamento, soffogazione. *suffocatio, onis*.
Soffogare, e soffocare, affogare. *suffoco, as*.
Soffrire, sofferire. *perfero, patior*.
Soffumigare, affumare. *fumigo, fumifico*.
Soga. *lorum, i*.
Soggettare. *subjicio, is, subjecto, as*.
Soggettamento, soggezione. *subjectio, subjectus, us*. Per servitù. *servitus*.
Soggetto, sottoposto. *subjectus, obnoxius*. Per suddito, *subjectus, subditus*. Per la materia. *materia, argumentum*.
Sogghignare, sorridere. *subrideo, es*.
Sogghigno. *levis risus*.
Soggiacere, star sottoposto. *subjaceo, ces, subjectus sum*.
Soggiogare, sottomettere. *subigo, subjicio, vinco, domito, supero, sub imperium, ditionemque subjugere, in suam potestatem, ac ditionem redigere*.
Soggiogatore. *debellator, domitor*.
Soggiornare, dimorare. *commoror, moror*. Soggiorno. *mora, mansio*. Per abitazione. *domicilium, sedes*.
Soggiugnere. *subdo, subjungo, addo*.
Soglia, limitare della porta. *limen, inis*. Di sopra, *superliminare, limen superum*. Di sotto, *limen inferum*.
Soglio, e solio, seggio. *solium, ii*.
Sognare, e insognare. *somnio, as, somnium videre*. Chi sogna molto, *somniosus*. Sognatore. *somniator*. Sognato. *somniatus*.
Sogno. *somnium, ii, insomnium*. In sogno, *in somnis, per somnium*. Cagionar sogni, *insomnia facere*.
Solaio, solaro. *contignatio, coaxatio, contabulatio, contignatio, tabulatum*. Far il solaro, *coaxo, contigno, contabulo*.
Solamente. *solum, solummodo, tantummodo, duntaxat*. Non solamente, *non solum, non modo*. Solaro, solaio. *tabulatum, contabulatio*.
Solare, di sole. *solaris, e*.
Sollazzo, Sollazzo. *solatium, remissio animi*.
Sollazzare, sollazzato. *oblecto, delecto*. Sollazzarsi. *remittere animum, genio indulgere, oblectari*.
Solcar, far solchi. *sulco, aro, sulcos facio*. Solcare il mare, o navigare. *navigo, as*.
Solcato. *sulcatus, aratus*.
Solco, che fa l'aratro. *sulcus, ci, lira, æ*.
Solco del carro. *orbita, æ*. Altezza levata tra due solchi. *stamnum, porca*. A solchi. *liratim, per sulcos*. Solchi da condur via l'acqua. *elicia, arum*.
Soldare, assoldare. *milites legere, colligere, cogere, conscribere, copias parare, exercitum conflare, conscribere, comparare*. Soldamento. *copiarum comparatio, militum electio, collectio, delectus*.
Soldatesca. *militia, turba militaris, miles, milites*.
Soldato. *miles, itis*. Nuovo, *tyro, onis, miles rudis*. Vecchio, *veteranus, i, miles veteranus*. A cavallo, *eques, tis*. A piedi, *pedes, itis*. Di soccorso, *miles auxiliarius*. Di mare, *classiarius*. Venturiero, *adventitius, voluntarius*. Di guardia, o guarnigione. *stationarius, præsidiarius, limitaneus*. Privato, ordinario, *gregarius*. Che fugge alli nemici, *transfuga, desertor*. Arciero, *sagittarius*. Da picca, *miles hastatus, lancearius*. Armato di targa. *scutatus*. Armato leggiermente, *miles levis armaturæ, miles expeditus*. Armato da capo a piedi, *cataphractus*. Giurato, *miles auctoratus*. Rimesso, *miles evocatus*. Fatto all'improvviso, *miles tumultuarius, collectitius*. Buono, *miles strenuus*. Disobbligato dal guerreggiare, *miles vacatarius*. Cassato, *exauctoratus*. Cassato per vecchiaja, *miles emeritus, vel emeritus stipendiis*. Cassato per malattia, *miles valetudinarius*. Che ha doppia paga, *miles duplicarius, vel duplicarius*. Soldati primi in battaglia, *principes, antepilani*. Soldati alla guardia della Città, *milites urbanici, vel urbaniciani*. Soldati valenti, e valorosi, *milites virtute præstantes, egregia militum manus, fortitudine excellens, manus militum firmissima, robur exercitus*. Di soldato, *militaris, & re*. Da soldato, *militariter*. Esser soldato a cavallo, *equo mereri*. Paga del soldato, *stipendium, ii*.

Soldati di varie sorti.

Alabardiere. *miles hastatus*.
Arciero. *sagittarius, ii*.
Archibugiero. *miles sclopo armatus*.
Caval leggiero. *eques levis armaturæ*.
Uomo d'arme. *cataphractus, i*.
Picchiero. *miles lancearius*.
Soldo, moneta. *solidus, i*. Soldo, la paga de' soldati, *stipendium, dii*. Stare a soldo, *mereor, eris, mereri stipendia*.
Sole, Principe de' Pianeti. *Sol, Phœbus, Titan, Apollo*. Di Sole, *solaris*.
Solecchio, strumento da parar il sole. *umbella*.
Solecismo. *solæcismus, strabligo, inis*.
Soleggiare, porre al sole. *insolo*.
Soleggiato. *insolatus*.
Solenne, celebre. *solemnis, & ne*.
Solennemente. *solemniter, solemni ritu*.
Solennità. *solemnitas, celebritas, dies festus*.
Solennizzare. *solemniter celebrare, peragere, diem festum agere, celebrare*.
Solere, esser solito. *soleo, es, consuevi, esse*.
Soletto. *solus, incomitatus*.
Solfo, e zolfo, materia combustibile. *sulphur, sulphuris*. Vivo, *sulphur fossile*. Morto, *sulphur factitium*. Solfanello, solferino, *sulphuratum, stramentum sulphureum*. Solfara, solfonaria, miniera, bottega di solfo, *sulphuraria*. Di solfo, *sulphureus*. Solforato, che ha del solfo, *sulphuratus*.
Solidamente. *Solide, integre*.
Solidare. *Solido, persolido, firmo*.
Solidezza, e solidità. *Soliditas, firmitas*.
Solido, saldo. *Solidus, firmus*.
Solimato, composto di minerali. *coctus, percoctus, purgatus*.
Solingo, solitario. *Solitarius, solus*.
Solio, seggio reale. *Solium*.
Solitariamente. *remotis arbitris*.
Solitario. *Solitarius, solus*.
Solito. *solitus*. sust. *consuetudo*.
Solitudine. *solitudo, locus desertus*.
Sollazzare att. dar piacere. *oblecto, delecto*. neut. prendersi piacere. *oblectar, genio indulgeo*.
Sollazzevole. *voluptuarius, voluptarius, jucundus*.
Sollazzo, trastullo. *Solatium, voluptas*.
Sollecitamente, diligentemente. *diligenter, anxie, sollicite, sedulo*.
Sollecitamento. *sollicitatio, cura, hortatus, us*.
Sollecitare, neut. affrettarsi. *propero, festino, studeo*. Att. stimolare. *excito, stimulo, urgeo, instigo*.
Sollecitatore. *impulsor, instigator*. Sollecitator di liti, *pragmaticus*.
Sollecito, diligente. *Solers, sedulus, promptus, diligens*. Per afflitto. *Sollicitus, anxius*.
Sollecitudine, diligenza. *sedulitas, solertia*. Per affanno. *sollicitudo, angor, ægritudo*.
Solleticare, toccar per far ridere. *titillo, as*. Solletico, sust. *titillatio, onis*.
Sollevamento, alleggerimento. *levatio, levamen*. Conforto. *solatium*. Sollevazione. *tumultus, seditio*.
Sollevare, alzare. *sublevo, sustollo*. Per causar tumulti. *concito, as*. Per alleggerire. *levo*.
Sollevato. *sublatus, levatus, commotus*.
Sollevazione, tumulto. *tumultus, commotio, seditio*.
Sollicitare, V. Sollecitare.
Sollione, tempo quando il sole si trova nel segno del lione. *maximus solis æstus, canicula*.
Solo, agg. *solus, unus, unicus*. Solo, avverb. solamente. *solum, duntaxat*. Solo che, purchè. *dummodo*.
Solstiziale. *solstitialis, le*.
Solstizio, quando il Sole non va più oltre, ma incomincia a tornar a dietro. *solstitium*.
Soltanto, solamente. *tantummodo*.
Solubile. *solubilis, e*.
Solvere, e sciorre, distare, rompere. *dissolvo, destruo, is*. Per liberare. *solvo, exsolvo, libero*.
Soluzione, assoluzione. *solutio, absolutio*.
Soma, carica, salma. *onus, sarcina*.
Somaro, somiere. *jumentum sarcinarium*.
Somigliante, simigliante. *similis, consimilis*.
Somiglianza. *similitudo, imago, effigies*.
Somigliare alcuno. *similem esse alicui, assimilari*.
Somma, quantità, sostanza, conclusione. *summa, vis, copia*. In somma. *in summa*. La somma del consiglio. *summa consilii*.
Sommacco, e sommaco. *corium*.
Sommamente, grandemente. *vehementer, magnopere, summe*.
Sommare. *summam facio, conficere, in summam redigo*.
Sommariamente. *summatim, compendio, compendiarie*.
Sommario, ristretto di qualche cosa. *summa, summarium*.
Sommergere, affondare. *submergo, gis*. Sommergersi. *submergor, mergor*.
Sommersione. *submersio*.
Sommerso. *submersus*.
Sommessione, e sommissione. *summissio, demissio, obedientia*.
Sommesso, messo uno sotto l'altro. *submissus*. Basso, umile. *demissus, humilis*. Sottomesso, vinto. *victus, domitus*.
Sommettere. *submitto, domo, subjugo*. V. sottomettere.
Somministrare. *subministro, suppedito, præbeo*.
Sommità, cima, altezza. *summitas, cacumen, fastigium, vertex*. Della casa. *fastigium, culmen*. Delle muraglie. *pinna, æ*. Del monte. *jugum, vertex montis, summa pars montis*. Della testa. *vertex*.
Sommo. *summus, a, um*. Sommo, sust. *summitas*.
Sommossa, impulso. *instigatio*.
Sommovimento, garbuglio. *commotio, confusio*. Per istigazione. *instigatio*.

Sommovere. submoveo, commoveo.
Sonaglio. tintinnabulum, crepitaculum. Sonaglio, crepundia, orum. Sonaglio, quella bolla, che fa l'acqua, quando piove, o bolle. bulla, æ.
Sonamento. sonitus, us, pulsatio.
Sonare, neutr. render suono. sono, as, sonum, vel sonitum edere, fundere, reddere. Sonare, attiv. far render suono. pulso, as, sonitum ciere, facere. Sonar grandemente, o molto. persono. Dentro. insono, intrepo. insieme. consono, concrepo. intorno. circumsono. Scambievolmente. assono. Scordatamente. dissono. qualche stromento. psallo, pulso. Istromento di corde. fidibus canere. La cetera, liuto, piva, ec. canere cithara, fistula, tibia, &c. sonar bene di liuto. scire fidibus canere. saper sonar di cetera, ec. fidibus scire. sonar di cembalo. cymbalizo, as. di cornetta. buccino. Di tamburo. tympanizo. sonar a giornata, o battaglio. classicum canere, bellicum canere. la raccolta, o ritirata. canere receptui.
Sonator d' instrumenti di corde. psaltes, æ, psalterista, fidicen, inis. di liuto. fistulator. di piva. tibicen. di piva in coro. choraules, æ. di cetra. citharista. di cornamusa. utricularius, ascaules. di viola. fidicen, citharista. di lira. lyricen. di piffero. tibicen. di tromba. tubicen. di cornetto. cornicen. di tamburo. tympanista, æ. di arpa. psaltes, æ. di flauto. tibicen.
Sonatrice. cantatrix, psaltria, fidicina, tibicina, sambucistria, &c.
Sonetto, spezie di poesia lirica in rima di quattordici versi di undici sillaba. Italicum epigramma.
Songia, e assongia. adeps, axungia.
Sonnacchioso, pieno di sonno. somniculosus.
Sonnacchiosamente. somniculose.
Sonneggiare, e sonnifarare. dormito.
Sonno. somnus, i, sopor, oris. gagliardo, profondo. sopor, somnus arctus, altus, & gravis, altissimus. far un sonno. somnum edormiscere. Ripigliar il sonno. edormio, somnum repetere. levar il sonno. somnum prohibere. aver sonno. dormito, as. senza sonno. exsomnis, insomnis. che fa sonno. somnifer. pieno di sonno. somnolentus, somniculosus.
Sonnacchioso, a sonnacchioso. semisomnis, somniculosus.
Sonnoglioso, sonniglioso. somniculosus.
Sonnolento, a sonnolente. soporifer, somnifer.
Sonnolenza. veternus, i.
Sonorità. sonus, sonor, oris, resonantia.
Sonoramente. sonore.
Sonoro, risonante. sonorus, resonans.
Sontuosamente. sumptuose, opipare, laute, splendide.
Sontuoso. sumptuosus, opiparus, lautus.
Sontuosità. magnificentia. nel vestire. luxus, luxuria, æ. nel mangiare. lautitia, æ.
Soperchiamente. supervacue, supervacue, nimis.
Soperchiamento, e superchiamento, superfluità, luxus, us, profusio, redundantia.
Soperchiare, a soperchiare, sopravanzare. redundo, supero, superfluo.
far soperchieria, od ingiuria. contumelia afficio, injuriam affero.
Soperchieria, o superchieria, vantaggio oltraggioso. contumelia, impotentia.
Soperchio, a superchio, sost. redundantia, excessus, us. add. supervacuus, supervacaneus. avverb. nimis.
Sopire. sopio, is.
Sopore, sonno. sopor, oris.
Soppa, soppa. intrita panis e vino.
Soppannare, foderare, metter soppanno. subsuere.
Soppannato. subsutus.
Soppanno, drappo di dentro de' vestimenti, fodera. pannus subsutus.
Soppiantare, dare il gambetto. supplanto, as.
Soppiattare, nascondere. occulto, occulo, is.
Sopporre, sottoporre. suppono, subjicio.
Sopportare, patire. fero, perfero, patior, perpetior. con pazienza. tolero, perfero. mal volentieri, con dispiacere. iniquo animo ferre, graviter, & acerbe ferre, ægre sustinere. La prosperità. ferre secundam fortunam. L'ingiurie. ferre ignominiam. sopportarsela in pace. pacate ferre, & æquo animo ferre. Sopportarsela da galantuomo. bellissime ferre.
Sopportevole, a sopportabile. ferendus, tolerabilis.
Sopposto, e supposto. suppositus, subjectus.
Sopprendere, e sorprendere. invado, opprimo, occupo, deprehendo.
Soppressa. pressorium.
Soppressare. supprimo, calco.
Soppressato, sorta di salciccia. isicium, impensa.
Sopprimere. opprimo, contero, reprimo, supprimo.
Sopra, a sovra. super, supra.
Soprabbondante. affluens, redundans, superfluens.
Soprabbondanza. redundantia, superfluitas.
Soprabbondare. redundo, superabundo, exubero.
Sopracoperta di lettera. epistolographum.
Sopradetto, o sopraddetto. prædictus, a, um.
Soprafabbricare, o sopreffabbricare. superstruo, is.
Soprafare, superchiare. opprimere.
Sopragiungere, sopraggiungere, a sopraggiugnere. supervenio, is, intervenio, advenio. per arrivare. assequor, consequor. per giunger all' improvviso. deprehendo, is. sopragiunto, colto in fatto. deprehensus.
Sopranaturale, a sopranaturale. quod supra naturam est. sopranaturalmente. supra naturam.
Soprano, voce. vox acuta, acutus, & excitatus sonus. far il soprano. acute canere.
Soprano, sovrano. supremus, princeps.
Sopranome, a soprannome. agnomen, cognomentum. metter il sopranome ad alcuno. alicui cognomentum indere.
Soprantendente. præfectus, præpositus.
Soprantendenza. cura, regimen.
Sopranuotare, nuotar di sopra. supernato, as.
Sopranumerario. super numerum.
Soprapagare, a soprappagare. ex abundanti solvere, abunde, cumulate, satis superque, plus satis.

Soprapporre, e soprapporre, sopra mettere. impono, super pono, superinduco.
Soprappiù, il soverchio. pars supervacanea, superaffluens, excedens, redundans.
Soprapprendere, o soprapprendere. deprehendere. V. sopragiungere.
Soprascrivere. inscribo. soprascritto. inscriptus.
Soprascritta, e soprascrizione. inscriptio. far la soprascritta ad una lettera. epistolam inscribere.
Soprasedere, e soprassedere, cessar di far qualche cosa. supersedere aliqua re.
Soprastare, pendere di sopra. immineo, superemineo, impendeo. Per aver carico. præesse, præfectum, vel præpositum esse.
Soprastante. imminens, impendens. per governatore. præses, præfectus. alle biade. præfectus annonæ. all' armata, præfectus classis. alla marina, præfectus oræ maritimæ. al Palazzo, præfectus Prætorio. Metter un soprastante, rei cuipiam, aut loco aliquem præficere, præponere.
Sopra tutto, e soprattutto, sopra ogni altra cosa. potissimum.
Sopravanzare, esser da più. antecello, præsto, as, excello, anteeo. superare, supero, vinco. sopravenire, e sopravvenire. V. sopragiungere. sopravvenimento, sopravenuta, superventus, us, interventus.
Sopravvesta. amictus, chlamys, toga.
Sopraumano, a sopraumano, humano fastigio major, celsior. aver del sopraumano, humanam rationem excedere.
Sopravivere, a sopravvivere. supervivo, is. ad alcuno, alicui superesse, superstitem esse, superstitem vivere.
Sorbire. sorbeo, es. a poco, a poco, sorbillo, as. tutto, affatto, persorbeo, exsorbeo. cosa, che si può sorbire. sorbilis, & le. da sorbire, sorbendus, a, um. sorbimento, sorbizione. sorbitio. picciola bevanda da sorbire, sorbillum, sorbitio.
Sorbo, albero. sorbus, i. Sorba, sorbola, frutto. sorbum, i.
Sorce, sorcio, topo. mus, uris, sorex, icis. Sorcetto, musculus, i. Sorce salvatico, sorex, icis. Indiano, ichneumon, onis. di sogna, murinus.
Sordidezza. turpitudo, squallor, deformitas, sordes.
Sordido, sordidus, a, um.
Sordità, sordaggine, a sordezza. surditas.
Sordo. surdus, auribus captus, audiendi sensu carens. alquanto sordo, surdaster, tra. sordo d'un orecchia, aure altera captus. esser sordo, surdum esse, audiendi sensu carere. divenir sordo, obsurdesco. far il sordo, surditatem simulare. sordamente, surde, more surdorum.
Sorella, soror, oris. carnale, soror germana. di latte, soror collactanea. di sorelle, sororius.
Sorgere, levarsi su. surgo, is. per venir fuori, scaturio, emergo.
Sormontare, salire. scando, ascendo, supero.
Sorprendere. ex improviso invado, opprimo, adorior, occupo, deprehendo.
Sorridere. subrideo, leniter arrideo.
Sorriso. levis risus.
Sorsetto. parva sorbitio.
Sorso, quel che si beve in un fiato. haustus, us. sorsare, sorbere a sorsi. sorbeo, sorbillo.
Sorta, a sorte, spezie, qualità. species, genus, nota. di ogni sorta, omnigenus, a, um. di più sorta, varii generis. di che sorta, qualis, le, cujusmodi, cujus speciei. di questa sorta, hujus generis, hujusmodi.
Sorte, fortuna. sors, ortis. per sorte, forte, fortuito. a sorte, fortito. cavar a sorte, sortior, iris. toccar a sorte, obvenit, obtingit.
Sorteggiare, pigliar la sorta. sortiri, auspicari.
Sortilegio. sortilegium.
Sortilego. sortilegus.
Sortimento, sortizione. sortitio, sortitus, us.
Sortire, eleggere in sorte. sortior, eligo. riuscire, succedo, obvenio. uscire, erumpo, egredior.
Sortita, termine militare. eruptio, onis, eruptio inopinata.
Sortitamente, per sorte. sortito.
Sortiva, uscita delle acque. scaturigo, scaturigo.
Sorvenire, sopravvenire. supervenio, advenio.
Sorvolare, volar sopra. supervolo, superferor.
Soscrivere, e sottoscrivere. subscribo.
Soscrizione, e sottoscrizione. subscriptio.
Sospendere, appiccare. suspendo, appendo. render dubbioso, dubium, ancipitem, suspensum reddo. differire, differo, procrastino.
Sospensione. suspensio.
Sospeso, appiccato. suspensus, pendens. dubbioso, dubius, anceps, ambiguus. differito, dilatus.
Sospettare, sospicare, a sospicere. suspicor, suspicio mihi est, suspicionem habere, venire in suspicionem. dar da sospettare, far sospettare, suspicionem movere, facere, venire in suspicionem. Non dar da sospettare, avertere suspicionem.
Sospetto, sospizione, a sospezione. suspicio. entrar in sospetto. in suspicionem venire. nè anco per sospetto, ne suspiciose quidem.
Sospetto, agget. cosa, di che si sospetta. suspectus.
Sospettoso. suspiciosus, suspicax.
Sospingare, sospingere, spingere. impello, is.
Sospinto, impulsus, impulsio.
Sospirare. suspiro, ingemisco.
Sospiro, il sospirare. suspirium, suspiratio, gemitus.
Sospiroso. gemebundus, a, um.
Sospiziono. suspicio.
Sossopra, sottosopra. V.
Sosta, quiete. quies, requies, pausa. dilazione, dilatio, quies, induciæ, arum.
Sostanza, a sostanzia, e sustanzia. substantia, natura. per somma della cosa, rei summa. per facoltà, opes, fortunæ, res.
Sostantivo, e sustantivo. substantivus.
Sostare, fermare. sisto, quiesco.
Sostegno, o sostentamento. fulcimentum, fulcrum, sustentaculum.
Sostenere, regger sopra di se. sustineo. sofferire, fero, tolero. permettere, sino, permitto. contenersi, contineo. custodire, custodio. indugiare, moror. difendere, defendo, tueor. alimentare, sustento, alo. sostener l'impeto, impetum sustineo, excipio.

Sostenimento. adminiculum, li, sustentaculum.
Sostentacolo, palo di viti. pedamentum, i.
Sostentare, a sostenere. sustineo, es, sustento. V. sostenere.
Sostentato, appoggiato. nixus, a, um.
Sostituire, mettere in luogo d'un altro. subrogo, as, substituo, is, in locum alterius supponere. sostituzione, substitutio. sostituito. subrogatus, in alterius locum substitutus. sostituto di curatore, o commissario. subcurator, oris. sostituito in guardia, subcustos, odis.
Sottana, o sottano, veste. tunica, subucula.
Sottecchi. Guardar sottecchi, cioè con occhio socchiuso. limis oculis aspicere, limis aspectare.
Sottentramento. successio.
Sottentrare, entrar sotto. subeo, bis, irrepo, is.
Sotterraneo. subterraneus, hypogæus.
Sotterrare. sepelio, humo, tumulo.
Sottigliare, smiouire. tenuo, extenuo, as, exstruo.
Sottigliezza. attenuatio, subtilitas, tenuitas. Per la delicatezza, tenuitas, gracilitas. sottigliezza d'ingegno, ingenii acumen, perspicacia.
Sottile. subtilis, exilis, tenuis, gracilis. d'ingegno, acutus, argutus, perspicax, vir acri, vel acerrimo ingenio.
Sottiletto. subtilior.
Sottilità, V. sottigliezza.
Sottilizzare, aguzzare l'ingegno per inventare. subtiliter ago, meditor, commentor.
Sottilmente. subtiliter, acute, tenuiter.
Sotto, a di sotto, preposizione. sub, subter, infra, subtus. sotto il Cielo, sub Cælo. sotto la scala, sub scalis. sotto pena, sub pœna. sotto pretesto, per speciem, ut nomine. sotto coperta d'amicizia, simulatione amicitiæ. sotto coperta di malattia, per simulationem adversæ valetudinis. sotto cagione, per causam. sotto voce, submissa voce. sotto terra, sub terra. Star sotto, subjacere, subsum.
Sotto, avv. al fondo. subter, deorsum.
Sottocoppe. pocula ... sottofattore, subvillicus.
Sottogiacere. subjaceo, es, succumbo.
Sottogiungere. subjicio, cis. alle lettere, aliquid litteris subscribere.
Sottolegare. subligo, as.
Sottomano, di nascosto. clam, clanculum.
Sottomettere, sottoporre. subdo, submitto, subigo, subjicio, domo.
Sottomettersi. submittere se. a pericolo, adire periculum. alla fortuna, succumbere fortunæ.
Sottonascere. suborior, subnascor.
Sotto ornare. suborno, as.
Sotto piantare. subsero, is.
Sottoporre. suppono, subjicio.
Sottoscrizione. subscriptio, onis. di propria mano, chirographum. sottoscrivere, subscribo, subnoto. memoriali, e suppliche, libellus subnotare, signare. sottosopra. perverse. cosa sottosopra, inversus, subversus, a, um. mettere sottosopra, perturbo, everto, perverto.
Sottovento, vale aver il vento in disfavore. adverso vento.
Sottrarre, rimovere. subtraho, subduco, adimo.
Sottrazione. subtractio, subductio.
Sovazza, cornice. corona.
Sovente, e soventemente. sæpe, frequenter, crebro, sæpenumero.
Soverchiare, soperchiare. opprimere.
Soverchio, sust. residuum, superfluum, excessus. addiet. nimius, supervacaneus. avverb. nimis, redundanter.
Sovero, albero. suber, eris. di sovero, subereus, suberinus.
Sovraneggiare, far da sovrano. dominor, impero, imperito.
Sovranità. imperium, summa auctoritas, majestas.
Sovrano. princeps, dominus.
Sovrastare soprastare. emineo, exto.
Sovvenimento, a sovvenenza, ajuto. auxilium, subsidium.
Sovvenire, ajutare. succurro, subvenio, auxilior, opem fero. ricordarsi, in mentem venire, subire, occurrere.
Sovvenitore. adjutor, auxiliator.
Sovversione, distruzione. eversio, subversio.
Sovvertere, a sovvertire, rovinare. subverto, destruo, demolior, diruo.
Sozzamente, sordidamente. sordide, obscœne, turpiter, inhoneste.
Sozzare, imbrattare. fœdo, inquino.
Sozzo, sparco, sordido. sordidus, turpis, immundus, fœdus, inhonestus.
Sozzura, lordura. spurcitia, fœditas, turpitudo, sordes.
Spaccare, fendere. findo, scindo, diffindo.
Spaccatura. fissura, scissura.
Spaccato. fissus, scissus. Spaccato con cogni, distruncatus.
Spacciare, vendere. extrudo, distraho, vendo. liberarsi, svilupparsi, expedior, extricor.
Spacciarsi per un altro. pro alio se gerere. Ella è spacciata, non c'ha più rimedio. actum est, deploratum est.
Spacciatamente, con prestezza. expedite, prompte, celeriter.
Spaccio, vendita. venditio, distractio. spedizione. negotii confectio. lettere che si danno al corriere. fasciculus literarum.
Spada. gladius, ii, ensis, sis, machæra, æ. Cingersi la spada, ensem lateri accommodare. Spada di due tagli, mucro anceps. spada da bottone. ensis præpilatus.
Spada, pesce. xiphias, æ.
a spada tratta, avv. in tutto, e per tutto. omnino, prorsus.
Spadaccino. machærophorus.
Spaderia. officina gladiorum.
Spadata, colpo di spada. ensis ictus.
Spadaio, chi fa spade. gladiorum faber.
Spadetta. gladiolus, i, culculus, i.
Spaghetto, spago picciolo. funiculus, i.
Spago, filo grosso. funiculus, i.
Spago de' calzolaj. filum sutorium.
Spalancare, aprir, quanto si può. pando, patefacio, expando. spalancarsi, dehisco, is.
Spalla, parte del corpo. humerus, i, armus, i, scapulæ, arum. mettersi in spalla, onerare humerum.
Spallato, chi ha lesion nelle spalla. humeris debilis, luxatus. uomo spallato, sopraffatto dai debiti, ære alieno pressus, oneratus. negozio spallato, disperato. res deplorata, causa infirma.
di spalle larghe. humerosus, a, um.

Spalleggiare, ajutare. *auxilior, faveo, opem fero, subvenio.*

Spalliera, verzure artifiziosa ne' giardini. *topiarium.* Per appoggio delle spalle. *fulmentum dorsuale.*

Spalmare, ongere la navi nel fondo col sevo. *illinere naves, reficere, concrare.*

Spampanare. *ostentare se.* spampanata, *ostentatio, onis.*

Spampanare, e spampinare, levar le foglie alle viti, *pampino, as.* spampinatione, *pampinatio.* spampinatore *pampinator.*

Spandere, spergere. *spargo, effundo.* spandersi, versarsi, *effluo, is.* spandere, dilatare, *propagare.* spandimento. *effusio, onis.*

Spanto. *effusus.*

Spanna. *palmus, mi, spithama.*

Sparagio, sparago, erba nota. *asparagus, gi.* Spargo salvatico, *corruda, æ.*

Sparagnare, sparmiere. *parco, cis.*

Sparare, sparire, cavar fuori gl' interiori. *exentero, as.* disimparare, *dedisco.*

Sparare, come le artiglierie. *emittere bombos, displodo.*

Spargere, spandere. *spargo, gis, fundo, perfundo.* spargere in parti, *diffundo, dis.* spargere largamente, *profundo, is.* spargere fuori, *effundo, is,* spargimento, *effusio.*

Sparire. *evanesco, is, dissolvor.*

Sparlamento. *obtrectatio.*

Sparlare contro alcuno. *obloquor, obtrecto.*

Sparlatore. *oblocutor, obtrectator, maledicus.*

Sparo, pesce. *sparus, ri.*

Sparo, lo sparare. *explosio, onis.*

Sparpagliare, spargere senza ordine. *dispergo, dissipo, fundo.*

Sparsamente. *sparsim, fuse.*

Sparso, e sperso. *fusus, profusus, sparsus, effusus.* sperso, steso, *passus.* capelli spersi, *crines passi.*

Spartato, separato. *semotus, remotus, secretus.*

Spartimento. *separatio, onis.*

Spartire, dividere. *divido, separo, segrego, dispertio.* Spartire una battaglia, *dirimere prælium.*

Spartito, diviso. *segregatus, devisus.*

Sparviere, e sparaviere, uccello di rapina. *accipiter, tris.*

Sparaviere da letto. *conopeum, i.*

Sparuto, di poca apparenza. *gracilis, macilentus.*

Spasimare per dolore. *dolore confici.* per amore di qualcheduno, *aliquem deperire.* per desiderio di avere, *vehementer cupio, iubio.*

Spasimato, travagliato. *afflictus.* innamorato, *amore perditus, in amorem effusus.* chi ha spasimo. *spasticus.*

Spasimo, e spasima, dolore grandissimo. *spasmus, i, convulsio, onis, membrorum convulsio.* chi patisce spasimo. *spasticus.*

Spassare il fastidio d'alcuno. *oblectare aliquem.*

Spassarsi, sollazzarsi. *oblectare se, genio indulgere.*

Spassatempo. *animi solatium, voluptas.*

Spasseggiamento. *ambulatio, deambulatio.*

Spasseggiare, passeggiare. *ambulo, deambulo.* spasseggiare al Sole, *ambulare in sole.* spasseggiare la piazza a traverso, *transversa foro ambulare.* spasseggiar per le strade. *ambulare per compita, aut vias.* spasseggiare sotto il portico, *in xysto ambulare.*

Spasseggiata. *ambulatio.* spasseggiatella, *ambulatiuncula.*

Spasseggiatore. *ambulator, deambulator.*

Spassionato. *minime cupidus.*

Spasso, solazzo. *voluptas, solatium, ii.* andar a spasso. *spatior, aris.* pigliarsi spasso. *capere voluptatem, affici voluptate.* Per ispasso, *animi causa.*

Spatola, stromento di metallo, che adoperano gli speziali. *spathula, æ, rudis.*

Spaventacchio, cosa da spaventare. *terriculamentum.*

Spaventare. *terreo, perterrefacio, timorem incutio.* spaventarsi, *terreor, pavesco.* spaventato, *territus, consternatus.*

Spaventevole. *horribilis, terrificus, terribilis, tetricus, horrendus.*

Spavento, paura. *terror, pavor.*

Spaventoso. V. Spaventevole.

Spauracchio. *terriculamentum, i.*

Spaurare, e spaurire, far paura. *terreo, terrefacio, terrorem incutio.* spaurirsi, *extimesco.*

Spaurito. *attonitus, perterrefactus.*

Spauroso. *timidus, pavidus.*

Spaziare, andar attorno. *expatior, deambulo.*

Spazio, distanza. *spatium, intervallum, intercapedo, inis.* Spazio di terra, che in un giorno si ara con un paio di buoi. *jugerum, ri.* Spazio tra le mura, e le fosse della Città, dove non si può fabbricare, *pomærium, rii.* Spazio per correre, *stadium, curriculum.* spazio di tempo, *spatium temporis.* di due giorni, tre, quattro, *biduum, i, triduum, quatriduum.* di due anni, tre, ec. *biennium, triennium, quadriennium, quinquennium, sexennium, septennium, decennium, &c. spatium octo annorum, &c.* Di cinque anni, *lustrum, i, quinquennium, ii.*

Spaziosità. *latitudo, spatium, amplitudo.*

Spazioso, ampio. *spatiosus, amplus, latus.*

Spazzacammino. *mundator caminorum.*

Spazzare, nettare. *verro, is, deverro, converro, everro, mundo.*

Spazzatura. *quisquiliæ, sordes, purgamenta.*

Spazzavento, luogo in cui il vento domina. *locus ventis obnoxius.*

Spazzo, pavimento. *pavimentum, i.*

Spazzola, forbitoio di setole. *peniculus.*

Spazzolare, nettare. *mundo, purgo, tergeo.*

Specchiaio, che fa gli specchi. *speculorum artifex.*

Specchiare, guardarsi nello specchio. *se in speculo inspicere.* Specchiarsi in alcuno, riguardarlo per prenderne esempio. *aliquem tanquam exemplum sibi ad imitandum proponere, in alicujus vitam tanquam in speculum intueri, ad alicujus mores se conformare, aliquem suspicere.*

Specchiato. *in speculo repræsentatus.*

Specchio. *speculum, li.* specchio, per l'esempio, *exemplum, exemplar.*

Speciale, proprio. *peculiaris, proprius.*

Specialmente. *præsertim, maxime, præcipue, peculiariter.*

Specie. *species, ei.*

Specie, speciaria, speziale. V. spezie ec.

Specificatamente. *sigillatim, peculiariter.*

Specificare, dichiarare con lingua. *nuncupo, as, nominatim, vel sigillatim dico, sigillatim declaro.*

Specificatamente, chiaramente. *clare, distincte, diserte.*

Specificatione. *distinctio.*

Speco, spelonca. *specus, antrum.*

Speculare, e specolare, per contemplare. *speculor, contemplor, perspeculor, meditor.*

Speculazione, contemplazione. *speculatio, inspectio, contemplatio, meditatio.*

Speculatore. *speculator, contemplator.* speculativo, *speculator, inspector.*

Speziale, e ospitale. *hospitium publicum, domicilium hospitale.* di ammalati, *valetudinarium, nosocomium.* di incurabili, *nosocomium insanabilium.* di poveri, *ptochium, ptochotrophium.* di fanciulli da allevare, *brephotrophium.* di pellegrini, *xenodochium.*

Spedaliere, e spedalingo. *præpositus, vel præfectus, vel curator hospitii publici, domus, vel domicilii hospitalis.* dello spedale da' pellegrini, *xenodochii præfectus, &c.*

Spediente, sust. risoluzione. *consilium.* Avvantaggioso, *utile, expediens.*

Spedire, e ispedire, sbrigare. *expedio, is.* spedire i conti, *explicare rationes.* spedire le faccende, *conficere negotium.* spedire messi, *dimittere nuncios.*

Speditezza. *celeritas, promptitudo.*

Spedizione, e ispedizione. *missio.* per prestezza. *celeritas.* per impresa militare. *expeditio.*

Spedito, sbrigato, sciolto. *solutus, liber, expeditus.* sollecito, pronto. *dexter, promptus, citus.* disperato, rovinato, v. g. ella è spedita, *actum est.*

Spegnere, smorzare, *extinguo, is.* spegnere il resto dell' esercito, *delere reliquum exercitum.* spegnimento, *extinctio.*

Spelare, e pelare. *depilo, as, glabro, as.*

Spelato, senza peli. *glaber, depilis.*

Spelazzare, cerner la lana. *lanam purgare.*

Spelonca. *antrum, specus, us, spelunca.*

Spelta, sorta di biade. *zea, alica.*

Spendere. *expendo, is, impendo, dis, facere sumptum.* li danari, *erogare pecuniam.* li danari per gli amici, *insumere argentum in amicos.* spendere la vita, *profundere vitam.*

Spenditore. *obsonator, oris.* per chi spende assai. *profusus.*

Spennacchiare, spennare, levar le penne. *pennas evellere, intervellere.*

Spennacchiato. *deplumis, & ue*

Spensierato, senza pensieri. *expers curarum, negligens, incuriosus.*

Spento, smorzato. *extinctus, a, um.*

Spenzolare, sospendere. *suspendo.*

Spenzolato, spenzoloni, pendente. *Pendulus.*

Spera, sfera. *sphæra, orbis.*

Speranza, speme, e spene alla poet. *spes, ei.* Con isperanza, *sperans, cum spe.* senza speranza, *insperans, spei expers.* levar ogni speranza, *eripere omnem spem.* mancar di speranza, *carere spe.* ripigliar speranza, *spem redintegrare.* aver ottima speranza, *optimam spem habere, optima spe esse, optime sperare.* la speranza me è andata fallita, *spes me fefellit, decepit, frustrata est, deluisit.* Non successe, come speravamo. *Non processit ex animi sententia.* Aliter, ac sperabam, contigit. hanno perduto la speranza, *de spe deturbati, dejecti, detrusi, depulsi jacent, ex omni spe deciderunt, spem abjecerunt.* non veggio la cagione della tua speranza. *Non video, cur speres, quo ratione adductus, quo impulsus argumento spores.*

Sperare, aver speranza. *spero, as, habere spem.*

Sperare, opporre al lume, per vedere se traspare. *luci objicere.*

Sperato. *speratus.*

Sperdere, abortire. *abortum facere.*

Sperduto, fuori della via. *avius, a, um.*

Spergiurare, giurar il falso. *pejero, as.*

Spergiuro, giuramento falso. *perjurium, ii.*

Spergiuro, chi ha giurato il falso. *perjurus, pejerator.*

Spergola dell' acqua Santa. *instrumentum ad aspergendum.*

Sperienza, ed esperienza, prova. *periculum, experientia, experimentum.*

Sperimentare, provare. *experior, iris, facere periculum, periclitor.* Sperimentale, *experimento constans.*

Sperimentato. *expertus, peritus.* Per provato. *expertus, tentatus.*

Sperimento, Leggi sperienza.

Sperma, seme. *semen.*

Spermatico. *seminalis, e.*

Speronaglia, bruganza, che viene a' calcagni. *pernio, onis.*

Sperone, da far camminare il cavallo. *calcar, ris.*

Speroni delle galline. *calcaria gallinarum.*

Sperone delle navi. *Rostrum, tri.*

Speronare il cavallo. *subdere calcaria equo, calcar admovere.*

Speronella, erba. *aporine, es.*

Sperto, esperto, provato. *expertus.*

Sperto, intendente. *gnarus, doctus, callens, peritus.*

Spesa. *impensa, æ, expensa, sumptus, impendium.* resistere alla spesa, *sustinere sumptum, ferendo sumptui esse, sustinere impensam, ferre sumptum.* Spesa, che si fa in viaggio, *viaticum.* senza spesa, *sine impendio.* con spesa, *impendio.* chi fa molte spese, *sumptuosus.*

Spesare, dar le spese. *alo, alimenta præbeo.*

Speso, participio. *expensus, impensus.*

Spesseggiare, e frequentare. *frequento, itero.*

Spessezza, densità. *spissitudo, densitas,* frequenza, *multitudo, frequentia, crebritas.*

Spessire, ispessire, e spessire. *denso, as, condenso.* spessirsi, *spissesco, is, spissor.*

Spessicare. *increbresco.* V. *propero.* la pioggia spessica. *increbrescit pluvia.*

Spesse volte. *sæpe, frequenter, crebro.*

Spesso, sust. spessità. *densitas, spissitudo.*

Spesso, add. *creber, densus, spissus, frequens.*

Spesso, avv. sovente. *sæpe, frequenter, sæpenumero.*

Spettabile, degno d'esser guardato. *spectabilis, insignis, conspicuus.*

Spettacolo. *spectaculum, li.*

Spettatore. *spectator, oris.*

Spettare, appartenere. *spectat, pertinet, attinet.*

Speziale, chi vende spezie, o medicine. *Pharmacopola, æ.*

Spezie, o spezierie, aromati. *aromata, species.*

Spezieria, bottega dello speziale. *officina pharmacopolæ.*

Speziosità, bellezza. *species, forma.*

Spezioso, bello. *formosus, speciosus.*

Spezzamento, e spezzatura. *confractio, fractura.*

Spezzare, rompere. *frango, confringo, conscindo.* spezzare in più parti, *diffringo, is.* spezzato, rotto, fracassato, *fractus, infractus, confractus, conscissus.*

Spia, spione. *explorator, delator.*

Spiacente, che dispiace. *displicens, ingratus, invisus.*

Spiacenza, dispiacenza. *displicentia.*

Spiacere, e dispiacere. *displiceo, invisus sum, odio sum.*

Spiacevole, e dispiacevole. *ingratus, molestus, vel morosus, difficilis, importunus*

Spiacevolmente. *rustice, moleste, ingrate.*

Spiacevolezza. *rusticitas, inurbanitas, molestia, tædium.*

Spiaggia, e piaggia. *ora, litus.*

Spiamento. *exploratio.*

Spianamento, lo spianare. *æquatio, complanatio.* dichiarazione. *explanatio, declaratio.* rovina. *demolitio.*

Spianare, appianare. *complano, æquo.* spianare, dichiarare, *explano, as, declaro, as.* spianare, atterrare, *demolior, diruo, solo æquo.*

Spianata, e spianato, e spiano, sust. luogo spianato. *locus complanatus.*

Spiantare, e dispiantare. *explanto, avello, eradico, exscindo.*

Spiare, osservare. *exploro, speculor.* Per cercare perfettamente, *perscrutor, aris, indago, as.* spiatore, *explorator.*

Spiccare. *avello, refigo.* Spiccato, *avulsus, refixus.*

Spiccare, ben comparire. *eminere.*

Spicciare, scaturire. *scatere, scaturio, exilio, diffluo.*

Spidocchiare, levar via i pidocchi. *pediculos tollo, a pediculis expurgo.*

Spiede, e spiedo. *veru, u.* de caccia, *venabulum, i.*

Spiegamento. *explicatio, interpretatio.*

Spiegare, dispiegare. *explico, displico, as.* per dichiarare. *expono, expedio, explano, interpretor.*

Spiena, milza. *splen, enis, lien, enis.*

Spietato, crudele, empio. *impius, crudelis, ferus.*

Spiga, quella pannocchietta, che contiene le granella delle biade. *spica, æ.* con barba, *arista, æ.* senza barba, *spica mutica, inermis, imberbis.* vuota, o senza grani. *spica inanis.* chi ha spighe, *spicatus.* di spiga, *spiceus.*

Spigare, far la spiga. *spicas emittere.*

Spignere, spingere. *impello, propello.* indietro. *expello, retrudo.* in fuori. *extrudo.* dentro. *intrudo.* per cancellar le pitture. *deleo.*

Spigo, erba. *nardus.* di spigo. *nardinus.*

Spigola pesce. *lupus, i.*

Spigolare, raccogliere le spighe. *facere spicilegium, spicas legere.*

Spigolistro, ipocrita. *pietatis simulator.*

Spigolo, canto vivo de' corpi solidi. *angulus, i.*

Spillo, e spilletto, filo sottile di rame, o d' argento, con cui le donne si fermano i veli. *acicula, æ.* Per punteruolo. *terebra.*

Spilorceria. *avaritia, sordes, is.*

Spilorcio. *sordidus.*

Spilluzzicare. *carpere, delibare.*

Spina. *spina, næ, vepres, rium, sentis, is, dumus, i.* cosa pertinente a spine, *spineus.*

Spina della botte. *siphunculus, i.*

Spinace, erba. *blitum, i, spinachium, ii.*

Spinare, trafigger con ispine. *spinis lacero, spinis pungo, transfodio.*

Spinetta, piccinla spina. *vepricula, læ.*

Spineto, luogo piantato, o coperto di spine. *spinetum, senticetum, dumetum, vepretum, rubetum.*

Spino, e spina. *spina.*

Spino, schiena. *dorsum, spina, næ.*

Spinosità. *difficultas.*

Spinoso, pieno di spine. *spinosus, senticosus, dumosus.*

Spinoso, animale. *histrix, herinaceus.*

Spinta, e spinte. *impulsus, sus, impulsio.*

Spione, spia. *explorator, delator.*

Spira. *spira, æ.*

Spirabile. *spirabilis, e.*

Spiraglio, o spiracolo. *spiraculum, li, rima, spiramen, inis.* spiraglio di fumo, cioè camino, *fumi spiramentum.* spiraglio di grotta. *spiramentum cavernæ.* spiraglio del soffietto, *spiramentum follis.*

Spiramento. *spiramentum, ti, spiritus, halitus.*

Spirare, per soffiare. *flo, as, flatum edere, vel emittere.* a qualche cosa, *afflo, as.* per respirare, *spiro, as, respiro.* per mandar odore, *halo, as, exhalo.* spirar l'anima, *animam efflo.*

Spirazione, inspirazione. *afflatus, us.*

Spirato, ed inspirato. *afflatus, a, um.*

Spirito, fiato. *Aura, halitus, spiritus.*

Spiriti, o anime dannate. *manes, ium, larvæ, arum, lemures, rum.*

Spiritato. *lymphatus, lymphaticus, fanaticus, correptus.*

Spiritarsi. *lymphor, aris, corripi a dæmone.*

Spiritoso, vivace. *fervidus, acer, vivax.* Ingegnoso, *ingeniosus, solers, acutus.*

Spiritosanto, e Spiritossanto, terza persona della Santissima Trinità. *Spiritus Sanctus.*

Spirituale, incorporeo. *spiritualis, spiritalis.* divoto, *pius, pietati deditus.*

Spiritualità. *religio, pietas, pietatis cultus.*

Spiritualmente. *spiritualiter.*

Spiuma, o spuma. *spuma.* V. schiuma.

Spiumare, levar la piuma, pelare. *plumam detraho.* far soffice, spiumacciare. *culcitam agitare.*

Spizzicare, e pizzicare. *vellico, as.*

Spizzico, a pizzico, cale a stento. *ægre, paulatim.*

Splendente. *fulgidus, nitidus, fulgens, splendens.*

Splendere. *splendeo, niteo, fulgeo.*

Splendere intorno. *circumfulgeo.*

Splendidamente, magnificamente. *splendide, magnifice, ample, laute.*

Splendidezza. *splendor, magnificentia.*

Splendido, lauto, magnifico. *splendidus, magnificus, amplus.*

Splendore. *nitor, splendor, fulgor, claritas, lux.* splendore del Sole, *jubar, aris.* splendore del fuoco, *splendor ignis.*

Splendore della gioja. *nitor gemmæ*. Splendore dell'oro. *splendor auri*.
Spoglia, veste. *vestis*. Quello di che alcuno è spogliato. *exuviæ, arum, spolia, orum*. Preda. *spolium, præda*.
Spogliamento, e spogliatura. *spoliatio, expoliatio*.
Spogliare. *exuo, spolio, denudo*.
Spogliatojo, luogo dove le genti si dispogliano. *spoliarium, rii, apodyterium*.
Spogliatore. *spoliator, oris*.
Spogliatrice, donna che spoglia. *spoliatrix, cis*.
Spoglio, e spoglie, bottini, o prede de' soldati. *spolia, exuviæ, præda*.
Spola, e spuola, stromento da volger il filo. *radius, ii*.
Spolpare, levar la carne da dosso. *evellere, vel detrahere pulpam*.
Spolverare, levar la polvere. *pulverem tollo, abstergo*. Divenir polvere. *conteror, in pulverem comminuor*.
Spolverizzare, ridur in polvere. *in pulverem redigo, comminuo, frio*. Aspergere con polvere. *pulverem aspergo*.
Sponda del letto, o d'altro. *sponda, æ*.
Sponda del fiume. *ripa, æ*.
Spondilo, pesce. *spondylus, i*.
Sponga. *spongia, æ*. Sponga, pesce. *spongia, æ*.
Spongare, nettare con la sponga. *spongia tergere*.
Spongoso, simile alla sponga. *spongiosus*.
Sponitore. *enarrator, interpres*.
Sponsalizio, Sposalizio. *sponsalia, nuptiæ*.
Spontaneamente, di sua volontà. *sponte, ultro*.
Spontaneo, volontario. *libens, voluntarius, spontaneus*.
Spontone. arma astata. *hasta, verutum*.
Spoppare, levar la poppa a' bambini. *a lacte depellere*.
Spoppato. *a lacte depulsus*.
Sporcamente, lordamente. *spurce, obscœne, fœde*.
Sporcare. *spurco, polluo, inquino, fœdo*. Sporcare di scelleraggine. *conscelero, as*.
Sporcheria, sporcizia. *sordes, obscœnitas, immunditia, flagitium, nequitia*.
Sporchezzo dell'orecchie. *sordes aurium*.
Sporcizia, sporciaia. *squalor*. V. sporcheria.
Sporco. *immundus, obscœnus, sordidus, inhonestus, impurus, spurcus, turpis*.
Sporgere. *porrigo, is, exporrigo*. Sporgere in fuori. *promineo, exsto, emineo*.
Sporre, esporre, dichiarare. *expono, declaro*.
Sporta, cestella. *sporta, æ, cophinus*. Ed il suo diminutivo. *sportula, læ, fiscella*.
Sportiglione, nottola. *vespertilio, onis*.
Sporto, sust. muraglia, che sporge in fuora. *projectura, mœnium projectura*.
Sporto, add. da sporgere. *extensus, porrectus*.
Sportone, cesta. *cista, stæ*.
Sportone coperto di cuojo. *riscus, sci*.
Sposa, novizza. *sponsa, nympha, nova nupta*.
Sposalizio. *sponsalia, nuptiæ*.
Sposare, prender moglie. *uxorem duco*. Per dar moglie. *uxorem dare*.
Sposo, novizzo. *sponsus, i*.
Sposizione. *expositio, declaratio*.
Spossato, senza forze. *invalidus, debilis*.
Spranga, legno, o ferro, che si pone attraverso. *subscus, udis, securicula*.
Sprangare, metter le spranghe. *subscude firmare*.
Sprecare, mandare a male, consumare. *prodigo, profundo, effundo, dilapido, disperdo*.
Sprecamento, consumamento di beni. *profusio, prodigalitas, prodigentia, dissipatio*.
Spregiare. *sperno, contemno, despicio*.
Spregio. *contemptus, despicatio*.
Spregnare, sconciarsi, disperdere. *abortum facio*.
Sprimere. *exprimo, is*.
Sprezzamento, dispregio. *contemptio, despectus, despicientia, contemptus*.
Sprezzare, disprezzare. *sperno, aspernor, temno, contemno, negligo*.
Sprezzato, disprezzato. *contemptus, spretus*.
Sprezzo. *despicatio, contemptus, us*.
Sprezzevolmente, e sprezzatamente. *contemptim, negligenter*.
Sprigionare, cavar di prigione. *e carcere educo, vinculis libero*.
Sprimanzia, squinanzia, e schiananzia. *angina, æ*.
Sprofondare, cadere. *dehisco, is, subsido, is*. Per gettar nel profondo. *in profundum detrudere, dejicere*.
Spronare, pugnere con isproni. *stimulo, extimulo, calcar admoveo, addo*.
Spronare, per esortare. *hortor, incito, urgeo*.
Sprone, e sperone. *calcar, stimulus*.
Spropiare, privare. *spolio, privo*.
Sproporzionato. *abnormis, enormis, inconcinnus*.
Sproporzione. *inconcinna partium dispositio*.
Sproporzionatamente. *inconcinne*.
Spropositare, fare, o dire spropositi. *aberro, inepte facio, aut loquor, absurde facio, aut loquor, ineptio, is*.
Spropositato. *ineptus*.
Sproposito. *error, ineptia*.
Sprovveduto. *imparatus*.
Sprovvedutamente. *imparate, improvviso*.
Spruzzare, e spruffare. *aspergo, irroro*.
Spruzzamento, e spruzzo. *aspergo, aspersio, aspersus, us*.
Spruzzolare, piovigginare. *rorare*. Per bagnar leggermente. *aspergere*.
Spruzzolato. *aspersus*.
Spruzzolo, spruzzo. *aspergo*.
Spugna, sponga. *spongia*.
Spugnoso, spongoso. *spongiosus*.
Spulciare, tor da dosso le pulci. *pulices tollo, a pulicibus libero*.
Spuma. *spuma, æ*.
Spumante. *spumans*.
Spumare, far la spuma. *spumo, as*.
Spumoso. *spumosus, a, um*.
Spuntare, guastar la punta. *obtundo, hebeto*. Uscir fuori. *orior, erumpo*. Cancellare dal libro. *deleo, expungo*. Conseguire. *consequor*.
Spurgarsi, far forza di sputar fuora il catarro dal petto. *screo, excreo*. Purgarsi, difendersi. *purgare se*.

Spurio. nato d'adulterio. *spurius, nothus*.
Sputacchiare, sputar sovente. *conspuo, sputo*.
Sputare. *spuo, is, exspuo, is*. Sputar poco, e spesso. *sputo, as*. Sputare in giù, *despuo, is*. Sputare schiarandosi. *screo, as*. Sputare sopra qualche cosa. *inspuo, is*. Sputar sangue. *sanguinem expuere, rejicere*.
Sputa tondo, dicesi di chi sta sul grande. *gravis, superciliosus*.
Sputo. *sputum, ti, saliva, æ*.
Sputatore, chi sputa. *sputator, screator*.
Spuzza. Leggi spuzzore.
Spuzzare. *puteo, es, fœteo, es*.
Spuzzolente, e puzzolente. *putidus, fœtidus*.
Spuzzore, spuzza. *fœtor, oris, putor, oris*.
Squacchera, sterco liquido. *stercus liquidius*.
Squaccherato, e squaqquerato. *diffluens, tis*.
Squadernare, volgere, e rivolgere le carte de' libri. *verso, is, evolvo*. Per guastare. *dissolvo*. Per mostrare, e palesare. *patefacio, pando, explico*.
Squadra, schiere di soldati. *acies, cohors, agmen*. Squadra, stromento. *norma, amussis, is*.
Squadrare, mettere a squadra. *quadro, as, ad normam exigere*.
Squadrare uno, conoscerlo bene. *perspicere sensus alicujus*.
Squadronare, ordinare squadroni. *legiones instruo, explico*.
Squadrone, e squadra. *turma, agmen, acies*.
Squagliare, colare. *fundo, conflo, liquefacio*.
Squagliatura. *conflatura, æ*.
Squagliato, gettato. *fusus, a, um, liquefactus*.
Squaglio, pesce. *squalus, li*.
Squallido, macilente. *squalidus, a, um*.
Squallore, e squallidezza. *squalor, oris*.
Squame, e scaglia di pesce. *squama, mæ*.
Squamoso. *squamosus*.
Squarciare, rompere con furia. *lacero, discindo, diffindo*.
Squarciato. *lacer, dilaniatus, discerptus*.
Squarcina, sorta d'arma come la spada. *sica, æ*.
Squarciatore. *discerptor*.
Squarcio, squarciatura, e squarciamento. *fractura, laceratio*.
Squartare, far in quarti. *lanio, lacero, dilacero, dilanio, divido, disseco, discindo, trucido, obtrunco*.
Squassacoda, uccello noto. *motacilla, læ*.
Squassare. *quasso, concutio, exagito*.
Squasso, scossa. *quassus, us, quassatio*.
Squilla, campanello. *tintinnabulum*. Specie di cipolla. *scilla*. Sorta di gambero. *squilla*.
Squillante. *resonans, canorus*.
Squillare, sonare acutamente. *tinnio, resono*.
Squillo, suono. *sonitus, tinnitus*.
Squinantico, chi ha squinanzia. *angina laborans*.
Squinanzia. *angina*.
Squisitamente. *exquisite, perfecte*.
Squisitezza. *diligentia, perfectio*.
Squisito, di perfetta condizione. *exquisitus, perfectus*.
Squittinare, dar il voto. *ferre suffragium, ad suffragium adesse*.
Squittinio, adunanza di Cittadini per crear i magistrati. *comitia, orum*. E lo stesso squittinare. *suffragia, orum*.
Sradicare. *eradico, radicitus evello*.
Sregolatamente, senza regola. *incondite, extra modum, & regulam*.
Sregolatezza. *inconcinnitas, licentia*.
Sregolato. *incompositus, inordinatus*.
Sta, in luogo di questa. *hæc, vel hoc*, secondo la diversità de' nomi. Sta notte. *hac nocte*. Sta mane. *hodie mane*. Sta sera. *hodie vesperi*.
Stabbiare, fare stabbio. *stercoro, lætifico*.
Stabbio, sterco delle bestie, letame. *fimus, lætamen*.
Stabile, fermo. *stabilis, firmus, constans, immutabilis*.
Stabile, cioè la roba, i beni. *bona immobilia*.
Stabilezza. *stabilitas, firmitas*.
Stabilire, fermare. *confirmo, stabilio, constituo*.
Stabilità, stabilezza. *stabilitas, firmitas*.
Stabilito. *firmatus, constitutus*.
Staccamento. *avulsio, evulsio*.
Staccare. *avello, refigo, evello*.
Stacciare, separar collo staccio. *cribro, purgo, cerno*.
Stacciato. *subcretus, cribratus*.
Stacciatura, cruschello. *excretum*.
Staccio, spezie di vaglio. *cribrum*.
Stadera, stromento da pesare. *statera, æ, trutina, æ, libra, æ*. Ferro, dal quale pende la mazza della stadera. *agina, æ*.
Stadio, spazio di canto venticinque passi. *stadium*.
Staffa, stromento di ferro attaccato alla sella del cavallo. *stapia, æ*.
Staffetta, picciola staffa. *parva stapia*. Per portalettere. *veredarius, tabellio*.
Staffiere, che va alla staffa. *servus a pedibus*.
Staffilata, percossa di staffile. *verber, eris, scuticæ ictus*.
Staffile, sferza di cuojo. *scutica, lorum, flagrum*.
Staffilare. *scutica cædere, loris cædere, flagellare*.
Staggimento, sequestrazione. *sequestratio, pignoris captio*.
Staggina, sequestro. *pignoriscapio*.
Staggio, statico, ostaggio. *obses, idis*. Per bastone, con cui si tendono le reti. *ames, itis*. Per istallo. *statio*.
Staggire, fare la staggina. *Pignus capere, pignore cavere*.
Staggito. *Pignoriscaptione coercitus*.
Stagionare. *maturo*.
Stagione, tempo. *anni tempus, tempestas, atis*.
Stagnare, val non correre, e si dice dell'acqua, che sta ferma. *stagno, as, restagno*. Stagnare, per fermare. *sisto, is, inhibeo, es*. Stagnare il sangue, *sistere, cohibere, inhibere sanguinem*. Stagnar il flusso. *alvum inhibere, comprimere, sistere*. Stagnare, per coprir di stagno. *stannum alicui rei illinere, stanno obtegere, plumbum incoquere*.
Stagnaro, stagnaiuolo. *plumbum incoquens*.
Stagnata, spezie di vaso. *ahenum incoctile*.
Stagnato, stagnante. *stagnans*. Per coperto di stagno. *incoctilis*.
Stagno, acqua morta. *stagnum, gni*.
Stagno, metallo. *stannum, ni*.
Staio, vaso da misurar le biade. *sextarius, modius*.
Stajoro, campo capace d'uno staio di semenza. *jugerum*.
Stalla, stanza d'animali. *stabulum, li*. Stalla di capro. *caprile, is*. Di capretti. *hædile*. Stalla di cavalli. *equile, lis*. Stalla di pecore. *ovile, lis*. Stalla de' buoi. *bubile, is*. Stalla de' porci. *hara, æ, suile, is*.
Stallaggio. *Stabulatio, stabuli merces*.
Stallaro. *Stabularius, rii*.
Stallo, lo stare, e stanza. *mora, statio, domicilium*.
Stallone, cavallo da razza. *equus admissarius*.
Stalloneggio, mercede, che si dà per lo stallone. *equimentum, ti*.
Sta mane, sta mattina. *hodie mane*.
Stambecco, capra salvatica. *ibex, ibicis*.
Stamberga, edifizio mal'in ordine. *ædes fatiscentes*.
Stame, parte fina della lana. *stamen*.
Stamina, staccio. *cribrum, bri, incerniculum, li*.
Stampa, forma. *typus, pi, forma*.
Stampare. *typis imprimere, excudere*.
Stampatore. *excusor*.
Stancare. *lasso, delasso, fatigo, defatigo*. Stancarsi, *lassesco, is, lassor, aris*.
Stanchezza. *lassitudo, defatigatio*.
Stanco, stracco. *lassus, defessus, defatigatus*.
Stanga, una mazza lunga, e grossa. *Pertica, æ, tigillus*.
Stanga da serrare le porte, *pessulus, repagulum*. Stange da condurre pesi, sottomettendola. *vectis, ctis*. Stanga con cavalli. *longurius, vectis*. Stanga da portar pesi. *phalanga*. Portare a stanga. *phalango, as*. Facchino che porta a stanga. *phalangarius*.
Stangare, mettere la stanga alla porta. *clathro, as, obdere pessulum ostio*.
Stanghetta, che s'attraversa alle porte. *repagulum, li*.
Stanza. *conclave, cubiculum*. Stanza avanti la stuffa, dove si spoglia, *apodyterium, ii*. Stanza dove si mangia, *triclinium, nii*. Stanza per abitazione. *domicilium, sedes*.
Stanziare, abitare. *habito, colo, is, dego, moror*.
Sta bene, sta benissimo. *optime est, bene habet, bene est*.
Sta in pace. *vale*.
Stare, fermarsi. *maneo*. Per essere ritto. *sto*. Per consistere. *consisto, versor*. Per dimorare. *moror, habito*. Per indugiare. *moror, cunctor*. Per significare. *significo*. Per cessare. *desisto, cesso*. Per essere, v. g. la cosa sta come dite. *ita res se habet*. Per essere situato. *situm, vel positum esse*. Per vivere. *vivo, dego*. Per acquietarsi, *sto, acquiesco*. Per essere ozioso. *otior, ferior*.
Stare, sust. dimora. *mansio*.
Star dubbioso. *Pendere animi, vel animis*.
Star nascosto. *lateo, es, delitesco, is*.
Star in servitù. *esse in famulatu*.
Star alle strette in prigione. *teneri in compedibus, in vinculis esse*.
Star male a morte. *ægrotare graviter, & periculose*.
Star saldo nel parere. *Permanere in sententia*.
Star nell'appuntamento. *stare conventis*.
Star al soldo d'alcuno. *merere sub aliquo*.
Star al soldo per fantaccino. *facere stipendium pedibus*.
Star al bene, ed al male. *tolerare bona, malaque*.
Star alla villa. *rusticor, aris*.
Star al Sole. *apricor, aris*.
Stare attento, e sopra di se. *attendo, is, adesse animo*.
Stare appoggiato. *adhæreo, res, innitor, acclinis sum*.
Star bene, per convenirsi. *decet, condecet, par est*.
Stare con la bocca aperta. *inhio, as*.
Star di buona voglia. *bono esse animo, bonum animum habere*.
Star di mala voglia. *mæreo, res, mærore confici, ægre mihi est*.
Star fuori della patria. *carere patria, exulare*.
Stare in aguato, per nascondersi. *esse, vel sedere in insidiis*.
Stare in arme. *esse in armis*.
Stare in cervello. *esse apud se*.
Star insieme. *esse una*.
Stare intorno. *circumsto, esse circum aliquem*.
Star male, essere ammalato. *ægroto*.
Star senza far nulla. *esse in otio, otiari, cessare*.
Star sopra. *supersto, as*.
Star sotto. *subsideo, des*.
Star vicino. *asto, assideo*.
Star sano. *valeo, es*.
Star vigilante. *advigilo, as*.
Star un poco. *Paululum cessare*.
Stare a bada. *moror, moram traho*.
Stare a cavallo. *equo insidere*.
Stare a chiusi occhi. *in utramque aurem dormire*.
Stare a detto. *alterius sententiæ sto*.
Star a dieta. *Parce vivo*.
Star a filo. *ad perpendiculum sum*.
Stare a fronte. *ex adverso sum, contra sto*.
Stare a galla. *innato*.
Stare a guadagno. *lucrum quæro*.
Stare a livello. *æqualis, par sum*.
Stare alla staffa. *a pedibus sum*.
Stare al macchione. *clam mea quæro*.
Stare al quia. *rationi acquiesco*.
Stare a quartiere. *hiberno, as*.
Stare a rischio. *periclitor, aris*.
Stare a salario. *mercede conducor*.
Stare a sindicato. *judicium subeo*.
Stare a tavola. *accumbo*.
Stare a vedere. *attendo, specto*.
Stare in forse. *hæsito, dubito, dubius sum*.
Stare in poppe. *Prospera fortuna utor*.
Stare rigido. *inexorabilis sum*.
Starna, uccello. *avis externa*.
Starnutare, e starnutire. *sternuo, is*. Spesso, *sternuto, as*.
Starnuto, e sternuto. *sternutatio, sternutamentum*.
Staro, sorta di misura. *sextarius, ii, modius, ii*.
State, ed estate. *æstas, atis*.
Statere, o stadera. *trutina, æ, statera, æ*.
Statico, o staggio. *obses, idis*.
Stato, qualità d'una cosa. *status, gradus, conditio, ratio*.
Stato, per imperio, o dominio. *imperium, principatus, regnum, ditio*.
Statua, figura di rilievo. *statua, signum, simulacrum*. Statua d'estrema altezza. *colossus, si*. Statua a cavallo, *statua equestris*. a piedi. *pedestris*. Statua di bronzo. *statua ænea*. Statua al vivo. *statua persimilis*. Statua piccola, *sigil-*

sigillarium. Artefice di statue. statuarius, ii.
Statuire, ordinare. statuo, decerno, constituo, sancio.
Statura, grandezza. statura, a.
Statutario, chi fa statuti. Legislator.
Statuto, ordinazione. constitutio, decretum, lex.
Stazione, stanza, abitazione. statio, sedes.
Stazzonare, maneggiare, toccare lascivamente. attrecto.
Steccadenti. dentiscalpium, ii.
Stecca, scheggia. assula.
Steccare, fare steccati. circumvallo, vallum circumjicio.
Steccato, riparo. vallum, i, septum, i.
Steccone. ridica, fustis.
Stella. sidus, eris, stella, æ, astrum, i.
Stella, per il destino. fatum, ti.
Stelle erranti. planetæ, arum, stellæ vagæ, vel errantes.
Stelle ferme. sidera Cælo adhærentia, Cælo infixa, Cælo affixa.
Stella, pesce. stella, æ.
Stellato, pieno di stelle. stellatus, sidereus.
Stellifero. stellifer, a, um.
Stelo, gambo di fiori, e di erbe. calamus, caules.
Stemperenza, intemperie. intemperies.
Stemperare, liquefare, liquefacio, is, dissolvo.
Stendardo, bandiera. vexillum, li, signum.
Stendere, distendere. tendo, extendo, explico.
Stendimento, distendimento. extensio, porrectio.
Stentare, patire. patior, eris, labore, as.
Stento, fatica. molestia, labor, sollicitudo, calamitas.
Sterco, feccia. stercus, oris. Sterco di topi, stercus murinum. Sterco liquido, foria, orum. Sterco di porco, faceda, da. Sterco d'asino, fimus asini. Sterco di bue, fimus bubulus. Sterco di capra, fimus caprinus. Sterco di cavallo, fimus equinus. Sterco di pecora, fimus ovillus.
Sterile, senza frutto. sterilis, infecundus. Divenir sterile, sterilesco, is.
Sterilità. Sterilitas, atis.
Sterilmente. Steriliter, infructuose.
Sterminamento. exterminatio, onis. (pello.
Sterminare, mandar in conquasso. extermino. Scacciare, ex-
Sterminio, distruzione. exitium, strages.
Sternere, distendere. Sterno, it.
Sterpare, diradicare. exstirpo, evello.
Sterpo, o sterpa, virgulto delle radici d'alberi tagliati. stirps, virgultum.
Sterquilinio, luogo dove si fa adunanza di letame. sterquilinium, sterquilinium.
Stesamente, diffusamente. fuse, prolixe.
Steso. extensus, extensus, expansus.
Stesso, istesso. idem, eadem, idem, egomet, tumet, ipsemet.
Stige, palude infernale. Styx, ygis.
Stile, e stilo, il dire. stylus, li, forma dicendi.
Stile, costume, usanza. ritus, us, mos, oris.
Stile, con cui si segna. Stylus, li.
Stiletto, arma. sica. pugio.
Stilla, gocciola dell'acque. stilla, la.
Stillamento. destillatio, stillicidium.
Stillare, gocciare. stillo, castillo.
Stima, conto, pregio. æstimatio, pretium.
Stimare, apprezzare. æstimo, as. Stimar nulla. nihili facere. Essere stimato, apprezzato. æstimor, aris. Nell' incanto. liceo, es. Essere molto stimato nella sua patria. valere auctoritate apud suos cives, magni fieri a suis civibus, multum sibi a suis civibus deferri.
Stimato, partic. æstimatus, a, um.
Stimatore, chi stima. æstimator, oris.
Stimolare, instigare. instigo, stimulo, agito, incito.
Stimolazione. stimulatio, incitatio.
Stimolo. stimulus, li.
Stimolatore. stimulator, oris. Stimolatrice. stimulatrix, icis.
Stinco, osso dinanzi della gamba dal ginocchio al piede. tibia, æ. Osso, che sta di dietro allo stinco. fura, æ.
Stinguere, smorzare. extinguo, is.
Stipa, sterpi da fuoco. ramalia.
Stipendiato. mercede conductus.
Stipendiare, dare stipendio. stipendium do.
Stipendio, salario, che si dà a' soldati. stipendium, ii, salarium.
Stupidire, stupidire. obstupesco, attonitus fio.
Stipite, fusto, pedale d'albero. stipes, truncus, caudex.
Stipo, armadio. scrinium.
Stipulare, obbligarsi con parola, o con iscrittura. stipulor, aris.
Stipulazione. stipulatio.
Stirecchiare, sofisticare. cavillor.
Stirecchiatamente. cavillando.
Stirpare, cavar le radici. exstirpo, as, evello, lis. Stirpare a forza. avello. Stirpare di mezzo. intervello.
Stirpare le erbe. erunco, as.
Stirpe, progenia, razza. stirps, propago, progenies.
Stitichezza. duritia alvi. Per metaf. austeritas, morositas.
Stitico, restringente. stipticus, constringens, astrictorius. Corpo stitico. alvus adstricta. Per metaf. uomo stitico. præparcus, misor. Vita stitica. arida vita, vita misera.
Stiticuzzo, ritrosetto. difficilior, morosior.
Stiva, manico dell'aratro. stiva. Peso, che si mette nel fondo della nave. saburra. Serraglio, ove si tengono i capponi. cavea.
Stivalaio, chi fa stivali. ocrearum faber.
Stivalato, e instivalato. ocreatus.
Stivale. ocrea, æ.
Stivare, unire strettamente insieme. cogo, constringo, constipo, unire.
Stivato. densatus, coactus, constipatus, fartus.
Stizza, collera, sdegno, ira, iracundia, bilis, indignatio.
Stizzarsi, corrucciarsi. irascor, indignor, excandesco.
Stizzo, tizzone. torris, titio.
Stizzosamente. irate, iracunde, indignanter.
Stizzoso, collerico, pieno di stizza, iracundus.
Stocco, arma simile alla spada, più corta, ma più acuta. gladius Hispanus, Hispanicus, Hispaniensis.
Stoccata, colpo di spada. gladii, aut ensis ictus. Di stoccata. punctim.
Stogliere, storre, distorre. removere, avocare, abducere.
Stoja, o stare, stuoja. storea, teges, etis.
Stoici, Filosofi. Stoici, orum.

Stoicamente, da Stoico. stoice.
Stola, striscia di drappo, che si pone sopra le spalle. stola, æ.
Stoltamente, da stolto. Stulte, temere. Parlar stoltamente. deblaterare, as.
Stoltizia, pazzia. stultitia, insania, dementia.
Stolto, a stolido, pazzo. stultus, demens, insanus, vecors.
Stomaco. stomachus. Stare male dello stomaco. stomachus languet, infirmus est, male se habet, stomacho laborare.
Stomacaggine, rivoglimento di stomaco. nausea, æ.
Stomacale, che è grato allo stomaco. stomacho gratus.
Stomacare, commuovere lo stomaco. nauseam moveo. Infastidire. stomachum moveo, irrito, infastidirsi. stomachor.
Stomachevole, e stomacoso. nauseæ plenus, molestus.
Stoppa, quel che resta dal lino, o canapa. stupa, æ. Di stoppa. stuppeus. Stoppaccio, stoppa grossa, o lana di materazzo. tomentum, i.
Stoppare, chiudere con stoppa. stipo, as, stupa abstruo, obturo.
Stoppia, la paglia, che resta ne' campi dopo il tagliata. stipula. Stoppia di lana. fabulus, tum.
Stoppino, lucignolo. ellychnium, ii.
Stoppone, erba pungente. carduus. Per istoppia. stipula.
Stopposo, o giuse di stoppa. stuppeus.
Storace, lagrime d'albero. styrax, acis.
Storcere, piegare. torqueo, verto, converto, distorqueo.
Storcileggi, dottoretto di poco sapere. legulejus, rabula.
Storcimento. torsio, distortio.
Stordimento. stupor, stupiditas.
Stordire, rompere il cervello, offendere l'udire. obtundo, is. Stordir il capo, obtundere caput. Stordire alcuno. hebetem aliquem reddere. Stordirsi. stupeo, stupesco.
Stordito, balordo. hebes, obtusus, stupidus.
Storia, istoria. historia, narratio, descriptio.
Storiato. depictus.
Storicamente. historice.
Storico, istorico. historicus.
Storiografo, istorico. historiographus, historicus.
Storione, pesce. Forse è l'acipenser, o l'attilus de' Latini.
Stormeggiare, fare stormo, adunarsi. convenio, coeo.
Stormire, far romore. perstrepo.
Stormo, adunanza d'uomini, ed il romore, che da essi ne segue. turma, agmen, strepitus. Per combattimento. pugna.
Stornare, far tornare su dietro. retro adigere. Per dissuadere. deterrere.
Stornello, storno uccello. sturnus, us. Far la voce di stornello. pisito, as.
Storpiare, e stroppiare. mutilo.
Storpiato, o stroppiato. mancus, mutilus.
Storpiamento. mutilatio.
Storre, distogliere. deterrere. Storre uno da qualche cosa. amovere, avocare, avertere aliquem ab aliqua re.
Storsione, aggravio ingiusto. indictio.
Storto. pravus, distortus.
Stoviglie, e stoviglie, vasi de' quali ci serviamo per mettervi entro vivande, ed altro. vasa coquinaria, utensilia. Dar nelle stoviglie, adirarsi. excandesco.
Strabaltare, agitare con ischerno. agito, vexo, quatio.
Strabattere, grandemente travagliare. divexo.
Strabiliarsi, maravigliarsi fuor di modo. obstupesco, valde admiror.
Straboccamento, precipizio. præcipitium, ii, locus præceps. Eccesso. excessus.
Straboccare, versar per la bocca come i vasi pieni. effluo, redundo. Uscir dal letto come i fiumi per molta acqua. effundor, exundo. Precipitare. præcipito.
Strabocchevole. præceps. Per eccessivo. immensus, vel effusus.
Strabocchevolmente. præcipitanter. Per smoderatamente. effuse.
Straccare, stancare. delasso, as, defatigo, as. Che non si stracca. infatigabilis.
Stracchezza. lassitudo, defatigatio.
Straccamento. lassatio.
Stracci, panni rotti. scruta, orum.
Scartafoglio, libro da ricordo. adversaria, orum.
Stracciare, rompere. lacero, dilacero, discerpo, discindo, conscindo. Stracciare l'epistole. conscindere epistolas.
Straccione, strascciarolo. scrutarius, ii. Per rappezzatore. sarcinator. Stracciarola. sarcinatrix.
Stracciato, rotto in pezzi. lacer, scissus, conscerptus, discerptus. Stracciato, malvestito. pannosus, pannis obsitus.
Straccio. vestis attrita.
Stracco, lasso. lassus, defessus.
Stracorrere. excurro, is.
Straccotanza, e tracotanza. arrogantia.
Stracotto, più che cotto. præcoctus, percoctus.
Stracurenza. negligentia, incuria.
Stracurare. neglego.
Stracurato, negligens, incuriosus.
Stracutaggine, trascuraggine. incuria, negligentia.
Strada. via, iter. Battuta, o calcata, o frequentata. iter tritum, via trita, iter frequens, via frequens, via celebris. Poco battuta. via incelebris, infrequens. Pubblica, o maestra. via Regia, Consularis, Prætoria, militaris, publica, vulgaris. Che guida in più luoghi. via anceps, incerta, dubia. Che ha esito. iter pervium, via pervia. Senza uscita. iter impervium, angiportus, us, angiportum, i. Buona. via apta. Poco buona. via inepta, difficilis. Cattiva. fastidiosa, via difficilis, incommoda, impedita, abrupta. Molto cattiva. via asperrima. Calda, e polverosa. via æstuosa, & pulverulenta. Fangosa. via lutulenta. Agghiacciata. via glacie concreta. Coperta di neve. via nive obsita. Deserta, e solitaria. via deserta, vel inculta. Lastricata. iter stratum, via strata. Cavalcareccia. via equitabilis. Erta, che va all'insù. via acclivis, ardua, supina. In croce. quadrivium, ii. A traverso. trames, itis, via transversa. Diritta. via recta, vel directa. Che gira. ambitus, us, anfractus, us. Larga. via longe ac late patens. Scortatoia. via compendiaria, brevior, via compendium. Strada seguita, non interrotta. via perpetua. Sicura. via tuta, certa. Lunga. via longa. Corta. via brevis. Stretta. semita, æ. Di carri. actus, us.
Stradella, dimin. di strada. semita, callis.
Stradesiderare, desiderare avidamente. discupio.

Stradone. via major.
Strafare. plusquam oportet facere, plus æquo facere.
Strage. strages, occidio, cædes.
Strale, saetta. sagitta, telum.
Stralunare, guardar in traverso. oculos distorquere, circumvolvere.
Stralunato, d'occhi stravolti. strabo.
Stramazzare, atterrare. humi sternere. Neutr. humi procumbere.
Stramazzo, materazzo. culcita.
Stramazzone, caduta. lapsus.
Strambasciare, venir meno. animo deficere.
Strambotto, sorta di poesia amatoria. cantiuncula amatoria.
Strambo, guercio, chi ha gli occhi torti. strabo. Per metaf. præceps, temere agens, inconsideratus.
Strambo, che ha le gambe torte. varus.
Strambe, legami fatti di giunchi. spartææ funes.
Strame, fieno, o paglia per far letti a' cavalli. stramen, inis, stramentum, i. Di strame. stramineus.
Stramortire. consternari, deficere.
Stramortito. semianimis.
Strampali, zanche. grallæ, arum.
Strapazzo, villania. contumelia, injuria.
Per cosa straniere. ut vetat.
Stranamente. supra modum.
Strangolamento. strangulatus, us, strangulatio, suffocatio.
Strangolare. strangulo, suffoco, præfoco, offoco, fauces elidere, animam, vel spiritum intercludere.
Strangoglione, infermità. tonsilla, arum.
Strangugiamento, golosità. ingluvies, ei.
Strangugiare. devoro, as.
Stranguria, difficoltà d'orina. stranguria, substillum, urinæ difficultas.
Straniere, forastiero. extraneus, externus.
Stranezza. perversitas, atis.
Stranio, e strano. perversus, difficilis, asper, acerbus, odiosus, qui abest ab omni suavitate.
Strano, cioè insolito. novus, insolitus.
Stranutare, starnutare. sternuo.
Straordinario. extraordinarius, a, um.
Straordinariamente. extra ordinem, extraordinarium in modum, præter ordinem.
Straparlare. oblaqueor, eris, parum suo idonee loqui, temere aliquid dicere, minus honeste, temere, contra quam deceat, secus quam conveniat, quam ratio præscribat.
Strapazzatamente, senza attenzione. negligenter.
Strapazzare. conculco, as, protero, obtero, aliquem injuriis tractare.
Strapazzo. contumelia.
Strapiantare. transsero, transfero.
Strappare. avello, extorqueo.
Strappevole, strabocchevole. præruptus, a, um.
Strapiovere. imbrus, vehementer pluo.
Strasecolarsi. obstupescere.
Strascicare, o strascinare. traho, is. Strascino della veste. peniculamentum, syrma.
Stratagemma, astuzia militare. stratagema, calliditas bellica, dolus bellicus, militaris. Far a uno qualche stratagemma. stratagemate aliquem percutere, fallere, circumvenire.
Strato. pavimentum, solum.
Stravagante. novus, insolitus.
Stravagantemente. nove, insolite.
Stravaganza. novitas.
Stravedere. hallucinor.
Stravestirsi, travestirsi. vestem mutare.
Stravizzo, convito. convivium, epulæ.
Stravolare. volito, transvolo.
Stravolgere. inverto.
Stravoltarsi. volutor.
Stravolto. inversus.
Straziare, fare strazio. vexo, as, crucio. Per beffeggiare. derideo, ludifico, ludificor. Essere straziato. exagitor, vel irrideor. Straziare, mandar a male. dissipare.
Strazio. vexatio, onis. Per ischerno. ludibrium. Scempio. cruciatus.
Strebbiare. perpolio, frico.
Strega. saga, venefica, lamia, strix, igis. Stregaria. fascinum, i. Stregamento. fascinatio, onis. Stregare. fascino, effascino.
Streggliia, striglia, strum. di ferro da ripulire li cavalli. strigilis, is. Stregghiare. strigili frico, confrico, defrico.
Stregaria. devotio.
Stregone. veneficus.
Stregoneccio. veneficium, fascinatio.
Stremità, estremità. extremitas. Per necessità. necessitas.
Stremo, ultimo. extremus. Per miserabile. miser, omnium rerum egenus.
Strenuamente, valorosamente. strenue, fortiter, animose.
Strenuo, valoroso. strenuus, fortis.
Strepitare. strepo, perstrepo.
Strepito. strepitus, fremitus, rumor, sonitus, tumultus.
Strepito di cosa, che si frange. fragor, oris. Fare strepito. strepo, is, perstrepo, is, crepo, as, concrepo, as, strepitum edere, vel emittere. Fare strepito incontro alcuno. obstrepo, is. Strepitoso, che fa grande strepito. strepens, sonorus.
Strepitosamente. magno clamore, vel strepitu.
Strettamente. stricte, anguste, arcte. Per brevemente. strictim, breviter, presse.
Strettezza. angustia, arum. Di passi. locorum angustiæ. Di mare. fretum, i. Di petto. anhelitus, us, angustiæ pectoris.
Stretto. angustus, arctus. Stretto. part. adstrictus, constrictus. Amicizia stretta. necessitudo, inis.
Stretto, luogo angusto. angustiæ, fauces.
Stretto di mare. fretum.
Strettoja, fascia. fascia, vinculum.
Strettojo, torchio. torcular.
Stridere. stridere, strido, strepitum edo.
Stridore. stridor, clamor, vociferatio. Stridare. strideo, clamo, vociferor.
Strigare, sviluppare. extrico, expedio.
Strillare. stridere.
Stringa. ligula, lorum, con puntale. ligula armata. senza puntale. exarmata.

Strin-

Stringajo. lorarius, alutarius.
Stringato, succinto. pressus.
Stringare. stringo, adstringo. Strettemente. perstringo. A giuramento. objuro, as, ad jusjurandum adigo.
Striscia. fascia. Per orma. vestigium. Per serpente. serpens, anguis.
Strisciare. Repere, serpere.
Stritolabile. friabilis.
Stritolare. detero, comminuo.
Strofinaccio, materia da nettar vasi. peniculum, peniculus.
Strofinare. frico, defrico.
Strolago. astrologus, astronomus.
Stromento. instrumentum, i. Di notajo. tabulæ, arum. Fare uno stromento. conficere tabulas.
Stropiccio, fregamento. fricatio, frictio, fricatus, us.
Stropicciare. frico, as. Stroppicciare gli occhi. tergere oculos.
Stroppe, legame. vimen, inis.
Stroppiare, guastar i membri. mutilo, debilito, emunco. Stroppiato. mancus, debilitatus, mutilatus, mutilus, membris captus. Stroppiato di tutte le membra. membris omnibus captus. Stroppio, o stroppiamento, attiv. debilitatio. Passiv. membri, aut membrorum debilitas.
Strozza, canna della gola. guttur, jugulum, i. Strozzare. V. strangolare. strangulo.
Struggere, disfare. consumo, is, dissolvo, is.
Struggersi. liquesco, contabesco, conficior.
Struggersi piangendo. confici lacrymis.
Struzzo, animale. struthiocamelus, i.
Stucchio, dove si tengon i pettini. theca pectinaris.
Stucco, composto di calcina, o marmo. marmoratum, i. Di stucco. ex marmorato. Stuccatore. plastes, æ, fictor, oris, fingendi artifex. Arte di stuccare. plastica, es. Stuccare. marmorato polire, expolire, perpolire, opere plastico ornare, marmoratum inducere. Stuccato. marmorato politus, opere plastico ornatus. Far l'arte di stuccatore. plasticem exercere, facere, factitare. Di stuccatore. plasticus, a, um. Stuccatura. opus plasticum.
Stuccio, tasca di cuojo. theca, pera.
Studiare, attendere a qualche cosa. studeo, es, operam alicui rei navare, studia ingenuarum artium colere.
Studio, applicazione assidua, e veemente a qualche cosa. studium, ii. A bello studio. consulto, dedita opera.
Studio, scuola, luogo, dove si studia. academia, gymnasium, museum.
Studiosamente. studiose, accurate.
Studioso. studiosus studiosus literarum.
Studiolo, arnese fatto per uso da studiarvi. pluteus, scrinium.
Stufa, stanza riscaldata da fuoco, che vi si fa sotto, o da lato. hypocaustum, laconicum, sudatorium, vaporarium. Stufa di particolari. balneum, i. Stufe pubbliche. balneæ, arum, thermæ, arum. Stuffette. thermulæ, arum. Appartamento della stufa. balnearia, orum. Stufarola. balneator.
Stuolo. exercitus, copia, classis, multitudo, agmen.
Stuoro. storea.
Stupefare. stupefacio, is. stupefatto. stupidus, attonitus.
Stupendo. admirandus.
Stupidità. stupor, stupiditas.
Stupido. stupidus, a, um.
Stupirsi. stupeo, stupesco, obstupesco, stupefio.
Stupore. stupor.
Stupro. stuprum, i. Stuprare. stupro, as, stuprum facere, inferre, afferre.
Sturare. obturamentum detrahere, reserare.
Sturbare. perturbare.
Sturba, disturbo. molestia, cura.
Stuzzicadenti. dentiscalpium.
Stuzzicare, frugacchiare. scalpere, fricare. Per irritare. irritare.
Stuzzicatojo. stimulus.
Stuzzicorecchi. auriscalpium.
Su, di sopra, prep. super, supra. Su, in alto, sursum, superne. Su, in via. age, age. Su via presto. agedum expede, festinanter. Andar in su, sursum ferri, ad supera ferri.
Svaligiare. expilo, deprædor, spolio.
Svanire, perder il vigore. vanesco, evanesco. Svanimento. vigoris, vel virtutis defectio.
Svanito. evanidus, a, um.
Svantaggio. incommodum.
Svaporare. vapores emitto.
Svaporamento. evaporatio.
Svarimento, diversità. discrimen. Per farneticamento. phrenesis.
Svario. discrimen.
Suaro, pesce. lacertus, i.
Sabbia, lasina. sabula.
Subbio, fischio. sibilus, i. Subbiare. sibilo, as.
Subbio, strom. sopra il quale si volge il filo per tessere la tela. jugum, i.
Subbissare. everto.
Subbissare, cioè andare in precipizio. evertor.
Subitaneo. subitus, subitaneus, repentinus.
Subito, avv. subitamente. statim, continuo, extemplo, confestim, e vestigio, quamprimum, actutum, primo quoque tempore, illico, sine mora, sine cunctatione, omni prorsus objecta mora, nulla interposita mora, ne minimo quidem spatio temporis intermisso. Di subito. repente, ex improviso. Subito che. simul, simul ut, simul atque, simul ac, statim ac, statim atque, ubi primum, illico ut.
Sublimare, innalzare. extollo, effero, eveho.
Sublime. sublimis, altus, excelsus.
Sublimemente. alte, excelse, sublime, sublimiter.
Sublimità. excelsitas, altitudo, sublimitas. D'animo. excelsitas animi, animi altitudo, animi præstantia, sublimitas animi.
Subordinare. subjicere.
Subordinato. subjectus.
Subornare. suborno, subjicio, submitto, impono.
Succedere, entrar in luogo d'alcuno. succedere alicui. Per ereditare. heredem esse. Succedere, avvenire, evenit, contingit, accidit. Succeder bene. bene, belle, commode, opportune cadere. Benissimo. perbene, perbelle, percommode, peropportune cadere. Male. male cadere, incommode, improspere. E' successo, come desiderava. evenit ex sententia, ut in votis erat, ut optabam.
Succedentemente, successivamente. consequenter, deinceps.
Successione, il succedere. successio, onis. Successione, discendenza. posteritas.
Successivamente. deinceps, consequenter.
Successo. eventus, successus.
Successore. successor. Per l'erede. hæres, edis. Successori, discendenti. posteri, orum.
Succhiare. sugo, is, exsugo, is. Per forare. terebro, perforo.
Succhiello, trivello. terebra.
Succhiellare. terebro, perforo.
Succiare, succhiare. sugo.
Succintamente, brevemente. breui, breviter, brevi oratione, paucis, paucis verbis.
Succinto, cinto di sotto. succinctus. Per breve, compendiarius. In succinto. brevi, paucis verbis.
Succiola, castagne lessa. castanea elixa.
Sucido, sporco. succidus, sordidus.
Sucidume. sordes.
Sudacchiare, sudare alquanto. parumper sudare.
Sudamento. sudatio, onis.
Sudare. sudo, as, sudore manare, sudorem emittere, fundere. Molto. desudo. Fuori, exsudo. In qualche cosa, insudo. Far sudare. sudorem elicere, movere, facere. Sudato. sudore conspersus, perfusus, manans, madens.
Sudario. sudarium, ii.
Suddito, soggetto. subditus, subjectus. Esser suddito. esse in potestate alterius.
Sudicio, sucido. succidus.
Sudore. sudor, oris.
Svegliare, destare. excitare.
Svelare, scoprire. Revelo, detego.
Svelato. detectus, retectus.
Svellere, sterpare. vello, is, evello.
Svelto, da svellere. avulsus. Svelto, cioè agile. agilis, dexter.
Svenare. venas incidere, abscindere, abrumpere, exsolvere, resolvere.
Svenevole, sgraziato. invenustus.
Svenevolezza. macies.
Svenimento. defectio, animi defectio, defectus, deliquium. Chi patisce svenimento. syncopticus, deficiens, animi, vel virium defectione laborans.
Svenire. deficio, is, animo defici, linqui, relinqui, animi deliquio laborare. Svenito. defectus, animo defectus.
Sventare, frantolare. ventila. Sventar la vena. sanguinem emittere.
Sventrare. exentero, as, eviscero, as.
Sventura, sciagura. infortunium, calamitas.
Sventuratamente. misere, infeliciter, infauste, improspere.
Sventurato, disgraziato. infortunatus, infelix, miser, cujus est miserrima conditio, qui in summa versatur infelicitate, omnibus vexatur, perturbatur, exagitatur infortuniis, calamitatibus, miseriis, malis.
Sverginare. defloro, vitio, virginitatem violare, adimere, eripere, virginem constuprare. Sverginata. corrupta, compressa, violata, vitiata.
Svergognare. dedecoro, as, infamo, as. Svergognato. dedecoratus. Senza vergogna. impudens, inverecundus.
Svernamento. hyemacio.
Svernare. hyberno, as, hyemo, as, hyemem agere. Luogo da svernare. hyberna, orum.
Sverre, svellere. evellere.
Svertare, voltar la terra. terram pastinare, vertere. Per divolgare. evulgare.
Svestire. exuo, spolio.
Sufficiente. idoneus.
Sufficientemente. idonee, satis, commode.
Sufficienza, idoneità. peritia. Per abbondanza. copia. A sufficienza. satis, quantum opus est, satis est.
Suffragare, giovare. suffragari.
Suffragio, voto. suffragium. Per ajuto. auxilium.
Suffusione, malattia dagli occhi. suffusio.
Suffolamento, fischio. sibilus. Per cicalamento. susurratio.
Sufolare, fischiare. sibilare.
Sugere, succiare. sugo, exsugo.
Suggellamento. obsignatio.
Suggellare, sigillare. obsignare. Per turar bene. obturare.
Suggellato. obsignatus.
Suggello. sigillum.
Suggere, succiare. sugere.
Suggerire. suggero, moneo, in memoriam revoco.
Suggestione. dolus, impulsus.
Suggettare. subjicere.
Suggetto, o soggetto, cioè argomento. argumentum. Per persona. vir.
Soggetto, cioè sottoposto. subjectus, obnoxius.
Suggezione. servitus.
Sughero, sovero. suber.
Sugna, grasso di porco. axungia.
Sugo. succus, i. D'agresta. omphacium, ii. Di balsamo. opobalsamum, i. Di assenzio. absinthium, ii. Di papavero. opium, ii. Senza sugo. exsuccus, a, um. Sugoso. succosus, succulentus, succi plenus.
Sviamento. abductio. Neut. deviatio, aberratio.
Sviare, levar dalla via, distorre. abduco, is, amoveo, es. Sviare uno dagli studj. abducere aliquem a studiis. Disviarsi. deflecto, is. Sviarsi dall'ufizio. abduci ab officio. Sviato. abductus, seductus. Sviato, senza via, devius, avius.
Sviluppare. expedio, explico, extrico, exsolvo, dissolvo, enodo. L'animo. expedire animum. Le faccende. negotia expedire, vel explicare. Svilupparsi. expedire se se.
Sviluppato. extricatus, expeditus.
Svisare. faciem, as, vultum deformare.
Svisceraro. eviscero, as. Svisceratamente. ex animo, unice.
Svisceratezza. vehemens amor.
Svitare. invitationem revocare, retractare.
Svitecchiare, contrario di avviticchiare. extricare, avellere.
Sviziare. vitium adimere, detrahere.
Sulforeo. sulphureus.
Sunto, ristretto. summa, compendium.
Suo. suus, a, um. Il suo. suum, i, sua, orum, res sua.
Suocero, padre della moglie. socer, eri. Suocera. socrus, us.
Svogliare, V. saziare, svogliamento. stomachi malacia.
Svogliato. stomachi malacia laborans, fastidiens.
Suola, parte della scarpa. solea, æ, solum, i.
Svolazzare. volito, as.
Svogliere. evolvo, explico.
Svogliataggine. fastidium.
Suolo, superfizia della terra. solum, i.
Svoltare. voltare. flectere.
Svoltatura. flexus.
Suono. sonus, i, sonitus, us. A suon di corno. ad buccinam, ad buccinam inflatam, ad buccinæ sonum. Suono di tromba. clangor, oris, tubæ cantus. Senza suono. insonus. Che ha suono terribile. horrisonus.
Suore, monaca. virgo Deo sacra, Monacha.
Superare. supero, vinco. Superare tutti di felicità. superare fortunam omnium.
Superabile. superabilis, vincibilis.
Superbamente. superbe, elate, jactanter.
Superbia, alterigia. superbia, fastus, animi elatio.
Superbo, altiero. superbus, elatus.
Superbazzo. elatior.
Superficiale. extimus.
Superficialmente. superficie tenus. Per leggiermente. leviter.
Superficiario, è colui, che edifica su quel d'altri con licenza del padrone, pagandogli certo utile. superficiarius.
Superficie. superficies, ei, summum, i, summa pars.
Superfluamente. supervacuo.
Superfluità. superfluitas, redundantia. Superfluo. superfluus. Essere superfluo. supersum, es.
Superiore, sost. præfectus.
Superiore, addiett. superior.
Superiorità. auctoritas, atis.
Superlativamente. magnopere.
Superlativo. superlativus.
Superno. supernus.
Superstizione. superstitio. Superstizioso. superstitiosus. Superstiziosamente. superstitiose.
Supino, steso col ventre in su. supinus, a, um. Alla supina. supine.
Suppa, o zuppa. intrita panis. In vino. panis ex vino. In brodo. panis ex jure.
Suppellettile. supellex.
Supplica. libellus, i, libellus supplex. Colui ha dato la supplica. supplicem tabellam obtulit, supplicem se per libellum exhibuit. Supplicare, pregare. supplico, as. Supplicazione. supplicatio, onis. Supplichevole. supplex, icis. Supplichevolmente. suppliciter, demisse.
Supplicio, pena. supplicium, ii, pœna, æ.
Supplimento. supplementum, i. Per supplimento. in supplementum.
Supplire. suppleo, es, compleo, expleo.
Supporre, presupporre. puto, existimo, pono.
Supposizione, il presupporre. positio.
Supposta, sorta di medicamento. balanus.
Supposto, sust. supposizione. positio.
Supposto, addiett. positus.
Supprimere. supprimo.
Supremo. supremus, a, um.
Surrettizio, scrittura surrettizia, cioè falsa. subreptitius.
Surrogare, sustituire. subrogare.
Surrogazione. substitutio.
Suscitamento. excitatio.
Suscitare, svegliare. suscito, as. Guerra. bellum suscitare, conflare.
Susina, albero. prunus, i. Salvatica. spinus, i. Susina frutto. prunum, i.
Suso, su. sursum.
Suspendere. suspendo. Suspensione, atto giudiciale. intercessio.
Susseguente. subsequens, consequens. Susseguenti. posteri, orum.
Susseguentemente. deinceps.
Sussidio, ajuto, soccorso. subsidium, ii.
Sussiego, sostenutezza. gravitas.
Sussistere, essere. existere, esse.
Sussistenza. substantia, essentia.
Susta, corda per legar some. funis.
Sastantivo. substantivus.
Sustituire, metter in luogo d'un altro. substituo, sufficio, subrogo, sufficere aliquem in alterius locum. Sustituto. substitutus. Sustituto, sost. vicarius, ii. Sostituzione. substitutio. Sustituto, sost. suffectus.
Susurrare, mormorare. susurro. Susurro. susurratio, susurrus, i, obtrectatio. Susurrone. susurro, onis, obtrectator, maledicus.
Suzzare, rasciugare a poco a poco. sicco, paulatim tergere.
Suzzo, suzzato, rasciugato. siccus, siccatus.

T

TAbarroccio. centunculus.

Tabarro, vest. penula, æ, lacerna. Di feltro. gausape, is. Di cuojo. penula scortea. Col cappuccio. cucullio, onis. Da contadino. cucullio, sub, lacerna pinguis, rustica, gausapina. Tabarrato. penulatus. Luogo del tabarro. penularium.
Tabernacolo, vaso da cose sacre. tabernaculum, i, thensa, æ. Per capella. sacellum.
Tacca, picciol taglio. incisura. Per magagna. macula, labes.
Taccagnare, ingannare scherzando. cavillor.
Taccagno, avaro. illiberalis.
Taccato. maculosus. Per tagliato. incisus.
Taccia. menda, vitium, culpa, nota.
Tacciare. noto, taxo, accuso.
Taccola, uccello. graculus, i, monedula, æ.
Taccone, pezzo di zoccolo. soli resegmen.
Tacconare. farcio, is, resarcio.
Taccuino, brevesicordo, che si tiene di ciò che si dee fare, o dire. commentariolum.
Tacere. taceo, es, sileo, silentium habere, tenere. Tacere cosa di vergogna. obticeo. Far tacere. silentium imponere, indicere.
Tacito, chi tace. tacitus, i. Tacito, quel che è taciuto. tacitus

tacitus, a, um.

Taciturnità. taciturnitas, reticentia.

Taciturno. taciturnus.

Tacitamente. tacite, silentio, clam.

Taleno, animale. oestrus, asilum, tabanus.

Taffetà, tela di seta leggerissima. bombycina tela.

Taglia, o tessera. tessera, ae. Per la gabelle. vectigal, tributum. Taglie di riscatto de' prigioni. Redemptionis pretium, lytrum, i.

Taglia borse. manticularius, sector zonarius. Tagliacantoni. gladiator, sicarius. Taglia fieno. foenisex, ecis. Taglia pietra. lapicida, ae. Taglia legna. lignarius.

Tagliamento. caesio, sectio. Per uccisione. caedes.

Tagliapietre. quadratarius.

Tagliare. caedo, is, secido, incido, seco. Intorno. amputo, circumseco, circumcido. Sotto. succido. In mezzo, per mezzo. intercido. Via, aufero. In due parti. disseco. Da qualche cosa. decido, deseco. Le borse. manticulor. Un bosco. sylvam succidere, excidere. Con denti. dentibus infecare. Legna. ligna, vel lignorum caedem facere. La testa. obtrunco, decollo. La lingua. linguam exsecare. Il naso. nasum mutilare, desecare. L' orecchio. aurem mutilare. Le mano. manum praecidere. A membro, e membro. membratim scindere, vel secare. Minuto. minutim, vel minutatim concidere. Le unghie. secare, vel resecare, vel demere ungues. Le penne, o l'ale. pennas, vel alas decidere. In pezzi. concido, rescindo. A pezzi. trucido. La speranza. spem praecidere. I nodi de gli alberi. abnodo, as. La cima. decacumino, as. Insin sul vivo. insecare ad vivum. Una sentenza d'alcuno. infringere sententiam alicujus.

Taglieta. caedes, caesio.

Tagliatura, taglio. caesura, incisura, sectio. Per la cosa tagliata. segmen, resegmen.

Tagliente. acutus, a, um.

Tagliere, quadro. quadra, ae. Tondo. orbis, is. Taglio. V. tagliatura. Pel filo del coltello. acies, ei. Di taglio, adverb. caesim.

Taglione, pena. talio, onis. Taglione, o taglia grande. vectigal ingens.

Tagliuola, laccio. pedica, ae.

Tagliuzzare. minutim secare.

Talco. lapis specularis.

Tale. talis, & le. Il tale. ille. Talchè. ita ut, adeo ut. A tal termine. eo, eo loci. Talmente. ita, sic. Tal' ora. aliquando, interdum.

Tal che. ita ut.

Talentare. placere, probor, arrideo.

Talento, moneta. talentum, i. Per abilità, facultas. Per desiderio. cupiditas, voluntas.

Tallone. talus, i. Di tallone. talaris.

Talmente. adeo, ita. Talmente che. adeo, ut. Talora. interdum.

Talpe, animale. talpa, ae.

Tal volta, e talora. interdum.

Tamarigio, albero. tamarix, myrica, ae.

Tamaro, pianta. vitis taminia.

Tamburo, strum. tympanum, i. Tamburello, crusmatis. Tamburino. tympanista, ae. Tamburina. tympanistria, ae. Suonar il tamburo. tympanum pulsare, tundere. Suonata di tamburo. tympani sonus.

Tambussare, percuoter bene. diverbero, as.

Tamigiare, cernere la farina. incerno, is.

Tamigio. incerniculum, li.

Tampoco, ancora. etiam.

Tana, caverna, dove stanno le fiere. lustrum, i, specus, us, spelunca, ae, caverna, ae.

Tanaglia. forceps, ipis.

Tanè, colore. color tanus, vel ravidus.

Tanghero. Rudis, rusticus.

Tanti. tot. Tanti, e tanti. innumeri.

Tantino. tantulus, tantillus. Un tantino. tantulum.

Tanto. tantus, a, um. Tanto, ecc. tam, tantum, adeo. Tanto, a quanto. tam, quam. e con li comparativi. eo, quo, vel tanto, quanto. Tanto presto. tam cito. Tanto lungo tempo. tamdiu. Tanto più. eo magis. Tanto meno. eo minus. Tanto che. adeo ut, ita ut. Tante volte. toties. Tanto pochi. tam pauci. Tanto quanto, tutto quel che. quidquid.

Tantosto. statim, illico.

Tapinare, viver in miseria. misere vivere.

Tapino. miser, aerumnosus, infelix. Tapinello. misellus.

Tappetto. tapes, tis, tapete, is, tapetum, ti.

Tappezzare. peripetasmatis ornare, sternere.

Tappezzeria. peripetasma, aulaeum, peristroma.

Tara, il tarare. taxatio.

Tarare, tassare. taxo, as.

Tarato. taxatus.

Tarantello, salame. thynni venter. Per giunta, che si dà a' compratori. auctarium.

Tarantola, serpe simile alla lucerta. stellio.

Tardamente, tardi, tardo. tarde, sero, cunctanter. Alquanto tardi. tardius aliquanto.

Tardamento, tardanza, tardità. cunctatio, mora, tarditas, tardities, retardatio. Senza tardanze. sine mora, nulla mora, abjecta omni cunctatione. Tardamento di giorno in giorno. procrastinatio.

Tardare, attiv. trattenere. moror, demoror, remoror, tardo, retardo, teneo, detineo, retineo, moram facere, creare, afferre, injicere, nectere, tarditatem afferre, cunctationem injicere, remoram facere.

Tardare, neutr. indugiare. cunctor, moror, demoror, immoror, moram ducere, facere, trahere.

Tardare in qualche luogo. commorari in aliquo loco, moram trahere alicubi. Non è punto da tardare. differendum non est, cunctandum non est, producenda res non est, proferenda, prorogranda, extrahenda, longius ducenda, prolonganda, extendenda.

Tardato. tardatus, retardatus.

Tardatore. cunctator, morator.

Tardivo. Serotinus, serus, serius proveniens.

Tardo. serus, tardus. Nel camminare. tardigradus, tardipes, incessu tardus. Nel parlare. tardiloquus. Ad indugiare. ad injuriam tardus. Tardetto. tardiusculus. Tardivo. serotinus, serus, tardus. Divenir tardo. tardesco.

Targa, arma. pelta, ae, parma, ae, scutum Amazonum. Armato di targa. peltatus, parmatus. Targhetta. parmula.

Tariffa. pretiorum taxatio.

Tarlare, consumarsi dal tarlo. carie infestari, cariem sentire, marcere, torpere. Attiv. rodo, corrodo. Tarlato. cariosus.

Tarlo, animale. caries, ei, teredo, inis.

Tarma, tignuola, verme. blatta, ae, tinea, ae.

Tarmare, guastarsi dalle tarme. tinea infestari, tineam sentire, marcere, accipere. Tarmato. tineosus.

Taroccare, cioè esclamare, o adirarsi. exclamo, irascor.

Tarpare, spuntar l'ale. alas circumcidere.

Tarsia, lavoro d'inserire minuti pezzi di legname di più colori in altro legname. opus segmentatum, tessellatum. Lavorare di tarsia. opus facere segmentatum. Chi lavora di tarsia. segmentati operis artifex.

Tartagliare, balbettare. balbutio, lingua haesito.

Tartaglione. balbus.

Tartare, sorte di torta. Placenta.

Tartareo, infernale. Tartareus.

Tartaresco, di Tartaria. Scythicus.

Tartaruca. testudo, inis. Di tartaruca. testudineus.

Tartassare. male accipere, vexare.

Tartuffolo. frutto. tuber, eris.

Tasca, o scarsella. crumena, ae, pera, ae. Taschetta. perula, sacculus.

Tasse. descriptio, aestimatio. Dell'entrate. aestimatio censûs. Tassa, imposizione. indictio. Tassare, mettere il prezzo. taxo, as, aestimo, as. Le spese delle lite. litem aestimare. Tassatore. aestimator. Tassato. aestimatus, taxatus. Tassare, per tacciare, o biasimare. taxo, as, vitupero, as. Tassato. argutus.

Tasso, albero. taxus, i. Tasso, animale. melis, is. Tasso barbasso, erba. verbascum, i.

Tasta, viluppetto di fila di panno lino da mettere nelle piaghe. linamentum, i, turunda.

Tastare, toccar leggermente, per conoscere le qualità delle cose. tento, as, palpo, as. Bene. pertento. Tastare, provare. periculum facere.

Tasto, prova. specimen. Tasto, strumento de Chirurgo. specillum, i. Tasti dell'organo. Regula.

Tastone, ecc. come andar tastone o a tastone. tentabundum incedere. Parlar a tastone, val temerariamente. temere loqui.

Tatto, uno de' cinque sensi. tactus, us, tangendi sensus.

Taverna. taberna, ae, caupona, ae. Tavernaio, oste. caupo.

Taverniere, chi frequenta le taverne. ganeo. Per tavernaio. caupo.

Tavola, mensa. mensa, ae. D'un piede. monopodium, ii. Con tre piedi. mensa tripes. D'argento. mensa argentea. Apparecchiata. mensa instructa. Apparecchiata per forastieri. mensa hospitalis. Di cibi rari. mensa cibis exquisitissimis extructa, instructa. A tavola. in epulis, apud mensam. Portar, o metter in tavola il pospasto. mensam secundam inferre. Sedere a tavola. accumbo, is. Far tavola comune, cioè mangiar insieme. convivor, is, convivor, aris.

Tavolaccio, scudo di legno. clypeus ligneus.

Tavolato, palco, o pavimento di tavole. tabulatum, i. Tavolato, agg. contabulatus.

Tavoletta, tavolella. assecula, i, tabella, ae. Da imparar a leggere. tabella elementaria. Da scrivere. tabella, ae, pugillaris, is.

Tavoliere da giuocare. fritillus, i, alveus lusorius, tabula lusoria.

Tavolino. mensula, abacus.

Tauro, toro. taurus, i.

Tazza. crater, scyphus, poculum. Grande. patera, ae.

Tazzetta. pocillum, i.

Teatro. theatrum, i. Rotondo. amphitheatrum, i. Teatretto. theatridium, ii. Di teatro. theatralis.

Teco, con te. tecum.

Tedeschi. Germani, Alemani, Teutones. pop. di Germania.

Tediare. taedio afficere, molestum esse.

Tedio. taedium, ii, molestia, ae.

Tedioso. molestus.

Tega di fava, ec. siliqua, ae.

Tegame, vaso di terra. testudo, tegamum.

Tegghie, o teglie, vaso di rame. clibanus, i.

Teglia, arboscello. tilia, ae.

Tegola, coppo. tegula, ae, imbrex, icis.

Tegolina. tegillum, i.

Tela. tela, ae. Grezza. tela rudis. Da giostrare. meta, ae. Dal ragno. aranei tela. Del cuore. praecordia, orum.

Telaro, strum. da tessere. textrina.

Tellina, conchiglia. mitulus.

Telo, pezzo di tela. pars tela. Per dardo. telum, sagitta.

Tema, argom. thema, atis, argumentum, i, propositum, i.

Tema, paura. timor, metus, formido.

Temenza. timor. Levar ogni temenza. omnem metum removere, omni metu liberare, facere, ut omnis metus deponatur.

Temerità. temeritas, atis.

Temerario. temerarius. Temerariamente. temere.

Temere. timeo, metuo, formido. Alquanto. subtimeo. Molto. pertimeo, pertimesco. Esser temuto. timeor, eris, timori esse.

Tempaccio, cattivo tempo. tempus procellosum.

Tempellare, crollare. quassare, concutere.

Tempellata. concussio.

Tempellone, omaccio goffo. languris.

Tempera, consolidazione del ferro. temperatio, temperatura. Per qualità. natura, ratio.

Temperamento, mescolanza. temperamentum, mixtio. Per qualità, natura. natura. Per moderazione. temperamentum, moderatio.

Temperanza. temperantia, temperatio, frugalitas, modestia, moderatio.

Temperantemente. temperate, moderate, abstinenter.

Temperare, dare la tempera al ferro. tempero, as. Temperare, moderare. tempero, moderor. Temperare il vino. vinum diluere, temperare la penna. calamum temperare, aptare, acuminare, apparare.

Temperato. temperatus, moderatus. Mangiare temperato. victus moderatus. Bere temperato. modica potatio.

Temperatoio, coltello da temprar le penne. scalprum, vel scalpellum librarium.

Temperatore. V. temperamento.

Tempesta, o burasca. tempestas, procella. Per la gragnuola. grando, inis.

Tempestare. grandinat, abat.

Tempestoso. procellosus, vel grandinosus.

Tempia, parte del capo. tempus, oris. Tempione. colaphus, temporis percussio.

Tempiere. templi custos, aedituus.

Tempio, edificio dedicato a Dio. templum, i, delubrum, fanum. La parte interiore del tempio. adytum, i, penetrale, is.

Tempo, misura del moto, o della quiete. tempus, oris, dies, ei. Bello, e chiaro. tempus sudum. Atto. tempus idoneum. Cattivo. coelum turbidum. Travagliato. tempus turbulentum. Contrario. tempus iniquum, alienum. Incostante. coelum dubium. Tempi prosperi. secunda tempora, optima tempora, prospera fortuna, secunda, laeta, secundae res. Tempi miseri. adversa fortuna, adversae fortunae fluctus, miseri temporum status, tempora dura, tristia, adversa, iniqua, infausta. Tempi spezzati, o rubati. tempora subsiciva, & secundaria. Lungo. longa dies, temporis longinquitas, vetustas. Di pace. tempus pacatum, tranquillum. Di guerra. belli tempus. Di seminare. tempus sationum, satio, onis. Di mietere. tempus messorium, messis, is. Di coglier l'uve. vindemia, ae. Di coglier l'olivo. oleitas. Di fiere. nundinae, arum. Per tempo. mature, maturissime. A tempo, a suo tempo. tempore, tempori, in tempore, loco, in loco, tempestive, opportune. A tempo debito. suo tempore. Al tempo determinato. ad diem dictam. A certi tempi. statis temporibus. In breve tempo. brevi. In quel tempo, a quel tempo. ex tempore. Per poco tempo. ad breve tempus. Allongar il tempo. producere tempus, proferre diem, prorogare, protrahere, extrahere, protendere, in aliud tempus rejicere. Governarsi secondo il tempo. obsequi tempori, parere tempori, ad rationem temporis ea, quae sunt, accommodare, habenda temporis ratio est. Tar tempo. sumere tempus. Durar tanto tempo. tandiu permanere. Al tempo e di guerra, e di pace. in bello, & otio, belli, & pacis tempore. Tempo verrà. veniet tempus, erit tempus, erit illa dies, illucescet illa dies aliquando. Se averò tempo. Si quid otii nactus ero.

Temporale, sost. tempestas, atis. Temporale, agget. non perpetuo. temporarius. Temporale, cioè secolare. profanus. Temporalmente, ad tempus.

Temporeggiare. inservire tempori. Per differire. cunctari, differre.

Tenace, che tiene fortemente. tenax, acis. Molto tenace. pertinax. Per avaro. avarus.

Tenacemente. tenaciter. Molto. pertinaciter.

Tenacità. tenacitas, atis.

Tenaglia, strom. da fabbro. forceps, ipis.

Tenca, pesce. tinca, ae. Marina. callarias, ae.

Tencone, gonfiatura. bubo, onis, tumor.

Tenda. velum, i, velarium. Da scene. siparium, ii, velum scenicum. Da campo. tabernaculum, i, tentorium, ii. Del general del campo. praetorium. Dalle navi. carbasus, i. Tendale. velum puppis.

Tendere, e stendere. tendo, is, extendo. Tendere o caricare. tendo, is. Tendere lacci. tendo, is. Tendere laccio ad uno. laqueum alicui ponere, struere insidias alicui. Tendere l'orecchie. arrigere aures.

Tenebre, privazione di luce. tenebrae, arum. Amico di tenebre. tenebrio, onis. Tenebrosità. obscuritas. Tenebroso. tenebrosus, tenebricosus, tenebricus, obscurus.

Tenere. teneo, es. A mente. memoria tenere. Ristretto. coerceo, es. A guadagno. habere quaestui. Per capire. capio, is. A Battesimo, e sacro fonte suscipere. Tenere, per servare. servo, as. Tener, per riputare. judico, habeo, existimo. Tener caldo. foveo, es. Tener compagnia. comitari aliquem. Tener con uno, cioè seguitar le fazione di colui. esse cum aliquo, partes, causam alicujus sequi. Tener la casa affittata. aedes conductas habere. Tener celate una cosa ad alcuno. celare aliquem rem aliquam, vel de re aliqua. Tener ragione. dicere jus, res judicare, causas cognoscere, disceptare de controversiis. Tenere a bada. aliquem retardare. Tener a freno. coerceo, es. Tener in lungo. protraho, is. Tener alcuno per padre. patris loco habere. Tener caro. carum habere. Tener il suo grado. retinere dignitatem. Tener alcuno soggetto. imperio aliquem coercere. Tener le mani a se. abstinere manus, vel continere. Tener gli occhi bassi. intueri terram. Tener il suo usato costume. tenere institutum suum. Tenere il campo. habere castra. Tener al Sole. in Sole habere. Tener in ciance, o burlare. habere ludibrio. Tener offerta. exercere cauponam. Tenere scuola. aperire ludum. Tener le spie ad alcuno. observare aliquem.

Tenere, sostant. possessione. fundus, praedium.

Tenerello. tenellus, a, um.

Tenerezza. teneritas, atis, teneritudo, inis.

Tenero. tener, mollis.

Tenerume, cartilagine. cartilago, inis.

Tenore, soggetto. argumentum. Per maniera. tenor, ratio. Tenore, voce di musica. vox media. Tenore, senso. sententia, ae. Dal tenor seguente. in hanc sententiam. Di simil tenore. in eam sententiam. Di un medesimo tenore. eodem exemplo, in eandem sententiam.

Tenta, tinta. tinctura. Tenta, strom. chirurgico. specillum, i.

Tentamento, e tentazione. tentamentum, ti, tentatio, onis.

Tentare, sperimentare, provare. tento, experior. Tentare, se riescono le promesse. tentare fidem polliciti. Tentar bene. pertento. Tentare innanzi. praetento, as.

Tentatore. tentator.

Tentazione. tentatio.

Tentennamento, dimenamento. *quassatio*.
Tentennare, dimenare. *quasso*, *agito*.
Tentennio, tentennamento. *quassatio*.
Tentennonaggine, tardità. *cunctatio*, *tarditas*.
Tentennone, tardo. *cunctator*, *tardus*.
Tentone, andar a tentone. *titubabundum incedere*.
Tentore. *infector*.
Tentura. *tinctura*.
Tenue, sottile. *tenuis*, *exilis*, *gracilis*. Divenir tenue. *gracilesco*.
Tenuità. *gracilitas*, *exilitas*. Per la povertà. *tenuitas*, *atis*, *angustia*, *arum*.
Tenuta, cioè possesso. *possessio*. Tenuta, cioè possessione di terreno. *fundus*. Per capacità. *capacitas*.
Tenuto. *habitus*, *possessus*.
Tenzonare, val quistionare. *pugno*, *certo*.
Tenzona, o contrasto. *concertatio*, *onis*. Tenzonare. *certo*, *pugno*.
Teologia. *theologia*, *æ*, *scientia rerum divinarum*. Teologo. *theologus*, *i*.
Tepidezza. *tepor*, *oris*, tepido. *tepidus*, *tepens*. divenir tepido. *tepesco*, *tepeo*. far tepido. *tepefacio*, *is*.
Terminare. *termino*, *finio*, *definio*.
Termine, segno del fine d'una possessione. *terminus*, *finis*, *limes*. termine, pel fine di qualche cosa. *finis*, *is*. termine, stato. *locus*, *i*. Sin a che termine. *quatenus*. dentro i termini. *intra modum*. Fuor de' termini. *extra modum*. Senza termine. *interminatus*. Porre i termini. *determino*, *as*, *fines constituere*, *statuere*.
Ternario. *ternarius*.
Terra, uno de' quattro elementi. *terra*, *æ*, *tellus*, *uris*, *humus*, *i*, *solum*, *i*. In terra. *in terris*, *vel humi*. Di terra. *terreus*, *terrestris*. Generato di terra. *terrigenus*. Terra ferma. *continens*, *entis*. Bianca. *creta*, *æ*. Per lavar le macchie. *terra Cimolia*. Per far vasi. *creta figularis*, *argilla*, *æ*. Per far mattoni. *terra lateraria*. Che paga affitto. *ager vectigalis*. Che paga decima. *ager decumanus*. Ad affitto per pascolo. *ager scripturarius*. Da seminare. *arvum*, *i*. Seminato. *seges*, *etis*. Seminata ogni anno. *ager restibilis*. un anno sì, e l'altro no. *novalis*, *is*, *novale*, *is*, *vervactum*, *i*.
Terra, quantità di case cinte di muraglie. *oppidum*. Per luogo. *Regio*.
Terra ferma. *continens*.
Terragno, e terregnolo, vicino a terra. *terræ proximus*.
Terrapienare. *aggero*, *aggerem exstruo*.
Terrapieno. *agger*, *aggeratio*.
Terrato. V. terrazzo.
Terrazzano, abitator di terra murata. *oppidanus*, *incola*.
Terrazzo, solaio. *solarium*. Per battuto. *pavimentum*, *figurinum*.
Terremoto, e tremuoto. *terræmotus*, *us*.
Terreno di terra. *terrenus*, *terrestris*, *terreus*.
Terreno, sost. il terreno. *terrenum*, *solum*.
Terrestre, di terra. *terrestris*, *& stre*.
Terribile, spaventevole. *terribilis*, *horribilis*.
Terribilmente. *terribiliter*.
Terriccio, di terra. *terrenus*.
Terricciuola, picciol castello. *oppidulum*.
Terriere. *Vicanus*.
Territorio. *ager*, *agri*, *territorium*, *ii*.
Terrore, spavento. *terror*, *pavor*.
Terso, polito. *mundus*, *elegans*.
Tersamento. *tersio*, *tersum*.
Terzana, febbre. *tertiana*, *æ*, *febris tertiana*.
Terzana, vela minore delle nave. *epidromum*, *i*.
Terzare, arare la terza volta. *tertio*, *as*.
Terzavo, o Terzavolo, padre del bisavolo. *abavus*.
Terzaria, una delle tre parti. *tertia pars*.
Terzeruola, misura di vino. *hemina*.
Terzino, vaso da tener liquidi. *triental*.
Terzo, nom. *tertius*, *a*, *um*. La terza volta. *tertium*, *tertio*. Terza ora. *hora tertia*.
Teschio, *calva*, *æ*, *calvaria*, *æ*.
Teso. *tentus*, *extensus*.
Tesoro. *thesaurus*, *i*. Tesoreria. *ærarium*, *ii*. Tesoriere. *quæstor*, *ærarii præfectus*, *arcarius*, *capsarius*. Tesoreggiare. *divitias*, *vel pecunias cogere*, *coacervare*, *exstruere*, *congerere*.
Tessere, far tela. *texo*, *is*. Appresso. *attexo*. Intorno. *abtexo*. Intrecciare. *contexo*. Nell'orlo. *pertexo*. Tutto insieme. *contexo*. Sino al fine. *pertexo*. Cosa, che si può tessere. *textilis*, *& is*. Tela, o panno tessuto. *textile*, *textum*, *i*.
Tessitore, tessitore. *textor*, *oris*. Arte del tessitore. *textrina*, *æ*. Bottega. *textrina*, *æ*, *textrinum*, *i*, *officina textoria*. Tessitrice. *textrix*, *icis*.
Tessitura. *textura*, *textum*.
Testa, capo. *caput*, *itis*. Parte di dietro della testa. *occiput*, *itis*. Anteriore. *sinciput*, *itis*. Far testa. *repugno*, *resisto*. Testa di chiodo grosso, che si ficca nella porta. *bulla*, *æ*. Chi ha due teste. *biceps*, *ipitis*.
Testamento. *testamentum*, *i*, *tabulæ*, *arum*, *tabulæ summæ*, *vel supremæ*. Scritto. *testamentum scriptum*. A bocca, senza scritto. *testamentum sine tabulis*. Registrato per notaio. *testamentum per tabulas publicas*. Rotto. *testamentum irritum*. Falso. *testamentum adulterinum*, *suppositum*. Per testamento. *testamento*, *ex testamento*. Senza testamento. *intestato*, *ab intestato*. Chi non ha fatto testamento. *intestatus*. Lasciar per testamento. *testamento relinquere*. Falsificatore de' testamenti. *testamentarius*, *testamenti subjector*.
Testare, far testamento. *testari*, *testamentum facere*, *condere*. Chi non può testare. *intestabilis*. Testatore. *testator*. Testatrice. *testatrix*.
Testardo, o testereccio. *cerebrosus*, *cervicosus*.
Testè, avv. ora, adesso, poco avanti. *nunc*, *modo*, *nuper*, *dudum*.
Testicciuola, dimin. di testa. *capitulum*, *i*.
Testicolo, parte dell'animale. *testis*, *is*, *testiculus*, *i*. Borse de' testicoli. *scrotum*, *i*.
Testificare, far testimonianza, far fede. *testor*, *aris*, *testificor*, *testimonium dare*, *dicere*, *perhibere*, *reddere*, *tribuere*, *testimonio esse*.
Testimonianza, testimonio, testificazione. *testificatio*, *testimonium*.
Testimonio, quegli, che testifica. *testis*, *is*.
Testo, vaso di terra cotta. *testa*, *æ*. Testo, componimento. *textus*, *us*, *contextus*. Testo, originale. *exemplar*.
Testoline. *capitulum*.
Tetta, mammella. *mamma*.
Tettare, lattare. *lacteo*, *sugo*.
Tetto, parte superiore della casa. *tectum*, *i*.
Tevere. *Albula*, *Tybris*, *Tiberis*.
Teverone. *Anio*. e *Anien*.
Teza. *teges*, *etis*, *casa*, *tugurium*.
Tepidezza, Tiepidezza. *tepor*.
Tepido. *tepidus*.
Tiglia, albero. *tilia*, *æ*.
Tigna, infermità, che viene sopra il capo. *porrigo*, *inis*, *alopecia*, *æ*.
Tignere, Tingere. *tingo*, *inficio*.
Tignola, tarma. *tinea*, *blatta*. Del grano. *curculio*.
Tignoso. *porriginosus*.
Tigre, animale. *Tygris*, *is*, *vel idis*.
Timidamente. *timide*.
Timidezza, timidità. *timiditas*, *atis*.
Timido, di poco animo. *timidus*, *pavidus*, *exigui animi*, *pusilli*, *infirmi*, *imbecillis*, *qui animo jacet*, *qui facile concidit animo*, *qui animo non viget*.
Timo, erba. *thymus*, *i*, *& thymum*, *i*. Vino fatto di timo. *thymites*, *æ*.
Timone, legno del carro. *temo*, *onis*. Timone della nave. *clavus*, *i*, *gubernaculum*, *i*.
Timoniera. *sedes naucleri*.
Timoniere, colui, che regge il timone. *gubernator*.
Timore, paura. *timor*, *metus*, *formido*.
Timorato, uomo di buona coscienza. *pius*, *religiosus*.
Timorosamente. *timide*, *pavide*.
Timoroso. *timidus*, *pavidus*.
Timpano, strumento bellico. *tympanum*.
Tina, vaso da far il vino. *lacus*, *us*.
Tinca, sorta di pesce. *tinca*.
Tincone, tumore. *bubo*.
Tinaccio, tina. *lacus*.
Tinaia, luogo da far il vino. *calcatorium*.
Tinello, Refettorio. *triclinium*.
Tinello, vaso da lavare. *labrum*, *i*.
Tingere. *tingo*, *is*, *inficio*, *is*.
Tinozza, vaso sotto la tina. *labrum*.
Tinta, tintura, mistura liquida, con la quale si tinge. *tinctus*, *us*, *tinctura*, *æ*, *humor tinctilis*. Nera. *atramentum*, *i*. Da scrivere. *atramentum librarium*, *vel scriptorium*. Da pittori. *atramentum tectorium*. Da calzolaio. *atramentum sutorium*. Di cremesino. *tinctura muricis*. Di grana. *tinctura crocea*.
Tintino, suono. *tinnitus*, *us*. Tintinnare. *tinnio*, *is*.
Tintore. *fullo*, *onis*, *infector*. Arte di tintore. *fullonica*, *æ*. Bottega. *fullonica*, *æ*, *officina infectoris*.
Tiramento. *ductus*, *us*, *ductio*, *onis*, *tractus*.
Tiraneggiare. *tyrannide regnare*, *imperitare*, *tyrannidem exercere*.
Tirannescamente. *tyrannice*.
Tirannesco. *tyrannicus*, *a*, *um*.
Tirannia, dominio tirannico. *tyrannis*, *idis*.
Tiranno, signor ingiusto, o crudele. *tyrannus*, *i*. uccisore di tiranno. *tyrannicida*, *æ*. Farsi tiranno. *tyrannidem occupare*.
Tirare, trarre, condurre a se. *duco*, *is*. Per strascinare. *traho*, *his*. Per gettare. *jacio*, *is*, *jaculor*, *aris*. Tirare, o cavar dal pozzo. *haurio*, *is*. Tirar giù, cioè lanciare da alto a basso dardo, sasso, ec. *dejicio*, *is*. Tirar giù, cioè levar una cosa da luogo alto, e porla in basso. *deduco*, *is*, *detraho*, *is*. Tirar in qua, e in là, o in diverse parti. *distraho*, *is*, *in diversum trahere*. Tirar a se. *attraho*, *adduco*. Da banda, o in disparte. *seduco*, *is*. In dietro. *retraho*, *is*. Innanzi, o in presenza d'altri. *protraho*, *is*. Tirar via. *abstraho*, *is*. Tirar de' calci. *calcitro*, *as*. Tirar a filo. *lineo*, *as*. Tirar un peto. *ventris crepitum emittere*. Tirar alcuno con lusinghe. *allicere aliquem*. Tirar l'acqua al suo molino, cioè cercar il suo interesse. *Rem ad suæ causæ commodum trahere*, *omnia referre ad suam utilitatem*, *omnia suis commodis metiri*. Tirar la barca al mare. *navim deducere*. Al porto. *navim subducere*. Tirarsi da canto. *concedere paululum*, *recedere*.
Tiratore, chi tira. *jaculator*, *jaculans*.
Tiro, tirata, il tirare. *jactus*, *us*, *conjectus*, *us*, *conjectio*, *onis*. Di arco. *sagittæ missio*, *vel emissio*.
Tiro, che non colpisce. *jactus irritus*.
Tirocinio, noviziato. *tyrocinium*.
Tirso. *thyrsus*.
Tisichezza, infermità. *phthisis*, *is*, *tabes*, *is*.
Tisico. *phthisicus*, *tabens*, *tabidus*.
Tisicuccio. *tabidus*.
Tisicume. *phthisis*.
Titolare, cioè intitolare. *inscribo*.
Titolo, inscrizione. *inscriptio*, *onis*, *epigraphe*, *es*, *index*, *icis*, *titulus*, *i*. Per la fama. *nomen*, *inis*. Titolo, nome di Chiesa. *titulus*, *i*. Titolato. *dignitate insignitus*, *prælatus*.
Titubare, vacillare. *titubo*, *hæreo*, *hæsito*.
Titubazione. *hæsitantia*, *hæsitatio*, *titubatio*.
Tizzo, e tizzone. *titio*, *onis*. Acceso. *torris*, *is*.
Toccamento. *tactus*, *us*, *tactio*, *onis*. Leggiero. *attactus*.
Toccare. *tango*, *is*. Leggermente. *attingo*, *is*. Gentilmente, e piacevolmente. *demulceo*, *es*. Il punto. *rem ipsam attingere*. una cosa brevemente. *strictim*, *vel cursim attingere*, *breviter attingere*. Toccar sul vivo. *mordeo*, *es*. La mano. *dexteram contingere*, *jungere*, *interjungere*. Toccare a sorte. *sortito*, *vel sorte evenire*, *obtingere*. Toccare per eredità. *hæreditate obvenire*. Toccare per appartenenza. *attinet*, *pertinet*, *spectat*. Toccato. *tactus*, *contactus*. Non toccato. *intactus*.
Tofo, pietra. *tophus*, *i*.
Toga, veste lunga. *toga*, *æ*. Listata di porpora nell'estremità. *toga prætexta*. Senza listello di porpora. *toga pura*. Vestito di toga. *togatus*. Toga picciola. *togula*. Toga regale. *trabea*, *æ*.
Togliere, pigliare. *capio*, *accipio*, *sumo*. Togliere, levare. *adimo*, *is*. Per forza, o a viva forza. *eripio*, *is*. Di mano per forza. *de manu*, *vel de manibus extorquere*. Sotto mano, o di nascosto. *surripio*, *is*. Con inganno, con astuzia. *intervertо*, *is*. Avanti. *præripio*, *is*. Ad affitto. *conduco*, *is*. Sopra di se. *suscipio*, *is*. Altronde. *transsumo*, *is*. Togliere di mezzo qualche cosa. *intercipere aliquid*. Togliere il trionfo d'alcuno. *eripere alicui triumphum*. Togliere il boccone di bocca ad uno. *eripere bolum alicui*. Togliere in se la causa d'alcuno. *suscipere causam alicujus*. Togliere la decima. *decimo*, *as*. Togliere per istima una possessione. *accipere prædium ad æstimationem*. Togliere la fatica ad alcuno. *levare aliquem labore*. Togliere giù alcuna cosa. *deponere aliquid*, *deripere*.
Tollerante. *patiens*, *tolerans*.
Tolleranza. *tolerantia*, *patientia*.
Tollerare, soffrire. *fero*, *tolero*, *as*, *perferre*.
Tollerabile. *tolerabilis*, *ferendus*. Intollerabile. *intolerabilis*, *non ferendus*. Tollerabilmente. *tolerabiliter*.
Tolto. *ablatus*.
Tomaio, parte di sopra della scarpa. *obstragulum*.
Tomare, far una tombola. *vertere se in caput*, *in præceps ruere*.
Tomasella, o mortadella. *tomaculum*, *a*.
Tomba, Sepolcro. *sepulcrum*.
Tombolare. V. Tomare.
Tomo, parte d'un' opera. *volumen*, *pars*, *tis*.
Tonare, e tuonare. *tonat*, *abat*. Cessare di tuonare. *detonat*.
Tonchiare, esser offeso da tonchi. *lædi a curculionibus*.
Tonchio, verme, che mangia le biade. *curculio*.
Tondare. *Rotundo*, *circumcido*.
Tondato. *Rotundatus*, *circumcisus*.
Tondeggiare. *Rotundum esse*.
Tondeggiato. *Rotundatus*.
Tondetto. *Rotundus*, *subrotundus*.
Tondo. V. circolo, rotondo, piatto.
Tondezze. *Rotunditas*.
Tondino, piattello. *patella*, *lanx*.
Tondo. *Rotundus*.
Tondo, piatto. *patina*, *patella*.
Tonduto, tosato. *tonsus*.
Tonaca, veste lunga. *toga*.
Tonnare, luogo dove si fa la tonnina. *officina thynnaria*.
Tonnina, salume fatto del pesce tonno. *salsamentum ex thynnis*.
Tonno, pesce. *thynnus*, *i*.
Tono, o tuono. *tonitru*.
Tono, accento. *tonus*, *i*.
Tonsura. *tonsura*.
Topazio, pietra preziosa. *topazius*, *ii*.
Topica, scienza, arte di trovar gli argomenti. *topice*, *es*, *topica*, *orum*, *inveniendorum argumentorum disciplina*.
Topinara, animale, che sta sotto terra. *talpa*, *æ*.
Topo, sorcio. *mus*, *sorex*.
Toppa, serratura. *sera*.
Toppaio, chiave, facitor di toppe. *claustrarius*.
Tora, erba. *orobanche*, *es*.
Torbidare, intorbidare. *turbo*, *turbidum efficere*.
Torbidamente. *turbide*, *turbulente*, *turbulenter*.
Torbidezza. *turbamentum*.
Torbido, e turbido. *turbidus*, *a*, *um*.
Torbolento. *turbulentus*, *a*, *um*.
Torcello, quel cerchio di panno lino, che le donne si mettono in capo, per meglio portar peso. *cesticillus*, *is*, *anculus*, *ii*.
Torcere, o storcere. *flecto*, *is*, *deflecto*, *curvo*, *incurvo*. Torcere forte. *obtorquere*.
Torcetto, torcia picciola. *facula*, *læ*.
Torchio, torcolo, torcolare. *torcular*, *aris*, *torculum*, *i*, *torcularium*, *ii*, *prælum*, *i*. Da stampare. *prælum*, *i*. Metter in torchio. *prælo subjicere*.
Torcia, e torchio, doppiere. *funale*, *is*, *cereus funalis*, *fax funeralis*.
Torcigliare, torcere. *torqueo*, *flecto*.
Torcolare, strettoio. *torcular*.
Tordo, uccello. *turdus*, *di*.
Tordo, pesce marino. *turdus*, *di*.
Toribolo, turibolo. *acerra*, *thuribulum*.
Torlo dall'uovo, il rosso dell'uovo. *vitellus*, *i*.
Torma, o turma, compagnia di soldati a cavallo. *turma*, *æ*, *equitum manus*, *vel globus*. Di uomini d'arme. *turma cataphractorum*. D' arcieri. *turma sagittariorum*. Di torma. *turmalis*. A torma torma. *turmatim*.
Tormentare. *crucio*, *excrucio*, *torqueo*, *quæstioni subjicere*. Dar la corda. *fune torquere*. Tormentare per saper il vero. *extorquere veritatem cruciatibus*. Tormentato. *tortus*, *excruciatus*. Tormentatore. *tortor*, *oris*.
Tormento. *cruciatus*, *us*, *cruciamentum*, *tormentum*. Dell'animo. *animi ægritudo*, *angor*.
Tormentoso. *molestus*.
Tornaletto, drappo attorno il letto. *conopeum*.
Tornare, e ritornare. *Redeo*, *dis*, *revertor*, *regredior*, *revenio*, *remeo*, *remigro*, *reversionem facere*. Di paese straniero. *peregre redire*. In vita. *reviviscо*, *is*. A utile. *bene esse*. A danno. *male esse*. A rivedere. *revisо*, *is*. In dietro. *Retro gradior*. Alla sua natura. *Redire ad ingenium*. Al proposito. *Redire ad rem*. In villa. *Repetere rus*, *rus se referre*. In amicizia. *Reconcilior*, *aris*, *redire in gratiam*. L'ardire mi è tornato. *Rediit mihi animus*. Non mi torna bene. *non usus factus est mihi*, *rebus meis minime convenit*.
Tornasole, girasole. *heliotropium*.
Tornata, e ritornata. *Reditus*, *us*, *reditio*.
Torneamento, giostra. *pugna ludicra*.
Torneare, giostrare. *hostiis concurrere*.
Torneo, giostra. *ludicra pugna*.
Torniero, chi lavora di torno. *tornator*.
Torno. *tornus*, *i*. Tornire. *torno*, *as*, *detorno*. lavorato al torno. *tornatus*. Tornitore. *tornator*. Andare e torno. *cursus*, *us*.
Toro, animal noto. *taurus*. Di toro. *taurinus*.
Torpore, addormentamento di membri. *torpor*, *oris*, *torpedo*, *inis*.
Torre. *turris*, *is*. Torreggiare. *in turris modum*, *vel mo-*

re, *vel consistere, turris speciem referre, vel repraesentare.*
Torre, togliere. V.
Tor bando. *abire in exilium.* Torre dalle mani. *e manibus extorquere.* Torre dal mondo. *e medio tollere, e fastollere.* Tor la vita. *vitam adimere.* Tor moglie. *uxorem ducere.* Tor tempo. *tempus sumere.*
Torreggiare. *castar turris extollit, prominere.*
Torrente, fiume. *torrens, tis.*
Torricella, piccola torre. *turricula, a.*
Torrido. *torridus.*
Torrione. *propugnaculum, i.*
Torsello, balletto. *pilula.*
Torso, gambo. *thyrsus, i.*
Torta. *placenta, a, moretum, i.*
Tortamente. *oblique, prave.*
Tortezzo. *obliquitas, flexus, us, tortus, us, distortio.*
Torto, storto. *tortilis, tortuosus, obliquus, curvus, incurvus, contortus.*
Torto, ingiuria. *injuria, a.* A torto. *immerito, immerenter, indigne, inique, injuste.* Far torto. *injuriam facere, inferre, injuria afficere.* Aver torto. *causam iniquam habere.* Ricever torto. *injuriam accipere.* Astenersi dal far torto. *injuria abstinere.* Non lasciarsi far torto. *a se injuriam prohibere, propulsare.*
Tortore, uccello noto. *turtur, ris.*
Tortore, ministro di giustizia. *tortor.*
Tortuosamente. *torte, oblique.*
Tortuosità. *tortus, us, obliquitas.*
Tortuoso. *tortuosus, obliquus.*
Tortura, piegatura. *flexura, torsio.*
Tortura, tormento, corda, che si dà al reo. *cruciatus, quaestio, tormenta, orum.* Dare la tortura. *torquere, de aliquo quaerere, quaestionem habere, tormentis quaerere per tormenta quaerere.*
Torvo, feroce. *torvus, a, um.*
Tosa monete. *erusicatio, onis.*
Tosare, tagliar i capelli, o peli. *tondere, es, detondere.* Alto. *alte tondere.* Basso. *strictim tondere.* A mezz'aria. *modice tondere.* Di nuovo. *retondeo.* Intorno. *circumtondeo.* Sopra pettine. *per pectinem tondere.* Spesso. *tonsito, as.* Infino alla cotenna. *ad cutem tondere.* Tosato. *tonsus.* Non tosato. *intonsus.* Che si tosa. *tonsilis, & le.*
Tosatore. *tonsor, oris.* Tosatrice. *tonstrix, icis.* Tosatura, tonsura. *tonsura, a.* Far quello, che si leva tosando. *pilorum, vel capillorum praesegmina, lanae, vel velleris segmina.*
Tosco, veleno. *venenum, ni, toxicum, i.*
Tosse, infermità. *tussis, is.* Tosse secca. *tussis sicca.* Tosse vecchia. *tussis vetus.* Cagionar tosse. *tussim movere.* Levar la tosse. *tussim discutere.* Tossetto. *tussicula, a.*
Tossicare. *toxicum dare, ingerere, infundere, praebere, miscere.* Metter il tossico in una cosa. *toxico inficere, imbuere.*
Tossico. *toxicum, venenum.* Prender il tossico. *toxicum bibere, haurire.*
Tossicoso. *venenosus.*
Tossire. *tussio, is.* Mandar fuori tossendo. *extussio, is.* Far tossire. *tussim irritare.*
Tosto. *celeriter, statim.*
Totale. *totus integer.*
Totalmente, in tutto. *penitus, prorsus, omnino.*
Tovaglia. *mantile, is, mappa, a, linteum mensae.*
Tovagliola. *mappula, a, mantile parvum.*
Tozzo. *panis fragmentum, frustum.*
Tra, fra. *inter.* Trattanto. *interea, interim.*
Trabacca, specie di padiglione da guerra. *tentorium, ii, tabernaculum, i.* Da camera. *conopeum, i.*
Trabaldare, trafugare. *clam asportare.*
Traballare. *claudico, as, titubo, vacillo.*
Trabeato, molto beato. *perbeatus.*
Traboccare, versar fuori. *effluo, is, superfluo, redundo, extra oras, vel ripas diffluere.* Traboccare, infuso di cosa, che bolle. *effervesco, is.* Traboccare, o precipitare, *decido, is.* Attiv. *dejicio, is.* Traboccante. *superfluens.* Traboccante, riteso di moneta. *praeponderans.*
Trabocchevole, precipitoso. *praeceps.* Per ismisurato. *immoderatus.*
Trabocchevolmente, precipitosamente. *praecipitanter.* Per ismisuratamente. *immodice.*
Trabocchello, e Trabocchetto, luogo da cadervi. *fovea.* per prender uccelli. *decipula.*
Trabocco, e trabocchello. *fovea, a, praecipitium, locus praeceps.* Da pigliar uccelli. *decipulum, i, decipula, a.* Trabocco, macchina da guerra. *aries, etis.* Per ruina. *ruina, casus, exitium.*
Tracannare. *more se ingurgitare, large bibere.*
Traccheggiare, tracciare. *vestigia sequi.*
Traccia, pedata. *vestigium, ii.* Seguitar la traccia di chi va innanzi. *vestigiis aliquem prosequi.*
Tracciamento, macchinazione. *machinatio.*
Tracollare. *prono capite nutare, caput dejicere, demittere.*
Tracollo, *capitis nutatio, o demissio.*
Tracolla. *baltheus.*
Traconfortarsi. *se se consolari, confirmare.*
Tracotanza. *arrogantia, superbia, insolentia.*
Tradimenticato. *oblitus, vel alta oblivione obrutus, omnino oblitus.*
Tradimento. *proditio, onis.* A tradimento. *insidiis, de insidiis, ex insidiis, per insidias.* Ammazzar a tradimento. *per insidias occidere, interficere.*
Tradire. *prodo, is.*
Traditore. *proditor, oris.* Da traditore. *per insidias.*
Tradurre, trasportare da un luogo ad un altro. *traduco, is, asporto, re.* Tradurre da una lingua in un altro. *transfero, interpretor, verto.* In latino. *latine reddere.* Bene. *diserte interpretari.* Di parola in parola. *verbum verbo reddere.*
Traduttore. *interpres.*
Traduzione. *interpretatio.*
Trafficare, far faccende, mercantare. *negotior, aris, habere negotia, gerere negotia, mercaturam exercere, rem agere, negotia tractare.*
Traffico, maneggio. *negotiatio, commercium.* (Cio.
Trafficbino, chi s'intromette in ogni cosa. *negotiosus, ardelio.*
Trafiggere, trapassar da una banda all'altra. *transfigo, transfodio, perfodio, transforo, transverbero, transfigo, transfodio, trajicio.* Spesso. *transfodio, as.* Trafitto. *trajectus, transverberatus.* Trafiggimento. *trajectio.*
Trafitta. *vulnus.*
Traforare. *transforo, perforo.*
Trafugare. *clam asportare, exportare.*
Tragedia, poema rappresentativo di azioni di persone grandi. *tragoedia, a.* Comporre tragedie. *scribere, facere tragoedias.* Attore di tragedie. *tragoedus, i, actor tragicus.* Fattor di tragedie. *poeta tragicus, scriptor tragicus, tragoediae scriptor.* Di tragedia. *tragicus.*
Traggettare, passar oltre navigando. *trans freta, trajicio, transmittere.* Attiv. *trajicio, is.* Traggetto. *trajectus, us, trajectio.* Per il sentiero. *trames, itis.*
Traino, quanto tirano in una volta gli animali. *traha, vehes.*
Tralasciare. *praetermitto, ttis, intermitto.*
Tralasciare gli studj. *feriari a studiis, studia deponere, intermittere, suspendere.*
Traleio, ramo di vite. *palmes, sarmentum.*
Tralignante. *degener, degenerans.*
Tralignare, degenerare. *degenero.*
Tralucere, trasparire. *transluceo, es, polluceo.*
Tralunare, stralunare. *oculos distorquere.*
Trama, materia da riempir la tela. *subtemen, inis.* Trama, inganno. *techna, a, dolus, i.*
Tramare, macchinare. *machinor, aris.* Tramar la morte ad alcuno. *machinari necem alicui.*
Tramescolare. *intermisceo, es.*
Tramettere, intramettere. *interpono, is, interfero, rs, interjicio.* Tramettersi. *interponere se.*
Tramezzare, chiudere con siepe. *sepimentum, septum.*
Tramezzare. *interponere.*
Tramezzata. *partes medianae.*
Tramontano, vento. *septentrio.*
Tramontare. *obeo, cado, occido.*
Tramontare del Sole. *Solis occasus.*
Tramortirsi. *intermori, concidere animo, deficere animo.* Tramortito. *exanimatus, exanimis.* Colui è tramortito. *illum animus defecit, reliquit, destituit, ille intermortuus est, animo concidit.*
Tramutare. *transmuto, as.*
Tranghiottire. *glutio, deglutio, voro.*
Tranguggiare. *devoro, absorbeo.*
Tranquillare *tranquillo, as.* Tranquillità. *tranquillitas.*
Tranquillo. *tranquillus.*
Transgredire, disubbidire. *praevaricor.* La legge. *contra legem committere, vel facere, legem violare.*
Transitorio. *fluxus, fugax, mortalis, caducus.*
Translatare. *transfero.* Translazione. *translatio.*
Trapano. *terebra, a.*
Trapanare. *terebro, as.*
Trapassare, passar oltre. *praetereo, praetergredior.*
Trapassare scorrendo. *praeterfluo, is.* Trapassare volando. *praetervolo, las.* Trapassare il mare. *transmittere mare.* Trapassare da un canto all'altro. *transverberare, confodere.* Trapassar il tempo. *tempus praeterire.*
Trapiantare. *transfero, transpono, transsero.*
Trapiovere. *perpluo, is.*
Trapoirtare. *transfero.*
Trappola, stromento da pigliar sorci. *muscipula, la.*
Trappolare. *decipio, is.*
Trapuguere, lavorare d'ago. *acu pingere.*
Trapunto, lavoriere d'ago. *Opus Phrygium.*
Trarre, tirare. *traho, is.* Trarre, lanciare. *jaculor, aris, torqueo, re.* Trar di calcio. *calcitro, as, recalcitro.*
Trar fuori. *extraho, is.* Trar correggia. *pedere.* Trar sangue. *sanguinem mittere.* Trar sospiri. *ducere suspiria.* Trarre la spada. *stringere ensem.* Trar fuori la spada. *eruere ensem, educere gladium, denudare gladium.*
Trascendare, trascorrere. *transgredior, praeterfluo, praetergredior.* Per trascurare. *negligere.*
Trascendere, eccedere. *excedo.*
Trascina, pesce. *araneus, ei.*
Trascolorare, mutar colore. *pallesco, colorem muto.*
Trascorrere, passar via leggiermente. *transcurro, ris.* Trascorrere leggendo. *translego.*
Trascorso, sust. *error, erratum.*
Trascorso, passato. *transactus, praeteritus.*
Trascrivere, ricopiare. *describo, exscribo.*
Trascuraggine. *incuria, negligentia.*
Trascurare. *negligo.*
Trascurato. *negligens, incuriosus.*
Trasferire. *transfero, ers.*
Trasfigurare. *transfiguro, as.*
Trasfigurazione. *transfiguratio, onis.*
Trasformare. *transformo, as.*
Transfuga, chi fugge a i nostri nemici. *transfuga.*
Transfuggire, è fuggire a i nemici. *transfugio.*
Trasgredire, trapassare. *transgredior, eris.*
Trasgredire, disubbidire. *praevaricor.* La legge. *contra legem committere, vel facere, legem violare.*
Traslatare. *transfero.*
Trasmutare, e tramutare. *transmuto, as.*
Trasognare, andar vagando colla mente. *mente vagor.* Trasognato. *stupidus, stupens.*
Trasone, persona comica. *thraso, nis.*
Trasordinario. *insolitus, extraordinarius.*
Trasparente, che traluce. *translucidus, a, um.*
Trasparenza. *pelluciditas.*
Trasparire. *transluceo, pelluceo.*
Trasporre, trasferire. *transmitto, transpono.*
Trasportare, portare oltre. *traduco, is, transporto, as, transfero, fers.*
Trasporto. *translatio, transportatio.*
Trasti della barca. *transtra, orum.*
Trastullare. *oblecto, re.* Trastullarsi. *se se oblectare.* Trastullo. *oblectatio, oblectamentum.*
Trasverso, traverso. *obliquus, transversus.*
Trasvolare, volare oltre. *transvolo, as.*
Tratta. *jactus, us.* Per distanza. *distantia, intervallum.*
Trattabile. *facilis, mollis, tractabilis.*
Trattare, operare qualche cosa. *tracto, ago.*
Trattare, negoziare. *ago, is.* Trattare una causa difficile. *causam difficilem tractare.* Trattare onoratamente alcuno. *tractare, o accipere aliquem honorifice.* Trattare bene. *bene aliquem excipere.* Trattar cortesemente alcuno. *tractare aliquem liberaliter.* Trattare male. *accipere aliquem.* Trattare con le bastonate. *excipere verberibus.* Trattare a bocca. *coram agere.* Trattar negozj per lettere. *per litteras agere.*
Trattar da traditore. *insidiose agere.*
Trattenere. *detineo, moror.*
Trattevole, maneggievole. *tractabilis.*
Tratto, tiro. *jactus, us, conjectus, us.* Un tratto, finalmente. *tandem.* In un tratto. *repente.* Tratti di corda. *ictus fidicularum.* Tratto, fiata. *vices.* Tratto, agget. tirato. *tractus, a, um.*
Tratto tratto. *saepe.*
Travagliare, dar travaglio. *vexo, jacto, exagito, sollicito, alicui negotium exhibere, molestia aliquem afficere.* Travagliare, rivoltar con l'animo. *cogito, agitare animo.* Travagliato. *vexatus, exagitatus, aerumnosus.*
Travagliatissimo. *aerumnosissimus.*
Travaglio, calamità. *aerumna, calamitas.* Per pensiero, o sollecitudine. *cura, a, solicitudo, inis.* Cavare di travaglio. *ex aerumnis extrahere.*
Travalcare, trapassare. *transgredior, trajicio.*
Travasare, mutar d'un vaso in un altro. *elutrio, as, transfero, transfundo.*
Travasamento. *transfusio, translatio.*
Travata, riparo di travi. *munimentum ex trabibus.*
Travedere, udir una cosa per un'altra. *perperam audire.*
Trave. *trabs, bis, trabes, is, tignum, i.* Di trave. *trabalis.*
Travedere. *hallucinari, perperam videre.*
Travedimento. *hallucinatio.*
Traveggole, aver le traveggole. *hallucinari.* Chi fa venir le traveggole. *qui praestringit oculos, o aciem oculorum.*
Traversa, veste. *cinctus, campestre, supparum.*
Traversale. *transversus, transversarius.*
Traversalmente. *transversè.*
Traversamento. *transversa oppositio.*
Traversare, porsi, o passar a traverso. *transversum esse, objici, opponi, impedire.*
Traversia. *infortunium, ii, res adversae.*
Traverso, traversato. *obliquus, transversus.* Guardar a traverso. *limis aspicere, intueri.* Traversone, avv. *ex transverso, in transversum.*
Travestire. *vestem mutare, commutare, vestitum immutare.* Travestimento. *vestis mutatio.* Travestito. *alieno veste, aliena vestitu.* Da donna. *muliebri veste.* Da servo. *veste servili, famulari.*
Traviare. *de via deducere, a via abducere, avertere.* Neutro. *aberrare.*
Traviato. *devius.*
Travicello. *tigillum, i, trabecula, a.*
Travolare, volar oltre. *transvolo, as.*
Travogliere, rivoltare. *invertere.*
Tre, numero. *tres, & tria.* Tre volte. *ter.* Tre giorni. *triduum, i.* Tre anni. *triennium.* A tre a tre. *terni, a, a.* In tre modi, in tre parti. *trifariam.*
Trebbia, strumento da trebbiare. *tribula.*
Trebbiare. *tritura.*
Trebbio, luogo di tre strade. *trivium.*
Trecca, rivendugliola di cosa da mangiare. *caupona, copa.*
Treccare, far la trecca. *cauponari.* Per ingannare. *decipere.*
Treccheria, inganno. *dolus.*
Trecchiero, ingannatore. *fallax.*
Treccia, capelli intrecciati. *capillamentum, coma plexilis.*
Trecciare, intrecciare. *intexere, flectere.*
Treccone, rivendugliolo di cose da mangiare. *caupo.*
Trecento, numero. *trecentum, trecenti, a, a.* Trecento volte. *trecenties.* A trecento a trecento. *treceni, a, a.* Trecento mille. *trecentum millia.* Trecento milioni. *ter millies centena millia.* Trecentesimo. *trecentesimus.*
Tredeci, numero. *tredecim.* Tredeci volte. *tredecies.* A tredeci a tredeci. *terdeni.* Tredeci mille. *tredecim millia.* Tredeci milioni. *centies tricies centena millia.*
Tredicesimo. *decimus tertius.*
Tregenda, brigata che va di notte con lumi. *larvae facibus armatae.*
Tregea, confetture. *bellaria, orum.*
Treggia, specie di carretta. *traha, a.*
Treglia, pesce. *mullus, i.*
Tregua, sospendimento di arme. *induciae, arum.* Far tregua. *inducias facere, inire, pangere.*
Tremare. *tremo, is.* Tutto, forte, da capo a piedi, *contremisco, is.* Da paura. *trepido, as.* Far tremare. *tremefacio.* Tremando, avv. *trepidanter.* Tremante. *tremens, entis.* Tremebondo. *tremebundus.* Tremolare, *tremo.* Tremoloso, tremolcore. *tremulus.* Tremendo, *tremendus.* Tremore. *tremor, ris.*
Tremolante, orpello, che tremola. *bractea, a, auri lamina.*
Tremolo, pesce. *torpedo, inis.*
Tremuoto. *terrae motus.*
Treno, traino. *traha, vehes.* Per corteggio. *comitatus.*
Trenta, numero. *triginta.* A trenta a trenta, *triceni, a, a.* Trenta volte. *tricies.* Trenta mille, *triginta millia.* Trenta milioni. *trecenties centena millia.* Trentesimo, *tricesimus.*
Trepidare, temere. *trepido.*
Trepidazione. *trepidatio.*
Trepido, pauroso. *trepidus.*
Treppiede, stromento di cucina. *tripus, odis.*
Trescа, danza. *tripudium, saltatio.* Per la battitura del grano. *tritura.* Per compagnia, conversazione. *coetus.*
Trescare, danzare. *tripudio, salto.* Battere il grano. *trituro.* Per ischerzare. *ludere.*
Trespolo, stromento da sostenere le tavola. *tripes, trapezophorum.*
Triaca, medicamento. *theriaca, ca.*
Triangolo, figura. *triangulum.*
Triangolare. *triangularis, triangulus, a, um.*
Tribolare. *crucio, vexo.*
Tribolazione, affanno. *sollicitudo, luctus, acerbitas, calamitas, tempestas, vis malorum, iniquitas fortunae.*
Tribolato. *sollicitus, afflictus, anxius, miser.*

Tri-

Tribolo, trivolo. tribulus. per tribulazione. cura, molestia.
Tribù, parte del popolo. tribus, us. chi è della tribù. tribulis. dell'istessa tribù. contribulis. di tribù in tribù. tributim. pertinente a tribù. tribuarius, vel tribulus.
Tribulare. vexo, as, exagito, sollicito.
Tribune, parte principale del tempio. absis.
Tribunale, luogo del giudice. tribunal.
Tribunalmente. pro tribunali.
Tribunesco, da tribuno. tribunitius.
Tribuno, magistrato. tribunus, i. tribunato. tribunatus, us.
Tributario, chi paga tributo. tributarius, vectigalis, stipendiarius. possessioni tributarie, che pagano gravezza. agri tributarii, non immunes, vectigales.
Tributo, omaggio. tributum, vectigal. pagare tributo. tributa alicui ferre, solvere, pendere.
Tricorde, di tre corde. tricordis.
Tridente, forcina di tre denti. tridens.
Triennio. triennium, trieteris, idis.
Trifoglio, erba. trifolium, ii.
Triforcuto. trifurcus.
Triforme. triformis.
Trigesimo. trigesimus.
Triglia, barbone, pesce. mullus.
Trilingue, chi ha tre lingue. trilinguis.
Trillo, termine di canto. vox crispa, aut minuta.
Trincare, bere assai. perpoto.
Trincato, astuto. vafer, veterator.
Trincea, fortificamento. munitio, vallum, agger. trincerare. circumvallo, circummunio.
Trinchetto della nave. dolo, onis.
Trinciare, vale tagliare. caedo, is, seco, as. trinciare le vesti, o frappare. runcido, concindo. la vivanda. obsonia, vel dapes, vel epulas scindere, concidere, incidere. trinciante, particip. concidens, incidens, scindens. trinciante, sost. obsonii scindendi magister, sector epularum, carptor, scissor. trinciante. scissor. trinciante, aggett. tagliente. acutus. trincio. scissio.
Trinità. trinitas.
Trionfo. triumphus, i. minore. ovatio, onis.
Trionfare, triumpho, as, triumphum agere, ducere, habere. con trionfo minore. ovo, as.
Trionfare, godere. gaudeo, exulto. trionfale. triumphalis. trionfante. triumphans, ovans.
Trionfalmente. triumphantium more.
Trionfatore. triumphator.
Tripartito. tripartitus.
Triplicare. triplicare.
Triplicato. triplex, triplicatus.
Trippa, intestini d'animali. venter, tris, intestina, orum, intestina, orum. trippajuolo. ventrium venditor.
Trippone, che ha gran trippe. ventriosus.
Tripudiare. choreas ducere, tripudiare.
Tripudio, ballo, danza. tripudium, saltatio.
Tristamente. improbe, prave, nequiter.
Tristanzuolo, mal sano. valetudinarius.
Tristarello, alquanto tristo. improbulus.
Tristezza, malinconia. moestitia, moeror. per malvagità. improbitas, scelus.
Tristo, malinconico. moestus, tristis. tristo, infermo. languidus, invalidus. tristo, malvagio. malus, pravus, improbus.
Tritare, minuzzare. tero, is, minutim concidere. affatto. contero. bene. dtero.
Tritello, semolello. furfur secundarius.
Trito, pesto. tritus, comminutus.
Tritolo, minuzzolo. frustum.
Tritume, copia di cose trite. res trita.
Triture. tritura, ae.
Trivellare, forare col trivello. terebro, as.
Trivellino, stromento fabbrile. parva terebra.
Trivello, stromento da forare. terebra, ae.
Triviale. trivialis, vilis.
Trivialmente. vulgariter.
Trivio, luogo, che ha tre vie. trivium, vii.
Triumvirato. triumviratus, tus.
Triumviro. triumvir.
Trivolo, cardo spinoso. tribulus, li.
Trofeo, spoglie de' nemici poste in mostra. trophaeum, phaei.
Troja, femmina del bestiame porcino. porca, sus.
Tromba, stromento da sonare. tuba, ae. curva, lituus, i. da guerra. classicum, i. da cavar acqua. antlia, hydraulus, i. dell'elefante. proboscis, idis. suono di tromba. tubae cantus, clangor. trombettare, sonar la tromba. tuba canere, tubam inflare.
Trombetta. parva tuba. trombetta, o trombettiere. tubicen, inis.
Troncare, tagliare. amputo, trunco, praecido, mutilo, abscindo. il capo. caput, vel collum, vel cervicem abscindere, amputare, praecidere, auferre, desecare, securi ferire, percutere. la mano. manum praecidere. i canali dell'acqua. fistulas praecidere. il discorso. sermonem abrumpere.
Tronco, troncone. truncus, caudex, vel codex, stipes. tronco, agg. truncus, mutilus.
Tronconcello. trunculus.
Tronfo, gonfio. tumidus, turgidus.
Trono, seggio. thronus, i.
Troppo, avv. nimis, nimium.
Troppo, aggett. nimius, a, um.
Trottare, andar di trotto. succusso. trotto. succussus, us.
Trottolo, o trottola, strom. da giuocare. trochus, i, turbo, inis.
Trovare. invenio, reperio. a caso. offendo, is. a far male. deprehendo. per buona sorte. nanciscor, eris. trovare scusa. praetexere causas, causam causae nectere. trovare scusa di star male. causari adversam valetudinem, jurare morbum. andare trovare. aliquem convenire, visere.
Truccare. trudo, is, pila pilam trudere.
Truffa, furberia, inganno. fraus, odis.
Truffare. decipio, fraudo.
Truppa. agmen, turba, cohors.
Truppe di cavalli. turma equitum. di fanti. cohors.
Trutta, o trotta. salar, oris.
Tu, pronome. tu, tute. tu stesso. tutemet.
Tuffare. immergo.
Tugurio, abitazione stretta. tugurium, ii.
Tumulto. tumultus, us. tumultuare. tumultuor, aris, facere turbas. tumultuoso. tumultuosus, turbulentus.
Tuo, pronome. tuus, a, um.
Tuono. tonitru. tuono, accento. tonus, i.
Turare, chiudere. obturo, as, obstruo, is. chiuder la bocca ad alcuno. opprimere aliquem.
Turba, moltitudine, calca. turba, frequentia.
Turbamento, turbazione. perturbatio, onis.
Turbante. tiara, tidaris, is.
Turbare, sturbare. turbo, as, perturbo, commoveo. Grandemente, perturbo. turbarsi di qualche cosa. aliqua re commoveri. turbato. turbatus, perturbatus, commotus.
Turbatamente. turbulenter, turbate.
Turbatore, chi perturba. turbator, oris.
Turbine, vento grande, che raggira la polvere nell'aria. turbo, inis.
Turbido, e turbo. turbidus, a, um.
Turbolenza. perturbatio.
Turcasso, o carcasso. pharetra, trae.
Turchi. Turcae, arum.
Turchina, o turchesa gemma. cyanus, i.
Turchino, colore azzurro. caeruleus, cyaneus.
Turcimanno. interpres.
Turibolo, incensiere. acerra, thuribulum.
Tutela, difensione. tutela, ae. esser sotto tutela. in tutoris potestate esse, in tutela esse.
Tutore, difensore del pupillo. tutor, oris. Esser tutore. alicujus tutelam gerere.
Tuttavia, continuamente. assidue, continenter.
Tuttavia, nondimeno. nihilominus. tuttavia, sempre, semper. tuttavia che, quoties, quotiescumque. contuttavia meno. minus, ac minus.
Tuttavia più. magis, ac magis.
Tutto, sost. universum, i, totum, i. tutto, aggett. omnis, universus, totus. tutto cortese. officiis plenus, perofficiosus, officiosissimus. e così degli altri. e tutta briglia. admisso equo. a tutta voce. summa vocis contentione. a tutto velo. plenis velis. per tutto. ubique, ubique terrarum, vel locorum. del tutto, in tutto, per tutto. omnino, penitus. tutto ad un tempo. eodem tempore. ho inteso il tutto. habeo, omni rem omnem.
Tuttochè. quanquam, quamvis.
Tuttodì. semper.
Tuttora. assidue.
Tuttoquanto. prorsus omnis.
Tutt'uno. idem prorsus.
Tuttutto, tutto affatto. omnis prorsus.

V

U' in luogo di dove. ubi. In luogo di quivi. ibi.
Vacante. vacans, vacuus.
Vacanza. feriae, vacatio, cessatio, intermissio. degli studi. studiorum, seu literarum interstitium, vacatio a studiis. De' giudici. feriae forenses. del guerreggiare. militiae vacatio. de' negozj pubblici. vacatio rerum publicarum. di ogni affare. munerum omnium vacatio. far buona, o mala vacanza. bene, vel male feriari. aver luoga vacanza. perdiu feriari, cessare, vacare, otiari. esser vacanza. quietem esse a negotiis, negotiis quiescere. vacanza picciola. brevis vacatio.
Vacare, riposarsi. vaco, as. per mancar, o finire. desino, is, deficio, is. per attendere. vaco, incumbo, dare operam.
Vacca, animale. vacca, ae, bos, bovis. sterile. taura, ae. gravida. forda, ae, bos forda. giovane. juvenca, ae. vecchia. bos vetula. da figliare. vacca matrix. vacchetta. vaccula, ae. Mandra di vacche. bubile, is, bovile, is.
Vaccajo. bubulcus, i, custos, magister vaccarum.
Vacillamento. vacillatio, titubatio, titubantia.
Vacillare. vacillo, as, titubo, as.
Vaccina, carne di vacca. bubula, ae.
Vacuare, vuotare del tutto. exinanio, is.
Vacuamento, evacuazione. exinanitio, onis.
Vacuità. inanitas, atis.
Vacuo, sost. inane, is, inanitas, atis. vacuo, aggett. inanis, vacuus.
Vagabondare. vagor.
Vagabondo. erro, erraticus, errabundus, vagus.
Vagabondo di notte. noctivagus.
Vagare. vagor, evagor, erro, discurro.
Vagheggiare, rimirar con diletto. contemplor, intueor.
Vagheggiatore. contemplator.
Vaghezza, venustà, grazia. venustas, atis.
Vaglia, valore. Virtus.
Vagliare, crivellare. cerno, cribro.
Vagliatura. purgamentum.
Vaglio, crivello. cribrum, nonnus.
Vago, vagabondo. vagus, erro. per bello. elegans, venustus. per bramoso. avidus, cupidus. vago di gloria. inflammatus ad gloriam, gloriae studio, atque amore flagrans.
Vaguccio, vaghetto. bellulus, venustulus, pulchellus.
Vajato, di color del vajo. variegatus.
Vajo, che nereggia. nigricans. E' anche vajo nome d'un' animale di color bigio, e bianco.
Vajuole, varole. pustulae, arum.
Valendarno, scioperato. otiosus.
Valente. fortis, validus, strenuus. Valentemente. fortiter, strenue, naviter.
Valere, potere. valeo, possum. Valere in arme. praestare armis. valer nel dire. posse ab eloquentia. valer nulla. nihil esse. valere per giovare. juvo, prosum. non valere a dire. frustra dicere. valere, inteso di prezzo. valeo, es. vale tanto. tanti valet. valer un fico. nihil valere. cosa, che vale. multorum res nummorum. valere, nome, cioè la facoltà. fortunae, arum. valersi, cioè servirsi. utor, eris. valersi d'alcuno. uti opera alicui.
Valeriana, erba. nardus sylvestris.
Valicare. transeo, trajicio.
Valico, apertura, passo. aditus, via.
Valigia, fardello, dove si pongono i vestimenti, quando si cavalca. bulga, ae, hippopera, ae, mantica.
Vallato, tutto lo spazio della valle. Vallis.
Vallata, cioè riparo. vallum.
Valle, luogo tra monti. vallis, is.
Valletta, picciola valle. vallicula, lae.
Valletto, paggetto. puer, servulus.
Valore, valsente, prezzo. pretium. Valore d'una manifattura. manupretium, operae pretium. Valore, per prodezza, o virtù. virtus, utis.
Valorosamente. strenue, fortiter.
Valoroso. strenuus, fortis.
Valsente, valore. pretium. Valsente, aggett. equivalente. aequabilis, aequiparabilis.
Valutare. aestimo.
Valuta. pretium, ii. Cosa di poca valuta. paucorum res nummorum.
Vampa, ardore, che esce da gran fiamma. ardor, vapor. di fiamma. flammeus.
Vanagloria. inanis gloria. vanagloriarsi. glorior, aris, jactare se inani gloria, efferri. vanaglorioso. inanis gloriae studiosus, cupidus, jactator.
Vanamente. inaniter, vane.
Vaneggiamento, deliratio, delirium.
Vaneggiare. desipio, is, deliro, as, aliena dicere, loqui, facere, deliramenta loqui.
Vanga, stromento villesco. bipalium, ii.
Vangare. bipalio fodere.
Vangatore. fossor.
Vangelo, Evangelio. Evangelium.
Vangelista. Evangelista.
Vanguardia. frons exercitus, agmen primum.
Vanità. vanitas. chi attende a vanità. qui suum studium rebus levioribus dat, cui placent levitates, qui amant inania.
Vanni, voce poet. pennae, alae, arum.
Vano. levis, vanus, inanis, irritus. Per vuoto. vacuus, inanis.
Vantaggiare. supero, excello. per migliorare. lucror, acquiro.
Vantaggio, utilità. emolumentum, compendium, augmentum, accessio, lucrum, utilitas.
Vantaggiosamente. utiliter.
Vantaggioso. utilis. per chi vuol vantaggi. lucri avidus.
Vantare, vantarsi. glorior, jactare se, ostentare se.
Vantatore, che si vanta. jactator, ostentator, venditator, gloriosus.
Vanto, e vantamento. jactatio, jactantia, ostentatio, venditatio.
Vanto, laude, onore. laus, dis.
Vapore, esalazione. vapor, exhalatio.
Varare, tirare una nave di terra in acqua. deducere navim e navalibus.
Varcare, o passare. transeo, transilio, trajicio. varco, passo, o apertura, d'onde si passa. transitus, aditus.
Variabile, mutabile. varius, mutabilis.
Variamente. varie, variatim.
Variamento. variatio onis.
Variare, attiv. vario, immuto. neutr. discrepo, vario.
Variazione. variatio, discrimen.
Varietà, diversità. varietas.
Vario, diverso, differente. varius, diversus, dissimilis, discrepans.
Varo, curvo. varus, curvus.
Varole, ovvero vajuolo, infermità. pustulae, arum.
Vasaio. figulus, i, fictor, oris. di vasaio. figlinus, figularis. arte, o bottega di vasaio, figulina, vel figlina, ae.
Vasca, tina. lacus.
Vascello. navis, is, navigium, ii.
Vasellame, quantità di vasi. vasarium, supellex, vasa, orum.
Vasellaro, vasaio. figulus.
Vaselletto. vasculum, i. di terra cotta, testula, ae.
Vasetto, picciolo vaso. vasculum, li.
Vaso. vas, asis, vasum, i. da portar il pranzo, ferculum, i. da portar acqua, hydria, ae, aquiminarium, vas aquarium. da portar vino, oenophorum, i, vas vinarium. da portar aceto. vas aceti. da portar olio, guttus, vas olearium. da bere, potorium, ii, vas potorium, cyathus. da mangiare. vas escarium. da lavar le mani, malluvium, ii, malluviae, ae. da lavar i piedi, pelluvia, ae. da tenere vino in fresco, frigidarium, ii, nassiterna, ae. con che si adacqua il vino, cirnea, vel birusa. da mescolare il vino con l'acqua, mistarius, ii. da stufa, labrum, i. da unguento, vas unguentarium. da tenervi medicine, narthecium, ii. da orinare, matula, ae. da cacare, scaphium, ii. Da cocina, vas coquinarium. da mele, vas mellarium. da vendemmia, qualis, corbis. da viaggio, vas viatorium. vaso, nel quale si riceve alcuna cosa, excipulus, i. con le manica, vas ansatum. Con due manichi, diota, ae. con tre, nassiterna. abboccato, o di bocca stretta, vas oris angusti, vel compressi. con la bocca larga, e in fondo stretto, fossile, is, fatto a guisa di barchetta, cymbium, ii. di terra, fictile, is, figlinum, i, testa, ae, testum, i, vas figlinum, fictile, teratum, vel Saminum. di terra da bere, cululus, i. di terra nuovo, fictile novum. di terra vecchio, fictile vetus. di rame, o di metallo, vas aereum, aenum. d'alabastro, alabaster, tri, & alabastrum, i. di legno, vas ligneum. di piombo, vas plumbeum. di vetro, vas vitreum. di vinco, vas vimineum. che getta a goccia a goccia, guttus. stagnato, incoctile, is. intagliato. vas caelatum. vaso intagliato, vas purum. di prezzo, vas pretiosum. vasi di vetro, vitria, orum. Vasi stagnati, incoctilia, ium. coprire il vaso di corame, vas pelliculare.
Vassallaggio. clientela.

Vassallo,

Vassallo, suddito del Signore. subditus, subjectus.
Vassoio, strumento da porter in capo che che sia. circulus, arculus, cesticillus.
Vastamente. vaste.
Vastità. vastitas.
Vasto. vastus.
Vaticinio. vaticinium.
Vaticinare. vaticinor.
Ubbidire. obedio, pareo, morem gero.
Ubbidiente, e obbediente. obsequens, obediens, morigerus.
Ubbidientemente. obedienter, obsequenter, obtemperanter.
Ubbidienza. obedientia, æ, obtemperantia, æ.
Ubbriachezza. ebrietas.
Ubbriaco. ebrius.
Ubbriacone. gurges vinosus.
Ubertà, abbondanza, fertilità. ubertas, fertilitas, copia.
Ubertoso, abbondante. uber, fertilis.
Uccellagione, l'esercizio d'uccellare. aucupium, pii, aucupatio, onis. uccellagione, cioè il tempo di uccellare, tempus aucupii. cosa da uccellagione. aucupatorius.
Uccellare. aucupor, aris, aucupio operam dare, aves capere. uccellare, o beffare, illudo, ludifico, ludificor, ludos facere.
Uccellatoio, uccellare, uccelleja. aucupium, locus aucupii, aucupationis.
Uccellatore. auceps, cupis. da uccellatore. aucupatorius.
Uccellame, cioè gli uccelli. aves, alites, volucres, genus volucrum. per quantità d'uccelli morti, aucupium.
Uccelletto, uccellino. avicula, æ. Uccellettino, aviniasma.
Uccelliera, luogo, dove si tengono gli uccelli. aviarium, ii, ornithon, onis, carcer avium, carcer avium.
Uccelliere, chi ha cura degli uccelli. aviarius, ii.
Uccello. avis, is, volucris, is, ales, itis. Grifagno, o di rapina, avis rapax. da pollaio, aves cortales, vel cohortales. da ingrassare, aves altiles, vel fartiles. con piedi larghi, aves palmipedes. con i piedi fessi, aves fissipedes. domestici, aves cicures. Salvatici, aves feræ. che volano alto. aves præpetes. che volano basso. aves inferæ.
Uccidere, ammazzare. occido, is, interficio, interimo, perimo, conficio, neco, trucido, exanimo, morte afficere, mortem, vel necem afferre, vel inferre, morti, vel neci, vel letho dare, vel dedere, ictum ferre, animam, vel spiritum, vel vitam adimere, auferre, eripere, vita, vel anima, vel luce privare, spoliare, expellere, communi luce privare, lucis usuram eripere, vitam alicui exhaurire, aliquem de medio tollere.
Uccidersi, ammazzarsi. sibi mortem, vel necem, vel lethum consciscere, vitam sibi exhaurire, se exanimare, sibi vim inferre.
Ucciditore. interfector, oris, percussor, ris.
Uccisione, ammazzamento. occisio, cædes.
Ucciso, o occiso. cæsus, occisus, necatus.
Uccisore del padre. parricida, æ.
Uccisore del fratello. fratricida, æ.
Udienza, o audienza. audientia, tiæ.
Udire. audio, is, ausculto. udire attentamente, attente audire. odire con dispiacere, graviter audire.
Udito, uno de' cinque sensi. auditus, us, sensus audiendi, sensus aurium, vis audiendi.
Udito, particip. auditus, a, um.
Uditore. auditor, auscultator.
Uditorio, luogo di udienza. auditorium, concio.
Vecchia. anus, us, vetula, læ.
Vecchiaja, vecchiezza. senecta, senectus, senium.
Vecchierella, diminut. di vecchia. anicula.
Vecchierello, vecchietto. vetulus.
Vecchio, che è in età senile. senex, is, grandævus, ætate plenus, ætate confectus, vir ætatis ultimæ. molto vecchio, persenex. mezzo vecchio, semisenex. di sessanta anni, sexagenarius, annos natus sexaginta. che non cresce, o che passa sessanta anni, minor, vel major sexagenaria. decrepito, senex decrepitus, senex ætate decrepita, senex ætate exacta, senex ætate confectus, homo senectute confectus, homo summa, vel ultima senectute. che tiene un piè nella fossa, senex capularis. vecchio avanti tempo, senex præcox. rimbambito, senex repuerascens, ad pueros regrediens. difficile da contentare, senex difficilis. di molti anni, senex annosus, senex longævus, vel grandævus, senex ætate longæva, vel grandæva. matto, senex delirus, vel delirans. vecchio d'ingegno, senex ingenio. divenir vecchio, senesco, is, veterasco, is, senem fieri, senectutem adipisci, ad senectutem venire. esser vecchio, seneo, es, senem esse. esser vecchio decrepito, ætate decrepita esse, senectute summa, vel ultima esse. da vecchio, agget. senilis, & le, senectus, a, um. da vecchio, avv. more, vel ritu senili, in morem, vel modum senilem, more, vel ritu, vel modo senis, vel senum. più vecchio, senior, natu major, ætate grandior.
Vecchio, agget. di più tempo avanti. vetus, eris, vetustus, a, um, veteranus, senectus, a, um, senilis, & le, priscus, antiquus. alquanto vecchio, antiquior. molto vecchio. pervetus, pervetustus.
Vecchio marino, pesce. vitulus marinus, phoca.
Vecchiotto, vecchio prospero. viridis senex.
Vecchiume, cosa vecchia, o mal' in ordine, scruta, orum.
Vecchiuccio. vetulus.
Veccia, sorta di biade. vicia, æ.
Vecciuolo. mescolato con veccia. vicia permixtus.
Vece, in vece, in cambio, in luogo. pro vice. Vece Console. Proconsul.
Vedere, video, cerno, aspicio, oculis percipere, accipere, haurire. fingere di non vedere, connivere, et. andar a vedere, viso, is, inviso, is. veder bene, veder ogni cosa. pervideo, perspicio. veder benissimo, clarissime cernere. veder poco, cæcutio, is. in mezzo al bujo, cioè in qualche oscurità. cernere per caliginem. veder uno con buone cere, bono vultu, æquis oculis aspicere, vel intueri. di mala cera, con mal'occhio, non libenter aliquem videre. vedere molto, a vedere una cosa da lontano, rem aliquam prospicere. con gli occhi propri, suis oculis videre. non voler vedere, ne udire alcuno, cujuspiam visum, sermonemque fugere. vedere qua, e là, dispicio, is. bello a vedersi, pulcher visu. molto bello a vedersi, ad aspectum præclarus. farsi vedere, facere sui copiam.
Vedere, nome. visus, aspectus, obtutus.
Vedetta, o veletta, luogo di sentinella. specula, æ.
Veditore. spectator.
Vedova, priva del marito. Vidua.
Vedovaggio, o Vedovanza. Viduitas, atis.
Vedovare. colere viduitatem, agere, vel degere in viduitate. per privare. viduare, privare.
Vedovile. Viduus, a, um.
Vedovo, e chi è morta la moglie. Viduus.
Veduta. Visus. veduta, luogo alto da vedere lontano, prospectus, us. veduta da luogo alto, specula, æ. stare in veduta, esse in speculis.
Veemente, vehemens. veementemente, vehementer.
Veemenza. Vehementia.
Vegetare, il vivere della pianta. Vegetus, provenio. vegetare, attiv. Vegeto, as, vegetum facere.
Vegetabile. Vegetabilis, vim habens vegetandi. vegetazione. Vegetatio, vegetamen.
Veggente. Videns. a occhi veggenti. coram.
Veggia, o veglia. Vigilia, æ. Vegghia lunga. pervigilatio. Vegghie di tutta la notte, pervigilationes nocturnæ.
Vegghiare, a vegliare. Vigilo, as, excubo, as. molto, pervigilo. tutta la notte, integram noctem vigilare. un gran pezzo di notte, ad multam noctem vigilare. fin a giorno, usque ad lucem vigilare. tutt'ora, fino al fine, pervigilo, as. far vegliare, o cagionar vigilia. Vigiliam præstare, inducere.
Veglie, o guardie di notte. excubiæ, arum. far le veglie, excubo, as, agere excubias.
Veglio, vecchio. senex.
Vegnente. futurus, proximus.
Vela, tenda della nave. Velum, linteum, i, carbasus, i. vela maggiore, artemon, ii. vela minore, trinchetto, dolon, onis. vela di mezzo, epidromum, i. far vela, o navigare. Velifico, velificor, vela dare, facere, pandere, solvere, ventis permittere. andare a vela, velis navigare. che sostiene la vela, velifer, ra, rum. che va a vela, velivolus, velivolans. che si fa con vela, velificus. di vela, velaris.
Velame, cosa, che cuopre. velamen, velamentum.
Velare, coprire. velo, velo obtendere, prætendere, velum obtendere, prætendere. il velare, obductio, onis.
Velato. velatus. bene, o affatto, convelatus. insieme, convelatus.
Velenare. veneno, as, veneno inficere.
Velenato. venenatus, veneno infectus.
Veleno, tossico. venenum, i, virus.
Veleno, rabbia, stizza. rabies, indignatio, furor.
Velenosamente, con rabbia. iracunde.
Velenosità, ira rabbiosa. rabies.
Velenoso. venenosus, virulentus. per rabbioso, ira furens, iracundus. per mordace, mordax.
Velette, vedetta. specula.
Veletto. velum parvum. da donne, flammeum, i.
Velettaio, chi fa, e vende veletti. flammearius, ii.
Velleità. inanis voluntas.
Vello, lana, o pelo lungo degli animali. vellus, eris, villus, i. pieno di velli, villosus.
Vellato, drappo di seta. sericum villosum. tutto di seta, holosericum villosum. alto, holosericum villosum intertextum. col pelo da una, a l'altra parte, sericum amphimallum. riccio, holosericum brevcum.
Velo, cosa, che cuopre. velum, i, velamen, velamentum. Velo pel capo delle donne, velum, i. del petto, mamillare, is. levar il velo, develo, as. di velo, velatus, & re.
Veloce. velox, celer, citus, rapidus. molto veloce, perceler. più veloce, ocyor, & us.
Velocemente. velociter, celeriter, cito, rapim.
Velocità. velocitas, celeritas, celeritudo.
Veltro, cane velocissimo. canis venaticus.
Vemente, veemente. vehemens.
Vena, biada. avena, æ. Di vena, avenaceus. pertinente a vena, avenarius.
Vena, ricettacolo del sangue. vena, æ. vene gonfia, varix, icis. vene d'acqua, vena fontis, scaturigo, inis, subterranei aquarum meatus. Vena di metalli, vena metallica. vena di dire, stylus dicendi. vena oratoria, facultas oratoria, vis dicendi, copia dicendi.
Venale, da vendersi. Venalis, vendibilis.
Venchi, stroppe. vimen, inis. da atti, vitilia, um. di venchi, vimineus.
Vendemmia, il vendemmiare. Vindemia, æ. Vendemmietta, vindemiola. Vendemmiare, vindemio, as, vindemiam facere. Vendemmiatore, vindemiator, vindemitor, legulus.
Vendere, dare ad altri una cosa per prezzo. Vendo, is, venum dare, venundo, as, venditionem facere, vendito, as, distraho, is, ære, vel pretio mutare, permutare, distrahere. spesso, vendito, as. a questo, e a quello, o a diversi, divendo, is. al mercato, o alla fiera, nundinor, aris. all'osteria, cauponor, aris. all'incanto, auctionor, aris, auctionem facere, auctione constituta vendere, subjicere sub voci præconis, vendere sub hasta. vender caro, care, vel caro vendere, magno, vel magno pretio vendere, grandi pecunia vendere. molto caro, permagno vendere. più caro, carius vendere, pluribus vendere, majore pretio vendere. la metà più caro, dimidio carius vendere. carissimo, plurimi vendere. a buon mercato, vili vendere, parvo, vel parvo pretio vendere. a miglior mercato, vilius vendere, minoris, pretio viliore, vel minore. a buonissimo mercato, vilissime vendere, minimo, vel minimo pretio, paululo. all'ingrosso, vendere ad plenum, in plenum, simul vendere. a minuto, vendere per partes, partibus, minutatim, minutim, minute, paulatim. a contanti, vendere numerata, pecunia numerata, pretio numerare, pecunia præsenti. a prezzo duplicato, duplicato vendere. a credenza, fide vendere, fide interposita, fides interposita, interjectaque, per fidem, per fidem interpositam, sura die vendere. a peso, a misura, pondere, mensura vendere. esporre a vendere, venale ponere. dare a vendere, dare venum. tener a vendere, habere venale. esser venduto, veneo, is, veneo, is. da vendere, venalis, & le. porre titolo alla cosa, che si vende, ædes proscribere.
Vendereccio, venale. venalis. per mercenario. mercenarius.
Vendetta. ultio, vindicta, vindicatio. per vendetta, ulciscendi, vel ultionis causa.
Vendibile, che si può vendere. vendibilis. che non si può vendere, invendibilis.
Vendicare, o vendicarsi. ulciscor, eris. vendicarsi dell'ingiurie, ulcisci injurias. d'alcuno, pœnas ab aliquo petere. far la vendetta per alcuno, aliquem ulcisci. cose da vendicarsene, ulciscendus.
Vendicatore. ultor, oris. vendicatrice, ultrix, icis.
Vendicativo, injuriarum ultor, vindictæ cupidus.
Vendita. venditio, onis. all'incanto, sectio, auctio. al mercato, nundinatio.
Venditore. venditor, oris. di belletto, pigmentarius, ii. di veleno, venenarius. di cosa da mangiare, macellarius, cupedinarius. di companatico, macellarius. di oglio, olearius, di pesce, piscarius, cetarius. di vino a minuto. tabernarius, caupo.
Venduto. venditus, venum datus. non venduto, invenditus.
Veneficio, incantesimo. veneficium, incantamentum.
Venerabile, e venerando, degno d'onore. Venerabilis, venerandus, dignus veneratione, vel observantia. venerare. veneror, colo. venerazione, veneratio, observantia. venerato, cultus. venerabilmente, honorifice, honorate, honorificentissime.
Veneratore. observator, cultor.
Veneratrice. cultrix.
Venerdì, il sesto giorno della settimana. dies Veneris.
Venere, Dea degli amori. Venus, eris. feste di Venere, aphrodisia, orum.
Venereo, venereus, libidinosus.
Venetta. Venula, æ. Gonfia, varicula, æ.
Venezie, Venetiæ, arum.
Venire, andar verso il luogo, dove altri si trova. venio, is. Spesso, ventito, as. ad accordo, ad pactionem venire. volando, advolo, as. in aiuto, cuipiam auxilio venire, venire suppetias alicui. dopo, postvenio, is. innanzi, o prima, ante venio, prævenio. alle mani, o a battaglia, ad pugnam, vel ad arma venire, manus conserere. in contesa, in certamen venire. a fine, ad finem venire. di lontano, peregre advenire. venir bisogno, usu venire. a buon mercato, vilius vendi. a concordia, pacem, vel concordiam inire. alla prova, periculum facere. in luce, appareo, es, in lucem prodire. venir fuore con impeto, erumpo, is. all'incontro, obviam venire, prodire. a mente, in mentem venire. ad abboccarsi, venire in congressum. venir fatto, succedo, is. venir al fatto, in actum irrumpere. venir meno, deficio, is. all'improvviso, supervenire. venir al suo, ad suum pervenire. venir sopra il fatto, in rem præsentem venire. Venir il tempo, tempus advenit, dies venit. non è venuto ancora il tempo, nondum venit dies. venir in luogo d'altri, succedere alicui. venir ad alcuno, accedere ad aliquem, venir in queste fantasie, hanc in opinionem descendere. Venire celatamente, all'improvviso, obrepo, is. venire di rado alla Città, raro in urbem commeare. venire per tempo, venire in tempore. venire tardo, sero venire. venire in fretta, properanter venire. venire subito dopo pranzo, mox a prandio præsto esse. venire i punti de' dadi, cadere puncta. Venire quanto più presto si può, venire ocyssime. venir a noja, molestum esse. venire dietro ad alcuno, sequi aliquem. venir in considerazione di qualche cosa, incidere in rei alicujus considerationem.
Venoso, pien di vene. Venosus.
Ventaglio, ventalo, para mosche. flabellum, i. di penne di pavone, flabellum pavoninum.
Ventare. flo, as, spiro, as. attiv. excitare ventum.
Venteggiare. leniter, leviter, molliter, placide flare, vel spirare.
Ventesimare, d'ogni venti torne uno. vicesimum quemque legere.
Ventesimo. Vigesimus, vicesimus. nel ventesimo luogo, vicesimo. ventesimo primo, primus & vigesimus. ventesimo ottavo, duodetricesimus. ventesimo nono, undetricesimus.
Venti, num. viginti. vent'uno, unus & viginti. venti volte, vicies. ventidue volte, bis, & vicies. a venti, e venti, viceni, æ, a, venti milla, viginti millia. venti milioni, ducenties centena millia. ventina, vicenarius numerus, viginti.
Venticello. Ventulus, lenis aura.
Ventilare, sventolare. Ventilo, as.
Ventilare, cioè consultare. perpendo.
Ventilamento, ventilatura, ventilazione. ventilatio. Per metaf. examen, consideratio.
Vento. ventus, i, spiritus, us. contrario, ventus adversus, reflans, venti vis adversa. prospero, o favorevole, ventus secundus. gagliardo, ventus vehemens, molto fiero, ventus sævissimus. piacevole, aura, æ. con pioggia, ventus procellosus. vento turbine, che in sè si raggira, turbo, inis. turbine ardente, e infocato, prester, eris. che tira a sè le nuvole, cæcias, æ. che nasce da terra, e soffia in mare, ventus apogæus. che nato da terra ritorna da mare in terra, ventus tropæus. nuvoloso, ventus nubilus. che rasserena il Cielo, ventus serenus. da terra, ventus altanus. venti oltremontani, che soffiano due giorni dopo la nascita della canicola, Etesiæ, arum. tramontani, che soffiano sul principio della Primavera, Ornithiæ, arum. fa vento, ventus perflat. il vento è cessato, posuit ventus. col vento in poppa, flatu secundissimo.

I Venti

I Venti sono trentadue.

Levante, Subsolanus, apeliotes, æ. Levante verso Scirocco, Subsolanus Vulturnus. Scirocco Levante, Vulturnus, vel Eurus. Scirocco verso Levante, Vulturnus Euronotus. Scirocco, Euronotus. Scirocco verso Ostro, Euronotus Phœnix. Ostro Sirocco. Phœnix. Ostro verso Scirocco, Phœnix Auster. Ostro, Auster, vel Notus. Ostro verso Garbino, Auster Libonotus. Ostro Garbino, Libonotus. Garbino verso Ostro, Libonoto Zephyrus, Garbino, Noto Zephyrus. Garbino verso Ponente. Noto Zephyro Africus. Ponente Garbino. Africus. Ponente verso Garbino, Africo Zephyrus. Ponente, Zephyrus, vel Favonius. Ponente verso Maestro, Zephyro Corus. Ponente Maestro, Corus, vel Argestes. Maestro verso Ponente, Coro Thracio Zephyrus. Maestro, Thracie Zephyrus. Maestro verso Tramontana, Thracio Zephyro Circius. Maestro Tramontana, Circius. Tramontana verso Maestro, Circio Septentrio. Tramontana, Septentrio. Tramontana verso Greco, Septentrio Aquilo. Greco Tramontana, Aquilo. Greco verso Tramontana, Aquila Meses. Greco, Meses. Greco, verso Levante, Meso Cæcias. Greco Levante, Cæcias. Levante verso Greco, Cæcia Subsolanus. Molti però di questi vocaboli non sono Latini, perchè i Latini non conobbero più di dodici Venti; come si vede in questo medesimo Dizionario sotto la voce Ventus.

Ventolo, ventaglio. flabellum.

Ventolare. ventilo.

Ventosità, inflatio, spiritus, ventositas. Ventoso, pieno di vento. ventosus, a, um.

Ventosa, cornetto, il quale usano i chirurgi per trarre sangue. cucurbitula, æ.

Ventre. venter, tri, uterus, eris. Dolor di ventre, tormina, num. Ventricello, ventriculus, li. Ventruto, che ha gran ventre. ventriosus.

Ventura, sorte, fortuna. eventus, us. Metter alla ventura, in aleam dare, in discrimen dare, adducere, offerre. Venturarsi, se se in discrimen offerre.

Venturiere. miles voluntarius.

Venustà. venustas.

Venusto. venustus.

Venuta, arrivo. adventus, accessus.

Venuzza. venula.

Verace, pieno di verità, verus, verax.

Veracemente, veramente. vere, vero.

Veracità, verità. veritas, atis.

Verbale. verbalis.

Verbena, erba. verbena, æ.

Verbigrazia. verbi gratia, verbi causa, exempli causa, exempli gratia.

Verbo, parte dell'orazione. verbum, i.

Verde. viridis, virens, viridans. Verde scuro, cæruleus, e nigro virens. Verde chiaro, subviridis.

Verdeggiare. vireo, viresco.

Verdeporro, sorta di colore. porraceus.

Verderame. ærugo, inis.

Verderognolo, che ha del verde. subviridis.

Verdetto. subviridis, & de.

Verdezza, o verdore. viriditas, viror.

Verdura. frondes virentes. Verduro, quantità di piante, o erbe verdi, viretum, i.

Verga, bacchetta. virga, æ. Reale. sceptrum, i. Verghetta, virgula, æ. Luogo piantato di verghe, virgetum, i.

Vergare. virgis, virgulis, fasciolis variare, distinguere, discriminare. Vergar carta, scribere.

Vergine, virgo, inis. Di vergine, virginalis, virgineus.

Verginella. virguncula.

Virginità. virginitas, atis.

Vergogna. verecundia, pudor, oris. E' vergogna, pudendum est, pudor est, pudori est. Vergogna, o infamia, ignominia, dedecus, probrum, infamia. Vergogne, virilia, muliebria, pudenda, verenda, genitalia.

Vergognarsi. pudet, ebat, verecundor, aris. Mi vergogno pregarti. impedior verecundia, ut te rogem.

Vergognosamente. verecunde, pudenter, turpiter. Vergognoso. pudens, verecundus.

Veridico. veridicus, verus.

Verificare. comprobo, confirmo, verum facere. Verificarsi. comprobor.

Verisimile. verisimilis, similis veri, vero proximus, credibilis, consentaneus rationi, cum ratione consentiens, non alienus a vero. Verisimilitudine. similitudo veri, probabilitas. Verisimilmente. verisimiliter, probabiliter.

Verità. veritas, verum. Dir la verità. verum dicere, vel loqui. Dire con ogni verità. verissime dicere.

Veritiero. verax, verus.

Verme, o vermo. vermis, is. Che rode le viti. volvox, ocis. Il grano. curculio, vel curgulio, onis. Il legno. cossus, i, teredo, inis. I libri, e i vestimenti. blatta, æ, tinea, æ. Nella lingua de' cani. lytta, æ. De gl'intestini. lumbricus. Della terra. lumbricus, i, colubra cæca. Mal di vermi. verminatio. Per vermi. vermicularis, aris. Verminoso, pieno di vermi. verminosus. Vermicello. vermiculus. Vermicelli di pasta. vermiculi esculenti.

Vermiglio, rosso acceso. ruber, bra, brum.

Vermigliuzzo. rubicundulus.

Vernare, o invernare. hyemo, as, hyberno, as.

Vernata, verno. hyems, hybernum tempus, frigus.

Vernice. sandaracha, æ. Dar la vernice. sandaracham inducere. Vernicato. sandaracha oblitus.

Verno, e inverno. hyems, emis.

Vero, per la verità. veritas. vero agg. verus, a, um. Dir il vero. verum fateri. A dir il vero. ut vere dicam, loquar, ut verum fatear. Non è vero. vero, a vero, a veritate abhorret, procul vero est.

Verone, poggiuolo. mænianum.

Verro, porco maschio. verres, ris. Di verro. verrinus, a, um.

Verrocchio, o porchetta, o instromento per tirar pesi. fucula, æ.

Versaglio, e bersaglio. scopus, pi.

Versare, spandere. effundo, spargo. Versato, praticare. versor, aris.

Versiera, orco. larva, lemur.

Versificare, far versi, verseggiare. facere versus, fundere versus, condere poemata, versum pangere. All'improvviso. versus facere ex tempore.

Verso, nome. carmen, inis, versus, us. Di sei piedi. carmen hexametrum, versus hexameter. Di cinque. carmen pentametrum, versus pentameter. Eroico. carmen heroicum. Lirico. carmen Lyricum, ode, es. Saffico. carmen Sapphicum. Interposto. versus intercalaris. Mozzo. versus mutilus. Sdrucciolo. versus lubricus. Versi molto buoni, o ben fatti. versus quadrati, vel teretes. Mal fatti. versus confragosi, male tornati, vel catenati. Infamatori. carmen famosum. Versetto, versiculus, i.

Verso, preposizione. adversum, adversus, in, erga, versus. Verso noi. erga nos, vel nos versus. Verso altrove. aliorsum. Verso dentro. introrsum. Verso dove. quorsum. Verso man destra, o sinistra. dextrorsum, sinistrorsum, lævorsum. Verso la sera. sub vesperum, sub crepusculum. Verso il far del giorno. prima luce, Verso Ponente. Occidentem versus. Verso l'una, e l'altra parte. utroque versum.

Vertebra, nodo. vertebra.

Vertecchio del fuso. verticillus, i.

Verticale. quæ est supra verticem.

Vertice, cima. vertex.

Vertigine, capogirlo. Vertigo, inis.

Veruno, o qualch'uno. aliquis. Veruno, nessuno. nemo, nullus.

Verza, cavolo. brassica.

Vescovo. Episcopus, Antistes, stitis. Di Vescovo. Episcopalis. Vescovato. Episcopatus, us.

Vescica. Vesica, æ. Vescichetta. Vesicula.

Vespa, animale. Vespa, æ. Vespone. fucus, i.

Vespajo. Vesparum ordus.

Vespro. Vesper. vespera.

Vessare, travagliare. Vexare, molestum esse.

Vessazione. Vexatio, molestia.

Vessillo. vexillum, signum.

Veste. vestis, is, vestitus, us, vestimentum, i, amictus, us, indumentum, i. Da uomo. Vestis virilis, toga, vel tunica virilis. Da donna. palla, æ, stola muliebris, tunica muliebris. Di seta. Vestis serica. Tutta di seta. Vestis holoserica. Di lino. Vestis linea, vel lintea. Di canovaccio. Vestis cannabina. Di lana. Vestis lanea. Di pelle. Vestis pellicea. Di velluto. Vestis holoserica villosa. Di ciambellotto. Vestis undulata. Di scarlatto. Vestis coccinea. Di broccato. Vestis auro intexta. Cremesina. Vestis purpurea. Di setin di Cipro. Vestis subserica. Di Damasco. Vestis Damascena, vel scutulata. Ricamata. Vestis Phrygia, vel acu picta. Bombacina. Vestis e gossypio. Taffetta. vestis bombycina. Di color cangiante. Vestis versicolor. Di bruno, lutto, scorruccio. Vestis lugubris, vel pulla. Fodrata. Vestis subsuta. Pelosa. Vestis villosa. Lunga. toga, æ, vestis longa. Con maniche. tunica manicata. Senza maniche. colobium, ii. Corta. Vestis brevis. Di rispetto. Vestis pretiosa. Da strapazzo. Vestis vilis. Rifatta. Vestis interpolis, interpolata, vel interpola. Rivoltata. Vestis inversa. Di sopra. Vestis exterior, amictus. Di sotto. interior, subucula, tunica. Con le maniche lunghe. Vestis chiridota. Da Re. trabea, æ, toga palmata. Da Senatore. tunica laticlavia, Vestis Senatoria. Faldosa, larga. Vestis laciniata. Listata di porpora. toga prætexta. Per casa. vestis domestica. Da tavola. Vestis convivalis. Che si porta fuori di casa. Vestimentum forense. Per viaggio. Vestis viatoria. Logora, e spelata. Vestis trita. Stracciata. Vestis lacera. Disusata. Vestis obsoleta. Orli della veste. lacinia, arum. Pianele della vesta. segmenta, orum. Piega della veste. ruga, æ.

Vestibolo, cioè l'entrata della casa. Vestibulum, li.

Vesticciuola. Vesticula.

Vestigio, orma, pedata. Vestigium, ii.

Vestimento. Vestis, indumentum.

Vestire. Vestio, is, induo, amicio. Intorno. circumvestio. Vestirsi, cioè vestirsi. induere vestem, vel induere se veste. Vestir da duolo. vestem mutare, pullatum, atratum esse. lungo. longa, vel talari Veste uti.

Vestito. indutus, vestitus, amictus. Alla Francese. indutus vestitu Gallico, more Gallico, Gallorum more. Di bianco. albatus. Di nero. pullatus o atratus. Di grigio. leucophæatus. Di seta. sericatus. Di lino. linteatus. Di pelle. pellitus. Di scorruccio. sordidatus. Poveramente. pannosus, pannis obsitus. Nobilmente. laute vestitus.

Veterano. Veteranus.

Vetrajo, artefice di vetri. Vitriarius, aut vitrarius.

Vetriata. fenestra vitrea, specularia, ium.

Vetrice, sorta di pianta. Vitex, icis.

Vetriciato, luogo pieno di vetrici. locus viticibus consitus.

Vetriuola, sorta d'erba. parietaria.

Vetriuolo. chalcanthum, i, atramentum sutorium.

Vetro. Vitrum, i. Di vetro. Vitreus. Bottega, arte circa il vetro, officina, & ars vitraria.

Vetta, cima. Vertex. Per ramicello. ramusculus.

Vetticciuola, e vetticella, picciola vetta. summitas.

Vettone, pollone. surculus.

Vettovaglia. annona, æ, cibaria, orum, victus, us, penum, i, penus, i, penus, oris, res cibaria. Di esercito. commeatus, us. Di viaggio. Viaticum, i.

Vettovagliare, provvedere di vettovaglie. commeatum comparare.

Vettovagliato. commeatu, aut annona instructus.

Vettura. Vectio, vectura. Pagar la vettura. pro vectura solvere. Dar a vettura. loco, as. Pigliar a vettura. conduco, is.

Vetturale. mulio, cisiarius.

Vetturino. cisiarius.

Vezzeggiare. blandior, iris.

Vezzi, carezze. blanditiæ, arum. Vezzoso. blandus, delicatus, mollis. Vezzosamente. blande, delicate, molliter, comiter.

Vezzosetto. blandulus.

Vezzo. ornamento del collo. monile. Per uso. mos.

Ufficiale. Officialis.

Ufficio. Officium. Essere l'ufficio d'alcuno. esse hoc alicujus munus, hoc ab aliquo expectari, exigi, requiri, hoc ad aliquem pertinere, spectare, attinere.

Ufficioso, chi fa volentieri servigio. officiosus.

Uggia, ombra. umbra.

Ugnere. ungere.

Uguaglianza. æqualitas, æquatio.

Uguagliar. æquo, as, adæquo, as.

Uguale. æqualis, æquus, æquabilis, compar, ris.

Ugualità. V. uguaglianza.

Ugualmente, parimente. æque, pariter, æqualiter.

Vi, in luogo di voi. Vos, vestrum, vobis.

Vi, per quivi. illic.

Via. via. Andar via. secedo, is. Via Lattea. orbis lacteus, circulus lacteus, via lactea, Cœli pars candida.

Via, cioè orsù, eja, age. via, o eia, cioè molto, s'accompagnano con li comparativi. multo.

Via, modo. ratio.

Viaggiare. iter facio.

Viaggio, cammino. iter, itineris. Infattibile. iter inexplicabile. Per mare. iter maritimum. Per terra. iter terrestre. Fuor di strada. iter avium, devium. Ordinario. iter tritum, solemne. Pericoloso. iter infestum, periculosum, non tutum. Dilettevole. iter festivum. Sicuro. iter tutum. Lungo. iter longum. Lunghetto. iter longulum. Corto. iter breve. A piedi. iter pedestre. A cavallo. Iter equestre. Fangoso. Iter lutulentum. Pien di polvere. Iter pulverulentum. Pien di caldo. Iter æstuosum. Cominciato. Iter inceptum. Mezzo. Iter medium. Finito. Iter confectum. Di un giorno. Iter diei. Mettersi in viaggio. committere se viæ, dare se in viam. Far viaggio. Iter agere, facere, conficere, habere. Esser in viaggio. In itinere esse, in via esse. A cavallo. equo iter agere. A piedi. pedibus iter conficere. In carrozza. curru, seu vehiculo iter facere. Far lungo viaggio. longam viam conficere. Far un viaggio d'alcune miglia prestissimamente. passuum aliquot millia pervolare. Dar ad uno il buon viaggio. alicui securitatem itineris augurari, iter cuipiam inoffensum precari. Cominciar, e finir il viaggio a piedi. pedibus iter ingredi, & exequi.

Viale da giardino. xystus.

Viandante. Viator, oris. A cavallo. Viator eques, vel equester. A piedi. Viator pedes, vel pedester.

Viatico. Viaticum, i.

Vicaria, o vicariato. Vices, munus vicarii, legatio.

Vicario, chi sta in luogo d'altri. Vicarius, legatus. Esser vicario. alicujus vicem sustinere, repræsentare, gerere, efficere, implere. Vicario del Papa. qui Pontificis munus fungitur, Pontificis obit partes, Pontificis personam gerit.

Vice Console. Proconsul, pro Consule. Vice Re. Regis vicem implens, gerens.

Vicenda, vicissitudine. Vicissitudo, vices.

Vicenda, contraccambio. [illegible], i. A vicenda, vicendevolmente. Invicem, vicissim, mutuo.

Vicendevole. mutuus.

Vicereggente. legatus, vicarius.

Vicinanza. Propinquitas, proximitas, vicinitas. Vicinato. Vicinia, æ, vicinitas, atis.

Vicino, agg. propinquus, proximus, vicinus, finitimus, conterminus.

Vicino, prep. e avv. apud, ad, juxta, prope. Più vicino. propius. Da vicino. cominus. Esser, o star vicino. in propinquo esse. Vicino a Roma. ad Romam.

Vicissitudine, vicenda, V.

Vicolo, strada stretta di Città, o simile. Vicus, i, angiportum, i. A vicolo per vicolo. vicatim.

Vie più maggiormente. magis, magisque. Vie meno. minus, minusque.

Vietare, proibire. veto, as, prohibeo, interdico. Vietare il passo ad alcuno. prohibere aliquem aditu, intercludere alicui aditum.

Vietato. Interdictus, vetitus.

Viottola, via picciola. callis, is, semita, æ.

Via via, o Via via, incontanente. [illegible], feris.

Vigesimo, ventesimo. Vigesimus, vigesimus.

Ventesimo primo. primus & vicesimus. Vigesimo secondo. alter & vicesimus.

Vigilante. Vigil, vigilans, insomnis.

Vigilantemente. Vigilanter.

Vigilanza. Vigilantia, tiæ.

Vigilare, o vegghiare. Vigilo, as, pervigilo.

Vigilia. Vigilia, æ.

Vigliaccheria, poltroneria. ignavia. Vigliaccamente, ignave.

Vigliacco. Ignavus.

Viglietto. codicillus, epistolium, ii, literulæ, arum.

Vigna. Vinea, æ, vinetum, i. Di poche viti. vinea calvata. Di più sorte di viti. vinea conseminea, conseminalis, barbarica. Piantar, o far la vigna. Vineam instituere, constituere, ordinare, ponere, conserere, novello, as, novellitum serere.

Vignajolo, vignajo, Vinitor.

Vigore, possanza, gagliardia. Vigor, vis. Vigoreggiare, esser nel suo vigore. Vigeo, floreo.

Vigorosamente. fortiter, viriliter, constanter.

Vigorosità. Vigor, vis.

Vigoroso. vegetus, fortis, alacer, firmus.

Vile, di poco, o nuun prezzo. Vilis, abjectus, vulgaris, contemptus. Molto vile. pervilis. Divenir vile. vilesco, is. Aver a vile. contemno, is. Vile, o di bassa condizione. plebejus, vulgaris, humilis, abjectus, homo infimo genere.

Vilimento, sprezzamento. abjectio, onis.

Vilipendere. contemno, nihil facio.

Vilipendio. despicientia, contemptio.

Vilipeso. contemptus.

Villa, possessione con casa. Villa, æ, rus, uris. villaggio, quantità di case insieme con siote di tuguri. pagus, i, vicus, i. villa con buon casamento. Villa bene ædificata. fatta di pietre concie. Villa lapide quadrato structa. vicina alla Città. suburbanum, i, villa suburbana, rus suburbanum. far una villa. Villam ponere, di villa. rusticus, paganus. feste di villa. paganalia, orum. di villa in villa. Vicatim, pagatim. stare in villa, rusticor, aris, ruri esse, rus colere, in agris esse, rusticam vitam agere, rusticari esse.

Villanamente, da villano. rustice, inurbane.

Villaneggiare. contumeliis afficere, onerare, vexare, maledictis onerare, convicia jactare, exagitare, vexare, male accipere, ignominiam inferre, ignominia afficere.

Villanello. rusticulus, subrusticus.

Villania, ingiuria di parole. convicium, maledictum, contumelia. far villania. convicior, aris, convicium facere. dir villania. contumeliose de aliquo dicere.

Villano. rusticus, paganus.

Villeggiare, star in villa. rusticor, ruri ago.

Villeggiatura. Rusticatio.

Villereccio. Villaticus.

Villesco, di villa. Rusticus, agrestis, villaris, villaticus.

Villetta. parvus pagus, viculus.

Vilmente. turpiter, ignave.

Viltà. Vilitas, atis. viltà, ignobiltà. ignobilitas generis. viltà d'animo, animi humilitas, demissio, abjectio, infirmitas, imbecillitas, tenuitas, angustia. vile d'animo. homo exigui animi, demissi, abjecti, infirmi, perangusti, depressi, vilis.

Viluppo. complexio, onis. per intrico. impedimentum, tricæ, arum. viluppparsi. involvor, implicor.

Vimine, vinco grasso. vimen, inis.

Vinaccia, acini dell'uva, uscitone il mosto. Vinacea, æ, vinacea, orum, vinacei, orum.

Vinacciuolo, granellino che è dentro i grani dell'uva. vinaceus.

Vinagro, aceto. acetum.

Vinattiere, chi vende vino. Vinarius, ii.

Vincaja, vincheto. Viminetum.

Vincere, superare. Vinco, is, supero, as. per forza. expugno, as. dal tutto affatto. devinco, pervinco. di cortesia. beneficio vincere. non si lasciar vincere. invictum se præstare. se stesso. Vincere animum. vincere la causa, o lite. causam obtinere, tenere, vincere. la gara. in contentione, vel certamine superiorem, aut victorem discedere, vel abire. la giornata. Victoriam consequi. in battaglia. pugna superare, frangere, acie vincere, fundere, fugare, copias alicujus profligare. i nemici. potiri hostium. in valore. cæteris præstare, vel antecellere. Le lagrime. lacrymas cantacta. vincere l'uno e l'altro con poca fatica. utrunque facile frangere, atque dejicere, nulla angulo evertere, atque mihi victus cessit, victoriam ex utroque tuli.

Vincibile. Vincibilis, superabilis.

Vincido, molle. mollis, lentus.

Vinciglio, vinco. Vimen.

Vincitore. Victor, oris. vincitrice. victrix, icis.

Vinco. Vimen, inis.

Vincolo, legame. Vinculum, i.

Vindicare, far vendetta. ulcisci, eris.

Vindemmia. Vindemia.

Vinetto, vino picciolo. Villum, ii.

Vino. Vinum, i, temetum, i, merum, i. in uva non vendemmiata. Vinum pendens. di prima raccolta, vinum prælignaneum, uno precio. di pianura, o di campo. Vinum campestre. di colle. Vinum collinum. paesano, o del paese. Vinum indigena, patrium. di fuori, forestiere. Vinum alienigena, advectitium, importatum. oltramarino. Vinum transmarinum. novo. mustum, i, vinum novum, novitium, nullius ætatis, cui nihil ætatis accessit. fresco. Vinum recens. fresco, cioè conservato di caldo. Vinum frigidum. vecchio. Vinum vetus, inveteratum. molto vecchio. Vinum pervetus, annosum. di più anni. Vinum annosum. di un anno. Vinum anniculum, annulum, annotinum, hornotinum. di due anni. Vinum bimum. di tre anni. Vinum trimum. di quattro anni. Vinum quadrimum. di mezzo tempo. Vinum ætate medium, ætatis mediæ. imbottato, o in botte. Vinum diffusum, doliare. finito di bollire. Vinum quietum. riposato. vinum requietum. pure. merum, i, meracum, i, vinum meracum. alquanto pure. Vinum meraculum.

Vinolento, dedito al vino. Vinolentus, ebriosus.

Vinolenza. vinolentia, ebrietas.

Vinoso, pien di vino. Vinosus.

Vinto, superato. Victus, devictus.

Vinuccio, vino debole. villum.

Viola, fiore. Viola, æ. tardiva, d'Autunno. Viola calathiana. Gialla. caltha, æ, chrysanthemum, viola lutea. Mammola. purpurea. di Marzo. Viola purpurea nigra, nigricans. Pavonazza. Viola purpurea.

Viola, strom. musicale. lyra, æ, chelys, is.

Violabile, che si può violare. violabilis, le.

Violajo. Violarium. che fiorisce due volte l'anno. Violarium biferum.

Violare, far ingiuria, contaminare. Violo, as.

Violare alcuna. stuprare, corrumpere. violare l'amico. amicum violare, amicitiam inferre, manus afferre, injuriam facere, inferre.

Violazione. Violatio.

Violato, profanato. Violatus, pollutus.

Violato, colore. Violaceus, a, um.

Violatore. Violator, corruptor.

Violentare. Vim inferre, cogere.

Violentato. coactus, vi impulsus.

Violentatore. cogens, impellens.

Violentemente. Violenter, per vim.

Violento, impetuoso. Violentus, furens.

Violenza, forza violenta. Vis, violentia. far violenza. vim offerre, vel inferre, manus violentas alicui afferre, impetum facere in aliquem.

Senza violenza. citra vim, sine vi.

Violino. lyra, testudo.

Violone. lyra.

Viottola, via stretta. semita, æ.

Vipera, serpe. vipera, æ, echidna, æ. di vipera. Vipereus. Viperino, figlio picciolo della vipera. Viperæ catulus.

Virginale. Virgineus.

Virginità. Virginitas.

Virgola dello scrivere. Incisum, i, incisio, onis. far virgole. incisim, vel incise scribere, inciso notam adscribere, appingere.

Virgulto, luogo di molte piante. Virgultum.

Virile, da, o di uomo. Virilis, & le.

Virilità. Virilitas, ætas confirmata.

Virilmente. Viriliter, fortiter.

Virtù, virtude. Virtus, utis, recta animi affectio, recta ratio. naturale. naturæ virtus. Nutritiva. nutriendi vis. Generativa. Virtus genitalis, generandi vis. Per virtù. Virtutis ergo, virtutis causa, virtute.

Virtuole. Virtute prædicus.

Virtuosamente. cum virtute, per virtutem.

Virtuoso. Virtute ornatus, prudens. più virtuoso. Virtute major. Men virtuoso. Virtute minor.

Virtuoso, o amico della virtù. recti studiosus.

Virtuoso, dotto. doctus, eruditus.

Visaccio. facies enormis, vel deformis.

Visaggio. vultus, facies, ei, vox.

Viscere, intestini. exta, orum, intestina, orum, præcordia, orum, viscera, rum. viscerelle. ars sanguis, minuta, parvula, puella. membro particolare di viscere. Viscus, eris. Amar con tutte le viscere. toto pectore diligere, vel amare, ex animo, singulariter, unice. cavar le viscere. eviscero, as. senza viscere. eviscerarus.

Vischio. Viscus, i, viscum, i. invischiare. Visco oblinire, vel obtinere. vischiato. Viscatus, visco oblitus. viscoso. Viscosus, a, um. vischiatelle. Viscata vimina.

Viscido, viscoso. Viscosus.

Visciola, albero. cerasus austera, vel acida. frutto, cerasum acidum, vel austerum, cerasum Apronianum.

Viscosità. tenacitas.

Viscoso. Viscosus, tenax.

Visetto, picciolo viso. Vulticulus, li.

Visibile, che si può vedere. spectabilis, aspectabilis, sub aspectum cadens, vel veniens, quod in oculorum sensum cadit, visibilis.

Visibilmente, apertamente. Evidenter, aperte, palam.

Visiera dell'elmo. buccula, æ.

Visione, cosa, che viene in sogno. Visum, i, visio, onis, species, ei, visa somniorum. Vedere in visione. in somnis videre. udire in visione. audire in quiete, per visum. rappresentarsi una visione. speciem in somnis objici.

Visita, o visitazione. Visitatio, onis.

Visitare, andar a vedere. Viso, inviso, visito, as. di nuovo. reviso, is, revisito, as.

Visitatore. Visitor, explorator. visitatore generale del campo. circitor inspector.

Viso, volto. Vultus, facies, ei, os, oris. malinconico. Vultus severus, & tristis. allegro. Vultus lætus, vel hilaris. da tristo. Vultus nefarius, vel consceleratus. infuriato. plenus furoris vultus. sfacciato. Vultus impertunus, os ferum, vel ferreum, os impurissimum, os impudens.

Vispistrello. Vespertilio.

Vista, uno de' cinque sensi. Visus, us, aspectus, us, oculorum sensus, vel acies, vel visus, cernendi, videndique sensus. vista buona, ben disposta, e sana. inoffensum lumen oculorum. buonissima. clarissima oculorum acies. sottile. acuta oculorum acies. grossa. hebes oculorum acies, hebetudo oculorum. perder la vista, divenir cieco. amittere aspectum, lumina, oculorum visum. lebiare la vista. claritatem visus, vel oculorum facere. voltar la vista. contorquere, vel referre aspectum, avertere oculos.

Vista, l'atto stesso del vedere. Visus, us, aspectus, us. vista d'occhi. aspectus oculorum. vista della Città. conspectus urbis. vista della possessione. conspectus fundi. vista bella. conspectus decorus, pulcherrimus. vista piacevole. conspectus jucundissimus. Vista brutta. Visus indecorus. vista da un luogo alto. specula, prospectus, us. a prima vista. primo aspectu, prima specie, vel facie, vel fronte. Levar o tor la vista. conspectum auferre, vel submovere, prospectum arcere, vel auferre. far bella vista, far bel vedere. aspectum venustum, vel formosum habere, præbere, vel habere speciem venustam, vel formosam. far brutta vista, far brutto vedere. aspectum deformem habere, speciem invenustam habere, vel præbere.

Vista, cioè presenza. aspectus, us. vista di uomo. aspectus virilis. a vista, in presenza. in conspectu. a vista del popolo Romano. Populo Romano inspectante. fuggire la vista. Vitare aspectum.

Vistosità, bellezza. formositas, formæ elegantia, vel venustas, species.

Vistoso, bello. aspectu, visu decorus, jucundus. non vistoso. indecorus visu, vel aspectu. vistosetto, alquanto vistoso. Venustulus.

Vita, unione dell'anima col corpo. Vita, æ. per il tempo, che si vive. Ævum, ævum. per la statura del corpo. statura, æ. vita dell'uomo. vita humana. menare la vita. Vitam agere. uscir di vita, morire. e vita excedere, excedere, de vita exire, e vita migrare, demigrare, emigrare. l'ultimo fiato, o punto della vita. Vitæ extremus spiritus. il fine. Vitæ exitus. salva la vita. salvo capite. vita mia. deliciæ meæ, amores mei, mea vita.

Vitale, che dà vita, e che ha vita. Vitalis, & le.

Vitalità. Vitalitas, vita.

Vite, stromento incavato per linea spirale. cochlea, æ, fatto a vite. in cochleam retortus. A modo di vite, avv. cochleatim, in cochleæ modum.

Vite, pianta, che produce l'uva. Vitis, is. viticella. Viticula, æ.

Vitella. Vitula, æ, bucula, æ.

Vitello. Vitulus, i. Carne di vitello. caro vitulina.

Vitticcio. clavicula.

Vitriola, erba. parietaria, æ, helxine, es, perdicium, ii, herba muralis.

Vittima, animale da sacrificio. Victima, hostia.

Vitto, Victus, us. d'un giorno. diarium, ii, diurnum, i, diurna cibaria. d'un mese. menstruum, i. di un anno. annuum, i.

Vittoria. Victoria. vittorioso. Victor. vittoriosa. Victrix, vittoriosamente. cum victoria. esser vittorioso. palmam ferre.

Vittovaglia. Victus, annona. a buon mercato. Vilitas annonæ. cara. annona durior, ingravescens, annonæ caritas.

Vituperare, biasimare. Vitupero, as.

Vituperio. dedecus, probrum.

Vituperosamente. ignominiose, per dedecus, per ignominiam, turpiter.

Vituperoso. probrosus, infamis, inhonestus.

Viva, voce d'applauso. io.

Vivace, vigoroso. Vivax, acis.

Vivacemente. Vivaciter, alacriter.

Vivacità. alacritas, vigor, oris.

Vivamente, con veemenza. Valide, vive.

Vivanda. esculentum, edulium, ferculum, dapes, epulæ, esca. Delicate. cupedia, orum. avanzate. cibi reposi-ti, reliquiæ. compratore di vivande. obsonator.

Vivandiere. cupediuarius, macellarius.

Vivajo, vivaro. Vivarium, ii. di ostriche. ostrearium. di lumache. cochlearium, ii. di pesci grandi. cetarium.

Viveri, vettovaglie. annona.

Vivere. Vivo, is, spiro, as, vita vivere, vitam vivere, agere, degere. insieme. convivo, cum aliquo convictum habeo. alla giornata, in diem vivere. un giorno, un anno, ec. diem unum vivere, annum vivere. Di ora in ora. Vivere in horam. Gran tempo, o lungamente. pervivo, pervivo, diu vivere, diuturnam vitam ducere, diuturna lucis usura frui, diu inter homines agere. Aver vivuto assai. satis diu vixisse, vitæ spatium peregisse. viver bene, virtuosamente. honeste vivere, cum virtute vivere, virtute vitam agere, innocenter vivere. da uomo da bene. bonorum virorum instituta vivere. di rapina, rapto, ex rapto, de rapto, ut rapina vivere. senza fastidio, allegramente. quiete vivere, jucunde vivere, cum voluptate vivere. contento. Vivere libenter, æque animo esse. stentatamente. duriter vivere. con poca spesa. parce vivere. poveramente. agere vitam parce. in miseria. misere vivere. A suo modo. arbitratu suo vivere. a modo d'altri. arbitratu, vel arbitrio alieno vivere. il resto della sua vita. Exigere reliquam vitam. in un'arte. Exigere vitam aliquo studio, vel arte. di guadagno. Vivere de lucro. In strettissima amicizia con alcuno. Vivere conjunctissime cum aliquo. da meretrice. more meretricio vivere. da bestia. ferinam vitam agere, vivere ferarum ritu. da gentiluomo. liberaliter vivere. alla filosofica. philosophorum in modum, vel in morem vivere. alla grande. magnifice vivere. all'antica. moribus antiquis, vel præteritis vivere. alla moderna. præsentibus moribus vivere. alla naturale. Vivere secundum naturam, e natura. più d'alcuno. Vivendo quempiam vincere, vel superare. alla balorda. Vivere temere, & nullo consilio, inconsulte, ac temere, negligenter. a spese proprie. de suo, vel de proprio vivere. a spese d'altri. de alieno vivere. senza mangiare. nullo cibo vivere. di limosina. precario vivere. di aria. aeris alimenta ali. a caso. Vivere temere, & fortuito, casu, & fortuito, caeco casu. senza mai ammalarsi. Vitam agere a valetudine inoffensam. a lume di lucerna. ad lucernam vivere. da un secolo all'altro. a sæculo ad sæculum vivere.

Vivificare, animo, as, vivifico, as. neutr. vivesco, vivesco.

Vivifico. Vivificus.

Vivo. Vivus, spirans, mezzo vivo. semivivus. al vivo. ad vivum. Vivo vivo. Vivus vidensque.

Viuzza, picciola via. trames, callis.

Viziare, guastare, corrompere. Vitio, corrumpo.

Viziato, pien di vizj. Vitiosus.

Vizio. Vitium.

Ulceraggine. ulceratio, ulcus, eris. ulceroso, ulcerosus.

Uligine, umor naturale della terra. uligo, inis. uliginoso. uliginosus.

Uliva, oliva. olea.

Ulivastro, ulivo salvatico. oleaster. di color d'oliva. oleagineus, pallidus.

Ulivella, ordigno di ferro da levar pesi grandi. anadar.

Ultimamente. proxime, postremo.

Ultimo. Extremus, postremus, novissimus.

Ulula, uccello, barbagianni, allocco. ulula, æ.

Ululare, o urlare. ululo. Ululo, urlo. ululatus.

Umanamente, benignamente, cortesemente. humane, comiter.

Umanarsi, farsi uomo. hominem fieri.

Umanista. humanitatis professor.

Umanità. comitas, humanitas.

Umano. humanus, comis, benignus.

Umettare. humecto.

Umidire, inumidire. humesco.

Umidità. madør, humor.

Umidito, e inumidito. humectus, humefactus.

Umido naturale della terra. aliga, ulæ.

Umido, addiet. ulus, humidus, fluidus. divenir umido. humesco. Esser umido. humeo.

Umile, basso, di bassa condizione. humilis, infimus, submissus. dimesso. modestus.

Umiliare, abbassare, far umile. deprimo.

Umilmente. humiliter, submisse, demisse.

Umiltà, bassezza. humilitas, modestia.

Umore. humor. desiderio. Voluntas.

Umoroso. humidus.

Un, e uno. unus, a, um. un certo. quidam. un non so chi. nescio quis. un altro. alius. Un peggio dell'altro. alius alio nequior. un gran che. res magna. or una cosa, or un'altra. aliud alias. un batter d'occhi.

occhi. nictus, nictatio. Undi dappoi. postridie. Undi avanti. pridie.
Unanimemente. concorditer, unanimi sensu, unanimiter. Molto unanimamente. concordissime.
Unanimo. unanimus, me, unanimus, a, um.
Una volta. olim, aliquando, semel.
Uncinare. unco capere.
Uncino. uncus, i. Da pozzi. lupus, i. Da navi. harpago, inis. Uncinello. parvus uncus.
Uncinato. aduncus.
Undici, num. undecim. A undici, a undici. undeni, e, a. Undici volte. undecies. Undici mille. undecim millia. Undici milioni. centies, & decies centena millia. Undecimo. undecim. Undecima. undecimus.
Ungere. ungo, is, unxi. Bene. perungo. Spesso. unctito, as. Di pece. pico, as, impico.
Unghia, onghia. unguis, is, ungula, e. Unghietta. unguiculus, i. Tagliar l'unghie. resecare ungues. Cavar l'unghia. ungues demere, detrahere. Unghiato. unguibus praeditus, tumatus.
Unghioto. ungulatus.
Unguentiere. unguentarius, ii.
Unguento. unguentum, i. Di mirra. stacte, es. De gigli. unguentum irinum, & irinum. Di fieno greco. unguentum telinum. Di galbano. unguentum galbaneum. Di mosto. unguentum gleucinum. Di mandole amare. unguentum metopium. Di gigli bianchi. unguentum susinum liliaceum, irinum. De levar peli. psilothrum, i. Rosato. unguentum rosaceum, rhodinum. Di maggiorana. unguentum amaracinum, sampsuchinum. Chi fa, o vende unguenti. unguentarius, ii. Chi si unge con unguento. unguentatus.
Unito. unitus, singularis. Unicamente. unice, solum.
Uniforme. similis. Uniformità. similitudo.
Unigenito, figlio unico. unigenitus.
Unione. concordia, conjunctio, unio.
Unire. conjungo, is, copulo, as. Unirsi, coeo, is, cohaeresco, is, conjungor, eris, in unitatem coire. Unirsi a fare qualche cosa. conspirare ad aliquid.
Unità. unitas, monas. Per concordia. concordia.
Unitamente. conjunctim, copulatim.
Unito. conjunctus, copulatus. Per accompagnato. consociatus.
Universale. universus, universalis.
Universalmente. universe, universim, in universum.
Università. respublica, universitas.
Universo, sost. il Mondo. universum, universitas, mundus, universitas rerum.
Distanza tra due universi. intermundium, ii.
Universo, aggett. universus.
Uno. unus, unicus, singularis. Uno, due, o tre. unus, alter, aut tertius. Uno chiunque si sia. unusquivis. Di ogni quanti uno. quotus quisque. Uno di due. alter, ra, rum. L'uno, o l'altro. uterque, utraque, utrumque. l'uno, o l'altro. alteruter, ra, um. Uno per volta. singuli, a, a. Or uno, or l'altro. alius alias.
Unqua, e unque, alcuna volta. unquam.
Untare, ungere. ungo, inungo.
Unto. unctus, inunctus, delibutus.
Untume, materia ontuosa. pinguedo, unguen.
Untuoso. pinguis, oleosus.
Unzione, unctio, inunctio.
Vocabolo, dizione, voce. vocabulum, i, vox, ocis, verbum, i, nomen, inis, dictio, onis. Che si può prendere in l'una, e l'altra parte. Vocabulum anceps, commune, medium. Vocabolario. lexicon. V. G.
Vocale, lettera. Vocalis, is. Vocale, che ha voce. Vocalis, & is. Non vocale. mutus.
Vocalmente. Voce, per vocem, ore.
Vocazione. Vocatus, vocatio.
Vocativo, caso. Vocativus, i, vocandi casus.
Voce. Vox, ocis. Di uomo. Vox virilis. Di donna. Vox feminea, muliebris. Contadinesca. Vox agrestis, vel rustica. Alta. Vox magna, summa. Bassa. vox submissa. Ad alta voce. Voce magna. Ad altissima voce. Voce summa, vel maxima. Con voce bassa. submissim, submissa voce. Chiara, e sonora. Vox limpida, & canora. Compassionevole. Vox ad miserationem accommodata. Fioca, o roca. Vox rauca. Alquanto fioca. Vox subrauca. Morta. Vox intermortua. Picciola. Vox angusta, exigua, parva. Tremolante. Vox tremula, crispa, vibrans. Urlante. Vox ululans. Chi ha buona, o gran voce. Vocalis. Aver buona voce. bene esse voce. Voce uscita di bocca. Vox missa. Sola, o semplice, cioè senza strumenti musicali. Vox assa. Voce di basso. Vox gravis, ima. Di contralto. Vox acuta, vel summo proxima. Di tenore. Vox gravis, vel imae proxima. Di soprano. Vox acuta, summa, vox acuta, vel summe sonans. Tra soprano, e basso. Vox media. Di bambino, che comincia a parlare. Vox vagitus. Vocetta. Vocula, a. Falsetto. Vox acuta, & attenuata. Far la voce della pecora. balo, as. Dell'elefante. barrio, is. Del montone. blatero, as. Delle rane. coaxo, as. Del lupo cerviere. fremo, is. Del porco cinghiale. frendeo, es. Delle volpe. gannio, is. Dell'asino. rudo, is. Del grillo. grylla, as. Del porco. grunnio, is. Del cavallo. hinnio, is. Del cane. latro, as. Del toppo. mintrio, vel mintrio. Del bue. mugio, is. Del becco. musso, is. Del verro. quirrito, as. Della tigre. rancco, as. Del leone. rugio, is. Del serpente. sibilo, as. Della lepre. vagio, is. Del lupo. ulula, as. Dell'ape. bombylo, as. Del barbagianno. bubo, vel bubio, is. Della pernice. cacabo, as. Dell'aquila. clango, is. Del corvo. crocito, as, vel crocio, is. Della nottola. cucubo, as. Del succolo, turailo, as. Del gallo. cucurrio, is. Del cigno. drenso, as. Della cicala. fritinnio, is. Della tortora, o colomba. gemo, is. Della cicogna. glottero, as. Della gallina. glocio, is. Dell'oca. gratito, gingrio. Della grue. gruo, is. De' pulcini. pipo, as, & pipio, is. Della passera. pipio, as. Dello storno. pisito, as. Dell'avoltore. pulpo, as. Del pavone. pupilo, as. Della strige, e pipistrello. strido, is. Dell'anitre. tetrinnio, is. Della rondine. trissonio, is. Dell'alocco. ululo, as. Del reatino. zinzilulo, as.
Voce, o voto, e suffragio. suffragium, ii. Attiva. jus suffragii. Aver voce attiva, e passiva. utriusque suffragii participem, consortem, compotem esse, jus habere. Non aver voce nè attiva, nè passiva. utriusque suffragii jure privari.
Vociferare. clamo, as, vociferor, aris.
Vocina, voce picciola. vocula, a.
Voga, corso, o viaggio. iter, cursus.
Vogare, remare. remigo, as.
Voglia, il volere. voluntas, atis. Sfrenata. libido, inis, cupiditas effrenata, libido immodica. Voglia di bere. potionis desiderium. Di mangiare. cibi cupiditas. Di vomitare. nausea, e, nausea libido. Di andar del corpo senza effetto. tenesmus, i, inanis voluntas egerendi. Di orinare. urina libido. Di donna gravida. gravidae mulieris malacia. Aver gran voglia. cupide velle, valde velle. Fin passar la voglia. voluntatem adimere. Far venir voglia. cupiditatem injicere, movere, incendere. Contro voglia. ingratis, ingratiis. Contra mie voglia. me invito, nolente, adversante, & repugnante, ingratiis. Star di buona voglia. esse bono animo. Di mala voglia. tristem esse. A voglia, o a talento d'alcuno. ad cujuspiam libidinem. Voglia, segno naturale. nota genitiva. Dio voglia. utinam.
Voglio più presto, più tosto. malo, mavis.
Vogliosamente. cupide.
Voglioso. avidus, cupidus.
Voi, pronome. vos. Con voi. vobiscum.
Volare. Volo, as. Spesso. Volito. Addietro. revolo. Attorno. circumvolo. A luogo. advolo. De qualche luogo. evolo. In alto. alte volare. Basso. demisse volare. Giù. devolo. Fuori. evolo. Dentro. involo. Oltre. praetervolo. Sopra. supervolo. Sotto. subvolo. Via, altrove. avolo. Insieme. convolo. Volatile. Volatilis, volucris. Volato, volamento. Volatus, us.
Volatica, infermità. impetigo, inis.
Volentieri. libenter, lubenter, animo libenti, animo volenti. Ti concedo volentieri. libentissime tibi largior, perlibenter concedo, utraque manu do. Mal volentieri. invite, egre, gravate.
Volere. Volo, vis. Non volere. nolo, non vis. Volere più tosto. malo, mavis. Che volete di più? quid vultis amplius? Voler bene. bene cupere, bene velle. Molto bene. valde alicujus causa velle. Voler male. odi, odisti. Voler gran male. male odisse. Volerla con qualcheduno. irascor, eris.
Volgare. vulgaris, & re. Parlar volgare. lingua vernacula loqui.
Volgarizzare. vernacula lingua interpretari.
Volgarmente, comunemente. vulgo. In lingua volgare. vernacula lingua.
Volgere. verto, volvo. Intorno. circumvolvo, in orbem contorquere. Altrove. averto, is. Contro. obverto, is. D'ogni banda. pervolvo. In rovina. male verto. Insieme. convolvo.
Volgo. vulgus, i, multitudo, inis.
Volontà, potenza dell'anima. voluntas, atis, volendi, vel appetendi vis, aut facultas. Volontà, o desiderio. voluntas, cupiditas, libido. Volontà, o benevolenza. voluntas, benevolentia. Secondo la volontà. ex voluntate.
Volontariamente. voluntario, voluntate, sponte, ultro, mea voluntate.
Volontario. voluntarius.
Volonterosamente. libenti animo.
Volonteroso. alacer, promptus. Per bramoso. avidus, cupidus.
Volpe, animale. vulpes, is. Volpetta. vulpecula. Volpicina. catulus vulpinus. Far la volpe. vulpinor, aris. Far voce di volpe. gannio, is. Di volpe. vulpinus, a, um. Volpe marina, pesce. alopecias, a. Volpone. vulpio, onis, vafer, veteranus.
Volta, voce, che si usa in molte maniere. andar la volta, vale andare attorno. circumeo. dar volta, vel mettersi in fuga. fugio. Una volta, semel. Due volte. bis, semel atque iterum. Una volta, e due. semel atque iterum. Una, o due volte. semel, aut iterum. Una, due, e più volte. semel atque iterum, ac saepius. Due, e tre volte. iterum ac tertio, iterum ac tertium. Una volta in tutto. semel omnino, semel unquam. Una volta in vita. semel in vita. Una volta l'anno. semel in anno, vel singulis annis. Un'altra volta. alias. Un'altra volta, cioè la seconda volta. iterum. Una volta per uno. alternis, alternatim, invicem, vicissim, alternas vices, vicibus alternis. Ogni volta che. quoties, quotiescunque. Più d'una volta. plus semel. Di volta in volta. identidem. All'ora la prima volta. tum primum. Far, o dir una volta per uno. alterno, as. La prima volta. primum, primitus. La seconda volta. iterum. La terza volta. tertio, tertium. La quarta, ec. quartum, quintum, decimum, ec. L'ultima volta. ultimum, postremum. Più volte. complurim, saepius. Più, e più volte. etiam, atque etiam, iterum, iterumque. Spesse volte. saepe, saepius, saepissime, saepenumero, frequenter. Tante volte. toties. Quante volte. quoties. Il più delle volte. plerunque. Qualche volta. interdum. Poche volte. raro.
Volta, o volto, coperta curva degli edifici. camera, camaratio, absis, fornix, testudo, inis. Fare a volta. camero, as, concamero, arcuo. Di volta. cameratus, fornicatus.
Voltare, rivolgere. verto, volvo, evolvo, pervolvo, volvo. Voltar le spalle. dare terga, avertere se. La faccia. advertere se. Chi volta le spalle ad uno. alicui aversus. Chi volta la faccia. alicui adversus. Voltar intorno. in gyrum ducere, vel agere. Voltare leggendo libri. evolvere, vel pervolvere libros. Voltar sottosopra. perverto, everto, permisceo. Voltarsi a qualche luogo. vertere se aliquo, respicere aliquo. Voltar l'animo a qualche cosa. animum ad aliquid appellere, adjicere, applicare, advertere. Voltare, o esser voltato. obvertor, eris. Voltato, o volto. versus, transversus, obversus.
Voltato a tramontana. in aquilonem obversus.
Voltare, per tradurre. verto, converto, transfero, interpretor.
Volteggiare, voltarsi qua, e là. huc atque illuc volvi, vel versari.
Volto, il viso. vultus, facies, m. Chi ha volto severo, e tetrico. vultuosus, tristis. Volticello. vulticulus.
Voltojo, uccello. vultur, vulturis.
Voltolamento. volutatio.
Voltolarsi. volutor, aris. Luogo da voltolarsi. volutabrum, i.
Voltoloni, avverb. Andar voltoloni. volutari.
Volubilità. volubilitas, atis. Volubile. volubilis, & le. Per incostante. inconstans. Volubilmente. volubiliter, mobiliter, inconstanter.
Volume, libro. volumen, inis.
Voluttà. voluptas.
Vomero, ferro dell'aratro. vomer, & vomis, eris.
Uomicciuolo, uomicciato. homuncio, homunculus.
Vomitare. vomo, reddo, rejecto. Spesso. vomito, as. Sopra la tavola. in mensam vomere. In presenza d'alcuno. in alicujus conspectu vomere. Sangue. sanguinem vomere, reddere, rejicere. Fuori. evomo, revomo. Il veleno della malignità. evomere virus acerbitatis. Vomitar, cioè trar fuori i danari. evomere pecuniam. Aver voglia di vomitare. nauseo, as. Far vomitare. V. vomito.
Vomito. vomitio, onis, vomitus, us. Cagionar vomito. vomitionem, vel vomitum concitare, movere, ciere, facere, creare. Cosa, che cagiona vomito. vomitorius, a, um. Fermare il vomito. vomitum inhibere, supprimere, sistere.
Uomo. homo, vir.
Uomo da niente. nebulo, nequam, futilis, nihili, abjectus.
Uomo di buona vita. integer vitae, scelerisque purus, integer, innocens, probus.
Uomo da bastone. verbero, onis.
Uomo di poco prezzo. semissis homo.
Uomo di singolar virtù. heros.
Uomo non maritato. caelebs.
Uomo per uomo. viritim.
Uomo vile. infimus homo, plebejus.
Uopo, profitto, ed utile. opus, commodum, utile.
Vorace. vorax, helluo.
Voracità. ingluvies, voracitas.
Voragine, profondità senza fine. vorago, inis.
Vostro, con voi. vobiscum.
Vostro. vester, stra, um.
Votare, evacuare. vacuo, as, exhaurio, is, inanio, is, evacuo. Votare, far voto. Vedi voto. Votato. exhaustus, evacuatus. Votato, cioè obbligato con voto. votus.
Voto, agget. vacuo. vacuus, inanis.
Voto, sostant. promessa fatta a Dio. votum, i. Far voto. voveo, es, votum facere, nuncupare, suscipere, concipere. Adempir il voto. votum exsolvere, persolvere, reddere. Rinnovar il voto. votum instaurare, renovare. Il far voto. voti nuncupatio. Voto, che si appicca a qualche Santo. tabula, vel tabella votiva. Voto di cera. effigies cerea.
Voto, suffragio. suffragium, ii. Votare, dar il voto. suffragor, aris, suffragium ferre, calculum adjicere. Voto favorevole. suffragium laetum, faustum, omnium, secundum. Disfavorevole. suffragium triste, infaustum, inimicum, adversum. Dar il voto in favore. pro aliquo, vel secundum aliquem suffragari, suffragium ferre, album calculum adjicere. In disfavore. contra quempiam suffragium ferre, nigrum calculum adjicere, suffragio, vel calculo refragari. Aver tutti i voti. suffragia omnium ferre.
Uovo. ovum.
Uovolo. spezie di fungo. boletus.
Vozzacchio, uccello. bubo, onis.
Upiglio, sorta d'aglio. ulpicum.
Upupa, upega. upupa, a.
Urbanità, civiltà. urbanitas.
Urbano. civilis, urbanus.
Urgente, premuroso. praesens, urgens.
Urgenza, necessità. necessitas.
Urina. urina.
Urinare. mingo.
Urlare, far la voce del lupo. ululo, as. Urlo, urlamento. ululatus, us.
Urna, vaso. urna, a.
Urtare. urgeo. Per inciampare. offendo, incido. Ispignere. impello. Urtato. impulsus. Urto, urtone. impulsio.
Usanza. mos, oris, consuetudo, inis. Ricevuta, o praticata. mos receptus. Del paese. mos patrius. Ad usanza antica. more antiquo, veteri. Ad usanza di ladri. ritu latronum. Metter usanza. morem inducere. Metter una cosa in usanza. in morem aliquid inducere, perducere. Conservare l'usanza. morem tenere, retinere, custodire, servare. Rimetter l'usanza. morem reducere. Per usanza. more, ex more, de more, ex consuetudine. E' usanza. mos est, moris est, in more est, de more positum est, mos obtinuit, mos invaluit, consuetudo ita fert, usus fert.
Usare, costumare. solere. Usar attiv. assuefacio, is. Usare, adoperare, servirsi. utor, adhibeo, es. Usar male. abutor, eris. Usare spesso. usurpo, as. Usar l'ufficio. fungi munere. Usare l'autorità. adhibere auctoritatem.
Usare diligenza. adhibere diligentiam, incumbere in rem aliquam. Usar una diletto. fruor, eris. Usare il suo costume. uti consuetudine sua. Da usarsi. utendus, a, um. Usarsi, esser in uso. in usu esse. Da più. pluribus in usu esse. Usato. usitatus. Non usato. inusitatus, insuetus.
Usatamente. vulgo, communiter.
Usatti, calcari di cuojo. socci.
Usbergo, corazza. thorax.
Usciolo, portiera. diathyrum, velum.
Uscita. janitrix.
Usciere. janitor.
Uscio, porta. ostium, ii. Di dietro. posticum, i.
Uscire. exeo, is, egredior, eris. Fuora. procedo, prodeo, in publicum prodire. Di mente. a mente effluere. D'impaccio, o fastidio. defungor, eris. Delle fatiche. defungi

fange laboribus. Incontro. obviam prodire. Non uscir mai di camera. nunquam egredi cubiculo, pedem e limine cubiculi nunquam efferre.

Uscita. exitus, us, egressus, us. Per successo o fine. exitus, us, eventus, successus. Per flusso del corpo, diarrhaea, æ. Per quel che si spende in tutto l'anno. exitus, us, expensum, i.

Usignuolo. luscinia.

Usitatamente. usitate.

Usitato. usitatus.

Uso, l'usare. usus, us, usura, æ. Per costume. mos, consuetudo.

Usoliere, nastro da legare. ligamentum.

Usuale. usu obvius.

Usufruttuare. utor, fruor. Usufrutto. usufructus. Usufruttuario. usufructuarius.

Usura. fœnus, oris, usura, æ. Di usura. fœnebris, & bre. Prender ad usura. fœnore accipere, fœnerato accipere, fœnus sumere. Dar, o far usura. fœneror, aris, fœnori dare, fœnore occupare, fœnerato dare, in fœnus dare. Con usura. fœnerato. Usura di 1. per 100. fœnus unciarium. Di 4. fœnus trientarium. Di 5. fœnus quincuncibus. Di 6. semissibus. Di 7. septuncibus. Di 8. bessibus. Di 9. dodrantibus. Di 10. dextantibus. Di 11. deuncibus. Di 12. centesimis. Di 14. binis septuncibus. Di 16. binis bessibus! &c. Usura rigorosa. fœnus grave, grande, magnum. Usurajo. fœnerator, usurarius, danista. Da usurajo. fœneratorius, usurarius, danisticus. L'usuretta. fœnusculum.

Usurpare, occupar quel d'altri senza ragione. occupo, as, sibi assumere, ad se rapere, traducere, transferre, in rem suam vertere aliena, in aliena jura invadere.

Usurpare per usare. usurpo, adhibeo, utor.

Usurpamento, o Usurpazione. injusta occupatio.

Utello, picciol vaso da oglio. lecythus.

Utensili. utensilia, um, supellex, vasarium.

Uterino. uterinus.

Utero. uterus.

Utensili. utensilia, ium.

Utile. utilis, & le. Utile a niente. ad nullam partem utilis. Esser utile. usui esse, ex usu esse.

Utile, sost. utilitas, emolumentum. Far ogni cosa per util suo. omnia utilitate sua metiri. Un bell'utile. praeclara utilitas.

Utilità. utilitas, atis, commodum, i, emolumentum, i. Grande. utilitas praeclara. Vera. solida utilitas. Publica. utilitas reipublicae.

Utilmente. utiliter, compendiose.

Uva. uva, æ. Luglistica. uva Julia, Quotilis. Gialla. uva heluola. Moscatella. uva apiana. Passa. uva passa, astaphis. Brusca. uva acerba. Bruschetta. uva miscella. Che comincia maturarsi. uva varia. Mezza fatta. semiacerba. Troppo matura. uva vieta. Buona da mangiare. uva escaria. Dolce. uva leporaria. Primaticcia. uva praeva, praecoqua. Secca al Sole. uva insolata. Tardiva. uva serotina. Rossa. uva rubens. Zibibo. uva apiana, Cerauniana. Appiccante, uva pensilis, pendens. Facciosa. fecinia, rubelliana. Senza granelli. uva apyrena. Durace. uva duracina. Grano dell'uva. acinus, i, acinum, i. Granello, o vinacciolo. vinaceum, vinaceus. Grappolo, o graspo. racemus, i, botrys, ruis. Scorza. folliculus, i. Vinaccia. vinacea, arum, vinacea, orum, vinacei, orum.

Volcano, tenuto Dio del fuoco. Vulcanus, i.

Vulgare, palesare. vulgo, as, divulgo, pervulgo, dicere in vulgus.

Volgare, nome, cosa di volgo. vulgaris, & re.

Volgarizzare. vulgi lingua vertere, interpretari.

Volturno, o Greco, vento. Vulturnus, i.

Vulva. vulva.

Uvola, o Ugola, parte carnosa pendente tra le fauci. uva.

Uzzolo, appetito intenso. libido, cupiditas.

Z

Zacchera, schizzo di fango nella veste. aspergo luti. Zacchere, fango a piè della veste. lutum, vel coenum vestibus aspersum. Zaccarelle. lutum leviter aspersum. Zaccheroso. lutosus, lutulentus, coenosus, luto, vel coeno conspersus.

Zafferano, o zafferano. crocus, i, crocum, i. Bastardo. crocum adulterinum. Bianco in mezzo. crocum dialeucum. Di zafferano. croceus, crocinus. Tinto con zafferano. crocatus.

Zaffiro, pietra preziosa. sapphirus.

Zaffo, sbirro. satelles, lictor.

Zaino, saccoccia di pelle da pecorajo. pera pastoralis, scortea, coriacea.

Zamarra, veste. palla. Vestito di zamarra. penulatus.

Zambellucco. pallium.

Zambracca, femmina di mondo di poco prezzo. lupa vulgaris. Per donna sporca. mulier immunda.

Zampa, branca. piè d'avanti d'animal quadrupedo. pes anterior. Zampa deretana. pes posterior. Zampata. pedis ictus. Tirar una zampata ad uno. pede aliquem petere, appetere, impetere, icere, percutere. Zampetta. pediculus.

Zampicare, camminar da stroppiato. aegre vel male progredi, claudicare.

Zampillo, filo sottile d'acqua, che schizza da picciolo canaletto. siphunculus, i, aqua fistula emicans, aqua siphunculo effluens. Zampillare. erumpo, is, emico, as, salio.

Zampogna, stromento di fiato. fistula, æ. Sonator di zampogna. fistulator.

Zana, cesta ovata. cista. Per culla. cuna, arum.

Zanaiuolo, chi porta colla zana. bajulus.

Zanca, gamba. crus, uris. Zanche, pertiche lunghe, su le quali alcuni camminano. grallae, arum. Chi cammina su le zanche. grallator.

Zangola, pitale. scaphium.

Zanna, dente grande d'alcuni animali. dens exertus, curvus, grandior.

Zannate, cosa di riso. ridicule dictum, ridicule factum. Dire, o fare delle zannate. ridicula, vel ridenda dicere, vel facere. Dir delle zannate. ridicularia dicere, fundere, jactitare.

Zanni, buffone, quegli che fa ridere. ridicularius, ii, sannio, onis. Far il zanni. ridicularium agere.

Zanzara, animaletto noto. culex, icis.

Zanzariera, arnese per difendersi in letto dalle zanzare. conopeum.

Zanzero. cinaedus.

Zappa, stromento villesco. ligo, onis, sarculum, li. Zappetta. sarculum, i. Di due denti. bidens, entis. Darsi la zappa nel piede da se stesso. suo se gladio jugulare, suo se ictu percutere.

Zappamento. fossitio, fossura, æ, sarritio, sarritura.

Zappare. fodio, pastino, sarrio, sarculo, occo. Prima. praefodio. Attorno. circumfodio. A fondo. alte fodere, infodere, repastinare. Di nuovo. refodio. Due volte. fossione locum iterare. Bene. perfodio. Leggiermente. sarrio, is, sarculo fodere. A fondo due piedi. terram in duos pedes defodere. Zappando cavare. effodio, rafodio. Zappando sotterrare. defodio, infodio.

Zappatore. fossor, sarritor, pastinator. Di zappatore. sarritorius.

Zappatura. fossura, æ.

Zara, giuoco di dadi. alea, æ.

Zattera, legni, o tavole messi insieme, che si tirano per acqua. ratis.

Zavorra, Savorra. saburra.

Zazzera, capigliatura. caesaries, coma. Lunga. caesaries promissa. Posticcio. capillamentum, i, galericulum, i. Portar la zazzera. comam alere, vel nutrire. Zazzeruto. comatus, caesariatus, capillatus.

Zeba, capra. capra, capella.

Zecca. moneta.

Zecca, animale. ricinus, i.

Zeccarda, percossa d'un dito, che scocchi di sotto un altro dito. talitrum, i. Dar una zeccarda. talitro percutere.

Zecchino, moneta. nummus aureus Venetus.

Zefiro, vento. Zephyrus, i, Favonius, ii.

Zelo, amore, desiderio, affetto ardente, e stimolo del bene proprio, o d'altri. studium, cura. Grande, o ardente. studium acre, ardens, flagrans, incensum, inflammatum. Zelare. studeo, es. Zelante, o zeloso. studiosus. Zelantemente. studiose, cupide. Zelatrice. amatrix.

Zendado, sorta di drappo sottile di seta. sericum tenue, levidense.

Zenzara, zanzara. culex.

Zenzevere, aromato. gingiber, eris.

Zeppa, conio. cuneus, ei.

Zeppo, pienissimo. plenissimus, a, um.

Zerbino. ganymedes, venustulus.

Zero, niente, o nulla. nihil, nihilum, i. Esser un zero. nihil esse, nullo esse loco, vel numero. Essere stimato un zero. pro nihilo duci, haberi, putari. Zero, inteso di uomo di poco, o nulle affare. homo nihili, nullo numero, nullius pretii, nullius eris, ad nullam rem utilis.

Zia da canto di padre. amita, æ. Di mio padre. amita magna. Di mio avo paterno. amita major. Di mio bisavo paterno. amita maxima. Zia da canto di madre. matertera, æ. Di mia madre. matertera magna. Di mio avo materno. matertera major. Di mio bisavo materno. matertera maxima.

Zibaldone. miscellanea.

Zibellino, animale. mus Ponticus. Pelle di zibellino. pellis muris Pontici.

Zibetto, liquore d'animale simile al gatto. odor.

Zibibo. specie d'uva passa, maggiore, e più dolce dell'altra. uva passa dulcior, majorisque.

Zimas, verderame. aerugo.

Zimarra, o zamarra. palla, epitogium, ii, amictus, chlamys. Zimarretta. palliolo.

Zimbellare, allettar gli uccelli col zimbello. aves avibus allicere.

Zinale, grembiale. ventrale, le. Di donna. castula, æ.

Zingano. Ægyptius, a, um.

Zinna, mammella. mamma, mammilla.

Zinzino. Bere a zinzino, cioè poco per volta. sorbillare, pitissare.

Zio da canto di padre. patruus, i. Di mio padre. patruus magnus. Di mio avo paterno. patruus major. Di mio bisavo paterno. patruus maximus. Zio da canto di madre. avunculus, i. Di mia madre. avunculus magnus. Di mio avo materno. avunculus major. Di mio bisavo materno. avunculus maximus.

Zipolo, quel legnetto, col quale si tura la cannella della botte. vestibulum, epistomium.

Ziro, vaso di terra da tener oglio. olearis, vel olearia testa.

Zitella. puella, æ, virgo, inis.

Zitello. puer, eri.

Zito, bevanda d'orzo. zythum, i, zythus, i.

Zizania, Loglio. zizanium, lolium.

Zizola, Giuggiole. zizyphum.

Zocco, o Ciocco. stipes, truncus.

Zoccolo. calx, calopodium, sculponea, crepida lignea, solea lignea, calceus ligneus, vel duraceus. Da ghiaccio. calopodium ferratum. Zoccoletto. calceolus ligneus. Zoccolajo. calceorum artifex, calopodiorum opifex. Andar in zoccoli. sculponeatum incedere, calcibus calceatum ingredi. Colui, che porta i zoccoli. soccatus, calceatus, calopodiis, vel gallicis calceatus, sculponeatus.

Zoccolo, uomo grossolano, e da poco. homo naris obesae, homo plumbeus, caudex, stipes.

Zoccolo, base. basis.

Zodiaco, circolo del Cielo. Zodiacus, i, signifer orbis, signorum orbis, signorum zona.

Zolfa, solfa. nota musica.

Zolfanello, solfanello. sulphuratum.

Zolfo, Solfo. Sulphur.

Zolla, pezzo di terra. gleba, æ. Zolla picciola. glebula. Simile alla zolle. glebosus. Piano di zolle. glebosus.

Zona, fascia del Cielo. zona, æ. Calda. zona torrida. Fredda. zona glacialis.

Zonzo. Andare a zonzo, cioè qua e là senza saper dove. vagor, erro.

Zoppamento, Zoppicamento. claudicatio, claudigo.

Zoppare, zoppicare. claudico, as, claudeo, es. Leggiermente. leviter claudicare, nonnihil claudicare. Molto. graviter claudicare.

Zoppo. claudus, a, um, claudicans, antis. Zoppetto. leviter, seu modice claudus. D'un piede. pede altero claudus. Che zoppica molto. claudus gravius. Divenir, o farsi zoppo. claudicationem contrahere, claudum fieri. Far zoppo, cagionar zoppamento. claudicationem, vel claudicatem afferre, claudum efficere, vel facere.

Zoticamente, rozzamente, rusticamente. inurbane, rustice, imperite, indocte. Alquanto. subrustice. Molto. valde rustice, valde inurbane.

Zotichezza. rusticitas, atis.

Zotico, rusticano, da villa. rusticus, inurbanus, rudis. Zotichetto. subrusticus, rusticulus.

Zucca, frutto d'erba. cucurbita, æ. Grossa. cucurbita ventriosa. Di pergola. cucurbita pergulana. Salvatica. colocynthis, idis. Di zucca. cucurbitinus. Zuccajo. locus cucurbitis consitus. Zucchetta. cucurbitula, æ. Zuccone. cucurbita decumana, magna, ingens.

Zucchero, materia dolce. saccharum, i. Zuccherato. saccharo conditus, dulcis.

Zuccolo, la cima della zucca. vertex, icis.

Zucconare. Tosare. tondere ad rasem.

Zuccone, tosato fino alla cotenna. ad cutem tonsus.

Zuffa, combattimento. certamen, praelium.

Zufolare. sibilo, as, sibilum edere.

Zufolo, strumento musico pastorale. fistula. Per fischio, sibilus, i.

Zugo, o Zughetto, sorta di fritella. artolaganus.

Zuppa, o suppa. intrita panis e vino, offa panis madefacta. In brodo. panis in jure, panis jurulentus. In latte. panis in lacte, panis lacte intritus. In acqua. panis in aqua, panis aqua perfusus. Zuppa Franzese. panis Gallica more jurulentus. Fare le zuppa ... vino, o con altro liquore. panem vino, vel alio liquore imbuere, intingere. Zuppetta. intrita panis parvula, vel pusilla, offula panis madefacta.

FINIS.